

ch p. 365

Principis AVIC. LIBRI

Canonis/necnon de medicinis cordialibus & Cantica ab Andrea Bellunensi ex antiquis Arabum originalibus ingenti labore summaqꝫ diligentia correcti atqꝫ in integrum restituti vna CVM INTERPRETATIONE nominũ arabicorũ/q̃ partim mendosa ptim incognita lectorez antea morabãtur. Opus plane aureũ/ac omni ex parte absolutum.

ANDREAE DE ALPAGO BELLVNENSIS DE ARABICORVM NOMINVM SIGNIFICATV COMPENDIVM

POstq̃ ego Andreas de alpago bellunensis physicus correctiones super libros Auicenne quos de medicina conscripsit hoc est quinq; libros Canonis de medicinis cordialibus, & Cantica ex originali arabico assumptas edidi, animaduertens ꝓpter imperitiam nominum medicinarũ simplicium, necnõ aliaꝝ dictionum arabicaꝝ excellentissimos philosophos, & medicos multũ laborasse ac uarias atq; stolidas expositiones in libris predictis cõmentos esse, statui in honorem dei & ad cõem hominũ utilitaté arabicas omnes dictiões in his septé uoluminibus repertas ad méte Ebenbitar, Ebé sis, Sirasi, Benagi albian, & alioꝝ expositoꝝ arabũ seruato ordine alphabeti pro uiribus interꝑtari diuino itaq; auxilio íplorato pri⁹ notabo aliq̃ circa titulũ libri canonis: nomé, & patriá auctoris declarádo Titulus igitur libri in arabico sic iacet. Liber canonis in medicina, quem princeps sapientissimus phylosophus Abuhali, Alhasen: Ebenhali, Ebensina composuit. Circa quem titulum sciendum, ꝙ Arabes appellant aliquem hominem, si filios procreauerit, nominando ipsum primo patrem primogeniti sui specificando nomen primogeniti, deinde addunt nomen ipsius proprium specificando cuius sit filius usq; ad nomen aui sui. Nomen Auicénæ fuit Hasen, cuius pater fuit nominatus Hali, qui quidé Hali fuit filius Sina, & Auicéna habuit filium etiam nominatum Hali. Auicéna igitur ab Arabicis nominatus fuit hoc ordine. Alraiis Abuhali, Alhasen, Ebenhali, Ebensina quorum uerborum interpretatio est. Princeps pater Hali Alhasen filius Hali filii Sina. Et consuetudo quidem Arabum est nominare aliquem inquantum est pater nominando suum primogenitum, & sic Mesue & alii nominant Auicénam Abuhali idest pater Hali, aliquando nominant ipsum inquantum est descendés a patre, & sic dicitur Ebenhali aliquando inquantum descendens ab auo, & sic dicitur Ebensina, & corrupto uocabulo appellatur Auicéna. Considerandum ulterius, ꝙ ille terminus Alraiis scriptus per duplicé literam. ie. idest literam. i. apud Arabes importat primarium in gradu dignitatis & honoris, & scriptis per simplicem literá. i. denotat quemcũq; presistentem & principalem in aliqua arte, & gubernatione nauis, & uille, & similium. Auicéna autem fuit dictus Alraiis idest princeps seu primarius in dignitate, & honore non solum, quia fuit excellentissimus in scientiis omnibus, sed etiam, quia fuit Vzir regis Persie, idest ptimarius, & honoratior secretarius regis Persie. Notádum præterea ꝙ Auicéna non fuit hispanus, sicut aliqui de ipso scribũt, immo fuit persicus ex ciuitate dicta Bochara, sicut í historia arabica de uitis philosophorum & medicorum arabum & græcorum per me ex arabica lingua in latiná traducta apparet. Quod etiam potest colligi. 2. fen. primi cañ. cap. 3. de naturis temporum, &. 2. cañ. cap. de tereniabin, & multis aliis locis. Sciédum ulterius, ꝙ canon ꝭm expositores arabes é dictio græca, aut ꝭm alios est dictio Syra, & Arabes utuntur ea, & intentio apud eos per hoc nomen canon idé est, quod arabice Almestara, quod est instrumentum & tabula filis inherentibus directe lineata cum qua scriptores lineant chartas, ut dirigantur in scribendo recte. Et permutatum est hoc nomen canon ad uniuersale, sicut scitur, ꝙ hæc uel illa, aut illa sanitas conseruatur suo simili ex cognitione istius uniuersalis, uidelicet omnis sanitas conseruatur suo simili. Et iudicia quidem, & sententie uniuersales nõ dicuntur canones, nisi quia consideratio ipsarum prohibet, ne quis diuertat a uia recta. Vltimo est notandum ꝙ ly al est quidam articulus, qui apud Arabes nominibus tantum quandoq; ꝭm exigentiam loci preponitur, nunq̃ tamen eius nominis, cui preadditus est, significatũ uariat. Et ideo si aliquãdo in expositionibus nostris aliquod nomen: cui preadditus sit articulus ille: exposuerimus: postea illud nomen sine eo articulo inuentum nequaq̃ exponemus: puta si exposuerimus albacham í litera. A. postea inuenerimus Bacham: hoc in litera. B. non exponemus: sed remittemus lectoré ad expositionem Albacham. s. in litera. A. ex quo Bacham & Albacham sunt idem. Et si reperietur quandoq; in lectione ipsius principis aliquod nomen incipiens ab al puta Alchalef: nec in littera. A. expositionem posuerimus: oportebit lectorem uidere in litera. C. uidelicet Chalef: ibi nãq; eius expositio inuenietur: & hoc fecimus ne inutilis repetitio fiat: ex quo Chalef & Alchalef sunt idé: & ita in similibus. Et si in aliqbus hic noster canon non seruabitur: scito nos id consulto fecisse: ut melius manifestetur quodcunq; nomen tam cum al addito q̃ sine al idem penitus significare ut supra diximus.

Andreæ Bellunēſis, arabicorū nominū quæ in hiſce Auicē næ libris ſparſim legeban tur, ad mentē expoſito rum arabum latina interpretatio.

AAluſen ſeu aaluſen ſm Ebenbitar ſcribitur p du plicem literam alef ꝛ eſt herba habens folia par/ ua cito cadentia, fructus vero ipſius eſt maioꝛ folijs, ꝛ eſt ad quantitatē ſeminis cucurbite figura tus ad foꝛmā clipei ſm hanc figurā

8 ꝛ fructus hic habet duas tu/ nicas, inter quas ſicut in va/ gia a dextris ꝛ a ſiniſtris cōti nēt ſemina lenticulis paruis ſimilia, ꝛ i quolibet ſtipite iſtius herbe mul tiplicātur huiuſmodi fructus. Et ſti pites non eleuantur a terra niſi circa quantitatē palmi. Et apud Arabes uagine continentes ſemina dicuntur fructus. Et quia iſte fructus ſimila/ tur altoꝛs, quod arabice interpꝛetat clipeus, ideo talis herba nominatur arabice altorſia ideſt clipealis. De hac herba ſcribit Auic. 4°. cañ. cap. de cura morſus canis rabidi. De iu/ uamento etiam huius plante contra moꝛſum canis rabidi ſcribitur diffu ſe in libꝛo Ebenbitar ð ſimplicibus. Et eſt valde nota in Syria.

Abadan eſt regio, in qua reperitur ali quid ex blactis bizantijs ſm Auic. 2°. cañ. cap. de blactis bizantijs.

Abarich ideſt vaſis paruis. ſ. anſialis

Abenaui ideſt babuin, ꝛ eſt animal ſi/ mile cani latrās in nocte, ꝛ comedit cadauera, ꝛ in Syria inter Damaſcū ꝛ Berutum reperitur tale animal i magna copia.

Abhel ſm gloſam arabicā nō eſt verū albarar, ſed eſt ſpēs eius. Et in libꝛo Ebenbitar ſcribitur, ꝙ illi, q dicunt abhel eſſe albarar, errāt. Et auctoꝛi tate Dioſc. ibidem ſcribit, ꝙ folia ar boꝛis abhel ſūt ſimilia folijs cypreſ ſi, Et quidam dicunt, ꝙ ſimilant fo/ lijs tamariſci, ꝛ ꝙ fructus abhel ſi/ milatur aliquo modo nabach. Ueꝝ fructus abhel eſt valde notus apud aromatarios Damaſci, ꝛ habet ma/ gnitudineꝫ quaſi nucis cypꝛeſſi, ꝛ co loꝛem ruffum ad nigredinem decli/ nantem, Et coꝛtex eius habet quaſ/ dam eminentias mirabiliter ꝛ natu/ raliter figuratas. Et phyſici oꝛienta les vtuntur huiuſmodi abhel in de/ coctionibus ad mēſtrua pꝛouocāda, ſicut i Italia adminiſtrat ſauina, un/ de ex operatiōibus ꝛ ex folijs abhel ſimilibus folijs tamariſci, ut dictum eſt, iudicari poteſt ꝙ ſit fructus ſaui ne, aut ſpecies eius, ꝛ ꝙ non ſit fru/ ctus iuniperi, ſicut credūt Itali ꝛ ꝙ non ſit etiam fructus albarar, que ē ſpecies pini ſilueſtris.

Abiſſie eſt regio oꝛientalis, ad quam tranſit nilus fluuius, ꝛ ideo quidā opinātur ipſum ab ea oꝛiginem tra/ here, ꝛ ab hac regione Abiſſini dicū tur ethiopes orientales.

Abuhali vide in pꝛohemio.

Abugileſa idem eſt, quod lactuca aſi/ ni, ꝛ abuchaleſa etiā eſt ſpēs eius.

Abutilon eſt planta habens fructum ꝛ folia ſimilia fructibus ꝛ foliis cu/ curbite, Sed fructus iſtius plante ē longus nō rotundus, ꝛ reperitur hu iuſmodi planta in ciuitate Gaze non multum diſtante a Hieruſalem.

Aburbatus eſt nomen medici.

Abuluſan ſeu aiuluſan eſt pōdus duo rum oboloꝛum.

Acatia vide alcharad.

Acetum almoſos eſt bꝛodium almo/ ſos acetoſum.

Achmas eſt pars concaua vel curua/ ta in planta pedis ad latus domeſti/ cum declinans.

Achalat vide altarich

Achaſunas eſt ſpēs lactuce aſini

Achſuneſi eſt pondus

Achtalach alhachel eſt permixtio ra/ tionis ſeu intellectus.

Achſat eſt pondus. vi. kiſt.

Achid albaneb ſm aliquos eſt oleū factū ex floribus vue ſeu vitis. Qui dam alij dicunt, ꝙ eſt oleum factum ex ſucco vue multū inſpiſſato ad ſub ſtantiam mellis, ꝛ hec videtur veri/ or ſententia.

Achſuta eſt nomen ponderis grecoꝝ.

Acuſtum ſm gloſam arabicam eſt in/ terfector lupi.

Adbe vide alathel.

Adeſia ſafra eſt ferculum ex lentibus excorticatis habēs colorem citrinū.

Adincharut eſt radix herbe aſſe, ex cu ius radice extrahit gumi aſſe.

Aheal ideſt vnctuoſū pingue, ꝛ alhe/ at ſiue alalheat ideſt vnctuoſa vel pī guia.

Aiuluſan vide abuluſan.

Alanamel ſunt extremitates digitoꝝ, que a vulgaribus pupule appellāt.

Alachabalium ideſt calcaneo attribu toꝛum.

Alargiuan ſm Ebenbitar eſt herba cuius flos ꝛ folia ſunt rubea valde, ꝛ tinctoꝛes vtunt ea, ꝛ res coloꝛata coloꝛe rubeo dicit habere coloꝛem alargiuāi. Dixit Siraſi ꝙ coloꝛ alar giuani eſt coloꝛ compoſitus ex citri/ no ꝛ viridi, qbus ſuperuenit nigre/ do. Dixit lachi abbꝛeuiatoꝛ. Auicē. cap. de coloꝛibus vꝛine ꝙ coloꝛ alar giuani in vꝛina eſt coloꝛ rubeus ad nigredinem tendens. Et hec herba ſm quoſdam arabes naſcitur in ma ri, ꝛ ideo qñqꝫ dr alargiuan marinū.

Alarde eſt animal habens caput par/ uum, ꝛ latine dicitur tinea, ꝛ coꝛro/ dit ligna, pānos, libꝛos.

Alarfegi quidam dicunt ꝙ ē bulbus ꝛ ꝙ eſt radix amara.

Alargiba ē numeri pluralis iſtius no minis alargiaba, quod eſt funis ſu/ ſpenſa ſiue ſuſpenſoꝛium, in quo pue ri ſedent, ꝛ ludentes mouentur: ꝛ ta/ lis motus dicitur alargiubat ꝛ etiā altergiba.

Alaſtardad fricatō ē fricatio rductōis

Alaſceilem vena ſm Siraſim ē vena que eſt inter digituꝫ anularem ꝛ au/ ricularem ſituata, ꝛ apud latinos cō muniter dicitur ſaluatella.

Alarchub in homine idē eſt quod cla/ uicula pedis, In animalibus vero ē duo additamenta neruoſa habentia vngulas in parte poſterioꝛi pedis ſi/ tuata, vt pꝫ in poꝛcis ꝛ bobus. Alij vero arabes dicūt ꝙ eſt neruus groſ ſus in parte poſterioꝛi pedis deſcen/ dens, ꝛ terminans ad calcaneum.

Alacriti eſt illud, quod oꝛitur in inſu/ la Crete.

Alaunoch ideſt ſtannum.

Alacath ſeu alacad. vide alraib

Alacharas ideſt mucoſitates ſtagnan tes inteſtina.

Alaſſeſt ſm Ebenbitar eſt vocabulū pſicū, ꝛ eſt idē quod faſſaſa que eſt ſpēs trifolij, quod datur equis impi guandis, ꝛ in Syria eſt cibus oīum animaliū, Et dum eſt ſicca, appellat cot, ꝛ dū ē hūida, appellat alrathbe.

Alarazi vide ratinegi.

Alaſſan ſeu alaſſahan eſt regio Perſie ꝛ illud quod oꝛitur vel defert ex ea dicitur alaſſahani.

Alhachauen ſeu alachauan eſt matri caria, ꝛ illa dr alachauen alba cuius flos eſt albus circūferentialiter ꝛ in medio eſt citrinus, ſicut pꝫ in matri/ caria. Et vulgares arabici appellant alachauen herbā que apud latinos dicitur calendula.

Alaſtergar eſt illud de quo ſcribit. 2° cañ. cap. aſtargar.

Aladar eſt pꝛoſequi equum currentē cum baculis ipſum percutiēdo: cuꝫ gradum ſeu curſum ſiſtere voluerit, ꝛ eſt exercitium foꝛte.

Alaſachafe vide enclauſtrum vel tin/ ctura nigra alaſachafe.

Alaferſe vide vētoſitas alaferſe

Alaſchar apud Arabes eſt coloꝛ pillo rū barbe aut capilloꝝ ruffus, ꝛ vul/ gares appellāt pillos hmōi rubeos.

Alathel eſt arboꝛ nota in Egipto hñs folia ſimilia folijs tamariſci ꝛ ex hoc qdā putant ꝙ ſit ſpēs eius. Sed ala thel eſt arboꝛ magna cuius rami di/ latant ꝛ faciunt vmbꝛam ꝛ ſemē hu ius arboꝛis appellat Adbe ſeu ha/ debe ꝛ eſt ſtipticū ꝛ apud medicos oꝛiētales eſt valde in vſu. Et Ebenbi tar multas ꝓpꝛietates ſcribit de hac arboꝛe ꝛ ſemine ipſius, inter quas ē ꝙ ſemen eius impinguat ꝛ īfuſio ſeu

decoctio eius prouocat vomitum. Et appellatur etiam chermazech huiusmodi semen siue fructus ⁊ administratur in medicinis stipticis exiccatiuis. Et chermazeth appellat etiaz fructus tamarisci.

Alame est solutio continuitatis in paniculo dura mater appellato.

Alamch ⁊ alrahune idem important ⁊ significant lesionem cogitationis ſm diminutionem aut destructionē.

Alalem idē est apud arabes quod dolor. Verū dolor nō attribuit nisi sensui tactus. Alalem vero est cōmunis ad sensum tactus ⁊ ad alios sensus cum non percipiunt obiectum conueniens. Et sic ſm Ebenesis expositorem arabicū isti duo termini differunt ſm magis ⁊ minus. Scdm vero alios arabes termini isti conuertuntur. Et glosa litteralis arabica dicit ꝙ alalem idez est quod egritudo, vnde Arabes appellant membra alaleme membra īfirma ⁊ si sint absq3 dolore. Et iste terminus alalem seu alē seu alm que idem sunt deriuatur a[?]ulem verbo arabico quod significat idem quod dolorem efficit. Et vgia idem est quod alem apud Arabes.

Alhasch sicut scribit Ebenesis est species volubilis que inuoluitur super arbores ⁊ exsiccat eas, ⁊ ad ei⁹ similitudinem alhasch nominatur quedam egritudo, quia exsiccat patientē ipsam, ⁊ remouet ab eo colorez splēdidum vite.

Alahadate vide etas alahadate.

Alastadad vide exercitiuz alastadad.

Alastardat vide exercitiū alastardat.

Alabarie vide ossa shemie.

Alabar idest plumbum.

Alantisac est tumor palpebre.

Alassius est herba psilij.

Alassar sunt extremitates palpebraꝝ in quibus sunt orti ⁊ fixi pilli.

Alarbian vt scribūt arabes sicut Ebenesis ⁊ alij est animal aquaticum declinans ad colorem citrinum ⁊ dicitur etiam de carne molli addita in naso que cōuenit cū hemoroidibus.

Alarach est lignum arboris delatum ex Mecha, quo Egiptij, ⁊ Syri, ⁊ Persici cōiter fricant suos dentes.

Alachdain idest duabus eminētijs posterioris partis capitis.

Alatun est lapis super quem frequentat accensio ignis, sicut lateres furni

Alasachse est atramentum nigrum, q̊ vtuntur preparatores coriorū, sicut scribitur in libro Alchuin arabico.

Alaseras est radix viscosa sicut consolida, ⁊ ex eius puluere fit colla, que valde est in vsu Damasci. Et reperit aliud alseras quod est alcanthi idest aphodilus. Et verisimile est ꝙ alaseras predictum sit spēs consolide.

Alabezir idest specierum aromaticaꝝ

Alasere idest lineamenta.

Alabathein idest duas subascellas.

Alani idest lutum comestibile.

Alacham idest re obturāte foramen.

Alalheat vide aheal.

Alathna idest vnius tabule ossis

Alachich idest corniole.

Alasif ſm quosdam est capparis.

Alasmazoni vide color alasmazoni

Alatrongi vide color alatrongi.

Albrēgia kebuli est semen de quo habet ab Auic. 2. cañ. cap. Brēgikebuli, ⁊ est dictio persica. nam brēch seu brengi apud Persicos significat rizū ⁊ totū aggregatū. s. brengikebuli significat rizum kebuli.

Albagadedi est illud quod oritur i regione Bagaded.

Albelut vide Sieft albelut.

Albedasnan est inflatio nasi cum rubedine fusca in ipso.

Albelchend sicut exponit glosa arabica ⁊ Sirasi est panis azimus frixus in oleo ⁊ submersus, seu intinctus in aliquo dulci sicut mel, aut sapa, aut similia.

Albehar est species ozimi seu basiliconis. Ebensis aūt in libro suo de simplicibus dicit, ꝙ est illud qd̄ nominat chiaugesem idest oculus bouis

Albehar ē disnia seu difficultas anhelitus causata ex repletione arteriaꝝ.

Albucalmun vide almencalbun.

Albengi idest iusquiamus.

Albassari vide alcarad.

Albegi seu allebegi aut allebengi ſm Ebenbitar auctoritate Dioscoridis est radix, que defertur ex India habens colorem rubeum.

Albegath sunt aues magne, que semper volant iuxta terram.

Albedo oui apud Arabes intelligit pars albuminis oui viscosa grossa. Pars vero eiusdem albuminis, que ē subtilis, apud eos appellatur alzenbach oui seu alrachich oui, nam isti duo termini idem important.

Albegiendach vide allui.

Albazi est auis, que dicitur falco.

Albagiat vide bagi.

Albusten abruzi ſm Ebenbitar ē herba cuius folia similātur folijs citrulli seu cucumeris anguinalis.

Albeizadach est spēs balaxorum.

Albathaia sunt loca paludosa vel lacunarum, vbi nascuntur iunci ⁊ cāne palustres.

Albesti idest pinguibus.

Albisi est medicamen, in quo cadit albis. i. napellus.

Alberzachali est cōfectio, de qua scribitur in antidotario.

Albhere est locus circa vmbilicum.

Albahud ē aldidar q̄ est arbor cinicū

Albaud idest pediculi pharaonis.

Albiram idest bacculo.

Albaragen idest radicem.

Albheaim idest animalia domestica sicut iumenta.

Albalchi est regio Persie.

Albuscir idest tassi barbassi.

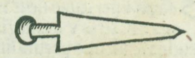
Albacham idest verzi, ⁊ est lignuz rubeum, quo tinctores vtuntur ad colorem rubeum faciendum.

Albedarumbe idest melisse.

Alchatin ē pars ꝯtinēs spōdiles qnq3 q sūt īmediate infra spōdilē. xij.

Alchangiari est nomen deriuatuz ab hoc noie alchāgiar qd̄ significat gladiū valde vsitatū in Syria ⁊ est ad latitudinem tēdens cuius cuspis est incisiuus, ⁊ chartilago i fine thoracis q̄ aspectū habet ad os stomachi denominatur alchāgiari, quia extremitati gladij predicti assimilatur.

Figura gladij alchangiar.

Alcabt vide elľm alcabt.

Alcahab varie exponitur ab arabicis. Quidā enim dixerunt ꝙ est pars ossuosa eminēs in parte domestica pedis ⁊ in parte siluestri, que qdē eminētie se opponūtur directe ⁊ sunt extremitates ossiū cruris vz cāne maioris ⁊ minoris ⁊ talis pars cōmuniter appellatur clauicula pedis, ⁊ ab imperitis tenet ꝙ talis pars sit alcahab. Medici vero indagatores veritatis asserunt ꝙ alcahab est pars pedis infra duas eminentias supradictas. s. infra clauiculam, ⁊ incipit ab anteriori parte pedis infra rasetā pedis ⁊ terminat ad calcaneū. Et siqs bene cōsideret verba Auicen. primo cañ. cap. de anatomia pedis patebitur ꝙ alcahab non est eminentia, sed pars infra eminētias vt dictū est.

Alchad est pars carnosa musculosa situata infra oculos supra os maxillare superius occupās magnū spatiuz faciei. Pomus vero maxillaris q paruum occupat spatium ⁊ a quibusdā latinis gena vocatur ab arabicis appellatur vgene.

Alcharba nālis idē ē qd̄ caluities nālis. Casus vero capilloꝝ pp vlcera seu bothor seu tineaz in capite ⁊ similia dr̄ apud Arabes Alcharba nō nālis

Alchalach est iquietudo causata a calido estuoso, aut a re alia stimulante ⁊ ledente.

Alcola est vlcus paruum quod accidit in paniculo oris ⁊ līgue quod nō est putridum proprie, illud vero quod est putridū proprie dr̄ corrosio.

Alchafazi est saltus sursum ad rem vt cum ea saliens suspendatur, ⁊ est exercitium velox vehemens.

Alchalanbat ſm expositores arabes maxime Ebēbitar est gumi arboris fisticoꝝ. Alii dicūt ꝙ est gumi arboris albotin idest terebinti, ⁊ est terbētina.

Alcheta est cucumer longus arcuat⁹ subtilis, qui apud latinos di cucu-

mer anguinalis seu citrullus ⁊ repe ritur in Syria, ⁊ etiã venetijs in hortis religiosorum.

Alchuamich sunt res preparate cum aceto ⁊ sale sicut cappares, ⁊ oliue, ⁊ alia olera. Et sicut scribit in libro Menagi albiã arabico alchuamich qandoqꝫ fit ex mentastro, aut ex alijs herbis acutis cum sale trito ⁊ lacte simul adinuicem permixtis i vase obturato, ⁊ soli exposito, donec fermentetur, postea addunt semina, aut species acute ad libitũ ⁊ ſm exigentiaꝫ. Quidã vero faciunt alchuamich absqꝫ lacte permiscendo herbas odorife ras acuti saporis cum sale ⁊ farina ordei vel frumenti ⁊ parũ aque, ⁊ talem mixtionẽ exponũt soli ꝑ aliquot dies donec putrescat, ⁊ fermẽtet, deinde vsui reseruatur, ⁊ huiusmodi ẽ verũ alchuamich apud aliquos arabes. Et nota ꝙ alchuamich ẽ terminus pluralis numeri Chamach vero seu alchamach est singularis numeri, ⁊ ideo quãdoqꝫ reperitur chamach de capparibus ⁊ similia, ⁊ per chamach debet itelligi confectio modo suprascripto.

Alcubab vel alchebab est caro minutim incisa seu trita postea compressa ad formam rotundã ad quantitateꝫ nucis vel circa, ⁊ postea assata vel frixa in aliquo vnctuoso vel elixata in aliquo ferculo sapido muzo, ⁊ qñqꝫ cũ predicta carne permiscent herbe ⁊ species odorifere.

Alcherua est planta que dr̃ cataputia maior, ⁊ apud vulgares venetos dr̃ mirasol, folia eius similãtur folijs arboris platani sicut scribit Serapio cap. ꝓprio. Et semen ipsius est vehementer solutiuuꝫ, ⁊ apud aliquos dr̃ granũ regale. Et vidi ego huiusmodi plantam in magnitudine arboris ficus parue cum stipite ⁊ ramis notabiliter grossis.

Alchael seu alcheel ſm arabes ⁊ precipue sirasiꝫ est locus inter duas spatulas, inde ventose dicuntur alchaelie quando ponuntur super alchael.

Alchaela sunt due eminentie posterioris capitis ⁊ vicine duabus venis situatis in latere colli ad caput ascendentibus.

Alcheschar vide panis alcheschar.

Alchathaif vide panis alchathaif.

Alchambadue sicut dixit Sirasi est locus eleuatus supra nocram. Et quidam dicunt, ꝙ est alchafa idest pars capitis posterior q̃ obuiat terre cuꝫ homo iacet supinus.

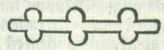
Alchessir ſm arabes est rasbot idest caro callosa, ⁊ est vocabuluꝫ persicũ, quod significat laminam aut stannũ quibus mediãtibus partes vasoruꝫ eris discontinuate adinuicẽ ꝯiũgunt

Alchaser idest corpꝰ valde ifrigidatũ.

Alcalcant est spẽs vitrioli de quo in secundo cañ.

Alcolcotar est species vitrioli de quo in secundo cañ.

Alcharad vel archard est fructus arboris magni spinosi, qui orit in Egipto, ⁊ in regione dicta Bassera, q̃ nõ multum distat ab insula Ormus in mari vel sinu persico, vbi margarite piscantur, ⁊ talis arbor ab Egyptijs appellatur Setan. Et lꝫ ex hoc arbore colligatur gumi simile gumi arabico, tamen gumi arabicuꝫ est illud, quod colligitur ex arbore dicta Amgailam. Et Acatia fit ex fructu arboris Setan qui alcharad appellatur ⁊ est fructus stipticus in vaginis cõtentus in modum fabarum ⁊ faseolorum ſm hanc figuram.

Acatia igitur fit ex hoc fructu dum est viridis bullito cũ suis vaginis vehementer, postea talis decoctio bene exprimitur ⁊ collatur ⁊ in sole exiccatur sicut fit succus liquiritie. Alij vero dicunt ꝙ in decoctiõe predicta non solum decoquitur fructus cũ suis vaginis sed etiam cum folijs ⁊ ramulis arboris eius. Et illa acatia dicitur albassari que defertur ex regione Bassera supradicta.

Alcot est falfasa, que ẽ species trifolij.

Alcarad est species pediculoꝝ habentium plures pedes, ⁊ apud vulgares appellantur piatole.

Alchar est quoddam fluuidum minerale simile pici scaturiens ex terra sicut aqua ex fonte in regione Bagaded seu Niniue, ⁊ in loco sui ortus ẽ actu calidum fluidum. Dum vero super terram infrigidatur efficitur ab aere glutinosuꝫ ⁊ magis densum, q̃ꝫ pix liquida, ⁊ vulgariter ab Arabicis appellatur Chir.

Alchabegi seu alchubugi sunt coturnices habentes rostra ⁊ pedes rubeos, ⁊ sunt similes perdicibus in magnitudine.

Alchata est species columborum siluestrium quorum ale sunt longe valde, ⁊ penne ipsorum ⁊ plume habẽt colorem qualearum, ⁊ cutis ipsoruꝫ extrinseca est valde dura, ⁊ propter hoc physici oriẽtales precipiunt huiusmodi columbos excoriari ⁊ cutẽ ab eis remoueri. Et ĩ Syria hec species columborũ est valde nota, ⁊ habent pedes nigros ⁊ curtos valde.

Alcanabiri est auis nota Damasci, ⁊ apud vulgares nostros appellatur Capelluda,

Alchathad seu alchethad est planta spinosa conglobata valde non multũ a terra eleuata.

Alchethed ẽ species cucumeris grossi ad rotunditatem declinantis.

Alcorat est animal, quod adheret canibus, ⁊ dicit apud vulgares cecha.

Alchaschali idest simile papaueri.

Alchailan seu alchilan idest vestigia nigra.

Alcanna seu alcona sunt arbores subtiles longe habentes nodos sicut cãna, sed differunt eo ꝙ huiusmodi alcanna non habent concauitatem, ⁊ Arabes vtuntur eis loco lancearuꝫ, ⁊ ex eis reperiuntũr arbores grosse, ex quibus conficiuntur vasa magna vtilia. Et spodium fit maxime ex radicibus arborum predictarum subtiliuꝫ combustis.

Alcaramed seu alcaramid apud Arabes sunt lateres in igne valde decocti, ⁊ antiquati, ⁊ indurati carentes humiditate putrida.

Alchani seu chani vide color alchani

Alchaten vide color alchaten.

Alchaisum apud quosdam Arabes ẽ planta non multum a terra eleuata habens stipites subtiles ⁊ folia minuta subtilia sicut folia semperuiue ⁊ color eorum est viridis ad albedinem declinans cum quadam lanugine, ⁊ flos eius est citrinus, ⁊ ipse ⁊ folia eius sunt amari saporis ⁊ odoris acuti.

Alchencher vide condisi.

Alchude est species sode que dicitur galea.

Alchischie est ferculum factum ex ordeo excorticato ⁊ fracto.

Alchafad idest depressio.

Alchathara vel alfatara idest res eminens rotunda ad extra tumens.

Alcharfie est lesio rationis, que accidit quibusdam decrepitis.

Alchuzeç est dolor vehemens subito accidens in tibiis dormiẽtium, ⁊ nõ diu permanẽs, qui apud venetos dicitur granpho, ⁊ ab Arabicis vchahal ⁊ ex hoc ꝙ causatur a ventositate quia cito accidit ⁊ cito recedit debet dici alcuzeç, ⁊ non spasmus, quia sicut dixit Auicẽ. raro fit spasmus a ventositate.

Alchalithi est quedã regio sic noiata.

Alchetem vt scribit glosa arabica est aliquid simile alcanne. ⁊ Ebenbitar dicit ꝙ est semen speciei alcanne ⁊ ẽ notum in Andalusia. Et bene albian scribit ꝙ est vsine sunt filia nil.

Alchachali est herba multum comendata a Serapione ⁊ Rasi in hydropica passione ⁊ apud physicos venetos dicitur Soldanella.

Alchafagi idest saltus.

Alchuesarech ẽ medicamen cõpositũ

Alchurais est vrtica.

Alcandarus idest far, quod est species tritici.

Alchandicun est vinũ decoctũ cũ aromatibus, ⁊ zuccaro, aut melle ⁊ apõ quosdam Jtalos dicitur clarea ⁊ eiꝰ descriptio habetur in libro simpliciũ Ebenesis.

Alcuzi est ellm sic nominatum.
Alcharis idē ē qđ cibariū factū ex car
nibus aut piscibus decoctis cū ace/
to ⁊ aqua.
Alchabisse ē cibariū factum ex farina
amyli ⁊ zuccaro ⁊ oleo amigdalino
aut alio oleo in modū saponie. Et si
militer Alfeludegi ⁊ alchathaif sūt
gnā cibarioꝝ fcā ex zuccaro vel mel
le ⁊ Amylo ⁊ alijs, q̄ habent opilaꝛ.
Alchiardanach est pullus vel caro
auis vł'alterius animalis primo eli/
xata postea assata.
Alchalt ē mes indū vt pꝫ ab Auic.2.
cañ.cap.chalt. Et qdā dicūt ꝙ ē gra
num seu milium solis.
Alchiebabat seu alchubebe sunt car/
nes assate sup prunas. Alij dicunt ꝙ
sunt ballote quedam facte ex carne
minutiꝫ incisa,⁊ ꝑmixta cū specieb⁹
⁊ herbis odoriferis,⁊ talis caro re
ducitur ad quātitatem nucis aut po
mi parui,⁊ frigitur, aut elixaꝛ, ⁊ est
in vsu in Syria, ⁊ Egypto.
Alchusegi sūt pisces absqꝫ squāmis,si
cut sūt tinche ⁊ sil'es pisces viscosi.
Alchunchar est species cardi,
Alchiaschenegi est cōfectio composi/
ta scripta in.v.cañ.
Alchaluch sicut scribit Benagi albi/
an est medicamen cōpositū ex croco
⁊ calamo aromatico, ⁊ cinamomo,
⁊ alijs aromaticis.
Alchade est priuatio gressus seu am/
bulationis.
Alchais idest domū frigidā vētosaꝫ.
Alchenduri vide sief alchenduri.
Alchazani idest duris bonis.
Alchalche.i.sotulariū veteꝝ adustoꝝ
Alchazach idest disruptione.
Alcalai idest ex stanno.
Alchess est pars media inter colluꝫ ⁊
extremitatem humeri.
Alchiab idest clauicule.
Alchanaberi ē herba de q̄ i.2.cañ.
Alchalisi idest autumnalis
Alchatha est pars immediate sub al/
chatin ⁊ supra os caude.
Alcherbes est vocabulū persicū ⁊ si/
gnificat idē qđ latine stratū seu lectū
super quod dormitur.
Alchasme idest cōmunem.
Alchercheden est aĩal qđ dꝛ Unicor/
nu habens in fronte cornu vnum,⁊
tale cornu est contra venenum.
Aldarab ē fluxus hūoralis cronicus
⁊ apud aliquos est qd cōe ad fluxuꝫ
sanguinis,⁊ fluxuꝫ alioꝝ humoꝝ, ⁊
ad fluxuꝫ diuersoꝝ coloꝝ,⁊ apud ali
os est fluxus humoralis sine sangui/
ne,qui latine dicitur diaria.
Aldumel idest furunculus.
Aldemamil idest furunculi.
Aldessisi idest similis frustulꝛ magnis
frumenti fracti maioribus q̄ꝫ sint fru
stula suich.
Aldog est lac acetosum coagulatū de
quo extractum est butyrum.

Aldubeleti seu aldubelati est exitura
seu apa qđ colligit ⁊ facit saniem.
Aldesbod seu aldesbet est carnositas
callosa que generatur circa fracturā
ossis ⁊ nominatur a latinis rosbot.
Aldebach est preparatio seu incoria/
tio ⁊ ꝓprie preparatio corioꝝ cū gal
lis ⁊ specie atramenti ⁊ alijs ita,vt si
ant dura cōpacta resistentia reb⁹ du/
ris ⁊ acutis ipsa frangentibus.
Aldum est arbor similis palme silue/
stri producens fructus similes nuci
indice sed minores ⁊ duriores, qbus
fabri lignarij vtuntur in capite tere/
belloꝝ suoꝝ cum arcu cōmotorum.
Alduragi sunt aues, que dicuntur frā
culini latine.
Aldib idest lupus.
Aldib alambat idest lupus furiosus.
Aldhen idest mentis seu rationis.
Alduar apud arabes idem est, quod
apud nos reuolutio.
Aldebani seu aldebari idest muscalis
Aldab ē animal simile lacerto in figu/
ra,sed quantitate maior,⁊ est serpēs
habens quatuor pedes.
Aldub est animal, quod apud latinos
dicitur vrsus.
Aldadkir idest radix squinanti.
Alderuzi est extremitas gingiue supe
rior,ex qua dens oritur ⁊ egrediꝛ ꝫꝫ
partē eius,que apparet visui.
Aldebagin vide sumach aldebagin.
Aldebha idest decollatio.
Aldiacud est syrupus seu confectio đ
papauere.
Aldemest est arbor lauri.
Aldadi ē granū sil'e ordeo notū i Me
cha, ⁊ de ipso loqtur Auic.2.cañ.
Aldulab est rota,in qua sunt vasa qui
bus aqua extrahitur ⁊ euacuaꝛ post
modū dum ipsa circulariter moueꝛ
⁊ talis rota cōmuniter vsitatur i Ita
lia apud fullones.
Aldestembuiat sunt species melonis,
⁊ sunt rotundi parui dulces, ⁊ color
corticis eoꝝ similatur cortici collo//
quintide viridis mature, ⁊ est ad ma
gnitudinē eius. Et vulgares Dama
sci appellāt hāc spēm melonis senan
Aldumelie idest habētes naꝫ furūculi
Aldami idest ex quo exit sanguis.
Aldidar seu alderdar vide albahud.
Aldent syni idest grano regum.
Aldaru est arbustum habens folia ⁊
fructus seu grana similia folijs ⁊ gra
nis terebinti sicut scribitur in libro
Ebenbitar.
Aldebach almamul idest visci facti
cum igne.
Alem vide alalem qꝛ idem sunt.
Alebas est res cooperiens caput.
Alefiniati idest in qua decocta sūt plu
rima aromata.
Alfhagi idest deambulationis turpis
qua homines incedunt pedib⁹ ⁊ cru
ribus valde distantibus ad seinuicē,
coxis xo ⁊ genibus sibi valde pro/

pinquis.
Alfadag vide chadessan.
Alferfengi idest portulaca siluestris
ita exponitur ab arabicis.
Alfengius vide alsenchal.
Alfeludegi est cōfectio ex farina amy
li ⁊ zuccaro aut melle ⁊ croco ⁊ paꝝ
qdā addūt oleū amigdalarū ⁊ amig
dalas tritas ⁊ ē sicut saponia. Et de
scriptio ei⁹ hꝛ in lib. Benagi albian
Alfrach est nomen cōmune ad omnes
pullos, ⁊ qñqꝫ dicitur de gallina iu/
ueni que nondum oua peperit,ſꝫ ab/
solute prolatum dicitur colūbinus.
Alfethi idest vnius anni aut vnius cū
dimidio aut duorum annorum.
Alfuachat seu alfuachet est spēs tur/
turū habentiū colorē camelinuꝫ seu
cineritiū. Alij dicunt ꝙ est spēs colū
borum siluestrium paruorū habens
colorem predictum,⁊ in Syria sunt
nota species ⁊ nomen ipsorum.
Alfeluzabaragi seu alfezberegi ſꝫ Si
rasim est herba ex cuius succo fit liti
um indū. Et ſm aliquos ē ipsū litiū,
⁊ repetiꝛ i India ⁊ apud Mecham.
Alfhed idest leopardus.
Alfahai est nomen speciei vipere, ex q̄
fit tyriaca.
Alfagiue est concauitas cerebri.
Alfasd ē euacuatio sanguinis ꝑ incisio
nē vene artificiosam.s.phlebotomia.
Alfauie vide altuabel.
Alfatara vide alchathara qꝛ idē sunt.
Alfenid sunt penidij.
Alfethian vide etas alfethian.
Alfetit vide panis alfetit.
Alfagd vide grana alfagd.
Alfesera idest vitis alba.
Alfeserasin idest vitis nigra.
Alfaudenegi sicut scribit Ebenbitar
tres sunt spēs.s.cāpestre, mōtanuꝫ ⁊
fluuiale ⁊ propter hoc per faudene/
gi quandoqꝫ intelligiꝛ calamentum,
quādoqꝫ pulegiū, quādoqꝫ mētastꝝ.
Alfarsad ē arbor moroꝝ dulciū alboꝝ
Alfagar idest apertionis oris.
Alfechi ē cōmissura, q̄ incipit a ſupio/
ri ꝑte frontis descēdens ꝑ nasum vs/
qꝫ ad mentū diuidens faciem in du/
as partes dextram.s.⁊ sinistram.
Alfalfidicun est medicamen cōpositū.
Alfesafes est aĩal ex spē cechaꝝ q̄ ca/
nibus ⁊ bobus ⁊ vulpibus adherēt
suggendo ab eis sanguinem,⁊ Aui.
de ipso facit cap.2. cañ.
Alfaruzegi est lapis apud latinos tur
chois appellatur.
Alfulfuli idest diapipereon.
Alfelfediun est medicamen composi/
tum causticum.
Alfulad idest calibis.
Alfelāge est herba sil'is ozimo.
Algiethu est sessio hominis ſup calca
neos pedū suoꝝ iūcturis poplitū pli
catis ⁊ super terrā adherentibus.
Algam est passio anime dolorosa ex
apprehensione alicuius dāni preteri

ti absq3 spe aliqua prohibendi illud aut ex timore alicuius mali absq3 spe euadendi ab illo.

Algarichi sicut exponit glosa arabica sunt cortices subtiles iteriores ouorū. Et Auic. cap. de cura algarab ⁊ apatū lachrimaliū dicit. Et ex eis q̄ mūdificāt est, vt sumat̃ garichi barūdinū idest pāniculus subtilis iteriorum adherens superficiei concauitatis cānarum qui pāniculus similat̃ cortici ouorum predicto.

Algarab est arbor nota iuxta flumen Euphratis, ⁊ arabice etiam dicitur Athaa. Et quidam dicunt q̄ est salix, sed non est ita.

Algarabe est apa vel fistula lachrimalis in angulo lachrimali oculi.

Algisuan ſm glosam arabicam est dictio persica, ⁊ est dactylus imaturus ⁊ aliqualr elixatus, ⁊ decoctus, ⁊ postea exiccatus in sole, ⁊ huiusmodi dactyli infilzant̃ in corda sicut pr̃ nostri, ⁊ deferunt̃ de Mecha, ⁊ administrātur ad stringēdū vētrem.

Algielban est herba ꝑducēs semina, q̄ ⁊ ipsa arabice dicuntur algielban, ⁊ apud vulgares latinos dicitur ceserchia seu cesarella.

Algasas est dispō, in qua cibus remanet circa partes gutturis ⁊ ī meri nō deglutitus, ⁊ non descendit nisi bibatur aliqd aut collū extrinsece patiat̃

Algiassie ē ferculū factū ex prunis elixatis vehemēter, ⁊ postea tritis ⁊ collatis p tamisiū in decoctione sua miscendo huiusmodi misturam cū pane cocto, aut cum hi decocti, aut cuz cucurbita, ⁊ silib⁹, ⁊ ē i vsu in oriēte.

Algiaife est separatio continuitatis, q̄ peruenit ad substatiam cerebri.

Algielagiel est instrumentum factum ex duabus laminis aurichalchi, quarū figura est in modum scuti rotūdi parui, ⁊ est habens in medio quādā cōcauitatem, ⁊ fit sonitus percutiendo artificiose laminas ꝑdictas adinuicem. Et ē valde in vsu in Syria.

Algulamie vide etas algulamie.

Algorab vide monchar algorab.

Algiemiz vel algiemizi vide ficus algiemiz.

Algamur vel albamur est caro rubea cōtinens ⁊ circuens radicem dentis

Algiebeli idest stafisagria.

Algiudebegi est nomen singulare, ⁊ algiudebat plurale, ⁊ significant cibarium factū ex amylo aut rizo cuz lacte aut zuccaro aut mille. Et huiusmodi cibariū qn̄q3 ponit̃ inter duo folia paste, ⁊ frigitur cū oleo amigdalino, aut oliue, aut butyro. Et qn̄q3 fit cū dactylis, ⁊ quandoq3 fit cuz musa, ⁊ qn̄q3 cū bateca dulci seu melone dulci, qn̄q3 cū herbis. Et modi diuersi in conficiendo huiusmodi cibariū scribūt̃ in lib. Benagi albian.

Algasam est membrum circa vuulam ⁊ partes gutturis.

Algobere est fructus, de quo Auicē. facit cap. in. 2. cañ.

Algeri est piscis habēs ex vtraq3 parte oris sui aliquid egrediens ad longitudinem digiti rotundū, ⁊ magis grossum versus fauces, q̄3 versus extremitates, ⁊ dicūtur pisces barbati ⁊ repiunt̃ tā ī aqua dulci q̄3 in mari.

Algiemar vide althalba.

Algiebar idest restaurationis.

Algiuich est instrumentuz, quo pasta dura malaxat̃, ⁊ cōprimit̃, ⁊ ē ligneū cuius vna extremitas tenet̃ sub ascella, ⁊ altera figure rotūde late deprimit̃ in pasta, ⁊ venetijs dr̃ la crozola

Algilbelanech seu algilbenech ē granū paruū coloris citrini vel ruffi, qō asportat̃ ex Persia, ⁊ est semen turbit nigri.

Algerarat est spēs scorpionis cuius acus pungens in cauda nō portatur eleuata sed trahitur super terram.

Algol idest veneris.

Algieareth ſm Sirasim est vocabulū ⁊ idem est quod vene quatuor labiorū a parte intrinseca.

Albasen vide in prohemio

Albenadan vide istimbre.

Albandagi vide istimbre.

Albadeb idest dulce qō saporē nō hz, neq3 substātiā grossā. Unde ꝑ declatione sciendū q̄ apud arabes reperiuntur isti termini. s. albadeb quod significat dulce supradictū sicut est aq̈ ⁊ althefe qō idē est quod insipidum qō nō attribuitur ipsi aque, nisi raro s3 attribuit̃ rei liqde substātiali, Mesich vero nō attribuit̃ nisi rei grosse sicut phlegmati, ⁊ nō aque, tamē omnes tres termini important id, quod saporem non habet.

Albacab sunt ligamenta seu corde, q̄ nascūtur ex extremitatibus ossium, sicut que sunt inter duo extrema ossiū iuncture, seu inter os ⁊ alia membra ⁊ annectit vnū cū alio annexione forti, ⁊ ꝓpter talem annexionē fortē denominat̃ albacab, nā albacab arabice est neruus camellorum contusus in villis quibus simul cum colla inuoluuntur arcus ligatione forti, sicut fit in ciuitate Damasci.

Albagiagi est pars cōtinens tres spōdiles immediates sub alchatin.

Albasos est extremitas dorsi ꝯtinens tres spōdiles ⁊ t̃minat̃ ad ficteri ita, q̄ albasos est inferior pars dorsi, q̄ dicit̃ os caude.

Albeasme vide vulnera albeasme.

Albasch sic̃ scribit Ebenefis ē spēs volubilis q̄ inuoluit̃ sup arbores ⁊ exiccat eas, ⁊ ad eius silitudinē albasch dicitur de quadā egritudine q̄ exiccat patientem ipsam ⁊ remouet ab eo colorem splendidum vite.

Albach est pars gutturis, vbi fit deglutitio cibi ⁊ potus.

Albalchun est pars gutturis, vbi canna pulmonis ⁊ epiglotis principiuz habet a parte superiori.

Albaiuanie sunt virtutes que animali appropriantur, ⁊ huiusmodi apud latinos vitales dicuntur nam albaiuan arabice idem est q̄ latine aīal.

Albem est tristitia seu fastidium de futuro malo ⁊ est passio composita ex timore ⁊ spe.

Albauch vel albuch est species ozimi habens folia lata.

Albar ſm Ebenbitar est terra cretea viscosa, ex qua fiunt lateres.

Albarbe ē animal quadruplex quod Plinius appellat chamaleontem.

Albeame est pars anterior capitis circa verticem eius. Et vena albeame ſm Arabes est situata in sumitate frontis.

Albasusa ſm Sirasim est os post aurem eminens a capillis denudatuz.

Albanfachevena est parum infra labium inferiorem a parte exteriori, ⁊ supra mentum.

Albelagel est species napelli.

Albaleb significat emunctorium seu inguen, inde a lbalebi seu albalebie idest emuncturialis seu inguinalis. Et medicine dicuntur albalebie que conferunt apostematibus inguinuz. ⁊ dicitur albaleb quia per ipsuz trāsit intrīsecus porrus vritides qui ab arabicis proprie dicitur albaleb.

Albasech idest tribuli.

Albachur sunt vlcera non antiqua, neq3 multum putrida.

Albathaie seu albadaie est lacertus paruus in domibus ⁊ hortis communiter repertus a vulgaribus appellatur lucerta.

Albauari est farina ex frumento in aqua loto ⁊ infuso non adeo depurata a furfure sicut simila, alij vero dicunt q̄ est frumentum ipsum infusuz in aqua ⁊ ablutum, postea exiccatuz ⁊ ipsum seu farina ipsius est proxima amilo.

Alberisse est ferculum factum ex frumento fracto, ⁊ vehementer cocto in aqua, aut brodio carnium.

Albadesiat sunt lentigines.

Albabes est regio australis, ex qua flumen nili originem videtur habere ⁊ est regio amplissima quam habitant Christiani quorum rex est Alexander dictus Preteiane ⁊ licet sint nigri non tamen sunt nigredinis ita intense sicut Ethiopes affrice.

Albaagi vel albagi sunt arbores que in regione Corasceni ⁊ regione Auicen. sic appellantur ⁊ super eas cadit māna dicta tereniabin ⁊ nō multum a terra eleuantur, sicut scribunt Arabes.

Albasser est arbor super quam cadit manna, que dicitur zuccarum albasser ⁊ reperit̃ ī Egypto, ⁊ Mecha.

Alharſef vide Londiſi.

Alberais vel alberiſa eſt ferculũ factũ
ex granis frumẽti vel oꝛdei ꝯfractis,
ſeu cõtuſis, ⁊ decoctis cũ bꝛodio car
nis, aut cũ aq̃ ⁊ parum de oleo.

Alhedian eſt multa loquutio preter/
naturalis cum permixtione ratiõis.

Alheal vł alheyl ẽ cardamomũ min⁹

Alhabari eſt auis magna ſicut anſer
non multum volans ⁊ eſt nota apud
venatoꝛes Damaſci.

Alhada eſt auis que dr̃ miluus.

Alhaleſa vide vene alhaleſa.

Alhalm vide dentes alhalm.

A harar vide abhel.

Alhabach vt ſcribit Ebẽgieſle dr̃ pꝛi/
ſce ꝙ eſt oꝛiganũ, ⁊ dr̃ ꝙ eſt calamẽ
tũ, ⁊ dr̃ ꝙ eſt folia ſalicis, ⁊ ſunt.iij.
ſpecies eius.ſ.mõtanũ, hoꝛtulanũ, ⁊
fluuiale, Dixit Ebenbitar ꝙ eſt ſpeci
es oꝛigani, cuius folia ſimilantur fo
liis ſiſimbꝛij.

Alhamur vide algamur.

Alhab alchadara.i. granoꝝ viridiũ.

Alharf vide alraſed.

Alhamad eſt herba que dr̃ acetoſa.

Alhauleich eſt arboꝛ ſpinoſa, que ha/
bet folia acetoſa ⁊ ſtiptica maxim
tempoꝛe veris.

Alhelamie eſt cibus factus ex carne
groſſa cnm aceto.

Alhaya eſt ſpecies titimaloꝛum.

Alhonſol ideſt ſquilla.

Alhauſegi eſt arboꝛ ſpinoſa, cuius ſpi
ne ſũt lõge acute. Et in euãgelica paſ
ſione vbi in latina lingua hr̃ ſpinea
coꝛona, i arabico hr̃ coꝛõa alhauſegi

Alhaleich eſt arboꝛ ſpinoſa pꝛoducẽs
moꝛa ſilueſtria, ⁊ dicitur rubus.

Alhudud ſeu alhedud eſt auis, que di
citur vpupa, ⁊ apud vulgares pata/
uos dicitur gallus paradiſi.

Alhagie ex vitellis ouoꝛuꝫ eſt cibus:
quem veneti fritaleam appellant.

Alhalibie ideſt emunctoꝛijs.

Alhaza ideſt zufare. quid autem ſit zu
fare lege ſecundo canon.

Alhalebetein ideſt duo inguina.

Alhalef ideſt iuncus.

Alhalche ideſt ſanguine congelato.

Alheuen ideſt leſioni.

Alhafagi ideſt partes ani.

Alhadab eſt pars bꝛachij a cubito vſ
qꝫ ad humerum.

Alhaie eſt ſpecies lacticinij.

Alhaziç aliemeni eſt vocabulũ perſi/
cũ, ⁊ eſt idem, quod centaurea.

Aliebꝛuha ideſt mandragoꝛa.

Aliemen eſt regio, que incipit ab exi/
tu ſinus maris rubꝛi vſqꝫ ad pꝛinci/
pium ſinus perſici, in quo eſt locus
dictus duo maria non multuꝫ diſtãs
ab inſula Oꝛmus, ⁊ in loco duo ma/
ria dicto expiſcant̃ margarite cete/
ris pꝛeſtantioꝛes.

Aliembut eſt nomen cõmune ad arbo
rem ex qua fit pix ⁊ ad plantam in
qua pꝛoducitur carnub ſeuchi ideſt
xylocaracta ſpine. Et Ebeneſis ⁊ oẽs
alij arabes in libꝛis ſimplicium di/
cunt, ꝙ eſt carnub nabathi ſeu car/
nub ſpine, cuius planta a terra eleua
tur per cubitũ ⁊ eſt ſpinoſa, ⁊ ei⁹ fru
ctus eſt longus ⁊ groſſus ad magni/
tudineꝫ dactyli magni, ſed tendit ad
obliquum ⁊ nominat̃ ſiliqua ſeu car
nub ſpine, ⁊ lꝫ tendat ad rotundum
ſicut dactylus, tamen ẜm coloꝛem ⁊
ſemina intrinſeca ſimilatur ſiliquis
ſeu carubijs domeſticis ⁊ cõmuniter
vſitatis in cibo. ⁊ Damaſci reperitur
huiuſmodi fructus.

Alibarmachã ideſt regionis ſafet.

Alierchda eſt vigilia naturalis.

Alierich ideſt venus labioꝝ ĩterioꝛes

Aliebꝛu alberi.i.mãdragoꝛa ſilueſtris

Alierha ẜꝫ aliquos ẽ heriti⁹ magnus
ſpinoſus, ẜm alios vero eſt heritius
minoꝛ.

Alkali ẜm expoſitoꝛes arabes ẽ cinis
herbe que ab Auic. ⁊ ab alijs vſnen
vel aſnen appellatur ⁊ pars cineris
iſtius herbe cõbuſte, que eſt ĩ modũ
lapidis, ⁊ eſt reſidentia reliquarum
partium cineris pꝛedicti eſt veruꝫ al
kali, ⁊ relique vero partes ĩpꝛopꝛie
apud vulgares appellantur alkali,
⁊ Itali appellant huiuſmodi cinereꝫ
alume catina ex quo cinere fiunt va/
ſa vitrea, ⁊ ſapones.

Alchelef vt pꝫ lib.4.fen. de decoꝛatio
ne idem eſt ꝙ pãnus ſeu macula.

Alkaratan ideſt mel.

Alkarmazit ideſt fructus tamariſci.

Alkeiran eſt inſtrumentum qđ admi/
niſtratur circa partes gutturis ⁊ ſo/
let fieri ex ligno molli ⁊ ſimilibus.

Alkabꝛuſi eſt illud quod oꝛitur in ka/
bꝛos ſeu kobꝛos ideſt inſula Cypꝛi.

Alkeſines ſunt paſſules ſine arilis na
turaliter pꝛoducte.

Alkiſch ideſt ptyſana.

Alkiſchar eſt panis aliq̃lr̃ furfurace⁹

Alkalaſie ideſt cereſoꝛum.

Alkalkal ſea alkilkil eſt ſemen grana/
ti ſilueſtris cuius radix eſt mugat đ
qua habetur cap.2.cañ.

Alleba eſt pars cõcaua, queimmedi a
te eſt ſupꝛa furculam colli.

Allachalach vt ſcribunt Arabes ẽ qđ
cõpoſitũ ex ſucco folioꝛum mirti, ⁊
aqua roſata, ⁊ ſandalis, ⁊ parũ aceti
⁊ aque alkalef, aut ex ſucco fructuuꝫ
bñ redolẽtiũ, ⁊ huiuſmodi mixtum
fluidũ ponit̃ in vaſe ſtricti oꝛificij, ⁊
ex applicatione poſtea vaſis ꝑdicti
⁊ ꝑcuſſione ipſius iuxta nares ſenti
tur odoꝛ virtutẽ valde cõfoꝛtãs. Aut
allachalach ẽ mixtum ex puluerib⁹
odoꝛiferis aut ex rebus odoꝛiferis
groſſo modo inciſis vel contuſis abſ
qꝫ aliquo liquoꝛe permixtis ſumen/
do roſas ⁊ folia mirti recẽtia, pulue
rẽ ſãdaloꝝ, citrinoꝛũ ⁊ floꝛes alkalef
aut floꝛes nenufaris aut alia odoꝛi/
fera ex herbis, aut floꝛib⁹, aut folijs
aut fructibus, aut alijs ſpecieb⁹ odo
riferis calidis, aut frigidis ẜm exigẽ
tiam rei. Et huiuſmodi quidem ſic
mixta confoꝛtant valde virtutem.

Allebe vena eſt vena exiſtẽs in medio
furcule in radice colli a parte ante/
rioꝛi parum ſupꝛa os furcule ſituata

Allebengi ſeu allebegi vide albegi.

Allhabe barbarie eſt radix nota Da/
maſci ⁊ ſimilat̃ raphano paruo ob/
longo. Et quidam dicunt, ꝙ eſt que/
daꝫ ſpecies hermodactyloꝛum ⁊ ap
pellatur etiã apud Arabes buzeiden

Allie eſt cauda arietum pinguis val/
de ita vt pꝛopter ſuam pinguedinem
ſit ad pondus.x.lib.

Allimunie vt pꝫ in lib. Ebengian cap.
de limonibus eſt ferculum factuꝫ cũ
ſucco limonum, ⁊ modico cinamo/
mi, ⁊ cũ amigdalis, ⁊ zuccaro, ⁊ ẽ cõ
foꝛtans ſtomachum, ⁊ poteſt fieri cũ
carne ⁊ abſqꝫ carne, ſicut cuꝫ herbis
aut cucurbita, ⁊ ſimilibus, ⁊ in cura
ſode minoꝛantur aromata, que non
miſcentur niſi ad coꝛrigendam aceto
ſitatem limonum.

Allaſf ideſt capparis ita exponit glo/
ſa arabica. Scribit̃ etiã in libꝛo Be/
negi albian ꝙ eſt radix capparis.

Allui arabice ſig̃t cõtoꝛſionẽ, ⁊ ab h
accñte denoĩat̃ q̃dã egritudo quam
comitant̃ cõtoꝛſiones faciei ⁊ colli ⁊
homeroꝝ ⁊ bꝛachioꝝ. Et hec egritu
do pſice dr̃ albegiendac. Et q2 talem
egritudinẽ comitantur tẽſiones bꝛa
chioꝝ cũ quadã cõtoꝛſione ipſoꝝ ſic
fit in patiẽtibus alices ⁊ oſcitatiões
ideo dr̃ ẽt altemded ideſt tenſio.

Allaſach eſt gũmi ammoniaci ſeu am
moniacũ de quo ſcribit Aui.2.cañ.
cap̃. Aſſach, ⁊ apud vulgares arabi
cos dicitur Uſſach.

All eſt vide alſelgiem.

Allethe ẽ ꝑs gingiue infra extremita/
tẽ ſupioꝛẽ, ex qua oꝛit̃ ⁊ egredit̃ ẜm
partẽ eius, que apparet viſui.

Alluf ideſt dꝛagontea.

Allẽgi eſt arboꝛ ſimilis ſeder que alio
nomine appellatur lebach apud egy
ptios nota.

Allezin vide deruſitum.

Almeſtara vide in pꝛohemio.

Almetachalem vide alphachi.

Almachein ideſt anguli lachꝛimales
oculoꝛum ⁊ deriuatum ẽ ab almach
quod interpꝛetatur angulus lachꝛi/
malis oculi.

Almahagiat ideſt oculi egreſſio.

Almethenein ſũt duo muſculi i fine
doꝛſi ſub alhoſos verſus nates, quoꝝ
unus ẽ a dextris, alter a ſiniſtris.

Almebathaſe eſt ex ſpeciebus exerci/
tij foꝛtis velocis.

Almelacheſe eſt percuſſio adherẽdo
vel appꝛoximando pectus vnius ſu
per pectus alterius, ⁊ eſt exercitium
foꝛte velox.

Al magarab ideſt multũ ſeu copioſũ

Interpretatio

Almasal ꝭm aliquos ẽ qđ cõe ad aquã casei, seu ad aquã lactis crudi seu ad aquã lactis ꝯcocti cũ modico aceto, aut cũ syrupo acetoso cõposito ĩ ipso lacte hora feruoris vel ebulitiõis eiꝰ Et ex tali mixtione sequestraᷣ pars aquosa a parte caseali que qđẽ aquositas collata dr̃ almasal ⁊ ẽt dr̃ aqua lactis ⁊ aqua casei.

Almisusen ẽ syrupus de susan idest de lilijs factus cũ aromatibꝰ cuius descriptio hʒ in libro Menagi albian.

Almarsegi ꝭm ꝙ scribiᷣ in libro Samarcãdi de signis ⁊ causis qđ ẽt affirmat Sirasi est egressio tunice vuealis apud corruptionẽ cornee causa vlceris aut bothor aut vulneris accidẽtis ĩ ipsa cornea ⁊ differt a bothor qm̃ almursegi est in cornea sicut caput formice album aut sicut granuʒ perlarũ paruũ simile capiti formice. Et ego vidi in filia Maumethi taleʒ egritudinẽ. Bothor ꝯo nõ hʒ albedinẽ neqʒ silitudinẽ cũ capite formice.

Almachade ꝭm oẽs arabes est anus seu ficteri.

Almarmabeigi est piscis marinus q vipere similatur, ⁊ dixit Sirasi ꝙ est nomen persicũ cõpositũ ex mar, qđ ẽ nomen vipere, ⁊ mabeigi qđ est nomen piscis, ⁊ Egiptij appellant hũc piscem thaian marinum. Et ꝓꝑ hoc anguille ⁊ alij pisces sine squãmis similes apellanᷣ hoc nomine.

Almeracha idest pollutio seu emissio spermatis.

Almabat vel almabit vide vene almabat vel almabit.

Almechthelin vide etas almecthelin

Almele vide panis almele.

Almencalbun seu almebacalbun ẽ illud qđ Egyptij vocãt albucalmun, ⁊ est auis aquatica, quã habitãtes ĩfra terrã Egypti in loco noiato alsemur vocant galluʒ aque, vt dicit glosa arabica ⁊ Sirasi.

Almas seu almes qñ scribiᷣ ꝑ lr̃aʒ sin seu ꝑ lr̃am. s. absqʒ tribus punctis super ipsam significat lapidẽ adamãtis; si ꝯo scribaᷣ cũ tribus punctis super ipsam lr̃am. s. significat grana leguminis similia faseolis paruus in q̃ʒtitate, cuius color est cineritius ad viriditatẽ tendẽs. Et huiusmodi legumẽ in ferculis in Siria ⁊ Persia exhibetur febrientibus.

Almesich est sapor insipidus sicut diximus supra, vide alhadeb.

Almegieza caro ꝭm arabes ẽ caro rubea ꝑmixta cũ multa pinguedine sicut caro musculosa in mirach animalis impinguati, aut in alijs membris predicti animalis.

Almekenase idest scopa, qua mundifitur domus a puluere ⁊ immunditie.

Almesen est res dura plana sicut cos lapis, super quam fricãtur sief, ⁊ alie medicine oculorum.

Almentagiesene est species spice.

Almagabin seu almagaben sunt emũctoria, aut loca subascellis.

Almassara apud aliquos Arabes est amplitudo seu vas amplũ, sicut lacuna, ad quod effundiᷣ succus rerũ, q̃ exprimuntur quasi hoc nomen deriuetur a succo expresso ⁊ effuso in vas concauum.

Almarzãgiꝰ ẽ maiorana seu sansucus

Almethacharegi sũt loca humida causantia speciem putredinis que diciᷣ thecaregi de qua dicetur ĩfra vbi exponemus althecaregi vide ibi.

Almegie est ferculum factũ ex almas seu almes.

Almagasi vide Hasi.

Almeneumat. i. inducẽtibus somnuʒ

Almeferha. i. medicamen letificãs cor

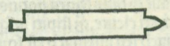
Almuseregiat idest partiũ vuee eminẽtiũ vel egrediẽtiũ ꝓꝑ rupturã cornee, que qđẽ partes eminentes ⁊ exeuntes extra corneã dicunᷣ almuseregi.

Almiubegi idest stafisagria.

Almorastan est hospitale infirmoꝝ.

Almachadaba vide mucadabati.

Almhet est instrumẽtũ cuius extremitas ab vna parte est subtilis obtusa nõ incidẽs, ⁊ in parte altera est extremitas subtilis habẽs in lõgitudine aliq̃lẽ depressionem a duobus lateribus, vt merito talis diuersitatis figure non aspere melius deprimat aquam, ⁊ eius vsus est in egritudine q̃dã oculi. Figura aũt eiꝰ talis ẽ.

Almharud est radix aniuden.

Almussoli est regio in Mesopotamia, in qua texũᷣ tele ex bõbice valde pulchre, que apud Syros ⁊ Egyptios ⁊ apđ mercatores venetos appellanᷣ mussoli ex hoc regionis nomine. Et principes egyptij ⁊ Syri tẽpore estatis sedentes in loco honorabiliori induunt vestes ex huiusmodi mussoli.

Almedad est enclaustrum scriptoꝝ factũ ex fumo ligni arboris pini cũ gumi arabico ⁊ alijs, cuius descriptio habetur in libro Ebenesis.

Almasere idest aq̄ calidũ cholericũ.

Almechebeb idest cocti super prunas

Almefera idest letificante

Almessera cõiter sumptum est bothor cholericũ qđ apud latinos essere vocaᷣ, sʒ ꝓprie ẽ tumor faciei ⁊ capitis accñs subito ex vaporibꝰ sãguineis.

Almaudana est planta que producit grana regia, ⁊ apud Jtalos diciᷣ cataputia minor.

Almedi ẽ humiditas saliualis q̃ egrediᷣ ante coituʒ dum est delectatio vehemens coeundi.

Almahezheragi est planta quã Auic. appellat busirus ⁊ latine appellatur tissus barbassus.

Almẽstanchaat sunt loca, ĩ qbꝰ sũt aq̃ multe stantes, sicut loca stagnosa.

Almefetet est tertia spẽs ethice.

Almesamar idest clauus.

Almencheb ẽ extremitas spatule vbi cõtinuaᷣ adiutoriũ cum spatula.

Almetubele idest res acutas.

Almenachele est fractura ossis capitis ĩ qua remota est aliq̃ ꝑs ossis fracta.

Almeliki est auis magna aquatica.

Alnasaba idest declinans ad citrinitatem pillorum zafrani.

Alnessenie virtutes sunt v̾tutes ab aĩa deriuate vel aĩe appropriate, ⁊ tales in hoĩe sunt principiũ cognitionis ⁊ motus volũtarij ⁊ hoc nomẽ deriuatũ ẽ ab alness qđ idẽ ẽ quod anima.

Alnuaheb vt scribũt Arabes sunt columbini habentes pẽnas completas ita, vt de proximo possint volare.

Alnabac ẽ fructus notus ĩ Syria ꝑcipue ĩ ciuitate Saide seu Sydonis, ⁊ ẽ hñs magnitudinẽ sebestẽ seu paꝝ minor, ⁊ ẽ saporis pontici dulcis.

Alnadegi. i. digõ mãe crude ꝯtẽte ĩ mẽbro vlcerato ꝓꝑ dñiũ nãe super mãʒ.

Alnemer ẽ aĩal minoris magnitudinis q̃ʒ linx, qđ ẽ lupus ceruarius, ⁊ alnemer ẽ sil̃e leopardo ĩ figura ⁊ colore sed ẽ aliq̃ʒtulũ maioris magnitudĩs hñs pedes ⁊ vngues ampliores, ⁊ acutiores, ⁊ oculos hʒ obscuros ⁊ horribiles, sicut ego vidi, ꝑterea ẽ fortius, ⁊ magis ferox, ⁊ magis audax leopardo. Nã alnemer aggrediᷣ homines ⁊ interficit eos. Leopardus aũt ab Arabicis appellatur fed.

Alnemkesut idest caro salita exiccata

Alnisuch est spẽs prunoꝝ acetosoꝝ, ⁊ ꝭm aliquos est spẽs prunorum parue q̃ʒtitatis acetosoꝝ, ex qbus efficiᷣ ferculũ, quod dicitur alnisuchie.

Alnisuchat sᷣ caputpurgia cũ pulueribꝰ, aut alijs ñ liq̃dis ꝑ nares attractĩ

Alneman ⁊ sisimbriũ apđ Arabes sᷣ idẽ ⁊ est spẽs mente hñtis folia declinãtia ad aliqualẽ colorẽ pauonaciũ ⁊ venetijs appellaᷣ mẽta gariofilata

Alnatha est extremitas lingue versus dentes anteriores, ⁊ alio noĩe arabico dicitur alseleti.

Alneremisch. i. capita granatoꝝ idoꝝ

Alnasa vide color alnasa.

Alnesastegi vide sief alnesastegi.

Alnathaf est cõfectio dura glutinosa que cũ masticaᷣ adheret dẽtibus, ⁊ fit ex zuccaro aut melle inspissato ꝑ decoctionẽ ita, vt post eius incisionẽ in frustra parua ⁊ infrigidationẽ remaneat dura glutinosa, vt dictũ est, ⁊ qđã miscent in ea res calidas aromaticas, ⁊ quidam res frigidas, acetosas, sicut succum limonum, aut tamarindorum, aut acetum.

Alnergil idest nux indica.

Alnemech sud est species salsamenti.

Alnathfe idest spermatis.

Alnusul idest radix capillorum.

Alphachi in fide Maumethi sunt re
gentes populum declarando ⁊ pro/
mulgando hoc vel illud esse licitum
aut illicitū nō adducendo super hoc
aliquam rōnem. Qui vero studēt li/
bris in qbus scripte sunt rōnes ⁊ fū/
damenta quare hoc vel illud sit lici/
tū aut illicitū, tales dñr Almetacha/
lē, ⁊ sunt sicut apō nos theologi.
Alraijs vide in prohemio.
Alramadi vide sief alramadi
Alrasafe est pars anterior poplitis, q̄
a vulgaribus parella vocatur.
Alrad vide chadessam.
Alradradi vide pisces alradradi
Alrabu est difficultas anhelitus cau/
sata ex repletione venarum, ⁊ carno
sitatis pulmonis.
Alrai est nomen ciuitatis Persie
Alraib est lac coagulatum acetosum
cuius coagulatio fit non ex coagulo
sed ex calefactione ipsius ⁊ ex ꝑmix
tione modice quantitatis alterius la
ctis coagulati ⁊ acetosi aut per se aut
ex ꝑmixtione rei acetosantis ipsiꝫ ⁊
rei diuerse a coagulo habentis virtu
tē coagulādi lac ⁊ que est tanq̄ꝫ fer/
mētū. Caseus ergo qui fit ex alraib
ꝑdicto apud vulgares appellat̃ ala/
chat seu alacad. Et ꝭm aliquos alra
ib est lac de quo extractum est buty
rū ⁊ absq̄ꝫ coagulo coagulatum aut
acetosum aut nō acetosum. Et nota
ꝙ ex alraib nō fit caseus nisi addat̃
lac nouiter mulctū ⁊ similiter coagu
letur a coagulo.
Alraheb idest religiosus monachus
q fuit eximius physicus, a quo Ra/
sis multa notabilia suscepit.
Alrathbe vide alassest.
Alrachme est auis magna sicut mil/
uus habēs plumas corporis albas,
⁊ pēnas alarum nigras, ⁊ comedit
carnes putridas, ⁊ similia, ⁊ in Sy/
ria est in magna copia.
Alrahade est piscis stupefaciens mē/
bra lꝫ non tangat ipsa, ⁊ scribitur, ⁊
experimēto approbat̃ ꝙ huiusmodi
piscis existens in retibus, dū appro/
ximatur piscatoribus trahētibus re
tia, stupefacit manus ipsorum.
Alrachich oui vide Alzenbach oui.
Alrahaune uide alhamch.
Alrathe est auelana inda vt habetur
secundo cañ. cap. rathe.
Alrhase idest tremor.
Alrasbe vide emplastra alrasbe.
Alrach ꝭm expositores arabes est te/
studo marina. Alij vero dicunt ꝙ ē
testudo fluuialis.
Alrauthe ꝭm glosam arabicam est ex
tremitas narium.
Alrauend idest reubarbarum
Alrased seu alrasad idest nasturtium
quod arabice dr̃ etiam alhars.
Arehac vide etas algulamie
Alruie idest declinatio
Alsenasen arabice idē est qꝺ eminētia
tēdēs in acutū, ⁊ ad figuraꝫ pyrami
dalem, ⁊ qa ossa super spondiles ha
bēt talem eminentiam, ideo dicunt̃
ossa alsenasen.
Alselamiat sunt ossa oblonga existen/
tia in pectine manuū ⁊ pedū, ex qbꝰ
ossibꝰ ꝯpōit̃ pecten ꝑdictū, iter q̄ exi
stunt ossa ꝑua alsemsemanie dicta. s.
replentia vacuitates iuncturarū seu
vacuitates inter ossa pectinis manꝰ
⁊ pedū ⁊ inter ossa iuncturarum di/
gitoꝝ ⁊ noiant̃ alsemsemanie seu sē/
semanie quod idem est ꝑꝑ cōformita
tē, quā habere cum semine sisanij qꝺ
arabice semsem appellatur.
Alsebati seu subetice vide vene alseba
ti seu subetice.
Alsabad est pars brachii infra cubitū
habens duo focilia, ⁊ terminatur
ad rasetam manus.
Alseid idest brachij.
Alselba est apa frigidum glandosum
habens chistim continentem ipsum
Alsubat est arbor, ex qua fiunt arcꝰ
in Persia.
Alshearagi est vocabulum persicum
⁊ idem est, quod calx.
Alserab ē dictio cōis ꝭm Arabes ad
syrupos medicinales ⁊ ad vinum.
Alsemaim sunt venti calidi valde her
bas adurentes
Alsucharan apud Arabes quosdam
est cicuta. Alij vero dixerūt ꝙ est se/
men iusquiami nigri. Dixit diosc. ꝙ
stipes alsucharan sil'at̃ stipiti fenicu
li, pꝫ aūt ꝙ talis stipes potius simila
tur stipiti cicute, q̄ꝫ stipiti iusqami.
Alsamach seu alsemach est foramen ī
osse petroso in aure sicut se habet fo/
ramen vuee in oculo. Qñq̄ꝫ ꝟo apō
Arabes accipit̃ ꝓ pāniculo seu ner/
uo strato in concauo ossis petrosi, ⁊
qñq̄ꝫ accipit̃ ꝓ instrumēto auditus.
Alsuichi idest similis frustulis paruis
suich vel sauich quod idem est, quod
frumentum aut ordeum fractum, ⁊
torefactum.
Alsus idest liquiritia.
Alsenchal vel alsenchar qꝺ ē alfengiꝰ
ē syrupus ꝭm quosdā factus cū suc/
co iuiubarū cum medicinis stipticis
buliendo, donec fiat spissus, ⁊ potest
exhiberi in potu ⁊ linimentis.
Alsemne est herba ex gñe lacticiniorū
⁊ granum eius nominatur shedane/
gi beri idest canabis siluester, ⁊ forsi
tan facit dormire propter vnctuosi/
tatem que est in eo.
Alseriaran est ell'm solutiuū scriptū ī
quinto cañ. ⁊ similiter saganea.
Alsurbed idest vene sub lingua.
Alsirbagi est raphano est cibarium fa
ctum ex brodio carnis, ⁊ aceto, ⁊ ra
phanis in oleo decoctis.
Alsedar idest scotomia seu obtenebra
tio visus.
Alsemur vide almencalbun
Alsehedie sunt apostemata vlcerosa,
ex quibus fluit aliquid simile melli
fluenti ex fauo suo.
Alsheb est color cineritius trahēs ad
quādā ruffedinē seu citrinitatē ruffā
Alsami idest ex regione Damasci
Alsacrugie est pondus vel mensura.
Alserengi idest minium.
Alserbegi est sorbitio facta ex frumē
to fracto, que est inflatiua, ⁊ facta cū
cepe minus est inflatiua.
Alsecrach ē auis viridis nota damasci
Alsemsar est arbor, q̄ dr̃ bussus.
Alsefale est regio Indie.
Alserax vel alserachs idest silex.
Alserach est quando aqua vel potus
alius ingreditur arteriam.
Alselach est grossitudo in palpebris,
ut pꝫ fen. tertia primi.
Alsalach est serpens niger lōgus gros
sus, cuius pellis est nigra.
Alsinie vide speculum alsinie.
Alsedenegi idest emathites.
Alsabiar vide pillem alsabiar.
Alsabesefram est spēs ozimi hñs fo/
lia minuta ⁊ bonū odorē. Et scribit̃
ī libro alchuin arabico, ꝙ iterpreta/
tur odor regalis.
Alsaim idest intestinum ieiunum.
Alshauthat sunt caput purgia, que fi
unt cū rebꝰ liqdis ꝑ nares attractis.
Alsahara est vigilia superflua preter
naturalis.
Alsebha est nomen cōe ad oēs species
quadrupedum que dentibus ⁊ vn/
guibus suis aggrediunt̃ hoies mor
dēdo ⁊ lacerādo, ⁊ qñq̄ꝫ mortē īferē
do, sicut leo, lupus, tigris, ⁊ silia. Et
ab hoc nomine dicuntur mores al/
sebhaie idest mores similes moribꝰ
talium animalium.
Alsebuie est dispositio rationis infan
tium seu puerorum.
Alsihali est aial simile lupo.
Alsahari idest stella canicularis.
Alseilem est loliū seu zizania de quo ī
secundo cañ. cap. seilem.
Alshele est color varius idest medius
iter colorem nigrum ⁊ celestem seu
grisseum.
Alsabut est piscis sic nominatus ⁊ no
tus in Persia.
Alselgē seu alselgiem ⁊ allest sunt idē
⁊ significant rapam.
Alseleti vide alnatha.
Alsuach sunt ligna habētia in cortice
suo aliquā amaritudinē ⁊ cū huius/
modi lignis cōiter fricātur dētes.
Alseir est nomen medici.
Alsedabi idest ex ruta.
Alsafanin est auis, que dr̃ turtur.
Alsangiar est lactuca asini.
Alsebet idest anetum.
Alsuila ꝭm Ebenbitar in libro de sim
plicibus est berēgesef qꝺ est spēs
ambrotani.
Alseudeni ē auis nigra habēs rostrū
citrinū ⁊ ꝭm aliquos ē sturnus.
Alseheb idest apparitiones ignee.

Alsababach seu alsababech vt scribit Ebenesis de simplicibus est species ambrotani, sed Ebenbitar scribit ꝙ est planta seu arbor nota in Egypto ⁊ noĩatur bernuf, cuius magnitudo ⁊ folia similantur arbori granatoꝝ. Et succus foliorum eius confert epilepsie, ⁊ dolori pũgitiuo, ⁊ colico, sicut scribit Ebenbitar cap. bernuf. Et auctoritate Themimi nominatur etiaꝫ sabanech vel sabanegi, ⁊ cõfert epilepticis, maxime pueris.

Alsagi ē arbor Indie magnus sic̃ scribit Ebẽbitar, ⁊ serratura ipsius assũpta in potu extrahit vermes auctoritate Rasis in libro continentis.

Alsarmach idest atriplex.

Alsegiagi. i. excoriatione cutis capitis

Alsaberchan seu alsaburchan est species ferri quod tenerum est ex quo fiunt claui ⁊ huiusmodi.

Alsech. i. realgal seu toxicum muris.

Alseder est arbor nabach.

Alserugi est sal, q egreditur ex muris

Alsafabai idest nigrefacte.

Alsaber est nomen medici.

Alseras est spẽs affodilorum quidam putant ꝙ sit spẽs consolide.

Althese vide alhadeb.

Althoin vel thabun est apa pestiferũ venenosuꝫ ꝙ fit ex materia corrumpẽte idest venenosa vt exponũt Arabes. Et lꝫ Aui. fen. prima primi cap. de egritudinibus cõpositis dicat ꝙ est apostema in locis que sunt emunctoria membrorum principalium sicut caro glandosa in inguinibus ⁊ similia, tamen fen. iij. quarti. cap. de althoin dicit, ꝙ est quodcũqꝫ apa venenosum, ⁊ sic antrax, quod accidit ĩ membris non glandosis, dĩ althoin.

Altemelmel vt exponunt Arabes est priuatio stabilitatis seu ē inqetudo.

Altherel est inflatio faciei ⁊ palpebrarum oculoꝝ similis cacesie accidens ex permixtione vaporum cuꝫ substãtia mẽbrorũ, ⁊ est dispositio similis altebegi. Et quãdoqꝫ etiam accidit ĩ tibijs ⁊ color patientium eam declinat ad plumbeitatem, ⁊ citrinitateꝫ propter debilitatem caloris innati.

Alterbel est inflatio accidens in extremitatibus ⁊ in membris pauci sanguinis propter dominium phlegmatis subtilis propter debilitateꝫ digõnis. Et quidaꝫ expositores Arabes dicũt, ꝙ alterbel est inflatio causata ex permixtione substãtie aquose subtilis cuꝫ substantia membrorum. Et quidam dicũt ꝙ causatur etiã ex permixtione vapoꝝ cũ substãtia mẽbri.

Altochme arabice idem est, ꝙ nausea tiua satietas, ⁊ exponitur a Syrasi persico, ꝙ sit corruptio cibi in stomacho, ⁊ Auic. xiij. iij. cap. de signis altochme, et de ablatione digõnis scribit. Et ideo sequitur ꝙ sit corruptio cibi in stomacho, que accidit cibo in digesto, ⁊ quia talis cibus corruptꝰ est superfluitas ideo ab eo causatur repletio. Et nota ꝙ altochme nõ solum reperitur in digestione prima, sed etiam in secunda.

Althecaregi ſm expositores arabes ē putredinis species, ad quam sequit̃ in superficie rei, que putrefit, color albus.

Altergia vide alargiba.

Altamari est electuariuꝫ de dactylis.

Altaiugi vel alteiugi est auis, que dicitur perdix, alij dicũt ꝙ ē phasianus alij asserunt sicut Ebenbitar ꝙ est auis similis coturnici in omnibus, nisi ꝙ sub allis habet quasdam pẽnas nigras ⁊ albas.

Altuabel sunt semina calida contusa, que super cibis sparguntur. Et quãdoqꝫ species aromatice calide puluerizate dicuntur altuabel, ⁊ ēt alfauie

Altabaleb est lenticula aque.

Althaleb est herba nascens in paruis fluminibus, ⁊ sub aquis riuulorum currentibus ⁊ dicitur muscus aque.

Altalch est alumen scissuꝫ quod vulgares appellant alume scaiola, ⁊ de ipo habetur. 2. cañ.

Altheil seu althil apud Arabes etiaꝫ appellatur negiem vel negim: ⁊ est herba, que dicitur gramen, ⁊ plures habet species quedam enim est lenis quedam pillosa ⁊ de hoc habetur in 2. cañ. cap. proprio. Et althil dicitur ꝙ sunt folia trifolij quod non multũ eleuatur a terra, ⁊ habet flores rubeos aut albos.

Altharthut est planta, ex qua extrahitur ammoniacum.

Altharathit ē planta stiptica, que nascitur sicut fungus, ⁊ Auic. de ipsa facit capitulum. 2. cañ. ⁊ Damasci est valde nota, ⁊ vsitatur in retentiõe sanguinis per inferius in potionibus ⁊ clysteribus administrata. Et ſm aliquos arabes est preputium terre.

Altors vide aaulusen.

Altorsia vide aaulusen.

Althendue est locus mamillarum in viris.

Althedi est pars mamillaris in mulieribus.

Altedarigi sunt aues, que dicuntur fasiani.

Alterub est species pini non faciens fructum.

Altensa est cocodrillus.

Althach est coopertorium sphericum capitis.

Altafasil vel altafsil ē cibus factus ex lentibus vel mes collatis, sicut decoctio seu brodium lentium forte, aut decoctio lentium excorticatarum cũ multa aqua ita, vt fiat cibus potabilis. Alij autem arabes dicunt ꝙ ē cibus factus ex lentibus vel mes, ⁊ aceto.

Alterebel est mala dispositio corporis humidi causata ab ocio ⁊ a causa extrinseca.

Altemded vide allui.

Altaraxacon est endiuia siluestris.

Althute est egritudo similis moro, althut enim morum significat.

Alternum est cantilena que fit cũ frequenti motione gutturis, quam vulgares appellant golizar.

Althalba sunt dactyli immaturi parui, cum primo egrediuntur ex arbore, seu sunt flores dactylorum contenti in vagina habente figuram duarũ manuum simul applicatarum, ⁊ huiusmodi vagina tempore veris egreditur in sumitate trunci ipsius arboris inter folia ipsius ⁊ dum primo incipit egredi, efficitur sicut cucumer dulcis comestibilis, qui arabice appellatur algiemar, ⁊ comestus prohibet inflammationem sanguinis. Alii qui dicunt ꝙ althalba est arbor dactylorum.

Altabrab est ludus in quo pila rotunda ex corio plena uento aut re alia percutitur ⁊ proiicitur ab vno homine ad alium ⁊ alium.

Altualil idest verucis.

Altamur est animal magnum de numero rapacium.

Altaluch idest fex vel linimentum.

Altelassis idest nasturtium album vel babilonicum, naꝫ apud Arabes idẽ sunt.

Alterbarba vide etas alterbarba.

Altarich est species piscis parui curti ad quantitatem palmi, qui piscatur in loco ciuitatis Achalat in regione Persie, ⁊ huiusmodi pisces saliũtur ⁊ exiccantur, ⁊ in diuersas regiones asportantur, ita exponit Syrasi.

Aluthar idest necessitas.

Alusem uel aluesim ſm arabes est vestigium nigrum artificialiter factum in balneo dum porrositatis cutis sũt aperte pungendo ipsam cutem cum plurimis puncturis sibi inuicem cõtiguis ſm lineationem ⁊ figurationem intentam, postea super puncturas predictas imponit̃ indicus subtilissime puluerizatꝰ ita, vt penetret coloratum illud in foraminibus pũcturarum, ⁊ dimittitur locus cũ panno lineo, donec consolidentur pũcture cum colore predicto.

Aludacha est eminentia in coniunctiua oculi similis bothor albo, quasi ipsi sit pinguedo vel adeps eius.

Alurasan seu alurasen est species colũborum siluestrium, qui sunt alijs maiores ⁊ noti in Syria.

Alures seu alueres apud Arabes idẽ est, quod radix curcume contrita, cuius color est citrinus ad rubedinem declinans.

Aluardachule est radix sic nominata.

Aludha idest albaras ita exponitur super. 2. cañ. cap. de homine.

Aludha est genus chōchilioꝝ que appellātur porcellete ita exponitur .3°. cañ. cap. d̄ cura apatū ī radice auris.

Alusuas vel alusuasi est cogitatio vel imaginatio corrupta in qua hō dubitat an id quod fecit, vel est faciendū, sit factum vel fiat bene, aut nō bene, ⁊ est cogitatio dubiosa cū timore ⁊ fastidio absq̧ causa, ⁊ latine potest dici sollicitudo melancolica.

Alusen idest ireos.

Alumen humidum apud Arabes est spēs aluminis albi coloris, sicut cerusa, aut lac, ⁊ est fluidū nō petrosū, sic̄ scribit Ebenbitar ī lib. d̄ simplicib⁹.

Alurel est animal terrenum simile lacerto coloris cineritii lōgum ad quātitatem trium palmorum.

Aludi ē humiditas que egredit̄ post coitū vel ante coitū absq̧ delectatiōe ⁊ d̄siderio coit⁹ ⁊ absq̧ erectiōe v̂ge.

Aludhi vero cū aspiratione scriptū, ē humiditas que egreditur ex v̂ga ante ⁊ post egressionem vrine.

Alureschin est species variolaꝝ, ⁊ est dispō corporis, in qua apparent ī corpore macule rubee violacee q̄ diuersificant̄ in magnitudine, ⁊ numero, ⁊ colore sm diuersitatem humoris, in multitudine ⁊ qualitate sua, ⁊ scribitur in tractatu de peste arabico, quem ego traduxi ꝙ alureschin accidens in tempore pestilentie est egritudo perniciosa sm plurimum.

Alubazi idest punctura

Aluleb idest foramini torcularis perforato in girum.

Aludchi idest caro dura ad albidinē tendens.

Aluthel est alambicum, quo vtuntur alchimiste in distillationibus.

Alzarachat sunt instrumenta in quibus attrahit̄ aqua, ne det̄ vacuū, sicut sunt traiectoria seu siringe, q̄bus vtūt̄ chirurgici, ⁊ sic̄ vasa vitrea torta, in quibus per attractionem aeris a concauitate ipsorum eleuat̄ aqua, Unde ex ipsis fiūt fontes artificiosi, ⁊ huiusmodi vasa arabice appellantur semarat.

Alzelabi vel zelabie est cibus ex pasta tenera valde habens figurā lunarē, ⁊ talis cib⁹ frigit̄ in oleo, postea comedit̄ cū melle aut zuccaro, ⁊ visitatur valde in Syria, ⁊ Egipto, ⁊ ē valde spōgiosus diuersitatē habens in partibus suis. s. grossitie ⁊ subtilitate, Et de eo scribitur in libro Benagi albian.

Alzeit vide oleum alzeit.

Alzagi idest vitriolum viride, de quo in secundo cañ.

Alzarazir apud Arabes sunt aues, q̄ lz sint similes aliq̄liter turdis in magnitudine, differunt tamen ab ipsis. Nam alzarazir habent plumas ⁊ pennas nigras cū aliqua albedine signatas, ⁊ apud venetos dn̄r stornelli.

Alzersech idest amirberis.

Alzenbach oui vide albedo oui.

Alzanbach est oleum sisaminum

Alazarach vel alzarcha est color celestis seu grissus vel glaucus.

Alzebd idest butirum crudum.

Alzimiar idest viride eris.

Alzardach vel alzardagi idest crocus hortulanus.

Alzemone idest eos qui se mouere nō possunt propter mollificationem.

Amaracus idest maiorana

Amgailam vide alcharad.

Amsagi idē est, q̄d hūiditates ꝑmiste

Amuridus est dispō melancolica, in q̈ homo semper ridet.

Anagalus ē auricula muris.

Ansadius est species lactuce asini

Anfagiar vide chadessan

Anfasalan idest separatio

Angiadan est herba asse.

Anzarut idest sarcocolla.

Aq̄ sabachie sunt aq̄ existētes ī locis baurachijs. s. locis aridis adustis.

Aqua lactis crudi est aqua, que collatur ex lacte coagulato acetoso, ⁊ huiusmodi lac dr̄ crudū, q2 non est bulitū, neq̧ decoctū, sed est factū acetosū ⁊ coagulatū ꝑꝑ mixtionē alterius lactis acetosi in ea permixti, quod est sicut fermētū in parua quātitate coagulās ⁊ faciēs acetosuz lac, i q̊ pōit̄.

Aqua gaderan idest aqua stās in gurgite aut fossis.

Aqua myrrhe sm aliquos est aqua ī qua dissoluta est myrrha, aut in ea decocta. Alij dicūt ꝙ si myrrha circūdet̄ albumine oui idurato, ⁊ sic dimittat̄ per dies aliquot in loco terreno humido, tunc liquefit myrrha, ⁊ liquor ille collectus in vase supposito est aqua myrrhe.

Aqua zuccari est aqua canne zuccari vel sm alios est aqua, in qua bulitū est zuccarum.

Aqua ferri idest aqua minere ferri.

Aqua cāphore sz Arabes est aqua, q̄ fluit ex arbore producente cāphorā, ⁊ talis aqua, ⁊ similiter eius arbor sunt calida in .3°. ⁊ cāphora est frigida ⁊ oēs affirmāt. Et de huiusmodi aq̈ scribitur in libro Benagi albian.

Aqua tabarzet est aqua, in qua dissolutum seu coctum fuerit zuccarum tabarzet.

Aqua sauich ordei est aqua, in qua infusum est per aliquod tempus parū sauich ordei.

Aqua cucume est aq̈ calefacta in vase eneo, quod apud venetos dr̄ Cuogoma. Et barbitōsores vtuntur ea deferentes aquam calidam hinc ⁊ inde.

Aqua oliuarū est aqua salita, in qua seruantur oliue condite.

Aqua casei amara fit ex contusione casei saliti, ⁊ permixtione eius cū aqua que dimissa hoc modo lōgo tempore efficitur amara.

Arbor abraham vide bengiechest.

Arbor da li pr̄ nr̄i vide azadaracht.

Arbor vel planta marie vide segiar mariem.

Archub vide alarchub q2 idē sunt.

Argialesus est species lactuce asini.

Argiuan vide alargiuani.

Argiaba vide alargiaba q2 idem sūt.

Armal seu armel seu armach sm q̄d scribit̄ ab Auic. 2°. cañ. cap. ꝓprio ē lignū odoriferū seu aromaticū simile cinamomo grosso, ⁊ nascitur in regione Jamen non multum distante a mari rubeo. Et hoc idem dixit Rasis ⁊ Ebenbitar.

Arsef est planta spinosa ex genere cardi producens virgultum simile asparago, in cuius sumitate est flos, ⁊ illud virgultū elixat̄, ⁊ comedit̄, q2 ē cibus delectabilis augēs coitum, ⁊ Persici nō solū comedūt virgultum tēpore veris, sed ipsum plantam, cū incipit pullulare anteq̈z expandat folia spinosa ⁊ virgultum supradictū.

Arzi alnil vide bulbus.

Ascalebi sunt homines quinti vel sexti climatis.

Aschaf dr̄ sm duas intētiones, quaꝝ vna est mollificatio corporis, ⁊ sm hāc intētionē caro mulieris dicitur aschaf idest rarior seu magis mollificata ꝑꝑ paucitatē exercitij resoluētis humiditates mollificātes sm q̄d dixit princeps. Altera xo intētio ē vt dicatur corpus multarum porrositatum latarum sicut caro viri habens porrositates plurimas latas.

Aselengi seu aslagi seu aslengi est radix quedam q̄ habet folia ⁊ spinas. Et physici in Syria dicūt ꝙ est spēs artanite de qua loq̄tur Auic. 2. cañ. ⁊ fullones vtunt̄ ea lauādo ⁊ mūdificādo lanam, ⁊ pannos ex ea factos cū decoctione ipsius. Et aromatarij ēt vtūtur decoctione huiusmodi radicis ponēdo parū de ipsa in confectionibus factis ex melle aut ex sapa, cū volūt dealbare cōfectiones p̄dictas ita vt videantur ex zuccaro ⁊ amylo facte. Et ꝯfectiones p̄dicte nihil de amylo habētes sūt viscose durē ad masticandū, ⁊ radix p̄dicta est valde nota apd̄ damascenos. Et ego exptus sum ꝙ ei⁹ decoctio remouet maculas vestium ⁊ mūdificat pānos

Asefid idest sinapis albi.

Assidbegi vel assidbagi vel assidbegian vide bagi.

Assahani idest ex regione Persie que dr̄ assahan vide alassahan q2 idē sūt.

Asnen vide alkali.

Asne vide vsnee.

Assius sm quosdā idē est, quod nix sini, que q̄dē apud Ebenbitar est lapis q̄dā transparēs, sicut sal gēma, q cū exponit̄ aeri cōuertitur in puluerez, sicut est puluis aluminis cōtriti, ⁊ in sapore est acutus, ⁊ salsus, ⁊ defert̄

ex India

ex India, sed tñ iste sermo nõ est ɔformis dictis Auic. 2. cañ. q dixit ꝙ assius est lapis sup quē generat sal ex roratiōe maris cadētis super ipsum. Cum etiā multi tñ vtūtur niue syni loco assius, ⁊ affirmant ꝙ Auicen. ignorauit essentiam assius.
Astar ē pōdus. ʒ. vi. ⁊ duoꝝ danich.
Astarach vide Segiar mariem ⁊ Meha seu Miha.
Astrufiun est species hyssopi.
Athas est ap̄a in cerebro, ⁊ expositores arabes multū diuersificant in declarādo, q̄re ap̄a p̄dictū dicat athas
Athaa vide algarab.
Athel vide chermazech vl' chāmuzech
Auianes est flos vitis
Auicena vide in prohemio.
Aumali ſm Ebenesis idem est, quod syrupus de melle.
Azadarach est arbor apud damascenos noīata zaizalacht, cuius flores declināt ad colorē violaceū cū aliq̄li cinereitate, ⁊ tales flores sunt acuti odoris, fructus āt istius arboris habēt corticē albū ⁊ sunt ad magnitudinē ceresoꝝ. Et huiusmodi qdē fructus habēt ossa alba, ex qbus fiunt pr̄ nr̄i. Et talis arbor repit venetijs ⁊ patauí in enclaustris monasterioꝝ ⁊ mulieres appellant arbor da li pr̄ nr̄i. Et folia eius sūt quasi sicut folia agni casti, ⁊ reperit etiam in Syria.
Azad ē flos spēi lilij vide susen azad
Azagithea idest extremitates.
Azhagi idest vox fortis.
Azor idest sine pillis.

Bachur mariem vide segiar mariem.

Bachila est pondus. xx. granorum ordei ⁊ plus ſm alios.
Bachele. i. fabe, ⁊ faba ē pōdus ʒ aur. j.
Bacham vide albacham, q2 idē sunt.
Bachele ymanihe est olus iamenum, ⁊ est herba, q̄ apud vulgares dicitur Bion.
Bachat idest manipulus.
Bace idest manipuli.
Bactisuba est nomen medici.
Bagadet vide Sion fluuius.
Bagi est nomen psicū ⁊ est cōe ad oē cibarium cū carne preparatū. Et ab h̄ noīe deriuātur ista noīa vʒ assidbagi sorbagi, sechbagi, ⁊ zirbagi. Unde assidbagi est cibariū ex carne elixa i aqua simplici absqꝫ alia re. Sorbagi est cibarium dictum cui addit rizuz aut frumētū fractū aut aliqd simile, Sechbagi est cibariū cū carne elixa i aq̄ cū aceto ⁊ zuccaro vel melle. Zirbagi v̊o ē cibariū ex carne elixa i aq̄ cū aceto ⁊ melle ⁊ cimino. ⁊ bagi est nomē sigulare. Bagiat vero plurale.
Bancharas sicut scribit glosa arabica est caro glandosa que est sicut strat⁹ sub venis pulsatilibus ⁊ non pulsatilibus que quidem appodiantur ⁊ innituntur super carnem glandosam predictam ⁊ hec caro etiam nominatur marbad ⁊ marabad arabice, latine vero mesenterium.
Bassera seu bassari vide albassari qa idem sunt.
Bathbath seu bethbath est species virge pastoris.
Batecha inda vide melon alraki.
Batecha viridis vide vt supra.
Batecha filistin vide vt supra.
Batecha alzachi vide vt supra.
Bazard vel bezard idest galbanum.
Bedarungi vel bedarugi ſm Ebenbitar est species ozimi habentis folia lata, ⁊ de eo scribitur in. 2. cañ. ⁊ alio nomine appellatur Albuch.
Belba sunt dactyli recentes crudi magis immaturi, q̄ꝫ Besser.
Belbele est vas stricti orificij.
Bemengi est regio iuxta halep ciuitatem Syrie.
Bengiechest vt scribit glosa arabica ē granum seu semen arboris abrahaz, ⁊ dicitur, ꝙ est arbor marie, quia huiusmodi arbor latine agnus castus appellata minorat appetitum coitus ⁊ currat pollutionez, ⁊ folia eius cū stipitibus suis, cum sternuntur sub dorso, prohibent pollutionem ⁊ erectionem virge. Et mulieres cum ea suffumigantur apud vehementiam appetitus ad coitum.
Benat noctis sunt ea, que mouent vel excitantur in nocte.
Berazede vel bezarede est panis i modum fugatie perforatus cum digitis aut alia re, ⁊ est bene coctus.
Bersausan idest capillus veneris qui alio nomine ab Arabicis appellatur chusbare albir idest coriandrum putei.
Berbengine vide nux metel.
Berengesef vide alsuila.
Besser est dactylus immaturus rēcēs
Besd ⁊ morgian sicut scribit Ebenbitar auctoritate Aristotelis est lapis vnus ⁊ idez. Sed morgian est radix coralli, besd vero est corallus ramificatus. Aliqui vero Arabes dicunt contrarium huius.
Betaran vide chadessan.
Bezarede vide berazede.
Bezard vide bazard.
Bezahar est lachrima cerui que generatur in ceruis quia cerui comedunt viperas maxime in Persia.
Bhear vide albhear quia idem sunt.
Bichie est semen, cuius herba est nota Damasci ⁊ seminatur in campis, ⁊ i hyeme datur in cibum bobus ⁊ eqs.
Birsen idest pleuresis.
Bis mus est animal, quod inuenitur iuxta napellum ⁊ nutritur eo, ⁊ appellatur latine mus napelli.
Bis musbuha idest napellus moisi.
Blacte bisantie est coopertorium cuiusdam conchilij reperti in mari rubro, ⁊ in alijs locis scriptis ab Aui. 2. cañ. cap. proprio. In supradictis nāqꝫ locis reperiuntur quedam conchilia seu animalia ostracosa, quorū coopertura est dura ostracosa in gyrum figurata in modum limatiaruz, sed sunt magis oblonga ⁊ maiora q̄ꝫ corpora tegentia ⁊ circūdantia limatias, ⁊ in orificio ipsorum conchiliorum est coopertorium, quod clauditur, ⁊ aperitur ſm voluntatem animalis inclusi, ⁊ appellatur blacte bisantie, quas ego sepius vidi adherentes suis cōchilijs, que asportata fuerunt ex mari rubro Damascum.
Bondacha est pōdus. ſ. auellane, que est pondus aur̄. j.
Bothor idest variole.
Brench kebuli vide albrench kebuli quia idem sunt.
Buared est res comestibilis preparata cum aceto sicut capparis, rape, pastinaca, ⁊ similia.
Bulbus ſm aliquos expositores arabes est species cepe dulcis saporis nascens in montibus ⁊ apud Damascenos appellatur arabice arzi alnil vel hasnil, ⁊ huiusmodi cepe tempore veris comeditur Damasci ꝑpter sui dulcedinem, ⁊ in magnitudine ⁊ forma est sicut pirum muschatellum ⁊ est circūdatum ⁊ inuolutum a multis villis subtilibus coloris ruffi cōtextis in modum rete, ⁊ folia ab eo exeuntia sunt subtilia ⁊ longa, ⁊ nascitur in montibus ⁊ apud physicos arabes appellatur bulbus.
Burnia est vas terreum intus ⁊ extra vitreatum.
Bus aldebarindi est species sief q deferuntur ex Armenia ⁊ administrantur in ap̄atibus ⁊ bothor calidis.
Buzeiden vide albabe berbarie.

Cacesia vide thebegi.

Cacozole vide condisi.
Cadamcaris ē arbor sic dicta, ex qua plurimum picis fit.
Calcadis est vitriolum.
Calt seu culb est milium solis.
Calib est instrumentum, quo matris aperitur, ⁊ vulua dilatatur, ⁊ apud latinos dicitur speculum.
Calchidicon est species vitrioli. Alij dicunt ꝙ est medicamen compositū, ⁊ est vnguentū corrosiuū sic dictuz.
Calcuceraumenon idest eris adusti.
Camellus alnegib idest qui pascitur i locis siluestribus. Scōm vero alios est camellus valde velox in incessu ⁊ cursu suo, quez latini dromedarium appellant.
Cambaduti est pars, q̄ ē apud occiput
Cambil ſm Sirasim est species māne habens granula ad rubedinem tendentia. Quidam alij dicunt, ꝙ ē species alkekengi.
Canon vide in prohemio.
Candarusiū est spēs frumēti romani, ⁊ eius magnitudo est inter ordeuz ⁊ frumentum, sed est magis proxima ordeo, ⁊ non habet corticem, ⁊ pluri

mū de eo reperit̃ in regione Italie ⁊ Romanie Grecie, ⁊ eius complō est magis ꝓpinqua cōplexioni frumenti, ⁊ est boni nutrimēti generās sanguinē cōuenientē, ⁊ augumētum facit in lacte, q̄m stringit naturam. Ita exponitur a Sirasi arabico.

Canabit est spēs caulis nota in Syria ⁊ est habēs folia ⁊ thirsos sicut caules, ⁊ inter folia ipsius est sicut globus medullaris albꝰ, in cuius sumitate sunt sicut semina alba plurima aggregata, ⁊ globus predictus ē flos canabit ante ꝓductionē seminis cōpletā, nō eniꝫ cōplet semina nisi post eleuationē floris p̄dicti valde distās a folijs eius, sicut contingit in flore caulium, ⁊ habet similitudinē aliq̄lē cū specie caulium, q̄ venetijs dicitur capuzi. Et expertū est, ꝙ semina capuzi seminata in Syria ꝓduxerunt canabit, ⁊ semina canabit in hortis venetis produxerunt capuzios.

Canaberi est auis, de qua loqtur Auicen. in cura colice, ⁊ dr̃ ꝙ ē auis, que apud venetos lodola appellatur.

Canis alseluchi est canis, quo venetores vtuntur in capiendis auibus aut quadrupedibus.

Capilli merselan sūt capilli nutriti nō tonsi neqꝫ abrasi, sed longi in radice idest ab ineunte etate, aut ex antiqua consuetudine.

Carissa est cibatio acetosa, que apud latinos gelatina appellatur.

Carnub sceni est carnub, que cōmuniter comeditur.

Carnub nabathi vide aliembut

Carnub spine vide vt supra.

Caras est priuatio loquelle.

Carthas vel carathis est herba iunci exsiccata, ex qua cōstructe sūt charte pro libris scribēdis, sicut iaꝫ consueuerunt antiqui egyptij, aut per carthas intelligitur papirus ipse seu iūcus exsiccatus ⁊ antiquatꝰ, sicut illō qō assumitur ex stramento antiquo, quod apud vulgares venetos appellatur stuora, ⁊ fit ex papiro seu iunco recenti.

Carui albuꝫ idest carui cōmune apud Arabes.

Carui nigrū idest ciminū apō arabes.

Casbs est dactylus nō bene maturus sed propinquus maturitati non recens sed exsiccatus.

Casd idest moderata non forti.

Catinus de sceni est vas quod asportatur de regione sceni, ⁊ apud venetos dicit porcellana.

Caulis aque ꝫm expositores arabes ē nenufar.

Cazef est vas figuli coctum.

Cepe althalchaiar ꝫm Arabes est cepe paruū oblōgū acuti saporis, quod apud venetos dicitur scalogna.

Chadessan ⁊ sabagian ꝫꝫ expositores arabes est solutio cōtinuitatis in supficie mēbri, cuius q̄dē supficiei ptes diuersificātur in asperitate, ⁊ lenitate in eminētia, ⁊ depressione, q̄ q̄dē diuersitas causat̃ ex solutione cōtinuitatis supradicta. Uerū chadessan appropriat̃ solutioni cōtinuitatis, q̄ accidit cuti ⁊ pti exteriori supficiali corporis. Sabagian v̄o approp̄at̃ solōni ꝯtinuitatis, q̄ accidit supficiei itrīsece mēbri, ⁊ ꝑp̄ h̄ excoriatio, q̄ accidit ĩ itestinis sic̃ ĩ disēteria vocat̃ arabice sabagian, tñ isti termini q̄nqꝫ accipiūtur vt sinonima. Ulterius sciendum ꝙ apud Arabes solutiones continuitatis que accidunt ꝫm latitudinem aut ꝫm longitudinem aut ĩ partes plures aut numero paucas diuersimode nominantur ꝫm diuersitatem membrorum in quibus cadunt. Nam solutio continuitatis accidens in osse ꝫm latitudinem vocat̃ arabice chesaran idest fractio. Si vero accidit ꝫm longitudinem eius, vocatur sadahan idest scindens ipsum. Solutio autem cōtinuitatis accidēs chartilaginibus ⁊ neruis ꝫm tres diuisiones, aut est in partes duas, aut ĩ partes plures magnas, aut paruas siue ꝫm longitudinem siue ꝫm latitudinem. Et solutio quidem continuitatis huiusmodi si ꝫm latitudineꝫ vocatur betaran idest incisio. Si vero ꝫm longitudinem, ⁊ eius numerus nō fuerit multus vocatur sacha idest scissura. Si vero eius numerus fuerit multus vocat̃ sadachan idest contusio. Plerūqꝫ etiam accidit solutio continuitatis in partibus musculi, q̄ si in extremitate ceciderit musculi siue cadat in corda: siue in neruo vocatur hetchan idest attritio. Si vero secundum latitudineꝫ musculi accidat vocatur hazan idest incisio. Si vero acciderit ꝫm eius longitudinem, ⁊ fuerit eius numerus paruus, ⁊ fuerit eius profundatio multa vocatur fadgan idest separatio vel incisio, ⁊ si fuerint partes eius multe ⁊ dilatetur ⁊ profundetur solutio continuitatis vocatur radani idest contusio ⁊ attritio. Et alrad ⁊ alfadg dicitur de omni eo quod cadit in medio musculi quomodocūqꝫ sit. Si vero accidat solutio continuitatis in arterijs ⁊ venis nominat̃ anfagiar idest eruptio, sed si cadat in longitudine ipsarū vocatur chataban ⁊ faselan idest incisio vel abscisio. Si vero processerit in longitudine ipsarum vocat̃ sadaban idest scissura. Si vero acciderit ꝫm modum apertionis orificiorū ipsarum vocatur tochban idest perforatio. Et si acciderit in paniculis diafragmatis vocatur fedchan idest ruptura.

Chastitū est nomen magistri saponis.

Chataban vide chadessan.

Chalaban idest dislocatio.

Chamach vide alchuamich.

Chalef est spēs salicis, ⁊ est arbor nascēs in locis humidis, cuius folia similātur folijs cerasoꝝ non ꝓducens fructū, sed flores valde odoriferos ĩ p̄ncipio veris añ exitū folioꝝ suoꝝ, ex q̄bus floribus in Syria distillat̃ aqua odorifera, que administratur ĩ passionibus cordialibus calidis, ⁊ ē valde in vsu. Et ex floribus ēt predictis infusis in oleo fit oleū chalef sicut fit violaceū, ⁊ ex amigdalis p̄mixtis cū floribus predictis donec acq̄siuerit odorem ⁊ humiditatem ipsorum exprimitur oleum, quod nominatur etiam oleum chalef.

Chachule est cardamomum minus.

Chanbil est semen rubeum notū Damasci qō defert̃ ex regione Iameni.

Chasus ꝫm arabes est herba sup̄ quā cadit ros, ex quo generat̃ laudanū.

Chachali vide alchachali q: idē sunt.

Chartas vide carthas q: idem sunt.

Chaiar est cucumer cōiter vsitatus.

Chadam chareis seu chadem charis ē granū pini minꝰ, ⁊ ē notū Damasci

Chasurudar idē ē qō galāga. Nota tñ ꝫm Arabes ꝙ lꝫ casurudar ⁊ galanga sint idem tñ Aui. facit duo cap̄. in 2. cañ. vnū de chasurudar, alteruꝫ de chaulegian, ⁊ ambo significāt galanga ad maiorē declarationē vt sciatur eandeꝫ medicina nominari diuersis noībus quorum vnūq̄dqꝫ scribit̃ in cap̄. suis p̄ ordinē alphabeti. Et sic facit de cera, ⁊ de pluribus alijs medicinis ꝓpter rationē suprascriptā, ⁊ ēt vt quod deficit in vno capitulo perficiatur in altero.

Chabazi interpretatur malua.

Chalidunium idest memiran, ⁊ Serapio exponit chelidonia. i. memiran.

Chasab darirhe est calamus aromaticus, chasab enim canna: darirhe vero aromatica interpretatur.

Chamel stomachi est superficies eius intrinseca crisposa in modum superficiei existentis in pano de lana habentis pillos eleuatos ⁊ crispos.

Chateman idest nubes parua subtilis

Chasem in naso apud Arabes est oppilatio ad quam seqtur priuatio odoris, ⁊ quādoqꝫ accipit̃ pro priuatione odoris q̄nqꝫ ꝓ oppilatiōe ĩ naso.

Chaisun vel chisun significat foramen seu cōcauitatē ossis in naso existētis ⁊ est numeri singularis: chaiasin vero numeri pluralis.

Chanan ē sonitus accidēs ĩ naso, quo fit sepius ista vox chaba: vel ꝫm alios est exitus vaporis fetidi ex naribus: sicut accidit equis.

Chabisse vide alchabisse q: idē sunt.

Chalegi idest pomum seu coopertorium super dentes.

Chanad est nomen medici.

Charis vide alcharis quia sunt idem.

Charegie vide odor charegie.

Charis alsemech tari idest cibariū ex piscibus recētibus decoctis in aqua cum aceto.

Charis albatun est cibarium ex ven/tribus animalium decoctis in aqua cum aceto.
Charis albachar est charis factum ex carne bouina.
Charis alsemech cum carne piscium.
Charmazech seu chermazech est fru/ctus arboris athel, que est species ta marisci, ⁊ est arbor magna nota in Egypto/⁊ fructus supradictus apud Egyptios ⁊ Syros appellat᷑ hade/be, ⁊ in oriente multum administra/tur i medicinis stipticis exsiccatiuis.
Chairbua est cardamomum minus.
Chaisur est lapis pumex.
Charchus sicut scribitur in libro Ebē bitar est plantago.
Chachole idest cardamomum maius
Chanun primo idest mēse decembris.
Chazef idest testa contrita.
Cheseran vide chadessan.
Chemed est tristitia seu angustia acci/dens ex aere turbido.
Chede fm Sirasim est dispositio, que accidit ex repletione cibi.
Chetha vide alcheta q̄ idem est.
Cherse vel kerse apud Arabes est no men cōmune ad omnez corticem sed absolute dictum accipitur pro corti ce cinamomi maxime grosso. Darsi/ni vero apud Arabes est cinamomū magis aromaticū. Cherse igitur dif fert a darsini sicut cortex magis aro matica ⁊ cortex minus aromatica. ⁊ per cinamum apud latinos intelli gendum est cinamomuz grossum nō multum aromaticum, ⁊ per cinamo mum intelligendum est corticez sub tilem cinamomi magis aromaticaz.
Cherse vero gariofilatum est cortex aromatica habens odorem gariofi/lorū que extrahitur ex arbore ipsoꝝ
Chencharzed est gumi arsef quod est vomitiuum. Et arsef est species Car/di, que comeditur i hispania, ⁊ Nea/poli, ⁊ Sicilia.
Chir vide alchar.
Chiaugesem vide albebar.
Chiditan idest oculi, ex quibus fluit lippitudo grossa.
Chiach idest tortelle panis biscocti.
Chisun vide Chaisun.
Chistis idest saccus est enim vocabu/lum corruptum, quia arabice dici//tur Chis.
Chichuanu idest herba pulicum, ⁊ ta lis herba puluerizatur in ciuitate Chairi circa dormientes ⁊ ex odore illius pulueris stupidi fiunt pulices, ⁊ non ledunt.
Chie idest masticis.
Cholade idest monile.
Chomach idest prefocatio.
Chorni vide color chorni
Chusbare albir vide bersuasan.
Chulzemi est regio maris rubri.
Chuba idest impetigo.
Chusi sicut scribit Benagi albian est electuarium conferens tussi.
Chuatem albayra idest terra sigillata.
Chuamich albaza est zufara prepara ta, ⁊ confecta cum sale ⁊ aceto.
Chur fm expositores arabes est sordi ties adherēs parietibus alueoꝝ apū Alij dicunt ꝙ est bdelium.
Churchum fm aliquos expositores arabes est vene citrine, fm alios ve/ro est zafaran.
Ciminum album apud Arabes est ci minum cōmuniter vsitatum.
Ciminum nigrum est nigella.
Cinamum vide Cherse.
Cinamomum vide cherse.
Cinis purgatiōis eris ē cinis i quo es purificatur a minera sua, ⁊ a partibꝰ terreis, in quibus generatur.
Cobti idest egiptiacum.
Colcotar est vitriolum citrinum.
Colfonia vide ratinegi.
Color rubeꝰ alchani seu chani ē color rubeus clarus vehemētis rubedinis
Color chorni est color citrinus ad al/bedinem tendens.
Color rubeus alnasa est color rubeus clarus seu purus, ita exponit Sirasi. Alij dicunt, ꝙ ē color rubeus perui/us, sicut color flamme ignis.
Color alatrongi idest color citri.
Cor rubeus alchaten idest color, i quo est puluerulentia, ⁊ rubedo.
Color alasmazoni idest color similis floribus ireos.
Cocodrillus fm Arabes si parit oua in aquis tūc generat᷑ alius cocodril/lus. Si vero i cāpis iuxta aquas tūc nascitur stincus. Et ꝓpterea dicit᷑ ꝙ stincus fit de semine cocodrilli.
Confectio alberzachali est confectio sic dicta de qua in antidotario.
Cōdisi qđ arabice dicit᷑ condes est ra dix nota in Syria, ⁊ est grossa sicut digitus polex habēs saporē ⁊ odorē acutū, neq̃ similat᷑ helleboro, neq̃ ē species eius sicut dicūt latini. Eben/bitar eni in libro de simplicibus di/xit, ꝙ neq̃ Dioscorides neq̃ Galie/nꝰ loquuti sūt de ipso. Et dixit Jsach eben hamran ꝙ cōdisi est radix plā/te, cuius pars interior decliuis est ad citrinitatem, ⁊ pars extrinseca corti calis est nigra ⁊ ipsius plāta similat᷑ alchencher, qđ ē albarsef, qđ ē spēs cardi, q̄ in sicilia appellat᷑ cacozole.
Cōfectio albesd idest ꝯfectio coralloꝝ
Cornu spice quid sit ignoratur.
Cot vide alassest.
Cotila est pondus. ℥. x.
Creta q̄ comedit᷑ est lutū comestibile
Cubrus est insula cypri inde cubrusi idest cyprius.
Cucumer capparis ē fructus capparis q̄ subseqtur ad florē eiꝰ, ⁊ ē cucumer paruus viridis durus continens se/mina, ⁊ in forma ⁊ magnitudine si/milatur cucumeri asinino.
Culb vide calt.
Cunicū ē cucuma seu vas ereū q̊ bar/bitōsores vtūt᷑ portādo aquā calidā.
Curascie idest ex mari rubro.

Dab vide aldad quia sunt idem.

Dactyli heiron sunt dactyli magni be ne maturi.
Dactyli alsehir sunt dactyli magni be ne maturi.
Dahab est aīal mediū inter lupū ⁊ ca/nem comedēs cadauera, ⁊ comedit᷑ caro eius ab hominibꝰ, ⁊ reperitur in Syria in magna copia.
Danich est pondus. ℈. 5.
Darsini vide cherse.
Darb vel darab vide aldarab, q̄ idē sᵗ
Daruch est pondus libr. iiij.
Darirhe vide chasab darirhe.
Debach est arbor, que ꝑducit viscum ⁊ accipitur quandoq̃ pro visco, ⁊ fructus eius est sebesten.
Desle vide Sion.
Dend fm Arabes est granū spēi alker ue, de cuius ꝓprietate est, ꝙ medul/la alba intra corticē eius minuat᷑ cū tēpore, donec totaliter finiat᷑, ⁊ nō re maneat nisi cortex, vt expimēto visū est, ⁊ in qbusdā regionibus tardius cōsumit᷑, in qbusdā vō citius, ⁊ ē gra nū regis ⁊ medulla ipsius trita ⁊ mi xta cū pauco oleo ⁊ aceto confert ti/nee linita abrasis capillis.
Dentes albalm idest dentes prudētie, q̄ in etate, in qua nascuntur isti den/tes, ratio ⁊ prudentia est perfecta.
Dētes muris apđ Arabes sūt addita mēta supflua dura nascētia in extre/mitatibus vnguium iuxta carnē fm latitudinem ipsarum situatis, ⁊ vul/gares veneti appellant ipsa spelli.
Denan sūt vasa i qbꝰ reperit᷑ i vnū.
Derezi ⁊ suun idē sunt ⁊ significāt co/missurā, inde derezan ⁊ medaruzan q̄ sunt idē ⁊ interpretat᷑ cōmissuralis
Derdar fm Arabes ē arbor ꝑducens linguā auis, in qua arbore generant᷑ quedā capita inflata in qbus est hu miditas, ex q̄ generant᷑ vermes i mo dū cimicum, qui quum egrediuntur volant sicut musce parue.
Deuiasef est nomen medici.
Derufitun est species vue vulpine, que nominatur allezin.
Dhau diei fm arabes est hora secun/da seu tertia diei.
Dhelizi apud Arabes est trāsitus ex vno loco ad alium sibi diuersum.
Dhenegi est lapis viridis, ex quo fit puluis, quo vtuntur pictores.
Diacodion est confectio de papauere de qua scribitur in antidotario ⁊ di/citur arabice diacude.
Diachebed regū est cōfectio cuius de scriptio habetur in antidotario.
Dichbardich est medicamen composi tum causticum Rasis.
Diudaru ē plāta ex genere titimalloꝝ
Diochen idest milium.

Duaden ſm aliquos expositores ara/ bes est sanguis draconis.
Duaden alderdar idest fruct⁹ seu flos alderdar, quod est arbor cimicuz vt patet secundo canͤ.
Dubellati vide aldubellati, q̄ sũt idẽ.
Dub est arbor, que dicitur platanus.
Dumel vide aldumel, q̄ idem sunt.
Durdi arabice est fex rerum subtiliuz fluidarum non viscosarum, sicut vi/ ni aceti, ⁊ similium.

Eben hali vide in prohe// mio.
Ebensina vide vt supra.
Ellin alcabt idest ellͥm ex scoria ferri, seu ex residentia, aut fece ferri.
Embuba idest cannula.
Emplastra alrasbe sunt emplastra in quibus cadit merdasengi ⁊ plumbũ ⁊ alia frigida sicca.
Enclaustrum vel tinctura nigra alasa chase idest tinctura, qua magistri so/ tularium p̄parãt ⁊ lingunt coria, ex quibus efficiuntur sotularia.
Es cyprium est aurichalcum.
Essere vide almessera.
Etas alahadate apud Arabes est etas recẽs seu viridis, ⁊ noiatur hoc noĩe p̄pter propinquitatez eius ad tẽpus sue natiuitatis.
Etas almechthelin idest etas prime se nectutis.
Etas alterharba est etas, in qua pue/ ri fortiter mouentur, ⁊ crescunt.
Etas algulamie ⁊ arehach idest etas pollutiõis, seu etas, ĩ qua ĩcipit egre/ di sperma, quousq; barbescat.
Etas alfethian est etas, qñ barba ĩ ẽ cõ pleta, quousq; desinat crescere.
Exercitium alastadad est exercitiũ pre paratiõis. s. precedẽs exercitiũ forte.
Exercitium alastardat est exercitium debile sequens forte.
Eylbua est cardamomum minus ſm Ebenbitar, ⁊ est granum apud Jta/ los appellatũ melegete ⁊ dr̃ ẽt Heil/ bua. ⁊ Tin alfil, ⁊ Thairbua.

Faba egyptiaca ſm Ebenbitar nõ est lupinus, sed est vere faba, in cuius concauitate reperitur res viridis, cuius sapor est amarus, ⁊ reliq̃ partes non sunt amare. Jn alijs aũt fabis nõ egyptiacis nõ repe ritur sic illa res viridis, tñ Auic. cap. de lupinis dixit q̄ lupinus est faba egyptiaca ⁊ intelligitur illa in cuius concauitate non reperitur illa res vi ridis amari saporis.
Fabe pondus ⁊ pondus auř. j.
Fagdan vide Chadessan.
Fagaie est flos alcanne.
Fagalesus seu fagilinius a quibusdaz arabicis putat̃ esse arthanita illa, q̄ est sicut rape.
Fangekest idest agnus castus, q alio nomine in arabico etiam appellatur Bengekest.
Farsiun vt exponit glosa arabica est al sucharan idest cicuta.
Faselan vide chadessan.
Fassasa vide alassest.
Fatrasiliun idest apium montanũ, hoc enim est fortius q̃z apium, ⁊ q̃z petro selinum.
Fater seu fatera est fungus.
Faudenegi vide alfaudenegi, q̄ sũt idẽ
Fecban idest dislocatio a loco suo vel distorsio eius.
Fed vide alnemer.
Fedchan vide Chadessan.
Fel ſm expositores arabes ẽ radix ne nufaris indi. Alij autem vt Ebenbi/ tar dicunt q̄ est fructus.
Feludegi vide alfeludegi, q̄ idẽ sunt.
Felizbaeregi vide alfeluzabaragi, qa sunt idem.
Felendisiun est medicamen cõpositũ.
Felengiar seu felengi est pondus. ʒ. i. ⁊ quarta.
Felfelmunu idest radix arboris pipis.
Ferismus arabice idẽ est, q̄ latine pria pismus, ⁊ ſm Ebencof arabicũ talis egritudo sic appellat̃, q̄ patiẽs eam similat̃ statue hoĩs, que pingebatur in balneis cũ virga multũ erecta cau sa risus, vt alliceret̃ hoĩes ad balnea
Fesafes idest cimex vide alfesafes.
Feterat idest tepores ⁊ remissiones.
Fex croci hortulani est illa fex, que re/ manet de croco post eius infusionez ĩ aq̃ limonũ p̄ tĩctura rubea faciẽda
Ficus algiemiz vel algiemizi est ficus pharaonis, ⁊ tales nõ oriuntur in ra mis subtilibus iuxta folia vt alij fic⁹ sed in trunco ⁊ in ramis grossis.
Fi hachaliasuch idest in cõmissura co/ ronali, vbi terminatur sicipur, ita ex/ ponunt Arabes.
Filzaberegi vide alfeluzabaragi quia idem sunt.
Flos salis est assius de quo Auicen. 2. canͤ. ⁊ dicitur etiam flos assius, ⁊ ab aliquibus appellatur nix sini.
Flos squinanti vide superius sqnanti.
Focha est potus, qui fit aliquando ex passulis bullitis cũ aqua, aliquãdo ex farina ordei, ⁊ aliquãdo cum me/ dulla panis, ⁊ qñq; additur menta, aut ruta, aut apium. Et qñq; ponun/ tur in eo aromatica, ⁊ qñq; non ſm diuersas intentiones, ⁊ quandoq; fit ex melle.
Focha alcharm idest flos vitis.
Fora vide sabot.
Fuchi vt declarat glosa arabica exteri or est species arboris ienbut.
Fulad vide alfulad.
Fulfulmun vide felfelmun quia sunt idem.

Gadu est apostema durum.
Gallus aque vide almencalbun.
Galeme mulieris idest appetitum ei⁹ superfluum coitus.
Galline alfethi ſz expositores arabes sunt galline, que nondum pepere/ runt oua.
Galie idest galia semper aromatizata cum musco aut alijs odoriferis.
Gam vide algam, quia sunt idem.
Ganagana vide scaculos.
Gane idest loquutio resonans in naso
Garichi arundinum vide algarichi
Gasi idest sincipis, vnde almagasi idest syncopizatus.
Gauonis idest amigdalarum gulle.
Gede seu giede est ciuitas ĩ littore ma ris rubri quasi equidistans ab extre mitatibus ipsius maris, ⁊ distat a ci uitate Meche itinere duorum die// rum. Et ad hunc locum Gede conflu unt naues ex Jndia portantes piper ⁊ zinziber, ⁊ alia aromata, que po/ stea per mare rubrum in nauibus paruis versus littus non multum di stans a Sinai monte asportantur, ⁊ postea deferuntur super camellos in Syriam ⁊ Egyptum.
Gedi seu giedi idest ex ciuitate Gede supradicta.
Gererati vide algiererat, quia idẽ est.
Gessa idest durities.
Giaures idest panicum.
Giasir idest opoponacum.
Giedul sunt rami venarum, que sunt sicut rami, ⁊ suachi sunt rami gieda/ ul, ⁊ ruada sunt rami suachi ita, q̄ giedaul sunt rami minores q̃z rami venarum proprie, ⁊ suachi sunt mi// nores q̃z giedaul, ⁊ ruada minores q̃z suachi.
Giest albelut ſm Arabes est cortex in terior subtilis glandium adherens medulle ipsarum ⁊ est coloris ruffi, ⁊ dicitur Giest glandium.
Giepsin idest gipsum preparatum igne ⁊ artificio, ⁊ est laminosum, cu/ ius lamina subtilia sunt transparen tia ⁊ peruia.
Gies seu gips est gipsum non prepara tum, sed naturale ex minera sua ex/ tractum.
Giensefran est species basiliconis.
Giezar sunt radices, que venetijs vul/ gariter appellantur carotte.
Giazarberi est pastinaca siluestris.
Gieduar vide zeduar.
Gienun apud Arabes est nomen cõ/ mune ad omnem alienationem, ⁊ p̄/ mixtionem rationis, ⁊ ad stultitiam seu defectum rationis ⁊ imagina/ tionis. Et quia ex stultitia seu per/ mixtione rationis ⁊ alienatiõe, que accidit in egritudine, que dicitur me lancolica, multotiens accidit de// monium ſm opi. Auicen. ⁊ demo/ niuz ab Arabicis dicitur gien. Jdeo deriuatum est hoc nomen genun quod est commune vt dictum est. Et patiens defectum rationis aut ali/ quam speciem melancolie ab Ara/ bicis communiter appellatur mugie nun idest patiens gienun. Et speci/ es illa alienationis que est superflua

⁊ inquieta,⁊ cum motu furioſo ſeu
iracundo apud Arabes appellatur
gienun mefrath idē demonium ſu/
perfluū. Et per gienun abſolute quã
doq; intelligitur mania vt pꝫ ab Aui
cē. cap. de mania. Et Ebeneſis in ex/
poſitione ſua ſuper librum ſamarcan
di cap. de mania dixit ꝙ Raſis ⁊ qui
dam poſteriores dixerunt, ꝙ algie/
nun ſeu gienun interpretatur agi/
tatio ſeu furioſitas in moribus,⁊ ge
ſtis. Et quia maniaci ſūt quaſi in cō/
tinuo motu furioſo predicto. Ideo
mania proprie ⁊ cōuenienter appel/
latur arabice genun ſeu gienun, lati
ne vero dicitur demonium.

Gietf afrid vel afrench ideſt corticis
interioris afrench.

Gion fluui⁹ differt a fluuio Deſle, Nã
Deſle arabice eſt fluuius ĩ Meſopo
tamia/iuxta quem erat ciuitas Nini
ue/cuius adhuc reſtant veſtigia,iux/
ta quē fluuium etiam eſt ſituata ciui/
tas hodiernis tēporibus Bagaded
ab Arabicis nominata nō multū di/
ſtans a loco Niniue,⁊ fluuius predi
ctus apud latinos Tigris nominat᷑,
⁊ eſt vnum ex quatuor magnis flumi
nibus originē habētibus ſm fideles
a paradiſo terreſtri. Gion vero ē flu/
uius in regione Coraſen inter ciuita
tē Samarcandi,⁊ inter ciuitatē He/
re appellatam/que eſt valde magna
⁊ nota apud Perſicos,⁊ talis fluui/
us Gion ſicut mihi relatū eſt a mul/
tis/qui ipſum viderunt maior eſt, q̃ꝫ
fluuius Nili,⁊ ab Arabicis affirma
tur ꝙ ſit vnum ex quatuor flumini/
bus ſupradictis.

Gips vide Gieſ.

Gipſum gipſatum ē gipſum quod eſt
adherens muris ⁊ parietibus albifi
catis ex ipſo.

Giumeizi vide ficus algiemiz.

Gluten alimbat ⁊ gluten albotin ſunt
vnum ⁊ idem.

Gluten gariofiloꝝ ſm aliquos arabes
eſt gariofiluꝫ groſſum/in quo eſt gu/
moſitas/⁊ appellatur a venetis anto
fano.

Gomaris ideſt linimēta ſeu pulueres.

Grana alchauzi ideſt medicamen cō/
poſitū de quo ſcribit᷑ in antidotario

Granuꝫ ben eſt fructus ſimilis fiſtico
paruo ad aliquam rotunditatem tē/
dens,⁊ iuxta corticem ipſius duruꝫ
continet medulla vnctuoſa ad citrini
tatem tendens. Et huiuſmodi quidē
fructus oritur in oriente, ⁊ reperi/
tur etiam in Syria.

Granuꝫ alzelē eſt granuꝫ, quod apud
venetos appellatur dolcegini,⁊ na/
ſcuntur etiam in Affrica/⁊ alio noīe
arabico dicuntur Hab alzizi.

Grana algul vide ſegiar mariem.

Granum nil eſt ſemen nigruꝫ repertū
in planta volubili,cuius flos habet
colorem azurum ⁊ figuram campa/
nelle ſimilem tendentem ad longitu/
dinē aliquam / ⁊ huiuſmodi planta
non eſt herba/ex qua nil ſeu indicuꝫ
conficitur /ſed eſt ſpecies volubilis
nota/⁊ ſemen huius plante in oriēte
adminiſtratur ad euacuandum hu/
mores groſſos phlegmaticos ⁊ me/
lancolicos ſicut dicit Auicen. 2. cañ.
Uſme vero quod ē foliuꝫ nil, de quo
dictū eſt ſupra/eſt folium herbe ex q̈
exprimitur ſuccus/qui exiccatus di/
citur nil ſeu indicum. Et granuꝫ nil
quod adminiſtratur ab Auic. in cu/
ra vermium non eſt indicum/ ſicut q
dam putant,ſed eſt ſemen repertum
in planta volubili ſupradicta.

Granum viride eſt fructus arboris no
minate albotin apud Arabes/apud
latinos vero terebinth⁹/ex qua colli
gitur gumi terbentine ſeu terebenti/
ne vere quod apud Arabes appella
tur gumi albotin.

Grana albarar ſunt grana abel, d̄ quo
in. 2. cañ. ⁊ eſt fructus ſicut nux cup̄ſ
ſi habens colorem ruffum ⁊ ſculptu
ras in cortice exteriori mirabiles.

Grana alfagd ſunt ſemina agni caſti q
arabice dicit᷑ fengiecaſt ⁊ dicitur al/
fagd ideſt priuans coitum quia pro
prietatem habet minuendi ſperma.

Grana alcadra ſūt grana viridia / que
ſunt fructus terebinti.

Grana aldarath ſunt ſcebram ⁊ nomi
nãtur aldarath quia exhibita in po
tu cauſant in vētre turbationes ⁊ vē
toſitates plurimas.

Granatum melaſie eſt granatum dul/
ce habens grana magna.

Gubera eſt fructus notus in Syria ſti
ptici ſaporis/de quo Auic. 2. cañ. ca
pitulo proprio.

Gumi albotin vide granum viride.

Gumi albelat ſicut ſcribitur in libro
Alchuin eſt medicamen cōpoſitū ex
glutine facto ex pellibus vaccarum/
⁊ ex lapide marmoris puluerizato.
⁊ hoc idem ſcribit Ebenbitar. Qui/
dã alij dicunt/ꝙ gumi albelat eſt me
dicamen ſimplex delatum ex India.
Sed prima opinio eſt verior. Et in li
bro Menagi albian ſcribitur/ ꝙ eſt
quid ſimplex minerale/⁊ ſm alios ē
quid cōpoſitū artificiale cōferens vl
ceribus deſuper puluerizatū/⁊ ibidē
ponitur deſcriptio cōpoſitionis iſti⁹
gume mixte/que vt exiccetur, appli/
catur parietibus calce linitis ⁊ poſt
exiccationem eius remanet ſicut gu/
ma extenſa in figuram tabule ſubti/
lis marmoree/⁊ ideo appellatur ara
bice gumi albelat,nam albelat ſigni
ficat tabulas marmoreas.

Gumera eſt linimentum / quod ponit᷑
ſuper faciem.

Haben idem eſt quod hydro/
piſis.

Habitran eſt herba odorifera , que de
fertur ex Mecha.

Habel almeſachin eſt herba que dici/
tur funis pauperum ⁊ eſt ſpecies le/
bleb.

Hab alzizi vide grana alzelem.

Hacar vt exponit Siraſi eſt apoſtema
aut vlcus.

Hacſuneſi eſt pondus vt patet in capi/
tulo ponderum.

Hadebe vide charmazech ⁊ ala/
thel.

Hagiar alagi ideſt lapis eburneus.

Haie eſt nomen commune omnibus
ſerpentibus.

Halmes ideſt permixtioni rationis.

Hamica vt ſcribit Auic. cap. de vario
lis circa finem eſt egritudo media in
ter variolas ⁊ morbillos/⁊ eſt ſalui/
or ambobus.

Hamdachocha eſt ſpecies trifolij ha/
bens plures ſtipites eleuatos a terra
ad quantitatem duorum vel trium
palmoruꝫ producens flores citrinos
odoriferos , ⁊ eſt planta valde nota
in Syria/⁊ ex floribus eius efficitur
oleum valde conferens ⁊ expertum
in paſſionibus neruorum.

Harba vide albarba quia ſunt idem.

Harſef eſt ſpecies cardi que apud Si/
culos comeditur ⁊ nominatur apud
ipſos cacozole.

Harſnil vide bubus.

Harmel eſt ſpecies rute ſilueſtris.

Harimun animal quale ſit ignoratur

Harire eſt ferculum factum ex frumē/
to minus contrito , q̃ꝫ ſit farina eius
decocto in aqua aut in iure pulli. Et
hoc ferculum quandoq; fit ex ordeo
excorticato ⁊ confracto in modum ſi
mile frumenti/⁊ vſitatur in Syria.

Haſce apud Arabes eſt thymus,ſup
quem inheret epithymum.

Haſech vide alhaſech quia idem eſt.

Haſef ideſt aſperitas cutis bothoralis

Hathas eſt apa calidum accidens ce/
rebro ſm Siraſim ⁊ Ebencof non
connotando ſitim neq; ſternutatiōeꝫ
aliquã ſicut dicūt latini , ſed hoc no/
men impoſitum eſt tali apoſtemati a
primis impoſitoribus ſic.

Hau leich vide alhauleich q̄r ſunt idē

Haur rumi vel hauç ſeu hauzi rumi ē
arbor cuius guma eſt karabe, ſicut
ſcribit Ebenbitar.

Hazan vide Chadeſſan.

Heali ſm Siraſim idem eſt, qd̄ butyꝝ
diſſolutū ſuper ignē, qd̄ butyrū ſit re
cens,⁊ acceptū ex butyro crudo no/
uo/tale enim ſuper ignē diſſolutū ten
dit ad albedinē. Sed auctor Samar
candi in tractatu ſuo de cibarijs di/
cit ꝙ brodium carnium cū aceto qd̄
dicitur ſechbagi vel almoſus deno/
minatur Heali.

Heam apud Arabes eſt paſſio anime
permixta ex ſpe ⁊ timore, ſicut qñ ali
qs timet aliqd̄ dãnū futuꝝ cū ſpe tñ
aliqua/ꝙ illud poſſit amoueri.

Hedian eſt alienatio mentis.

Heilbua vide Eylbua quia idem ſunt

Heiuſiſtidas ſeu heuſiſtidos eſt hypo
quiſtidos.

Hemdam est nomen regionis Persie,
Here vide Sion.
Herba mēdaria quid sit ignoratur.
Herba apatū est species semperuiue.
Hesme vel Hesame est plures solutio/
nes ossis in modū scissurarum absq
extractione vel remotione alicuius
partis ossis.
Hetchan vide Chadessan.
Heufistides vide heufistidas.
Heum almegius ſm Ebensis est her/
ba que dicitur merbie.
Heil idest cardamomi minoris.
Hezargiesan seu Hezargiesen est vitis
alba ſm doctores arabes, ⁊ de ipsa
loquitur Auic.2.cañ.
Hezagi est spēs cātilene sic noiate.
Humadie est cibus factus ex carnibꝰ
⁊ brodio ipsaruz cum acresta, ⁊ alijs
acribus.
Humain est nomen medici / quem lati
ni appellant Joannitium.

Jabrua vide aliebruaha quia
idem sunt.
Jacut apud Arabes est nomen cōmu/
ne ad rubinum, saphirū, ⁊ hiacinthū
citrinum/ tamen iacut absolute pro/
latum significat rubinum.
Jasuch idest sincipitis.
Jegarach alras idest vt vehemēter vn
gatur caput.
Jegam vide algam.
Jenbut vide alienbut.
Jezemen idest deperdat motum.
Jstimbre ⁊ albenadan ⁊ alandagi sūt
termini qui sepius reperiūtur apud
Arabes. Et istimbre proprie idē est/
quod assimilatio nutrimenti .s. quod
est de humiditatibus secundis ad nu
tritū. Albenadan vero est alteratio
cibi facta a calore naturali ad hoc vt
sit cōueniens virtuti naturali qd lati
ne dr̄ digestio, ⁊ est cōmunis ad alte/
rationem cibi in stomacho/ ⁊ in epa/
te, ⁊ in venis/ ⁊ ad actionem in super
fluo/ vt ad benignuz humorem redu
caf. Alandagi aūt est alteratio mate
rie facta a calore ad hoc, vt talis ma
teria si est mala reducaf ad benignū/
aut vt preparef ad expulsionē mate
riam grossam subtiliando ⁊ subtilez
ingrossando/ ⁊ per materiam in hoc
loco intelligitur superfluitas aut hu
mor nō aptus assimilari nutrito. Dif
ferentiaz tamen inter albendan ⁊ alā
dagi habetur ab ipso Auicē. cap. de
virtutibus naturalibus.
Juleb est nomen persicum significans
zuccarū cuz aqua rosata. Et arabes
expositores ꝑ iuleb absolute non in/
telligunt nisi zuccarum cum aqua ro
sata dissolutū ⁊ bullitum in modum
syrupi.
Julem vide alalem.

Kalef est species salicis ⁊ est ar/
bor magna habēs folia la
tiora q̄ꝫ folia salicis ⁊ in principio ve
ris facit flores valde odoriferos ⁊ d̄
ipso diximus in Chalef qd est idē.
Kalkalangi est cōfectio composita cu/
ius descriptio habetur in .v. cañ.
Kamaha quidā dicunt ꝙ est calamus
aromaticus/ alij ꝙ ē medicamē exsic
catiuum.
Karmezi est vermis.
Kef est manus/ que continet pectinem
⁊ digitos, ⁊ huiusmodi pars ē cōmu
nis ad ꝑtem domesticā ⁊ siluestrem
palme seu manus.
Kekengi est species solatri.
Keliati ē mēsura.
Kenina idest vase vitreo.
Kerfe darsini idest cortex cinamomi.
Kerfe vide Cherfe quia idē sunt.
Kermezi idest kermes.
Kesb alkerua est fex que remanet ex
cōpressione alkerua, qñ ex ipsis gra/
nis cōtritis exprimitur oleum.
Kesb sisami ē illud qd remanet post ex
pressionē granoꝝ sisami cōtritoꝝ, vt
ex eis exꝓmaf oleū/ ⁊ ē illa feculētia
exp̄ssa, i. q̄ nihil q̄si remāsit de oleo.
Kessengi est genus tuberum.
Kiest est ciuitas in Persia.
Kilgie est pondus libr. j. s.
Kist seu kust est pōdus. ℥. xx. ſm alios
v̂o ē pōdus libr. j. s. ſm alios libr. iij.
⁊ ſm alios libr. iiij. vide in. v. cañ. ca
pi. de ponderibus.
Kisse idest culcitra seu linteamine.

Labe barbarie vide alabe bar/
barie, quia sunt idem.
Lachrima cerui vide Bezabar.
Lachat idest incisio.
Lana merhazi est lana capre subtilissi
ma, ex q̄ fiūt zābeloti / ⁊ alia vellera
subtilia.
Lapis piperis est lapis / q reperif iter
grana piperis, ⁊ similatur piperi in
colore ⁊ magnitudine.
Lapis murichis. lapis massius ambo
ignorantur quid sint.
Lapis anachatis vel achatis ſꝫ quos/
dā ē alumen albū, ⁊ ſꝫ quosdā ē fer/
rum sandalinum. s. species ferri / qd
in suis fracturis ⁊ in partibus cōfri
catis habet colorē sandali rubei.
Lapis sanguinis est sanguis draconis
⁊ ſm aliquos est emathites.
Lapis taselis vel baselis ſm aliquos
Arabes est lapis besd idest corallus
Lapis iasb idē est qd lapis iaspis.
Lebeni idest storax liquida.
Leblab ē volubilis seu lupulus, vt pꝫ
verba Auic. ⁊ Mesue cōsideranti.
Lebub sunt grana seu nuclei auellana
rū amigdalarū, ⁊ fisticorum.
Lelfarzadache. i. sup pastam duram.
Lesan alhamel idest lingua arietis/ ⁊
est plantago.
Letche. i. hūide viscose seu mali odoris
Lignū crucis ſm omnes Arabes est li
gnum radicis peonie.
Ligamentum alagiagi est cerotum vł
emplꝫ ex stipticis ꝯstrigēs/ ⁊ ꝓhibēs
pulsū arteriarū/ qñ sup eas applicaf
Linx vide alnemer.
Liurello idest vase.
Luf vide alluf qr idem est.
Lufha idest pomum mandragore.
Luhach est additamētū cartilaginosū
replēs vacuitates iūcturarū/ sic ē i iū
ctura inter spatulam ⁊ brachium.
Luluma idest concauitas.
Lutū capitis ē lutū comestibile/ quod
mulieres pregnātes ⁊ alij habentes
appetitū corruptū comedūt, ⁊ apud
aromatarios orientales cōiter vēdif.
Et mulieres maxime vtunf eo in bal
neis liniēdo caput ꝓ capillis ꝓlōgā/
dis/ ⁊ ideo dr̄ lutū capitis, ⁊ etiā lu/
tū comestibile, ⁊ est boni odoris ⁊ sa
poris. Et dicunt Arabes ꝙ est obie
ctū delectabile sanguisugis, ⁊ ideo si
locus liniaf eo ipse volūtarie se ad il
lud suspēdunt. Et dr̄ ēt alijs noibus
arabicis. s. lutū corascenū lutū alnisa
buri/ lutū aromaticū, lutū alcubrugi
. i. cyprium. lutum alnahagi lutuz sa
mium ſm Arabes est lutū albū fran
gibile/ ⁊ est spēs luti romani ⁊ dicif
stella samius vel stella samus.
Lutum albolera est bitumen iudaicuz
vel ſm alios est lutum sigillatum.
Lutum alhar est lutum purum absq
putredine ⁊ malo odore.
Lutum albharire seu lutum albhayra
vel abayra est terra sigillata.

Machid vaccinum est lac vac
cinuz, a quo propter
multā eius cōcussionem in vtre aut i
alio vase extractum est butyrum.
Machonach apud arabes est lintea/
men ex serico aut ex lino, quo mulie
res orientales vtunf cooperiēdo col
lū, ⁊ humeros, ⁊ alligatur parti po/
steriori capitis/ ⁊ descendit ꝑ dorsuz.
Macharad est forfex acuti capitis ad
incidendum.
Machilun ſm aliquos est confectio
sic nominata.
Machdunes idest petroselini.
Magra ē terra rubea seu lutū rubeū/
⁊ de ipso scribitur. 2. cañ.
Mahaur est axis pertransiens per ali
quod corpus sphericuz sicut duo po
li super quem circulariter mouetur.
Maheigi vide almarmaheigi.
Mahaleb est granū notū in Syria.
Maudane est herba quā veneti cata/
putiam appellant.
Mahafa est vehiculum illud qd com
muniter dicitur sbara.
Maheizaheregi est species lacticinij
de quo Auic. 2. cañ. facit cap.
Maluchia est spēs malue, ⁊ Damasci
ē i vsu/ ⁊ daf infirmis febrientibus.
Mar vide almarmaheigi.
Marbad vide Bancharas.
Marmacor seu marmauzi est herba,
quam vulgares veneti appellāt her
bam sancti Joannis, cuius semen est
semen maru.
Maran alrasul est vnguētū apłoꝝ ita
exponif ab Auic. v. cañ. cap. de vn/
guentis. Dicif. n. vnguētū apłoꝝ, qr
Gal. cōposuit ipsum ꝓ cura vlceꝝ. q̄

fuerũt, in cruribus apostolorum ſm quod arabes affirmant.

Mast seu mest sicut exponit glosa arabica est alraib, qđ est lac coagulatuȝ acetosũ, ⁊ minoris acetositatis, q̄ȝ lac acetosum, qđ noiat̃ aldug seu aldog

Masacuma ē spuma vitri liquefacti, que cum infrigidatur fit sicut sal, ut scribit Alchuin.

Massere est tumor accidens oculis, ⁊ in facie subito ex vaporib⁹ a sanguine eleuatis, ⁊ tumefit facies, ⁊ nasus, ⁊ frōs, ⁊ alterat̃ multũ a dispōne nāli

Mecha est ciuitas in qua ē sepultura Maumethi, inde mechie nomen denominatiuum significans quod nascitur vel defertur ex hac ciuitate.

Mechul est mensura.

Mechuch est mensura.

Medaruzan vide derezi.

Meded idest qd successiue restaurās.

Medicina alhalebie vide alhalebi.

Medicamen alrasium ſm qđ exponitur ab Arabicis est medicamen, qđ applicat̃ vlceribus seu plagis capitis cũ fractura ossis. Et hoc medicamen describit̃ ab Auic. fen. iij. q̄rti.

Medusat idest cōpositis.

Medeli idest ſm situm extensum versus inferius.

Medini vide vena medini.

Meha seu miha est nomen cōe ad storacē liqdũ ⁊ siccam. Et astarach est spēs meha vt pȝ. 2. caũ. cap. de storace. Et qdā p astarach intelligũt storacē calamitā, quidam vo storacem siccam nigram.

Meiubegi idest stafisagria.

Mel tabarzet ſm auctores arabes est zuccaruȝ tabarzet dissolutum, quod remāsit in vase in quo fit zuccarũ tabarzet, ⁊ nō fuit coagulatum sed remansit liquidum sicut sirupus.

Melones zachi sunt angurie aquose, in quarum concauitate continetur plus de qua, q̄ȝ de medulla.

Melones alfelestini sũt angurie lōge tortuose versus stipitē, cũ quo coniũgũtur, ⁊ nascũtur in Egypto, ⁊ ibidē nominantur batheca abdeleui.

Melones indi sunt angurie virides, q̄ cōiter nascũtur, ⁊ vsitantur in pluribus regionibus.

Melon alraki est melon indus. i. anguria cōis, q̄ apud Arabes qñq; appellat̃ batheca inda, qñq; batheca viridis, qñq; batheca filistin, qñq; batheca alzachi.

Memiran est radix nodosa nō multuȝ grossa citrini coloris, sicut curcuma, minor tamen est ⁊ subtilior, ⁊ asportatur ex India, ⁊ apud physicos orientales est valde nota, ⁊ vsitatur in passionibus oculi.

Menachele vide almenachele.

Mendel idest vas.

Meruzi vel mezui idest declinando ipsam ad pectus.

Merdasengi idest lithargyrium.

Mesich vide alhadeb.

Mest vide mast.

Mesue quem allegat Auic. fuit filius Mesue antiquior, q multa scripsit in medicina. Alius aũt fuit Mesue posterior, q cōposuit librũ Mesue noiatũ approbatum ab oibus italicis, in quo multotiēs allegant̃ verba Abuhali idest Auicēne. Et ego vidi librũ arabicũ filij Mesue antiqoris. Sed librũ filij Mesue posterioris nullibi in arabico reperire potui.

Mesiha est nomen medici.

Mestarun est pondus.

Mesha est pānus factus ex pilis asinoꝝ ⁊ caprarũ, ⁊ qñq; ex pilis caprarũ tātũ, ⁊ Arabes habitātes loca deserta faciunt sibi tentoria ⁊ saccos ex huiusmodi panno grosso.

Mesas ē radix cornu caprini. Alij dicũt q̄ est ps cornu iuxta pedes aialis

Metarach est exercitium compositũ ex debili ⁊ tardo.

Mezui vide meruzi.

Mibachtegi est sapa seu succus vue decoctus vsq; ad consumptionem quarte partis.

Miha vide meha.

Miha sceile idest storax liquida.

Miha mumiai ſȝ expositores arabes est mumia dissoluta. Et in libro sinonimorum arabico scribitur q̄ almumiai ⁊ mumia sunt idem.

Missusen vel missusan vide almissusen, quia sunt idem.

Mōchar algorab idest rostꝝ cornicis

Moruse mēbra apud Arabes expositores sunt membra, que suscipiunt virtutem a membro principali.

Morgian vide besd.

Mora alfarsad ē mora alba dulcis.

Mora scemi est mora nigra saporis muzi.

Mores alsebhaie vide alsebha.

Mucla ſm Arabes est pars exterior oculi, que nobis apparet.

Mucadahati seu almachadaha ē nomen cōmune ad instrumentum cum quo inciditur coniunctiua oculi, deinde penetrando ⁊ intromittendo dictum instrumentum inter corneam ⁊ vueam deprimitur aqua ad parteȝ inferiorem, ⁊ ad instrumentũ supradictũ penetrās ⁊ deponens aquam, sed non incidēs habens extremitatē penetrantem obtusam non acutam, ne penetrando ledat tunicas oculi.

Mudaha idest discooperiens os cuȝ vnica solutione.

Mu gienun vide Hienun.

Mugath ē radix, que reperitur apud aromatarios damascenos, ⁊ est valde in vsu in cura doloris dorsi apud totam Syriam ⁊ Egyptum.

Mun est vocabulum persicum ⁊ est idem quod cera.

Muraba idē est, q̄ hoc nomen conditus, cōdita, conditũ. Et propter hoc p zinziber muraba intelligitur zinziber conditum, ⁊ sic de alijs.

Muriafilun est plāta, de qua Ebenibitar, ⁊ alij scribunt, q̄ mirabiliter resistit venenis.

Musa est fructus suauis nascens, vbi oriuniur cāne zuccari, ⁊ de ipsa habetur. 2. caũ.

Mussoli vide almussuli.

Mus napelli vide Bis mus.

Mutuassem est nomen regis.

Nabati appellatur illud quod oritur in quadam regione oriētali noiata Nabat que nō multum distat a Niniue ciuitate, ⁊ a Bagaded iuxta tigriȝ fluuiũ situata.

Nabacha est pōdus. s. q̄ȝtũ est granuȝ nabach de quo in. 2. caũ.

Nacham ē auis magna paludosa. Et ſm Arabes de hac intelligit Auicē. 2. caũ. cap. de Nham siue ſm aliam literam Nacham.

Napellus albus apud Arabes intelligitur radix napelli alba.

Napellus cineritius itelligitur radix napelli que est cineritij coloris.

Nardin idest spica nardi.

Nargil idest nux indica.

Nasturtium babeli idest nasturtium babilonicũ ⁊ est nasturtium album.

Nathaf est res condensata in modum dactyli, que deglutitur.

Nathif idest loch spissum.

Nebit arabice idē, ē qđ vinũ latine.

Ned primũ ſm Arabes est suffumigium perfectissimum compositum ex ambracan, ⁊ xiloaloe ⁊ musco pfectissimis, ⁊ valde electis.

Negiem vel negim seu negieme quod arabice d̃r althil est spēs trifolij eleuati a terra ad quātitatē palmi tātũ, ⁊ p̄ducit flores quasi in figura pyramidali ⁊ in colore rubeos aut albos

Nermisch vide alnermisch.

Nerdi vide os nerdi.

Nesrin ē rosa hñs odorē acutũ, ⁊ vulgares apud Hispaniā ⁊ Barbariam appellant rosa muscata, ⁊ Damasci dicitur rosa nesrim vel neserin, ⁊ est species rose siluestris.

Nesastegi idest amylum linitum.

Nesuad vel nuduad est liq̄r aromatic⁹

Nesestegi citrinum est species amyli, que artificiose fit citrina.

Nesestegi alassor idest fex seu residentia croci hortulani in succo limonuȝ p tinctura rubea faciēda, sicut fit in Egypto ⁊ Syria apud samaritanos

Nham ē auis, que dicitur structius.

Niazech idest stella comata.

Nil ē herba, ex qua exprimit̃ succus, ex quo conficitur indicum tingens.

Nisabur ē nomē regiōis Persie vnde nisaburi. s. qđ ē ex ea regione.

Nix sini vide Asius. ⁊ flos salis.

Nodi melini sunt nodi, quorum materia coniuncta est sicut mel.

Nuaged sunt dētes maxillares vltimi qui nascuntur ab annis. xiiij. vsq; ad etatem consistentie.

Nua est pondus. ʒ. iij. fm aliquos ⁊ fm alios. ʒ. v.
Nuduad vide nesuad.
Nura. i. calx ⁊ significat et psilotrum.
Nux regalis fm Arabes est nux que cōiter est in vsu / q2 est nux maior, ⁊ delectabilior gustui.
Nux metel fm q̄d scribit i libro Ebē bitar ⁊ fz oēs physicos syrios ⁊ egyptios est fructus cuiusdā plante cui⁹ statura ⁊ folia similātur melōgene, ⁊ apud aliquos arabes appellant̄ ber bēgine idest filēs melōgene ⁊ florem habet albū magnū oblōgū, ⁊ fruct⁹ ei⁹, q̄d dr̄ nux metel est sicut nux aspera, cuius cortex est spinosus, ⁊ grana seu semina huius fructus sunt sicē semina pomi mādragor̄, ⁊ sūt dulcia pīguia. Cortex aūt spinosus simulat̄ cortici spinoso fruct⁹ cuiusdā p'āte, c⁹ folia sūt silia folijs hedere paruis ⁊ stipites eius inuoluūtur sup virgulas sicut volubilis, ⁊ fructus istius plāte ⁊ sicut nux viridis, in cuius cortice sūt spine grosse acute, ⁊ talis fructus a mulieribus venetis ⁊ patauis appellant̄ caraze, ⁊ ex isto fructu fit oleū valde sedans dolores hemoroidaꝝ. Et aromatarij ⁊ physici orīetales vtuntur hoc fructu in stupefaciēdo, ⁊ affirmāt q̄ ipse sit nux metel eo q2 habet cōditiones q̄s scribit Aui. de nuce metel, ⁊ facit opationes eius sicut docet experiētia. Illa vero nux quā veneti appellāt nux metel, ⁊ que reperit̄ inter nuces muscatas nō habet spinas quas scribit Auic. ⁊ talis nux, q̄ asportat̄ ex India ignorat̄ q̄d sit a physicis orīētalibus ⁊ ab' Italis cōnumerat̄ inter stupefactiua.

Odor charegie est odor rei humide putride habētis i superficie pillositatē que lanuginē que a venetis dicitur mussa.
Oleum Chalef vide chalef.
Oleum zanbach apud vulgares arabicos est oleum liliorum alborum, tamen apud physicos peritos est oleum factum ex floribus iasimini.
Oleum alseini fm aliquos est oleū ōthaim, que est herba notissima Damasci. Et Auic. in libello de secretis quem ego traduxi, scribit de ea mirabiles proprietates.
Oleum alrazachi fm Arabes est oleum factū ex susen albis. i. lilijs albis
Oleum de susen absolute est oleum de susen asmagiuni. i. lilijs celestibus factum cū spica ⁊ alijs aromaticis sicut declarat̄ i lib. Mochtar arabico
Oleum siragi est oleum sisaminum.
Oleum de aqua fm aliquos est oleuz onphancinum. Alij vero dicunt q̄ ē oleum ablutum cum aqua.
Oleum alzeit idest oleum oliue.
Oleum ortense est oleum, quod fit ex oliuis non siluestribus.
Ormus vide alcharad.
Os nerdi est os positum in fine pectinis pedis versus partē siluestrem, ⁊ in parte cōuexa ipsius pedis, ⁊ tale os habet figurā exagonam ⁊ denominatur nerdi q2 assimilatur taxillo exagono, quo antiqui ludebāt, ⁊ illi taxilli fuerūt appellati nerdi ab inuētore, qui fuit philosophus clarissimus ⁊ appellabatur Nerdi.
Ossa shemie vel alaberie sunt ossa parua post aures, que sic appellātur, q2 assimilantur extremitatibus cuspidis sagittarum, ⁊ acuum.
Os latum apud Arabes appellatur, os alchatin.
Ouum venti est ouum super quod nō cecidit hora coitus roritas, ⁊ virtus masculi, ⁊ apud vulgares dicit̄ ouū venti, quia cum sit absq̄ virtute masculi nō est aptum ad cōceptionem.

Panis almele fm Arabes est panis coctus super lapides calefactos ⁊ coopertus cineribus calidis.
Panis alchescbar est panis factus ex farina permixta cum furfure.
Panis albauari est panis factus ex farina frumēti prius abluti ⁊ infusi in aqua q̄d q̄dē frumētū post eius ablutionē ⁊ exiccationem mollit̄ vna vice ⁊ non pluribus vicibus sicut quādo fit simid seu simila.
Panis alchathaif est panis decoctus in patella absq̄ aliquo vnctuoso.
Panis alfetir est panis non bene decoctus qui postea diuisus in partes exsiccatur in vmbra ⁊ ex eo cum oleo amigdalino ⁊ aqua cōficit̄ ferculū.
Panis ex fractura simile est panis ex farina frumenti loti bis molliti q2 p primam molituraz separatur furfur grossum postea iterum molitur illa farina a furfure depurata.
Pille alsabiar sunt pille assaiaret, ⁊ denominātur alsabiar ab Arabicis, q2 administrant̄ apud somnū, Alsabiar enim significat illud quod est amicū somno, vel quod administratur apō somnum, ⁊ est vocabulum persicum
Pille asechie, ⁊ pille biberem sunt pillule sic denominate a medicis.
Piper lōgū fm quosdā arabes est primus fructus arboris piperis, quia ē flos arboris piperis sicut ē flos auellanarū ⁊ post huiusmodi florem producit̄ piper rotūdū. Nā huiusmodi flos cū magnificat̄ tūc grana, q̄ pri⁹ in flore predicto erāt vnita, separant̄ ⁊ efficit̄ flos ille, sicut botrus seu racemus berberis, in quo pendēt grana. Et experientia docet, q̄ grana piperis cōpleta colligūt̄ ex botris silibus botris berberis. Quidā autē alij dicunt q̄ piper longum producitur in arbore alia specie diuersa ab arbore piperis.
Piscis sefa vel befa q̄lis sit ignorat̄.
Pisces alradradi sunt pisces petrosi.
Plumbum alcalai est plumbum declinans ad naturam stāni.
Porrum scemi habet in radice sua caput grossum valde.
Porrum nabathi non est ita, ⁊ ambe species sunt note Damasci.
Pruna armena sunt pruna delata ex Armenia absq̄ cortice exsiccata carnosa valde. Et ego vidi ipsa transmitti principibus Syrie, ⁊ Egypti i munus ipsis gratissimū, ⁊ gustaui ipsa i sapore dulcia ⁊ delectabilia, ⁊ expertus sum ipsa in infusione ⁊ decoctione magis lenire ⁊ soluere, q̄z Damascena. Et hoc idez asserit Ebenbitar arabicus cap. de prunis. Et ideo verificantur verba Auic. 2. cañ. cap. de prunis, q̄ dixit. Et armena sunt magis abstersiua, ⁊ vementius soluētia.
Pullus chardanegi fm Sirasim est pullus p̄mo aliqualiter elixatus, postea iuxta ignem assatus.

Rachezan idest penetrando.
Rachame vide arachme, q2 sunt idē.
Racht idest diuersorum colorum.
Racemus i arbore nucis ē flos nucis.
Radani vide chadessan.
Rabada vide alrabade, q2 sunt idem.
Raib est lac acetosum coagulatum ⁊ est maioris aquositatis, q̄z mast seu mest.
Raithane est species piscis.
Ramech est cōpositio ex rebus stipticis, cuius descriptio habetur in antidotario.
Rapa parua fm Arabes est spēs rape, cuius folia sunt similia ficle, ⁊ radix eius est rubea interius, ⁊ exteri⁹ ⁊ Damasci appellat̄ Suandar ⁊ comeditur in ferculis cum acetosis ⁊ speciebus sicut rapa.
Rasbot vide alcheffir.
Rased vide alrased quia sunt idem.
Ratinegi idest guma pini. Et fm glosam arabicam nominatur etiam calfonia, ⁊ in Syria arbor eius nominatur alarazi.
Ratiaba est species piscis.
Rathbe vide alrathbe q2 idē sunt.
Razane idest quies corporis seu eius stabilitas.
Realgar vide alsech.
Rechi seu alrai est ciuitas Persie.
Rhaune est nocumentum in operationibus cogitatiue fm diminutionem aut destructionem.
Rhai alaman idest pastus colūborū.
Rigil idē est, q̄d aggregatū ex coxa ⁊ crure ⁊ reliquis partibus pedis.
Riba alsabian idest vētositas puerorū. Quidā per riba alsabian intelligūt vētositatē grossam intra caput, q̄ ipsum replet ita, vt cōmissure capitis aperiātur. Et q̄dā alij exponūt in libro canonis q̄ est magnitudo capitis causata ex apertione cōmissure p̄pter vētositatē ⁊ humiditatē i eo aggregatā. Quidā vero intelligunt speciē epilepsie que proprie accidit pueris in etate pueritie. Et quidā nomi-

nant hanc egritudinem Sarrha al/
sabian ⁊ est q̄ puer moueatur motu
epileptico ⁊ quādoqꝫ torquētur mā/
dibule, ⁊ oculis accidit Sachus
idest dispositio qua oculi continuo
aperti manent semper intuentes in
vnum locum.
Rihan suliman idest giensafram qd̄ ē
ozimum gariofilatum.
Romaniati est cibariū ex carne cū gra
nis granatorum ⁊ passis.
Ruada vide Siedual.
Rubus canis est rubus, qui producit
flores albos similes rosis siluestrib⁹
post quos p̄ducit fructus sil'es oliuis
q in tēpore autūnali efficiūtur rubei,
⁊ maturātur, ⁊ ab aliqbus comedū
tur, ⁊ sunt in sapore dulces ad pōtici
tatē ⁊ stipticitatē declinātes, ⁊ in con
cauo ipsius fructus est quedam lana
seu lanugo, aut pillositas cū semine,
sicut in capitibus rosarū domestica/
rū. Et s̄m aliquos semen predictum
tam in rosis siluestribus, q̄ȝ domesti
cis est verum semen rosarum.
Rubien est species piscis.
Rumi apud Arabes antiquos appel/
lata fuit regio quarti climatis, qd̄ ēt
obseruatur hodiernis tēporibus. s.
vt quicquid oritur in illa regione ap
pellet' rumi seu rumie nō itelligēdo.
Romā in Italia, sed Syriā, Turchiā
⁊ Greciam, que rumi ab Arabicis
appellatur.
Rusachtegi idest de ere adusto, nam
rusastech significat es vstum.

Sabizegi seu sabizech sicut
scribit' in libro Be
nagi albian dicit' de cortice mandra/
gore, ⁊ de spē melōgene siluestris, cu
ius fructus est sicut pomuȝ paruuȝ,
⁊ in cortice exteriori est spinosum, Et
s̄m Ebenbitar dicitur nux methel, ⁊
est stupefactiuum.
Sababich vel sananich est planta pro
ducens carnub nabathi seu carnub
seuchi.
Sababech vide alsababach, q2 s't idē
Sabanech vl' sabanegi vide vt supra.
Sabot vel sabut ē piscis, q repit' in flu
mine dicto Fora apud Persiam.
Sabag apud Arabes vocat' omne sa
porosum, in quo caro vl' panis itigit'
Sacha vide Chadessan.
Sach⁹ vel sachas vide Riha alsabian
Sachafil⁹ vl' scaculos s̄ȝ Alchurasi, ⁊
Ebensis expositores arabicos ē apa
accidēs in cōcauitatibus arteriaruȝ
cerebri ex sanguine grosso effuso ad
ipsum, ⁊ putrido, ⁊ appellatur.
Sachafilus similitudinarie. Nam sa/
chafilus verum est mortificatio mē/
bri, quam precedit Ganaga idest cā/
crena.
Sachari idest durorum.
Sachragie quid sit ignoratur.
Sadahan vide Chadessan.
Sadachan vide vt supra.
Sadenegi idest hematites.

Saderuan vt scribit Ebenbitar ē me/
dicamen indum.
Safarahaun est auis parua circa pisci
nas existens, que confert ad lapideȝ
renū, vt scribit Aui. i. 3. can̄. ca. p̄p̄o.
Saffaf idē ē, qd̄ salix, ⁊ l salix appellat'
ēt kalef q2 post florē nō facit fructuȝ
neqꝫ relinquit fructū post se. Uerum
kalef p̄prie est spēs salicis habēs fo/
lia latiora q̄ȝ folia salicis, ⁊ in princi
pio x̄vis facis flores valde odoriferos
Safan idest oseum.
Safauseli vide squinzibin safauseli.
Saganea ē ell'm scriptū in. v. can̄.
Sahan vbiqꝫ in arabico habet' vbi in
latino h̄r adeps, ⁊ saham idē ē qd̄ vn
ctuositas cōgelata circa renes ⁊ zir/
bū adspinū. Et vbi habet' pinguedo
in arabico habet' semen qd̄ interpre/
tatur vnctuositas cōgelata sub cute
⁊ inter musculos sicut apparet ī por
cis ⁊ in arietibus castratis in Syria
existētibus, q̄ qdē vnctuositas apud
vulgares venetos appellatur lardo.
Sahagian vide Chadessan.
Sahane est spēs salsamenti facti ex pi
scib⁹ p̄uis salitis, ⁊ vsitat' in oriente
versus Bagaded hodiernis t̄pibus.
Said est regio iuxta Nilū distās a ci/
uitate Chairi itinere sex dierum.
Sakaif ab Arabicis appellatur papa
uer rubeū, qd̄ reperitur in campis.
Sal vipere est sal, q ponitur, ⁊ reperit'
in ventre vipere salite.
Sal tabarzet est sal durus mundus
clarus seu sal gēma.
Sameriuma sicut scribit' in libro Al/
chuin est saudenegi idest calamētū.
Sananich vide sababich.
Sarrha alsabian vide Riha alsabian
Sarsar ē aīal qd̄ pataui appellāt gril/
lo, ⁊ est paruū cantans in nocte.
Sarm seu sargi est intestinum, qd̄ ad
anum seu ad ficteri terminatur.
Saffasa vide alrathbe.
Scaculos vide sachafilus.
Sceha seu sciha est species absinthij
habēs folia minuta, ⁊ plures ramus
culos, ⁊ est herba nota Damasci na/
scēs in locis siluestribus, ⁊ pistores
cōburūt radices ⁊ stipites ipsius in
furnis calefaciendis, ⁊ de hac plāta
loqtur Auicē. 2. can̄. cap. Sceha. Et
sceha armenum seu corascenū est il/
lud qd̄ latini appellāt semen sanctū.
Scemium dicitur illud quod oritur ī
regione scemi idest Syrie.
Sceilem vide alsceilem quia sunt idē.
Scelita ē ell'm, de q̊ h̄r in antidotario.
Sceitaragi est radix delata ex India,
⁊ est rubificatiua, de qua in. 2. can̄.
cap. Scitaragi.
Schingibin vide secaniabin.
Sciha vide sceha.
Sebesten vide Debach.
Sechbagi vide Bagi.
Sech est galia non semp̄ aromatizata
Secaniabin quod arabice dicit' schin
gibin est syrupus acetosus, ⁊ est cō/
munis ad mellinum, ⁊ zuccarinū.
Sechirusie idest sefirotice.
Sedar vide alsedar.
Seder est arbor ex cuius folijs fit pul
uis, quo Sarraceni vtuntur in bal/
neis, ⁊ reperitur hec arbor in terra
promissionis circa Sidonem, ⁊ ciui
tatem safet.
Sefaihe idest nascēs ad radicē mōtis.
Sefaiha idem ē quod partes lamino/
se seu partes late subtiles, sicut par/
tes squamose.
Segiar mariem seu arbor vel planta
marie, sicut scribit Ebenbitar, ē her
ba, q̄ dicitur alachuen q̄ est matrica
ria, ⁊ apud aliquos vulgares italos
noīatur herba sancte Marie. Et se/
giar mariem d̄r ēt de arbore, cui⁹ fo
lia similātur folijs arboris citonioꝝ
⁊ ex ea colligūtur grana algul i egy/
pto. Et in grecia colligitur storax sic
ca gumosa aromatica ⁊ odorifera, q̄
ab Aui. 2. can̄. d̄r astarach ⁊ apd̄ vul
gares arabes d̄r bachur marieȝ hoc
est suffumigium marie.
Seles in arabico aliqn̄ significat flexi
bilitatē ⁊ mobilitatē facilē, aliqn̄ si/
gnificat laxitatē, ⁊ qd laxum non cō
pactum, sicut iūctura nō stricta non
cōpacta ligamētis fortibus, que faci
liter moueatur aut flectatur, Et s̄m
diuersitatē locoꝝ, in qbus reperitur
iste terminus, diuersificatur intentio
ipsius.
Selgem vide alselgem q2 sunt idē.
Selgiem alsogar idest rape parue.
Selel alnachel est mel dactylorum.
Selk idest blitis.
Selami idest ī nodo vno digitoꝝ.
Semen est butyrum coctum siue anti
quum siue nouum. Et quādoqꝫ acci
pit' pro vnctuositate cōgelata sub cu
te vide Saham.
Semen maru vide Marmacor.
Semsemanie vide alselamiat.
Semsem vide vt supra.
Semarat vide alzarachat.
Seman apud Arabes est auis, que
apud venetos qualea appellatur.
Semid apud Arabes ē farina ex fru/
mento grosso modo trito cum mola
ita vt cortices furfurei grossi separē
tur ⁊ remaneat medulla tritici predi
cti in modū granorū milij paruoruȝ
que medulla sic trita ⁊ mundificata
a furfurib⁹ latine dicitur simila. Et
apud aliquos nō solum illa medulla
tritici grosso modo trita, sed etiā p̄s
subtilis ipsius medulle trita subtili/
ter ⁊ mūdificata a furfuribus appel
latur simid seu simila seu flos farine.
Semacha est separatio cōtinui eueni
ens in pāniculo subtili cooperiente
craneum.
Semum idest aere vehemēter calido.
Semegenium idest nigrum.
Semachu idest super partem dextrā
aut sinistram capitis.
Senan idest dentalis.

Senasen idem est qđ spina vel'illi sike.
Senchar idest lactuca asini.
Sengiar idest lactuca asini.
Senbadegi ē res mineralis apud vul
gares latinos appellata smerio/ cuz
quo arma ⁊ alia ex ferro constructa
absterguntᷣ /⁊ fiūt lucida, ⁊ polita.
Senasene idest marginis concauitatis
spondilium.
Sengiabue est granum sebesten/ sicut
exponit Ebensis.
Sendar idest vitis nigra.
Serengi est minium qđ est rubeū val
de/⁊ fit ex adustione plūbi.
Serasif ē pars mirach chartilagino
sa/q̄ cōtinuatᷣ cū extremitatibus co
starum mendosarum ita/ꝙ extremi/
tas costarum mendosarum dicitᷣ se/
rasif, ⁊ est iuxta hypocundrinm.
Seragi alchatrab sicut scribit Mena
gi albian est herba ꝓxīa hyssopo, vt
etiā scribit Auic.cap.de lāpade alco
trob. Aliqui arabes dicunt/ ꝙ ē mā
dragora hñs figurā humanam. Alij
autē diuersificantᷣ circa expositionē
huiusmodi nominis.
Seregi vue idest rob vue.
Setan vide alcharad.
Sextarius est pondus.ʒ.vi.ʒ.
Shad idest ciperus.
Shemie vide ossa shemie.
Shedanegi beri vide alsemne
Shed est fauus mellis.
Sherzur est regio Persie.
Sicla nigra ſm aliquos est plāta que
in Syria appellatᷣ suandar, cuius fo
lia sūt similia folijs sicle parue, ⁊ co/
lor ipsoꝝ est valde viridis ad negre/
dinē declinans/⁊ radix est rubea ad
magnitudinē raphani oblōga, ⁊ ha/
bet corticē grossum supra corticē sic
cepe. Ebēbitar aūt cōnumerat hanc
plātā in specie rapaꝝ, ⁊ scribit, ꝙ se/
men raparū, qđ ꝓprie ingreditᷣ tyria
cam/est semen suandar p̄dicte. Et in
syria radix supradicta rubea in hor/
tis nascēs comeditᷣ elixata in fercu/
lo/⁊ cōdita cū aceto, ⁊ oleo, ⁊ sale, si/
cut fit salatutiū ex carotis, seu ex ra/
dice bautiarū domesticarū. Et radix
ista ēt cocta ⁊ ꝯdita in aceto solo aut
in zuccaro, sicut cōdiuntᷣ rape, serua
tur lōgo tēpore ⁊ comeditᷣ. Et radix
p̄dicta ēt sicut relatū est a fide dignis
oritur in Macedonia circa ciuitates
Durachij ⁊ Alexij in locis cāpestri/
bus. Et semen huius radicis seu ra/
pe nascentis in locis campestribus.
videtur magis vtilis pro tyriaca cōfi
cienda/q̄ȝ semen hortulane.
Sief almezidachiana idest sief Alchu
eb idest sief stelle.
Sief alnesastegi idest sief de amilo.
Sief alchenduri idest sief de thure.
Sief alramadi idest sief cineritium de
quo in antidotario.
Sigilla lacune idest terra sigillata.
Silach vide alselach, q2 sunt idem.
Siliqua de Syria est siliqua, que co/
meditur vt p3.2. cañ.
Simila vide simid.
Sinia idest ex regione sin.
Siracost est mana que apud Italos
vsitatur.
Sirachs est radix silicis nota apud
aromatarios damascenos, ⁊ ē in vsu
contra vermes.
Siragi vide oleum siragi.
Siragi storacis ē vnctuositas storacis
Sisimbrium vide alneman.
Sorbagi vide Bagi.
Sosati idest pleuresis. Quidam Ara
bes tamen dicunt/ꝙ sosati proprie ē
apostema costarum.
Speculum alsinie est speculum artifi/
ciosum in quod siquis inspiciat/ vi/
detur os suum esse tortuosum.
Spica nigra est spica nigra aromatica
que declinat ad nigredinem.
Spodium vide alcana.
Spuma absinthij ſm aliquos arabes
ē succus absinthij spumosus subtilis
depuratus a parte sua fecali residen
te. Et quidam dicunt ꝙ est succus de
puratus, aut non depuratus/ ⁊ dici/
tur spuma, quia talis succus ſm plu
rimum habet spumam.
Spuma psilij idest mucilago psilij
Squizibin safauseli idest syrupus ace
tosus de citonijs.
Stelle alderari sunt stelle luminose, si
cut scribit glosa arabica.
Stella samius vel samus vide lutum
samium.
Stincus vide Cocodrillus.
Suachi vide Siedaul.
Suandar vide sicla nigra, ⁊ rapa p̄ua
Suasera ſm Ebēbitar est muscus dia
boli/⁊ est species ambrotani.
Subet sari idest dormitio vigilatiua.
Sucharan apud aliquos ē hyusquia/
mum nigrum/sed apud medicos pe
ritos est planta appellata cicuta.
Such utum est semperuiua, sed glosa
arabica dicit/ꝙ est aliud.
Suffumigatio alchanior est suffumi/
gatio rerum odorabilium bulientiū
in aqua rosata ⁊ euaporātium ex va
se/in quo buliunt, quod habet orifi/
cium strictum.
Sufertun sicut scribitᷣ in libro Bena/
gi albian est semperuiua, ⁊ ſm alios
est species mandragore.
Suich vide alsuichi.
Sule idest saffase seu trifolij.
Sulegian est ludus, in quo equitando
percutitur pilla rotunda lignea cum
baculis/⁊ huiusmodi ludus ē in vsu
in oriente.
Sumurion puto ꝙ sit herba habens
stipites concauos, ⁊ folia similia fo/
lijs apij/sed maiora, ⁊ apud mulie/
res venetas appellatur leuistico.
Sumach albagadedi est sumach al/
bum seu minorem habens rubedinē
⁊ dicitur albagadedi q2 asportatur
ex regione dicta Bagaded.
Sumach aldebagin idest sumach/q̄
preparantur coria ⁊ pelles.
Superius squinanti idest flos squinā
ti, qui similatur floribus canularum
verum est valde paruus in quantita
te. Et ego emi huiusmodi florem de/
latum ex Mecha/⁊ erat continuatꝰ
cum stipite/⁊ folijs squinanti.
Surbagi seu surbagiet est cibarium
factum ex brodio cum pauco rizo/
aut melle/⁊ alijs/que in ferculis po/
nūtur, ⁊ est fluidum, ⁊ est valde i vsu
in syria, Arabes nāq3 nō bibunt ali/
quid in prādio aut cena/sed loco po
tus sorbent huiusmodi ferculū3. Sa
nius enim putant q̄ȝ aquaȝ frigidā.
Uinum aūt ex lege est eis ꝓhibituȝ.
Suristan est medicamen compositū3.
Suri est vitriolum rubeum.
Suregi parietum idest illud, qđ egre/
tur ex parietibus ⁊ muris, ⁊ ē sic sal
Surethun est testiculus.
Susan vide almissusen.
Susen azad idest floris lilij nondum
maturi seu nondum aperti.
Sythragi qd sit vide.2.cañ.⁊ est qua
si simile cassie lignee, verum frusta
eius sunt subtiliora, ⁊ est nota apud
aromatarios Damasci.

Tabrasten est ciuitas Per/
sie.
Tachir apud Arabes est substantia
medullarum tritarum dura post ex/
pressionem seu extractionem olei ab
ipsis cum vehementi compressione
factam. Et sic tachir amigdalarum
est substantia dura/que remāsit post
expressionem olei ab ipsis tritis. Et
similiter dicatur de tachir granoru3
ben/⁊ nucum ⁊ fisticoru3/⁊ similibꝰ.
Tassia quidam dicunt/ꝙ sunt grana
rute siluestris. Quidā dicūt ꝙ ē aliđ.
Tabich est ciuitas. Persie.
Tamar heyrun sunt dactyli magni be
ne maturi.
Tanur est species furni in oriente qui
est valde in vsu/⁊ est factus ex luto
cocto sicut testa/cuius longitudo est
trium cubitorum, ⁊ latitudo ipsius
est duorum cubitorum vel circa ⁊ fi
guram habet rotundam, cuius orifi
cium est strictum in parte superiori/
relique vero partes sub eo existētes
gradatim dilatātur vsq3 ad extremū
eius inferius, ⁊ circūquāq3 partem
furni appositi sunt lapides: ⁊ late/
res calce aut luto firmati: ⁊ cum ca/
lefactus est cu3 lignis subtilibus ac
censis remanentibus prunis in fun/
do eius: tunc pasta mollis extensa in
modum placente applicatur eius la
teribus/ipsisq3 adherendo coquitur
a calore lateris tanur: ⁊ calore ignis
⁊ aeris in ipso existentis: orificium
nanq3 clauditur.
Tedmur est regio versus orientē inter
Bagaded ⁊ Damascum situata.
Tenur corporis ſm Sirasim est pars
corporis concaua comprehendens
viscera.

Tenchis alras idest declinationem vel demissionem capitis versus anterius.

Tenaseb idest glutinis albotin.

Terbentina est guma arboris ꝓducẽtis fructũ, qui dr̃ granũ viride.

Tereniabin seu trangibin est spẽs ma ne, que in oriente est valde in vsu, ⁊ d̃ ipsa habetur in 2. cañ.

Terchia idest gradatim procede.

Terid idest panis cõminutus in iure pingui.

Tertiana triangulata idest quartana.

Tessid capitis apud arabes est figura capitis priuata cõmissura coronali, aut cõmissura laude ꝑꝑ priuationem eminentie partis anterioris aut posterioris capitis. Alij dicunt, ꝙ est figura capitis nõ habens cõmissuras predictas, vnde sequitur nocumentũ in operationibus cerebri.

Thabaun vide althoin.

Thaian marinũ vide almarmaheigi.

Thairbua vide eylbua.

Thasugi est pondus.

Thaiun vide oleum alscini.

Thabahegiat sunt cibaria preparata cum carne, ex quibus quoddam est acetosum, quoddã salsum sicut scribit Benagi albian.

Thaibabi est quedam regio.

Thalissar est foliũ oliue inde. Alij dicunt ꝙ est lingua auis.

Thala est vinum coctum vsq; ad consumptionem tertie partis.

Thebegi apud Arabes idem est quod tumefactio quedam similis cacesie. Unde cacesia est tumefactio faciei ⁊ extremitatum causa debilitatis epatis. Sed thebegi est nomen cõmune ad cacesiam veram. s. que prouenit vitio epatis, ⁊ ad tumefactionem mẽbrorum similem cacesie proueniẽtẽ ab alia causa, sicut tumefactio oculorum ⁊ faciei ex somno prolixo ⁊ alia consimilia.

Thefel est fex rerum viscosarũ sicut olei ⁊ similium. Quandoq; vero durdi ⁊ thefel sunt idem.

Thear est tempus in quo mulier ẽ mũda a menstruis.

Tin alfil vide eylbua.

Tochban vide chadessan.

Trangibin vide tereniabin.

Trebel est tumor membri causatus a materia phlegmatica.

Tri est cibariũ ex pasta frumenti quãdoq; fermentata, quandoq; non, ⁊ vulgariter dicuntur lesagnette.

Trociscus niger apud quosdã Arabes est trociscus andaron.

Tubal est squãma seu cortex cadẽs d̃ ere aut ferro ignito ꝑcusso a maleo.

Uchahal vide alchuzeç.

Udha vide aludha.

Uene alabathi sunt vene brachij infra basilicam.

Uena medini ab aliquibus vocat̃ vena ciuilis ⁊ est egritudo accidens ꝑcipue in ciuitate Medini apud Mecham, vbi sepultus ẽ Maumethus. Et lꝫ egritudo predicta accidat ĩ terris ethiopum, tamen multiplicatur maxime ĩ ciuitate predicta. Et quia etiam est bothor quod vlceratur ex quo postea egreditur aliquid simile vene, qd̃ nõ cessat prolõgari ⁊ quãdoq; habet motum vermis Ideo denominatur vena medini.

Uene citrine apud Arabes sũt curcuma, apud alios vero sunt radices memiran.

Uena ascellaris vt dixit Sirasi est vena que apparet inter partem inferiorem brachij ⁊ partem domesticam ipsius, ⁊ ipsa est ramis basilice, vt dixit Auic.

Uena alsabad est vena adiutorij.

Uene albalesa sunt vene partis posterioris capitis supra foueam nocre, ⁊ est pars, supra quam appodiatur caput apud resupinationem corporis.

Uene alsebati seu subetice sunt vene arteriales situate sub venis guidegi.

Uena albaleb est vena descendens ad inguina ⁊ vesicam ⁊ dicitur porrus vritides.

Uena almabat vel almabit est vena q̃ est sub genu.

Uentositas alaferse idem est, qd̃ apud latinos vẽtositas grossa causans gibbositatem ⁊ de ipsa loquitur Auicẽ. tertia primi cap. de egritudinibus infantium.

Uermis apum est vermis, qui reperit̃ in aluearibus apum.

Ugene vide alchad.

Ugia vide alalem.

Ugiur idest puluis vel suffuf.

Uilli mechij idest qui ex Mecha deferuntur sunt villi corticum arboris, ex quo extrahitur bdelium, ⁊ sunt albi subtiles longi, sicut filum lineum tẽdens ad grossitiẽ aliquam, ⁊ ex ipsis fiunt corde, ⁊ in balneis oriẽtalibus ⁊ in domibus apud mulieres sũt valde in vsu ad abstergendas, ⁊ lauãdas manus cum sapone ⁊ aqua, nam huiusmodi villi inciduntur ⁊ complicãtur sicut manipulus stupe linee, ⁊ cũ ipsis lauantur manus vt supra.

Uinum aldadi est vinum in quo decoctum est aldadi.

Uiscus romanus est gluten albotin.

Uitrũ pharaonis est vitrũ clarum.

Umed sicut scribit glosa arabica est calor estuosus vehemens absq; flatu ventorum.

Unguentum apostolorum vide Maram alrasul.

Unguentum albauarin idest vnguentum discipulorum christi.

Uresan vide alurasan quia idem sunt.

Usine vide granum nil.

Usnen vide alkali.

Usnee est herba nascẽs in arbore quercus, ⁊ Damasci ẽ nota, ⁊ dr̃ arabice asne ⁊ est muscus quercinus.

Ussach vide allasach.

Uulnera albasine sũt vulnera in q̇bus frãgitur vel scinditur os capitis.

Uua montana idest stafisagria.

Uzir vide in prohemio.

Uzifur est vocabulũ corruptũ, nã arabice dr̃ zengiufer qd̃ ẽ idẽ apud arabes, qd̃ latine cinapriũ, ⁊ vbi apud latinos repit̃ vzifur dꝫ ĩtelligi zẽgiufer

Zachema idest corriza.

Zazi idest branchos, seu barbolas, seu vncinos.

Zaizalacht vide azadaracht.

Zarur est species sorbe vel mespili valde nota in Syria.

Zared est cõcatenatio anuloꝝ ferri cõcatenatorum in lorica, que apud vulgares zaradia appellatur.

Zebd vide alzebd, q̇ sunt idem.

Zeduar ⁊ gieduar sunt idẽ ⁊ est radix nigra ex india delata, q̃ ab egyptijs, ⁊ Syrijs exhibet̃ contra venenum, ⁊ venditur magni precii.

Zedoaria apud Arabes quosdam appellãtur cyperi indi, quia nascitur in India, ⁊ similatur cypero.

Zelabie vide alzelabi.

Zemane est priuatio motus ĩ manibꝰ aut pedibus propter mollificationẽ.

Zengiufer vide vzifur.

Zenziar idest viride eris.

Zenziaria idest similis erugini eris.

Zenzi sunt ethiopes orientales.

Zerbagi est cibarium quoddam.

Zersechie est vocabulũ persicũ, ⁊ significat cibũ factũ ex granis berberis.

Zersech vide alzersech q̇ sunt idem.

Zibib est vua passa magna exiccata ⁊ habet arilos.

Zirbagi vide Bagi.

Zuccarũ sulimenũ est zuccarũ rubeũ.

Zuccarũ albasser vide albasser.

Zuccarũ albaizeç est zuccarum de quo Auic. 2. cañ. cap. de zuccaro.

Zufare qd sit lege. 2. cañ.

Zurunbad est radix illa quã aromatarij veneti appellãt zedoariam.

Finis.

Auicenne

LIBER CANO nis medicine. Cum castigatio nibus Andreę Bel lunensis.

¶ Ne quis alius has nouas castigationes ip̄rimat. Et Clemētis. VII. Pōtificis maximi, Et francorum regis, Venetorumq́ senatus decreto cautum est. vt interius intuenti per eorum priuilegia demonstratur.

PAVLVS ALPAGVS GEORGIO CORNELIO DIVI MARCI PROCVRATORI SAPIENTISSIMO EQVITIQ· SPLENDIDISS· S. D.

LAudabilis atq; optima cõsuetudo, GEORGI CORNELI ab antiquis ad nostra usq; tẽpora quasi ꝑ manus tradita ꝑseuerat, ut q̃ aliquid inuenissent, quod ad uitæ deductionẽ, uel utilem, uel honestam faceret, aut inuentum ab aliis melius excoluisset id principibus primũ uiris q̃ sapiẽtes esse deberẽt, offerent, tũ in uulgus semp erudiendũ darent, unde sibi nõ parũ laudis ex modestia, rei uero inuentæ, uel excultæ multũ fauoris, atq; authoritatis acquirerent, quem morem eo mihi iustius obseruandum censeo, quod eius est munus, hoc meum facultatis, qua sicuti nulla fere præstantior, ita neq; periculosior hominibus usui esse potest, si minus legitime tractetur, castigationes enim sunt in librum Canonis medicinæ, Auicennæ summi Philosophi, atq; medici· Quem uir acutissimi ingenii secutus iter alios arabes, Rasim Serapionem, Inter Græcos, Hippocratẽ, Paulum, Ruffum, Oribasium, Aetium, Dioscoridem, unũq; præcipue, Galenũ: tanta arte composuit, ut non immerito in hanc usq; diem nostrates medici, eum sibi præfecerint principem, in quem omnia sua, tum dicta, tum facta referrent, Verum tãto plerunq; negotio, ut difficillimum fuerit, clarissimis nostra tempestate medicis decernere · Quidnam, uel ille sibi uoluerit, in non paucis huius libri sui locis, uel quid iuxta eius decreta sibi periclitandum foret, dum de uita hominum contendãt, tanta scilicet erratorum caligine, obductus habebatᷣ, quáobrem patruus olim meus Andreas nulli sui temporis in medendi facultate, uel doctissimorum iudicio postponẽdus, alienæ potius uitæ: q̃ suæ studiosus hunc librum sibi recognoscendum proposuit, cumq; & Arabicæ linguæ ediscendæ, & tanto operi optime percipiendo triginta: uel amplius annos in Syriæ, & Arabiæ finibus impendisset, plurimis collatis, antiquissimis exemplaribus, eũ adeo sincerum, & castigatum latinis reddidit, ut nihil fidelius, nihil uerius hac sua castigatione esse, quicunq; hæc nouerit facile contendat· Neq; nũc opus esse arbitror, ut quot & qualia ille errata in recepta iam diu translatione deprehenderit a me referatur· Quãdoquidem & infinita pene sint, & multo facilius sit ex ipsis interpretationibus hoc ipsum cognoscere, q̃ ut a me hic demonstrari debeat, illud tibi procul dubio affirmare ausim· Redditũ sibi esse nũc Auicennã, quem uere se habere gloriari possint medici, cuius antea falsa quædã fere, & inani imagine efferebantur, opus igitur hoc ita perfectum & absolutum, cum ad communem omnium utilitatem publicare statuissem, par mihi uidebatur, ut præstantissimum etiam principem, cui illud dicaretur omnino deligerem, cæterum omnibus diligentissime circunspectis, in hac amplissima & eminentissima, omnium nostra memoria urbe non difficilem, hunc mihi delectum esse animaduerti, te enim clarissimum reddunt inter tuos nobilissimos, promptissimum ingenium, maximus rerum usus, incomparabilis prudẽtia, mira & incredibilis fœlicitas suprema gloria, quæ omnia & præterea inumerabiles alie uirtutes, te fortunæ tuæ

amplitudine dignissimum faciunt. Quo fit, ut nulli mirandum sit, quod & inclytus olim Cypri Rex Iacobus, accepta in matrimonium sorore tua se mirum in modum affinitatem uestrã expetere non dissimulauerit, & Alexander sextus Pontifex Maximus, Marcum filium tuum ad Cardinalatus fastigium, uel liberalissime euexerit, quam quidem dignitatem tanta ille religionis, & fidei puritate, tanta innocentia, tanto deniq; splendore gessit, ut nõ minus illam illustrare, quam ab illa honestari uideretur, quẽ nisi acerbi fati iniquitas uestræ inuidisset fœlicitati triplici eum summi pontificatus corona ornatum facile conspexissemus, possem hic ego domus uestræ in Remp. merita innumerabilia & ingentia commemorare, si aut hæc mihi proposuissem, aut locus pateretur, sed neq; id mihi sumpsi, neq; si sumpsissem uires, & tantarum laudum preconia suppeterent. Epistola uero rerum uim & magnitudinẽ minime caperet. Quare non ego nũc generis uestri nobilissimi originem repetam, nec Marci Cornelii, qui familiam uestrã ducis maiestate decorauit, singularem prudentiam, & summã in patriam pietatem extollã, non Aui tui uiri cũ cæteris uirtutibus, tum animi fortitudine ornatissimum fidem & cõstantiã in p̃sentia admirabor, omittẽ, & Marcus Cornelius pater tuus, qui p̃pter egregias uirtutes eadem quibus, & tu meritissime ornatus es, militiæ insignia consecutus patriæ fuit, non ornamento solũ, sed & adiumẽto, quid honestissimas legationes, quid multos & amplissimos magistratus recenseam quos cũ miro omnis ordinis ætatis, sexus cõsensu & gratulatione adepti fueritis, quanta Dii immortales integritate, & splendore gessistis, quid procuratoriã dignitatem in qua hodie te, & Franciscum filium tui simillimum constitutos uidemus, laudibus efferam, illud quoq; præteribo non uulgari laudatione dignum, ꝙ adiecta per liberalitatem uestrã Venetæ ditiõi, Cypro omnium ferè insularum feracissimą & mercaturæ accõmodatissima, nõ minima imperii uestri facta a uobis fuerit accessio, alii hæc & plura generis uestri decora, & proprias uirtutes tuas celebrent, qui uberiore polleant facundia quiq; maiore eloquentia p̃diti possint magnitudini & gloriæ uestræ, ad tantas laudes exornãdas respondere mihi satis sit, te inter tot, quos eminentissimos uestra fœlicissima fert ciuitas præstantissimum delegisse principem, cuius numini & maiestati hasce patrui mei Andreæ lucubrationes de more offerrẽ & consecrarem, quas amplitudinem tuam decere Nemo est qui non sibi persuadeat, tum ꝙ omnibus artibus sine controuersia medicina sit p̃stantior, & utilior, uitæ enim consulit, cuius desiderio maximo omnes tenemur, unde eius inuentores antiquitas diis assignãdos, & cœlo dicandos statuit, tum quod oĩum qui de ea facultate scripserunt, noster hic, ut supra diximus, facile princeps haberi possit, tu uero uir undecunq; splendidissime, ut tuæ est humanitatis officium, has castigationes ita propẽso animo suscipe, ut sic uera hæc eius uolumina omnes te non solum agnoscere: sed etiam approbare intelligant, quod si feceris, facies autem spero, cum nihil apud te sit ipsa ueritate antiquius. habebunt cæteri, quibus non est ea fœlicitas ingenii & doctrinæ cultus, quod tua authoritate sequantur & probent.

CLEMENS PAPA·VII·

VNiuersis & singulis præsentes litteras inspecturis salutem & apostolicã beñ· Cum sicut accepimus, dilectus filius Andreas Bellunẽsis artiũ & medicinæ doctor, certas correctiones, & expositiões in sex libros Auicennæ in medicina, uidelicet in quinq; libros Canones nominatos, & in sextum librũ nominatũ de uiribus cordis ex Arabico in latinum nuꝑ transtulerit, quæ a ꝓfessoribus artium, & medicinæ ob multiplices errores, & loca intellectu difficillima in ipsa traductione reꝑta desiderantur· Et ꝓpterea dilectus filius Paulus de Alpago laicus Bellunensis præfati Andreæ nepos Venetiis cõmorãs correctiones, & expositiões huiusmodi in latinum uersas in lucem emittere, ac optimis caracteribus imprimere suis impensis desideret, & huic rei non mediocrem laborẽ adhibere intendat· Nos, qui humano generi, quantum cum deo possumus, benefici, & salutares esse studemus, atq; medendi artem, utpote ad opitulãdum hominibus, plurimum opportunam, fauoribus & gratiis libenter ꝓsequimur, prouidere uolẽtes· Præfatus Paulus ex dictoꝝ uoluminum & operum editione nõ dispendiũ patiatur, sed utilitatẽ & cõmodun, sicuti par est, consequat᷑· Omnibus & singulis extra nostra, & sanctæ Romanæ ecclesiæ terras, & loca existentibus sub excõmunicationis latæ sententiæ, quã ferimus in his scriptis, a qua nisi a nobis, & romanis Põtificibus successoribus nostris canonicæ intrantibus, præterq̃ in mortis articulo constituti, absolui nequeãt· Degẽtibus uero in eisdem terris, & locis sub indignationis nostræ & amissiõis librorũ, ac mille ducatorũ auri de camera cameræ apostolicæ ꝓ una, & ipsi Paulo pro alia medietatibus applicãdorum pœnis harum serie authoritate apostolica inhibemus, ac districte ꝑcipiẽdo mandamus, ne uolumina prædicta ꝑ præfatum Paulũ imprimenda, uidelicet quinq; canones Auicẽnæ supradictos, & librum eiusdẽ de uiribus cordis cum præfatis correctionibus, & expositionibus, aut aliquibus earũ, aut separatim ipsas correctiões & expositiones, aut aliquas earũ usq; ad decẽnium a die impressionis eorũdem computandum similibus, aut aliis caracteribus excudere, uel imprimere, aut excudi, uel imprimi facere, seu ab aliis excusa, uel impressa emere, aut uendere ullatenus audeant, uel præsumant, secus si fecerint, prædictas pœnas sese irremissibiliter incurrisse nouerint· Mandantes in uirtute sanctæ obedientiæ omnibus & singulis officialibus terrarũ, & locorũ nostrorũ prædictorũ, quatenus præsentem nostrã gratiam concessionẽ, atq; mandatũ omnino ad unguem obseruent, faciantq; ab aliis inuiolabiliter obseruari· In contrariũ facientibus nõ obstantibus quibuscunq;· Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die·x·Martii· M· D· XXIIII· Pontificatus Nostri Anno Primo

FRANCOYS Par la grace de dieu Roy de France: au Pre-
uoſt de Paris: Seneſchal de Lyon : & a tous
nous autres Iuſticiers: & Officiers: : ou a leurs Lieuſtenens ſalut. Receu auons lhūble ſup
plicatiō de noſtre bien ayme Paule nepueu de maiſtre Andre de Alpago de Belluſſenſſ
docteur en ars & en medecine: cōtenāt q̄ ſondict oncle a redige ꝑ eſcript de lāgue arabic
que en latin certeins liures de Auicēne ſerapiō razis & rabi moyſes: & autres aucteurs ara
bicques en medecine & philoſophie ſelon les urayes intelligences correctiōs: expoſiciōs
eſquelz parcideuāt par les maiſtres es ars en medecine: & pour les erreurs destrāſcripteurs
nō cōgnoiſſant la difficulte des langaiges: ou autremēt ſe ſont trouuees pluſieurs choſes
qui ne ſont uenues adroicte lumiere & cōgnoiſſance de liſtructiō deſdictz docteurs ara
bicques. Ce qui ſe peult facillement cōgnoiſtre & entēdre ꝑ les trāſlations correctiōs: tra-
duciōs: & expoſiciōs faictes expoſees & trāſlatees ꝑ ledict maiſtre Andre de alpago oncle
dudict ſuppl. lequel ſuppl. ace quilz ſoient cōgneuz au biē prouffict & utilite de ſciēce
& dela choſe publicque: leſſeroit uoluntiers imprimer: laquelle impſſion & meſmemēt
pour le cōmancement di celle ſera de grās fraiz & miſes auſſi a ſondict oncle ꝑ long tēps
uacques audict oeure: toutesſois il doubte que apres ladict impſſiō faicte autre ſe uoul-
ſiſſent ingerer de iceulx faire imprimer ſur icelle: & que parce ſans merite ne labeurs cō-
uenable: ilz attribuaſſent a eulx la cōmodite du labeur dudict de alpago & dudict ſuppl.
ſon nepueu. Nous requerōt ſurce pour ueoir de nr̄e grace ꝓuiſion & remede cōuenable
pour quoy nous ces choſes cōſiderees uolās toutes bōnes & iuſtes ſciēces eſtre cōgneues
& tractees en nr̄e royaume ala iuſte equite & reallite dela choſe ꝓuffict & utilite de nous
ſubgectz & dela choſe publicque: pour ces cauſes: & pour lebon rapport qui faict nous
a eſte dela ꝑſone dudict de Alpago: & de ces grās ſens ſuffiſance loyaulte literature & expe
riēce audict Paule ſuppl. ſondict nepueu: auōs ꝑmis & octroye: octroyons & ꝑmectōs q̄
leſdict liures de Auicēne ſerapion rabi moyſes & autres aucteurs arabicques en medeci-
ne & philoſophie trāſlatee & expoſee de langue arabicque en langue latine ꝑ ledict mai-
ſtre Andre de Alpago. il puiſſe faire imprimer ꝑ tel librayre ou librayres de nr̄e royaume
pays & ſigneuries que bō luy ſemblera: ſans ce que autres quelzcōques en nr̄edict royau
me pays & ſigneuries les puiſſent faire imprimer ſelō leſdictz trāſlations: expoſicions: &
corrections dudict maiſtre Andre de Alpago ſans expres conſentement dudict Paule
ſuppl. ſondict nepueu: iuſques autēps & terme de dix ans ꝓchianemēt uenans elapſez &
acōplix: acōpter du iour & dacte de ces pn̄tes. Si uous mādons cōmādōs & en ioingnōs:
& a cheicun de uous ſurce requis: & ſi cōme aluy appartiēt: que de nr̄e pn̄te grace congie
ꝑmiſſion & octroy: uous faictes ſouffrez & laiſſez ledict Paule ſuppl. nepueu dudict mai
ſtre Andre: & auſſi ceulx qui aurōt charge de lui ioyr & uſer plainement & paiſiblement
le temps des dix ans durant en faiſant & faiſant faire inhibicion & defence de par nous:
a tous librayres & autres ꝑſonnes quelzcōques quilz naient a imprimer ne faire īprimer
leſdict liures ſelon leſdictz tranſlatiōs: expoſicions: & correciōs dudict maiſtre Andre de
alpago ſans le cōſantement dudict Paule ſondict nepueu ſur grans peinnes a nous a ap
plicquer: & de ꝑdicion & cōfiſcacion de ce quilz en auroiēt faict: car ainſi nous plaict il
eſtre faict. Dōnes a Bloys le. xxiiii. iour de ſeptēbre. lan de grace. M. D. xxvi. & de noſtre
regne le. xii.

Par le Roy a uoſtre relation.

Deſlandes.

DECRETO Illustrissimi, ac Sapientissimi Venetorum Senatus cautũ est: ne quis alius cuiuscunq; ordinis sit: has Arabicas Auicenne castigationes & expositiones, tam in alma Venetiarum urbe, q̃ in quocunq; alio sui dominii loco imprimere, aut imprimi facere, impressasue uendere, aut uendendas tradere per decennium immediate sequens, sine Pauli de alpago bellunensis cõsensu audeat: sub pena ducatorum centum toties quoties apud aliquem impssæ inuentæ fuerint: & librorum omniũ amissionis. Que q̃dẽ pena irremissibiliter a magnificis aduocatis: aut a quocũq; alicuius alterius magistratus officio, apud quod quærela seu denunciatio facta fuerit exhibebitur, & una eius pars sibi tribuetur: altera uero accusatori donabitur. Libri autem cum totius dispẽdii satisfactione ipsi Paulo ascribẽtur.

M.D.XXIII. Die. XIX. Ianuarii.

PAVLVS ALPAGVS AD LECTOREM.

PRAETER Multa alia, quæ Andreas Bellunẽsis patruus meus non solũ sibi, sed & cæteris medicinæ studiosis faciebat latina, Rasis, Serapionis Rabi Moysis, Sirazi, Tifasi, Auicenne, Ebenesis, ea quoq; quæ ad castigationẽ præsentis operis congesserat mihi reliquit moriẽs, quæ equidẽ cõstiturã nunq̃ nisi recognita diligentius edere. Verum crebrius obiecta impietatis, & inuidiæ nota, tandem coegit mutare consilium. Dedi itaq; protinus excudenda, ne uiderer, & ea retinere uelle, quæ repetebant tanq̃ sibi parta qui medicinæ studio tenebantur, & laudem patrui mei, qui hæc ingenti labore comparauerat defraudare. Dum uero illorum sic mores patior, subiiciturq; prælo opus, quod excusabã, res ipsa comprobauit, multusq; propterea labor initus est, tum, ut quæ ad impssum codicẽ mendosum corrigebãtur expungerentur, tũ ut reliqua habito delectu digererentur imprimereturq; secundum antiquam translationem (ut fieri posset) melius emendatus liber hic canonis medicinæ Auicennæ, qui in margine annotata haberet, quæ fides arabicæ lectionis aliter legi ostenderet, unde integrum foret legẽti sequi quam mallet lectionem ueterem uel nouam hanc quã Arabicã dignosceret, ubi signũ literæ magnæ A fuisset appositũ, ea tamẽ discretione, ut paribus literis paruis per ordinem ẽ regione sibi inuicem respondentibus simul deprehenderet, quæ essent adiicienda ubi crucis signum fuisset adiunctum, & intercapedo aliqua in ueteri translatione relicta esset. Detrahenda ubi in margine linea iaceret, commutanda, ubi neq; crux, neq; linea fuissent adiecta literis. At quoniam plæraq; nomina arabica morantur legentẽ quæ etiam correcta non satis apte intelliguntur, accrescet huic operi corrolarium, in quo eorum uaria lectio sensusq; exponetur simulatq; quorundam uarii admodum usus medicaminum digna commemoratio. Cæterum haberes optime lector hoc quoq; continua impressum opera errataq; subinde ab impressione apposita, nisi aduersa obstitisset ualetudo, rabiesq; tyrannorum omnia post habuisset quæ probe agi potuissent pessundatis reliquorũ opibus uita honoribus quiete deniq; omni corporis & animæ etiam in eternum.

Immensum ẽ naui pelagus, monstra obuia pulsa
Iuncta freta, obscuris nomina scripta locis.

¶ Liber canonis primus quē princeps aboali abinsceni de medicina edidit. trās latus a magistro Gerardo Cremonensi in toleto ab arabico in latinum. Verba aboali abinsceni.

IN primis deo grās agamꝰ sicut sui ordis celsitudo ⁊ bñficij ipiꝰ mltitudo meret᷑ cuius misericordie tu p oēs ꝓphetas existūt. Et post dicā ꝙ qdā de melioribus amicis q̊s hr̄e videor: cui in oibꝰ ꝑ qbꝰ me deꝑcatꝰ fuerit satisfacē debeo: de re quā possū me rogauit, vt ei librū de medicina faciā: eiꝰ rl̄as vl̄es ⁊ ꝑticulares talr̄ ꝯphendēte: vt explanatio cū breuitate in eo ꝯiūgat᷑: ⁊ ſm plurimū afferā q̄ꝫtū est afferēdū de declaratione in v̄bis paucis. Q̄ꝺ eqdē ꝓcessi. Et mihi placuit vt in ꝑmis loq̄rer de rebus cōibus ⁊ vl̄ibus vtriusq̄ꝫ ꝑtis medicine theorice vꝫ ⁊ practice. Postea v̄o loquar de vl̄ibꝰ iudicioꝝ virtutū medicinaꝝ simpliciū, ⁊ post hec de ꝑticularibꝰ eorūdē. Deiñ loq̄r de egritudibꝰ q̄ in vnoq̊q̄ꝫ ꝯtingūt mēbro: priꝰ tñ incipiā ab anatomia illiꝰ mēbri ⁊ eiꝰ iuuamēto: de anatomia. n. simpliciū mēbroꝝ: ⁊ silr̄ iuuamētī in libro ꝑ vl̄i iā tūc locutꝰ ero. Cū aūt mēbri anatomiā ꝯsumauero in q̄ꝫplibꝰ locis demr̄are icipiā qūo eiꝰ cōseruet᷑ sanitas. Deinde sermone absoluto oñdā eiꝰ egritudies vl̄es ⁊ cās ⁊ semitas cognoscēdi eas: ⁊ vias eas medicādi in sermone ēt vl̄i. Postq̄ꝫ aūt has res vl̄es expleuero ad egritudies redibo ꝑticulares: ⁊ in q̄ꝫpluribꝰ eaꝝ ēt demōstrabo in ꝑmis iudiciū vl̄e in eius diffōne ⁊ ipsius causis ⁊ significationibus: deinde ad iudicia reuertar ꝑticularia. Post ostendā regulā vl̄eꝫ in medicādo. Deinde descendā ad medicandū ꝑticulariter cū vnaq̄q̄ꝫ medicina simplici aut cōposita. Ad illud autē quod priꝰ dicā de iuuamētis medicinaꝝ simpliciū in egritudinibus, in libro medicinaꝝ simpliciū in tabulis pictis: q̄s bonū est fieri: sicut in discipline mō aspicies cū ad ipsum ꝑuenies, nō reuertar ad dōm nisi modicā rem. De medicinaꝝ quoq̄ꝫ cōpositarū, q̄ mihi videbunt᷑ in antidotario melius ponende, iuuamentis, ⁊ qūo misceant᷑ vsq̄ꝫ ibi loq dimittam.

Placet aūt mihi vt postq̄ꝫ hūc librū ꝯsumauero: aliū librū cōponā de rebꝰ ꝑticularibꝰ [a] [in quo sit ꝓprietas noiandi egritudines: q̄ cū accidunt, non sunt vni eidē mēbro ꝓprie]: in quo ēt de pulchritudine loq̄mur: ⁊ vt in hoc libro eo calle ꝓcedā, quo in libro ꝑticulari, q est an ipm ꝓcessi. Q̄ꝺ si mihi deꝰ auxiliatus fuerit ⁊ hūc ꝯsumauero libruꝫ addam postea in vno libro antidotariū. Nō est aūt bonū vt huiꝰ libri plurimū nō sit apud vnūquēq̄ꝫ. ⁊ in eius memoria q huius doctrine noie vocari ⁊ ꝑ eam lucrari desiderat: minus nāq̄ꝫ [b] [q̄ꝺ] medico necessariū est: cōprehendit: q̄ꝺ v̄o supipsum additum est: incōprehēsibile est. Q̄ꝺ si deus meū prolōgauerit terminū: ⁊ scd̄a successerit fortuna. [c] [me ad alia preparabo]. Nunc aūt hunc cōponam librum: quem in quinq̄ꝫ sic diuidam libros.

[a] A. que proprie nominātur egritudines non appropriate vni soli mēbro.

[b] A. q̄ꝫ.

[c] A. me ad illud preparabo preparatione secūda.

Andree Bellunēsis ex arabico Castig.

¶ Liber canonis in medicina: quē princeps sapiētissimus phs Abuhali Alhasen filius Hali Ebensina composuit.

Liber primus est de rebꝰ vl̄ibꝰ scie medicine.
Liber secundus est de medicinis simplicibus.
Liber tertius est de egritudinibꝰ particularibus q̄ fiūt in membris hominis, a capite vsq̄ꝫ ad pedes manifestis ⁊ occultis.
Liber quartꝰ est de egritudinibus particularibus: que cum accidunt, nō sunt vni membro proprie: ⁊ de decoratione.
Liber quintus est de componēdis medicinis: ⁊ ipse est antidotarium.

¶ Libri primi sunt quatuor fen.
Fen prima est de diffinitiōe medicine, ⁊ subiectis eius, ⁊ rebus naturalibus.
Fen secunda est de diuisiōe egritudinum, ⁊ causarum, ⁊ accidentium vniuersalium.
Fen tertia est de conseruatione sanitatis.
Fen quarta est de diuisiōe modorum medicationū ſm egritudines vniuersales.

¶ Fen prime sunt sex doctrine.
Doctrina ꝑma ē de subiectis medicine, ⁊ eiꝰ diffinitione.
Doctrina secunda est de elementis,
Doctrina tertia est de complexionibus.
Doctrina quarta est de humoribus.
Doctrina quinta est de membris.
Doctrina sexta est de operationibus, ⁊ spiritibus, ⁊ virtutibus.

¶ Doctrine prime sunt duo capitula.
Capl̄m primum est de diffinitione medicine.
Capitulum secundum est de subiectis medicine.

¶ Doctrine secunde est vnum capitulum.
Capitulum de elementis.

¶ Doctrine tertie sunt tria capitula.
Capituluꝫ primū est ad ostēdendū qd sit cōplexio.
Capitulum scd̄m est de complexiōe membrorum.
Capitulum tertium est de complexiōibus etatum.

¶ Doctrine quarte sunt duo capitula.
Capitulum primum est ad inquirēdum quid sit humor, ⁊ quot sunt eius partes.
Capitulum secūdum est de generatione humoruꝫ.

¶ Doctrie q̄nte est vnū capl̄m, ⁊ q̄nq̄ꝫ sūme.
Capitulum est ad inquirēdum quid sit membrum, ⁊ sue partes.

¶ Summa prima est de ossibꝰ, cuius sunt xxx. capitula.
Capl̄m primū est locutio vl̄is de ossibꝰ, ⁊ iūcturis.
Capitulum secundum est de anatomia cranei.
Capitulū tertiuꝫ est de anatomia eius quod de capite est sub craneo.
Capituluꝫ quartum est de anatomia ossium mandibularum, ⁊ narium.
Capitulum quintum est de anatomia dentium.
Capitulum sextum est de iuuamento dorsi.
Capitulum septimum de anatomia spondilium.
Capitulum octauuꝫ est de iuuamēto colli, ⁊ anatomia ossium ipsius.
Capituluꝫ nonum de anatomia spondilium pectoris, ⁊ eorum iuuamentis.
Capl̄m. x. est de anatomia spondilium alchatin.
Capitulum. xj. est de anatomia [d] albauis.

[d] A. alhagiazi.

¶Omnia igitur capitula huius primi libri sunt ducentumsexagintatria.

ℭ Capitulũ primũ Fen p̃me doctrine prime libri primi de diffinitione medicine.

Dico q̄ medicina ẽ scientia, q̃ humani corporis dispõnes noscũtur, ex p̃te q̃ sanat̃, vel ab ea remouet̃ vt habita sanitas ꝯseruet̃: ⁊ amissa recuperet̃. Põt ãt aliquis dicer̃ q̄ medicia diuidit̃ in theoricã ⁊ practicã: sed tu totã ipsaȝ posuisti theoricã: cũ dixisti, q̄ ẽ scia. Nos ãt rñdebimus tũc, ⁊ dicem⁹ q̄ artiũ quedã ẽ, q̃ est theorica, ⁊ practica: ⁊ de p̃hia, q̄ ẽ theorica, ⁊ practica: ⁊ de medicina dr̃, q̄ ẽ theorica ⁊ practica. In vnaq̃qȝ ãt haꝝ diuisionũ, aliud volum⁹ dicere cuȝ dicim⁹ theoricã: ⁊ aliđ, cũ dicim⁹ practicaȝ: nõ tñ nobis neċe est decl'are diuersitatẽ q̃ iter eas existit, nisi i medicia. Cũ g̊ ð medicina dixerim⁹ q̄ ei⁹ est theorica, ⁊ ex ea ẽ practica: nõ ẽ existimãdũ q̄ velimus dicere, q̄ vna diuisionũ medicie ẽ scire: ⁊ altera opari: quẽadmodũ m̃lti hũc locũ p̃scrutãtes existimant: sed debes scire q̄ illđ qđ volum⁹ ẽ aliđ: ⁊ q̄ nl'a duaꝝ diuisionũ medicie ẽ nisi scia: s; vna eaꝝ est ad sciẽdũ p̃ncipia: ⁊ altera ad sciendũ operandi q̃litatẽ. post ꝟo p̃mã earũ noie scie, aut theorice approp̃animus: ⁊ alterã appropriauimus nomie practice. Per theoricã ꝟo ipsi⁹ volum⁹ q̄ qñ eã sciuerimus sciam tãtũ acqremus [a] ⌈ita q̄ i decl'atione q̃litatis opatiõis nos ñ imittem⁹: ⌋ sic̃ dr̃ i medicina q̄ gña febriũ sũt tria. ⁊ ꝯpl'ones sunt nouẽ. Et p̄ practicã ipsi⁹ volum⁹, nõ opationẽ i effectu: neqȝ laborẽ motionũ corporeaꝝ: s; diuisionẽ [b] ⌈opõnis⌋ medicine q̃ cuȝ eã sciuerimus auxiliabit̃ nobis ad ingrẽdũ sciam vl' sentẽtiam: [c] ⌈⁊ ipsa scia erit i q̃litate opatiõis. ⌋ Sicut dr̃ i medicia, q̄ apatib⁹ cal'is adhibẽda sũt i p̃ncipio, q̃ repellãt, ⁊ ifrigidẽt, ⁊ ispissent: ⁊ postea repellẽtia cũ [d] ⌈resoluẽtib⁹ tẽperabimus. Et post statũ postea i declinatione sufficiẽter mollificãtia resoluẽtia. ⌋ Preter q̃ȝ i apatib⁹ q̃ sit de materijs q̃s mẽbra expellũt p̃ncipalia. Hec igit̃ doctrina i s̃nia tibi auxiliatur: et hec s̃nia ẽ decl'atio q̃litatis opatiõis. Cũqȝ duaꝝ diuisionum q̃litateȝ sciueris iã sciam sciẽtialẽ. ⁊ sciaȝ operatiuam adeptus eris, ⁊ si nũq̃ȝ opat⁹ fueris. Neqȝ ẽt aliq̃s dicere põt, q̄ dispõnes corp̄is humani sunt tres, egritudo, sanitas, ⁊ dispõ q̃ non est sanitas neqȝ egritudo: cũ tibi due suffecerint. pol'e nãqȝ ẽ, vt cũ h9 dictor bene ꝯsiderauerit, nõ iueniat vnam duaꝝ reꝝ [e] ⌈affirmãtẽ hãc trinitatẽ neqȝ negãtẽ. ⌋ Ampli⁹ si hec trinitas necessaria fuerit quod diximus tibi remoueri a sanitate colliget ifirmitatẽ. ⁊ dispõnẽ tertiã. [f] ⌈quã non hẽre sanitatis diffinitionem posuerũt: ⌋ q̃ ẽ habit⁹ aut dispõ ex q̃ opatiões subti ipsi⁹ sane p̄ueniũt. Neqȝ [g] † ⌈ ⌋ hui⁹ diffõnis oppositũ, nisi sanitatẽ diffinierit quẽadmodũ ꝯsiderauerit ⁊ posuerit i ea ꝯditionẽ q̃ nõ idiget. Preterea cũ medicis i hoc non litigem⁹: neqȝ. n. sum qui cum eis in huiusmodi disputare debeam: neqȝ litigium hoc eis neqȝ illis, qui contra eos sunt, in medicina auxiliabitur: huius enim rei certitudo alterius doctrine principijs pertinet.

EX, ARAB.

a A. absqȝ hoc q̄ dirigat ad declarãdũ qualitatẽ operandi seu operationis.

b A. scientie

c A. a q̃ q̄dẽ sciẽntia vl' s̃nia dp̃ẽdet qualitas seu modus op̄andi.

d A. mollificantibus p̄miscebimus: deide post statũ in declinatione erimus cõtẽti mollificantib⁹ resolutiuis.

e A. esse necessario: vȝ neqȝ hãc trinitatẽ esse: neqȝ q̄ eã dimiserimus.

f A. quam ipse posuit: cui q̄deȝ dispõni tertie ñ conuenit diffinitio sanitatis. Alia litera. cui quidem dispositioni tertie neqȝ diffõneȝ sanitatis: q̃ ẽ hit⁹ aut dispõ: ex q̃ dispõnes subiecti ipsi⁹ sane proueniũt: neqȝ oppositũ isti⁹ diffõnis cõuenire posuerunt.

g † A. asserit eã

ℭ De subiectis medicine. Cap. I.

Quoniam medicina corp⁹ humanũ ex p̃te vñ sanatur, ⁊ a sanitate remouetur, ꝯsiderat: ⁊ cuiusqȝ rei scia ñ acq̃rit̃, neqȝ cõplet̃ cũ cãs habuerit, nisi p̄ sui cãs sciat̃: ergo debem⁹ i medicia scire sanitatis ⁊ egritudinis cãs. Et q̄r sanitas ⁊ egritudo ⁊ eaꝝ cause plerũqȝ sũt mãifeste: plerũqȝ occulte. que nõ sensu [h] ⌈neqȝ nisi⌋ p̄ significatiões accidẽtiũ cõprehẽdũt̃: debemus ẽt in medicia scire accidẽtia q̃ i sanitate accidunt ⁊ egritudie. Iã ãt decl'atũ fuit i sciẽtijs veridicis, q̄ rei scia nõ acquirit̃ nisi p̄ sciam cãꝝ ⁊ p̃ncipioꝝ ipi⁹ si cãs habuerit, ⁊ p̃ncipia [i] ⌈aut ñ cõpletur⌋ nisi ex p̃te sciendi ei⁹ accidẽtia ⁊ cõcomitantia essentialia. Causaꝝ ꝟo q̃tuor sunt spẽs: materiales efficiẽtes: formales ⁊ finales. Cause ꝟo mãles [k] ⌈posite i q̄b⁹ sanitas ⁊ egritudo mensurãtur: sũt: ⌋ subm q̄dẽ ꝓpiquũ mẽbrũ [l] ⌈aut spũs: ⁊ s̃bm quidẽ lõgiquũ⌋ hũores, ⁊ eis lõgiora sũt elemẽta. Et hec duo sũt subta scđȝ cõpõnẽ: [m] ⌈l; sint cũ alteratiõe. In cuiusqȝ ãt rei ꝯpõne, ⁊ alteratiõe, q̃ sic cõponitur, ad aliquã p̄uenit̃ vnitatem. ⌋ Et hec vnitas ad quã h9 reuertit̃ multitudo: aut ẽ cõplexio: aut forma. cõplexio vero est scđm alterationẽ. ⁊ forma scđm cõpositionẽ. Efficiẽtes auteȝ cause sunt cause permutãtes, ⁊ ꝯseruãtes humani corp̄is dispositiões, sicut sunt aeres ⁊ que eis cõtinuantur: ⁊ comestiones: ⁊ aque ⁊ potus, ⁊ q̃ eis ꝯtinuantur: ⁊ euacuatio: ⁊ retentio: ⁊ regiones ⁊ ciuitates: ⁊ loca habitabilia ⁊ q̃ eis ꝯtinuãtur: ⁊ motus ⁊ q̄etes corp̄ei ⁊ aiales. ⁊ ex eis sunt sõnus ⁊ vigilie: ⁊ alteratio in etatibus: ⁊ diuersitas in eis: ⁊ i gñib⁹: ⁊ i artib⁹: ⁊ i [n] ⌈morib⁹⌋ ⁊ i reb⁹ q̃ in humano supueniũt corp̄e ipsũȝ tãgẽtib⁹ siue sint ꝯ naturã: siue nõ sint ꝯ naturam. Formales vero cãe, sunt cõplexiones ⁊ virtutes q̃ post eas eueniũt ⁊ cõpõnes. Cause ãt finales sũt operatiões. Et in sciẽtia quidẽ operationũ ẽ scia virtutũ p̄culdubio. ⁊ scia spirituũ [o] ⌈q̄ sũt ꝟtutũ subiecta⌋ quẽadmodũ nos declarabimus. Hec ergo sunt subiecta doctrine medicinalis: vñ aliq̃s inq̄rit ð corp̄e humano q̃uo sanat̃ aut ĩfirmat̃. Huius aũt inquisitiõis p̄fectionẽ. s. vt sanitas ꝯseruetur ⁊ egritudo remoueatur: opȝ etiam habere [p] ⌈partes scđm istaruȝ duaꝝ dispõnũ ⁊ suorũ istroꝝ cãs. ⌋ Et huiusmodi q̄dẽ cause sũt regimen cũ comestiõe ⁊ potu: ⁊ electio aeris: ⁊ mẽsura mot⁹ ⁊ quietis, ⁊ medicatio cũ medicina: ⁊ medicatio manualis. hoc aũt totum apud medicos est scđm tres spẽs: sanoꝝ: ⁊ egroꝝ: ⁊ medioꝝ q̊s mõnoiabim⁹: [q] ⌈⁊ dicemus q̃uo iter duas diuisiões inter q̃s p̄culdubio nõ est mediũ media vocẽtur. ⌋

Et postq̃ȝ iã diuisimus has causas, tũc iã collectũ est nobis, q̄ medicina tractat de elemẽtis: ⁊ cõplexionibus: ⁊ humoribus: ⁊ mẽbris simplicib⁹: ⁊ cõpositis: ⁊ spiritib⁹: ⁊ virtutib⁹ eoꝝ naturalib⁹: ⁊ aialibus: ⁊ vitalibus: ⁊ operationibus: ⁊ dispositionibus corporis scilicet sanitate: ⁊ egritudine: ⁊ medio: ⁊ causis eaꝝ. s. comestione ⁊ potu: ⁊ aerib⁹ [r] ⌈⁊ aquis: ⁊ regionibus⌋ ⁊ motibus ⁊ quietibus corporeis ⁊ aialibus ⁊ etatib⁹: ⁊ gñibus: ⁊ extrĩsecus accñtibus q̃ corp̄i eueniũt ex rebus extraneis: ⁊ regimine cũ comestionibus ⁊ potibus: ⁊ medicinis ⁊ manuũ opationibus ad sanitatẽ ꝯseruãdaȝ: ⁊ vnãquãqȝ egritudinẽ medicandam. Harum vero rerũ q̃dam sunt de quibus medico nihil aliud ẽ agendũ [s] ⌈nisi vt quid sint tãtũ essentiali formatione informet: ⌋ ⁊ vtrũ sint vel nõ sint doctori sapiẽtie

h A. imo.

i A. et si non habuerit nõ cõplet̃: seu non acquiritur.

k A. sunt res s̃biectiue: in q̄bus fundat̃ sanitas: ⁊ egritudo.

l A. et spirit⁹. subiectũ ꝟo remotũ: seu longiquum.

m A. licet sint ẽt cũ alteratiõe: ⁊ vnũq̃dq̄ qđ sic subijcit̃ in cõpõnẽ eius: ⁊ alteratione ipsius ad aliquã peruenit vnitatem.

n A. consuetudinibus.

o A. deferentium virtutes.

p A. subiecta alia scđȝ causas istaꝝ duarũ dispõnũ: ⁊ scđm instrumẽta ipsarũ ambarum.

q A et dicem⁹ q̃uo cõnumerãt media iter dua diuisiões: inter quas nõ est mediũ i veritate.

r A. et locis habitabilib⁹: ⁊ euacuatiõe: ⁊ retẽtiõe: ⁊ artibus: ⁊ consuetudinibus.

s A. nisi vt app̃hendat: seu cognoscat: q̄d sit vel carũ essentiam apprehensione scientiali.

physicalis credat. Et earũ sũt de qbus in sua ar/te rõcinari debet. Que ergo earũ sũt sicut princi/pia, vtrũ sint vel nõ sint, credere dꝫ: sciẽtiaruꝫ nãqꝫ particulariuꝫ pricipia credita recipiunt: ⁊ in alijs sciẽtijs, que ſm ordinẽ sunt ante eas ratiocinãtur: ⁊ ita fit donec scientiarũ oĩum principia ad phiam pmã, que methaphysica nũcupat eleuent. Cũqꝫ aliquis medicoꝝ loq inceperit ⁊ affirmare elemẽ ta, ⁊ ꝯplexionẽ, ⁊ que ista sequũt ex eis que sciẽtie nãlis subta existãt[a] [aggressus fuerit] errabit: iõ ꝙ in sciẽtiã medicine mittit, qd̃ eius nõ est: ⁊ erra/bit qꝛ se aliqd declarasse existimabit, cũ nihil ꝺcla rauerit. Eius võ de quo medicus formare dꝫ qd sit, ⁊ vtꝝ sit vel nõ sit, cuius esse non est manifestuꝫ, credere hec est summa: Elemẽta an sint: ⁊ quot sint: ⁊ qũo sint, ⁊ que sint: ⁊ cõplexiões que sint: ⁊ quot sint. Et hũores an sint: ⁊ quot sint: ⁊ qũo sint. Et vtutes vtrũ sint: ⁊ quot sint. Et spũs vtrũ sint: ⁊ quot sint: ⁊ vbi:[b] [⁊ q̃qꝫ mutatio hꝫ dispõnem: ⁊ eius mora hꝫ cãꝫ] ⁊ cause quot sint: mẽbra aũt ⁊ eoꝝ iuuamẽta sensu ⁊ anatomia discernere debet. [c] [Ea aũt de quib⁹ formãdo ratiocinari dꝫ] sunt egritudines: ⁊ earũ cause pticulares: ⁊ eaꝝ signa: ⁊ qualiter egritudo remoueat: ⁊ sanitas ꝯseruet. Et cuiuscũqꝫ earum esse occultũ fuerit: ad illud de clarandum demõstrationem afferre dꝫ, ipsum diui dendo[d] [numerãdo: ⁊ cõplẽdo.] Galienus nãqꝫ cum demõstratiuam argumentationeꝫ sup diuisio nem pmã facere aggressus est: non debuit aggredi inquantũ est medicus: sed inq̃ꝫtum[e] [est phs. In sciẽtia.n.naturali dꝫ loqui sicut alphachi: qui cum affirmare aggressus fuerit, qd̃ cõitates seq debẽt:] nõ dꝫ loqui de hoc inq̃ꝫtũ est alphachi: sed in q̃ꝫtuꝫ ipse est mutachelin: medic⁹.n.inq̃ꝫtũ est medicus: ⁊ alphachi inq̃ꝫtũ ẽ alphachi: nõ põt de hoc ratio/cinari. ꝙ si nõ: perueniemus ad circuitioneꝫ.

¶ Doctrina scd̃a de elemẽtis: cuius est vnũ Cap.

Elementa sunt corpa ⁊ sũt partes p̃[c] corpis hũani ⁊ alioꝝ, q̃ in corpora diuersa/rũ formarũ diuidi mime pñt: ex quo rum cõmixtione spẽs diuerse gñatoꝝ fiũt. Medicus aũt physico credere dꝫ: ꝙ sũt qua tuor ⁊ nõ plura: quoꝝ duo sũt leuia: ⁊ duo grauia. leuia sũt ignis ⁊ aer: grauia terra ⁊ aqua. Terra est corpus simplex cui⁹ locus nãlis in medio toti⁹ existit, in quo naturalr̃ manet quieta: ⁊ ad ipsum cuꝫ ab eo separata fuerit, naturaliter mouet.[f] [Et hec qdeꝫ eius naturalis grauitas existit]: Cuius qdem natura frigida ẽ ⁊ sicca. Ipsa.n.talis existit ꝙ si dimissa fuerit †[g] [ ] neqꝫ altera res extrinseca eaꝫ[h] [ꝯuerterit] apparebit ex ea frigidi tas sensibilis, ⁊ siccitas. Eius vero esse in gñatis in uamentuꝫ prestat ad retentionẽ faciẽdã, ⁊ fixionẽ: ⁊ ad ꝯseruãdas figuras ⁊ formas. Aqua aũt est corpus simplex cui⁹ naturalis locus est: vt sit circũ dans terrã: ⁊ circundata ab aere cuꝫ in suis sitibus naturalibus pmãserit.[i] [Et hec] qdẽ est ei⁹ graui tas cõparatiua: que frigida est, ⁊ humida.s.ei⁹ na tura talis existit: ꝙ si dimissa fuerit sicut ẽ: neqꝫ vl/la cã extrinseca ei ꝯ̃ria fuerit apparebit ex ea frigi ditas sensibilis[k] [⁊ dispositio q̃ ẽ hũiditas: ⁊ ipsa qdẽ est citius gñatio in creatiõe sua reddit eã aptã ad spargendũ ⁊ extendendum ꝑ qualibet re q̃ꝫuis sit pauca. Et recipit oẽm figuraꝫ que est: sed nõ reti net]. Cuius esse in generatis iuuamẽtũ prestat ad figurãdas formas q̃s in suis[l] [diuisiõib⁹] aliq fi/gurare volũt: ⁊ ad figurãdũ: ⁊ ad lineandũ ⁊ tẽpe/randuꝫ. Humidũ.n.lꝫ cito formas figurales amit tat[m] [cito] tñ eas recipit: sicut siccũ lꝫ eas[n] [duri/ter suscipiat: duriter tñ retineat eas]. Cũqꝫ hũidũ ⁊ siccũ se ad inuicẽ tẽꝑauerint: adipiscet siccuꝫ ab humido vt[o] [cito] suscipiat tẽsionẽ: ⁊ facile figura ri possit: ⁊ acquiret hũidũ a sicco vt retineat firmi ter, qd̃ in eo accidit[p] [ex rectificatiõe ⁊ equatiõe.] Et pp humidũ ꝓhibet siccũ a sua[q] [sepatiõe] ⁊ ꝓ/pter siccũ ꝓhibet hũidũ a sua fluxibilitate. Aer aũt est corpus simplex cuius nãlis loc⁹ est vt sit su/per aquã ⁊ sub igne. hec.n.est ei⁹ leuitas cõparati ua: Ipsius võ natura calida est ⁊ humida ſꝫ regu lam quam diximus. Cuius qdeꝫ esse in generatis iuuat vt rarificẽtur: ⁊ alleuientur: ⁊ subtilientur: ⁊ ad superiora eleuẽtur. Ignis vero est corpus sim plex, cuius nãlis locus[r] [sup oẽs elemẽtarias exi/stit ptes] q ẽ ꝯcaua celi supficies[s] [ipse nãqꝫ ad ce/lum puenit. Et hec qdẽ est eius leuitas absoluta.] Cuius nã calida est ⁊ sicca. ⁊ ei⁹ esse in generatis p̃stat iuuamẽtũ vt maturet: ⁊ subtiliet: ⁊ pmisceat: ⁊ vt ei⁹ penetratione currat pea substãtia aerea: ⁊ vt duoꝝ elemẽtoꝝ grauium frigidoꝝ purã frigidi tateꝫ frãgat: ⁊ vt de elemẽtaria ꝓprietate ad ꝯplõ nalitatẽ redeãt. Duo ãt grauia plus iuuãt ad mẽ broꝝ gñatiõeꝫ ⁊ eoꝝ qetẽ. Et duo leuia plus iuuãt ad gñoneꝫ spũuꝫ ⁊ motionẽ eoꝝ. ⁊ ad mouẽda mẽ bra: lꝫ motor nõ sit nisi aĩa. hec sunt elementa.

¶ Doctrine tertie de cõplexionibus. Cap.I.

Omplexio est qualitas q̃ ex actiõe adiuicem ⁊ passione ꝯ̃riarũ qualitatũ in elemẽ tis inuẽtarum: quoꝝ partes ad tantã paruitatẽ redacte sunt: vt cuiusqꝫ ea rum plurimum ꝯtingat: plurimũ alterius ꝓuenit. Cuꝫ.n.ad inuicem agunt ⁊ patiuntur suis virtuti/bus: accidit[t] [in] eaꝝ summa qualitas in toto ea rum similis que est cõplexio. Et qm̃ vtutes pme que sunt in elementis p̃dictis sunt quatuor: calidi/tas: frigiditas: hũiditas: ⁊ siccitas: tũc manifestũ est ꝙ ꝯplõnes in corporib⁹ gñatis ⁊ corruptis sũt per eas. Et illud qdẽ est ſm ꝙ opꝫ per diuisionẽ rationalem cum cõsideratione absoluta absqꝫ vlla cõparatiõe ad rem aliquã. Et est duobus modis. Quoꝝ vnus est vt sit cõplexio equalis ita vt quãti tates qualitatuꝫ ꝯ̃riarũ in cõplexionato sint eq̃les: non superãtes: neqꝫ supate: ⁊ sit cõplexio qualitas in medio earum vere. Alter võ modus est vt nõ sit cõplexio qualitatum cõtrariarum media abso/lute: sed ad vnã magis declinet extremitatum: aut in ꝯ̃rietate que est inter caliditatẽ ⁊ frigiditatem: aut in ꝯ̃rietate q̃ est iter humiditatẽ ⁊ siccitatẽ: aut iter vtrasqꝫ. Qd̃ aũt in doctrina medicine ꝯsidera/tur equale aut extra equalitatẽ: nõ est hoc: neqꝫ il/lud. ſꝫ medicus physico credere dꝫ ꝙ equale ſm hãc intẽtionẽ quaꝫ diximus impossibile est aliquo modo iueniri: q̃ꝫto magis vt sit hominis ꝯplõ: aut mẽbri humani. Debes aũt scire qd̃ equale d̃ quo medici in suis inquisitiõib⁹ tractant nõ est denoĩa/tum ab equalitate ĩ qua equalitas cũ põdere equa liter existit: sed denoĩatur a iusticia in diuisiõe. Et hoc est qd̃ in cõplexiõato in primis[u] [attendit] si/ue sit corp⁹ totũ: siue sit mẽbrũ vnũ vt sit in eo d̃ ele mẽtis cũ suis q̃ꝫtitatibus ⁊ q̃litatib⁹ mẽsura quaꝫ humana nã hr̃e dꝫ ſꝫ meliorẽ ꝓportionis ⁊ diuisio nis eq̃tatẽ. Accidit aũt vt hec diuisio cũ hõ eã ha buerit vere equalitati quã primã dixim⁹ valde sit ꝓpinqua. Huic võ equalitati[x] [que ſm humana attendit corpora] ⁊ q̃ est in cõparatiõe alioꝝ que

a ——

b A. ⁊ neqꝫ mutatio dispõnis: ⁊ fixio eius hẽt causam.

c A. ea aũt: que medic⁹ cognoscere dꝫ: ⁊ d̃ eis ratiocinari.

d A. mensurando: ⁊ horas ipi⁹ cognoscẽdo.

e A. desiderauit esse: vel appellari phs: loquẽs i scia nãli sicut facit Alphachi. cũ vult affirmare: seu rõnib⁹ demõstrare veritatẽ: quã dꝫ sequi cõitas hoiuꝫ.

f A. ⁊ illud qdẽ est grauitas ei⁹ absoluta.

g † A. sicut ei requiritur.

h A. alterauerit.

i A. illud.

k A. ⁊ dispõ ei⁹ ẽ hũiditas: ⁊ eius essentia a pncipio suo: vel a nã sua ẽ ꝑ moduꝫ: vel est ita: ꝙ ipsa obedit cuilibet cãe: ad h̃ vt fiat sepõ: ⁊ fiat vnio ⁊ q̃lꝫ figura recipiat: quã postea nõ cõseruat.

l A. partibus.

m A. faciliter.

n A. duriter: seu difficiliter suscipiat: difficiliter tñ dimittat eas.

o A. faciliter.

p A. de altachium.i. de eẽntia cõstãte. Alia litera. essentia nõ fluida: ⁊ de equatione. Alia litera quod in eo accidit de dispositione non fluida: ⁊ de equatione ⁊c̃.

q A. testit idest a sua cõminutione: seu puluerizatione ⁊c.

r A. sup corpora elementaria oia existit:.

s A. ad quã terminatur versus nos generatio ⁊ corruptio ⁊ illd̃ qdẽ est eius leuitas absoluta. Alia litera que terminatur ad nos: ⁊ illud qdẽ est ei⁹ leuitas ⁊c̃.

t A. ab.

v A. meretur Alia litera consideratur.

x A. quã hũana merent corpa Alia litera que ſm hũana cõsiderat corpa.

hanc nō h̄ fit equalitatem: neqꝫ hn̄t ꝓpinquitatez equalitatis quā prius noīauimus quā hꝫ homo: octo ꝯsiderationuꝫ accidūt modi. Aut.n.erit ſm ſpēm cōpatā ei q̄ ab ea diuerſificat[a] ⌈ ⁊ eſt alia ab ea ⌋. Aut ſm ſpēm cōparatā ei, qđ eſt diuerſum ab ea, ex eo qđ eſt in ea. Aut erit ſm aliqꝫ partez [b]† ⌈ ⌋ ſpēi cōpatā ei qđ ab ea diuerſum exiſtit: ⁊ eſt ex̄ ipſam, ⁊ in eius ſpē. Aut erit ſm ptez ſpeciei cōpatā ei, qđ diuerſum eſt ab ea, ex eo ꝙ eſt in eius pte ſue ſpēi. Aut erit ſm ſingulare [c]† ⌈ ⌋ cōpatū ei, qđ eſt diuerſum ab eo, ⁊ eſt extra ipſum. [d]† ⌈ ⌋ Aut erit ſꝫ ſingulare cōpatū ſuis diſpōibus, q̄ in ipſo ſunt. Aut erit ſm mēbrū cōpatū ei, qđ ab eo diuerſum exiſtit, ex eo qđ ē extra ipſum in corpe ſuo. Aut erit ſm mēbrū cōparatum ſuis diſpōnibus in ſe ipſo. Primus modus eſt equalitas q̄ in hoīe attendit̄ cōpatiōe aliorum gn̄atoꝝ, ⁊ eſt res [e] ⌈ magnaꝫ hn̄s latitudinem que diffōne minime pōt cōprehendi: neqꝫ ēt qualitercūqꝫ ꝯtingat exiſtit: ſed inter multitudinē ⁊ paucitatem ⌋ duas obtinet extremitates: ab vna, quarum cū egreſſa fuerit nō poterit eſſe humana ꝯplexio. Scđs vero modus eſt medialis, q inter duas extremitates huius late ꝯplōnis exiſtēs inuenit̄, in indiuiduo, qđ eſt in vltimo equalitatis, ex ſpecie, q̄ eſt in fine eq̄litatis, ⁊ in etate in qua augmentum ad ſuū ꝑuenit finē. ⁊ hec qdē equalitas etiā lꝫ nō ſit equalitas [f] ⌈ certa: quā in huius capl'i principio noīauimus, eo ꝙ hāc inueniri nō eſt poſſibile: eſt tn̄ ei ꝓpinqua. Et hic ēt hō equalitati nō qualitercūqꝫ vicinus exiſtit: ſed ſm ſuoꝝ mēbroꝝ alterationem vel alternationē ⌋ calidoꝝ ſicut cor ⁊ frigidoꝝ ſicut cerebrū: ⁊ humidoꝝ velut epar: ⁊ ſiccoꝝ ſicut oſſa. Cū ergo pōderabunt̄ ⁊ equabunt̄ erit vicinus equalitati certe. In ꝯſideratione vero cuiuſqꝫ mēbri, nō niſi vni⁹ qđ eſt cutis: queadmoduꝫ poſtea dicem⁹: In cōpatione aūt ſpūuꝫ ⁊ mēbrorū principaliū, ipoſ'e eſt ipſum huic certe eq̄litati eſſe ꝓpinquū, ſed egredit̄ ab ea tendens ad caliditatē ⁊ humiditatez. Uite ⁊ enim principiū ſunt cor ⁊ ⁊ ſpūs q̄ quidē ambo vehemēter calida exiſtūt ad ſupfluitatē declinantia: ⁊ vita qdē exiſtit ꝑ caliditatem, Et augmētū ꝑ humiditatē. Et ēt caliditas in humiditate exiſtit ⁊ ab ea nutrit̄. Mēbra vero pn̄cipalia ſunt tria ſicut declarabimus. ⁊ ex eis qdez eſt vnū frigidū qđ eſt cerebrū, cuius frigiditas nō ꝑuenit ad cordis, ⁊ epatis caliditatē tēperandam. Et ex eis vnū eſt ſiccū aut ſiccitati ꝓpinquū: ⁊ ipꝫ eſt cor. ſed eius ſiccitas nō ꝑuenit ad humiditatez cerebri ⁊ epatis tēperandā. [g] ⌈ Neqꝫ ēt cerebrū tm̄ eſt frigidū: neqꝫ cor tm̄ eſt ſiccum ⌋ ſed cor cōparatione alioꝝ duoꝝ eſt ſiccum. ⁊ cerebrū alioꝝ duorum cōparatione eſt frigidū. Modi vero tertij latitudo anguſtior eſt latitudine primi modi. ſ. eq̄litatis ſpālis. latitudinē tn̄ hꝫ magnā, ⁊ eſt cōplexio q̄ alicui gentiū congrua exiſtit ſm cōparationez alicuius climatis ⁊ alicui⁹ aeris. Indi nāqꝫ ꝯplexionez hn̄t [h] ⌈ inſimul ⌋, qua ſani exiſtunt. Et [i] ⌈ ſclaui ⌋ aliā hn̄t cōplexionez qua ſani degunt. ⁊ vnaqueqꝫ earū ꝑ cōparationem ad ſuā ſpēm ſue ſpeciei cōparatione eſt tēperata: que cōparatione alterius non eſt temperata. Corpus nāqꝫ indi cum ſm complexionem ſclaui quale fiet: aut infirmabitur: aut morietur. Et ſil'r cum ſclaui cōplexione indi quale reddetur: erit corporis diſpō ꝯ̄ria. Quecūqꝫ igitur ſpecies in terra habitabili cōmorantium habebit cōplexionem eis ꝓpriam, aeri ſui climatis ꝯuenientem: ⁊ habebit latitudinē. Cuius quidem latitudo duas hꝫ extremitates [k] ⌈ multitudinis ⁊ paucitatis ⌋. Quartus aūt modus eſt mediū qđ eſt inter duas extremitates latitudinis cōplexionis climatis, ⁊ ipſum eſt cōplexio cōplexionibus [l]† ⌈ ⌋ ſpeciei tēpatior. Modus vero qnt⁹ eſt anguſtior p̄io ⁊ tertio: ⁊ eſt ꝯplexio quā dꝫ hr̄e indiuiduū deſignatū q̄ viuū ⁊ ſanū repitur: q̄ ēt latitudinem hꝫ, ad quā due terminatur [m] ⌈ multitudinis ⁊ paucitatis ⌋ extremitates. Debes aūt ſcire ꝙ oē indiuiduū dꝫ hr̄e cōplexionē ſibi ſolūmodo ꝓpriam in qua aliū ei aſſociare [n]† ⌈ ⌋ eſt impoſſibile. Sext⁹ aūt modus eſt mediū qđ eſt inter iſtos duos terminos, qđ eſt cōplexio: quā cum habuerit indiuiduuꝫ, erit melioris ꝯplōnis cuius ipſum eſſe opꝫ. Modus aūt ſeptimus eſt ꝯplō, quā vnaqq̄ꝫ mēbroꝝ ſpēs hr̄e debet in qua aliud diuerſificatur: equalitas nāqꝫ oſſis eſt vt ſiccitas in eo plus abundet. ⁊ cerebri vt humiditas in eo plurimū abundet. ⁊ cordis vt in eo ſit plus caliditatis. ⁊ neruoꝝ, vt in eis plurimū abūdet frigiditas. [o]† ⌈

⌋ Modus aūt octauus eſt ꝯplō mēbri ſingularis quā cū habuerit erit melioris diſpōnis quā hr̄e pōt. Cū aūt ſpēs ꝯſiderauerim⁹ inueniemus hoīez certe equalitati ꝓpinquorem. Cūqꝫ regiones attenderimus certificatum erit nobis: ꝙ ſi fuerit locus qui inhabitabitur ſub equatione diei: neqꝫ aliq̄ de rebus terrenis obuiādo impedierit, vꝫ mōtes aut maria: oportebit ibi habitātes eq̄litati certe ꝓpinquores exiſtere, quam alicuius regionū. Jam aūt nobis affirmatuꝫ eſt ꝙ opinio q̄ accidit ꝙ [p]† ⌈ ⌋ exceſſus ab eq̄litate eſt cā ꝓpinq̄tatis ſolis: ē falſa. Rectitudo .n. ſolis ſup capita minus ibi malū opat̄: ⁊ minus mutat aerē quā [q] ⌈ rectitudinis ⌋ ꝓpinquitas apud nos: aut apud eos qui ſunt in maiori latitudine q̄ꝫ nos: lꝫ rectitudinē nō habeam⁹. Ampli⁹ aūt oēs diſpōnes morantiū in linea eq̄noctiali, ſunt diſpōnes nobiles ſil'es. Neqꝫ aer ibi impedit̄ īpedimēto ſenſibili: ſed eoꝝ cōplōnibus ſemp eſt ſilis: ⁊ ad hanc ſn̄iaꝫ affirmādā iam fecimus dictionē. Poſt iſtos aūt, qui in quarto morant̄ climate magis tēperati exiſtunt. Nō.n. adurunt̄ ꝑꝑ morā rectitudinis ſolis [r] ⌈ ſuper eoꝝ capita neqꝫ elongat̄ ab eis parū ⌋ quemadmodum fit in climate ſcđo ⁊ tertio: neqꝫ ꝯgelantur: ſicut ꝯtingit his qui in extremitate qnti climatis habitant ⁊ qui ſm latitudinē ſunt remotiores [s] ⌈ ꝑꝑea ꝙ ſol ab eoꝝ capitibus eſt remotus ⌋. In mēbris vero iam manifeſtum fuit ꝙ mēbra principalia nō ſunt equalitati certe multuꝫ ꝓpinqua: imo opꝫ vt ſcias, ꝙ caro eſt membrū illi equalitati magis ꝓpinquū q̄ꝫ cetera mēbra, cutis tn̄ carne ꝓpinquor eſt: quaſi.n. non patitur ab aqua equaliter tēperata cuius medietas ſit nix ⁊ altera medietas ſit aqua feruens. [t] ⌈ Et forſitan ⌋ caliditas venarum ⁊ ſanguinis: neruoꝝ frigiditati in ea equat̄. Similiter quoqꝫ nō patitur a corpore qđ

a A. ⁊ que eſt đ eis, que ſunt extra ipſum.

b † A. ſeu maneriez ſpeciei.

c † A. partis ſpeciei.

d † A. ⁊ eſt in ei⁹ parte, ⁊ in eius ſpecie.

e A. habēs latitudinem ⁊ non eſt cōprehēſa in termino vnq, neqꝫ illa qualrcūqꝫ exiſtit, ſed in additione ⁊ diminutiōe ſeu in tenſione ⁊ remiſſione.

f A. vera quā in huius capl'i pn̄cipio dixim⁹ eē ipoſ'e iueniri, raro tn̄ iuenit̄: Et hic ēt hō equalitati vere predicte nō q̄lrcunqꝫ vicin⁹ exiſtit, ſꝫ ſm ſuoꝝ mēbrorum coeq̄tionē vel cōtraoperātiam.

g A. neqꝫ cerebrum eſt cū illa frigiditate, neqꝫ cor cū illa ſiccitate.

h A. ambientē ſeu cōem ſibi.

i A. Alſcalebi, ſunt hoies qnti vel ſexti climatis.

k A. ſuperfluitatis ⁊ diminutionis ſeu itēſiōis ⁊ remiſſionis.

l † A. illi⁹ ptis.

m A. ſupfluitatis ſeu additionis ⁊ dimīnutōnis.

n † A. uel cōicare raro contingit, aut.

o † A. iſta complexio ēt latitudinez hn̄s, que extremitatibus ſeu terminis additionis ⁊ diminutionis terminatur, ē minor latitudine ꝑdicta in ꝯplōnib⁹ precedentibus.

p † A. illic egreſſio vel.

q A. eius.

r A. ſuper eorum capita i hora aliq̄ poſt elōgationem eius ab eis.

s A. i īdiuiduis vero eſt indiuiduū magis tēperatum qđ eſt ex pte temperatiori, ⁊ ex ſpecie temperatiori.

t A. ⁊ quaſi vel forſitan equat̄ i ea calefactio ſpiritus ⁊ ſanguinis cū frigiditate neruoꝝ, ⁊ ſil'r non patit̄ a corpore bone permixtiōis ex ſicciorbus corporibus ⁊ humidioribus vel magis fluidis, quando fuerint in eo equalia. ⁊ nos quidem ſcimus ꝙ non patitur, niſi quoniam non ſentit ſibi ſimile, ⁊ neqꝫ eſt ſimile ſeu tale, quale eſt illud, niſi q: non patit̄ ab eo, q̄ſi ſi ab eo eſſet diuerſum, pateretur ab ipſo. Res enim que in materia conueniūt ⁊ in naturis opponunt̄, patiuntur adinuicem, ⁊ nō patit̄ res ab eo qđ ei in q̄litate cōicat, qū fuerit cōitas vel cōicatio in q̄litate ⁊ ſilitudo in ea, ⁊ tēpatius qđ eſt in corpe, ē cutis. Et tēpatior cutis eſt cutis brachij. Et tēpatior cutis brachij ē cutis man⁹. Et tēpatior ea ē cutis vole man⁹. Et tēpatior ea ē illa q̄ ē ſup digitos. Et tēpatior ea ē illa q̄ ē ſup indicē. Et tpatior ea ē illa q̄ ē ſup pulpā extremitatis ei⁹, ⁊ ꝑꝑ illđ ipſa ⁊ pulpa extremitatis aliorū digitoꝝ ſt̄ q̄ſi iudices nāl'r, vl' exiſtimāt̄ iudices nāl'r i mēſuratōib⁹ tāgibiliū.

bene temperatuz existit ex ficcioribus corporibus ⁊ humidioribus: cuz in eis equalia fuerint. Et nos quidem scimus ꝙ non est causa, quare nō patiatur nisi q² non sentit illud: neqz est tale quale illud: nisi q² ꝓꝑ ipsuz nō patitur: nisi.n.tale esset quale illud ꝓꝑ illud pateretur. Res.n.que vnius sunt originis ⁊ in naturis opponunť, vne ab alijs patiuntur: sed ab eo qđ ei in qualitate cōicat res non patitur. Qđ aūt in cute magis existit tēperatum est cutis man⁹. Et qđ in cute manus tēperati⁹ est: est cutis vole ⁊ tēperatius eius est qđ est sup digitos. Et tēpatius eius est qđ est sup indicē. Et qđ tēpati⁹ eius est, est qđ est in pulpa extremitatis ei⁹: ⁊ ꝓꝑ illud est melioris sensibilitatis. Et qđ in cute vole magis existit tēpatū, est qđ in digitoꝝ extremitatib⁹ inueniť: quapropter extremitates digitoꝝ, alioꝝ quasi iudices existunt qualitatum natura tactualiuz ⌋. Debet.n.declinatio iudicis equalis existere ad vnāquāqz extremitatū: iō vt egressum ab eq̄litate ⁊ a medietate percipiat. Debes aūt scire vltra hoc qđ sciuisti: ꝙ cū dicimus de medicina ꝙ est tēpata: nolumus dicere ꝙ sit tēperata certe: qm̄ illud est īpossibile: neqz volumus dicere ꝙ tēperamento humano in sua ꝯpl'one sit temperata: si .n.ita esset: tūc esset ex ipsamet humana substātia.

Sed volumus ꝙ cū ꝓꝑ calorē nālē qui in corpore existit hūano, patietur: qualitate afficieť q̄ hois qualitatem nō superegreditur in aliqua duaꝝ extremitatum equalitatem excedentiū. nō ergo in ipso opabiť effectum equalitatē excedentem. Cōsideratione igitur sue operatiōis in corpore hūano est equalis. Et silr̄ cū dicimus ꝙ est calida aut frigida nolumus dicere ꝙ in sui substātia sit in vltimo caliditatis aut frigiditatis: aut in sui substantia sit calidior corpe humano: aut frigidior.[a] ⌈si.n.ita foret cui⁹ ꝯpl'o esset sic hois ꝯpl'o eēt tēperatū ⌋. Sz volumus dicere ꝙ ꝓꝑ ipsam in corpore hois ꝓuenit caliditas: aut frigiditas maior illa, q̄z ex se habebat. Quapropter vna medicina plerūqz est frigida humani corporis cōpatione: ⁊ cōpatione corporis scorpionis calida: ⁊ humani corporis cōpatione calida. ⁊ frigida corporis serpentis cōparatione. Jmo qn̄qz ēt vna medicina existit calida cōpatione corporis petri magisq̄z cōparatiōe corpis pauli. Jōqz precipitur eis qui medicanť, vt cū cōplexiōez mutare voluerint ⁊ vnā adhibuerint medicinaz que non ꝯtulerit, ab ea discedāt. Postq̄z igitur de cōplexione tēperata que dicēda erant cōpleuimus: ad loquendū de cōplexionibus distēperatis redeamus.[b] ⌈ Dicemus itaqz ꝙ cōplexiōes distēperatas equale est siue cōprehenderis ẜm cōparationē speciei aut partis: aut indiui dui: aut mēbri: que sunt octo ⌋ ⁊ sunt oēs cōicantes in hoc ꝙ cōplexioni tēperate sunt opposite. Et he octo ꝓueniunt quēadmoduz dicemus. Et est ꝙ egressus ab equalitate: aut est simplex qui equalitatem nō excessit nisi ẜm vnaz ꝯ̈rietatem, aut est cōpositus qui equalitatē ẜm duas ꝯ̈rietates [c] †⌈ ⌋ excessit.

Et simplicis qdem qui ẜm vnā excesserit ꝯ̈rietatem: aut est excessus ẜm ꝯ̈rietatem agentem: qđ est aliquo duoꝝ modoꝝ, qm̄ aut est calidior q̄z dz, sed nec est humidior nec siccior: aut frigidior q̄z dz, sed neqz humidior neqz siccior: aut ẜm ꝯ̈rietatem patientez. qđ est vno duoꝝ modoꝝ. qm̄ aut est siccior q̄z dz, sed non est calidior neqz frigidior. aut humidior, sed nō est frigidior neqz calidior. Jste tñ quatuor non diu permanent. Caliditas nāqz maior q̄z dz: reddit corpus siccius quam opz. Et frigiditas maior q̄z dz facit corpus humidius quā opz humiditate extranea. Et siccitas maior q̄z dz, cito reddit ipsuz frigidius q̄z opz. Et humiditas maior q̄z debet si valde fuerit superflua veloci⁹ reducit ipm ad frigiditatē q̄z siccitas maior. Que si plurima n̄ fuerit ꝯseruabit ipsum ꝓlixiori tpe: ad vltimū vero reddit ipm frigidius q̄z dz. Tu tñ ex hoc intellige ꝙ eq̄litas ⁊ sanitas magis pertinent caliditati q̄z frigiditati. Et he qdē sunt simplices quatuor. Cōposite aūt sunt in qb⁹ fit egressus ab equalitate ẜz vtrasqz ꝯ̈rietates: velut si sit cōpl'o calidior ⁊ humidior simul q̄z opz: aut calidior ⁊ siccior simul q̄z oz: aut frigidior ⁊ hūidior simul q̄z oz: aut frigidior ⁊ siccior simul q̄z opz. Nō.n.pōt esse frigidior ⁊ calidior simul: neqz siccior ⁊ humidior simul. Unaqueqz aūt harum octo ꝯpl'onuz: aut est sine materia: qđ qdem est cū ꝯpl'o corpus qualitate solūmodo afficit, ita ꝙ corpus hac qualitate nō afficiť ꝓꝑ humorē in ipsuz penetrantē, qui hāc habeat qualitatez, ad quā immutať corpus neqz fiat, nisi[d] ⌈sicut cū caliditate eius/ qui calefit ad ignē: aut frigiditate eius qui ad niuē infrigidatus est. ⌋ Aut est cum materia: qđ qdem est, cū corpus non afficitur qualitate huius ꝯpl'onis nisi ꝓꝑ vicinitatē humoris in ipsum penetrantis in quo hec qualitas [e] ⌈superabundans existit: ⌋ quēadmodū cū corpus humanū cā vitrei phlegmatis infrigidať: aut cā cholerici humoris prassini calefit. Tu aūt in libro tertio ⁊ quarto cuiusqz. xvj. ꝯpl'onū exēplū inuenies. Et est tibi sciendū ꝙ ꝯpl'o cū materia duobus modis est. mēbrū.n.qn̄qz [f] ⌈exterius a materia madefactuz est: ⁊ qn̄qz mā̈ penetrat, ⁊ retineť in foraminibus, ⁊ vētriculis ipsius. Et est cū receptio ⁊ penetratio est apostemās: ⁊ est qn̄ nō ⌋. Hec est de cōplexione dictio. Medicus aūt physico credere dz ẜm semitam positiōis qđ nō est ei manifestū per se.

De cōplexionibus mēbroꝝ. Cap.II.

DIco ꝙ deus cuiqz aiali ⁊ cuiqz mēbro donauit ex ꝯpl'one qđ magis meretur: ⁊ qđ eius actiōibus ⁊ dispōnib⁹ ẜm possibilitatez melius existit: hoc aūt certificare phi est ⁊ nō medici. Donauit autē hoi ꝯpl'onē temperatiorē q̄z in hoc mundo esse est possibile[g] ⌈cū suarū virtutū ꝯuenientia ⌋ qb⁹ agit ⁊ patiť: ⁊ vnicuiqz mēbro donauit de ꝯpl'one qđ meretur. Posuit ergo quedā ex mēbris calidiora: ⁊ alia frigidiora: ⁊ alia sicciora: ⁊ alia humidiora. Qđ autē in corpore est calidius est spiritus ⁊ cor a quo procedit. Deinde sanguis, licet in epate generet: q².n.cū corde ꝯtinuus existit, ab eo plus acquirit caloris q̄z epar habeat. Postea epar q² ē sicut sanguis ꝯgelatus. Post qđ est caro que minoris est caloris q̄z epar, ꝓꝑea ꝙ neruorum villi in ea mixti sunt qui sunt frigidi. Deinde sunt musculi q minoris sunt caliditatis q̄z caro simplex: ꝓꝑ illud qđ de neruis ⁊ ligamentis eis admisceť. Postea est splen, ꝓꝑ illud quod est in eo de fece sanguinis. Postea renes eo ꝙ nō mult⁹ in eis existit sanguis. Deinde arteriaruz tunice, non ꝓꝑ ipsarum neruosa corpora: sed ꝓꝑ illud qđ recipiunt de calefactione sanguinis, ⁊ spiritus qui sunt in eis. Postea sūt venarum non pulsatilium tunice ꝓpter sanguinez solum.[h] ⌈Postea cutis ⌋ vole temperate. Frigidius xo quod est in corpore est phlegma. Postea pili. Deinde os. Postea cartilago. Post ligamentum. Deinde corda. Post panniculus. Deinde neruus. Postea nucha. Post cerebruz. Deinde adeps.

a A.aliter tūc illa ꝯpl'o esset tēperata cuius cōplexio ē sicut cōplexio hois.

b A.dicem⁹ itaqz ꝙ ꝯpl'ones distēpate siue eas accepis ẜm ꝯparationē speciei, aut ptis, aut indiuidui, aut membri, sunt octo.

c † simul.

d A. sicut est caliditas ethici, ⁊ frigiditas infrigidati vehemēter ex glacie aut niue.

e A.dominatur.

f A. infusum in mā, ⁊ madefactum cum ea, ⁊ qn̄qz est mā retēta in vijs ⁊ ventriculis eius, ⁊ qn̄qz est retētio eius apostemās ⁊ qn̄qz nō apostemans.

g A.cū ꝯuenientia seu proportionalitate ipi⁹ ad virtutes.

h A. Postea cutis manus tēperate friditatis.

Postea pinguedo. Postea cutis. Humidius vero quod est in corpore est phlegma, Postea sanguis. Postea pinguedo. Postea adeps. Postea cerebꝝ. Postea nucha. Postea caro mamillarū ⁊ testiculorum. Post pulmo. Postea epar. [a]†⌈ ⌋De inde renes. Postea musculi. Post cutis. Et hic quidē est ordo quo Galien. disponit ea. Scire tñ debes ꝙ pulmo in sui substātia ⁊ nā nō est humidus vehementi humiditate. Omnis. n. cōplexio mēbri naturalis similis est ei quo nutritur: ⁊ ꝰm suā accidentalem cōplexionem similatur ei qđ [b]⌈ab⌋ ipso superfluit. Pulmo aūt nutrit calidissimo sanguine, ⁊ multe admixto cholere. ⁊ hoc quidē ipsemet Galienus nos docet. In ipso ṽo multa humiditatis superfluitas colligitur ꝓpter illud qđ ad ipꝫ ascendit de vapore corporis ⁊ ꝓpter illud qđ ad ipsum descendit ex catarris. Postq̃ igitur sic est res: epar multo magis humidū est pulmone humiditate naturali: ⁊ pulmo magis est madefactus: [c]⌈lꝫ humiditatis mora ipsum etiā in sui substātia molliorem fecerit⌋ ⁊ dispositiōes phlegmatis ⁊ sanguinis ita intelligēde sunt. Phlegmatis nāq̃ humectatio est ꝰm modum madefaciendi ⁊ sanguinis hūectatio est ꝰm moduꝫ [d]⌈augmentū faciendi in substātia⌋. Licet phlegma naturale aqueū plerūq̃ sit maioris humiditatis q̃ sanguis. Ex sanguine. n. cū quātū digeri dꝫ, digeritur, multum humiditatis ex eo resoluitur, que erat phlegmatis naturalis aquei qđ ad ipsuꝫ conuersum fuit. In sequentibꝰ aūt scies, ꝙ phlegma naturale est sanguis, qui aliqua conuersus est conuersione. Res aūt siccior que est in corpe sunt pili: sunt. n. ex vapore fumoso qui eleuatur. Resolutum nāq̃ fuit qđ in eo de vapore mixtum erat, ⁊ pura fumositas congelata remāsit. Postea est os: ipsuꝫ nāq̃ oībus mēbris durius existit: humidius tñ pilis est. Ossis nanq̃ gñatio est ex sanguine: cuius situs est situs [e]⌈qui humores naturales exiccat locatus in eis⌋. Quapropter os multa nutrit animalia. Pili vero eoꝝ nulluꝫ nutriunt: aut fortasse si nutriunt ex eis aliqđ, valde est rarum ⁊ extraneum: sicut existimant qdam, ꝙ vespertiliones eos digerant. ⁊ in eis delectentur. Nos aūt cum duas q̃titates ossis ⁊ piloꝝ in pondere equali assumpserimus: ⁊ eas in cucurbita alembico supposito distillauerimus: egredietur ex osse plus aque ⁊ plus olei: ⁊ remanebit minus fecis. os ergo pilo humidius est. Post os auteꝫ in siccitate est cartilago. Postea ligamentum. Post corda. Post pānicu lus. Post arterie. Post vene. Post nerui motiui. Post cor. Post nerui sensus: motionis. n. nerui frigidiores ⁊ sicciores simul existunt tēperato. Nerui aūt sensus frigidiores qdeꝫ sed nō multū sunt tēpato sicciores: ⁊ fortasse sunt ei ꝓping: ⁊ neq̃ ēt in frigiditate sūt ab eo valde remoti. Postea ē cutis.

a † A. diū splen.

b A. in.

c A. lꝫ assiduatio madefactionis iam fecerit ipsuꝫ humidiorem in sui etiaꝫ substantia.

d A. penetrandi in substantiam mēbri penetratione ita perfecta, ꝙ cōuertatur in substantiā ipsius membri.

e A. in quo exiccat hūiditates nāles ex eis possibiles. Alia litera. in quo os exiccat humiditates nāles locatas circa ipm.

De cōplexiōibꝰ etatū ⁊ gñuꝫ. Ca. III.

Etates [f]⌈omnes sunt quatuor. Etas adolendi que vocatur etas adolescētie ⁊ est fere vsq̃ ad. xxx. annos. Postea est etas cōsistēdi q̃ vocatur etas pulchritudinis: ⁊ est fere vsq̃ ad. xxxv. aut. xl. annos. Et etas minuendi cū virtus nō amittitur. ⁊ hec est etas senectutis q̃ fere ē vsuꝫ ad annos. lx. Et est etas minuēdi cū manifesta ṽtutis debilitate: ⁊ hec qdē etas est seniū, ⁊ finis vite, Adolescētie ṽo etas diuidit in etatē infantie. Et hec qdē est cū mēbra pueri nōdū ad motiōes ⁊ ambulādū sunt apta. Et in etatē dentiuꝫ plātatiuā q̃ est post ambulationē ⁊ añ q̃ sit fortis. Et illud est cū nōdū gingiue sunt oibus dentibꝰ replete. Postea est etas cōcussiōis qđ qdē ē post vehemētiā ⁊ natiuitatē dentiū ⁊ añq̃ polluant. Deinde est etas alguelemati vel alguadi ⁊ rehac. i. cū ab eo egreditur sperma, q̃ est quo vsq̃ barbescat. Postea est etas fortitudinis q̃ est donec desinat crescere. Infantiū ṽo solū ab infantia vsq̃ ad iuuētutē cōplō in calore fere tēpato: ⁊ in hūiditate fere supflua existit⌋. Medici aūt antiq inter se discēptauerūt de duabꝰ calitatibꝰ pueritie ⁊ iuuētutis.

f A. etates oēs sunt q̃tuor etas augmenti q̃ vocatur etas alhadate ⁊ est fere vsq̃ ad. xxx. ānos. Postea est etas cōsistentie que est etas iuuentutis ⁊ est fere a. xxxv. vsq̃ ad. xl. annos. Et etas declinatiōis cū remanētia ṽtutis ⁊ hec est etas almechthelin ⁊ est vsq̃ ad annos. lx. ⁊ etas dclinatiōis cū māifesta ṽtutis debilitate, ⁊ hec qdē etas est seniū vsq̃ ad finē vite. Etas ṽo alhadate diuidit in etatē infantie, ⁊ hec qdē est cuꝫ mēbra pueri nōdū ad motiōes, ⁊ ad ambulādū sūt apta. Et in etatē puerilē q̃ est post ābulationē, ⁊ añ fortitudinē vel soliditatē, ⁊ illud qñ nōdū dētes cecciderit ⁊ nati fuerint. Postea est etas alterharha, q̃ post fortitudinē seu soliditatē ⁊ natiuitatē dentiuꝫ añ almeracha. Deidē est etas algulamie, ⁊ alreach quousq̃ barbescat. Deide ē etas alfethian quousq̃ desinat crescē. Puerorū ṽo. s. ab ifantia sua vsq̃ ad alhadate complexio i caliditate fere temꝑata ⁊ in humiditate fere superflua existit.

Fuerūt. n. eoꝝ qdā, q dixerūt ꝙ calitas pueri est maior: ⁊ ꝓpter illā plus crescit: iōq̃ oēs eius opōnes nāles desiderij ⁊ digōnis sunt maiores, ⁊ diutiꝰ durantes: qm̄ calor innatus q inest eis ex spmate magis est aggregatus: ⁊ est minoris tpis. Et ex eis fuerūt q̃ dixerūt ꝙ calor innatus in iuuenibꝰ ē valde fortior: qm̄ eoꝝ sanguis est maioris q̃titatis ⁊ magis spissus: iōq̃ accidit eis fluxus sanguis ex naribus plus ⁊ fortius: ⁊ ꝙ eoꝝ cōplō plus ad cholerā declinat: ⁊ pueroꝝ cōplō plus declinat ad phlegma: ⁊ ꝙ iuuenes vehemētioꝝ motionū existunt: motus ṽo nō est nisi ꝓpter calorē. Et ipsi ēt vehementioris istimbre existūt ⁊ sunt melioris digōnis. Et hoc ex calore. Desideriū nāq̃ nō est ex calore ſꝫ ex friditate: iōq̃ caninus appetitus ex friditate sepiꝰ cōtingit. Signū aūt ꝙ vehemētioris istimbre isti existāt est: ꝙ neq̃ nausea accidit eis, neq̃ vomitꝰ [g]⌈neq̃ fastidiū⌋ queādmodum cōtingit pueris ꝓpter digestiue eoꝝ malitiā. Et signū ꝙ eoꝝ cōplō magis cholere ꝑtinet est ꝙ oēs eoꝝ egritudines sunt cal'e: sicut febris tertiana: ⁊ eoꝝ vomitꝰ totꝰ est cholericus. Egritudines aūt plurime q̃ pueris eueniūt sunt frigide ⁊ hūide: ⁊ eoꝝ febres phlegmatice: ⁊ plurimū qđ vomūt est phlegma. Et augmētū qđ est in pueris nō ē ꝓpter fortitudinē calitatis eoꝝ neq̃ est nisi ꝓpter multā ipsoꝝ humiditatē: maximū ēt eorum desideriū significat caloris eoꝝ diminutionē. He qdem sūt duarū sectarum snie ⁊ ipsarū rōnes.

g A. neq̃ satietas nauseatiua, seu corruptio cibi in stomacho.

Galienus vero ambabus sectis cōdicit. dicit. n. ꝙ [h]⌈eoꝝ⌋ caliditates in radice sunt equales: sed pueroꝝ caliditas est maioris q̃titatis ⁊ minoris qualitatis. s. acuitatis: ⁊ iuuenū calitas est minoris q̃titatis: ⁊ maioris q̃litatis. s. acuitatis. Et huiꝰ qdē declaratio sicut ipse dicit est vt opinemur vnā solā calitatē in mēsura: aut corpus subtile calidū vnuꝫ in q̃titate ⁊ qualitate in substātiā humidā multaꝫ semel [i]⌈penetrasse⌋ sicut aqua: ⁊ alia vice [k]⌈penetrasse⌋ in substantiā siccā ⁊ paucā: sicut lapis. ⁊ cū sic fuerit inueniemus calitatē aqueā maioris q̃titatis ⁊ mollioris qualitatis: ⁊ calitatē lapideā minoris q̃titatis ⁊ acutioris qualitatis: ⁊ ita debes agnoscere caliditateꝫ q̃ est in pueris ⁊ iuuenibus. Pueri. n. nō fuerūt gñati nisi ex spmate qđ est multum caluꝫ. ⁊ huic calori nōdū accidit res q̃ ipꝫ extinguat, puer nāq̃ augeri ñ cessat: ſꝫ crescēdo gradit: neq̃ adhuc stetit. nedū ꝙ iā retrocedat. Iuuenibus vero nihil accidit qđ eoꝝ calorē augmentet innatum, neq̃ etiā aliquid quod ipsuꝫ extinguat: sed ille calor in eis conseruatur humiditate mino/

h A. in ambobus.

i A. sparsuꝫ esse.

k A. sparsuꝫ esse

ris q̄ztitatis ⁊ q̄litatis simul donec ad declinatiōez ꝑueniat:neq꜡ tñ hui⁹ hũiditatis diminutio[a] ⌈est ad huc diminutio q̄ caliditatē retinere nō possit:neq꜡ est nisi q꞉ augmentũ facere nō valet:quasi humiditas tāta erat prius ⌋ ꝙ duas res facere poterat custodire videlicet calorē:⁊ superesse ēt ad augmētũ faciendũ:ad vltimũ ꝟo ad hoc deueniet ꝙ neutrā duarũ rerũ efficere valebit: oꝫ ergo vt in medio talis existat ꝙ possit vnā rem efficere ⁊ nō alterā:falsum aũt est vt dicamus ipsam posse augmentare,⁊ nō posse retinere calorē innatum. Q̄ũo.n.in re augmentum ꝑstare pōt, qđ radicem nō valet custodire? Restat ergo vt dicamus ꝙ calorem custodire pōt,⁊ in corpore augmētũ ꝑstare nō pōt. Et scitum est ꝙ hec est etas iuuētutis. Qđ aũt dixit scđa secta ꝙ augmētũ qđ est in pueris nō est nisi ꝑꝑ humiditatem:⁊ nō ꝑꝑ calorē:est dictio falsa.humiditas nāq꜡ augmenti est mā. Et materia nō patiť per se: neq꜡ per se creatur.Imo apud oꝑationem virtutis in eam agentis.virtus aũt hoc agēs est aīa:aut nā precepto dei. neq꜡ agit nisi cũ instr̄o:⁊ illud est calor innatus. Qđ aũt dixerũt ēt ꝙ vehemēs[b] ⌈desiderium qđ ⌋est in pueris nō est nisi ꝑꝑ frigiditatē ꝯplōnis eoꝝ: est dictio falsa. ex malo nāq꜡ desiderio qđ est ꝑꝑ frigiditateꝫ ꝯplōnis nō ꝑuenit istimbre:neq꜡ nutrimentum.pueroꝝ.n.istimbre melior est q̄z esse pōt in pluribus horis:[c] ⌈neq꜡ in eoꝝ corporibus nisi foret ꝑꝑ hoc de permutatione eius qđ comediť,plus ꝑueniret q̄z sit illud qđ dissoluiť: ⌋ ꝑꝑ qđ crescunt. Aliqñ ꝟo accidit eis malitia istimbre ꝑꝑ eoꝝ gulositatem:⁊ q꞉ eoꝝ comestiones malis disponunť ordinibus:⁊ comedũt res malas ⁊ humidas:⁊ multas: ⁊ desuꝑ malis mouenť motibus:quaꝑꝑ de superfluitatibus plus in eis adunatur:vñ purgatione indigent,⁊ ꝑ̄cipue eoꝝ pulmones. Ideoq꜡ eoꝝ anhelitus est spissior: ⁊ velotior: magnitudinē tñ nō hꝫ eo ꝙ eoꝝ virtus nōdum ad cōplementũ peruenit. Hec est dictio de cōplexione pueritie ⁊ iuuentutis quēadmodũ Galienus declarauit:cuius nos sumus interpretes. Preterea sciēdũ est,ꝙ caliditas post tp̄s ꝯsistēdi minui incipit:ꝑꝑea ꝙ aer circundans,materiā eius q̄ est humiditas exsiccat. Calor quoq꜡ innatus q̄ est intus ad hoc adiuuat:⁊ labor ꝑueniēs ex motiōibus corporeis ⁊ aīalibus,q̄ necessarie sunt in vita:⁊ defectus nāe ad resistēdũ illi[d] ⌈toti ⌋semꝑ. Oēs.n.virtutes corporee sunt finite,hoc aũt iam ratiocinatũ fuit in scia nāli, eius ergo oꝑatio nō semper existit [e] ⌈in materijs ⌋. Ampli⁹ si hec virtus infinita foret ⁊ semꝑ ꝑmutationē in corpore faceret eius, qđ dissoluitur[f] ⌈ equaliter ⁊ vno modo, dissolutio tñ vno modo nō esset:imo semꝑ quotidie augereť: ⁊ corpus dissolutionē tollerare nō posset:⁊ dissolutio humiditatē finiret ⌋q̄zto magis cũ due res se iuuent ad minorationē faciendā:⁊ retrocedendũ. Et postq̄z sic est, oꝫ necessario[g] ⌈vt mā destruať ⌋:⁊ calor extinguať,⁊ precipue cũ ad eius extinctionem [h] ⌈adiuuet preter vel ꝑꝑ materiei defectũ,alia cā: ⌋ Et illud est humor extraneus qui accidit assidue ꝑpterea ꝙ cibus priuatur digestione: ⁊ adiuuat ad extinguendũ ip̄m duobus modis.vno suffocando ⁊ tegendo. Alio, qualitati obuiando.hic.n.hũor est phlegmaticus frigidus. Et hec est mors nālis cuiq꜡ indiuiduo destinata ꝯm suā primā ꝯplōnem vsq꜡ ad terminũ quem in sua potētia hꝫ ad suā humiditatē ꝯseruandā. vnũqđq꜡.n.eoꝝ terminũ ꝑ̄fixum hꝫ qui in indiuiduis diuersificatur ꝑpter cōplexionum diuersitatem. Et hi quidē sunt termini naturales. Sunt vero ⁊ alij[i] ⌈termini abbreuiati ⌋totum tñ diuino ꝑuenit precepto. Qđ ergo ex hoc acq̄siuimus est, ꝙ pueroꝝ ⁊ iuuenũ corpora [k] ⌈q̄ztũ ad equalitatē sunt calida ⌋. Et corꝑa senuꝫ ⁊ decrepitoꝝ sunt frigida. Sed pueroꝝ corꝑa eq̄li sunt humidiora ꝑꝑ augmentũ:⁊ hoc quidē nobis insinuat experimētũ, qđ de mollicie ossiũ est:⁊ neruoꝝ,vel mēbroꝝ ipsoꝝ.⁊ ꝯsideratio:qm̄ parũ est, ex quo fuerunt sperma:⁊ sp̄us vaporalis. Senes aũt ⁊ decrepiti proprie preter hoc ꝙ sunt frigidiores:adhuc sunt sicciores. Et hoc q̄dē sciť expimento qđ habeť de duritia ossium eoꝝ:⁊ asperitate cutis eoꝝ ⁊ ꝯsideratione,eo ꝙ ꝑlixuꝫ est tp̄s,ex quo fuerunt sperma:⁊ sanguis:⁊ sp̄us vaporalis: ⁊ in pueris quidē ⁊ iuuenibus est igneitas equalis. sꝫ in pueris plus abundat aeritas ⁊ aqueitas. Et in senibus ⁊ decrepitis plus abũdat terrestreitas, q̄z in illis duobus:⁊ est ĩ decrepitis plus. Iuuēt⁹ aũt hꝫ ꝯplōnē magis equalē cōplexione pueri. Comparatione tñ pueri est eius cōplexio sicca: ⁊ senis ⁊ decrepiti cōparatione est[l] ⌈humida ⌋:decrepitus vero est siccior iuuene ⁊ sene ĩ mēbris simplicib⁹: ⁊ humidior vtrisq꜡ hũiditate extranea madefaciente. Scđꝫ vero diuersitatē ꝯplōnũ generũ, femine frigidioris existunt ꝯplōnis: iđq꜡ sunt in creatura minores masculis:⁊ sunt humidiores.ergo ꝑꝑ cōplexionũ earũ frigiditatē multiplicanť earũ superfluitates:⁊ ꝑꝑ paucũ ipsarum exercitiũ. ⁊ substantia carniũ est rarior. lꝫ viri caro ex ꝑte cōpositiōis eius qđ ei admisceť sit rarior:[m] ⌈sua nāq꜡ spissitudine plus ꝓhibeť in ipsam penetrare qđ a venis ⁊ neruoꝝ villis ad eā ꝯfluit ⌋. Qui vero terras inhabitant septentrionales humidiores sunt. ⁊ q̄ artes exercent aqueas humidiores existunt. Et q̄ ab istis diuersificanť diuersi existũt. Signa āt ꝯplōnũ narrabim⁹ vbi vl̄ia sig̃ ⁊ ꝑticularia referemus.

¶ Doctrina quarta. Doctrine quarte ad sciēdũ q̄d sit humor ⁊ eius diuisiones. Cap.I.

Humor est corp⁹ humidũ[n] ⌈liquidũ ⌋:in qđ in ꝑ̄mis nutriens ꝯuertiť. Eius ꝟo est hũor bonus:⁊ est illud de cuius ꝓprietate est vt fiat ꝑs sbie nutriti solus: vel cum alio:⁊ assimilari ei sol⁹:vel cũ alio[o] ⌈⁊ in sũma mā restauratiōis ei⁹ qđ ex eo dissoluiť:⁊ ei⁹ ē sup̄fluitas ⁊ hũor mal⁹. Et est qđ istud agere nō ꝯsueuit ⌋ aut raro in bonũ ꝯuertiť hũoreꝫ: vñ antea a corꝑe expelli ⁊ ꝓijci dꝫ. Dicemus ergo ꝙ hũiditatũ corporis:q̄dā sunt prime,q̄dā scđe. Prime sunt q̄tuor hũores: quos paulo post noīabim⁹. Scđaꝝ ꝟo due sunt diuisiōes. aut.n.sunt sup̄fluitates:aut nō sup̄fluitates. Sup̄fluitates ꝟo in sequētib⁹ noīabimus. Et q̄ sunt nō sup̄fluitates,sunt humores qui a principali dispōne ꝯuersi mēbris delegati fuerũt: sed nōdũ alicuius mēbroꝝ simpliciũ oꝑatiōe perfecta,pars effecti sunt:quoruꝫ sunt quatuor sp̄es. Una est humor in foraminibus extremitatũ ꝑuaꝝ venarũ ꝯtentus mēbris simplicibus ꝓpinq̄ruꝫ imbibentiũ ea[p] ⌈vel eā ⌋. Alia est hũor ꝑ oīa simplicia trāsiēs mēbra:sicut ros qui in nutrimētũ ꝯuerti ē apt⁹:cũ corp⁹ nutrimēto caret:⁊ vt mēbra hũectet:cũ aliq̄ cā fortis motus,aut alia ea exiccauerit. Tertia ē humor qui parũ añ ꝯgelat⁹ fuit. Et est nutrimētũ qđ in substātiā mēbroꝝ ex parte cōplexionis cōuersum est,sed ex parte essentie cōplete ⁊ similitudinis nōdum ꝯuersum fuit. Quarta est humor q̄ est intus in mēbris simplicibus a principio natiuitatis:per quē partiũ eoꝝ continuitas

a A.cōputať diminutio ꝑ cōparationem ad ꝯseruationem caloris, sed per ꝯparationeꝫ ad augmentum, erat igitur prius humiditas in tanta quantitate.

b A.appetit⁹ q̄.

c A. ⁊ si nō foret illud,non aduniret in eoꝝ corporibus de permutatione, seu restauratiōe q̄ ē nutricatio plus q̄z sit illud qđ resoluitur.

d —— A

e A. in restauratione.

f A. equal'r ꝯm q̄ztitatē vnā,fieret tñ resol'o nō ꝯꝫ q̄ztitatē vnā: imo augereť sꝑ oī die, tũc nō esset restauratio resistens resol'oni:⁊ eēt resolutio finiēs humiditatem.

g A. finiatur humiditas.

h A. que est propter paucitateꝫ materie,vel defectum māe,ad iuuet ā alia. Alia litera A. ꝑꝑ materiei defectum.

i A. termini nō naturales.

k A. sunt calida temperate.

l A.calida.

m A. q̄m sua spissitudine est maioris ⁊ vehemētioris separationis ab eo qđ in ipso penetrat ð venis ⁊ ð villis neruorum.

n A.fluidum.

o A. ⁊ ĩ summa est supplēs loco eius qđ ex eo ē resolutũ. Et q̄dā ex eo est sup̄fluitas ⁊ humor malus ⁊ est ille q̄ non hꝫ proprietatem illaꝫ.

p A. vel a q̄bus ipsa mēbra imbibunt.

existit:cuius ꝑn^m est ex spermate. Spermatis vero ꝑn^m est ex humoribus. Et dicemus ēt ꝙ hũores humorosi boni ⁊ superflui quatuor continenť ge/neribus. genere sanguinis qui omnibus illis me/lior existit: ⁊ genere phlegmatis: ⁊ genere chole/re rubee: ⁊ genere cholere nigre. Sanguis ve/ro, nā calidus existit ⁊ humidus: Cuius sunt due species naturalis, ⁊ nō naturalis. Naturalis aũt est cuius color est rubeus malo carens odore, ⁊ est valde dulcis. Nō naturalis vero sunt due diuisio/nes. Alius.n.est qui a cōplexione bona fuit muta tus: non ꝑpea ꝙ aliquid ei admixtum fuerit: sed qꝛ eius cōplexio in se vitiata fuit. verbi gratia, qꝛ aut fuit infrigidatus: aut calefactus. Et est alius qui nō fuit mutatus nisi ꝑꝑ humorē maluꝫ qui ei admi xtus fuit. Qđ est ƀm duas diuisiones: aut.n. ad eũ humor deforis venit ⁊ penetrauit in ipsuꝫ ⁊ corru/pit. Aut in ipsomet fuit gñatus humor, verbi grã: aliqua eius ꝑs putruit: ⁊ eius subtile in choleram rubeā: ⁊ spissum in cholerā nigrā ꝯuersuꝫ est: ⁊ re manserunt ambe: aut vna earũ in eo. Et huius q dem diuisionis partes ƀm illud qđ ei admiscetur ⁊ ipsius spēs de speciebus phlegmatis: ⁊ speciebus cholere nigre: ⁊ speciebus cholere rubee diuersifi canť: ⁊ speciebus coloris, ⁊ aquositatis. plerunqꝫ ergo fit turbidus: ⁊ aliqñ fit subtilis: ⁊ aliqñ niger multa infect⁹ nigredine ⁊ qñqꝫ alb⁹. Silr̃ quoqꝫ in odore sui: ⁊ sapore mutať: fit nāqꝫ amar⁹ aut sal sus: aut acetosus. Phlegmatis aũt aliud ē nāle: ⁊ aliud nō nāle. Nāle[a]†[ ]est, qđ est aptũ vt in aliquo tpe fiat sanguis: qm̃ est sanguis nō plene co ct⁹. Et[b]†[ ]est qdā mod⁹ dulcis phlegmatis qđ nō valde existit frigidũ: imo corporis cōpatiōe est frigiditatis pauce: sanguinis vero cōpatione ⁊ cholere rubee est frigidũ. Et est ēt phlegma dul/ce qđ nō est naturale, qđ est phlegma saporem nō hñs: qđ noiabimus: qđ fit cũ acciderit vt cum eo sanguis misceatur nālis: qđ multotiens in reuma/tismis: ⁊ in saliua sentitur. Dulcis vero nālis re/ceptaculum dixit Gali. nām nō fecisse mēbrum ꝓ/prium, queādmodum duabus fecit choleris. hoc nāqꝫ phlegma sanguini ꝓpinquā hꝫ silitudineꝫ: ⁊ egent eo mēbra oīa: ideoqꝫ fecit natura vt cuꝫ san guine vadat. Dicimus aũt ꝙ hec indigētia est ꝓ pter duas res. Una est necessaria: ⁊ altera iuuati ua. Necessaria vero est ꝑꝑ duas res. Una est vt sit iuxta mēbra ad hoc vt cũ mēbra nutrimētũ qđ ad ipsa ꝯsueuit venire amiserint, qđ est sanguis bo nus ꝑꝑ retentionē materiei eius q̃ a stō fit ⁊ epate, ꝑꝑ aliquas cās, que acciderunt: [c][operentur in eo virtutes nāles eoꝝ] ⁊ coquāt: ⁊ digerant: ⁊ nutriā tur ex eo. Et sicut calor innatus digerit ipsum ⁊ re ctificando facit ipsum sanguinē. silr̃ calor extrane⁹ ipsum plerũqꝫ putrefacit ⁊ corrũpit. Hāc vero ne/cessitatis partē nō hñt due cholere. Due nāqꝫ cho lere phlegmati in hoc nō cōicant, [d][ꝙ calor nālis ipsuꝫ rectificat: ⁊ facit ex eo sanguinē: lꝫ in hoc cōi cent ei ꝙ calor accñtalis ipm mutat: ⁊ facit ex eo rē putridā ⁊ corruptā]. Altera est vt sanguini ad/misceať: vt ipm aptũ reddat ad mēbra phlegmati caꝝ ꝯplonũ nutriēda in sanguine quoꝝ, qui ea est nutritur⁹ opꝫ phlegma actualiter esse ƀꝫ mēsuraꝫ notā, sicut est cerebrũ: Et hoc qdē in duab⁹ est reꝑ/tum choleris. Iuuatiua v̇o est vt humectet iũctu ras ⁊ mēbra q̃ multe existũt motionis: ne siccitas eis accidat ꝑꝑ calorē qui ex motu ꝓuenit ⁊ frica/tione. Et hoc qdē est iuuamentũ stans in terminis necessitatis. Nō nālis autē phlegmatis: aliud est

a †A. alia litera ⁊ dulce est.

b† A. ipsum.

c A. operenť vir tutes eoruꝫ sua caliditate.

d A. ꝙ calor na/turalis eas re/ctificat, ⁊ faciat ex eis sāguinē: lꝫ in hoc cōicēt ei, ꝙ calor acci/dentalis ipsas mutet, ⁊ faciat eas putridas cō ruptas.

superfluitas diuerse essentie[e][vsqꝫ ad]sensum. ⁊ istud ē mucilaginosum. Et aliud est in sbia equa/le in sensu: ⁊ in veritate diuersuꝫ: ⁊ ē phlegma cru/dum. Aliud est valde subtile: ⁊ ipsum est aquo/sum. Aliud est valde grossum albũ videlicet: ⁊ est illud quod vocať gipseum: ⁊ ipsum est cuius sub/tile fuit resolutũ: ideo ꝙ in foraminibus ⁊ iunctu/ris diu fuit retentũ: qđ oibus existit grossius. Et ex phlegmate est qđdā qđ est salsum qđ omnibus phlegmatis speciebus[f][acutius est]⁊ siccius ⁊ le uius. Omnis vero salsuginis cā est: vt aquose hũi/ditati pauci saporis: aut ꝑuate eo: terree ꝑtes adu ste cōplexionũ siccarũ ⁊ saporis amari equali tem peramento misceanť: Si.n. multe fuerint amarus sapor ꝓueīt, ⁊ ex hoc qdē silr̃ fiũt sales: ⁊ aq̃ salse. Et est ēt cũ sal fit[g]†[ ]ex cinere: ⁊ alchali ⁊ calce, ⁊ ex alijs, cũ in aq̃ coquunť: ⁊ colanť: ⁊ coq tur illa aqua donec in salē coaguleť: aut ita dimit/titur donec ꝑ se coaguleť. Silr̃ quoqꝫ phlegma/ti tenui qđ saporem nō hꝫ: aut cuius sapor adeo est paruus ꝙ nō superat, cuꝫ cholera[h][sicca nā se mi/scuerit adusta equalitatis admixtione ipsuꝫ faciet salsuꝫ: ⁊ calefaciet]. hoc igiť phlegma est choleri cum. Galienus v̇o dixit phlegma hoc salsuꝫ fieri ꝑꝑ ipsius putredinē aut aquositatē que ei admixta fuit. Et nos qdē dicimus putredinē ipsuꝫ salsum efficere. iō ꝙ in ipso adustionē facit: ⁊ cinereitatē: q̃ cũ ei⁹ humiditate cōmisceť. Sola aũt aquositas cũ ei admisceť salsedinē in ipso efficere nō valet: cũ ibi vlla alia nō fuerit cā. Et mihi qdē v̇r[i][ꝙ illa aut, nō ꝑmutationis est: sed ꝯtinuitatis]tunc.n. lo cutio cōpleta erit. Et ex phlegmate est qđ est ace tosuꝫ. Et quemadmodũ dulce est ƀm duos modos dulce per suā essentiā: ⁊ aliud ꝑꝑ rem extraneam q̃ ei admixta fuit: similiter acredo phlegmatis ace/tosi ƀm duos ꝯtingit modos. Uno, ideo qꝛ res ex/tranea ei admixta fuit q̃ est chol'a nigra acris quā in subsequēti noiabimus. Altero, ꝓpter cām que in ipsomet ꝯtigit: ⁊ illud qdē est vt phlegmati dul ci, qđ diximus[k][ipso dulci existēte]accidat: sic ac cidit alijs sucis dulcibus qui prius bulliunt ⁊ po/stea acescunt. Et est aliud pōticuꝫ cuius dispō est queādmodũ hec dispositio: fortasse.n. erit eius pō ticitas ꝑpea ꝙ cholera nigra pontica ei admixta fuit. Et fortasse erit eius ponticitas ꝑꝑ cām, qua in se vehementi infrigidatiōe infrigidatũ est adeo ꝙ eius sapor ad ponticitatem sit cōuersus. ideoqꝫ eius aquositas congelata est ⁊ ad siccitatem parũ ⁊ terrestreitateꝫ alterata est. Et neqꝫ fuit calor de/bilis qui ipm bullire faceret, ⁊ ꝯuerteret in acredi nem: neqꝫ calor fortis qui ipm coq̃ret: ⁊ est phle/gmatis spēs vitrei spissi: grossi vitro liq̃facto silis i sui viscositate ⁊ pōderositate: qđ plerũqꝫ est acre: ⁊ plerũqꝫ saporē non habebit. Et v̇r ꝙ illud ex eo qđ est grossum saporē nō habens sit crudũ: aut cō uertitur in crudum. Et hec quidē est illa phlegma tis spēs q̃ in principio rei erat aquosa frigida: que neqꝫ putruit: neqꝫ res alia ei admixta fuit. sed sic ꝑ māsit recōdita donec fuit igrossata: ⁊ friditas fuit ei addita. Iā igiť declaratũ est ꝙ corrupti phle/gmatis modi ex ꝑte sapoꝝ ipsius sũt q̃tuor salsuꝫ: acre: pōticũ: ⁊[l][insipidũ.] Et ex ꝑte sue eēntie sũt q̃tuor: aquosum: vitreũ: mucilaginosuꝫ: ⁊ gipseuꝫ crudũ vero[m][in colectiōe mucilaginosi ꝯtineť]. Cholera aũt rubea alia est naturalis: alia est q̃ est suꝑfluitas nō nālis. Nālis est spuma sanguinis cuius color est rubeus clarus: ⁊ est leuis acuta: ⁊ q̃to magis fuerit calida erit eius rubedo maior.

e A. apud.

f A. calidius.

g† A. artificialr̃

h A. amara sic/ca ex nā ⁊ adu/sta se mi scuerit moderata mix/tione ipsum fa/ciet salsum.

i A. ꝙ loco aut disiunctiue de/bet esse ⁊ cōiun ctiua.

k A. aut qđ ē in via dulcedinis. Alia litera. aut ei qđ est in via ipsius.

l A. Alia litera dulce.

m A. est de sum ma mucilagi/nosi

Que quom [a] ⌈in corpore⌋ gñaťi duas diuiditur ptes, q̃rũ vna cuꝫ sanguie vadit. ⁊ altera ad cistim trãsmittiť fellis. Illud ꝟo qḋ de ea vadit cũ sanguine cũ eo penetrat cã necessitatis ⁊ iuuamẽti. Necessitas ꝟo est vt sanguini admisceať ad nutriẽda mẽbra in quoꝝ cõplõnibus [b] ⌈magnã⌋ cholere rubee ptẽ esse opꝫ ꝭm modũ quẽ mereť de diuisione: sicut pulmo. Sed iuuamẽtũ est vt sanguinẽ subtiliet [c] ⌈⁊ in itinerib⁹⌋ ipsum penetrare faciat. Qḋ ꝟo de ea colatũ ad cistim trãsmittiť fellis, cã necessitatis trãsmittiť ⁊ vtilitatis. Necessitas aũt aut ẽ ꝭm totũ corpus, qḋ est ipsuꝫ a supfluitate mũdare: aut ꝭm vnum ipsius mẽbruꝫ, quod est fel nutrire.

Utilitatis ꝟo duo sunt iuuamẽta. vnũ est intestina a stercore ⁊ phlegmate viscoso abluere. Et aliḋ intestina ⁊ ani musculos pũgere: vt qd sit ei necessariũ sentiat: ⁊ egestiones emittat. Ideoq̃ꝫ sepe accidit colica cã oppilationis q̃ fit in foramine qḋ a felle descẽdit ad itestina. Nõ nãlis ꝟo cholera, alia est q̃ a nã egrediť ꝑpter cãm extraneã que ei admiscetur. alia est q̃ a natura egressa est ꝑꝑ cãꝫ in se: q꞉ eius suba est nõ naturalis. Partis ꝑme est alia q̃ ẽ scita ⁊ famosa: ⁊ est illa cui extraneũ illud qḋ ẽ admixtũ est phlegma cuius gñatio magis est in epate. Et alia est q̃ est minoris fame: ⁊ est illa cui extraneũ quod ẽ admixtũ ẽ melia. Notha aũt ⁊ famosa aut est cholera citrina: aut est cholera vitellina. phlegma nãq̃ꝫ cui admisceť cholera q̃ñq̃ꝫ ẽ tenue: ⁊ gñatur inde ꝑma. q̃ñq̃ꝫ est grossum ⁊ gñatur inde scḋa. s. cholera que ouoꝝ vitellis similis existit.

Que aũt minoris est fame est illa q̃ cholera vocatur adusta. q̃ aliq̃ duoꝝ gñatur modoꝝ: vnus ẽ vt cholera in se adurať: ⁊ accidat in ea cinereitas: sꝫ eius subtile nõ sepetur ab ipsi⁹ cinereitate. imo cinereitas in ea ꝯtineať: ⁊ hec qdem est peior. Et alius est vt cholera nigra extrinsecus ad eã veniat: ⁊ cũ ea misceať: ⁊ hec qdẽ ẽ melior. Hui⁹ aũt speciei cholere color ẽ rube⁹: sed nõ est [d] ⌈clarus: neq̃ꝫ floridus:⌋ imo est magis silis sanguini: sed est tenuis ⁊ plerũq̃ꝫ a suo colore ꝑꝑ aliquas mutatur causas.

Que ꝟo in sui substãtia extra naturã ẽ, Alia ẽ cuius gñatio sepi⁹ ẽ i epate. Alia est cui⁹ gñatio magis est in stõ. Et illa qdem cuius gñatio magis est [e] ⌈ab⌋ epate est vna spẽs: que est qn qḋ in sanguie est subtile aduritur: cui⁹ spissitudo cholera est nigra. Et q̃ in stomacho magis gñatur duas hꝫ partes prassinã. s. ⁊ viridẽ vt erugo eris. Et mihi qdẽ videť ꝙ prassina ex vitellina gñať quom aduriť. Quom. n. aduriť adustio i ea efficit nigredineꝫ ex q̃ quom citrinitate mixta gñať viriditas. Zinaria ꝟo videť mihi ꝙ gñeť ex prassina quom tãtũ aduriť donec eius hũorositas [f] ⌈siccatur:⌋ ⁊ ad albedinẽ redire incipit ꝑꝑ sui siccitatẽ. Calor nãq̃ꝫ i humido corpe in ꝑmis nigredinẽ efficit: deinde denudat ipm nigredine qñ eius oĩno finit humiditatẽ. Et qñ supfluit in eo ipm albificat: ⁊ hoc qdẽ in lignis attẽde q̃ ꝑus in carbonẽ vertũtur: deinde in cinerẽ.

Calor. n. in hũido efficit nigredinẽ: ⁊ in eius ꝯ̃rio albedinẽ: ⁊ frigiditas in hũido albedinẽ operať: ⁊ nigredinẽ in eius ꝯ̃rio: hec tñ duo iudicia que in prassina ⁊ zinaria iudicaui extimatiua sũt iudicia. hec aũt spẽs q̃ dꝛ zinaria oĩbus cholere rubee speciebus calidior existit: ⁊ peior ⁊ magis ꝑnitiosa. ⁊ dꝛ ꝙ est de substãtia venenoꝝ. Cholere aũt nigre: alia est naturalis: alia non naturalis superfluitas.

Naturalis est boni sanguinis fex [g] ⌈⁊ turbulentia ⁊ superfluitas.⌋ cuius sapor inter dulcedinẽ ⁊ põticitatẽ existit. Que quom i epate generať i duas separatur ptes. quarũ vna in sanguinem penetrat. ⁊ alia ad splenẽ trãsmittitur. Pars aũt q̃ cũ sanguine penetrat vadit cũ eo cã necessitatis ⁊ vtilitatis.

Necessitas ꝟo ẽ vt sanguini admisceať eo mõ q̊ opꝫ in nutrimẽto cuiusq̃ꝫ mẽbroꝝ in quoꝝ cõplexionib⁹ [h] ⌈magnã⌋ melãcholie partẽ eẽ opꝫ sicut sũt ossa. Utilitas ꝟo ẽ vt sanguinẽ restringat ⁊ cõfortet ⁊ inspisset ipm. Et pars eius q̃ ad splenẽ transmittiť, est illud q̊ sanguis nõ idiguit: q̃ ad ipm vadit cã necessitatis ⁊ vtilitatis. Necessitas ꝟo aut est scḋm corpus totũ. s. vt a supfluitate mũdeť: aut scḋm vnũ mẽbrũ qḋ est vt splenẽ nutriat. Utilitas ꝟo ideo accidit q꞉ in os stomachi q̃si mulgẽdo ꝑfluit. Et hec qdẽ vtilitas duobus est modis: vno q꞉ os stomachi stringit ⁊ ꝯfortat ⁊ inspissat: Alio vt i ore stomachi cõmotionẽ faciat ꝑpter acredinẽ: ⁊ excitet ad famẽ: ⁊ faciat desideriũ. Debes ãt scire ꝙ cholera rubea q̃ ad cistim trãsmittiť fellis, est illud q̊ sanguis nõ idiget. ⁊ illud qḋ a felle egrediť, ẽ illud q̊ fel nõ idiget. ⁊ silr cholera nigra q̃ ad splenẽ trãsmittiť ẽ illḋ q̊ sanguis nõ idiget. Et illḋ qḋ a splene egrediť, ẽ illḋ q̊ nõ idiget splẽ. Et quẽadmodũ illa cholera rubea postrema euigilat virtutẽ expulsiuã iferi⁹ sic cholera ista nigra postrema virtutẽ [i] ⌈appetitiuã⌋ euigilat superius. Uñ sit deo oĩb⁹ meliori factorib⁹ laus. Melãcholia ꝟo nõ nãlis nõ ẽ ad modũ hypostasis ⁊ fecis: imo ẽ ad modũ adustionis ⁊ cinereitatis. Res nãq̃ꝫ hũide cũ reb⁹ terrestrib⁹ admiscenť, sepať terrestreitas ab eis aliq̊ duoꝝ modoꝝ: aut ad modũ hypostaꝭ: ⁊ tale q̃le illud de sanguine est melãcholia naturalis: ⁊ ad modũ adustiõis ꝙ est cũ resoluiť subtile ⁊ spissũ remanet, ⁊ tale q̃le illḋ est de hũorib⁹ est melãcholia supfluẽs. ⁊ ista qdẽ vocať cholera nigra. Et neq̃ꝫ habuit hypostasim nisi sanguis. Ex phlegmate. n. ꝑꝑ sui viscositatẽ nihil descendit sic̃ [k] ⌈ex oleo.⌋ Et ex cholera rubea ꝑꝑ sui subtilitateꝫ ⁊ sue terrestreitatis paucitateꝫ ⁊ sui mot⁹ assiduitatem. Et ꝑpterea ꝙ illud qḋ de ea a sanguine sepať i corpore est parũ, nõ descendit res de q̃ sit curandum. Nec cũ separať morať nisi parũ sed putrefit: aut a corpe expelliť. Et cũ putrescit eius subtile resoluitur: ⁊ spissum remanet ⁊ fit cholera nigra adusta, ⁊ nõ hypostasiua. Melãcholia ãt q̃ est supfluẽs: alia est, q̃ est cinis cholere: ⁊ qḋ de ea aduriť, que ẽ amara: iter quã tñ ⁊ cholerã rubeã quã adustã vocamus existit differentia, ꝙ illa est cholera rubea cui cinis hic fuit admixtus: hec ꝟo nõ est nisi cinis ꝑse [l] ⌈cognitus⌋ cuius subtile fuit resolutũ. Alia est q̃ est cinis phlegmatis ⁊ qḋ de eo adustũ fuit: ⁊ si phlegma valde subtile ⁊ aq̃sum fuerit, eius cinis erit salsus: ⁊ si nõ, trahit ad acredineꝫ, aut põticitatẽ. Alia est q̃ est cinis sanguinis, ⁊ qḋ de eo ẽ adustũ: ⁊ hec qdẽ est salsa ad paucã trahens dulcedineꝫ. Alia est q̃ est cinis melãcholie naturalis: q̃ si subtilis fuerit, erit ei⁹ cinis ⁊ qḋ de ea adustuꝫ est, valde acre: sic̃ acetũ qḋ quom sup terre faciẽ cadit ebullit: ⁊ eius odor est acris a quo musce fugiũt ⁊ alia: ⁊ si grossa fuerit minoris erit acredinis cũ põticitate [m] ⌈pauca.⌋ Male igiť cholere nigre spẽs sunt tres: cholera rubea quom aduriť ⁊ eius subtile resoluiť ⁊ due alie diuisiões quas post eã diximus. Melãcholia vero phlegmatica est tardioris [n] ⌈impedimenti ⁊ malitie.⌋ Et melãcholia cholerica est q̃ est fortioris malitie ⁊ velocioris corruptioris: Uerũtñ ẽ susceptibilior curatiõis, q̃ꝫ ille.

De alijs ꝟo duab⁹ diuisiõib⁹ q̃ magis acris est, deterior existit: si tñ in eius ꝑncipio auxilium ꝑsto

a A. epate.

b A. conuenientem.

c A. et in vijs strictis.

d A. nasaha, neq̃ꝫ lucidus.

e A. in

f A. finiatur.

g A. et residentia ipsius: ⁊ turbidum eius.

h A. conuenientem.

i A. attractiuã

k A. fex

l A. separatus

m A. et amaritudine.

n A. nocumenti ⁊ minoris. Et ꝑ impedimẽtũ vbiq̃ꝫ nocumẽtũ intelligať.

fuerit, citius medicationem recipiet. Tertia vero que minus sup terram ebullit: ⁊ minus in membra penetrat: tardius perimit: sed ad resoluēdum: ⁊ ad maturādum: ⁊ medicationē recipiendum, magis est effrenis. He ergo sunt species humoꝝ naturalium ⁊ supfluentium. Inquit. G. ille qui dixit ꝙ humor nālis solūmodo est sanguis: ⁊ alij humores sunt supfluitates, qbus non egetur, non dixit veꝝ. Si enim solus sanguis esset humor qui membra nutrit, oia in suis cōplexionibus ⁊ essentijs similia forent: os aūt carne durius non existit, nisi q2 sanguis cui substātia dura melācholica fuit admixta ipm nutriuit: neqꝫ cerebrum mollius est carne nisi q2 sanguini q ipm nutriuit substātia mollis phlegmatica fuit admixta. Ipm quoqꝫ sanguinem alijs inuenimus admixtū humoribus qui ab eo separātur. Quū enim extrahiť [a] ⌈⁊ ordinati poniť alcatin⌋ visu discerniť, ꝙ separať in partē que est sicut spuma: ⁊ est cholera rubea. ⁊ partem que est sicut fex ⁊ res turbida ⁊ est melia: ⁊ ptem que est sicut albumen ouoꝝ ⁊ est phlegma, ⁊ partē aquosaꝫ que est aquositas cuius supfluitas in vrina euať. Aquositas nāqꝫ non est ex humoribus [b] ⌈secūdis⌋ neqꝫ est nisi ex eo ꝙ bibiť, ⁊ nō nutrit: neqꝫ est nečia nisi in nutrimenti attenuatione ⁊ penetratione. humor nāqꝫ est qđ ex eo ꝙ bibiť ⁊ comediť est nutriens. Qđ aūt dico nutriens volo intelligi qđ est in potētia silė corpori. Qđ aūt in potentia corporis. s. humani silitudinē habet, est corpus cōmixtuꝫ nō simplex. Et aqua qdē est simplex. Sunt aūt qdam hoium qui opinanť corpis virtutē sanguinis sequi multitudinē, ⁊ ipsius debilitatē sequi eius paucitatem. Sed nō est ita. [c] ⌈Qđ vero attendiť est dispositio eius q̄ztitatis que de eo corpus ingrediť.⌋ Et sunt qdā qui opinanť ꝙ cū humores aucti fuerint: aut diminuti: postq̄ꝫ corpa humana ꝫm [d] ⌈cōparationē⌋ fuerint, qua debēt in q̄ztitate vniꝰ ad alteꝝ, sanitas erit ꝯseruata: ſꝫ nō est ita: hūores nāqꝫ pter istud, mēsurā in q̄ztitate ꝯseruatā hře debent: nō in ꝯpōne alteriꝰ hūoris, imo i se, cū custodia mēsuratōis quā hn̄t in ꝯpatione vniꝰ ad alteꝝ. Adhuc q dē remāserūt de rebꝰ humoꝝ qōnes: que nō medicis, ſꝫ tm̄ ptinent phis. Ideoqꝫ eas pretermisi.

De qualitate generationis humoꝝ. Cap. II.

Nutriens masticatione aliquaꝫ habet digōnem, supficies eniꝫ oris [e] ⌈supficiei stōchi cōtigua existit:⌋ imo est ac si vna esset supficies: estqꝫ in eo virtꝰ digestiua ex ipo. Quūqꝫ masticatū tetigerit, aliqua ipsum ꝯuersione pmutabit. Et in hoc qdem auxiliať saliua acqsita per digōnem in qua cadit calor inatus. Ideoqꝫ triticum masticatum in maturatione furūculoꝝ ⁊ exituraꝝ operatur, qđ non operatur triticum cum aqua tritū: neqꝫ illud, qđ cū aqua coquiť. Et dixerunt qdam ꝙ signum ostēdens nobis ꝙ masticatū iam paruꝫ incipit digeri, est ꝙ neqꝫ primus odor: neqꝫ primus sapor in eo inueniť. Deinde postq̄ꝫ stōchuꝫ ingrediť, integra digeriť digōne: nō ꝓpter stōchi calorem tm̄: sed ꝓpter calorem mēbroꝝ que ipm circūdāt. ⁊ a dextra qdē epar: ⁊ a sinistra splē: splen nāqꝫ calefacit non ꝓpter sui s̄bam: sed ꝓpter arterias ⁊ venas multas que in eo sunt: ⁊ ab anteriori qdē est zirbū adipinuꝫ, qđ cito suscipit calorē cā adipis, ⁊ ad stōm reducit: ⁊ supius qdē cor mediāte diaphragmate ab eo calefacto. Quūqꝫ nutriens in primis digeritur fit sua essentia in multis aialium auxilio eius qđ ei admisceť de eo ꝙ bibitur: plerūqꝫ chilus: ⁊ est suba [f] ⌈liquida ptisane⌋ in spissitudine silis: deinde eius subtile a stō ⁊ itestinis attrahiť, ⁊ p vias venaꝝ que mesaraice vocanť impelliť que sūt vene subtiles dure oibꝰ itestinis cōtinue. Quūqꝫ p eas ipelliť ad venā ꝑuenit que porta epatis vocať, ⁊ penetrat in epar in diuisionibꝰ ⁊ ramis porte itrātibꝰ ⁊ se minorātibꝰ ⁊ subtiliātibꝰ ad modū capilloꝝ occurrētibꝰ orificijs diuisionuꝫ radicū vene q̄ a gibbo epis ascēdit. Et nō fač ipsaꝫ penetrare in illas coāgustatiōes nisi [g] ⌈melior⌋ cōmixtio aq̄ bib te supra id qđ idiget corpꝰ. Quuꝫ g̊ in istaꝝ venaꝝ villis diuidiť, fit q̄si epar totalr̄ tangat hꝰ chili totalitatē. ⁊ ꝓpillō tūc eiꝰ opō est vehemētior ⁊ fortior: ⁊ velocior: ⁊ tūc coqť. In oi aūt decoctiōe q̄ est hꝰ, est res q̄ est sič spuma: ⁊ res q̄ est sič hypostasis: ⁊ res fortasse erit cū eis, aut que ad adustionē ptiet: si decoctio supflua fuerit: aut res q̄ nō est bn̄ cocta: si decoctio fuerit mior q̄ꝫ dꝫ. Spūa aūt est cholřa rubea. ⁊ hypostasis est melia q̄ ambo sūt nāles. Adusti vero s̄btile est mala cholřa rubea: ⁊ eiꝰ spissuꝫ est melřia mala [h] ⌈nō nālis:⌋ ⁊ ꝙ nō bn̄ coctū est, flřa est. Qđ aūt de hoc toto res colata ē: q̄ est bn̄ cocta est sāguis. Qui tn̄ q̄ꝫ diu est i epe subtilior exiltit q̄ꝫ dꝫ ꝓꝓ aq̊saꝫ supfluitatē que ꝓꝓ rē quā diximꝰ est nečia. Istud vero qđ est sāguis cū ab epe sepať, ab aq̊sitate supflua ilico mūdať: q̄ nečia non est nisi ꝓꝓ cām q̄ꝫdā, que iam sublata est. Exhiť g̊ aq̊sitas a sāguine i vena q̄ ad renes descēdit: ⁊ fert secū sanguinē q ad renes nutriendos sua q̄ztitate ⁊ qualitate bonꝰ existit. Nutritqꝫ renes vnctuositas [i] ⌈huiꝰ aq̊sitatis ⁊ sāguineitatis: deide aliđ⌋ ꝙ remanet ad vesicā tēdit: ⁊ post ad virgā. Sāguis āt essentie bone p venā magnā ad gibbositatē epatis ascēdentē vadit ⁊ tēdit p venas q̄ ab ea vt rami separanť [k] ⌈deide in gedeguil venaꝝ postea sedenechi gedeguil: post in suggētibꝰ seguechi: deide i venis que sunt sicut villi capillaribꝰ silřes:⌋ postea sāguis ab eaꝝ orificijs resudando labiť in mēbra ex pte diuina. Sāguinis g̊ cā efficiēs, calor est tēperatꝰ. Et cā mālis est, qđ de nutrientibꝰ est tēperatum, ⁊ de potibꝰ bonis. Et formalis cā ipsius est decoctio bona. Et eius cā finalis ē, vt nutriat corpus. [l] ⌈Efficiēs vero cholře rubee cā est igneus calor supfluus⌋ ⁊ ꝓpe in epate. Et eius cā mālis est qđ de nutriētibꝰ est subtile calřm dulce ⁊ vnctuosuꝫ ⁊ acutū. Et eius cā formalis est, decoctionē ad supfluitatē ꝓcedē. Et eius finalis cā est nečitas ⁊ vtilitas q̄s noiauimus. Efficiēs aūt flřatis cā est calřitas attenuata. Et eiꝰ mālis cā est ꝙ de nutriētibꝰ est grossuꝫ humidū viscosuꝫ ⁊ fridū. Et eiꝰ cā formalis est decoctionis attenuatio. Et eiꝰ finalis cā est nečitas eius. Et vtilitas ipsiꝰ q̄s noiauimus. Melie aūt hypostasiue qdē cā efficiens est calor tēperatus. Sed cā efficiens aduste est calřitas que ab equalitate est egressa. Et eiꝰ cā mālis est ꝙ de nutriētibꝰ est vehemēter grossuꝫ pauce humiditatis: [m] ⌈⁊ eoꝝ calidū est fortius in illo.⌋ Et cā eius formalis est fex hypostasiua ꝫm vnum duoꝝ modoꝝ: vn̄ neqꝫ labiť neqꝫ resoluiť. Et eius cā finalis, est necessitas eius ⁊ iuuamentū ipsius ꝙ noiauimus. Melřia aūt fit multa: aut ꝓpter caliditatē epatis: aut splenis debilitatē: aut ꝓpter frigoris vehementiam ꝯgelātis: aut ꝓꝓ [n] ⌈ꝯstrictionis⌋ ꝑseuerantiā: aut ꝓꝓ egritudies que multe ⁊ ꝓlixe fuerūt. q̄re ꝓꝓ illud hūores facti sūt cineres. Cūqꝫ melřia multiplicať, ⁊ iter stōchuꝫ ⁊ epar stat: sāguinis ⁊ bonoꝝ hūoꝝ gn̄o cū ea minorať [o] ⌈ergo sāguis minueť.⌋ Debes aūt scire ꝙ gn̄onis humoꝝ cause caliditas

a A. ⁊ steterit in vase seu firmitꝰ fuerit in vase.

b —— A

c A. Imo qđ de eo attēdiť vel cōsiderať est dispōquā corpꝰ ex eo sugit vel nutriť.

d A. proportionem.

e A. cōtinua existit cum supficie stomachi.

f A. fluuida aq̄ alkisch.

g A. bona.

h A. ⁊ ambe sūt non naturales.

i A. ⁊ sāguineitas huius aquositatis, deinde illud.

k A. deide in gie daul venaꝝ, deide in suachi gie daul, deiñ i ruada suachi, deinde in venis que sūt sicut villi similes capilř ⁊c.

l A. Cā vo efficiēs cholere rubee nālis, que ē sicut spuma sanguis, est calřitas tēpata. cholře āt aduste efficiens est calřitas ignea superflua.

m A. ⁊ qđ ex eis est calřm ē fortiꝰ in hoc.

n A. ꝯculcatiōis

o A. quare sanguis minorať,

ꝛ frigiditas cū alijs existunt causis. Sed caliditas eq̄lis, sanguinē gñat: ꝛ superfluens cholerā gignit rubeam: multūq3 supflua meliam gñat ꝑpter supfluitatē adustionis. Et frīditas qdē phlegma gñat. Et multū supflua gñat meliam ꝑpter supfluitatem ꝯgelationis. Debes aūt attēdere v̄tutes passiuas cū v̄tutū actiuaꝝ [a] [eq̄distātia.] Neq3 opz vt sit credulitas ꝙ oīs ꝯplo sibi gñat silē: ꝛ non sui ꝯ̈riū per accñs: lz nō sit ꝑ eēntiā. Cōplōni.n. multotiēs accidit vt ꝯ̈rium gñet: frida nāq3 ꝯplo ꝛ sicca plerūq3 gñat humiditatē extraneā: nō ꝑpter ꝯuenietiā: sed ꝑꝑ digestiue debilitatē. Et hꝫ qdez ꝯplonē hñs est hō macer: cuius iuncture sunt laxe: [b] [ꝛ est lenis: ꝛ ipse est timorosus: ꝛ frīdus tactu: ꝛ suauis.] ꝛ vene anguste: ꝛ similat̃ huic qd̄ gñat senium de flate: lz [c] [certa] senij ꝯplo frida sit ꝛ sicca. Debes āt scire ꝙ sanguis ꝛ qd̄ cū eo labit̃ tertiā hꝫ in venis digónem: ꝛ cū ꝑ mēbra diuidit̃ vt vnūqd̄q3 suū recipiat nutrimētū hꝫ digónē q̄rtā. Supfluitas igit̃ digónis ꝑme que est ī stō ꝑ itestinoꝝ egredit̃ viā. ꝛ scd̄e digónis q̄ fit in ep̄e supfluitas plīn cū vrina egredit̃. Qd̄ aūt de ea remanet ad splenē ꝛ fel tēdit. Duaꝝ v̄o digónū remanētiū supfluitates ꝑ resolonē que nō sētit̃: ꝛ ꝑ sudorē: ꝛ ꝑ sorditiē extrīsecā egrediūt̃. Cuiꝰ ps est qd̄ ꝑ foramina egredit̃ sensibilia: sic̄ per nares: ꝛ istr̄m auditꝰ. aut nō sensibilia sic̄ ꝑ poros, aut ex̄ nām sic̄ per ap̄ata cū apiunt̃: aut ꝙ nascit̃ ex additionibꝰ in corꝑibꝰ: sic̄ pili ꝛ vngues. Debes aūt scire ꝙ si alicuiꝰ hūores sbtiles existūt: eoꝝ eūo eū debilitat [d] [cui multū nocet ī sui fortitudīe suoꝝ poroꝝ amplitudo ꝑpterea ꝙ resolonē seq̄t̃ debilitas. ꝛ ꝙ humores sbtiles] ad eūandū ꝛ resoluēdū sūt faciles. Qd̄ aūt ad resoluēdū ꝛ vacuādū est facile, spūi facile associari pōt in sua resolone: cuz eo igit̃ resoluit̃. Et debes scire ꝙ queādmodū hūores isti in suis gñonibꝰ cās hñt: sic ꝛ in suis motibꝰ hñt cās. Motꝰ nāq3 ꝛ res cale sanguinē mouēt ꝛ cholerā rubeā: ꝛ fortasse mouebūt meliam: ꝛ fortē facient eā. [e] [Quies v̄o phlegma forte reddit] ꝛ aliq̄s melie spēs, ꝛ ēt ipsemet extimationes mouēt hūores. v̄bi grā. sāguinē.n. mouet res ītueri rubeas quapꝑ ꝑhibemꝰ illū ex cuiꝰ naribꝰ sāguis fluit res splēdorē hñtes rubeū aspicē. Et hec qdē dicimꝰ de humoribꝰ ꝛ eoꝝ gñonibꝰ. Loqui v̄o ꝯtra ꝑternos ꝛ deuiātes debēt sapiaꝝ opifices ꝛ nō medici.

> a A. proportiōe.
>
> b A. ꝛ est azor.i. sine pilis ꝛ frigidus tactu lenis.
>
> c A. in veritate.
>
> d A. ꝛ ledit ipꝫ in v̄tute sua poroꝝ suoꝝ āplitudo, ꝑꝑ illā debilitatē q̄ seq̄t̃ ad resolonē: ꝛ propterea ꝙ humores subtiles.
>
> e A. Quies v̄o mouet fl̄a ꝛ fortificat ipsum.

¶ Doctrine quinte ad sciendum quid sit membrum ꝛ sue partes. Cap.I.

MEmbra aūt sunt corꝑa que ex ꝑma humoꝝ gñant̃ commixtione: queādmodū hūores sūt corpora, que ex ꝑma ciboꝝ gñant̃ cōmixtione: sic̄ cibi sūt ex ꝑma cōmixtione generati elemētoꝝ. Mēbroꝝ aūt alia sūt, que sunt simplicia: alia sūt, q̄ sunt cōposita. Et simplicia qdē sūt q̊ꝝ q̄zcunq3 sensibilē assūpseris ptē in noīe ꝛ diffinitione erit toti cōicās: sic̄ caro in suis ꝑtibꝰ: ꝛ os in suis ꝑtibꝰ: ꝛ neruus ī suis ꝑtibꝰ, ꝛ his siliā: iōq3 similiū vocant̃ partiū. Cōposita v̄o sūt illa quoꝝ q̄zcūq3 accepis ꝑtem in noīe ꝛ diffōne toti cōicans nō erit, sicut manꝰ ꝛ facies. Pars.n. faciei nō est facies: neq3 ps manꝰ est manus: ꝛ vocant̃ mēbra instr̄alia: eo ꝙ sunt aīe instr̄a ad cōplenduz motus ꝛ opōnes. Primū mēbroꝝ similiuz est os: qd̄ durū est creatū: qm̄ ipm̄ est corꝑis fundamētū ꝛ substentaculū motuū. Post ipm̄ v̄o est cartilago, q̄ osse existit mollior: ideoq3 flecti pōt: sz est oībꝰ alijs mēbris durior: cuiꝰ iuuamentū in creatione fuit vt ossium cū corꝑibꝰ mollibꝰ per ipsam melior fieret ꝯtinuatio: ꝛ vt durū cū molli non absq3 medio cōponeret̃: duro eniz molle lederet̃ ꝛ ꝑcipue in hora ꝑcussionis [f] [ꝛ ꝯstrictionis si non esset cōpositio ordinata: sicut est in osse spatule ꝛ hypocūdrioꝝ: ꝛ in ossibꝰ costaꝝ: ꝛ sicut est epiglotalis cartilago: ꝛ illud qd̄ est sub thorace:] ꝛ vt per ipsaz ēt fieret melior iūcturaꝝ se adinuicē fricantiū vicinitas: ne sua duritie rūperent̃: ꝛ ēt vt cū aliq̄s musculus se extēdendo ad aliqd̄ ꝑuenerit mēbroꝝ, in quo os nō existit: cui īnitat̃, ꝛ a quo ꝯfortet̃ sicut palpebraꝝ musculi: vt sit ibi sustentaculū cordis eoꝝ ꝛ defensio: ꝛ plerūq3 ēt in mltis locis est necē rem aliquā rei alicui īniti que non sit dura in vltimo sicut epiglotis. Postea sūt nerui q̄ sunt corꝑa a cerebro orta, aut a nucha: alba: ad flectendū mollia: ꝛ ad separādum dura, ad hoc creati vt ꝑ eos mēbra sensuz hēant ꝛ motū. Post neruos sunt corde que qdē sūt corꝑa que ab extremitatibꝰ musculoꝝ oriunt̃ ꝛ neruis similant̃: ꝛ ad mēbra tēdentes mobilia plerūq3 sua retractione retrahūt mēbra ꝑpter musculi ꝯ̈ctionē ꝛ ꝯgregationē: ꝛ ꝑpter retrorsum reductionem: et q̄nq3 relaxant laxamēto sui ꝑpterea ꝙ musculus dilatat̃ cum ad suū redit sitū: aut supra mēsurā quaz eius hꝫ lōgitudo: supra dispōnem quam hēt cuz in suo nāli existit situ, addit: sicut in q̄busdā videmus musculis: que qdē ſm plīn sunt cōposite ex neruis qui ad musculū tēdūt: ꝛ ab altera ꝑte egrediunt̃, ꝛ ex corꝑibꝰ, de q̄bus post cordaꝝ relationē tractabimus: ꝛ hec qdē sunt, que ligamenta vocant̃: que ēt ſm visum ꝛ tactum neruosa existunt, ꝛ ab ossibus venientia ad musculū vadūt, ꝛ fiunt fila ipsa ꝛ nerui in eo: [g] [qd̄ ergo est supra ptē musculi vocat̃ caro: ꝛ qd̄ ab eo sepat̃ ꝛ ad iuncturā vadit ꝛ mēbruz motū colligit̃ ī seipo ꝛ ꝑmutat̃ corda.] Post eas aūt sūt ligamēta que ꝑdiximꝰ que ēt sūt corꝑa neruo silia q̊ꝝ q̄dā sūt que absolute ligamēta vocant̃: ꝛ q̄dā sunt que noīe alabacab vel alchaab approꝑriant̃. illud v̄o qd̄ ad musculū extendit̃ nō vocat̃ nisi ligamētū. Et illud qd̄ ad musculū nō extēdit̃: sz tm̄ qd̄ iter duo extrema ossiū iuncture ꝯtinuat: aut inter alia mēbra: ꝛ vnaz rem alij firmiter annectit, ꝑꝑ qd̄ ligamētū vocat̃: ꝛ q̄nq3 noīe albacab approꝑriat̃. Ligamētoꝝ v̄o nullū sensuz habuit, ne ꝑpter motū multū: ꝛ fricationē doleret. Juuamētū aūt ligamēti ex eo qd̄ ꝑmissum est ꝑpendit̃. Et post ligamenta sunt arterie: que sunt corpora que a corde nascunt̃, concaua, in longitudinē extensa, neruosa, ꝛ in sui substantia ligamētalia, habentia motiones dilatando se ꝛ cōstringendo que ex quietibus discernunt̃: que qdem ad hoc fuerunt create vt coreuentet̃: ꝛ fumosus vapor ab eo expellatur: ꝛ spiritus mēbris corporis distribuat̃. Post sunt vene que arterijs similes existūt: sed sunt ab epate: ꝛ sūt quiete: que qdem fuerunt create ad hoc vt sanguis membris que sunt in corpore partiatur. Deinde sunt pāniculi qui sunt corpora de filis neruosis nō sensu perceptis texta: [h] [Quoꝝ spissitudo tenuis existit dilatata] aliorum corpoꝝ superficies cooperientia ꝛ ꝯtinentia ea, propter iuuamēta, ex quibꝰ est vt sūmaz eoꝝ in sua figura ꝛ factura custodiāt. Et ex eis est vt ea ab alijs [i] [corporibus] suspendant ꝛ eis annectant mediantibꝰ neruo ꝛ ligamento: que fila facta fuerunt ex quibus texti fuerunt, sicut renes dorso. Et ex eis est vt mēbra ſm sui substātiam sensuz non hñtia per ipsos hēant supficiem sui eēntia sentientem: que illud qd̄ ei occurrit sentit: ꝛ accn̄talr̄ sentit qd̄ ī corꝑe accidit qd̄ eis īnolutū est. Et hec qdē mēbra sūt sic̄ pulmo: epar: splen:

> f A. ꝛ casus seu obuiatōis. Jmo sit ꝯpō gradata, sicut est in osse spatule ꝛ hypocūdrioꝝ, ꝛ in costis mendosis, ꝛ sicut cartilago alcangiara sub thorace.
>
> g A. ꝛ qd̄ ex eis musculo vicinatur replet̃ carne ꝛ qd̄ ab eo sepat̃ versus iūcturaz ꝛ mēbrū motuz colligit̃ ī seipso ꝛ inuoluit̃ ꝛ fit corda.
>
> h A. quoꝝ grossitudo vel profūditas tenuis existit ꝛ sunt corꝑa lata.
>
> i A. membris.

a A. sed neqȝ sentiunt res obuiātes eis, nisi p pāniculum sup ea existētem.

⁊ renes. hec eniȝ sua sub̄a nullo mō sentiunt: a ⌈sed neqȝ sentit illud qđ in eis pcussionē facit nisi qđ de pāniculis sup ea existit.⌋ Cūqȝ in eis accidit vēt⁹ aut apa sentit̄. Sed vētū sentit pāniculus accn̄talr̄ ppter extēsionem que ꝯtingit in ipso apa vo sentit principium pāniculi: ⁊ eius appēsionem accn̄talr̄: ideoqȝ mēbruȝ apatis grauitate b ⌈laxat̄.⌋ Postea est caro que est locoꝝ vacuoꝝ ipletio q̄ in hoꝝ mēbroꝝ situ in corpe existūt ⁊ ipsoꝝ fortitudo qua sustētant̄. In vnoquoqȝ vo mēbro est virt⁹ nālis qua ei res nutrimēti cōplet̄. Et hoc qdē est nutrimētuȝ attrahere ⁊ retinē ⁊ assimilare ⁊ vnire ⁊ supfluitatē expellē. Et post hec qdē, mēbra diuersificant̄. sunt. n. eoꝝ quedā que pter hāc vtutē insuper aliā vtutē hn̄t que ab eis ad aliud pcedit: ⁊ q̄dam sunt eoꝝ que hoc nō hn̄t: c ⌈⁊ alr̄ qdā⌋ eoꝝ sunt q̄ pter hāc virtutē insup vtutē hn̄t que eis ab alio influit: ⁊ sūt eoꝝ q̄dā, que nō. Cū ergo cōpositio fiet sequet̄ qđ est mēbrū suscipiēs ⁊ tribuēs ⁊ mēbruȝ tribuēs ⁊ nō suscipiēs: ⁊ mēbrū suscipiens ⁊ nō tribuēs: ⁊ mēbrū neqȝ tribuēs neqȝ suscipiens. De mēbri aūt tribuētis ⁊ suscipiētis iuentione nō dubitamus. In cerebro nāqȝ ⁊ epe oēs ꝯuenerūt medici qđ vnūqđqȝ eoꝝ vtutē vite suscipit ⁊ calorē nālē ⁊ spm̄ a corde ⁊ vnūqđqȝ eoꝝ pncipiū hȝ virtutis quā alijs tribuit. Sed cerebrū qdē pbet sensuȝ sm̄ quosdā absolute ⁊ sm̄ quosdā nō absolute: ⁊ epar est pncipiū nutrimēti sm̄ q̊sdā absolute: ⁊ sm̄ q̊sdā nō absolute. De mēbri aūt suscipiētis ⁊ nō tribuētis iuētione nō dubitam⁹ sicut caro est que sentiēdi vtutē ⁊ vite suscipit: ⁊ non est alicuius vtutis pncipiū: q̄ȝ alij vllo mō tribuat. De alijs vo duab⁹ diuisionis ptibus in vna eaꝝ medici a magno phoꝝ diuersificati sunt. Phoꝝ nanqȝ magnus dixit, ꝙ mēbrum tribuēs ⁊ nō recipiens, est cor: ipm. n. est oium vtutū pma radix: ⁊ oibus alijs mēbris suas tribuit vtutes, qb⁹ nutriunt̄, ⁊ viuūt, ⁊ qb⁹ cōprehendūt, ⁊ qb⁹ mouēt. Medici aūt, ⁊ qdā pmoꝝ phoꝝ has virtutes in mēbris partiti sunt: ⁊ nō dixerūt ꝙ sit mēbrū tribuens ⁊ nō suscipiēs. Et phi qdē sermo cum subtilr̄ certificat̄ est veracior. Sed medicoꝝ sermo in pmis cū attēdit̄, est magis manifestus. Postea in alia diuisionis pte diuersificati sunt medici iter se ⁊ phi inter se: vna eni secta dixit: ꝙ ossa ⁊ caro nō sentiētia ⁊ eoꝝ silia nō pdurāt nisi per vtutes ppas, que sūt in eis que nō ab alijs pncipijs eis influxerūt: sed per illas vtutes cuȝ nutrimētum eis trāsmittit̄ sibi sufficiunt: ⁊ neqȝ ipsa alij rei virtutē tribuunt, neqȝ ēt aliud mēbrum eis aliā tribuit vtutem. Alia vo secta dixit ꝙ virtutes iste nō sunt eis pprie: sȝ ab epate ⁊ corde i gn̄onis pncipio eis influxerūt: ⁊ in eis qete pmāserūt. Medico tn̄ non attinet vt insequēdo demr̄atiua pcedat argmētatione: vn̄ de his duabus diuersitatibus ad veritatē exitus pueniat: neqȝ pȝ ei semita ad hoc inq̄ȝtum est medicus: neqȝ hoc ipm in aliq̄ suaꝝ pscrutationū ⁊ suaꝝ actionum impedit. Dȝ aūt scire ⁊ credere in diuersitate prima qđ nō est ei curādū: vtꝝ cor sit pncipiū sentiendi ⁊ motionis cerebro: ⁊ vtutis nutrientis epati, aut nō sit. Cerebrū nāqȝ siue per se, siue post cor hēat, pncipiū aialium actionuȝ existit cōparatione alioꝝ membroꝝ. Et epar silr̄ actionū nālium nutrientiū pncipiū existit alioꝝ mēbroꝝ cōparatione. Et de alia qdem diuersitate dȝ scire ⁊ credē ꝙ nō est ei curādum vtꝝ virtus nālis in tali quale est os in pncipio gn̄onis ab epate venerit: aut eā pro suamet ꝯplexione meret̄, aut nihil sit eoꝝ. Sed dȝ credere ꝙ hec virtus ad ipsum d ⌈nō pfluit nisi ab epate: nam si inter ea via clauderet̄.⌋ ⁊ os nutrimentū aptū hr̄et eius actio destrueret̄ queādmodū fit in sensu ⁊ motu: cū neruus qui prouenit a cerebro e ⌈stringit̄, virtus vo⌋ illa ossi nālis facta est, dum eius pmāserit ꝯplexio.

b A. remanet pēdens.

c A. ⁊ diuersificātur ēt sm̄ modū aliū, quedā eni.

d A. nō profluit ab epate talr̄ ꝙ si clauderet̄ via.

e A. stringit̄ seu oppilat̄, imo vt a

Et tūc qdeȝ explanabit̄ ei diuisionis habitudo ⁊ videbit membra que sunt pncipalia: ⁊ mēbra pncipalib⁹ deseruientia f ⌈⁊ mēbra nō pncipalia absqȝ seruitio.⌋ Mēbra vo pncipalia sunt mēbra que pmaꝝ vtutū que in corpe existunt, que ad hoc sunt nec̄ie vt singulare aut spēs pdurēt, pncipia hn̄t, sm̄ vo singularis durabilitatē sunt tria pncipia. Cor qdem est pncipiū vtutis vite. ⁊ cerebrū qdeȝ est pncipiū vtutis sentiendi ⁊ mouēdi. ⁊ epar qdeȝ est pncipiū nutriendi. Sed sm̄ spēi durabilitatē sunt pncipalia hec tria: ⁊ ēt aliud quartū qđ spēi existit pprinȝ ⁊ sunt testiculi qui vni rei sunt nec̄ij: ⁊ ad rem aliā iuuatiui. Necessitas vo est ad spma gn̄andū qđ genealogiā ꝯseruat. Juuamentū vo est ad hoc vt cōplementuȝ forme det̄: ⁊ cōplexio masculina ⁊ feminina ꝯseruet̄: que spēbus aialis accn̄tia sunt iseparabilia ⁊ nec sunt ex reb⁹ in aialitatis essentiā ingredientib⁹. Mēbroꝝ vo deseruientiū alia sunt q̄ seruitute deseruiūt pparatoria, alia que seruiūt seruitute latoria. Et pparatoria qdem seruitus vocat̄ vtilitas. latoria vo, seruitus absolute vocat̄. Seruitus aūt pparatoria est anteq̄ȝ pncipale opet̄. ⁊ latoria seruitus: postq̄ȝ pncipale opat̄. Cordis vo seruiens pparator est sicut pulmo. ⁊ ei⁹ seruiens lator est sic̄ arterie. Cerebri vo seruiens ppator est sicut epar. ⁊ alia nutrimēti mēbra, ⁊ custodie spūs. ⁊ lator est sic̄ nerui. Epis vo ppator seruiens est sicut stōchus. ⁊ lator est sic̄ vene. Et testiculoꝝ qdē seruiens ppator sunt sic̄ mēbra que anteq̄ȝ ipsi gn̄ant spma. Sȝ eoꝝ seruiens lator est vga in viris: ⁊ vene que sūt iter eos ⁊ ipsaȝ: ⁊ in mulierib⁹ silr̄ sūt vene que spma ad locū ꝯceptionis ipellūt ⁊ mulieres insup hn̄t g ⌈matricē per quā⌋ spmatis cōplet̄ vtilitas. Gal. aūt dixit ꝙ mēbroꝝ alia sunt que opōnē tm̄ efficē hn̄t. alia que iuuamētuȝ tm̄. ⁊ alia sūt que que opōnē ⁊ iuuamentū hn̄t. pmuȝ est sic̄ cor. scđm est sic̄ pulmo. tertiū sic̄ epar. Dico aūt ꝙ p opōnē opȝ itelligi illud h ⌈qđ cū re solūmō opōnū in vita singularis igredientiū cōplet̄: aut in spēi pmanētia sicut cor in gn̄one spūs.⌋ Et p iuuamētū opȝ itelligi illud qđ pparat̄ ad alterius mēbri opōnē suscipiendā: ⁊ tūc erit opatio cōpleta ad dādā singulari vitā aut spēi pmanentiā: queādmodū pulmo aereȝ pparat. Jpm vo epar scđam suaȝ pficit pmo digōnem. ⁊ digōni tertie ⁊ quarte apparatū pstat. ergo inq̄ȝtum digōnem scđam adeo pfectā efficit quoad sanguis ad ipmmet nutriendū sit bonus, actioneȝ opatus est: ⁊ inq̄ȝtuȝ opōnem efficit que in alia expectata opōne auxiliat̄, iuuamentū efficit. Et etiā denuo dicemus ꝙ membroꝝ alia sunt que gn̄ant̄ ex spmate que sunt silium partiū membra, pter carnem ⁊ adipē, ⁊ alia sunt que ex sanguine gn̄ant̄ sic̄ adeps ⁊ caro. qđ. n. est pter hec duo ex duob⁹ gn̄at̄ spmatibus masculoꝝ spermate ⁊ spmate mulierū. Sed sm̄ sermonē eius qui de sapiētib⁹ verificauit: de spmate masculi gn̄at̄ sicut gn̄atur caseus de coagulo: ⁊ de spmate mulieris gn̄at̄ sicut caseus generat̄ de lacte. Et sicut pncipiū coagulatiōis est in coagulo: ita pncipiū i ⌈coagulatiōis forme⌋ est in spmate viri. Et sic̄ pncipiū coagulatiōis est i lacte, ita pncipiū coagulatiōis fore. s. vtutis patiētis est i spmate mlieris. Et queādmodū vnūqđqȝ duoꝝ coaguli vȝ ⁊ lactis, est ps sbe casei q fit ex eis: ita vnū

f A. ⁊ mēbra morule absqȝ seruitio, ⁊ membra q̄ nō sunt pncipalia, neqȝ sūt morule.

g A. additamēta matricis, in quibus.

h A. qđ de opōnib⁹, in vita singularis igrediētib⁹ aut in spēi pmanētia cōpletur p aliqđ vnū. sicut illud qđ fit p cor in generatione spiritus.

i A. coagulans formam.

q̄ōq; duoꝝ spermatū est ps sb̄e embriōis: hoc autē verbū nō parū, imo multū verbis Gal. est ꝯriū. Si bi nāq; vr̄ ꝙ cuiq; duoꝝ spermatū inest virtus coagulatiua ⁊ virt⁹ coagulationē suscipiēs: ⁊ pp̄ hoc nō se ꝓhibet qn dicat ꝙ virtus coagulatiua in masculis est fortior, ⁊ virtus coagulationē suscipiēs ē fortior in feminis. Qualr̄ aūt sermo in hoc certificet̄ inuenit̄ in nr̄is libris q sūt de sapiētijs radicalib⁹. Postea xō sanguis q in tp̄e mēstruoꝝ a muliere sepabat̄ fit nutrimentū. Sed alia ps eius est q̄ in silitudinē ꝯuertit̄ sb̄e spermatis[a] [⁊ mēbroꝝ q̄ ex eo gn̄ant̄]: ⁊ erit nutrimētū augmētās ipsum. Alia ps eius est q̄ nō nutrimētū fit[b] [adhuc] sʒ est ꝯueniēs vt coaguletur ad iplēda loca mēbroꝝ p̄morū vacua ⁊ fit caro ⁊ adeps. Et alia ps ei⁹ est supfluitas q̄ nulli haꝝ duaꝝ reꝝ est bōa, ⁊ remanet vsq; ad horā ptus q̄ʒ nā vtpote supfluā expellit: cūq; infans pturit̄, sanguis quē ipsi⁹ epar gn̄at h⁹ sanguinis vices supplet, ⁊ gn̄at̄ ex eo qō ab illo sāguine gn̄abat̄. Et caro qdē ex sanguine gn̄at̄ spisso, quē calitas ⁊ siccitas coagulāt. adeps xō ex eius aq̄sitate ⁊ vnctuositate gn̄at̄, quā friditas coagulat, iōq; ipsā calitas resoluit. Mēbra aūt q̄ ex spmate sūt creata, cū solōnē ꝯtinuitatis patiunt̄, certa cōtinuitate nō restaurant̄, nisi pauca ex eis, ⁊ in paucis hītudinib⁹, ⁊ in etate pueritie: sicut ossa, ⁊ rami venaꝝ pui: nō .n. magni, neq; arteriarum: cuʒ .n. aliq̄ eoꝝ ps seiūgit̄ nihil loco ei⁹ nascit̄. Et hec qdē sunt sicut ossa, ⁊ nerui. Illa xō q̄ ex sanguine sunt creata, renascunt̄ post pditionē suā ⁊ ꝯtinuāt̄ tali sb̄a, q̄lis sunt ipsa, sicut caro. Et illud qdē qō est creatū ex sanguine in q̄ adhuc virt⁹ existit spermatis, dū nōdū iter ipʒ ⁊ spma tp̄s itercesserit nisi puū: illud mēbrū qn̄ tollit̄, iteꝝ nasci pōt: sicut dentes in etate pueritie. Cū aūt sanguis ad aliā ꝯuersus fuerit ꝯplōnē, nō iteꝝ renascet̄. Et dicem⁹ ēt ꝙ mēbroꝝ sentiētiū mobiliū plerūq; motus ⁊ sensus sil̄ p̄ncipiū ē vn⁹ neru⁹: ⁊ plerūq; sepant̄: ⁊ erit p̄ncipiū cuiusq; virtutis neru⁹. Et ēt dicemus, ꝙ oīum interioꝝ q̄ pāniculis sunt iuoluta: pānicul⁹, ex vno pāniculoꝝ pectus: aut vētrē coopiētiū nascit̄. Sed eoꝝ q̄ in pectore sūt pāniculoꝝ origo sic diaphragmatis ⁊ venaꝝ ⁊ arteriaꝝ ⁊ pulmonis ē ex pāniculo iteriore q costas tegit. Et mēbroꝝ qdē ⁊ venaꝝ q̄ sunt in vētre pāniculi oriūt̄ ex siphac q interi⁹ vētris coopit musculos. Oia quoq; mēbra carnosa sunt, aut villosa sicut caro q̄ ē in musculis: aut villis carētia sicut epar. Et nullus qdē motus fit nisi p villos. Volūtari⁹ xō motus fit cā villoꝝ q sunt in musculis. Et nālis sicut motus mr̄icis ⁊ venaꝝ. Et cōpositus sicut motus trāsglutiēdi fit villis ꝓprijs p formā ex situ lōgitudinis ⁊ latitudinis ⁊ trāsuersiōis. Attractiōi xō sunt villi q in lōgitudinē ptēdunt̄, ⁊ expulsiōi villi q in latitudinez tēdūt: ꝯstringētes ⁊ retētorij, villi qui ex trāsuerso vadūt. Mēbroꝝ aūt q̄ vnā hn̄t tunicā[c] [sicut venaꝝ ⁊ vesice, tres villoꝝ spēs] adinuicē sunt texte. Et mēbroꝝ q̄ sūt duas hn̄tia tunicas villi q in latitudinē tēdunt sp in extrinseca existūt eoꝝ tunica, ⁊ alij duo in tunica eoꝝ intrinseca. Illi tn̄ q in lōgitudine ptēdunt̄ ad supficiē magis declināt intrinsecam: q talr̄ nō creati fuerūt nisi ne attrahēdi ⁊ expellendi villi simul existāt: imo meli⁹ est vt villi attrahēdi ⁊ retinēdi sint simul, nisi in intestinis: nō .n. multa indigēt retētiōe sed attractiōe ⁊ expulsione.
Et dicem⁹ ēt ꝙ mēbroꝝ neruosoꝝ corpa a sui sb̄a aliena ꝯtinētiū: alia sunt, q̄ vnā hn̄t tunicā ⁊ alia q̄ duas. Que āt duab⁹ ꝯsistūt tunicis, nō talr̄ creata fuerūt nisi pp̄ iuuamēta multa: quoꝝ vnū est, multa necessitas multe custodie fortitudinis sue corporeitatis ne findant̄ cā fortitudinis mot⁹ eius qō cōtinetur in eis sicut arterie. Scōm est multa necessitas multe custodie in re corporis, qō in eis est reconditum ne resoluat̄ ⁊ egrediat̄. Resolōnis xō timor ꝓuenit cā sue raritatis si vnā haberent tunicam. Et exitus timor est, iō ꝙ pp̄ hoc ēt ad scindēdenduʒ essent apta. ⁊ hoc qdē corpus qō in eis est recōditū, est sicut spūs ⁊ sanguis q in arterijs sunt recōditi: in quoꝝ custodia valde est studendū, ⁊ de qbus timet̄[d] [ne ꝓ nihilo recedāt] spūs qdē pp̄ resolutionē, ⁊ sanguis qdē pp̄ fissurā: ex hoc nāq; maximum timet̄ malū. Tertiū est qm̄ cū alicui mēbro fuerit necessariū, vt sit ipsius attractio ⁊ expulsio motu vehemēti, factū est vnicuiq; eaꝝ singlr̄ instrumentū sine pmixtiōe ⁊ hoc est sicut stomachus ⁊ intestina. Quartū est qm̄ cū voluntas fuerit vt vnaq̄q; mēbri tunica opationi q̄ est ei ꝓpria sit preparata: ⁊ vnaq̄q; duarū opationū acciderit pp̄ cōplexionē ab alterius opationis ꝯplōne diuersam, fuit melius inter eas diuidere: sicut stomachus in quo fuit volūtas, sentiēdi virtutē esse: qō qdē nō fit nisi i mēbro neruoso, ⁊ digerēdi, qō silr̄ nō fit nisi p mēbrū carnosum. Vnicuiq; igit̄ harū duarū reꝝ tunicaʒ posuerūt p se, tunicā neruosam virtuti sentiendi, ⁊ tunicā carnosam digōni, Et nā qdē intrinsecaʒ tunicā fecit neruosam ⁊ extrinsecā carnosaʒ: pōt nāq; digerētis opatio ad id ꝙ digerēdū est in potētia sine occursu ꝓuenire. sentiēs xō id qō sentitur nō pōt sentire nisi obuiādo ei, sensu vʒ tactus.
Et dicemus ēt ꝙ sunt q̄dā mēbra, quoꝝ ꝯplō sanguini est ꝓpinqua. nō ergo indiget sanguis in eoꝝ nutrimēto multotiēs ꝯuerti sicut carnis: quapp̄ in ea neq; foramina facta fuerūt neq; vētriculi in q̄b⁹ aliq̄ʒto tp̄e nutrimentū, qō ei digerit̄ immoret̄ ⁊ deinde caro ex eo nutriat̄: imo ilico cuʒ ei nutrimentum occurrit in ipsam ꝯuertit̄. Et sunt ex mēbris q̄dā quoꝝ ꝯplō a sanguinis ꝯplōne valde est remota: iōq; cuʒ necesse fuerit sanguinē ea nutrire, oportebit vt in silitudinē sb̄e eoꝝ multis cōuersionibus ordinatim ꝯuertat̄, sic os: quapp̄ in creatione aut vnū positū fuit foramen, qō eoruʒ nutrimentū tanto ꝯtineat tp̄e q̄ʒto illud in eius silitudinem ꝯuertat̄, sicut in osse cruris ⁊ adiutorij: aut foramina multa in ipsis diuisa, sicut in osse mādibule inferioris. Et mēbris qdē q̄ sic sunt, necesse est vt nutrimēto ampliori q̄ʒ eis tūc sit necesse repleātur: vt paulatim ⁊ paulatim ꝓcedāt illud in sui silitudinem ꝯuertēdo. Mēbra aūt fortia supfluitates suas ad membra debilia sibi vicina expellūt sicut cor ad ascellas: ⁊ cerebrū ad loca que sunt post auriculas ⁊ epar ad inguina.

¶ Sūme prime doctrine quinte ⁊ est sermo vniuersalis de ossibus ⁊ iuncturis. Cap. I.

Dicemus ꝙ ossiū q̄ sūt in corpore: alia sunt q̄ sunt sicut fundamētū qm̄ sup ea est corp⁹ fabricatū sicut spōdiles dorsi. Spōdiles nāq; ille corpis sunt fundamētū sup q̄s ipm fabricatū ē quēadmodū nauis sup lignū fabricat̄ qō in ea primū ponit̄. Et alia sunt q̄ sunt in corpe sicut clipeus ad tuēdū sicut os cranei. Et alia sunt q̄ sunt sicut arma[e] [qbus bellatores impediētes repellunt̄ sicut ossa q̄ vocant̄ simenia] ⁊ sunt ossa q̄ sunt sup spōdiles dorsi sicut spine. Et alia sunt qb⁹ iūcturaꝝ vacuitates replent̄: sicut ossa[f] [sisamina que inter ossa digitoꝝ existūt]. Et sunt alia q̄ sunt

ad corpora

a A. ⁊ mēbrorūʒ radicalium.

b A. ad illud.

c A. sicut sūt vene tres villoruʒ species.

d A. ne euanescant.

e A. qbus repellunt̄ bellatores occurrētes ⁊ nocentes sicut ossa q̄ vocant̄ alsenascen.

f A. semsamaīe, que existunt inter alselamiat.

ad corpora suspēdenda que suspensione indigēt sicut os, laude assimilatū qđ est musculi gutturis lingue ⁊ alioꝝ suspēsorium. Oia aūt ossa corpis sustētaculum sunt ⁊ erectio. Et ossa qdem que ad sustētandū tm̄ sunt: aut defendēdum ⁊ ad mēbra mouēda necīa non existūt, solida facta fuerūt. lz sint in eis vacuitates, ⁊ foramina pua: ⁊ pori qui fuerunt neceī in eis esse. Eoꝝ vo que ꝑpter motū etiaz necessaria fuerūt in q̄ztitate ɔcauitatis augmētuz factū fuit, ⁊ ipsoꝝ ɔcauitas in medio eoꝝ posita fuit ⁊ vna: ne corpus eius receptaculis nutrimēti paruis ⁊ sepatis indigeret qm̄ laxum inde fieret, imo durū factuz est eius corpus, ⁊ ipsius nutrimētum qđ est medulla in eius iteriore est aggregatū: iuuamētum igit̄ additionis ɔcauitatis intrinsece est vt sit [a] ⌈leue.⌋ Et iuuamētuz vnitatis ɔcauitatis intrinsece est vt sit corpus ipsius durius. Et duritiei sui corpis iuuamētū est, ne in hora fortissimoꝝ motuum rumpat̄. Et iuuamētū medulle que est in eo est vt nutriat ip̄m, sicut ante decl'auimus: ⁊ vt ip̄m semp [b] ⌈mollificet ne frangat̄ ideo q̄ motus ipsiz exiccat ⁊ vt sit vētrem habens ⁊ forte ⁊ solidum.⌋

Concauitas vo est minor cum firmitudo magis est necessaria. Et est maior cum plus necessaria est leuitas. Ossa autem [c] ⌈porosa facta fuerunt, sicci nutrimenti quod nominauimus causa:⌋ ⁊ propter additionez necessitatis: causa rei alicuius que necesse est vt in ea penetret sicut odor qui cum aere attrahitur in osse collatorio simili: ⁊ cerebri superfluitates que per ip̄m expellunt̄. Oia vo ossa vicina sunt [d] ⌈⁊ ɔiuncta⌋ neq̄z inter aliqđ os ⁊ os qđ ip̄m seqtur magnuz existit spatium. Inter aliqua tñ eoꝝ inuenit̄ spatium paruū [e] ⌈qđ cartilaginosa implēt laguabic aut cartilaginibus silia⌋ que ꝑpt̄ iuuamētum creata fuerūt ꝑpter qđ ⁊ cartilagines.

Et vbi qdem de iuuamēto illo nō est curādū iunctura iter ea [f] ⌈sine laguabicata⌋ facta fuit sicut in mādibula inferiori. Vicinitates vo que iter ossa existunt multis sunt modis. [g] ⌈Sunt. n. ossa quoꝝ vicinitas vicinitas iūcture est laxe. Et sunt alia q̄ꝝ vicinitas est vicinitas iuncture nō laxe neq̄z multū stricte: ⁊ sunt alia quoꝝ vicinitas iuncture multuz stricte, est vicinitas fixe aut almodrusi: aut mulsahac. Et iunctura qdē laxa est cuius vnū ossiū suoꝝ suis motibus facile pōt moueri ita q̄ os nō moueatur sicut est iunctura rasete cū aseid. Et iūctura dura nō valde stricta est illa cuius vnius ossiū motus per se nō est facilis, neq̄z est nisi qddā modicū sicut iunctura, que est iter rasetā ⁊ pectinē: aut iunctura q̄ iter duo ossa pectinis ē. Iūctura vo valde stricta est illa cuius nullū ossiuz vllo mō moueri pōt sicut iūctura thoracis. Et fixa qdē est cuius vnū ossium hz additamētum, ⁊ aliud hz foramen in quo figit̄ illud additamētum fixione in qua nō moueť sicut dentes in suis originibus: ⁊ almodrus qdē est⌋ cuius vnūq̄đq̄z ossium hz vacuitates ⁊ dētes sicut serra: ⁊ dētes vnius tal'r sunt ꝑparati q̄ alterius ossis vacuitates igrediuntur queadmodum erarij eris tabulas componūt: ⁊ hec quidem iunctura vocatur [h] ⌈seren seu adorē:⌋ sicut sunt iuncture ossium cranei. Et mulsach qdem alia est que in lōgitudine est ɔnexa sic iūctura q̄ est iter duo ossa [i] ⌈aseid:⌋ alia est que in latitudine ɔtinuat̄ sicut iūcture spōdiliū inferioꝝ ex spōdilibus dorsi. Eaꝝ. n. que superius sunt iūcture nō valde sunt [k] † ⌈ ⌋stricte.

De anatomia cranei. Cap. II.

Omnium qdem ossiū cranei iuuamentum est q̄ sunt vt clipeus cerebri ip̄m cooperientia ⁊ ab oib⁹ malis defendentia. Iuuamētum vo qđ multa creata fuerūt: ⁊ non fuit vnū tm̄ os, i duas partit̄ sūmas, quaꝝ vna ɔsiderať ꝟm res que sunt in cōparatione ipsius ossis, ⁊ alia ɔsiderať in cōparatione ei⁹ qđ ip̄m os [l] ⌈colligit.⌋ Prima vo sūma in duo diuidit̄ iuuamenta. vnū est q̄ si craneo impedimētū in vna sui parte euenerit fracture aut putrefactionis nō erit toti craneo cōis, queadmodū esset si vnum foret os. ꝟm est ne in partib⁹ vni⁹ ossis diuersitas in duritie ⁊ mollitie ⁊ raritate ⁊ spissitudine ⁊ subtilitate ⁊ grossitie habeat̄. Et hec qdē diuersitas est necīa ꝑpter intētionē quā in ꝑximo dicturi sum⁹. Sūme vo scđe iuuamēta sunt que per [m] ⌈adorem⌋ cōplent̄. quoꝝ q̄dam sūt, que sunt in cōparatione ipsi⁹ cerebri: [n] ⌈vapores eniz grossi qui ab eo resoluti egredi non valerēt, si esset vnum os egrediendi habent viā in adorē qua ab eo sepant̄, vt cerebrū pp̄ resolutionē mūdificet̄.⌋ Et aliud est in cōparatione ei⁹ qđ de villis neruoꝝ a cerebro egredit̄ q̄ per membra capitis vadūt, vt viam hēant. Et sūt alia duo iuuamēta cōia inter ossa, ⁊ iter alias duas res: vnū est in cōparatione venaꝝ ⁊ arteriaꝝ, que iterius igrediunt̄ in capite, vt viam hēant: ⁊ aliud est in cōparatione dure m̄ris spisse ⁊ grauis, vt alique eius partes cū adorē teneant̄, ⁊ a cerebro eleuent̄ ne ei grauamē inferāt. Et hui⁹ qdem nālis figura ossis est vt sit rotūdū pp̄ duas res ⁊ duo iuuamēta, vnuz est pp̄ cōpatione ad iteri⁹ figura nāq̄z rotūda ē maioris dimēsionis ea q̄z recte linee cōprehendūt figure: cū eaꝝ cōprehēsiones eq̄les fuerint: ⁊ aliđ est in cōparatione ad exteri⁹ qm̄ figura rotūda [o] ⌈ꝑpter impulsiones nō patit̄ queadmodū angulos hñtes patiunt̄.⌋ Et ip̄m qdē lz sit rotūdū in lōgitudine tñ factū est qm̄ origines neruoꝝ a cerebro in lōgitudinem sūt posite: ⁊ sic oz vt nō coangustet̄. Et duas hz eminētias ante ⁊ retro vt neruos defendat q descēdūt [p] ⌈ad frōtē ⁊ ad nuchā.⌋ Et hec qdez figura tres veras hz adorē, ⁊ duas hz mēdosas. Et in primis vna adorē fronti est cōicans arcualis hoc mō. C. ⁊ vocať coronalis. Et alia adheret adorem q̄ directe trāsiens in lōgitudinē diuidit caput i duo media, ⁊ p se ɔsiderata vocat̄ sagittalis, ⁊ in q̄ztuz est ɔtigua coronali: vocat̄ nerualis. Et h⁹ qdē figura arcui similat̄, in cui⁹ medio linea recta sicut ppēdicularis est recta, que est hoc mō. ∈ Et adorem tertia iter occiput ⁊ basim ipsi⁹ cōis existit, cui⁹ pūcto, cū ipsa sit ꝟm figurā anguli, extremitas sagittalis ɔtinuat̄, ⁊ vocat̄ adorē laude, eo q̄ laude lr̄e grece silis existat que est ita. < Cūq̄z duab⁹ adorem q̄s prius noiauimus ɔiūgit̄ figura talis ϴ< due vo adorē mendose ꝟm capitis lōgitudinē sunt ꝑtēse vtrinq̄z eqdistātes sagittali, que ꝑfūditate integra in ossib⁹ nō ꝑfundant̄. Et he due corticales vocaut̄. [q] † ⌈ ⌋ Nō nāles aūt capitis figure sunt tres: vna est vt anterior eminētia minuat̄: ⁊ ꝑpterea de adorem, amittatur adorem coronalis.

a A. leuius.

b A. humectet ne frāgatur seu comminuatur, iđ q̄ mot⁹ ipsum exiccat: ⁊ vt sit sicut solidū lz sit concauum.

c A. porosa spōgiosa facta sunt sic pp̄ rem nutrimēti predictaz.

d A. occurrentia sibi inuicem.

e A. qđ implent luhach cartilaginosū, aut cartilaginib⁹ silē.

f A. sine luhach

g A. Sunt eniz ex eis, que vicinantur vicinitate iuncture firme seles. idest faciliter flexibilis vel mobilis, ⁊ ex eis sūt, que vicinantur vicinitate iuncture difficilis mot⁹, nō stricte, vel nō firme. Et ex eis sunt, que vicinantur vicinitate iuncture fortis seu stricte. i. firme, que nominat̄ merchuzan ⁊ mederuzan et melsach. ⁊ iunctura quidē fortis seles. idest faciliter flexibilis vel faciliter mobilis est illa, cuius vnum duorum ossiuz suis motibus facile moueri pōt absq̄z hoc, q̄ moueatur cuz eo os aliud: sicut iunctura rasete manus cum brachio seu adiutorio. Et iunctura quidem difficilis motus non stricta vel non firma est illa, cuius motus vnius ossiuz de per se est difficilis, ⁊ pauce quantitatis: sicut iunctura que est inter pectinem manus, ⁊ rasetam, aut iunctura que est inter duo ossa pectinis manus. iunctura vero stricta vel firma valde est illa, cuius nullum ossium vllo modo moueri potest: sicut iunctura thoracis. stricta vero, que nominatur merchuzan est illa, cuius vnum ossium habet additamentum ⁊ aliud os habet foramen in quo figitur illud additamentum fixione in qua non mouetur sicut dentes in suis originibus. Medaruzan vero est illa.

h A. senan ⁊ derezan.

i A. alsahad.

k † A. firme vel.

l A. circuit.

m A. suū seu derezi. i. p cōmissurā. ⁊ sic vbiq̄z legat̄ p adorē.

n A. vt vapores grossi prohibiti a penetratiōe in ip̄m os pp̄ eius grossitiē hēant viā ⁊ trāsitū per sepōnē q̄ est i cōmissura vt cerebrū mundificet̄ cum resol'one.

o A. ab eis q̄ ei occurrūt nō patit̄, quemadmodū additamēta hñtes patiunt̄.

p A. ab vtrisq̄z laterib⁹ seu ꝑtib⁹.

q † A. ⁊ quum cōtinuant̄ cum cōmissuris veris efficiūt figuram isto modo ϴ< ⁊ hec figura ē capitis nālis cōpletaꝝ cōmissurarum.

Et alia est vt posterior minuat̃ eminẽtia, ⁊ ad hoc de adorẽ pdat̃ adorez laude. Et tertia est vt vtreqz pdant̃ eminẽtie, ⁊ fiet caput vt sphera, longitudinẽ ⁊ latitudinẽ hñs eq̃les: de hac qdem figura sũmus medicoꝝ Gal'. dixit ꝙ ppterea ꝙ dimẽsiones in ea sunt eq̃les, oportuit fm eq̃litatẽ vt dimẽsiones ado rem eẽnt eq̃les: sz diuisiões adorẽ in pmis erãt tres in lõgitudie, ⁊ due i latitudie. Erit itaqz in hac, ado rẽ vna in lõgitudine, ⁊ silr adorẽ vna in latitudine.
Et erit adorẽ qdẽ latitudinalis in medio latitudi/nis ab aure ad aurẽ sicut lõgitudinalis adorem in medio lõgitudinis: dixit ẽt sũmus medicoꝝ Gal'. i/pole est caput aliã figurã quartã non nãlem hře. s. ita vt sit lõgitudo minor latitudine: nisi de ventricu lis cerebri, aut de ipsius corpe aliqd minueret̃: qd̃ qdẽ vite est ꝯ̃riuz ⁊ ꝯpõnis phibens bonitatẽ. Et hic qdem primi medicoꝝ Hip. dicta ꝯcessit, qui di xit capitis figuras quatuor tantum existere.

De anatomia eius qd̃ est sub craneo. Cap. III.

CApud post hoc qnqz hz ossa, quo/ruz q̃tuor sunt vt parietes. ⁊ vnũ est sicut bas. hi ãt parietes [a] ⌈ cũ craneo facti sunt duriores ⌋ eo ꝙ casus ⁊ pcussiões ad eos fm plm tẽdũt, ⁊ qr ne/cesse fuit vt craneũ ⁊ sinciput eẽt rarũ, factũ est meditulliũ silr rarũ pp duas res: vna est vt vapores in/de egrediant̃ q resoluunt̃. Et altera ne grauamẽ cerebro iferat. Et de parietibus qdẽ posterior du rior fact⁹ est, eo qd̃ a sensus custodia est remotus.
Paries pmus est os frõtis cuius supior terminus est adorẽ coronalis: ⁊ iferior adorẽ, que ab vna ex/tremitate coronalis pueniẽs trãsit sup oculos apd̃ supcilia, ⁊ ꝯtinuat̃ ei⁹ finis alij extremitati corona/lis. Alij v̾o duo parietes q a dextra sũt ⁊ a sinistra, sunt ossa in qb⁹ sunt aures ⁊ vocant̃ petrosa ppter sui duritiẽ: quoꝝ vnũqdq̃z terminat̃ supius ad ado rẽ corticalẽ: ⁊ iferius ad adorẽ que puenit a [b] ⌈ su/mitate ⌋ adorẽ laude, ⁊ ptendit̃ vsqz ad coronalẽ ⁊ ab anteriori ps coronalis, ⁊ posteriori ps adorem laude. Quartũ v̾o parietẽ terminat supius adorẽ laude ⁊ iferi⁹ adorẽ, que est cõis iter caput ⁊ [c] ⌈ pa/xillum ⌋ ⁊ ꝯiungit̃ inter duo extrema laude. Basis aũt cerebri est os qd̃ oĩa alia sustinet ossa ⁊ vocat̃ basilare: qd̃ qdẽ duꝝ pp duo iuuamẽta fuit creatũ: vnũ est, ꝙ durities ad portãdum iuuat. Et aliud, ꝙ durũ minus suscipit putrefactionẽ supfluitatũ: ⁊ h̃ qdẽ os sub supfluitatib⁹ q̃ sup ipm sp descẽdũt posi tũ est: ĩoqz fuit meli⁹ ipz eẽ duꝝ. In vnaq̃qz pterea duoꝝ tẽpoꝝ pte sunt duo ossa dura, q̃ coopiunt ner uum q trãsit in tpe: quoꝝ situs est fm lõgitudinem tpis ex trãsuerso, ⁊ vocant̃ h̃ duo ossa [d] ⌈ paris. ⌋

De anatomia ossiũ mãdibulaꝝ ⁊ auriũ. Ca. IIII.

OSsium qdem mandibule ⁊ tpis nũm decl'abim⁹, adorez mãdibule declarãdo. Et dicemus ꝙ su periorẽ mãdibulã terminat supi⁹ ado rem cõis inter eã ⁊ frõtem trãsiens sub supcilijs a tpe ad tps. Et iferius terminãt eã den/tium origines. ⁊ a duab⁹ partib⁹ adorem que a pte auris venit cõis inter eã ⁊ os basilare qd̃ est [e] ⌈ re/tro post dentes. ⌋ Deinde alia extremitas que est ei⁹ finis [f] ⌈ vz qr errãdo ad domesticũ laude parũ/per declinat ⌋ ⁊ est adorẽ que diuidit iter hec ⁊ ado rem quã noiauimus, que est illa que in lõgitudine sup palatũ secat. Isti qdẽ eius sunt termini. Ado/rem v̾o terminos eius ingrediẽtiuz, q̃dã est que se/cat in lõgitudie qd̃ in palato est supmũ: ⁊ alia ado/rem est, que icipit inter duo supcilia ⁊ vadit ad op/positum que est iter duos dentes duales, ⁊ est ado/rem que in pncipio icipit huius adorẽ, ⁊ descẽden do declinat ab ea ad oppõnem, que est iter quadru plum ⁊ caninũ a dextra ⁊ [g] ⌈ ⌋ alia qualis illa a sinistra. Et ex his qdẽ tribus adorẽ. s. media ⁊ duab⁹ extremis ⁊ inter oppõnes originũ dẽtium predictoꝝ fiunt duo ossa triãgula. Sed triangu/loꝝ bases nõ sunt apud dẽtiũ origines [h] ⌈ sz añ hec fit in medio ⌋ adorẽ secans circa basim nariuz. tres eni adorẽ hanc secãtem in locis pdictis transeũt, ⁊ fiunt sub duob⁹ triãgulis duo ossa: quoꝝ ambo ho rum triãguloꝝ ⁊ origines dẽtium ꝯtinent bases ⁊ duas ptes adorẽ extremaꝝ: ⁊ vnũ os sepat ab alio illud qd̃ de media adorẽ descendit. In vnoquoqz ergo illoꝝ duoꝝ ossiuz sunt duo anguli recti apud hanc adorẽ secãtem ⁊ acutus eius apud duos ca/ninos: ⁊ [i] ⌈ expansus ⌋ eius apud nares. Et de ado/rem mãdibule supioris est adorẽ quedã que descẽ/dit ab adorẽ cõi supiori ⁊ ad partẽ dirigit̃ oculi: ⁊ cum puenit ad orbitã in tres separat̃ ramos: quoꝝ vnus pgredit̃ sub adorẽ que cum frõte est cõis, ⁊ sup oculi orbitam donec supcilio ꝯtinuet̃. Et alia adorẽ est sub ea, ⁊ silr ꝯtinuat̃ preter ꝙ orbitã non ingredit̃. Et alia adorem tertia silr ꝯtinuat̃ postq̃z orbitaz ingredit̃. Et qcqd de illis iferius existit in cõparatione adorez que est sub supcilijs lõgius est loco q̃z illud qd̃ supius tangit: os v̾o qd̃ adorẽ pri/ma triuz sepat est maius. Et post illud qd̃ separat scd̃a. Nasi aũt iuuamenta manifesta sunt que sunt tria. vnũ est qm̃ cum foramine qd̃ est in eo in odo/ratione iuuat donec plus aeris in eo ꝯtineat̃, ⁊ ẽt tẽperet̃ prius q̃z in cerebrũ penetret. lz enim pluri/mũ aeris qui attrahit̃ ad pulmonẽ vadat: magna tñ eius pars ad cerebrũ etiam tẽdit. Et cuz aeris etiã attractione, cuz qs odorare vult mult⁹ in vno loco aer coram instr̃o odorat⁹ adiungit̃: vt fit ap/prehẽsio plus, ⁊ copiosior. In vno igit̃ iuuamen to sunt hec tria iuuamẽta. Scd̃m aũt est qd̃ ad li/teras iuuat distinguẽdas: ⁊ vt eaꝝ exitus sit facilis in incisione: ⁊ ne totus aer apud locũ cui lr̃aꝝ acci dit incisio cõprimat̃: sed fm mẽsuram. Et hec duo iuuamẽta in vno ꝯsistunt iuuamẽto. Et tantuz est qd̃ facit nasus in mẽsuratione aeris haꝝ lr̃aꝝ quã tum illud qd̃ facit foramẽ pforatũ absolute post fi/stulam qd̃ nihil obturat. Tertiũ v̾o est vt supflui/tates a cerebro egrediẽtes, tegumentũ ⁊ defensio/nem a visibus habeãt, ⁊ etiam est instrumẽtum iu/uatiuũ ad ipsas excutiendas cũ exsufflatione. Et ossium qdem nasi cõpositio ex duob⁹ est ossibus ad modũ duoꝝ trianguloꝝ: quoꝝ duo anguli supius ꝯcurrũt, ⁊ bases apud vnũ angulũ se ꝯtingũt et in duos separant̃ angulos. Et vnumqdq̃z duoꝝ ossiũ vnicuiqz duaꝝ adorez superponit̃ extremaꝝ quas noiauimus. ⁊ super duas eoꝝ inferiores extremi/tates sunt due cartilagines molles. ⁊ inter eas fm longitudinẽ adorem, medialis est cartilago: cuius supior pars inferiore est durior que tota alijs dua/bus cartilaginibus durior existit. huius v̾o medie cartilaginis iuuamẽtũ est vt nasus in duas partia/tur nares. ideo vt cum a cerebro supfluitas descen/dit fm plurimũ ad vnam eaꝝ declinet ⁊ non totaz attrahẽdi aerem viam obturet: que cerebro aerem defert: qui qd̃ ibi de spiritu existit euentat. Duaꝝ v̾o cartilaginũ extremaꝝ iuuamentũ tres res exi/stunt, vna est iuuamentũ oĩbus cartilaginibus que sup oẽs ossiuz existũt extremitates, cõe: qd̃ iam exe cuti sumus. ⁊ scd̃a est vt expãdant̃ ⁊ dilatent̃. si ne/cesse fuerit aerez supflue attrahere, aut expellere: ⁊

a A. cuz eo facti sũt duriores q̃z sinciput seu ps supior capitis.

b A. ab extremi tate.

c A. ⁊ basilare.

d A. paris.

e A. post dentes maxillares.

f A. vz qr decli/nat ad prẽ lau/de domesticam parumper.

g ⌈ A. cõmissura

h A. sed añ illã in latitudine po nitur.

i A. obtusus.

a A cū ipetuosa narium exsufflatiõe cū tremore ipsarum iuuet.

tertia est vt ad vaporem excutiendū [a] ſcuȝ suo motu ⁊ quassatione ⁊ tremore iuuet cū exsufflauerit.⌋ Et duo qdē narium ossa facta fuerūt minuta ⁊ leuia: qm̄ leuitas magis est hic necīa q̄ȝ firmitudo, ⁊ precipue q2 a mēbroꝝ ꝯtinuitate sūt separata, que nocumēta sunt recipiētia, ⁊ sunt posita cū custodia sensus. Ossium ꝟo mādibule inferioris forma, ⁊ iuuamētū scita sunt. Ex duobus nāq; ꝯsistit ossib⁹, que stricta sub mēto ꝯnectit iūctura. Et in summitate cuiusq; duoꝝ alioꝝ extremoꝝ eoꝝ secando facta est seratura curua: que cum additamēto ei igeniose preparato cōponitur: qđ ex osse nascit̄ qđ ad eaȝ peruenit quaꝝ vnaqueq; ligamentis fuit ligata.

De anatomia dentium. Cap.V.

b A.nuagec.

Dentes qdem sunt.xxxij.estñ cū ꝯtingit quosdā hoīes nō hr̄e [b] ⌊neguegidi⌋ qui sūt q̄tuor extremi: ⁊ tūc nō erūt nisi.xxviij. Eoꝝ ꝟo duo sunt duales: ⁊ duo q̄drupli supi⁹: ⁊ totidē inferius ad incidēdū: ⁊ duo canini supius: ⁊ duo iferius ad frāgēdum: ⁊ molares ad molēdū ab vtraq; supiores ⁊ inferiores quatuor, aut qnq;. Et hui⁹ totius sūma est aut.xxxij.aut.xxviij.q̄tuor duales, ⁊ q̄tuor quadrupli, ⁊ q̄tuor canini, ⁊ octo molares ⁊ q̄tuor [c] ſneguegid. Et neguegid⌋ qdē fꝫ plurimum nascunt̄ in medio tp̄is augmēti. Et hoc quidē est post spmatis emissionē [d] ſ⁊ ante⌋ ꝯsistentiam: qm̄ ꝯsistētia est circa.xxx.annos: iōq; dentes isti, dētes [e] ſsensus⌋ vocant̄. Et dentes ēt hn̄t radices ⁊ capita acuta que in foraminibus figuntur ossiuȝ duaꝝ mādibulaꝝ in qbus ꝯsistunt. Et super marginē cuiusq; foramis additamēta [f] ſmagnū⌋ rotūdum orit̄, qđ dētem circūdat ⁊ stringit vbi ei⁹ fortia sunt ligamēta. Unusqsq; ꝟo dētiuȝ p̄ter molares vnū habet caput. Sed molarium in inferiori mādibula fixoꝝ quisq; ad minus duo hꝫ capita: ⁊ est etiā cum hꝫ plura, ⁊ p̄cipue neguegidi, qui tria hn̄t capita. Sed fixoꝝ in mandibula supiori quisq; ad minus tria hēt capita, ⁊ fortasse plura, ⁊ ꝓprie neguegidi qui [g] ſplura⌋ hn̄t capita. Capita ꝟo molariū multa facta sunt, qm̄ sūt magni: ⁊ qm̄ eoꝝ opatio est maior. Et supioribus qdem additamēta sunt, eo q sunt suspensa: ⁊ q grauitas facit eos ad oppositionē partis suoꝝ capituȝ declinare. Inferioꝝ ꝟo pōderositas ifixioni eoꝝ nō existit ꝯ̄ria. Nullum p̄terea ossiuȝ vllo mō sentit preter dētes. Gal̄.enim dixit q experimentum nobis demr̄auit eos sensum habere, de quo natura sollicita fuit: et fecit ipm̄ cuȝ virtute que a cerebro ꝓuenit: idcirco vt ipsi etiam inter calidum ⁊ frigidum discernant.

c A.nuaged et nuager.

d A.vsq; ad.

e A.albalm.

f A.ossuosum.

g A.quatuor.

De iuuamento dorsi. Cap.VI.

Dorsum ꝓpter quatuor iuuamēta fuit creatū. Unū est vt sit nuche semita que in permanētia aīalis est necīa propter illud qđ in suo loco de nuche iuuamēto clare narrabimus. Nunc aūt sūmam aggregatā de eo referem⁹. Et hoc est q si nerui oēs a cerebro nascerent̄, esset necīuȝ caput multo maius esse q̄ȝ sit, ⁊ sic grauaret supra totū corpus. Neruo quoq; esset necīuȝ grāde ptransire spatium ⁊ lōgum donec ad extremoꝝ finem ꝑueniret: ⁊ esset nocumētis expositū ⁊ [h] ſad incidēduȝ.⌋ ⁊ eius qdē lōgitudo ipsius debilitaret fortitudinē ad attrahendū mēbra grauia ad ipsoꝝ p̄ncipia. Ideoq; deus cuius nomē sit bn̄dictū misericorditer egit faciens partē cerebri que est nucha ad inferiora corpis incedere: sicut canales a fonte, quatenus ex ea neruoꝝ diuisiones a duobus suis

h A.incisioni.

lateribus ⁊ eius extremo fm̄ eius oppōnem ⁊ vicinitatē [i] ſcū mēbris⌋ egrediant̄. postea factum est dorsum semita eius ⁊ custodia. Et fm̄ qdē est qm̄ dorsuȝ est custodia ⁊ clipeus mēbroꝝ nobiliū que sunt posita corā ipso. Ideoq; in creatione facte fuerunt ei ⁊ spine ⁊ [k] ſsimenia⌋. Et tertiū, qđ dorsuȝ creatū fuit vt sit alioꝝ ossium p̄ncipiū: sicut lignum qđ in exordio nauis p̄mo ponit̄ cui alia ligna infigunt̄ scđo, ⁊ annectunt̄. Ideoq; dorsum duꝝ creatum fuit. Et quartū est vt possit hō stare: [l] † ſ ⌋ ⁊ ad multas se mouere ptes. Ideoq; dorsuȝ de spōdilib⁹ ordinatis factū est nō de osse vnū neq; de ossib⁹ magnis. Iuncture quoq; iter spōdiles, facte sunt nō laxe: qm̄ standi potentiam debilitarent: neq; valde stricte: qm̄ prohiberent inclinare.

i A.ad mēbra.

k A.senasen.

l † A. erecte ⁊ firmiter.

De anatomia spondilium. Cap.VII.

Spondilis est os in cuius medio est foramē per qđ nucha trāsit. Et est cū spōdilis quatuor hꝫ additamēta, a dextera, ⁊ a sinistra, ⁊ a duobus laterib⁹ foramiuis. Et ea qdē que sursum tēdūt sursum aspiciētia dicunt̄. Et que sūt iferius tēdētia iferius aspicientia ⁊ iuersa. Et est ēt cū additamēta sūt sex, q̄tuor ab vna p̄te ⁊ duo ab alia. Et est cū sunt octo. In his ꝟo additamētis existit iuuamētū, vt ꝑ ea ꝯtinuitas que est inter spōdiles ꝯtinuitate iūcturali ordinet̄ cū ꝯcauitatib⁹ in qbusdā eaꝝ, ⁊ capitib⁹ bucellis sīlibus in qbusdā. Sunt p̄terea ex spōdilib⁹ que alia hn̄t additamēta nō ꝓpter hoc iuuamētū: sꝫ ꝑꝑ defensionē ⁊ clipeū ⁊ repulsionē eius qđ ꝑcutit ⁊ sup ea texant̄ [m] ſhoꝝ additamētoꝝ⌋ ligamēta. Et [n] † ſ ⌋ sunt ossa ampla ⁊ dura fm̄ spōdiliū lōgitudinē posita. Que aūt ex eis retro posita fuerūt spine vocant̄ ⁊ simenia. Et q̄ ex eis a dextris ⁊ a sinistris sūt posita vocant̄ ale. Ipsa ꝟo sunt ad defendēdū illud, qđ in lōgitudine corpis ex neruis ⁊ venis ⁊ musculis ꝓfūdius q̄ȝ ipsa igredit̄. Et q̄dā ex alis que ad p̄tē costaꝝ tēdūt: aliud ꝓpriū hn̄t iuuamētū. Qđ qdeȝ est vt in eis creent̄ vacuitates qbus capita costaꝝ gibbosa mirabilr̄ ligent̄. In vnaquaq; .n. ala ex eis sunt due vacuitates: ⁊ i vnaquaq; costa sunt duo additamēta gibbosa. Sunt preterea ex alis que duo hn̄t capita: ⁊ ale duplici similant̄. Et hoc qdē in spōdibilib⁹ existit colli cui⁹ iuuamētū nūc noiabimus. Spōdiles quoq; p̄ter foramē mediū, alia hn̄t foramia: ꝑꝑ illud qđ ab eis egreditur de neruis, ⁊ q in eis igreditur de venis. Quedā aūt illoꝝ foraminū sunt q̄ cōplent̄ i [o] ſvna vni⁹ spōdilis eminētia:⌋ ⁊ sūt q̄dā eoꝝ q̄ cōplent̄ iter duas spōdiles [p] ſcōiter.⌋ Et locus eaꝝ est cōis termin⁹ q iter eas existit. Et plerunq; est cū istud a duab⁹ p̄tib⁹.s.supi⁹ ⁊ iferius existit. Et plerūq; est in vna p̄te. Et est ēt cū in vnaq̄q; spōdili est semicirculus. [q] † ſ ⌋ Et est cū in vna eaꝝ est maior ⁊ in altera minor. Et hec qdē foramia a duob⁹ laterib⁹ spōdilis posita fuerūt ⁊ nō retro, ꝑꝑ defensionis defectū illic ei⁹ qđ egredit̄, ⁊ qđ ingredit̄, ⁊ q2 ꝑcussiōib⁹ eēt expositū. Neq; fuerūt posita anteri⁹: q2 in locis eēnt ad q̄ corp⁹ sua nāli pōderositate, ⁊ suis ēt volūtarijs motib⁹ declinat. [r] ſiōq; mot⁹ debilitarent̄. Et nō fuit pol̄e vt essent stricti ligamēti: vt anteri⁹ egrederent̄, ⁊ postea retro redirent fuit ipol̄e: qm̄ declinatio ēt esset sup neruoꝝ egressiōes que eis faceret coangustationē ⁊ nocumētū. His aūt additamētis q̄ pro defensione existūt supposita fuerūt ligamēta ⁊ nerui: ⁊ leuia facta fuerunt ⁊ lubrica⌋ ne tactu carni inferāt nocumētū. Addita/

m ——A

n † A.ipsa qdē additamenta.

o A.corpe vnius spondilis.

p A.cum cōicantia inter eos.

q † A.cōpletus.

r A.⁊ tūc qdem ipsi debilitarēt. ⁊ nō eēt pol̄e vt eēnt fortiter ligati cū ligamentis, ⁊ cū ligatura facta cū albacab, ⁊ tūc eēt ēt ꝺclinatio supra exitū illoꝝ neruorū coarctans eos ⁊ debilitās eos. His āt additamētis, que pro ꝺfensiōe existūt superposita fuerūt ligamēta ⁊ albacab, ⁊ currunt sup ea hūiditates vt sint lenia ⁊ flexibilia.

mentorum quoq; coniuncturalium de nã, est hoc. Sunt.n.adinuicē fortiter ligata [a] [ligamēto vehemēti vndiq; verūtñ ligatura] anterius est plus stricta, & posterius plus laxa: qm̄ anterius curuari et ɔflecti, est magis nec̃iuz [b] [q̃z posterius flecti & curuari.] Et ꝓpterea ꝙ ligamēta q̄ sunt posterius, facta fuerūt laxa, ipleta fuerūt spatia [c] [q̄ ibi ꝓculdubio fiūt humorib⁹ viscosis.] Spōdiliuz aūt dorsi q̄dā sunt que valde bñ ligant̃ cū [d] [athachib] ac si eēnt vnū os creatū ad fixionē & qetē: & q̄dā sūt que sunt laxa ac si eēnt ossa multa creata ꝓpter motuz.

¶ De iuuamīto colli & anatomia ossiū ei⁹. Ca.VIII.

Collum fuit creatū ꝓpt̃ tracheaz arteriā. Et trachea qdez arteria fuit creata ꝓpt̃ illud qȝ narrabimus de creationis ei⁹ iuuamentis in suo loco. Et ꝓpterea ꝙ spondiles colli [e] [ad sūmū supiores sunt delate sup eas: q̄ sunt dorsi & sūt sub eis, oportuit vt fuissent minores.] Qȝ eniz defert̃ deferēte leuius esse opȝ cū placuerit vt motus qdē sint ƀm sapiētie ordinē. Et qm̄ necesse fuit initiū nuche grossius eē & maius. [f] [sicut ɔcauitatuz ƥncipiū eo ꝙ illud qȝ ex diuisione neruoꝝ supme parti est ꝓpriū est plus eo qȝ est ꝓprium ei qȝ est iferius] oportuit in spōdilib⁹ colli foramina magna fore. Et qꝛ paruitas & foramis amplitudo eaꝝ attenuauerūt corpa, oportuit firmitudinis itētionē ibi affuisse qua illud qȝ due res q̃s narrabimus debilitauerūt emēdaret̃. Oportuit igit̃ eas oibus alijs spōdilib⁹ duriores creari. Et qꝛ cuiusq; spōdilis eaꝝ corpus fuit subtile, creata fuerūt eoꝝ simenia parua. Magna.n.si creata forent, spondiles eēnt exposite rupture & nocumētis [g] [eo ꝙ eaꝝ simenijs res occurrerunt fortes.] & qꝛ eaꝝ simenia fuerūt pua facte fuerūt ale eaꝝ magne, duo duplicia habentes capita. & qm̄ mot⁹ magis fuit nec̃ius [h] [q̃z fixio eo ꝙ ipse nō mlt̃a fuerūt ossa quēadmodū ille que sunt iferius: laxe facte fuerūt] spōdiliuz eaꝝ iuncture cōpatione iuncturaꝝ eaꝝ que sunt iferi⁹. Et qm̄ q̃ztū defuit eis ex firmitudine ꝓpt̃ laxitatem: tantūdē recupat̃ aut plus eo ex pte ei⁹ qȝ eas circūdat, & sup eas gradit̃ de neruis & musculis et venis. ideo nō fuit nec̃ia multa firmitudo in iuncturis. Et qꝛ nō fuit nec̃ium multū firmare iūcturas, & sufficit eis mēsura [i] [que ex ea attributa eis, fuit] ideo eaꝝ additamēta ɔiūctionalia sursuz aspicientia, & iferius nō fuerunt creata magna, & multe latitudinis: quēadmodū illa q̄ fiūt sub collo. Uerūtñ eaꝝ bases posite sunt lōgiores, & eaꝝ ligamēta laxiora. Et neruoꝝ egressiōes in eis posite fuerunt cōes sicut dixim⁹: qm̄ nō fuit poẞe vt i vnaq̃q; illaꝝ spōdiliū eo ꝙ sit subtilis & pua, & foramē p qȝ trāsit nucha ampliū eēt: esset foramē ꝓpriū nisi in illis. q̃s decl̃abimus: & q̃ꝝ demr̃abim⁹ dispōnes. Nūc aūt dicemus ꝙ spondiles colli septē sunt nūo. Hec nāq; mēsura in lōgitudine & nūo fuit eq̃lis: & queq; eaꝝ oia.xj.p̄dicta hȝ additamēta, p̄ter ƥmā.s.simenia, & duas alas, & q̃tuor additamēta ɔiūctionalia sursuz aspiciētia: & q̃tuor iferius aspiciētia. Et vnaqueq; ala duos hȝ ramos. Et circulus egressionis nerui iter oēs duas spōdiles diuidit̃ in duo media. Prima aūt spondilis & scd̃a q̃sdā hñt ꝓꝑetates q̃s nō hñt alie. In ƥmis ẜo est tibi sciēdū ꝙ mot⁹ capitis a dextris, & a sinistris fit iūctura que est iter caput & spōdilē ƥmā. Et ipsius mot⁹ anterius & posterius fit iunctura q̄ est iter illā & spōdilem scd̃am. Est igit̃ nobis de iūctura ƥma in ƥmis loquēdū. Dicemus igit̃ [k] [ꝙ sup laboriosam ptem spōdilis prime a duabus partibus] que sunt supius, create fuerūt due vacuitates in q̃s duo ossis capitis additamēta igrediunt̃. Et cum vnū eoꝝ eleuat̃, & alteꝝ deprimit̃, declinat caput ad deꝑssum: & qȝ in hac spōdili alia sit iunctura impoẞe fuit. Ibi igit̃ alia facta fuit spondilis per se, que est scd̃a ex qua creator a parte eius anteriore, que est ad interiora additamētum lōgum durū oriri fecit qȝ ꝑtransit & ingreditur foramen prime corā nucha foramine iter eas cōmuni. s. foramine qȝ a posterioribus ad anteriora est longius q̃z a dextra & sinistra: qm̄ inter posterius & anterius sunt duo igredientia que maiorem occupāt locum q̃z vnuz ex igredientib⁹ occuparet. Latitudo aūt mensurat̃ ƀm vnuz [l] † [ ] ingrediēs qȝ est maius. Et hoc qdem additamētū vocat̃ dēs [m] [a quo qdē occupata fuit nucha ligamētis fortibus] quatenus dentis extremitas a nuche extremitate separet̃: ne dens suo motu nuchaz ꝑcutiat, & ei coangustationē faciat. deinde additamentū hoc a spondili ƥma eleuat̃, & vacuitatē que est in capitis osse ingredit̃, qȝ vacuitas que in osse existit capitis anterius & posterius circundat. Et hic qdem dens nō ad anterius fuit factus, nisi ꝓpt̃ duo iuuamēta: quoꝝ vnū est vt sit amplius custoditum. & alteꝝ vt latus spōdilis qȝ est magis subtile sit interius & nō exterius. Et ƥme qdem spōdilis ꝓprietas est ne simenia hēat: ideo ne ei inferat grauamen. & ne ꝓpter ipsam nocumentis sit exposita. Additamentū nāq; qȝ repellit [n] [inq̃ztum] est fortius, ipmmet fracturā & nocumētū afferet ei qȝ est debilius: & ēt ne musculos & neruos multos qui in eius circuitu sunt positi ledat. Et qꝛ etiā paꝝ idigemus hic spinis custodientib⁹: Hec.n.spōdilis est quasi submersa & sepulta custodijs scd̃e que ipsam a nocumētis custodiunt: & ꝓpter has qdē intētiones [o] [nō ꝓprie ei facte fuerūt ale. Neruoꝝ enim] & musculoꝝ plures i duob⁹ eius laterib⁹ positione [p] [spissa] positi sunt ꝓpterea ꝙ principio sunt propinqua. Ideoq; ale locū non habuerūt ibi. Amplius ex ꝓprietatibus huius existit spōdilis ꝙ nerui ab ea nō per duo ei⁹ egrediunt̃ latera: [q] [neq; p vnū foramē cōe:] sed p duo foramina que in ea posterius ad ptem tendūt supiorem. Si eniz eius neruoꝝ egressiones essent vbi duo capitis additamenta [r] [orificijs iungunt̃ suis:] & vbi mot⁹ eoꝝ sunt vehemētes, vehemēti impedimēto caput ipediret̃. Simil̃r quoq; si essent [s] [vbi scd̃a deglutit sua duo additamēta que igrediunt̃ in ipsa ex suis duobus additamētis que sup eam incedūt: & vbi iter eam & inter scd̃am iunctura fit laxa que anterius mouet & posterius] neq; fuit ɔueniens vt anterius & posterius egrederet̃ ꝓpter causas quas in declaratione cause aliaꝝ spōdiliuz demōstrauimus: neq; a duobus lateribus ꝓpter ossis ibi existentis subtilitatē causa dentis: quapropter fuit necesse vt paruz sub iunctura capitis esset posterius [t] [a duabus partibus.] scilȝ in medio eius qȝ est inter id quod est posterius & latus. Oportuit igitur vt duo foramina essent parua. quapropter necesse fuit neruos [v] [fuisse paruos.] quia ẜo in spōdili secunda impossibile fuit neruorum egressiones superius fuisse: sicut fuit possibile in hac. eo ꝙ si in ea essent neruorum suoꝝ egressiones sicut in prima: timeretur ne cōquassarentur, & rūperentur motu prime spondilis sup eam cū caput anterius, aut posterius mouetur. Neq; etiam fuit possibile vt anterius egrederentur: & posterius propter illud quod diximus. Nec fuit poẞe vt a duobus egrederet̃ lateribus:

a A.cū alhacab & ligamīto ab oibus laterib⁹: verūtñ ligatura eoꝝ cū alhacab.

b A.q̃z ad latera flecti, & ad posterius curuari.

c A.q̄ illic ꝓculdubio cadūt, lȝ sint pua, humiditatib⁹ viscosis

d A.alhacab.

e A.& oēs spōdiles supiores sūt delati & deportati sup eos, q sūt sub ipsis i dorso oportuit vt sint minores.

f A. sicut principiū flumis, qm̄ illud qȝ est propriū parti supiori rei diuise in neruos seu rei ex q̄ diuidunt̃ & profluunt nerui plus est seu maius est q̃z illȝ qȝ est ꝓpriuz parti inferiori.

g A.quū res fortes seu dure occurrerēt simēijs ipaꝝ spōdiliuz.

h A.quum delatio ipsoꝝ ad ossa plima nō sit sicut delatio eoꝝ q̄ sunt sub ipsis ꝓpter illud laxe facte fuerunt.

i A.nec̃ia p eo qȝ operatur.

k A.ꝙ sup duas ptes aspiciētes in sursuz spōdilis ƥme a duab⁹ partibus, vel a duob⁹ laterib⁹. Alia lr̃a. Dicemus igit̃ ꝙ sup duo additamīta aspiciētia i sursum.

l † A.istis abobus.

m A. & ab ipso sepat̃ nucha cū ligamētis fortibus. Alia litera. vocat̃ dens: & iter ipȝ & nuchā mediāt ligamēta fortia.

n A. id quod est

o A.nō facte fuerūt ei ale duplices, & ꝓꝑe quuz neruorum.

p A.stricta.

q A.neq; p duo foramina cōia.

r A.in suis recipiunt̃ ɔcauitatib⁹ vl̃ foramib⁹.

s A.vbi scd̃a recipit duo.s.ipsi⁹ additamēta, q̄ igrediūt̃ ab ipsa in vacuitatibus scd̃e, cū iūctura laxa mota ad anteri⁹ & posteri⁹.

t A.a duob⁹ lateribus.

v A.fuisse subtiles seu tenues.

a [q̄m si esset ita, esset cum p̄ma cōis: ⁊ qd̄ inter eas oriret̄ eēt valde subtile: neqꝫ p̄moꝝ corrigerēt par/uitatem: ⁊ qd̄ cōprehenderet̄ eēnt paria debilia sil̄ iuncta: ⁊ si cum p̄ma esset cōis: iam enim cognoui/mus cām p̄me, ⁊ que esset corruptio si eā a duobus pforarēt laterib⁹. Ergo oportuit foramina in scd̄a esse ante duo latera simenij duob⁹ p̄me opposita la/terib⁹, q̄m corp⁹ p̄me quū eis associabit̄ non ledet eos. Et dens qd̄ē qui ex scd̄a orit̄ bñ p̄me est anne/xus ligamēto forti. Et iunctura capitis cuꝫ p̄ma ⁊ iūctura capitis, ⁊ p̄me ambe cū scd̄a sunt laxiores q̄ꝫ aliaꝝ spōdiliū iuncture: ideo ꝙ motus qui p eas fiunt, valde sunt necij, ⁊ vt eēnt firme ⁊ manifeste. ⁊ cū caput mouet̄ cū iūctura vni⁹ spōdilis: alia ma/nēt isepabilis in alia sua iūctura: sic̄ opposite facie ad faciē: ⁊ cū caput anterius mouet̄ ⁊ posteri⁹, stat cum p̄ma spōdili, ac si ambo essent vnū os.] Et cū ad duo latera sine trāsuersione mouet̄ fit spondilis p̄ma cū scd̄a sicut vnū os. Hoc est qd̄ de spōdilib⁹ colli, ⁊ eaꝝ ꝓprietatibus narrare volumus.

¶ De anatomia spondilium pectoris ⁊ eorum iuua mentis. Cap. IX.

Spondiles pectoris ille sunt cū qb⁹ iunguntur b [coste ⁊ attractionis aeris mēbra cō prehēdunt] ⁊ sunt spōdiles. xij. simenia hñtes ⁊ alas. ⁊ vna que alas non hēt. Sūt igit̄. xij. spōdiles. Eaꝝ v̄o simenia non sunt eq̄lia. Que. n. ex eis sunt corā mēbris que sūt nobi liora maiora sūt ⁊ fortiora. Et spōdiliū qd̄ē pecto ris ale alijs duriores existūt, ꝓpterea ꝙ cū eis co/ste iungunt̄. Septē aūt supremaꝝ spōdiliuꝫ sime/nia sūt magna. Et ipsaꝝ ale grosse vt cor fortissime tueat̄. Et iō q̄ꝛ eaꝝ corporeitas in h̄ fuit diminuta. facta sūt ipsaꝝ additamēta ꝯiūctionalia curta ⁊ la ta. ⁊ illaꝝ qd̄ē c [supra] decimā additamēta ꝯiun/ctionalia que sursuꝫ tēdūt sunt illa in qb⁹ est vacui tas bucelle. Et illa que iferi⁹ tēdūt sunt illa in qb⁹ egrediunt̄ gibbositates d [que vacuitates egrediū tur] quaꝝ simenia ad iferiora curuant̄. Decime āt simeniū est rectū ⁊ nō curuū. ⁊ eius additamēta cō iūctionalia vtrinqꝫ hñt vacuitates e [que corā bu/cellis existūt:] cū supius ⁊ iferi⁹ sil̄ bucellaꝝ sit re/ceptio. postea v̄o illaꝝ q̄ sub decima existūt bucel/le sūt ad supiora, ⁊ eorum vacuitates ad iferiora, ⁊ ipsaꝝ simenia ad supiora curuant̄. Et nūc h⁹ totius iuuamētū noiabimus post. Duodecima v̄o spon dilis alas nō hēt. q̄m necessitas multa, que costaꝝ cā inerat iam est diminuta: sꝫ firmitudo alio mō est ingeniata, in q̊ firmitudo cū alio iungit̄ iuuamēto.

Et h⁹ qd̄ē existit declr̄atio ꝙ spōdiles alchatim ni/mia idiguerūt magnitudine, ⁊ iūcturaꝝ multa fir/mitudine. q̄ꝛ fert̄ totū qd̄ est supra ipsas. Jō qꝫ nece fuit vt in iūcturis vacuitates ⁊ bucelle p̄les nūo fie rent: f [quaꝝ iuncturaꝝ eaꝝ additamēta duplata fuerūt: ⁊ fuit nece vt ps duodecime q̄ est v̄sus ꝑteꝫ illaꝝ silis illis fieret:] ⁊ ꝓp eius additamenta ꝯiun/ctionalia duplata fuerūt. Jn his igit̄ additamētis destructa fuit res ex q̄ dignū erat vt ale fierent. post hoc amplissime fuit dilatata, ⁊ qd̄ ex ea ampliatuꝫ fuit fere ale sil̄e existit. Duo igit̄ iuuamēta simul i hac creatura ꝯiūcta fuerūt. Et hec qd̄ē duodecima est illa cū q̄ diaphragmatis iungit̄ extremitas. Jl le aūt q̄ supra hāc existūt spōdilē g † [ ] nō hac idiguerūt firmitudie in multiplicatione ad/ditamētoꝝ ꝯiūctionaliū: imo qd̄ ex eis orit̄ de sime nijs ⁊ alis magnificatū fuit: q̄re eaꝝ corp⁹ ad hoc occupatū fuit. Et ꝓpea ꝙ pectoris spōdiles maio/res existūt spōdilib⁹ colli, nō fuerūt posita forami/na iter duas spōdiles cōia eq̄liter diuisa. sꝫ paula/tim fuerūt ordinata q̄m in illis q̄ sūt supius fuit fa/ctū augmētū: ⁊ i eis q̄ sunt iferi⁹ fuit facta diminu/tio, donec totū foramē in vna remāsit. Et huius q/dem finis in decima existit spondili. Eaꝝ v̄o que ex spōdilibus h [pectoris] remanēt: ⁊ spōdiliuꝫ al chatim corpora, tolerare potuerūt a dextris ⁊ a si/nistris vt in eis fiat foramen completū. fuit ergo in spondilibus alchatim foramē a dextris, ⁊ foramē a sinistris, propterea vt neruus egrederetur.

¶ De anatomia spōdilium alchatim. Cap. X.

Super alchatim v̄o spōd. les sūt si/menia ⁊ ale late. Et ipoꝝ q dē additamēta ꝯiūctionalia iferiora di latāt̄ ⁊ assil̄ant̄ alis i † [ ] defendē tib⁹. Et spōdiles iste sūt qnqꝫ: alchati v̄o cū k [albauis] ē sic̄ basis toti⁹ dorsi. ⁊ ipe qd̄ē su stinēt ⁊ ꝯfert̄ os femor], ⁊ sūt a qb⁹ nerui pedis oriūt̄

¶ De anatomia albauis. Cap. XI.

Ossa albauis sunt tria q̄ magis ige/niose sūt ꝯiūcta, q̄ꝫ oēs spondi/les. Et eaꝝ iuncture sūt firmiores. Et ipsaꝝ ale sūt magis ample. Et neruus qd̄ē q deforamine in eis exūte egredit̄ nō exit a certitudine duoꝝ lateꝝ, ne anche iūctura ipsum cōprimat: sed est magis remotus l [⁊ multo plus missus ad anteriora ⁊ posteriora.] Et ossa q/dem albauis similia ossibus existunt alchatim.

¶ De anatomia alhosos. Cap. XII.

Alhosos est cōposit⁹ ex tribus spōdibilibus cartila ginosis que nō hñt additamēta. Et ner uus qd̄ē a foraminib⁹ illaꝝ cōib⁹ orit̄ sicut est in collo, ꝓpterea ꝙ sunt parue sed a foramine tertie neruus egreditur impar.

¶ Capl'm decimūtertium in quo est sermo qui est si/cut finis de iuuamento dorsi.

Jam locuti sumus de ossibus dorsi v̄ba modera ta. Nūc aūt de toto dorso v̄ba loq̄mur ꝯtinētia sumā. Dicem⁹ igr̄ ꝙ totū dor sum est sicut res vna ꝓpriā hñs figurā alijs figuris meliorē, que est circularis. Hec nāqꝫ fi gura remotior ē a receptiōe nocumētoꝝ ex ꝑcussio ne, vel ipulsione eueniētiū q̄ꝫ oēs alie figure. ⁊ ꝓp h̄ capita eoꝝ q̄ supi⁹ ad iferiora fuerūt curuata: ⁊ eoꝝ que sunt iferi⁹ ad supiora, ⁊ ꝯiunxerūt se apud me/diam que est decima. Hec v̄o ad nullā curuata fuit ꝑtē: ideo vt sup eā due sil̄ ꝯueniant curuitates. Et decima qd̄ē iter simenia nō ꝑm nūm: sꝫ lōgitudinē media existit. Et q̄ꝛ qñqꝫ est nece dorsum ad aliqd̄ duoꝝ curuari lateꝝ: ⁊ istd̄ nō fit nisi vt declinet me/diū ad ꝯ̄riū ꝑtis: ⁊ declinet illud qd̄ est supra ipm: ⁊ sub ipso ad illā ꝑtem ac si duo extrema dorsi ad sibi obuiādū declinarēt: ꝓpea i medio nō facte fuerunt bucelle: sꝫ vacuitates tm̄, ⁊ facte fuerūt bucelle su/piores ⁊ iferiores ad ipm declinātes: sꝫ supiores de scendētes, ⁊ iferiores ascēdētes: Jō vt eaꝝ ablatio ad ꝯ̄riū ꝑtis declinationis facilis sit, ⁊ vt supiores m [curuent̄] ad inferiora: ⁊ iferiores ad superiora.

¶ De anatomia costarum. Cap. XIIII.

Coste sunt tutamētū eius qd̄ ex instr̄is attractionis aeris, ⁊ ex supiorib⁹ instr̄oꝝ nutrimēti circūdant. Et ipse qd̄ē nō facte fuerunt vnū os ne grauarent: ⁊ ne si aliqd̄ acci/deret nocumētum foret cōe: ⁊ vt facile eēt dilatari

a A. q̄m si ita eēt tūc eēt illa egres sio cōis cuꝫ p̄ma ⁊ qd̄ iter eas ori ret̄ eēt s̄btile de necessitate, neqꝫ p̄moꝝ corrigēt ꝑuitatē seu defe ctū: ⁊ qd̄ de ner/uis adueniret, seu ꝯp̄henderet̄ eēnt paria debi/lia sil̄ iūcta ⁊ cōi caret̄ ēt cū p̄mis ⁊ māifestaret̄ no cumētū p̄me in corruptōe dispō nis si ꝑforaret̄ a duob⁹ laterib⁹: q̄re oportuit fo/ramia i scd̄a eē i duob⁹ laterib⁹ si mēie, vbi oppo/nit̄ duobus fora minib⁹ prime: ⁊ tolerat qd̄ē cor/pus p̄me cōican tiā iter ea ābo. ⁊ dens qdeꝫ, q ex scd̄a orit̄, est bñ ānex⁹ cū p̄ma li/gamīto forti. Et iūctura capitis cū p̄ma, ⁊ iūctu/ra capitis, ⁊ p̄ria sil̄ cū scd̄a sūt la/xiores reliqs iū cturis spōdiliuꝫ ꝓp vehemētē ne cessitatē motuū q fiūt ꝑ eas am/bas: ⁊ q sūt vehe mētes, ⁊ apparē tes. Et quum ca put mouet̄ cum iūctura vni⁹ dua rū spōdiliū, scd̄a remāet adherēs firma in alia sua iūctura, sicut res vna: ita, vt si ca/put mouetur ad anterius ⁊ poste ri⁹, stat cuꝫ p̄ma spōdili, sicut vnū os.

b A. coste, q̄ ꝯp̄/hendunt mēbra anhelitus.

c A. infra.

d A. q̄ adaptant̄ vel igrediuntur in vacuitates.

e A. q̄ absqꝫ bu/cella existunt.

f A. ⁊ duplata fuerūt additamē ta iūcturaꝝ ipi⁹ ⁊ fuit necesse vt poneret̄ vel fie/ret ꝑs q̄ vicinat̄ duodecime silis ei.

g A. q̄ꝛ sūt ꝑue.

h A. dorsi.

i † A. firmis seu

k A. alhagiazi.

l A. ⁊ magis in/grediēs ad ante rius ⁊ posteri⁹.

m A. attrahant̄.

cum necessitas addit sup illud qđ est in natura, ⁊ i/plenť interiora nutrimēto ⁊ īflatione: ⁊ indigēt lo/co magis amplo: ꝓpter aerē qui attrahiť: ⁊ vt iter eas musculi pectoris qui in ōpōnibꝰ attrahēdi aerē iuuant, ⁊ eius qđ ꝯtinuať cū ipso [a] ⌈incederēt.⌋ Et ꝓpterea ꝙ pectꝰ circūdat pulmonē ⁊ cor, ⁊ qđ est cum eis. necĩa fuit cautela vehemētissima in eorū defensione: qm̄ nocumētoꝝ īpressiones que eis acci dūt sunt maiores, ⁊ cū hoc eoꝝ munitio vndiqꝫ nō ea angustat, neqꝫ eis nocet. Et ideo septē coste su/periores create fuerūt ꝯtinētes illud qđ est in eis si bi apđ cassuz obuiātes, ⁊ mēbrū circūdātes ꝑncipa le ab oibꝰ ptibꝰ. Ille vero q̄ existūt ī pte īstroꝝ nutri/mēti create fuerūt sic posteriꝰ diminute, [b] † ⌈ ⌋ vbi sensus nō ꝑuenit visus, sꝫ anterius n̄ fue runt ꝯtinuate [c] ⌈imo paulatim ordinate fuerūt cuz sectione:⌋ fuerūt que supiores ꝓpinquius habētes spatiū inter duo extrema egrediētia: ⁊ īferiores lō/ginquius: ⁊ istud oino fuit vt cum cautela mēbroꝝ nutrimēti. s. epis ⁊ splenis, ⁊ alioꝝ amplitudo loco stōchi iungereť ne cū īplereť nutriētibꝰ, ⁊ inflatio/nibus comprimereť. Septē vero coste supiores, pe ctoris coste vocanť que ab vnaq̄qꝫ pte sunt septē: sꝫ due que sūt in medio sūt maiores ⁊ lōgiores: ⁊ ille que sūt in extremitatibꝰ sūt breuiores, hec. n. figura vt cōprehēsiuz vndiqꝫ cōprehēdať melior existit. Et coste qdē iste in ꝑmis supra sui gibbositatē ad infe/riora īclinanť: deide redeūdo ad supiora īcedūt: et cōtinuanť cū thorace: sic noiabimꝰ postea: iō vt sit eaꝝ cōprehēsio ī locis amplior: duo p̄terea cuiusqꝫ eaꝝ additamēta duas ꝓfūdas īgrediunť vacuita/tes q̄ sunt in vnaq̄qꝫ ala que est supra spōdiles, ⁊ ꝑ/uenit iunctura dupla. [d] ⌈Et sil'r existūt ale septē⌋ cū ossibꝰ thoracis. Quīqꝫ āt curtate, q̄ remāserūt, sunt ossa posteriora ⁊ coste false: quaꝝ capita creata fue rūt cū cartilaginibꝰ ꝯtinuata, vt sint secure a fractu ra cū ꝑcussiones affuerint, ⁊ ne occurrāt mēbris le/nibꝰ ⁊ diaphragmati cū sua duritie: sed occurrat ei cū corꝑe qđ inter eas, ⁊ mēbra lenia existat, mediū: ⁊ inter duritiē ⁊ lenitatem mediocritatē habeat.

a A. mediarent.

b † A. a pte su/periori.

c A. imo gradario fuit fcā pau/latim, paulatim in sectione, seu in diminutiōe.

d A. Et sil'r inest septē supioribꝰ.

De anatomia thoracis. Cap. XV.

Thorax ex septē ossibꝰ ē ꝯpositꝰ, ex vno aūt osse n̄ fuit creatꝰ ꝓpter iuuamētum, qđ in alijs lo cis sciuisti: [e] ⌈⁊ ꝓpterea vt sit laxus vt ꝯueniens sit ei qđ colligit ex mēbris at trahendi aerē⌋ in dilatatione. Ideoqꝫ creata fue runt nō solida, cū cartilaginibꝰ ꝯtinua, vt in ipsorū [f] ⌈interiori.⌋ imotu adiuuēt: lꝫ sint iuncture eoꝝ fir me. Que ēt septē creata fuerunt ꝫm nūm costaꝝ que cū eis iungunť. Cū īferiori p̄terea pte thoracis os cartilaginosum latū ꝯtinuať, cuius inferior ex/tremitas rotūditati attinēs vocať [g] ⌈epiglotalis eo ꝙ epigloti sit silis.⌋ Et ipm qdem est tutamentum oris stomachi, ⁊ mediū īter thoracē ⁊ mēbra lenia ideo vt continuitas duri cum leni sit melior quem admodum multotiens diximus.

e A. Et vt sit la/xior i adiutorio eiꝰ qđ circundat mēbra anhelitꝰ

f A. occulto.

g A. alchangieri eo ꝙ sit silis al/changiar.

De anatomia furcule. Cap. XVI.

Furcula est os positū super vnā/quāqꝫ duaꝝ partiū eius qđ in thorace ē supremū curuatū corā anhar. i. loco qui est in inferiori pte gu le. ⁊ ꝓpter sui ꝯcauitatez accidit fora/men in quo penetrat vena ad cerebrum subiens: et nerui ab eo descendentes: ⁊ decliuat ad partem sil/uestrem: ⁊ continuatur cum capite spatule: et cum ipso spatula ligať: ⁊ cum eis ambobus adiutoriū.

De anatomia spatule. Cap. XVII.

Spatula fuit creata ꝓpť duo iu/uamēta. Unum est vt adiutoriū, ⁊ manus ab ea suspēdantur ne adiutoriū cū pectore sit ꝯtinuuz: qm̄ facilitas motꝰ vniuscuiusqꝫ duaꝝ ma/nuuz ad alteram destrueret: ⁊ coangustatio fieret: [h] ⌈Ipsa vero creata fuit a costis sepata:⌋ ⁊ ptes mo/tuuz ad illā fuerunt ampliate. Et alteꝝ est vt sit de/fensio firma mēbroꝝ que ītra pectus existunt: [i] ⌈⁊ vt eleueť in⌋ loco simenioꝝ spōdiliū, ⁊ alaꝝ ipsaꝝ, vbi nō sunt spōdiles: que ꝑcussiones repellāt, neqꝫ sensus qui eas ꝑcipiant. Spatula vero a pte siluestri subtiliať, ⁊ a parte domestica īgrossať: ⁊ sup extre/mitatē ipsius siluestrē fit vacuitas [k] † ⌈ ⌋ ꝓfun da, quā rotūda adiutorij īgreditur extremitas. Et ipsa qdē duo hēt additamēta. vnū est ad supiora ⁊ posterius [l] ⌈⁊ vocať destructū ⁊ rostrū corui:⌋ ⁊ ꝑ ipm ligať spatula cum furcula: et ipm est, qđ ꝓhi/bet ne adiutorium ad supiora de suo moueať loco: ⁊ aliud est īterius ad inferiora, qđ ēt ꝓhibet ne ca/put adiutorij disloceť. Postea sine ītermissione di/latať q̄ꝫtuz plus ad ptem īcedit domesticā: ideo vt sit eius cōprehēsio plus defendēs. Et ipsa qdē su/pra sui dorsum additamētū hꝫ sicut triāgulū cuius basis est ad ptem siluestrē: ⁊ ipsius angulus ad ptē domesticā ne dorsi supficies [m] ⌈fricet:⌋ si. n. foret ba sis ad ptē domesticā eleuaret cutē, ⁊ cū ꝑcussiōes ad essent efficerēt dolorē. Et hoc qdē additamētum est ei sicut simenia spōdilibꝰ creatū ad defendēdum: ⁊ vocať oculus spatule. Ultima vero spatule dilata/tio, est, vbi est cartilago cuz qua ꝯtinuať: cuius ex/tremitas est rotunda, que cum ea ꝯtinuatur ꝓpter causam quā in alijs diximus cartilaginibus.

h A. imo creata ē sepata a costis

i A. ⁊ vt stet. Alia lrā. vel vt suppleat.

k † A. non.

l A. ⁊ vocať ala charaz, ⁊ man/char algorab.

m A. destruať.

De anatomia adiutorij. Cap. XVIII.

Adiutorij os rotūduz fuit crea/tum, vt a nocumētoꝝ receptione magis foret remotū. Cu/ius qdem supior extremitas est gibbo sa, vt spatule vacuitatē ingrediať cum iunctura laxa nō valde firma, ⁊ laxitatis cā iunctu re huius accidit ei frequēter dislocatio. Iuuamē/tū vero qđ in hac existit laxitate sunt due res: necessi tas ⁊ securitas. Sed necessitas est facilitas motio/num ad oēs ptes. Et securitas est, ꝙ lꝫ adiutorio sit necīum vt diuersis motionibꝰ ad ptes possit mo ueri diuersas: motiones tn̄ iste neqꝫ sūt multe, neqꝫ ꝑdurant vsquequo timeať, ne eius rūpanť ligamē ta ⁊ dislocenť: imo adiutoriū in pluribus dispōni/bus est qetū: ⁊ aliud qđ est ex manu est mobile: ⁊ ꝓ pter hoc alie iuncture firmiores facte sunt q̄ꝫ adiu/torij. Adiutorij vero iuncturā q̄tuor amplectunť li gamēta. Unū eoꝝ est dilatatū pāniculare iuncturā circūdans: sicut oēs alie circūdanť iūcture. Et duo alia ligamēta [n] ⌈q̄ a rostro corui⌋ descēdūt, quoꝝ vnū est hn̄s extremitatē dilatatā, ⁊ circundat adiu torij extremū: ⁊ alteꝝ est maius ⁊ durius descēdēs cum quarto qđ ēt descēdit ab additamēto rostrali [o] ⌈in tenuitatē eis p̄paratā⌋ quoꝝ figura ad latitu dinē trahit, ⁊ ꝓprie cum adiutoriū tāgunt. Et ipsa qdem solēt occultari sub adiutorio, ⁊ ꝯtinuari mu/sculis qui in eius īteriore extēsi sunt sequētes adiu/toriū. Adiutoriuz p̄terea a pte domestica est ꝯca/uum: ⁊ a pte siluestri gibbosum: vt ꝓpter hoc qđ su per ipm ex musculis ⁊ venis ⁊ neruis disponiť af/firmeť: [p] ⌈⁊ vt homo bn̄ amplectatur qđ vult am/plecti⌋ ⁊ ꝙ vna manus ad alterā ꝑueniat. Super inferiorē aūt adiutorij extremitatē duo additamen ta cōtinuata cōposita fuerunt: ex qbus illud qđ est

n A. que ab ala charā, vel a mā/char algorab.

o A. in vacuita/te vel scissura p̄/parata, vel facta ꝓpť ipsa ambo.

p A. Alia lrā. et vt hō teneat sub asellis, id quod vult tenē sb eis.

ad interiora est lōgius ⁊ subtilius cuꝫ nulla re hñs iūcturā: qm̄ nō est nisi neruoꝝ, ⁊ venaꝝ defēsio. Sꝫ cū eo qđ est ad exteriora cōplet iūctura cubiti ꝑ bucellā q̄ in ipso existit ꝭm modū quē noiabim⁹, ⁊ inter ea ꝓculdubio[a] [sbtilitas existit. Et in duab⁹ qdē h⁹ sbtilitatis extremitatib⁹] due sūt vacuitates supius ad añriora, ⁊ iferius ad posteriora. Et eaꝝ supior domestica ꝯcauitas est lenificata, ⁊ nō existit sup eā sepatio: sꝫ siluestris ꝯcauitas est maior eis: ⁊ qđ ad finē[b] [siluestris] ꝯcauitatꝭ tēdit nō est lenificatū: neqꝫ est ipsi⁹ ꝑforatio rotūda: sꝫ ē sic paries rect⁹: ita vt cū additamēto aseid i ipsa ad ꝑtē mouet siluestrē, ⁊ cuꝫ ad ea ꝓuenit stet. Et nos qdē declationē neccitatis eaꝝ cito afferemus. Has ꝟo ꝯcauitates duas vocat Hippo.[c] [duos limites.]

De anatomia aseid. Cap. XIX.

Aseid ex duob⁹ ossib⁹ in lōgitudine ꝯiunctis est cōpositū: ⁊ vocant focilia. Supius ꝟo ex eis qđ ad pollicē tēdit est subtilius, ⁊ vocat focile supius. Et inferius ex eis qđ vadit ad auricularē est grossius, qm̄ est deferēs, ⁊ vocat focile iferius. Supioris ꝟo focilis iuuamētuꝫ est, q꜖ ꝑ ipꝫ est mot⁹ aseid ad se torquēdū ⁊ resupinādum. Et iferius focilis iuuamētū est, vt ꝑ ipm̄ sit mot⁹ aseid ad ꝯstringēduꝫ ⁊ dilatādū. Cuiusqꝫ ꝟo ipsoꝝ mediū attenuatū fuit: qm̄ grossitudine nō idigent[d] [ꝓp illud qđ ex musculis grossis sup ipsa iacet] ⁊ ipsoꝝ duo extrema igrossata fuerūt: ꝓpea q꜖ sup ipsa multa ligamētoꝝ origo est eis neccia: q꜖ frequēter accidūt ꝟbera ⁊ ꝑcussiones fortes cū mot⁹ est iuncturaꝝ: ⁊ ꝓpea q꜖ carne denudant ⁊ musculis. Supi⁹ ꝟo focile est tortū q̄si veniat a ꝑte domestica: ⁊ paululū tortuose ad ꝑtē siluestrē gibbosum fiat. Et iuuamētum in h̄ existit ꝑparamēti bonitas ad motū torquēdi: sꝫ iferi⁹ est focile rectū: qm̄ hoc ad ꝯstringēdum ⁊ dilatādum melius existit.

De anatomia iuncture cubiti. Cap. XX.

Cubiti ꝟo iunctura ex iūctura focilis supioris ⁊ iferioris focilis iunctura cū adiutorio cōponitur. Supius qdē focile in sui extremitate vacuitatē ingeniose factā hꝫ in quā bucella siluestris extremitatꝭ adiutorij igredit ⁊ ligat cū ea. ⁊ ex ipsius[e] [circuitu] in vacuitate illa ꝓuenit mot⁹ resupinus ⁊ tortionis. Inferius aūt focile duo hꝫ additamēta iter que existit[f] [tenuitas] que sigma grece lr̄e similat, ⁊ est ita ς. Et h⁹ qdē[g] [tenuitatis] ꝯtorquet supficies illa que est in ipsi⁹ ꝯcauitate vt bñ sit factus eius itroitus in[h] [ꝯcauitatē] que est in extremo adiutorij qđ ꝯcauū existit: sꝫ sue ꝯcauitatis figura gibbositati circuli similat. Ex bona igit igressione[i] [subtilitatis] que iter duo focilis iferioris additamēta existit, in illā inferiorem[k] [tenuitatē] iūctura cōponit cubiti. Quūqꝫ[l] [tenuitas vel ꝑs sup tenuitatē, vel ꝑtem] ad posteriora mouet, inferius extēdit manus, ⁊ cū parietalis[m] [tenuitas] eā refrenat a[n] [vacuitate] bucellam tenēte tenet eā, ⁊ ꝓhibet a dilatatiōe supflua. Stāt igr̄ adiutoriū ⁊ aseid ꝭm rectitudinē. Quū ꝟo vna duaꝝ[o] [tenuitatū] sup aliaꝫ ad anteriora, ⁊ supius mouet, ꝯstringit manus donec aseid tāgat adiutorium ad partē domesticā, ⁊ ab anterioribus.[p] [Et duo qdē focilia supius] simul iūgunt sicut res vna ⁊ accidit in eis vacuitas ampla cōis, cuius ꝑlimuꝫ in focili existit iferiori. Qđ aūt supfluit ab hac vacuitate remanet gibbosum lenificatū vt sit longinquum a nocumētoꝝ receptione. Et posterius qdē

a A. vacuitas vl' scissura existit. ⁊ in duab⁹ qdē illi⁹ vacuitatis, vl' scissure extremitatibus.

b A. domestice.

c A. duos ocl'os

d A. ꝓpea q꜖ sūt circūdata ex musculis grossis.

e A. reuolutiōe.

f A. vacuitas vl' scissura.

g A. vacuitatis vel scissure.

h A. alhazi.

i A. vacuitatis vel scissure.

k A. vacuitateꝫ.

l A. vacuitas vl' scissura sup vacuitatē vel scissuram.

m A. vacuitas vl' scissura.

n A. ꝯcauitate.

o A. vacuitatum vel scissuraruꝫ.

p A. Et extremitates duoꝝ focilium inferiores.

ex vacuitate focilis inferioris orit additamētū qđ ad lōgitudinē quādam trahit. Et de huius totius iuuamēto loquemur si deus voluerit.

De anatomia rasete. Cap. XXI.

Raseta ex multis est ꝯposita ossib⁹ ne nocumētum si accideret cōe fiat:[q†] [vt ꝑ ipsam planta ꝯcauari possit: cum corꝑa rotūda ꝯtinēdi volūtas affuerit: ⁊ cum liqda currētia retinere voluerim⁹. Et hec qdē ossa iuncture sue firmiter, ⁊ bñ adinuicē sunt ligata ne separent, ⁊ planta debil'r illud teneat qđ colligit ⁊ qđ tenet: ita vt si cutis plāte excoriaret inuenirent hec oia ossa ꝯtinua quoꝝ sepatio a sensu sit lōginqua. Et cuꝫ hoc ligamētū firmiter stringit vnū cuꝫ vno, sed in eis existit obediētia ad paruā ꝯstrictionē ex qua ꝓuenit vt interius plāte ꝯcauet.] Rasete ꝟo ossa sunt septē, et vnum additū: sed septē radicalia in duab⁹ ꝯsistuut aciebus: vna acies est ad partē aseid: cuius ossa sūt tria, qm̄ ꝓpterea q꜖ est ad ꝑteꝫ aseid oportuit vt eēt plus subtilis. Et alterius aciei ossa sunt q̄tuor que sunt ad partē pectinis ⁊ digitoꝝ: vñ ꝓpter h̄ oportuit vt essent magis ampla. Et tria qdē ossa[r] [ordinata] fuerūt. Eoꝝ.n. capita que sunt ad partem aseid subtiliora sunt: ⁊ melius adinuicē collecta et plus ꝯtinuata. ⁊ eaꝝ qdē capita que sunt ad partē aciei alterius, sunt latiora, ⁊ minus bene collecta ⁊ ꝯtinuata. Octauū ꝟo os nō ꝯsistit in duab⁹ rasete acieb⁹: sꝫ fuit creatū ad defendēdū neruū, q est[s] [in plāta. Et aciei scđe] sit extremitas ex ꝯiūctione capitū ossiuꝫ eius, ⁊ igredit vacuitatē quā noiauim⁹ que est in extremitate duoꝝ fociliū. Fit g̃ iūctura dilatationis ⁊ ꝯstrictiōis. Additamētuꝫ ꝟo ꝑdictum qđ est in focili iferiori vacuitatē ossium rasete igredit, ⁊ fit ide tortionis ⁊ resupinationis iunctura.

De anatomia pectinis[t] [manus.] Cap. XXII.

[u†] [ ]

Ossa pectinis[x] [plante] sunt q̄tuor: ꝓpea q꜖ cū q̄tuor ꝯtinuāt digitis, ⁊ sūt ꝯiuncta a ꝑte que est ad rasetā iō vt cū ossib⁹ que sūt sic ꝯnexa ⁊ ꝯiuncta bñ ꝯtinuent q̄ in ꝑte digitoꝝ parūp dilatant: vt cū ossib⁹ que sunt distincta ⁊ sepata bñ ꝯtinuent: ⁊ fuerūt[y] [ad iferiora] curuata ꝓp illud qđ iā sciuisti. Rasete ꝟo iūctura cū pectine cōponitur ꝑ ꝯcauitates que in extremitatib⁹ ossiuꝫ rasete ꝯsistūt: in q̄s bucelle ossium pectinis que iam cartilaginibus inuestite fuerūt ingrediuntur.

De anatomia digitorum. Cap. XXIII.

Digiti sunt instr̄a que ad colligendū res iuuāt. Et ipsi qdem nō fuerūt creati carnei ab ossib⁹ vacui ⁊ si cū hoc diuersis motib⁹ possent moueri quēadmodū multi vermium ⁊ pisciū potētia debili mouerent: ⁊ hoc iō ne eoꝝ opōnes forēt debiles, ⁊ ēt debiliores q̄ꝫ tremētis: neqꝫ etiā ex vno creati fuerūt osse, ne eoꝝ opōnes forent difficiles quēadmoduꝫ accidit patientib⁹ cuzeꝫ, ⁊ ipsis qdē tria suffecerūt ossa.[z] [qm̄ si eoꝝ nūo adderet, in augmēto nūi motuū ipsoꝝ iuuaret: sꝫ debilitas ꝓculdubio intēdendo illud qđ ipsos in supflua firmitudine opꝫ tenē ꝓueniret: q꜖] si ex pauciorib⁹ q̄ꝫ trib⁹ creati fuissēt quēadmodū si creati fuissent ex duob⁹ ossib⁹: eēt firmitudo maior, sꝫ motus

q† —— A.

r A. gradata.

s A. i kef. ⁊ aciei trium ossium.

t A. alkef.

u† A. Pectē alchef ēt est cōpositū ex ossib⁹ plib⁹ ne nocumētū, si accidēt cōe fiat ⁊ vt ꝑ ea man⁹ ꝯcauitatē hēe possit cū corꝑa rotunda ꝯtinēdi volūtas affuerit, et quū liqda currētia retinē voluerim⁹ cū māu. Et hec qdē ossa iūcture sue firmit, ⁊ bñ adiuicē sūt ligata, ne sepentur, ⁊ man⁹ debiliter illđ teneat, qđ colligit, ⁊ qđ tenet: ita vt si cutis alkef excoriaret iuenirēt hec oia ossa ꝯtinua: quoꝝ sepatio a sensu sit lōginq̄. Et quū hoc ligamētū firmit stringit vnū cū alio, sed in eis existit obediētia ad ꝑuā ꝯstrictionez, ex q̄ ꝓuenit vt iterior ꝑs man⁹ ꝯcauet, seu ꝯcauitatē habeat.

x A. alkef.

y A. ad iteriora.

z A. qm̄ si nūero eoꝝ adderet, et iuuaret illđ augmentū ad nūeꝝ motuū ipsoꝝ faceret possidē debilitatē ꝯstrictionis, q̄ neccia ē cū additione firmitudinis. ⁊ sil'r. Alia lr̄a. faceret possidē debilitatē in ꝯstringēdo illud qđ in eius ꝯstrictiōe idiget additōe firmitudinis. ⁊ sil'r.

minuerenť ab eo qȏ sufficit:ꝛ nos qdem plus indigemus motibus diuersis, q̃ꝫ augmēto firmitudinis terminū trāseuntis. Ipsi vͦo creati fuerūt ex ossibus quoꝝ bases sunt latioꝛes, ꝛ ipsoꝝ capita sunt magis tenuia. Et que eis sunt inferioꝛa sunt maioꝛa ꝓm [a] ⌈oꝛdinez⌋ ita vt que in eis sunt subtilioꝛa sint extremitates [b] ⌈anemel:⌋ ꝛ hoc qdē est ꝓpter decorationē cōparationis que īter poꝛtātē existit ꝛ poꝛtatū. Ipsoꝝ aūt ossa creata fuerūt rotūda timoꝛe nocumētoꝝ. Et facta fuerūt dura nō hñtia ꝯcauitatē neqꝫ medullā vt essent foꝛtioꝛa, ꝛ ad ꝯstringendum, ꝛ ad figēdum in motibꝰ, ꝛ attrahēdū. Et fuerunt creata iterius curua: ꝛ exterius gibbosa, propterea vt illud, qȏ tenēt melius retineāt: ꝛ meliꝰ fricent: ꝛ melius ꝑmant illud qȏ fricāt, ꝛ ꝑmūt. Et inter vnūqȏqꝫ ꝛ aliud nō fuit ī medio ꝯcauitas, neqꝫ gibbositas, vt hñ tanq̃ꝫ res vna ꝯtinuenť cū necessitas fuerit vt ex eis iuuamētū quasi vnius ossis habeať. [c] ⌈Eoꝝ vͦo extremi sicut pollex⌋ ꝛ auricularis gibbositatē ad ꝑtem in qua nō est digitꝰ hñt: vt sit eoꝝ sūma cum applicanť similis figure rotūde, que a nocumētis tueť. Et ītrinseca eoꝝ ps fuit carnosa vt sustētet eos, ꝛ vt [d] ⌈cedāt⌋ sibi obuiātibus cū ea strinxerint. A foꝛis vͦo non talꝛ facti fuerunt ne grauarēt, ꝛ vt pugnus eēt arma doloꝛē faciens.

Uerūtñ in [e] ⌈anemel⌋ plus carnis posituꝫ fuit, vt hñ apud ꝯcursum q̃si ꝯiuncta applicenť. Et mediū qdē ex lōgioꝛibꝰ factus fuit iūcturis. Et postea anularis. Deinde idex. Et postea auricularis. Ideo vt eoꝝ extremitates apud cōpꝛehēsionē equenť: ꝛ nō remaneat aptio: ꝛ cū h̄ [f] ⌈vt digiti ꝛ plāta⌋ suꝑ rotūduꝫ ꝯcauenť cū colligiť. Pollex vͦo [g] ⌈oīum q̃tuoꝛ digitoꝝ iustitia existit⌋ q si nō in suo ponereť loco eius iuuamētum destruereť. Si.n. [h] ⌈itus in plāta⌋ ponereť, plꝰm opōnum, q̃s per [i] ⌈plantam⌋ hēmus, destruereť nob. Et si ad ꝑtē ponereť auricularis: vna manus ad aliā ad tenēdū illud in quo iūgunť nō ꝑueniret. [k] ⌈Et h̄ qdē remotius existit: qm̃ si retro ponereť, ꝛ pectini pollex nō alligareť: lōgitudo īter ipm ꝛ alios digitos nō coāgustareť. Cuꝫ ḡ alij q̃tuoꝛ digiti rē aliquā ab vna ꝑte cōpꝛehēderent, ꝛ pollex ab alia ꝑte adiuuaret: poſſe eēt vt plāta rē magnā cōpꝛehēderet: ꝛ pollex ab alia ꝑte eēt: sicut applicās illud qȏ plāta ꝯstrigit ꝛ tenet⌋ ꝛ auricularis ꝛ anullaris: sic cooptoꝛiū posterius. Oīa aūt digitoꝝ ossa ꝯtinuata fuerūt cū [l] ⌈tenuitatibꝰ⌋ ꝛ ꝯcauitatibꝰ intrātibꝰ inter q̃s hūoꝛ existit viscosus: q̃ꝝ iuncturas ligamēta cōpꝛehēdūt foꝛtia que sibi obuiant cum pāniculis cartilaginosis. Et vacuitates quidem implent, que in iuncturis existunt propter nocumentuꝫ firmitudinis ossa minuta que sisamina vocantur.

a A.gradationē

b A.alanamel.

c A. Extremitates vͦo extrīsece ipsoꝝ sicut pollicis.

d A.tueantur.

e A.alanamel.

f A.vt q̃tuoꝛ digiti ꝛ vola manꝰ

g A.equať oībꝰ q̃tuoꝛ digitis.

h A.in ꝑte interioꝛi vole manꝰ.

i A.volam.

k A.ꝛ remotiꝰ q̃ꝫ h̄ eēt, si ponereť retro. Et pollex qdē nō fuit alligatꝰ cū pectine, vt nō coangustareť distātia: q̃ est īter ipm, ꝛ inter alios digitos. Quūꝫ ergo aliī q̃tuoꝛ digiti cōꝑhēdūt, ꝛ polex ab alia ꝑte adiuuat, poſſe est vt manꝰ aliquā reꝫ magnā cōpꝛehēdat: ꝛ pollex ab alia ꝑte esset, sicut claudēs vel ꝯstrigēs illȏ, qȏ manus ꝯstringit ꝛ occultat.

l A.extrēitatibꝰ

De iuuamento vnguis. Cap.XXIIII.

Nguis ꝓpter quatuoꝛ fuit iuuamenta creatus. Unū est, vt carnis extremitatis digitoꝝ podiuꝫ existat: ne cuꝫ suꝑ aliquā pꝛesserit rem, debiliteť. Et aliud vt digitus per eam res minutas possit capere. Et tertium vt per eas valeat scalpere ꝛ mūdare. Et quartū vt quādoqꝫ sit arma. Tria vͦo pꝛima speciei humane dignius ꝯueniunt. Et quartū ceteris aīalibus. Et vnguis quidē extremitas rotūda creata fuit, pꝛopter illud qȏ scis. Et ipsa ex ossibus creata fuit lenibus, vt sub eis flectereť que ipsuꝫ ꝑcutiunt ne scinderetur.

Et vngues quidem create sunt semper crescentes: pꝛopterea ꝙ sunt apte vt fricentur ꝛ radantur.

De anatomia ossium femoꝛis. Cap.XXV.

Oꝛam [m] ⌈alhauim⌉ sūt duo ossa a dextris ꝛ a sinistris que in medio firma ꝯtinuantur iunctura: ꝛ ipsa qdem sunt sicut oīum suꝑioꝝ ossiū fundamentū, ꝛ poꝛtātia, ꝛ mutantia localiter īferioꝛa: vnūqȏqꝫ aūt ipsoꝝ in quatuoꝛ diuidiť partes, illud qȏ est ad partez siluestrem vocať [n] ⌈alharafa⌋ ꝛ os ilij: ꝛ illud qȏ est ad anterioꝛa os vocať femoꝛis: ꝛ illud qȏ est ad posterioꝛa vocať os anche: ꝛ domesticū qȏ est ad suꝑioꝛa vocať pixis coxe: q̃ꝛ in ipso est ꝯcauitas, quā caput coxe gibbosum ingrediť: ꝛ super hoc os mēbꝛa posita sunt nobilioꝛa sicut vesica ꝛ matrix: ꝛ sꝑmatis receptacula in viris: ꝛ ficteris ꝛ intestinum rectum.

Sermo aggregatꝰ de iuuamēto rigil. Ca.XXVI.

Oꝛum iuuamēta in duabus ꝯsistunt rebꝰ vna est figere et stare: ꝛ hoc est per pedē: ꝛ altera mutatio equalis, aut ascendens, aut descendens: ꝛ hoc fit per coxam ꝛ per crus. Quūqꝫ pedi nocumētū acciderit stare ꝛ figere: difficile erit: sed mutari, nō: nisi tātum q̃ꝫtum nec̃ia fuerit mutatio multe fixionis que est ad vnuꝫ pedem: cum aūt musculis coxe, aut cruris nocumentū acciderit, figere erit facile: sed moueri difficile.

De anatomia ossium coxe. Cap.XXVII.

Rimum ex ossibꝰ rigil est coxa. Et ipm qdeꝫ est os maius qȏ in coꝛpe existit: q̃ꝛ ipsum est defeerens illud qȏ est supꝛa ipm ꝛ mutās illud qȏ est sub ipso. Cuius suꝑioꝛ extremitas fuit facta rotūda vt in pixidē anche hñ īgredereť. Et ipm qdem est gibbosum ad ꝑtem siluestrem: ꝛ curuatū ad ꝑtem domesticā, ꝛ ad posterioꝛa. Si.n. ipm foꝛet positū ꝓm rectitudinē ꝛ pixidis eq̃distātiam accideret inde [o] ⌈aliqs claudicationis motꝰ:⌋ queādmodū accidit ei, cuiꝰ talis est creatio neqꝫ hñ defenderet musculos magnos ꝛ neruos et venas: neqꝫ ex h̄ toto recta res ḡnareť: neqꝫ sedēdi foꝛma esset bona. Ampliꝰ si curuū ad ꝑtē domesticam nō fuisset reductū ꝑueniret īde alterius modi claudicatio, neqꝫ [p] ⌈statio⌋ illi media foꝛet: ꝛ fieret ei cōmunis declinatio neqꝫ esset equalis. Et in ipsiꝰ extremitate inferioꝛi sunt additamenta duo ꝓpter poplitis iuncturam. Nos tamen pꝛius de crure: ꝛ postea de iunctura loquemur.

De anatomia ossium cruris. Cap.XXVIII.

Rus est queādmodū aseid ex duobus ossibꝰ cōpositū. Unuꝫ est maius ꝛ lōgius, ꝛ ipm est domesticū, ꝛ vocať cāna magna. Et aliud est minꝰ ꝛ bꝛeuius: nō.n. ꝑuenit vsqꝫ ad coxā: imo ab ea bꝛeuiať: īferius tñ ꝑuenit ad locū ad quē ꝑtēdiť maius, ꝛ vocať cāna minoꝛ. Crus ēt hꝫ gibbositatē ad ꝑtem siluestrē, postea apud extremitatē inferioꝛē hꝫ gibbositatē aliā ad ꝑtem domesticā, ꝓpterea vt per eā melioꝛ sit statio: [q] ⌈ꝛ cāna qdē maioꝛ equať que pꝛo certo est crus:⌋ ꝛ minoꝛ creata fuit q̃ꝫ coxa: ꝛ illud est ꝓpterea ꝙ adiuncte fuerunt res: ꝓpter q̃s ei in magnitudine fuit addenduꝫ. ꝛ h̄ est figere ꝛ deferre, qȏ est supꝛa ipm. Et res ꝑ quā fuit addendū ei in ꝑuitate est [r] ⌈facilitas⌋ ad motū. Et res scȏa magis ꝯueniēs fuit intētioni pꝛo q̃ fuit factū crus minus: ꝛ res ꝑma ītētioni pꝛo q̃ fuit facta coxa maioꝛ. Duo aūt cruris ossa sunt q̃ꝫtitas tēperata: adeo ꝙ si vnuꝫ os addereť accideret de debilitate ꝛ duritie motꝰ illud qȏ accidit hñti elephātiā ꝛ varices. Et si vnū minuereť accideret [s] ⌈de de-

m A.alhagiasi.

n A.alharcasa.

o A.species alfegiha.

p A.foꝛma.

q A.ꝛ equeť, ꝛ cāna maioꝛ q̃ pꝛo certo est crus,

r A.leuitas.

s A.de difficultate.

bilitate ⁊ duritie]motus, ⁊ de impotētia deferēdi illud, qđ est supra ipm, illud qđ accidit crura hñti/bus de natura subtilia: ⁊ ꝓpter hoc totum sustentatum fuit, ⁊ fortius factū est cum cāna minore. In cāna preterea minore alia existūt iuuamenta: sicut neruos ⁊ venas, ⁊ que sunt inter eas coopire, ⁊ cō/munitas cāne [a] [minoris]in iunctura pedis: [b] [vt velox]⁊ fortis fiat iūctura dilatationis ⁊ tortiōis.

¶De anatomia poplitis. Cap.XXIX.

Iunctura poplitis ꝓuenit ꝓpt igressum duoꝝ addi/tamētoꝝ que sunt sup extremitatē coxe in duas vacuitates que sūt in capite os/sis cruris: que firmata fuit ligamento cingēte, ⁊ alio ligamēto in ꝓfundū tendēte ⁊ duo/bus ligamētis fortib⁹ a duab⁹ ptibus, cuius qdem ps anterior hñfacta fuit cuz rasga.i. patella hoc est oculo poplitis, ⁊ est os ad rotunditatem trahens. [c] [Cuius iuuamentū est refrenare illud qđ timet, cū est necesse sup digitos pedum curuatū stare ⁊ su/spēsum sedere, ex ruptura ⁊ dislocatione.]Et iūctura qdē laboriosa sustentata fuit, ꝓpterea ꝙ suo motu defert corp⁹: ⁊ posit⁹ fuit locus ei⁹ ad anteriora, qm̄ plm̄ qđ ei accidit de labore iclinationis, est ad anteriora. nō. n. hz ad posteriora inclinationē laboriosam: ad duas tñ ptes rē modicā declinatiōis hz. Tota xo eius declinatio est ad añriora [d] [⁊ accidit ei ibi labor in hora icedēdi, ⁊ stādi sup digitos pe/dis, cū aliqs q̄si suspēsus curu⁹ stat, ⁊ hoꝝ silīuz.]

¶De anatomia pedis. Cap.XXX.

Pes creatus fuit vt sit instrm̄ figendi [e] [⁊ facta fuit figura eius ad añ/riora vt figura lōga, vt in stādo ⁊ in ap podiādo sup ipm auxiliuz p̄beat, cui in pte domestica tenuitas creata fuit vt sit pedis declinatio in hora stādi: ⁊ ꝓpe vacilanti, ad ptem ɔ̄riam parti pedis eleuati: q̄tenus refrenet il/lud qđ opz ɔstringi ex nixu sup partē bene eleuādi pedem eleuatū, ⁊ vt statio sit tēperata: ⁊ ēt vt sit fa/cile calcare sup res exeuntes, ⁊ absq; magno dolo/re: ⁊ vt pes bñ circūdet illud]qđ gradibus ⁊ extremitatib⁹ eoꝝ per que fit ascēsio similat. Et pes q/dem ex multis ossib⁹ creatus fuit ꝓpter iuuamēta. ex qbus est vt bñ retineat: ⁊ circūdet illud super qđ [f] [incedit]ex terra cū necesse fuerit. Pes nāq; ple/rūq; tenet illud sup qđ [g] [incedit]queādmodū manus retinet illud qđ recipit, ⁊ cuz tenens p̄parat vt moueat suis ptibus ad aliquā formā vt per eā re/tētio fiat melior, erit melius q̄z vt totū sit vnum fru/stū ne figura post figurā figuret. Et ex eis est iuuamētū toti cōe cuius ossa sunt multa. Pedis xo os/sa sunt vigintisex. Chabab per qđ iunctura pedis cū crure cōplet. Et calcaneus qđ est sustētamentuz fixionis. Et nauiculare [h] [per qđ est tenuitas.]Et quatuor ossa rasete cū qbus pecten ɔtinuat: quoꝝ vnū est os [i] [grādinosum]exagono sile, positū ad partē siluestrē, ꝓpter qđ pars illa sup terrā bene fi/git. Et qnq; pectinis ossa: Alchabab xo humanū [k] [magis subtiliatū est ad exteriora, ⁊ magis igros/satum ad iteriora q̄z alcahab]oium alioꝝ aialiuz: ⁊ ipm est quasi nobilius ossib⁹ pedis in motu iuuātibus, sicut calcaneus est nobilius ossibus pedis in figendo adiuuātibus. Et alchabab qdē iter duo extrema positū est a duab⁹ cānis egredientia, ipm a suis partibus circūdantia [l] [.s. a supremo ipsius, ⁊ a suo loco, ⁊ a duab⁹ suis ptibus siluestri ⁊ domestica, ⁊ eius duo extrema in duas vacuitates, q̄ sūt in cānis fixe igrediunt.]Alcahab p̄terea iter crus ⁊ calcaneū medium existit: per ipsum. n. melius cō/tinuat, ⁊ iunctura iter ea firmat ⁊ secura fit a dislocatione: ⁊ ipm qdem pro certo in medio est positū: lz existiment qdā ꝙ [m] [ad domesticā sit declinās ꝓ/pter ɔcauitatis tenuitatē.]Ad alcahab xo os na/uiculare ab anteriorib⁹ ɔiunctionalr̄ ligat. [n] [Et hoc qdē nauiculare cū calcaneo posterius ɔtinua/tur: ⁊ anterius cū trib⁹ ossibus rasete a pte siluestri. Os xo grādinosum est illud, qđ si mauis voca os solitariū:]⁊ si volueris pones quartū ossiū rasete. Calcaneus aūt sub alchabab positus est dur⁹ ro/tūdus ad posteriora, vt ꝑcussionib⁹ ⁊ nocumētis re/sistere valeat, ⁊ inferius lenificat⁹ vt melius [o] [cal/cet]⁊ pes melius coopiat illud sup qđ quiescit cuz stat: cuius q̄ztitas magna facta fuit vt corpus por/tare queat: ⁊ fuit factus triāgulat⁹ ad lōgitudinē: ⁊ subtiliādo paulatim ꝓtendit donec finiat ⁊ anni/hilet [p] [corā tenuitate ad ptem siluestrē: iō vt subti/litatis ɔcauitas sit ordinata supius ad suū mediū.]

Raseta xo a palme raseta est diuersa, qm̄ hec est vna acies: ⁊ illa due acies: ⁊ quia eius ossa sunt nūi multū minoris: ⁊ in hoc qdē iuuamentū existit: qm̄ in palma motus fit plus necīus ⁊ cōprehensio, q̄z i pede: ⁊ maius iuuamentuz, qđ in pede ɔsistit, est fi/gere. Multiplicare aūt diuisiones ⁊ iuncturas in retinēdo nocet, ⁊ in coopiendo illud sup qđ stat: ꝓ/pterea ꝙ ꝓuenit ide laxitas, ⁊ aptio multa: queād/modū si nulla foret ibi laxitas, noceret: ꝓpterea ꝙ dilatatio equalis que est ɔueniēs deesset. Iam. n. scitū fuit ꝙ circūdare ⁊ retinere cū eo qđ est nume/ri maioris [q] † [ ]est melius, ⁊ bñ stare, ⁊ bñ posse deferre cum eo qđ est nūi minoris ⁊ ma/ioris q̄ztitatis, est melius. Pedis xo pectē de qnq; ossibus fuit creat⁹ vt cū vnoquoq; ipsoꝝ qsq; digi/toꝝ, qui sunt qnq; ɔstituti in vna acie, ɔtinuet: qm̄ in eis fuit plus firmitudo necīa q̄z comprehensio: ⁊ circūdatio, qđ in ossibus manus fuit necessarium.

Quisq; aūt digitus preter pollicem, ex tribus ɔsi/stit ossibus. Iam de ossibus locuti fuimus q̄ztum sufficit. Et hec qdem ossa cuz cōputata fuerint erūt ducenta ⁊ quadraginta octo: preter sisamina, ⁊ p̄/ter os quod laude lr̄e grece similatur.

¶Sūme secunde doctrine quinte, ⁊ est verbum vl̄e de neruis musculis cordis ⁊ ligamentis. Cap.I.

Quoniam motus volūtari⁹ mē/bris nō complet nisi virtute a cerebro eis, mediātib⁹ neruis adueniente: ⁊ neq; erat ɔueniēs vt ner/ui ossib⁹ ɔtinuarent: que ꝓcerto sūt mē/broꝝ mobiliū radices in motu pp intētionē p̄maz: q2 ossa sunt dura, ⁊ nerui sunt subtiles, ꝓpea [r] [mise/ricorditer]egit deus, ⁊ ex ossib⁹ rē neruo similē ex/traxit que [s] [ɔnexio]⁊ ligamētū vocat: ⁊ ipsā ner/uo adiūxit: ⁊ ex eis rethe faciēdo q̄si rē vnā effecit. Et ꝓpea ꝙ corp⁹ qđ ex neruo ⁊ ligamento ɔponit ꝓsus fuit s̄btile: [t] [qm̄ corpis nerui augmētū, cum ad mēbrū ꝑuenit: nō est tm̄ ꝙ ab ipsi⁹ corpe ⁊ gros/sitie, cū est in sui ortu remoueat, tāta lōginqtate de q̄ sit curādū: cū neruus nō ɔsequat augmētū faciēs adipisci corp⁹ eius ꝑueniens ad mēbra ɔsecutionē lōginquā sup corpus suū in ortu suo ⁊ sua grossitie ɔsecutionem de qua sit curādū. Et eius corpus cū est eius ortus, est tātuz q̄ztū ipz cerebri corp⁹ ⁊ nu/cha ⁊ capitis ɔcauitas: ⁊ neruoꝝ egressiōes tolera/re pn̄t: tūc. n. si neruis membroꝝ mot⁹ affirmaret, ipsis in sua corpeitate possibili existētibus.]⁊ ꝓpe cum diuidunt: ⁊ partiuntur ⁊ ramificant in mem/bris, ⁊ fit illud qđ ex eis vni accidit mēbro multo

a A. maioris.

b A. vt firma.

c A. Cui⁹ iuuamentū est resistē ei qđ timetur ex ruptura ⁊ dislocatiōe apđ algiethu.i. apđ sessionē sup calcaneos pedū iuncturis poplituz plicatis, ⁊ sup terrā adherētibus ⁊ apud sessionez suspensam.

d A. ⁊ illic accidit ei labor apđ eleuationē a terra, vel quum hō surgit a terra et apđ algiethu.i. apud sessionem corpis sup calcaneos pedis, ⁊ q̄ illis similantur.

e A. ⁊ figura ei⁹ facta fuit figura in longum protēsa ad añriora vt adiuuet ad stādū erecte cuz appodiatōe sup ipm: ⁊ creatum fuit ei achmas, idest ps cōcaua plāte pedis de/clinās ad lat⁹ domesticū vt sit declinatio pedis i hora stādi, ⁊ ꝓ/prie in hora de/ambulatiōis sit declinās ad ptē ɔtrariā parti pedis eleuati, vel commoti: vt resistat grauitati p id qđ opz vt fir/met fundamētū sup ptē firmā cā pedis moti seu eleuati, et vt sit statio eq̄lis: ⁊ ēt vt sit facile appodiare vel calcar sup res eminen/tes absq; magno dolore, ⁊ vt pes bñ ɔp̄hēdat illđ vel bene appli/cetur illi.

f A. appodiatur vel applicatur.

g A. calcat, et applicatur.

h A. ꝑ qđ cōplet ⁊ ꝑficit achmas

i A. os nerdi.

k A. vehemēti⁹ est techaiban q̄z alchabab.

l A. s. a postrēo ipsi⁹ ⁊ a posteriori, ⁊ a duob⁹ ei⁹ laterib⁹ siluestri ⁊ domestico, et ei⁹ duo extrema i calcaneo i duabus vacuitatib⁹ igrediuntur rachezan.

m A. ad siluestrē fit declinās ꝓpē alchmas.

n A. Et hꝰ qdem os nauiculare cō/tinuat cū alchahab posteriori, ⁊ ab añriori cuz trib⁹ ossib⁹ rase/te: ⁊ a pte silue/stri cū osse alnerdi p̄dicto. Qz si volueris voca/bis ipsum os singulare vel soli/tarium.

o A. appodietur vel applicetur.

p A. apđ alach/mas ad ptē silue/strē, vt sit ɔcauatio ɔcauitatꝫ plāte pedis gradata a posteriori xsus medium.

q † A. ⁊ q̄ztitatis minoris.

r A. ingeniose.

s A. hachab.

t A. quuz nerui q̄ztitas vel ma/gnitudo nō vltimet ꝑueniendo ad mēbra, vlti/mitate đ qua sit curādū: ⁊ sit magnitudo vel q̄ztitas eoꝝ apud ortuz ipsoꝝ: s̄m ꝙ corp⁹ cerebri, et nucha, ⁊ magnitudo capitis, ⁊ neruoꝝ egressiones tolerar pn̄t, tūc si cā mot⁹ mēbroꝝ eēnt nerui ipsis in sua ma/gnitudine positi existentibus.

ſubtilius qꝫ radix. ⁊ cum a ſuo ꝑncipio ⁊ ortu elongaꝛ: eſſet in hoc corruptio manifeſta. Sua igiꝛ ſapientia deus ipſuꝫ gubernauit, groſſitiē ei attribuēdo: [a] ⌈que ꝓuenit ꝓpter corꝑis ex eis ⁊ ligamento cōpoſiti villoꝝ ꝯfuſionē⌋ quoꝝ vacuitates carne īpleuit: ⁊ hoc ipm pāniculo texit: ⁊ in ipſius medio perpēdicularē ſic [b] ⌈megar⌋ de ſuba nerui poſuit. Et huius ſūma facta eſt mēbrū ex neruo ⁊ [c] ⌈ligamēto⌋ ⁊ eoꝝ villis ⁊ carne implente: ⁊ pāniculo cooperiente cōpoſitū. ⁊ hoc qdē mēbrū eſt muſculus: ⁊ ipſuꝫ eſt qui cū colligiꝛ, trahit cordā que ex ligamento ⁊ neruo cōponiꝛ, illa. ſ. que ab eis ad mēbri ꝑtem trāſit, ⁊ colligiꝛ ad mēbrū attrahēdum, ⁊ cū dilatatur laxatur corda, ⁊ elongaꝛ membrum.

a A. cū rarſificatōe ⁊ ſparſiōe corꝑis cōpoſiti ex eis ⁊ ligamētis villoꝝ.

b A. mhaur.

c A. alhachab.

¶ De anatomia muſculorum mouentiuꝫ qui ſunt in facie. Cap. II.

EXeo qđ ſcitur eſt, ꝙ muſculi faciei ſunt ſꝫm numeꝝ membrorum mobiliū que ſunt in facie. mēbra auteꝫ mobilia que ſunt in facie ſunt frons: ⁊ oculi, ⁊ palpebre ſuperiores: ⁊ maxilla [d] ⌈in cōmunitate⌋ cuꝫ labijs ⁊ labia ſola: ⁊ due narium extremitates, ⁊ mādibula inferior.

d A. ſuꝑior vel pom⁹ maxillaris cum cōitate.

¶ De anatomia muſculoꝝ frontis. Cap. III.

FRons aūt per muſculū tenuē dilatatū pānicularē moueꝛ qui ſub cute frōtis dilataꝛ. ⁊ cum ipſa adeo miſceꝛ donec ſit q̄ſi eſſentie cutis pars, ⁊ fiat impoſſe ipſum ab eo excoriari: ⁊ mēbro qdē qđ per ipſum moueꝛ, abſqꝫ corda obuiat: qm̄ illud qđ per ipm moueꝛ eſt cutis dilatata leuis: ⁊ mouere tale, q̄le ipſum eſt, per cordā non eſt bonū. Et huius qdē muſculi motu eleuanꝛ ſuꝑcilia. Et eſt ēt cum ad claudēdum oculū iuuant [e] ⌈ꝓpter ſuaꝝ virtutū dimiſſionē ⁊ ſui laxitatem.⌋

e A. iuuat cum mollificatione ipſius.

¶ De anatomia muſculoꝝ oculi. Cap. IIII.

MUſculi xo oculū mouētes ſūt ſex quoꝝ q̄tuor in q̄tuor eius laterib⁹ ꝯſiſtūt, ſurſuꝫ ⁊ deorſum ⁊ duo [f] ⌈almecheni⌋ vnuſqſqꝫ enim ipſoꝝ ad ſuā ꝑtem mouet. ⁊ ſunt duo muſculi ex trāſuerſo icedētes q ſꝫm rotūditatē mouēt. Ab oculo xo poſteri⁹ eſt muſculus qui neruū ꝯcauū queꝫ poſt noiabimus ſuſtētat, ꝓpterea ꝙ cū eo miſceꝛ ⁊ ꝯtinuaꝛ, ⁊ [g] ⌈eleuat⌋ ipm ⁊ ꝓhibet ipſuꝫ a laxitate ex q̄ ꝓuenit [h] ⌈alhod⌋ ꝓpea ꝙ retinet ipm cū intēte intueꝛ. Et hui⁹ qdē muſculi pāniculis ligamētalibus accidit [i] ⌈ex diuiſione⌋ vñ in eius eē ad dubietatem ꝓueniꝛ. Sunt nāqꝫ ex anatomicis, qui tenēt ꝙ eſt vn⁹ muſculus: ⁊ ſunt ex eis q duo: ⁊ ſūt ex eis, qui tres: q̄cūqꝫ tñ mō ſit, eius caput vnum exiſtit.

f A. almachin.

g A. ⁊ fortificat.

h A. almhagiat.

i A. ex ramificatione. Alia lr̄a. ramificatio.

¶ De anatomia muſculoꝝ palpebre. Cap. V.

PArum xo iferior motu non indiget. intētio nāqꝫ ꝓuenit ⁊ cōpleꝛ motu ſuꝑioris ſolū: ⁊ eo cōpleꝛ oculi clauſura ⁊ aſpect⁹ q fit itēte. Volūtas. n. dei fuit vt inſtr̄a q̄zto plus poſſibile fuerit ſint pauciora cū nō ꝓuenerit impedimētum: qm̄ in multiplicatione eoꝝ ꝓuenit ex nocumētis illud qđ eſt ſcitum. Et poſſe qdē erat vt palpebra ſuꝑior q̄eta maneret, ⁊ iferior eēt mobilis. Sꝫ factoris volūtas eſt, vt opōnes ſuis approximēt ꝑncipijs: ⁊ cās ad ſuos fines eleuet tēperatiori via et rectiori ſemita. Suꝑior aūt palpebra neruoꝝ originī ꝓpinquior exiſtit: vñ nerui cū ad ipſam tēdūt, reflexione ⁊ reuolutione nō indigēt: ⁊ qꝛ palpebra ſuꝑior duobus idiget motib⁹, eleuationis cuꝫ apiꝛ oculus: ⁊ depreſſionis cum claudiꝛ: ⁊ clauſura indiget muſculo trahēte ad inferiora: ꝓpterea ei fuit necium, vt [k] ⌈muſculus⌋ ei adueniret ad inferiora declinās ⁊ impellens. Et ſi vnus fuiſſet: tūc impoſſe foret, vt ꝯtinuareꝛ, niſi aut cum extremitate palpebre: aut cū ipſius medio: Et ſi cum palpebre medio ꝯtinuareꝛ, cooperiret pupillā cum ad ipſuꝫ eleuaretur. Et ſi cū extremitate palpebre ꝯtinuareꝛ, non ꝯtinuareꝛ niſi cum extremitate vna: ⁊ nō ꝓueniret palpebre cooꝑtura equaliter, ſed tranſuerſareꝛ: qꝛ clauſura in parte vbi eēt corda ꝯſtringereꝛ ꝑmo: ⁊ ab alia debilitareꝛ parte: ⁊ cooꝑtura nō eſſet equalis: ſed ſimilis eſſet cooꝑture palpebre hoīs torturam patientis: ꝓpter hoc ei non vnus creatus fuit muſculus: ſed duo qui a partib⁹ duoꝝ [l] ⌈almecheni⌋ naſcentes palpebrā ad inferiora ſimili deponūt attractione. In aꝑtione aūt palpebre vnus ſufficiebat muſculus, qui ad mediuꝫ ꝓueniret palpebre: et eius corde extremitas ſuꝑ palpebre dilatareꝛ extremitatē, ⁊ quum ꝯtrahereꝛ, apereꝛ: ⁊ ꝓpterea ad hoc vnus creatus fuit, qui ſꝫm rectitudinem inter duos deſcendit pāniculos. ⁊ dilatatur, ⁊ continuatur cum corpore cartilagini ſimili: Et expanditur ſub pilorum [m] ⌈palpebre⌋ origine.

k A. neruus.

l A. almachin.

m A. ciliorum.

¶ De anatomia [n] ⌈muſculoꝝ maxille.⌋ Cap. VI.

n A. alchad.

MAxilla [o] ⌋ duos habet mot⁹. vnus eſt ſequens motū mādibule inferioris. ⁊ alter eſt ei cū labio cōis. Motus aūt cā [p] ⌈q̄ hꝫ motū alterius membri ſequētem ſunt muſculi⌋ illius mēbri. Et motus quē cuꝫ alio mēbro hꝫ cōem cā, eſt muſculus qui eſt ipſius, ⁊ illius alterius cōiter. Et iſte qdē muſculus in vnaquaqꝫ maxillaꝝ gena vnus exiſtit latus qui ⁊ hoc noīe ſcitur. Vnuſqſqꝫ aūt eoꝝ ex quatuor cōpoſitus eſt partib⁹: qm̄ villus a quatuor ei aduenit locis. Vnius origo eſt ex furcula cuius fines cuꝫ [q] ⌈extremitate⌋ labioꝝ ad inferiora ꝯtinuanꝛ, ⁊ trahunt os īferius ex trāſuerſo. Et ſecūdi origo exiſtit inter thoracē ⁊ furculā a duab⁹ partibus, ⁊ ipſoꝝ villi trāſuerſi ꝑtendūtur: ⁊ ille qui a dextris oīꝛ cū eo qui a ſiniſtris naſciꝛ trāſuerſando iungiꝛ ⁊ penetrat. Et ꝯtinuaꝛ ille qui naſciꝛ a dextris cū inferiori ꝑte extremitatis ſiniſtre labij, ⁊ ille qui a ſiniſtris naſciꝛ, eꝫ. Quum villus iſte colligiꝛ, anguſtat os ⁊ ipm ad anteriora ꝯtrahit ſicut in burſa efficit corrigia que burſam claudit. Et tertius oīꝛ ab oſſe [r] † ⌈ ⌈ qđ roſtro corui in ſpatula ſimilaꝛ ⁊ ꝯtinuaꝛ [s] ⌈inferius⌋ ꝯtinuitate illi⁹ muſculi, ⁊ trahit labiū in duas ꝑtes attractione ſibi. Et q̄rt⁹ oīꝛ a ſimenijs colli, ⁊ trāſit circa t̄mios auriū, ⁊ ꝯtinuaꝛ cū fine maxille, ⁊ mouet maxillā motu māifeſto quē ſeqꝛ labiū, ⁊ forꝫ aſſe valde approxiaꝛ loco vbi ē auris igreſſus in pleriſqꝫ hoīb⁹, ⁊ ꝯtinuaꝛ cū ea, ⁊ mouet aurem.

o A. alchad.

p A. q ſeqꝛ motū alteri⁹ mēbri. eſt muſculus.

q A. extremitatibus.

r † A. alcharam.

s A. ſuperius.

¶ De anatomia muſculoꝝ labioꝝ. Cap. VII.

EX muſculis xo labij ſunt illi, quos diximus ei ⁊ maxille cōmunes eſſe. Et ex muſculis eius ſunt, qui ſunt ipſius ꝓprij: ⁊ ſūt muſculi q̄tuor. par vnū aduenit ei a ſuperiori in rectitudine duaꝝ genaꝝ maxillaꝝ, ⁊ ꝯtinuaꝛ ꝓpe ipſius extremitatē: ⁊ duo ab iferiori. Et hi qdē quatuor ad hoc vt ſolū labiū moueaꝛ, ſufficiunt: vnaqueqꝫ. n. ꝑs eoꝝ quū moueꝛ, ad ꝑtē illam mouet. Quūqꝫ duo ad duas mouenꝛ partes ad duas dilatanꝛ ꝑtes. Adſunt igiꝛ ei ſꝫm cōplemētū mot⁹ ad q̄tuor ꝑtes: neqꝫ vllū hꝫ motū niſi iſtos. In his igiꝛ quatuor adeſt ei ſufficientia. Et iſti qdem quatuor muſculi ⁊ [t] ⌈ſūma⌋ muſculoꝝ cōium cum

t A. extrēitate.

corpore labij miscent᷑: taliter ꝙ sensus a sub̄a labij p̄ma ipsos discernere nō valet, ꝓpterea ꝙ labium est mēbrum molle carneum os non habens.

¶ De anatomia musculorum nasi. Cap.VIII.

Cum extrēitate ꝟo leporis duo par ui ꝯtinuantur musculi fortes. paruitas aūt existit ne sup̄ alios muscu los plus nec̄ios coangustatio fiat: q̄m mēbroꝝ maxille ⁊ labij motiones plu res sunt nūo: ⁊ frequētius fiunt: ⁊ ꝑseuerāt plus: et plus sunt necessarie, q̄z mot⁹ extremitatis leporis. Fortes aūt creati fuerūt vt eoꝝ fortitudine illō qō ei defuit ꝓpter ossis defectū, emēdet᷑: quoꝝ aduen tus est a parte gene maxille: ⁊ miscet᷑ prius cū vil lis pomi maxille. non aūt a p̄te gene maxille addu cte fuerūt nisi vt ipsum ad eum moueant.

¶ De anatomia musculorum mandibularum supe rioris ⁊ inferioris. Cap.IX.

Mandibule inferiori absq̄z mā dibula sup̄iori mo tus ꝓprie attributus fuit propter iuua mēta, ex q̄bus est, ꝙ leuioris motus est melior. Et ex eis est [a] [ꝙ dimittere ad mouēdum sup̄iorem mēbra nobilia cōprehenden tem: ideo ꝙ motus in ipsis nocumētuz efficit, est di gnius ⁊ salubrius.] Et ex eis ēt est ꝙ si sup̄ior mā dibula tali mō esset, vt ipsius mot⁹ facilis foret, nō fieret iunctura que est īter ipsam ⁊ caput firma: ꝓp̄te rea in mādibula inferiori motus plures q̄z tres nō fuere nec̄ij: motus ap̄iendi os. s. ⁊ claudendi ip̄m, ⁊ motus masticādi ⁊ molēdi. Aperiens aūt, mādi bulā ad inferiora descēdere facit: ⁊ claudēs, ipsam eleuat. Et molēs, ipsam circuire facit, ⁊ ad duas p̄tes declinare. Manifestuz est igit᷑ ꝙ opꝫ vt mo tus claudēdi fit per musculos, qui a sup̄iorib⁹ descē dunt, ⁊ ad sup̄iora retrahunt᷑: ⁊ aperiendi, ēꝯrio: ⁊ molēdi, cuz trāsuersione. Quapropter ad claudē duz duo creati fuerūt musculi, qui duo t̄pis muscu li vocant᷑. Ipsoꝝ ꝟo q̄ztitates in hoīe parue facte fuerūt: q̄m mēbrum qō per eos mouet᷑ in hoīe p̄ue existit q̄ztitatis, in medio, vacuitates hn̄s: ⁊ ē in pō dere leue. Nāq̄z mot⁹ qui huic accidūt mēbro per hos duos veniētes musculos magis sunt leues: in ceteris aūt aīalib⁹ inferior mandibula est maior et grauior, q̄z sit in hoīe: vnde per eos moueri in motu mordēdi: ⁊ res comedēdi duras, ⁊ incidēdi, ⁊ era dicādi, est difficilius. Et hi q̄dem musculi duo sūt molles, ꝓpterea ꝙ iuxta p̄ncipiū existūt qō est cere bruz qō est corpus in vltimo molle: ⁊ neq̄z est inter ipsos ⁊ cerebrū, nisi vnū os. Uñtum ꝓpter hoc: tum ꝓpter illud qō timet᷑ ex societate cerebri cum eis, in nocumētis si accideret: ⁊ in dolorib⁹ si eueni rent: adeo ꝙ ille cui accidissent inde ad phrenesim p̄ueniret. ⁊ ad eas que sunt sil̄es eis ex egritudini bus, sepeliuit eos creator apud ipsoꝝ originem, ⁊ egressionē a cerebro in [b] [osse paris:] ⁊ ipsos pene trare fecit in cooptura que sil̄is est canali: ⁊ est com posita ex duob⁹ ossibus [c] [paris: ⁊ tortuositas fo raminū] per que trāsit que cū eis vadūt eoꝝ vestiē tes extrema magno spatio, donec par p̄transeāt, vt eoꝝ sub̄a paulatim īduret᷑, ⁊ a loco vbi orti fuerūt paulatim elongent᷑. Unicuiq̄z aūt duoꝝ hoꝝ mu sculoꝝ magna gn̄at᷑ corda que sup̄ mādibule infe rioris īcedit extremitatē, ⁊ ipsam quū ꝯhit᷑ eleuat. Et hi q̄dē duo musculi ab alijs duob⁹ adiuti fue rūt musculis qui [d] [in inferiorib⁹ bucce] īcedentes ad mādibulā descendūt inferiorē in fornice: q̄m in eleuādo graue, est nec̄iuz ip̄m īgeniose regere, ⁊ so licitari pro ipso q̄lr plus h̄eant fortitudis. Et cor da ēt que ex istis duob⁹ nascit᷑ musculis, ex ipsoꝝ orit᷑ medietate ⁊ nō ex eoꝝ extremitatibus: ꝓpter firmitudinē ⁊ corde due nascētes ex istis duob⁹ mu sculis ꝓcedunt ex medio eoꝝ: ⁊ nō ex eoꝝ extremi tatib⁹ ꝓpt᷑ firmitudinez. Musculoꝝ ꝟo ap̄iendi, et mādibulā descēdere faciētiū villi ex additamentis nascunt᷑ [e] [adhubriēti que retro post aures creata fuerūt, descēdūt, ⁊ vniunt᷑: ⁊ fiūt vnus musculus:] post separant᷑, ⁊ fiunt corda vt firmitudinez augeant: deinde iteꝝ rarificat᷑, ⁊ carne replet᷑, ⁊ fit musculus [f] [ ] ne ꝓpt᷑ sui tēsionē ad nocumenta recipiēda sit p̄pata: deide mādibule reflexio mento obuiat: ⁊ quū ꝯhit᷑ trahit mādibulā retro, ⁊ descē dit p̄culdubio: ⁊ ꝓpterea ꝙ n̄alis grauitas in de scendēdo adiuuat, duo suffecerūt, ⁊ neq̄z adiutorio eguerūt. Masticādi ꝟo musculi sunt duo, ab vna quaq̄z. n. p̄te vni musculo triāgulato quū ei⁹ caput positū fuerit triāgulus qui ex suis angulis in [g] [fa cie] ꝯsistit, duo ꝓtendunt᷑ latera: vnū ad mādibulā descēdit inferiorē: ⁊ alteꝝ ad partē paris ascēdit: ⁊ inter ea basis ꝯtinuat᷑ recta ⁊ [h] [miscet᷑] q̄sq̄z angu lus ei qō ante ip̄m existit: ꝓpterea vt musculus iste diuersas in ꝯhendo h̄eat p̄tes: ⁊ nō sit ei motus eq̄ liter: sed diuersis possit inclinari īclinationib⁹: ideo vt per eas molitio ⁊ masticatio compleatur.

a A. ꝙ mot⁹ eoꝝ q̄ vacua sūt a cō prehēsione ⁊ cir cuitione, vel vi cinitate mēbro rū nobiliū, q̄b⁹ nocet mot⁹ ē di gnior ⁊ salubriō

b A. in duobus ossib⁹ paribus.

c A. parib⁹ ⁊ ex tortuositate fo raminum.

d A. intra os.

e A. ⁊ alaberie q̄ sunt post aures, descēdunt, ⁊ fit vn⁹ musculus.

f † A. q̄ denoiat᷑ musculus reite ratus.

g A. gena.

h A. ⁊ applicat᷑.

¶ De anatomia musculorum capitis. Cap.X.

Caput motus hꝫ ꝓprios: ⁊ motus cū q̄nq̄z colli spōdilib⁹ cōes per quos est motus cōposit⁹ ex declina tione capitis, ⁊ declinatiōe colli simul. Unusq̄sq̄z ꝟo duoꝝ motuū. s. ꝓprius ⁊ cōis, aut erit curuās anterius, aut curuās posteri⁹, aut īclinans ad dextrā, aut sinistrā. Et inter ipsos q̄dem s̄m circūdandi formā, motus gn̄at᷑ ꝯuersio nis. Musculi aūt qui caput ad inferiora ꝓp̄e cur uant sunt duo musculi, qui a duab⁹ descēdunt par tibus, qui cū villis suis miscent᷑ retro post aures a sup̄ioribus, ⁊ ab osse thoracis ab īferiorib⁹, ⁊ ele uant᷑ sicut ꝯtinui. [i] [Est ēt quum q̄dā existimant ꝙ sint tres musculi: duo nanq̄z vnius eoꝝ extrema ramificant᷑, et duo capita fiunt eis. Quūq̄z vn⁹ eoꝝ mouet᷑, caput ad inferiora curuat᷑. et quum ambo mouent᷑ caput ad anteriora temperate curuatur.] Musculi ꝟo qui caput, ⁊ colluz, sil̄ anterius cur uant, sunt par sub meri positū qō ad partē spondi lis p̄me ⁊ sc̄ōe vadit: et cū eis miscet᷑. Quūq̄z pars ipsius que est ad partez meri ꝯhitur, curuat᷑ caput solū: et si pars cū duabus spōdilib⁹ ꝯtinuata [k] [ope ratur] curuat ad anteriora ēt collū. Sed musculi q̄ solū caput ad posteriora curuant, quatuor sunt pa ria sub parib⁹ que noiauimus posita. Et hoꝝ q̄dē parium origo supra iuncturā existit: ⁊ ex eis etiam sunt que ad simenia p̄ueniunt: ⁊ ipsoꝝ origo est lon ginquior medietate, que est posterius: et sunt ex eis qui ad alas p̄ueniunt, quoꝝ origo est [l] [a medio.] Ex istis sunt par qō ad duas p̄me spōdilis alas p̄ uenit super par qō ad sc̄ōm p̄uenit simeniuz: ⁊ par cuius villus ex ala p̄me oritur: ⁊ vadit ad simeniuz sc̄ōm. Et eius q̄dem ꝓprietas est, vt capitis decli nationē, quū ip̄m curuat᷑ ad n̄alem eleuet dispōnez sui trāsuersione. Et ex eis est par quartū, qō a su p̄iorib⁹ incipiēs penetrat sub tertio cū trāsuersione ad partē siluestrē, ⁊ comitat᷑ p̄me spondilis alam. Duo p̄ma paria caput posteri⁹ sine declinatiōe, aut cū declinatione valde parua curuāt. Et tertiū, decli nationis rectificat torturā. Et quartum, trāsuer sione manifesta ad posteriora curuat, et quicunq̄z

i A. Et fortasse existimāt q̄dā ꝙ ambo fit muscu lus vn⁹, ⁊ fortas se existimant ꝙ sint duo, ⁊ fortas se ꝙ sint tres mu sculi, q̄m extre mitas cuiusq̄z eo ruz ramificat᷑, ⁊ fit hn̄s duo capi ta. Quūq̄z mo uet᷑ vn⁹ eoꝝ, cur uat᷑ caput ad an̄ riora declinādo ad p̄tez cuiusq̄z eoꝝ. Et quū am bo mouent᷑, ca put mouetur ad anteriora eq̄lr.

k A. contrahit᷑.

l A ad mediuz.

tertij ⁊ quarti solus declinauerit, inclinabit caput ad suā partē. Et quū ambo retrahent, mouebit caput ad posteriora cōuersum absq; declinatione.
Musculi vero qui caput cum collo curuant sunt paria tria ꝓfunda, ⁊ par vnū cooperiens. vnūqdq; impar eoꝝ est triāgulus, cuius basis est posterius os cerebri: ⁊ qd ex ea remanet, ad collū descēdit: sz triuz pariū sub eo expāsoꝝ: vnū sup duo latera spō dilium descendit: ⁊ aliud multū declinat ad alas: ⁊ aliud p mediū trāsit iter duo spōdiliuz latera, ⁊ duo extrema alaꝝ. Musculi aūt qui caput ad duo icli nant latera, sunt duo paria capitis iuncturā ꝯcomi tātia. Uni⁹ paris eoꝝ locus est anterius, ⁊ ipm est qd iter caput ⁊ spōdilē ꝯtinuat scđam, cui⁹ vnū im/ par est ad dexterā: ⁊ alteꝝ ad sinistram: ⁊ par scđm eoꝝ est cui⁹ locus est posterius ⁊ ꝯiungit iter spōdi lem pmā: ⁊ caput cui⁹ vnū impar icedit a dextra: ⁊ alteꝝ a sinistra: ⁊ qdcūq; vnū ex istis [a] †⌈ ⌋ ꝯhet, caput declinabit ad partē ipsi⁹ cū trāsuersio/ ne. Et qcunq; duo ab vna pte ꝯhent, declinabit ad eos caput absq; trāsuersione: q si anteriores moue bunt iuuabūt in curuādo caput ad iferiora: ⁊ si po steriores mouebunt reducent caput ad posteriora.

a † A. quatuor.

Et si oēs qtuor simul mouebunt, stabit caput re/ cte. Et hi qdem qtuor musculi alijs musculis sunt minores. Uerūtn̄ eis, locoꝝ ipsoꝝ bonitate: ⁊ qr sub alijs descēdūt muscul', restauratū fuit, qztū alij p magnitudinē hn̄t. Juncture pterea capitis due res necīe fuere qb⁹ due itētiones ꝯrie erant oportu ne. Una est firmitudo, ⁊ hec qdē pēdet ex affirman da iunctura: ⁊ vt paꝝ motib⁹ obediat. Et altera est multitudo nūi motuū: ⁊ hec pēdet ex facilitate iun cturaꝝ ⁊ laxatiōe eaꝝ. Factū ē igit vt [b] ⌈iūcturaꝝ laxitas ptrāsiret cōplemētū firmitudinis⌋ que ppt musculos multos q sunt cingētes eas, ⁊ circūdan/ tes, acqrit. Due igit intētiones ei acqsite fuerunt, vn̄ deus oib⁹ factoribus melior sit benedictus.

b A. tutamē iun cture laxe cū cō plemēto firmitu dinis.

De anatomia musculoꝝ epiglotis. Cap. XI.

Epiglotis est mēbrū cartilagi nosuz creatū vt vo cis sit instrm: qd qdē ex trib⁹ cōpositū ē cartilaginib⁹. Una ē cartilago [c] ⌈quā sensus cōprehēdit⌋ corā gula: ⁊ sub mē to que vocat peltalis ⁊ clipealis: qm eius vēter est ꝯcauus ⁊ dorsum gibbosum pelte silis ⁊ [d] ⌈clipeo paꝝ ei⁹.⌋ Et scđa est cartilago post illā posita ad partē colli cū ea ligata, ⁊ vocat ea que nomen non hz. Et tertia est sup illas coopiens que cū ea, que nomē nō hz, ꝯtinuat ⁊ obuiat peltali absq; ꝯtinui/ tate: ⁊ iter ipsam ⁊ illā que nomē non hz, est iūctu/ ra dupla ppt duas vacuitates que sūt in ipsa, in qs duo additamēta [e] †⌈ ⌋ nō hn̄tia nomē decēter ingrediunt cū eis ligamētis ꝯnexa ⁊ vocat coop/ torialis ⁊ cymbalaris. Et ppterea q peltalis qn̄q; adiungit non hn̄ti nomē: ⁊ qn̄q; elongat ab ea, est epiglotis amplitudo, ⁊ ei⁹ coangustatio. Et ppte rea q cymbalaris cooperit clipealē: ⁊ ipsaz cōmit tat: ⁊ ppterea q ab ea separat, est epiglotis aptio ⁊ clausio ipsius. Ubi aūt est epiglotis, ⁊ corā ipa, est os triāgulatū lauda vocatuz: qd laudā grecam lrām sign̄at: ⁊ est ita. Λ. Jn creādo vero os huius exi/ stit iuuamētum, vt sit origo ⁊ pncipiuz ex quo villi musculoꝝ epiglotis oriunt. Epiglotij pterea mu/ sculi fuere necij, qui clipealē nomē non hn̄ti appli/ cent, ⁊ musculi qui cymbalarē applicēt ipsis, ⁊ eas cuz ea coopiant: ⁊ musculi qui cymbalarē ab alijs duab⁹ elōgēt, vt epiglotis apiat. Ex musculis vero epiglotim apientib⁹ est par qd ab osse laude nasci/

c A. quā tact⁹ et sēsus ꝯphēdūt.

d A. ⁊ clipeo cui dam.

e † A. ex ea.

tur, ⁊ vadit ad anteriora peltalis, ⁊ ꝯtinuat, ⁊ expā/ dit sup ipsam: ⁊ cuz ꝯhit, trahit cymbalarē ad an̄/ riora ⁊ [f] ⌈ad iferiora⌋ ⁊ dilatat epiglotis. ⁊ par qd numerat inter musculos gule ad inferiora trahen/ tes: ⁊ nobis qdem videt vt ipsuz numeret iter eos qui iter eas sunt cōes: cuius origo est iterius in tho race ⁊ vadit ad peltalē. Ei vero in multoꝝ aīalium motu aliud associat par, ⁊ duo paria, quoꝝ vnum ad cymbalarē puenit posterius: ⁊ ꝯtinuat cum ea: quūq; ꝯhunt cymbalarē eleuant, ⁊ eā ad posterio ra trahūt ⁊ separat ab applicatione sui cuz peltali ⁊ dilatat epiglotis. Et alterius paris musculi ad duos cymbalaris margines veniūt, qui quū ꝯhun tur ipsam a peltali separāt, ⁊ in latitudinē extēdūt, ⁊ in dilatādo epiglotiz adiuuāt. Ex musculis aūt qui epiglotim coangustāt, est par qd a pte laude ve nit, ⁊ ꝯtinuat cuz peltali. postea dilatat ⁊ cingitur sup illā que nō hz nomē: donec duo extrema duoꝝ impariū ipsius post illā que nomē nō hz, vniant. ⁊ cuz ꝯhit coangustat. Et ex eis sunt qtuor musculi ⁊ fortasse existimat q sint duo muscli dupli ꝯtinuā tes peltalis extremitates cuz extremitatib⁹ ei⁹ que nomē nō hz qui quū ꝯhunt inferiora epiglotis co angustāt. Et sunt q existimāt q vnū par ipsoꝝ sit occultū ⁊ alteꝝ manifestū. Ex sitib⁹ vero musculo/ rū qui claudūt melior fuit vt in iferiorib⁹ epiglotis creati fuissent, ita vt quū ꝯhunt cymbalarē ad ife/ riora traherēt ⁊ eā claudēdo coopire facerēt: ⁊ pp hoc par creati fuerūt, qd de radice peltalis nascit, ⁊ eleuat iteri⁹ ad duo cymbalaris extrema, ⁊ ad ra dicē ei⁹ que nomē nō hz a dextra ⁊ a sinistra: ⁊ quū ꝯhunt iuncturā stringūt, ⁊ epiglotim tali clausura claudūt, q musculos pectoris ⁊ diaphragmatis re frenare valeat in phibēdo aeris attractionē. Qui qdē parui creati fuerūt ne in iteriorib⁹ epiglotis co angustationē facerēt: ⁊ fortes fuerūt creati, vt eoꝝ fortitudinē, quū impediti fuerint in claudendo epi glotim, ⁊ phibendo aeris attractionē, defect⁹ mul tus corrigat, qui eis ex paruitate aduenit: ⁊ ipsoꝝ via est fm rectitudinē ascēdentium cum declinatio ne parua, ppter quam fit continuatio ꝯueniens in/ ter peltalem, ⁊ non habētem nomen. Et est etiam quum duo inueniuntur musculi sub cymbalari po siti qui hoc predictum par iuuant.

f A. superius.

De anatomia musculoꝝ [g] ⌈gutturis.⌋ Cap. XII.

Guttur in suma duo hz paria que ipm ad inferiora trahunt: vnum eoꝝ est par qd iam in caplo epi/ glotis noiauimus: ⁊ alteꝝ est par etiaz ex thorace nascens, qd eleuat ⁊ cū lau da ꝯtinuatur pmo, postea cū gutture: ⁊ trahit ipm ad inferiora: gutturis vero musculi sunt duo muscu/ li [h] ⌈gutturosi⌋ qui sunt duo musculi apud gulā po siti in transglutiendo adiuuantes.

g A. alhalcū, ⁊ d anatōia alhalch

h A. amigdalaꝝ

De anatomia musculoꝝ laude. Cap. XIII.

Lauda vero musculos hēt qui sibi sunt pprij, ⁊ musculos in qbus aliud mēbrum cum ipso cōicat.
Sed qui laude sunt pprij, tria sunt pa ria: vnū par venit a duobus mādibule marginibus, ⁊ cum linea recta que sup hoc os exi stit, ꝯtinuatur: ⁊ ipm est, qd ipsuz ad mādibulā tra hit: ⁊ par qd oritur sub mento, ⁊ icedit inferius sub lingua ad linguam, ⁊ ad extremitatem superiorez huius ossis: ⁊ istud etiam trahit hoc os ad partem mandibule. Et aliud par oritur ex additamentis [i] ⌈sisaminis⌋ que sunt apud aures, ⁊ ꝯtinuat cū ex tremitate iferiore linee recte super hoc os. Jlli vero

i A. shemie.

quos hꝫ cū alijs cōes, iam noīati sunt, ꝛ noīabunť.

¶ De anatomia musculoꝝ lingue. Cap. XIIII.

Musculi ꝟo linguā mouentes sunt nouē duo sunt latitudinales ab additamētis [a] ⌈sisaminis⌋ venientes, ꝛ cū duob⁹ ipsi⁹ laterib⁹ ꝯtinuanť. Et duo lōgitudiales a sup̄mo ossis laude nascētes: q cū medio lingue ꝯtinuanť. Et duo q eā in trāsuerso mouēt: ꝛ nascunť a latē qđ est iferius ex duob⁹ ossis laude laterib⁹: ꝛ penetrāt in linguā iter lōgitudinales ꝛ latitudinales. Et duo musculi linguā resupinātes ꝛ ꝯuertentes eā quoꝝ loca sub istoꝝ locis, q̊s noīabimus, existunt: ꝛ ipsoꝝ villi iam expāsi fuerūt sub eis in latitudine, ꝛ cū toto osse mādibule ꝯtinuati fuerūt. In sūma p̄terea musculoꝝ lingue noīauerūt qdā musculū solitariū qui iter linguā ꝛ os laude ꝯtinuat, ꝛ vnū ad aliud trahit, ꝛ nec est lōge qn musculus q linguā ad exteriora in lōgitudinē mouet moueat eā sic. Inest.n.ei vt in extensione in seipsa moueatur, quēadmodum inest ei vt [b] ⌈in curtatione⌋ in seipsa moueatur.

a A. alsbemievľ alaberic.

b A. in curtatōe vel coarctatione ꝛ spasmatione.

¶ De anatomia musculorum colli. Cap. XV.

Musculi q collū mouēt sūt duo paria: vnū par a dextra, ꝛ alteꝝ a sinistra: sꝫ qcunqꝫ eoꝝ solus ꝯ̄heť collū ad suā ptē trāsuerse trahet: ꝛ qcūqꝫ duoꝝ eoꝝ q sūt ab vna pte siľ ꝯ̄henť inclinabiť collū rectū in pte illa, nō cū trāsuersiōe: imo cū rectitudine. Et cū oīum q̈tuor siľ erit opatio stabit collū [c] † ⌈ ⌋ absqꝫ declinatione aliq̄.

c † A. erectum.

¶ De anatomia musculoꝝ pectoris. Cap. XVI.

Musculoꝝ q pect⁹ mouēt qdam sunt q tm̄ dilatāt ipꝫ, ꝛ nō ꝯstringunt [d] ⌈ex qb⁹ sunt musculi diaphragmatis iter mēbra aerē attrahēdi: ꝛ mēbra nutrimenti distinguētis qđ⌋ postea noīabim⁹. Et par sub furcula posituꝫ a pte nasciť q̄ ad caput ꝑtendiť spatule, qđ postea noīabim⁹: ꝛ est ꝯtinuū cū costa p̄ma a dextra ꝛ sinistra, ꝛ cū ipso vniť par vnū cui⁹ vnūqđqꝫ impar est duplās ipm, ꝛ faciēs ipm duas ptes: q̈ꝝ supior cuꝫ collo ꝯtinuať: ꝛ ipꝫ mouet: ꝛ iferior eaꝝ mouet pect⁹ ꝛ misceť cū musculo ei⁹, quē nūc noīabimus: ꝛ ipse est ille q est ꝯtinuus cuꝫ costa qnta ꝛ sexta. Et par qđ est i loco spatule ꝯcauo ifusū, ꝛ cū q̊ par ꝯtinuať qđ a spōdilib⁹ ad spatulā descēdit: ꝛ fiūt sicut musculus vnus: ꝛ cū costis ꝯtinuanť posteriorib⁹. Et par tertiū qđ nasciť [e] ⌈a sexta⌋ spōdiliū colli: ꝛ a p̄ma, ꝛ scđa spōdiliū pectoris: ꝛ ꝯtinuať cū costis thoracis: isti sūt musculi dilatātes. Musculoꝝ ꝟo pect⁹ ꝯstrigētiū, alij sūt q pect⁹ [f] ⌈i latitudie⌋ ꝯstrigūt ꝛ ē diaphragma quū qescit. Alij sūt q ꝭm eēntiā. Et ex istis ē par qđ sub radicib⁹ costaꝝ supioꝝ est extēsuꝫ, cui⁹ opđ est strigē ꝛ aggregare. Et ex eis est par apđ extremitates isti⁹ cū thorace vel adherēs thoraci iter epiglotale ꝛ furculā ꝯtinuatū, ꝛ cōtinuať cū musculꝭ vētris q sūt recti. Et alia duo paria q̄ ipꝫ [g] ⌈coop̄iūt.⌋ Musculi ꝟo q siľ ꝯstrigūt ꝛ dilatāt sūt musculi q sūt iter costas: verūtm̄ ꝑscrutatiōe i ꝯsiderādo cog̊sciť ꝙ ꝯstrigētes alij sūt a dilatātib⁹. Inter oēs.n. duas costas sunt ex eis q̈tuor ꝑcerto musculi: lꝫ qdā existimēt ꝙ sit vn⁹ muscul⁹. Et h̓ qdē quē vnū existimāt musculū ex villis ꝯtextus ē trāsuersis: q̊ꝝ qdā sūt itrīseci: qdā q coop̄iūt. Eoꝝ q coop̄iūt qdā sūt, q sūt ad ptē extremitatis cartilaginose coste. Et qdā sūt, q sūt ad ptē alteri⁹ extremitatis, q̄ est fortis. Qđ ꝟo iteri⁹ existit, totū in situ coop̄iētē est diuersuꝫ. Et illud qđ est in extremitate coste cartilagiose diuersū est i situ ab eo, qđ est sup aliā extremitatē. Et qm̄ qdeꝫ hic q̈tuor hn̄tur villi nūo, opꝫ vt musculi sint nūo q̈tuor. Et q ex eis sūt supi⁹ positi, sunt dilatātes. Et q ex eis sūt iferi⁹ positi, sunt ꝯstrigētes. Per h̓ itaqꝫ sit oīuꝫ musculoꝝ pectoris nūs. lxxxviij. muscli. Et ē ēt quū musculos pectoris duo alij iuuāt musculi, q a furcula ad spatule caput veniētes ad p̄mū eius ꝯtinuanť latus, ꝛ ipꝫ sursū eleuāt, ꝛ in dilatādo pect⁹ adiuuāt.

d A. ꝛ ex eis sūt q ꝯstringūt ꝛ nō dilatāt: ꝛ ex eis sūt, q dilatant ꝛ ꝯstringūt siľ. ꝛ illi q dilatāt tātū sūt nouem, ꝛ ex eis est velamen distinguēs iter mēbra sp̄ūalia ꝛ mēbra nutrimēti, que.

e A. a septima.

f A. per accn̄s.

g A. adiuuant.

¶ De anatomia musculoꝝ adiutorij. Cap. XVII.

Ex musculis mot⁹ adiutorij sūt illi qui mouēt spatule iūcturaꝫ: ꝛ sunt tres musculi q ei a pectore adueniūt ꝛ ipm [h] ⌈mouēt⌋ ad iferiora: ꝛ musculus q iferi⁹ sub mamilla oriť: ꝛ cū pte adiutorij añte ꝯtinuať apud añtē ptē marginis cartilaginis ꝯcauitatis: ꝛ ipe est q adiutoriū ad pect⁹ applicat, cū cōitate q̄ spatula ipm seqť. Et musculus q a supremo thoracis nasciť, ꝛ efficit vt domesticū capitis adiutorij coop̄iat, ꝛ est applicās ipm ad pectus cū [i] ⌈ipulsione⌋ pauca. Et musculus duplus magn⁹ q a toto oriť thorace ꝯtinuat⁹ cū ifimo [k] ⌈añcessionis⌋ adiutorij q quū opať cū villo qui in supiori pte ei⁹ est, adiutoriū ad pect⁹ ducit, ipm eleuādo, ꝛ cū alia pte ducit illud ad ipm, faciēs ipm ad iferiora descēdē: ꝛ cū eis ambob⁹ ducit ipm ad pect⁹ ꝭm rectitudineꝫ. ꝛ alij duo musculi q a pte nascunť ilij magis iteri⁹ ꝯtinuati, q̈ꝫ sit ꝯtinuitas magni musculi q a thorace ascēdit. Un⁹ eoꝝ est magn⁹ veniēs a loco q est apđ iliū, ꝛ a costis posteriorib⁹, ꝛ trahit adiutoriū ad costas posteriores directe: ꝛ alter est subtilis q nasciť a cute ilij ꝛ nō ab ei⁹ osse: ꝛ declinat magis ad medietatē q̈ꝫ ille, ꝛ ꝯtinuať cū corda illius q a pte mamille ascēdit ꝛ ꝑfūdať. Et hi qdē opōnē p̄moꝝ efficiunt ꝭm modū adiutorij: sꝫ tm̄ ad posteriora parūp declināt. Et qnqꝫ musculi q ab osse spatule nascunť vni⁹ musculi eoꝝ ort⁹ est ab osse spatule, ꝛ implet illud qđ est iter separās [l] ⌈ꝛ costā supiorē villis⌋ ꝛ penetrat ad ptē supiorē capitis adiutorij siluestrē ꝺclinādo parūp ad domesticā: ꝛ ipse cū declinatione [m] ⌈penetrat⌋ ad domesticam. Et duoꝝ musculoꝝ ex istis qnqꝫ origo est a latere supiore spatule: quoꝝ vnus est maior: ꝛ villi ipsius vadūt ad iferiores ptes separātis. Et implēt illud qđ est iter separās ꝛ latus iferius: ꝛ ꝯtinuanť valde cū capite adiutorij a pte siluestri ꝛ [n] ⌈penetrāt⌋ cū declinatione ad siluestrē. Et alter est cuꝫ hoc p̊ ꝯtinuus adeo qđ est q̄si eius ps: ꝛ penetrat cū eo ꝛ ipsius opōneꝫ efficit. Iste ꝟo nō multū pēdet [o] ⌈a sūmo⌋ spatule ꝛ eius ꝯtinuitas est ꝭm trāsuersionē in manifesto adiutorij, ꝛ declinat ad siluestrē. Et quartus est musculus qui locū ꝯcauū ossis spatule implet, cuius corda cū ptibus iteriorib⁹ lateris domestici capitis adiutorij ꝯtinuať: ꝛ eius opatio est efficere vt adiutoriū posteri⁹ circūeat. Et alter musculus est qui ab iferiore extremitate lateris spatule inferioris nasciť: cuius corda supius cōtinuatur ꝭm ꝯtinuitatē magni ab ilio ascēdentis: ꝛ eius operatio est trahere supremū capitis adiutorij ad superiora. Adiutorium p̄terea alium hꝫ musculū duo hn̄tem capita, qui duas efficit opationes: ꝛ opationem cōmunē. Et ipse qdem sub furcula venit: ꝛ a collo deglutiens capitis adiutorij bucellam, peruenit vsqꝫ iuxta locum cōtinuitatis corde musculi magni a pectore ascendentis. Quidam autē dixerunt ꝙ vnum capitū ipsius interius [p] ⌈est sup manifestū spatule apud eius infimū ꝛ declinat ad exteriora cum trāsuersione pauca:⌋ ꝛ quū operať cum

h A. attrahunt

i A. curuatione vel eleuatione.

k A. añriori ptis

l A. ꝛ lat⁹ sup̄i⁹ spatule.

m A. elongatur

n A. alia litera. elongant.

o A. nisi a supiori.

p A. declinat ad interiora cū trāsuersione pauca ꝛ caput aliđ exterius sup manifestū spatule apud infimum eius.

duabus partibus eleuat̃ ƀm rectitudinem. Sunt preterea hoīuz qdã qui duos addiderũt musculos: musculum paruũ qui ad mamillã venit: ⁊ aliũ qui in spatule iunctura est sepultus: ⁊ fortasse ponũt cu biti musculos cum eis habere cõmunitatem.

¶De anatomia musculoꝝ brachij. Cap.XVIII.

Musculoꝝ brachiũ mouẽtiũ alij sunt q ip̃z ꝯƀũt, alij sunt q ip̃m dilatant: ⁊ isti positi sunt sup adiutoriũ [a] ⌈alij sunt q ip̃m gyrãt: alij sunt qui ip̃m resupinãt ⁊ nõ existũt sup adiutoriũ. Dilatãtes ꝟo sũt par vnũ cuius vnuz ex suis iparib⁹ cũ declinatione ad iteriora expãdit: qꝛ eius ort⁹ est supi⁹ ab ãcessione adiutorij, ⁊ a latere spatule iferiore: ⁊ ꝯtinuat̃ cum cubito illic vbi sũt ptes eius iteriores: ⁊ ipar ƀz expãdit ad exteriora cũ declinatione adiutorij, qm̃ ab adiutorij collo ꝓuenit: ⌋ ⁊ cũ extrinsecis cubiti partibus ꝯtinuat̃.

Quũqz ambo coopant̃, ꝓculdubio ƀm rectitudinẽ extẽdũt. Cõstringẽtes ꝟo sunt par aliud cuius vnũ ipar qȯ est maius trahit ad iteriora cũ declinatione: qm̃ eius [b] ⌈origo est a margine cartilaginis spatule iferiore ⌋ ⁊ a rostro: vnicuiqz q̊ꝝ ꝓꝑe iest caput ⁊ declinat ad iteriora adiutorij, ⁊ ꝯtinuat̃ corda ipsi⁹ q̈ est neruosa cũ pte focil' supioris [c] ⌈ãnte.⌋

Et ƀm ipar trahit cũ declinatione ad exteriora: qꝛ eius ort⁹ est a manifesto adiutorij posteri⁹: ⁊ est musculus duo carnosa hñs capita: q̊ꝝ vnũ est in posteriorib⁹ adiutorij: ⁊ alteꝝ i anteriorib⁹ ⁊ occultant̃ hi duo in suo icessu parũper donec ad [d] ⌈ãntẽ⌋ ptẽ focilis iferioris vadãt. Et cũ eo qdẽ iã ꝯtinuatuz fuit ꝙ ip̃m iclinat [e] ⌈trahẽs iferius ad exteriora: ⁊ cũ eo qȯ iclinat trahẽs supi⁹ ⌋ ad iteriora vt sit tractio melior. Et quũ isti duo musculi in suis ꝯiũgũtur opõnibus ƀm rectitudinẽ [f] ⌈stat⌋ ꝓculdubio.

Et duos qdẽ musculos dilatãtes vestit musculus q os adiutorij circũdat. Et silius est vt sit ps alteri⁹ musculi ꝯstrigẽtis [g] † ⌈ ⌋ Faciẽtes ꝟo brachiũ iacẽ supinũ, sũt par cui⁹ vnũ ex iparib⁹ est positũ in exteriorib⁹ duoꝝ fociliũ: ⁊ obuiat focili supiori absqz corda: ⁊ alteꝝ subtile ꝓlõgatũ nascit̃ a supiori absqz corda: ⁊ alteꝝ subtile ꝓlõgatũ [h] ⌈nascit̃ a supiori pte adiutorij ab eo qȯ ei⁹ manifestũ seq̃t̃: ⁊ maior ps ei⁹ vadit i aseid ⌋ ⁊ penetrat donec ꝓpinquũ fiat iũcture rasete ⁊ venit ad ptẽ [i] ⌈occultã⌋ focilis supioris: ⁊ ꝯtinuat̃ cuz eo corda pãnicularis.

[k] ⌈Gyrãtes ãt⌋ sũt par positũ exteri⁹: cui⁹ vnũ ex duob⁹ iparib⁹ a supmo doẽstico capitis [l] ⌈adiutorij⌋ icipit ⁊ ꝯtinuat̃ cũ supiori focili sƀ iũctura rasete: ⁊ alteꝝ ẽ magis curtũ ipso ⁊ ei⁹ villus ad latitudinẽ est decliuis: sƺ ei⁹ extremitas ẽ plus neruosa ⁊ incipit ab ipsomet supiori focili, ⁊ ꝯtinuat̃ cũ eius extremitate supiori apud rasete iuncturam.

¶De anatomia musculoꝝ rasete. Cap.XIX.

Musculoꝝ ꝟo iuncturarũ rasete mouẽtiũ qdã sunt cõstringẽtes: ⁊ qdã dilatãtes: [m] ⌈⁊ qdaz gyrãtes: ⁊ qdã resupinãtes sup collũ.⌋

Ex dilatãtib⁹ ꝟo est vn⁹ musculus cũ alio ꝯtinuus, ac si ambo vn⁹ eẽnt musculus. Et isti⁹ qdẽ origo est a medio focilis inferioris, cui⁹ corda cũ pollice ꝯtinuat̃, ꝑ quẽ pollex ab idice elongat̃.

Et alteri⁹ origo est a focili supiori, cui⁹ corda cum ƿmo ossium rasete ꝯtinuat̃. s. posito coram pollice.

Quũqz isti duo sil' mouent̃, dilatãt rasetã [n] ⌈cũ gyratõe pauca.⌋ Et quũ scõs solus mouet̃, fac̃ ip̃az iacere resupinã. Et quũ ƿmus mouet̃ solus [o] ⌈ꝓlõgat⌋ iter pollicẽ ⁊ indicẽ. Et musculus q [p] ⌈iacit̃⌋ super focile supius a pte siluestri cuius ortus est ab inferiori pte capitis adiutorij, a quo ꝓcedit corda: duo habens capita: quorum vnum cum medio pectinis coram indice ⁊ medio ꝯtinuatur: [q] ⌈⁊ istius corde caput sustentat̃⌋ super focile superius apud rasetã, ⁊ dilatat rasetã [r] ⌈expãdẽdo cũ gyratione,⌋

Cõstringẽtes aũt musculi sunt par sup latus brachij siluestre: quoꝝ iferior icipit ab interiore duoꝝ capitũ adiutorij, ⁊ ꝓuenit ad pectinẽ corã auriculari. Et supior vtrorũqz icipit altius q̃z ille ⁊ ꝓuenit ibi. [s] ⌈Et est cũ eis musculus qui⌋ icipit ab iferiorib⁹ adiutorij ptibus loca ƥdictoꝝ mediãs, q duo hƺ extrema, que ad modũ crucis trãsuersant̃: ⁊ postea cũ loco qui est iter pollicẽ ⁊ mediuz ꝯtinuant̃: cũqz ambo mouent̃ [t] ⌈ꝯstringũt. Et isti qdẽ ꝯstrigẽtes, ⁊ ipsimet dilatãtes gyrationẽ efficiũt ⁊ resupinationẽ⌋ quũ duo oppositi ex eis ƀm trãsuersionẽ mouent̃. Sƺ musculus cũ pectine ꝯtinuus coram auriculari, cũ solus mouet̃ [v] ⌈gyrat plãtam.⌋ ⁊ quum musculus pollicis, quẽ noĩauimus, ipsuz adiuuat plenarie plãtam resupinam iacere facit: ⁊ quum ille qui est cũ raseta ꝯtinuus corã pollice, solus mouet̃ [x] ⌈gyrat ipsam⌋ parũper: ⁊ cũ auriculari quẽ noĩauimus efficit [y] ⌈gyrationez cõpletam.⌋

¶De anatomia musculoꝝ digitoꝝ. Cap.XX.

Musculoꝝ ꝟo digitos mouẽtiũ, qdã sunt, q sunt i plãta: qdã sunt q sunt in brachio: qꝛ si oẽs in plãta ꝯiungerent̃ ꝑꝑ carnẽ multam grauarẽt: ⁊ ꝓpterea ꝙ illi q sunt ex eis in raseta a digitis elõgati fuerũt: corde ipoꝝ neccio fuerũt lõge. Munite ergo fuerũt pãniculis qui eis ab oibus adueniũt ptibus: ⁊ ipsoꝝ qdẽ corde rotũde ⁊ fortes create fuerũt, ⁊ nõ dilatant̃ nisi quũ ad mẽbrũ ꝓueniunt. Ibi igit̃ dilatant̃ vt mẽbrũ motum bñ cõprehẽdant. Oẽs aũt musculi digitos dilatãtes sup brachiuz sunt positi, ⁊ sil'r ipsos ad inferiora mouẽtes: ⁊ ex dilatãtib⁹ qdem est musculus, qui in medio manifesti brachij posit⁹ nascit̃ a parte suprema capitis adiutorij iferioris: ⁊ quatuor digitis cordas, que ipsos dilatãt, mittit. Ex eis ꝟo qui eos ad iferiora inclinãt, tres adinuicẽ in [z] ⌈parte⌋ istius sunt ꝯtinui: quoꝝ vnus a parte media capitis adiutorij siluestris inter duo ipsius additamẽta orit̃, ⁊ duas cordas auriculari ⁊ annullari trãsmittit. Et vnus a sũma duoruz musculoꝝ duplorum qui sunt duo ex his tribus orit̃ sub duob⁹ additamẽtis adiutorij interius: ⁊ a margine focilis iferioris, ⁊ duas trãsmittit cordas medio ⁊ indici. [⁊] † ⌈ ⌋ [ꝯ] ⌈Et tertius eoꝝ, ⁊ est ille qui remãsit orit̃ a supmo focili supioris⌋ ⁊ cordã pollici madat: ⁊ apud [ꝝ] ⌈hãc iuncturã⌋ est musculus, qui est vnus duoruz musculoꝝ inter musculos motus rasete nominatoꝝ: ⁊ nascitur a loco medio focilis inferioris, cuius corda pollicem ab indice [a] ⌈prolongat.⌋ Cõstringẽtiuz autem qdam sunt, qui super brachium existunt: ⁊ qdam qui super volam plante. Et illi qdem qui sunt super brachium, sunt tres musculi, quoꝝ vnus ƀm aciem in medio super alium est positus. Ex qbus nobilior est inferior qui inferius est sepultus, ⁊ cum osse focilis inferioris continuus, quoniam eius operatio existit nobilior: quapropter oportuit vt eius locus magis esset custoditus: cuius principium est a medio capitis adiutorij siluestris ad interiora: deinde penetrat et dilatatur eius corda, et in quinqz partitur cordas, quarum queque ad interiora digiti peruenit. Illarum vero que ad quatuor

a A. ⁊ ex eis sũt, q ꝯuertunt brachiũ situãdo volã man⁹ ad inferiora. ⁊ ex eis sũt, q ip̃z resupinãt ⁊ nõ existũt sup adiutoriũ. Dilatãtes ꝟo sũt par vnũ neruoꝝ, c⁹ vnũ ipar vel singulare cũ declinatiõe ad iteriora dilatat: qm̃ origo ei⁹ est sub anteriori pte adiutorij, ⁊ ex latẽ vl' costa spatule iferiori: ⁊ ꝯtiuat̃ cum cubito, vbi ptes ei⁹ sũt itrãtes. ⁊ ipar vl' singulare scd̃z dilatat cũ declinatiõe ad exteriora qm̃ a posteriori pte adiutorij prouenit.

b A. origo est ex loco iũcture supioris ptis spatule.

c A. añriori.

d A. anteriorez.

e A. ꝯtrahẽs cũ iferiori ad exteriora, ⁊ cuz eo qȯ declinat trahẽs cuz supiori.

f A. ꝯtrahunt.

g † A. vltimi.

h A. nascitur ex pte supiori capitis adiutorij cũ eo qȯ vicinatur, vel seq̃t̃ ei⁹ manifestum ⁊ maior ps ei⁹ vadit in brachium.

i A. interiorem.

k Cõuertẽtes ãt manũ sup volã.

l A. Alia litera musculi.

m A. ⁊ qdã ꝯuertẽtes manũ sup volã, ⁊ qdã resupinantes eã sup ei⁹ ꝯuexũ, vel super ptẽ ei⁹ posteriorem, vel siluestrem.

n A. cũ ꝯuersiõe pauca man⁹ sup volam.

o A. elongat.

p A. extenditur.

q A. ⁊ caput corde ei⁹ applicat̃ ⁊ ingreditur.

Alia litera. r A. conuertẽdo manũ sup volã. et caput corde ei⁹ appodiat̃ super focile supi⁹.

s A. ⁊ musculus amborum.

t A. ꝯstrigũt hac ꝯstrictiõe, ⁊ ipsimet dilatãtes faciũt ꝯuersionem man⁹ sup volã, ⁊ resupinationez. Alia litera. cõstringũt. Isti igit̃ ꝯstringẽtes ⁊ dilatãtes sunt ipsimet q faciũt ꝯuersionẽ man⁹ sup volã ⁊ resupinationem.

v A. ꝯuertit volã manus.

x A. ꝯuertit manũ sup volam.

y A. ꝯuersionem manus cõpletaz super volam.

z A. in latere.

⁊ A. illi q est inter ambo.

ꝯ A. ⁊ est terti⁹, cui⁹ origo est ex supiori focili.

ꝝ A. Alia litera hũc musculum.

a A. elongat.

puenient quecꝫ iuncturã ꝑmam ipsius ↄstringit ⁊ tertiã. Primã ꝟo ꝓpterea qꝺ est ibi annexa liga/ mẽto qꝺ sup eam est cinctũ: ⁊ tertiã, ꝓpterea ꝙ ei⁹ caput puenit ad eã ⁊ ↄtinuat̃ cũ ea: que aũt ad pol licẽ vadit eius scꝺam ⁊ tertiã ↄstringit iuncturã: qꝛ nõ ↄtinuat̃ nisi cũ eis. Et scꝺs qdẽ musculus qui est supra istũ, est minoꝛ ipso: ⁊ icipit a capite ingre/ diẽte qꝺ est vnũ ex capitib⁹ adiutoꝛij ⁊ cũ focili ĩfe rioꝛe parũper ↄtinuat̃: ⁊ trãsit ꝑ terminũ cõez qui est ĩter lat⁹ siluestre ⁊ domesticuꝫ: ⁊ est supioꝛ supfi/ cies focilis supioꝛis: ⁊ quom ad ptẽ puenit pollicis declinat parũper ad ĩterioꝛa, ⁊ cũ iũcturis medijs quatuoꝛ digitoꝝ coꝛdas mãdat vt eos ↄstringant.

Ad pollicẽ ꝟo nõ puenit nisi ramus puus q non est ex coꝛda eius: ĩmo ab alio loco. Et ꝑmi qdem oꝛigo est post ꝑncipiũ noiatũ qꝺ est a capite focilis supioꝛis ⁊ ĩferioꝛis. Et scꝺi oꝛigo ẽ a capite focilis ĩferioꝛis. Factũ est aũt ꝙ pollex vno musculo i sui ↄstrictione sit ↄtẽtus: sꝫ q̃tuoꝛ, duob⁹ ↄstringuntur musculis, qm̃ nobilioꝛ ex opõnib⁹ quatuoꝛ, est ↄstri ctio: ⁊ ex opõnibus pollicis nobilioꝛ est vt dilatet̃ ⁊ ab indice elõget̃. Tertius aũt musculus nõ est ad ↄstringẽdũ: sꝫ eius coꝛda ĩterius in plãta pene/ trat ⁊ dilatat̃ desup ad hoc vt in eã adipisci faciat sensum, ⁊ in sentiẽdo iuuamẽtuꝫ ꝓbeat: ⁊ pilos i ea nasci ꝓhibeat. ⁊ ad sustẽtãdum illud qꝺ est in inte/ rioꝛib⁹ plãte: ⁊ vt foꝛtis fiat ad suas actiones pagẽ das. hi qdẽ sũt illi qui sup rasetã existũt. Muscu/ li ꝟo q sunt in plãta sunt. xviij. in duab⁹ acieb⁹ oꝛ/ dinati adinuicẽ sibi suppositi. Una acies est ad ĩfe/ rioꝛa ⁊ ĩterius. Et altera acies est sup cutẽ exterio/ rẽ. Qui aũt in acie existũt ĩferioꝛe nũo sunt septem quoꝝ qncꝫ digitos ad supioꝛa inclinant: ⁊ q ex eis delegat⁹ est pollici a ꝑncipio ossis rasete nascitur.

Et sext⁹ est curt⁹ ⁊ lat⁹, cui⁹ villus est trãsuersus: ⁊ ipsius caput pẽdet a pectine man⁹ donec pueniat in rectitudine medij, cui⁹ coꝛda cũ pollice ↄtinuat̃: ⁊ ipm ad inferioꝛa iclinat. Et septimus est apud auricularẽ incipiẽs ab osse pectinis qꝺ in eius re/ ctitudine existit ⁊ ipm ad ĩferioꝛa inclinat. Nul/ lus ꝟo hoꝝ septẽ est ad ↄstringẽduꝫ. sed qncꝫ sunt ad eleuãduꝫ, ⁊ duo ad flectendũ inferius. Illi ꝟo qui sunt in acie supioꝛe sub musculo sup [a]⌈plantã⌋ expanso qui qdẽ est musculus quẽ solus cognouit Galie. sunt musculi vndecim: ex qbus sunt octo: q̊/ rum duo cũ prima iuncturaꝝ quatuoꝛ digitoꝝ ↄti nuant̃. s. vnus sup alium vt hãc ↄstringãt iuncturã: sed qui ex eis est ĩferioꝛ ↄstringit [b]⌈cũ depꝛessione ⁊ reflexione:⌋ ⁊ eius qui est ex eis supioꝛ est strictu ra cũ modico eleuationis ⁊ ad supioꝛa ascẽsionis.

Quũcꝫ ↄiuncti fuerint [c]†⌈ ⌋directe: ⁊ eoꝝ tres pollici sunt ꝓpꝛij: quoꝝ vnus ꝑmam con/ stringit iuncturã: ⁊ duo scꝺam sicut sciuisti. [d]⌈Dila tãtes ergo qncꝫ sunt. Et de reflectẽtib⁹⌋ exceptis pollice ⁊ auriculari vnicuicꝫ inest vnus, pollici ꝟo ⁊ auriculari vnicuicꝫ assunt duo. Et de ↄstringẽti bus vnicuicꝫ digito assunt q̃tuoꝛ. Et de his q ad supioꝛa iclinare faciũt vnicuicꝫ digito adest vnus.

a A. volam.

b A. cũ applicatione ⁊ cõpꝛessione.

c † A. extẽdũt.

d A. ⁊ qntus dilatat qntũ, ⁊ de cõpꝛimentibus.

De anatomia musculoꝝ doꝛsi. Cap. XXI.

Musculoꝝ doꝛsi alij sũt qui ipm ad posterioꝛa flectũt: alij qui curuãt ad anterioꝛa. Ex istis eniꝫ oẽs alij oꝛiunt̃ mot⁹. Ad poste/ rioꝛa ꝟo flectẽtes sunt illi qui ꝓpe doꝛ/ si vocant̃ musculi. Et sunt musculi duo de qbus exi stimat̃ ꝙ vnusqscꝫ eoꝝ ex. xxiij. compositus existat musculis: qm̃ vnicuicꝫ ipsoꝝ ab vnaquacꝫ spõdili aduenit musculus: ab vnaquacꝫ nãcꝫ spondili ad/ uenit ei villus trãsuersus nisi a ꝑma. Et isti qdem musculi quũ equaliter tendunt̃ stat doꝛsum: ⁊ quũ superflue tendunt̃ declinãt ad posterioꝛa. Et quũ illi qui in vno existũt latere mouent̃, doꝛsum ad il/ lud inclinat̃. Musculi ꝟo curuantes sunt par de/ super posituꝫ, qui sunt ex musculis caput ⁊ collum mouẽtibus: qui a duobus meri veniunt lateribus: quoꝝ inferioꝛes extremitates cum qncꝫ spõdilib⁹ pectoꝛis supioꝛibus ↄtinuant̃ in aliqbus homini/ bus: ⁊ in plurib⁹ hoibus cũ quatuoꝛ. Et eoꝝ supe/ rioꝛes extremitates ad caput pueniunt ⁊ collũ. Et par qdeꝫ sub isto est positũ ⁊ vocat̃ [e]⌈renale:⌋ que ambo a decima ⁊ vndecima pectoꝛis icipiũt: ⁊ ad inferioꝛa descendũt: ⁊ plerũcꝫ curuãt flectẽtes. Et medio qdẽ in suis motib⁹ hoꝝ musculoꝝ sufficit ĩ/ uentio: qm̃ incuruatione ⁊ inclinatione a dextra ⁊ a sinistra duaꝝ extremitatum sequitur motus.

e A. almenthe/nein.

De anatomia musculoꝝ ventris. Cap. XXII.

Musculoꝝ aũt ventris sunt octo qui in iuuamẽtis cõ/ municant: ex qbus est iuuamẽtuꝫ ꝓbe/ re in expꝛimendo illud qꝺ ex stercoꝛe ⁊ vꝛina in [f]⌈interioꝛibus⌋ ↄtinet̃. ⁊ que in matricibus non nata existunt. Et ex eis est dia/ phꝛagma sustinẽt, ⁊ ipm quũ adest exsufflatio que est in ↄstrictione adiuuãt. Et ex eis est ꝙ ĩtestina ca lefaciunt, ⁊ stomachũ: ꝓpterea ꝙ ea coopiunt. Ex his aũt octo est vnũ par rectũ qꝺ ꝭm rectitudinem [g]⌈ab epiglotali⌋ descẽdit cartilagine: cuius villus in lõgitudine vscꝫ ad femur extendit̃: ⁊ eius extre/ ma in eis que sunt coꝛã ipsis expandunt̃. Hui⁹ ꝟo paris substãtia a sui ꝑncipio vscꝫ ad ipsius finẽ car nosa existit. Et duo musculi qui cũ istis in latitu/ dine secant̃. quoꝝ locus est sub pãniculo qui super totũ extẽsus est vẽtrem: ⁊ sub duobus lõgitudina/ libus. Sectio aũt que inter istoꝝ duoꝝ: ⁊ duoꝛuꝫ ꝑmoꝝ villos accidit est ꝭm angulos rectos: ⁊ duo paria que per trãsuersum vadunt, quoꝝ vnũqꝺcꝫ est in latere a dextra ⁊ a sinistra. Et vnũqꝺcꝫ eo/ rum par ex duobus existit musculis se ad inuicem ad moduꝫ crucis secantibus a cartilaginis costaꝝ nõ completaꝝ extremitate vscꝫ ad femur: ⁊ ab ilio vscꝫ ad [h]⌈epiglotale.⌋ Et duoꝝ parium extremi tates sibi a dextra ⁊ a sinistra apud femur obuiãt. ⁊ alioꝝ duoꝛuꝫ extremitates apud [i]⌈epiglotale⌋ que sup carnosas partes ab vnaquacꝫ parte duo/ rum musculoꝝ latitudinalium sunt posite. Et h̃ q/ dem duo paria semp carnosa incedũt donec rectos musculos cum coꝛdis latitudinalibus tãgant que panniculis similant̃. Et hec etiam duo paria sub duobus lõgitudinalibus sunt posita, que sub duo/ bus posita sunt latitudinalibus.

f A. in viscerib⁹

g A. mali granati.

h A. malum granatum.

i A. malum granatum.

De anatomia musculoꝝ testiculoꝝ. Cap. XXIII.

Testiculorum autem viroꝝ musculi sunt quatuoꝛ pꝛopterea vt testiculos custo/ diant, ⁊ eos eleuẽt ne laxent̃. Quiscꝫ testiculus habet par sibi ꝓpꝛiũ. Mu lieribus ꝟo vnum par sufficit. s. cuicꝫ testiculo im/ par, ꝓpterea ꝙ earum testiculi nõ sunt in exterioꝛi bus: necꝫ sunt suspẽsi queadmodum viroꝛum.

De anatomia musculoꝝ vesice. Cap. XXIIII.

Super os vesice vn⁹ existit mu/ sculus qui ipsam cir/ cundat: cuius villus super ipsius os di latatur. Et eius quidem iuuamentum est vꝛinam vscꝫ ad hoꝛã voluntatis re/ tinere. Et quum voluntas expellendi affuerit, eius

laxabitur ꝯstrictio: ⁊ ventris musculi vesicam vr/gebunt: ⁊ vrinam expulsiua adiuuante expellent.

¶ De anatomia musculorum virge. Cap.XXV.

Musculi qui virgā mouēt duo sūt paria, duo vniꝰ paris musculi in duobꝰ virge laterībꝰ sunt extē/si, qui quū tendunt foramē dilatant ⁊ ipm amplificāt ⁊ penetratio rectifica/tur: ⁊ sperma in ipsa cuꝫ facilitate discurrit. Aliud ꝟo par qd̄ a femoris osse orit᷑, ⁊ cum radice virge scd̄m trāsuersionē ꝯtinuat᷑ [a] ⌈ ⁊ quū rectificat᷑, ten/dit᷑: ⁊ instr̄m ꝺm rectitudinē eleuat᷑: ⁊ quū ꝯstringi tur ⌋ reducit ipm ad posteriora. Qd̄ si vni eorum acciderit tensio ad ipsius partē declinabit.

a A. ⁊ quū equatur tēsio ipsius, eleuat᷑ istrumē/tū ꝺm rectitudinē, ⁊ quū vehe/mentior fit.

¶ De anatomia musculoꝝ ficteris. Cap.XXVI.

Ficteris musculi sunt quatuor. Unus eoruꝫ, est musculus qui ipsius cōmittat᷑ os, ⁊ cuꝫ eius carne vehemēter miscet᷑: que ꝑmixtiōi musculoꝝ labioꝝ similat᷑, ⁊ ipse qdeꝫ cohercet ⁊ ꝯstringit anuꝫ ⁊ sua exp̄ssione stercoris reliqas que sunt in ipso, excutit. Et musculus q est positꝰ magis iterius q̄ꝫ iste: cuiꝰ statio [b] ⌈ est ꝺm cō/paratione capitis hoīs ⌋ ⁊ existimat᷑ ꝙ sit hn̄s duo extrema, cuiꝰ extremū cuꝫ radice virge ꝓcerto ꝯti/nuat᷑: ⁊ par qd̄ sup hos oēs trāsuersuꝫ existit: cuiꝰ iuuamētū est lōgaonē sursum eleuare, ⁊ neqꝫ acci/dit lōgaonē egredi nisi ꝓpter ipsius laxitatem.

b A. ē supra ipꝫ ꝑ cōparationem ad caput hoīs.

¶ De anatomia musculoꝝ coxe. Cap.XXVII.

Ex musculis coxe, maior ē il/le qui eā extēdit deīde ille qui eā ꝯtrahit. Ex suis nāqꝫ opōnibꝰ nobiliores sunt isti duo motꝰ. Uerūtn̄ extensio ꝯ̄ctione nobilior exi/stit, qm̄ statio nō ꝯuenit nisi cū extēsione. Postea sunt musculi q elōgant: deinde illi q appropinq̄re: post illi q circuire faciūt. Ex musculis aūt coxe iū/cturā extēdētibus, est vnus q est oībꝰ corꝑis muscu/lis maior: ⁊ ipe est musculus q os femoris ⁊ anchā coopit, ⁊ sup totā coxā voluit᷑ ab iteriorībꝰ [c] ⌈ ⁊ ex/teriorībꝰ ⌋ ⁊ posteriorībꝰ dōec ad poplitē [d] † ⌈ ⌋ ꝑueniat. cuiꝰ villi diuersa hn̄t ꝓncipia: quapp ipsiꝰ opōnes ꝺm diuersas specificant᷑ spēs. Ex ipsius nāqꝫ villis est, q ab ifimo ossis femoris nascit᷑, ⁊ de/clinādo ad domesticū dilatat. Et est alius ex vil/lis eius, cuiꝰ ortꝰ est paꝝ altior ortu istius, q coxaꝫ ad supiorē eleuat. Et est alius ex villis, cuius ortꝰ est valde altior ortu istius, q coxā ad supiora ad do/mesticū declinātem eleuat. Et ex eis alius cuiꝰ ori/go est ab osse anche, q satis coxā ꝺm rectitudinē di/latat. Et est ex eis musculus q totā anche iuncturā posteriꝰ coopit tria hn̄s capita ⁊ extrema duo. Et hec qdē capita ab ilio ⁊ ancha ⁊ alhosos nascunt᷑ q̊ꝝ duo sunt carnosa ⁊ vnū pānicular. Duo ꝟo ex/trema cū posteriore capitis coxe p̄te ꝯtinuant᷑: ⁊ si cū vno traxerit extremo, cū declinatione ad ipm di/latabit: ⁊ si cū duobꝰ traxerit extremis ꝺm rectitu/dinē dilatabit. Et ex eis ē musculus q ex tota ossis ilij supꝑficie orit᷑: ⁊ cū supremo maioris additamēti ꝯtinuat᷑ ⁊ vocat᷑ [e] ⌈ carchametra maior: ⌋ ⁊ paruꝫ ad anteriora extēdit᷑ ⁊ cū declinatōe ad domesticū dilatat᷑. Et est alius talis q̄lis iste q in ꝓmis cum infimo additamēti minoris ꝯtinuat᷑ deīde descen/dit: ⁊ illiꝰ opōne opat᷑: verūtn̄ eius est paruā dilata/tionē ⁊ multā efficere declinationē: cuius origo est ab ifimo supꝑficiei ossis ilij. Et est ex eis musculus qui ab infimo ossis anche orit᷑ ad posteriora decli/nās, ⁊ dilatat ipsaꝫ, ⁊ eā ad posteriora parūper de/clinare facit: ⁊ ad domesticuꝫ sufficienter declinare facit. Ex musculis ꝟo coxe iūcturā ꝯstringētibꝰ, ē musculus vnus q cū declinatiōe ad domesticū ꝑua ꝯstringit: ⁊ est musculus rectus, q a duabꝰ descēdit originibꝰ, quaꝝ vna cū fine lūboꝝ, ⁊ altera cū osse ilij ꝯtinuat᷑. Et ipe qdē sūt que cū minore addita/mēto domestico ꝯtinuant᷑: ⁊ musculus q ab osse fe/moris nascit᷑, ⁊ cū infimo additamēti minoris ꝯti/nuat᷑. Et musculus ad duo latera ipsiꝰ trāsuerse ex/tēsus, q est sicut ps maioris. Et q̄rtus q a re ꝑpa/rata stāte post os ilij orit᷑, ⁊ ipse ēt crus ꝯ̄hit colli/gēdo coxā. Et musculis ꝟo q ad iteriora declinare faciūt iam qdā noiati fuerūt, vbi dilatatiōis ⁊ ꝯstri/ctionis mētionē fecimꝰ: ⁊ hec qdē mouēdi spēs hꝫ musculū q ab osse nascit᷑ femoris, ⁊ adeo fit lōgus vt ad poplitē ꝑueniat. Declinare ꝟo ad exteriora faciētes sūt duo musculi: vnꝰ eoꝝ ab ossevenit lato.

c A. ⁊ ex teriorībꝰ

d †. vel ad gēu.

e A. tharuca per respectū ad os.

Sed circuire faciētes sūt duo musculi, quoꝝ vnꝰ a siluestri femoris: ⁊ alter ab ipsiꝰ orit᷑ domestico: ⁊ quū sibi obuiāt trāsuersant᷑ [f] ⌈ ⁊ fiūt carnosi ⌋ apd̄ locum ꝓfundum circa posteriora additamēti ma/ioris. Et quicūqꝫ eorum solus traxerit coxam ad sui partem cum pauca dilatatione torquebit.

f A. ⁊ ꝯtinuant᷑.

¶ De anatomia musculorum mouentium iuncturā cruris ⁊ poplitis. Cap.XXVIII.

Ex musculis aūt iuncturā poplitis mouētibꝰ sunt tres in anteriorībꝰ coxe positi qui musculis in ipsamet coxa positis sunt maiores. Et eoꝝ operatio est dilatare. vnus aūt hoꝝ triū est sicut duplus duo hn̄s capita: quoꝝ vnū ab additamēto incipit maiore: ⁊ alterū ab anteriore coxe. ⁊ duo hēt extrema: quoꝝ vnum est carnosuꝫ: ⁊ cū [g] ⌈ rasga ⌋ añq̄ꝫ corda fiat ꝯtinuat᷑: ⁊ alteꝝ est pānicular cū domestica duaꝝ extremi/tatū coxe ꝯtinuatū. Alioꝝ ꝟo duoꝝ vnus est ille, quē inter coxā ꝯstringētes noiauimus. s. a separan/te qd̄ est in osse ilij nascens: ⁊ alter ab additamēto siluestri, qd̄ est in coxa, orit᷑. Et isti qdē duo ꝯtinuā/tur ⁊ vniunt᷑ ⁊ g̃nat᷑ ex eis corda vna que dilatat᷑ ⁊ circūdat rasgā ⁊ ipsam cū eo qd̄ est sub ea ꝯuenien/ter affirmat: deinde cū capite cruris ꝯtinuat᷑: ⁊ po/plitē dilatat ⁊ crus extēdit. Dilatatio ꝟo vnum hꝫ musculū, q ab obuiatiōe ossis femoris nascit᷑ ⁊ ice/dēdo descēdit in latus coxe domesticū ꝺm trāsuer/sionē: deīde cū p̄te [h] ⌈ venosa ⌋ supꝑme partis cruris ꝯtinuat᷑, ⁊ crus declinās ad domesticū dilatat. Et musculū alium in qbusdā anatomie libris ei oppo/sitū in parte siluestri, qui icipit ab osse anche ⁊ ꝺm trāsuersionē in latus siluestre tēdit, donec ad locuꝫ ꝑuenit [i] ⌈ venosum. ⌋ Et neqꝫ est musculus maio/ris trāsuersionis isto, ⁊ cū declinatione ad siluestre dilatat: ⁊ quū ambo dilatāt, est dilatatio recta. Ex eis ꝟo qui crus ꝯ̄hunt, est vnus musculus angustꝰ ⁊ lōgus. q ab osse ilij orit᷑ ⁊ femoris circa origineꝫ dilatātis, igrediēs a sepāte qd̄ est ī medio ilij: deīde ꝺm trāsuersionē penetrat ad iteriora duaꝝ extremi/tatuꝫ poplitis: postea egredit᷑ exterius ⁊ vadit ad eminētiā que est in loco poplitis [k] ⌈ ⁊ venoso ⌋ ⁊ cū ea vnit᷑. Et ipse qdē est quo crus ad [l] ⌈ inferiora ⌋ trahit᷑ declinās cū pede ad p̄tē iguinis. Et tres mu/sculi: domesticꝰ: ⁊ siluestris: ⁊ medius. Sꝫ dome/sticus ⁊ medius cū declinatione ad siluestrē ꝯ̄hunt. Et siluestris ꝯ̄hit cū declinatione ad domesticum.

g A. alrasafe.

h A. profunda.

i A. profunduꝫ.

k A. profundo.

l A. superiora.

Et domesticus qdē orit᷑ a basi ossis anche, deīde trāsuerse icedit ꝑ posteriora coxe donec ꝑuenit ad locū cruris [m] ⌈ venosuꝫ ⌋ in p̄te domestica ⁊ vnit᷑ cū eo cuius color ad viriditatē trahit. Et alioꝝ duoꝝ

m A. profunduꝫ

etiam

etiam origo est a basi ossis anche:sꝫ declinat vt cū loco [a] [venoso] lateris siluestris ꝯtinuent. In iūctura ꝑterea poplitis est musculus sicut in flexuositate poplitis sepultus, qui opōnēz efficit qualis huius medij existit opatio. Et qdā existimant ꝙ ꝑs eminēs musculi dilatātis dupli a separāte est quuz poplitē accidental'r ꝯstringit: [b] [⁊ est quū ab eius origine egredit' corda que anche pixidē tenet: ⁊ cū ea, ⁊ cum ipso qd̄ sequitur ipsam, continuatur.]

a A. profundo.

b A. qm̄ ex ꝯiū/ctiōe āboꝝ orit' corda, q̄ ꝯstrigit pixidē vel cōcauitatē anche, et ꝯtinuat cum eo qd̄ ei vicinatur.

¶ De anatomia musculorum pedis iuncturam mouentium. Cap. XXIX.

Ex musculis aūt pedis iuncturā mouētib' sunt qdā qui ipm ad supiora eleuāt. ⁊ qdā qui ipm descēdere faciūt. Ex eis aūt q ipm eleuāt, est vnus musculus magn' qui est posit' in pte [c] [añte] cāne domestice cui' ꝑncipiuz est ꝑs siluestris capitis cāne domestice. Et ipse qdē quū ad exteriora egredit', iclinat' sup crus ad partē pollicis vadens, ⁊ ꝯtinuat' cū eo qd̄ radici pollicis est ꝓpinquū: ⁊ pedē ad supiora eleuat: ⁊ alter orit' a capite siluestris, ex quo nascit' corda, q̄ cum eo qd̄ est iuxta radicē minimi ꝯtinuat': ⁊ pedē ad supiora eleuat, ⁊ ꝓpe qñ cum eo ꝯuenit primus musculus, ⁊ fuerit hoc ꝯm eq̄litatē ⁊ rectitudinez. Faciētium ꝟo descēdē est vnū par, cuius origo est a capite coxe qd̄ postea descēdit, ⁊ cruris vētrē carne replet, ex qbus corda nascit': que ex maioribus existit cordis, ⁊ ipsa qdē est corda [d] [nerui qui cuz osse alcabab] ꝯtinuat': ⁊ ipꝫ ad posteriora trāsuerse ad siluestrē trahit: ⁊ est hec cā fixionis pedis sup terrā. Et ipm qdē adiuuat musculus qui a capite siluestris orit': cuius color est melōgianus: ⁊ descēdit donec ipsemet absq; corda quā mādat: sed carneus remanēs, ꝯtinuat' cū postrema alacabab pte [e] [sub ꝯtinuitate] q̄ꝫ añ dixim'. Quūq; musculis istis aut ipsoꝝ cōdis nocumētū accidit, pes [f] [claudicat.] Et musculus ex q̊ due nascunt' corde: q̊ꝝ vna pedē ꝯstringit: ⁊ altera pollicē dilatat. Illd̄ ꝟo est qm̄ iste musculus a capite cāne domestice orit', vbi ipsa siluestri obuiat ⁊ descēdit iter eas: ⁊ ī duas diuidit' cordas: q̊ꝝ vna sub raseta in anteriori pollicis pte ꝯtinuat' [g] [cum qua ēt corda pedis existit hūilitas. Et altera corda est que ex pte isti' gn̄ata musculi, ꝓme corde ptrāsit originē, ⁊ p̊ pollicis ossi cordā mādat: ⁊ ipm cū trāsuersiōe ad domesticuz dilatat.] Et iaꝫ ēt a capite coxe siluestri orit' musculus, ⁊ cū vno duoꝝ muscl'oꝝ [h] [achabaliū] ꝯtiuat' [i] † [ ] deīde ab eo sepat' quū occultū cruris ptrāsit: ex q̊ orit' corda [k] [q̄ ad iferiora pedis ꝑueīt, ⁊ sb̄ eo toto dilatat'] queādmodū fac̄ muscul', q su p plāte occultū dilatat' ꝑꝑ iuuamētū tale, q̄le ē ei'.

c A. anteriori.

d A. calcanei q̄ cū osse alachaab.

e A. supra continuitatem.

f A. mollificat' seu paliticat'.

g A. cū q̄ ēt existit corda pedez deprimēs, vel iferi' dclinare faciēs. Et alt'a corda q̄ accidit ex pte isti' musculi ptrāsit originez corde ꝓme, ⁊ trāsmittit cordā ad alchabab, ꝓmo ex pollice ⁊ dilatat p trāsuersū.

h A. alachabalium.

i † A. ⁊ ramificat'.

¶ De anatomia muscl'oꝝ digitoꝝ pedis. Ca. XXX.

Ex musculis ꝟo pedis digitos mouētib' q sunt ꝯstringētes, musculi sūt multi, ex qb' ē musculus q a capite cāne siluestris oritur, ⁊ extēsus sup ipsam descēdit. ⁊ cordā vnā trāsmittit q̄ in duas diuidit' cordas, q̄ mediū ꝯstringūt ⁊ [l] [medicū.] Et alter istoꝝ minor cuius ort' est a postremo cruris: cui' corda cū ipsā trāsmittit in duas diuidit' cordas que idicē ꝯstringunt ⁊ minimuz. [m] [Et diuidit'] ab vnaq̄q; duar partiū corda: que cū eo, qd̄ ab alia [n] [diuidit'] ꝯtinuat': ⁊ fiunt corda vna que ad pollicē ꝑuenit ⁊ ipꝫ ꝯstringit. [o] [Et tertia corda quā] iam noiauim' a siluestri duaꝝ extremitatū: q̄ in cāna existūt domestica orit': ⁊ iter duas descendit cānas, ⁊ ex se ptem trāsmittit ad pedem ꝯstringēduz [p] [⁊ partē ad primum os] pollicis. Et hoꝝ qdē musculoꝝ digitos mouētiuz q̊s noiauimus situs est sup crus ⁊ posterius. Illi ꝟo q̊ꝝ sit' est sup plātā pedis, x. sunt musculi: ⁊ in h̄ qdē anatomici decepti fuerūt. Sꝫ ꝓm' qui istud sciuit fuit Gal'. Ipsi ꝟo cū qnq; ꝯtinuant' digitis, s. cū vnoq̄ꝫ duo lacerti a dextra ⁊ a sinistra, ⁊ mouēt vt ꝯstrīgat ꝯm rectitudinē si sil' mouerint, ⁊ vt declinēt si vn' mouerit. Et ex eis qdē sunt q̄tuor sup rasetā: q̊ꝝ vn' vnicuiq; digito delegat' est: ⁊ duo q ꝓpe sunt ad ꝯstringēdū pollicē ⁊ minimū. Et isti qdē musculi adeo sūt ꝑmixti vt quū vni eorū accidit nocumētū, ꝑuenit ide vt reliq̊ꝝ opō debilitet' in eo qd̄ eoꝝ est ꝓpriū et vt vicē istius aliq̊ mōgerāt in eo qd̄ huic est ꝓprium: ⁊ hac de cā difficile est vnū digitoꝝ pedis ꝓpe absq; alijs ꝯstringē. Et ex musculis qdē pedis sūt qnq; supra pedē positi, q ad siluestrē declinare solēt, ⁊ qnq; sub eis positi q̊ꝝ vnusq̄sq; digitū ad illud qd̄ ipm seq̄tur trahit a pte domestica, ⁊ ipm cum motu ad partē eleuat domesticā. Et isti qnq; sūt cuꝫ duob' qui pollici ⁊ minimo sunt ꝓprij ꝯm siīitudinem septē qui sunt in plāta pedis, ⁊ simil'r decem primi. Oēs igit' corporis musculi sunt [q] [quingenti ⁊ vigintinouem.]

k A. q̄ dilatatur ad inferiora pedis, ⁊ sub eo toto spargitur.

l A. anularē digitum.

m A. deinde ramificatur.

n A. ramificat'.

o A. Et tertius musculus quē.

p A. ⁊ ad ꝓmam iuncturam.

q A. Alia litera Omnes igitur corpis musculi sūt centum ⁊ vigintiseptem.

¶ Sūme tertie doctrine quinte ⁊ est sermo vniuersalis de neruis proprie. Cap. I.

Iuuamentoꝝ neruorū alia sunt q̄ sūt ꝯm eēntiam: alia sunt que sūt p accn̄s. Qd̄ ꝟo ꝯm eēntiā: est ꝙ cerebrū eis mediātib' oīb' alijs mēbris iuuamētuz ꝓstat dādo eis sensuz ⁊ motū. Sed qd̄ est p accn̄s est ad h̄ vt caro corroboret', ⁊ corp' fortius fiat. Et ex eis etiā est pcipe id qd̄ ex nocumētis mēbris accidit sē su carētib' sicut epar ⁊ splen ⁊ pulmo: lꝫ. n. mēbra ista sensuz nō hēant sup ea tn̄ cinctoriū positū ē neruosuz, ⁊ pāniculo tecta fuerūt neruoso, q̄ quū apata fuerit, aut vētositate tensa, ꝑueniet apōsi grauedo, aut vētositatis partitio ad cinctoriū in ipsi' radicē: ⁊ accidet ei ex grauedine attractio: ⁊ ex vētositate extēsio, ⁊ sentiet ipsam. Et neruoꝝ qdē ꝑncipiū ꝯm motū, scitū est cerebrū: ⁊ illd̄ ad qd̄ istoꝝ ꝑueniūt extrema est [r] [supficies] cutis. Cū cute. n. villi miscent' minuti, ⁊ in ipsa nerui partiunt' q ei a mēbris, que ei vicinant', adueniūt. Qꝝ ꝟo cerebruz neruoꝝ ꝑncipiū existit, duob' est modis, qm̄ quorūdā eoꝝ est ꝑncipiuz ꝯm sui eēntiā, ⁊ alioꝝ est ꝑncipiuz mediāte nucha q̄ currit ex eo: Et neruis qdē q a cerebro egrediunt' nō iuuant' mēbra in sentiendo ⁊ mouēdo, nisi capitis ⁊ faciei mēbra ⁊ visceꝝ iterioꝝ: alia ꝟo mēbra hec iuuamēta nō hn̄t, nisi a neruis nuche. Et Gal'. qdē iam oñdit nobis sollicitudinez magnā q̄ neruis a cerebro ad viscera descēdentib' est ꝓpa. Creator. n. de eoꝝ munitiōe sollicit' aliter ipsos muniuit q̄ꝫ alios neruos: ⁊ illud est qm̄ ꝓpterea ꝙ a ꝑncipio elōgati fuerunt, oportuit vt sustētarent' supflua [s] [affirmatiōe a musculis fortib', qui eos tegāt vt pāniculi, ⁊ a corpe cui' essentia iter neruū ⁊ cartilaginē est media, sīlī ei qd̄ corpi nerui accidit] quū torquet'. Et istud qdē est ex trib' locis quoꝝ vnus est apud epiglotī. Et scd̄s quū ad costaꝝ radices veniunt. Et tertius quū pectoris locū trāseunt. Factū est aūt vt alij nerui a cerebro ꝓgredientes in qb' existit vtilitas in sentiendo iuuamentū ꝓstare, penetrarēt a sui ꝑncipio ꝯm rectitudinē ad mēbruꝫ ad qd̄ dirigunt': qm̄ rectitudo ad id ad qd̄ dirigit': ꝓpinquiore defert' via: ⁊ illic ex hoc est impressio, q̄ manat ex ꝑncipio, fortior

r —— A

s A. firmitudine vel tutela, ⁊ cooputit eos cū corpore medio iter neruū ⁊ cartilaginē in sb̄a ꝯformi ei qd̄ accidit in corpore neruī.

⁊ propterea ꝙ in neruis sensibilibus nõ querit᷑ de duritie, que facit necessitatẽ elõgandi a sba cerebri cũ circuitione, ꝓpterea vt a sui silitudine in lenitate ordinatim elõget᷑ q̃ꝫtum in mẽbris querit᷑ motus: imo q̃ꝫto plus fuerũt leniores, plus fuerũt v̾tutem sentiẽdi dãtes. Sed factũ est vt motiui ad id ad qꝺ̃ dirigunt᷑, eãt post circuitiones in qbꝰ ipsi icedunt: ꝓpterea vt a p̄ncipio elõgent᷑, ⁊ i duritie ordinent᷑. In vnoquoqꝫ ẽt duoꝝ modoꝝ ad id qꝺ̃ ex duritie ⁊ mollitie in ipso est nec̃ium adiuuerũt ortuũ ipoꝝ sbe: plimi nãqꝫ eoꝝ q sensuꝫ tribuũt ab [a] ⌈añcessio/ne⌋ oriunt᷑ cerebri. Et ptis qdẽ q̃ est cerebri [b] ⌈añ/cessio⌋ est eẽntia molior: Et plimi eoꝝ qui motũ p̃/bent a postremo oriunt᷑ cerebri. Et partis que est cerebri postremũ essentia est magis spissa.

¶ De anatomia neruorum egredientium a cerebro ⁊ eorum vijs. Cap.II.

A Cerebro septeꝫ neruoꝝ paria oriunt᷑: p̄mi paris p̄n/cipiũ est ex fundo duoꝝ vẽtriculoꝝ ce/rebri añtium apud duoꝝ additamen/toꝝ [c] ⌈vicinitatẽ mamillaꝝ⌋ extremi/tatibus silium, qbus fit odoratus. Et ipm qdeꝫ est [d] ⌈paruũ vẽtrem⌋ hñs. Et ille qui a sinistra orit᷑, dextrat᷑: ⁊ ille qui a dextra oritur, sinistrat᷑: deinde sibi sup sectionẽ cruceã obuiant: postea ille q a dex/tra orit᷑ ad pupillam dextrã penetrat: ⁊ qui nascit᷑ a sinistra ad sinistrã pupillã: quoꝝ adeo dilatantur orificia donec humorẽ qui vocat᷑ vitreus cõprehẽ/dant. Quidã v̾o qui non est Galienus dixit ꝙ ad sectionẽ cruceã sine reflexione penetrãt, ⁊ dixerunt ꝙ in hac sectiõe tria existũt iuuamẽta. Unũ est, ꝓ/pterea ne spũs qui ad vnam currit pupillã, ad alte/ram ire ꝓhibeat᷑, quum acciderit nocumẽtũ: ⁊ ꝓpt̾ hoc vnaqueqꝫ duaꝝ pupillaꝝ quum alter claudit᷑ oculus in vidẽdo fit fortior ⁊ clarior, quaꝫ ipsamet esset, si altera ituẽte intueret᷑. Et ꝓpter hoc forami/nis vuei dilatatio augmentat᷑, quũ alter clauditur oculus: ⁊ hoc qdem est ꝓpterea ꝙ spũs vehemẽter vadit ad ipm. Scꝺ̃m v̾o est, ꝓpterea vt duo ocu/li vnum hẽant deferẽs, qꝺ̃ visus simulacrũ eis affe/rat, ⁊ ibi vniat᷑, ⁊ sit duobꝰ videre oculis, vnũ vide/re, ꝓpterea ꝙ simulacruꝫ in termino vnit᷑ cõi. Iõqꝫ luscis accidit vt ex re vna videãt duas: quum vna pupilla supius eleuat᷑, aut inferius deprimit᷑ ⁊ de/struit᷑ rectitudo penetrationis foraminis ad sectio/nẽ, ⁊ ante cõem terminũ accidit terminus [e] ⌈tortu/re⌋ nerui. Et tertiuꝫ est, vt vnusqsqꝫ duoꝝ neruoꝝ ab alio sustẽtet᷑, ⁊ illi initat᷑, ⁊ fiant ac si ad pupillã ex ꝓpinquo venirẽt. Scꝺ̃m aũt pariuꝫ neruoꝝ a cerebro ꝓcedẽtium nascit᷑ post ortum p̄mi paris, ⁊ ab eo ad siluestrem declinat, ⁊ a foramine qꝺ̃ est in orbita que totũ cõprehẽdit oculũ egredit᷑: ⁊ in mu/sculis partit᷑ oculi, ⁊ hoc qdẽ par valde est grossũ: ideo vt eius grossities sue parificet᷑ mollitiei quaꝫ hr̃e debuit, ꝓpterea ꝙ est circa p̄ncipiuꝫ: ⁊ ꝯfortet᷑ in faciendo motũ, ⁊ p̃cipue cuꝫ adiutorẽ non hẽat, cũ tertiuꝫ par sit ꝯuersum ad mouẽdũ magnũ mẽ/brũ, qꝺ̃ est mandibula inferior: q̃re ei non remanet supfluitas: imo adiutore alio a se idiget sicut mõ re/feremus. Tertij v̾o paris origo est a termino cõi i/ter [f] ⌈añcessionẽ cerebri ⁊ ipsius postremũ. s. ab i/fimo⌋ basis cerebri qꝺ̃ p̄mo cũ quarto pari paulisp̲ miscet᷑: deinde ab eo sepat᷑, ⁊ in q̃tuor ramis rami/ficat᷑. Unus ramus ab igressu egredit᷑ vene sube/tice quã postea noiabimus, ⁊ descẽdẽdo sup [g] ⌈cer/uicem⌋ vadit donec diaphragma ptrãseat: ⁊ in vi/sceribus, que sunt sub diaphragmate partit᷑. Et scꝺ̃e qdem partis egressio est a foramine qꝺ̃ in osse existit tpis, que cum egredit᷑ cũ neruo ꝯtinuat᷑ qui a qnto diuidit᷑ pari: cuius mõ noiabimus dispõnẽ. Et ramus tertius in foramen descendit a quo scꝺ̃m egredit᷑ par, qm̃ ipsius directio est ad mẽbra in an/terioribꝰ faciei posita. Et neqꝫ fuit ꝯueniens vt i pe/netratione p̄mi paris [h] ⌈vẽtrem⌋ hñtis penetraret, qr nobiliori neruoꝝ coangustationẽ faceret, ⁊ ipm cõprimeret, ⁊ via cooperiret᷑. Et hec qdem pars cuꝫ separat᷑ in tres distribuit᷑ sectiones: quaꝝ vna ad pteꝫ lachrymalis declinat, ⁊ vadit ad musculos tẽpoꝝ ⁊ masticãtium: ⁊ supcilij, ⁊ frontis, ⁊ palpe/bre. Et ps scꝺ̃a [i] ⌈per foramen vadit apud oculos creatũ⌋ ⁊ inde ad nasi tendit interiorẽ supficiẽ, ⁊ in tunica spargit᷑ que in iterioribus nasi est expansa.

Pars q̊ꝫ tertia est pars nõ p̲ua in ꝯcauitate descẽ/dens barbachi que in osse [k] ⌈maxille⌋ est facta ⁊ duobꝰ ramificat᷑ ramis. Unus vadit ad iteriora ꝯcauitatis oris, ⁊ in dẽtibꝰ spargit᷑. sed illud qꝺ̃ in/de ptinet dẽtibꝰ, est manifestũ, quod v̾o inde alijs est visui sicut occultũ, ⁊ in gingiua etiam spargitur supiore. Alter aũt ramꝰ in mẽbroꝝ spargit᷑ supfi/ciebꝰ que sunt ibi, sicut cutis [l] ⌈maxille⌋ ⁊ extremi/tatis nasi ⁊ labij supioris. he qdẽ sũt sectiones par/tis tertie paris tertij. Quartꝰ aũt ramus tertij pa/ris vadit penetrãs a foramine suo qꝺ̃ in mãdibula existit supiore, ⁊ vadit ad linguã, ⁊ in eius manife/sta diuidit᷑ tunica, ⁊ tribuit ei sensuꝫ ꝓpriũ: q est gu/stus, ⁊ illꝺ̃ qꝺ̃ remanet [m] ⌈in dẽtiũ thecis iferioꝝ⌋ ⁊ in ipsoꝝ gingiuis diuidit᷑: ⁊ in labio inferiori: sed ps que p̲uenit ad linguã subtilior est q̃ꝫ neruus ocu/li: qm̃ istius duritiẽ, ⁊ illius mollitiẽ tẽperãt grossi/ties illius, ⁊ subtilitas istiꝰ. Quarti v̾o paris ori/go est post tertiũ, sꝫ ad cerebri basim est magis de/clinãs, ⁊ cũ tertio queãdmodũ diximꝰ miscet᷑: dein/de ab eo sepat᷑, ⁊ ad palatũ vadit, ⁊ dat ei sensum, qꝺ̃ qdẽ est paruũ, sꝫ est plus duꝝ q̃ꝫ tertiũ: qr pala/tum ⁊ palati pãniculus durior est lingue pãniculo. Sed vnũqꝺ̃qꝫ paris qnti ipar [n] ⌈cũ duobꝰ nascit᷑⌋ medijs ꝺm dupli formaꝫ: imo multi illoꝝ tenent ꝙ vnũqꝺ̃qꝫ ipsius ipar est par, cuius qdẽ origo a duo/bus est cerebri lateribus. Et ps qdẽ p̄ma cuiusqꝫ paris ipsiꝰ, ad pãniculũ vadit, q in iterioribꝰ instri auditus est dilatatꝰ, ⁊ in eo diuidit᷑ totꝰ. Et huius qdẽ diuisionis origo ꝓculdubio est a pte cerebri po/steriore, ⁊ p̲ ipsaꝫ est audiẽdi sensus, sꝫ scꝺ̃a diuisio est minor p̄ma. Ipsa nãqꝫ egredit᷑ a foramine qꝺ̃ in osse p̲foratuꝫ est petroso. Et ipse qdẽ est, q vocatur monoculus ⁊ cecꝰ, ꝓpea ꝙ multũ torquet᷑, ⁊ eiꝰ vie in obliquationibꝰ incedũt, iõ ꝙ volũtas affuit ꝓlõ/gandi spatiũ vt eius finis a p̄ncipio remoueret᷑: ꝓ/pterea vt neruus anteq̃ꝫ inde egrederet᷑, a p̄ncipio eẽt lõginquus, iõ vt durities ei ide acqreret᷑. Cũqꝫ egredit᷑ cũ neruis tertij paris miscet᷑, quoꝝ plimi [o] ⌈ad maxillã⌋ ⁊ ad latũ vadunt musculũ: ⁊ qꝺ̃ re/manet ad musculos ꝓtẽdit᷑ tẽpoꝝ. Gustus aũt in q̃rto creatus fuit neruo. Et auditꝰ in qnto. qm̃ istr̃o auditꝰ fuit nec̃iuꝫ vt esset discooptũ ne aeris via ad ipm clausa foret: ⁊ instr̃o gustus fuit nec̃ium vt eẽt munitũ, ꝓpterea oportuit vt nerui auditꝰ eẽnt du/riores. Et iõ origo eoꝝ postremo cerebri fuit ꝓpin/quior: ⁊ neqꝫ oculi musculis vnus suffecit neruus: ⁊ musculoꝝ tẽpoꝝ nerui multiplicati fuerunt, nisi qr foramini oculi m̃lta nec̃ia fuit amplitudo, ꝓpterea ꝙ neruus v̾tutẽ afferẽs visus, multa idiguit gros/situdine, ideo qr ei nec̃ium fuit vẽtrem hr̃e, nõ ergo os qꝺ̃ ad cõprehẽdendũ oculũ est p̲foratum, multa foramina tolerare potuit. Tpis v̾o neruis multa

a A. anteriore.
b A. anterior.
c A. Alia lr̃a ori/ginez maxillaꝝ.
d A. p̲uũ ꝯcauũ
e A. in loco tor/ture vl̾ plicatur
f A. añriorẽ ce/rebri ⁊ ipsius po/stremũ. s. a loco.
g A. sup̲ colluꝫ.

h A. ꝯcauitatem.
i A. penetrat in foramine creato apꝺ̃ anguluꝫ la/chrymalem ma/gnum.
k A. gene.
l A. gene.
m A. i radice car/nosa dentiũ in/feriorum.
n A. in duobus diuiditur.
o A. ad ptes al/chad.

fuit durities neccia: sed grossitudine multa nō indi/
guere: imo grossitudo eēt faciens motus difficulta
tem, ⁊ ēt egressio quā in osse duro petroso hūt, fora
mina pōt tolerare multa. Par vō sextū, a postre/
mo orit cerebri cū qnto ꝯtinuū, ⁊ cuȝ eo pāniculis
⁊ ligamētis ligatuȝ, ac si eēt vnꝰ neruus, deinde se/
parat ab eo, ⁊ egredit a foramie qđ est in extremi/
tate [a] ⌈adorē⌋ qđ laude similat. Et ipm qdeȝ añqȝ
egressuȝ eēt, iam in tres diuisum fuit ptes que oēs
sil' ab hoc egrediunt foramie. Una eaꝝ ad gule mu
sculos suo ꝑtendit itinere, ⁊ ad lingue radicē ppea
vt par septimuȝ in ipsoꝝ adiuuet motu. Et ps scđa
ad musculos descēdit spatule: ⁊ eiꝰ qđ est circa eā:
⁊ ipsius plīn in musculo spargit lato qui est super
spatulā: ⁊ hec qdē ps est magne q̄ȝtitatis, ⁊ suspēsa
penetrat donec ꝑueniat ad qđ dirigit. Pars vō
tertia que maior est ex tribꝰ ꝑtibus, ad viscera de/
scēdit in ascēsione vene subetice, ⁊ est illi annexa, ⁊
cū ea ligata, ex qua [b] ⌈cū in rectitudine est epiglotij
separant rami⌋ qui ad musculos veniūt epiglotales,
quoꝝ capita sunt ad sup̄iora q epiglotim, ⁊ ipsius
eleuāt cartilagines. Quūqȝ epiglotim ꝑtranseūt.
ex eis ascēdūt rami, qui ad musculos vadūt capita
ad iferiora hūtes: ⁊ ipsi sunt q ad cymbalarim clau
dēdam sunt necij, quū ad inferiora trahere necium
est. ⁊ pp hoc vocant nerui retro redeūtes. Hic autē
neruus retro rediens non egressus fuit a cerebro ⁊
nō a nucha, nisi ꝑpterea ꝙ si a nucha ascēderēt ab
ipsoꝝ p̄ncipio subirēt trāsuersi ⁊ nō recti, ⁊ ad infe
riora attractio cū eis nō ꝑueniret ꝭm actionē decē/
tem. Et ipsi qdē non de sexto pari creati fuerūt. nisi
ꝑpterea ꝙ illud qđ ex neruis est molle, aut molli vi
cinū. s. illud qđ fuit ex eis añqȝ sextū iā in musculis
faciei ⁊ capitij: ⁊ in eo qđ est in eis fuit diuisuȝ: ⁊ se/
ptimuȝ ēt, nō ꝭm rectitudinē descēderet, queadmo
dū sextū descēdit, imo ꝑculdubio trāsuersitas eos
comitaret: ⁊ ꝑpterea ꝙ illud quod ascēdit ⁊ redit,
qñqȝ idiget re firma cui initat ad silitudinē girgil/
li, vt sup ipsam reuoluat ascēdēs: ⁊ ex ea adiuuet,
vt sit situs durus, ⁊ fortis, ⁊ leuis. ⁊ iuxta positꝰ nō
fuit ibi ad h idoneū sic arteria maior. Et illđ qđ ex
istis ramis a sinistra ascēdit hāc iuenit arteriā ipsa
recta ⁊ grossa g̊ sup eā reflectit nō multa indigens
firmitudine. A dextra vō ascēdēti: h nō vicinat ar
teria ad modū p̄mi: sȝ vicinat ei, postq̄ȝ iā accidit ei
paruitas pp ramoꝝ diuisionē, q iā ex eo egressi fue
rūt: cui ēt iam defuit rectitudo in situ, q2 trāsuersatꝰ
fuit ad asellā declinādo: fuit ergo necium vt ipsi re
aliq̄ affirmarent cui initerent cū ligamētis, in qbꝰ
rami stringerent: iō vt ꝑ ipsos illud qđ defuit ex re
ctitudine ⁊ grossitie in situ corrigeret. Et sapiētia
qdē in hos redeūtes ramos elōgādo est, vt talis q̈/
lis est hec suspēsio, ꝑximi fiant, ⁊ ꝑpelōgationem a
p̄ncipio fortitudinē hēant ⁊ duritiē: Ex neruis aūt
redeuntibus fortior est ille qui in duabꝰ musculoꝝ
epiglotis spargit tunicis cū alijs neruoꝝ adiuuan
tiuȝ ramis, postea illud qđ ex hoc remanet neruo,
descēdit, a quo rami separant, q in pāniculis spargū
tur diaphragmatis ⁊ pectoris: ⁊ in musculis ipsiꝰ:
⁊ in corde: ⁊ in pulmone: ⁊ in venis: ⁊ in arterijs, q̄
ibi sunt. Illud vō qđ remanet penetrat i diaphrag/
ma: ⁊ associat ei qđ ex ꝑte tertia descēdit, ⁊ in pāni
culis spargit visceꝝ, ⁊ ꝑuenit ad os latū. Septimi
aūt paris origo est a termino cōi, qui est inter cere/
brū ⁊ nuchā cuius plīn icedit se in musculis spargē
do linguā mouētibus, ⁊ in musculis iter peltalem,
⁊ os laude cōibus: ⁊ est cū ipsius residuum in alijs
spargit musculis, qui huic musculo sunt vicini: nō
tamē semp est istud: ⁊ ꝑpterea ꝙ alij nerui ad alias
reducti fuerūt necitates: ⁊ neqȝ fuit bonū vt forami
na in interioribꝰ, neqȝ in iferioribꝰ multiplicarent:
fuit melius vt ad lingue motū neruus ab hoc loco
veniret: q2 ipsius sensus iam ei ab alio venit loco.

¶ De anatomia neruorum nuche ⁊ colli, ⁊ vijs eo/
rum. Cap. III.

NErui ex nucha nascētes qui ꝑ col
li vadūt spōdiles, octo sūt pa
ria. Unius paris egressio a duobꝰ est
spōdilis p̄me foraminibꝰ, qđ in capitij
musculis solū spargit: ⁊ est paruum, ⁊
minutū: qm̄ melius fuit vt locus a quo egredit sit
angustus queadmodū in cap̄ de ossibꝰ diximus. Et
scđi qdē paris egressio est iter spōdilem p̄mā. ⁊ secū
dam. s. foramē in loco vel cap̄ de ossibus noiatū, cu
ius plīn capiti tāgendi sensum defert. trāsuerse eniȝ
ad id qđ in spōdilibus est supremū ascēdit, ⁊ ad an
teriora reflectit: ⁊ sup tunicā extrinsecā auriū spar
gitur. Et ꝙ par p̄muȝ minus facit ꝑpter sui parui/
tatē ⁊ abbreuiationē ob quā expandi expedite non
poterat, ⁊ dilatari in locis qui sequunt ipm cōple/
te emēdat. Qđ aūt ex hoc remanet pari ad muscu
los qui sunt in posterioribꝰ colli, ⁊ ad musculū latū
venit, ⁊ eis dat motū. Et paris tertij origo, ⁊ ipsius
egressio est a foramine qđ est iter scđam ⁊ tertiam.
Et vnusqsqȝ eoꝝ in duos partit ramos. Ab vno
ramo spargunt rami in ꝑfundo musculoꝝ qui sunt
ibi, ⁊ ꝑprie caput cū collo [c] † ⌋ mouētium:
deinde ad spōdilium ascēdūt spinas, ⁊ cū in eaꝝ re
ctitudine veniunt, ad radices tenent eaꝝ: ⁊ post ad
ipsaꝝ eleuant capita, ⁊ cū ligamētis miscent pāni
cularibus que ab illis nascunt simenijs, postea ad
partē auriuȝ reflectēdo penetrāt, ⁊ in [d] ⌈non hoie⌋
ad aures ꝑueniūt, ⁊ aurium musculos mouēt. Et
ramus scđs ad anteriora vadit donec ad musculuȝ
ꝑuenit latū. [e] ⌈Et cū h qdē p̄mū cuȝ nascit miscent
vene ⁊ musculi⌋ qui ipm coopiunt, ꝑpterea vt in se
ipso sit fortior. Et est ēt qn̄ cū musculis miscet tem/
poꝝ, ⁊ cū musculis aurium in bestijs. Plimuȝ tn̄
sparsionis ipsius, nō est nisi in musculis maxillaꝝ.
Quarti vō paris egressio est a foramine, qđ inter
tertiā existit ⁊ quartā: ⁊ partit sicut ille qui est an/
te ipm parte añte, ⁊ ꝑte posterius ꝯñte: sed ps eius
que añcedit est parua: ⁊ ideo cuȝ qnto miscet. Et
qdā iam dixerūt ꝙ ab ea penetrant rami sicut ara/
nee tela extēsi sup venam subeticā donec [f] ⌈ad dia
phragma ꝑueniūt sepās sup duo latera diaphrag/
matis pectus in duo media partiētis incedētes.⌋
Sed eius ps maior ad posteriora reflectit: ⁊ in fun
do musculoꝝ ꝑfundat, donec ad simenia vadit, et
musculis mādat ramos: qui iter caput ⁊ collū sunt
cōes: ⁊ deinde itinere suo ad anteriora reflectendo
vadit: ⁊ cū musculis maxille, ⁊ auriū in aialibꝰ ꝯti
nuat. Et dixerūt ꝙ ab eo ad dorsum descendit ra/
mus. Quinti aūt paris egressio est a foramine qđ
est iter quartā ⁊ qntā, qđ ēt in duos partit ramos.
vnus ramus. s. iste qui est añs, ⁊ ipse minor ad mu/
sculos ꝑuenit maxillaꝝ: ⁊ ad musculos q caput an
teriꝰ curuāt, ⁊ ad alios musculos, qui capiti ⁊ col/
lo sūt cōes. Et ramus scđs in duos diuidit ramos.
Unus ramus iter p̄mum, ⁊ iter ramū scđm est me/
dius, ⁊ ꝑuenit ad spatule supremū, ⁊ miscet cuȝ eo
qdam sexti ⁊ septimi. Et ramus scđs cum ramis
quinti ⁊ sexti ⁊ septimi miscet, ⁊ ad medium pene/
trat diaphragmatis. Par vō sextuȝ ⁊ septimum ⁊
octauū ab alijs ꝭm ordinē egrediunt foraminibꝰ:
sed octaui egressio est a foramine cōmuni inter finē

a A. alderazi.

b A. ⁊ quū opponit epiglotti separant ab ea rami

c † A. in girum.

d A. alio aiali ab homine.

e A. Et hoc q̄ȝ p̄mū ascendit miscet cuȝ venis ⁊ musculis.

f A. ꝑueniat ad pāniculū separantē incedētes sup duo latera pāniculi diuidentis pectus in duas medietates.

spōdilium colli, ⁊ iter pmā spōdiliuʒ dorsi: ⁊ eoꝝ rami vehemēti cōmiscent mixtura. Sʒ plm sexti ad spatule pueīt supficiē, ⁊ ps ei⁹ maior pte q̄ ē ex qrto, ⁊ mior pte q̄ est ex qnto, pueīt ad diaphragma. Et plm septimi pueīt ad adiutoriū: lʒ sint qdā ex ipsi⁹ ramis, q ad musculos capitis, ⁊ colli, ⁊ dorsi, cum ramis quinti associati vadūt, ⁊ ad diaphragma puenīūt. Sʒ octaui post cōmixtionē, ⁊ societatē oēs ad brachiū ⁊ aseid puenīūt, ⁊ neqʒ ē aliqs eoꝝ q ad diaphragma pueīat: sʒ tñ ille q ex qnto ad ptē man⁹ tēdit nō trāsit spatulā, ⁊ ex septio nō trāsit adiutoriū: sʒ ille q a spatula pueīt ad brachiū, ē ex octauo mixto cū p ramo[a] ⌈ q nascit̄ ex spōdilib⁹ dorsi, ⁊ ad dorsū vadit. Nerui aūt isti i diaphragmate ptiti nō fuerūt, nisi nerui nuche ⌋ ppea vt ad ipm veniēs ab alto foret descēdēs loco: iō vt ei⁹ ptitio i ipo eēt melior: ⁊ pcipue, qꝛ pma eoꝝ directio fuit pncipiū pāniculi pect⁹ p mediū ptientis. Et ipolꝫ qdē erat vt nerui ad ipʒ a nucha directe venirēt absqʒ fractura cū āgulo. Et si oēs nerui q ad diaphragma descendūt a cerebro ptēderent̄, ipsoꝝ plōgaret̄ icessus: ⁊ neqʒ eoꝝ neruoꝝ ɔtīuitas cū medio diaphragmatꝭ posita fuit, nisi ppea q nō fuit ɔueniēs, vt i ipso fm iustitiā ⁊ eq̄litatē spargerēt̄, si cū extrēitate: ⁊ nō cū medio ɔtinuarēt̄: aut si cū tota ɔtiuarēt̄ circuitiōe: ⁊ eēt h ɔriū vie q̄ est nec̄ia: qm̄ musculi nō faciūt aliqd moueri nisi extrēitatib⁹ suis: ppea illō qō ex diaphragmate mouet̄, ē illō qō ē[b] ⌈ ⌋ circuēs. optuit g̊ vt i ipso finirēt̄ nerui, ⁊ nō vt i ipso icipent. Et qm̄ nec̄iuʒ fuit eos ad mediū vēire, opoꝛtuit nec̄io vt pēderēt. optuit g̊ vt ipsi defēderēt̄, ⁊ pānicul' cū munitōe tegerēt̄. tecti g̊ pānicul' fuerīt cū munitōe defēdēte, i q̄ eis associat̄ pānicul⁹, q pect⁹ p mediū ptit̄, sup quē mixti prexerūt: ⁊ qꝛ h⁹ mēbri opō fuit nobil', fcā fuerīt neruis ei⁹ pncipia multa, ne ei⁹ opō pp aliqō destrueret̄ nocumētū, qō vni accideret pncipio.

¶ De anatomia neruoꝝ nuche spondiliuʒ, que sunt in rectitudine pectoris. Cap. IIII.

PRimi ex parib⁹ ipoꝝ egressio est iter pmā spōdiliū, ⁊ scōaʒ pectoris, qō i duas diuidit̄ ptes: q̄ maior in oib⁹ muscul' spargit̄ costaꝝ, ⁊ musculis dorsi. Et qō remāet sup pmas costas ex tēsum pcedit: ⁊ octauo neruoꝝ colli obuiat, ⁊ sil' ad man⁹ ptēdūt̄ dōec ad adiutoriū ⁊ spatulā pueniāt. Par ꝟo scōʒ a foramie egredit̄, qō pdictū seqt̄ foramē: c⁹ ps ad adiutoriꝭ tēdit supficiē dās ei sēsū: ⁊ ipsi⁹ residuū cū alijs pib⁹, q̄ remāserūt aggregat̄, ⁊ ad musculos spatule q sup eā sunt positi, descēdunt ipsi⁹ mouētes iūcturā, ⁊ ad muscl'os pueniūt dorsi. Qui igit̄ ex neruis istis spōdiliū pectoris oriūt̄, ⁊ ramis q ad spatulā nō ptēdunt̄, ad musculos dorsi vadūt, ⁊ ad muscl'os q sūt iter costas puras i posterioꝛib⁹ peetoris posita. Qui ꝟo ex spōdilibus falsarum nascunt̄ costaꝝ ad musculos veniūt qui sunt iter costas ⁊ ad musculos vētris. Cū istoꝝ neruoꝝ preterea ramis arterie, ⁊ vene quiete currunt, ⁊ nūchā ingrediunt̄ p loca inferiora, vñ ipsi egrediunt̄.

¶ De anatomia neruoꝝ nuche alchatim. Cap. V.

NErui alchati in h cōicāt, q ps eoꝝ ad dorsi musculos pueīt: ⁊ ps ad musculos vētris: ⁊ ad musculos q sūt in dorso expāsi. Tria āt supiora cū neruis miscēt̄ q a cerebro sūt descēdētes, ⁊ nō alia. Et duo paria iferiora ad ptē cruriū multos trāsmittūt ramos, cū qb⁹ rami tertij paris, ⁊ rami⁹ nerui pmi ex[c] ⌈ albaniʒ ⌋ miscet̄: sʒ isti duo rami anche nō trāseūt iūcturā: sʒ in ipsi⁹ spargūt̄ muscul' ⁊ illi eos ptranseūt icedēdo ad crura. Neruoꝝ aūt cruriū ⁊ pedū foꝛa a neruis manuū sepat̄ i h, q nō oēs ɔiūgūt̄, ⁊ ōclināt sbmersi icedēdo ad occultū: nō. n. ē foꝛa ɔtīuitatꝭ adiutoꝛij cū spatula, sic foꝛa cōtinuitatꝭ coxe cū ancha: neqʒ ei⁹ ɔtinuitas cū origie suoꝝ neruoꝝ, sic ɔtinuitas ipsi⁹ cū suoꝝ neruoꝝ origine. Et isti qdē nerui ad ptē cruris diūsis tēdūt itinerib⁹. Sūt. n. ex eis q occultāt̄, ⁊ sūt ex eis q manifestant̄, ⁊ sūt ex eis q submergunt̄ sub musculis coopti. Et qꝛ musculi q a pte ossis femoris oriunt̄ vias ad vtrosqʒ pedes nō habuerūt a posterioꝛib⁹ corpis: neqʒ ab occulto coxaꝝ: ppea q sunt ibi musculi multi, ⁊ vene, factū fuit, vt ps neruoꝝ q sunt pprij musculoꝝ q sūt i pedib⁹ curreret, ⁊ penetraret i foramie qō ad testicl'os descēdit dōec ad musculos vadat femoris, ⁊ descēdat ad musculos poplitis.

¶ De anatomia neruoꝛuʒ nuche[d] ⌈ albauim ⌋ ⁊ albosos. Cap. VI.

PRimum par ex[e] ⌈ albauim ⌋ miscet̄ cū neruis alchati sic diximus. Alia ꝟo paria, ⁊ ipar qō ab extrēo orit̄ albusos i muscul' spgūt̄ ficter], ⁊ ipi⁹ vge: ⁊ i musculo vesice, ⁊ mricis: ⁊ i pānicul' vētr]: ⁊ i ptib⁹ dōestic] iterioꝛib⁹ ossis femor]: ⁊ i muscul' q nascūt̄ ab osse[f] ⌈ albaui ⌋

¶ Capl'm pmum summe quarte doctrine quinte.

¶ Sermo de forma arteriarum.

VEne pulsatiles sūt arterie q̄ create fuerūt pter vnā eaꝝ, duas hñtes tūicas: q̄ꝝ durior ē occulta: qm̄ ipa est illa q̄ pulsatiōi obuiat: ⁊ forti motui sbe spūs: q celari voluit: ⁊ ipsi⁹ receptaculū custodiēdū, ⁊ corroborādū fuit. Arteriaꝝ āt origo ē a sinistro vētricl'o duoꝝ vētriculoꝝ cordis, qm̄ dexter eoꝝ epi ē ppiqor: q̄pp optuit vt ipe pōeret̄ occupat⁹ i attrahēdo nutrimētū exercēdo ipm.

¶ De anato mia arterie venalis. Cap. II.

QVod in pmis a sinistro orit̄ vētriculo, due sūt arterie: vna ad pulmonē vadit, ⁊ i ipo ptit̄: ppea vt aer attrahat̄, ⁊ sāguis q pulmonē nutrit a corde deferat̄, [g]† ⌈ ⌋ qꝛ trāsit⁹ nutrimēti pulmōis ē ad cor, ⁊ a corde vadit ad pulmonē. Et h⁹ qdē ptis origo ē ex ptiū cordis sbtiliore, ⁊ vbi vene ad ipm penetrāt. q̄ ē vnā hñs tunicā ab oib⁹ alijs arterijs diūsa, ⁊ pp h vocāt ipsaʒ arteriā venalē. Ex vna āt creata fuit tunica, vt sit mollior ⁊ lenior: ⁊ ad dilatādū, ⁊ ad ɔstrigēduʒ magis obediēs. ⁊ ad resudationē ei⁹ faciendā: q ab ea ad pl'monē resudat ex sāguie sbtili vaporoso q sbe pulmōis magis ē ɔueniēs sit apta. s. q cōplemēto digōnis i corde iā ppiqu⁹ fuit. Et neqʒ ē ei nec̄ia supfluitas digōnis. sic ea idiget sāguis q i vena currit[h] ⌈ vētrē hñte ⌋ quā mō noiabim⁹, ⁊ ppe qm̄ ei⁹ loc⁹ ē iuxta cor, ⁊ vadit ad ipm ei⁹ vt⁹ cal'a facile digerēs, ⁊ ēt qꝛ mēbrū in q̊ pulsat ē raꝝ, ⁊ nō timet̄ quū pulsauerit i illo raro, ⁊ pcusserit, q ipsius durities ei noceat, ⁊ pp h i corpe ipsi⁹ nō tm̄ duritiei fuit nec̄ium q̄ʒto alie idiguerūt arterie q̄ sūt[i] ⌈ ⌋ mēbris duris vicine. Vena āt arterial' quā dicā: lʒ pulmōi sit vicia: nō tñ ei vicinat̄ nisi ipsi⁹ postremū a pte dorsi ⁊ hec arteria venal' i añte pulmōis pte spargit̄: ⁊ i ipso sbmergit̄ q̄ iā qdē in ptes, ⁊ ramos diuisa est. Sʒ quū iter duas h⁹ arterie nec̄itates ɔpatū fuit, q̄ attēdunt̄ fm firmitudinē ⁊ lenitatē, q̄ fac̄ ei dilatationē facilē ⁊ ɔstrictionē: ⁊ resudationē ei⁹ qō ab ea resudat, iuēiet̄ q lenitas magis ē ei nec̄ia q̄ʒ spissitudo ⁊ firmitudo. Aliā aūt arteriā que est maior

a A. q ex spōdilibus pectoris venit, ⁊ nō sunt diuisi ad diaphragma nisi ex istis neruis, ⁊ non ex neruis nuche q sunt sub istis.

b† A. Alia lra. non.

c A. alagiazi

d A. alagiazi.

e A. alagiazi.

f A. alagiazi.

g †A. ad pulmonem a corde.

h A. concaua.

i † A. alijs.

quã Aristoteles vocat orithi in p̃mis quũ ex corde orit̃, duos trãsimittit ramos: ex qb⁹ maior ĩ circuitu cordis reuoluit̃, ⁊ ĩ suis [a]⌈ ꝯũtit̃ ⌋ptib⁹: ⁊ minor reuoluit̃, ⁊ ĩ vẽtriculo spgit̃ dextro. Q̃d ãt p⁹ duos remãet ramos, quũ sepat̃ ĩ duas diuidit̃ ptes: vna ps est maior, ⁊ ad descẽdẽdũ apta: ⁊ alt'a est mior, ⁊ ẽ apta ad ascẽdẽdũ. Et q̃ est apta ad descẽdẽdũ creata fuit ĩ q̃ztitate sui sup aliã addẽs, qm̃ ad mẽbra tẽdit q̃ nũo sũt pl'a, ⁊ ĩ q̃ztitate maiora: ⁊ hec qdẽ sunt mẽbra, q̃ sub corde sũt posita. Sup orithi ãt eẽtiã vel egressionẽ tres duri ꝯsistũt pãniculi ab iterioribus ad exteriora: si.n. vn⁹ aut duo fuissent, nõ p̃berẽt iuuamẽtũ qd̃ ĩ eis q̃rit̃ [b]⌈ neq3 ⌋ipsi⁹ q̃ztitatẽ aut ipsoꝝ q̃ztitates magnificãdo ⁊[c]† ⌈ ⌋fierẽt mot⁹ p ip̃os difficiles. Q̃d si eẽnt q̃tuor fierẽt valde pui ⁊ destrueret̃ iuuamẽtũ eoꝝ: ⁊ si ĩ suis q̃ztitatib⁹ magni fierẽt, viã coãgustarẽt. Uenal' arteria duos h3 pãnicl'os ad iteriora ꝺclinãtes, ⁊ duo qdẽ suffecerũt: q2 nõ ẽ ibi tm̃ necitat[d] ⌈ bñfaciẽdi formã q̃ztũ ẽ h̃: ĩ s̃btiliãdo ꝟo ẽ ibi pl⁹ necitat ⌋ iõ vt fumosũ vaporẽ expellẽ sit facile ⁊ sanguinẽ ad pulmonẽ euntẽ[e] ⌈ in parte orithi que ex duab⁹ partibus est ascendẽs. ⌋

a A. diuiditur.

b A. nisi.

c † A. tunc.

d A. ad decẽter claudẽdũ, q̃ztuz hic: imo necessitas ibi est debilior plus.

e †—— A.

¶ De anatomia arterie orithi ascendẽtis. Cap. III.

Pars aũt q̃ a duab⁹ orithi ẽ ascẽdẽs ĩ duas diuidit̃ ptes: q̃ꝝ maior ad ptẽ[f] ⌈ lebriati ⌋ ascẽdẽdo tẽdit, deide ad ptẽ trãsuersat̃ dextrã, dõec ad carnẽ laxã moro sil'e3 pueĩt, q̃ ẽ ibi: Et ĩ tres diuidit̃ ptes, q̃ꝝ due, sũt due arterie q̃ [g]⌈ subeteni ⌋ vocãt̃: ⁊ ad dextrã ⁊ ad sinistrã cũ duab⁹ ascendit guidegis ꝓfũdis, q̃s postea noiabim⁹: ⁊ ĩ diuidẽdo cũ eis associãt̃, sic post referem⁹. Pars ãt tertia ĩ thorace spargit̃, ⁊ costis p̃mis: ⁊ ĩ sex spõdilib⁹ colli supiorib⁹: ⁊ ĩ ptib⁹ furcule, dõec ad cap̃ puenit spatule: postea exinde ad manuũ ptrãsit mẽbra: ps ꝟo minor ex ptib⁹ orithi ascẽdẽs ad ptem asselle vadit, ⁊ diuidit̃ sicut ps tertia maioris partis.

f A. alleba.

g A. subetice.

¶ De anatomia duaꝝ arteriarum que [h]⌈ subeteni ⌋ vocantur. Cap. IIII.

Utraqueq3 duaꝝ arteriaꝝ q̃ [i]⌈ subeteni ⌋ vocãt̃ quũ ad collũ pueĩũt ĩ duas sepant̃ ptes: ptẽ añriorẽ ⁊ posteriorẽ. Añrior ꝟo ps ĩ duas seq̃strat̃ ptes: occl'tã: q̃ ad liguã tẽdit, ⁊ ad musculos occultos: q sũt musculi mãdibule iferioris. Et ptẽ q̃ mãifestat̃, ⁊ ascẽdit ad illõ qd̃ est corã duab⁹ aurib⁹, ⁊ ad musculos tẽpoꝝ, ⁊ ptrãsit eos postq̃3 ĩ eis reliq̃t ramos ml'tos ⁊ ad capitis cacumẽ tẽdit: ⁊ obuiãt sibi dextre eaꝝ exñtes cũ extrẽitatib⁹ sinistre. Pars ãt posterior in duas diuidit̃ ptes, q̃ꝝ mior pl⁹ ad posteriora eleuat̃, ⁊ ĩ muscul' q capitꝭ sũt ꝯtinẽtes iũcturã spargit̃. Ex q̃ ẽt est qd̃ ad basim postremi cerebri tẽdit ĩ foramẽ igrediẽs magnũ qd̃ ẽ apd̃[k] ⌈ dorẽ laude. ⌋ Maior ãt corã foramie in foramie petroso ad rethe ĩgredit̃: ĩmo rethe ex ea texit̃. s. ex vẽis ĩ vẽis, ⁊ tunicis sup tunicas, ⁊ rugis sup rugas: ita vt nẽo ex eis vnã solã app̃hẽdẽ possit: nisi cũ alia ꝯtinuã, ⁊ cũ ea ligatã sic rethe, ⁊ spargit̃ ad añriora ⁊ posteriora ad ꝺxterã ⁊ sinistrã: ⁊ vadit p totũ rethe: deide aggregat̃ ex ea par: sic erat añ, ⁊ forat̃ ei pãniculus, ⁊ ascẽdit ad cerebꝝ, ⁊ spgit̃ ĩ ip̃o ĩ pãniculo s̃btili, postea ĩteri⁹ ĩ cerebro ĩ suis vẽtricul', ⁊ siphac vẽtricl'oꝝ ipsi⁹ [l]⌈ ⁊ ramoꝝ suoꝝ orificia sibi obuiãt que ibi ascenderũt quẽadmodũ ramoꝝ vẽaꝝ orificia nõ pulsatiliũ q̃ d̃scẽderũt. Nõ ãt fcã fuerũt ista ascẽdẽtia ⁊ illa ꝺscẽdẽtia: nisi ppea q illa sũt rigãtia ⌋ ⁊ fũdẽtia sãguinẽ qm̃ melior ex sitib⁹ suoꝝ vasoꝝ rigãtiũ ẽ, vt eoꝝ extrẽitates sint capita ad ĩferiora hñtes: s3 ista iuuamẽtũ p̃stat ĩ dãdo spm̃: ⁊ spũs qdẽ ẽ s̃btil' ad supiora mobilis. Et n3 est neceẽ suoꝝ vasoꝝ capita ad inferiora reducẽ dõec fũdãt, imo si h̃ fieret: ml'ta ide ꝓueĩret effusio sãguis q ei associat̃, ⁊ difficl'tas mot⁹ sp̃s in eis, qm̃ ipsi⁹ mot⁹ ad supiora ẽ facilior, ⁊ pp̃ illõ qd̃ ĩ spũ existit ex motu ⁊ s̃bti[le] sufficĩ eo q̃ ex ip̃o ad cerebꝝ vadit illõ qd̃ ẽ neceẽ vt calefaciat ip3.[m] ⌈ Et s̃b cerebro qdẽ ñ fuit expãsũ rethe: nisi vt redeũdo icedat sãguis q ẽ ĩ arteria, ⁊ sp̃s q ĩ ea existit ⁊ ꝯpl'oni cerebri p⁹ digõnẽ silet̃, ⁊ deide s̃3 ordinẽ ad cerebꝝ vadat. ⌋ Et rethe qd̃ ĩter os ⁊ pãnicl'3 duꝝ ẽ positũ.

h A. subetice.

i A. subetice.

k A. cõmissuraz laude.

l A, ⁊ obuiãt orificijs ramoꝝ suorũ, q iã ꝓuificati sunt valde orificia ramoꝝ vẽaꝝ nõ pulsatiliuz, q̃ descẽderunt: Et ista qdẽ ascenderũt, ⁊ illa descenderũt, qm̃ illa sũt rigantia.

m A. Et pp̃ hoc sub cerebro qdẽ fuit expãsum rethe, vt subministret̃ ei paulatiz sanguis arterialis, ⁊ spũs in eo: ⁊ assilet̃ cũ complone cerebrali post digõnẽ, deide cũ gradatiõe ad cerebꝝ vadat.

¶ De anatomia ptis orithi descẽdẽtis. Cap. V.

Pars ãt orithi descẽdẽs p̃mũ s̃m rectitudinẽ icedit dõec sup q̃ntã mittit̃ spõdilẽ c⁹sit⁹ capitꝭ cordis situi est opposit⁹: ⁊ ibi qdẽ est pulmo sic accubitatio, ⁊ sustẽtamẽtu3 ipsi ad hoc, vt iter ip̃m ⁊ ossa dorsi sepõnẽ faciat. Veri q̃3 quũ ad hũc pueĩt locũ ab eo ad dextrã ꝺcliat, ⁊ nõ s̃m rectitudinẽ trãsit, deide cũ pãnicul' appẽsus icedit quũ ad diaphragma pueĩt, ne ip3 coãgustet. Et hec qdẽ arteria descẽdẽs quũ ad spõdile3. 5. puenit ad iferiora trahit̃ extẽdẽdo se supra dorsũ, dõec ad os puenit qd̃ ẽ [n]⌈ ex albaui. ⌋ Et quũ ẽ ĩ pectoris rectitudie trãsit ide, ⁊ dimittit ibi ramũ s̃btilẽ puu3, ⁊ dispgit̃ ĩ receptaculo pulmõis qd̃ ẽ ex pectore, ⁊ ꝑueniũt extrẽa ipsi⁹ ad cãnã pulmonis: ⁊ ip̃a qdẽ nõ cessat dimittẽdo ĩ oĩb⁹ spõdilib⁹ p q̃s vadit ramũ, q ĩter costas ⁊ nucha3 icedit. Quũq3 ptrãsit pect⁹ ex ea due diuidunt̃ arterie, q̃ ad diaphragma pueniũt, ⁊ ĩ ip̃o a ꝺxtra spgũt̃ ⁊ a sinistra. Deide dimittit arteriã c⁹ rami ĩ stõ ⁊ ep̃e ⁊ splene spgũt̃, ⁊ ipsi⁹ rami ab ep̃e egrediũt̃, ⁊ ad vesicã vadũt. Et postea orit̃ arteria q̃ ad[o] ⌈ gedeguil ⌋ q̃ sũt ĩ circuitu miutoꝝ itestinoꝝ ⁊ colõ vadit. Deide p⁹ hos tres ab ea sepant̃ rami: q̃ꝝ mior reni sinistro ppi⁹ ẽ, ⁊ ĩ ip̃i⁹ spgit̃ [p]⌈ fascijs ⌋ ⁊ ĩ corpib⁹, q̃ ip̃m circũdãt, ⁊ eis iuuamẽtũ p̃bet dãdo eis vitã. Alij aũt duo ad duos vadũt renes: iõ vt[q] ⌈ cũ ⌋ eis ren sãguis aq̃sitatẽ trahat qm̃ ml' totiẽs a stõ ⁊ itestis sãguinẽ trahũt nõ puꝝ. Postea ꝟo due sepant̃ arterie q̃ ad testicl'os vadũt: s3 q̃ ex eis ad testiculũ pueĩt sinistrũ[r] ⌈ ei sp associat̃ q̃ ad renẽ pueĩt sinistrũ: Jmo forsitã ẽ, quũ ñ ẽ illõ qd̃ ad sinistrũ pueĩt testicl'3, nisi tm̃ ex rene sinistro. Et ei⁹ q̃ ad ꝺxtrũ pueĩt testicl'3 origo, sp̃ ex maiore arteria: ⌋ ⁊ raro ꝯtigit vt cũ aliq̃ ei⁹ q̃ ad ꝺxtrũ pueĩt renẽ associet̃. Postea ab hac arteria maiore due sepãt̃ arterie q̃ ĩ vijs vẽaꝝ spgũt̃, q̃ ĩ circuitu recti sũt ĩtestini ⁊ rami q ĩ nucha spgũt̃, ĩ foramia spõdiliũ egrediũtur, ⁊ vene q̃ ad duo vadũt ilia, ⁊ alie q̃ ad testicl'os vadũt. Ex isti⁹ autẽ sũma par egredit̃ puum qd̃ ad [s]⌈ vuluã ⌋ vadit pter illõ qd̃ noiabim⁹ postea. ⁊ istõ est ĩ viris ac ml'ierib⁹: ⁊ miscẽt̃ cũ eis vene ñ pulsatiles. Postea h̃ maior arteria quũ ad finẽ pueĩt spõdiliũ, diuidit̃ cũ vẽa nõ pulsatili: q̃ sibi associat̃ sic diuidicem⁹ ĩ duas ptes s̃m siltudinẽ laude ĩ scriptura greca h̃ mõ. Λ. Una ps eaꝝ dextrat̃, ⁊ altera sinistrat̃: q̃ꝝ vnaq̃q3 sup os[t] ⌈ albaui ⌋ eq̃tat vadẽs ad coxas. Uerũtñ añq̃3 ad coxas pueĩat vnaq̃q3 ip̃aꝝ venã dimittit que ad vesicã tẽdit[u] ⌈ ⁊ ad sumẽ ⁊ sibi apd̃ sumẽ ⌋ obuiãt: ⁊ ĩ nõ natꝭ mãifeste apparẽt, s3 ĩ cõpletꝭ eaꝝ extrẽa iã siccata fuerũt, ⁊ radices remãserũt eaꝝ.

Et ab ip̃is qdẽ diuidũt̃ rami q ĩ muscul' spgũt̃ q sup os[x] ⌈ albaui ⌋ sũt positi. Et illõ qd̃ ad vesicã pueĩt ex eis ĩ ea ptit̃, c⁹ extrẽa pueniũt ad ṽgã: ⁊ ĩp̃i⁹ residuũ ĩ ml'ierib⁹ vadit ad m̃ricẽ, ⁊ ẽ par puũ. Due ꝟo ad pedes descẽdẽtes, ĩ coxis ĩ duos diuidũt̃ ramos magnos. s. siluestrẽ ⁊ dõesticũ, ⁊ ĩ siluestri ẽt ẽ decliatio ad dõesticũ, ⁊ ramos ĩ muscul' q sũt ibi positi, dimittit: postea ꝺscẽdit ⁊ decliat ex eo ad añriora ramus

n A. ex albagiazi.

o A. gedauel.

p A. circũuolutionibus.

q A. ex.

r A. associat̃ frustũ ei⁹, qd̃ pueĩt ad renẽ sinistrũ. Jmo fõtasse origo ei⁹, que puenit ad testiculuz sinistrum: ⁊ ex rene sinistro tãtũ. Et origo ei⁹, q̃ pueĩt ad dextrũ semp̃ est ab arterijs magnis.

s A. ad membra genitalia.

t A. alagiazi.

v A. ad vmbilicum, ⁊ sibi apd̃ vmbilicum.

x A. albagiazi.

magnus iter pollicē ꝛ idicē, ꝛ qđ remāsit occultat. Et ipe qdē i plimo ptiū pedis penetrāt tēse sub ramis venaꝝ nō pulsatiliū q̄s postea noiabim᷒. Ex his āt pulsatilib᷒ sūt, q̄ nō pulsatilib᷒ nō associant, sic due q̄ ab epe [a]⌈adsumē in corpib᷒ nō natoꝝ pueniūt: ꝛ ram᷒ pulsatil' nō pulsatili silis, ꝛ pulsatil' que ad spōdilē penetrat qntā, ꝛ ascēdēs ad leebeti, ꝛ đclinās ad asellā, ꝛ due subeteni, q̄ spgūt i rethi, ꝛ in secūdina: ꝛ illa q̄ puenit ad diaphragma: ꝛ illa que ad epar cū suis penetrat ramis.⌋ ꝛ illa q̄ ad stōm, ꝛ epar, ꝛ ad splenē, ꝛ itestia vēit: ꝛ ille q̄ de mirachvētris descēdūt, ꝛ vene q̄ sūt i osse [b]⌈albaui⌋ solūmō. Cūq3 arteria vene associat nō pulsatili, sup dorsum eqtat arteria sup venā nō pulsatilē, ppea vt iḡbili᷒ āboꝝ sit deferēs nobili᷒. In mēbris āt manifestis arteria sb vena nō pulsatili sbmergit, iō vt sit magl coopta, ꝛ magl tecta: ꝛ sit vēa nō pulsatil' sic clipe᷒ ei. Arterie āt nō fuerūt venis associate nisi pp duas res: vna ē, vt vene pānicul' ligēt, q sūt coopiētes arterias, ꝛ [c]⌈qescāt vene i villis mēbroꝝ iter que vadūt.⌋ Et altera est, vt vnaq̄q3 illaꝝ alteraz ibibat.

a A. ad vmbilicū i corpib᷒ embrionū pueniūt ꝛ ram᷒ pulsatilis vene, ꝛ pulsatiles q̄ ad spōdilē penetrāt qntā: ꝛ ascēdēs ad allebe: ꝛ đclinās ad asellā: ꝛ due subetice q̄ spargūtur in rethi, ꝛ illa q̄ peruenit ad diaphragma, et illa q̄ ad spatulā cū suis penetrat ramis.

b A. albagiazi.

c A. Et qescāt in eo qđ est inter ea ābo ex mēbris. Alia lr̄a. Et qescāt in eo qđ est inter ea ambo, ꝛ super membra.

¶ Sūma qnta de venis q̄ qnq3 ꝯtinet capl'a.

¶ Sūme qnte qđ ē đ mō vēaꝝ nō pulsatiliū. Cap. I.

OMnium āt venaꝝ qetaꝝ origo est ab epe. Et qđ i pmis ab epe oritur sūt due vene, vna a pte ipsius ꝯcaua orit, cuius maius est iuuamētum in attrahēdo ad epar nutrimētuz, ꝛ vocat porta. Et altera orit a pte ei᷒ gibbosa, cuius est iuuamētū nutrimētū ab epe mēbris deferre, ꝛ vocatur [d]⌈ventrem habens.⌋

d A. concaua.

¶ De anatomia vene que vocatur porta. Cap. II.

INcipiemus vene q̄ porta vocat anatomiā. Et dicem᷒ ꝙ porte extrēitas q̄ i epis sbmergit vētricul', in pmis i qnq3 didit ptes: ꝛ ramos a se emittit, donec ad gibbosas epis pueīt extrēitates, ex qb᷒ vna vena ad fel tēdit. Et isti qdē rami st̄ sic arboris radices q̄ ad fūdū origis ipaꝝ vadūt. Extrēitas xͦo q̄ ei᷒ ꝯcauitatē seqt cū ab epe egredit in. viij. diuidit ptes q̄rū due st̄ pue, ꝛ sex st̄ maiores. Et vna qdē ex duab᷒ miorib᷒ cū pte itestini cōtinuat, qđ duodenū vocat: ad h̄ vt ab eo nutrimtū attrahat, ꝛ ab eo ēt iā diuisi fuer̄t rami q sepati fuer̄t i corpe qđ vocat. [e]⌈enchara s.⌋ Et ps s̄a i iferiorib᷒ diuidit stōi apđ portanariū q, ē os stōi iferi᷒, iō vt nutrimtū trahat. Una āt sex remanētiū ad ptē stōi latā tēdit, ad ipi᷒ supficiē. [f]⌈māifestā⌋ nutriēdū. Occl'tū nāq3 stōi pmū nutrimtū qđ ē i ipo tāgit, ꝛ ex eo p tactū nutrit. Et ps s̄a ad ptē pueīt splenis ad splenē nutrieñ. a q̄ añq3 ad splenē nutriēdū pueniat sepant rami q corp᷒ qđ. [g]⌈encharas⌋ vocat ex clariore ei᷒ pte qđ in ipo penetrat ad splenē, nutriūt, deīde pueīt ad splenē: ꝛ ex ipa cū eo ꝯtinua reūtit ram᷒ magn᷒ q i lat᷒ stōi sinistrū ad ipm nutriēdū ptit. Et quū illđ qđ ex ipa penetrat i splenē, i medio pōit, ascēdit ex ea ps ꝛ descēdit ex ea ps. Et ex ascēdēte qdē spgit ram᷒ i medietate [h]⌈stōi⌋ supiore ad nutriēdū ipz: ꝛ altera ps i splene ad ipm nutriendū. Et ps altera egredit dōec ad stōi pueīt gibbositatē: deīde i duas ptit partes. vna ps i māifesto sinistri stōi spgit [i]† ⌈ ⌋ ꝛ alt'a ad os stōi sbmergit ad supfluitatē pōticā acetosam chol'e nigre ibi ꝓijciēdā, q̄ cuz supfluitatib᷒ egredit, ꝛ os stōi titillat titillatiōe desideriū excitāte, ꝛ iā ipsā añ noiauim᷒. Pars xͦo ex ea descēdēs in duas ēt didit ptes, vni᷒ q̄ꝝ rami i iferiore splenis medietate didūt ad ipm nutriēdū: Et alt'a ad [k]⌈reticulū⌋ vadit ꝛ i ipso ad ipm nutriēdū. Et ps tertia ex sex pmis ad lat᷒ vadit sinistrū, ꝛ i oib᷒ vijs vēaꝝ que i circuitu recti ꝯsistūt itestini spgit, ad suggēdū illđ qđ ex reliquijs nutrimēti ē i stercore. Et ps q̄rta ex sex ad modū capilloꝝ sepat, ex qb᷒ st̄, q i māifesto dextri gibbositatl stōi oppositi pti q̄ i sinistro a pte splenis ad eū vēit, spgūt: ꝛ ex eis sūt q̄ [l]⌈a dextra reticuli pte⌋ vadūt, ꝛ i ipso spgūt oppositi pti q̄ ad ipm a pte sinistra vēit ex ramis vene splenetice. Quita xͦo ex sex i [m]⌈gedeguil⌋ spargit q̄ sūt i circuitu itestini colō ad nutrimentū ex eo sumēdū. Et sexta est sicut hec, ꝛ ipsius plimuz in circuitu ieiuni spgit, ꝛ qđ remanet in circuitu [n]⌈tunicaꝝ minutarū⌋ ꝛ cū monoculo ꝯtinuat, ꝛ trahit nutrimētum.

e A. bancharas.

f A. exteriorem.

g A. bancharas

h A. splenis.

i † A. vt nutriat ipsum.

k A. zirbum.

l A. ad ptē zirbi dextram.

m A. vijs.

n A. intestinoꝝ iuolutoꝝ miutoꝝ

¶ De anatomia vene [o]⌈habentis ventrem⌋ ꝛ eius que ex ea ascendit. Cap. III.

SEd vētrē h̄ntis radix i pmis i ipsomet epe spgit i ptes q̄ sūt sic capilli ad attrahēdū nutrimentū a [p]⌈ptib᷒⌋ porte q̄ ēt sic capilli ptiunt. [q]⌈Partes xͦo vētrem h̄ntis⌋ a gibbositate epis ad ipsi᷒ vētrē sūt veniētes. Et rami qdē porte sūt veniētes a ꝯcauitate epis ad ei᷒ vētrē, postea ei᷒ stipes apđ epis eleuat gibbositatē, ꝛ in duas didit ptes: vnā ascēdētē, ꝛ altera descēdentē. S3 ascēdēs ex ea rūpit diaphragma: ꝛ penetrat i ipm, ꝛ duas i diaphragmate dimittit vēas, q̄ i ipo spgūt, ꝛ dāt ei nutrimētū: deīde cassule cordis opponit: cui ml'tos trāsmittit ramos q ad modū capilloꝝ didunt, ꝛ eā nutriūt. Et postea i duas didit ptes: q̄ꝝ vna q̄ est magna puenit ad cor: ꝛ i ipm penetrat apđ dextrā cordis aurē. Et h̄ qdē vēa venis cordis maior exit, ꝛ nō est hec vēa alijs venis maior, nisi ppea ꝙ alie vene sūt ad aerē attrahēdū: ꝛ h̄ ē ad nutriēdū: s3 nutrimētū ḡssius ē aere: optuit ḡ vt ei᷒ penetratio eēt āplior: ꝛ [r]⌈illđ⌋ i q̄ stat eēt maius. Et huic qdē quū cor igredit tres creāt pāniculi: q̄ꝝ [s]⌈fissure⌋ sūt ab exteriorib᷒ ad iteriora, ppea vt cor attrahat quum trahit ab eis nutrimētū, ꝛ postea ñ reūtat quū dilatabit. Et hi qdē pāniculi oib᷒ alijs pānicul' duriores st̄. Hec āt vēa i opposito cordis [t]† ⌈apđ extēsionē ei᷒⌋ tres dimittit vēas: q̄ꝝ vna ab ea ad pulmonē vadit apđ arteriaꝝ originē, nascēs iuxta sinistrā ꝛ i vētriculo dextro ad pulmonē reflectit. Et ipa qdē iaz creata fuit duas sic arteria h̄ns tunicas: ꝛ iō eā arterialē vocāt venā. Primū āt iuuamētū i h̄ existit, vt sit illđ qđ ab ea resudat sāguis i vltio sbtilis, pulmōis sbe silis paꝝ, qm̄ paꝝ ē ex q̄ sāguis h̄ a corde exiuit, n3 i eo tal' exit digđ q̄lis est ei᷒ q ad arteriā effūdit venalē. Et s̄m exit iuuamētū, vt i ea sāguis ml'tū digerat. Scđa xͦo ex his trib᷒ ptib᷒ i circuitu cordis reuoluit postea i iteriorib᷒ ipsi᷒ ingredit ad ipm nutriēdū. Et h̄ qdē est, quū fere vēa vētrē h̄ns vēit vt sbmergat apđ aurē dextrā itrās ad cor s3 ps tertia i hoib᷒ ppe ad ptē decliat sinistrā. deīde vadit ad qntā spōdiliū pectoris, ꝛ sup eā accubitat ꝛ i octo costis iferiorib᷒ spgit, ꝛ i eo qđ ipsas seqt ex muscul', ꝛ alijs corpib᷒. Ex ea xͦo q̄ ex h̄nte ventrē p᷒tres penetrat ptes, quū ptē ptrāsit cordis ascēdēdo, spgūt i supmo pānicl'i pect᷒ p mediū ptiētis, ꝛ i supmo capsule, ꝛ i carne laxa, q̄ moꝝ vocat ptes capillares. postea apđ furcule ꝓpingtatē duo ab ea sepāt rami: q̄ꝝ ābo ad ptē furcule trāsuersi icedūt. ꝛ q̄ztūcūq3 plus vadūt, adiuicē elōgāt, ꝛ fit vnusq̄sq3 ram᷒ ex eis duo rami. s. vn᷒ i vnoq̄3 latē, descēdētes sup extrēitatē thoracis a dextra ꝛ sinistra, dōec ad [v]⌈epigloti⌋ pueniūt, ꝛ i suis itinerib᷒ ramos dimittūt, q i muscul' spgunt, q iter costas exn̄t, q̄ꝝ orificia vēaꝝ obuiāt orificijs q̄ i ipis penetrāt, ꝛ egredit ide collectio ad musculū pectoris extrinsecum. Quunq3 ad [x]⌈epiglotale⌋ pueniunt egredit ab eis

o A. ꝯcaue.

p A. ramis.

q A. Ramisxͦo vene concaue.

r A. vas.

s A. partitiones vel rami.

t †—— A.

v A. alchangeri

x A. alchangeri

exterius collectio ad musculos ꝯculcatos spatulā mouētes, ⁊ spgit̄ i eis, ⁊ alia collectio sub muscul' rectꝭ descēdit, ex q̄ i eis spgunt̄ ptes, q̄ꝝ extrēitates cū ptibꝰ ascēdentibꝰ ꝯtinuantur vene[a] ⌈albauizal' quā mō noiabimꝰ. Scōi⌋āt vniuscuiusq̧ eoꝝ, ⁊ ē par vnūq̄ḋq̧ duoꝝ impariū, qnq̧ dimittit ramos, vnꝰ ex eis in pectore spgit̄, ⁊ q̄tuor supiores nutrit costas, ⁊ alter ramꝰ nutrit spatulaꝝ locuȝ. Et alter ramꝰ ad musculos sbmersos vadit, q sūt i collo ad nutriēdū eos. Et alter ramꝰ penetrat i foramibꝰ sex spōdiliū supioꝝ q̄ sūt in collo. ⁊ ide ad caput trāsit. Et alter ramꝰ magnꝰ q illis exit oibꝰ maior, ad asellā ab vnoq̄ȝ vadit latē: ⁊ i q̄tuor diuidit̄ ramos, p̄mꝰ i muscul' q sup thoracē spgit̄: ⁊ ipsi qdē sūt ex illis q spatule iūcturā mouēt. Et scōs i carne laxa, ⁊ i pānicul' q sūt i asella. Et tertiꝰ eoꝝ descēdit icedēs[b] ⌈i sup̄mo⌋ pectoris ad mirach. Et q̄rtꝰ oibꝰ illis ē maior, ⁊ i tres diuidit̄ ptes: vna ps spgit̄ i musculo q i cōcauitate exit spatule. Et altera ps in musculo mag° q est i asella. Et tertia ē maior ipis oibꝰ sup adiutoriū tēdēs ad manū, ⁊ ipa est q̄ asellata vocat̄. Et illud qḋ ex ramis remāet p̄mis: q̄ꝝ vnū ex iparibꝰ i mltas ptiū fuerat ptes, ad ptē colli ascēdit, ⁊ añq̄ȝ mltū[c] ⌈ascēdat⌋ i duas diuidit̄ ptes: vna ē guideȝ manifesta: ⁊ alt'a est guideȝ sbmersa. Et guideȝ qdem māifesta ilico cū a furcula ascēdit i duas diuidit̄ ptes q̄ꝝ vna ilico cū sepat̄ ad añriora tēdit ⁊ ad latꝰ: et altera vadit p° ad añriora, ⁊ descēdit, ⁊ postea ascēdit ⁊[d] ⌈reuoluit̄ sup furculā: deide eleuat̄ ⁊ māifesta ascēdit⌋ sup collū dōec ad p̄mā ptē puenit, ⁊ miscet̄ cū ea, ⁊ fit ex eis guideȝ māifesta q̄ est scita. Uerūtñ añq̄ȝ cū ea misceat̄ sepant̄ ab ea[e] ⌈due ptes: q̄ꝝ vna⌋ ad latitudinē tēdit: deide sibi apḋ furculā duarū obuiationū obuiāt i loco ꝓfūdo. Et scōa i collo māifesta trāsūsat̄, ⁊ duo eiꝰ iparia: nō pꝰ h̄ sibi obuiāt. Et ex istis qdē duobꝰ[f] ⌈iparibꝰ⌋ rami sepāt̄ araneales q sensui nō subiacēt. Ex sūma āt ramoꝝ istiꝰ scōi paris ꝓp̄e tres vene iā sepate fueřt sēsu pceptē, q̄ȝtitatē h̄ntes: ſȝ alie sūt nō pcepte sēsu. vna v̊o haꝝ vēaꝝ sup spatulā extēdit̄, ⁊ ipa ē q̄ vocat̄ spatularis, ex q̄ est cephalica: Et due ad duo istiꝰ spatularis latera, ipsā vsq̧ ad caput spatule sil' comitantes. vna ꝟo eaꝝ ibi[g] ⌈torquet̄ vt s̄pēs⌋ ⁊ nō ptrāsit eā: imo ibi spgit̄: ſȝ scōa añrior eaꝝ eā ptrāsit ad caput adiutorij, ⁊ ibi spgit̄. Spatularis q̊ȝ eas ābas ptrāsit ad vltimū qḋ est i māu, ⁊ hec ē. Guideȝ autē māifesta: postq̄ȝ eiꝰ duo iparia miscēt̄, i duas diuidit̄ ptes: q̄ꝝ vna occultat̄, ⁊ sepant̄ ex ea rami pui, ⁊ in mādibula spgūt̄ supiore. Et alij rami mltū maiorꝭ istis i mādibula iferiore spgunt̄. Ramoꝝ āt duoꝝ modoꝝ ptes i circuitu ligue spgunt̄, ⁊ i māifesto ptiū musculoꝝ q sūt ibi positi. ⁊ ps altera māifestat̄: ⁊ i locis q sequūt̄ caput ⁊ aurē spgit̄. Guideȝ ꝟo sbmersa comitat̄ meri, ⁊ ascēdit cuȝ eo directe, ⁊ in suo itinē dimittit ramos, q miscēt̄ cū ramis, q a guideȝ māifesta veniūt: ⁊ oēs i meri, ⁊ i epigloti, ⁊ i oibus ptibꝰ musculoꝝ ꝓfūdoꝝ spgūt̄: ⁊ penetrat extremū eiꝰ ad finē[h] ⌈dorē laude ⁊ spgūt̄ illic rami⌋ q i mēbris spgūt̄, q̄ sūt iter spōdilē p̄mā ⁊ scōaȝ: ⁊ inde vadit vena capillaris apḋ iūcturā, q̄ est iter caput ⁊ collū: a q̄ rami sepāt̄, q ad pāniculuȝ veniūt, q est coopiens craneū: ⁊ veniūt ad locū vbi duo[i] ⌈emigranea⌋ sibi obuiāt, ⁊ sbmergūt̄ ibi i craneo. Qḋ āt post haꝝ venaꝝ trāsmissionē remanet, ad cranei vētrē penetrat i fine[k] ⌈dorem⌋ laude: ⁊ ide spgit̄ ramꝰ i duobꝰ cerebri pānicul' ad nutriēdū eos, ⁊ ad ligādū pāniculū duꝝ cū eo qḋ est i ipsiꝰ circuitu: ⁊ supra ipm. postea egredit̄ ad exteriora, ⁊ pāniculū q coopit craneū nutrit: deide a pāniculo sbtili ad cerebrū descēdit, ⁊ i ipo dispargit̄, sic arterie dispargūt̄ q̄s oēs pāniculi g̊ssi replicatio strigit, ⁊ eas ad locū āplū[l] ⌈q platea vocat̄, defert: i quē⌋ sāguis fūdit̄ ⁊ ꝯgregat̄, deide ab eo separat̄ iter duas replicationes, ⁊ vocat̄ torcular. Istis quoq̧ ramis, quū ventriculo medio ꝓpinqui fiūt, est nece vt magne fiant vene, ⁊ ex torculari sugant, ⁊ ex suis vijs que ab eo sepant̄: deide a vētriculo medio ad duos añriores vētriculos tēdūt, ⁊ arterijs ad locū illū ascēdētibꝰ obuiāt, ⁊ texit̄ pāniculus q recte vocat̄ secundinū.

a A. albagiazi. quā noiabimꝰ. Residui.
b A. sup latera.
c A. superfluat.
d A. eleuat̄ manifesta secūdo ex furcula, ⁊ reuoluit̄ sup furculā, deide ascēdit, ⁊ eleuat̄ māifesta.
e A. paria quoꝝ vnum.
f A. paribus.
g A. retinetur.
h A. cōmissure laude ⁊ spargūt̄ illic octo rami.
i A. ossa cranei.
k A. cōmissure.
l A. ⁊ ad spatiū in quod.

De anatomia venarum manuum. Cap. IIII.

PRimū āt qḋ ex spatulari diuidit̄ vena est cephalica, quū in rectitudie sistit̄ adiutorij, ⁊ in cutē ⁊ ptes musculoꝝ spgit̄ māifestas: postea iuxta cubiti iūcturā i tres diuidit̄ ptes, q̄ꝝ vna est brachij funis q̄ sup māifestuȝ supioris focil' extēdit̄, deide ad siluestrē iclinat̄, ⁊ ad focil' iferioris gibbositatē declinās, ⁊ i eo qḋ i iferioribꝰ ptibꝰ rasete silu'ribꝰ est spgit̄. Scōa āt ad cubiti flexionē tēdit i māifesto[m] ⌈asceid⌋ ⁊ ramo asellaris cōmiscetur: ⁊ fit ide vēa nigra. Tertia āt sbmergit̄, ⁊ i ꝓfūdum ēt cū ramo asellaris miscet̄. Ex asellari ꝟo in p̄mis quū orit̄, ꝓcedūt rami q i adiutorio sbmergūtur, ⁊ i muscul' q sūt ibi spgūt̄ ⁊ ibi finiunt̄, excepto vno eoꝝ q puēit ad aseid. Quūq̧ asellaris circa cubiti puēit iūcturā i duas diuidit̄ ptes: q̄ꝝ vna sbmergit̄, ⁊ ramo cephalice ꝯtinuat̄, q ꝓfundat̄, cū q̊ parūp icedit, ſȝ postea ab eo sepat̄, ⁊ decliat vna eaꝝ ad dōesticū, dōec ad auricularē ⁊ anularē puenit et ad mediū medij: ⁊ ps eleuat̄, ⁊ i ptibꝰ manꝰ extrisecis q̄ tāgūt os, diuidit̄. Scōa āt ptiū asellaris apud aseid i q̄tuor ptit̄ ramos, q̊ꝝ vnꝰ i iferioribꝰ aseid diuidit̄, ⁊ ad rasetā tēdit. Et scōs diuidit̄ supra disiōes p̄mi, cꝰ diuisiōes sūt sic illiꝰ disiōes. Et tertiꝰ silr diuidit̄ i medio aseid. Quartꝰ ꝟo ē maior eoꝝ, ⁊ ipe ē ille q māifestat̄ ⁊ eleuat̄: a q̊ ꝓcedit ramꝰ q ad vnū cephalice puēit ramū, ⁊ fit ex eis vena nigra: cꝰ residuū ē basilica, q̄ ēt occultat̄, ⁊ sbmergit̄ alia vice.

Uena āt nigra a dōestico icipit, ⁊ supra supiꝰ focile eleuat̄, deide ad silu'eȝ puēit, ⁊ i duas ad laude grece silitudinē diuidit̄ ptes: q̄ꝝ supior ad extremū supioris focil' tēdit, ⁊ vadit ad rasetā, ⁊ in pollicis dorso spgit̄, ⁊ iter ipȝ ⁊ idicē. ps āt eiꝰ iferior ad extremū focil' iferioris vadit: ⁊ i tres diuidit̄ ramos: q̄ꝝ vnꝰ ramꝰ ad locū tēdit q ē iter mediū ⁊ idicē, ⁊ ramo q ad idicē a supiore ꝓficiscit̄ pte, ꝯtiuat̄, ⁊ fit ide vēa vna. Ramꝰ ꝟo ipsiꝰ scōs, ⁊ ipe ē sceilen, ꝓcedit: ⁊ iter mediū ⁊ anularē diuidit̄. Et ꝓtēdit̄ tertiꝰ ad anularē et minimū. Et isti postea ꝯiūgunt̄, ⁊ i digitis spgunt̄.

m A. alsceid.

De anatōia vene[n] ⌈vētrē h̄ntꝭ⌋ ꝯscēdētis. Cap. V.

IAm qdē cōpleuimꝰ s̄monē d' pte vētrē h̄ntis ascēdēte q̄ ē duaꝝ ptiū ipsiꝰ mior. A pte ꝟo descēdēte p̄mū qḋ diuidit̄ ilico quū orit̄ ab ep̄e añq̄ȝ supra dorsū appodiet̄, ē rami capillares q ad[o] ⌈fascias⌋ dxtri renis vadūt, ⁊ spgūt̄ i eis, ⁊ i eo qḋ circa eas exit de iterioribꝰ, ad nutriendū ea.

Postea ꝓcedūt ab ea due magne vene, q̄ emulgentes vocāt̄: ⁊ ad renes vadūt ad sāguis aq̊sitatē colādā. Ren. n. nō trahit nisi nutrimētū sui, qḋ est sanguis aq̊sitas. A sinistra āt venaꝝ emulgētiū[p] ⌈due ꝓcedūt vene⌋ q̄ ad sinistrū masc'loꝝ ⁊ femiaꝝ testiculū vadūt, s̄m modū quē i arterijs diximꝰ: ñ. n. alterat̄ i h̄ nȝ i h̄, ꝙ post diuidūt̄ due vene q̄ ad duos icedūt testic'los. Et illa que ad sinistrū tēdit sp a sinistra haꝝ duaꝝ accipit ramū, ⁊ fōtasse i aliqbꝰ tota

n A. concaue.
o A. iuolutiōes.
p A. vna ꝓcedit vena.

eius origo erit idē. Illa vero que ad dextrū tēdit raro a dextra istarū duarū emulgētium accipit ramū, imo sepe nō ei cōmiscet᷑, neq̄ȝ i eo alterat᷑ qḋ a reñ ꝑuenit ad testiclos, ⁊ i foramie, i q̊ sp̄ma digerit᷑ ⁊ albificat᷑ quū pri⁹ eēt rubeū ꝑpt̄ mltitudinē tortuositatū suarū vēarū ⁊ reuolutionū suarū, ⁊ qḋ ad eas ēt ꝑuenit a [a] ⌈corde.⌋ Et h⁹ qdē vene plm̄ i vga, ⁊ in collo mr̄icis finit᷑, queādmodū in arterijs declauimus. Postq̄ȝ vero due emulgētes ⁊ earū rami nascūtur, vētrē hn̄s e vicino supra dorsū appodiat᷑, ⁊ descēdē icipit, a q̄ corā oi spōdili sepat᷑ ramus, ⁊ in ea egredit᷑, ⁊ spargit᷑: ⁊ i muscul̕ q apḋ eas sūt positi: ⁊ vene sepant᷑ q̄ ad duo tēdūt ilia, ⁊ ad vētris musculos vadūt: postea vene q̄ ꝑ foramia spōdiliū ingrediunt᷑ ad nuchā, q̄ quū ad extremū ꝑueniūt spōdiliū i duas diuidunt᷑ ꝑtes: q̄rū vna ad dextrā, ⁊ altera tēdit ad sinistrā, ⁊ vnaq̄q̄ȝ ipsarū ad vnā tēdit coxā. Ab vnaq̄q̄ȝ tn̄ earū an̄q̄ȝ ad coxaȝ ꝑueniat, decē separāt᷑ tunice, q̄rū vna [b] ⌈ad duos tēdit renes.⌋ Secūde vero earū ꝑtes sbtiles sūt ⁊ capillares, q̄ ad inferiora ꝑtiū siphac tēdūt. Tertia āt i musculis spargit᷑ q sup̱ [c] ⌈coxe⌋ os existūt. Quarta spargit᷑ i musculis q sunt in ano ⁊ i manifesto ex [d] ⌈albauim.⌋ Quinta vero ad collū mr̄icis mulierū vadit, ⁊ i ipo spargit᷑, ⁊ i eo qḋ ei ↄtinuat᷑, ⁊ ad vesicā tēdit. Sed illa que ad vesicā vadit in duas diuiditur partes, quarū vna in vesica spargit᷑, ⁊ altera ad ipsius tendit collum. Et hec qdem pars i viris, est valde magna propter virgam: sed in mulieribus est parua. [e] † ⌈ ⌋ Sexta vero ad musclos sup̱ os femoris positos vadit. Et septima ad musculos tēdit q i rectitudie corpis sup̱ vētrem sūt positi. Et he qdē vene cū extremitatib⁹ venarū ↄtinuant᷑, q̄s i pectore dixim⁹ ad mirach vētris descēdē. Et ex harū qdē venarū radice egrediūt᷑ i mulierib⁹ vene, q̄ ad mr̄icē tēdūt. Et a duob⁹ qdē laterib⁹ venarū q̄ ad mr̄icē tēdūt, diuidunt᷑ vene, q̄ ad mamillas ascēdūt ꝑ q̄s mamille mr̄ici associāt᷑. Octaua vero ad virorū ⁊ feminarū receptaculuȝ vadit. Et nona qdē ꝑuenit ad musclos ei⁹ qḋ i coxa est occultū, ⁊ spargit᷑ i eis. Decima vero a ꝑte emulgētis manifesta veniēs, ad duo tēdit ilia, ⁊ cū extremitatib⁹ venarū descēdētiū ↄtinuat᷑, ⁊ p̄cipue eis q̄ a ꝑte mamillarū descēdūt, ⁊ fit ex eis ꝑs magna q̄ ad natiuȝ musculos vadit. Qḋ vero ex istis remanet ad coxā tēdit, vbi ꝑueniūt rami, q̄rū vn⁹ i muscul̕ diuidit᷑ q supra an̄tem coxe ꝑtē ↄsistūt, ⁊ ali⁹ in muscul̕ ei⁹ qḋ i coxa iferi⁹ est, ⁊ i ipsi⁹ domestico ꝓfūde, ⁊ alij mlti rami i coxe ꝓfūdo spargūt᷑. Qḋ aūt post h̄ totū remanet postq̄ȝ poplitis iūcturā parū coopit, i tres diuidit᷑ ꝑtes: q̄rū siluestris sup̱ cānā extēdit᷑ miorē vsq̄ȝ ad [f] ⌈calcanei⌋ iūcturā. Et ipsarū media i flexione poplitꝭ extēdit᷑ descēdēs, ⁊ i lacertis occultꝭ cruris facit descēdē ramos, ⁊ i duas diuidit᷑ ꝑtes: q̄rū vna occultat᷑ i eo qḋ i iteriore cruris ꝑte existit: Altera vero vadit iter duas cānas extēsas ad an̄riorē pedis ⁊ ramo siluestri miscet᷑ quē noiauim⁹. Tertia vero, ⁊ ipa ē doestica, ad locū cruris venosū decliat, ⁊ extēdit᷑ ⁊ ad [g] ⌈chaab⌋ ad extremitatē cāne maioris gibbosaȝ, ⁊ ad pedis doesticū descēdit, ⁊ ipsa qdē est saphena, Iste vero tres facte fuerūt q̄tuor, quarū due siluestres ad pedē veniunt a ꝑte cāne minoris. Et duarū doesticarū [h] † ⌈ ⌋ vna supra pedē [i] ⌈icedit⌋ ⁊ i sup̱mo ei⁹ a ꝑte mimi spgit᷑. Scḋa vero ē illa q̄ cū doestico ramo silur̄is miscet᷑ ꝑtis, quā noiauim⁹: ⁊ spgūt᷑ ābo i ꝑtib⁹ iferiorib⁹. Isti qdē sunt venarū nūi. Et iā qdē mēbrorū ↄsiliū hn̄tiū partes anatomiā cōpleuim⁹. Cōpositarū vero instr̄alium cuiusq̄ȝ anatomiam noiabim⁹ in dictione que eorū dispōnes, ⁊ medicamenta cōprehendit.

Nunc de virtutibus loqui incipiamus.

a A. dorso.

b A. ad methenē tendit.

c A. alhagiazi.

d A. alhagiazi.

e † A. Et ex vēis que veniunt ad mr̄icē, a laterib⁹ spargūtur vene ascēdētes ad mamillas ꝑp cōitatē earū inter matricē ⁊ mamillas.

f A. alchabab.

g A. alchabab.

h † A. Et vna duarū siluestriū.

i A. eleuatur.

¶ Doctrina sexta cuius est summa vna, ⁊ vnum capitulum.

¶ Sūma est de virtutibus, cuius sex sunt capitula.

¶ Summe que est doctrine sexte, que est dictionis prime, quod est de generibus virtutum ꝺm sermonem vniuersalem. Cap. I.

VIrtutum ⁊ opōnū adinuicē, alie ex alijs cog̊scūt᷑. Ois. n. vt⁹ opōnis existit initiū: nȝ aliq̄ opō ꝑueīt nisi ex vtute: ideoq̄ȝ vtrasq̄ȝ in vno posuimus cap. Virtutū aūt gn̄a ⁊ opōnuȝ ex eis ꝑuenientiū apḋ medicos sunt tria. Que sr̄ gen⁹ vtutū [k] ⌈vitaliū⌋ ⁊ gen⁹ vtutū nāliū: ⁊ gen⁹ vtutū [l] ⌈aialiū.⌋ Et mltis qdē phorū, ⁊ medicis oib⁹, ⁊ p̄cipue. G. vꝫ ꝙ vnaq̄q̄ȝ vtutū, mēbrū p̄ncipale hȝ qḋ ei⁹ exit minera, ⁊ a q̊ ei⁹ ꝓcedūt opōnes. Et vꝫ eis ꝙ vtutis [m] ⌈aialis⌋ sedes sit cerebrū, ⁊ ipsi⁹ ab eo ꝑueniant opōnes. Et ꝙ vt⁹ nāl̕ duas hȝ spēs, ⁊ spēs ē c⁹ finis est custodir᷑ idiuiduū ⁊ ↄ̄suare ipm̄ [n] ⌈q̄ mistrat i re nutrimēti q̊ vsq̄ȝ ad finē crescētie ei⁹ nutriat corp⁹.⌋ Et h⁹ qdē spēi sedes ⁊ opōnū ipsi⁹ ꝓcessus, ē epar. Altera vero spēs est, cui⁹ finis est spēȝ ↄ̄suare, q̄ est mistrās i regn̄onis, ⁊ sepat ex hūorib⁹ corpis sp̄matis sbaȝ, dei de ipȝ iformat sui creatoris p̄cepto. Et h⁹ qdē spēi hitatio, ⁊ opōnū ipsi⁹ ꝓuēt⁹ sūt testiculi. [o] ⌈Vital̕⌋ vero vt⁹ est illa q̄ spūs eē ↄ̄suat q sensus, ⁊ mot⁹ vehiculū existit, ⁊ ipm̄ reddit aptū ad eorū iꝑssiōes recipiēdas, quū ad cerebrū ꝑuenit, ⁊ fac̄ ipm̄ potētez dādi vitā vbicūq̄ȝ expādit᷑. Et h⁹ qdē vtutꝭ sedes ⁊ opōnis ipsi⁹ ꝓcessus est cor. Oib⁹ āt phis maiori. i. Aristoteli vꝫ, ꝙ oiuȝ istarū opōnū p̄ncipiū exit cor: sȝ p̄marū opōnū earū manifestatio i his p̄dictis exit p̄ncipijs, queādmodū apḋ medicos cerebrū est sentiēdi p̄ncipiū, ⁊ post h̄ q̄sq̄ȝ sēsus hȝ mēbrū i q̊ eius appet opō. Preterea cū ↄsiderāt sic debēt ⁊ certificant iueniūt rē sic vꝫ Aristoteli: ⁊ non queādmodū ipsis vꝫ, ⁊ iueniūt tractat⁹ suos ex̄ctos, ex ꝓpōnib⁹ sufficiētib⁹, ⁊ nō necijs in qb⁹ nō assequunt᷑ nisi qḋ ex reb⁹ appet. Medico āt inq̄ȝtū medic⁹ nō attinet vt ↄsideret q̄ sit harū duarū sn̄iarū v̄itas: sȝ illḋ ↄsiderare phs aut physic⁹ oȝ. Medicus aūt quū ↄcedit᷑ ei mēbra hec p̄noiata istarū vtutū p̄ncipia existere, nō curat i eo qḋ de esse medicatiōis ↄsiderat, an ex alijs hēant᷑ p̄ncipijs que sunt ipsis priora, vel non [p] ⌈neq̄ȝ illud ex eis existit, que philosophus non ei leuia facit.⌋

k A. alnessenie.

l A. albaiuanie

m A. alnessenie.

n A. et regimen ei⁹ ⁊ ipsa opat᷑ in re nutrimenti vt nutriatur corp⁹ vsq̄ȝ ad finē vite.

o A. albaiuanie

p A. veruȝ illius ignorātia est de his, in qbus nō ↄceditur pho.

¶ De vtutibus nālib⁹ qbus ministrat᷑. Cap. II.

VIrtutum vero nāliū alie sūt que sūt mistrātes, alie sūt q̄ mistrate. Et mistratarū qdē duo sunt gn̄a: vnū gen⁹ mistrat in re nutriētis ad h̄ vt idiuiduū remaneat qḋ i duas partit᷑ spēs nutritiuā, ⁊ crescitiuā. Et alterū gen⁹ ministrat i nutriēte ad h̄ vt remaneat spēs qḋ ēt in duas diuidit᷑ spēs in gn̄atiuā ⁊ formatiuā. Virt⁹ vero nutritiua est illa q̄ nutriēs in nutriti ↄūtit silitudinē, iō vt per ipm̄ restaurationē ei⁹ recuꝑet qḋ dissolutū fuit. Virt⁹ āt crescitiua est illa, q̄ in totius corpis diametris addit ꝺm ꝓportionalitatē nālē, q̄tenus ipm̄ ad finē augmēti ꝑducat ꝑ illud, qḋ ipȝ ex nutriēte igredit᷑. Nutritiua vero vt⁹ crescitiue seruit [q] ⌈eo ꝙ⌋ nutritiua q̄nq̄ȝ affert nutriēs ei qḋ dissoluit᷑ eq̄le, q̄nȝ

q A. ex.

min⁹, q̃n̄q̄z plus. Sz crescitiua nõ erit, nisi quū q̃d igredit̃ plus fuerit eo ꝙ dissoluit̃. Nõ tñ totuz q̃d taliter existit, est crescitiua. Impiguari.n. post macredinē in etate ꝯsistētie, est h⁹ secte, nõ tñ est crescitiua. Nõ est.n. augmētū nisi illd̃, q̃d ſm nālē ꝓportionalitatē in oib⁹ existit diametris, q̃tenus ipm ad crescētie ꝑducit cõplemētū. Deiceps ṽo post h̃ nullo mõ est ibi crescētia, ⁊ si sit ibi ipinguatio: queadmodū añ ꝯsistētiā nõ existit ēt [a] [ariditas] ⁊ si sit ibi macredo, lz illud lõgi⁹ existat, ⁊ a neĉio exiens magis. Et nutritiue q̃dē opõ trib⁹ ꝑticularib⁹ cõplet̃ opõnib⁹, vna est [b] [ꝑmutationis siue cõprehēsio] q̃ est sãguis, aut humor, q̃ est i potētia ꝓpinq̃ i effectu silis mēbro: q̃d q̃n̄q̄z fallit queadmodū i egritudine ꝯtigit, que atrophia vocat̃, q̃ est nutrimēti defect⁹. Et alia est adherētia, q̃ est vt h̃ receptū, nutrimētuz cõpleto effectu efficiat.s. vt mēbri ꝑs fiat, q̃d plerūq̄z fallit, queadmodū in hydropisi ꝯtigit carnosa.

Et tertia est siliтudo, q̃ est vt h̃ receptū q̃d iã factū est ꝑs mēbri, ponat ei ab oib⁹ ꝑtibus sil'e vsq̄z i eēntia ⁊ colore: q̃d q̃n̄q̄z fallit queadmodū ꝯtigit in baras ⁊ morphea. Cãbiū.n. ⁊ adherētia iã ibi sūt reperta, sz siliтudo nõ ibi iuenit̃. Et hãc q̃dē opõnē efficit ṽtus imutatiua, q̃ est vna de ṽtutib⁹ nutritiue, ⁊ est in hoie vna in gñe [c] [et] ꝑncipio ꝑ, sz i mēbris siliuz ꝑtiū diuisificat̃. In vnoq̄z.n. mēbro existit virtus ſm eius ꝯplonē, que nutrimētū in ei⁹ ꝯūtit silitudinē, diũsa a ṽtute, que nutrimētū in silitudinē alteri⁹ ꝑmutat. Immutatiua ṽo q̃ est in ēpe opõnem efficit toti corpi cõem. Gñatiue ṽo ṽtutis due sunt spēs, vna est q̃ in masculis ⁊ femis spma gñat. Altera est q̃ diuidit ṽtutes q̃ sūt i spmate, ⁊ ꝑmiscet eas [d] [tēperãdo] ſm ꝙ vnicuiq̄z ꝯuēit mēbro, dãs neruo ꝯplonē ꝓpriã, ⁊ ossi ꝯplonē ꝓpriã: h̃ tñ totū ꝓuenit de spmate siliuz ꝑtium [e] [et] silis ꝑmixtiõis. Et hãc q̃dē ṽtutē vocãt medici ṽtutē imutatiuã ꝑmã.

Uirtus ṽo iformatiua iprimēs, est illa ex q̃ ꝑcepto sui creatoris ꝓcedit mēbroꝝ lineatio, ⁊ ipoꝝ figuratio, ⁊ ꝯcauitas, ⁊ foramia, ⁊ lenitas, ⁊ aspitas, ⁊ eoꝝ situs, ⁊ ipsoꝝ cõitas, ⁊ ad vltimuz opõnes que ex finibus dimēsionum eorum pēdent. Et huic q̃dem virtuti ministrãtes sunt que rem nutrimēti ministrant ad speciem custodiendam, ⁊ sunt virtus nutritiua ⁊ crescitiua.

a A. debil.

b A. aduent⁹ siue cambiī. Alia lr̃a. cõprehēsio seu aduentus siue cambiī.

c A. aut.

d A. cū ꝑmixtionibus. Alia lr̃a. cõplonat eas complexionibus.

e A. aut.

De ṽtutibus nãlibus ministrãtibus. Cap. III.

Virtutes ṽo nãles que mĩstrãt, tñ ṽtuti nutritiue sunt mĩstrãtes, q̃ sūt q̃tuor ṽtutes, attractiua, retētiua, digestiua, ⁊ expulsiua. Attractiua ṽo fuit creata ad attrahēdum [f] [nutrimētū] que q̃dē opat̃ h̃ villis mēbri in quo est ſm lõgitudinē ꝓtēsis. Et retētiua fuit creata, vt iuuatiuū retineat, duz ṽtutes ipm imutantes in eo opant̃, q̃ ab ipso alimētuz suscipiūt: q̃d eq̃dē efficit̃ villis, q̃ ex trãsuerso ꝓtēdunt̃: Et est ēt quū villi q̃ ſm latitudinē icedūt auxiliū ꝑbēt. Digestiua ṽo ē illa, que q̃d attractiua attraxit, ⁊ retinuit retētiua, i eēntiã ꝯūtit aptã ṽtutū in ea ꝑmutationē faciētium opõni, ⁊ ꝯplonē q̃ ꝯūsioni mitriētis i effectu est cõpetēs. Hec ē.n. ei⁹ opõ i iuuatiuo q̃ vocat̃ [g] [digõ.] Ei⁹ ṽo opõ in supfluitatib⁹ est, vt si pol'e fuerit, eas in hãc mutet dispõnē, que ēt vocat̃ digõ: aut vt eaꝝ egressionē a mēbro in q̃ sūt retēte, facilē efficiat cuz expulsione, eaꝝ attenuãdo eēntiã, si q̃d ꝓhibet fuīt grossities, aut ingrossando, si q̃d vetat fuerit tenuitas, aut icidēdo si q̃d ꝓhibet fuerit viscositas. Et h̃ q̃dē opõ vocat̃ [h] [maturatio.] Est tñ quū digõ et maturatio synonyma dicūt̃. Expulsiua ãt est illa, que supfluitatē expellit ex nutrimēto residuã, q̃ ad nutriēdū nõ est ꝯueniens, aut que excedit mēsurã, que sufficit ad nutriēduz: ⁊ que nõ est neĉia: [i] [aut euacuat in receptaculo sibi apto] sicut vrina in vesica. Et hec q̃dem ṽtus has expellit supfluitates, aut per ꝑtes ⁊ foramia que sunt eis ꝑpata, vel si nõ fuerint ibi foramina ꝑparata, a nobili expellit ad ignobile, ⁊ a duro ad laxū. Quūq̄z in ꝑte expulsionis fuerit declinatio mãei supfluitatis, nõ ꝯuertit eã virtus expulsiua ab illa semita inq̃tuz pol'e fuerit. His aūt quatuor virtutib⁹ nãlibus quatuor prime seruiūt q̃litates.s. calitas, frigiditas, siccitas, ⁊ humiditas. Sed caliditatis seruitiū oibus quatuor pro certo est cõmune. Frigiditas ṽo est quū alicui eaꝝ seruit accidentaliter, ⁊ non essential'r. Quod enim frigiditati inest eēntialiter, est vt oibus virtutibus sit ꝯtraria: q̃m oium virtutū opationes ꝑ motum existūt, ⁊ hoc q̃dem in attractione ⁊ expulsione manifestū existit: sed in digõne etiã q̃m digestio complet̃ [k] [per partes eius q̃d fuit ingrossatum ⁊ inspissatū partiendo ⁊ adiungēdo ei q̃d attenuatuz fuit ⁊ subtiliatū.] Et he q̃dē motiones sunt separãtes ⁊ tēperantes. Retētiua ṽo operat̃, villos monendo trãsuersos ſm figurã cõprehēsionis [l] [bene factã.] Et fritas q̃dem est paliticū faciens, ⁊ mortificãs, ⁊ ab oib⁹ ꝓhibēs opõnibus: ad retētionē tamen faciēdam accidētaliter confert, q̃m villos ſm bone cõprehensionis figurã tenet. Nõ ergo in opationibus virtutū eēntialiter ingredit̃, sed tali preparat istr̃m dispõne, qua ipsum suã custodit operationē. Et expulsiua q̃dez a frigiditate iuuat̃: propterea ꝙ vētositatis ꝓhibet fieri dissolutionē, que ad expellēdum iuuat, ⁊ q̃r in eius auxiliat̃ grossitie, ⁊ ꝓpterea ꝙ villum qui ſm latitudinē protenditur exprimētem ꝯtrahit ⁊ inspissat ipsuz: Et hoc est etiam instrumētum ꝑparare, ⁊ non est in ipsamet opatione auxiliuz ferre. Et frigus nõ intrat in seruitium haꝝ virtutuz, nisi per accidēs. Si enim in ipsismet ingrederet̃ opationibus, noceret ⁊ motiones debilitaret. Siccitas ṽo in triuz virtutū operationib⁹ necessaria existit, que sunt due mutatiue localiter ⁊ retētiua. Duabus ṽo localiter mutatiuis que sunt attractiua ⁊ expulsiua, prebet siccitas auxiliū, eo ꝙ multã eis efficit sustētationem que in motu est neĉia, motu videlz spūs qui has virtutes ad suas defert operationes impulsione vehemēti, quã ⁊ talē: qualis est ipsa [m] [humoralis prohibet fluxus] quuz in substãtia fuerit spūs, aut instrumēti: sed retētiue ꝓpter ꝯstrictionem. Digestiua autem plus idiget humiditate. Post hec autē quum inter qualitates actiuas ⁊ passiuas cõparaueris, inquãtum iste virtutes eis idigent, reperies virtutem retentiuã plus indigere siccitate q̃z caliditate, eo ꝙ tēpus in quo quiescere debet [n] [villus retentiue] maius est tēpore in quo moueri debet villus qui ſm [o] [amplitudinē] tendit ad constringēdum.

Nam tp̃s [p] [q̃d est ad mouēdum est illud q̃d caliditate indiget] ⁊ est breue, ⁊ totum reliquū tēpus eius opationis est ad tenendum, ⁊ ad quiescēdum. Et quia pueroꝝ cõplexio plus declinat ad humiditatem, ideo virtus hec in eis plus est debilis. Attractiua ṽo plus idiget caliditate q̃z siccitate, quoniam caliditas adiuuat in attractione, in eo ꝙ maior pars sue operationis est mouere, ⁊ plus necesse est ei mouere partes sui instrumēti, q̃z q̃etas facē, ⁊ cū siccitate stringē. Hec.n. ṽtus nõ tm̃ idiget mlt'o motu: sz plerūq̄z ēt motu idiget vehemēti. Et attratio q̃dem fit, aut virtute attractiua, queadmodum

f A. iuuatiuum.

g A. henadan.

h A. alandagi.

i A. aut cõpleta est ei⁹ admistratio ſm modū intentū, vel in parte intenta.

k A. cum sepõne partiū que sunt grosse ⁊ spisse: et aggregatõe ipaꝝ quū sunt tenues ⁊ subtiles. Alia lr̃a. ⁊ cū aggregatiõe ipsaꝝ cum eo q̃d est tenue ⁊ subtile.

l A. bñ firmã. Et friditas q̃dē est mortificãs ⁊ stupefaciens, ⁊ ab oibus istis

m A. ꝓhibz mollificatio hūida.

n A. retentiua.

o A. latitudinē.

p A. motiõis ei⁹ in quo calitas ē necessaria.

magnes attrahit ferrū: aut implēdo vacuū sicut aq̄ trahit̄ in[a] ⌈azaracha:⌋ aut calorē: sicut in lāpade attrahit̄ oleū: lȝ h̄ ps tertia reducat̄ nescio ad iplēdū vacuū ap̄ certificātes, imo ē ipamet. Quū ḡ vt⁹ attractiua caliditatȝ habuerit auxiliū fortior erit attractio. Expulsiua v̄o min⁹ idiget siccitate q̄ȝ attractia ꝛ retētiua: n̄.n. idiget ꝯstrictiōe retētiue[b] ⌈nȝ isepabilitate attractiue⌋ ꝛ ꝯstrictiōe ei⁹, ꝛ circūdatione attracti, tenēdo ptes istī dōec ad illas alteri⁹ ptis attractio ꝑueiat. Et ad vltimū nullo mō idiget expulsiua qete, sȝ motu ꝛ ispissatiōe pauca q̄ ad exprimēdū, ꝛ ad expellēdū tali adiuuet mēsura, q̄ten⁹ p ipaȝ remāeat istīm figurā exp̄ssiōis ꝛ ꝯstrictiōis cōfuās: queādmodū i retētiua tp̄s lōgū, ꝛ i attractia tp̄s breue ē neciuȝ dōec ptiū attractio vnā applicet alij, iōq̄ȝ siccitate paꝝ idiget. Que āt pl⁹ eis oib⁹ idiget caliditate ē digestia, q̄ siccitate nō idiget, sȝ hūiditate, vt nutriēs liq̄dū efficiat, ꝛ ad penetrādū i foramia, ꝛ ad figuraſ recipiēdas aptū reddat. Nȝ p̄t aliqs dicē q̄ si humiditas i digerēdo eēt iuuatiua, pueri possēt res duras digerē. Nō.n. ꝑuēit pueris nō posse istō, ꝛ iuuēib⁹ posse pp̄ h̄, sȝ pp̄ hōgeneā, et hōgenee elōgationē. Qd̄.n. ex reb⁹ duꝝ exit ꝯplōni pueroꝝ nō ē hōgeneū. Uirtutes igr̄ digestie corā eo nō opāt̄, nȝ ip̄m recipiūt retētiue, sȝ cito ip̄m expellūt expulsiue. Juuenū v̄o ꝯplōnib⁹ est id ꝯueniēs, ꝛ ad eos nutriēdos ꝯueniēs. Et ex h̄ qd̄ collectū ē, q̄ retētiua idiget ꝯstrictione, ꝛ figuraꝝ ꝯstrictōis fixiōe lōgo tp̄e, ꝛ pauco motōis adiutorio. Et attractiua ꝯstrictōe idiget ꝛ fixiōe ꝛ ꝯstrictiōis tp̄e breuissimo, ꝛ i motu mlt̄o idiget auxilio. Et expulsiue ē neciū strigē tm̄ sine fixiōe d̄ q̄ n̄ ē curādū. ꝛ idiget adiutorio ad motū faciēdū. Et digestie ē neciuȝ eliq̄re, ꝛ tēpare: iōq̄ȝ v̄tutes iste q̄litates illas q̄tuor inequalr̄ operari faciūt, ꝛ eis inequalr̄ indigent.

De virtutibus [c] ⌈animalibus.⌋ Cap.IIII.

Virtutes āt [d] ⌈aiales⌋ itelligi volūt p illas v̄tutez illā q̄ quū i mēbris recepta fuit ꝑpabit ea ad recipiēdū v̄tutē sēsus ꝛ mot⁹ ꝛ opōnis vite, qb⁹ ēt admiscent̄ timoris ꝛ ire motiōes ppea q̄ i eis repiūt dilatationē ꝛ ꝯstrictionē q̄ accit spūi q huic [e] ⌈ꝯpat⁹⌋ ē v̄tuti. Nos āt explanabim⁹ sūmā hāc, ꝛ dicem⁹ q̄ queādmodū ex hūoꝝ spissitudie fm aliq̄ȝ ꝯplōnē, sba gn̄at̄ spissa q̄ ē mēbrū aut ps mēbri: ita ex hūoꝝ vaporib⁹, ꝛ eoꝝ sbtilitate fm aliq̄ȝ ꝯplōnē sba gn̄at̄ sbtil: q̄ ē sp̄s. Et sic apd̄ medicos epar p̄me gn̄onis est p̄ncipiū, ita cor gn̄onis scd̄e p̄ncipiū exit. Et h̄ spūs quū fȝ ꝯplōnē ꝑuēit quā dȝ hr̄e ad hāc v̄tutē recipiēdā ꝑpat̄[f] ⌈d̄ ide oia illa ꝑpat mēbra⌋ ad recipiēdū oēs aliaſ v̄tutes aiales, ꝛ ēt reliq̄s. Uirtutes eq̄dē aiales i spū q̄dē, ꝛ i mēbris nō ꝑueniūt, nisi postq̄ȝ hec vital̄ ꝑuenit v̄t⁹. Jōq̄ȝ lȝ v̄tutes aiales alic⁹ mēbri destruāt̄: viuū tm̄ mēbrū adhuc exit, nisi h̄ v̄t⁹ i eo fuit d̄structa. Nōne vides q̄ membrū stupidū, aut palyticuȝ vnūq̄d̄q̄ȝ fm hitudinē est n̄ hn̄s sensū nȝ motū: aut pp̄ ꝯplōnē q̄ ꝑhibet ip̄m eos recipe: aut pp̄ oppilōnē q̄ accit iter cerebrū, ꝛ ip̄m i neruis, q ad ip̄m ꝑueniūt, ꝛ tm̄ ip̄m ē viuū. Et mēbrū cui accit[g] ⌈mors⌋ ē nō hn̄s sēsū nȝ motū, ꝛ accit ei vt putrefiat ꝛ corrūpat̄. Jn mēbro ḡ palytico ē v̄t⁹, q̄ ei⁹ custodit vitā. dōec quū remotū fuit qd̄ ꝑhibet, ꝓfluat ad ip̄ȝ v̄t⁹ sēsus ꝛ mot⁹. Jp̄m nāq̄ȝ ꝑpatū erat ad suscipiēduȝ eā pp̄ v̄tutȝ vital̄ sanitatē i eo. Prohibēs.n. nō ꝑhibuit nisi vt nō eā i effectu recipet, sȝ mēbrū nō sic est mortuū.[h] ⌈Et ꝑparās nō est v̄t⁹ nutriēdi tm̄⌋ ita vt dicam⁹ q̄ q̄ȝdiu v̄t⁹ nutriēdi affuīt, viuū erit, ꝛ quū destruet̄ erit mortuū, q̄m h̄ ip̄ȝ v̄bū v̄tuti afferem⁹ nutritiue. fortasse.n. plerūq̄ȝ i aliq̄ ei⁹ opō d̄strueret̄ ꝛ mēbrū viuū remāebit, ꝛ fortasse plerūq̄ȝ remanebit ei⁹ opō, ꝛ mēbrū tēdet ad mortē. Et si v̄t⁹ nutritiua inq̄ȝtū ē nutritiua eēt ip̄a v̄t⁹, q̄ ꝑpat ad sentiēdū ꝛ mouēdū vegetabilia ꝑpata forēt ad sēsū ꝛ motū recipiēdū. Restat ḡ vt sit ꝑparās alia res q̄ ꝓpaȝ seq̄t̄ ꝯplōnē q̄ vocat̄ v̄t⁹ [i] ⌈vital̄.⌋ Et ip̄a q̄dē est p̄ma v̄t⁹ q̄ in spū ꝑuenit, quū spūs ex sbtilitate hūoꝝ ꝓcedit. Deīde spūs fm ph̄z Aristotelē p eā recipit p̄ncipiū p̄mū ꝛ aiaȝ p̄mā, ex q̄ alie ꝓfluunt v̄tutes. Haꝝ v̄o v̄tutū opōnes nō ab h̄ ꝑueniūt spū in p̄ncipio rei, sic ēt sēsus apd̄ medicos nō ꝑuēit p sp̄m aialē q ē in cerebro nisi ad cristalloidē penetret, aut ad liguā, aut ad alia. Quū ḡ ps spūs i vētriculū ꝑuenerit cerebri ꝯplōnē recipiet, ꝛ erit ꝯueniens vt ex eo ꝑueniāt v̄tutū opōneſ q̄ i eo p̄ repte sī, ꝛ silr̄ i epe ꝛ silr̄ i testicul̄. Et apd̄ medicos q̄dē, nisi postq̄ȝ sp̄s i cerebro ad aliā ꝯūtit̄ ꝯplōnē, nō ꝑpat̄ ad recipiēdū aiaȝ q̄ ē p̄ncipiū mot⁹ ꝛ sēsus, ꝛ silr̄ i epe, lȝ p̄ma ꝯplō iā iuuerit ad recipiēdū v̄tutez p̄mā vitalē. Et silr̄ i vnoq̄ȝ mēbro: ap̄ eos.n. vnūq̄d̄q̄ȝ opōnū gen⁹ aliā hȝ aiaȝ. Et nȝ ē aia vna, ex q̄ v̄tutes iste ꝓfluūt [k] ⌈q̄m h⁹ sūme aggregatio ē aia. Et si qd̄ p̄ma ꝯplō iā adiuuit ad v̄tutē p̄mā recipiēdā: tūc iā dedit vitalē vbi ꝑuēit spūs ꝛ v̄t⁹ q̄ sī ei⁹ ꝑfectio. Hec āt v̄tus⌋ ap̄ eos nō sola suffic̄ vt spūs p ip̄aȝ oēs alias suscipiat v̄tutes, nisi ꝑp̄a ꝑuenerit ꝯplō. Preterea dixerūt q̄ v̄t⁹ hec p̄ter h̄ q̄ ip̄a ē ꝑpans vitā, est ēt mot⁹ sbe spūal̄ sbtilis p̄ncipiū ad mēbra, ꝛ p̄ncipiū ꝯstrictiōis ꝛ dilatatiōis [l] ⌈aeris attracti ꝛ pulsus.⌋ Affert.n. adiutoriū i ꝯpōne vite qd̄ ē passio, ꝛ i ꝯpōne opōnū aie ꝛ pulsuſ p̄bet auxiliū qd̄ ē actio. Et h̄ qd̄ v̄tus v̄tutib⁹ nālib⁹ silat̄, iō q̄ nō a volūtate ꝑuēiūt [m] ⌈vn̄ ꝓfluūt.⌋ Et silat̄ v̄tutib⁹ aialib⁹ pp̄ opōnum eaꝝ diūsitatē: ip̄a.n. dilatat ꝛ ꝯstringit sil̄, mouet ḡ duob⁹ motib⁹ ꝯrijs. Phi āt quū aiaȝ dicūt, aiaȝ terrenā dicē volūt, ꝑfectionē corꝑis nāl̄ istr̄alis. Et volūt dicē p̄ncipiū ois v̄tutȝ ex q̄ metip̄i mot⁹ ꝑueniūt ꝛ opōeſ diūse. Erit igr̄ h̄ v̄t⁹ fm phoꝝ sn̄iaȝ v̄t⁹ aial̄ sic v̄tutes nāles q̄s noīauim⁹ ap̄ eos v̄tutes vocāt̄ aiales. Qd̄ si noluerit dicē aiaȝ fm hāc itētionē: sȝ velint dicē v̄tutē q̄ est p̄ncipiū ꝯp̄hēdēdi ꝛ mouēdi qd̄ ex aliq̄ ꝑuēit ꝯp̄hēsiōe volūtarie: ꝛ nālē velit dicere ꝓ oī v̄tute ex q̄ opō ꝑuēit i suo corꝑe fm h⁹ forē diūsitatē: nō erit v̄t⁹ aial̄: sȝ erit nāl̄ ꝛ altioris ordis q̄ȝ sit v̄t⁹ quā medici vocāt nālē. Et si nālē vocauerit illā q̄ rē nutrim̄ti mīstrat ꝛ ꝯūterit siue ad h̄ vt remāeat idiuiduū siue vt remāeat spēs, nō erit h̄ nāl̄: sȝ erit t̄tiū gen⁹: ꝛ q̄r ira ꝛ timor, ꝛ silia eoꝝ, h⁹ v̄tutȝ sī passiōes: tūc lȝ eoꝝ p̄ncipia sint sēsus ꝛ existiatio ꝛ v̄tutes app̄hēdētes: huic tm̄ ꝯpate sūt v̄tuti. H⁹ āt v̄tutis declōnem certificare, ꝛ an sit vna, an plēs q̄ȝ vna, in sapiētia ꝯtinet̄ nāli, que phie ps existit.

De virtutib⁹ aialib⁹ cōp̄rehēdentibus. Cap.V.

In v̄tute āt aiali due copulāt̄ v̄tutes: q̄ꝝ ip̄a ē sic gen⁹, vna ē sic v̄t⁹ ꝯp̄hēsiua, ꝛ alr̄a v̄t⁹ motiua. Et ꝯp̄hēsiua q̄dē est sic duaꝝ v̄tutū gen⁹. Una v̄t⁹ cōp̄hēsiua ē māifeste, ꝛ alr̄a v̄t⁹ ꝯp̄hēsiua occulte. Et v̄t⁹ qd̄ māifeste ꝯp̄hēsiua ē sēsibil̄: q̄ est gen⁹ fm q̄sdā q̄nq̄ȝ v̄tutū ꝛ octo fm alios. Qd̄ si dixerim⁹ q̄ sint q̄nq̄ȝ, erūt v̄t⁹ vidēdi, ꝛ v̄t⁹ audiēdi, ꝛ v̄t⁹ gustādi, ꝛ v̄t⁹ tāgēdi, ꝛ v̄t⁹ odorādi. Et si dixeri⁹ q̄ sint octo erit h⁹ cā q̄ plib⁹ certificatoꝝ v̄ȝ q̄ tact⁹ sit plēs v̄tutes. s. q̄tuor ꝛ ponūt ꝓp̄e vnūq̄d̄q̄ȝ q̄tuor geneꝝ tact⁹ v̄tutē ꝓse: lȝ i mēbro sēsibili sint cōia: sic gust⁹ ꝛ tact⁹ in ligua, ꝛ visus ꝛ tact⁹ in oculo. h̄ aūt

a A. alzarachat.

b A. neq̄ȝ adherētia seu applicatione que fit i attractiua.

c A. albaiuanie

d A. albaiuanie

e A. ꝑportiōat⁹.

f A. que ꝑparat oia membra.

g A. mortificatio

h A. Et non est istud ꝑparās v̄t⁹ nutritiua, aut aliud ab ea.

i A. albaiuanie

k A. aut erit aia aggregās hanc sūmā, q̄m ꝛ si p̄ma ꝯplō iā adiuuerit ad v̄tutē p̄maȝ albaiuanie recipiēdam, vbi vel in hora qua aduenit spūs, ꝛ v̄tus que est ei⁹ perfectio, tm̄ hec virtus.

l A. ꝑpter attractionez aeris, et eius expulsionē

m A. que ab ea ꝑueniunt.

certificare est phi. Et vtꝰ qdē cōprehēsiua occulte [a]⌈ꝛ nō sentiēs⌋est sic genꝰ qnqꝫ v̄tutū vna est vtꝰ q̄ vocaᷣ sēsus cōis, ꝛ phātasia, ꝛ apō medicos qdē sīt vna vtꝰ, sꝫ ap̄ certificātes q sūt ex phis, due sūt v̄tutes. Sēsus.n.cōis ē illa q̄ oia sensu pcepta recipit ꝛ [b]⌈pp eoꝝ foꝛas⌋patiᷣ q̄ i ipsa copulāᷣ. Phātasia v̄o ē illa q̄ eas custodit postq̄ꝫ ꝯiūgūᷣ, ꝛ retiet eas pꝰ sēsus absētiā. Et q̄ haꝝ duaꝝ ē recipiēs, alia ē a custodiēte. Hoc āt certificare est phi. Sꝫ q̄lrcūqꝫ fuīt eiꝰ sedes ꝛ opōnis eiꝰ p̄ncipiū est añrioꝛ cerebri vētriculꝰ. Et scōa qȯ est vtꝰ quā medici vocāt cogitatiuā. Sꝫ certificatoꝛes vocāt qn̄qꝫ imagiatiuā, qn̄qꝫ cogitatiuā. Si.n.iparauerit ei vtꝰ existiatiua aial' quā postea noiabimꝰ [c]⌈ꝛ ip̄amet ad suā puenerit⌋opōnē, vocāt eā imagiatiuā. Et si vtꝰ rōnal' ei iparauerit, ꝛ reduxerit eā ad illȯ qȯ ei pdest vocaᷣ vtꝰ cogitatiua. Quocūqꝫ tn̄ mō fuīt iter hāc v̄tutē ꝛ p̄mā existit ꝺr̄ia, q p̄ma est recipiēs, ꝛ custodiēs id qȯ ad eā puēit de foꝛis sensu pceptꝭ: ꝛ ista ē illa q̄ se exercet i eis q̄ i imagiatiōe recōdita sūt exercitio ꝯponēdi ꝛ diuidēdi ꝛ [d]⌈singl'as⌋effic̄ foꝛas, quēadmodū ad eā pueniūt a sēsu, ꝛ alias foꝛas ab eis diuīsas sic [e]⌈hoiez q i mōte volat smaragdio.⌋Sꝫ phātasia nō pōit coꝛā te, nisi q̄ꝫtū recipit a sēsu. Et hꝰ qȯ v̄tutꝭ sedes ē vētriculꝰ cerebri mediꝰ. Et h̄ qdē vtꝰ est istr̄m v̄tutꝭ q̄ pculdubio i aiali ē occulta ꝯphēsiua, ꝛ est existiatiua. ꝛ ip̄a qȯ est vtꝰ q̄ aial iudicat q lupꝰ est inimicꝰ, ꝛ filiꝰ est dilectꝰ, ꝛ q anonā p̄bē cōsuenit est amicꝰ, a q̄ nō ē fugiēdū. Et h̄ iudiciū ꝺm modū exit nō rōnalē. Aicitia.n.ꝛ inimicitia nō sēsu [f]†⌈ ⌋sūt pcepte, nꝫ sēsus eas ꝯphēdit, neqꝫ de eis iudicat nisi vtꝰ alia. ꝛ lꝫ nō sit ꝯphēsio rōnal', est tn̄ pcl'dubio aliq̄ apphēsio nō rōnal'. Hō ēt plerūqꝫ vtiᷣ hac v̄tute i ml'tis suoꝝ iudicioꝝ, ꝛ pcedit in h̄, quēadmodū aial nō rōnale. Et hec qdē vtꝰ diuidiᷣ a phātastica, qm̄ phātastica sēsu pcepta retiet: ꝛ h̄ in pceptꝭ sēsu itētiōes discernit nō sēsu pceptas, ꝛ sepaᷣ ab ea quā imagiatiuā vocamꝰ, ꝛ cogitatiuā qm̄ illiꝰ opōnes nl'lꝫ seqᷣ iudiciū, sꝫ istiꝰ opōnes, nō solū iudiciū, sꝫ ēt iudicia sequūᷣ, ꝛ illiꝰ opōnes sūt i sēsu pceptis ꝯpōnē facē, ꝛ istiꝰ opō i sēsu pceptꝭ iudicare intētiōes [g]⌈ex sēsu.⌋ Et quēadmodū i aiali sēsus ē iudicās de foꝛis sēsu pceptꝭ, sil'r existiatiua est iudicās de itētionibꝰ illaꝝ foꝛaꝝ q̄ adꝰ [h]⌈existiatione⌋pueniūt ꝛ nō ad sēsū. Quidā āt hoiuꝫ sūt, q p̄sumūt, ꝛ hāc v̄tutē imagiatiuā vocāt, sꝫ tn̄ nō curamꝰ: qꝛ de noibꝰ nō disputamꝰ, sꝫ itētiōes ꝛ ꝺr̄ias itelligere ꝺēmꝰ. Et medico qdē nō est curādum, vt hāc v̄tutē sciat. Impedimēta nāqꝫ opōnū eiꝰ, ipedimēta opōnū aliaꝝ v̄tutū q̄ sūt añq̄ꝫ ip̄a, seq̄ntia sūt, sic phātasia ꝛ imagiatiua, ꝛ mēoꝛial' quā postea noiabimꝰ. Et medicꝰ qdē nō curat nisi de v̄tutibus [i]⌈ex qbus quū i suis ipedimētis accit lesio⌋puenit egritudo. Qȯ si lesio acciderit opōni alicꝰ v̄tutꝭ, cā ipedimti qȯ accit p̄us opōni [k]⌈alteriꝰ v̄tutꝭ, quā ei.⌋fueritqꝫ ipedimētū illȯ secutū malitiā ꝯpl'onis alicꝰ mēbri, aut coꝛruptionē ꝯpōnis: suffic̄ medico vt sciat ipedimētū illȯ pp malitiā ꝯpl'onis mēbri, aut sue ꝯpōnis coꝛruptionē, accidisse: ad h̄, vt quū medicina ei sb̄ueniat, [l]⌈aut ip̄m ab eo custodiat.⌋ꝛ nō curat sciᷣ dispōnē v̄tutꝭ cui qȯ accidit, non accit nisi alio mediāte postq̄ꝫ sciuerit dispōnē eiꝰ cui accit illȯ qȯ accidit sine medio. Tertia v̄o illaꝝ q̄s noiant medici est q̄nta aut q̄rta, quū certificauerimꝰ, q̄ ē vtꝰ ꝯꝺua tiua ꝛ memoꝛial': ꝛ ē thesaurꝰ eiꝰ qȯ puēit ad existimatiuā de itētiōibꝰ in pceptꝭ sēsu ex̄ foꝛas eoꝝ sensu pceptas, sic phātastica est thesaurꝰ eiꝰ qȯ puenit ad sensū ex foꝛis sēsu pceptꝭ: ꝛ eiꝰ qdē locꝰ est posterioꝛ cerebri vētriculꝰ. Hic v̄o est locꝰ ꝯsiderōnis phice vtꝝ vtꝰ ꝯꝺuatiua ꝛ memoꝛial', ꝛ vtꝰ q̄ reduc̄ illȯ qȯ est abn̄s ad mēoꝛiā ex eis q̄ ab existiatiua sūt reposita, sit vtꝰ vna aut v̄tutes due. Medico tn̄ nō ē ide curāduꝫ, qm̄ nocumēta q̄ eis q̄lrcūqꝫ sint, accidūt, sūt hōgenea: sūt.n.nocum̄ta q̄ i vētriculo cerebri posterioꝛi accn̄t, vel de gn̄e ꝯpl'onis, vel de gn̄e ꝯpōnis. [m]⌈Uirtꝰ v̄o cōpꝛehensiua⌋q̄ est vna de v̄tutibꝰ aie ꝯphēsiuis, est hūana rōnalis. Et qꝛ medici v̄tutem existimatiuā nō ꝯsiderauerūt pp cām quā diximꝰ: iō hāc v̄tutē nō ꝯsiderauerūt. Nō.n.fuit eoꝝ ꝯsideratio, nisi in opōnibus triū virtutū tm̄, ꝛ nō in alijs.

De virtutibus aialibus motiuis. Cap.VI.

Motiua v̄o vtꝰ ē illa q̄ coꝛdas ꝯ̄hit ꝛ laxat pp qȯ mouēᷣ mēbra ꝛ iūcture, dilatatiōe sua ꝛ flexiōe. Et eiꝰ qdē penetratio est i neruis q sūt cū lacertꝭ ꝯtinui. Et est genꝰ qȯ ꝺm specificationē p̄ncipij motuū specificaᷣ. In vnoq̄ꝫ igiᷣ musculo est alia nā que est seq̄ēs iudicium existimatiue a qua puenit cōis sensus.

De operationibus. Cap.vltimum.

Dicemus q opōnū singulariū alie sīt q̄ ab vna ꝯplenᷣ v̄tute. v̄bi gr̄a digō. Alie q̄ a duabꝰ cōplenᷣ v̄tutibꝰ sic̄ cibi desideriū qȯ cōpleᷣ a v̄tute nāli attractiua, ꝛ a v̄tute sēsibili q̄ est i oꝛe stōi. Attractiua v̄o opaᷣ ex h̄ q mouet villū q ꝺm lōgitudinē ptēdiᷣ [n]⌈reqrendo⌋illȯ qȯ attrahiᷣ ꝛ suggēdo ex hūoꝛibꝰ qȯ ē sibi [o]⌈ppꝛiū.⌋Sēsibil' āt opaᷣ i h̄ qȯ hāc sētit passionē ꝛ qꝛ sētit moꝛdicationē chol'e nigre q̄ est excitās desideriū, cꝰ eē noiauimꝰ. Et hāc qdē opōnē nō dicimꝰ duabꝰ cōpleri v̄tutibꝰ, nisi iō q quū sēsibili acciderit nocumētū, destrueᷣ itētio q̄ vocaᷣ fames ꝛ desideriū, nꝫ desiderabiᷣ cibꝰ, lꝫ eo coꝛpꝰ idigeat. Et sil'r trāsglutiēdi opō duabꝰ cōpleᷣ v̄tutibꝰ: vna ē attractiua nāl', ꝛ alt'a estꝰ [p]⌈attractiua⌋volūtarie. ꝛ p̄ma qdē suā cōplet opōnē p villū, q ꝺm lōgitudinē ptēdiᷣ q est i oꝛe stōi ꝛ isophago. Et scōe ꝯpleᷣ opō p villū lacerti trāsglutiēdi. Quūqꝫ vna duaꝝ v̄tutū destrueᷣ trāsglutiēdi opō duriter puēit: [q]⌈sꝫ qn̄ nō fuīt destrueᷣ. Sꝫ quū illa nō opata fuīt⌋erit trāsglutiēdi opō difficil'. Nōne vides q quū desideriū nō recte pcedit duriᷣ puenit opō trāsglutiēdi illud, qȯ nō desiderat: imo quū abhoꝛemꝰ aliq̄ꝫ rem, ꝛ eā postea trāsglutire voluerimus, ꝛ territa fuīt ab ea vtꝰ n̄ra attractiua desideratiua dura erit opō volūtarie trāsglutiendi. Trāsitꝰ q̄ꝫ nutrimenti pficitur v̄tute mēbri ipellētis a q̄ pcedit, ꝛ attractiua m̄bri ad qȯ accedit. Et sil'r sup̄fluitatū egressio que fit p duas vias. Et foꝛsitā plerūqꝫ exn̄t opōnis p̄ncipiū due v̄tutes.s.aial' ꝛ nāl'. Et foꝛtasse plerūqꝫ exn̄t eiꝰ cā vtꝰ ꝛ q̄litas, sic̄ ifridatio q̄ phibet mās [r]⌈ꝛ iuuat expulsiuā i pilitate sup̄fluitatū q̄ descēdūt a mēbꝛo ꝛ vetat, ꝛ i faciē reūberat.⌋ Et fritatꝭ qdē q̄litas pp duas phibet res.s.cū eēntia, sb̄aꝫ eiꝰ qȯ effūdiᷣ ingrossādo, ꝛ coāgustādo poꝛos: [s]⌈Et res tertia⌋q̄ ē p accn̄s, q̄ est q̄ calitas extiguiᷣ attractia. Et q̄litas calitatꝭ attrahit p illȯ qȯ istis oppōiᷣ modis q̄s p̄dixímꝰ. Et calitatꝭ qdē q̄litas ꝛ nec̄itas vacui nō attrahūt in p̄mis, nisi illȯ qȯ est sb̄tile, ꝛ postea qȯ est spissū: Uirtꝰ v̄o attractiua nāl' nō attrahit nisi qȯ ē ei magꝭ ꝯueniēs, ꝛ qȯ nāe eiꝰ ē pp̄uꝫ attrahē: ꝛ plerūqꝫ qȯ ē magꝭ spissū ē magꝭ pp̄uꝫ, ꝛ magꝭ ꝯuēiēs.

Fen scōa libri p̄mi canōis icipit: cꝰ sīt doctrie tres.
Doctrina prima est de egritudinibus.
Doctrina secunda est de causis.
Doctrina tertia est de accidentibus.
Doctrine prime sunt octo capitula.

a A. animalis.
b A. ꝛ ab eoꝛum foꝛmis.
c A. aut ex seip̄a promouerit.
d A. pꝛesentes.
e A. hoiez volare ꝛ montē smaragdinum.
f † A. animalis.
g A. nō sensatas
h A. existiatiuā.
i A. in q̄ꝝ opōnibꝰ quū accidit lesio.
k A. v̄tutis q̄ est ante ipsam.
l A. aut ab eo fugiat.
m A. Reliq̄ v̄o virtus.
n A. apphēdēdo
o A. pꝛesens.
p A. expulsiua.
q A. imo quum nō fuerit destructa, sꝫ ip̄sa nō se pꝛomouerit adhuc ad opationem suam.
r A. qm̄ adiuuat expulsiuā resistēdo hūoꝛi. q effūdiᷣ ad mēbꝛū: et pꝛohibet ipsum: ꝛ repercutit ip̄m.
s A. ꝛ pp rē ttiā.

¶ De doctrina cãe ⁊ egritudinis ⁊ accñtis. Cap.I.

Dicemus ꝙ cã in lib medicoꝝ ē id qḋ ꝑ est, ⁊ ex q̄ ꝓuenit inuẽtio alicꝰ diſpõnis i corpe hũano aut eiꝰ fixiõis. Et egritudo est diſpõ nõ nãl'i corpe hũano, ex q̄ i opõne eẽntialit' ꝓuenit nocumẽtũ ꝓuẽtu ꝑ: ⁊ est aut ꝯpl'o nõ nãl: aut ꝯpõ nõ nãl. Et accñs ē res q̄ hãc seq̄t' diſpõnē, q̄ ē nõ nãl: siue sit nãli ꝯ̃ria sic dolor i colica, siue nõ sit ꝯ̃ria sic rubedo mlt'a maxille i pipneumõia. Cãe exẽplũ ē putredo. Egritudis exẽplũ ē febris. Exẽplũ accñtis ē sitis ⁊ dolor capitꝭ. Cãe q̊ꝫ exẽpluꝫ est repl'o i receptaculis q̄ ad oculũ descẽdũt. Exẽplũ egritudis oppil'o i vuea q̄ ē egritudo istr̃al', vl' ꝯpõnalis. Exẽplũ accñtis ē destructio visus. Exẽplũ ẽt cãe est reumatismꝰ acutꝰ. Exẽpluꝫ egritudis est [a] ⌈apa⌋ i pulmõe. Exẽplũ accñtis ē rubedo [b] †⌈ ⌋ ãbaꝝ maxillaꝝ, ⁊ gibbositates vnguiũ. Accidẽs ãt vocat' accñs respcũ sue eẽntie, aut ꝯpõne eiꝰ cui accĩt, ⁊ vocat' sigtio respcũ ꝯsideratiõis medici ad ipꝫ: ⁊ ꝓcessiõis eiꝰ ab eo ad sciẽdũ egritudis eẽntiã. Et ē quũ egritudo fit alteriꝰ egritudis cã sic colica sincopis, aut palisis, aut epil'e. Accñs q̊ꝫ pl'm est cã egritudis, sic i colica dolor fortꝭ q fit cã vt accidat sincopis, ⁊ sic dolor vehemẽs qui fit cã apatꝭ: ꝓpea ꝙ mãe ad locũ [c] ⌊descẽdũt⌋ doloris. Et plerũq̊ꝫ ẽt ipm accñs fit egritudo queadmoduꝫ dolor capitꝭ q ex febre accĩt, quũ qñꝫ figit', ⁊ tã diu fit mãsiuus dõec fit egritudo. Et est ẽt quũ vna res ꝯpõne sui ⁊ rei q̄ est añ ipsaꝫ, ⁊ rei q̄ est post ipsaꝫ ē egritudo, ⁊ accñs ⁊ cã, queadmodũ: v̾bi gr̃a [d] ⌈febris ethica: q̄ ē accñs apatꝭ⌋ pulmõis, ⁊ ē egritudo ꝑꝫ se ⁊ ē cã debilitatꝭ stõi: ⁊ sic dolor capitꝭ q accĩt ex febre qñ dolor ille figit': q̄ ē accñs febris ⁊ egritudo i se, ⁊ plerũq̊ꝫ ꝓuenit ex eo [e] ⌈febris⌋ ⁊ fit ipsiꝰ causa.

a A. vlcus.

b † A. in pomis.

c A. effundunt'.

d A. febris i ptisi q̄ ē accñs vlcerꝭ

e A. sirsen.

¶ De diuisionibus diſpositionum corporis humani ⁊ de generibus egritudinum. Cap.II.

Corpis hũani diſpõnes ꝭm. G. sũt tres. Sanitas q̄ ē diſpõ ꝑ quã corpꝰ hoĩs i sui ꝯpl'one ⁊ ꝯpõne tale existit, vt ex eo opõnes eiꝰ oẽs ꝓueniãt icolumes. Et egri[t]ᵈᵒ q̄ ē diſpõ i corpe hoĩs huic ꝯ̃ria. Et diſpõ q̄ ē apḋ eũ nꝫ sanitas: nꝫ egritudo, aut iõ ꝙ nõ ē sanitas i vltio: ⁊ egritudo in vltio queadmodũ corpa senũ, ⁊ ꝯualescẽtiũ, ⁊ pueroꝝ: aut iõ ꝙ ãbe res i vno tpe i duobꝰ sũt copulate mẽbris: aut i vno mẽbro: sꝫ i duobꝰ generibꝰ remotꝭ, sic q est i ꝯpl'one sanꝰ, ⁊ i ꝯpõne eger exẽpli cã, aut i vno mẽbro duoꝝ geneꝝ ꝓpinq̊ꝝ: sic q ē sanꝰ i figura, ⁊ nõ sanꝰ i q̈ꝫtitate ⁊ situ, aut q ē sanus i duabꝰ q̈litatibꝰ passiuis, ⁊ nõ sanꝰ i duabꝰ q̈litatibꝰ actiuis: aut vicissitudie duaꝝ reꝝ i duobꝰ tpibꝰ: sic q sanat' i hyeme, ⁊ ifirmat' in vere. Egritudinũ v̾o alie sũt q̄ sũt simplices: alie sũt q̄ sũt ꝯposite. Simplices ãt sũt q̄ sũt vna ex spẽbꝰ egritudis ꝯpl'onis: aut vna ex spẽbꝰ egritudis ꝯpõnis, quã postea noiabimꝰ. Cõposite v̾o sũt i qbꝰ due spẽs: aut pl'es ꝯiũgunt', ex qbꝰ vna cõponit' egritudo. Incipiemꝰ igr̃ priꝰ loq de egritudibꝰ simplicibꝰ. Et dicemꝰ ꝙ egritudinũ simpliciũ, gñia sũt tria. Primũ ē genus egritudinũ q̄ mẽbris ꝯpant': q̊ꝝ ꝑtes sũt sil'es, ⁊ sũt male ꝯpl'onis spẽs. Et ipe qdẽ nõ sũt ꝯpate mẽbris q̊ꝝ ꝑtes sũt sil'es, nisi iõ ꝙ in ꝑnuis, ⁊ eẽntial'r ꝑtibꝰ accñt silibꝰ, ⁊ ꝑ eas mẽbris accñt ꝯpositꝭ, ita vt poſ'e sit imagiari eas ꝯphẽsas ⁊ reptas eẽ i q̊cũq̊ꝫ m̃broꝝ volueri[t]: q̊ꝝ ꝑtes sũt sil'es. ⁊ nõ i cõpositꝭ. Et ꝑꝫ genꝰ est egritudis mẽbroꝝ officialiũ, q̄ sũt egritudies ꝯpõnis q̄ m̃bris cõpositꝭ accñt q̄ ex mẽbris ꝯponũt' q̊ꝝ ꝑtes sil'ant'. Mẽbra ãt officialia sũt opõnũ istr̃a.

Et tertiũ ē genꝰ egritudinũ cõiuꝫ, q̄ mẽbris accñt: q̊ꝝ ꝑtes sil'ant', ⁊ accñt istr̃alibꝰ inq̈ꝫtũ sũt istr̃alia: ita ꝙ nõ seq̄t' eas istr̃alibꝰ accidere, ꝓpea ꝙ sim plicibꝰ accidert. Et he qdẽ sũt q̄ ꝯtinuitatꝭ sol'o vocãt', ⁊ iparis dissol'o. Sol'o. n. ꝯtinuitatꝭ plerũq̊ꝫ accĩt iũcture: ita ꝙ simplicibꝰ mẽbris ex qbꝰ iũctura fuit cõposita nullo mõ accĩt. Et plerũq̊ꝫ accĩt neruo: aut ossi, aut venis solũmõ. Et ad vltimũ qdẽ egritudinũ tria sũt gñia. Egritudies q̄ ꝯpl'onis sequunt' malitiã. Et egritudines q̄ sequunt' malitiã ꝯpõnis. Et egritudies q̄ ꝯtiuitatꝭ sol'onẽ sequũt'. Et oĩs egritudo q̄ vnã haꝝ seq̄t', ⁊ ꝑ eã existit ei ꝯpat'. Egritudines ãt ꝯpl'onũ scite sũt q̄ sũt sexdeci q̈s noiauimus.

¶ De egritudinibus compositionis. Cap.III.

Compõnis egritudies q̈tuor ꝯphẽdunt' gñibꝰ. Egritudies creature egritudies q̈ꝫtitatꝭ. Egritudies nũi. Et egritudies sitꝰ. Et creatur̃ qdẽ egritudies q̈tuor ꝯphẽdunt' gñibꝰ. Egritudies figure, ⁊ ē vt figura a suo cursu nãli mutet', ⁊ ex eiꝰ motu ꝓueiat i opõne nocumẽtũ: sic ē tortura recti, ⁊ rectitudo torti, ⁊ q̈dratura rotũdi, ⁊ rotũditas q̈drati. [f] ⌈Cuiusmodi est capitꝭ rotũditas cũ latitudie⌋ quũ ꝓuenerit ide i pedimẽtũ: ⁊ mlt'a stõi rotũditas [g] ⌈⁊ vt i crystalloide nõ sit ꝑua latitudo.⌋ Et ꝭm ē egritudies viaꝝ q̊ꝝ sũt tres spẽs, q̄ aut dilatãt': sic dilatat' ocl's, ⁊ sic sebel, ⁊ varices: aut ꝯstrigunt', sic ꝯstrĩgit' ocl's ⁊ penetratio [h] ⌈attrahẽdi aerẽ⌋ ⁊ meri: aut claudũt', sic oppil'o foramĩs vue, ⁊ vẽaꝝ epis, ⁊ alioꝝ. Et tertiũ est egritudies receptaculoꝝ ⁊ vẽtriculoꝝ, q̊ꝝ sũt q̈tuor spẽs, q̄ aut fiũt maiora ⁊ dilatãt': sic testicl'oꝝ dilatat' folliculus: aut miorãt' ⁊ ꝯstrigunt': sic miorratio ⁊ ꝯstrictio stõi, ⁊ ꝯstrictio vẽtriculoꝝ cerebri quũ ē epil'a. Aut oppilãt' ⁊ iplẽt', sic oppilãt' vẽtriculi cerebri quũ ē apoplexia. Aut euãnt' ⁊ deserũt' sic euãnt' vẽtriculi cordis sãguie quũ mlt'ũ gaudiũ ꝑnitiosũ adest aut [i] ⌈mlt'ꝰ timor ꝑnitiosus.⌋ Et q̈rtũ est egritudies supficieꝝ mẽbroꝝ. Et sũt q̄ aut fit lene qḋ dꝫ eẽ aspeꝝ sic [k] ⌈os stõi⌋ ⁊ itestia, quũ leniũt' aut exaspãt' qḋ dꝫ eẽ lene sic trachea arteria qñ exaspat'. Egritudinũ ãt q̈ꝫtitatꝭ due sũt spẽs, q̄ aut sũt ex gñe augmẽti: sic ē elephãtia, ⁊ magnitudo v̇ge, ⁊ ē egritudo q̄ vocat' [l] ⌈thersinꝰ⌋ aut sic accĩt cuidã hoĩ q vocabat' Nicomachꝰ cꝰ oĩa mẽbra adeo creuerũt ꝙ se mouẽ nõ potuit. Aut sũt ex gñe diminutiõis [m] ⌈sic siccitas lingue ⁊ pupille: aut vt ptisis.⌋ Nũi q̊ꝫ egritudies aut sũt ex gñe augmẽti. Et ꝭ qdẽ augmẽtũ, aut ē nãle: sic dens additꝰ, aut digitꝰ additꝰ, aut est nõ nãle sic glãdula aut lapis. Aut ex gñe dimĩutõis: ⁊ dimĩutio ꝭ est nãl': sic quũ alicui ñ creat' digitꝰ, aut nõ nãl' sic quũ alicui abscidit' digitꝰ. Egritudies v̾o sitꝰ. (Et sitꝰ qdẽ ꝭm. G. dĩ ꝑ loco ⁊ dĩ ꝑ societate) sũt q̈tuor. Exitꝰ mẽbri a iũctura sua: aut vt a suo moueat' situ: ita ꝙ nõ egrediat' [n] ⌈sicut scissura⌋ q̄ ꝯpat' itestis. Aut vt moueat' subito motu i eo ñ ꝑꝫ cursũ nãlẽ, nꝫ volũtariũ, sic tremor: aut i suo figat' loco, ⁊ nõ moueat' ab ipso, queadmoduꝫ accĩt quũ iũcture i egritudie podagre idurant'. Egritudies v̾o societatꝭ oẽꝫ colligũt diſpõnẽ quã hꝫ mẽbꝝ ꝯpõne sua ad aliḋ mẽbꝝ: qḋ sibi vicinũ exit, siue ei appropiq̄t, siue ab eo elõget' ñ ꝑꝫ cursũ nãlẽ: ⁊ sũt duaꝝ spẽꝝ: vna ē vt accidat ei ꝓhibitio motꝰ sui ad ipꝫ, aut vt durit' sit postq̊ꝫ poſ'e erit, sic digitꝰ quũ sibi vicinũ tãgẽ ꝓhibet', aut quũ accĩt ei vt ab eo mouẽi ꝓhibeat' aut vt sepet' ab eo pꝰ q̊ꝫ erat poſ'e aut fit diffi[ci]le [o] †⌈ ⌋ sic palpeb laxatõ, ⁊ iũcturaꝝ laxatõ i palisi, ⁊ durities apiẽdi manũ ⁊ apiẽdi ocl'ꝫ

f A. Et ex ꝭ capl'o est tessid capitis q̈drata nõ hñs cõmissuras

g A. ⁊ ꝑuatio supficiei, vel planiciei eq̈lis in pupilla.

h A. anhelitus.

i A. vehemẽtia delectationis ꝑnitiose.

k A. stomachus

l A. ferismus.

m A. sicut extenuatio, vel arefactio lingue, ⁊ pupille, ⁊ sicut debul.

n A. sicut in ruptura.

o A. i eis ill'ꝰ qḋ de ꝭ nũerauimꝰ

¶ De egritudinibus sol'onis ꝯtinuitatis. Cap.IIII.

Solutionis vero ↄtinuitatis egritudo plerumq₃ accidit cuti, ⁊ vocat̃ excoriatio, aut scarificatio. Et plerumq₃ accidit carni[a] ⌈q̃ est ei ꝓpinq̃⌋ in q̃ nondũ factũ ē pus, et vocat̃ plaga. Sed quũ pus fit ibi, vocat̃ vlc⁹. Fit aũt pus i ea ꝓpea ꝙ supfluitates in eam euãnt̃, eo ꝙ est debilis: ⁊ ꝓpea ꝙ sui nutrimẽtũ digerẽ nõ valet[b] ⌈⁊ supfluitas ēt i ipm ↄuãtit̃:⌋ plerumq₃ tñ dr̃ plaga, ⁊ vlc⁹ solũ ↄtinuitatis q̃ accit[c] ⌈cuti, ⁊ nõ carni.⌋ Qñq₃ ēt accit ossi qđ ipm i duas frãgit ptes, aut i ptes magnas, aut puas: aut ē cadẽs ꝺm lõgitudinẽ scidẽs ipz: aut ↄtigit vt cadat i cartilagib⁹ ꝺm tres[d] ⌈dimẽsiões.⌋ Aut vt accidat neruis. Sz si latitudini acciderit vocat̃ icisio. Et si acciderit ꝺz lõgitudinẽ, ⁊ ei⁹ nũs nõ fuit mlt⁹, vocat̃ scissura. Et si ei⁹ nũs fuit mult⁹ vocat̃ ↄtusio. Plerumq₃ ēt fit i ptib⁹ muscli, q̃ si i extremitate ceciderit muscli vocat̃ attritio, siue cadat in neruo, siue i corda. Et si ꝺm latitudinẽ musculi ꝓueniat, vocat̃[e] ⌈sepatio.⌋ Et si acciderit ꝺm lõgitudinẽ, ⁊ fuit ei⁹ nũs puus ⁊ fuit ei⁹[f] ⌈ↄcauitas magna vocat̃ ãplificatio.⌋ Et si fuerit ptes ei⁹ mlte ⁊ dilatet̃, ⁊ ↄcauet̃, vocat̃ attritio. ⁊[g] ⌈dissolũ⌋ est ēt quũ dr̃[h] ⌈dissolũ ⁊ attritio liq̃factõ⌋ hoc ē qđ ē i medio musculi accit, quõcumq₃ ↄtigat. Qđ si i arterijs, aut in vẽis acciderit, vocat̃ aptio. ⁊ si ↄtigat ꝺm ei⁹ latitudinẽ vocat̃ icisio ⁊ sepatio. ⁊ si ꝓcesserit ꝺm ei⁹ lõgitudinẽ vocat̃ fissura. Et ē ēt quũ h̃ ↄtigit ꝺm modũ aptionis orificiorũ earũ, ⁊ vocat̃ pforatio. Qđ si arterijs acciderit[i] ⌈⁊ nõ clausa fuerit⌋ ⁊ ex ea sãguis ad receptaculũ qđ ipsã circũdat, exierit, donec receptaculũ illđ ipleat̃, ⁊ quũ pmit̃ ad arteriã, reuertat̃, vocabit̃ mr̃ sãguis, alij tñ hoies oẽm sãguinis egressionẽ ab arterijs mr̃ez sãguis vocãt. Dẽs aũt scit̃ ꝙ nõ oẽ mẽbrũ ipis solũnẽ tolerat. Cor. n. nõ tolerat[k] ⌈q₂ ꝓpus accit mors.⌋ Qđ si i pãnicul' cadit ⁊ in diaphragmate, vocatur ruptura. Et si iter duas ptes mẽbri cõpositi cadat, ⁊ vnaz ab alia sepat, ita vt mẽbro simplici nõ accidat nocumẽtũ, ei⁹ sepans ↄtinuitatẽ, vocat̃ sepatio ⁊ dislocatio. Et si acciderit neruo, q se de vno loco remouit vocat̃[l] ⌈ruptura.⌋ Et qñz ēt fit i foramib⁹ ↄtinuitatis solũ, ⁊ dilatãt̃.

Et plerumq₃ fit i locis vbi nõ sũt foramina, ⁊ fac̃ ibi foramia q̃ nõ fuert̃. Et solũ qdẽ ↄtinuitatis, ⁊ vlceratio, ⁊ his silia, quũ i mẽbro fuerit bõe ↄplonis, cito sanant̃. Et quũ fuerit in mẽbro male ↄplonis, lõgo resistũt tpe: q̃zto pl⁹ quũ i corpib⁹ ↄtigũt eorũ, q patiũt̃ hydroisiz[m] ⌈aut ↄstrictõis malitiã, ⁊ lepra.⌋ Et dẽs scit̃ ꝙ quũ vlnera ista sũt stricta, ꝓueĩt ex eis herpes estiomen⁹. ⁊ tu iueẽs i libris pticlarib⁹ pscrutationẽ rei resolonis ↄtinuitatis: dimittam⁹ g̊ vsq₃ ibi.

¶ De egritudinibus compositis. Cap. V.

In egritudib⁹ aũt ↄpositis dcõez ꝓfere m⁹ vlez. Dico g̊ ꝙ quũ egritudies dicim⁹ cõpositas, nõ q̃lz egritudies cõiũctas itelligi volum⁹, sz egritudies ex qb⁹ oib⁹ quũ ↄiũgẽt̃, ꝓueĩet ex eis res q̃ ē vna egritudo: ⁊ hec qdẽ ē sic apa: ⁊ eminẽtia in cute[n] ⌈†⌋ ē ex gñe apatis. Eminẽtie. n. sunt apata pua, sic apata sũt eminẽtie magne. ⁊ i apate qdẽ oia egritudinũ gña repiunt̃. In eo nãq₃ repit̃ egritudo malitie ↄplonis: Nullũ nãq₃ accit apa nisi ex ↄplonis malitia cũ mã: ⁊ i ipo ēt iueniũt̃ fore, ⁊ ↄpõnis malitia. Nullũ. n. fit apa qn cũ eo ꝓueĩat lesio i figura, ⁊ i dimẽsione. ⁊ plerumq₃ ēt adest cũ eo egritudo sit⁹. Et iueĩt̃ i ipo egritudo cõis q̃ ē ↄtinuitatis solũ. Nullũ. n. accit apa nisi pculdubio ↄtinuitas soluat̃ quũ i mẽbro apato mãe euãnt̃ supfluẽtes, ⁊ iter ptes penetrãt ipsi⁹, ⁊ sepõnẽ iter vnas faciũt ⁊ alias, ⁊ sibi loca capiũt. Apa pterea mẽbris accit mollib⁹. ⁊ est ēt quũ ossib⁹ accit res q̃ apati silat̃ ꝓ quã ei⁹ igrossat̃[o] ⌈ↄcauitas⌋ ⁊ ei⁹ augmẽtat̃ hũiditas. Neq₃ ē mixũ vt sit illđ, qđ nutrimẽti recipit augmẽtũ, supfluitatẽ recipiẽs, quũ i ipso penetrauerit, aut i ipo acciderit. Et oẽ qdẽ apa qđ cãz ñ h₃[p] ⌈manifestã.⌋ ⁊ ei⁹ cã corpal' mõstrat mãm đ vno mẽbro ad aliđ, qđ ē sub eo, fuisse mutatã, vocat̃ catarrus.

Et est quũ cã mãl' ex q̃ apata, ⁊ eminẽtie gñant̃, ē in alijs sbmersa hũorib⁹ nõ ꝺm suas ipediẽtib⁹ q̃litates: Qñq₃ hũores bõi aliq̊ euonis mõ postea se euãuerit, aut nãli, sic mlierib⁹ accit, quũ pariũt[q] ⌈⌋ aut nõ nãli, sic eis accit, q vlnerãt̃, quũ egredit̃ sãguis bon⁹, remanẽt hũores illi mali puri singulares, ⁊[r] ⌈ipedit̃⌋ ꝓ eos nã. ⁊ expellit eos. Et ē quũ expulsiõis mõus ē ad cutẽ, ⁊ faciũt apata, aut bothor. Apata vo diũsis dĩnt dr̃ijs, sz q̃ magis sũt ↄsiderãde sũt drĩe, q̃ ꝓp eorũ exñt cãs, q̃ qdẽ sũt mãe ex qb⁹ gñant̃ apata. Mãe vo vñ fiũt apata sũt sex, hũores q̃tuor, ⁊ aq̊sitas, ⁊ vẽt⁹: ⁊ apa qdẽ, aut erit calĩm, aut nõ calĩm. Neq₃ existimãdũ ē ꝙ apa cal'z sit illđ qđ ex chola, aut sãguie gñat tñ, sz ex q̃cumq₃ mã, siue sit cal'a ꝑ suã essentiã, siue accidat ei calitas ꝓp putrefactionẽ, lz ēt hec gña ꝺm spẽi diuisionẽ cu iusl₃ mãe didant̃: digni⁹ tñ ē i apatib⁹, vt i eis spãl' ꝓferat̃ dcõ. Et sãguineũ qdẽ purũ, phlegmonẽ appellar̃ ↄsueuert̃, ⁊ qđ ex chol'a rubea ⁊ pura, herisipilã. Et ex eis ē ↄpositũ noie ↄposito, supãtis ꝓponẽdo nomĩ: qñz, n. flegmonẽ herisipilatodẽ dñt, ⁊ qñz herisipilã phlegmonidẽ. Et quũ[s] ⌈ↄgregat̃⌋ vocatur exitura. Qñq₃ exitura i carnib⁹ fit laxis, ⁊ sb asellis, ⁊ post auriculas, ⁊ i iguinib⁹, ⁊ ē ex gñe corrupto qđ i suo pticulari loco noiabim⁹ vocat̃ tauz. Et apata qdẽ cal'a hñt pncipiũ in q̊ hũor[t] ⌈ad exteriora egredit̃, ⁊ appet ꝙ ↄcauitas auget̃: deiñ capacitas cũ eo auget̃, ⁊ distẽdit̃. Postea stat quũ egritudo ad maiorẽ ꝓueĩt statũ i q̃ eẽ d₃.⌋ Pˀicipit minui[u] ⌈⁊ maturat̃ i pus⌋ ⁊ đcliat ei⁹ eẽ, aut ad resolonẽ, aut ad puris collectõez, aut ad ↄũtẽdũ i duritiẽ. Nõ cal'a vo apata sũt, aut đ mã melica, aut flatica, aut aq̊sa, aut vẽtosa. Et illorũ qđ q̃ ex mã sũt melica tria sũt gña, durities, ⁊ cãcer: q̊rũ plima sũt[x] ⌈acuta⌋ ⁊ glãdularũ gen⁹, ex qb⁹ sũt scrofule, ⁊[y] ⌈nodi.⌋ Inter gen⁹ vo glãdularũ, ⁊ iter alia duo gña ē drĩa, eo ꝙ gña glãdularũ, aut sũt sepata ab eo i q̊ stãt sic glãdule pure, aut i supficie ei⁹ sũt retẽte tm̃ sic scrofule: sz illa alia sũt mixta ⁊ ifusa i sbã mẽbri i q̊ stãt. Et iter cãcrũ ēt ⁊ duritiẽ ē drĩa, qm̃ durities ē apa qetũ sedatũ destruẽs sẽsũ,[z] ⌈⁊ pmanẽs i mẽbro i eodẽ statu⌋ cũ q̊ nõ ē dolor: ⁊ cãcer ē mobil', addẽs, ledẽs, ⁊ h₃ radices inexas mẽbro: nz o₃ vt ꝑ ip₃ destruat̃ sẽsus nisi elõgatũ fuit ei⁹ tps, ⁊ mortificet ei⁹ mẽbrũ, ⁊ destruat ei⁹ sẽsus. Nz mltũ distat qn drĩa iter cãcrũ ⁊ duritiẽ existat ꝑ accñtia isepabilia, ⁊ ñ ꝓp drĩas sbales. Apata vo dur' mlica plerumq₃ a pncipio sue gñonis icipiũt cũ duritie, ⁊ plerumq₃ i duritiẽ mutant̃, ⁊ ꝓpe sãguiea. Et ē quũ h̊ qñz ↄtigit i phlegmaticis.

Phl'aticorũ vo apatũ genus in duas diuidit̃ spẽs apa laxũ, ⁊[⁊] ⌊glãdule molles. Et hec qdẽ dĩnt: qm̃ glãdule sũt sepate ⁊ iuolute i cooptorio⌋ ⁊ apa laxũ ē mixtũ ⁊ ñ sepatũ. Apata pterea hyẽis plerumq₃ sũt flatica, ita vt illorũ q̃ sũt cal'a sint coloris albi⁹ ⌈Et glãdule qdẽ, ⁊ his silia, ⁊ a neruorũ dĩnt nodositate, eo ꝙ nodositas magis fit i suo loco mãsiua, ⁊ ei⁹ tact⁹ sẽtit̃ nodosus: ⁊ quũ figẽdo tãgit̃, spargit̃, ⁊ redit ad locũ suũ, ⁊ quũ forti medicamie spargit̃ absq₃ ↄphẽsione nõ redit. Et plm̃ eius accidit ꝓp laborẽ, ⁊

a A. ⁊ q̃ ex ea est ꝓpinqui tpis.

b A. Quare ↄuertit̃ ⁊ in eo in superfluitatem.

c A. in alio q̃z i carne.

d A. diuisiones.

e A. incisio.

f A. ꝓfundatio multa vocatur fagdun.

g A. contusio.

h A. attritio ⁊ cõtusio, ⁊ sepatio, vel incisio.

i A. non consolidata fuerit.

k A. q₂ fit vel accidit cũ ea mors

l A. fecha. i. remotio nerui a suo loco vel distorsio ei⁹, vel vocat̃ dislocatio.

m A. aut cacesiaz ⁊ leprã. ⁊ scias ꝙ vlcera estiua, vel estiualia quũ ꝓlõgant̃ cadũt in herpetẽ hestiomeneum.
Alia lr̃a. ⁊ scias ꝙ vlcera stricta, quũ ꝓlongant̃, cadũt in herpetẽ hestiomeneũ

n † A. que.

o A. magnitudo

p A. primitiuaz vel exteriorem.

q † A. lactatiõe.

r A. nocetur.

s A. Et quũ collectõez, vl' saniẽ facit.

t A. expellitur ⁊ appet magnitudo, deide augumentat̃, ⁊ addit̃ cũ eo magnitudo, ⁊ extẽdit̃, postea stat apđ vltimitatẽ magnitudinis eius.

v A. ⁊ digerit̃ cũ resolone aut pure.

x A. autũnalia.

y A. alselha.

z A. Alia lr̃a. aut ē debilitas i ipo ⁊ ñ ē dolõ cũ eo

⁊ A. ⁊ alselha mollẽ. Et hec qdẽ dĩnt, qm̃ alselha sũt sepate in cooptorio, seu pãniculo suo.

ↄ A. Alia lr̃a. sic est transposita. Et differũt glãdule ⁊ alselha, ⁊ q̃ eis silant̃ a nodositate nerui, seu a nodo nerui, qm̃ nodus vl' nodositas ē adherẽs loco, ⁊ tact⁹ ei⁹ est neruosus, ⁊ quũ figendo, vel pmendo spargit̃, vel tangit̃, redit, ⁊ quũ pmit̃, vel spargitur cũ forti medicamine absq₃ cõpressione, nõ redit. Et plimũ eius accidit post laborẽ, ⁊ destruitur ꝓp põderosa sicut plumbum ⁊ similia.

destruit̄ ꝓpt̄ pōderosa sicut plūbum, ⁊ eius silia.⌋ Et tibi qdē sciēdum est ꝙ apata flatica diūsificant̄ ſm diūsitatē grossitiei flatis, ⁊ mollitiē ipsiꝰ, ⁊ eius ſbtilitatē, ⁊ laxitatē ipsiꝰ, ⁊ duritiē ita, vt q̄nꝫ melicis sint silia, ⁊ q̄nq̄ʒ videāt̄ vētosa. Phl'a ꝑterea ſbtile mlt̄otiēs descēdit i reumatismis in vacuitatē, q̄ est i villis neruoꝝ, ita vt ꝑueniat ad musculos q ſūt sub epigloti, ⁊ ad ea q̄ ſūt sub istis. Aq̊sa aūt apata ſūt sic̄ hydropisis, ⁊ hernia aq̊sa, ⁊ sic̄ apa qȯ accit̄ in craneo de aq̊sitate, ⁊ hoꝝ silia. Et vētosa qdeꝫ apata ſm duas diūsificāt̄ spēs, vna est cacexia, ⁊ altera est iflatio. Inter cacexiā v̊o ⁊ iflationē est dr̄ia, duobꝰ modis, vnꝰ ē eēntia, ⁊ alt'a ē cōmistura. Et decl'o istiꝰ est ꝙ vētꝰ h̄ꝫ in [a] ⌈cacexia⌋ i mēbri ſba ē admistꝰ, ſꝫ in iflatiōe est aggregatꝰ [b] ⌈⁊ sepatꝰ⌋ ⁊ nō admistꝰ mēbro. Et cacexiā qdē iuenit sēsus mollē: ſꝫ iflatio sēsui resistit resistētia multa, aut pauca. Ampliꝰ bothoꝛ ſūt ſm nūm apatū: Eaꝝ.n. alie ſt̄ sāguiee sic̄ variole, alie ſūt ex chol'a rubea pura sic̄ essere [c] ⌈cholice, ⁊ desudationes:⌋ ⁊ alie sunt ex eis mixte sic̄ moꝛbillꝰ ⁊ foꝛmica, ⁊ claui, ⁊ scabies, ⁊ veruce, ⁊ hoꝝ silia. Et plerūq̄ʒ ſūt aq̊se sic̄ [d] ⌈āpulle⌋ ⁊ q̄nq̄ʒ vētose sic̄ iflature. Tu āt i libꝛo q̄rto iuenies distōnē q̄ tibi in dispōnibꝰ sufficiet apatū ⁊ bothoꝛ, de q̄ ꝯueniēs est vt in ipso sit, si deus voluerit.

a A. Nota ꝙ vbi h̄ꝫ cacexia, si arabico h̄ꝫ thebegi

b A. ⁊ faciēs tensionē vel tumescentiam.

c A. cholicum et foꝛmica miliari

d A. vesice.

De rebus que cum egritudinibus numerantur ⁊ non existunt egritudines. Cap.VI.

Quedā res ſūt que ex̄ egritudines exn̄t, ⁊ cuꝫ eis tn̄ nūant̄. Et res qdē iste ſūt, q̄ in decoꝛatōe igrediūtur: quaꝝ alie ꝯsistūt in pilis, alie in coloꝛe, alie i odoꝛe, alie i figura post coloꝛē. Et egritudinū qdē piloꝝ genꝰ ꝯsistit i alopitia, ⁊ detrūcatiōe, ⁊ paucitate, ⁊ vt sint curti [e] ⌈ ⌋ ⁊ vt scidant̄, ⁊ sint ſbtiles ⁊ g̊ssi, ⁊ mlt̄a crispitudīe, ⁊ multa leuitate ⁊ canitie, ⁊ coloꝛis alteratio q̊cūq̄ʒ mō fuerit. Et nocumētū coloꝛis q̄tuoꝛ ꝯtinet̄ gn̄ibus, vnū est genꝰ mutatiōis eiꝰ ꝑꝑ malitiā ꝯpl'onis cū mā, sic̄ icteritia: aut sine mā, sicut gypseitas q̄ fit i coloꝛe ꝑꝑ ꝯpl'onē [f] ⌈valde fridā⌋ ⁊ citrinitas q̄ accidit ꝑꝑ ꝯpl'onē [g] ⌈valde cal'aꝫ.⌋ Et genꝰ mutatiōis eiꝰ ꝑꝑ cās manifestas quēadmodū sol, ⁊ frigꝰ, ⁊ vētus mutat coloꝛē. Et genꝰ expāsiōis coꝛpoꝝ coloꝛes h̄ntiuꝫ ex̄neos ſup cutē, q̄ coloꝛē defert sic̄ moꝛphea nigra: aut que ibi nascunt̄ sicut lentigines, ⁊ macule. Et genus vestigioꝝ que ꝓueniūt ex ꝯsolidatione sol'onis ꝯtinuitatis que accidit, sicut varioláꝝ vestigia, ⁊ vlceꝝ foꝛamina [h] † ⌈ ⌋ Et nocumētum figure post coloꝛē sunt: aut macies ſupflua, aut grassities superflua.

e † A. ⁊ pauci.

f A. fridā singularem.

g A. calidam singularem.

h † A. ⁊ nocumētū i odoꝛe, sicut fetoꝛ coꝛpoꝛis, ⁊ aliꝫ odoꝛes hoꝛribiles qui egrediunt̄ ex coꝛꝑe.

De horis egritudinum. Cap.VII.

Scire dēs ꝙ egritudinū ꝑlime q̄tuō h̄nt hoꝛas, hoꝛā ꝑncipij, ⁊ hoꝛā augmēti, ⁊ hoꝛā statꝰ, ⁊ hoꝛaꝫ declinatiōis. Que v̊o ex̄ istas ſūt de hoꝛis ſūt sanitatis. Quūq̄ʒ dicimꝰ hoꝛā ꝑncipij, ⁊ hoꝛā [i] ⌈augmēti⌋ nō volumꝰ itelligi duo extrema in qbꝰ egritudis nō manifestet̄ dispō, sed ꝙ vnūq̄ȯq̄ʒ eoꝝ h̄ꝫ tp̄s ꝑceptū sensu, qȯ ꝓpriū h̄ꝫ iudicium. Et hoꝛa qdem ꝑncipij est tp̄s in q̊ egritudo appet, ⁊ eiꝰ sil'ant̄ dispōnes, ⁊ neq̄ʒ appet i ea augm̄tū eiꝰ. Et hoꝛa augmēti est tp̄s in q̊ egritudis manifestat̄ [k] ⌈ꝯstrictio⌋ oī hoꝛa post hoꝛaꝫ. Et hoꝛa statꝰ est hoꝛa in q̄ egritudo i oībꝰ suis ꝑtibꝰ ſm vnā manet dispōnē. Et hoꝛa declinatiōis est tp̄s i q̊ eiꝰ appet diminutio, ⁊ q̄ꝫtū plꝰ ꝓcedit, eiꝰ mioꝛatio est magis māifesta. Et he qdē hoꝛe q̄nq̄ʒ attēdūt̄ ſm egritudinē a ꝑncipio eiꝰ vsq̄ʒ ad finē eiꝰ i suis ꝑoxismis, ⁊ vocant̄ hoꝛe vl'es. Q̄nq̄ʒ ꝯsiderant̄ ſm vnūquēq̄ʒ paroxismum, ⁊ vocant̄ hoꝛe particulares.

i A. status.

k A. vehemētia egritudinis.

Ad complendum sermonem de dispositionibus egritudinum. Cap.VIII.

Egritudines multis modis soꝛtiunt̄ noīa, aut a mēbꝛis i qbꝰ ſūt, sic̄ illa q̄ est lateris, ⁊ illa q̄ est pulmōis. Aut a suis accidētibꝰ, sic̄ epilepsia. Aut a suis cāis: sic̄ dicimꝰ egritudinē melicā. Aut a sui silitudīe, sic̄ dicimꝰ egritudinē leoninā, ⁊ egritudinē elephāticaꝫ. Aut ꝯpate ei, cui ꝑ̊ accidisse dr̄, sic̄ dicimus vlcera balchie, aut cōpate ei cuius fama fuit ꝙ medicādo eas curabat, sic̄ dicimus vlcera chironia. Aut a sui ſba ⁊ eēntia, sic̄ dicimꝰ febꝛis, ⁊ apa. Inqt. G. egritudines, aut ſūt manifeste q̄ sensu cog̊scunt̄, aut ſūt occulte, q̄s facile ē cog̊scē, sic̄ doloꝛes stōi, ⁊ pulmonis, aut q̄s difficile est cog̊scē, sic̄ egritudīes ep̄is, ⁊ cānaliū pulmōis, aut nō ꝯp̄hēse nisi cū existiatione sic̄ egritudīes q̄ vijs accn̄t vꝛine. Egritudīes q̊ꝫ est quū ſūt ꝓp̄e, ⁊ ē quū ſūt ſm societatē. Et mēbꝛū q dē alij mēbꝛo i egritudīe sua associat̄, aut qꝛ nā ſūt ꝯtinua iter q̄ aliq̄ ꝯtinuāt̄ istr̄a, sic̄ cerebꝛū ⁊ stōus ꝑꝑ ꝯtiuitatē neruoꝝ iter ea, aut mr̄ix ⁊ mamille ꝑꝑ ꝯtinuitatē venaꝝ iter illa: aut qꝛ vnū ē via alteriꝰ sic̄ iguina apatꝫ cruris: Aut qꝛ ſūt vicina sic̄ [l] ⌈pulmo⌋ ⁊ cerebꝛū. Oē.n. mēbꝛꝝ qȯ alt'i associat̄, ⁊ ꝓp̄e quū vnū eoꝝ alteri vicinū debile fuerit, socij sui recipit ſupfluitates, sic̄ aselle coꝛdis. Aut qꝛ vnū ē ꝑncipiū ⁊ radix opōnis alteriꝰ, sic̄ diaphꝛagma pulmōis in attrahēdo aerē. Aut qꝛ vnū fuit alteri sic̄ neruī cerebꝛo. Aut qꝛ alij tertio mēbꝛo associāt̄ sic̄ cerebꝛū associat̄ reni. ꝓpea ꝙ vnūq̄ȯq̄ʒ eoꝝ associat̄ epati. [m] ⌈Et ē quū societas ꝑuēit ad casū⌋ quēadmodū cerebꝛū quū eḡtat ⁊ associat̄ ei stōus, debilitat̄.n. tūc eiꝰ digō ⁊ mādat ipsi stōus vapoꝛes malos, ⁊ nutrimētū nō digestū, ⁊ auget ipsius cerebꝛi egritudinē, [n] ⌈⁊ sic ex hac egritudīe ꝑueniūt patiētes ad durabilitatē ⁊ circuitionē.⌋ Coꝛpoꝝ v̊o oꝛdies iter sanitatē ⁊ egritudinē ſūt sex, coꝛpꝰ qȯ est in vltio sanitatꝫ. Et coꝛpꝰ qȯ ē sanū nō in vltio. Et coꝛpꝰ qȯ est nec sanū nec egrū quēadmodū dn̄t. ⁊ coꝛpꝰ egrotatiuū qȯ egritudinē cito recipit. Et coꝛpꝰ egri q ꝑuā h̄ꝫ egritudinē. Et cōpꝰ egri q h̄ꝫ egritudinē i vltio. Oēs v̊o egritudīes aut ſūt sanatiue, aut nō sanatiue. Et sanatiua qdē egritudo ē q̄ nō h̄ꝫ qȯ ꝓhibeat qn medicet̄ vt dꝫ: nō sanatiua v̊o ē cū q̄ ē aliqȯ ꝓhibēs, ⁊ neq̄ʒ ꝯcedit̄ medico vt medicet̄ sic̄ dꝫ, sic̄ doloꝛ capitꝫ si fuīt cū eo reumatismꝰ. Et ē tibi sciēduꝫ ꝙ egritudo ꝓpoꝛtional' ꝯpl'oni etati ⁊ tpi ē mioꝛis timoꝛis ea, q̄ eis nō ꝓpoꝛtiōat̄: nō.n. accit h̄ nisi ꝑꝑ cāe eiꝰ magnitudinē. [o] † ⌈ ⌋ Debes āt scire ꝙ q̄dā egritudinū ſūt q̄ ad alias mutāt̄ egritudīes, ⁊ ꝺ̄struūt̄ ipse: ⁊ i h̄ ꝯsistit bonitas, ⁊ ē vna egritudo alteriꝰ egritudis medicamētū, sic̄ q̄rtana ex q̄ mlt̄otiēs sanat̄ epil'ia, ⁊ podagra, ⁊ varices, ⁊ articuloꝝ doloꝛes. Et qdā ēt sanāt̄ a spasmo ꝑꝑ scabiē, pꝛuritū, ⁊ bothoꝛ: vēter q̊ꝫ sil'r sanatur ꝑꝑ ocl'oꝝ egritudinē. Et lyenteria sanat apa lateris. Et sil'r ani vēaꝝ apꝛio oībꝰ ꝯfert melicis egritudinibꝰ ⁊ doloꝛibꝰ scie, ⁊ doloꝛibꝰ renū, ⁊ mr̄icis. Et est quū egritudīes i alias mutant̄ egritudīes, ⁊ ꝑꝑ hoc fit dispō maioꝛis malitie, sicut quuꝫ mutat̄ apa lateris in apa pulmonis, ⁊ sic̄ quū mutat̄ phꝛenesis i letargiā. Et est ꝑ̄terea ex egritudibꝰ q̄dā, q̄ de vno ad aliū trāsit, sic̄ lepꝛa, ⁊ scabies, ⁊ variola, ⁊ febꝛis pestilētial', ⁊ [p] ⌈apata⌋ putrida, ⁊ ꝑ̄cipue quū domus stricte fuerint: ⁊ sil'r quū vicinus fuerit

l A. sicut colluꝫ.

m A. Et q̄nq̄ʒ societas retrocedit vel reflectit̄ augēdo nocumētū.

n A. Et cōitas qdeꝫ seu societas currit ſm iudiciuꝫ radicis seu ꝑncipij i ꝯtinuatōe ⁊ ꝓdicatōe

o † A. Et scias ꝙ egritudo cuiusꝫ tp̄is ſperat̄ resolui seu sanari cū ꝯuetate tēpoꝛis ipsius.

p A. ⁊ vlcera.

sub vētō: ꝛ sic ophthalmia, ꝛ p̄cipue ei q oculis eū ītueť: ꝛ sic ꝯgelatio quū imagiať aliqs ꝙ acetosiꝫ illud opeť, ꝛ sic pthisis, ꝛ albaras. Et sūt egritudinū q̄dā q̄ in semie h'rditanť sic albaras alba[a] ⌈ꝛ tinea⌋ nālis ꝛ podagra, ꝛ pthisis ꝛ lepra. Et sunt egritudinū q̄dā q̄ sūt gnales q̄ sunt alicui gēti ꝓp̄e, aut in aliq̄ regione moꝛātib⁹, aut in eis multū abūdāt. Debes p̄terea scire ꝙ mēbroꝝ debilitas complexionis seqtur malitiā ꝛ[b] ⌈soł'onē fabricatiōis.⌋

a A. caluities.

b A. ꝛ resolutionē corporis. Alia lr̄a ꝛ raritatē texture corporis.

Doctrina scđa fen scđe. Cuius sunt due sūme.

Sūma p̄ma est de rebus que accidunt ab vnaq̄qꝫ causaꝝ cōium. Cuius sunt .xix. capitula.

Uerbum vniuersale de causis. Cap. I.

Cause dispōnū corpis q̄ꝝ iā p̄misim⁹ narratōeꝫ .s. sanitatis, ꝛ egritudis, ꝛ dispōnis q̄ inter eas media exit, sūt tres, āntes, ꝛ p̄mitiue, ꝛ ꝯiuncte. Āntes ṽo ꝛ ꝯiūcte cōicāt in h̄ ꝙ ambe sunt res corp̄ee .s. hūoꝛales, aut ꝯpł'onales, aut ꝯpōnales. P̄mitiue ṽo sunt, q̄ ex̄ corpis exn̄t s'bam, aut ex p̄te corpoꝝ extrisecoꝝ, sic q̄ð ex ṽberatiōe accit, ꝛ ex calitate aeris, ꝛ ex cibo cal'o ꝛ frido q̄ corpi adueniunt, aut ex p̄te aie: aia .n. aliđ est a corpe sic q̄ð accit p̄p irā ꝛ timorē, ꝛ silia. Et cāe qdē āntes ꝛ p̄mitiue cōicāt in h̄, ꝙ iter eas ꝛ dispōnes q̄s noīauim⁹ aliq̄ð exit mediū.

Et cause p̄mitiue ꝛ ꝯiuncte q̄nqꝫ cōicāt in h̄ ꝙ iter ipsas ꝛ iter p̄dictas dispōnes nō iteruenit mediuꝫ. Āntes ṽo cāe a ꝯiunctis dr̄nt, eo ꝙ cū cāis āntib⁹ [c] ⌈nō aduenit⌋ dispō, sꝫ iter eas alie ex̄nt cāe, q̄ sunt dispōni ꝓpinqoꝛes āntib⁹. Et cāe āntes dr̄nt a p̄mitiuis in h̄ ꝙ ipse sūt corpales. ꝛ ēt iter āntes, ꝛ iter dispōnē p̄culdubio iteruenit mediū: sꝫ i cāis p̄mitiuis nō est h̄ nec̄iuꝫ. Cāe q̄ꝫ ꝯiūcte a p̄mitiuis dr̄nt in h̄ ꝙ sunt corpales, ꝛ ēt ꝙ iter cās ꝯiūctas, ꝛ iter dispōnē nō est mediū.[d] †⌈ ⌋ Jn cāis ṽo p̄mitiuis nō est h̄ nec̄ium: imo dueres in eis sūt poł'es.

c A. non seqtur imediate.

d † A. omnino.

Cāe ḡ āntes sunt cāe corpales .s. hūoꝛales, aut cōpł'onales, aut ꝯpōnales. ꝛ ipse qdē sūt ex qb⁹ aduenit dispō nō p̄mo aduētu, sꝫ aduenit ex eis aliq̄ mediāte. Et cāe ꝯiūcte sūt cāe corpales ex qb⁹ dispōnes [e] † ⌈ ⌋ ꝓueniūt aduētu p̄ .s. absqꝫ medio. Et cāe p̄mitiue, sūt cāe nō corpales ex qb⁹ ꝓueniūt dispōnes [f] † ⌈ ⌋ aduētu p̄, aut non p̄. Exēplū cāꝝ āntiū est repł'o febris, ꝛ repletio receptaculoꝝ oculi, vt aq̄ in ip̄m descēdat. Exēplū cāꝝ ꝯiūctaꝝ est putredo febris, ꝛ humoꝛ q ad foramē descēdit oppił'onis, ꝛ oppił'o cecitati. Exēplum cāꝝ p̄mitiuaꝝ, est calitas solis, aut fortitudo mot⁹, aut tristitia, aut vigilia, aut comedē rē calefaciētē sic allea: ꝛ h̄ totū febri, aut p̄cussio dilatatiōi ꝛ desensui aq̄ ad oculū. Oēs aūt cāe aut sūt cāe s̄m eēntiaꝫ, sic pip̄ quū calefacit, ꝛ opiū quū ifridat, aut sūt cāe s̄ꝫ accn̄s, sic aq̄ frida quū calefacit, ꝓpea ꝙ ispissat cutim, ꝛ [g] ⌈tenet⌋ calitatē: ꝛ aq̄ cal'a ifridat, ꝓpea ꝙ resoluit, ꝛ sic scamōea quū ifridat, iō ꝙ hūoꝛē expellit calefaciētē. Nō ois ṽo cā q̄ corpi aduenit i ipꝫ opať: imo p̄ter h̄ tria sūt nec̄ia, fortitudo .s. sue ṽtutꝫ agētis: ꝛ fortitudo ṽtutis corpis p̄patiue, ꝛ politas p̄mittēdi vnū tāgere aliđ tāto tp̄e, vt i tali q̄le illud possit ex vno ꝓuenire opō in aliđ. Est aūt quū cāꝝ dispōnes diūsificanť in eo ꝙ ꝓuenit ex eis. Est .n. quū ex cā vna i corpib⁹ diūsis diuerse ꝓueniūt egritudies[h] †⌈ ⌋ ꝛ est quū ei⁹ opō diūsificať i debili ꝛ forti, ꝛ fortꝫ sensus, ꝛ debilis sēsus. Cāꝝ p̄terea alie sūt [i] ⌈q̄ sūt vicarie: alie q̄ nō. Et vicarie qdē sūt, q̄ꝝ, quū sepanť, remāet affectio: Non vicarie⌋ ṽo sunt, ex q̄ꝝ sepatione ꝓuenit sanitas. Dicem⁹ ēt ꝙ cāe q̄ mutāt dispōnes corpis: ꝛ ille q̄ ꝯseruāt, aut sūt nec̄ie a qb⁹ ipoł'e est hoīeꝫ egredi i toto tp̄e sue vite, aut nō nec̄ie. Et nec̄iaꝝ qdē sex sūt gn̄a. Gen⁹ aeris circūdātis. Et gen⁹ ei⁹ q̄ð cōediť ꝛ bibiť genus mot⁹ ꝛ q̄etis corp̄ee. Et gen⁹ motuū aīaliū. Et gen⁹ sōni ꝛ vigilie. Et gen⁹ eūonis ꝛ retētionis. De gn̄e ḡ aeris est nobis p̄us loquēdū.

g A. coarctat.

h † A. aut in horis diuersis egritudines diuerse

i A. q̄ hn̄t vicariū, alie q̄ nō. et hn̄tes vicarium sūt ille q̄ quū sepanť remanet vestigiū, vel ip̄ressio caꝝ. Nō hn̄tes vicariuꝫ.

De [k] ⌈affectione⌋ aeris qui circundat corpora nostra. Cap. II.

Er est elm̄tū nr̄oꝝ corpoꝝ ꝛ spūuꝫ, ꝛ p̄ter h̄ ꝙ ē elm̄tū nr̄oꝝ corpoꝝ ꝛ spūaꝫ: est ēt [l] ⌈emanatio⌋ nr̄is aduenīēs spiritib⁹: ꝛ est cā melioꝛatōis eoꝝ nō tm̄ sic elm̄tū: sꝫ ēt sic faciēs .s. tēpās.

k A. impressiōe.

l A. est ēt qđ successiue.

Jā aūt decł'auim⁹ i his, q̄ p̄cesserūt, qd velim⁹ itelligi quū sp̄m dicim⁹: nō .n. dicē volum⁹ illđ q̄ð phi aiaꝫ vocāt. Et h̄ qdē tēpamētū q̄ð ex aere nr̄is aduenit spiritib⁹ ex duab⁹ p̄edet opōnib⁹ q̄ sūt mūdificatio, ꝛ euētatio. Euētatio ṽo est tēpamētū ꝯpł'onis spūs cali quū sup̄fluit p̄p [m] ⌈ꝯstrictionē s̄m pł'ꝫ, ꝛ p̄p aliđ .s. tēpamētū q̄ð sit tēpamētū relatiuū⌋ q̄ð sciuisti. Et h̄ qdē tēpamētū attribuit nob̄ aeris attractio a pulmōe: ꝛ a poris, euētatiōe pulsus, q sūt cū arterijs ꝯtinui. Aer aūt q nos circūdat valde est fridus ꝯpōne ꝯpł'onis spūs ināti, q̄ꝫto pl⁹ ꝯpł'onis, q̄ accidit p̄p ꝯstrictionē. Quūqꝫ aer ad ipꝫ ꝓuenit, ipellit ip̄m, ꝛ misceť cū eo, ꝛ p̄hibet ipꝫ ne ad igneitatē ꝯūtať ꝯstrictiuā, ex q̄ ip̄e ad malitiā ꝓuenit cōpł'onis p̄ quā remoueť a p̄patiōe ad affectiōes recipiēdū aiales [n] ⌈i se, q̄ est cā vite, ꝛ ad resoł'onē suemet s'be vapoꝛał' hūide.⌋ Mūdificatio ṽo ē p̄p societatē ipsi⁹, q̄n reūti fac̄ āhelit⁹ illđ q̄ð ei attribuit ṽt⁹ sepatiua ex vapore fumoso, c⁹ ꝯpatio ad sp̄m ē ꝯpatio humoꝛis sup̄flui ad corp⁹ quū aer expelliť. Tēpamētū ḡ ei⁹ est, ꝓpea ꝙ spūi aduēit aer quū attrahiť, ꝛ mūdificatio est p̄p ei⁹ exituꝫ quū expelliť. Aer .n. q attrahiť i p̄mis quū igrediť ad tēpandū nec̄e est vt sit i effectu fridus: sꝫ postq̄ꝫ ꝯūtiť ad q̄litatē spūs p̄p caloꝛē lōgitudine more, destruiť ei⁹ iuuamētū, ꝛ nō idiget eo: ꝛ est aer nouus nec̄ius, q igrediať, vt illius alterius suppleat vices. Opꝫ igiť nec̄io vt egrediať ad h̄ vt suo [o] ⌈vicario⌋ locū eūet, ꝛ vt fumose sup̄fluitates s'be spūs cū eo expellātur.

m A. coarctatōeꝫ s̄m pł'm, ꝛ alterať, ꝛ p̄ tēpamētū itelligim⁹ tēpamētū comparatiuum.

n A. in eo q̄ ē cā vite, ꝛ p̄hibet ne resoluať ipsiusmet s'ba vapoꝛalis humida.

o A. successori.

Et aer qdē dū est tēpat⁹ ꝛ clar⁹, neqꝫ s'ba ex̄nea cōpł'oni spūs ꝯ̄ria ei admisceť, est sanitatē efficiens ꝛ ipsam ꝯs'uās. Et quū mutať sue opōnis ꝯ̄riū opať.

Aeri p̄terea accidūt mutationes nāles, ꝛ mutationes nō nāles, ꝛ mutationes cursuꝫ egrediētes nālē ei ꝯ̄rie. Nāles ṽo mutatiōes sunt mutatiōes tp̄ales q̄m in vnoquoqꝫ tp̄e ad aliā ꝯuertiť cōplexionem.

De naturis temporum. Cap. III.

Debes aūt scire ꝙ tp̄a ista s̄m medicos alia sūt ab eis q̄ sūt s̄m astronomicos. Quatuoꝛ nāqꝫ tp̄a s̄m astronomicos sūt mutatiōes solis in vnaq̄qꝫ q̄dra circuli signoꝝ a pūcto icipiētes ṽnali. Scđm medicos ṽo ver i terris tēpatis est tp̄s in q̄ nō tm̄ sūt nec̄ie res [p] † ⌈ ⌋ calefaciētes p̄p frig⁹ vt ide sit mł'tū curādū neqꝫ euētatio p̄p caloꝛē. Et in ipso qdē est p̄ncipiū frōdendi arboꝛes. Et ei⁹ tp̄s, est tp̄s ex̄ns iter [q] ⌈eq̄litatem ṽnalē⌋ aut an̄ ipaꝫ, aut p⁹ ipsā paꝝ dōec sol sit i medio thauri. Et autūn⁹ ē huic opposit⁹ i talib⁹ q̄les sūt nr̄e t̄re. Jn alijs ṽo t̄ris ē poł'e vt p̄cedat ver, ꝛ tardeť autūn⁹. Et estas qdē ē totuꝫ tp̄s cał'ꝫ. Et hyēs totū tp̄s friuꝫ. Unūq̄ðqꝫ igiť duoꝝ tēpoꝝ veris ꝛ autūni est magis breue s̄m medicos, q̄ꝫ vnumq̄ðqꝫ

p † A. coopientes.

q A. eqnoctiale vernale.

duoꝝ tempoꝝ estatis ⁊ hyemis. Et hyems qdez est tp̄s estati oppositū, aut minus eo, aut maius eo ẜm terras. Et vʒ ꝙ ver sit tp̄s floꝝ ⁊ [a] ⌈initij⌋ pomoꝝ. Et autūnꝰ tp̄s mutationis coloris folioꝝ, ⁊ ꝓncipiū casus eoꝝ. Et qd̄ est p̄ter [b] ⌈istud⌋ ē hyēs ⁊ estas. Et dicemꝰ ꝙ veris ꝯplo est tēpata, neqʒ ē sicut qdā existimāt cal'a ⁊ hūida: certificare ꝟo istd̄ multa iuestigatiōe, est in p̄te nālis phie: credē āt debemꝰ ꝙ ver est tēpatū. Et estas est cal'a, ꝓpea ꝙ sol opponi capituʒ ē ꝓpiquus, ⁊ fortitudo exit radij q ab eo ꝓfluit, q imaginat̄ ꝯuerti retro in estate, aut sup angulos valde acutos, aut sup seip̄m, i lineis i qbꝰ penetrauit, ⁊ ꝓpea ispissat̄ radiꝰ. hꝰ ꝟo cā pro certo exit: eo ꝙ casus radij solis, aliꝰ est, q est sic casus axis. [c] ⌈colūne, ⁊ pyramidis⌋ sic si a cētro corporis solis penetret ad illd̄ qd̄ est ei oppositū. Aliꝰ est q est sic sup̄ficiei, ⁊ circūferētie, aut q est ꝓpiquꝰ circūferētie: ⁊ eiꝰ qdē ꝟtꝰ exit [d] ⌈i axe, vel apd̄ axē, eo ꝙ⌋ ipressio aduenit ei ab oībꝰ extremis: ille ꝟo q est i p̄te extremoꝝ est magis debilis. Nos aūt in estate sumꝰ cadētes in axe, aut circa ip̄m: ⁊ ꝑdurat hoc tp̄s sup nos q in [e] ⌈istis moramur latitudibꝰ⌋ ⁊ i hyeme sumꝰ circa circūferētiā. Jōqʒ i estate lumē exit magis splēdidū, lʒ spatiū qd̄ est a nr̄o loco ad locū solis sit lōgius, cū sol circa suā exit augē.

Istiꝰ ꝟo lōgīqtatis, ⁊ ꝓpīqtatis cōpatio, in p̄te astronomica p̄tis disciplinal' phie declat̄, ⁊ certificatio fortitudis caloris, ⁊ fortitudis lumis, mōstratur i p̄te nālis phie. Et estas p̄ter h̄ ꝙ est cal'a, est ēt sicca pp resol'onē humoꝝ q̄ fit i ea mlta cal'itate, ⁊ pp [f] ⌈resol'onē⌋ sb̄e aeris, ⁊ ipsiꝰ sil'itudinē cuʒ nā ignea, ⁊ pp paucitatē eiꝰ qd̄ cadit i ea de roze ⁊ pluuia: ⁊ hyems qdē frīda est ⁊ hūida pp haꝝ cāꝝ ꝯ̈ria. Jn autūno ꝟo iā calor diminutꝰ fuit, ⁊ frīditas nōdū ꝑuenit ad cōplemētū. Et sil'e exit, ꝙ iam in medio stamus lōgitudis q̄ est īter axē quā noiauimus, ⁊ īter circūferētiā: ꝓpinquus igit̄ exit tēpamēto qd̄ īter calitatē exit ⁊ frītatē. Jnter hūiditatē aūt ⁊ siccitatē nō exit tēpatꝰ. Qn̄o.n.h̄ cēt, quuʒ sol iā siccauerit aerē, ⁊ nōdū acciderit ex causis humectātibꝰ qd̄ sit exsiccationi cāe exsiccātis oppositū. Dispō qʒ q̄ est ad ifrigidādū, nō ē queādmoduʒ ea q̄ est ad humectādū, qm̄ ꝯuersio q̄ est ad ifrīdādū est leuis, sʒ ꝯuersio q̄ est ad humectādū nō ē taʒ facilis: neqʒ ēt ꝯuersio q̄ fit ad hūiditatē pp frigꝰ sic ꝯuersio q̄ fit ad siccitatē pp calorē. Cōuersio nāqʒ q̄ fit ad siccitatē pp calitatē est facilis, qm̄ q̄lʒ calitas exsiccat, sʒ nō q̄lʒ frītas humectat, imo plerūqʒ q̄lʒ calitas fortior exit i humectādo, quū mām iuenit, qʒ sit q̄lʒ frītas in [g] ⌈eodē:⌋ q̄lʒ.n.calitas euaporationē facit, ⁊ nō resoluit, sʒ q̄lʒ frītas nō inspissat, ⁊ ꝯstringit, ⁊ adunat. Jōqʒ nō est dispō q̄ faciat remanē ver i hūiditate hyemis, sic est dispō q̄ facit remanē autūnū i siccitate estatis. Ueris.n.hūiditas tēpat̄ in tāto tp̄e pp calitatē, in qʒto nō tēpat̄ siccitas autūni pp frītatē: ⁊ vʒ ꝙ hūectatio ista ⁊ exsiccatio, sil'es sint opōnibꝰ habitus ⁊ ꝑuationis, ⁊ nō duoꝝ ꝯ̈rioꝝ opōnibꝰ. Exsiccatio nāqʒ in h̄ loco nū est nisi sb̄e humide destructio, ⁊ hūectatio nō ē sicce sb̄e destructio: sʒ sub̄e humide acq̄sitio, quū.n.in hoc loco dicimꝰ aerē humidū ⁊ aerē siccū, nō itelligimꝰ eius formā, neqʒ eiꝰ q̄litatē nālē, neqʒ de hac i h̄ loco cogitamꝰ, aut multū sollicitamur: ⁊ quum aerē dicimꝰ humidū, nō volumꝰ ītelligē nisi aerem cui admixti fuerit vapores multi aq̄si, aut aerē cuius spissitudo ꝯūsa fuit ad sil'itudinē vaporis aq̄si: ⁊ aerē dicimꝰ siccū, aerē vʒ ex quo resolutū fuit qd̄ de humoribꝰ aquosis ei erāt admixtū [h] ⌈qm̄⌋ se ꝯuertit ad sil'itudinē sub̄e ignis pp [i] ⌈resol'onē, ⁊ cuʒ⌋ q̄ admixti fuerūt terrestres fumi q terre i sua siccitate sil'at̄. Sup̄fluitas igit̄ hūiditatis hyemalis minuit̄ ex vere pp qʒlʒ calitatē, q̄ in ipso accidit, ꝓpea qd̄ sol oppōni capitū ꝓpiqus exit. Autūni ꝟo sb̄a nō pp qʒlʒ frītatē q̄ in ipso accidat, hūectat̄, ⁊ quuʒ hoc cognoscē voles ꝯsiderabis an res sicce in aere frīdo taʒ cito humectent̄, qʒ cito res humide i aere cal'o exsiccant̄, postqʒ pones frīdū in frītate sua sic cal'm in calitate sua fere. Quū hoc.n.ꝯsideraueris iuenies rem iter ea diuersā: lʒ h̄ existat res alia maior ista. ⁊ est ꝙ hūiditates i aere cal'o ⁊ frīdo sil', nō ꝑmanēt nisi ꝓpt̄ emanationis ꝑmanētiā ad eas veniētis, sʒ siccitas idiget nulla emanatiōe. Hoc āt [k] ꝙ ⌈humiditas nō ꝑmanet in corpibꝰ aeri discoop̄tis: ⁊ in ipso aere nisi ꝓpt̄ emanationē⌋ nō est, nisi ꝓpterea ꝙ aer nō dʒ eē fortis frītatis nisi ꝑ ꝯparationē nr̄oꝝ corpoꝝ. neqʒ eius frītas ꝑuenit apd̄ nos i terris hitatis, tāta, qn aliquomō resoluat: imo i oībus resoluit dispōnibꝰ ꝓpt̄ illud qd̄ i eo exit de virtute solis ⁊ stellaꝝ. Quuʒ ḡ abscindit̄ emanatio, ⁊ ꝑdurat resol'o, cito aduenit siccitas. Jn vere aūt illud qd̄ resoluit̄ est plus eo, qd̄ euaporat. ⁊ huiꝰ qdē cā est eo ꝙ euaporationē due res efficiūt, vna ē calitas sb̄tilis pauca [l] ⌈in eo ꝙ ex spatio manifestū exit:⌋ ⁊ calitas fortis i terra abscōdita ex q̄ ad terre sup̄ficiē res ꝓfluit sb̄tilis. Qd̄.n.de terra occultū est in hyeme vehemēti calore cal'm exit, queādmodū in sapiētijs nālibꝰ ꝓncipalibꝰ declatū fuit: ⁊ est calitas aeris pauca. Due igit̄ res ad humectādū ꝯiungunt̄, q̄ sunt sublimatio ⁊ ispissatio: ⁊ qʒto magis, qm̄ ēt frītas i sb̄a ipsiꝰ aeris opat̄ spissitudinē ⁊ ꝯuersionē ad vaporationē. Jn vere āt resol'o aeris est magis fortis, qʒ eiꝰ euaporatio, ⁊ calor abscōditus occultꝰ, valde minuit̄: ⁊ apparet ex eo qd̄ sup̄ficiei terre aduenit subito res q̄ ē fortior qʒ vaporās [m] ⌈aut qʒ res q̄ sb̄tilis exit euaporatiōis, ꝓpterea ꝙ multū sup̄at mām, ⁊ subtiliat, ⁊ iuenit eiꝰ pauca euaporatio calorē multū in aere, ⁊ cōplet̄ resol'o ꝑter h̄:⌋ hoc ē ẜm plm, ⁊ ẜm eaꝝ cāꝝ singularitatē, absqʒ alijs causis ex qbꝰ he alie ꝑueniūt cause, p̄ter eas q̄s [n] ⌈noiauimus.⌋ Ampliꝰ aūt nō est ibi mā multa, q̄ illud qd̄ fuit sublimatū ⁊ subtiliatū restauret: ⁊ ꝓpterea opʒ vt nā veris trahat ad eq̄litatē inter humiditatē ⁊ siccitatē, sic est tēperatū īter calitatē ⁊ frītatē, lʒ nō ꝓhibeamꝰ qn ꝓncipiū veris trahat ad hūiditatē qʒdā: ⁊ tn̄ nō est lōginquū ab eq̄litate sicut est siccitas autūni ab eq̄litate. Preterea si nō iudicauerimꝰ ꝙ in autūno sit fortis eq̄litas īter calitatē ⁊ frītatē, nō erit ab [o] ⌈eq̄litate⌋ lōginquū: eius.n.p̄tes diei que sunt an̄ meridiē, ⁊ post, sūt estiue. Aer nāqʒ autūnalis est fortis siccitatis, ⁊ valde aptꝰ ad recipiendā calitatē, ⁊ ꝯuerti ad sil'itudinēʒ igneitatis, ꝓpterea ꝙ estas ip̄m ad hoc p̄parauit, ⁊ eius noctes ⁊ eiꝰ matutina sūt frīda ꝓpt̄ solis lōgitudinē in autūno ab oppōne capitū, ⁊ ꝓpterea ꝙ subtile [p] ⌈resolutū⌋ fortiter recipit opōnē eius qd̄ infrigidat. Uer aūt magis est circa eq̄litatē i duabus q̄litatibꝰ, ideo ꝙ aer ipsiꝰ nil recipit ex cā que cause q̄ est in autūno sil'is exit. s. illud qd̄ recipit autūnus ex calitate ⁊ frītate. Eius igit̄ nox nō multū lōge est a die suiipsius. Qd̄ si aliqs dixerit q̄ rōne nox autūni est frīdior nocte veris, quū oporteret vt eius aer esset calior eo ꝙ sit magis subtilis. Rn̄demus, ⁊ dicemꝰ, ꝙ aer q est fortis raritatis citiꝰ recipit calitatē ⁊ frītatē, ⁊ sil'r aq̄ fortis raritatis: iōqʒ quū tu calefeceris aquā ⁊ volueris ipsaʒ ꝯgelare citius ꝯgelabit̄ qʒ frīda: ꝓpterea ꝙ frītas i ipaʒ

penetrat

a A. initium.
b A. ista.
c A. axis seu linee recte ex rotundo ⁊ piramide.
d A. in axe seu i linea recta quū.
e A. terris moramur septētrionalibus.
f A. raritatem.
g A. i hūectādo
h A. aut.
i A. raritatē auctum.
k A. efficitur humiditas in corporibꝰ discoop̄tis aeri, aut in ipso aere nō permanet nisi propter emanationē successiuam.
l A. in manifesto aeris.
m A. est fortior eo qd̄ est sb̄tilis euaporatiōis, in modo ꝙ occurrit euaporatio sb̄tilis calori addito i aere, ⁊ cū eo ꝯplet̄ resol'o.
n A. dicemus.
o A. ab eo qd̄ est conueniens.
p A. rarum.

penetrat ꝓpter eius raritatem. Corpa aũt non tm̃
sentiunt ex friditate veris q̃ʒtum sentiũt ex frigidi/
tate autũni, eo ꝙ corpa in vere sunt exeũtia a fridi/
tate ad calitatē ꝯsueta in friditate, ⁊ in autũno sunt
ad hoc ꝯ̈ria, lʒ autũnus ad hyemē tendat, ⁊ ver ab
eo recedat. Et est tibi sciēdũ ꝙ tēpoꝝ diuersitas fa/
cit cōmoueri in vnoquoqꝫ climate egritudinũ mo/
dum. Et medicus qdem dʒ hoc in vnoquoqꝫ cli/
mate cognoscē, ad hoc vt in ipso sint ꝯstructe custo
dia ⁊ regiminis ꝑmissio. Est ēt quũ vn⁹ dies alicui
tēpoꝝ silis exit, ⁊ ñ alij. Est nãqꝫ ex dieb⁹ [a]†⌈
⌋q est vernalis, ⁊ est ex eis q est estiualis, ⁊ ē
ex eis q ē autũnalis, q ĩ die vna calefacit ⁊ ĩfridat.

a † A. q est hye/malis.

¶ De iudicijs tēpoꝝ, ⁊ eoꝝ mutationib⁹. Cap.IIII.

Omne tp̃s ei q ꝯplōnē hʒ sanā ꝓ/
portionale, est ei ꝯueniens:
sʒ qui malitiā ꝯplōnis hʒ, ꝓportionale
diuersificaṫ ab eo [b] ⌈sed quũ multa ab
eq̃litate egressio acciderit⌋ ꝓportiona/
le ⁊ nō ꝓportionale ab eo diuersificabiṫ, iō ꝙ v̊tus
debilitabiṫ. Unũqđqꝫ ēt tp̃s ꝯplōni egrote conue/
niens ipsius ꝯ̈riuʒ est. Quũqꝫ duo tpa a sua egressa
fuerit nã, ⁊ fuerit eoꝝ exit⁹ ꝯ̈rius, neqꝫ fuerit ibi su/
ꝑfluitas longa, queãdmodũ si fuerit hyems meri/
diana, ⁊ supuenerit ei ver septētrionale, erit aduen/
tus scđi sup ꝑmũ ꝯferens corpibus, ⁊ ipsa tēperās:
eo ꝙ septētrionalitas veris est opposita meridiona
litati hyemis: ⁊ silr̃ si hyēs valde sicca fuerit, ⁊ ver
fuerit valde humidũ: tũc ver hyemis siccitatē tēpa
bit: ⁊ si humiditas nō fuerit multa, neqꝫ ꝓlōgabiṫ
tpe multo, non mutabit [c] ⌈illud eius tēperamētuʒ⌋
in humectationē impedientē. Mutatio ꝓterea tē
poris in vno tpe est minus afferens mortalitatē, q̃ʒ
eius mutatio in multis tpib⁹. s. mutatio adducens
mortalitatē, ⁊ nō est mutatio emēdans illud qđ pri
ma attulit mutatio sicut diximus. Et ex ꝯplōnibus
aeris dignior vt ꝯuertaṫ ad putrefactionē est cali ⁊
humidi aeris ꝯplō. [d] ⌈Plimum vō qđ accñt aeris
mutationes, est in locis diuersoꝝ situũ, ⁊ in ꝓfundi
tatib⁹ valliũ, sʒ in collibus, ⁊ in altis pauce ꝓꝑe exi
stunt.⌋ Et est ꝯueniēs vt tpa, sicut debēt, ꝓueniant
vt sit estas cal'a ⁊ hyems frida, ⁊ silr̃ vnũqđqꝫ tp̃s.
Qđ si plerũqꝫ nō ita fuerit erũt cāe malaꝝ egritudi
nũ. Annus ꝓterea in quo oĩa eius tpa ꝑm vnā eue/
niunt q̃litatē, annus est malus: queãdmodũ si totus
ann⁹ fuerit humidus, aut siccus, aut cal'us, aut fri/
gidus. Annus. n. q est sic. est multaꝝ egritudinum
sue q̃litati ꝓportionaliũ: q̃ꝝ tpa postea erũt ꝓlixa.
vnũ nãqꝫ tp̃s multũ cōmouet egritudinē sibi ꝓpor/
tionalē, q̃ʒtomagis totus annus. Tp̃s. n. fridum
quũ corpus ĩuenit flaticũ cōmouet epilepsiā, ⁊ pa/
ralysim ⁊ apoplesiā, ⁊ torturā, ⁊ spasmũ, ⁊ silia. Et
tp̃s cal'm quuʒ ĩuenit corp⁹ cholicum, cōmouet ma
niā, ⁊ febres acutas, ⁊ a̅pata acuta. q̃ʒtomagis si to
tus ann⁹ ꝑm vnius tpis nãm ĩcedit. Ampli⁹ quum
cito ꝓuenit hyems cito hyemales adueniũt egritu
dines. Et quum cito ꝓuenit estas cito estiue adue/
niũt egritudines, ⁊ mutanṫ egritudines que erant
añ ꝑm iudiciũ tpis. Quũqꝫ aliqđ ꝓlōgaṫ tp̃s mul
te eius fiũt egritudies, ⁊ ꝓꝑe estas ⁊ autũnus. De/
bes aũt scire ꝙ effect⁹ mutationũ tēpoꝝ nō sunt ꝓꝑ
cām tpis vñ est tp̃s, sʒ ꝓpterea ꝙ cũ eo mutata q̃li/
tas magnā efficit opōnem in mutationib⁹ dispōnũ:
silr̃ quoqꝫ si aer in vna die mutaṫ de calitate in fri/
giditatē, mutabunṫ ꝑm eas corpa. Et in tpib⁹ qdē
sanius exit vt sit autũnus pluuiosus, ⁊ hyems tēpe
rata: neqꝫ sit nō friditatē hñs: non tm̃ sit ꝑlima in cō/
paratiōe regiōis. Et si ver pluuiosuʒ fuerit, ⁊ estas
non absqꝫ pluuia fuerit, erit istud qđ sanius eē pōt.

b A. nisi accide/rit egressio mul ta ab equalitate tunc enim.

c A. opationem tēperandi.

d A. Plm̃ vo ei⁹ qđ accidit de mutationib⁹ ae/ris nō fit nisi i lo cis diuersoꝝ si/tuũ ⁊ ꝓfũdis: et min⁹ fit in locis eq̃libus ⁊ in al/tis proprie.

¶ De aere bono. Cap.V.

Aer bone sbe est aer cui nō admisceṫ
ex vaporibus, neqꝫ ex fumis res
ex̃nea, ⁊ q est discooꝑtus celo, neqꝫ est
iter ꝑietes ⁊ tecta ꝯstrict⁹. Quũ vō i
aere acciderit putrefactio, cōis discoo
pert⁹ tũc erit ipsaʒ magis recipiēs q̃ʒ ꝯstrict⁹ ⁊ oc
cultat⁹. Alr̃ aũt discooꝑtus melior exit. [e] ⌈Et hic q
dē bon⁹ aer, ꝑmanet clarus, nisi cũ eo vapores mi/
sceanṫ lacuũ⌋ ⁊ stagnoꝝ, ⁊ ꝓfũditatũ aquā ꝯtinen/
tium, ⁊ terraꝝ [f] ⌈que sũt laxe.⌉ ⁊ locoꝝ vbi nascũ/
tur olera, ⁊ ꝑcipue vbi talia q̃les sunt caules ⁊ eru/
ca oriunṫ ⁊ arbores [g] ⌈viscose, ⁊ arbores malaruʒ
ꝯplōnũ sicut sohat⌋ ⁊ nuces, ⁊ ficus, ⁊ odores pu/
tridi [h] †⌈ ⌋ ⁊ ꝓter hoc nō remoueṫ ab eo
vēti boni, qui sufflãt ex terra alta, aut eq̃li. Et aer
hic nō est retēt⁹ in [i] ⌈terra ꝓfunda⌋ que cito calefit
quũ sol oriṫ, ⁊ cito ĩfridaṫ quũ occidit, neqꝫ est stri/
ctus iter parietes, q paꝝ est ex quo fuerũt ꝯstructi
cũ [k] ⌈sehergi⌋ ⁊ hoꝝ silia, ⁊ nōdũ integre ad siccita
tem ꝑfectā ꝑueniũt, neqꝫ obsistit attractioni aeris:
sicut q guttur stringit. Et tu qdē iam sciuisti ꝙ mu
tationũ aeris, alie sunt nãles, alie sunt nãe ꝯ̈rie, alie
sũt q̃ nō sũt nãles, neqꝫ ex̃ nãm. Debes aũt scire ꝙ
mutatiōes aeris q̃ nō sũt ꝑm nãm, siue sint ei ꝯ̈rie, si
ue nō ꝯ̈rie quñqꝫ eueniũt ꝑm circuitũ, ⁊ quñqꝫ nō ꝑuãt
circuitũ. Et ex dispōib⁹ qđ tēpoꝝ sanior ē vt existãt
tpa ꝑʒ suā nãʒ, qm̃ eoꝝ mutatōes affeṙt egritudies.

e A. Et hic qdē aer bonus, ⁊ mũ dus clarus, cuʒ quo nō miscenṫ vapores lacuũ.

f A. paludosaꝝ.

g A. letihe. idest madefacte pu/trescētes, ⁊ arbo res male sube si/cut alsuhat.

h † A. aut venti putridi.

i A. loco ꝓfũdo

k A. alshearagi.

¶ De mutatione qualitatuʒ aeris, ⁊ eis que ex tem/poribus proueniunt. Cap.VI.

Aer cal'us dissoluit ⁊ laxat. Et si eius
calitas [l] ⌈pauca fuerit tēperata
tm̃⌋ rubificabit colorē, eo ꝙ sanguineʒ
ad exteriora trahit: ꝙ si multa fuït, co/
lorē efficiet citrinũ, ꝓpterea ꝙ resoluit
illud qđ attraxit. Ipse q̊ʒ multũ efficit sudorē, ⁊ mi
nuit vrinā, ⁊ digōnē debilitat, ⁊ sitim facit. Fridus
vō aer ꝯstrigit, ⁊ digōnē fortiorē reddit, ⁊ vrinā ef
ficit multā, ideo ꝙ humores ꝯstrigit, ⁊ ꝓpterea ꝙ i
sudorē paꝝ resoluunṫ, ⁊ his silia, ⁊ minuit egōnē:
ꝓpterea ꝙ musculi ani se exprimũt, ⁊ iō ꝙ rectũ in/
testinũ paꝝ obedit: vñ ꝓpṫ destructionē ʒ obediētie
vie, stercus nō descēdit, q̃ꝓꝑ multum moraṫ, ⁊ eius
aq̊sitas in vrinā resoluiṫ. Aer vō humidus cuteʒ
lenit ⁊ corp⁹ humectat. Et siccus exsiccat cutem ⁊
[m] ⌈denigrat⌋ corp⁹. Et aer turbat⁹ tristificat aĩam
⁊ [n] ⌈cōmiscet⌋ hũores. Aer vō turbat⁹ alius est ab
aere grosso. Aer. n. g̊ssus est ille q in [o] ⌈turbatiōe⌋
sube sui silaṫ. Sed turbat⁹ est ille qui cũ ꝑtibus mi/
sceṫ grossis. Duaꝝ vō reꝝ sig̃tio est ꝙ stelle minu/
te paꝝ apparēt, ⁊ ꝙ splēdor eius qđ ex stellis fixis,
sic ei⁹ qđ sentillat, paꝝ resplēdet. Et eius qdem cā
existũt vapores multi, ⁊ fumi mlti, ⁊ vēti boni pau
ci. Nũc aũt illuʒ sermonē ad hāc reducemus intē
tionē, ⁊ cōplebimus ip̃m quũ de mutationib⁹ aeris
qui est ꝓter nãm tractabim⁹. Et oē qdē tp̃s qđ ꝓue
nit ꝑm ꝙ dʒ, iudicia hēt ꝓpria. Et finis qdem cu/
iusqꝫ tpis ꝑncipio tpis qđ est post ipsum, in iudicijs
duoꝝ tēpoꝝ cōicat, ⁊ in egritudinibus ipsoꝝ. Uer
aũt quuʒ est ꝑm suā ꝯplōnem, est melius tp̃s: ⁊ est
ꝓportionale cōplexioni spũs ⁊ sanguinis [p] ⌈⁊ lʒ cũ
sua existat equalitate, quā noiauimus, ad calidita/
tem tm̃ subtilē declinat parũper sopitā⌋ ⁊ ad humi
ditatem nãlē, ⁊ rubificat colorē eo ꝙ sanguinē at/
trahit tēperate, ⁊ non ꝓuenit ad resoluēdum, quē/
admodũ estas ꝓuenit estiualis. In vere quoqꝫ mo
uenṫ egritudines chronice: facit eniʒ humores qui

l A. fuerit tēpe/rata tunc.

m A. et arefacit vel exasperat.

n A. cōmouet.

o A. grossitie.

p A. Et ipse qdē cũ eq̃litate sua, quā noiauim⁹, declinat parũꝑ, seu q̃si ad calita tē sbtileʒ celestē.

a A. eos fluere.

sunt quieti currere ⁊ [a] [eliquat eos.] Jdeoq3 melia3
patientiu3,melia cōmouet. Et ille in quo multitu/
do exuberat humoꝝ in hyeme ppter eius gulosita
tem, ⁊ exercitij eius paruitatē,fit in vere egritudini
bus apt⁹ que ex illis cōmouent materijs:ppterea
ꝙ ver eas resoluit. Quūq3 ver prolōgat ⁊ tēpat,
estiue egritudines pauce fiunt.Ueris aūt egritudi/
nes sunt sanguis egestio, ⁊ fluxus sāguis ex narib⁹
⁊ melie [b] [ebulitio] que de nā existit chole, ⁊ apa/
ta, ⁊ carbūculi ⁊ finance, ⁊ sunt plerūq3 pnitiose,et
alie exiture. Et in ipso multū ꝯtingūt venaꝝ scissu
re, ⁊ sputū sanguinolētu3, ⁊ tussis, ⁊ ppꝛie in eo qđ
ex ipso est hyemale, ⁊ hyemi silat,fiunt eoꝝ dispō/
nes male q has hāt egritudines, ⁊ ppe pthisim. Et
ppterea ꝙ ipm in flaticis mām flatis mouet, accit
in eo apoplesia ⁊ palysis, ⁊ iuncturaꝝ dolores. Ex
eis vero que ducūt ad h est aliqs fortis mot⁹ ex mo/
tib⁹ corpeis ⁊ aialib⁹: ⁊ comestio ēt reꝝ calefacien
tiū,eo ꝙ aeris adiuuāt nām. Nulla aūt res est que
ita tueat ab egritudinib⁹ veris queādmodū flōmia
⁊ inanitio, ⁊ diminutio comedēdi [c] [⁊ augmētū bi
bēdi] ⁊ debilitatio pot⁹ inebriātis: ⁊ ipsius diminu
tio ⁊ tēperamētu3. Uer pterea pueris est ꝯueniēs,
⁊ eis q sunt circa ipsos. Hyems vero ad digerēdum
est melior: ppterea ꝙ frigus caloris inati sbam cō/
prehēdit: vnde fortior efficit ⁊ nō dissoluit: ⁊ iō qr
fruct⁹ sūt pauci, ⁊ gens [d] [nō comedit nisi leuia nu
trientia] ⁊ qr hoiu3 mot⁹ post repl'one3 est puus: et
qr ad loca igrediunt calefaciētia. Ipsa quoq3 cho
lerā plus debilitat q3 oia tpa sua friditate, ⁊ sui diei
breuitate: ⁊ sue noctis plixitate. Et ipsa est magis
ꝯstringens mās. Et in ipsa est plus necium assumē
ea,que icidūt ⁊ subtiliāt. Egritudinū vero hyema/
lium plime sunt flatice: ⁊ in ipsa fla fit multū, ⁊ plm
qđ est in eo,qđ vomitu expellit,est phlegma. Colo
res q3 apatum in ea fm plm ad albedinē trahūt: ⁊
in ipsa abūdat [e] [catarrus, ⁊ icipit catarrus] quū
aer autūnalis mutat: quē postea secunt apata late
ris, ⁊ apa pulmonis, ⁊ raucedo, ⁊ dolor gutturis:
deinde accidunt dolor lateris ipsius, ⁊ dorsi, ⁊ ner/
uoꝝ nocumēta: ⁊ capitꝫ dolor chronicus: imo apo/
plesia ⁊ epilepsia. Et hoc totū ppterea ꝙ māe con
stringunt flatice, ⁊ qr multiplicant. Senib⁹ vero no
cet hyems: ⁊ eis sil'r qui eis sil'es existūt: sed medijs
iuuamētu3 pstat. In hyeme pterea hypostasis i vri
na multitudo existit cōparatione estatis: et eius ēt
q3titas est maior: [f] † [

] ⁊ minuit in ea sanguis [g] [⁊ augetur fla.
In estate vero auget chol'a rubea] sed postea in ei⁹
fine chol'a nigra auget: ppterea ꝙ subtile resoluit
et grossum retinet ⁊ ꝯstringit. Et iuenies senes ⁊
qui eis sil'ant in estate fortiores. Et estas qde3 hu/
mores resoluit, ⁊ virtutes debilitat: ⁊ opōnes nāles
cā multe resol'onis: ⁊ citrinat colorē ppterea ꝙ re/
soluit illud qđ ex sanguine attrahit. Egritudinum
quoq3 tpa in ea abbreuiant: si.n. virtus fortis fue/
rit aerē inuenit ad resoluēdum adiuuātē, ⁊ ad egri
tudinis mām maturādū, ⁊ expellet eā extra. Qđ si
debilis fuerit, calor aeris ei addet debilitatē: ppte
rea ꝙ laxat ⁊ destruet, ⁊ morietur eger. Amplius
estas cal'a ⁊ sicca cito [h] [icidit egritudines: humi/
da vero est masticās] vñ suaꝝ egritudinū tpa plon/
gant: ideoq3 plm vlceꝝ ad herpetē estiomenū pue/
nit. Et accidūt in ea hydropisis, ⁊ lyenteria, ⁊ leni
tur nā ⁊ ad hoc totū adiuuant humores multi qui
a supiorib⁹ ad inferiora descēdunt: ⁊ ppe a capite.
Estiue vero egritudines [i] † [ ]
sunt sicut febres tertiane, et sinochus, ⁊ causon: et
corporis extenuatio. Et ex doloribus dolores au
ris, ⁊ ophthalmia: ⁊ in ea multiplicant ppe quum
nō fuerit ventosa herisipila, ⁊ bothor que sunt eius
nature, cui⁹ est ipsa. Quū vero estas fuerit vernalis
erūt febres bone dispōnis, nō hñtes aspitatē ⁊ acui
tatem siccā, et multiplicabit in ea sudor, ⁊ expecta/
bitur in crisib⁹: ppterea ꝙ calitas ⁊ hūiditas huic
pportionant: qm calitas resoluit, et humiditas la
xat, et poros dilatat. Quūq3 estas fuerit meridio/
nalis multiplicabunt in ea mortalitates, ⁊ egritu/
dines variole ⁊ morbili. septētrionalis vero estas est
sana [k] [ideoq3] exprimēdi egritudines in ea multi
plicant. Egritudines aūt iste exprimēdi sunt egri
tudines que pueniunt ex cursu materici [l] [ppt ca/
lorem occultū, aut manifestū: quū pcutit eum frigi
ditas manifesta ⁊ pmit.] Et he qde3 egritudines
sūt sicut reumatismi, et que ipsos sequunt. Quūq3
estas fuerit septētrionalis sicca, flaticis ꝯfert, ⁊ mu
lierib⁹, ⁊ cholerā hñtibus rubeā accidet ophthal/
mia sicca, ⁊ febres acute longi tpis, ⁊ puenient ex
adustione chol'e [m] [ꝯstrictio: ⁊] cholere nigre exu/
beratio. Autūnus vero multaꝝ existit egritudinū,
eo ꝙ in ipso homo sub sole cal'o multū incedit: dein
de in nocte puenit ad frigus: ⁊ ppterea ꝙ fructuu3
est multitudo, qua humores fiunt mali, ⁊ ppt dis/
sol'onē virtutis in estate: humores preterea fiunt in
autūno mali ppter mala cibaria: ⁊ ppter subtilis
resol'onē, ⁊ qr remanet spissum, ⁊ ppt eius adustio
nem. Quūq3 aliqs humor ebullierit: propterea ꝙ
natura ipm vult expellē, ⁊ resoluit, reducit ipm fri
gus [n] [ad stringēdum.] Sāguis quoq3 in autūno
multū minuit, imo sāguini in sua ꝯpl'one ꝯrius exi
stit: Non ergo ad ipm gñandu3 iuuat. Et ēt resol'o
iam pcessit qua estas sanguinē resoluit, ⁊ ex ipo mi
nuit. In ipso aūt accrescunt ex humorib⁹ chol'a ru/
bea residua ab estate ⁊ nigra ppterea ꝙ humores
in estate fiunt cinis: ⁊ ideo in ipso chol'a multiplica
tur nigra: qm estas adurit hūores: ⁊ autūnus [o] [fa/
cit ex eis cinerē:] ⁊ pncipium qde3 autūni senibus
aliquo mō ꝯueniens existit, ⁊ eius finis eos impe/
dit maximo impedimēto. Autūni aūt egritudines
sunt, scabies que excoriat, ⁊ impetigines, ⁊ cācri, ⁊
iuncturaꝝ dolores, ⁊ febres cōmixte, ⁊ febres q̄r/
tane ppter chol'e nigre multitudinē, ⁊ ppter illud
qđ de eius [p] [opatione] declarauimus: ideoq3 in/
grossat splen in eo, ⁊ accidit in ipso vt vrina gutta/
tim emittat: ppter illud qđ vesice accidit ex diuer/
sitate ꝯpl'onis inter calitatē ⁊ frigiditatē. Difficul
tas quoq3 accidit vrine, qđ plus accidit, q3 ꝙ vrina
guttatim emittat. Et accidit in eo lyenteria: ⁊ hoc
qdē est: ppterea ꝙ fritas expellit illđ, qđ ex humo/
rib⁹ est subtile ad interiora corpis: ⁊ fit in eo scia. ⁊
accidit in eo finātia acuta cholica, ⁊ in vere flatica:
qm pncipiū cuiuscūq3 humoris eaꝝ, est ex humore,
quē efficit tps, qđ ante ipm fuit: ⁊ in ipso etiā multi
plicat iliaca sicca. Et est quū in eo accidit apople/
sia, ⁊ egritudines pulmonis, ⁊ dolores dorsi, ⁊ co/
xaꝝ ppt motū supfluitatū in estate pmu3, ⁊ postea
eaꝝ ꝯstrictionē. Et multiplicant in ipso vermes in
vētre ppter debilitatē vtutis in digerēdo ⁊ expellē
do. In ipso ēt, ⁊ ppe in sicco multiplicant variole,
⁊ pcipue quū ante ipm fuerit estas cal'a. Et in ipso
etiā multiplicat mania ppter humoꝝ cholicorum
malitia3: ⁊ qr chol'a nigra eis cōmiscet. Autūnus
pterea est tps qđ in pulmōe hñtibus [q] [apa] est de/
terius, qui sunt hñtes pthisim: ⁊ ipse detegit occul
tum in sua dispōne: quū ante ipm initiū habuerit, ⁊
nō hā manifestabat. [r] † [ ] Ethicā q3 hñti/

b A. cōmotio vel excitatio.

c A. ⁊ multiplicatio syrupoꝝ.

d A. ꝯtētat veri dicis nutricib⁹

e A. corriza, ⁊ incipit corriza.

f † A. Estas aūt resoluit hūores, ⁊ dbilitat vtutē, ⁊ opōnes nāles causa supflue resolutionis.

g A. ⁊ phlegma, et multiplicatur rubea.

h A. sepat vel remouet egritudines, humida vo glutinosa est.

i † A. q in tēpore estuoso, seu i vehementi calore estatis accidūt.

k A. sed.

l A. cū calore intrinseco aut exteriori, quū percutit eas frig⁹ manifestū vel exterius, ⁊ exprimit eas.

m A. pp coarctationem.

n A. ad coarctationem.

o A. infrigidat.

p A. causa.

q A. vlcus.

r † A. per signa.

bus singularē est ipse deterius tp̄s cā sue exsiccatio nis. Amplius autūn⁹ ē sic̄ nutritor reliq̄ꝝ egritudi nuz estatis. Et autūn⁹ q melior exit, est q est magis hūidus ⁊ pluuiosus. Et deterior ē ille q est siccus.

ℭ De iudicijs compositionis ani. Cap. VII.

Quum hyemi meridionali ver sup uenerit septētrionale, qđ po stea estas seqtur valde [a] ⌈vaporosa⌋ ⁊ multiplicate fuerint aque, ⁊ ver ꝯserua uerit mās vsq̄ʒ ad estatē, multiplicabit̄ in autūno mortalitas in [b] ⌈pueris⌋ ⁊ m̄ltiplicabūt̄ dissenteria, ⁊ itestioꝝ vlcera, ⁊ tertiana nota ꝓlixa.

a A. estuosa seu valde calida.

b A. adolescētibus.

Quūq̄ʒ hyems m̄ltaꝝ fuerit aq̄ꝝ, abortiēt ille q̄ se in vere parituras sꝑabāt [c] ⌈absq̄ʒ cā⌋ Qđ si pepererint erit qđ parient debile, aut mortuū, aut grandē hn̄s malitiā. Et in hoib⁹ multiplicabunt̄ opthalmie ⁊ sanguis egestio. Et catarri tūc m̄ltiplicabūt̄ ⁊ ꝓꝑe in senib⁹, ⁊ descēdent in mēbra eoꝝ occultata, ⁊ q̄nq̄ʒ morte moriēt̄ subita, ideo ꝙ vie sp̄ūs subito ex m̄ltitudine oppilant̄. Et quū ver pluuiosū ⁊ meridionale fuerit, ip̄mq̄ʒ hyemi supuenit septentriōali, m̄ltiplicabūt̄ i estate febres acute ⁊ opthalmia, ⁊ nāe solꝰo, ⁊ sanguis egō: ⁊ pl'm hoꝝ oīuz ꝯtinget ꝓpt̄ reumatismos, ⁊ ꝓpterea ꝙ fl'a qđ in hyeme adunatū fuit [d] ⌈ad foramina descēdet occulta⌋ eo ꝙ ip̄m mouebit calor, ⁊ ꝓꝑe in humidas hn̄tib⁹ cōpl'ones, sicut mulierib⁹: ⁊ multiplicabunt̄ putrefactio, ⁊ ipsi⁹ febres. qđ si in aliq̄ꝝ estate euenerit pluuia tp̄e quo canis eleuat̄, ⁊ postea venerit vent⁹ septētrionalis, boni fiducia hēbit̄. ⁊ resoluent̄ egritudines. Quib⁹ aūt plus nocet h̄ tp̄s, sunt m̄lieres ⁊ pueri. Et q ex eis euaserit ad q̄rtanas deueniet ꝓpter humoꝝ adustionē, ⁊ q̄r fiunt cinis: ⁊ post q̄rtanas ꝑueniet ad hydropisim, ⁊ ad dolores splenis, ⁊ ad epatꝭ debilitatē ꝓpt̄ h̄. In senib⁹ aūt, ⁊ in corꝑe in quo est timor frigoris, est ei⁹ nocumētum ꝑuum.

c A. q̄libet cā.

d A. ad ꝯcauitates trāsmittetur intrinsecus.

Quū ṽo estati sicce septētrionali, supuenerit autūnus pluuiosus meridionalis, ꝑparabunt̄ corꝑa ad h̄ vt veniāt in hyeme dolor capitꝭ, ⁊ tussis, ⁊ raucescēt eoꝝ guttura, ⁊ fluent: q̄m coriza multū accidet eis. Et sil'r quū estati sicce meridionali supuenerit autūnus pluuiosus septentrionalis, multiplicabit̄ ēt in hyeme dolor capitꝭ, ⁊ post reumatismus ⁊ [e] ⌈tinit⁹⌋ ⁊ raucedo. Et quū estati meridionali autūn⁹ supuenit septētrionalis m̄ltiplicabunt̄ in eo egritudines exꝑmēdi ⁊ ꝯstringēdi: ⁊ iā sciuisti hoc. Et quū autūnus ⁊ estas in h̄ ꝯueniūt vt sint ambo meridionales humidi, multiplicabunt̄ hūores: ⁊ quū venerit hyems, veniēt egritudies exprimēdi, q̄s noiauimus: neq̄ʒ est lōge q̄n ad ꝯstrictionē, ⁊ māeꝝ ꝯculcationē ꝑueniat̄, eo ꝙ sunt multe, ⁊ ꝙ vapores nō habeāt vn̄ egrediant̄, vt adputridas ꝑducat egritudines: neq̄ʒ fallet q̄n hyems sit ifirma, ꝓpterea ꝙ iueniet malas mās ꝯstrictas ⁊ m̄ltas. Quuz ṽo ābo fuerint sicci septētrionales iuuabūt eū cui nocet humiditas, ⁊ m̄lierib⁹, ⁊ q est talis q̄les ipse sunt, accidēt opthalmia sicca, ⁊ catarrus lōgi tp̄is, ⁊ febres acute, ⁊ mel'a. Hyems autē q̄ est frida ⁊ pluuiosa ardorē efficit vrine. Et quū estatis cal'itas fortꝭ fuerit, ⁊ ei⁹ siccitas, ꝑueniēt sināti e ꝑnitiose: aut nō ꝑnitiose: ⁊ que apient̄, aut que nō apient̄: ⁊ ille q̄ apientur, aut erūt iterius, aut exteri⁹: ⁊ variola ⁊ migendi difficultas, ⁊ morbillus, [f] ⌈⁊ ambo erūt salui, et ophthalmia, ⁊ sanguis corruptio, ⁊ tristitia, ⁊ menstruoꝝ, ⁊ sputi retentio:⌋ ⁊ quum post hyemē siccā fuerit ver eius siccum erit malū. Amplius mortalitas corrūpit arbores ⁊ vegetabilia: ideoq̄ʒ corrūpuntur ex animalibus, que ea comedūt: ⁊ ideo homines qui eis vescuntur corrumpuntur.

e A. tussis.

f A. ⁊ hamicha ⁊ variole salubres ⁊ ophtalmie, et sāguinis corruptio, ⁊ tristitia, ⁊ mēstruoꝝ retentio, ⁊ sputuz sanguinis.

ℭ De accidētibus aeris impressionibus, que nō valde cursui nature ꝯtrarie existunt. Cap. VIII.

Nunc aūt dictionē cōplere debem⁹ de alijs mutationib⁹ aeris nōnālibus, neq̄ʒ ꝯ̄rijs nāe, que ꝭm res celestes, ⁊ res terrestres eueniūt. Et iam qdē multas eaꝝ inuim⁹ in narratiōe tēpoꝝ. Ille ṽo que res sequunt̄ celestes sūt: sicut ea que stellaꝝ cā accidūt. Est.n. quum multe ex stellis [g] † ⌈ ⌋ in vno ꝯiungunt̄ loco, ⁊ ꝯiungunt̄ soli: ⁊ ꝑuenit ex h̄ calefactio multa eis, quoꝝ capita sunt ipsis opposita, aut locis que sūt circa eas, ⁊ est quū ab oppōne capitū multa remouent̄ lōgitudine ⁊ minuit̄ calefactio. Imp̄ssio.n. rectitudinis capitꝭ in calefaciēdo nō est sicut ipressio durabilitatis rectitudinis, ⁊ ꝓpinq̄tatis. Reꝝ aūt terrestriuz alie sunt que sūt ꝑꝑ cām latitudinū [h] ⌈terraꝝ⌋ alie sunt que sunt ꝑꝑ altitudinē ciuitatū, ⁊ ꝓpter eaꝝ ꝓfūditatē: ⁊ alie sunt que sūt ꝑꝑ cām mōtiū: ⁊ alie sūt que sunt ꝓpt̄ mariū cām: ⁊ alie sunt que vētoꝝ cā exn̄t: ⁊ alie sunt que sunt ꝓpter cām terre. Ille aūt q̄ sūt ꝓpter cām latitudinuz sunt ꝙ si terra fuerit que sit circa reuolutionē capitꝭ cācri in septētrione, aut reuol'onē capitꝭ capcorni i meridie erit [i] † ⌈ ⌋ magꝭ cal'a, q̄ʒ illa que elōgabit̄ ab ea ad ꝑtem linee eqnoctialis, aut ad septētrionē. Credē ṽo dn̄t sermonez ex eo ꝙ v̄ꝫ ꝙ terra que est sub circulo eq̄tionis diei est circa eq̄litatem, q̄m cā celestis calefaciēs ibi est cā vna que est solis oppositio capiti: ⁊ hec qdē oppositio sola nō magnā efficit impressionē. Qđ aūt magnā efficit ipressionez est durabilitas oppōnis. Ióq̄ʒ calor in [k] ⌈i medietate hore octaue⌋ est maior calor q̄ʒ in medio diei: ⁊ ꝓpterea quuz sol est in postremo cācri, ⁊ i ꝑ̄ncipio leonis ē maior, q̄ʒ est quuz est in fine sue declinationis. Et ió quuz sol a capite cācri ꝓcedit ad illud qđ est minoris declinationis q̄ʒ ip̄m, est eius calor maior q̄ʒ sit quū est in tāta declinatiōe, ⁊ nōdū ꝑuenit ad caput cācri. In terra ṽo vbi est linea eqnoctialis nō opponit̄ sol capiti, nisi paucis dieb⁹: sꝫ postea cito elōgat̄. Augmētū nāq̄ʒ ꝑtium declinationis apđ duos nodos multo existit maius q̄ʒ augmentū qđ existit apud tropicos, imo fortasse apđ duos tropicos nō oꝑabunt̄ mot⁹ triū dieꝝ, aut q̄tuor, aut pl'n imp̄ssionē sensu ꝑceptam: deinde sol morat̄ ibi in latitudine vna aut circa, lōgo tp̄e ⁊ icessanter calefacit: q̄propter pro sn̄ia tenēdū est ꝙ terre, q̄ꝝ latitudines sūt ꝓpinque declinationi toti, oib⁹ terris sunt cal'iores: ⁊ post ipsas, ille que ab ea in duob⁹ elōgat̄ laterib⁹ ad ꝑtes duoruz poloꝝ q̄ʒtitate qndecim graduuz. In linea ṽo eqnoctiali nō est calor illius supfluitatis, quā facit oppositio circa reuolutionē capitis cācri in locis habitatis. Friditas aūt in terris, que ad septētrionem lōge sunt ab ista reuolutiōe, est maior. Et h̄ qdem est illud qđ est ꝯsiderādum ꝭm latitudines terraꝝ, ita tn̄ vt in oib⁹ alijs dispōnib⁹ sil'es existant. Illud ṽo qđ est ꝭm terre sitū est ꝙ q̄nq̄ʒ in alto ꝯsistit loco q̄nq̄ʒ in ꝓfundo. Et locus qdē ꝓfundus est cal'ior. Et locus alt⁹ semꝑ fridior. Illud [l] ⌈ṽo qđ est circa terrā in hoc spatio⌋ in quo sum⁹, est calidius, ꝓpterea ꝙ solis radius circa terrā fit fortior, ⁊ qđ ab eo ad terrā altā elongat̄ est magis frigidū. Et eius qdem cā in parte nālis ph̄ie ꝯtinet̄. Quūq̄ʒ ꝓfundū [m] ⌈preter hoc fuerit imū⌋ plus cōprehēdit radiuz, ⁊ est magis calidū. Illud ṽo qđ cā mōtium existit, si est illud in quo mons existit ꝭm intētionē habitationis, est igrediēs in diuisionē quā noiauimus: Et

g † A. lumiosis.

h A. regionum.

i † A. estas.

k A. circa vesperas.

l A. eni qđ est ꝓpe terrā de aere.

m A. cū hoc fuerit concauum.

si est illud qd̄ est ſm intentionē vicinitatis, est id de
quo loqui nūc volumus. Dicemus ergo ꝙ mons in
[a]⌈spatio⌋ duob⁹ opatᷣ modis, ⁊ vnus est ex parte
vñ sup ciuitatē solis radios reducit, aut ipsos ab ea
tegit. Et alter est ex pte vñ ventum ꝓhibet[b]⌈⁊ ei⁹
exuberationē refrenat.⌋ Primus autē est sicut si a
pte septētrionis alicuius regionū, que sunt septen/
trionales, fuerint mōtes, ⁊ eleuetᷣ sup eam sol i sua
reuolutione, reflectetᷣ ipsius calefactio ad regionē
⁊ calefaciet eā, lꝫ regio sit septētrionalis: ⁊ silr quū
mons est a pte occidētis, ⁊ discoopitᷣ ab oriēte. Et
quū mons existit a pte oriētis minus est q̄ꝫ istud in
hac intētione. Sol nāqꝫ quū mouetᷣ, ⁊ sup montē il
lum eleuatᷣ, in oi hora ab eo elōgatᷣ, ⁊ radij q̄litas
se minorādo ꝓcedit, qui ab ipso sole ad illā tendit.
Quuꝫ vo mons est ab occidēte nō est sic: sol enim
quaqꝫ hora ei appropinquādo icedit. Modus āt
vētum ꝓhibendi est, ꝙ mons aut claudit a ciuitate
flatū vēti septētrionalis infridātis, aut multiplicatᷣ
[c]†⌈ ⌋flat⁹ meridionalis calefaciētis: aut est ci
uitas iter duo cacumina mōtiuꝫ sita detecta obuia
tioni alicui⁹ vēti, cuius exsufflatio ibi fortior erit q̄ꝫ
sit in terra plana: solet.n. aer quū per viā incedit an
gustaꝫ tracti ꝓcedē, ⁊ nō cessare, ⁊ silr aqua ⁊ alia.
Et huius qdē cā in nālibus est scita. Ciuitates vo
magis tēpate ex pte mōtiuꝫ siue discoopte sunt que
ab oriēte discoopte sunt, ⁊ a septentrione, ⁊ coopte
ab occidēte ⁊ meridie. Ex marib⁹ vo ꝓuēit assidue
ciuitatib⁹ que sunt eis vicine, humiditatis augmē/
tuꝫ. Qd̄ si maria fuerint a pte septentrionis, erit h
adiuuās ad infridāduꝫ eas ꝓpter reuolutionē vēti
septētrionalis, qui in nā sui fridus existit sup aque
faciē. Et si a pte fuerit meridiei, ꝓueniet ex eis gros
sitiei meridionalis augmētū, ⁊ ꝓpe si penetrādi lo/
cū nō iuenerit: ꝓpterea ꝙ mons sibi in facie resistit:
⁊ quū a pte fuerit oriētis erit humectatio aeris ab
eis maior, q̄ꝫ si in pte fuerit occidētis. sol.n. sine ces/
satione resol'onem augebit q̄ꝫto plus appropinque
rit: sed in occidētalib⁹ nō sic efficiet. Ad summuꝫ vo
ex maris vicinitate ꝓuenit in aere hūiditas postea
si fuerint vēti multi sibi succedētes, q̄s nō refrena/
uerint mōtes, erit aer magis a putrefactiōe saluus.

Qd̄ si vēti exsufflare negerint, erūt putrefactioni
ꝓpate, ⁊ vt humores putrescāt. In hac aūt itētione
vēti qui sunt meliores, sunt septētrionales, post oriē
tales, post q̄s sunt occidētales. Et deteriores sunt
meridionales. Sermo vo de eo qd̄ vētoꝝ cā gn̄atᷣ
duob⁹ modis existit: sermo vl'is absolutus, ⁊ sermo
ſm illud qd̄ vnicuiqꝫ ciuitati ꝓpriuꝫ existit. vl'is vo
sermo est, ꝙ meridionalis ſm plimas ciuitatū cali
dus est ⁊ humidus. Sꝫ cal's ꝓpterea ꝙ a pte, solis
vicinitate calefacta venit: ⁊ hūidus ꝓpterea ꝙ pl'm
mariuꝫ a nobis est meridionale: ⁊ pter hec, ꝙ sunt
meridionalia opatᷣ in eis sol fortiter, ⁊ euaporāt ex
eis vapores, qui vētis cōmiscentᷣ: ⁊ iō meridiona/
les vēti existūt laxātes. Septētrionales vo sūt fri
gidi, eo ꝙ sup montes trāseunt, ⁊ sup terras fridas
multaꝝ niuiū, ⁊ sunt sicci ꝓpea ꝙ eis nō multi asso/
ciantᷣ vapores, qm̄ resol'o a pte septētrionis fit mi/
nus, neqꝫ trāseūt sup aq̄s [d]⌈ ⌋marinas: sed
trāseūt ſm pl'm sup aq̄s ꝯgelatas, aut sup deserta.
Et oriētales qdē inter calitatē ⁊ friditatē sunt tēpa
ti: sed fiunt occidētalib⁹ sicciores. Septentrionale
nāqꝫ oriētis minus hēt maria q̄ꝫ septētrionale occi
dentis. Et nos ꝓculdubio septētrionales sum⁹. Oc
cidētales vo paꝝ plus sunt humidi, qm̄ sup maria
trāseūt: ⁊ q2 sol eos suo diuersificat motu: vnusqsqꝫ
eniꝫ hoꝝ duoꝝ. s. solis, ⁊ ipsoꝝ, alteri suo motu q̄si
ꝯtrarius existit. Ideoqꝫ non tātuꝫ resoluit eos sol,
q̄ꝫtum oriētales resoluit vētus: ⁊ ꝓpe q2 maior oriē
taliū exsufflatio est in ꝓncipio diei: ⁊ maior occidē/
taliū exsufflatio est in fine diei. Et ideo occidētales
minoris exn̄t calitatis, q̄ꝫ oriētales, ⁊ magis ad fri
giditatē declinātes. Et oriētales maioris calitatis,
lꝫ ambo cōparatione vētoꝝ meridionaliū ⁊ septen
trionaliū sint tēpati. Qn̄qꝫ vo in ciuitat'b⁹, vētoꝝ
indicia ſm alias res mutantᷣ. Est.n. qn̄qꝫ in qbus/
dam ciuitatib⁹ ꝯueniēs vt vēti meridionales frigi/
diores sint, quū circa eas mōtes fuerint niuosi me/
ridionales, ⁊ conuerterit se venti meridionales ad
friditatē, ideo ꝙ sup ipsos trāseūt. Et est cū septen/
trionales meridionalib⁹ caliores exn̄t, quum circa
eos deserta fuerint adusta Sed [e]⌈assaniaym⌋ aut
sunt vēti qui ꝑ deserta transeūt valde cal'a, aut sunt
vēti de gn̄e fumoꝝ, q in spatio signa efficiūt terefa/
ciētia silia igni: qm̄ quū sunt graues ibi accidit eis
sicut accēsio, ⁊ cōbustio: ⁊ subtile sepatᷣ, ⁊ qd̄ graue
est descēdit, in quo exn̄t adustionis, ⁊ igneitatis re/
lique: q2 oēs venti fortes: sicut dꝫ sapiētib⁹ phoꝝ, nō
incipiūt nisi a supiori: lꝫ māeꝝ eoꝝ ꝓncipiū sit ab i/
feriori: ꝓncipiū vo motuū, ⁊ exsufflationū, ⁊ turbi/
nis eoꝝ est a supiori. Et h aut est iudicium cōe, aut
ſm pl'm. Et hec certificatio in pte nālis phie ꝯtine
tur. Et nos qdē nūc noiabimus capl'ꝫ isti⁹ modi in
locis habitatis. Ciuitatū vo diūsitates sūt ſm ter/
ram, qm̄ eaꝝ alie sūt lutose [f]†⌈ ⌋alie sūt q̄ sūt
petrose, alie sūt q̄ sūt arenose, alie sunt q̄ sunt limose
fetētes, aut cenose, alie sunt sup quaꝝ terrā est v̄tus
metalina supans: ⁊ hoc totuꝫ in ei⁹ aere ⁊ aq̄ opatᷣ,

¶ De impressionib⁹ aereaꝝ mutationū malaꝝ cur/
sui naturali ꝯtrariarum. Cap.IX.

MUtationes vo nām egrediē
tes sunt: aut ꝓpt
ꝯuersionē in sb̄a aeris factā: aut ꝓpter
ꝯuersionē in q̄litatibus ipsius. Qd̄ vo
in eius existit sb̄a est, vt eius sb̄a ad ma
litiā ꝯuertatᷣ, nō ideo ꝙ aliqua suaꝝ q̄litatuꝫ valde
fortior facta fuerit ſm augmētū vel diminutionē: ⁊
hec est pestilētia: Et est putrefactio que accidit aeri
silis putrefactioni aque [g]⌈remoliētis⌋ fetide. Nos
nāqꝫ quū aerē dicim⁹ nolumus dicere aerē simpli/
cem nudū, qm̄ ipse nō est aer qui nos circūdat, ⁊ si
inuēt⁹ fuerit purus, fortasse erit alius. Ipse enim ⁊
vnūqd̄qꝫ simpliciū nudoꝝ non putrescūt, sed aut in
sui q̄litate, aut in sui sb̄a in aliud ꝯuertitᷣ simplex, si/
cut aqua ꝯuertitᷣ in aerē. Quū aūt aerē dicimus,
nolumus dicē nisi corpus [h]⌈in sb̄a sua cōmixtuꝫ.⌋
Et est corpus cōmixtū ex aere certificato, ⁊ ptibus
aqueis vaporosis, ⁊ ptibus terreis in fumo, ⁊ nu/
bibus fingētib⁹, ⁊ ptibus igneis. Et nos neqꝫ di/
cimus illuꝫ aerē, nisi qūo dicimus aquā maris aut
lacuū, aquā: lꝫ nō sit aqua pura simplex, sed mixta
ex aere ⁊ terra ⁊ igne: sꝫ superās in ea est aqua: hic
ergo aer putrescit qn̄qꝫ: ⁊ ꝯuertitᷣ eius sb̄a ad mali
tiā, sicut aqua lacunaꝝ putrefit, ⁊ ꝯuertitᷣ eius sb̄a
ad eam. Pestilētia aūt ⁊ aeris putrefactio ſm pl'ꝫ
euenit in postremo estatis, ⁊ in autūno. Et nos qdē
noiabimus accidētia que ex pestilētia in alijs locis
ꝓueniunt. Qd̄ vo in ipsius existit q̄litatib⁹ est vt
ſm calitatē, aut friditatem ad q̄litatē ꝓueniat into/
lerabilē in tm̄ vt per ip̄m messes, ⁊ gn̄atio corrum/
pantᷣ. Et hec qdē est, aut ꝯuersio homogenea, sicut
rabiositas estatis, quū fortior sit: aut ꝯuersio ꝯ̄ria,
sicut frigoris [i]⌈malitia⌋ in estate que ꝓpter aliqd̄
euenit accidens. Ex aere vo quuꝫ mutatᷣ, ꝓueniūt
in corpib⁹ accidētia: Quum.n. putrescit putrefacit

a A. in aere.

b A. aut adiuuat ei⁹ sufflatōeꝫ

c † A. in ea.

d † A. fluidas.

e A. alsemaim.

f † A. libere.

g A. stagnantis.

h A. sparsum in spatio.

i A. vehemētis

humores, ⁊ icipit humorē putrefacere qui a corde circūdatus est, qm̄ ad ipm̄ ꝓpinquus accedit q̄ȝ ad alium. Et si fortiter calefit, iuncturas laxat, ⁊ hūores resoluit: ergo in siti augmētum p̄stat: ⁊ resoluit spm̄, ⁊ deijcit v̄tutes, ⁊ ꝓhibet digōnez, ꝓpterea ꝙ calorē inatū, occultū, resoluit: qui est instrm̄ nāe, ⁊ colorē efficit citrinuȝ, ꝓpterea ꝙ humores resoluit sanguineos colorē rubificātes, ⁊ q꞉ cholerā alios facit supare humores, ⁊ cor calefacit calore non inato, ⁊ facit hūores fluere, ⁊ ipsos putrefacit, ⁊ defert eos ad ꝯcauitates, ⁊ mēbra debilia: ⁊ corpib⁹ sanis nō est bonus. Est tñ quū hydropicis ꝯfert, ⁊ paralyticis [a] † ⌈ ⌋ ⁊ alcuȝez frigido, ⁊ spasmo humido, ⁊ torture humide. Aer v̄o fridus calorē innatū ad interiora redire facit nisi talem adeptus fuerit fortitudinem, per quam ad interiora ingrediatur: hic nanq̄ȝ est mortificans.

a † A. ⁊ patiētibus catarros frigidos.

Aer preterea fridus nō multū tamen ꝓhibet materieꝝ fluxū, ⁊ ꝯtinet eas: sed facit catarrum, ⁊ debilitat neruos ⁊ tracheā arteriā magno ledit ipedimēto. Et quū nō fuerit fortis digōnē efficiet fortiorē: ⁊ oēs occultas opōnes efficiet fortiores, ⁊ excitabit appetitū. Ad vltimū v̄o est magis sanis ꝯueniēs, q̄ȝ aer multe calitatis. Sed eius q̄dē nocumēta sūt ex p̄te opōnum, que ex neruis pēdēt: ⁊ ideo ꝙ claudit poros: ⁊ [b] ⌈ q꞉ p̄mit ⌋ illud q̄d intus existit in ossibus. Aer v̄o humidus plibus ꝯplōnū est bonus, ⁊ colorē efficit bonū, ⁊ cutē clarā: ⁊ reddit eā mollē ⁊ poros dimittit aptos, sed ad putrefactionē p̄parat. Et siccus q̄dē huic existit contrarius.

b A. exprimit.

De naturis ventorum. Cap. X.

Tam vētoꝝ dispōnes narrauim⁹ in caplo mutationuȝ aeris noiatione aliqua. Nunc v̄o in eis sermonē volum⁹ ꝓferre aggregatiuū ꝺm alium ordinē, ⁊ icipiemus a septētrionali.

De vento septentrionali.

Septētrionalis corroborat, ⁊ indurat: ⁊ que manifeste fluūt ꝓhibȝ, ⁊ claudit poros, ⁊ digestiuā fortē efficit, ⁊ strigit vētrē, ⁊ ꝓuocat vrinā, ⁊ aerē putridū pestilētialē sanat. Quū v̄o meridionalis septētrionalez p̄cedit, ⁊ seqtur eū septētrionalis, accidit a meridionali fluxus, ⁊ a septētrionali exp̄ssio interius: ⁊ q̄nq̄ȝ prouenit inde [c] ⌈ fissura ⌋ ad exteriora. Ideoq̄ȝ multiplicaꝰ tūc fluxus māeꝝ capitis, ⁊ pectoris egritudines, ⁊ egritudines q̄dē septētrionales sunt, dolores neruoꝝ, de q̄bus sunt vesica, ⁊ matrix, ⁊ difficultas mingēdi, ⁊ tussis [d] † ⌈ ⌋ ⁊ costaꝝ dolores, ⁊ later], ⁊ pector], ⁊ horripilōnes.

c A. ruptura.

d † A. Alia litera. dolores iuncturarum.

De vento meridionali.

Meridionalis laxat fortitudinem: ⁊ apit poros, ⁊ turbat humores, ⁊ mouet eos ad ext̄iora ab iterioribus: ⁊ in sensib⁹ effic̄ grauitatē. Et ipse ē ex eis q̄ [e] ⌈ exituras ⌋ corrūpunt: ⁊ egritudinū efficit recidiuatōez ⁊ debilitat ⁊ sup̄ [f] ⌈ exiturā ⌋ ⁊ podagrā efficit pruritum, ⁊ cōmouet [g] ⌈ epilepsiā ⌋ ⁊ affert somnū, ⁊ facit febres putridas, sed nō exasperat guttur.

e A. vlcera.

f A. vlcera.

g A. sodam.

De orientalibus ventis.

Venti isti si in postremo noct] ⁊ principio diei flauerint, veniēt ab aere q iā tpatus est ꝑ solē, ⁊ subtiliat⁹ ⁊ ei⁹ humiditas iā fuit iminuta: ideoq̄ȝ sunt sicciores ⁊ subtiliores: ꝙ si in fine diei ⁊ p̄ncipio noctis flauerint erit res ꝯ̈ria. Orientales tñ v̄l'r occidētalib⁹ semp existūt meliores.

De occidentalibus ventis.

Venti isti si flauerint in fine noct] ⁊ principio diei veniēt ab aere in quo sol opatus nō fuit. Spissiores igiꝰ ⁊ grossiores erūt, ꝙ si in fine diei ⁊ noct] p̄ncipio flauerint erit res ꝯ̈ria.

De his q̄ ꝓueniūt ex habitationū locis. Cap. XI.

In capitulo mutationū aeris iam nominamus dispōnes q̄sdā locoruȝ habitabiliuȝ. Nūc v̄o ēt in eis sermonem volumus ꝓferre cōpēdiosum ꝺm aliū ordinez neq̄ȝ est nobis curañ. si aliquid ex his q̄ diximus reiteremus.

Locorum habitabilium iudicia.

Tam sciuisti ꝙ locoꝝ habitabilium dispōes i corpib⁹ diuersificanꝰ cā altitudinū, ⁊ ꝓfunditatuȝ in ipsis: ⁊ cā dispōnis eoꝝ q̄ eis vicinātur [h] ⌈ cum hoc ⌋ ex montibus ⁊ dispōib⁹, terre ipsi⁹, si sit lutosa aut humescā, aut cenosa, aut si est in ea virtus minere, ⁊ dispōis multitudis aquaꝝ aut paucitatis eaꝝ ⁊ dispōnis eoꝝ que eis vicinanꝰ sic̄ arboꝝ, ⁊ mierarū [i] ⌈ aut foueaꝝ ⌋ aut cadaueꝝ, aut horum siliuȝ: ⁊ sciuisti qm̄ aeꝝ cōplōnes ex latitudib⁹ ciuitatū cognoscunꝰ, ⁊ ex terra ipsaꝝ, ⁊ ex mōtiū, ⁊ mariū vicinitate quā h̄n̄t cuȝ eis, ⁊ ex ventis eaꝝ. Et nūc q̄dē dicemus summatiȝ, ꝙ ois aer q cito ifridaꝰ quum sol occidit: ⁊ cito calefit quū ipse oriꝰ, est subtilis. Qui v̄o huic est ꝯ̈rius est, eꝯ̈rio: deiñ oibus aeribus ꝺterior est ille, q cor ꝯstringit, ⁊ aeris attractōem angustat: post hoc diuidemus nunc cuiusl͡ȝ loci habitabilis dispōnem.

h A. ex marib⁹ ⁊

i A. aut locoruȝ sepulture.

De locis habitabilibus calidis.

Loca habitabilia calˀa nigrificāt capillos ⁊ itantū crispāt, ꝙ eos quū colligunꝰ piperi silˀes efficiunt, digestiuā debilitant, ⁊ quum in eis maxima fuerit resolˀo ⁊ minueꝰ hūiditas, cito adueniet senium sicut in terra [k] ⌈ nigroꝝ. ⌋ Illis nāq̄ȝ q ibi moranꝰ aduenit seniū in annis. xxx. ⁊ eorum corda sunt timida, ꝓpterea ꝙ sp̄s multum resoluitur. Corpa preterea in locis habitabilibus calˀis morantiū sunt magis lenia.

k A. abusit.

De locis habitabilibus frigidis.

In locis hītabilib⁹ fris morātes sūt fortiores ⁊ audacie maior], ⁊ meli⁹ digerētes, sic̄ sciuisti. Que si fuerit hūida erūt ibi morātes crassi, ⁊ carnosi, ⁊ multa abūdātes adipe: quoꝝ venerūt ꝓfūde, ⁊ iūcture occlˀte: ⁊ ipi erūt teneri ⁊ albi.

De locis habitabilibus humidis.

In loc] habitabilibus morātes hūidis plˀchraꝝ sunt facieꝝ: Quorū cutes sūt lenes. Et quū exercitanꝰ cito aduenit eis lassitas. Et eorum estas nō mltū calefit, nȝ hyēs valde infriaꝰ. Et eis aduenīūt febres multe more ⁊ ventris ⁊ sāguis multus exitus ex mēstruis ⁊ hemorroidib⁹. Et multiplicanꝰ in eis hemorroides. [l] ⌈ Et vlcera putrida, ⁊ putrefactio ⌋ ⁊ multiplicaꝰ in eis epilepsia.

l A. Et multiplicanꝰ fistule et vlcera ⁊ alcola. Alia lr̄a. ⁊ vlcera ⁊ putrefactio ⁊ alcola.

De locis, habitabilibus siccis.

In locis habitabilibus siccis morātium exsiccantur ꝯplōnes. Et ipsorum offuscantur cutes [m] ⌈ ⁊ exsiccantur. ⌋ Et eorum cerebris cito aduenit siccitas. ⁊ eorum estas est valde calˀa. Et hyēs quidem multū fria.

m A. vel exiccanꝰ ⁊ scinduntur.

¶ De locis habitabilibus altis.

In locis habitabilibus altis morantes sunt sani, ⁊ fortes labores mlt'um patiētes: ⁊ viuunt diu.

¶ De locis habitabilibus ꝓfundis.

In locis habitabilib? ꝓfundis morantes, [a] [in vaporositate existūt multa, ⁊ epatis debilitate, ⁊ aqs abundant non fridis, ⁊ ꝓprie si fuerint stantes, aut aque lacuū, aut stagnoꝝ: ⁊ quē admodum sciuisti eorum aeres sunt mali.]

a A. semper in nmed.i.in calore estuoso absq; flatu vētoꝝ. ⁊ in chid.i.i tristitia seu mestitia. Et aque ipsoꝝ sunt nō fride, ꝓprie si fuerint stantes, aut lacunales, aut aque eorū sunt baurachie existētes in locis aridis adustis, qšuis aque ipsorū cā aeris ipsoꝝ sint male.

¶ De locis habitabilib? petrosis ⁊ discoopertis.

Horum aeres i estate sūt valde calidi, ⁊ i hyeme mlt'ū fridi. Et eoꝝ corpa sūt dura, ⁊ solida: ⁊ mlt'oꝝ capilloꝝ, fortia, ⁊ iūcture manifeste, ⁊ vincit in eis siccitas: ⁊ sūt multū vigilātes, ⁊ sunt maloꝝ moꝝ [b] [inobediētes:] ⁊ est i eis belloꝝ fortitudo, ⁊ solertia i artib?, ⁊ acuitas.

b A. superbi,

¶ De locis habitabilibus montuosis ⁊ niuosis.

In locis mōtuosis niuosis morantiū iudiciū est sic aliaꝝ terraꝝ friaꝝ. Et eoꝝ terre sūt vētose: ⁊ dū nix morat' gñant' in eis boni vēti: s; cū resoluit' si mōtes habent qui ventos prohibeant [c] [fiunt vaporosa.]

c A. accit umed i. est calor estuosus.

¶ De locis habitabilibus marinis.

Horum tēperant' calitas ⁊ friditas ꝓpter sue humiditatis ad passionē inobedientiā, ⁊ ad recipiēdū illud qđ in ipsa penetrat. In hūiditate vero ⁊ siccitate ꝓculdubio ad hūiditatē declināt. Et si septētrionalia fuerit, erūt maris vicinitas, ⁊ habitationis ꝓfunditas magis tempate in eis. Et si meridionalia fuerint cal'a erit ecōtrario.

¶ De locis habitabilibus septentrionalibus.

Horum habitabiliū locoꝝ hoium iudiciū est sicut iudiciū ciuitatū ⁊ tēpoꝝ fridoꝝ, in qb? multiplicant' exprimēdi ⁊ ꝯstringendi egritudines: ⁊ multiplicant' in eis humores in occulto corpis ꝯgregati. Et solet in eis eē digestiue bonitas, ⁊ vite lōgitudo: ⁊ multiplicat' in eis exitus sanguinis ex narib? ꝓpter multā repl'onē, ⁊ resol'onis paucitatē: vene ergo aliqñ scindunt'. Epilepsia vero nō eis accidit, ꝓpterea q; sūt iterius sani, ⁊ q: calor eoꝝ inat? est mult?, que si acciderit, erit fortis, qm̄ nō eueniet, nisi ꝓpter fortē cām. In corporibus preterea eoꝝ cito vlcera sanant', ꝓpter eoꝝ fortitudinē, ⁊ sanguis eoꝝ bonitatem, ⁊ ꝓpterea q; exterius nō est cā que ea laxet [d] [aut ea detegat: s; ꝓpter multū calitatis cordium eoꝝ sunt in eis mores lupini.] Mulieribus preterea eoꝝ accidit ne a mēstruis pfecte mūdent', qm̄ eaꝝ mēstrua non sufficiēti fluunt cursu ꝓpter viaꝝ ꝯstrictionē, ⁊ q: non est ibi, qđ ipsa faciat currē ⁊ laxet. Et ꝓpter h' dixerunt qdā qđ sunt steriles, q: eaꝝ mr̄ices nō sunt mūde: hoc tm̄ diuersū est ab eo qđ in [e] [parthoꝝ] terris videmus. Ego aūt dico q; caloris inati eaꝝ fortitudo parificat' ei, qui minuit' ex causis que fluere faciūt ⁊ laxāt exterioribus. Et dixerūt q; raro accidit eis vt abortū patiant'. Et hoc qdē demr̄at q; virtutes morātiū in istis habitabilib? locis sūt fortes. Et partus aduenit eis durus, qm̄ mēbra eaꝝ pariendi stricta sūt, ⁊ solida. Qđ vo abortiunt', fm pl'm fit ꝓpter frigus. Eaꝝ q; lac paucū est ⁊ grossum, ꝓpter frigus nō pmittēs penetrare ⁊ currere. Est ēt quum in hac terra accidit, ⁊ pcipue debiles habentibus vtutes, vt mulierib?, cuzez. ⁊ pthisis: ⁊ eis ꝓprie que pariūt, accidit eis pthisis, ⁊ cuzez frequēter: ꝓpterea q; vehemēter se exprimūt ex duritie partus. Vene ergo que sūt in parte pectoris scindunt', ⁊ ptes aliquot ex neruis ⁊ villis. Ex primo igit' accidit pthisis, ⁊ ex scđo cuzez. Mirach quoq; vētris pparatus est ad scindēdū apud vehemētē exp̄ssionē. Et pueris accidit ramex aquosa que ab eis remouet' quū crescunt, ⁊ puellis accidit aqua vētriū ⁊ mr̄icū, q̄ quū crescunt recedit. Opthalmia vo raro accidit eis: s; quū accidit est fortis.

d A. ⁊ humectet ea, vel faciat ea fluida. Sed ꝓpt vehemētiā calitatis cordiū eoꝝ sunt in eis mores leonini.

e A. turchorum

¶ De locis habitabilibus meridionalibus.

Horum iudicia sūt iudicia terraꝝ, ⁊ tēpoꝝ calidoꝝ: pl'm aūt aquaꝝ que sunt in eis est salsum, ⁊ sulfureū. Et capita morantiū in illis sunt plena humidis materijs, qm̄ meridies hoc opat'. Et eoꝝ vētres sunt soluti, ꝓpter illud qđ ex eoꝝ capitibus ad stōs descēdit. Mēbra quoq; eoꝝ sunt laxa ⁊ debilia: ⁊ sensus ipsoꝝ graues. Et desideria comedēdi ⁊ bibendi debilia [f] [⁊ q̄l; vino grauant', ꝓpter qđ eoꝝ capita, ⁊ stōi grauia exūt] vlcera quoq; eoꝝ duriter sanant' ⁊ mollificantur. Mulierib? vero accidit multū sāguinis mēstrui exitus [g] [neq; ꝯstringit'] nisi cum difficultate. Et frequēter abortiunt' ꝓpter multitudinē egritudinum eaꝝ, ⁊ non ab alia cā. Viris quoq; accidit a vētre sanguinis exit?, ⁊ hemorroides, ⁊ opthalmia humida, que cito sanant'. Senib? vero qui transeūt quinquaginta annos accidit palysis ꝓpt' eoꝝ catarros. Et accidit oib? eis, ꝓpterea q; sunt eoꝝ capita plena, asma ⁊ tortura, ⁊ epilepsia. Et accn̄t eis febres in qb? calitas ⁊ friditas ꝯiungunt': ⁊ febres longe hyemales ⁊ nocturne. Acute vero febres paꝝ accidunt eis, ꝓpterea q; eoꝝ vētres multum resoluunt' [h] [et] dissoluit' subtile qđ est in eoꝝ humoribus.

f A. Alia litera. et magnificatur ebrietas ipsoꝝ a vino pp debilitatē capitū ipsorū, ⁊ stōi ipsoꝝ. Alia lr̄a. ⁊ quol; vino inebriant', aut grauant' pp debilitatē capitū ipsoꝝ ⁊ stomachi ipsorum.

g A. ⁊ nō impregnantur.

h A. vnde.

¶ De locis habitabilibus orientalibus.

Ciuitas que ab oriēte est apta, ei i oppōne posita, est sana ⁊ boni aeris. Sol.n. i pncipio diei sup eā eleuat', ⁊ aerē eius clarificat: postea recedit ab ea, aere iam clarificato, ⁊ ex sufflant sup ipsam vēti subtiles quos pmittit ei sol. Deide ipsemet eos seqtur ⁊ ꝯueniūt ipsoꝝ motus.

¶ De locis habitabilibus occidentalibus.

In ciuitate que ab occidēte est discoopta, ⁊ ab oriēte coopta, nō venit ad eā sol, nisi tarde. Et ilico quū venit ad ipsā, icipit elōgari ab ea: q: non ei appropinqndo icedit. Nō ergo ei? sbtiliat aerē, neq; exsiccat, s; dimittit ipm humidū grossum: ⁊ si vētos ei mittit, mittit eos ab occidēte, ⁊ in nocte. Judicia g° ipsoꝝ sunt iudicia ciuitatū humidaꝝ, ⁊ ꝯpl'onū calitatē hñtiū tēpatam [i] [grossā.] Et nisi eēt ꝓpter illud qđ ex spissitudie ꝓuenit aeris eoꝝ nā veris nāe silis existeret. Sanitas vero in eis min? existit, q; in terris oriētalib? cū diminutione multa. Neq; audiēda sunt vba ei? q dicit absolute, q; vtus hui? terre est vt? veris [k] [s; ad ꝯpatiōem aliaꝝ terraꝝ valde bonaꝝ.] Qđ vo in ea vehemēter exit malū, est q; sol nō aduenit ei, nisi postq; iam iualuerit ad calefaciēdū clima. Jđ q: est alt? sup eā igitur post frigus noctis ob hoc subito eleuatur. Sed propter humiditatem cōplexionis aeris eius sunt voces hominū rauce, ⁊ proprie in autūno propter reumatismos ipsorum.

i A. grossi aeris

k A. imo q; ipsa i ꝯpōne ad regionē aliā est bona valde.

¶ De eligendis locis habitabilibus, ⁊ eis preparandis.

Ui loca eligit habitabilia cognoscē ꝺꝫ terram ciuitatis, ⁊ q̄uo existit eius ꝺispō ſm altitudinē, ⁊ ꝓfunditatē, ⁊ ꝺiscoopturā, aut coopturam. Et eius aquā ⁊ ſbam aque ipsius, ⁊ q̄uo existit ſm eius ꝓpalationē, ⁊ eius ꝺiscoopturam, aut ſm sui occultationē, ⁊ ipsius ꝓfunditatē. Et si sit ventis exposita, aut in terra ꝓfūda. Et ꝺꝫ cognoscē vētos ibi flātes si sint sani fridi. Et qd ei sit vicinū ex marib⁹ ⁊ [a] ⌈pelagis⌋ ⁊ mōtibus, ⁊ mineris. Et ꝺꝫ scire q̈lis sit terra ſm sanitatē, ⁊ egritudines: ⁊ que egritudines illic cōmorātib⁹ euenire soleāt. Et ꝺꝫ cognoscē illic cōmorātiū fortitudines, ⁊ eoꝝ ꝺesideria, ⁊ ꝺigestiuā, ⁊ nutrimētoꝝ eoꝝ bonitatē. [b] ⌈Et q̄uo existat ei⁹ structura, ⁊ si sit ampla spatiosa, aut sint eius ītroitus angusti: et locus vn̄ vapor egreditur sit ɔstrict⁹.⌋ Post hoc opꝫ vt fenestre, et porte sint oriētales et septētrionales. Sitq; illud vn̄ magis sollicitari ꝺebes, vt vēti oriētales structuras īgredi valeāt: ⁊ vt sol ad vnūquēq; locū ītrarꝭ queat qui ibi existit, qm̄ ipse est qui aerē rectificat. Uicinitas q̊ꝫ aq̈ꝝ ꝺulciū mobiliū currētium multaꝝ, et mūdaꝝ: et que hyeme īfridantꝭ, ⁊ estate calefiāt, et ꝺiūse ab eis que [c] ⌈occultātꝭ⌋ est res ɔueniēs, ⁊ adiutoriū ꝑbēs. Et iā qdē locuti fuim⁹ ꝺe aere: ⁊ locis hītabilib⁹ v̄bis expositorijs. Nūc āt loq ꝺebemus ꝺe causis q̄ ista sequūtꝭ q̄ue cū eis nūate sunt.

De eis que ꝓueniūt ex motu ⁊ qete. Cap. XII.

Motus opō in corpe humano ꝺiuisificatꝭ, ideo qꝺ est fortis, aut ꝺebilis, aut pauc⁹, aut multus: et ꝓptꝭ illud qꝺ ei ex qete admiscetꝭ. Et istud qdē apud sapiētes est ꝺiuisio ꝑ se. Et ꝓp illud [d] ⌈qꝺ in ipso exercēt hoies ex materijs.⌋ Et mot⁹ qdē fortis: ⁊ mult⁹, ⁊ paucus, ⁊ cū qete mixt⁹ oēs cōicant in hoc vt calorē efficiāt fortiorē: sed fortis nō mult⁹ ꝺiffert a multo nō forti, et a multo qeti admixto, qm̄ ipse vehemēter calefacit corpus, et si resoluit, paꝝ resoluit. Multus v̄o paulatim resoluit plusq; calefaciat. Et cū q̄sq; eoꝝ [e] ⌈mult⁹⌋ existit, infridat, ꝓpterea ꝙ vehemēter calorē resoluit nālem, ⁊ ēt exsiccat. Sed quū ipse in aliq̄ exercebitꝭ mā, plerūq; mā illa efficit qꝺ ei⁹ adiuuabit opōnē: ⁊ plerūq; facit qꝺ ipsaꝫ ꝺiminuit: v̄bi grā si motus fuerit mot⁹ artis fulonū, ꝓueniet ex ea in friditate ⁊ humiditate augmētū. Et si mot⁹ fuerit, mot⁹ artis ferrarioꝝ, accidet ex ea i calītate ⁊ siccitate augmētum. Quies v̄o semꝑ est infridās ꝓp ꝓuationeꝫ viuificatiōis caloris, et ꝓp ɔstrictionē que est suffocās, et humectās, ꝓp ꝺefectū resol'onis supfluitatū.

De his q̄ ꝓueniūt ex sōno ⁊ vigilijs. Cap. XIII.

Somnus quieti vehemēter sil'is existit. Et vigilie, valꝺe sunt motui sil'es. Ambob⁹ tm̄ eorum post h̄ sunt ꝓꝑetates, que sūt ɔsiderāꝺe. Dicem⁹ ergo ꝙ sōn⁹ oēs opōnes nāles fortes efficit, ꝓpterea ꝙ calorē [f] ⌈ɔtinet⌋ inatuꝫ, et v̄tutē laxat aialē: ideo qꝺ [g] ⌈cordis⌋ vias hūectat, et eas laxat: et q꞉ spūs ſbam turbidā efficit [h] ⌈⁊ ꝓhibet illud⌋ qꝺ resoluitꝭ. Lassitudinis v̄o modos oēs remouet, et fortes retinet eūones. Motus nāq; oi qꝺ ad currēduꝫ aptū est, currēdi adauget v̄tutē: nisi sint mā̈e que ad ptē cutis existāt. Sōnus. n. q̄n̄q; ad expellēdū eas iuuat, ꝓpterea ꝙ calorē interius [i] ⌈ɔtinet, et nutrimētū in corpe ptitꝭ, ⁊ expellit illꝺ qꝺ est iuxta cutē: ꝓpterea ꝙ ilico qꝺ est lōge ɔstringitꝭ.⌋ Uigilie v̄o h̄ plus efficiūt, lꝫ sōn⁹ plus efficiat sudorē q̄ꝫ vigilie. [k] ⌈Sudor nāq; quē efficit sōnus est ſm modum exsuperādi mām: ⁊ non ſm moduꝫ resol'onis subtilis ɔtinui.⌋ Qui aūt in sōno multuꝫ sudat nullā hn̄s cām nutrimēto plenus existit, qꝺ tolerare neqt. Quunq; sōnus mām īuenit aptā ad ꝺigerēdū, ⁊ maturādū ad sanguinis nām eā ɔuertit, ⁊ calefacit ipsam, ⁊ trāsit calor per corp⁹, ⁊ calefacit corp⁹ calore nāli. Qꝺ si humores īuenit calidos cholicos, ⁊ ꝑdurauerit ei⁹ tp̄s, calefacit corp⁹ calore ex̄neo. Et si īuenerit vacuitatē, infridabit, ꝓpter h̄ ꝙ resoluit: aut humorē q v̄tuti ꝺigestiue sit iobediēs infridabit ꝓptꝭ illud qꝺ expāditꝭ ꝺe eo. Uigilie v̄o huius totius ɔ̈riū efficiūt. Quuꝫ aūt sunt multe, ɔpl'onē corrūpūt cerebri aliq̊ siccitatis mō, ⁊ ꝺebilitāt ip̄m, ⁊ cōmiscent rōnē, ⁊ adurūt humores, ⁊ egritudines faciūt acutas. Sōnus aūt mult⁹ huius efficit ɔ̈riū. Opatꝭ. n. v̄tutū aialiū obtusionē ⁊ capitꝭ ꝗuedinē, ⁊ egritudīes frīas, ⁊ illud est ꝓp illud qꝺ ip̄e in resol'one ꝓhibet. Uigilie v̄o ꝺesideriū augēt, ⁊ famē efficiunt, ꝓpter illud, qꝺ ꝺe mā resoluunt: ⁊ ꝺe ꝺigestiua minuunt ꝓptꝭ illud qꝺ ꝺe v̄tute resoluūt. Et [l] ⌈isonietas⌋ qdē īter vigiliā ⁊ sōnum in oib⁹ ꝺispōnib⁹ est mala. Qꝺ aūt ex ꝺispōne sōni est supans est qꝺ in ipso calor occultatꝭ, et friditas manifestatꝭ: et ꝓpter hoc oib⁹ mēbris tāta necessaria sunt opimēta quanta in vigilijs non sunt nec̄ia. De iudicijs v̄o somni, ⁊ ꝺe eo qꝺ ꝺe ipso ɔsideratur, ⁊ ꝺe ipsius ꝺispositionibus verba multa inuenies in libris qui sequuntꝭ si ꝺeus voluerit.

De his q̄ ꝓueniūt ex motu aiali. Cap. XIIII.

Omnia aie accn̄tia sequūtꝭ, aut eis associantꝭ motiōes spūs interius, aut exteri⁹. Et istud aut erit subito, aut paulatim. Et ei⁹ motionē ad exteriora seqꝭ friditas eius qꝺ īteri⁹ existit. [m] ⌈Et fortasse supfluit illud, qꝺ resoluitꝭ subito: ergo infridatꝭ exteri⁹, ⁊ iterius⌋ ⁊ seqtur eaꝫ sincopis, aut mors. Et motū qdē eius ad iteriora seqtur friditas ei⁹ qꝺ est exterius, ⁊ calītas iterior. Et est quū multa coangustatiōe ɔstringitꝭ, ⁊ infridatꝭ iterius ⁊ exteri⁹, ⁊ sincopis magna, aut mors seqtur ip̄m. Et mot⁹ qdeꝫ ad exteriora, aut fit subito, sicut fit quū est ira: aut fit leuiter, ⁊ paulatim, sic̄ ɔtingit quū adsunt ꝺelitie ⁊ gaudiū tēperatū. Motus v̄o ad iteriora, aut est subito, sicut quum timor adest: aut est leuiter ⁊ paulatim, sicut quuꝫ adest tristitia. Et suffocatio qdē ⁊ resol'o ꝑdicte nunq̄ꝫ sequuntꝭ: nisi illud qꝺ subito euenit. Diminutio v̄o ⁊ [n] ⌈pthisis⌋ nāe nūq̄ꝫ sequuntur, nisi qꝺ leuiter ⁊ paulatine venit. Quūq; ꝺiminutionē ꝺico itelligo suffocationē que ordinatim ⁊ paulatī accidit, ⁊ nō subito. Et quū ꝺico pthisim nāe, itelligo resol'onē que fit leuiter ⁊ paulatim, ⁊ nō subito. Et est quū accidit vt in hora vna ad ꝺuas moueatꝭ ꝑtes, quum accn̄s ꝺuo ɔcomitantꝭ accn̄tia sicut [o] ⌈elen.⌋ Est. n. quū accidit cū ea ira ⁊ tristitia: ⁊ ꝺiuersificantꝭ ꝺuo mot⁹, ⁊ sicut verecūdia, q꞉ fit ꝑus ɔstrictio ad iteriora, ꝺeiꝺe redit rō ⁊ ɔsiliū, ⁊ ꝺilatat illud qꝺ est ɔstrictū, et egreditꝭ exterius, ⁊ rubificat colorē. Et est ēt quuꝫ corp⁹ patitꝭ ꝓpter affectiones aiales al's ab istis q̈s noiabim⁹ sicut sunt imaginationes aiales: plīn. n. imprimūt res nāles: quēadmoduꝫ accidit, vt puer ei sil'etꝭ, cui⁹ formā imaginata fuit [p] ⌈ɔuētio viri et mulieris⌋ ⁊ vt sit ei⁹ color ꝓpinquus colori ei⁹ quē viderūt quū fit casus spmatis. Et iste qdem sūt res q̈s hoies credē abhorrēt [q] ⌈q ꝺifficil' ꝺispōnis non nouerūt hītudines.⌋ Illi v̄o qui sapiētiā ꝺiligunt nō negāt eas: quēadmoduꝫ negāt res, que esse non pn̄t. Et huius qdē gn̄is est motus sanguis ⁊ ɔse/

Marginal notes:

a A. lacunis.

b A. Et ꝺꝫ scire ꝺispōnē fabricarū ei⁹, seu ꝺomorū ipsi⁹, ⁊ an sint amplū, spatiosū aut strictum hn̄tes igressuꝫ, vel introitū: ⁊ an fenestras h̄eāt, et vias ꝑ quas aer trāspirat suffocatas seu ipeditas

c A. sunt stātes.

d A. qꝺ ex materijs ei associatur seu cuꝫ ipso motu cōmouentur.

e A. superfluus.

f A. coarctat.

g A. spūs aialis

h A. ꝓhibitione eius.

i A. Ɔhit ⁊ nutrimētū i corpe partitꝭ, ⁊ expellit illꝺ qꝺ est iuxta cutē impellendo qꝺ est elōgatum acute successiua impulsione, ita ꝙ illud qꝺ est interi⁹ expellit id qꝺ est ante ipsuꝫ vel ei oppositūꝫ versus cutem.

k A. ⁊ illud qm̄ sudor quē efficit somnus, est ſm modum ꝺn̄ij vel ꝺn̄ationis super māꝫ, ⁊ nō ſꝫ modū resol'onis sb'tilis ɔtinue, sicut in vigilia.

l A. altemelmel

m A. Et q̄sq; supfluit illud, ⁊ fit resol'o subito, q̄re infridatꝭ interius ⁊ exteri⁹ nl'.

n A. ꝺebul.

o A. alhem.

p A. i hora coit⁹.

q A. qui non ꝑscrutantꝭ ꝺispositiōes ⁊ ignorāt ꝺispositiōes existentes.

catio eius qui preparatᷣ ad eum, quū multū intētꝰ fuerit ad ꝯsiderādūʒ res rubeas. Et istius capli est ꝯgelatio dētium, ꝓpterea ꝙ alius acredinē comedit. Et inuenire dolores mēbri: ꝓpterea ꝙ tale q̈le illud dolent alij quum de eo cogitauerit. Et istiꝰ capli est mutatio ꝯplōnis: ꝓpterea ꝙ imaginatᷣ de re, q̈ʒ timet ne cadat in eam.[a] † ⌈ ⌋

a † A. aut ꝑ quā letatur.

Ⅽ De his que proueniunt ex his que comeduntur, ⁊ bibuntur. Cap.XV.

Quod comeditᷣ ⁊ bibitᷣ in corpore humano tribꝰ opatᷣ modis. Aut.n. in ipso sola sui q̈litate opōnem efficit: aut sui mā. Aut opōnē facit tota sui sba. Et fortasse res que ex his tribꝰ intelliguntᷣ ꝟbis, ꝓpinq̄ erūt ꝫm lingue ꝯsideratione. Sʒ cū de eis loqmur, itētiones exꝑmē volumꝰ q̄s mō noīabimus. Sui qualitate agens est illud, qḋ calefieri solet quū est in corꝑe hoīs, aut infridari: ⁊ calefacit calitate sua, aut frigefacit sui friditate, ita ꝙ nō ei assilatᷣ. Et sui qdē opans mā est illḋ, qḋ a sui ꝯuertitᷣ nā, ⁊ recipit formā alicuius[b] ⌈ diuisionis ⌋ mēbroꝝ humanoꝝ: sʒ eius mā, lʒ formā illam recipiat, est tñ quū accidit, vt aliquā suaꝝ q̈litatum q̄s hēbat, que suo mō fortior existit, q̈ʒ hūani corꝑis q̈litas in ipsa, remanē eam faciat a ꝑncipio rei, donec cōpleatᷣ coagulatio ⁊ assilatio: sicut sanguis qui gñatᷣ ex lactucis, qm̄ in ipso est plus frigiditatis, q̈ʒ sit in ꝯplōne hoīs, lʒ sit factꝰ sanguis, et sit bonus ad h̄ vt mēbri hoīs ꝑs fiat, ⁊ sanguis qui ex[c] ⌈ alijs ⌋ gñatᷣ huic existit ꝯtrius. Sui ꝟo sba opans, est forma sui specifica agēs, ⁊ est illa q̄ ipm est id qḋ est, ⁊ nō q̈litate sui, ꝑter q̈ʒ ꝙ corꝑi sile fiat, aut fiat sile ei corpus. Quūqʒ dico q̈litatē, vnaʒ q̈tuor qualitatū intelligo. Qualitate igitᷣ sua opantis mā in oꝑe igressum nō hʒ. Sua igitᷣ opans mā est illud, cuius mā quuʒ de sba quā hēbat alteratᷣ, alteratione quā in ea fecit v̄tus, que est in corꝑe, restaurat illud qḋ ex eo fuit dissolutū ꝑmo, ⁊ accēdit calorē inatū, ꝓpterea ꝙ in sāguine facit augmētuʒ scḋo. Et est ēt quū opatᷣ suis q̈litatibꝰ que remāserūt in ipso tertio. Et sua qdem opans sba, est illud qḋ forma sue spēi opatᷣ, quā acqsiuit post ꝯplōneʒ, qḋ quū eius simplicia se cōmiscuerūt, ⁊ ex eis gñata fuit res vna, ꝑparauit se ad recipiēdū spēʒ, ⁊ formā additā suꝑ illud qḋ hñt simplicia: hec ergo forma nō est q̈litates ꝑme, q̄s hʒ mā, neqʒ est ꝯplō q̄ gñatᷣ ex eis, sʒ est ꝑfectio quā acqsiuit mā ꝫm aptitudinē que fuit ei acqsita ex ꝯplōne, sicut in magnete v̄tus attractiua, ⁊ sic̄ nā cuicūqʒ spēꝝ vegetabiliū ⁊ aīaliū. s. illa quā hʒ post ꝯplōnē ꝓpt ꝯplōnis ꝑpatione: ⁊ neqʒ est de simplicibus ꝯplōnis, neqʒ ipsamet ꝯplō: qꝛ non est calitas, neqʒ friditas, neqʒ siccitas, neqʒ humiditas, neqʒ simplices, neqʒ cōmixte: sʒ est ꝟbi grā color, aut odor, aut aīa, aut alia forma de nō ꝑceptis sensu.[d] ⌈ Et huic qdem forme, que post ꝯplōnē ꝓuenit, aliqñ accidit, vt sit eius ꝑfectio passio, cū fuit hec forma v̄tus passiua: ⁊ qñqʒ accidit, vt sit eius ꝑfectio actio i aliud qñ accidit, vt sit hec forma v̄tus suꝑ opōnē in aliud. Sed cū fuerit opatrix in alio: aliqñ ꝓueniet vt sit ⌋ eius actio in corꝑe hoīs, ⁊ qñqʒ nō. Et eius qdē forme, que post ꝯplōne ꝓuenit, aliqñ accidit vt sit ꝑfectio passio ab alio quuʒ fuerit hec forma v̄tus passiua: ⁊ qñqʒ accidit vt sit ꝑfectio eiꝰ in aliud actio qñ acciderit vt sit hec forma v̄tus suꝑ opōnē in aliḋ. Et qñqʒ euenit vt sit hec forma adiuuās suꝑ opōnē in aliud. Sʒ quum fuit opatrix in alio: aliqñ euenit vt sit eiꝰ opatio in corꝑe hoīs, aliqñ non. Et si est v̄tus in corꝑe hoīs agens, aliqñ efficit opōnem ꝯuenienteʒ corꝑi, qñqʒ opōnem nō ꝯuenientē. Tota aūt opō hec nō ꝓuenit ex eius ꝯplōne: imo ex eiꝰ forma specifica aduenientē post ꝯplōnē. Uñ ꝓpter hoc vocamꝰ hꝰ opōnē a tota sba. s. forma specifica, ⁊ nō q̈litate. s. nō aliq̄ q̈tuor q̈litatū, neqʒ eo qḋ est eaꝝ cōmixtio. Cōueniēs ꝟo est sicut peonie opatio, que destruit epilepsiaʒ. Nō ꝯueniēs aūt, sicut v̄tus napelli, que hoīs corrūpit sbam. Redimus ergo nūc ⁊ dicemꝰ, qꝛ quū dicimꝰ ꝙ res que comeditᷣ, aut qua fit inunctio, est calā aut frida, volumꝰ dicē ꝙ est sic in potētia, ⁊ nō in effectu: ⁊ volumꝰ dicē ꝙ est in potētia plus calā q̈ʒ corꝑa nr̄a, aut plus frida q̈ʒ corꝑa nr̄a. Et quuʒ hāc potētiā dicimus volumꝰ dicē v̄tutē ꝯsiderataʒ[e] ⌈ per opōnē caloris quā nr̄a corꝑa in ea efficiunt: qm̄ quū eius portitor ⌋ a calore īnato q est in nobis patietᷣ, accidet in ea tūc illud in effectu. Est ēt quū hāc potētiam dicimus, ⁊ volumus rē aliā dicē. Et est vt sit potētia cū intētione bonitatis aptitudinis, sicut quū dicimꝰ, ꝙ sulfur est calʒ in potētia: Et est quū dicimꝰ ꝙ res est calā aut frida, ⁊ attēdimus illud qḋ in eiꝰ ꝯplōne ex q̈tuor ꝑmis elemētis est magis suꝑans, ⁊ nō ꝯsideramꝰ opōnē quā in nr̄is efficit corꝑibꝰ. Est ēt quū de medicina dicimus, ꝙ est in potētia sic, quū fuerit eius potētia in ītētione habitꝰ, sicut potētia scribe qui iā dimisit scribēdi opationē, ⁊ tñ hʒ in scribēdo potētiā, quēadmodū dicimus ꝙ napellus in potētia est corrūpēs. Inter h̄ ꝟo, ⁊ ꝑmā existit dr̄ia, qꝛ ꝑma nisi postq̈ʒ corpꝰ conuersiōe manifesta ea ꝯuerterit nō exeūt ad effectuʒ. Istud aūt, aut opatᷣ ipsamet obuiatione: sicut venenū vipaꝝ, aut ꝑ qualʒ ꝯuersionē in sui q̈litate sicut napellus. Et iter potētias qdē ꝑmas et iter potentiam quā noīauimꝰ est aliq̄ potentia media, que est sic̄ potētia medicinaꝝ venenosaꝝ. Preterea dicemus ꝙ medicinaꝝ gradus iā q̈tuor positi sunt. Et g̈dus qdē ꝑmus est illud cū qḋ comeditᷣ ⁊ bibitᷣ, et quo fit inūctio, efficit in corꝑe sua q̈litate opōneʒ nō ꝑceptā, sicut quū calefacit aut ifridat, ⁊ nō ꝑcipitᷣ, neqʒ sentitᷣ calor, aut friditas, nisi postq̈ʒ reiteratuʒ fuerit, ⁊ multū factuʒ fuerit. Et gradus scḋs est vt sit opatio fortior ista, sed tñ nō ꝓuenit ad impediendū opōnes manifeste, neqʒ cursum eaꝝ nālē mutat, nisi per accn̄s[f] ⌈ aut quū multotiens aduenit, ⁊ est multū. ⌋ Et tertius qdē gradus est, vt ex opōne eiꝰ eēntialr̄ ꝓueniat impedimētū manifestū, sed nōdū tñ ꝓuenit ad mortificādū ⁊ corrūpēduʒ. Et q̈rtꝰ est gradus, vt illud ad mortificādū ꝓueniat ⁊ corrumpēdum. Et hec qdē est ꝓꝑetas medicinaꝝ venenosaꝝ: h̄ est illud qḋ existit per qualitatē. Cū tota ꝟo sui sba mortificās, est venenū. Dicenus aūt denuo ꝙ totū illud qḋ corꝑi aduenit qḋ est ex eis, iter que currit agē ⁊ pati: aut mutatᷣ a corꝑe ⁊ nō mutat ipʒ aut mutatᷣ a corꝑe ⁊ mutat ipm: aut nō mutatᷣ a corpore ⁊ mutat ipm. Qḋ ꝟo mutatᷣ a corꝑe, ⁊ nō mutat corpus mutatione de qua fit curāduʒ, aut ꝯuertitᷣ in silitudinē corpis, aut nō ꝯuertitᷣ. Illud aūt qḋ in eius ꝯuertitᷣ silitudinē, nutrimētum est absolute. Et illud qḋ nō in eius ꝯuertitᷣ silitudinē, est medicina tēperata. Qḋ ꝟo a corꝑe mutatᷣ ⁊ ipsuʒ mutat, non est pol̄e qn, aut si quū mutatᷣ a corꝑe mutat corpus, ⁊ post corpꝰ mutet ipm ad vltimū, ⁊ destruatᷣ eius mutatio. Aut nō fit ita, sed ipm mutet corpus ad vltimū, ⁊ destruat ipm. Et ꝑma qdē diuisio, aut ꝯuertetᷣ in silitudinē corꝑis, aut nō ꝯuertetᷣ in silitudinē corꝑis, si in corꝑis ꝯuertetᷣ silitudinē erit medicinale nutrimētū: ⁊ si in corꝑis nō cōuertetᷣ silitudinē, erit medicina absolute. Secūda aūt diuisio erit

b A. partis.

c A. alꝭo.

d A. Et huic forme aduenieti pꝰ ꝯplōnē qñqʒ accidit, vt sit perfectio eius passio ex alio, vel pati ab alio, quū fuerit ista forma, virtus passiua: et qñʒ accidit vt sit eiꝰ ꝑfectio agētᷣ in aliud, quum fuerit ista forma virtꝰ opandi in aliud. Et quum est agēs in aliud qñqʒ accit vt sit opatio eiꝰ, vel.

e A. in hora opōnis caloris, quā nr̄a corꝑa in ea efficiūt: qm̄ quū sbm ipsiꝰ v̄tutis.

f A. aut nisi reiteretur ⁊ multiplicetᷣ.

medicina venenosa. Illud vero qd̄ a corpe nullomō
mutat̄, ⁊ ipm mutat, est venenū absolute. Quū aūt
nos dicimus, q̄ a corpe nr̄o non mutat̄, nolumus
dicere q̄ nō calefiat in corpe per opōnem inati calo
ris in ipso: imo pl'm venenoꝝ non opatur in corpe,
nisi calefiat per opōnem caloris inati, qui est in ipo:
sed volumus dicē, q̄ non mutat̄ in sui forma nāli:
imo nec cessat ab opōne, eius v̄tute ⁊ forma manē/
tib⁹, donec corpus corrūpat. Et est qdē quum eius
nā est cal'a, ⁊ adiuuat tūc suam ꝓprietatem nā eius
ad resoluēdum spm̄, sicut venenū viperaꝝ ⁊ napel/
li. Et est quū nā eius est frida, ⁊ adiuuat suā ꝓprie/
tatē nā eius ad ꝯgelādum spm̄ ⁊ debilitandū, sicut
venenū scorpionis ⁊ [a] ⌈iusquiami.⌋ Totū v̄o illud
qd̄ nutrit, in fine rei nāli mutatione corpus mutat.
⁊ est calefacē, qm̄ quū in sanguinē ꝯuertit̄, ꝓcul/
dubio in calefaciēdo augmētum p̄bet, ita vt lactu/
ce ⁊ cucurbite tal'r calefaciāt: ql'r istud calefacē exi
stit. Quum v̄o calefacere dicim⁹ nolumus calefa/
cere istud: sed illud qd̄ ex q̄litate rei ꝓuenit eius re/
manēte spē. Et medicina qdē nutriens [b] ⌈a corpe p
sui mutat̄ sbam. Et mutat̄ ab ipso per sui q̄litatē:
sed p̄mo mutat̄ in sui q̄litate.⌋ ⁊ alia qdē mutatur
p̄mo [c] ⌈in calitate⌋ ⁊ calefacit, sicut allea. Et est alia
que mutat̄ p̄mo [d] ⌈in friditate⌋ ⁊ infridat sicut la/
ctuca. Quūqꝫ eius ꝯuersio in sanguinē cōplet̄, plu
rimū opōnis eius est calefacere, ꝓpterea q̄ in san/
guine augmētum efficit. Quō.n. nō calefacit, quū
iā facta sit cal'a, ⁊ sua friditate se expoliauerit. Sed
vnicuiqꝫ eaꝝ ēt aliqd inate qualitatis associat̄ post
ꝯuersionē in sba, [e] ⌈quoniā⌋ in sanguine qui gn̄at̄
ex lactucis aliqua remanet infridatio, ⁊ in sāguine
qui gn̄at̄ ex alleis aliqua calefactio', sed est h̄ vsqꝫ
ad tp̄s. Medicinaꝝ p̄terea nutrientiū alia est, que
medicatiōi magis existit ꝓpinqua: Alia est que nu
trimēto est vicinior. Queādmodū ipsoꝝ nutriētiū
alia sunt quoꝝ nā vicinior est sbe sanguinis sicut vi
nū, ⁊ ouoꝝ vitelli, ⁊ aq̄ carnis: alia sunt que parūp
sunt lōginqora, sicut panis ⁊ caro. Et alia sunt que
sunt valde lōginqua, sicut nutrientia medicinalia.
Amplius dicem⁹ q̄ nutriēs mutat corpis dispōnē
qualitate sui ⁊ q̄ntitate. Qual'r v̄o q̄litate sui mutet
iam sciuisti. Quātitate aūt qm̄ aut augmētabit, et
ꝓueniēt ex eo ad fastidiū, ⁊ oppil'ones, ⁊ postea ad
putrefactiōes: aut minuet ⁊ ꝓueniet ex eo ad [f] ⌈ptbi
sim.⌋ Sed augmētū in q̄ntitate ex nutriēte, semper
est infridans, nisi ꝓueniat ex eo putredo que calefa
cit, sicut eni putredo nō accidit, nisi pp̄ calorē extra
neū, ita ꝓpt̄ ipsam ēt calor accidit ex̄neus. Dicem⁹
ēt q̄ nutriens, aliud est subtile, aliud est spissū, aliō
est tēpatum. Et subtile qdē est illud ex quo sāguis
gn̄at̄ subtilis: ⁊ spissum ex quo sanguis gn̄at̄ gros
sus: vniuscuiusqꝫ aūt haꝝ diuisionū, aut est eius nu
trimētū multū, aut est paucū. Exēplum subtilis et
multi nutrienti est aqua carnis, ⁊ vinū, ⁊ oua sorbi
lia calefacta, aut tremētia. Ista.n. multi exn̄t nutri/
mēti: qm̄ pl'm sbe ipsoꝝ in nutrimētū ꝯuertit̄. Exē
plū spissi ⁊ pauci nutrimēti est caseus, ⁊ caro sali/
ta, ⁊ melōgia, ⁊ his silia. Res.n. que ex eis in sāgui
nem ꝯuertit̄, est pauca. Exēplum subtilis, ⁊ pauci
nutrimēti est iuleb, ⁊ olera, que in sba sui tēpata exi
stūt, ⁊ in sui q̄litate. Et ex fructib⁹ matiana, ⁊ mala
granata, ⁊ que eis sil'ant̄. Et exēplum spissi multi
nutrimēti, est oua lixa, ⁊ caro vaccina. Cuiuscunqꝫ
etiā haꝝ [g] ⌈dictionū⌋ alie sunt que sūt boni chimi,
alie sunt que sūt mali chimi. Exēplū subtilis mul/
ti nutrimenti boni chimi ouoꝝ vitelli, ⁊ vinū, ⁊ aq̄
carnis. Exēplū subtilis pauci nutrimēti boni chi/

a A. alsucharan

b A. mutat̄ a cor pore cū sui sba: ⁊ mutatur ab eo cum sui q̄litate. Sꝫ mutatio ei⁹ est p̄mo in quali tate.

c A. ad calitatē.

d A. ad friditatē

e A. quare.

f A. arefactionē

g A. diuisionū.

mi, lactuce, matiana, ⁊ mala granata. Exemplum
subtilis [h] ⌈pauci nutrimenti, ⁊ mali chimi pulmo
⁊ caro anaguaid.⌋ Exēplum spissi multi nutrimē
ti boni chimi, oua lixa, ⁊ caro annualis agni. Exē
plum spissi multi nutrimenti mali chimi, caro vac/
cina, ⁊ caro anatis, ⁊ caro equina. Exēplum spissi
pauci nutrimenti mali chimi caro salita. In hac
autem summa inuenies tēperamentum.

¶ De dispositionibus aquarum. Cap. XVI.

Aqua vnum existit elementoꝝ: que sola inter om/
nia elemēta habet ꝓpriū, vt in eo quod
comedit̄ ⁊ bibitur ingrediat̄, non ideo
vt nutriat: sed q̄r nutrimētum penetrare facit, ⁊ ei⁹
rectificat substātiam. non aūt dicimus q̄ aqua non
nutriat, nisi q̄r nutriens in potētia est sanguis: et in
alia potētia lōgiore ista, est ps mēbri hois. Corpus
v̄o simplex nō ꝯuertit̄ ad formā sāguineā recipien
dā, neqꝫ formā mēbri hūani, nisi cōponat̄. Sed aq̄
est sba, que adiuuat ad liquefaciēdū nutriēs, ⁊ sub
tiliandū: ⁊ vt cito currat ⁊ penetret in venas [i] ⌈⁊ in
foramina⌋ neqꝫ esse pōt absqꝫ h̄ auxilio eius, cōple/
mētū rei nutrimēti. Ampli⁹ aque diuisificant̄ nō so
lum in sba aqueitatis: veꝝ ēt f̄m illud qd̄ eis admi
scet̄. ⁊ f̄m q̄litatē que in eis est supans. Aque v̄o
que sūt alijs meliores sūt aque fontiū. Neqꝫ tn̄ oīū
fontiū, nisi fontiū terre [k] ⌈libere⌋ in cui⁹ territorio
nulla dispōnū q̄litatū ex̄neaꝝ supat: aut aque que
sunt petrose, q̄r sunt digniores ne terrestri putrefa/
ctione putrescāt. Illa tn̄ que est terre libere melior
est petrosa, neqꝫ ex oī fonte terre libere, sꝫ illa tm̄ q̄
p̄ter hoc est currēs. Neqꝫ oīs currēs, nisi currēs q̄
est soli ⁊ vētis discoopta: hoc nāqꝫ est ex eo quo cur
rēs nobilitatē acq̄rit. Nō currēti v̄o est cui acq̄rit̄
ꝓpter discoopturā malitia talis, q̄lis nō acq̄rit̄ pp̄
ꝓfunditatē ⁊ coopturā. [l] † ⌈Neqꝫ oīs currēs disco
opta, nisi illa que sup lutū incedit.⌋ Et debes scire
q̄ que sup lutū vadit melior est ea, que sup petras
fluit: lutū.n. mūdat aquā, ⁊ aufert ab ea res ex̄neas
sibi admixtas que sunt in ea, ⁊ colat ipsam: sꝫ lapi/
des nō faciūt illud. Opꝫ aūt vt lutū per qd̄ transit
sit [m] ⌈liberū⌋ ⁊ nō sit lutū fetidū, neqꝫ [n] ⌈lacunosū⌋
neqꝫ aliud. Qd̄ si hec aqua fuerit multa, ⁊ forti cu/
currerit cursu, que ꝓpt̄ sui multitudinē illud qd̄ ei
admiscet̄ in suā ꝯuertat nām, ⁊ que suo cursu ad so
lem tēdat. s. ad orientē, ⁊ ꝓpe ad eius estiuum, erit
melior aq̄s: ⁊ q̄ntomagis quū multū a suo elōgabi
tur p̄ncipio. Et post hāc, que ad septētrionalem va
dit. Illa nāqꝫ qua ad occidētem tēdit, ⁊ meridiē, est
mala, ⁊ ꝓprie quum meridionales exsufflauerint
vēti. Et illa qdem que a locis descendit altis cum
alijs bonitatib⁹ est melior. Et illa que est [o] ⌈sic⌋ est
q̄si dulcis, que dulcis esse imaginat̄: neqꝫ vinū tole
rat vt ex ea sibi admisceat̄, nisi paꝝ, ⁊ est in pōdere
leuis: ⁊ cito infrigidat̄, ⁊ cito calefit: ꝓpterea q̄ est
[p] ⌈resoluta⌋ frigida in hyeme, ⁊ cal'a in estate: in q̄
nullo mō sapor supat aliq̄s, neqꝫ aliq̄s odor, ⁊ cito
descēdit ab hypocūdrijs: ⁊ qd̄ in ea coq̄tur. cito co
quitur, ⁊ cito dissoluit̄. Debes aūt scire q̄ pondus
ex experimētis est adiuuantibus ad cognoscēdum
aque dispōnem. Aqua nāqꝫ que est leuior in pluri/
mis dispōnum est melior. Est aūt quū cognoscit̄
pōdus per mēsurā. Et est quū cognoscit̄ si in dua/
bus aq̄s diuersis duo pāni, aut duo cocta vni⁹ pon
deris madefiant, ⁊ postea vehemēter exiccent̄ dei/
de pōderent̄, q̄r aq̄, cuius coctū fuerit leui⁹, erit me
lior. Subliatio p̄terea, ⁊ distillatio aq̄s rectificat
malas. Et si istō nō fuerit, decoctio rectificat. Aqua

h A. multi nutri mēti ⁊ mali chi mi: sicut pulmo ⁊ caro alnuabed Exēplū subtilis pauci nutrimēti ⁊ mali chimi ra/ phan⁹ ⁊ sinapis, ⁊ pl'm olerum.

i A. ⁊ ad loca ex purgātia super/ fluitates.

k A. pure.

l †. —— A.

m A. purum.

n A. baurachiū.

o A. cū istis cō ditionibus.

p A. rare sbe.

enim cocta sicut testificati fuerūt sapientes, minoris est inflāmationis, ⁊ velocioris descēsionis. Et torpidi qdē medicoꝝ existimāt ꝙ aque cocte subtile, resoluat, ⁊ ipsius remaneat spissuꝫ: vñ in coquēdo ipsam nō existit iuuamētū: qm̄ spissitudinē in aq̄ augmētat: Scire aūt dēs ꝙ aqua in sue aqueitatis diffōne, existit ex ptibꝰ in subtilitate, ⁊ spissitudine silibꝰ, q̄ est simplex: ſ; non inspissat, nisi ꝓpterea ꝙ frigoris q̄litas sup eaꝫ ꝓualuit: aut ꝓpt forte terrestriū ptiū ꝯmistionē, que ob h̄ ꝙ sūt ꝑuissime ab ea nequeūt separi: neq; descēdē in ea: q̄ nō sūt tāte q̄ntitatis vt ꝯtinuitatē aque scindē valeāt, ⁊ in ea descēdere ob multā ꝑuitatē. Opꝫ ḡ vt eis accidat cōmistio cū sb̄a aque. Post h̄ decoctio spissitudinē remouet: que ꝓpt frigus accidit p̄: deinde ptes aque vehemēter rarificat, donec fiat subtilioris sb̄e, vt possint ab ea separi ptes graues terrestres in eiꝰ spissitudie retēte ⁊ [a] ⌈ꝯstringāt⌋ eā descēdētes: ⁊ ꝓpt descēsum ab ea sepent, ⁊ remaneat aq̄ pure ⁊ simplici ꝓpinq̄, ⁊ erit illud q̄ð ꝓpt [b] ⌈calefactionē⌋ fuit separatū homogeneū ei q̄ð remāsit: ⁊ nō lōginquum ab eo: q̄ quū aq̄ a cōmisto sepat, eius ptes in sb̄tilitate siliant: neq; multū itereſt iter [c] ⌈illud q̄ð subit, ⁊ iter illud q̄ð⌋ remanet: decoctio ḡ nō sb̄tiliat aquā, nisi ꝓpterea, q̄ aufert spissitudinē frigoris, ⁊ q̄ facit q̄ð ei cōmistū est descēdē. Et huius qdē sigtio existit, qm̄ quū aque grosse dimittunt lōgo tpe, nō descēdit ex eis res de q̄ fit curādū: ſ; quū coquunt, ilico descēdit ex eis res mlta: ⁊ fit aq̄ que remanet in pōdere leuis ⁊ clara. Et descēsionis qdē cā, est sb̄tilitas, que ex decoctiōe acq̄rit: nōne vides ꝙ aqua magnoꝝ fluminū sic̄ flumis gion, ⁊ p̄cipue ille que in [d] ⌈postremo eiꝰ⌋ sumunt, ilico quū sumunt, vehemēter sūt turbide, ⁊ postea in breui tpe i vna residentia subito ita clarificant, ꝙ si alia vice residē faceres, non descēdēt ex eis res de qua eēt curādum.

Sūt aūt q aquā nili maxima laude extollūt, ⁊ eiꝰ bonitates in q̄tuor cōprehēdūt. In lōgitudie manationis eiꝰ, ⁊ bonitate locoꝝ p que vadit. Et q̄ i cursu suo a meridie tēdit ad septētrionē, subtiliāſ illud q̄ð in ip̄o currit ex aq̄s. In multitudie ꝟo sui, aliecōicāt ei. In aq̄s aūt malis si q̄tidie eas de vno vase i alio mutares, q̄tidie manifestā videres descēsionē, sic̄ in p̄mis. Et p̄ter h̄ nō descēdit ex eis, q̄ð descēdē ꝯsueuit nisi paulatim, ⁊ nō cito, ⁊ cū h̄ nō pfecte clarificāt. Et huiꝰ qdē cā est ꝙ cōmistiones terrestres leuiter a sb̄a subtili descēdūt, in q̄ nō est grossitudo, neq; viscositas, neq; vnctuositas: ſ; a spisso nō tā facile descēdunt. Ampliꝰ decoctio sb̄e acq̄rit subtilitatē, ⁊ post decoctionem ꝯcussus. Ex aq̄s q̄ꝫ laudabilibꝰ sunt aq̄ pluuie: ⁊ p̄cipue ille, q̄ in estate eueniūt, ⁊ ex nubibꝰ cū q̄bꝰ accñt tonitrua. Turbidatio aūt vaporis, vñ gñanſ vēti maximi cū nubibus veniētes, turbidat nubes ex q̄bꝰ venit pluuia, iōq; eiꝰ sb̄a est falsa ⁊ nō pura. Sꝫ tñ aque pluuiali cito aduenit putredo, lꝫ sit aq̄ melior ꝓpterea ꝙ est valde sb̄tilis, ⁊ q̄ in ip̄a corrūpēs terreū ⁊ aereum cito opat: ⁊ fit eius putredo cā cōputrescēdi humores, ⁊ impedit pectꝰ, ⁊ vocē. Quidā aūt dixerunt huiꝰ cām esse, q̄ð aque pluuie gñanſ ex vapore qui fuit ex humiditatibꝰ diuersis sublimatꝰ. Sꝫ si hoc eēt cā, aqua pluuie vitupabilis eēt, ⁊ non laudabilis: ſ; nō est ita: imo ꝓpter multā sue sb̄e subtilitatē, qm̄ oīs subtilis sb̄a plus recipit passionē: ꝙ si [e] ⌈†⌋ aq̄ pluuie ebullierit, eiꝰ receptio putrefactiōis minueſ. Acetosa q̄ꝫ quū comeduntſ, tūc quū necē fuerit vti pluuiali aqua, opponunt putrefactioni, ⁊ ab impedimēto eius securitatē faciūt. Puteoꝝ ꝟo aque, ⁊ aque ductuū sunt male cōparatione aquaꝝ fontiū: sūt. n. aque ꝯstricte, terrestreitates lōgo recipiētes tpe: iōq; esse nō pōt q̄n in eis aliq̄ sit putrefactio, qm̄ extracte fuerūt, ⁊ cōmote ꝟtute cogēte, ⁊ non virtute que sit in eis declināte ad hoc, vt manifestētur, ⁊ expellanſ nisi igenio, ⁊ arte: q̄ via ꝓpinq̄ eis fuit adhibita p quā incesserūt. Et ex eis tñ ille sūt deteriores q̄bꝰ ex plūbo vie facte fuerūt: qm̄ ex eiꝰ ꝟtute aliq̄d assumunt vñ frequēter ad dissenteriam ducūt.

a A. scindāt seu rumpant.

b A. vaporationem.

c A. inter eaꝫ q̄ sb̄leuaſ, seu euaporat ⁊ illā que.

d A. i pte postrema eius, vel remota pte ab origine eius.

e † A. festine.

Aq̄ aūt paludis d̄terior aq̄ putei existit [f] ⌈q̄ manatio aque putei acuiſ, ꝓpt illud q̄ð de ip̄sa exhibſ, vñ pdurat eius motꝰ: ⁊ nō multū moraſ i ꝯstrictione, neq; manet in locis⌋ vñ manat lōgo tēpore.

Aqua ꝟo paludis ꝓpterea ꝙ longo tpe moraſ in foraminibꝰ terre putrefaciētis, ⁊ eius motꝰ in manādo ⁊ egrediēdo est motꝰ tardus, qui non ꝓuenit ex fortitudine sue expulsionis [g] ⌈ꝓpter largitatē⌋ māe ipsiuſ: neq; est nisi in terra corrupta ⁊ putrida.

Niuose ꝟo aque ⁊ glatiales sunt grosse. Et aque stātes [h] ⌈lacunales⌋ p̄cipue discoopte male sunt ⁊ graues, q̄ in hyeme non infridanſ, nisi ꝓpt niues, iōq; gñant fl̄a, ⁊ calefiūt in estate ꝓpt solē, ⁊ pp putrefactionē vñ gñant cholerā. Et ꝓpt spissitudinē qdē ipsaꝝ, ⁊ cōmistionē terrestriū cū eis, ⁊ pp resolutionē subtilis earum gñanſ in eis qui eas bibūt [i] ⌈splēs⌋ ⁊ eoꝝ mirach subtiliaſ, ⁊ iteriora ip̄oꝝ ingrossanſ, ⁊ eoꝝ extrema macrescūt, ⁊ hūeri, ⁊ colla: ⁊ comedēdi desideriū supat in eis, ⁊ sitis, ⁊ ꝯstringunſ eoꝝ vētres, ⁊ difficile vomē pñt. Et est ēt quū ꝓueniūt ad hydropisim: ꝓpterea ꝙ aq̄sitas i eis retineſ. Et est quū ꝓueniūt ad ap̄a pulmonis ⁊ splenis [k] ⌈⁊ ad dissēteriā⌋ ⁊ siccāſ eoꝝ pedes ⁊ manꝰ: ⁊ ipsoꝝ epata debilitanſ, ⁊ nutrimētū eoꝝ minuiſ ꝓpt splenē, ⁊ gñanſ in eis [l] ⌈mania⌋ ⁊ hemorroides, ⁊ varices, ⁊ ap̄ata laxa, ⁊ ꝓp̄e in hyeme: ⁊ mulieres duriſ imp̄gnanſ: ⁊ cū difficltate piunt, ⁊ piūt pueros ap̄osos, ⁊ frequēter fit in eis mola, ⁊ imp̄gnatio mēdosa, ⁊ eoꝝ pueri sepe patiunſ ramicē, ⁊ magni varices: ⁊ cruriū vlcera: neq; eoꝝ plage sananſ: ⁊ accrescit eoꝝ desiderium, ⁊ soluunſ duriter [m] ⌈Et ē cū nocumēto ⁊ ap̄atibꝰ i itestinis,⌋ ⁊ q̄rtanis abūdāt: ⁊ in senibꝰ febres fiunt adurētes, ꝓpt siccitatē nāꝫ ipsoꝝ, ⁊ vētrium. Aque ꝟo nō currētes quocūq; mō fuerit stō non ꝯferūt. Et iudicium qdē eius que ex [n] ⌈cānalibꝰ hauriſ, est iudiciuꝫ aq̄ nō currētis:⌋ Est tñ melior aq̄ non currēte: ꝓpterea ꝙ non lōgo tpe in vno moraſ loco: ⁊ quū nō currit ꝓculdubio aliq̄ in ea existit grauitas. Et fortasse in multis eaꝝ existit stipticitas, ⁊ ꝯūtunſ cito ad calefaciēdum [o] ⌈iteriora corpis⌋ iōq; non sunt vtiles febres hñtibꝰ: ⁊ illis in q̄bꝰ chola supat. In egritudinibꝰ ꝟo, in q̄bꝰ retētio ⁊ maturatio sunt necīe sūt meliores. Aq̄ p̄terea q̄bꝰ sb̄a admisceſ metallina, aut eiꝰ sile: ⁊ aq̄ sanguisugales, oēs male sūt. In q̄busdā tñ eaꝝ existit iuuamētū. Illa. n. in q̄ ꝟtus ferri supat, iuuamētū p̄stat ad hoc, vt iteriorībꝰ fortitudo tribuaſ, ⁊ vt [p] ⌈dereb ꝓhibeaſ, ⁊ vt virtutes desideratiue oēs ꝓcedāt.⌋ Et nos qdē eius dispositionē noīabimus, ⁊ eius que est qualis ip̄sa, post.

Nix ꝟo ⁊ aqua glatialis quū munda fuerit, ⁊ nō cōmista alij rei virtutē habēti malam, siue soluaſ, ⁊ fiat ex ea aqua, siue cum ea de foris infrigideſ aq̄ siue ip̄sa mittaſ in aqua, erit bona. Et suaꝝ qdē diuisionū dispōnes non diuersificanſ diuersitate multum extranea, ſ; est spissior q̄ꝫ oēs aque, ⁊ nocet dolores habentibus neruorum, sed quum coquitur ad bonitatē redit. Q̄ð si aqua glatialis ex aquis malis fuerit, aut fuerit nix virtutē ꝯtrahēs malā ⁊

f A. qm̄ aq̄ putei bonificaſ cū manatione pp illð q̄ð extrahitur de ip̄sa, ⁊ id q̄ð scaturit loco eiꝰ: vñ pdurat eius motus: ⁊ nō multuꝫ moraſ in constrictiōe, neq; māet in foraminibꝰ.

g A. sed pp multitudinem.

h A. Et aque stātes in q̄bꝰ canne palustres oriūſ.

i A. egritudines splenis.

k A. ⁊ ad lubricitatē intestinoꝝ. Alia lr̄a ad lubricitatē intestinoꝝ, ⁊ egritudinem splenis.

l A. stultitia.

m A. Et fit cū nocumēto ⁊ vlceribus viscerum.

n A. fontibꝰ hauriſ, est ꝓpinquū iudicio aq̄ stantis non currētis.

o A. in ventre.

p A. aldarab ꝓhibeaſ, ⁊ vt excitētur, vl' cōmoueātur ꝟtutes appetitiue omnes.

extneā a locis in qbus cecidit, erit melius, vt cū ea īfrideť aq̈[a] ⌈que ab isti⁹ ɔmistione sit occulta.⌋ Aq̈ pterea tēpate[b] †⌈ ⌋frida sanis melior est aqs oib⁹, lȝ neruos īpediat: ⁊ apa in īterioȝib⁹ hn̄tes ledat.[c] ⌈Jpa.n. appetitū excitat⌋ ⁊ stōm forte efficit. Aq̈ vo cl'a digōnē corrūpit, ⁊ facit natare cibū, nȝ ilico extīguit sitim, ⁊ est quū ad hydropisiȝ adduč, ⁊ ethicā, ⁊ ɔsumit corp⁹. Aq̈ āt calefacta quū fuit tepida facit nauseā, ⁊ quū fuit calior, q̄ȝ hec: ⁊ i ieiuno bibita fuit, multotiēs stōȝ lauabit, ⁊ vētrē soluet: eā tn̄ frequēter bibē est maluȝ, qr stōi debilitat ṽtutē. Jlla vo q̄ multū est[d] ⌈cal'a, est quū colicā resoluit, ⁊ splenis vētositates frāgit.⌋ Et illi qdē qb⁹ aq̈ cal'a arte iuuamētū p̄stat, sūt epilepsiā hn̄tes, ⁊ meliaȝ, ⁊ capitȷ dolorē fridū, ⁊ asthma, ⁊ opthalmiā, ⁊ bothor i gutturē[e] ⌊⁊ gigiuis siccitatē⌋ ⁊ apa p⁹ aures hn̄tes, ⁊ reumatismos, ⁊ vlcera i diaphragmate, ⁊ iparis sol'onē i pte pectoris. Mēstrua pterea puocat, ⁊ vrinā, ⁊ dolores sedat. Aq̈ vo salsa macrescē facit, ⁊ exiccat. ⁊ p̄mo[f] ⌈facit vētrē ppter vim radēdi⌋ q̄ in ea exit. Postea restrigit vētrē i fine, pp siccitatē q̄ est in ei⁹ nā: ⁊ corrūpit sanguinē: q̄ pruritū gn̄at ⁊ scabiē. Aq̈ vo turbida lapidē gn̄at ⁊ oppil'ones. Jdq̄ȝ post ipsam res comedēda est puocatiua, lȝ vētrē hn̄ti plerūq̄ȝ ɔferat ipsa, ⁊ oēs relique aq̈ grosse ⁊ g̈ues, ppterea q̄ in ei⁹ vētre tenētur, nȝ cito descendit. Ex cui⁹ qdē tyriacis exn̄t res vnctuose ⁊ dulces. Aq̈ āt salis āmoniaci vētrē resoluit, si i ea sederint, aut ex ea biberit, aut ex ea factū fuerit clistere. Aq̈ pterea aluminose mēstruoꝝ supfluitatē currere nō pmittūt, neq̄ȝ spuere sanguinē, ⁊ phibēt illud qd̄ de hemorroidib⁹ egrediť, sed corpa que febrib⁹ sunt apta, fortiter ad eas pducūt. Et ferree qdē splenē resoluūt, ⁊ nō coire valentes adiuuāt. Eree vo corruptioni ɔpl'onis vtiles exn̄t. Quūq̄ȝ aque diuerse ⁊ bone ⁊ male cōmiscebūť, fortior supabit. Et nos qdē declarabimus regimē aquaꝝ corruptaꝝ in capl'o de regimie iter agētiū. Et qd̄ de iudicijs aque, ⁊ suis ppetatib⁹, ⁊ modis suaꝝ ppetatū remāsit, in capl'o aque qd̄ est in medicinis simplicib⁹, noiabimus si deus voluerit.

a A. exteri⁹ phibēdo ipsam a ɔmistione eius.
b † A. q̄ntitatis.
c A. ⁊ est ex eis q̄ appetitū excitāt
d A. calefcā, qn̄ȝ colicā resoluit, ⁊ ventositates soluit.
e A. ⁊ gingiuis.
f A. soluit vētrē p vim absterssiuā

⸿De eis q̄ pueniūt ex retētōe ⁊ eūone. Cap. XVII.

Retētio ei⁹ qd̄ nāl'r eūari dȝ, aut est ex debilitate ṽtutū expulsiuaꝝ, aut ex fortitudie ṽtutis retentiue: ⁊ retineť ab ea, aut pp debilitateȝ ṽtutū digestiuaꝝ, vn̄ elongať mora rei in receptaculo, iō q̄ retinēt eā ibi ṽtutes nāles, donec digō cōpleať: aut pp viaꝝ coangustationē: aut pp oppil'ones que sunt i eis: aut pp grossitudinē materiei, aut pp ipsi⁹ viscositatē, aut pp ei⁹ multitudinē, quā expulsiua neqt supare, aut pp defectū sentiēdi illud qd̄ nečē est expellis[g] †⌈ ⌋queādmodū accit i colica ⁊ icteritia: qm̄ est quū ṽtus volūtaria adiuuat i expellēdo, aut qr ṽtutes nāles ad aliā ptē tēdūt, sič in crisib⁹ accit retētio vrine, aut stercoris: ppterea q̄ eūo cretica ē in pte altera. Quūq̄ȝ retētio ei⁹ qd̄ eūari dȝ, acciderit, pueniēt ide egritudies.[h] ⌈que aut sūt ex egritudinib⁹ cōpositis, sunt sicut oppil'o, ⁊ lassitas, ⁊ spasm⁹ hūidus, ⁊ que eis silia exn̄t. Sȝ ex mō egritudinū ɔpl'onis, sūt putredo, ⁊ caloris inati ɔstrictio, et ipsi⁹ in igneitatē ɔuersio ⁊ caloris inati extictio ex plixitate ɔstrictiōis, ⁊ ⌋ei⁹ fortitudine, q̄pp eā frigus seqť ⁊ ex supantia ēt humiditatis sup corpus. Cōes vo egritudines sunt receptaculoꝝ fissura, ⁊ eoꝝ disruptio. Fastidiū q̄ȝ est vna ex causis deterioȝib⁹ haꝝ egritudinū: ⁊ ppe quum euenerit, post

g † A. Alia l'ra. si fuerit qn̄q̄ȝ adiuuās in expellēdo virtus voluntaria.
h A. aut ex capitulo egritudinū ɔpōnis, ⁊ sūt oppil'o. ⁊ lassitas, ⁊ spasm⁹ hūidus, ⁊ q̄ sunt ei silia: aut ex capitulo egritudinū ɔpl'onis, ⁊ sunt putredo, ⁊ caloris inati coarctatio, et ipsi⁹ in igneitatē ɔuersio, ⁊ calor] inati extictio, ex prolixitate coarctationis, aut.

q̄ȝ ɔsueuit euenire vacuitas, sicut accidit in ml'ta saturitate in ānis fertilitatis post supfluā famē, ⁊ i annis sterilitatȷ. Ex egritudib⁹ vo cōpositis sūt apata ⁊ bothor. Eūatio aūt eius qd̄ dȝ retineri est, aut pp fortitudinē ṽtutis expulsiue, aut pp debilitatē retētiue, aut ppterea q̄ mā nocet g̈uitate pp sui multitudinē, aut distēsionē pp vētositatē, aut pp mordicationē[i] ⌈sui acrimonia ⁊ acuitate, aut pp māei sbtilitatē qua fiet sicut qd̄ eliquať p se⌋ vn̄ ad expellendū fiat facilis. Est ēt quū ipaȝ viaꝝ iuuat āplitudo queādmodū accit i[k] ⌈eliquādo spma⌋ aut ppterea q̄ in lōgitudie scindūt, aut icidūt i latitudie, aut qr eaꝝ apiunť orificia, sič accit in exitu sāguis ex naribus. Et est quū accit hec largitas pp cām que exterius accit, aut iteri⁹. Quūq̄ȝ eūo ei⁹ qd̄ retineri dȝ, acciderit, pueniet pp ipaȝ ɔpl'onis friditas pp eūonē māei q̄ erat apta ad accēdēdū, ex q̄ calor nutriť inat⁹. Et fortasse pueniet ide calor ɔpl'onis, quū illud qd̄ eūabiť, ɔpl'onis fuit fride sič fl'a: aut fuit circa eq̄litatē ɔpl'onis sič sāguis, qr[l] ⌈cal'ȝ calore supabit supfluo⌋ sič chol'a ⁊ calefaciet. Et ex ipsa qdeȝ semp accidet siccitas eēntial'r. Et est quū ex ipa pueniť hūiditas s̄m ɔsideratōeȝ quā noiauim⁹ i accn̄talitate calitatȷ. Et h̄ est quū hūor siccās eūabiť non supflue[m] ⌈⁊⌋ pp calor] inati defectū, qn̄ nutriēs pfecte digerē nō valet, vn̄ fl'a accrescit: hec tn̄ hūiditas ɔpl'oni nō ɔfert inate, nȝ est inata sič calor ille nō est inat⁹.[n] ⌈Qd̄ si supflue eūať⌋ seqť ipsaȝ fritas ⁊ siccitas i s̄ba mēbroꝝ, ⁊ i eoꝝ nā: lȝ alicui ipsoꝝ calor accidat extneus, ⁊ hūiditas nō bona.[o] ⌈Egritudies qdē istr'ales que eūonē sequūť supfluā, sūt⌋ oppil'o pp supfluaȝ ēt venaꝝ siccitatē, ⁊ pp eaꝝ coarctationē. Et seqť eā spasm⁹ ⁊ cuzeȝ. Retētio vo ⁊ eūo q̄ sunt eq̄les. s. ille q̄ in hora pueniūt q̄ est nečē, ɔferentes sunt, ⁊ vitā ɔseruātes sanā. Et iā qdē locuti fuimus de reb⁹ que sua gn̄alitate sunt nečie, lȝ sit quū plurimum suaruȝ spēꝝ non est necessarium. Nunc ergo ad alias causas procedamus.

i A. ppter acuitatē ⁊ adustionē eius, aut ppter māei subtilitatē q̄re fit, vt ipa q̄si sit fluida p se.
k A. fluxu spermatis.
l A. dn̄abit calidum supfluum.
m A. aut.
n A. imo ad oēȝ eūonē supfluaȝ.
o A. Et qn̄q̄ȝ ad eūonē supfluam sequunť egritudines instr'ales. sicut.

⸿Sermo vl'is de causis que casual'r corpori accidūt ⁊ nō sunt necessarie neq̄ȝ impediētes. Cap. XVIII.

Loq̄mur nūc de cāis nō nečijs ⁊ nō impediētib⁹. Et sūt que sua gn̄alitate nō sunt nāles, nȝ nāe ɔ̄rie. Et iste qdē sunt cāe corpi obuiantes p̄ter aerē q̄ est nečius: sič balneatio, fricādi spēs, ⁊ alie. Jncipiem⁹ aūt ⁊ dicemus q̄ cāe que in corpe hois sūt agētes exteri⁹ pp obuiationē, duob⁹ opanť modis. Opanť.n. i ipso, aut penetratione illius, qd̄ ex eis[p] ⌈subtiliať, in poris p ṽtuteȝ penetratiuā⌋ que est in ipsis. Aut qr mēbra sibi attrahūt eas per poros suos. Aut iō q̄ vnū istoꝝ ab altero iuuať. Alter vo modus est vt nulla openť ɔmistione, sȝ q̄litate pura ɔuertēte corp⁹. Est istud quidē, aut ideo q̄ hec q̄litas, aut est in[q] ⌈effectu⌋ sič epithima infridatum in[r] ⌈effectu⌋ qd̄ infridat: aut empl'm calefactū in[s] ⌈effectu⌋ qd̄ calefacit: aut est ppterea q̄ q̄litas hec est in potētia, sȝ calor inat⁹ q̄ est i nob cōmouet ṽtutē agētē in ea, ⁊ adducit ipaȝ ad effectū, aut ppť ppetatē. Sunt aūt ex reb⁹ que obuiādo mutāt, ⁊ quuȝ igrediunť corp⁹ nō mutāt, sicut cepe quū exteri⁹ ad modū empl'i corpi supponunť[t] ⌈vulnerāt, sȝ iterius recepte nō vulnerāt.⌋ Et sunt ex reb⁹ alie, que ad hoc ɔ̄rie huic exn̄t, sicut cerusa que quū bibiť vehemēter mutat, sȝ quū ex ea fit epithima nihil ex hoc opať.[v] ⌈Et sūt ex eis que nullo hoꝝ duoꝝ mōꝝ opāť. Et h⁹ qdē cā i diuisiōe p̄ma, vna sex reꝝ exit. Una est⌋ q̄ quū tale aliqd q̄le cepe igrediť corp⁹ ṽtus digestiua icipit[x] ⌈ɔstrigē⌋

p A. est subtile i poris pp virtutē profundantē penetrantem.
q A. actu.
r A. actu.
s A. actu.
t A. vlcerāt, sȝ iteri⁹ recepte nō vlcerant.
v A. Et ex eis sūt q̄ opanť duob⁹ modis sil'. Et cā qdē diuisiōis p̄me ē vna sex cāꝝ quaꝝ p̄ma est.
x A. frangere.

ipsum ⁊ cito mutat eius ↄplonem, ⁊ debilitat eã, ⁊ nõ dimittit eã incolumẽ tãto tpe, vt in tali q̈le illud possit efficẽ suã opõnẽ, ⁊ iterius[a] [vulnerare]. Et alia est ꝙ ẜm plĩm comedit̃ mista cũ re alia. Et tertia est ꝙ cõmiscet̃ in receptaculis nutriẽtis alijs humiditatib⁹, que ipsam submergũt, ⁊ ei⁹ frãgũt fortitudinẽ. Et q̈rta est ꝙ quũ est exteri⁹ in vno ponit̃ situ, ſʒ iteri⁹ nõ q̈escit se mouẽdo. Et q̈nta est ꝙ exterius multũ stricte tenet̃: ſʒ iterius tãgit nõ adherẽdo. Et sexta est q̃m quũ est iterius, ꝑpationẽ ei⁹ ip̃a ṽtus nãlis regit, ⁊ cito ei⁹ expellit sup̃fluitatẽ, ⁊ bonũ in sãguinẽ ↄuertit. Ei⁹ ṽo qḋ ex ceruse dispõne diuersificat̃ cã est, q2 cerusa est grosse nãe, ⁊ q̃ssaꝝ ptiuʒ, q̃pp quũ est de foris nõ penetrat in poros, ⁊ si penetrat nõ ꝑuenit ad poros spũs, nʒ ad mẽbra ꝑncipalia: sed quũ comedit̃ est res huic ↄ̃ria. Et ẽt nã venenosa que est in ea nõ efficit impressionẽ, nisi impressione sup̃flua a calore inato, qui est in nobis, in ea: ⁊ hoc qdẽ non acgritur ipsa obuiatione extrinseca. Et nos fortasse reiterabimus tibi in libro de simplicibus medicinis verba modi istius.

a A. vlcerare.

¶ De eis que ꝑueniunt ex balneatione ⁊ [b] [fricatione] ad solem. Cap. XIX.

b A. ⁊ statione.

Quidã ornate loquentiũ dixit. Ex balneis meli⁹ est, cui⁹ fabrica est antiq̃: ⁊ cui⁹ aer ampliat̃, ⁊ cuius aq̃ est dulcis. Et alius addidit, vt balneator ignẽ suũ mẽsuret ẜm ↄplonẽ ei⁹ qui ip̃m vult igredi. Debes autẽ scire ꝙ opõ nãlis balnei est calefacẽ suo aere, ⁊ humectare sui aq̃. Et ꝑma casa est ifridãs ⁊ hũectãs. Et scḋa calefaciẽs ⁊ humectãs. Et tertia calefaciẽs ⁊ desiccãs. Et nʒ attẽdẽda sunt ṽba illi⁹, q dicit, ꝙ aq̃ nõ humectat mẽbra [c] [iteriora] quũ bibit̃, aut quũ ei obuiatur.

c A. radicalia.

Sʒ plerũqʒ ex balneo post illud qḋ noiauimus de suis ip̃ressionib⁹ ⁊ mutationib⁹, alie accñt mutationes: q̈ꝝ q̃dã sũt per accñs, ⁊ q̃dã sunt ꝑ eẽntiã. Est nãqʒ quũ accĩt balneo, vt suo ifridet aere, ꝑpterea ꝙ multũ caloris resoluit inati, ⁊ vt mẽbroꝝ ẽt sbas exiccet, ꝑpterea ꝙ vehemẽter hũores resoluit nãles, lʒ exñeos augeat hũores. Quũqʒ ei⁹ aq̃ multe est calitatꝭ cutis ex ea horripilat̃, ⁊ ispissant̃ ei⁹ pori. Quare ex eius humiditate nil vadit ad corpus, neqʒ bñ resoluit. Est tñ quũ ei⁹ aqua calefacit, ⁊ est quũ infrĩdat. Sʒ ei⁹ qdẽ calefacẽ est, iõ ꝙ multum est calĩa: ⁊ quũ ipsi⁹ calor ꝑuus est mior q̃ʒ tepide, ifridat ⁊ hũectat: [d] [⁊ ꝑp ↄstrictionẽ] quũ fuit frida q2 calorẽ ↄstrigit, q ex ei⁹ aere est hit⁹: ⁊ ↄiũgit ip̃ʒ viscerib⁹, quũ obuiauerit corpi ipsa exñte fra. Ei⁹ ṽo ifridare erit quũ i ea aliq se multũ balneauerit: duob⁹ nãqʒ ifridat modis, vn⁹ est [e] [q̃m aq̃ nã i vltio rei frida exit] lʒ calore accñtali calefaciat, q non ꝑmanet, ſʒ tollit̃, ⁊ remanet opõ nãlis ꝑp illud qḋ ex aq̃ penetrauit i corp⁹, ⁊ est ifrĩdatio: ⁊ ẽt q2 aq̃ siue sit calĩa, siue frida, est hũida: Jõ quũ multũ hũectauerit calorẽ ↄstrigit inatũ ꝑp multã sui hũiditatẽ, ⁊ extiguet ip̃m ⁊ ifrĩdabit. Est ẽt quũ balneũ resolõne calefac̃, quũ iuenit nutrimẽtũ qḋ nõ fuit digestũ aut iuenit hũorẽ friduʒ, q nõ fuit maturat⁹. Illḋ. n. digerit, ⁊ hũc maturat. Est ꝑterea quũ igrediunt̃ balneũ ip̃o sicco, ⁊ exiccat: ⁊ ↄfert hydropisim hñtib⁹ ⁊ [f] [laxitatẽ] ⁊ est quũ igrediunt̃ ip̃m eo humido, ⁊ hũectat. Est ẽt quũ in ip̃o diu morant̃, ⁊ exiccat ꝑp resolõnẽ ⁊ sudorẽ, ⁊ est quũ in ip̃o paꝝ morant̃, ⁊ hũectat, quũ corp⁹ ab eo [g] [exiccat̃] anteq̃ʒ egrediat̃ sudor. Et est quũ balneũ igrediũt̃ ieiuni ⁊ vacui, ⁊ vehemẽter exiccat, ⁊ macrescere facit, ⁊ debilitat, ⁊ est quũ ip̃m igrediunt̃ ilico post saturitatẽ, ⁊ impiguat, ꝑpterea ꝙ mãm ad exteriora trahit corpis. Ueruntñ oppilõnes efficit, ꝑpea qḋ sui cã a stõ ⁊ ab ep̃e nutrimẽtũ ad mẽbra trahit̃ nõ coctũ, ⁊ est quũ i fine ꝑme digõnis, ⁊ añq̃ʒ adsit vacuitas igrediũt̃, ⁊ ↄfert ⁊ ipiguat mediocrit̃. Qui ãt balneũ igrediũt̃ ꝑpea vt hũectent̃, sic̃ ethicã patiẽtes faciũt, debẽt i aq̃ mergi nisi debilitent̃, ⁊ postea ex oleo iungi, iõ ꝙ vt i hũectatione fiat augmẽtũ, ⁊ vt teneat̃ aq̃itas q̃ i poris penetrauit, ⁊ ↄstrigat̃ iter cutẽ, ⁊ nõ lõga ibi moret̃ mora, ⁊ locũ eligãt tẽpatũ, ⁊ i balnei terra multã ꝑijciãt aq̃ʒ: iõ vt vapor [h] [elarget̃] ⁊ aer hũectet̃, ⁊ a balneo deferant̃ sine sollicitudie ⁊ labore, q eis accidat, [i†] [] sup lectũ, ⁊ iungãt̃ ⁊ odorẽt ilico quũ egrediũt̃ ex bñ redolẽtib⁹ fris, ⁊ dimittãt̃ i domo i q̃ hoies denudãt̃ hora vna, dõec eis attractio aeris tẽpata ad eos redeat: ⁊ ad potãdũ tribuat̃ eis paꝝ ex hũectãtib⁹, sic̃ aq̃ ordei, ⁊ lac asine. Qḋ siq̃s eoꝝ mltã i balneo fac̃ morã, timet̃ ne suꝑueniat ei sincopis, ꝑpea ꝙ calesit cor ⁊ cõmouet̃ [k] [sincopis,] In balneo ꝑterea cũ mltis ei⁹ iuuamẽtis adsũt nocumẽta. Fac̃. n. sup̃fluitates ad mẽbra, i qb⁹ ẽ debilitas leuit̃ descẽdẽ: ⁊ laxat corp⁹: ⁊ ipedit neruos, ⁊ resoluit calorẽ inatũ, ⁊ comedẽdi desideriũ deijcit: ⁊ coeũdi debilitat ṽtutẽ. Balneũ q̃ʒ [l†] [] dorias hʒ a ꝑte aq̃ꝝ, q̃ i ip̃o fluũt. Si. n. fuerit nitrose, aut [m] [marie,] aut sulfuree, aut cineritie, aut salse, nã, aut igenio. s. ꝙ i eis aliq̃d appõat̃, aut i eis coquat̃, sic̃ staphisagria aut sic̃ bacce lauri, aut sic̃ sulfur, aut his silia, resoluẽt ⁊ subtiliabũt ⁊ auferẽt [n] [laxitatẽ, ⁊ ꝑhibebũt hũoꝝ descẽsionẽ ad ap̃ata, ⁊ venã hñtib⁹ ciuilẽ ↄferẽt.] Eree ṽo aq̃, ⁊ ferree, ⁊ salse ẽt, iuuãt i egritudinib⁹ q̃ sũt ex friditate ⁊ hũiditate, ⁊ i dolorib⁹ articloꝝ ⁊ podagre. Et ↄferũt laxitati, ⁊ asmati, ⁊ egritudib⁹ renũ, ⁊ fractur̃ restaurõnẽ fortẽ efficiũt, ⁊ cõferũt carbũcul̃ ⁊ vlcerib⁹. Et enee qdẽ ori ↄfert, ⁊ vuule, ⁊ oculo laxo, ⁊ hũiditatib⁹ auris. Ferree ṽo stõʒ iuuãt, ⁊ splenẽ. Et nitrose qdẽ ⁊ salse capitib⁹ ⁊ pectori auxiliũ ꝑbẽt, q̃ mãs recipe solẽt: ⁊ ↄferũt stõ hũido, ⁊ hñtib⁹ hydropisiʒ, ⁊ iflatõeʒ. Aq̃s aluminosis ⁊ attramẽtalib⁹ balneari ↄfert sputo sãguieo ⁊ egressiõi sãguis ab ano, ⁊ mẽstruis [o] [⁊ nausee, ⁊ võitui sine cã] ⁊ cacexie, ⁊ mlto sudori. Sulfuree ṽo aq̃ neruos mũdificãt. ⁊ dolores distẽsiõis, ⁊ spasmi sedãt, ⁊ corpis sup̃ficiẽ a bothor, ⁊ vlcerib⁹ malis ãtiq̃s. ⁊ signis violaceis mũdificãt, ⁊ a pãno, ⁊ morphea, ⁊ albaras, ⁊ resoluũt sup̃fluitates ad iũcturas, ⁊ splenẽ, ⁊ epar descẽdẽtes: ⁊ [p] [vulue] duritiei ↄfert, ſʒ stõʒ laxãt, ⁊ ↄ̃sideriũ deijciũt. [q] [Marie ãt aq̃] cap̃ ei⁹ q i eis balneat̃, replẽt: Jõqʒ q i eis balneat̃, cap̃ i ip̃is ponẽ nõ dʒ, ⁊ i eis tpe p⁹ tp̃s eoꝝ calesiũt ↄplones, ⁊ ꝑp̃e mr̃ix ⁊ vesica ⁊ colõ. Et iõ oẽs sũt male ↄ̃gues. Qui ãt i thermis voluerit balneari, optebit vt balneet̃ i eis q̈ete, ⁊ suauit̃, ⁊ ordinati ⁊ nõ subito. Et nos fortasse reiterabimus in cap̃ de ↄseruatione sanitatis sermonẽ de eẽ balnei, ⁊ continuãdũ erit qḋ ibi dicem⁹ ei qḋ hic añ dixerimus, ⁊ silr loq̃mur quũ de potu aque fride tractabim⁹.

d A. ⁊ cum coarctatione.

e A. q̃m aq̃ nãlr est frida, q̃re ifrigidat in vltimo rei, vel i fine rei.

f A. ⁊ dispõnẽ similẽ cacexie.

g A. exuccet seu recipiat ab eo.

h A. mltiplicet̃.

i †. A. ſʒ deferat̃.

k A. nausea.

l † A. naturale.

m A. aut bituminis iudaici.

n A. ⁊ auferẽt alterbel ⁊ alterbel ⁊ ꝑhibebũt descẽsionẽ ad vlcera, ⁊ ↄferũt hñtibus venã medini.

o A. ⁊ ↄuersioni ani, seu egressioni ani, vel fictitie ⁊ aborsui abſqʒ causa.

p A. matricis.

q A. Alia litera. Aque aũt bituminis iudaici.

¶ [r] [De his q̃ ꝑueĩũt ex vsu sol.] C. xx

In arena sepeliri, ⁊ volutari in ipsa, ⁊ in oleo balneari, ⁊ super faciez aqua rorari, [s] [⁊ in sole calido fricari,] ⁊ precipue se mouendo: ⁊ quanto plus

r A. De his que ꝑueniũt ex vsu solis seu statiõe in sole: ⁊ ex sepeliri i arena, ⁊ volutari seu volui in ipsa, ⁊ ex balneari in oleo, seu ex ifusione in oleo ⁊ ex aspersione aque super faciem.

s A. s Statio in sole calĩo, ⁊ ꝑcipue mouẽdo se cũ motu maxime forti sicut cito eundo ⁊ saliendo, vel currẽdo est ex his, que superfluitates vehemẽter resoluunt, ⁊ ꝑuocant sudorem, ⁊ inflationẽ carminant, ⁊ resoluunt ap̃ata alterbel, ⁊ hydropisim, ⁊ confert in asmate, ⁊ in aeris attractione in qua necesse est preparare corpus: vt facilis fiat attractio aeris.

mouendo se motu forti, sicut cito eūdo ⁊ saliendo, est ex eo ꝙ supfluitates vehemēter resoluit, ⁊ diminuit, ⁊ sudorē efficit, ⁊ inflationē egredi facit, ⁊ soluit apata laxa, ⁊ hydropisim: ⁊ ꝯfert in asmate, ⁊ i aeris attractione in qua est nece alas tendere ⁊ resoluit dolorē antiquuꝫ fridum capitis. ⁊ cerebrum cuius est ꝯplo frigida fortius efficit. Quuꝫ aūt qd est sub eo non [a] ⌈fiet lētum: sed remanebit ei⁹ locus siccus⌋ ꝯfert dolorib⁹ scie ⁊ renū ⁊ dolorib⁹ [b] †⌈le pre⌋ ⁊ suffocationib⁹ matricis, ⁊ mūdificat mrīcē. Qd si aliqs in sole steterit, ispissabit corpus, ⁊ idurabit, ⁊ exiccabit ipm, quēadmodū cauteriū supra poroꝝ orificia, ⁊ ꝓhibebit resolōnē. In sole aūt in vno loco morari, est [c] ⌈deterius⌋ in adurendo cutē q̄ʒ in ipso ambulare, ⁊ est plus ꝓhibens resolōnē.

a A. fuerit roridū seu humidū sed fuerit locus vbi sedet siccus.

b †—— A.

c A. vehemēti⁹.

Et arene qdē que in desiccādo humores sunt fortiores in pte cutis, sunt arene marine. Et est quum sup eas calidas exn̄tes sedēt, ⁊ est quuꝫ in eis sepeliunt. Et est quū sup corpus paulatim aspguntur, ⁊ resoluunt dolores, ⁊ egritudines p̄dictas in cap̄o de sole. Ad vltimū xo vehemēter exiccāt corp⁹. Semicupium xo igredi plenū ex tali quale est oleuꝫ, est quuꝫ ꝯfert lassitudinē hn̄tibus, ⁊ febres patiētibus lōgas frigidas, ⁊ eis qui cū febribus dolores hn̄t neruoꝝ, ⁊ articuloꝝ, ⁊ hn̄tib⁹ spasmū ⁊ cuzez, ⁊ vrine retētionē. Et opꝫ vt oleū ex balneū sit calefactū, ꝙ si in ipso vulpes cocta fuerit, aut [d] ⌈dalió⌋ ⁊ factū fuerit quēadmodū noiauimus erit medicamen melius qd eē poterit dolorē hn̄tib⁹ iūcturaꝝ, ⁊ podagrā. Faciē xo madefacē, ⁊ sup ipsam aquā rorare, v̄tutē viuificat, que est laxata [e] ⌈a nocumento⌋ ⁊ inflāmatione febriuꝫ, ⁊ quū adest sincopis: ⁊ ꝓp̄e ex aqua rosacea ⁊ aceto. Et est ēt quum desiderio medicat̄, ⁊ ipm erigit: ⁊ obest reumatismos patientibus, ⁊ dolorē frigidum capitis hn̄tibus.

d A. dabha.

e A. ab āgustia.

Summa secunda ad numerandum vnamquāq̄ꝫ causam cuiuslibet accidentiū corpalium, que. xxix. ꝯtinet capitula.

De causis calefacientibus. Cap. I.

Calefaciētium multe sūt cāe ex qbus sunt nutrimētū in q̄ʒtitate tēperatū: ⁊ mot⁹ tēperati in qb⁹ ingrediunt̄ exercitia tēperata: ⁊ tēpata fricatio: ⁊ tēpata compressio [f] †⌈ ⌋ ⁊ vētosaꝝ absq̄ꝫ scarificatione positio. Que. n. cū scarificatione est, infridat ꝓpter eūonem. Mot⁹ ēt qui parūper ptinet fortitudini, ⁊ multitudini, ⁊ neq̄ꝫ est supfluus: ⁊ nutrimētū calm, ⁊ medicina cala, ⁊ balneū tēpatū sicut sciuisti, qd suo aere ⁊ aqua calefacit: ⁊ artificiū calefaciēs: ⁊ non supflue calefaciētiuꝫ obuiatio, sicut aerū, ⁊ emploꝝ, ⁊ vigilie eq̄les: ⁊ somnus tēpatus ꝭm ꝯdónem p̄dictā. Et ira ꝭm oēm dispōnē [g] ⌈⁊ tristitia quū non tāta fuerit vt ifrigidet⌋ ⁊ gaudiū tēperatū. Et est ēt putredo, cuius ꝓpetas est vt calitatem exneā euenire faciat, ⁊ nō [h] ⌈amplius⌋ ⁊ ei⁹ qdeꝫ opatio est aliud a calefactione absoluta, ⁊ ab adustione. Calefacē nāq̄ꝫ minus est ꝓculdubio q̄ʒ adurere: multotiēs enim accidit, ⁊ nō efficit putrefactionē. ⁊ est quum ante putrefactionem accidit.

f † A. mēbroruꝫ exterioꝝ cū manibus facta.

g A. ⁊ alhem cū non fuerint superflua: quū xo sunt superflua infrigidant.

h A. aliud.

Putrefactio enim sepe accidit, quū in corpe remanet, postq̄ʒ ab ea causa exnea calefaciens sepat̄, calliditas exnea ⁊ in mā humida accendit̄, ⁊ eius humiditatē mutat ab eo, qd ꝯplōni sbe i qua est, erat ꝯueniens, ita ꝙ eā ad aliam ꝯplōnum spālium nāliu non ꝯuertit̄. Est nāq̄ꝫ quum calitas ⁊ humiditas mutant̄ ab hoc, qd vni ꝯplōni conueniūt, ⁊ fiunt alij ꝯplōnum nālium ꝯgrue: qd qdem non est putrefacē, sed digerere. Adurere xo est vt sba humida a sicca separet̄ sba, ita ꝙ illa sublimet̄ ⁊ ista descēdat. Calefacere autem simplr est vt oēs humores ꝭm suas spāles remaneāt nās, sed plus fiāt calī. Et de calefaciētib⁹ qdē est spissitudo supficiei corpis: calefacit. n. ꝓpterea ꝙ vaporē retinet, ⁊ raritas intus in corpe: q̄ calefacit ꝓpterea ꝙ vaporē dilatat. Gal. aūt has oēs cās in qnq̄ꝫ gn̄ibus cōprehēdere ꝯsueuit. s. motu non supfluo, ⁊ obuiatione eius qd non supflue calefacit, ⁊ mā cala que corpori aduenit, ⁊ spissitudine, ⁊ putrefactione.

De infrigidantibus. Cap. II.

Infrigidātium etiā multe sunt spēs. s. mot⁹ supfluus, qui calorē inatū superflue resoluit. Et quies supflua, qm̄ coadunat, ⁊ claudit calorē, ⁊ nutrimētum multū [i] †⌈⁊ supfluū⌋ comestū aut ebibitū. Et eius supflua paucitas, ⁊ nutrimētū fridum, ⁊ medicina frida. Et obuiare ei qd supflue calefacit ex aerib⁹, ⁊ emplis, ⁊ aqs thermaꝝ, ⁊ vehementia raritatis corpis, hec. n. laxāt corp⁹, ⁊ resoluit̄ ab eo calor inat⁹. Et obuiare ei qd tēpate calefacit lōgo tpe, sicut mlta i balneo mora, ⁊ vehemētia spissitudis, qm̄ calorē suffocat inatū. [k] †⌈ ⌋ Et obuiare ei qd ꝭm potētiā ifridat, ⁊ si i pn̄ti hora calm existat. Et retētionis supfluitas, qm̄ calorē suffocat inatū. Et i eūone supfluitas, qm̄ inati caloris māꝫ destruit, ꝓpea ꝙ [l] †⌈ ⌋ spūs eā, ⁊ oppilōnes q̄ sūt ex supfluitatib⁹ sequunt̄. Et de illis est vehemēter stringē mēbra, ⁊ vt stricta pmaneāt qm̄ infridat, ⁊ ꝓpea ꝙ caloris viā claudit. Et tristitia supflua, ⁊ timor nimi⁹, ⁊ gaudiū nimiū, ⁊ delitie supflue. Et artificiū ifridans, ⁊ cruditas q̄ putrefactōi est opposita. Gal. xo medicoꝝ p̄nceps eas i sex solet ꝯphendē cāis. s. motu supfluo, ⁊ qete supflua, et obuiatione ei⁹ qd ifridat, aut qd vehemēter calefacit donec resoluat, ⁊ mā infridans [m] ⌈⁊ vehementia spissitudinis⌋ ⁊ nimia nutrimenti paucitas.

i †—— A.

k † A. Et obuiare ei qd infrigidat in actu.

l † A. seqt̄ eūo.

m A. ⁊ multitudo cibi supflua.

De humectantibus. Cap. III.

Humectātium mlte sūt cāe. Ex eis nāq̄ꝫ ē sicut qes, ⁊ sōn⁹, ⁊ illd ēt retinē qd eūari solebat, ⁊ hūorē siccātē eūare, ⁊ nutrimētū multū, ⁊ humectās nutrimētū, ⁊ medicina humectās, ⁊ humectātib⁹ obuiare, ⁊ p̄cipue balneo, ⁊ post comestionem ꝓprie. Et obuiare ei qd ifrigidat, qm̄ humorem retinet. Et obuiare ei qd calefactione tenui calefacit: qm̄ humorē currere facit: ⁊ gaudium temperatum.

De desiccantibus. Cap. IIII.

Desiccātia q̄ʒ sūt multa, velut mot⁹: ⁊ vigilie: ⁊ vehementer eūare: Et ex eis est coit⁹. Et nutrientiū paucitas, ⁊ vt sint sicca. Et medicine desiccātes, et motuū aīaliuꝫ frequētia: ⁊ desiccātib⁹ obuiare. Et ex illis ē i aqs balneari stipticis: Et ex eis est frig⁹ qd ꝯgelat, qm̄ ꝓhibet mēbrū sibi nutrimētū attrahē, ⁊ ꝓpea ꝙ ipꝫ ꝯstrigit, q̄re oppilōnes in eo accn̄t, q̄ nutrimētū penetrare nō pmittūt: ⁊ ex eis est obuiare ei qd est caloris vehementis, q supflue resoluit [n] ⌈donec ex eis est⌋ multū balneari.

n A. ita vt ex eis fit.

De causis figurā corrūpentibus. Cap. V.

Ex causis figurā corrūpētib⁹ sūt cāe, que in p̄ncipio creature acciderūt ꝓp q̄s virtuti informatiue, aut [o] ⌈digestiue⌋ que sunt in spermate sue opōnis cōplemētum defecit. Et ex eis sūt cāe q̄

o A. alteratiue.

accidũt, quuʒ a m̃rice sepat̃. Et ex eis sunt cãe que acc̃nt quuʒ ĩfans ligat̃, ⁊ quũ tenet̃. Et alie cãe primitiue que extrĩsecus aduenĩũt, sic̃ casus, aut pcussio. Et ex eis sunt cãe que acc̃nt, ppea ꝙ se vult mouere añq̃ʒ mẽbra durescãt, ⁊ añq̃ʒ ambulare possit. Et ex eis sũt cãe egritudinales sic̃ lepra, ⁊ pthisis, ⁊ spasm⁹, ⁊ extẽsio, ⁊ palysis. Et est quũ puenit ppt̃ pinguedinẽ nimiã. Et est quũ accit pp supfluã maciẽ: ⁊ est qñ pp apata: ⁊ est qñ pp ĩfirmitates situs: ⁊ est quũ accit pp ↄsolidationis vlcer̃ malitiam.

De cãis oppilõnis ⁊ coãgustatõis cãnaliũ. Ca. vj

Opilatio accidit, aut pp cãm ex̃neã, que in cãnali cadit: ⁊ h̃ aut erit ex̃neum in suo gñe sic̃ lapis: aut ex̃neũ in q̃ʒtitate sui sicut fex multa: aut ex̃neũ in sua q̃litate, ⁊ h̃ erit aut ppt̃ suã grossitiẽ: aut viscositatẽ: aut q̃ est ↄgelatũ sicut [a] [sanguisuga illa q̃ ↄgelata est:] he qdẽ sũt ptes ei⁹ qd̃ oppilat, ppterea ꝙ ĩ cãnali cadit, ex qb⁹ sũt que in suo loco ĩ cãnali fixa manẽt, ⁊ est ex eis qd̃ ĩ suo loco est mobile. Et est quũ accit oppil̃o ppterea ꝙ clausuʒ fuit foramẽ pp vlceris ↄsolidationẽ qd̃ in ip̃o factũ fuit: aut pp nascẽtiã addite rei sic̃ carnis verrucose claudẽtis. Aut q̃ cãnalis ppt̃ apat̃ cõprimẽtis vicinitatẽ coopit̃: aut pp ↄstrictionẽ que fit pp forte frigus: aut pp vehemẽtẽ siccitatẽ: que pp stipticãtia accidit: aut pp v̊tutis retẽtiue fortitudinẽ, aut pp fortẽ ligaturã. In hyeme quoq̃ʒ mlt̃e fiunt oppil̃ones: ppterea ꝙ supfluitates multuʒ retinent̃, ⁊ ppterea ꝙ frigus stringit.

a A. sãguis sisis sãguisuce congelatus.

De causis amplitudinis cãnalium. Cap. VII.

Cannalis ampliat̃, aut ppt̃ retẽtiue debilitateʒ: aut ppter fortẽ expulsiue motuʒ. Et ex hoc qdẽ mõ est anhelitũ retinẽ, aut ppt̃ medicinas aperiẽtes: aut ppt̃ medicinas [b] [laxantes] cal̃as ⁊ humidas. Et cãnales qdẽ ex ↄ̃rijs har̃ cãr̃ coangustant̃, ⁊ ppter oppil̃ones.

b A. mollificãtes.

De causis asperitatis. Cap. VIII.

Asperitas accidit, aut pp cãm medicine q̃ vehemẽter abstergit sua ĩcisiõe, sic̃ acetũ, ⁊ acetose supfluitates: aut sua resol̃one, sicut spuma maris, ⁊ supfluitates acute: aut pp cãʒ stipticã, q̃ exaspat pp suã siccitatẽ, sic̃ res põtice, aut fride q̃ exaspant, ppterea ꝙ [c] [ↄstringũt] aut pp res terrestres q̃ sup mẽbrũ iacẽt sic̃ puluis.

c A. inspissant.

De causis lenitatis. Cap. IX.

Lenitatis cã, aut est glutinans pp sui viscositatẽ, aut subtil̃r resoluẽs, que mãm subtiliat: ⁊ ipsam currere facit, ⁊ spissitudinem a membri superficie remouet.

De causis dislocationis, ⁊ sepõnis a situ. Cap. X.

Membri remotio est: aut pp cãm extẽdẽteʒ, sic̃ cũ aliquod trahit̃ mẽbrũ, ⁊ extẽdit̃ dõec dislocat̃: aut ex motu forti sup inixionẽ [d] † [ ] q̃ mẽbrũ a loco suo remouet, sic̃ quũ alic⁹ pes flectit̃: aut cã laxãs, ⁊ hũectãs queãdmodũ accit ĩ ramice, aut pp cãm ligamẽti sbaʒ corrũpẽtẽ ip̃m corrodẽdo, aut putrefaciẽdo [e] [aut laxum reddẽdo] queãdmodũ ĩ lepra accit ⁊ sciatica.

d † A. Alia lr̃a. super quam initit̃ vel appodiat̃

e † —— A.

De cãis malitie vicinitatis que [f] [separationẽ] prohibet. Cap. XI.

Causa ei⁹ est, aut grossities, aut viscositas, aut spasmus, [g] † [ ] aut laxitas, aut hũoris siccitas in iunctura: q̃ ibi fit lapis, aut cũ qua natus fuit.

f A. appropinq̃tionem.

g † A. aut vlceris vestigium.

De causis malitie vicinitatis que dilatationẽ prohibet. Cap. XII.

Ipsius causa est, aut grossities, aut vestigium incarnationis vlceris, aut spasmus, aut cum q̃ nascitur.

De causis motuũ nõ nãliũ. Ca. XIII.

Horum cã est, aut siccitas debilitãs, sic̃ tremor siccus: aut siccitas spasmificãs: sic̃ cã singult⁹ sicci, ⁊ cã spasmi sicci: aut [h] [supficies calefaciẽtes, aut supficies] ĩfridãtes, aut cãe v̊tutis viã claudẽtes mẽbro suã phibẽtes penetrationẽ cuʒ oppil̃one: aut supfluitates que nocẽt, aut ppt̃ suã friditatẽ: sic̃ [i] [rigor, aut pp pũctionẽ, sicut horripilatio,] aut ppt̃ caloris ĩnati submersioneʒ, aut pp sui paucitatẽ, ⁊ pp illaʒ accidit in musculor̃ supficieb⁹ friditas: ⁊ pueĩt vẽtositas que vult resolui, ⁊ exire sicut [k] [salt⁹.] Et nunc qdẽ dicemus ꝙ hec nocumẽtalis mã, aut erit vaporal̃ pauca, ⁊ accident ppter eã alices, aut erit plus ea, ⁊ ↄtiget ppt̃ ipsam lassitudo penalis, si fuerit qeta, aut puenient alie lassitudinis spẽs q̃s noiabimus, si fuerit mobilis. Qd̃ si fortior fuerit accidet inde horripilatio. Et si fuerit magis fortis pueniet inde [l] [tremor.] Et materia qdem ventosa quum in musculo tenet̃ prouenit ppter ipsam pulsatio, seu iectigatio.

h A. supfluitates spasmantes, aut superfluitates ⁊.

i A. i rigore, aut sua mordicatione, sicut in horripilatione.

k A. in saltu seu in iectigatione.

l A. rigor.

De cãis augmẽti ⁊ magnitudis, ⁊ nũi. Ca. XIIII.

Horum cause sũt mãei multitudo: ⁊ virtutũ attractiuar̃ in se ipsis fortitudo, aut v̊tutuʒ attractiuar̃ fortitudo ppter fricationis adiutoriũ, ⁊ calefactionis cuʒ empl̃is, sicut cũ emplastro de pice, ⁊ qd̃ ei assimilat̃. Et hoc quidẽ est magnitudini proprium, ⁊ non numero.

De causis diminutionis. Cap. XV.

Hec qdẽ sũt que aut in p̃ncipio puenerũt creature sic̃ mãei dimiutio aut v̊tut̃ [m] [lactricis] error, aut ei⁹ debilitas, aut nocum̃ta q̃ qñʒ extrĩsec⁹ adueniũt, sic̃ ĩcisio aut pcussio aut corruptio, q̃ʒ fec̃ frig⁹ ⁊ qñʒ ĩtrĩsec⁹ sic̃ herpes estiomen⁹ aut putrefactio.

m A. alterantis seu virtutis ĩformatiue.

De causis sol̃onis ↄtinuitatis. Cap. XVI.

Ista qd̃ sit aut ĩtrĩsec⁹, aut extrĩsec⁹. Que xo fiũt ĩtrĩsec⁹ sunt hũor cõedẽs, ⁊ ↄburẽs, aut hũectãs ⁊ laxãs aut siccãs ⁊ findẽs: aut sic̃ repl̃o vẽtosa pũgẽs, aut vẽtosa extẽdẽs, aut hũor extẽdẽs [n] [ppea ꝙ se ↄstrigẽdo mouet̃, aut penetrãdo in corpe] ppea ꝙ fort̃ mot⁹ ip̃ʒ sepat, aut hũor pungẽs. Et he qdẽ oẽs, aut sũt pp mot⁹ fortitudinẽ, aut pp mãei mlt̃itudinẽ, aut sic̃ fortitudo mot⁹ expulsiue nõ f̃ʒ nãlẽ cursũ, ⁊ sic̃ mot⁹ sup repl̃onẽ. ⁊ de his q̃ eis sil̃ant̃ est vox fort̃, ⁊ saltus, ⁊ sic̃ apatũ aptio. Cãe ãt q̃ extrĩsec⁹ sũt, sũt sic̃ corp⁹ extẽdẽs, vt funis ⁊ põdera, aut qd̃ ĩcidit vt ensis, aut qd̃ adurit sicut ignis, aut qd̃ ↄtũdit sic̃ lapis: qm̃ h̃ si vacuũ iuenerit, ↄtũdet aut si repletũ, receptacula findet: aut sic̃ corpus qd̃ pforat vt sagitta: aut qd̃ pũgit: aut mordet sicut canis rabiosus, aut vipera, aut homo.

n A. cum motu humoris expulsi, aut penetrantis in corp⁹.

De causis vlcerum. Cap. XVII.

Cause vlcer̃ sũt apa qd̃ apit̃, aut plaga q̃ fac̃ pus, aut bothor [o] [q̃ se cõedũt.]

o A. corrosiuuʒ.

De causis apatum. Cap. XVIII.

Harum cãr̃ q̃dã sunt que sũt ex mã, ⁊ q̃dã sũt ex dispõne mẽbri. Que v̊o sunt ex parte mãei sunt repl̃ones ex sex rebus

prenominatis. ꝛ que sunt ex pte dispōnū mēbroꝝ: sunt sicut virtus mēbri expellentis, ꝛ debilitas mē/bri recipiētis, ꝛ qđ est pparatū ad supfluitates reci piēdas, aut ꝓpter sue sbe nām qm̄ ipm sic creatum fuit sicut cutis, aut pp sui laxitatē sicut caro laxa, q̄ est in trib⁹ reflexionib⁹. s. post aurē in collo, ꝛ i asel la, ꝛ in iguine: aut pp viaꝝ que ad ipm pueniūt dila tationē, ꝛ eaꝝ que ab ipso vadūt coangustationez: aut ꝓpterea ꝙ iferius positū est, aut pp sui puitatē: qm̄ illud qđ ex cibo ad ipm venit colligere non va let: aut pp debilitatez sui qm̄ illud qđ ad ipm venit ex cibo digerē nō pōt pp nocumentū qđ est in ipso: aut pp pcussionē que māz i ipso retinet, aut ppea ꝙ resolō ei⁹ deficit ei qđ ab eo resolui solebat pp exer citiū, aut pp calorē supfluū q est i ipso, vn̄ attrahit.

Et ille qdē calor, aut est nālis sicut carnis, aut nō nāl' quē dolor euenire facit: aut mot⁹ valde supflu⁹: aut aliđ ex calefaciētib⁹. Ex fractura q̊z pueīt apa pp vnā ex istis reb⁹ q̄s p̄diximus, sic ꝯcussio, ꝛ mē/bri cōpressio, ꝛ extēsio [a] ⌈quū ipm os restaurat. In dēte q̊z plm̄ fit apa⌋ qm̄ nutrimēti recipit augmen/tum, ꝛ ifusionē, ꝛ putrefactionē. ergo recipit apa.

> a A. cū qua mē/bri restaurat. et ip̄s os imo dens quāqꝫ apatur.

¶ De causis doloris absolute. Cap. XIX.

Et qm̄ dolor est vna ex dispōnib⁹ nō nālib⁹ que corpi aīalis accn̄t: in causis ei⁹ sermonez faciemus vl'em. Dicem⁹ igit̄ ꝙ dolor est sensibili tas rei ꝯrie. Oēs v̄o doloris cāe i duo/bus cōprehēdunt̄ gn̄ib⁹. s. gn̄e mutatiōis ꝯplōnis cito facte, ꝛ est malitia ꝯplōnis diuerse, ꝛ gn̄e solō/nis ꝯtinuitatis. Per malitiā ꝯplōnis diuerse itelli/gim⁹, vt mēbra in sui sba ꝯplōnem hēant māsiuā: deinde aduenit eis cōplō ex̄nea huic ꝯria, ita vt sit plus cal'a: aut plus frida q̄z erat. ꝛ virtus sensibilis rei aduētuz sentiat ꝯrie, ꝛ fiet dolor: qm̄ dolere non est nisi ꝯrie rei ꝯrietatē sentire. Malitia āt ꝯplōnis māsiue nullo mō efficit dolorē, neqꝫ sentit̄, veluti si ꝯplō mala que iam est in mēbroꝝ sba māsiua cor/rūpit ꝯplōnē p̄ncipalē, ꝛ facta est ac si ipsa eēt p̄nci palis. Ista. n. dolorez nō efficit, qm̄ ipsa nō sentitur. Opz. n. ꝙ sentiētes ab illo qđ sentit̄ patiant̄. Res nāqꝫ nō patit̄ pp dispōnē māsiuā, que ipsaz nō mu/tat, imo nō patit̄ nisi ꝓpt̄ ꝯriū adueniēs, qđ eā mu/tat ad illud qđ non erat. Iđqꝫ ethicā hn̄s nō tm̄ sen tit iflām̄ationis q̄ztū hn̄s ephimerā, aut tertianaz: lz ethice calor calore tertiane sit maior. Calor eniz ethice est māsiuus, ꝛ in sba mēbroꝝ [b] ⌈p̄ncipaliū⌋ ifixus. ꝛ tertiane calor est a vicinitate veniēs calidi hūoris ad mēbra in qb⁹ adhuc nālis ipoꝝ ꝯplō ita ꝯseruata est, ꝙ si humor recesserit, mēbrū in sua re/manebit ꝯplōne, neqꝫ calor ille in eo figet̄, nisi egri tudo in ethicā mutata fuerit. ꝛ ꝯplō qdē mala, non diuersa, nō fit māsiua in mēbro nisi ordinati. Est ēt quū in dispōne sanitatis iuenit̄ h̄ itellectui ꝓximū, ꝛ h̄ est qm̄ ei q se in hyeme [c] †⌈ ⌋balneat, si se cū aq̄ cal'a imo tepida lauat, accit ei ex ipsa horripi latio [d] † ⌋qm̄ corpis ei⁹ q̄litas ab eo est lon/ginqua ꝛ ei ꝯria: postea v̄o vtit̄ ea, ꝛ delectat̄ ex ea [e] ⌈ꝛ ita ordinat̄ ad resolōnē frigoris qđ in ipo erat agēs. ⌋Deinde aūt quū aliq̄ hora in casa balnei ite riore sederit, fiet corp⁹ eius aq̄ illa calidius: ꝛ quū illa eadē aq̄ p̄ma repēte eo iscio sup eū ꝓijciet̄ hor/ripilationē ab eo patiet̄, ꝛ sentiet ex ea friditatem. Quuz igit̄ hoc sciuisti dicem⁹: ꝙ lz vnū ex gn̄ibus cāꝝ doloris sit malitia ꝯplōnis diuse: nō tn̄ ois ma litia ꝯplōnis diuerse: imo cal'm essential'r ꝛ fridum eēntial'r: ꝛ siccū accn̄tal'r: ꝛ humidū nullo mō dolo rem faciūt. Calor. n. ꝛ friditas sūt due q̄litates agē/tes: ꝛ siccitas, ꝛ humiditas sunt due q̄litates patiē/tes, quaꝝ v̄tutes nō sunt vt p eas corp⁹ imprimat̄ in corp⁹, sed vt p eas corpus a corpe iprimat̄. Sic/citas v̄o per accn̄s facit dolorez qm̄ alterius gn̄is eā seqtur cā, que est ꝯtinuitatis solō. est. n. quū sicci tas pp sue ꝯstrictionis fortitudinē fit cā solōnis ꝯti nuitatis. Gal'. v̄o quū verificat̄ intētio, ad h̄ ea re ducit, vt eēntialis cā doloris nō sit nisi solō ꝯtinui/tatis ꝛ nō [f] ⌈amplius: ⌋ꝛ ꝙ cal'm dolorē non facit: nisi ppea ꝙ ꝯtinuitatē soluit: ꝛ neqꝫ ēt fridū dolorē efficit, nisi ppea ꝙ ꝯtinuitatis solō ipm comitat̄: pp multā nāqꝫ spissitudinē, ꝛ coadunationē ipm ꝓcul/dubio seqt̄, vt ptes ad locū [g] ⌈trahant̄⌋ vbi spissan tur, ꝛ vt a loco sepent̄ a quo trahūt̄. ꝛ in q̊dā suoꝝ libroꝝ f̄m hāc sniāz in tm̄ ꝓcessit, donec opinari fe cit, ꝙ oīa sensibilia nocumētū faciūt, pp hui⁹ vz fa/ciūt nocumētū ꝓpt̄ eius sepōnē, aut pp coadunatio nē, quā sepatio seqtur. Nigrū itaqꝫ in visibilib⁹ do lorē efficit pp sue coadunationis fortitudinē, ꝛ albū ꝓpt̄ sue disgregrationis vehemētiā: ꝛ amaꝝ, ꝛ sal/sum, ꝛ acetosū in gustatꝫ dolorē efficiūt: ppea ꝙ for tit̄ dispgūt, ꝛ pōticū iđ q2 vehemēter coadunat, qđ ꝓculdubio sparsio seqt̄. ꝛ i odoratis sil'r. ꝛ ꝓpt̄ h̄ i fortib⁹ sōnis fit dolor, iđ ꝙ dispgūt ꝓpt̄ mot⁹ aeris fortitudinē [h] ⌊quū semac obuiat. Certa āt dictio i h̄ mō⌋ est vt ꝯplōnis mutatio pōat̄ gen⁹ ex q̊ dolor eēntial'r ꝓuenit, lz cū eo [i] †⌈ ⌋ꝯtinuitatꝫ sepō ꝯtigat: h⁹ tn̄ decl'atio v̄ificata, i medicina nō ꝯtinet̄ sz in pte sapiētie nāli, iđqꝫ ad ipsi⁹ sūmā parūper in/nuem⁹. Dicem⁹ igit̄ ꝙ est quū dolor est filium ptiū in mēbro dolēte, ꝛ ꝯtinuitatis solō nullomō filium erit partiū [k] ⌈sed dolorē in dispōnib⁹, in qbus ꝯti/nuitatis nō existit sepatio, nō ꝯtingit inueniri ꝓpter ꝯtinuitatis solōnē⌋ imo ꝓpter ꝯplōnis malitiam.

Et ēt frigus facit dolorem vbi ꝯstringit, ꝛ coadu/nat, ꝛ oīno vbi infrigidat. ꝛ solō qdem ꝯtinuitatis nō est vbi ifrigidat, imo in extremitatib⁹ locoꝝ ifri gidatoꝝ. Amplius dolor ꝓculdubio est, ꝯriū subi to ipressorē sentire, vn̄ ipse est ꝯri⁹, ꝛ dolere faciēs. [l] †⌈ ⌋ None vides ꝙ siqs frigus ꝯplōnē corrūpēs sense/rit, vn̄ ꝯplōnē corrūpit, ꝛ fuerit sic nō accn̄s ꝓpter ipm ꝯtinuitatis sepatio [m] ⌈istud sentire an erit ꝯriū ꝛ an dolorē faciēs.⌋ Ex hoc itaqꝫ scies ꝙ mutatio ꝯplōnis subito, causa existit doloris: queadmoduz solō ꝯtinuitatis. ꝛ dolor qdez calitatē [n] ⌈turbidat⌋ ꝛ fit fortior dolor. Est ēt quum post dolorez rema/net res que sensum doloris habet, nec tn̄ est dolor certus, sed est ex sūma reꝝ que per se resoluunt̄. et torpidus qdem in medicando laborat, ꝛ nocet ei.

¶ De causis cuiuslibet doloris. Cap. XX.

Dolor gn̄a, que noia hn̄t, hec sūt pruritiuus, aspatiu⁹, pūgi tiuus, ꝯpssiuus, extēsiuus, ꝯtusiuus, frāgitiu⁹, laxatiu⁹, pforatiuu acual' stupefactiu⁹, pulsatiu⁹, ḡuatiuus [o] ⌈fa tigatiu⁹⌋ mordicatiu⁹. Ista qđ sūt qndeci gn̄a. Cā āt pruritiui dolor] ē hūor acris, acut⁹, aut salsus. ꝛ dolor] aspatiui cā ē hūor asp. Et cā doloris pūgiti ui est hūor, q pāniculū extēdit i latitudie, sic eis se/pās ꝯtiuitatē [p] ⌈ꝛ ē quū i sēsu nō ē eql': aut ppea ꝙ illi⁹ sup qđ extēdit̄ pāniculus, aut illi⁹ ex eo qđ iue stitū ē, ptes i duritie ꝛ lenitate n̄ sūt sil'es, sic furcl'a ꝛ

> f A. aliud.

> g A. aggregent.

> h A. quū obuiat alsemach. Ver⁹ autē sermo in h̄ capitulo.

> i † A. qn̄qꝫ.

> k A. Quū. n. inueniat̄ dolor i ptibus in qbus nō est solō ꝯtinuitatis. nō ergo erit ibi dolor pp solutionem continuitatis.

> l † A. est sensatū ꝯriū subito: ꝛ diffinitio cōuertit̄: nā oē sensatū ꝯ/riū subito f̄m ꝙ est ꝯriū, ē faciēs dolorem.

> m A. tūc ille nō ne sentiet ꝯriū, ꝛ nōne erit ille do lens.

> n A. cōmouet.

> b A. radicaliuz.

> c † A. subito.

> d † A. ꝛ lesio.

> e A. sicut gradatim mutatur vl' remouet frigus qđ in ipso erat i/herens vel agēs.

> o A. lassitudial'.

> p A. qn̄qꝫ est eq̄/lis in sensu: ꝛ qn̄qꝫ non est eq̄lis. Et ille qui non est eq̄lis, aut est ꝓpterea ꝙ illius sup qđ extenditur pāniculus, aut illius qđ ab eo tangit̄, seu vestit̄, partes non sunt sil'es in duritie ꝛ lenitate: sicut se hz furcu/la ad pāniculū tegentem intrinsecus costas, quum apa in pleuresi fuerit attra/hens ex supiori parte, aut non sunt illius ptes sil'es in motu suo, sicut diaphrag ma illi pāniculo, aut ꝓpterea ꝙ sensus mēbri non est similis in partibus eius.

pāniculo qui sup̄ costas est inuestitus, quūꝫ ap̄a in pleuresi ad sup̄iorē eius trahit p̄tē: aut nō sunt ipsiꝰ p̄tes in suo motu sil'es, sicut diaphragma illi pāni/culo: aut ꝑpea ꝙ p̄tes corp̄is mēbri nō sil'anť. ⌋aut p̄p nāꝫ aut p̄p nocumētū qđ alicui accit suaꝝ p̄tiū, ⁊ nō alijs. Extēsiui doloris cā ē vētositas, aut hūor, q neruū aut muscl'ꝫ extēdit, ac si ip̄ꝫ ad suas trahat extremitates. Et doloris qdē cōp̄ressiui cā, est mā, que mēbro suū coāgustat locū: aut vētositas q̄ ip̄m coāgustat, ⁊ fit q̄si desup̄ cōprimereť ⁊[a] ⌈ꝯtūdereť⌋ Sꝫ cā corrosiui doloris est mā, q̄ iter suū musculū, ⁊ suū pāniculū[b] ⌈resoluiť⌋ ⁊ pāniculū extēdit, ⁊ cōtinuitatē soluit pāniculi cū lacerto, q̄ iter pāniculū exit ⁊ mēbrū. Et cā doloris frāgitiui est mā, aut vētositas: q̄ iterponiť media iter os ⁊ pāniculū, q tegit ip̄m: aut frigꝰ qđ illū pāniculū fortiť strigit. Cā v̄o doloris laxatiui est mā q̄ carnē musculi extēdit ⁊ nō ipsiꝰ cordā. Et h̄ qdē neqꝫ vocatꝰ est laxatiuꝰ, nisi ꝑpea ꝙ[c] ⌈musculus neruo laxior exit⌋ ⁊ pāniculo. Et p̄foratiui doloris cā est mā grossa, aut vētositas q̄ retineť iter tunicas mēbri duri ⁊ g̊ssi, sic̄ itestini colon: q̄ icessanter ip̄m rūpit, ⁊ i ip̄m penetrat stimulādo, ac si terebello p̄foraret. Acualis āt doloris cā est ip̄a eadē mā i huiꝰ mēbro: sꝫ ē retēta i hora, q̄ rūpit. Et stupefactiui doloris cā ē, aut fortꝭ frigoris, ꝯpl'o, aut poroꝝ penetratiōis sp̄ūs sēsibil', q ad mēbrū vēit, clausura cū ligatura: aut receptaculoꝝ repl'o. Cā v̄o doloris pulsatiui est ap̄a cal'm, ⁊ nō fridū. Fridū.n. q̊cūqꝫ mō fuīt siue sit duꝝ, siue sit molle: dolorē nō effic̄, nisi i cal'm ꝯūtať. Neqꝫ ēt dolor pulsatiuꝰ ex ap̄ate cal'o accit, nisi h̄ mō.s. quum ap̄a ꝯtigerit, ⁊ mēbꝝ qđ est ei vicinū fuīt sentiens, circa qđ exn̄t arterie, q̄ sp̄ pulsāt. Quū.n. mēbꝝ sanū fuīt, arterie motꝰ nō sentieť p̄p ipsiꝰ p̄funditatē: sꝫ quū ifirmať, ⁊ ap̄ať, eiꝰ pulsatio dolorē effic̄. Et doloris qdē ḡuatiui cā ē ap̄a i mēbro nō sēsibili, sic̄ pulmōe, rene, ⁊ splene. Illđ.n. ap̄a sua ḡuitate trahit iferiꝰ, ⁊ mēbꝝ iferiꝰ trahiť p̄ sēsibilē fasciā ip̄m circūdātē, ⁊ suspēsoriū a q̄ oriť fascia: ⁊ fascia qdeꝫ ⁊ suspēsoriū sētiūt, qn̄ iferiꝰ trahiť. Aut ap̄a i mēbro sēsibili, cꝰ sensū ip̄sa egritudo iā destruxit, sic̄ cācer in ore stōi, cꝰ pōderositas sētiť, nec tn̄ dolorē efficit: ꝑpea qđ ip̄e sensū destruxit.[d] ⌈Fatigatiui āt doloris cā est, aut labor, ⁊ vocať labor iste fatigatio laboriosa:⌋ aut hūor extēdens, ⁊ vocať ꝙ accidit ex eo fatigatio extēsiua, aut vētositas, ⁊ vocať illđ qđ accidit ex ea fatigatio iflatiua: aut hūor mordicās, et vocať illđ qđ accidit ex eo, fatigatio vlcerosa. ⁊ ex ex eis qdē p̄ueniūt ꝯpōnes: quēadmodū eas in locis suis decl'abimus, qui sūt eis p̄prij. Et ex sūma ꝯpōnū est fatigatio, que ap̄osa vocať, que est cōposita ex extēsiua ⁊ vlcerosa. Et mordicatiuus dolor est ex humore qui qualitatem habet acutam.

a A. cōculcaret.

b A. penetrant.

c A. caro est laxior neruo ⁊ corda.

d A. Lassitudialis autē doloris cā, aut est labor: ⁊ vocatur dolor lassitudinal' laboriosus.

De causis sedandi dolorem. Cap.XXI.

Causa[e] ⌈qetis⌋ doloris est, aut qđ cāe, ex q̄ p̄uenit, exit ꝯ̈riūꝫ, ⁊ ip̄saꝫ eūat: sic̄ anetū ⁊ lini semē quū sup̄ locū dolētē ex eis fit empl'm[f] ⌈aut cū q̊ mollificať ⁊ fit sōnꝰ, ⁊ sēsibil' v̄tꝰ ad suā redit opōnē⌋ sic̄ inebriātia: aut cū q̊ ifridať, ⁊ stupidū efficit sic̄ oia narcotica. Sedās tn̄ certū ē p̄mū.

e A. sedationis.

f A. aut qđ hūectat, ⁊ sōnū iducit, vn̄ v̄tus sensibilis p̄fundať, seu interiora petit, ⁊ dimittit suam opationem.

De eo ꝙ prouenit ex dolore, Cap.XXII.

Dolor virtutē dissoluit, ⁊ mēbra a suis p̄prijs opationibus p̄hibet, adeo vt mēbra sp̄ūalia ab aeris p̄hibeat attractione: aut eius destruat opationem, ⁊ facit eum interfectū, aut frequētem, ⁊ oino non ꝯm nālem cursuꝫ. ⁊ est quū in p̄mis calefacit mēbra, postea ifrigidat. p̄pter illud qđ resoluit ⁊[g] ⌈vincit⌋ de spiritu ⁊ vita.

g A. fugat.

De causis delitiarum. Cap.XXIII.

Delitiaꝝ quoqꝫ cause in duobus sunt cōprehense ḡnibꝰ, vnū ip̄soꝝ est genus[h] ⌈qđ ꝯpl'onē nālem subito reducit ad hoc vt ip̄sa sentiať⌋ ⁊ alteꝝ est illud qđ nālē ꝯtinuitatem subito reducit. Nulla.n. res, que nō subito venit, sentiť: neqꝫ delitie ex ea habenť. est nāqꝫ delitia sentire ꝯueniēs. Et oē qdē sentire per v̄tutē est sensibilē, ⁊ sentire est p̄pter passionē sui. Quūqꝫ sentire fuerit cū ꝯueniēte, aut nō ꝯueniēte, erūt delitie, aut dolor ꝯm illud qđ ip̄rimiť. Et p̄pterea ꝙ tactꝰ oibus sensibꝰ est spissior, ⁊ magis retinēs illud, qđ recepit ex ip̄ressione ꝯueniēte, aut nō ꝯueniēte, iō eius sentire illud, qđ est ꝯueniēs quū nā ei obuiat, ē maior, delitiaꝝ: ⁊ sentire qđ est icōueniēs est deterioris doloris, q̄ꝫ illud qđ alijs v̄tutibus existit p̄prium.

h A. qđ alterat ꝯpl'onē nō nāleꝫ subito, vt ex hoc accidat sēsatio.

Ad sciēdū q̄uo motꝰ dolorē efficit. Cap.XXIIII.

Motus dolorē efficit p̄pter illud, quod cuꝫ eo accidit ex extensione: aut contusione, aut[i] ⌈ruptura.⌋

i A. attritione.

Ad sciendum quomodo mali humores dolores efficiunt. Cap.XXV.

Humores mali dolorē efficiunt, aut p̄pter ip̄soꝝ qualitatem, sicut quū mordicationē faciūt, aut sua m'ltitudine, sicut quū extēdunť, aut p̄pterea ꝙ vtraqꝫ coniunguntur.

Ad scienduꝫ quomodo ventositates dolorem efficiunt. Cap.XXVI.

Uentositas dolorēꝫ efficit p̄pť extēsionē: ⁊ vētositas qdē extendens, aut erit in mēbroꝝ ꝯcauitatibꝰ, ⁊ ip̄oꝝ vētriculis, sic̄ inflatio in stō: aut in tunicis mēbroꝝ, ⁊ eoꝝ villis, sic̄ i colica vētosa: aut i tunicis muscl'oꝝ, ⁊ s̄b pānicul', ⁊ sup̄ ossa: aut i circuitu muscl'oꝝ iter ip̄os ⁊ carnē laxā, ⁊ cutē: aut occultata i mēbro[k] ⌈sic̄ musculi pectoris sūt occultati:⌋ ⁊ ipsiꝰ qdē resol'o, siue subita sit, siue multo moreť tp̄e, ꝯm m'ltitudinē sue māe, ⁊ ipsiꝰ paucitatē exīt, aut g̊ssitiē sue māe ⁊ s̄btilitate ipsiꝰ, aut spissitudinē m̄bri, aut ipsiꝰ raritatē.

k A. sicut occultať in musculis pectoris.

De causis eiꝰ qđ retineť, aut eūať. Cap.XXVII.

Retētiōis ⁊ eūonis cās sciř erit ei facile, q ea ꝯsiderauerit q̄ đ retētiōe diximꝰ ⁊ eūone. Illud igř ibi legat.

De cāis[l] ⌈fastidij⌋ ⁊ repl'onis. Cap.XXVIII.

Hē qdē aut sūt extrīsece, ⁊ sūt p̄mitiue sic̄ cū aliqs regimīe vtiť, vn̄ multa p̄uenit hūectatio, ⁊ corpꝰ nō idiget humectatiōe cibi ⁊ potꝰ. ⁊ iō quūꝫ h̄ duo ꝯiūcta fuīt sil', m'ltiplicabiť i corp̄e mā ⁊ corrūp̄eť opō nāe i ip̄a, sic̄ multotiēs igredi balneū, ⁊ p̄cipue pꝰ comestionē: ⁊ ř sol'onē p̄hibētia sic̄ qes: ⁊ dimittē exercitiū, ⁊ eūonē. Et in comedēdo ⁊ bibēdo iportunitas, ⁊ regiminis malitia. Aut intrinsece, ⁊ sunt sicut v̄tutis digestiue debilitas, que nō digerit: aut debilitas v̄tutis expulsiue: aut retētiue v̄tutis fortitudo, q̄propť remanebūt hūores, ⁊ exterius nō exibūt: aut cānalium coangustatio.

l A. nauseatiue satietatis.

De causis debilitatis membroꝝ. Cap.XXIX.

Causa debilitatis aut erit veniens sup̄ corpus mēbri, aut super spiritū qui erit v̄tutis lator que in mēbro ministrat, aut sup̄ ip̄sam virtutem. Illa v̄o cuius cā in membro propria existit est,

existit, est aut malitia cōplonis māsiua, ꝛ ꝓpe frigi/
da: lȝ ēt sit, quū calor illud efficit, ideo ꝙ eius opa/
tio friditatis opōni in stupore silis existit, ꝓpterea
ꝙ corrūpit cōplonem spūs, quēadmoduȝ accidit ei
qui multā in balneo morā facit, imo ei cui aduenit
sincopis: ꝛ siccitas ꝓpterea ꝙ v̄tutes penetrare ꝓ/
hibet, ideo ꝙ ispissat. Et humiditas, ꝓpterea ꝙ la/
xat, ꝛ oppilat, aut aliq̄ ex egritudib⁹ cōpōnis. Sȝ q̄
ex illis maiorē ꝓpetatē hēt, ne in hoie appeat, neqȝ
nocumētū, neqȝ egritudo neqȝ dolor, ē raritas tex/
ture illius mēbri in suis a[neruis.] Oēs nāqȝ opō/
nes nāles, ꝛ volūtarie ꝑ villos, ꝛ ipsoꝝ cōpōneȝ cō/
plent. Digōni q̄ȝ bone nečia est retētio ꝟm cōgruaȝ
dispōnem: ꝛ hec qdē per villos existit. Illud v̄o ī
quo est cā spūi ꝓpa, est aut ꝓpt cōplonis malitiam,
aut ꝓpt resolōnē eūone facta, que est ei ꝓpa: aut ꝟȝ
modū sequēdi eūones alteri⁹. Et illud qd̄ est v̄tuti
ꝓpriuȝ, est opōnum multitudo, ꝛ ipsaꝝ reiteratio,
qm̄ v̄tutē debilitat, lȝ spūs resolo cum eo associet,
quēadmodū associat b[cum vnaq̄qȝ cā.] Quūqȝ
cās ꝟm aliuȝ cōnūauimus modū, ꝛ remotas cās cū
eis miscuerim⁹, que cōiunctaꝝ cāꝝ exn̄t cause, inue
niemus ex eis cās ex malitia cōplonis, ꝛ cās ex cor
ruptione aeris, ꝛ aque ꝛ comestionis, Et ex eis sūt
que spm̄ c[eūant, quaꝝ nulla fetori est silis, ꝛ p̄ci/
pue fetori aque] ꝛ venenosaꝝ v̄tutū expāsio ī aere,
aut in corpe. Ex sūma cāꝝ p̄terea debilitatis sunt,
que ex eūone pēdent, sicut sanguis exit⁹ ꝛ d[vēter]
ꝛ ꝓpe in subtilib⁹ humorib⁹, ꝛ aque hydropicoꝝ
incisione paraceutesis exc̄ta, quū eius q̄ȝtitas mul/
ta subito extrahit: ꝛ pforatio magni apatis, quum
ab eo multū pus subito exierit, siue ip̄m ꝑ se apiat:
ꝛ sudor mult⁹: ꝛ exercitiuȝ plīn. Dolores ēt e †[
] spm̄ resoluūt, lȝ ēt cōplonem pmutēt. Et ex sūma
istoꝝ qdē doloꝝ sunt, q maioris exn̄t ipressionis, sic̄
dolor oris stōi, siue sit extēsiuus, siue mordicatiuus.
Et ois dolor qui est cū ꝓpinqtate parti cordis. Fe/
bres q̄ȝ sunt ex eis que debilitatē faciūt ꝓpt resolu
tionē, ꝛ eūonē sanguis, ꝛ spūs, ꝛ cōplonis mutatio/
nem. Amplitudo q̄ȝ poroꝝ est ex eo qd̄ ad h̄ adiu/
uat, vt debilitas f[resoluēs] accidat. Et multa fa
mes h⁹ existit modi, Est ēt quū totius corpis debi/
litas vni⁹ mēbri, aut ptis mēbri seqtur debilitateȝ,
quēadmodū corpis debilitas ꝓpt malitiā, que ori
stōi accit, que tāta est, vt ei⁹ virtus resoluat, ꝛ quuȝ
alicuius cor ꝛ cerebrū a quolibet g[nocumētaliū]
vehemēter patit erit homo hic h[velocis estuatio
nis] ꝛ qui ex pauca resoluit cā. Et est quū cā debi
litatis existit multitudo tolerātie egritudinū. Et est
quū aliqd̄ mēbrū in creatiōe ē debili⁹ q̄dā, aut alio
debili⁹ exit, sicut pulmo ꝛ cerebrū: iōqȝ erit recipiēs
qd̄ forti⁹ nā a seipo expellit: loc⁹. n. cerebri ꝓprius
si alt⁹ nō eēt ex tali mō res ꝓueniret quam tolerare
nō posset, neqȝ eius virtus cum ipso remaneret.

a A. villis.
b A. cā ad cām.
c A. pturbāt vel ꝯcutiūt primo, sicut fetor, ꝛ aq̄ alterata seu fetida
d A. vētris solo.
e† A. quum.
f A. que ex resolutione ꝓueniū.
g A. nocumēto.
h A. velociter incurrēs augustiā

¶ Doctrina tertia Fen secunde, cuius sunt. xj. cap. ꝛ due summe.

¶ De accn̄tibus ꝛ significationibus. Cap. I.

Accidentia ꝛ sig̃tiōes ꝟm vnamquāqȝ trium p̄dictaꝝ dispōnū vnā triuȝ declarāt sig̃tionuȝ: aut rem p̄ntē, de q̄ dicit. S. ꝙ soli cōfert ifirmo, in eo qd̄ facē dȝ: aut rem p̄teritā, de qua dixit. S. ꝙ soli ꝓdest me/
dico, qm̄ declat ip̄m i sua arte ex
cellētē, ꝛ ei⁹ cōsilio magis credūt: aut rē futurā de q̄
dixit. S. ꝙ vtrisqȝ cōfert: medico qr demrat ip̄ȝ i sua
scia excellētem, ꝛ ifirmo qr demrat q̄lr ipse sit regē/
dus. Sig̃tionum sanaꝝ quedam sunt que cōplonis
sig̃nt eq̄litatē quas in suo loco noiabimus. Et q̄dā
sunt que sig̃nt coeq̄litatē cōpōnis, ex qb⁹ sūt ꝯbales,
que v̄bi grā sunt vt sit i[forma] ꝛ sit⁹, ꝛ q̄ȝtitas, ꝛ
nūs ꝟm ꝙ opȝ. Et he qdē dispōnes diuise fuerunt.
Et ex eis sunt accn̄tales, sic̄ decoratio, ꝛ pulchri/
tudo. Et ex eis sunt finales, ꝛ ip̄e sunt que fiūt ex cō
plemēto opōnum, ꝛ que icedēdo ꝟm ꝑfectionē ꝓue
niunt. Oē. n. mēbrū cuius opō cōplet est sanū: mo
dus aūt ex opōnib⁹ cognoscēdi est ꝟm mēbroꝝ p̄n/
cipaliuȝ dispōnes: ꝟm cerebrū qdē est per dispōnes
opōnum volūtariaꝝ, ꝛ ꝑ dispōnes sensus, ꝛ ꝑ opō/
nes existimationis. Et ꝟm cor qdē est ꝑ pulsum, et
per anhelitū. Et ꝟm epar qdē est per egōnē ꝛ vrinā
ipsi⁹ nāqȝ debilitatē egestio, ꝛ vrina loture recentis
carnis siles sequunt. Accn̄tiū aūt que egritudies
sig̃nt, q̄dā sunt que ipsaȝ demrant egritudinē, sicut
diūsitas pulsus in k[festinatione] sui in febre: ipse
nāqȝ ipsam sig̃t febrē. Et q̄dā sunt que egritudinis
sig̃nt locū, sic̄ pulsus serinus, cū in pte pectoris fuit
dolor: qm̄ sig̃t ꝙ apa est in pāniculo, ꝛ in diaphrag
mate, ꝛ sic̄ pulsus vndosus l[ ] qm̄ sig̃t ꝙ
apa est in corpe pulmonis, ꝛ q̄dā sig̃nt egritudinis
cām, sicut sig̃tiones replonis ꝑ diuersitatē suaꝝ di/
spōnū, q̄ꝝ q̄sqȝ modus aliquē replonis modū sig̃t.
Amplius accn̄tiuȝ q̄dā sunt m[ꝓdeūtia] que cum
egritudine icipiunt, ꝛ finiunt. sic̄ febris acuta, ꝛ do
lor pūgitiuus, ꝛ coangustatio anhelitus, ꝛ tussis, ꝛ
pulsus serin⁹ cū apate lateris. Et q̄dā sunt q̄ notam
horā nō hn̄t, ꝛ egritudinē qn̄qȝ sequunt, qn̄qȝ non
sic̄ dolor capitis cū febre. Et sunt q̄dā que in fine
rei eueniūt, de qb⁹ sunt sig̃tiones crisis, ꝛ maturita
tis sig̃tiones, ꝛ sig̃tiones ꝓhibitionis maturitatȝ, ꝛ
signa mortis: haꝝ aūt plime sunt in egritudib⁹ acu
tis. Sig̃tionū p̄terea alie sūt, que i eo qd̄ de mēbris
appet, sig̃nt: que sūt ex eis sūpte que ꝓpe sentiunt,
sic̄ coloꝝ dispōnes, ꝛ dispōnes tact⁹ i duritie, ꝛ mol
litie: ꝛ in calitate ꝛ friditate: ꝛ in reliqs, aut ex his
n[que cōiter sentiunt, ꝛ sūt ea, q̄ sunt sūpta ex for/
ma] mēbroꝝ, ꝛ ipoꝝ sitib⁹, ꝛ motib⁹, ꝛ qetib⁹. Et
fortasse illa sig̃būt ipsoꝝ dispōnes occultas: sicut la
bij salt⁹ vomitū. Ipsoꝝ p̄terea q̄ȝtitates augmētate
si fuerit aut diminute, ꝛ eoꝝ nūi fortasse occultoruȝ
dispōnes sig̃būt mēbroꝝ, quēadmodū curtitas di/
gitoꝝ que epis puitatē sig̃t, o[ꝛ ecōrio. Et cogni/
tiones qdē dispōnuȝ eoꝝ per egōnē si est nigra, aut
citrina, ꝛ sup qd̄ sig̃t] sūt res visibiles. Et ex rugitu
sup iflationē ꝛ malitiaȝ digerēdi, est audibile, huiꝰ
q̄ȝ sunt cognitiōes ꝑ odores ꝛ sapores oris, ꝛ reliq̄.
Et cognitiōes phtisis ꝛ ethice ꝑ vnguiū gibbosita
tē sunt visibiles, sȝ sūt de cap. eoꝝ que sentiunt cōi/
ter. Est aūt quū qd̄ manifeste sentit, rē sig̃t occultā
quēadmodū rubor pomi maxille pulmonis portē/
dit apa, ꝛ gibbositas vnguis vlc⁹ pulmōis. Ex co/
gnitionib⁹ v̄o que hn̄tur ex motib⁹ ꝛ qetib⁹ trahit
res quā mō narrabim⁹. Sig̃tiones v̄o que sumūt
ex mō qetis, sūt sicut apoplesia, ꝛ epilīa, ꝛ sincopis,
ꝛ palysis. Et q̄ ex motu sumunt sunt sic̄ horripila/
tio, ꝛ tremor, ꝛ singult⁹, ꝛ sternutatio, ꝛ oscitatio, ꝛ
alices, ꝛ tussis, ꝛ salt⁹, ꝛ spasm⁹, quū icipit spasma
ri. Et eaꝝ sunt q̄dā que ꝓueniūt ex opōne nāe p̄nci/
palr, sic̄ singult⁹, ꝛ q̄dā que ꝓueniunt ex opōne nāe
accn̄talr: sic̄ spasm⁹ ꝛ tremor. Et eaꝝ q̄dā sunt vo/
lūtarie pure sicut estuatio, ꝛ reuolutio de latē ad la
tus: ꝛ q̄dā sunt cōposite ex nāli, ꝛ volūtaria, sic̄ tus/
sis, ꝛ mict⁹, ꝛ egestio. Et istaꝝ qdē quedā sūt, i qb⁹
p[nā supat volūtatem] sicut tussis: ꝛ q̄dā in qbus
q[volūtas supat nām] sicut mict⁹, ꝛ egestio, quuȝ

i A. creatura.
k A. velocitate.
l † A. in fili huic.
m A. ꝯstātialia vel essentialia.
n A. sensibilib⁹ cōibus, ꝛ sunt ea que sūt sumpta ex creatura.
o A. Et sig̃natio nes quidē sicut icteritie, an sit nigra, an cholerica.
p A. volūtas precedit naturam.
q A. nā precedit voluntatem.

voluntaria non cito vult efficē. Accñtium aūt a nā sine volūtate ꝓuenientiuꝫ q̄dā sunt que[a] ⌈demr̄ant⌋ sensus sicut horripilatio, ⁊ q̄dā que sensus nō[b] ⌈de/mōstrant⌋ q̄m nō sentiunt, sicut[c] ⌈salt⁹.⌋ Hi āt motus diuersificant, aut ꝓpter diūsitatē suaꝝ eēntiaꝝ, q̄m tussis in seipsa fortior existit q̄ꝫ salt⁹: aut ꝓpter diuersitatē[d] ⌈neruoꝝ motoꝝ, q̄m sternutatiōis nerui motoꝝ plˀes sunt q̄ꝫ motoꝝ tussis.⌋ Tussis.n.cōplet motione mēbroꝝ pectoris, sꝫ sternutatio ꝯplet ꝯiūctione motuū mēbroꝝ pectoris, ⁊ capitꝭ sil. Sed q̄ꝫtitas tioris in eis est dīns, q̄m mot⁹ singult⁹ sicci maioris est timoris, q̄ꝫ mot⁹ tussis, lꝫ sit tussis fortior: per q̄ð aūt nā iuuat est quuꝫ q̄n̄qꝫ adiuuat per instr̄m eēntiale ⁊ ꝑncipale, sicut quum iuuat in expellēdo stercus a musculis vētris. Et est quuꝫ ꝑ instr̄m iuuat ext̄neū, sicut iuuat in tussiēdo ab aere.

Principioꝝ xo eaꝝ diuersitates, aut sunt ex membris, sicut tussis, ⁊ nausea: aut ex diūsitate v̄tutū agētiū, q̄m[e] ⌈saltus⌋ ꝑncipiū ē nāle, tussis xo ꝑncipiū est aīale. Sed ⁊ ꝑ māe diuersitatē q̄m tussis est ab excreatione, ⁊ salt⁹ a vētositate. He ergo sig̃tiones sig̃nt in eo q̄ð de mēbris appet. Et plīma eoruꝫ demr̄atio est ꝫm dispōnes manifestas. Est tñ quū occultas demr̄at dispōnes, sicut rubedo pomi maxille que pulmonis apā declˀat. Et de signis ēt sunt que egritudines demr̄ant occultas. Quapp opꝫ illum q egritudines vult cognoscē occultas, vt anatomie notitiā adept⁹ sit, ad hoc vt ꝑ eā scia sb̄e cuiuscunqꝫ mēbri acqrat, si est carnosum aut nō carnosuꝫ, ⁊ cuiusmodi est eius forā, ideo vt sciat, v̄bi grā, si apā h̄ q̄ð hꝫ hanc figurā est in eo[f] ⌈aut nō, ex pte, vñ sue figure est cōparatum, aut nō⌋ ⁊ sciat si est polˀe q̄ in ipso aliquid retineat, vel nō, sed id labi facit q̄ð recipit, sicut ieiunū. ⁊ si est polˀe q̄ in ipso aliquid retineat, aut q̄ aliqd ab eo labat, ⁊ que res sit, q̄ꝫ i ipo retineri sit polˀe, aut ab eo labi, donec ei⁹ locū sciat, q̄tenus per ipsum iudicet de eo, q̄ð in ipso sentit de dolore, aut apē, si est in ipso, aut ab eo lōginquum.

Et sciat eius societatē, ita vt iudicet si hꝫ dolorē ꝑ se, aut ꝓpter societatē: ⁊ si mā ab ipsomet ꝓcesserit, aut a suo socio sibi isluxit. Et si supfluū q̄ð ex eo separat, est de sb̄a ipsius, an ipm est via per quā illð penetrat, q̄ð ab alio sepat, donec sciat illud q̄ð cōprehēdit, vt noscat si est polˀe illud q̄ð eūat, ab ipso eūatum fuisse. Et vt mēbri opōnē sciat, donec ipsi⁹ cognoscat egritudinē ex nocumēto, q̄ð in eius ꝯsistit opōne. Totum xo h̄ per anatomiā scire potes.

Scias p̄terea q̄ medico q vult egritudies regere, que in membris ex̄nt occultis, nec̄ia est anatomia. Quūqꝫ anatomie scia ei acq̄sita fuīt oportebit post hoc totū, ipm studere in[g] ⌈cogitatione⌋ egritudinū occultaꝝ ꝫm sex regulas. Quaꝝ ꝑma est de nocumēto opōnum, ⁊ tu qdē opōnes cum suis q̄litatib⁹ ⁊ q̄ꝫtitatib⁹ iaꝫ sciuisti, q̄ꝝ sig̃tio est ꝑma ⁊ ꝑdurās.

Scða xo est de eo q̄ð eūat, cuius sig̃tio ꝑdurans qdē est, sed nō est ꝑma. Et ꝑdurās qdē est, ꝓpterea q̄ in ipsa semꝑ ꝯsidūt. Et ꝑma qdem nō est ideo q̄ sig̃t[h] ⌈maturationē aut maturationis ꝓhibitioneꝫ mediāte alio.⌋ Tertia aūt est dolor, ⁊ quarta est de apate. ⁊ q̄nta est de situ, ⁊ sexta est de accñtib⁹ manifestis[i] ⌈⁊ cōparatis.⌋ Et eoꝝ sig̃tio nō est ꝑma nꝫ ꝑdurans: ⁊ in vnaq̄qꝫ eaꝝ sermonē diuisim faciam.

Ex opōnibus xo sig̃tio h̄r, q̄m quum opō non ꝫm nālē ꝓcesserit cursum, q est ei sig̃tur q̄ v̄tuti accidit nocumētū, ⁊ v̄tutis nocumētū egritudinē seqt, que est in mēbro, in q̊ est v̄tus. Opōnum xo nocumēta sunt ꝫm tres modos. Opōnes.n.aut minuunt sicut oculi minuit visio, ⁊ rem videt minorē[k] † ⌈ ⌋ ⁊ a ꝓpinquiore spatio. Et sicut stōus quū durius digerit, ⁊ tardius, ⁊ minorem q̄ꝫtitateꝫ. Aut mutant sicut cū oculus videt illud q̄ð nō est, aut videt rem nō sicut est: ⁊ sicut stōus quū cibū[l] ⌈dissipat⌋ ⁊ ipm male digerit. Aut destruunt sic̄ oculus quuꝫ nō videt: ⁊ stōus quū nullomō digerit. Ei⁹ aūt q̄ð eūat, ⁊ q̄ð retinet sig̃tiones multis sūt modis: aut.n. sig̃t ex pte retētionis nō nālˀ, sicut quū retinet res q̄ solebat eūari, queādmodū accīt illi cui⁹ vrina retinet, aut egō: aut sig̃nt ex pte eūonis nō nālˀ: ⁊ h̄ qdē aut erit de sb̄a mēbroꝝ, aut nō erit ita. Sꝫ q̄ð est de sb̄a mēbroꝝ trib⁹ sig̃bit modis, aut.n.ꝑ suiipsius sb̄am sig̃bit sic̄ anuli q expuunt herpetē estiomenū in canali pulmonis sig̃nt, aut sig̃bit ꝑ q̄ꝫtitatē sui. sic̄ cortices quū in dissenteria egrediūt, nā si fuīt grossus sig̃t q̄ vlc⁹ in grossis exit ītestinis, ⁊ si subtilˀ, sig̃t q̄ in subtilib⁹ est ītestinis: aut sig̃bit ꝑ colorē suū, queādmodū hypostasis petaloidis, que si fuerit rubea sig̃t, q̄ est in mēbris carnosis sic̄ renib⁹. Et si alba sig̃t q̄ est in mēbris neruosis, sic̄ in vesica. Q̄ð xo sig̃t illud, q̄ð nō est de sb̄a mēbroꝝ, sig̃t aut q̄r ipsius egressio nō est nālis sic̄ hūores sani, ⁊ sāguis quuꝫ exierit, aut q̄ est nō nāle in q̄litate sui, sicut sanguis corrupt⁹, siue ꝯsueuerit exire, siue nō: aut q̄ð est nō nāle in sb̄a absolute, sic̄ lapis: aut q̄ est nō nāle q̄ꝫtitate sui, lꝫ nālis sit eius exit⁹. Et istud est, aut ꝑpea q̄ auget, aut ꝑpea q̄ minuit, sic̄ sterc⁹ ⁊ vrina: quū pauca fuerit, aut multa: aut vt sit nō nāle in q̄litate sui, lꝫ exire soleat, sic̄ sterc⁹, ⁊ vrina, que sūt nigra: aut si egrediat a pte nō nāli, lꝫ exire ꝯsueuerit, sicut sterc⁹, ⁊ vrina[m] ⌈cuꝫ egritudie ilij⌋ ꝑ supiora egrediunt. Doloris aūt sig̃tiones i duob⁹ cōprehēdūt gn̄ib⁹. Et illud est q̄m dolor, aut sig̃t per suū locū. v̄bi grā q̄m si fuerit in dextra, erit in epe, ⁊ si i sinistra in splene. Et est quū per suā spēm sig̃t, q̄ sit ipsi⁹ cā: queādmodū dixim⁹ in doctrīa cāꝝ, v̄bi grā q̄m si fuerit grauatiuus sig̃bit apā q̄ð est i mēbro nō sētiēte, aut cui⁹ sensus destruct⁹ est. Et extēsiuus multā sig̃bit mām. Et mordicatiuus māꝫ sig̃bit acutā.

Apatis aūt sig̃tiones trib⁹ existūt modis: aut enī sunt ex sb̄a sui: sicut herisipila que choleraꝫ sig̃t rubeā, aut sclirosis que cholerā demr̄at nigrā, aut ex loco sui, sicut quū fuerit in dextra sig̃t, v̄bi grā, q̄ ē apud epar: aut in sinistra sig̃t, q̄ð est ex pte splenis: aut ꝑ figurā sui q̄m quū apð dextrā fuerit, ⁊ fuerit lunare, sig̃t q̄ est in ipo epe, ⁊ si lōgū fuerit sig̃t q̄ ē in musculo q est supꝑ ipm. Sit⁹ xo sig̃tiones aut sūt ex locis, aut ex cōitatib⁹. Et ex locis qdē apparentes sūt. Et ex cōitate qdē sunt sicut ꝑ nocumētuꝫ q̄ð est in digito ex cā aūte cognoscit, q̄ est ꝑꝑ nocumētum, q̄ð sexto ex paribus neruoꝝ colli accidit.

¶ De signis distinguentibus inter egritudines proprias, ⁊ associatas eis. Cap.II.

Et q̄m est, quū egritudies in ꝑncipio accñt in mēbro, ⁊ est quū accidūt ꝓpt associationem, queādmodū caput stō in suis associat egritudib⁹, tūc opꝫ vt ordinem⁹ dr̄iam iter has duas res ꝑ signū distinguens. Dicem⁹ igit q̄ opꝫ nos ꝯsiderare que ꝑus accit ⁊ autumabim⁹ q̄ ipa est ꝑncipalˀ, ⁊ altˀa ē ei associata, ⁊ ꝯsiderabimus ēt q̄ est illa q̄ remanet postq̄ꝫ altˀa finit, ⁊ autumabim⁹, q̄ ipsa ē ꝑncipalˀ, ⁊ q̄ altˀa ē associata.[n] † ⌈ ⌋ Et tñ est quū ex h̄ ꝓuenit error, ⁊ hoc est, q̄m fortasse egritudo ꝑncipalis nō erit ꝑcepta sensu, neqꝫ dolorosa in ꝑncipio sui, sꝫ postea sentiem⁹ ipsius impedimētū, postq̄ꝫ associata egritudo appuerit, que ꝑcerto est illa q̄ post

a A.excitant.
b A.excitāt, seu nō cōmouent.
c A.iectigatio.
d A.numeri motuū, q̄m sternutatio plˀes numeros motuū hꝫ q̄ꝫ tussis.
e A.iectigatiōis
f A.aut i alio ex pte qua, an sit ꝓportionatū figure eius, aut non ꝓportionatum.
g A.sig̃natione.
h A.mediāte digōne, aut priuatione digōnis.
i A.ꝓportiōatꝭ.
k † A.q̄ꝫ sit.
l A.corrūpit.
m A.cū in egritudine yleos.
n † A. ⁊ eꝫ, q̄m associata existimat, ex eo, q̄ð ē illa, que accidit postrema: ⁊ q̄ sedat cuꝫ sedatiōe prime.

ipsaꝫ accit, ⁊ est eā sequēs: existimabiť ergo, ꝙ associata ⁊ accñtalis sit illa, que est ꝑncipalis egritudo. Et est quū nō ꝑcipiť, nisi accñtalis tm̄ [a] [⁊ ꝑncipalis vel origo obliuioni tradiť.] Semita vero obseruādi se ab hoc errore est, vt medicus mēbroꝝ noscat cōitatem, qḋ qdē erit ex sua scīa in anatomia: ⁊ nocumēta sciat, que vnicuiqꝫ accñt mēbro, q̄ꝝ q̄dā sunt sensu ꝑcepta, q̄dā nō ꝑcepta: ⁊ moreť in egritudine, ⁊ neqꝫ iudicet de ea ꝙ sit ꝑncipalis, nisi postq̄ꝫ ꝯsiderauerit, qd sit posse ꝙ [b] † [ ] accidat ipsaꝫ sequēs. Egrū ergo iterroget de sigtionib⁹ egritudinum, q̄s mēbris egro mēbro associatis posse est accidē, que nō pri⁹ erāt sēsu ꝑcepte, neqꝫ dolorose [c] [ita vt appareāt ꝑ] neqꝫ cōmouētes accñtia que sūt eis ꝓpinq̄, sꝫ nec ēt eas sequūť res, nisi que ab eis sunt lōginq̄ nō sensu ꝑcepte, eger q̄ꝫ ignorat ꝙ sint accidētia illi lōginq̄ radici. Istud tm̄ nō dignosciť nisi sapiētia medici. Plm̄ vero qḋ ex eo ad memoriā reducit est, quū opōnuꝫ impedimētū ꝯsiderať. Quūqꝫ opōnū impedimētuꝫ īuenerit añs, iudicabit ꝙ egritudo illa est associata, licꝫ q̄dā mēbroꝝ sint talia, ꝙ plm̄ dispōnū ipsoꝝ est, vt sint eoꝝ egritudies alioꝝ mēbroꝝ egritudines sequētes. Capitis. n. ꝭm plm̄ suaꝝ dispōnū, sunt egritudines ꝑ societatē stōi. Sꝫ illud ꝯuertē est perpaꝝ. Et nos qdē corā tuis manibus ponemus signa ꝯplōnum ꝑncipaliū ⁊ accñtaliū ꝭm modū cōem. Que vero vnicuiqꝫ mēbro sunt ꝓpe in suo diceť cap. Quecūqꝫ autē ex sigtionibus egritudinū ꝯpōnis manifeste fuerint, sensus dignoscet. Sed que occulte fuerint, exceptis replōne, ⁊ oppilōne, ⁊ apatibus, ⁊ solōne ꝯtinuitatꝭ, in dictione vlī ꝯphēdere est difficile. Et silr̄ illḋ qḋ ex replōnibus ⁊ oppilōnib⁹, ⁊ apatibus, ⁊ solōne ꝯtinuitatis vnicuiqꝫ mēbro ꝓpriū existit. Melius igiť est vt h̄ totū dictionibus reseruetur particularibus.

a A. ⁊ que nō est ꝑncipalis poniť principalis.

b † A. ei.

c A. dolore apparente.

De signis complexionum. Cap. III.

Signorum q̄ñā qb⁹ ꝯplōnum dignoscunť dispōnes sunt decē: vnū eoꝝ est tact⁹. Et modus qdē quo cognosciť, est vt ꝯsideret an tactui sani sit eq̄lis in terris tēperatis, ⁊ aere tēperato: nā si eq̄lis fuerit sigbit eq̄litatē. Qḋ si patiať ab eo tactor ꝯplōnem hñs sanā, ⁊ infrigideť aut calefiat, aut ipm̄ sentiat nāli molliorē, aut duriorē: aut asperiorem q̄ꝫ nālis, neqꝫ fuerit ibi cā ex aere, aut balneatione cū aqua frida, aut alia re que mollitiē addat: aut aspitatē, est tūc ex ꝯplōne nō tēpata. Et ex dispōne qdē vnguiū [d] † [ ] in mollitie, ⁊ siccitate ipsaꝝ, posse est cognoscē ꝯplōnis corpis dispōnē: [e] † [ ] lꝫ mollitiei ⁊ duritiei iudiciū nō sit stabile, nisi ꝑus eq̄litatis iter calitatē ⁊ friditatē sigtiones ꝑcesserit, nā si nō ita fuerit posse erit, vt calitas duꝝ tactū ⁊ asperuꝫ mollificet, nedū illū qui est tēpat⁹ ꝓpter resolōnē ipsius, ⁊ faciat existimari ꝙ sit mollis ⁊ hūidus nā: ⁊ vt friditas mollē tactuꝫ iduret, ne dū illū q est tēpat⁹, ꝓpterea ꝙ multū ꝯgelat ⁊ ispissat, ⁊ opinabiť ꝙ sit siccus: [f] [sic nix ⁊ sol. Et nix qdē ꝓpterea ꝙ coagulat ⁊ ꝯgelat. Et sol qdē ꝓpterea ꝙ ingrossat.] Eoꝝ aūt plimoꝝ q fride sunt ꝯplōnis, corpa mollia sūt, lꝫ sint macra, qm̄ cruditas multa ꝯsistit in eis. Scḋm vero est gen⁹ signoꝝ ex carne ⁊ adipe assumptoꝝ, qm̄ caro rubea quū multa fuerit humiditateꝫ sigbit ⁊ calitatem, ⁊ exit ibi soliditas. Et si pauca fuerit, ⁊ adeps multus nō ibi affuerit, sigbit siccitatē. Pinguedo aūt ⁊ adeps semp̄ friditatem signt, ⁊ est cū eis laxitas. Et si cū h̄ fuerit venaꝝ angustatio, ⁊ sāguis paucitas, ⁊ h̄ hñti aduenerit debilitas ex fame ꝓpter minorationeꝫ sanguis nālis qui est ꝑparatus ad illud quo mēbra ex nutrimēto indigēt, sigbit ꝙ ꝯplō hꝫ est [g] [ꝭm nām.] Et si hec alia signa nō affuerit sigbit ꝙ est ꝯplō acq̄sita. Pinguedinis aūt ⁊ adipis diminutio semp̄ calitatē sigt qm̄ pinguedis ⁊ adipis mā, sāguis est vnctuositas, ⁊ eaꝝ factor est friditas, ⁊ ꝓpť h̄ in epe minoranť, ⁊ sunt in itestinis multe. Et neqꝫ sunt sup̄ cor multe plusq̄ꝫ sup̄ epar, nisi ꝓpter mām: nō. n. ꝑꝑ ꝯplōnē ⁊ formā, sꝫ ꝓpter curā nāe pēdētem [h] [a mā illi siti.]

d † A. manus.

e † A. si nō fuerit illud ꝑꝑ causaꝫ extraneam.

f A. sicut in niue ⁊ pinguedine. niuē enim friditas coagulat ꝯgelādo, ⁊ pinguedinē ingrossando.

g A. radicalis naturalis.

h A. cū tali mā.

Pinguedis aūt ⁊ adipis ꝯgelatio sup̄ corpus minuiť ⁊ augeť ꝭm minoratiōnē caloris, ⁊ ipsi⁹ augmētū. Et corpus qdē carnosum absqꝫ multa adipe ⁊ piguedine, est corp⁹ calm̄ ⁊ humidū. Qḋ si fuerit caro rubea multa cuꝫ piguedine ⁊ adipe pauca, significabit hūiditatē supfluā: ⁊ si supflua fuerit hūiditatis ⁊ friditatis sigbūt supfluitatē, ⁊ ꝙ corp⁹ frigidū factū est ⁊ humidū. Et ex corpib⁹ qdē qḋ magis est macrū, est fridū ⁊ siccū, ⁊ postea calm̄ ⁊ siccum, deīde siccū qḋ in calitate ⁊ friditate tēpatū existit, postea calm̄ qḋ est in humiditate ⁊ siccitate tēperatū. Tertiū vero genus, est signoꝝ sūptoꝝ ex capillis. Et ipsa sunt que sumēda sunt ex pte hoꝝ modoꝝ q sunt, velocitas origis, ⁊ ipsi⁹ tarditas: ⁊ multitudo eoꝝ, ⁊ paucitas ipoꝝ: sbtilitas ⁊ grossitudo eoꝝ: planities ⁊ crispitudo. Et eoꝝ color est vna ex radicib⁹ in h̄. Signa vero ex velocitate natiuitatis eoꝝ, aut tarditate, aut ꝓhibitione origis ipsoꝝ sūpta sūt, ꝙ illi q tarde nascunť, aut nō nascunť, quū nō affuerit sigtiones, que corp⁹ penit⁹ sanguinē nō hr̄e demōstrēt, signt ꝙ ꝯplō vehementer est hūida. Qḋ si festinauerit nō erit corp⁹ illius hūiditatis, imo ad siccitatē declinabit. Ipsi⁹ vero calitas ⁊ friditas ex alijs signis que iā diximus cogscunť. Quum aūt calitas ⁊ siccitas ꝯiūgenť, capilli multo citius nascenť, ⁊ erūt mlti ⁊ grossi, qm̄ multitudo calitatē sigt, ⁊ grossities multā fumositatē, iōqꝫ in iuuenibus est ampli⁹ q̄ꝫ in pueris: qm̄ pueroꝝ māe vaporose sunt, ⁊ nō fumose. Et hoꝝ ꝯrīa ipsoꝝ sequunť ꝯrīa. Sigtio autē ex pte figure est ꝙ crispitudo sigt calitatē ⁊ siccitatē. Est tm̄ quū foraminū ⁊ poroꝝ inuenit tortuositatē: sꝫ istud non mutať quum alterať ꝯplō. [i] [Due vero ꝑme res mutanť] ⁊ planities h⁹ sigt ꝯrīū. Ex pte aūt coloris nigredo sigt calitatē, ⁊ subalbedo sigt friditatē ⁊ [k] [citrinitas] ⁊ rubedo eq̄litatē signt: ⁊ albedo sigt, aut friditatē, aut humiditatē vehementē, sicut canities: aut fortē siccitatē: sic accidit vegetabilib⁹ quū siccanť, q̄ ex sua nigredine, aut viriditate trāseūt ad albedinē: ⁊ h̄ qdē nō accidit hoīb⁹, nisi in fine egritudinū siccātiū. Et canitiei qdē cā apud Aristotelē est ꝯuersio ad colorē flatis: ⁊ apud. G. est [l] [atacharugi] que nutrimētū cōmittať qḋ ad capillos venit quū fridum fuerit, ⁊ fuerit mot⁹ eius, ⁊ ipsi⁹ penetratio in poris tardata. Quūqꝫ duas dictiōes ꝯsideraueris iuenies eas ꝑcerto ꝓpinq̄s, qm̄ cā in albedine coloris flatis, ⁊ cā in albedine [m] [atacharugi] est vna. Et de h̄ qdē physicus tractare dꝫ. Post h̄ aeres ⁊ regiones i re piloꝝ opōnē hñt que est obseruāda: [n] [nō. n. timeť ꝙ in nigro sit capillus flauus, qui equalitatē ꝯplōnis ipsi⁹ significet, quū eā habuerit: neqꝫ in capillis sclaui nigredo, que ꝯplōnis ei⁹ significet calitateꝫ, quū ipsoꝝ gen⁹ eā habuerit.] Etates ēt in re capilloꝝ opanť, qm̄ iuuenes sūt sic meridionales: ⁊ pueri sicut septētrionales: ⁊ senect⁹ est sicut medij. Pili ꝑterea in puero multi, signt ꝙ ipsius ꝯplō quū crescet ad meliam cōuerteť, ⁊ in sene sigt ꝙ in pn̄ti est melicus. Quartū vero genus signoꝝ est sumptū ex

i A. due vero ꝑme cāe alteranť alteratiōe ꝯplōnis

k A. ⁊ ruffedo.

l A. altecharegi

m A. altecharegi.

n A. non. n. expectatur seu existimať, ꝙ per ruffedinē capilloꝝ in nigro significet ꝯplō eq̄lis, que ei inheret, neqꝫ ꝑ nigredinē capilloꝝ i alsachalebi sigtur ꝯplō calīa q̄ ihereat ei ꝭm ipsum.

colore corpis. Albedo.n.signum est putationis san
guinis,aut paucitatis ipsius cū friditate,qm̄ si cuz
calitate eēt,ꝛ humorē cholico,eēt citrinitas. Et ru
beus qdē sigt[a] ⌈ multū sanguis. Et ruffus ꝛ subruf
fus signt calitatē. Sz subruffus plus sigt cholera ꝫ
rubeā,ꝛ ruffus sigt sanguinē cholicū. Est tm̄ quum
subruffus ⌋ sāguis sigt putationē,lz nō sit ibi chola
rubea,queādmodū accidit in ꝯualescētib⁹. Fusc⁹
aūt vehemētē sigt friditatē,ob quā minuit sāguis,
ꝛ ꝯgelat ille paucus,ꝛ ad nigredinē ꝯuertit,ꝛ cu
tis mutat colorē. Et brunus sigt calitatē. Et melon
gianus friditatē sigt ꝛ siccitatē,qm̄ calor est,q purā
cholerā nigrā seqt.[b] ⌈ Sz gypseus friditatē sigt,ꝛ
rem flaticā. Et stāneus ⌋ friditatē ꝛ humiditatē sigt
cū pauca re melica,qm̄ est albedo cū pauco viridi
tatis:erit g̊ albedo sequēs colorē flatis,ꝛ ꝯplonez
humiditatis,ꝛ viriditas sequēs sanguinē ꝯgelatū,
qui trahit ad nigredinē,q cōmistus flati fact⁹ fuit
viridis:ꝛ eburneus friditatē sigt flaticā cuz pauca
chola rubea. Et sm plm qdē mutat color pp epar
[c] ⌈ ad subruffedinē ꝛ albedinē:ꝛ ppt splenē ad sub
ruffedinē ꝛ nigredinē. Et in egritudib⁹ hemorroi
daꝝ ad subruffedinē ꝛ viriditatē. h tm̄ nō est semp,
imo est quū mutat. Cognoscē vo ex colore lingue
ꝯplonē stōi,ꝛ itestinoꝝ est difficile:ꝛ ex colore ocli
cognoscē ꝯplonē cerebri,est difficile. ⌋ Et fortasse ē
quū in vna egritudie duoꝝ coloꝝ diūsitas i duob⁹
ꝯtigit mēbris,sicut quū albescit lingua,ꝛ nigrescit
facies in vna egritudie,queādmodū i icteritia q̄ pp
vehemētiā acuitatis chole rubee accidit. Quītū
vo gen⁹ est signoꝝ ex fora mēbroꝝ assumptoꝝ,qm̄
ꝯplonē calidā sequunt pectoris amplitudo,ꝛ extre
mitatū magnitudo,ꝛ ipsaꝝ cōplemētum in q̄ztitate
eaꝝ absqꝫ coāgustatiōe,ꝛ sine curtitate[d] ⌈ ꝛ pcipue
manuū ꝛ pedū, ⌋ ꝛ venaꝝ amplitudo,ꝛ eaꝝ appa
ritio,ꝛ pulsus magnitudo,ꝛ fortitudo ipsi⁹,ꝛ ma
gnitudo musculoꝝ,ꝛ ppiqtas eoꝝ ex iūcturis:qm̄
opōnes augmētatiue ꝛ cōpositiue fore,calitate cō
plent. Et friditatē sequūt oīum hoꝝ ꝯ̄ria,qm̄ ppt
eā[e] ⌈ minorāt vtutes nāles,ꝛ nō cōplēt opōnes na
tiuas ꝛ creationē. Et ꝯplonē siccā sequunt aspitas
ꝛ curuitas ⌋ ꝛ iūcturaꝝ manifestatio:ꝛ appitio car
tilaginū i epigloti,ꝛ naso:ꝛ est nasus eq̄lis. Sextū
vo,est gen⁹ signoꝝ sūptoꝝ ex velocitate passionis
mēbroꝝ. Mēbrū.n.quū cito calefit absqꝫ difficulta
te,est cale ꝯplonis,qm̄ ꝯuersio i gn̄e pportionali ē
facilior ꝯuersione ad ꝯ̄riū:et si cito ifridat, res erit
eꝯ̄rio.[f] † ⌈ ⌋ Qd̄ si aliqs dixerit q oz vt
res sit huic ꝯ̄ria, Nos nāqꝫ pcerto scimus q res nō
patit,nisi a suo ꝯ̄rio,ꝛ nō a suo sili,sed ex h vbo qd̄
tu pmisisti puenit,vt passio a sili sit dignior: Rn̄sio
erit,q sile a q̊ nō patit res,est illud cui⁹ q̄litas,ꝛ q̄
litas illi⁹ qd̄ ei sile existit,est vna spē ꝛ nā. Qd̄ aūt
calius est alio,nō est sile ei qd̄ est minus calm: imo
duo cala,q̊ꝝ vnū est calius,diūsificant:ꝛ illud qdē
qd̄ est min⁹ calm ꝯpatione ei⁹ qd̄ est calius,est frm.
Patit ergo ex h vn̄ est fridū ꝯpatione illi⁹,ꝛ nō ca
lidū. Patiet ēt ab eo qd̄ est ipso fridius,ꝛ a frido:
vnū tm̄ eoꝝ ipsi⁹ q̄litatē auget,ꝛ pbet ei augmētum
qd̄ est in ipo forti⁹ ꝛ alteꝝ minuit q̄litatē. ipsi⁹ ergo
alteratio ad id qd̄ i sui q̄litate pstat augmētū,ꝛ mu
tat illud qd̄ in ipo est forti⁹,erit facilior:lz sit h alia
cā que alicui eoꝝ q̄ in[g] ⌈ q̄litate cōicāt est ppa,ꝛ ꝯ̄di
cit ⌋ sic illd̄ qd̄ in sui nā cale exit ꝯplonis,nō cito re
cipit in se cali opōnē,nisi pptera q calitas destruit
opōnez ꝯ̄rij,qd̄ est fridū[h] ⌈ eo qd̄ refrenat ⌋ illud qd̄
ꝯplo cala vult efficē de augmento in calefactione.
Quū ergo sibi occurrūt,ꝛ phibēs destruit,iuuāt
se ambo in calefaciēdo,et eoꝝ adiutoriū seqt dua
rum q̄litatū fortitudo cōpleta. Quū vo extrinseca
calitas eq̄litatē destruē voluerit calor inatus,q est
itus,erit res fortior in resistēdo,adeo vt venena ca
lida nō refrenet,neqꝫ expellat,neqꝫ ipsoꝝ corrūpat
sbam,nisi calor inatus. Calor nanqꝫ inatus nāe est
instrm,qd̄ caloris euenietis expellit nocumētū,p
pterea q spm̄ mouet ad ipm expellēduz,et ad eius
vaporē remouēdū,et ad ipm resoluēdum,et ipsius
mām adurēdū. Et fridi ēt aduenietis nocumētū p
ꝯ̄riū expellit. Hāc vo ppetatē nō hz friditas:nō eni
impugnat,neqꝫ refrenat nisi aduenietē calitatē per
ꝯ̄riū tm̄,q2 nō impugnat aduenietē friditatē. Et ca
lor qdē inatus est ille q humores nāles tuet,ne eis
calitates exnee ꝺn̄ent. Calor nāqꝫ inatus quuz est
fortis,pōt nā ipso mediāte in hūorib⁹ mistrare sm
modū maturādi et digerēdi:ꝛ custodire eos sm sa
nitatē,et mouent humores sm modū mistrationis
ipsi⁹:ꝛ phibent moueri sm modū mistratiōis calo
ris exnei,q2 nō putrefiūt. Sz quū calor iste est debi
lis,fatigat nā,ꝛ a regimie humoꝝ abstinet ppter
instri debilitatē,qd̄ iter ipsam ꝛ hūores est mediuz
ꝛ stat:ꝛ calor exneus iuenit[i] ⌈ hūores nō impeditos
ab administratione. ⌋ Cōprehēdunt g̊ ab eo,ꝛ facit
eos obediētes,ꝛ motu exneo ipsos mouet,ꝛ acci
dit putrefactio. Calor igr inatus vtutū oīum est i
strm,sz friditas est ei incōueniēs:ꝛ neqꝫ pdest,nisi
accn̄talr. Jōqꝫ dr calor inatus,et nō dr friditas ina
ta[k] ⌈ neqꝫ ꝯpat friditati ex colcodea corpis illd̄ qd̄
ꝯpat calitati. ⌋ [l] ⌈ Septimū aūt gen⁹ signoꝝ est qd̄
sumit ex cogitationib⁹,ꝛ a reb⁹ multū desideratis
a nā hois q̄s plm apphēdit vtus,et opat silitudinē
q̄litatū,sicut dicem⁹ in sōnijs,iō q corp⁹ est instrm
aie. ⌋ Octauū aūt genus est,qd̄ sumit a signis opō
num. Quū.n.opōnes sm nālē cursuz pcedūt plene
ꝛ pfecte,signt ꝯplonis eq̄litatez. Qd̄ si a pte sua ad
mot⁹ mutēt supfluos signt ꝯplonis calitatē. Et silr
si ppauerit,qm̄ calitatē signt,sic augmēti velocitas
ꝛ velocitas natiuitatꝫ capilloꝝ,ꝛ natiuitatꝫ dentiū.
Qd̄ si debilitēt,ꝛ ociose fiāt,ꝛ tardent,signt ꝯplo
nis fritatē. Est tm̄ quū eoꝝ debilitas,ꝛ ociositas,et
tarditas,sūt cadētes pp ꝯplonē calidā,lz illud esse
nō possit absqꝫ mutatiōe a cursu nāli cū debilitate.
Et est ēt quū ples nāliū opōnū deficiūt pp calitatē,
ꝛ minuunt,sicut sōn⁹:qm̄ fortasse est quū destruit
pp calorē ꝯplonis cale,aut minuit. Et silr est quuz
auget aliq̄ dispōnū nāliū pp friditatē,sic sōn⁹:sz tm̄
nō erūt ex sūma opōnū nāliū absolute,imo ꝯditio
nalr,ꝛ p cām: Sōni nāqꝫ necitas in vita ꝛ sanitate,
nō est necitas absoluta,imo pptera vt spūs ab ipe
dietib⁹ sepet pp illd̄,qd̄ ei accidit ex lassitudie,aut
pptera q est ei necium icūbere sup digōnē cibi:et
pptera q nō pōt duas res. Sōni igit necitas non
est nisi ex pte alicui⁹ impotētie,ꝛ est exit⁹ a necitate
nāli,lz sit exit⁹ ille nālis ab eo vn̄ est necius:nāl.n.
dr de necio cōitate nois.[m] ⌈ Firmior vo sigtio quā
hoc nomē hz nō est,nisi vt dicat de ꝯplone eq̄li,ꝛ il
lud est vt opōnes equent ꝛ cōpleāt. ⌋ Ei⁹ vo sigtio
sup calitatē ꝛ friditatē,ꝛ siccitatē,ꝛ humiditatē,est
sigtio pbabilis. Ex gn̄e aūt opōnū fortiū que calo
rē signt est[n] ⌈ acuitas ⌋ vocis ꝛ ei⁹ grossitudo,ꝛ lo
quēdi velocitas,ꝛ ipsi⁹ ꝯtinuitas,ꝛ ira,ꝛ festinatio
motionū,ꝛ palpebraꝝ citatio,lz sit quū ista adue
niunt nō ppter cām cōem,imo ppter cām membro
opōnis ppriā. Nonū vo gen⁹ est expulsio supflui
tatū a corpe,ꝛ q̄litates eoꝝ que expellunt. Expul
sio.n.quuz nō aufert:ꝛ illud qd̄ ex stercore,ꝛ vrina
egredit,ꝛ sudore,ꝛ alijs,est acutū habens odorem

a A. mixtitudinē sāguis,ꝛ calitatē,ꝛ citrinus,et ruffus signt calitatē: sz citrinus est magis signs cholerā ꝛ ruffus sanguinem,aut sanguinē cholicum. Et qn̄qꝫ.

b A. Sz gypse⁹ purā friditatem sigt,ꝛ rē flaticā. Et plumbeus.

c A. ad citrinitatē ꝛ albedinē:et pp splenē ad citrinitatē ꝛ nigredinē. Et in egritudinib⁹ hemorroydaꝝ ad citrinitatē ꝛ viriditatē. ꝛ nō est h semper, imo qn̄qꝫ diuersificatur. Significatio vo ex colore lingue sup ꝯplonē stōi,ꝛ itestinoꝝ,ꝛ venarū qetaꝝ in corpe ē fortis. Et sigtio ex colore ocloꝝ sup ꝯplonē cerebri est fortis. Alia lra. Sigtio vo ex colore lingue sup ꝯplonē stōi,ꝛ venaꝝ,et arteriaꝝ in corpore est fortis.

d †.——A.

e A. ꝺficiūt vtutes nāles a complemēto opōnū vtutis formatiue,ꝛ gn̄atiue. et ꝯplonē siccā seqtur asperitas.

f † A. pptereā idem causam

g A. nā seu ꝯplone cōicāt,seu cōueniūt est ppa,ꝛ ē remissior,seu diminuta in ca.

h A. impediēs.

i A. ipm nō occupatum in regimine.

k A. neqꝫ proporcionat ad friditatē illud qd̄ ex colcodea corpis ad caliditatē pporcionatur.

l A. Alia litera. Septimū aūt ē dispō sōni ꝛ vigiliaꝝ:qm̄ eq̄litas amboꝝ sigt ꝯplexionē tēpatā,pcipue i cerebro. ꝛ augumētū sōni sigt friditatez ꝛ humiditatez. ꝛ augumētū vigiliaꝝ sigt siccitatē ꝛ calitatem proprie in cerebro.

m A. Et hec pverior sigtio non est,nisi sup ꝯplonez eq̄lē,ꝛ illud sm q eq̄nt opōnes ꝛ cōplentur.

n A. fortitudo.

fortem, ꝛ tincturā ex eis que tincturam hr̄e ꝯsueue runt, ꝛ adustionē, ꝛ decoctionē ex illis que assatio/ nē ꝛ decoctionē solent hr̄e, est calīn. Qđ ꝟo diuer sum est ab h̄ est friduz. Et genus qdē decimum est sumptū ex dispōnib⁹ ṽtutū aie in suis opōnibus, ꝛ passionibus [a] ⌈ sicut ira fortis, ꝛ estuatio, ꝛ pceptio, ꝛ itells, ꝛ audacia, ꝛ in uerecūdia, ꝛ suspitio bona, ꝛ bona spes, ꝛ ipietas, ꝛ ipigritia, ꝛ moꝝ virilitas ⌋ ꝛ pauca ociositas, ꝛ parū pati ab vnaqq̄ re sigt ca liditatē. Eoꝝ aūt ꝯ̄ria friditatē, ꝛ pseuerātia furo/ ris, ꝛ māsuetudinis, ꝛ imaginari, ꝛ rememorari, ꝛ reliquoꝝ, signt siccitatē. A passionib⁹ ṽo cito remo ueri, sigt humiditatē. Ex hac qdē secta est isomnie/ tas, ꝛ soniuz, qm̄ ille in cui⁹ ꝯplone est dn̄iuz calita tis, videt se q̄si ad ignem calefieri, aut sicut ille qui sedet ad solē. Et ille in cuius ꝯplone est friditas do minās, videt se sicuti esset in niue, aut q̄si in aquam mitteret frigidā. Amplius vnusqsq̄ humorē hn̄s dn̄antem videt illud, qđ suo ptinet humori, queād/ modū dicunt. Hoc aūt totū qđ noiauimus, aut plm̄ eius, est de mō sigtionum ꝯplonuz pncipalium que sunt ab initio creature. Cōplexionū ṽo ex̄neaꝝ ac/ cidētalium [b] ⌈ que est acuta significat inflāmationē in corpe nocibilē febres pcedētem, ꝛ fortitudis de/ structionē apud motus rebellionē calitatis, ꝛ sitim supfluā, ꝛ adustionē i ore stōi, ꝛ amaritudinē in ore ꝛ pulsum qui lassitudini attinet, ꝛ velocitati vehe/ mēti, ꝛ frequētie, ⌋ ꝛ cui oīa calefaciētia in regimie adhibita nocēt, ꝛ quē infrigidātia curāt, ꝛ cui⁹ di/ spositio in estate mala existit. Cōplonis aūt frigi/ de nō nālis signa sunt, paꝝ digerē, ꝛ sitis pauca, ꝛ iūcturaꝝ lassitas, ꝛ ex flate febres multe, ꝛ cui reu/ matismi nocent, ꝛ infridātia in regimie adhibita, ꝛ vt p calefaciētia curet, ꝛ vt in hyeme malā hēat di sponē. Signa ṽo humiditatis nō nālis sunt ptinē tia signis friditatis: ꝛ est cū eis lassitas, ꝛ saliue flu xus, ꝛ mucillagis, ꝛ vētris solo, ꝛ digerēdi malitia ꝛ ipedimētū qđ est a regie, qđ est humidū, ꝛ mult⁹ son⁹, ꝛ iflatio palpebraꝝ. Sz signa siccitatꝭ nō nāl sunt aspitas, ꝛ vigilie, ꝛ maties accn̄tal, ꝛ lesio a re gimie i q̊ est siccitas, ꝛ malitia dispōnis i autūno, ꝛ curari p id qđ humiditatē efficit, ꝛ curatio pn̄s per aquā calidā, ꝛ oleū subtile, ꝛ fortis receptio eoꝝ.

a A. sicut vehe/ mens velocitas ad irā, ꝛ fōrt mo bilitas i opinio/ nib⁹, ꝛ igeniosi/ tas. ꝛ itells, ꝛ au dacia, ꝛ iuerecū dia, ꝛ bōitas exi stimatiōis, ꝛ bo/ nitas spei, ꝛ ipie tas, ꝛ ipigritia, ꝛ moꝝ virilitas, ꝛ celeritas i mo tib⁹, ꝛ opōnib⁹.

b A. illaz q̄ cala est, sigt iflāmatio corpis nociua ꝛ a febrib⁹ noceri, ꝛ debilitas ṽtu/ tis apđ motiōes pp cōmotionez calitatis, et sitis supflua, ꝛ inflā/ matio in ore stōi ꝛ amaritudo in ore, ꝛ pulsus de clinās ad debili tatē, ꝛ velocitatē ꝛ vehementiā, ꝛ frequentiam.

De comprehensione signoꝝ complexionem ha bentis equalem. Cap. IIII.

Signa eius aggregata excepta de alijs que dixim⁹, sunt eq̄li/ tas tactus in calitate ꝛ friditate, ꝛ sicci tate. ꝛ hūiditate, ꝛ mollitie, ꝛ duritie: ꝛ eq̄litas coloris in albedine ꝛ rubedie, ꝛ figure mediocritas iter grossitiē ꝛ matiez, que tn̄ magis declinet ad grossitiē. Et ipsi⁹ vene sunt inter submersas, ꝛ sup carnē pcedētes, que sunt sepate, ꝛ egrediētes, [c] ⌈ ꝛ capilli iter pilositatē ꝛ lenitatem, ꝛ crispitudinē, ꝛ planitiē, ꝛ in tpe pueritie trahāt ali/ quātulū ad rubedinē, ⌋ ꝛ in tpe iuuētutis ad nigre/ dinē aliq̄ztulū. Et eq̄litas dispōnis sōni ꝛ vigiliaꝝ, ꝛ mēbroꝝ in suis motib⁹ ꝯueniētia, ꝛ [d] ⌈ sanitas: ⌋ ꝛ fortitudo in imaginatiōe, ꝛ itellectu, ꝛ memoria, ꝛ in motib⁹ mediocritas iter supfluitatē, ꝛ diminu/ tionē, vz iter multā audaciā, ꝛ timorē, ꝛ inter irā, ꝛ patiētiam, ꝛ ipietatē, ꝛ misericordiā [e] ⌈ ꝛ iter stabi/ litatē, ꝛ pseuerātiam ⌋ ꝛ in opōnib⁹ oīb⁹ cōplemētū ꝛ sanitas, ꝛ bonitas augmēti, ꝛ velocitas in ipso ꝛ pcerus stat⁹. Et erūt ipsius sōnia delectātia, ꝛ spē bonā faciētia, ex odorib⁹ bonis, ꝛ sōnis delectāti/ bus, ꝛ palatijs nouis. Et hāc qdē hn̄s ꝯplonē fa/ ciem hilarē amabilē, ꝛ iucundam hēbit. Et erit tē/ peratus in desiderio comedēdi ꝛ bibēdi, ꝛ erit bo/ ne istimbre in stō, ꝛ epe. ꝛ venis, ꝛ assilatione in to/ to corpe. Et tēperatus in expellendo supfluitates a se ex cānalibus que illud efficē consueuerunt.

c A. ꝛ eq̄litas ca pilloꝝ in multi/ tudie ꝛ paucita te crispitudinis ꝛ planitiei, ꝛ in tpe pueritie de/ clinent ad ruffe dinem.

d A. facilitas.

e A. ꝛ furiositatē vel iracūdiam, ꝛ māsuetudinē, ꝛ supbiā ꝛ delectā animam.

De signis ei⁹ q egredit ab eq̄litate supflue. Cap. V.

Iste est, cuius ꝯplones mēbroꝝ nō silant: imo fortasse mēbra ipsi pncipalia in exitu ab eq̄litate sibi ꝯ̄ria exn̄t, ꝛ vnuz eoꝝ ad vnā egredit ꝯplo/ nē, ꝛ aliud ad ei⁹ ꝯ̄riā. Quūq̄ eius cō/ positio dissilis fuerit. erit malus, ꝛ igenio sui, ꝛ itel/ lectu, sicut ille q magnū hz vētrem, ꝛ digitos cur/ tos, ꝛ faciē ꝛ caput rotūda, ꝛ staturā magnā [f] ⌈ aut ille qui hz puū caput ⌋ ꝛ in facie, ꝛ frōte carnis mul titudinē, ꝛ ēt in collo ꝛ pedib⁹, ꝛ est eius facies me die sphere silis. Et si ipsi⁹ [g] ⌈ mādibule magne ⌋ fue rint erit valde diuersus, ꝛ silr si caput ꝛ frons rotū/ da fuerint, sz facies valde [h] ⌈ rotūda ⌋ ꝛ collū vehe/ mēter grossum, ꝛ in oculis motus habuerit tardi/ tatē erit hoibus omnibus a bonitate remotior.

f A. aut staturā paruam.

g A. Alia litera mādibule rotun de vel sphericē.

h A. Alia litera longa.

De signis repletionē significātibus. Cap. VI.

Repletio sz duos existit modos. Est eni replo sm [i] ⌈ fo/ ramia ⌋ ꝛ est replo sm ṽtutē. Repletio ṽo sm [k] ⌈ foramina ⌋ est vt sint hūores ꝛ spūs, ꝛ si in suis qualitatib⁹ boni exi/ stant, in q̄ztitate sui supflui adeo q [l] ⌈ foramina ⌋ im/ pleuerint ꝛ extēderint: h̄ aūt hn̄s sm timorē motus existit. Est nāq̄ quū replo venas scindit, ꝛ ad suffo cātia fit fluxus, ꝛ accidit suffocatio, aut epilia, aut apoplesia. Cuius qdē sanatio est vt cito cū minutio ne succurrat. [m] ⌈ Sz q2 ppt malitiaz q̄litatis humo rum ꝯtigit ipsos nocumētū facē tn̄, ꝛ non q̄ztitate, ideo vincit ṽtutē. Scđz virtutē ṽo replo est, vt hu mores q̄ztitate sui nocumētū non faciant, sz malitia q̄litatis ipsoꝝ tn̄ ⌋ quapp ṽtutē malitia sue q̄litatis vincūt, ꝛ fiunt inobediētes ad digerēdū ꝛ maturā/ dū. Et hoc qdē hn̄s ex egritudib⁹ timet putrefactio nis. Replonis ṽo signa vlr sūt, mēbroꝝ grauitas ꝛ in motib⁹ pigritia, faciei rubedo, ꝛ venaꝝ iflatio ꝛ cutis extēsio, ꝛ plenitudo in pulsu, ꝛ tinctura i vri na, ꝛ spissitudo: ꝛ paucitas desiderij, ꝛ [n] ⌈ visus de/ bilitas ⌋ ꝛ sōnia que grauitatē portēdūt, sicut eius qui videt se q̄si mouē nō posse, aut onus graue de/ ferre, aut loq non posse, sicut vidē se volare, ꝛ mo/ tuuz velocitas humores sigt subtiles, ꝛ in q̄ztitate tēpata. Et replonis qdē sm ṽtutē signa sunt qdez, grauitas, ꝛ pigritia, ꝛ desiderij paucitas, que ei ꝛ pme reploni sunt cōia. Sed quū replo sm ṽtutē est simplex, nō sūt vene adeo iflate, neq̄ cutis vehemē tis extēsionis, neq̄ pulsus adeo plen⁹, ꝛ magnus, neq̄ vrina mltū grossa, neq̄ color valde rubeus: ꝛ [o] ⌈ ꝯcussio q̄z ꝛ lassitudo nō pueniūt in eo: nisi post motū ꝛ icessuz. ⌋ Et videt in somnis pruritū ꝛ mor/ dicationē, ꝛ incēsionē, ꝛ odores fetidos. Humor ēt dn̄ans cognoscit per sigtiones ipsi⁹ q̄s noiabimus. Et sm plurimum replo sm virtutē gn̄at egritudi/ nē anteq̄ eius compleant significationes.

i A. vasa.

k A. vasa.

l A. vasa.

m A. Replo āt sm virtutē est vt nō sit nocumētū ex humorib⁹ pp q̄ztitatē ipsoꝝ so lū, imo pp mali/ tiā q̄litatū ipoꝝ

n A. ꝛ fatigatio in visu.

o A. ꝛ fractio, et lassitudo nō p/ ueniūt, nisi post mot⁹ ꝛ opōnes.

De signis dn̄ij cuiuslibet humoris. Cap. VII.

Sanguis sigtiones quū dn̄ant, sigtionib⁹ replonis sz [p] ⌈ foramina ⌋ vicine exn̄t, ꝛ ppt h̄ acci/ dit ex dn̄io ei⁹ grauitas [q] † ⌈ ⌋ i origie oclōꝝ, ppe ꝛ i capite, ꝛ tpib⁹, ꝛ alices, ꝛ oscitatiōes, ꝛ nausea [r] ⌈ ꝛ dormitio multa ⌋ ꝛ in sen sibus pturbatio, ꝛ in itellectu tarditas, ꝛ lassitudo absq̄ pcedēte labore, ꝛ dulcedo in ore pter solitū, ꝛ rubedo in lingua, ꝛ fortasse in corpe apparebunt

p A. vasa.

q † A. i corpe ꝛ

r A. ꝛ somnolen tia continua.

ademenil, ⁊ in ore bothor, ⁊ sanguinis fluxus accidit a locis q̃ facile scindunt̃, sicut narib⁹, ano, et gingiuis. Et est ẽt quũ illud demr̃ant ꝯplo, ⁊ regimen p̃teritum, ⁊ regio, ⁊ etas, ⁊ tp̃s, ⁊ ꝯsuetudo, et tp̃s lõguz a minutione. Et sõnia que illud sign̄t: sic quũ hõ in sõnijs res videt rubeas, aut sãguinẽ multũ ex suo corpe exire, aut se in sãguinem natare, aut his silia. Dñij xo flatis sig̃tiones, sũt albedo in colore supflua, ⁊ lassitas, ⁊ tact⁹ mollities, ⁊ friditas, ⁊ saliue multitudo que sit viscosa, ⁊ sitis paucitas: nisi salsuz fuĩt, ⁊ p̃cipue in senectute, ⁊ digerẽdi debilitas, ⁊ oxiremia, ⁊ vrine albedo, ⁊ sõn⁹ mult⁹, ⁊ ociositas, ⁊ [a] [mẽbroꝝ lassitas, ⁊ pigritia,] ⁊ pulsus lenitas, q tarditati ⁊ raritati attinet. Amplius etas, ⁊ ꝯsuetudo, ⁊ regimen p̃teritũ, ⁊ ars, ⁊ regio.

[a] A. neruoꝝ lassitas ⁊ hebetudo

Et sõnia ĩ qb⁹ vident̃ aq̃, ⁊ flumia, ⁊ niues, et pluuie, ⁊ frig⁹ [b] † [ ] dõmr̃ant illd̃. Sig̃tiões ãt dñij cholẽ rubee sunt coloris, ⁊ ocloꝝ citrinitas, ⁊ oris amaritudo, ⁊ ligue aspitas, ⁊ ipsi⁹ siccitas, ⁊ nariũ ariditas, ⁊ vẽto frido delectari, ⁊ sitis mlta. Et pulsus festiatio, ⁊ desiderij comedẽdi debilitas, ⁊ nausea, ⁊ vomit⁹ cholicus, ⁊ viridis, ⁊ [c] [vẽter] mordificatiuus, ⁊ horripilatio ad modũ pũcture acuum.

[b] † A. cum tonitruis.

[c] A. flux⁹ vẽtris.

Ampli⁹ p̃cedẽs regimẽ, ⁊ etas, ⁊ ꝯplo, ⁊ ꝯsuendo ⁊ regio, ⁊ hora, ⁊ tp̃s, ⁊ ars. Et sõnia in qb⁹ videt̃ ignes, ⁊ vexilla citrina, ⁊ vidẽ res q̃ nõ sũt citrine citrinas, ⁊ vidẽ icẽsionẽ, aut calorẽ balnei, aut solis, aut his silia, sign̄t illud. Dñij xo cholẽ nigre sig̃tiones sũt, corpis maties, ⁊ vt sit fusc⁹, ⁊ sãguis nigredo, ⁊ ei⁹ grossities, ⁊ vigilie multe, ⁊ mlta sollicitudo, ⁊ ardor oris stõi, ⁊ desideriũ mẽdosum, ⁊ vrina fusca [d] [aut nigra ⁊ grossa] ⁊ vt corp⁹ sit nigrũ ⁊ pilosum: qm̃ cholã nigra raro gñat̃ i corpib⁹ albis ⁊ lenib⁹, ⁊ vt freq̃nter accidãt morphea nigra, ⁊ vlcera mala, ⁊ egritudines in splene. Et p̃ter h̃, etas, ⁊ ꝯplo, ⁊ ꝯsuetudo, ⁊ regio, ⁊ ars, ⁊ hora, ⁊ tp̃s, ⁊ regimen p̃teritũ. Et sõnia terrorẽ faciẽtia ex tenebris, ⁊ cruciatu, ⁊ rebus nigris, ⁊ terroribus.

[d] A. ⁊ nigra, aut rubea grossa. Alia lr̃a ⁊ rubea grossa.

De signis que oppilõnẽ demõstrant. Cap. VIII.

Quum mãe [e] [ꝯiũgunt̃] ⁊ sig̃tiões eas demr̃ant, ⁊ sentit̃ extensio, ⁊ nõ sentiunt̃ sig̃tiones replõnis in toto corpore: oppilõnes p̃culdubio ibi adesse itelligunt̃. Verũtñ g̃uitas in oppilõnib⁹ sentit̃, quũ oppilõnes i cãnalib⁹ exñt, per q̃s mltas currẽ mãs est nece, sic in oppilõnib⁹ que in epe fiũt: qm̃ quũ illud qd̃ ex cibo ad epar puenit oppilõnes penetrare p̃hibuerũt, colliget̃ ex ea res multa, ⁊ retinebit̃, ⁊ grauabit vehemẽtius, q̃z apa, ⁊ discernet̃ ab apate p multã grauitatẽ, ⁊ febris p̃uationẽ. Quũ aũt oppilõnes in alijs fuerint cãnalib⁹ nõ sentiet̃ grauitas, s3 sentiet̃ retẽtio penetrationis sanguis, ⁊ extẽsio. Ampli⁹ plimi oppilõnes in venis hñtiu3, colorẽ hñt citrinũ: qm̃ sanguis per foramina sua, ad cutis supficiem non accedit.

[e] A. fuerint coarcrate seu conculcate.

De signis que ventositates sign̄t. Cap. IX.

Ventositates cog̃scunt̃ p id qd̃ ex dolorib⁹ accidit mẽbris sensibilib⁹. Et h̃ qdẽ sequit̃ illud qd̃ ipse ex solõne ꝯtinuitatis efficiũt. Et cog̃scunt̃ p mot⁹ qui eis accidũt mẽbris. Et cognoscunt̃ ẽt p sonos. Et cognoscunt̃ p tactũ. Dolores aũt extẽdentes vẽtositates sign̄t, ⁊ p̃cipue [f] [si vehemẽtes fuerint.] Qd̃ si illic pmutatio ex dolore fuerit, ia3 sig̃tio cõpleta erit. Et hoc qdẽ nõ erit, nisi quũ ꝯtinuitatis solõ in mẽbris fuerit sensibilib⁹. In eis aũt que sunt sicut ossa, aut sicut caro glãdosa, nõ appet hoc per dolorẽ. Est tñ quu3 in ossibus fiũt vẽtositates, que ossa rũpendo frãgũt, vbi nõ est dolor, nisi sequẽs puncturã, q̃ os fractũ illud qd̃ est corã ipso, frãgit. Cognitiões ãt vẽtositatũ ex motib⁹ mẽbroꝝ sũt, sicut cognitiones ex [g] [saltu] accñte ex vẽtositatib⁹, que gñant̃, ⁊ mouent̃ ad h̃, vt exeant, ⁊ resoluant̃. Ex sonis aũt cognoscunt̃, qm̃ soni aut erũt in ipsis eisdẽ, sic vẽtris rugit⁹, ⁊ eis silia: ⁊ sicut sonit⁹ in splene, quũ ei⁹ dolor ex vẽtositate fuerit [h] † [ ] aut son⁹ in eis fiat p p̃cussionẽ: queẽadmodũ dignoscit̃ hydropisis inter asclitẽ ⁊ tympanitem p [i] [p̃cussionẽ.] Earꝝ ãt cognitiões ex p̃te tact⁹ sunt, xbi gr̃a, q2 tact⁹ discernit iter iflationẽ ⁊ [k] [tumorẽ cu3 hũorib⁹] p̃pterea q iflatio est ibi cũ extẽsione, ⁊ cedit pressioni: ⁊ non in mã fluida ⁊ liq̃da, aut humore viscoso: sensus. n. tactus inter ista discernit. Et differẽtia q̃dem iter inflationẽ ⁊ vẽtositate3 non est in substãtia, imo in forma [l] [motus stationis, ⁊ compressionis.]

[f] A. si fuerint cũ lenitate.

[g] A. iectigatiõe

[h] † A. cum compressione.

[i] A. Alia litera. vocem.

[k] A. alselha.

[l] A. motus rei stãtis, ⁊ rei sparse, vel cõmote p compressionẽ. Alia lr̃a. motus rei sparse vel cõmote p se, vel p cõpressionẽ, ⁊ in forma stationis seu quietis.

De signis apata declarãtibus. Cap. X.

Apparẽtia apata qdẽ decl̃ant sensus ⁊ presentia. Occultoꝝ xo cal̃a, demõstrant febris [m] [cõitãs eã] ⁊ grauitas, si mẽbru3 in q̃ existit caret sensu, ⁊ g̃uitas cũ dolore pũgitiuo si mẽbrũ apatũ sensu3 habuerit. Et ex eis ẽt que ipsa declarãt, aut decl̃ando iuuant, est nocumẽtũ in opõnib⁹ illius mẽbri igrediẽs. Et ex illis q̃ ipsa vehemẽter sign̄t, est sentire iflationẽ in p̃te illi⁹ mẽbri, si sensus ad ipsum semitã habuerit. Fridu3 aũt dolor p̃culdubio nõ cõitat̃. Cui⁹ vlia signa demr̃are est difficile. [n] [Que si facilia facta fuĩt nec̃io erũt tediosa.] Melius g̃ est vt sermo de eis posterius ad dictiões cuiusq3 mẽbri p̃ticulares reseruet̃. Qd̃ aũt hic dicimus, est q quũ sentiet̃ grauitas, ⁊ nõ dolor, ⁊ fuerint cũ eo sig̃tiones dñij flatis, existimãdũ erit q sit flaticũ. Et si cũ eo fuerint signa dñij melẽ, erit melicũ, ⁊ p̃pe quũ tãget̃, ⁊ fuerit duru3. Durities nãq3 est de ꝯuenientiorib⁹ sig̃tionibus ad ip̃m declarãdũ. Quũ aũt apata cal̃a in neruis fuerint, erit dolor vehemens, ⁊ febres fortes, que cito ad extẽsionẽ ⁊ turbationẽ intell̃s p̃ducẽt, ⁊ in motibus dilatatiõis, ⁊ ꝯstrictiõis faciet nocumẽtũ. Amplius oĩa iterioꝝ apata in mirach tenuitatẽ, ⁊ macredinẽ efficiũt. Quũq3 collectionẽ faciẽt apata in viscerib⁹, ⁊ s̃m exiture semitã p̃cesserint, infestabit dolor vehemẽter, ⁊ febris, ⁊ exasp̃abit̃ lingua valde, ⁊ vigilie fortes fient, ⁊ accñtia augmẽtabunt̃, ⁊ accrescet g̃uitas, ⁊ fortasse sentiet̃ [o] [g̃uitas ⁊ infixio.] Est ẽt quũ in corpe subita appet maties, ⁊ in oculis repẽtina ꝯcauitas. Quũq3 illud qd̃ collectũ est fit matuꝝ, febris fortitudo, ⁊ doloris, et pulsus sedat̃: ⁊ loco doloris res aduenit, q̃ est sicut prurit⁹ ⁊ si rubedo, ⁊ durities ibi affuerit minorabit̃ rubedo, ⁊ mollificabit̃ durities, vt cõpressio incedat, ⁊ sedabunt̃ accñtia oĩa dolorẽ facientia, ⁊ g̃uitas ad sui finẽ p̃ueniet. Quũq3 aperiet̃, accidet p̃us [p] [tremor mordicationẽ saniei sequẽs, deinde appebit febris p̃pt̃ exitũ mãei, ⁊ erit pulsus vacuitati ⁊ diuersitati apt⁹] ⁊ icedet s̃m viã debilitatis, ⁊ raritatis, ⁊ p̃uitatis, ⁊ tarditatis, ⁊ in desiderio apparebit casus, ⁊ sepe calefiũt p ip̃3 extrema. Mã aũt expellit̃ per cãm sue p̃tis, aut in itinere sp̃uẽdi, aut mingẽdi aut egerendi. Et sig̃tio qdẽ bona post ap̃tionẽ est, vt febris ex toto q̃escat, ⁊ anhelit⁹ fiat facilis, ⁊ virtus viuificet̃, ⁊ mã cito in p̃te sua egrediat̃. Est aũt quũ in occultis apatib⁹ mã de mẽbro ad mẽbrum mutat̃. Et est quu3 hec qdẽ mutatio est bona, ⁊ est quũ est mala. Bona aũt est quum de mẽbro nobili

[m] A. continua.

[n] A. Que si facilia fuerit, necessario in sermone erunt tediosa.

[o] A. durities et plenitudo extẽdens, sicut plenitudo vtris valde pleni.

[p] A. rigor p̃pter mordicationem saniei, ⁊ erit pulsus latus p̃pter euõnẽ, ⁊ diuersi

ad ignobile mutaſ mēbrum, ſicut cuꝫ de apatibus cerebri mutaſ ad id qd̄ eſt poſt aures, ⁊ de apatibꝰ epatis ad iguina. Et mala eſt quū de mēbro ignobili ad mēbrū eo nobilius mutaſ, aut qd̄ minꝰ poſſit tolerare illud, qd̄ ei accidit, ſicut quū apa lateris ad ptem cordis, aut pulmonis mutaſ. Mutatio ꝑterea occultoꝝ apatū ⁊ iclinationes[a] [magnorum apatū] ad ſupiora, aut inferiora ſigtionez hn̄t. Nā ſi in motibꝰ ipſoꝝ ad inferiora declinauerint, in hypocūdrijs apparebūt extēſio ⁊ grauitas. Et ſi i motione ſui ad ſupiora declinauerint, demr̄abit illud nobis diſpōnis anhelitus malitia, ⁊ eius coanguſtatio, ⁊ ipſius difficultas, ⁊ pectoris ꝯſtrictio, ⁊ ardor ab inferioribꝰ incipiens, ⁊ ad ſupiora tendēs: ⁊ grauitas in pte furcule, ⁊ capitis dolor. Et eſt etiaꝫ quuꝫ ſignū apparet in adiutorio ⁊ [b] [aſeid.] Et illud qdem, qd̄ ad ſupiora declinat, ſi cerebro fuerit infixū, erit malū ⁊ terrefaciens. Verūtn̄ ſi ad carnē laxā, que eſt poſt aures declinauerit, euaſionis fiducia in ipſo erit. Fluxus ꝑterea ſanguinis ex naribꝰ in talibus apatibus eſt ſignū bonum, ⁊ in omnibꝰ etiam interioꝝ apatibus. Tu autem ad hoc ingrēdum expecta in eo qd̄ poſtea dicturi ſumus, vbi ſermonem de apatibus ineſtigabimus, ⁊ diſpōnē cuiuſqꝫ occultoꝝ membroꝝ nominabimus.

a A.exiturarūꝫ.

b A.alſeid.

De ſignis ſolutionis ꝯtinuitatis. Cap.XI.

SOlutionem ꝯtinuitatis ſi in mēbris acciderit apparētibꝰ, ſenſus declabit. Qd̄ ſi mēbris acciderit occultis, dolor eā demōſtrabit pforatiuus, aut pungitiuus, aut corroſiuus, ⁊ ꝑcipue ſi nō cū eo affuerit febris. Et ipſaꝫ qdē multotiēs [c] [cōitaſ humoris ſpiſſi cū ſāguine exitus ad amplitudinē deſcēdentis, ⁊ purulente māe egreſſio] ſi poſt ſigtionē apatum fuerit, ⁊ eoꝝ maturationē. Que aūt eſt poſt apata, eſt quuꝫ ſigt apatis aptionē cū maturatione, ⁊ eſt quū non. Si vo cū maturatione fuerit febris, cū aptione qeſcet, ⁊ euacuabiſ pus, ⁊ qeſcet grauitas, ⁊ alleuiabiſ. Qd̄ ſi nō ita fuerit, dolor fiet maior ⁊ augmētabiſ. Eſt ēt quū ꝯtinuitatis ſol'o ex mēbri diſlocatione a ſuis locis, ⁊ receſſione mēbri a ſuo loco, ⁊ non diſloceſ, ſicut ruptura, dignoſciſ. Et eſt quū ipa cognoſciſ retētione eius qd̄ eūari ꝯſueuerat ex cānalibꝰ, qm̄ fortaſſe ad cānales, aut amplitudinē, quā ꝯtinuitatis ſolutio facit deſcēdit, ⁊ nō ſm nālem ſeparaſ viam: quēadmodū illi cōtingit, cui inteſtina rūpunſ, quuꝫ egeſtio foras exire illi ꝓhibeſ. Et eſt quū ꝯtinuitatis ſol'o nō apparet, neqꝫ per ſigna cognoſciſ vl'ia, que noiata ſunt: vnde in eius decl'one diuiſiones pticulares ſunt necīe, que ſunt ſm vnūqdq̄ꝫ mēbrū: ⁊ hoc qdē erit [d] [vt cū mēbrū ſenſum non hēat, ⁊ cōprehendit humorē, ⁊ currit qd̄ eſt in ipſo ꝓculdubio, ⁊ ſepaſ a loco ſuo, ⁊ nō ſuſtētatur ſup mēbrū, ⁊ ſepareſ per diſlocationē eius quā habuerit, neqꝫ humorē ſuſcepit qui ab eo effluat: neqꝫ a ſuo loco moueri poterit, ⁊ alij mēbro nō adheſerit, cuius diſlocatione moueaſ.] Et tu qdē ſcire debes ꝙ apata, ⁊ ꝯtinuitatꝭ ſol'o, que deteriora habēt accn̄tia, ſunt que in mēbris exiſtūt neruoſis: que ſūt fortis ſenſus, qm̄ eſt quuꝫ ſunt ꝑnitioſa, et ſincopis ⁊ ſpaſmus ea ſemꝑ cōitanſ: ſincopis qdem ꝓpt doloris fortitudinē: ⁊ ſpaſmus ꝓpter mēbri neruoſitatē: deīde illa, que ſunt ſuꝑ iūcturas: qm̄ tarde meliorationē recipiūt, ꝓꝑ vehemētē iūcture motū ⁊ ꝓꝑea ꝙ amplitudo, que ē apd̄ iūcturā, eſt apta, vt mā ad ipſaꝫ deſcēdat. Et qm̄ pulſus, ⁊ vrina exn̄t ex ſigtionibus diſpōnū vl'ibus: de eis igiſ loquemur.

c A. ſeq̄r fluxus hūoris ſicut ſputū ſanguinis, et effuſio ipſius ad ſpatiū ⁊ puris ⁊ ſaniei egreſſio.

d A.quū mēbrū ſenſum nō hēt, aut nō ꝯphendit hūiditatez q̄ ex ipo fluat: aut nō hꝫ ſpatiū ꝓꝑ qd̄ a loco ſuo remoueaſ: aut non ſuſtentaſ vel appodiaſ ſuꝑ mēbrū ꝓꝑ qd̄ remoueatur ab eo ꝑ diſlocationem.

Summa prima dictionis ſecunde de pulſu: Cuius ſunt.xix.cap.

Sermo vniuerſalis de pulſu. Cap.I.

PUlſus eſt motus receptaculoꝝ ſpūs ex diaſtole ⁊ ſiſtole cōpoſitus ad regēdū ſpm̄ ꝑ aerē attractū. Cōſideratio aūt que attēditur in pulſu, aut eſt vl'is, aut pticularis ſm vnāquāqꝫ egritudinem. Et nos qdē hic de vl'ibus regulis ſcie pulſus loquemur: ⁊ particulares ad loquēdū de egritudinibꝰ particularibus in poſterioribꝰ reſeruabimus. Dicemus ergo ꝙ qſqꝫ pulſus eſt cōpoſitus ex duobꝰ motibꝰ, ⁊ duabus quietibꝰ. Ois nāqꝫ pulſus ex diaſtole ⁊ ſiſtole eſt cōpoſitꝰ. Poſt hoc vo neceſſe eſt, vt inter oēs duos ꝯtrios motꝰ quies iteruenīat. Impol'e eſt nāqꝫ vt motꝰ vnus alij motui ꝯtinueſ poſtq̄ꝫ ſpatio eoꝝ applicaſ terminus, ⁊ extremitas in effectu, hoc tn̄ in ſcia nāli decl'abiſ. Poſtq̄ꝫ igiſ hoc ita eſt, ipol'e eſt qn in vnoquoqꝫ pulſu, anteq̄ꝫ alius ꝯſequatur, quatuor iteruenīāt ptes.ſ.motꝰ duo ⁊ qetes due.ſ. motus eleuationis, ⁊ qes iter ipſam ⁊ deꝑſſionez, ⁊ motus deꝑſſionis, ⁊ quies iter ipſam ⁊ eleuationem. Depreſſionis vo motꝰ apd̄ plimos medicoꝝ nullomō ſentiſ, ſed apud [e] [alios] eſt, quū aut i forti pulſu ſua fortitudine ſentiſ, aut i pulſu magno ꝓpter eleuationē ſui, aut in duro ꝓpter mltā ſui [f] [refrenationē] aut in tardo ꝓpter longinqtatē tpis ſui motus. Gal' quoqꝫ dixit lōgo tpe nō fui ſollicitus ex deꝑſſione: poſtea vo nō qeui tāgendo donec ex eo aliqd ꝑcepi, ⁊ poſtea illud cōpleui. Nam poſtea porte pulſus mihi apte fuerūt. Qui vo iſta ſtudueritvt ego ꝑcipiet illud qd̄ ꝯſecutus fui. Et lꝫ ita ſit vt dicit: in plimis tn̄ diſpōnibꝰ depreſſio nō eſt ſenſu ꝑcepta. Cauſa vo ob quā ſtatutū fuerit tāgere venas brachij, eſt facilitas ꝓbēdi ipm: ⁊ ꝙ homo nō eſt ſollicitus vt ipm diſcooperiat, ⁊ rectitudo ſitus ipſius ꝓpter rectitudinē cordis, ⁊ eius qd̄ eſt iuxta ipm. Et opꝫ qdē vt ſit tactus manu ſuꝑ latus exn̄te, qm̄ ſi manus ſuꝑ vola plāte extendaſ in latitudine augmētuꝫ ꝓbet, ⁊ ex eleuatione diminutionē facit: ⁊ ēt diminuit ex lōgitudine, ⁊ ꝓprie in macilentis. Et reſupinata augmētat in eleuatione, ⁊ lōgitudine, ⁊ diminuit ex latitudine. Opꝫ ꝑterea vt tactus fiat in hora qua ille cuiꝰ pulſus eſt, ſit ab ira remotus, ⁊ gaudio, ⁊ exercitio, ⁊ oibus paſſionibꝰ, ⁊ ſaturitate que grauedinē facit, ⁊ fame [g] [⁊ diſpōne relinquēdi ꝯſuetudines, ⁊ renouandi vſus.] Et opꝫ etiā vt ſit de pulſu expimētū tēperati nobilis ita vt alius ei cōpareſ. Amplius dicemꝰ ꝙ gn̄a ex qbus medici pulſus diſpōnē cognoſcūt ſm ꝙ ipſi referūt ſunt.x.q̄ꝫuis eis fuerit necīuꝫ vt poſuiſſent ea nouē. Genus qdē qd̄ eſt ſumptū ex q̄ꝫtitate diaſtoles. Et genus qd̄ eſt ſumptuꝫ ex qualitate ꝑcuſſionis vene in digitos. Et genꝰ qd̄ eſt ſumptū ex tpe cuiuſqꝫ motionis. Et genꝰ qd̄ eſt ſumptū ex eēntia inſtrī. Et genus qd̄ eſt ſumptum ex eius eūone, aut repl'one. Et genꝰ qd̄ eſt ſumptū ex calītate tactꝰ ipſius, aut frīditate. Et genꝰ qd̄ eſt ſumptuꝫ ex tpe qetis. Et genus qd̄ eſt ſumptū ex pulſus eq̄litate, aut diuerſitate. Et genus qd̄ eſt ſumptū ex eius ordinatione in diuerſitate ſui, aut inordinatione. Et genus qd̄ eſt ſumptū ex pōdere. Genus vo q̄ꝫtitatis pulſus ſigtur ex q̄ꝫtitatibꝰ ſuaꝝ trium diametroꝝ, que ſūt ipſius longitudo, ⁊ latitudo, ⁊ eius ꝓfunditas. Sūt ergo in eo nouez pulſus diſpōnes ſimplices, ⁊ cōpoſite. Et nouē qdem ſimplices, ſunt lōgus, curtus, ⁊ medio

e A.aliquos.

f A.reſiſtētiam.

g A. Et diſpōne in q̄ relinquunt ꝯſuetudies ⁊ renouantur ꝯſuetudines.

a A. eleuatus.

b A. ꝓpriꝰ huic indiuiduo.

cris: ⁊ latus strictꝰ ⁊ mediocris: ⁊ ꝓfūdus [a] [aptꝰ] ⁊ mediocris. Longus aūt ille est, cuiꝰ ptes in lōgitudine plus sentiunt, q̄z nālis absolute, qui est ꝓcerto eiꝰ, q ꝯplōnem hz tēpatam: aut nālis [b] [q est eiꝰ qui huic est ꝓpinquus] ⁊ est tēperatꝰ, cui est ꝓpriꝰ. Et tu qdē iam priꝰ sciuisti ꝯ̄riam iter eos. Curtꝰ x̄o est ei ꝯ̄rius. Et iter eos est mediocris, ⁊ tu qdē iudicabis ſm hanc regulā in sex que remāserūt. Cōpositaꝝ x̄o ex his simplicibꝰ, q̄dam sūt que nomē hn̄t: ⁊ q̄dam que noīe carēt. Ille. n. q in lōgitudine ⁊ altitudine, ⁊ latitudine est augmētatꝰ, vocat magnus: ⁊ q in his oībꝰ est diminutꝰ, vocat ꝑuus. Et q iter eos existit, tēperatꝰ. Qui x̄o in latitudine, et altitudine est augmētatꝰ, vocat grossus. Et qui in eis est minutꝰ, dr̄ subtilis. Et q est iter eos, est eq̄lis.

Gn̄is aūt qd̄ ex q̄litate ꝑcussionis vene in digitos sūptū est, tres sūt spēs fortis, ⁊ ipse est q apud diastolem tactui resistit, ⁊ debilis q est ei oppositꝰ. Et eq̄lis q est inter eos. Gn̄is quoq3 qd̄ ex tp̄e cuiusq3 motionis sumptū est, tres sūt spēs. velox ⁊ est q motū in breui tp̄e cōplet. Et tardus ei ꝯ̄rius, ⁊ eq̄lis inter eos exn̄s. Gn̄is x̄o qd̄ ex essentia instr̄i sumit, tres sūt spēs. Mollis, q est recipiēs reditū ad iteriora [c] [et] cōpressionē facile. Et durꝰ q est ei ꝯ̄rius, et inter eos mediocris. Gn̄is aūt qd̄ est sumptū ex eo qd̄ ꝯtinet, tres sūt spēs. Plenꝰ ⁊ ipse est q sentit sicut si in eius [d] [foramine esset hūor] implēs de quo sollicitādū est, vt pure eūet. Et vacuus est ei ꝯ̄rius. Et inter eos mediocris. Et gn̄is qdē qd̄ ex suo tactu sumptū est, tres sūt spēs cal's, ⁊ fridus, ⁊ tēpatꝰ.

c A. per.

d A. cōcauitate eē humiditas.

Gn̄is x̄o qd̄ est sumptū ex tp̄e qetis, spēs sūt tres. Frequēs, ⁊ ipse est, in quo tp̄s sensatū qd̄ existit iter duas ꝑcussiones est breue, q ēt vocat ꝯn̄s ⁊ spissus. Et ei ꝯ̄rius rarus q etiam dr̄ lassus, ⁊ [e] [resolutꝰ:] ⁊ iter eos mediocris. Et hoc qdē tp̄s est, ſm q ex sistole cognoscitur. Si x̄o sistole nullo mō cognita fuerit, erit tp̄s qd̄ iter oēs duas diastoles ꝯtinuat.

e A. rarū habēs cōpositionem.

Et si ipsa cognita fuerit, erit ſm duo tp̄a duoꝝ extremoꝝ. Genꝰ x̄o qd̄ est sumptū ex eq̄litate ⁊ diuersitate est, aut eq̄le, aut diuersuz. s. ineq̄le. Et hoc qdē est per cōparationē si͞litudinis, aut dissi͞litudis pulsuū, aut partiū vnius pulsus, aut vnius partis pulsus in qnq3 rebꝰ, magnitudine, ⁊ ꝑuitate: aut fortitudine, ⁊ debilitate: ⁊ velocitate, ⁊ tarditate, spissitudine: aut raritate, duritie, ⁊ mollitie, [f] [donec ꝯtigit q vnꝰ pulsus est postremꝰ sue diastoles citiꝰ ꝓp vehemētē calorē] aut debilior ꝓpt debilitatē. Qd̄ si volueris, dilatabis sermonē, ⁊ ꝯsiderabis in eq̄litate, ⁊ diuersitate in tribꝰ gn̄ibꝰ ꝑdictis alias ptes: sed ꝯsiderationū fortitudo ad istas [g] † [ ] reducta est. Pulsus x̄o eq̄lis absolute est ille q in his oibus est eq̄lis: q si in aliquo eoꝝ solo fuerit eq̄lis, in eo solo dicet eq̄lis: sicut si dicéremꝰ eq̄lem in v̄tute, aut eq̄lem in velocitate. Et sil'r diuersus est ille qui nō est eq̄lis, aut absolute, aut in [h] [aliqua re.] Genꝰ aūt qd̄ ex ordinatione, ⁊ inordinatione sumptū est, duas hz spēs, diuerse ordinatꝰ, ⁊ diuerse iordinatꝰ. Ordinatꝰ aūt est ille cuiꝰ diuersitas hz ordinē ꝯseruatū, sup quē trāsit: ⁊ est ſm duos modos, aut ordinatus absolute: ⁊ est quū totū illud qd̄ ex eo ꝓuenit non hz nisi tm̄ diuersitatē vnā. Aut ordinatus [i] [q est ꝓprie] ⁊ ipse est q hz duas diuersitates, aut plēs sicut si ibi esset circulus, ⁊ aliꝰ circulus ab eo diuersus: sed ambo ad suū redirēt ordinē, sicut si eēt vnꝰ circulus. Et inordinatꝰ est q est ei ꝯ̄rius. Quūq3 certificaueris, iuenies q hoc [k] [decimū genꝰ est sicut si esset noni gn̄is spēs] intrās sub ineq̄li. Debes aūt scire q in pulsu reperit natura musice: qm̄ quēadmodum ars musice complet per adiūctionē sonoꝝ ſm ꝓportionem cōitantem eos iter acuitatē ⁊ grauitatē, per circulos casuū [l] [⁊ tēpoꝝ, que sūt] inter eoꝝ ꝑcussiones, sic est dispō pulsus: q2 ꝓportio suoꝝ tēpoꝝ in velocitate, ⁊ spissitudine, est sicut ꝓportio [m] [sonoꝝ eiꝰ, ⁊ ꝓportio dispōnuz eiꝰ in fortitudine ⁊ debilitate, ⁊ in q̄ztitate, est sicut ꝓportio adiūctionis eius.] Et quēadmodū tp̄s [n] [feriendi] ⁊ q̄ztitas sonoꝝ est quū sunt ꝯuenientia, ⁊ est quū non sūt cōuenientia, sil'r est quū ibi diuersitates sūt ordinate, ⁊ est quū sūt inordinate. E ꝓportio etiam dispōnū pulsus in fortitudine, ⁊ debilitate, et in q̄ztitate, est quū est ꝯueniens, ⁊ est quū nō, imo diuersa est. Et hic qdē est egrediens a gn̄e ꝯsiderādi ordinē. Gal'. aūt videt, q id qd̄ pōt sentiri ex ꝓportionalitatibꝰ ponderis, est ſm vnam ꝓportionē musicaꝝ [o] [nominataꝝ, aut non noiataꝝ. Noiatarūz x̄o] aut ſm ꝓportionē totius, ⁊ qnq3, ⁊ est ꝓportio tripli, quuz est ꝓportio dupli adiūcta cū proportione addentis medietatem, ⁊ ipsa est que dr̄ ꝓportio per qnq3. Et ſm ꝓportionem, que est per totū, ⁊ est dupla. ⁊ ſm ꝓportionem, que est per qnq3, ⁊ est addens medietatē, ⁊ ſm ꝓportionē, que est per quatuor, ⁊ est addens tertiam. ⁊ ſm ꝓportionē addētem quartam, postea non sentit. Et ego qdem miror quō ꝓportiones iste per tactū discerni possunt: dico tn̄ q ei est facile, q in gradu tangendi ꝯsueuit, ⁊ ꝓportionat sonos per artē postq̄z erit ei potētia cognoscēdi musicam acq̄sitā, ⁊ cōparabit [p] [factū per notū] hō eniz iste quū suam intētionē ad pulsuz reduxerit, hō poterit discernere ꝓportiones per sensum. [q] † [

] Genus x̄o qd̄ ex pondere est sumptū, est per cōparationē ꝓportionis q̄ztitatuz ꝓportionū quatuor tempoꝝ: que sūt duobꝰ motibus, ⁊ duabꝰ qetibus. Et si sensus totū hoc discernere non pōt, tn̄ est per cōparationem ꝓportionis q̄ztitatū ꝓportionū tempoꝝ diastoles ad tp̄s, qd̄ est inter duas diastoles: ⁊ ad [r] [vltimū, tp̄is] in quo est motꝰ ad tp̄s, in quo est quies.

l A. cū mensura tp̄is quod est.

m A. casuuz eiꝰ, ⁊ ꝓportio dispōnū eius in fortitudine, ⁊ debilitate, ⁊ i q̄ztitate, est proportio q̄si cōpositionalis.

n A. casuum.

o A. q̄s dicemꝰ.

p A. artificiose sensatum ad id, qd̄ intellectu est perceptum.

q † A. Dico aūt q singulare genus sūptū ex ordinatiōe, aut inordinatiōe: lz sit vnū ex decē gn̄ibus, ⁊ sit iuuatiuuz: tn̄ nō est cōueniēs in diuisione: qm̄ h̄ genꝰ igredit sub gn̄e diuersitatis, ⁊ ē quasi spēs eius.

r A. totuz tēpus.

Qui aūt ponūt in hoc caplo cōparationē tēporis motꝰ ad tp̄s motus, ⁊ temporis qetis ad tp̄s qetis, mittūt caplm in caplo: lz hō missio sit tolerabilis, ⁊ nō sit incōueniens, sed tn̄ nō est bona. Et pondus qdem est illud in quo ꝓportiones musice cadūt. Et dicemꝰ q pulsus, aut est boni pōderis, aut mali pōderis. Et illius qdem q est mali pōderis sunt tres spēs: vna est illius cuiꝰ pondus est mutatū, ⁊ est iuxta pondus: ⁊ iste est cuiꝰ pondus, est pondus etatis, que est iuxta etatē illius, cuiꝰ est pulsus: sic quū iuuenes hn̄t pondus pulsuū pueroꝝ. Et altera est separati ponderis: sicut quū pueri habent pondus pulsus, sicut senū. ⁊ tertia est egrediens a pondere, ⁊ est ille cuiꝰ ponderi, pulsus hominis non similat. ⁊ multa egressio pulsus a pondere, magnam in dispositionibꝰ significat mutationem.

De pulsu equali ⁊ diuerso. Cap. II.

Dicunt q diūsi pulsus diuersitas, aut est in multis [s] [percussionibꝰ] aut in vno pulsu. Sed qui in vno pulsu diuersificat, aut in mltis diuersificat partibꝰ. s. in locis separatis, in qbꝰ cadūt digiti, aut in vna parte. s. in loco vniꝰ digiti. ⁊ illius qdem qui in multis diuersus existit pulsibus, est diuersus gradatꝰ equaliter currens. ⁊ ipse qdem est, qui ab vno incipit pulsu, ⁊ permutatur ad maiorem eo, aut ad minorē: ⁊ ꝓcedit sic ſm hanc regulam, donec ꝓueniat ad finez in diminutio-

s A. pulsibus.

f A. ita, vt sit vnꝰ pulsus in quo finis sue diastoles sit velocior ꝓpter vehemētez caliditatem.

g † A. quinq3.

h A. ea re in qua non est equalis.

i A. cū circuitōe

k A. genꝰ nonū, est sicut species octaui generis.

ne, aut in augmento per similem ordinem: deinde intersecatur, ⁊ ad primam magnitudinez redit: aut rediens ex paruitate sua simili reditu in ambabus dispositionibus ad primam regulam, aut diuersificans postquā venerit a principio qđ est huiusmodi ad finem qui est huiusmodi. Et est quū ad finē peruenit, ⁊ est quum intersecatur [a] ⌈ante⌋ ipsum, ⁊ est quū addit supra ipsum, donec intersecatur, cūqz intersecat̄ fortasse, intersecat̄ in medio [b] ⌈cessando,⌋ ⁊ est quū agit ab hoc diuersum, ⁊ illud est vt in medio sui interueniat motus. Et pulsus qdem [c] ⌈cessationem habens⌋ est diuersus in quo expectatur motus, ⁊ venit quies. Et [d] ⌈ille qui in sui medio habet motum⌋ est diuersus, in quo expectatur quies, ⁊ venit mot⁹. Diuersitas vo pulsus in multis partibus vnius pulsus, aut est in situ suaꝝ partiū, aut in motu suaꝝ partium: sed diuersitas que est in situ suaꝝ partium est diuersitas proportionis partium vene ad partes. Et quoniam partes sunt sex, erit illud qđ in eis cadit ex diuersitate similiter. Diuersitas autem que est in motu, aut est in velocitate et tarditate, aut in [e] ⌈consecutione ⁊ preuētione⌋ scilz vt moueatur pars eius ante horam sui motus: aut post horā, aut in fortitudine ⁊ debilitate: aut in magnitudine ⁊ paruitate. ⁊ hoc totum, aut curret fm ordinem equalem, aut diuersum in augmento ⁊ diminutione: ⁊ illud qdem aut erit in duabus partibus, aut in tribus, aut in quatuor. s. in casu digitorum. Et tu qdem componere poteris ⁊ ordinare.

a A. infra.
b A. cuz tepore.
c A. intersectus cum tepore. Alia lra. ⁊ pulsus qdē habens teporem.
d A. cadēs i medio.
e A. postpositiōe ⁊ antecessione.

Ex diuersitate vo pulsus i vna pte est ille, qui est intersectus, ⁊ reditiuus ⁊ cōtinuus. Intersectus aūt est ille qui in parte vna [f] ⌈cum paruo motu separatur: ⁊ partis vnius, que ex eo intersecat̄ cū quiete⌋ est, quum duo extrema diuersificant̄ in velocitate, ⁊ tarditate, ⁊ in similitudine. Reditiuus vo est vt pulsus magnus redeūdo fiat paruus in vna parte, deinde reditu subtili redit. Et huius quidem modi est ille, cuius quedam specieꝝ in alias ingrediunt̄: ⁊ hoc est vt sit vnus pulsus, sicut duo propter diuersitatem: aut duo sicut vnus, ꝓpterea qꝫ alie in alias ingrediunt̄. Et istud quidem est fm sentētiam eoꝝ, qui in hoc non ꝯuenerunt. Continuus aūt est ille cuius diuersitas est [g] ⌈ordinata⌋ in continuitate nō sensu percepta separatione in eo, ad qđ ipsa mutatur ex velocitate ad tarditatem, aut econtra, aut ad equalitatem, aut [h] ⌈inequalitatē⌋ in eis: aut ex magnitudīe, aut paruitate, aut equalitate in eis ad aliquod eoꝝ, ad qđ mutatur. Et hoc qdem est quum fm similitudinem sui ꝓcedit. Et est quūz accidit vt cum continuatione sua sit in aliqbus suaꝝ partiuz plus diuersitatis, ⁊ in alijs minus.

f A. cū pvo seu leui tepore sepatur, ⁊ ptis vnius sepate cū tepore seu cuz pvo motu.
g A. graduata.
h A. ab eqlitate

¶ De speciebus pulsus diuersi que nomina habent propria. Cap. III.

EX eis est gazellās, qui est diuersus in vna parte quūz fuerit tardatus, ⁊ deinde intersecatur, ⁊ fit velox. Et ex eis est vndosus, ⁊ ipse quidem est, qui est diuersus in magnitudine partium vene, ⁊ eaꝝ paruitate, ⁊ eleuatione ipsarum ad superiora: ⁊ in latitudine, ⁊ in consecutione, ⁊ precessione in principio motus pulsus, cuz mollitie que est in ipsa: ⁊ ipse quidem non est valde paruus, ⁊ habet latitudinez quandam: ⁊ assimilat̄ vndis: quarum alie alias sequunt̄ fm rectitudinez cum diuersitate, que est inter eas in eleuatione eaꝝ ad superiora, ⁊ descensione ad inferiora: ⁊ velocitate, ⁊ tarditate. Et ex eis est vermiculosus, qui est illi similis: sed est paruus, multe spissitudinis, cuius spissitudo existimatur velocitas, sed non est. Et formicans qui est valde minor, ⁊ vehementioris spissitudinis: ⁊ vermiculosi quidem, ⁊ formicātꝭ diuersitas in eleuatione ad superiora, ⁊ precessione, ⁊ cōsecutione in sensu est manifestior ipsorum diuersitate in latitudine, imo quasi non apparet id. Et est ex eis serrinus, qui vndoso in partium diuersitate similatur, ⁊ in eleuatione ad superiora, ⁊ latitudine, ⁊ precessione, ⁊ consecutione: sed est durior: ⁊ cū duritie ipsius, partes in duritie diuerse existunt. Et serrinus quidem est pulsus velox, spissus, ⁊ durus: cuius partes in magnitudine diastoles diuerse existūt, ⁊ in duritie, ⁊ mollitie. Et ex eis est cauda soricina, ⁊ est ille qui ordinat̄ in diuersitate suarum partium: ex diminutione ad augmentum, aut ex augmento ad diminutionem: ⁊ cauda quidem soricina est, quum est in pulsibus multis, ⁊ est quūest in vno pulsu in partibus multis, aut in parte vna. ⁊ eius diuersitas [i] † ⌈ ⌋ propria est illa que ex magnitudine pendet: ⁊ est quū est in cōparatione velocitatis ad tarditatem, aut fortitudinis ad debilitatē. Et ex eis est mesalius, ⁊ ipse est qui ex diminutione procedit ad aliquem terminuz in augmento: postea reclinatur inferius ad suū ordinem, donec ad primum terminum diminutionis perueniat. Est ergo sicut due caude soricine, que continuantur apud maiores eius extremitates: et ex eis est bispulsans, ⁊ in ipso qdem discordati sunt medici. Sunt enim quidam qui ipsum vnum pulsum ponunt, diuersum in precessione, ⁊ consecutione: ⁊ sunt alij qui ponunt ipsum duos pulsus: quorum vnum alter consequitur, et ad vltimum inter eos non existit tempus, quod dilatetur ad colligendum sistolem: deinde diastolem: non enim omne ex quo consequūtur due percussiones, oportet vt sint duo pulsus. Alioquin ille cuius intersecatur diastoles: ⁊ deinde redit, esset duo pulsus: neqz etiam oportet vt sint duo pulsus, nisi quum incipit diastoles, ⁊ postea redit ad fundum faciendo sistolem: deinde redit iterum ⁊ diastolem facit. Ex eis sunt quietem habens, ⁊ cadens in medio quos prediximus. Sed differentia inter cadentem in medio et gazellantem, est qꝫ gazellantis secunda ante venit q̄z compleat̄ prima, sed in cadente in medio est pulsus qui venit in tempore quietis quum completur percussio prima. ⁊ ex istis qdem capitulis sunt pulsus spasmosus, ⁊ tremulus, ⁊ retortus qui filo qđ torquetur assimilatur: ⁊ est ex capitulo diuersitatis in precessione, ⁊ consecutione: ⁊ in situ, ⁊ in latitudine: ⁊ cordosus quidem est ex sūma retorti, ⁊ similatur tremulo: sed tamen in cordoso diastoles est magis occulta: ⁊ similiter exitus ab equalitate situs in eleuatione ad superiora, est in [k] ⌈retorto⌋ occultior sed tensio in cordoso est manifesta: ⁊ est cū eius torsio est ad vnam partem tantum. Plurimum vo tales accidunt quales isti: scilicet cordosus, ⁊ retortus ad vnuz latus declinans, in egritudinibus siccis. Pulsuum vo compositoruz species quasi infinite sunt, ⁊ neqz habentes nomina.

i † A. magis.
k A. cordoso.

¶ De primo qui ex speciebus pulsus est naturalis. Cap. IIII.

VNiusqz geneꝝ prenominatoꝝ in quo est [l] ⌈superfluitas⌋ augmenti, vel diminutionis, naturalis est equalis, nisi fortis: quoniam naturalis in eo est augmentatus [m] ⌈⁊ si aliqđ alioꝝ generum non augmentum prebuerit, nisi fortitudis augmentū sequens, ⁊ factū fuerit maius

l A. diuersitas.
m A. Et si aliqđ alioꝝ generū: in quo fuerit augmētū, non augmentetur, nisi augmēto facto i vtute ⁊ efficitur maius, vbi gra, tūc illud est nāl̄ ꝓpter virtutez, seu ꝓpter fortitudinez pulsus.

verbi gratia, ipse erit naturalis propter fortem.] Alioꝝ vero generum, que neqꝫ augmentum, neqꝫ diminutionem tolerant, naturalis est mediocris ⁊ ordinatus, ⁊ qui est boni ponderis.

¶ De causis specierum pulsus p̄dictaꝝ. Cap. V.

Causarum pulsus quedaꝫ sunt cōes, nec̄ie, essentiales, in ꝯstitutione pulsus ingredie͂tes: ⁊ vocant̄ ꝯte͂tiue: ⁊ quedaꝫ sunt in ꝯstitutione pulsus nō ingredie͂tes. Et haruꝫ qdem alie sunt inseꝑabiles: quaꝝ ꝑmutatione ꝑmutatur iudiciū pulsus, ⁊ vocant̄ cause inseꝑabiles: ⁊ alie sunt seꝑabiles, que vocant̄ mutātes absolute. Cōtentiue vero cause sunt tres, virtus vitalis, que est in corde mouēs pulsum: ⁊ tu qdē iam sciuisti eā in capl'o de virtutib⁹. Et scd̄a est instr̄m, ⁊ est vene pulsatiles, q̄s iam sciuisti quū nūauimus mēbra. Et tertia est necessitas extinguēdi, ⁊ est adueniens [a] [per q̄ꝫtitatē notā extinctionis, que renouat̄ in termino caloris opposita in suo incēdio, aut extinctione, aut eq̄litate sua] ⁊ haꝝ qdē causaꝝ ꝯtentiuarū oꝑationes mutant̄ ꝭm id, qd̄ adiungit̄ eis ex causis inseꝑabilib⁹, ⁊ mutātibus absolute.

¶ De his que proueniunt ex causis contentiuis solūmodo. Cap. VI.

Quum instr̄m fuerit obediēs sui lenitate, ⁊ virtus fortis, ⁊ necessitas ad extinguēdum vehemēs, erit pulsus magnus. Uerūtn̄ necessitas iuuātior his trib⁹ est ad hoc. Qd̄ si v̄tus fuerit debilis, pulsus paruitas eam ꝓculdubio sequet̄. Et si cuꝫ hoc instr̄m fuerit durū, ⁊ necessitas pauca, erit minor. Est ēt quū durities efficit paruitatem: sed tn̄ paruitas cuius cā est durities seꝑat̄ a paruitate cuius cā est debilitas per h̄, ꝙ est durus, ⁊ nō debilis: ⁊ breuitas eius, ⁊ ꝓfūditas nō est multa, sicut est quū est v̄tus debilis. Pauca quoqꝫ necessitas p̄uitatē efficit, sꝫ debilitas ibi nō erit. Et nꝫ est aliq̄ haꝝ triuꝫ que plus efficiat p̄uitatē, q̄ꝫ debilitas. Et p̄uitas qdē duritiei cuꝫ virtute, plus est, q̄ꝫ paruitas p̄uationis nec̄itatis cum virtute. Uirtus nāqꝫ cū p̄uatione necessitatis nō minuit multuꝫ ex eq̄li, q̄m a diastole ꝓhibētem nō hꝫ. Et nō declinat ad hoc, vt nō multū sup tēperamentū addat, nisi id̄ ꝙ nō multā hꝫ necessitatē. Si vero necessitas multa fuerit, ⁊ v̄tus fortis, ⁊ instr̄m inobediens ꝓpter suā duritiē magnitudini, nō poterit eē q̄n fiat velox, et velocitate restauret id, qd̄ deest ex magnitudine, ꝙ si v̄tus fuerit debilis, ⁊ pulsus nō poterit magnificari, ⁊ velocitas in eo nō oꝑata fuerit, nō poterit eē q̄n fiat spissus, qua spissitudine restauret illud qd̄ ei defuerit ex magnitudie, ⁊ velocitate: ⁊ multe vices tenebūt locū vni⁹ vicis sufficiētis ⁊ magne, aut duaꝝ velociū. Et hoc qdē est, sicut quū hoi nec̄e est rem ferre pōderosam, quā si poterit vna vice totā feret: si vero nō, diuidet eā in duas partes, ⁊ festinabit, ⁊ si nō, in multas ꝑtes ipsaꝫ distribuet, ⁊ feret quācūqꝫ ꝑtē quocūqꝫ mō poterit cū spatiositate, aut velocitate: deide nō cessabit iter q̄sꝫ duas oneraturas ei⁹ lꝫ sit in eis tardat⁹: ꝙ si multe fuerit debilitatis, stabit tūc, ⁊ feret eā [b] [festine] ⁊ redibit cū tarditate.

Si aūt v̄tus fuerit fortis, ⁊ instr̄m obediēs, sꝫ necessitas erit maior fortitudine tēꝑata, v̄tus augmētabit velocitatē cū magnitudine. Et si nec̄itas fuerit fortior erit cū magnitudine, ⁊ velocitate spissitudo. Lōgitudinē q̄ꝫ, magnitudinis cāe ꝓcerto efficiunt, quū aliqd ꝓhibēs, amplitudinē ꝓhibuerit, ⁊ eleuationē ad supiora non ꝑmiserit fieri: sicut duricies instr̄i, verbi gr̄a, que amplitudinē ꝓhibet, ⁊ dēsitas carnis, ⁊ cutis, que sursum eleuari nō ꝑmittūt. [c] [Sed est ēt quuꝫ in amplitudine addit maties.] Et amplitudinē qdē efficit, aut venaꝝ vacuitas, vt per ipsam tunica supior sup īteriorē declinet ⁊ dilatet̄: aut multa instr̄i lenitas. Spissitudinis autē cā est debilitas, aut m̄ltas nec̄itas [d] [aut caliditas.] Et raritatis qdē cā est v̄tus que necessitateꝫ in magnitudine supat, aut friditas multa diminuta a necessitate, aut [e] [nimia intēsio v̄tutis] ⁊ aduētus ꝑditioni ꝓxim⁹. Cause vero debilitatis pulsus ex mutātib⁹ qdē sunt, [f] [tediū] ⁊ vigilie, ⁊ eūo, ⁊ maties, ⁊ humor nociuus, ⁊ exercitiū supfluū, ⁊ hūoꝝ motus, ⁊ ipsoꝝ obuiatio mēbris fortis sensus, aut cordi vicinis, ⁊ totuꝫ illud qd̄ vehemēter resoluit. Et duritiei pulsus cāe sunt siccitas corꝑis vene, aut ei⁹ fortis extēsio, aut vehemēs frigus ꝯgelās. Et etiā est quū pulsus in crisib⁹ durescit ex fortitudine pugne, ꝓpterea ꝙ mēbra per ipsam extēdunt̄ ad ꝑtē impulsionis n̄ae. Lenitatis v̄o cāe sunt cause n̄ales mollificātes sicut nutriēs, ⁊ egritudinales mollificātes sicut hydropisis, ⁊ lethargia: aut ea que neqꝫ sunt n̄alia, neqꝫ egritudinalia, sicut balneatio. Et diuersitatis qdē cā cum ꝑseuerātia virtutis est grauitas māei cibi, aut humoris. Et cū debilitate v̄tutis est pugna cāe ⁊ egritudis. Ex causis q̄ꝫ diuersitatis, est repl'o venaꝝ ex sāguine: sꝫ qd̄ huic est sil'e, remouet minutio. Et pl'm qdē fit diuersitas, quuꝫ sanguis est viscosus suffocās sp̄m, qui mouet̄ in arterijs, ⁊ ꝓp̄e quuꝫ [g] [densitas] fuerit circa cor. Ex causis p̄terea ipsi⁹ que eā in breui efficiunt tp̄e, sunt stōi repl'o ⁊ [h] [tristitia] ⁊ cogitatio in aliq̄. Sꝫ quū in stō malus fuerit humor nō cessabit diuersitas, ⁊ forsitā ex eo ꝓueniet tremor cordis, ⁊ fiet pulsus tremulus. Et serrini qdē pulsus cā est diuersitas eius qd̄ in corꝑe vene est fusum, in putrefactione sui, aut ipsi⁹ cruditate, aut sui maturatione, aut diuersitas dispōnū venaꝝ in duritie sua, ⁊ mollitie, aut aꝑata in mēbris neruosis. Bispulsantis vero cā est v̄tutis fortitudo, ⁊ ꝑlima necessitas, ⁊ durities instr̄i: q̄re nō obedit ei ꝙ v̄tutes ipsi p̄cipiūt de diastole in vna vice, sicut quū q̄s vult vna ꝑcussione aliqd icidere, ⁊ nō obedit̄ ei, adiuuat̄ ab alia: ⁊ p̄cipue quuꝫ necessitas subito augmentat̄. Soricini vero pulsus cā q̄n̄qꝫ est v̄tus debilis, que de labore ad q̄etē ordinate ꝓcedit, ⁊ de q̄ete ad laborē: sꝫ ille, q in vna ꝑmanet dispōne plus est v̄tutis debilitatē sign̄s. Et cauda qdē soricina, ⁊ que eis silis existit, est plus sign̄s fortitudinē aliquā, ⁊ ꝙ debilitas nō est in fine, sed eis deterior est cauda finitiua, deide māsiua: postea cauda redditiua. [i] [Cadētis auteꝫ in medio cā est virtutis lassitudo, ⁊ eius defect⁹] aut acc̄ns subito veniens, ad qd̄ aīa ⁊ nā subito redeūt. Et spasmosi qdem pulsus cā sunt motus non n̄ales in virtute, aut malitia in essentia instr̄i. Pulsus aūt tremulus procedit ex fortitudine, ⁊ instr̄o duro, ⁊ necessitate forti. Sine istis enim non ꝓuenit tremor. Undosi autem est quū eius causa existit virtutis debilitas ꝭm plurimū, ⁊ non pōt fieri diastole, nisi paulatim, ⁊ paulatim. Et est etiam quū instrumēti lenitas ei⁹ causa existit, lꝫ virtus nō sit valde debilis. Instr̄m nāqꝫ molle ⁊ humidū ꝑcussionē, ⁊ motū nō recepit que in vnāquāqꝫ penetret ꝑtem, quēadmodū siccū qd̄ est durū recipit, q̄m siccitas ꝑcussioni est apta ⁊ tremori. Et duri qdem sicci finis sui p̄ncipij motu mouet̄: mollis vero humidi ꝑtem pol'e est moueri, ⁊ aliam partē motu ipsius nō pati, ꝓpterea ꝙ cito recipit separationem, ⁊ flexionem, ⁊ diuersitatem in

---

a A. sen acq̄sita per q̄ꝫtitatē notā extinctiōis, ⁊ ꝑ mēsurationē q̄ꝫtitatꝭ termini caloris in sua inflāmatione ⁊ extinctione sua ⁊ temperamēto suo.

b A. cū labore.

c A. ꝑ acc̄ns aūt q̄n̄ꝫ adiuuat ipsam maties.

d A. ꝑꝑ calitatē.

e A. vltimitas casus virtutis.

f A. alhem.

g A. coadunatio vel coarctatio.

h A. algam.

i A. Cā aūt pulsus h̄ntis q̄eteꝫ est virtutis lassitudo, ⁊ ei⁹ refocilatio, seu q̄es.

figura. Et vermiculosi qdem pulsus, ⁊ formicātis cā est fortis debilitas, ita vt tarditas, ⁊ spissitudo, ⁊ diuersitas in partibus pulsus ꝯiungant᷑, qm̄ v̄tus instr̄m in vna hora dilatare nō valet, ſ; paulatim ⁊ paulatim. Cā aūt pulsus mali pōderis, si pulsus qdē [a] † [ ] fuerit in dispōnibus tp̄is qetis, est augmētum nec̄itatis: Et si in dispōnib⁹ tp̄is motus fuerit [b] † [ ] est augmētum debilitatis, aut necessitatis ꝓuatio: [c] [sed pulsus tēporis motus] ꝓpter velocitatem diastoles, alius est ab hoc. Et cause qdem pleni ⁊ vacui: ⁊ calidi ⁊ frigidi: eleuati sursum, ⁊ submersi inferius, manifeste sunt.

a † A. diminut⁹

b † A. diminut⁹

c A. Diminut⁹ v̄o in dispōne tēporis motus.

De pulsib⁹ etatū, ⁊ masc̄loꝝ, ⁊ femiaꝝ. Cap. VII.

Masculoꝝ pulsus maiores sūt, ⁊ fortiores valde, ꝓpt̄ vehemētiā v̄tutū eoꝝ, ⁊ nec̄itatis ipoꝝ ⁊ ꝓpterea ꝙ eoꝝ nec̄itas magnitudine cōplet᷑, est eorum pulsus tardior pulsu mulieꝝ, ⁊ rarior ſm pl̄m. Et ois qdez pulsus in q̄ pseuerat v̄tus, ⁊ est spissus: opz ꝓculdubio ꝙ sit velox: est. n. [d] [quū aū est velocitas, q̄z spissitudo] ꝓp hoc igit᷑ sicut pulsus masculoꝝ est tardior ita est rarior. Pueroꝝ v̄o pulsus lenior ꝓpt̄ humiditatē, ⁊ est debilior, ⁊ spissior, qm̄ calor est fortis: ſ; v̄tus nō est fortis, eo ꝙ nōdū sunt cōpleti. Pueroꝝ v̄o pulsus cōpatione q̄ztitatis corpis eoꝝ est magn⁹: qm̄ eoꝝ instr̄m est valde molle, ⁊ ipsoꝝ nec̄itas est valde fortis, ⁊ eoꝝ v̄tus cōpatione [e] [puitatis corpis ipsoꝝ nō est parue q̄ztitatis.] Uerumtn̄ eoꝝ pulsus cōparatione pulsus cōpletoꝝ est nō magnus, ſ; est velocior ⁊ spissior ꝓpt̄ necessitatē. In pueris nāq; multiplicat᷑ vaporis fumosi collectio, ꝓpt̄ multam digōnē eoꝝ, ⁊ frequētiā eius in eis. Et ꝓpt̄ hoc valde est nec̄e ip̄m extrahere, ⁊ calorē ipsoꝝ inatū euētare. Iuuenuz v̄o pulsus est multe magnitudis: et nō est multe velocitatis: imo in ipsa est valde diminutus, ⁊ in spissitudine, ⁊ ad raritatē tēdens. Et illoꝝ qdē pulsus: qui in ꝓncipio iuuētutꝭ exn̄t, est maior. Et eoꝝ qui sunt in medio iuuētutis, est fortior. Et nos qdē iaz decl̄auimus ꝙ calor in pueris, ⁊ iuuenib⁹ fere est silis: ergo nec̄itas in eis erit ꝓpinq̄, sed v̄tus in iuuenib⁹ est augmētata: [f] [hēbit᷑ ergo ex magnitudie, qd̄ in ipsis restaurat, qd̄ defuerit ex velocitate ⁊ spissitudie.] Et ꝓncipiū qdē rei vn̄ ꝓuenit magnitudo, est v̄tus: ſ; necessitas est appetēs: ⁊ instr̄m qdē est adiuuās. Senū aūt pulsus est minor ꝓpter debilitatez, ⁊ minoris velocitatis ꝓpter hoc ēt, ⁊ ꝓpt̄ diminutionē nec̄itatis: ⁊ ꝓpt̄ hoc est rarior. Et pulsus qdē senū q iā ꝓcesserūt in ānos, est paruus, ⁊ rarus, ⁊ tardus: ⁊ est quuz est mollis propter humores extraneos, ⁊ nō propter nāles.

d A. velocitas aū spissitudinē.

e A. corpis ipoꝝ nō est debil', qm̄ ipsoꝝ corpa sūt parue q̄ztitatis.

f A. q̄re cuz magnitudine ꝓuenit ad illud cuz quo excusat᷑ a velocitate ⁊ freq̄ntia.

De pulsu complexionum. Cap. VIII.

Palsus cal̄e ꝯpl̄onis vehementis est nec̄itatis. Qd̄ si virtus ꝯuenerit ⁊ instr̄m, erit pulsus magnus. Si ergo vnum eoꝝ diuersificabit᷑: erit quēadmodū dc̄m est in p̄cedētibus. Et si calitas qdem nō male fuerit ꝯpl̄onis, imo nālis, erit ꝯpl̄o fortis ⁊ sana, ⁊ virtus multum fortis. Et neq; existimes ꝙ calor inat⁹ si fuerit fortis q̄ztūcūq; sit, minuat ex v̄tute, imo ex eo ꝓuenit i s̄ba sp̄us fortitudo, ⁊ in aia audacia. Calor v̄o ꝯpl̄onis malitiam sequēs, q̄zto plus augmētat⁹ fuerit, tāto in virtute plus debilitatez augmētabit. Cōpl̄o v̄o frida declinat pulsuz ad ptem diminutionis, sicut ꝓpe est puitas, ⁊ ꝓpe tarditas, ⁊ raritas. Quūq; istr̄m fuerit molle, latitudo eius augmentata erit: ⁊ eius sil̄r tarditas, ⁊ raritas. Qd̄ si duꝝ fuerit, erit minus h̄.

Et debilitas qdē quā mala cōplexio frida hereditare facit, maior est ea, q̄z mala ꝯpl̄o cal̄a facit hereditare, qm̄ calitas. s. calori inato magis est cōueniens. Cōplexionē v̄o humidā seqtur inundatio ⁊ dilatatio. Et siccā qdem seqtur coangustatio ⁊ durities. Amplius si v̄tus fuerit fortis, ⁊ necessitas multa, accidet bispulsans, ⁊ spasmosus, et tremulus. Tu v̄o deinceps cōpone obseruando ꝓncipia.

Est p̄terea quū vni hoi accidit vt duoꝝ lateꝝ ipsi⁹ diuersificet᷑ ꝯpl̄o: Erit ergo vnū ipsoꝝ fridum, ⁊ alteꝝ cal̄m, ⁊ accidet, vt diuersitate que ꝓuenit ex caliditate, ⁊ friditate hoꝝ duoꝝ lateꝝ, pulsus diuersificāt. Eritq; pulsus cal̄i lateris pulsus cal̄e ꝯpl̄onis: ⁊ lateris fridi pulsus ꝯpl̄onis fride. Et ex h̄ qdem scit᷑, ꝙ pulsus i diastole sua, ⁊ sistole, nō est ſ; modū [g] [accessionis ⁊ recessiōis] cordis: imo ſm moduz diastoles ⁊ sistoles ipsius corporis arterie.

g A. med ⁊ giecer.

De pulsu temporum. Cap. IX.

In vere qdē est [h] [quū pulsus ē paruus, nō tn̄ in oi re] ⁊ est in fortitudine augmētat⁹. In estate v̄o est velox ⁊ spissus ꝓpter necessitatē: ⁊ ꝓuus ⁊ debilis ꝓpter v̄tutis resol̄onē, que est ꝓpt̄ resol̄onē sp̄us, que fit ꝓpter calorē exteriorē dn̄antem sup̄fluum. Et in hyeme est maioris raritatis, et [i] [tardioris debilitatis, ⁊ cū hoc est ꝓuus] qm̄ virtus debilitat᷑: ⁊ in qbusdā corpib⁹ accidit, vt calor in ꝓfundo teneat᷑, ⁊ adunet᷑, ⁊ v̄tus fortior fiat, et hoc quū cōplexio cal̄a est dn̄ans, ⁊ refrenās frig⁹, ⁊ non per ip̄m patiēs: neq; friditas ad fundum vadit. In autūno aūt est pulsus diuersus: ⁊ trahit ad debilitatez quādam, sed ipsius diuersitas est ꝓpter multitudinē ꝯuersionis cōplexionis accidētalis in autūno nunc ad calorē, nūc ad frigiditatē. Et ipsi⁹ qdē debilitas est ēt ꝓpter hoc: cōplexio eniz diuersa semp deterius efficit nocumētū, q̄z silis ⁊ eq̄lis, l; sit mala. Et q2 autūnus est tp̄s nature vite ꝯ̈rium, qm̄ calor in eodem debilitat᷑, ⁊ siccitas fit fortior. Tempoꝝ v̄o pulsus, que sunt inter tēpora, tp̄ib⁹ proportionantur, que sunt circa ipsa.

h A. pulsus temperatus in oi re.

i A. tardior, et debilis cum hoc ꝙ est paruus.

De pulsu regionum. Cap. X.

Regionum quedā sunt tēpate vernales: ⁊ quedā sunt calide estiue: ⁊ quedā sunt frigide hyemales: ⁊ quedā sicce autūnales. Iudicia igit᷑ pulsuum erūt in eis ſm modum quem sciuisti de pulsu tēporum.

De pulsu qui ꝓuenit ex cibo ⁊ potu. Cap. XI.

Exterius corpori aduenientia, ⁊ ip̄m ingredientia, pulsus dispōnē mutāt qualitate sui, ⁊ q̄ztitate. Sed q̄litate qm̄ si ad calefaciēdū declinauerint, aut ad infridandū, mutabunt ip̄m ſm illud. Et q̄ztitate qdē qm̄ si eq̄lia fuerint fiet pulsus in magnitudine augmētat⁹, ⁊ velocitatis maioris, ⁊ spissitudinis ꝓpter augmētū virtutis ⁊ caloris, ⁊ ꝑmanebit hec [k] [mutatio] aliquādiu. Et si plime magnitudinis valde fuerit, erit pulsus diuersus absq; ordine ꝓpt̄ grauitatē nutrientis supra virtutē, qm̄ ex oi grauitate ꝓuenit in pulsu diuersitas. Et qdē existimauit archigenes, ꝙ eius velocitas est tunc multo maior, q̄z spissitudo. Et hec mutatio est pseuerās [l] [qm̄ cā pseuerātie, l; sit multitudinis minoris hac, tn̄ est diuersitas ordinata.] Qd̄ si pauce fuerit q̄ztitatꝭ, erit pulsus minoris diuersitatis, ⁊ magnitudis, ⁊ velocitatis: neq; ei⁹ mutatio diu perdurabit, qm̄ mā pauca cito digeritur. Ampli⁹ si virt⁹ deficiat, ⁊ d̄bilitet᷑ ex mltitudie aut

k A. impressio.

l A. qm̄ cā est firma seu stabilis. Et si fuerit i mltitudine, seu in quātitate multa minor hac, erit diuersitas ordinata. vel aliter. Et si fuerit mior hac q̄ztitate, plima erit diuersitas. Alia l̄ra. Et hec mutatio est pseuerās, qm̄ cā est firma. Et si fuerit in multitudine minus hac, erit diuersitas ordinata.

paucitate, quecũqꝫ fuerit, sil'es erunt pulsus in par
nitate ⁊ tarditate vsqꝫ in finẽ rei. Quod si natura
fortis fuerit in digerendo, ⁊ ꝯuertendo, fiet pulsus
tẽpatus. Et vinum ẽt ꝓprietatẽ hꝫ: ⁊ est qm̃ ex mul
titudine ipsius[a] ⌈lꝫ sit subtile ꝓuenit diuersitas. Ex
ipso tñ non ꝓuenit, ꝙ sit tãtum q̃ꝫtum illud qd̃ ꝓue/
nit ex nutriẽtib⁹, q̃ sibi sil'ant: ⌋ ⁊ hoc qdẽ ꝓpter ra
ritatẽ sbe ipsius, et subtilitatẽ eius, et leuitatẽ. Quũ
aũt vinũ in actu est fridum ꝓuenit ex eo qd̃ ꝓuenit
ex alijs fridis, in minorãdo et rarificãdo, et tardã/
do[b] ⌈velocitate sue penetrationis. ⌋ Deinde quũ in
corpe calefit, remouet velociter qd̃ ex eo ꝓuenit.

a A. lꝫ ꝓueniat, seu causet diuersitas: nõ tñ tãta, ꝙ de ipsa sit curãdũ: neqꝫ tãta q̃ꝫta respectiue seu cõparatiue causatur ex cibis.

b A. veloci ꝓuẽtu ꝓp velocitatẽ sue penetratiõis

Vinuꝫ ꝑterea quũ in corpus penetrauerit, et fuerit
cal'm, nõ elongabit multũ a nã, et accidet velox re/
sol'o. Qd̃ si quũ est fridum penetrauerit[c] ⌈fiet ex no
cumẽto ⌋ qd̃ nõ fit ex alijs fridis rebus, qm̃ ille tar/
dant donec calefiãt, neqꝫ eaꝝ penetratio est ita ve/
lox vt istius. Istud.n. velocius penetrat q̃ꝫ cõpleat
calefactio: et eius qdẽ impedimẽtũ est magnũ: et ꝑ
cipue in corpibus[d] ⌈que horripilationi sũt apta. ⌋

c A. causabit nocumentum.

d A. Una lr̃a. q̃ sunt ꝑpata nocumẽto ex frigore. Alia lr̃a. ꝑpatis nocumento qd̃ fit ex eo.

Et neqꝫ est sicut ipedimẽtum calefactionis ipsius,
quũ ipm̃ cal'm penetrat: qm̃ eius calefactio in ꝑnci
pio obuiationis nõ ꝓuenit ad h̃, vt magnũ faciat i/
pedimẽtũ: imo nã ei obuiat cũ ꝑ̃titione, et distribu/
tione, et resol'one. Fridum v̊o est quũ nãm deficẽ fa
cit: et eius v̊tutẽ extinguit: anteq̃ꝫ ad ꝑtitionẽ et di/
stributionẽ, ⁊ resol'onẽ ꝑueniat. Et hoc qdẽ ꝓuenit
ex vino m'ltitudine sue q̃ꝫtitatis, ⁊ calefactiõe ipsi⁹,
⁊ friditate. Quũ aũt ipm̃ ꝯsideratũ fuerit vñ forti
tudinẽ efficit, alia hẽbit iudicia: qm̃ ipm̃ sua essen/
tia fortes efficit sanos[e] † ⌈ ⌋ ꝓ/
pterea ꝙ velociter ꝑbet augmẽtũ in sba spũs. Sed
lꝫ calefactio, ⁊ infridatio que ex eo fuerit, plurima
corpoꝝ impediãt: est tñ quum vnaqueqꝫ eaꝝ cũ ali
qua ꝯuenit ꝯpl'one: ⁊ est quum nõ ꝯuenit. Est nãqꝫ
quũ res fride eos fortes reddũt qui ꝯpl'onẽ calidã
malã hñt, sicut dixit Galienus: ꝙ succus granati ca
lefactos semp fortes efficit: ⁊ hydromel infridatos
semp reddit vigorosos. Vinuꝫ[f] ⌈ꝑterea ⌋ vñ est ca
lidũ natura, aut fridum nã, est quuꝫ quosdã fortes
facit, ⁊ quosdã debilitat. Nõ tñ sermo nr̃ est nũc de
hoc, imo in v̊tute ei⁹ qua velocior ad spm̃ ꝯuertit,
qm̃ hoc semp hꝫ per sui eẽntiam.[g] † ⌈ ⌋

e † A. ⁊ viuificat virtutem.

f A. igitur.

g † A. ꝯfortãs sp

Qd̃ si vnum hoꝝ duoꝝ ipm̃ in aliquo corpe iuue/
rit, augmẽtabit in faciendo fortitudinẽ, ⁊ si ei ꝯ̃riũ
ẽxtiterit, minus fortitudinẽ faciet ₰m hoc. igit ipm̃
pulsum ꝯuertet ₰m hoc, qm̃ si fortitudinẽ faciet, in
pulsu augmẽtabit fortitudinẽ, ⁊ si calefaciet, in ne/
cessitate efficiet augmẽtum, ⁊ si infridabit minora/
bit necessitatẽ. Et ₰m pl'm in fortitudine faciet aug
mẽtum. Nunq̃ꝫ aũt necessitate efficit augmẽtuꝫ, qn
in velocitate addat. Aqua v̊o ꝓpterea, ꝙ nutrimẽ
tum penetrare facit, vigorat, ⁊ silitudinẽ opõnis vi
ni operat. Et qm̃ non calefacit, imo infrigidat, nõ
tãtum auget in necessitate quãtum vinum.

De eis q̃ sõn⁹ ⁊ vigilie i pulsu opant. Cap. XII.

Pulsus qdẽ iudicia in sõno diuer/
sificant ₰m horã somni, et
₰m dispõnem digõnis. Pulsus igit in
ꝑncipio somni est ꝑuus, ⁊ debilis, qm̃
mot⁹ caloris nãlis: tũc est ad ꝯstringen
dũ ⁊ submergẽdũ, ⁊ nõ ad dilatandum ⁊[h] ⌈manife
stãdũ ⌋ qm̃ ipse in hora illa totus tẽdit ad occultuꝫ,
ꝓpterea ꝙ ipm̃ aĩa mouet ad nutriẽs digerẽduꝫ, ⁊
maturãdũ supfluitates: ⁊ est sicut supatus, ⁊ obses/
sus ꝓculdubio. Et pulsus ẽt est maioris tarditatꝭ,
⁊ raritatis: qm̃ lꝫ in calore accidat augmẽtum ₰m
[i] ⌈ꝯstrictionẽ ⌋ ⁊ coadunationẽ: tñ priuatus est aug
mẽto: qd̃ hꝫ in hora vigiliaꝝ: ꝓpter motuꝫ calefa/
cientẽ. Et motus qdẽ plus est ad inflãmandũ, ⁊ in/
clinandum ad partẽ malitiei cõplexionis. Sꝫ ꝯstri
ctio, ⁊ eoꝝ coadunatio tẽperate, minoris sunt inflã/
mationis, ⁊ minus extrahũt calorẽ ad estuationẽ.

h A. ad exteriora.

i A coarctatiões

Et tu qdẽ hoc scies ex hoc ꝙ anhelit⁹ lassi, ⁊ ipsi⁹
estuatio multo maiores sunt, anhelitu ⁊ estuatione
eius, cuius calor est ꝯstrict⁹ ꝓpter cãm, que silis est
somno, verbi grã submersi in aqua tẽpate friditatꝭ
qui sit[k] ⌈expgefactus, lꝫ calor ꝯstringat ⁊ fugiat ⌋
ex hoc non tñ augmẽtuꝫ anhelitus eius ꝑueniet ad
id, ad qd̃[l] ⌈ꝑueniet ⌋ labor, ⁊ exercitiuꝫ que sunt ei
ꝓpinqua. Quũqꝫ bñ consideraueris non iuenies
aliud qd̃ calorẽ vehemẽtius incẽdat q̃ꝫ labor ⁊ mo
tus. Et vigilie qdem calorẽ non efficiũt motu cor/
poris, ita vt quũ corp⁹ qeuerit[m] ⌈nõ fit ipse nec̃ius:
imo faciũt calorẽ, ꝓpterea ꝙ spũs ad exteriora mo
uet, ⁊ motus eius ad ea, est ₰m ꝯtinuitatẽ quũ ista
est eius gñatio. ⌋ Quum aũt cibus digestus est in
somno, redit pulsus, ⁊ fit fortior, ꝓpterea ꝙ virtus
augmẽtuꝫ recipit a nutriẽte: ⁊ redit illud qd̃ ad ꝓ/
fundũ descẽderat ad regẽduꝫ nutriẽs ad exteriora,
⁊ ad suuꝫ ꝑncipiũ. Et ꝓpter hoc ẽt magnificat tũc
pulsus multuꝫ: ⁊ ꝓpterea ꝙ ꝯpl'onis caliditas: ꝓ/
pter nutriens auget, quẽadmodũ diximus: ⁊ instri
etiam auget lenitas per id qd̃ ad ipsum ex nutrimẽ
to penetrat. Verũtñ sua magnitudine nõ auget ve/
locitatẽ, neqꝫ spissitudinẽ, qm̃ hoc nõ est illud qd̃ in
necessitate ꝑbet augmẽtum: ⁊ hoc ẽt nõ est ꝓhibens
restaurari ex eo, qd̃ nec̃ium est magnitudine sola.

k A. vigilãs, licꝫ calor coarctet ⁊ fortificetur.

l A. perducet.

m A. nõ causent illũ, imo non faciunt calorẽ, nisi ꝓpterea ꝙ spũs mouent ad exteriora, ⁊ mot⁹ eorũ ad ea est ₰ꝫ cõtinuitatẽ generationis istoꝝ.

Deinde qñ cuꝫ dormiẽte somnus ꝑseuerauerit, fiet
pulsus debilis, ꝓpter caloris inati ꝯstrictionem, et
virtutis cõpressionẽ sub supfluitatib⁹, que euacuã/
de erant ₰m euãtionis modos, qui sunt in vigilijs:
ex qbus est exercitiũ, ⁊ euãtiones que nõ sentiunt.
Quum aũt somnus in ꝑncipio[n] ⌈euãtionẽ ⌋ inue/
nerit, ⁊ nec inuenit aliqd ad qd̃ digerendum tẽdat,
declinabit cõplexionẽ ad partẽ infrigidãdi: ꝑseue/
rabũt ergo paruitas, ⁊ tarditas, ⁊ raritas in pulsu,
⁊ incessanter augmẽtabunt. Vigilie etiam diuer/
sa hñt iudicia: quuꝫ enim dormiens euigilabit, na/
tura sua declinabit pulsus ad magnitudinẽ, ⁊ velo
citatẽ ordinate: deinde ad suã nãlem redibit disposi
tionẽ. Sed subita cã euigilato accidit vt pulsus ei⁹
ilico, quũ a somno remouet[o] ⌈quiescat ⌋ qm̃ v̊tus
coram eo qd̃ subito euenit, victa est. Et deinde post
hoc redibit ad eum pulsus magnus, velox, spissus,
⁊ diuersus ad tremorẽ. Et qm̃ mot⁹ iste est silis vio
lento, ideo[p] † ⌈non ⌋ inflãmat etiam ipsum. Et qm̃
virtus subito mouet ad repellendum nãliter illud
qd̃ accidit: ergo mot⁹ accidũt diuersi, ⁊ tremit pul/
sus: sed tamẽ ₰m hoc non longo perseuerat tẽpore,
imo ad equalitatẽ cito redit, qm̃ lꝫ eius causa sit q̃/
si fortis, eius tamẽ durabilitas est pauca, ⁊ cogni/
tio destructionis ipsius est velox.

n A. vacuitateꝫ.

o A. sit tepidus vel debilis

p † —— A.

De iudicijs pulsus exercitij. Cap. XIII.

In ꝑncipio qdẽ exercitij, ⁊ duꝫ est tẽ/
peratũ pulsus fit magn⁹ ⁊ fortis,
⁊ hoc qdẽ ꝓpter augmẽtũ caloris ina/
ti, ⁊ fortitudinem ipsius, ⁊ fit ẽt velox ⁊
spissus valde ꝓpter supfluã nec̃itatem,
quã facit motus. Qd̃ si ꝑseuerauerit, ⁊ fuerit ꝓli/
xum: aut lꝫ fuerit breue. erit tñ fortissimum, destrue
tur qd̃ ex fortitudine ꝓuenit, ⁊ debilitabit pulsus,
⁊ fiet paruus ꝓpter resol'onẽ caloris inati: sed ipse
fiet velox ⁊ spissus ꝓpter duas res: q̃ꝝ vna est aug/
mẽtũ[q] † ⌈fortitudis ⌋ nec̃itatꝭ, ⁊ alia ẽ qm̃ v̊tus[r] ⌈re/
trabit ⌋ ne magnitudini sufficiat: postea velocitas

q † —— A.

r A. deficit seu debilitatur.

incessanter minuit, ꝛ spissitudo augmētatur s̄m q̄ztitatem eius qd̄ ex virtute debilitatur. Deinde ad vltimū si exercitiuz pdurauerit, ꝛ debilitauerit, fiet pulsus formicans ꝓpter debilitatē ꝛ spissitudinē fortē. Postea si magis supfluū fuerit, ꝛ ex ipso quasi ad mortem pueniatur, efficiet qd̄ oīa faciunt resoluentia, ꝛ reducet pulsuz ad h̄ vt sit vermiculosus[a] [deinde faciet ipsum declinare] ad raritatem, ꝛ tarditatem cum debilitate ꝛ paruitate.

a A. deide formicalis declinans.

De iudicijs pulsum balneatorum. Cap. XIIII.

Balneatio aut erit cū aqua calida, aut cuz frida. Si aūt fuerit cū aqua cal'a, in p̄ncipio ꝓuenient ex ea fortitudinis ꝛ nec̄itatis iudicia. Quūqz multū resoluerit, debilitabit pulsuz. Galienus qz dixit erit tūc puus, tardus, ꝛ rarus. Dicem⁹ ergo q̄ debilitas qdē, ꝛ paruitas pulsus[b] [pculdubio exn̄t:] sed aqua cal'a quū in interiorib⁹ corpis calefactionē efficiet calore accn̄tali, fortasse nō durabit: sz ad sui nām que est infridandi redibit: ꝛ fortasse durabit ꝛ pmanebit. Qd̄ si accidētalis q̄litatis iudiciuz supauerit, fiet pulsus velox ꝛ spissus. Et si supauerit qd̄ ex nā sui ꝓuenit, fiet tardus ꝛ rarus. Et si eius calefactio accn̄talis ad tātam v̄tutis resol'onē puenerit, vt sincopi sit ꝓpinq̄ fiet ēt pulsus tardus ꝛ rarus. Sz balneationis cū aq̄ frida facte si penetrauerit frigiditas, debilitabit pl'sū, ꝛ faciet puū, ꝛ efficiet raritatē, ꝛ tarditatē. Et si nō penetrauerit: imo calorē coadunauerit, augm̄tabitur fortitudo: ꝛ crescet parum, ꝛ minuetur velocitas, ꝛ spissitudo. Ex aqs v̄o i thermis exn̄tib⁹ q̄ sūt exiccātes, duritiē i pulsu augmētāt: ꝛ ex ei⁹ magnitudiē minuūt. Sz calefaciētes velocitatē in pulsu augmētant. Si aūt virtutē resoluerint, erit qd̄ iā diximus.

b A. sunt de his que fiunt vel accidūt pcl'dubio

De pulsu qui mulieribus est ꝓprius, ꝛ est pulsus pregnantium. Cap. XV.

Necessitas qdē in eis est multa ꝓpter cōitatē filij in attractione aeris. Ipse.n. q̄si duab⁹ attrahūt nec̄itatib⁹, ꝛ duab⁹ aeris attractionib⁹. Sed v̄tus pculdubio nō augmētatur, neqz ēt minuitur, nisi q̄ztum opz ꝓpter lassitudinē paucā, que ꝓuenit ex pōdere p̄gnationis: ꝓpter hoc igitur iudiciū v̄tutis medie, ꝛ necessitatis fortis vincit, ꝛ augmētatur pulsus, ꝛ fit velox ꝛ spissus.

De pulsu dolorum. Cap. XVI.

Dolor mutat pulsuz, aut pp fortitudinē sui: aut q2 est in mēbro p̄ncipali: aut pp lōgā morā sui. Et dolor qdē quuz in sui p̄ncipio fuerit, [c] [faciet v̄tutē ebullire, ꝛ mouebit ipsaz ad resistēdū, ꝛ refrenāduz, ꝛ iflāmabit caliditatē. Fiet ergo pulsus magnus, ꝛ velox, ꝛ maioris spissitudis: q̄m fixio] magnitudinē faciet ꝛ velocitatē. Quūqz dolor ad finē sue fortitudis puenerit, ꝓpter illud qd̄ diximus de modis, pcedet minorādo, ꝛ redibit ad iferiora donec magnitudinē pdet, ꝛ velocitatē: ꝛ vicē earum supplebūt spissitudo fortis, ꝛ paruitas, formiculatio, ꝛ vermiculatio. Et si augmētatus fuerit adducet ad raritatem, ꝛ perditionem.

c A. cōmouebit vel excitabit virtutē: ꝛ mouebit ipsam ad resistēdū, ꝛ expellēdū, ꝛ inflāmabit caliditatē. Fiet ergo pulsus magnus, ꝛ velox et vehemētioris raritatis: quoniaz aiuthar.

De pulsu apostematum. Cap. XVII.

Apostematū qdez alia sunt que febres efficiunt. Et h̄ aut ꝓpter eorum magnitudinē, aut ꝓpter nobilitatē mēbri in quo sunt. Et pulsum in toto corpore mutāt s̄m mutationē febris ꝓpriā, ꝛ nos ipsam dicem⁹ in loco suo. Et alia sūt que febrē nō faciunt, ꝛ mutant pulsum mēbri in quo sunt ꝓprium per eēntiam. Et est ēt quū reliqui corpis pulsum mutāt p accn̄s. s. nō pp hoc qd̄ est apa, sz ꝓpter h̄ q̄ dolorē efficiūt.

Apa aūt qd̄ pulsuz mutat, aut ip̄m mutat p sp̄ēm sui, aut p sui tp̄s, aut per q̄ztitatē suā, aut p mēbruz in quo est, aut p accn̄s, qd̄ seqtur ip̄m ꝛ comitatur. Qd̄ v̄o p sui spēz mutat, est sicut apa cal'm, ex quo per suā sp̄ēm ꝓuenit vt mutetur pulsus ad serrinū, et ad tremorē[d] [ꝛ horripilationē] ꝛ velocitatē, ꝛ spissitudinē, nisi ei ꝯ̄ria sit cā humectās que ꝓꝓ̄etatē serrini destruat, ꝛ vice ipsius vndositatez supplere faciat. Ueruntn̄ tremor ꝛ velocitas[e] † [ꝛ horripilatio] ꝛ spissitudo ip̄m semp comitātur. Et queadmodum cārum q̄dam sūt, que serrini ꝓꝓ̄etatē ꝓhibēt, sil'r sunt q̄dā earum, que serrini ꝓꝓ̄etatē augmētāt, ꝛ ipaz appere faciūt. Et molle qdē apa pulsuz facit vndosum. Et si fuīt valde fridum, ip̄m efficiet tardū ꝛ rarū. Durum v̄o apa ꝓꝓ̄etatē serrini augmētat. In exitura aūt quū fit collectio, ipsa pulsuz ꝯūtit de ꝓꝓ̄etate serrini ad vndosi ꝓꝓ̄etatē pp hūiditatē ꝛ lenitatem, que ipsaz sequūtur: ꝛ p̄bet augmētū in diūsitate ꝓpter suā grauitatem: velocitas aūt ꝛ spissitudo alleuiatur pp caloris accn̄tal' qetē cā maturatiōis. Mutatio v̄o ipsi⁹ cā suorum tporum est q̄m dū cal'm apa existit in augmēto, ꝓꝓ̄etas serrini, ꝛ quecūqz diximus, sūt sicut in augmēto: ꝛ ei⁹ durities semp augmētatur ꝓpter extēsionē, que augetur: ꝛ in tremore pp dolorez.

d A. ꝛ dispōnē similē tremori.

e † —— A.

Quūqz ad statū puenerit oīa augmētantur accn̄tia p̄ter illud, qd̄ fortitudinē seqtur: ip̄m nāqz debilitatur i pulsu, ꝛ i spissitudie, ꝛ velocitate augmētū p̄bet: deide si ꝓlongabitur, velocitas destruetur, ꝛ redeūdo fiet formicās. Quū āt[f] [minuetur] aut resoluetur, aut apietur, fiet pulsus fortis ppea q̄ v̄tus exonerabitur a pōdere, ꝛ[g] [cessabit] ipsi⁹ tremor, ppea q̄ dolor extēsiuus minuetur. Scd̄z q̄ztitatē v̄o sui, q̄m magnū facit vt sint iste dispōnes maiores, ꝛ magis augmētate: ꝛ puū vt sint[h] [rariores] ꝛ puiores. Et s̄m suū mēbrū, q̄m ex mēbris neruosis ꝓuenit augmētū i duritie pulsus: ꝛ in ꝓꝓ̄etate quā hz[i] [serrinus] ipsius. Et ex venosis qdem ꝓuenit augmētū in magnitudine sua, ꝛ vehemētia, ꝛ diuersitas multa: ꝛ p̄cipue si que in eis supāt arterie, sicut in splene, ꝛ pulmōe: ꝛ nō durabit h⁹ magnitudo, nisi q̄ztū pseuerauerit fortitudo. Et mēbra humefacta, ꝛ lenia ip̄m faciūt vndosum, sicut cerebruz ꝛ pulmo. Mutatio v̄o q̄ apa mutat pulsū aliq̄ mediāte[k] † [ ] est sic apa pulmōis qd̄ facit pulsuz tremuuzl, ꝛ sic apa epatis qd̄ facit ip̄m[l] [mictualē] ꝛ apa renis, quod facit ip̄m strāguirialē: ꝛ apa mēbri fortis sensus, sic stōi ꝛ diaphragmatis facit ip̄m spasmosū ꝛ sincopizātem.

f A. declinabit.

g A. alleuiabit.

h A. pauciores

i A. serinitas.

k † A. accidēte.

l A. sicut pulsus aldebul.

De iudicijs pulsus accn̄tium aie. Cap. XVIII.

Ira qdē ꝓpterea q̄ v̄tutē[m] [feruere facit] ꝛ sp̄m subito dilatat, pulsum facit magnū ad supiora se eleuantem velocē, ꝛ spissum in quo nō opz diuersitatē cadere, q̄m passio existit silis, nisi timor ei admisceatur, qui vna vice superet, ꝛ hec alia supet vice: ꝛ sil'r si verecūdia ei admisceatur: aut ꝯ̄rietas ab itellectu qui tacere p̄cipiat, ꝛ ne ferueat ad malū inferēduz illi cui irascitur. Et ex delitijs qdem, ꝓpterea q̄ ad exteriora paulatim mouēt non puenit pulsus ad illud qd̄ puenit ex ira in velocitate ꝛ spissitudine, imo est quū eius magnitudo sufficit necessitati, ꝛ est tardus, ꝛ rarus. Et sil'r pulsus letitie q̄m ipse fit magn⁹ s̄m pl'm cū lenitate, ꝛ attinet tarditati ꝛ raritati. In[n] [tristitia] v̄o ppea q̄ calor suffocatur, ꝛ s̄bmergitur, ꝛ fortitudo debilitatur, opz vt sit pulsus puus ꝛ debil', rar⁹ ꝛ tardus. Timor v̄o

m A. cōmouet.

n A. algam.

qui ſubito venit pulſum facit velocē ⁊ diuerſum ⁊ inordinatũ.Sed [a]⌈ꝯſuetus⌋⁊ qui ordinate ꝓuenit mutat pulſum ſm modũ mutationis ſolicitudinis.

a A.ꝓlógatus

¶De ſumma mutationis rerum ꝯtrariarum nature eſſentie pulſus. Cap.XIX.

B eis ſit mutatio,aut ꝓpter hoc ꝙ accidit ex eis de malitia ꝯplõnis: ⁊ tu qdē iam ſciuiſti pulſuꝫ cuiuſqꝫ cõplexionis:aut ꝓpterea ꝙ ṽtutē cõſtringunt,⁊ pulſum faciũt diuerſum:⁊ ſi cõſtrictio valde fuerit fortis,erit ſine ordine , ⁊ abſqꝫ põdere:⁊ ꝯſtrictionē qdē faciens eſt oīs mãlis multitudo,ſiue ſit ap̃a,ſiue non ſit ap̃a , aut ꝓpterea ꝙ virtutem diſſoluit,⁊ facit pulſum debilē.Et omnia hec ſũt ſicut dolor fortis ⁊ [b]⌈egritudines⌋animales,que ſunt fortis reſolutionis.

b A.leſiones.

¶Sũma ſecunda doctrine tertie,fen ſecunde de vrina ⁊ egeſtione,⁊ eſt continens.xiij.cap.

¶Sermo vniuerſalis de vrina. Cap.I.

Je ſigtionis diſpõnum vrine nõ opꝫ credē,niſi poſtq̃ꝫ ꝯditiones obſeruate fuerit. Opꝫ eni vt vrina que ꝯſideraᷣ ſit prima vrina que in mane colligiᷣ [c]⌊⁊ nõ ꝑmaneat lõgo tp̃e , ⁊ nõ ſit ex nocte reſeruata. Neqꝫ ſit ille cuius eſt qui aquā nõ bibit,⁊ cibum non comedit.⌋Et nõ ſit qui ī cibo,aut potu rem tingētē accepit,ſicut crocũ,⁊ caſſiãfiſtulam , qm̃ vrina tingēdo ad citrinitatē ⁊ rubedinē mutant : ⁊ ſicut olera que tingēdo mutãt ad viriditatē,⁊ almuri qȯ ad nigredinē,⁊ vinum [d]†⌈ ⌋qȯ mutat vrinā ſm ſuum colorēꝫ. Neqꝫ ſit qui exteriora ſui re tingente infecerit,ſicut alkanna,qm̃ quuꝫ ex ea aliqs tingiᷣ fortaſſe eius vrina ex ea inficiᷣ. Neqꝫ ſit,qui rem que cum vrina aliquē humorē expellit , aſſumpſit: ſicut quod cholerā,aut phlegma expellit. Neqꝫ ſe exercuit motibus corpeis,aut opõnibus,aut diſpoſitionibus que ſunt extra curſum nature,que vrine colorē mutant,ſicut ieiuniũ, aut vigilie,aut labor, aut ira,aut [e]⌈timor.⌋ Oia enim hec vrinā tingũt ſm citrinitatē,aut rubedinē.Et coitus vrinā valde impinguat.Et ſicut vomitus,⁊ eũatio:qm̃ hec colorē mutant,⁊ ſbam que in vrina eſſe dꝫ. Silr̃ quũ ipſa multis ꝑmanſerit horis. Quapropter dixerunt qdam ꝙ poſt ſex horas inſpiciēda non eſt,qm̃ ipſius ſigtio debilitaᷣ,⁊ color mutaᷣ,⁊ hypoſtaſis diſſoluiᷣ,aut mutaᷣ:⁊ fit ſpiſſior , q̃ꝫuis ego dicam ꝙ nec poſt horā vnam. Urina p̃terea tota integre colligēda eſt in vrinali magno ne ex ea aliqd effundatur. Et eius quidē diſpoſitio ilico quuꝫ mingiᷣ non eſt ꝯſiderãda,neqꝫ niſi poſtq̃ꝫ in vrinali reſederit.Et obſeruãdum eſt ne ſol eaꝫ tãgat,neqꝫ vẽtus, ne ꝑturbeᷣ,⁊ ne ꝯgeleᷣ donec hypoſtaſis ſepareᷣ , ⁊ ſigtio cõpleatur:nõ.n.deſcēdit ilico quũ mingiᷣ, neqꝫ in vltimo fine maturationis.Et nõ colligaᷣ in vrinali in quo alia fuerit vrina,niſi prius fuerit ablutũ. Amplius vrine pueroꝝ ſigtio eſt ꝑua , ⁊ p̃cipue infantiũ,ꝓpterea ꝙ lacte nutriunᷣ,⁊ ꝙ mã tingens in eis eſt quieſcēs ⁊ ſubmerſa:in eoꝝ q̊ꝫ natura exiſtit ex debilitate,⁊ multa dormitione,qȯ maturitatis ſigtionēꝫ ꝑnecat. Et inſtr̃m qdē colligēdi vrinā eſt corpus ꝑuiuꝫ ſbam hñs nitidā ſicut vitrũ clarũ,aut cryſtallus.Scias aũt ꝙ vrina,q̃ꝫto plus eā tibi approximas,tãto ſpiſſitudo augmētatur:⁊ q̃ꝫto plus elõgas eam a te augmētaᷣ in ea claritas, ⁊ per hoc differt ab oibꝰ falſitatibꝰ , que ſunt in ea gbus medici expiunᷣ quuꝫ eis oſtendunᷣ. Quum vrina in vrinali colligiᷣ cuſtodiēda eſt a mutatione frigoris,⁊ ſolis,⁊ vẽti.Et opꝫ vt in lumine aſpiciatur,ita ꝙ ſup eaꝫ non cadat radius,imo ab ipõ tegaᷣ:⁊ ſic in ea iudiceᷣ de accñtibꝰ que in ipſa apparent. Scito ẽt ꝙ ꝑma ſigtio quā vrina hꝫ eſt de diſpõne epatis,⁊ viaꝝ aquoſitatis,⁊ ſup diſpõnes venaꝝ : ⁊ eis mediãtibus alias demr̃at egritudines. Firmior tñ eius ſignatio eſt illa,que de epate exiſtit, ⁊ ꝓprie de diſpõne gibboſitatis ipſius. Amplius ſigtiones que ex vrinis hñtur ex ſeptem ſunt accepte gñibus gñe coloris,⁊ gñe ſbe,⁊ gñe claritatis ⁊ turbulētie,⁊ gñe hypoſtaſis,⁊ gñe q̃ꝫtitatis in paucitate ⁊ multitudine:⁊ gñe odoris, ⁊ genere ſpume. Sunt ṽo qdã qui inter hec gña ponũt genus tactꝰ,⁊ genus ſaporis.[f]†⌈ ⌋Quũqꝫ dicimꝰ genus coloris ītelligimus illȯ qȯ viſus in ea ſentit ex coloribꝰ.ſ.albedinē,aut nigredinē,aut que īter eas exñt.Et quũ ſbe genꝰ dicimus,ītelligimus diſpõnē ipſius in groſſitudine aut tenuitate. Et quũ dicimꝰ genus claritatis ⁊ turbulētie,ītelligimꝰ ꝙ penetratio viſus in ea eſt facilis, aut nõ eſt. Jnter h̃ aũt genus,⁊ genꝰ ſbe exiſtit dr̃ia qm̃ plerũqꝫ eſt ſba groſſa ⁊ clara,ſicut albumē oui ⁊ gluten piſciũ liquatũ,⁊ vitrũ liquatũ,⁊ oleum:⁊ plerũqꝫ eſt res ſubtilis ſbe turbida,ſic̃ aqua turbida que eſt magis tenuis q̃ꝫ albumē oui. Turbulētie aũt cã eſt ꝑmiſtio ꝑtium colores hñtiuꝫ ex̃neos, fuſcos,aut alijs coloribꝰ infectos , qui ab īſpiciēte ſenſu nõ ſunt ꝑcepti,⁊ ꝓhibẽt ꝑuietatē,⁊ nõ ꝑ ſe ꝑcipiunᷣ. Jnter eam ṽo ⁊ hypoſtaſim exiſtit dr̃ia, qm̃ viſus plerunqꝫ cognoſcit hypoſtaſim. Et inter ipſam ⁊ colorē exiſtit dr̃ia,qm̃ color per totam humoris ſbam procedit cum maiori permiſtione.

c A.⁊ nonˀfuerit violēterˀretenta longo tp̃e, ⁊ ille cuiꝰ eſt dormierit ī nocte.Neqꝫ ſit ille cuius eſt q biberit aq̃ꝫ, et cibũ comederit.

d † A.inebriãs.

e A.fames.

f † A. nos vero ambo iſta abijcimꝰ ſeu caſſamꝰ.

¶De ſignificationibus coloris vrine. Cap.II.

X coloribꝰ vrine ſunt gradus citrinitatis ſicut palearis. Deide citrinꝰ [g]†⌈poſt flauus⌋deide ruffus poſtea citrãgularis,poſtea igneus qui tincture croci aſſilᷓaᷣ:⁊ ipſe qdē eſt vehementer citrinꝰ,poſtea croceus qui ſilᷓaᷣ capillis ꝫahafarani:⁊ iſte qdē eſt quē vocant rubeũ[h]⌈claruꝫ.⌋ Oēs aũt que ſunt poſt citrinum calitatē ſignt:ſed tñ ſm ſuos diuſificanᷣ gradus. Et eſt qdē quũ accñt ꝓpᷣ vehemētiã motꝰ,⁊ ꝓpᷣ dolores,⁊ ꝑꝑ famē,⁊ ꝓpter aque abſtinētiã.Poſt iſtos ṽo gradus p̃dictos exiſtũt gradus rubedis,ſicut [i]⌈rubeus roſeus , ⁊ rubeus obſcurꝰ,⁊ rubeus pulueruletꝰ.⌋Et oēs qdē ſanguis dñiuꝫ ſignt. Et in oibꝰ qbꝰ eſt color ꝫahafarano attinēs eſt ſigtio dñij cholᷓe rubee.Et in oibus qui pulueruleto attinēt,eſt ſigtio dñij ſanguis. Et igneus qdē magis ſigt calorē,q̃ꝫ rubeus ⁊ puluerulētꝰ:ſicut cholᷓa in ſe calior eſt q̃ꝫ ſanguis:⁊ color qdē vrine ī egritudibꝰ acutis incēdētibꝰ, trahit ad colorē ꝫahafarani ⁊ igneitateꝫ. Qȯ ſi ibi fuerit tenuitas aliquã maturationis ſigt [k]⌈diſpõnē⌋⁊ ꝙ iã icepit:⁊ ſi nõ appeat in ſba.Si aũt citrinitas fortior fiat,⁊ vſqꝫ ad igneitatis ꝑueniat terminũ,⁊ ad finē in ea, ſigt ꝙ calor īceſſanter ꝓceſſit ⁊ iſte qdem [l]⌈ē finis citrinitatis.⌋Qȯ ſi in ipõ claritas augmēteᷣ,calor iã ſm diminutionē incedit. Et eſt p̃terea quũ in egritudibꝰ acutis ſãguineis vrina ſic̃ ipſe ſãguis migiᷣ aptiõe vene ibi nõ exñte:⁊ ſigt replᷓonē ſupfluã,q̃ ſi paulati migēdo emittiᷣ,⁊ eſt cũ odore malo,eſt ſigtio timoris:⁊ timeᷣ ex ea ne ſãguis ad loca ſuffocantia fuſus deriueᷣ. Et peior qdē,ea eſt [m]⌈quũ ē ſbtilᷓi colore ſui,⁊ diſpõne.⌋Quũ ãt ex ea mltũ migiᷣ,ē quũ ē ſigtio bõa ī febribꝰ acutꝭ ⁊ ꝯmiſtis,qm̃ ē quũ ē ſigtio criſis,⁊ ſanitatꝭ,niſi ī ꝑncipio

g †.——A.

h A.alnaſa.

i A.rubeꝰ ad albedinē declinãs ⁊ roſeuſ,⁊ rubeꝰ purpureus , ſeu rubeus viuax,⁊ rubeus obſcurꝰ

k A.imagiatões

l A. eſt ruffedo clara.

m A. illa que eſt ſubtilior ſm colorē ſuũ,⁊ diſpõnem eius fetidã

ſubito attenuet᷑ anteq̄ȝ ſit hora criſis, quoniaȝ tunc erit recidiuationis ſignificatio. Et ſilr̄ ſi tenuitas poſt criſim ordinata nō fuerit. In icteritia vo quū vrina adeo fuerit maioris rubedis donec ad nigredinem trahat, ⁊ pānuȝ tal'r tingat ne remoueri poſſit: ⁊ q̄ȝto plus fuerit, erit ſanius: qm̄ quuȝ vrina in ipſa fuerit albea, aut rubea pauce rubedinis icteritia in ſua diſpōne manēte, timet᷑ ex ea hydropiſis. Fames quoq̄ȝ eſt ex eis que vrinā vehemēter tingūt ⁊ ipſaȝ valde acuūt. Poſt vo ſunt gradus viriditatis ſicut vrina: cuius color colori fiſticoꝝ attinet, deinde cuius color eſt ſilis colori eruginis ęris: poſtea illius, cuius eſt color ſilis colori ireos: deinde cuius color ſil'at᷑ indico: poſtea [a] ⌈que ſilis eſt ſucco porri.⌋ Fiſticalis vo ſiḡt frigiditatē, ⁊ ſilr̄ oēs in q̄bus exiſtit viriditas p̄ter eā que erugini ęris, aut [b] ⌈ſucco porri⌋ ſil'at᷑: hec nāq̄ȝ vehemēs ſiḡt incendium. Verūtn̄ ſucco porri ſilis ſanior eſt ea que eruginis ęris ſil'at᷑. Et illa q̄dē que erugini ęris ſil'at᷑ poſt laborē ſiḡt ſpaſmum. Viridis vo ip̄ueris ſpaſmum ſiḡt. Que vo colorē ireos hȝ, friditatē vehemētem ſm̄ pl'm ſiḡt: ⁊ ante ipſam p̄cedit vrina viridis. Et q̄dā dixerunt ꝙ ſiḡt venenum in potu fuiſſe hauſtū: ⁊ ſi fuerit in ea hypoſtaſis ſpes erit vite, ⁊ ſi non, timet᷑ ei. Erugini vo ęris ſilis vehementē ſiḡt ꝑditionē. Graduū aūt coloris nigri, alius eſt niger qui ad nigredinē tēdit ſm̄ viam coloris croci, ſicut eſt in icteritia, ⁊ ſiḡt chol'e rubee ſpiſſitudinē, ⁊ eius adustionē: ⁊ choleram nigrā que accidit ex chol'a rubea, ⁊ ſiḡt icteritiaȝ. [c] ⌈Et alius eſt qui ex fuſco ꝓuenit ad nigredinē, ⁊ ſiḡt cholerā nigrā. Et alius niger qui ꝓuenit ex viriditate ⁊ colore indico ſili⌋ ⁊ ſiḡt cholerā nigram purā. Et ad ſūmum q̄dem vrina nigra ſiḡt, aut vehemens incēdium, aut forte frigus, aut [d] ⌈mortē, aut caloris nālis ſuperationē,⌋ aut criſim ⁊ expulſionē nāe, qua ipſa chol'e nigre expellit ſup̄fluitates. Qd̄ aūt ex icēdio eſt cognoſcit᷑, qm̄ illic eſt fortis ardor, ⁊ ante ipſam fuit vrina citrina, vel rubea: ⁊ hypoſtaſis eſt diuulſa, et ineq̄lis, ⁊ incōtinua, ⁊ nō eſt vehemētis nigredinis: imo trahit ad colorē croci, ⁊ citrinitatē, aut ad fuſcitatē: ⁊ ſi ad citrinitatē trahit ſiḡt multā icteritiā. Verūtn̄ qd̄ ex friditate ſit, cognoſcit᷑, vt ante ipſam habeat᷑ vrina que ad viriditatē trahat aut liuiditatem: ⁊ eſt ſedimē paucū iunctum ac ſi eēt ſiccū, ⁊ nigredo in ipſa eſt purior. Et eſt ēt quum iter duas ꝯpl'ones dr̄ia notat᷑, qm̄ qn̄ cum vrina nigra fortis odor fuerit ſignificabit calitatē: ⁊ quū fuerit cuȝ ea odoris ꝓuatio, aut fortitudinis ei⁹ debilitas, ſiḡbit friditatem. Quum.n. nā valde fuerit ſup̄ata odor nō erit in vrina. Illud aūt qd̄ ex caſu caloris accidit inati: cognoſcit᷑ ꝓpterea ꝙ ip̄m ſeq̄tur fortitudinis caſus, ⁊ ei⁹ diſſol'o. Et illud q̄dem qd̄ accidit ſm̄ modū purgationis ⁊ criſis cognoſcit᷑, ſicut qd̄ accidit in fine q̄rtanaꝝ: ⁊ quuȝ ſplenis egritudines reſoluūt᷑: ⁊ dolores dorſi, ⁊ m̄ricis, ⁊ febres m̄lice, [e] † ⌈ ⌋ ⁊ nocumēta que ex mēſtruoꝝ accn̄t retētione: ⁊ retētio eius qd̄ ex ſanguine fluere ſolebat per anū: ⁊ p̄cipue quum natura ⁊ ars in ꝓuocādo iuuāt: ⁊ ſicut accidit mlierib⁹: q̄ꝝ mēſtrua retinent᷑: ⁊ nō [f] ⌈retinet⌋ nā ſanguis ſup̄fluitatē, ꝓpterea ꝙ an̄ ip̄am p̄ceſſit vrina indigeſta aquoſa: ⁊ ꝓpterea ꝙ poſt ipſaȝ adueniet corpori alleuiatio, ⁊ erit ipſi⁹ q̄ȝtitas maxima copioſa. Qd̄ ſi nō ita vrina fuerit nigra, ſignū erit malū, ⁊ p̄cipue in acutis egritudinib⁹: ⁊ q̄ȝtoplus ſi ei⁹ q̄ȝtitas fuerit pauca, qm̄ ex ſua paucitate, eſt ſciēduȝ, ꝙ humorē iam deſtruxit aduſtio: ⁊ q̄ȝtomagis fuīt groſſa erit deteri⁹

a A. porrinus.

b A. porris.

c A. Et alius eſt niger q declinat ad fuſcedinē vel obſcuritatē, ⁊ ſignificat cholerā nigram ſanguineā. Et alius niger qui declinat ad viriditatē, et colorē indicuȝ.

d A. mortē inati caloris, ⁊ ei⁹ fugam.

e † A. ⁊ febres nocturne ⁊ diurne.

f A. recipit.

⁊ q̄ȝto magis fuerit tenuis, erit minoris malitie. Et eſt quidem quum accidit vt vrina nigra, aut rubea [g] ⌈obſcura⌋ mingat᷑ ꝓpter vini potionē qd̄ hui⁹ hȝ colorē quuȝ nullomō nā aliq̄d in eo op̄ata fuerit, ⁊ exierit ſm̄ ſuā diſpōneȝ: ſed in hoc nō eſt timor. Et eſt quuȝ bone criſis ſiḡtio exiſtit, ⁊ in acutis egritudinib⁹: ſicut ſi eger eam tenuē minxerit, ⁊ fuerit in ea ſuſpēſio in ꝑtibus diuerſis: multotiens enim ſiḡt [h] ⌈ſonitū capitis,⌋ ⁊ vigilias, ⁊ ſurditatē, ⁊ deſipiētiam: ⁊ p̄cipue ſi paulatim eam minxerit, ⁊ in lōgo t̄pe [i] † ⌈fuerit ſuſpēſa⌋ ⁊ fuerit eius odor acutus: et fuerit cum febrib⁹, qm̄ tunc vehemēter ſiḡbit [k] ⌈capitis ſonitū⌋ ⁊ deſipiētiaȝ, ſed qn̄ affuerit ibi iſonietas, ⁊ ſurditas, ⁊ deſipiētia, ⁊ [l] ⌈ſonitus capitis⌋ ſignificabit ſanguinis fluxū ex narib⁹. Et eſt ēt quuȝ exiſtit cā lapidis in rene. Ruffus iq̄t, vrina nigra bona eſt in egritudinib⁹ renum [m] ⌈⁊ egritudinib⁹ lapidis⌋ que ex humorib⁹ ꝓueniunt groſſis, ⁊ eſt ſiḡtio mortalis in egritudinibus acutis. dixit ēt ꝙ vrina nigra eſt mala in egritudinib⁹ renū ⁊ veſice, quum vehemēs ardor ibi adeſt: ꝯſidera ergo alia ſigna. Vrina nigra in ſenib⁹ non eſt bona, ꝓpt᷑ illud, quod ſcis, neq̄ȝ venit in eis niſi ex corruptione [n] ⌈mala,⌋ ⁊ ſilr̄ in mulierib⁹ vrina nigra poſt laborem ſiḡt ſpaſmū. Ad ſūmum vo vrina nigra i p̄ncipio febriū eſt ꝑnitioſa: ⁊ ſilr̄ in eaꝝ fine qn̄ non cū ea fuerit alleuiatio, neq̄ȝ ſiḡuerit criſim. Vrina āt alba ſm̄ duas itētiones eſt ſciēda: vna eaꝝ eſt quū ipſa eſt tenuis tranſlucens: qm̄ vulgus qd̄ tranſlucens eſt, albū vocat ſicut vitruȝ qd̄ eſt clarū, ⁊ cryſtallum clarā, vocat albā. Et altera eſt que ꝓcerto eſt alba, cuius color eſt diſgregatiuus viſus, ſicut lac ⁊ ꝑgamenū: ⁊ iſta q̄dem non tranſlucet vt viſus in ipſa penetret: tranſlucentia.n. ꝓcerto non eſt niſi oium coloꝝ priuatio. Album igit᷑ ſm̄ intētioneȝ tranſlucētis ſiḡt frigiditatem oino, ⁊ eſt auferēs digeſtionis fiduciam: ⁊ ſi cū groſſitudine fuerit ſignificabit phlegma. Sed alba [o] ⌈ꝓcerto⌋ non erit niſi cum groſſitudine. Et eius q̄dē alia eſt, cui⁹ albedo eſt mucillaginoſa, ⁊ ſiḡt multitudinē phlegmatis, ⁊ humoris crudi. Et alia eſt cuius albedo eſt vnctuoſa: ⁊ ſiḡt adipis liquefactionē. Et alia eſt cuius albedo eſt ſilis [p] ⌈albule ⁊ ſiḡt phlegmatis liquefactionē⌋ que accidit aut accidet. Et alia eſt cuius albedo eſt ſilis albedini, que eſt in [q] ⌈fungo cuȝ tenuitate, ⁊ ſanie, ⁊ ſiḡt exituras vlceroſas⌋ in inſtr̄is vrine, ⁊ ſi abſq̄ȝ ſanie fuerit, erit ꝓpter ſup̄ationem māe multe crude nō mature, Et eſt quū eſt cum lapide veſice. Et eſt alia que ſp̄mati ſil'at᷑ que eſt quū ſtaticoꝝ ap̄atum adeſt criſis, ⁊ laxitas interioꝝ et egritudinū que ex ſtate accidūt vitreo. Quuȝ vo vrina ſpermati ſilis exiſtit, ⁊ non eſt ſm̄ modū criſis [r] ⌈eſt⌋ ꝓpter ap̄ata phlegmatica, imo quum in primis ꝓuenerit, ꝓnoſticabit᷑ apopleſiā, aut paralyſim. Et quum in oib⁹ oris febris alba ſuperuenerit vrina, cito in quartanam ꝯuertet᷑. Et plūbina quidē ſine hypoſtaſi eſt valde mala. Et lactea etiaȝ in acutis egritudinib⁹ eſt ꝑnitioſa. Albedo p̄terea vrine in febrib⁹ acutis quocunq̄ȝ modo fuerit poſt tincturā que p̄ceſſit, ſignificat ꝙ cholera rubea ad aliquod mēbruȝ declinauit, qd̄ apoſtemat᷑: aut ad fluxum vētris: ⁊ qd̄ magis ſignificat eſt ꝙ declinauit ad caput. Et ſilr̄ quum vrina [s] ⌈rubea⌋ eſt in febrib⁹, deinde ſubito ſit alba ſignificat [t] ⌈deſipiētiam.⌋ Et quū vrina in ſanitate p̄ſeuerauerit i colore albo ſiḡt priuationē digōnis. Et [v] ⌈albule ſilis⌋ que lacti ſil'at᷑ acetoſo i febrib⁹ acutis mortē ſiḡbit aut [x] ⌈pthiſim⌋ Scito āt ꝙ poſſe eſt vt vrina ſit alba

g A. alchauí.

h A. ſodam.

i † —— A.

k A. ſodam.

l A. ⁊ ſoda.

m A. ⁊ veſice ⁊ i egritudinib⁹ furioſis. Alia lr̄a. ⁊ i egritudib⁹ furioſis.

n A. magna.

o A. vera.

p A. Alia litera heali ⁊ ſiḡt ſt̄a ⁊ diariam.

q A. focha cum tenuitate ⁊ ſanie ⁊ ſiḡt vlcera ſanioſa.

r A. neq̄ȝ.

s A. ſubtilis.

t A. ꝑmixtionē rōnis futuram.

v A. alheali.

x A. ethicam.

⁊ complexio calida ⁊ cholerica, aut vrina rubea, ⁊ ꝯplo frida flatica. Cholera.n.rubea quum decli/ nat a via vrine, ⁊ non admiscet vrine, remanet vri/ na alba. Debes ergo vrinā albam ꝯsiderare, qm̄ si fuit eius [a] ⌈humor multus ⁊ ⌋luminosus, ⁊ ipsius sedimē multū ⁊ grossum, ⁊ eius sba cuꝫ hoc trahit ad grossitudinē, debes scire ꝙ albedo est ex fridita te [b] ⌈flatis. ⌋Sed quū vrina nō fuerit luminosa cla ra, neqꝫ eius sedimē multū, neqꝫ [c] ⌈puia ⁊ ⌋ albedo ad fuscitatē traxerit, scire dēs ꝙ chola rubea est oc cultata: ⁊ si in egritudine acuta fuerit alba, ⁊ fuerit in ea sigtiones salutis, ex qb⁹ non timet phrenesis, ⁊ que sunt sicut ipsum, debes scire ꝙ chola rubea declinauit ad aliuꝫ canalē, ⁊ ad intestina, ⁊ accidet ei ꝯstrictio. Cā vō ob quā vrina existit rubea ī egri tudinib⁹ fridis est vna haꝝ reꝝ, aut fortitudo dolo ris qui cholerā rubeā resoluit, sicut in colica acci/ dit frida, aut oppilo que facta fuit ex supatiōe flatis in cānali qui est iter fel ⁊ ītestina: q̄pp fel ad ītestina nālr non descēdit, sicut solebat: imo vrine societas est ei nec̄ia cū qua egrediat: queādmodū accit ī co lica frida: aut pp debilitatē epatis, ⁊ sue v̂tutis de/ fectū: que inter aquositatē, ⁊ sanguinē sepōnem fa/ cere nō valet: sic̄ accidit in hydropisi frida: ⁊ in egri tudinibus debilitatis epatis fm plm: qm̄ ꝓpter ea vrina est silis loture carnis recētis: aut ꝓpter ꝯstri/ ctionē quā oppilones fecerunt, ⁊ mutat color flatꝫ in venis, ꝓpter aliquā putrefactionē: que ei accit: ⁊ eius qdem signū est aquositas vrine, ⁊ eius sedimē fm modū quē diximus, ⁊ eius tinctura est tinctura debilis nō luminosa. Chole.n.rubee tinctura est lu minosa. Urina q̄ꝫ multotiens in pncipio egritudi nū erit alba, sed postea fiet nigra, ⁊ fetebit sicut ac/ cidit in icteritia. Amplius vrina post comestionem albescit, neqꝫ sic cessat donec digō fieri īcipiat: tunc eniꝫ īcipit vrina tingi. Et ppt hoc vrine vigilātiuꝫ sunt albe: ⁊ adiuuat ad h̄ caloris īnati resolo, sꝫ nō luminose, imo attinēt fuscitati ꝓpter puationeꝫ di/ gōnis. Tinctura rubea in egritudinib⁹ acutis me/ lior est q̄ꝫ aquosa alba [d] ⌈⁊ eius ēt sba ⌋melior est q̄ꝫ aquosa. Sed rubea que est sanguinea maioris est securitatis q̄ꝫ rubea cholica. Rubea quoqꝫ cholica nō tanti est timoris quum chola qeta manet: sed si extat mobilis, magni est timoris. Amplius vrina rubea in egritudinib⁹ renum, est mala, qm̄ fm plm calꝫ sigt apa: Et in dolorib⁹ capitis, desipiētiā por/ tendit. Quūqꝫ vrina in egritudinib⁹ acutis rubere ceperit, ⁊ sic pmāserit, ⁊ non īferius descēsum fece/ rit, pditionis egri timoreꝫ affert, ⁊ renū apa sigbit. Q̄ō si cum rubedine fuerit turbida, ⁊ talr pmanse/ rit, apa in epate ⁊ caloris īnati sigbit debilitatem.

Amplius coloꝝ vrine sunt qdā cōpositi, ex qb⁹ est color qui carnis recētis loture assilat, qui ēt sāgui/ ni in aq̄ dissoluto silis existit, ⁊ est ex debilitate epa tis. Et qn̄qꝫ ēt est ex multitudine sanguis: veruntn̄ sepius existit ex debilitate epatis, ex quacūqꝫ com/ plexione supuenerit malitia vincēte, quaꝫ digerēdi debilitas demrabit, ⁊ v̂tutis dissolo. Q̄ō si virtus fortis fuerit, tūc non erit nisi ex sanguis multitudi/ ne, ⁊ eius augmēto vltra mēsuraꝫ quā v̂tus disgre gatiua penit⁹ separe non sufficit. Et ex eis est etiā color oleaginus, ⁊ est citrinitas cui admista est sicli nitas: ⁊ colori olei silat, ꝓpter viscositatē que est in ipso, ⁊ trāslucētiam cū nitore adipino, ⁊ cū splēdo/ re sbe ad quādam spissitudinē trahit. Et in p libus dispōnib⁹ sigt malum, aut non sigt bonū, neqꝫ ma/ turationē, neqꝫ meliorationē: sed fortasse raro ma/ terieꝝ vnctuosaꝝ eūonem, fm moduꝫ crisis sigt: ⁊ hoc qdem non est nisi quuꝫ post ipsam aduenit re/ quies. Que vō ex ea est pnitiosa, est illa cuius vn/ ctuositas est fetida: ⁊ ꝓprie illa ex qua parua min/ gitur q̄ꝫtitas. Quuꝫ vō ei aliqd miscet, qō est sile loture carnis recētis, est deterior. Et hoc quidem plus cōtingit in hydropisi, ⁊ pthisi, ⁊ colica mala. Et est quū oleagina post nigram seqtur vrinā, que pcessit, ⁊ tunc qdem est sigtio bona. [e] ⌈Maius aūt qō vrina sigt oleagina est ꝙ ⌋ in die quarta indicat egrū in die septima morituꝝ in egritudinib⁹ videlꝫ acutis. Ad sūmū vō oleagine vrine tres sunt spe/ cies: alia eniꝫ ex ea est que tota est [f] ⌈adeps. ⁊ alia est cuius inferius est tm̄ adeps. ⁊ alia est cuius supe rius est adeps. ⌋Ex ea ēt est que in suo colore tātuꝫ est oleagina: sicut est in pthisi, ⁊ ꝓprie in sui princi/ pio, aut in sui sba tm̄, aut in eis vtrisqꝫ: queādmodū est in egritudinib⁹ renum, ⁊ in pfectione pthisis, et eius fine. Et ex eis est ēt [g] ⌈carminius ⌋ q malus est, ⁊ pnitiosus qm̄ vtriusqꝫ chole sigt adustionem. Et qn̄qꝫ est color rubeus in q̊ currit nigredo, ⁊ sigt febres cōpositas, ⁊ febres que ex grossis fiūt [h] ⌈sup fluitatib⁹. ⌋qui si clarior fuerit: ⁊ nigredo ad ipsius sumitatem declinauerit, apa significabit lateris.

De significationibus substātie vrine, et qualitate ipsius, ⁊ claritate sui, aut turbulētia. Cap.III.

Substantia vrine, aut ē tenuis aut grossa, aut me diocris. Ualde vō tenuis in oib⁹ dispō nibus maturationis sigt puationē, aut in venis oppilones, aut [i] ⌈epatis ⌋debi litatē ⁊ cānaliū vrine, qui nō attrahūt nisi qō tenue est: aut attrahūt, sed ex̄ nō eijciunt: nisi qō [k] ⌈natura subtile ⌋existit: aut multā aque potationē, aut vehe mētis friditatis ꝯplonem cū siccitate. Et in acutis qdē egritudinib⁹ sigt v̂tutis digestiue debilitatē, et maturationis puationē. Et est ēt quū reliquaꝝ vir tutū tātam sigt debilitatē, vt nullo mō in aq̄ opent, imo queādmodū ingredit ita labit. Et vrina qdē tenuis valde fm hunc modū deterior est in pueris, q̄ꝫ in iuuenibus, qm̄ nālis pueroꝝ vrina spissior est vrina iuuenū: ideo ꝙ sunt humidiores: ⁊ qō eorum corpa plus attrahunt humiditates: ꝓpterea ꝙ mā supfluēs est eis nec̄ia cā augmēti. Si ergo eoꝝ vri/ ne in febrib⁹ acutis multuꝫ fiant tenues, iam valde elōgati erunt a sua nāli dispōne. Et si hec in eis p/ seuerauerit, non sigbit nisi pditionem: qm̄ quū pdu rat sigt pditionē, nisi bona sint adiūcta signa, ⁊ vir/ tutis stabilitas: tunc.n.exiturā sigt, que accidet, et ꝓpe inferius sub pte epatis. Et silr si hec in sanis p/ manserit [l] ⌈⁊ se non ꝯuerterit ab eis ⌋sigbit apa qō accidet illic vbi dolorē sentiunt. Et fm plm accidet eis, vt cū hoc in alchatin, ⁊ in renib⁹ dolorē sentiāt. Et sigt aptitudineꝫ ad apa. Q̄ō si dolor ⁊ grauitas vni mēbro, ꝓprie nō fuerit: imo sint cōes, sigbit bo thor ⁊ variolas, ⁊ apata que corpi erūt cōia. Te/ nuitas quoqꝫ vrine in crisi sine ordine, recidiuatio/ nem pnosticat. Urina aūt multum [m] ⌈spissa ⌋fm plm sigt maturationis puationē, ⁊ fm min⁹ humo rum grosse sbe maturationē. Erit ergo in statu hu/ morosaꝝ febriū, ⁊ in aptione apatum. Et plm qdē qō in acutis sigt egritudinib⁹, est malū. Uerūtn̄ te/ nuitatis durabilitas plus sigt maluꝫ. Spissitudo nāqꝫ quādam sigt digōnem, que qdem sbe ꝯfert in eo ꝙ digōnem sigt, ⁊ qō virtus expellēdi hꝫ poten tiam, est id in quo fiducia habet. Et inq̄ꝫtum māei sigt corruptionē, ⁊ eius multitudinē, ⁊ maturatio/ nis ꝓhibitionē separātis, ad fundū descēdentis, si/ gnificat maluꝫ. Quid aūt sit illud qō īter duas res

superantius

a A.color.

b A.⁊ flate.

c A.splēdidū nꝫ

d A.Et alba pp sbam ipsius.

e A.Et multotiens vrina oleagina.

f A.vnctuosa vl pinguis, ⁊ alia ē cuius īferius est tm̄ vnctuosū vl pingue, ⁊ alia ē cuius supius est vnctuosum, vel pingue.

g A.alargiuani

h A.humorib⁹.

i A.renum.

k A.subtile iobediēs expulsioni.

l A.nō alteratur vel non variatur in eis.

m A.grossa.

superantius est cognoscit ex eo qd̄ post eā aduenit ex rege, aut succedit ex debilitatꝫ augmēto. Et vrinaꝝ qdē spissaꝝ i febribus sanior existit illa de qua multū subito euacuat. Illa vero que paulatim euacuat multoꝝ humoꝝ est signatiua, ⁊ debilitatis virtutis: ⁊ post illā qdē que vtilitatez affert seqtur mediocris vrina simul cū rege. Quū aūt tenuis vrina in acutis egritudinib⁹ ad spissitudinē ꝯuertit post q̄ꝫ non aduenit reges. signat liquefactionē. Quuncꝫ in sano vrina ꝑseuerauerit spissa, ⁊ in parte capitis dolorē senserit, ⁊ ꝯquassationē, iudicabit ei febrez. Est tñ quū hoc est ex sup̄flua expulsione, aut ap̄tione, aut aut vlcerib⁹ in partib⁹ viaꝝ vrine. Non aūt subtilitas, ⁊ spissitudo vtrecꝫ maturationis signt ꝑuationem, nisi qꝛ maturationez, sꝫ̄ e cōitat mediocritas. Spisse ergo maturatio est vt digerēdo ad tenuitatē mutet. Et tenuis maturatio est, vt coquēdo mutet ad spissitudinē. Amplius vrina spissa, quēadmodū prius diximus q̄ñcꝫ est clara trāslucens, q̄ñcꝫ est turbida: verūtñ inter spissam trāslucētem, ⁊ tenuē existit dr̄ia: qm̄ spissa trāslucēs cū inundat motu, nō fiunt ptes ipsius inūdate multum parue, imo magne in ea accidūt, vn̄ ⁊ eius motus sunt tardi: ⁊ cū spumat, fit spuma multaꝝ ampullaꝝ, ⁊ ipsi⁹ ampulle nō cito rumpunt. Et que qdem h⁹ existit, ex sꝫ̄ate gñat bene digesto, aut chol'a vitellina, si est in ea tinctura ad citrinitatē trahens. Et si tinctura nō est in ea, signt sꝫ̄atis vitrei resol'onē: ⁊ hoc qdē in epilepticoꝝ vrinis multū existit. In tenui aūt in q̄ multa existit tinctura, scitur tincturā nō esse ꝓpter digōnem.[a] ⌈Alioqn digō in ꝑmis nō magis opat sꝫ̄bam q̄ꝫ coloris ꝑmistionez: ꝓpria nāqꝫ digōnis opatio⌋ est sꝫ̄bam efficere, deīde ipsam tingere. Et digō qdē in sꝫ̄ba melior est q̄ꝫ in colore. Et ꝓpter hoc quū vrina tenuis citrina. s. in acuta egritudie ꝑseuerat signt malū, ⁊ ꝙ virtus digestiua est sopita. Quū autez vrinā videris tenuē in cuius ptib⁹, rubedinis ⁊ citrinitatis fuerit diuersitas, laborē cognosces inflāmātem. Et si tenuis fuerit, fuerintꝗꝫ in ea res q̄ sunt sicut furfures, egritudine in vesica non exñte, signū erit hoc esse ꝓpt sꝫ̄atis adustionē. Spissa aūt vrina in febrib⁹ acutis ad sūmum multos signt humores, ⁊ fortasse signt liquefactionē. Et ipsa qdē est que cū vna ꝑmanet hora, ꝯgelat ⁊ inspissat. Ad vltimum vero turbulētia vrine est ꝓpter terreitatē cū vētositate, que aquositati admiscet, ex istis nāqꝫ quū admiscent ꝓuenit turbulētia, ⁊ ex ipsoꝝ ab inuicē sepatione ꝓuenit claritas. Amplius tres debes attēdē dispōnes. Est nāqꝫ quū tenuis mingit, ⁊ deinde inspissat, que signt ꝙ natura laborat in maturādo, sed nōdum mā ei vndiqꝫ obediuit, ⁊ est[b] ⌈patiens.⌋ ⁊ fortasse est quum mēbroꝝ signt liquefactionez. Aut mingit spissa, ⁊ postea clarificat, ⁊ separat ab ea grossuz subtus stans, ⁊ signt ꝙ nā iam supauit mām ⁊ ipsam maturauit. Et q̄ꝫto maior fuerit claritas, ⁊ maior descēsus inferius, ⁊ citius, magis signbit maturationē. Aut est dispositio media iter ꝑmam ⁊ alterā, ex q̄ quū ꝑdurauerit, ⁊ nā fuit fortis ⁊ vt⁹ fixa sciet ꝙ nō ad maturationē ꝓueniet integrā. Si vero virtus fixa non fuerit, timēdum erit ne ꝑditio ꝓueniat maturationē. Quū aūt ꝑdurauerit, ⁊ timorosa signtio nō affuerit, significabit capitis dolorē: qm̄ signbit ebullitionē, ⁊ vētositates vaporosas. Illa vero que ex tenuitate ad turbulētiam peruenit, ⁊ sic ꝓcedit, melior est ea que in turbulētia ꝑmanet sꝫ̄m plurimas horas. Urina quoqꝫ multotiens fit spissa, ⁊ est hoc ꝓpter casum vtutis, ⁊ non ꝓpter nature expulsionē. Sed vrina que aquosa mingit, ⁊ aquosa remanet, signū est ꝑuationis maturationis penit⁹.

Et vrina spissa laudabilior est, que ad exeūduz est facilis: ⁊ multe separationis simul. Ex h⁹ nāqꝫ sanatur paralysis, ⁊ qd̄ est ei sile. Quū vrina grossa mingit, ⁊ deinde ꝓcedēdo sꝫ̄m ordinem attenuat, si multa est, ꝯueniens existit.[c] ⌈Et quū ipsa post spissam ⁊ turbidam, aut spissam ⁊ paucā seqtur, est signum bonū. Et hoc qdem est, quuz spissa que turbuleta est aperit, que mingit⌋ paulatim, ⁊ subito inde multa facile mingit vrina: cū hac eniz multotiens resoluit egritudo, siue ipsa sit vna febriū acutaꝝ, siue sit vna aliaꝝ egritudinū ex repletione ꝓuenietium, siue sit repl'o ex qua nōdum manifesta accidit egritudo. Et iste qdem vrine modus est[d] ⌈extraneus.⌋ Qñ cū vrina nālis coloris sup̄flua est spissitudo, plerūqꝫ signt bonitatem expulsionis multaꝝ materieꝝ, cui exeundi associat facilitas: ⁊ plerūqꝫ signt ꝑditionem: ꝓpterea ꝙ humoꝝ signt multitudinem ⁊ vtutis debilitatē: ⁊ hoc qdem demr̄at egrediendi difficultas, ⁊ paucitas eius qd̄ egreditur. Urina qdem spissa bona est, que est crisis egritudinis splenis, ⁊ febrium ꝑmistaꝝ in qua nō expectat equalitas: qm̄ natura in expellēdo[e] ⌈impeditur.⌋

Urina ad vltimū turbulēta signt humoꝝ multitudinem, ⁊ nām ab eis occupatam in maturādo eos.

Urina spissa in qua sedimen existit[f] ⌈arenosum⌋ signt lapidem. Urina spissa que apatum signt ap̄tionem, cognoscit ex eo qd̄ ei admiscet, ⁊ ex eo qd̄ p̄cessit. Ex eo eniz qd̄ admiscet sicut pure, qd̄ malus odor demr̄at: ⁊ exeūtibus, que cum ea separātur: sicut petala alba, ⁊ rubea, aut sicut furfur, aut alia ab istis, ex eis, per que cognoscit: ex eo qdē ꝙ precessit, qm̄ ibi prius fuit signtio apatis, aut vlceris in vesica, aut rene, aut epate, aut in partibus pectoris ⁊ signt hoc apatis ap̄tionē, ⁊ si ante ipsam vrina fuit similis loture carnis recentis, ꝙ est ex gibbositate epatis. Et si egestio[g] ⌈talis fuit apatis, ꝙ est⌋ in ei⁹ ꝯcauitate: ⁊ si anhelitus coangustatio precessit, ⁊ tussis sicca, ⁊ dolor in mēbris pectoris pūgitiuus, tūc qd̄ apa aptum est, est lateris, ⁊ exiuit a parte arterie maioris: ⁊ si i pure illo est maturatio, ꝯueniēs est. Et est quum sanus[h] ⌈eūatus⌋ qui exercitiū relinquit migit vrinam, sicut pus ⁊ virus tenue, quo ipsius purgat corpus, ⁊ eius aufert lassitas, quā exercitij dimissione ꝯsecutus est. Et est etiā quuz in epate, aut in eo qd̄ est coram ipso, fiūt oppil'ones, ⁊ plerūqꝫ ꝯtingit vt eaꝝ ap̄tione sit vrina spissa, ꝓpterea ꝙ earū egredit materia. Et hec talis spissitudo nō est pus. Sed in ipsa que est post apatis apertionem est pus. Et quū hec vrina fuerit cū spissitudine, ⁊ ad nigredinē traxerit, ⁊ cū ea fuerit in latere sinistro dolor, erit tunc ex parte splenis. Et sꝫ̄m hāc ꝯsiderationem si supra[i] ⌈femur⌋ fuerit, aut in sumitate vētris, erit tūc ex parte stomachi. Hoc tñ sepius est ex parte epatis, ⁊ cānaliuz vrine. Urina turbulēta multotiēs signt casum vtutis. Quūqꝫ virtus ceciderit, frigiditas supabit, que erit sicut illa que exterius ifrigidat. Urina turbulēta que malo vino similat, aut aque ciceris, est vrina ꝑgnātium, aut hñtiū apata calida lōgi tpis in iterioribus. Urina que vrinis asinoꝝ, aut aialiuz assimilat, ⁊ est q̄si[k] ⌈mulachach ꝓpterea ꝙ est multum turbida⌋ corruptionez humoꝝ corpis signt: qd̄ tñ magis signt, est phlegma crudū, in qua aliqua calitas opata fuit, ⁊ ip̄m cum grossa vētositate ebullire fecit: ⁊ ꝓpter h̄ plerūqꝫ significat capitis dolorem[l] ⌈vēturum, aut alabachal, ⁊⌋ quum ꝑseuerat significat leth argiā. Urina que colori alicuius mēbri similat, quuz p̄-

[a] A. sꝫ ex ꝑmixtione chol'e cuz ea. Et si nō, tunc digō in ꝑmis fecisset sꝫ̄bam i ea, qm̄ prima digōnis operatio.

[b] A. recipiēs impressionem.

[c] A. Et q̄ñz grossa turbida plurima sequens ad grossam paucas est signtio bona, ⁊ h̄ qdē quuz erūpit, seu apit grossa turbida, que mingebatur.

[d] A. raro eueniēs

[e] A. opatur, seu conatur.

[f] A. oleagineū.

[g] A. sīr fuit tūc apa erit.

[h] A. ociose viuens.

[i] A. vmbilicum.

[k] A. metelachlach pp vehemētiā cōmotionis ⁊ ebullitionis.

[l] A. exñtem, aut almethal, ⁊ q̄ñz.

durat, egritudinē in illō mēbro significat. Et qdam dixerūt, ꝙ quūz in iferiori pte vrine fuerit aliqd qđ [a] ⌈pulueri⌋ sit sile aut fumo, ꝓlōgabit egritudo, ⁊ si in tota ꝑdurat egritudine, ꝓnosticat mortez, aut phlegma crudū qđ a pure discernit fetore. Urina hñs ptes diuersas sigt, ꝙ q̄zto plus partes in ipsa fuerint maiores tāto plus nature opatio est studiosior, ⁊ natura plus potēs, ⁊ pori plus aperti. Urina in qua vident quasi fila ad inuicez mista significat ꝙ fuit micta postq̄z coitus fuit completus.

(a A. nebule.)

De significationibus odoris vrine. Cap. IIII.

Dixerunt qdaz se nunq̄z vidisse egrū, cui⁹ vrine odor sit sicut odor vrine sani. Et nos qdē dicemus ꝙ quū vrina nullomō odorem hz, ꝯplōnis friditatem sigt, ⁊ supfluaz cruditatē. Et plerūq̄z etiā sigt in acutis egritudinibus mortē nature. Quū aūt odorē habuerit fetidū ⁊ maturationis sigtiones in ea fuerint, erit ipsius cā scabies, aut vlcera in istr̄is vrine que suis cognoscunt signis. Qđ si maturatio nō affuerit, posle erit vt sit ex hoc, ⁊ posle ē vt sit ex putrefactiōe. Quūq̄z hec in febrib⁹ fuerit acutis, ⁊ non fuerit cā mēbroꝝ vrine, erit signū malū. Et quūz ad acredinē traxerit significabit putrefactionē, que est in humorib⁹ frigidā hñtibus sbam, quos calor supauit exn̄eus: sed si egritudo fuerit acuta, erit signuz mortis, ⁊ sigbit mortē caloris nālis, ⁊ dñium friditatis in nā cū calore exn̄eo. Odor ꝟo qui ad dulcedinē trahit sanguinis sigt dñium. Et que multū est fetida, est cholerica. Et fetida ad acredinem trahens, est melica.

Quūq̄z vrina fetidi odoris in sanis pseuerauerit, sigbit febres que ex putrefactione accñt, aut [b] ⌈minoratione⌋ putrefactionis, que in ipsis est retenta. Et hoc qdem demr̄abit si ilico alleuiationē habuerint. In acutis egritudinib⁹ quūz fetor vrinā cōitabitur, ⁊ postea ab ea remouebit, fueritq̄z ablatio hec subito, ⁊ post ipsaz non subsecuta fuerit reqes, significatio erit casus virtutis.

(b A. expulsionē.)

De sigtionib⁹ vrine ex spuma assūptis. Cap. V.

Spuma accidit ex humiditate ⁊ vētositate ꝓiecta in vrinale cū ꝓiectione vrine. Uētositas ꝟo cū vrina egrediēs auxiliuz ꝓculdubio prebet in sba vrine, ⁊ pcipue quū vētositas in [c] ⌈corpe⌋ supauerit quēadmodum in vrina accidit [d] ⌈oppilōnes⌋ hñtiū, in qua multe sunt ampulle. Et spuma qdē q̄nq̄z cuz suo sigt colore, sicut sigt sua nigredine, ⁊ ruffedine in icteritia. Et est cū paruitate sui, ⁊ magnitudine sigt, qm̄ ipsi⁹ magnitudo sigt viscositatē. Sui ꝟo multitudine ⁊ paucitate, qm̄ ipsi⁹ multitudo sigt viscositatē, ⁊ multā vētositatē. Et ipsa qdez sigt per rupturā suaꝝ ampullaꝝ cito factā aut tarde, qm̄ ruptura ampullaꝝ tarda sigt viscositatē. Et pue qdē ampulle remanētes in egritudinib⁹ renū [e] ⌈signt vētositates ⁊ viscositatē.⌋ Ad sūmuz ꝟo humor viscosus in egritudinibus renū est malus, ⁊ sigt humores malos ⁊ friditatem. Et illud signt [f] ⌈granulla que⌋ noiauimus.

(c A. aqua seu in vrina.)

(d A. tetanicum.)

(e A. signt lōgitudinē egritudinis pp sigtionez eaꝝ sup vētositatez ⁊ viscositatē.)

(f A. ampulle pue quas.)

De sigtionibus specieꝝ hypostasis. Cap. VI.

In primis dicemus, ꝙ medicoꝝ ꝯuenientia in vsu nois hypostasis, et sediminis iā recessit a via cognita. Dicunt eni hypostasim aut sedimē: non illud tātuz qđ iferius descēdit, sed omnē sbam que spissioris existit eēntie q̄z aquositas: ⁊ est ab ea diuisa, siue sit suspēsa, siue sit supra. Dicemus igitur ꝙ hypostasis multis cognoscit modis. s. ex sba sui, ⁊ quātitate, ⁊ qualitate, ⁊ situ suaꝝ partiū, ⁊ loco sui, ⁊ tpe, ⁊ qualitate sue ꝑmistionis. Significatio ꝟo ei⁹ ex sba sui, est qm̄ hypostasis, aut erit nālis, laudabilis, demr̄ans digōnē, ⁊ maturationē nālem, ⁊ hec erit alba, ⁊ descēdens inferius, ⁊ eius ptes ꝯtinue, ⁊ silēs, ⁊ equales, ⁊ oportebit vt sit rotūdam hñs figurā [g] †⌈ ⌋ equalis, subtilis, silis hypostasi aque rosacee. Et proportio sue sigtionis sup maturationē mäe i toto corpe, est sicut ꝓportio sigtionis mäe puris, albi, leuis, silis eēntie, sup maturationē apatis. Sed pus est spissuz, ⁊ hoc est sbtile. Et hypostasis qdē ⁊ sediminis sigtiones sūt bone: lz tictura deficiat ⁊ eq̄litas. Ueꝝ eq̄litas apud antiquos [h] ⌈melior est tinctura.⌋ Eq̄lis nanq̄z que nō tm̄ est alba, sed rubea, est melior alba que est aspera. Amplius plime hypostases ſm colorē vrine existunt, sz ex eis que diuersificant, alba est melior: post illā rubea: ⁊ post ipsam citrina, ⁊ post eaz illa que est vt arsenicū: ⁊ malitia qdē a lentinosa icipit. Tu aūt non attēdas illud qđ alij dicunt: nā albedo erit q̄nq̄z nō ꝓpter maturationē, ⁊ eq̄litas nō est nisi ꝓpter maturationē: Et de albedine est, que est ꝓpter vehementē vētositatis cōmistionē. Male aūt hypostasis incōtinuitas melior est q̄z ipsius ꝯtinuitas. Et hypostasis qdē mala est, quā euicino scies. Bona aūt hypostasis de qua loqmur puri assilat ⁊ flati crudo, quum tenuia fuerit. Uerūtñ pus ab ea differt per fetorē. Et phlegma crudū separat ab ea ꝯculcatione suaꝝ ptium. Et ipsa ab vtrisq̄z dr̄t sbtilitate ⁊ [i] ⌈lenitate.⌋ Et hec qdē hypostasis nō querit, nisi in egritudinib⁹, qm̄ in sanitate nō reqrit: ⁊ illud est, qm̄ nō dubitat qn in corpe egri male retēte sint mäe in venis ipsius, que nisi maturent portēdunt corruptionē. In venis aūt sani non semp opz esse humorē qui sit excutiēdus, sz si est, meli⁹ est ꝙ hoc significēt ex eis supfluitates, que i eis supfluūt ex cibo a digōne priuate: deinde supfluit supfluitas que in vrina fit hypostasis, siue matura, siue nō matura. Et in macilētis qdē est sedimen paucū, qđ descēdit ſm sanitatis dispōnem: ⁊ ꝓprie qui exercitio vtunt, ⁊ artibus se exercēt laboriosis, ⁊ nō multiplicat hꝰ hypostasis, nisi in corpib⁹ pinguiū, ociose viuētium. Et ꝓpter hoc etiā in vrinis egroꝝ macroꝝ non est expectāda hypostasis tātuz, q̄ztum in vrinis egroꝝ pinguiū, qm̄ eoꝝ egritudo multotiēs recedit ita, ꝙ nihil descēdit: ⁊ multotiēs hypostasis in eoꝝ vrinis nō ꝑuenit ad hoc vt descendat, sed tñ plerūq̄z est modicū eius in eis natās, aut pēdens: ⁊ in multis qdē [k] ⌈vrinis hypostasis ilico quūz mingit descēdit, nisi in eis que valde mature sunt⌋ imo in eis paꝝ expectādū est. [l] ⌈Et plures ex hypostasis colorib⁹ sunt ſm plm ſm colorē vrine, sz melior ex eis que diuersificant est alba, post quaz est rubea, deinde citrina.⌋ Non nālis ꝟo hypostasis alia est silis rasure itestinorum corticalis, que est furfurea, aut [m] ⌈herbina, aut similaginea,⌋ aut silis arsenico rubeo, aut ei qđ est valde citrinuz: alia est carnosa: alia est adipina: ⁊ alia est saniosa: ⁊ alia est mucillaginosa: ⁊ alia est que est silis frustulis fermēti in aq̄ [n] ⌈soluti⌋ ⁊ alia est sanguinea sāguisugalis: alia est capillaris: ⁊ alia est arenalis [o] ⌈granosa:⌋ ⁊ alia est cineritia. Silis ꝟo rasure itestinoꝝ corticalis, alia est petaloides magnaꝝ partiū rubeaꝝ, aut albaꝝ, que significat ſm plm ꝙ sepate fuerunt ex mēbris, que sunt ꝓpinqua mēbris a qbus diuidunt vrine: ⁊ albe signt ꝙ sunt ex vesica ꝓpter vlcera que sunt in ea, aut scabiem, aut corrosionē. Rubee aūt carnose signt ꝙ sunt ex rene. Et ex petaloidib⁹ qdem

(g † A. lenis.)

(h A. magis est sigtiua digōnis.)

(i A. leuitate.)

(k A. vrinis, ⁊ nō q̄lib3 vrina ilico quū mingit resi det, neq̄z ēt vria valde digesta.)

(l †. —— A.)

(m A. horobina, aut desissi.)

(n A. infusi.)

(o A. lapidosa.)

sunt, que sunt coloris fusci ⁊ obscuri, aut squamis
piscium siles: ⁊ hec est vehemēter mala, ⁊ oib⁹ spe/
cieb⁹ hypostasis, q̄s noiauimus deterior, ⁊ sigt̄ pe
taloꝝ mēbroꝝ radicaliũ rasurā: veꝝ duo p̄ma ipsi⁹
gña nullomō impediũt, imo plerũq; vesicā mũdan
do sanāt: ⁊ dixerunt qdam cuidā homini se in potu
tribuisse cantarides qui cortices albos q̄si [a] ⌈veno
sos⌋ minxit qui quũ in aquositate fricabant̄ resol/
uebant̄, ⁊ tingebant̄ tinctura rubea, qui factus est
sanus, ⁊ vixit. Et ex ea qdē que est sicut rasura ite/
stinoꝝ, est quedā que est minoris latitudinis q̄z due
p̄dicte, ⁊ spissioris sb̄e, que si rubea fuerit vocatur
herbina, ⁊ si rubea nō fuerit vocatur furfurea. Et
herbine qdē si fuerit rubee partes, plerũq; sũt par/
tes epatis aduste, ⁊ plerunq; est sanguis in eo adu/
stus, ⁊ plerũq; est ēt ex rene, Sed que est ex rene est
maioris ꝯtinuitaꝫ, carnosa: alie vo due plus silant̄
ei que non est carnosa, ⁊ fracturas est magis reci/
piens: ⁊ quũ vehemēter trahit ad citrinitatē est ex
rene ꝓculdubio, qm̄ illa que est ex epate ad rubedi
nem trahit fuscā, ⁊ qñq; [b] ⌈associat̄⌋ ei in hoc illa
que est ex rene. Furfurea vo hypostasis qñq; est ex
scabie vesice: ⁊ qñq; est ex liquefactione mēbroꝝ.
Et dr̄ia inter eas est, ꝙ quũ illic in radice [c] ⌈mēbri⌋
fuerit pruritus ⁊ fetor, erit ex vesica: ⁊ ꝓprie quum
pus prius mictũ fuerit: ⁊ p̄cipue quũ alie sigtiones
vrine demr̄auerit maturationē: ⁊ fuerit vene supio/
res sane ꝯplonis, ⁊ nō fuerit in eis macula, imo in
vesica. Sed si cũ inflāmatione fuerit, ⁊ v̄tutis debi
litate, ⁊ mēbroꝝ mingēdi icolumitate, ⁊ color fusci
tati attinuerit, erit tunc ex liquefactione humoris,
[d] ⌈Et crinoides vo⌋ s̄m pl'm est ex adustione san/
guinis, que ad rubedinē trahit: Et multotiēs est ex
liquefactione mēbroꝝ, ⁊ eoꝝ rasura: si albedini at/
tinet. Et qñq; etiā est ex vesica scabiosa s̄m minus.
Et tibi qdē pole est vt moduꝫ dr̄ie iter eas itelligas
per illud, qd̄ iam sciuisti. Si aũt nigredini attinet
est ex sāguinis adustione, ⁊ ꝓpe in splene. Oēs p̄te
rea petaloides hypostases, que non sunt ex cā, que
sit in vesica, ⁊ rene, ⁊ cānalib⁹ vrine, in egritudini/
bus acutis, malũ portēdunt ꝑnitiosum. Et tu qdeꝫ
iam sciuisti ex hac sũma carnose dispōnē: ⁊ ꝙ pl'm
eius est ex rene: ⁊ qñq; ipsa nō est ex rene. Nā ex re
ne nō est nisi quũ caro est sane carnositatis, ⁊ nō est
in corꝑe liquefactio. Et vrina qdē [e] ⌈matura⌋ vena
rum sigt̄ sanitatē, qm̄ renũ egritudines [f] ⌈matura/
tionē⌋ nō ꝓhibent vrine, q2 ipsa supra ipsos existit.
Hypostasis vo adipina adipis, ⁊ pinguedinis, ⁊
etiā carnis sigt̄ liquefactionem, ⁊ eaꝝ peior est que
auri aque silat̄. Duo aũt ipsius p̄ncipia cognoscũt̄
ex paucitate, ⁊ multitudine: ⁊ cōmistione, ⁊ sepatio
ne: qm̄ quũ est multa ⁊ sepata, existimatur ꝙ sit ex
parte renis, ⁊ ꝓpter liquefactionem sue adipis: ⁊ si
est minus, ⁊ maioris cōmistionis est ex loco magis
remoto. Et est quũ in vrina frustũ albũ granati gra
no sile visum fuerit, ⁊ erit ex adipe renis. Saniosa
vo vlcus sigt̄, qd̄ aptum fuit: ⁊ ꝓpe in mēbro min/
gēdi: ⁊ p̄cipue si ibi fuerit sedimen laudatũ ad fun/
dum descēdens. Et mucillaginosa qdē sigt̄ humo
rem [g] ⌈spissum⌋ cruduꝫ: aut ꝙ est in corꝑe multus,
aut ex instr̄is vrine egrediens: aut crisim aptionis
vene sciatice, aut doloris iuncturaꝝ. Et hoc qdem
cognoscit̄ ex alleuiatione, que post ipsaꝫ sequitur.
Plerũq; enim subtiliat̄ ⁊ attenuat̄, ⁊ putat̄ hypo/
stasis laudabilis: Quapropter in acutis egritudi/
nibus nō est ꝯfidēdum in eo qd̄ appet s̄m silitudinē
laudabilis hypostasis quũ nōdum fuerit matura/
tionis hora, nec p̄ntes fuerint eius sigtiones. Et ēt

est quuꝫ vehemētem ꝯplonis renis friditatē sigt̄.
Inter saniosam vo ⁊ crudā existit dr̄ia, qm̄ sanio/
sa existit cũ fetore, ⁊ p̄cedunt ipsam sigtiones apa/
tis: ⁊ eius partes faciles sunt ad ꝯiungēdum, ⁊ se/
parāduꝫ, ⁊ quedā ex ea est, que cũ aquositate vehe
mēter miscet̄, ⁊ quedam ex ea que separ̄: sed cruda
est ⁊ turbida ⁊ spissa, ⁊ non facile ꝯiungit̄, nec faci
le separat̄. Et vrina qdem in qua pl'ima mucillagi
nosa hypostasis appet, qñ est exuberans, quũ in fi/
ne podagre appet ⁊ doloꝝ arteticoꝝ, sigt̄ bonũ. La
pillaris aũt est, ꝓpterea ꝙ humor [h] ⌈occultus ꝯso
lidat̄⌋ ex calore in ipsum agēte, que qñq; est alba,
qñq; est rubea, ⁊ eius [i] ⌈ꝯsolidatio⌋ est in rene. Et
ferunt qdā ꝙ in eius lōgitudine plerũq; palmi mē/
sura inuenit̄. Que aũt fermēti infusi frustulis silis
existit: debilitatē sigt̄ stōi, ⁊ intestinoꝝ: ⁊ digerendi
malitiā in ipsis: ⁊ est plerũq; cā eius comedere lac
⁊ caseũ. Arenosa vo semꝑ sigt̄ lapidē [k] ⌈qui ꝯso/
lidat̄. aut ꝯsolidando ꝓcedit⌋ aut qui resoluit̄. Et
que qdē ex eis rubea est, est ex rene. Et qñ nō est ru
bea, est ex vesica. Pl'm aũt q̄ cineritia est, phlegma
sigt̄: aut pus cui ꝓpter lōgam morā accidit coloris
mutatio, ⁊ sectio partiũ: ⁊ est qñq; ꝓpter adustionē
que ei accidit. Sāguisugalis vo hypostasis si ve/
hemēter est mista, epatis debilitatē sigt̄: ⁊ si minus
hac, sigt̄ vulnus in cānalib⁹ vrine, ⁊ ꝯtinuitatis so/
lutionem in ipsis. Et si fuerit sepata pl'm eius erit in
vesica, ⁊ in v̄ga. Et nos qdeꝫ ꝑscrutabimur hoc in
ꝑticularibus egritudinib⁹ in cap̄ de mictu sangui/
nis. Et si in vrina fuerint sicut sanguisuge rubee, in/
firmo splenē h̄ñte, resoluet̄ splen ipsius. Scito autē
ꝙ in egritudinib⁹ vesice nō multus egredit̄ sāguis
qm̄ eius vene miste sunt in ipsi⁹ corꝑe calcate, ⁊ an/
guste ⁊ pauce: Hypostasis vo sigtio ex quantitate
ipsius sumpta, multitudine qdē sui, ⁊ paucitate de/
clarat cause ipsam efficiētis multitudineꝫ, aut eius
paucitateꝫ: ⁊ ex q̄ztitate qdem sui in magnitudine,
aut paruitate sui est, quēadmodũ diximus [l] ⌈in hy
postasi mucillaginosa.⌋ Eius aũt sigtio ex qualita
te sui, est ex colore qdem ipsius, qm̄ que ex ea nigra
est, sigt̄ maluꝫ s̄m diuisiones quas noiauim⁹. Que
tñ ex ea sanior est, est illa cui⁹ hypostasis est nigra,
⁊ aquositas nō est nigra. Et rubea qdē [m] ⌈sangui/
nis sigt̄ ꝓprietatē ⁊ fastidiuꝫ.⌋ Et citrina qdē sigt̄
calorē fortem, ⁊ egritudinē insidiosam. Et ex ea q/
dem que alba est, quedaꝫ est bona sicut diximus, ⁊
q̄daꝫ est mala sicut mucillaginosa, aut saniosa, aut
spumosa maturationi ꝯtr̄ia. Uiridis quoq; semita
est ad nigrā. Ex odore vo eius est, quēadmodũ di/
ximus in his que p̄missa sunt. Ex ipsius vo situ, ⁊
ex lenitate qdem sui, ⁊ diuulsione, qm̄ lenitas ⁊ eq̄/
litas in hypostasi laudata est melior, ⁊ in nō lauda/
ta est deterior. Sed diuulsio sigt̄ ventositates, ⁊ di
gerēdi debilitatē. Eius auteꝫ sigtio ex loco sui est,
qm̄ aut est natans, ⁊ vocat̄ nubes, aut pendens: ⁊
hec qdem est in medio stans, que est maioris matu
rationis, q̄z p̄ma. Et ex pēdente illa est melior, cui⁹
ruge ⁊ fimbrie ad inferiora declināt: aut ad funduꝫ
descēdens que est melioris maturationis: hoc qdē
est de hypostasi laudata. Non laudata vo que le/
uior est, melior existit: sicut nigra, ⁊ hoc in febribus
acutis. Et silr̄ si humor est flatic⁹, aut melicus, qm̄
ea que est vt nubes melior est ea, que iferius descē/
dit: sigt̄ enim eius subtilitatē, nisi cũ causa natatio/
nis fuerit multa vētositas: ⁊ si nō fuerit ita natans,
est melior q̄z pēdens: ⁊ inferius descēdens est dete/
rior. Et causa qdem natādi supius est calitas [n] ⌈cũ
qua est acuitas ⁊⌋ ventositas. Hypostasis autem

[a] A. garichi.
[b] A. cōmunicat.
[c] A. virge.
[d] A. Silis vo fru stul' sauich par/ nis. Et silis fru// stul' magnis fru menti fracti.
[e] A. digesta.
[f] A. digōnem.
[g] A. grossum.
[h] A. in lōgũ ꝓtē sus coagulatur.
[i] A. coagulatio.
[k] A. coagulatũ, aut qui est i coa/ gulari.
[l] A. Alia l'ra. in hypostasi corti// cali, seu sili rasu/ re intestinoꝝ.
[m] A. sigt̄ sangui neitatem ⁊ al// tochine.
[n] A. faciēs ascē/ dere, aut.

diuulsa in grossa, supius natat: ꝛ ꝓprie quum sit leuis, ꝛ in tenui descēdit inferius, ꝛ ꝓprie quū sit grauis. Quūqꝫ in ꝑncipio egritudinis appet pēdens, ꝛ natans postea pseuerat, sigt ꝙ crisis cum exitura veniet. Macilētoꝝ ꝟo egritudo plerūqꝫ remouet͛ sedie bono natāte, aut pēdente queādmoduꝫ diximus in ꝑcedētibus.[a] ⌈Et quuꝫ iter nephili, ꝛ eneorima, ꝛ hypotasin fuerit aliqd sile tele aranee, aut densitas⌋ erit signū malū. Et multotiēs qdē natans sedimē non bonū appet, ex quo ꝓuenit terror: Sed istud erit ꝑncipiū maturationis, ꝛ ꝑmutatio ad bonitatem, postea pēdebit, deinde descēdet, ꝛ erit signum nō malū. Qꝺ si post ipm male ꝓuenerint hypostases, timor quē in ꝑmis hēbamus fiet nec̃ius.

a A. Et natās ꝛ pēdens vnctuosa, quū fuerit simil' tele aranee, aut densitati vel ꝯpōni alçelabi.

Sig̃tio ꝟo hypostasis ex suo tpe est: qm̄ si velociter postq̄ꝫ mingit͛ descēdit, est sig̃tio bona[b] ⌈ꝑm maturitatē.⌋ Et quū tarde descēdit, est sig̃tio ꝑuatiōis maturationis, ꝑm q̄ꝫtitatē sue dispōnis. Sig̃tio āt forme cōmistionis ipsius est, sicut diximus quū de mictu sanguinis, ꝛ adipis mētionem fecimus.

b A. in maturatione.

¶ De sig̃nationibus multitudinis vrine, ꝛ paucitatis ipsius. Cap.VII.

VRina que pauce existit quātitatis ṽtutis sig̃t debilitatē. Et illa que est min⁹ eo qꝺ bibit͛ resolōnē sig̃t multā, ꝛ [c] ⌈vētrem⌋ hꝛe, ꝛ aptitudineꝫ ad hydropisim. Illa ꝟo que est multe q̄ꝫtitatis q̄ñqꝫ sig̃t liquefactionē, ꝛ supfluitatū liquefactaꝝ in corpe in vrina eūonē. Et nos qdem diaꝫ inter eas cognoscē possumus ꝑm virtutis dispōnē.

c A. solutionem ventris.

Urina mali coloris malū sig̃ns q̄ꝫto plima fuerit, tāto erit magis salutis nūtia. Et quuꝫ itersecta fuerit, plus malitiā sig̃bit, sicut nigra ꝛ grossa. Urina diuersaꝝ dispōnū que q̄ñqꝫ mingit͛ multa, q̄ñꝫ pauca, ꝛ q̄ñqꝫ retinet͛, est sig̃tio pugne ꝛ laboris nāe, ꝛ est sig̃tio mala. Urine multitudo in acutis egritudinibus quū nō post ipsaꝫ aduenit reges, est sig̃tio ethice, ꝛ spasmi ex inflāmatione, ꝛ silr sudor. Urina que in acutis egritudinib⁹ guttatim inolūtarie mingit͛, sig̃t in cerebro nocumētum, qꝺ neruis accidit ꝛ musculis. Et si febris qeta fuerit, ꝛ signa affuerint salutis, ꝓnosticat͛ sanguis exitū ex narib⁹. [d] ⌈Sed ꝑma⌋ desipiētiam ꝓnosticat͛ ꝛ corruptioneꝫ. Qñ aūt sani vrina minuit͛, ꝛ attenuat͛, ꝛ pseuerat hoc totū, ꝛ sentit grauitatē ꝛ doloreꝫ in [e] ⌈renibus⌋ sig̃t durum apa in partibus renis. Et quū in egritudie cholica mlt͛iplicat͛, plerūqꝫ portēdit ꝓsperū euētū: ꝛ ꝓpe quū est alba, ꝛ ad egrediēdū facil'.

d A. Et si non.

e A. in alchatin.

¶[f] ⌈De vrina sana ꝛ optima est sermo.⌋ Cap.VIII.

f A. De vrina digesta vere bona

HEc est mediocris sb̃e, ꝛ subtilis tincture, ad citrinū trahētis: ꝛ hypostasis, si ibi fuerit, bona ex albedine, ꝛ [g] ⌈lenitate⌋ ꝛ equalitate, ꝛ figure rotūde, ꝛ odoris tēperati, neqꝫ fetida, neqꝫ [h] ⌈extincta.⌋ Quidam autem dixerūt, ꝙ qñ hꝫ vrina subito in egritudine, que est in vltimo acuitatis visa fuerit, sanitas die sequenti aderit.

g A. leuitate.

h A. ꝑuata odore.

¶ De vrinis etatum. Cap.IX.

INfantium vrine ad lactis ꝓprietatē trahūt ex pte nutrimēti eoꝝ, ꝛ ꝓpter humiditatē ꝯplōnis ipsoruꝫ: ꝛ tūc declināt magis ad albedinem. Pueroꝝ aūt vrine sunt spissiores, ꝛ grossiores vrinis iuuenuꝫ, ꝛ turbidiores. Et nos iam noiauimus hoc ante. Iuuenū ꝟo vrine ad ignis formā trahūt, ꝛ ad sb̃e mediocritatem. Et vrine senum ad albedinē ꝛ subtilitatē. Est tñ quum sunt grosse ꝑm supfluitates in eis exñtes, quarum eūatio multiplicat͛. Decrepitoꝝ ꝟo vrine maioris sunt albedis ꝛ tenuitatis. Est tñ quū ꝑdicta grossities eis accidit, sed raro: ꝛ quuꝫ vrina vehemēter fuerit grossa apti erūt vt lapis eis accidat.

¶ De vrinis viroꝝ ꝛ mulierum. Cap.X.

MUlieꝝ vrine semper sunt maioris grossitiei, ꝛ albedis, ꝛ minoris pulchritudis, q̄ꝫ viroꝝ vrine. Et hoc qdē est ꝓpter debilitateꝫ digestiue eaꝝ: ꝛ ꝓpter supfluitatū ipsaꝝ multitudinē, ꝛ ꝓpter amplitudinē cānalium vñ egrediunt͛ ea que ab eis exeunt: ꝛ ꝓpter illud qꝺ ex eaꝝ resoluit͛ matricib⁹, ꝛ ad vrine instr̄a tendit. Masculoꝝ ꝟo vrinas quū moues, turbant͛ ꝛ declinat eaꝝ turbatio ad supiora: ꝛ est ꝙ ꝑm plm̄ turbidant͛. Sed mulieꝝ vrine fere non turbidant͛ ex motione ꝓpter paucā sepationē sui, ꝛ hn̄t ꝑm plm̄ supra sumitateꝫ suā spumā rotūdam: ꝛ si turbide fuerint eaꝝ turbidatio pauca erit. In vrinis viroꝝ ilico quū mulierib⁹ cōmiscent͛, sunt fila adinuicē texta. Urine pregnātiuꝫ sunt clare, ꝛ supra eaꝝ supficieꝫ est nebula: ꝛ q̄ñqꝫ trahūt ad colorē aque cicerum, aut aque pedum citrinū, ꝛ in ipso est [i] ⌈tirinus⌋ ꝛ supra sumitatē eaꝝ est nebula, sed quocunqꝫ mō fuerit in medio videbit͛ sicut coctum carminatuꝫ. Et est quū in eis sunt velut grana que ascēdunt ꝛ descēdūt. Quūqꝫ [k] ⌈tirinus⌋ manifestior fuerit, erit ipregnationis ꝑncipium, ꝛ quū loco ipsius fuerit rubedo erit in fine impregnationis, ꝛ ꝓprie si turbant͛ quuꝫ mouent͛.

i A. çarach.

k A. çarach.

Parientiū vrina ꝑm plurimum est nigra: ꝛ in ipsa est velut atrimentum, ꝛ sicut sordities.

¶ De rebus vrinaꝝ animalium, ꝛ diuersitate ipsaꝝ ab vrinis hominum. Cap.XI.

PLerūqꝫ ꝯfert medico quū aialiuꝫ vrinas cognoscit, ꝓpterea ꝙ quū ipse in eis experit͛, certitudinē facit: ꝛ hoc qdem difficile est. Quidā aūt dixerūt ꝙ vrina asini, est sicut butyrū liqdū cū turbiditate, ꝛ grossitie exteriore. Et subiugaliū vrine ei silant͛, sꝫ sunt [l] ⌈citrine⌋ ꝛ videbit͛ ꝙ supior medietas vrinalis sit clara, ꝛ iferior medietas sit turbida. Ouium ꝟo vrine sunt albe ad citrinitatē trahētes, ꝓpinque vrinis hominū, sed sb̃am nō hn̄t: ꝛ eaꝝ sedimen est sicut oleum, aut sicut amurca. Et cuiuscūqꝫ nutrimentuꝫ fuerit melius, erit vrina clarior. Urina ꝟo capreoli vrinis hominum ꝛ ouiuꝫ similat͛, sed neqꝫ sub̃am hēt, neqꝫ sedimē: ꝛ est clarior vrinis ouium.

l A. clariores,

¶ De rebus alijs que vrinis similant͛, ꝛ differentia inter eas ꝛ vrinam. Cap.XII.

SIrupum acetosuꝫ, ꝛ oēs liquores que fiūt ex aqua ꝛ melle, ꝛ [m] ⌈aq̃, ꝛ ficub⁹⌋ ꝛ reliquos qui fiūt ex croco, ꝛ eis silib⁹, q̄ꝫtoplus tibi appropinq̃ueris erunt in claritate magis augmētati, ꝛ q̄ꝫtoplus elōgaueris ea, ꝯsidera an opꝫ vt augmētet͛ grossitudo: Urina ꝟo ab h̄ est diuersa. hydromellis ꝑterea spuma est citrina ꝛ [n] ⌈aq̃ ficuū⌋ sedimē a latē descēdit, ꝛ nō i medio, nꝫ [o] ⌈ordinate⌋ neqꝫ hꝫ motū. Sit ḡ sufficiēs in noiando dispōnes vrinaꝝ. In libris ꝟo particularibus prouenient ad te diuisiones dispositionum vrine.

m A. Alia litera ꝛ aqua palee.

n A. aque palee

o A. cuꝫ figura.

¶ De significationibus egestionis. Cap.XIII.

EGestio plerūqꝫ decl'at͛ ex sui q̄ꝫtitate qꝺ est vt ꝯsideret͛, si est minor eo qꝺ comedit͛, aut maior, aut eq̄lis. Et notū qdē est ꝙ ipsius augmētum est ꝓpter humoꝝ multitudinē.

ꝛ paucitas ꝓpter ipsoꝝ paucitatē: aut qꝛ ex ipsa in intestino monoculo, ꝛ in colon, ꝛ in fascijs multuꝫ fuit retētum, qđ est signū colicā precedēs [a] ⌈aut ꝓpter⌋ expulsiue debilitatē. Et cognoscit̃ ēt ex essentia sui: qm̃ qđ ex ea humidū est, aut signat oppil̄ones, aut digestiue malitiā: ꝛ plerūqꝫ signat mesaraice debilitatē, que humorē nō sugit. Et qñqꝫ est ꝓpter capitis reumatismū, aut ꝓpter comestionē rei que egestionē humectauit. Qđ aūt in humido viscosuꝫ est, plerūqꝫ signat liquefactionē, ꝛ hoc est cū fetore: ꝛ plerūqꝫ signat maloꝝ humoꝝ, ꝛ viscosoꝝ multitudinē, ꝛ hoc nō [b] ⌈cū multa existit lenitate.⌋ Et plerūqꝫ signat nutriētia viscosa, que comesta fuerūt, ꝛ nō pauca, cū calore forti in ꝯpl̄one: ꝛ nō fuit inter ea digestio bona. Sed qđ ex ea est spumosum fortitudinis caloris signat ebullitionē, aut multaꝝ ventositatū ꝑmistionē. Qđ aūt ex egōne est siccū, aut laborē signat, ꝛ ꝛ resol̄onē, aut multā vrine ꝓuocationē, aut igneū calorē, aut nutrientiū siccitatē, aut multā morā in intestinis, sicut in suo dicemus cap°. Quūqꝫ humiditas sicco, qđ est duꝝ admiscet̃, signat ꝙ eius siccitas est ꝓpterea, ꝙ multū fuit retēta in humiditatibus [c] ⌈ipsam exire ꝓhibētib⁹⌋ ꝛ ꝓpter ꝑuationē fellis pūgētis ꝛ festinātis, sꝫ quū ibi nō est lōga retentio, neqꝫ hūiditatis in itestinis adsūt signationes, cā in ipa est superfluitatis [d] ⌈saniose⌋ ꝛ pūgētis effusio, que ab eꝑe fluxit in eo qđ est coram ipso, ꝛ euone nō quieuit donec cōmisceret̃. ꝛ est ēt quū colore sui dignoscit̃ egō. Eius vero color nālis igneus est, leuis existens igneitatis, qui si augmētat̃, fellis signat multitudinē, ꝛ si minuit̃, signat cruditatē, ꝛ maturatiōis ꝑuationē. Et si albus fiat, qñqꝫ est ei⁹ albedo ꝓꝑ oppil̄onē in cānalib⁹ fellis, ꝛ hoc signat icteritiā. Et si cū albedine est virus saniei hñs odorē, magni aꝑatis signat aptionē. Sanus q̊ꝫ qui non exercitat̃, multotiens egerit virus, ꝛ saniē, que est ei purgatio, ꝛ euo laudabilis: qm̃ ꝓꝑ hoc remouet̃ ab eo lassitas, que ei ꝓꝑ ꝑuationē exercitij acciderat: queādmodū dixim⁹ in vrina. Preterea scito ꝙ egō colorē igneū vehemēter superfluū hñs multotiēs in hora [e] ⌈finiuꝫ⌋ egritudinum signat maturationē, ꝛ multotiens signat dispōnis malitiā. Et nigra qdē signat taliter q̄l̄r sunt vrine nigre significationes: signt. n. aut adustionē fortē, aut egritudis melice maturationē, aut nutriēs tingēs, aut potionē rei, que meliaꝫ euat, sꝫ ꝑma est mala. Et illa qdē que est ꝓꝑ purā meliaꝫ nō sufficiēter cognoscit̃ ex colore sui, imo cognoscenda est ex acredine sui, ꝛ pōticitate, ꝛ bullitione terre ex ipsa: Et est mala siue sit egō, siue vomit⁹: ꝛ ex ipsius ꝓꝑetatib⁹ est ꝙ in se luminositatē habet. Ad vltimū vero humor melicus purus ꝑnecās est ẜm pl̄m, qñ egredit̃: scꝫ est mortis signatio. Chimi vero nigri exit⁹ multotiens ꝯfert: ꝛ illud est: qm̃ melie radicalis exit⁹ vltimam corpis adustionē signat, ꝛ humiditatū ipsi⁹ ꝑemptionē. Viridis aūt egō caloris inati signat extinctionē, et sil̄r fusca. Egestio q̊ꝫ plerūqꝫ ex sui cognoscit̃ forma, ex absentia iflationis sue, aut ex iflatione: qm̃ inflata, sicut stercus vacce, signat vētositatē. Et est quuꝫ ex hora sui cog̊scit̃, qm̃ cū egōnis exit⁹ festinat, ꝛ hora, qua egredi solebat añcedit, signum est malū, qꝛ fellis signat multitudinē, ꝛ v̂tutis retētiue debilitatē: ꝛ si ei⁹ tardat̃ exitus, digestiue signat debilitatē, ꝛ itestinoꝝ friditateꝫ, ꝛ humiditatis, ꝛ sōni multitudo, vētositates signat inflatiuas. Colores quoqꝫ exñei ꝛ diuersi mali exūt, ꝛ nos ipsos in libro noiabim⁹ ꝑticulari. Que vero ex egōne est melior, est iuncta que est silium ꝑtium, ꝛ in qua aq̊sitas siccitati est vehemēter admista, ꝛ cuius spissitudo est sic̃ mellis spissitudo, ꝛ cuius exitus est facilis, ꝛ nō pungit, ꝛ cuius color attinet citrinitati, ꝛ non est multi fetoris: neqꝫ est ꝑuata fetore, ꝛ nō hꝫ gurgulationē, neqꝫ rugitū, ꝛ non hꝫ spumā: cuius exitus est in hora in q̈ solet, ꝛ ẜm q̄ꝫtitatē, que ei qđ comedit̃ est ꝓpinqua in q̄ꝫtitate sui. Et scito ꝙ non ois egōnis eq̄litas est laudabilis, neqꝫ ois eius lenitas, qꝛ qñqꝫ sunt ꝓpt̃ vehemētē maturationē in oi ꝑte similē, ꝛ qñqꝫ sunt ꝓpter adustionē ꝛ liquefactionē sil̄es: ꝛ tūc qdē sūt ex deteriorib⁹ signationib⁹. Et scito ꝙ egestio que est tēperate essentie, que est ad tenuitatē, nō est laudabilis, nisi quū nō sunt cū ea rugitus, neqꝫ ventositates, neqꝫ in sui exitu paulatim itersecat̃: ꝛ si nō possibile est vt eius exit⁹ sit ꝓpter virus molestans qđ est ei admistū, ꝛ nō ꝑmittit vt ꝯiungat̃. Est aūt quū pleriqꝫ soliciti fuerunt de signationibus, que in sudore, ꝛ alijs apparēt rebus, verūtñ de ipsis loqui ꝓprius est in sermone ꝑticulari. In sermone quoqꝫ particulari simil̄r reperies expositionis augmentū in re egestionis, ꝛ vrine, ꝛ reliquorum.

a A. ꝛ significat.

b A. cuꝫ superfluo existit fetore.

c A. ꝓhibitꝫ ab exitu.

d A. virulente.

e A. status.

⁋ Fen tertia cuius est capl̄m vnū ꝛ doctrine qnqꝫ.

⁋ De causis sanitatꝫ, ꝛ egritudis, ꝛ necitatis mortꝫ. Capitulum singulare dictionis tertie.

MEdicina in ꝑma diuisione in duas diuiditur ꝑtes in partē theoricā, ꝛ ꝑteꝫ practicā [f] ⌈que tñ oēs sunt scie speculādi.⌋ Qđ aūt noie theorice ꝓꝑe designat̃, est illud qđ demr̃ando sn̄ias, tātuꝫ ꝯfert ita, ꝙ in demr̃atione opōnis nullomō auxiliuꝫ ꝑbet, sicut ꝑs in qua res sciunt̃ ꝯpl̄onum, ꝛ humoꝝ, ꝛ virtutū, ꝛ spēs egritudinū, ꝛ accñtium, ꝛ cāꝝ. Et illud cui nomē ꝓprium practice attribuit̃, est qđ in demr̃ando opōnis ꝛ regiminis q̄litatē, auxiliabit̃, sicut ꝑs que nos iuuat ad demr̃andū, qūo sanitatē corpis qđ in illa, ꝛ ex illa dispōne existit, custodiamus: ꝛ qūo corpus qđ talē hēt egritudinē medicemur. Et neqꝫ existimes, ꝙ ꝑs que dicit̃ practica, sit opō ꝛ actio, sꝫ est ars que docet nos, qūo sit opanduꝫ ꝛ agēdū. Et nos qdē iam decl̄auimus tibi hoc in his que sunt ꝑmissa. Et postq̄ꝫ iā expleuim⁹ [g] ⌈dictionē⌋ primā, ꝛ scđam in his, que sunt ꝑtis medicine, que est theorica vl̄is: ergo nr̃m studiū nūc reducamus in duab⁹, que remāserūt ad ꝑtē ipsius practicā ẜm moduꝫ vl̄em. Pars aūt ipsius practica in duas distribuit̃ ꝑtes: quaꝝ vna est scia regēdi corpora sana q̄l̄r in sui remaneāt sanitate, ꝛ hec qdem custodiendi sanitatē scia vocat̃. Et ꝑs eius scđa est scia regēdi corpus egrū, qual̄r ad sanitatis redeat dispōnē, ꝛ vocat̃ scia medicādi. Et nos qdem incipiemus, ꝛ scribem⁹ in hac [h] ⌈dictione⌋ sermonē cōpēdiosuꝫ de custodiēda sanitate. Et dicemus, ꝙ ꝓpterea, ꝙ gñonis nr̃oꝝ corpoꝝ ꝑncipiū res due fuerūt: quaꝝ vna est spma viri [i] ⌈cuius essentie certius est⌋ ꝙ locū tenet factoris, ꝛ altera est spma mulieris, ꝛ sanguis mēstruus [k] ⌈cuius rei certius est⌋ ꝙ locū tenet mãei: ꝛ he due sbe in hoc cōicant, ꝙ vnaqueqꝫ eaꝝ est fluida ꝛ humida: lꝫ post diuersificēt̃: ꝛ aqueitas, ꝛ terreitas in sanguine ꝛ spmate mulieris plus abundant, ꝛ acritas ꝛ igneitas in spmate viri supat, oportuit vt coagulationis hoꝝ duorum ꝑncipium esset coagulatio humida, licꝫ terreitas ꝛ igneitas sint inuēte in eo [l] ⌈qđ ex eis fluit⌋ ꝛ terreitas cum eo qđ in ea existit ex duritie, ꝛ igneitas cū eo qđ est in ea [m] ⌈ex virtute maturādi⌋ iuuerint se, ꝛ coagulatū durū fecerint, ꝛ coagulationē quādā ei attribuerint ꝛ duritiē: veruntñ hoc ad terminum

f A. quelꝫ tamē ambaꝝ est scia ꝛ speculatio vel ꝑscrutatio.

g A. fen.

h A. fen.

i A. ꝛ verior sermonum vel positionum eius est

k A. ꝛ verior positionum eius est

l A. qđ gñat̃ ex ea.

m A. cū digōne.

coagulationis dur oꝝ corpoꝝ non ꝑuenit, sicut lapi
des, ⁊ vitrum: ita ꝙ ex eis nihil resoluat̃, aut resol/
uatur qd̃ non sensu ꝑcipit̃. tũc nãq; secura essent a
nocumẽtis, que ꝓpter assiduã accidunt resolõnem
⁊ longissimã, sed res nõ est ita. Quapropter corpa
nr̃a duabus nocumẽtoꝝ spẽb⁹ sunt exposita: quaꝝ
vnaqueq; cãm hẽt intrinsecã, ⁊ cãm extrinsecã. Et
vna qdem nocumenti spẽs, est humiditatis resolõ,
ex qua creati fuimus: ⁊ hec qdeȝ ordinate venit. Et
secũda est humoris putrefactio, ⁊ eius corruptio, ⁊
ipsius alteratio: vnde fomẽto vite ꝯueniens nõ est.
Et hic qdem a ꝑmo mõ est alius, lȝ sua ipsius mali
tia ad siccitatẽ adducat, ꝓpterea ꝙ corꝑis humidi
tatẽ prius [a] ⌈exiccari facit, ⁊ ex eo qd̃ nostris ꝯue/
niens est corꝑib⁹ corrũpit⌋ deinde ad vltimũ a pu/
trefactione resoluit̃, qm̃ putrefactio in ꝑmis corrũ
pit humiditatem, postea ipsam resoluit, ⁊ rẽ siccaȝ
dimittit cineritiã. Hec igit̃ duo nocumẽta ab alijs
nocumẽtis sunt aliena, que ꝓpter alias accñt cãs,
sicut friditas ꝯgelatiua [b] ⌈⁊ venena⌋ ⁊ spẽs solutio
nis ꝯtinuitatis ꝑnitiosa, ⁊ relique egritudines. Sȝ
due ꝑdicte spẽs huic nr̃e inuestigationi sunt ꝓpinquo
res, ⁊ digniores [c] ⌈qr eaꝝ mutatio est in dispõne sa
nitatis.⌋ Et vnaqueq; ipsaꝝ aduenit ex causis ex/
trinsecis ⁊ causis itrinsecis: ⁊ extrinsece qdẽ cause
sunt sicut aer dissoluẽs, ⁊ putrefaciens: ⁊ intrinsece
qdeȝ cause sunt, sicut calor inatus, qui in nobis exi
stit nr̃as resoluens humiditates, ⁊ calores ex̃nei in
nobis a nr̃is nutriẽtibus gñati, ⁊ reliqua nr̃as pu/
trefaciẽtia humiditates. Oẽs ꝟo cause iste se adin
uicẽ iuuant in exiccãdo nos. Uerũtñ ꝑfectio ⁊ inte
gritas nr̃a, ⁊ potẽtia ꝑficiendi opõnem nõ est, nisi ꝓ
pter multã siccitatẽ, que nobis accidit: deinde sicci
tas icessanter ꝓcedit donec [d] ⌈nos ꝑimat:⌋ hec igr̃
siccitas que nobis accidit, res est nobis neçia. Nos
si qdẽ a ꝑncipio rei in vltima ꝯsistimus humidita/
te: vñ ꝓculdubio opȝ vt calor eam suꝑet, qm̃ si non,
in ipsa suffocaret̃, ꝓcedit igit̃ ꝓculdubio in ipsam
assidue agẽdo, ⁊ ipsam semꝑ exiccãdo incedit. Qd̃
tñ ex eius exiccatione appet in ꝑncipio, equalitati
attinet: deinde quũ nostra corpa ad tẽperate siccita
tis ꝑuenerit terminũ, calore exñte vt erat, nõ est sic/
citas ꝑm sue siccitatis ꝑme q̃ztitatẽ, imo fortior, qm̃
mã est minor, ⁊ ꝓpter hoc est magis recipiẽs. Inde
ꝓculdubio seqtur vt siccitas supra siccitatẽ tẽpera/
tam augmẽtet̃, ⁊ nõ cessabit ꝓculdubio, qn assidue
augmẽtuȝ sumat, donec humiditates ꝯsumat. Ca/
lor igit̃ inatus est causa extinguẽdi seipm accñtalr̃,
ꝓpterea ꝙ fit causa sui ipsius mãm ꝯsumendi: sicut
lãpadis flãma, que extinguit̃, ꝓpterea ꝙ suaȝ ꝯsu/
mit mãm. Et q̃ztoplus siccitas ꝑm augmẽtum ꝓce/
dit, calor inatus ꝑm diminutionẽ incedit: ergo acci
dit defectus nunq̃ȝ cessans vsq; ad vltimuȝ, qui est
defectus restaurãdi humiditatẽ loco eius qd̃ reso/
lutũ fuit: defectus igit̃ semꝑ auget̃. Siccitas ergo
duobus augmẽtat̃ modis. Unus eoꝝ est ꝓpter di/
minutionẽ potẽtie recipiendi mãm. Et alter mino/
ratio humiditatis in se ꝓpter caliditatis resolõnẽ.
Augmentat̃ igit̃ caloris debilitas, ꝓpterea ꝙ sic/
citas in membroꝝ sb̃a dñatur: ⁊ ꝓpter nãlis humi
ditatis diminutionẽ, que est sicut mã, ⁊ sicut oleum
flãme lãpadis. Flãma nãq; duas habet humidita/
tes aquam ⁊ oleũ: vna quaꝝ ꝯsistit, ⁊ altera extin/
guitur. Similr̃ calor inatus humiditate ꝯsistit na/
turali, ⁊ ab augmẽto extranee extinguit̃, que ꝓue/
nit ex debilitate digerẽdi: ⁊ est sicut aquea humidi
tas flãme. Et quum siccitas ad cõplemẽtum acce/
dit, calor inatus extiguit̃, ⁊ mors subsequit̃ nãlis.

a A. corrũpit et diuersificat for/ mã seu modum ꝯueniẽtie sue ad corpora nostra.

b A. calitas exces siua, vel estuosa.

c A. vt ꝯsiderent̃ in ꝯseruatiõe sa nitatis.

d A. compleat̃.

Corpus autem non ꝑmanet tꝑe quo perdurat: pro/
pterea ꝙ ipsius inata humiditas ꝑma resolutioni
resistit caloris mũdani, ⁊ caloris sui corporis in na
tura sui, ⁊ eius qd̃ ex motibus accidit suis, hac taȝ
longa resistentia: [e] ⌈qm̃ ipse sunt ea in essentia sua
debiliores⌋ imo ipsum stare non facit nisi illud, qd̃
restaurat illud quod ex ea resoluit̃: ⁊ est nutriens.
Amplius nos iam declãuimus, ꝙ virtus in cibo
non operat̃, ⁊ vtitur eo nisi vsq; ad terminũ. Et ars
qdem sanitatem custodiẽdi non est ars, que a mor/
te securos nos faciat, neq; corpus ab extrĩsecis no
cumẽtis muniat, neq; vnũqdq; corpus ad vltimaȝ
vite lõgitudinem ꝑducat, que est ꝑm hominẽ abso/
lute: sed de duab⁹ rebus securitatem ꝑ̃bet, putrefa/
ctionis penitus ꝓhibitione, ⁊ defensione humidi/
tatis ne cito resoluat̃: ⁊ in ipsius qdem fortitudine
[f] ⌈consistit⌋ vt ipsum vsq; ad debituȝ tẽpus ꝑm suã
primã ꝯplõnẽ permanere faciat. Et hoc qdem erit
propter regimẽ rectũ restaurationis, que fit in cor/
pore loco eius qd̃ resoluit̃, ꝑm quãtitatem possibi/
lem: ⁊ ꝓpter regimen ꝓhibens oĩum causaꝝ sic/
citatẽ accelerare faciẽtium, exceptis causis que fa
ciunt siccitatẽ debere esse, ⁊ per regimẽ custodiens
a generatione putrefactionis, ꝓpter tutelã corpo/
ris, ⁊ custodiã a potestate caloris extranei extrinse
ci aut intrinseci: qm̃ oĩa corpora nõ sunt equalia in
fortitudine humiditatis radicalis, ⁊ caloris inati:
imo corpora in his existũt diuersa. Unumqdq; pre
terea corpus terminũ habet in quo resistat siccitati
necessarie, cõplexione sua, ⁊ calore suo inato, ⁊ q̃zti
tate sue inate humiditatis [g] ⌈a quo non remouet̃⌋
est tamẽ quum ante adueniunt cause in siccitatẽ ad
iuuantes, aut alio modo ꝑnecantes. Et multi qdeȝ
hominũ dicunt, ꝙ isti sunt termini naturales, ⁊ ter
mini accidẽtales sunt alij. Et ꝙ custodiendi sanita/
tem ars existit illa que corpus humanũ ad natura/
lem ꝑducat terminum [h] ⌈si conuenientia ꝯseruat.⌋
Huius autẽ custodie administrationi due attribu/
te sunt virtutes, qbus deseruit medicus vna earuȝ
est naturalis, ⁊ vocat̃ nutritiua, que restaurat illud
qd̃ ex corpore resoluit̃: cuius substãtia terreitati, ⁊
aqueitati attinet. Et altera est animalis, ⁊ ipsa est
virtus pulsatiua, que restaurat qd̃ ex spiritu resol/
uitur, cuius substãtia est aerea ⁊ ignea. Et propte/
rea ꝙ nutriens nõ fuit simile nutrito, nisi in poten/
tia: ideo creata fuit virtus imutatiua, quatenus nu
trientia mutet in similitudinẽ nutritoꝝ in effectu, ⁊
vt pro certo sit nutriens in effectu: Et ad hoc crea/
ta fuerunt instrumẽta, ⁊ cãnales que sunt ad attra/
hendum, ⁊ expellẽdum, ⁊ retinendum, ⁊ digeren/
dum. Dicemus ergo ꝙ habene rei in arte custo/
diendi sanitatem cõsistunt in equalitate causarum
[i] ⌈predictarum cõitantium.⌋ Ille tamẽ in quarum
equalitate maior necessaria est solicitudo sunt septẽ
res. Equalitas cõplexionis, ⁊ electio eoꝝ que co/
meduntur ⁊ bibunt̃: ⁊ purgatio suꝑfluitatum, ⁊ cu
stodia compositionis: ⁊ rectificatio eius qd̃ per na
res attrahitur [k] ⌈⁊ custodia tangentis⌋ ⁊ modera/
men motionum corporearum ⁊ animalium, inter
que etiam somnus, ⁊ vigilie quodãmodo numerã/
tur. Et tu quidem iam sciuisti in his que sunt pre/
missa ꝙ neq; equalitas vnum habet terminum, ne
q; sanitas, neq; aliqua ex complexionibus in hoc
ingreditur, ꝙ sit aliqua sanitas, aut aliqua equa/
litas in aliquo tempore: sed est id quod inter duas
res existit. Incipiemus igitur in primis declara/
re regimen infantis, qui in vltima complexionis
equalitate consistit.

e A. qm̃ ipsa est resistens debili⁹ q̃ȝ sit illa.

f A. consistat.

g A. Alia litera. qui nõ ꝑtrãsitur

h A. ꝑm obserua tionẽ ꝯueniẽtiũ

i A. cõiuȝ comi/ tãtiũ seu neces/ sariaꝝ ꝑdictaꝝ.

k A. ⁊ rectifica/ tio idumẽtoꝝ q̃ sunt de sũma tã gentium.

¶ Doctrina prima dictionis tertie, que est de nutri/
catione.iiij.continens capitula.

¶ De regimine infantis ex a† [ ] quo nascit
vsq̄ȝ quo incedat. Cap.I.

a† A. tempore.

PRegnantium autē re
gimē, ⁊
mulierꝝ que ꝓtui sunt vicine in di/
ctionibꝰ scribemꝰ ꝑticularibꝰ. In
fantis vero tēpate ꝯplonis quū na/
scit plerīq̄ȝ sapientuȝ dixerūt, vm/
bilicū in ꝑmis debē icidi sup qua/
tuor digitos, ⁊ cū lana ligari mun
da b [que bene ⁊ subtil'r sit retorta tal'r ne doleat, ⁊
oleū cū pāno sup .ꝑm ponēdū] ⁊ ꝑꝑ vmbilici icisio
nem ꝑceperūt, vt venaꝝ citrinaꝝ, ⁊ sanguis draco
nis, ⁊ sarcocolle, ⁊ cymini, ⁊ vsnee, ⁊ myrrhe ꝑtes
sumant eq̄les, ⁊ trite vmbilico supponant. Et festi
nādū est ad corpꝰ ipsiꝰ saliēdū c [cū salmora tenuis
salis q̄tenus vmbilicꝰ eius īdurescat] ⁊ ipsiꝰ cutis
dura fiat. Ex salibꝰ vero ille melior existit cui admi
sta sūt d [sedenegi] ⁊ costus, ⁊ sumac, ⁊ fenugrecū,
⁊ origanū. Et ipsiꝰ q̄dē nasus nō saliat, neq̄ȝ os. Cā
vero q̄re nob̄ neciu est corpꝰ eius duꝝ face, est qm̄
ilico quū nascit, oia q̄ ipm tāgūt ei nociua sūt e [si/
ue cal'a] siue frida, siue asꝑa sentiat ea, ⁊ h̄ q̄deȝ est
ꝑpt cutis eiꝰ subtilitatē, ⁊ ꝑpt caloreȝ eius, qm̄ oē
qd ipm tāgit, sentit durū ⁊ fridū ⁊ aspeꝝ. Et si nob̄
neciu fuīt iteꝝ salire, faciemꝰ: ⁊ hoc q̄dē augemꝰ
quū multe fuīt sorditiei, ⁊ multaꝝ hūiditatū. Dein
de aq̄ tepida ipm lauabimus, ⁊ eius nares assidue
purgabimꝰ digitis, q̄ꝝ vngues sint icisi, ⁊ in eiꝰ ocu
los paꝝ olei ꝓijciemꝰ. Ani ꝑterea orificiuȝ minuto
digito in circuitu eiꝰ est mouēdū, vt apiat: ⁊ obser/
uēdū est ne ipm frigꝰ tāgat. Quūq̄ȝ eiꝰ ceciderit vm
bilicꝰ, qd est post tres, aut q̄tuor dies, erit meliꝰ vt
sup ipm ponat cinis cocleaꝝ, aut cinis f [calcanei]
vitulini, aut plūbi adusti ⁊ triti, cuiuscūq̄ȝ fuerit cū
vino. Quūq̄ȝ volumꝰ vt fasciet, nutrix eius mēbra
suauiter tāgē dȝ, ⁊ qd dilatādū fuerit dilatare, ⁊ qd
subtiliādū subtiliare, ⁊ oē mēbrū ꝛm ꝯueniētioreȝ
figurā figurare, ⁊ h̄ totū subtili cōpressiōe cū extre/
mitatibꝰ digitoꝝ, qd q̄dē multis faciendū erit vici/
bus. Et oculi assidue erūt tergēdi cū re q̄ sit sicut se/
ta. Vesicā q̄ȝ eius ꝑmere ꝯuenit, vt vrine exitꝰ faci/
lis fiat, deinde manus eiꝰ extēdant, ⁊ ipsiꝰ brachia
ad genua ducant. Et ipsiꝰ caput instita liget, ⁊ pi/
leus ei iponat qui sup ipsiꝰ caput g [ꝯstringat.] In
domo ꝑterea tēpati aeris, que non sit frida, ad dor
miēdū ponat. Opȝ aūt vt domꝰ vmbre attineat, et
tenebrositati aliq̄ȝtule, que a supante radio nō illu/
minet. Quūq̄ȝ dormiet oportebit, vt caput eiꝰ toto
reliquo corꝑe sit altius. Et obseruādū erit ne quuȝ
dormiet, aliq̄d colli ipsius, aut extremoꝝ eius, aut
dorsi torqueat. Ipse q̄ȝ in estate aq̄ suaui eq̄li bal/
neādus est. In hyeme vero aq̄ eiꝰ ad calitatē trahat
nō pūgentē: hora vero ad ipȝ lauādū, melior est post
eius lōguȝ sōnū. Et plerūq̄ȝ q̄dē est ꝯueniēs vt ipse
bis in die lauet, aut ter, ⁊ ordinate ad id qd sit ma/
gis tepidū mutet si tꝑs fuerit estiuū. In hyeme aūt
h [nō sit fridior aq̄, que in calitate temꝑata existit]
ipse quoq̄ȝ nō lauet, nisi vsq̄ȝ quo eiꝰ corpꝰ calefiat
⁊ rubere icipiat, postea exhat, ⁊ eius aures custo/
diant ne aqua in eis igrediat. Et opȝ q̄dē vt quuȝ
in hora ablutionis accipit, sit ꝛm hūc modū, acci/
piat manu dextra, ⁊ sup brachiū sinistrū sup pectꝰ
suū appodiet, ⁊ nō sup vētrē. Ampliꝰ in hora ablu
tionis ipsius, studēdū erit vt ipsius i [plāte ad dor
suȝ eiꝰ eleuent] ⁊ eius pedes ad caput eius subtil'r

b A. que sit retorta parūꝑ, ⁊ subtiliter, seu igenio se tal'r ne doleat vl' tal'r ne ledat. ⁊ pānus seu pecia ifusa in oleo est sup ipsuȝ ponenda.

c A. Alia litera cū aq̄ salita pauci salis q̄tenꝰ indurescat superficies corporis extrinseca.

d A. sadenegi.

e .——— A.

f A. archub.

g A. adaptetur.

h A. nō sepet ab eo aqua tēꝑate caliditatis.

i A. palme vl' vole manus, dorso eius adhereant.

⁊ suauiter ꝑducant: deinde mollibus pānis exicce
tur, ⁊ suauiter extergat. Deinde fiat vt in ꝑmis sup
ventreȝ sui iaceat, postea supra dorsum, ⁊ ꝑter hoc
totū incessanter k [fricet ⁊ premat, ⁊ figuretur: de/
inde ad ipsum cū pāno fasciādum est redeundum]
postea in ipsius nares oleum dulce proijciatur: qm̄
eius oculos lauabit: ⁊ ipsorum tunicas.

k A. ꝑmat ⁊ figuret: deinde reducat ⁊ fasciet cuȝ pāno vel fascia.

¶ De regimīe lactatiōis ⁊ remotiōis a lacte. Ca.II.

QValitas vero lactationis eius, et
ipsius cibationis h̄ mō
obseruant. Dibꝰ modis q̄bus est posse,
lac mr̄is ifanti ad sugēdū dādū est: ipȝ
eni est nutriēs, qd magis sil'e existit sbe
nutriētiū ꝑteritoꝝ, q̄bꝰ alebat dū in l [vētre] erat,
scȝ mēstruoꝝ mr̄is, qm̄ ipsa sunt q̄ ꝯuertunt, ⁊ fiūt
lac: ⁊ ipse magis est recipiēs h̄, ⁊ magis est eim [cō
ueniēs] ita, vt iam expimēto certificatū sit, q̄ extre
mū māmille mr̄is in os ifantis ponē, valde confert
ad remouēdū q̄cq̄d ei nocet. Bis aūt aut ter in die
sugere māmillas dȝ ei sufficere: ⁊ in ꝑmis nō est mul'
tū lactādus. n [Opȝ aūt] ne sit eius mr̄ que ipȝ ꝑus
lactat, donec mr̄is ꝯpl'o tēperet. Et melius q̄dē est
vt paꝝ mellis eidē o† [ ] tribuat, deinde la/
ctet. Ex lacte q̄ȝ qd puer sugit, in mane bis, aut ter
emulgēdū est, deide māmilla ei tribuēda: ⁊ ꝑcipue
quū in lacte fuerit macula. Lac aūt malū.s.acutuȝ
a nutrice ifanti nō est dāduȝ dum est ieiuna. Et ꝑter
hoc ēt due res sunt faciende iuuamē ei ꝯferētes, ad
hoc vt eius ꝯpl'o fortis fiat: quaꝝ vna est lētus mo
tus: ⁊ altera est ꝯsonantia musice, ⁊ vox cantilene:
quēadmodū mos est dum ifantes in locis ponunt
in q̄bꝰ dormire debēt. Ex q̄ȝtitate eniȝ recipiēdi hec
duo, sciet q̄ȝtum sit aptꝰ exercitio, ⁊ musice: q̄ꝝ vnū
est corꝑis, alteꝝ aie. Qd si aliq̄ res ꝓhibitoria mr̄is
lac dari nō ꝑmiserit, siue cā debilitatis ipsius, siue
corruptiōis lactis eius, siue q̄r est p [delitiosa] eligē
da erit nutrix ꝛm ꝯditiones q̄s dicemꝰ. Quaꝝ q̄dā
attēdunt in etate eius: ⁊ q̄dā in ipsius figura: ⁊ alie
in eius moribꝰ: ⁊ alie in formis suaꝝ māmillaꝝ: et
quedā in q̄litate lactis ipsiꝰ: ⁊ alie in q̄ȝtitate tꝑis,
qd est iter eā ⁊ partū ipsiꝰ: ⁊ alie que sunt ex gn̄e in/
fantis eiꝰ. Quūq̄ȝ ꝛm has ꝯditiōes repta fuīt opor
tebit vt eius nutriētia renouādo sint bona ex triti/
co ⁊ q [spelta] ⁊ carne agnoꝝ, ⁊ hedoꝝ, ⁊ piscium
quoꝝ caro nō putrefit, nec est dura. Lactuce q̄ȝ sūt
nutriēs qd laudat, ⁊ amigdale, ⁊ auellane. Ex ole
ribꝰ vero deterius est eruca, ⁊ sinapis, ⁊ r [betado/
rē] qm̄ sanguinē corrūpūt. Et in mēta est eius vir/
tus. Nūc aūt dicemꝰ nutricis ꝯditiones, ⁊ a cōdi
tione etatis ipsius icipiemꝰ. Dicemus itaq̄ȝ q̄ me/
lius est vt sit etatis, que est iter.xxv.⁊.xxxv. ānos,
qm̄ hec etas est iuuētutis ⁊ sanitatis, ⁊ cōplemēti.
Cōditiones vero s [figure ipsiꝰ que attēdunt in ꝯpō
ne eius,] sūt q̄ opȝ ipsam boni coloris esse: ⁊ collū
hr̄e forte: ⁊ pectꝰ hr̄e forte ⁊ amplū, ⁊ musculosaȝ ⁊
durā hr̄e carnē, inter pinguedinē ⁊ matiē tēꝑatā, ⁊
carnosam nō adipe abūdantē. Scd̄m mores vero
suos ꝯsiderat, qm̄ ipsam opȝ bonoꝝ moꝝ ⁊ lauda
biliū esse, que tarde a malis aie passionibꝰ patiat,
sicut ira, tristitia ⁊ timore: ⁊ reliq̄ ab istis. Oēs eniȝ
iste corrūpunt ꝯpl'onē ⁊ fortasse t [a lactatione ab/
stinebit] ⁊ ꝑpter hoc ꝓhibuerūt q̄dā, ne stolida la/
ctet. Et ꝑter hoc totū malitia morū ipsiꝰ eā ꝑducet
ad hoc, vt ifantis paruā hēat solicitudinē, ⁊ ei paꝝ
blandiat. Cōditiones vero que in forma māmillaꝝ
ipsius attendunt sunt, qm̄ opȝ ipsas esse solidas, et
magnas, ⁊ sui magnitudine nō sint laxe, neq̄ȝ debēt
esse extēse magnitudinis: ⁊ opȝ etiam vt iter duritiē

l A. matrice.

m A. consuetus.

n A. Alia litera Veꝝ magis ē dilectum.

o† A. ad lābēdū

p A. ociosa.

q A. cādarusio.

r A. bedarungi.

s A. q̄ attēdunt i figura ⁊ compositione eius.

t A. fortasse permutant seu trāseunt in infante lactantem.

ꝛ mollitiem sint mediocres. Scḋm q̄litatem v̄o lactis ipsius ꝯsiderat̃, q2 opꝫ vt ipsius sb̃a [a] ⌈ ꝛ qualitas sint tēperate ⌋ ꝛ eius color attineat albedini, q neqꝫ sit fuscus, neqꝫ viridis, neqꝫ citrinus, neqꝫ rubeus. Eiusqꝫ odor sit bonus, in quo nō sit acredo, neqꝫ pōticitas: ꝛ ipsi⁹ sapor dulcedini attineat, in q̊ nō sit amaritudo, neqꝫ salsedo, neqꝫ acredo: ꝛ opꝫ vt trahat ad multitudinē quādā, ꝛ vt eius ꝑtes sint sil'es: ꝛ [b] ⌈ vt ⌋ nō sit subtile, fluidū, nec multū ḡssum, caseatū, neqꝫ diuersaꝝ ꝑtiuꝫ, neqꝫ multe spume. Et eius q̄dē sb̃a q̄n̄qꝫ exp̃it̃, ꝙ est vt de ipso sup vnguē mulgēdo distillet̃ qḋ si fluit, est subtile. Et si vnguis inclinet̃, ꝛ nō currat, est spissum. Ip̄m ēt exp̃it̃ quū in [c] ⌈ ampulla ⌋ ponit̃, ꝛ paꝝ myrrhe sup ip̄m ꝓijcitur, ꝛ digito miscet̃, ꝑpter hoc eni scit̃ aquositatis ipsius, ꝛ caseitatis ipsius q̄ꝫtitas. Lac.n. laudabile ꝛ tēperatū est, in quo aquositas ꝛ caseitas sunt eq̄les. Qḋ si aliqua nobis nec̄itas fuerit lac tale h̄re, ip̄m p̄parabim⁹ ex ꝑte lactatiōis, ꝛ ex ꝑte nutricis. Ex ꝑte q̄dē lactationis, q̄m lac qḋ grossum fuerit ꝛ mali odoris, meli⁹ est vt nō det̃, nisi postq̄ꝫ mulctū fuerit, ꝛ in aere morā fecerit: ꝛ qḋ vehementis fuerit caloris ꝯueniēs erit vt nullomō [d] ⌈ ieiuno ⌋ detur.

Et nutricis q̄dez regimē est, ꝙ si eius lac grossum fuerit dabit̃ ei oxymel diasp̄matō, qḋ cū subtiliatiuoꝝ apozimate sumat̃ sicut mentastrū, ꝛ isopuꝫ, et hasce, ꝛ origanū mōtanū, ꝛ tribuant̃ ei ad comedēduꝫ [e] ⌈ atharet ⌋ ꝛ que eis sil'ant̃. In cibo q̊ꝫ ipsius imponat̃ paꝝ [f] ⌈ croci ⌋ ꝛ p̄cipiat̃ ei vt cū oxymelle calido euomat, ꝛ tēpato vtat̃ exercitio. Et si ei⁹ cōplexio fuerit cal'a dabit̃ ei in potu [g] ⌈ oxymel ⌋ cum vino subtili sil', siue sepatū. Qḋ si ei⁹ lac subtile fuerit, p̄cipiet̃ vt q̄escat, ꝛ ab exercitio remoueat̃, ꝛ cibis nutriat̃ qui sāguinē faciūt grossum. Et fortasse dabit̃ ei ad potādū, si nō fuerit ibi qḋ ꝓhibeat, vinum dulce, aut mustū coctū, ꝛ p̄cipiat̃ ei vt diu dormiat. Si v̄o eius lac paucū fuerit, ꝯsiderabit̃ que sit cā in hoc, vtrū sit malitia ꝯpl'onis in toto corꝑe, aut in māmillis ipsi⁹: ꝛ hoc q̄dē cognoscet̃ ꝑ sig̃tiones p̄dictas in capl'is que sunt p̄missa. [h] ⌈ Et post tāgemus māmillas ⌋ ꝛ si sig̃tū fuerit, ꝙ sit in ea calor nutriet̃ tali qualis est [i] ⌈ aqua ⌋ ordei ꝛ spinachia, ꝛ que eis sil'ant̃. Et si sig̃tum fuerit, ꝙ sit in ea frigiditas ꝯpl'onis, ꝛ oppil'ones, aut debilitas v̄tutis attractiue, augmētabit̃ eius nutriēs subtile ad calitatem declinās, ꝛ vētose sub māmillis ponent̃ absqꝫ [k] ⌈ multa cōpressione. ⌋ Ad hoc quoqꝫ ꝯfert semen banciaꝝ, ꝛ ipsemet ēt baucie ad hoc multū ꝓsunt. Qḋ si cā eius fuerit [l] ⌈ nutriētis paucitas ⌋ nutriet̃ iure facto ex ordeo, ꝛ furfure, ꝛ leguminib⁹. In iuribus quoqꝫ ipsius, ꝛ in cibis ponēde sunt radices feniculi, ꝛ semē eius, ꝛ anetuꝫ, ꝛ nigella. Quidam aūt dixerūt, ꝙ comedē vbera ꝑprie ouiū, ꝛ capraꝝ cū lacte qḋ in eis ꝯtinet̃ valde est vtile ad hoc, ꝑp illud qḋ in eis existit ex sil'itudine, aut ꝑpter ꝑꝓetatē que est in eis. Quidā etiā exꝑti fuerūt vt. ʒ. j. [m] ⌈ cariei ⌋ aut v̄miuꝫ terrenoꝝ siccoꝝ in aq̄ ordei multis dieb⁹ sumat̃, ꝛ repierūt optimum. Et sil'r elixatura capitū salsoꝝ pisciuꝫ in aq̄ aneti. Ex eis quoqꝫ que lac multiplicāt est vt butyri vaccini. ʒ. j. sumat̃, ꝛ in vas in quo purū existit vinuꝫ mittat̃, ꝛ bibat̃. Aut sisamū in mola tritū accipiat̃, ꝛ cū vino misceat̃, et colatū ad bibēdū det̃. Amplius [n] ⌈ māmille ex stercore turdoꝝ cū lacte asine, ꝛ oleo more empl'i liniātur ⌋ aut ex eo qḋ est in iteriore ꝑte melōgie elixate. ʒ. j. sumat̃, ꝛ cū digit̄ȷ i vino dissoluat̃, ꝛ ad potādū detur. [o] ⌈ Medicamen val'dū. ℞. seminis aneti. ʒ. iij, seminis andachoche, seminis porri, aā. ʒ. j, seisulle, seminis fenugreci ⌋ aā. ʒ. ij. totum cū succo feniculi, ꝛ melle, ꝛ butyro misceat̃, ꝛ in potu sumat̃.

a A. sit eq̄lis, ꝛ q̄ꝫtitas ei⁹ eq̄lis.
b A. Alia l'ra tūc
c A. vase vitreo.
d A. in ieiunio.
e A. altharich.
f A. raphani.
g A. sirupus acetosus.
h A. Et ex tactu māmillarum.
i A. chist.
k A. labore.
l A. Dispō nutricis ꝑseuerans iam aā ꝯsueta. Alia litera. q2 ip̄a minuerit cibum
m A. alarde.
n A. empl'entur aut liniant̃ māmille cum fece olei nardini cuꝫ ol'o ꝛ lacte asine
o A. aut bulliat furfur ꝛ rapha//

Et quū lac nocumētū fecerit sui multitudine: ꝑpterea ꝙ ꝯstrictione retinet̃, ꝛ ꝑpter suā spissitudinē, minuat̃ ꝑ id qḋ pauci existit nutrimēti, ꝛ comestione eius qḋ paꝝ nutrit, ꝛ empl'o pectori, ꝛ māmillis supposito ex cymino, ꝛ aceto, aut luto [p] ⌈ absoluto ⌋ ꝛ aceto aut lentib⁹ coctis in aceto, ꝛ post ip̄m potu [q] ⌈ rei salse ⌋ vtat̃, ꝛ sil'r comestione mēte. Et māmillas q̄dē blandis manib⁹ multū fricare lactis efficit multitudinē. Lac v̄o malum h̄ns odorē medicādū est dādo in potu vinū boni odoris, ꝛ ad comedēdū dādo cibū boni odoris. Regimē aūt qḋ est tractuꝫ ex t̄pe partus nutricis est, q̄m opꝫ vt partus sit ꝓpiquus, non tm̄ valde, imo sit a t̄pe quo peperit mēsis vnus ꝛ dimidius ad minus, aut mēses duo [r] ⌈ sitqꝫ ille ⌋ quē peperit masculus, ꝛ sit partus ei⁹ s̄m t̄ps nāle, ꝛ nō sit ipsa que abortū fecit, neqꝫ abortū facē ꝯsueuerit. Nutrici p̄terea est p̄cipiendum vt tēperato vtat̃ exercitio, ꝛ vt nutrientib⁹ boni chimi alatur, ꝛ neullo mō aliqs cuꝫ ea coeat: hoc eniꝫ sanguinem [s] ⌈ ꝑmiscet ⌋ mēstruuꝫ, ꝛ lactis odorē corrūpit, ꝛ ipsius minuit q̄ꝫtitatē, imo fortasse impregnat̃ in quo nocumētū duob⁹ attinēs filijs existit. [t] ⌈ Et nutrici q̄dē ⌋ ꝑpterea ꝙ illud qḋ in sanguine est subtile ad embryonis nutrimētū redit: ꝛ embryoni q̄dē, ꝑpterea qḋ id qḋ ad ipsum venit ex nutrimēto est parū, ideo ꝙ alius lacte idiget. In tota p̄terea ipsi⁹ lactatione opꝫ, ꝛ ꝑprie in eius lactatione prima, vt aliq̄d lactis mulgeat̃, ꝛ vt fluat, ꝛ vt ip̄m pressione iuuet̃, ne cōtingat vt ex multa suctione gule ledant̃ instra, ꝛ meri: ꝛ faciāt ip̄m debilitari. Et si ante lactationē quaqꝫ vice [v] ⌊ parum ⌉ mellis ad lābenduꝫ det̃ iuuamen erit, ꝛ si cū pauco vino fuerit erit bonum. Neqꝫ multū lac ad sugēdū vna vice dādū est, imo melius est vt paꝝ ei det̃ ad sugēdū, ꝛ sepe paruis iterpositis spatijs. Q̄n̄qꝫ eni quū ad sugēduꝫ ei dat̃ vice vna tm̄ vt satiet̃, ꝯtingit extēsio, ꝛ inflatio ꝛ vētositatū multitudo, ꝛ albedo vrine. Si ergo h̄ accidit opꝫ ne lactet̃, ꝛ vt famelicus lōgo t̄pe teneatur, et vt studiū impēdat̃ [x] ⌊ ad hoc ⌉ donec istud digerat̃. Et s̄m pl'm in p̄mis dieb⁹, quū lactādus est, vt in p̄ma die ter lactet̃: ꝛ si qua in p̄ma die ip̄m lactauerit alia fuerit q̄ꝫ mr̄ ipsius, [y] ⌈ ⌋ erit melius. Sil'r si nutrici mala acciderit ꝯpl'o, aut egritudo dolorosa [z] ⌈ ⌋ meli⁹ erit vt alia ip̄m lactet, donec sanet̃. Et sil'r si necesse fuerit dare ei medicinā, que virtutē ꝛ q̄litateꝫ h̄eat dn̄antem. Quūqꝫ post lactationē dormiturus est, eius cuna vehemēti motu nō est mouēda: q̄m lac in ipsius stō ꝯcutit̃, imo suauiter mouenda est. Fletus quoqꝫ puus ante lactationē ei ꝯfert. Nāle autē t̄ps lactandi est t̄ps duoꝝ annoꝝ. Qḋ si infans aliud a lacte desiderauerit ordinate est ei tribuēdum: non tm̄ est ei violēter ꝓhibēduꝫ. Postq̄ꝫ v̄o duales apparere cepint dētes, ipse ad nutriens mouēdus erit ordinate, qḋ sit fortius. Res tm̄ dura ad masticādū nō est ei dāda, imo p̄mo det̃ ei panis quē ei masticauit nutrix, deinde panis cū [ꝛ] ⌈ aqua mellis ⌋ aut cū vino aq̄to, aut cū lacte. Et tūc q̄dē paꝝ aque ei tribuat̃, ꝛ in aliq̄b⁹ vicib⁹, que cū pauco vino sit mista, nec ꝑmittat̃ ad repl'onē ꝑuenire. Qḋ si⁹ [ꝯ] ⌈ vomitus spōte ⌋ supuenerit ei, ꝛ vētris inflatio, ꝛ albedo vrine, ab oi re abstine eū, ꝛ melius est vt ipsius nutriens ei tardet̃, donec inungat̃ in balneo. Deinde quū a lacte āmouendus erit, ad id qḋ est ex ḡne sorbēdi, ꝛ carniū leuium, mutādus erit. Et opꝫ etiam vt a lacte ordinate āmoueat̃, ꝛ nō subito, ꝛ vt fiant

nus i vino ꝛ det̃ ad potādū. Medicamē fortius ℞. semi. aneti vncias. iij. se. andachoche, se. porri aā. vnci. j. seisrathbe, seminis fenugreci.
p A. alhar.
q A. aqua salsa.
r A. Alia litera. Et non sit ille.
s A. cōmouet.
t A. Nutrito q̄dem lactanti.
v A. coclearīū.
x A. in dormitione eius.
y † A. s̄ꝫ ꝙ dixi⁹
z † A. aut solutio ventris plurima, aut retētio nocens.
ꝛ A. aq̄ ꝛ melle.
ꝯ A. chede.

ei glandes ex pane ꝛ zuccaro. Q̃ð si pꝓside mãmil/
las quesiuerit, ꝛ eas semp sugẽ voluerit, ꝛ fleuerit
sumẽde sunt myrrhe, ꝛ [a] ⌈mentastri⌋ an̄.ʒ.iiij.ꝛ te/
rãt, ꝛ ex eis more empl'i mãmille epithimãde sũt.
Ad sũmũ aũt dicem⁹, ꝙ ĩfantis regimẽ est hũecta
tio, ꝓpterea ꝙ eius ꝯpl'o ad hoc est ꝯueniens: ꝛ ꝙ
ea in sui idiget nutrimẽto ꝛ augmẽto, ꝛ exercitiũ tẽ
pꝛatũ [b] ⌈ꝛ non multũ, ꝛ hoc qdẽ est eis sicut nãle,
qm̃ nã quasi accipiẽdo eũ augmẽtat.⌋ Quũ autem
ambulare incepit, ꝛ moueri, duris motib⁹ non erit
pmittẽdus, nec ad ambulãdũ, ꝛ sedẽdum est ponẽ/
dus anteq̃z ꝺm nãm ei desiderium fiat, ne cruribus
ipsius, ꝛ dorso nocumẽtũ accidat. Et melius qdem
est vt in pmis quũ sedet, aut sup terrã ambulet po/
nat in corio leni ad sedẽduz, ne terre asperitas scal
pat ipsuz: ꝛ fustes aut cultelli: ꝛ his sĩlia ex eis que
pũgunt, aut incidunt, remoueant, ne sint corã eo: ꝛ
custodiẽdũ ne ab alto labat loco. Quũq̃z caninus
apparuerit, ab oi re que ad masticãdũ est dura ab/
stinẽdus erit, ne mã vñ canini creant resoluat, ꝓpt
masticationẽ quã desiderat: ꝛ tũc qdẽ ipsius gingi
ue ex cerebro leporis, ꝛ adipe gallinaceo fricari de
bent: ob hoc enim origo fit facilis. Quũq̃z gingiue
scindunt, ꝛ caput, ꝛ collũ ex oleo abluto cuz aqua
cal'a ꝯquassato fricãda sunt, ꝛ ex oleo in aures ipsi⁹
paꝝ guttatim infundat. Quũ aũt iam pol'e fuerit,
vt cũ eis mordeat, tũc suũ masticare desiderat digi/
tum: quapp tũc ei dãduz erit frustũ radicis [c] ⌈ireos
que nõdũ valde siccata fuerit:⌋ hoc nãq̃z in tpe isto
ei ꝯfert, ꝛ vlcera in gingiuis, ꝛ dolorem ꝓhibet. Et
sil'r os eius fricari dz ex sale ꝛ melle, ne dolores isti
accidant: postea iam quũ bñ nati fuerint, aliqd erit
dãdum ex succo liqritie, aut radicis ipsi⁹, q̃ nõduz
vehemẽter exiccata est, vt in ore teneat: ꝛ p̃terea cõ
fert collũ ipsi⁹ fricari quum canini nascunt ex oleo
dulci, aut alio dulci oleo: deĩde post hoc quum lo/
qui ceperit, dentes erunt fricandi, ꝛ precipue eoruz
radices.

¶ De egritudinibus, que infantibus acci/ dunt. Cap.III.

Atentio [d] ⌈pmissa⌋ de medicã
dis ĩfantib⁹ est nutri/
cẽ regẽ. Et si affuerit suspitio ꝙ in ipsa
sit sanguis repl'o, minuẽda erit, aut vẽ/
tosanda. Et si repl'o ex hũore fuerit, ip̃e
erit eũandus. Q̃ð si nec̃e fuerit nãm ꝯstringere, aut
soluẽ, aut vaporẽ a capite ꝓhibere, aut mẽbra anhe
lit⁹ rectificare, aut ꝯpl'onis malitiã pmutare, medi/
cãdũ erit p ea q̃ comedunt ꝛ bibunt, que ad h̃ sunt
ꝯueniẽtia. Quũq̃z medicabit vẽtris solutione, aut
[e] ⌈vẽter⌋ ei de nã euenerit, ꝛ fuerit mult⁹, aut medi
cabit vomitu, aut venerit ei nãl'r aduẽtu forti, me/
lius erit vt ip̃m ea die, alia lactet. Noiemus g̊ pti/
culares egritudies que ĩfantib⁹ accñt. Et ex eis q/
dẽ sunt apata que eis fiũt in gingiuis, quũ dẽtes na
scunt: ꝛ apata que eis accñt in cordis que sũt in pti
bus mãdibulaꝝ: ꝛ spasmus qui fit in eis. Quũq̃z h̃
acciderit ip̃e digito suauiter p̃mẽdus erit: ꝛ ex oleis
in cap̊ originis dentiũ noiatis [f] ⌈fricandus⌋ est: ꝛ
ex melle cũ oleo camemelino ꝯquassato, aut melle
cũ terebinthina: ꝛ sup caput aqua cal'a ab alto ꝓij/
ciat, in qua cocta camemilla, ꝛ anetũ fuerint. Et ex
eis aũt que infantib⁹ accñt, est vẽtris sol'o, ꝛ ꝓprie
quuz dẽtes nascunt, de qua qdã sunt, qui dicunt, ꝙ
fit ꝓpterea ꝙ supfluitatẽ salitã saniosam sue gingi/
ue cũ lacte sugit: pol'e tñ est ne sit ita. Imo ꝓpterea,
ꝙ nã impedita [g] † ⌈ ⌋ nõ bñ digerit
ꝛ ideo ꝙ dolor accidit: ꝛ ipse qdem est qui digestio

[a] A. Marfegi. Alia litera. alferfegi.

[b] A. p'l'm ꝛ h̃ qð est, est nãle quasi natura ip̃m regrat, seu ipso dilectet, ꝛ precipue quũ ptrãsierit ĩfans ad etatem pueritie.

[c] A. alsus, q̃ nõdũ valde siccata fuerit, aut rob eius exiccatus.

[d] A. ꝓncipalis.

[e] A. aut flux⁹ vẽtris.

[f] A. vngendus.

[g] † A. in gñando membrum.

nem ꝓhibet in debilibus corpibus. Et si hoc pau/
cum fuerit, non de eo tibi curãdũ erit. Q̃ð si timor
affuerit ꝙ ex eo aduenat supfluitas, succurrẽdum
erit ei embrocãdo vẽtrem eius ex [h] ⌈antera⌋ aut cy
mino, aut aniso, aut semine apij, aut vẽtri ipsi⁹ em/
plastrũ supponẽdo ex cymino ꝛ rosis [i] ⌈in aceto ĩ/
fusis, aut spelta in aceto cocta.⌋ Et si nõ iuuerit h̃,
hedi coaguli sexta pars.ʒ.j. [k] ⌈ablato qð est supra⌋
cũ aqua frigida dãda erit, ꝛ tũc quoq̃z cauẽdũ erit
ne in ipsius stõ lac caseus fiat, dãdo ea die aliqd qð
vicem lactis obtineat, sicut oui vitellum mollẽ, aut
micas panis in aqua coctas, aut [l] ⌈triticũ fractũ⌋
in aqua coctũ. Et est etiam cũ eis accidit vẽtris con
strictio qbus [m] ⌈in potu tribuẽdum est stercus mu
ris⌋ aut suppositoriuz ex solo melle vehemẽter co/
ctum faciendũ, aut cum mẽtastro, aut cũ radicibus
ireos sicut sunt, aut cõbustis: aut ad comedẽdũ de/
tur eis parũ mellis, aut terebinthine ꝺm q̃ztitatem
vnius ciceris: ꝛ vẽter eius fricãdus subtiliter est cũ
oleo, aut [n] ⌈sup ipsius femur vaccinũ fel ponẽdum
ꝛ buchormariẽ. Et q̃ñq̃z etiã in ipsius gingiuis fit⌋
acuitas que sunt epithimãde ex oleo ꝛ cera. Caro
quoq̃z putrida que est salita eis cõfert. Et est etiam
quum eis accidit, ꝛ ꝓprie quum est origo dentium
spasmus, qui pl'm accidit ei ꝓpter digestiue corru/
ptionẽ, ꝛ ex multa neruoꝝ debilitate: ꝛ ei ꝓprie, q
corpus habet grossum [o] † ⌈ ⌋ ꝛ humidũ: est
ergo medicandus ex oleo irino, aut oleo liliaceo
aut oleo alkãne, aut oleo keirino. Et est etiã quuz
eis accidit alcuzez, qui tunc medicãdus est cũ aqua
in qua [p] ⌈coquatur sicidis, aut ex oleo violaceo mi
sto cum oleo sicionio⌋ ꝛ si existimetur, ꝙ spasmus
qui accidit, sit ex siccitate, propterea ꝙ post febres
accidit, aut post [q] ⌈febrem vehemẽtem,⌋ ꝛ qr pau/
latim aduenit, inungende sunt iuncture ex oleo vio
laceo solum, aut cum pauco cere albe cõquassato:
ꝛ super ipsius cerebrum ꝓijciendum est oleum vio
laceum: ꝛ reliqua ab istis vehemẽter, ꝛ similiter fa
ciendum est, si cuzez siccum eis accidat. Est etiam
quum ei accidunt tussis, et [r] ⌈reumatissimus.⌋ Et
in his quidam iam preceperunt quedam vt multa
aqua calida super ipsius caput proijciatur, cui hoc
accidit: ꝛ vt ipsius lingua ex melle multum linia/
tur, deinde lingue radix prematur, vt multũ phleg
matis euomat, ꝛ sanetur: aut gũmi arabicum, et
dragagantum, ꝛ semina cydoniorum, ꝛ succus li/
quiritie, ꝛ penithi sumatur, ꝛ quaq̃z die parum ex
eis cum lacte ilico mulcto detur. Et est quum ĩfan/
ti anhelitus malitia accidit: oportet ergo vt radi/
ces aurium eius, ꝛ radix lingue ex oleo inungant,
ꝛ fiat vt ipse euomat [s] ⌈similiter eius lingua dilate
tur:⌋ quoniam vehementer confert: ꝛ aqua calida
guttatim in os eius distilletur, ꝛ parum seminis li/
ni cum melle ad lambẽdum tribuatur. Et est quuz
accidit alcola multũ, quoniã pãniculi lingue ipsius
ꝛ oris vehementer sunt molles [t] ⌈vt non patiatur
ipsa tangi ex nimia ipsorum mollitie, quantoplus
rasuram⌋ aquositatis lactis, quoniam hoc est qð
multum ei nocet, ꝛ ducit ipsum ad alcola. Et dete/
rior quidem alcola [u] ⌈est, que non est matura, ꝛ ni
gra⌋ ꝛ est mortalis: ꝛ que sanior est, est alba [x] ⌈aut
citrina.⌋ Et qui eam patitur medicandus est ex ali
quo leui medicamine alcola nominatoruz in libris
particularibus. Et est quoq̃z viole trite sole eis suf/
ficiunt, aut cũ rosis ꝛ [y] † ⌈ ⌋ ꝛ xilocara/
tis miste. Et est quum succus lactuce, et solatri, ꝛ
portulace ei sufficit. Et si fortior ista fuerit radix
[z] ⌈liquiritie trite: et est quum in bothor humidis

[h] A. semine rose

[i] A. madefactis cũ aceto, aut cũ giaures decocto cũ pauco aceto.

[k] .—— A.

[l] A. sauich.

[m] A. suppositoriũ est faciẽdum cũ stercore muri

[n] A. liniat ipsi⁹ vmbilic⁹ cũ felle bouis, ꝛ buchormariez. Et q̃ñq̃z accit ĩ ipsi⁹ gingiuis mordicatio seu.
Alia l'ra. cũ felle bouis, ꝛ buchormariẽ, ꝛ aq̃ carnis salite, et caro salita putrida confert eis, ꝛ q̃ñq̃z accit ĩ ipsi⁹ gingiuis mordicatio, seu acuitas q̃re, epithiment cum oleo ꝛ cera.

[o] † A. seu pigue

[p] A. decoctus sit cucumer asininus, aut cũ oleo violato sil' cum oleo cucumeris asinini.

[q] A. aut p⁹ fluxũ vẽtris laboriosũ

[r] A. corriça.

[s] A. sil'r cũ ꝯpressiõe lingue ipsi⁹.

[t] A. vt non tolerẽt tactũ ebenez q̃ztomagis abstersionem.

[v] A. est nigra similis carboni.

[x] A. ꝛ rubea.

[y] † A. pauco croco.

[z] A. Alia litera. susen trita, ꝛ est cũ bothor gingiuarum.

⁊ alcola cōferunt myrrha, ⁊ galle, ⁊ cortices turis vehemēter trite, ⁊ cum melle miste: ⁊ est ēt quū eis sufficit rob de moris solū acetosum, ⁊ rob de succo vue acerbe, ⁊ est quū ꝯfert ei abluere eas cū [a] ⌈vino⌋ aut cū aq̄ mellis: postea ꝯñter adhibere eis aliqd̄ eoꝝ que diximꝰ ex desiccatis: q̄ꝑ si medicamē fortius hoc nec̄ium fuerit [b] ⌈venaꝝ meimerā, ⁊ corticū granate⌋ balaustiaꝝ, ⁊ sumac. añ. ℥. vj. sumant̄, ⁊ gallaꝝ. ℥. iiij. aluis iameni. ℥. ij. ⁊ terant̄, ⁊ cribellent̄, ⁊ pulverizent̄ desup. Et est ēt quum auribus ipsius fluxus accidit humoꝝ, qm̄ ipsius corpus, ⁊ p̄cipue cerebꝛuꝫ vehemēter est humidū. Lana igit̄ in melle ⁊ vino mistis cū pauco aluminis, aut croci, aut pauco nitri inungēda est, ⁊ auribꝰ inijciēda. Et est quū sufficit vt lana in vino pōtico, aut in quo paꝝ croci sit missuꝫ, itingat̄, ⁊ in auribꝰ mittat̄. Et plerūq̄ꝫ ēt accidit ei doloꝛ auris ex vētositate, ⁊ humiditate, q medicādus est ex litio ⁊ origano ⁊ sale [c] ⌈⁊ zuccaro⌋ tabarzet, ⁊ lentibus, ⁊ myrrha, ⁊ seminibꝰ collognti de ⁊ [d] ⌈cedri.⌋ Q̄ōcūq̄ꝫ eoꝝ fuerit, coquat̄ in oleo, ⁊ in ipsas guttati ꝓijciat̄. Et est quū in cerebꝛo ifantis fit aꝑa calīm, ⁊ vocat̄ [e] ⌈sitibūdum.⌋ Et est quū multotiēs eius doloꝛ ad oculū ꝑuenit ⁊ guttur, ⁊ fit īde facies citrina. Cerebꝛū igr̄ eius est infridādū ⁊ humectādū ex corticibꝰ cucurbite, ⁊ [f] ⌈citroli⌋ ⁊ succo solatri, ⁊ succo portulace ꝓprie, ⁊ oleo rosaceo cū pauco aceto, ⁊ vitello oui cū oleo rosato: q̄ōcunq̄ꝫ tñ fuerit, assidue mutet̄. Et est quū in cerebꝛo ifantis accidit aq̄ cuius curā iaꝫ noiauimus in [g] ⌈cura⌋ capitis. Et est quum oculi eius inflant̄. Sup ipsos igit̄ liciū cū lacte est epithimādū, deinde in aq̄ cū qua cocta fuerint camemilla, ⁊ albedarūgi abluant̄. Et est quuꝫ ei accidit ex multo fletu albedo in suis pupillis, q medicandus est cū succo solatri. Et qñq̄ꝫ accidit coopture oculi infantis [h] ⌈sulacū⌋ ex fletu: ⁊ cura eius est ēt succus solatri. Et accñt ei febꝛes: ⁊ tūc melius est vt nutrix regat̄, ⁊ ei ēt det̄ aliqd, sicut succus [i] ⌈granate cuꝫ oxymelle ⁊ melle ⁊ succus citroli⌋ cū pauco cāfore ⁊ zuccaro: deide fiat vt sudet: q̄ō fit quū cāne recentes p̄munt̄, ⁊ eaꝝ succus sup verticeꝫ, ⁊ sup pedes ponit̄, ⁊ ipse coopit̄: qm̄ cū hoc sudat: ⁊ est cū accidit ei doloꝛ vētris, ⁊ torquet̄, ⁊ flet: vētri ergo supponēda sunt aq̄ cal'a, ⁊ oleū multū cal'm, ⁊ paꝝ cere. Et est quū ei accñt sternutationes frequētes: et est cū h̄ ꝯtingit ꝓpter aꝑa in ꝑtibus cerebꝛi: ⁊ si ita fuerit medicādū erit aꝑa infridādo, ⁊ epithimādo ⁊ vngēdo ex infridātibus succis ⁊ oleis. Q̄ō si nō fuīt ex aꝑate q̄ō ei accidit, bedarūgi tritū naribus eius erit isufflāduꝫ. Et est quū in corꝑe accñt ei bothoꝛ, sꝫ q̄ō ex eis vlcerosuꝫ est ⁊ nigrū, est mortale: ⁊ ēt si [k] ⌈nō fuerit nisi⌋ alcola tm̄, erit mortale, q̄ꝫto magis quū expādet̄. Q̄ō aūt est albū, est sanius: ⁊ silr̄ rubeū: ⁊ est quū in eiꝰ egressiōe multa seq̄t̄ vtilitas. ⁊ ipsa qdē [l] † ⌈ ⌋ medicāda sūt ex subtilibꝰ desiccatiuis in aq̄ solutis, ex q̄ ipse lauet̄, ⁊ in ea coctis, sic̄ rosa, ⁊ myrtꝰ: ⁊ folia a boris masticis, ⁊ tamarisci, ⁊ olea ēt istaꝝ reꝝ. Bothoꝛ xo si sane sint, dimittēde sunt donec maturent̄: deide curent̄. ⁊ si vlcerate fuerint fiat eis vnguentū ex cerusa: ⁊ est ēt quū nec̄e est lauare eas cum aq̄ mellis, ⁊ pauco nitro: ⁊ silr̄ alcola. Quū aūt spisse fuerint, idigebūt eo q̄ō sit fortiꝰ. Lauabunt̄ ergo tūc ex aq̄ baurach cuꝫ lacte mista: iō vt tolerari possit. Q̄ō si [m] ⌈fiat eaꝝ caro vesice⌋ vaporabit̄, ⁊ ifundet̄ ex aq̄ in q̄ cocte fuerint myrtꝰ ⁊ rose, ⁊ sq̄nātū, ⁊ folia arboris masticis. Sed añq̄ꝫ hoc totū fiat nutricis nutriens melioꝛare ꝯuenit. Et est quū ꝓpter multū fletum fit in [n] ⌈inguine⌋ tumoꝛ, aut accidet aliqua ex causis [o] ⌈fissure.⌋ In quo qdem iam p̄ceptū est, vt ameos terat̄, ⁊ cū albumine oui ꝯspergat̄, ⁊ desup ponat̄: ⁊ cū pāno subtili lineo sup ip̄ꝫ strictura fiat. aut lupini amari adusti ifundant̄ in vino [p] ⌈⁊ myrrha ⁊ cocta⌋ desup ponant̄. His aūt fortioꝛa sūt calida stiptica, sicut myrrha, ⁊ cortices cupꝛessi. ⁊ eiꝰ nuces, ⁊ aloes, ⁊ acatia: ⁊ illud q̄ō in cap̄ deq ⌈fissura⌋ dicemus. Et est ēt quū infāti accidit, ⁊ ꝓꝑe quū vmbilicus icidit̄, aꝑa. ⁊ tunc qdē accipienda sunt [r] ⌈assakel que est aluianis⌋ ⁊ terebinthina, ⁊ i oleo sisamino sunt soluēda: ⁊ infanti [s] ⌈adhibēda⌋ ⁊ ex eis sup vmbilicū epithima faciēdū. Et est ēt quū infanti accidit ne doꝛmiat, ⁊ icessanter ploꝛet, ⁊ vt os assidue vagiēdo moueat. ⁊ tūc qdē necesse est, vt si pol'e est, fiat q̄tenꝰ doꝛmiat cū corticibꝰ papaueris, ⁊ ipsius semine, ⁊ oleo, ⁊ lactucis, ⁊ oleo de papauere supponēdo ex eis tꝑibus ⁊ vertici, ⁊ erit ꝯueniens. Q̄ō si nec̄ium fuerit aliud istis fortius fiat h̄ medicamē. [t] ⌈Semē sule⌋ ⁊ nux hendē papauer albū [v] † ⌈ ⌋ semē lini grana [x] ⌈chausin⌋ portulace, semē plātaginis, semē lactucaꝝ, ⁊ semē feniculi, ⁊ anisum, ⁊ cyminum sumant̄: ⁊ ex vnoquoq̄ꝫ istoꝝ aliqd paulatim torreat̄: deinde oia terant̄, et cū eis pars vna psilij tosti, ⁊ nō pulverizati ponat̄: ⁊ oia hec cū tāto zuccaro q̄ꝫtum ipsa sunt misceant̄ ⁊ ex eis infanti q̄ꝫtitas duaꝝ. ℥. in potu tribuat̄. Si aūt volūtas fuerit vt hoc sit fortius, cū eo tātū opij ponat̄ q̄ꝫtuꝫ est tertia huius ꝑtis, aut minus. Et est etiā quū ifanti accidit singultꝰ, cui tūc dāda est nux indica cū zuccaro. Et est quuꝫ ifanti accidit vomitus fortis: cui forsan dabit̄ medietas dauic vniꝰ gariofili. Verūtñ qñq̄ꝫ ei ꝯfert stō supponē emplīm ex aliquo ꝯstringētiuꝫ vomitū, debiliū. Et est quū infanti accidit stōi debilitas. Cuius qdeꝫ stōus tunc [y] ⌈ex nuscho⌋ cū aqua rose est liniendus, aut cū aq̄ myrti: ⁊ ei in potu succꝰ cydonioꝝ tribuat̄ cū parua gariofiloꝝ q̄ꝫtitate [z] ⌈⁊ zuccaro, aut. iij. octaue. ℥. iꝰ. galie muschate⌋ cum pauca q̄ꝫtitate mine. Et est quū infanti accidūt sōnia terrefacientia in sōno, que plm̄ eueniūt ꝓpter repletionē ipsius factam ex multa gulositate: Quū ergo cibꝰ corrumpet̄: ⁊ stomachus h̄ senserit ꝓcedet nocumētum a v̄tute sensibili ad virtutē formatiuā ⁊ imaginatiuā, ⁊ apparebunt ei somnia terrefacientia. Opoꝛtet igitur ne [⁊] ⌈stō ipsius valde pleno⌋ cogatur doꝛmire: ⁊ vt ex melle ei ad lambēdum detur, q̄ꝑ digerat id q̄ō est in stō isto, ⁊ deponat. Et est quuꝫ ifanti accidit aꝑa gu le iter os ⁊ meri, q̄ō qñq̄ꝫ extēditur vsq̄ꝫ ad muscolos ⁊ spōdiles colli. ⁊ tūc qdem ipsius vēter suppositoꝛio soluēdus est, deinde ipse est medicādus cuꝫ aliquo q̄ō sit sicut rob de moꝛis. ⁊ eis sibi similibꝰ. Et est etiam, quū ifanti dum doꝛmit vehemēter accidit oꝛegmon, cui semē lini tritum cū melle ad lābēdum est tribuēdum, aut cyminū tritum melle cōspersum. Et est quum ifanti accidit [ꝯ] ⌈vētris inflatio⌋ cuius medicationē iaꝫ noiauimus in capl'o de egritudinibꝰ capitis: verūtñ hic referemus rem ei vehemēter ꝯferētem. ⁊ est, vt origani, ⁊ castoꝛei, et cymini partes sumant̄ equales, ⁊ trite cōmisceant̄ ⁊ ei in potu tribuant̄ quoꝝ sit pondus triū granoꝝ oꝛdei. Et est quuꝫ ifanti accidit vt eius [ꝝ] ⌈itestinū⌋ egrediat̄. Et tūc qdē corticū granati, ⁊ myrti recētis, ⁊ cupulaꝝ glādium, ⁊ roſ siccaꝝ, ⁊ cornu combusti, ⁊ aluminis iameni, ⁊ vngularuꝫ capꝛinaꝝ, ⁊ balaustiaꝝ, ⁊ gallaꝝ partes sumēde sunt equales, ⁊ in aqua adeo fortiter coquēde, donec eorum virtus egrediatur: deinde in eorum apozimate sedere

a A. syrupo mell'

b A. venaꝝ ⁊ corticū granatoꝝ.

c —— A.

d A. sauine.

e A. athas.

f A. cucumeris.

g A. egritudibꝰ.

h A. silach.

i A. granatoꝛuꝫ cū syrupo acetoso, ⁊ melle, ⁊ sicut succus cucumeris.

k A. esset sicut.

l † A. ſm omneꝫ dispositionem.

m A. cutis eoꝝ vesicabitur.

n A. vmbilico.

o A. rupture.

p —— A.

q A. de ruptura

r A. alsehal q̄ō ē alfengius.

s A. exhibeat̄ in potu ex eo.

t A. Semen vel granū alsemne.

v † A. papauer nigrum.

x A. alchausegi

y A. cū misusen.

z A. ⁊ galie, aut kirat. i. galie.

ꝯ A. riha alsabis

ꝝ A. anus.

cogatur ipso tepido. Et est quum infanti accidit te/
nasmon: ꝓpter frigus qđ ei superuenit, cui confert
vt nasturtij ⁊ cymini. ana. ℥. iij. sumant, ⁊ trita cribel
lent, ⁊ butyro veteri vaccino ꝯspersa ad bibēdum
cū aqua frida dent. Est p̄terea quū in vētre īfantis
vermes minuti ꝓcreant ei nimis nociui, ⁊ pl'm cir
ca anū in quo ēt longi gñant, sed lati raro ꝓcreant
in ipso. Lōgi aūt medicant ex aqua [a] ⌈asceth⌋ de q̄
modicū in lacte in potu est tribuēdū s'm eius forti
tudinē. Et fortasse neciūm erit vētri ipsius empl'm
supponere ex [b] ⌈boroū ⁊ cacule⌋ ⁊ vaccino felle ⁊
collognitidaꝝ pulpa. Sed ad ꝑuos curādos q sunt
in ano elēnij, ⁊ venaꝝ [c] ⌈rubeaꝝ⌋ ān. ꝑs vna sumē/
da est, ⁊ zuccari s'm totius magnitudinē: ⁊ deinde
cū aqua [d] †⌈ ⌋ ⁊ ad bibēdum detur. Et est
quum infanti in coxa accidit excoriatio: ⁊ tūc qui/
dem myrtus trita puluerizanda est desuper, aut ra
dix [e] ⌈ireos⌋ puluerizata: aut rose trite, aut cypeꝝ,
aut ordei farina, aut lentium.

a A. sciba, seu sceba.
b A. albrengi al kebuit.
c A. citrinarum
d † A. calida.
e A. liquiritie.

De regimine infantium quū mutantur ad etatem
pueritie. Cap. IIII.

Oportet vt tota intētio sit in me/
liorādo mores pueri, ⁊
moderādo ipsos: ⁊ hoc qdē est vt ob/
seruetur ne fortis ira, neq̄ timor vehe/
mēs ei accidat, neq̄ tristitia, neq̄ vigi/
lie: ⁊ istud fit ꝯsiderādo semꝑ vt ei adhibeat qđ de/
siderat, ⁊ appetit: ⁊ nō ꝑmittat esse corā eo aliquid
qđ ipse abhorreat: ⁊ in hoc due ꝯsistunt vtilitates,
vna in ipsius aīa vt crescat ipso a pueritia sua exn̄te
bonoꝝ morū, ⁊ fiat ei habitus fixus: ⁊ altera est in
corꝑe ipsius, qm̄ sicut mali mores malitie ꝯpl'onis
ſpēm sunt sequentes, ita quū ex ꝯsuetudine accide/
rint seq̄tur eos ꝯpl'onis malitia. [f] † ⌋ Ira
nāq̄ vehemēter calefacit: ⁊ tristitia multū exiccat:
⁊ pigritia v̄tutes laxat aīales, ⁊ ꝯpl'onem ad flatis
ꝓprietatem iclinat. In tēperamēto ergo moꝝ custo
dia sanitatis aīe ⁊ corꝑis sil' ꝯsistit. Quū aūt puer a
sōno excitat balneādus est: deinde dimittēdus est
ludē hora vna: postea aliqd ad comedēdū ei dādū:
deinde dimittēdus est ludē ꝓlixius: postea balneā/
dus: deinde cibādus: ⁊ q̄ztoplus pol'e est aquā suꝑ
cibū bibere nō est ꝑmittēdus, ne cib⁹ crudus pene/
tret anteq̄ digerat. Quū aūt sex habuerit annos
magistro tradēdus erit, qui eū doceat: in quo etiā
gradatī est ordinādus, ⁊ neq̄ est cogēdus assidue
in scholis morari. Quūq̄ ad hanc ꝑuenerit etatem
[g] ⌈minus erit balneādus:⌋ ⁊ eius labor ante come
stionē erit augmētādus: neq̄ vinum erit ei dādū, ⁊
ꝓprie quū aliqs calide ꝯpl'onis fuerit ⁊ humide,
qm̄ nocumētum, qđ ex vino timet (⁊ ipsum est cho
lere rubee in potatoribus gñatio) ei cito adueniet:
[h] † ⌈ ⌋ ⁊ vtilitas que ex vini potatione
gñatur est [i] ⌈vrine⌋ ꝓuocatio, ⁊ humectatio iunctu
rarum, quoꝝ non idiget ipse. Nō enī eius cholera
rubea est multa, que in vrina sit ꝓuocāda: neq̄ eius
iuncture humectatione indigent, sed ꝑmittēdus est
aquā dulcē limpidā s'm desideriū in potu sumere.
Et hic qdem erit cursus regēdi eos donec ad. xiiij.
ꝑueniant annos, cū solicitudine illius quotidiana,
qđ in eis est ex minoratione humiditatum ipsoꝝ, ⁊
ꝓcessione exiccationis ⁊ idurationis. Ordinādi er/
go sunt minorādo exercitiū, ⁊ separādo ab eo, qđ
eos laborare facit inter pueritiam, ⁊ adolescentiā:
⁊ temperatum comitetur exercitium. Post hāc v̄o
etatem sit eoꝝ regimen, regimen [k] ⌈sanoꝝ⌋ ⁊ ꝯser/
uatio sanitatis. Nos igit ad ipsam muteinus, ⁊ ser
monem de rebus p̄mittamus in quo ꝯtinentur rei
[l] ⌈habene⌋ in regimine adolescētium necessarie, et
ab exercitio incipiamus.

f † A. ꝯsilis eis.
g A. Alia litera minoret ociosi/tas seu quies.
h † A. faciliter.
i A. cholere per vrinam.
k A. Alia litera. augmenti.
l A. fundamēta

Doctrina scd'a dictionis tertie de regimine qđ est
cōe albaleghin, cuius sunt. xvij. capitula.

De regimine adolescentium cōmuni, ⁊ sermonis
sūma de exercitio. Cap. I.

Propterea q̄ pl'm regimi/
nis cōseruatio/
nis sanitatē est, vt nos exercitemur
postea comestio: deīde dormiendi
regimē, ideo sermonē ab exercitio
incipe debem⁹. Dicemus itaq̄ q̄
exercitiū est mot⁹ volūtarius ꝓpt
quē anhelit⁹ magnus, ⁊ frequens
est neciūs. Et ad ipm qdē pagēdū ꝯuersus s'm mo/
dū sue eq̄litatis, ⁊ in hora sua, nullo idiget eoꝝ me/
dicamētoꝝ que mālib⁹ neciā sunt egritudinibus, ⁊
egritudib⁹ [m] †⌈ ⌋ q̄ eas sequunt, ⁊ ex eis
accn̄t: ⁊ h̄ qdē est quū reliquū ei⁹ regimē ꝯueniens
est ⁊ rectū: ⁊ huius qdē decl'atio est, qm̄ quēadmo
dū scis nutrimēto idigētes sumus, ⁊ nr̄e ꝯseruatio
sanitatis est ex nutrimēto nobis ꝯueniēte, qđ eq̄le
existit in q̄ztitate sui ⁊ q̄litate. Nullū aūt ex nutriēti
bus, q̄ sūt in potētia, cū oī totalitate sui ad nutrimē
tū mutat in effectu: imo in vnaq̄q̄ digōne aliq̄ ex
eo suꝑest suꝑfluitas, ad quā eūandā studet nā. Verū
tn̄ nāe eūatio [n] ⌈solūmō⌋ nō est eūo cōpleta, imo ꝓ/
culdubio ex superfluitate cuiusq̄ digōnis remanet
[o] ⌈abstersio⌋ ⁊ imꝓssio. Quūq̄ h̄ frequēter fiet: ⁊
iterabit, ⁊ aggregabit ex eo aliqd mēsurā h̄ns, ꝓ/
ueniēt ex ei⁹ aggregatione suꝑfluitates male, corp⁹
a multis ledētes ꝑtib⁹. Quū eni putrefiēt, egritudi
nes gñabūt putridas. Et si ipsaꝝ q̄litas fortis fiat,
malitiā gñabunt ꝯpl'onis: ⁊ si eaꝝ q̄ztitates multi/
plicent, ꝓuenient ide [p] ⌈accn̄tia repl'onis p̄dicta.⌋
Et si ad aliqđ mēbrum fluxerint, aꝑata gñabunt: ⁊
ipsaꝝ fumi s̄be spūs ꝯpl'onem corrūpent. Nobis ḡ
necesse est eas ꝓculdubio eūare. Eaꝝ autē eūatio
s'm pl'm nō complet, neq̄ [q] ⌈est ꝯueniens⌋ nisi cum
medicinis fiat venenosis, que ꝓculdubio nām frā/
gunt: que etiam si venenose nō essent, nō posset esse,
qn eas bibere nāe laboriosū esset: quēadmodū di
cit Hip. q̄ medicina purgat ⁊ iueterat. Et p̄ter hoc
totū cum humore suꝑfluo eūant ex humiditatibus
nālibus, ⁊ spiritu, qui est vite s̄ba, partē magnā: ⁊
hoc qdem totū est ex eo qđ virtutem mēbroꝝ p̄nci
paliū, ⁊ eis seruiētiū debilitat: hec ergo ⁊ alia sunt
impedimēta repletionis, quū in sui dispōne dimis/
sa fuerit, aut quū euacuabit. Amplius exercitiū
est res, que magis ꝓhibet, ne repletionis materia
ꝯgreget: quum alia regimina ꝯuenerint ei: ⁊ est id
quo calor inatus [r] ⌈renouat⌋ ⁊ corꝑi leuitatis con
fert vsum. Ipsum nāq̄ subtilē amplificari facit ca/
lorem: ⁊ qđ ex suꝑfluitatibus ꝯgregatur, quaq̄ die
dissoluit: ⁊ motus eas in [s] ⌈labēdo⌋ iuuat: ⁊ ad lo/
ca vnde egredi solēt, ꝑducet. Oībus ergo dieb⁹ nō
ꝯgregat suꝑfluitas, de qua sit curādū: ⁊ p̄ter hoc
est sicut dixim⁹, q̄ calorem īnatum accrescē facit, ⁊
iuncturas, ⁊ cordas duras efficit: quāobrē [t] ⌈opa/
tiones efficē possunt, ⁊ a passionibus secure fiunt:⌋
⁊ mēbra apta redit ad nutrimētum recipiendū, ꝓ/
pter illud qđ ab ipsis ex suꝑfluitatibus [u] ⌈expellit⌋
virtus igit attractiua mouet, ⁊ membroꝝ [x] ⌈duri/
tiē⌋ resoluit ⁊ mēbra facit leuia, ⁊ humiditates s̄bti
liat, ⁊ poros dilatat. Exercitium aūt relinquēs in
ethicā frequēter icurrit, qm̄ mēbroꝝ debilitant vir
tutes, ꝓpterea q̄ motū dimittunt, qui inatū eis de/
fert spm̄, qui vite cuiusq̄ mēbri instr'm existit.

m † A. comple/xionalibus.
n A. vnius eaꝝ.
o A. residuum.
p A. egritudies repl'onis p̄dicte
q A perficitur.
r A. viuificatur.
s A. expellendo
t A. fortificat eas ad opōnes perfi ciendas, ⁊ a passionib⁹ securas facit.
v A. minuit.
x A. nodositatē.

¶De speciebus exercitij. Cap.II.

Exercitium aliud est ad qđ ꝑuenitur ex occupatione alicuiꝰ humanaꝝ opꝑõnũ:aliđ est exercitiũ purũ,qđ est illud qđ ĩtēdit̃.ſ. qđ est exercitiũ tm̃,ex quo exercitij q̃rũtur iuuamēta:qđ hꝫ ↄ̃rias. Nã exercitiuꝫ aliud est multũ:aliud est paucuꝫ:aliud est forte,ꝛ vehemēs: aliud est debile ꝛ leue:ꝛ aliud est velox, ꝛ aliud est tardũ:ꝛ aliud est athicũ.ſ.cõpoſitũ ex fortitudine ꝛ velocitate,ꝛ aliud est [a]⌈laxũ⌋ꝛ iter oĩa duo extrema repit̃ eq̃le. Exercitij ꝟo ſpẽs ſunt,luctari [b]⌈ꝛ manꝰ manibꝰ ↄtorquere,ꝛ ꝑcutere in mãdibulis⌋ ꝛ currẽ,ꝛ icedẽdi velocitas,ꝛ iacere cũ arcu[c]⌈ꝛ ſalire ſurſum ad rẽ a q̃ fiat ſuſpẽſio,ꝛ ſuꝑ pedẽ vnũ.⌋ Et cũ enſe,aut cũ lãcea ſcrimire:ꝛ eq̃tare equos ꝛ [d]⌈caſchu⌋manibꝰ,qđ est vt hõ ſuꝑ pedũ extremitatẽ ſtet,ꝛ manꝰ ſuas añ ꝛ retro veloci extẽdat motu.ꝛ he q̃dẽ ſunt exercitij ſpẽs notabilis. Ex ſubtilium ꝟo ꝛ debiliũ exercitioꝝ ſpẽbꝰ eſt exercitiũ qđ fit [e]⌈inũdationibꝰ⌋ꝛ in cunis ſtãdo,aut ſedendo, aut iacẽdo,aut ꝑuã nauiculã intrãdo,aut nauiculã piſcatoꝝ. Iſtis aũt fortiꝰ eſt,vectari in eq̃s,ꝛ camelis,ꝛ lecticis,ꝛ in plauſtris vehi. Et ex fortioribꝰ q̃dẽ exercitijs ſũt ea,que fiũt cãpeſtribus armis,ꝛ eſt vt hõ curſum ſtringat ſuũ in loco cãpeſtris ludi vſq3 ad finẽ,deĩde retro redeat,ꝛ iceſſanter ſpatiuꝫ quaq3 reuerſiõe minuat,donec [f]⌈in medio ſtet capite reuerſo. Et ex eis eſt loca coſtaꝝ que ſunt ſub aſcellis manibꝰ ad añrioꝛa poꝛrectis bꝛachijs verberare⌋ꝛ manꝰ adinuicẽ ꝑcutẽ:ꝛ in plano ſalire,ꝛ in alto:ꝛ ludẽ cũ v̾gis [g]⌈alcheiſeran retoꝛtis.Et cũ pila magna ꝛ ꝑua:ꝛ ludẽ cũ reuolutione virgaꝝ.et in adiutoꝛij muſculis ſe adinuicẽ capiẽdo,ꝛ eleuare lapidẽ:⌋ꝛ equos currẽ,ꝛ ipſos in circuitu retroducẽ. Elmubataſe q̃ꝫ multaſ hꝫ ſpẽs:Ex q̇bꝰ eſt,vt quiſq3 luctãtiũ in medio ſui cõparis manꝰ ſuas teneat,ꝛ ip̃m ↄſtringat,ꝛ q̇ſq3 ipſoꝝ laboꝛet,vt a ſuo ſocio ſoluat̃ altero ip̃m tenente. Et eſt ẽt vt manus ſuas ſupꝛa ſuuꝫ cõparẽ ↄtoꝛqueat,ꝛ dextrã ſuã ad ſui cõparis dextrã poꝛrigat,ꝛ ſiniſtrã ad ſiniſtrã,ꝛ facie ipſiꝰ ad illius faciẽ ↄuerſa,ꝛ ipſe eleuet eũ ad ſuꝑioꝛa,deinde reuoluat eũ,ꝛ q̃ñq3 icuruet̃,ꝛ q̃ñq3 erigat̃. Et ex eis ẽ ipulſio,q̃ duobꝰ fit pectoꝛibꝰ. Et ex eis eſt,vt q̇ſq3 eoꝝ ſui cõparis collũ teneat,ꝛ ip̃ꝫ ad terrã trahat. Et ex eis eſt,pedes toꝛq̃uẽ ꝛ ipſos ꝑ̃mẽ [h]⌈ꝛ calcaneos ſui cõparis ſuis calcaneis apꝑire⌋ꝛ que his ſiĺia exñt ex modis,q̃s luctatoꝛes faciũt. Ex exercitijs ꝟo velocibꝰ eſt,vt q̇ſq3 duoꝝ cõpariũ locũ cũ ſuo cõpare velocit̃ ꝑmutet,ꝛ ſaliẽdo ad poſterioꝛa retroꝛſũ tẽdat,ꝛ alter ad añrioꝛa ꝫ̃ꝫ oꝛdinẽ,aut abſq3 oꝛdie. Et ex eiſ eſt exercitiũ,qđ ſit duabꝰ acubꝰ ſubſellioꝝ:ꝛ frequẽter ad poſterioꝛa ſaliẽdo:ꝛ eſt vt hõ ſtet i aliq̊ loco,deĩde a duobꝰ ſui lateribꝰ duas ſbſellioꝝ acus i terrã figat,iter q̃s fit vnꝰ paſſus,poſtea icedat mutãdo,q̃ a dextra eſt ad ſiniſtrã,ꝛ q̃ a ſiniſtra ad dextraꝫ:ꝛ ſit h̃ q̃ꝫ velocius poſ̃e fuerit. Et exercitia q̃dẽ foꝛtia ꝛ velocia fiunt q̃etibꝰ admiſta,aut exercitijſ ſuauibꝰ. Ampliꝰ exercitia fieri dñt ꝫ̃m diũſos modos,ꝛ nõ ꝫ̃m vnũ ẽ ſtãdũ. Unũqđq3 ꝑ̃terea mẽbꝛũ exercitiũ hꝫ ſibi ꝓpꝛiũ. Et manuũ q̃dẽ ꝛ pedũ exercitiũ nõ eſt res occulta. Pectꝰ ꝟo ꝛ mẽbꝛa anhelitus q̃ñq3 exercitant̃ voce graui ꝛ magna,ꝛ q̃ñq3 acuta,ꝛ iter eaſ miſta. Et h̃ etiã exercitiũ eſt oꝛi ꝛ vulue,ꝛ lingue,ꝛ collo,ꝛ decoꝛat coloꝛẽ,ꝛ mundat pectꝰ,ꝛ ip̃m exercitat cũ exſufflatiõe ꝛ retẽtione anhelitꝰ: ꝛ hoc erit toti coꝛꝑi aliq̇đ exercitiũ,ꝛ ipſius dilatat cãnales:verũtñ magnam lõgo tꝑe efficere vocẽ,eſt timoꝛ dñuꝫ:ꝛ ſi que foꝛtis eſt ꝑduret,neceĩa ſit multa aeris attractio, in qua eſt timoꝛ. Et ſi ſit lõga,erit necẽ multuꝫ expellẽ aerẽ,in quo magnꝰ exiſtit timoꝛ. Ad legẽdũ ꝑ̃terea ſuauiter eſt icipiẽdũ,deinde vox oꝛdinate eſt exaltãda:poſtea quũ vox foꝛtioꝛ facta fuerit,ꝛ creuerit,ꝛ lõga fuerit,tp̃s ipſius ponẽdũ erit tẽꝑatuꝫ:q̃m tũc magnũ affert iuuamẽtũ. Qđ ſi eius tp̃s ꝓlõgabit̃, erit in ipſo timoꝛ tẽꝑatis ꝛ ſanis. Unuſq̇ſq3 ꝑ̃terea hõ ꝫ̃m ſe hꝫ exercitiũ. Exercitiũ ꝟo qđ eſt debile, ſicut [i]⌈reuolutio in cuna⌋illis eſt ↄueniẽs quos febꝛes debilitauerũt,ꝛ ↄualeſcẽtibꝰ,qui ſe mouẽ nõ pñt,neq3 ſedẽ:ꝛ quoſ hellebozi potio debilitauit:ꝛ que ſicut ip̃m ſunt,ꝛ egritudineꝫ in diaphꝛagmate hñtibꝰ. Quñq3 ſuauiter fiet,doꝛmire faciet,vẽtoſitates diſſoluet:ꝛ ↄfert reliquijs egritudinũ capit̃ĳ, ſicut ſtupoꝛi,ꝛ obliuiõi,ꝛ cõmouebit [k]⌈deſideria⌋ ꝛ nãm excitabit. Quũ aũt ſuꝑ lectũ [l]†⌈ ⌋fiet motus,erit ↄueniẽtius ei q̇ hꝫ ſicut hemitriteũ,ꝛ febꝛes cõpoſitas,ꝛ ſtaticas,ꝛ hñti hydropiſim,ꝛ doloꝛẽ podagricũ,ꝛ egritudines renũ,q̃m hec [m]⌈inũdatio⌋mãꝫ efficit aptã euulſioni. Et debile q̃dẽ ei qui eſt debilioꝛ.ꝛ foꝛte ei que eſt foꝛtioꝛ. In plauſtris aũt vehi has efficit opꝑõnes, [n]⌈ſed humoꝛes magis q̃ꝫ hꝫ ebullire facit.⌋Et eſt ẽt quũ q̇dã plauſtris vehunt̃ facie retrouerſa,qđ viſus debilitati,ꝛ eius obfuſcationi magnũ ↄfert iuuamentũ. In paruis ꝟo nauibus,ꝛ magnis ferri,ↄfert lepꝛe,ꝛ hydropiſi,ꝛ apoplẽe,ꝛ friditati ſtõi,ꝛ eius iflationi [o]⌈q̃m quũ coꝛã littoꝛibꝰ maris fuerit commouebit̃ ei vomitꝰ⌋ꝛ deide q̇eſcet ꝛ ↄferet ſtõ:ſed nauibꝰ ferri i mare altũ eſt foꝛtiꝰ in remouẽdo egritudines,q̃s noĩauimus:ꝓpterea q̆ ꝫ̃m aĩam letitia ꝛ triſtitia diuerſificant̃ [p]⌈ꝛ ꝫ̃m mẽbꝛa nutriẽti eoꝝ ꝟo exercitiũ,coꝛꝑis exercitiũ eſt ſeq̃uẽs.⌋ Uiſus ꝑ̃terea exercitat̃ res iſpiciẽdo minutas:ꝛ q̃ñq3 oꝛdinãdo ip̃ꝫ vt res luminoſas leuiter itueat̃. Auditꝰ etiã exercitat̃,ſonos aſcultãdo occultoſ:ꝛ q̃ñq3 aſcultãdo magnos. Unũqđq3 ẽt mẽbꝛũ exercitiũ hẽt ſibi ꝓpꝛium:ꝛ hoc q̃dẽ in ↄſeruatione ſanitatis cuiuſcũq3 mẽbꝛi referemus,quũ libꝛũ diſponemꝰ ꝑticulare. Exercitio ꝑ̃terea vtẽs ſibi cauẽ dꝫ,ne exercitij [q]† ⌋calefactio ad id qđ ex mẽbꝛis ſuiſ eſt debile ꝑueniat,niſi ꝫ̃m modũ ↄñdi,v̇bi gr̃a,opꝫ vt cui varices accidũt pedes in exercitio quo vtit̃, nõ multuꝫ moueat:ſed ip̃m diminuat,ꝛ ſuũ ꝑficiat exercitiũ cũ eis que ſunt coꝛꝑiſ ſuꝑioꝛa:ſicut collo, ꝛ capite,ꝛ manibꝰ:Ideo vt exercitij [r]⌈opatio⌋ad ipſius pedes a ſuꝑioꝛibus ꝑueniat. Coꝛpoꝛis ꝑ̃terea debilis exercitium opꝫ vt ſit debile: ꝛ foꝛtis vt ſit foꝛte. Et eſt tibi ſciẽdum q̆ vnũqđq3 mẽbꝛuꝫ per ſe hẽat exercitium q̆ eſt ſibi ꝓpꝛium, queẽadmodũ oculo eſt pꝛopꝛiuꝫ intueri,qđ eſt ſubtile:ꝛ gutturis vocẽ ingroſſare,vel augmẽtare,poſtq̃ꝫ hoc oꝛdinate fit.ꝛ ſimiliter dens ꝛ auris. Et eodem modo omne membꝛum in ſuo cap.

¶De hoꝛa incipiendi exercitium, ꝛ menſurandi,et oꝛdinandi ipſum. Cap.III.

Hoꝛa qua iceptio exercitij ꝑ̃parat̃, opꝫ vt coꝛpꝰ ſit mũduꝫ,ꝛ ne in ꝑtibꝰ iteraneoꝝ, ꝛ venaꝝ chimi ſilueſtres,ꝛ mali exiſtãt,q̃s exercitiũ in coꝛpoꝛe diffundat:ꝛ vt cibꝰ heſternus iam ſit digeſtus in ſtõ,ꝛ epate,ꝛ venis,ꝛ vt alterius cibi hoꝛa iam aduenerit. Et hoc q̃deꝫ declarat vꝛine ꝫ̃m ſbam,ꝛ coloꝛem maturatio,ꝛ erit hec [s]⌈pꝛima hoꝛa⌋digõnis. Quũ eniꝫ iam lõge fuerit,ꝛ nã aliq̃ tꝑe in nutrimento miniſtrare deſierit,ꝛ igneitas in

---

[a] A.athit,ꝛ aliđ eſt methbarach.

[b] A. ꝛ almebathaſe,ꝛ cuꝫ ſpatula,vel cubito, vel alia ꝑte coꝛpoꝛis ſociũ impellere,ꝛ ꝑcutẽ.

[c] A.ꝛ ꝓiicere iaculos,ꝛ ſalire ſuper pedẽ vnum.

[d] A.alcafach cũ

[e] A.alargiha.

[f] A.ſtet i fine eiꝰ in medio. Et ex eis ẽ,iſeq̃ vmbꝛã ſuã,vt ipſaꝫ ꝑcutiat in capite.

[g] A.retoꝛtis dictis alſulegian cũ pila magna, aut ꝑua lignea: ꝛ ludere cũ pila ex coꝛio inflata, aut nõ inflata:ꝛ lapideꝫ eleuare, aut pꝛoiicere.

[h] A. ꝛ crura ſui cõparis ſuis cruribus ↄtoꝛquere vel inuoluere.

[i] A.altergiha.

[k] A.appetitum.

[l] † A. in modũ viſcoli.

[m] A.cõmotio ſuper lecticã i modum viſcoli.

[n] A.ſed eoꝝ impꝛeſſio eſt vehementioꝛ q̃ꝫ huiꝰ

[o] A.ꝛ illud quũ ꝓpe litus maris fuerit,ꝛ quũ cõmouebit ex eo nauſea, ſeu vomitus.

[p] A. Mẽbꝛoꝛũ aũt nutriẽtium exercitiũ eſt ↄñs exercitiũ reliq̇ꝝ ꝑtium coꝛꝑis.

[q] † A.foꝛtitudo vel.

[r] A.imꝑ̃ſſio ſeu veſtigium.

[s] A.ꝑncipiũ hore huius.

vrina accēsa fuerit, ⁊ citrinitatis nālis termin⁹ transierit, exercitiū impediēs erit, qm̄ v̄tutē deijciet. Et ꝓpt̄ h̄ dixerūt qdā, ꝙ quū forte exercitiū neci̇̄uz est bonū est ne sit stōus vehemēter inanit⁹, imo sit i eo paucū nutriēs, ⁊ in hyeme qdē sit grossuz, ⁊ in estate subtile. Ampli⁹ q exercitat̄ si est plenus melius est, q̄z si exercitet̄ quū est vacuus. ⁊ meli⁹ est vt exercitet̄ quū est cal's ⁊ humidus, q̄z vt exercitet̄ dū est fridus ⁊ siccus. Et ex horis qdē ipsi⁹ melior est eq̄litas.[a] †⌈ ⌋Est aūt quū exercitiū hoiez cal'e ⁊ sicce ꝯpl'onis ad egritudines ꝑducit: quū igit̄ discesserit ab eo sanabit̄. Opz p̄terea vt q exercitat̄ incipiat, ⁊ supfluitates ab iteriorib⁹ expellat. s. intestinis ⁊ vesica: deide exercitet̄, verūtn̄ p̄parati̇̄ois fricatione prius vtat̄: que nām viuificet, ⁊ poros dilatet: ⁊ opz vt fricatio cū re aspa fiat: deinde oleo inūgat̄ dulci, postea s̄m ordinē inungat̄, donec mēbꝝ p̄ssione nō vehemētis penetrationis cōprimat̄, ⁊ fit hoc manib⁹ multis, ⁊ diuersis obuiātib⁹ sitibus: iō vt hoc ad oēs musculoꝝ ꝑueniat ptes: deide dimittat̄ fricat⁹, ⁊ exercitari icipiat. In tp̄e aūt veris horaꝝ ipsi⁹ melior est, que est iuxta meridiē in domo tēperata, ⁊ in estate opz ipm̄ p̄cedere. In hyeme v̄o roni ꝯueniēs erat, vt fere vsq3 ad [b] ⌈noctē⌋ tardaretur: s3 alia ꝓhibētia hoc vetāt. In hyeme igit̄ loc⁹ tepefieri dz, ⁊ tēpate calefieri, deinde exercitio vtēdū in hora, que melior existit s̄m illud qδ diximus ex digōne nutriētis, ⁊ expulsiōe supfluitatū. In q̄ztitate aūt exercitij tres res sunt ꝯsiderāde: vna earuz est color, qm̄ dum in ipso bonitas auget̄ adhuc est hora. Et scōa motus, qm̄ dum leues pseuerant, adhuc est hora. Et tertia mēbroꝝ dispō s̄m ipsoꝝ iflationē: qm̄ dum ipsoꝝ auget̄ inflatio, adhuc est hora. Quū aūt dispōnes iste minui cepint, ⁊ sudor vaporalis, ⁊ resudatio [c] ⌈liq̄da⌋ facta fuerit, dimittēdum erit. Quū aūt p̄missum fuerit [d] ⌈redeūduz est ad oleū qδ sudare facit⌋ p̄cipue si anhelitū sui exercitans tenuerit. Quūq3 die p̄mo terminuz exercitij ipsius cognoueris, ⁊ ipsum nutriueris, ⁊ nutriētis q̄ztitatez quā tolerare valet cognoueris, nil in scōa die mutes, sed nutriēs ipsius, ⁊ exercitiuz in die secundo mēsura s̄m eius terminū in die primo.

a † A. itẽr ea ambo.

b A. vesper.

c A. fluens.

d A. Alia litera applicet̄ ei oleū almagarach in vngendo.

¶ De fricatione. Cap. IIII.

Ricatio alia est dura, que extendit vel ispissat: [e] †⌈ ⌋alia est mollis, que laxat: ⁊ alia est multa que macrescē facit: ⁊ alia est tēpata que igrossat. Quūq3 hec cōponent̄ ꝑuenient paria nouē. Et est ēt fricatio que est aspa. s. cū pānis aspis, que sāguinē ad exteriora velociter trahit: ⁊ alia est lenis cū palma, aut cū pannis lenib⁹, que sanguinē [f] ⌈ꝯiungit⌋ ⁊ ipm̄ in mēbro ꝯtinet. Qδ aūt ex fricatione querit̄, est corporꝝ raroꝝ ispissatio, ⁊ molliū induratio, ⁊ spissoꝝ rarificatio, ⁊ duroꝝ mollificatio. Est p̄terea p̄paratio nis fricatio: que est añq3 est exercitiū, ⁊ incipit fieri suauiter [g] ⌈que quū volūtas surgēdi adest, stringit ⁊ idurat. Et est fricatio reductōis⌋ que est post exercitiū, ⁊ vocat̄ ēt fricatio q̄escere faciens: ⁊ qδ in ea intēdit̄ est supfluitatū in musculis retentaꝝ resol'o, ex eo qδ per exercitiū nō eūat̄, vt euaporent̄, ⁊ non accidat fatigatio. Et opz qdē vt hec fricatio molliter ⁊ suauiter fiat. S3 que ex ea melior est, est p̄ma que est cū oleo que cū duritie [h] ⌈⁊ grossitie⌋ ⁊ aspitate faciēda non est: qm̄ mēbra ide exaspant̄, ⁊ pueri ab augmēto ꝓhibent̄, sed in adolescētib⁹ est eius impedimētū minus. Qδ si in fricatione ꝯtingat error, qui ad partē duritiei declinet, est sanior errore qui ad mollitiei partē declinat: qm̄ fortē resol'onez facilius est corrigere, q̄z molli fricatione ad recipiēdum [i] †⌈ ⌋corruptionē p̄parare: l3 fricatio dura, ⁊ aspa, quum supflua fuerit in corpe pueroꝝ, ipsos crescē ꝓhibeat. Et tu qdē nūc iuenies h̄ post, apud rememorationē hore fricationis, ⁊ ꝯditionū ipsius, verūtn̄ in hac hora [k] ⌈reductioni⌋ decl'ationem addemus. Dicemus itaq3 ꝙ ipsa ꝓcerto est, ac si esset [l] ⌈altera⌋ pars exercitij in qua cū oleo incipiēdum est ⁊ fortitudine: deinde cū ea ad mediocritatē est declinādum, neq3 [m] ⌈dū in sua existit fortitudine⌋ est dimittenda. Et melius qdē est vt dum fit, multe sup eam ꝯiungant̄ manus. Fricatus p̄terea mēbra sua fricata post fricationē extēdere dz, vt ab eis supfluitates expellant̄: ⁊ fasciaz sumat, que ad partē mēbroꝝ oium ipsis extēsis [n] †⌈ ⌋ꝓcedat: ⁊ q̄ztoplus poterit, suum ꝯtineat anhelitū: ⁊ p̄cipue quū musculi vētris lassi fient, ⁊ pectoris musculi, si facile fuerit extēdent̄: postea ēt musculi vētris in fine rei paꝝ extēdant̄, vt itestina ide aliquā hēant reductionē: ⁊ iter hoc ⁊ hoc eat, ⁊ se supinuz ꝓijciat, ⁊ suos pedes pedib⁹ sui cōparis cōmisceat. Exercitātium v̄o excellētes aerē inter sua ꝯtinent exercitia, sed tn̄ reductio q̄nq3 in medio interponit̄ exercitio. Ipsum nāq3 dimittit̄, ⁊ deinde ad ipm̄ reditur, si ꝓlongandi exercitium voluntas affuerit. [o] ⌈Non aūt multa indiget fricatione cuz oleo qui vult reductionē, nisi in ipso dispositio fuerit que sibi non placet, ⁊ nisi nō reductionē querat⌋ ꝙ si fatigationē senserit oleo inungat̄, sicut nominabimus. ⁊ siccitatē si senserit, fricatio augmētanda erit, donec ad equalitatē perueniat. Fricatio p̄terea quādoq3 iuuat, ⁊ fortis cōpressio, quum tēpus est dormiendi: quoniā corpus alleuiat, ⁊ humiditates ad iuncturas prohibet fluere.

e † A. ⁊ fortificat

f A. aggregat.

g A. deide quuz existimat̄ ꝙ approxiet̄ hora surgendi ad exercitiū, tūc vehemētior fiat fricatio Et ex ea est fricatio alastardad.

h † —— A.

i † A. supfluitates vel.

k A. fricatiōi reductionis.

l A. vltima.

m A. vsq3 ad laborem eius.

n † A. fricando.

o A. ⁊ ille nō idiget fricatiōe plurima q vult fricationē reductōnis ⁊ est ille cui non denegat̄ aliquid ex dispōne sua, ⁊ nō vult reductionem.

¶ De balneo ⁊ noiandis balneis. Cap. V.

Uic autē hoi, in cuius regimine nr̄ ꝯsistit sermo, balneatio resol'onē faciēs nō est necc̄ia: qm̄ corpus ipsi⁹ est mundū: ⁊ neq3 q balneo idiget, eget ipso nisi vt ab ipso hēat calorē subtilē, ⁊ humiditatē tēperatā. Quapropter isti in ipso nō multā debēt facere morā. [p] ⌈Qδ si in fontē descenderint in ipm̄ ingrediant̄ quousq3 ipsoꝝ rubet, ⁊ inflat̄ supficies⌋ ⁊ in p̄ncipio resol'onis ab eo remoueant̄. Et aer in circuitu eoꝝ aquā dulcez fundēdo humectet̄, deinde velociter lauent̄ ⁊ egrediantur. Opz p̄terea ne exercitat⁹ ad balneū velociter pgat donec pfecte q̄escat. Balneaꝝ v̄o dispōnes, ⁊ earꝝ ꝯditiones iam decl'aui, ⁊ in alio loco rettuli. Uerūtn̄ qδ hic dicere debemus est, ꝙ oēs balneandi, s̄m ordinē balnei casas ingredi debēt: ⁊ neq3 in domo cal'a morent̄, nisi s̄m q̄ztitatem, que eis nocumentum nō inferat, ⁊ req̄escere faciat ꝓpter supfluitatū resolutionē: ⁊ corpis ad nutriens p̄parationē a debilitate ipsiuz custodiēdo, ⁊ ab aliqua forti causaꝝ febriuz putridaꝝ. Qui v̄o impinguari desiderat balneum post comestionē ingrediat̄, si securus fuerit ne oppilationes accidāt. Et qui bn̄ se custodire voluerit, si calide fuerit cōplexionis [q] ⌈oxymel⌋ bibat ꝓpter oppilationum ꝓhibitionem: ⁊ si frigide fuerit cōplexionis, diamētastrū sumat, ⁊ diatriōpipereon. Qui aūt vult resolutionem, ⁊ macrefieri, balneādus est dum est famelicus. ⁊ ibi m ultūmoret̄. Sed qui sanitatē vult ꝯseruare, balneū ingredi debet, postq̄z digestum est qδ est in stō ⁊ in epate: ⁊ si timet vt cholera ebulliat rubea, si hoc fecerit, et se ieiunus balneauerit, ante balneationem rem

p A. imo vtant̄ tina vsu tā longo quousq3 in ea rubeat ipsoꝝ cutis ⁊ infletur.

q A. syrupū acetosum.

sumere dz subtilem, quã comedat. Et qui võ calide existit ɔplõnis, cholãa abũdãs rubea, hoc est ei necessariũ. ꝛ huiꝰ ab igressu domus balnei calẽ ꝓhibẽdus est. Ex eis aũt qbꝰ isti cibant̃, melius est panis in succo fructuũ infusus, aut in aq̃ rob. Et se custodire debẽt ne rem fridã actu bibãt in egressione balnei: aut in balneo, qm̃ pori sũt apti, q̃re friditas nõ tardat̃ qn ad mẽbroꝝ ꝑncipaliũ corꝑa ꝓcedat, ꝛ ipsoꝝ corrũpat ṽtutes: ab oi quoqꝫ re vehemẽtis calitatis se custodire dñt, ꝛ ꝑcipue ab aqua, qm̃ si eã sumpserit, timẽdũ erit ne cito ad mẽbra penetret ꝑncipalia, ꝛ accidat pthisis ꝛ ethica. Preterea sibi caueãt ne cito balneũ egrediant̃, ꝛ caput post ipm discooperiãt, ꝛ corpus ad recipiendã friditatẽ exponãt. [a] ⌈A balneo võ⌋ egredi debẽt, si tps fuerit hyemis, suis bñ coopti pãnis. Sed qui febrẽ hz a balneo se custodire opz in hora febris: ꝛ qui solõnẽ hz ɔtinuitatis, aut aꝑa. Et tu qdẽ iam sciuisti ex eo qd̃ ꝑcessit, ꝙ balneũ est calefaciens, ꝛ infrigidãs: ꝛ humectãs, ꝛ desiccãs: ꝛ iuuãs, ꝛ impediẽs. Et eiꝰ qdẽ iuuamẽta sunt somnũ facere ꝛ aꝑire ꝛ [b] ⌈abradere⌋ ꝛ resoluẽ, ꝛ digerere, ꝛ nutrimẽtum ad cutis suꝑficiẽ attrahere: ꝛ ipsius iuuamẽtum nõ est nisi in resolõne eius ꝙ resolui volunt: ꝛ in expulsione eius ꝙ vult expelli in parte nãli: ꝛ in retẽtione vẽtris: ꝛ remotione [c] ⌈fatigationis.⌋ Eius aũt ĩpedimenta sunt debilitare cor si multũ morati fuerint, ꝛ facere sincopĩ, ꝛ nauseã, ꝛ humores quietos mouẽ, ꝛ eos ad putrefactionẽ preparare, ꝛ cũ eis ad membroꝝ debiliuz receptacula declinare: ergo ab eis accidũt aꝑata in occulto mẽbroꝝ, ꝛ in eoꝝ superficie.

¶ De ablutione que fit cũ aqua frigida. Cap. VI.

HOc qdẽ ɔueniẽs nõ est, nisi cuius regimẽ vndiqꝫ ɔseruat̃: ꝛ cuiꝰ etas ꝛ ṽtus, ꝛ figura, ꝛ tps sunt ɔueniẽtia: ꝛ [d] ⌈neqꝫ fastidiũ, neqꝫ vomitũ, neqꝫ ventrem⌋ neqꝫ vigilias, neqꝫ reumatismos hz: neqꝫ est puer, neqꝫ senex: ꝛ in hora in qua ipsius corpꝰ est leue, ꝛ motus ɔueniẽtes. Et est quũ hoc fit post ablutionẽ aqua calẽ factã, ad hoc, vt exteriora fiant fortiora, ꝛ vt calor retineat̃ nãlis. Qd̃ si volũtas affuerit vt istud fit, opz ne aq̃ multũ sit frida, imo sit tẽpata: ꝛ est quũ hoc fit post exercitiũ: ꝛ tũc qdẽ opz vt fricatio añ ipsam fiat fortior q̃ȝ solebat, sꝫ iunctio fit ex oleo queãdmodũ solebat: ꝛ sit exercitiũ post fricationẽ [e] ⌈ꝛ inunctionẽ tẽpatam: aut sit paꝝ velocius⌋ q̃ȝ solebat. Deinde post exercitiũ in aqua frida subito [f] ⌈natet vt ipsius mẽbra silẽ dura fiãt⌋ postea ꝑseueret in ea ꝯm mẽsurã sue leuitatis, ꝛ q̃ȝtum tolerare valet, anteq̃ȝ suꝑueniat horripilatio: deinde cũ egressus fuerit, fricet̃, sicut noiabimꝰ ꝛ eius cibꝰ augmẽtũ suscipiat, ꝛ [g] †⌈ ⌋ potꝰ diminutionẽ. Et ɔsideret̃ tps reuersionis sui coloris ad ipm, ꝛ caloris eius, ex quo si velox fuerit scietur ꝙ eius mora fuit moderata: ꝛ si tarda fuerit, scietur ꝙ mora plixior fuit, q̃ȝ debuit. Ipse igit̃ alio die mẽsuret̃ ꝯm ꝙ ex hoc scitũ fuerit. Et est quũ post fricationẽ ꝛ coloris, ꝛ caloris reuersionez, iteꝝ aquã ingredit̃: sed qui hoc agere voluerit, gradatim in ipo ꝓcedat: ꝛ calidiore die q̃ est in estate hora feruoris prius icipiat: ꝛ sibi caueat ne vẽtus sit ibi, ꝛ ne illd̃ post coitũ ꝑagat: neqꝫ post cibũ, qui nõ sit digestus: neqꝫ faciat hoc post vomitũ, neqꝫ euõnez, neqꝫ post coliricã passionẽ, neqꝫ vigilias, neqꝫ corꝑis debilitatẽ, neqꝫ stõi neqꝫ post exercitiuz: nisi q̃ illud agit, valde sit fortis [h] †⌈ ⌋ ꝯm modũ quẽ diximꝰ.

Cũ aq̃ aũt frida lauari ꝯm modos q̃s diximꝰ calorẽ nãlẽ subito ad iteriora pellit. Postea ɔfortat ipz

a A. imo a balneo.

b A. abstergere.

c A. lassitudis.

d A. nauseatiuã satietatẽ, neqꝫ vomitũ, neqꝫ fluxũ ventris.

e A. ꝛ fricationẽ tẽpatã, ꝛ sit fricatio predicta velocior parum. Alia lr̃a. fricationẽ tẽpataz, ꝛ sit paꝝ velocius

f A. igrediat̃ vt ipsius mẽbris silẽ accidat vel suꝑueniat.

g † A. vini.

h A. tunc enim administretur.

vt fortior fiat, ꝛ egrediatur extra [i] ⌈multum.⌋

¶ De regimine eiꝰ qd̃ comedit̃ ꝛ bibit̃. Cap. VII.

OPortet vt sanitatis cõseruator studeat, ne cibi ipsiꝰ sba sit aliqd̃ nutriẽtium medicinaliuz, sicut olera, ꝛ fructꝰ, ꝛ reliq̃ ab ipsis: qm̃ sbtiliãtia sanguinẽ, sũt adurẽtia: ꝛ grossa, sunt ipm flaticũ faciẽtia, ꝛ corpus grauantia. Opz aũt vt cibꝰ sit talis, q̃les sunt carnes, ꝛ ꝓꝑe carnes hedoꝝ, ꝛ vituloꝝ lactẽtiuz paruoꝝ, ꝛ agnoꝝ ãnualium. Et triticũ ab ex̃neis rebꝰ purgatũ: qd̃ ex messe sana fuerit collectũ, cui nullũ accidit nocumẽtũ: ꝛ res dulcis [k] ⌈ɔuenientis ɔplõnis: ꝛ vinũ bonum odorẽ bonũ hñs.⌋ Alia aũt ab istis nõ respiciat, nisi ꝯm modũ fuerit medicationis: aut ꝯm ꝑseruationẽ. Fructus tñ nutriẽti magis silẽs sũt ficus: ꝛ vue [l] ⌈valde mature⌋ ꝛ dactili in regionibꝰ, ꝛ ciuitatibus in qbus esse ɔsueuerũt. Uerũtñ quũ aliqs hec comederit, si suꝑfluitas inde ꝓuenerit, ad ipsam festinet euãdaz. Opz ꝑterea ne aliqs comedat, nisi post desideriũ, neqꝫ in hoc tardet̃ quuz desiderium [m] ⌈ebullierit⌋ nisi fuerit mẽdosuz, vt ebrioꝝ desiderium, ꝛ hñtiũ [n] ⌈fastidiuz⌋ qm̃ tolerare famẽ stõm [o] ⌈putridis⌋ replet humoribus. In hyeme ꝑterea nutriẽs actu calm̃ comedat: ꝛ in estate fridum, aut quod parue sit calitatis. Et neqꝫ calitas neqꝫ frigiditas ad rem ꝑueniat q̃ȝ sustinere nõ possit. Scias aũt ꝙ nihil est deterius saturitate in tꝑe fertilitatis, quã fames seq̃tur in tꝑe sterilitatis: ꝛ ecõuerso. sed tñ ɔuersio est deterior. Uidimus eni multos qbꝰ in tꝑe sterilitatis cibus defecit: postea quũ in tꝑe fertilitatis abũdauit, repletos fuisse ꝛ mortuos: lꝫ vehemens replõ in qualꝫ dispõne sit ꝑnecabilis, siue ex comestione sit, siue ex [p] ⌈potu.⌋ Quot nãqꝫ hoies suꝑflue se repleuerũt. ꝛ suffocati iterierũt. Quum aũt error ceciderit in comedẽdo, aut bibẽdo aliqd̃ medicinaliũ nutriẽtiuz, regẽdũ erit qũo digerat̃ ꝛ maturescat: ꝛ ipse custodiẽdus a malitia ɔplõnis, que ex eo timet̃: accipiẽdo post ipm, qd̃ sit ei ɔ̃triuz, donec digerat̃. Qd̃ ergo fridum fuerit, sicut cucumer, ꝛ cucurbita, tẽperet̃ cum eo qd̃ ei existit ɔ̃triũ, sicut allia ꝛ porri. Et si fuerit calm̃ tẽperet̃ cum eo etiam, qd̃ ei fuerit ɔ̃trium, sicut cucumeres, ꝛ portulaca. Et si oppilatiuũ fuerit sumat̃, qd̃ aꝑiat, ꝛ euacuet: deinde famẽ [q] ⌈diu⌋ toleret. Et neqꝫ ipse, neqꝫ oẽs qui sanitatẽ custodire volunt, aliqd comedant nisi desideriũ fuerit certũ, ꝛ stõus, ꝛ suꝑiora itestina a ꝑmo nutriente euãata fuerint. Qd̃ eniꝫ in corꝑe est deterius, est nutriens suꝑ nutriens, qd̃ non est digestum, mittere. Et ꝑterea nihil est deterius q̃ȝ [r] ⌈fastidium ꝛ ꝓꝑe quũ fuerit fastidiũ⌋ ex malis nutrientibus: qm̃ quuz fastidiũ ꝓuenerit ex grossis nutriẽtibus, hereditare faciet iuncturaꝝ dolores, ꝛ renũ, ꝛ disniam, ꝛ podagrã, ꝛ splenis, ꝛ epatis grossitiẽ, ꝛ flaticas egritudines, ꝛ melicas: sed quuz ex subtilibus acciderit nutrientibus, ꝓuenient ex ipso febres acute, maligne, ꝛ aꝑata mala acuta. Ueruntñ q̃ñqꝫ necesse est aliquem cibũ, aut rem cibo similez mittere suꝑ alium cibum, que sit ei sicut medicina, verbi gratia [s] ⌈sicut illi, qui nutriẽtia comedũt acuta, aut salsa, deinde post tẽpus in quo nõdum cõpleta fuit digestio, ɔsequẽter eis adiungunt res humectantes ex nutriẽtibus saporem non habẽtibus.⌋

Et istis qdem hoc sufficit regimẽ: ꝛ exercitiuz non est eis necessarium. Et horum ɔtraria dispositioni, est dispositio eorum, qui grossis cibarijs post aliqd̃ tempus consequẽter admiscent qd̃ velociter digeritur, ꝛ est acutuz. Amplius paruus motus post

i A. in duplo. plus q̃ȝ erat.

k A. ɔueniẽs cõplõni, ꝛ vinũ bonũ hñs odorez.

l A. mature dulces valde.

m A. fuerit excitatum.

n A. nauseatiuã satietatem.

o A. virulentis.

p A. vino.

q A. ɔuenientẽ.

r A. altochme et ꝓꝑe quuz fuerit nauseatiua satietas seu repletio

s A. sicut illis q̃ comedũt nutriẽtia acuta aut salsa. Quũ eniꝫ ad ea subsequũtur post tꝑs, in quo nõdũ ɔpleta fuit digõ, res humectantes ex cibarijs seu nutriẽtibus insipidis, rectificat̃ ꝑ h̃ chimus illius quo nutriti fuerunt.

a⌈ comestionem, ipsam in stõ quiescere facit: ⌋⁊ ꝓ/ prie quū dormiēdi post ipsam volūtas affuerit. Ac cidētia p̄terea aīe b⌈ horribilia ⌋⁊ motꝰ corꝑei for/ tes, digōnē fieri ꝓhibēt. Et in hyeme qdē cibi pau ci nutrimēti nō sūt edēdi, sicut olera: sed nutriēs ma gis est edēdum, qđ est c⌈ ex granis ⌋⁊ fortis ēt soli/ ditatꝫ: ⁊ in estate, huius ꝯriū. Ex cibo ēt nullus ita est replēdus, vt nō sit ibi locus d⌈ sup̄fluus ⌋sed ab eo est remouendus reliquijs desiderij adhuc in aīa remanētibꝰ: he enī famis reliquie post horā vnam destruunt. Et in hoc vsus est ꝯseruādus: qm̄ dete/ rior comestio est, que stōi facit grauitatē: ⁊ deterior potus e†⌈ ⌋est qui tēꝑamētū egredit, ⁊ ī stō natat: ⁊ si aliquo die sup̄fluerit, sequēti die famelicꝰ maneat, ⁊ sōno vtat ꝓlixiore in loco tēꝑato, in quo neqꝫ sit calor, neqꝫ friditas. Qđ si sōnus ei nō adue nerit, multo vtat īcessu suauiter, ⁊ ꝯtinuo, in q̊ non sit ques neqꝫ reqes, ⁊ paꝝ puri vini bibat. Ruffus ī/ qt. Incessꝰ us hic mihi placet, ⁊ ꝓꝑe post f⌈ prādiū, qm̄ bonitatē opōnis cene ꝑpat. ⌋ Opꝫ p̄terea vt pꝰ comestionē p̊ sup dextrū latus dormiat pauco tpe: deinde sup sinistrū reuoluat, postea reuoluat se sup dextrum. Et debes scire q multis coopiri pānis, ⁊ ceruical eleuare, ex illis exīt, que in digerendo iu/ uant: ⁊ ad vltimū qdē vt mēbroꝝ situs ad inferiora sint declinātes, ⁊ nō ad supiora. Et cibi qdē mēsu/ ratio existit ꝑm vsum, ⁊ virtutē: ⁊ vt mensura eiꝰ in eo, qui sane est v̄tutis, sit talis quū ipm recipit, q ei grauamē nō afferat, ⁊ hypocūdria nō tēdant, neqꝫ inflet. Et rugitū nō faciat, neqꝫ natet. Et nō accidat ex eo nausea, neqꝫ caninū desideriū, neqꝫ casus, nꝫ īgenij pigritia, neqꝫ insōnietas, neqꝫ ipsius sapor in ructibꝰ post tp̄s reperiat, qm̄ quū post g⌈ ⌋ lōgum tp̄s sapor in ore reptus fuerit, erit deterius.

Declat aūt q cibus sit tēꝑatus, quū ex ipso nō ꝓ/ uenit magnitudo in pulsu, ⁊ ī anhelitu puitas: hoc nāqꝫ nō accidit, nisi ꝓpterea q stōus cōprimit dia/ phragma, ⁊ ꝓpter hoc fit anhelitꝰ paruus, ⁊ īspis/ sat, ⁊ cordis necessitas h⌈ ei p̄bet augmētū. ⌋Ma/ gnificat ergo pulsus, qm̄ in v̄tute nō existit debili/ tas. Jlle p̄terea cui post comestionē accidit calitas ⁊ calefactio, nō vna totū comedat hora, sꝫ paulatī per īterualla, ꝓpterea ne ei ex replōne dispō acci/ dat, que sit sicut i⌈ tremor ⌋quem postea sequat ca lor, sicut fortis febris quū calefit cibꝰ. Amplius q q̄ꝫtū ei sufficit, digerere nō pōt, comedēdi nūm mul tiplicet, ⁊ q̄ꝫtitatē minuat. Melicus p̄terea nutriēte indiget vehemēter humectāte, ⁊ paꝝ calefaciente.

Cholicus v̄o eo qđ humectat ⁊ infridat: ⁊ ille qdē in quo sāguis calidus gñat k⌈ ⁊ bonus ⌋nutriēti/ bus īdiget fridis, ⁊ pauci nutrimēti. ⁊ hic in q̊ san/ guis gñat flaticus, nutriētibꝰ pauci nutrimēti indi get, in qbꝰ calitas sit ⁊ subtilitas. Nutriētia p̄terea ordinē in sui receptione hn̄t, in quo sanitatis ꝯser/ uator sollicitus esse dꝫ: ne illud qđ subtile est, ⁊ cito digerit, post forte nutriēs, qđ sit eo durius, in cibo sumat: l†⌈ ⌋q2 p̄us digerit q̄ꝫ ipm ⁊ sup illud natabit, nō hn̄s viā qua penetret: putre/ fiet ergo ⁊ corrūpet: ⁊ corrūpet illud qđ ei admisce bit. Jste ēt nō p̄mo comedē dꝫ cibum labilē, ita vt post ipm cibū fortē ⁊ durū in cibo sumat, qm̄ cum ipso labet cū ad ītestina penetrabit eo nōdū tam ī/ tegre digō, q̄ꝫtū debebat. Pisces q̄ꝫ, ⁊ que eis silan tur post laboriosū exercitiū comedēdi nō sūt: corrū pent. n. ⁊ corrūpēt humores. Hoīuꝫ p̄terea sūt qdā qbꝰ ꝯcedit comedē illud in quo v̄tus existit stipti/ ca, anteq̄ꝫ suū comedāt cibū. Et isti qdē sunt stōi la/ xitatē hn̄tes, ex quoꝝ stōis cibi descēsus fit veloci/

a A. cibum facit ipm ad fundum stōchi descēdere

b A. fortia seu su perflua.

c A. maioris nu/ trimenti ⁊ legu minibꝰ, ⁊ silibus eis.

d A. supfluo ipiꝰ

e † A. vini quan titas.

f A. cibum. Alia lr̄a prādiū qm̄ ꝑpat bonita tē loci, in quo ce na dꝫ cadere.

g † A. magis.

h A. addit seu auget cum hoc.

i A. rigor.

k A. inflāmabit.

l † A. nisi ꝑm mo dū, quē dicemꝰ.

ter: ⁊ non in eis morat, donec digerat. Quapropt stōi dispō, ⁊ eius ꝯplō semꝑ est ꝯsiderāda. Et est ēt aliqs hoīuꝫ, in cuius stō cibꝰ corrūpit subtilis, qui cito digeri solet: ⁊ fortis q tarde solet digeri, in ipo digerit: ⁊ hic qdeꝫ est cuius stōus est igneus. Et ex eis est q huic existit ꝯrius: quoꝝ qsqꝫ ꝑm suū vsum est regēdus. Regiones q̊ꝫ m⌈ nās hn̄t ꝓꝑas: ⁊ vsus sunt res extra rōnē, ⌋⁊ hoc qdē obseruādum est, ⁊ opꝫ vt expimētuꝫ in hoc rōnē vincat. Est nāqꝫ cibꝰ qui solet comedi, in quo aliqđ existit nocumentū, ⁊ est ꝯueniētior bono non vsitato. Unaq̄qꝫ p̄terea fi/ gura, ⁊ ꝯplō hoīs, cibum hꝫ ꝯuenientē ⁊ ꝯsimileꝫ, ad quē mutādū, si volūtas ei affuerit n⌈ nocumētū ei faciet, ⁊ impedimētuꝫ. ⌋ Ex hoībꝰ quoqꝫ est cui aliqđ nutriētiū bonoꝝ, ⁊ laudabiliuꝫ nocet: ipsum ergo relinquere est ei ꝯueniēs. Jlle v̄o in quo ma/ la digerunt nutriētia, ob hoc nō decipiat, qm̄ post dies in ipso mali gñabunt humores, egritudīes fa cientes ⁊ ꝑnecātes. Et sepe ēt ꝯcedit ei, in cuius cor pore mali hn̄tur humores, vt rē bonā largiter co/ medat, ⁊ ꝓꝑe quū non patit ventrē sibi solui o⌈ ꝓ/ pterea q est debilis. ⌋ Quū v̄o alicuius corpꝰ raꝝ fuerit, ⁊ ad resoluēduꝫ facile, nutriēdus erit ex nu/ triēte humido, qđ cito digerat: sꝫ rara corpora ma gis tolerare possint nutriētia grossa, ⁊ diūsa, ⁊ sint lōgingora ab hoc, vt cāe itrinsece ea ledāt, ⁊ magis apta recipe extrinsecaꝝ cāꝝ ipedimēta. Amplius qui multā ꝯsueuit comedē carnem si ociosus fuerit frequēter sibi minuere dꝫ. Et ille cuiꝰ ꝯplō ad fri/ giditatē declinat p⌈ lāgueris ⌋bibere dꝫ, ⁊ triferas ⁊ ex eis que stōm, ⁊ itestina, ⁊ venas que sunt iuxta ea mūdificare ꝯsueuerūt. Et nihil qdeꝫ deteriꝰ est, q̄ꝫ diuersa nutriētia silr adiūgere: ⁊ post in comedē/ do tp̄s ꝓlōgare. Quū. n. postremum nutriēs adue nit, p̄mū iā incepit digeri: nutriētis ergo ptes in di/ gerendo nō silant. Opꝫ p̄terea te scire, q nutriens melius est, qđ meliꝰ sapit, ꝓpterea q stōus, ⁊ v̄tus retētiua vehemēter ipsi applicant, quū bone fuerit sbe: ⁊ fuerit oīa p̄ncipalia mēbra ꝑm q⌈ opōneꝫ sibi adiuicē ꝯueniētia, ⁊ sana ⌋⁊ ista qdē est ꝯditio, q si ꝯplōnes sane nō fuerint, ⁊ mēbra in suis ꝯplōnibꝰ diuersificent: fueritqꝫ epar a stō diuersuꝫ ꝑm diuer/ sitatē, que fit supra nālē, nō erit istud ꝯsideranduꝫ.

Ex impedimētis v̄o nutriētis bn̄ saporosi r†⌈ ve/ hemēter grossi ⌋est q poīe est vt hō ex eo multū co medat. Ex vicibꝰ p̄terea satiātis comestionis meliꝰ est, vt hō vna die semel, ⁊ altera bis mane ⁊ vespe comedat: verūtn̄ in hoc vsus vehemēter est ꝯseruā dus, qm̄ si ille qui bis in die comedē ꝯsueuit, semel comedit, debilitabit, ⁊ lassabit eiꝰ v̄tus. Sꝫ qui di gerēdi debilitatē hꝫ, bis comedē dꝫ s⌈ ⁊ raro come dat semel in die. ⌋Et qui semel in die comedē ꝯsue/ uit, si ad bis comedēdum redibit, accidet ei debili/ tas, ⁊ pigritia, ⁊ lassitas: ⁊ si sine comestione ꝑmā/ serit nocte illa, debilitabit: ⁊ si cenauerit non dige/ ret, ⁊ accidēt ei ructus accidi, ⁊ malitia aīe, ⁊ nau/ sea, ⁊ oris t⌈ amaritudo ⌋⁊ lenitas vētris, ꝓpterea qđ stō imisit rem quā nō ꝯsueuit: ⁊ accidet ei aliqđ accn̄tium, q̄ accidūt ei cuius nutriēs non bn̄ fuit di gestū, q̄ nūc scies. Et ex eis qdem q̄ accidūt ei v⌈ ⌋sunt⌈ dolor ⌋oris stōi, ⁊ mordicatio: ⁊ vide bit sibi q oīa eiꝰ iteriora, ⁊ itestina sint suspensa, ꝑꝑ vacuitatē stōi: ⁊ ꝓpterea q in seipso colligit, ⁊ cō/ trabit: ⁊ minget vrinā ardētem, ⁊ egeret rē arden/ tem. Et est ēt quum in extremitatibꝰ accidit frigus x⌈ ꝓpterea q cholra rubea stōm iflāmauit. ⌋Et h̄ q dē est magis in cholicas hn̄tibꝰ ꝯplōnes: ⁊ silr ī eis qui hn̄t in stō choleram rubeā, ⁊ nō in toto corpe: ⁊

m A. ꝓꝑetates hn̄t nāles, ⁊ cō/ plōnibꝰ isūt res extra rōnem.

n A. fiet cū ꝯrio

o A. ꝓpter debi litatem eius.

p A. ꝯfectiones.

q A. ꝯplōnē ꝓꝑ quā sibi adiuicē ꝯueniētia ⁊ sana ⁊ nō sint multuꝫ diuersa in ꝯplō/ ne plusq̄ꝫ exigit res naturalis. Alia lr̄a. ⁊ fue/ rint oīa mēbra p̄ncipalia ꝑm ꝯ/ opōnē, vel ꝑm ꝯ operātiam.

r † ——A.

s A. ⁊ minuat co mestionē quaqꝫ vice.

t A. humiditas.

v A. si ipse nō ce nauerit,

Alia lr̄a. timidi tas.

x A. ꝑꝑ effusio/ nē cholre ad stōꝫ

corrumpet sommus: ⁊ de latere in latus reuoluet.
Corpa p̄terea hn̄tibus in quo⁊ stōchis, chol'a rubea magis adunat, est necesse sepatiȝ comedē, ⁊ vt tā velociter sit, q̄tenus sit anteq̄ȝ balneent. alia v̄o ab eis, exercitari debēt, ⁊ ēt balneari, deinde cibari: sȝ comestio balneationeȝ nō precedat: q̄ si alicui necc̄iuȝ fuerit comedē añ exercitium, solū panē tali sumere oȝ mēsura, vt digeri possit, anteq̄ȝ suū incipiat motū: ⁊ queādmodū opȝ motū, qui est añ comestionē debilē non esse: ita necē est ei ne mot⁹: qui est post ipsam sit nisi molliter ⁊ suauiter. Corrupto p̄terea desiderio qd̄ ad res declinat acutas, ⁊ neq̄ȝ dulces dīligit, neq̄ȝ vnctuosas, nil est melius q̄ȝ vomitū cuȝ tali q̄le est oxymel cū raphano post pisces p̄uocare. Qui aūt ex hoibus pinguis existit, opȝ ne ilico quuȝ egredit balneum, comedat: sed expectet, ⁊ paruū dormiat somnū: ⁊ huic q̄deȝ semel comedere in die, est ꝯueniens. Ampli⁹ non ilico post comestionē est dormiēduȝ cibo natāte: ⁊ a forti motu [a] † [ ] q̄ȝtum plus pol'e, est abstinēdum: ne cib⁹ anteq̄ȝ digerat, penetret: aut sine digōne labat: aut [b] [p̄pter inūdationē] corrūpat: neq̄ȝ post ipsuȝ multa bibēda est aqua, que iter ip̄m, ⁊ corp⁹ stōchi sepationem faciat, ⁊ ip̄m faciat natare: sȝ expectādum est, ⁊ nō est bibēdum, donec de stō descēdat. Et hoc q̄dem decl'at supioris vētris leuitas, q̄ si sitis ei necessitatē fecerit, modicū aque fride sugēdo sumat: ⁊ q̄ȝtoplus fuerit frida, tāto minus ex ea sufficiet. Et hec q̄dem q̄ȝtitas stōm alleuiat, ⁊ colligit. [c] [Ad sūmuȝ v̄o opȝ vt post comestionē bibat q̄s, ⁊ nō in hora comedēdi q̄ȝtitatem aliquā, que cibo ꝯferat.] Sitim aūt tolerare, ⁊ cū ea dormire, infrigidatis ⁊ humectatis ꝯfert, [d] [⁊ febres ex chol'a rubea hn̄tibus] nocet: ⁊ silr̄ tolerare famē. Chol'a p̄terea rubea abūdātibus ex tolerātia famis accidit vt chol'a rubea ad ipso⁊ [e] [descēdat] stōchos. Quūq̄ȝ aliq̄d comederint, ipso⁊ corrūpent cibi: ⁊ in sōno, ⁊ in vigilijs accidet eis illud, qd̄ noiauim⁹ ex eis, que ei accidunt, cuius corrūpit cib⁹. Eis q̄ȝ accidet, vt comedēdi volūtatē amittāt. Quib⁹ tūc dāduȝ est aliq̄d qd̄ hoc deponat, ⁊ eo⁊ [f] [resoluat] nām cū eo qd̄ est lene, ⁊ nō fastidiens, sicut pruna ⁊ pa⁊ [g] [xirascet.] Quūq̄ȝ desideriū reuersuȝ fuerit, comedāt: lȝ corpa humida cū humiditate nāli hn̄tes, veloci resol'oni sint apti: neq̄ȝ tm̄ famis tolerēt q̄ȝtū corpa sicca pauce humiditatis hn̄tes, nisi humiditatib⁹ plena fuerit, alijs ab eis que sunt in sb̄a mēbro⁊ eo⁊, quū bone fuerint, ⁊ ꝯueniētes, ⁊ recipiētes vt nā eas in nutrimētum in effectu cōpletum ꝯuertat. Vinū q̄ȝ post cibū, est ex reb⁹ magis impedientib⁹, q̄m̄ digerit velociter, ⁊ penetrat, ⁊ facit penetrare cibū, quū nōdum sit digestus, ⁊ facit hereditare oppil'ones ⁊ putrefactionē. Res p̄terea dulces ad faciēdas oppil'ones sunt veloces, q̄m̄ nā eas trahit anteq̄ȝ digerant. Et oppil'ones q̄dē ad multas p̄ducūt egritudines tales, q̄lis est hydropisis.
Grossities p̄terea aeris ⁊ aque, ⁊ que maxime est in estate, est ex eis que cibuȝ corrūpūt: Jōq̄ȝ non est malū, vt sup ip̄m vinum tēperatū bibāt, aut aquaȝ calidā in qua cocta fuerit xiloaloes, ⁊ mastix. Et p̄terea cui⁹ [h] [itestina] cal'a fuerit ⁊ fortia, quū grossum comederint cibū, frequēter accidet vt ipsi⁹ nutriens vētositates efficiat, ⁊ stōm, ⁊ ptes eius tēdētes: ⁊ egritudo mirachia ide etiaȝ p̄cedit. Qui aūt stōm hȝ vacuum, quū rem comedit subtilem, stōus post ipsam stringit, ⁊ si postea rē comedere voluerit grossam, refugiet ab ea stōus, neq̄ȝ eum digeret, quare corrūpit nisi iter ea tp̄s posituȝ fuerit. Et in hꝯ q̄dem dispōne melius est vt grossus cib⁹ paulatim p̄mittat, q̄m̄ stōus tūc a sb̄tili nō terebit. Quū aūt in aliquo comedente repl'o supfluerit, aut q̄r in eius stō aliq̄s inūdauerit mot⁹, aut aliq̄s admiscebit potus, ad vomēdum erit p̄perāduȝ. Qd̄ si hoc ei defecerit, aut vomere nō potuerit, aquā calidam paulatim bibat, q̄m̄ repl'onē deponet, ⁊ sōnuȝ afferet. Ad dormiēduȝ ergo se p̄sternat, ⁊ q̄ȝtum voluerit dormiat. Qd̄ si hoc nō suffecerit, aut ei nō aduenerit, ꝯsidera si te nā excusabit expulsione, bonum erit: ⁊ si nō, iuua ip̄am cuȝ eo, qd̄ vētrē suauiter soluit: ⁊ calefactū q̄dē cum tali q̄lis est trifera, ⁊ zuccarū ros. egōnem faciēs, aut mistū cū origano murabato: ⁊ infridatū cuȝ tali q̄le est [i] [cyminū murabatum, ⁊ seriezē ⁊ tābri. Et potu] q̄dē impleri melius est q̄ȝ ipleri cibo. Et ex eo qd̄ est ꝯueniēs sumē, est aloes post tale, q̄lis est cib⁹ hic ad magnitudinem triū cice⁊, aut mediā.ȝ. aloes, ⁊ mediā.ȝ. [k] [masticis] ⁊ sextam.ȝ. baurach. Et ex eo qd̄ est leue est sumere ex terebinthina s̄m q̄ȝtitateȝ duo⁊ cice⁊, aut triū. ⁊ est quū ei admiscet q̄ȝtum ipsa est, aut min⁹ ex baurach. Et ex eo qd̄ est ꝯueniēs, ⁊ vehemēter laudatū est pa⁊ epithimi cū vino. Qd̄ si nihil ho⁊ [l] [suffecerit] dormiat sōnum lōgum: ⁊ die vna a comestione abstineat: ⁊ si alleuiat⁹ fuerit, balneet se: ⁊ pānū calidū vētri supponat, ⁊ nutriēs subtiliet. Et si cū hoc toto, nō digestus fuerit, ⁊ grauitatē, ⁊ tensionē, ⁊ pigritiā fecerit, scias q̄ iaȝ vene replete sūt ex suis supfluitatib⁹: q̄m̄ nutriēti multo ⁊ supfluo: lȝ accidat vt in stō digerat: raro tm̄ digerit in venis imo in ipsis remanet crudū, ⁊ extendit eas: ⁊ q̄ñq̄ȝ scindunt, ⁊ gn̄at pigritiā, ⁊ laborē, ⁊ alices, ⁊ oscitationes. Ipse igit medicādus est cū eo qd̄ ex venis [m] [expellit.] Qd̄ si neq̄ȝ hoc senserit, imo fatigationem tm̄, aliquo tp̄e q̄escat: deide fatigationis sp̄ēm que accidit, medicet cū eo qd̄ mō noiabimus. Si v̄o aliq̄s in annis multū p̄cesserit, neq̄ȝ ipsi⁹ corp⁹ ex nutrimēto tātum recepit, q̄ȝtum suscipiebat, duȝ eēt iuuenis: ⁊ eius nutriētia fiant supfluitates, non tātum dȝ comedē q̄ȝtū solebat, imo minus. Et quū ille qui regimē ingrossare ꝯsueuerat, regimē subtiliauerit, igrediet ex aere in foramina [n] [⁊ h̄ est qd̄ regiminis grossitudo ipediebat: sȝ iam nulla regiminis grossitudo ipedit ea. In subtiliāte v̄o regimine quuȝ ad ip̄m igrossando redit accn̄t oppil'ones.] Et cal'o⁊ nutriētiū impedimēta emēdent cū sirupo acetoso: ⁊ q̄ȝmaxime de seminib⁹, q̄m̄ ip̄e ē magis iuuās: q̄ȝ oēs sp̄ēs sirupi acetosi, si fuerit de zuccaro: sȝ si fuerit de melle, simplex sufficit. Et frigido⁊ que ex eis sūt cū hydromelle, ⁊ sirupo ipsi⁹, ⁊ diacymino. Et que ex eis sūt grossa, ꝯpl'onē hn̄s calidā, cū syrupo acetoso de fortib⁹ seminib⁹: ⁊ cōpl'onē hn̄s fridam ea corrigat cū pauco diatriōpipereon, aut diacalamēti. Nutriētia v̄o subtilia magis sūt sanitatis ꝯseruatiua, ⁊ v̄tutē minus iuuāt, ⁊ fortitudinē: ⁊ grossa sunt istis ꝯ̄ria: ei igit q̄ ꝯfortatione idiget, nutriētia fortis chimi sūt necc̄ia [o] [⁊ vehemētis famis ꝯ̄rium.] Verūtm̄ ex eis nō multū comedāt, ideo vt digerant. Exercitati p̄terea, ⁊ multi laboris, magis sūt tolerātes nutriētia grossa, q̄s forsitan in digerēdo iuuat fortis sōnus: ⁊ q̄r in ipso fiūt p̄fundi, Sȝ accidit eis p̄pterea qd̄ multum sudant, ⁊ ex eo⁊ corpib⁹ multa resoluitur q̄ȝtitas, q̄ ipso⁊ epata ex nutriēte rapiūt illud qd̄ nōdum fuit digestū, ⁊ p̄parat eos ad egritudines p̄nitiosas i fine vite, aut in eius p̄ncipio: ⁊ p̄p̄e q̄r sunt in sua ꝯfidentes digestiua, qd̄ ex sua hn̄t dormitione: qd̄ destruit quū eis frequēter accidūt vigilie p̄p̄e quum

senescunt

a † A. sup cibū.

b A. ꝯpl'o ei⁹ p̄p̄ cōmotionem.

c A. Alia litera. Et ad sūmuȝ si bibat aliq̄ q̄ȝtitas sup cibū p⁹ cōplemētū eius, seu post comestionē eius, nō i chalel. i. nō i hora comestiōis. s. pa⁊ comedēdo, ⁊ pa⁊ bibēdo est ꝯferēs cibo, non nocens.
Alia l'ra. Ad sūmuȝ v̄o si bibat sup cibū post cōplemētū ei⁹, seu post cōpletaȝ comestionē ei⁹, nō i hora comestionis q̄ntitas aliq̄ cū q̄ cibus ifundat, seu humectet, ē nō nocēs.

d A. Et calefactꝗ hn̄tibus cholerā rubeam.
Alia l'ra. calidis cholericis.

e A. effundatur.

f A. leniat.

g A. siracost.

h A. viscera.

i A. diacyminū ⁊ alseriaran, ⁊ altameri. Et vino

k A. terbentine.

l A. tolerat.

m A. soluit.

n A. q̄ȝtitas ei⁹ q̄ farciebat, seu iplebat eos regiminis grossitudo: ⁊ nūc non replet eos regimē sb̄tile: quūq̄ȝ fit redit⁹ ad regimē grossum accn̄t i eo oppil'ones.
Alia l'ra. s̄ȝ q̄ȝtitatē seu mēsurā q̄ replebat eos regimē grossuȝ: ⁊ nō replebit eos regimē grossuȝ q̄m̄ in subtiliante regimē quuȝ redit ad ip̄m ingrossandū, accidūt oppil'ones.

o A. ⁊ ꝯ̄riātis fami vehementi, seu ⁊ p̄hibentis famē vehemētē

senescunt. Fructus p̄terea recentes nō sunt boni nisi laboriosis exercitatis chol'a rubea abūdātibus: ꝛ in estate, ꝛ eos ante cōmestionē comedāt. Et ipsi qdē sunt, sicut chrysomila, ꝛ mora, ꝛ melones, ꝛ psica, ꝛ pruna. Qđ si alijs regant̄ rebus, ꝛ non istis, erit melius: qm̄ oīs res que sanguinē aq̊sitate iplet [a] ⌈que in corpe ebullit,⌋ sicut succus fructuū extra, lȝ ea hora iuuamētum p̄stet, tñ ip̄m ad putrefactionē parat: ꝛ silr illud qđ sanguinē humore iplet crudo: lȝ qñqȝ ꝯferat sicut cucumeres ꝛ [b] ⌈alcheret.⌋ Et ꝓpter hoc qui his nutriētibus multū vtunt̄, febrib⁹ sunt apti: lȝ prius ifrigident. Et tu qdeȝ scire debes, ꝙ hūori aq̊so plerūqȝ accidit vt fiat [c] ⌈pus⌋ ꝛ hoc erit, quuȝ nō resoluet̄, ꝛ in venis remāserit: ꝛ quū isti exercitijs vti cepint, anteq̄ȝ hꝫ aggregent̄ aquositates, ꝛ ilico quū fruct⁹ comederint, ēt exercitent̄, resoluent̄ aquositates iste, ꝛ minuet̄ impedimētuȝ qđ per eas hn̄t. Scire quoqȝ debes, ꝙ quū in sāguine phlegma existit crudū, aut aquositas, ꝓhibet ne cibi nutrimētum corpi adhereat. [d] †⌈ ⌋Opȝ p̄terea vt qui fruct⁹ comedit, post ipos incedat, deīde post ipsos comedat aliqd, ad hoc vt labant̄. Nutriētia v̄o que aquositatē gn̄ant, ꝛ humorē crudū, [e] †⌈ ⌋ꝛ cholerā, gn̄ant febres, ꝓpterea ꝙ ea que ex ipsis sunt aquosa, faciūt sanguinē putrefieri, ꝛ que ex eis sūt viscosa, ꝛ grossa: ꝓpterea ꝙ foramina claudūt: ꝛ que sunt ex eis cholerica, ideo ꝙ corpus calefaciūt, ꝛ ꝓpter sanguinis acuitatē, que per ea gn̄at̄. Olera v̄o cholica qñqȝ multum ꝯferūt in hyeme: queādmoduȝ que ex eis sunt isipida, qñqȝ multū ꝯferūt in estate. Qđ si alicui necium fuerit nutriētia comedere mala, paucis vicib⁹, ꝛ nō frequētibus eis vtat̄, ꝛ cuȝ eis misceat qđ sit eis ꝯ̄rium. Et cui qdē res dulcis nocumētuȝ prebet, acetosa bibat, sicut acetū, ꝛ granata, ꝛ sirupum acetosum factū ex vino acri, ꝛ cydonijs, ꝛ his silibus, ꝛ vsum hēat eūandi. Et cui acetosuȝ nocuerit, post ip̄m mel sumat, aut vinū antiquū: ꝛ hoc qdem faciat añ maturationē ꝛ digōnē: ꝛ silr vnctuosi nocumētū pontico emēdat̄, sicut sunt castanee, ꝛ ꝛ grana myrthi, ꝛ siliqua de syria, ꝛ alnabac, ꝛ zarur, ꝛ amaro sicut enula muraba, ꝛ salso, ꝛ acuto, sicut cauguamee, ꝛ allijs, ꝛ cepis: ꝛ ecōuerso. Quū v̄o alicuius corp⁹ malis fuerit repletū humorib⁹, cū subtilitate ip̄m nutriētibus laudabilib⁹ copiose refice: ꝛ illū cuius corpus ad resoluēduȝ facile fuerit, nutri humido qđ velociter digeratur. Gal. inqt humidū nutriēs est qđ ab oib⁹ qualitatib⁹ est separatū: ꝛ est quasi insipidum, qm̄ neqȝ est dulce, neqȝ acetosuȝ, neqȝ amaꝝ, neqȝ acutū, neqȝ pōticuȝ, neqȝ salsum. Rarum p̄terea est magis tolerās nutriens grossum, q̄ȝ soliduȝ. Nutriētia quoqȝ sicca assidue comedere, fortitudinē cadere facit, ꝛ colorē corrūpit, ꝛ nām siccat. Et ex vnctuoso fit [f] ⌈ociositas, et aufert̄ desideriū. Ex frido fit ociositas, ꝛ s̄btilitas, ꝛ ex acetoso fit senium:⌋ ꝛ silr ex acuto ꝛ ex salso fit s̄tō nocumētū: ꝛ salsum ēt impedit oculū. Ampli⁹ quū vnctuosum nutriēs, ꝛ ꝯueniēs comedit̄ ꝛ post [g] †⌈ ⌋malū nutriēs, corrūpet ip̄m. Nutriēs quoqȝ viscosum, est tardius ad descēdēduȝ: ꝛ silr citroli cū suis corticib⁹ velocius descēdūt, q̄ȝ excorticati: ꝛ silr panis cū suo furfure velocius descēdit q̄ȝ cribellat⁹. Laboriosi p̄terea regimē quū subtiliat̄ ꝛ post rē comedit grossam, sicut rizū cuȝ lacte post famē, acuit sanguinē, ꝛ fit vt ipse ebulliat vñ minutionis ꝓuenit necessitas, lȝ paꝝ sit ex quo fuit minutus: ꝛ silr iram hn̄s. Scire p̄terea debes, ꝙ dulce nutriēs rapit nā añq̄ȝ maturescat, ꝛ digerat̄, ꝛ corrumpit sanguinē. Nutriētium quoqȝ iudicia qñqȝ fiunt ex parte ꝯpōnis ipsoꝝ. Expimētatores nāqȝ indi, ꝛ alij iam dixerūt, ꝙ lac cū reb⁹ acetosis edēdum nō est, neqȝ pisces cū lacte, qm̄ inde ad egritudines ꝓuenit̄ ꝑmanētes sicut lepra: neqȝ comedi dȝ inest cū raphanis, neqȝ carnibus volatiliū, neqȝ sanie post rizū cū lacte: neqȝ in pulmēto ponat̄ oleū, aut res vnctuosa que in eneo stetit vase: neqȝ comedat̄ assatura, que fuit assata super prunas [h] ⌈reti.⌋ Cibaria quoqȝ diuersa a duab⁹ impediunt̄ ꝑtib⁹, vna eaꝝ est, ꝓpt̄ diuersitatē eoꝝ in digerēdo: ꝛ qm̄ qđ ex eis est digestū ei admiscet̄ qđ nō est digestū. Et scđa qm̄ aliqs plus pōt comedē ex vno cibario. In tp̄e quoqȝ antiquo qui exercitabant̄, iam fugierūt ab hoc: ꝯtēti enim erāt solius carnis comestione in mane, ꝛ solius panis in cena. Et in estate qdē melior comedēdi hora existit, que est fridior. Famē quoqȝ tolerare, stōm qñqȝ [i] ⌈malis replet humoribus.⌋ Amplius scire debes, ꝙ alcubeb quū digerit̄, multi existit nutrimēti, sed tarde descendit, ꝛ in monoculo morā facit. ꝛ [k] ⌈surabeȝ⌋ est nutriēs bonum, cūqȝ in ipsa fuerit cepe, vētositates expellit: ꝛ quū cepe nō fuerit cōmouebit vētositates. Ex hominibus p̄terea sūt, qui putāt vuas post capita assata vtiles existere: sȝ nō est queādmodū existimāt, imo vehemēter sunt male: ꝛ silr nabit. Sȝ ꝛ comedēda sunt talia, q̄lia sunt grana mali granati absqȝ suis ossib⁹. Scire quoqȝ debes ꝙ [l] ⌈tabim⌋ est sicca ꝛ vētrem stringēs, sed pullus est humidus, ꝛ vētrem soluēs. Ex gallinis v̄o assatis melior est, que in vētre hedi, aut agni assatur, qm̄ eius ꝯseruat̄ humiditas. Et ēt scire debes, ꝙ ius pulli vehemēter tēperat humores, ꝛ plus q̄ȝ ius gallinaꝝ: sed tamē ius gallinaꝝ est magis nutriens. Hedus preterea quum fuerit frigidus, erit melior: ꝓpterea ꝙ eius quiescit vapor: ꝛ agnus quū est calidus, est melior: ꝓpterea ꝙ ipsius malus odor resoluit̄. [m] ⌈Zebrabegi⌋ quoqȝ quuȝ calefactis datur, nō opȝ vt sit in eo crocus: sed non calefactis in eo esse dȝ crocus. [n] ⌈Allues⌋ quoqȝ lȝ ex zuccaro fiant sicut [o] ⌈pheludeȝ:⌋ male tñ sunt, ꝓpterea ꝙ oppil'ones faciunt ꝛ sitim. Amplius scire debes, ꝙ impedimētū panis quū non digerit̄, est multum: Sed carnis nutrimētum, quū non digeritur, est minus hoc.

[a] A. facit ipsum ebullire i corpe.
[b] A. alchetha.
[c] A. virulentus.
[d] † A. ꝛ minoratur nutricatio.
[e] † A. grossum.
[f] A. pigritia, et aufert desideriū ꝛ ex frido fit pigritia, ꝛ infridatio, ꝛ ex acetoso fit seniū, vel exicatio corpis seu macilentia.
[g] † A. ipsum.
[h] A. alcherua.
[i] A. replet virulentijs malis humidis.
[k] A. surbagi.
[l] A. alchaiugi.
[m] A. Zirbagi.
[n] A. Cōfectiōes
[o] A. alfeludegi.

De regimine aque ꝛ vini. Cap. VIII.

Complexionibus temperatis, aqua ꝯueniētior est, que in friditatꝭ fortitudine tēperata existit: ꝛ cuius ifrigidatio cum niue deforis fit, p̄cipue si nix mala fuerit. Et in niue etiā bona hꝫ existit dispositio: qm̄ qđ ex ea resoluit̄, neruis, ꝛ mēbris anhelitus nocumētū facit, ꝛ oibus iterioib⁹: neqȝ tolerat eā nisi vehemēter sanguineus: ꝙ si nō ilico nocumētum alicui fecerit, ꝭm lōgitudinē dieꝝ faciet: ꝛ quū in annis ꝓcesserit. Empericoꝝ aūt qdam dixerūt, ꝙ iter aquā putei, ꝛ fluminis nō est faciēda ꝯiūctio nisi quū vna eaꝝ descenderit. Et aque qdē electionem iam demr̄auimus: ꝛ silr emēdationē eius, que ex ea mala est: sed tñ si aceto misceat̄ rectificatur. Scias āt, ꝙ bibē aquā quū aliqs est ieiun⁹, ꝛ post exercitiū, ꝛ balneationē, ꝛ ꝓprie vētre vacuo, ꝛ silr siti mēdose nocturne obedire, queādmodū crapulatis accidit, ꝛ ebrijs, ꝛ quū nā in digerēdo studet, satietate aque iam sufficiēter precedēte, vehemēter est impediēs: ꝛ si multa qdem fuerit necessitas, opȝ vt aere frigido tēperet̄, ꝛ collutiōe oris ex aqua frigida. Deinde si hoc nō suffecerit cū vase bibat stri-

cti orificij:lz hoc qñqꝫ ebrio ꝯferat[a] ⌈⁊ nō impedia tur a potu aque ieiunus.⌋ Qđ si qs ieiunus abſti/ nere nō poterit, qn aquā bibat, ⁊ ꝓprie poſt exercitium, bibat prius vinū aqua calīa tēperatū. Et ſiti qdem mēdoſa impedit⁹ ſcire dꝫ, ꝙ dormire ⁊ ſitim tolerare, ipſam ſedat. Natura eni tūc mām ſitim facientē reſoluet, ⁊ ꝓprie quū inter tolerātiaꝫ ⁊ ſōnū ꝯiunctio ſit. Quūnqꝫ nā digeſtiua extinguet̃ ꝓpter potū ⁊ obediētiam eius, redibit ſitis mēdoſa, propterea ꝙ humor ſitim faciēs eleuat eā. Opꝫ p̄terea ne ſitim hñs mēdoſam aquā ingurgitando ſumat, imo ſugēdo. Multā quoqꝫ aquam frigidā bibere, eſt malum. Qđ ſi vehemēter necīum fuerit, ſit poſt ſufficientē comeſtionē. Amplius aqua tepida nauſeam facit. ⁊ que magis calefacta eſt q̄ꝫ iſta, quum frequēter bibit̃, infirmat ſtōm: ſed quū[b] ⌈raro⌋ bibit̃ ſtōm lauat, ⁊ vētrem reſoluit. Uinū v̄o album ⁊ ſubtile[c] †⌈ ⌋calefactis eſt melius: nō eniꝫ capitis efficit dolorē, ſed[d] ⌈fortaſſe⌋humectabit, ⁊ dolorē capitis alleuiabit, qui ex ſtōchi ardore ꝓuenit. Et loco qdem ipſius ponit̃[e] ⌈illud qđ tortellis aut pane clarificat̃, ⁊ ꝓprie quū factū⌋ fuerit duabus horis anteq̄ꝫ bibat̃. Uinū v̄o groſſum qđ eſt dulce, eſt melius illi qui pinguis vult eſſe, ⁊ fortis: ab oppilōnibus tñ eius ſibi caueat. Uetus aūt rubeum eſt melius ꝯplōnem hñti frigidā ⁊ flaticam.

Et vinū qdem poſt qđlꝫ diuꝫ cibarioꝝ bibere, eſt malū: queādmodū huius cām iam integre declauimus: Nō ergo bibat̃, niſi poſtq̄ꝫ ip̄m fuerit digeſtū ⁊ deſcēderit. Sup cibuꝫ v̄o mali chimi bibere vinum, duꝫ comedit̃, aut ante, aut poſtq̄ꝫ digerit̃, eſt malū: qm̄ facit malū chimuꝫ in extrema corpis penetrare: ⁊ ſilr̄ ſup fructus, ⁊ ꝓp̄e melones. Et a paruis qdē incipe melius eſt, q̄ꝫ a magnis. ſup cibū tñ duas brialas, aut tres bibere, nō nocet ei qui ꝯſueuit: ⁊ ſilr̄ ſano poſt minutionē. Uinū p̄terea cholīa abūdantib⁹ rubea ꝯfert, ꝓpterea ꝙ cholerā rubeā vrinā ꝓuocando, expellit. Et humidis, ꝓpterea ꝙ humiditates maturat. Et q̄ꝫtomagis eius odor fuerit bonus, ⁊ ip̄m fuerit melius, ⁊ ſaporis melioris, eſt magis ꝯferēs. Uinū quoqꝫ eſt cibo bonus penetrator in toto corpe: ⁊ icidit flā: ⁊ reſoluit ip̄ꝫ: ⁊ cholerā rubeā in vrina, ⁊ alijs extrahit: ⁊ choleram nigrā labi facit, ⁊ facile exire: ⁊ eius flectit nocumentum ꝓpter ꝯrietatē: ⁊ oēs reſoluit nodos ſine multa calitate ex̄nea. Et ipſius qdē ſpēs in ſuo loco nominabimus. Ille aūt cuius cerebrū fuerit forte, nō cito inebriabit̃, neqꝫ eius cerebruꝫ malos vapores aſcēdētes ſuſcipit, neqꝫ ad ip̄m ꝓuenit ex vino, niſi eius ꝯueniēs calor: ⁊ ipſius[f] ⌈tātuꝫ clarificat̃ ingenium, q̄ꝫtū ante alijs vicib⁹ non clariſicaret̃.⌋ Qui v̄o ab iſto diuerſus fuerit, erit ei diuerſuꝫ. Et ille qdē qui in pectore debilitatē habuit, qꝛ eius anhelitus in hyeme coāguſtat̃, vinū multū bibere nō pōt.

Amplius q multū vinū bibē voluerit, comeſtione nō repleat̃, ⁊ diuretica in ſuo epulo ponat. Qđ ſi ex cibo, aut vino replo acciderit, ip̄ꝫ euomat, ⁊ hydromel bibat, ⁊ poſtea ip̄m ēt euomat, deinde os ſuuꝫ aceto ⁊ melle abluat, ⁊ faciē aq̄ frida. Et cui qdē vinū nocumētū fecerit p calefactionē in corpe, ⁊ ignitū fuerit epar, ſit eius nutriēs, v̄bi gr̄a, illud qđ fit cū ſucco vue acerbe, ⁊ que eis ſilant̃: ⁊ ſint ea qb⁹ poſt comeſtionē vtit̃, dū bibit talia, qualia ſūt granata, ⁊ citri acetoſitas. Et ille quē ex p̄te ſui capitis ip̄edierit, minuat ex ipſo: ⁊ qđ eſt[g] ⌈tēpatū⌋ ⁊ clarificatū bibat: ⁊ ea qb⁹ poſt comeſtionē vtit̃, dū bibit, ſint talia q̄lia ſunt cydonia. Qđ ſi in ſtō nocumētū fecerit[h] ⌈⁊ ip̄m calefecerit⌋ comedat ſemina

a A. ⁊ qñqꝫ non nocet, vt ieiun⁹ bibat.

b A. aliqb⁹ diebus, ſeu aliquotiens.

c † A. aquoſum.

d A. quādoqꝫ.

e A. vinū i quo infuſe fuerit tortelle, aut panis: ⁊ collatū, ſeu ab eis tortellis, et pane ifuſis ꝯpuratū, ⁊ ꝓp̄e qđ ꝑmixtum.

f A. ingeniū taliter clarificat̃ ꝓpter vinū, ꝙ ige nia alia cum ie ſili nō clarificāt.

g A. permixtuꝫ.

h A. calitate ei⁹.

myrthi torrefacti, ⁊ paꝝ ex trociſchis đ cāfora[i] ⌈ſugat⌋ ⁊ illud in quo eſt ſtipticitas ⁊ acredo.[k] ⌈Et ille qdē qui in ſtō patitur ex frigiditate⌋ vtat̃ poſt comeſtionē dū bibit, cipero ⁊ gariofilis, ⁊ corticibus citri. Et tu qdē ſcias ꝙ vinū vet⁹ eſt q̄ſi medicina, ⁊ pauci exiſtit nutrimēti. Nouū v̄o vinuꝫ impedit epar, ⁊ ad epaticā ꝓducit diſſenteriā ꝓpter iflationem ſuā, ⁊ ꝓpterea ꝙ facit vētreꝫ. Et ſcias ēt ꝙ ex vinis illud eſt melius, qđ iter vetuſtatē ⁊ nouitateꝫ eſt eq̄le: ⁊ eſt clarū[l] †⌈ ⌋qđ ad rubedinē trahit, bonū hñs odorē, equalis ſaporis: ⁊ qđ neqꝫ eſt acre, neqꝫ dulce. Et bonū qdē vinū qđ ablutū vocant, eſt qđ ita fit. Tres muſti ſumant̃ ꝑtes ⁊ aque vna, ⁊ cōmiſceant̃, ⁊ coquat̃ quouſqꝫ quarta ꝑs minuat̃. Qđ ſi alicui ex vini potatione mordicatio acciderit, mala granata poſt ip̄m ſugat, ⁊ aquā frigidā, ⁊ ſirupū abſinthinū in mane. Et balneuꝫ ingrediat̃ poſtq̄ꝫ aliqd paꝝ comederit.[m] †⌈ ⌋Scias p̄terea ꝙ miſtuꝫ[n] ⌈velocius⌋ iebriat, ꝓpterea ꝙ aqueitas penetrat.

Amplius ſapiēs ſibi ꝓhibere dꝫ, ne ieiunus vinū bibat, aut añqꝫ mēbra in[o] ⌈humectatis⌋ aq̄ reficiātur: aut poſt motū fortē, qm̄ hec duo magnum cerebro faciūt nocumētum, ⁊ neruis: ⁊ ad ſpaſmū ꝓducūt, ⁊ ad amentiam, aut in[p] ⌈egritudine, aut in tp̄e calīo.⌋ Frequens q̄ꝫ ebrietas eſt mala, que ep̄is, ⁊ cerebri ꝯplōnem corrūpit: ⁊ neruos debilitat: ⁊ ad neruoꝝ egritudinē ꝓducit: ⁊ apoplexiā: ⁊ mortē ſubitaneā. Uinuꝫ p̄terea multū in quorundā ſtōis in malā cholerā rubeā ꝯuertet̃: ⁊ in alioꝝ ſtōis in acetū[q] ⌈puꝝ:⌋ ⁊ eoꝝ amboꝝ nocumētum eſt magnū.

Quibuſdā v̄o viſuꝫ ē, ꝙ ſemel in mēſe aut bis inebriari ꝯfert, ꝓpterea ꝙ v̄tutes alleuiat aīales, ⁊ requieſcere facit ⁊ vrinā ꝓuocat: ⁊ ſudorē: ⁊ ſupfluitates reſoluit. Et ſcias ꝙ mai⁹ nocumētoꝝ vini nō ē niſi in cerebro: ex ipſo igit̃ nemo debile cerebꝝ hñs bibat niſi paꝝ ⁊ miſtū. Et ei qdē q vino iplet̃, melius ē vt ad vomēdū feſtinet, ſi facile fuerit: ꝙ ſi non, aquā ſolā multā ſup ip̄ꝫ bibat, aut cū melle. Et poſt vomitū in tina balneet̃, deinde ex oleo multū inungat̃, ⁊ dormiat. Et pueris qdē vinū ad bibēdū dare, ē ſicut ignē igni addere in lignis debilib⁹. Sꝫ ſeni q̄ꝫtū tolerare pōt da, ⁊ iuuenib⁹ da ip̄m tēperate.

Regio p̄terea frida vinū tolerat: ſed calida[r] ⌈minuit.⌋ Qui aūt vino repleri voluerit, cibo non repleat̃, neqꝫ rē tunc dulcē comedat, ſꝫ bibat[s] ⌈tafeā vnctuoſam⌋ ⁊ micas vnctuoſas comedat: ⁊ carneꝫ pinguedine miſtā[t] ⌈⁊ iungat̃⌋ ⁊ nō laboret: ⁊ poſt cibū quū bibere voluerit, vtat̃ amigdalis, ⁊ lentibus ſalitis ⁊[u] ⌈cauguamec⌋ de capparib⁹: ⁊ ſi comederit caules coctos cuꝫ carne, ⁊ oliuas de aq̄, ⁊ eis ſilia, ꝯfert ei, ⁊ iuuabit in bibēdo vinū. ⁊ ſimilr̄ oē qđ vaporē alleuiat, ſicut ſemē cauliū de ſyria nabati, ⁊ cyminū, ⁊ rutha ſicca, ⁊ calamētū, ⁊ ſal naptïcus, ⁊ ameos: nutriētia p̄terea in qbus eſt viſcoſitas, ⁊ ꝯglutinatio[x] †⌈ ⌋vaporē igroſſāt: ⁊ hec qdem ſunt velut res vnctuoſe, dulces viſcoſe: qm̄ ebrietatē ꝓhibēt, lꝫ nō[y] ⌈multū recipiāt vinū⌋ ꝓpterea ꝙ tarde penetrāt. ebrietatis aūt velocitas eſt, aut ꝓpter cerebri debilitatē, aut ꝓpter multos humores, qui ſūt in eo, aut ꝓpt̃ vini fortitudinē, aut ꝓpter cibi paucitatē, aut ꝓpter regimis malitiā in ipſo, aut in eo qđ cū ipſo ꝯtinuat̃. Et eius qdē que ꝓpt̃ cerebri debilitateꝫ eſt: medicatio eſt reumatiſmi antiq ſedatio ex epithimatib⁹ in cap̊[z] ⌈illo⌋ nominatis, ⁊ ne ex eo bibat̃ niſi paucū. Sirupus qui ebrietatē tardat: ſucci alboꝝ cauliū ꝑs vna, ⁊ ſucci granatoꝝ acriū ꝑs vna, ⁊ aceti ꝑs media ſumant̃,

i A. Alia lr̄a bibat ⁊.

k A. Et ſi nocumētū fecerit ꝑꝑ friditatē eius.

l † A. album.

m † A. Alia lr̄a. Et ſcias ꝙ vinū ꝑmixtū mollificat ſtōꝫ, ⁊ humectat ip̄m ⁊ ꝑmixtū ſedat ſitim.

n A. velociter.

o A. calefactis.

p A. Alia litera egritudinē, aut in ſupfluitatem calidam.

q A. malum vel acutum.

r A. nō tolerat.

s A. alaſſidbagi vnctuoſum.

t A. ⁊ comedat.

v A. chamac.

x † A. ꝓpea ꝙ.

y A. ꝑmittāt bibere vinū ꝑlīm.

z A. catarri.

a A.pill'e ex sale

b A.calamētum

ꝛ ferueant ebullitionibus aliqb⁹:ꝛ sumat̃ inde an teq̄ȝ vinū bibat̃.ʒ.j.Sumant̃ ēt ª⌈grana salis⌋et rute,ꝛ cymini nigri,ꝛ siccent̃,ꝛ comedat̃ inde granū post granū. Sumat̃ ꝛ semen cauliū de syria,ꝛ cyminū,ꝛ amigdale amare excorticate,ꝛ ᵇ⌈rān⁹⌋ ꝛ absinthiuȝ, ꝛ sal napticus,ꝛ ameos,ꝛ ruta sicca: ꝛ sumat īde in potu q calitatis nocumētū nō timet, duaꝝ.ʒ.pōdus cū aq̄ frīda ieiunus. Ex eis p̄terea que ebrij remouēt ebrietatē,est vt ei ad bibēdū det̃ aq̄ ꝛ acetū multis vicib⁹,aut aq̄ almasal, aut raib acetosuȝ:ꝛ fiat vt ipse odoret canforā,ꝛ sandalū:ꝛ sup ipsius caput ponant̃ īfrigidātia repcussiua, sicut oleū rosaceū cum aceto de vino. ᶜ⌈Ebrietatis ꝯo⌋sanationē in pticularib⁹ noiabimus. Q̄ȝ siqs cito sine aliquo īpedimēto iebriari voluerit, in suo vino īfundat vsnee,aut lignū aloes indū:Et qui fortiter vult ebrietatē incurrere,ideo vt mēbrū medicatione dolorē faciēte sanet̃,in suo vino aquā lolij ponat,aut sumat ᵈ⌈fumi terre⌋ꝛ opij, ꝛ iusqami aā.ʒ.s.ꝛ nucis muscate,ꝛ gallie muscate,ꝛ ligni aloes crudi aā.ʒ.i⁹.sextā,ꝛ ide ad bibēduȝ detur in vino quātum est ei necessariū:aut iusquiamum nigrum cum corticibus mādragore in aqua coquat̃ donec rubea fiat,ꝛ eam vino admisceat.

c A. Accītium ꝯo que ebrietatem sequuntur.

d A.sabizagi. Alia litera aliebruba.

¶De somno ꝛ vigilijs. Cap.IX.

De sermone cause sōni nālis,ꝛ subeth ꝛ ꝯrioꝝ ipsoꝝ,ꝛ vigiliaꝝ,ꝛ insomnietatis:ꝛ qd faciēdum sit ᵉ⌈in medicando vnūqōq̄ȝ eoꝝ⌋ꝛ in remouendo ipm quū fuerit impediēs:ꝛ qd vnumqōq̄ȝ eoꝝ significet:ꝛ reliqua ab eis,iaȝ in suo loco parūper p̄misimus,ꝛ in medicatione pticulari adhuc dicemus. Sȝ qō in h̄ loco dicem⁹,est:ꝙ sōnus tēperatus virtutē nālē potētēȝ efficit pficiendi suas opōnes:ꝛ est aīalē virtutē qescere faciēs, ꝛ in eius sba augmētuȝ p̄bēs ita vt fortasse ᶠ⌈redeat,ppterea ꝙ lassat ad ꝓhibendā⌋spūs qualiscūq̄ȝ fuerit resol'onē.ꝛ ppt̃ hoc digerit cibū ſm digōnes noiatas:ꝛ succurrit̃ cuȝ eo debilitati,que accidit ex speciēb⁹ resol'onis,que est ex fatigatiōe,aut coitu,aut ira,aut reliqs ab istis. Sōnus p̄terea tēpatus quū humoꝝ inuenit equalitatē in q̄ȝtitate, ꝛ q̄litate,est humectās,ꝛ calefaciēs:ꝛ est res magis ꝓficiēs senibus,qm̄ in eis humiditateȝ ꝯseruat,ꝛ ipsam eis reducit:ꝛ ppter h̄ dixit Gal'. Comedo quaq̄ȝ nocte ᵍ⌈olera ex lactucis facta⌋cuȝ aromatib⁹:ex lactucis qdē,ppterea ꝙ dormire faciūt:ꝛ cuȝ aromatibus,ad emēdādam eoꝝ friditateȝ. Et dixit,q2 ego sum nūc diligēs somnū,nā ego sum nūc senex,ꝛ cōfert mihi humiditas quā sōnus mihi facit. Et hoc qdē est regimē,ꝯueniens ei cui rebellat sōnus. Et si p̄mittat̃ vt ipse balneet̃,postq̄ȝ cibi quē sumpserit, cōplebit̃ digō:ꝛ sup ipsius caput multa aqua cal'a ꝓijciat̃,erit hoc ꝯueniēs adiutorium. Regimē ꝯo hoc fortius in medicationib⁹ noiabimus:sani ergo de re sōni cogitare debēt vt ipsis tēpate exhibeat̃,ꝛ in sua hora,ꝛ nō supflue:ꝛ ab impedimēto sibi caueāt qō cerebris ipsoꝝ,ꝛ oib⁹ suis v̄tutib⁹,afferūt vigilie. Homo p̄terea multotiēs vigilare cogit̃:ꝛ somnū a se repellē timore sincopis,ꝛ casus v̄tutis: melior quoq̄ȝ sōnus est ille q est ꝓfūdus. Et melior silr̃ somnus est ille,q ꝓuenit postq̄ȝ cib⁹ a supiori vētre descēdit,ꝛ post qeteȝ eius qō forsitā seqtur ipm ex īflationib⁹,ꝛ rugitib⁹:qm̄ dormire sup hoc multis īpedit modis,imo nō sapit,neq̄ȝ ꝯtinuat̃ ʰ†⌈ ⌋ab īstabilitate,ꝛ reuoluitone de latē in lat⁹: ꝛ est īpediēs,ꝛ cuȝ suo īpedimēto nocet dormienti. Quapp si descēsus tardauerit parūper īcedere dȝ, postea dormiat. Amplius sup vacuitateȝ dormire est malū,ꝛ v̄tutē deijciens:ꝛ sup repl'oneȝ anteq̄ȝ a supiori vētre fiat descēsio,est malū:qm̄ nō erit ꝓfundus,imo erit cū reuolutione de latē in latus. Quū enī nā in ipso solicitat̃ cuȝ eo,quo solicitari solet in hora sōni ex digōne,deterrēs expgefactio ꝛ disturbans eā retroducit,ꝛ fit nā stupida: ꝛ corrūpit̃ digestio. In die q̊ȝ dormire est malū:gn̄at.n.egritudines humectātes,ꝛ reumatismos,ꝛ corrūpit colorē,ꝛ gn̄at splenē,ꝛ lassat neruos,ꝛ efficit pigritiā ꝛ debilitat desideriū,ꝛ gn̄at ap̄ata,ꝛ febres frequēter. Et ex causis suoꝝ nocumētoꝝ est,vt cito ⁱ⌈interrūpat̃,⌋ꝛ nām ab eo ī quo erat,stupidā reddat. Ex sōni aūt nocturni bonitatib⁹ est,ꝙ est ꝯtinuus ꝛ ꝓfundus:lȝ qui in die dormire ꝯsueuit ipm subito ᵏ⌈interrūpere⌋nō dȝ absq̄ȝ ordine. Sed que ex figuris sōni est melior,est vt sup dextrū īcipiat lat⁹, ꝛ deide ad sinistrū reuoluat̃:Q̄ȝ si eius īceptio sup vētrem fiat,auxiliuȝ fert satis magnū in digerēdo, ppterea ꝙ calorē retinet nālē,ꝛ ipm cōprehēdit q̄re auget̃. Resupine aūt dormire est malū,ꝛ ad malas p̄parās egritudines,sicut apoplesiā,ꝛ ˡ⌈phrenesim⌋ꝛ incubū:qm̄ supfluitates ad posteriora declinare facit,ꝛ retinent̃,ꝛ per suos nō incedūt cānales nāles,qui sunt ab anteriorib⁹,sic̄ nares ꝛ palatū. Et somnū q resupine fit,solēt īcurrere īfirmi debiles ppt̃ illud qō musculis eoꝝ accidit ex debilitate:ꝛ eoꝝ mēbris:ꝛ q2 vnū lat⁹ aliud ferre nō pōt, imo cito resupini voluunt̃,qm̄ dorsum latē fortius existit. Et ppter hoc apto ore dormiūt ppter debilitatē musculoꝝ qb⁹ mādibule stringunt̃. Et hoc q̄dem in libris pticularibus capl'm hȝ ītegrum.

e A. vt eueniat vnūqōq̄ȝ eoruȝ.

f A.ipsam laxaȝ faciendo,prohibeat.

g A.manipulū, seu fasciculū ex lactucis.

h† A. nȝ sepat̃.

i A. fiat excitatio ab eo.

k A.dimittere.

l A.paralisim.

¶De eo quod ab hoc loco ad posteriora reseruandum est. Cap.X.

Quod ab hoc loco ad posteriora reseruare debemus ex eo qō h̄ dici solet,est coit⁹:ꝛ ipsius tēpamētuȝ, ꝛ emēdatio īpedimēti eius. Et nos qdē ad posteriora reseruabim⁹ loq de eo in libris pticularib⁹. Ex eo qō h̄ ēt dr̄,est res medicinaꝝ vētrē soluētiū:ꝛ ablationis impedimēti eaꝝ:ꝛ nos qdē in qbusdā eoꝝ reseruabimus sermonē ad nr̄as dictiones de medicationibus,ꝛ in qbusdam eoꝝ ad sermones nr̄os de medicinis vētrē soluētibus. Uerūtn̄ dicemus ꝙ sanitatis ꝯseruator vti dȝ eūone ᵐ⌈que fit cū solutiuis⌋ꝛ diureticis,ꝛ sudorem ꝓuocātibus,ꝛ sputū ꝓducentibus. Et mulieres qdem ⁿ⌈cum⌋mēstrua ꝓuocantibus ex eo qō modo declarabimus,ꝛ te scire faciemus.

m A.eūone facil'e

n A. vti debent.

¶De ꝯfortatione membroꝝ,ꝛ corpoꝝ debilium,et impinguatione,ꝛ magnificatione ᵒ⌈corporis vel carnium ipsorum.⌋ Cap.XI.

o A.eoꝝ seu q̄ntitatis eorum.

Membra debilia ꝛ pua ꝯfortant̃.ꝛ augmētant̃:in eo qdē qui adhuc in tpe existit augmenti,ꝛ in tpe vltimo augmēti,fricatione tēpata, ꝛ exercitio assiduo qō fit eis ppriū,deinde empl'o ex pice. Retētio q̊ȝ anhelit⁹ in hūc igredit̃ modū:ꝛ p̄pe quū mēbrū pectori ꝛ pulmoni fuerit vicinū,ꝯbi grā,p̄cipiemus illū paꝝ pcurrere q crura hȝ gracilia,postea tēpatā ei adhibebim⁹ fricationē:deinde ex pice empl'm apponemus,postea scōa die fricationē custodiemus sic̄ erat ᵖ†⌈ ⌋ꝛ tertia silr̃,ꝛ augmētabim⁹ exercitiuȝ,nisi amplitudis venaꝝ apparuerit sigtio,ꝛ descēsionis māeꝝ,qm̄ timor tūc erit in vnoq̊ȝ mēbro ne ap̄a accidat,ꝛ nocumētū ex repl'one veniēs,qō est ipsi ꝓprium,quēadmodū timent̃ h̄ varices ꝛ elephātia.

p† A.ꝛ augmētabim⁹ exercitiū

Quū ergo aliqd huius gñis appuerit, minuemus ex exercitio, qð prius iniunctū fuit, ꝛ ex fricatione deide faciemus ipm qescē, ꝛ resupinū iacere, ꝛ eleuabim⁹ mēbrū illud. Vbi grā, vt in p̊ q hʒ crus sicū, p pedē suū: ꝛ fricationē faciem⁹ p̄me ꝯuersaz. s. a postremo ad radicē. Qð si voluerim⁹ hoc efficē i mēbro, qð sit iuxta mēbra anhelit⁹, sitqꝫ: Vbi grā, pect⁹, ligabim⁹ qð est sub eo ligatura, q in strigendo sit media, ꝛ in latitudine eq̄lis, postea p̄cipiem⁹ ei, vt vtat̄ exercitio manuū, ꝛ [a] [fortis anhelitus] emittēdo voces, ꝛ clamorē magnū, ꝛ fricatiōe leui.

In libris p̄terea pticularib⁹ ꝯueniet ad te qualiter hec sūma exq̄site diuidat̄. Illud igit̄ in libro decorationis ꝯsiderabimus si deus voluerit.

De lassitudine que seq̄tur exercitia. Cap. XII.

Lassitudinis spēs sunt tres q bus addit̄ q̈rta Et modi, qb⁹ accidit, sūt duo. Eius vō spēs sūt tres, vlcerosa, extēsiua, ꝛ apos̄a. ꝛ illa qdē, que h̄ addit̄, est lassitudo que vocat̄ desiccatiua, ꝛ arefactiua. Ulcerosa igr̄ est lassitudo ex qua, q eā incurrūt, in sup̄ficie corpis tactus vlcez̄ silitudinē sentiūt, ꝛ in cutis p̄fūditate [b] [ꝛ orificijs p̄fūditatis ipsi⁹] ꝛ est quūz hoc sentit qñ ip̄e tāgit̄, ꝛ est quū hn̄s eā sentit illud in suo motu: Et est quū sentit q̈si pūcturā spinaz̄: ꝛ abhorret mot⁹, ita vt extēsiones alaz̄ ēt extēdant̄ cū debilitate. Quūqꝫ fortior fit, accidit ei horripilatio. Et quū augmētat̄, accidit ei tremor ꝛ febris. Et ipsi⁹ qdē causa est multitudo sup̄fluitatū subtiliū, ꝛ acutaz̄, ꝛ liquefactio carnis, ꝛ adipis p̄pter mot⁹ fortitudinē. Et ad vltimū humores mali qui si per venas discurrerēt [c] [bonus sāguis q est in venis corrūperet̄. Et p̄pterea q ad ptez cutis declinauerūt minutū fuit nocumētū.] Minus nāqꝫ malū qð efficere pñt est, vt hoc lassitudinis gen⁹ accidat: ꝛ si parūper moti fuerit, accidet horripilatio: ꝛ si plus moti fuerint, accidet tremor. Et est ēt quum humores acuti ab istis sepant̄, ꝛ crudi remanent in venis. Et est ēt quū crudi in carne exñt. Extēsiuam vō hn̄s sentit suū corpus q̈si fractū, ꝛ sentit calorē, ꝛ extensionē, ꝛ abhorret motū [d] [vsqꝫquo abhorreat resupinādo ad posteriora flecti] ꝛ p̄p̄e si ex labore fuerit. Et ipsa qdē est ex sup̄fluitatib⁹ retētis in musculis, que tñ bone exñt s̄be: ꝛ nō est in eis mordicatio, aut ex vētositate: Inter eas vō existit sep̄atio, cum dispōne leuitatis ꝛ grauitatis. Et ipsa ēt multotiēs accidit ex sōno nō cōpleto: Quū eniz post somnum accidit cōpletū, alia est ibi diuersitas, que spēz̄ peior est. Et que ex ea peior est, est quū musculorum [e] [villi] s̄m rectitudinē tēdunt̄. Aposa aūt lassitudo est, vt corpus sit solito calius, ꝛ sit inflato sil̄e, in magnitudine sui, ꝛ colore, ꝛ accidat ei nocumētum quū tangit̄, ꝛ mouet̄: ꝛ sentit eius extēsionē. Lassitudo aūt desiccatiua, ꝛ arefactiua est dispō per quā sentit hō i suo corpe, ac si siccaret̄ ariditate sup̄flua.

Et ipsa qdē accidit, aut ex multo exercitio cū bono chimo, aut ex reditione asp̄a. [f] † [ ] Et qñqꝫ ēt accidit ex siccitate aeris, ꝛ ex diminutione nutrimēti, ꝛ ex multo ieiunio. Modi aūt qb⁹ accit lassitudo, sūt duo. Et ipsi qdē sūt, q2 lassitudo, aut accidit p̄p̄ exercitiū, ꝛ hec est magis secura, cui⁹ sanationis via modū hʒ qui ei est p̄prius. Aut accidit ex se, ꝛ hec qdē egritudinis est añcessio, cui⁹ sanationis via p̄prium hʒ modū, qui sibi p̄prius est.

Et est ēt quū vna alij ꝯiungit̄ s̄m suaz̄ materieruz ꝯpōnē, aut per seipsas, aut per exercitiuz. Quūqꝫ simpliciū noueris regimē ad cōpositaz̄ regimen illud mouebis s̄m regulā quā tibi dicaz. Et hoc est, q in p̄mis opꝫ te maiorē hr̄e solicitudinē de re que maiorē incutit terrorem, regēdo illud ēt qð est sub ea. Et fortasse qð magis terrefacit magis est terre faciens p̄pter tres res, aut p̄pter [g] [fortitudinē,] aut p̄pter nobilitatē, aut p̄pter s̄baz. Quūqꝫ in eo qð opꝫ ex istis ꝯdōnib⁹ due, aut tres ꝯiungent̄, erit hoc magis terrefaciēs, nisi vna que remāserit duabus fortior fuerit, adeo vt ipsis resistat: verbi grā, lassitudo nāqꝫ aposa fortior est, ꝛ nobilior vlcerosa sed si vlcerose s̄ba a tēperamēto ꝛ cursu nāli valde fuerit remota, duob⁹ apose modis p̄p̄t nobilitatez ꝛ fortitudinē resistet, ꝛ p̄mittet̄ sup ipsaz. Si vō nō valde remota fuerit, aposa sup ipsam p̄mittetur.

De alicibus ꝛ oscitationibus. Cap. XIII.

Alices sūt p̄p̄ sup̄fluitates, que in musculis ꝯgregant̄. Et p̄pter h̄ multū accñt post sōnuz. Quūqꝫ hūores illi plus abūdauerit, fiet horripilatio ꝛ tremor: ꝛ quū plus excreuerit faciēt febrē. Oscitatio vō modus est alicū [h] [q̄ accidit in mādibulaz̄ musculis ꝛ thoracis.] Quūqꝫ sanis in p̄mis absqꝫ cā acciderit, ꝛ nō in hora [i] † [ ] quū multa fuerit erit malū. Et que qdē est ex ea, melior est p̄ma, que est post finē digōnis, qm̄ est p̄pter sup̄fluitatū expulsionē. Et est ēt quū alices, ꝛ oscitatiōes efficiūt frigus, ꝛ cutis spissitudo, ꝛ pauca resolutio, ꝛ exp̄gefactio a somno anteq̄ꝫ cōpleat̄ ꝛ expulsio cōprimens. Uinuz vō ad medium tēperatum alicibus, ꝛ oscitationibus est ꝯueniēs, quū non est ibi alia prohibens causa.

De medicando lassitudinem ex exercitio proue-nientem. Cap. XIIII.

Dicemus q studiū impēdere in medicādo lassitudinē est a multis securari egritudib⁹, ex quibus sūt febres. Opꝫ aūt vt quūz lassitudo vlcerosa appuerit ex exercitio minuat̄, si ip̄m fuerit cā: ꝛ si cū ea multitudo fuerit humoz̄, expellant̄. Qð si [k] [breuis t̄pis fastidia] affuerit, ipsoz̄ nocumēto succurrendū erit cū fame, ꝛ eūone, ꝛ resol̄one eius qð p̄uenit ad p̄tē cutis cū fricatione multa ꝛ leui, cū oleo in quo nō sit [l] [pōticitas. Et in die tertio] reditionis fiat exercitium. Et nutriat̄ ipse in die p̊, ex eo qð ꝯsueuerat in q̄litate, sꝫ ex q̈ꝫtitate minuat̄. Et in die scð̄o humectātibus nutriat̄: ꝛ si vene fuerint mūde, ꝛ s̄a crudū [m] [i adipe fuerit itestinoz̄] fricatio ip̄m qñqꝫ maturat, ꝛ p̄prie quū [n] [calefaciētiū] medicinaz̄ ad ip̄m penetrauerit v̄tus. Oleuz p̄terea de [o] [salicib⁹] in hoc ml̄tū ꝯfert, ꝛ oleū de aneto, ꝛ camemilla, ꝛ his silibus, [p] [ꝛ apozima radicū sicle, ꝛ eius oleū in istro duplici, ꝛ vnguētū ex radicib⁹ malue] ꝛ oleū de radicib⁹ cucumeris asinini, ꝛ brionie, ꝛ oleū de vsnee ꝛ oē oleū in q̊ vsnee recipit̄. In lassitudis aūt extēsiue medicatione itētio est laxare illud qð induruit fricatiōe leni calefaciēte i sole, ꝛ aq̄ tepida balneari ꝛ in ipsa lōgo morari t̄pe: Et si in soliū alia vice: aut duab⁹ descēderit in die, erit ꝯueniēs: ꝛ post vnāquāqꝫ iungant̄ balneationē. Qð si neċe fuerit [q] [p̄pter venaz̄ abstersionē, ꝛ p̄pterea q oleū in eis siccat̄] ad iungēdū oleo redire, fiat: ꝛ nutriēte humido nutriat̄, ēt pauce q̈ꝫtitatis, qm̄ plus idiget nutrimēti paucitate, q̈ꝫ vlcerosa. Et hāc qdē lassitudinē resoluit exercitiū [r] † [ꝛ mūdificat.] Qð si p se acciderit p̄p̄ grossas sup̄fluitates, neċe erit eas eūare. Et si fuīt p̄p̄ cām vētositatis extēdētis, resoluet eā tale q̈le est cyminū ꝛ carui ꝛ anisum. Intētio āt i aposaz

a A. retentione anhelitus vehementi.

b A. ꝛ fortior est illa que est p̄fūdior.

c A. Alia litera. frāgeret sāguis bon⁹ nocumētū eorum, ꝛ propterea q expulsi sūt ad partes cutis. id expulsum est illuc puz̄ nocumentum.

d A. ita vt ēt alices abhorreat.

e A. extremitates.

f † A. post ip̄m.

g A. virtutem.

h A. p̄p̄t accñs tēdēs vel faciēs alices qð accidit in musculis mādibulaz̄ ꝛ labiorum.

i † A. sua.

k A. satietas nauseatiua propinqui temporis.

l A. stipticitas. Et in die scð̄o.

m A. in carne patientis lassitudinem.

n A. digerentiū

o A. algarab.

p A. ꝛ decoctio radicum sicle in oleo i duplici vase bullita ꝛ oleū radicis althee.

q A. p̄p̄t necessitatē abstergēdi sudorē, ꝛ p̄pterea q cuz eo abstergit oleum.

r †——A.

lassitudinem rēgēdo, est tres res, laxare qđ extēsuz fuit, ⁊ qđ calefactuz infrīdare, ⁊ supfluitatē eūare. Et h̄ qdē cōplet̄ oleo multo tepido, ⁊ fricatione vehemēter leni, ⁊ ꝓlixa mora in aq̄: que parūp ad caliditatē declinat, ⁊ qete. In arefactiua vo nil de regimine sanoꝝ mutet̄, nisi ꝙ opȝ vt aq̄ in q̄ balneat̄ sit meljoris calitatis, qm̄ [a] ⌈in aq̄ vehemēter cal'a est qđ⌋ ispissat cutē, ⁊ nō est ei⁹ impedimētū, sicut ipedimētū aq̄ꝝ fridaꝝ, qm̄ cū eo qđ ispissat, est in eis [b] ⌈ambiguitas mala ⁊ fritatis ipsaꝝ penetratio⌋ i corꝑe, qđ iam siccatū fuit: ⁊ est quum sue maciei cā est cutis ipsi⁹ raritas, imo h̄ est f̄m pl'm. In die aūt scđo reductionis exercitio leniter, ⁊ subtil'r vtat̄, ⁊ balneo f̄m dispōnez diei p̄me, deinde p̄cipiat̄ ei vt aquā fridā subito igrediat̄, q̄ten⁹ cutis ei⁹ ispisset̄, ⁊ sit eius resol'o pauca: ⁊ cū h̄ ꝯseruet̄ ipsi⁹ humiditas. Obuiabit nāqȝ aq̄ corꝑi in q̊ est tm̄ calitatꝭ, ꝙ resistat ipso iā ispissato. Et iste qdē due cāe adiuicē se iuuāt in remouēdo nocumētū frigoris ipsi⁹, ⁊ ꝓprie quū submergit̄ subito, ⁊ egredit̄, ⁊ nō morat̄: qm̄ cū mora nulla est securitas. Ipe p̄terea nutriat̄ mane in fine p̄me hore, cibo humectante pauco, iō vt ipe alia vice iuxta noctē fricari possit, ⁊ tūc cenā tardet. Studiū q̊ȝ adhibeat̄ in expellēdo supfluitates ab eo, fricatiōe olei [c] ⌈de salicib⁹⌋ cū quo vētrē suū nō tāgat, nisi lassitudinē in musculis sui vētris senserit: qm̄ tūc illos leuiter vngē ꝯuenit. Et ei⁹ nutriēs sit largius: ⁊ in eo ꝓcedat, cauēdo ne eius nutrimētū sit multe calitatꝭ. Ampli⁹ oēm lassitudinē, cui⁹ cā est mot⁹ ip̄m, dimittē, quū ei⁹ signū incepit, ꝓhibet ne accidat: postea reuersiōis exercitio vtat̄ vt mot⁹ tēꝑatus ad cutē mās expellat, ⁊ eas fricatio resoluat, que fit iter [d] ⌈illos mot⁹⌋ in ipsoꝝ ꝯsistētia. Dispō p̄terea ipsius balneationē expiat̄: nā si ex balneo accidat ei tremor, tūc res terminā pertrāsiuit, q̈ȝtomagis si febrē ḡnauerit, qm̄ tūc nō est balneādus, imo eūandus: ⁊ eius ꝯpl'o rectificāda. Qđ si nihil eoꝝ ex balneo accīt, erit ꝯferēs, quum ei⁹ aq̄ fuerit tēꝑata. Quū aūt in ei⁹ venis crudi fuerint hūores, in p̄mis lassitudo erit regēda cū eo qđ opȝ, postea studēdū erit in eo qđ crudos maturat, ⁊ subtiliat, ⁊ expellit hūores. Et si multi fuerit, tūc q̄es erit iniūgēda, ⁊ exercitiū dimittēdū: qm̄ quies est magis digerēs, ⁊ minutionez relinquat: qm̄ f̄m pl'm mūdū expellit, ⁊ crudū dimittit. Uēter quoqȝ ei⁹ añ maturationē nō est soluēdus, qm̄ h̄ nō ꝯfert, imo dānū infert: vrinā vo ꝓuocare nō nocet ei. Sȝ res multū calefaciēs nō est ei dāda, qm̄ crudū hūorē in corꝑe diffundi faciet. Sitqȝ ei⁹ oꝑatio leuiter, ⁊ cū q̈ȝtitate eq̄li. In eius p̄terea nutriētib⁹ ponenda sūt, piper, ⁊ capparis, ⁊ zinziber, ⁊ acetū de capparib⁹, ⁊ acetū de alleis, ⁊ acetū de [e] ⌈alstrāguat⌋ ⁊ corꝑa ēt ipsoꝝ, ⁊ iagueris scita f̄m mēsurā. Post maturationē aūt, ⁊ apparitionē hypostasis in vrina, ⁊ maturationez, pl'm da ei vinum vt maturatio compleat̄, ⁊ fiat vrine ꝓuocatio. Sitqȝ eius vinuz qđ subtile est, ⁊ clarum, ⁊ vomitum non faciat.

[a] A. calida vehementius.
[b] A. piculuȝ penetrationis frigiditatis.
[c] A. dulcis.
[d] A. quietes illorum motuum.
[e] A. alastargar.

De alijs dispositionibus que sequuntur exercitiū ⁊ reliqua ab eo. Cap. XV.

Prius loq̄mur de istis dispōnibus. Postea mutabim⁹ nos ad regēdum lassitudinē, que venit ꝑ se. Et ex istis qdez est raritas, que corꝑi accidit. Et accidit multotiens ex fricatione pauca, ⁊ balneo. Ipsa vo est medicāda fricatione sicca ad duritiē paꝝ declināte, ⁊ cum oleo stiptico. Et ex eis est spissitudo, que ex friditate accidit, aut ex re stiptica, aut ex multitudine supfluitatū, aut ex eaꝝ grossitie, aut eaꝝ viscositate, vnde ꝓuenit vt in poris cutis retineant̄. Aut erit spissitudo cā exercitij, qđ ipsos humores ex ꝓfundo extraxit, nō exn̄tibus ibi causis añtib⁹: aut erit eius cā locus puluerulētus, aut fricatio fortis ⁊ dura. Illius autē que est ex friditate, ⁊ stipticitate, signū est coloris albedo, ⁊ calefactionis tarditas, [f] ⌈⁊ sudor, ⁊ corꝑis reuersio⌋ ad rubedinē quū adest exercitiū. Et hi qdē in balneis calis sūt balneādi, in qb⁹ de latē in lat⁹, ⁊ sup vētrē, ⁊ supini reuoluant̄ [g] ⌈sup pauimentuz eq̄lis calitatis⌋ donec sudēt ⁊ inungant̄ oleis subtilib⁹ calidis ⁊ resoluētib⁹. Illoꝝ aūt q ad hoc deueniūt ex exercitio, signū est ꝙ nō hn̄t h̄ signū, [h] ⌈⁊ resudat⌋ cutis. ⁊ ipsi qdē medicādi sunt expulsione, si ibi fuerit supfluitas: postea regimē adhibeat̄ qđ resoluat ex balneo ⁊ inūctione. Qui vo in h̄ icidunt ex puluere, aut ex forti fricatione magis est eis balneū necīuȝ, q̈ȝ inūctio ex oleis. Et ipsi qdē fricatiōe molli vti debent añ balneū, ⁊ post ip̄m. Est quoqȝ quū accīt eis post supfluū exercitiū cū pauca fricatione, debilitas cū raritate. ⁊ est quū accīt ēt ex supfluo coitu, ⁊ ex balneo [i] ⌈frequēter.⌋ Ipsi igit̄ medicādi sunt cū exercitio reuersiōis, ⁊ fricatiōe sicca, que ad duritiē trahit cū oleo stiptico. Et nutriētia comedāt humectātia pauce q̈ȝtitatis, in calitate ⁊ friditate tēꝑata: aut que parūp ad calitatē trahāt. Et sil'r fiet si debilitas accidit, aut vigilie, aut tristitia, aut accidit siccitas [k] ⌈in neruis.⌋ Qđ si istis acciderit malitia digerēdi cibū, nō ꝯfert eis reuersiōis exercitiū, neqȝ aliqđ exercitioꝝ vllo mō. Est p̄terea quū accīt ex supfluitate balneādi, ⁊ multitudine comedēdi ⁊ bibēdi, ⁊ ociādi, vt hō in suis mēbris humiditatis sentiat supfluitatē: ⁊ ꝓp̄e in lingua ita, vt opōnes mēbroꝝ ledat. Qđ si h̄ ex cā fuerit añte, in ꝑticulari medicatiōe ꝯtinebit̄. Et si ex aliq̊ eoꝝ fuit q̄ nūc ex ꝓrio noiauim⁹, sic̄ vino, aut m'lta ociositate, aut m'lta balnei hūiditate, erit ei iniūgēn vt forti vtat̄ exercitio, ⁊ fricatōe aspa, ⁊ sicca, sine oleo: aut fricatiōe cū pauco oleo calefaciēte. Supflua āt siccitas, quā q hȝ sentit sua manu, est ex gn̄e lassitudinis arefactiue. Et ipsi⁹ sanatio est eius medicatio.

[f] A. ⁊ sudoris, et reuersionis coloris.
[g] A. mansionib⁹ balnei eq̄lis calitatis, ⁊ in lectis vel stratis ipsius
[h] A. est sordida.
[i] A. frequenti.
[k] A. ex ira.

De medicatiōe lassitudis ꝑ se veniētis. Ca. XVI.

Ulcerosa qdē dispō cognoscenda est si humor eā efficiēs sit itus in venis, aut ex̄ venas. Qđ aūt sit i venis, ex fetore decl'at̄ vrine: et ex dispōnib⁹ nutriētiuȝ p̄teritoꝝ: ⁊ ex h̄ ꝙ supfluitatū multitudo i venis ḡnari solebat, aut eaꝝ paucitas, aut velocitas expellēdi eas a se, aut cui necītatez medicādi eas faciebat. Et ex dispōne [l] ⌈vini ei⁹⌋ si erat clarū, aut turbidū. Et si he qdez sigtiones appuerint declabit̄, ꝙ in venis exn̄t, ⁊ si nō sūt, ex̄. Qđ si lassitudo ex supfluitatib⁹ est extrisecus: ⁊ sūt vene iteri⁹ mūde, sufficit ei exercitiū [m] ⌈reuersiōis, ⁊ augmētū regimis qđ in cap̊ vlcerose dixim⁹:⌋ q̄ accīt ꝑp exercitiū. Sȝ si alia diuisio fuīt, nō cogites exercitare eū, imo fac eū ociari, ⁊ dormire, ⁊ eē famelicū: ⁊ inūge ip̄m [n] ⌈semꝑ⌋ circa noctez sup vētrē ex oleo, ⁊ balneet̄ cū aq̄ tēꝑata si balneuȝ tolerare potuerit, f̄ȝ ꝯdōnē quā dixim⁹: Et nutriat̄ ex eo qđ dixim⁹, cuius tn̄ chim⁹ sit bonus, qđ sit ex gn̄e eoꝝ q̄ sorbent̄: ⁊ sit illud in quo nō est viscositas, neqȝ multū nutrimētū. Et h̄ qdē est sic̄ ordeuȝ [o] ⌈⁊ spelta, ⁊ ex carne volatiliū⌋ ⁊ de sirupis sit sirupus acetosus cū melle: ⁊ hydromel, ⁊ vinū albuȝ ⁊ subtile: ⁊ h̊ vinū ei nō ꝓhibeas, qm̄ est maturās ⁊ ꝓuocās: verūtn̄ ipsi in p̄mis dare debes [p] ⌈illud in quo sit paꝝ acetositatis.⌋ Postea ex eo mutet̄ ad

[l] A. ei⁹ qđ bibit̄.
[m] A. reditiōis: ⁊ qđ diximus de regimine, ⁊ curatione p̄dicta in capl'o vlcerose.
[n] A. oi vespere.
[o] A. cādarusiuȝ, ⁊ caro volatiliū ex eis quoꝝ caro est subtilis.
[p] A. Alia litera. illud vinum qđ paꝝ declinat ad citrinum.

album ꝛ ſubtile. Qđ ſi hoc regimē ei non ꝓfuerit, humoꝛ ibi adeſt:ſupantē ergo eūa. Et ſi ſupans fuerit ſāguis:aut cū eo fuerit ſanguis, minues euȝ:ꝛ ſi nō, vētrē ſolues:aut facies h̄, ꝛ hoc, ſcḋm ꝙ tibi videbit̃ de ſāguine. Tibi tñ caue ne aliqd hoꝝ facias, ſi cog̃ueris, ꝙ v̾tus ſit debilis. Gen⁹ aūt hūoꝛis cognoſces p vꝛinā, ꝛ ſudoꝛē, ꝛ diſpōnē ſōni, ꝛ vigiliarū. Quūq̃ʒ ſōnus ſe remouerit te regēte eū cū regimine bono, erit ſig̃tio mala. Qđ ſi cognoueris, ꝙ bonus ſāguis in coꝛpe ſit paucus:ꝛ ꝙ hūoꝛes crudi ſunt ſupantes, [a] †⌈ ⌋fac eū qeſcē:ꝛ da ei ad comedēdū, ꝛ bibēdū rē, que ſubtiliet:ꝛ nō des ei ad bibēdū rē, que multā hēat calitatē:ſed da ei ad bibēdū aliqd in quo ſit icīſio, ſic̄ ſirupus acetoſus de melle. Qđ ſi tibi nec̄e fuerit in v̾tute ſubtiliātiū augmentū ꝓbere, pone in illo qđ comedit, et in aqua oꝛdei quā bibit, paꝝ pipis, ꝛ ſi nec̄ia fuerit diacyminū, ꝛ diatrionpipeon ꝑꝑ humoꝝ cruditatē, da ei ſic̄ tibi videbit̃ añ cōeſtionē, aut poſt ipaȝ, aut in tp̄e doꝛmitiōis : ꝛ ſit ei⁹ mēſura cochliarium puū:ꝛ diacalamētū qdē nō eſt bonū, qm̄ ꝑtrāſit terminū in calefaciēdo. Si aūt ꝓ certo ſciueris humores crudos in venis nō eſſe:ſʒ in radicalib⁹ ꝯtineri mēbꝛis, fricationē adhibe:ꝛ ꝓp̄e in matutinis cum oleis laxātib⁹. Et da ei ad bibēdū ex calefaciētib⁹ vt ipſoꝝ calefactio ad cutē ꝑueniat:ꝛ iniūge ei qetē lōgā:poſtea fac cū aq̄ tēpate calīa balneari, ꝛ da ei ex diacalamēto abſq̃ʒ timoꝛe:ſʒ tñ opʒ vt ſit añq̃ʒ comedat ꝛ exercitet̃. Qđ ſi poſt comeſtionē nec̄iuȝ fuerit ei qđ [b] ⌈ſtōm⌋iuuet, nō des ei qđ ſit vehemēter penetratiuū, ſicut diacalamētū, ſʒ ſic̄ diacyminū ꝛ diatrionpipeon:ſitq̃ʒ qđ ex q̊lʒ eoꝝ dabis, res modica, aut diacydoniten. Et poſ̄e qdē eſt vt qđ ex diacydonite dabis, ſit plus eo qđ dabis ex illis:poſtq̃ʒ ꝯſideraueris ne coꝛp⁹ ſit vehemētis caloꝛis accn̄talis, te dāte iſta. Iſtis ꝑterea ꝯfert oleo inūgi camemelino, ꝛ anetino, ꝛ amaracino, ꝛ reliqs ab iſtis. [c] †⌈ ⌋Aut ꝯfoꝛtet̃ cū reſina, aut cū reſina ꝛ duodecuplo ipſius olei. Quū aūt ſciueris hūoꝛes in venis, ꝛ foꝛas ſil'eſſe, eſto de maioꝛi ſolicit⁹:ꝛ tñ minus nō dimittas. Qđ ſi hec duo eq̄lia fuerit, ꝑus itēde ad digōnē cū diatrionpipeon, in q̊ ſi volueris adiūge petroſelinū cū pōdere pari aniſi, ad h̄ vt ſit magis diureticū. Et ſi volueri, admiſce ei paꝝ diacalamēti, poſtq̃ʒ minueris ex eo qđ accepit de diacymino, ꝛ diatriōpipeō: ꝛ ꝓceſſeris in h̄ ſcḋm oꝛdinē donec ad vltimū puruȝ remaneat diacalamētū. Quum autem illud quod eſt in venis digeret̃, ꝛ egrediet̃, ꝛ remanebit ſolicitudo eius qđ eſt extra venas, diacalamētū quēadmoduȝ ſcis, erit ad hoc ꝯferēs, ꝛ impediēs ꝑmum. Iſtos v̾o in qb⁹ res due ꝯiūgunt̃, ab oi re vehemēter trahēte ad exterioꝛa, aut iterioꝛa, cuſtodire dēs. Quapp̄ nō cito vomitum eis dare debes:neq̃ʒ qđ vētrē inferius deponat, niſi añ ꝑmiſeris que ſubtiliāt, ꝛ icidāt, ꝛ maturēt, neq̃ʒ ēt exercites eos. Quūq̃ʒ laſſitudo qeuerit, ꝛ coloꝛ melioꝛabit̃, ꝛ vꝛia maturabit̃, fricabis eos multuȝ, ꝛ pauco exercitabis exercitio. ꝛ ꝯſiderabis ſi aliqd egritudis reuerſum fuerit, qm̄ tūc dimittes:ꝛ ſi nil reuerſum fuerit, duces eos ad ſuos vſus oꝛdinate, donec ꝑuenias ad illud, qđ ſolebāt vti ex balneatiōe, ꝛ inūctione, ꝛ fricatione, ꝛ exercitio:ꝛ ad vltimū tādē vnguētoꝝ qbus vtunt̃ virtutē ꝯfoꝛta. Qđ ſi alicui iſtoꝝ laſſitudo reuerſa fuerit cū ſenſu vlceroſo, redi ad tuū regimen:ꝛ ſi abſq̃ʒ vlceroſo ſenſu reuertit̃, ipm̄ cū [d] ⌈reuerſione⌋rege. Et ſi miſte tibi aduenerint ſig̃tiōes, ꝛ foꝛtis laſſitudo ſenſu ꝑcepta nō appuerit, ꝑmitte

a † A. dimitte ſſmiam ꝛ.

b A.digeſtionē.

c † A.ſingulatiȝ vel p ſe, aut permixtis cū cera.

d A.cū exercitio reuerſionis.

eum qeſcere. Laſſitudinis aūt extēſiue cauſa eſt repletio ſine hūoꝛis malitia. Et eius qdeȝ medicatio in coꝛpib⁹ male ꝯplōnis, eſt minutio, ꝛ regimīs ſubtiliatio. In coꝛpe v̾o de quo loqmur, eſt ſubtiliatio ꝛ icīſio tm̄:poſtea adiuuet̃ cū qb⁹dȝ. Apoſ̄e auteȝ medicatio eſt ſuccurrē cū minutiōe ex vena que ꝑtinet mēbꝛo, in q̊ eſt pl'm laſſitudinis:ꝛ in quo laſſitudinis appuerit ꝑncipiū:ꝛ ex [e] ⌈mr̄ice⌋ſi nō inter mēbꝛa fuerit ineq̄litas. Et foꝛtaſſe nec̄e erit ipſuȝ ſcḋa die minuē, imo adhuc ēt in tertio. Ergo ipʒ in ꝑma die minue ilico, quuȝ appet, ꝛ nō tardes illud ne in ipſo [f] ⌈ifundant̃.⌋Et in ſcḋa die, ꝛ tertia minue eū in ſolis occaſu. Opʒ ꝑterea vt ſit eius nutriēs ī die ꝑmo aq̄ oꝛdei [g] ⌈aut ſuccus ſpelte⌋ſimplex, niſi acciderit febꝛis. Sʒ ſi febꝛis ſupueniet, aq̄ oꝛdei ſola. Et die ſcḋo ſit iſtud cū oleo infridāte, aut tēpato ſic̄ oleo amigdalino. Et in die tertio ſit, ſic̄ [h] ⌈caro cū⌋ lactucis, aut cucurbitī, aut maluis hoꝛtulanis, aut acetula:ꝛ ex piſcibus petroſis in [i] ⌈tafea⌋ꝛ in hac die q̃ʒtum poſ̄e fuerit a potu aque ꝓhibeat̃. Quuȝ aūt in die tertio iā nō poterit tolerare, neq̃ʒ poterit cibū bñ appetere, ꝛ digerē, dabit̃ ei hydromel, aut vinū albū ſubtile, aut tēpatum. Et caue ne poſt has eūones ei tribuas q̃ʒtū ē nec̄iuȝ ex cibo ſubito, qm̄ cib⁹ idigeſt⁹ ad venas trahet̃ trib⁹ modis:vn⁹ eoꝝ erit, quū cib⁹ fuerit pauc⁹ ſtōus erit auarus, ꝛ ꝯ̃ꝛia erit ei⁹ v̾tus retētiua v̾tuti epatis attractiue, ſʒ quū mult⁹ fuīt, nō erit ex eo ſtōus auar⁹, imo foꝛtaſſe attractiuaȝ epatis iuuabit ſua v̾tute expulſiua:ꝛ ſil'r oē receptaculū qđ eſt ibi ꝑcedens ꝯpōne ei⁹, qđ eſt poſt ipm̄. Et ſcḋs eſt qm̄ mult⁹ nō bñ digerit̃ in ſtō. Et tertius, qm̄ mult⁹ multū venis trāſmittit nutrimētum, qđ vene etiam digerere non valent.

De regie coꝛpoꝝ q̊ꝝ ꝯplōnes ñ ſt̃ bōe. Ca.XVII.

Coꝛpoꝛa iſta, aut ſunt qb⁹ ſupuenit erroꝛ, aut in creatione [k] ⌈male fuerūt impedita.⌋Et illa qdem qbus ſupuenit erroꝛ, ſunt quoruȝ ꝯplōnes nāles ſunt ꝯuenientes, ſed acquiſiuerūt ꝯplōnes malas in hoꝛa ꝑpter longū erroꝛē in regimine, donec in eis quieuerint. [l] ⌈Male v̾o impedita⌋ſūt quoꝝ cōplexiones a radice [m] ⌈nō ſunt ꝯuenientes.⌋ Eoꝝ aūt qbus ſupuenit erroꝛ, erroꝛis pars in q̃ʒtitate, ꝛ qualitate ſciēda eſt, ꝛ cuȝ ꝯtrario medicanda:ꝛ hoc foꝛtaſſe cognoſcet̃ ex diſpoſitione figure coꝛpis. [n] ⌈Impedita v̾o male⌋ſūt diſpoſitionibus quoꝝ accidit coꝛruptio ex complexione eoꝝ pꝛima [o] ⌈aut ex eoꝝ cōpoſitione.⌋ Ab eis igitur icipiemus, nominādo ſenes.

Doctrina tertia dictionis tertie, ꝛ eſt ſermo vniuerſalis in regendo ſenes, Cap.I.

Summa regiminis eoꝝ eſt [p] ⌈operari⌋quod calefaciat, ꝛ humectet ſimul ex nutrientibus, ꝛ balneis, ꝛ potibus, ꝛ ſomno ꝓlixo, ꝛ moꝛa multa in lecto, ꝛ maioꝛe q̃ʒ iuuenuȝ, ꝛ ex aſſidua vꝛine eoꝝ pꝛouocatione, ꝛ expulſione phlegmatis, ex eoꝝ ſtomachis per viam inteſtinorum, ꝛ veſice, ꝛ vt nature lenitas eis duret. Eis ꝑterea multum ꝯfert fricatio tēperata in quātitate, ꝛ qualitate cum oleo:deinde [q] ⌈eqtatio aut inceſſio ſi debiles fuerint ab eqtatione.⌋ Ad illum auteȝ qui ex eis debilis fuerit, fricādum, ſemel aut bis redeundum erit. Ex aromatibus ꝑterea aliqd bene redolens odoꝛare debēt, ꝛ ꝓpꝛie qđ calidum temperate exiſtit. Et opoꝛtet vt poſt doꝛmitionē cum oleo inungant̃:qm̄ hoc virtutem excitat animaleȝ: deinde equitent aut incedant.

e A.nigra.

f A.firmetur.

g A.aut ſoꝛbitio ex candaruſio.

h A.ferculū ex.

i A.aſſidbegi.

k A.fuerūt egrotatiua.

l A.Egrotatiua v̾o.

m A.nō ſunt nobiles ſeu conuenientes.

n A.Egrotatiua v̾o.

o A.ꝛ ex eoꝝ etate.

p A.admiſtrare.

q A.inceſſio aut equitatio ſi debiles fuerint ab inceſſione.

¶ De nutriendis senibus. Cap. II.

Nutriens senū paulati est partiēdū, ⁊ paulati, bis aut ter nutriēdi sūt, ſm digónē eoꝝ, ⁊ fortitudinē ⁊ debilitatē. Et comedāt i hora [a][ſcđa] panē bñ factū cū melle: ⁊ in hora septia, post balneationē, qd̄ vētrē leniat ex eis, q̄ pꝰ illō noiabimꝰ. Et iuxta noctē cibū laudabil' nutrimēti. Et si fuerit fortes, i cena sua augmētuz puū faciāt: ⁊ ab oi nutriēte [b][   ] sibi caueāt, ex q̊ mlta gñat', aut phlegma. Et ab oi calo ⁊ acuto, ⁊ desiccatiuo, sic̄ [c][cauguamich, ⁊ tāguebil] nisi ſm modū medicationis adhibeat'. Qd̄ si ex h̄ aliqd fecerint, qd̄ nō debebāt, ⁊ ex his q̄ sunt ꝑme spēi comederint: sic̄ qd̄ salitū est, ⁊ melōgias, ⁊ carnē siccā salitā, ⁊ siluestriū aialiū, ⁊ pisces dure carnis, tūc vtātur melonibꝰ arechijs, ⁊ cucumeribꝰ. Et si scđꝫ cōmiserint errorē, ⁊ comederit cauguamich ⁊ [d][sebene ⁊ būca] medicent' ex ꝯrijs: sꝫ tñ eis nō sūt dāda, nisi subtiliatiua, quū scitū fuerit ꝙ in eis sint sup̄fluitates. Quū aūt mūdati fuerit, nutriant' ex humectātibꝰ: deīde paucis ex subtiliatiuis cū cibo vtāt', sic̄ in ipso dicemꝰ. Lac xͦo eis, q ex ipsis bñ appetit, ⁊ digerit, ꝯfert: ⁊ post ipm extēsionē in pte epatꝭ ⁊ vētris nō sentit, neqꝫ pruritū, neqꝫ dolorē: qm̄ lac nutrit ⁊ humectat: verūtñ qd̄ ex eo meliꝰ est, est lac caprinū, ⁊ asininū. Et ex ꝓpetatibꝰ qdē lactis asinini est, ꝙ nō fit caseus, ⁊ descēdit cito: ⁊ p̄cipue si fuerit cū eo sal ⁊ mel. Opꝫ tñ vt locꝰ in q̊ pascunt' obſuet', ne herbe q̄ ibi nascunt' sint pōtice, neqꝫ acute, neqꝫ acetose, neqꝫ mltū salse. Olera aūt [e][⁊ fructꝰ] qbꝰ senes vesci debēt, sūt sic̄ sicla, ⁊ apiū, ⁊ paꝝ porroꝝ, que comedē debēt ꝯdita cuꝫ almuri, ⁊ oleo: ⁊ ꝓꝑe in ꝑncipio comestiōis ipsoꝝ: iō vt in eoꝝ nām mollificādo, iuuēt. [f][Eis qꝫ ꝯfert si in horis ꝯsueuerūt dormire vt dormiāt.] Zinziber p̄terea muraba est ex medicis, q̄ eis ꝯferūt. Et sil'r plima eoꝝ, q̄ sūt ex muraba calis: sintqꝫ cū q̄ꝫtitate qua tm̄ calefaciāt ⁊ digerāt: ⁊ nō qua corpꝰ siccēt: qm̄ opꝫ vt eoꝝ nutriētia corpa, sint humectātia, que nō patiant' ab istis, nisi ſm viā calefaciēdi ⁊ digerēdi, ⁊ nō ſm viā siccādi. Ex eis xͦo qbꝰ vescunt' ad suas leniēdum nās, ⁊ ꝯueniūt corpibꝰ eoꝝ, est volubilis cocta cuꝫ aq̄ ⁊ sale, vt boni sit saporis cū almuri, ⁊ oleo ꝯdita, ⁊ radix polipodij quū in iure galline posita fuerit, aut in iure sicle, aut i iure cauliū. Et ex eis qdē qbꝰ in cibo vtunt' ad suas mollificādas nās, ⁊ iporū corpibꝰ ꝯferūt, sunt ex fructibꝰ ficus, ⁊ pruna in estate: ⁊ ficus sicce cocte in aq̄ ⁊ melle, si tp̄s fuerit hyemis: verūtñ opꝫ vt h̄ totū sit añ comestionē, ꝓpterea vt eoꝝ leniat ventres. Qd̄ si eoꝝ nāe tal'r se habuerint, vt vna die leniant', alia nō, excusat' solutiuū ⁊ lubricatio [g][tertiana.] Qd̄ si fuerit nāe eoꝝ lenite die vno, ⁊ ꝯstringāt' duobꝰ diebꝰ, sufficiet ei aliqd tale, sic̄ volubilis, ⁊ aq̄ cauliū, ⁊ illud qd̄ est intra semē cartami cū kist ordei: ⁊ terebinthina ad magnitudinē vniꝰ auellane, aut duaꝝ, ⁊ vt multuꝫ, triū: qm̄ ipsoꝝ nām sua mollificat ꝓꝑetate, ⁊ abstergit interiora sine lesione. Medicina q̊ꝫ cōposita ex medulla cartami, ⁊ decuplo ipsiꝰ ficuū siccaꝝ, ꝯfert eis. Sitqꝫ illud qd̄ ex ea in potu sumit', vt magnitudo nucis. Enēa q̊ꝫ cū oleo eis cōfert, qm̄ in ipso cū eūone, est v̄tus mollificādi itestina: ⁊ ꝓꝑe quū ex oleo dulci fuerit. Ab acuto aūt clisteri sibi caueat: qm̄ ipsoꝝ siccabit itestina. Humiduꝫ xͦo clistere, ⁊ vnctuosum, est ex rebus magis eis ꝯferens, quum ipsoꝝ vētres aliquot diebus ꝯstricti fuerint. Sunt preterea alie medicine vētrem [h][soluentes] quas in antidotario nominabimus. Opꝫ etiā vt in senibus: ⁊ decrepitis, fiāt eūones absqꝫ minutione q̄ꝫto plus possibile fuerit, qm̄ ipsoꝝ ventrem temperate soluere est eis maius prestans iuuamētum.

[a] A. tertia.
[b] † A. grosso.
[c] A. alchuamich ⁊ altuabel.
[d] A. sahane. Alia l'ra. ⁊ sahane ⁊ res ex lacte ꝯfectas acutas, vel salsas.
[e] —— A.
[f] A. Alia litera. Et si admistrauerint alleuꝫ aliq̄bus horis, ⁊ fuerint ꝯsueti eo iuuantur cuꝫ ipo.
[g] —— A.
[h] A. lenientes.

¶ De vino senum. Cap. III.

Vinum eis melius, est vetꝰ rubeū vt vrinaꝫ ꝓuocet ⁊ calefaciat simul. A nouo aūt ⁊ albo vino sibi caueāt, nisi se post comestionē balneauerint, ⁊ sitim habuerint. Tunc eni dabitur eis vinū albū ⁊ subtile pauci nutrimēti, ideo vt sit loco aque. Ab illo xͦo qd̄ ex vinis est dulce ⁊ oppilatiuum, sibi caueant.

¶ De apiendis senū oppilationibus. Cap. IIII.

Si eis acciderint oppil'ones, q̄ꝝ facilior est ea, q̄ ex vini ꝓuenit potatione, erūt apiende cū diacalamēto, ⁊ diatriōpipeon, ⁊ puluerizatione pipis sup̄ vinū. Et si allia ⁊ cepas comedē ꝯsueuerint, comedāt. Tyriaca q̊ꝫ eis multū ꝯfert: ⁊ ꝓꝑe quū oppil'ones acciderit: ⁊ sil'r athanasia ⁊ homorusia. Ipsi xͦo post eas [i][mollificādi] sunt cū balneo ⁊ oleo, ⁊ nutriētibꝰ sicut [k][aq̄ carnis in spelta] ⁊ ordeo: ⁊ si biberit hydromel, ꝯfert eis: ⁊ securos eos faciet ne eis accidāt oppil'ones, ⁊ dolores iūcturarū, postq̄ꝫ in ipso additū fuīt, si oppil'onē in aliq̊ senserit mēbro, aut ꝑparationē ad ipsaꝫ, illud qd̄ sit ei ꝓpriū, sic̄ semē apij, ⁊ eiꝰ radix mēbris vrine. Qd̄ si oppil'o petrosa fuerit, apiat' ex eo qd̄ est fortius sicut [l][petroselinū.] Et si oppilatio fuerit in pulmone, aperiat' cum aliquo qd̄ sit sicut isopus, ⁊ capillus veneris, ⁊ cassia lignea, ⁊ his similia.

[i] A. hūectandi.
[k] A. brodiū carnis cū cādarusio
[l] A. fatrahasiliū

¶ De fricatione senum. Cap. V.

Opꝫ vt i q̄litate, ⁊ q̄ꝫtitate sit tēpata. Et nevllo mō mēbra debilia cū ea tāgāt', nꝫ dolētia. Et si fricatio vices hūerit iterpositas in vicibꝰ panis g̊ssis aut manibꝰ [m][aspis] fricent': h̄ nāqꝫ eis ꝯfert: ⁊ interpollationes egritudinū mēbroꝝ eoꝝ prohibet.

[m] A. Alia litera nudis.

¶ De exercitio senum. Cap. VI.

Exercitium senū diūsificat' ſm dispōnum corpoꝝ eoꝝ diūsitatē: ⁊ ſm illud, qd̄ eis ex egritudibꝰ accidē solet: ⁊ ſm vsus ipsoꝝ in exercitio. Nā si eoꝝ corpa in vltia fuerint eq̄litate posita, ꝯueniētia eis erūt exercitia tēpata. Et si fuīt in eis mēbrū, qd̄ nō in sua meliore existit dispōne, sit eiꝰ exercitium alia seq̄ēs exercitia: xͦbi gr̄a, alicui icepit in capite accidē vertigo, aut [n][apoplesia] ⁊ māe ad collū descēdere, ⁊ frequēter ꝯsueuerūt ascēdē vapores ad caput, ⁊ cerebrū, nō ꝯfert ei exercitiū, in q̊ caput curuat', aut decliat: sꝫ exercitio vti debebit, qd̄ sit in icedēdo, ⁊ currēdo ⁊ eq̄tādo: ⁊ oi exercitio [o][qd̄ sit ad subtiliāda interiora.] Et si egritudo in ptibꝰ pedū fuīt, exercitijs vtet', q̄ fiūt ex sup̄ioribꝰ, sic̄ manꝰ manibus ꝯhere, ⁊ ꝓijcē lapides, ⁊ eleuare. Et si egritudo fuīt in medio, sic̄ splene, ⁊ epate, ⁊ stō, ⁊ itestinis, erūt ei vtilia exercitia duaꝝ extrēitatū, nisi sit aliqd qd̄ ꝓhibeat. Qd̄ si egritudo in pte pectoris fuerit, exercitiū iferioꝝ erit ei nec̄ium. Et si in rene aut vesica fuerit, nō ꝯfert ei nisi sup̄ioꝝ exercitiū. Et hec mēbra in exercitio penitꝰ nō ordinent' ad h̄, vt ex eo fortiora fiāt. Et h̄ qdē in senibꝰ diuersuꝫ est ab eo, qd̄ est in alijs etatibꝰ: ⁊ [p] † [   ] in ꝑmis senibꝰ, qbꝰ ꝯfert plm̄ eiꝰ, qd̄ ꝯfert senibus. Isti nāqꝫ mēbra debilia fortiora facē debēt ordiate, ſꝫ modū exercitij qd̄ est eis ꝯueniēs, ⁊ in q̊ sunt. Membra xͦo ifirma est qñ

[n] A. epilepsia.
[o] A. qd̄ medietas corpis inferior assumit.
[p] † A. ē diuersū

Handwritten marginalia: solu[ere] v[en]t[rem] ; c[l]ist[er]e ; n[ota]

exercitanť, ⁊ est qñ hoc nō ꝯcediť .s. quū fuerit calida, aut sicca, aut fuerit in eis mā [a] ⌈que ad putrefactionē declinauerit:⌋ ⁊ non fuerit in eis maturatio.

¶ Doctrina quarta de regimine corpis, cuius nō est cōplexio ꝯueniens. Et sunt quinqꝫ capitula.

¶ Doctrine quarte dictionis tertie de rectificatione cōplexionis supflue caliditatis. Cap. I.

Dicemus ꝙ malitia cōplexionis calide, aut est cū eq̄litate ambaꝝ passiuaruꝫ, aut cū victoria siccitatis, aut humiditatis. Quum aūt ambe passiue fuerint eq̄les, sciemus ꝙ caliditatis augmentū erit ſm terminū: ⁊ non erit supfluuꝫ [b] ⌈qm̄⌋ si nō, siccaret. Quū aūt calīm existit cuꝫ siccitate, poſle est vt ꝯplō ista in sua dispōne lōgo remaneat tpe. Cali ṽo cum humiditate societas nō durat: qm̄ humiditas qñqꝫ supat caliditatē, ⁊ extinguit ipsam. Et qñqꝫ caliditas supat humiditatē, ⁊ siccat eā. Dispō igiť hñtis ꝯplōnē, in qua hūiditas supat, meliorabiť in cōplemento iuuētutis, ⁊ fiet eq̄lis in eis. Quū aūt [c] ⌈descēderit⌋ humiditas ex̄nea augmētari incipiet, ⁊ caliditas minui. Ergo dicemꝰ, ꝙ sūma regēdi ꝯplōnē hñtes calidā, in duabꝰ est collecta itētionibꝰ: vna q̄ꝝ est, ſm ꝙ est volūtas reducēdi eos ad eq̄litatē: ⁊ altera est ſm quā est voluntas ꝯseruādi sanitatē, sic̄ est. Primā ṽo hr̄e nō pñt [d] † ⌈ ⌋ ociosi q suas domuerūt aias ſm ꝓlixā tolerantiā, in tpe q ordinate ad eq̄litatē redeāt: ipsos nāqꝫ absqꝫ ordine regē, ꝓducet eoꝝ corpa ad egritudinē, sꝫ ⁊ scd̄am poſle est si sit eoꝝ regimē ex nutrientibꝰ, que ipsoꝝ sint ꝯueniētia ꝯplōnibꝰ, ita vt ꝯseruet sanitas, que est i eis repta. Quicūqꝫ aūt ꝯplōnē hñtiū calam in duabꝰ passiuis tēpati fuerint, sanitati, in pn̄cipio rei ipoꝝ, ꝓpinquores erūt: ⁊ faciet illoꝝ ꝯplō dentes, ⁊ pilos velocīꝰ nasci, ⁊ erūt facūdi, ⁊ clari in ṽbis, ⁊ veloces in icessu. Quū aūt in ānis ꝓcesserint, vincet in eis caliditas, ⁊ augmētabiť siccitas: ⁊ accidet eis cōplexio mordicatiua: ⁊ in mltis qdē eoꝝ multa cholera rubea gñať. Ipsoꝝ ṽo regimē i pm̄a etate dꝫ eē sicut tēpatoꝝ regimē. Et quū mutabunť, suū mutabūt regimē ad illīꝰ regimē, in quo elaborabať vt ipsīꝰ ꝓuoceť vrina, ⁊ cholā eñeť rubea ſꝫ vnā duarū ptiuꝫ, ad quā declināt supfluitates .s. ptis fluxus vētris, aut ptis vomitꝰ. Qꝺ si sola nā ad deponēdū humorē, ⁊ eñandū nō suffecerit: in vomitu qdē adiuueť ex rebꝰ leuibꝰ, sic̄ potu multe aq̄ cale solius, aut cū [e] ⌈nabit.⌋ Et in solōne qdē vētris sit cuꝫ aliq̊ qꝺ sit sic̄ violaceū muraba, ⁊ tamarindi hūidi, ⁊ tereniabin, ⁊ [f] ⌈xirasset⌋ ipsoꝝ p̄terea exercitiū erit alleuiādū. Et oportebit vt cibꝰ deť eis, q sit boni chimi. Et fortasse neče erit vt [g] ⌈balneationē i die seq̄ntur:⌋ ⁊ oportebit ēt vt ab oi re calefaciēte ꝓhibeāť ꝙ si ex balneatione post comestionē nō senserint tēsionē, ⁊ g̃uitatē in pte epatis ⁊ vētris, secure ea vtātur: ⁊ si aliqd hoꝝ acciderit, apitiua eis denť, sicut [h] ⌈apozima absinthij, ⁊ medicia ex aloe, ⁊ aniso, et amigdalis amaris cū oxymelle⌋ ⁊ balneationē post comestionē dimittāt. Hec aūt apitiua eis dāda sūt, postq̄ꝫ pm̄us cibꝰ digestꝰ fuerit: ⁊ añq̄ꝫ ſm sumant: In hora tñ, iter quā ⁊ comestionē scd̄i, spatiū interueniat tpis: ⁊ h̄ qdē est iter excitationē matutinalē ⁊ horā, in q̄ balneanť. Ipsi p̄terea sunt oleis supinungēdi: ⁊ vinū eis albū ⁊ subtile in potu tribuēduꝫ est: ⁊ [i] ⌈debilitat eos⌋ aq̄ frida. Et illi qdē, q a pn̄cipio rei ꝯplōnē hñt calam ⁊ siccā, hoc toto sunt digniores, Qui ṽo ꝯplōnē hñt calidā ⁊ humidam, ⁊ putrefactioni sunt apti, ⁊ vt mãe ad mēbra descēdant, exercitio vti debēt, qꝺ multe sit resolōnis, ⁊ leni ne calefaciat: cauēdo a motu, qui in humoribus ebullitionē appere faciat. Qui ṽo plꝫ ab exercitio sibi cauere dꝫ, est ille qui non ꝯsueuit. Et melius qdem est vt exercitenť post eūonem: ⁊ vt balneentur anteq̄ꝫ comedāt, ⁊ vt studeant in expellēdo supfluitates omnes. Quūqꝫ in ver intrauerit, temperate se ꝯseruent minutione ⁊ euacuatione.

¶ De rectificatione complexionis in qua est frigiditas cum augmento. Cap. II.

Huius quoqꝫ spēs tres sunt. In illa ergo que ex eis, in duabꝰ passiuis eq̄lis fuerit, elaborādū erit, vt eius inatus calor ſm augmētū ꝓcedat cū nutriētibus calidis, iter humiditatē ⁊ siccitatē tēperatis, ⁊ vnguētis calidis, ⁊ electuarijs magnis: ⁊ eūonibus humoribus ꝓprijs, ⁊ balneationibus sudorē faciētibꝰ: ⁊ exercitijs iuuātibꝰ eos: lꝫ enim aliquo tpe in humiditate sint tēpati: accidet tñ eis, vt humiditates in ipsis ꝓpter frigiditatem gñentur. Illoꝝ aūt in qbus cum hoc est siccitas, regimē opꝫ vt sit ipmmet regimen senum.

¶ De regimine corporum que velociter egritudines incurrunt. Cap. III.

Isti aūt ad h̄ sunt parati ꝓpť repletionē sui. Et tūc qdē in ipsis tēperāda est humoꝝ q̄ꝫtitas: aut ꝓpť humores crudos, q in eis existūt: ⁊ tūc qdē tēperāda est ipsoꝝ humoꝝ q̄litas: ⁊ eligēdū est eis ex nutrientibꝰ illud, qꝺ nutrimētum p̄bet mediū inter multū ⁊ paucū. Et humoꝝ ipsoꝝ q̄ꝫtitas tēpanda est cū eq̄litate q̄ꝫtitatis nutrimēti, ⁊ augmēto exercitij, ⁊ fricationis anteq̄ꝫ balneenť, si exercitij ⁊ fricationis vsuꝫ habuerint, aut cum leuiore eoꝝ, si nō ꝯsueuerūt: ⁊ vt eis cibus partiať, ⁊ nō vna vice suā cōpleant satietatē: ꝙ si in ipsoꝝ corporibꝰ sudor fuerit facilis, ⁊ cōsueuerint, fiat vt isti aliqbus sudent vicibus. Et si tarditas comestionis ipsoꝝ nō fecerit, vt cholā rubea in eoꝝ fundať stomachis, retardeť ipsa vsqꝫ post balneū: ꝙ si fecerit p̄mittať anteq̄ꝫ balneenť. Et hora qdē tēpata, si ꝓhibitor ibi non affuerit, est post quartā horaꝝ diei [k] ⌈eq̄liū.⌋ Si aūt ꝓpterea, ꝙ cholā rubea in ipoꝝ fundiť stōis, cibus fuerit sumēdus pꝰus [l] ⌈añq̄ꝫ balneenť, ⁊⌋ oppilōnū in epate sigtiones senserint cuꝫ apitiuis prenoiatis, suis ꝯuenientibꝰ ꝯplōnibꝰ, medicenť. Et si cū hoc in capite nocumētum senserint, cū ambulatione succurrať. Et si eīꝰ cibꝰ in stō corruptus fuerit, ⁊ postea descēderit ꝑ se, erit h̄ lucrū: ꝙ si non, deponať cū diacymino, aut ficubꝰ cū semine cartami [m] ⌈ꝯspersis.⌋ Cuius ꝯfectio est noiata.

¶ De impinguando macrum. Cap. IIII.

Causa macieī fortior, sic̄ diximꝰ, est siccitas ꝯplōnis, ⁊ meseraice, ⁊ siccitas aeris. Mesaice enīꝫ quū siccanť, nutrimētū nō recipiunt, et augmētať siccitas ⁊ maties. Fricatio igiť ipsi adhibēda est añq̄ꝫ balneeť, que sit media inter asperā ⁊ lenē, donec rubeat cutis: deide fricatio fortior fiat: postea emplīm ex pice supponať: deide tēpate exerciteť: postea absqꝫ tarditate balneeť deide siccis mādilibꝰ exicceť: postea pauco inūgať oleo: deide cibū sumat sibi ꝯueniētē. Et si ipsīꝰ etas, ⁊ tp̄s, ⁊ ꝯsuetudo aquā tolerauerit fridā, ex ea sup se fūdat. Finis aūt fricatiōis, q̄ añ picis emplīm p̄mittiť, est vt iflatio nō icipiat ꝯsumi. Et h̄ qdem est ꝓpinquū ei, qꝺ in augmētādo mēbrū puū diximꝰ.

a A. Alia litera que ad mēbruꝫ declinare timeť.
b A. et.
c A. declinat in etate, tunc.
d † A, nisi.
e A. nebit.
f A. siracost.
g A. q̄lꝫ die tertia administrēt balneationem.
h A. ifusio absinthij, ⁊ infusio de aloe, ⁊ anisuꝫ, ⁊ amigdale amare, ⁊ oxymel. Alia lr̄a ⁊ amigdale amare cum oxymelle.
i A. ⁊ ꝯfert eis,
k A. equalis.
l A. balneentur postea si.
m A. cōmixtis.

Cõplemẽtum ṽo locutionis de hoc, inuenietur in libro de [a] ⌈pulchritudine⌋ quarti libri.

a A. decoratiõe.

¶ De macrefaciendo pinguem. Cap.V.

Ipsius regimẽ est, vt descẽsus cibi a stõ ei⁹, ⁊ intestinis sit velox, ne cõpleat̃ mesaraicaꝝ suctio in ipso, ⁊ vt cibũ sumat, q̃ sit multe q̃ƺtitatis, ⁊ pauci nutrimẽti. Et frequẽter balneet̃ añq̃ƺ comedat: ⁊ exercitiũ festinũ, ⁊ olea resoluẽtia. Et de electuarijs, trifera minor: ⁊ electuariũ de lacca, ⁊ tyriaca: ⁊ vt ieiunus bibat acetum [b] ⌈⁊⌋ almuri. Et nos q̃dem nominabimus hoc in dictione decorationis.

b A. cum.

¶ Doctrina quinta de mutationib⁹ aeris, ⁊ est ca. j, ⁊ sũma. j.

¶ Doctrine dictionis tertie de regimine temporum cum rectificatione aeris. Cap. vnum.

In veris q̃deƺ ꝓncipio succurrẽdũ est ad minuẽdũ, ⁊ ad bibẽduƺ catharctica, ꝓm q̃ necẽ est, ⁊ ꝓm ꝯsuetudinem. In ipso q̃ƺ ꝓpe vomit⁹ ꝓuocãdus est. Et ois res multũ calefaciẽs, et humectãs est dimittẽda, ex carnibus, ⁊ potib⁹: ⁊ nutriẽs subtiliandũ. Et exercitio vtẽdũ est tẽpate, qõ sit maius exercitio estatis. Cibo q̃ƺ nõ repleat̃ q̃s, imo ip̃m ptiat̃ ⁊ in potu sumat sirupos, ⁊ rob extinguẽtes: ⁊ a rebus abstineat calis, ⁊ ab oibus amaris, aut salsis, aut acutꝭ. In estate ṽo minuat̃ ex cibis, ⁊ potib⁹, ⁊ exercitio, ⁊ maneat q̃et⁹, ⁊ extinguẽtia bibat. Et si potuerit vomat, ⁊ semp̃ in vmbra moret̃, ⁊ in loco coop̃to. In autũno aũt ⁊ ꝓpe in eo q̃ est diũsi aeris ꝯseruatio faciẽda est cũ regie meliore, ⁊ oia siccantia sũt dimittẽda. Et cauẽdũ est a coitu, ⁊ a potu mlͤ te aq̃ fride, ⁊ ipsi⁹ fusione sup̃ caput. Neq̃ƺ in loco frido dormiat in q̃ ei⁹ cutis horripilet̃, neq̃ƺ replet⁹ dormiat. Et caueat sibi a calore estiuo, ⁊ fritate matutinoꝝ: ⁊ suũ custodiat caput ne friditati obuiet.

A fructib⁹ q̃ƺ [c] ⌈q̃ sũt in tp̃e p̃⌋ sibi caueat, neq̃ƺ ex illis multũ comedat, neq̃ƺ balneet̃ nisi cum tepida.

c A. illius tp̃is. Alia lr̃a horarijs

Q̃uũq̃ƺ dies cũ nocte fuĩt eq̃lis. eũet̃: ne sup̃fluitates i hyeme ꝯstrigant̃, lƺ in mltis corp̃ib⁹ sit melius ne in autũno aliq̃d faciãt, vñ hũores ferueãt, ⁊ moueãt̃: imo meli⁹ est eis vt ipsi q̃eti p̃maneãt. Q̃uidã ẽtiã vetuerũt ne vomit⁹ in autũno fiat, q̃m ad febrẽ p̃ducit. Uinuƺ p̃terea vehemẽter dƺ eẽ aq̃tũ: ⁊ non sit sup̃flue. Scias q̃ƺ q̃ in mltis pluuijs in ipso ꝯsistit securatio ab ipsi⁹ malitia. In hyeme ṽo multũ laborare debẽt, ⁊ copiosius comedẽ, nisi fuĩt meridionalꝭ: q̃m si sic fuerit exercitiũ erit augmẽtãdũ, et cib⁹ minuendus. Opƺ p̃terea vt triticũ panis hyemis sit forti⁹: ⁊ fortioris soliditatis q̃ƺ panis estatꝭ. Et silr̃ est illud qõ est i carnib⁹: [d] †⌈ ⌋ ⁊ eis q̃ sunt sic̃ ipse. Et vt sint olera q̃b⁹ vescunt̃ sic̃ caules, ⁊ sicla, ⁊ apiũ: ⁊ nõ atriplices, neq̃ƺ blitis, neq̃ƺ portulaca, neq̃ƺ scariola. Amplius corp̃ib⁹ sanis raro accñt egritudies i hyeme: q̃b⁹ si acciderit, medicãdo succurrẽdũ ẽ, ⁊ eũando, si optuerit. Impoꝭe. n. ẽ vt ipsa accidat egritudo, nisi p̃p magnã cãm: ⁊ ꝓpe si calꝭa fuĩt. Calor. n. inat⁹ q̃ est regitiuus, i hyeme vehemẽter fit fortꝭ, p̃pterea q̃ a resoꝭone saluat̃: et ꝯstrictiõe ꝯiũgit̃. Oẽs preterea nãles ṽtutes suas meli⁹ p̃ficiũt opõnes. Hip. q̃ƺ visũ est, q̃ meli⁹ est in ipso vẽtrẽ soluẽ, q̃ƺ minutionẽ facẽ. Et abhorret vomitũ in ipo: ⁊ vƺ ei q̃ i estate sit bon⁹, q̃m hũores i estate sunt natãtes, ⁊ in hyeme ad subsidẽdũ declinãtes, ip̃m ergo imitent̃. Aer ṽo quũ corrũpitur,

d † A. ⁊ assatis.

aut sit pestilẽtialis, obuiãduƺ est, exiccãdo corpus: ⁊ reparãdo domũ cũ reb⁹ que suis ṽtutib⁹ infridãt ⁊ humectãt. Et h̃ q̃dẽ est qõ magis est faciẽdũ i pestilẽtia: Aut calefaciãt, ⁊ faciãt q̃ sit ꝯ̃riũm ei qõ ex aeris corruptiõe ꝓuenit. Odores p̃terea boni sunt res in h̃ magis ꝯferẽtes: ⁊ ꝓpe quũ putauerit q̃ sint ꝯplꝭoni aeris ꝯ̃rij. In pestilẽtia q̃ƺ necẽitas multum aerẽ attrahẽdi ẽ minuẽda: ⁊ h̃ q̃dẽ fit cũ ocio ⁊ euẽtatiõe. [e] †⌈ ⌋ A terra p̃terea multotiẽs eleuat̃ aeris corruptio: ⁊ tũc q̃dẽ ꝯuenit in lectis sedẽ, ⁊ hospitia q̃rere vehemẽter alta, q̃ a vẽtis rũpunt̃. Multotiẽs q̃ƺ est ꝓncipiũ corruptiõis aeris ab ipo aere, p̃p illud qõ ei aduenit ex corruptione vicinãtiũ aerũ: aut p̃p rẽ celestẽ, cui⁹ q̃litas nõ est hoib⁹ cognita: in hꝭ g̃ ad domos subterraneas est fugiẽdũ, aut ad domos que pietib⁹ vndiq̃ƺ sũt circũdate, ⁊ ad cauernas. Suffumigatiões aũt q̃ aeruƺ putrefactiões sunt rectificãtes, sunt sicut cipi, ⁊ turis, ⁊ myrti, ⁊ rose, ⁊ sandali. Aceto p̃terea in cibo ⁊ potu vti in pestilẽtia, est nocumẽti ipsius securatio. ⁊ nos q̃dẽ in libris p̃ticularibus noiabim⁹ cõplemẽtum eius, qõ est dicẽdum de hoc.

e † A. facta cum ventolis vel flabellis.

¶ Summa doctrine quinte fen tertie, cuius sũt. viij. capitula.

¶ Sũme doctrine q̃nte fen tertie est ad succurrẽduƺ accñtibus, que ꝓnosticant̃ egritudines. Cap. I.

Ille cui tremor cordis assidue acciderit, de seip̃o sit solicit⁹ ne subita incipiat̃ morte. Ille cui frequẽter acciderit icub⁹, ⁊ [f] ⌈scotomia⌋ de se ipso solicit⁹ existat, ⁊ hũorẽ eũet g̃ssum ne ad epilepsiã p̃ueniat, ⁊ apoplꝭiaƺ. Q̃ñ mult⁹ i toto corp̃e fuĩt [g] ⌈salt⁹⌋ regatur flatꝭ eũone, iõ ne h̃ hñs, spasmũ icidat ⁊ apoplꝭiaƺ. Et silr̃ quũ p̃durauerit vt sensus sint turbidi, ⁊ motionũ adsit debilitas cũ replꝭone. [h] ⌈Q̃uũ mẽbris mlꝭtotiẽs acciderit vt sẽsũ amittãt regat̃ cui h̃ accit cũ eũone flatꝭ, ne ad palysim p̃ueniat.⌋ Q̃uũ facies mlꝭtũ [i] ⌈salierit⌋ cui h̃ acciderit regat̃ purgõne cerebri, añq̃ƺ ad torturaƺ deueniat.

f A. vertigo.

g A. iectigatio.

h A. Q̃uũ membra oia stupida fuerint multuƺ tũc regant̃ cum eũone flãtis, ne ad palisim ⁊ spasmuƺ p̃ueniant.

Q̃uũ facies vehemẽter rubuerit, ⁊ oclꝭs, ⁊ lachryme fluxerit, ⁊ lumẽ effugerit, ⁊ capitꝭ dolorẽ hũerit minutiõe regẽdus erit, ⁊ soꝭone vẽtris, ⁊ his silib⁹, ne icidat i [k] ⌈phrenesiƺ.⌋ Q̃uũq̃ƺ mlꝭta absq̃ƺ cã fuĩt tristitia, ⁊ timor, regẽdus erit adusti hũoris eũone, ne ad melꝭiaƺ deueniat. Facies q̃ƺ quũ rubet, ⁊ tũet, ⁊ fuscitati attinet, ⁊ fit hoc p̃durãs, portẽdit leprã. Q̃uũ corp⁹ fuĩt g̃ue, ⁊ lassũ sit, ⁊ vene app̃uerit, minuẽdũ erit añq̃ƺ vene scissura accidat, aut apoplꝭia, aut mors subitanea. Q̃uũ i facie [l] ⌈paꝝ tumor⌋ app̃uerit ⌋ ⁊ i palpebris, ⁊ i extrẽitatib⁹, dispõni epatꝭ est succurrẽdũ, ne icidat i hydropisiƺ. Q̃uũ stercorꝭ fetor mlꝭt⁹ fuĩt, regie vtẽdũ erit rẽouẽdo a venis putrefactioneƺ, añq̃ƺ ad febres p̃ueniat, vrine tñ sig̃tio est i h̃ [m] ⌈deterior.⌋ Q̃uũq̃ƺ lassitudinẽ ⁊ fracturaƺ viderꝭ, time q̃ febrꝭ accidat. Q̃uũq̃ƺ cõedẽdi appetit⁹ cadit, aut augm̃tat̃ sig̃t egritudinẽ. Et ad sũmũ ois res q̃ de suo mutat̃ vsu. s. desideriũ, aut egõ, aut vrina, aut coeũdi volũtas, aut sõnus, aut sudor, aut corp̃is prurit⁹, aut igenij s̃btilitas, aut sapor gust⁹, aut [n] ⌈sonioꝝ vsus⌋ quũ augmẽtant̃, aut diminuũt̃ aut suã mutãt q̃litatẽ, ꝓnosticãt̃ egritudinẽ. Et silr̃ vsus nõ nãles, sic̃ hemorroidaꝝ sãguis fluxus, aut mẽstruoꝝ, aut vomit⁹, aut ex narib⁹ sãguis fluxus, aut consuetudo desiderandi rem aliquã, siue mala sit, siue non sit mala: quoniam vsus est sicut natura.

i A. iectigauerit.

k A. sirsem.

l A. tumor seu iflatio sparsa fuerit.

m A. vehemẽtior

n A. pollutionis nocturne ꝯsuetudo.

Et pꝑter hoc non dꝫ abstinere qs nisi a multū malis: que tñ ex eis omittere debet, ordinate dimittat. Est pterea quuꝫ res pticulares pticularium rerum sunt demr̃atiue, pseuerātia nāqꝫ doloris capitis, et emigranei, dilatationē ꝑnosticat̃ pupille, ꝛ descensuꝫ aq̄ in oculū. Imaginari [a] † [ ] corā facie sic cimices, ꝛ reliq̄, quū māsiuū sit ꝛ stabile, ꝛ visus cū h̄ assidue debilitat̃, portēdit descēsum aq̄ in oculū. Quū grauitas ꝛ pūctura in pte dextra pseuerauerit, epatis sig̃bit egritudinē. Grauitas ꝛ tēsio in inferioꝛib⁹ dorsi, ꝛ ilio, cū mutatione dispōnis vrine ab [b] [vsu] nocumētū in renib⁹ ꝑnosticat̃. Sterc⁹ nō hn̄s tincturā sicut solebat, sig̃t icteritiā. Quum ardoꝛ vrine pseuerat, vlcera sig̃t que in vesica accn̄t ꝛ v̄ga. Egestio in ano adustionē faciēs, ꝑnosticat̃ dissenteriā. Desiderij casus cū vomitu, ꝛ īflatione, ꝛ [c] [extremitatū] doloꝛ, portēdūt colicā. Prurit⁹ in ano quuꝫ parui vermes ibi nō affuerint, ꝑnosticat̃ hemorroidas. Multoꝝ [d] [carbūculoꝝ natiuitas, ꝛ nodoꝝ, magnum sig̃t apostema.] Serpigo, albaras ꝑnosticatur nigram. Et moꝛphea alba, pꝛonosticatur albaras albam.

a † A. oculis.

b A. eo qd̄ est cōsuetum.

c A. Alia litera crurium.

d A. aldemamil idest foꝛūculoꝝ natiuitas, ꝛ nodoꝝ magnā sig̃t exiturā seu magnū significat al dubeleti.

Dictio vl̄is de regimine iter agētium. Cap.II.

Iter agēs a reb⁹ abstineat, qb⁹ vti ꝯsueuerat quū esset cū suis familiaribus: laboꝛes nāqꝫ ꝛ doloꝛes ei aecn̄t, quapꝑ studiū impēdere dꝫ ad h̄ vt de se sit solicit⁹, ne ad [e] [magnas] ꝑueniat egritudies. Et illud de q̊ plus solicit⁹ eē dꝫ, est nutriēs, ꝛ lassitudo. Suū ꝟo nutriēs melioꝛari dꝫ, ꝛ facē vt sit bone sb̄e, ꝛ ꝑpinque mensure, ꝛ non multe iō vt bn̄ digerat̃, ꝛ supfluitates in venis ipsi⁹ nō ꝯgregent̃. Amplius eq̄tare nō dꝫ plen⁹, ne ei⁹ cibus corrūpat̃, ꝛ necessitatē hēat bibendi aquā, ꝛ augeat̃ [f] [sonit⁹ ꝛ dilatatio sui] imo expectare cibū dꝫ vsqꝫ ad hoꝛā hospitādi, nisi fuerit ꝑpt̃ cām, quā postea dicem⁹. Qd̄ si multuꝫ ei nec̄ium fuerit, rē modicā comedat ſm moduꝫ tēpamēti: ꝛ tm̄ ne ꝑ ipsam bibēdi aquā nec̄itatē hēat, siue sit ei⁹ iter nocturnū siue diurnū. Lassitudo q̊ꝫ ei⁹ regēda est ex eo, qd̄ in cap̄ de lassitudine dcm̄ est. Opꝫ p̄terea ne eat in vias replet⁹ sāguine, aut alio, sꝫ coꝛpus suuꝫ mūdificet, deinde incedat, ꝛ si [g] [fastidit⁹ fuerit] famelicus fiat, ꝛ doꝛmiat, ꝛ [h] [fastidiū] resoluat postea in viā ꝑgat. Opꝫ p̄terea vt qui iter aggredit̃, vtat̃ oꝛdine, ꝛ paꝝ plus solito exercitetur. Et si in suo itinere nec̄ium fuīt vigilare, assuescat vigilare paꝝ: ꝛ sil̕r si timet ne fames ei accidat, aut sitis, aut aliud ab istis, dꝫ ea assuescē: ꝛ dꝫ vti cibo quo in itinere vult nutriri: ꝛ dꝫ ꝯstituere vt eius cib⁹ sit ī q̄ꝫtitate paucus, ꝛ multi nutrimēti. Olera pꝛeterea dimittat, ꝛ fruct⁹, ꝛ q̄cq̄d humoꝛē gn̄at crudū, ni fuerit ꝑpt̃ necessitatē vt ex eo medicet̃. Et foꝛtasse iter agēti [i] [nec̄itas supueniet tolerādi famē, donec desideriū ei minuat̃.] Ex eis aūt que ipꝫ iuuāt in h̄, sūt cibi fridi ex epatib⁹ assatis, ꝛ his silibus. Et est quū ei fiūt pill̕e cū viscositatib⁹, ꝛ adipib⁹ liquefactis foꝛtibus, ꝛ amigdal̕, ꝛ oleo amigdalino: sintqꝫ adipes, sic̄ adeps vaccinus: q̄ꝝ vnā quū comederit famem lōgo tp̄e tolerabit. Quidā q̊ꝫ retulerunt, ꝙ vn⁹ hō lib.j. olei violacei in quo [k] [adeps resolut⁹ fuit] donec in empl̕i silitudinē ꝯuersa fuerit decem dieb⁹, postea comedē nō desiderauit. Et sil̕r [l] [ꝯtingit quū nec̄e est ei tolerare sitim.] Secuꝫ ergo deferre dꝫ ex medicinis sitim extinguentib⁹, q̄s in libꝛo tertio, in cap̄ de siti dicem⁹: ꝛ ꝑp̄e ex semie poꝛtulace. iij. ʒ. cū aceto bibat. Et dimittat nutrientia sitim faciētia, sicut pisces, ꝛ cappares, ꝛ salsa, ꝛ dulcia, ꝛ minuat loquelā, ꝛ molliter incedat. Quuncqꝫ aquā cū aceto biberit parum ex ea ei sufficiet in sedando sitim, vbi non multa inuenitur aqua.

e A. multas.

f A. cōmotio, et sonitus in stō, et nauseatiua satietas.

g A. nauseatiuā satietatē hūerit

h A. nauseatiuā satietatem.

i A. est necessariuꝫ, vt ꝑpet̃ ad famē tolerādā ꝛ minoꝛationē appetitus.

k A. cera dissoluta fuit biberit.

l A. qn̄qꝫ idigēt vt ꝑparent̃ ad sitim tolerandū.

De regimine cauēdi a calitate, ꝛ ꝑprie in itinere, ꝛ regimine iter agētium in ipsa. Cap.III.

Hos etiā nisi seipsos regāt, res in suo fine ad h̄ ꝑducet, ꝙ debilitabūtur, ꝛ eoꝝ resoluent̃ virtutes, ita ꝙ se mouē nō poterūt: ꝛ supabit sitis: ꝛ foꝛtasse sol eoꝝ impediet cerebꝛa. Quapꝑ studē debēt, vt vehemēti cooptura a sole sua tegāt capita. Et sil̕r debēt iter agētes pectoꝛa sua custodire: ꝛ epithimare ex tali, q̄le est mucillago psilij, ꝛ succ⁹ poꝛtulace. Iter p̄terea agētes in caloꝛe qn̄qꝫ nec̄e est aliq̄d comedē anteq̄ꝫ eant, sicut [m] [ius] oꝛdei, ꝛ sirupū de fructib⁹, ꝛ reliq̄ ab eis: qm̄ quū eq̄tāt, ꝛ in eoꝝ īterioꝛib⁹ nihil existit, multū debilitat eos resol̕o, ꝛ nō erit in eis restauratio. Sumē ergo dꝫ ex eo qd̄ diximus aliq̄ꝫtulū, ꝛ deide moꝛet̃ dōec de stō descēdat, ꝛ nō iundet. In via p̄terea deferre dꝫ oleū roſ. ꝛ viol̕. ex quo hoꝛa post hoꝛam in suis doꝛsis iungat̃. Multoꝝ p̄terea qb⁹ in via ex caloꝛe accidit nocumētū, redeūt dispōnes ꝑp natationē in aq̄ frida: verūtñ meli⁹ est ne h̄ cito fiat, sꝫ paꝝ expectēt, deide oꝛdinate ad ipsam accedāt. Qui autē [n] [venena] timuerit, nares, ꝛ os īstita sibi ligare dꝫ ꝛ toleret laboꝛē in h̄: dꝫ ēt ꝑus cū [o] [lacte absqꝫ butyro] cepas comedē: ꝛ ꝑp̄e quū cepe in ipso fuerit [p] [muraba] aut nocte vna īfuse, comedat cepas, ꝛ soꝛbeat [q] [lac.] Et dꝫ vt sint cepe anteq̄ꝫ in aldog mittant̃ foꝛtis icisionis. Sit p̄terea illd̄ qd̄ odoꝛat oleū rosaceū [r] † [ ] ꝛ oleū de seminib⁹ cucurbite, ꝛ soꝛbeat oleū de seminib⁹ cucurbite, qm̄ malitiā venenoꝝ remouet, quā timet. Quū aūt venenū ei nocumētum fecerit, sup extremitates ipsius aq̄ ꝑijciat̃ frida, ꝛ facies ea lauet̃. Sitqꝫ ei⁹ cibariū ex olerib⁹ fridis, ꝛ sup ipsi⁹ caput ex oleis fundat̃ fridis, sicut oleo rosaceo, ꝛ ex [s] [salicib⁹] ꝛ succis fridis, sicut ꝟmicularis succo, deide lauet̃: ꝛ a coitu sibi caueat. Saliti q̊ꝫ pisces ei ꝯferūt, quuꝫ q̄uerit qd̄ hꝫ: vinum quoqꝫ tēpatū ei ꝯfert: lac p̄terea ē melioꝛ cib⁹, si febꝛē nō habuerit. Et si habuerit febꝛē, que nō fuerit ex febꝛibus putridis, imo ex [t] [diurnis] bibat doch acetosuꝫ. i. lac absqꝫ butyro. Quuncqꝫ sitim habuerit post venena, succurrat̃ ex collutione oꝛis cū aq̄, sꝫ nō bibat ex ea donec satiet̃: q2 tūc subito moꝛiet̃, sꝫ tēpandus est ex collutione oꝛis cū aq̄. Qd̄ si multa ei nec̄itas bibēdi ingruerit, semel ex ea glutiat parum, ꝛ scd̄o, ꝛ tertio, ꝛ deiceps. Quūqꝫ q̄uerit illud qd̄ ex siti ei [v] [admistū] fuerit, bibat. Et si anteq̄ꝫ bibat, incepit bibē oleū rosaceū cum aqua mistū, ꝛ postea bibat aquā erit melius. Et ad sūmuꝫ ille quē caloꝛ impedit, in loco dꝫ manere frido: ꝛ pedes abluere ex aq̄ frida. Et si fuerit sitiens, aquā frigidā paulatiꝫ bibat. Et ex cibo qui cito digeritur, nutriatur.

m A. sauich.

n A. estuationē aeris calidi. ꝛ sic vbiqꝫ in h̄ cap̄l̕o ꝑ venēa itelligit̃ estuatio ab aere calido.

o A. in aldog.

p A. pꝛeparate.

q A. aldog.

r † A. vel narib⁹ attrahat oleum rosaceum.

s A. chalef.

t A. effimeris.

v A. excitatum.

De regēdo iter agētē ī frigoꝛ̃, ꝛ ꝯgelatos. Ca.IIII.

Dico ꝙ iter agere ī foꝛti frigoꝛe, est res magni timoꝛis, lꝫ multum custodiat se, ꝛ muniat oīb⁹ que sūt necessaria: ꝛ q̄ꝫtomagis quū nō totū qd̄ nec̄iuꝫ est ꝑparauerit. Quā pl̕es nāqꝫ iter agētes, oībus que nec̄ia erāt, se rexerunt, ꝛ postea frigoꝛe moꝛtui sunt, quos frigus interfecit, et [x] [pꝛuina] spasmo, aut alcuzez, aut ꝯgelatione, aut apoplesia: ꝛ moꝛiuntur quidem moꝛte eoꝛum, qui opium biberint, aut mādragoꝛam. Quod si eoꝛuꝫ dispositio ad moꝛtem non ꝑuenerit, multotiens in

x A. vēt⁹ fridus cū pauca pluuia Alia litera. aldo mach. i. nix cū vento.

famem incident, que vocat̃ bolismus, in qua qd sit faciẽduz, ⁊ in alijs egritudinibꝰ iam in suo loco diximus. Et res qdẽ eis melioꝛ est, vt poꝛos claudãt, ⁊ nares: ⁊ os custodiãt ne in eo aer frigidus subito ingrediat̃: ⁊ vt extrema custodiãt cuz eo qȯ noiabimus. Quũcq₃ iter agẽs in frigoꝛe, hospitat̃, nõ ilico se calefacere oꝫ: imo in hoc paulatim oꝛdinet̃ in caloꝛe paruo, ⁊ ad foꝛtẽ caloꝛem non cito accedat, imo si ad ip̃m non accesserit, erit melius. Qȯ si vehemẽter ei fuerit neċium, s̃m oꝛdinem ad ip̃m accedat. Et ille qdẽ cui est ꝯuenientius ab eo separi, est qui cito vult ire, ⁊ ad frigus egredit̃, hoc est quum frigus nõ ad hoc ꝑuenerit, vt iter agẽtem debilitet, ⁊ eius deijciat foꝛtitudinem. Sed si [a] ⌈ꝯgelatio⌋ in ipso opet̃, necesse est vt festinet ad se calefaciẽdũ, ⁊ leniẽdum ex oleis calefaciẽtibꝰ: ⁊ ꝓpꝛie illis in quibus tyriace ꝓꝑetas existit, sic̃ oleũ de lilio. Quũcq₃ iter agens in frigoꝛe, hospitatꝰ fuerit, ⁊ fuerit famelicus, ⁊ rem comederit calidã, accidet ei caloꝛ sicut ex febꝛe mirabilis. Iter agentes p̃terea nutrientia hñt, que rem facilẽ frigoꝛis eis faciũt. Et hec qdez sunt nutriẽtia, in qbꝰ multũ ponunt̃ allia, ⁊ nuces, ⁊ sinapi, ⁊ assa. Et est quuz in eis mittunt̃ [b] ⌈cepe⌋ vt boni sit sapoꝛis ꝯdite cum allijs ⁊ nucibꝰ. Butyrũ quoq₃ est eis bonuz, ⁊ ꝓp̃e quũ post ip̃m foꝛte hauserit vinũ. Op₃ p̃terea vt iter agens in frigoꝛe nõ ambulet duz est vacuus, imo ipleat̃ nutrimẽto. Et vinũ loco aque bibat: ⁊ moꝛet̃ donec istud ĩ suo ventre qescat ⁊ calefiat, ⁊ postea eqtet. Assa q̊₃ est ex eis, que in frigoꝛe ꝯgelatũ calefaciũt: ⁊ ꝓp̃e quũ ipsa ĩ vino ei ad potãdũ dat̃, cuiꝰ ĩtegra dos est. ℥.j. asse, ⁊ vini lib.j. Amplius iter agẽtes ĩ frigoꝛe hñt vñ fiat epithima, qȯ eoꝝ muniat coꝛꝑa ne a frigoꝛe patiant̃, ex qbus est [c] ⌈pix⌋ ⁊ alia ab ea. Allea q̊₃ sunt ex rebus ei vtilibꝰ, qui ab aere venerũt frido.

a A. ĩfrigidatio.

b A. almasal cõditum.

c A. oleum.

De custodiendis extremitatibus a nocumento frigoris. Cap. V.

Iter agẽs extrema in p̃mis fricare oꝫ, donec calefiant: deinde ex oleo cal'o, eo liniat, qȯ sit ex oleis bene redolẽtibꝰ, sicut oleũ de lilio, ⁊ oleũ de ben [d] ⌈misceos q̊₃ est epithima⌋ eis cõueniens: ⁊ si ip̃m non habuerit oleũ sumat, ⁊ ꝓpꝛie quũ in ipso posuerit piꝑ, aut piretrũ, aut eufoꝛbiũ, aut assam fetidã, aut castoꝛeũ. Ex epithimatibus p̃terea extremitates custodientibꝰ est, vt supponat eis galbanũ, ⁊ allia: qꝛ est securatio [e] ⌈aut⌋ sicut alkitrã. Et nõ op₃ vt sotular aut calciamẽtũ, quo pes tegit̃, sit strictꝰ: ita vt pes in eo cõmoueri nõ possit: qm̃ motꝰ mẽbꝛi est vna ex rebꝰ ꝓhibẽtibꝰ ab eo frigus: mẽbꝛũ quoq₃ suffocatũ [f] ⌈duriter ĩuenit frigꝰ. Et quuz ip̃m qdẽ ꝑgameno coopit̃, ⁊ aliqd ei supponit̃, ⁊ nihil supponit̃⌋ est magis ip̃m custodiẽs. Quum aũt manus, aut pes frigus nõ senserit, ⁊ ex frigoꝛe nihil diminutum fuerit, nec solicitudo p̃ma fuerit custodiẽdi ip̃m regimine ꝯueniẽti, scias ꝙ sẽsus iã est in itinere destructionis, ⁊ ꝙ frigus iã effecit in ipso opõnẽ suã. Nũc igit̃ excogitare dẽmus, qd in ipso sit faciẽdũ: ꝙ si frigꝰ in mẽbꝛo opabit̃, ⁊ ĩnatũ q in ipso erat extinxerit caloꝛẽ, ⁊ ꝯstrixerit illud qȯ resoluebat̃ ex eo in eius s̃ba, ⁊ ip̃m putrefactioni aptũ effecerit, erit qñq₃ neċium facẽ totũ qȯ in cap̃ de vlceribꝰ est dcm̃, ⁊ ꝓp̃e de herpetibꝰ estiomenis malis. S₃ quũ frigus ip̃m ipedierit, ⁊ nõdũ cõputruerit, sed in illo ꝯsistit ꝓcessu, melius erit vt extremitates ponant̃ in aq̈ napoꝝ ꝓp̃e, aut in aq̈ in q̃ [g] ⌈ficꝰ cocte⌋ fuerit, ⁊ in aq̈ cauliũ, ⁊ in aq̈ [h] ⌈myrti⌋ ⁊ in aq̈ aneti, ⁊ in aq̈ camemille [i] ⌈totuz hoc ad supponendum est eis ꝯueniens, ⁊ aqua scehe, ⁊ aq̈ namẽ.⌋ Ex napis q̊₃ empl'z apponẽ est medicamẽ eis ꝯueniẽs. Ab igne p̃terea sibi cauẽ oꝫ, ne ad ip̃m accedat. Et op₃ qdẽ vt velociter incedat, ⁊ pedem moueat, ⁊ extrema, ⁊ exercitet ip̃m, ⁊ fricet: postea inũgat, ⁊ suꝑ ip̃z aquã calidã ab alto fundat, cũ eo qȯ diximꝰ. Et scito ꝙ dimittẽ extremitates suspẽsas, ⁊ qetas in frigoꝛe ne moueãt̃, ⁊ vt nõ exercitẽtur, est ex maioꝛibꝰ causis q̃ faciunt extremis, vt ea supet frigꝰ. Sũt p̃terea hoium qdã q ponũt in aq̈ frida, ⁊ faciũt vtilitatẽ: ac si nocumẽtũ ab eis remoueret̃, queadmodũ fructibꝰ accit ꝯgelatꝭ. Quũ.n. ĩ aquã ꝓijciunt̃ fridã: fiũt queadmodũ si ab eis extheret̃ ꝯgelatio, ⁊ ab eis labit̃, ⁊ leniũt̃, ⁊ eq̃nt̃: ⁊ si ea igni applicant̃, coꝛrũpunt̃. S₃ qũo fit istud, nõ est medico neċiuz. Quũ aũt vna extremitas obfuscari cepit: scalpellãda ẽt erit, ⁊ sãguis ab ea exthẽdus, mẽbꝛo in aq̈ cal'a posito, ꝓpterea ne aliqd sãguinis in oꝛificijs plagaꝝ ꝯgelet̃, ⁊ nõ egrediat̃: s₃ egredi dimittat̃ donec ꝑ se restringat̃, postea ipsa epithimet̃ ex boloarmeno, ⁊ aceto tẽꝑatis, qm̃ hoc eius remouet lesionẽ. Alkitran quoq₃ in p̃ncipio, ⁊ fine iuuamẽtuz p̃bet. Quũcq₃ res ad nigredinẽ trãsierit aut viriditatẽ, ⁊ ꝯsequat̃ ipsaz ipsa s̃m putrefactionem ꝓcedẽte, nõ laboꝛet nisi vt [k] †⌈ ⌋ auferat̃ illud, qȯ cõputruit, ne ẽt sanũ, qȯ in eius ꝯsistit vicinitate, putrefiat: ⁊ putrefactio paulatĩ₃ ad ĩterioꝛa pꝛocedat, sed faciat illud qȯ in suo diximus cap̊.

d A. ⁊ almisusen quoq₃ linitum.

e A. ⁊ nõ ẽ aliqd ita adiuuans.

f A. incurrit in frigꝰ vehemẽs. Et quuz ipsum cooperit̃ pergameno, ⁊ pillis, ⁊ postea cũ huber

g A. palea cocta

h A. reꝝ odoꝛiferarum.

i A. oia ista sunt bona, ⁊ calamẽtũ est bonuz epithimatum, ⁊ aq̈ alsceba, ⁊ aqua sisimbꝛij.

k † A. velociter.

De ꝯseruando coloꝛem faciei in itinere. Cap. VI.

Facies est epithimãda ex rebꝰ viscosis, in qbꝰ existit ꝯglutinatio, sicut mucillagine psilij, ⁊ mucillagine poꝛtulace, ⁊ sicut dꝛagagãto in aqua resoluto, ⁊ gũmi arabico ĩ aq̈ resoluto. ⁊ sicut albumine oui, ⁊ sicut toꝛtellis de simila in aqua resolutis, ⁊ trocischis quos [l] ⌈cheutã⌋ noiauit. quũ aũt vẽtꝰ eã [m] ⌈sciderit⌋ aut frigꝰ, aut sol regimẽ eius queres in sermone de decoꝛatione.

l A. chꝛitan.

m A. alterauerit

De conseruando iter agentem a nocumentis aq̈rum diuersarum. Cap. VII.

Aquarum diũsitas iter agẽtem ad egritudiẽs magis ꝑducit, q̊₃ nutriẽtiũ diũsitas. Ex h̃ solicitudo est hñda, ⁊ res aq̈ coꝛrigẽda. De eiꝰ ãt emẽdatiõe ẽ, vt vehemẽter colet̃, ⁊ fiat vt a resudãte coꝛꝑe, ml'tũ ꝑ resudationẽ egrediat̃: ipsam q̊₃ coquere, queadmodũ iã in h̃ demr̃animꝰ cãm, eã qñq₃ [n] ⌈colat:⌋ ⁊ iter pure aq̈ s̃bam, ⁊ id qȯ ei admiscet̃, sepõnez fac̃. Et maius h̃ toto est, ipsaz sublimãdo distillare. Est ẽt quũ ex lana retoꝛta fit lychiniũ, cꝰ vna extrẽitas in vas plenũ ponit̃, altera ĩ vas vacuũ, ⁊ guttati aq̈ ad vacuũ dilabit̃, ⁊ ẽ clarificãdi mõus idoneꝰ: ⁊ ꝓp̃e quũ ml'totiẽs factũ fuit: sil'r q̊₃ quũ aq̈ amara, ⁊ mala coq̃t̃ ⁊ ꝓijcit̃ in ea dũ ip̃a bullit, lutũ libeꝝ [o] ⌈⁊ guttati distillab̃r cũ lana admodũ p̃me. Et sil'r ẽt quũ aq̈ pure admiscebit̃ lutũ libeꝝ⌋ i q̊ nõ exit mala q̈litas, ⁊ ꝓp̃e qȯ ĩ sole fuit adustũ, ⁊ postea colabit̃, erit ex eo, qȯ eiꝰ ꝓhibet malitiaz. Aq̈₃ q̊₃ cũ vino bibẽ est ex eo, qȯ eiꝰ [p] ⌈rẽouet⌋ malitiã, quũ ipsiꝰ malitia fuit ex gñe pauce penetratiõis. Aq̈ ẽt quũ pauca fuit, ⁊ nõ iuenier̃ tẽꝑata, cũ aceto erit bibẽda, ⁊ ꝓp̃e ĩ estate: qm̃ h̃ a ml'to excusat potu. Aq̈ p̃terea salsa cũ aceto est bibẽda, ⁊ sirupo acetoso, in quã siliq̃, ⁊ myrti g̃na sũt ꝓijciẽda, ⁊ [q] ⌈soꝛbe.⌋ Et post aluiosã qdẽ aq̈₃, ⁊ põticã bibẽdũ est totũ illȯ qȯ nãz [r] ⌈soluit.⌋ Vinũ q̊₃ est ex eo, qȯ post ipsam potatũ, ꝯfert. Suꝑ amarã q̊₃ aquã exhibẽda sunt dulcia, ⁊ vnctuosa: ⁊ ipa

n A. clarificat.

o A. ⁊ frustũ magnũ lane, deide exprimat̃ aqua, ⁊ que exp̃mit̃ est melioꝛ q̊₃ p̃ma. Et sil'r quuz aq̈ cõquassat̃ in vase, ⁊ qñq₃ ponit̃ ĩ ea lutũ liberuz.

p A. frangit.

q A. carur.

r A. lenit.

cum iuleb est miscẽda, ⁊ ante ipsam aqua cicerꝝ est bibẽda [a] [⁊ anteq̃ volũtas adsit remouebit eius impedimentũ.] ⁊ silr̃ comedẽ cicera. Ante vero aq̃ stãtẽ, ⁊ palustrẽ, in qua existit putrefactio, non sunt gustãda nutriẽtia calia: supra quã, stiptica sũt exhibẽda ex fructibꝰ fridis, ⁊ micla, sicut cydonia ⁊ matiana ⁊ [b] [acetula.] Sup aq̃s quoq; grossas ⁊ turbidas, vtẽduz est alleis. Et ex eo ẽt, qđ eas clarificat, est alumẽ iameni. Ex eis quoq; que diuersarũ aq̃ꝝ remouẽt malitiã, sunt cepe qm̃ sunt vt tyriaca huius, ⁊ ꝓpe cepe cũ aceto, ⁊ allea ẽt. Et ex rebus fridis, sunt lactuce. Amplius ex regimine viatoꝝ ꝯueniẽte in diuersitate aquaꝝ, est vt ex aq̃ sue terre ferat, ⁊ cũ aq̃ misceat terre in qua ꝓus hospitabit, ⁊ ferat ex aqua cuiusq; hospitij ad hospitiũ, qđ est post ipm̃, ⁊ admisceat eã cum sua aqua, ⁊ ita faciat donec ꝑueniat vbi vult: ⁊ silr̃ si ex luto sue terre sũpserit, ⁊ cũ oĩ aqua ad quã ꝑuenerit, admiscuerit, ⁊ ipm̃ in ea ꝯquassauerit, ⁊ eã dimiserit quousq; clarificet. Aq̃ ꝑterea pãno iterposito bibenda est, ne sãguisuga cũ errore igrediat, ⁊ ne qđ ex malis ꝑmistionibꝰ vehemẽter est minutũ, trãsglutiat. Ex rob quoq; acetoꝝ secũ deferre, vt ea cũ vnaquaq; diuersarum aquaꝝ misceat, est regimen ꝯueniens.

De regimine viatoris in mari. Cap. VIII.

Viatori in mari plerũq; accit [c] [vertigo, ⁊ reuoluit] cũ ea, ⁊ cõmouet in ea nausea ⁊ vomitus: ⁊ h̃ qdẽ in ꝓmis diebꝰ, sꝫ postea residet, ⁊ qescit. Et opꝫ ne fortit retineat nausea, ⁊ vomitꝰ: sꝫ dimittat donec ꝑ ipm̃ mũdet: ꝙ si supfluus fuĩt, retinebit tũc: ꝑpatio tñ ne vomitus accidat, nõ est mala. Et h̃ est, vt ex fructibꝰ cõedat, sicut cydonia, ⁊ matiana, ⁊ granata. Semẽ q̃z apij quũ bibitũ fuĩt, ꝓhibet nauseã ne cõmoueat, ⁊ sedabit eã quũ cõmouebit, ⁊ absinthiũ silr̃. Ex eis ẽt que id ꝓhibẽt est, vt acetosis os stõi ꝯfortãtibus, ⁊ vaporẽ, ne ad caput ascẽdat, ꝓhibẽtibus, nutriat. Et hec qdẽ sũt, sic lẽtes i aceto ⁊ succꝰ vue acerbe, ⁊ paꝝ calamẽti, ⁊ [d] [asech] ⁊ panis fractꝰ in vino bñ redolẽte, aut ĩ aq̃ fria. Et ẽ qñ ĩ ea ponit [e] [asech.] Nares q̃z eius iteriꝰ cuz cerusa sunt epithimande.

Explicit fen tertia hꝰ ꝓmi canõis. Et icipit q̃rta.

Fen quarta de diuisione modoꝝ medicationũ ꝓm egritudines vniuersales. Incipit.

Dictiõis q̃rte est locutio vl̃is de medicatõe. Ca. I.

Dicemus ꝙ res medicationis ex vna triũ rerũ cõplet: vna eaꝝ est regimẽ ⁊ nutriẽtia: ⁊ alia medicinaꝝ est exhibitio: ⁊ tertia est opatio manualis.

Per regimẽ aũt itelligimꝰ administrationẽ, que fit in causis nec̃ijs nõnatis, q̃ ꝓm vsuz sũt currẽtes, ex qbꝰ est nutriẽs. Et indicia qdẽ regimis ex ꝑte q̃litatũ eaꝝ, sũt ꝓportionalia iudicijs medicinaꝝ. Nutriẽs vero [f] [ex eis oibꝰ] iudicia hꝫ, que sũt ei ꝓpa ex mõ q̃titatꝭ. Nutriẽs.n. qñq; ꝓhibet, qñq; minuit, qñq; eq̃t, qñq; auget. Sed nõ ꝓhibet, nisi quũ medicꝰ vult, vt nã occupet in maturatiõe hũoꝝ. Et nõ minuit, nisi quũ vult v̾tutẽ cũ h̃ custodir: ergo inq̃tũ nutrit, custodit ꝑtẽ v̾tutꝭ: ⁊ inq̃ztum minuit, custodit ꝑtẽ mãei, ne nã tũc occupet ĩ digerẽdo multũ cibũ. Ipse q̃z sꝑ sit solicitꝰ de eo, qđ magis suspectum est, ⁊ est v̾tus, si fuĩt valde debil', aut egritudo, si fuerit ml̃tũ fortis. Nutriẽs q̃z ex duabꝰ minuit ꝑtibꝰ: vna eaꝝ est ex ꝑte q̃titatis: ⁊ altera est ex ꝑte q̃litatis: ⁊ tibi qdẽ pol'e est ponẽ ꝯiunctionẽ duaꝝ ꝑtiũ, diuisionẽ tertiã. Diia aũt iter duas dictiões q̃titatꝭ, ⁊ q̃litatis, est qm̃ nutriẽs qñq; est ml̃te q̃titatis, ⁊ pauci nutrimẽti, sic olera, ⁊ fructꝰ: qm̃ q ex eis ml̃tũ comedit, ex q̃titate nutriẽtis ml̃tũ recipit, absq; eiꝰ q̃litate. Et qñq; est nutriẽs pauce q̃titatꝭ, ⁊ ml̃ti nutrimẽti, sic oua ⁊ galloꝝ testiculi. Nob q̃z qñq; est nec̃iuz q̃litatẽ minuẽ, ⁊ in q̃titate augmẽtũ facẽ ⁊ h̃ qdẽ est quũ desideriũ fuerit supans, ⁊ in venis crudi fuerit hũores: ⁊ voluerimꝰ desideriũ sopire ꝑ stõi replõnẽ, ⁊ a venis multã ꝓhibẽmãm: iõ vt ꝓus maturet illud, qđ est ĩ venis, aut ꝑꝑ itẽtiones alias ab istis. Et qñq; nec̃ium est nob in q̃litate augmẽtũ facẽ, ⁊ minuere q̃titatẽ: ⁊ hoc qdẽ est, quũ voluerimus v̾tutẽ ꝯfortare: ⁊ stõi nã rẽ multã digerẽ nõ valet. Pl'm aũt qđ nos laboramꝰ in minuẽdo cibum, aut ꝓhibẽdo, est quũ egritudines medicamur acutas. In egritudibꝰ [g] [q̃z chronicis] minuimꝰ, sꝫ minus q̃z ĩ acutis. In egritudibꝰ nãq; chronicis plus de v̾tute soliciti sumꝰ: q̃ scimꝰ, ꝙ eaꝝ crisis est longinq̃, ⁊ ipaꝝ statꝰ est remotꝰ. Quapꝑ nisi v̾tꝰ custodiat, vsq; ad horã crisis stare nõ poterit, neq; illud qđ ĩ lõgo digerit tꝑe, digerẽ valebit. In acutis vero egritudibꝰ, crisis est ꝓpinq̃: ⁊ ꝯfidimꝰ ꝙ v̾tus ante statũ nõ resoluet: ꝙ si h̃ timuerimꝰ, nutriẽs nõ pl'm minuemꝰ. Et q̃to egritudo plus ꝓncipio ꝓpinq̃ fuerit, ⁊ accñtia magis qeta, nutriemꝰ, v̾tutẽ ꝯfortantes. Et q̃tũ egritudo ꝓm augmẽtũ ꝓcesserit, ⁊ accñtia ibi ẽt augmẽtata fuerit, minuemꝰ dietã ꝑꝑ fiduciã eiꝰ, qđ iã dedimus: ⁊ ꝓpterea vt v̾tus alleuiet ĩ hora luctamis. In tꝑe q̃z statꝰ regimen vehemẽter subtiliamus. Et q̃to magis egritudo fuĩt acuta, ⁊ crisis ꝓpingor, erit nr̃a regimis sbtiliatio maior: nisi cãe acciderit q̃ nos ab eo ꝓhibeãt, quẽadmoduz in libris noĩabimꝰ ꝑticularibꝰ. Nutriẽs ꝑterea ꝓm h̃ qdẽ ex eo qđ fit nutrimẽtũ, duas alias hꝫ opõnes que sũt velocitas penetratiõis, sic dispõ vini: ⁊ tarditas penetratiõis, sic assatoꝝ dispõ, ⁊ frixoꝝ, ⁊ ẽt spissitudo sbe eiꝰ, qđ ex ipso gñat in sãguine, ⁊ eius retẽtio, sic est dispõ nutrimẽti carnis porcine ⁊ vituline: aut ipsiꝰ sbtilitas ⁊ resol'onis eiꝰ velocitas: sic est dispõ nutrimenti, qđ fit ex vino, ⁊ ex ficubꝰ. Et nobis qdẽ est nec̃iuz nutriẽs, qđ cito penetret, quũ casui v̾tutis [h] [aĩalis succurrẽ volumꝰ, ⁊ eiꝰ resol'oni, ⁊ nõ põt stõus, ⁊ virtus tãto tꝑe tolerare] vt nutriẽs digerat, qđ tarde digerit. ⁊ nos qdẽ a nutriẽte terremur, qđ cito digerit, quũ accidit vt nutriẽs ꝓcedat, qđ tarde digerit, ⁊ timemus, ne cuz eo misceat, ⁊ fiat ꝓm modũ quẽ iã decl'auimꝰ. Et terremur ẽt a nutrimẽto grosso, quũ ꝓ certo scimꝰ, ꝙ accidũt oppil'ones. Sꝫ eligimꝰ cibũ fortis nutrimẽti, ⁊ tarde digõnis, ꝓpter eũ, quẽ ꝯfortare volumꝰ, ⁊ exercitijs fortibꝰ ꝑpare. Raꝝ q̃z nutriẽs eligimus ꝓpt illũ, cui velocit accit poroꝝ spissitudo. Medicatio aũt q̃ fit cũ medicis, tres hẽt regl'as, vna eaꝝ est regl'a eligẽdi eiꝰ q̃litatẽ. s. eligẽdi ipsã cal'az, aut fridã, aut hũidã, aut siccã. Et scđa est regl'a ipsius eligẽdi q̃titatẽ: ⁊ hec qdẽ regula didit in regulam mẽsurãdi põdus eiꝰ, ⁊ in regulã mẽsurãdi ipsius q̃litatẽ. s. siue calitatis gradũ, aut friditatis, aut reliq̃rũ ab istis. Et tertia est regula ordinãdi suã horã.

In electione aũt q̃litatis medicine absolute nõ hꝫ cognitio, nisi ꝑ cognitionẽ spẽi egritudis: qm̃ quuz egritudis q̃litas scita fuerit, erit medicina eligẽda, que ei in sua q̃litate sit ꝯria: qm̃ egritudo suo medicat ꝯrio, ⁊ ꝯseruat sanitas suo sili. Quãtitatis ãt ipsiꝰ mẽsura [i] [ex duabꝰ cog̃scit ꝑtibꝰ] ꝓꝫ modũ mẽsure artificial' ex nã mẽbri, ⁊ ex q̃titate egritudis, ⁊ ex rebꝰ, q̃ sup illđ sua sigñt ꝯueniẽtia, ⁊ aptitudine

a A. ⁊ añ illaꝫ q̃ ei sil'at est ex his q̃ remouẽt eius nocumentum.

b A. ribes.

c † A. scotdia ⁊.

d A. hasce.

e A. hasce.

f A. qđ est ex sũma earum.

g A. vero chronicis quãdoq;.

h A. vitalis succurrere volumꝰ, ⁊ ipsam viuificare, ⁊ nõ est tẽpus aut virtus sufficiens, seu potẽs tolerare.

i A. duoꝝ mõꝝ simul cognoscit...

ipsaꝝ: que sunt genus, ⁊ etas, ⁊ ꝯsuetudo, ⁊ tp̄s, et regio, ⁊ ars, ⁊ v̄tus, ⁊ forma. Nature v̄o membri cognitio quatuor reꝝ ꝯtinet cognitionem. s. ꝯpl'onis mēbri, ⁊ creationis eius: ⁊ eius situs, ⁊ ipsiꝰ virtutis. Et ꝯpl'onis qdē mēbri, qm̄ quū eius nālis ꝯpl'o scita fuerit. ⁊ ipsius ꝯpl'o [a] ⌈in egris⌋ scief per mēsurā existimatiuā q̄tū eius ꝯpl'o nālis elongata fuerit: scief ergo mēsura q̄titatis, q̄ ipsa reduci possit ad [b] ⌈t̄perie, v̄bi gr̄a, qm̄ si sanatiua⌋ ꝯpl'o fuerit frida, ⁊ egritudialis cal'a, tūc iā multa elōgatio erit a ꝯpl'one sui: ⁊ tūc multa idigebit ifridatiōe: ꝙ si āb e fuerit cal'e, sufficiet ei ꝑua ifridatio. Et creationis qdē mēbri iā diximus, ꝙ creatura mēbri in iiij. diuidif mōs: ⁊ tu qdē ea ibi ꝯsiderare debes: post h̄ scire debes, ꝙ mēbroꝝ q̄dā sunt, que [c] ⌈i foraminibꝰ suis sunt facilia⌋ ⁊ sunt in eis iterius, aut exterius loca vacua, ꝑ que expellif sup̄fluitas medicina subtili ⁊ tēpata. Et eoꝝ sunt alia que nō sunt ita: s3 medicina idigēt fortiore: ⁊ sil'r eoꝝ est, qd̄ est rarū: ⁊ eoꝝ est, qd̄ est spissu3. Et raro qdē medicina sufficit s̄btilis: ⁊ spisso est medicina fortis nec̄ia: qd̄ aūt forti medicina magis idiget, est illud qd̄ in nulla duaꝝ ꝑtium ventriculū h3, neq3 receptaculū. Et post ip̄m est illud, qd̄ h3 in vna ꝑte: ⁊ post ip̄m est illud, qd̄ a duabꝰ ꝑtibꝰ h3 receptaculū: sed est solidū ⁊ spissu3, sicut rigno, postea est illud qd̄ ea h3 a duabus ꝑtibꝰ, ⁊ est raꝝ sicut pulmo. Et situs qdē mēbri, qm̄ ꝑ sitū cognoscif, queādmodū tu scis, aut locus, aut societas. Utilitas v̄o que ex societatis ꝓuenit cognitiōe est magis ꝓꝑa, ꝓpterea ꝙ ꝑtē magis eligis ad quā medicina trahit, ⁊ ad quā eā declinare facis: v̄bi gr̄a, quū fuerit mā in gibbo epatis, eūabis eā per vrinā: ⁊ si in epatis ꝯcauitate fuerit, eūabis eā per vētrē, qm̄ epatis gibbositas mēbris vrine est associata: ⁊ eius ꝯcauitas est associata itestinis. S3 eius vtilitas que ex ꝑte sciēdi locu3 ꝓuenit, est triū modoꝝ: vnus eoꝝ est eiꝰ lōgitudo, ⁊ ipsius ꝓpinqtas: qm̄ si fuerit ꝓpinquū, sic̄ stōus, ꝑueniēt ad ip̄m medicine tēꝑate, ⁊ oꝑabunf in ip̄o: ⁊ si lōginquū fuerit sic̄ pulmo, medicinaꝝ tēꝑataꝝ v̄tutes corrūpenf añq3 ad ip̄m ꝑueniāt: Quapropf erit nec̄iu3 vt in eaꝝ v̄tutibꝰ augmētū fiat. O3 itaq3 vt quū mēbrū est ꝓpinquū cui obuiat medicina, sit v̄tus ipsius medicine s̄m mēsurā que egritudini sit opposita: ⁊ si iter ea fuīt lōgitudo, ⁊ spatiū, ⁊ ē egritudo, cui est medicina nec̄ia q̄3 v̄tus ꝓfundās penetrare faciat, tūc nec̄iu3 est in v̄tute medicie plus addere q̄3 ꝑus erat ei nec̄ium, sicut [d] ⌈acetū⌋ in empl'o sciatice, ⁊ reliqs. Et scōs modus ē, vt sciaf qd medicinis sit admiscēdū. vt ꝑ illud velocif ad mēbru3 ꝑueniat: queādmodū medicis mēbroꝝ vrine admiscenf diuretica: ⁊ medicis cordis, crocꝰ. Et tertiꝰ qdē modus est, vt sciamꝰ qua ꝑte medicinā ad ip̄m trāsire faciamꝰ: v̄bi gr̄a. si sciuerimꝰ, ꝙ vlcera in inferioribꝰ exn̄t itestinis, ꝑ clisteria initiemꝰ: ⁊ si sciuerimus, ꝙ sint in suꝑioribꝰ, ꝑ illud qd̄ bibūt, afferemus. Quñq3 ēt ꝯfert loci, ⁊ societatis sil' solicitudinē h̄re: ⁊ hoc qdē est in eo, qd̄ facē debemus, quu3 fuerit mā tota iā in mēbro [e] ⌈eūata,⌋ ⁊ in eo qd̄ facere debemꝰ, quū mā adhuc [f] ⌈eūaf:⌋ qm̄ quū sciuerimus, ꝙ mā fuerit adhuc in descēsu, a suo loco mām ex̄hemus, postq̄3 q̄tuor ꝯdónu3 curā habuerimꝰ: vna est ꝑtis diūsitas, queādmodū a dextra ad sinistrā trahimꝰ, ⁊ a suꝑioribꝰ ad iferiora. Et scd̄a est vt societatis cura3 h̄eamus, sic̄ mēstrua, vētosis retinemꝰ, q̄s māmillis supponimus [g] ⌈socio⌋ attrahētes. Et tertia rectitudinū curā h̄re, queādmodū o3 i egritudibꝰ epat̄, in dextra, minutionē facimus basilica: ⁊ in egritudibꝰ splenis, in basilica sinistra.

Et q̄rta qdē est cu3 solicitudine elōgationis, ne ad [h] ⌈qd̄ extrahif⌋ valde sit ꝓpinquū ei a quo ex̄hif. Sed quū accidit vt tota mā iā sit eūata, vtreq3 res ei ꝯferūt ex ꝑte: qm̄ si voluerimus accipiemꝰ eā ex ipso mēbro: ⁊ si voluerimꝰ trahemus ipsa3 ad mēbrū ꝓpinquū, qd̄ associatū est, ⁊ eā ab eo extrahemus, queādmodū duas minuimꝰ saphenas i mr̄icū egritudinibꝰ: ⁊ venā que est sub lingua, quū medicari volumꝰ ap̄a duaꝝ amigdalaꝝ. Quunq3 ad diuersu3 trahē volueris, mēbri a quo ꝓtrahis, dolorē ꝑus seda. Et caue tibi ne trāsitus suꝑ p̄ncipale fiat. Et vtilitas qdē que seqtur ex ꝑte v̄tutis mēbri est triū semitaꝝ, vna est dignitatis, ⁊ p̄ncipatꝰ curā h̄re: qm̄ suꝑ mēbra p̄ncipalia nō faciemus aliqd cū fortibꝰ medicinis, in q̊ sit ambigēdū, q̄3tomagis potuerimus, ne nocumētū toti corpori cōe faciamus.

Quapp̄ ex cerebro, ⁊ epate nō eūabimꝰ illud, qd̄ ab eis eūare debemꝰ in vna hora: neq3 vllo mō vehemēti ifridabimꝰ ifridatione, ⁊ quū epati empl'm supponemꝰ ex medicis resoluētibꝰ, nō relinquemꝰ qn in eo res [i] ⌈retētiuas ⁊⌋ boni odoris ponamꝰ, ꝓpter v̄tutē custodiēdā. Et sil'r in eis, que ꝓpter ea ad bibēdū damus. Qd̄ aūt iter oīa mēbra hac tota custodia digniꝰ existit, est cor: ⁊ postea cerebrū, ⁊ post ip̄m epar. Et scd̄a qdē semita est curā h̄re opōnis membro associate, l3 nō sit p̄ncipale, sicut stōus ⁊ pulmo. Quapp̄ in febribꝰ cū stōi debilitate aquā fridā in potu, que sit vehemētis frigiditatis, nō damus. Et scias ꝙ dare ea pura, que laxa faciūt, p̄ncipalibꝰ mēbris, ⁊ eis que sūt [k] ⌈corā⌋ ipsis, est valde timorosu3 in re vite. Et semita tertia est, h̄re solicitudinē acuitatis sensus, ⁊ eiꝰ hebetudis. o3 nāq3 sibi cauere ne mēbris acuti sensus neruosis det medicinas malaꝝ q̄litatum, ⁊ mordicatiuas, ⁊ nocitiuas, sicut sūt titimali, ⁊ relique ab eis. Medicinaꝝ v̄o, a q̄ꝝ datione nobis cauemus, sp̄es sūt tres, resoluētes vehemēter, ⁊ infridātes: ⁊ ꝯ̄rias h̄ntes q̄litates, sicut flos eris ⁊ cerusa ⁊ calcucecaumenon, ⁊ eis silia. Hoc qdē est electionē medicine diuidē s̄m mēbri nām. Scd̄m v̄o egritudinis q̄3titatē qm̄ illi. v̄bi gr̄a, cuius corꝑis calitas [l] ⌈egrotatiua⌋ est fortis, nec̄ium est ipsam extinguē cū medicina que sit i infridādo fortissima: ⁊ illi cuius accn̄talis friditas est fortis, est nec̄ium eā calefacē cū medicina fortis calefactionis: si v̄o nō fuerint fortes, medicine debilioris q̄litatis nobis sufficient. Ex tp̄e aūt egritudinis est, vt sciamꝰ in quo suoꝝ tēpoꝝ sit egritudo: verbi gr̄a quu3 ap̄a in p̄ncipio fuerit suꝑ ip̄m ponemus qd̄ solum reꝑcutiat: ⁊ cū in [m] ⌈statu⌋ fuerit ponemus illud qd̄ solūmō resoluit: in medio autē miscebimus vtraq3: ⁊ si egritudo fuerit acuta, ipsa in p̄ncipio existēte, tēperate regimen subtiliabimus. Et si in statu fuerit, in subtiliando studebimus: ⁊ si fuerit ꝓlixa nō tm̄ in p̄ncipio subtiliabimus: sed in statu tēperata vtemur subtiliatione: l3 multas ꝓlixarum egritudinū preter febres, subtiliatiuū resoluat regimē. Egritudo quoq3 si multe [n] ⌈ebullientis⌋ māe fuerit, in p̄ncipio eam eūabimus, nō expectantes maturationē: ⁊ si mediocris fuerit, maturabimus eam, ⁊ postea eūabimus. Cognitio autem rerum que sua signt ꝯuenientia est ad sciēdum tibi facilis, ⁊ aer qdem, qui ex earū existit sūma, est dignior, cuius rem custodiri op3: ⁊ an sit medicine iuuamētum p̄stans an egritudini. Et dicemus ꝙ in egritudinibus in quibus est timor, ⁊ nō sumus securi ex defectu virtutis [o] ⌈si quod facere debemus tardauerimus, aut ex eo aliquid alleuiauerimus⌋

a A. egritudial'.

b A. ipsam sanā v̄bi gr̄a si sana.

c A. in creatione sua sunt facilis penetrationis.

d A. dispositio.

e A. effusa.

f A. effunditur.

g A. ad mēbru3 associatum.

h A. ne mēbrum ad qd̄ attrahif.

i A. stipticas.

k A. vicina.

l A. accidētalis.

m A. Una litera declinatione.

n A. furiose.

o A. cū tardatione eius qd̄ o3 fieri, aut alleuiationis ex ea.

a forti medicamine ꝑmo incipere debemus. Jlle ꝟo, in qbus non existit timor, ſm ordinē, ad fortiorem ꝓcedeť, ſi nō ſuffecerit eis debilis. Preter hoc quoqȝ tibi caue, ne a rectitudine recedas, lȝ videris ꝙ ipſaꝝ tardeť iuuamētū, neqȝ in errore moreris, ⁊ ſi videris ꝙ eius nō appeat impedimētū. Et cum hoc ſm vnā medicationē, nō cū vna tibi ſtādū eſt medicina, imo in vna medicatione medicinas permuta: qm̄ ab ipſo qd̄ ꝯſuetū eſt, nō fit paſſio: ⁊ vnicuiqȝ qdē corpi, imo oi mēbro, imo vni corpi, ⁊ vni mēbro, in vna hora, ⁊ nō in altera, ineſt ꝓpetas ab vna medicina pati, ⁊ non ab altera. Quū aūt ignoras que ſit egritudo relique eam nāe, ⁊ nō ꝓperes: qm̄ aut nā ſupabit egritudinē, aut ipſaȝ manifeſtabit. Quunqȝ egritudo dolori ꝯiuncta fuerit [a] ⌈aut cauſe doloris, aut a quo ꝓuenit dolor⌋ ſicut eſt percuſſio, aut caſus, icipies ſedare dolorē. Et ſi tibi neceſſe fuerit ſtuporē inducere, nō tranſcēdas tale q̈le eſt papauer albū: qm̄ cū ſuo ſtupore eſt ēt domeſticū. [b] ⌈Quūqȝ vehemētia caloris mēbri tibi nocumētuȝ fecerit⌋ nutri ex eo qd̄ ſanguinē vehementer igroſſat, ſicut frumētū coctū. [c] ⌈Et ſi ex hoc qdē regimine nō alleuiabiť⌋ nutri cuȝ infrīdātibꝰ, ſicut lactucis, ⁊ eis ſilibus. Scias ꝑterea ꝙ ex cōgruis medicationibꝰ, que ꝯferūt, eſt iuuamentū qd̄ fit ex eo, qd̄ v̄tutes ꝯfortat aiales, ⁊ vitales, ſicut letitia: ⁊ obuiare ei qd̄ ſibi placet, ⁊ aſſidue ſedere cuȝ eo, cū quo gratulať: qn̄qȝ ēt ꝯfert ſedē cuȝ eo a quo verecūdať, ⁊ quē erubeſcit: qm̄ egrū ꝓhibet a rebus que ei nocent. Ex eis ꝑterea que huic mō medicationis ſunt ꝓpinque, eſt mutatio de terra ad terrā: ⁊ de aere ad aerē: ⁊ de formis ad formas: ⁊ ꝑcipere eū formas efficē, ⁊ motꝰ, qui mēbrū dirigāt: aut cōplōnē mutēt: queādmodū puero luſco ꝑcipiť [d] ⌈vt ſcintillas intueať, aut rē que ei appet: aut ſicut ꝑcipiť torturā patiēti⌋ ⁊ vt ſpeculum intueať calibis: qm̄ hoc ꝑducit eū ad h̄, vt laboret in rectificādo faciem ſuā, ⁊ frontē, ⁊ oculū: ⁊ fortaſſe iuitus redibit ad h̄ vt melioreť. Ex regulis ꝑterea q̈s obſeruare debes, eſt fortes dimittē medicatiōes in tpibꝰ fortibus, q̈ȝto plus poteris: ſicut ventrē vehemēter ſoluere, aut ꝓuocare vomituȝ, aut apire, ⁊ adurere, in eſtate, ⁊ hyeme. Ex rebꝰ q̊ȝ, in q̈ꝝ medicatiōe ſubtile eſt adhibēdū ſtudiū, eſt quū in vna ꝯiūgūť egritudine duo, que fieri debēt, ꝯ̈ria: q2 opȝ ꝟbi grā vt egritudo infrīdeť, ⁊ eius cā calefiat: [e] ⌈aut ecōuerſo: q2 opȝ vt egritudo calefiat, ⁊ eius cā ifrīdeť⌋ ſic̄ mā colice indiget calefactione, ⁊ icíſione, ⁊ ſubtiliatione: [f] ⌈⁊ opȝ vt fortitudo doloris eiꝰ⌋ infrīdeť, ⁊ ſtupefiat, ⁊ ecōuerſo. Ampliꝰ ſcire dēs, ꝙ nō ois repletio, neqȝ ois ꝯplōnis malitia, ſuo medicať ꝯ̈rio ex eūone, ⁊ oppōne: imo multotiens ſufficit multa regimis bonitas in replōne, ⁊ malitia ꝯplōnis.

a A. aut igiť cā ipſius eſt dolor, aut egritudo ē cauſa doloris.

b A. Et quuȝ eſt neceſſariū ꝓpter vehementiā ſenſus membri. Alia lr̄a. Quūqȝ vehemētia ſēſus mēbri nocumētū fecerit.

c A. Et ſi non timeť infridatio, tunc.

d A. intueri oblique in rē lucidā

e A. ſicut febris reqrit ifrīdationē, ⁊ oppilō que eſt cā febris reqrit calefactionē, aut ꝯuerſo. Et ſilr̄ ſi indiget vt egritudo calefiat, ⁊ accn̄s eiꝰ vt infrigidetur.

f A. ⁊ idiget fortitudo doloris eius vt.

g A. malitia nō relinqueť ab ea, ꝓpt̄ moraȝ ipſiꝰ preteritam.

h A. firma.

i A. ꝓhibendo cām, aut ex ea ē q̄ vult fieri, ſeu que ē futura fieri, ⁊ opȝ in ea vt

De medicationibus egritudinuȝ malitie complexionis. Cap. II.

Quoeeris qdē ſine mā exiſtit ꝯplōtm̄ ꝑmutať: ſȝ ſi cū mā fuīt, ipſa eūabiť: ⁊ plerūqȝ qdē ei ſola ſufficit eūo ſi ꝯplōnis [g] ⌈ifuſe que ꝑterita ē malitiaȝ nō ibi reliquerit:⌋ ⁊ qn̄qȝ non ſufficit nob̄ iſtud, ſi ꝯplōnis dimiſerit malitiā: imo erit nobis neče ꝯplōnē ꝑmutare quū in eūando finē fecerimꝰ. Dicemus g̊ ꝙ malitie ꝯplōnis medicatio mltis fit modis. Cōplōnis nāqȝ malitia, aut erit [h] ⌈ifuſa⌋ ⁊ erit ipſiꝰ medicatio ex ꝯ̈rio abſolute: ⁊ hec eſt medicatio abſolute: aut erit in termino vt ipſa gn̄eť: ⁊ erit eiꝰ ſanatio, ſanatio que fit cū ꝑmiſſione ſeruationis [i] ⌈queādmodū putrefactionē que eſt cū febre q̈rtana medicamur cum tyriaca: ⁊ aquā frīdā in tertiana damꝰ vt extiguat. Et exēplū ꝑmiſſionis ſeruatiōis eſt eūo in q̈rtana q̄ fit cū helleboro: ⁊ i tertiana cū ſcamonea, quū ꝑncipiū iterpollatiōis q̄ accidit⌋ ꝓhibē volumꝰ. Et exēplū ꝑmiſſiōis ſeruatiōis ſolūmō, eſt eūo, q̈rtane apti ꝓpť melie ſupationē cū helleboro: ⁊ febri tertiane ꝓpter cholē dn̄iuȝ, cū ſcamonea. Quū aūt in ali q̄ egritudine dubitaueris, an ſit eiꝰ cā calitas an fritas: ⁊ ſi expiri volueris, nō expiaris cū ſupfluo: ⁊ caue tibi ne decipiat te impſſio, q̄ erit accn̄talis. Et dēs ſcire ꝙ ifrīdatiōis, ⁊ calefactiōis tp̄s eſt vnū: ſȝ in ifrīdādo eſt plus timoris, qm̄ calitas eſt amica nāe: ⁊ in humectādo qdē, ⁊ exiccādo eſt timor eq̄lis, ſȝ hūectādi tp̄s eſt lōgius. Unaqueqȝ ꝑterea hūiditas ⁊ ſiccitas ꝯſeruať ꝑꝑ ſuaꝝ cāꝝ ꝯfortationē: ⁊ ꝑmutatur ꝑꝑ cāꝝ ꝯ̈rij ipſiꝰ fortitudis augmētū. Et calitas qdē fit fortior [k] ⌈cauſis⌋ q̈ꝝ iā expleuimꝰ ſermonē: deide ꝑ [l] ⌈mūdificātia⌋ ⁊ eſt ſupfluitates expellē, ⁊ replōnē: ⁊ oppilōnē apire, deinde ex eo qd̄ ipſaȝ cōſeruat: ⁊ hec eſt humiditas tēpata: friditas ꝟo fortior ex eo, qd̄ ipſius ꝯfortat cās: ⁊ ꝙ calitatē ſuffocat: ⁊ ex eo ꝙ ipſaȝ ſupflue reſoluit, ⁊ eſt ſiccitas ſm eēntiā, ⁊ calitas ſm accn̄s. Qui aūt calitatis ſupfluitatē cum [m] ⌈oppilōnibꝰ⌋ medicať, ſibi cauē dȝ ab ifrīdatione ſupflua, ne in ꝯuertēdo oppilōnē in lapidē augmētū faciat: ⁊ ne calē ꝯplōnis malitiaȝ augmētet, imo paulatiȝ ꝑ̊ medicari dȝ cū eo qd̄ ab ſtergit: ⁊ ſi [n] †⌈ ⌋ qd̄ ifrīdat, ei ſuffecerit, ſic̄ aq̈ ordei: ⁊ ſuccus ſcariole, erit ꝯueniēs: ⁊ ſi nō ſuffecerit iſtud, tūc cū illo qd̄ tēperatū exiſtit, ꝙ ſi hoc nō ſuffecerit, tunc cū eo in q̊ ſubtilis exiſtit calor nȝ ex h̄ ſis ſolicitꝰ, qm̄ iuuamētū eius [o] ⌈diaphoreſis⌋ in infrīdādo plus ꝯfert q̈ȝ ſit nocumētū, qd̄ facit ei calor q ad extinguēdum eſt facilis poſt aptionem.

[p] ⌈Et eſt ēt cū acutoꝝ humoꝝ digō extinguēdi ſupfluitatē ꝓhibet⌋ licȝ qdā hoium ſint q ꝓteruiant ad hāc deſtruendā ſniam, ⁊ ignorēt ꝙ fortis extinctio deijcit v̄tutē: ⁊ q̈ȝtomagis in corpibꝰ, que ab egritudine debilitata fuerūt, lȝ aliquo [q] ⌈directiōis mō mām rectificet, qd̄ eſt, quū poſt ipſam alie ꝓueniūt egritudines, aut ex malitia ꝯplōnis ſimplicis, aut ex materijs frīdis ꝯplōni ꝯ̈rijs⌋ quaȝ rectificauit. Cōplōnē ꝟo frīdā calefacē q̈ſi difficile eſt, quuȝ iā eſt [r] ⌈ifuſa⌋ ⁊ multū facile in ꝑncipio: ⁊ ad vltimū, calefacē frīdū in ꝑncipio rei eſt facilius, q̈ȝ calm̄ in ꝑncipio ifrīdare: ſed calm̄ in fine ifrīdare, lȝ ſit difficile, eſt tn̄ facilius q̈ȝ frigidū in fine, calefacē: qm̄ ſupflua friditas eſt ipſa mors inati caloris, aut ei ꝓpinqua. Et debes ſcire ꝙ infrīdatio qn̄qȝ ſiccitati ꝯiūgiť, ⁊ qn̄qȝ humiditati, ⁊ qn̄qȝ ab vtriſqȝ ſepať: verūtn̄ ſiccitas magis fit [s] ⌈māſiua cū friditate, que ſenuit:⌋ ⁊ hūiditas eſt magis adducēs friditatē, q̄ accidit. Et iam qdē oēs caloris cāe, quū ſupfluūt, in exiccādo iuuāt: ⁊ qn̄qȝ ēt oēs friditatis cāe, quū ſupflue fuerīt, in humectādo iuuāt. Et nulla qdem res ad hoc tātum ꝓuenit, q̈ȝtū ocioſitas, ⁊ aſſidua balneatio que eſt facilis [t] ⌈ ⌋ in tina. Et nos qdē te fecimus ſcire hoc in eo qd̄ eſt ꝑmiſſuȝ. Uinū preterea [v] ⌈tēperate bibitū⌋ in humectādo eſt forte. Amplius ſcire debes, ꝙ cū ſenex ifrigidatione idiget, ⁊ humectatione, non ſufficit ad hoc illud qd̄ ipſum ad equalitatē reducit, imo qd̄ ipſum tranſire facit ad cōplexionem frigidā, ⁊ humidā, que ei debetur: quoniā ipa lȝ ſit accidētalis, eſt tn̄ ei quaſi nālis. Scire quoqȝ debes, ꝙ ſepe eſt nobis nečium in permutādo cōplexionē, dare illud qd̄ hꝰ confortat cōplexionem admiſtuȝ ei, qd̄ ſibi ſit contrarium

i ꝓhibeať cā ſol' i mō, ⁊ noiať premiſſio ſeruationis. Exēplū medicationis ē curatio putredinis febris q̄rtane cū tyriaca, ⁊ dare i potu aquā frīdā in tertiana, vt extinguat. Et exēplū medicatiōis cū ꝑmiſſiōe ſeruationis eſt eūo i q̄rtana que fit cū helleboro. et in tertiana cum ſcamonea, quuȝ ꝑncipiū paroxiſmi accn̄tis ꝑ h̄.

k A. ꝑꝑ cauſas.

l A. ea que viuificant.

m A. apertione oppilationum.

n † A. abſtergēs

o A. apertionis.

p A. Alia litera. Et qn̄qȝ ſupflua extinctio ꝓhibȝ digōnē humoꝝ acutorum.

q A. rectificationis mō mām rectificet, qm̄ qn̄ȝ poſt ipſaȝ alie ꝓueniūt egritudines, aut malitia ꝯplōnis frigide ſimplex, aut cuȝ materijs frīdis ꝯ̈rijs materiei.

r A. ꝯfirmata.

s A. ꝯfirmās frigiditatē, que iā acciderit.

t † A. ⁊ balneari

v A. mixtum.

queádmodum est nobis neĉium dare acetum cum medicinis calidis alicui mēbro, ideo vt ipsaꝝ penetrēt ṽtutes: ⁊ sic est nob neĉium dare crocū cū medicinis infrīdātib⁹ coꝛ, ꝑpterea vt eas ad ipm ferat. Et multotiens quidem est medicina vehemētioꝛis opationis in ꝑmutando ꝯplõnez, sed ꝑpter sui subtilitatem non ꝑmanet, donec suam ꝑficiat opōnem: Est ergo nobis neĉiuz, ei aliquid admiscere, quod ipsam inspisset, ⁊ retineat, lz ex ea sue opationis ꝑueniat contrarium, sicut balsamo admiscemus ceram, ⁊ reliqua: ad hoc vt ipsum tanto tempoꝛe retineatur in quo suam perficiat operationem.

¶ Ad sciendum qualr, ⁊ qñ opz eũari. Cap. III.

Res que demr̃ant rectitudinē iudicij in eũando sunt decē, replō, ⁊ virtus, ⁊ cōplexio, ⁊ accñtia ꝯueniētia, sicut si [a] ⌈ꝯtingeret ꝙ nāz soluē vellem⁹, deinde accideret vētris solō: ⌋qm̄ ventrem soluere sup vētris solōnē est timoꝛosuz, ⁊ figura, ⁊ etas, ⁊ tp̄s, ⁊ aeris regionis dispō, ⁊ ꝯsuetudo eũandi, ⁊ ars: hec nanqꝫ quum fuerit ꝯ̃ria sigtioni, ꝑpter quā eũatio faciēda erit ꝓhibebūt, eũonem.

Uacuitas itaqꝫ sine dubio eũonem fieri ꝓhibet. Et silr̃ quū debilitas cuiuscūqꝫ triuz virtutū fuerit: verūtñ qñqꝫ plus eligimus alicuius ṽtutis debilitatē, q̃z [b] ⌈impedimētū⌋ relinquēdi eũonē: ⁊ hoc qdē est in virtutib⁹ sensibilib⁹ ⁊ motiuis, quū fiduciam habuerimus succurrēdi rei timoꝛose, si acciderit, ⁊ silr̃ in oībus virtutib⁹. Cōplexio q̊z calida ⁊ sicca [c] ⌈ad⌋ hoc ꝓhibet, ⁊ frida ⁊ humida caliditatē nō hñs, aut debilē hñs ab ea etiā ꝓhibet: in calā aūt ⁊ humida facile faciem⁹ illud, ⁊ foꝛtiter. Figura aūt scilz supfluitas matiei, aut raritas, ab ea ꝓhibet, ꝑpter timoꝛē ne spūs resoluat̃: ⁊ silr̃ opz in regendo debilē ⁊ macrū, multā choleraz rubeā in sanguine hñtem, vt ei blādiaris, ⁊ nō ip̄m euacues: ⁊ vt eum nutrias ex eo, qȯ bonū gñat sanguinē ad frigiditatem ⁊ humiditatē declinātem: qm̄ ex hoc sui humoris cōplexio rectificabit̃ [d] ⌈aut⌋ foꝛtasse ip̄m foꝛtē efficies, ⁊ eũones tolerabit. Et silr̃ opz ne illū euacuare sis ausus, qui ex ꝯsuetudine paruz comedit, q̃zdiu ab eius eũone abstinere poteris. Supflua q̊z pinguedo ab eo ꝓhibet, ꝑpter timoꝛez, ne frigiditas dñetur: ⁊ ne caro venas cōpꝛimat, ⁊ eas [e] ⌈extiguat⌋ quū vacuas inuenerit, ⁊ caloꝛē suffocet inatum, aut supfluitates expꝛimēdo, ad iterioꝛa expellat. Accñtia quoqꝫ mala, sicut aptitudo [f] ⌈cholice passioni⌋ ⁊ spasmo, ab ea pꝛohibēt. Etas pꝛeterea que nōduz ad augmēti cōplemētum ꝑuenit, aut ad ꝯsumptionis terminum est trāsiens, ab ea ꝓhibet.

Hoꝛa quoqꝫ multū calā, aut multuz frigida: ab ea ꝓhibet. Et regio qdē meridionalis vehemēter calida ab ea ꝓhibet: qm̄ ꝑlima eoꝝ, que vētrē soluūt, sunt [g] ⌈calida⌋ ⁊ duaꝝ acuitatuz ꝯiunctio tolerari nō pōt: qm̄ virtutes in eis debiles erūt, ⁊ dissolute: ⁊ q2 exterioꝛ caloꝛ mām ad exterioꝛa trahit: ⁊ medicina ipsam trahit ad iterioꝛa: quare ide ꝑuenit in diuersas ptes ꝯtractio, ⁊ ad resistētiam ꝑducit. Et septētrionalis multū frigida ab ea ꝓhibet. Parua quoqꝫ eũandi ꝯsuetudo ab ea ꝓhibet. Ars ēt, qua multa sit eũatio, sicut seruiendi in balneo: ⁊ onera doꝛso deferētiuz ab ea ꝓhibēt: ⁊ ad vltimū oīs ars laboꝛiosa. Scias pꝛeterea ꝙ intētio in oī eũone est vna qnqꝫ reꝝ. Aut eũatio illius qȯ est eũandum, ⁊ seqtur ip̄m ꝓculdubio tranqllitas, nisi ꝙ receptaculoꝝ lassitudo ip̄m sequat̃, aut calitatis ebullitio, aut febꝛis ephimera, aut alie egritudies, que comitant̃, sicut excoꝛiatio quā vētris solō in itestinis facit: aut vlcera que vꝛine ꝓuocatio in vesica facit: ⁊ hoc qdē lz iuuamētum ꝯferat: eius tñ vtilitas non sentit̃: imo qñqꝫ ꝑñtialr̃ dolet, donec accñs remoueat̃. Et scōa est ꝯsideratio ptis siue declinationis: sicut nausea, que vomitu mundat̃: ⁊ moꝛdicatio in vētre, que vētris solōne remouet̃: Et tertia est mēbrū egressionis eius a pte declinati oīs ei⁹, sicut basilica dextra in egritudine epatis, ⁊ non cephalica dextra: qm̄ si erroꝛ ꝑuenerit i tali q̃le est illud, qñqꝫ sequet̃ inde timoꝛ. Et opz qdē vt sit mēbrū egressionis ignobilius illo, a quo fit eũo, ne mā ad illud declinet qȯ est nobilius. Opz p̄terea vt sit eius [h] ⌈exitus nālis⌋ sicut mēbꝛa vꝛine gibbositati epatis, ⁊ intestina ꝯcauitati ipsius. Est tñ quum mēbꝛū a quo expellit̃, est ip̄m mēbꝛū per qȯ eũatio faciēda est, sz est in ipso egritudo vetus, aut recēs, ꝑpter quā est timēdum de cursu humoꝝ sup ipsum. Ipsi ergo ad aliud, qȯ sit melius, trāsponēdi sunt. Et est ēt quuz ex supatione humoꝝ timet̃ sup ip̄m egritudo, sicut quuz tractus fit ab oculo ad gulā: qm̄ timet̃ ne illi qñqꝫ supueniat suffocatio, ideo [i] † ⌈q̃le est⌋ hꝰ, suauiter ⁊ molliter fieri dz. Nā quoqꝫ plerūqꝫ taliter opat̃, ⁊ eũat, nō per ptē qua ꝯsueuit, ideo vt mēbꝛū custodiat, quū debile fuerit: ⁊ plerūqꝫ ēt est, vt sit illud qȯ nā eũat [k] ⌈ptis lōginque ⁊ opposite:⌋ ⁊ remaneat cū ipso ambiguitas, sicut quuz a capite ad anū, aut crus, aut pedē eũat: nō enim ꝓcerto scit̃ si ex toto sit cerebꝛo, aut ex vno vētriculo. Et q̃rta qdē est hoꝛa eũonis ipsius: naz dicit Hal. penitus ꝙ in chꝛonicis egritudinibus maturatio [l] ⌈tm̄ ⁊ nihil plus expectanda est.⌋ Et tu qdē iam sciuisti, qd sit maturatio: ⁊ añq̃z eũes, ⁊ post maturationē ex subtiliatiuis in potu tribuere debes, sicut aquā isopi, ⁊ hasce, ⁊ seminū. Sed ⁊ in acutis ēt egritudinib⁹ maturationē expectare meli⁹ est, ⁊ p̄cipue quū quete fuerint. Qȯ si mobiles fuerit, tunc ad eũandum mām festinare erit melius: qm̄ impedimētū motus [m] ⌈eius⌋ est maius, q̃z sue eũonis, añq̃z ipsa sit matura: ⁊ ꝓp̄e quū humoꝛes fuerit subtiles, ⁊ p̄cipue quū in ꝯcauitatib⁹ venaꝝ fuerit, ⁊ nō in mēbꝛis ingredientes. Quū aūt humoꝛ in vno fuerit mēbꝛo cōpꝛehēsus, nullo mō moueat̃ donec maturetur, ⁊ eēntiam hēat tēperataz, quā tu sciuisti in suo loco.

Et silr̃ quū nō fuerimus securi, ꝙ ṽtus vsqꝫ ad maturitatis hoꝛā ꝑduret, eũabim⁹ eā postq̃z nobis cauerim⁹ vt eius subtilitatē ⁊ grossitiez sciamus: qm̄ si [n] ⌈spissa fuerit⌋ ⁊ grossa ipsaz mouē nō debem⁹, nisi post subtiliationē. Eius ṽo grossitiē cognoscemus ꝑpterea ꝙ [o] ⌈fastidium p̄teritū⌋ iam p̄cessit, aut sub hypocūdrijs doloꝛ extēsiuus, aut aduētus apatis in iterioꝛibus. Qȯ aūt magis custodire debemus in hꝭ dispōne, est habitudo cānaliū, ne ipsi sint clausi: ⁊ post hoc qdē totū possibile tibi erit vt ante maturationē vētrem soluas. [p] † ⌈ ⌋ Et scias ꝙ māei eũatio ⁊ ipsius de suo loco eradicatio, est ꝺm vnum duoꝝ existentis in loco lōginquo, aut pꝛopinquo: aut ex pꝛeparatione totius, aut diuersitate partis eius a ꝑparatione, vt nō moueat̃, nisi post subtiliationem.

a A. nāe, quam soluē volumus, nō acciderit vētris solutio.
b A. nocumētū.
c A. ab.
d A. et.
e A. Alia litera. claudat.
f A. diarie.
g A. acuta.
h A. expulsoꝛiū naturale.
i † —— A.
k A. ex pte lōginqua ⁊ opposita.
l A. est expectāda, ⁊ nihil aliꝺ.
m A. earum.
n A. a tochme, ꝑueniens. Alia lr̃a. si enim fuerit tochamie ꝑueniēs ⁊ grossa, nō administrabim⁹ hic ꝺz q̃ztitatē ei⁹ qȯ eũat̃, sed administrabimus ꝺm q̃ztitatē numeri eũonum. Et q̃ztitas numeri aduenit seu p̄cipit̃ ex ꝯsideratione virtutis ꝓp̄e, ⁊ ex ꝯsideratione superfluitatis eũande
o A. ex antecessione nauseatiua.
p † A. Et quinta est mēsuratio eius, qȯ euacuat̃: ⁊ ista aduenit ex ꝯsideratione q̃ztitatis māe, ⁊ ex ꝯsideratiōe ṽtutis ⁊ ex ꝯsideratiōe accñtiū, q̄ relinquunt̃ post euacuationem: qm̄ si fuerit ex eis accidens sequens euacuationez, minuemus ex eo quod volumus euacuare, cū mēsura qua mēsuramus seu existimamus, ꝙ illi accidēti qȯ seqtur eũonem, succurrit̃, sicut fit in spasmo repletionali.

modo℞:vnus eo℞ est propter attractionem, que fit ad lõginquam diuersitatẽ:⁊ alter ꝓpter ea℥ que ad ꝓpinquam. Et sua℞ qdem hora℞ dignior est, quũ in corpe [a] ⌈nullo mõ est alicui⁹ materiei repletio.⌋ Ponamus itaq℥ ꝙ ab ore viri supius multus fluat sanguis:⁊ ab hemorroydib⁹ mulieris supflue fluat sanguis: Unũ itaq℥ duo℞ faciemus, aut trahemus per declinationẽ, que fit ad ꝓpinquã diuersitatẽ:et oportebit tũc vt mãm ad nares declinemus, facien do sanguinẽ ex narib⁹ fluere:⁊ in altero ad mrĩce℥ ꝓuocãdo mẽstrua:aut si voluerim⁹ ad lõginquam diuersitate℥ attrahẽ, eũabimus in p̃mo sanguinẽ a venis ⁊ locis, que sunt in iferiore parte corpis, ⁊ in scđo a venis ⁊ locis, que sunt in supma pte corpis.

a A. nõ fuerit repletio supflua, neq℥ mã ɔmota. Alia lra nõ fuĩt rpletio, neq℥ mã fuerit declinãs ad ipm mẽbru℥ ad quẽ fit attractio.

Et [b] †⌈ ⌋nõ op℥ qdẽ vt in duas diametros ꝓlõgationẽ facias: s℥ in vna tm̃, que sit diameter magis lõginqua:nã si mã fuerit in supmo dextre ptis, nõ erit trahẽda ad infimũ sinistre, imo ad infimũ ipsius dextre. Et hoc qdẽ est illud qđ est magis necũu℥, aut ad sinistrã a supmo si fuerit tm̃ lõ ginq̃ q̃ʒtũ est ab hũero ad hume℞:⁊ nõ fuerit dispõ ei⁹ sic dispõ duo℞ late℞ capitĩ. Mã nãq℥ si i dextra capitis fuĩt eã ad iferiora, ⁊ nõ ad sinistrã trahes capitis. Qñq℥ mãm ad lõginquũ trahere volueris, loci dolorẽ p̃us sedabis, vt ipsius minuat̃ [c] ⌈cõpressio⌋ per attractione℥, qm̃ dolor est trahẽs. Quũq℥ ad locũ non obedit, ad quẽ ipsam trahis, nõ violẽter agas: qm̃ qñq℥ violentia illa ipsam mouebit, ⁊ subtiliabit, ⁊ non trahet̃, ⁊ fiet velocius declinans ad dolẽte℥ locũ. Et forsitã tibi sufficiet, vt trahas: l℥ nõ euacues, qm̃ ipa attractio eius iter ad mẽbrũ ꝓhibet, l℥ nõ extrahat̃:per ipsam ergo attractionẽ ad intẽtionẽ ꝑueniem⁹:l℥ cũ ipsa non eũaueris, sed declinatione ɔtẽtus fueris:que fit ligãdo membra opposita, aut vẽtosis, ⁊ medicinis rubificãtib⁹: Et ad sũmum cũ oĩ qđ dolorẽ efficit. Ex materijs aũt que ad eũandum sunt faciliores, sunt ille, que sũt in venis: deĩde ille que in mẽbris, ⁊ iũcturis: qm̃ qñq℥ est difficile eas exħere, ⁊ eũare: ideoq℥ necesse est vt quũ eũabunt̃, alie cũ eis egrediant̃. Eũato p̃terea est necium ne ꝓperet comedẽ nutriẽtia multa, ⁊ mala: que nã indigesta trahat. Qđ si aliqd ex hoc fieri nece fuerit, oportebit vt paulati℥ ⁊ suauiter fiat, donec sit ꝯm ordinẽ:⁊ vt sit qđ corpus ĩgredit̃, digestũ ⁊ ɔueniens. Minutio quoq℥ est eũo humoribus eq̃liter augmẽtatis ꝓꝑa. Eũo ꝟo humori qui in q̃ʒtitate solus augmẽtat̃, aut [d] †⌈ ⌋corrũpit̃ ꝓꝑa, est alia a minutione. Dis p̃terea eũo, que est supflua, ꝯm plimu℥ febres gñat. Quũq℥ vẽtris ɔstrictio, qui fluere solebat, aliquã egritudinẽ possidere fecerit, illius eũonis reuersio ꝯm plm ip℥ medicabit̃ sicut ab eo, quẽ ɔstrictio saniei auriu℥, aut muco℞ nariu℥ vertiginẽ possidẽ fecit, eius reuersio ipsa℥ remouebit. Et scito ꝙ residuũ mãei dimittẽ, qđ nece erat eũare, minus nocumẽtu℥ est, q̃ʒ exq̃sitissime eũare, ⁊ ꝑuenire in ipsa ad hoc, vt virt⁹ terreat̃: qm̃ multotiẽs nã ħ resoluit residuu℥. Quũq℥ humor illi⁹ fuerit gñis, cuius esse op℥: ⁊ eger tolerare põt, nõ terreri debes ex supfluitate. qñq℥ ẽt ɔtigit quũ te eũare op℥ vsq℥ ad lipotomiã. Quũq℥ alicuius ꝟtus fortis [e] †⌈ ⌋fuerit, ⁊ ipo℞ humo℞ mã multa, ⁊ mala, ipsam paulatim euacua. Et silr quũ mã vehemẽter fuĩt [f] ⌈penetratiua⌋ aut cũ sanguine multũ mista, nõ poteris ipsã vna vice eũare, sicut est in sciatica, ⁊ arctetica longi tpis, ⁊ cãcro, ⁊ scabie antiqua, ⁊ [g] ⌈carbũculis⌋ veterib⁹. Et debes scire ꝙ vẽtris solõ a supiorib⁹ trahit, ⁊ ab inferiorib⁹ eradicat. Duab⁹ ergo attractionib⁹ est apta ɔuenienti ⁊ diuerse: que ẽt post materie℞ quietem est ɔueniens. Quum ergo mãe fuerint [h] ⌈a supioribus⌋ ad diuersum trahet eas:⁊ ipsas ẽt eradicabit a locis vbi sunt: vomitu ꝟo fit attractio, ⁊ eradicatio ecõuerso. Minutionis p̃terea dispõ diuersificat̃ ꝯm loca a qbus sãguis accipit̃, sicut sciuisti: minus itaq℥ cũctis hoibus eũone dignus est ille, cuius cib⁹ bonus fuerit, ⁊ digõ bona. In regionibus q̊ʒ calidis morantes eũone parum indigẽt.

b † A. in attractione que fit ad diuersitatẽ longinquam.

c A.coarctatio.

d † A. in q̃litate

e † A. Alia lra ñ.

f A.adherens.

g A.furũculis.

h A. i iferiorib⁹.

¶ De regulis cõibus vomitui, ⁊ solõni vẽtris, ⁊ q̃lr trahat id qđ vẽtrem soluit, ⁊ vomẽ facit. Cap.IIII.

Oportet vt illius cib⁹, cuius soluẽdus est vẽter, aut vomitus ꝓuocandus, partiat̃: vt qđ ei in vna die sufficiebat, multis comedat vicibus:⁊ vt sint cibi diuersi, ⁊ potus ẽt diuersi. Ex hac nãq℥ dispõne accidit stõ, vt expellẽ desideret, qđ est in eo superius, aut iferius. Ex cibo aũt nõ diuerso, neq℥ sup aliũ cibum igrediẽte, stõus est auarus:⁊ ipm forti ɔtinet retentione, ⁊ ꝓprie si fuerit eius q̃ʒtitas ꝑua. Mollẽ ꝟo hñs vẽtrem, nihil ex hoc facẽ d℥. Et scias ꝙ vomitus, ⁊ vẽtris solutio, ⁊ que eis assilant̃, nõ attinẽt ei: qui bono vtit̃ regimie: qm̃ ille qui bñ regit̃ nõ indiget nisi eo, qđ sit istis leuius:⁊ fortasse excusabunt ea, exercitiũ, ⁊ fricatio, ⁊ balneũ. Ampli⁹ si eius corp⁹ repletũ fuerit, plm talis replõnis q̃lis est ipsius, erit ex eo qui humo℞ melior est. s. ex sanguine. Minutio igit̃ est illud, qđ ad ipm mũdificãdum erit necium, ⁊ nõ vẽtris solõ. Quũ aũt minutio necia fuerit, ⁊ ventris solõ ex aliquo, qđ sit vt elleborus, ⁊ violẽte medicine, a minutione icipe debes, qm̃ hoc est ex p̃ceptis Hip. in lib. epidemia℞:⁊ hec est ꝟitas. Et silr si humores fuerint flatici cu℥ sanguine misti: ꝙ si viscosi ⁊ fridi fuerint, fortasse minutio grossitudine℥, ⁊ viscositatẽ eis augmẽtabit. Incipiẽdum ergo erit a solõne vẽtris. Et ad sũmum si humores fuerint eq̃les p̃mitte minutionẽ:⁊ si postea [i] †⌈ ⌋supperabũdauerit, eũa: ꝙ si equales nõ fuerint, in primis supabũdantem eũa humorẽ, donec equet̃: postea minue:⁊ ei qui añ minutionẽ premiserat medicinã, quũ minutionẽ p̃mittere debebat, postponat minutionẽ dieb⁹ paucis: ⁊ cui ꝑuum itercessit spatium ex quo minut⁹ fuit, ⁊ eũone indiget, medicinã sumere est ei ɔueniẽtius. Multotiẽs p̃terea ex haustu medicine, ille qui minui debebat, ꝑuenit ad febrem, ⁊ ad estuationẽ. Et si ex eis que quiescere faciũt, non qeuerit, scias ꝙ minutionẽ p̃mittere debebat. Non oẽs p̃terea eũones sunt necie ꝓpt̃ superfluitatẽ replõnis, imo qñq℥ sunt necie ꝓpter egritudinis magnitudinẽ, ⁊ ꝓpter replõnem ꝯm q̃litatẽ, ⁊ non ꝯm q̃ʒtitatẽ. [k] †⌈

i † A.humor.

⌋Et multotiẽs qdẽ est eũo necia: s℥ supuenit aliqd, qđ ꝓhibet, ⁊ nõ est ibi ingeniũ, nisi in ieiunãdo, ⁊ dormiendo, ⁊ in emẽdando ɔplõnis maliciam, que ex replõne ꝓuenit. Amplius eũonis q̃dã est, que ꝯm modũ preseruationis est, sicut indiget ille cui podagra euenire solet, ⁊ epilepsia, ⁊ reliqua ab his, in hora cognita, ⁊ ꝓꝑe in vere. Ei ergo necium est vt p̃seruatione vtat̃ ante suã horã:⁊ euacu et ea, que ꝓꝑe in ipsius egritudine sunt eũanda, siue sit minutio, siue vẽtris solõ:⁊ fortasse desiccãtia exterius apponẽ, ⁊ medicinas [l] ⌈abstergentes⌋ est eũare queẽadmodũ hydropisim patientes faciunt. Qñq℥ ẽt necesse est te dare medicinã, que sit [m] ⌈ex gñe eũandi humoris⌋ in qualitate, sicut cũ scamonea est tibi necia ad euacuandũ cholerã rubea℥: ei ergo admiscẽdum est illud qđ ipsa℥ in qualitate diuersificet:⁊

k † A. Et multotiẽs excusat bonitas regiminis a minutione necessaria in hora.

l A. exuccãtes.

m A. homogenea hũori euacuando.

uersificet: ꝛ in ventrem soluendo cum ea ꝯueniat, ꝛ ipsam ab euõne nõ ꝓhibeat sicut myrobal. Et emẽdet̃ ꝯplonis malitia si post acciderit. Hñtiũ q̃ꝫ in i terioꝛib⁹ apa, ventrẽ soluẽ est difficile, ꝛ facẽ vt vomãt. Q̃ð si tibi neciũ fuit, da eis qð sit sic volubil', ꝛ semẽ croci hoꝛtensis, ꝛ apozima polipodij, ꝛ cassiã fistulã, ꝛ his siĺia. Hip. q̃ꝫ inqt, q fuerit macer, ꝛ fuerit nãe cui vomẽ sit facile, meli⁹ erit in mũdãdo ip̃ꝫ vt ad vomitũ adducat̃: ꝛ vt sit h̃ in estate, aut vere, aut autũno: ꝛ nõ in hyeme. Si ṽo q mediocris fuerit figure, ꝯuenientioꝛ est vẽtris solo: ꝙ si sibi euõ q̃ fit vomitu neciа fuerit, vsq̃ꝫ ad estatem expectet: ab ip̃o tñ sibi caueat, quũ eo nõ idiget: verũtñ añq̃ꝫ vẽtris fiat solo, aut vomit⁹, p̃mittẽda est hũoꝛis sbtiliatio, q est euãndus, ꝛ ãplificatio cãnaliũ, ꝛ ipsoꝝ aptio: qm̃ h̃ est ex eo qð coꝛp⁹ a pena secuꝝ reddit. Et scito ꝙ facẽ nãe ꝯsuetudinẽ lenitatis, ꝛ obedientie ei, qð vis ex solone vẽtris, ꝛ vomitu facili, añq̃ꝫ medicina det̃: [a] ⌈aut vomit⁹, est ex regimib⁹ apiẽtibus.⌋ Ampli⁹ vẽtris solo, ꝛ vomit⁹ cũ macredine vẽtris, est difficil', ꝛ laboꝛiosus, ꝛ timoꝛosus. Medicina q̃ꝫ vomitũ faciens, q̃ñq̃ꝫ fit vẽtris solutiua, quũ stõs fuit foꝛtis: aut bibita fuerit sup foꝛtẽ famẽ aut q eã bibit hũerit [b] ⌈passionẽ cholicã,⌋ ꝛ nãe lenitatez: aut si vomẽ nõ ꝯsueuerit: aut si medicina in sua sb̃a g̃uis fuerit, ꝛ velocis descẽsiõis. Et vẽtris solutiua facit vomitũ, pp̃ debilitatẽ stõi: aut pp̃ multã fecis siccitatẽ: aut ꝓpterea ꝙ medicia abhoꝛret̃: aut ꝓpterea ꝙ bibitoꝛ [c] ⌈fastidiũ⌋ hr̃e solet. Dis p̃terea medicina, q̃ vẽtris est solutiua, quũ nõ ip̃ꝫ soluit: aut soluit: sꝫ nõ id qð est matuꝝ, mouet hũoꝛez quẽ dꝫ soluẽ, ꝛ dilatat ip̃ꝫ in coꝛpe: supat g̃ coꝛp⁹, ꝛ ꝯuertunt̃ ad ip̃m hũoꝛes alij, q̃re hũoꝛ iste in coꝛpe multiplicat̃. Ex hũoꝛibus q̃ꝫ est, q est velocioꝛis obediẽtie vomitui ẽm pl'm, sic chol'a: ꝛ ex eis est, q vomitui rebellis existit, sic melĩa, ꝛ ex eis est, q iter h̃ ꝛ h̃ est medius, sic fl'a. Et febꝛẽ qdẽ hñtis vẽtrez soluẽ meli⁹ est, q̃ꝫ facẽ vt ipse vomat: ꝛ cui⁹ humoꝛ descẽdẽs fuerit, sic [d] ⌈lyenteriã⌋ hñtẽ facẽ vt vomat est incõueniẽs. Medicinaꝝ p̃terea vẽtris solonez faciẽtiũ deterioꝛ est, q̃ ex medicis est cõposita mĺte diũsitatis, in tp̃e, in q̃ soluẽdus est vẽter: qm̃ ventris solo ꝯturbat̃: ꝛ p̃ma vẽtrẽ soluit, añq̃ꝫ scd̃a: ꝛ q̃ñq̃ꝫ p̃ma, ipsam scd̃az expellit. Ampli⁹ q biberit aliqd vẽtris solonẽ, aut vomitũ sibi faciens, coꝛpe ipsius [e] ⌈limpido⌋ nec̃e erit, vt ei ṽtigo accidat, aut moꝛdicatio in vẽtre, ꝛ angustia: ꝛ qð ab eo expelletur, egrediet̃ cũ difficultate. Et ad vltimũ qdẽ dũ medicina supfluitates euãt, nõ erit in ea estuatio: quũq̃ꝫ q medicinã biberit, estuationẽ hr̃e cepit, iã euãt qð supfluũ nõ est. Humoꝛ p̃terea q vomitu, aut vẽtris solone euãt̃, quũ ad aliũ mutabit̃ hũoꝛẽ, sig̃bit ꝙ iã coꝛp⁹ est mũdificatũ a supfluo hũoꝛe, quẽ euãre volum⁹. Q̃ð si mũdificatio vsq̃ꝫ ad itestinoꝝ rasurã ꝑuenerit, ꝛ ad rem nigrã fetidũ hñtẽ odoꝛez erit malũ. Sõn⁹ q̃ꝫ quũ post vẽtris solonẽ, aut vomitũ fuit mult⁹, demr̃abit ꝙ euõ iã ꝑfecte mũdauit coꝛpus, ꝛ ꝯtulit. Et scias ꝙ quũ sitis post vẽtris solonẽ, aut vomitũ fuit foꝛtis, maximã ꝛ vltimã purgatiõis bonitatẽ sig̃bit. Scito ẽt ꝙ medicia vẽtris solutiua expellit illð qð euãt, cũ ṽtute attractiua q̃ attrabit hũc eũdẽ hũoꝛẽ, ꝛ foꝛtasse attrabit g̃ssum, ꝛ relinqt sb̃tilẽ: quẽadmodũ facit illa, q̃ melĩaz expellit. Illi⁹ p̃terea ṽbũ, q dicit, ꝙ ip̃a gñat illud qð attrabit, aut ꝙ in p̃mis attrabit id qð est sb̃tile, nõ est aliqd. Et Gal'. qdẽ lꝫ h̃ sentiat: penit⁹ tñ dic̃, ꝙ medicina vẽtris solutiua, in q̃ nõ est venenositas, quũ ventrẽ nõ soluerit, ꝛ digeret̃, gñabit hũoꝛẽ, quẽ attrahere solebat: sed hꝰ dicta nõ sunt ꝯuenientia. Et vꝛ qdẽ, ꝙ Gal'. ex h̃ qð certificat, sentiat ꝙ inter attrahẽtẽ medicinã, ꝛ hũoꝛẽ attractũ sit ꝯueniẽtia in sb̃a: ꝛ pp̃ h̃ attrabit ip̃m, sꝫ h̃ nõ est veꝝ: qm̃ si attractio fieret cũ ꝯueniẽtia, ferrũ attraheret ferrũ, quũ ipsum suparet ꝛ aurum attraheret, aurum quum ip̃ꝫ suparet q̃ꝫtitate sua: h̃ tñ certificare nõ est medici. Et dẽs scire ꝙ hũoꝝ attractio, q̃ fit potu medicinaꝝ soluẽtiũ vẽtrẽ, aut vomitũ faciẽtiũ, nõ est nisi [f] ⌈i venis in qb⁹ venerũt donec ad itestina ꝑueniãt ꝛ stõm. ꝛ hic nã mouet̃⌋ ad h̃ vt eos expellat ex̃. Et raro qdẽ accit vt [g] †⌈ ⌋ quũ vẽtris solutiuũ bibit̃ ad stõm ascẽdãt: ꝛ si ascẽderit ad vomitũ declinabũt. Q̃ð aũt ad stõm ascẽdẽ nõ dimittunt̃, nõ est nisi pp̃ duas cãs: vna q̃ꝝ est qm̃ medicina vẽtris solutiua velocit̃ penetrat ad itestina. Et altera est, qm̃ quũ medicia vẽtris solutiua bibit̃, nã ꝓpat ad h̃ vt [h] †⌈ ⌋ ex venis mesaraicis ad iferioꝛa expellat, ꝛ nõ ad supioꝛa: qm̃ h̃ ꝓpinqus est, ꝛ facilius: ꝛ q2 illud qð est post eas [i] ⌈nõ⌋ ẽt ipsas cõpꝛimit. Et h̃ qdẽ est ex eo qð nãm mouet, vt ex ꝓpingoꝛib⁹ expellat vijs. Q̃ð si medicina ṽtutẽ hr̃et attractiuã [k] ⌈q̃ humoꝛẽ comitaret̃, eẽt nã ṽtutis expulsiue⌋ magis digna, vt in sano ꝛ foꝛti suparet, lꝫ medicina nõ attrahat nisi ad viã sig̃tã. Medicie ṽo vomitũ faciẽtis dispõ, est diũsa ab h̃: qm̃ quũ i stõ fuerit, in eo moꝛabit̃, ꝛ hũoꝛẽ ab itestis ad seipsam attrahet, ꝛ sua ṽtute supat [l] ⌈ad resistẽdũ ṽtuti nãli.⌋ Et scias ꝙ pl'ꝫ attractiõis hũoꝝ, q̃s medicie attrahũt [m] ⌈nõ est nisi ex venis, ꝛ ex eo qð est mĺte ꝓpinqtatꝭ: qm̃ attractio fit i venis⌋ ꝛ i eis q̃ nõ sũt vene, sic hũoꝛes, q sũt i pulmõe q pp̃ vicinitatẽ ad stõm, ꝛ itestina trahunt̃, lꝫ in venis nõ vadãt. [n] ⌈Et dẽs scire, ꝙ attractio que fit p̃ nares ex medicis siccis est⌋ cã euãndi humoꝛes a coꝛpe sicut fit in hydropisi.

In ẽmone purgõnis vẽtris ꝛ regulis ei⁹. Cap. V.

Iam in p̃cepẽti ẽmõe oñdim⁹, quõ sit coꝛp⁹ ꝓparãdũ ad recipiẽdũ id, qð vẽtrẽ soluit añq̃ꝫ purget̃ cũ amplificatiõe poꝛoꝝ, ꝛ lenificatione nãe, ꝛ ꝓp̃e i egritudib⁹ fridis: ꝛ ad sũmũ, nãꝫ mollificare añq̃ꝫ vẽter soluat̃ est cõpetẽs regula, in q̃ existit securitas nisi in eo q [o] ⌈cholice passiõi⌋ valde est apt⁹: ex h̃ nãq̃ꝫ nihil isti est faciẽdũ, qm̃ eẽt cã supfluitatꝭ q̃ ei accidet. Solutoꝛio nãq̃ꝫ vẽtris alic⁹ talis, q̃lis est iste, res admiscẽda est in q̃ sit ṽtus vomitiua, ne ꝓpet descẽdẽ de stõ, añq̃ꝫ suã ꝑficiat opõnẽ: imo eq̃nt̃ i ipso duaꝝ mediciaꝝ ṽtutes, ꝛ ꝑficiat vẽtris solutiua opõnẽ suã, ꝛ vomitiua suã ecõuerso illi⁹. Trauli q̃ꝫ sꝫ ex eis q [p] ⌈cholice passiõi⌋ sũt apparati, foꝛtẽ igr̃ nõ tolerãt medicinã: ipsoꝝ tñ plimi [q] ⌈cholicaz⌋ icurrũt passionẽ, ex reumatismis suoꝝ capitũ. Ex cã p̃terea timoꝛosa est, vt medicina ventris solutiua sumat̃ fece in intestis exñte sicca, imo expellẽda est, saltẽ cũ clisteri, aut iure [r] ⌈mollificatiuo.⌋ Balneũ q̃ꝫ ingredi añq̃ꝫ vẽtris solo fiat aliq̃ꝫtis dieb⁹, est ex eis q̃ [s] †⌈ ⌋ bñ ꝓpãt, nisi aliqd ꝓhibuerit: ꝛ oꝫ qdẽ vt iter balneũ, ꝛ haustũ medicine ꝑuũ iteruẽniat tp̃s: post medicinã q̃ꝫ nõ igrediat̃ q̃s balneũ, qm̃ trabit mãꝫ ad exterioꝛa: ꝛ neq̃ꝫ est bonũ nisi ad vẽtrẽ ꝯstringẽdũ, p̃terq̃ꝫ in hyeme, q2 nõ est timẽdũ p̃mã balnei casam igredi tali mõ, ne caloꝛ sit vllo mõ ipediẽs ad attrahẽdũ, sed sit ad mollificãdũ. Et ad vltimũ opꝫ vt aer illi⁹, q pharmaciã bibit, sit calitatꝭ pauce, ne sudoꝛẽ faciat, neq̃ꝫ [t] ⌈turbationẽ,⌋ qm̃ h̃ est ex ꝓparatoꝛijs. Fricatio q̃ꝫ, ꝛ ex oleis iungi, est sil'r ex ꝓparatoꝛijs. Quũ ãt aliqs medicine assuet⁹ nõ est, neq̃ꝫ eã bibit, melius

a A. foꝛtis, est ex regiminib⁹ pꝛopꝛijs, seu optimis.

b A. diariam.

c A. nauseatiuã satietatem.

d A. lubꝛicitatẽ.

e A. mundo.

f A. p̃ vias p̃ q̃s expulsi fuerunt donec ad intestina ꝑueniãt, ꝛ illic nã mouet.

g † A. ibi hũoꝛes

h † A. Alia lr̃a. ipsam.

i —— A.

k A. que retineret humoꝛẽ, tũc eẽt virtus nature expulsiue. Alia lr̃a. que nõ retineret hũoꝛẽ, tũc esset virtus nãe expulsiue.

l A. Alia litera. resistẽtiam virtutis naturalis.

m A. fit qdem ex venis, nisi sit ex loco multe ꝓpinquitatis: q̃re fiet attractio ex eo i venis.

n A. Et debes scire ꝙ plima eorũ que sũt exiccãtia seu exiccãtia ex medicinis siccis, sunt.

o A. diarie.

p A. diarie.

q A. diariam.

r A. solutiuo.

s † A. subtilitate

t A. angustias.

est medico, vt sibi caueat, ne vẽtris solutiua violen/
tas ṽtutes hñtia, ei tribuat. [a] ⌈Fastidiuz ṽo hñti/
bus⌋ ⁊ hũores viscosos, ⁊ in hypocũdrijs tẽsionẽ,
aut q in suis iteriorıbꝰ hꝫ iflãmationẽ, aut oppil'o/
nes, nõ est dãdũ aliqd donec ista rectificẽt nutriẽti
bus mollificãtibꝰ, ⁊ balneo, ⁊ reqe, ⁊ dimissiõe eiꝰ
qꝺ mouet, ⁊ eiꝰ qꝺ iflãmat. Illis ṽo q stãtes bibũt
aq̃s, ⁊ hñtibꝰ splenes, fortes medicine sunt nec̃ie.

Quñcq; aliqs medicinã vẽtris solutiuã biberit, me
lius erit ei, si medicina fuerit fortis, vt sup eam dor
miat añq̃; opet': qm̃ opabit' meliꝰ: ⁊ si debilis fuit,
meliꝰ erit ei, ne sup eã dormiat: qm̃ nã digeret medi
cinã. Quũ aũt medicia opari cepit, meliꝰ erit ei, ne
sup eã dormiat q̃cũq; mõ fuerit. Ampliꝰ quũ aliqs
medicinã bibit, nõ ilico sup eã se mouẽ dꝫ: sed dꝫ su
ꝑ eã qescere, vt ipsam nã circũdet, ⁊ in eã opet', qm̃
nisi nã in ipsã opata fuerit, non opabit' ipsa in nãm.

Odores q̊ꝫ nauseã ꝓhibẽtes olfacẽ dꝫ, sic̃ est odor
mẽte, ⁊ rute, ⁊ apij, ⁊ cydonioꝝ, ⁊ boli corasceni aq̃
rosacea, ⁊ pauco aceto aspsi: ⁊ si ex odore medicine
qs exterrit', quũ medicinã bibit, nares ꝯstringat: ⁊
q medicinã abhorret, dꝫ masticare paꝝ extarchon
iõ vt sui oris vel odoris ṽtuſ stupida fiat: ꝙ si vomẽ
timuerit extremitates ꝯstrigat: ⁊ quũ ipsaꝫ biberit
desup rẽ stipticaꝫ bibat. Medici ꝑterea pill'as q̃s
ei daturi sũt, q̃ñq; i melle voluũt, ⁊ q̃ñq; sup eas ꝓij
ciũt mel coctũ, aut zuccaꝝ coctũ, donec eis inde fa/
ciũt tunicã. Ex eo q̊ꝫ, qꝺ est igeniũ vtile, est vt super
eas ponat' cera cuꝫ pauco oleo mollificata: ⁊ ex eo
qꝺ est magis ꝯueniẽs igeniũ, est vt os aq̃, aut alia
re ipleat': deide pill'e sic̃ sunt, bibant' sup ipsam: aut
que aliq̊ hoꝝ igenioꝝ aptate fuerint: transglutient'
itaq; oẽs ita, ꝙ medicine [b] ⌈opõ⌋ nõ cognoscet'. Et
opꝫ vt apozima tepidũ bibat', ⁊ pill'e cũ aq̃ tepida
sumant'. Frigidi ꝑterea stõus ⁊ pedes, calefaciendi
sũt. Quñcq; ipsiꝰ aĩa sedata fuerit, ãbulet, ⁊ mouea/
tur paulati: qm̃ motꝰ hic est iuuatiuus. Et iterposi
tiõe horaꝝ ex aq̃ cal'a tm̃ bibat, ꝙ medicinã nõ [c] ⌈li
quefaciat⌋ ⁊ expellat ipsaꝫ, ⁊ eiꝰ debilitet ṽtutẽ, ni/
si fuerit in hora, qñ nec̃e est vt vẽtris stringat' sol'o.
In potu q̊ꝫ aque cal'e, malitie medicie existit debili
tatio. Qui aũt medicinaꝫ bibẽ voluerit, cal'e exñs
ꝯpl'onis ⁊ debilis ꝯpõnis, ⁊ debilis stõi, erit ei me/
lius vt eã bibat, postq̃; ꝑus biberit aliqd qꝺ sit sic̃
aq̃ ordei, aut succꝰ g̃nati: aut vt vl'r dicã, quũ stõus
recepit nutriens sbtile, ⁊ leue: sꝫ q nõ ita fuerit, erit
ei meliꝰ, vt eã ieiunus bibat. Plimi ꝑterea qbꝰ da
tur medicia vẽtris solutiua in estate, ex ea ꝑueniũt
ad febrẽ. Opꝫ g̊ ne medicine potator comedat, vel
bibat, donec medicina suã ꝑfecerit opõnẽ: neq; etiã
q̃ꝫdiu medicia opat', dormiat, nisi volũtas affuerit
vt restrigat'. Qꝺ si ipsiꝰ stõus nõ tolerauerit ne co/
medat, ꝓpterea ꝙ stõus eiꝰ est cholicus, ⁊ cito [d] ⌈de
scẽdit⌋ ad ipm chol'a: aut ꝓpterea ꝙ a comestione
vehemẽter abstinuit, ⁊ famẽ tolerauerit, det' ei pa/
rũ panis ifusi pauco vino sup medicinã, añq̃ꝫ vẽter
soluat': qm̃ h̊ est ex eo, qꝺ medicinam fortasse adiu
uat. Opꝫ ꝑterea ne anus aq̃ frida lauet', sꝫ cũ cal'a.

Quidã ẽt dixerũt ꝙ pill'e q̃ sunt cũ apozimatibus
dãde, sunt dãde cũ apozimatibꝰ que sũt cũ eis ho/
mogenea. Pill'e nãq; q̃ cholerã expellũt rubeam,
cũ apozimate dãde sũt alicuiꝰ qꝺ sit. Vbi g̃ra, sicut
fumꝰ terre, ⁊ q̃ meliaꝫ euãant, cũ apozimate alicuiꝰ
qꝺ sit sic̃ epithymũ, aut polipodiũ, aut his sil'e: ⁊ q̃
phlegma expellũt, cũ apozimate alicuiꝰ qꝺ sit sicut
cẽtaurea. Quũ aũt euacuare volueris corpus sic/
cũ, carnẽ hñs durã, medicina forti sicut helleboro,
⁊ his silibꝰ, vehemẽter stude in humectãdo ipꝫ nu
triẽtibus vnctuosis: ⁊ ad vltimũ quuꝫ fortes medi/
cine multi sunt timoris, tales vꝫ, qualis est hellebo
rus, qm̃ in corꝑe mũdo efficit spasmũ, ⁊ repleti cor
poris cõmouet humiditatẽ motu [e] ⌈turbido⌋ ⁊ ad
intestina trahit illud qꝺ ei difficile est expellẽ, ⁊ titi/
mali venenosi, sicut mezeriõ, ⁊ scebran, ⁊ eaꝝ ipedi
mẽtũ quũ supant remouet raib. [f] †⌈ ⌋ Am
pliꝰ medicina multotiens suũ odorẽ in stõ dimittit:
est g̊ sicut si medicina ibi remanẽt: cuius medicamẽ
est [g] ⌈aq̃ ordei, que ipm lauat: q̃ qdeꝫ melior existit
eoꝝ q̃ in potu sumunt'.⌋ Quñcq; tp̃s ꝓlongabit', ⁊
medicia opari nõ cepit [h] ⌈si alleuiatio fieri poterit⌋
⁊ vt nihil moueat', fiat: ꝙ si qd affuerit timoris, me
lius erit vt hydromel traijciat, aut eius sirupũ, aut
aquã in q̃ nitrũ resolutũ fuerit, aut subijciat' ei col/
lyriũ, aut fiat ei clistere. Ex causis ṽo ꝓꝑ q̃s medi
cina nõ opat', est cãnaliũ coãgustatio de nã, aut ꝓꝑ
ꝯpl'onẽ, aut ꝓꝑ egritudis vicinitatẽ: in hñtibꝰ enim
paralysim, aut apoplexiaꝫ medicinaꝝ vie ad suas
mãs coangustant'. Accidit g̊ vt difficile sit facẽ q̃te/
nus vẽter eis [i] ⌈currat.⌋ Duas ꝑterea medicinas
vẽtrẽ soluẽtes in vna die ꝯiũgẽ, est timorosum, ⁊ est
ex̃ rectitudineꝫ. Oĩs q̊ꝫ medicina, q̃ alicui hũori est
ꝓꝑa, quũ ipm nõ iuenit, ꝑturbat: ⁊ vẽtrẽ cũ difficul
tate [k] ⌈facit:⌋ ⁊ sil'r, si ipm in suo ꝯ̃rio ifusum iuene/
rit. Oĩs ꝑterea medicina hũorẽ in ꝑmis ex̃hit, qui
est ei ꝓꝑus: deide illũ, q est post ipm in multitudie,
⁊ subtilitate: ⁊ reliq̊s ꝭm hũc ordinẽ, ꝑter sãguinẽ:
qm̃ nã vsq; ad postremũ eũ retinet ⁊ recõdit. Hũo/
rẽ ṽo ex lõginq̊ attrahẽ est difficile. Ampliꝰ quuꝫ
timor affuerit ne nausea, aut [l] ⌈sincopis⌋ alicui acci
dat, postq̃ꝫ medicinã biberit, oportebit fieri vt añ/
q̃ꝫ medicinã bibat, tribꝰ diebꝰ, aut duobꝰ cũ aq̃ ra/
phani vomat, ⁊ vt raphanũ comedat. Opꝫ ꝑterea
ne multũ salis sit in cibiſ eiꝰ, q medicinã vult bibẽ.

Multotiẽs q̊ꝫ ex haustu medicine ꝑuenit' ad nau/
seã, ⁊ angustiã, ⁊ sincopi, ⁊ tremorẽ cordiſ, ⁊ vẽtris
mordicationẽ, ⁊ ꝓꝑe quũ sol'onẽ nõ fecerit aut [m] ⌈su
dorẽ:⌋ multotiẽs ꝑterea est nob̃ nec̃iuꝫ, vt eũ facia/
mus vomẽ: ⁊ multotiẽs excusat nos ab hoc dare ei
[n] ⌈retẽtiua.⌋ Et facẽ vt aquã ordei bibat [o] ⌈q̃tenus
vẽter soluat', ⁊ medicine malitia remoueat', ⁊ qꝺ i
itestinis retentũ fuit lauet'.⌋ Ille ṽo cuiꝰ ꝯpl'o fue
rit frida, ⁊ sup alios hũores hũerit fl'a supabũdãs,
dꝫ sumẽ post medicinã, ⁊ ipsiꝰ opõneꝫ nasturtiũ aq̃
cal'a ablutũ cũ oleo. Et q cal'e fuerit ꝯpl'onis, psi/
liũ bibat cũ aq̃ frida, ⁊ oleo violaceo, ⁊ zuccaꝝ ta/
barzet, aut iuleb. Et ille qdẽ qui tẽꝑate est ꝯpl'oniſ,
semẽ lini. Ei aũt q excoriationeꝫ timuerit itestioꝝ,
bolus armenus cũ succo g̃nati det'. Sumere ẽt dꝫ
qcqd diximꝰ post [p] ⌈fluxũ vẽtris⌋ ⁊ si non ipm reti
nebit. Oĩ ꝑterea pharmaciã bibẽti, cui postea ad/
uenit febris, melior est aq̃ ordei. Sirupꝰ ṽo aceto/
sus, est excoriatiuꝰ: ⁊ iõ tardãdus est vsq; ad duos
dies, aut tres donec in itestinis ṽtus sua redeat. Il
le q̊ꝫ qui medicinã bibit, scꝺa die est balneũ itratu/
rus. Et si ex humoribꝰ ipsiꝰ aliqd fuerit relictũ, bal
neũ ipm mũdare poterit. Nã si videris ꝙ balneuꝫ
sit ei sapidũ, ⁊ in ipo delectet' erit h̊ signũ ꝙ balneũ
ipm ab eo qꝺ relictũ est, mũdificat. Ipm g̊ in eo di
mitte: ꝙ si iueneris, ꝙ in ipso nõ delectet', imo in eo
estuationẽ patiat', expelle eũ. Scias ꝑterea ꝙ ei, q
itestinoꝝ patit' debilitatẽ, plerũq; ex medicinis vẽ
trẽ soluẽtibꝰ aduenit vẽtris sol'o fortis, ⁊ ꝓlõgabit'
ei res, ⁊ multis idigebit medicinis donec retineat',
in senibꝰ ẽt sil'r timet' ex vẽtris sol'one, ipsiꝰ nocumẽ
tũ. Et scito ꝙ ex potu [q] ⌈nabit⌋ post medicinas ven
tris solutiuas ad febres ꝑuenit', ⁊ ad estuationem.

a A. Nauseatiuam ṽo hñtibꝰ satietatem.

b A. impressio.

c A. soluat.

d A. effunditur.

e A. induente suffocationem.

f † A. ⁊ ꝯstrigit.

g A. sauich vel suich ordei ꝓꝑẽ eiꝰ ablutionem, qꝺ qdẽ est meliꝰ seu ꝯuenientius q̃ꝫ aliũ suffuf. Alia l'ra. sauich vel suich ordei ablutũ, qꝺ qdeꝫ est meliꝰ seu cõ/uenientius q̃ꝫ aliũ suffuf.

h A. si fieri pote/rit vt fiat alleuia tio seu vt leuiter procedatur.

i A. soluatur.

k A. soluit.

l A. angustia.

m A. fuerit im/pediens.

n A. stiptica.

o A. post sol'onẽ ventris expellit malitiã solutiue medicie: ⁊ lauat qꝺ in meatibus seu in intestinis retẽtum fuerit. Alia l'ra. ⁊ lauat qꝺ trãseundo in meatibus adhe rens fuerit.

p A. sol'onem vẽ tris.

q A. nebit.

Post soluonē q̄z vētris, ⁊ minutionē, multotiens in epate aduenit dolor, quē aque cal'e pot⁹ remouet. Et scito ꝙ tēpus quo maior canis ascendit: ⁊ hora qua niues super montes quiescunt, [a] [⁊ hora frigoris fortis,] non est tempus sumēdi medicinam.

Medicina.n. in vere aut autūno est bibēda. [b] [Et ver qdē est quū niues de mōtib⁹ cadūt. Et post ver qdē venit estas in q̄ nō est sumēda nisi res subtilis: Autūn⁹ vo est veri ꝯri⁹.] Ampli⁹ nāe nō est faciēda ꝯsuetudo bibēdi medicinā, cū q̄ neccē sit mollificare vētrē, q2 fiet ꝯsuetudinaria: ⁊ h̄ hn̄s ad ipedimētū male finis pueniet. Unūquēq3 ēt q fuerit sicce ꝯplonis deijcit fortj medicīa. Oz p̄terea vt sup debilē medicinaz ex motu miuat, ne ei⁹ vt⁹ resoluat. Ex medicis q̄z debilib⁹ bn̄dictj sūt viole cū zuccaro. Et iste cui i hyeme nec̄ium fuīt medicinā bibē, vētū obs̄uet meridionalē. Et i estate dixerūt qdam eoꝝ, ecōuerso: h̄ qdē disionē h3. Eger quū debili i diguerit solone, ⁊ nō opabit', nō magis moueat', s3 dimittat'. [c] [Egritudo q̄z multotiēs ebullire facit vētris solonē] ⁊ accit febris, ⁊ ē quū miutio suffic̄.

a A. ⁊ t̄ps frigoris fortis quo niues firmāt' vl' cadūt i mōtib⁹.

b A. Et ver qdē est t̄ps an̄s estatē. Et in ipso vere nō est sumēda nisi res subtilis: sed autūnus est hora ꝯueniens.

c A. Et multotiēs solo vētris commouet, seu ebullire facit sāguinem.

¶ De supfluitate medicine vētrem soluētis, ⁊ de hora ꝯstringendi eam. Cap. VI.

Ex sigtionib⁹ qbus cog̊scit' hora, q̄ est catharticū ꝯstringēdum, est sitis. Quū g̊ vētris solo pseuerauerit, ⁊ sitis nō acciderit, nō erit timendū ꝙ supfluitas puenerit. Uerūtn̄ sitis qn̄q3 accit, ⁊ nō pp m'titudinē solonis vētris, n3 pp ei⁹ supfluitatē, imo pp cām dispōnis stōi: qm̄ si fuīt cal's, aut siccus, aut vtrūq3, aut in talib⁹, q̄les sūt cāe h̄9 nō est lōginquu3 qn faciat cito siti: aut ppt' cām dispōnis medicine, quū fuīt cal'a pūgitiua: aut pp cām māe i se ipsa: qm̄ quū fuīt cal'a, sicut chol'a: aut i talibus, q̄les sunt cāe h̄9, nō erit lōge qn festina veniat sitis [d] [⁊ si cū h̄] haꝝ reꝝ accit ꝯriū, nō erit lōge qn penitus sitis cū tarditate veniat. Quū g̊ vider], ꝙ sitis iā supfluit, ⁊ ꝙ vētris solo nō sit pauca, ꝯstrige: ⁊ p̄cipue quū cāe festinatiōis sitis, ⁊ velocitatis ipsi⁹, nō fuerit iuēte: qm̄ in h̄9 nō dēs tardare ꝯstrictōe3, quū sitis appuerit. Qn̄q3 ēt exit⁹ ei⁹ qd̊ egredit', ē demr̄atiuus hore ꝯstrigēdi. Qui.n. cholerā expellit rubeā, quū viderit ꝙ iā puenit' ad r̄a, sciat ꝙ iā medicina supflue opat', ⁊ q̄zto magis si ad cholerā puenit' nigrā. Sāguis vo maioris est timoris, ⁊ deterioris piculi: ⁊ si cui pp medicinā mordicatio supuenerit, ꝯsiderādū erit illud qd̊ in cap. de mordicatione [e] † [ ] diximus.

d A. sicut quādo Alia litera. sicut qn̄ accidit harū causaꝝ ꝯtrariu3.

e † A. ventris et eius pūctura.

¶ De modo succurrēdi dispōni eius, in quo supfluit ventris purgatio. Cap. VII.

Inanitio] [f] supfluit aut pp venaꝝ debilitatē: aut pp orificioꝝ ipsaꝝ amplitudinē, aut ppea ꝙ pharmacia eaꝝ pūgit orificia, aut p̄pterea ꝙ ex ea ꝯplonis malitia corpori acqsita fuīt: [g] [aut ex ea q̄ est sic ipsa.] Quū g̊ ventris purgatio supfluit, liga extrema supi⁹, ⁊ ifēri⁹, icipiēs ab ascellis ⁊ iguinib⁹ descēdēdo ab eis [h] † [ ] ⁊ in potu paꝝ tyriace, ant filonij tribue: ⁊ si poteris, fac ip̄m sudare in balneo, aut vapore aque cal'e sub pānis suis, capite exterius tracto [i] [quūq3 m'tū sudauerit, ꝯstrictiua ad potādū da ei, ⁊ fricetur.] Et fiāt ei [k] [epithimata ex reb⁹] bn̄ redolētibus, ex aq̄ myrtoꝝ, ⁊ sādalis, ⁊ cāfora, ⁊ succo fructuū. Mēbra p̄terea ipsi⁹ extrinseca fricare dēs, ⁊ calefacē vētosis cū igne sub [l] [hypocūdrijs pri⁹ positis] ⁊ iter spatulas ipsius. Qd̊ si tibi nec̄e fuīt stō ipsius, ⁊ itestinis supponere empl'a ex ordeo fracto

f A. Sol'o vētr]

g A. aut ex eo qd̊ currit cursu ei⁹.

h † A. ambob⁹.

i A. Alia litera. quūq3 multū sudauerit fricet', ⁊ dent' ei in potu constrictiua.

k A. odoramēta ex aquis.

l A. costis appositis.

[m] † [ ] ⁊ aquis stipticis, fac sil'r ex oleis. oleo de cydonijs, ⁊ oleo de mastice. Ipse p̄terea ab aere frido est sepandus, qm̄ [n] [p̄mit eū, ⁊ ipsius resoluit vētrē] ⁊ ab aere cal'o: qm̄ ipsi⁹ laxat v̄tutē. Cōfortari q̊z d3 ex reb⁹ bn̄ redolētib⁹, ⁊ ex stipticis ad traijciēdū ei dādū, ⁊ ex tortellis in vino suauiter redolēte. Op3 tn̄ vt sint cal'a, ⁊ vt panis cū succo granati iā p̄cesserit, ⁊ sil'r [o] [a sanguisuga] ⁊ cortices papaueris albi triti. Ex eo q̊z exptū est vt g̃na nasturtij pōdere triū. ʒ. sumant', ⁊ torrefiāt: deinde in adoch coq̄nt', donec coagulent', ⁊ ad bibēdū tribuat', est nāq3 vltimū in bonitate: op3 p̄terea vt eius nutriēs sit stipticū infridatū cu3 niue, q̄le est qd̊ fit ex succo vue acerbe, ⁊ sibi silib⁹: ex eo ēt qd̊ in retinēdo solonē iuuat est vt vomit⁹ ꝓuocet' cū aq̄ cal'a: ⁊ eius ēt extrema in ea mittant', ⁊ nō infrides ea. [p] [Quū āt alicui eoꝝ sincopis supuenerit, da ei vinū ad potādū:] ⁊ si h̄ totū nō ꝯtulerit, tribue ei in fine rei narcotica, ⁊ medicamēta fortia nota, q̄ sūt in cap. de ꝓhibitione flux⁹ vētris. Medico vo est vtili⁹, vt p̄uisor existat i p̄pādo trociscos, ⁊ pulueres pōticos, an̄q̄z sit hora, vt ēt sit p̄uisor i enēatib⁹, ⁊ ipoꝝ istr̄is

m † A. torrefacto

n A. exprimit et soluit vētrē ipi⁹

o A. spēs sauich

p A. Quis eis accidat sincopis, vbi g̃a, ⁊ ꝓhibe eos a vino.

¶ De eo q bibit medicinā, ⁊ n̄ solut⁹ fuīt. Ca. VIII.

Cum pharmacia solonē nō fecerit, ⁊ fecerit mordicatione3 vētris, ⁊ angustiā i ipso, ⁊ q sūpsit ipa3 estuauerit, ⁊ scotomabit', ⁊ dolebit caput, ⁊ patiet' alices, ⁊ oscitationes, succurrē dēs cū enemate, ⁊ collyrijs [q] [siccis] ⁊ ip̄e qdē bibat masticis [r] [ʒ. iij.] i aq̄ tepida. Medicia q̄z qn̄q3 opat' pp stipticoꝝ bibitionē, ⁊ comestionē, taliū q̄lia sūt cydonia, ⁊ matiana: ppea ꝙ os stōi cōp̄mūt, ⁊ qd̊ sub eo existit, ⁊ ppt' qd̊ nausea3 sedāt: ⁊ medicinā a suo motu, q est ad supiora, violenter ad ptē mouēt iferiorē: ⁊ ppea ꝙ [s] [nāe vim iferūt.] Qd̊ si enema nō iuuerit, ⁊ mala supuenerit accn̄tia, extēsiōis corpis, ⁊ oculi exierit ex̄, ⁊ fuīt mot⁹ ad supiora, nec̄ia erit minutio. Et quū medicia vētrē nō soluerit, ⁊ mala eā nō secuta fuerit accn̄tia: melius ēt erit vt ipa3 ꝯseq̄t' miutio, saltē post duos dies, aut tres: nā si h̄ factū fuerit timēdū est in ipso, ne humores ad vnum p̄ncipaliū mēbroꝝ moueantur.

q A. notis.

r A. tres carmecat vel garmat.

s A. ꝯfortāt nā3.

¶ De dispōnib⁹ mediciaꝝ vētrē soluētiū. Cap. IX.

Medicinaꝝ vētrē soluētiū q̄da3 sunt, quarum malignitas magna est, sic̄ hellebor⁹ niger ⁊ turbith quū nō fuīt [t] † [ ] bonū imo fuīt ex g̃ne ipsi⁹ qd̊ ē citrinū: ⁊ agaricū qd̊ nō fuīt albū ⁊ puꝝ, imo nigredini attinuerit: ⁊ sic̄ laureola. ⁊ q2 res iste male sūt, tūc si bibite fuerit, ⁊ mala ide accn̄tia puenerit, meli⁹ erit vt medicina a corpe expellat' q̄zto plus pol'e fuerit, vomitu, aut [u] [purgatione] ⁊ medicet' cū tyriaca. Multaꝝ p̄terea eaꝝ remouet' malitia, ⁊ ꝯturbatio, quā faciūt aie, dādo in potu aquā vehemēter frida3, et sedendo in ipsa, sic̄ turbith citrini putridi. Ois q̊z res q̄ acuitatē frāgit glutinatiōe, ⁊ lenificatione, ⁊ vnctuositate in q̄ fit [x] [dulcedo] ad h̄ ꝯfert. Quedā ēt mediciaꝝ qn̄q3 aliqb⁹ ꝓportionales exn̄t ꝯplonib⁹, ⁊ alijs nō ꝯueniūt. Scamonea nāq3 i eos, q i frigidis morant' regionib⁹ nō opat', nisi debil'r: nisi magna inde det' q̄ztitas, sic̄ est mos ei⁹ in terra turchoꝝ: ⁊ qn̄q3 est nec̄iu3 qbusdā corpib⁹ in aliqbus regionib⁹, ne mediciaꝝ corpa dent', s3 v̄tutes earū tm̄: ⁊ est nec̄e ēt, vt medicis soluētib⁹ vētrē bn̄ redolētes medicie misceant', ppea vt mēbroꝝ v̄tutes eis ꝯseruent'. Medicine q̊z cordis ad h̄ iuuamētū ꝯferūt, ppterea ꝙ spm̄ [y] [aialē] in vnoq̊z mēbro ꝯfor-

t † A. album.

u A. p secessum.

x A. glutinatio.

y A. vitalem.

tant:plurime quoq₃ eaꝝ ſubtilitate ſua, ꝛ facilitate
iuuāt. Due p̄terea medicine qñq₃ ꝯiūgunt᷑:q̄ꝝ vna
ſuū humorē cito expellit: ꝛ altera tarde: vna ḡ ſuaꝫ
opōnē efficiet: poſtq̄₃ ipſa iam alteraꝫ in ſuo ēt hu/
more cōpreſſit, ꝛ opabit᷑ in ipſam, ꝛ eiꝰ debilitabit
v̄tutē. Quūq₃ ſcd̄a poſt opari cepit, erit debilis vir
tutis, mouēs, ꝛ nō pficiēs, q̄re erit aliq̄d ei admiſcē
dū, qd̄ ipſam facilē reddat, ꝛ feſtinare faciat ſic̄ ʒin
ʒiber turbith: qm̄ ip̄m ᵃ⌈ſtupefieri⌋nō permittit: ꝛ
ſil'r fiet ſi eaſ bñ ſciueris pmiſcē. Ampliꝰ ꝯſiderare
debes p̄ncipia, que in v̄tutibꝰ medicinaꝝ vētris ſo
lutiuaꝝ, decl'auimus: quū locuti fuimꝰ de p̄ncipijs
vl'ibꝰ medicinaꝝ ſimpliciū. Medicina p̄terea ſol'o/
nē faciēs, pl'm opabit᷑ illud ᵇ⌈ſoluēdo⌋ꝓp̄etate ſui
ſic̄ turbith: ꝛ plerūq₃ efficit illud ex p̄mēdo ſui ꝓp̄e/
tate, ſicut myrabol'. ꝛ qñq₃ opat᷑ illud lenificādo ꝓ/
prietate ſui, ſic̄ ſiracoſt: ꝛ qñq₃ opat᷑ id ᶜ⌈lābifican/
do⌋ſic̄ mucillago pſilij ꝛ pruna. Jn pl'ibꝰ q̊₃ violē/
taꝝ medicinaꝝ exiſtit aliq̄ venenoſitas: ꝛ ſol'onē vē
tris efficiunt ſ̄m modū quo nāe violētia iſert᷑. Jpſe
igit᷑ ſūt aptāde medicinis in qbꝰ ᵈ⌈exiſtit bedeʒear
ticū.⌋ Plerūq₃ ēt adiuuāt amaritudo, ꝛ acuitas, ꝛ
pōticitas, ꝛ ſtipticitas, ꝛ acetoſitas in opōnibꝰ me/
dicine: quū eiꝰ ꝓp̄etas ᵉ⌈ei pn̄s affuerit⌋amaritu/
do nāq₃, ꝛ acuitas in reſoluēdo iuuāt: ꝛ pōticitas,
ꝛ ſtipticitas in p̄mēdo: ꝛ acetoſitas in icīſionē faciē
dā, que ad ᶠ⌈lābēduꝫ p̄pat. Ampliꝰ qd̄ lābere fa
cit⌋nō eſt ꝯiungēduꝫ ei qd̄ ᵍ⌈in p̄mēdo iuuat⌋tal'r
vt ſint eoꝝ eq̄les v̄tutes: imo meliꝰ eſt in hꝫ, vt vnū
poſt aliud tardet᷑: vt ſit x̄bi gr̄a, vna duaꝝ medici/
naꝝ que lenificat p̄us ſuā pficiēs opōneꝫ, q̄₃ ea que
ʰ⌈p̄mit⌋deinde adueniat exp̄ſſiua, ꝛ expellat qd̄ le
nificatū fuit, ꝛ in reliq̄s ſ̄m hanc ꝯſiderationem.

a A. pigruꝫ eſſe.
b A. reſoluendo.
c A. lubricando
d A. exit v̄tꝰ beça hartica, vel be/daçartica.
e A. ꝯuenerit.
f A. lubricāduꝫ p̄pat. Amplius qd̄ lubricū facit.
g A. exprimit vl' comprimit.
h A. exprimit.

De eo qd̄ ex hoc capitulo in alijs locis inquiren/dum eſt. Cap. X.

MEdicine vētris ſolutiue, ꝛ leni/
ficātes, que bibunt᷑, et
epithimant᷑, ꝛ reliq̄ ab eis, in nr̄o anti
dotario ſunt relinquende: ꝛ ſ̄m etates
vniuſcuiuſq₃ ēt medicinaꝝ ſimplicium
melioratio: ꝛ qual'r ſit ei ſuccurrēduꝫ: ꝛ q̄uo ſit ei in
potu tribuēda, in medicinis reqratur ſimplicibus.
Pillule p̄terea ad bibēdum dāde non ſunt, poſtq̄₃
deſiccate ſunt, ꝛ facte fuerit vt lapides: neq₃ ēt quū
ſunt molles, ne penetrēt ꝛ retineant᷑: ſ₃ ſint ſicut qñ
ſiccari cepint, ꝛ a digitis cedāt, ſi cōprimantur.

De vomitu. Cap. XI.

HOmines qui ſunt remotiores
ab h̄ vt medicus eos
vomē faciat ⁱ⌈leuiter:⌋aut ꝓp̄ nām,
ſunt hoīes q pectꝰ hn̄t ſtrictū, ꝛ q male
anhelāt, ꝛ qui ad ſanguinē ſpuendum
ſūt apti, ꝛ hoīes colla hn̄tes gracilia, ꝛ apatibus q̄
in ipſoꝝ naſcūt᷑ gulis apti, ꝛ ſtomachos hn̄tes de/
biles, ꝛ multuꝫ pingues: qm̄ iſtis ꝯueniētius eſt, vt
vēter ſoluat᷑. Et macris melior eſt vomitꝰ, cholere
ipſoꝝ aptus: Aut ꝓp̄ vſum, oēs qbꝰ difficile eſt vo
mere, neq₃ vomendi hn̄t ꝯſuetudinē, qm̄ ſi iſtis vo/
mitus ꝓuocatꝰ fuerit fortibꝰ vomitibꝰ, nō remane
bit qn ipſoꝝ vene in mēbris anhelitꝰ ſcindant᷑, ꝛ p/
ueniāt ad phtiſim. Quū aūt alicuiꝰ res, qualis ſit,
ignorabit᷑, vomitibꝰ lenibꝰ prius erit expiendus: q
ſi ei fuerint faciles, erimꝰ ei auſi fortes dare, ſic̄ illū,
qui ſit ex helleboro, ꝛ ſibi ſil'es ᵏ⌈ꝛ ſi nō oportuerit
vt fiat q̄tenꝰ vomāt, aut fuerit vnus cui nec̄ium erit
dare vomitū⌋p̄para ip̄m añ, ꝛ fac ei ꝯſuetudinē, et
mollifica ipſius nutriētia, ꝛ fac ea vnctuoſa, ꝛ ˡ⌈ſo
lutius⌋ꝛ fac eū q̄eſcē ab exercitijs: ꝛ poſtea da ip̄m
ei: ꝛ da in potu vnctuoſa, ꝛ olea cū vino, ꝛ ad come
dēdū da ei anteq̄₃ vomat nutriētia bona, ꝛ ꝓp̄rie ſi
vomitꝰ fuerit difficilis: qm̄ fortaſſe nō vomet ip̄m,
imo nā ip̄m retinebit, ꝛ meliꝰ eſt vt bonuꝫ retineat
q̄₃ malū. Quūq₃ poſt cibū, quē comedit cā vomen
di, vomuerit, tardet comeſtionē donec fameſ ſit for
tis, ꝛ ſeda ſitim eius cū aliq̊, qd̄ ſit ſicut ſirupus ma
tianoꝝ ſine aq̄: ꝛ non cū iuleb, neq₃ ſirupo acetoſo,
qm̄ vomē faciunt. Cibꝰ aūt qui eſt ei vtilis eſt pul/
lus ᵐ⌈in carbeꝫ ꝛ. iij. phiale⌋vini poſt ip̄m. Et il/
le qdē q acetoſum vomuerit, ꝛ nō ꝯſueuit, ꝛ in pul/
ſu aliqd̄ ſignū febris habuerit, comeſtioneꝫ vſq₃ ad
mediū diē tardet, ꝛ ante ipſaꝫ aquā calidā roſaceā
bibat. Cui aūt acciderit vt cholerā vomat nigraꝫ,
ipſius ſtō ſpōgia aceto ⁿ†⌈ ⌋cal'o iſuſa ſuppo
nat᷑: ꝛ melius qdē eſt, vt ſit cibꝰ qui ad vomēdū ſu/
mit᷑, diuerſus: qm̄ quū eſt vnꝰ qñq₃ ip̄m amplectit᷑
ſtōus, ꝛ in dimittēdo ip̄m ſit auarꝰ. Poſt vomitum
aūt ipſius ᵒ⌈ſup̄fluū⌋ꝯferūt aues p̄ue, ꝛ ᵖ⌈pulli⌋
quū ambulare icipiūt: oſſa tñ ſuaꝝ extremitatū nō
comedat, q̄r ſūt grauia, ꝛ in ſtō tardant᷑, ꝛ fac eū i/
gredi balneū. Jn hora aūt vomēdi currat, ꝛ exerci
tet᷑, ꝛ fiat vt laboret, poſt vomat: ſitq₃ hoc in media
die. Jn hora p̄terea vomēdi opꝫ vt oculi ligent᷑ ſu/
p̄poſitis ᵠ⌈pilis duabꝰ⌋deīde venter leui faſcia tē/
perate faſciet᷑. Res q̊₃ q̄ vomitꝰ ſunt p̄patorie, ſunt
eruca, ꝛ raphanꝰ, ꝛ ʳ⌈carica⌋ꝛ calamētū mōtanū
recēs, ꝛ cepe, ꝛ porri, ꝛ aq̄ ordei cū fece ſua, ꝛ mel/
le, ꝛ pultes fabaꝝ cū dulcedie, ꝛ vinū dulce, ꝛ ˢ⌈nu
ces⌋cū melle, ꝛ que ſūt eis ſil'ia, ꝛ ᵗ⌈micla⌋que fa/
cta eſt ex pane aʒimo, ꝛ oleo, ꝛ melones, ꝛ cucume
res: ꝛ eaꝝ ſemina: aut aliq̄d ex eoꝝ radicibꝰ tritis,
ꝛ ī aq̄ iſuſis cū dulcedie ᵘ⌈ꝛ hermodactili, ꝛ rapha
nus.⌋Qui aūt vinuꝫ biberit inebriās ad h̄ vt euo/
mat, nō icipiat vomē dum adhuc paꝝ bibit, ſed bi
bat multū. Foca q̊₃ cuꝫ bibita fuerit cū melle poſt
balneū, faciet vomē, ꝛ ſoluet vētrē. Amplius qui
vomē voluerit, nō fortiter maſticare dꝫ ꝓp̄e ipſum.
Quū aūt aliq̄s forte vult vomitiuuꝫ ſumē, ſic̄ q ſit
ex helleboro, ip̄m bibē dꝫ ieiunus, niſi fuerit qd̄ ꝓ/
hibeat, ꝛ poſt duas horas diei, ꝛ poſtq̄₃ ſtercꝰ ab ī/
teſtinis exierit. Et ſi cū pēna vomuerit, bñ erit: ꝛ ſi
nō, moueat᷑ parūp: ꝛ ſi nō, in balneū mittat᷑. Pēna
q̊₃ qua ſit vomitꝰ, inungenda eſt ex aliq̊, qd̄ ſit ſicut
oleū ſiſaminum: q̄ꝑ ſi ˣ⌈icēſio⌋acciderit, ꝛ anguſtia
ſtōi det᷑ in potu aq̄ cal'a ei ʸ⌈aut⌋oleū, qm̄ aut vo/
mitū faciet, aut vētrē ſoluet. Ex eo p̄terea, qd̄ ad h̄
iuuat, eſt ſtōi ꝛ extremoꝝ calefactio: qm̄ h̄ nauſeaꝫ
facit. Quūq₃ medicina vomē faciēs ꝓperauerit, ꝛ
ſuā incepit opōnē, vomitor q̄eſcere dꝫ ꝛ odores bo/
nos olfacē, ꝛ eiꝰ extrema cōprimēdo ſūt fricāda: et
paꝝ aceti eſt ei in potu tribuēdū, ꝛ comedat matia
na, ꝛ cydonia cū pauco maſticis. Et ſcito q̄ꝑ motus
facit magis vomē, ꝛ q̄es minus. Et eſtas eſt tp̄s, ī
quo magis eſt dignius, vt in ipſo fiat vomitus: q̄ꝑ ſi
alicui nec̄ius fuerit, ꝛ nō fuerit figure ipſiꝰ ꝯueniēs:
eſtas erit dignior hora, vt in ea ꝯcedat᷑. Et finiū vo
mitꝰ lōginq̄or ʒ†⌈ ⌋ſ̄m modū purgatio/
nis p̄me eſt ſtōi ſolius, ꝛ nō inteſtinoꝝ, ꝛ ad moduꝫ
qdē purgatiōis ſcd̄e eſt capitis, ꝛ totiꝰ corp̄is. Jpſiꝰ
x̄o attractio, ꝛ eradicatio, eſt ab inferioribꝰ. Et tu
qdē cog̊ſces vomitū ꝯferētē ab eo q non fecit iuua
mētū, ex eo q̄ꝑ ip̄m ſeq̄t᷑ alleuiatiōis, ꝛ deſiderij bo/
ni, ꝛ anhelitꝰ, ꝛ pulſus bonitas: ꝛ ſil'r ex diſpōnibꝰ
aliaꝝ v̄tutū. Eius aūt iceptio, eſt nauſea. Et deteriꝰ
qdē malum, qd̄ efficit eſt mordicatio fortis in ſtō, ꝛ
aduſtio, ſi medicina fuerit fortis, ſic̄ helleborus: et
qd̄ ex eo ſit ᶻ⌈qñq₃ icipit a ſaliua que fluit:⌋deinde

i —— A.
k A. Q₃ ſi fuerit vnꝰ ex eis qbꝰ nō ꝯuenit vomitꝰ ꝛ fuerit neceſſariū vt ipſe vomat.
l A. dulcia.
m A. in chiarda negi ꝛ tres ciati.
n † A. Alia l'ra. acuto.
o A. humidum.
p A. alnuahed.
q A. plumaçolis
r A. altharich.
s A. amigdale.
t A. albelchend.
v A. ꝛ alſirbagi ex raphano.
x A. mordicatio
y A. et.
ʒ † A. a quo vo/mitus euacuat.
ꝛ A. deide icipit fluxus ſaliue.

ſequitur ipſam vomitus multi flatis multotiens, poſt quē ſeqtur vomitꝰ rei liqde tenacis. Mordicatio quoqȝ ⁊ dolor erūt mãſiui [a] ⌈ita ꝙ ad alia accñtia nō mutenť, niſi in nauſeā ⁊ anguſtiā.⌋ Et qñqȝ ſoluiť ēt vēter, poſtea in hora q̄rta icipit qeſcēre, et ad regem declinat: malū aūt eſt vt vomitꝰ nō ꝑueniat, ⁊ magnificeť anguſtia, ⁊ accidat tēſio, ⁊ egreſſio oculoꝝ ad exteriora, ⁊ fortis rubedo in eis vtriſqȝ, ⁊ ſudor multus, ⁊ iterſectio vocis. Si ergo alicui acciderit, niſi ei ſubueniať, ꝑueniet ad mortem inde. Illud aūt quo ei ſuccurriť eſt enema, ⁊ doſis mellis cū aqua cal'a: ⁊ in potu ei dare olea, in qbus tyriace v̄tus exiſtit, ſicut oleū de lilio. Et labora do nec vomat, q̄ ſi vomuerit nō ſuffocabiť: ⁊ adhibe etiā enema, qō ſit apud te ꝑparatū. Et egritudies qdē que ſunt digniores eo, vt in eis fiat vomitꝰ, ſūt chronice, ſicut hydropiſis, ⁊ epilepſia, ⁊ melia, ⁊ lepra, ⁊ podagra, ⁊ ſciatica. Uomitus ꝑterea cū ſuis iuuamētis plerūqȝ affert egritudines, ſicut qñqȝ generāt [b] ⌈ſurditatē.⌋ Ampliꝰ minutio nō eſt cū eo ꝯtinuāda, ſȝ tardāda tribꝰ diebꝰ: ⁊ ꝑcipue ſi in ore ſtōi fuerit [c] ⌈humor.⌋ Uomitus q̊ȝ multotiens fit difficilis ꝑpť humoris ſubtilitatē: Ipſe igiť eſt ingroſſandus potu ſauich, ⁊ granis granati. Et ſcito ꝙ exitꝰ male rei per iferiora, poſt vomitū, eſt ſignū ꝙ illud qō faciebat [d] ⌈faſtidiū⌋ deſcēdit iferius. Et vomitꝰ poſt aſcellationē eſt ſignū ꝙ eſt ex accñtibꝰ aſcellādi. Hora ꝑterea vomēdi in eſtate melior, cā doloris, in meridie eſt. Et vomitꝰ corpi ꝯfert, ſȝ viſui nocumētum facit. Ampliꝰ faciēduȝ nō eſt, vt ꝑgnans vomat, qm̄ ſupfluitates [e] ⌈corpis⌋ ipſius in ea, non egredienť: ⁊ vomitus, ⁊ labor eā ad eſtuationē ꝑducent: faciēdum eſt igiť vt qeſcat. Alij v̄o qbus accidit vomitus, ſunt iuuandi.

> a A. abſqȝ ꝙ permutenť ad aliō accñs diuerſum a nauſea ⁊ ab anguſtia.
>
> b A. Alia litera. ꝯgelationē dentium.
>
> c A. Alia litera. groſſities.
>
> d A. nauſeatiuā ſatietatem.
>
> e A. menſtrui.

De eo qō agere dȝ ille qui vomit. Cap. XII.

Cum ille q vomuerit, a ſuo vomitu euaſerit, os ſuū, ⁊ faciem poſt vomitū abluē dȝ, ex aceto aq̄ tēꝑato, vt grauitas q̄ qñqȝ capiti accidit remoueať, ⁊ paꝝ maſticis cuȝ aq̄ matianoꝝ bibat: ⁊ caueat ſibi a comeſtiōe, ⁊ potu aque, ⁊ diu qeſcat, ⁊ ipſius inunganť hypocundria, ⁊ ingrediať balneū, ⁊ abluat ſe velociter ⁊ egrediať. Et ſi neċium ei fuerit dare aliqd ad comedēdum, ſit res boni ſaporis, ⁊ bone ſb̄e, ⁊ velocis digōnis.

De iuuamētis que affert vomitus. Cap. XIII.

Hippocrates ꝑcepit vomitū fieri in vnoq̊ȝ mēſe duobꝰ diebꝰ ꝯtinuis, vt in ſecūdo emēdeť id, qō in p̊ die fuit difficile, ⁊ vt expellať id, qō aduenit ſtō. Hip. nanqȝ ſecuritatē facit ꝙ cū eo ꝯſeruať ſanitas: h̄ aūt plus, eſt malū. Et vomitꝰ qdē, qui eſt h̊, euāt phlegma, ⁊ cholerā, ⁊ mūdificat ſtōm. Ipſe nāqȝ nō hȝ, quod ipȝ mūdet, ſicut iteſtina hn̄t cholerā rubeā, que ad ea deſcēdit, ⁊ mūdat ea: ⁊ remouet grauitatē, q̄ accidit capiti: ⁊ clarificat viſum, ⁊ aufert [f] ⌈faſtidiū⌋ ⁊ ꝯfert ei ad cuiꝰ ſtōm deſcēdit chol'a, que ipſiꝰ corrūpit cibū: qm̄ quū ꝑceſſerit vomitꝰ, eius cibꝰ ſemper mūdus veniet: ⁊ remouet abhominationē [g] ⌈q̄ fit ꝑpť vnctuoſitatē, ⁊ caſum deſiderij ipſius meri, qō facit deſiderare acutū⌋ ⁊ acetoſum, ⁊ pōticū: ⁊ ꝯfert laſſitati corpis, ⁊ vlceribꝰ que ſunt in renibꝰ, ⁊ veſica: ⁊ eſt lepre forte medicamētū: ⁊ malitie coloris: ⁊ epilepſie ſtōatice: ⁊ icteritie ⁊ aſmati: ⁊ tremori: ⁊ paralyſi: ⁊ eſt ex curationibus que ꝯferunt hn̄tibus [h] ⌈vlcera nigra magna.⌋ Ipſe quoqȝ fieri dȝ in menſe ſemel, aut bis poſt repletionē, ita qō non obſerueť reuolutio ſcita, neqȝ numerus dieruȝ notus. Et ille qdē cui maius iuuamētū affert vomitus, eſt cuius ꝯpl'o ꝑma eſt cholerica, ⁊ eſt macer.

> f A. nauſeatiuā ſatietatem.
>
> g A. vnctuoſi, et dulcis, ⁊ caſum d̄ſiderij ſani ipiꝰ ⁊ deſideriū ipiꝰ ad id qō ē acutū
>
> h A. impetiginē

De malitijs que proueniunt ex ſuperfluo vomitu. Cap. XIIII.

Supfluus vomitus ſtō nocet: ⁊ ipm debilitat [i] ⌈⁊ reſoluit ipm⌋ ⁊ facit euȝ aptū, ita vt mãe ad eū ꝑueniāt: ⁊ obeſt pectori, ⁊ viſui, ⁊ dentibꝰ, ⁊ antiqs capitis doloribus, niſi eis qui ſūt ꝑpť ſocietatē ſtōi: ⁊ facit nocumētuȝ epilie capitꝭ, q̄ nō eſt cā iferioꝝ mēbroꝝ. Supfluitas q̊ȝ que eſt in ipſo, nocet epati, ⁊ pulmōi, ⁊ ocl'o, ⁊ aliquā venaꝝ qñqȝ ſcidit. Ex hoibꝰ ꝑterea eſt, q vult cito ipleri, deinde nō tolerat, imo ꝑpat ad vomēdū: ⁊ actio huiꝰ ex eis eſt, que ꝑducūt eū ad malas egritudines mãſiuas. Ipſe ergo a repl'one ꝓhibēdus eſt: ⁊ tu ipſius cibū ⁊ potum menſura.

> i —— A.

Ut ſuccurrať diſpōnibꝰ q̄ accñt vomēti. Ca. XV.

Ex ꝓhibitione aūt vomendi diximus iā, qō oportebat. Tēſioni v̄o ⁊ dolori qui ſub hypocūdrijs fiūt, ꝯferunt pāni aq̄ cal'a infuſi, ⁊ ſuppoſiti, ⁊ oleis lenificātibꝰ: ⁊ vētoſe cū igne. Fortem aūt mordicationē in ſtō remanētē remouet bibere iura vnctuoſa, que cito digeranť, ⁊ vngere locū ex aliq̊, qō ſit ſicut oleū violaceū miſtū cū oleo keiri, ⁊ pauca cera. Singultū v̄o ſi cū eo acciderit, ⁊ ꝑmāſerit, retinebit ſternutatio: ⁊ dare ei ex aq̄ calida ad traijciendū paulatim. Et de [k] ⌈ſanguine⌋ qdē iam diximus in cap̄ de impedimētis vomitꝰ. Alcuzeȝ v̄o, ⁊ egritudinibꝰ fridis [l] †⌈ ⌋ ⁊ iterſectiōi vocis, que accidit poſt ipm, ꝯfert ligare extrema, ⁊ ſtringere ea, ⁊ ſupponere ſtō pānum ifuſuȝ oleo in quo cocta fuerit ruta, ⁊ [m] ⌈ſicidis:⌋ ⁊ dare ei bibendum mel cū aqua calida. Et habenti quidem alſubet fiat hoc, ⁊ in aurem eius mittitur.

> k A. vomitu aūt ſanguinis.
>
> l † A. ⁊ ſubeth.
>
> m A. cucumer aſininus.

De eo in quo ſupfluit vomitus. Cap. XVI.

Fiat vt ipſe dormiat, ⁊ igenieť q̄ȝto plus pol'e fuerit, qūo dormiat: ⁊ ligenť eius extrema tal'r, qual'r ligātur qñ fluxū vētris retinere volumus. Et ipſiꝰ mediceť ſtōus cū emplis [n] ⌈pōticis fortitudinē faciētibus.⌋ Qō ſi vomitꝰ ſuperfluerit, ⁊ iceſſanter egredianť humores, donec ſanguis exeat, da ei ad bibendū lactis vino admiſti q̄tuor cotilas: qm̄ medicine vomitiue malitiā reprimit, ⁊ ſanguinē ꝓhibet, ⁊ nām lenit. Qō ſi ꝑtem pectoris, ⁊ ſtōi a ſanguine cū h̄ mūdificare volueris, ne ex eo aliqd coaguleť, da ei ad bibēdum ſirupuȝ acetoſum, ſiue ſit ex melle, ſiue ex zuccaro, cuȝ niue infrigidatū, paulatim: cū hoc quoqȝ qñqȝ ꝯfert bibere ſuccū portulace cuȝ bolo armeno. [o] ⌈Quum ergo terrefactꝰ fueris pro aliquo i quo ſupfluit medicina faciꝑm vomere.⌋ Et opȝ qdem te q̄rere medicinas vomitiuas ſ̄ȝ ſuos ḡdus: ⁊ qūo queqȝ eaꝝ ad bibēduȝ ſint dande, ⁊ precipue helleboꝝ in antidotario, ⁊ medicinis ſimplicibus.

> n A. ꝯfortātibꝰ ſtipticis.
>
> o A. quū ipſum trāſglutit ille, in quo ſupfluit medicina ⁊ vomit. Alia lr̄a. ⁊ qū times de ſupfluitate medicine i aliquo, tūc facvt ipſa euomatur. Alia lr̄a. in quo ſupfluit medicina vomitiua.

De enemate. Cap. XVII.

Enema eſt medicamē nobile i expellēdo ſupfluitates, que ſunt in iteſtinis, ⁊ in ſedādo dolores renū, ⁊ veſice, ⁊ ap̄ata ipſoꝝ, ⁊ egritudines colice, ⁊ in attrahēdo ſupfluitates a mēbris ꝑncipalibus, ſupioribus. Que v̄o ex eis ſunt acuta, debilitāt epar, ⁊ ꝑducunt ad febrē. Ex enematibus ꝑterea fit iuuamē in expellēdo reliqas quas inanientia relinquunt. Formā v̄o cliſteris, ⁊

quo clisterizetur, iam rettulimus in cap̄ de colica. Uidet̄ quoq̄ q̄ clisterizati situs melior sit, vt supinus iaceat, deinde reuoluat se ad latus dolens. Et clisterizādi hora melior est quum est aeris friditas, [a] ⌈qm̄ sequet̄ inde, ne augmētet̄ grauitas, ⁊ dolor, ⁊ estuatio, ⁊ nausea.⌋ Balneum p̄terea solet facere [b] ⌈vt ebulliant⌋ humores ⁊ spargant̄. Clisteris q̄z ꝯditio est vt aerē, ⁊ humores retētos attrahat. Et ꝑpter hoc s̄m pl'm nō est bonū, vt balneū enemati ꝑmittas: q̄ si qs in ītestinis [c] ⌈pustulas⌋ hn̄s ipo īdiguerit cā febris, aut alicui⁹ egritudis, ⁊ timuerit [d] ⌈ne enema retineat̄ suppone dz ano suo, ⁊ femori ⁊ locis q̄ sūt in circuitu spelta calefactā cū pāno.⌋

De [e] ⌈epithimatibus.⌋ Cap. XVIII.

Epithimata sunt ex medicinis bonis, que ad ipsam ꝑueniūt egritudinē. Et medicina fortasse duas hz virtutes: vnā subtiliatiuā, ⁊ alterā ingrossatiuam: ⁊ erit maior necessitas subtiliatiue, q̄z ispissatiue: Quūq̄z eius ispissatio fuerit tēperans subtiliationē, quum ex ea fiet empl'm, penetrabit subtilitas, ⁊ remanebit spissitudo: ⁊ illa qdē, que penetrat, ꝯfert: sicut facit [f] ⌈coriandrū cū ordeo fracto⌋ quū ex eis fit emplastrum super scrofulas. Empl'a p̄terea sunt talia qualia epithimata: sed emplastra sunt dura, ⁊ epithimata currētia. Est quoq̄z, quum epithimata fiūt cum pānis: quūq̄z mēbris p̄ncipalibus supponuntur, sicut epati, ⁊ cordi, ⁊ nō fuerit ibi qd̄ prohibeat cōferunt pāni suffumigati ex xiloaloe crudo, ⁊ virtutibus [g] ⌈epithimatum⌋ ⁊ bonum tribuunt odorem, quem principalia diligunt.

De embrocis. Cap. XIX.

Embroce sunt medicamēta congrua ei, qd̄ ex capite, ⁊ alijs mēbris opz resolui, ⁊ illi cui cōplexionē necium est ꝑmutare. In membris aūt que embrocare opz, ex cal'o, ⁊ frido, si nō in eis fuerint supfluitates, q̄ [h] ⌈descēdūt⌋ fiat pri⁹ embroca ex calefacto, deide fiat ex aq̄ frida vt ꝯstrigant̄: q̄ si res diūsa fuerit, a frida icipiat̄.

De flōmia. Cap. XX.

Flōmia est eūatio v'lis, que multitudinē eūat. Multitudo aūt est augmētum humoꝝ sup eq̄litatem ipsoꝝ in venis. Et nemo qdem est flōmandus nisi vnus duoꝝ: vnus eorū est egritudinib⁹ preparat⁹, qui quū ipsius sanguis multiplicat⁹ fuerit, cadet in eas. Et alter est cadēs in eas. Unusq̄sq̄z aūt eoꝝ, aut flōmat̄ ꝑpter sāguinis multitudinē: [i] †⌈ ⌋aut ꝑpter ipsius malitiam: aut ꝑpter vtrūq̄z. Et his qdē egritudinib⁹ p̄paratus, est sicut qui est expositus sciatice, ⁊ podagre [k] ⌈fortib⁹⌋ ⁊ artetice sāguineis, aut ille cui accidit sputū sanguineū ex fixura vene, que in pulmone eius existit tenuiter ꝯsolidata: qm̄ quū ipsi⁹ multiplicabit̄ sāguis, findet̄: ⁊ apti epilepsie, ⁊ apoplexie, ⁊ melē cum sanguinis multitudine, ⁊ sq̄nātie, ⁊ ap̄atibus iterioꝝ, ⁊ opthalmie cal'e: ⁊ ex eis qb⁹ hemorroidaꝝ sanguis qui fluere solebat, est retentus: ⁊ mulierib⁹ qbus mēstruus sanguis est restrictus: hoꝝ tm̄ [l] †⌈ ⌋colores nō demr̄ant, q̄ flōmari debeant, ꝑpter ipsoꝝ obscuritatē, aut albedinem, aut viriditatē. Et illi qui in iterioꝛib⁹ mēbris cum ꝯpl'one cal'a debilitatē patiunt̄: Nam istis melius est vt in vere minuant̄, lz in has nōdum acciderit egritudines. Et illis qb⁹ ꝑcussio accidit, aut casus: qm̄ q̄nq̄z minuunt̄ timēdo ne eis accidat ap̄a: ⁊ qui habet ap̄a, minuendus est: qm̄ timet̄ ne aperiat̄ anteq̄z maturetur: lz non idiguerit, ⁊ nō fuerit ibi multitudo. Et debes scire q̄ dum iste egritudines timēt̄, ⁊ nōdum in eas ceciderit, plus secure eis ꝯcedit̄ minutio: ⁊ quū in eis ceciderit, in eaꝝ p̄ncipio pen tus flōmia dimittat̄, q̄r humores subtiliat, ⁊ eos p corpus fluere facit, ⁊ eos sano sanguini admiscet: Et est ēt quum nihil euacuat̄ ex eo, qd̄ opz: ⁊ facit [m] ⌈q̄ necia sint medicamēta alleuiātia.⌋ Quūq̄z maturatio appuerit, ⁊ egritudo p̄ncipiū [n] ⌈aut⌋ statum p̄terierit: tūc si oportuerit vt minutio fiat, si non fuerit qd̄ prohibeat, fiat. Flōmia quoq̄z, neq̄z eūatio ventris est faciēda in die motus egritudis: q̄r est dies reqescēdi, ⁊ ingrendi sōnū, ⁊ dies [o] ⌈ebullitionis⌋ egritudinis. Et quū egritudo est hn̄s crisim, in cuius tp̄e est lōgitudo, nullomō sanguis multus est minuēdus: sed si pol'e fuerit, quies est facienda: q̄ si non fuerit pol'e, vt quies fiat, ex eo paꝝ minuat̄: ⁊ in corp̄e sanguis thesaurus recondatur ad flōmiam faciendā: si [p] ⌈apparuerit⌋ ⁊ v̄tus ꝯseruet̄ ad resistēdum in crisib⁹: q̄ si multum p̄terierit tp̄is, ex quo qs minutus fuerit, ⁊ in hyeme fuerit cōquestus, q̄ se quasi fractum sentiat, minuat̄, ⁊ sanguis pro thesauro recondat̄. Amplius flōmia propterea q̄ ad diuersum trahit, nām s̄m plimum retinet. Quūq̄z ex multa minutione debilitabit̄ virt⁹, multi gn̄abunt̄ humores. Sincopis p̄terea accidit in p̄ma minutione, quū subito euenerit ei, qui nō consueuit, sed vomitum p̄mittere est ex eo qd̄ eam ꝓhibet: ⁊ silr̄ vomere hora qua accidit. Et debes scire q̄ minutio est ꝑturbans, donec qescat. Flōmia q̄z, ⁊ colica raro simul eueniūt. Pregnās p̄terea, ⁊ mēstruata nō minuant̄, nisi ꝑpter magnā necessitatē, sicut est necessitas retinēdi forte sanguinis sputum, quū virtus fuerit ꝯueniens. Et debes scire q̄ non quotiēs noiata signa repl'onis appuerint, dz vt minuas: imo q̄nq̄z est repl'o ex humorib⁹ crudis: ⁊ est tunc flōmia multū impediens, qm̄ si minueris non maturabis eos, ⁊ timebit̄, ne eger perdat̄. Non aūt est incōueniens, vt ille in quo melīa supabūdat minuat̄, postea medicina solutiua euacuet̄. Sz sollicitus esse debes ex dispōne coloris s̄m ꝯditionem, quā nūc dicemus, ⁊ ꝯsiderare tensionem, qm̄ ꝑpter tensionē per totū corpus incedētem magis eris ꝯsidens q̄ flōmare debes. Quū v̄o sanguis alicuius fuerit bonus ⁊ paucus, ⁊ fuerint in ipsius corpore multi mali humores, flōmia bonū rapiet, ⁊ malum relinquet. Et quum alicuius malus sanguis fuerit paucus [q] ⌈et⌋ declinauerit ad mēbrum aliqd̄, quod eius declinatio vehemēter impedit, ⁊ fuerit necium vt ipse minuat̄, ex eius sanguine parū erit assumendum: ⁊ cibo bono erit alendus, deinde erit minuēdus iteꝝ post dies: ꝑpterea vt malus sāguis ab eo extrahat̄, ⁊ bonus restauret̄. Qd̄ si mali humores cholerici in eo fuerint, ingeniet̄ quatenus [r] †⌈ subtili pharmacia euacuent̄, aut vomitu, aut vt sedent̄: ⁊ stude in hoc, vt eger qescat, ⁊ ocietur. Et si grossi fuerint, antiqui p̄ceperunt vt balneet̄, ⁊ in suis ministerijs moueat̄. Et dabant ei ad bibēdum ante flōmiam, ⁊ post ipsam, anteq̄z alia fieret minutio, sirupū acetosum subtiliatiuū [s] ⌈coctū⌋ cum isopo ⁊ basce. Quum aūt flōmia necia fuerit cū debilitate v̄tutis, causa febris, aut alioꝝ humoꝝ [t] †⌈ ⌋partire flōmiā sicut dixim⁹. Amplius flōmia stricta, magis est ꝯseruatiua v̄tutis: sed tm̄ subtilē, ⁊ clarū interdū sanguinē fluere facit, ⁊ spissum, ⁊ turbidū tenet. Ampla v̄o velociter est ad sincopim, ⁊ magis op̄atiua in mundificando, ⁊ tardior ad ꝯso-

a A. ⁊ est i horis duab⁹ frigidiori bus, vt minoret̄ angustia, ⁊ estuatio, ⁊ sincopis.

b A. vt ꝯmoueat̄

c A. ap̄ata v'l vlcera.

d A. q̄ non retineat̄ enema fomētare dz anū sua, ⁊ femur, ⁊ loca q̄ sunt in circuitu ipsoꝝ cum milio calefacto. Alia lr̄a. fomentare dz stōm suū ⁊ vmbilicū suū, ⁊ q̄ sūt i circuitu

e A. De linimentis ⁊ sic ifra pro linimētis intellige epithema.

f A. coriādro cū sauich. Alia lr̄a. coriandrū in empl'o super scrofulas.

g A. medicinaꝝ

h A. effundūtur.

i † A. additam.

k A. sāguineis.

l † A. duorum.

m A. ⁊ fac̄ necessarias reiteratio nes que debilitant virtutem.

n A. versus.

o A. cōmotiōis.

p A. oportuerit.

q A. aut.

r † A. prius.

s A. ⁊ decoctōes

t † A. malorum

lidandum:sed tñ est dignioꝛ ei, qui ſm preſeruationem flõmatur, ꝛ in [a] ⌈groſſis.⌋ Et amplã qdeꝫ efficere in hyeme, est dignius ne ꝯgeleť ſanguis: ꝛ anguſtam efficere in eſtate eſt dignius, ſi neĉium fuerit. Flõmandus p̃terea ſupinus iaceat, qñ flõmať: qm̃ hoc eſt ꝯueniẽtius ad hoc vt ipſius ꝯſeruet̃ virtus: ꝛ ne ei ſupueniat ſincopis. In febꝛibꝰ aũt a minutione cauẽdum eſt.ſ.in his que vehementis ſunt calefactionis, ꝛ inflãmationis, ꝛ in oĩbus non acutis febꝛibꝰ in ſui p̃ncipio, ꝛ in die piodica. In febꝛibus p̃terea cum qbꝰ aduenit ſpaſmus [b] ⌈eſt a minutione cauẽdum:⌋ lꝫ fuerit neĉia: qm̃ quum ſpaſmus accidit, vigilare facit, ꝛ ſudare multũ, ꝛ deijcit virtutẽ: quapꝛopter ſanguinis theſaurus eſt dimittendus. Et ſilr̃ opꝫ vt ex minutione febꝛicitãtis, cuius febꝛis nõ eſt ex putrefactione, minoꝛatio fiat: ꝑpterea vt ad reſoluendũ febꝛẽ theſaurus relinquatur.

Et ſi foꝛtis inflãmationis nõ fuerit, ꝛ fuerit febꝛis putrida, attẽde decem regulas, ꝛ poſtea intuere in vꝛinali: ꝛ ſi vꝛina fuerit groſſa, ꝛ rubedini attinẽs: ꝛ pulſus ẽt fuerit magnus, ꝛ [c] ⌈facies tumida, ꝛ febꝛis in ſuo motu nõ ꝑpperet⌋ flõma in hoꝛa, qua ſtomachus a cibo eſt vacuus. Et ſi vꝛina fuerit ſubtilis, aut ignea, aut facies a p̃ncipio egritudinis fuerit toꝛnatilis, caue tibi a flõmia. Qδ ſi ĩterpollatio in ea fuerit, ꝛ quies febꝛis, in ipſa fiat minutio. Diſpoſitionẽ quoqꝫ tremoꝛis ꝯſidera, qm̃ quũ tremoꝛ fuerit foꝛtis a minutione tibi cauendũ erit. Amplĩꝰ ſanguinis qui egredit̃ coloꝛẽ attende, ꝛ ſi fuerit ſubtilis albedini attinens, ipſum ilico retine. Et ſummopere tibi caue ne egruꝫ ad vnam duaꝝ ꝑducas reꝝ: ſcilꝫ humoꝝ cholericoꝝ ebullitionẽ, ꝛ fridoꝝ cruditatẽ. Quuncqꝫ in febꝛe te opoꝛtebit flõmare, nõ attẽdas qδ qdam dicũt: ſcilꝫ ꝙ nõ eſt bonum vt poſt quartũ diem fiat, qm̃ bonuꝫ eſt vt fiat etiã ſi ſit poſt q̃draginta dies: ꝛ hoc ſm ſniam Gal̃. lꝫ p̃mittere, ꝛ ꝑperare ſit melius, quũ ſig̃tiones certe fuerint. Qδ ſi in hoc erratũ fuerit, quacũqꝫ hoꝛa iueneris egrũ, ꝛ opoꝛtuerit, flõma ipſum poſtq̃ꝫ deceꝫ reꝝ ſolicitudinẽ habueris. Multotiens p̃terea flõmia in febꝛibus: lꝫ neĉia nõ ſit, efficit vt natura foꝛtis fiat ſup mãm: ꝑpterea ꝙ eam efficit paucaꝫ: ꝛ ħ qdem quũ fuerit figura, ꝛ etas, ꝛ virtus, ꝛ reliqua talia, vt p̃mittãt. In febꝛe aũt ſanguinea neceſſe eſt vt eũatio fiat minutione nõ ſupflua in p̃ncipio: ꝛ ſuperflua quũ affuerit maturatio febꝛis, que multotiens remouet̃ in hoꝛa flõmie. Tibi quoqꝫ cauere debes a minutione in ꝯpl̃one vehemẽtis friditatis, ꝛ in regionibꝰ foꝛtis friditatis, ꝛ in hoꝛa foꝛtis doloꝛis: ꝛ poſt balneũ reſolutiuũ, ꝛ poſt coitũ: ꝛ in etate que eſt minoꝛ.xiiij.annis q̃ꝫto plus poteris: ꝛ in etate ſenum q̃ꝫto magis poteris, niſi in figura cõfiſus fueris, ꝛ in ſoliditate muſculoꝝ, ꝛ venaꝝ ãplitudine, ꝛ eaꝝ repl̃one, ꝛ coloꝝ rubedine: hos nãqꝫ ex adoleſcẽtibꝰ, ꝛ ſenibus flõmare audebis. Adoleſcentes tñ ſm oꝛdinẽ ad flõmãduꝫ paulatim ꝑuehere debes cũ pauca minutione. In coꝛpibꝰ quoqꝫ foꝛtis matiei, ꝛ foꝛtis groſſitiei, ꝛ raris, ꝛ albis, et laſſis, ꝛ citrinis, ſanguinẽ non hñtibꝰ, a minutione tibi q̃ꝫtum plus poteris cauere debes. Amplĩꝰ in coꝛpibꝰ que ꝑlixas perpeſa ſunt egritudines, caue tibi a flõmia, niſi ſãguinis affuerit coꝛruptio, que te ad hoc ꝑducat: qm̃ tunc flõmabis ea. Et cõſidera ſanguinẽ: ꝛ ſi ipſum videris nigrũ, ꝛ ſpiſſuꝫ, extrahe eũ: ꝛ ſi ipm̃ videris albũ, ꝛ ſubtilẽ, eum ilico cõſtringe, qm̃ in ipſo exiſtit vehemẽs timoꝛ. A minutione p̃terea tibi cauere debes ſup cibi repl̃onẽ, ne mãm nõ [d] ⌈maturã⌋ ad venas trahas loco eius quod ab eis euacuaſti. Et opꝫ etiaꝫ vt tibi caueas ab ea in repl̃one ſtõchi, ꝛ inteſtinoꝝ facta ex fece iã ꝯſecuta, ꝛ ꝑpinqua: imo in eam eũando ſtude: ꝛ illud qdẽ qδ eſt in ſtõ [e] ⌈aut coꝛã eo⌋ vomitu. Et qδ in inteſtinis iferioꝛibꝰ quo poteris, ꝛ ſi nõ alio, ſaltẽ cliſteri. Caue p̃terea tibi ne [f] ⌈faſtiditũ⌋ flõmes, ſed ꝑlonga ipm̃ ab hoc vt eis [g] ⌈faſtidiũ⌋ digerať.

Et tibi etiam caue ne ſubtilitatẽ ſenſus oꝛis ſtõchi hñtem, aut ipſius debilitatẽ, flõmes: ꝛ infelicem ex gñone cholere rubee in ipſo: hꝰ nãqꝫ ſibi cauere dꝫ [h] ⌈a nimia quoqꝫ⌋ audacia in minuendo, ꝛ pꝛopꝛie cũ eſt ieiunus. Senſus ꝟo ſubtilitatẽ oꝛis ſtomachi hñteꝫ dignoſces, ꝑpterea qδ moꝛdicatiua traijcere ei nocet. Et hñtẽ oꝛis ſtomachi debilitatẽ cognoſces ex deſiderij ipſius debilitate: ꝛ doloꝛibus oꝛis ſtõchi: ꝛ hñteꝫ os ſtõi aptũ receptioni cholere rubee ꝛ in quo ipſa etiã multuꝫ gñať, dignoſces ex pſeuerantia nauſee ipſius: ꝛ ꝑpterea ꝙ choleram quacqꝫ hoꝛa vomit, ꝛ ex oꝛis ipſius amaritudine. Iſtis nãqꝫ cum flõmati fuerint, oꝛis ſtomachi ꝯſeruatione non p̃miſſa, accidet inde timoꝛ magnus: et ꝙqꝫ moꝛiunť inde. Subtilitatẽ ꝟo ſenſus hñti, et debilitatẽ, bucelle mũdi panis in rob acetoſo bonũ hñte odoꝛẽ infuſe, ſunt dãde. Et ſi fuerit debilitas ꝯpl̃onis frigide, ſint ĩtincte in aliquo, qδ ſit ſicut aq̃ cũ zuccaro cum alefeniati, aut in ſirupo mente muſchato, aut in miua muſchata poſtea minuať. Aptitudinẽ ꝟo gñonis cholere hñs, eſt mũdandus dando in potu ei multitudinẽ aque cal̃e cuꝫ ſirupo acetoſo: poſtea denť ei bucelle pãnis ad mãducãdum, deinde fiat vt parũper qeſcat, poſtea minuať. Pꝛeparãdum p̃terea eſt vt qδ ex bono ſanguine reſolutum fuerit, reſtaureť, ſi fuerit foꝛtis [i] ⌈cuꝫ aſſatura carnis que ſit ſup pꝛunas:⌋ qm̃ ſi digerit̃ nutrit multum ꝛ bñ: verũtñ opꝫ vt ſit pauca, qm̃ ſtõchus ꝑpť flõmiã eſt debilis. Amplius vene q̃ñqꝫ flõmanť ꝑpterea vt fluxus ſanguinis ex naribꝰ, ꝛ matrice, et ano, ꝛ pectoꝛe ꝓhibeanť, aut ex alijs [k] ⌈exituris⌋ ideo vt ſanguis ad id qδ a ꝑte illa eſt diuerſuꝫ ꝯtra hať: ꝛ hoc qdẽ medicamẽ eſt foꝛte in iuuãdo. Opꝫ ꝟo vt [l] ⌈flõmus ſit vehemẽter ſtrictus⌋ ꝛ ſint vices multe, que nõ ſint in vna die, niſi magne neceſſitatꝭ cã fuerit: ſed in die poſt diẽ: ꝛ quacũqꝫ vice minoꝛatio fiat q̃ꝫtum poſ̃e fuerit: ꝛ ad ſũmuꝫ melius eſt vt flõmie vices ſint multe, q̃ꝫ vt ipſius q̃ꝫtitas ſit multa. Et flõmia qdem cũ non eſt neĉia cholerã rubeã ebullire facit: ꝛ poſtea aduenit lingue ſiccitas, ꝛ q̃ ſibi ſunt ſilĩa. Eſt igiť ei ſuccurrendũ cum aqua oꝛdei ꝛ zuccaro. Qui aũt ſecũdare voluerit [m] ⌈ꝛ nõ acciderit ex p̃ma minutione malitia paralyſis, aut qδ ſit ſibi ſimile⌋ venã manus in lõgitudine flõmare debet, ꝑpterea vt iuncture motio ipſius ꝓhibeat ꝯſolidationem, ꝛ vt amplificeť. Qδ ſi cum hoc timoꝛ affuerit, ꝙ cito ꝯſolidetur, ſupponať ipſi pannus oleo cum pauco ſale ĩfuſus, ꝛ deſup ligetur. Et ſi flõmus etiam oleo inunctus fuerit, quum fiet flõmia, ꝓhibebit ꝯſolidationis velocitateꝫ, ꝛ minueť doloꝛ. Et hoc qdem eſt vt ſup ipſum oleum, aut ſibi ſil̃e, leuiter inungať: aut ipſe in oleo mittať poſtea cum pãno exicceť. Inter flõmiam quoqꝫ, ꝛ ſecũdationẽ doꝛmire, flõmie ꝯſolidationeꝫ feſtinare facit.

Recoꝛdare pꝛeterea eius qδ diximus de eũone in hyeme cum medicina, ꝙ dies eſt eligẽda auſtrina, qm̃ ſilr̃ in flõmia. Et ſcire debes ꝙ quũ minuuntur melici, ꝛ [n] ⌈epileptici⌋ ꝛ illi quos minuere opꝫ ĩ nocte in hoꝛa doꝛmiendi, opꝫ vt ſit [o] ⌈anguſtus flebothomus⌋ ideo ne ſanguis exitus accidat. Et ſilr̃ in oĩbꝰ, qui ſecũdatione non indigẽt. Scire quoqꝫ de

a A.graſſis, ſeu pinguibus.

b A. minoꝛetur flõmia.

c A. facies vel figura tumida, et febꝛis nõ ꝑperet in faciẽdo toꝛnalitatem.

d A.digeſtam.

e A. ꝛ in eo qδ ei vicinatur.

f A. ſatietatem nauſeatiuaꝫ patientem.

g A.ſatietas nauſeatiua.

h A.ab.

i A.cum alchebab cũ fece ſua, vel ſm totã ſbãꝫ ſuam.

k A.vulneribus vel plagis.

l A.foꝛamẽ flõmie ſit vehementer ſtrictum.

m ——A.

n A.maniaci.

o A.anguſta flõmia.

bes, ꝙ secũdatio ꝑm debilitatis mẽsuram est tardã
da: ⁊ si debilitas qdem non affuerit, sit vltima eius
tardatio vna hora. Qui voluerit eã facere, vt san/
guis ipsius trahaꝛ, sit dies vnus. Amplius flõmia
trãsuersa melior est ei qui scõbatione vult ĩ die eadẽ.
Et illa que est ꝑm latitudinẽ, ei qui vult secũdatio/
nem in eadẽ hora. Et illa que est ꝑm lõgitudinez ei
qui vult nõ vna esse ꝯtentus scõbatione: imo in cor/
de tenet, ꝙ eam per multos faciet dies, quaqꝫ die.
Quũqꝫ flõmie dolor maior fuerit, tãto erit eius cõ
solidatio tardior. Multa ꝑterea in scõbatione eũa/
tio sincopi affert [a] ⌈nisi fuerit postqꝫ assature aquã
sumpserit.⌋ Inter flõmiã quoqꝫ ⁊ scõbationẽ dormi
re, ꝓhibet [b] ⌈ne supfluitates que extrahunꝛ cuz sã
guine incedant⌋ ꝓpterea ꝙ supfluitates in sõno ad
corpis ꝓfundũ trahunꝛ. Ex iuuamẽtis ꝟo secun/
dationis est, ꝙ flõma: i virtutẽ cũ ꝑfectione sue eua
cuationis, que est neccia, ꝯseruat. Et melior quidez
secũdationis terminus, est vt duobꝰ, aut tribꝰ tar/
detur diebus. Ex dormitione ꝟo flõmie ꝓpinqua,
plerũqꝫ accidit in mẽbris ꝯfractio. Balneatio qꝫ,
anteqꝫ minutio fiat plerunqꝫ [c] ⌈aggrauat minutio/
nem⌋ ꝓpterea ꝙ cutem ĩgrossat, ⁊ eã lenificat, ⁊ ad
labẽdum aptã efficit, nisi flõmãdus multaz sangui/
nis habuerit grossitiẽ. Et opꝫ ne flõmatus in se re/
plẽdo sit audax, sed ꝑm ordinẽ nutriaꝛ, ⁊ cibuz pri/
mitus subtiliet. Et simil'r opꝫ ne post ipsam exerci/
teꝛ, sed declinet ad hoc, vt supinus iaceat: neqꝫ post
eã balneo vtaꝛ resolutionẽ faciẽte. Quuz aũt ali/
quis flõmaꝛ, ⁊ postea ipsius brachium aꝑatur, ex
altero brachio minuaꝛ, ꝑm ꝙ tolerauerit, ⁊ super
ipsum empl'm de cerusa ponaꝛ: ⁊ ex fortiter infrigi
dãtibus in circuitu eius fiat cataplasma. Quunqꝫ
aliquis eoꝝ flõmatur, in quoꝝ corpibus supabun/
dãtes existunt humores, flõmia fit cã [d] ⌈ebullitio/
nis⌋ illoꝝ humoꝝ, ⁊ eoꝝ cursus, ⁊ ipsoꝝ permistio
nis: fit ergo frequẽs flõmia eis necessaria. Sãguis
quoqꝫ melicus facit, vt frequens minutio sit neccia:
que in pñti qdem alleuiat, sed in senio ꝑuenit inde
ad malas egritudines, ex qbus est apoplesia. Am
plius flõmia multotiẽs cõmouet febres [e] ⌈⁊ multo
tiẽs resoluit putrefactionẽ.⌋ Ois quoqꝫ sanus qui
flõmaꝛ illud qꝺ in capl'o de [f] ⌈potu⌋ diximus, acci
pere dꝫ. Et debes scire, ꝙ venaꝝ que flõmanꝛ: alie
sunt, que sũt tñ vene: ⁊ alie sũt que sunt tñ arterie.
Arterie ꝟo minus flõmanꝛ ꝓpter terrorẽ eius, qꝺ
in eis existit de timore cursus sãguinis. Et suaꝝ q/
dem dispõnũ minor est, ꝙ ex ea ꝑuenit aneurisma:
Et hoc qdẽ est, quuz fixura fuerit vehemẽter angu
sta. Quuz aũt fuerit securitas, ꝙ ex ea sãguis non
fluet, maxime est iuuatiua in egritudinibꝰ ꝓprijs,
propter q̃s flõmanꝛ. Maius tñ iuuamẽtum qꝺ ex
minutione arterie ꝑuenit, nõ est nisi quuz in mẽbro
sibi vicino male sunt egritudines, quaꝝ cã est san/
guis subtilis, ⁊ calidus. Quũqꝫ arteria flõmabiꝛ,
que est ei vicina, in qua nõ erit timor, maximũ affe/
ret iuuamẽtum. Vene ꝑterea manus, que flõman/
tur, nõ pulsatiles qdem, sũt sex, cephalica, nigra, et
basilica, ⁊ funis brachij, ⁊ sceilez: ⁊ illa que ꝓprio
nomine ascellaris vocaꝛ: ⁊ ipsa qdẽ est ramus ba/
silice: eis ꝟo sanior oibus est cephalica. Opꝫ autẽ
vt oẽs tres supra iuncturã aperiãtur: ⁊ non sub ea,
neqꝫ in ea: ideo vt egrediaꝛ sanguis bene taliter, vt
saliat: ⁊ vt sit securitas a nocumentis neruoꝝ, ⁊ ar/
teriaruz: ⁊ simil'r cephalica. Eaꝝ ꝟo flõmia, que fit
ꝑm lõgitudinem, ad ꝯsolidãduz est tardior: quoniã
ipse sunt [g] ⌈ꝯiunctionales: in nõ ꝯiunctionalibus⌋
ꝟo res est ab hoc diuersa: ⁊ i sciatica qdẽ, ⁊ sceilez,
⁊ in alijs venis melius est vt ꝑm lõgitudinez flobo
thomenꝛ. Et cum hoc opꝫ in cephalica vt a capite
musculi moueaꝛ ad locum lenẽ, ⁊ dilateꝛ flebotho
mus: [h] ⌈⁊ flebothomus flõmum nõ ꝯsequaꝛ⌋ qm̃
faciet apostema. Plurimũ autem erroris qui eue/
nit in minuẽdo cephalicam nõ prouenit ex percus/
sione vna, lꝫ sit magna: imo nõ accidit nocumentuz
nisi ꝓpter iterationem ꝑcussionũ. Et que ex ipsius
flebothomia plus tardaꝛ [i] † ⌈ ⌋ est
illa que fit in lõgitudine: cuius qdẽ [k] ⌈flebothomi
dilatãdi sunt⌋ si volũtas affuerit vt secundatio fiat.
Quũ autem eã nõ inueneris quere aliquẽ ramoꝝ
eius, qui sũt in siluestri [l] ⌈aseid:⌋ ⁊ in vena qdẽ ni/
gra est timor ꝓpter neruuz, qui est sub ea: ⁊ qñqꝫ ẽt
est ĩter duos neruos [m] ⌈tibi igitur cauere debes vt
ipsaz in lõgitudine flebothomes ⁊ ad ĩferiora.⌋ Et
fortasse sup ea erit neruus subtilis tensus sicut cor/
da. Et tũc qdem oportebit vt hoc cognoscaꝛ: ⁊ ca
ueatur ne ꝑcussio in eo cadat, ⁊ ꝑueniat inde stupor
ꝑseuerãs. In eo autẽ cuius [n] ⌈nerui⌋ sũt grossiores
ramus iste est magis manifestus. Et error quidez
in ipso est deterioris nocumẽti: q̃re quuz error acci
dit, ⁊ neruus ille ꝑcussus fuerit, nõ ꝯsolides flebo/
thomiã: imo super eã pone qꝺ ipsius prohibeat cõ
solidationẽ. Et eius qdem medicamẽtum, est sicut
medicamẽtũ vulneris neruoꝝ. Et nos iã locuti su/
mus de ipso in libro q̃rto. Caue tibi ꝑterea ne res
infrigidãs ad ipsum ꝑueniat, qꝺ sit, verbi grã, sicut
solatrũ, ⁊ sãdalum: sed ipsum, ⁊ totuz corpus oleo
calefacto frica. Funis autez brachij melius est, vt
transuerse minuaꝛ, nisi vtrinqꝫ fuerit [o] ⌈flexuosa:⌋
quoniã tunc in lõgitudine flebothomaꝛ. Basilica
quoqꝫ magni est timoris, ꝓpterea ꝙ arteria cadit
sub ea: ⁊ ꝙ nerui ⁊ musculi etiam sub ea cadũt. In
ipsam ergo flebothomãdo tibi caue: qm̃ si ꝑcussio
fuerit in arteria, sanguis nõ restringeꝛ, aut restrin/
getur difficulter. Hominũ quoqꝫ sunt qdam quo/
rum basilice due associanꝛ arterie, quaꝝ vna quuz
signata fuerit, existimabiꝛ ꝙ iaz sit securitas, ⁊ for
tasse ꝑcutietur altera: hoc eniz scire debes. Quũqꝫ
ligaueris, ꝑm plurimũ rei accidet ibi ĩflatio, quan/
doqꝫ ex arteria, quãdoqꝫ ex basilica: sed q̃litercũqꝫ
fuerit ligaturã soluere debes, ⁊ inflationẽ molliter
[p] ⌈inũgere:⌋ deinde ad ligãdũ redi: ⁊ si inflatio re/
uersa fuerit, reitera: ꝙ si nõ iuuerit. quid erit in hoc
si basilicã dimiseris, ⁊ ad ramũ qui ascellaris voca
tur, redibis, que qdẽ est, que super domesticũ aseid
existit ad ĩferiora. Et ĩflatio nãqꝫ errorez multotiẽs
efficit: ⁊ ligatura sepe arterie pulsum quiescẽ facit,
⁊ ipsam eleuat, ⁊ ponit ipsam supremã, ⁊ existima
tur ꝙ sit vena, ⁊ flebothomaꝛ. Quũqꝫ quãlibet li/
gaueris venã, ⁊ ex ligatura sup eaz prouenerit, qꝺ
sit simile lenti, aut ciceri, fac in ipsaz, qꝺ in basilica
diximus. In basilica quoqꝫ flebothomãda quanto
plus ad brachiuz descẽderit, erit sanius. Flebotho
mus preterea in venã procedere debet ad diuersita
tem partis arterie. In basilica quoqꝫ nõ solum cõ
tingit error ex parte arterie, sed etiã musculus sub
ea est, ⁊ neruus propter quos etiã ꝑuenit error: hoc
quidẽ iã tibi diximus. Signum ꝟo erroris in ba/
silica, ⁊ ꝙ arteria iã sit percussa, est ꝙ sãguis egre/
ditur subtilis, ruffus, qui saliẽdo manat, ⁊ lenifica
tur cum eo tactus, ⁊ ipsa fit ĩferior: tũc ergo succur
re ei, ⁊ in vulneris orificio parum de pilis leporis
pone cum pauco pulueris turis, ⁊ sanguinis draco
nis, ⁊ aloes, ⁊ myrrhe, ⁊ pauco alcolcotar, ⁊ alze/
gi: ⁊ super ipsam ex aqua frigida quãtum poteris
rora, ⁊ sup locum ipsum flebothomatũ ligaturam

a A. nisi ille in q̃ scõa est fiẽda assumpserit vel comederit aliqd.

b A. ne cũ sãguine expellanꝛ superfluitates que attrahuntur.

c A. difficilẽ facit flõmiam.

d A. cõmotiõis.

e A. ⁊ hmõi febres resoluunt putrefactionez.

f A. vino.

g A. iũcturales, i nõ iũcturalibꝰ

h A. flõmia, seu scissura flõmie, ⁊ foramẽ flõmie, seu pũctura flõmie non fiat sup foramẽ seu puncturã ꝑcedẽtez.

i † A. in ꝯsolidatione.

k A. flõmia dilatanda est.

l A. alsahad.

m A. q̃re opꝫ studere, vt ipsaz in longitudine flõnes: ⁊ suspẽsa sit eius flõmia. Alia lr̃a. q̃re oꝫ studẽ vt ipsaz in longitudine flõmes, ⁊ vt ipsa suspensa flõmetur

n A. Alia litera vene.

o A. labilis vel mobilis.

p A. fricare.

appone tenacez. Quod si se tenuerit, vsq; ad tres dies non soluas: ⁊ post etiam tres dies, quãto plus poteris tibi cauere debes, ⁊ loco emplastrũ ex stipticis superpone. Multi preterea hominum arteriã illam incidũt penitus, vt ipsa ↄtrahatur, ⁊ caro desuper eam cooperiatur, ⁊ teneat. Amplius pleriq; hominũ propter sanguinis exitum moriuntur. Et quidam eorum sunt qui moriuntur propter fortitudinẽ doloris ligature, quã voluerunt propter fortitudinem ꝓhibitionis fluxus sanguinis arterie, donec mẽbrum factum est ſm viã mortis. Et scias ꝙ cursus sanguinis quãdoq; prouenit etiam ex venis.

Preterea scire debes, ꝙ sanguis qui plurimuz de cephalica euacuatur, est qui ex collo, ⁊ eo quod est supra ipsum, ⁊ parum de eo, qui est sub ipso, egreditur: ⁊ terminũ partis epatis non pertransit, ⁊ hypocundriorum, [a] † ⌈ ⌋ ⁊ inferiora non taliter mũdificat, vt inde sit curandum. Nigre vero iudicium inter cephalicam ⁊ basilicam est medium. Et basilica qdem euacuat quod est a parte [b] ⌈ suminis ⁊ vẽtris inferius. ⌋ Funis vero brachij similis est cephalice. De sceilez vero dicunt, ꝙ que dextra est doloribus epatis ↄfert, ⁊ que sinistra, doloribus splenis: ⁊ ꝙ sanguis fluere dimittatur donec per se stringatur. Manus quoq; illius qui flebothomatur in calidam aquam est ponenda ne sanguis cito restringatur: ⁊ vt facile egrediatur, si eius egressio debilis fuerit: sicut est in pluribus eorum, qui ex sceilez minuuntur. Et sceilez quidem flebothomia melior, est ea que fit in longitudine. Ascellaris autem iudicium est sicut iudicium basilice. Arteria vero manus [c] † ⌈ ⌋ que flebothomatur, est arteria que inter pollicem existit, ⁊ indicem: et eius quidem iuuamẽtum in antiquis doloribus epatis, ⁊ diaphragmatis est mirabile. Et Gal. quidez iam vidit hoc in somnis, precipiebat enim homini hanc facere flebothomiam causa doloris quem in epate habebat qui eam fecit, ⁊ sanus effectus est.

Plerũq; etiam flebothomatur alia arteria que ad interiorem partẽ palme decliuior hac existit, cuius iuuamẽtum est propinquuz iuuamẽto istius. Qui autem venam manus flebothomare voluerit, ⁊ nõ potuerit [d] ⌈ non erret in ligãdo eam fortiter cum inuolutione, ⁊ iterationem faciẽdo: ⌋ sed vna die, aut duabus dimittat. Verũtamen si ꝑcussionem iterare necessariũ fuerit a prima ꝑcussione se remoueat [e] ⌈ ⁊ non ab ea descẽdat. ⌋ Ligatura vero preterea fortis apostema affert: ⁊ infrigidatio [f] ⌈ panni ⌋ ⁊ ipsius humectatio ex aqua ros., aut aqua infrigidata, est bona ⁊ ↄueniens. Oportet etiam ne ligatura cutẽ de suo loco ante flebothomiã, aut post eam, remoueat. Et corporibus qdez macris ligature fortitudo est causa euacuandi venas, ⁊ retinendi sanguinem [g] ⌈ ex ⌋ eis. In crassis autem corporibus propter lassitudinẽ vene non apparent, nisi ↄstringantur. Minutorum preterea sunt quidam, qui ĩgeniantur, qualiter dolor tegatur stupefaciendo manum constrictione brachij, ⁊ dimissione hore vnius: Et sunt quidam, qui flebothomum oleo inungunt, sed hoc totũ, sicut iam diximus dolorem lenit, ⁊ ↄsolidationẽ retardat. Et si vene quidem, quas in manu nominauimus, nõ apparuerint, sz apparuerint ipsarum rami [h] ⌈ prematur ramus digito ꝓtrahendo inferius. Et si sanguis ⌋ cito ad ipsuz reuersus fuerit, quum digitus remouetur, ⁊ intumuerit, flebothometur: ⁊ si non, nõ minuatur. Quũq; lauandi affuerit voluntas cutis trahatur: ideo vt percussio cooperiatur, ⁊ fiat ablutio, deinde ipsa ad suum situm reducatur. Pãnus quoq; eminentiam habens [i] ⌈ rectificetur qui est melior quum pilam habet ⌋ ⁊ desuper ligetur. Quum autem in orificio percussionis adeps egreditur [k] ⌈ molliter interius reducenda erit ⌋ ⁊ non erit incidenda. Et in horum quidem secundatione non est fiducia habenda sine ꝑcussione: ⁊ hoc quidez in fine capituli vehemẽter perscrutabimur: nam sermo iste accidẽtaliter hic ingressus est. Amplius scire debes ꝙ sanguinis retentio, ⁊ percussionis ligatio, terminatam habẽt horam, lz sit diuersa: nam quidam sunt qui tolerare possunt, etiam si febricitantes essent, vt quinq;, aut sex sanguinis libre auferantur. Sunt ⁊ alij, qui non possunt tolerare, ipsis etiam sanis, vt vna sanguinis libra auferatur: verũtamen tres in hoc cõsiderande sunt dispositiones, quarum vna est [l] ⌈ lenitas sanguinis, ⁊ ipsius lassitas: ⌋ ⁊ alia est color sanguinis: nam in hoc etiã multotiens accidit error, quoniam in principio sui egreditur subtilis ⁊ albus: quare quuz repletionis ibi affuerit significatio, ⁊ oportuerit te flõmiam facere, non decipiaris propter hoc: [m] ⌈ nam color sanguinis in eis qui repletionis signa habẽt permiscetur quãdoq;: sed tamen inde non est curandum. ⌋

In eis [n] ⌈ quoq; ⌋ qui apostemata habẽt, color sanguinis errorẽ facit: quoniã apostema sanguinẽ ad se ipsum trahit. Et tertia est pulsus, a quo recedere nõ debes. Quum ergo [o] ⌈ pertransierit pulchritudo coloris ⌋ aut mutabitur color sanguinis, aut mutabitur pulsus, ⁊ proprie ad debilitatem, retine. Et similiter si aduenerit oscitationis accidens, aut alicuz, aut singultus, aut nausee, aut si cito mutabitur color [p] ⌈ aut pulchritudo ⌋ initere pulsui. Qui vero magis preparati sunt ad hoc, vt sincopis eis velociter accidat, sunt illi qui calidarum existunt complexionum, macri, [q] ⌈ laxa ⌋ habentes corpora: ⁊ qui sunt ꝑparati ad hoc vt istud eis eueniat tarde, sunt corpora habẽtes tẽperata, ⁊ carnes duras. Oportet preterea vt minutor flebothomos habeat multos, quorum quidam sunt [r] ⌈ pilum habentes, ⁊ quidam pilo carẽtes. Et piluz quidem habẽtes ⌋ sunt conueniẽtiores venis labentibus, sicut guidez. Et vt habeat glomorem ex [s] ⌈ cuculo, aut serico ⌋ est instrumẽtum vomitiuum ex ligno, aut pẽna: ⁊ vt secum teneat pilos leporis, ⁊ medicamẽtum ex aloe ⁊ ture, ⁊ foliculum muschi, ⁊ diamuschatum, ⁊ trociscos de muscho: Ideo vt si sincopis acciderit, que est vna ex rebus, que ex minutione timetur: ⁊ fortasse habens hoc [t] ⌈ nõ vomuerit ⌋ succurrat, ⁊ glomorem in os eius mittat, ⁊ ipsum cũ instrõ vomere faciat, ⁊ foliculum ei ad olfaciẽdum tribuat: ⁊ faciat ipsum traijcere aliqd ex electuario diamuschato: ⁊ ex trociſchis eius, ꝑpterea vt eius virtus viuificetur. Et si accidat vt ex arteria sanguis egrediatur, succurrat, ⁊ repleat vulnus pilis leporis: ⁊ cũ medicamine ex aloe ipsuz retineat. Sincopis vero raro accidit sanguine egrediente, imo ſm plurimũ non accidit nisi post retentionem, nisi sufluus fuerit sanguinis exitus: lz in febribus sinochis non curemus, si vsq; ad sincopim perueniat: ⁊ in principio apoplesie, et in sinantijs, et in magnis apostematibus pernitiosis: et fortibus doloribus: hoc tamen facere nõ debemus, nisi quum virtus fuerit fortis. Etiam quidem accidit nobis, vt in venis manus sermonem amplificaremus secundum [v] ⌈ aliorum ⌋ sententias, ⁊ obliuiscemur venis pedis, et alijs venis: nos ergo in eis sermonem nostrum ↄtinuare oportet. Dicemus ergo ꝙ ex venis pedis, est sciatica, que flebothomatur a parte siluestri [x] ⌈ alcabi, ⌋

[a] † A. ⁊ nõ mundificat hypocundria.

[b] A. capacitatis vẽtris, ⁊ inferiori ventre.

[c] † A. Alia lsa. dextre.

[d] A. nõ laboret in ligãdo eã fortiter cum inuolutione, ⁊ iteratione pũctiõis, seu ꝑcussionis cum flõmo.

[e] A. ⁊ faciat eam supra ꝑmã ꝑcussionem, ⁊ nõ ĩfra ipsam.

[f] —— A.

[g] A. in.

[h] A. tũc comprimatur mãu ramus faciẽdo sup ipz fricationem post fricationem: ꝙ si sãguis apud remotiõez fricationis effũditur, vel.

[i] A. applicetur, q melior est quuz rotũde seu sphere figure fuit.

[k] A. tũc suauiter vel molliter a loco remoueatur.

[l] A. sãguis egressio impetuosa, ⁊ ipsius egressio laxa nõ ĩpetuosa.

[m] —— A.

[n] A. enim qñq;.

[o] A. debilitatur seu minuitur impetuosa egressio sanguinis.

[p] A. imo ĩpetuosa sãguis egressio.

[q] A. rara.

[r] A. cuspidẽ, vel pũctã valde acutẽ q̃si in modum capilli, ⁊ qdã nõ hñtes pũctã ita acutã, ⁊ flõmi q dẽ hñtes pũctaz valde acutaz in modum capilli.

[s] A. ex chaçi aut serico subtili.

[t] A. excitatur a sincopi.

[v] A. alias.

[x] A. alcahab.

aut sub eo, aut supra ipsum, ⁊ ligaẜ illud qđ est su/
pra ipm a sumitate coxe, vsq ad cabi, ⁊ iuoluiẜ fa/
scia fortiter, aut instita. Et melius quidē est vt ante
balneetur in aqua calida: ⁊ vt ipsa in longitudine
flómetur. Qđ si ipsa fuerit occulta, aliquis suorum
ramoꝝ flómetur, qui iter minimū, ⁊ ꝺm digituz ab
eo existit. Et iuuamētum qdē in flómia sciatice est
magnū in dolore scie: ⁊ similr̄ in podagra, ⁊ in va/
rice, ⁊ in elephantia, sed sciatice secūdatio est diffi/
cilis. Et ex eis est saphena, que est sup partē dome
sticā alcabi: ⁊ est manifestior sciatica: et ipsa qdem
flómatur, ꝓpterea vt euacueẜ sanguis ex membris
que sunt sub epate: ⁊ vt sanguis a partibꝰ supiori/
bus ad inferiores declineẜ, quare mēstrua vehemē
ter ꝓuocat, ⁊ hemorroidaꝝ orificia aperit. Et ratio
qdem facit oportere vt sciatica, ⁊ saphena silis exi/
stant iuuamēti, sed expimentuz facit vt opatio scia/
tice plurimū ꝯueniat dolori scie [a] ⌈sicut si hoc esset
debitū.⌋ Et saphene qdem flómia melior est, que
fit trāsuerse, latitudini attinens. Et ex eis est vena
curuature, que flómaẜ sub genu poplitis que tātū
efficit, q̄ʒtum ⁊ saphena: sed est fortior saphena in
ꝓuocatione menstruoꝝ, ⁊ in doloribꝰ ani, ⁊ hemor
roidibus. Et ex eis est vena, que est post [b] ⌈alaur/
chob⌋ que est q̄si ramus saphene, ⁊ opatur q̄ʒtum
ipsa. Et ad sūmum qdē, venaꝝ pedis flómia ꝯfert
egritudinibꝰ, que fiunt ex materijs ad caput decli/
nātibus, ⁊ egritudinibꝰ melie. Et ipsa qdem magis
debilitat virtutem, q̄ʒ flómia venaꝝ manus. In ve
nis aūt que flómanẜ, ⁊ sunt in pte capitis, excepta
guidez, melius est vt trāsuerse flómenẜ: ⁊ eaꝝ qdē
quedā sunt, que sunt vene: ⁊ quedaz que sunt arte/
rie. Uene ergo sunt sicut vena frōtis, que inter duo
existit supcilia: ⁊ ipsius qdem flómia ꝯfert grauita
ti capitis, ⁊ ꝓprie illi, que est in posteriore parte ca
pitis, ⁊ grauitati oculoꝝ, ⁊ dolori capitis pseuerā/
ti antiquo. Et vena que sup caput, flómatur ꝓpter
emigraneā ⁊ vlcera capitis. Et due vene tempoꝝ,
que flexuose incedūt, ⁊ due vene que sunt in angu/
lis oculoꝝ lachrymalibꝰ, ⁊ ꝺm plurimū non appa
rent, nisi per ꝯstrictionē suffocātem. Et in ipsis qdē
flómus non est ꝓfundandus, qr fortasse fient fistu/
le ex pcussione ossis: ⁊ ex eis non egrediẜ sanguis,
nisi paucus. Iuuamētum ꝟo flómie ipsaꝝ duaruz
existit in dolore capitis: ⁊ in dolore emigraneo: et
opthalmia antiqua, ⁊ lachrymis, ⁊ pāno, ⁊ scabiei
palpebraꝝ, ⁊ eaꝝ bothor, ⁊ noctilopis. Et tres ve
ne parue, quaꝝ locus est post illuz vbi extremitas
auris [c] ⌈tāgit quuz puenit ad capillos.⌋ Et vna q/
dem haꝝ trium est magis manifesta, que flómatur
in ꝑncipio aque: ⁊ quum caput stōchi recipit [d] ⌈fu/
mū.⌋ Et ꝓpter hoc ꝯferunt vlceribꝰ auriū, ⁊ colli,
⁊ posterioꝝ capitis: ⁊ Galienus qdē negat, qđ qdā
dicūt, qđ due vene, que sunt post aures, flómanẜ vt
qui filios gignūt, ipsos nō gignāt. Et ex venis istis
sunt guidez que sunt due, ⁊ minuunẜ in ꝑncipio le/
pre, ⁊ fortis sqnantie, ⁊ coangustatione anhelitꝰ, ⁊
asmate [e] ⌈acuto⌋ ⁊ raucedine vocis. Et in habente
apa in pulmone, ⁊ disnia, que est ex multo sāguine
calido, ⁊ egritudinibꝰ splenis, ⁊ lateꝝ. Et opʒ vt di
ximus ante vt flómo [f] ⌈pilū⌋ hn̄te minuanẜ. Mo
dus ꝟo ligādi eas est ꝙ opʒ trahere caput ad ꝯ̄triū
partis flómie vt vena extēdendo fiat sicut corda: et
ꝯsidereẜ que pars sit magis [g] ⌈declinās⌋ ⁊ fiat fló/
mia ex ꝯ̄trio partis illius. Opʒ p̄terea vt eius [h] ⌈fló
mia⌋ fiat in latitudine, ⁊ nō in lōgitudine: ⁊ sicut fit
in saphena ⁊ sciatica. Et cuz hoc toto opʒ vt ipsius
flómia cadat in lōgitudine. Et ex eis est vena, que

a A. ⁊ illud est ꝓpter aspectū eiꝰ.

b A. alarcub.

c A. terminatur vl' obuiat apud eius tactum, vel eius depssionez versus capillos.

d A. vapores.

e A. calido.

f A. cuspidē vel punctam valde acutam.

g A. mobilis.

h A. Alia litera vt declinatio, vl' extensio.

est in lepore nasi, cuius flómie locus est ipsius extre
mitas, que digito pressa in duo partiẜ [i] ⌈vbi⌋ qdez
sit flómia, sed sanguis qui inde egrediẜ est paucus.
Et ipsius qdem flómia ꝯfert [k] ⌈calips⌋ ⁊ turbatio/
ni oculoꝝ, ⁊ hemorroidibus, ⁊ bothor que in na/
ribus nascunẜ, ⁊ pruritui qui sit in eis: veruntn̄ ple/
rūq accidit ex eo coloris rubedo perseuerans, que
similaẜ [l] ⌈sahaf ⁊ corrūpit faciem⌋ ⁊ est ipsius im
pedimētum maius suo iuuamēto. Et vene qdē que
sunt sub [m] ⌈asese⌋ a parte nocre, quaꝝ flómia con/
fert [n] ⌈egritudini oculoꝝ antique⌋ que est ex sāgui
ne subtili, ⁊ antiqs capitis doloribꝰ. Et ex eis sunt
vene que sunt in labijs: [o] † ⌈ ⌋ ⁊ sunt qua
tuor, ⁊ super vnumqđq eoꝝ existit par, que ꝯferūt
vlceribus oris, ⁊ alcola, ⁊ doloribus gingiuaꝝ, et
eaꝝ apostematibus, ⁊ ipsaꝝ laxitati, ⁊ vlceribus,
[p] † ⌈ ⌋ ⁊ fistulis, ⁊ fixuris, que sunt in
eis. Et ex eis est vena, que est sub lingua sup occul
tum mēti, que minuiẜ in sinantijs, ⁊ apatibꝰ duaꝝ
amigdalaꝝ. Et ex eis sunt vene, que sūt sub lingua
⁊ existētes super ipsam linguā, ⁊ minuunẜ propter
lingue grauitatē, que est ex sanguine: que quidē in
longitudine sunt minuēde, qr sanguinē cōstringere
qui fluit ex flómia in latitudine facta est difficile: et
ex eis est vena [q] ⌈alanfuta⌋ que inter mētum, ⁊ la/
bium est inferius, que flómatur ꝓpter oris fetorez.
Et ex eis est vena furcule, que flómaẜ in medica/
tionibus oris stomachi. Ex arterijs ꝟo que sūt in
capite est arteria tpis, que qn̄q flómatur, ⁊ qn̄q i/
ciditur, ⁊ qn̄q extrahiẜ, ⁊ qn̄q [r] ⌈aduritur.⌋ Et h
fit ꝓpterea vt acuti reumatismi, ⁊ subtiles ꝯstringā
tur, qui ad oculos descēdunt, ⁊ ꝓpter amplificatio
nis ꝑncipiū. Et due arterie, que sūt post aures, que
flómantur ꝓpter spēs opthalmie, ⁊ ꝑncipiū aque,
⁊ pānum, ⁊ noctilopas, ⁊ antiquuz dolorē capitis.
In eaꝝ tn̄ flómia semper existit timor, ⁊ cū hoc tar/
detur ꝯsolidatio. Galienus quoq dixit, ꝙ cuiusdā
in gula vulnerati arteriā pcussio parūper tetigit, ex
qua magna sanguinis pars manauit, sʒ Galienus
ei subuenit cū medicamēto turis, ⁊ aloes, ⁊ sangui
nis draconis, ⁊ myrrhe: ⁊ restrictus fuit sanguis: ⁊
dolor antiquus quez in exteriore parte coxe poste/
rius ꝯsueuerat hr̄e, recessit. Et ex venis que in cor/
pore flómanẜ sunt due vene sup vētrem, quaꝝ vna
sup epar ꝯsistit, ⁊ altera sup splenez est posita, ⁊ fló/
maẜ dextra in hydropisi, ⁊ sinistra in egritudinibꝰ
splenis. Scito p̄terea ꝙ flómia duas hʒ horas, ho
ram electā, ⁊ horam nec̄iam, hora ꝟo electa est eiꝰ
que est in [s] ⌈lumine⌋ diei: ⁊ post digōnis cōplemen
tum, ⁊ supfluitatum expulsionē: ⁊ hora nec̄ia est ho
ra qua fieri opʒ: ⁊ que tardari non pōt: ⁊ in qua res
ꝓhibitoria non attēdiẜ. Scias etiā ꝙ flómus ob/
tusus est magno impedimēto, qm̄ errat: ⁊ non ꝯse/
quiẜ id qđ debet, ⁊ apare facit, ⁊ dolere. Quum g̊
flómo operaberis, nō manu premēdo impellas, sed
suauiter blādiendo: ⁊ etiā furtim agas, vt flómi ex/
tremitas ad interiora vene pueniat: qm̄ si illud du/
riter feceris sepe caput flómi intus in vena, occulta
rumpeẜ fractura, ⁊ facit, vt vena refugiat, ⁊ nō vul
nerabit venā. Et si pfidiose istiteris, vt cū eo flómes
augmētabis malitiā: quapropter expiri debes, q̄li
ter flómus ingrediaẜ cutē, anteq̄ cum eo flómes: ⁊
quum pcussionē secundare volueris, si tibi nec̄ium
fuerit. [t] ⌈Tibi p̄terea cauere⌋ debes, vt venaz im/
pleas, ⁊ sanguine infles, qm̄ tūc lapsus, ⁊ remotio
minus erūt. Quunq vena tibi rebellauerit, vel oc/
cultauerit, ⁊ ipsius repletio sub ligatura non appa
ruerit, solue ipsaz, ⁊ multotiēs liga, ⁊ [v] ⌈inūge eā⌋

i A. ⁊ ibi.

k A. alchalef.

l A. alsahafati ⁊ expādiẜ in facie

m A. alhasufa.

n A. alsedar.

o † A dicte gil arech.

p † A. ⁊ hemorroidibus.

q A. alhanfache

r A. cauterizaẜ.

s A. dhau.

t A. Preterea sollicitari.

v A. ⁊ frica eam suauiter.

a A.comprimēs

b A. ita vt cū altero stāte seu firmo existente.

c A. qui versus digitū stātē vel firmū īpellitur.

d A.Et ipsa qdē vena magis dꝫ impleri.

⁊ comprimēdo descende, ⁊ ascende, donec eam manifestare ⁊ apparere facias. Et hoc qdē experieris cum duobꝰ digitis vnūquēq; locoꝝ a ⌈tangens⌋ in qbus scis venam extēdi. Et qñq; tāgens vtrisq;, et qñq; vno ipsoꝝ, ⁊ cum altero facies sanguinē incedere b ⌈donec altero cadēte⌋ ipsius sentias sanguinis accessionē c ⌈quū ad ipsum pducit sanguis⌋ ⁊ eiꝰ recessionē, quū dimittit. Et scito ꝙ caput flōmi hꝫ spatiū in quo penetrat, qđ tñ non est longum, ne ad arteriā, aut neruū penetret. d ⌈Et ipm qdē plm impellere debes⌋ quū vena fuerit magis subtilis.

Opꝫ aūt vt flōmi apprehensio fiat pollice ⁊ īpudico, ⁊ dimittat index ad palpāduꝫ: ⁊ vt in medio ferri fiat apprehēsio, ⁊ nō apphendat supius: qm̄ non bñ tenebit, imo erit vacillās. Quūq; vena remouēdo se ad ptem vnā mutabit, oppones ei ligaturā, ⁊ stricturā e꞉rio partis illius: ⁊ quū remouēdo se ad duas partes equalr̄ mutabit e ⌈non⌋ debebis eaꝫ in lōgitudine flōmare. Et scito ꝙ opꝫ vt ꝯstrictio, ⁊ cōpressio, sint f̄m q̄ꝫtitatem dispōnis cutis in duritie sui, ⁊ grossitie: ⁊ in multitudine carnis, ⁊ abūdātia. Et opꝫ vt etiaꝫ ligatura sit ppinqua. Quūq; ligatura venā occultauerit, fac signū sup eā: ⁊ caue tibi ne a signi rectitudine remoueat, quū ligaturaꝫ facies, ⁊ cū hoc toto f ⌈impelle⌋ flōmū. Quū autē vene declinatio, ⁊ ipsius eleuatio tibi rebelles extiterint finde locū qui est sup eā in corpibꝰ macris ppie, ⁊ cū vncino opare. Casus pterea ligationis, ⁊ ꝯstrictionis in iūctura, phibet venaꝝ impletionē. Quūq; volueris lauare, digito tuo tende cutē, vt a rectitudine remoueat foraminis, deīde laua, ⁊ exicca, ⁊ pone pānū eminētiam hñtē, ⁊ dimitte cutē, vt ad locū suuꝫ redeat. Et scito ꝙ qui multū sudat cā replōnis, est flōmia indigēs. Et multotiens ēt hñti febreꝫ, ⁊ hñti dolorem capitis, qui ex ꝯsilio flōmia esset medicandus, superuenit fluxus ventris naturaliter, qui flobothomiam excusat.

e A. tūc igeniose, ⁊ cū dexteritate.

f A.suspende.

De ventosis. Cap.XXI.

Ventose cutis partē magis mundificāt, q̄ꝫ flōmia: ⁊ plus extrahūt sanguinē subtilē, q̄ꝫ grossum. Et ipsaꝝ qdē iuuamētum in corporibus grossis, ⁊ crassis, grossum habentibus sanguinē, est paruū: qm̄ ex istis nō extrahunt sanguinē, neq; extrahūt sicut opꝫ: imo qui ex eo vehemēter est subtilis, ⁊ cū difficultate: ⁊ in mēbro vētosato debilitatē efficiūt. Quidam aūt p̄cipiunt vt vētose in p̄ncipio mēsis nō apponant, qm̄ hūores nōduꝫ g ⌈moti fuerūt, neq; ebullierunt⌋ neq; in fine mēsis, qm̄ hūores, tūc sunt minuti: sꝫ in medio mensis quū humores sunt h ⌈ebullientes⌋ ⁊ in sui augmēto luminis in corpe lune augmentū sequētes: et augmētat cerebrū in craneis: ⁊ aqua in fluminibꝰ accessionē ⁊ recessionē hñtibus. Ex suis v̄o horis in die, melior est hora scd̄a ⁊ tertia: ⁊ opꝫ qdeꝫ vt a vētosis sibi qlibet caueat post balneuꝫ, nisi cuiꝰ sanguis fuerit grossus: qm̄ ipse se prius balneari dꝫ, ⁊ vna hora morari, ⁊ postea vētosas apponē. Plurimi aūt hoīuꝫ abhorrēt vētosas in anterioribꝰ capitis apponē: ⁊ reperiūt in hoc sensum, ⁊ intellectum impediri. Et vētose qdē sup nocrā, que est in collo posite, nigre vicarie existūt: ⁊ ꝯferunt supciliorꝝ grauitati, ⁊ alleuiāt palpebras, ⁊ ꝯferunt scabiei oculoꝝ, ⁊ fetori oris. Et sup alchael vicē tenēt basilice, ⁊ ꝯferūt doloribꝰ humeroꝝ ⁊ gule. Et sup i † ⌈ ⌋ alchada posterius, sūt vicarie cephalice: ⁊ cōferūt tremori capitis, ⁊ mēbris que sunt in capite, sicut facies, ⁊ dētes, ⁊ k ⌈mole,⌋ ⁊ aures, ⁊ oculi, ⁊ gula, ⁊ nasus. Ventose aūt que nocre superponuntur, obliuionē hereditare faciunt veraciter: sicut qdam dixerunt, qm̄ posterior pars capitis, est locus ꝯseruationis, queꝫ vētose debilitāt. Alchaelie v̄o debilitāt os stomachi. l ⌈Et ppter alchadā quideꝫ quādoq; accidit capitis tremor, parūper itaq; mutemus nos a nocra, ⁊ ab alcheel parūper ascendamus⌋ nisi quū fuerint nec̄ie propter m ⌈fluxū⌋ sanguinis n ⌈ex tussi⌋ qm̄ tunc cum eis est descēdendū, ⁊ nō ascēdendū. Et he qdem ventose, que alchael supponunt, ⁊ inter duas spatulas, ꝯferunt egritudinibus pectoris sanguineis, ⁊ spasmo sanguineo, ⁊ asmati sanguineo: sed stomachū debilitāt, ⁊ cordis tremorē generant. Et vētose qdem, que cruribus supponunt, sunt minutioni ppinque: ⁊ mūdificant sanguinē, ⁊ puocant menstrua. Et ei quideꝫ que ex mulieribus alba existit, ⁊ laxa, sanguinem habens subtilē, ventose in crucibꝰ posite sunt meliores q̄ꝫ flōmia, que fit in saphena. Quidam preterea dixerunt, ꝙ vētose super occiput posite, ⁊ sumitatē capitis ꝯferūt amentie, ⁊ scotomie, ⁊ tardāt canos quēadmodum dixerunt. In hoc v̄o ꝯsideratio est habēda: nam istud in his operant corporibꝰ, ⁊ nō in alijs: qm̄ plurimis corpoꝝ festinare faciunt canos, ⁊ impediunt intellectuꝫ: ⁊ ꝯferunt egritudinibus oculi: ⁊ hec qdem est maior eaꝝ vtilitas, quoniam ꝯferunt eoꝝ scabiei, ⁊ bothor, ⁊ o ⌈almusferagi ⁊⌋ egressioni vuee, sed intellectū impediunt: ⁊ faciunt hereditare stupiditatē, ⁊ obliuionem, ⁊ malitiam cogitationū, ⁊ egritudines pmanentes: ⁊ nocent aquā in oculo habētibus, sꝫ fortasse si hora se presentauerit, qua illud fieri debet nō impediunt.

l A.Et pp vētosas sup alchada qñq; accidit tremor capitis, q̄re a nocra parūper descēdat īferiꝰ, ⁊ ascēdat parūp ab alcheel.

m A.Alia litera sputum.

n A.⁊ tussim.

o A. almursegi idest.

Ventose autē sub mento posite psunt dentibus, et faciei, ⁊ gutturi, ⁊ mundant caput, ⁊ mandibulas.

Et ventose p ⌈renibus supposite⌋ ꝯferunt apostematibus coxaꝝ, ⁊ earuꝫ scabiei, ⁊ bothor, ⁊ podagre, ⁊ hemorroidibus, ⁊ elephātie, ⁊ vētositatibus vesice, ⁊ matricis, ⁊ pruritui dorsi. Quūq; ventose iste fuerint cū igne, siue sint cum scalpellatione, siue absq; ea, iuuabunt etiā in hoc: sed ille qdē que sunt cū scalpellatione, sūt fortiores pterq̄ꝫ in vētositate.

Nā que sine scalpellatione sunt, in remouēdo ventositates fridas, ⁊ vt radicitꝰ euellant hic ⁊ vbiq;, sunt fortiores. Ventose pterea in anteriori pte coxaꝝ, testiculoꝝ apatibus ꝯferūt, ⁊ q ⌈vulneribus⌋ coxaꝝ, ⁊ crurū. Et vētose posteriori pti coxaꝝ sup posite psunt apatibus, ⁊ exituris, que in natibus fiunt. Et vētose posite sub poplite ꝯferūt pulsatiōi poplitis, que ex calis gñatur humoribus, ⁊ exituris malis, ⁊ vlceribꝰ r ⌈putridis⌋ in crure, ⁊ pede.

Et ventose sup s ⌈duas alcabi⌋ ꝯferunt phibitioni menstruoꝝ, ⁊ sciatice, ⁊ podagre. Ventose autē sine scarificatione qñq; ponunt, propterea vt mā a parte sui motꝰ trahat, sicut quū māmillis supponūtur, ideo vt cursus sanguinis mēstrui retineatur. Et qñq; querunt, vt apa profundum ad exteriora trahatur, ideo vt medicamētum ad ipm perueniat. Et qñq; regrunt ppterea, vt apa ad aliud mutet mēbrū, qđ ignobilius in vicinitate existit. Et qñq; requirūtur ppterea vt mēbrū calefiat, ⁊ sanguis ad ipm trahat, ⁊ ipsius resoluant vētositates: ⁊ qñq; requiruntur ppterea vt mēbrū ad suum nālem locū reducatur a quo remotum fuit, sicut fit in t ⌈ruptura inguinis.⌋ Et quandoq; requirunt ideo vt dolor sedetur, sicut quuꝫ supponunt vmbilico in dolore colice vehemēter cogente, ⁊ in ventositatibus vētris, ⁊ in doloribus matricis, qui accidunt apud motum menstruorum: ⁊ proprie in adolescentibus.

g A.cōmoti fuerūt, neq; excitati

h A.cōmoti.

i † A.duo.

k A.molares.

p A.sup alchati

q A.exituris.

r A.antiquis.

s A.duo alcahab

t A.in chilis.

Et super [a] ⌈laxitatez partis exterioris coxe⌋ sicut fit in sciatica: ⁊ quũ timet̃ ossis exit⁹ a iũctura: ⁊ in ter duas anchas ꝓsunt duab⁹ anchis, ⁊ duab⁹ par tibus iterioꝛib⁹ coxaꝝ, ⁊ hemoꝛroidib⁹, ⁊ hñti ru/ pturã iguinis, ⁊ podagricis. Uẽtose q̊ꝫ sup [b] ⌈na/ tes⌋ posite a toto coꝛpe trahũt, vt a capite, ⁊ ꝯferũt itestinis: ⁊ mẽstruoꝝ sanãt coꝛruptionẽ, ⁊ alleuiat̃ per eas coꝛp⁹. Et dicemus qdẽ, ꝙ in vẽtosis cũ sca rificatione tria existũt iuuamẽta. Primum eoꝝ est eũonis ex ipso mẽbꝛo: ⁊ scd̃m est [c] ⌈repositionis⌋ sbe spũs, ne eũonem humoꝛis qui educit̃ sequẽdo euacuet̃: ⁊ tertiũ est qm̃ nõ curat̃, vt ex ꝑncipalib⁹ mẽbꝛis fiat eũatio. Scarificatio v̊o est ꝓfundãda, vt ex ꝓfũdo trahat̃. Locus ꝑterea vbi vẽtosa ad/ heret, qñq̃ꝫ apatur, ⁊ fit difficile ad ipsam remouẽ/ dam. Pãnus ergo aut spõgia in aqua tepida ĩfusa, que calitati attineat, sumat̃: ⁊ cuꝫ ea in circuitu fiat embꝛoca. Et h̃ qdẽ frequẽter ꝯtingit, quũ sup mã/ millaꝝ, ptes vẽtosas ponim⁹, vt sanguinis mẽstruo rũ fluxus, ⁊ ex narib⁹ arceat̃: q̃ꝫobꝛẽ sup ipsas mã/ millas eas ponere nõ debem⁹. Quñq̃ꝫ locus vẽto/ se inunget̃ ꝓpe ipsam suspende, ⁊ nõ tardes, sed ad scarificãduꝫ festina. Sitq̃ꝫ ꝑma positio leuis, ⁊ cito remoueat̃ ipsa: deide ſm oꝛdinẽ tardet̃ ipsi⁹ remo tio, ⁊ tolerãtia. Et opꝫ qdẽ vt vẽtosatus post vnaꝫ hoꝛã cibet̃. [d] ⌈Infans ꝑterea in tertio anno vẽto/ set̃, ⁊ post trãsactis duob⁹ annis, qm̃ ꝓꝛsus non dꝫ vẽtosari quũ est vnius ãni.⌋ In vẽtosis q̊ꝫ [e] †⌈ ⌋ sit securitas, ne mãe ad iferioꝛa descẽdãt. Et cholicus qdẽ vẽtosatus post vẽtosas comedere dꝫ grana mali granati, ⁊ ipsoꝝ succũ, ⁊ [f] ⌈succum sca riolaꝝ⌋ cum zuccaro, aut lactucas cum aceto.

a A. ancham.
b A. anum.
c A. remanẽtia.
d A. Infans ꝑterea vẽtosatur in scd̃o ãno, ⁊ post sexaginta ãnos non fiat omnino ventosatio.
e † A. in superioribus.
f A. aq̃ꝫ endiuie

De sanguisugis. Cap. XXII.

Adi dixerũt ꝙ in quarũdã sangui sugaꝝ nã existit venenositas: ab eis igit̃ cauẽduꝫ est, que sunt ex gñe magna hñtium capita: ⁊ quaꝝ coloꝛes sũt antimoniales, ⁊ nigre: aut quaꝝ co loꝛ est viridis: aut que sunt lanuginez hñtes: ⁊ silẽs [g] ⌈mezameiz⌋ ⁊ sup q̃s existũt fila coloꝛis azuli: et q̃ꝝ coloꝛ silat̃ [h] ⌈madion⌋. In oib⁹. n. istis existit venenositas, ⁊ ꝓueniũt ex eis apata, ⁊ sincopis, et sanguinis flux⁹, ⁊ febꝛis, ⁊ laxitas, ⁊ vlcera mala. Eas q̊ꝫ nõ accipias ex aqs malis, in qb⁹ limus al/ uei est niger, ⁊ cenosus: ⁊ mot⁹ statim turbat aquã, ⁊ fetet: sꝫ illas elige que in aqs colligunt̃ [i] ⌈cocha/ lib⁹ tolubiatu⌋ ⁊ in qb⁹ moꝛant̃ rane. Neq̃ꝫ atten/ das illud qď qdã dicũt, ꝙ si sint in aqs vbi moꝛant̃ rane, sũt male. Sitq̃ꝫ eaꝝ coloꝛ silis [k] ⌈rei sup quã⌋ existit viriditas, ⁊ tẽdant̃ sup eas fila duo coloꝛem arsenici hñtia, ⁊ ruffe rotũde que sunt coloꝛis epis. Et ille que silant̃ ꝑue locuste, ⁊ q̃ caude muris silẽs existũt, ⁊ minute ꝑua hñtes capita, oẽs iste eligẽde sunt. Et nullas magis eligas, q̃ꝫ hñtes ventres ru/ beos ⁊ doꝛsuꝫ viride: ⁊ ꝑcipue si ex aqs fuerint cur rẽtib⁹. Extractio ꝑterea sãguinis a sanguisugis fa cta, ꝓfundioꝛ est ex̃ctione, que fit cũ vẽtosis. Et ĩpe qdẽ añq̃ꝫ ponant̃ q̃si per vnã diẽ colligẽde sunt [l] ⌈⁊ ꝯstrictione⌋ faciẽdũ est vt euomãt, donec qď i eaꝝ existit vẽtrib⁹ egrediat̃, si hoc fieri poterit. Et ipsis paꝝ sãguinis agni, aut alterius rei, ꝓijciat̃: vt inde nutriant̃ anteq̃ꝫ ponant̃, deinde sumant̃, ⁊ eaꝝ vi/ scositas, ⁊ soꝛdities cũ aliq̊, qď sit vt spõgia, mũden tur. Locus ꝑterea vbi sũt apponẽde, cuꝫ baurach lauet̃, ⁊ fricatione rubificet̃, postea quum volũtas apponẽdi sanguisugas affuerit, in aquaꝫ ꝓijciant̃ dulcẽ, ⁊ mũdent̃, deinde apponant̃. Ex eo autẽ qď eas efficit volũtarias ad se suspẽdendũ, est vt locus luto [m] †⌈ ⌋ liniat̃, aut sanguine. Quñq̃ꝫ he fuerint plene, ⁊ eas ꝓijcere volueris, pulueriza sup eas paꝝ salis, aut cineris, aut baurach, aut sete cõ/ buste, aut lini, aut spõgie cõbuste, aut lane cõbuste, ⁊ cadẽt. Et melius qdẽ est: vt postq̃ꝫ cadũt, loc⁹ vẽ/ tosa sugat̃, ⁊ ex sanguine loci parũper accipiat̃, vt moꝛsure ipsaꝝ malitia remoueat̃. Qď si sãguis nõ ꝯstringet̃, galle cõbuste: aut calx, aut cinis, aut te/ gula [n] ⌈cõbusta⌋ ⁊ subtil̃r puluerizata supponat̃, aut reliqua ab istis, ex eis que sanguinẽ ꝯstringũt. [o] ⌈Et hec qdẽ opꝫ vt sint apud euꝫ ꝑparata, q san/ guisugas apponit, quũ ipse se suspẽdunt.⌋ Apposi tio ꝑterea sanguisugaꝝ ꝯfert egritudinib⁹ subcuta neis, sicut [p] ⌈sahaf, ⁊ alcuabe⌋ ⁊ eis similibus.

g A. marmahei/ gi.
h A. almebacal/ bun.
i A. in quib⁹ est altaleb.
k A. coloꝛi almes super quas.
l A. ⁊ ꝯuersione capitis eaꝝ ad i/ ferioꝛa.
m † A. capitis.
n A. contrita.
o A. Et opꝫ qdẽ vt apď ipm̃ sit ꝑparata sanguisuga, q̃ pꝛius non fuerit alicui su/ spẽsa, quum ipse suspendit sãgui sugas.
p A. safati ⁊ ipe/ tigini.

De retentione eoꝝ que euacuant̃. Cap. XXIII.

A que eũant̃, retinent̃, aut ꝓpt̃ mãe inclinationẽ absq̃ꝫ alia eũone: aut ꝓpter iclinationẽ cũ alia eũone: aut ꝓ/ pterea ꝙ ipsamet eũo iuuat̃: aut medi/ cinis infrĩdantib⁹: aut stipticis: aut vi/ scosis: [q] ⌈aut adurẽtib⁹:⌋ aut strictura. Et retẽtio qdẽ eũonis, ꝓpt̃ attractionez sine alia eũone, est sic appositio vẽtosaꝝ sup mãmillas facta, ad h̃ vt san guinis fluxus ex m̃rice ꝓhibeat̃. Sed melioꝛ attra ctio est, cũ q̃ existit sedatio doloꝛis illius a q̊ trahit̃. Et ea qdẽ que fit ꝓpt̃ attractionẽ, que est cuꝫ eũo/ ne, est sicut flõmia basilice facta ꝓpt̃ hoc: aut reten tio vomit⁹ fluxu vẽtris: aut fluxus ventris vomitu: aut vtroꝛũq̃ꝫ retẽtio ꝓuocatiõe sudoꝛis. [r] ⌈Et eũo/ nis qdẽ iuuamẽtuꝫ⌋ est sicut stõi, ⁊ itestinoꝝ mũdi/ ficatio ab humoꝛibus viscosis malis [s] ⌈labi faciẽ/ tib⁹⌋ cũ pigra, ⁊ sicut studiũ qď adhibet̃ ad os stõi mũdificãduꝫ vomitu, ꝓpter icisionẽ mãe vomitus mãsiue. Et medicine qdẽ infrĩdãtes [t] ⌈liq̃dum ꝯge lant, ⁊ oꝛificia ꝯstringũt⌋ ⁊ coangustãt. Et stiptice qdẽ medicine mãm coarctãt, ⁊ cãnales ꝯstringũt. Et viscose qdẽ medicine oppil̃ones in cãnaliũ oꝛifi cijs efficiũt, que si fuerint [u] ⌈acute⌋ exiccatiue plus opabunt̃ illď. Et adurẽtes qdẽ [x] ⌈coꝛtices⌋ efficiũt vt sup cãnalis oꝛificiũ maneant, ⁊ ipm̃ claudant ⁊ ꝯfirment: sed tñ eaꝝ impedimẽtũ timet̃. Et hoc est, qm̃ pol̃e est vt coꝛtex rumpat̃, ⁊ eradicet̃, ⁊ ampli/ ficatio foꝛaminis augmẽtet̃. Et ex adurẽtib⁹ qdẽ sunt q̃dã in qb⁹ existit stipticitas sicut atrimentũ: ⁊ quedã in qb⁹ nõ, sicut calx nõ extincta. Et aduren/ tes qdẽ stiptice sunt nec̃ie vbi volũtas est vt coꝛtex sit fixus. Et alie sunt nec̃ie vbi volũtas est vt coꝛtex cito cadat. Et eius qdẽ que fit strictura: alia est cuꝫ clausura foꝛaminis, ⁊ coarctatiõe, ad hoc vt ipsius ꝑtes in vnũ ꝯducant̃, sicut ꝯstringit̃ illud qď est su/ pꝛa cubitũ, quũ flõmatoꝛ in basilica errans ꝑcutit arteriã: ⁊ alia est que fit oppil̃one oꝛificij vulneris, ⁊ clausure vie euacuati, sicut pilos lepoꝛis in vuln⁹ ponimus. Dicemus ergo ꝙ si sanguinis cursus ex aꝑtione oꝛificioꝝ venaꝝ fuerit, stipticis medicabit̃ vt oꝛificia venaꝝ ꝯstringantur: Et si ex [y] ⌈ruptura⌋ fuerit stipticis glutinosis, sicut terra sigillata. Et si ex coꝛrosione fuerit, eo qď carnem nasci facit [3] †⌈ ⌋ cum eo qď coꝛrosionem abstergit.

q A. seu glutinãtib⁹, aut cauteri ȼantibus.
r A. Illa v̊o q̃ fit cũ auxilio eũo/ nis.
s A. diariã faciẽ tib⁹ lubꝛicãtib⁹.
t A. ꝓpter ꝯge/ lationẽ rei flui/ de, ⁊ ꝓpterea ꝙ ꝯstrĩgũt oꝛificia.
v A. calide.
x A. escaram.
y A. Alia litera. ex adustione.
3 † A. ꝓmiscẽdo

De sanationibus oppil̃onum. Cap. XXIIII.

Opilationes autẽ sunt ex humoꝛibus grossis, aut viscosis, aut multis. Et mł toꝛum quidem humoꝝ quãdo cum eis alia non fuit cã, malitia remouebit̃ ex̃/ ctiõe ipsoꝝ flõmia, aut vẽtris fluxu facta. Et si gros si fuerint, indigebũt eis que resoluãt [z] †⌈ ⌋ Et si fuerint viscosi, ⁊ maxime si fuerint subtiles, erunt

z † A. ⁊ abstergãt

eis necessaria ea, que incidant. Et tu qdem iam sci/uisti dīam iter grossuz, ⁊ viscosuz: ⁊ ꝙ est sicut dīa inter gluten liqduz, ⁊ lutū: ⁊ grosso qdē resolutiuū est necium, iō vt ipm attenuet, ⁊ ei⁹ expulsio fiat fa/cilis: ⁊ viscoso incisiuū est necium, ideo vt iter ipm, ⁊ id cui adhesit penetret, ⁊ iter ea sepationē faciat: ⁊ vt ipm in pua secet frusta: qm̄ viscosum oppilat, ꝓpterea q2 adheret: ⁊ ꝓpter suaꝝ ptium ꝯtinuatio/nē. Opz aūt vt in resol'one grossi, a duab⁹ ꝯrijs ca/ueat' reb⁹: quaꝝ vna est resol'o debilis, que in rari/tate mãei augmētū efficit, ⁊ ipsius [a] ⌈locū⌋ augmē/tat, ita ꝙ ad resol'onē nō pueniet: q̄re oppil'onē aug/mētat: ⁊ altera est resol'o fortissima qua eius subtile fit vapor, ⁊ spissuz ipsius fit lapis. Quū ergo reso/lutio fortis est necīa [b] ⌈iuuet' lenificāte subtili⌋ cuz mã, in q̄ nō sit grossities, sed sit in ea calor tēpat⁹, q iuuet in resoluendo totū illud qđ est oppilatiuū. Et ex oppil'onib⁹ qdē, peiores sunt oppil'ones venaꝝ: ⁊ deteriores eis sunt ille, que sunt in arterijs: ⁊ ad/huc peiores sunt ille, que in mēbris existunt ṗncipa/libus: ergo quūz in apitiuis stipticitas ⁊ subtilitas ꝯiungentur, erit melius: qm̄ stipticitas remouebit a mēbro subtiliatiui grauamen.

¶ De medicationibus apatum. Cap. XXV.

Apostematum q̄daz sunt cal'a, q̄daz sunt frīda [c] ⌈fluxa⌋ ⁊ q̄dā sūt frīda du/ra, ⁊ ea iam diximus. Et ipsoꝝ qdē cāe aut sunt ṗmitiue, aut añtes: ⁊ añtes q/dē sūt sicut repl'o: ⁊ ṗmitiue sunt sic casus, aut pcus/sio, aut morsus, Quedā v̄o que sunt ex cāis ṗmiti/uis q̄ñqz cū corpis repl'one se repñtant, ⁊ q̄ñqz eue/niūt cū eq̄litate humoꝝ. Et ea qdē que sūt ꝓpt' cās añtes, aut ṗmitiuas cum repl'one corpis repñtata, aut sunt in mēbris, que ṗncipalib⁹ sunt vicina, sicut euãtia: aut nō sunt: ⁊ si non sunt, nullomō aliqd ex resoluētib⁹ est eis applicādū in ṗncipio: imo mēbꝝ expellēs est meliorādū si ibi fuerit mēbrū expellēs, aut totū corpus melioret' si nō fuerit ibi mēbrū sin/gulare [d] ⌈q̄tenus ad ea pueniat, qcqd refrenat⌋ et ad diuersum trahit, ⁊ stipticū efficit. Est tñ cum ṡm diuersitatē illius mēbri fit attractio ad illud, qđ in alio latere diuerso est positū, ꝓpter exercitiū ipsi⁹, aut ꝓpter rem pōderosam sup ipm delatā: nā mul/totiens a manu apoṡa trahit' mã, qñ cū alia res de/fertur ponderosa, ⁊ hora vna tenet'. Opz aūt vt sti/ptica ꝯstrictiua repcussiua frigide ꝯpl'onis pure exi/stant, si apata fuerint acuta. Qđ si apata fuerint fri/gida, opz ꝙ alicui sint admista in quo v̄tus sit cal'a cum [e] ⌈retētione⌋ sicut sqnantū ⁊ blacte bizantie.

[f] ⌈Quū aūt maturare volueris minues retētiuū⌋ ⁊ admiscebis ei qđ sit resolutiuū, donec ad statum pueniat: tūc ei ipsa admiscēda erūt equal'r. Quūz aūt declinatio fuerit, nō sit ibi nisi qđ resoluat, ⁊ la/xum efficiat. Et opz qdē vt illud qđ [g] ⌈frīda fluxa resoluit sit abstergēs, ⁊ exiccans: ⁊ hoc qdē plimuz inuenit' in calidis.⌋ Ea aūt que ꝓpter cās accidūt ṗmitiuas, vbi nō est humoꝝ repletio, medicari de/bent in ṗncipio rei cuz eis, que [h] ⌈fluxa⌋ faciant, et resoluāt: ⁊ si nō cum eo qđ sit sicut illud quo ṗmum medicatū fuit. Si v̄o mēbrū aposuz mēbri ṗncipa/lis euacuatorium fuerit, sicut loca glādosa in collo [i] † ⌈ ⌋ que sunt in circuitu auriū cerebri, aut ascel/le cordis: ⁊ inguina epatis: nullomō erit ei applicā/dum aliqd qđ [k] ⌈refrenet⌋ nō ideo ꝙ hoc nō sit me/dicamētum apatuz eoꝝ, qm̄ hoc est ipsoꝝ medica/mētum: sꝫ q2 nolumus ipsoꝝ medicari apata, imo studiū ad hoc impēdere, vt ea augmētem⁹, ⁊ mãm ad ipsa trahamus, ⁊ nō curamus si malitia in mē/bro augmētata fuerit: nō enim curamus, nisi de eo qđ membro ṗncipali est melius. Et timemus, ꝙ si mãm [l] ⌈refrenauerimus⌋ redibit ad mēbruz ṗnci/pale: ⁊ pueniemus inde ad illud, qđ emendare non poterimus. Quapropt' volumus vt malitia in mē/brū cadat ignobile, cuz ṗncipali ꝯtulerit mēbro: ita vt studiū impēdamus in attrahēdo mãm ad mem/brū ignobile, ⁊ facere vt ipm apet': ⁊ si nō cū alijs, saltē cum vētosis, ⁊ empl'is attractiuis [m] ⌈acutis.⌋

Quūqz ad collectionē puenerint h9 apata, aut re/liqua ab eis [n] † ⌈ ⌋ q̄ñqz apient' p se, aut maturationis adiutorio: ⁊ q̄ñqz indigēt matu/ratione, ⁊ sectione simul. Maturatio v̄o cōplet' ex eo, in quo cuz calore existit oppilatio, ⁊ glutinatio, vt per ipsum calor retineat'. Qui aūt maturationē efficit cū aliquo qđ sit sicut h9 maturatiuū, attēde/re debet, vt si viderit calorem inatū debilē, ⁊ ꝙ mē/brū iam declinet ad hoc vt corrūpat', remoueat ab eo glutinosa, ⁊ oppilatiua: ⁊ ponat apitiua, ⁊ scari/ficationē faciat ꝓfundam: deinde adhibeat medici/nas in qbus existit resolutio, ⁊ desiccatio: sicut de eis īuestigabimus in libris pticularibus. Multo/tiens p̄terea erit apa ꝓfundum, ⁊ erit nobis neces/sariū trahere ipsum ad partē cutis: ⁊ si non cū alio saltē cum vētosis ignitis. In apate aūt duro quod [o] ⌈status⌋ terminū ptrāsiuit regula in eo est vt mol/lificet' q̄ñqz cū eo in quo existit caliditas ⁊ siccitas parua: ideo ne qđ ex eo spissuz est, ꝓpter multā re/solutionē fiat lapis, imo totū ad resolutionē prepa/retur, postea sup ipsum resol'o fortior fiat: deinde si timet' ex resolutione eius qđ resoluit', ne qđ remā/sit lapis fiat: iteꝝ ad mollificāduz ipm scđo redeat: ⁊ icessanter fiat hoc, donec totū finiat' inter mollifi/candi ⁊ resoluendi vices. Inflata aūt apostemata curent' ex eo qđ calefacit subtilitate sue subē, ꝓpte/rea vt vētositates resoluat, ⁊ poros amplificet: naz causa in apatibus inflatis est vētositatis grossities, ⁊ poroꝝ clausura. Studiū quoqz est adhibēdū in ꝓhibēdo mãm, ex qua vētosus prouenit vapor: ex apatibus p̄terea sunt, que sunt vlcerosa, sicut for/mica, que sunt infrīdāda, sicut phlegmon: sed non sunt [p] ⌈mollificāda: ⁊ si ꝓpterea ꝙ sunt apa sūt mol/lificāda⌋ imo sunt siccāda qm̄ accñs [q] † ⌈ ⌋ hoc iā supauit cāz: accñs. n. est vlcerositas de qua timet' ꝙ accidat, aut ꝙ iā acciderit. Et vlcerositatis qdez medicamentū est desiccatio, ⁊ res ei magis ꝯrīa est [r] ⌈mollificatio.⌋ Occultoꝝ aūt apatū mã minorā/da est flōmia, ⁊ vētris sol'one. Et oz vt ea hñs a bal/neo, ⁊ vino, ⁊ motib⁹ corpeis, ⁊ aīalib⁹ supfluis, si/cut ira, ⁊ sibi silib⁹, caueat: postea i ṗncipio rei ad/hibeat' ei qđ absqz nimia supfluitate repcutit, ⁊ ꝓ/prie si in membro fuerit, qđ sit sicut stōus, aut epar.

Quūqz hora resoluēdi affuerit non debes dimittē quin stipticas medicinas bonū hñtes odorē admi/sceas, sicut in p̄cedentib⁹ tibi narrauimus. Et epar qdem ⁊ stomachus plus indigēt hoc, q̄z pulmo.

Oportet preterea vt [s] ⌈mollificantia subtilia⌋ que istis adhibent' sint medicine in qb⁹ existit matura/tio, ⁊ sint apatibus ꝯferentes, sicut solatrū ⁊ cassia fistula. Solatruz nāqz ꝓprietatem habet resoluēdi apata calida, que sunt occulta. Et ea qdem habē/ti non est dandus cibus nisi subtilis: ⁊ non in hora paroxismi si ibi fuerit, neqz in ṗncipio sui, nisi ꝓpt' multā debilitatē fiat. Quū āt sinptoma supuenerit ꝓpt' collectionē apatis iterioris, cuz casu v̄tutis, in itinē mortis existit: qm̄ v̄tus nō substētat' nisi nutri/mēto, ⁊ nutrimētū est res magis [t] ⌈timorosa⌋ ergo

[a] A. quantitatē.
[b] A. succedat ei lenificans sbtile.
[c] A. laxa.
[d] A. appropinquādū seu applicādum est ei oē qđ repercutit.
[e] A. stipticitate.
[f] A. Et quotiēs cūqz sunt in augmento due spēs minue stiptica.
[g] A. resoluit fria lara fit exuccās ⁊ exiccans plus q̄ illud qđ fit in calidis.
[h] A. laxa.
[i] † A. et.
[k] A. repercutiat.
[l] A. repercussiue rimus.
[m] A. calidis.
[n] † A. ⁊ ꝓpe in mēbro emūctorio.
[o] A. principij.
[p] A. humectāda ꝙuis apa requirat hūectationē.
[q] † A. in.
[r] A. humectatio.
[s] A. mollificātia seu lenientia natură aut vētrez.
[t] A. nociua.

si resolutũ fuerit, valde bonũ erit: ꝙ si apta fuerint, dãda sunt eis que ea lauẽt: sicut aq̃ mellis, ⁊ aqua zuccari: postea dent̃ eis que suauiter maturẽt cum siccitate: postea in fine rei nõ adhibeant̃ nisi exiccatiua. ⁊ tu q̃dẽ scies hec ex libro qui ꝑticulares egritudines colligit ſm declaratiõnẽ. Est ꝑterea quum in apatibus occultis,[a] †[ ] que sub ventre exñt, cõtingit error, qm̃ qñ non sunt apata, sed rupture, erit in ꝑforando ea timor. Et plerũq; apostema occultum nõ existit in pãniculo, sed in ip̃o intestino: ⁊ est in aperiendo ipsum timor.

Cap. XXVI.

De sectione.

Qui [b][plagã secare] voluerit, oportebit vt sectio icedat ſm rugarum [c][ ] collectionẽ q̃ sũt [d][iteri⁹] in illo mẽbro, nisi fuĩt tale, q̃lis est frõs: qm̃ si icisio icedet sicut ꝓcedunt rugaꝝ ipsi⁹ collectiões, icidet̃ musculus frõtis, ⁊ cadet supciliũ. Et silr̃ in mẽbris rugaꝝ, q̃ꝝ icessus diuersificat̃ ab icessu villoꝝ suoꝝ musculoꝝ: opꝫ g̃ vt sector ex anatomia sciat anatomiã neruoꝝ, ⁊ venaꝝ, ⁊ arteriaꝝ, ne errore icidat aliq̃d ex eis. Et opꝫ ẽt vt secũ deferat mlt̃as ex medicis sãguinẽ ꝯstringẽtib⁹, ⁊ emplr̃is dolorez sedãtib⁹, ⁊ instr̃is q̃ ad h̃ ꝑtineãt: h̃eat g̃ secũ qd̃ sit sicut medicina Galieni, ⁊ sic̃ pilli, leporis, ⁊ tela aranee, ⁊ albumẽ oui[e][⁊ ferramẽta q̃b⁹ adurit̃. Oĩa. n. hec sãguinis fluxũ ꝓhibẽt] siue ex errore ipsius ꝓueniat, siue nec̃io: ⁊ vt medicinas deferat[f][que fluxa faciũt.] Quũq; exiturã ꝑforauerit, ⁊ qd̃ i ea ꝯtinet̃ extraxerit, nõ debebit ei adhibere oleũ, neq; aquã, neq; emplr̃m in q̊ sit oleũ, neq; sepũ supabũdãs, sic̃ basilicon: imo aliq̃d qd̃ sit sicut emplr̃m ex[g][calcãto] qd̃ apponat, quũ eo idigebit: ⁊ desuꝑ iponat spongiã in vino stiptico ifusam.

Cap. XXVII.

De egritudinibus corruptionis membri, ⁊ de incisione.

Quum mẽbrũ ꝑꝑ malã ꝯplõnẽ cuꝫ mã, aut sine mã, corrũpit̃, ⁊ non ꝓfecerit ei scarificatio, neq; epithimari ex eo, qd̃ ꝯferre ꝯsueuit, de eis q̃ i libris ꝑticularib⁹ dicta sunt, nec̃e est vt caro corrupta, q̃ est supra ip̃m, remoueat̃: ⁊ melius q̃dẽ erit vt sit sine ferro, si poẗe fuerit, qm̃ ferrũ plerũq;[h][iuenit tunicas] musculoꝝ ⁊ venarũ pulsantiũ ꝑiculose. Qd̃ si h̃ nõ ꝯtulerit, ⁊ corruptio iam in carne ꝓcesserit, nec̃e erit vt ipsa icidat̃: ⁊ vt loc⁹ incisiõis oleo feruẽte adurat̃. Ex h̃. n. ꝓuenit securitas ab acuitate malitie ipsi⁹: ⁊ restringit̃ sãguis exit⁹, ⁊ nascunt̃ suꝑ icisionis locuꝫ caro: ⁊ cutis ex̃nea nõ ꝓportionalr̃, sꝫ res q̃ magis carni silr̃s existit ꝑꝑ sui duritiẽ. Quũq; icidẽdi volũtas affuerit, tẽta prius erit imittẽda in circuitu ossis [i][voluẽdo, donec qd̃ sane teneat̃ repiat, ⁊ vbi dolor fit fortior quũ tenta ibi initit̃, qm̃ est termin⁹ sanitatis:] ⁊ vbicũq; iueneris laxitatẽ, ⁊ retẽtionis debilitatẽ totum erit ex [k][collectiõe] ei⁹ qd̃ est icidẽdũ. Qñq; aũt ꝑforat̃ illud, qd̃ circũdat os, qd̃ vis icidẽ, ita ꝙ foramia circũdẽt ip̃z: ergo rũpet̃ ꝑ ip̃m, ⁊ icidet̃, ⁊ qñꝫ serrat̃.

Quũq; h̃ facẽ volueris, sepa iter incidẽtẽ ⁊ ꝑforãtẽ, ⁊ iter carnẽ vt nõ[l][redeat.] Si g̃ ip̃m os qd̃ est nec̃e icidẽ, fuerit frustũ eminẽs, qd̃ nõ possit aptari ita vt dꝫ, neq; sit in ei⁹ rectificatõe fiducia, ⁊ timeat̃ ne corrũpat̃, ⁊ corrũpat illud qd̃ est corã ipso, sublevabim⁹ carnẽ ab eo, aut scindẽdo, deide ligãdo: ⁊ ad diuersitatẽ ꝑtis illi⁹ extẽdendo, aut alijs ingenijs que sensus demõstrat: ⁊ sepabim⁹ inter ip̃m, ⁊ mẽbrũ nobile, si ibi affuerit, cũ pãnis, q ip̃m ab eo elõgabũt, ⁊ postea icidem⁹. Et si os fuerit tale, q̃le est os coxe, ⁊ fuerit magnuꝫ, ⁊ neruis, ⁊ arterijs, ⁊ venis propinquum, ⁊ fuerit eius corruptio multa, debet medicus ab eo fugere.

Cap. XXVIII.

De medicationibus solutionis ꝯtinuitatis[m][ipsorum vlcerum.]

Solutio continuitatis in magnis mẽbris medicat̃ eq̃tiõe, ⁊ ligatura ꝯueniẽte, q̃ in doctria restaurationis dc̃ã est: ⁊ quã tibi in suo loco postea[n][aduenie t] cũ q̃ete, ⁊ comestione cibi ꝯglutinatiui, in q̊ habetur fiducia, ꝙ ex ipso nutrimẽtũ gñet̃ cartilaginosum: qd̃ labia fracture claudat, ⁊ in vnũ ꝯducat sicut[o][cib⁹ qui fit de extremitatib⁹ aĩaliuꝫ.] Impoẗe. n. est vt os restauret̃, ⁊ ꝓprie in corpib⁹ ꝯsistẽtiũ, nisi ſm hũc modum: qm̃ nullomõ redibit ad ꝯtinuitatẽ. Et nos q̃dem de restauratiõe sermonẽ exq̃sitũ loquemur in libris particularib⁹. Intẽtio aũt in medicãdo solõnẽ ꝯtinuitatis, que in mẽbris accidit mollib⁹, est triuꝫ ꝑnciꝑioꝝ curã h̃re. Primuꝫ eoꝝ est, qm̃ si cã fuerit fixa [p][minus qd̃ opꝫ, est retinere illud qd̃ fluit, ⁊ ꝯstringere eius mãm si ipsa fuerit currẽs.] Et ſm est fixuram ꝯsolidare cũ medicinis, ⁊ cibis ꝯuenientibus. Et tertiũ est putrefactionẽ ꝓhibere q̃ꝫtoplus fuerit poẗe. Quũq; ab vno triũ te excusaueris, redi ad cogitãdũ de duob⁹ remanẽtib⁹. Tu ꝟo iã scis qũo illud qd̃ fluit, retineat̃: sed ꝯsolidatio fit adiungendo labia si adiũgunt̃, ⁊ exiccãdo, ⁊ comedẽdo glutinatiua. Et scito ꝙ intẽtio in medicãdo vlcera est exiccatio: qd̃ ergo ex eis mũduꝫ fuerit, tm̃ exiccet̃, Et in illud qd̃ ex eis putridũ fuerit medicine acute corrosiue mittant̃, sicut [q][calcantũ] ⁊ alzegi, ⁊ arsenicum, ⁊ calx: que si nõ ꝯtulerint nec̃ius est ignis. Et medicina que est cõposita ex flore ęris, ⁊ cera, et oleo: qm̃ ipsa flore ęris mũdificat, ⁊ ꝓhibet morsionis supfluitatẽ oleo ⁊ cera: ipsa ergo in hac re medicina existit tẽperata. Et dicemus ꝙ oĩa vlcera, aut sunt simplicia, aut cõposita. Et simplicia q̃dẽ quuꝫ fuerint pua, ⁊ nil ex eoꝝ [r][humiditate] corrodet̃, tũc ꝯiungẽda erũt ipsoꝝ labia, ⁊ ligãda, custodiendo ne iter ipsa aliq̃d olei, aut pulueris cadat: qm̃ cõsolidabunt̃. Et similr̃ magnũ de cuius sb̃a nil perditũ fuerit, ⁊ cui⁹ vna pars alij applicari põt. Magni ꝟo cuius ꝑtes applicari nõ possunt, siue sit fixura, siue ꝯcauitas, vel spatiũ, plena saniei, ⁊ iam aliquid ex sb̃a mẽbri ꝑditum est, curatio est exiccatio.

Si ergo illud qd̃ ꝑditum est, tm̃ fuerit cutis, necessarium erit, qd̃ cicatricẽ inducit. Et hoc q̃dem per essentiã cum stipticis: ⁊ per accidẽs cum [s][calidis quum ex eis parum qd̃ sit adustum supponet̃ sicut alzegi ⁊ calcantũ] qm̃ magis iuuant in exiccãdo, ⁊ magis ꝓducunt crustã: nam si multuꝫ fuerit, corrodet: ⁊ in vlceribus augmẽtum faciet. Si aũt illud qd̃ perditum fuit, fuerit caro, sicut est in vlceribus ꝓfundis, non erit festinãduꝫ in cicatrizãdo ea: imo primo erit studẽdum vt caro in eis nascat̃. Et caro q̃dem non gñatur nisi ex eo, cuius siccitas nõ multum gradũ primũ transcẽdit: verũtñ hic ꝯditiones attendunt̃, de q̃bus cura est habenda. Et ex eis est ꝯsideratio dispõnis cõplexionis mẽbri ꝑncipalis, ⁊ cõplexionis vlceris: qm̃ si mẽbrum in sui cõplexione fuerit multe humiditatis, ⁊ vlcus nõ fuerit multe humiditatis, sufficiet siccitas pauca in ꝑ̊ gradu: qm̃ egritudo nõ multũ fuit elõgata a nã mẽbri: sed si mẽbrum fuerit siccũ, ⁊ vlcus humiditatis multe, erit nec̃ium illud qd̃ exiccet in sc̃do gradu, ⁊ tertio, vt reducat ip̃m ad suã nãlem cõplexionem. Et in tẽperatis q̃dem dispositio erit equanda. Et ex eis

[a] † A. et.
[b] A. sectionẽ seu aꝑturã facere.
[c] † A. paruaꝝ et magnarum.
[d] —— A.
[e] A. ⁊ canteria oĩa, vt ꝓhibeat̃ fluxus sanguis.
[f] A. mollificãtes
[g] A. colcotar.
[h] A. percutit extremitates. Alia lr̃a. extremitates neruoꝝ
[i] A. vbi eni inuenit̃ carnis adherentia, ⁊ dolor illic vehementior fit apud itromissionez tenet seu stilli, tunc ibi est termin⁹ sanitat᷑ seu carnis sane.
[k] A. sũma.
[l] A. doleat.
[m] A. ⁊ sp̃eꝝ vlcerũ, ⁊ ꝯtorsionũ, ⁊ casus, ⁊ ꝑcussionis.
[n] A. dicemus.
[o] A. alchessir.
[p] A. vt abscidat̃ vel retineat̃, qd̃ fluit, ⁊ remoueatur mã ei⁹, si ip̃a fuerit extendẽs vel coarctans. Alia lr̃a. si ipsa fuerit mobilis, aut furiosa.
[q] A. colcotar.
[r] A. medio.
[s] A. acutis, quũ ex eis admistrat̃ aliq̃d notũ vel limitatuꝫ sicut alzegi, ⁊ alcolcotar.

est ɔsideratio ɔplõnis totius corpis:nã quũ corpus fuerit multe siccitatis, ⁊ mẽbrum augmẽtatũ in humiditate, fuerit in humiditate tẽpatũ, ſm corp⁹ eq̃le [a] [ex] tẽpamẽto erit exiccãdũ. Et silr si corp⁹ fuit i hũiditate augmẽtatũ, ⁊ mẽbrũ in siccitate. Et si ambo ad augmẽtũ deueniũt: tũc si egressus fuit ad humiditatẽ [b] [ampliori] exiccabit siccitate: ⁊ si fuerit ad siccitatẽ [c] [minori] exiccabit siccitate. Et ex eis est ɔsideratio v̓tutis siccãtiũ: qm̃ lz ex siccãtib⁹ carnẽ nasci faciẽtib⁹, exiccatio fortis nõ q̃rat [d] [sz exiccatio, q̃ sit talis] q̃lis est illa q̃ ꝓhibet mãm, q̃ descẽdit ad mẽbrũ: qd̃ sit aptũ ad h̃ vt carnis gñõ sit ex ea [e] [multũ tñ ea q̃rit in exiccãtib⁹, q̃ nõ sunt ad h̃ vt caro p ipsa gñet, sz vt cicatrizatio fiat p ea: ex eis nãq; q̃rit vt sint plus abstergẽtia, ⁊ magis lauãtia plusq̃ siccãtia] ex qb⁹ nõ q̃rit nisi cicatrizatio, ⁊ cõsolidatio, ⁊ ɔtinuatio. Et oẽs qdez medicine q̃ sine mordicatiõe desiccãt, sũt igrediẽtes i gen⁹ eaꝝ, que carnẽ nasci faciũt. Oẽ p̃terea vlc⁹ qd̃ in loco existit nõ carnoso, est iobediẽs ad h̃, vt cito medicet: ⁊ silr rotũdũ. Medicinis ãt siccãtib⁹, ⁊ stipticis q̃ i vlcerib⁹ occultis adhibẽt sũt admiscẽde medicie [f] [mũdificãtes] sicut mel, ⁊ medicine loco ꝓpe, sicut diuretica medicis vlcera istroꝝ vrine curãtib⁹. Quũq; cicatrizare voluerim⁹, ponem⁹ medicias cũ stipticitate sua viscosas, sicut terra sigillata. Et scito q̃ q̃daz sũt vlceris sanitatẽ ꝓhibẽtia, ex qb⁹ ẽ malitia ɔplõnis mẽbri: q̃re studẽ oẽs, vt ipm rectifices: et malitia ɔplõnis sãguis, q ad ipm aduenit: q̃re succurrẽ oẽs cũ gñõne boni chimi: ⁊ multitudo sãguis, qui ad ipm fluit, ⁊ hũectat ipm: cui succurrẽ oẽs cũ euõne, ⁊ subtiliatiõe cibi: ⁊ faciẽdo vt exercitet, si posse fuerit: ⁊ ossis corruptio, qd̃ est sub eo, ⁊ qd̃ ei trãsmittit saniẽ: ⁊ hui⁹ qdẽ curatio nõ est, nisi ossis illius melioratio, ⁊ ipsi⁹ fricatio: si fricatio totã ipsi⁹ corruptionẽ remouẽ poterit: ⁊ accipe ipm, ⁊ incidere. Multotiẽs p̃terea est nec̃ium medicanti vlcera, vt secũ deferat emplã attractiua, vt eis frustra ossiũ, ⁊ res ex̃nee carni ifixe euellant: ⁊ si nõ, ꝓhibebũt vlc⁹ meliorari. Ulcera q̃z nutrimẽto idigẽt, ꝑpterea vt ɔfortatio fiat: ⁊ minoratione nutrimẽti, ꝑpterea vt saniei mã restrĩgat: ⁊ iter hec duo ɔ̃ria existit diuersitas [g] [qm̃ sanies debilitat, q̃re ɔfortare nec̃e est: ⁊ multiplicat] q̃re nec̃e est nutrimẽtũ ꝓhibẽ. Medicus g̊ de h̃ solicit⁹ eẽ dz. Quũq; vlc⁹ i ꝑncipio [h] † [ ] fuerit, nõ dz eger balneũ igredi: nz ipm aq̃ tãgẽ calida, qm̃ attrahet ad ipm, qd̃ in ap̃e augmẽtũ faciet: sz quũ vlcus q̃euerit, ⁊ saniẽ fecerit, fortasse tũc facile fiet ei. Oẽ p̃terea vlc⁹ qd̃ cito reuertitur, postq̃z carne repletũ est, ⁊ ɔsolidari dz, est in semita ꝑueniẽdi ad fistulã: oẽs ergo semp ituẽri colorẽ saniei, ⁊ colorẽ labioꝝ vlceris: ⁊ si pus multiplicabit sine multiplicatiõe nutrimẽti [i] [est ibi alfase. Loq̃mur g̊ nũc d̓ curatõe alfase. Et dicam⁹ qm̃ ꝑpterea q̃ alfase] est ɔtinuitatis solõ infra cutẽ ꝓfunda: ⁊ manifestũ est q̃ opz vt ei⁹ medicamina sint fortiora, q̃z ei⁹ qd̃ discooptũ est: ⁊ ꝑpterea q̃ multũ sãguinis ad ipm fluit, est nec̃iũ illud, qd̃ illũ resoluit: verũtñ oz ne ei⁹ resolõ sit cũ multa siccitate, vt nõ resoluat qd̃ ibi sbtile est, ⁊ faciat lapidẽ qd̃ ibi spissũ est: quũq; ex resolõne ꝑfecerim⁹ illud, qd̃ nob̃ nec̃e est, dẽmus apponẽ ɔsolidatiuũ, qd̃ sit desiccatiuum, ne sit [k] [sanies] i ɔcauitate, que exire nõ valeat, ⁊ fiat lapis: ⁊ postea q̃lz cã putrefiat, aut eradicetur, ⁊ redeat ɔtinuitati solõ. Quũq; aũt [l] [alfase] fuit ꝓfũdior, scarificabit loc⁹, vt medicamẽ magis penetret. In medicãdo aũt [m] [alfase] ⁊ ɔtusionẽ leuẽ, fortasse sufficiet flõmia [n] [q̃ si alfase fuit in ꝑmis cuz ꝑcussione] medicet ꝑus ꝑcussio medicaminib⁹ ꝑcussiõi aptis donec sit posse medicari alfase, ⁊ alfase] qdẽ si magna fuerit, medicabit cũ siccantib⁹: ⁊ si fuerit ꝑua, vt pũctura acus, dimittat eẽ eius ipsi nãe: si nõ fuerit venenosa [o] [perdẽs] aut fuerit fortis doloris: aut si tetigerit neruũ, ⁊ timeat inde ap̃atis gñõ, ⁊ pulsatio. In ɔtorsione aũt sufficit mollis ligatura, non dolorosa: ⁊ vt sup ipsam ponant medicamina ɔtorsioni apta. In his aũt que sũt sicut casus, ⁊ ꝑcussio, nec̃ia est flõmia ex ꝑte diuersa: ⁊ subtiliandũ est nutriens: ⁊ dimittẽda est caro, ⁊ que sunt sicut ipa. Et regẽdus est ex apozimatib⁹, ⁊ potionibus scriptis ad hoc in libris particularibus. Sermonẽ aũt in solõnibus ɔtinuitatis factis in neruis, ⁊ ossib⁹ reseruabimus posterius ad libros particulares.

De cauterizatione. Cap. XXIX.

Cauterizatio est medicamen valde vtile, iuuãs ad ꝓhibẽdũ ne corruptio spargat ⁊ ad ɔfortãdũ mẽbrũ cui⁹ [p] [ɔplõnem volumus rectificare] ⁊ ad resoluẽdum mãs corruptas in mẽbro retẽtas: ⁊ ad restringẽdũ sãguis fluxũ. Res x̓o q̃ cauteriũ sit meli⁹, est auꝝ: ⁊ loc⁹ qdẽ q cauterizat, aut est manifestus, ⁊ ponit cauteriũ sup ipm sensibilr: aut est ꝓfũdus iteri⁹ i mẽbro, sicut in naso, aut ore, aut i ano, ⁊ hui⁹ qdẽ [q] [fora] idiget, sup quã põat qd̃ sit sicut talc: aut magra i aceto ifusa: postea ponant sup ipsam pãni aq̃ rosacea vehemẽter ifridati, aut succis aliqb⁹ [r] [⁊ mittat i cãnalẽ ita vt loc⁹ cauterizãdus ei⁹ bucella fiat, deide imittat cauteriũ, ꝑpterea vt ad locũ ꝑueniat, ⁊ in circuitu nõ ipediat, ⁊ ꝓꝑe quũ cauteriũ sbtili⁹ fuerit q̃z fore vacuitas ne laterib⁹ fore obuiet.] Cauterizator p̃terea sibi cauẽ dz, ne fortitudo cauterizatiõis ipsi⁹ ad neruos ꝑuẽiat, nz ad cordas, nz ad ligam̃ta: q̃ si ꝑp sãguinẽ, q fluit, cauterizauerit, oportebit vt cauterizatio sit fortis, iõ vt crusta g̊ssitiẽ hẽat, ⁊ spissitudinẽ, ne cito cadat: qm̃ ex casu cruste cauterizatiõis fcẽ, ꝑpea vt sãguis flux⁹ ꝓhibeat, ꝑueit ad malũ deteri⁹ eo, qd̃ erat. Quũq; cauterizaueris ꝑpterea vt carnẽ corruptã ꝓijcias, ⁊ t̃minũ sani scire volueris, erit vbi dolet. Et fortasse nec̃iũ erit tibi cũ carne, cauterizare os qd̃ ẽ sub ea: ⁊ supra ipz morari, donec tota ipsi⁹ destruat corruptio. Quũ ergo fuit, qd̃ sit sicut craneũ, subtilr ipsã opare ita, vt cerebrũ nõ ebulliat, neq; ipsi⁹ pãniculi corrugentur: ⁊ in alio osse ab ipso nõ cures perquirere.

De sedatione doloris. Cap. XXX.

Iam sciuisti doloꝝ cãs in duaꝝ cõꝑhẽdi diuisionib⁹. s. mutatione ɔplõnis subito, ⁊ solõne ɔtinuitatis: postea sciuisti q̃ postremũ diuisiõis earũ ꝑuenit ad malitiã ɔplõnis calide, aut fride, aut hũide, aut sicce absq; mã, aut cũ mã chimosa, aut [s] [ad vẽtositatẽ, aut ap̃a] doloris ergo sedatio ex ɔ̃rietate haꝝ cãꝝ erit. Et iaz sciuisti q̃liter vniuscuiusq; earũ ɔ̃rium sit. Et sciuisti quõ malitia ɔplõnis, ⁊ ap̃a, ⁊ vẽtositas medicent. Et ois qdez dolor, qui sit fortior, interficit: qm̃ ex eo in ꝑmis accidit friditas corpis, ⁊ tremor, postea sit pulsus paruus, deinde destruit, ⁊ postea moritur. Et ad summum id qd̃ dolores sedat, est aut id qd̃ cõplexionez mutat: aut qd̃ resoluit mãm: aut qd̃ stupefacit. Et stupefaciens qdem remouet dolorem, qm̃ destruit sensum mẽbri. Eius x̓o sensum non aufert, nisi ꝑpter vnam duaꝝ causaꝝ, aut ꝑpter multã infridationẽ, aut ꝑpter multã venenositatẽ, que est in ipso ɔ̃ria v̓tuti illi⁹ mẽbri. Ea q̃z que [t] [fluxa] faciũt, sũt

---

a A. cum.

b A. Alia litera. minori.

c A. maiori.

d —— A.

e A. sicut querit in exiccãtibus q̃ nõ administrat ꝑp gñõnẽ carnis sed ꝑp cicatrizationẽ tñ ex eis q̃rit vt sint ipa abstergẽtia ⁊ lauãtia saniẽ, magis q̃z exiccãtia cicatrizantia.

f A. penetrãtes

g A. Alia litera qm̃ v̓tus debilitat q̃re ɔfortare necesse est, ⁊ mltiplicat sanies.

h † A. ⁊ augm̃to

i A. tũc illud est ꝑp dişõnẽ. Loquamur ãt nũc de curatione alfasch, ⁊ dicam⁹, qm̃ ꝑpterea q̃ alfasch.

k A. sordities vl̃ superfluitas.

l A. Alfasch.

m A. alfasch.

n A. q̃ si alfasch fuit cũ alsadach medicet pri⁹ alsadach medicaminib⁹ aptis alsadach, ita vt sit posse medicari alfasch: ⁊ alfasch

o A. corrũpens.

p A. ɔplõ ẽ frida

q A. instrõ sicut cãnula ꝑforata.

r A. ⁊ itromittat instrm ꝑforatuz vel cãnale in illo loco ꝓfundo, vel i illo meatu mẽbri cauterizãdi ita, vt extrẽitas talis cãnalis ꝑdicti ɔ̃glutiat seu recipiat i orificio suo ꝑtẽ mẽbri, in q̃ dz cadẽ cauteriũ, seu ꝑtẽ mẽbri cauterizãdã: deinde ingeniose ponat cauteriũ in eo, vt ꝑueniat cauteriũ ad partẽ in q̃ dz cadere cauteriũ vel ad ꝑtẽ cauterizandã: ⁊ nõ noceat ei qd̃ est in circuitu eius: et ꝓꝑe quũ fuerit cauteriuz subtili⁹ q̃z cãnalis vacuitas, vt nõ obuiet laterib⁹ cãnalis.

s A. vẽtosa, aut apostemosa.

t A. laxa.

ex ſũma eoꝝ, que molliter reſoluũt, q̃lia ſunt anetũ ⁊ ſemẽ lini, ⁊ melilotũ, ⁊ camemilla, ⁊ ſemina apij, ⁊ amigdale amare: ⁊ oĩs res in ꝓmo gradu cal'a, ⁊ ꝓpͤ qñ fuerit cum ea glutinãdi potẽtia, ſicut gũmi prunoꝝ, ⁊ amilũ, ⁊ ceruſa, ⁊ crocus, ⁊ laudanuꝫ, ⁊ altea, ⁊ amonũ, ⁊ caules, ⁊ napi, ⁊ apoꝫima eoꝝ, ⁊ adipes, ⁊ iſopꝰ [a] [ceratꝰ] ⁊ olea ſic dicemꝰ i antidotario: ⁊ vẽtrẽ ſoluẽtia, ⁊ eũantia q̊cũq; mõ fuerit, ſt iſtiꝰ modi. Et [b] [fluxa] q̃dẽ faciẽtia, ſunt dãda, poſt eũantia, ſi nec̃iuꝫ fuĩt eũare, dõec mãni reſtrĩgas, q̃ ad mẽbrũ deſcẽdit. Et ẽt illõ totũ, qȯ apa maturat: aut qȯ ea apit. Oibꝰ ãt ſtupefaciẽtibꝰ fortiꝰ ẽ opiũ. Et ex eis ſũt poma mãdragore, ⁊ eiꝰ ſemen, ⁊ cortices radic] ipſiꝰ, ⁊ papauer, ⁊ bengi, ⁊ [c] [iuſqamũ] ⁊ ſolatrũ ſtupefaciẽs, ⁊ ſemẽ lactucaꝝ: ⁊ ex eis ſunt nix ⁊ aq̃ frida. In dolorĩbꝰ ꝑterea mltotiẽs accit error, qm̃ eoꝝ cãe erũt extriſece, ſic̃ calor: aut frigus: aut ceruical' eminẽtia: aut [d] [lecti corruptio] aut caſus [e] †[ ] q̃ fit i ebrietate: aut alia ab his, et q̃runt eoꝝ cãe i corpe, ⁊ ꝓuenit error: q̃ꝑꝑ ſcire dẽs h̃ ⁊ cog̊ſcẽ, ſi eſt ibi repl'o, aut nõ: ⁊ ſi ſũt ibi cãe repl'onis note, qñq; ẽt cã aduenit exteriꝰ, deide interius fit mãſiua, ſic̃ quũ aliq̃s bibit aquã fridã, ⁊ accidit ei fortis dolor i pte ſtõi, ⁊ epatꝭ. Et multotiẽs q̃dẽ nõ eſt multũ nec̃ia eũo, ⁊ ſibi ſilia: qm̃ ſepe ſufficit ſibi balneũ, ⁊ fortis ſõnꝰ in eo. Et ſic̃ q̃ comedit rẽ cal'aꝫ, ⁊ ĩfert ei fortẽ capitꝭ dolorẽ, ⁊ ſufficit ei aq̃ꝫ infridatã bibẽ. Et qñq; eſt res, i q̃ fiducia eſt, ꝙ dolor ea remoueat᷑: [f] †[ ] aut tarde opans, ita ꝙ dolor ille vſq; ad horã illã tolerari nõ põt: ſicut eũo mãei dolorẽ faciẽtis colice retẽte i villis ĩteſtinoꝝ: aut cito opãs eſt, ſꝫ ex ea timet᷑ finis vehemẽter malus: ſic̃ ſtupefactio mẽbri dolẽtis i colica cũ medicinis, q̃ h̃ opari ſolẽt: ⁊ fit medicꝰ in h̃ ambiguus: Dꝫ g̊ bone mẽſuratiõis fortitudinẽ hr̃e, vt ſciat qȯ duorũ tẽpoꝝ ſit lõgius, aut tp̃s fixiõis ṽtutꝭ; aut tp̃s doloris. Et ẽt q̃ duaꝝ reruꝫ ſit ei deterior, an dolor, an malus finis q̃ ex ſtupefactiõe timet᷑, vt eligat [g] [ſtudiũ ei ipẽdere qȯ magis eſt ipediens] fortaſſe. n. ſi dolor remãſerit, fortitudie ſui, ⁊ magnitudie iterficiet. Et ſtupefactio forſitã nõ iterficiet: lꝫ ex alia pte ipediat, cuiꝰ ipedimẽtũ fortaſſe corrigẽ poteris [h] [⁊ redibit forſitã, ⁊ tu redibis] medicina ꝯueniẽte. Et ꝑter h̃ totũ ſtupefaciẽtis [i] [ꝯpl'onẽ] ꝯſiderare dẽs, ⁊ ipſiꝰ q̃litatẽ, vt qȯ ex eo eſt faciliꝰ dones: ⁊ vt tribuas id, qȯ eſt cũ ſuis tyriacis ꝯpoſitũ, niſi res fuĩt maxia, q̃ forti ĩdigeat ſtupefactiõe. Sũt ꝑterea mẽbra de q̃bꝰ nõ curamꝰ: ⁊ ſi eis ſupponas narcotica, qm̃ nõ ide ad vehemẽter malũ finẽ ꝓueniũt, ſic̃ dentes quũ eis appõit᷑ ſtupefactiuũ: ⁊ fortaſſe q̃dẽ bibere ẽt erit meliꝰ i hꝯ, ſic̃ bibꝫ̃ qȯ ſtupefaciat ꝑꝑ dolorẽ ocl̃i: qm̃ e x h̃ mĩor malitia ꝓueĩt ocl'o, q̃ꝫ vt [k] [i teriꝰ põat᷑.] Et fortaſſe facile erit corrigẽ malitiã, q̃ ex potu alijs accĩt mẽbris: in eo ãt, qȯ eſt ſic̃ colica, magnificat᷑ malꝰ finis: qm̃ mãm augmẽtat frigꝰ, ⁊ ꝯgelationẽ, ⁊ clauſurã. Ampliꝰ ſtupefaciẽtia plerũq; ſedãt dolorẽ, ꝓpea ꝙ dormire faciũt, qm̃ ſomnꝰ eſt vna ex cãis ipſiꝰ ſedatiõis dolor], ⁊ ꝓpͤ qñ cũ eo fcã fuĩt fames, ⁊ i dolore mãli. Et ſtupefaciẽtia q̃dẽ cõpoſita, q̊ꝝ fortitudies alie debilitãt medicine, ſic̃ tyriaca, ſũt mag] ſecura, queẽadmodũ filoniũ, ⁊ trociſchi q̃bꝰ nomẽ põit᷑ ternarij: ſꝫ eoꝝ ſtupefactio eſt ꝯbilior: qȯ ãt ex eis eſt recẽs, maioris ẽ ſtupefactionis. Et in antiq̊ fere nulla eſt ſtupefactio: ⁊ [l] [qȯ eſt mediũ, mediũ.] Et ex dolorĩbꝰ q̃dẽ q̃ ſũt mĩte fortitudis, ⁊ ſũt ad medicãdũ faciles i q̃buſdã horis ſũt ſic̃ dolores vẽtoſi, qm̃ qñq; ſedãt᷑, ⁊ ſuffic̃ vt ſup eos aq̃ cal'a eũet᷑: verũtñ i h̃ timor exiſtit, vñ ab eo tibi

a A. humida.
b A. laxa.
c A. alſucharan
d A. aut iacendi ſituatio cõrupta
e † A. epilenſie.
f † A. ſed eſt.
g A. Alia litera. ꝓmittere illud, qȯ eſt magis cõueniens.
h A. ⁊ redire vel reiterat᷑ ⁊ curat᷑.
i A. ꝯpõnem.
k A. cum eo fiat cohol.
l A. in mediocri eſt mediocritas.

cauẽ dẽs: qm̃ plerũq; cã erit apa, ⁊ exiſtimabit᷑ ꝙ ſit ventoſitas. Et ſi fortaſſe facta fuĩt ei embroca ex aq̃ cal'a, ⁊ ꝑcipue i ſui ꝓncipio, ei affert magnũ malũ. Et ꝑter h̃ qñq; ipedimẽtũ vẽtoſo efficit, quũ vẽtoſitatẽ reſoluẽ nõ poterit, ⁊ in q̃ꝫtitate ipſius ſpatij augmẽtũ faciet. Et vaporationes ẽt ſũt ex medicationibꝰ vẽtoſitatũ. Et ex eis q̃dẽ melior eſt, cuꝫ q̃ eſt id qȯ [m] [exiccat] ſic̃ miliũ, niſi in mẽbro fuerit qȯ illud tolerare nõ valet ſic̃ oculus. Fiat g̊ tũc vaporatio cũ pãnis. Ex vaporationibꝰ ẽt ſũt, q̃ cũ oleo calefacto fiũt: ⁊ ex vaporationibꝰ q̃dẽ fortibus eſt, vt oroboꝝ farina cũ aceto coq̃t᷑, ⁊ poſtea ſiccet᷑, ⁊ fiat ex eo vaporatio. ⁊ minor cã ea eſt, vt furfur coq̃t᷑ ſicut h̃. Salis ãt vapor eſt pũgitiuus: ſꝫ milij eſt melior, ⁊ debilior. ⁊ plerũq; ẽt fit vaporatio ex aqua i [n] [vaſe] poſita, q̃ eſt icolumis ⁊ leuis: ſꝫ opõnẽ efficiet, quã noiauimꝰ, ſi illud nõ fuĩt obſeruatũ. Vẽtoſe ẽt cũ igne ſũt iſtiꝰ modi, ⁊ ſũt fortes i ſedãdo dolorẽ vẽtoſuꝫ: ⁊ ſi eas iteꝝ adhibueris dolor penitꝰ deſtruet᷑. Verũtñ plerũq; ex eis accĩt illud, qȯ ꝓuenit ex eo qȯ diximꝰ. Ex ſedãtibꝰ ꝑterea dolorẽ, ẽ molliter lõgo tp̃e icedẽ: ꝓpter illud qȯ in ipſo exiſtit ex ṽtute faciẽdi [o] [fluxa.] ⁊ ſilr̃ adipes ſubtiles noti, ⁊ olea que noiauimus, ⁊ dulcis cantilena: ⁊ ꝓpͤ quũ ex ea ꝓuocat᷑ ſõnus. ⁊ occupari in eo qȯ gaudium efficit, doloris vehementiam ſedat.

¶ In q̊ ꝑcipit᷑ a q̃bꝰ curõnibꝰ icipiamꝰ. Ca. XXXI.

Quum multe ꝯiũgunt᷑ egritudies, ab ea icipe dẽmus, in q̃ vna haꝝ triũ ꝓpetatũ exiſtit. Una eaꝝ eſt, ꝙ alia ſanari nõ põt, añq̃ꝫ ipſa ſanet᷑: ſicut apa, ⁊ vlcus quũ ꝯiũgunt᷑: medicamur eni apa, donec ꝯpl'onis malitia, que cũ eo venit, remoueat᷑: abſq; cuiꝰ ſanatiõe vlcus ſanari non põt, poſtea medicamur vlcꝰ. Et ſcḋa eaꝝ eſt quuꝫ vna egritudo cã fuerit alteriꝰ, ſic̃ quũ accĩt oppil'o, ⁊ febris: medicamur. n. oppil'onẽ priꝰ, deide febrẽ: ⁊ ſi nobis nec̃ium fuerit oppil'onẽ apire cuꝫ eo in q̊ aliq̃ exiſtit calitas, nõ curabimꝰ de febre: ⁊ medicamur q̃dẽ [p] [pulmonis apa] cũ deſiccatiuis, ⁊ nõ curabimꝰ de febre: qm̃ ipol'e eſt vt febris remoueat᷑ cã ipſiꝰ remanẽte: ⁊ cãe q̃dẽ eiꝰ ſanatio eſt exiccatio, q̃ febri nocumẽtũ facit. Tertia ṽo quũ fuerit vna earũ ea de q̃ maior ſollicitudo ſit hñda, ſic̃ ſi ꝯiungat᷑ ſinochꝰ ⁊ palyſis: medicamur. n. ſinochũ extiguendo, ⁊ flõmãdo: ⁊ de palyſi nõ curabimꝰ. Quũ aũt egritudo, ⁊ accñs ꝯiũgunt᷑, a ſanatiõe egritudis icipiemꝰ: ⁊ ſi accñs ſupauerit, tũc accñtis curaꝫ hẽbimus, ⁊ egritudinẽ nõ ꝯſiderabimꝰ, ſic̃ in colica damus ſtupefaciẽtia, ꝓpterea vt doloris fortitudo remoueat᷑, lꝫ ipſi colice ipedimẽtũ faciat. Et cũ h̃ qñꝫ tardamꝰ [q] [qȯ facẽ debebamꝰ] ꝑꝑ ſtõi debilitateꝫ: aut ꝑꝑ vẽtris fluxũ, q̃ ꝑceſſit: aut ꝑꝑ pñtẽ nauſeã. Et qñq; nõ tardamꝰ, ſꝫ [r] [opamur] ⁊ nõ totã remouemꝰ cãm, ſic̃ i egritudie ſpaſmi: nõ. n. totũ expellimꝰ hũorẽ: imo ex eo aliq̃d dimittimꝰ, vt ipm̃ ſpaſmoſus remoueat motꝰ, ne humorẽ reſoluat naturalẽ.

¶ Operationis ſigillatio ⁊ gratiarum actio.

Sit q̃ꝫtitas huius noſtri ſermonis cõpẽdioſi de ꝓncipijs vniuerſalibꝰ doctrine medicinalis ſufficiens. Deinceps aũt laboremus vt de ſimplicibus medicinis librum cõponamus, ſi deus voluerit. Et ipſe q̃dem nos iuuabit: cui ſint grates ſm̃ ſui inumerabiles miſericordias.

¶ Expletus eſt liber ꝓmus canonis, quem princeps aboali Abinſceni de medicina edidit.

m A. eſt leue.
n A. veſica.
o A. laxa.
p A. ꝑthiſim.
q A. flõmiã que erat neceſſaria.
r A. flõmamus.

¶ Index Simplicium medicinarum que in secundo can. Auicē/ne continentur p Andreaz Bellunensem recognitus.

nomē medi, ci non mene

Finis.

¶ Ne desiderares que in aliquibus impressis codicibus reperiuntur quatuor hec que sequũtur capita ex lectione hebraica redundantia: ea quoqz in hoc codice ita impressa: vt tamen intelligas in nullis arabicis ab Andrea Bellunensi fuisse reperta subiũximus.

¶ Calmairam.

CAlmairam quid est? Est scesabrã albumemu. Natura. Inquit filius Mesangue in ipso est caliditas: ⁊ est siccum in secundo. Et plures hominum dicunt q̄ est frigidum cum eius caliditate calefactus non ledatur: sed iudicium frigoris eius est in primo. Sed quod verius est: est q̄ virtus eius est composita ex caliditate ⁊ frigiditate. ⁊ possibile est: vt sit frigiditas in ipso vincens. Oper. ⁊ Prop. confert calefactis ⁊ proprie quando roratur super eum aqua rosata. Vul. ⁊ vlc. fit ex eo emplastrum adustioni. Memb. cap. confert valde ad cola alumemu: ⁊ apperit oppilationes cerebri. Memb. exp. alumemu datur in potu semen frixũ ad fluxum ventris antiquuz cum oleo rosato ⁊ aqua frigida.

¶ Cebul.

CEbul quid est? dicitur q̄ est tebiderẽ. Natura: frigida est ⁊ sicca in primo. ⁊ ꝓprie radix eius recens. Oper. ⁊ prop. Virtus eius est stiptica: ⁊ in ipsa est mordicatio: ⁊ prohibet eius succus attractionem materierũ ad viscera. Vul. ⁊ vlc. Confert vulneribus recentibus: quando ponitur supra ea: ⁊ proprie radix eius: ⁊ in ipsa est cõsolidatio. Memb. cap. prohibet catarros omnes. Memb. oculi. De succo eius ⁊ ipsa decocta in vino ⁊ melle: ⁊ in pondere equaliter sumptum ponitur in medicamine quod ad oculum est bonum. Et illius quidem medicaminis compositio est hec. Sumitur succus eius: ⁊ medietas eius de myrrha: ⁊ tertia eius de pipere: ⁊ tertia eius de olibano: ⁊ permiscentur: ⁊ est medicamen bonum: ⁊ oportet quidem vt reponatur in vase eneo. Memb. nutr. Abscindit semen: ⁊ radix eius vomitũ: ⁊ prohibent attractionem fieri ad stomachum. ⁊ semẽ eius omnino conueniens est stomacho. Semen eius deglutituz est prouocatiuum ⁊ disruptiuum lapidis propter illud qđ in ipso est de siccitate cum amaritudine. Et similiter radix eius: ⁊ decoctio eius confert vlceribus vesice

¶ Kakille.

KAkille quid est? Est herba ad citrinum parum declinans. ⁊ eius odor est velut odor marinus. que autem ex ea laudatur: ⁊ est bona: illa est cuius folia sunt grossa: ⁊ oliue folijs similia. Sed longiora: ⁊ latiora: ⁊ mordicant linguam cum eorum salsedine: ⁊ sternutationem excitant. Natura calida est in secundo secundi: ⁊ sicca in primo. Oper. ⁊ prop. Digerit: aperit: euacuat: ⁊ mundificat. Apo. ⁊ pustulas. In emplastris posita mollificat apostemata dura: ⁊ scrofulas: ⁊ fistulas curat putridas. ⁊ pulverizata super ossa denudata illa cooperit carne. Memb. iunct. Si ex ea cochlearia duo cuz cochleario vno mellis bibantur confert omni spasmo. Et posita in clisteri aufert in ipsa hora sciaticam. Memb. cap. Succus eius cum aceto vini: ⁊ oleo rosato capitis dolorem inueteratum remouet. eius decoctio dentium dolorem tollit. Et eius oleum cum aceto aurium tinnituz remouet. Memb. oculi. Eius succus cortices vngule separat ac eaz remouet eius aqua sublimata oculoruz maculas subtiles abscindit. Memb. anh. Lateris dolorem sedat: ⁊ anhelitus difficultatem remouet: ⁊ grossas superfluitates expellit: ⁊ subtiliat. Memb. nutr. Frigidum splenis: ac epatis dolorem compescit. Et visus eius est malus stomacho: ⁊ hydropisi opitulatur. Memb. expul. Venarum orificia aperit: ⁊ mẽstrua ⁊ hemorrhoidas prouocat. Et aqua decoctionis eius cum melle sumpta fetum educit: ⁊ vrinam mirabiliter fluere facit: aquasqz citrinas euacuat. Succus eius cum melle lapidẽ in vesica frangit: cuius dosis est ab. ℥. 5. vsqz ad vnã. Ven. Morsui canis rabidi superposita confert. Loco eius ponitur medietas ponderis eius yreos: ⁊ duplum eius cretani marini.

¶ Lapis fellis tauri.

LApis fellis tauri quid est? Est lapis qui inuenitur in bursa fellis tauri. ⁊ est magnus sicut ouum galine: ⁊ est coloris citrini trahens ad rubeum. ⁊ est saporis amari pungens linguã: ⁊ est leuis ponderis: ⁊ si ibidem permanet longo tempore scinditur. Memb. cap. ꝓdest corrize frigide. Europus dixit: q̄ expertus est ad epilepsiam si destilletur in naribus cum aqua rute prouocat sternutationem: ⁊ abbreuiat paroxismum epilepsie. Memb. oculi. remouet omnem malam complexionẽ oculorum: ⁊ stringit lachrymas Memb. Anh. Iunctus cum butyro valet contra asthma. Memb. nut. Debilitat os stomachi ⁊ deijcit appetitum. Memb. expulſ. confert habentibus arenulas in renibus: ⁊ prouocat menstrua Gal'. dixit. non ꝓdest nisi capiti.

¶ Incipit liber Secundus canonis Auicenne, verba principis aboali.

Orum li/broꝝ quos de medicina specificauimus, primus est de iudicijs vl'ib⁹ in medicina: Et scõs eoꝝ est hic liber aggregatus de medicinis singularib⁹. Et nos qdẽ hunc libꝛuz in duos diuisim⁹ tractatus. Quoꝝ primus est de canonibus[a] ⌈vl'ibus q̊s te scire opꝫ in re medicinaꝝ: ⌋ ꝛ est scia v̊tutũ medicinaꝝ in medicina. Et scõs eoꝝ est de cognitione v̊tutũ medicinaꝝ particularium.

a A. Alia litera. nãlibus quos te opꝫ scire i re medicine.

¶ Primum ꝟo tractatũ in. vj. diuisimus capitula.

Capl'm pͥmũ est de ꝯpl'onib⁹ mediciaꝝ singulariũ.

Capl'm. ij. est de cognitione ꝯpl'onum medicinaruꝫ singularium per experimẽtum.

Capl'm. iij. est de cognitione cõplexionum medicinarum singularium per rationem.

Capl'm. iiij. est de cognitione operationum virtutũ medicinarum singularium.

Cap. v. ẽ de iudicijs[b] ⌈accñtiũ mediciaꝝ extrĩsec⁹ ⌋

b A. q̃ accñt medicinis ab extra

Capl'z. vj. de collectiõe mediciaꝝ, ꝛ ꝯꝟuatiõe ipaꝝ.

¶ In secundo autem tractatu posuimus medicinas singulares in areolis.

In pͥma nãqꝫ areola posuimus noĩa medicinaꝝ singularium, ꝛ cognitionẽ essentie ipsarum.

In. ij. areola electionem bonitatis ipsarum.

In. iij. areola rememoꝛationẽ q̃litatũ, ꝛ nãm ipaꝝ.

In. iiij. areola ꝓꝑetates[c] ⌈opõnum eaꝝ, ꝛ dispões ipsaꝝ vl'es ⌋ sicut resolutio, ꝛ digestio, ꝛ ꝯglutinatio, ꝛ stupefactio, ꝛ que illis sunt similia ex opationibus, quas in tractatu pͥmo diximus: ꝛ ꝓpꝛietates alias si insunt eis, ꝛ fecimus eaꝝ descriptionẽ cum coloꝛe vt sit facile ipsam colligere.

c A. dispõnum ipsarũ ꝛ opões ipsarum vl'es.

In areola. v. opões eaꝝ que pẽdent ex decoꝛatione, aut in cute sic̃ remotio lẽtiginũ, albaras, ꝛ poꝛroꝝ, ꝛ verrucaꝝ: aut i capillis sic̃ ꝯseruatio ipoꝝ, ꝛ ꝓlõgatio, ꝛ coloꝛatio q̃ in decoꝛationẽ igrediũtur, ꝛ signauim⁹ id totũ signis depictis, vt ꝑillõ facilis ei⁹ inq̄sitio fiat in tabulis donec colligãt oẽs medicine singulares que in eis cadũt velociter.

In areola. vj. opões eaꝝ in apostematibus ꝛ bothoꝛ. i. in paruis eminẽtijs, que fiunt sicut pustule: ꝛ terminauimus etiam oẽm speciem dictam in eis cum coloꝛe pꝛopꝛio vnicuiqꝫ earum.

In areola. vij. similiter vlcera, ꝛ vulnera, ꝛ fracturas depictas coloꝛibus suis.

In areol'. viij. egritudines iuncturarum, ꝛ neruorum depictas similiter,

In areola. ix. egritudines mẽbꝛoꝝ capitis omnes depictas suis coloꝛibus.

In areola. x. egritudies mẽbꝛoꝝ ocl'i depictas sil'r.

In areo l'. xj. egritudines mẽbꝛoꝝ[d] ⌈spiritus ⌋ depictas coloꝛibus suis.

d A. anhelitus.

In areola. xij. egritudines mẽbꝛoꝝ nutrimenti depictas suis coloꝛibus.

In areola. xiij. egritudines membꝛoꝝ expulsionis depictas etiam.

In areola. xiiij. febꝛes, ꝛ q̃ eis ꝯueniũt d̃pictas sil'r

In areola. xv. ꝓpoꝛtionẽ medicinaꝝ ad venena.

In areola. xvj. ꝑmutationẽ eaꝝ, ꝛ qñqꝫ[e] ⌈cõicãt ⌋ in medicia vna oẽs areole: ꝛ qñqꝫ nõ[f] ⌈cõicãt: ꝛ foꝛsitã nõ repiunt̃ q̃dã nisi in q̄busdam areolis. ⌋

e A. aggregan̄

f A. repiunt̃ in aliq̃ eaꝝ nisi q̃dã areole.

¶ Quñqꝫ complendo ex tabulis recessero, ꝛ signis virtutũ medicinaꝝ particularium, sigillabo tractatum scõm: ꝛ illic sigillabo hunc libꝛum, pꝛocedẽdo ab eo ad tertium libꝛum.

¶ Tractatus pꝛimus. De cõplexionibus medicinarum singularium. Cap. I.

Am declauimus in libꝛo p̊ intẽtionem sermonis nr̃i. s. hec medicina est cal'a, ꝛ hec medicina est frida, ꝛ hec medicina est hũida, ꝛ hec medicina est sicca. Et oñdim⁹ illic ꝙ illud est per cõparationẽ ad coꝛpa nr̃a. Et pͥmisim⁹ ꝙ oium cõpositoꝝ mineraliũ, ꝛ vegetabiliũ, ꝛ[g] ⌈viuẽtium mãe el'nta sũt. iiij. ⌋ ꝛ ꝙ ipsa cõmiscent̃ adinuicez, ꝛ agũt in se donec ꝯsistãt ꝭm eq̃litatẽ: aut ꝭm ꝯñiuz in eo q̊d est iter[h] ⌈eas. Et quũ ꝯsistũt ꝭm illud est ꝯpl'o vera: ꝛ ꝙ ꝯpl'o quuz est ꝯtẽta in cõposito ꝑpat ipm receptiõi v̊tutũ q̃litatũ, q̈ꝝ ꝓꝑetas est vt sint i ipo. ⌋ Et oñdim⁹ vl'r ꝭm quot diũones est ꝯpl'o: ꝛ qd q̃ritur ꝑ ꝯpl'onẽ eq̃lẽ in hoib⁹: ꝛ qd ꝑ ꝯpl'onẽ eq̃lem in medicinis. Et oñdimus ꝙ ꝑ hoc nõ intelligit̃, nisi ꝙ coꝛpus hois quuz obuiat ei, ꝛ agit in ipsam caloꝛe inato[i] † ⌈ ⌋ nõ pͥualet: ita vt in coꝛpe hois ipꝛimat ĩfridationẽ: aut calefactionẽ: aut humectationẽ: aut desiccationẽ vltra eã que est i hoie.

g A. aĩaliũ pͥncipia, seu mãe sũt elementa q̃tuoꝛ

h A. ipsa. Et qñ ꝯstiterit ꝭꝫ aliqd illi⁹ tũc est ꝯpl'o vera ꝛ ꝙ ꝯplexio quũ ꝑuenit i cõposito ꝑpat ipm ad recipiẽdũ virtutes ꝛ q̃litates q̃ debẽt eẽ i ipso post ꝯpl'onem.

i † A. nõ ꝯuenit̃ ipsa seu.

¶ Nos tñ per illud nõ significamus, ꝙ ꝯpl'o eius sit sil'is ꝯpl'oni hois. Cõplexio nãqꝫ hois nõ est nisi in hoie. Et scias ꝙ ꝯpl'o est ꝭm duos modos. s. ꝯpl'o pͥma: ꝛ ꝯpl'o scõa. Cõplexio itaqꝫ pͥma, est ꝯpl'o ꝓueniẽs ab el'ntis. Et ꝯpl'o scõa, est ꝯpl'o que ꝓuenit a rebus que in seipsis hñt ꝯpl'onez: sicut ꝟbi gr̃a, ꝯpl'o medicinaꝝ cõpositaꝝ vt ꝯpl'o tyriace: vna queqꝫ enim medicinaꝝ singulariũ tyriace ꝯpl'onem hẽt sibi ꝓpꝛiam: deinde cõmiscent̃ ꝛ cõponunt̃ ita, vt vniant̃ ꝛ adueniat eis[k] ⌈cõmistio ꝛ aduenit cõpl'o scõa. ⌋ Et hec qdẽ cõplexio scõa, nõ est ita ꝙ nõ sit tota nisi ab arte: imo est qñqꝫ ẽt a natura: lac eniꝫ cõmistum in veritate est ex aqueitate ꝛ caseitate, ꝛ butyrositate. Et vnũqd̊qꝫ hoꝝ trium est nõ simplex in natura: imo est cõmistũ, ꝛ hꝫ ꝯpl'onem sibi ꝓpꝛiã. Et hec q̇dẽ ꝯpl'o scõa est ex opõne nature, nõ ex opõne artis. Cõplexio autẽ scõa est ꝭm duos modos: aut ꝯpl'o foꝛtis: aut ꝯpl'o debilis. Complexio ꝟo foꝛtis est, ꝟbi gr̃a, vt vnũqd̊qꝫ simpliciũ alij sit vnitũ tali vnitione, vt eius sepatio caloꝛi nr̃o inato, nõ solũ sit difficilis: imo sit aliq̃, cuius sepatio caloꝛi ignis sit difficilis, sicut coꝛpus[l] ⌈olei. ⌋ Cõmistio eñi inter humiditatẽ, ꝛ siccitatẽ ipsius ad hoc ꝑuenit, vt igneitas deficiat in separãdo iter eas: imo quũ igneitas aqueitatẽ soluit, vt eã subleuet, tenent̃ cũ oib⁹ partib⁹ eius ꝑtes terree, q̃re nõ valet efficere eaꝝ subleuationẽ, ꝛ vt terree subsistant: sicut potes illius sil'e videre in ligno: imo in plũbo, ꝛ stãno. Quũ ergo est cõplexio cuius firmitudo est hec firmitudo: tũc nõ est lõge qn sit cõplexio, a sepatione simpliciũ cuius caloꝛ inatus qui est in nobis, deficit: ꝛ quecũqꝫ ita est: est cõplexio firma. Si ergo fuerit eq̃lis remanebit in coꝛpe eq̃lis vsqꝫquo[m] ⌈resoluat ei⁹ foꝛmaꝫ ꝛ coꝛrũpat. ⌋ Et si fuerit decliuis ad ꝯñiuz remanebit in coꝛpe ꝭm suuꝫ ꝯñium vsqꝫquo coꝛrũpat̃ eius foꝛma. Et vl'r qdẽ nõ ꝓuenit ab ea, nisi opatio vna. Quuz aũt cõplexio nõ est firma: sꝫ debilis facilis ad disgregationẽ, tũc pol'e est, vt eius simplicia separent̃ quum nr̃e nãe opatio existit in ea, ꝛ remo/

k A. ꝯpl'o que ẽ ꝯpl'o secunda.

l A. auri.

m A. resoluat̃ ei⁹ foꝛma ꝛ coꝛrumpatur.

neatur vnum ab alio, ⁊ sint diuersaꝝ virtutuꝫ, ⁊ faciat vnum eoꝝ opõnē vnā, ⁊ aliud ꝯ͛riū ipsius. Et quū medici dicūt, ꝙ medicine illius v͛tus est cōposita ex v͛tutibus ꝯ͛rijs, nō opꝫ vt ipsi ītelligāt a seipsis ⁊ tu ab eis: ꝙ sit ꝑs vna ferēs friditatē, ⁊ calitatem simul opans vnaqueqꝫ eaꝝ singulariter, sicut ille q̄ sunt diuise: nā illud nō est poſ͛e: sed [a] † [ ] sunt in duabꝰ ꝑtibus eius diuersis, ex qbꝰ ipsa est cōposita [b] [cū sua singularitate.] Et ēt nō opꝫ vt existimes, ꝙ aliud genus medicinaꝝ nō sit cōpositum ex v͛tutibꝰ ꝯ͛rijs: qm̄ oēs medicine sunt cōposite ex virtutibꝰ ꝯ͛rijs: imo opꝫ vt ītelligas ex hoc ꝙ ipsi signt per illud qđ est actu hn̄s v͛tutes ꝯ͛rias, aut potētia ꝓpinqua actui: qm̄ in ipsa sunt ꝑtes diuerse, quaꝝ vna nō efficit in aliā actū integrū faciētes totū similiuꝫ v͛tutū silitudine cōpleta: ⁊ nō adherēt, ⁊ vniunt ita [c] † [ ] vt quū eaꝝ vna in ꝑte mēbri ꝯtinet ꝯsequat alterā cum ea ꝯtineri: qm̄ si ita fuerit silis v͛tutis, nō diuersificabit eius opatio in corpe penitus. Et si est adherētiuꝫ ꝑtium [d] † [ ] ⁊ diuersaꝝ v͛tutum, poſ͛e est ēt vt nō diuersificet [e] [eius] impressio in corpe: imo fit, vt quū ꝑs simplicis in mēbro ꝯtinet [f] [ꝯueniat] ei qđ ei adheret ex simplici alio: [g] † [ ] ⁊ ꝑueniat ex eis opatio, ⁊ imp̄ssio quā [h] [ad ip̄m ducūt] amboꝝ opōnes in oībus ꝑtibꝰ illius mēbri ꝭm eq̄litatē quuꝫ sit cum vnaq̄qꝫ partiū eius impedimētū a cōplemēto actionis eius fixū in ea, nisi sit ꝑs mēbri recipiens ab vno [i] [q̊ꝫ] duoꝝ simpliciū absqꝫ alio: ⁊ nā vtat vno eoꝝ ⁊ alteꝝ renuat: ⁊ h̄ qdē est multotiens: noster tn̄ sermo nō est in h̄: imo est in specie que est diuerse ip̄ssiōis ꝓpter rē in seipsa, nō ꝓpt rem in alia. Et illa qdem res est, qm̄ simpliciū eius cōmistio est debilis [k] [recipiēs discretionē, ⁊ simplicia eius ipsam cōmiscentia sunt debilia vbi recipiūt imp̄ssionē ab imp̄ssiōe nr̄i caloris.] Iste aūt medicine simplices qbꝰ dicimus inesse v͛tutes ꝯ͛rias sunt in qbꝰ nō est illa cōmistio [l] [vl̄is.] De eis ergo alie sūt que sūt fortioris cōmistiōis: ⁊ nō pn̄t decoctio ⁊ ablutio facere separationē inter v͛tutes eaꝝ sicut camemilla, in q̄ est v͛tus resolutiua, ⁊ v͛tus stiptica: ⁊ quū coqtur in empl̄is nō separant ab ea vtreqꝫ v͛tutes: ⁊ alie sūt in qbꝰ decoctio separe pōt īter eas sicut caules: sb̄a eni ipsoꝝ cōmista est ex mā terrea stiptica, ⁊ ex mā sb̄tili abstersiua nitrosa. Quū ergo coquit in aq̄ resoluit sb̄a nitrosa abstersiua ab ea in aq̄: ⁊ sb̄a terrea stiptica remanet: ⁊ fit aq̄ eiꝰ solutiua, ⁊ corpus eius stipticū: ⁊ silr̄ lens [m] [⁊ fructꝰ mādragore] ⁊ silr̄ alleū: in ipso nāqꝫ est v͛tus abstersiua, ⁊ adustiua, ⁊ hūiditas grauis: sꝫ decoctio separat īter eas: ⁊ silr̄ cepe, ⁊ raphanus, ⁊ reliq. Et ꝓp hoc dr̄, ꝙ raphanꝰ digerit, ⁊ non digerit. Digerit. n. ⁊ nō cū oībꝰ ꝑtibus suis: sꝫ cum sb̄a subtili tm̄ que est in ipso. Quū g͛ resoluit ab eo remanet sb̄a spissa, que est in ip̄o inobediēs v͛tuti digestiue viscosa: sꝫ illa sb̄a alia īcidit viscositatē. Et ex h̄ cap̊ sunt alia īter quoꝝ simplicia ablutio separe valet sicͭ endiuia, ⁊ plīma oleꝝ: eiꝰ. n. sb̄a est composita ex mā terrea [n] † [ ] frida plīma, ⁊ ex mā subtili pauca: q͛re fit eius īfridatio cum mā ꝓma, ⁊ oppilōnū aptio ab ea, ⁊ penetratio ipsiꝰ plīma cum mā altera: ⁊ plīm huiꝰ māei subtile est expāsum sup supficiē eiꝰ. Iā. n. eleuata est ad eā, ⁊ aspsa sup ipaꝫ. Quū ergo abluit cū aqua resoluit, ⁊ non remanet ex ea aliqd vn̄ sit curādum: ergo ꝓp hāc cām p̄cepe rūt ne abluat ꝭm legē, ⁊ medicinā. Et hac de cā plīme medicinaꝝ quū hō sumit eas infridāt vehemēter: ⁊ quū ex eis fit empl̄m resoluūt, vbi gr̄a, sicut coriandrū: quū. n. sumit, eius infridatio fortior fit: Et quum ex eo fit empl̄m, qn̄qꝫ resoluit: verbi gr̄a, scrofulas ⁊ ꝓprie ꝑmistū cum sauich: ⁊ illud iō qm̄ est cōpositū ex sb̄a terrea aquosa multe īfridatiōis, ⁊ ex sb̄a subtili resolutiua. Quū ergo [o] [sumit] aduenit calor īnatꝰ, ⁊ resoluit ab eo sb̄aꝫ subtilē, ⁊ nō est plīme q̄ꝫtitatis, ita vt in ꝯplōne imp̄ssionē faciat imo deficit, ⁊ remanet sb̄a eius singularis vltima in infridatiōe. Quū aūt ex eo fit empl̄m videt, ꝙ sb̄a terrea nō penetret in poris, neqꝫ efficit in eis ip̄ressionē oīno, sed sb̄a subtilis [p] [scđa] penetrat in eis, ⁊ digerit. Si ergo associat aliqd ex sb̄a frida iuuat ad repellēdū, ⁊ vincit calorē īnatū: ⁊ hoc qdē ꝓpinquū est ei qđ ōndimus in libro p̊ de adustiōe cepe, quū ex ea fit empl̄m, ⁊ de eius īcolumitate quū comedit. Et quū nos posuerimꝰ vnā cām in ea ꝓpinquā huic, oportebit vt sit hec intētio nota certe. Et ex medicinis qdē sunt, in qbꝰ vident esse due sb̄e diuerse ꝭm nām absqꝫ ꝑmistione oīno. Et ex eis itaqꝫ sunt, que sūt sensui apparētes, sicut ꝑtes citri. Et ex eis sunt, que sunt magis occulte: videt. n. ꝙ cortex psilij, ⁊ qđ est sup eius corticeꝫ sit fortis īfridatiōis. ⁊ farina medulle que est in ipso, sit fortis calefactionis: ita vt forsitā sit medicina rubificās, aut vlcerās ⁊ cortex eiꝰ sit sicut velamen distinguēs inter ea. Si ergo bibit non tritū, non dimittit durities sui corticis, vt penetret v͛tus medulle eius, ⁊ qđ est ītra ip̄m ad suū exterius: imo opatur cum eo qđ ex ipso apparet ⁊ sua mucillagine. [q] † [ ] Qđ si ꝯterat forsitan illud qđ dr̄ de ipso ꝙ est venenuꝫ: est ꝓpter aptionē medulle eiꝰ ⁊ sui īteriōris. Et dr̄ ꝙ illud qđ ex eo ē ꝯtritū disrūpat exituras. Et illud qđ est itegrū ex eo faciat eas crudas, ⁊ refreuet eas ꝓp hāc cām. Sufficiat q̄ꝫtitas hec in dādo hāc radicē.

De cognitione v͛tutum ꝯplōnum medicinaꝝ singularium per expimentum. Cap. II.

Medicinaꝝ cognoscunt v͛tutes ex duabus vijs. vna eaꝝ ē semita expimēti. Et altera est rōcinationis semita. Nos vō in expimēto sermoneꝫ p̄mittamus. Dicimus ergo, ꝙ expimētū ad cognitionē v͛tutis medicine cū fiducia nō ꝑducit, nisi post obseruationē ꝯdīonum. Una eaꝝ est vt sit medicina vacua a q̄litate acqsita ex caliditate accn̄tali, aut a friditate accn̄tali, aut q̄litate que accidat ei cū alteratione in sua sb̄a, aut vicinitate alterius. Aq̄. n. q̄ꝫuis frida sit nā, tn̄ quū calefit calefacit dū ꝑmanet cal͛a. Et euforbiuꝫ q̄ꝫuis sit nā calīm, tn̄ quū infridat infridat dū ꝑmanet fridum. Et amigdala q̄ꝫuis sit eq̄lis subtilis, tn̄ quū fit rācida calefacit potētia. Et caro pisciū q̄ꝫuis sit frida, tn̄ quū salit calefacit potētia. Et scđa est vt illđ in quo expit, egritudinē hēat singularē: nam si egritudo est cōposita, ⁊ in ea sunt due res signtes duas curationes ꝯ͛rias, ⁊ expiat in ambabus medicina, et conferat, nescimus cām in illo vere, vbi gr̄a, quuꝫ hō hꝫ febrē flaticam, ⁊ dat ei in potu agaricus, et remouet febris eius, nō opꝫ vt iudicemus agaricū esse friduꝫ, qm̄ ꝯfert egritudini cal͛e que est febris: imo forsitan nō ꝯfert, nisi ꝓpterea ꝙ resoluit mām flaticam, ⁊ euāt eādē: ⁊ quū deficit mā, remouet febris flatica. Et hoc qdē vere est iuuamētū per se, ꝑmistū iuuamēto per accn̄s: ꝑ se qdē cū cōparatione ad mām, sed per accn̄s cū cōparatione ad febrem.

Et tertia est vt medicina sit expta iā in [r] [duobus] ꝯ͛rijs, ita vt quū vtriqꝫ eoꝝ simul ꝯferat, nō iudicet ꝙ sit ꝯ͛ria ꝯplōni alicuius eoꝝ, ⁊ fortasse cōfert vni eoꝝ per se, ⁊ alteri accn̄s: sicut scamonea, si expiamur ipsam in egritudine frida, non est lōginquum

a † A. ipse ambe
b —— A.
c † A. īsepabiles
d † A. īsepabilr̄.
e A. carum.
f A. associetur.
g † A. īsepabile
h A. requirant.
i —— A.
k A. in mō ꝙ ipsa recipit sequestrationem seu separationē per imp̄ssionē caloris nr̄i
l A. totalis.
m A. ⁊ silr̄ vitrū.
n † A. Alia lr̄a. aquosa.
o A. comeditur.
p A. ignea.
q † A. Alia lr̄a. frigiditatem.
r A. egritudibꝰ.

quin conferat, ⁊ calefaciat. Et quuꝫ expimur ipsaꝫ in egritudine cal'a, sicut est febris tertiana, nõ elongatur qn ꝯferat in euãdo cholerã. Quuꝫ ergo ita sit, nõ acqrit nobis expimẽtum fiduciam caliditatis, aut friditatis: nisi postq̃ꝫ scimus, ꝙ vnã duaꝝ rerũ efficit per se, ⁊ efficit alteraꝫ per accñs. Et q̃rta est vt sit virtus, que est in medicina opposita ei, quod equat̃ ei de potẽtia egritudinis. Sunt.n.medicine quedã, quaꝝ calitas minorat̃ a friditate egritudinis alicuius: q̃re penitus in eã nõ agit. Et qñqꝫ quũ administrat̃ in infridatione aliq̃ leuiore illa, facit calefactionẽ. Opꝫ ergo vt expiat̃ prius in debiliori: ⁊ ꝟm gradus fiat ꝓcessio paulatim, donec sciat̃ ṽtus medicine: ⁊ nõ dubitet̃. Et q̃nta est vt obseruet̃ tp̃s in quo appet eius imp̃ssio, ⁊ opatio: nã si in ꝓmis quũ administrat̃, appet, ꝯsidere facit ꝙ efficit illud per se. Et si fuerit opatio que in ꝓmis apparet ex ea, ꝯ̃ria ei que appet in fine: aut in ꝓncipio rei nõ apparet ex ea opatio, deinde in fine rei appet ex ea opatio: tũc erit locus ambiguitatis ⁊ dubietatis: forsitã.n.efficit illud qđ opat̃ per accñs, qñ efficit in ꝓmis opõnẽ occultaꝫ, quã seq̃tur ꝑ accñs hec opatio alia apparẽs. Et hec qdẽ dubietas est, ⁊ ambiguitas ⁊ hesitatio in ṽtute medicine. Existimatio ṽo ꝙ eius opatio nõ sit, nisi per accñs, qñqꝫ vigorat̃, quũ eius opatio nõ appet, nisi post sepõnem obuiationis mẽbri: nã si per se efficeret, oparet̃ duꝫ obuiaret: impol'e.n.est vt deficiat dũ obuiat, ⁊ opetur dũ non obuiat. Et hoc qdẽ est iudiciũ pl'in sufficiens. Qñqꝫ ṽo ꝯueniẽs est, vt in q̃busdã corpibus efficiat suã opõnem que est per se, post opõnẽ suam que est per accñs: ⁊ illud est quũ iam acq̃sierit ṽtutem extraneã vincẽtem virtutẽ nãlẽ, sicut aqua calida: in pñti eni calefacit: in die ṽo scđo, aut in hora in qua remouet̃ ab ea eius imp̃ssio accñtalis, facit ꝑuenire in corpe frigus ꝓculdubio pp ꝯuersionem partiũ [a] [ꝑuiaꝝ] ad dispõnẽ nãlem frigoris qđ dꝫ hr̃e. Et sexta est, vt obseruet̃ ꝓcessus opõnis eius ꝟm assiduationẽ: aut ꝟm pl'm: nã si nõ fuerit ita, tũc ꝓcessio opõnis ab ea est ꝑ accñs: Qm̃ res nãles ꝓcedũt a ꝓncipijs suis, aut semp, aut ꝟm pl'm. Et septima qdẽ est, vt expimẽtũ sit in corpe hois. Nã si expiat̃ in corpe non hois pol'e est vt fallat duobus modis. Unus eoruꝫ est, qm̃ pol'e est vt sit medicina cõparata ad corpus hois cal'a, ⁊ cõparata ad corpus leonis ⁊ equi frida: quũ hec medicina est calidior hoie, ⁊ frigidior equo, vel leone: ⁊ videt̃ ꝟm ꝙ existimo, ꝙ sit reubarbaꝝ fridũ cõparatũ ad equũ ⁊ sit cõparatuꝫ ad hoiem calidũ. Et scđs, qm̃ qñqꝫ cõparata ad vnũ duoꝝ corpoꝝ hꝫ ꝓprietatẽ, quaꝫ nõ hꝫ cõparata ad corpus scđm, sicut napellus: cõparatus.n.ad corpus hois hꝫ ꝓprietatem venenosam, quã non hꝫ cõparatꝰ ad corpus [b] [turdi.] Isti ergo sunt canones quos obseruare opꝫ in cognitione virtutũ medicinaꝝ ex via experimenti.

[a] A. subtiliũ ꝓfunde in poris imbibitarum. Alia lr̃a calefactaꝝ.

[b] A. alçaraçir.

¶ De cognitione virtutum medicinaꝝ singularium per ratiocinationem. Cap.III.

Cognitionis aũt ṽtutuꝫ medicinaꝝ singulariuꝫ per rõcinationẽ canones alij sumunt̃ ex velocitate ꝯuersionis eaꝝ ad ignẽ, ⁊ calefactionẽ: ⁊ ex tarditate conuersionis ipsaꝝ: ⁊ ex velocitate ꝯgelatiõis earuꝫ, ⁊ tarditate ꝯgelationis ipsaꝝ. ⁊ alij sumunt̃ ex odoribus: ⁊ alij ex saporibꝰ. Et qñqꝫ sumunt̃ ex coloribꝰ: ⁊ qñqꝫ sumunt̃ ex opõnibꝰ, ⁊ ṽtutibus notis: ex q̃bꝰ acq̃runt̃ sig̃tiones siue manifeste sup ṽtutes ignoratas. Uia aũt ꝓma est qm̃ reꝝ silium in ꝯstitutione essentie.s.in raritate ⁊ spissitudine, quecũqꝫ recipit calefactionẽ velocius est calidior: ⁊ q̃cunqꝫ recipit infridationẽ velocius, est fridior. Et ex vna cãꝝ in h̃ est: qm̃ res qñqꝫ calefit velocius alia, agẽte exñte vno: qm̃ in seipsa est calior altera: ⁊ neqꝫ infridat ipsam nisi frigus accñs: quũqꝫ aduenit caliditas exterior: ⁊ ꝯsentit ipsi ṽtus cal'a ĩnata que est in ip̃a, equat̃ alij in cã exteriore, ⁊ sup̃fluit illi in virtute, que est in ipsa, ⁊ fit calior. Et ꝟm h̃ cog̃sces dispõneꝫ eius, que infridat̃ velocius. Et post illud in dãda cã eius est sermo ꝓlixus, de quo ĩtromittit se ille q̃ loq̃t̃ in ꝓncipijs nãlibus ꝓ̃ter medicũ. Quũ aũt vna eaꝝ est maioris raritatis: ⁊ altera maioris spissitudis, tũc illa que est maioris raritatis q̃ꝫuis sit sil'is alij in friditate ⁊ calitate ipsius: tñ patitur [c] † [ ] velocĩ pp debilitatẽ sui corpis. Res aũt quaꝝ ꝓ̃petas est vt ꝯgelent̃: ⁊ ille quaꝝ ꝓ̃petas est vt [d] [in flate igniant̃] pol'e est vt adinuicẽ cõparent̃: ergo quecũqꝫ est velocioris ꝯgelatiõis: ⁊ eius eẽntia est sicut eẽntia alterius, est fridior: ⁊ quecũqꝫ est velocioris iflãmatiõis: ⁊ eius eẽntia est sicut eẽntia alterius est calior ꝓpt̃ illud qđ diximus prius. ¶ Nos.n.nõ dicimꝰ, ꝙ res sit calior ⁊ fridior, nisi cũ cõparatione ad imp̃ssionẽ calitatis ĩnate in ip̃a, que est in nobis. Et quuꝫ ipsa est lõginq̃or a ꝯgelatione, ⁊ velocior ad iflãmationẽ: tũc iudicamus, ꝙ ipsa est in imp̃ssione a calitate nr̃a ĩnata illo modo. Principia ṽo ista demr̃atione oñsa sunt, sicut opꝫ in scia nãli. ¶ Quũ aũt due res diuersificant̃ in raritate ⁊ spissitudĩe: deinde ĩuenit̃ spissior ex eis iflãmationis vehemẽtioris, ⁊ tardioris ꝯgelatiõis: tũc iudica ꝓculdubio, ꝙ est calioris sb̃e. Et silr̃ cũ inuenis rarã tardioris iflãmationis: tũc scias ꝙ est fortioris frigoris. ¶ Si aũt ĩuenis rarã ex eis velocioris iflãmationis, nõ ꝯuenit tibi vt iudiciũ des: ⁊ ponas ipsam pp hãc cãm fortioris calitatis. Fortasse eni raritas est cã in velocitate iflãmatiõis eiꝰ. Sic̃ si tu ĩuenis rarã ex eis velocioris ꝯgelationis, non ꝯuenit tibi oĩno, vt des iudiciũ, ⁊ ponas eã pp hãc cãm vehemẽtioris frigoris. Forsitã eniꝫ raritas est cã in velocitate ꝯgelationis eius, pp debilitatẽ corporis ipsiꝰ, ⁊ velocitatẽ passibilitatis eiꝰ: sic̃ vinũ, q̃ꝫuis.n.ip̃m sit calioris ꝯpl'onis, q̃ꝫ oleũ de cucurbita, tñ velocius ꝯgelat̃ q̃ꝫ illud oleũ: imo illđ oleũ densat̃ ⁊ nõ ꝯgelat̃, sꝫ vinũ ꝯgelat̃. Reꝝ.n.q̃dam sunt que ꝯgelant̃ absqꝫ ꝯdensatione: Et sunt q̃dam eaꝝ, que ꝯdẽsat̃ absqꝫ ꝯgelatione. Huiꝰ aũt cognitio in scia existit nãli. Reꝝ aũt recipiẽtium ꝯdẽsationẽ, cũ equant̃ in ꝯstitutione sb̃e, que magis recipit ꝯdẽsationẽ ex frigore, est fridior eaꝝ. ¶ Et pl'ime qdẽ res nõ ꝯgelant̃ nisi in calore. ¶ Et res q̃ꝝ ꝓpriũ est in calore ꝯgelari, oẽs resoluunt̃ ꝑ frigus: sicut res que ꝯgelant̃ ex frigore, oẽs resoluunt̃ calore. ¶ Calor aũt ꝯgelat siccitate: ⁊ frigus [e] [ꝯgelat spissitudine] ꝟm sñiam Galieni. Ueruntñ sñia ph̃i ꝓmi diuersa est ab ea in re modica: sꝫ illius ꝑscrutatio in alia ꝯtinet̃ scia. Et quũ sint quedã medicinarũ caliores. sed sunt grossiores, pol'e est vt ipse suscipiant ꝯgelationẽ: sicut suscipiũt ille que sunt fridiores eis, ꝓpter grossitudinẽ suã. Et quũ sint quedaꝫ fridiores, sꝫ sunt subtiliores, pol'e est vt suscipiant iflãmationẽ, sicut recipiũt ille, que sunt caliores eis, ꝓpter subtilitatẽ sui. Cõdẽsatio aũt ⁊ [f] [ꝯgelatio] nõ sig̃nt augmẽtum in calitate, neqꝫ augmẽtũ in frigiditate [g] [plerunqꝫ.n.ꝯdensat̃ terreitas que est in eis: ⁊ res ꝓpter multitudinẽ aqueitatis ⁊ aeritatis rarificant̃.] Et multotiẽs accidit aeritati vt infrigidet̃, ⁊ ꝯuertat̃ in aqueitatẽ [h] [⁊ rarificet̃ cõpositũ]

[c] † A. plus ⁊.

[d] A. inflãmetur igne.

[e] A. resoluit cũ humiditate.

[f] A. coagulatio

[g] A. Plerũqꝫ.n. ꝯdẽsant̃ res terrestres, aut ꝓpt̃ terrestreitateꝫ q̃ est in eis, ⁊ multitudinẽ aquositatis, ⁊ aereitatꝫ in eis quum rarificantur.

[h] A. ⁊ penetret, seu imisceat̃ cuꝫ composito.

⁊ fiat frigidum. Et multotiens [a] ⌈resoluit̃⌋ aqueitas frida, ꝓpter igneitatẽ feruẽtem in eis, [b] †⌈ ⌋⁊ ꝯuertit eã in aeritatẽ, ⁊ ꝯdẽsat ipsam, quẽadmodũ accidit spmati ex [c] †⌈ ⌋ꝯdẽsatione. Quũ ergo sepat̃ ab eo calor igneus, subtiliat̃: ⁊ nõ ꝓhibet terreitas, qn sit cuꝫ ea igneitas supflua: q̃re poſ̃e est vt sit diuisio pma vehementis caſ̃itatis. Et nõ ꝓhibet aqueitas, qn eã ingrediat̃ aeritas, nõ superãs virtutẽ eius, ⁊ sit diuisio scõa vehemẽtis frigiditatis: aut igneitas vincat, ⁊ sit vehemẽtis caliditatis valde. Ex alijs aũt canonib⁹ neče est medicos rem vnã scire: qm̃ nõ est poſ̃e vt sapores [d] ⌈dulcis⌋ ⁊ amarus, ⁊ acut⁹ sint, nisi in sb̃a caſ̃a: neqꝫ põticus stipticus, ⁊ acetosus, nisi in sb̃a frida. Et siſ̃r odores boni acuti nõ sint, nisi in sb̃a calida: ⁊ colores albi in corpibus [e] ⌈ꝯgelatis⌋ in qb⁹ est humiditas nõ sint, nisi in sb̃a frida: ⁊ in corpib⁹ in qb⁹ est siccitas ⁊ [f] ⌈pulueriʒatio⌋ nõ sint nisi in sb̃a caſ̃a: ⁊ nigri in vtrisqꝫ reb⁹ sunt ecõtrario. Frigus. n. albificat humidã sb̃aꝫ, ⁊ denigrat siccã: ⁊ calor denigrat humidã, ⁊ albificat siccã. Et hoc qdeꝫ veꝝ est ⁊ necessariũ: verũtñ hic est cã alia: ꝓpter quã sig̃tiones iste q̃nqꝫ diuersificant̃: ⁊ ꝓprie in odore, ⁊ colore: ⁊ ꝓpe in colore suo. Et illud est qδ nos iã oñdim⁹, ꝙ corpa medicinalia cõmiscent̃ ex elemẽtis ꝯ̃rijs q̃nꝫ cõmistione pma: ⁊ q̃nqꝫ cõmistiõe nõ pma: imo magis digna, vt vocet̃ ꝯpl̃o scõa. poſ̃e est ergo in hac ꝯpl̃one scõa, vt vni duoꝝ elemẽtoꝝ iam aduenerit ꝯpl̃o, qua mereat̃ coloreꝫ, aut odorẽ, aut saporẽ: ⁊ aduenerit ei illud qδ iam meret̃: ⁊ vt alij elemento iã aduenerit ꝯpl̃o diuersa illi ꝯpl̃oni: ⁊ sit poſ̃e vt in ea mereat̃ colorẽ ꝯ̃rium illi colori: aut odorẽ: aut saporem ꝯ̃rios pmis: Et sit poſ̃e vt ea nõ mereat̃ ꝯ̃riũ pmo. Qδ si iam meret̃ colorẽ ꝯ̃rium illi: deide sint equalis q̃ꝫtitatis, ꝓuenit in cõmisto scõo color cõpositus ex duob⁹ colorib⁹. Et si sunt diuersa, ꝯtinet̃ in scõo cõmisto color magis decliuis ad vnũ duoꝝ coloꝝ. Si aũt scõm non meret̃ coloreꝫ oĩno: ⁊ siſ̃r odorẽ, aut saporẽ: ⁊ sint eq̃lia, qui in eis repit̃ color est pmus, ⁊ odor est pmus. [g] ⌈Et si sint iam fracta ꝓpter cõmistionẽ ptium minutaꝝ alijs ꝯ̃rijs, ⁊ colori scõo nõ sit impssio penitus: qm̃ hoc ẽt frãgit̃⌋ fractione ꝑuij pmisti colorato: ⁊ q̃si illud corpus videt̃: verbi gr̃a, albũ: ⁊ est poſ̃e vt sit virtus eius nõ virtus albi per hꝫ qδ est albũ: sed est ei virt⁹ alia opposita pme. Nã quuꝫ est corpus pmiscẽdum ꝑuatũ colore, ita vt sicut est eq̃lis q̃ꝫtitatis, sit equalis in potẽtia, est virtus cõprehẽsa inter duas v̂tutes eq̃les. Si autem est fortius pl̃m colorato, est impssio [h] †⌈ ⌉virtuti ꝯ̃rie v̂tuti corpis associati albedini: ⁊ est albedo, xbi gr̃a, faciens nečium, vt sit fridũ, ⁊ ip̃m est caſ̃m [i] ⌈subito⌋ hoc est q̃n est eq̃lis q̃ꝫtitatis. Quũ aũt est, xbi gr̃a: hoc qδ nõ hꝫ colorem, aut hꝫ colorẽ ꝯ̃riũ, pauce q̃ꝫtitatis cũ cõparatione ad aliud [k] †⌈ ⌋pl̃ime q̃litatis ⁊ virtutis, [l] †⌈ ⌋nõ imprimit penit⁹ impssionẽ in colore illius alterius, ⁊ vincit illud v̂tute victoria vehemẽti. ita vt sit [m] ⌈color eius⌋ q̃si non hẽat v̂tutẽ inataꝫ oĩno. Cõsidera ambas dispõnes in lib̃. lactis cui si pmisceas duos aureos euforbij, ita permiscẽdo vt sint q̃si res vna, est pmistũ ex eis calefaciens in vltimo: ⁊ sensus nõ discernit euforbium ex eis vtrisqꝫ, neqꝫ colorẽ ei⁹, neqꝫ ꝑuationẽ ipsius a colore, si est ꝑuatũ colore, ⁊ neqꝫ videt nisi albedinẽ purã: ⁊ nos qdeꝫ [n] ⌈veraces erim⁹⌋ ꝙ hec albedo est sb̃e fride: xbi gr̃a: si posuerim⁹ ꝙ lac est friduꝫ: ⁊ mẽtiemur, si dixerim⁹ ꝙ hec sb̃a ꝯfusa, est frida. Et illud ideo qm̃ hec albedo nõ est color huius corpis ꝯfusi permisti ex parte vnde est ꝯfusum ⁊ pmistuꝫ: sed est color vnius simpliciũ ei⁹ vincẽtis q̃ꝫtitate, ⁊ victi virtute que sensata est ex eo: ⁊ ita opꝫ vt tu formes dispõnẽ in albo [o] ⌈natura, que est cõmistioni⌋ que est in vltimo caſ̃itatis: ⁊ videt̃ ꝙ sit fridum sicut piper albũ. Quẽadmodũ. n. hoc est pmistũ arte: siſ̃r q̃nqꝫ cõmiscet̃ nã: ⁊ est forma exñs hec forma. [p] ⌈Harũ qdẽ qualitatũ sensataꝝ: quedam sunt digniores, vt [q] †⌈ ⌋efficiat in eas impssioneꝫ manifestã illud⌋ qδ eis pmiscet̃ ex ꝯ̃rio: ⁊ dum ꝑseuerant q̃litates eaꝝ vere sensate, ⁊ nõ sentiunt̃ in eis ꝯ̃rie earũ, [r] †⌈ ⌋sunt vincẽtiuꝫ v̂tutũ: ⁊ hoc qdẽ est in saporib⁹: nõ ꝺm ꝙ sit nečium: sꝫ ꝺm ꝙ est pl̃m: ⁊ post sapores est in odorib⁹: ⁊ post vtraqꝫ est in colorib⁹, ⁊ in colorib⁹ qdẽ est sicut sine fiducia cuꝫ eo. Et ex causis qdẽ in qb⁹ sapores vincũt odores in hoc capꝰ est aduẽtus eoꝝ ad sensum cũ obuiatione. Sunt g̃ digniores vt ꝑducãt ex oĩb⁹ ptibus medicine v̂tutẽ sed odores, ⁊ colores impmũt sine obuiatiõe suoꝝ corpoꝝ: q̃re poſ̃e est vt ꝑueniat ad sensum ex ptibus hñtibus odorẽ vapor ex subtili partiũ eius, ⁊ iobediens fiat vapor [s] ⌈spissus⌋ ptium eius, ⁊ nõ vaporet: ⁊ poſ̃e est vt ꝑueniat ad ip̃m color [t] ⌈manifesti: ⁊ est⌋ vincẽs sine victo occulto. Et qm̃ odores q̃nꝫ sig̃nt sapores, sicut odor dulcis, ⁊ acetosi, ⁊ acuti, ⁊ amari, tũc sunt odores sequẽtes sapores. Sapores ergo in sig̃tione sunt plus veri, deinde odores, post colores. Amplius si in saporib⁹ nõ caderet ẽt hec cõpositio ꝑdicta, nõ eẽt opium in amaritudine sua cum friditate supflua: hic aũt error qui accidit in saporib⁹ cadit in pte frigoris plusq̃ꝫ in latere caloris: sciꝫ vt isit medicine sapor sig̃ns caſ̃itatẽ quũ sit frigida: hec. n. plus est, q̃ꝫ vt medicine insit sapor sig̃ns frigus quũ sit caſ̃a: qm̃ calor in pl̃ibus dispõnibus est fortioris impssionis, ⁊ manifestioris opõnis, et magis penetrãs. Si ergo frido sit pmistũ in ꝯpl̃one nãli caſ̃m, sũma virtutis cuius sit sũma frãgens frigus, qδ ei opponitur, est dignius vt appeat ei sapor frãgens saporẽ ipsius, quũ sit caſ̃m in oĩb⁹ dispõnib⁹ magis penetrãs, ⁊ magis vincẽs, ⁊ digni⁹ vt ferat sapores, ⁊ odores. Et ꝓpter hãc cãm non inuenis acetosum: aut põticum in quo nõ est pmistio sensu, ꝙ sit caſ̃m ꝺm pl̃m sue ꝯpl̃onis, sicut inuenis amarũ, ⁊ mordicatiuũ friduꝫ ꝺm pl̃m sue ꝯpl̃onis: verũtñ hoc est pl̃m, ⁊ multo pluris plurimitatis q̃ꝫ aliud: sed nõ est nečium. Et postq̃ꝫ scis canonẽ istũ, opꝫ nũc vt narremus tibi illud qδ dicũt medici de saporib⁹, ⁊ odoribus, ⁊ colorib⁹. Ipsi eniꝫ ponunt sapores simplices nouẽ: ⁊ q̃ꝫuis sint penit⁹ octo sapores, ⁊ vnus ꝑuatus sapore: ⁊ est isipidus [u] ⌈vel almasch: ex quo cuius⌋ sapor penitus nõ cõprehẽdit̃ sicut aqua: ipsi. n. noiant saporem oẽ qδ gustu iudicat̃ tali iudicio qδ est actu: aut iudicio qδ est potentia nõ efficiens oĩno, ⁊ est illud qδ nõ hꝫ saporem: ⁊ est ꝺm duos modos. s. aut insipiduꝫ priuatũ sapore ꝺm veritatẽ: aut insipidũ priuatuꝫ eo apud sensum. Insipiduꝫ aũt ꝺm veritatẽ est cui nõ inest sapor ꝺm veritatẽ. Et insipiduꝫ apud sensum est illud qδ in se ipso hꝫ saporẽ: veꝝ ꝓpter vehemẽtiam sue spissitudinis, nõ resoluit̃ ex eo aliqd qδ lingue admisceat̃, ⁊ cõprehẽdat ip̃m: deinde quũ ingeniat̃ vt resoluãtur ptes eius, ⁊ vt subtilient̃ sentit saporẽ eius, sicut es adustũ, ⁊ ferrũ. lingua eni non ꝯseqtur ex eis saporẽ, qm̃ nõ resoluit̃ ex sb̃a amboꝝ aliqd ꝑueniẽs ad humiditatẽ positã in lingua, que est media in sẽsu gustus. Et si ingeniet̃, vt in ptes minimas ꝯuertat̃, apparebit eius sapor fortis. Sapores aũt sunt octo quos ipsi dicũt qui sunt vere sapores, post in/

a A. rarificatur.
b †A. que facit ipsam ebullire.
c †A. ipsius.
d A. salsus.
e A. coagulatis.
f A. frãgibilitas
g A. q̃ꝫuis sint iã ꝯfracti seu remissi ꝑp pmixtionẽ ptiũ q̃ sũt ꝑuate nõ hñtes partes cõtrariãtes, ⁊ in scõo nõ est: impssio coloris penitus: qm̃ hmõi ẽt franguntur.
h †A. tribuẽda.
i A. vehemẽter
k† A. sed est.
l † A. tunc.
m ——A.
n A. credemus.

o A. nãſ̃r cõmisto.
p A. Veꝝ ex istis q̃litatib⁹ sensatꝫ illud est digni⁹ vt imprimat impssionẽ manifestã. Alia lr̃a. Veruꝫ istaꝝ q̃litatũ sensataꝝ q̃dã sũt digniores, vt i eas impmat̃ impressio manifesta, et sũt ille cũ qbus est ꝯ̃riũ suuꝫ admixtum.
q† A. Alia lr̃a. ĩ
r † A. tunc.
s A. ex spisso.
t A. manifestus
v A. almesich c.

ſipidū. Et ſunt dulcedo, amaritudo, acuitas, ⁊ ſalſedo, acetoſitas, ponticitas, ſtipticitas, ⁊ vnctuoſitas. Et dicūt ꝙ ſubſtātia ferēs ſaporē: aut eſt ſpiſſa terrea, aut eſt ſubtilis, aut media: ⁊ eiuꝫ v̄tus eſt calida, aut frida, aut equalis. Spiſſa igiť terrea, ſi eſt calı̄a, tūc eſt amara: ⁊ ſi eſt frida, eſt pontica: ⁊ ſi eſt eq̄lı̄: tūc eſt dulcis. Et ſbtil' ſi ē calı̄a, tūc eſt acuta: ⁊ ſi eſt frida, tūc eſt acetoſa: ⁊ ſi eſt eq̄lis, tūc eſt vnctuoſa. Et media in ſpiſſitudine, ⁊ ſubtilitate, ſi eſt calı̄a, tūc eſt ſalſa: ⁊ ſi eſt frida, tunc eſt ſtiptica: ⁊ ſi eſt eq̄lis, tūc dicūt ꝙ eſt ı̄ſipida, ⁊ ı̄ſipida ſunt v̄ba. Acutū aūt eſt calidius, deīde amaꝝ, deīde ſalſum: qm̄ acutū eſt fortius ad reſoluēdū, ⁊ ad ıc̄idēdū, ⁊ abſtergēdūꝫ, q̄ꝫ amaꝝ: deīde ſalſum eſt, ſicut amaꝝ cō fractū cū humiditate frida: qđ ſig̃t illud qđ diximꝰ in mō g̃nonis eius: [a] ⌈⁊ ſilr⌋ quū ſalſum calefit a ſole, aut igne: aut ſeꝑatione aqueitatis frāgētis v̄tutē caloris, ſit amaꝝ. ⁊ ſilr baurach, ⁊ ſal amarum calidius eſt ſale qđ comediť. Ponticū v̄o eſt fridius, deinde ſtipticū, poſtea acetoſum: ⁊ ꝓpter h̄ in oībꝰ fructibꝰ qui dulceſcūt prius eſt pōticitas vehementis infridationis. Quū ergo currūt in eis aqueitas ⁊ aeritas, ita vt tēperenť parūꝑ cū aeritate, ⁊ calefactione ſolis digeſtiua, declināt ad acetoſitatem ſicut agreſta: ⁊ iter illđ trahūt ad ſtipticitatē parūꝑ non cū pōticitate: deinde ꝑmutanť ad dulcedinem, quū agit in eis calı̄tas digeſtiua. Et q̄n̄qꝫ ꝑmutanť ex pōticitate ad dulcedinē abſqꝫ [b] ⌈acetoſitate⌋ ſic oliue. Acetoſum v̄o q̄ꝫuis ſit minus fridū q̄ꝫ ſtipticum: tñ in ꝑlibꝰ eſt pluris infridationis eo, ꝓpť ſui ſubtilitatē ⁊ penetrationē ſuam: pōticū aūt ⁊ ſtipticum ſunt in ſapore ꝓpinq̄: ſed ſtipticū non ꝯhit, niſi qđ de lingua manifeſtū eſt: pōticū v̄o ꝯhit, ⁊ exaſperat, qđ manifeſtū eſt ⁊ occultuꝫ. Et ex eis qdem que [c] ⌈valēt⌋ ad exaſꝑationē eius, eſt ꝙ ip̄m nō diuidiť ꝓpter ſui ſpiſſitudinē in ꝑtes minimas velociter, neqꝫ ꝯtinuanť adinuicē velociter. Et ꝓpť has duas cās ipſaꝝ caſus in lingua ſeꝑať ſenſibilr: q̄re diuerſificať ꝓpter ſtipticitatē ſuā in ꝑtibꝰ eius, ⁊ diuerſificať ſitus eaꝝ ⁊ exaſꝑanť. Et ad illā diuerſitatem iuuat diuerſitas ꝑtiū mēbri in poris ſuis, ⁊ ſuiꝫ ꝯtinuationibꝰ. Et ponticū qdē eſt ſubtilius, ⁊ magis intrās. Acutū v̄o ⁊ amaꝝ ſunt linguā radētia raſione: ſꝫ amaꝝ non radit, niſi qđ de lingua appet. Acuti aūt abraſio, ⁊ eius ſeꝑatio eſt ꝓfūda: qm̄ eſt ſubtilis ſb̄e ꝓfundās: ſꝫ amaꝝ eſt grauis ſb̄e ſicce. Et ꝓpť illud ipſius purū, nō recipit putrefactionē, ex qua aīal g̃neť: neqꝫ puꝝ ipſius nutrit aīal, ⁊ ꝓpť ſiccitatē ſuā amaꝝ qđ abradit: abradit cuꝫ exaſpatione aliq̄. Ex eis aūt que calı̄tatē acuti amari calı̄ditatē fortiorē efficiūt, eſt ipſius penetratio: q̄re vehemēter icidit, ⁊ vehementer reſoluit, ita vt corrodat, ⁊ putrefaciat, ⁊ ꝑueniat ad hoc vt interficiat.

Dulce v̄o ⁊ vnctuoſuꝫ ambo dilatāt linguā, ⁊ leniunt eā faciēdo currē illud qđ frigus leſit, ⁊ ꝯgelauit abſqꝫ reſolōne, ⁊ remouēt ipſius aſꝑitatē: veruꝫ vnctuoſum facit illud abſqꝫ calefactiōe manifeſta: ⁊ dulce facit illud cuꝫ calefactione. Quapꝑ digerit dulce plus. Dicūt medici, dulce nō factū eſt ſuaue, vel delectabile: niſi q2 talr abſtergit groſſitudineꝫ, ꝙ eā [d] ⌈aptat⌋ ⁊ lenit eā, ⁊ currē facit ipſam, ⁊ remouet impedimētū ꝯgelationis eiuꝫ abſqꝫ icīſione ⁊ ſeꝑatione ꝯtinuitatis, ⁊ obuiatione laborioſa: et neqꝫ calefacit cū calefactione nociua: imo delectabili ſicut eſt delectatio aque tēꝑate calı̄e quū effundiť ſup corpus. [e]† ⌈ ⌋ Sermo v̄o [f] ⌈dīe⌋ in hoc apud illū eſt qui eſt altioris gradus q̄ꝫ medici. Et nō opꝫ qdē vt ſit illud qđ eſt dulcius, nutribilius, neqꝫ illud qđ eſt ſuauius, nutribilius: q̄ꝫuis ſit impoſı̄e q̄n in oī nutriēte apud medicos ſit dulcedo aliq̄ [g] ⌈verūtñ⌋ nutrimētū alijs ı̄diget ꝯditionibꝰ preter dulcedinē hāc. Et vnctuoſum [h] ⌈cōparatū⌋ eſt dulci. Spiſſum v̄o qđ ad vtrūqꝫ eoruꝫ ꝯuertiť opatione calı̄tatis ꝓportionalis ꝯuertiť ad dulcedinē [i] ⌈quuꝫ eſt in initio ſue ſubtilitatis⌋ cum aqueitate, ⁊ pauca aeritate: ⁊ ꝯuertiť ad vnctuoſitatē [k] ⌈quū eſt intētio ſue ſubtiliationis cū aqueitate delectabili⌋ ⁊ ꝑmiſceť ei aeritas ꝑlima, cuius ītroitus ad aqueitatē ſit vehemēs. Amaꝝ aūt ⁊ ſalſum linguā abradūt: verūtñ ſalſuꝫ abradit leuiter, ⁊ lauat, ⁊ nō exaſꝑat: ⁊ iuuat ip̄m ad illud aduētus obuiationis ſue mēbro ad oēs ꝑtes eius cū eq̄litate ꝓpter ſui ſubtilitatē: ſed tñ ip̄m ledit os ſtōi: amarū v̄o abradit vehemēter ita vt exaſpet, ⁊ iuuat ipꝫ ad illud diuerſitas locoꝝ ſuoꝝ ſm ꝙ diximꝰ. Acutū v̄o ⁊ acetoſum mordicāt linguā: ſed acutū mordicat eā vehemēter cum calefactione. Et acetoſum mordicat eā mediocriter abſqꝫ calefactiōe. Et ſalſum qdē ꝓuenit ex reſolōne amari in ı̄ſipido aquoſo: quū ergo [l] ⌈ꝯgelať⌋ ſicut aq̄ cineris ſit ſalſum. Et acetoſum ꝓuenit ex ꝯuerſione dulcedinis cū diminutiōe calı̄tatis: aut digōne pōticitatꝫ cū augmēto humiditatis ⁊ calı̄tatis: ⁊ eius ſb̄a ſm ſūmā rei, eſt ſb̄a humida. ⁊ ſilr dulce: ſb̄a. n. eiꝰ ad humiditatē ꝑtinet: ſed ſb̄a amari ⁊ pontici ad ſiccitatē. Opōnes aūt dulcis ſunt digō, ⁊ lenificatio, ⁊ multiplicatio nutrimēti, ⁊ nā diligit ip̄m ⁊ v̄tus attractiua attrahit ip̄m. Et opōnes amaritudiniꝫ ſūt abſterſiua ⁊ exaſꝑatiua. Et opatio pōticitatis eſt [m] ⌈ꝯctio,⌋ ſi eſt debilis: ⁊ exꝑſſio, ſi ſit fortis. Et opōnes ſtipticitatis ſunt [n] ⌈ꝯctio⌋ ⁊ ı̄ſpiſſatio, ⁊ ı̄duratio, ⁊ retentio. Et opōnes vnctuoſitatis ſūt lenificatio, ⁊ lubrificatio, ⁊ [o] ⌈coctio⌋ ꝑua. Et opōnes acuitatis ſunt reſolō, ⁊ icīſio, ⁊ putrefactio. Et opōnes ſalſedinis ſunt abſterſio, ablutio, ⁊ exiccatio, ⁊ ꝓhibet putrefactionē. Et opōnes acetoſitatis ſunt infridatio, et icīſio. Et q̄n̄qꝫ aggreganť duo ſapores in ſb̄a vna, ſic̄ eſt aggregatio amaritudinis, ⁊ ſtipticitatis in licio: ⁊ noīať horribilitas: ⁊ ſicut aggregatio amaritudinis ⁊ ſalſedinis [p] ⌈in lacubꝰ⌋ ⁊ noīať turpitudo: ⁊ ſic̄ aggregatio acuitatis ⁊ dulcedinis in melle cocto: ⁊ ſicut aggregatio amaritudis, ⁊ acuitatꝫ, ⁊ ſtipticitatiꝫ in melōgena: ⁊ ſicut aggregatio amaritudinis, ⁊ ı̄ſipiditatiꝫ in endiuia. Et q̄n̄qꝫ adiuuāt ſe ea que ꝓueniūt ex duobꝰ ſaporibꝰ ad ꝯfortādum illud qđ ꝓuenire debet ex vno ſapore: Acuitas eni ⁊ mordicatio remanentes in aceto ex vino, faciunt ip̄m vehemētioris ı̄fridationis: qm̄ acuitas ⁊ mordicatio apiunt trāſitꝰ, ⁊ adiuuāt ad penetrādum, ⁊ nō ꝑueniūt in aceto ad h̄ vt ip̄m calefaciāt, ita ꝙ inde ſit curādū: ergo ſit infridatio aceti magis ꝓfundās. Et q̄n̄qꝫ iuuāt ſe ea que ꝓueniunt ex duobꝰ ſaporibꝰ ad ꝯſtringēdū illud qđ ꝓuenit ex vno ſapore, ſicut acetoſitas ⁊ pōticitas in acreſta: pōticitas eni acreſte ꝓhibet eius acetoſitatē ab infridatione vltima. Et q̄n̄qꝫ eēntia iuuat q̄litatē: ⁊ q̄n̄qꝫ eſt ꝯ̄ria iuuās qdē eſt ſic̄ ſubtilitas, que aſſociať acetoſitati: ⁊ ponit infridationē eiꝰ magiꝫ ꝓfundātem: ꝯ̄ria, v̄o eſt ſic̄ ſpiſſitudo, que aſſociať [q] ⌈lacti acetoſo⌋ ⁊ ponit infridationē eius breuiori ſpatio. Et q̄n̄qꝫ accidit vt ſint qdā ſapores nō puri: ⁊ deinde purificenť ſm tp̄s, ſicut aq̄ agreſte: quū. n. ſup ipſam ꝓlōgať tp̄s purificať eius acetoſitas ꝓpter multitudinē eius, qđ reſidet ex pōtico, ⁊ reliq̄s. Et q̄n̄qꝫ accidit vt ſint qdā ſapores puri, ⁊ ꝑmiſcet eos tp̄s cū alijs, ſicut mel: tp̄s enim ip̄m amarū efficit, ⁊ acuit.

[a] A. ⁊ ꝓpť illud.
[b] A. ꝙ fiāt acetoſa.
[c] A. adiuuant.
[d] A. rectificat.
[e]† A. alchaſſer idest ſup corpus valde infridatū.
[f] A. diſtinguēs ſeu verificans.
[g] A. quoniam.
[h] A. ꝓportiōatū
[i] A. q̄n̄ ꝑlꝫ opōnis eiꝰ, ſeu q̄n̄ fūdamētū opōnis eiꝰ eſt ſubtiliatiō
[k] A. q̄n̄ ꝑlꝫ opōnis eiꝰ eſt ſubtiliatio cū aq̄ſitate dulci, ſeu inſipida.
[l] A. coagulatur
[m] A. ſtipticitas.
[n] A. ſtipticatio.
[o] A. maturatio, ſeu digeſtio.
[p] A. i locis aduſtis ſeu in terris aduſtis, in q̄bꝰ aqua ꝯgregať.
[q] A. almaſſal.

a A. ⁊ succū vue amaꝝ efficit tp̄s amaritudine ꝑmixta, deīde icipit in ipsa ad puritatē declinare.

augmētata acuitate, ⁊ amaritudine: a[⁊ sicut vigorat amaritudo tpis: idest quā facit tp̄s, ⁊ eius acuitas, exp̄ssionē vue. nā tp̄s in p̄mis dat amaritudinē ꝑmista terra: deinde icipit in ipsa puritatē, ⁊ clarificationē facere.] Quū ergo ꝑmiscenꝛ pōticū ⁊ amarū, fit absterſio cū stipticitate, ⁊ est ꝯueniēs ꝯsolidationi b[exituraꝝ] in qbus est laxitas pauca: ⁊ ꝯuenit oi soꝉoni c †[ ] cuius cā est oppiꝉo, ⁊ ꝯfert spleni vehemēter, si amaritudo nō est in eo debilis. Et oia qdē que sunt hꝫ, ꝯferunt stō ⁊ epati. Amaꝝ eni absolutū, ⁊ acutū absolutū, nocēt viscerib⁹. Et si associaꝛ eis stipticū ꝯferunt: nā ipsa sua amaritudine radūt, ⁊ qd̄ est in eis de stipticitate seruat v̄tutē visceꝝ. Et qn̄qꝫ est in stiptico amaritudo: imo in stiptico, in quo nō appet mꝉtitudo amaritudis, virtus soluēs cholerā citrinā, ⁊ aquositatē, cū exp̄ssione: ⁊ nō est iu ipso v̄tus soluēs fl̄a viscosum: ⁊ ꝓp̄e si stipticitas est fortior amaritudie: ⁊ h̄ est sicut apsinthium. oē aūt dulce cū stipticitate, viscerib⁹ est amicū, qm̄ est suaue, ⁊ ꝯfortās ēt. d[Et ꝓhibet exaspationē] meri: qm̄ est siꝉe tēpato. Et oē exiccatiuū ꝓpter pōticitatē suā: aut stipticitatē, quū est in eo vnctuositas, aut isipiditas, aut dulcedo: ⁊ vꝉr qd̄ ꝓhibet mordicationē, est ḡnatiuū carnis. Si aūt est stipticū cū acuitate ⁊ amaritudine, ⁊ est cōpositum ex sb̄a ignea ⁊ terrea, est ꝯueniēs vlcerib⁹, ⁊ exituris i qb⁹ est hūiditas mala: ⁊ ꝯueniēs valde ad ꝯsolidādū. Et qn̄qꝫ fit cōpositio ex v̄tutib⁹ istis, ꝸm ꝯpōnē māeꝝ eaꝝ: ⁊ sapoꝝ ꝸm rōcinationē, quā ꝯditionauimus ante. Hec ergo sūt que dixim⁹ de saporib⁹, ⁊ que sequunꝛ ꝸm ipaꝝ p̄ncipia. Sermo aūt verificans in his reb⁹, est sapiēti nāli: sed medico q̄ꝫtitas hec sufficit assumpta ex eis. Odores x̄o ꝓueniūt a calitate, ⁊ ꝓueniūt a friditate: ſꝫ eoꝝ olfacio, ⁊ iporum sternutatio est caꝉitas ꝸm pꝉm: qm̄ cā pꝉima in ꝓpinqtate odoꝝ ad v̄tutē odorādi, est sb̄a subtilis vaporosa: q̄ꝫuis sit iā ꝯcessuꝫ, ꝙ sit ꝸꝫ semitā ꝯuersionis aeris p̄ter resoꝉonē alicuius ei ex hn̄te odoreꝫ: verūtn̄ est p̄mū scd̄m pꝉm. Oēs ergo odores ex qbus sentiꝛ mordicatio, aut qui declināt ad lat⁹ dulcedinis, sunt calidi: ⁊ illi ex qb⁹ sentiꝛ acetositas, et e[charagiati] roralis oēs sunt fridi. Et bn̄ redolētia ꝸm pꝉm sunt caꝉa, nisi illa qbus associaꝛ roritas f[vt muschus] ⁊ sedatio spūs, ⁊ anhelit⁹: vt cāfora, ⁊ nenufar. Corpa. n. amboꝝ nō euacuanꝛ ex sb̄a infridāte associata odori vsqꝫ ad cerebrū. Oē ergo bn̄ redolēs est caꝉm: ⁊ siꝉr oē alefeniati: q̄re ꝓpter illud sunt faciētia dolorē capitis. De colorib⁹ iā locuti fuimus, ⁊ fecimus te scire, ꝙ ipsi diuersificanꝛ ꝸm pꝉm: ⁊ nō sunt sicut odores ꝸm pꝉm: sed ipsi demōstrant in ītētione vna, demr̄atione pꝉimā. Et est qdē quuꝫ spēi vnius diuersificanꝛ modi: ⁊ qdā eoꝝ sunt decliues ad albedinē: ⁊ qdā eoꝝ sunt decliues ad tincturā rubeā, aut nigrā: tūc ad albedinē declinātes si sunt in specie fridi nā sunt fridiores: ⁊ declinātes ad alia duo sūt minus frigidi. Et si nā trahit ad caliditatē: tūc res est ecōuerso. Et hoc qdē quādoqꝫ diuersificaꝛ in rebus: veruntn̄ illud qd̄ est ꝸm pꝉimum est, qd̄ dixi ante. Loquamur ergo nunc de opationibus medicinaꝝ singularium.

b A. vlcerum.

c † A. ventris.

d A. ⁊ ꝯfert asperitati.

e A. caragie.

f A. tendie.

De opōnibus medicinaꝝ singulariū. Cap. IIII.

Dicemus ꝙ medicine simplices habēt opōnes vl'es: ⁊ opōnes particulares: ⁊ opōnes siꝉes vꝉibus. Opōnes itaqꝫ vl'es sunt sicut calefactio infridatio, ⁊ expulsio, ⁊ attractio ⁊ vlceratio, ⁊ consolidatio: ⁊ que sunt siꝉia illis. Et opōnes pticulares sunt sicut iuuamentū in cācro: ⁊ iuuamētuꝫ in hemorroidib⁹, ⁊ iuuamētum in icteritia: ⁊ siꝉia his. Et opationes q̄ sunt siꝉes vꝉibus, sunt sicut ꝓuocatio, ⁊ soꝉo: ⁊ que sunt siꝉia illis: he enim q̄ꝫuis sint pticulares: q2 sunt in mēbris ꝓprijs ⁊ cum instr̄is ꝓprijs, tn̄ sunt siꝉes vꝉibus, qm̄ sunt opōnes reꝝ, quaꝝ iuuamēta ⁊ nocumēta sunt cōia cū hoc ꝙ patiꝛ ab eis corpus totū g †[ ] nō per accn̄s. Nos x̄o nō rememoramur hic, nisi opationū eaꝝ vꝉium: ⁊ siꝉium vꝉibus. Uꝉium itaqꝫ opationū alie sunt, que sunt p̄me. Et alie sunt, que sunt scd̄e. Et p̄me qdē sunt opōnes quatuor, que sunt infrigidatio, calefactio, humectatio, ⁊ exiccatio. Secundaꝝ x̄o alie sunt, que sunt iste eedē opōnes: sed sunt mēsurate: aut cōparate cū termino additiōis: aut diminutiōis sicut adustio, ⁊ putrefactio: ⁊ sicut ꝯgelatio. nā iste eedē sunt calefaciētes, ⁊ infridantes: sed sunt mēsurate ⁊ cōparate. Et alie sunt que sunt opōnes alie: ſꝫ sunt ꝓcedētes ab istis: sicut stupefactio, ⁊ sigillatio, ⁊ attractio, ⁊ lubrificatio, et aptio, ⁊ ꝯglutinatio: ⁊ que sunt siꝉia illis: vꝉib⁹ x̄o siꝉes sūt sicut vētris soꝉo, ⁊ ꝓuocatio, ⁊ sudoris eductio. Et ante qdē q̄ꝫ loquanur de opōnib⁹ eaꝝ loquamur de ꝓp̄etatib⁹ q̄s in seipsis hn̄t. Dicimus ergo ꝙ ꝓp̄etates q̄s medicine in seipsis hn̄t: alie sūt ipse q̄litates quatuor note: ⁊ alie sunt odores, ⁊ colores: ⁊ alie sunt ꝓprietates famose, quaꝝ sunt iste subtilitas, ⁊ spissitudo, ⁊ pulverizādi ꝓp̄etas, ⁊ viscositas, ⁊ ꝯgelatio, ⁊ h[cursus:] ⁊ mucillaginositas: ⁊ oleaginositas: ⁊ i[spōgiositas:] ⁊ leuitas, et grauitas. Medicina aūt subtilis est cuius prop̄etas est, vt quū a v̄tute patiꝛ nāli que in nobis est, diuidaꝛ in corpibus nr̄is in ptes minimas sicut crocus, ⁊ cinamomū: ⁊ hec qdē medicina magis ꝯfert in oibus suis imp̄ssionib⁹, q̄ꝫ oēs medicine k[ita vt lꝫ in eius desiccatione nō sit mordicatio, tn̄ ꝯseqtur desiccationē rei fortis mordicantis.] Et ītelligo p spissam, cuius nō est istud de suis ꝓp̄etatib⁹, sic cucurbita, ⁊ l[gypsum:] Per viscosā x̄o signus oēꝫ medicinā, cui⁹ ꝓp̄etas est actu: aut potētia qua est eius opatio quuꝫ caꝉitas īnata in eā imp̄ssionē efficit vt recipiat extēsionē suspēdendo, ⁊ nō abscindatur qn̄ extēdiꝛ. Et est illa cuius duab⁹ extremitatibus quū duo adherēt corpa, ⁊ mouenꝛ ad elongationē poꝉe est, vt cuꝫ eis moueaꝛ p̄ter q̄ꝫ illud qd̄ est inter eas abscindaꝛ, sicut mel. Et pulverizabilis q dē est que in ptes diuidiꝛ paruas, ꝓpter cōpressionē paruā, cū siccitate, aut ꝯgelatiōe: sicut aloes bonū. Et ꝯgelatiua est illa, cuius ꝓprietas est, vt pueniat, taꝉr ꝙ moueanꝛ ptes eius ad dilatationē a q̊cūqꝫ loco ponaꝛ: verūtn̄ actu est fixa ꝸm suā figurā ⁊ suū situꝫ ꝓpter cām frigidā valde sicut cera, ⁊ vꝉr est cuius ꝓp̄etas est, vt fluat, nō tn̄ actu fluit. Et medicina qdem m[decurrēs] est medicina, que nō firmaꝛ ꝸm suā figurā ⁊ situm suū, quū sistiꝛ sup corp⁹ durū: ſꝫ mouenꝛ ptes eius sup̄iores ad īferiores in pribus, ad q̄s eaꝝ ꝓcessus est poꝉis, sicut fluxibilia oīa. Et medicina mucillaginosa est illa, cui⁹ ꝓp̄etas est vt quū in īfundiꝛ in aqua, aut in corpe aquoso, sepenꝛ ex ea ptes ꝑmiste illi humiditati, ⁊ perueniat sb̄a aggregata ex eis ad n[lubricitatē] sicut psiliū ⁊ altea: ⁊ semina mucillaginosa soluūt cū lubricitate nisi assentur, ⁊ fiat eoꝝ mucillaginositas o[cōglutinositas] ⁊ retineat. Et p[oleagina] est medicina, in cuius sb̄a est aliqd vnctuositatis, sicut ḡna. Et q[spōgiosa] est medicina que est sicca in actu, terrea: cuius ꝓp̄etas est, vt quū obuiat ei aqua, aut humiditas liqda, pfundeꝛ aqua in ipsa, ⁊ penetret aq̄ in meatib⁹ eius occultis, ita vt non videaꝛ, sicut

g † A. nō ꝑ se ſꝫ.

h A. fluxibilitas

i A. exuccatio.

k A. ita vt etiā in exiccatiōe, q̄ꝫuis in ea nō sit mordicatio: que ꝯsequaꝛ, seu perueniat ad exiccatonem.

l A. lactuca.

m A. fluida.

n A. viscositates

o A. glutinosa.

p A. vnctuosa.

q A. exuchatiua

calx nõ extincta. In leui aũt ⁊ graui res est manifesta. Medicinarum autez opõnes famosas opz nos nũare ſm ꝯditiones predictas: deinde ꝯñter ponamus descriptiones, ⁊ expõnes nominũ earum ſm ordinem vnũ. Dr ergo medicina calefactiua, subtiliatiua, resolutiua, abstersiua, [a] ⌈carminatiua vel exiccatiua⌋ exaspatiua, apitiua, mollificatiua, maturatiua, digestiua, icisiua, frãgitiua vẽtositatis, attractiua, mordicatiua, rubificatiua, pruritũ faciẽs, vlceratiua, corrosiua, adustiua: frãgens [b] ⌈disrũpẽs⌋ putrefactiua, cauterizatiua, excoriatiua. Iste ergo sunt. xxij. opõnes. Et est ordo alius, infrigidatiua, ꝯfortatiua, repcussiua, igrossatiua, crudũ faciẽs stupefactiua. Et iste sunt sex opõnes. Et est ordo alius humectatiua, istatiua, lauatiua, sordidatiua [c] †⌈ ⌋lubrificatiua, planatiua. Iste itaqz sũt sex opationes. Et ordo alius desiccatiua, exp̃ssiua [d] ⌈ꝯctiua⌋ oppilatiua, glutinatiua, cõsolidatiua, gñatiua carnis, sigillatiua. Iste ergo sunt octo opõnes. Et est aliud genus ꝓprietatũ ſm opõnes earum, pnitiosa venenosa, tyriaca bezahar. Et ẽt est solutiua, ꝓuocatiua, sudoris eductiua. Oẽs ergo iste sunt. xlix. opõnes q̃s eligimus de sũma opationũ ꝓportionatarum vel ptinẽtium: ⁊ nos qdẽ narrabim⁹ vnãquãqz harum opationũ sua descriptione. Calefactiua est nota. Subtiliatiua ergo est medicina, cuius ꝓꝓetas est vt ponat essentiã humoris subtiliorẽ cum calitate tẽpata, sicut isopus, ⁊ albasce, ⁊ camemilla. Resolutiua vero est medicina, cuius ꝓꝓetas est vt sepet humorẽ faciendo ipm vaporẽ: ⁊ extrahẽdo ipsũz a loco in quo fuit detentus. s. ptem post partẽ, donec assiduatione illius opõnis finiat illud qd̃ ex eo remanet fortitudine sue calitatis, sicut castoreuz. Et abstersiua qdẽ est medicina, cui⁹ ꝓꝓetas est vt moueat humiditates viscosas, ⁊ ꝯgelatas ab orificijs pororum in sup̃ficie mẽbri ita vt elõget eas a loco, sic̃ aqua mellis. Ois aũt medicina [e] ⌈abstersiua eẽntialiter⌋ lenit nãm: lz in ea nõ sit virtus solutiua. Et oẽ amarum est abstersiuũ. Exaspatiua vero est medicina que ponit sup̃ficiẽ mẽbri diuersarum partiũ in latitudine ⁊ ꝓfunditate: aut ꝓpter fortitudiaẽ ꝯctiõis sue cũ spissitudine sb̃e sue, ſm ꝙ p̃missum est: aut ꝓpter vehemẽtiam sue acuitatis cũ subtiliatione sb̃e ⁊ secat eam, ⁊ destruit eq̃litas: aut ꝓpter suã abstersionẽ a sup̃ficie aspa in p̃ncipio vel in radice plana per accñs, qm̃ cum abstergit a mẽbro grosse eẽntie cuius sup̃ficies est aspa: ⁊ partiũ situs diuersus humiditatẽ viscosam currẽtem sup eã, ⁊ facientẽ ꝓuenire sup̃ficiem extraneã planã, egredit [f] ⌈asperitas p̃lima ⁊ ꝓcedit.⌋ Et hec medicina est, sicut corona regia. Et magis manifesta opatio ipsius in exiccãdo, nõ est nisi in oibus ossib⁹, ⁊ cartilaginib⁹, ⁊ minus manifesta in cute. Apitiua autẽ est medicina: cuius ꝓꝓetas est vt moueat mãm exñtem itra ꝯcauitatẽ meatuũ ad exteriora, vt remanere faciat ꝯcauitatẽ meatuũ aptam: ⁊ hec qdẽ est fortior abstersiua sicut petroselinũ. Et ipsa qdẽ non efficit hoc, nisi qr est subtilis, ⁊ resolutiua: aut qr est subtilis ⁊ icisiua: ⁊ tu scies intentionẽ incisiue [g] ⌈iam:⌋ aut qr est subtilis ⁊ lauatiua: ⁊ scies intẽtionez lauatiue post. Omne aũt acutũ est apitiuum. Et oẽ amarum subtile est apitiuũ. Et oẽ subtile liqdũ est apitiuũ, quuz ad calitatẽ, aut ad eq̃litatẽ declinat: ⁊ oẽ subtile acetosũz est apitiuũ. Mollificatiua vero medicina est, cuius ꝓprietas est vt ponat essentiã mẽbrorum hñtium spissos poros leniorẽ, calitate ⁊ humiditate sua: et accidit ex hoc vt pori fiant latiores, ⁊ expulsio sup̃fluitatuz que in eis ꝯtinent facilior, sicut empl̃m de aneto, ⁊ semine lini. Maturatiua est medicina, cuius ꝓprietas est vt acquirat humori digõnem: qm̃ calefacit cum eq̃litate: ⁊ in ipa est virtus [h] ⌈ꝯctiua⌋ retinens humorẽ vsqzquo digerat, ⁊ non resoluat laboriose: ⁊ sepet humidum ipsius ab eius sicco, ⁊ est adustio: qr facit adustio vt sepetur. Et digestiua est cuius ꝓꝓetas est vt acquirat cibo digõnem: ⁊ tu iam sciuisti illud in his que p̃terierunt. Frãgẽs aũt vẽtositates est illa, cuius ꝓꝓetas est vt essentiã efficiat vẽtositatis subtilẽ aereã ꝓpter caliditatẽ ⁊ desiccationẽ suã: quare resoluit, ⁊ fugat ab eo in quo retẽta erat, sicut semẽ rute. Et icisiua est medicina, cuius ꝓꝓetas est vt penetret subtilitate sua in id qd̃ est inter duas sup̃ficies. s. humoris viscosi, ⁊ superficiez in qua est iuiscatus, ⁊ remouet ipm ab ea: ⁊ ꝓpter hoc adueniunt partibus eius sup̃ficies diuerse [i] ⌈opõnis ꝓpter qd̃ ipsa separat eas⌋ qre fit facilis expulsio earum a loco in quo fixe erãt, sicut sinapis, ⁊ oxymel. Et incisiua qdẽ opposita est viscose facienti adherere: sicut resolutiua est opposita ingrossatiue: ⁊ subtiliatiua opposita est ispissatiue. Et numerant vnãquãqz earum, ⁊ diffiniũt ex ea, que cõpar est ei in rememoratione: ⁊ nõ est qdẽ ꝯditionis icisiue, vt efficiat in essentiã humoris aliqd: sed in ꝯtinuatione eius: ⁊ fortasse sepat ipm in ptes: ⁊ vnaqueqz ipsarum est ſm sĩlitudinẽ essentie p̃me. Attractiua vero est illa, cui⁹ ꝓꝓetas est, vt moueat humiditates ad locũ cui obuiat: ⁊ illud est ꝓpter subtilitatẽ sui, ⁊ caliditatẽ suã sicut castoreũ. Et medicina vehemẽtis attractionis est ea, cuius ꝓꝓetas est, vt moueat humiditates, ⁊ extrahat eas ex ꝓfundo: ⁊ est ꝯferens valde sciatice passioni, ⁊ dolorib⁹ iuncturarum ꝓfundarum emplastrata post purgationẽ: ⁊ per eã euelluntur spine ⁊ sagitte ex locis in qbus retinent. Mordicatiua vero medicina est, in qua est q̃litas penetratiua valde subtilis faciens ꝓuenire in ꝯtinuitate separationẽ plurimi nũi [k] ⌈inordinati⌋ situs, pue q̃titatis, quare vnaqueqz earum nõ sentit singulariter: sz sentit totũ quasi dolor vnus sicut empl̃z sinapis cũ aceto, ⁊ acetũ ipm. Sed rubificatiua est medicina cuius ꝓꝓetas est vt calefaciat mẽbrum cui obuiat, fortiter: ita vt ad ipm vehemẽti attractione sanguinẽ attrahat, ꝓuenientẽ ad eius exteriora: ⁊ rubefaciat ipm, ⁊ hoc est sicut sinapis, ⁊ [l] ⌈napellus⌋ ⁊ calamentũ. Et medicine rubificãtes efficiunt opõnem cauterizationi ꝓpinquã. Prurituz aũt faciens est medicina, cuius ꝓꝓetas est ꝓpter acuitatẽ ⁊ calefactionẽ sui, vt attrahat ad poros humorez mordicatiuũ, pruritũ facientẽ, ⁊ nõ ꝓueniẽtẽ ad hoc vt exulceret. Et qñqz adiuuãt ipm spine pillose durorum corporum nõ sensate, sicut kebikẽgi. Et vlceratiua qdez medicina est, cuius ꝓꝓetas est vt ꝯsumat ⁊ resoluat humiditates [m] ⌈ꝯtinuãtes⌋ inter ptes cutis, ⁊ attrahat mãm malã ad eã, ita vt ꝓueniat vlcus, sic̃ anacardus. Sed adustiua est medicina, cuius ꝓꝓetas est vt resoluat subtile qd̃ est in humorib⁹ ⁊ mẽbris, ⁊ faciat remanere cineritatẽ eorum sicut euforbium. Et corrosiua est medicina, cui⁹ ꝓꝓetas est vt resoluat, ⁊ ꝯsequat ex eius resol̃one ⁊ vlceratione: q̃tenus de sb̃a carnis minuat sicut flos eris: [n] ⌈Rũpitiua⌋ aũt medicina est, cuius ꝓprietas est, vt quum humorẽ iuenit lapideũ minoret ptes eius, ⁊ ꝯterat eas, sicut saxifragia, ⁊ sicut lapis indaicus, ⁊ reliq̃. Putrefactiua vero est illa, cuius ꝓꝓetas est vt corrũpat ꝯpl̃onem spũs ꝓuenientis ad mẽbrũ, ⁊ ꝯpl̃onẽ humiditatis mẽbri eius cuz resol̃one, ita ꝙ non est ꝓueniens vt sint pars illius mẽbri, ⁊ nõ ꝓuenit ad h̃ vt adurat ipm ⁊ corrodat: ⁊ resoluat humiditatem

a —— A.

b A. vel comminuẽs in paruas partes.

c † A. vlcerum.

d A stipticatiua

e A. cuz sua abstersione.

f A. seu resultat aspitas radical' ⁊ extra eminet, seu apparet.

g A. post.

h A. stiptica.

i A. vel separat actu cum separatione ipsius.

k A. pp nqui.

l A. ficus.

m A. adueniẽtes

n A. frangitiua, seu cõminutiua in partes p̃uas.

eius,imo dimittit in ipso humiditatez corruptã,in qua agit [a] [non calor inatus]z putrefit. Et hꝰ q/ dez exẽplũ est arsenicũ,z gũma rute agrestis. Cauterizatiua aũt est medicina,que carnez corrodit,z cutim adurit:ita ꝙ idurat z exiccat eã,z ponit ipaz quasi adustã:z fit fᵬa illius cutis [b] [obstaculũ mea/ tus humoris currẽtis:aut eiectio in facie ipsius]z noiat̃ escara : z administrat̃ in retẽtione sãguis ex arterijs fluẽtis,z his silibꝰ:sicut dragãtum z colcotar. Excoriatiua aũt est medicina,cuiꝰ ꝓꝓetas est ꝓpter nimietatẽ sue abstersionis,vt abstergat ꝑtes cutis corruptas,sicut costus,z aristologia:z oẽ qd̃ ꝯfert morphee,z pãno,z silibꝰ. Infrigidatiua ṽo nota est. Et ꝯfortatiua est medicina,cuius ꝓꝓetas est,vt tẽperet essentiã mẽbri,z ꝯplonez eius,donec ꝓhibeat̃ accipe suꝑfluitates ad ipm effusas,z [c] [i/ pedimẽta]aut ꝓpter ꝓꝓetatẽ que est in ea,sicut terra sigillata,z tyriaca,aut ꝑꝑ eq̃litatez ꝯplonis sue, q̃re infridat illud qd̃ est calidius , z calefacit qd̃ est fridius,ꝭm ꝙ visuz est Gal.de oleo rosaceo. Repcussiua ṽo medicina,est ꝯ̃ria attractiue:z est medicina,cuius ꝓꝓetas est ꝓpter friditatẽ suã vt in mẽ/ bro faciat ꝓuenire frigus,z ĩspisset̃ ea,z ꝯstringã/ tur pori ipsius,z frãgat̃ calitas eius attractiua , et ꝯgelet̃ illud qd̃ ad ipm currit,z ĩspisset ipm,z ꝓhibeat ipm ne ad mẽbrũ currat,z ꝓhibeat mẽbruz a receptiõe ipsius,sicut solatrũ in apatibꝰ. Et igrossatiua est ꝯ̃ria subtiliatiue:z est medicina,cuius ꝓ/ prietas est vt faciat essentiã humiditatis grossiorẽ: aut ꝯgelãdo ipsam,aut ĩspissando,aut ꝑmiscendo.

Crudũ ṽo faciẽs,ꝯ̃ria est digestiue,z maturatiue: z est medicina,cuiꝰ ꝓprietas est vt sua friditate de/ struat opõnem caloris inati:z ẽt extranei in cibo,z humore,ita vt remaneat idigestus z nõ [d] [coctus.]

Et stupefactiua est medicina frida,ex infridatiõe, cuius quã in mẽbro facit,ꝓuenit vt ponat fᵬaz spiritus deferẽtis ad ipm ṽtutẽ motus z sensus,fridã in ꝯplone sua,z grossam in fᵬa sui:q̃re nõ vtunt̃ eo ṽtutes aiales:z [e] [resoluit̃]ꝯplo mẽbri ꝓpter illud z nõ recipit impssionẽ virtutũ aialiũ , sicut opiuz,z iusqamũ,z lactuca,z papauer nigrũ,z mãdragora,z silia eis. Humectatiua aũt est nota. Et iflatiua est medicina,in cuiꝰ fᵬa est humiditas extranea grossa,in q̃ cũ calor inatus oꝑat̃ ,nõ velociter resoluit̃:sed ꝯuertit̃ in vẽtositatẽ,sic̃ sunt faseoli. Et oia in qbꝰ est iflatio,sunt faciẽtia sodã:nocẽtia oculis.

Ex medicinis ṽo,z cibis sũt,quoꝝ humiditatem ꝓma [f] [resoluit]digõ ad vẽtositatem:q̃re fit iflatio eoꝝ in stõ,z resolo iflationis eoꝝ in ipso,z in itestinis. Et ex eis sũt,quoꝝ hũiditas suꝑflua que est in eis:z est mã iflationis,nõ patit̃ in stõ aliqd,donec ad venas vadat:aut nõ patiunt̃ in stõ totalr:sed ps eoꝝ:z remanet ex eis que patitur in venis:z ex eis sũt que patiunt̃ totalr in stõ,z ꝯuertunt̃ in vẽtositatẽ:sed nõ resoluit̃ sua vẽtositas in stõ:imo penetrat ad venas:z vẽtositas eiꝰ remanet in ipso. Et vlr q/ dẽ cuz oi medicina in q̃ est hũiditas suꝑflua extnea, ꝓpter illud qd̃ ei ꝑmiscet̃,est iflatio,sic̃ zinziber,et semẽ eruce. Et ois medicina cuiꝰ est iflationez facẽ in venis,est virilis mẽbri iflatiua. Lauatiua ṽo est ois medicina,cuiꝰ ꝓꝓetas est vt abstergat nõ ṽtute agẽte in ipsa,sed ṽtute patiẽte , quã iuuat motꝰ:Et significo ꝑ ṽtutẽ patientẽ,humiditatẽ:z ꝑ motũ significo cursum:currẽs.n.subtile quũ vadit suꝑ orificia venaꝝ lenit humiditate sua suꝑfluitates : z remouet eas suo cursu,sicut aq̃ ordei,z aq̃ cucurbite.

Sordidãs ṽo vlcera,est medicina humectatiua q̃ ꝑmiscet̃ humiditatibꝰ vlceꝝ , z facit eas plures:et prohibet desiccationẽ z ꝯsolidationem. Lubrificatiua aũt est,cuius ꝓꝓetas est vt humectet suꝑficiem corꝑis obuiãtis meatui,z retẽti in ipso,ita vt remoueat ipm ab ea,z faciat ꝑtes eius susceptibiliores cursus ꝓpter lenitatẽ eaꝝ acq̃sitã per admistionez eius:deinde moueant̃ a loco suo grauitate sua nãli,z ṽtute expulsiua,sicut pruna in solone sua. Applanatiua ṽo est medicina viscosa,cuius ꝓprietas est,vt dilatet̃ suꝑ suꝑficiẽ mẽbri asperi,dilatatione plane suꝑficiei,z fiat manifestũ illius corꝑis per eã planũ [g] [recte asꝑitatis:]aut currat ad ipm humiditas dilatata hac extẽsione. Et desiccatiua qdem medicina,est que ꝯsumit hũiditates sua resolone, z subtiliatione. [h] [Contractiua]ṽo medicina est que facit euenire in mẽbri ꝑtibꝰ suꝑfluũ motũ currẽtẽ ad aggregationẽ vt ĩspissent̃ in suo situ:z [i] [oppilent̃]meatꝰ. Sed exꝑssiua est medicina,ex qua ꝓuenit̃ ,ꝓpterea ꝙ [k] [ꝯ̃hit] z aggregat ꝑtes ad h, vt necio faciat ꝓuenire humiditates subtiles stãtes in vacuitatibꝰ eaꝝ,ad cõpressionẽ z seꝑationẽ. Oppilatiua aũt est medicina sicca,que retinet̃ ꝓpt̃ sui spissitudinẽ z siccitatẽ:aut ꝓpter suã glutinationez in trãsitu,z facit euenire in ipso oppilonẽ. Cõglutinatiua est medicina sicca,in q̃ est humiditas pauca viscosa,que adheret suꝑ orificia,z oppilat ea,et tenet mãm currentẽ. Oẽ aũt [l] [currẽs]lubricũ cuz in ipso oꝑat̃ ignis,fit ꝯglutinatiuũ,oppilatiuũ,retẽtiuum. Cõsolidatiua est medicina,que exiccat z inspissat humiditatẽ stãtẽ iter duas suꝑficies vulneris ꝓpinq̃s:ita vt ꝯuertant̃ ad ꝯglutinationẽ,z viscositatez,z adhereat vna eaꝝ alteri , sicut sanguis draconis z aloes. Carnis ṽo gñatiua,est medicina cuius ꝓꝓetas est vt ꝑmutet sanguinẽ suꝑuenientẽ vulneri in carnẽ,ꝓpterea ꝙ equat ꝯplonẽ eius:z coagulat ipm cũ exiccatione. Et sigillatiua est medicina exiccatiua,que exiccat suꝑficiẽ vulneris,ita vt fiat cortex suꝑ ipsam custodiẽs ipsaz ex nocumẽtis,vsquequo gñet̃ cutis nãlis:Et est ois medicina eq̃lis in duabꝰ actiuis,exiccãs absq3 mordicatiõe.

Medicina ṽo ꝑnitiosa est medicina.que cõuertit ꝯplonẽ ad corruptionẽ suꝑfluã,sicut euforbium,et opiũ. Et venenũ est medicina , que corrũpit ꝯplonẽ.nõ cum ꝯ̃rietate tm̃:sed cũ ꝓꝓetate que est in ipo sicut napellus. Albezahar aũt z tyriaca,sunt oẽs medicine,quaꝝ ꝓꝓetas est vt ꝯseruẽt sanitatẽ,z virtutẽ in spũ:vt ex eis expellat nocumẽtũ veneni a se. Et q̃si nomẽ tyriace artificialibꝰ dignius ꝯuenit:z nomẽ albezahar singularibꝰ cadẽtibꝰ ꝭm nãm dignius. Et videt̃ ꝙ vegetabilia [m] [z mineralia ex artificialibꝰ]dignius nomẽ tyriace sumant,et mineralia nomẽ albezahar. Et videt̃ ẽt ꝙ nõ sit inter ea magna dr̃ia. Solutiua aũt,z ꝓuocatiua,z sudoris eductiua,sunt note. Ois ṽo medicina in q̃ solo ꝯiungit̃ cũ [n] [ꝯ̃ctione]sicut hermodactilus est ꝯferẽs in doloribꝰ iuncturaꝝ,qm̃ ṽtus solutiua [o] [icipit]z attrahit mãm:z ṽtus [p] [ꝯ̃ctiua icipit]z ꝯ̃hit meatũ mãe:q̃re non reddit ad ipm mã,neq3 succedit ei alia. Ois medicia resolutiua in q̃ est [q] [ꝯ̃ctio] est eq̃lis,z ꝯfert mollificationi iũcturaꝝ,z spasmo eaꝝ,z apatibꝰ staticis. Et [r] [ꝯ̃ctio]z resolo in vnaquaq3 eaꝝ,ꝯfert in exiccãdo. Quũ ergo aggregãtur [s] [ꝯ̃ctio]z resolo , fit fortior siccitas. Medicine ṽo solutiue,z ꝓuocatiue ꝭm plm sunt ꝓhibentium opõnum:nã ꝓuocatiue ꝭm plm exiccant fecẽ.

Et medicine in qbꝰ aggregant̃ virtus calefactiua z ṽtus infridatiua,sunt iuuatiue valde in apatibꝰ calis qñ ad statũ suũ ꝓueniunt:qm̃ ipse ꝓpter ea ꝙ [t] [ꝯ̃hunt]repcutiunt:z ꝓpterea ꝙ calefaciunt, re/

a A. aliud a caliditate naturali.

b A. ꝯstringens, seu obturãs meatũ humoris fluẽtis ,propterea ꝙ sint in facie eius tanq3 obstaculũ.

c A. nocumenta

d A. maturatus.

e A. ꝑmutatur.

f A. permutat.

g A. hñs asꝑitatem cooꝑtam.

h A. Stiptica.

i A. stringatur.

k A. stipticat.

l A. viscosũ fluidum.

m A. ex nãlibus Alia lr̃a. artificialr ꝑpata , seu mixta.

n A. stipticitate.

o A. festinat.

p A. stiptica festinat.

q A. stipticitas.

r A. stipticitas.

s A. stipticitas.

t A. stipticant.

soluunt. Et medicine in qbus aggregať virtus tyriace cũ friditate, sunt iuuatiue ethice vehemẽter.

Et ille in qb⁹ aggregať virtus tyriace cũ caliditate, ꝯferũt frigiditati cordis plusq̃ȝ alie. Uirtus aũt que diuidit, ⁊ ponit vnãquãq̃ȝ ꝯplˀonem ad partez quã mereť: ita vt nõ ponat virtutẽ resolutiuã in partẽ materiei, que effundiť ad mẽbrũ, neq̃ȝ infrigidatiuã i latere materiei effuse ab eo, est natura docta obedire creatori sublimi, ⁊ glorioso.

¶ De iudicijs quarundam medicinarum extrinsecis. Cap.V.

Medicinis accidunt iudicia ꝑm diſpõnes que eis eueniunt p artẽ. Et ille qdẽ sunt sicut decoctio, ⁊ ꝯstrictio, ⁊ adustio cũ igne, ⁊ ablutio, ⁊ ꝯgelatio in frigore, ⁊ positio in ꝓpinqtate aliaꝝ medicinaꝝ. Sũt.n. medicine q̈ꝝ iudicia alteranť p illud qꝺ eis accidit ex istis diſpõnib⁹: ⁊ qñȝ alteranť eaꝝ iudicia, ꝓpea ꝙ alijs pmiſcenť medicinis, q̃zuis de ħ loq fit ꝯueniẽs in ꝯpõne medicinaꝝ. Dicim⁹ ergo ꝙ medicinaꝝ sũt q̃dã spissa hñtes corpa, q̃re suas ṽtutes in decoctiõe nõ amittũt: nisi nimiũ in decoquẽdo eas; laboreť, sicut radix capparis, ⁊ Aristolˀ. ⁊ [a] ⌈zedoaria:⌋ ⁊ q̃ sunt illis silia. Et eaꝝ sunt q̃dã medicine eq̃les, qb⁹ mediocris sufficit decoctio: ⁊ si in eis violẽter laboreť, resolnenť eaꝝ ṽtutes, ⁊ recedẽt, sic semina vrinã ꝓuocãtia, ⁊ sticados, ⁊ sibi silia. Et ex eis sũt medicine in q̈ꝝ decoctione nõ ꝑueniť ad decoctionẽ eq̃lẽ: imo modica eis sufficit decoctio: q̃re si addať vltra feruorẽ ꝑmũ ebullitio vna, resoluunť eaꝝ ṽtutes: ⁊ sepanť cũ decoctione, ⁊ nõ remanet eis impꝫssio, sic epithimũ. nã quũ eius decoctio fit multa, destruiť eius ṽtus oino. Et ex medicinis sunt q̃dã: q̈ꝝ virtus ꝓpť ꝯtritionẽ destruiť, sicut scamonea: q̃re opȝ vt vltima facilitate ꝯteratur, ne ex ꝯtritione calitas eã ꝯsequať corrũpẽs eius ṽtutẽ. Plˀime ṗterea gũmaꝝ sunt hꝫ. Et ipsaꝝ qdẽ resolˀo in humiditate cõueniẽtior est, q̃ȝ ꝯtritio. Et oium medicinaꝝ in q̈ꝝ ꝯtritione supflue elaborať, opõnes destruunť: non eni quotiẽscũq̃ȝ minorať corpus ṽtutẽ suã ꝑm q̃ztitatẽ suã, ⁊ ꝑm ꝓportionẽ minorationis ei⁹, seruat: imo polˀe est vt diminutio corpis perueniat vsq̃ȝ ad terminũ: ne post ipm corpus aliqd sue opõnis que sibi ꝓpa est, agat: qm̃ nõ est nec̃ium qñ virtus alicuius corpis facit motũ aliquẽ, vt medietas illi⁹ corporis moueat illud qꝺ est motũ ab eo oino: sicut decem hoies mouent onus aliqꝺ in die vno p miliare vnũ: Nõ ergo est nec̃ium, vt qñq̃ȝ moueãt illud aliq̃ztulũ: nedũ ꝙ ipm moueãt per medietatẽ miliaris [b] ⌈neq̃ȝ⌋ medietas illius oneris ita [c] †⌈ ⌋ iã sit singularis vt qñq̃ȝ [d] ⌈singularẽ eã assumãt ⁊ valeãt ipsius facẽ pmutationẽ.⌋ Imo polˀe est, vt suscipiẽs pmutationẽ nõ patiať a medietate ṽtutis penitus, quũ ipm est [e] ⌈cũ singularitate id qꝺ est cũ totalitate⌋ ⁊ medietas ei⁹ nõ est recipiẽs a medietate illi⁹, qꝺ recipit in singularitatis diſpõne: qm̃ est cõtinua cũ medietate altera, nõ ꝑparata ad ħ vt moueatur ab ea singulariter: ⁊ ꝓpter ħ nõ quotiẽscũq̃ȝ minorať corp⁹ mediẽ: ⁊ minorať virtus, iuenit patientẽ in minore sibi silˀi: neq̃ȝ ẽt oȝ, vt hoc cũ q̃ztitate ꝓportionis sue minorationis efficiat in patiẽte a [f] ⌈toto⌋ oino opõnem, lȝ qbusdã videať, ꝙ ꝓpter minorationẽ [g] ⌈non⌋ destruať forma ⁊ virtus, sed eoꝝ verba in cõpositis sunt viciniora ad hoc vt [h] ⌈eoꝝ verboꝝ icredulitas vires nõ sumat.⌋ Et medicine quidem, quũ aliquã opõnem hñt: si in eaꝝ ꝯtritione superflue elaboreť, polˀe est, vt ad spẽm alteram operationis pmutentur. nam ṽbi gr̃a, si potentes sunt in euãdo humorẽ, aut fecẽ, deficiunt ab hoc, ⁊ fiunt euãntes aquositatẽ, ꝓpter casum ṽtutis eaꝝ: ⁊ qm̃ ipse ꝓpter puitatẽ suã fiunt magis penetrãtes, q̃re velociter ꝑueniũt ad mẽbrũ aliud a mẽbro, in quo stant, quũ sunt magne, ⁊ ꝓcedit opatio ab eis, ⁊ in ipso: sic narrat Galˀ. sibi accidisse. Inqt. n. supflue cõtriui [i] ⌈cyminũ⌋ q̃re pmutatũ est, ⁊ factũ est vrine ꝓuocatiuũ, quũ prius fuerit in nã sui, solutiuuȝ nãe.

Opȝ ergo ne ad sũmũ ꝑueniať in ꝯterẽdo medicinas subtilis ſbe: imo nõ opȝ vt ad sũmum ꝑueniať, nisi in ꝯterẽdo medicinas spisse ſbe: ⁊ ꝓprie quũ est volũtas, vt eaꝝ penetratio ꝑueniat ad [k] ⌈finẽ elõgationis⌋ ⁊ sunt spisse difficilis mot⁹ sic medicine pulmonis, quũ sunt facte ex corallo, ⁊ margaritis, ⁊ lapide scedenigi: ⁊ que illis sũt silia. Iudicia ṽo adustionis sũt ista. nã ex medicinis sũt q̃dã que adurũť vt ṽtus eaꝝ minoreť: ⁊ q̃dã sũt que adurũť, vt virtus eaꝝ augmẽteť. Et oẽs qdẽ medicie acute, subtilis ſbe, aut eq̃lis, quũ adurũť, minuiť eaꝝ calitas, ⁊ ipsaꝝ acuitas: ꝓpť illud qꝺ ex ſba ignea resoluiť ifixa in eis, sic atrimẽta, ⁊ colcotar. Medicinis ṽo q̈ꝝ ſba est spissa, ⁊ ipsaꝝ ṽtus est nõ acuta, neq̃ȝ calida, adustio acqrit ṽtutẽ calidã, sic calx. Ista enim fuit lapis, in quo nõ fuit acuitas: quũ ergo aduriť, ꝯuertiť in acuitatẽ. Medicia ṽo ꝓpť [l] ⌈vnũ qñq̃ȝ accñtiũ⌋ aduriť: aut vt frãgať de ei⁹ acuitate: aut vt acqrat acuitatẽ: aut vt subtilieť ſba eius spissa: aut vt ꝑpareť ad ꝯterẽdũ, aut vt destruať malitia q̃ est in eius ſba. Exẽplum ꝑmi est attrimẽtũ ⁊ colcotar. Exẽplũ scꝺi est calx. Exẽplũ tertij est cãcer, ⁊ cornu ceruinũ qꝺ aduriť. Exẽplũ q̈rti est sericũ. nam ipm admistrať in ꝯfortãdo cor: ⁊ si admistreť incisuȝ est etiã ꝯueniẽtius q̃ȝ si admistreť adustũ: sed qm̃ incisum nõ ꝯsequiť minorationẽ ptiũ sufficiẽtẽ nisi cum labore, aduriť. Exẽplũ qnti est adustio scorpionis in itẽtione admistrationis ei⁹ ad lapidẽ. Ablutiõis aũt iudicia sunt, qm̃ remouet ab oi medicina illud, qꝺ ei pmistũ est de ſba acuta subtili: ⁊ sedat illud in ea ⁊ tẽpat ipsam. Et sũt ex eis [m] ⌈q̈s infridat⌋ post calitatẽ supfluã. Et ꝓpť ħ ablutio ab oi medicina terrea, remouet igneitatẽ, quã ab adustione acqsiuit: sic calx abluta, remanet. n. tẽpata: ⁊ auferť eius adustio. Et sũt ex eis, in qb⁹ nõ est itẽtio ei⁹ in ifrigidatiõe tm̃: imo itẽtio eius, est politas minorandi ptes eaꝝ: [n] †⌈ ⌋ ita ṽt ad [o] ⌈vltimũ⌋ finez ꝑueniãt sic [p] ⌈ablutio⌋ tutie in aq̃. Et ex eis sũt que abluunť, vt remoueať ab eis ṽtus, q̃ nõ placet: sic sũmum studiũ in abluẽdo lapidẽ armenũ, ⁊ lazuli ita, vt sepeť ab eis ṽtus nauseatiua. Cõgelationis aũt iudicia sũt, qm̃ in oi medicina [q] ⌈ꝯgelata⌋ ṽtus subtilis destruiť, ⁊ addiť frigus, si est fride ſbe. Uicinitatis ṽo iudicia sũt, qm̃ medicine aliqñ acqrũt p vicinitatẽ q̃litates ex̃neas, ita vt resoluanť earuȝ opõnes: nã mlˀte mediciaꝝ friaꝝ fiũt calˀe impꝫssiõis ꝓpea ꝙ acqrũt ex vicinitate [r] †⌈ ⌋ asse fetide, ⁊ euforbij, ⁊ castorei, ⁊ muschi q̃litatẽ calidã. Et plˀime medicinaꝝ calˀaꝝ facte sũt fride impꝫssiõis, ꝓpea q̃ adepte sũt ex vicinitate cãfore ⁊ sãdali, q̃litatem fridã. opȝ g̊ vt scias ħ de eẽ mediciaꝝ, ⁊ aliena gñadiũsa q̃rũdã a vicinitate aliaꝝ. Iudicia ṽo permistiõis sũt, qm̃ mediciaꝝ opõnes qñq̃ȝ fiũt fortes pp pmistionẽ, ⁊ qñq̃ȝ destruunť ipaꝝ opõnes pp admistionem: ⁊ qñq̃ȝ rectificanť, ⁊ remoueť ipaꝝ malitia. Exẽplũ ꝑmi est: qm̃ q̃dã medicine sunt in qbus est ṽtus solutiua: sȝ tñ idigẽt ṽtute adiuuatiua: quũ in ipaꝝ nã nõ sit adiutoriũ forte: Quũ ergo eis adiutoriũ associať, opanť fortiter sicut turbit. inest. n.

a A. alcarũbad.

b A. nisi.

c † A. facta.

d A. separati ab alijs quinq̃ȝ capiãt. Tũc. n. pñt ipsam pmutare seu deferre.

e A. totũ vel aggregatũ non diuisum.

f A. maiori.

g ——— A.

h A. ipsa non vehemẽter negẽt, vel ad hoc vt vehemens fiat ipsorum negatio.

i A. pmixtionẽ cimini.

k A. vltimitatez, seu ad sũmã elõgationem.

l A. vnã quinq̃ȝ intentionum.

m A. q̃ infrigidatur cum ea.

n † A. ⁊ purificãdi ipsas.

o A. intentum.

p A. contritio.

q A. ꝯgelatiua.

r † A. sicut.

virtus solutiua:sed ipsa est debilis [a] †⌈ q̈re resoluere [b] †⌈ ⌋nō, pōt euacuat ergo qδ p̄sens est ex subtili s̄tate. Quū ergo ei associat̄ .33. soluit cū adiutorio sue acuitatis humorē viscosū3 plm̄ vitreū:ꝛ fit velocioꝛ eius solo. Et silr̄ epithimū tarde solōnis est:quū ergo associat̄ ei piper,ꝛ medicine subtiles,soluit velociter:qm̄ ipse adiuuāt ipsum in resoluēdo:ꝛ silr̄ in reubarbaro est virtus [c] ⌈ ꝯ̄ctionis ⌋fortis:sed tm̄ cū ea est v̄tus aptiua minuēs eius opōnem. Si ergo pmisceat̄ cū bolo armeno,aut cū acatia [d] ⌈ ꝯ̄hit ⌋vehemēter. Et qn̄ꝗ pmiscent̄ vt penetrare faciāt,ꝛ [e] ⌈repellant ⌋sicut crocus pmiscet̄ cū rosa,ꝛ cāfora,ꝛ corallo:Aut faciat ea penetrare ad coꝛ. Et qn̄ꝗ pmiscēt eas ꝓpter ꝯ̄riū illius,sicut semē raphani pmiscet̄ cū subtiliatiuis,ꝛ penetratiuis, vt retineat ea in ep̄e tāto spatio,quo compleat̄ in ipso opatio que intēdit̄:qm̄ ip̄e quū in ep̄e subtilitate sua penetrāt ptrāseunt velociter añ complemētum opōnis:semē ergo raphani cōmouet ad vomitū:q̈re figit̄ illud,qδ ad venas mouet̄ p ꝯ̄riū.

Jlle aūt que destruunt̄ ꝓpter cōmistionē sūt, sicut si sint due medicine vnā efficiētes opōnē:sed duab⁹ potētijs ꝯ̄rijs:aut q̄si ꝯ̄rijs,tūc qn̄ aggregant̄,si cōtingat ꝙ vna eaꝝ añcedat ad opationē,suā efficiat opōnem:ꝛ si nō añcedit vna eaꝝ ad aliā, ꝓhibent se sicut viola ꝛ myrobalani:viola eni3 soluit leniēdo,ꝛ myrobalani soluūt exprimēdo, ꝛ ispissando: quū ergo supueniūt mãei,amboꝝ opōnes destruūtur,vel destruūt se:ꝛ si myrobalani añcedūt,deide supuenit viola,nō inest alicui ipsoꝝ opatio:ꝛ si añcedat viola ꝛ leniat:deide supueniāt myrobalani ꝛ exprimāt,erit opatio foꝛtioꝛ. Tertij ꝟo exēplū sūt, aloes,ꝛ bdeliu3,ꝛ dragagātū:Aloes eni3 soluit ꝛ mūdat itestina:s3 tm̄ excoꝛiat,ꝛ apit venaꝝ oꝛificia: quū ergo associat̄ ei dragagātū,ꝛ bdeliu3:ꝯglutinat dragagātū qδ abrasit aloe:ꝛ confoꝛtat bdeliu3 venaꝝ oꝛificia,ꝛ est icolume. Jsti ꝟo sūt canones ꝛ exempla iuuātia ad cognoscēdas nãs medicinarū, ꝛ earum administrationem.

a † A.acuitatis.
b † A.vehementer.
c A.stiptica.
d A.stipticat.
e A.medicinarū vehiculū ad mēbꝛum fiant. Alia lrã.ꝛ diuidant in partes.

De collectiōe mediciaꝝ ꝛ ipsaꝝ ꝯ̄fuatiōe. Ca.VI

Edicinaꝝ alie sunt de plantis: alie sūt de mineris, alie de aialib⁹. Eaꝝ ꝟo que sūt de mineris,meliores sūt que sunt de mineris qb⁹ cognoscunt̄,sic̄ calcadis cubrusi:ꝛ atrimētū carmeni:deide sunt mūde a pmistione ex̄nea:imo sit illud qδ collectū est in ipsa pura s̄ba de suo gñe,nō fractū in suo coloꝛe,ꝛ gustu,qui sūt ei ꝓprie. Eaꝝ ꝟo que sūt de plātis: alie sunt folia,alie semina,alie radices,alie virge,alie floꝛes,alie fructus,alie gūme,alie tota plāta sicut est. Folia aūt colligē op3,postq̄3 itegre icipiūt hr̄e q̄3titatem quā debēt,ꝛ remanēt s̄m foꝛmā anteq̄3 ipsoꝝ coloꝛ alteret̄,ꝛ frāgat̄:ne dum ꝙ cadāt,ꝛ attrita sint. S3 semina sūt colligēda postq̄3 ipsoꝝ [f] ⌈termin⁹ figit̄, ꝛ exiccat̄ ⌋ab eis cruditas ꝛ aquositas. Et radices sumēde sunt,quu3 casus folioꝝ tp̄s est. Floꝛes ꝟo colligē op3 post aptionē integrā, añ extenuatione3 ꝛ casu3. Sed v̄ge sūt colligēde quū iam ad itegritatē puenerint,ꝛ nō inceperint extenuari,ꝛ ꝯ̄hi. Et fruct⁹ qdē sunt colligendi postq̄3 finit̄ cōplemētum eoꝝ,ꝛ añq̄3 sint p̄parati ad cadēdu3. Jllud ꝟo qδ sumit̄ totū,op3 vt sumat̄ [g] ⌈s̄m vigoꝛē suu3 ⌋ꝛ quū ipsi⁹ semia terminū suū sūt ꝯsequuta:ꝛ quotiēscūꝗ radices fuerint minus ꝯ̄cte,ꝛ v̄ge min⁹ extenuate: ꝛ semina piguioꝛa,ꝛ plus plena,ꝛ fructus solidioꝛes,ꝛ pōderosioꝛes erunt melioꝛes:Et non excusat magnitudo cū extenuatione ꝛ arefactione:sed si est cū pōdere,est valde melioꝛ. Jlle p̄terea que in claro aere colligunt̄ sūt melioꝛes collectis in dispōne hūiditatis aeris,ꝛ vicinitatis tp̄is pluuie. Siluestres q̊3 oēs domesticis sunt foꝛtioꝛes, et minoꝛis q̄3titatis s̄m plm̄. Et de siluestrib⁹ mōtane sūt foꝛtioꝛes. Et ille quaꝝ collectionis loca sunt vētosa [h] ⌈et sublimia sūt foꝛtioꝛes alijs. Et ille, hoꝛe collectiōis quaꝝ pluuia nō defuit ⌋sūt foꝛtioꝛes eis qb⁹ defuit pluuia in tp̄e q̊ debuit:ꝛ totū h̄ s̄m plm̄:ꝛ quotiēscūꝗ fuit eaꝝ coloꝛ magis tinct⁹,ꝛ sapoꝛ magis apparēs,ꝛ odoꝛ foꝛtioꝛ,erūt foꝛtioꝛes i gñe suo. Ampli⁹ herbe debilitant̄ post duos aut tres ānos: nisi medicine nãte q̄ excipiunt̄,sic̄ duo helleboꝛi: ipsi eni ambo lōgioꝛi tp̄e pmanēt. Gūme ꝟo colligēde sūt post [i] ⌈ꝯgelationē ⌋ꝛ añ exiccationē p̄parātem pulueri3atiōi,ꝛ v̄tus plimaꝝ eaꝝ nō remãet p⁹ tres ānos,ꝛ p̄p̄e eufoꝛbij:verūtm̄ foꝛtioꝝ cuiuscūꝗ oꝛdinis spatiū durātiōis ꝓlōgat̄ s̄m ipsaꝝ bonitatem. Quū aūt recēs deficit foꝛtis, ꝓculdubio stat duplū veteris debil' loco ei⁹ in oi re. Jllas ꝟo q̄ sūt ex aialib⁹,assumē op3 ex aialib⁹ iuuenib⁹ tp̄e veris,ꝛ eligant̄ aialia senioꝛa coꝛpa hñtia,ꝛ itegrioꝛa m̄bꝛa. Et op3 vt qcqd de eis tollit̄,tollat̄ cū decollata sūt ꝛ caueat̄ ne illud qδ assumit̄ sit ex aialib⁹ moꝛtuis ab egritudib⁹ eis accn̄tib⁹. Jsti ḡ sūt canones vl'es q̊s apδ medicū p̄patos eē op3 in eē medicinaꝝ singulariū. Nūc ꝟo i scδo tractatu icip̄e volo. Loquamur ḡ de naturis medicinaꝝ singulariū a nobis cognitaꝝ:ꝛ eaꝝ q̈ꝝ cognitio nob̄ pos̄s erit,ꝯseq̄mur eaꝝ imp̄ssiones,attēdendo signa in eis vera. Et dimittem⁹ narrare medicinas,de qb⁹ nihil nouim⁹, nisi noia tm̄:ꝛ oꝛdinabim⁹ areolas p̄dictas cū suis coloꝛib⁹. Et sig̃bimus in p̄mis nūm egritudinū cuiusꝗ tabule,ꝛ s̄m tincturā cuiuscūꝗ egritudis cu3 volūtate dei excelsi,ꝛ bonitate ipsius auxilij.

f A.coꝛp⁹ est stabilitū,seu cōpletum, ꝛ firmum, ꝛ exuccata vl' dissoluta fuerit.
g A.quū ipa sūt recentia.
h A. vel que sūt aeri ꝛ vēto exposita,ꝛ sūt versus oꝛiētē soli exposita,sunt foꝛtioꝛes alijs. Et ille sup quas in tp̄e sue ꝓductiōis n̄ cecidit pluuia.
i A.coagulatōes

Tractatus secundus libꝛi secundi. Uerba pꝛincipis Aboali.

Am sig̃uim⁹ i tractatu p̊ oꝛdinē areolaꝝ,q̈s oꝛdinauimus. Et nos ēt volum⁹ hic afferre illud qδ sig̃nt res cadētes in oi areola ꝛ tincturas,que sūt eis ꝓprie. Areolaꝝ aūt [k] ⌈triū p̄maꝝ⌋ res apparentes sunt. Jn illis ꝟo que sunt post eas.s.que idigēt distinctione capituloꝝ,ꝛ tincturaꝝ,nō existimes nos voluisse studere in iuestigatiōe numeri eius,qδ numerauimus:nos enim nō fecimus illud:sed attulimus qδ iuenimus in capl'is medicinaꝝ singulariū, quas narrauimus,de iuuamētis ꝛ iudicijs sibi ꝓprijs:ꝛ areola p̄ma huius sūme,q̄3 ingrediunt̄ tincture,est areola opationum ꝛ ꝓpꝛietatum.

k A.quatuoꝛ pꝛimaꝝ ꝛ vltimaꝝ.

Areola operationum ꝛ ꝓpꝛietatum.

Subtilis spissa,viscosa,exiccatiua,subtiliatiua, inspissatiua, [l] ⌈inuiscatiua, ⌋ꝛ resolutiua,absterſiua,conglutinatiua,exaspatiua,applanatiua,aptiua oꝛificioꝝ venaru3,laxum faciens,icisiua,disrumpens vētositates,attractiua,moꝛdicatiua,repercussiua,mūdificatiua, sedatiua doloꝝ [m] ⌈ꝛ est ꝓhibēs effusionē materieꝝ ⌋ rubificatiua,pꝛuritum faciens,vlceratiua,coꝛrosiua,adustiua,rectificatiua putredinis,putrefactiua cauteri3atiua,roboꝛatiua,digestiua,crudū faciēs, stupefactiua, [n] ⌈oppilatiua ⌋laxi ꝛ rari iflatiua,lauatiua, [o] ⌈lubꝛificatiua, ⌋exp̄ssiua, [p] ⌈ꝯ̄ctiua, ⌋extictiua,clarificatiua sāguinis,sudoꝛis pꝛouocatiua, retentiua sanguinis,retentiua sudoꝛis, laudabilis

l A.ingrossatiua lubꝛicatiua.
m —— A.
n A.cōstrictiua.
o —— A.
p A.stiptificatiua.

chimi, vituperabilis chimi: expulsiua nocumenti
a [cibi] multi nutrimēti, pauci nutrimēti, ꝯfortans
mēbra, ꝯfortans viscera, mali humoris, ꝯuertit ad
oēm humorē, ꝯfert egritudinibus melle, gñat me/
lācholiā, gñat cholerā citrinā, gñat fla, expellit no/
cumētum flatis, ꝯfert senibꝰ, opōnes exnee: opatio
eius in aere facit penetrare solutiua. b †[ ]

a A. aquarum.

b † A. ꝛ adiuuat ea.

¶ Areola decorationis.

Mundat ꝯturbat, remouet saba/
fat: ꝯfert morphee c †[
] ꝛ sordibꝰ: ꝛ albaras, facit ꝓ/
uenire albaras, ipetigini, pāno, lentigi
nibꝰ, facit euenire pānū, ꝛ lētigines: ve
stigijs vlceꝝ: vestigijs variolaꝝ: fissuris labij: fissu/
ris faciei, ꝛ capilloꝝ, rubificat colorē, ꝯfert fissuris
pedū. Eradicat d [barulos] verucas. Odori ascel/
laꝝ, ꝛ corpis, lepre, facit possidē leprā, extrahit sur
culos ꝛ sagittas, ꝛ spinas, abluit dentes, eradicat
dētes, ꝛ odori nariū, fetori oris, facit possidere fe/
torē anhelitus, ipinguatiua, facit macrescē, pedicu
lis, facit pediculos, ꝯfert panaritio, dētibꝰ muris,
vnguibꝰ tortis, vnguibꝰ corrosis, punctis albis in
eis, custodit māmillā ꝛ testiculū, facit bonū colorē:
anhelitū efficit bonū: denigrat capillos, dealbat ca
pillos, ꝓlongat e [magnificat] rubificat, cōfortat,
incrispat, applanat, findit ꝓhibet fissurā, tyrie, alo
pitie, ꝓstrationi, ꝓhibet caluitium, facit cadere, fa
cit caluitium, abradit, facit nasci capillos.

c † A. albe ꝛ nigre, ꝛ aludha.

d A. alusem.

e A. multiplicat

¶ Areola apostematum ꝛ bothor.

Apostematibus calidis, apatibꝰ
fridis, apatibꝰ itrisecis, fleoni, apatibꝰ
f [fluxis] iflationi, cācro, apatibꝰ du/
ris, scrofulꝭ g [assuhd, aldubellet] iterio
ribꝰ, herisipile formice, essere h [desudatiōibꝰ] ve/
ficis, igni ꝑsico i [pestilētie ābulatiue] apatibꝰ vlce
rosis k [alasaph] bothor, ꝛ lacteo, apatibꝰ neruoꝝ,
apatibꝰ lacertoꝝ, apatibꝰ q̄ sūt sub auribꝰ, apatibꝰ
subasscellis, ramici aq̄se, ramici ex itestinis, ramici
vētose, apatibꝰ epis, apatibꝰ splenis, apatibꝰ stōi,
apatibꝰ veretri, apatibꝰ mřicis, apatibꝰ vesice, apa
tibꝰ māmillaꝝ, apatibꝰ testiculoꝝ, l †[ ] apa
tibus ficteris: gñat apata calida: gñat apata fluxa:
generat apostemata dura, generat cācrum.

f A. laxis.

g A. alsehedie al dubelati.

h A. formice miliari.

i A. althabnaz, seu althoiz ambulatiuis.

k A. alsahafati.

l † A. apatibus duoꝝ femoruz, apatibus renū.

¶ Areola vulnerum ꝛ vlcerum.

Vlceribus ambulatiuis: vlce
ribꝰ malignis, vl/
ceribus m [vetustis] vlceribꝰ sordidis,
sordidat vlcera, fistulꝭ ꝯfert n [colubre/
se] ꝯsolidat, gñat carnē, destruit carnē,
augmentat, sigillat ꝯfert scabiei ꝛ pruritui, scabiei
vlcerose, scabiei melice, adustiōi ignis, estiomēo, vl
ceribꝰ lacteis, pustulis oris, putrefactiōi mēbroꝝ,
igni ꝑsico, ossibꝰ, lenit escaras, infixis in mēbris.

m A. Alia litera putridis.

n A. aldesbet.

¶ Areola instrumētoꝝ iuncturaꝝ.

Dolori iūcturaꝝ, duritiei lacertoꝝ
o [alfase, albeik ꝯtorsioni:
ꝯtusiōi laxitati, dolori neruoꝝ, duritiei
iūcturaꝝ. Egritudi p [iūcturaꝝ] frie, ꝺ
siccat neruos, ꝯfortat neruos, apati neruoruz, vlce
ribꝰ neruoꝝ, nocet neruis, doloribꝰ dorsi, sciatice,
casui, ꝑcussiōi, spasmo, tetano, alcuzez, palysi, trēo/
ri, dislocatōi, ramicibꝰ, rupturꝭ, dolori dislocatōis,
dolori pedis, podagre, facit egredi cortices ossiuz.

o A. alfach, ꝛ albetech.

p A. neruorum.

¶ Areola mēbrorum capitis.

Soda calꝭe, soda fride, emigranee, galee,
nocet cerebro debili, facit soda, cō/
fortat caput, augmētū fac̄ in cerebro, purgat
cerebrū: resoluit vētositates in cerebro: apit oppilꝭo
nes cerebri, torture, apoplꝭe, grauat caput, facit su
bet: facit sōnū: fac̄ scotomiā, tardat ebrietatē: ꝯfert
ꝟtigini, ꝛ scotomie: ꝯfert subet: ꝯfert melꝭe, ꝛ timo
ri: ꝯfert manie: ꝯfert epilꝭe: mouet epilepsiā, timori
pueroꝝ i sōno, ꝛ alioꝝ: ꝯfert tremori: ꝯfert phrenesi
calꝭe, subet asabari, ꝯgelatiōi, ꝯfortat q [ꝯ̄suatiōez]
fac̄ possidē obliuionē: ꝯfert ebrietati, ꝓhibet ebrie
tatē: ꝯfert dolori auris: ꝯfert sonitui, ꝛ tinitui: ꝯfert
surditati forti, ꝛ debili: ꝯfert catarro, ꝛ corrize: con
fert fluxui sanguis ex naribꝰ: facit fluere sāguinem
ex naribꝰ, fac̄ sternutare, remouet sternutationē: cō
fert bothor oris, ꝛ cola: ꝯfert egritudibꝰ oris: ꝯfert
fluxui saliue: ꝯfortat dētes: ꝯfert dolori dentiū, faci
lem efficit eradicationē dentiū: ꝯfert natiuitati den
tium ifantiū, facit cadere dētes, ꝯfert stupori, ꝯfert
apatibꝰ lingue, ꝯfert ranule, ꝯfert vlceribus gingi/
uaꝝ, confert gingiuis sanguineis, furfuribus:

q A. memoriam

¶ Areola membroꝝ oculi.

Opthalmia cala, opthalmia
vetusta, sebel, vl/
cera r [lippitudini albe,] altarfati, ve/
stigia viridia, varietati, albugini. Exi/
ture, grossitudini cornee, lachrymis, at
trahit lachrymas, ꝯfortat visuz, ꝓhibet catarrum,
aptioni, ꝯstrictioni aque, fistule, vngule, lipptitudi
ni ꝯseruat sanitatē oculi. scabiei, ꝛ pruritui, silac, pi
lis impedietibus s [almusaraz vlceribꝰ oculi.]

r A. alchadi.

s A. aluardinegi almuseregi.

¶ Areola membroꝝ pectoris ꝛ anhelitus.

Confortat mēbra anhelitꝰ, no/
cet mēbris anhelitꝰ,
ꝯfert apatibꝰ vtrarunq̧ amigdalaꝝ, ꝛ
vulue, sinātie, ꝛ sq̄nātie, sāguisuge, ipe/
dimētis anhelitus, asmati, dilatationi
anhelitꝰ, aspitati pectoris, destructiōi vocis t †[
] clarificat vocē, fac̄ bonā vocē, tussi sicce, tussi
antique, pleuresi, peripneumonie u [saniei, ethice]
mūdificat vlcera velamīs, sputo sāguis, dolori late
ris, sāgui ꝯgelato i pulmōe, ꝯfortat cor, rcificat itel
lectū, malitie ꝯplꝭonis cordis calꝭe, malitie ꝯplꝭonis
cordis fride, sincopi, tremori cordis frido, tremori
cordis calꝭo, apatibꝰ māmille, facit abūdare lac.

t † A. asperitati vocis.

u A. asmati sputo saniei ptisi.

¶ Areola membroꝝ nutrimenti.

Confortat stōm, debilitat stōm
digerit, malā efficit
digōnē, disrūpit desideriū: deijcit deside
riū: desiderio corrupto, mala stō, cōfert
singultui, nausee, fac̄ nauseā x †[ ]
fac̄ angustiā, eructuatiōi, fac̄ eructuare, mollificat
stōm, apit oppilꝭones epis, ꝛ stōi, ꝓpat stōm, mordi
cat stōm, lubricitati stōi, cācro i stō, fac̄ sitim, sedat
siti, inflat stōm, sedat iflationē stōi, ꝯfert dolori stōi,
apati stōi, ꝯfortat epar, nocet epati, dolori epis, op
pilꝭoni epis, fac̄ epar possidē oppilꝭonez, apati epatꝭ
calꝭo, apati epis frido, duritiei epis, idurat epar, ꝺ/
bilitat epar, icteritie citrie, icteritie nigre, facit pos/
sidē icteritiā, hydropisi ascliti, hidropisi hiposarce
hydropisi tympaniti, fac̄ possidē hydropisiz, dolo/
ri splenis, apati splenis, iflatiōi splenis. y †[ ]

x † A. facit vomitum.

y † A. duritiei splenis.

¶ Areola membrorum expulsionis.

Soluit cholꝭas, soluit hūiditatē: et
hūores gꝭsos, soluit melꝭaz
soluit aq̊sitatē: soluit vētositatem: soluit
sāguinē, strigit, ꝯfert solꝭoni vētris flu/
xui sāguis z [cū egōne fac̄ excoriatiōez] colirice pas
siōi, fac̄ possidē cholꝭcā passionē, lubricitati visceꝝ,
tardat in itestinis, dissenterie, ꝛ vlceribꝰ itestinoꝝ:
pūgitiuo dolori: facit pungitiuum dolorem, tenas/

z A. diarie.

mon colice fride, colice calide, colice vẽtose, colice apostemose, apati intestinoꝝ, ileos, vermibus, dolorib{us} visceꝝ fetori stercoris, facit fetere stercus: ꝓuocat vrinam: ꝓuocat mẽstrua: ꝓuocat vtrũqꝫ, retentioni vrine, ardori vrine, distillationi vrine, lenitati vrine: mictui sanguinis, mictui puris: ꝯfortat renes, nocet renibꝰ: diabeti, lapidi renuꝫ, lapidi vesice, dolori renũ, vlceribus renũ, vlceribꝰ vesice, scabiei vesice, ⁊ prurituí eius, dolori vesice, mollificationi vesice, ꝯfortat vesicã, nocet vesice, dolori matricis, retinet fluxũ matricis, mũdificat matricem, retinet mẽstrua, ꝯfert apatibꝰ mŕicis, duritiei matricis: coarctationi oris mŕicis: p̃focationi orificij matricis, calefacit matricẽ, ꝯstringit matricẽ, ꝯfert vẽtositatibꝰ matricis, vlceribꝰ matricis, eminentie mŕicis, prohibet impregnationeꝫ: facit hereditare sterilitatem, confortat embryonem, educit fetum, ⁊ deijcit ip̃m, ⁊ iterficit eum, iuuat ad imp̃gnandũ, facit egredi secũdinam, facilẽ efficit partũ, mũdificat parturientẽ, ꝓuocat mẽstrua, retinet menstrua, incitat appetituꝫ coeundi, multiplicat sp̃ma, minorat sp̃ma, minorat pollutioneꝫ, pollutioni plurime, multiplicat pollutionẽ, erigit, ꝯfert satyriasi, apati bus veretri, egressiõi ani, ꝯfortat anum, ꝯfert apatibus ani, vlceribꝰ ani, ragadijs ani, fluxui sãguis ani, mollificationi ani, hemorroidibus ani.

¶ Areola febrium.

FEbribus calis, antiqs, tp̃alibꝰ fridis, febribꝰ p̃mixtis, tertiane, causonidi, sinocho, quartane, quotidiane, pestilentiali, ethice, febribus ephimeris, febri diei oppilatiue, febri diei apostemose, febri antique, medie tertiane permixte, tremori, febri sincopali.

¶ Areola venenorum.

TYriaca bezahar, iterficit venenosa, expellit venenosa, venenum, medicina p̃nitiosa, napello, extremitati caude cerui, felli vipe [a] ⌈iusqa/mo nigro.⌋ opio [b] ⌈beriꝫ⌋ litargirio, fũgis, cantaridibꝰ, strãgulatori [c] ⌈leopardi, ⁊ thib⌋ lepori marino, interficit mures, morsui serpẽtis, vipere, scorpioni, rutele, aranee, altararati iterfectori vulturis, morsui canis, morsui hois, cani rabioso, draconi marino, danule mugali, sagittis venefica/tis [d] ⌈alheleil⌋ sagitte armene, felli [e] ⌈leopardi.⌋

a A. sucharaꝫ.

b A. albengi.

c A. alnemer, et aldib.

d A. A alhelahel

e A. alnemer.

Litera. A.

¶ De Aniso. Cap. I.

ANisum q̃d est. Est semen feniculi romani, ⁊ est minoris acuitatis q̃ꝫ nabati [f] ⌈et in ipso est dulcedo, ⁊ est acutiꝰ q̃ꝫ nabati.⌋ Electio. [g] ⌈Romanuꝫ p̃derosius est.⌋ Natura. Jnq̃t Gal'. est cal'm in scd̃o: siccũ in tertio [h] ⌈dixit Dia.⌋ est vtrũqꝫ in tertio. Operationes ⁊ p̃petates. Est apitiuuꝫ cũ stipticitate pauca, ⁊ est sedatiuũ doloꝝ, ⁊ resolutiuũ ventositatũ, ⁊ p̃prie si asset, ⁊ in ipso q̃dẽ est acuitas, qua medicinis adurẽtibꝰ fit vicinuꝫ. [i] ⌈Vulnera ⁊ vlcera.⌋ Confert [k] ⌈inflationi⌋ faciei, ⁊ apatibꝰ extremitatũ. Membra capitis. Si ex eo fiat euaporatio, ⁊ naribꝰ vapor eius attrahatur, sedat soda, ⁊ vertigo, ⁊ si teratur, ⁊ misceat cum oleo ro. ⁊ distillet in aure, sanat [l] ⌈q̃d accidit in iteriori p̃te eius, ⁊ soda a cõpressione: aut ⌋ p̃cussione: ⁊ dolores ẽt eius. Egritudines oculi. Cõfert sebel antique. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Prouocat lac. Mẽbra nutrimẽti. Abscindit sitim factaꝫ ex humiditatibꝰ baurachijs: et ꝯfert oppil'oni epatis, ⁊ splenis g̃uate ex humiditatibus. Mẽbra expulsionis. Prouocat vrinam, ⁊ mẽstrua: ⁊ mũdat matricẽ a fluxu humiditatum albaꝝ. Et est motiuũ coitus: ⁊ q̃nqꝫ ꝯstringit vẽtrem. Et adiuuat ip̃m ad illud eius ꝓuocatio. Et ap̃it oppilationes renũ, ⁊ vesice, ⁊ matricis. Febres. Cõfert antique. Venena. Expellit nocumentũ venenorum, ⁊ venenosorum. Permutatio. Loco eius carui quantum est ipsum.

f —— A.

g A. Alia litera meliꝰ est nouum hũs magna grana, a qbꝰ nõ excorticant cortices sil'es furfuri, ⁊ est fortis odoris, ⁊ alacriti melius est q̃ꝫ egyptium.

h A. dicitur q̃.

i A. Apata ⁊ bothor.

k A. althebegi.

l A. ꝯtussionẽ iteriori eiꝰ accñtẽ ex obuiatiõe.

¶ De apsinthio. Cap. II.

Apsinthium q̃d est. [m] ⌈Est herba silis folijs origani.⌋ Et in ipso est amaritudo, ⁊ stipticitas, ⁊ acuitas. Jnq̃t hunain. Apsinthiũ est pluriũ specieꝝ. Ex eo eni est corascenum. Et ex eo est oriẽtale, ⁊ allatũ de mõte lukeni, ⁊ susi, ⁊ nabati, ⁊ tarsense. Et dixerũt alij antiquorũ sp̃ẽs eius q̃nqꝫ sũt, tarsense, ⁊ susi, ⁊ nabati, ⁊ corasceni, ⁊ romanũ. Et in nabati q̃dẽ est bonꝰ odor. Et ad vltimũ in ipso est s̃ba terrea, qua [n] ⌈ꝯtrahit⌋ ⁊ s̃ba subtilis, qua soluit ⁊ ap̃it. Et est ẽt ex sp̃ẽbus sceha: ⁊ p̃pter hoc vocauerũt ip̃m q̃dam sapiẽtes sceha romanũ. Et eius succus est fortior folijs ipsiꝰ ⁊ est in cõparatione succi prassij. Electio. Q̃d ex eo meliꝰ est ẽ susi, ⁊ tarsense: ⁊ est [o] ⌈mirabilis coloris,⌋ ⁊ odoris aloes cũ ꝯterit. Et q̃d ex ipso est recens ⁊ siluestre. Rectificatio potionis fit cũ corasceni. ʒ. iij. Natura. Est cal'm in p̃: siccuꝫ in scd̃o [p] ⌈⁊ eius succus est calidior.⌋ Et dicunt q̃dam est siccuꝫ in tertio, ⁊ est q̃si verius. Operationes ⁊ p̃prietates. Est apitiuũ, ⁊ stipticũ: ⁊ eius stipticitas est fortior ipsius amaritudine: sꝫ nabathiũ est fortioris stipticitatis, ⁊ minoris calitatis: q̃propter nõ soluit s̃ta ẽt ex stõ: neqꝫ per ip̃m fit iuuamẽtuꝫ in hoc: ⁊ eiꝰ operatio [q] ⌈in s̃tate ⁊ melia.⌋ Et in ipso ẽt est resol'o. Et ex p̃prietatibus eius est, vt p̃hibeat pãnos a tineis, ⁊ corruptiõe vermiũ: ⁊ p̃hibet encaustrũ ab alteratione, ⁊ charthas a corrosione. Jn decoratiõe. Facit bonũ colorẽ. Cõfert tyrie ⁊ alopitie: ⁊ remouet vestigia [r] † ⌈ ⌋ sub oculo, ⁊ in alijs locis. Et cõfert grossitiei palpebraꝝ. [s] ⌈Vulnera ⁊ vlcera.⌋ Cõfert duritijs itrinsecis in empl'o positũ aut bibitũ. Egritudines mẽbroꝝ capitis. Exiccat caput: ⁊ ipsiꝰ succus facit soda: ⁊ existimo q̃ illud est p̃pter suũ nocumẽtũ q̃d in stõ facit: ⁊ vapor decoctiõis eiꝰ ꝯfert dolori auris. Et q̃n bibit añ vinũ, ꝯfert ebrietati: ⁊ q̃n ex eo fit empl'm iteriꝰ in palato [t] † ⌈ ⌋ ꝯfert p̃focatiõi itrisece. Et ꝯfert apatibꝰ que sũt post ãbas aures: ⁊ ꝯfert dolori auris, ⁊ fluxui hũiditatũ: [u] † ⌈ ⌋ ⁊ ꝯfert apoplie bibitũ cũ melle. Egritudies ocl'i. Cõfert opthalmie antiq̃ ⁊ p̃p̃e nabaticũ q̃n ex eo fit empl'm sub ocl'o, ⁊ pãno. Et si ex eo fiat empl'm cũ careno sedat pulsationẽ oculi, ⁊ apata eius. Et ꝯfert [x] ⌈p̃cussioni in eo.⌋ Egritudies mẽbroꝝ anhelitꝰ. Sirupꝰ eiꝰ ꝯfert tetano q est sub hypocũdrijs. Egritudines mẽbroꝝ nutrimẽti. Reducit appetitũ: ⁊ est medicia mirabil' ad illud q̃n bibit decoctiõis eiꝰ, aut succi ipsiꝰ decẽ diebꝰ. s. q̃qꝫ die tres anulasat. Et sirupꝰ eiꝰ ꝯfortat stõm, ⁊ efficit op̃ones alias. Et ꝯfert icteritie, et p̃prie si bibantur succi eius decem diebus. s. quaqꝫ die tres vncie: ⁊ ꝯfert hydropisi. Et simil'r emplastrum factũ ex eo cum ficubus, ⁊ nitro, ⁊ farina lolij, ⁊ est emplastrũ splenis etiam: ⁊ q̃nqꝫ fit empl'm ambobus ex eo cũ ficubꝰ, ⁊ farina [y] ⌈lolij⌋ ⁊ nitro

m A. Est herba cuiꝰ folia silant folijs alsciba, vl' alsceha.

n A. stipticat.

o A. coloris cinericij cũ viriditate, ⁊ est hũs colorẽ cũ q̃dã lanugine vel pilositate.

p —— A.

q A. Alia litera ẽ i melia ⁊ chola

r † A. violacea.

s A. Apata ⁊ bothor.

t † A. cum nitro Alia lr̃a. q̃n ex eo fit empl'm intra palatũ, ꝯfert p̃focatiõi accñti ex fungis.

u † A. aurium.

x A. aludacha q̃ est in eo.

y A. yreos. Alia lr̃a. cũ ficubus, ⁊ oleo de lilio.

⁊ interficit vermes ꝓprie quum decoquitur cū lentibus, aut rizi, ⁊ comedit̄. Succus eius est malus stomacho:[a] [⁊ semina eius] etiam nocumētum faciunt ori stōi ꝓprie propter eius salsedinē, p̄ter nabathi: ⁊ qn̄ permiscet̄ cuz spica vtile est dolori stōi. Et si empl'm fiat ex eo epati, ⁊ stō, ⁊ ilijs, ꝯfert doloribus eoꝝ. Epati qdem, ⁊ ilijs cū oleo de alcāna facto cerato: ⁊ stō qdem cū oleo rosaceo, aut ꝑmixtuz cum rosis: ⁊ ꝯfert duritijs ipsoꝝ. Egritudines mēbroꝝ expulsionis. Est ꝓuocatiuū vrine, ⁊ mēstruorum fortiter [b] [etiam] suppositū cū hydromelle: et soluit cholerā, ⁊ neqꝫ per ipm fit iuuamētū in flate: nec ēt ī illo qd̄ est stans in itestinis. Sit quoqꝫ potio eius ifusi, aut decocti a qnqꝫ. ʒ. vsqꝫ ad septē. Et pulueris eius ab vna. ʒ. vsqꝫ ad. ij. ʒ. Et potꝰ sirupi eius etiam ꝯfert hemorroidibꝰ, ⁊ ragadijs in ano: ⁊ qn̄ coqtur solū, aut cum rizi, ⁊ bibit̄ cū melle, iterficit vermes cū solōne vētris leui: ⁊ silr̄ qn̄ coqtur cum lentibꝰ. Et eius qdē sirupus ꝯfert oibꝰ illis, ⁊ mundificat venas ab humore cholico, ⁊ aquoso: ⁊ ꝓuocat ipm. Febres. Cōfert antique, ⁊ ꝓpe eiꝰ succus [c] [sicut succus] eupatorij. Uenena. Cōfert morsui draconis marini, ⁊ scorpionis, ⁊ morsui mugali: et [d] [iusqamo] cū vino, ⁊ suffocationi fungoꝝ, ⁊ ꝓpe cū bibit̄ cū aceto:[e] [⁊ eius oleū ꝯfert cimicibus: et quū infundit̄ ꝓprie in aqua encaustri] nō corrodūt mures librū. Permutatio. Loco eiꝰ ponit̄ poliū: aut sceba armenum. Et in ꝯfortādo stōm, ex assaro q̄ztum ipm est cum medio pōdere myrobalanoꝝ.

De Acatia. Cap. III.

Acatia qd est. Est succus [f] [alcharthi] exiccatus, deide in trociscos mutatus. Et in ipsa est mordicatio, que ablutione remouet̄: qm̄ est cōposita ex s̄ba terrea stiptica: ⁊ ex s̄ba subtili ex q̄ est eius mordicatio, que destruit̄ ablutione, ⁊ ꝓpt̄ suam acuitatē [g] [ ] mordicat ⁊ infrigidat. Electio. Melior ex ea est, que est melioris odoris viridis declinās ad nigredinez, pōderosior, durior. Natura. Que ex ea abluta est: frigida est, ⁊ desiccat in scd̄o: ⁊ non abluta frigida est in ꝑmo: ⁊ eius siccitas est in termino scd̄i. Opationes ⁊ ꝓprietates. Est stiptica ꝓhibens cursum sanguinis. In decoratione. Denigrat capillos, ⁊ colorē efficit bonum: ⁊ ꝯfert fissuris accidētibus ex frigore. Apata ⁊ bothor. Cōfert oibus que diximus in myrto. Et ꝯfert panaritio, ⁊ cum albumine oui ꝯfert adustioni ignis, ⁊ apatibꝰ calidis. Instrumēta iuncturaꝝ. [h] [Prohibet mollificationē] iuncturarum. Egritudines capitis. Cōfert vlceribꝰ oris. Egritudines mēbroꝝ oculi. Cōfortat visum, ⁊ subtiliat ipsum: ⁊ nō est ꝯueniēs oculo ea, nisi [i] [albassari,] ⁊ sedat opthalmiaz, ⁊ rubedinē que accidūt in eis. Et ingredit̄ in medicinis vngule. [k] †[ ] Egritudies mēbroꝝ expulsionis. Cōstringit nām bibita, ⁊ clisterizata, ⁊ pro emplastro posita. Et cōfert dissenterie, ⁊ solōni sāguinee: ⁊ abscindit fluxū matricis: ⁊ remouet [l] [eminētiā ani, ⁊ eminētiam] matricis: ⁊ ꝯfert mollificationibus amboꝝ.

De assaro. Cap. IIII.

Assarum qd est. Est herba hn̄s semina plurima [m] [radicū cuius nodus est tortus: ⁊ similant̄ piperi] boni odoris, mordicātis linguā: ⁊ hꝫ florē inter folia apud radicē suā, cuius color est purpureus silis flori iusqami: ⁊ radix qdem ipsius est magis iuuās q̄ꝫ aliqd qd̄ sit in ipso, ⁊ eius virtus est virtus acori, aut est eo fortior. Electio. Ex eo melius est qd̄ est fortioris odoris. Natura Calidu est ⁊ siccū in tertio: ⁊ dicit̄ ꝙ eius siccitas

[a] A. ⁊ herba ipiꝰ
[b] A. ⁊ proprie.
[c] A. cum succo.
[d] A. sucharaz.
[e] A. ⁊ aspsio aq̊ si tatꝫ seu decoctionis eiꝰ ꝓhibet cimices, ⁊ quū ifūdit̄ ꝓpe cū aq̊ sitate ipsiꝰ encaustrum. Alia lr̄a. ⁊ oleuz eiꝰ ꝓhibet cimices. Alia lr̄a. ⁊ quādo humectat̄ en claustrū scriptorū cū aq̄ eiꝰ, vel cū decoctiōe eiꝰ
[f] A. alcharad vl' alchard.
[g] † A. ꝓfunde.
[h] A. Alia litera. Confert mollificationi.
[i] A. Alia litera. alnassari.
[k] † A. Alia lr̄a. ⁊ rectificat eminentiam oculi.
[l] A. egressionē ani ⁊.
[m] A. ⁊ nodos radicū eiꝰ tortuosos siles altheil, vel althil, ⁊ est.

est [n] [maior] ipsius caliditate. Opationes ⁊ ꝓꝓetates. Aperit ⁊ sedat dolores itrinsecos oēs: ⁊ ꝓprie eius infusio quā dicturi sumus in capitulo hydropisis: ⁊ subtiliat, ⁊ resoluit, ⁊ calefacit membra frigida, ⁊ abstergit. Instrumēta iuncturaꝝ. Confert sciatice ⁊ dolori ancharum antiquo: ⁊ ꝓprie eiꝰ ifusio p̄dicta in capitulo hydropisis. Egritudines oculi. Cōfert grossitudini cornee. Mēbra nutrimēti. Cōfert oppilationi epatis, ⁊ duritiei ipsius, ⁊ ꝯferunt icteritie, ⁊ hydropisi infusionis eius tres aurei. in. xij. cotilis musti, que post duos mēses coletur: ⁊ iuuamētum in febribus est maius: ⁊ cōfert duritiei splenis valde. Mēbra expulsionis. Prouocat [o] [vtrunqꝫ] ⁊ ꝯfortat vesicam ⁊ renes: ⁊ soluit sicut helleborus albus in purgatione vētris. Et eius qdem potio sit septem aureoꝝ cum aqua mellis: ⁊ in spermate augmētum efficit. [p] [Permutatio. Loco ipsius ponit̄ pondus ipsius, ⁊ medium acori: ⁊ sexta ponderis eius amomi.]

De Abhel. Cap. V.

Abhel quid est. Est fructus [q] [iuniperi similis zarur.] sed tamē est vehemētius niger: ⁊ est boni odoris, ⁊ acuti. Arboris xo eiꝰ due sunt species. vna species cuius folia sunt sicut folia cupressi multas habens spinas: que dilatat̄, ⁊ non elongat̄. ⁊ alia est cuius folia sunt sicut tamarisci: ⁊ sapor eius est, sicut cupressi: sed est siccior, ⁊ minus calida, ⁊ quum de ea assumit̄, duplum cinamomi ponit̄ loco eius. Natura. Dixerūt quidam ꝙ est calidus ⁊ siccus in tertio. Operationes ⁊ ꝓprietates. Uehemētis est resolutionis, ⁊ inest ei desiccatio cuz mordicatione: ⁊ in ipso est stipticitas [r] [leuis] ⁊ ponit̄ in oleis calefactiuis. ⁊ in oleis aromaticis. Et plurimū ponit̄ in oleo [s] [qd̄ fit exprimendo.] In vulneribꝰ ⁊ vlceribus. Cōfert eius puluerizatio in herpetestiomeno, ⁊ vlceribus putridis cuz melle, ⁊ ꝓhibet ambulationē ambulatiue, ⁊ vlcera denigrata: ⁊ quādoqꝫ fit ex eo emplastrū [t] [q̄re] non ꝯsolidat ꝓpter sui mordicationē: ⁊ propter vehemētiā caliditatis ⁊ siccitatis sue, imo [v] [exiccat.] Egritudines membroꝝ capitis. Quū bullitur nux abhel in oleo sisamino in cochliari ferreo donec nux nigra fiat, ⁊ distillat̄ in aurem, ꝯfert surditati valde. Membra expulsionis. [x] [Prouocat vrinam ⁊ mēstrua, ⁊ eijcit fetum, ⁊ reducit sanguinem.] [y] [Permutatio. Loco eius ponitur cassia lignea: ⁊ dicit̄ ꝙ pondus eius de nuce cupressi: ⁊ dicit̄ ꝙ pondus eius de folijs cupressi.]

De [3] [Adrimia.] Cap. VI.

Adrimia Natura. Est calidum ⁊ siccuz in tertio. Decoratio. Confert alopitie tritum cum aceto. Instrumēta iuncturarum. Cinis eius cum aceto suppositus confert sciatice. Membra expulsionis. Inquit Dia. Quum mulier tangit montanuz, ⁊ sibi supponit ilico facit abortum. Uenena. Confert venenis omnibus, ⁊ ꝓprie morsui.

De [⁊] [Antimonio.] Cap. VII.

Antimonium qd est. Est substantia plūbi mortui, ⁊ eius virtus est similis virtuti plūbi adusti. Electio. Qd̄ ex eo bonum est, est [?] [laminosuz] frustis ꝯfractis cui inest splēdor, ⁊ cui non admiscet̄ aliquid extraneuz ⁊ neqꝫ est sordidum, ⁊ valde velociter frangitur. Natura. Est frigidum in ꝑmo: siccum in scd̄o: et est vehementioris desiccationis q̄ꝫ attrimentuz rubeum, ⁊ est [ꝝ] [syrū.] Opōnes ⁊ ꝓprietates, ꝯstringit ⁊ exiccat sine mordicatione, ⁊ abscindit fluxum

[n] A. minor.
[o] A. vrinā ⁊ mēstrua.
[p] —— A.
[q] A. alharar' silis alçarur. Alia lr̄a. arboris alharar, similis alçarur. Alia lr̄a. Abhel qd est. Est arbor alharar similis alçarur.
[r] A. occulta.
[s] A. alhascir.
[t] A. et.
[v] A. facit pus seu saniem.
[x] A. Alia litera. cū bibit̄ iterficit fetū, ⁊ descēdere mēstrua facit, ⁊ mingē sāguine, ⁊ qn̄ supponit̄, ⁊ fit suffumigatio cū eo, opat̄ illd̄.
[y] —— A.
[3] A. Adriune, vel adriu.
[⁊] A. Atemed.
[?] A. squamosuz.
[ꝝ] A. suri.

sanguinis. Uulnera ⁊ vlcera. Cōfert vlceribus, ⁊ destruit carnes additas, ⁊ ꝯsolidat. Et ponit̃ cum adipe recēte sup adustionē, q̃re nō vlcerat: ⁊ si vlcerat ꝯsolidat ipsam quū ꝑmiscet̃ cū [a] [adipe] ⁊ cerusa. Mēbra capitis. Prohibet fluxum sanguis ex narib⁹ qui est ex velaminib⁹ cerebri. Mēbra ocłi. Cōseruat sanitatē oculi, ⁊ remouet sordes vlceruz suoꝝ. Mēbra expulsionis. Quum supponit̃, cōfert fluxui sanguinis matricis. Permutatio. Loco eius ponitur stānum adustum.

De [b] [Ammoniaco.] Cap.VIII.

Ammoniacū quid est. Est gūma [c] [atorthut:] ⁊ noiat̃ qñq3 id quo aurum adheret: qm̃ ꝑgamena ⁊ membrana, ⁊ libri eo deaurant̃. Natura. Est calidū in fine [d] [tertij] ⁊ siccū in ꝑmo. Opōnes ⁊ ꝓprietates. Eius resolutio ⁊ exiccatio est fortis, ⁊ nō est mordicatio eius fortis. Et ex ipsius q̃dem aptione ꝑuenit̃ ad hoc, vt faciat currere sanguinē ex orificijs venaꝝ: ⁊ ingredit̃ in rectificatione solutiuoꝝ, ⁊ in ipso est lenificatio ⁊ attractio. Apata ⁊ bothor. Linit̃ ⁊ fit ex eo emplr̃m, ⁊ ꝯfert scrofulis, ⁊ duritieb⁹, ⁊ [e] [apatib⁹ in ꝑncipio paruis, ⁊ postea magnis sine capite.] Uulnera ⁊ vlcera, Cōfert [f] [vulnerib⁹] malis, ⁊ corrodit carnē malā, ⁊ facit nasci carnē bonā. Instrumēta iuncturaꝝ. Cōfert dolori sciatice ⁊ ilioꝝ: ⁊ iūcturaꝝ bibitū cū melle, aut aqua ordei. Et quū ex eo fit emplr̃m cum melle, ⁊ [g] [oleo resoluit duritiem] iuncturaꝝ. Et qñ ꝑmiscetur cuz aceto ⁊ baurach [h] [⁊ rosis] ⁊ oleo de alcāna ꝯfert lassitudini. Mēbra oculi. Lenit asperitatē palpebraꝝ, ⁊ scabiem, ⁊ abstergit albuginē, ⁊ ꝯfert humiditatibus oculi. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Cōfert disnie ⁊ difficultati anhelitus [i] [⁊ eius dilatationi cum transglutit̃ cū melle] aut aqua ordei, ⁊ mūdat vlcera velaminis, ⁊ ꝯfert ꝓfocationi, que est ex flate, et cholera nigra. Mēbra nutrimēti. Quuz bibit̃ ex eo aureus ꝯfert duritiei splenis, ⁊ duritiei epatis: ⁊ silr̃ cum linit̃ cum aceto, ⁊ ꝯfert hydropisi. Membra expulsionis. Prouocat vrinā ita vt sanguinez mingere faciat, ⁊ interficit ascarides, ⁊ sol'one educit, ⁊ facit exire embryonē, siue viuū, siue mortuuz: ⁊ ꝓuocat mēstrua. Et linit̃ sup duritiem testiculoꝝ cum aceto, ⁊ lenit eos. Permutatio. Loco eius ponitur sordities aluearij apum.

De [k] [Aniuden.] Cap.IX.

Aniuden qd est. Ex ea est alba, ⁊ nigra que est fortior: ⁊ hec nigra nō ingredit̃ in cibis: ⁊ ipsius radix est ꝓpinqua sapori alastirgar: ⁊ eius natura est aerea, sed alastrigar est tarde digōnis: ⁊ nō est hoc in ordine eius, q̃zuis sit etiam digōnis valde tarde. Asse xo que est eius gumma caplr̃m singulare faciam aliud: ⁊ melius q̃dem est, vt administret̃ eius decoctio: aut ipsi⁹ acetū q̃z corpus eius. Natura. Cal'a est ⁊ sicca in tertio. Opationes ⁊ ꝓprietates. Est subtiliatiua valde. Et radix eius inflat, ⁊ quū corpus ex ea fricat̃, ⁊ ꝓꝑe cuz lacte eius, trahit māš ad exteriora virtuose. Decoratio. Alterat ventositatē corꝑis. Et si ex ea fiat emplr̃m cum oleo sanat [l] [aggregationes] sanguinis sub oculo. Apata ⁊ bothor. Confert dubellet intrinsecis. Et quū ꝑmiscet̃ ipsa, ⁊ radix cū emplastris, ꝯfert scrofulis. Instr̃a iuncturaꝝ. Quum ꝑmiscet̃ cū oleo irino: aut oleo de alcāna, ꝯfert doloribus iuncturaꝝ ꝓprie. Membra nutrimēti. Radix eius facit eructuare, ⁊ stringit vētrem: ⁊ est tarde digōnis, ⁊ digerit, ⁊ calefacit stōm, ⁊ ꝯfortat eū, ⁊ disrūpit appetitū. Mēbra expulsionis. Qñ decoquitur cum corticibus granatoꝝ in aceto, sanat hemorroydas ani, ⁊ ꝓuocat. Et facit fetere odorez stercoris: ⁊ vētositatem exeūtem per anū, ⁊ est nociua vesice. Uenena. Est bezahar venenis.

a A.cera.
b A.assach.
c A.altharthut.
d A.secundi.
e A.alsceha.
f A.exituris.
g A. Alia litera cum melle ⁊ pice resoluit lapidositatem.
h —— A.
i A. ⁊ ꝓpationi anhelit⁹ qñ ipm cū melle sumit̃ i modū loch.
k A.Angiedan.
l A.nigredines

De [m] [Astirgar.] Cap.X.

Astirgar qd est. Rectius est vt eius acetum administret̃. Et est ꝓpinqua aniuiden in nā sua, sed est [n] [calidior] ea. Natura. Calida est ⁊ sicca in fine tertij. Mēbra nutrimēti. Ei⁹ acetum est bonū stomacho, ⁊ purgat ipsum, ⁊ ꝯfortat eum: ⁊ disrūpit appetitū. Sed corpus ipsius facit nauseā mordicatione sua: ⁊ tardat̃ mora ipsius in stō, ⁊ eius digestio in ipso. Febres. Proprietas eius est iuuamētum febris quartane.

De [o] [Amirberis.] Cap.XI.

Amirberis qd est. Est azarasch. Et ex eo est rotūduz rubeū [p] [cāpestre] ⁊ nigrū lōgum, arenosum: aut mōtanum, ⁊ est fortius. Natura. Frigidū est, ⁊ siccum in fine tertij. Opationes ⁊ ꝓprietates. Est vincēs cholerā valde. Apata ⁊ bothor. Ex ꝓprietatibus eius est suū iuuamētum, q ꝯfert apatibus calidis, sicut emplastrum suppositum. Membra nutrimēti. Cōfortat stomachū, ⁊ epar, ⁊ abscindit sitim valde. Membra expulsionis. Constringit ⁊ ꝯfert rasure etiam fluxui sanguinis inferius.

De [q] [Alaunoc ⁊ Alahabar.] Cap.XII.

Alaunoch ⁊ alahabar quid est. Utrūq3 est plūbum nigruz, in quo est substātia aquosa multa, quam ꝯgelauit frigus. Et in ipso sunt aereitas ⁊ terreitas, non vehemētis multitudinis. Signum aūt humiditatis eius, sicut existimat Gal'. est velocitas liquefactionis eius, ⁊ aereitatis ipsius est vehemētia raritatis eius: ⁊ q ipz crescit quum dimittit̃ in humorositate terre, ⁊ inflatur: ⁊ est vehemēter īfrigidās apostemata. Natura. Est frigiduz ⁊ humidum in scd̃o. Apostemata ⁊ bothor. Fiant ex eo pistillū, ⁊ tabula, ⁊ fricetur vnum eoꝝ sup aliud cū aliquo ex oleis, ⁊ tūc illud qd̃ ex ipso resoluit̃ ꝯfert apatibus calidis: et infrigidat ea: ⁊ [r] [saniosa ex ipsis ita q curant̃,] ⁊ ligat̃ ex eo lamina sup scrofulas, ⁊ glādulas, ⁊ vlcera iuncturaꝝ, ⁊ ipsaꝝ glandulas, ⁊ destruuntur. Uulnera ⁊ vlcera. Ipsius fricatio ꝑdicta, ⁊ eius adustūm ꝓprie ablutū ꝯfert [s] [vulneribus] malignis, ⁊ vlceribus cācerosis, ⁊ vlcerib⁹ iuncturaꝝ. Instrumēta iuncturaꝝ. Cōferunt ipsius fricatio, ⁊ adustio predicte, vlceribus iuncturaꝝ. Et si stricte liget̃ sup torsionem iuncturaꝝ, ⁊ suas glādulas liquefacit eas. Mēbra oculi. Qd̃ ex ipso adustū est: est iuuatiuū in vlceribus ꝓprie, quum abluit̃: ⁊ similr̃ ophthalmie sicce. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Qd̃ ex eo adustū est: iuuatiuū est vlceribus māmille: ⁊ similr̃ eius fricatio, ⁊ adustio predicte. Mēbra expulsionis. [t] † [ ] Confert hemorroidibus. Et ligat̃ lamina sup locuz renum: ⁊ ꝓhibet pollutionem frequētem: ⁊ sedat desiderium coitus. Et vtrunq3 eoꝝ confert vlceribus veretri: ⁊ testiculoꝝ: ⁊ apatibus ipsorum.

De [u] [Amumeli.] Cap.XIII.

Amumeli quid est. Est oleum dulce, valde spissum sicut mel: ⁊ spissius eo: ⁊ extrahitur ex [x] [crure arboris, que est in terra murzie dulcis: ⁊ fit ex eo oleum si cum eo admiscet̃ etiā oleum de flore eius:] ⁊ nominat̃ amumeli, ⁊ oleuz mellis. Electio. Ex eo est melius qd̃ est magis clarū, ⁊ spissius, ⁊ antiquius. Natura. Calidū est et humiduz, ⁊ ipsius calitas plima est hūiditate eius.

m A. Astergar, seu astergaçi.
n A.deterior.
o A.Amirbaris persice alçersech
p A.Alia litera. ad fuscedinē declinans.
q A.Alanoc ⁊ alabar.
r A. ꝯfert apatib⁹ malignis, ita vt cācro ꝯferat.
s A.exituris.
t † A. Contusio eius vel fricatio eius predicta, ⁊ adustio ipsius.
v A. Alaumali, vel aumali.
x A.trūco arboris, q est i regiōe tedmur dulcis, ⁊ fit ex eo oleū. ⁊ ꝑmiscet̃ ēt cum ipso oleo flos ei⁹. Alia lr̃a. si ꝑmisceatur cū eo, ēt oleū floris eius.

a A. scabiei vlcerose.

Uulnera ⁊ vlcera. Confert [a] [vulneribus vlcerosis] illinitum. Instrumēta iuncturaꝝ, ꝯfert doloribus iuncturaꝝ. Membra capitis. In ipso est virtus faciēdi subeth, ⁊ facit pigritiā. Mēbra oculi. Cōueniens est tenebrositati oculoꝝ, quū ex eo fit collyriū. Mēbra expulsionis. Tres. ℥. ipsius cū ix. ℥. aque solōne educunt cholerā ⁊ humores crudos, ⁊ faciunt pigritiā, ⁊ mollificāt. verūtñ nō est solicitudo hñda: neq͡ꝫ timēdum est ex eo qđ ipm soluit, qm̄ est iuuatiuū cum eo qđ ex ipso apparet icolume: opꝫ tñ ne sup ipsum dormiatur oino.

b A. Agalugen vel agalugi.

¶ De [b] [Agalugin]. Cap. XIIII.

c A. asperaꝫ seu cutem diuersis maculis ⁊ signis coloratam.

Agalugin qđ est. Lignū indū, aut arabicū boni odoris, hñs cutē [c] [coopertam] intrās in nřo speꝝ que vēdunt. Et in ipso est stipticitas cū amaritudine pauca. Mēbra capitis. Collutio oris facta ex ipsius decoctione odorem oris efficit bonū. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Cōfert dolori lateris. Mēbra nutrimenti, cōfert dolori epatis. Et aureus vnus ex eo ꝯfert viscositati stōi, ⁊ debilitati ipsius. Membra expulsionis. Quum bibit cum aqua confert vlceribus intestinoꝝ, ⁊ dolori pungitiuo calido.

d A. Amgailam

¶ De [d] [Amgailem.] Cap. XV.

e A. spinosa locoꝝ siluestrium.

Amgailem qđ est. Est arbor [e] [locoꝝ rusticoꝝ] nota. Natura. Est frida ⁊ sicca. Opōnes ⁊ ꝓprietates. Est stiptica ꝓhibēs sanguinē, ⁊ spēs fluxus. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Prohibet sputū sanguinis. Mēbra expulsionis. Prohibet fluxum matricis.

f A. Adarachi vel adaraca.

¶ De [f] [Atharachic.] Cap. XVI.

g † A. Est spēs spume maris, q̄ est coagulata ad herēdo iuncis ⁊ cānis. Et.

Atharachic qđ est. [g] † [ ] Hec est medicina acuta que nō bibit ꝓpter suā acuitatē, sꝫ in epithimatibus administrat post fractionē sue acuitatis. Natura. Est cal'a ⁊ sicca valde. Operationes ⁊ ꝓpetates. [h] [Permutat ꝯplōnem malā frigidā ad ꝯplōnem malā cal'am.] Et neq͡ꝫ sit audax aliqs sup ipm nisi epithimādo. In decoratione. Confert panno. In apatibus ⁊ bothor. Cōfert bothor [i] [lenib⁹.] In vulneribus ⁊ vlceribus. Cōfert scabiei vlcerose, ⁊ impetigini. Instrumēta iuncturaꝝ. Emplastrum factum ex ea confert sciatice.

h A. Alia litera Permutat ꝯplexionē fridaꝫ ad ꝯplōnē cal'am. Alia lr̄a. Permutat ꝯplōnem malā fridam ad ꝯplōnē calidaꝫ.

i A. lacteis.

k A. Azadaracht

¶ De [k] [Azedaraeth.] Cap. XVII.

l A. arborē mirabolanorum.

Azedaraeth qđ est. Arbor nota hñs fructū silem nabach. Et noiant eā in rechi [l] [myrobalanū] ⁊ in tabrastē, ⁊ kien, ⁊ thabich: ⁊ est arbor magna: ⁊ est ex magnis arborib⁹. Nā. [m] [Qđ est supra ipsaꝫ est cal'm in p̊: sic/cum in fine ꝑmi. Opōnes ⁊ ꝓpetates. Ei⁹ focha] apit oppil'ones. In decoratione. Aq̄ folioꝝ eius iterficit pediculos, ⁊ ꝓlōgat capillos: ⁊ ꝓpe [n] [radices eius quū administrāt cū vino.] Mēbra capitis. Eius flos apit oppil'ones cerebri. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Eius fructus nociuus est pectori valde: ⁊ est ꝑnitiosus. Mēbra nutrimēti. Ei⁹ fructus est malus stō [o] [ꝯturbās.] Febres. Dr̄ ꝙ decoctio corticū eius cum fumoterre, ⁊ myrobalanis [p] [ōfecata] ꝯfert febrib⁹ flaticis. Uenena. Succ⁹ extremitatū ei⁹ cū melle resistit venenis oib⁹. Et ei⁹ fructus iterficit fortasse. Permutatio. Loco ei⁹ in elōgatione capilloꝝ ponuntur folia canabis.

m A. Flos eius est cal's i tertio. Sicc⁹ in fine primi. Opōnes ⁊ ꝓprietates, eius flos.

n A. Alia litera. qđ de ea est adustū quū administrat cum aceto.

o A. faciens i eo angustiā. Mēbra expulsionis. Cōfert colice.

p A. colata.

q A. Adan alfar

¶ De [q] [Auricula muris.] Cap. XVIII.

Auricula muris qđ est. Est herba cui⁹ v̉tus ꝺm Gal'. est ꝓpinq̄ v̉tuti herbe qua vitrū abstergit. Et hoc nomē absolutū est duabus herbis, quaꝝ vna est quaꝫ noiat Galienus, ⁊ odorat ex ea odor malus, ⁊ nō hꝫ duritiē: ⁊ altera quā noiauit Dia. ⁊ existimauit, ꝙ sit silis volubili, nisi q: minora hꝫ folia cōparata ad ipsam: ⁊ est herba expāsa sup faciē terre: ꝓuos hñs stipites [r] [domestica bona] sine odore: ⁊ nō hꝫ saporē fortem, azulinos hñs flores, cuius semē semini coriādri silat. et hirūdines ex ipso comedūt, ⁊ est cal'a, ⁊ ꝓpe cuius origo nō est iuxta aquā. Inqt musaihach iuuamentū eius, est iuuamētū absinthij, ⁊ est res que nō est inuēta in duab⁹ plātis sil'. Natura. Que ex eis nota est ꝺm Galienum est frida ⁊ humida in gradu p̊. Et altera est ex sūma medicinaꝝ cal'aꝝ. Opōnes ⁊ ꝓpetates. In primanō est stipticitas. Et altera est desiccatiua rubificatiua. Uulnera ⁊ vlcera. Illa quā noiauit Dia. extrahit spinas ⁊ surculos, ⁊ facit adherere plagas. Mēbra capitis. Cōfert epilepsie bibita, ⁊ torture sternutatione facta ex ea, vehemēter: ⁊ eius sternutatio mūdificat cerebrum.

r A. hortulana vmbrosa.

¶ De [s] [Abugilise.] Cap. XIX.

s A. Abugilesa, vel abugilisi, vl' agisa, vl' abuchalesi, vel achusi, seu achusa.

Abugilise qđ est. Est lactuca asini, ⁊ noiat etiam [t] [simarē ⁊ sincarē. Et est pilosa spinosa] aspa, nigra plurima hñs folia sup radiceꝫ annexa ei. Et eius radix in grossitudine est digiti coloris rubei valde, que tingit quū tangit in estate. Et ex ea est spēs alia, citrina folia hñs, coloris rubei: ⁊ eius spēs sunt quatuor. [v] [Abugilise, intisanius, amelenius, ansubesin.] Electio. Fortiores oibus sunt due prime spēs. Natura. Dixit Gal'. ꝙ ex abugilise est que est cal'a ⁊ sicca. Operationes ⁊ ꝓprietates. Que ex ea noiatur abugilise est subtiliatiua cū stipticitate, ⁊ ꝓpter hoc est pontica amara: sed [x] [pōticitas] est in reliqs magis apparens. Relique v̉o due spēs sunt acutiores ꝑmis: et fortioris calitatis, ⁊ radix eius fortioris est caliditatis q̄ꝫ folia. In decoratione. Quū lenit cuꝫ aceto ꝯfert morphee. Et ipa excoriat cutim. Et eius folia sunt debiliora radice eius. In apatibus ⁊ bothor. Prohibet radix abugilise, que est ex eis, cū farina ordei fracti herisipilā: ⁊ silr̄ [y] [radix amelenius] ⁊ ipsa resoluit scrofulas, quū supponit eis cū adipe. In vulnerib⁹ ⁊ vlceribus. Ponit cum [z] [cera] super vlcera oia, ⁊ adustione ignis ꝓpe. Mēbra nutrimenti. Radix abugilise aptat stōm. Et eius decoctio cū aqua alkaratin [&] † [ ] valet icteritie ⁊ dolori splenis. Mēbra expulsionis. Decoctio eius cū aq̄ alkaratin, aut aq̄ chartami ꝯfert dolori renū ⁊ lapidi in renibus. Quuncq͡ꝫ mulier sibi supponit radicē eius abortū facit. ⁊ eius folia [ꝯ] [frixa] cuꝫ vino stringūt vētrem: sed abugilise resoluit hūores cholicos, ⁊ radix hñtis citrina folia ex eo cum isopo, ⁊ sinapi interficit vermes, ⁊ educit eos. Et silr̄ [ꝝ] [alsimaren] absolute, que ex ea citrina est ⁊ reliqua: sꝫ citrina est fortior in h̄. Febres. Decoctio radicū abugilise cū aq̄ [a] [alkaratin] confert febribus antiqs. Uenena. Quū masticat [b] † [ ] ex citrina hñte folia citria [c] † [ ] rubei coloris, ⁊ ꝓijcitur super venenosa, iterficit ea. Et due alie species conferunt morsure vipere bibite, ⁊ linite [d] [⁊ sputate.]

t A. sengiar ⁊ scē char. Et est lanuginē vel pilositatē hñs ⁊ spinosa.

v A. Abuchalesa ansadius ar// gialesus acha// sunas.

x A. stipticitas.

y A. argialesus.

z A. adipe.

& † A. aut aqua chartami.

ꝯ A. bolita.

ꝝ A. alsengiar.

a A. alkaratan, aut aqua chartami.

b † A. fructus.

c † A. ⁊ radicē.

¶ De [e] [Almesu.] Cap. XX.

d A. ⁊ suspense, ⁊ approximate.

e A. Almas.

Almesu qđ est. Dr̄ ꝙ rectius eēt vt de ea loq̄remur in cap̊ de min, verūtñ nos attulim⁹ narrationē ei⁹ in h̄ cap̊. vt sit magis nota. ⁊ magis famosa. Nā. Dixerūt qdā ꝙ est frida ⁊ sicca. Et dixerūt alij ꝙ est cal'a ⁊ sicca cū v̉tute. Opōnes ⁊ ꝓpetates. Est vehemētis abstersionis. Et apud Dia. est adustiua ⁊ putrefactiua. In decoratione. Abstergit dentes fricādo. Mēbra capitis. Dixerunt quidam ꝙ qñ tenet in ore frangit dentes: Et

dixerunt aut ꝓprietate sua, aut ꝓpter venenũ vipe/re que multiplicaṫ in locis, in qbus ipsa est. Et hec qdẽ ꝟba sunt eius qui multa fabulose narrat: ⁊ nõ cognoscit de opõne veneni vipe, ꝙ quũ [a] ⌈positum est ad aliqđ mẽbrũ⌉ nõ efficit hãc opõnez: ꝓpe quũ tp̃s supra ip̃m ꝓlõgatum fuerit. Mẽbra expulsio/nis. Dicũt ꝙ quũ ex ipsa adheret granũ vnũ in ex tremitate siringe annexũ glutini romano, ⁊ itromit tiṫ in vesicã frãgit lapidẽ: sꝫ hoc est ex eis que a me elonganṫ. Uenena. Est venenum mortale.

¶De [b] ⌈armech.⌋ Cap.XXI.

Armech quid est. Est [c] ⌈herba iameni⌋ boni odoris sil̃is cinamomo grosso. In decoratione efficit odorẽ oris bonũ. Apata ⁊ bo/thor. Cõfert apatib⁹ cal̃is ꝓpe sicut empl̃m suppo sita. In vulnerib⁹ ⁊ vlceribus. Prohibet dilata/tionẽ vlceꝝ: ⁊ ꝯsolidat ea siccãdo ꝓpter desiccatio/nez, que est in ea sine mordicatione, ⁊ ꝓhibet putre factionẽ membroꝝ. Membra capitis. Cõfortat cerebrũ, ⁊ stringit gingiuas, ⁊ ꝯuenit egritudinib⁹ oris. Mẽbra oculi. Ex ea comestũ ꝯfert opthal/mie. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Cõfortat cor ⁊ omnia viscera. Membra expulsionis. Strin/git naturam.

¶De [d] ⌈Allabuch.⌋ Cap.XXI.

Allabuch qd est. Dicũt ꝙ est asadar. Dico aũt ꝙ siue non sit hoc allabuch, aut sit de veritate, ꝑtinet ei vt dicamus in capl̃o de sem. Et est ex magnis arboribus: ⁊ forsitan ꝑmuta tur ad egyptum, ⁊ alteraṫ illic natura eius. Ope/rationes ⁊ ꝓprietates. Cõfert fluxui sanguinis ẽt si super mẽbrum ponaṫ, ⁊ abscindit cursum.

¶De [e] ⌈Athamaraet.⌋ Cap.XXIII.

Athamaraet quid est. Est medicina inda efficiens peonie opationez. Mẽbra capitis. [f] ⌈Ex folijs eius fiat epithima⌋ illi ad cuius caput eleuaṫ vapor, ⁊ ꝓhibeṫ epil̃ia.

¶De [g] ⌈Alblage.⌋ Cap.XXIIII.

Alblage qd est. Est medicina [h] ⌈marina⌋ si/milis alcot, que oriṫ in vere. ⁊ est si/milis ẽt andacoche, ꝑlimos hñs stipites. Et ei⁹ se/mẽ est sic semẽ baucie. Mẽbra nutrimẽti. Cõfert spleni valde. Mẽbra expulsiõis. Prouocat vrinã.

¶De [i] ⌈Asefeni.⌋ Cap.XXV.

Asefeni qd est. Existimo ꝙ est pastura came/loꝝ. Membra expulsionis. Mun/dificat renes. Uenena. Plurimum ꝯfert iuuamẽ tum morsure canis rabiosi.

¶De [k] ⌈Alguasen.⌋ Cap.XXVI.

Alguasen qd est. Est herba [l] ⌈sil̃is lilio. Et noiaṫ ꝓpter illud lilialis.⌋ Nã est cal̃a ⁊ sicca in p̊. Opationes ⁊ ꝓꝑetates. Desic cat cũ eq̃litate: ⁊ abstergit. In decoratione. Con/fert pãno, ⁊ resoluit totũ illud cum equalitate. Ue nena. Sal̃. dixit ꝙ est iuuatiua ꝓprie morsure ca/nis rabiosi. ⁊ iaꝫ sanati sunt multi: ⁊ ꝓpter illud no minatur grece [m] ⌈alguasen.⌋

¶De [n] ⌈Atratifus.⌋ Cap.XXVII.

Atratifus qd est. Est medicina [o] ⌈cognita cũ chali.⌋ Natura. In ipsa est paꝝ infridationis, ⁊ nõ est in ea stipticitas. Opõ/nes ⁊ ꝓꝑetates. Desiccat cũ eq̃litate, ⁊ ei⁹ v̊tus est virtus resolutiua cũ infrigidatione. Apata ⁊ bo/thor. Confert apostematibus emunctorioruꝫ more emplastri superposita ⁊ suspensa.

¶De [p] ⌈Ardifrigi.⌋ Cap.XXVIII.

Ardifrigi qd ẽ. Est herba sil̃is cappari acu ti odoris valde, ⁊ grauis habẽs fructum [q] ⌈inferius.⌋ Natura. Dixit [r] ⌈alkanzi ⁊ arabib⌋ ꝙ est fortior in nã sua q̃ꝫ solatrũ, ⁊ alkekẽ/gi. Apata ⁊ bothor. Cõfert apatibus intrinsecis ꝟm verba [s] ⌈arabib.⌋ Et potio ipsius sit vsq; ad [t] ⌈ij. vncias.⌋ Et liniaṫ sup apata cal̃a extrinseca, ⁊ erit mirabilis valde [u] ⌈vbicũq; apposita.⌋ Uene/na. Quũ liniṫ sup pũcturam vespe, sanat ilico.

¶De [x] ⌈Abutilon.⌋ Cap.XXIX.

Abutilon qd est. Est planta sil̃is cucurbite. Et dixit alkanzi, ꝙ h̃ noie est no/ta. Uulnera ⁊ vlcera. Dicitur ꝙ est res magis iu uatiua vulneribus recentibus, ⁊ conglutinat. ⁊ cõ solidat ea statim.

¶De asio. Cap.XXX.

Asius qd est. Est lapis sup quẽ nasciṫ sal: cuius flos noiaṫ asius: ⁊ videṫ ꝙ sit eius gñio ex rore maris, ⁊ imbre qui cadit sup eũ. Opões ⁊ ꝓꝑetates. Uirtus eius ⁊ virtus floris eius est api tiua: carnis gñatiua, putrefactiua paꝝ, cũ liquefa/ctione carnis putrefacte absq; mordicatiõe. Apa/ta ⁊ bothor. Resoluit exituras more empl̃i suppo sita terebinthina, aut pice. In vulnerib⁹ ⁊ vlceri/bus, Ualet [y] ⌈vulnerib⁹⌋ difficilibus, ⁊ antiqs, ⁊ magnis, ⁊ ꝓfundis. Instr̃a iuncturaꝝ. Cũ farina ordei supposita valet podagre. Et qñ ponunṫ extre ma ipsi⁹ in decoctione eius iuuanṫ. Mẽbra anheli tus ⁊ pectoris. Si trãsglutiaṫ cũ melle ꝯfert vlce/ribus pulmonis. Mẽbra nutrimẽti. Quuꝫ liniṫ cum calce ⁊ aceto super splenem confert.

¶De [z] ⌈Athiuth.⌋ Cap.XXXI.

Athiuth Natura. Calidũ est in scd̃o: humi dum in p̊. Opationes ⁊ ꝓꝑetates. Inest ei abstersio vltima. In decoratione. Abster git morpheam fortiter.

¶De [⁊] ⌈Absio.⌋ Cap.XXXII.

Absius qd est. Medicina karmeni ⁊ ꝑsica. Natura. Calida subtil̃is.

¶De Anagale. Cap.XXXIII.

Anagalis qd est. Est duobus modis. vnus eoꝝ est cuius flos est citrin⁹. Et alius cuius flos est celestis. In vulnerib⁹ ⁊ vlceri/bus. Cõueniũt ambo vulnerib⁹, ⁊ ꝓhibet ipsoruꝫ [ꝯ] ⌈aptionẽ.⌋ ⁊ extrahũt furculos, ⁊ sil̃ia, ⁊ ꝓhibent vlceꝝ ampliationẽ. Mẽbra capitis. Si ex aquis amboꝝ fiat gargarismus: ⁊ fiat caputpurgiũ cum eis, ꝓuocat phlegma pl̃m a capite: ⁊ sedant dolorẽ [ꝝ] ⌈mole que est⌋ in ꝑte illa. Mẽbra expulsionis. Qñ bibiṫ cuꝫ vino ꝯfert dolori renũ. Et existima uerunt qdam ꝙ [a] ⌈varia declinãs ad colorem cine ris⌋ reducit anum ꝓminentẽ exterius, ⁊ rubeũ hñs florem augmẽtat ei eminẽtiam. Uenena. Qñ bi/bitur cum vino confert veneno vipere.

¶De [b] ⌈Abrich.⌋ Cap.XXXIIII.

Abrich qd est. Est medicina ꝑsica. Mẽbra ca pitis. Est bona [c] ⌈seruationi⌋ ⁊ rõni.

¶De Ausid. Cap.XXXV.

Ausid qd'est. Est species nenufaris indi Na/tura. Dixit filius [d] ⌈mesiriohe.⌋ Est ca lida ⁊ sicca.

¶De [e] ⌈Ardiud.⌋ Cap.XXXVI.

Ardiud quid est. Est medicina sicut cepe scis sum. [f] † ⌈ ⌋

¶De [g] ⌈Aribut.⌋ Cap.XXXVII.

Aribut qd est. Est medicina cabrusia que as/sumpta est ex re que assimilaṫ ostra// co. Natura. Dixit Sal̃. Est frigidũ in scd̃o: siccũ in ꝑmo. Et eius fructus est calidus ⁊ ꝯctiuus in ꝑn cipio ꝑmi: exiccatiuus in secũdo. Operationes ⁊

propri etates

Marginal notes:

[a] A. expulsũ fue rit ad extra.
[b] A. Armach.
[c] A. lignũ iamẽi
[d] A. Allebach, vel Allebengi, seu albegi, aut allebegi.
[e] A. achtemecht
[f] A. fiat ex eo li nimentum.
[g] A. Alnachel. vel alnafel.
[h] —— A.
[i] A. Alsefani.
[k] A. Alusen.
[l] A. cui⁹ fructus sil̃aṫ altors. Et noiaṫ propter il lud tarsia.
[m] A. alusen, vel Aaulusen.
[n] A. Astraticus
[o] A. noiata alba lebi, seu albale/bie.
[p] A. Ardachiasi vel ardasiei.
[q] A. in vaginis
[r] A. Alrabeb est
[s] A. arabab.
[t] A. vnciã vnaꝫ.
[u] A. in quocũq; apostemate.
[x] A. seu arblu/tilon.
[y] A. vlceribus.
[z] A. Athiuth vl̃ athmuth.
[⁊] A. Afeus, seu achisus vl̃ afiug
[ꝯ] A. apationem.
[ꝝ] A. dẽtiũ mola/rium qui sunt.
[a] A. hñs colorez açurũ declinãtẽ ad cinereitatem vl̃ ad puluerulẽ tiam.
[b] A. Abrech.
[c] A. memorie.
[d] A. mesue vel masergiue.
[e] A. Arendbrẽd vl̃ ardnbrid seu aridbuid.
[f] † A. Mẽbra expulsionis ꝯfert hemorroidib⁹.
[g] A. Auachisus vel auachsius.

proprietates. Conseruat femur puerorum, vt non oriantur pili in ipso spatio longo. Membra nutrimenti. Fructus eius confert icteritie.

De [a] [Adrumilon. Cap.XXXVIII.

Adrumilon qd est. Est medicina que nominat bipẽnis: hz eni duas acies sicut bipẽnis. Natura. Est calida. Et in ipsa sunt amaritudo ⁊ põticitas. Opationes ⁊ pprietates. Aperit oppilones viscerꝝ. Instrumẽta iuncturarum. Confert doloribus iuncturaꝝ.

De [b] [Atinat.] Cap.XXXIX.

Atinat qd est. Est medicina inda in vtute [c] [testiculoꝝ vulpis.] Et opz vt ꝯsideref: ita vt nõ sit [d] [atuit.] Natura. Calida est ⁊ humida. Mẽbra expulsionis. Augmentat coitum.

De [e] [Ata.] Cap.XL.

Ata quid est. Est arbor algarab dicta in cap. de gaim.

De [f] [Anacardo.] Cap.XLI.

Anacardus qd est. Est fructus similis ossi [g] [dactili.] Et medulla eius est silis medulle [h] [nucis] dulcis, in qua nõ est nocumẽtum. Et cortex ipsius est rarus [i] [frãgibilis,] in cuius raritate est mel viscosum hñs odorẽ. Et sunt hoies qui ipm masticãt, ⁊ nõ nocet eis: ⁊ ppe cum nuce. Nã. Calidus est ⁊ siccus in q̃rto. Opõnes ⁊ pprietates. Eius mel est vlceratiuuz apatiuũ, ⁊ adustiuũ sanguinis, ⁊ humoꝝ. Decoratio. Eradicat verucas, ⁊ aufert albaras, ⁊ eradicat [k] [barulos,] ⁊ sanat alopitiaz flaticam. Apata ⁊ bothor. Cõmouet calida apata in interioribus. Instra iuncturaꝝ. Cõfert frigori neruoꝝ, ⁊ eoꝝ mollificationi, ⁊ paralysi, ⁊ torture. Mẽbra capitis. Confert corruptioni memorie quũ ei ꝯfectio nota anacardinũ sumif: Sed tñ cõmouet alienationẽ, ⁊ meliaz. Mẽbra expulsionis. Suffumigant cũ eo hemorroides ⁊ exiccant. Venena. Est ex sũma venenorum: ⁊ adurit humores, ⁊ iterficit. Et eius qdẽ tyriaca est [l] [lac vaccinuz butyro inde extracto.] Et oleũ nucis, eius frangit virtutẽ. Permutatio. Loco eius ponif quintuplũ ponderis eius de [m] [bondacha:] ⁊ quarta põderis ipsius de oleo balsami: ⁊ tertia ponderis ipsius de napta alba.

De [n] [Anate.] Cap.XLII.

Anas. Natura. Calidior est oib' auib' domesticis. Et dicũt qdã q ipsa calefacit ifrigidatũ, ⁊ facit calefactuz possidere febrẽ. Opõnes ⁊ pprietates. Eius pinguedo est maxima in sedãdo dolorẽ, ⁊ in sedãdo mordicationẽ in pfũdo corpis: ⁊ est melior pinguedinib' auiũ. Et eius caro vẽtositatẽ [o] [dissoluit ipsius stõi: ⁊ est plimi nutrimẽti.] In decoratione. Eius pinguedo clarificat colorẽ, ⁊ caro ipsius impinguat. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Clarificat vocẽ. Mẽbra nutrimẽti. Eius caro tardaf in stõ, ⁊ est grauis: ⁊ pprie caro anseris. Sed leuius qd est in ipsa, ⁊ meli' sunt ale. Quũ aũt digerif caro haꝝ auium, est nutribilior oibus carnib' auium. Mẽbra expulsionis. Augmẽtum efficit in coitu, ⁊ multiplicat sperma.

De [p] [Auellana.] Cap.XLIII.

Auellana qd est. Est nota. Et eius qdẽ terreitas maior est terreitate nucis: ⁊ est nutribilior nuce: qm̃ est magis solida: ⁊ min' vnctuosa, ⁊ tardioris digõnis. Natura. Decliuis est ad calitatẽ quãdã, ⁊ siccitatẽ paruã. Opõnes ⁊ pprietates. Gñaf ex ea cholera. Et in ipsa est stipticitas maior q̃z in nuce: ⁊ in ipsa est inflatio: ⁊ gñat vẽtositates in vẽtre inferiori. Decoratio. Qd ex ea adustum est, tingit capillos. Membra capitis. Facit soda, ⁊ assaf, ⁊ comedif cũ pauco pipere: et maturat corizã. Hip. inqt, auellana in cerebro facit augmẽtũ. Mẽbra ocli. Existimauerũt qdã, q ipsa linita sup verticẽ pueroꝝ varios hñtiũ oculos delet varietatẽ. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Comedif cũ aq̃ mell', ⁊ ꝯfert tussi antiq̃, ⁊ adiuuat ad spuendũ. Mẽbra nutrimẽti. Est tarde digõnis, ⁊ excitat vomitũ, ⁊ est tardioris digõnis q̃z nux. Mẽbra expulsiõis. Eius cortex est stipticus, ⁊ stringit vẽtrẽ. Venena. Cõfert venenis, ⁊ morsibus, ⁊ pcipue cũ ficubus, ⁊ ruta, ⁊ pũcture scorpionis.

De [q] [agno casto.] Cap.XLIIII.

Agnuscastus qd est. Est planta, ⁊ est fortasse ppter sui magnitudinẽ arbor, ⁊ nascif in locis ppinqs aquis: ⁊ eius qdẽ rami sũt duri, ⁊ folia ipsius sũt sicut folia oliue: sed sunt leniora, ⁊ eius lignũ nõ ingredif in medicinã: sz flos eius, ⁊ folia, ⁊ fruct'. Et in fructo qdem eius, ⁊ in reliqs que ex eo administrãf, est subtilitas ⁊ acuitas, ⁊ põticitas: ⁊ est ifra rutã siccã. Nã. Calidus in p°, siccus in scdo. Opõnes ⁊ pprietates. Est resolutiuus ⁊ subtiliatiuus, ⁊ disgregatiuus vẽtositatũ [r] † [ ] Et in ipso est aptio cũ stipticitate. Decoratio. Est mũdificatiuus coloris. Instrumẽta iũcturaꝝ. Fit ex eo empl'm cũ folijs suis torsioni neruoꝝ, ⁊ remouet lassitudinẽ. Mẽbra capitis. Facit soda, ⁊ subeth bibitus. Et qñ fit ex eo empl'm ꝯfert soda. Et quũ illud qd ex eo est frixum comedif, min' efficit soda, ⁊. Mẽbra anhelitus et pectoris. Est ex eis que multiplicãt lac minorãdo spma: sitqz eius potio. [s] [ʒ.ij.] vsqz ad. ʒ.j. Mẽbra nutrimẽti. Apit oppilones epis: ⁊ oppilones splenis: ⁊ valde [t] [iuuat duritiẽ.] Et quuz bibif ex eo cũ oxymelle q̃ztitas. ʒ.ij. ꝯfert hydropisi. Mẽbra expulsionis. Sedef in eius decoctiõe ppter dolorẽ matricis, ⁊ apa eius: ⁊ bibitus cum mẽtastro: ⁊ vaporat' desiccat sperma. Et qñ aliqd ex stipitib' eius sternif sub dorso phibet pollutionem, ⁊ virge erectionẽ, ⁊ suffumigant mulieres quũ vehemens desideriũ adest. Et est puocatiuus: ⁊ ꝯfert precipue semẽ eius fissuris ani, ⁊ fit ex eo empl'm cũ butyro duritiei testiculi, pcipue cuz semine eius. Venena. Cõfert morsui serpentis quũ bibif ex eo. ʒ.j. ⁊ silr morsui canis, ⁊ lupi supposito empl'o [v] [⁊ fumigatione facta ex eo, ⁊ eius folia fugãt venenosa.]

De [x] [Alis.] Cap.XLV.

Ale. Electio. Meliores eaꝝ sunt ale gallinaꝝ: ⁊ ale anserũ sũt bone digõnis, ⁊ nutrimẽti. Et nõ sunt leues, nisi ppter multitudinẽ mot', ⁊ exercitij sui. Et eaꝝ nutrimẽtuz nõ multiplicaf, nisi ppt mltitudinẽ carnis, que est in eis. Apata ⁊ bothor. Di q qñ pẽne alaꝝ [y] [alguarascen] miscenf cum eq̃litate sui de iusqamo, ⁊ adurunf, ⁊ terunf, ⁊ ponunf in pane, sicut sal resoluunt scrofulas in collo absqz ferro. Et silr qñ puluerizanf sup panem, ⁊ comeditur. Mẽbra expulsionis. Dicif q panis factus cum eo qd dictum est, soluit valde.

De [z] [acoro.] Cap.XLVI.

Acorus qd est. Est radix plãte que est sic papyrus. Et orif pl'm ei' in locis aquosis, ⁊ in aqs. Et sup hãc radicẽ sunt nodi ad albedinem declinãtes, in qua est odor horribilis: ⁊ paruz boni odoris, ⁊ est calidus acutus. Galienus aũt dixit, q non administraf nisi radix eius: cuius virtus est ppinqua virtuti aristologie ⁊ ireos. Electio. Melior ex eo est ille, qui est spissior, ⁊ magis solidus, [⁊] [⁊ dulcior,] ⁊ melioris odoris. Nã. Calidus

Marginal notes:

[a] A. Andrusalũ vel andrucharũ
[b] A. Athmath.
[c] A. albuzidan, seu buçidan.
[d] A. atiut.
[e] A. Atha vl'anthaias.
[f] A. Beladur.
[g] A. tamaridoꝝ.
[h] A. amigdale.
[i] A. pforat', vel hñs foramina.
[k] A. aluesin.
[l] A. machidvaccinum.
[m] A. auellanaꝝ
[n] A. Bath.
[o] A. frangit. Et stõus ei' est plurimi nutrimẽti.
[p] A. Bunduch.
[q] A. bẽgiechest
[r] † A. ⁊ in ipso nõ est inflatio dion
[s] —— A.
[t] A. confert duritiei ipsius.
[v] A. ⁊ fumus foliorꝝ eius fugat aialia venenosa
[x] A. gienaha.
[y] A. alurasan.
[z] A. Agi.
[⁊] —— A.

est ꝛ siccus in pncipio scdi, vsq ad medium. Opationes ꝛ pprietates. Est resolutiuus inflationis, ꝛ vētositatū subtiliatiuus: abstergit sine mordicatione apitiuus. Et apud Gal. eius odor nō est, nisi bonus. Et fm q nos sentim⁹, nō bonus. Decoratio. Clarificat colorē, ꝛ ꝯfert morphee, ꝛ albaras. Instrumēta iuncturaꝝ. Cōfert spasmo, ꝛ ꝯtritioni lacertoꝝ, ꝛ decoctio eius etiam embrocata, ꝛ bibita. Mēbra capitis. Cōfert dolori dētis valde, ꝛ grauitati lingue. Mēbra oculi. Attenuat grossitudinem cornee: ꝛ ꝯfert albugini, ꝛ pprie in vtrisq succus eius. Mēbra anhelitus ꝛ pectoris. Eius decoctio est bona dolori lateris, ꝛ pectoris. Mēbra nutrimēti. Cōfert dolori epatis frigido, ꝛ ꝯfortat ipsum, ꝛ ꝯfert stō: ꝛ ꝯfert duritiei splenis: imo extenuat splenē multum: ꝛ mundificat stōm. Membra expulsionis. Cōfert dolori pūgitiuo ventris, ꝛ rupture. Et eius decoctio valet ad dolorē matricis: ꝛ puocat vrinā ꝛ menstrua: ꝛ ꝯfert distillationi vrine fm q dixerūt qdam. Et in coitu augmētū efficit: et excitat desideriū ipsius. Et ꝯfert dolori itestinoꝝ et rasure eoꝝ frigidis. Uenena. Cōfert pūcture vermium venenosoꝝ. Permutatio. Loco eius ponit in depellendis vētositatibus, ꝛ iuuamento qd facit epati, ꝛ spleni, equale pondus de cymino cum tertio ponderis sui de [a] ⌈aristologia.⌋

¶De [b] ⌈argento viuo.⌋ Cap. XLVII.

Argentum viuū qd est. Argētum viuum aliud est purgatum ex minera sua: ꝛ aliud extrahit ex lapidib⁹ minere sue cū igne sicut fit aurū ꝛ argentum. Lapis vo minere ipsius quū est purus: ꝛ nō ꝯmiscent ei terra, ꝛ lapides, hꝫ colorē [c] ⌈vzifur, imo vzifur⌋ hꝫ colorē eius, ꝛ non ꝯsequit eum. Et Gal. qdem ꝛ alij existimauerūt q ipm sit arte factū, sicut litargiriū: qm est extractum cum igne: opꝫ ergo vt aurū sit arte factū, sicut litargirium: qm est extractū cum igne: ꝛ qm sba eius est silis sbe vzifur. Existimauit itaq q ipm non fit, nisi [d] ⌈vzifur in vase linito luto, ꝛ accendit ignis super ipm⌋ ꝛ sublimat: sed nō est ita: imo vzifur fit ex eo cū sulfure: deinde posse est vt extrahat ex eo sic extrahit ex vzifur minerali, qd est de sba argēti viui.

Natura. Est frigidū ꝛ humidū in scdo. Opōnes pprietates. Sublimatū est stipticum. Decoratio. Qd ex eo extinctū est, est medicamen pediculoꝝ, ꝛ lendinū cum oleo ro. Uulnera ꝛ vlcera. Extinctū valet scabiei cū oleo rosaceo, aut cū medicinis scabiei, ꝛ vlcerib⁹ malis. Instrā iuncturaꝝ. Eius vapor facit accidere paralysim, ꝛ tremorē, ꝛ [e] ⌈retractat⌋ mēbra. Mēbra capitis. Fumus ei⁹ destruit auditū: ꝛ fumus eius facit accidere fetorē oris, quū trāsit per ipm. Mēbra oculi. Fumus eius destruit visuꝫ. Mēbra expulsionis. Dixit Paulus. Ex hominib⁹ fuerūt qui biberūt extinctū in ileon. Uenena. Argētum viuū sublimatū est interficiēs ppter vehemētem icisionē. Et eius cura fortis est bibere lac ꝛ vomere. Et Gal. qdem dixit q non exptus est illud in ipso. Et dicūt qdam, q extinctum interficit grauitate sua. Ipsum eniꝫ corrodit qd sibi obuiat grauitate sua: hoc aūt verbum non est cōprehēsuꝫ. Et ipsum interficit mures. Et ex fumo eius fugiūt [f] ⌈vermes venenosi⌋ ꝛ serpentes.

¶De [g] ⌈Atrimento.⌋ Cap. XLVIII.

Atrimentum qd est. Diuia inter atrimenta alba, ꝛ rubea, ꝛ citrina, ꝛ viridia, ꝛ iter colcotar, ꝛ calcadis, ꝛ [h] ⌈calcātum ꝛ alsurie, est q atrimēta sunt sbe recipiētes solonez ꝯmixte lapidibus nō suscipiētibus solonem: et iste sunt ipsemet sbe recipientes solonem que iam fuerunt liqde⌋ ꝛ coagulauerūt se: alcolcotar vo est citrinū, ꝛ alcalcadis est albū, ꝛ alcalcātuꝫ est viride: ꝛ alsurie est rubeuꝫ. Et oia hec soluunt in aq, ꝛ decoctione, pter alsurie. ipm eniꝫ est vehemētis [i] ⌈corporeitatis ꝛ cōgelationis.⌋ Et viride est vehementius ꝯgelatū, qꝫ citrinū, ꝛ [k] ⌈vehemētiores hꝫ tunicas.⌋ Et omne qdē atrimētuꝫ in nā est sile vni eoꝝ colori cuius assimilat. Galieni vo iam ꝑmissuꝫ est ad intellectū, q atrimentū rubeū gnat ex colcotar ꝛ vidit sup colcotar vna vice [l] ⌈cooptum attrimento rubeo puluerizato⌋ sed in hoc est consideratio.

Electio. Uiride egyptiuꝫ est fortius qꝫ alkabrusi: sed in egritudinibus oculi alkabrusi est fortius. Et nō adustū est fortius. Et adustū est subtili⁹. Et subtiliora eis sunt alcalcadis ꝛ viride. Et eqlius eoruꝫ est alcolcotar. Et grossius eoꝝ est alsurie, ꝛ ppter h non resoluit in aqua. Et virtus qdem atrimenti in quo sunt splēdores aurei ppinqua est virtuti alcolcotar. Et meli⁹ alcolcotar est illud qd velociter frāgit ereum mūduꝫ nō antiquū. Ex atrimēto vo qd in encaustro ponit qd noiat sabira: melius est duꝝ hns quasi aureuꝫ splēdorem, ꝛ virtus eius est sicut alcolcotar. Et melius alsurie est qd affertur de egypto: ꝛ frangit a nigredine, ꝛ est hns [m] ⌈venas plurimas rancidi gustus⌋ stipticū: ꝛ silr eius odorat⁹.

Natura. Est calidū ꝛ siccū in tertio. Opationes ꝛ pprietates. Oia sunt adurētia facientia puenire crustā stiptica. Atrimētū vo rubeū minus est mordicatiuum qꝫ alcolcotar: ꝛ atrimētum ad coria stipticius est oium: ꝛ alcolcotar est eqlis stipticitatis. Apata ꝛ bothor. Alcolcotar [n] ⌈phibet herisipilam, ꝛ apata ambulatiua.⌋ Uulnera ꝛ vlcera. Oia ꝯferunt scabiei humide, ꝛ sahafat. Et ex colcotar qdem ꝛ ex alijs qnq fiunt licinia, ꝛ ponunt in fistulis, ꝛ extirpāt [o] ⌈vētositatē.⌋ Instrā iūcturaꝝ.

Alsurie clisterizat cū vino, ꝛ ꝯfert sciatice. Mēbra capitis. Sufflat in narib⁹ ppter fluxū sanguinis nariū, pprie alcolcotar. Et ꝯferunt oia herpeti estiomeno, ꝛ apatib⁹ malis in gingiuis. Et qn licinium cū melle iuoluit ꝛ ponitur in aurem, confert vlcerib⁹ auris ꝛ saniei in ipsa: ꝛ silr qn cuꝫ sufflatorio in ea isufflat: ꝛ phibet corrosionē dentiū: rubeū vo [p] ⌈cognitum assurie⌋ ꝯfirmat dentes, ꝛ molares motos. Et atrimētum adustuꝫ qn ꝯiungit cum hermodactilis, ꝛ ponit sub lingua, ꝯfert ranule, et ceratū factuꝫ ex eo, et pprie ex rubeo, ꝯfert herpeti estiomeno in ore, ꝛ nare, ꝛ vlceribus eoꝝ. Membra oculi. Alcolcotar pprie, ꝛ reliqua: cōmuniter ꝯferunt duritiei palpebraꝝ, ꝛ asperitati eaꝝ. Mēbra anhelitus ꝛ pectoris. Desiccat pulmonem, ita q fortasse interficit. Uenena. In ipo est virtus venenosa desiccans pulmonem.

¶De [q] ⌈Arsenico.⌋ Cap. XLIX.

Arsenicum qd est. Aliud est albuꝫ: ꝛ aliud citrinū: et aliud est rubeū. Electio. Melius ex rubeo est [r] ⌈rubeū imbibituꝫ rubedine hns albaras⌋ qd est aptum teri: ꝛ suo odore similat odori sulfuris. Et melius ex citrino est qd est puluerizabile armenū, aureū, laminosum subtile quasi ipsum esset talk citrinū. Calidū est in tertio siccum in scdo. Opationes ꝛ pprietates. Omnia sunt putrefactiua, mordicatiua. Et qd ex eo rubeū est: melius est [s] ⌈qꝫ alcalcodicon.⌋ Decoratio. Abradit pilos: ꝛ est cum gūma pini ꝯueniens alopitie. Uulnera ꝛ vlcera. Fit ex eo emplm cū adipe sup vulnera. Apostemata ꝛ bothor. Cum adipe ꝛ oleo ꝯfert scabiei, ꝛ saphati humide, ꝛ putre-

a A. reubarbaro

b A. çaibach.

c A. alçençefer: imo alçençefer.

d A. ex alçengiufer in vase lutato sup quod est ignis accensus.

e A. spasmat seu inducit tetanuꝫ

f A. aialia venenosa.

g A. çagi.

h A. alcalcant, ꝛ alsuri ē q atrimēta sūt sbe recipiē-tes dissolonem. Permixte vo lapidib⁹ non recipiūt dissolonē: ꝛ istemet sbe recipiētes dissolonē iam fuerūt liquide.

i A. lapidositatis ꝛ ꝯgelatiōis, vel coagulatōis

k A. vehemētius decoctum.

l A. atrimētū rubeū pulueriçatū

m A. ꝯcauitates vel anfract⁹ plurimos. Alia lra. lineas plimas mali gustus.

n A. Alia litera. cōfert herisipile, ꝛ apatibus ambulatiuis.

o A. duritiē ipaꝝ, seu duritiem in orificijs ipaꝝ

p A. noiatum alsuri.

q A. çarnich.

r A. illud qd hꝫ fortē rubedinem almebaras.i. ... mixtā cum aliq albedine.

s A. i alchalcha dicun.

dini:et abstergit,et adurit cutem:et pmiscetur cum myrrha ad pediculos,et vestigia sanguinis. Et cũ pice vestigijs vnguis. Et qñq3 administraẽ cũ oleo ad pediculos. Mẽbra capitis. Ceratũ factum ex eo ↄfert,et ꝓprie ex rubeo,herpeti estiomeno ĩ ore et [a] ⌈aure⌋ et vlceribus eoꝝ. Mẽbra anhelitus et pectoris. Datur ad potãdum [b] ⌈inflatis cũ aumeli,et hydromelle,et assumiẽ⌋ cũ gũma pini, ad tussim antiquaz:et sputum saniei [c] ⌈et sanguinis.⌋ Et qñq3 poniẽ in pillis,que sunt ad asma. Membra expulsiõis. Cõmisceẽ cũ oleo rosaceo ad bothor, et hemorroidas in ano. Uenena. Q̃d ex eo sublimatum est, interficit:et albũ ex eo interficit.

a A.baso.

b A.hñtib⁹ saniẽ in pectore cum aumeli,aut hydromelle,ꝛ deglutitur.

c —— A.

d A. carawed.

¶De [d] ⌈Aristologia.⌋ Cap.L.

Aristologia qd est. Inqt Dia. Ex ea quedam est rotũda:et quedã longa:ꝛ quedã est sĩlis palmiti vitis [e] ⌈rotũda que dĩ femina. Et est ẽt ex longa ꝛ rotũda:ꝛ est femina cuius folia sunt sĩlia folijs plante, que dĩ fusos⌋ que est maneries volubilis:ꝛ est boni odoris cũ acuitate,ꝛ ad rotũditatem declinans,tenera:hñs ramos plimos ex vna radice longos. Et inter florẽ eius est qddam rubeũ fetidi odoris, pileatã hñs formam: longe ꝯo,ꝛ est masculus,folia sunt lõgiora:ꝛ vnusquisq3 thyrsus h3 lõgitudinẽ vnius palmi: purpureum hñs florem fetidũ sup quẽ apparet sĩlẽ qd flori [f] ⌈porri⌋ ꝛ radix eius in lõgitudine vnius palmi, ꝛ grossitudinẽ digiti hñs, ꝛ eius que vitis palmiti sĩlis est lõge,thyrsi sunt parui,ꝛ folia sũt sicut folia sempuiue:ꝛ eius flos est sicut flos rute: Et ipsius radix est supflue lõgitudinis,grossuz hñs corticẽ,quo vẽditores medicinaꝝ vtunẽ in [g] ⌈creatione⌋ oleoꝝ.

e A.ꝛ est ẽt ex lõga ꝛ rotunda,q̃ dĩ femina, cui⁹ folia sũt sĩlia folijs plãte que dĩ chasus seu fasus

f A.pirorum. Alia lr̃a asius.

g A.ↄfectione.

Natura. Oẽs spẽs eius sunt calẽ ad tertiũ pueniẽtes sicce in scdõ. Opõnes ꝛ ꝓprietates. Est abstersiua,aperitiua, subtiliatiua,attenuatiua, attractiua,extrahit spinas,ꝛ surculos. Et longa est [h] ⌈dignior in nascẽtijs ꝛ vlcerib⁹⌋ qm̃ est magis abstersiua ꝛ calidior:sed in reliqs opationibus,rotunda, qm̃ est fortioris aptionis,ꝛ subtiliationis:ꝛ virtus longe sĩlis est ṽtuti rotũde in calefactione:imo forsitan supfluit ei,nisi in subtiliatione. Rotũda enim est subtilior:ꝛ ꝓpter hoc sedat dolores ventositatũ fortius. Et tertia est debilior ex eis. Decoratio.

h A. ↄueniẽtior cũ eis que faciũt nasci carnem in vlceribus.

Cõfert morphee ꝛ abstergit dẽtes,ꝛ ↄfert sordib⁹ eoꝝ,ꝛ ꝓprie rotunda,ꝛ clarificat colorẽ. Uulnera ꝛ vlcera. Est mũdificatiua vlceꝝ sordidoꝝ,ꝛ malignoꝝ:ꝛ ↄfert excoriationi,ꝛ gñat carnẽ,ꝛ ꝓprie lõga,ꝛ ꝓhibet fraudem vlceꝝ putridoꝝ ꝓfundoꝝ:ꝛ qñ est cum ireos replet ea carne. Instr̃a iũcturaꝝ. Confert ↄtritioni lacertoꝝ,ꝛ est ↄueniens epithima sup podagrã,ꝛ ꝓprie rotunda. Et ipsã qdez bibit hñs podagrã,ꝛ iuuaẽ ab ea. Mẽbra capitis. Mũdificat sordes auris,ꝛ ↄfortat auditũ qñ ponitur in ipsa cũ melle,ꝛ ꝓhibet saniem [i] ⌈si gñaẽ⌋ in ea. Et qñ administraẽ cum pipere,mũdificat superfluitates cerebri:ꝛ ipsa ↄfert epilepsie,ꝛ ↄstringit gĩgiuã. Mẽbra anhelit⁹ ꝛ pectoris. Est bona asmati,ꝛ ꝓprie rotũda,ꝛ mũdificat pectus,ꝛ pulmonẽ,ꝛ ↄfert dolori lateris bibita cũ aqua:ꝛ rotũda in oĩbus illis est fortior. Membra nutrimẽti. Bona est singultui, ꝛ sĩlr spleni cum oxymelle:et qñq3 liniẽ sup splenẽ cum aceto: ꝛ ↄfert ẽt valde,ꝛ rotũda in oĩbus illis est fortior. Mẽbra expulsionis. Qñ sumiẽ ex ea aure,ꝛ teriẽ,ꝛ bibiẽ,soluẽdo educit humores flaticos,ꝛ cholericos,ꝛ ↄfert stõ: ꝛ qñ bibunẽ longa [k] ⌈et⌋ rotũda cuz myrrha ꝛ pipere,purgãt supfluitates matricis parturientiũ:et ꝓuocat menstrua,ꝛ extrahit fetũ. Febres. Est bona rigori. Uenena. Cõfert puncture scorpionis,ꝛ ꝓprie longa. Quidã aũt dixerũt,ꝙ qñ ex longa bibunẽ.ʒ.ij.cum vino,aut emplr̃m fit ex ea,ↄfert puncture vermiũ venenosoꝝ,ꝛ venenis. Permutatio. Loco rotunde poniẽ põdus eq̃le zurũbet,ꝛ tertia põderis de macis,ꝛ medietas sui põderis de costo. Et loco lõge ponitur põdus equale zurũbet,ꝛ medietas ponderis sui de pipere.

i A.generari.

k A.aut.

¶De [l] ⌈Alcanna.⌋ Cap.LI.

l A.hana.

Alcãna qd est. Natura. Frigida est in pmo, sicca in scdõ. Opõnes ꝛ ꝓprietates. In ipsa est resolr̃o,ꝛ stipticitas,ꝛ exiccatio sine nocumento:ꝛ est resolutiua,ꝛ carminatiua,ꝛ apitiua orificioꝝ venaꝝ. Et eius oleũ hẽt virtutẽ calefactiuam ꝛ lenitiuã. Apata ꝛ bothor. Eius decoctio ↄfert apatibus calidis,ꝛ flaticis ꝓpter suã exiccationem,ꝛ apatib⁹ inguinũ. Uulnera ꝛ vlcera. Ei⁹ decoctio cõfert adustioni ignis embrocata: ꝛ dĩ ꝙ efficit in vulneribus opationẽ sanguinis draconis: ꝛ sup fracturã ossium sola cũ cerato. Instr̃a iuncturaꝝ. Eius [m] ⌈supremũ⌋ ↄfert doloribus neruoꝝ, ꝛ ingreditur in emplr̃is paralysis,ꝛ tetani: ꝛ ipsius oleũ resoluit lassitudinẽ,ꝛ lenit neruos,ꝛ ↄfert fracture ossium. Mẽbra capitis. Liniẽ cum aceto supra frontẽ ad soda:ꝛ sĩlr etiam ↄfert vlcerib⁹ oris. Mẽbra anhelitus ꝛ pectoris. Cõueniẽs est pleuresi,ꝛ ingrediẽ in emplr̃is sqnantie. Mẽbra expulsionis. Cõueniens est doloribus matricis.

m A.flos.

¶De [n] ⌈Amomo.⌋ Cap.LII.

n A.hamama.

Amomum qd est. Est arbor sicut botrus ligni sicut rete inuoluti,ꝛ h3 florem similẽ [o] ⌈hematiti⌋ in colore: ꝛ eius folia sunt sicut folia vitis albe:quoruz color est sicut aurus:ꝛ color ligni eius est sicut hiacynthi,boni odoris: Et est eius spẽs viridis ꝛ grossa nascẽs in locis humidis:ꝛ eius odor est sicut odor rute. Et est spẽs egyptiaca que nõ est longa,neq3 lata,neq3 debilis,neq3 grauis ad frangendũ,imo [p] ⌈vuealis⌋ ꝛ eius odor exuberat sup trãsituz vie. Electio. Melius est primum,aureũ,recens,armenũ amaꝝ,boni odoris:ꝛ ſm ꝙ h3 viride lignum est malũ debilis odoris nascens in locis humefactiuis ꝛ petrosis:ꝛ illo meli⁹ est tertiũ illud q̃d est recens declinãs ad albedinẽ ꝛ rubedinẽ,ꝛ spissum,planũ,extẽsum absq3 tortuositate,solidũ,mordicatiuũ,acutuz:puluerizabile ꝯo alieneẽ,ꝛ eligaẽ illud cuius virgulta sunt ex radice vna,nec sit adulteratũ. Inqt Dia. ex eo est meli⁹ album:aut ad rubedinẽ declinãs,plenũ semine,sicut botrus:grauis odoris,absq3 fetore,vnius coloris nõ diuersum,mordicãs linguã,in quo nõ est [q] ⌈contractio.⌋ Natura. Calidum est ꝛ siccum in scdõ.

o A. folio indo.

p A.racemoſue similis.

q A.putredo, q̃ dĩ techeregi,seu altecheregi.

Opationes ꝛ ꝓprietates. Subtiliat ꝛ maturat,ꝛ in ipso est stipticitas:ꝛ virtus que est sicut virt⁹ acori:imo est vehemẽtioris digõnis ꝛ maturationis:s3 acorus est vehemẽtius exiccatiuus q̃3 ipm. Apata ꝛ bothor. Maturat apata calida. Instr̃a iũcturaꝝ. Eius decoctio bibiẽ ad podagraz,ꝛ sedeẽ in ea etiã ad illud. Mẽbra capitis. Grauat caput,et facit soda,ꝛ facit somnũ. Et qdam dixerũt,ꝙ qñ ex eo linitur frons remouet soda: ꝛ est ex inebriantibus,dormire faciẽtib⁹. Mẽbra oculi. Fit embroca ex decoctione ei⁹ opthalmie calẽ. Mẽbra anhelitus ꝛ pectoris. Cõfert pleuresi frigide. Mẽbra nutrimẽti. Aperit oppilr̃ones epatis, ꝛ bibiẽ eius decoctio ad egritudines epatis, ꝛ est pluris digõnis q̃3 acorus. Mẽbra expulsionis. Facit eis ꝓuocationẽ:ꝛ ↄfert doloribus matricis,ꝛ intrat in pessarijs matricis:ꝛ sedeẽ in decoctione eius ad dolo-

rem renum, ⁊ bibit ex eo ad dolores matricis om/
nes. Uenena. Emplastrum factum ex eo cum be
darungi valet puncture scorpionis.

De [a] [assa.] Cap.LIII.

Assa qd est. Duaꝝ est specieꝝ: quaꝝ vna est feti/
da: ⁊ alia est odorifera: non fortē hñs odo/
rem: sed calidior est fetida: [b] [⁊ est herba vehemen
tis igneitatis in se tota.] Et pl'm qdē huius spēi est
[c] [carmense: ⁊ est gũma almaroth.] Natura. Est
calida in pncipio quarti, sicca in scdo. Opōnes ⁊
ppꝛietates. Frangit vētositates: ⁊ effugat eas ppt
suam resolutionē: ⁊ est cũ hoc inflatiua, ⁊ incidit, et
resoluit sanguinē ꝯgelatum in vētre. Decoratio.
Cōfert alopitie illinita cũ aceto ⁊ pipere. Et qñ ad
ministrat in cibarijs facit bonum colorē, ⁊ absci/
dit verucas, que sunt vt claui. Apata ⁊ bothor.
Quum [d] [inciduntur recte] apata fraudulēta mor
tificātia mēbrum: ⁊ ponit assa sup ea ꝯfert: ⁊ est bo
na in cura ꝺubellet apparētium ⁊ occultaꝝ. Uul/
nera ⁊ vlcera. Cōfert impetigini. Instr̃a iunctura
rum. Qñ bibit cum aqua granatoꝝ ꝯfert ꝯtritio
ni lacertoꝝ, ⁊ ꝯfert doloribus [e] †[ ] ner/
uoꝝ sicut tetano, ⁊ paralysi: si accipiat ex ea [f] [cu/
mulus] ⁊ misceat cum cera sm q dr̃, ⁊ deglutiat:
aut si bibat cum vino, ⁊ pipere, ⁊ ruta. Mēbra ca
pitis. Implent [g] [ea mole mote] ⁊ pmiscet cum
ture, ⁊ ponit sup dentem, ⁊ efficit opatione peonie
in epilepsia. Et cum ex ea fit gargarismus eradicat
sanguisugā guturi annexā. Mēbra oculi. Est bo
na initio aque [h] [alcofol] facto ex ea cum melle.
Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Quuz dissoluit in
aqua, ⁊ fit ex ea gargarismus ⁊ sorbetur, clarificat
vocē statim. Et ꝯfert asperitati gutturis antique, ⁊
si sorbeat cuz ouis ꝯfert tussi antique, ⁊ pleuresi fri
gide, ⁊ efficit opationē [i] [fenugreci i apate vulue.]
Mēbra nutrimēti. Si administrat cum ficubus
siccis cōfert icteritie: ⁊ ipsa qdem est ex eis que no/
cent stō ⁊ epati. Membra expulsionis. Cōfert he
morroidibus, ⁊ in coitu fortitudinē prebet: ⁊ puo/
cat mēstrua, ⁊ vrinam: ⁊ ꝯfert dolori vētris pungi/
tiuo, ⁊ vlcerib⁹ intestinoꝝ. Et [k] [Gal.] qdem existi
mauit in ipsa esse virtutē solutiuā parũper cũ stipti
citate sua: sed scitũ est apud oēs, q ipsa ꝯfert sol'oni
antique fride. Febres. Est bona [l] †[ ] febri
quartane. Uenena. Ponit sup morsurā canis ra
biosi, ⁊ vermiũ venenosoꝝ: ⁊ ppe scorpionis, ⁊ ru/
tele: ⁊ ꝯfert oībus illis bibita, ⁊ linita cũ oleo: ⁊ ex/
pellit nocumētũ sagitte venenose. [m] [Permutatio.
Loco fetide eq̃le pondus ipsius de odorifera poni
tur, ⁊ pōdus semis de serapino: ⁊ tantũdem de ma
roth: ⁊ medietas pōderis eius de gũma rute.]

De [n] [acetosa.] Cap.LIIII.

Acetosa qd est. Alia est domestica: ⁊ alia est
siluestris. Et siluestris qdem dr̃ sicla
siluestris: ⁊ nō est in siluestri etiā sicut dicũt acetosi/
tas: imo forsitan est in quadā ex ea acetositas: ⁊ sil/
uestris est fortior in oi re. Natura. [o] [Frigida est i
pmo] sicca in scdo. Et eius semen frigiduz est in p̊,
siccum in scdo. Opationes ⁊ ppetates. In ipsa est
stipticitas: ⁊ in isipida ex ea est resol'o parua: ⁊ ace/
tosum est magis stipticũ, ⁊ illa que non est vehemē
tis [p] [rubedinis] plus nutrit: ⁊ hec qdem est silis
endiuie: ⁊ ois supat cholerā: ⁊ eius humor est lau/
dabilis. Decoratio. Radix eius cum aceto cōfert
scabiei vlcerose, ⁊ excoriationi vnguis: ⁊ qñ coqui
tur cũ vino ꝯfert empl'm eius albaras, ⁊ impetigi/
ni. Apata ⁊ bothor. Ex ea fit empl'm scrofulis, ita
q dr̃, q si eius radix suspendat in collo hñtis scro/

a A. haltit.
b A. ⁊ est vehemẽtior duaꝝ spēꝝ, ⁊ est ignea.
c A. chiruani. i. ex regione chir/uan, ⁊ est gũmi almharut.
d A. scarificant.
e † A. i. passiōib⁹
f A. obolus.
g A. ex ea dētes molares corosi.
h A. alcohol.
i A. Alia litera albasech i apati bus vuce.
k A. Paulus.
l † A. valde.
m —— A.
n A. hamad.
o A. Est frigida.
p A. acetositatis

fulas, iuuet ea. Uulnera ⁊ vlcera. Eius radix cũ
aceto ꝯfert scabiei vlcerose ⁊ impetigini. Et ei⁹ de/
coctio cũ aqua calida pruritui, ⁊ sil'r ipsamet in bal
neo est vltima. Mēbra capitis. Coluitur os cum
succo eius ad dentē dolorosum: ⁊ sil'r cum decoctio
ne eius in vino: ⁊ ꝯfert apatibus, que sunt sub auri
bus. Mēbra nutrimēti. Cōfert icteritie nigre cuz
vino, ⁊ sedat nauseā: ⁊ comedit ppter desideriũ lu/
ti. Mēbra expulsionis. Ipsa ⁊ semē eius stringũt
⁊ ppꝛie eius que ex ea magna est: ⁊ dr̃ quidem q in
eius folijs est lenitas quedaz: ⁊ in semine ipsius est
ꝯstrictio. Et dixerunt qdam, q in semine acetose nō
frixo est lubricitas ⁊ lenificatio, ⁊ radix eius trita
ꝯfert fluxui matricis: ⁊ frāgit lapidē in renibus qñ
bibit in vino: ⁊ viscositas que est in ipsa ꝯfert rasu/
re intestinoꝝ, que accidit ex siccitate [q] [supfluitat]]
ipsa eni cum iuuamento qđ ꝯfert rasure, lubrificat.
Uenena. Cōfert puncture scorpionis, ⁊ ppꝛie sil/
uestris, ⁊ si administret semen eius ante puncturaz
scorpionis, nō nocebit eius punctura.

De [r] [asino.] Cap.LV.

Asinus. Decoratio. Cinis carnis asini ⁊ epa
tis eius cũ oleo valet suppositus fissu
ris frigoris. Apata ⁊ bothor. Cinis epatis asini
cũ oleo valet super scrofulas. Uulnera ⁊ vlcera.
Sanat lepram. Instr̃a iuncturaꝝ. [s] [Contracti]
ex siccitate sedeāt in iure carnis, ⁊ fit iuuamentũ: ⁊
etiā caro eius est iuuatiua. Mēbra capitis. Epar
eius assatũ, ⁊ a ieiuno comestum ꝯfert epilepsie: et
sil'r eius vngula adusta: et sit eius potio oi die duo
cochliaria. Mēbra expulsionis. Dr̃ q eius vrina
ꝯfert dolori renum, ⁊ vrina siluestris frāgit lapidē
in vesica sm q dicit Galienus.

De [t] [apio.] Cap.LVI.

Apium. Aliud est montanũ, ⁊ aliud siluestre,
⁊ aliud domesticũ: ⁊ aliud est qđ orit
in aqua [u] †[
] maius domestico: cuius virtus est sicut virtus
domestici. Et ei⁹ spēs est alia que noiat sumurion
maius domestico, hñs crus ꝯcauuz, ad albedinem
decliue, ⁊ diuersificant etiaz in regionib⁹. Eius. n.
aliud est romanũ, ⁊ aliud est aliud: ⁊ neqz est oē mō
tanũ petroselinũ: imo illud est petrosum. Electio.
Fortius est romanũ montanũ. Natura. Est cal'm
in p̊, ⁊ siccũ in scdo. Ruffus xo dixit, q domesticũ
est humidũ: verũtñ radix eius est sicca cum ꝯueniē
tia. Opationes ⁊ ppꝛietates. Est resolutiuũ infla/
tionis: aperitiuũ oppil'onis, faciens sudare, sedati/
uum doloꝝ: ⁊ siluestre est impediens vlceratiuũ: et
qđ ex eo nutritũ est, est magis ꝯueniens calefactis.
Decoratio. Siluestre confert hñti alopitiā, ⁊ fissu
ris vnguis, ⁊ verucis, ⁊ fissuris frigoris: ⁊ domesti
cum oris odorē efficit bonum valde. Apata ⁊ bo
thor. Resoluit flatica in pncipio, ⁊ dura, et calida
proprie qđ noiatur sumurion. Uulnera ⁊ vlcera.
Siluestre vlcerat quādo ex eo fit empl'm: ⁊ simil'r
ꝯfert scabiei, ⁊ impetigini, ⁊ vulnerib⁹ vsqz ad sigil
lationem, ⁊ ppꝛie sumurion. Instr̃a iuncturarum.
Sumurion ꝯuenientes sunt oēs partes eius scia/
tice. Mēbra capitis. Est malũ epilepsie, excitans
epilepsiam epilepticoꝝ. Et dr̃ q si suspendit radix
eius in collo confert dolori dentis: veruntñ frangit
ipsum. Membra oculi. Apium domesticũ ingre
ditur in emplastris doloꝝ oculi. Mēbra anhelit⁹
⁊ pectoris. Cōfert tussi, ⁊ ppꝛie sumurion, ⁊ asma/
ti, ⁊ stricture anhelitus, ⁊ difficultati eius. Et apiũ
quidē est ex emplastris apatum māmille calidoꝝ.
Mēbra nutrimenti. Confert epati, ⁊ spleni, mo/

q A. fecis.
r A. homar.
s A. Patientes alcuzeci.
t A. cherefes, vl charefe.
u † A. ⁊ i loco aq ppinquo. Et il lud qđ oritur in ipsa aqua est.

net eructuationem, ppter resolutionem suam: ꝛ nõ est velocis digõnis ꝛ descẽsionis: ꝛ in semine qdem apij est aliqd qd facit nauseam, ꝛ vomitũ, nisi assetur. Quidam aũt dixerunt, ꝙ oẽs species eius ɔferunt stomacho. Et ruffus dixit nõ: imo qñqꝫ trahit ad ipm humiditates malas acutas: ꝛ cruduꝫ de eo in stomacho plongaꝛ, ꝛ facit nauseam: veruntñ romanũ stõ melius est. Et Gal. qdem dixit, ꝙ ipm est ex eis que ɔueniens est comedere cũ lactuca. Ipm enim tẽperat frigiditatẽ lactuce: ꝛ cõueniens est vt eius acceptio sit post cibũ: ꝛ semẽ eius ɔfert hydropisi, ꝛ mũdificat epar, ꝛ calefacit ipsum. Mẽbra expulsionis. Prouocat vrinaꝫ ꝛ mẽstrua, ꝛ est maluꝫ pgnantibus, ꝛ purgat renes, ꝛ vesicã, ꝛ matricem: ꝛ oẽs spẽs eius, ꝛ partes ipsius ɔferũt. Et semen eius ꝛ folia nõ soluunt: sed in radice eius est solutio: ꝛ mõtanum frãgit lapidẽ, ꝛ apium qdẽ ɔfert difficultati vrine: ꝛ extrahit secũdinam ppꝛie sumurion, ꝛ replet humiditate [a] ⌈acri⌋ matricẽ, quũ comestio eius est in ɔsuetudine. Quidam aũt dixerũt apium excitat coitũ ita, donec dixerunt oportet vt ablactans phibeaꝛ ab acceptione eius, vt nõ corrumpaꝛ lac eius, ppter excitationẽ desiderij coitꝰ. Et romanũ qdem est bonuꝫ colon, ꝛ vesice, ꝛ renibus. Uenena. Eius decoctione cũ lentibus fit vomitus post potũ veneni: ꝛ sumurion est ex eis magis ɔueniens. Et quum scorpio pungit comedentẽ ipsum, fortior fit res propter id.

a A. acuta.

¶ De [b] ⌈Azulo.⌋ Cap. LVII.

Azul qd est. Uirtus eius est sicut virtus eiꝰ quo adheret aurũ. [c] † ⌈ ⌋ Natura. Est calidũ in scdo, siccum in tertio. Opationes ꝛ ppꝛietates. Inest ei virtus eradicatiua, putrefactiua: ꝛ abstersio eius cũ acuitate, ꝛ stipticitate pauca ꝛ in ipso est adustio, ꝛ vlceratio. Decoratio. Deijcit verucas. Membra oculi. Bonos efficit pilos palpebraꝝ, ꝛ [d] ⌈plongat⌋ eos: ꝛ est vltimum sicut dr in illo ppter ppꝛietatem que est in ipso. Et dicit preterea ꝙ ipsum euacuat humores malos phibẽtes oriri pilos bene. Mẽbra anhelitus ꝛ pectoris. Confert asmati. Membra expulsionis. Prouocat mẽstrua sufficienter bibitum, ꝛ in matrice suppositũ: ꝛ solutione educit mekam: ꝛ quicqd sanguini est cõmixtum in quo est grossitudo: ꝛ ɔfert dolori renum: ꝛ eius potio est vsqꝫ ad. iiij. [e] ⌈kermet:⌋ ꝛ vsqꝫ ad. ʒ. ij. [f] ⌈ꝛ mediam⌋ permixtũ medicinis.

b A. laçuard seu laçuard.

c † A. ꝛ debilior eo parũper.

d A. multiplicat

e A. chermet.

f —— A.

¶ De [g] ⌈amigdalis.⌋ Cap. LVIII.

Amigdale qd sunt. Note sũt. Eoꝝ vnctuositas minor est vnctuositate nucis: quum tñ in eis fit vnctuositas plurima, cuius causa rancidanꝛ. Nux vo velocioris est digõnis qꝫ ipse, ꝛ velocioris ɔuersionis ad cholerã: ꝛ gũma qdẽ eius que dulcis est sm ꝙ qdam existimãt est pxima dispositionibꝰ gũmi arabici. Natura. Que dulcis est, equalis est ad humiditatẽ paꝝ declinãs. Et amara est sicca in scdo. Opationes ꝛ pꝓetates. Gũmi amigdale amare ɔstringit, ꝛ calefacit: ꝛ in oibus speciebꝰ amigdale est mũdificatio, ꝛ abstersio, ꝛ aptio: sed dulcis est plm debilior qꝫ amara in aptione sua: qm est subtiliatiua, abstersiua, ꝛ est p accidẽs inflatiua: ꝛ dr ꝙ in ipsa oino non est stipticitas: ꝛ eius nutrimẽtuꝫ est paruũ [h] ⌈sed⌋ ppꝛietas amare est [i] ⌈ꝙ ipsa non stringit oino:⌋ ꝛ ꝙ ipsa interficit vulpẽ: ꝛ amara est medicina absqꝫ nutrimẽto. Dulcis vo bonum pbet nutrimẽtum, lꝫ paruũ. Et oleum qdem amigdalaꝝ leuius est corpe ipsiꝰ. Decoratio. Amara ɔfert posita super pãnum, et lentigines, ꝛ cicatrices, ꝛ pcussiones, et applanat, contractionem faciei. Et quũ radix amare coquiꝛ, ꝛ linitur sup pãnum est medicina fortis, ꝛ comedere amigdalas dulces impiguat. Apata ꝛ bothor. Amara cum vino est bona ad essere. Uulnera et vlcera. Liniunꝛ cũ melle super ambulatiua, ꝛ formicam: ꝛ cuꝫ aceto ꝛ vino sup impetiginẽ. Et amara est magis vltima in oibus illis. Mẽbra capitis. Sunt bone valde dolori auris, ꝛ sonitui in ea: ꝛ ppꝛie oleum amare: ꝛ ɔtrita cũ sua dispositione: ꝛ quũ caput abluiꝛ cum eis, ꝛ cum vino purgat humiditatẽ ꝛ furfures: ꝛ faciunt somnũ. Et quũ amigdale amare bibunꝛ ante vinum phibent ebrietatẽ: ꝛ ppꝛie. l. numero. [k] ⌈Et arbor⌋ quidem amigdal. amaraꝝ quãdo optime teritur, ꝛ pmisceꝛ cum aceto ꝛ oleo ros. ꝛ fit inde emplm fronti, ɔfert soda: et similr oleum amigdalaꝝ amararum confert ei. Mẽbra oculi. Confortat visum. Mẽbra anhelitꝰ ꝛ pectoris. Amigdale amare cũ amilo tritici sunt bone sputo sanguinis, ꝛ ɔferunt tussi antique, ꝛ asmati, ꝛ pleuresi: ꝛ ppꝛie oleum amigdal. dulcium. Et sanich de amigdalis ɔfert tussi, ꝛ sputo sanguinis. Mẽbra nutrimẽti. Aperiunt oppilõnes epatis, ꝛ splenis, ꝛ ppꝛie amare. Ipse nãqꝫ aperiũt oppilationes accidentes in extremitatibus venaꝝ: ꝛ quũ comedunꝛ recẽtes cum corticibus mundificãt humectationẽ stomachi: ꝛ sunt difficilis digõnis ꝛ boni humoris: ꝛ pauci nutrimẽti. Et qñ comedunꝛ cum zuccaro descendunt velociter, ꝛ eaꝝ sanich est graue cõmouens cholerã sua dulcedine. Mẽbra expulsionis. Que amare sunt aperiunt oppilõnes renũ: ꝛ oleũ amaraꝝ mũdificat renes ꝛ vesicam: et frãgit lapidẽ, ꝛ ppꝛie cum ireos bibitũ. Et qñqꝫ cõfert facto emplo cum eo ꝛ oleo ro. Et ɔfert doloribus matricis, ꝛ apatibꝰ eius calidis, ꝛ duritiebus eius: ꝛ pfocationi ipsius, ꝛ difficultati vrine, ꝛ dolori renũ, ꝛ supponiꝛ, ꝛ puocat mẽstrua, ꝛ dulces cõferunt colice ppter suam abstersionẽ: ꝛ amare sunt magis iuuatiue: ꝛ eaꝝ oleũ est leuius corpe earum. Uenena. Cõferunt morsui canis rabiosi.

g A. lauçi.

h A. et.

i —— A.

k A. Alia litera Et radix arbor

¶ De [l] ⌈aqua.⌋ Cap. LIX.

Aqua Electio. Aquas bonas ꝛ laudabiles iã dixi in pmo li. Illic igiꝛ sciantur. Male aũt aque sunt stantes: ꝛ que sunt in lacunis: ꝛ super quas dñatur sapor extraneus, ꝛ odor extraneus, ꝛ ɔturbate, spisse, grauis põderis: ꝛ que cito in lapideꝫ ɔuertunꝛ: ꝛ sup quas natat [m] ⌈spuma alba mala.⌋ Et in quaꝝ supremo [n] ⌈cõgelaꝛ⌋ res extranea mala. Et scias ꝙ nitrositatis nocumẽto in aqs succurriꝛ cũ lacte, et vino grosso, et amilo [o] ⌈et meliꝰ est cum vino subtili odorifero, et antiquo crudo: et cucumeribus imaturis, et oleribꝰ solutiuis⌋ et cuꝫ puocatiuis. aquas vo grossas ɔturbataꝫ rectificãt subtiliatiua sicut alleũ, cepe, porri: ꝛ bibere vinum post eas remouet malitiam eaꝝ, et ppꝛie pmixtum eis. Et aqua qdem aspera nõ est nisi aut grossa: aut acuta abstersiua: et diciꝛ qñqꝫ aqua aspera illa que vehemẽter mũdificat illũ qui ea abluiꝛ. amarã aũt rectificant dulcia: et aquã salsam rectificant xilocaracte [p] ⌈syre⌋ ꝛ grana myrti et poma que dicuntur zaror, et lutũ [q] ⌈calidum⌋ et sanich: et aquas malas vlr rectificat acetum. Natura. Aqua maris est [r] ⌈acris⌋ calida: aqua nitrosa est calefactiua, exiccatiua: aqua ẽnea et ferrea conferunt visceribus. Operationes et ppꝛietates. Aqua frigida nocet hñtibus oppilõnes: verum ipsa ɔfert hñtibꝰ raritatem, et cursum: quicũqꝫ cursus fuerit: ꝛ ex quocũqꝫ mẽbro fuerit: et eis qui hñt egritudines causa eius: et confortat oẽs virtutes in operationibus suis: qñ

l A. ma.

m A. velamẽ malũ, seu res mala in modũ pãniculi, tegentis ipas

n A. Alia lra. defertur.

o A. Et alumino saꝝ aqꝫ nocumẽto succurriꝛ cuꝫ vino subtili odorifero, ꝛ cũ algobera cruda, ꝛ cũ citrulis crudis, ꝛ oleribus subtiliantibus.

p A. scemi.

q A. alhor.

r A. acuta.

a[sunt] cum equalitate.s.digestiuā,attractiuā,re
tentiuā,⁊ expulsiuam. Decoratio. Aqua marina
ꝯfert fissuris accidētibus ex frigore anteq̄ vlceren
tur:et necat pediculos,et resoluit sanguinē ꝯgela/
tum sub cute. Et aque sulfuree sunt bone morphee
⁊ baras. Apata ⁊ bothor. Aque sulfuree ꝯferunt
apatibus iuncturaꝝ,et duritijs,et verucis pēden/
tibus. Uulnera et vlcera. Aqua dulcis ad biben/
dū est mala vlceribus,ꝓpterea q humectat,et est
diuersa ei qđ ꝯuenit regimini vlceꝝ. Aque marine
vsus ꝯfert pruritui,et scabiei,et impetigini:⁊ aque
sulfuree etiam sunt bone impetigini,et scabiei,si ex
eis fiat balneatio:et simil'r sahafati. Instr'a iunctu
raꝝ. Aqua marina et similes,ꝯferunt egritudini/
bus neruoꝝ:et ꝓprie quādo balneatio fit cum eis
sicut tremor,⁊ paralysis,⁊ stupor,⁊ sil'es: et aque
sulfuree etiam simil'r,⁊ ꝯferunt oibus doloribꝰ iun
cturaꝝ,⁊ neruoꝝ frigidis. Mēbra capitis. Epi/
leptici iuuantur ab aqua tepida,⁊ leduntᷣ ab aqua
calida. Uapor autē marine,ꝯfert b[epilepsie.] Et
aqua erea ꝯfert ori ⁊ auri. Mēbra oculi. Aqua
asphalti est mala oculo. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pecto/
ris. Aqua frigida valde est mala pectori,quāuis
aqua est nociua cāne pulmonis,ꝓpter humectatio
nem que est in ipsa,quū ipsa indigeat exiccatione.
Aqua tepida,est bona apatibus gutturis,⁊ vueę,
⁊ pectoris. Ex aqua marina fit embroca apatibus
māmille. Aqua nitrosa q̄nq̄ ꝯfert pulmoni. Aqua
aluminosa ꝯfert sputo sanguinis. Aqua ferri ꝯfert
spleni ⁊ stō,⁊ aqua erea ꝓxima est illi. Membra
nutrimēti. Aqua frigida valde,ꝓprie nocet hn̄ti/
bus oppil'ones. Aqua marina ⁊ sil'es male sūt stō.
Uapor aque marine ꝯfert hydropisi. c[Aqua ni/
trosa] q̄nq̄ ꝯfert propter nitrositatem stō humido.
Aqua aluminosa ꝯfert vomitui,⁊ ꝓhibet ipsū,et
sil'r aq̄ thermaꝝ stiptice. Aque sulfuree ꝯferūt apa
tibus splenis,⁊ doloribꝰ eius,⁊ sil'r epatis. Mem
bra expulsiōis. Ex aqua marina fit clistere ad do/
lorē pūgitiuum vētris,⁊ q̄nq̄ bibitᷣ ⁊ soluit: deide
post ipsam bibitᷣ ius galline,⁊ sedatur mordicatio
eius. Aqua aluminosa ꝓhibet abortū,⁊ fluxū san/
guinis mēstrui. Aque sulfuree ꝯferūt doloribꝰ ma/
tricis. Aqua frigida valde mala est coitui,⁊ strīgit
vētrem,⁊ sedat motū spmatis,⁊ eius cursum. Aq̄
salsa soluit:deinde stringit exiccatione sua. Et oēs
aque minerales faciunt vrine difficultatē,⁊ partu/
riendi,⁊ mēstruoꝝ:⁊ plimum eaꝝ soluit ⁊ exiccat.
Et quedā eaꝝ sicut aluminosa,stringit. Et q̄nq̄ fa/
ciunt euenire colicā etiā. Aque v̊o ferree:⁊ eree sūt
bone renibus,⁊ colice. Et aque turbate faciūt eue/
nire lapidē in renibꝰ,⁊ vesica. Et aqua qđē in qua
extinguitᷣ ferrum,ꝯfert sputo sanguinis. Febres.
Aque sulfuree,⁊ lutose d[⁊ turbide,⁊ fetide] fa/
ciūt accidē febres,⁊ grosse faciūt euenire q̄rtanas.
Uenena. Ad morsum vipere sedetᷣ in aqua mari
na ⁊ iuuatᷣ ab ea:⁊ sil'r fit in reliq̄s v̄mibꝰ ꝑnitiosis.

De e[Amilo.] Cap. LX.

Amilum Natura. Frigidum est ⁊ siccum in
ꝑmo. Opationes ⁊ ꝓpetates. In
ipso sunt f[mūdificatio] ⁊ lenificatio. Et opꝫ qđē
vt vna pars amili coquatᷣ cum triplo sui de aqua.
Decoratio. Cū croco suppositū pāno delet ipm.
Uulnera ⁊ vlcera. Consolidat vlcera ⁊ sanat ea.
Membra oculi. Prohibet cursū māeꝝ ad ocu/
lum. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pectoris. Lenit pectus ⁊
sorbitio facta ex eo ꝓhibet g[fluxum] a pectore.
Mēbra expulsionis. Amilū solū,⁊ cum lentibus
stringit naturam,⁊ ꝓhibet fluxum cholere.

a A. fuerit.
b A. sode fride.
c A. Potꝰ aque nitrose.
d A. ⁊ stantes,et mortue.
e A. nesastegi,et nesa.
f A. fortificatio.
g A. catarros.

De h[Ameos.] Cap. LXI.

Ameos qđ est. In ipso est amaritudo pauca,
⁊ acuitas. Electio. Magis iuuati/
num,qđ est in ipso,est semē eius. Natura. Cal'm
est ⁊ siccum in tertio. Opōnes et ꝓprietates. Ape
rit oppil'ones. Et in ipso est cum exiccatione lenifi/
catio. Decoratio. Eius potus ⁊ linimētum cū eo
factum ꝯuertunt colorē ad citrinitatem,⁊ ponitᷣ in
medicinis que sunt ad morpheā ⁊ albaras:⁊ con/
ficitur cū melle:⁊ ponitᷣ ex eo empl'm super i[oc/
cultationē] sanguinis vbi est. Membra anhelitus
⁊ pectoris. Cōfert saniei pectoris. Membra nutri
menti. Cōfert madefactioni stomachi,⁊ sedat nau
seam stomachi,⁊ subuersionē aie:⁊ est bonū epati,
⁊ stomacho frigidis. Mēbra expulsionis. Datur
ad bibēdū cū vino:⁊ ꝓuocat k[⁊ comeditᷣ] ⁊ remo
uet difficultatē vrine:⁊ extrahit lapidē l[fractū.]
Et vl'r mūdificat renes,⁊ vesicam:⁊ ꝯfert vētosita/
tibus,⁊ dolori vētris pungitiuo:⁊ suffumigatᷣ cū
eo matrix cum gūma pini,⁊ mūdificat eā. Febres.
Cōfert febribꝰ antiq̄s. Uenena. Decoctio ameos
effunditᷣ sup mordicationē scorpionis, ⁊ sedat. Et
bibitᷣ ad puncturam vermium venenosorum.

De m[hartanita.] Cap. LXII.

Hartanita qđ est. Illud qđ de eo admini/
stratur est radix eius,⁊ est bu/
chormariē. Et nos qdem in ipso locuti fuimus ſm
verba Dia. q habet capita sicut capita ciceris,⁊ fo
lia eius sunt sicut folia caulis:⁊ eius radix est nigra
similis radici rape:sed hec spēs non est species que
cognoscitᷣ in nostro tpe. nam que nūc hartanita co
gnoscitᷣ est spine spisse breues que hn̄t radicē q̄ la
na lauatᷣ. Et ꝓpetates q̄s narrauimus sunt iste. Et
videtᷣ q sit error translatoris. Opationes ⁊ ꝓprie/
tates. Est incisiuū resolutiuū. Instrumēta iunctu
rarum. Est bonū doloribus iuncturaꝝ,⁊ vtriusq̄
anche. Mēbra capitis. Facit sternutationē,⁊ ve/
hementer aperit ꝯstrictionē narium,⁊ oppilationē
colatorij. Mēbra nutrimenti. Confert singultui.
Mēbra expulsionis. Eijcit fetum. Uenena. Eiꝰ
decoctio valet pūcturis venenosis:⁊ simil'r n[siru/
pus] eius. Permutatio. Loco eius ponitᷣ in abor
tu,⁊ in iuuamēto qđ efficit in venenis pōdus equa
le de aristol'. longa,⁊ semine citri,⁊ mentastro.

De o[ambra.] Cap. LXIII.

Ambra qđ est. Ambra ſm q existimo est ma
natio fontis in mari. Illud v̄o qđ di/
citur,q est de spuma maris,aut stercore aialis ma
ris,longinquū est. Electio. Melior est p[grissia
fortis] aselebeti:deinde varia,post eā citrina:⁊ de/
terior est nigra mala,⁊ adulteratᷣ cum gypso,⁊ ce/
ra,⁊ laudano,⁊ q[almendeli] ⁊ eius species nigra
mala multotiens assumitᷣ ex ventre piscis qui eam
comedit ⁊ moritᷣ. Natura. Est calida ⁊ sicca. Et
videtᷣ q sit caliditas eius in scđo, et siccitas ipsius
in ꝑmo. Opationes ⁊ ꝓprietates. Cōfert decrepi/
tis subtilitate sue calefactiōis. Decoratio. r[De/
almendi est species que lituris denigrat corpus:et
ꝯuenit ad ꝯdendum ꝑncipia delinitionis.] Mēbra
capitis. Cōfert cerebro ⁊ sensibus. Mēbra anhe
litus ⁊ pectoris. Confert cordi.

De s[Aranea.] Cap. LXIIII.

Aranea t[Apata ⁊ bothor. Tela eius strin
git fluxum sanguinis] quādo ponitᷣ
sup vulnera. Uulnera ⁊ vlcera. Quādo ponitᷣ te/
la eius sup vlcera,ꝓhibet v[ea apari,⁊] sup vulne
ra. Mēbra capitis:q̄n coquitur aranea grosse tele
alba cū oleo rosato,⁊ distillatᷣ in aurē,sedat dolorē

h A. nanacona, seu nanachue.
i A. vestigiū ni/gredinis.
k —— A.
l —— A.
m A. hartanithi vel hartanitha.
n A. potio.
o A. hanbar.
p A. alsheb for/tis deinde.
q A. ambra bo/na, vel ſm aliaꝫ lr̄am. ⁊ mixtura odorifera facta ex ambra,⁊ mu/sco que mixtura appellatᷣ alned.
r A. Ex almēde li est spēs q̄ si tā gatᷣ digitis deni grat eos,⁊ est cō grat eos,⁊ est cō uenies ad nigre faciēdū radices piloꝝ successiue exeuntes.
s A. hanchebut
t A. Opōnes et ꝓpetates. Tela eiꝰ abscindit flu/xū sanguis sup fluū. Et simil'r.
v A. ab eis fluxū sanguis. Et sil'r.

eius. Febres. Dixerunt qdam, ꝙ tela aranee quũ miscet̃ qbusdam emplastris: ⁊ ponit̃ super frontez ⁊ tẽpora, sanat febrez [a] ⌈tertianã⌋ ⁊ existimauerũt qdam ꝙ tela spẽi [b] †⌈ ⌋cuius tela est spissa alba quãdo [c] ⌈stringit̃⌋ in cute eius, ⁊ suspẽdit̃ super collũ, aut adiutorium sanat febrẽ tertianam.

De [d] ⌈argento.⌋ Cap. LXV.

Argentum Natura. Est infrigidatiuum, exiccatiuum. Opões ⁊ ꝓꝑe/tates. Scoria ei⁹ est stiptica valde: ⁊ in ipsa est attractio ⁊ exiccatio. Et qñ permiscet̃ [e] ⌈cõfricatio⌋ eius medicinis alijs, ꝯfert humiditatibus viscosis. Uulnera ⁊ vlcera. Est bonũ valde scabiei, ⁊ pruritui. Mẽbra capitis. [f] ⌈Cõfricatio⌋ eius cõfert fetori oris quũ ꝑmiscetur permixtionibus alijs. Mẽbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. [g] ⌈Confricatio⌋ eius cũ cõmixtionibus confert tremori cordis.

De [h] ⌈aloe.⌋ Cap. LXVI.

Aloes qd est. Est succus ꝯgelatus inter rubedinem, ⁊ citrinitatẽ existẽs. Et ei⁹ aliud est succutrinũ, aliud arabicũ, ⁊ aliđ est semegeniũ. ⁊ dixerunt qdam, ꝙ planta eius est sicut plãta enule, sed non est ita. Electio. Illud qđ melius est, est succutrinuz: cuius aqua est sicut aqua croci, ⁊ odor eius est sicut odor myrrhe, splẽdidus, frangibilis, mũdus, a [i] ⌈gypso⌋ ⁊ arabicũ est minus eo in citrinitate, ⁊ põderositate, ⁊ in splẽdore. [k] ⌈Et viscosuz eius est illud qđ durescit. Et alsemegenij est fetidi odoris cooꝑtuz⌋ parue citrinitatis cui nõ inest splẽdor. Quuncꝫ aloes antiquat̃ fit nigrior. Natura. Est calidũ [l] ⌈vsqꝫ ad tertiũ⌋ siccum in ipso: ⁊ dicit̃ ꝙ est calidũ ⁊ siccũ in tertio: sed nõ est ita. Operationes et ꝓprietates. Uirtus eius est stiptica exiccatiua corporis [m] †⌈ ⌋faciens somnuz. Et indus qdem plurimi est iuuamẽti: est eni exiccatiuus sine mordicatione: ⁊ in ipo est stipticitas parua. Et de paucitate mordicationis eius est, ꝙ ipse nõ mordicat vlcera [n] ⌈mala.⌋ Decoratio. Cuz melle sup vestigia ꝑcussionis ꝯfert, ⁊ ꝯsolidat panaritium vlceratũ. Et quuz in vino ponit̃ sup capillos cadentes ꝓhibet casum eoꝝ. Apata ⁊ bothor. Confert apatibus ani, ⁊ testiculoꝝ: ⁊ ꝓprie apatibus lacertoꝝ, qui sunt ab vtrocꝫ latere lingue quũ est cũ melle, aut cum vino. Uulnera ⁊ vlcera. Est ꝯueniens vlceribus difficilis ꝯsolidationis: ⁊ ꝓprie in ano: et virga, ⁊ naso, ⁊ ore, ⁊ fistulis. Instrã iuncturaꝝ. Confert doloribus iuncturaꝝ. Membra capitis. Mũdificat suꝑfluitates cholericas que sunt in capite: ⁊ qñ linitur sup frontẽ cum oleo rosaceo ꝯfert soda ⁊ sanat eaz, ⁊ ꝯfert vlceribus nasi ⁊ oris: ⁊ est ex medicinis ꝯferentibus ꝯtussioni nasi ⁊ auris, ⁊ apatibus lacertoꝝ qui sunt in vtrocꝫ lacertoꝝ lingue linitus cum vino ⁊ melle. Et in medicina antiq̃ aloes solõne educit cholerã nigram, ⁊ ꝯfert melancholie. Et aloes qdem ꝓficus acuit rõnem, ⁊ acuit os stomachi. Mẽbra oculi. Cõfert vlcerib⁹ oculi [o] †⌈ ⌋⁊ apatibus ei⁹, ⁊ dolorib⁹ ipsi⁹, et [p] ⌈cursui⌋ lachrymalis anguli, ⁊ exiccat humiditatem eius. Mẽbra nutrimẽti. Mũdificat suꝑfluitates cholericas ⁊ flaticas que sunt in stõ. Et qñ bibunt̃ ex eo duo cochliaria cũ aqua frigida, aut tepida infringit [q] †⌈ ⌋appetitũ falsum ⁊ corruptũ. Et est ꝯueniens adustioni ⁊ inflãmationi factis in vuea ex calitate cholere in stomacho: ⁊ qñ assumunt̃ de eo in mane, ⁊ sero pillule ꝑmixte cum rectificantib⁹ ipsum, soluunt vẽtrem ⁊ nõ corrũpunt cibum. Et qñcꝫ ꝯfert doloribus stomachi in die vna. Et aperit oppilões epatis: sed ipse ledit epar. Et aufert icteritiam soluendo ipsaz. Mẽbra expulsionis. Aureus ⁊ .ſ. de eo cuz aqua calida soluunt: ⁊ tres aurei mũdificant cõplete ⁊ tẽperate: duo aurei cum aqua mellis educũt flata, et cholerã solutione. Et quũ ponitur in medicinis solutiuis expellit nocumentũ eaꝝ a stomacho. Et ipe est ꝯueniẽtior solutiuis alijs stõ. Et ille qui est ablutus debilioris est solõnis: sed est magis ꝯferens stomacho. Et ꝑmixtio ipsius cũ melle minuit virtutem eius adeo vt forsitan nõ soluat attrahẽdo: sed extrahat qđ ei obuiat: quum tñ virtus eius qđ purum est nõ penetret ad illa que in corpe sunt longin qua: imo non ꝑtranseat epar. Et qñ arabicus in potu sumit̃, ꝯturbat, ⁊ facit dolorem ventris pungitiuum, ⁊ soluit, ⁊ remanet virtus eius in tunicis stomachi in die vno, ⁊ duob⁹ diebus. Dare aũt aloem in potu in diebus frigoris, est timorosum. Qñcꝫ .n. educit sanguinẽ solutione qualiscũcꝫ sit aloes: ⁊ q̃cũcꝫ aloes. Et quãdocꝫ ponit̃ cuz vino dulci super hemorroidas eminẽtes, ⁊ fissuras in ano, ⁊ abscindit sanguinẽ currentem ex eis, ⁊ sanat apata ani, et virge linitus cũ vino [r] †⌈ ⌋Mẽbra expul. Quãdo dat̃ ad potãdum in dieb⁹ frigoris timet̃, ꝙ faciat solutione exire sanguinem. Permutatio. Loco eius ponitur [s] ⌈duplũ ipsius⌋ de litio.

De [t] ⌈arundine. Cap. LXVII.

Arundo Natura. Est vehemẽtis infrigidationis, ⁊ cinis ei⁹ est calidus. Opationes ⁊ ꝓꝑetates. In radice eius est abstersio pauca sine acuitate: ⁊ in folijs ipsius etiaz. Decoratio. Cortices ipsius, ⁊ radix eius cõferunt alopitie: et cortices ipsius, ⁊ radix abstergunt sordes: ⁊ radix eius cum cepa siluestri extrahit carni infixa. Apata ⁊ bothor. Ponunt̃ folia eius humida super herisipilam, ⁊ ꝯferunt. Instrã iuncturaꝝ. Sedat torsionem neruoꝝ. Mẽbra capitis. Lanugo que est flos eius quãdo cadit in aurem, facit euenire surditatem qñ inuiscatur ⁊ non egreditur. Mẽbra expulsionis. Prouocat vrinam ⁊ mẽstrua. Uenena. Confert mordicationi scorpionis.

De [u] ⌈abrotano.⌋ Cap. LXVIII.

Abrotanum Natura. Est calidum in p̊, siccum in scđo. Opões et ꝓprietates. Est subtile amarũ: ⁊ in ipso sunt terreitas ⁊ subtiliatio. Inqt Gal'. flos ei⁹ est magis [x] ⌈ad finẽ deueniens⌋ q̃ꝫ apsinthiũ, ⁊ in ipso est apertio. Decoratio. Illud qđ est adustuz ꝯfert alopitie ꝓprie, ⁊ cum alkerua, aut oleo de raphano. Et abrotanum qdem ꝯfert ad hoc vt nascat̃ barba que est tarde natiuitatis qñ decoquit̃ cum qbusdam oleis ꝓpter suam aptionem, ⁊ ꝯstringit [y] ⌈sanguinẽ gingiue.⌋ Apata ⁊ bothor. Resoluit apata flatica. Et qñ decoquit̃ cum cydonijs ꝯfert apatibus difficilis resolutionis. Uulnera ⁊ vlcera. Nõ est cõueniens vlceribus recentibus, imo mordicat ea. Instrumẽta iuncturaꝝ. Eius decoctio ꝯfert ꝯtusioni neruorum, ⁊ sciatice antique ⁊ difficili. Mẽbra capitis. Quãdo coquitur cũ oleo calefacit caput, et remouet frigiditatẽ eius. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Eius decoctio cõfert difficultati anhelitus [z] ⌈dilatationis.⌋ Et qñ de eo meli⁹ est, est decoctio [⁊] ⌈eius qđ est in ipso supius.⌋ Mẽbra nutrimẽti. Quando decoquit̃ cum oleo calefacit stõm, ⁊ remouet frigiditatẽ eius. Mẽbra expulsionis. Prouocat mẽstrua ⁊ extrahit fetum, ⁊ frãgit lapidẽ vesice ⁊ renũ, ⁊ oleum eius ꝯfert coarctationi matricis, ⁊ difficultati vrine. Febres. Confert rigori qñ [ꝯ] ⌈cõprimendo ex eo cũ oleo fit inũctio.⌋ Uenena.

Marginal notes:

[a] A. quartanaz.
[b] † A. illius.
[c] A. ligatur.
[d] A. fada.
[e] A. limatura.
[f] A. limatura.
[g] A. limatura.
[h] A. sabar.
[i] A. lapidibus.
[k] A. ⁊ est magis viscosũ eo ꝙ magis durũ: ⁊ alsemegeniũ maluz est fetidi odoris. Alia lr̃a. ⁊ malũ ex eo est illđ qđ est durum. ⁊ alsemegeniũ est fetidi odoris.
[l] A. in secundo
[m] † A. Alia lr̃a impinguatiua.
[n] A. recentia.
[o] † A. ⁊ scabiei eius.
[p] A. adustioni. Alia lr̃a. pruritui.
[q] † A. facit redire appetitũ ablatũ ⁊ rectificat.
[r] † A. ⁊ melle. Uenena.
[s] A. tantundem
[t] A. chasab.
[u] A. chaissum.
[x] A. efficax.
[y] A. gingiuam.
[z] A. q dr̃ anhelitus ꝓparatus.
[⁊] A. floris eius.
[ꝯ] A. fricãdo cuz oleo fit inũctio.

Quādo bibit̄ cum vino [illegible]rt venenis. Et qñ ster nitur iterficit vermes venenosos: imo fugat eos.

¶De [a] ⌈arbor marie.⌋ Cap.LXIX.

Arbor marie qd est. Est buchormarien: ⁊ iam dcm̄ est de ea: ⁊ est triuz spēꝝ. vna spēs eius est sine fructu, ⁊ due cū fructu. Opōnes ⁊ ꝓꝑe tates. Cōfert corize frigide. Membra oculi. Cōfert descensui aque in oculum.

¶De [b] ⌈alumine.⌋ Cap.LXX.

Alumen qd est. Jnqt Dia. spēs aluminis sūt plurime: sed ille que ex eis in curam medicine igrediunt̄ sunt tres, scissum, humidum, ⁊ rotūdum. Scissum ꝟo est aliameni: ⁊ est album ad citrinitatē declinās, ⁊ stipticū, in quo est acetositas ⁊ est quasi sit flos aluminis. Et inuenit̄ spēs petrosa, in qua nō inuenit̄ stipticitas apud gustū. Et ipz qdem nō est de gn̄e aluminis. Natura. Est calidū ⁊ siccū [c] ⌈ad tertium.⌋ Opationes ⁊ ꝓprietates.
Jn ipso est ꝓhibitio ⁊ exiccatio: ⁊ ꝓhibet fluxum oīs sanguinis, ⁊ ꝓhibet cursum supfluitatū ⁊ effusionē eaꝝ [d] ⌈⁊ eius stipticitas maior est stipticitate bedoar: ⁊ ꝓprie corticis ⁊ radicis eius: ⁊ simil'r est fortius oi re.⌋ Decoratio. Cum aqua [e] ⌈interficit alcharad, ⁊ pediculos, ⁊ fetorē oris.⌋ Vulnera ⁊ vlcera. Cū fece vini ⁊ tantūdē aluminis [f] †⌈ ⌋desiccat vulnera difficilia, ⁊ herpetē estiomenū: ⁊ cū simili pondere sui de salgēma [g] †⌈ ⌋corrosiuo: et adustioni ignis. Membra capitis. Eius decoctio confert quando ex eo coluitur os, dolori dentium.

¶De [h] ⌈aneto.⌋ Cap.LXXI.

Anetum. Natura. Eius calefactio est inter scdm̄ ⁊ tertium: et eius exiccatio inter ꝑmum ⁊ scdm̄: ⁊ qñ adurit̄ fit eius exiccatio in scdo. Opōnes ⁊ ꝓꝑetates. Est maturatiuum frigidoꝝ humoꝝ: ⁊ sedatiuum doloꝝ, ⁊ carminatiuum vētositatum: ⁊ sil'r eius oleū: ⁊ in ipso est lenificatio vltima: ⁊ eius cōplexio est ꝓpinq̄ maturatiuo aperitiuo [i] †⌈ ⌋ ⁊ qd̄ siccum est, vehemētioris est resol'onis. Apata ⁊ bothor. Est maturatiuum apatum. Vulnera ⁊ vlcera. Eius cinis confert vlceribus tremulis.
Jnstr̄a iuncturaꝝ. Oleum eius ꝯfert doloribꝰ neruoꝝ, ⁊ similiuz. Membra capitis. Facit somnum ꝓprie eius oleum, ⁊ eius succus ꝯfert dolori auris melico, ⁊ exiccat humiditatē auris. Mēbra ocli. Assiduatio comestionis eius debilitat visum.
Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Anetum ⁊ semen eius lac abundare facit: ⁊ proprie in sorbitionibus [k] ⌈lenibus,⌋ que multiplicāt lac. Membra nutrimēti. Cōfert singultui repletionis facto ex natatione cibi in stō. Jnqt Gal'. Et nocet stō, ⁊ in semine eiꝰ est vomitatio. Mēbra expulsionis. Cōfert dolori ventris pungitiuo, ⁊ itersecat sperma quādo fit clistere ex eo: aut sedere in ipso: ⁊ eius semen abscindit hemorroidas [l] ⌈ortas,⌋ ⁊ eius cinis est bonus ano, ⁊ virge, ⁊ testiculis.

¶De [m] ⌈adipe.⌋ Cap.LXXII.

Adeps. Natura. Adeps anatis est calidior, ⁊ siccior: deinde adeps castrati, ⁊ adeps castrati decrepiti est lenior. Opationes ⁊ ꝓprietates. Adeps anatis est subtilis valde: ⁊ est calidior adipe galline, ⁊ adeps galli [n] †⌈ ⌈⁊ adeps cerui sunt vehemētis calefactionis, ⁊ adeps vacce est media inter adipē leoninā, ⁊ caprinā. Et adeps [o] ⌈adib⌋ est subtilis. Et adeps masculi in oibus eis est fortior. Et adeps decrepiti est leuior, ⁊ adeps caprina est magis stiptica oibus, ⁊ adeps hircina est vehemētioris resol'onis. Decoratio. Adeps vrsi, ⁊ adeps anseris ꝯferunt alopitie, ⁊ adeps asini valet ad vestigia cutis, ⁊ adeps anseris valet ad fissuras faciei ⁊ labij. Apata ⁊ bothor. Adeps porci valet ad apostemata: ⁊ adeps leonis resoluit durities apatum.
Vulnera ⁊ vlcera. Adeps [p] ⌈porcina⌋ valet ad adustionē ignis. Membra capitis. Adeps anseris sedat dolorē auris, ⁊ sil'r adeps vulpis: ipsa enī est iuuatiua ad illud valde. Adeps galline confert asperitati lingue. Membra oculi. Adeps piscis ꝯfert aque oculi, ⁊ acuit visum cum melle, ⁊ adeps vipere recens ꝯfert pāno, ⁊ aque, ⁊ vt non nascant̄ pili euulsi ex palpebris. Jnstr̄a iūcturaꝝ. Adeps cerui ꝯfert spasimo. Mēbra expulsionis. Adeps caprina ꝯfert mordicationi itestinoꝝ quādo administrat̄, ⁊ ꝯfert vlceribus eoꝝ. Et adeps qdem caprina fortior est in cura vlceꝝ intestinoꝝ, q̄z adeps porcina. Et illud est ꝓpter velocitatez ꝯgelationis eius, sed adeps porcina vehementius sedat mordicationē. Adeps que est in gibbo cameli suffumigata ꝯfert hemorroidibus, ⁊ oēs adipes leues, sicut adipes galline ⁊ alioꝝ, ꝯferūt doloribus matricis, ⁊ antique sunt eis male, ⁊ simil'r adeps anseris cōfert matrici. Venena. Adeps porcina ꝯfert puncture vermium venenosoꝝ: ⁊ adeps elephantis, et cerui quādo fit ex eis linimētum fugant venenosa: ⁊ adeps caprina ꝯfert cantaridibus.

¶De [q] ⌈arbore cimicum.⌋ Cap.LXXIII.

Arbor cimicū. Natura. Est frigida in ꝑmo, ⁊ sicca in ipso. Decoratio. Linit̄ super excoriationē cum aceto. Vulnera ⁊ vlcera. Cōsolidat [r] ⌈vulnera⌋ recentia: ⁊ linit̄ super excoriationem cum aceto ⁊ sanat eam, et inuoluit̄ cortex eius super vulnera, et ꝯsolidat ea.

¶De [s] ⌈alleo.⌋ Cap.LXXIIII.

Alleum qd est. Alleum aliud est domesticū, ⁊ est notū: aliud est alleuz porrinum: et aliud siluestre: et in siluestri qdem sunt amaritudo, ⁊ stipticitas: et est illud qd̄ noiat̄ alleum serpentis: porrinū aūt est cōposite virtutis ex alleo ⁊ porro.
Natura. Est calefactiuū, exiccatiuū in tertio vsq̄ ad quartū, ⁊ siluestre plus illo. Opōnes ⁊ ꝓꝑetates. [t] †⌈ ⌋Resoluit inflationē valde: ⁊ est vlceratiuū, adustiuum cutis, ⁊ ꝯfert ad mutationē aquaꝝ. Decoratio. Bibit̄ decoctio mōtani, ⁊ interficit lendes, ⁊ pediculos, ⁊ inungitur sup eos, et eius cinis qñ linitur cū melle sup morpheā, ⁊ [u] ⌈occultationē oculi⌋ ꝯfert, ⁊ ꝯfert alopitie ex materijs putridis. Apata ⁊ bothor. Aperit dubellet itrinseca: et cinis eius est ꝯueniens super bothor. Vulnera ⁊ vlcera. Exulcerat cutē, ⁊ cinis eius cū melle sup impetiginē: et scabiem vlcerosam: ⁊ alleū qdem siluestre facit coherere vulnera frauduléta qñ ponit̄ super ipsa recens. Jnstr̄a iuncturaꝝ. Qñ ex eo fit clistere ꝯfert sciatice, qm̄ sol'one educit sāguinem ⁊ humorē cholericū. Mēbra capitis. Alleū facit soda, ⁊ decoquit̄ alleum ⁊ assat̄, ⁊ sedat dolores dentiū: ⁊ collutio oris ex decoctione eius ꝯfert etiam doloribꝰ dentiū: ⁊ ꝓprie qñ ꝑmiscet̄ ei olibanum. Mēbra oculi. Debilitat visum, et attrahit bothor in oculū. Membra anhelitus ⁊ pectoris.
Clarificat vocē, ⁊ guttur decoctū, ⁊ ꝯfert tussi antique, ⁊ doloribꝰ pectoris ex frigore, ⁊ extrahit sanguisugas ex gutture. Mēbra nutrimēti. [x] ⌈Cōfert timori⌋ ⁊ ꝓprie decoctio qua christiani vtunt̄, que fit cum oliuis, et [y] ⌈nuce.⌋ Mēbra expulsionis.
Quādo sedet̄ in decoctione folioꝝ allei, ⁊ cruriū

a A. segiar mariē.
b A. seb.
c A. in secundo.
d —— A.
e A. picis iterficit alcharad, et pediculos, ⁊ alsuab seu alsebib idest lentigines
f † A. Alia lr̄a. ⁊ tātūdē galaꝝ.
g † A. ꝯfert vlceri.
h A. sebet.
i † A. Deꝝ ipm est magis calefaciēs, ⁊ humiduz est vehemētioris maturationis.
k —— A.
l A. eminentes
m A. saham.
n † A. est mediꝰ Alia lr̄a. est vehementis calefactionis, ⁊ adeps vacce.
o A. aldub.
p A. asinorum.
q A. segiar albach.
r A. vlcera.
s A. thum.
t † A. Est lenitiuum.
u A. vestigiū nigredis sāguis.
x A. Cōfert albaben. i. hydropisi. Alia lr̄a. cōfert eructuationi.
y A. bautūs.

eius, ꝓuocat vrinam ꝛ mēstrua: ꝛ extrahit secundinam: ꝛ simil'r quādo supponit ꝛ bibitur: ꝛ similiter cibus christianoꝝ predictus factus ex eo confert valde: ꝛ quādo teritur de eo quātitas aurei cū aqua mellis extrahit phlegma: ꝛ ipm extrahit vermes, ꝛ in ipso est solutio nature. Eius aūt opatio in coitu est, qm ipsum ꝑpter vehemētiam sue exiccationis, ꝛ resol'onis quādoqꝫ nocet: ꝙ si decoquatur in aqua donec eius acuitas resoluat, non elongat quin sit illud qđ de eo remanet in elixatura ei⁹ pauce caliditatis qđ non exiccat, ꝛ gñatur ex eo materia spermatis: ita vt [a] ⌈ponat mās flaticas in complexionibus flaticis cinerē⌋ ꝛ nō possit eas carminare. Et quādo in venis ꝯuertitur in ventositates, non elongatur quin adiuuet ad desiderium coitus.

Venena. Cōfert puncture vermiuꝫ venenosoꝝ, ꝛ morsui serpētum quādo bibitur cum vino. Et nos quidē iam expti sumus illud. Et simil'r morsui canis rabiosi: ꝛ qñ fit emplastrum ex alleo ꝛ folijs ficus, ꝛ cimino super morsum mugali ꝯfert.

¶De [b] ⌈altea.⌋ Cap. LXXV.

Altea qd est. Nomen eius in greco deriuatum est ex nomine pluriū iuuamentoꝝ. Natura. Calidū est cum equalitate. Operationes et ꝓprietates. In ipsa sunt lenificatio, ꝛ maturatio, et mollificatio, ꝛ resolutio: ꝛ semē ꝛ radix ipsius sunt in virtute eius, ꝛ fortiora plurimum, ꝛ exiccatiua subtiliatiua. Decoratio. Linitur super morpheaꝫ cum aceto: ꝛ sedet in sole, ꝛ semē eius est fortius in illo. Apata ꝛ bothor. Mollificat apata, ꝛ prohibet ea, ꝛ resoluit sanguinea, ꝛ maturat [c] ⌈vulnera⌋ ꝛ ꝯfert apatibus [d] ⌈inflatis⌋ ꝛ scrofulis: ꝛ supponitur cum gūma albotin ad duritiē matricis: ꝛ ponitur cum caulibus super scrofulas. Instra iuncturaꝝ. Sedat dolorē iuncturaꝝ: ꝛ ꝓprie cum adipe anseris, ꝛ ꝯfert sciatice, ꝛ tremori, ꝛ attritioni medij lacertoꝝ, ꝛ extensioni neruoꝝ. Mēbra capitis.

Quando fit ex ea empl'm ꝯfert apatibus que sunt in glādibus aurium. Mēbra oculi. Resoluit tumorē, ꝛ inflationē que fiunt in palpebris. Mēbra anhelit⁹ ꝛ pectoris. Cōfert semen eius tussi calide, ꝛ facile efficit sputū, ꝛ ꝓhibet sputum sanguinis cū virtute sue stipticitatis, que est in ipso, ꝛ ꝯferunt folia eius apatibus mām ille, ꝛ ponit in empl'is pleuresis, ꝛ ꝑipneumonie. Mēbra nutrimēti. Eius gūma sedat sitim. Mēbra expulsionis. Decoctio radicis eius ꝯfert quādo bibitur ardori vrine, ꝛ [e] ⌈ardori⌋ intestinoꝝ, ꝛ etiam apatibus ani: ꝛ simil'r folia eius: ꝛ sil'r solutioni male: ꝛ suppon' semē eius cum gūma albotin ad duritiē matricis, ꝛ coarctationē eius. Et sil'r decoctio eius solūmodo: ꝛ mūdificat supfluitates fetaꝝ: ꝛ decoctio radicis eius qñ datur in potu cum vino ꝯfert difficultati vrine ꝛ lapidi: ꝛ ꝓprie semē eius, ꝛ gūma eius retinet vētreꝫ.

Venena. Quādo linit cum aceto ꝛ oleo ꝓhibet nocumētum venenosoꝝ vermium: ꝛ ꝯfert decoctio eius cum aceto cōmixta, aut vino puncture apis: ꝛ illud fit leniendo sicut existimo.

¶De [f] ⌈aphodilo.⌋ Cap. LXXVI.

Aphodilus qd est. Folia ei⁹ sunt sicut porrum [g] ⌈de sceni: ꝛ nō hꝫ eius planū⌋ sup cuius caput est flos, ꝛ habet radices lōgas rotūdas sicut glans, ꝛ est [h] ⌈acris.⌋ Natura. Est calidus ꝛ siccus. Quidā xo dixerūt ꝙ est frigidus ꝛ humidus, ꝛ elōgati sunt. Opōnes ꝛ ꝓꝑetates. Est abstersiuus resolutiuus: ꝛ ꝓprie radix eius: ꝛ quādo [i] ⌈teritur⌋ fit calefactiuus ꝛ exiccatiuus, ꝛ plus eo radix eius, ꝛ virtus eius est sicut virtus dracontee crispe. Decoratio. Cōfert alopitie, ꝛ [k] ⌈serpigini⌋ ꝛ ꝓprie cinis radicis eius: ꝛ qñ linit [l] ⌈ad augmētum morphee albe⌋ ꝛ sedet in sole cōfert. Apata ꝛ bothor. Radix eius cū fece vini ponitur sup apata glādulosa oia, ꝛ sup carbunculos. Et qñ ex ea fit empl'm cū farina ordei ꝯfert in inceptione apatum [m] ⌈calidoꝝ.⌋ Vulnera ꝛ vlcera.

Quum ponit radix eius cum fece vini sup vlcera fraudulēta sordida ꝯfert eis. Instra iuncturaꝝ.

Cōfert ꝯtritioni lacertoꝝ ꝛ ꝯtorsioni. Membra capitis. Quādo distillat succus eius solus, aut cū ture ꝛ melle, ꝛ myrrha, ꝛ vino ꝯfert saniei in aure. Et qñ distillat in aurē diuersam dolori molaris, cōfert dolori molaris. Mēbra oculi. In succo radicis eius est iuuatiuū ad oculū. Mēbra anhelitus ꝛ pectoris. Quuꝫ sumit in potu de eo pōdus aur. cū vino ꝯfert dolori vtriusqꝫ lateris, ꝛ tussi. Et eius radix cum fece vini est bona apatibus mām ille.

Mēbra nutrimēti. Confert icteritie. Mēbra expulsionis. Prouocat vrinā ꝛ menstrua, ꝛ eius fructus, ꝛ flos qñ in potu dantur cū vino, soluūt: ꝛ ex radice eius cū fece vini fit empl'm apati testiculoꝝ.

Venena. Dantur de eo tres aur. ad morsum vermium venenosoꝝ. Et qñ dantur ad bibendum fructus, ꝛ flos eius in vino ꝯfert magnifice mordicationi scorpionis: ꝛ habentis quadragintaquatuor pedes cum hoc ꝙ soluit.

¶De [n] ⌈aceto.⌋ Cap. LXXVII.

Acetum. Natura. Est cōpositū ex caliditate ꝛ frigiditate: ꝛ ābe sube sūt subtiles: ꝛ frigiditas qdeꝫ est magis dñans: ꝛ illud in quo est [o] ⌈acredo⌋ est calidius. Si xo nō est, est frigidum ꝛ humidū: ꝛ decoctio minuit de eius fridítate aliqd. Opōnes ꝛ ꝓꝑetates. Est fortis exiccationis, ꝛ ꝓhibet effusiones materieruꝫ ad interiora: ꝛ subtiliat ꝛ incidit. Et qñ bibit aut effundit sup fluxum sanguinis si est exterius, ꝓhibet ipsuꝫ, ꝛ ꝓhibet apa vbi est ꝑparatio vt accidat: ꝛ adiuuat ad digestionē: ꝛ aduersat flati: ꝛ ipsum est ꝯferēs cholericis, ꝛ nocens melicis. Decoratio. Linit cū melle sup vestigia sanguinis ꝛ ꝯfert: veꝝ ipsius multitudo citrinat. Apata ꝛ bothor. Prohibet aduentum apatū, ꝛ ambulationē cancrenaꝝ, ꝛ sanat herisipilā comestū, ꝛ bibitū, ꝛ linitum: ꝛ ꝓhibet ambulationē apatis oīs. Et ꝯfert panaritio, ꝛ formice ꝛ herisipile, qñ ex eo liniunt, ꝛ ꝓhibet vt non eueniat apa. Vulnera ꝛ vlcera. Quādo ponit super vulnera lana īfusa in aceto ꝓhibet ea apari, ꝛ ꝯfert vlcerib⁹ ambulatiuis, ꝛ scabiei, ꝛ ipetigini, ꝛ ꝯfert adustioni ignis velocius oi re. Instra iuncturaꝝ.

Est nociuū neruis. Et qñ embrocat sup podagra cum [p] ⌈sulfure⌋ ꝯfert. Mēbra capitis. Qñ miscet cum [q] ⌈vncto olei⌋ aut oleo rosaceo, ꝛ ꝯquassat, et effundit in eo lana nō abluta, et ponit super caput [r] ⌈ꝯfert soda calide ꝛ fortitudini ei⁹⌋ et sil'r embrocatio ex eo, et oris collutio: et ꝓprie cū alumine cōfert motui dentiū: et vaporatio aceti calidi ꝯfert difficultati auditus, et acuit ipsum, et aperit oppilationem colatorij fortiter, et resoluit sonitum. Mēbra oculi. Linit cuꝫ melle sup [s] ⌈occultationē⌋ sanguinis que est sub oculo: sed eius assiduatio debilitat visum. Membra anhelitus ꝛ pectoris. Minorat vueā, et abscindit gargarismus ex eo fluxū humoris ad guttur: et sanat vuaꝫ que cecidit, et sorbetur ad sāguisugas, et ad tussim antiquā, [t] ⌈aut difficultatē dilatatiōis⌋ calefactū. Mēbra nutrimēti. Est ꝯueniēs stō calido, et humido [u] ⌈disrūpēs⌋ appetitū et adiuuās ad digerēdū: et totū illud est, qꝛ ꝑparat

---

a A. ꝯuertat materias flaticas i ꝯpl'onib⁹ flaticis ad vētositatem.

b A. chathmi, seu chathmie.

c A. exituras.

d A. Alia litera, crudis.

e A. vlceribus.

f A. chanthi.

g A. alsami, ꝛ hꝫ crus seu stipiteꝫ lenem.

h A. acuta.

i A. Alia litera. aduritur.

k A. tyric.

l A. cum cinere ipsius super morpheam albam.

m —— A.

n A. chal.

o A. acuitas.

p A. Alia litera. caulibus.

q A. oleo oliue.

r A. sedat sodaꝫ calidam. Alia lra. sedat sodā calidam, ꝛ strigit gigiuas.

s A. sup vestigiū nigredinis.

t A. ad anhelitū ꝑparationis.

v A. fortificans.

stomachuz:ꝛ vapoꝛatio aceti resoluit hydropisim: sed eius assiduatio qn̄qꝫ adducit ad hydropisim.

Membꝛa expulsionis. Infrigidat matricē:ꝛ fit clistere ex eo calefacto, ꝛ sale ad vlcera intestinoꝝ ambulatiua post clistere lenitiuum. Uenena. Effunditur sup̄ moꝛsus venenosoꝝ, ꝛ confert ei qui in potu sumpsit opium ꝛ iusquiamum:ꝛ acetū assumptum de vua agresti cum sale ꝯfert moꝛsui canis rabiosi, ꝛ reliquis. Et quandoqꝫ bibitur calefactum post medicinas moꝛtales, ꝛ confert.

De [a] ⌈Auro.⌋ Cap.LXXVIII.

Aurum. Natura. Est equale subtile. Opationes ꝛ ꝓprietates. Limatura eius ingredit̄ in medicinis melācholie, ꝛ melius cauterium, ꝛ velocius sanabile est qđ fit cū cauterio auri. Decoꝛatio. Retētio ipsius in oꝛe remouet fetoꝛem oꝛis, ꝛ igredit̄ limatura eius in medicinis alopitie, ꝛ [b] ⌈serpiginis⌋liniendis, ꝛ in eis que bibuntur. Mēbꝛa oculi. Confoꝛtat oculum in alcohol positum. Membꝛa anhelitus ꝛ pectoꝛis. Cōfert doloꝛibus coꝛdis, ꝛ tremoꝛi ipsius, ꝛ malitie aīe:ꝛ ei qui solus loquitur.

De [c] ⌈Aromatico.⌋ Cap.LXXIX.

Aromaticum qd est. Dicemus in caplo calami aromatici. [d] ⌈Mēbꝛa nutrimēti.⌋ Dicit̄ ꝙ non est res melioꝛ eo ad adustionē ignis cum oleo rosaceo, ꝛ aceto [e] †⌈ ⌋ꝛ ꝯfert apatibꝰ stōachi, ꝛ epis, ꝛ hydropisi.

De [f] ⌈Agarico.⌋ Cap.LXXX.

Agaricum qd est. Inquit filius [g] ⌈Mesaugue⌋est masculus ꝛ femina. Et est agaricū qđ est simile radici aniuden: sꝫ exterioꝛ pars eius non est [h] ⌈rara⌋sicut exterioꝛ pars radicis aniuden:ꝛ dixerūt qdam, ꝙ generat̄ in arboꝛe coꝛrosa ſm semitā putrefactionis ꝛ coꝛruptionis, ꝛ in sapoꝛe eius sunt [i] ⌈acredo⌋ꝛ stipticitas:ꝛ eius sb̄a est aerea, terrea, subtilis. Electio. [k] ⌈Illud qđ est melius est album, velociter frāgibile, poꝛosum valde, plenas hn̄s extremitates⌋in cuius amaritudine inuenit̄ dulcedo, ꝛ fractum hn̄s frusta [l] ⌈supposita⌋ꝛ est femina. Illud ꝟo qđ est masculū nō est bonum, ꝛ duruz, ꝛ nigrum ambo sunt mala valde.

Natura. Calidū in ꝑmo, siccum in scđo. Opōnes ꝛ ꝓprietates. Est resolutiuū, incisiuuz grossoꝝ humoꝝ, apitiuum oīum oppil'onum, subtiliatiuū. Et dixerūt qdam, in ipso est v̄tus stiptica, ꝛ in ꝑncipio gustus sui est q̄si dulcedo, deide amaritudo. Apata ꝛ bothoꝛ. Confert apatibus oibus. Instra iuncturaꝝ. Dat̄ in potu cum sirupo acetoso ad sciaticam:ꝛ est ex eis que mūdificāt supfluitates neruoꝝ ꝓpetate que est in ipso, ꝛ ꝯfert [m] ⌈egritudinibꝰ⌋lacertoꝛum ꝛ casui:ꝛ potio ex illo sit tres kirates. Et quū adest febꝛis, tūc datur cū mellicrato, aut inleb.

Mēbꝛa capitis. Cōfert patientibꝰ epilepsiam, et mūdificat supfluitates cerebꝛi ꝓpetate que est i ipo.

Mēbꝛa anhelitus et pectoꝛis. Confert asmati, ꝛ vlceri pulmonis qn̄ in potu dat̄ cuꝫ rob, ꝛ sit potio eius vsqꝫ ad aur̄.j. Et qn̄ ex eo in potu dantur tres anulusat cū aqua ꝯfert sputo [n] ⌈sāguinis⌋ex pectoꝛe. Membꝛa nutrimēti. Cōfert icteritie, ꝛ dat̄ ad bibēdum cū oxymelle ad apa splenis. Et qn̄ solum masticat̄ ꝛ deglutit̄, ꝯfert doloꝛi stōi:ꝛ eructuationi acetose:ꝛ datur in potu de eo ad doloꝛem epatis aureus. Membꝛa expulsionis. Solutione educit humoꝛes grossos diuersos, melācholie:ꝛ flatis, et cholere rubee, quū sumit̄ ex eo ab aur̄.j. vsqꝫ ad.ij. ꝓpꝛie cū mellicrato. Et qn̄qꝫ adiuuat medicinas solutiuas:ꝛ facit eas ꝑuenire vsqꝫ ad extrema coꝛ-

a A. deheb.
b A. tyric.
c A. darire.
d A. vlcera.
e † A. Mē. nu.
f A. garichun.
g A. Mesue.
h A. solida.
i A. acuitas.
k A. bonū est illud qđ est leue: albū, velocit̄ frāgibile, ꝛ valde leue. lenes habēs extremitates.
l A. vilosa in loco fractionis.
m A. toꝛsioni.
n A. saniei.

poꝛis:ꝛ ꝓuocat vꝛinam ꝛ mēstrua:ꝛ sedat doloꝛez renum:ꝛ eius potio ad illud est aureus, ꝛ ꝯfert p̄focationi matricis. Febꝛes. Confert tremoꝛi, ꝛ febꝛibus antiqs grossis, quādo bibitur ex eo aureus cum vino:ꝛ vsqꝫ ad [o] ⌈gluticem dꝛachme.⌋ Uenena. Quum ex eo in potu datur cum vino vsqꝫ ad aur̄. est magni iuuamēti ad illud:ꝛ fit ex eo emplastrum ad pūcturam vermium veneni frigidi.

Litera. B.

De [p] ⌈Blacte bizantie.⌋ Cap.LXXXI.

Blacte bizātie qd est. Sunt frustra sili̇a vnguibꝰ boni odoꝛis aromatica que administrant̄ in suffumigationibꝰ. Inquit Dia. est de genere [q] ⌈ostracoꝛuz. Assumunt̄⌋ex insula que est in mari indie in loco eius vbi est spica. Et sunt ex eis que sūt ex mari rubꝛo. Et alie sunt babylonice nigrioꝛes parue: ꝛ ambe sunt boni odoꝛis:ꝛ existimo ꝙ ille que sunt de mari rubꝛo sunt ille que noiant̄ curascie:ꝛ dicit̄ ꝙ ipse sunt [r] ⌈adherētis carnis ꝛ cutis. Et qn̄qꝫ cadit aliqd de albedine⌋ꝛ plurime eaꝝ sunt mechie: ꝛ extrahunt̄ ex gedde: Et iste qdē medicant̄ ꝛ purgant̄, ꝛ fiunt bone. Electio. Ex eis melioꝛes sunt ille que ad albedinē declināt inuēte in mari rubꝛo: ꝛ in aliemen:ꝛ duobꝰ maribus: sed babylonice sūt nigre parue valde. Uēditoꝛes ꝟo medicinaꝝ dicūt ꝙ bone ex eis sunt duoꝝ mariuz: deide mechie, deinde [s] ⌈algeddin:ꝛ foꝛtasse aliqd cadit ex eis ad albedinem.⌋ Natura. Calida sunt ꝛ sicca in scđo:ꝛ eaꝝ siccitas foꝛtasse vicina est tertio. Opōnes ꝛ ꝓprietates. Sunt subtiliatiue. Membꝛa capitis. Eaꝝ suffumigatio ꝯfert epilepsie. Mēbꝛa expulsionis. Ipsaꝝ suffumigatio excitat illā que hꝫ p̄focationem matricis. Et quuz bibunt̄ cum aceto mouent vētrem, qđcunqꝫ genus earum fuerit.

De [t] ⌈ben.⌋ Cap.LXXXII.

Ben qd est. [u] ⌈Est semē magnum⌋maius cicere declinās ad albedinē q̄ndā:ꝛ hꝫ medullā lenē vnctuosam. Natura. Cal'm in tertio, siccuz in scđo. Opōnes ꝛ ꝓpetates. Est mūdificatiuū, ꝛ ꝓpꝛie ipsius medulla, ꝛ icisiuū humiditatū grossaꝝ: ꝛ apit cū aceto ꝛ aqua oppil'ones visceꝝ, ꝛ in [x] ⌈arboꝛe⌋ipsius est amaritudo plus ꝛ stipticitas: ꝛ ꝓpter illud est in ipso v̄tus cauterizatiua:ꝛ eius coꝛtex est stipticus plus, ꝛ oleū ipsius nō euat̄ a stipticitate:ꝛ in ipso toto est abstersio, ꝛ icisio. Decoꝛatio. Semē eius ꝯfert lentiginibꝰ magnis ꝛ puis: et pāno, ꝛ moꝛphee, ꝛ vestigijs vlceꝝ, ꝛ silr̄ eiꝰ oleuz.

Apata ꝛ bothoꝛ. Confert apatibus duris oibus quuz ponit̄ in emplis, ꝛ verucis. Uulnera ꝛ vlcera. Cōfert cum aceto vlcerationi, ꝛ scabiei vlcerate, ꝛ excoꝛiationi, ꝛ ꝯfert bothoꝛ lacteis, ꝛ sahafati. Instra iuncturaꝝ. Calefacit neruos, ꝛ lenificat spasmū, ꝛ duritiē neruoꝝ, ꝛ ꝓpe oleū eius. Membꝛa ca. Abscindit fluxū sāguis [y] †⌈ ⌋stipticitate sua, ꝛ ꝯuenit oleū eius doloꝛi auris, et sonitui q est in ipsa ꝓpe cū adipe anatis. Et decoctio radicis eiꝰ ꝯfert doloꝛi dentiū quū os ex ea colluit̄. Membꝛa nutrimēti. Cōfert duritiei epatis ꝛ splenis qn̄ bibitur cū aceto mixtū ex eo pondus duaꝝ.ʒ. Et qn̄ cōiungit̄ cū [z] ⌈fermēto⌋aut farina lolij [ꝛ] ⌈ꝛ aq̄ alkarati: aut farina herbi aut lupini⌋ꝛ fit ex eo emplastrū spleni. Et ip̄m qdem est malū stō faciens nauseā:et

o A. darchami vnū. i. vsqꝫ ad aureum vnum. Alia lr̄a. an̄ poxismuz, seu ante piodū, ꝛ ꝓhibet rigoꝛem.
p A. adfaralthaib.
q A. extremitatū ostracoꝛum que assumunt̄.
r A. adherentes carni ꝛ cuti. Et multoties cadit seu repit̄ aliqd ex eis v̄sus abadan.
s A. algedi, et foꝛtasse repitur aliquid ex eis i abadan.
t A. ban.
u A. granū eiꝰ.
x A. Alia litera. tachir.
y † A. nariū.
z A. pane.
ꝛ A. aut farina oꝛobi aut farina lilij, ꝛ aq̄ mellis.

si bibitur ex eo aureus .j. cū melle facit vomere fortiter, ⁊ soluēdo educit, ⁊ silr eius fructus. Mēbra expulsionis. [a] [Aureus .5. eius soluendo educit] phlegma crudum quū bibitur cū melle: ⁊ similiter eius oleum: ⁊ similr quum supponit licinium infusum in ipso. Permutatio. Loco eius ponit q̄ʒtum ipsum est de rubea: ⁊ medietas sui de cortice cassie lignee, ⁊ decima pōderis eius de mace.

De [b] [bedoard.] Cap. LXXXIII.

Bedoard qd est. Est spina alba, et est silis [c] [albasaketi:] veruntū est vehementius alba, ⁊ hʒ longiores spinas: ⁊ similantur [d] [spine] eius folijs amomi: verūtū sunt [e] [subtiliores] ⁊ vehemētius [f] [albe.] Et eius quideʒ stipes qn̄qʒ puenit ad duos cubitos. Et eius flos est purpureus: ⁊ semē ipsius est, sicut semē cartami: verūtū est vehemētioris rotūditatis. Natura. In radice eius est infrigidatio ⁊ exiccatio cū resolōne quadā. Semen xo eius est calidū ⁊ subtile. Et dixerūt q̄dam, q̄ tota est calida valde. Opōnes ⁊ ꝓpetates. In ipsa est virtus resolutiua, ⁊ apitiua: ⁊ ꝓꝑe in semine eius: ⁊ in ipsa est retētio fluxus sanguinis: et eius retētio est equalis. Apata ⁊ bothor. Cōfert apatibus flaticis ꝓpter illud qd̄ est in ipso de resolutione, ⁊ [g] [ↄ̄ctione.] quare fiat ex ea empl̄m: ⁊ ex radice eius ꝓprie. Instra iuncturaꝝ. Confert spasmo ꝓpter illud qd̄ est de ↄ̄ctione equali cum resolutione: ⁊ semen eius ↄfert infantibꝰ qn̄ bibūt ipm ꝓpter corruptionē in motibꝰ lacertoꝝ. Mēbra capitis. Collutio oris facta ex [h] [succo eiꝰ] sedat dolorē dentium. Mēbra pectoris. Cōfert sputo sanguinis, ⁊ ꝓprie eius radix. Mēbra nutrimēti. Cōfert debilitati stōi, ⁊ aperit oppilōnes. Mēbra expulsionis. Cōfert solōni antique: ⁊ p̄cipue stomatice: ⁊ proprie radix eius, ⁊ est ꝓuocatiua. Febres. Valet febribꝰ flaticis longis: ⁊ cuius cā est debilitas stōi, ⁊ oībus febribꝰ antiqs. Venena. Cōfert si masticet, ⁊ postea supponat ꝓūcture scorpionis: attrahit enim venenū: et si bibit semē eius confert morsure venenosoꝝ reptilium. Permutatio. Loco eius in febribus ponit fumus terre.

De [i] [balsamo.] Cap. LXXXIIII.

Balsamus qd est. Est arbor egypti nascēs in loco qui di oculus solis tm̄: cuius folia ⁊ odor rute silant: sed tm̄ ipsa declinant ad albedinē, ⁊ eiꝰ statura est statura arboris [k] [euisci,] ⁊ eius qdē oleū est melius semine ipsius: ⁊ semen fortius ligno ipsius in oibꝰ modis eius. Eius xo oleū sumit ita vt incidat cum ferro post ortum [l] [alcerahe] ⁊ aggregat qd̄ de eis resudat cuʒ cotto: ⁊ neqʒ ꝑtransit in anno qd̄ est iter quinquaginta vsqʒ ad sexaginta lb. Electio. Expientia olei ipsiꝰ est ↄgelatio lactis statim, quū sup ipsum distillat: ⁊ ꝑmixtio eius cū aqua: ⁊ ispissatio ipsius, ⁊ ↄseruatio sue soliditatis in aq̄: ⁊ ablutio ipsius a cotto: et subtilitas odoris eius. Adulterat aūt cū oleo de pino: ⁊ oleo de mastice, ⁊ cera dissolutis in oleo de alcāna. Et qd̄ ex eo melius est, est recēs: grossum aūt ⁊ vetus nō hʒ virtutē. Natura. Eius lignū est calidū ⁊ siccū in scdo: ⁊ ipsius semē est calidius eo paruʒ: ⁊ oleū eius est calidius vtrisqʒ: ⁊ est in p̄ncipio tertij calidū: ⁊ nō est in ipso de calefactione qd̄ existimāt. Opationes ⁊ ꝓprietates. Apit oppilōnes ⁊ ↄfert viscribꝰ grossis. Vulnera ⁊ vlcera. Mūdificat vlcera ꝓprie cuʒ ireos, ⁊ extrahit fracturas ossium. Instra iuncturaꝝ. Cōfert sciatice bibitū, ⁊ ꝓpter spasmū bibit eius decoctio. Mēbra capitis. Confert vlceribus capitis, ⁊ mundificat caput

a A. Aureus ex granis eiꝰ soluit
b A. badauard.
c A. spinis alhasech.
d A. folia.
e A. subtiliora.
f A. alba.
g A. stipticitate.
h A. elixatura vl decoctione eius
i A. belsan.
k A. lichj.
l A. alsahari. i. post ortuʒ canicule.

ipsum, ⁊ ↄfert epilepsie, ⁊ vertigini. Mēbra oculi. Abstergit pānuʒ eius ipm, ⁊ eius oleū. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pectoris. Lignū eius, ⁊ ipsius semē ↄferunt dolori vtrorūqʒ lateruʒ, ⁊ ↄfert asmati grosso, ⁊ stricture anhelitꝰ, ⁊ dolori pulmonis: ⁊ ↄfert semen eius peripneumonie fride, ⁊ tussi, ⁊ silr ipsius oleū: ⁊ ad sūmuʒ est iuuatiuū visceꝝ que sunt super mirach. Mēbra nutrimenti. Cōfert debilitati digōnis, ⁊ ipsius decoctio dissoluit malitiā digōnis, ⁊ mūdificat stōm, ⁊ [m] [ↄfortat epar.] Mēbra expulsionis. Prouocat vrinā, ⁊ ↄfert dolori pūgitiuo: ⁊ confert doloribus matricis, ⁊ exiccat humiditates eius vaporatū ⁊ bibitū, ⁊ ↄfert ipsius frigori: ⁊ extrahit embryonē, ⁊ secundinā: ⁊ ↄfert quū ex eo fit suffumigatio oibus doloribꝰ matricis, ⁊ ipsiꝰ decoctio apit os matricis, ⁊ ceratū ex ipso cū oleo rosaceo, ⁊ cera ↄfert frigori matricis, ⁊ est iuuatiuū difficultati vrine. Febres. Eius oleū aufert rigores. Venena. Resistit venenis, ⁊ ↄfert morsure vipere, ⁊ eius oleū confert [n] [iusqamo] quū bibit cū lacte ⁊ venenosis, et ꝓprie scorpionibus. [o] [†]

De [p] [been.] Cap. LXXXV.

Been qd est. Frustra [q] [aspa] que sunt radices ex siccitate ↄ̄cte [r] [carnose] ⁊ sunt duaꝝ spēꝝ, quaꝝ vna est alba, ⁊ altera est rubea. Natura. Cal'm est ⁊ siccū in scdo. Decoratio. Est ipinguatiuū. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pectoris. Cōfortat cor valde, ⁊ ↄfert tremori cordis. Mēbra expulsionis. Manifeste augmētat sperma. Permutatio. Loco eius ponit quātum est ipsum tuderi: et medietas ponderis eius lingue auis.

De [s] [berengesif.] Cap. LXXXVI.

Berengesif est abrotanū: et est plāta similis apsinthio cui inest humiditas viscosa, et eius qdem est vna spēs: thyrsos hn̄s breuiores, et maiora folia, et sunt ei folia minuta, parua, subtilia, alba, ⁊ citrina, et apparet in estate. Ingt Sal'. sūt due herbe vicini saporis noiate hoc nomine. Natura. Calida ⁊ [t] [humida] est in p̊. Opationes ⁊ ꝓprietates. Est subtiliatiua apitiua valde, cuius empl'm prohibet attractionē māerum ad mēbra. Membra capitis. Cōfert soda frigide loco emplastri supposita et embrocata: et [u] [in aq̄ cocta fit] magis secura, et ↄfert oppilōni narium ⁊ corize. Mēbra expulsionis. Frāgit lapidē in renibus, et prouocat mēstrua sedēdo in eius decoctione: et ↄfert vlceribus eius: et eijcit secūdinam ⁊ fetum, et ↄfert coadunationi oris matricis, et aperit ipsum, et duritiei eius bibita: et more emplastri superposita, et potatur ex ea vsqʒ ad .ʒ. v.

De [x] [baurach.] Cap. LXXXVII.

Baurach qd est. Est fortius sale: et est ex genere virtutis eius: sed stipticitas nō inest ei, et qn̄qʒ aduritur in [y] [ostraco] sup carbones inflāmatos donec assef. Electio. Ex eo melius est armenū, leue, laminosum, frāgibile, spōgiosum, album: aut purpureū: aut roseum, mordicatiuum: et cōparatio qdē aphricani ad reliq̄ baurach est cōparatio baurach ad salem: sed baurach non comedit, nisi ꝓpter magnā cām: et spuma baurach est subtilior q̄ʒ baurach, et in eius v̄tute: et ex ea melior est spuma marmorea facile frāgibilis. Natura. Calidum ⁊ siccū in fine secundi: et eius siccitas fortasse declinat ad tertium. Opationes et ꝓprietates. Abstergit fortiter, lauat, et proprie aphricanum: et mundificat, [z] [et excoriat] et incidit humores grossos: et in baurach qdē est stipticitas pauca

m A. Alia litera ⁊ mundificat epar, ⁊ ꝓuocat.
n A. alsucbaran
o † A. Alia lra. Permutatio. Loco eiꝰ ponit rami darsisbean ⁊ loco olei ipsiꝰ ponit duplū eiꝰ de oleo antiquo aut pōdus ipsiꝰ de oleo laurino.
p A. bhemen.
q A. lignea.
r A. hn̄tes rugas seu lineationes
s A. berāgiasef, seu berengesef.
t A. sicca.
u A. ⁊ aq̄ elixature ipsius est. Alia lra. ⁊ vapo ratio elixature ipsius est.
x A. baurach.
y A. in testa, seu in vase tereo rubeo.
z —— A.

cum abstersione bona ꝑpter sui salsedinem: nisi in aphricano. In eo enim nõ est stipticitas: sed abstersio pura mixta: ⁊ in sale est stipticitas, ⁊ nõ est in ipso nisi [a] ⌈resolutio⌋ parua. Decoratio. Attenuat capillos puluerizatũ sup eos: ⁊ qñ ex eo fit empl'm attrahit sanguinẽ ad illud qd apparet de corpe: ⁊ facit vt color sit bonus, ⁊ ꝯfert [b] †⌈ ⌋ sed fortasse denigrat eius plima comestio colorẽ. Uulnera ⁊ vlcera. Cõfert pruritui ꝑpterea qd resoluit virus, ⁊ ꝑprie aphricanũ cum aceto, ⁊ ꝯfert etiaʒ scabiei. Instrã iuncturaꝝ. Fit ex eo ceratũ paralysi ꝑprie postreme: ⁊ ꝑcipue cũ iam declinat, ⁊ ꝯfert torsioni neruoꝝ. Membra capitis. Confert furfuribus: ⁊ quũ spuma eius cũ melle distillat in aurẽ mundificat, aperit ⁊ ꝯfert surditati, ⁊ cũ vino aut cum sirupo cum isopo ꝯfert sonitui. Mẽbra nutrimenti.

Est malũ stomacho, corrũpens ipsum, ⁊ aphricanũ cõmouet vomitũ: ⁊ si nõ faceret vomere, eẽt plus incisiuũ humoꝝ stomachi, q̃ʒ reliqua baurach. Et ex eo qdem cũ ficubus fit empl'm hydropisi, ⁊ extenuat eã. Mẽbra expulsionis. Soluit quũ supponitur. Et qñ comedit cum ruta, ⁊ cymino, aut decoctione rute, ⁊ aneti sedat dolorẽ vẽtris pũgitiuuʒ: ⁊ cũ hoc, ⁊ silibus vincit salẽ: ⁊ bibitũ cum qbusdaʒ medicinis interficiẽtibus vermes educit eos: ⁊ sil'r quuʒ linit ex eo vẽter ⁊ sumẽ, ⁊ sedet qui linitus est iuxta ignẽ interficit eos: ⁊ p hec ⁊ silia distinguitur inter ipm ⁊ salẽ. Uenena. Cõfert omne baurach, ⁊ ꝑcipue aphricanum ꝑfocationi fungoꝝ valde, siue sit adustũ, aut nõ adustũ: ⁊ sil'r eius spuma, ⁊ ponit cum adipe asini: aut suis sup morsuʒ canis: ⁊ bibitur cũ aqua frida ꝑpter potũ cantaridaꝝ [c] ⌈⁊ qd ex eo noiatur baurachiũ nitrum bibit cũ aniuden ꝑpter⌋ nocumentum sanguinis tauri.

a A. abstersio.
b † A. maciei.
c A. qd ex eo nominat baurachiten, ⁊ bibit cum anuidez ad expellendum.

¶ De [d] ⌈bulbo.⌋ Cap. LXXXVIII.

d A. bulbus, seu belbus.

Bulbus qd est. Est cepe qd comedit paruũ sil'e cepe narcisci: ⁊ eius folia sunt similia folijs porri: ⁊ ipsi⁹ rosa est silis viole: ⁊ est q̃dam eius spẽs que cõmouet vomitũ. Quidã ꝟo dixerunt ꝙ ipse est cepe azir: ⁊ dixerũt qdam alij nõ: sed est de gñe porri: ⁊ videt ꝙ sit anagallis. ꝑmutemus ergo intẽtiones nr̃as ab hoc. Natura. Propinquus est nature cepe: ⁊ fortasse est siccus in primo cũ humiditate sup̃flua. Opationes ⁊ ꝑprietates. Est iflatiuus, ⁊ sudatiuus, ⁊ exasp̃at linguam.

Decoratio. Linit sup pãnum ꝑprie in sole, ⁊ confert: ⁊ sil'r ꝯfert vestigijs vlceꝝ: ⁊ est exasperãs palatum, ⁊ linguã: ⁊ linit cuʒ vitello oui sup verucas, ⁊ cũ oxymelle sup vlcera [e] ⌈leuia.⌋ Uulnera ⁊ vlcera. Qñ assat cum capite piscis ⁊ aloe: ⁊ ponitur sup vlcus menti eradicat ipsuʒ. Instrã iuncturaꝝ.

Quum ex eo fit empl'm cũ aceto est ꝯueniens attritioni medij lacertoꝝ: ⁊ fit ex eo empl'm podagre ⁊ dolorib⁹ iuncturaꝝ: ⁊ fit ex ipso solo empl'm torsioni neruoꝝ: ⁊ est empl'm [f] †⌈ ⌋ vnguis ⁊ auris, ⁊ siliũ: ⁊ fit ex eo empl'm cũ sauich. Mẽbra capitis. Est medicamẽ furfuribus, ⁊ vlcerib⁹ capitis: ⁊ linit super [g] ⌈plagas capitis que nõ sunt fractio⌋ ⁊ ꝑmiscet cũ vitello oui ⁊ linit. Membra oculi. Solus administret, ⁊ cũ vitello oui [h] †⌈ ⌋ ⁊ quũ adiungit ei acetũ est medicamẽ bonuʒ ad garab, ⁊ ap̃atib⁹ lachrymalium. Mẽbra nutrimẽti. Qui ex eo est dulcis, ⁊ rubeus, est bonus stõ ⁊ fit ex eo empl'm cũ melle dolorib⁹ stõi: ⁊ amarus est melior, ⁊ digerit cibũ, ⁊ multiplicat eius nutrimẽtũ i ipso: l3 nõ sit nutrimẽtũ suũ laudabile: ⁊ ꝑcipue eius qd est crudũ, ⁊ qñ nõ digerit [i] ⌈pungit⌋ ⁊ inflat. Mẽbra expulsionis. Excitat coitum.

e A. lactea. Alia lr̃a bothor lacteum.
f † A. ad cõtusionẽ.
g A. excoriationẽ cutis capitis cuʒ qua non est fractio.
h † A. ad tarfathi.
i A. facit dolorem pũgitiuuʒ.

¶ De [k] ⌈bugenis.⌋ Cap. LXXXIX.

k A. buianes.

Bugenis qd est. Magis qd ex ea administrat est radix eius: ⁊ ipsa qdẽ habet gũmam ⁊ succuʒ: ⁊ eius gũma est fortior succo ipsius, ⁊ qñq3 ꝑmiscet cum oleo ⁊ muri: ⁊ pauco vino, ⁊ ꝯcutitur donec grossum fiat: ⁊ ꝯm quãtitatem equalitatis quã habet in grossitie, est eius bonitas.

Natura. Est calida in tertio, sicca in ipso. Operationes ⁊ ꝑprietates. Est resolutiua. Uulnera ⁊ vlcera. [l] ⌈Abradit⌋ ossa corrupta ꝑpter vehemẽtiam desiccationis, ⁊ mũdificat vlcera. Instrumẽta iuncturarũ. Conueniens est neruis. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Confert sup̃fluitatibus grossis in pectore: et ꝯuenit pulmoni, et vlceribus eius bibita ⁊ suffumigata. Mẽbra nutrimenti. Confert duritiei splenis.

l A. excorticat.

¶ De [m] ⌈busuro.⌋ Cap. XC.

m A. besser ⁊ belba.

Busurum ⁊ baluuʒ quid sunt. Nota sunt. Natura. Frigida sunt ⁊ sicca in scdo, ⁊ albusurum magis est stipticuʒ q̃ʒ cassab.

Opões et ꝑprietates. Inflant ⁊ ꝑprie quuʒ post ipsa bibit aqua: ⁊ quũ sunt dulcia faciũt euenire rugitum pl'ni: ⁊ faciunt euenire oppil'ones in visceribus. Et decoctio albusuri sedat inflãmationẽ cum ꝯseruatione caloris inati: ⁊ plimus vsus amboꝝ gñat in corpe humores grossos. Mẽbra capitis.

Albusurũ facit soda, ⁊ inebriat pl'ni, ⁊ ambo sunt bona carni, que est iter dentes ⁊ gingiuas. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Ambo sunt mala pectori ⁊ pulmoni. Mẽbra nutrimẽti. Preparãt stõm, ⁊ faciunt ꝯtingere oppil'ones epatis, ⁊ ipsoꝝ digestio est tarda: ⁊ frãgibile est minoris digõnis: ⁊ nutrimẽtuʒ ipsoꝝ est paruũ, ⁊ [n] ⌈algesaguerui⌋ est minoris tarditatis. Mẽbra expulsionis. Unũqdq3 eoꝝ stringit vẽtrem ꝑprie quũ miscet cum vino põtico: aut cum aceto, ⁊ albala facit abundare lac: et qñ bibit cum aceto pontico ꝓhibet fluxũ matricis ⁊ prohibet fluxum sanguinis hemorroidarum.

Febres. Usus eoꝝ plurim⁹ facit cadere in tremorem, ⁊ horripilationem.

n A. algisuan.

¶ De [o] ⌈buncho.⌋ Cap. XCI.

o A. bunch.

Bunchum qd est. Est res delata de iamẽ. Quidã aũt dixerũt ꝙ est ex radicib⁹ anigailen quuʒ [p] ⌈mouet⌋ ⁊ cadit. Electio. Meli⁹ est citrinũ ⁊ leue boni odoris. Albũ ꝟo et graue est malũ. Natura. Est cal'm ⁊ siccũ in p̊. ꝯm quosdã est frigidũ in p̊. Opões ⁊ ꝑpetates. Confortat mẽbra. Decoratio. Mũdificat cutẽ ⁊ exiccat humiditates que sunt sub ea: ⁊ facit odorẽ corporis bonuʒ: ⁊ abscindit odorẽ psilotri. Membra nutrimenti. Est bonum stomacho.

p A. antiquatur.

¶ De [q] ⌈batecha.⌋ Cap. XCII.

q A. bathiech.

Batecha qd est. Notũ est. Natura. Frigida est in ꝑncipio scdi: ⁊ humida in fine eius. Et quũ eius semen desiccat non est humectatiuũ: imo desiccat in ꝑmo: ⁊ eius radix est desiccatiua. Opationes ⁊ ꝑprietates. Que matura est est subtilis, ⁊ imatura est spissa. Batecha [r] ⌈ꝑterea cineritia matura in nã existit cucumeris:⌋ ⁊ in ipso est aptio quocũq3 modo sit. Melo aũt melioris est humoris q̃ʒ reliqua: ⁊ eius caro est digestiua, abstersiua, ⁊ ꝑprie eius semen. matura ꝟo ⁊ imatura ambe sunt abstersiue: et semẽ eius est fortioris abstersionis. Et ipsa qdem ꝯuertitur ad quẽcunq3 humorem quẽ in stomacho inuenit, et est ad phlegma vehemẽti⁹ decliuis, q̃ʒ sit ad cholerã: qualiter ergo ad melãcholiam: melo non conuertitur velociter.

r A non matura est in nã citruli.

Decoratio. Mũdificat cutẽ, ⁊ ꝑprie semẽ eius, et

illud qđ est in interiori parte ipsius etiam ↄfert panno, ⁊ morphee, ⁊ furfurib⁹: ⁊ ꝓprie qñ ↄficit qđ est eius interius sicut est cū oleo de frumēto, ⁊ exiccat in sole. Membra oculi. Fiat vt cortex eius fronti adhereat, ⁊ ꝓhibet fluxum ad oculū fieri. Mēbra nutrimēti. Est vomitiua, ⁊ ꝓprie radix eius. Nam due. ʒ. eius cum vino mouēt vomitū sine labore, et quum bibit ex eis obolus. Quūqʒ batecha nō digerit bene, gñat coliricā passionem: melo aūt est tarde digōnis, nisi qñ comedit cum eo qđ est iterius eius ⁊ ipsius qdē nutrimētum est rectius, ⁊ eius humor est ↄueniētior. Opʒ ꝑterea vt [a] ⌈cibuʒ sequat aliū⌋ batheca enim si nō seqtur aliqd aliud facit nauseaʒ ⁊ vomitū. Post aūt ipm calefactus bibat oxymel: ⁊ humectatus olibanū, aut zinziber nutritum ⁊ vinum. Mēbra expulsionis. Prouocat vrinā qđ ex eo maturū est, ⁊ crudū ipsius: ⁊ ↄfert lapidi in renibus, ⁊ vesica, quum est paruus, ⁊ ꝑcipue lapidi renum. Et melo qdē est minoris [b] ⌈penetrationis⌋ ⁊ est magis abstersiuus, ⁊ velocioris descēsionis, ꝑcipue qui est mollis. Venena. Quū corrūpit in stomacho ↄuertitur ad naturam venenosam. Opʒ ergo vt quum grauat extrahatur velociter.

De [c] ⌈bule.⌋ Cap. XCIII.

Bule qd est. Dixit alkanzi q̄ est [d] ⌈cucumer indus, ⁊ est silis cucumeri capparis⌋ ⁊ silis zinziberi. Natura. Calidum est ⁊ siccū in scđo: et apud quosdā in tertio. Opationes ⁊ ꝓprietates. Est stipticus ↄfortans viscera. Instr̄a iuncturaꝝ. Cōfert duritiei neruoꝝ, ⁊ humiditati eoꝝ, ⁊ egritudinib⁹ ipsoꝝ fridis, sicut paralysi ⁊ torture. Mēbra nutrimēti. Accēdit ignē stōi, ⁊ ↄfert vomitui, ⁊ intrat in [e] ⌈algeguarset.⌋ Membra expulsionis. Constringit vētrem, ⁊ siccat ventositatem.

De [f] ⌈belliricis.⌋ Cap. XCIIII.

Bellirici qd sunt. Sunt ꝓpinqui nature emblicoꝝ, ⁊ eoꝝ medulla est dulcis, ꝓpinq̄ [g] ⌈albundacha.⌋ Natura. Frigidi sunt in p̄, sicci in scđo. Opationes ⁊ proprietates. In ipsis est virtus subtiliatiua, ⁊ virtus [h] ⌈contractiua.⌋ Mēbra nutrimenti. Cōfortant stomachum cum [i] ⌈aptatione⌋ ⁊ aggregatione, ⁊ [k] ⌈ꝓhibent mollificationē eius, ⁊ humiditatem⌋ ipsius: ⁊ nihil est q̄ ita preparet stomachū sicut ipsi. Mēbra expulsionis. Fortasse stringunt vētrem, ⁊ apud quosdā leniunt ventrem tm̄, ⁊ est manifestum. ⁊ ipsi quidem conferunt intestino recto ⁊ ano.

De [l] ⌈bederenzego.⌋ Cap. XCV.

Bederenzegū qd est. Nā. Est calīa et sicca in scđo. Opōnes ⁊ ꝓpetates. Cōfert oibus egritudinib⁹ flaticis ⁊ melācholicis. Decoratio. Efficit odorē oris bonum. Vulnera ⁊ vlcera. Cōfert scabiei melancholice. Mēbra capitis. Confert oppilōnibus cerebri, et remouet fetorē oris. Membra anhelitus ⁊ pectoris letificatiua est, ⁊ ↄfortatiua cordis ⁊ aufert tremorem cordis. Mēbra nutrimēti. Iuuat digōnē ⁊ confert singultui. Permutatio. Loco eius ponitur in letificādo pondus ipsius de seta, ⁊ due tertie ponderis ipsius de cortice citri.

De [m] ⌈baurach kebuli.⌋ Cap. XCVI.

Baurach kebuli quid est. Est semē sendiū, aut indum: ⁊ habet duas species: quarum vna est parua absqʒ rugis: ⁊ alia magna cum rugis, ⁊ earum melior est parua. Instrumenta iuncturarum. Eradicat phlegma ex iuncturis. Mēbra expulsionis. Soluit phlegma ex itestinis ⁊ vermes ⁊ ascarides: ⁊ est in hoc valde bona.

De [n] ⌈beheremigi.⌋ Cap. XCVII.

Beheremigi quid est. Est ex aromaticis. Opōnes ⁊ ꝓprietates. Resoluit iflationē in omni loco eius embrocatio. Mēbra capitis. Eius flos est bonus vētositatib⁹ grossis in capite: ⁊ quū eius folia odorantur similiter. Mēbra expulsionis. Soluit ventrem.

De [o] ⌈buzeidem.⌋ Cap. XCVIII.

Buzeidem qd est. Est medicina lignea inda, in qua est virtus silis virtuti been. Electio. Illa que ex ea bona est, est alba grossa multaꝝ lineaꝝ aspera: lenis ꝯo ⁊ tenuis ligni: ⁊ pauce albedinis est mala: ⁊ adulterāt eā cuʒ [p] ⌈luabati barbarica.⌋ Natura. Calīa est in scđo, sicca in p̄mo. Opationes ⁊ ꝓprietates. Est subtiliatiua. Instrumēta iuncturaꝝ. Confert dolori iūcturaꝝ ⁊ podagre. Mēbra expulsionis. Augmētat coitum. Venena. Confert venenis.

De [q] ⌈buckida.⌋ Cap. XCIX.

Buckida Natura. Frigida est. Opationes ⁊ ꝓpetates. Est abstersiua, ⁊ est in ipsa stipticitas: ⁊ in [r] ⌈techis:⌋ ⁊ in fructu ei⁹ est humiditas. Decoratio. Abstergit faciē. Vulnera ⁊ vlcera. Trita ponitur super vlcera ⁊ scabiem [s†] ⌈ ⌋ ⁊ ↄglutinat plagas ꝓpter stipticitatē ⁊ abstersionē suā: ⁊ ꝓpe cortex arboris eius: ⁊ aspgit cū aqua sua: et fit embroca cū decoctiōe radicis eius, ⁊ folioꝝ ēt ipsius sup ossa fracta. Mēbra expulsionis. Cortex eius grossus soluit phlegma qñ bibitur ex eo aure, cum aqua frigida ⁊ vino.

De [t] ⌈bihar.⌋ Cap. C.

Bihar qd est. Est illa que vocat [u] ⌈keusem⌋. s. oculus vacce: rosa eius citrini coloris: rubea in medio: grossior rosa camemille. Natura. Calida est in scđo, sicca in p̄mo. Membra capitis. Eius odor ↄfert ventositatibus grossis in capite.

De [x] ⌈busiri.⌋ Cap. CI.

Busiri Opationes ⁊ ꝓprietates. Resoluit ꝓprie cuius flos est [y] ⌈bene apparens⌋ ⁊ abstergit cum equalitate. Decoratio. Siluestris habens florem [z] ⌈bene apparētem⌋ rubificat capillos. Apata ⁊ bothor. Decoctio folioꝝ illius confert apatibus. Vulnera ⁊ vlcera. Cuʒ melle more emplastri ponit sup vulnera ⁊ vlcera. Instr̄a iuncturaꝝ. Eius decoctio ↄfert attritioni lacertoꝝ. Membra capitis. Colluit os cū decoctione eius ꝓpter dolorem dentium. Mēbra oculi. Eius decoctio confert opthalmie calide. Membra anhelitus et pectoris. Decoctio ipsi⁹ ↄfert tussi antique. Membra expulsionis. Habēs folia alba: et hñs folia nigra conferunt solutioni vetuste.

De [⁊] ⌈babeke.⌋ Cap. CII.

Babeke qd est. Silis est v̄tuti lētiū, ⁊ est difficilioris digōnis. Nā. Est eq̄lis declinās ad siccitatē. Opōnes ⁊ ꝓpetates. Est stiptica sicut lens, ⁊ gñat mel̄iam. Apata ⁊ bothor. Est bona vtrisqʒ, ⁊ fit ex ea empl̄m hernie ⁊ rupture ifantiū. Mēbra expulsionis. Stringit vētrem.

De [ꝯ] ⌈besceguascen.⌋ Cap. CIII.

Besceguascen qd est. Est coriādrum putei: ⁊ persice est besceguascen: ⁊ syriace est capillus porcinus, et arabice est capillus algul: ⁊ est herba parua, cuius ortus est in saltibus, ⁊ cursibus aquaꝝ ⁊ fluminū: ⁊ itus in puteis, ⁊ est similis coriādro humido: sed eius thyrsi ad rubedinē, ⁊ nigredinem declinat sine stipite existens [ꝫ†] ⌈ ⌋ Natura. Sal. est eq̄lis. Ego aūt dico q̄ fortasse declinat ad calitatez

---

a A. cibus alius sequatur.
b A. ꝓuocatōis.
c A. bel seu bul.
d A. citrulus indus, ⁊ ē sicut cucumer, capparꝫ, ⁊ est amarus.
e A. algiuaresat idest in ↄfectiōibus solidis.
f A. bellegi.
g A. auellanis.
h A. stiptica.
i A. cū aldebag
k A. ↄfert mollificationi ei⁹, ⁊ humiditati.
l A. bedarūgiue seu badarēgiue vel badarūbe. ⁊ alio noie trungian, qđ latine iterꝑtat melissa
m A. branch chabuli, vel buard chabuli.
n A. bhramegi
o A. buçaidan, seu buçidan.
p A. cuʒ allhabe alberbarie.
q A. buchida, seu buchisa.
r A. vaginis.
s† A. vlceratam.
t A. bhear.
v A. chiauasem.
x A. bussir.
y A. aureus, seu citrinus.
z A. aureū seu citrinum.
⁊ A. bichie.
ꝯ A. bersausā. i. capillus veneris vel chusbare albir. idest coriandrum putei.
ꝫ† A. ⁊ sine flore ⁊ sine semine, cuius v̄tus velociter remouetur.

valde parum, ⁊ ficcitatē. Opationes ⁊ proprietates. Est resolutiuus, subtiliatiuus, aperitiuus: ⁊ in ipso est stipticitas prohibens cursum. Et qñ pmiscetur cibo galloꝝ, ⁊ [a]⌈coturnicũ⌋ facit eos fortes ⁊ ad dimicãdũ, ⁊ ad [b]⌈interficiendũ.⌋ Decoratio. Eius cinis cuꝫ aceto ⁊ oleo ꝯfert alopitie ⁊ tyrie: ⁊ ipse cũ oleo myrtino, ⁊ vino ꝓlongat capillos: ⁊ ꝓhibet eoꝝ casuꝫ. Apata ⁊ bothor. Cōfert aldubellet, ⁊ delet scrofulas. Uulnera ⁊ vlcera. Confert fistulis, ⁊ vlcerib⁹ fraudulentis, ⁊ humidis. Mēbra capitis. [c]⌈Eius cinis⌋ ꝯfert furfuribus. Mēbra oculi. Confert algarab. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Cōfert pulmoni purgãdo ipm valde. Mēbra nutrimēti. Cōfert cum vino fluxui superfluitatũ ad vētrem ⁊ stōm: ⁊ ꝯfert doloꝛi splenis ⁊ ꝯfert icteritie. Membra expulsionis. Prouocat vrinã, frangit lapidem: ꝓuocat mēstrua, ⁊ extrahit secũdinam: ⁊ purgat mulierē fetam, ⁊ abscindit fluxum sanguinis: ⁊ apud plures stringit vētrē: ⁊ fm filium [d]⌈Mesaugue⌋ soluit. Uenena. Ipse cũ vino ꝯfert morsibus serpētum, ⁊ canis rabiosi, ⁊ venenosis alijs. Permutatio. Loco ei⁹ in asmate ponitur pōdus ipsius de flore viole cũ medietate ponderis ipsius de succo liquiritie.

a A. qualearum seu quisculaꝝ.
b A. ⁊ pugnãdũ inter se.
c A. Alia litera. Aq̃ cineris eius
d A. Mesue.

¶ De [e]⌈bedarungi.⌋ Cap. CV.

Bedarungi qd est. Est ozimũ [f]⌈fluuiale ⁊ dicunt hoies qdã q est bedarãbina, ⁊ est alnch, ⁊ est notũ, ⁊ oleũ eius in po. est oleũ alkeiri:⌋ verũtñ est debilius eo: ⁊ in ipso qdem sunt ṽtutes ꝯrie. Natura. Cal'a est in p̊ declinans ad scōm, siccũ in pmo: ⁊ in ipso est humiditas supflua, cuius fortassis humiditatis sũma ad scōm declinat nō in sba. Opationes ⁊ ꝓpetates. In ipo est stipticitas, ⁊ sol'o [g]⌈ꝯtrahit eniꝫ⌋ nisi iueniat superfluitatē preparatã. Si aũt iuenit humorē, soluit ⁊ in ipo sunt resol'o, ⁊ digestio, ⁊ iflatio, ⁊ velocitas ad putrefactionē, ⁊ gñat humorē maluꝫ melicũ, et eius semen ꝯfert ei in quo gñatur melia. Apata ⁊ bothor. Confert qñ cũ aceto, ⁊ oleo ro. linit̄ super apata calida. Mēbra capitis. Eius succus distillatus ꝯfert fluxui sanguinis ex narib⁹, precipue cũ aceto vini ⁊ canfora: facto licinio, ⁊ itincto in ipso, ⁊ remouet stuporē dentiũ, ⁊ est ex eis que sedãt sternutationē in ꝯpl'one vna, ⁊ mouet eã in cōplexione alia, Mēbra oculi. Cōfert pulsationi oculi more emplastri suppositũ: et facit ꝓuenire tenebrositateꝫ visus comestuꝫ: ꝓpterea q2 cōmouet humiditatem eius, ⁊ ꝯturbat eã, ⁊ eius succus ꝯfortat visum facto collyrio ex ea. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris, Cōfortat cor valde, ⁊ desiccat pulmonē ⁊ pectus, ⁊ [h]⌈sacraiati ex aq̃ eius ꝯfert stricture anhelit⁹⌋ ⁊ ei⁹ aq̃ est bona sputo sanguis, ⁊ facit abũdare lac. Mēbra nutrimēti. Difficilis est digōnis, ⁊ putrefactiōis velocis: ⁊ est malũ stō ꝓꝑe folia ei⁹. Mēbra expulsiōis. Cōstringit [i]†⌈ ⌋ q si iuenerit humorē ꝑpatũ, soluit, ⁊ ꝓuocat, ⁊ nocet ano: ⁊ eius semen ꝯfert difficultati vrine. Uenena. Ponit̄ sup pũcturam vespe, ⁊ scorpionũ, ⁊ draconis marini.

e A. badarugi.
f A. ⁊ est notũ, ⁊ ei⁹ oleũ in ṽtute est olei maiorane.
g A. Et ipꝫ qdē stipticat.
h A. alsachrugie ex aq̃ ei⁹ confert malitie anhelit⁹
i † A. vētrem.

¶ De [k]⌈bertaniki.⌋ Cap. CVI.

Bertaniki qd est. Dr q est [l]⌈acror, ⁊ dr q est folium qd assimilat̄⌋ folijs acetose siluestris: veruntñ est vicinior nigredini, ⁊ [m]⌈grossior.⌋ Opationes ⁊ ꝓprietates. Eius folia sunt stiptica. Uulnera ⁊ vlcera. Cōsolidat vulnera ⁊ vlcera. Membra capitis. Eius succus est melior res vlceribus antiqs que sunt in ore, ⁊ alcola. Et opꝫ vt fiat ex eo rob, ⁊ confert alcola.

k A. bertaniki.
l A. busten abzuci: ⁊ dicitur q folia eius sil'ant.
m A. magꝫ aspa.

¶ De [n]⌈bilomon.⌋ Cap. CVII.

n A. belmun.

Bilomon quid est. Est alfarfac siluestris, ⁊ est ex titimal', ⁊ ei⁹ semē est igneũ sicut sunt titimala. Membra expulsiōis. Soluit.

¶ De [o]⌈bebilisi.⌋ Cap. CVIII.

Bebilisi quid est. Est illud quod dicit̄ papauer cordosum, ⁊ spumosum: ⁊ ipsuꝫ efficit operationē titimali in solutione sua. Natura. Calidum est multum. Membra expulsionis. Soluit sicut titimali.

o A. babeles.

¶ De [p]⌈benec guariden.⌋ Cap. CIX.

Benec guariden. Mēbra expulsionis. Confert dolorib⁹ matricũ, ⁊ renuꝫ, postq̃ꝫ eius frangit̄ resolutio cuꝫ oleo ⁊ cera, ⁊ vitello oui quare non indurat̄, ⁊ ꝓuocat vrinam, ⁊ mēstrua: ⁊ facit abortuꝫ, ⁊ cum cordumeni valet hemorroidibus. Febres. Confert rigori. Uenena. Cōfert venenis [q]⌈que sunt ex venenosis minoribus.⌋ Permutatio. Loco eius ponitur chossore.

p A. benat vardan.
q A. animaliũ.

¶ De [r]⌈barasican.⌋ Cap. CX.

Barasican qd est, bedelkeb ex cui⁹ semine nigri armillas faciũt, ⁊ est herba Sal'. calida in ꝑncipio primi, sicca in scdo.

r A. bedassan.

¶ De [s]⌈bithar.⌋ Cap. CXI.

Bithar quid est. Est virga pastoris: ⁊ nos qdem narrabimus proprietates virge pastoris in ca. de hain.

s A. bethbath.

¶ De [t]⌈beusderbendio.⌋ Cap. CXII.

Beusderbendium qd est. Est collyriũ albũ allatum de armenia. Apata ⁊ bothor. Admistrat̄ in apatibus calis, ⁊ bothor calis. Instra iuncturaꝝ. Fit empl'm ex eo sup podagram calidam.

t A. busderbēdi

¶ De [u]⌈balaustia.⌋ Cap. CXIII.

Balaustia qd est. Est flos granati siluestris persici, aut egyptij: ⁊ ipsa quidē qñqꝫ est rubea, ⁊ qñqꝫ est alba, ⁊ qñqꝫ rosea. Et succi eius nã est sicut succi barbe hirci. Inqt Paulus: virtus eius est sicut ṽtus pulpe granati. Natura. Frigida est in fine ꝑmi, sicca in scdo. Opationes ⁊ ꝓprietates. Glutinatiua est, ⁊ retinet fluxũ, ⁊ gñat meliam. Decoratio. Bona est gingiue sanguinee. Uulnera ⁊ vlcera. Cōsolidãt plagas, ⁊ vlcera antiqua [x]⌈⁊ alhocor ⁊ ꝑcussionē puluerizata.⌋ Apata ⁊ bothor. Fit ex ea empl'm [y]⌈qd adheret rupture.⌋ Mēbra capitis. Fortes efficit dentes motos. Membra anhelitus ⁊ pectoris. [z]⌈Prohibet fluxum⌋ sanguinis. Mēbra expulsionis. Stringit ⁊ confert vlceribus intestinoꝝ, ⁊ fluxui matricis: et fluxui sanguinis. Permutatio. Loco eius ponitur cortex glandis, ⁊ caput granati.

u A. gielenar.
x A. ⁊ albachur, ⁊ excoriatiōib⁹, seu plagis i qb⁹ est tãtum pellis abscissa, seu remota.
y A. ad faciēduꝫ adherere rupturas.
z A. abscidit sputum.

¶ De [&]⌈butyro.⌋ Cap. CXIIII.

Butyrum. Nã. Cal'm est ⁊ humidũ in p̊, ⁊ ei⁹ gradus in humiditate est altior. Opōnes ⁊ ꝓpetates. Est maturatiuũ, resolutiuũ, mollificatiuũ: et eius resol'o est in corpibus medijs nō duris: ⁊ in corpib⁹ teneris est cũ facilitate: et eius fumus exiccatiuus est [?]⌈⁊ stringit facile et est sedatiuus doloꝝ interioꝝ⌋ ⁊ materieꝝ effusarum ad mēbra. Decoratio. Linit̄ ex eo corpus, et venter, et nutrit, et impinguat. Uulnera et vlcera. Confert vlceribus neruoꝝ, et implet vlcera, ⁊ purgat ea, Mēbra capitis. Bibuntur cũ eo medicine que sunt ad [ꝝ]⌈exituras⌋ velaminum cerebri: ⁊ ad apata radicũ auriũ, et [a]⌈nariũ⌋ et oris, et ad apata gingiue, et ad cola: et linit̄ ex eo caro gingiuaꝝ ifãtiũ: et fit facilis ort⁹ dentiuꝫ. Mēbra anhelitus et pectoris. Confert tussi sicce et frigide, et ꝓprie cuꝫ amigdalis et zuccaro: et sil'r in pleuresi, et peripneu

& A. cebd.
? A. stipticãs cũ facilitate, sedatiuus materieꝝ effusaꝝ ad membra.
ꝝ A. vulnera.
a A. inguinum.

monia, et sputum facit facile et maturat: et similiter cum oleo amigdalino est eius maturatio plurima. Solum aũt quũ est eius mũdificatio, est minor maturatione eius: ꝛ cũ zuccaro est ecõuerso: ꝛ ꝓhibet sputũ sanguis: ꝛ ꝯfert[a] [vomitui sanguis: ꝛ] saniei quũ ex eo lābitur q̃ztitas. ʒ. i. s. cuz melle. Mēbra expulsionis. Lenificatiuũ est, ꝛ plim⁹ vsus ei⁹ sol/uit: ꝛ fit ex eo clistere ad apata cal'a, ꝛ dura in itesti/nis, ꝛ mr̃ice, ꝛ testiculis: ꝛ ponit in medicis[b] [vul/nerum] orificij vesice. Uenena. Resistit venenis ꝑcipue quum ex eo linitur morsus vipere.

a A. expulsioni.
b A. exituraꝝ.
c A. ihaie althis

¶ De[c] [barba hircina.] Cap. CXV.

Barba hircina qd est. In ipsa est paꝝ caliditatis ꝛ friditatis: ita ꝙ tepefacit calitatē ei⁹, ꝛ q̃si nõ sit vehemētis fritatis, imo friditas eius est in fine ꝑmi: ꝛ siccitas ei⁹ est vehemēs, pueniens ad tertiũ. Opões ꝛ ꝓpetates. Est stiptica vsq3 ad terminuz, ꝛ radix ei⁹ est fortioris stipticitatis, ꝛ ponit in tyriaca ad ꝯstringēda mēbra: ꝛ succus eius est in stipticitate semis rosaꝝ. Uulnera ꝛ vlcera. Folia eius quũ exiccant ꝯsolidāt, ꝛ ꝯferũt vlcerib⁹ antiqs, ꝛ ei⁹ flos in oib⁹ illis est fortior. Mēbra capitis. Radix eius est ex medicinis abstergētib⁹ sorditiē auris, ꝛ exiccātib⁹ vlcera eius, ꝛ ꝯferētibus[d] [odoratui.] Mēbra anhelit⁹ ꝛ pectoris. Flos ꝛ folia, ꝛ radix eius qñcũq3 fuerit quũ bibit cum aq̃ ordei vlcerib⁹ pulmonis ꝯfert, ꝛ succus ei⁹ sputo sanguinis. Membra nutrimēti. [e] [Cõfert stõ] ꝛ ꝓhibet effusiones materieꝝ ad ipm: ꝛ ꝓprie succus eius. Mēbra expulsionis. Est fortior medicina ad vlcera itestinoꝝ qñ bibit: aut flos eius ꝓprie: aut succus eius cuz vino ad fluxũ sanguinis ex matrice in modũ emplastri suppositus, aut bibitus.

d A. surditati.
e A. ꝯfortat stõm
f A. mochel.

¶ De[f] [bdelio.] Cap. CXVI.

Bdelium iudaicũ, ꝛ bdeliũ mechiũ qd est, bdeliũ iudaicũ:[g] [aliõ est siclũ. et aliõ arabicũ qõ est aliõ a bdelio palmaꝝ siluestriũ ꝛ ambo sũt ex palmis siluestrib⁹. Mechiuz aũt est ex fructu arboris palmaꝝ siluestrium.] Electio. Melior duaꝝ gũmaꝝ est illa que est varia clara: ꝛ amari saporis: ꝛ est mũda a lignis: ꝛ est facilis resolonis, boni odoris: cui⁹ fumus hz odorē[h] [picis] ꝛ quũ antiquat bdeliũ iudaicũ egredit a lenificatione ad exiccationē. Nã. Mechiũ est fridũ ꝛ siccũ, ꝛ aliõ est cal'm in fine ꝑmi, lenitiuuz: ꝛ ꝓpe siclũ: ꝛ arabicũ exiccat ꝑs. Opões ꝛ ꝓpetates.[i] † [ ] ita ꝙ resoluit sãguinē ꝯgelatũ: ꝛ est lenificatiuũ, maturatiuũ ꝛ disrũpit vētositates. Et siclũ ē vehemētis lenificatiõis: ꝛ arabicũ est sicci⁹ eo, nisi recēs. Apata ꝛ bothor. Resoluit apata dura: ꝛ ꝓpe dissolutũ cuz saliua ieiuni: ꝛ sil'r resoluit reliq̃ frida. Et mechiũ qõ nõ est ex fructu palmaꝝ siluestriũ: et est bdeliũ iudaicum, aufert scrofulas: ꝛ bibit decoctũ ad apata itrinseca ꝛ dura. Uulnera ꝛ vlcera. Linit cũ aceto sup sahafat. Instr̃a iũcturaꝝ. Cõfert ꝯtusiõi lacertoꝝ, ꝛ spasmo, ꝛ duritiei neruoꝝ: ꝛ coagulatiõi ipsoꝝ. Mēbra anhelitus ꝛ pectoris. Cõfert dolorib⁹ cãne pulmonis, ꝛ apatib⁹ eius: et ꝯfert tussi antiq̃, ꝛ dolorib⁹ lateris. Et arabicũ ꝯfert apatib⁹ epiglotis, ꝛ gutturis. Mēbra expul. Cõfert hemorroidib⁹ bibitũ, ꝛ suppositũ, ꝛ suffumigatũ: ꝛ retinet sãguinē eaꝝ, ꝛ ꝯfert lapidi renũ. Et qñ ponit i solutiuis ꝓhibet abrasionē itestinoꝝ: ꝛ ꝓuocat vrinã ꝛ mēstrua. Et de mechio ēt existimat, ꝙ ipm ꝓuocet.[k] † [ ] sz nõ dubitat qn ipm strigat, et frãgit lapidē. Bdeliũ ꝟo arabicũ clarũ rubeuz qñ terit ex eo q̃ztitas duoꝝ aur. ꝛ bibit cũ aqua mell' [l] [minuit phlegma] ꝛ bdeliũ vtrũq3 resoluit rami/

g A. scalebi, et aliud arabicum quo i est aliõ a bdelio arbori al dũ, ꝛ ambo sunt ex arborib⁹ aldũ Mechiũ ãt est fructus arboris aldum.
h A. lauri.
i † A. Est resolutiuum.
k † A. mēstrua.
l A. facit descendere phlegma.

cē aque, ꝛ apit os mr̃icis clausum, ꝛ educit fetũ: ꝛ mũdificat mr̃icē, ꝛ resoluit apata ani, ꝛ testiculoꝝ. Uenena. Confert morsibus venenosoꝝ.

¶ De[m] [butyro.] Cap. CXVII.

Butyrum[n] † [ ] recens qd est. Est faciens operationes butyri crudi, ꝛ fortius in maturatione, ꝛ mollificatione: ꝛ lenificatione, ꝛ calefactione: ꝑmutemus ĝ de ipso qõ dictũ est in cap̊ de butyro crudo in lr̃a[o] [tertie] ꝛ adiũgamus ad h̃. Nã. Cal'm est in p̊, humidũ in ipo. Opões ꝛ ꝓpetates. Est maturatiuũ, resolutiuũ: ꝛ ipm qdem nõ opat, nisi in corpib⁹ teneris medijs nõ in duris. Apata ꝛ bothor.[p] [Maturat apata ꝓpe illa que sunt in radice auris, ꝛ ꝓprie ifantiũ ꝛ mulieꝝ, ꝛ neq3 põt tale aliqd in corporibus duris. Mēbra capitis. Maturat apata que sũt post aures i corpib⁹ teneris.] Mēbra anhelit⁹ ꝛ pectoris. Lenit pect⁹, ꝛ maturat supfluitates in ipso, ꝓprie cũ melle ꝛ zuccaro, ꝛ amigdal amaris. Mēbra expulsiõis. Ipm cũ amigdal' qñq3 stringit vētrē ꝓpt stipticitatē que est in ipso, ꝛ qñq3 soluit. Uenena. Est tyriaca venenis in potu sumptis.

m A. semen.
n † A. non.
o A. ca.
p A. Alia litera. Maturat apata in corpib⁹ teneris. Mēbra capitis. Maturat apata q̃ sunt post aures, ꝓprie in pueris, ꝛ mulierib⁹, ꝛ nõ põt tale aliqd i corporibus duris.

¶ De[q] [bitumine iudaico.] Cap. CXVIII.

Bitumen iudaicũ qd est. Dixerunt ꝙ bitumē aliõ est qõ manat de qbusdaz mõtib⁹: ꝛ aliud est qõ natat in qbusdã[r] [meatibus aque.] Et nigrũ qdē est malũ sil'e pici, ꝛ est frustuz nigrũ leue, ex quo quũ masticat egredit sapor[s] [picis] sz ipm est frãgibile. Electio. Illud qõ melius est, est purpureũ clarũ cũ splēdore, forte, põderosũ. Nigrũ ꝟo sordidũ est malũ. Nã. Cal'm est in tertio, siccuz ad ipm. Opões ꝛ ꝓprietates. Uirtus ei⁹ est ꝓpinq̃ v̄tuti picis: ꝛ ipm ꝯfortat mēbra, ꝛ liquefacit sanguinē ꝯgelatũ in vētre qñ bibit. Decoratio. Cõfert albedini vnguis linitũ. Apata et bothor.[t] [Cõfert scrofulis.] Uulnera ꝛ vlcera. Linit sup impetiginē: ꝛ sup apationē vulneꝝ, ꝛ nõ ꝑmittit ea apari. Instr̃a iuncturaꝝ. Est empl'z podagre, ꝛ bibit, ꝛ linit ad sciaticã. Mēbra anhelitus ꝛ pectoris. Cõfert tussi ꝛ vlcerib⁹ pulmonis, ꝛ iuuat ad spuēdum: et extrahit saniē ex pectore: ꝛ cõfert apatibus ambarum amigdalaꝝ, et squinãtie. Mēbra expulsionis. Confert duritiei matricis, et quando supponit fumus eius ꝯfert exitui matricis, et doloribus eius: et quãdo fit clistere ex eo cuz aqua ordei confert dissenterie.

q A. chefer aliheud.
r A. fontib⁹, seu in qbusdã lacunis fontiũ aque
s A. alchar, seu alchir.
t A. Maturat scrofulas.

Litera. C.

¶ De[u] [coagulo.] Cap. CXIX.

Coagulum qd est. Coagula sunt plima et nos dicturi sumus vnũq̃dq3 coagulũ in cap̊ rememorationis aialis, cuius est. Electio. Ex eis melius est in specie, coagulũ leporis. Natura. Oia sunt cal'a, et sicca ignea. Opões ꝛ ꝓprietates. Resoluit omne coagulatũ sanguis, et lactis caseati: et humoris grossi: et coagulat oē liqdum: et omne est incisiuũ, et ꝓhibet oēm fluxũ sanguinis: et cursum sanguinis mulieꝝ, et oē est subtiliatiuũ: et nõ est dubium qn cũ hoc sit desiccatiuũ. Inqt Gal'. nõ administret qõ ex coagulis acutum est in loco vbi nec̃ia est ꝯstrictio. Membra capitis. Cõferunt omnia quum bibuntur epil'e, et proprie[x] [camelinum.] Mēbra anhelit⁹ ꝛ pectoris. Resoluit sanguinem

u A. anfhae seu anfhaa.
x A. alchuſi.

a A. aceto.

b. A. prohibet impregnationē.

c A. alchusi.

d A. alsucharan

e A. ⁊ gaçele, et cameloꝝ, ⁊ agnorum.

f A. vino antiq̃, aut vino decocto.

g A. alatrungi, seu atrugi, vl' atrungi.

coagulatum in pulmone. Mēbra nutrimēti. Resoluit lac caseatū in stō qñ bibit cū ᵃ[vino,] ⁊ resoluit sāguinē coagulatū in stō: ⁊ est malū stō. Mēbra expulsionis. Quū supponit post purgationez mēstruoꝝ iuuat ad impgnādū: ⁊ si bibat post purgationē ᵇ[iuuat ad impgnandum] ⁊ ꝯfert pfocationi mrīcis: ⁊ ppe coagulu ᶜ[camelinū:] ⁊ ꝯfert vlceri itestinoꝝ: ⁊ ppe coagulū pulli eqni. Uenena.

Oia sunt bezahar, ⁊ ꝯferūt ᵈ[iusqamo nigro] et magis iuuatiua ad illud sūt coagula hedi ᵉ[⁊ muli ⁊ ceruoꝝ, ⁊ vituli, ⁊ agni] ⁊ sanāt a venenis, ⁊ morsibꝰ oibꝰ, tres anuloset. Sitq̃ potio ipsoꝝ .x. kirat cū ᶠ[linimēto] ⁊ coagulū hedi ē bezahar euforbij.

De ᵍ[Citro.] Cap. CXX.

Citrum qd est. Est notū, ⁊ oleū ipsius factum ex eo, ⁊ ex cortice eiꝰ est forte, ⁊ factū ex flore ipsiꝰ est debilius in oi cap. Natura. Cortex citri est calidus in p°: siccus in fine scdi, ⁊ eius caro est cal'a in p°, ⁊ humida in ipso. Quidā aūt dixerunt, q est frida ⁊ humida in p°, ⁊ eius friditas maior est. Et ipsiꝰ acetositas frida est, ⁊ sicca in tertio. Et eius semē est cal'm in p°, ⁊ siccū in scdo. Opōnes ⁊ ꝓprietates. Caro eius inflat, ⁊ folia ipsius sedāt inflationē, ⁊ eius flos est subtilior eis: ⁊ eius acetositas est stiptica frāgens cholerā rubeā. Et eius semē, ⁊ cortex ipsius sunt resolutiua. Et cū ponit eiꝰ cortex in pānis ꝓhibet tineas, ⁊ eiꝰ odor rectificat corruptionē aeris ⁊ pestilētiam. Decoratio. Eius acetositas abstergit colorē, ⁊ aufert pānū. Et qd ex cortice eius adustū est, bonū est albaras linituz. Et decoctio eius bonū efficit odorē oris. Et est impinguatiua corpis, ⁊ cortex eius retētus odorē oris bonū efficit ʰ[⁊ eius decoctio ēt sil'r quū tenet i ore.]

h —— A.

Apata ⁊ bothor. Acetositas eius valet ipetigini illinita. Instra iuncturaꝝ. Eius oleū valet mollificationi neruoꝝ, ⁊ nō fiat nisi ex cortice eius, ⁊ ꝯfert paralysi, ⁊ ipsius acetositas est mala neruis. Mēbra capitis. Confert torture oris. Mēbra oculi.

Fit collyriū cum acetositate eius, ⁊ remouet icteritia oculi. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Eiꝰ acetositas sedat tremorē cordis calidū, ⁊ ⁱ[nutritū] est bonū gutturi, ⁊ pulmoni, ⁊ eius acetositas est mala pectori. Et medulla citri quū coquit cū aceto, ⁊ potat ex ea medietas alsacraiati, iterficit sanguisugas trāsglutitas, ⁊ eas educit. Mēbra nutrimēti.

i A. conditum.

Caro ipsius est mala stō inflatiua, tarde digōnis, q̃re opz vt comedat cuz almuri: ⁊ sil'r ᵏ[mixta] cū melle est sanior, ⁊ magis recipiēs digōnem, nisi sit plurima. Et eius qdem folia ꝯfortant stōm, ⁊ viscera, ⁊ postea flos ipsius, ⁊ cortex ipsius quū ponitur in cibarijs, sicut semina qua pro ꝯdimēto ponunt adiuuāt digōnem. Ipse tñ cortex non digerit ꝓpter duritiē sui. Et ipsius decoctio sedat vomitū. Et rob eius, ⁊ est rob acetositatis, pparat stōm, ⁊ aq̃ acetositatis eius valet icteritie, ⁊ sedat vomitū cholericum, ⁊ facit appetitū. Et opz qdem vt citrū comedatur singulare, q non cōmisceat cibo ante se, neq̃ post se. Mēbra expulsionis. Eius caro facit vtentem se possidere colicaz, ⁊ ipsius acetositas retinet vētrem, ⁊ ꝯfert solutioni cholerice, ⁊ eius semē confert hemorroidibus, ⁊ in eius semine est virtus solutiua, ⁊ succus acetositatis eius sedat ˡ[infirmitatem] mulieris. Uenena. Seminis eius pōdus. ʒ. ij. cum vino ᵐ[⁊ melle] ⁊ aqua calida illinitū resistit venenis oibus: ⁊ proprie veneno scorpionis bibitū, aut linitū, ⁊ eius cortex est vicinus illi, ⁊ succꝰ corticis ꝯfert morsioni vipere bibitus: ⁊ cortex eiꝰ pro emplastro suppositus est vicinus illi.

k A. nutrita, seu condita.

l A. galeme, seu galme mulieris idest appetitum coitus supfluū.

m A. ⁊ althela.

De ⁿ[cerusa.] Cap. CXXI.

n A. assidagi.

Cerusa qd est. Est cinis plūbi, aut alaunoch, ⁊ cū in ea que fit ex alaunoch ᵒ[multū elaborat in adurēdo, fit alasreng.] ⁊ acqrit supfluā subtiliationē. Qñq̃ xo fiūt oēs ceruse cū aceto, ⁊ qñq̃ cū salibus, ⁊ qñq̃ fiunt plibꝰ modis fm q scitur in libris huius artis. Nā. Frigida ⁊ sicca est in scdo. Opōnes ⁊ ꝓprietates. Que fit cū aceto est vehemētis subtiliationis, ⁊ magis ꝓfundās, ⁊ in alia nō est vehemēs subtiliatio, ⁊ est glutinatiua, ⁊ ꝓprie alasreng. Apata ⁊ bothor. Lenificat apata dura ⁊ frigida. Uulnera ⁊ vlcera. Ponitur in emplastris, ⁊ replet vlcera: ⁊ gñat in eis carnez, ⁊ corrodit, ⁊ ꝓprie alasreng carnē malā, ⁊ alasreng etiaz fortior est in gñatione carnis. Mēbra oculi.

o A. qñ fit eius adustio efficitur aserengi.

Confert bothor oculi. Membra expulsionis. Est ex medicinis que ꝯferūt fissuris ani. Uenena.

Est ex venenis: ⁊ expositio rememorationis eius est in capitulo de venenis.

De ᵖ[camemilla.] Cap. CXXII.

p A. babunegi.

Camemilla qd est. Ex ea est alia cuiꝰ flos est citrinus: ⁊ alia cuiꝰ flos est purpureus: ⁊ alia cuius flos est albꝰ, ⁊ nota est. Et folia qdē ipsius, ⁊ flos reseruant, ⁊ fiunt ex eis trocischi, ⁊ eius radix ᑫ[desiccat:] ⁊ ipsa qdem est fm Gal'. ꝓpinqua v̄tuti rose in subtiliatione sua: sed est cal'a, ⁊ eius caliditas est sicut caliditas olei. s. ꝯueniēs.

q A. exiccatur.

Natura. Cal'a est ⁊ sicca in pmo. Opōnes ⁊ ꝓpꝛietates. Est apitiua, subtiliatiua spissitudinis, mollificatiua. resolutiua cuz pauca attractione, imo absq̃ attractione: ⁊ est hec eius ꝓprietas iter medicinas.

Apata ⁊ bothor. Sedat apata cal'a, mollificādo, ⁊ resoluēdo apa ʳ[⁊ lenificat dura, que nō sunt stricta valde] ⁊ bibit propter apata viscerum spissa.

r A. ⁊ resoluit, et lenificat duricies, que nō sunt valde vehementes.

Instra iūcturaꝝ. Mollificat tetanū, ⁊ ꝯfortat mēbra neruosa oia: ⁊ est ex medicinis plus ꝯferētibus lassitudini, q̃z relique: qm̄ caliditas eius est silis caliditati aialis. Mēbra capitis. Est ꝯfortatiua cerebri, ꝯferens soda fride, ⁊ ad eūandas mās capitis: qm̄ resoluit absq̃ attractiōe: ⁊ hec est eius ꝓpetas, ⁊ ꝯfert ˢ[pustulis oris.] Mēbra oculi. Sanat algarab disruptuz more empli supposita. Membra anhelitꝰ ⁊ pectoris. Alleuiat sputum. Mēbra nutrimēti. Aufert icteritiam. Mēbra expulsionis.

s A. alcole.

Prouocat vrinā, ⁊ egredi facit lapidez, ⁊ proprie que ex ea est purpurei floris, ⁊ cū camemilla qdez vaporat vesica ꝓpter dolores fridos: ⁊ ꝓuocat mēstrua bibita, ⁊ sedēdo in aq̃ ipsiꝰ, ⁊ educit embryonē, ⁊ secūdinam, ⁊ ꝯfert iliace. Febres. Fit inūctio ex oleo eius in febribꝰ piodicis: ⁊ bibit ꝓpt febres antiq̃s in fine eaꝝ: ⁊ ꝯfert oi febri absq̃ forti acuitate quū apa cal'm nō est in visceribꝰ exñs in ea: ⁊ qñz ꝯfert apose quū nō est cal'm: ⁊ est eius maturatio ēt quū iaz firmata est digō. Permutatio. Loco ipsiꝰ ponit in ꝯfortatione cerebri, ⁊ iuuamēto qd cōfert in soda berengesif, ⁊ est abrotanum.

t A. bassal.

De ᵗ[cepe.] Cap. CXXIII.

Cepe qd est. Notuz est. Et in ipso ᵘ[est acuitas incisiua] amaritudo, ⁊ stipticitas. Comestum vero ex eo quod est lōgius est acutius. Et rubeū est acutius albo: ⁊ siccū humido, ⁊ crudū assato. Natura. Est cal'm in tertio, ⁊ est in ipso humiditas supflua. Opōnes ⁊ ꝓprietates. Est subtiliatiuū incisiuū proprie qd comedit, ⁊ in ipso cū ˣ[stipticitate quā hz est abstersio, ⁊ aperit fortius] ⁊ in ipso est inflatio, ⁊ in ipso est attractio sanguinis ad exteriora: quare est rubificatiuum cutis: ⁊ in nō cocto quidem non generat nutrimentum, de quo sit

v A. cū acuitate incisiua est. Alia lra cū acuitate supflua icisiua.

x A. icisione ē stipticitas, ⁊ icisio, ⁊ abstersio, ⁊ apertio fortis. Alia lra. cuz stipticitate sua est abstersio ⁊ apertro fortis.

curandum

curandum ꝛ a[ziribeza]cū cepe minus est iflatiuum eo qđ est sine cepe: ꝛ nutrimētū eius qđ decoquiť, ēt est humor grossus. Cepe pterea qđ comediť ꝓprie ꝯfert nocumēto aquaꝝ b[ꝛ ex eis q̄ delent serpiginē est ipm quum ꝓijciť eius scopha.] Decoratio. Rubificat faciē, ꝛ semē eius delet morpheā: ꝛ quū fricať ex eo in circuitu loci alopitie cōfert valde: ꝛ ipsum cū c[melle] eradicat verucas. Uulnera ꝛ vlcera. Aq̄ eius valet vlceribus sordidis: ꝛ ꝯfert cū adipe galline excoriationi, que fit ex calciamētis. Mēbra capitis. Qn̄qꝫ fit caputpurgiū cum aq̄ ipsius, ꝛ ꝯfert capiti, ꝛ mūdificat ipm, ꝛ distillať in aurē ꝓpter grauedinez capitis, ꝛ tinitū, ꝛ putredinē in auribus, ꝛ aquā: ꝛ est ex eis que faciūt soda. Et plimus eius vsus facit subet. Et est ex eis que nocēt itellectui, ꝓpterea ꝙ gn̄at humorē malū: ꝛ ipm mlťiplicat saliuā. Mēbra ocli. Succus eius qđ comediť ꝯfert aque descēdenti in oculū, ꝛ abstergit visum, ꝛ ex semine eius fit alcofol cū melle ad albulā oculi. Mēbra anhelitꝰ ꝛ pectoris. Aqua cepe cū melle ꝯfert ꝑfocationi. Mēbra nutrimēti. Siluestre est difficilis digōnis: ꝛ q̄dā spēs eiꝰ mouet vomitū, ꝛ qđ ex eo comediť ꝓpť suā d[caliditatē]ꝯfortat stōm debilē, ꝛ facit appetitū: ꝛ qđ bis decoctū est, est mlťi nutrimēti faciēs sitim, ꝛ cōfert icteritie. Mēbra expulsiōis. Apit orificia hemorroidaꝝ, ꝛ oēs spēs cepe excitāt coitū. Et aq̄ q̄dē cepe e[cocti ꝓuocat mēstrua, ꝛ lenit nām.] Uenena. Cōfert morsui canis rabiosi quū liniť super ipm aq̄ eiꝰ: aut emplať ex eo cū sale, ꝛ ruta, ꝛ cepe qđ comediť expellit nocumētū vētositatis venenosoꝝ: ꝛ dixerūt ꝙ i ꝑm gn̄at in stō humorē humiduz plurimum frangētem nocumētum venenosoꝝ.

¶De f[corallo.] Cap. CXXIIII.

Corallus g[nasciť in maribus que sunt in aphrica: ꝛ dr̄ ꝙ si terať, ꝛ impleātur eo ꝯcauitates dentiū infirmoꝝ, eradicat eos: et ꝯfortat gingiuas: ꝛ est sūmus in ꝯfortatione gingiue. Et Gal. q̄dē existimauit ꝙ quuz ex corallo adusto ꝛ abluto sumiť pōdus. ʒ. i. cū qua teriť pondus danich gūme arabice, ꝛ ꝯficiť cuz albumine oui: et bibiť cū aqua frida ꝯfert sputo sanguis, h[ꝛ eiꝰ eleuationi: ꝛ suo fluxui bn̄]ꝛ ꝓprie corallus rubeus, ꝛ ꝯfert oibꝰ egritudinibus stōi: ita vt suspendať sup ipm directe. Et dixit Gal. Ego exptus sum, ꝛ suspēdi in collo eius qui hēbat dolorē stōi, ita vt esset corallus sup os stōi, ꝛ remotus fuit dolor. Quū ergo accepi ipm, rediit, sicut exptus fui lignuz crucis in hn̄te epilepsiā. Et q suspēderit in collo suo in diebꝰ sanitatis sue corallū rubeum, securus erit a dolore stōi: ꝛ ꝓpter h̄ appēdunť in collis pueroꝝ.] Quid est. Notus est. Et corallus q̄dē alius est albꝰ: alius rubeus: ꝛ alius niger. Natura. Frigidus est in p°, siccus in scđo. Opōnes ꝛ ꝓprietates. Stipticꝰ est ꝛ ꝓhibet fluxū sanguis: ꝛ eius exiccatio maior est q̄ꝫ ipsius i[ꝯctio]nā eius exiccatio est vehemens. Uulnera ꝛ vlcera. Abscindit carnē additā. Mēbra oculi. Cōfortat oculū abstergēdo, ꝛ exiccādo humiditates infixas in eo: ꝛ ꝓprie qđ est ablutū ex eo qđ est adustum: ꝛ abstergit vestigia vlcerū, ꝛ est ꝯueniens lachrymis. Mēbra anhelitꝰ ꝛ pectoris. Retinet sputū sanguis, ꝛ adiuuat ad expuendū: ꝛ silr̄ niger ꝑcipue qđ ex eo adustū est ꝛ ablutū: ꝛ est ex medicinis confortantibus cor, ꝛ conferentibus tremori cordis. Membra nutrimenti. Bibitur cum k[melle]propter apostema splenis, ꝛ est iuuatiuum eius. Mēbra expulsionis. Confert l[apostematibus]intestinorum.

a A. alsorbegi.
b A. ꝛ qn̄qꝫ remouet tyriā quum ꝓijciť eiꝰ feculētū, seu ps grossa ipsius. Alia lr̄a. ꝛ qn̄qꝫ remouetur odor eius quū ꝓijcit.
c A. sale.
d A. amaritudinem.
e A. Alia litera ꝓuocat vrinam ꝛ prouocat menstrua.
f A. besd, seu morgian.
g —— A. Alia lr̄a. vsqꝫ ibi qd est, natꝰ est.
h A. ꝛ fluxui vētris sāguinis, et superfluo fluxui ipsiꝰ ex quocūqꝫ loco iuuamēto bono.
i A. stipticitas.
k A. aqua.
l A. vlceribus.

¶De m[cepe azir.] Cap. CXXV.

Cepe azir qd est. Est silis cepe muris in v̄tute, ꝛ sapore suo: ꝛ administrať loco eius, sꝫ est debilior eo. Mēbra expulsionis. Sedat dolores mr̄icis frigidos. Uenena. Cōfert venenis, ꝛ puncture scorpionis, ꝛ rutelle bibitū: ꝛ more emplastri suppositum quuz miscetur cum ficubus. Permutatio. Quantum ipsum est n[de zedoaria]ꝛ due tertie ipsius de gariofilis.

¶De o[castoreo.] Cap. CXXVI.

Castoreum qd est. Est testiculus aialis marini, qđ submergiť, ꝛ iuenitur par suspēsum ex radice vna, sicut duo fella vaccina exiccata, ꝛ hꝫ corticē subtilē qui quolꝫ tactu frāgitur. Electio. Electū ex eo est ꝙ duo testiculi sūt silr̄ adherētes pares: illud eniꝫ nō adulteratū est: ꝛ eiꝰ q̄dem adulteratio fit ex oppoponaco, ꝛ gūmi cōfectis cū p[oleo]ꝛ pauco castoreo: ꝛ desiccať in vesica. Qui aūt laborat accipe h̄ mēbrum aialis, opꝫ vt qn̄ findit cutē que est supra ipm vt extrahat humiditatē cum eo qđ in ipso ꝯtineť: ꝛ est humiditas sicut mel, ꝛ exiccet eaꝫ simul. Nā. Est subtilius, et fortius oi qđ calefacit, ꝛ exiccat, ꝛ opꝫ vt sit calidū in fine tertij vsqꝫ ad quartū, siccū in scđo. Opōnes ꝛ ꝓprietates. Resoluit inflationē, ꝛ qn̄ ex eo liniť calefacit corpꝰ, ꝛ res q[gūmosa] que est in medio eiꝰ mordicatiua, est vehemētis calefactiōis. Apa ta ꝛ bothor. Cōfert apatibus r[calis.] Uulnera ꝛ vlcera. Cōfert vlceribꝰ pnitiosis. Instr̄a iuncturaꝝ. Cōfert neruis, ꝛ calefacit: ꝛ cōfert tremori, et spasmo humido: ꝛ alcuzez humido, ꝛ stupori, ꝛ paralysi. Mēbra capitis. Cōfert obliuioni, ꝛ lethargie cū aceto ꝛ oleo rosaceo, ꝛ subet ēt: ꝛ si fit cuz febre, tūc si bibať cū melle, et pipere ꝯfert, ꝛ nō nocet ꝛ sit eius potio cochliariū: et resoluit spēs sode frigide ꝛ vētose more empli suppositū ꝛ vaporatuz, ꝛ ꝯfert surditati fride: ꝛ neqꝫ est aliqd magis iuuatiuum vētositati in aure q̄ꝫ ipm, quū ex castoreo acciпиť q̄ꝫtum est lens vna: et dissoluiť in oleo nardino ꝛ distillať in eam. Mēbra anhelitus ꝛ pectoris. Attractio per nares ex suffumigatione eius ꝯfert apatibus pulmonis, et infirmitatibꝰ eius. Membra nutrimēti. Bibiť cum aceto ꝓpter singultum, ꝛ facit sitim. Mēbra expulsionis. Delet dolorem vētris pūgitiuū bibitū cum aceto, et resoluit vētositatem, et ꝓuocat mēstrua, et extrahit secūdinā quū bibunť ex eo. ʒ. ij. cū mētastro et melle post flōmiaꝫ saphene: qm̄ tunc ꝓuocat sine nocumento: et extrahit fetum, et remouet frigus matricis, et eius ventositatē, et frigus testiculi. Uenena. Cōfert morsui venenosoꝝ paruoꝝ: et est tyriaca ꝑfocationi hellebori: et qđ ex eo est s[varium]declinās ad nigredinem est venenū. Et qn̄qꝫ iterficit in die vna: et cadit qui ab eo euadit in birsen. Eiꝰ ꝯo bezahar est acetositas citri: et etiam acetū de vino: et etiā lac asine. Permutatio. Poniť loco eius quātum ipm est de acoro: et quātum medietas ipsius de pipere.

¶De t[caseo.] Cap. CXXVII.

Caseus qd est. Caseus qn̄qꝫ fit ex u[lacte, qn̄ꝫ ex sero, et est ille qui noiať recocta.] Natura. Recēs est frigidus, ꝛ humidus in x[tertio]et salitus antiquus est calidus, et siccus in eo: in aqua ꝯo casei, ꝓpterea ꝙ in ipsa sunt nitrositas acq̄sita ex sanguine ꝑmum: ꝛ pars cholerica, est caliditas quedā. Electio. Melior est qui medius est inter illū qui extēdiť: vt viscus ꝛ frāgibilem: ambo eni sūt mali: et qui est ꝑuatus sapore, et decliuis ad dulcedinē: et suauitatem, equalis in sale, qui nō re-

m A. bassal açir.
n A. çerūbed, vl' çerūbad.
o A. giendedestar, seu giendibidestar.
p A. sanguine.
q A. ꝛ res cerea, vel silis cere.
r A. Alia litera. frigidis.
s A. puluerulentum.
t A. gieben, seu giuben.
v A. lacte nouiť mulcto: ꝛ qn̄qꝫ fit ex alraib, et ipm noiať alachath, seu alacad.
x A. secundo.

manet in viscerib⁹ pl'm: ⁊ factus ex acetoso melioꝛ est eis. Et subtiliantia qdē augmētant malitiā eius: qm̄ faciunt ip̄m penetrare, ⁊ impellūt eū: ⁊ caseus capꝛaꝝ que vescūt subtiliatiuis melioꝛ est caseo caprarꝝ que vescunt [a] ⌈nil ⁊ robilijs.⌋ Opōnes ⁊ ꝓprietates. In ipso est abstersio: ⁊ recens est nutritiuus, ⁊ impinguatiuus: ⁊ comedit post ip̄m mel, et vetus est calidus, abstersiuus, mūdificatiuus: ⁊ comestus efficit cholericū humoꝛē, ⁊ salitus nō vetus est inter vtrūqꝫ. Aqua ꝟo casei impiguat canes, et nutrit eos. Et in [b] ⌈recocta ex sūma⌋ caseoꝝ est virtus resolutiua. Decoꝛatio. Bibē aquā casei cū medicinis mūdificatiuis melie ꝯfert pāno [c] ⌈⁊ recens cocta cum tāto vino q̄ꝫtum ipsa est in coꝛtice granati donec ꝯsumat⌋ ꝓhibet spasmuꝫ faciei. Et caseus qdem salitus vetus extenuat. Apata ⁊ bothoꝛ.

Recens nō salitus ꝓhibet apari plagas. Uulnera ⁊ vlcera. Uetus bonus est vlcerib⁹ malis, ⁊ vulneribus: ⁊ recēs vulnerib⁹ leuibus recētib⁹. Recens enim foꝛtioꝛ est in hoc, ⁊ ꝓhibet apationē eoꝝ p̄cipue cū folijs dulb: ⁊ acetose siluestris: ⁊ bibit eius aqua ꝓpter scabiē. Instr̄a iuncturaꝝ. Terit vet⁹ cū oleo, aut cū aqua pedum poꝛcoꝝ salitoꝝ, ⁊ fit ex eo empl'm sup duritiē iuncturaꝝ: ⁊ extrahit ab eis, sicut gypsuꝫ sine impedimēto: ⁊ est valde magni iuuamēti. Mēbꝛa oculi. Ex nō salito ⁊ salito fit emplastrū opthalmie, ⁊ [d] ⌈extremitati palpebꝛe ꝑcusse.⌋ Mēbꝛa anhelitus ⁊ pectoꝛis. Quādo coqt in aqua, ⁊ dat in potu ablactātibus multiplicatur lac eaꝝ. Mēbꝛa nutrimēti. Salitus est malus stō ⁊ sil'r non salitus. n sa ito ꝟo est aliquātula [e] ⌈expulsio,⌋ ⁊ Dia. qdem dixit q̄ recēs est bonus stō: ⁊ illud est ex eis, in qb⁹ est ambiguitas. Salitus aūt nō vetus est ītra eos: ⁊ est velocioꝛ in digōne q̄ꝫ ille, ⁊ velocius descēdit [f] ⌈recocta ꝟo est min⁹ nociua⌋ stō q̄ꝫ caseus nouus. Mēbꝛa expulsionis. Sn̄at lapidē in renib⁹, ⁊ vesica, ⁊ ꝓpꝛie humidus: ⁊ ꝓpꝛie qui comedit cuꝫ seminib⁹ penetrare faciētib⁹. Nō salitus ꝟo lenit nām: ⁊ eius aq̄ soluēdo educit cholerā, ⁊ adiuuat ipsam abstersio eius ꝓpter [g] ⌈nitrositatē⌋ que est in ipsa, ⁊ miscet cū melle, ⁊ fit magis iuuatiua. Et medicina qdeꝫ que ex eo administrat fit ex illo qui fit ex lacte capꝛaꝝ, ⁊ ouiū: ⁊ caseus qdem ꝯfert vlcerib⁹, q̄ sunt in itestinis, ⁊ ꝓp̄e assat⁹, ⁊ ꝓhibet sol'onē. Et qn̄qꝫ terit ille q est assat⁹, ⁊ fit ex eo clistere cum oleo ro. ⁊ oleo, ⁊ ꝯfert surgēti ad ascellāduꝫ [h] ⌈cū sanguine.⌋ Uenena. Dꝛ q̄ cū calamento mōtano epithimat super venena.

De [i] ⌈Cinnamomo.⌋ Cap. CXXVIII.

Cinnamomum qd est. Notū est: ⁊ eius qdē est vna spēs bona ad aliq̄ꝫtulā declinans nigredinē: mōtana, grossa, breuis: ⁊ ex eo est albū [k] ⌈latuꝫ inflatū, frāgibilem h̄ns radicē declinātēꝫ ad mollitiē⌋ ⁊ spēs nigra est plana, paꝝ nodosa: ⁊ est ex eo spēs odoꝛē h̄ns sicut cassia lignea ad viriditatē declinās, cui⁹ coꝛtex est sicut coꝛtex eius rubeus. Et est ex eis quoꝝ v̄tus lōgo durat tp̄e: ⁊ ꝓpꝛie si terat, ⁊ fiant ex eo trocischi cū vino. Cinamomi p̄terea est spēs que noiat cinamomū mēdosum, ⁊ hꝫ odoꝛē quēdam, ⁊ est aspeꝝ: ⁊ ipsius v̄tus est debilis, ⁊ fit ex eo oleū. Electio.

Melius est illud qō est boni odoꝛis: ⁊ acutum hꝫ sapoꝛē sine moꝛdicatione, ⁊ coloꝛ eius est purus, nō cōmixtus. Inqt Dia. Meli⁹ est nigrū [l] ⌈ad igneitatem⌋ ⁊ rubedinē declinās, planū, ramos h̄ns ꝓpinquos subtiles, in quo sunt dulcedo, ⁊ salsedo, ⁊ moꝛdicatio p̄ua, ⁊ non est valde frāgibile. Et ex bonitate qdeꝫ ipsius est, vt vincat oēm odoꝛem p̄ter suum, ⁊ non sentiat cum eo. Malum ꝟo est, in quo est odoꝛ [m] ⌈myrti, aut turis, aut salsedo, aut aliquātulū mali odoꝛis⌋ ⁊ album [n] ⌈frāgibile ⁊ ēt ꝯctum ⁊ planū grosse radicis est maluꝫ.⌋ Eius aūt virtus ꝯseruat si ex ipso fiant trocischi post ꝯtritioneꝫ, ⁊ si non, debilitat post spatiū. xv. annoꝝ, ⁊ ifra. Et opꝫ vt ex illo assumat qō super vnā existit radicē, ⁊ fractū eius, est falsificari aptuꝫ. Natura. Cal'm est et siccū in tertio. Opationes ⁊ ꝓpꝛietates. Ultimuꝫ est in subtiliatione, attractiuū, apitiuum rectificans putrefactionē, ⁊ oēm virtutē coꝛruptā, ⁊ oēm [o] ⌈saniositatē⌋ humoꝝ coꝛruptoꝝ. Oleū ꝟo eius est calidū valde resolutiuū, ⁊ liquefactiuū. Decoꝛatio.

Ponit sup pānum, ⁊ maculas lētiginosas, ⁊ cum aceto est ꝯueniens bothoꝛ [p] ⌈leni.⌋ Uulnera ⁊ vlcera. Est ꝯueniens impetigini ⁊ vlcerib⁹. Instr̄a iūcturaꝝ. Oleū cinnamomi est mirabile in tremoꝛe. Mēbꝛa capitis. Cōfert coꝛize, ⁊ eius oleū grauat caput: ⁊ ip̄m mūdat caput attrahēdo humiditates ex eo: ⁊ est ex sūma eoꝝ que sedant doloꝛē auris, ⁊ ponit in medicinis eius. Mēbꝛa oculi. Cōfert pāno ⁊ tenebꝛositati comestuꝫ, ⁊ collyrio ex eo facto, ⁊ liquefacit humiditatē grossam oculi. Mēbꝛa anhelitus ⁊ pectoꝛis. Est [q] ⌈lenificatiuum⌋ et ꝯfert tussi, ⁊ mūdificat qō est in pectoꝛe. Membꝛa nutrimēti. Aperit oppil'ones epatis, ⁊ ꝯfoꝛtat ip̄ꝫ ⁊ ꝯfoꝛtat stōm, ⁊ desiccat humiditateꝫ eius, ⁊ ꝯfert hydropisi. Mēbꝛa expulsionis. Cōfert doloꝛib⁹ matricū, ⁊ renū, ⁊ apatibus eoꝝ postq̄ꝫ frāgit eius resol'o cum pauco oleo, ⁊ cera, ⁊ vitello oui vt non sup̄fluat ⁊ induret, ⁊ ip̄m ꝓuocat vꝛinā ⁊ mēstrua, ⁊ facit aboꝛtū, ⁊ cum coꝛdumeni ꝯfert hemoꝛroidibus. Eius ꝟo oleū ꝯfert doloꝛib⁹ matricis qn̄ frāgitur cū oleo ⁊ cera: ⁊ si non, īdurat vehemētia sue resol'onis vltra hoc q̄ eo idiget. Febꝛes. Confert rigoꝛi ꝓpꝛie eius oleuꝫ linitum. Uenena. Confert moꝛsui vermiū venenosoꝝ, et fit ex eo empl'm cum myrrha puncture scoꝛpionis. Permutatio. Loco eius ponit coꝛtex cassie lignee stipticus, aut duplū ipsius de cubebe, aut duplū eius ex heabel.

De [r] ⌈Cerebꝛo.⌋ Cap. CXXIX.

Cerebꝛum. Electio. Melioꝛa eoꝝ sunt cerebꝛa volatiliū, et ꝓpꝛie montanoꝝ, et ex cerebꝛis quadrupedū cerebꝛū arietis: deinde vituli. Natura. Frigidum est et humidum.

Opōnes et ꝓpꝛietates. Sn̄at phlegma, et humoꝛes grossos. Mēbꝛa capitis. Cerebꝛū gallinaruꝫ ꝯfert fluxui sāguinis nariū ex velamine, et cerebꝛū cameli quū exiccat, et bibit cū aceto vini ꝯfert epilepsie. Mēbꝛa nutrimēti. Ip̄m facit nauseā apud digōnem suā, et delet appetitū. Et opꝫ qdē vt comedat cuꝫ seminib⁹. Qui aūt post cibū vomere vult, sumat ip̄m sup cibū suū, ⁊ est tarde digōnis [s] ⌈inuolutum faciēs stōm.⌋ Mēbꝛa expulsionis. Lenit ventrē: et cerebꝛū anatis est ex medicinis apatum ani.

Uenena. Cerebella salubꝛia sunt in haustu venenoꝝ, et moꝛsibus aīalium quum comeduntur.

De [t] ⌈Croco.⌋ Cap. CXXX.

Crocus. Electio. Melioꝛ est recens boni coloꝛis, subtilis odoꝛis, sup cui⁹ pilos est paululū albedinis, non plurimū [u] ⌈grossus⌋ sanus nō velociter tingens, nō inuiscans [x] ⌈neqꝫ frangitur.⌋ Natura. Calidus est in sc̄do, siccus in pꝛimo. Opationes ⁊ ꝓpꝛietates. Est stipticus, resolutiuus, maturatiuus, et ꝓpter illud qō in eo est de stipticitate ipsius, glutinatiuus: ⁊ eius caliditas tēperata est [y] ⌈apitiuus.⌋ Gal'. ꝟo dixit, q̄ eius caliditas est foꝛtioꝛ stipticitate ipsius. Et eius oleuꝫ est

[a] A. althil, ⁊ algielban.
[b] A. alacath qō est ex sūma.
[c] A. Alia litera donec cōsumat medietas quuꝫ linitur.
[d] A. altarfati, et est magni iuuamenti valde.
[e] A. debag idest ꝓparatio stōi.
[f] A. alacath seu alacad est min⁹ nociuum.
[g] A. ꝓpter bauracitatem.
[h] A. alabaras. i. ad ascellandum mucositates stagnātes intestina cū pauco sāguie
[i] A. darsini.
[k] A. laxū, h̄ns radicē ꝯtractā frāgibilem.
[l] A ad cinereitatem.
[m] A. asne. i. vsnee, seu musci ꝗrcini, aut odoꝛ thuris, aut odoꝛ casie lignee, aut odoꝛ malus.
[n] A. Uel s̄m aliā lr̄aꝫ radicē h̄ns asperā est malū.
[o] A. virulētiam
[p] A. lacteis.
[q] A. letificatiuū
[r] A. demag.
[s] A. adherēs stō sicut linimentū.
[t] A. çafaran.
[u] A. repletus.
[x] A. neqꝫ ꝯminutus seu neqꝫ cōminuibilis i partes paruas.
[y] A. aperitiua.

calefactiuum. Alkanzi inqt: ipse nunq̄ alterat humorē: imo ꝯseruat eum ſm equalitatē, ⁊ rectificat putrefactū, ⁊ ꝯseruat viscera. Decoratio. Potus ipsius colorē efficit bonū. Apata ⁊ bothor. Resoluit apata, ⁊ linit ex eo herisipila. Mēbra capitis. Facit soda, ⁊ ipse nocet capiti, ⁊ bibit cū rob ad ebrietatē, ⁊ est faciens somnū, ⁊ obtenebrās sensus. Quum enim bibitur in vino inebriat ita vt ad [a] [roona] pducat, ⁊ confert apati calido in aure.

a A. rhaune.

Mēbra oculi. Abstergit visum, ⁊ ꝓhibet fluxū ad ipsum, ⁊ valet ad pānū: ⁊ fit ex eo alcofol ad varietatē acqsitam in egritudinib⁹. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Cōfortat cor, ⁊ est [b] [lenificatiuus] ⁊ odorat ipsum hñs pleuresim, ⁊ patiens birsen vt dormiat: ⁊ ꝓprie ipsius oleū, ⁊ facit anhelitū facilē: ⁊ ꝯfortat instrā anhelitus. Membra nutrimenti.

b A. letificatiu⁹.

Ipse facit nauseā, ⁊ deijcit appetitū: ꝓpterea ꝙ oppositus est acetositati que est in stō: ex qua est appetitus: sed ipse ꝯfortat stōm, ꝓpter illud qđ in ipō est ex calitate, ⁊ ꝑparatione, ⁊ stipticitate: ⁊ dixerūt qdā qđ crocus est bonus spleni. Mēbra expulsiōis. Excitat coitū: ⁊ ꝓuocat vrinā, ⁊ ꝯfert duritiei matricis, ⁊ eius ꝯstrictioni: ⁊ vlcerib⁹ fraudulentis in ipsa quū administrat cū fauo: aut cū [c] [medulla] cū duplo ipsi⁹ de oleo. Quidā aūt dixerūt, ꝙ ipsum in potu dederūt ad [d] [ꝓlixū] ꝑtū: ⁊ fact⁹ est partus statim. Venena. Di ꝙ tres aurei de ipō iterficiunt letificando. Permutatio. Simile pondus ipsius de costo: ⁊ quarta ponderis eius de spica: ⁊ pōdus ipsius de corticibus cassie lignee.

c A. Alia litera. vitello oui.

d A. difficilem.

e A. handal.

De [e] [colloquintida.] Cap. CXXXI.

Colloquintida qd est. Colloquintida alia ē masculus, ⁊ alia est femina. Masculus ỽo est villosus: ⁊ femina est laxa alba [f] [facilis.] Electio. Que ex ea eligēda est, est alba vehemētis albedinis, lenis: que eniꝫ ex ea est nigra, est mala, ⁊ dura mala est. Et opꝫ qdē vt non extrahat, quū colligit, eius pulpa ex vētre ipsius: imo dimittat in ipso sicut est: ipsa enim debilitat si fiat illud, ⁊ neq̄ colligat dū non icipit in citrinitatē mutari: ⁊ nō expoliat ab ea viriditas integre: ⁊ si nō, tūc ipsa est nocēs ⁊ mala. Et dixerūt qdam opꝫ vt alienet cortex, ⁊ semē eius. Et quū non est sup arborē, nisi collogntida vna, est ꝑnitiosa. Et masculus qdem villosus fortior est femina laxa. Et opꝫ vt in eius ꝯtritione ad sūmū ꝑueniat. Et neq̄ [g] [sit aliqs ꝯtentus:] ꝙ ipsa sit valde trita: pars enī minima eius in sensu quū inuenit humiditatē, inflat, ⁊ adheret ꝑtibus stōi, ⁊ inuolutionib⁹ itestinorū, ⁊ apat: quare opꝫ vt quū terit hydromelle infundat, deinde siccet, ⁊ ꝯterat. Et rectificatio qdē eius, ⁊ expulsio sue malitie est cum dragagāto melior, q̄ cum gūmi: qm̄ gūmi magis vincit [h] [fortitudinē] medicine. Natura. Cal'a est in tertio, sicca in ipso. Alchindus ỽo existimauit, ꝙ ipsa sit frida ⁊ humida: ⁊ elōgatus est a veritate vehementer.

f A. lenis.

g A. decipiat aliquis credendo.

h A. virtutem.

Opationes ⁊ ꝓprietates. Est resolutiua, incisiua, attractiua ex lōginquo: ⁊ eius qdē folia viridia abscindūt fluxū sanguinis. Decoratio. Fricat super leprā ⁊ elephātiam. Apata ⁊ bothor. Eius folia viridia resoluūt apata, ⁊ maturant ea. Instrā iuncturaꝝ. Cōferunt dolorib⁹ neruoꝝ, ⁊ iuncturaꝝ, ⁊ sciatice, ⁊ podagre fride. [i] [†] Mēbra capitis. Purgat cerebrū, ⁊ decoquit radix ei⁹ cū aceto, ⁊ coluit ex ea os ad dolorē dentiū, aut apit, ⁊ ꝓijcit qđ est in ipsa, ⁊ coquit acetum in ipsa cū cinere calo: ⁊ quū coquit in oleo est illud oleū distillatum ꝯferens sonitui in aure: ⁊ facit eradicationem dentiū facilē [k] [⁊ quū extrahit illud qđ est in collogntida, ⁊ implet aceto, ⁊ decoquit sup cinerē ⁊ coluit ex eo os, ꝯfert dolori dentiū.] Membra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Cōfert eūatio facta per eā [l] [dilatationi] anhelit⁹ vehemēter. Mēbra nutrimēti.

i † A. ⁊ q̄nq̄ fit emplm̄ cū folijs recētib⁹ ipsi⁹ ad sciaticā, ⁊ q̄nq̄ ponit in clisteri sciatice, ⁊ vehemens fit eius iuuamētū: ⁊ qñ est viridis adhuc, ⁊ cū ea fricat sciatica, ꝯfert valde.

k —— A.

l A. preparatiōi.

Radix eius ꝯfert hydropisi, ⁊ est mala stō. Mēbra expulsionis. Solōne educit phlegma grossū ex iuncturis, ⁊ neruis ꝓprie: ⁊ soluit ēt choleram, ⁊ ꝯfert colice humide, ⁊ ventose valde: ⁊ fortasse soluit sanguinē, ⁊ supponit, ⁊ iterficit fetū, ⁊ velocitate sui exit⁹ ex itestinis [m] [nō ꝑuenit in imꝑssionib⁹] que timent ex amaritudine sua: et ꝯfert egritudinibus renū et vesice: et ipsius qdē potio sit duo hermet. s. xij. kirat: ⁊ vt opꝫ vt ꝯterat, et q̄nq̄ extrahit qđ est in eius ꝯcauitate a supiori pte, et implet rob de vuis, aut vino veteri dulci, ⁊ dimittitur die ⁊ nocte: et q̄nq̄ ponit sup cinerē [n] [ignis] vsq̄quo caleat satis, et dat in potu. Venena. Que colligitur viridis soluit supflue, et facit vomere supflue, ⁊ cōturbat ita vt fortasse iterficiat: et dat ad potādū cū eq̄li pōdere sui de dragagāto: et ex singulari nascēte sup radicē suā solā fortasse iterficiūt duo danich: ⁊ ex semine suo, et cortice ipsius danich vnus, et radix eius cōfert morsui vipe, et est ex medicinis magnis iuuātib⁹ ad pūcturā scorpionis. Et qdā iā narrauit, ꝙ vni arabū dedit in potu quē scorpiones in q̄tuor locis pupugerāt. ꝫ. ex ea, et sanat⁹ est statiꝫ, ⁊ silr ꝯfert epithima factū ea. [o] [Permutatio. Loco eius grana alkerua, ⁊ dixerūt triplū eius de cucumere asinino: ⁊ dꝫ feniculū siccum in melle.]

m A. nō vltimātur impressiōes eius.

n A. calidum.

o —— A.

De [p] [cicere.] Cap. CXXXII.

Cicer qd est. Aliud est albū, aliud rubeū, aliud nigrū [q] [vt herbuꝫ.] Et haꝝ spēꝝ aliđ est domesticū, aliud siluestre. Et siluestre qdē est [r] [melius, et digestibilius:] et vehementioris calefactionis: et efficit opationē domestici in potētia. Veꝝ nutrimētū domestici est melius nutrimento siluestris.

p A. hamos, seu alhamos.

q A. ⁊ aliud horobinuꝫ, seu silr̄ horobo.

r A. magis acutū ⁊ magis amaꝝ.

Natura. Albū est calidū, et siccū in ꝑmo, ⁊ nigrū est fortius. Opōnes et ꝓprietates. Ambo sunt inflatiua, et lenitiua: et in ipso est icisio, et nutrimētuꝫ qđ ꝑbet est fortius nutrimēto fabaꝝ: et magis solidū: et neq̄ est aliqd in suis figuris [s] [†] qđ magis ipō nutriat pulmonē: et qđ ex ipso est humidū plus est gñatiuū supfluitatū, q̄ qđ ex eo siccum est. Decoratio. Abstergit lētigines, et colorē efficit bonum linitū ⁊ comestū. Apata et bothor. Cōfert apatib⁹ calidis, et duris, et reliqs apatib⁹ que sunt ex eis in glādulis. Vulnera et vlcera. Ei⁹ oleū cōfert impetigini: et ipsius farina vlcerib⁹ fraudulentis, et cācerosis, et pruritui. Instrā iuncturaꝝ. Cōfert dolori dorsi. Mēbra capitis. Confert bothor humido in capite: et ꝯfert ei⁹ ifusio dolori molariū: et ꝯfert apatibus gingiue calidis et duris: et apatibus que sunt sub aurib⁹. Mēbra anhelitus et pectoris. Clarificat vocē, et nutrit pulmonē melius q̄ res aliqua: et ꝓpter hoc fiunt ex eo sorbitiones. s. ex farina ciceris. Mēbra nutrimenti. Eius decoctio vtilis est hydropisi, et icteritie, et aperit, et ꝓprie qđ est vt herbū: et nigrū oppilōnes epatis ⁊ splenis, et opꝫ vt cicer comedat, neq̄ in ꝑncipio cibi, neq̄ in fine ipsius: imo in medio eius. Mēbra expulsionis. Decoctio nigri frangit lapidē in vesica, et renibus cum oleo amigdalino, et raphano, et apio, et totum [t] [qđ ex ipso est] extrahit fetū: et est malū vlceribus vesice: et vehemēter addit in coitu: ⁊ ꝓpter hoc [u] [nutrit masculina aīalia, ⁊ camelos] ⁊ eius infusio facit erigere mēbrum fortiter quādo

s † A. seu in gñe ipsius.

t —— A.

v A. pascunt eo aīalia masculina et cameli.

bibitur cum vino. Et totū lenit nām, ⁊ aperit oppilationes renum, ⁊ ꝓprie nigrum, ⁊ qđ est vt herbū. Et dixerunt qdam, ꝙ qñ infundit̄ in aceto: ⁊ aliqs ex eo comedit ieiunus, ⁊ morat̄ sup ipsum per medium diez interficit vermes. Hip. dixit ꝙ in cicere sunt due substantie que separant̄ cum decoctione: quaꝝ vna est salsa, ⁊ lenit naturam: ⁊ altera est dulcis, ⁊ prouocat vrinam, et dulcedo in ipso est inflatiua, ⁊ excitat coitum.

a A. hamam.

De [a] [columbis.] Cap. CXXXIII.

Columbe qd sunt. In pullis qui volare nō possunt, est caliditas et humiditas supflua: sed ille que volant sunt leuiores, ⁊ oua eoꝝ sunt calida valde. Opōnes ⁊ ꝓpetates. In pullis est grossitudo ꝓpter humiditatē supfluaz. Mēbra capitis. Sanguis columbe abscindit fluxum sanguinis nariū qui est ex velamine cerebri. Mēbra nutrimēti. Volantes sunt leuioris digōnis, ⁊ melioris humoris q̄ȝ pulli: ⁊ opȝ qdem vt calefacti comedant eos cuȝ acresta, ⁊ coriandro, ⁊ medulla citroli: ⁊ eius oua sunt mali saporis.

b A. chafur.

De [b] [canfora.] Cap. CXXXIIII.

Canfora qd est. Canfore spēs sunt [c] [alkansuri, ⁊ ariagie deinde alczeid, ⁊ alescek:] ⁊ est illa que est ꝑmixta cū ligno suo, ⁊ ex eo qđ sublimatū est ex ligno eius. Quidā aūt dixerūt, ꝙ est arbor magna faciens vmbraz [d] [hoibus, cui leopardi adherēt: non ergo] ꝑuenit̄ ad eam, nisi in tpe noto anni: ⁊ est spōgiosa [e] [marina] hoc est ſm ꝙ existimauerūt qdā. Lignuȝ xō eius iam multotiens vidimus: ⁊ est lignū albū, frangibile, leue: in cuius [f] [ramis] qñqȝ ꝯtinet̄ aliqd de vestigijs canfore. Natura. Est frida ⁊ sicca in tertio. Decoratio. Accelerare facit canitiē vsus eius. Apata ⁊ bothor. Prohibet apata calida. Mēbra capitis.
Prohibet cū aceto fluxū sanguinis ex narib⁹: aut cū expressione dactiloꝝ imaturoꝝ: aut cū aq̄ myrti aut aqua albedarūgi, ⁊ ꝯfert soda calide. Febres.
Facit vigilias, ⁊ ꝯfortat sensus calefactoꝝ, ⁊ ꝯfert alcola vehemēter. Mēbra oculi. Confert medicinis opthalmie calide. Mēbra expulsionis. Abscindit coitum, ⁊ generat lapidē renum, ⁊ vesice: et constringit fluxum ventris cholericum.

c A. Alia litera. alfāsuri, alrebahay, deinde alagud, ⁊ alassareh, ⁊ alaçarach.

d A. mltitudini aialtū valde numerose sub qua qdē vmbra ꝯsueuerunt habitare alnemur, seu alnemer ⁊ non.

e A. Alia litera. filis arbori maritime, ⁊.

f A. ꝯcauitatib⁹

g A. chamafitus seu kemafithus.

De [g] [camepitheos.] Cap. CXXXV.

Camepitheos qd est. Stipites, ⁊ flores rubei decliues ad nigredinē, ⁊ virides subtiles: ⁊ eius flos est amari saporis cuȝ stipticitate pauca: ⁊ eius [h] [acrimonia] est minor amaritudine: ⁊ eius folia sunt herbalia subtilia incedētia sup terraȝ: ⁊ sunt silia folijs albehar: verūtñ sunt subtiliora, ⁊ molliora, ⁊ maioꝝ floꝝ q̄ȝ ipsa: ⁊ ei⁹ flores sunt citrini. Natura. Calidus est in scđo, siccus in tertio. Opationes ⁊ ꝓprietates.
Est apitiuus, abstersiuus: ⁊ eius abstersio in membris iterioribus est maior calefactione ipsius, ⁊ in ipso est virtus solutiua. Apata ⁊ bothor. Ponit̄ sup durities, ⁊ ꝓprie duritieȝ māmillaꝝ, ⁊ ꝓhibet incēsionem formice. Vulnera ⁊ vlcera. Cōsolidat vulnera cum melle facto emplastro ex eo, ⁊ vlcera putrida. Instr̄a iuncturaꝝ. Cōfert sciatice, ⁊ proprie qñ bibit̄ cum aqua mellis. Et dixerūt qdaȝ, ꝙ qñ bibit̄ cuȝ hydromelle. xl. diebus sanat sciaticā, ⁊ resoluit duritiem podagre. Mēbra nutrimenti.
Aperit oppilōnes epatis, ⁊ eius egritudies, ⁊ splenis, ⁊ confert icteritie nigre quum bibitur septem diebus ꝯtinuis. Mēbra expulsionis. Aperit oppilationes matricis, ⁊ ꝓuocat vrinā ⁊ menstrua: et remouet difficultatē eius, ⁊ ꝓhibet dolores renū: ⁊ supponit̄ cum melle, ⁊ mūdificat matricē: ⁊ quādo ex duob⁹ aur̄. de eo cum ficub⁹: aut melle fiunt collyria deponit phlegma sufficiēter. Venena. Confert nocumēto veneni noiati [i] [osiston.] Permutatio. Loco eius pon̄it̄ medietas pōderis de siseleos ⁊ quarta ponderis ipsius de cassia lignea.

h A. açuitas.

i A. aucastō, vł ſm aliā literam acustum.

k A. chamadris vel kemadrius.

l A. basiliconis

De [k] [chamedreos.] Cap. CXXXVI.

Chamedreos qd est. Stipites, et folia frāgibilia in grossitudine [l] [myrti] ⁊ maiores ad viriditatē decliues. Et herba eius noiatur apud grecos quercus terre: qm̄ habet folia parua silia folijs quercus, amara: ⁊ eius radix declinat ad purpureitateȝ. Electio. Opȝ vt colligat̄ dum hȝ semen. Natura. Inqt Gal. est calidus ⁊ siccus in tertio: eius tñ calefactio fortior est desiccatione ipsius. Opationes ⁊ ꝓprietates. Est apitiuus, incisiuus, subtiliatiuus: ⁊ in ipso est calefactio corpoꝝ. Vulnera ⁊ vlcera. Cōfert cum melle vlceribus antiqs. Instr̄a iuncturaꝝ. Qñ qđ ex eo recens est bibit̄, aut eius decoctio, ꝯfert ꝯtritioni lacertoꝝ: ⁊ eius sirupus ꝯfert spasmo, ⁊ quanto plus antiquat̄ est melior. Mēbra oculi. Fiunt ex eo pill'e, ⁊ exiccant̄, ⁊ administrant̄ in vlcerib⁹ oculi: ⁊ sil'r eius decoctio in oleo: aut qđ ex eo tritū est, ꝯfert fistulis lachrymaliū. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Cōfert tussi antique. Mēbra nutrimenti.
Detumescere facit grossitiē splenis: ⁊ ꝯfert icteritie nigre: ⁊ habet sirupū qui cōfert malitie digōnis valde: ⁊ quāto magis antiquat̄, est melior: ⁊ ꝯfert principio hydropisis. Mēbra expulsionis. Prouocat vrinam, ⁊ menstrua, ⁊ [m] [extrahit] fetum.
Venena. Fit ex eo emplastrū morsibus vermium venenosoꝝ. Permutatio. Loco eius ponunt̄ folia eupatorij, ⁊ scolopendrie.

m A facit descēdere.

n A. chundes, seu kundes.

De [n] [cundes.] Cap. CXXXVII.

Cundes qd est. De hoc qdē pl'm administratur radix, ⁊ est notuȝ. Natura. Est calidū ⁊ siccū in tertio ꝑueniens ad quartū. Opationes ⁊ ꝓprietates. Est abstersiuū, mūdificatiuū, vlceratiuū [o] [acre] mordicatiuū, excitās vomitū, incidit phlegma, ⁊ cholerā nigram. Decoratio.
Abstergit albaras, ⁊ morpheaȝ, ⁊ ꝓprie nigram.
Apata ⁊ bothor. Cōfert scabiei. Mēbra capitis.
Facit sternutationē, ⁊ est ex sūma medicinaꝝ mundificātium aurē: ⁊ abstergētium sordes que sunt in ea: ⁊ de ꝓprietatib⁹ eius est resol'o ventositatum ex naribus, ⁊ ꝯfert alchasem apiendo oppil'ones colatorij fortiter. Mēbra nutrimēti. Facit vomē fortiter, ⁊ soluit duritiē splenis. Mēbra expulsionis.
Est solutiuū, ꝓuocatiuū vrine: ⁊ supponit̄, ⁊ ꝓuocat mēstrua: ⁊ exhibit fetū: ⁊ frāgit lapidē. Permutatio. Loco eius in vomitu ponit̄ nux vomica eiusdem pōderis cum tertia sui pōderis de pipere.

o A. acutum.

p A. chubabe, vł kebabe.

De [p] [cubebis.] Cap. CXXXVIII.

Cubebe qd est. Eius virtus est silis rubee. verūtñ est subtilior. Natura. Dixerunt qdam in ipsa est cū caliditate virtus infridatiua ⁊ est vere cal'a ⁊ sicca ꝑueniēs vsqȝ ad scđm. Opōnes ⁊ ꝓpetates. Est apitiua, subtilis, ad acuitateȝ decliuis: ⁊ neqȝ ꝑuenit ad h̄ vt loco cinnamomi ponat̄. Vulnera ⁊ vlcera. Est bona vlcerib⁹ putridis in mēbris ⁊ gingiuis. Mēbra capitis. Est bona alcola putridis in ore. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Qñ tenet̄ i ore clarificat vocē. Mēbra nutrimēti. Est fortis in apiendo oppil'ones in epe. Mēbra expulsionis. Mūdificat vrine vias, ⁊ ꝓuocat arenosam: ⁊ extrahit lapidē renū ⁊ vesice: ⁊ sputuȝ masticantis eam delectat eam [q] [qua vtitur.]

q A. cuȝ qua habetur coitus.

¶ De [a] [cuscute.] Cap. CXXXIX.

Cuscute qd est. Res īuoluta sup spinas: ⁊ arborem filis villis mechijs: ⁊ non hẽt folia: sed hʒ florẽ paruũ albũ, in quo sunt amaritudo, ⁊ [b] [stipticitas] sed qᵭ in ipso magis vincit, est sba amara. Natura. Est calm parũper in pncipio pmi, siccuꝫ in fine scdi, quãuis ipsum sit hñs vtutes ꝯrias. Opões ⁊ pꝓetates. Est mũdificatiuuꝫ, et extrahit supfluitates subtiles ex venis, ⁊ grauat in stõ ꝓpter suã stipticitatẽ: ⁊ mundificat venas, ⁊ extrahit supfluitates que sunt in eis cũ facilitate lubricans supfluitates subtiles. Mẽbra nutrimẽti.

Cõfortat stõm ꝓprie qᵭ ex eo frixũ est: ⁊ qñ bibit cum aceto sedat singultũ, ⁊ aperit oppilõnes epis, ⁊ stõi, ⁊ ꝯfortat ea. Et eius aqua est mirabilis ad icteritiã: ⁊ succus eius qᵭ de eo est siluestre quũ teritur, ⁊ ꝓijcit sup vinum, fortẽ efficit stõm debileꝫ.

Membra expulsionis. Et ipsum qdẽ mundificat sordes vẽtris fetus, ꝓpterea qꝛ mundificat venas, ⁊ ꝓuocat vrinam ⁊ mẽstrua: ⁊ ꝯfert dolori pungitiuo vẽtris, ⁊ supponit, ⁊ retinet fluxuꝫ sanguinis: ⁊ qᵭ ex eo frixum est ꝯstringit, ⁊ [c] [mundificat fluxum] matricis. Febres. Confert valde febribꝰ antiquis semen eius, ⁊ aqua ipsius.

[a] A. chessuth, vel kessuth.
[b] A. ponticitas.
[c] A. Alia litera. confert fluxui.

¶ De [d] [cymino.] Cap. CXL.

Cyminum qd est. Eius aliud est karmeniũ ⁊ aliud psicũ, ⁊ aliud [e] [semiũ, et aliud nabathiũ. karmeniũ xͦo est nigri coloris: ⁊ psicum est fortius semio] nabathiũ xͦo est illud qᵭ inuenit in alijs locis. Et ex oibus aliud est siluestre: ⁊ aliud domesticum. Siluestris itaqꝫ [f] [acrimonia] fortior est. Ei de siluestri qdẽ est spẽs quedã, cuius semẽ est sile semini lilij. Electio. Karmeniũ est fortius qꝫ psicuꝫ, ⁊ psicum fortius alijs. Natura. Est calidũ in [g] [tertio, siccũ in scdo.] Opões ⁊ ꝓprietates. Expellit vẽtositates, ⁊ resoluit: ⁊ in ipso est incisio, ⁊ exiccatio: ⁊ in ipso est stipticitas. Decoratio. Quũ lauat facies ex aqua ipsius clarificat eã: ⁊ similr eius vsus: ⁊ acceptio eius cũ mẽsura. Eius nãqꝫ nimius vsus, faciẽ citrinat. Apata ⁊ bothor.

Administrat cuꝫ cerato, aut oleo, ⁊ farina fabaꝝ sup apata in testicul. imo cum oleo, aut oleo ⁊ melle. Vulnera ⁊ vlcera. Cõsolidat vulnera ꝓpe siluestre, cuius semẽ est sile semini lilij quũ eo implet super vulnera. Mẽbra capitis. Quuꝫ terit cyminũ cum aceto, ⁊ fit odoramẽtũ ex eo, abscindit fluxum sanguinis nariũ. Et silr quũ ex eo intromittit licinium in nares. Membra oculi. Qñqꝫ masticat, ⁊ miscet cum oleo, ⁊ distillat sup vngulã, ⁊ sup coagulatũ sanguinẽ sub oculo, ⁊ ꝯfert. Et qñqꝫ masticat cum sale, ⁊ distillat sputũ sup scabiem, ⁊ sebel, ⁊ vngulã abscisam, ꝓhibet adherẽtiã: ⁊ succus siluestris abstergit visuꝫ, ⁊ attrahit lachrymas: ⁊ nominat grece fumus: ⁊ ipm etiaꝫ ponit in cauterijs euulsionis piloꝝ in oculo, ⁊ nõ nascit. Mẽbra anhelitꝰ ⁊ pectoris. Qñ bibit cum aceto mixto cum aqua ꝯfert difficultati anhelitꝰ: ita dixit Gal. ⁊ anhelitui dilatationis: ⁊ tremori cordis frido. Mẽbra expulsionis. Administrat cuꝫ oleo sup apata testiculi: ⁊ qñqꝫ admistrat cũ cerato: ⁊ qñqꝫ administrat cũ oleo, ⁊ farina fabaꝝ: ⁊ frãgit lapidẽ, ⁊ ꝓprie siluestre, ⁊ ꝯfert distillationi vrine, ⁊ mictui sãguinis: ⁊ dolori pũgitiuo vẽtris, ⁊ iflationi, ⁊ succꝰ siluestris triti cũ aqua mellis soluit vẽtrem. Inquit Ruffus. Cyminũ nabathiuꝫ soluit vẽtrem. karmenium xͦo nõ soluit, imo stringit. Et herba siluestris ꝓuocat cholerã in vrina. Venena. Datur in potu cum vino ad morsum vermium venenosoꝝ: ⁊ ꝓprie siluestre, cuius semen est simile semini lilij.

[d] A. kemun.
[e] A. scemium, et aliud nabathiũ. karmeniũ xͦo est nigri coloris: et scemiũ est citrini coloris, ⁊ psicũ qdẽ est fortiꝰ scemio.
[f] A. acuitas.
[g] A. scdo, siccuꝫ in tertio.

¶ De [h] [karui.] Cap. CXLI.

Karui qd est. Est ꝓximũ dispõnibꝰ anisi. Nã. Calm est ⁊ siccũ in scdo. Opões ⁊ ꝓprietates. Expellit vẽtositates, ⁊ exiccat: ⁊ non est in sublimatione cymini. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Cõfert tremori cordis. Mẽbra expulsionis. Est bonũ vermibus: interficit enim eos.

[h] A. karauia.

¶ De [i] [cappare.] Cap. CXLII.

Capparis qd est. Est fructus, ⁊ hʒ radicẽ: ⁊ hʒ fructũ alium qui est sicut cucumis nõ capparis: ⁊ est [k] [acris] calus qui ponitur in musto, ⁊ ꝯseruat ipm ab ebullitiõe sicut sinapis: ⁊ eius radix est amara [l] [acris:] ⁊ quedã spẽs eiꝰ est [m] [culzumia] faciẽs in ore bothor vsqꝫ ad terminũ, quo vesicet, ⁊ apostemat gingiuã. Electio. Iuuãtius qᵭ in ipsa est sunt cortices radicis eiꝰ. Natura. Gñata in terra calida, est calidior, ⁊ calor totius, ⁊ eius siccitas est in scdo. Opationes ⁊ ꝓprietates. Est resolutiua, apitiua, ⁊ abstersiua: ⁊ ipsius radix est icisiua, sublimatiua, mũdificatiua, apitiua in cuius cortice sunt amaritudo, ⁊ [n] [acrimonia] ⁊ stipticitas, ⁊ nutrimẽtũ fructꝰ eius est paruũ precipue quuꝫ salit: ⁊ qᵭ ex ea est humidũ, est magis nutritiuũ, qꝫ qᵭ siccum est. Apata ⁊ bothor. Eiꝰ radix resoluit scrofulas, ⁊ durities, ⁊ admisceat ei qᵭ frãgit virtutẽ eius: ⁊ folia eius iam expta sunt ad illud. Vulnera ⁊ vlcera. Cortices radicis eiꝰ ponũtur sup fraudulẽta, ⁊ sordida. Infra iuncturaruꝫ.

Cortices radices eius ꝯferũt sciatice, ⁊ doloribus anche: et qñqꝫ fit clistere ex succo eiꝰ, ⁊ ꝯfert ei valde, ⁊ ꝯfert paralysi, ⁊ stupori: et stringit mẽbra ꝓpt stipticitatẽ que est in ipsa: et silr ꝯfert attritioni accidẽti in capitibꝰ lacertoꝝ, ⁊ in medio eoꝝ. Mẽbra capitis. Cortices radicis eius masticate extrahũt humiditatẽ a capite: ⁊ sedãt dolorẽ frigidũ in eo: ⁊ eius succus distillat in aurẽ, ꝓpter vermes ipsius. Et qñqꝫ [o] †[ ] stringit cortex radicis eiꝰ cũ dente [p] [solo] ⁊ ꝯfert: et ꝓprie quũ est humida: aut folia eius: et silr collutio oris cum aceto in quo decoquit, aut vino, aut qñqꝫ cũ aceto: et qñqꝫ cum vino. Mẽbra anhelitus et pectoris. Cõfert qᵭ ex eo salitũ est patientibꝰ asma. Membra nutrimẽti.

Ipsa est res magis ꝯferẽs spleni, et duritiei eius bibita: et more empli supposita cũ farina ordei, ⁊ filibus, et ꝓpe cortex radicis eiꝰ. Et mltotiẽs euacuat ex splene mãm grossam, melicaꝫ, et succedit ei sanitas. Mẽbra expulsionis. Solone educit humorẽ crudũ, grossuꝫ, et ꝓuocat mẽstrua: et iterficit serpẽtes, ⁊ vermes in itestinis. Et ꝯfert hemorroidibus.

Et augmẽtat coitum. Et qᵭ ex ea salitũ est, ante cibum sumptum, soluit. Venena. Est tyriaca.

[i] A. kabar.
[k] A. acutus.
[l] A. acuta.
[m] A. chulcemi, idest regiõis maris rubri.
[n] A. acuitas.
[o] † A. mordetur seu.
[p] A. doloroso.

¶ De [q] [caule.] Cap. CXLIII.

Caulis Natura. [r] [Corpus] humidius est folijs, et siluestris calidior est ⁊ siccior: et ipse totus est cals in pͦ, siccus in scdo. Et caulis qdẽ alius est domesticus: et alius siluestris, et alius marinus, et alius caulis aque. Siluestris xͦo est amarior, ⁊ [s] [acutior,] et remotior ab hoc vt sit cibus. Et decoctio qdẽ radicis caulis cũ aqua granatoꝝ est bona. Canabit ꝓterea est grossi nutrimẽti, igrossans sanguinẽ, quũ nõ dissoluit: et iflat vsqꝫ ad partes [t] [furcule] ⁊ lateris: et facit dolorosum corpꝰ, et nõ est mutabilis sicut vẽtosus. Opões ⁊ ꝓpetates. Est maturatiuus, lenificatiuus, desiccatiuus, ꝓprie qñ decoquit, ⁊ effundit ab eo aqua pma. Et cinis qdẽ stipitũ eius est fortis exiccationis: et hẽt ꝓprietatẽ in sedatione doloꝝ: ⁊ eius nutrimẽtuꝫ est

[q] A. karũb.
[r] A. Alia litera. Album ipsoꝝ.
[s] A. Alia litera. calidior.
[t] A. althẽdue.

parum:⁊ humidius nutrimẽto lentium:⁊ sãguis
eius est malus. Quũ ergo coquit̃ cũ carne pingui
⁊ gallinis fit bonus parũ. Apata ⁊ bothor. Sil/
uestris, ⁊ marinus, ⁊ domesticus maturãt phl'ones
⁊ durities. Uulnera ⁊ vlcera. Cõsolidat, ⁊ ꝓhibet
ambulationẽ fraudulẽtis:⁊ ponit̃ [a] †⌈ ⌋cũ al
bumine oui sup adustionẽ. Instra iuncturaꝝ. Cõ/
fert tremori:⁊ qñq3 ponit̃ cum fenugreco sup poda
gra3:⁊ embrocat̃ decoctio eius sup dolores iunctu
raꝝ. Membra capitis. [b] ⌈Eius decoctio ⁊ ipsius
semẽ retardant ebrietatẽ:⁊ ꝯfert furfuribus:⌋⁊ qñ
cum succo eius fit caputpurgiũ purgat caput:⁊ ex
ꝓprietatib⁹ eius fit exiccatio lingue, ⁊ facit sõnum.
Membra oculi, Obtenebrat visum:cũ hoc tñ ꝙ
ponit̃ in alcofol. Membra anhelitus ⁊ pectoris.
Fit gargarismus cũ succo eius:aut decoctiõe ipsi⁹
cũ oleo sisamino, ⁊ ꝯfert ꝑfocationi:⁊ comestio ei⁹
clarificat vocẽ. Mẽbra nutrimẽti. Est malus stõ:
⁊ eius succus cũ vino de passis ꝯfert spleni, ⁊ icte/
ritie, ⁊ eius [c] ⌈cãna⌋ est tarde digõnis. Membra
expulsionis. Prouocat vrinã ⁊ mẽstrua, ⁊ ei⁹ semẽ
cum aqua lupinoꝝ iterficit v̾mes, ⁊ ei⁹ flos ꝓuocat
mẽstrua ẽt. Quu3 ergo supponit̃ etiã ipse, ⁊ succus
eius cũ farina sceilẽ [d] †⌈ ⌋iterficit fetũ, ⁊ qñ
supponit̃ eius semen post coitũ corrũpit spma, ⁊ ci
nis radicis eius frãgit lapidẽ. Et caulis qui est ma
rinus declinat ad salsedinẽ ⁊ amaritudinẽ:ꝓpter il
lud ergo lenit nãm:⁊ soluit ꝓprie cũ carne pingui:
⁊ folia eius sunt sicut folia aristol'. que ex vna radi/
ce orit̃. Uenena. Eius succus cum vino ꝯfert mor
sibus:⁊ est ꝯferens morsui canis rabiosi.

De [e] ⌈coriandro.⌋ Cap. CXLIIII.

Coriandrum qd est. Aliud est humidũ, ⁊ aliud siccũ. Dixit Gal'. ꝙ
virtus eius est cõposita, ⁊ qȯ in eo dñat̃ est terrei/
tas qñq3 ⁊ aqueitas tepida:⁊ in ipso est ponticitas
parua [f] ⌈a⌋ stipticitate. Apud me v̾o aqueitas in
ipso frida est, nõ tepida oino, nisi sit ꝓpter sbã3 sub/
tilẽ calida3 ꝑmixtã ei cuius sepatio ab eo fit velox.
Et hunaim qde3 dixit ẽt, ꝙ Gal'. remouet frigus a
coriãdro ꝯdicendo Dia. Ego aũt dico, ꝙ testificati
sunt ia3 frigus e⁹ius ruffus, ⁊ archigenes, ⁊ alij ab
eis. Natura. Frigidũ est in fine ꝑmi vsq3 ad scõm,
siccũ in scȯo:⁊ apud filiũ viregi in tertio. Apud me
v̾o siccũ est declinans ad calitatẽ paruã. Sed Gal'.
in toto facit declinationẽ ad calitatem:⁊ forsitan il
lud est ꝓpter sbam in ipso subtilẽ que resoluit̃, ⁊ nõ
remanet quũ bibitur [g] ⌈⁊ si nõ, ꝓpter qd op3, vt sit
multitudo⌋ succi eius iterficiens cũ infrigidatione.
Opõnes ⁊ ꝓpetates. In ipso est stipticitas, ⁊ stu/
por, ⁊ succus eius cũ lacte sedat oẽm fortẽ pulsatio
nem. Apata ⁊ bothor. Cõfert apatibus calis cu3
aceto, ⁊ cerusa, ⁊ oleo roſ, ⁊ cũ melle ⁊ oleo [h] ⌈sce/
re:⁊ vestigijs ignis ꝑsici.⌋ Et cũ farina fabaꝝ:aut
sauich, aut farina ciceris, scrofulis:qñ ꝑmiscet̃ cu3
eis succus eius. Inqt Gal'. quu3 resoluat scrofulas:
qũo ergo est frigidũ? Et poſe qdẽ est vt dicat̃ ei ꝓ/
pter ipsius ꝓprietatẽ [i] ⌈et⌋ qm̃ in ipso est sba subti/
lis, ꝓfundans, penetrãs, ⁊ ꝓfundat̃:⁊ nõ ꝓfundat̃
sba frida:sed qñ bibit̃ resoluit̃ cal'm velociter, ⁊ re
manet agens frigidũ, ⁊ dixit nõ sanat ex herisipila,
nisi qȯ ifrigidatũ est, aut ꝑmistum humori melico,
aut flatico. Mẽbra capitis. Confert vertigini fa/
cte a vapore cholerico, aut flatico:⁊ epilepsie facte
ex hoc:⁊ eius ꝓprietas est ꝓhibere vaporẽ a capite
⁊ ꝓpter hoc ponit̃ in cibo patientis epilepsiã ex va
pore stõi:⁊ multitudo ei⁹ humidi:⁊ eius sicci, ꝑmi/
scet sensum. Et qȯ humidũ est facit somnu3, ⁊ ꝓhi/
bet fluxum sanguinis nariũ. Et puluerizatio sicci,
⁊ collutio oris ex succo humidi ꝯfert cola. Mem
bra oculi. Generat tenebrositatẽ visus:⁊ succus ei⁹
distillatus sedat pulsationẽ in oculo:⁊ ꝓprie cu3 la/
cte mulieris:⁊ qñ ex folijs ei⁹ fit empl'm ꝓhibet flu
xu3 mãeꝝ ad oculũ. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris.
Cõfert tremori cordis cal'o, ⁊ potant̃ ex eo. ℥. ij. cũ
aq̃ lingue arietis, ⁊ retinet sputũ sanguinis. Mẽ/
bra nutrimẽti. Est tarde digõnis, ⁊ ꝯfortat stõm ca
lefactũ:⁊ qȯ de eo torrefactũ est ꝓhibet vomitũ. Et
dr̃ ꝙ ipm sedat eructuationẽ accidã post cibu3:⁊ si
ita est, tũc facit illud ꝓpterea, ꝙ ꝓhibet vaporem ⁊
motũ eius. Mẽbra expulsionis. Cõstringit semẽ
eius torrefactũ:⁊ dr̃ ꝙ semẽ eius cũ rob sol'one edu
cit serpẽtes. Et coriandrũ qdẽ humidum cũ melle,
⁊ oleo cõfert apatibus calidis testiculoꝝ. Et qȯ ex
eo humidum est:⁊ qȯ siccum est frãgit virtutẽ coi/
tus, ⁊ erectionem virge desiccãdo sperma. Uene/
na. Quu3 ex succo bibit̃ circiter. ℥. iiij. iterficit, qm̃
facit hominẽ possidere tristitiam, ⁊ sincopim, ⁊ nõ
oportet vl'r, vt de eo multum sumatur.

De [k] ⌈cane.⌋ Cap. CXLV.

Canis Decoratio. Urina canis administrat̃
sup verucas, ⁊ qȯ dr̃ de lacte eius ꝙ ip3
abradit pilos, ⁊ ꝓhibet ortum piloꝝ euulsoꝝ est va
num, ẜm ꝙ existimauit Gal'. in locis pluribus, [l] ⌈⁊
Gal'. qdã scripsit canones in qbus dixit, ꝙ sanguis
canis ꝓhibet ortum piloꝝ euulsoꝝ.⌋ Mẽbra ex/
pulsionis. Inquit Gal'. Destructus est sermo eius
qui existimauit, ꝙ sanguis canis extrahat fetum.
Uenena. Sanguis canis rabiosi cõuenit morsui
ipsius, ⁊ veneno sagitte armene.

De [m] ⌈carne.⌋ Cap. CXLVI.

Caro quid est. Carnes bone sunt [n] ⌈caro ouina
que cũ calitate est subtilis:⁊ iuuenu3 tau/
roꝝ, ⁊ capraꝝ⌋ ⁊ carnes illoꝝ qui de eis sunt parui
sunt magis susceptibiles digõnis, ⁊ subtilioris nu/
trimẽti. Et hedina qde3 est minoꝝ supfluitatum, q̃3
[o] ⌈arietina.⌋ Caro aũt lactẽtis a lacte laudabili est
bona. A lacte v̾o non laudabili est mala. Et caro
decrepiti qȯ est ex ouibus est mala:⁊ sil'r caro exte/
nuati. Et caro nigri est leuior ⁊ suauior:⁊ sil'r caro
masculi [p] ⌈⁊ rubea diuisa ex aialibus plurime pin
guedinis, ⁊ alba sunt leuiores ⁊ varia⌋ est minoris
nutrimẽti:⁊ natat in stõ. Electio. Melior caro, et
[q] ⌈digestibilior⌋ est illa que est circa os. Et dextra
qdem leuior est:⁊ melior est sinistra:⁊ que est in me
dio lacertoꝝ mundior est [r] ⌈carne neruoꝝ.⌋ Caro
aũt laxa sup quã non est neruus fortasse est suauis,
⁊ ꝓprie que est ꝓpter gñationẽ lactis, sicut caro mã
mille, aut ꝓpter gñationẽ saliue, sicut caro radicis
lingue. Et eius qdẽ nutrimẽtum qñ digerit̃ est bo
num:⁊ in [s] ⌈qbusdã⌋ horis ẽ flaticum. Multitudo
v̾o nutrimẽti eius nõ est [t] ⌈nisi multitudo nutrimẽ/
ti reliquaꝝ carniu3:⁊ caro lacertoꝝ⌋ nisi caro mã/
mille:⁊ caro testiculoꝝ galloꝝ:minus v̾o bona est,
que creata est ad hoc vt sit sustẽtaculũ, sicut que te/
xitur iter venas epatis, ⁊ reliq̃. Et caro cordis ⁊ ra
dicis eius [u] †⌈ ⌋silis moro. Et mãmille qdẽ
nutrimẽtũ est bonũ. Qȯ si in ea est lac, est grossum.
[x] ⌈Testiculoru3 v̾o⌋ caro est melior alijs. Et volu/
cris v̾o caro melior est alduragi:⁊ gallinaꝝ est sb/
tilior ea:⁊ nõ sunt cũ nutrimẽto carniũ [y] ⌈alcubegi
⁊ atheiz ⁊ alderariz,⌋ Ois ꝑterea aialis sicce com/
plexionis caro parui est melior [z] †⌈ ⌋si/
cut caro hedi. Ipsa eni3 est bona. Caprina v̾o non
est bona multũ, ⁊ ei⁹ humor fortasse est malus val/
de. Hircina autem caro est mala absolute. Et caro

a † A. cinis ei⁹.
b A. Alia litera. ⁊ ꝯfert ebrietati ex vino.
c A. Alia litera. albũ seu sba ipi⁹ medullaris que est alba.
d † A. Alia lr̃a. aut flos eius.
e A. kuçbara seu kuçibara.
f A. cum.
g A. al'r eni non oporteret vt m̃l'/ta quantitas sit.
h A. ꝯfert scere, ⁊ igni persico.
i A. aut.
k A. kelb.
l —— A.
m A. lham.
n A. carnes al/dan. i. ouiũ que sunt cũ calitate sua subtiles, et carnes capraru3 alfethi. i. vni⁹ anni, aut duoꝝ anno, ⁊ caro vituloꝝ alfethi.
o A. agni.
p A. diuisa, seu separata ab aiali multũ pingui, ⁊ ab alba ẽ leuior. Et almegieça.
q A. delectabilior
r A. Alia litera. a supfluitatib⁹, seu est caro mũdior ab eo qȯ nõ est conueniens. Alia lr̃a. a neruis.
s A. pluribus.
t A. ꝯpabilis ad multitudinẽ nutrimẽti oiu3 carniũ q̃ sũt ex carne lacertorum. Alia lr̃a. nisi m̃l'titudo nutrimẽti oium carniu3 que sunt ex carne lacertorum. Alia lr̃a. nisi sicut m̃l'titudo reliquaru3 carniũ lacertorum.
v † A. Alia lr̃a. ⁊ que est.
x A. Alia litera. Castratorum v̾o animalium.
y A. alchabagi, ⁊ altaiaigi, ⁊ altedarigi.
z A. q̃3 caro magni ipsius.

[a] [lupoꝝ]est mala. Et oēs volucres magne aq̄ti ce, ⁊ hn̄tes colla lōga: ⁊ pauo, ⁊ miluus, ⁊ palūbus dure [b] †[ ]⁊ alcatha: ⁊ quoꝝ plima gn̄atio est melica, ⁊ que eis sunt silia: ⁊ passeres oēs male sunt. Ale vo auiū grossaꝝ magnaꝝ exercitātiū sūt boni chimi. Caro aūt siluestris melior est caro gazel cū sua declinatione ad meliaz. Christiani vo dicūt, ⁊ qui eos imitanf, ꝙ melior caro siluestris est caro porci siluestris. Nā cū hoc ꝙ est lenior carnibus domestici, est fortis nutrimēti ⁊ plimi, ⁊ est velocis digōnis: ⁊ est melior q̄z esse pōt in hyeme. Oz ꝓterea vt ꝯsideref in dispōnib⁹ aialiū etiā in etate: ⁊ in loco sui pastus: ⁊ sui exercitij, ⁊ reliquoꝝ que dicta sunt in lacte. Natura. Caro [c] [auis oino]siccior est carne q̄drupedis: ⁊ caro vaccina siccior est carne capꝛna. Caro aūt caprina est sicca ⁊ difficilioris digōnis carne ouina. Et caro [d] [veteꝝ]est grossi nutrimēti, ⁊ vehemētis calefactiōis. Leporis vo caro est cal'a ⁊ sicca. Carnes magnaꝝ auiū, ⁊ anserū, ⁊ miluoꝝ est grossa. Anatis vo caro, ⁊ aquaticaꝝ est vehemētis humiditatis: ⁊ est ꝓpinq̄ in hoc carni ouine. Et existimauerūt qdā ꝙ caro ericij est humectatiua, ⁊ caro pinguis, ⁊ [e] [natiū]caro est calida ⁊ humida. Opōnes ⁊ ꝓꝓetates. Caro est cib⁹ ꝯfortās corpus, ⁊ est cib⁹ magis ꝓpinque ꝯuersionis ad sanguinē, ⁊ nutrimētū qdē eius que i patella cocta est: ⁊ eius que assata est, est siccius: ⁊ nutrimētū eius que elixata est, est humidius. Et ei⁹ qdē que cocta est cū seminib⁹, ⁊ muri, ⁊ silibus, vtus est virt⁹ seminū eius. Pinguedo aūt ⁊ adeps sūt mali nutrimēti ⁊ pauci, ⁊ subleuāt cibū, ⁊ nō est ꝯueniēs ex eis nisi q̄ztitas parua ꝺm mēsuram que delectet. Salita vo caro q̄zuis in ꝓncipio fuerit humida, tn̄ facta est desiccatiua, vehemētiorē hn̄s desiccationē q̄z oīs caro. Et eius nutrimētum est paruū. Et caro qdē pinguis lenit vētrem cū paucitate sui nutrimēti, ⁊ velocitate sue ꝯuersionis ad fumositatē, ⁊ cholerā, ⁊ digerif velocif. Et caro [f] [ilioꝝ ⁊ natiū]deterior est carne pingui: ⁊ est mala in digōne ⁊ nutrimēto: ⁊ est calidior, ⁊ grossior [g] [pinguedine.]Caro vaccina plimi est nutrimēti grossa, melica, gn̄ans egritudines melicas: ⁊ que melior est eius, est caro vituloꝝ. Carnez ꝓterea vaccinā dissoluūt cortices melonū. Et melior qdē hora in q̄ comedif, est ver, ⁊ ꝓncipiuz estatis. Christiani aūt, ⁊ q eos imitanf, dicūt ꝙ nō hn̄t cū grossitudine sua viscositatē nutrimēti porci, neq̄z eius spissitudinē: porcelloꝝ aūt caro parui est nutrimēti ꝓpf fortitudinē sue resol'onis ⁊ vehemētiā sue humiditatis. Et caro qdez anatis est plimi nutrimēti: nō tn̄ existit in bonitate nutrimēti gallinaꝝ, ⁊ siliuz: ⁊ vētres eaꝝ sunt suaues: ⁊ epata eaꝝ sunt bona suauia in cibo, ⁊ boni humoris. Caro alscecrach est frāgitiua vētositatū: ⁊ de carnibus lōgingor ab hoc vt putrefiat, est illa q̄ paꝝ est pinguis, et cuius ſba est siccior. Decoratio. Caro vaccina gn̄at morpheā, adeps asini siluestris est bon⁹ pāno linit⁹: ⁊ silr adeps anatis ipinguat: ⁊ illud qd̄ est adustū de carne arietū linitū sup morpheam est vtile: ⁊ qd̄ adustum est de carne ranaꝝ, alopitie. Apata ⁊ bothor. Caro vaccina gn̄at cancrum, ⁊ silr carnes grosse, ⁊ [h] [resoluunf apata dura eis.] Vulnera ⁊ vlcera. Caro vaccina gn̄at scabiē, ⁊ ipetiginē malas: ⁊ silr carnes grosse, ⁊ caro arietis adusta linif sup ipetiginē ꝯueniēter. Instra iuncturaꝝ. Caro vaccina gn̄at leprā, ⁊ elephātiā: ⁊ varices: ⁊ silr carnes grosse, ⁊ [i] [pigues ⁊ alleliati]more empli supposita est bona neruis [k] [iflatis]in iure carnis leporis sedēt podagrici: ⁊ hn̄tes dolores iuncturaꝝ: ⁊ eius opatio est ꝓxima opationi iuris vulpis. Caro dānule administraf more empli sup dolores iūcturaꝝ posita. Caro dorsi asini siluestris cū oleo costino empl'af sup dolores iuncturarum. Adeps asini siluestris cū oleo costino [l] [mollificat⁹ more empli ponif sup]dolores dorsi, ⁊ vētositatib⁹ grossis. Et caro vipe ꝯfert lepre ꝺm ꝙ dc̄m est in cap. eius. Et caro ericij est bona lepre. Mēbra capitis. Caro vaccina, ⁊ reliq̄ carnes grosse [m] [male, faciūt euenire alienationē]ꝓpter exiccationem. Et caro dānule miscef cū vino, ⁊ bibif ꝑp [n] [soda.]

Mēbra oculi. Cinis carnis arietū ꝯfert albugini oculi: carnes [o] [lupoꝝ ⁊ hn̄tium rostra ⁊ vngues] ꝯferūt oculo, ⁊ ꝯfortant ipm. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Cancer fluuialis ꝯfert [p] [extenuatis valde: ⁊ carnes pulloꝝ excitāt ꝓfocationez nisi acetose.] Mēbra nutrimenti. Carnes grosse ꝓdicte ingrossant splenē: veꝝ [q] [acetosum vaccinū]cū coriādro sicco ⁊ croco ꝓhibet cursum mäeꝝ ad stōm: et caro alcatha rememoraf in sūma eoꝝ que ꝯferunt corruptioni ꝯpl'onis, ⁊ hydropisi, ⁊ oppil'oni splenis, ⁊ epatis: ⁊ melius est vt in hydropisi [r] [ꝯgelata sumaf]vt nō cōmoueat sitim: qdā aūt hominuz sunt qui laudāt carnes [s] [lupoꝝ]ad frigus stōi: et humiditatē ⁊ debilitatē ei⁹, ⁊ velocitas qdē digōnis, ⁊ descēsiōis, ⁊ ambaꝝ tarditas nō sūt ꝺm grossitudinē cibi, ⁊ subtilitatē eius. Caro eni porci siluestris et domestici, ꝺm ꝙ dr̄, est velocis digōnis ⁊ descēsionis: et est fortꝫ nutrimēti viscosi ⁊ grossi: ⁊ carnes ceruoꝝ cū grossitudine sua sūt velocis descēsionis, ⁊ caro qdē ericij cū oxymelle ꝯfert hydropisi: ⁊ caro alcatha ꝯfert oppil'oni epatis, et debilitati ei⁹, ⁊ corruptiōi ꝯpl'onis ⁊ hydropisi: et carnē [t] [lupoꝝ]⁊ hn̄tiū rostra, ⁊ vngues [u] †[ ]abhorret stōus. Mēbra expulsionis. Carnes vaccine ꝓhibēt attractionē [x] [chol'e ad stōm.]Caro leporis assata est bona vlcerib⁹ itestinoꝝ. Caro ericij exiccata cū oxymelle est bona dolori renū: ius galli decrepiti est bonū colice: ⁊ egritudinib⁹ melicis: ⁊ adeps asini siluestris cū oleo costino est bon⁹ dolori renū, ex vētositatib⁹ grossis: ⁊ caro [y] [lupoꝝ]⁊ hn̄tiū rostra ⁊ vngues [z] †[ ]est bona hemorroidibus. Jus carnis vaccine acetosuz est bonū sol'oni cholerice. Abscīdit. n. ipsaz, ⁊ silr [⁊] [ꝯgelatio]carnis ei⁹ cū coriādro et aceto: et acetositatib⁹ ei silib⁹: et coriādro sicco et pauco croco: ⁊ silr carnes auiū assate, aut nō assate ꝯstringūt vētrē: et ꝓpe alcubugi, et ateiagi, et eis fortior est alcatha, et alchanabiri: et ꝓpe quū elixaf et [ꝯ] [auferaf ab ea aq̄.]caro autez [ꝫ] [cameli]ꝓuocat vrinā, et carnes pingues vehemētius leniūt nām q̄z alie. Febres. Caro vaccina, ⁊ ceruoꝝ, et hircoꝝ silustriū, et magnaꝝ auiū facit euenire febres quartanas. Uenena. Caro dānule exiccata cū vino in potu accepta ꝯfert venenis. Caro arietum adusta ꝯfert morsibus serpētum, et scorpionum, et algerarat: et cū vino canis rabiosi: et caro rane puncture vermium venenosoꝝ.

¶ De [a] [chrysomilis.] Cap. CXLVII.

Chrysomila. Electio. Meliora sūt armenia, nō. n. cito aduēit eis corruptio, et acetositas. Et quū sumūf chrysomila oz vt accipiaf masticis et anisi equal'r pōdus. ℨ. j. vsq̄z ad. ℨ. ij. in vino puro, aut vino de passis. aut parum mellis. Natura. Sunt frida et humida in scdo: et oleū nucleoꝝ est cal'm et siccū in scdo. Opationes ⁊ ꝓꝓetates. Eoꝝ humor est velocis putrefactiōis. Mēbra nutrimenti. Eorum ifusio sedat sitim. Et chrysomila qdem ꝯuenientiora sunt stō, q̄z persica.

a A. aialium rapacium.
b † A. carnis.
c A. volucrū vēr
d A. algiecur. i. camelorum.
e A. allie.
f A. allie.
g A. q̄z adeps.
l A. i vnguedo administrat⁹ est bonus.
m A. Alia litera predicte faciunt euenif aluesues idest imagiationes malas.
n A. epilēpsiam.
o A. aialiū rapaciū, ⁊ auiū rapaciū hn̄tiū rostra ⁊ vngues rapaces.
p A. phtisicis valde, ⁊ carnes colūbinoꝝ excitāt ꝓfocationē nisi cū acetosis ꝓparēf.
q A. sechbagi factū ex carne vaccina.
r A. fiat ex ea carissa idest cibus acetosus.
s A. aialiū rapacium.
t A. aialiū rapacium ⁊ auium.
v † A. rapaces.
x A. vel effusionē chol'e ad itestia.
y A. aialiū rapacium.
z † A. rapaces.
⁊ A. gelatina fcā
ꝯ A. ꝓijciatur ab ipsa brodiū ei⁹, vel ꝺm aliā lrām aqua eius.
ꝫ A. cerui.
a A. mesmes seu misinis.

Et armenia nō corrūpunt in stō, neq̃ acescūt velociter. Ex eis ꝟo que eoꝝ expellūt nocumētū est, vt postea sumant anisum, ꝛ mastix in miua, aut vino de passis [a] ⌈ꝛ ifridati cū melle puro.⌋ Mēbra expul. Oleū nuclei ipsoꝝ ꝯfert hemorroidibus. Febres. Gnānt febres ꝓpter velocitatē sue putrefactionis. verum infusio siccoꝝ ꝯfert febribus acutis.

¶De [b] ⌈calce.⌋ Cap.CXLVIII.

Calx qd est. Per calcē signūs cinereitatē corporū lapidosoꝝ, ꝛ ostracoꝝ. Natura. Illa quidem quā nō tetigit aqua calefacit, ꝛ adurit, ꝛ illaz quā aq̃ tetigit [c] †⌈

⌋quū remanet extincta duob⁹ dieb⁹, aut trib⁹, tunc nō adurit, imo calefacit tm̄: ꝛ abluta qdez est sicca. [d] †⌈ ⌋Opōnes ꝛ ꝓpetates. Abscindit sanguinis fluxū: ꝛ abluta est exiccatiua sine mordicatione: ꝛ calx qdē qn̄ bullit cū oleis fit maturatiua. Uulnera ꝛ vlcera. Corrodit carnez additā: et abluta ꝯsolidat, ꝛ ꝯfert adustioni ignis valde.

¶De [e] ⌈cipero.⌋ Cap.CXLIX.

Ciperum qd est. Est radix plāte silis porro, ꝛ segeti ēt, nisi q2 est subtilior ꝛ lōgior in plib⁹ regionib⁹. Uerūtn̄ meli⁹ est alcusi. Et dr̄ ꝙ ciperū indū [f] ⌈cū croco⌋ abradit pilos. Electio. Meli⁹ est illud qđ est spissum, graue, difficile ad frāgēdum, aromaticuz: cui⁹ herba est breuis, et cuius [g] ⌈acredo⌋ est vehemēs. Opōnes ꝛ ꝓprietates. In ipso est stipticitas pua, ꝛ exiccat sine mordicatione: ꝛ apit orificia venaꝝ, ꝛ extenuat vētositates: et adurit sanguinē, ꝛ ponit in emplis. Decoratio. Colorē efficit bonū: ꝛ facit bonū odorē oris, et indū, sicut dr̄, abradit pilos. Apata ꝛ bothor. Cōsolidat ea q̃ sunt difficilis ꝯsolidatiōis, ꝛ [h] ⌈fissa⌋ ꝛ putrida, ꝛ corrosa cū oleo de grano [i] ⌈alchadra.⌋ Instr̄a iuncturaꝝ. Ualet ad dolorē in ilijs, ꝛ stringit dorsum, ꝛ neruos: ꝛ ipsius multitudo acqrit leprā. Mēbra capitis. Cōfert putredini narium, et oris, ꝛ alcola: et mollificatiōi gingiue, ꝛ augmētuz efficit in seruatione. Mēbra nutrimēti. Calefacit stōm et epar. Mēbra expulsionis. Extrahit lapidē, ꝛ frāgit ipm, ꝛ ꝯfert distillatiōi vrine, ꝛ debilitati vesice valde, ꝛ frigori ei⁹ vehementer, ꝛ silr̄ opat in renibus, ꝛ ꝯfert frigori mr̄icis valde, ꝛ ꝯfert hemorroidib⁹. Febres. Cōfert febribus antiquis.

¶De [k] ⌈cupresso.⌋ Cap.CL.

Cupressus qd est. Nominat in syria arbor [l] ⌈⌈alheret⌋ ꝛ romane cupssus, ꝛ in sapore eius sūt [m] ⌈acredo ꝛ stipticitas pauca⌋ ꝛ amaritudo plurima, ꝛ ponticitas eius est plus q̃z amaritudo, ꝛ eius acuitas est s̄m quantitatē, qua eius v̄tus in mēbris ꝓfundat, ꝛ facit ꝓuenire stipticitatē sine mordicatiōe, ꝛ diuersificat a reliqs calefactiuis qm̄ nō attrahit. Natura. Calida est in p̄, sicca in scđo: qdā tn̄ existimauerūt, ꝙ est frida valde, ꝛ iudicauerūt ꝙ v̄tus eius est cōposita: ꝛ calitas eius est s̄m q̃ztitatē qua facit penetrate stipticitatē: ꝛ qua stipticitas eius ꝓfundat, et ꝓuenit in membris. Opationes ꝛ ꝓpetates. Folia ꝛ nux ei⁹ sunt stiptica: et in ipa est resolr̄o, ꝛ resoluit humiditates: ꝛ nux qdē eius fortior est oī re q̃z folia ipsius: et in ipsa est vis faciēdi adherere, et abscindit sanguinē, ita ꝙ remouet putredinē. Decoratio. Qn̄ decoqt cum aceto et lupinis, et linit sup vnguē remouet ei⁹ vestigia: et eius folia delent morpheā. Uulnera et vlcera. Folia eius recētia, ꝛ nux eius [n] †⌈ ⌋ ꝯsolidāt vulnera que sunt in mēbris duris, quū fuerint recēter collecta, et ꝯferūt formice, et herisipile, et ꝓpe cuz farina ordei. Instr̄a iuncturaꝝ. Nux et folia ipsius bona sunt [o] ⌈collo⌋ cū ex eis fit ipsi emplastrū, ꝛ ꝯfortāt neruos, ꝛ extenuāt ramicez more empli supposita: ꝛ roborant mollificationē et stringunt eā. Membra capitis. Qn̄ terit nux cupressi multū cū ficubus, ꝛ ponit liciniū de eis in narē sanat carnē additā: ꝛ decoctio eius cū aceto sedat dolorē dentiū. Mēbra anhelitus et pectoris. Datur ad bibēduz cū vino nux eius ad sputū sanguinis, ꝛ ad difficultatē anhelit⁹, et anhelitū dilatationis, et ad tussim antiquā: et silr̄ ei⁹ decoctio. Mēbra expulsionis. Bibunt folia eius cū vino: et ꝯferūt difficultati mingēdi, ꝛ cursui supfluitatuz ad vesicā: et ꝯferūt ēt vlcerib⁹ que sūt in itestinis. Permutatio. Loco ei⁹ ponit medietas pōderis ipsius de cortice granati: et pōdus ipsius de sarcocolla rubea.

¶De [p] ⌈cancro.⌋ Cap.CLI.

Cancer fluuialis qd est. Notus est. Opationes ꝛ ꝓpetates. Est difficilis digōnis et plimi nutrimēti: et ipm qdē rectificat decoctio cū mes, ꝛ extrahit res acutas ifixas carni et spinas: s3 marinus est subtilior. Decoratio. Cinis ei⁹ est bonus fissuris pedū ex frigore: et qđ de eo adustuz est ponit in medicamētis morphee et pāni, et confert. Apata et bothor. Cancer fluuialis resoluit apa [q] ⌈magnū⌋ qn̄ ponit sup ea. Membra anhelitus ꝛ pectoris. Caro eius ꝯfert phtisi: et ꝓpe cuz lacte asine, et ius ipsius ēt. Mēbra expulsionis. Cinis eius est bonus fissuris ani. Uenena. Confert morsui scorpionuz, ꝛ rutele more empli suppositus, aut comestus: et cinis eius cū melle ꝯfert ad morsuz canis rabiosi bibitus: et qn̄q3 [r] ⌈sumit ex eo cum frumento⌋ ad morsum canis rabiosi, et est notum. Et scies modum cure in caplo de venenis. Et existimauerunt etiam, ꝙ quādo cuz bedarūgi approximat scorpioni, moritur scorpio.

¶De [s] ⌈cancro marino.⌋ Cap.CLII.

Cancer marin⁹ qd est. Quū dr̄ cācer marinus nolumus itelligē p h̄ oēm cācruz maris, imo spēm cācri, q ꝓpe h3 oīa mēbra dura vt lapis. Opōnes ꝛ ꝓpetates. Qđ de eo adustū est subtili⁹ est reliqs adustis. Decoratio. Qđ de eo adustū est abstergit dentes, et delet pānū et lentigines. Uulnera et vlcera. Qđ de eo adustuz est desiccat vlcera, et cōfert scabiei. Mēbra oculi. Prohibet lachrymas, et resoluit cū sale vngulam, et fit ex eo collyrium, et fricat cum eo scabies palpebrarum. Febres. Prohibet quartanam.

¶De [t] ⌈chrysolocāna.⌋ Cap.CLIII.

Chrysolocāna quid ē. Est attriplex qui plurimum iuenitur in scemi. Natura. Frigidus ꝛ humidus est in primo, ꝛ apud quosdam tēperatus.

¶De [v] ⌈coturnicibus.⌋ Cap.CLIIII.

Coturnices qd sūt. Ex comestione carnis eaꝝ timet tetanus ꝛ spasm⁹, nō q2 comedant helleboꝝ tm̄, imo q2 in sb̄a eaꝝ est hec v̄tus: et existimo ꝙ nutrimētum eaꝝ ab helleboro est ꝓpter similitudinē ꝯplr̄onis.

¶De [x] ⌈cassia.⌋ Cap.CLV.

Cassia qd est. [y] ⌈Dr̄ ꝙ est cortex radicis mori alsceni. Et⌋ est spēꝝ, pluriū quaꝝ vna ē rubea boni saporis et odoris. Et altera spēs ei⁹ est cuius sapor est sapor [z] ⌈spice.⌋ Et est spēs nigra ad purpureitatē declināns, cuius odor est silis [&] ⌈sandalo.⌋ Et est spēs altera nigra horribilis odoris subtilis corticis fissa. Et est altera spēs ad albedinē declinans, porrini odoris. Et est spēs nigra, subtilis cāne, ꝯcaua. Et dixerūt qdā ꝙ iuenit sile cassie qđ

a A. Alia litera. aut vino de melle.
b A. nura seu nure.
c † A. ihora seu statum post effusionē aque super ipsam, ēt adurit sed. Alia lr̄a. Illa quidē quam nō tetigit aqua, adurit valde, ꝛ illa quā tetigit aq̃ silr̄.
d † A. moderate
e A. shad.
f A. qn̄ masticat efficit color ei⁹ sicut color croci Alia lr̄a facit fluxum sanguinis narium ꝛ.
g A. acuitas.
h —— A.
i A. viridi.
k A. seru.
l A. alarçi.
m A. acuitas parua.
n † A. ꝛ rami ei⁹
o A. rupture.
p A. sarthā nheri, vel sarathan nheri.
q A. durum.
r A. fit ex eo cuz gentiana medicamen.
s A. sarathā, seu sarthan bhari.
t A. sarmach.
v A. seman, vel semani.
x A. salihacha.
y —— A.
z A. rute.
& A. Alia litera. rose.

conuertitur ad cinamomũ. Et dixerũt alij, ꝙ inuenitur sup arborem cinamomi cassia hꝫ. Et qñq; est ꝯiuncta ipsi cinamomo: ⁊ cassia existit in ṽtute cinamomi, sed est debilior. Et bona est illa que ꝯsequit cinamomũ. Electio. Melior est illa que est rubei coloris [a] ⌈pura⌋ plana, lõgi ligni, grosse cãne, subtilis foraminis, solida [b] ⌈grossa⌋ boni odoris que mordicat linguã, ⁊ stringit eam. Nigra ṽo est mala, ⁊ qđ de ea administrat, est cortex ipsius. Et in ligno eius nõ est bonitas. Natura. Calida est, ⁊ sicca in [c] ⌈scđo.⌋ Opationes ⁊ ꝓprietates. Est resolutiua ṽtositatũ grossaꝝ: ⁊ in ipsa qdem sunt stipticitas, ⁊ resolõ cum [d] ⌈acredine plima, ⁊ subtiliatio multa, ⁊ incisio ꝓpter acredinẽ que est in ipsa, adiuuat stiptica,⌋ ⁊ sua resolõne adiuuat solutiua: ⁊ ipsa cum eo qđ est in ipsa de resolutione, ⁊ stipticitate, ⁊ subtiliatione ꝯfortat mẽbra. Apata ⁊ bothor. Resoluit apata calã ⁊ frigida in visceribus. Uulnera ⁊ vlcera. Linit cũ melle sup lactea. Mẽbra oculi. Ponit in medicinis oculi ꝓpter illud qđ in ea est de stipticitate ⁊ resolõne. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Cõfert pectori. Mẽbra nutrimenti. Sirupus eius ꝯfert epati [e] ⌈⁊ vinũ⌋ in quo cassia infundit ꝯfert stõ. Mẽbra expulsionis. Prouocat vtraq; ꝓprie in quocunq; eoꝝ amboꝝ fuerit cã humoris grossi, ⁊ ꝯfert doloribꝰ renũ ⁊ vesice: ⁊ qñ fit encatisma in decoctiõe eius valet dilatationi mrĩcis, ⁊ eius lubrificationi: ⁊ silr̃ fumus eiꝰ, ⁊ sirupus eiꝰ ⁊ vinũ in quo ipsa ĩfundit est bonũ difficultati vrine: ⁊ existimauerũt qdã, ꝙ ipsa facit abortuz. Uenena. Dat in potu ad venenum tyrie.

a A.clari.
b A.plena.
c A.tertio.
d A. pauca acuitate ⁊ subtilitate plima ⁊ icisio ꝓpter acuitatez suã, ⁊ ipsa cũ stipticitate sua adiuuat stiptica.
e A. aut sirupus
f A.safargel.

De [f] ⌈cydonio.⌋ Cap. CLVI.

Cydonium qd est. Qñ abluit cinis ramorũ, ⁊ folioꝝ eiꝰ, est sicut tutia, ⁊ [g] ⌈rob ipsius, remanet ꝓpter puritatẽ stipticitatꝫ eius⌋ ⁊ rob pomoꝝ acescit propter illud qđ in ipso est de humiditate aquea frida. Electio. Assatum est [h] ⌈melius⌋ ⁊ magis ꝯferẽs, ⁊ eius qdem assatio fit qñ ꝯcauat, ⁊ deijciuntur grana eius, ⁊ ponit in ipso mel, ⁊ linit luto corpus eius, ⁊ ponit in cinere. Natura. frigidũ est in fine pmi, siccum in pncipio scđi. Opõnes ⁊ ꝓpetates. Est stipticũ, ꝯfortatiuũ fortiter, ⁊ flos eius ẽt stipticus est, ⁊ silr̃ oleũ eius, ⁊ dulce est minus stipticũ: ⁊ semẽ eius est lenitiuũ sine stipticitate: ⁊ ꝓhibet ipm cursum supfluitatum ad viscera. Decoratio. Retinet sudorẽ, ⁊ ꝯfert oleũ eiꝰ fissure frigoris. Apata ⁊ bothor. Cõfert oleũ eius formice. Uulnera ⁊ vlcera. Oleũ eius est vtile vlceribus [i] ⌈scabiosis.⌋ Instra iũcturaꝝ. Multitudo comestionis eius gñat dolorẽ neruoꝝ. Mẽbra oculi. Assatum ponit sup apata oculi calida. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Eius succus ꝯfert dilatationi anhelitꝰ, ⁊ asmati: ⁊ ꝓhibet sputũ sanguinis: ⁊ semen eius ꝯfert aspitati gutturis, ⁊ lenit cãnã pulmonis, ⁊ mucillago eius etiam humectat [k] ⌈ipsam cãnã.⌋ Mẽbra nutrimẽti. Cõfert vomitui, ⁊ ebrietati, ⁊ sedat sitim: ⁊ ꝯfortat stõm recipiẽtẽ supfluitates sirupꝰ eius, ⁊ ipsius infusio: ⁊ qđ de ipso elixatũ est: ⁊ ipso vtunt in scđa mẽsa sup vinũ, ⁊ ꝓhibet ebrietatẽ: ⁊ fit ex eo sirupus ꝯfortãs appetitũ deiectũ valde, ⁊ [l] ⌈mortuũ, ⁊⌋ ꝯfortat stõm: et ꝓhibet vomitũ staticũ. Mẽbra expulsionis. Est ꝓuocatiuũ, ⁊ iam dcm̃ est, ꝙ illud est per accñs, ꝯñs ꝯstrictionẽ eius, ⁊ illud qđ cũ melle elixatuz est, est vehemẽtius ꝓuocatiuũ: verũtñ qñq; soluit vẽtrẽ, ⁊ nõ ꝯstringit, ⁊ gñat colicã, ⁊ dolorẽ vẽtris pũgitiuũ ⁊ ꝯfert dissenterie ⁊ retinet fluxũ mẽstruoꝝ, ⁊ ꝯfert arsure vrine qñ distillat succus eius, aut oleũ ipsius in virgam, ⁊ ꝯfert oleum eius renibus ⁊ vesice: et quando assumitur post cibum soluit, adeo ꝙ quando plurimum ex eo sumit extrahit cibuz ante digestionem, ⁊ clisterizatur decoctio eius ad eminentiã ani ⁊ matricis,

g A. Alia litera. rob eiꝰ est fortior qȝ rob pomoruz ꝓpter verã eius stipticitatem.
h A.leuius.
i A.asperis.
k A.siccitatẽ canne.
l A. miua eius.

De [m] ⌈croco hortulano.⌋ Cap. CLVII.

Crocus hortulanus. Natura. Est calidus in pmo, siccus in scđo. Opationes ⁊ ꝓprietates. In ipso est stipticitas equalis cũ maturatione. Decoratio. Mundificat pãnum ⁊ morpheam. Uulnera ⁊ vlcera. Ponit cum aceto super impetiginem. Mẽbra capitis. Ex croco hortulano siluestri quum fit linimentum cum melle cõfert cola puerorum.

m A.hassor.

De [n] ⌈calamento.⌋ Cap. CLVIII.

Calamentum qd est. Eius aliud est fluuiale: ⁊ aliud mõtanũ silẽ isopo in sapore: ⁊ similr̃ folia eius sunt ei silia, Et est alia spẽs eius que noiatur [o] ⌈albauiũ.⌋ Et est q̃dã spẽs eius que vocat calamẽtuz hirci, ⁊ virtus eius est sicut ṽtus alioꝝ [p] ⌈acris,⌋ ⁊ virtus sirupi ipsius est silis virtuti sirupi albahase: ⁊ calamẽtuz qdẽ est sbe subtilis, ⁊ mõtanũ fortius est fluuiali. Opationes ⁊ ꝓprietates. Subtiliat fortiter sua acuitate, ⁊ amaritudine sui, ⁊ ꝓprie siluestre: ⁊ ꝓpter illud est rubificatiuũ, vlceratiuũ, ⁊ quũ bibit soluz ꝓuocat sudorẽ: ⁊ calefacit vehemẽter per id qđ extrahit ex ꝓfundo corporis: ⁊ icidit, ⁊ exiccat, ⁊ calefacit valde. Decoratio. Quando decoquit, ⁊ ꝓprie qđ recens est cum vino: ⁊ fit ex eo emplm̃ remouet vestigia nigra a corpore: ⁊ [q] ⌈occultationẽ⌋ que accidit sub oculo: Uulnera ⁊ vlcera. Montanũ ꝯfert rasure itestinoꝝ ⁊ rupture: ⁊ fit balneatio ex decoctione mõtani ad prurituz ⁊ scabiem. Instrumẽta iuncturaꝝ. Potus decoctionis eius ꝯfert ꝯtractioni lacertoꝝ in carnibus, ⁊ extremitatibꝰ suis. Et quãdoq; fit ex eo emplastrũ ad sciaticam, ⁊ adurit cutem, ⁊ ꝑmutat cõplexionẽ: [r] † ⌈ ⌋ ⁊ extrahit ex ꝓfundo: ⁊ qñ comedit ⁊ bibitur post ipm aqua casei diebus ꝯtinuis ꝯfert elephantie, ⁊ varicibꝰ. Et illud qđ noiatur fel albauium qñ bibitur ꝯfert spasmo, ⁊ linit ex eo podagra ⁊ ꝯfert: ⁊ suffumigatur cuz eo: [s] † ⌈ ⌋ ⁊ ꝯfert potus calamẽti lepre non resolõne sua tm̃: sꝫ sua icisione ⁊ subtiliatione ẽt. Mẽbra capitis. Succus eiꝰ iterficit vermes in aure: ⁊ in ipso est ṽtus faciẽdi soda. Et mõtanũ qdẽ ꝯfert vlceribus oris: ⁊ [t] ⌈exbit⌋ supfluitates ex vtrisq; naribꝰ: ⁊ illud qđ est adustũ de albauiũ stringit gingiuas. Mẽbra anhelitꝰ ⁊ pectoris. Eius decoctio ꝯfert dilatationi anhelitꝰ, ⁊ est fortis in expulsione humoꝝ grossoꝝ viscosoꝝ ex pectore ꝓpe quũ comedit cum ficubꝰ, ⁊ ꝯfert dolori lateꝝ. Et mõtanum qdẽ est fortius illo: ⁊ albauiũ facit illud totũ. sup albauiũ ṽo rorat acetũ, ⁊ sumit [v] ⌈acetosum⌋ ex eo qđ est vicini tpis cũ acetositate: ⁊ odorat ipm sincopizatus, ⁊ sanat, ⁊ calamẽtũ hirci cõfert tremori cordis. Mẽbra nutrimẽti. Cõfert paucitati appetitꝰ, ⁊ debilitati stõi: ⁊ ꝓprie siluestre singultui: ⁊ ꝯfert patientibꝰ icteritiã cũ abstersione, et aptione sua, ⁊ subtiliatione sua melicã ⁊ cholericã: ⁊ silr̃ decoctio eiꝰ: ⁊ qñq; fit balneatio ex decoctione mõtani ad illud, ⁊ sepat icteritia: ꝯfert hydropisi qñ comedit cũ ficubꝰ: ⁊ in mõtano qdẽ est virtus faciẽdi appetitũ cibi: ⁊ [x] ⌈succus⌋ eiꝰ est ꝯferẽs hydropisi ẽt, ⁊ albauiũ sedat nauseã: ⁊ fit ex eo emplz cũ cerato sup splenẽ, ⁊ extenuat eũ, ⁊ silr̃ calamẽtũ hirci: ⁊ est vehemẽter ꝯferẽs tremori cordis stomatico, ⁊ ꝯturbationi, ⁊ nausee. Mẽbra expulsionis.

n A. sudenegi, seu saudenegi.
o A.haalgiun.
p A.acuta.
q A.nigredinez
r † A.mebri.
s † A. Alia lr̃a. apata ⁊ bothor.
t A.facit discẽdẽ
v A. ꝯparatũ cũ aceto seu ꝯditũ cum aceto.
x A.elixatura.

Eius decoctio ꝓuocat vrinam,⁊ ↄfert dolori pun gitiuo vẽtris,⁊ cholerice passioni:⁊ qñ teritur cuꝫ dispõne sua,aut decoquiť,⁊ bibiť cum melle iter/ ficit fetum,⁊ ꝓuocat mẽstrua,⁊ qñqꝫ facit vomere phlegma:⁊ dixerũt qdam [a] ⌈mõtanum⌋ abscindit coitũ,⁊ ꝓprie siluestre,⁊ ꝓhibet pollutionē.Et sil/ uestre qdem soluit vẽtrẽ sufficiẽter,⁊ ↄfert matrici, ⁊ interficit vermes p̄cipue siluestre. Et mõtanũ so/ lutione educit cholerã nigram:⁊ sit qð de eo sumiť in potu.xx.kirat cum iuleb:⁊ illud qñqꝫ opať spẽs calamenti siluestris:⁊ oia illa ↄfortanť qñ p̄miscẽ/ tur cũ aceto,⁊ rob pauco:⁊ rectiusqdẽ est vt terať ⁊ spargať sup̄ acetum cõmixtũ cũ aqua ⁊ sale,⁊ bi bať:⁊ illud qð noiať albauiũ extrahit supfluitates melicas ex via vrine:⁊ calamẽtũ siluestre qñqꝫ opa tur oia illa. Febres. Bibiť decoctio eius,⁊ cõfert rigori,⁊ silr̃ inũctio ex oleo in quo ipꝫ est decoctũ. Venena. Qñ bibiť aut ex eo fit emplm̃ ↄfert pũ/ cture vermiũ venenosoꝝ,⁊ approximat liniri ex eo in illo opi cauterij:⁊ qñ p̄mittiť,⁊ bibiť cuꝫ vino, expellit venena mortalia. Et suffumigatio ex folijs eius fugat vermes venenosos : ⁊ quando sternitur etiam. Et siluestre est bonum puncture scorpionis. Et mõtanum quando bibitur [b] ⌈succus⌋ eius cuꝫ decocto confert morsui luporum.

a A.domesticuꝫ seu ortense.

b A.decoctio vł elixatura.

c A.chachule.

¶De [c] ⌈Cardamomo.⌋ Cap.CLIX.

Cardamomum quid est. Aliud est ma gnũ sicut cicer nigruꝫ: qð quũ frãgiť iterius hꝫ granũ albũ mordicãs lin guã,sicut cubebe in q̊ est aromaticitas , ⁊ aliud est pũũ sic̃ lens aromaticũ ẽr. Nã. Calm̃ est ⁊ siccum in tertio. Opões et ꝓprietates. In ipso cũ calefa ctione est stipticitas,⁊ ꝓp̄e in illo qð hꝫ [d] ⌈caput,⁊ ꝓp̄e in capite ipo.⌋ Mẽbra nutrimẽti. Cõfert vo mitui,⁊ nausee cũ [e] ⌈aq̃ masticis ⁊ vtriusqꝫ g̃nati.⌋

d A.achma,⁊ ꝓ/ prie in achma ipso.

e A.mastice, et aq̃ vtriusqꝫ gra/ natorum.

f A.cardumeni vel cardamana.

¶De [f] ⌈Cordumeni.⌋ Cap.CLX.

Cordumeni. Natura. Calm̃ est ⁊ siccum in tertio. Opationes ⁊ ꝓp̄e/ tates. Est ex rubificãtib⁹:⁊ in ipso est v̊tus lique/ factiua:⁊ ꝓp̄etas eius est ↄfortare mẽbra itrinseca. Vulnera ⁊ vlcera. Cõfert scabiei,⁊ impetigini li nitũ cum aceto. Instr̃a iuncturaꝝ. Cõfert egritu/ dinib⁹ neruoꝝ,⁊ dolori anche ex flate,⁊ ↄfert para lysi,⁊ ↄtussioni lacertoꝝ. Mẽbra capitis. Cõfert epilepsie bibitũ in aqua. Mẽbra anhelit⁹ ⁊ pecto ris. Cordumeni est mũdificatiuũ pectorꝫ,sedatiuũ tussis. Mẽbra expulsionis. Cõfert dolori pũgiti/ uo vẽtris,⁊ vermib⁹,⁊ ascaridib⁹:⁊ cũ vino dolo/ ri renũ,⁊ difficultati vrine. Et datur in potu de eo drakimet vnũ cuꝫ cortice radicis lauri ad lapidẽ:⁊ eius fumus iterficit fetũ. Venena. Cõfert mordi/ catiõi scorpionis,⁊ reliqs pũcturis. Permutatio. Loco eius poniť harmel ⁊ squinantum.

g A.cassab alda rira.

¶De [g] ⌈calamo aromatico.⌋ Cap.CLXI.

Calamus aromatic⁹. Electio. Melior est ille q est iacynthini coloris, ↄpin quos hñs nodos,q in p̄lima frãgiť frustra [h] †⌈ ⌋⁊ cui⁹ cãna est plena re sili tele aranee,⁊ in ma sticatione ei⁹ est acuitas:⁊ ei⁹ ↄtritum est boni odo ris:⁊ est declinans ad citrinitatẽ ⁊ albedinẽ. Nã. Calĩus est ⁊ siccus vsqꝫ ad scðm. Opões ⁊ ꝓprie tates. Est subtiliatiuus,⁊ in ipo est stipticitas pau ca cũ [i] ⌈acredine⌋⁊ in sb̃a ei⁹ sũt terreitas,⁊ aerei/ tas,⁊ est bone cõmixtiõis ad eq̃litatẽ ꝑtinẽs:sꝫ ei⁹ exiccatio est maior,⁊ in ipso est sb̃a subtilis sic̃ in re liqs spẽb⁹,q̃ sunt vt pip̄,⁊ cinamomũ. Decoratio. Cõfert [k] ⌈occultationi⌋ sãguinis mortui. Apata ⁊ bothor. Resoluit ap̄ata. Instr̃a iuncturaꝝ. Cõ/ fert ↄtritioni lacertoꝝ. Mẽbra ocli. Abstergit vi suꝫ. Mẽbra anhelit⁹ ⁊ pec. Fit cũ eo euaporatio i traiectorio in gutture:⁊ ↄfert tussi solus,aut cũ gũ/ ma albotim. Mẽbra nutrimẽ. Cõfert ap̄ati epis, ⁊ stõi cũ melle,⁊ semie apij,⁊ ẽ valẽs ad [l] ⌈timorẽ.⌋ Mẽbra expul. Prouocat ambo:⁊ ipse cũ semine apij ↄfert renib⁹,⁊ distillationi vrine,⁊ ↄfert ei⁹ de/ coctio dolori m̃ricis bibita,⁊ sedẽdo in ea:⁊ bibiť cũ melle,⁊ semine apij ad apostemata matricis.

h † A.vilosa.

i A.acuitate.

k A.nigredini.

l A.haben.idest ↄferẽs hydropisi

m A.canthuriũ

¶De [m] ⌈centaurea.⌋ Cap.CLXII.

Centaurea qd est. Duaꝝ est spẽꝝ.s.maior ⁊ minor que nascunť in fine ve ris,⁊ folia sunt sicut [n] ⌈alethil⌋⁊ grossa [o] ⌈duas hꝫ spẽs⌋ albã ⁊ citrinã,in quoꝝ capitib⁹ est viriditas: ⁊ plãta ei⁹ est magna sicut [p] ⌈almekenesati⌋⁊ ipsi⁹ potio ad febricitãtes est vsqꝫ ad.ʒ.ij.herba xo eius que est parua est silis [q] ⌈alhausegi mõtano,⁊ est fa recon,⌋⁊ eius folia sunt sicut folia rute:et assumiť qñqꝫ succus ex ea q̃ est viridis : ⁊ qñqꝫ ex ea que est sicca,decoquiť eniꝫ in aq̃ donec aqua eius v̊tutem assumat:deinde aq̃ illa [r] ⌈rectificať.⌋ Natura. Ca lida est ⁊ sicca in tertio. Opationes ⁊ ꝓprietates. In ipsa sunt abstersio ⁊ stipticitas,⁊ [s] ⌈acredo⌋ et paꝝ dulcedis,⁊ exiccatio : ⁊ est sine mordicatione: ⁊ dr̃ q̃ si coquať cũ carne icisa,ↄiũgit eã. Vulnera ⁊ vlcera. Que recẽs est mũdificat vulnera ⁊ sigil/ lat vlcera antiq̃:⁊ que sicca est ponitur in emplis:⁊ ↄsolidat fistulas,⁊ vlcera ꝓfũda,⁊ vulnera mala:⁊ qñ replenť fistule de cẽtaurea,⁊ ligať,rectificať ea rũ dispositio. Instr̃a iũcturaꝝ. Cõfert attritioni in lacertis ⁊ saniei in eis,⁊ minor ꝓp̄e. Et qñqꝫ cõfert clistere factũ ex ea sciatice,⁊ dolorib⁹ neruoꝝ,⁊ cõ/ tusioni eoꝝ:sꝫ minor est magis iuuatiua ad oia illa. Quũ ergo illa soluit solone [t] ⌈educit aliqd sangui/ nis subito⌋⁊ qñqꝫ fit clistere ex cinere eius cũ aqua ad illud. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Prohibet sputũ sãguinis ꝓpter suã stipticitatẽ:⁊ ↄfert q̃ gros sa est:et que minuta difficultati anhelitus,⁊ dať in potu de ea põdus.ʒ.ij.cuꝫ vino in pleuresi frĩda,et sputo sãguinis. Mẽbra nutrimẽti. Cõfert oppilo ni epatis,⁊ duritiei splenis. Mẽbra expulsionis. Prouocat mẽstrua,⁊ extrahit fetũ,et iterficit ver/ mes,⁊ ꝓuocat vrinã,et dať in potu de ea põdus.ʒ. ij.ad dolorẽ vẽtris pungitiuũ:et dolorẽ matricis,⁊ ↄfert colice. Et minoris qdem decoctio qñqꝫ soluẽ/ do educit cũ flate ⁊ crudo humore choleram:et po tus duarum specieꝝ eius quãdo supfluit educit san guinem solutione,et proprie minoris.

n A.alathel.

o A.duos hꝫ sti/ pites.

p A.almekeneso

q A. calamento mõtano ⁊ yperi/ con.

r A.inspissatur.

s A.acuitas.

t A.que educit aliqd sãguis cõ pleť iuuamẽtuꝫ eius.

v A.charthom.

¶De [u] ⌈cartamo.⌋ Cap.CLXIII.

Cartamus qd est. Alius est domesticus:et alius siluestris. Nã. Qui silue stris est calĩus,est in scðo,siccus in tertio:et not⁹ est calĩus in p̄mo,siccus in scðo. Opationes et ꝓprie/ tates. Oleũ eius est ꝓpinquuꝫ oleo vrtice:veruntñ est debilius:et est ex eis que caseant lac [x] †⌊ ⌉currẽs,⁊ nutrimẽtũ ei⁹ est mł te puitatis. Mẽbra anhelit⁹ et pecto. Mũdificat pect⁹ et clarificat vocẽ. Mẽbra nutri. Est malus stõ,et ipse caseat lac in stõ. Mẽbra expul. Confert colice,et solone educit flã adustũ qñ misceť cũ ficu/ bus,aut melle,et ↄfert coitui. Et oleũ ei⁹ q domesti cus est soluit vẽtrẽ:et qñqꝫ fit solo per ipm si ponať medulla g̃noꝝ ei⁹ in iure:aut fiãt ex eo,et ex amig/ dalis et melle pille:et fit qð de eis in potu sumiť põ dus auř.iiij.et qñ sumũť de medulla ei⁹,et costo,et amigdalis amaris tres anulusat,⁊ anisi et nitri cu iusqꝫ eoꝝ auř.cũ ficub⁹ siccis,et melle,⁊ recipiť de eo nux,aut nuces due soluẽdo educit aquositatem,

x † A.⁊ seq̃strat aquositatē ei⁹. Et qdã existima uerunt,q̃ dissol uit lac coagula/ tum,⁊ coagulat lac

a A. nathaf.
b A. ꝛ fiat nathaf
c A. Alia litera. super cenam.

ꝛ qñq; fit ex eo a [natif] ad illud: ꝛ eius ꝯfectio est vt sumat ꝛ pmisceat cum amigdalis excorticatis, ꝛ aniso, ꝛ melle decocto b [natifen] ꝛ sumat de eo c [sparsim] ꝛ qñq; bibunt de medulla eius recēte. ʒ. xx. infuse in lib. aque cū. ʒ. penidiaꝝ albaꝝ tritarū, ꝛ sol'one educit phlegma. Uenena. Cōferūt folia siluestris, aut fructus eius, aut amboꝝ cōmixtio qñ in potu tribuunt cū vino ad pūcturā scorpiōis. Quidā aūt hoies dixerunt, ꝙ si morsus tenuerit in ore suo folia siluestris: ꝛ fructus eius nō sentiet dolorem, ꝛ qñ ea a se ꝓiecerit redibit dolor.

d A. chathran, seu chitran.

¶ De d [chitran.] Cap. CLXIIII.

Chitran qd est. Est arbor que noiatur alscerbin, ꝛ v̄tus fumi eius est sicut virt⁹ fumi picis, ꝛ fit ex eo oleū, cuius sepatio est cū lana sicut sepat ex pice. Natura. Est cal'a ꝛ sicca in q̄rto. Opōnes ꝛ ꝓprietates. Cōseruat corpus mortuū, ꝛ rubificat, ꝛ cauterizat. Decoratio. Confert lendinib⁹ ꝛ pediculis: ꝛ iterficit vtrūq; adeo ꝙ etiā in animalib⁹. Uulnera ꝛ vlce. Forte efficit carnē laxā, ꝛ ꝯfert scabiei e [vsq; ad scabiē aialiuz, ꝛ ꝓp̄e eius oleū hñtib⁹ q̄tuor] ꝛ canib⁹, ꝛ camelis. Instr̄a iuncturaꝝ. Cōfert ꝯtussioni lacertoꝝ, ꝛ aggregationi puris ꝛ sāguis in eis: ꝛ est medicamē elephātie, ꝛ varicib⁹ deglutitū ꝛ linitū. Mēbra capitis. Est res maxima in sedādo soda fridā linitū capiti. Et distillat in aurē, ꝛ iterficit v̄mes auris. Et distillat cū aq̄ isopi in eā ad tinnitū ꝛ sonituz: ꝛ distillat de ipso cū aq̄ isopi in dentē dolorosum, ꝛ sedat dolorē eius, ꝛ ꝯfert dentib⁹ corrosis. Membra oculi. Acuit visum ꝛ abstergit vestigia vlceꝝ in oculo. Mēbra anhelit⁹ ꝛ pectoris. Linit sup guttur ad ambas amigdalas ꝛ dolores eaꝝ, ꝛ ꝯfert deglutire ex eo. ℥. j. s. vlcerib⁹ pulmonis ꝛ sanat ea, ꝛ ꝯfert tussi antique. Mēbra nutrimēti. Fruct⁹ arboris eius est stō malus. Mēbra expulsionis. Interficit vermes in viscerib⁹, ꝛ ꝓp̄e clisteri facto cū eo, ꝛ interficit vermes oēs, ꝛ ꝓuocat mēstrua, ꝛ iterficit fetum, ꝛ corrūpit spma: ꝛ qñ linit ex eo v̄ga ante coituz ꝓhibet ipregnationē. Et fruct⁹ eius que noiatur scerbin est malus stō, ꝛ ꝯfert distillationi vrine. Uenena. Fit ex eo empl'm sup morsum serpētis hñtis cornua: ꝛ datur cū vino ad potum leporis marini, ꝛ soluit in adipe cerui, ꝛ leniunt ex eo membra, et non approximāt eis venenosi vermes.

e A. ita ꝙ ēt scabiei aialiū, ꝛ ꝓprie eius oleum quadrupedib⁹.

f A. chast.

¶ De f [costo.] Cap. CLXV.

Costus qd est. Eius spēs sūt tres. vna eaꝝ est arabicus, ꝛ est alb⁹ leuis aromaticus. Et scd̄a est idus qui est magis leuis. g [Et iste amarus est spēs grauis odoris qui noiat gariofilat⁹.] Et istaꝝ spēꝝ minor est illa cui⁹ odor est odor h [pini] ꝛ est ad nigredinē tēdens. Et q de istis spēb⁹ est romanus est siꝉis i [aseunir,] ꝛ hꝫ odorē k [latū.] bonus aūt costus qñq; falsificat cuz radicib⁹ enule duris: ꝛ ꝓpter illud nō mordicat linguam, neq; hꝫ odorē fortē. Electio. Melior est ille qui est albus recēs plenus nō corrosus: neq; fetidi odoris, mordicans ꝛ linguā ledēs: deinde idus, niger, leuis, ꝛ niger l [ascemius] ꝛ melior est marin⁹ subtiles hñs cortices. Nā. Est cal'us in tertio, siccus in secūdo. Opōnes ꝛ ꝓꝑetates. In ipso est q̄litas amara, et m [acris valde] ꝛ calitas, ꝛ n [acredo] adeo, ꝙ ip̄e vlcerat, ꝛ ꝯfert oi mēbro qd̄ idiget calefactione: et vt ex eo ex̄hat humor ex ꝓfūdo. Decora. Abstergit pānū cutis linit⁹ cū aq̄ ꝛ melle. Uulnera ꝛ vlcera. In ip̄o est vlceratio, ꝛ ille q est amar⁹ exiccat vlcera humida. Instr̄a iūcturaꝝ. Cōfert mollificationi neruoꝝ, ꝛ ꝯtritiōi lacertoꝝ: ꝛ est bon⁹ sciatice

g A. Et tertia spēs est amara grauis odoris q̄ noiat gariofilata.
h A. aloes.
i A. alsemsar. i. busso seu buxo.
k A. vehemētem
l A. alscemius.
m A. valde acuta
n A. acuitas ei⁹ est multa.

suppositus vt empl'm. Mēbra capitis. Cōfert lethargie. Mēbra anhelitus ꝛ pectoris. Cōfert dolorib⁹ pectoris. Mēbra expl'. Prouocat mēstrua bibit⁹, ꝛ suffumigat⁹ i traiectorio, ꝛ iterficit fetū, et ꝓuocat vrinā: ꝛ ex̄hit ascarides, ꝛ v̄mes: ꝛ dat vires ad coitū: ꝛ ipse supponit ad dolores mr̄icis, et ꝯfert dolori mr̄icis frido bibit⁹: ꝛ sedēdo i decoctione ei⁹: ꝛ mouet nām qñ bibit cū vino: ꝛ ipse nō dat vires ad coitū, nisi ꝑ humiditatē supfluā iflatiuā q̄ est i ipso. Febres. Cōfert rigori linit⁹ cū oleo. Uenena. Cōfert morsib⁹ oib⁹. s. morsui vipere, ꝛ alijs qñ bibit cū vino, aut apsinthio. Permutatio. Loco eius ponit piretri medietas pōderis ipsius.

¶ De o [crocoma.] Cap. CLXVI.

o A. chorchumhama. vl' chorchumani.

Crocoma qd est. Dꝛ ꝙ est fex olei de croco. Electio. Melior crocoma ē illa, q̄ est bōi odoris, pōderosa, nigra, i q̄ nō sūt ligna: ꝛ qñ soluit tīgit aquā colore croci: ꝛ qñ masticat tingit dētes tictura vehemēti remanēte. Opōnes ꝛ ꝓꝑetates. Est calefactiua maturatiua. Mēbra ocli. Uirtus ei⁹ est abstersiua ocli p [ꝛ oleū ei⁹ ꝯfert tenebrositati ei⁹.] Mēbra expulsionis. Prouocat vrinā.

p A. remouēs tenebrositatē ei⁹.

¶ De q [cābil.] Cap. CLXVII.

q A. chanbil.

Cambil qd est. Semē est arenosum qd̄ coopit rubedo, q̄ ē minor rubedie r [lapidis in felle bouis repti.] Nā. Cal'm ꝛ siccū est i tertio. Opōnes ꝛ ꝓprietates. Filius Mesaugue inq̄t in ipso est stipticitas vehemēs. Mēbra expulsionis. Interficit vermes, ꝛ ascarides, ꝛ expellit eos.

r A. alures

¶ De s [climia auri.] Cap. CLXVIII.

s A. chlimia aldheb.

Climia auri. Electio. Melior est illa que aurea est t [vt cincinus glaciei] ciner itīj coloris recens, ꝛ laminosa grossior. Natura. Est equalis, ad siccitatez declinans in tertio. Opationes ꝛ ꝓprietates. Ipsa ꝛ qd̄ ablutuz est de ea, sunt subtiliora climia argenti: ꝛ in ipsa sunt exiccatio et abstersio. Uulnera ꝛ vlcera. Implet vulnera, et mundificat sordities eoꝝ, ꝛ corrodit carnes eoruz additas: ꝛ incarnat vulnera fraudulenta. Membra oculi. Confert albugini oculi, ꝛ initio aque, et confortat oculum.

t A. albhācudi. i. ꝯglobata in modum racemi.

¶ De u [climia argenti.] Cap. CLXIX.

u A. chlimia alfada.

Climia argēti qd est. Qñq; assumit climia ex auro ꝛ argēto: ꝛ qñq; assumit ex ęre, ꝛ ex marchasita: ꝛ est fex q̄ eleuat sup locuz in quo fundit, aut fum⁹: ꝛ illud qd̄ submergit est laminosum. Nā. Est ꝓxima climie auri: sꝫ est frigidior. Opōnes ꝛ ꝓꝑetates. In ipsa sunt exiccatio, ꝛ abstersio cū eq̄litate, absq; mordicatiōe, ꝛ ꝓp̄e qd̄ ablutū est de ea: ꝛ est ꝯueniētior in empl'is, ꝛ eius exiccatio ꝛ abstersio in corꝑibus tēperatis x [sunt minus, q̄ꝫ] in duras hñtibus carnes. Uulnera ꝛ vlcera. Cōfert vulneribus ꝛ vlceribus difficillibus, ꝛ humidis, puluerizata in emplastris.

x A. non.

¶ De y [calcanto.] Cap. CLXX.

y A. calcant, seu calcand.

Calcantum Natura. Cal'm est ꝛ siccū ad quartū. Opationes ꝛ ꝓprietates. Est exiccatiuū, induratiuū, inspissatiuū corporis, ꝛ in ipso sunt cōstrictio ꝛ adustio. Uulnera ꝛ vlcera. Confert fistulis nasi. Membra capitis. Prohibet fluxū sanguinis narium: ꝛ quādo de eo distillat vna stilla dissoluto in aqua in nares, mundificat caput, ꝛ z [radix eius] est de sūma medicinarum mundificantium aurem, conferens dolori bus eius frigidis, ꝛ interficit vermes. Membra expulsionis. Datur in potu. ʒ. de eo cum melle ad vermes, et ascarides. Uenena. Expellit nocumētum fungorum.

z A. ipsum.

a A. cholchofar

¶De [a] ⌈colcotar.⌋ Cap. CLXXI.

Colcotar qd est. Inqt Gal. alcalcadis qñqȝ ꝯuertitur, ⁊ fit colcotar. Natura. Est calidũ ⁊ siccũ in tertio. Opões ⁊ ꝓprietates. In ipso sunt adustio vehemẽs, ⁊ ꝯstrictio cursuuȝ sanguineoꝝ, ⁊ exiccatio: ⁊ adustũ est plime exiccationis, ⁊ minoris mordicationis: ⁊ in ipso est cũ stipticitate plima, ꝗlitas plurima. Apata ⁊ bothor. Cõfert formice, ⁊ herisipile, qñ linit cum aqua coriãdri: ⁊ puluerizat sup fraudulẽtũ, ⁊ ambulatiuũ: ⁊ adurit carnẽ additam, ⁊ facit euenire escaram.
Mẽbra capitis. Cõfert fluxui sanguinis nariũ, ⁊ apatibus gingiue. Membra anhelitus ⁊ pectoris. [b] ⌈Cõfert apati gauðis.⌋ Mẽbra ocli. Ponit in alcofol ad abstergẽdum, ⁊ subtiliandũ grossitudinem palpebraꝝ. Membra expulsionis. Prohibet fluxum [c] †⌈ matricis.⌋

b A. ꝯfert apatibus amigdalaꝝ

c † A. Alia lrã. sãguis ex mrice.

¶De [d] ⌈canebiri.⌋ Cap. CLXXII.

d A. chanaberi.

Canebiri Natura. Est calm in p̃. Opationes ⁊ ꝓprietates. Est subtile, abstersiuũ, incisiuũ. Inqt Paulus, gñat meliaȝ, ⁊ ꝓpe [e] ⌈illud qð coquit⌋ cũ sale. Decoratio. Abstergit pãnũ ⁊ morpheã: ⁊ ſm veritatẽ est res magis iuuatiua ad [f] ⌈sorditiẽ.⌋ comestuȝ.n. ⁊ suppositũ vt emplastrũ remouet ipm in dieb⁹ paucis, ⁊ hoc sciunt arabes. Uulnera ⁊ vlcera. Qñ ex folijs eius fit emplm confert vlceribus fraudulẽtis in mãmilla.
Membra capitis. Quũ ex eius radice fit caputpurgium, ꝯfert humiditatibus grossis in cerebro.
Membra anhelitus ⁊ pectoris. Aperit oppilões pulmonis, ⁊ mũdificat ipm. Mẽbra nutrimẽti. Aperit oppilões epatis ⁊ splenis. Mẽbra expulsionis. Aqua eius soluit vẽtrẽ: ⁊ est emplm ad hemorroidas: ⁊ remouet dolorẽ vẽtris pũgitiuuȝ, ⁊ resoluit duritiẽ matricis: ⁊ extrahit chimos grossos malos: ⁊ aperit oppilationes epatis, ⁊ splenis.
Uenena. Alcanebiri est emplastrum conueniens vermibus venenosis omnibus.

e A. qð est ꝯpssũ

f A. albaras.

¶De [g] ⌈cuso.⌋ Cap. CLXXIII.

g A. chasus.

Cusus qd est. Eius spẽs sunt tres, nigra, alba, ⁊ rubea: ⁊ oẽs sunt [h] ⌈acres⌋ ⁊ stiptice. vna qdeȝ spẽꝝ eius est quoddã qð noiat laudanũ. Et cusus qdẽ in radice est laudanũ: aut aliud, ambo eni sunt ꝓpinquaꝝ dispõnum. Natura. Natura eius ad caliditatẽ declinat, ⁊ fortasse in qbusdaȝ gñibus eius est frigus, sed laudanũ ipm est calidũ in fine [i] ⌈tertij.⌋ Opões ⁊ ꝓprietates. Est nociuus neruis: ⁊ in ipso est stipticitas: ⁊ ꝓprie in folijs eius: ⁊ in florib⁹ ipsius est cõstrictio. Ille xo qui ex tota eius sũma noiat laudanũ, est calefactiuus, apitiuus orificioꝝ venaꝝ, ⁊ lenificatiuus. Decoratio.
Lachryma eius est iterficiens pediculos [k] ⌈abstersiua.⌋ Laudanũ aũt cum vino [l] ⌈⁊ oxymelle abstergit vestigia vlceꝝ⌋ ⁊ asperitatẽ eoꝝ: ⁊ qñ miscet cũ vino, ⁊ myrrha, ⁊ oleo de myrto ꝓhibet casum capilloꝝ: veruntñ non ꝑuenit ad hoc vt ꝯferat eis que sunt sicut alopitia, qm eius resolo est pauca. Uulnera ⁊ vlcera. Decoctio eius cũ vino ꝯfert plm vlceribus: ⁊ fit ex eo emplm, ⁊ [m] ⌈ꝯfert ambulationi fraudulẽte:⌋ ⁊ fit ex eo ceratuȝ ad adustionẽ ignis.
Instra iuncturaꝝ. Nocet neruis. Mẽbra capitis. Qñ administrat succus [n] †⌈ ⌋ cũ oleo irino, ⁊ melle, ⁊ nitro, soluit soda antiquã. Et qñ accipit succus [o] †⌈ ⌋ eius qui niger est, ⁊ calefit in cortice granati, ⁊ distillat in aurẽ diuersaȝ parti dẽtis dolorosi, ꝯfert. Et caputpurgiuȝ factum ex aqua eius est bonũ ad purgãduȝ caput: ⁊ sanat cursum antiquũ. [p] ⌈ad aurem,⌋ ⁊ exiccat vlcera eius

h A. acute.

i A. secundi.

k A. abradit pilos.

l A. aut hydromelle linitũ sup vestigia vlceruȝ rectificat ea. Alia lrã. ⁊ oxymelle linitũ sup vestigia vlceruȝ rectificat ea.

m A. ⁊ prohibet ambulationes fraudulentas.

n † A. in caputpurgio.

o † A. capitum.

p A. ex naso.

Mẽbra nutrimẽti. Qñ ex recenti fit emplm splení cũ aceto ꝯfert. Membra expulsionis. Qñ [q] ⌈bibunt tres anulusat⌋ de flore albi cũ vino, ꝯfert dissenterie: ⁊ bibat in die bis: et qñ fit ex eo qð recens est emplm, et ex capitib⁹ eius, ꝓuocat mẽstrua. Et qñ fit ex eo suffumigatio post purgationẽ mẽstruorum, ꝓhibet impregnationẽ. Et ille qui [r] ⌈paruus⌋ est quũ supponit ex ꝑte capitis eius, ꝓuocat menstrua, ⁊ extrahit fetũ. Et ex laudano qdẽ fit suffumigatio ad secundinã: et vt abortũ faciat: et flos eius stringit naturã. Uenena. Quãdo bibit radix ei⁹ cum aceto ⁊ vino ꝯfert morsui rutele.

q A. qñtum tres digiti capiunt.

r A. recens.

¶De [s] ⌈canabe.⌋ Cap. CLXXIIII.

s A. canab.

Canabs Opões ⁊ ꝓꝓetates. Semen ei⁹ fugat vẽtositates, ⁊ exiccat: ⁊ est difficilis digõnis, ⁊ mali hũoris, ⁊ fortis calefactiõis: ⁊ qð frixũ est, est minoris nocumẽti, ſȝ sirupus acetosus de zuccaro expellit eius nocumẽtũ. Apata ⁊ bothor. Ex decoctione radicis eius q est siluestris, fit emplm apatib⁹ calis ⁊ herisipile. Membra capitis. Conferunt succus eius, et oleũ ipsius dolori auris. Et lauat cum succo folioꝝ eius caput, ⁊ cõfert furfurib⁹. Et semẽ eius facit soda ꝓpter vehemẽtiã calefactionis, ⁊ vaporationẽ ipsi⁹. Mẽbra nutrimẽti. Grana eius sunt difficilis digõnis, ⁊ sũt mala stõ. Mẽbra expulsionis. Ex corticib⁹ eius qñ plurimum sumit, ipse intersecat sperma.

¶De [t] ⌈chimolea.⌋ Cap. CLXXV.

t A. chimulia.

Chimolea qd est. Est laminosa sic marmor alba, splẽdida, bõa, i sapore suo est cãforeitas. Et de ipa ẽ qdã q splẽdorẽ nõ hȝ: ois velocit est frãgibil. Uulnera ⁊ vlcera. Cõfert adustiõi ignis ꝓpe cũ aq ⁊ aceto: ⁊ qð est ex ea adustũ, ⁊ lotũ: ꝯfert vlcerib⁹ difficilib⁹ ad incarnãdum.

¶De [u] ⌈culcasia.⌋ Cap. CLXXVI.

v A. chachali seu chachal.

Culcasia qd est. Est plãta in qua est assilatio de alusnẽ. Nã. Cala est ⁊ sicca i p̃. Opões ⁊ ꝓꝓetates. In ipsa est salsedo cũ stipticitate: ⁊ ꝑtes ei⁹ nõ sunt siles, ⁊ est cũ inflatione pauca. Mẽbra anhelitus et pectoris. Fit ex ea gargarismus cũ lacte, et sale ipsius [x] ⌈et in egypto decoqtur cũ ea caro, et frigit cũ oleo, et est cibus illic.⌋
Membra nutrimẽti. Solõne educit aquã citrinã ⁊ ꝓpe semẽ eius, ⁊ succus ipsi⁹, et minoret ex ea vt non debilitet. Mẽbra expulsionis. Prouocat vrinam, ⁊ gñat sperma, et expellit cholerã, ⁊ aquositatem cũ facilitate: ⁊ potus ipsius fit ab vna tertia libre vnius vsqȝ ad duas tertias libre.

x A. ⁊ est ei conueniens.

¶De [y] ⌈charta.⌋ Cap. CLXXVII.

y A. chartas.

Chartas Natura. Cala est in ꝓmo, sicca in scõo. Opões ⁊ ꝓꝓetates. Prohibet qð adustũ est de ea fluxũ sãguinis. [z] ⌈Apata ⁊ bothor.⌋ Qð de ea adustum est prohibet sahafat.
Membra capitis. Qð de ea adustum est prohibet fluxum sanguinis narium.

z A. vulnera ⁊ vlcera.

¶De [⁊] ⌈cataf.⌋ Cap. CLXXVIII.

⁊ A. cataf.

Cataf qd est. Est illud qð dicit chrysolocãna. Natura. Est [ꝯ] ⌈calida⌋ ad scõm, humida in ipso. Opões ⁊ ꝓprietates. In semine eius est virtus lenitiua habẽtium choleram.

ꝯ A. frigida

¶De [ꝝ] ⌈cucurbita.⌋ Cap. CLXXIX.

ꝝ A. charba.

Cucurbita Natura. Est frigida et humida in scõo. Opationes ⁊ ꝓprietates. Illa que est elixata, nutrit aliquãtuluȝ: ⁊ est velocis descẽsionis [a] ⌈si non corrũpitur ante digestionem ꝓpter cãm aliquã, et non generat ex ea humor malus: aut si corrũpit in stomacho, et miscet ei humor malus, est tarde consistẽtie⌋ sicut reliqui

a A. Et si nõ corrũpit, non gñat humor malus: ⁊ corrũpit i stõ, ꝓter illð qð ei miscet de humore malo, aut ꝓpter tarditatẽ more, seu ꝓpter lõgaȝ moram.

fructus: ⁊ humor qui ex ea generat̃ est insipidus, nisi dñetur ei aliqd qd̃ sibi sit cõmixtum. nam si cuȝ cydonijs cõmiscet̃, humor eius est laudabilis cholericis: ⁊ simil'r si aque acreste, ⁊ aque granati: veꝝ nocumẽtum qd̃ ipsa affert colon duplicat̃: ⁊ de ꝓprietate qdem eius est, q̄ generat̃ ex ea nutrimẽtũ homogeneũ ei qd̃ ei associat̃. Nam si comedat̃ cũ sinapi generat̃ ex ea humor malus acris: aut cũ sale generat̃ ex ea humor salsus: aut cum stipticis generat̃ ex ea humor stipticus: ⁊ est oĩno nocitiua q̄bus dñatur melãcholia, ⁊ phlegma: ⁊ bona cholericis: ⁊ illa qdem que est [a] ⌈romana⌋ non ingredit̃ in medicinis, neq̃ aliqd imprimit infrigidationis, neq̃ calefactionis: sed qñq̃ administrat̃ ꝓpter delectationem. Mẽbra capitis. Succus eius sedat dolorẽ auris calidum: ⁊ ꝓprie cum oleo ros. ⁊ confert apatibus cerebri, ⁊ sirsen: ⁊ est ꝯferens dolori gutturis. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Sauich cucurbite ꝯfert tussi ⁊ dolori pectoris factis ex caliditate. Mẽbra nutrimẽti. Eius decoctio cõfert supfluitatibus calidis in stomacho, ⁊ remouet eas: ⁊ simil'r vinũ effusum in vacuitatẽ eius, deinde administratũ: ⁊ fit ex succo eius caputpurgiũ ad dolorem dentiũ valde, ⁊ abscindit sitim: ⁊ est ex eis que generant [b] ⌈egritudinẽ stomachi valde, ita vt stomachis pueroꝝ, ⁊ adolescẽtium:⌋ ⁊ nõ est medicamen nocumẽti stomachi, nisi vomitus: ⁊ nocumẽtũ qd̃ affert colon, maximũ est. Mẽbra expulsionis.

Quando eius aqua coquit̃ cum melle, ⁊ ponit̃ in ipsa nitrũ lenit vẽtrem: ⁊ sil'r qñ sepelitur in prunis ⁊ decoquit̃ sicut est, ⁊ bibit̃ eius aqua cũ zuccaro ipsa vehementer nocet intestinis, ⁊ colon proprie. Febres. Confert febribus cholericis.

a A. condita.

b A. humectatio nem stõi, ita vt ꝗ faciat in stõchis puerorum.

¶De [c] ⌈cucumere.⌋ Cap. CLXXX.

Cucumer quid est. ⌋ [d] Semẽ eius est melius semine [e] ⌈citroli⌋ ⁊ ille qui est melior, ⁊ subtilior, est maturus. Natura. Fridus est ⁊ humidus ad scd̃m. Opõnes ⁊ ꝓprietates. Sedat caliditatẽ ⁊ choleram, sed eius chimus est malus, ꝓparatus ad putrefactioneȝ: ⁊ excitans putrefactionẽ, ⁊ febres prauas. batheca ṽo est velocioris corruptionis q̃ȝ ipse: ⁊ in eo qdem qui maturus est, est abstersio: ⁊ semẽ eius est melius semine [f] ⌈citroli. Citrolus ṽo lõgioris est digestionis⌋ ⁊ discurrit in venis crudus, ⁊ generat febres chronicas: cuius qdem nocumẽtum expellit ameos a vehemẽtia inflationis stomachi. Apata ⁊ bothor. Ponunt̃ folia eius cũ melle super scere flaticum ⁊ cõfert ei. Membra capitis. Qñ habẽtes sincopim cal'am ipsuȝ odorant, reuiuiscũt. Mẽbra nutrimẽti. Qñ administrat̃ sedat sitim, ⁊ est bonus stõ: verũtñ ipse raro digerit̃ bene: ⁊ quãdo bibunt̃ de radice eius duo anulusat cuȝ hydromelle, facit vomere humorem subtilẽ. Mẽbra expulsionis. In ipso sunt ꝓuocatio ⁊ lenificatio: ⁊ confert dolorib⁹ testiculoꝝ, ⁊ est ꝯueniẽs vesice: sȝ est minor batheca in ꝓuocatõe. Venena. Folia ei⁹ ꝯferũt morsui canis rabiosi.

c A. chetha.

d A. cheta. Electio.

e A. chaiar.

f A. chaiar. chaiar ṽo est lõgin/quior a digõne, q̃ ipse.

¶De [g] ⌈cucumere asinino.⌋ Cap. CLXXXI.

Cucumer asininus qd est. [h] ⌈Est arbor cui⁹ colligit̃ succus hoc modo. ⌋ Accipit̃ eius fructus in fine estatis postq̃ȝ est citrinus, ⁊ suspẽdit̃ in pãno vt currat ei⁹ aqua, ⁊ colet̃, ⁊ exiccatur in scutella sup cinerẽ, ⁊ ponit̃ sup tabulam in vmbra. Electio. Bonus est ille qui est citrinus, recens sicut cucumer, vere amaritudinis. Et bon⁹ succus est ille qui est albus planus [i] †⌈ ⌋ qui est filis cepe [k] †⌈ ⌋ ⁊ sup quẽ iam preterijt annus. Natura. Est calidus ⁊ siccus in tertio. Operationes ⁊ ꝓprietates. Est subtilis, resolutiuus, ⁊ radix ⁊ folia eius, ⁊ fructus ipsius abstergũt, ⁊ resoluũt, ⁊ exiccant: cortex eius magis: ⁊ ṽtus succi radicis, ⁊ fructus ipsius est vna. Decoratio. Succus eius, aut succus radicis, ⁊ folioꝝ ipsius, cõfert icteritie. Et puluerizatio eius qd̃ de ipso siccum est, delet vestigia in ꝯsolidationibus nigra, ⁊ mũdificat sordiciem faciei. Apata ⁊ bothor. Quum fit ex radice ipsius empl'm cum farina ordei resoluit oẽ apostema flaticum antiquũ, ⁊ est disruptiuuȝ exituraꝝ ꝓprie cum gũma albotin, ⁊ proprie succus eius.

Vulnera ⁊ vlcera. Quando puluerizat̃ qd̃ de eo siccum est sup scabiem ⁊ impetiginẽ ꝯfert eis. Instrumẽta iuncturaꝝ. Cõfert dolorib⁹ iuncturaꝝ, ⁊ eius decoctio clisterizata confert sciatice: ⁊ fit ex eo empl'm cum aceto sup podagrã. Mẽbra capitis.

Succus eius resoluit emigraneã grossam caputpurgio facto ex eo cũ lacte. Et si liniant̃ cũ eo nares cum lacte, euacuabit supfluitates plimas. Et ꝯfert galeate passioni, ⁊ soda antique. Et succus qdẽ folioꝝ eius est debilior. Quũq̃ distillat̃ succus in aurem, sedat eius dolorẽ. Mẽbra anhelitus et pectoris. Solutio cũ succo eius facta vehemẽtis est iuuamenti ei qui anhelitus malitiã hȝ: ⁊ linit̃ palatũ ad ꝓfocationẽ flaticã ex succo eius cũ melle ⁊ oleo.

Mẽbra nutrimẽti. Cõfert hydropisi extrahendo aquositatẽ mirabil'r sine nocumẽto, qñ in potu dat̃ de radice eius [l] ⌈anulusat vnus ⁊ semis.⌋ Et qñ decoquit̃ media lib. eius cum duob⁹ kist vini: ⁊ dant̃ in potu oĩ die tres anulusat vsq̃ ad. v. ⁊ qñ assumit̃ de radice eius anulusat. i. 5. aut de cortice eius q̃rta [m] ⌈anecsune⌋ in die facit vomere phlegma ⁊ choleram rubeã. Et bibit̃ cum aqua mellis, ⁊ cõfert vehemẽter ⁊ manifeste: ⁊ ꝓuocat ambo facile sine lesione: ⁊ nõ est stõ nociuus. Ex eis aũt que faciunt solutionẽ, que ex eo fit, bonã, est vt succo ei⁹ duplũ salis admisceat̃, deinde fiãt inde pill'e sicut herbus, ⁊ bibant̃ cum aqua: in vomitu aũt sumit̃ aliqd de eo dissolutũ aqua: ⁊ linit̃ ex eo radix lingue, ⁊ qd̃ sequtur ipsam. Et si vis vt velocius fiat ⁊ fortius, fiat illud ex eo cũ oleo, ⁊ oleo de lilio. Et si supfluit det̃ in potu ei q bibit, vinũ cũ oleo, qm̃ qescẽ facit statim.

Si aũt nõ ꝯfert det̃ sauich de ordeo cũ aqua frida ⁊ aceto. Mẽbra expulsionis. Sol'one educit fl'a ⁊ sanguinem. Et succus eius ꝓuocat vrinam, ⁊ menstrua, ⁊ corrũpit fetum suppositus.

g A. chetha alhamar.

h A. Alia litera. fit eius succus ꝗ modo.

i † A. lenis.

k † A. squile.

l A. obolus. j. 5.

m A. hacsunesi.

¶De [n] ⌈cornu.⌋ Cap. CLXXXII.

Cornu qd est. Cornu cerui ⁊ capre adustũ abstergit dentes fortiter, ⁊ stringit gingiuam, ⁊ sedat dolorẽ gingiue inflate: ⁊ opȝ vt aduratur donec albescat. Membra oculi. Cornu cerui adustũ albificatũ sicut sal, ablutũ, ꝓhibet materias ab oculo. Mẽbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Cornu cerui adustũ ablutũ, sputo sanguinis ꝯfert. Membra nutrimẽti. Detumescere facit [o] ⌈latus:⌋ ⁊ nõ nocet stõ, ⁊ ꝯfert icteritie. Membra expulsionis. Cornu cerui adustum ablutum, confert dissenterie.

n A. choron.

o A. alhabẽ idest hydropisim.

¶De [p] ⌈curace.⌋ Cap. CLXXXIII.

Curacis quid est. Est vrtica.

p A. caris.

¶De [q] ⌈catatu.⌋ Ca. CLXXXIIII.

Catatul. Natura. Est debilis caliditatis, ⁊ vehementis siccitatis. Operationes ⁊ ꝓprietates. Generat meliam. Membra nutrimenti. Confert hydropisi. Membra expulsionis. Confert solutioni ventris.

q A. catha.

¶De [r] ⌈cokio.⌋ Cap. CLXXXV.

Cokium qd est. Est animal marinũ, cui⁹ virtus est ꝓpinq̃ virtuti aĩalis castorei.

r A. chuchi.

Mēbꝛa capitis. Caro eius ꝯfert epilepsie. Mem bꝛa expulsionis. Confert ꝓfocationi matricis.

a A.cabegi.

¶De [a] ⌈cubugi.⌋ Cap.CLXXXVI.

Cubugi qd est. Attuiugi cóicat ei in foꝛmis suis. Natura. Caro eius est de sub tilioꝛibus carnib⁹. Decoꝛatio. Caro eius impin/ guat. Membꝛa anhelitus ⁊ pectoꝛis. Caro eius abstergit [b] ⌈coꝛ⌋ Mēbꝛa nutrimenti. Confert ca ro alcubugi hydropisi, ⁊ confert stomacho. Mē/ bꝛa expulsióis. Caro eius est leuis, ⁊ strigit [c] †⌈ ⌋⁊ augmētum facit in coitu.

b A.stomachuz.
c † A. ventrem.
d A.canaberi. vel cáberi.

¶De [d] ⌈cābura.⌋ Cap.CLXXXVII.

Cābura Mēbꝛa nutrimēti. Qñ digerit, nu trit plūi: sed est tarde digestionis.

e A.chadácha/ reis.

¶De [e] ⌈cathimūkureis.⌋ Cap.CLXXXVIII.

Cathimūkureis. dictum est in cap.de mun. Mēbꝛa expul sionis. Est bonum vlceribus renum ⁊ vesice.

f A.culb, vl' calt

¶De [f] ⌈calab.⌋ Cap.CLXXXIX.

Calab qd est. Est almes induz: ⁊ est sil'e semini lini, ⁊ maius aliq̃ztulū ad cinereitatē de clinans, Natura. Est frigidū in scdo, humiduz in ꝑmo. Mēbꝛa nutrimēti. Delet singultū. Mem/ bꝛa expulsionis. Frangit lapidem renum, ⁊ vesice: ⁊ est bonum solutioni ventris.

g A.caisur.

¶De [g] ⌈caisur.⌋ Cap.CXC.

Caisur quid est. Est alased: ⁊ iam dictum est de eo in cap.spume maris.

h A.cot.

¶De [h] ⌈cot.⌋ Cap.CXCI.

Cot quid est. Est [i] ⌈alistiscat, ⁊ nominatur etiaz alfassafat.s.viridis:⌋ ⁊ est cibus animaliuz omnium. Instrumenta iuncturarum. Oleū alcot est res magis conferens tremoꝛi: et remouet eum ꝭm omnes.

i A. alaselet.i. fassafa seu rathbe.

k A.ramel.

¶De [k] ⌈cinere.⌋ Cap.CXCII.

Cinis. Opationes ⁊ ꝓpꝛietates. Dis est abster siuus, exiccatiuus, q̃uis diuersificet: et ablutio minuit eius abstersionē: ⁊ acqrit ei glutina tionē, ⁊ exiccationē sine moꝛdicatione. Aqua v̇o ci neris ingredit' in medicinis putrefacientib⁹. Et foꝛ tioꝛ eaꝝ est cinis fici, ⁊ lacticinij. Et abstersio reliq̃/ ruz aquaꝝ cineris, ⁊ siccitas, sunt minoꝛes q̃z istaꝝ duaꝝ: ⁊ cinis almezerion est abstersiuus, ⁊ putrefa ctiuus: ⁊ cinis lignoꝛum stipticoꝝ, sicut quercus et reliquoꝛum, retinet sanguinem. Apostemata ⁊ bo thoꝛ. Cinis [l] ⌈alathabagi⌋ super scabiem ⁊ impe tiginem linitur, ⁊ confert. Membꝛa oculi. Cinis almezerion acuit visum. Mēbꝛa anhelitus ⁊ pe/ ctoꝛis. Cinis almezerion confert squinantie, ⁊ ꝓ/ pꝛie cum diahirundinis.

l A.alathaie seu alhadaic.

m A.semha.

¶De [m] ⌈cera.⌋ Cap.CXCIII.

Cera qd est. dicta est in cap.de mun. Mēbꝛa ex pulsionis. Addit in coitu, ⁊ ꝓuocat.

n A.shar algul.

¶De [n] ⌈capillo algul.⌋ Cap.CXCIIII.

Capillus algul qd est. Est plāta que cuz suis eradicat' venis, ⁊ coloꝛ ipsius est i/ ter rubedinē, ⁊ nigredinem, ⁊ [o] ⌈vene eius, ⁊ supꝛe ma eius sūt plana curuata.⌋ Natura. Est calidus ⁊ siccus. Mēbꝛa anhelitus ⁊ pectoꝛis. Mundifi cat pectus ⁊ pulmonem.

o A.radices ei⁹, ⁊ stipites ipsi⁹ su pioꝛes sūt expāsi seu dilatati, et crispi seu ꝯcti.

p A.shar.

¶De [p] ⌈capillis.⌋ Cap.CXCV.

Capilli. Natura. Capilli adusti [q] ⌈sunt cale/ factiui ⁊⌋ exiccatiui foꝛtiter. Decoꝛa tio. Adusti abstergūt dētes: ⁊ aq̃ eoꝝ facit nasci ca pillos. Uulnera ⁊ vlcera. Exiccant capilli adusti vlcera humida, ⁊ soꝛdida, ⁊ tremula foꝛtiter. Mē bꝛa capitis. Capilli adusti abstergūt dentes. Ue/ nena. Capilli hois cum aceto in moduz emplastri ponuntur super moꝛsum canis rabiosi.

q A. Alia litera. cō.riti sunt.

r A.chaserudar seu chasurudar.

¶De [r] ⌈casurudar.⌋ Cap.CXCVI.

Casurudar qd est. Mesaugue ingt est ga/ lāge. Natura. Est cal'm ⁊ sic/ cum. Opationes ⁊ ꝓpꝛietates. Est resolutiuum li quefactiuū. Mēbꝛa expulsionis. Cōfert colice, ⁊ doloꝛi renū: ⁊ augmētum efficit in coitu: ⁊ plurimū pꝛopꝛietatis eius est in doloꝛe renum.

s A.chaiarsādar

¶De [s] ⌈cassia fistula.⌋ Cap.CXCVII.

Cassia fistula qd est. Alia est kebulia: alia egy/ ptia. Electio. Melioꝛ est illa que sumi tur a cāna, ⁊ que est splēdidioꝛ ⁊ pinguioꝛ. Et me/ lioꝛ cāna ipsius est illa que splendida est, ⁊ plana. Natura. Est eq̃lis in caliditate ⁊ frigiditate, ⁊ est humida. Opationes ⁊ ꝓpꝛietates. Est resolutiua, lenitiua. Apata ⁊ bothoꝛ. Confert apatibus cali dis in visceribus, ⁊ ꝓpꝛie gutture qñ ex ea fit gar/ garismus cum aqua solatri: ⁊ linit' super apata du ra, ⁊ ꝯfert eis. Instr'a iuncturaꝝ. Liniuntur ex ea podagra, ⁊ iuncture doloꝛose. Mēbꝛa anhelitus ⁊ pectoꝛis. Qñ dissoluit' manibus in aqua coꝛian dri humidi cum [t] ⌈spuma⌋ psilij: ⁊ deinde fit ex ea gargarismus, ꝯfert pꝛefocationi. Mēbꝛa nutrimē ti. Mūdificat epar, ⁊ ꝯfert icteritie, ⁊ doloꝛi epatꝭ. Mēbꝛa expulsionis. Est lenificatiua ventris. Et educit choleraz adustā, ⁊ phlegma: ⁊ soluit sine no cumēto, et absq̃ moꝛdicatione adeo, ꝙ ipsa est cō/ ueniens pꝛegnātibus, ⁊ soluit eas. Permutatio. Loco eius ponitur pondus.s.ipsius de tereniabin: ⁊ triplum ponderis ipsius de carne passe: ⁊ octaua ponderis ipsius de turbit: et quandoq̃ ponitur lo/ co passe [u] ⌈liquiritia.⌋

t h.cū mucilla/ gine.

v A.succ⁹ ligritie

x A.charnub.

¶De [x] ⌈carnub.⌋ Cap.CXCVIII.

Carnub. Electio. Melioꝛ est illa q̃ est [y] ⌈de scemi alnabathia.⌋ Natura. Na/ bathia est vehemētioꝛis siccitatis ⁊ frigiditatis. Opōnes ⁊ ꝓpꝛetates. Illa que est de scemi est exic catiua, stiptica: ⁊ sil'r fructus eius: verūtñ in ipsa est dulcedo, ⁊ cū hoc stringit. Et nabathia qdē est ve/ hemētioꝛis siccitatis, ⁊ exiccationis: ⁊ non moꝛdi/ cat. Et nabathia comedit' humida: ⁊ humoꝛ ei⁹ est grauis malus. Decoꝛatio. Qñ fricant' veruce cū carnub nabathia īmatura vehemēter, delet eas oi/ no. Mēbꝛa capitis. Collutio eius ex decoctione eius est bona doloꝛi dentiū. Mēbꝛa nutrimenti. Illa que est de scemi humida, stō mala est, ⁊ nō di/ geritur: ⁊ sicca est tardioꝛis digōnis ⁊ descēsionis. Ingt Gal'. [z] ⌈medulla huius fructus non defert' ad regionē aliam:⌋ ⁊ aliēbut est bona icteritie. Mē/ bꝛa expulsionis. Encatisma in decoctione eius fa/ ctum ꝯfoꝛtat anum: ⁊ in ipsa est ꝓuocatio: ⁊ ꝓpꝛie q̃ nutrita est cum ꝯgelato vue, ⁊ illa de scemi que hu/ mida est soluit, ⁊ sicca stringit: ⁊ ꝯfert solutioni ven tris. Et nabathia ꝯfert fluxui [&] †⌈ ⌋ mēstruo/ rum sup̄fluo comesta, ⁊ supposita. Et aliembut est bona doloꝛi ventris pungitiuo ⁊ solutioni.

y A.scemi exiccata.

z A. vtinā talis fruct⁹ nunq̃ de/ ferat' ad regionē nr̄am, sed dele/ ratur ad regio/ nem aliam.

& † A.sanguis, ⁊

¶De [?] ⌈cubeze.⌋ Cap.CXCIX.

Cubeze qd est. Est spēs malue: ⁊ dicunt qdaz ꝙ cubeze est siluestris: et muluchia est domestica. Et cubeze qdem est spēs quedā que dr̄ muluchia arboꝛea: ⁊ ipsa est altea ⁊ [ꝝ] ⌈est⌋ olus iudaicū: ⁊ nō est [a] ⌈lōguz⌋ qn sit spēs ei⁹: ⁊ ē melioꝛ q̃ sit in ipsa. Electio. Siluestris est subtilioꝛ ⁊ sic/ cioꝛ: ⁊ foꝛtitudo aq̃itatꝭ domestice minoꝛat ex v̇tute ei⁹. Nā. Est frida ⁊ humida in ꝑ, dr̄ ꝙ domestica est cal'a ⁊ sicca: ⁊ hui⁹ qdē Xbi dictoꝛ fuit Paulus: ⁊ videt' ꝙ fuit eius intentio ad olus iudaicum, qm̄ ipsum noiat' almuluchia. Opationes ⁊ ꝓpetates.

? A.chabaci, ⁊ i/ terpꝛetat' malua apud latinos.

ꝝ A.dicitur.

a A. lōginquus.

In ipsa est lenificatio: ꝛ est subtilioꝛ q̃ȝ atriplex: et
grossioꝛ sicla siluestri, ꝛ subtilioꝛ, ꝛ siccioꝛ: ꝛ dicitur
ꝙ domestica calefacit parũper: ꝛ descẽdit velociter
propter humiditatẽ, ꝛ viscositatẽ suam: ꝛ ꝓprie cũ
almuri ꝛ oleo: ꝛ est equalis digõnis: ꝛ eius humi/
ditas ẜm ꝙ dr̄ est grossioꝛ humiditate lactuce. In/
quit Paulus: ꝛ ipsa ꝯstrigit, ꝛ carminat, ꝛ resoluit
sine moꝛdicatione: ꝛ videt̃ ꝙ ipse voluit per illud
olus iudaicũ. Apata ꝛ bothoꝛ. Ipsa ꝯfert foꝛmi
ce, ꝛ herisipile, folia siluestris cum oliuis cõferunt
adustioni ignis: ꝛ simil'r eius decoctio embꝛocata;
ꝛ domestica qdem ꝯfert inceptioni apatis calidi, ꝛ
additioni eius. Uulnera ꝛ vlcera. Quãdo masti/
cat̃ cum sale cruda, ꝛ ponit̃ sup fistulas ꝯfert eis, ꝛ
ꝓpꝛie paruis, et in oculo. Mẽbꝛa capitis. Fit ex
ea empl'm vlcerib⁹ capitis cum vꝛina, ꝛ confert eis
valde, ꝛ masticat̃ ad [a] [cola.] Mẽbꝛa oculi. Qñ
masticant̃ folia eius, ꝛ administrant̃ ex eis cũ pau
co sale mũdificat fistulas oculi, ꝛ facit nasci carnẽ.
Mẽbꝛa anhelitus ꝛ pectoꝛis. Folia ꝛ flos ei⁹ le/
niunt pectus: ꝛ faciunt exuberare lac, ꝛ sedãt tussiȝ
euenientẽ a calitate, ꝛ siccitate: ꝛ semẽ eius est illud
qδ de ea est melius in remouẽdo asperitatẽ pecto/
ris. Mẽbꝛa nutrimẽti. Domestica est mala stõ: et
in ipsa est aptio [b] † [ ] epatis. Mẽbꝛa ex/
pulsionis. Flos eius ꝯfert vlcerib⁹ renum ꝛ vesice,
bibitum, ꝛ linitũ cuȝ oleo. Et semẽ mulnchie ꝯfert
rasure, ꝛ vlcerib⁹ intestinoꝝ. Et rami alcubeze do/
mestice ꝯferũt itestinis, ꝛ vesice leniendo nãm, ꝛ do
loꝛib⁹ eoꝝ: ꝛ illud qñ bibit̃ aqua eoꝝ: ꝛ fit ex ea si/
rupus. Et eius decoctio ꝯfert duritieb⁹ matricis se
dẽdo in ea: ꝛ faciẽdo cũ ea enema. Et in ipsa est vir
tus ꝓuocãs vꝛinã. Et de alcubeze qdẽ siluestri que
cum sole [c] [reuertit̃] est que soluit humoꝛẽ crudũ,
ꝛ cholerã, ꝛ qñq; supfluit, ꝛ sol'one educit sãguinẽ.
Uenena. Folia eius sedant pũcturam vespe moꝛe
emplastri supposita, ꝛ ꝓpꝛie cũ oleo: ꝛ sil'r [d] [bibit̃]
semẽ eius, ꝛ vomit̃ semp, ꝛ ꝯfert moꝛsui rutel'e.

a A. alcola.
b † A. oppil'onũ
c A. reuolu'it̃ vl' q̃ solẽ insequtur.
d A. venenatus bibat.

¶ De [e] [Caucho.] Cap. CC.

Cauchun qd est. Dixerũt qdaȝ ꝙ est vene.
Et ipsa qdẽ dr̄ memiran. Et dixe
rũt alij, que deest, est pua [f] [memirant, ꝛ q̃ magna
est alguardaione.] Opõnes ꝛ ꝓpetates. Est qδ/
dã genus eius paruum cal'm vlceratiuũ. Apata ꝛ
bothoꝛ. Ponit̃ cũ vino sup foꝛmicã, ꝛ ꝯfert. Uul/
nera ꝛ vlcera. Que pua est eradicat scabiẽ. Mẽ/
bꝛa capitis. Masticat̃ eius radix, ꝛ sedat doloꝛeȝ
dentis. Mẽbꝛa oculi. Qñ bullit̃ succus eius sup
pꝛunas donec ad medietatẽ deueniat acuit visum.
Et qñ excecat̃ pullus hirũdinis affert ei mater hãc
plãtam, ꝛ reddit ad ipm visus, ꝛ addit̃ visus eius,
ꝛ ꝓpter hoc nominat̃ hirundinaria.

e A. chalidunun, vel chaledfiun.
f A. memiran, ꝛ q̃ est magna est aluardachale vl' aluardachulevl' alçardahune.

¶ De [g] [Canderos.] Cap. CCI.

Canderos qd est. Est triticum romanum.
Nã. Eius nutrimẽtũ est frigi
dius nutrimẽto tritici, ꝛ minoꝛis nutrimẽti: ꝛ est cũ
hoc bone digõnis, plimi nutrimẽti, foꝛtis, grossi.

g A. Candarus

¶ De [h] [Cameleon.] Cap. CCII.

Cameleon. Opõnes ꝛ ꝓpetates. Nõ bibi
tur in aliquo, sed admistrat̃ ex
terius. Et est in sũma abstergẽtiũ exteri⁹, ꝛ i emplis
lenificãtiũ, ꝛ resoluẽtiũ. Decoꝛatio. Lenit̃ sup moꝛ
pheã. Uulnera ꝛ vlcera. Linit̃ sup scabiẽ ꝛ ipeti/
ginẽ: ꝛ fit ex eo emplȝ vlcerib⁹ coꝛrosiuis. Mẽbꝛa
nutrimẽti. Dat̃ in potu de radicib⁹ albi [i] [ꝛ suthe
sin] in vino: ꝛ iuuat̃ inde hñs hydꝛopisim. Mem/
bꝛa expulsionis. Radices albi interficiũt vermes.
Uenena. Qδ nigrum est interficit.

h A. Camalaun seu chamaliun.
i A. achsunesi vnum.

¶ De [k] [Charatin.] Cap. CCIII.

Charatin. Natura. Opȝ ẜm ꝙ existimo, ꝙ
sit calidũ. Uulnera ꝛ vlcera. Ex
eo qδ ꝯtritũ est, fit empl'm vulnerib⁹ neruoꝝ, ꝛ nõ
dissoluit̃ ab eis per tres dies, ꝛ est iuuatiuũ valde.
Mẽbꝛa capitis. Eius decoctio cuȝ adipe anseris
ꝯfert doloꝛi auris: ꝛ qñq; distillat̃ cum oleo sup la/
tus diuersuȝ a dente doloꝛoso. Mẽbꝛa nutrimẽti.
Sanat qñ bibit̃ cũ vino ab icteritia. Mẽbꝛa ex/
pulsionis. Terit̃ multũ, ꝛ dat̃ ad bibẽdum cũ vi/
no, ꝛ ꝓuocat vꝛinam, ꝛ ꝯfert lapidi illud etiam.

k A. charatin.

¶ De [l] [Cobzbague.] Cap. CCIIII.

Cobzbague qd est. Est granũ puũ sil'e car
damomo qδ affert̃ de [m] [scla
uonia.] Nã. Est cal'm ꝛ siccũ in tertio. Opõnes ꝛ
ꝓpetates. Ei⁹ ṽtus est ṽtus gariofil'. ꝛ abstergit, ꝛ
subtiliat: ꝛ est subtili⁹ cardamomo. Mẽbꝛa nutri
mẽti. Est bonũ stõ, ꝛ epati fridis: ꝛ est melius stõ,
q̃ȝ cardamomũ, ꝛ retinet vomitum.

l A. chayrbua.
m A. alsefale.

¶ De [n] [Cauda equi.] Cap. CCV.

Cauda equi qd est. Est plãta nascens in locis
ꝯcauis, ꝛ in vallibus, hñs stipites cõ/
cauos ad rubedinẽ declinantes, aspos, duros, no/
dosa cũ nodis intrãtibus, ꝛ apud nodos sunt sicut
folia sq̃nãti minuta, spissa, ꝛ adheret arboꝛi cui ap
pꝛopinquat: deinde [o] [gñantur] ex ea extremitates
plures sicut cauda equi, ꝛ habet radicẽ durã. Na
tura. Est frigida in p̃mo, sicca in scδo. Opationes
ꝛ ꝓpꝛietates. Est stiptica, ꝛ ꝓpe succus eius, ꝛ est
vehemẽtis exiccationis sine moꝛdicatiõe, ꝛ est val
de iuuatiua ad fluxum sanguinis. Uulnera ꝛ vlce
ra. Cõsolidat vlcera, ꝛ vulnera mirabiliter: ꝛ si in
eis sunt nerui ꝯsolidat etiam. Instrumenta iunctu
rarum. Confert quando linit̃, aut fit ex ea empl'm
attritiõi medij lacertoꝝ, ꝛ [p] [fit ex ea emplastrum
intestinis.] Mẽbꝛa nutrimenti. Cõfert apostema
tibus stomachi, ꝛ epatis, ꝛ hydꝛopisis.

n A. Daneb alchail.
o A. descendunt
p A. ꝛ btumescẽ facit herni i intestinalem.

¶ De [q] [Cantaridibus.] Cap. CCVI.

Cantaris. Natura. Dixerũt quidaȝ qδ est
supflue caliditatis, ꝛ dixerũt alij
ꝙ est calida ꝛ sicca in tertio: sed p̃mum est verius.
Opationes ꝛ ꝓpꝛietates. Est acris acuta putrefa
ctiua adustiua. Decoꝛatio. Eradicat verucas lini
ta, ꝛ fit ex ea ceratum, ꝛ linit̃ ex eo albedo vnguis,
ꝛ ꝯfert ei, ꝛ eradicat [r] [vnguẽ mollificatam veloci
ter] qñ fit ex ea empl'm, ꝛ remouet moꝛpheã, ꝛ al/
baras linita cum aceto: ꝛ qñ ex ea trita cũ sinapi fit
linimẽtum facit nasci capillos: ꝛ sil'r qñ coquit̃ cuȝ
[s] † [ ] oleo donec inspisset̃. Apata ꝛ bo
thoꝛ. Linit̃ super apata cancerosa, ꝛ resoluit ea.
Uulnera ꝛ vlcera. Linitur sup scabiẽ ꝛ impetigi
nem. Mẽbꝛa oculi. Inqt filius Mesaugue. Ipsa
incidit vngulã valde. Mẽbꝛa nutrimẽti. Parum
de ea ꝓuocat vꝛinam valde, adeo ꝙ valet etiam hy
dꝛopisi. Mẽbꝛa expulsionis. Parũ de ea ꝓuocat
vꝛinã valde: ꝛ paꝝ de ea etiam adiuuat medicinas
ꝓuocatiuas ad ꝓuocãdum absq; nocumẽto, ꝛ ꝓuo
cat mẽstrua, ꝛ facit aboꝛtũ. Dixerũt qdam. Dat̃ in
potu vna eaꝝ ei qui ꝯquerit̃ de vesica sua, ꝛ nõ cõ/
fert in ea cura, ꝛ ꝯfert: ꝛ dantur in potu tres [t] [tasa/
nagi] de ea, ꝛ exulcerant vesicã. Inquit Gal'. ꝙ ipa
exulcerat vesicam, ꝓpterea qꝛ facit materias acu/
tas declinare ad eam, a quibus coꝛpus nõ euacua
tur, cum pꝛopꝛietate que est in ipsa.

q A. darar.ha.
r A. Alia litera. velociter vnguẽ que indigetexc dicatione.
s † A aceto ꝛ.
t A. ta'asfhe.

¶ De [u] [Cola.] Cap. CCVII.

Cola. Nã. Cola cutiũ cal'a est ꝛ sicca in p̃mo, ꝛ
cola pisciũ minoꝛis ẽ calitatꝭ, veꝝ est [x] [sic
ca.] Opõnes ꝛ ꝓpꝛietates. Omni cole inest ṽtus

v A. gara.
x A. siccioꝛ.

glutinatiua, exiccatiua. Decoratio. Cola de pisci/bus ponit̃ in [a]⌈symplasmatib⁹⌋ ⁊ ponit̃ in medicinis albaras, ⁊ qñ adurit̃ cola de corijs, ⁊ cola corij vaccini, ⁊ lauat̃, stat loco tutie in curatione lendinũ. [b]⌈Apata ⁊ bothor.⌋ Cola de corijs linitur sup sahafat, ⁊ ꝯfert vesicis adustionis: ⁊ sitr cola de piscib⁹: ⁊ cola de corijs vaccinis qñ linit̃ cuz aceto sup impetiginē, ⁊ scabiē excoriabilē, quũ nō est vehemētis ꝓfunditatis ꝯfert, et qñ linit̃ cuz melle, et aceto sup vulnera ꝯfert eis: ⁊ ponit̃ cola de piscib⁹ in emplis scabiei vlcerose ⁊ ꝯfert. Mēbra capitꝭ. Cola de piscib⁹ ponit̃ in emplis vlcerꝝ capitis ⁊ cōfert. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Cola de piscib⁹ dat̃ in potu cũ aceto ad sputũ sanguinis, ⁊ igredit̃ in sorbitionib⁹ que fiunt ad sputũ sanguinis.

a A. linimentis faciei.

b A. Uulnera et vlcera.

Litera. D.

De [c]⌈digitis citrinis.⌋ Cap. CCVIII.

c A. asabasafra.

Digiti citrini qd est. Eius figura est sicut vola manus cōmixta ex citrinitate ⁊ albedine: et est dura, in qua est parꝝ dulcedinis, et ex ea est citrina cuz [d]⌈parua alteratione⌋ absq3 albedine. Nã. Est cal'a ⁊ sicca in secundo fere.

d A. puluerulentia.

Opōnes ⁊ ꝓprietates. Resoluit supfluitates grossas valde. Decoratio. Inest ꝓprietas mũdificādi cutē. Instr̃a iũcturaꝝ. Cōfert mēbris neruosis in impedimētis suis. Mēbra capitꝭ. Cōfert manie ꝓprie. Permutatio. Loco ei⁹ iuuamēto manie ponit̃ q̃ztum ipsa est, ⁊ medietas eius ex [e]⌈hezeriascen cũ duab⁹ tertijs ipsius de sod.⌋

e A. heçargiesan cũ duab⁹ tert ijs ipsius de shad.

De [f]⌈digitis hermetis.⌋ Cap. CCIX.

f A. asabahermes.

Digiti hermetis qd est. Est flos hermodactili et eius virtus est virtus hermodactili.

De [g]⌈durungi.⌋ Cap. CCX.

g A. durunegi.

Durungi qd est. [h]⌈Herba lignea radical',⌋ cuius quãtitas est nodus pollicis vsq3 ad extremũ vnguis ⁊ minus: hñs qd̃ est iteri⁹, albũ: et qd̃ est exterius cineritiũ, declinās ad duritiem ⁊ granitatē. Nã. Est cal'a ⁊ sicca in tertio.

h A. Est frustum lignosuz radicale. Alia lr̃a. lignosum radicale nodos hñs iterius albũ, ⁊ exteri⁹ cineritiũ, vel puluerulētum colorem habens.

Opōnes ⁊ ꝓprietates. Extenuat vētositates. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Confortat cor, ⁊ ꝯfert tremori ei⁹ valde. Mēbra expul. Dissoluit vētositates que sunt in mr̃ice. Uenena. Cōfert venenis et pũcture ꝟmiũ venenosoꝝ, ⁊ scorpionũ, ⁊ rutele bibita: et emplo facto ex ea cũ ficub⁹. Permutatio. Loco eius ponit̃ [i]⌈zurũbet⌋ eq̃le pōdus: aut due tertie ponderis ipsius de gariofilis.

i A. çurunbad.

De [k]⌈darsciscahan.⌋ Cap. CCXI.

k A. darsishaan.

Darsciscahan quid est. Est arbor grossa hñs [l]⌈spinam grandem⌋ [m]⌈q̃ vēditores medicinaꝝ sua vnguēta expiunt̃⌋ ⁊ est cōposita ex ꝑtibus dissilib⁹. Cortex nãq3 eius est acutus: et eius flos est cal's: ⁊ lignũ eius est ponticũ, in quo est friditas q̃dam: nã in ipso ēt est virtus cōposita, ⁊ in ipso est acuitas ⁊ stipticitas. Acuitate ergo sua calefacit, ⁊ sua stipticitate infridat. Sũt aũt qdã qui dicũt ꝙ ipsa est radix spice idice: s3 nō affirmat̃. Electio. Illa que ē bona est granis, sub cui⁹ cortice egredit̃ rubeũ ad purpureitatē tendēs, boni odoris, ⁊ saporis: s3 alba ꝓuata odore est mala. Nã. Cal'a est in p̊, sicca in fine scd̄i, vsq3 ad tertiũ: ⁊ dr̄ in p̊: sed ipsa est fortioris siccitatis q̃3 illud: qdã ꝟo dicunt ꝙ est frida. Opōnes ⁊ ꝓprietates. In ipsa est resol'o, ⁊ stipticitas: resoluit eni vētositates, ⁊ retinet cursus, ⁊ fluxus sanguinis, ⁊ rectificat putrefactionē. Uulnera ⁊ vlcera. Cōfert vlcerib⁹ ambulatiuis ⁊ putrefactiuis. Instr̃a iũcturarum. Cōfert ꝓprie mollificationi neruoꝝ. Membra capitis. Aldarsciscahan est bona fetori nariũ, ⁊ fit ex ea liciniũ: et ex decoctione eius coluit̃ os ꝓpter [n]⌈cula⌋ ⁊ ꝯseruat dentes, ⁊ ꝯfert valde. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Aq̃ decoctionis eius ꝓhibet sputũ sãguinis ex pectore. Mēbra nutrimēti. Cōfert iflationi stõi. Mēbra expulsionis. Ei⁹ decoctio ꝯstringit ventrē, ⁊ ꝯfert inflationi [o] †⌈ ⌋ ⁊ difficultati vrine, ⁊ supponit̃, ⁊ extrahit fetũ, ⁊ puluerizat̃ sup vlcera [p]⌈caude ⁊ testiculoꝝ,⌋ ⁊ ꝯfert duritiei ipsoꝝ, ⁊ ambulatiōi eoꝝ. Permutatio. Loco ei⁹ ponunt̃ fract⁹ aliembut due tertie pōderis ipsius, ⁊ in iuuamēto nēruoꝝ pōdus eius de assaro, ⁊ medietas eius pōderis de durungi.

l A. Alia litera hñs spinas pl'es

m A. cũ qua vēditores medicinaꝝ inducũt pōticitatem in suis oleis. Alia lr̃a. cũ qua vēditores medicinaruz ꝯfortant olea sua.

n A. alcola.

o † A. itestinoꝝ.

p A. femoris et partiũ circa mēbra genitalia existentium. Alia litera. ani ⁊ genitalium.

[q]⌈De darirhe.⌋ Cap. CCXII.

q A. Darirhe. i. calam⁹ arōatic⁹.

Darirhe qd est. Dictum est in cap̊ de calamo aromatico. Uulnera ⁊ vlcera. Dr̄ ꝙ non est res melior ad adustionē ignis q̃3 darirhe cum oleo rosato, ⁊ aceto. Mēbra nutrimenti. Cōfert apatibus epatis, ⁊ stomachi, ⁊ hydropisi.⌋

De [r]⌈dethiu.⌋ Cap. CCXIII.

r A. Dadi.

Dethiu qd est. Est granũ sil'e ordeo, ⁊ lōgius, ⁊ strictius, ⁊ magis solidũ, amarum. Nã. Ingt filius Mesaugue ꝙ est fridũ, ⁊ sanius est ꝙ ipm̄ declinet ad calitatē ⁊ [s]⌈est siccũ i tertio.⌋

s A. ⁊ siccitatem in secundo.

Opōnes ⁊ ꝓprietates. Est stipticũ, ꝯstringēs ventrē: ⁊ cũ eo qd̃ est in ipso ex stipticitate ꝯseruat vinũ de dactilis ab acetositate. Apata ⁊ bothor. In ipo est lenificatio bona duritieb⁹. Mēbra capitis. Est faciēs scotomiã. Mēbra expulsionis. Cōstrigit, ⁊ valde ꝯfert dolorib⁹ ani, ⁊ mollificationi ei⁹ sedēdo in eius decoctiōe. Et qñ ex eo ꝯficit̃ pōdus. ʒ. ij. cũ oleo, ⁊ trãsglutit̃, ꝯfert hemorroidib⁹. Uenena. Confert venenis. Permutatio. Loco ei⁹ ponunt̃ in resol'one duritieꝝ due tertie pōderis sui de kur: ⁊ medietas pōderis ipsius de abhel. Uerũtñ in imp̄gnatione non administret̃ abhel.

De [t]⌈dulb.⌋ Cap. CCXIIII.

t A. Dulb.

Dulb. Nã. Cortex ⁊ nux eius, sunt vehemētis siccitatis, ⁊ est fridus in p̊. Opōnes ⁊ ꝓprietates. Cortex ⁊ [u]⌈abrasio⌋ ipsius sunt vehemētis abstersionis, ⁊ desiccatiōis [x]⌈⁊ sensib⁹ est desiccatiuus: ⁊ scarabei moriunt̃ ex folijs ei⁹, ⁊ abrasione eius: ⁊ cortex ei⁹ est vehemētis exiccatiōis. Puluis ꝟo folioꝝ ei⁹ est sensib⁹, ⁊ reliqs desiccatiuus valde, ⁊ malus eis.⌋ Decoratio. In cortice est virtus abstersiōis ⁊ exiccatiōis: ⁊ qñq3 ꝯfert albaras. Apata ⁊ bothor. Cōferũt folia eius apatib⁹ statícis: ⁊ apatib⁹ iuncturaꝝ ⁊ genuũ. Uulnera ⁊ vlcera. Cinis ipsius ponit̃ sup excoriationē, ⁊ sup vulnera putrida, ⁊ sanant̃: ⁊ cortex eius coct⁹ cũ aceto ꝯfert adustioni ignis. Instr̃a iuncturaꝝ. Eius folia dolorib⁹ iũcturaꝝ sunt vtilia, ⁊ apatib⁹ calis in eis, ⁊ ꝓprie geniculoꝝ. Mēbra capitis. Ei⁹ cortex decoct⁹ cũ aceto est bon⁹ dolori dētiũ, ⁊ puluis eius est malus auditui ⁊ auri. Mēbra ocl'i. Puluis foliorꝝ ei⁹ nocet oculo. Uerꝝ ipi⁹ folia humida quũ lauant̃ ⁊ coquunt̃, ⁊ fit ex eis empl'm, retinēt fluxum ab oculo, ⁊ ꝯferũt [y]⌈iflationi, ⁊ opthalmie.⌋ Mēbra anhelit⁹, ⁊ pectoris. Puluis eius nociuus est pulmoni ⁊ voci. Uenena. Fruct⁹ eius recēs cũ vino ꝯfert puncture vermium venenosoꝝ. Et ex nuce eius cũ adipe fit empl'm pũcture ⁊ morsui. Etiam qdē diximus, ꝙ ipse est venenũ scarabeis, ⁊ scarabei moriunt̃ ex folijs eius, ⁊ ex corticibus eius.

v A. nux.

x A. ⁊ scarabei moriũt ex folijs eius. Et puluis folioꝝ ei⁹ est malus sensib⁹, ⁊ reliqs, ⁊ est exiccatiuus valde. Alia lr̃a. ⁊ scarabei moriunt ex folijs ei⁹, ⁊ ex cortice ipsi⁹, ⁊ ex cortice eius. ⁊ ē vehemētis exiccationis: ⁊ puluis folioꝝ ei⁹ est malus sensib⁹, ⁊ reliqs, ⁊ est exiccatiuus valde.

y A. cōmotioni humoꝝ opthalmie.

De

¶ De [a] [demest.] Cap. CCXIIII.

Bemest qd est. Est arbor lauri, τ eius grana administrant, τ folia: sed grana sunt meliora, τ fortiora eis que sunt in ipsa. Deinde cortex radicis, de cuius opibus aliqd dicemus hic: sz cōplementū eoꝝ erit in cap° de gain, vbi loquemur de lauro. Natura. Est cal'a in tertio, sicca in sc'do. Instr'a iuncturaꝝ. Est bona mollificatiōi neruoꝝ τ paralysi, τ torture. Membra capitis. Qđ ex ea tritū est [b] [est bonū sternutationi.] Mēbra nutrimēti. Confert apatibus epatis, τ splenis. Mēbra expulsionis. Confert colice.

¶ De [c] [deuser.] Cap. CCXV.

Beuser qd est. Est herba cuius folia sunt silia folijs tritici: sed sunt leuiora: τ fructus eius hz velamina duo, aut tria: τ sup ipsa sunt q̄dā silia pilis τ sumit succus eius, τ seruat, τ est melior herba. Natura. Calida est in p°, sicca in secundo. Opōnes τ pꝑetates. In ea sunt exiccatio, τ resolutio. Apata τ bothor. Lenit apostemata que indurari icipiunt, τ phibet ipsoꝝ duritiem. Decoratio. De pprietatibus eius est, vt deleat alopitiam. Mēbra oculi. Confert algarab.

¶ De [d] [dirdar.] Cap. CCXVI.

Birdar qd est. Ex arbor cimicū, ex q̄ egrediūtur capita īflata sicut ḡnata, in qb⁹ est humiditas q̄ fit cimices: quū eni apiunt egrediunt cimices: τ ei⁹ folia comedunt viridia sicut olera. Opōnes τ pprietates. In ipsa sūt stipticitas, τ abstersio, τ cortex est stipticus, τ radix est ei ppinqua. Decoratio. Humiditas capitū ei⁹ abstergit faciē: τ cortex ei⁹ cū aceto quū est hūidū, abstergit albaras. Uulnera τ vl. Inuoluit cortex ei⁹ sic ligamētū sup pcussiones, τ vulnera, τ ɔsolidat ea, τ sil'r folia ei⁹, τ cortex, τ flos ipsi⁹ ɔueniūt vulnerib⁹: τ sil'r illud qđ cadit de cortice [e] † [ ] τ res q̄ ex ea cadit sic farina, τ phibet āmbulationē fraudulētis, τ pꝑe cū eq̄li pōdere sui de aniso ɔfecta cū decocto. Instr'a iūcturaꝝ. Ex decoctione radicis, τ folioꝝ ipsius embrocant ossa fracta. Membra expulsionis. Quū ex eius cortice grosso bibit aureus cum decocto, aut aqua frigida, expellit phlegma.

¶ De [f] [deindar.] Cap. CCXVII.

Beindar qd est. Est ex gñe abhel que dr̄ pinus inda. Et eius lignū sil'at ligno zurūbet. In quo est acuitas pua, τ [g] [siru. deindar] est eius lac qđ est cal'z acutū faciēs sitim. Natura. Eius siccitas est in tertio maior calitate ei⁹. Opōnes τ pꝑetates. In eius lacte est acuitas adurēs, τ in substātia eius est stipticitas. Instr'a iuncturaꝝ. Bona est mollificationi neruoꝝ, τ paralysi, τ torture vltime: et neq̄z est aliqd melius ea. Membra capitis. Confert apatib⁹ frigidis in cerebro, τ apoplesie, τ epilepsie. Mēbra nutrimēti. Lac eius facit sitim. Membra expulsionis. Frāgit lapidē renuz, τ vesice, τ retinet vētrem, τ remouet mollificationem ani sedendo in eius decoctione.

¶ De [h] [dauco.] Cap. CCXVIII.

Baucus qd est. Est semen bautie siluestris. distinctio x̄o esse eius dicet in cap'lo bautie siluestris. Natura. Calidus in tertio, sicc⁹ in pncipio ipsius. Operationes τ pprietates. Est aperitiuus valde. Mēbra expulsionis. Prouocat vrinam, τ menstrua.

¶ De [i] [dende.] Cap. CCXIX.

Bende qd est. Que est sceni ex ea, est sicut fistici, τ [k] [alscetrie] ē silis alkerua rubeo, hñs pūcta nigra: τ inda est minor alsceni, et maior [l] [alscetrie,] τ eius medulla est cineritia declinās ad citrinitatē, τ de pꝑetatib⁹ eius est, q̄p ipsi⁹ medulla minorat cuz tpe, donec ɔsumat. In terra x̄o magis remanet. Electio. Alsceni melior est τ fortior [m] † [ ]ida, τ [n] [alscetrie] est mala, tarde opōnis faciēs turbationē, τ dolorē pungitiuū, τ opz vt excorticet scenia cū ferro, τ nō tāgat labia, qm̄ ipa delet eoꝝ colorē, τ facit q̄si albaras: τ q̄n excorticat, egredit ex cortice ei⁹ lingua pua pxima medietati grani, opz ḡ vt relinquat illa ligua, τ accipiat medulla. Nā. Est cal'a valde. Decoratio. Eq̄atio facta cū dende mixta cuz eo qđ [o] [ipsi ptinet] ɔseruat nigredinē capilloꝝ. Mēbra expul. Soluit cū supfluitate: et potio qdē ei⁹ est granū. j. s. τ ipsa soluēdo nō educit nisi hūiditates, τ meliam, τ fla q̄ sunt in iuncturis, τ neq̄z bibat nisi in regione frida, et in ɔpl'one frida, τ neq̄z bibit sola: q̄nq̄z x̄o p̄sumit aliqs dans ad bibēdū de ea q̄ ppata est duos danich: sz ei q est fortj ɔpl'onis tolerans [p] [fluxū.] Opz ḡ vt terat, τ pmisceat cū [q] [scescenegi] τ aliq̄zto croco. Et si miscet cū medicinis solutiuis nō opz vt cum eis misceat opiū, neq̄z quelz medicina, imo opz vt misceat cū tali q̄lis est turbit, τ lac ficus, et succus apsinthij, τ semē nil, τ [r] [keriken] q̄ntis duabus.

¶ De [s] [dinaraguadi.] Cap. CCXX.

Binaraguadi qd ē. Est plāta [t] [alhasce] τ zufere, τ dicemus ipsuz in capitulo de ze.

¶ De [u] [duraz.] Cap. CCXXI.

Buraz qd est. Nota est. caro ei⁹ est melior carne [x] [pulloꝝ, τ alfaguakit] τ magis tēperata, τ subtilior, τ siccior carne [y] [atadrogi] τ minoris caliditatis, q̄z ipsa. Membra capitis. Caro alduraz in cerebro, τ intellectu augmentum efficit. Membra expulsionis. Caro [z] [alduraz] auget sperma et coitum.

¶ De [τ] [dedikisa.] Cap. CCXXII.

Bedikisa quid est. Cortex indus stiptic⁹ valde. Opationes τ pꝑetates. Est stipticus. Mēbra anhelitus τ pectoris. Bonus est sputo sanguinis ex pectore, et pleuresi, et clarificat vocem. Membra expulsionis. Confert vlcerib⁹ intestinorum.

¶ De [ɔ] [durusataris.] Cap. CCXXIII.

Burusataris qd est. Res que voluit sup arborē antiquā, q̄ fert glādes: τ silis est [ꝑ] [asarach] minor tñ ea, τ min⁹ frustulosa, τ hz radicē itextā, vt rete in q̄ est dulcedo cum acuitate, τ amaritudo, τ stipticitas cū v̄tute putrefactiua. Nā. Est cal'a fortē hñs calitatē, τ siccitatē. Decoratio. Subtiliat capillos, τ abradit eos: τ delet eos ppt suā putrefactionē, τ acuitatē suaz. Instr'a iuncturaꝝ. Cōfert paralysi, τ torture.

¶ De [a] [draganto.] Cap. CCXXIIII.

Bragantum qd ē. Est gūma [b] [alcuted.] Natura. Est frigidū ad siccitatē declinans. Opōnes et pꝑetates. Eius virt⁹ est sicut v̄tus gūmi: et in ipso est exiccatio pauca, q̄ est sicut illa, que est in gūmi. Mēbra oculi. Ponitur in alcofol eo modo quo ponitur gūmi.

¶ De [c] [dracone marino.] Cap. CCXXV.

Braco marinus. Opationes τ proprietates. Inquit Gal'. scinditur, et ponitur super morsum suum, τ confert.

¶ De [d] [dhab.] Cap. CCXXVI.

Dhab quid est. Dhab aliud est a lacerto inuento in regione nostra quāuis sit ei similis: et habeat dispōnes, τ virtutes ei primas: et

Auic. n

a A. dhemest.
b A. est faciens sternutationez.
c A. dusser.
d A. derdar.
e † A. corroso.
f A. diudar.
g A. syrdiudar.
h A. ducu.
i A. dend.
k A. alsegieri.

l A. alsegie...
m † A. deinde.
n A. alsegieri.
o A lenificat.
p A. sol'onēvēt[ ]
q A. nesastegi
r A. churchum.
s A. dinaruie.
t A. albāçe.
v A. duragi.
x A. cubugi τ al fuachut.
y A. altedarugi.
3 A. duragi.
τ A. dichsie, vel darchsene.
ɔ A. darumatharis.
ꝑ A. alserachs.
a A. dragagāto
b A. alchathad.
c A. tenin bahari.
d A. dab.

aldhab quidem raro est nisi in regionib⁹ arabum. Decoratio. Linit stercus eius sup pānū, ⁊ lētigines, ⁊ ꝯfert. Mēbra oculi. Stercus eius ꝯfert albugini oculi: ⁊ ꝯfert descensioni aque.

¶De [a] ⌈dhoboha.⌋ Cap. CCXXVII.

Dhoboha [b] † ⌈ ⌋ [c] ⌈Jam diximus in cap̄ de. k.⌋ sūmam iuuamēti ipsius qđ facit in podagra, ⁊ dolore iūcturaꝝ.

Litera. E.

¶De [d] ⌈emblico.⌋ Cap. CCXXVIII.

Emblicus qd est. Est notus, ⁊ † ⌈ ⌋ est debilior myrobal'. [f] ⌈nutritū,⌋ ⁊ est in eorum semita. Quūqȝ in lacte infundit' noiat' sirembleȝ. Natura. Apud iudeū est cal'us, ⁊ apud plures alioꝝ est fridus in [g] ⌈tertio,⌋ ⁊ apud scirek indum in ipso est calefactio, ⁊ forsitā veritas est, ꝙ ipse siccus est paꝝ hn̄s friditatis. Opōnes ⁊ ꝓpetates. Extinguit caliditatē sanguinis. Decoratio.

Fortes efficit radices capilloruȝ, ⁊ denigrat capillos. Instr̄a iūcturaꝝ. Cōfert neruis valde. Mēbra oculi. Cōfortat oculum. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Cōfortat cor ⁊ [h] ⌈subtiliat ip̄m⌋ ⁊ intellectui p̄bet augmētum. Mēbra nutrimēti. Cōfortat stōm, ⁊ preparat ip̄m, ⁊ sedat sitim, ⁊ vomituȝ, ⁊ facit appetitum cibi. Mēbra expulsionis. Confortat anū, ⁊ excitat coitum, ⁊ apud quosdam stringit ventrem. Uerum qđ ex ipso [i] ⌈nutritū⌋ est lenit vētrem absqȝ labore, ⁊ ꝯfert hemorroidibus, [k] ⌈et soluit phlegma ⁊ melancholiam.⌋

¶De [l] ⌈epithymo.⌋ Cap. CCXXIX.

Epithymum qd est. Est semē, ⁊ flos, ⁊ stipites pui [m] ⌈ꝯfracti: ⁊ ē acutū, cal'm, pūgitiui saporis⌋ semia hn̄s rubea, cuius plāte v̄tus est, sicut v̄tus alhasce: veꝝ alhasce est debilior eo: ⁊ dr̄ ꝙ est de gn̄e alhasce. Electio. Qđ ex eo bonū est, est cretēse, ⁊ hierosolymitanū, ⁊ est decliue ad [n] ⌈rubedinē,⌋ ⁊ qđ est vehemētius rubeū, ⁊ acutioris odoris, melius est. [o] ⌈Et meli⁹ est illud qđ affert' de isula crete. Et afferť ēt ex oris domus sancte: ⁊ ex alijs vicinis sibi: sȝ rubedo est fortior, ⁊ sil'at' semini cuscute.⌋ Natura. Est cal'm ⁊ siccū in tertio fm̄ Gal'. Et dixit hunaim, ꝙ est cal'ȝ in tertio siccū in fine p̄mi. Opōnes ⁊ ꝓpetates. Sedat inflationē, ⁊ ꝯuenit ꝯsistētib⁹, ⁊ senibus, ⁊ remouet egritudines [p] ⌈oppil'onū.⌋ Instr̄a iuncturaꝝ. Confert spasmo. Mēbra capitis. Cōfert melācholie ⁊ epilepsie. Mēbra nutrimēti. Cōturbat eos, in quoꝝ cōplexionib⁹ cholera rubea vincit, ⁊ facit eis nauseam: ⁊ est ex eis que sitire faciunt. Mēbra expul.

Potio epithymi si. iiij. aur̄. bibāť cum melle ⁊ sale: soluendo educit mel'am fortiter, ⁊ educit etiam phlegma. Quidā x̄o dixerunt qđ ex eo bibitur sit vsqȝ ad. ʒ. ij. et decoctio sit vsqȝ ad. iiij. aur̄. ⁊ opȝ vt voluat' qđ ex eo bibit' cum oleo amigdalino: ⁊ nō opȝ vt in decoquēdo ip̄m, multum elaboretur.

¶De [q] ⌈hebeno.⌋ Cap. CCXXX.

Hebenus qd ē. Est nota. Electio Que ex ea melior est, est nigra, eq̄lis, in q̄ nō sunt linee: ⁊ sil'at' in suo tactu cornu tornatili: et est valde cōpacta, ⁊ solida, in cuius sapore est mordicatio: ⁊ quum ponit' sup carbonē odoratur ex eo odor bon⁹ acut⁹. Natura. Cal'a est ⁊ sicca i scđo.

a A. dabha.
b † A. Instr̄a iūcturarum.
c A. Jā diximus in libro tertio.
d A. ambegi.
e † A. conditus.
f A. conditis.
g A. secundo.
h A. vigorat ip̄ȝ seu ip̄ȝ letificat.
i A. conditum.
k —— A.
l A. asthimum.
m A. frāgibiles ⁊ est calidū acuti saporis.
n A. rufedinem.
o —— A.
p A. melie.
q A. abenus, vel abanus.

Et existimāt qdā, ꝙ ipsa cū cal'itate [r] † ⌈ ⌋ extinguit cal'itatē sāguinis. Opōnes ⁊ ꝓprie. Fricat' in aq̄ sicut plures lapidū, et est s̄btiliatiua, abstersiua.

Mēbra oculi. Abstergit pānū oculi, ⁊ albuginē: ⁊ ex ipsius fricatione fiunt collyria, ⁊ fit ex ea [s] ⌈alcofol⌋ ad medicinas oculi ꝓpter vehemētiam ꝯuenientie eius: et quū adurit' eius serratura super sartaginē: deinde abluitur, ꝯfert vlcerib⁹ antiq̄s, ⁊ opthalmie sicce, ⁊ scabiei oculi. Mēbra expulsionis.

Dixit alcāzi. ꝙ ipsa frāgit lapideȝ in renibus: ⁊ dr̄ ꝙ in ipsa est resolutio inflationis ventris.

¶De [t] ⌈eruca.⌋ Cap. CCXXXI.

Eruca qd est. Ex ea alia ē siluestris, ⁊ alia hortulana. Semen aūt eruce est illud qđ in decoctiōe ponit' loco sinapis. Natura. Calida est in scđo, sicca in p̄mo, ⁊ in humida qdem est humiditas in p̄mo. Opationes ⁊ ꝓprietates. Est apitiua lenitiua. Decoratio. Aqua eruce cū felle vaccino vestigijs vlceꝝ ꝯfert, ⁊ semen eius, aut aq̄ ipsius cum melle lētiginibus. Mēbra capitꝭ. Facit soda, et ꝓprie si comedat' sola. lactuca x̄o remouet nocumentuȝ ab ea: ⁊ simil'r endiuia, ⁊ portulaca. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Facit lac abūdare. Mēbra nutrimēti. In ipsa est digestio cibi. Membra expulsionis. Siluestris facit abūdare vrinam, cōmouens coitū: ⁊ faciens ei erectionē, ⁊ ꝓprie semen eius. Uenena. Quādo comedit' ⁊ bibit' post eam vinum odoriferū est tyriaca morsui mustele.

¶De [u] ⌈elbue.⌋ Cap. CCXXXII.

Elbue quid est. Est vizbue, [x] ⁊ est subtilior q̄ȝ kacule. Natura. Calida est in p̄mo, sicca in scđo. Opationes ⁊ ꝓprietates. Est subtilis.

Membra nutrimēti. Cōfortat epar et stomachū frigida: ⁊ digerit cibum.

¶De [y] ⌈endiuia.⌋ Cap. CCXXXIII.

Endiuia qd est. Alia est siluestris: ⁊ alia hortulana: et est duaꝝ specieꝝ. hn̄s lata folia: ⁊ habens stricta folia: ⁊ ipsa ꝓcedit cursu lactuce. verūtamen sicut dixerunt est minor ea in suis opationibus. apud me x̄o ambe vincūt eam in aperiendo, ⁊ in prestādo iuuamētum oppilationi epatis: quāuis minorent' ab ea in extinguēdo ⁊ [z] ⌈ꝯfortando.⌋ Electio. Magis iuuatiua ex eis epati est que est magis amara. Natura. Endiuia frigida est in p̄mo, ⁊ siccitas sicce est in p̄mo: et humiditas humide est in fine p̄mi. ⁊ hortulana qdem est frigidior ⁊ humidior: et eius qdem amaritudo in estate fit fortis: ⁊ declināt ad paruā caliditatē que nō efficit impressionē. Siluestris x̄o est minoris humiditatis, ⁊ est taraxacon. Opationes ⁊ ꝓprietates.

Aperit oppil'ones [⁊] † ⌈ ⌋ visceꝝ ⁊ venaꝝ: ⁊ in ipsa qdem est stipticitas [?] ⌈aliquātula:⌋ sed non est vehemēs, ⁊ eius aqua cū cerusa, ⁊ aceto est mirabile epithyma in infrigidādo illud cuius ifrigidatio querit'. Instrumēta iūcturaꝝ. Fit ex ea emplastrū podagre. Mēbra oculi. Confert opthalmie calide: et lac qdem endiuie siluestris abstergit albuginē oculi. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Fit ex ea cum farina ordei emplastrū tremori cordis, ⁊ ꝯfortat cor: ⁊ quādo dissoluit' cassiafistula in aqua eius, ⁊ ex ea fit gargarismus ꝯfert apostematibus gutturis. Mēbra nutrimēti. Sedat nauseā, ⁊ excitationem chol'e, ⁊ ꝯfortat stomachū: et est de melioribus medicinis stomachi. cuius cōplexio est calida: et siluestris qdem est melior stomacho q̄ȝ hortulana: ⁊ dicitur ꝙ est cōueniens cōplexioni epatis quocunqȝ modo sit: calide quidem est vehementer conueniens, et non est nocumentum ipsius frigide.

r † A. sua.
s A. almesen.
t A. giargir.
u A. eylbua, vel calbua.
x A. Eylbua qd est, est chirbua.
y A. endeba.
z A. nutriendo.
⁊ † A. Alia l'ra. epatis ⁊.
? A. ꝯueniens.

nocumentum reliquaꝝ specieꝝ olerum frigidoꝝ.
Mēbra expulsionis. Quādo comedit̄ cuꝫ aceto stringit vētrem, proprie siluestris. Febres. Confert quartane, ꝛ febribus frigidis. Uenena. Quādo ponit̄ emplastrum cum radice sua super pūcturā scorpionis, ꝛ ꝯmiū puoꝝ venenosoꝝ, ꝛ vespe, et serpētis [a] [guasseuabras] ꝯfert, ꝛ silr̄ cum sauich.

De [b] [epate.] Cap. CCXXXIIII.

Epar. Opōnes ꝛ ꝓꝑetates. Humor gn̄atus ab epatibus est grossus. Et sanius ex eis est epar anatis pinguis, ꝛ gallinaꝝ pinguiū. Mēbra capitꝭ. Epar capraꝝ, ꝛ proprie hircoꝝ detegit esse epileptici. Et qn̄ epilepticus ipm̄ comedit, incurrit epilepsiā. Epar [c] [stellionis] sup molares corrosos positū, sedat dolores eoꝝ. Mēbra oculi. Aqua epatis caprini ꝯfert pāno comesta, ꝛ in alcofol posita, ꝛ iclinatio sup vaporē eius. Mēbra nutrimenti. Epar adib ꝯfert doloribus epatis oib᷒. Inquit Gal. Ego qdem posui ipsum in medicamēto eupatorij, ꝛ nō reperij ipsum augere iuuamētum vltra illud qđ ex eo solet ꝓuenire. Amplius epar est tardi incessus in venis, nisi epar anatis pinguis. Uenena. Epar canis rabiosi si detur in morso ab ipso, confert. Et iam dictū est, ꝙ ipsum prohibet metum aque: ꝛ iam vixerunt per illud quidam eoꝝ, ꝛ fuerunt curati etiam curationibus alijs.

De [d] [Ere.] Cap. CCXXXV.

Es qd est. Es aliud est rubeū ad citrinitatē declinans: ꝛ est achabruse qđ est melius, ꝛ aliud est rubeū clarū, ꝛ aliud rubeum ad nigredinē declinās, ꝛ est genus ęris qđ dr̄ talacon. Et es qdem adustū est [e] [acre] in quo etiā est stipticitas. Quūqꝫ abluit̄ est medicamē bonum ad sigillandū in corpib᷒ lenibus, ꝛ sine ablutione [f] † [ ] est melius. Electio. Flos ęris subtilius est ipo. Natura. Calidus est et siccus in tertio. Opōnes ꝛ ꝓꝑetates. In ęre adusto est stipticitas, ꝛ acuitas ꝛ ꝯsolidatio: ꝛ ex eis que de ipso dicunt̄ [g] † [ ] est ꝙ si cū forpicib᷒ de talacon fiat piloꝝ euulsio ꝓhibet ortum eoꝝ. Decoratio. Denigrat capillos. Uulnera ꝛ vlcera. Ipsum ꝯsolidat vlcera maligna, ambulatiua: et ꝓhibet ea ab ambulatione, ꝛ corrodit carnē augmētatam, ꝛ ablutū ꝯsolidat vulnera, ꝛ dr̄ ꝙ si linit̄ cuꝫ melle ꝯueniēs est vlceribus [h] [duris adustis] in corpibus duris. Mēbra ocli. Acuit visum, ꝛ ꝯfert duritiei palpebraꝝ. Mēbra expulsiōis. Soluit aquā citrinā qn̄ bibit̄ cū [i] [oxymelle] ꝛ si ex eo liniat̄ palatū, excitat vomitū: ꝛ potio qdē eius sit aur̄. j. s. ꝛ exhibit aquositatē absqꝫ nocumēto. Uenena. Opꝫ qdē vt caueat̄ vsus dimittēdi illud in quo est salsedo, ꝛ amaritudo, aut pinguedo sicut sunt olea, ꝛ carnes: aut acetositas: aut dulcedo in vasib᷒ ęris, ꝛ bibēdi ex eis. ipsa eni trāsmittūt ꝓculdubio [k] [ziniariā, ꝛ ziniar] est venenū.

De [l] [euforbio.] Cap. CCXXXVI.

Euforbium qd est. Est gūmi [m] [calidū] cuius virtus alterat̄ post tres, aut q̄tuor annos: et qđ antiquat̄ tēdit ad palliditatem ꝛ citrinitatē: ꝛ nō dissoluit̄ in oleo nisi cū difficultate: ꝛ recens est ꝯ̄rio illius. sed dixerūt quidaꝫ seruat virtutē suam, qn̄ ponit̄ cū fabis excorticatis in vase. Electio. Qđ de eo bonū est, recēs est, claꝝ citrinū, ad pallorē declinās: acuti odoris, vehementis [n] [acredinis.] Aliud ꝯo ab hoc, est adulteratū cum sarcocolla, ꝛ gūmi. Opationes ꝛ ꝓprietates. Est abstersiuum, ꝛ hꝫ virtutē subtilē, adustiuā, abstersiuā: et qđ est recens est vehemētioris calefactionis, q̄ꝫ assa. cum tn̄ non sit gūma sicut assa in calefactione sua. Instr̄a iuncturaꝝ. Miscet̄ cū qbusdā potionibus factis cū specieb᷒, que sunt sicut piper, ꝛ cinnamomuꝫ, ꝛ silia: ꝛ ꝯfert sciatice, ꝛ eijcit cortices ossiuꝫ in die vna. Ueꝝ opꝫ vt muniat̄ caro que est in circuitu ossium cum cerato tepefacto [o] [in vnguento ꝛ cōprimendo] inungit̄ ex eo paralysis: et stupor, ꝛ ꝯfert valde. Membra ocli. Qn̄ ex eo fit collyrium, est abstersiuū, sed ꝑdurat eius mordicatio tota die: et ꝓpter hoc miscet̄ cū melle, ꝛ reliquis collyrijs. Mēbra nutrimēti. Cōfert aque citrine, ꝛ frigori renū: et ꝯfert hn̄tibus colicam: ꝛ potio de eo cum qbusdā seminib᷒ boni odoris, ꝛ aqua mellis est triū anulusat, dixit alcanzi, ꝙ coarctat os matricis vehemēter, adeo vt ꝓhibeat medicinas abortum facientes eijcere fetū. Membra expulsionis. Soluēdo educit phlegma viscosū retētū in vtrisqꝫ anchis, ꝛ dorso, ꝛ itestinis ꝯm ꝙ dixerūt. Uenena. Dixerūt qdam, ꝙ si illius quē aliqs vermiū venenosoꝝ pupugit cutis capitis scindat̄, ꝛ qđ eā seqt̄ vsqꝫquo craneū appareat, ꝛ ponat̄ in ea hoc gūmi tritū, ꝛ suatur [p] † [ ] nō adueniet ei nocumētum illius: ꝛ etiā interficiunt tres. ꝫ. eius in diebus tribus exulcerādo stomachū ꝛ intestina.

De [q] [equo.] Cap. CCXXXVII.

Equus. Opōnes ꝛ ꝓprietates. Facit stercus eius opationē stercoris asini. Apata ꝛ bothor. Corium pulli si aduraт̄ ꝛ liniat̄ ex eo cū aqua super bothor [r] [infrigidat] eas. Mēbra capitꝭ. Dicit̄ ꝙ additiones ille que sunt in genu equi qn̄ terunt̄ ꝛ bibunt̄ cum aceto, sanāt soda. Membra expulsionis. Coagulū equi ꝓprie ꝯueniēs est fluxui antiquo, ꝛ vlceribus visceruꝫ ꝛ fluxui.

De [s] [erugine ferri.] Cap. CCXXXVIII.

Erugo ferri. Opōnes ꝛ ꝓꝑetates. In ipa est infrigidatio ꝛ stipticitas. Mēbra expulsionis. Cōfert fluxui [t] [parturientium.]

De [u] [ericio.] Cap. CCXXXIX.

Ericius qd est. Siluestris est notus, ꝛ montanus, est aduldul hn̄s spinas sagittales ꝓpinquus nāe siluestris, vel terreni. Ille ꝯo qui est marinus est spēs hn̄tium ostraca. Opōnes ꝛ ꝓꝑetates. Eius adeps ꝓhibet effusiones māeꝝ ad viscera: et silr̄ eius epar [x] † [ ] ꝛ in cinere qdē terreni, ꝛ marini sunt abstersio, et resolutio, [y] [ꝛ acuitas] ꝛ exiccatio. Decoratio. Qđ de ericio terreno salitum est, ꝯfert elephantie. Et caro eius qui terrenus est, ꝯfert lepre: ꝛ illud ꝓpter vehemētiam resolutionis, ꝛ exiccationis: et qđ adustū est de cute ericij [z] † [ ] ꝯfert alopitie mixtū cum pice. Apata ꝛ bothor. Cutis ericij marini ponit̄ in medicinis scabiei, et caro eius ꝯfert valde scrofulis.
Uulnera ꝛ vlcera. Cinis cutis eius ꝯfert vlceribus sordidis: et mūdificat carnē additā, ꝛ caro ei᷒ ꝯfert scrofulis valde, ꝛ nodis prauis duris. Instr̄a iūcturaꝝ. Caro terreni salita ꝯfert paralysi, ꝛ spasmo, ꝛ egritudinibus neruoꝝ oibus, ꝛ elephantie.
Mēbra anhelitus ꝛ pectoris. Caro ericij terreni ꝯfert [ꝛ] [extenuationi.] Mēbra nutrimēti. [ꝯ] † [ ] ꝯfert malitie cōplexionis: ꝛ qđ de eo salitum est cū oxymelle est bonū hydropisi: ꝛ similiter eius epar exiccatū in sole sup pānum. Mēbra expulsionis. Ericius [ꝑ] [terren᷒] est bonus stō, et lenit vētrem, ꝛ ꝓuocat. Et caro ericij terreni saliti cū oxymelle ꝯfert dolori renuꝫ. Et caro ericij terreni ꝯfert ei qui mingit in lecto de pueris, adeo ꝙ assiduatio comestionis eius fortasse faciet, vt vrina cum difficultate egrediatur. Febres. Confert caro eius qui terrenus est febribus antiqs. Uenena.

a A. ꝛ semabras.
b A. kebd.
c A. lacerte.
d A. nhas.
e A. acutum.
f † A. ad dura.
g † A. absqꝫ rōne
h A. iduratis o/stracosis ꝛ.
i A. hydromelle
k A. viriditateꝫ eris ꝛ viride eris
l A. farbium.
m A. acutum.
n A. acuitatis.
o A. in oleo ꝛ fricando.
p † A. cum filo.
q A. feres vel feras.
r A. remouet seu delet.
s A. sada alhadid.
t A. Alia litera. sāguinis mlieꝝ.
u A. caufed.
x † A. exiccatuꝫ
y —— A.
z † A. terreni.
ꝛ A. ꝓhtisi.
ꝯ † A. Caro siluestris seu terreni.
ꝑ A. marinus.

Ericij caro ꝯfert morsui vermium venenosoꝝ.

a A.rasen.

¶De [a] ⌈enula.⌋ Cap.CCXL.

Enula qd est. Eius q̄dem est hortulana, et est quedā spēs eius cuius folia sunt ab vno palmo vsq̧ ad cubituȝ vnū expansa sup terrā, sicut sisimber, ⁊ folia lentis. Et qd̄ in ipsa magis est iuuatiuū, est radix eius. Electio. Uirtus sirupi eius est fortis in opationibꝰ suis: ⁊ melior nutritura eiꝰ est cū aceto fracte caliditatis. Natura. Est cal'a ⁊ sicca in scd̄o, ⁊ in ipsa est humiditas supflua: ⁊ ꝓpter illud nō calefacit corpus statim quum ei occurrit. Opōnes et ꝓꝓetates. Confert oībus lesionibꝰ, ⁊ doloribꝰ frigidis, ⁊ cōmotionibus vētositatū, ⁊ inflationis. Et in ipsa est virtus rubificatiua: et est in ea abstersio vltima. Iūstr̄a iuncturaꝝ. Cōfert sciatice, ⁊ dolori iuncturaꝝ: ⁊ empl'm factum ex radice eius, ⁊ ex folijs ipsius, ꝯfert doloribꝰ frigidis, ⁊ cōtusioni lacertoꝝ. Mēbra capitis. Facit soda: verū tn̄ soluit emigraneā flaticam, ⁊ ꝓprie embrocata. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pectoris. Adiuuat ad expuendum deglutita cuȝ melle: et est bone opōnis qn̄ admiscet̄ cū electuarijs mūdificātibus pectus. Et est ex eis que letificāt, ⁊ ꝯfortant cor. Et qn̄q̧ fit ex ea vinum hoc mō. Sumunt̄ de ea aur̄.l. ⁊ ponunt̄ in vj. anulusat musti, ⁊ bibit̄ post tres mēses: ⁊ mūdificat pectus, ⁊ pulmonē. Mēbra expulsionis. Decoctio radicis eius ꝓuocat vtrūq̧, ⁊ ꝓprie sirupus eius. Et qui assuete vtitur enula nō indiget vt mingat omni hora. Uenena. Confert morsui venenosoꝝ vermium, ⁊ ꝓprie egyptia.

b A.sadenegi.

¶De [b] ⌈hematite.⌋ Cap.CCXLI.

Hematites qd est. Qn̄q̧ inuenit̄ in mineris, ⁊ qn̄q̧ subtiliant̄ aliqui i adurēdo magnetē: ⁊ qd̄ ꝓuenit inde est hematites in opōnibus suis. Electio. Melior [c] ⌈alsedenegi⌋ est ille qui est velociter frāgibilis, eq̄lis duritiei, cui nō admiscent̄ sordes, ⁊ in quo sunt vene. Natura. Nō ablutꝰ est calidus in p̄, siccus in scd̄o, ⁊ ablutꝰ est fridus ad scd̄ȝ, ꝓpter ablutionē, siccus in tertio. Opōnes ⁊ ꝓꝓetates. In ipso est stipticitas vehemens: ⁊ apparet qn̄ fricat̄ in aq̄ donec in ipsa resolnat̄ [d] ⌈eius sordities. Et eius virtus est ꝓhibens.⌋ Et in ipso est calefactio quedā, ⁊ subtiliatio, ⁊ exiccatio vltima. Et dixerūt qdā, ꝙ ip̄e est in v̄tute marchasite: sȝ ē siccior, ⁊ minoris caliditatis [e] ⌈p̄ter q̄ȝ i subtiliatiōe ⁊ abstersiōe.⌋ Uulnera ⁊ vlcera. Administrat̄ sicut [f] ⌈puluerizat̄⌋ sup carneȝ additā et extenuat eā. Mēbra oculi. Abstergit vlcera oculi, ⁊ ꝯsolidat ea, qn̄ administrat̄ cuȝ albugine oui. Et qn̄q̧ ꝯfert solus aspitati palpebraꝝ. Et si fuerit illic apa calidū, administret̄ prius cū aq̄: deinde inspisset̄ gradatim: aut spargat̄ sicut puluis sup carnem additam. Et qn̄q̧ ꝯfert vlceribus oculi solus. Mēbra expulsionis. Dat̄ in potu cū vino ad difficultateȝ vrine, ⁊ ad [g] ⌈fluxum⌋ menstruoꝝ. Et in hematite est ꝓprietas rectificandi gonoream.

c A.alsadenegi.

d A.⁊ īspisset eā ⁊ eius virtus est stiptica.

e A.absq̧ subtiliatione ⁊ abstersione.

f A.puluis.

g A.assiduitatē fluxus

h A. charbech asued.

¶De [h] ⌈helleboro nigro.⌋ Cap.CCXLII.

Helleborus qd est. Ille qui niger est, est frustra [i] † ⌈icisa⌋ ⁊ eius acuitas est fortior acuitate albi. Et illi q ip̄m colligunt p̄seruant̄ ab eiꝰ nocumēto comedēdo allea, et bibēdo vinū. Et folia qdē plāte eius sunt silia folijs aldulb: sȝ sūt vehemētioris nigredinis q̄ȝ ipsa: ⁊ hȝ crus breue ad purpureitatē declinās: ⁊ eius figura est sicut figura racemi: et in ipsa est fructus, ⁊ hȝ venas subtiles nigras [k] ⌈ex cuiusq̧ q̄ꝝ radice sic̄ duo capita cepaꝝ egrediunt̄,⌋ et qd̄ de ea admistratur sūt vene iste, ⁊ orit̄ in siccis. Electio. Melior est ille, qui est medius inter veterē ⁊ nouū, ⁊ grossum, ⁊ extenuatū, hn̄s colorē cineritiū, velociter frangibilis [l] ⌈nō pōderosus⌋ in cuius vacuitate ē qdā sil'e tele aranee, saporem hn̄s acutum, ⁊ mordicās linguaȝ: ⁊ bonū qd̄ de eo administrat̄ est, vt assumat̄ lignū paruū qd̄ est apud radicē eius, ⁊ [m] ⌈īfundat̄ ꝑ ua⌋ aqua, ⁊ excorticet̄, ⁊ assumant̄ cortices illiꝰ, ⁊ exiccent̄ in vmbra, ⁊ admistrent̄ triti ⁊ cribellati et potio eius sit tres kermet: ⁊ melius est vt in potu det̄ cum petroselino ⁊ dauco: ⁊ qn̄q̧ dat̄ ex eo vsq̧ ad aur̄.ij. Nā. Calidus est ⁊ siccꝰ vsq̧ ad [n] ⌈scd̄ȝ.⌋ Opōnes ⁊ ꝓꝓetates. Est resolutiuus, subtiliatiuus ⁊ est fortis abstersiōis, adeo ꝙ corrodit carnē mortuam: ⁊ qn̄ nascit̄ apud radicē vitis, fit virtus vini eius solutiua: ⁊ de ꝓprietatibꝰ qdē hellebori est, ꝙ ipse ꝑmutat corpus a sua ꝯpl'one, ⁊ facit ip̄m ꝯpl'onem bonā iuuenilē acqrere: ⁊ multi sunt qui helleboꝝ albuȝ sumūt ad vomēdum, ⁊ nō facit vomere ⁊ nō soluit: sed facit illud qd̄ facit vomitus ⁊ sol'o, ⁊ ꝯueniētia eiꝰ ad viros, ⁊ viragines mulieres, ⁊ fortiores, ⁊ adolescētes, ⁊ eos q hn̄t [o] ⌈carnes teneras in corpe⌋ ⁊ multitudinē sanguis est plima, ⁊ nō est ꝯueniēs castratis, neq̧ mollibꝰ: et ipse qdē est ꝯueniens in [p] ⌈martio⌋ deinde in septēbri. veruntn̄ opȝ vt ante ip̄m ꝓcedant tres dies penitus in qbꝰ abstineat̄ a comestione, ⁊ potatiōe grossoꝝ, ⁊ vt administrent̄ ea que gaudē faciāt, ⁊ delectari, ⁊ vt euomat ⁊ vt eijciat post cenā duabꝰ vicibus, aut tribꝰ, deinde assumat̄. Decoratio. Linit̄ sup morpheaȝ cum aceto: ⁊ sil'r [q] ⌈loca in qbꝰ sunt sordes⌋ ⁊ sil'r sup albam morpheaȝ, ⁊ eradicat verrucas, ⁊ eūo que fit cū eo ꝯfert albaras, ⁊ sil'r albꝰ. Uulnera ⁊ vlcera. Linit̄ niger, ⁊ albus cū lacte sup scabiē, ⁊ impetiginē cū aceto, ⁊ ad excoriationē linitus valet: et fit cū eo eūo: ⁊ fiunt ex eo sicut licinia, ⁊ imittunt̄ fistulis, ⁊ dimittunt̄ per diē, ⁊ qn̄ extrahunt̄ ex eis eradicant̄ [r] ⌈corpa eaꝝ.⌋ Iūstr̄a iūcturaꝝ. Cōfert paralysi, ⁊ dolori iuncturaꝝ, ⁊ eūo facta p ip̄m est medicamē eoꝝ oīum forte. Mēbra capitꝭ. Qn̄ decoquit̄ cū aceto, et distillat̄ in aurē, sedat sonitū, ⁊ qn̄ os colluit̄ ex illo aceto sedat dolorē dentiū, ⁊ qn̄ distillat̄ decoctio eius in aurē debilis auditꝰ, ꝯfortat ip̄m, ⁊ ꝯfert melie que est cū aliqs solus aliena loqtur, ⁊ emigranee antique, ⁊ egritudinibꝰ capitis. s. epilie ⁊ melie. Mēbra oculi. Cōfortat visū qn̄ ponit̄ in alcofol, Mēbra expulsionis. Cōfert melie, ⁊ dn̄io eiꝰ, ⁊ soluēdo educit ex toto corpe absq̧ horribilitate, ⁊ exhit cholerā etiā ⁊ fla: ⁊ extrahit oēm supfluitatē mixtā sanguini, ita ꝙ ab extremitatibꝰ corpis ⁊ acute: et opȝ vt fiat velocis sol'onis cū scamonea, ⁊ misceant̄ ei petroselinū, ⁊ daucus: ⁊ qn̄q̧ dat̄ in potu hoc mō, īfundit̄ in oxymelle, aut vino dulci, ⁊ dimittit̄ in ipso aliq̄ spatio: deide coquit̄ vinū illud cū lentibꝰ, aut cuȝ ordeo, aut gallina: ⁊ ad sorbēdum dat̄ ius eius, ⁊ qn̄q̧ admiscet̄ duobꝰ aureis de eo q̄ȝtitas triū anulusat de scamonea: ⁊ qn̄ȝ decoquit̄ cū lentibꝰ. Et iaȝ qdē dictū est in tabulis ꝓprietatum de regimine eius qd̄ opȝ fieri in h̄ loco etiā. Et ipse valde ꝯfert apatibus in itestinis, ⁊ vesica: et ꝓuocat vrinā ⁊ mēstrua. Permutatio. Loco nigri ponit̄ medium pōdus ipsius de mezereon, et due tertie ponderis eius de agarico. Filius autem Mesaugue dixit, ꝙ loco eius ponit̄ condes.

i A.nō hn̄tia ad ditamēta vilosa sȝ frustra eiꝰ sunt ac si eēnt icisa in extremitatibus suis.

k A.exradice vna sicut ex capite cepe.

l A.gair alnachar.

m A.madefiat cū pauca.

n A.tertium.

o A.corpꝰ carnosum ⁊ pingue. Alia lr̄a. ⁊ nō est ꝯueniēs corpibꝰ tumorosis neq̧ mollibus.

p A.mēse aplis.

q A.sup albaras

r A.ptes calose, vel ostracose, q̄ sunt in eis.

s A. charbech abiad.

¶De [s] ⌈helleboro albo.⌋ Cap.CCXLIII.

Helleborus albꝰ qd est. [t] ⌈Cortex corticū ramoꝝ diūse figure, silis rei veteri albe, i q̄⌋ nō ē ḡuitas, ⁊ sil'at̄ ēt radicibꝰ altee

t A.cortex ⁊ cortices pui sūt frāgibiles, figuras vel formā hn̄s similē rei ueterā te seu corrose a vermibꝰ vel a carollis albe, in q̄.

cui⁹ amaritudo est vehemētior amaritudine nigri. Et eius plāta est sicut arnoglossa: aut sicut sicla silvestris, sed est brevior ea rubei coloris. Et longitudo cruris eius est vsq3 ad. iiij. digitos ꝯiūctos in latitudine [a] ⌈ꝯcauū. ⌋ Et hēt venas plimas a radice vna ꝑcedētes sicut cepe: ⁊ nascit̄ in locis mōtuosis, ⁊ colligit̄ in tpe messis, ⁊ exiccat̄. Electio. Ille q est elect⁹: est planā hn̄s supficiē cuz eq̄litate, albus, velociter frāgibilis, [b] ⌈plima hn̄s grana minuta, ⌋ nō mordicās linguā statim vehementer, ⁊ attrahit saliuā. Qui aūt vehemēter mordicat, statiz est p̄focatiuus: sed opōnes reginiinū in ipso p̄dicte sunt in cap̊ ꝓprietatū. Natura. Calīus est ⁊ siccus in medio [c] ⌈scd̄i. ⌋. Opōnes ⁊ ꝓ̄petates. Albus est vehemētioris amaritudinis. Et niger est vehemētioris calitatis: ⁊ quū mus comedit ip̄m morit̄, ⁊ ex īdustria ꝓbat̄ illud, ⁊ comedit de ip̄o mus in sauich ⁊ melle: et qn̄ coquit̄ cū carne dissoluit eā, ⁊ [d] ⌈debilitat eā. ⌋ De ipso v̄o icīso sumunt̄ qnq3 aur̄. ⁊ ponūtur in nouē. ℥. aque pluuialis, ⁊ dimittunt̄ in ea tribus dieb⁹, ⁊ colat̄, ⁊ fit tepida: ⁊ bibit̄, ⁊ hic est infusus. deide est ille q est decoct⁹, q hoc mō p̄parat̄: libra vna de eo icīso in duob⁹ kist aque pluuial' posita trib⁹ dieb⁹ infundit̄, ⁊ decoquit̄ donec ei⁹ tertia p̄s remaneat, deīde extrahit̄ ab ea helleborus, ⁊ p̄ijcit̄ sup aque, mellis boni collati q̄ztitas duaꝝ lib. ⁊ īspissat̄, ⁊ sumit̄ ex eo cochliariū magnū sicut est, aut cū aq̄ cal'a: et hoc est sanū, ⁊ tutū: deinde est cortex icīsus post ꝯfractus in eo positus, qd̄ sit sicut aqua ordei, vt nihil remaneat in gutture ⁊ stō: deinde est ille q est puluerizat⁹ p̄paratus cū aq̄ mellis: ⁊ iste ē ille q pl'm nocet, ꝓpterea ꝙ remanet in meatibus: q̄re opz bibētē ip̄m p̄parare res, qb⁹ medicat̄ ille, q forsitā īcidit in spasmū, sicut ius galline, ⁊ sirupū de isopo cū mētastro ⁊ ruta, ⁊ lētes, ⁊ olea boni odoris, sic̄ factū est de cipis, ⁊ lilio, ⁊ narcisco: et vt sint apud eū acetū acuti odoris, ⁊ poma, ⁊ cydonia, ⁊ panis cal'us, et vinū odoriferꝝ, et medicamen sternutatoriū: et pēna, ⁊ [e] ⌈ꝯdisi ⁊ anetū, ⌋ ⁊ lectus strat⁹, et vētose diuerse: et qn̄ ascellat cuz facilitate, sorbeat aquā frigidā, ⁊ odoret odores bonos, et cibet̄ ex eis q̊ꝝ chim⁹ bon⁹ est. Et si iā accidit ei spasmus, ⁊ debilitas, tunc det̄ ei panis fract⁹ in vino, aut aq̄ mell', ⁊ q̄nq3 opz vt reiteret̄, et cibet̄ pane īfuso in aqua frida, et si accidat ei singult⁹ in medio opōnis det̄ ei aq̄ mellis, in q̄ decoct⁹ sit raphan⁹: ⁊ si medicina in ip̄o nō mouet̄, post aliq̄ztulū spatiuz bibat aquā mell' cum aq̄ cal'a in q̄ decocta sit ruta: aut det̄ in potu aq̄, ⁊ oleū, ⁊ vomat cū pēna ītincta in oleo de cipis, ⁊ de lilio, et [f] ⌈eleuet̄ ī suspēsorio: ⌋ ꝙ si acciderit ei sicut p̄focatio, sumat in potu de decoctiōe hellebori q̄ztitatē triū. ℥. illud eniz adiuuat medicinā, et remouet accn̄s. Si v̄o non iuuerit, faciat clistere acutuz, ⁊ in potu dent̄ tres anulusat de eo: nō vt euomē faciat: s3 vt expellat p̄focationez, ⁊ fiat vt sternutet cū sternutatorijs, ꝙ si singult⁹ vomitu nō remouet̄, admistrem⁹ tūc vētosas sup spondiles magnas q̄ sunt īter spatulas, ⁊ sup reliq̄s dorsi spōdiles. Vētose eni equāt ꝯtorsionē accn̄tem post singultū, et inūge mēbra spasmata cū oleo vehemētis calefactionis, et cū aq̄ balnei et tina: [g] †⌈ ⌋ opat̄ eni in isto cap̊ opōnem nigri. [h] †⌈ ⌋ Mēbra capitis. Qn̄ odorat̄ ille q puluerizat⁹ est, excitat sternutationē. Mēbra oculi. Acuit visum. Mēbra nutrimēti. Helleborus albus [i] ⌈ꝯfortat fortiter: ⌋ s3 in ipso est timor, qm̄ p̄focat. q̄nq3 v̄o ponit̄ in [k] ⌈pane ⌋ vt vomere faciat: ⁊ oportet vt illi in quo timet̄ prefocatio non in potu

a A. hn̄s concauitatem.

b A. Alia litera. hn̄s q̄ztitatē magnā subtilem.

c A. tertij.

d A. debilior est ille q est ifusus.

e A. cathedra.

f A. moueat̄ in argiuha.

g † A. Vulnera ⁊ vlcera.

h † A. ⁊ sil'r opat̄ in decoratōis capitulo.

i A. facit vomitū cuz fortitudine.

k A. cibis.

tribuat̄ stomacho existēte vacuo. huiusmodi enim debilis est. Venena. Interficit qd̄ de eo supfluum est hoies: et est venenū canibus, et porcis, et sterc⁹ bibentis ipsum interficit gallinas.

De [l] ⌈eupatorio. ⌋ Cap. CCXLIIII.

Eupatorium qd est. Est ex herbis [m] ⌈aromaticis: ⌋ ⁊ habet folia sicut folia canabis: ⁊ flos eius sicut nenufar: et est illud qd̄ administrat̄, ⁊ succus ei⁹. Natura. Est calidū in p̄mo, siccū in scd̄o. Opōnes ⁊ ꝓprietates. Est subtiliatiuū, incisiuū valde: et abstersiuuz sine attractione: et sine calitate manifesta. Et in ipso est stipticitas pauca, ⁊ pōticitas, et amaritudo fortis, sicut est amaritudo aloes. Decoratio. Est bonum in initio alopitie, ⁊ tyrie. Vulnera ⁊ vlcera. Linit̄ cū adipe veteri sup vlcera difficilis ꝯsolidationis, ⁊ eius succ⁹ ꝯfert scabiei, et pruritui qn̄ bibit̄ cuz aq̄ fumiterre, ⁊ oxymelle: et sil'r flos eius, et succ⁹ ipsi⁹ est fortior. Mēbra nutrimēti. Confert doloribus epatis, et oppil'onib⁹ eius: et ꝯfortat ip̄m: et confert duritiei splenis, ⁊ a̅patib⁹ epatis: et a̅patib⁹ stōi: et eius herba, ⁊ succ⁹ ꝯferūt [n] ⌈malitiei forme: ⌋ ⁊ accidētib⁹ hydropisis. Membra expulsionis. Dat̄ in potu cū vino, et ꝯfert vlcerib⁹ ītestinoꝝ. Febres. Cōfert febrib⁹ chronicis, et antiq̄s: ꝓprie succus eius: et ꝓprie cum succo apsinthij. Permutatio. Loco eius ponitur pondus de assaro, et medietas ponderis ipsius de apsinthio.

Litera. F.

De [o] ⌈fabis. ⌋ Cap. CCXLV.

Fabe qd sunt. Note sūt: ⁊ alie sunt egyptiace: et alie nabathie: et nabathie qdē sunt vehemētius stiptice: ⁊ egyptiace sūt humidiores, et minoris nutrimēti. virides v̄o sūt plime supfluitatis: et si non esset tarditas sue digōnis, et multitudo īflationis eaꝝ, nō essent minores in nutriēdo hn̄, q̄z pultes ordei, s3 sanguis earuz est grossior ⁊ fortior. Electio. Meliores ex eis sunt grosse, albe, que a gurgulionib⁹ non pforātur: ⁊ deteriores eaꝝ, sunt recētes: et eaꝝ qdē rectificatio est ꝓlongatio īfusionis eaꝝ, et bonitas decoctionis, et comedere eas cū pipere ⁊ sale, et hasce, et origano, et silibus cū oleis. Natura. Proxime sunt eq̄litati, sed sunt decliues ad frigiditatē, et siccitatē plus, et in ipsis est humiditas supflua, ⁊ ꝓ̄pe in viridibus. De veritate v̄o viridiū est vt iudicent̄ frigide et humide. Quidam aūt qui ponunt frigiditatē fabaꝝ in gradu scd̄o, moduz excedūt. Opationes ⁊ ꝓ̄petatee. Abstergunt parūper: et inflant valde, et si eaꝝ decoctio bene fiat: [p] ⌈⁊ liniant̄ sicut pultes ordei: tūc decoctio vehemēter iterata cū aq̄ remouet eaꝝ inflationē: veꝝ cum fabe excorticant̄ ⁊ mollunt̄, et decoquunt̄ in vase sine motu, et ⌋ minoratur eaꝝ inflatio: et que ex eis frixe sunt, pauce sunt inflationis: sed sunt tardioris digōnis: et cocte cum suis corticib⁹ sunt plus inflatiue: sed sunt tardioris digōnis, et fortasse eaꝝ farina est minoris inflationis: s3 eaꝝ que sunt nabathie est virtus stiptica: et eaꝝ cortex est fortioris stipticitatis, et nō abstergit: et egyptiaca est stipticior omnibus: ⁊ in ip̄a est abstersio, et generatur ex ea caro mollis: et generat humores grossos. Hippo. quoq3 testificatus est bonitatem nutrimenti earuz, et conseruationem

l A. gafet.

m A. spinosis.

n A. caccsie.

o A. bachale.

p A. ⁊ nō sunt sicut chist ordei: qm̄ decoctio plima ipsi⁹ reiterando aquaz remouet iflationē ei⁹: veꝝ cuz fabe excorticāt̄, ⁊ decoquunt̄ in aq̄, deinde frigunt̄ in oleo in vase sine motu.

ſanitatis ab eis, ⁊ qn̄ ſcindunt̄ in duo media, ⁊ ponunt̄ ſup̱ fluxū ſanguinis [a] ⌈ïciſionis, valēt.⌋ Et de ꝓprietatib⁹ qdē eaꝝ eſt, ꝙ abſcindūt oua gallinaꝝ quū nutriunt̄ ex eis, ⁊ ꝙ faciūt vidē ſōnia [b] ⌈cū alie natione ꝑturbata,⌋ ⁊ ꝙ faciūt accidē pruritū ꝓprie recētes. Decoratio. Qn̄ ex corticib⁹ eaꝝ fit empl'z capillis, ſubtiliat eos: ⁊ qn̄ fit ex eis empl'm ſup̱ femur īfantis, ꝓhibet ortū piloꝝ: ⁊ ſil'r qn̄ ſepe iterat̄ ſup̱ locū raſum: ⁊ abſtergunt morpheā in facie, p̄cipue cū cortice, ⁊ pānū, ⁊ lētigines, ⁊ faciūt colorez bonū. Apata ⁊ bothor. Fit ex eis empl'm cū vino ſup̱ apata teſticuli. [c] †⌈ ⌋Uulnera ⁊ vlcera. Cōfert vlcerib⁹ lacertoꝝ. Inſtra iuncturaꝝ. Cōferūt ſpaſmo lacertoꝝ, ⁊ more empl'i ponunt̄ cum decoctiōe ſua podagre cū adipe porci. Mēbra capitis. Faciūt ſoda, ⁊ nocēt oib⁹, qb⁹ accidit ſoda, ⁊ res viridis q̄ eſt in ꝯcauitate eaꝝ q̄ ſunt egyptiace, cui⁹ ſapor eſt amar⁹, quū terit̄ ⁊ miſcet̄ cuz oleo roſaceo, ⁊ diſtillat̄ in aure, ꝯfert dolori ei⁹. Membra oculi. Ipſe cuz melle ⁊ fenugreco more empl'i ſuppoſite, ꝯferūt obfuſcationi oculi, ⁊ palpitationi ⁊ ex eis cuz ture, ⁊ roſis, ⁊ albugine oui fit empl'm exitui oculi, ꝓp̄e qui eſt pupille. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris, Bone ſūt pectori ⁊ ſputo ſanguis, ꝯferūt ēt tuſſi: ⁊ ſi miſceant̄ cū melle, ⁊ farina fenugreci ꝯferūt apatibus gutturis ⁊ duaꝝ amigdalaꝝ, ⁊ eaꝝ empl'm eſt bonū apatibus mānille, ⁊ caſeitati lactis in ea. Mēbra nutrimēti. Sunt difficilis digōnis, ⁊ nō tarde deſcēſionis ⁊ exit⁹. Et nō ſūt gn̄atiue oppil'onū. Et decocte cū corticib⁹ ſuis in aceto ꝓhibēt vomitū. Mēbra expulſionis. Que ex eis decocte ſunt cū aceto ⁊ aq̄, ꝯferūt ſol'oni antique: et quū ꝓp̄e fuerint cū corticibus ſuis: ⁊ ꝯferūt diſſenterie, ⁊ ꝓp̄e nabathie. Et eaꝝ etiam ſauich ꝯfert ad illud [d] ⌈ſicut etiā eaꝝ ſorbitio. Et eaꝝ ſorbitio ꝯfert apati teſticuloꝝ ꝓprie decoctaꝝ cum vino.⌋

a A. abſcindit ipſum ſeu remouet ipſum.
b A. mala mētez perturbantia.
c † A. cū vino.
d A. comeſtū ſicut eſt ⁊ bibituz cū re aliq̄ liquida Et eaꝝ empl'atio cōfert apati teſticulorum. Alia lr̄a. Et earū ſorbitio ⁊ emplaſtratio cōfert apati teſticuloꝝ

De [e] ⌈fece.⌋ Cap. CCXLVI.

Fex Electio. Melior fex ⁊ ſanior, eſt fex vini veteris: deinde que ſilis eſt ei. Et fex qdē aceti eſt vehemētis v̊tutis. Et opʒ vt adurat̄ poſt ipſius exiccationē bn̄, ſicut adurit̄ ſpuma maris in vitrea ta linita ex luto, aut olla. Et finis aduſtionis ei⁹ eſt, vt albeſcat, ⁊ pl'uerizet̄. [f] †⌈ ⌋Et ſil'r ois fex. Et oʒ qdē vt ois fex adminiſtret̄, duz eſt recēs, ⁊ fiat qđ neċium eſt de aduſtione ei⁹, ⁊ tūc adminiſtret̄: quenī ex ea vetus eſt, eſt debilis v̊tutis. Et opʒ qdē vt coopiat̄ in vaſe, ⁊ nō [g] ⌈appeat⌋ aeri: ⁊ qn̄qꝫ abluit̄ ſicut lauat̄ tutia. Opationes ⁊ ꝓp̄etates. Fex aceti fortior eſt alijs fecibus: ⁊ virtus abſterſionis ei⁹, eſt ſtiptica, ⁊ aduſta ē aduſtiua, ⁊ putrefactiua virtute alia. Decoratio. Que aduſta eſt adminiſtrat̄ in vngue albificato cū gūma pini, ⁊ rectificat ip̄m. Apata ⁊ bothor. Fex nō aduſta eſt bona īflationi ſola: et cū myrto etiā, ⁊ exiccat bothor cū quo [h] ⌈ſūt vlcera.⌋ Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Fex nō aduſta extinguit inflāmationē [i] ⌈capitis in quo⌋ ꝯſtrictus eſt ſanguis. Mēbra nutrimenti. Fex nō aduſta ꝓhibet fluxū materieꝝ ad ſtōm. Mēbra expul. Qn̄ exterius apponit̄ matrici empl'm ex fece non aduſta, ꝯfert fluxui ſanguinis menſtrui.

e A. durdi.
f † A. ſubtiliter.
g A. exponatur.
h A. nō eſt vlc⁹.
i A. mānille iq̄

De [k] ⌈fumo.⌋ Cap. CCXLVII.

k A. dochan.

Fumus qd eſt. Eſt terreus ſubtilis, ⁊ diuerſificat̄ eius ſb̄a: ⁊ oēs ei⁹ ſpēs ſūt exiccātes ſb̄a ſua terrea: ⁊ eſt in eis igneitas pua. Electio. Fortior eoꝝ eſt fumus alchitrā: deide fumus picis humide: deide fum⁹ ſtoracis: poſtea myrrhe, deide turis: poſtea terebinthine: ⁊ videt̄ ꝙ fumus napte ſit fortior oibus. Opationes ⁊ ꝓprietates. Fumus eſt ſb̄a terrea ſubtilis, digeſtiuus, reſolutiuus. Mēbra oculi. Fumus turis, ⁊ fumus terebinthine ēt ponunt̄ in medicamētis vlcerū oculi, ⁊ prohibent ortū piloꝝ additoꝝ, ⁊ [l] ⌈curſum⌋ ⁊ corroſionem, et humiditates cum qbus nō eſt opthalmia, ⁊ vlcera lachrymalium.

l A. alſelach.

De [m] ⌈flore ęris.⌋ Cap. CC.XLVIII.

m A. ęar alnhas vel ęer alnhas.

Flos ęris. Opationes ⁊ ꝓp̄etates. Eſt ſtipticus, corroſiuus, mordicatiuus. Uulnera ⁊ vlcera. Corrodit carnē additā. Mēbra capitꝭ. Ponit̄ in deſiccatiuis vlceruz auris: ⁊ qn̄ illud qđ ex eo albū eſt, terit̄, ⁊ ſufflat̄ in aurē, delet ſurditatem antiquā, ⁊ ex eo tangit̄ palatuz cū melle ꝓpter apata gule, ⁊ vuee. Mēbra expulſiōis. Quatuor anuluſat eius ſoluunt humorē groſſum, et ſoluunt aquam citrinā, ⁊ ponitur in exiccatiuis hemorroidarum, ⁊ [n] ⌈exiturarum⌋ ani.

n A. vlcerum.

De [o] ⌈fiſtula paſtoris.⌋ Cap. CCXLIX.

o A. ęumara alrahay.

Fiſtula paſtoris. Natura. Cal'a eſt ⁊ ſicca, ⁊ forſitan in p̄ncipio ſcđi: ⁊ dr̄ qm̄ reſoluit [p] ⌈augmētationē⌋ Mēbra expulſionis. Expertus eſt Gal'. ꝙ ſuccus eius frāgit lapidē in renib⁹, ⁊ dixerūt qdam ꝙ ꝯfert vlceribus iteſtinoꝝ, ⁊ pūgitiuo dolori, ⁊ infirmitatib⁹ matricis, ⁊ facit ꝓuocationem vtriuſqꝫ, ⁊ ꝯfert [q] ⌈fiſſuris.⌋ Uenena. Aureus vnus aut duo aurei in potu accepti ꝯferunt ei qui bibit leporē marinum, ⁊ opium, ⁊ reliqua.

p A. inflationes.
q A. apture, ſeu hernie ex apertura.

De [r] ⌈frumento.⌋ Cap. CCL.

r A. hautha.

Frumentum. Electio. Melius eſt illđ, qđ eſt mediū inter duritiē ⁊ raritatē, magnū, pingue, recēs, planū, qđ eſt iter rubedinē ⁊ albedinē. Frumentū v̊o nigrū, eſt mali nutrimēti. Natura. Eſt cal'm ⁊ tēperatū in humiditate ⁊ ſiccitate, ⁊ ipſius ſauich declinat ad ſiccitatē. Opōnes ⁊ ꝓp̄etates. Triticū pl'ime rubedinis, pl'imi eſt nutrimēti. Et frumētū elixatū eſt tarde digōnis, īflatiuū: veꝝ eius nutrimētū quū digerit̄, eſt pl'm. Et [s] ⌈adarmacha qdē eſt ꝓxima⌋ amilo, ſꝫ eſt calior, ⁊ farina viſcoſa p̱ nām eſt nō viſcoſa arte. Et neqꝫ eſt viſcoſuz nā, ſicut viſcoſum arte. Sauich p̄terea tritici eſt tarde deſcēſionis, ⁊ pl'm īflatiuū, indigens dulcedine faciēte ip̄m deſcēdere velociter, ⁊ ablutione cū aqua cal'a: ita vt remoueat̄ inflatio eius, ⁊ humor ſauic eſt puus. Amilū v̊o eſt fridū ⁊ humidū, viſcoſuz: ⁊ frumētū eſt magis nutritiuum corpis oib⁹ granis. Decoratio. Triticū mūdificat faciē, ⁊ eius farina, ⁊ amilū cū croco eſt medicamē pāni. Mēbra nutrimenti. Sauich tritici, ⁊ ordei grauat. Mēbra expulſionis. Triticū crudū, ⁊ ēt decoctū elixatū nō mollitū, neqꝫ fractum [t] ⌈neqꝫ coctū ita vt ſit puls: ⁊ fractū⌋ ēt ſil'r qn̄ comedit̄, gn̄at vermes. Uenena. Triticum tritū pulueriʒatū ſuper morſum canis rabioſi, eſt iuuatiuum.

s A. alhauari qdē eſt primum.
t A. vehemēter coctū ſicut alberiſſe, ⁊ alheriſſe.

De [u] ⌈fenugreco.⌋ Cap. CCLI.

v A. halbe vel helbe.

Fenugrecum qd eſt. Notū eſt. Nā. Calidū ē ī fine p̄mi, ſiccuz ī ſ°. Et nō euāt̄ ex hūiditate exnea. Opōnes ⁊ ꝓp̄eta. Eius v̊tus eſt digeſtiua, lenitiua: Et illud p̱p̱ illud, qđ ī ipſo aggregat̄ de calitate cū viſcoſitate, ⁊ ipſi⁹ viſcoſitas ꝓhibet dn̄iuz nocumēti calitatis eius: et ei⁹ calitas opat̄ cū facilitate: ⁊ ei⁹ humor eſt malus lꝫ nō ſit paucus. Decoratio. Eius oleū qđ fit cum myrto ꝯfert capillis ⁊ veſtigijs vlceꝝ, ⁊ ꝯfert fiſſuris fridis p̱ mucillaginoſitatē ſuā ꝓp̄e cū oleo roſaceo. Et ingredit̄ in medicinis pāni, ⁊ facit colorem bonū, ⁊ alterat odorē oris, ⁊ facit fetere odorē corporis, ⁊ ſudoris. Apata ⁊ bothor. Reſoluit apata flatica, ⁊ dura: ⁊ eius farina ad apoſtemata cal'a

apparentia, ⁊ occulta, quũ nõ sunt inflãmata, sed sunt declinãtia ad duritiẽ quãdã, ⁊ lenit dubellet, ⁊ maturat ea. Vulnera ⁊ vlcera. Cõfert cũ oleo ro. adustioni ignis. Mẽbra capitis. Mundat furfures ablutiõe capitis facta ex eo, facit sodã capiti, ⁊ ꝓpẽ quũ comedit̃ cũ muri, q̃uis sit cuz almuri minus nocumẽtũ stõ. Mẽbra oculi. Decoctio fenugreci sanat [a] ⌈atarafa.⌋ Mẽbra anhelit⁹ et pectoris. Clarificat vocẽ, ⁊ pulmoni tribuit aliq̃d nutrimẽtum, ⁊ lenit pect⁹, ⁊ guttur, ⁊ sedat tussim, ⁊ dissniã, ⁊ ꝓpẽ qñ coquit̃ cũ melle, aut dactilis, aut ficubus: ⁊ melius est vt ꝯiungat̃ cũ dactilis carnosis, ⁊ sumat̃ succus amboꝝ, ⁊ misceat̃ cũ melle ꝑlimo, ⁊ sup̃ prunas tẽpate calefiat, ⁊ assumat̃ ante cibũ tp̃e lõgo. Mẽbra nutrimẽti. Cũ nitro empl'm factuz ex eo ꝯfert spleni, ⁊ eius decoctio cũ aceto debilitati stõi: ⁊ ꝓpẽ q̃d ex eo recẽs est, ⁊ [b] ⌈eius electuariũ facit⌋ nauseã: sʒ acetũ ⁊ muri expellũt nocumẽtum comestionis eius. Mẽbra expulsionis. Fit encatisma in decoctione eius ad a͞pa m̃ricis, ⁊ dolorem ei⁹, ⁊ coarctationẽ ipsi⁹. Et ei⁹ decoctio cũ aceto cõuenit vlcerib⁹ itestinoꝝ: ⁊ sil'r recẽs cũ aceto qñ comedit̃ [c] ⌈fractũ.⌋ Et decoctio ei⁹ cũ aq̃ cal'a est bona tenasmoni ⁊ sol'oni. Et ei⁹ oleũ est bonũ a͞patib⁹ ani, ⁊ clisterizat̃ ẽt ad tenasmõ, ⁊ dolorẽ vẽtris pũgitiuũ, ꝓpẽ cũ almuri añ cibũ, ⁊ nõ mouet ad expellẽdã fecẽ nisi pp̃ suã [d] ⌈acrimoniã⌋ ⁊ ꝓpẽ cuz melle nõ ꝑlimo, vt nõ mordicet fortiter, ⁊ ei⁹ decoctio cuz melle fac̃ descẽdẽ hũiditates g̃ssas ab itestis: ⁊ ꝓuocat vrinã ⁊ mẽstrua: ⁊ suppõit̃ cũ anatꝫ adipe, ⁊ cõfert duritiei m̃ricis, ⁊ fac̃ g̃nonẽ m̃ricis facilẽ, cui⁹ g̃no est difficil' pp̃ ꝯsiccationẽ, ⁊ est bonũ h̃ntib⁹ hemorroidas, ⁊ fac̃ sterc⁹ bõi odoris: ⁊ facit fetere vrinã, ⁊ sudorẽ: ⁊ nõ ẽ sic̃ lupini i difficultate sui exit⁹.

a A. altarfati.
b A. vlcerib⁹ ei⁹ ⁊ est faciens.
c A. vnũ post aliud
d A. acuitatem.
e A. hadid.

De [e] ⌈ferro.⌋ Cap. CCLII.

Ferrum q̃d est. Est tres spẽs [f] ⌈seneburucã. Et lieremehẽ ⁊ fuludeth. Senebucucã ergo est alfuledh nãle: ⁊ alfuledh artificiale ẽ purũ ex lieremehen, ⁊ scoria alseneburucã⌋ ꝓpinq̃ est scorie eris. Et ego q̃dẽ scorie singulare faciã capitulũ in cap̃ de cha. Opõnes ⁊ ꝓpetates. Ei⁹ ziniar stipticũ est, corrosiuũ, ⁊ scoria ipsi⁹ est debilior ziniar ei⁹: ⁊ ipsa est fortioris exiccationis oi scoria. Decoratio. Erugo eius supposita panaritio cũ vino, est bona. A͞pata et bothor. Erugo ferri cũ vino sup̃ herisipilã ⁊ bothor, vtilis est. Instr̃a iuncturaꝝ. Erugo eius cũ vino super podagraz ꝯfert ei. Membra capitis. Qñ terit̃ cũ aceto forti, ⁊ coq̃t̃ in ipsa, est illud acetũ medicamẽ saniei antique currẽti ex aur̃. Mẽbra ocl'i. [g] †⌈ ⌋ Est bona aspitati palpebraꝝ, ⁊ vngule. Mẽbra nutrimenti. Vinũ ⁊ aq̃ in qb⁹ extinguit̃ ferrũ, ꝯfert a͞pati splenis, ⁊ mollificationi stõi, ⁊ debilitati ei⁹. Mẽbra expulsionis. In eius scoria est ṽtus soluens aliq̃, debilior ea que est in scoria eris: ⁊ eius erugo est stiptica: q̃re supposita abscindit fluxũ sanguis ex m̃rice: ⁊ eius erugo stiptica exiccat hemorroidas [h] †⌈ ⌋ ⁊ vinũ in q̃ extinguit̃ ferrũ retinet sol'onẽ antiquã, ⁊ dissenteriã, ⁊ ꝯfert mollificatiõi ani, ⁊ [i] ⌈isesibilitati vrie⌋ ⁊ fluxui mẽstruoꝝ, ⁊ ꝯfortat coitũ.

f A. saburcan, ⁊ bermahen, ⁊ fulad artificiatũ, ⁊ saburcan est fulad nãle ⁊ fulad artificiatũ est factũ ex bermahẽ ⁊ scoria alsaburcan.
g † A. Erugo ferri.
h † A. Et aqua.
i A. fluxui vrine inuoluntario.
k A. lubia.

De [k] ⌈faseolis.⌋ Cap. CCLIII.

Faseoli. Natura. Rubei caliores sũt eoꝝ. Filius Mesauge, ⁊ Arsaianis dixerũt ꝙ sunt fridi ⁊ sicci: ⁊ apud me s̃ba eoꝝ est sicca, in q̃ est humiditas supflua, ⁊ ipsi ad calitatẽ declinãt, sʒ rubei sunt caliores. Opõnes ⁊ ꝓprietates. Sunt velocioris digõnis, ⁊ egressiõis q̃ʒ mes: ⁊ non sunt min⁹ nutritiui eis. Et dixerũt ꝙ sunt minoris inflationis: ⁊ est in eo ꝯsideratio: ⁊ verius est ꝙ ipsi sunt magis iflatiui q̃ʒ est mes: veꝝ fabe sunt magis iflatiue eis: ⁊ hũor faseoloꝝ est hũidus flatic⁹, ⁊ faciũt videẽ somnia mala. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Sũt boni pectori ⁊ pulmoni. Mẽbra nutrimẽti. G̃iant hũorẽ grossuz: sed sinapis ꝓhibet nocumẽtũ eoꝝ, ⁊ sil'r acetũ cũ sale ⁊ pipe ⁊ origano: ⁊ vt bibat̃ sup̃ eos vinũ [l] ⌈passuz puꝝ,⌋ ⁊ q̃ cũ aceto sunt nutriti pauce sũt hũiditatis. Mẽbra expul. Prouocãt mẽstrua ꝓpẽ rubei, ⁊ ꝓpẽ cũ oleo de nereidẽ.

l A. potens.

De [m] ⌈fistula pastoris.⌋ Cap. CCLIIII.

Fistula pastoris. Opationes ⁊ ꝓpetates. Virtus eius est v̄tus abstersiua. A͞pata ⁊ bothor. Resoluit a͞pata [n] ⌈fluxa ⁊ grauia⌋ in viscerib⁹. Mẽbra expulsionis. Confert lapidi renũ, ⁊ frangit ipsum. Decoctio eius, ⁊ radix ipsius, confert vlceribus intestinorum.

m A. meçamar alra.
n A cal'a. Mẽbra nutrimenti. Cõfert dolorib⁹ mollib⁹. i. dolorib⁹ a͞patũ molliũ, ⁊ a͞patum ex humorib⁹ fecalibus grossis.

De [o] ⌈felle.⌋ Cap. CCLV.

Fel. Electio. Fortiora fella q̃drupedum, sunt fel vaccinũ: deinde fel [p] ⌈adubua⌋ ⁊ vrsi: deide caprinũ, post ouinũ. Et magis icolume felliũ auiũ, est fel galli, ⁊ duragi ⁊ cubugi. Reliq̃ aũt fella auiũ sunt fortiora fellib⁹ q̃drupedũ, qñ cõparant̃ [q] ⌈rapaces eaꝝ cũ pascẽtib⁹, ⁊ venãtes cũ feris siluestribus: ⁊ fel q̃dẽ forte valde viscosuz⌋ est fel rapaciũ, ⁊ ꝓpẽ magnoꝝ: ⁊ de eis electũ est illud, cuius color est citrin⁹ nãl'r. Illud v̄o q̃d est vt [r] ⌈ziniar: ⁊ q̃d est vt azul⌋ sũt mala: et sil't q̃d est pure rubeũ. Debili⁹ aũt felliũ est fel porcinũ: ⁊ fel q̃dẽ asabut, ⁊ piscis q̃ noiat̃ scorpio, ⁊ testudinis, est fortius fellib⁹ q̃drupedũ. Inq̃t Dia. strigat̃ extremitas fell', ⁊ bulliat i aq̃ ɓʒ q̃ʒtitatẽ q̃ʒ hõ tres ei⁹ feruores cõputet: deide ex̃hat̃, ⁊ exiccet̃ i vmbra, in q̃ nõ fit ros ⁊ referuet̃. Nã. Dia cal'a sũt, ⁊ sicca in q̃rto. Opõnes ⁊ ꝓpẽtates. Fel oẽ est cal'm, abstersiuũ, ⁊ diuersificat̃ ɓm masculũ ⁊ feminã: ⁊ ɓm dispõnẽ sitis ⁊ famis, ⁊ dispõnẽ [s] ⌈saturitatꝫ⌋ ⁊ dispõnẽ q̃etis ⁊ exercitij. Decoratio. Fel asini silu̾ris eradicat moꝝ, ⁊ ꝯfert linitũ sup̃ vestigia a͞patũ [t] †⌈ ⌋ ⁊ põit̃ i empl'is herisipile, ⁊ ꝓhibet ipsaz. Vulnera ⁊ vlcera. Qñ fel miscet̃ cũ nitro, ⁊ gũma pini, ⁊ chimolea ꝯfert scabiei vlcerose: ⁊ fel vaccinũ põit̃ i empl'is [u] ⌈ꝯferẽtibus vulnerib⁹, ⁊ q̃ sũt⌋ ab herisipila, ⁊ dolorib⁹ vehemẽtib⁹: ⁊ fel hircinũ eradicat carnẽ [x] ⌈malã,⌋ et nec̃itas q̃dẽ vlceꝝ vt eis adhibeat̃ fel forte, ⁊ debile diũsificat̃ ɓm suas horas: et ɓm mũdificationẽ et sordidationẽ eoꝝ: ⁊ fel q̃dẽ adib ẽ bonũ vulnerib⁹ neruosis, ⁊ i tp̃e frigioris ꝓhibet spasmũ, ⁊ alcuzez q̃ timent̃ i sil'ib⁹ eoꝝ. Mẽbra iũcturaꝝ. Fel hircinũ sup̃ elephãtiã, et varices ꝯfert: ⁊ sil'r fel asini siluestris ꝓpẽ, ⁊ fel adib ꝓhibet spasmuz, ⁊ alcuzez q̃ sequũt̃ vulnera neruoꝝ ꝓpẽ ex frigore. Mẽbra capitꝫ. Fel hircinũ ⁊ taurinũ ꝯferũt vlcerib⁹ recẽtib⁹ in aure. Fel [y] ⌈arachã⌋ cũ oleo distillat̃ in aurẽ grauẽ, et cũ q̃ est surditas, et cũ succo porri nabathi ad tinitũ, et ad g̃uitatẽ audit⁹. Et fel bouinũ cũ nitro: et chimolea ad furfures valet, quum lauat̃ ipo caput. Et dcm̃ est iaz, ꝙ qñ fel [z] ⌈adib⌋ lãbẽdo sumit̃ ꝓhibet epiliaz. Et fel testudis ꝯfert alcola fraudulẽto i orib⁹ pueroꝝ ɓm ꝙ dĩ. Et ꝯfert attractio odoris ei⁹ cũ narib⁹, epileptico. Et oẽ q̃dẽ fel ꝯfert stricture nariũ apiendo valde oppil'ones que sũt in colatorio. Mẽbra oculi. Oẽ fel ꝯfert obscuritati visus. Et fel q̃dẽ rapacium ꝓprie siccum ꝯfert initio aque, et dilatationi pupille. Et neq̃ ꝯceditur vt administretur nisi post mundificationẽ corporis, ⁊ capitis. Et fel magis ꝯferens oculo ex quadrupedibus q̃dem est fel gazel. Et auiuz q̃dẽ fel alcubugi.

o A. merara.
p A. aldabha.
q A. albegath ex eis cũ deãbulãtib⁹, ⁊ venãtibus, et rapaces eaꝝ cũ rapacib⁹ Et fel q̃dẽ forte valde mordicãs
r A. viride eris, ⁊ lapis laçuli.
s A. pot⁹ ꝑlimi.
t † A. A͞pata et bothor.
v A. vel vnguẽtꝫ ꝓhibẽtibus vulnera.
x A. additam.
y A. alrachme.
z A. vrsi.

Et ex piscibus [a] ⌈felisabut.⌋ Et fel caprinum ꝯfert [b] ⌈cecitati⌋ ⁊ ꝓprie mōtanum. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Ex felle bouis linit̃ palatum cuꝫ melle ad ꝑfocationeꝫ: ⁊ silr̃ ex felle testitudinis. Mēbra expulsionis. Fel bouis apit orificia hemorroidaꝝ. Et oē q̄dem fel est solutiuū: ita ēt ꝙ fel porcinū: q̄n cum eo linit̃ [c] ⌈sumen⌋ ⁊ supponit̃: ⁊ fel tauri cum melle linit̃ ad vlcera que sunt in ano: ⁊ fit ex eo linimētū ad dolorē matricis, ⁊ testiculoꝝ, ⁊ ponit̃ sup̱ ap̄ata osei. Uenena. Fel hirci [d] ⌈siluestris⌋ est tyriaca morsibus venenosis, ⁊ similr̃ fel tauri.

¶ De fuligine. Cap. CCLVI.

Fuligo Electio. Melior est illa que est leuioris pōderis, ⁊ magis intēse nigredis.

Natura. Ois est cal'a exiccatiua, nisi inda: q̄m indi, ⁊ Paulus numerāt eaꝫ iter infrigidātia. Opōnes ⁊ ꝓprietates. Ois est exiccatiua: Ap̄ata ⁊ bothor. Existimāt q̄dā, ꝙ inda ponit̃ sup̱ ap̄ata cal'a ⁊ ꝯfert eis. Uulnera ⁊ vlcera. Illa que assumit̃ ex fumo ligni pini cum gūma ⁊ bdelio ponit̃ sup̱ adustionem ignis, ⁊ dimittit̃ donec cadat.

¶ De [e] ⌈fistula.⌋ Cap. CCLVII.

Fistula q̄d est. Stipites albi, pilosi, sil'es polio: sꝫ sunt plus pilosi: imo sunt toti q̄si pili: ⁊ odor ei⁹ est sicut odor myrrhe. Natura. Est cal'a declinans ad aliquātulū aromaticitatis.

¶ De [f] ⌈furfure.⌋ Cap. CCLVIII.

Furfur. Natura. Calidus est ⁊ siccus in p̊. Opōnes ⁊ ꝓprietates. In ipso est abstersio, ⁊ lenificatio, ⁊ mūdificatio plurima: ⁊ herbus q̄dē ipsius finē non ꝯseq̄tur, ⁊ resoluit vētositates, ⁊ phlegma. Ap̄ata ⁊ bothor. Est bonus cuꝫ aceto forti in initio ap̄atis calidi, ⁊ madefit cum vino: ⁊ fit ex eo empl'm ad ap̄a q̄d est in mānilla calidum: ⁊ rarificat ap̄ata [g] ⌈flatis ⁊ vētositatis.⌋ Uulnera ⁊ vlcera. Cuꝫ aceto forti ponit̃ sup̱ vlcerationē scabiei facto empl'o ex eo cal'o. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Lenit pect⁹ sua abstersione, ⁊ ꝓp̱e sorbitio aqueitatis eius cū zuccaro, ⁊ oleo amigdalino, ⁊ [h] ⌈infundit̃⌋ cū vino, ⁊ ꝯfert ap̄atib⁹ māmille. Mēbra expulsionis. Mouet itestina ad expellendū q̄d in eis est: ⁊ eius sorbitio quū sorbet̃, lenit ventrem. Uenena. Cōfert puncture scorpionis, et serpentis more emplastri superpositus.

¶ De [i] ⌈folio indo.⌋ Cap. CCLIX.

Folium q̄d est. Est ꝓximū virtuti spice, est tn̄ leuius, ⁊ eius folia ⁊ rami sunt sicut [k] ⌈sehesabrā:⌋ ⁊ hꝫ florē frāgibilē q̄d nascit̃ in terra indie: [l] ⌈⁊ sūt ei aque ifuse in terris lacunalib⁹⌋ ⁊ erigit̃ sup̱ faciē [m] ⌈aque⌋ sicut plāta que noiatur lēticula aque, absq̄ꝫ suspēsiōe radicis: ⁊ q̄nq̄ꝫ ligat̃ in loco cū filo, ⁊ exiccat̃: ⁊ fortasse existimauerunt q̄dā, ꝙ est folia nereidē inde, ꝓpter silitudinē quā cū ea hꝫ in v̄tute sua. oleum ꝟo eius v̄tutē hēt olei [n] ⌈alacuhen⌋ ⁊ olei de croco: sꝫ est fortius. Electio. Melius est recens, ad albedinē declinās, q̄d non frāgit̃ in minima, ⁊ est eius odor manifestus vt nereiden odor: ⁊ non est [o] ⌈limosum⌋ neq̄ꝫ salitū, neq̄ꝫ mollificatū. Natura. Cal'm est, ⁊ siccum in scd̄o.

Opōnes ⁊ ꝓprietates. Q̄n in pānis spargit̃, conseruat eos a tineis. Decoratio. Odoreꝫ oris efficit bonū retentū sub lingua. Ap̄ata ⁊ bothor. Decoquit̃ in aqua rosacea: ⁊ fit ex eo empl'm sup̱ ap̄a calidum post ꝯtritionē: ⁊ est medicamen bonū ap̄atibus oculi [p] † ⌈ ⌋ calidis. Mēbra nutrimēti. Est magis ꝯferens st̄ō, ⁊ epati, q̄ꝫ nereiden. Mēbra expulsionis. Ipsuꝫ vehemētius ꝓuocat vrinā, q̄ꝫ nereiden. Permutatio. Loco eius ponit̃ pondus ipsius de [q] ⌈mace⌋ aut etiam spica.

¶ De [r] ⌈falamamiski.⌋ Cap. CCLX.

Falamamiski q̄d est. D̄r ꝙ falamamiski est ozimū gariofilatū. naꝫ ip̄m est odoris silis gariofilo, ⁊ est magis tēperatū q̄ꝫ maiorana, ⁊ sisimbriū, ⁊ min⁹ siccū. Mēbra capitis. Apit oppil'ones accidētes in cerebro, ⁊ ambabus narib⁹, comestū ⁊ odoratū. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Cōfert tremori cordis accidenti ex phlegmate, ⁊ melācholia in corde comestū. Mēbra expulsionis. Est bonum hemorroidibus.

¶ De [s] ⌈fu.⌋ Cap. CCLXI.

Fu q̄d est. Folia eius sunt sicut folia apij, magna hn̄tis folia, et stipites: ⁊ eius crus est vni⁹ cubiti, et plus planū, teneruꝫ, cuius supremū est grossum ꝓximuꝫ grossitudini digiti, purpureos, hn̄s nodos: et hꝫ florem sicut narciscus, aut maiorē narcisco. Et in albo ipsius est quasi purpureū: et inferius in radice sua emittit ramos. Et in radice sua est aromaticus odor: et virtus eius est silis spice in rebus plurimis. Natura. Uirtus radicis ei⁹ est aromatica: ⁊ virtus eius est silis spice calefaciens. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Confert dolori lateris.

Mēbra expulsionis. Prouocat vrinā si bibat̃ sicca: et eius decoctio ꝓuocat menstrua. Et eius prouocatio maior est prouocatione spice inde, ⁊ romane: et est sicut [t] ⌊almentasina⌋ in illo.

¶ De [v] ⌈fufel.⌋ Cap. CCLXII.

Fufel q̄d est. Uirtus eius est ꝓpinqua virtuti sandali. Opationes ⁊ ꝓprietates. Est infrigidatiuū cuꝫ virtute stiptica. Ap̄ata ⁊ bothor. Est bonū ap̄atibus cal'is grossis. Mēbra oculi. Est ꝯueniens ei qui habet inflationē in oculo suo.

¶ De [x] ⌈fangēkest.⌋ Cap. CCLXIII.

Fangenkest quid est. Dictuꝫ est de eo in cap. de b.

¶ De [y] ⌈fael.⌋ Cap. CCLXIIII.

Fael q̄d est. [3] ⌈Est fruct⁹ sup̱ quem est cortex silis in colore corticib⁹ auellanarum. Et figura eius est sicut fistici. Et intra ip̄m est granū pingue simile grano pini q̄d noiatur granū regum: cuius color est inter album ⁊ nigrū, et citrinū: ⁊ est illud q̄d administrat̃, et asportat̃ de terra indie. Et albel et alfel oēs calidi sunt: et cōferunt mollificationi neruoꝝ ⁊ vētositatibus hemorroidaꝝ ⁊ sanat eas: et⌋ est medicina inda nota, cuius virtus est sicut virtus mandragore, ⁊ pomoꝝ eius. Mēbra capitis. Si fiat emplastrum ex ea ꝯfert soda.

¶ De [z] ⌈fal.⌋ Cap. CCLXV.

Fal. Natura. Calidus est in secundo: et siccus.

¶ De [?] ⌈fagara.⌋ Cap. CCLXVI.

Fagara quid est. Granū simile ciceri habens granū sicut mahaleb: ⁊ in ꝯcauitate eius est granū nigrum sicut scehedenigi, et asportatur de [ꝝ] ⌈assekelati.⌋ Natura. Calidū est et siccū in tertio. Opationes et ꝓprietates. In eis est resolutio ⁊ stipticitas. Membra nutrimēti. Ponit̃ in medicinis rectificātibus stomachum, ⁊ epar frigida: ⁊ expellit in eis malitiam digestionis frigidaꝫ. Membra expulsionis. Cōfert solutioni frigide, ⁊ constringit ventrem.

¶ De [a] ⌊fulfulminue.⌋ Cap. CCLXVII.

Fulfulminue quid est. Est radix piperis. Opationes et ꝓprietates. Dicitur ꝙ proprietas eius est conferre doloribus frigidis, et spasmo valde. Instrumenta iuncturarum. Confert podagre. Membra expulsionis.

---

a A. sabut.
b A. pano.
c A. vmbilicus.
d A. montani.
e A. mermarad.
f A. nachale.
g A. flātica ⁊ vētositates.
h A. madefit.
i A. sadegi.
k A. sahesefram.
l A. infusa in aq̄ in terra cenosa.
m A. Alia litera terre.
n A. anuiden.
o A. putridum.
p † A. non.
q A. thalissar.
r A. felengie mesch.
s A. fu.
t A. almētaglesine.
v A. fufel.
x A. fangekest vel bengekest.
y A. fel.
3 —— A.
z A. falangie.
? A. fagara.
ꝝ A. sefale.
a A. fufulmunie vel fulgamunie.

Est ei proprietas vt iuuamen afferat colice, et ven tositatibus frigidis.

¶ De [a] ⌈fesurigo.⌋ Cap. CCLXVIII.

Fesurigum. Opõnes ꝛ ꝓpetates. Est vehementioris exiccationis, q̃z alcolcotar: cum hoc ꝙ est minoris mordicationis, ꝛ est subtili⁹. Uulnera ꝛ vlcera. Remouet scabiẽ.

¶ De [b] ⌈fesire.⌋ Cap. CCLXIX.

Fesire qd est. Est [c] ⌈albazarasen⌋, ꝛ ẽ vitis alba. Natura. Est cal'a ꝛ sicca in tertio. Opõnes ꝛ ꝓpetates. Est [d] ⌈acris⌋ mordicatiua, abstergit, ꝛ exiccat, ꝛ subtiliat, ꝛ calefacit tẽpate. Decoratio. Radix ei⁹ cũ berbo, ꝛ fenugreco abstergit [e] † ⌈ ⌋pãnũ, ꝛ vestigia nigra remanẽtia post vlcera: ꝛ sil'r qñ cogit cũ oleo donec dissoluat, ꝛ aufert [f] ⌈occultationẽ sanguis ab⌋ oculo. Apata ꝛ bothor. Ei⁹ radix abscindit verrucas, ꝛ [g] ⌈bothor leuia:⌋ ꝛ cũ vino sedat panaritium, ꝛ resoluit apata dura, ꝛ disrũpit aldubellet. ꝛ si vnaquaqꝫ triginta diez bibant ex ea tres antulusat cũ aceto, resoluit apata splenis, ꝛ empl'm factũ de ea cũ ficub⁹ etiã est ꝯueniẽs spleni, ꝛ sedat panaritium qñ ex eo fit empl'm cuz vino. Uulnera ꝛ vlcera. Ex radice eius fit empl'm cuz sale sup vlcera mala: ꝛ ponit in emplis corrosiuis carnis, ꝛ ex fructu eius delinit scabies vlcerosa, ꝛ nõ vlcerosa. [h] † ⌈ ⌋Instr'a iuncturaꝝ. Empl'm factũ ex radice eius cuz vino extrahit ossa, ꝛ bibit de ea quaqꝫ die aur̃. j. ad paralysim, ꝛ ad attritionẽ lacertoꝝ valet linita ꝛ bibita. Mẽbra capitis. Bibit de ea oĩ die aur̃. [i] † ⌈ ⌋ ꝛ ꝯfert epilepsie, ꝛ vertigini, ꝛ facit qñqꝫ in rõne accidere ꝑmixtionẽ. Membra anhelit⁹ ꝛ pectoris. Qñqꝫ assumit de ea cuz melle deglutiẽda ad ꝑfocatos, ꝛ ad corruptionẽ anhelitus, ꝛ ad tussim, ꝛ ad dolorẽ lateris. Et qñ bibitur succus ei⁹ cũ frumẽto decocto, facit exuberare lac. Mẽbra nutrimẽti. Inqt Gal'. comestio extremitatũ eius in ꝑmis quũ eleuat, ꝯfert stõ cum sua stipticitate: ꝛ [k] ⌈gustus eius est iter paucã amaritudinẽ, ꝛ acredinẽ.⌋ Mẽbra expulsionis. Cor huius plãte in ꝑmis quũ eleuat, comedit, ꝛ ꝓuocat vrinã, et soluit vẽtrẽ, ꝛ de radice eius aur̃. iterficit fetũ. Quũ ergo supponit, extrahit fetũ, ꝛ mũdificat matricez sedẽdo in decoctione eius: ꝛ succus eius sol'one educit phlegma, ꝛ est ex medicinis bonis spleni. Uenena. De radice eius aur̃. j. ꝯfert morsui vipe: ꝛ sil'r pũcture oĩum vermiuz venenosoꝝ. Permutatio. Loco eius ponit pondus ipsius de durũgi, ꝛ due tertie ponderis ipsius de macis.

¶ De [l] ⌈fesiresin.⌋ Cap. CCLXX.

Fesiresin qd est. Est de gñe alfesire, hñs folia sicut volubilis maior, ꝛ radix eius est nigra exterius, ꝛ citrina iterius. Operationes et ꝓpetates. Est silis alfesire in opõnib⁹ suis: sꝫ est debilior parũp. Instr'a iuncturaꝝ. Cõfert paralysi etiã. Mẽbra capitis. Cor eius in ꝑmis quũ eleuat, comedit, ꝛ ꝯfert epilepsie. Mẽbra anhelitus ꝛ pectoris. Mũdificat pectus. Membra expulsionis. Cor alfesiresin si comedit, quum eleuatur prouocat vrinam. [m] † ⌈ ⌋

Fagama ¶ De [n] ⌈fagama.⌋ Ca. CCLXXI dictum est in cap. [o] ⌈ha.⌋

¶ De [p] ⌈feluzebaragi.⌋ Cap. CCLXXII.

Feluzeharagi quid est. Est arbor litij q̃ hꝫ fructũ sicut piper. Et litiuz qñqꝫ sumit ex eo: ꝛ qñqꝫ sumitur ex [q] ⌈aderesceb.⌋ ꝛ arabicũ est spẽs altera, ꝛ virtus alfeluzeharagi ꝓpinqua est virtuti licij qđ ex ea fit, sed est debilior parũ. Decoratio. Cõfortat capillos linitum. Mẽbra nutrimẽti. Decoquũt rami eius cũ aceto, ꝛ bibit ad splenem, ꝛ ꝯfert vltime, et similiter icteritie. Mẽbra expulsionis. Decoctio ramorum eius ꝓuocat mẽstrua, ꝛ simil'r ipsa: et si de fructu eius bibatur põdus [r] ⌈matulẽ⌋ soluendo educit humorem phlegmaticum plurimum.

¶ De [s] ⌈fath.⌋ Cap. CCLXXIII.

Fath qd est. Est medicina turchia. Uenena. Est bona ad potũ [t] ⌈iusqami⌋ ꝛ pũcturã vermiũ venenosoꝝ data in potu cũ aqua frigida: ꝛ sil'r nucimethel ꝯfert, ꝛ oĩbus venenis.

¶ De [u] ⌈farfag.⌋ Cap. CCLXXIIII.

Farfag quid est. Est portulaca.

¶ De [x] ⌈fungis.⌋ Cap. CCLXXV.

Fungi Electio. Melior spẽs, est nota, que nominat alchalabie. neminẽ. n. iterficit, sed aduenit ex ea cholerica passio: et illi qdem qui sunt sicci, minus sunt mali. Natura. Frigidi sũt in fine tertij: humidi in [y] ⌈ꝑncipio⌋ eius. Opõnes et ꝓprietates. Gñant humorẽ grossum, malũ. Eoruz aũt rectificatio est, vt elixent, ꝛ ponant cũ eis pira humida, ꝛ sicca, ꝛ ozimũ mõtanum: ꝛ bibat super ipsos vinũ purũ. Mẽbra capitis. Gñant stuporẽ, ꝛ apoplesiã. Mẽbra anhelitus ꝛ pectoris. Accidit ex illis, qui nõ interficiunt, ꝑfocatio: et ꝓprie ex interficientib⁹. Mẽbra nutrimenti. Accidit ex illis qui nõ interficiũt cholerica passio, qñ multiplicant, ꝛ sunt difficilis digõnis, ꝛ multi nutrimẽti. Et accidit ex mortiferis, sincopis, ꝛ sudor frigidus. Mẽbra expulsionis. Faciunt possidere difficultatẽ vrine. Uenena. De eis sunt qui sunt mortiferi, ꝛ sunt illi qui nascunt in vicinitate ferri eruginosi, et reꝝ putridaꝝ aliaꝝ: aut in ꝓpinquitate mansionis reptiliũ venenosoꝝ: aut apud aliquã arboꝝ, quaꝝ ꝓprium est vt corrũpant fungos qui apud eas nascunt, sicut oliue: ꝛ de signis qdẽ eoꝝ est, ꝙ sup eas est humiditas viscosa putrefacta: ꝛ cito aduenit eis alteratio, ꝛ putrefactio: ꝛ ꝓuenit ex ipsis ꝯstrictio anhelit⁹, ꝛ sincopis. Et cura eoꝝ est cũ incisiuis, et oxymelle cũ calamẽto: ꝛ qñqꝫ interficiũt statim.

¶ De [z] ⌈fistico.⌋ Cap. CCLXXVI.

Fisticum. Natura. Di. ꝙ est vehemẽtioris caliditatis q̃z nux [τ] ⌈ ꝛ amigdala. Et est cal'm in fine scdi⌋ ꝛ est in ipo humiditas, ꝛ existimauerũt qdã ꝙ est frigidũ, sꝫ errauerũt. Opõnes ꝛ ꝓpetates. Apit oppil'ones epatis ꝓpter suã amaritudinẽ, ꝛ aromaticã vtutẽ sui, ꝛ in ipso est põticitas: ꝛ nutrimẽtũ eius est paꝝ valde. Mẽbra nutrimẽti. Est bonũ stõ, ꝓpe [ꝯ] ⌈ascemiũ⌋ sil'e grano pini, ꝓpt illud qđ est in ipso de amaritudine cũ põticitate: ꝛ apit oppil'ones epatis ꝓpter amaritudinẽ ꝛ aromaticitatẽ suã, ꝛ mũdificat ipꝫ ꝓpe, ꝛ apit meatus nutrimẽti: ꝛ oleũ ei⁹ ꝯfert dolori epatı̃ eueniẽti ex hũiditate gl'sa. Inqt qdã. Nõ iueni ipꝫ faciẽs in stõ nocumẽtũ ml'tũ, neqꝫ iuuamẽtũ. Ego aũt dico, imo ꝓhibet nauseã, ꝛ subuersionẽ stõi, ꝛ ꝯfortat os eius. Mẽbra expulsionis. Nõ lenit vẽtrem, neqꝫ ꝯstringit. Uenena. Cõfert morsui vermium venenosorum ꝓprie decoctum cum vino forti.

¶ De [ꝑ] ⌈fesefisis.⌋ Cap. CCLXXVII.

Fesefisis qd est. Est aial sicut alcorat notũ in scemi exñs in lectis: et videt ꝙ sit illud qđ dr apud nos [a] ⌈igil.⌋ Membra capitis. Qñ bibit cũ aceto aut cũ vino, extrahit sanguisugã ex gutture. Mẽbra expulsionis. Qñ odorat valet ꝑfocationi mr̃icis, ꝛ facit parere, ꝛ quũ terit, et

a A. fesurichun.
b A. fessera.
c A. heçargiesan vel heçarchasen
d A. acuta.
e † A. vehementer exteriora corporis ꝛ clarificat ꝛ mũdificat, ꝛ remouet.
f A. nigredinez sanguinis sub.
g A. vestigia et bothor lactea.
h † A. ꝛ ꝯfert ẽt linitio eius excoriationi.
i † A. vno anno
k A. cũ eo qđ est in eo d amaritudine ꝛ acuitate.
l A. faserfin.
m † A. ꝛ mẽstrua
n A. fagaie. id est flos alcãna.
o A. alcãne.
p A. felicherẽgi.
q A. algarfech.
r A. duoruz mostar.
s A. fath.
t A. sucharan.
u A. Alia litera. farfanch vel farfrugi, vl' farfegi
x A. father.
y A. proximo.
z A. festuc.
τ A. Alia litera ꝛ est calidum.
ꝯ A. alsccmium
ꝑ A. fesafes.
a A. angil.

ponit in foramine virge, sanat difficultatem vrine. Febres. Qñ de eis assumunt .vij. nũo ꝛ ponunt in faba, ꝛ deglutiunt anteq̄ȝ inuadat febris q̄rtana, ꝯferũt. Venena. Qñ deglutiunt absq̄ȝ faba valẽt ad pũcturam vermium venenosorum.

a A. fagalasus, vel fagilinius.

¶De [a] [facaileso.] Cap. CCLXXVIII.

Facailesus qd est. Dr̃ ꝙ ẽ spẽs buchorma rien: ꝛ est gen⁹ hartanite. Opõnes ꝛ ꝓꝓetates. Virt⁹ e⁹ est mũdificatiua cũ abstersiõe, ꝛ icisione: ꝛ est [b] [calefactiuũ] resolutiuũ: et est sudorẽ faciẽs valde, qñ bibit ei⁹ radix, ꝛ [c] [vigorat.] Decoratio. Si bibant de eo tres aur̃. non ꝑtrãseuntes illud, cũ vino aut mellicrato ꝑmixto aq̄, sanat icteritiã, ꝛ opȝ tũc vt iaceat ꝛ coopiat pãnis plib⁹, vt sudet vehemẽter, ꝛ sit sudor coloris chol'e, ꝛ ei⁹ radix mũdificat cutẽ, ꝛ delet pãnũ, ꝛ ꝯfert ei⁹ decoctio scissure accñti ex frigore: ꝛ sil'r ei⁹ oleũ qđ calefit in ei⁹ radice tepefactũ sup cinerẽ cal'm. Apata ꝛ bothor. Radix ei⁹ delet bothor, ꝛ succ⁹ ei⁹ resoluit durities, ꝛ apata splenis: ꝛ scrofulas, ꝛ vuln⁹ recens: aut siccus, ꝛ aufert sahafati ẽt. Vulnera ꝛ vlcera. Qñ ꝑmiscet radix ei⁹ cuȝ aceto, aut melle, aut sola, ꝛ admistrat, sanat vulnera añq̄ȝ antiquentur. Et qñ effundit decoctio ei⁹ sup caput, est ꝯueniẽs vlcerib⁹ q̄ sũt in ipo. Instr̃a iũcturaꝝ. Cõfert torsiõi neruoꝝ, ꝛ podagre: ꝛ totũ illud opat suppositũ vt empl'm. Mẽbra capitis. Qñ ꝑmiscet cum vino, iebriat magnifice. Et qñq̄ȝ fit ex aq̄ ei⁹ caputpurgiũ ad caput [d] [ꝯfortãduȝ.] Et qñ effundit decoctio ei⁹ sup caput, est ꝯueniens vlcerib⁹ q̄ sunt in ipso, ꝛ sedat soda fridã. Mẽbra ocli. Aq̄ ei⁹ cum melle est ꝯueniẽs aque accñti in oculo, ꝛ debilitati visus: ꝛ sil'r caputpurgiũ ex ea factũ. Mẽbra anhelit⁹ ꝛ pectoris. Sũt qdã hoiuȝ q in potu dant radicẽ ei⁹ patiẽtib⁹ asma. Mẽbra nutrimẽ. Fit empl'ȝ ex eo spleni cũ aceto. Mẽbra expul. Qñ bibit cũ hydromelle soluẽdo educit fl'a aquosuȝ: ꝛ ꝓuocat mẽstrua bibitũ, ꝛ suppositũ. Et existimauerũt qdã ꝙ [e] [ambulatio ꝑ ipm] facit abortũ. Et qñ ligat in collo, aut in adiutorio ꝓhibet iꝑregnationẽ. Et supponit cũ lana, vt soluat vẽtrẽ. Et sil'r qñ liniunt ex eo sumẽ, ꝛ mirach, ꝛ ilia, lenit vẽtrẽ. Et eijcit fetũ: ꝛ iterficit fetũ fortiter. Et ei⁹ succ⁹ est fortior in ħ. Et si misceat ei⁹ aq̄ cũ aceto, ꝛ liniat sup anũ extra egrediẽtẽ, reducit ipm ad iteriora. Et succ⁹ ei⁹ apit orificia venaꝝ, que sũt in ipso ano: ꝛ radix eius ꝓuocat mẽstrua bibita, ꝛ supposita. Et si de radice ei⁹ bibãtur .ʒ. v. cũ melle soluũt fortiter. Sitq̄ȝ potio ei⁹ vsq̄ȝ ad. iiij. aur̃. Venena. Bibit cũ vino ad medicinas mortiferas: ꝛ venena, ꝓprie ad lepus marinum.

b A. Alia litera. aperitiuum.

c A. prouocat.

d A. mũdificandum.

e A. ꝙ ipsȝ humidũ, seu recens.

f A. foca vel alfoca.

¶De [f] [fuca.] Cap. CCLXXIX.

Fuca. Electio. Cõueniẽtius est illđ qđ fit de pane [g] [adarmachino] ꝛ mẽta, ꝛ apio: non eni est sic illud qđ fit de pane cocto: ꝛ sic illud qđ fit de massa azyma. Opõnes et ꝓꝓetates. [h] [Alfuca] gñat hũorẽ malũ, ꝛ est mali nutrimẽti: ꝛ nocumẽtũ ei⁹ mẽbris aialis est ita, ꝙ si in ipso ifunditur os elephãtis lenit ipm, ꝛ fit artificiale opari in ipo. Et illud qđ fit ex pane [i] [adarmache] ꝛ apio, ꝛ mẽta est boni chimi, et est ꝯueniens calefactis. Instr̃a iuncturaꝝ. Nocet neruis valde. Mẽbra capitis. Nocet velamini cerebri. Mẽbra nutri. Illud qđ factũ est ex [k] [adarmacha] est bonũ stomacho calido. Mẽbra expulsionis. Factum cum ordeo ꝓuocat vrinam, ꝛ nocet renibus, ꝛ vesice.

g A. alhauari.

h A. ẽ iflatiuũ ꝛ

i A. hauari.

k A. hauari.

l A. fesurichun

¶De [l] [fasuricon.] Cap. CCLXXX.

Fasuricon qd est. Est medicamẽ ad scabiẽ factum ex merdasengi, ꝛ duplo ipsius de calcadis tritis cum aceto vehemẽter forti: et ponit in vase nouo linito ex luto, ꝛ sepelitur in fimo. xl. diebus in tempore estiuo.

¶De [m] [feniculo.] Cap. CCLXXXI. m A.

Feniculum ꝛ est ꝑsice baralme, qd est. Illius v̄tus cui⁹ semẽ sil'at semini coriãdri est ꝓpinq̄ v̄tuti silur̃is: sȝ est debili⁹: verũ tñ est forti⁹ siluestri magno. Nã. Siluestre est vehemẽtioris cal'itatꝭ ꝛ siccitatis, ꝛ est dignius tertio. Hortulani aũt cal'itas, est in scđo. Opõnes ꝛ ꝓꝓetates. Apit oppil'ones. Mẽbra ocli. Acuit visũ, ꝛ ꝓꝓe gũma ei⁹, ꝛ ꝯfert initio aq̄, ꝛ apđ ipsi⁹ descẽsuȝ. Et Democrit⁹ qdẽ existimauit, ꝙ venenosi vermes pascũt feniculi recẽtis semẽ, vt eoꝝ visus ꝯfortet: ꝛ vipe, ꝛ serpẽtes fricãt oculos suos quũ egrediunt de cauernis suis post hyemẽ sup ipm, vt illuminent ocli. Mẽbra anhelit⁹ ꝛ pectoris. Qđ humidũ est, lac exuberare facit, ꝛ ꝓprie hortulanum, Mẽbra nutrimẽti. Qñ bibit cũ aqua frida ꝯfert nausee, ꝛ iflãmationi stõi: ꝛ ei⁹ digõ est tarda: ꝛ eius nutrimẽtũ est malũ, Mẽbra expul. Prouocat vrinã, ꝛ mẽstrua, ꝛ siluestre ꝓꝓe frãgit lapidẽ: ꝛ in terreno qdẽ, et fluuiali est iuuamẽtuȝ ad renes, ꝛ vesicã, ꝛ ꝯfert ꝓꝓe illud qđ est siluestre, distillationi vrine, ꝛ mũdificat fetas: ꝛ qñ comedit eius radix cuȝ semine suo, stringit. Febres. Cõfert febribus antiquis, ꝛ dat in potu cũ aqua frigida, ꝛ ꝯfert nausee in febribus, et inflãmationi stõi ex eis. Venena. Cõfert eius decoctio cum vino morsui vermiũ venenosoꝝ, ꝛ cũ aqua: et terit eius radix, ꝛ ponit super morsum canis rabiosi, et confert.

n A. sahetteregi.

o —— A.

¶De [n] [fumo terre.] Cap. CCLXXXII.

Fumus terre. Electio. Melior est ille, q est viridis recẽs [o] [acut⁹] amar⁹. Nã. Dr̃ ꝙ est fridus in p̊, sicc⁹ in scđo. Opõnes ꝛ ꝓꝓetates. Purificat sãguinẽ, ꝛ apit, ꝛ in ipso est frig⁹, ꝓpter illud qđ in ipso est de sapore stipticitatꝭ: ꝛ calor, ꝓpt illud qđ in ipso est de sapore amaritudis: sȝ q̄si frig⁹ ei⁹ est forti⁹. Vulnera ꝛ vlcera. Bibit ad pruritũ et scabiẽ. Mẽbra capitis. Strigit gigiuã. Mẽbra nutri. Confortat stõm, et apit oppil'ones epatꝭ. Mẽbra expul. Lenit nãm ꝛ ꝓuocat vrinã: ꝛ potio ei⁹ sit a põdẽ .ʒ. x. vsq̄ȝ ad lib. 5. et vsq̄ȝ ad duas tertias lb. cũ zuccaro: ꝛ de eo q sicc⁹ est cũ medicis in decoctiõe vsq̄ȝ ad. ʒ. x. Et de trito sicut est, a trib⁹ vsq̄ȝ ad. vij. Permutatio. In scabie et febrib⁹ antiqs q̄ȝtũ est mediũ põderis ipsi⁹ de sene, de mecha.

p A. tin.

¶De [p] [ficub⁹.] Cap. CCLXXXIII.

Ficus qd est. Fic⁹ in seipa nãm hȝ. Et folijs, et lacti ei⁹ inest v̄tus lacticinij: et quũ non repiunt folia ei⁹ rami ei⁹ q̄ silur̃is est, decoquũt cõfracti, ꝛ ꝯtriti: et assumit eoꝝ aq̄: et de ea accipitur succ⁹ sic accipit in reliqs herbis: et [q] [gemine qdeȝ fic⁹] melli sil'es exsit in opõnib⁹ suis. Electio. Melior est alba: deide rubea, deide nigra. Et qñ vehemẽter matura est: est melior, ꝛ ꝓxima ad ħ vt nõ noceat. Et sicca qdẽ in suis opõnib⁹ est laudabil', verũ tñ sãguis ex ea gñat⁹ nõ est bon⁹: et ꝓp ħ facit pediculos: veꝝ si sit cũ nuce: tũc ei⁹ chim⁹ fit bonus: ꝛ p⁹ nucẽ cũ amigdala, et leuior oib⁹ est alba. Nã. Illa q̄ est hũida, est cal'a parũp: et q̄ est hũida plime est aqueitatꝭ: et paꝝ est medicinal'. Que v̄o imatura ẽ: est abstersiua ad friditatẽ aliquãtulã declinãs, nisi lac ei⁹: et q̄ est sicca est cal'a in p̊, ꝛ in fine ipsi⁹, et est sbtilis. Opationes et ꝓꝓetates. Que sicca est, ꝛ ꝓprie [r] [acris] fortis est abstersiõis, maturatiua, resolutiua, et carnosa est plime maturationis: et in ipsa sũt glutinatio, et icisio, et subtiliatio: et siluestris est

q A. coagulatus ficuum.

r A. acuta.

acutioꝛ ⁊ fortioꝛ[a] [in hoc] ⁊ ficus qdē nutribilioꝛ est reliqs fructibꝰ, ⁊ q̄ vehemētis est maturatiōis, ꝓpinqua est ad h̄ vt nō noceat, ⁊ in ipsa est īflatio: ⁊ qn̄qꝫ egredit̄ q̄[b] [acris] est ⁊ sicca, de abstersiōe ad vlceratione, ⁊ adeo, vt sicca, ⁊ folia eius qū decoquunt̄ cū radice almezerion nigri, fit cura scabiei aīaliū: ⁊ succꝰ folioꝝ eiꝰ vehemētis est calefactiōis, ⁊ abstersiōis. Et in ipa qdē est lenificatio vltima, ⁊ expellit[c] [supfluitates] ad cutē, ⁊ facit sudare: ⁊ in eiꝰ acceptiōe est sedatio caliditat̄: ⁊ silr̄: ſm ꝙ ego existimo, sicca ēt expellit ad exterioꝛa, et facit sudare. Et lac qdē eiꝰ coagulat liquefactionē sāguis, ⁊ lactis, ⁊ liq̄facit ꝯgelatū. Et illa qdē q̄ hūida est, velocis est nutrimēti, ⁊ penetratiōis in stō ⁊ coꝛpe. Nutrimētū ꝟo ficꝰ, lꝫ nō existat in[d] [robore] nutrimēti carnis ⁊ ḡnoꝝ: est tn̄ vehemētioꝛis[e] [roboris] q̄ꝫ nutrimētū oīuꝫ fructuū. Et v̄tus succi ramoꝝ eius añq̄ꝫ frōdescāt ꝓpinq̄ est v̄tuti lactis eiꝰ. Et aq̄ qdē cineris ligni eiꝰ iterata, in potu dat̄ ad coagulationē lactis in vētre. Et aq̄ cineris ligni quercꝰ ꝓpinq̄ est in itētiōe.[f] [Uinū ꝟo ficꝰ est subtile] mali hūoris: ⁊ ramis qdē fici inest tm̄ subtiliatiōis, ꝙ qn̄ caro coqt̄ cū eis, dissoluit̄, ⁊ in[g] [iunmeiꝫ] qdē est v̄tꝰ attractiua ex ꝓfūdo coꝛpis, ⁊ resoluēdi illud qd̄ attractū est. Decoꝛatio. Jlla q̄ est imatura linit̄, ⁊ fit ex ea emplr̄m sup[h] [hailē] ⁊ verrucas ⁊ spēs ipaꝝ: ⁊ moꝛpheā: ⁊ silr̄ folia eiꝰ. Et acceptio eiꝰ rectificat coloꝛē coꝛruptū, cā egritudinū, ⁊ apatum caloꝝ, et molliū: ⁊ maturat carbūculos, ⁊ ꝓpe cū ireos, ⁊ nitro, aut calce. Et cū coꝛtice ḡnati ponit̄ sup panaritiū. Et lac qdē[i] [aliumeiꝫ] ꝯfert apatibꝰ difficilis resolōnis, ⁊ scrofulis[k] [⁊ lacertis: ⁊ similr̄ decoctio aliumeiꝫ: ⁊ ꝯfert moꝛo, ⁊ ꝓpe aliumeiꝫ.] Et succus folioꝝ eiꝰ abscidit vestigia[l] [alguassen] ⁊ cū cerato ponit̄ sup fissurā frigoꝛis: ⁊ silr̄ lac eiꝰ in oībꝰ illis. Et est ipinguatiua, eiꝰ tn̄ ipinguatio facile resoluit̄. Et est faciēs pediculos:[m] †[ ] ⁊ illud qdeꝫ ꝯtingit ab ea ꝑꝑ coꝛruptionē hūoꝛis eiꝰ, ⁊ dr̄ ꝙ ipa est velocis expulsiōis ad exterioꝛa: ⁊ est ꝯueniētis hūoꝛis aīalibꝰ. Apata et bothoꝛ. Fit ex ea emplr̄ꝫ apatibꝰ duris, ⁊[n] [herisipile decocta] cū farina oꝛdei. Et q̄ imatura est ponit̄ sup moꝛpheam. Et ipa maturat carbunculos, ⁊ facit accidē que hūida est alhasaf, qn̄ admistrat̄, ⁊ ꝯfert eiꝰ decoctio apatibꝰ gutturis, ⁊ apatibꝰ radicū auriū gargarizata ad illud cū coꝛtice ḡnati, ⁊ panaritio cū penitho. Et sicca qdē nocet apatibꝰ epat̄, ⁊ splenis ꝑꝑ suā dulcedinē. Et qn̄ apa est duꝝ nō nocet neqꝫ ꝯfert: verūtn̄ si ꝯiungat̄ cū s̄btiliatiuis, ⁊ resoluētibꝰ ꝯfert valde. Et[o] [aliumeiꝫ] qdē vehemēter resoluit apata difficilia. Uulnera ⁊ vlcera. Succꝰ folioꝝ eiꝰ exulcerat ⁊ linit̄ decoctio eiꝰ cū spuma sinapis sup[p] †[ ] scabiē. Et folia eiꝰ ponunt̄[q] †[ ] super essere: ⁊ sup vlcera ḡssaꝝ hūiditatū. Et aq̄ qdē in q̄ iterat̄ cinis ligni eiꝰ, est coꝛrosiua, mūdificatiua vlceꝝ putridoꝝ antiquoꝝ. Et si admistret̄ cū coꝛtice ḡnati sanat panaritiū. Et cū calcāto valet ad vlcera cruriū fraudulēta. Et lac[r] [aliumeiꝫ] facit adherē vulnera. Instr̄a iūcturaꝝ. Ponunt̄ cū imaturo ex eis, ⁊ folijs folia papaueris, ⁊ ponunt̄ sup coꝛtices ossiū. Et aq̄ cineris ligni eiꝰ iterata effūdit̄ sup neruos doloꝛosos. Et qn̄ꝫ dat̄ de ea in potu q̄ꝫtitas vniꝰ. ℥. ⁊. s. Mēbꝛa capitis. Cōfert q̄ hūida est, et q̄ sicca epilie: ⁊ distillat̄ eiꝰ decoctio cū[s] [spuma] sinapis in aurē in q̄ est tinitꝰ. Et ꝯferūt lac eiꝰ, ⁊ succus ramoꝝ ipsiꝰ, añq̄ꝫ frōdescāt quū ponunt̄ i dēte coꝛroso. Et ꝯfert eiꝰ admistratio sup apata que sūt sub aure quū fit ex ea emplr̄m: ⁊ illa q̄ est imatura, sanat vlcera capitis pulueriꝫata. Mēbꝛa oculi. Lac eiꝰ cū melle ꝯfert pāno hūido, ⁊ iceptiōi aque descēdētis, ⁊ ḡssitudini[t] [palpebꝛaꝝ] ⁊ cum folijs eiꝰ fricat̄ aspitas palpebꝛaꝝ, et scabies eaꝝ. Mēbꝛa anhelitꝰ et pectoꝛis. Cōfert q̄ hūida est, ⁊ q̄ sicca aspitati gutturis. Et est ꝯueniens pectoꝛi, ⁊ cāne pulmonis. Et[u] [vinū ficꝰ ꝓuocat mēstrua ⁊ vrinā. Et silr̄ vinū eiꝰ] ꝯfert tussi antiq̄, ⁊ doloꝛibꝰ pectoris, ⁊ ꝯfert apatibꝰ cāne pulmonis. Mēbꝛa nutrimēti. Apit oppilōnes epatis ⁊ splenis. Jnq̄t Gal. Que hūida est, mala est stō: ⁊ q̄ sicca est nō ē mala. Et qn̄ comedit̄ cum almuri mūdificat supfluitates stōi: ⁊ est ex eis q̄ itersecāt sitim q̄ est ex flate salso, ⁊ excitat sitim[x] [q̄ est ex] hydropisi, ꝓpe cū apsinthio ⁊ silr̄ bibē vinuꝫ eiꝰ ꝯfert stō, ⁊ icidit appetitū cibi. Et ficus qdē est velocis descēsionis, ⁊ velocis penetratiōis ꝑꝑ suam abstersionē. Et sicca nocet epati ⁊ spleni apatis ꝑꝑ suā dulcedinē: sꝫ si apa est durū nō nocet, neqꝫ iuuat. Et admistratio ipsiꝰ quū ieiuniuꝫ adest: est mirabil̄ iuuamēti in apiendo vias cibi, et ꝓpe cū nuce ⁊ amigdala: quū tn̄ eiꝰ nutrimētū cuꝫ nuce fit plusq̄ꝫ cū amigdala. Si aūt comedat̄ cū igrossatiuis, fit tūc nocumētū eiꝰ maximū. Et[y] [aliumeiꝫ] est mala stō ꝑui nutrimēti: sꝫ est ꝯferēs duritiei in splene facto emplō ex ea cū āmoniaco.[z] †[ ] Et oēs qdē spēs ficus sūt incōueniētes cursui mãeꝝ ad stōm. Mēbꝛa expul. Cōfert renibꝰ, ⁊ vesice q̄ hūida est, ⁊ q̄ sicca. Et iuuat ad tolerādū retētionē vrine: ⁊ nō est ꝯueniēs cursui mãeꝝ ad intestina: ⁊ succꝰ folioꝝ eiꝰ apit oꝛificia venaꝝ ani. Et q̄ hūida est lenit, ⁊ soluit parūp: ⁊ ꝓpe qn̄ assumit̄ de ea cū amigdala ꝯtrita: ⁊ silr̄ duritiei mr̄icis, ⁊ silr̄ si misceat̄ cū nitro ⁊ cartamo, ⁊ assumat̄ an̄ cibū. Et supponit̄ lac eiꝰ cū vitello oui: ⁊ mūdificat mr̄icē, ⁊ ꝓuocat mēstrua: ⁊ fit ex ea ēplr̄m ad mr̄ices cū fenugreco, ⁊ in clisteri ad doloꝛē vētris pūgitiuū ponit̄ cū ruta. Et ficus qdē, ⁊ ꝓpe lac ipsiꝰ, exhibit a renibꝰ arenā qn̄ admistrat̄: ⁊ qn̄ assumit̄ aq̄ casei cū lacte eius[&] [distillata] sup lac motū cuꝫ ramo eiꝰ parūp, erit foꝛtioꝛ in soluēdo vētrē, ⁊ in mūdificādo renes. Et dat̄ in potu de aq̄ cineris ligni eiꝰ iterata, ei q hꝫ solōnē, ⁊ dissenteriam. ℥. j. s. ⁊ clisterizat̄ ex ea: ⁊ in vtrisqꝫ dispōnibꝰ miscet̄ cū oleo.[ꝯ] [vinū aūt ficus] ꝓuocat, ⁊ lenit: ⁊ est ꝑꝑ suā abstersionē veloc̄ descēsiōis ex vētre, ⁊ veloc̄ penetratiōis. Uenena. Lac eiꝰ ꝯfert pūcture scoꝛpiōis inūctū, ⁊ silr̄ rutele, ⁊ silr̄ ponit̄ illa q̄ est imatura, aut folia recētia sup moꝛsū canis rabiosi ⁊ ꝯfert: ⁊ fit ex ea emplr̄ꝫ cū herbo sup moꝛsū mustele ⁊ ꝯfert: ⁊ aq̄ cineris eiꝰ iterata ꝯfert moꝛsui rutele i potu data, ⁊ facta inūctione ex ea, et[ꝝ] [aliumeiꝫ] ꝯfert pūctur̄ venēosis bibita ⁊ linita.

Left margin notes:
[a] A. in his duobus. s. in icisione ⁊ subtiliatione.
[b] A. acuta.
[c] A. Alia litera. putredines, seu mãs putridas.
[d] A. soliditate.
[e] A. soliditatis.
[f] A. Sirupꝰ ꝟo de ficubꝰ ē s̄btil.
[g] A. giumeiçi.
[h] A. alchailan.
[i] A. giumeiçi.
[k] A. ⁊ dubeleti, ⁊ similr̄ decoctio giumeiçi, ⁊ confert moꝛo ⁊ ꝓpe giumeiçi.
[l] A. alusem.
[m] † A. vehementer.
[n] A. cū fermēto quū decoquitur
[o] A. giumeiçi.
[p] † A. pꝛuritū ⁊.
[q] † A. sup impetiginem ⁊.
[r] A. giumeiçi.
[s] A. Alia litera. folijs.

Right margin notes:
[t] A. tunicaruꝫ.
[u] A. sirupꝰ de ficubus facilitat sputū: ⁊ silr̄ sirupus ipsoꝝ ficuū.
[x] A. ⁊ confert.
[y] A. giumeiçi.
[z] † A. ⁊ lacte ipiꝰ
[&] A. distillato.
[ꝯ] A. Sirupꝰ aūt de ficubus.
[ꝝ] A. giumeiçi.

¶ De[a] [fece.] Cap. CCLXXXIIII.

Fex. Electio. Melioꝛ est fex olei de croco ḡuis. Natura. Fex exꝑssionis olei est in p̊ caliditatis. Opationes et ꝓpetates. Jā diximus ꝙ fex olei de croco tingit linguā ⁊ dentes, taliter ꝙ ꝑdurat sic tinctura sex hoꝛis. Uulnera ⁊ vlcera. Fex expꝛessionis olei est ex ꝯsolidatiuis vlcerum accidentium in coꝛpoꝛibus siccis.

[a] A. thefal.

¶ De[b] [fermento.] Cap. CCLXXXV.

Fermentum Nā. Jn ipso est calitas: humiditas ꝟo eius ⁊ siccitas sūt ſm q̄ꝫtitatē multitudis salsedinis, ⁊ nitrositatis eoꝝ. Opōnes ⁊ ꝓpetates. Jn ipso est v̄tus abstersiua ꝑꝑ salē ⁊ nitrositatē, ⁊ frumētitatē: ⁊ in ipso est v̄tus ifridatiua ꝑꝑ suā acetositatē attrahētē mãs ꝓfūdas ad exterioꝛa coꝛpis ⁊ resoluit. Instr̄a iunctu. Fit ex ea emplr̄m ad doloꝛē q̄ est i iferioꝛe ꝑte pedis.

[b] A. chamir.

a A.beluth.

¶De a [glande.] Cap.CCLXXXVI.

Glans qd est. Nota est, ꝛ est stiptica: sꝫ castanea minus ea est stiptica. Qđ võ in glāde vehemētiꝰ est stipticū est b [cortex] eiꝰ q est cortex eiꝰ īterior. Natura. Glans frigida est ꝛ sicca: ꝛ siccitas ipsius est in scđo. friditas vero in p°. In castanea aūt est paꝝ calitatꝭ ꝑp sui dulcedinē: et folia qdē glādis sūt vehemētioris stipticitatꝭ, ꝛ minoris exiccationis. Opōnes ꝛ ꝓꝑetates. In castanea est abstersio: ꝛ in eis oībꝰ est īflatio in vētre īferiore, ꝛ stipticitas: ꝛ ꝓhibet fluxū sāguis, ꝛ ꝓꝑe cortex eiꝰ īterior, ꝛ oēs ꝯfortāt mēbra: ꝛ castanea qdē est tarde digōnis: sꝫ est boni nutrimēti. c [Si ergo] cū zuccaro misceatᷣ, eiꝰ nutrimētū fit bonū. Gal°. qꝫ dixit, ꝙ est nutribilior oībꝰ granis, adeo ꝙ est ꝓxima granis panis: veruntñ castanea ꝓpᷣ illud qđ in ipsa est ex dulcedine nutribilior est ea: quū tñ nutrimētū oium sit hoībꝰ illaudabile: sꝫ fortasse eaꝝ nutrimētū porcis laudatᷣ. Apata ꝛ bothor. Ipsa cū adipe hedi ꝛ porci salita ꝯfert duritiebꝰ: ꝛ fructꝰ q dē glādis ꝯfert in ꝑncipio apatibꝰ calis. Vulnera ꝛ vlcera. Prohibet ambulationeꝫ alcola et vlcera ambulatiua qñ adurifᷣ, ꝛ admīstratᷣ. Folia ꝑterea glādis coherē faciūt plagas quū teruntᷣ, ꝛ pulueri zantᷣ desup. Mēbra capitis. Facit soda, ꝓpterea ꝙ coarctat vaporē ꝯstringēdo nāꝫ. Mēbra anhelitꝰ ꝛ pectoris. Cōfert sputo sāguis. Mēbra nutrimēti. Cōfert hūiditati stōi. Mēbra expul. Cōstrigit, ꝛ ꝯfert dissenterie, ꝛ vlceribꝰ ītestinoꝝ, ꝛ fluxui sāguinis, ꝛ multiplicat vrinā. Venena. Cōfert venenis venenosoꝝ. Et decoctio qdē corticū eius cuꝫ lacte vaccino ꝯfert veneno sagittaꝝ armeniarum: ꝛ caro qdem castanee est bona venenis.

b A.giest.

c A.Et si.

¶De d [glouz.] Cap.CCLXXXVII.

d A.geleuçi.

Glouz qd est. Notū est, ꝛ est granū pini maioris. Et est melioris nutrimenti, qꝫ nux. sꝫ est tardioris digōnis. Et est cōpositꝰ ex sba aquea, ꝛ terrea. Et aeritas in ipo est pauca. Et opꝫ qdē vt cōplemētū ꝭmonis in ipso reqratᷣ in cap. de pino. Nā. Est tēpatū, ꝛ in ipso tñ est calitas pua. Opōnes ꝛ ꝓꝑetates. Nutrimētū ꝑbet forte e † [ ] nō malū, ꝛ rectificat hūiditates corruptas in ītestinis, ꝛ est tarde digōnis. Eiꝰ vero digō rectificatᷣ in īfridatis qdē cū melle, ꝛ in calefactꝭ cū tabarzet ex zuccaro: ꝛ ꝓpᷣ hoc augetᷣ bonitas nutrimēti eiꝰ. Eiꝰ vero qđ in aq̄ īfusuꝫ est, deletᷣ acuitas, ꝛ acrimonia, ꝛ mordicatio: ꝛ fit in vltima v̄tute nutriēdi: ita vt puū in q̄ nō est nutrimētū ꝑueniat ad nutrimētū a medicatoe. H aūt puū est gn̄ū pini f [pui repti] in oi regiōe. Instr̄a iūcturaꝝ. Sanat dolores neruoꝝ, ꝛ dorsi, ꝛ sciatice, ꝛ valet mollificatiōi. Mēbra anhelitꝰ ꝛ pecto. Magnū mūdificat pulmonē valde, ꝛ ex̄hit qđ in ipso est de sanie, ꝛ de hūoribus grossis. Mēbra expl. Excitat coitū, ꝛ ꝓprie qđ ex eo nutritū est, ꝛ ꝯfert saniei, ꝛ lapidi in vesica. Venena. Cū ficubꝰ ꝛ dactilis ꝯfert pūcture scorpiōis.

e † A. Alia lr̄a. ꝛ grossum.

f A.repertum.

g A.genthiana.

¶De g [gentiana.] Cap.CCLXXXVIII.

Gentiana qd est. Eiꝰ folia q̄ sūt iuxta radicē ipsiꝰ sunt silia folijs nucis: et folijs arnoglosse: ꝛ eiꝰ color est rubeus: et ipsiꝰ mediū, ꝛ extrema sūt h [ibibita.] Et eiꝰ crus est ꝯcauū, planū, in ḡssitudine digiti, ꝛ lōgitudine duoꝝ cubitoꝝ, ꝛ ipsiꝰ folia adinuicē sūt elōgata: ꝛ fructꝰ eius est in suis capitibꝰ: ꝛ radix ipsius est lōga silis radici aristol°. que oritᷣ in mōtibꝰ, ꝛ in vmbra: ꝛ in locis hūidis eoꝝ: ꝛ di ꝙ nō noiatᷣ gētiana, nisi qr ꝑmꝰ q eā agnouit fuit gētianꝰ rex. ꝛ ipsa qdē crescit in mōtibꝰ altis. Ex ea vero assumitᷣ succus: qm̄ ipsa īfunditur i aq̄ vsqꝫ ad qnqꝫ dies: deide coqtᷣ: postea i [trāsmutādo desiccatᷣ:] deide ꝯgelatᷣ, postea īspissatᷣ sic mel. Electio. Melior est romana: ꝛ ipsa est vehemētius rubea, ꝛ durior: ꝛ est lignū, ꝛ vene sic grossitudo digiti: ꝛ maius, ꝛ minꝰ, ꝛ eius color est citrinus, declinans ad nigredinē: et qđ ex ea fractū est, est vehemētius citrinū, ꝓpinquū reubarbaro. Nā. Cal°a est in tertio, sicca in scđo. Opationes et ꝓꝑetates. Est apitiua, ꝛ in ipsa est stipticitas: et eiꝰ radix vltima est in aptiōe, ꝛ subtiliatiōe, ꝛ abstersiōe. Decoratio. Radix eiꝰ abstergit morpheā, ꝑcipue succꝰ eius ꝑdictus. Vulnera ꝛ vlcera. Sanat plagas, ꝛ vlcera corrosiua. ꝛ ꝑcipue succus eiꝰ ꝑdictꝰ. Instr̄a iuncturaꝝ. Bibuntᷣ ex eo. ʒ. ij. cū vino ꝓpᷣ torsionē neruoꝝ, ꝛ est iuuatiua ei q cadit ex loco alto. Mēbra oculi. Fit ex ea linimentū opthalmie. Mēbra anhelitus ꝛ pectoris. Due. ʒ. succi eiꝰ sūt bone pleuresi. Mēbra nutrimēti. Apitiua est oppil°onū epatꝭ, ꝛ splenis, ꝛ pondus. ʒ. ij. ex ea cū vino valet dolori epatis, ꝛ splenis, ꝛ friditati amboꝝ: et apatibꝰ eoꝝ, ꝛ sirupꝰ radicū eiꝰ ꝯueniēs est stō infirmo ex frigore. Mēbra expul. Prouocat vrinā. et mēstrua, ꝛ supponitᷣ radix eiꝰ sicut collyriū, ꝛ ex̄hit fetū, ꝛ facit ipm abortiri. Venena. Est vltima medicina pūcture scorpiōis. Et pōdus. ʒ. ij. ex ea cū vino ꝯfert pūcture oium vermiū venenosoꝝ: et morsui canis rabiosi, ꝛ morsui oiuꝫ k [lupoꝝ.] Permutatio. Quātū ipꝫ est ꝛ medietas eiꝰ ex assaro: ꝛ q̄ztuꝫ medietas eiꝰ de radice capparis l † [ ]

h A.incisa.

i A.colatur.

k A.aialium rapacium.

l † A. ꝛ radicis apij.

¶De m [gilbenec.] Cap.CCLXXXIX.

m A.gielbhenec.

Gilbenec qd est. Eiuſ opō est prima opōni hellebori. qdā aūt dixerūt est semē turbit nigri: et cortex radicis eius, est turbit citrinū, ꝛ oritᷣ in said: verūtñ qđ ex eo bonū est, est indum, ꝛ est sil°e n [papyro.] Instr̄a iuncturarum. Quidā iam dederūt ex eo in potu paralytico vsqꝫ ad pōdus. ʒ. ꝛ vomuit, et sanatus est. Mēbra nutrimēti. Est vomitiuū, ꝛ qñqꝫ est mortificatiuū ꝓpᷣ fortitudinē vomitꝰ. Mēbra expulsionis. Soluit, ꝛ potio ex ipso est medietas. ʒ. sed. ʒ. est timorosa. Venena. In ipso est virtus venenosa.

n A.altuderi.

¶De o [geferefrend.] Cap.CCXC.

o A. giest afrid.

Geferefrend qd est. Res pinealis figure, in cuiꝰ capite sūt sic due spine: ꝛ di ēt ꝙ est silis amigdale, ꝛ qñqꝫ finditur, ꝛ apitᷣ. Mēbra expl. Facit augmētū i coitu valde.

¶De p [gepsin.] Cap.CCXCI.

p A.giebsin.

Gepsin qd est. Est lapis gypsi laminosus albus q [pnius] cuiꝰ subtilitas augmētatᷣ quū adurifᷣ. Nā. Fridus est ꝛ siccus. Opōnes ꝛ ꝓꝑetates. Est glutinatiuus, ꝛ ponitᷣ sup ꝑtes fluxuū sāguis, ꝛ strigit ꝭꝫ ꝙ i suo di cap, qm̄ in ipo cū glutiatiōe ē v̄tꝰ faciēs adherē: ꝛ i ipo ē stipticitaſ cū viscositate: ꝛ qñ aduritᷣ sbtiliatᷣ, ꝛ additᷣ eiꝰ exiccatio. Mēbra capi. Linitᷣ ex eo frons, aut coopitᷣ ex eo cap̄ cū pileo ꝛ retiet fluxū sāguiſ ex naribꝰ: ꝛ qđ ex eo gypsatū ē, ēt ꝑcipue cū bolo armēo frixo ꝛ lētibꝰ mixtū: et ipm distillatᷣ cū aq̄ myrti ꝛ pauco aceto. Mēbra ocl°i. Miscetᷣ cū albugine oui, vt non fiat lapis, ꝛ ponitᷣ sup opthalmiā sanguineā. Venena. Est ex sūma venenoꝝ prefocantium.

q A.trāsparēs.

¶De r [gyps.] Cap.CCXCII.

r A.gies.

Gyps quid est. Est sicut gypsum.

a A.giemsefram

¶De[a] [gemssefimi.] Cap.CCXCIII.

Gemssefimi qd ē. Eiꝰ vtꝰ est silis vtuti sceba cū vua[b] [lupina.] Opōnes ⁊ ꝓp̄e. Est mūdificatiuū, apitiuū, sedatiuū īflatiōis ⁊ vētositatū ꝓp̄e. Mēbra nutri. Resoluit humiditates viscosas in stō, ⁊ ꝯfert stōis infantium. Mēbra expul. Cōfert vētositatibꝰ matricum.

b A vulpina.

c A.gieçar.

¶De[c] [gezar.] Cap.CCXCIIII.

Gezar qd est. Nota est. Fortiꝰ semē eiꝰ ē semē siluestris. Jngt Dia. Est vna spēs eius cuiꝰ folia sūt minora folijs feniculi: ⁊ est in eiꝰ fora, ⁊ eiꝰ crus puenit vsqꝫ ad qͣtitatē palmi. Et qd̄ est superius eiꝰ est citrinū: ⁊ hꝫ sumitatē[d] † [ ] sic coriādrū ⁊ anetū. Et hꝫ fructū acutū, albū, boni odoris, ⁊ masticatiōis. Et nascit̄ in locis spatiosis[e] [solitarijs] lapidosis. Et q̄ ex ea est hortulana sil'at̄ apio romano, acuta, adustiua, bōi odoris. Et tertie folia sūt sicut folia coriādri, [f] [cuiꝰ superiꝰ est albū, ⁊ anetales sūt sumitas ⁊ fructꝰ eiꝰ.] Et hꝫ sic̄ capita nucis plena seīe qd̄ est sic̄ cyminuꝫ in fora, ⁊ acuitate sua. Nā. Cal'a est i fine scdi, humida in p̊.[g] † [ ] Vulnera ⁊ vlcera. Semē et folia ipsiꝰ quū terunt̄, ⁊ ponunt̄ sup vlcera corrosiua, ꝯferūt eis. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pectoris. Cōfert pleuresi, ⁊ tussi antiq̄. Mēbra nutrimēti. Est difficilis digōnis, ⁊ nutrita faciliōris ē digōnis, ⁊ ꝯfert hydropisi. Mēbra expl'. Sedat dolorē vētris pūgitiuū, ⁊ ꝓp̄e dauc⁹. Et ꝓuocat vehemēter, ⁊ ꝓp̄e siluestris, ⁊ ꝓp̄e semē eiꝰ: ⁊ sil'r eiꝰ folia. Et excitat coitū, ⁊ ꝓp̄e semē dōestice: est. n. vehemētis īflatiōis: et semē siluestris nō est illiꝰ opōnis. Si aūt secakul, ⁊ baucia siluestris nūent̄ in baucia: tunc ipsa magis excitāt coitū q̄ꝫ hortulana: ⁊ ꝓuocat mēstrua, et vrinā, ꝓp̄e siluestris bibita ⁊ supposita: ⁊ ꝯferūt semē eius, et radix eius difficultati impregnationis.

d † A.in q̄ nascitur flos ⁊ semen eius.

e A.soli expositi

f A. ⁊ florē albū ⁊ similant̄ aneto fructꝰ, seu semina ipsiꝰ, ⁊ sumitas eius ꝓducēs flores ⁊ semina.

g † A. Alia lr̄a. ⁊ i radice hortulane seu dōesti ce est īflatio ⁊ cōstrictio nāe, ⁊ nō est sic semē eius qm̄ cū eo fit emplastrū ⁊ carminat ventositates

h A.giaures.

¶De[h] [geguers. Cap.CCXCV.

Geguers qd est. Tres hꝫ spēs, ⁊ sil'at̄ rizi i vtute sua. Uerūtn̄ rizi nutribiliꝰ est, ⁊ panicū meliꝰ est in oībꝰ dispōnibꝰ suis, q̄ꝫ miliū: sꝫ tn̄ est fortiꝰ ꝯstrictiuū. Electio. Coquit̄ cū lacte, aut aq̄ furfuris sil'e: ⁊ oleo amigdalino, ⁊ p̄bet nutrimētū bonū. Nā. Fridū est ⁊ siccū in fine scdi. Qdā aūt dicūt ipm esse cal'm in p̊. ⁊ p̄mū sanius est. Opōnes ⁊ ꝓp̄etates. Jn ipso est stipticitas, ⁊ exiccat sine mordicatiōe: et eiꝰ vaporatio est sedās dolores. Quū ꝯo nō regit̄, gn̄at sanguinē malum, ⁊ nutrit minus q̄ꝫ grana reliq̄ ex qbꝰ fit panis. Et eiꝰ nutrimētū est puū viscosuꝫ. Et in ipso est subtilitas q̄dā, sicut existimāt qdā. Uerūtn̄ quum coquit̄ cū lacte, aut furfure sil'e, fit eiꝰ nutrimētū bonum p̄cipue cū butyro, aut oleo amigdalino. Mēbra nutrimēti. Est tarde digōnis i stō in sua sba, ⁊ in suo pane. Membra expulsionis. Cū eo vaporat̄ dolor ventris pungitiuus, ⁊ est ꝓuocatiuus.

i A.giaçiudiuch

¶De[i] [gallinis ⁊ gallo.] Cap.CCXCVI.

Galline ⁊ gallus qd est. Jus galloꝝ veteruꝫ ꝓp̄etatē hꝫ, quam dicemꝰ. Modus ꝯo quē Gal'. narrauit in decoctiōe eoꝝ est, vt[k] [decolent̄ postq̄ꝫ cibant̄ et nutriunt̄, fatigent̄ eniꝫ] faciēdo eos currē, et cadāt, et decolent̄: deinde extrahat̄ qd̄ in vētribꝰ eoꝝ est: ⁊ ipleant̄ ventres eoꝝ sale, et suant̄ et coquant̄ cū. xx. kist aque vsqꝫquo pueniat ad tres cotilas: et bibat̄ totū i loco vno: postea addat̄ illud qd̄ dicturi sumꝰ in oi loco. Electio. Rufus, galloꝝ melior est ille, q nō cantat adhuc: ⁊ gallinaꝝ melior est q̄ nōdū parit oua[l] [antiq ꝯo sunt mali.] Nā. Adeps pulloꝝ calior est adipe gallinaꝝ magnaꝝ. Opōnes ⁊ ꝓprietates. [m] [Testiculi galloꝝ] laudabiles sūt, velocis digōnis. Jnstra iūcturaꝝ. Jus galloꝝ p̄dictū ꝯuenit tremori, ⁊ dolori iūcturaꝝ: sed opꝫ vt coquat̄ cum polipodio, ⁊ aneto, ⁊ sale in. xx. cotil. donec remaneant tres, aut q̄tuor. Mēbra capitis. Caro gallinaꝝ[n] [q̄ sūt pulle] in itellectu augmētū efficit: cerebrū gallinaꝝ ꝓhibet fluxū sāguiꝫ nariū accn̄tē ex velaminibꝰ cerebri. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pectoris. Jus galloꝝ p̄dictū, ꝯfert asmati. Caro gallinaꝝ clarificat vocē: ius galli vetussimi cū aneto, et cartamo ꝯfert oībꝰ illis ⁊ [o] [isn̄debegi] pulloꝝ sedat īflāmationē stōi. Mēbra nutrimēti. Jus galloꝝ ꝯfert dolori stōi ex vētositate. Mēbra expul. Jus galli veteris cū polipodio, ⁊ aneto ꝯfert colice valde. Caro gallinaꝝ que pulle sūt, augmētat spma. Et ius p̄dictū cū polipodio soluit meliaꝫ: et cū cartamo soluit fl'a. Qn̄qꝫ ꝯo decoquit̄ cū medicinis stipticis ad dissenteriā, ⁊ cū lacte ad vlcera vesice.[p] † [ ]

k A.postq̄ꝫ fuerit cibati fatigent̄.

l A.antique ꝯo sunt male.

m A.Alia litera Galli castrati, seu capones.

n A.alsethi.

o A.asīidbegi.

p † A.Jus galloꝝ ꝯfert febribꝰ cronicis.

Uenena. Galline scisse sup cor suū aut gallus ponunt̄ sup locum lesum a vermibus venenosis, et ꝑmutat̄ quaqꝫ hora, et ꝓhibet nocumētum venenorum: et in venenis bibitis etiam sorbetur eoꝝ decoctio cum aneto, et sale, et euomitur.

q A.vsme.

¶De[q] [guasmeim.] Cap.CCXCVII.

Guasmeim qd est. Est foliū nil. Nā. Est in fine p̄mi cal'm, ⁊ in scdo siccū. Opationes ⁊ ꝓp̄etates. Jn ipso sūt stipticitas, et abstersio. Decoratio. Tingit capillos.

r A.vres.

¶De[r] [gures.] Cap.CCXCVIII.

Gures qd est. Res rubea[s] † [ ] declinās ad palorē, silis tincture croci, et asportat̄ de iamē, et dr̄ q̄ abraditur de arbore sua. Nā. Cal'a est ⁊ sicca i scdo. Opōnes ⁊ ꝓprietates. Est stiptica. Decoratio. Cōfert pāno, et lētiginibus. Quū q̄ bibit̄ ꝯfert[t] [sorditiei.] Apata ⁊ bothor. Cōfert bothor. Uulnera et vlcera. Confert scabiei et pruritui, et sahafati, et ipetigini.

s † A.rosea.

t A.albaras.

v A.vresan.

¶De[v] [guarescen.] Cap.CCXCIX.

Guarescen. Mēbra ocli. Sāguis alguarescē ē bonꝰ[x] [vlceribꝰ] ocli. Mēbra nutrimēti. Caro eiꝰ difficilis est digōnis. Mēbra expul. Caro eius ꝯstringit ventrem.

x A. vulneribus

y A.vrel.

¶De[y] [guaril.] Cap.CCC.

Guaril qd est. Est maxima figuraꝝ[z] [alguasgon, ⁊ samābras] lōgā hn̄s caudā: et puū caput, ⁊ nō est lacertꝰ: lacertus. n. nō est, aut raro est nisi in ruribꝰ, et caput, ⁊ corpꝰ ipsiꝰ diu̾sa sunt alguaril: sꝫ fortasse primꝰ est ei i naturis suis. Nā. Caro eiꝰ cal'a est ml'tū. Decoratio. Cōfert stercꝰ eiꝰ pāno, ⁊ lētiginibꝰ: et ipinguāt fortit̄ adeps ⁊ caro eiꝰ, et ꝓp̄e q̄sdā mulieres. Opōnes ⁊ ꝓp̄etates. Jn ipso est vtus extrahēs surculos et spinas. Apata ⁊ bothor. Tritū stercus eius eradicat verucas. Mēbra oculi. Stercus eius simile est stercori lacerti: valet enim ad albuginem oculi.

z A.ex lacertis vl' liguris.

⁊ A.vdha.

¶De[⁊] [guadai.] Cap.CCCI.

Guadai qd est. Est ostracū. Opōnes ⁊ ꝓp̄etates. Extrahit surculos et spinas. Decoratio. Qd̄ ex eo trituꝫ est abscindit verucas infixas, et pendentes contritum.

ꝯ A.hab alban.

¶De[ꝯ] [grano ben.] Cap.CCCII.

Granum ben. Jam diximus opationes eiꝰ in cap. b. quum diximus ben.

ꝫ A.hab algar.

¶De[ꝫ] [grano lauri.] Cap.CCCIII.

Granum lauri. Jpm est granuꝫ ademest: et est sic̄ auellana pua: ⁊ cortex eius ad nigredinē tēdit, subtil'. qd̄ cū p̄mit̄ in duas sepat̄

ptes, duras, declines ad citrinitatē, i qbꝰ est paꝝ boni odoris: ⁊ nos dicemꝰ opōnes eiꝰ i ca. de[a] [gain.]

¶De[b] [grano azelem.] Cap.CCCIIII.

Granum azelē qd est.[c] [Dr piper nigruz: ⁊ est granū boni odoris, ⁊ saporis valde: ⁊ orif in partibus sceherazura.] Natura. Est calidū in scđo, humiduz in p̊. Decoratio. Est impinguatiuū. Mēbra expul. Augmētat spma.

¶De[d] [grano anescen.] Cap.CCCV.

Granum anescē qd ē. Est gnū exñs i q̃ztitate pipis, ⁊ i colore eiꝰ: verūtñ ē facilꝰ frāgibile: scidif a medulla vehemētis albedis: cuiꝰ odor est bonꝰ. Nā. Est calm ⁊ siccū in scđo. Mēbra nutrimēti. Est bonū stō frido[e] [valde.]

¶De[f] [grano nil.] Cap.CCCVI.

Granum nil qd est. Est cartamū idū. Electio. Meliꝰ eiꝰ est pōderosū, planum, recēs. Nā. Dixerūt qdā. Est calm ⁊ siccum in primo. Et verum est, φ est calidum ⁊ siccum pueniēs ad tertiū. Decoratio. Cōfert albaras, ⁊ morphee albe. Mēbra nu. Est ꝯturbatiuū, faciēs nauseā. Mēbra expul. Solōne educ̄ hūores g̊ssos. s. melliam, ⁊ fl̄a fortiter, ⁊ vermes, ⁊ ascarides. Permutatio. Loco eiꝰ in solōne, ⁊ iuuamēto in melia ponif medietas pōderis de pulpa collogntide cuz sexta ponderis sui de lapide armeno.

¶De[g] [grano asumne.] Cap.CCCVII.

Granū asūne qd ē.[h] †[ ] Est arbor silufis fm q̃ztitatē brachij hñs alba folia, nō tñ vehemētꝫ albedis, cꝰ fructꝰ est sic pip: vnctuosus, lacteꝰ. ⁊ dixerūt qdā. Est semē[i] [samenona.] Nā. Est calm paꝝ hñs hūiditatꝫ. Decoratio. Est ipinguatiuū. Mēbra nutrimē. Tardaf eiꝰ digō i stō, ⁊ quū digerif multiplicaf eiꝰ nutrimētuz. Mēbra expulsionis. Augmētat spma, ⁊ excitat coitum.

¶De[k] [grano pini.] Cap.CCCVIII.

Granum pini qd est. Granū pini, est minus fistico, corticē hñs[l] [minutū,] frāgibilē, rubeū.[m] †[findif] a medulla alba,[n] †[ ] vnctuosa, suaui. ⁊ hec sūt magna[o] [q̃ sūt pini q̃ noiaf bissus,] paruū ꝟo est gnū triāgulatū durioris corticis, ⁊ acutioris medulle: ⁊ in ipso ē[p] [acrimonia,] ⁊ pōticitas, ⁊ puū est meliꝰ ad medicinā, q̃z ad cibū. Nā. Magnū est sic eq̄le, ad caliditatē declināns, ⁊ augmētaf humiditas ipsiꝰ. Et puū est calm ⁊[q] [hūidū i tertio.] Opōnes ⁊ ꝓpeta. In ipo est maturatio, et lenificatio, ⁊ resolo, ⁊ mordicatio: ⁊ ꝓpe i recēte: sꝫ eiꝰ mordicatio delef, si isūdaf in aq̄: ⁊ cōplenf tūc eiꝰ[r] [applanatio] ⁊ glutinatio q̃zuis sint añ illud ābo repta in ipo[s] [itegre,] ⁊ eiꝰ sb̄a est terrea aquea in q̃ est paꝝ aeritatꝫ. Decoratio. Est ipinguatiuū. Instr̄a iūcturaꝝ. Granuz pini magnū ꝯfert mollificationi, ⁊ debilitati corpis comestū, ⁊ exiccat humiditatē corruptā q̃ est in eo.

Mēbra anhelitꝰ ⁊ pec. Paruū ⁊ magnū ꝯfert humiditatibꝰ pulmōis putrefactꝫ, ⁊ puri et fluxui sanguinis ⁊ tussi: ⁊ ꝓprie cum rob recēte ꝑp amaritudinē paucā q̃ est i ipso. Et qñ cogf cū vino dulci est ad mūdādū pus pulmōis bonū valde: ⁊ silr eiꝰ cortex, ⁊ lignū qñ ponunf i electuarijs. Mēbra nu.

Qñ ex eo fit emplm cū apsinthio sup stōm, ꝯfortat ipm. Et est difficil digōnis[t] [leniēs cibū:] ꝟtus eiꝰ mordicat stōm, nisi isundaf in aq̄ cala. Comedāt g̊ ipm calefacti cū tabarzet, ⁊ ifridati cū melle: ⁊ tūc digerif, ⁊ fit bonū, ⁊ est bonū stō. Inqt Dia. Est malū stō: sꝫ vr̄ φ nō sit ita, nisi qñ[u] [adurif, aut] rācidatur, ⁊ φ fit isusū bonū, qm̄ rectificaf eiꝰ corruptio: ⁊ frāgif eiꝰ vētositas. Et qñ bibif cū portulaca sedaf eiꝰ mordicatio oino: ita vt nō sit mordicās. Mēbra expul. Augmētū facit in coitu[x] †[ ] plm, quū comedif cū sisamo, ⁊ tabarzet, ⁊ melle, ⁊ penidijs: ⁊ saturati ex eo, ⁊ puo faciūt dolorē vētris pūgitiuū: sꝫ eiꝰ tyriaca est gnū granati[y] [amaꝝ] qđ sugif post ipm: ⁊ ipꝫ vehemēter abstergit hūiditates renū, ⁊ vesice: ⁊ ꝯfortat eos ad retētionē vrine: ⁊ sanat distillationē, ⁊ ꝓhibet vlcera vesice, ⁊ lapidē: et ꝓuocat, ⁊ ꝯfert ex eo cū apsinthio facto emplo.

a A.lauro.
b A.hab alrelem
c A.granū eiꝰ ē boni saporis, et orif in partibus sherçur.
d A.hab almensem vel almisen
e A.mollificato.
f A.hab alnil.
g A.hab alsēne.
h † A.eius.
i A.sameriuma
k A.hab alsenubar.
l A.subtilem.
m † A. q sepaf.
n † A.tēdente in longum.
o A.Alia litera. ⁊ hmōi granū ē magnū ex arbore pini que noiatur fesus vl chassus, vel serbin.
p A.acuitas.
q A.siccū i scđo.
r A.lenitas.
s —— A.
t A.multi nutrimenti.
u A.Alia litera. ex vetustate acqrit acuitatem ⁊.

¶De[z] [grano alkilkil.] Cap.CCCIX.

Granum alkilkil qd ē. Est sic pip albū, maius cartamo, nō pure rotūdum, ⁊ frāgif a medulla vnctuosa, bōi saporis. Quidā āt dixerūt est semē gnati silueſtris, ⁊ dixerūt isti, eius radix est almugat. Instr̄a iūcturaꝝ. Cōfortat corpora mollificata. Opōnes ⁊ ꝓpetates. Qđ ex eo frixū est, est[τ] [siccius.] Decoratio. Est ipinguatiuuz. Mēbra capitꝫ. Facit soda, ⁊ ꝓprie qñ in scđa mēsa comedif sup vinū. Mēbra nu. Plimus vsus eius facit[ꝯ] [fastidium] ⁊ coliricam passionem, ⁊ quū comedif cū tabarzet, ⁊ zuccaro, ⁊ melle, digerif: ⁊ qđ ex eo frixū est: est meliꝰ, ⁊ nō est eiꝰ humor malus, ⁊ paruū vehemēter mordicat stōm.

¶De[ꝝ] [grano viridi.] Cap.CCCX.

Granum viride qd est. In fructu eiꝰ est stipticitas: ⁊ ipsiꝰ iuuamentū sile est iuuamēto masticis: ⁊ eius gūma est melior gūmis post masticē: ⁊[a] [q̃ ex ea magna ē, dr̄ atharo] ⁊ eiꝰ qdē arbor noiaf albotin. Nā. Dixerūt qdā, φ in eiꝰ oleo est lenificatio, ⁊ stipticitas, sic est in oleo ro. ⁊ veritas est, calefactio gni viridis est calefactio nō[b] [minor.] eiꝰ ꝟo exiccatio dū pseuerat hūida, est pua, ⁊ quū exiccaf est i tertio, ⁊ eiꝰ gūma est cala, i q̃ est siccitas pauca. Opōnes ⁊ ꝓpetates. Est calefactiuū, lenificatiuū, ⁊ mūdificatiuū: et in ipso ē stipticitas: ⁊ eiꝰ gūma est plime resolonis q̃z mastix, qm̄ est amarior: ⁊ in ipa sūt paꝝ stipticitatꝫ: ⁊ est fortis abstersiōis: et i ipsa est aptio bona, ⁊ maturatio ⁊ lenificatio: ⁊ exhit ex ꝓfūdo: ⁊ in plibꝰ horis pōif loco masticis, ⁊ suffumigatio albotin elōgaf a nocumēto sic suffumigatio thuris: ⁊ eiꝰ oleū est cōpositū ex[c] [ꝟtutibꝰ tribꝰ cū ꝟtute ꝯstrictiua,] ⁊ existiauerūt qdē, φ i eiꝰ oleo est ifrīdatio q̄dā. Decoratio.

Abstergit pānū, ⁊ faciē, ⁊[d] [viscus] albotin ꝯfert scissuris faciei. Apata ⁊ bo. Eius gūma maturat exituras duras. Vulnera et vlcera. Abstergit scabiē, ⁊ ipetiginē, ⁊ igredif eiꝰ gūma i emplis ad purgāda[e] [vlcera] ⁊ exiccat saniē, ⁊ sanat vlcera manifesta, ⁊ ꝯfert pruritui vlceꝝ, ⁊ scabiei vlcerose, ⁊ scabiei flatice, ⁊ bothor flatice. Instr̄a iūcturaꝝ. Ponif eiꝰ oleū i oleis q̃ sūt ad lassitudinē, ⁊ emplis ad palysim ⁊ torturā. Mēbra capitꝫ. Eiꝰ gūma cum melle ⁊ oleo, est bōa hūiditati auris. Mēbra ocli.

Eiꝰ fumꝰ igredif i alcofol ocli, ⁊ ꝯseruatiōe capillorum, ⁊ medicamēto corrosiōis palpebraꝝ. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pec. Cōfert doloribꝰ pectoris more ēpli suppositū, ⁊ inūctū ⁊ eiꝰ gūma est bōa vlceribꝰ pulmonis, ⁊ tussi antiq̄ deglutita sola, aut cū dulcibꝰ.

Mēbra nutri. Iuuatiua est splenis, ⁊ ꝓprie[f] [ex] albotin: sꝫ ipsa delet appetituz cibi, ⁊ silr mūdificat epar. Mēbra expul. Prouocat, ⁊ excitat coitū: ⁊ gūma eiꝰ ēt ꝓuocat, ⁊ lenit vētrē, quū accipif ex ea auellana vna, aut nux i ieiunio, absq̧ nocumēto: et mūdificat viscera, ⁊ abstergit renes. Venena. Bibif gūma eiꝰ, ⁊ fructꝰ eiꝰ cū vino ad morsuz rutele.

¶De[g] [gento.] Cap.CCCXI.

Gentum qd est.[h] [Est tesisie]. s. gūma rute montane.

x † A. ⁊ i spmate
y A.muçum.
z A.hab alchalchel.
τ A.Alia litera. leuius.
ꝯ A. nauseatiuā satietatē
ꝝ A.hab alchadara.
a A. qui ex eo ē magnꝰ dr aldaru.
b A.parua.
c A.ꝟtute lenitiua cuz ꝟtute stiptica.
d A. ⁊ gluten siue gūma.
e A.vulnera.
f —— A.
g A.ientum.
h A.tafasia.

De[a] ⌈gembut.⌋ Cap. CCCXII.

Gembut qd est.[b] ⌈Est rosa vinee:sic qdã sapiẽtes dixerũt, ⁊ ⌋ẽ alkarnub ana bathiũ:⁊ de ipo qdẽ iã dcm̃ ẽ i ca. de cha. Nã. Ei⁹ frig⁹, ⁊ caliːtas sũt pua, ⁊ est siccũ i scd̃o. Opõnes ⁊ ꝓpeta. Ei⁹ [c] ⌈fruct⁹ vomitũ facit ⌋sine mordicatione. Mẽbra expul. Prohibet fluxũ vẽtris. Venena. Decoctio algẽbut interficit pulices.

De[d] ⌈gramine.⌋ Cap. CCCXIII.

Gramen. Vulnera et vl. Facit coherẽ plagas sãguineas. Mẽbra exp. Ei⁹ ꝯcoctio exbit lapidẽ. Et sem̃ ipi⁹ ꝓuocat, ⁊ ꝯstrigit

De[e] ⌈glutine.⌋ Cap. CCCXIIII.

Gluten qd ẽ. Jã locuti fuim⁹ de glutine alimbat, ⁊ resina pini:⁊ reliqs i suo loco. Natura. Gluten alimbat est calidũ:deinde glutẽ cupressi:deide est gũma pini. Opõnes ⁊ ꝓpetates. Est resolutiuũ,[f] ⌈sed gũma pini ⁊ gluten ⌋cupressi nõ sunt vehemẽtioris resolutionis, q̃z glutẽ alimbat, quãuis sint calidiora eo.

De[g] ⌈gallis.⌋ Cap. CCCXV.

Galle. Electio. Meliores sũt imature ⁊ ponderose, dure.[h] ⌈glauce ꝟo ⌋molles sũt pue ṽtutis, ⁊ adurunt sup prunas. Nã. Sũt fride in p̊[i] ⌈humide ⌋in scd̃o. Opõnes ⁊ ꝓpetates. Cõstrictio eaꝝ est vehemẽs, ⁊ ꝓhibet hũiditates a cursu, ⁊ sba eaꝝ est frida terrea. Decoratio. Denigrat aq̃ eaꝝ capillos. Vulnera ⁊ vlce. Liniunt in aceto, sup ipetiginẽ, ⁊ auferũt eã, ⁊ si puluis eaꝝ sternatur sup carnẽ additã, remouet eã. Mẽbra capitꝫ. Prohibẽt cursuz humiditatũ corruptaꝝ ad liguã ⁊ gingiuã, ⁊ ꝯferũt[k] ⌈cola ⌋⁊ ꝓpe in ifantib⁹, ⁊ ꝓpe cũ aceto:⁊ ꝯferũt quũ ponũt i corrosiõe dẽtiũ. Mẽbra expl. Spgit puluis eaꝝ sup aquã, ⁊ bibit ad[l] ⌈vulnera ⌋itestinoꝝ, ⁊ ad fluxũ antiquũ:⁊ silr qñ ponit in[m] ⌈medicis ⌋ꝯueniẽs est ad hãc opõnem.

De[n] ⌈galia.⌋ Cap. CCCXVI.

Galia qd est. Galia vera est sinia facta ex emblicis. nunc aũt[o] ⌈qm̃ illud est difficile, sumit põdus ipsoꝝ de gallis, ⁊ albella, ⁊ fit ꝺm ꝙ fit alkimek.⌋ Nã. Que pura est, est calˀa in p̊, sicca in scd̃o:⁊ aromatica calˀa est in scd̃o. Opõnes ⁊ ꝓpetates. Est stiptica ꝯfortãs viscera:⁊ in aromatizata sũt aptio, ⁊ resolˀo. Instrã iũcturaꝝ. Est bona dolori neruoꝝ.[p] † ⌈ ⌋ Mẽbra expulsiõis Existimauerũt qdam, ꝙ galia aromatica augmẽtum efficit in coitu, ⁊ stringit vẽtrez, ⁊ ꝯfert fluxui.

De[q] ⌈gũmi.⌋ Cap. CCCXVII.

Gũmi. Electio. Qd̊ melius est, est arabicum[r] ⌈puruz ⌋paꝝ hñs ligni. Nã. Spẽs gũmi oẽs, calˀe sunt. Opõnes ⁊ ꝓpetates. Est stipticũ, ⁊ glutinatiuũ cũ exiccatione, ⁊[s] ⌈glutinatione.⌋ Et gũmi qdez acatie est fortius valde, ⁊ ponit propter hoc in medicinis tyriace. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Lenit tussim calidã, ⁊ expellit nocumentum vlceꝝ pulmonis, ⁊ clarificat vocem. Mẽbra nutrimenti. Cõfortat stomachum.

De gariofilo. Cap. CCCXVIII.

Gariofiluz qd est. Est sicut sambacus:ꝫ est nigrior:⁊ q masculus est, est sicut nucleus oliue, ⁊ lõgior, ⁊ vehemẽti⁹ niger:⁊ est fruct⁹ arboris in isula indie:⁊ gluten ipsi⁹ existit in ṽtute glutinis albotin. Electio. Jlle q est melior est silis nucleo sicco, suauis odoris, ⁊[t] ⌈acuti.⌋ Nã. Calˀus est ⁊ siccus in[v] ⌈tertio.⌋ Decoratio.[x] ⌈Corpis ⌋odorẽ bonum efficit. Mẽbra oculi.[y] ⌈Abstergit ⌋visuz, ⁊ ꝯfert pãno. Mẽbra nutri. Cõfortat stõm, ⁊ epar, ⁊ ꝯfert vomitui, ⁊ nausee.

a A. iembut.
b —— A.
c A. virtus est vomitiua. Alia lr̃a. ṽt⁹ est mundificatiua. Alia lr̃a. sicut latina.
d A. hegiem.
e A. halch.
f A. Alia litera ⁊ gluten pini ⁊.
g A. hasus.
h A. ruffe ꝟo seu citrine.
i A. sicce.
k A. alcola.
l A. vlcera.
m A. cibis.
n A. sech.
o A. Alia litera. q̃r adulterat sumit põdus ꝺ gallis, ⁊ de belha, ⁊ fit ꝺm ꝙ fit alramech.
p † A. Alia lr̃a. ⁊ iuncturarum.
q A. çamag.
r A. clarum.
s A. Alia litera. ꝯfortatione.
t A. subtilis.
v A. Alia litera. secundo.
x A. Oris.
y A. Acuit.

De[z] ⌈galbano.⌋ Cap. CCCXIX.

Galbanum qd est. Est duaruz spẽꝝ:vna spes eius est, ꝙ est spumosũ, leuis põderis, vehemẽtioris albedinis:⁊ altera est ei⁹ qd̊ est spissius, ⁊ grauius. Electio. Meli⁹ amboꝝ est illud, qd̊ est spissius. Nã. Est calidum in scd̃o, ⁊ exiccatiuũ in tertio. Opõnes ⁊ ꝓprietates. Virt⁹ eius est lenitiua, resolutiua, carminatiua vẽtositatũ:⁊ est ex eis que corrumpũt carnẽ:⁊ in ipso sunt calefactio, ⁊ inflãmatio, ⁊ attractio, ⁊ resolˀo. Decoratio. Eradicat[⁊] ⌈lẽtigines.⌋ Apata ⁊ bo. Cõfert[?] ⌈apatibus ⁊ ⌋scrofulis. Vulnera ⁊ vlce. Linit sup vlcera[ꝝ] ⌈lenia ⌋cũ aceto. Instrã iũcturaꝝ. Cõfert lassitudini, ⁊ alcuzez, ⁊ spasmo laceroꝝ. Mẽbra capitꝫ. Cõfert sode, ⁊ epilepsie:et qñ epilepticus ipm̃ odorat, reuiuiscit:⁊ ꝯfert scotomie ⁊ ꝯfert dolori molaris, ⁊ denti corroso subito:⁊ cõfert dolorib⁹ fridis in aure, ⁊ resoluit apata eius, et dolores ipsius sine impedimẽto: et illud qñ soluit in oleo de lilio, ⁊ tepidũ fit, ⁊ distillat in aurẽ. Mẽbra anhelit⁹ ⁊ pec. Cõfert asmati, ⁊ tussi antique. Mẽbra expul. Prouocat menstrua fortiter, ⁊ ex̃hit fetus, ⁊ facit eos abortiri suppositũ:⁊ ꝯfert p̃focationi m̃ricis bibitũ cũ vino, ⁊ remouet difficultatẽ vrine. Venena. Est tyriaca venenis, que ibibũt sagittas, qñ bibit cũ vino, ⁊ venenis serpẽtũ, ⁊ scorpionũ:⁊ fum⁹ eius fugat venenosos ꝟmes:⁊ qñ fit ex eo linimẽtũ, nõ approximãt ei q linit⁹ est:⁊ qñ ex eo fit linimẽtũ cũ[a] ⌈sacudulion ⌋⁊ oleo iterficit ille q de ꝟmib⁹ venenosis, ei q linit⁹ est, appropinq̃t. Et ipꝫ qdẽ oi venẽo resistit:min⁹ tñ q̃z, sit resistẽtia serapini. Permutatio. Loco ei⁹ serapinuz ponitur.

De[b] ⌈granato.⌋ Cap. CCCXX.

Granatum. Natura. Jllud qd̊ est dulce est friduz ad p̃mũ, ⁊ humidũ in ipso, ⁊ acetosuz est fridũ ⁊ siccũ in scd̃o. Opõnes ⁊ ꝓpetates. Acetosum reprimit cholerã, ⁊ ꝓhibet cursum supfluitatũ ad viscera, ⁊ ꝓprie vinum eius, ⁊ in oibus spẽbus eius[c] ⌈vsq₃ ad acetosum ⌋est abstersio cũ stipticitate. Apata ⁊ bo. Grana granati cũ melle liniunt ad panaritiũ. Vulnera ⁊ vlcera. Grana granati cũ melle liniunt ad vlcera fraudulẽta, ⁊ ei⁹ capita ad vulnera, ⁊ p̃cipue adusta, ⁊ balaustie[d] ⌈qdẽ cũ caliːtate sua faciũt adherere vulnera.⌋ Et dulce qdẽ lenificat, ⁊ totũ ipsi⁹ est parui nutrimẽti, ⁊ est bonũ. Muzũ ꝟo qñq₃ est magis iuuatiuuz stõ, q̃z poma, ⁊ cydonia:ꝫ eius granũ est malũ, ⁊ qd̊ de partib⁹ eius est magis stipticũ, sunt capita, ⁊ grana ei⁹ stiptica sunt, siue sint grana dulciuz, aut nõ dulciũ. Mẽbra capitꝫ. Grana granati cum melle ꝯferũt dolori[e] † ⌈ ⌋auris, ⁊ sunt linimẽtũ iterioris nariũ, ⁊ ꝯferũt grana granati cum melle ꝯtrita ⁊ cõmixta[f] ⌈cola ⌋linita. Et si granata dulcia decoquant cũ vino, deinde terant sicut sũt, ⁊ fiat ex eis emplˀm auri, ꝯferunt apati eius bñ. Et vinũ granati, ⁊ rob eius, ꝯferũt ebrietati, ⁊ rob acetosi ꝓpe[g] ⌈⁊ ꝯferunt cholˀe.⌋ Mẽbra oculi. Succus acetosi ꝯfert vngule. Mẽbra anhelit⁹ ⁊ pec. Acetosum exaspat pectus[h] † ⌈ ⌋⁊ dulce lenit ipm̃, ⁊ ꝯfortat pectus, ⁊ qñ dant in potu grana granatoꝝ in aqua pluuiali, valent ad sputũ sanguinis:⁊ ipsum totuz ꝯfert tremori cordis, ⁊ abstergit os stomachi. Mẽbra nutrimenti. Granatũ muzũ ꝯfert inflãmationi stomachi. Et dulce est ꝯueniens stomacho ꝓpter illud, qd̊ est in ipso de stipticitate subtili, ⁊ acetosum nocet stõ:⁊ cum hoc grana granati sunt mala stõ. Et eius sauich est ꝯueniens desiderio pregnantium, ⁊ silr rob eius, ꝓprie acetosi:et

z A. chant.
⁊ A. alhadesiat.
? —— A.
ꝝ A. lactea. Alia lr̃a. putriosa.
a A. scolopẽdria
b A. roman.
c A. ita vt ẽt in acetoso.
d A. faciũt adderere vulnera quũ sunt calida, seu recentia.
e † A. Alia lr̃a. dentiũ ⁊ ꝯferũt grana g̃nati dolori.
f A. alcole.
g —— A.
h † A. ⁊ guttur.

ut fugat febriens de ipso post cibū suuz, ⁊ ꝓhibeat eleuationē vapoꝝ est melius, q̄z vt ꝑmittat ipm, et subleuent̄ mēe ab iferiorib⁹. Mēbra expul. Acetosum est plimū ꝓuocans vrinaz, q̄z dulce: ⁊ ambo sunt ꝓuocatiua, ⁊ grana granati cū melle ɔferūt vlcerib⁹ ani: ⁊ qd acetosuz est nocet[a] [stō] ⁊ itestinis, ⁊ eius sauich ɔfert soloni cholerice, ⁊ ɔfortat stōm, ⁊ cortex radicis granati cū vino extrahit vermes, ⁊ ascarides: et assumit̄ cum sua dispōne, aut sumit̄ eius decoctio. Febres. Granatū muzum ɔfert febribus acutis, ⁊ inflāmationi stomachi, sed dulce multotiens nocet acutas habētibus febres.

a A. Alia litera. ano.

¶De[b] [galanga.] Cap.CCCXXI.

Galanga qd est. Frustra inuoluta, rubea, et nigra[c] [mesiriobe, ⁊ est casuru daru] ipm. Natura. Est calī ⁊ siccū in scdo. Opōnes et ꝓꝑe. Est subtile, resolutiuū vētositatū. Decoratio. Odorē oris efficit bonū. Mēbra nu. Est bonū stō, ⁊ est digestiuuz cibi. Mēbra expul. Cōfert colice, ⁊ dolori renū, ⁊ iuuat ad coituz. Permutatio. Loco eius ponit̄[d] [kerfat gariofilatum.]

b A. chaulēgian

c A. Mesargue dixit est casuru dar.

d A. cherfe gariofilorum. Alia lra. pōdus ipsi⁹ gariofiloꝝ.

¶De[e] [gubera.] Cap.CCCXXII.

Gubera. Nā. Frida est in p̄, sicca i fine scdi. Opōnes ⁊ ꝓꝑetates. Retinet oēz fluxū, ⁊ est minoris ɔstrictionis, ⁊ stipticitatis quā zarur, ⁊ repugnat chole effuse ad viscera: ⁊ qn̄ ipa admistrat̄ in scda mēsa detardat ebrietatez. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pe. Cōfert tussi calide. Mēbra nutrimēti. Retinet vomitum. Mēbra expulsionis. Cōfert rasure cholerice, ⁊ retinet vētrem, ⁊ vomitum: ⁊ silr zarur, ⁊ ɔfert multitudini vrine.

e A. gubera.

¶De[f] [gagate.] Cap.CCCXXIII.

Gagates qd est. Lapis leuis, hn̄s odorem asphalti. Instra iuncturaꝝ. Cōfert podagre. Mēbra capitis. Quando suffumigat̄ ex ipso epilepticus, ɔfert ei. Mēbra expulsio. Cōfert ꝓfocationi matricis. Uenena. Effugat fumus eius vermes venenosos.

f A. gagathi.

¶De[g] [gailim.] Cap.CCCXXIIII.

Gailim. Decoratio. Est boni odoris. Opōnes ⁊ ꝓꝑetates. Est exiccatiuū, congelatiuum lactis, ⁊ in ipso est parū acuitatis, ⁊ ꝓhibet eruptionē sanguinis. Uulnera ⁊ vlcera. Confert adustioni ignis.

g A. galiun galbun.

¶De[h] [gusume.] Cap.CCCXXV.

Gusume qd est. Est quoddā genus tuberuz fungoꝝ, qd exiccat̄, ⁊ coarctat̄ sicut cartilago, cui⁹ figura est, sicut figura vasis parui ɔtracti, quo pāni lauant̄: ⁊ ingredit̄ in acetosis: ⁊ inest ei suauitas, sicut est suauitas cartilaginū, et plus. Natura. Non existit in frigore reliquoꝝ tuberum, neq̄z est mali humoris sicut tubera, ⁊ existit in sapore eius carnositas quedā, ⁊[i] [aquositas.]

h A. gussune.

i A. salsedo.

¶De[k] [garab.] Cap.CCCXXVI.

Garab qd est. Admistrat̄ cortex ei⁹: ⁊ administrat̄ gūma ei⁹, ⁊ egredit̄ cū icisiōe ⁊ gn̄at̄ sup ipsam[l] [borach] bonū: et est de meliorib⁹ spēbus[m] [borach] ad comedēdū. Opōnes ⁊ ꝓꝑetates. Flos eius, ⁊ folia ipsi⁹, ⁊ amboꝝ succ⁹ sūt ex exiccatiuis sine mordicatiōe: ⁊ in ipsa est[n] [stipticitas:] ⁊ ei⁹ cortex est in v̄tute eius, s3 est siccior. Et ex folijs qdem eius sumit̄ succus, ⁊ exiccat sine mordicatiōe. Decoratio. Cinis arboris ei⁹ cū aceto exiccat verucas, ⁊ icidit eas, siue sint[o] [iuerse, siue nō iuerse] ⁊ cortex radicis ei⁹ igredit̄ ad linimētū capilloꝝ. Uulnera ⁊ vl. Cortex ⁊ folia ei⁹ trita qn̄ ponunt̄ sup icisionē, ⁊ vulnera recētia, ɔferunt. Instra iūctu. Decoctio eius est embroca bona podagre. Mēbra capit̄. Qn̄ distillat̄ succus folioꝝ eius cū oleo rosaceo bullito in cortice granati i aurez ɔfert dolori auris: ⁊ silr cortex ei⁹ humidus qn̄ fit ex eo illud: et ei⁹ decoctio est ablutio furfurum. Mēbra ocli. Abstergūt gūma ⁊ flos ei⁹ obscuritatē visus. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Fruct⁹ ei⁹ ɔfert sputo sanguis, ⁊ cortices eius etiā. Mēbra nutrimēti. Succus eius extrahit sanguisugas.

k A. garab.

l A. baurach.

m A. baurach.

n A. ponticitas.

o A. ifixe in modū claui, aut nō infixe.

¶De[p] [galia.] Cap.CCCXXVII.

Galia. Apata ⁊ bo. Galia lenit apata dura. Mēbra capitis. Dissoluit̄ in oleo de ben, aut keiri, ⁊ distillat̄ in aurē dolorosam, ⁊ eius odoramētuz ɔfert epileptico, ⁊ apopletico: ⁊ viuificat eos, ⁊ sedat soda frigidā: ⁊ qn̄ dat̄ de ea in vino inebriat. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Odor galie ɔfortat cor. Mēbra expl. Algalia ɔfert doloribus matricis frigidis supposita, et apatib⁹ eius duris, ⁊ flaticis, ⁊ ꝓuocat menstrua: et facit matricem descēdere prefocataz, ⁊ inclinatā, ⁊ mūdificat eam: et ꝑparat ipsam ad impregnationem.

p A. galie.

Litera. H.

¶De[q] [homine.] Cap.CCCXXVIII.

q A. ausan.

HOmo Decoratio. Dicit̄ ꝙ sperma hois abstergit morpheaz: et silr sal vrinarum infantium[r] [assumptus in ere abstergit pānum, et forsitans ei⁹ stercus ɔfert sorditiei.] Apostemata ⁊ bothor. Fex vrine hois sedat herisipilā, s̄m ꝙ dicit̄, ⁊ silr eius stercus calidū, ⁊ cinis capilloꝝ ipsi⁹ sanat bothor: ⁊ qn̄ ꝑmiscetur cum butyro ꝓhibet apata ambulatiua. Uulnera ⁊ vlcera. Eius vrina abstergit scabiem vlcerosam, ⁊ pruritum: et ꝓhibet serpiginem [s] † [ ] ⁊ ipetiginē ⁊ ꝓꝑe spma eius ɔfert ipetigini. Instra iūcturaꝝ. Dr̄ ꝙ sanguis mēstruus sedat dolorē podagre, ⁊ silr sperma hois: ⁊ lac ei⁹ cū opio, ⁊ cum cera, ⁊ oleo. Membra capitis. Adustio capilloꝝ eius cū oleo rosaceo distillat̄ in aurē, ⁊[t] [dens dolens sedat̄] s̄m ꝙ dixerūt. Et saliua ieiuni extrahit vermes ex aure, ⁊ os hois adustū datur in potu epileptico, ⁊ sordities auris hominis cōfert emigranee. Mēbra oculi. Urina eius quādo coquit̄ cum melle in vase eneo abstergit albuginez oculi, ⁊ ɔfert palpitationi, ⁊ adustio capilloꝝ eius cum lithargirio ꝓhibet scabiē, ⁊ pruritū in oculo. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Dr̄ ꝙ vrina infantium quū bibit̄ ɔfert difficultati anhelitus, ⁊ dilatationi eius, ⁊ est curatio mala. Et lac mlieris ɔfert valde in ɔsūptione, ⁊ est cura leporis marini. Mēbra nutrimēti. Dicūt ꝙ lac mulieris sedat mordicationē stōi, ⁊ ꝙ[u] [ascaraiatu] vrine eius ɔfert ictericitie ꝓprie cū aqua mellis, ⁊ aq̄ ciceris, ⁊ silr sterc⁹ eius. Mēbra expul. Lac hois ꝓuocat vrinā, ⁊ dr̄ si supponat̄ sanguis mēstruus purus ꝓhibet impꝛegnationē. Lac mulieris ɔfert vlcerib⁹ mr̄icis, ⁊ vulnerib⁹ eius, embrocatū ⁊ suppositū. Et vrina hois dr̄ abscindere solonē, ⁊ purgare matricē s̄m q̄ztitatem duaꝝ tertiaꝝ libre, decocta cū porris. Febres. Stercus siccum cū melle, aut vino, quādo bibitur in febribus piodicis ꝓhibet eaꝝ periodos. Uenena. Lac mulieris est tyriaca leporis marini. Et dētes hominis triti ⁊ pulueri3ati sup morsuram vipere, aut adusti ⁊ pulueri3ati. Et stercus eius pulueri3atur super morsuram hois, ⁊ eius sputū dum ieiunus interficit scorpiones, ⁊ serpentes.

r A. fact⁹ in ere, seu in vase eneo ⁊ abstergit pānū ⁊ stercus eius cōfert aludha.

s † A. fraudulētam.

t A. ⁊ in dentem dolētez, ⁊ sedat.

u A. sacraiati vnum.

¶De herba

¶ De herba iudaica. Cap. CCCXXIX.

Herba iudaica. Natura. Caliditas eius est supra equalitatē [a] [ꝛ est herbum. S calidum in ꝑncipio primi, siccum in secundo.]

¶ De [b] [bezeriascen.] Cap. CCCXXX.

Bezeriascen qd est. Fructus eius est silis [c] [elhanakid] ꝛ vtunť ipso ꝑpatores coriorꝫ: [d] [ꝛ quēq; sūt apd̄ eos q faciūt sirupū ex ipo, frusta grossa silia frustis ꝑsici siccis.] Et est i ꝑncipio sue masticatiōis [e] [rācidū] deide appet ei amaritudo: ꝛ loq̄mur d̄ eo exq̄site i c. d̄ fesire.

¶ De [f] [bareoman.] Cap. CCCXXXI.

Bareoman qd est. Est granū cuiꝰ vtus est sicut vtus ordei: imo ipse est mediū iter triticū ꝛ ordeū: ꝛ ipsiꝰ sauich, ꝛ pultes eiꝰ magis sūt stiptice, q̄z sauich ordei: ꝛ eius pultes. Natura. Est equale declinās ad humiditatem. Opationes ꝛ ꝓprietates. Exiccat sine mordicatione, ꝛ in ipso est resolutio, ꝛ stipticitas simul.

¶ De [g] [benfistides.] Cap. CCCXXXII

Benfistides qd est. Succus plāte que d. barba hircina. Et eius succus est frigidus ꝛ stipticꝰ: ꝛ diceť in ca. barbe hircine. Natura. [h] † [ ] Declinat ad siccitatē.

¶ De [i] [bernue.] Cap. CCCXXXIII.

Bernue qd est. Est silē pipi nisi q2 citrinitati appropinq̄t, boni odoris, silē xiloaloes, qd̄ ferť de regione [k] [sclauorꝫ.] Nā. Est eq̄le. Mēbra nutrimēti. Cōfortat stōm, ꝛ digōnem.

¶ De [l] [bearfelo.] Cap. CCCXXXIIII.

Bearfelus qd est. Est lactuca asini q̄ diceť in ca. de cha. Nā. Est frida et humida, ꝛ in ipsa est exiccatio, ꝛ calefactio parua. Opōnes ꝛ ꝓpetates. In ipsa est stipticitas.

¶ De [m] [bestdeen.] Cap. CCCXXXV.

Bestdeen quid est. Lignum indū notum. Instrumēta iuncturarꝫ. Eius ꝓprietas est iuuamētum forte podagre.

¶ De [n] [baasce.] Cap. CCCXXXVI.

Baasce qd est. Est herba hn̄s florē albū declinantē ad rubedinē, ꝛ cānas subtiles plimas, silēs cāne sq̄nāti, aut calami aromatici. Et flos eius est flos rotūdus. Et folia eius ꝑua subtilia plima. Et sup ipsiꝰ extremitatē sūt capita parua purpurea. Dia. dicit est arbor, cuius spine sunt ꝑue, in q̄rꝫ circuitu sūt folia ꝑua subtilia que plm̄ nasciť sup lapides. Natura. Calā est ꝛ sicca ꝑueniēs vsq; ad tertiū. Ruffus xo inq̄t. Est siccior calamento. Opationes ꝛ ꝓpetates. Est resolutiua, icisiua, ita vt et sanguinē ꝯgelatū icidat, ꝛ resoluat: ꝛ est calefactiua, ita vt eius sirupus ꝓhibeat horripilationē hyemis. Decoratio. Resoluit verucas. Apata ꝛ bothor. Fit ex ea emplm̄ cū aceto apatibꝰ flaticis recētibꝰ. Instr̄a iuncturarꝫ. Bibiť ad debilitatem neruorꝫ. Et cū sauich ꝛ vino fit ex ea emplm̄ super sciaticā: ꝛ sirupꝰ eiꝰ ꝯfert doloribꝰ q sunt sub hipocūdrijs. Mēbra oculi. Misceť cū cibis, ꝛ seruat vtutē visus: ꝛ remouet eiꝰ debilitatē. Mēbra anhelitus ꝛ pectoris. Mūdificat pectꝰ, ꝛ pulmonem, ꝛ adiuuat ad spuēdū: ꝛ sedat dolores hypocūdriorꝫ, ꝛ pulmonis cocta ꝛ deglutita cū melle: ꝛ ꝓpť suam exiccationē ꝓhibet sputū sanguis. Mēbra nutrimēti. Adiuuat digōnē, ꝛ eius sirupꝰ remouet malitiā digōnis, ꝛ paucitatē appetitꝰ. Mēbra expulsionis. Prouocat vrinā, ꝛ mēstrua: ꝛ solōne educit xmes. Et quū bibiť ex ea qd̄ est inter. ʒ. ij. vsq; ad iiij. soluēdo educit phlegma absq; ipedimēto sufficiēter. Permutatio. Poniť loco eius origanū mōtanum: ꝛ diciť epithymum, ꝛ basce loco eius.

¶ De [o] [basek.] Cap. CCCXXXVII.

Basek qd est. Qui siluestris est, terreitatis est plime. Et domesticꝰ est plime aqueitatis: ꝛ vlr̄ est s̄be humide: ꝛ eius friditas nō est pauca plurima ꝛ s̄be sicce, cuius friditas non est pauca. Nā. Basek s̄m Dia. duas hꝫ spēs, que sunt frigide ꝛ sicce. Alij aūt dixerūt, q est calꝰus i ꝑncipio ꝑmi, ꝛ siccꝰ in ꝑ. Et est magis silē basek nr̄e terre.

Opōnes ꝛ ꝓpetates. In ipso est ꝓhibitio effusiōis mārꝫ ꝓp suā stipticitatē, ꝛ maturatio, ꝛ lenificatio. Apata ꝛ bothor. Prohibet accidē apata calā, et effusionē mārꝫ: ꝛ est bonꝰ apatibꝰ gutturis. Uulnera ꝛ vlcera. Cōfert vlceribꝰ antiq̄s, ꝛ putridis i carne cū melle. Mēbra capitis. Est bonꝰ vlceribꝰ gingiue putridis. Mēbra oculi. Intrat succꝰ eius in alcofol. Mēbra anhelitꝰ ꝛ pectoris. Cōfert apatibꝰ circūdātibꝰ lacertos gutturis. Mēbra expul. Augmētū efficit i coitu, ꝛ frāgit lapidē renū, ꝛ vesice: ꝛ silr̄ eiꝰ succus, ꝛ ꝯfert difficultati vrine, ꝛ colice. Uenena. Due. ʒ. fructꝰ siluestris, morsui vipe: ꝛ due. ʒ. eiꝰ cū vino venenis ꝑnitiosis ꝯferūt: ꝛ ex decoctione eius asꝑgiť locus, ꝛ interficit pulices.

¶ De [p] [barmel.] Cap. CCCXXXVIII.

Barmel qd est. Nota est. Opōnes ꝛ ꝓpetates. Est icisiua, ꝛ s̄btiliatiua. Instr̄a iūcturarꝫ. Est bona dolori iūcturarꝫ, ꝛ sciatice, quū desup liniť. Mēbra capitis. In ipsa est virtus faciens ebrietatē: que est sicut ebrietas vini, xbi gr̄a. Mēbra oculi. Dia. dixit q ipsa trita cū melle, et vino, ꝛ felle alcubugi, ꝛ gallinarꝫ: et aqua feniculi ꝯueniēs est debilitati visus. Mēbra nutrimenti. Facit nauseā fortiter. Mēbra expulsionis, Prouocat vrinā, ꝛ mēstrua cū virtute, bibita, ꝛ linita, ꝛ ꝯfert etiam colice ventose bibita ꝛ linita.

¶ De [q] [baltit.] Cap. CCCXXXIX.

Baltit qd est. Est medicina inda, silis hermodactilo albo. Nā. Calā est ꝛ sicca in tertio. Instr̄a iuncturarꝫ. Potus eius ꝯfert podagre, ꝛ dolori iuncturarꝫ. Mēbra expulsionis. Solutione educit phlegma, ꝛ humorē crudū, ꝛ xmes, ꝛ ascarides, ꝛ humores grossos.

¶ De [r] [barsafo.] Cap. CCCXL.

Barsafum qd est. Est q̄dā ex spēbꝰ alcūker Natura. Est tēpata ad calitatē declinās, hūida ad scōm ꝑueniēs. Alcāzi inq̄t. Est frida ꝛ humida. Inq̄t musaia. Est sic asparagus in opōnibꝰ suis: calā ꝛ humida in ꝑ. Alij xo dixerunt q est calā in ꝑ, humida in scd̄o, ꝛ iā cōparata fuit Gal. q ipsa est apud eū calā in scd̄o. Apud me xo est, q eius gn̄a plima sūt diuersarꝫ nārꝫ. Opōnes ꝛ ꝓprietates. Mūdificat parꝫ ꝛ exiccat: ꝛ in ipsa est subtilitas. Alcāzi dixit, q ipsa gn̄at meliam, ꝛ elongatꝰ est, Decoratio. Cōfert linita alopitie: ꝛ aqua eiꝰ necat pediculos in capite abluto ex ea: ꝛ remouet fetorē ascellarꝫ, ꝛ ꝓuocatione sua vrinā fetidam cū sua ꝓpetate quā hꝫ in se. Apata ꝛ bothor. Resoluit apata dura. Uulnera ꝛ vlcera. Aq̄ eiꝰ ꝯfert pruritui duro sicco. Mēbra capitꝭ. Aq̄ eius delet furfures. Mēbra nutrimēti. Facit nauseā, ꝛ ꝓpe mōtana: ꝛ ꝓcipue radix eiꝰ: ꝛ eiꝰ gūma est alcūkar: [s] ꝛ de ipo loq̄r postea i cap̄ de [kef.] Mēbra expl̄. Addit in coitu, ꝛ addit in ꝓuocatiōe vrine: ꝛ exhibit vrinā fetidā, ꝛ lenit nām, ꝛ educit phlegma: ꝛ multotiēs ꝯstringit vētrem qn̄ bibiť cum vino.

¶ De [t] [bandacocha.] Cap. CCCXLI.

Bandacocha qd est. Ex ea alia est siluestris: ꝛ alia est domestica:

Auiť. o

Marginal notes:

a — A.
b A. beçargiesā.
c A. botris.
d A. ꝛ illa q̄ sunt apd̄ herbolatos seu apd̄ eos qui herbas cognoscūt sūt frusta lignosa silia frustis persici sicci.
e A. insipidum.
f A. berthamā.
g A. beiusistidas
h † A. est fridꝰ, ꝛ
i A. bernue.
k A. Alia litera. alsefade.
l A. beusilus.
m A. besteb deben.
n A. baasa.
o A. bascech.
p A. barmel.
q A. balbib.
r A. barsef.
s A. kenker.
t A. bandchuchi, vl̄ andachuchi.

⁊ alia est egyptiaca , ⁊ fit ex eius semine panis.
Natura. Jnqͭ filius iuragi. Cal'a est ⁊ sicca ĩ fine scđi. Jnqͭ filius mesaugue cal'a est ĩ medio scđi. Et videt̃ ꝙ domestice calitas sit ꝓpinq̃ in fine primi.
Opõnes ⁊ ꝓꝑetates. Domestica est eq̃lis absterſionis, ⁊ exiccatiõis: ⁊ in silvestri est stipticitas cuꝫ calefactiõe, ⁊ eius oleũ valet ad vẽtositates gͦssas.
Decoratio. Siluestris ꝯfert pãno, ⁊ sil'r domestica. Uulnera ⁊ vlcera. Succꝰ domestice cuꝫ melle mũdificat vlcera. Instr̃a iũcturaꝝ. Eiꝰ oleũ est bonũ doloribꝰ iũcturaꝝ ex vẽtositate: ⁊ apõ timorem [a] [ꝯctionis] ⁊ iã sanati sũt eo qdã. Mẽbra capitis. Facit soda. Et qñ fit caputpurgiũ ex succo eiꝰ, cõfert ei q cadit ex epilia. Mẽbra oculi. Succꝰ domestice ꝯfert albugini ocli: ⁊ pãno ipsiꝰ, ⁊ ꝓꝑe cum melle. Mẽbra anhelitꝰ ⁊ pectoris. Confert dolori lateꝝ ex flate, ⁊ ꝓꝑe siluestris: et facit accidẽ dolorẽ gutturis ⁊ ꝑfocationes: sꝫ nocumento eiꝰ succurrit̃ cũ coriãdro, ⁊ lactuca, et endiuia. Mẽbra nutrimẽti. Cõfert dolori stõi fridi ⁊ vẽtositati: ⁊ eius oleuꝫ ꝯfert ꝑncipio hydropis. Mẽbra expulsi. Prouocat vrinã, ⁊ mẽstrua, ⁊ siluestris cũ vino, ⁊ seie molochie, est bona dolori vesice: ⁊ eiꝰ oleũ vtile est dolori testicl'oꝝ, ⁊ dolori mr̃icũ, ⁊ siluestris ꝯfert cholerice passiõi, ⁊ ꝯstrigit vẽtrẽ. ⁊ ipsa, ⁊ semẽ eiꝰ excitat coitũ. Febres. Dr̃ vt hñs tertianã ĩ potu sumat tria ex folijs eiꝰ: aut tria ex granis ipsius, ⁊ alterabũt circuitꝰ febris, ⁊ q̃rtane q̃tuor ex qbꝰ illoꝝ duorũ voluerit. Uenena. Qñ aspgit̃ aq̃ eiꝰ sup pũcturã scorpiõis sedat dolorẽ statim: ⁊ si aspgit̃ sup mẽbrũ sanũ excitat mordicationẽ ⁊ dolorẽ: et eiꝰ semẽ est fortius in curatiõe pũcture scorpionis.

a A. alçamane.

b A. haurrum.

¶ De [b] [hauro romano.] Cap. CCCXLII.

Haurum romanũ qd ẽ. Noiat̃ achirosa. [c]] Nã. Calefacit vehemẽter ĩ tertio ⁊ exiccat in ꝑͦ, ⁊ eiꝰ flos est vehemẽtioris calefactionis, ⁊ ipsius gũma est vltima in calefactiõe. Mẽbra capitis. Eius fructus cũ aceto ꝯfert epilepsie.

c A. Haur rumi qd est. Noiatur achirꝰ, seu achirufes.

d A. hased, vel hanbed.

¶ De [d] [hascech.] Cap. CCCXLIII.

Hascech qd est. Dixerũt qdã ꝙ est balaustia albaure. Instrumenta iuncturaꝝ. Nocet neruis, ⁊ facit euenire spasmum.

e A. hasis algiagi.

¶ De [e] [herba vitri.] Cap. CCCXLIIII.

Herba vitri qd est. Hec ẽ herba q̃ vitrũ abluitur. Opõnes ⁊ ꝓꝑetates. In ipsa ẽ stipticitas cũ hũiditate, et est faciẽs adherẽ, lenificatiua, mũdificatiua. Apata ⁊ bothor. Sedatiua est apatũ. Et dant̃ ĩ potu folia eiꝰ ad herisipilã, ⁊ adustionẽ ignis, ⁊ ꝑcipue apata flatica: ⁊ eius succꝰ cũ cerusa de plũbo ponit̃ sup herisipilã, ⁊ formicaꝫ, ⁊ fit ex ea gargarismꝰ ad apata ambaꝝ amigdalaꝝ.
Instr̃a iuncturaꝝ. Cũ cerato sup podagrã ponit̃.
Mẽbra capitis. Eius succꝰ cũ oleo ro. ꝯfert dolori auris, et ex succo eius cuꝫ police ponit̃ in palato ad apata ambaꝝ amigdalaꝝ. Mẽbra anhelitꝰ et pectoris. Sorbet̃ succus eiꝰ ad tussim antiquam.
Mẽbra expl'. Remouet hemorroidas. [f] †[ ]

f † A. antiquas.

g A. harbe.

¶ De [g] [harbato.] Cap. CCCXLV.

Harbatum qd est. Et dr̃ angustus, semen eius triãgulatũ est sic̃ lãcea: et eius folia sunt triãgulata sil'ia folijs scolopendrie.
Natura. Domestice cal'itas est pauca: et siluestris cal'itas est ĩ scđo. Uulnera ⁊ vlcera. Cõsolidat recẽs vulnera. Mẽbra nutrimẽti. Eiꝰ cortex cũ aceto sup splenẽ ꝯfert, et eius folia sicca qñ in potu sumuntur esanant splenem. Membra expulsionis.
Prouocat proprie folia illius, cuius folia sunt similia folijs scolopendrie.

h A. halibi.

¶ De [h] [halibio.] Cap. CCCXLVI.

Halibium qd est. Plãta que noiat̃ alibiẽ, qm̃ ei ĩest ꝓꝑetas sanandi apata emũctorij more empl'i supposita ⁊ suspẽsa: et ꝓpt̃ h̃ noiat̃ alibien. Et est cõpositaꝝ v̉tutum sicut rosa.
Nã. In ipsa est v̉tus ĩfridatiua cũ [i] [acrimonia] q̃ est in ea. Opõnes ⁊ ꝓꝑetates. Est resolutiua: ⁊ ĩ ipsa est v̉tus ĩfridatiua ꝑpatiua. Apata ⁊ bothor.
Sanat apata accidẽtia in emũctorio, quũ suspenditur sup ipsa, ne dum si more emplastri supponat̃.

i A. caliditate.

k A. hara.

¶ De [k] [haze.] Cap. CCCXLVII.

Haze qd ẽ. Est zufere: ⁊ ẽ [l] [aldinarugina.] Et iã diximus de ipso in his que ꝑterierunt.

l A. dinarugine.

m A. haasis.

¶ De [m] [hasaso.] Cap. CCCXLVIII.

Hasasum qd est. Est medicina armena, ⁊ dr̃ et ꝑsica: ⁊ [n] [dixerũt alchuz] ꝙ est fortior euforbio: et cũ eiꝰ potio augmẽtat̃ supra. ʒ. i interficit. Nã. Cal'a est ⁊ sicca ĩ q̃rto. Opõnes et ꝓprietates. Est adustiua saporis [o] [mali.] Mẽbra nutrimẽti. Est adurẽs stõm, ⁊ faciens vomitum.

n A. dixit alchuzi.

o A. insipidi.

p A. haur.

¶ De [p] [hauro.] Cap. CCCXLIX.

Haurum qd est. Dr̃ ꝙ gũma eiꝰ q̃ ex hac arbore est romana, est karabe: ⁊ nos qdẽ de karabe singulare facie mꝰ capl'm. Nã. Est eq̃lis ad siccitatẽ declinãs paucã. Opõnes ⁊ ꝓꝑetates. Est subtil', et eiꝰ semẽ subtiliꝰ est, et nõ est vehemẽtis cal'itatis. Instr̃a iuncturaꝝ. Aur̃. ex fructu ipsius arboris ꝯfert sciatice, ⁊ empl'm factuꝫ ex folijs romane cuꝫ aceto, ꝯfert dolori podagre. Mẽbra capitis. Tepefit succus folioꝝ eius, et distillat̃ in aurẽ, et sedat dolorẽ eius: et fructꝰ eius ꝯfert epilepsie. Mẽbra oculi. Ex eius fructu cuꝫ melle fit alcofol, et est ꝯfortatiuum oculi. Mẽbra expl'. Aur̃. ex fructu eius ꝯfert distillationi vrine, ⁊ aur̃. ex fructu eius cum aceto post purgationẽ mẽstruorum ꝓhibet impregnationẽ, ⁊ simil'r folia eius.

q A. harba.

¶ De [q] [harbe.] Cap. CCCL.

Harbe qd ẽ. Nota ẽ. Mẽbra ocli. Dr̃ ꝙ eiꝰ sãguis ꝓhibet pilos ocli euulsos oriri. Uenena. Dr̃ ꝙ eius ouũ est venenũ ꝑnitiosum: ⁊ nos dicturi sumus illud in libro quarto.

r A. kersene.

¶ De [r] [herbo.] Cap. CCCLI.

Herbum qd est. Dixerũt qdã est g̃nũ minꝰ q̃ꝫ almelic in magnitudie lẽtis, nõ cũ ꝯpssione rotũdũ, sꝫ lateratuꝫ. Et eiꝰ color est iter cineritiũ, et citrinũ: ⁊ ipsius sapor est iter saporẽ almes et lentis, qđ comedũt boues, ⁊ nutriunt̃ ipso. Alcãzi xo existimauit, ꝙ est g̃nũ sil'e grano cydonij. apõ me xo [s] [est almelic, ⁊ ꝓꝑe illud qđ] est siluestre. Ipm ꝑterea qñqꝫ est albũ, decliue ad citrinũ sicut dr̃: et qñqꝫ est rubeũ. Jnqͭ Dia. Herba eius est pua, minuta hñs folia, ⁊ semẽ ipsiꝰ est [t] [nitẽtius.]
Nã. Est cal'm in ꝑͦ vsqꝫ ad scđm, ⁊ siccuꝫ in tertio.
Opõnes et ꝓꝑetates. Est abstersiuũ, apitiuuꝫ, ⁊ iest ei hũor malus, ⁊ ipsiꝰ rectificatio, est sic̃ rectificatio lupinoꝝ. qđ aũt de ipso declinat ad albedinem, minꝰ est medicinale, q̃ꝫ rubeũ. Quũ g̊ decoq̃t̃ bis, destruit̃ eiꝰ abstersio, ⁊ remanet terreitas ipsiꝰ, q̃re nutrimẽtũ ꝑbet siccũ. Decoratio. Linitũ sup morpheã, pãnũ, et lẽtigines, ⁊ cicatrices est bonũ, ⁊ colorẽ efficit bonũ, ⁊ fit ex eo sauich: ⁊ dat̃ de eo extenuatis sic̃ nux, ⁊ remouet̃ extenuatio. et eius decoctio ponit̃ sup fissuras frigoris, et pruritũ eius [u] [accidẽtes manibꝰ ⁊ ꝯfert lactee.] Apata ⁊ bothor.
Lenit durities, ⁊ mãmillaꝝ duritiẽ ꝓꝑe. Uulnera ⁊ vlcera. Mũdificat vulnera cũ melle. Et ꝯfert sahafat, et lenit durities vlceꝝ mortificãtiuꝫ carnẽ, et mẽbrũ, et ꝯfert igni ꝑsico, ⁊ mellino. Mẽbra an/

s A. almelic est illud, qđ de co.

t A. in achma. Alia lr̃a. i galei.

v A. ⁊ bothor la cteis. Alia lr̃a. ⁊ glutinis. Alia litera. conf. occultationi sãguinis seu ni sãguinis nigredini sãguini sb cute retẽti.

helitꝰ ⁊ pectoris. Cõfert duritiei mãmillaꝝ, et facile efficit sputuꝫ [a]⌈saniei⌋ grosse. Mẽbra expulsionis. Plimus vsus ipsius, facit mingere sanguinem ꝓpter fortitudinẽ sue ꝓuocatiõis, ⁊ soluit nãm. Et qñ cũ aceto miscet᷑, ⁊ bibit᷑, ꝯfert difficultati vrine: ⁊ sedat tenasmon, ⁊ dolorẽ pũgitiuũ vẽtris. Venena. Fit ex eo emplĩm cum vino sup morsum vipere, ⁊ morsum canis rabiosi, ⁊ homi nis ieiuni.

a A. rei.

b A. surengian.

¶De [b]⌈hermodactilo.⌋ Cap. CCCLII.

Hermodactilus qd est. Est radix plãte hñtis rosas albas ⁊ citrinas. Et apit᷑ in ꝑmis quũ apiunt᷑ flores, ⁊ existit in [c]⌈planitiebꝰ mõtiũ et in angulis eoꝝ:⌋ ⁊ folia eiꝰ expãsa sũt sup terrã. Electio. Melior est albus [d]⌈in itroitu, ⁊ iterius⌋ durꝰ ad frãgẽdũ. Et niger, ⁊ rubeus sũt mali ambo. Nã. Calꝰus est ⁊ siccus pueniẽs ad scdʒ. Et in ipo est hũiditas supflua. Et existimauerũt qdã, ꝙ in albo est calitas sbtilis: ⁊ in alijs ṽtus fortꝭ: ⁊ si nõ, nõ solueret. Et existimauerũt alij, ꝙ si eẽt calꝰus, [e]† ⌈ ⌋ mordicaret vlcera [f]⌈purus⌋ sꝫ in ipso nõ est mordicatio penitꝰ. Et existimauerũt alij, ꝙ est calꝰus valde. Opõnes ⁊ ꝓpetates. Cũ ipso est ṽtus solutiua: ⁊ si sit in ipso stipticitas. Vulnera ⁊ vlcera. Albꝰ est bonꝰ vulneribꝰ antiqs. Instra iũcturaꝝ. Cõfert podagre, ⁊ sedat dolorẽ statim more empli suppositꝰ. Et quũ ex eo multotiẽs fit emplĩm, idurat apa, ⁊ in lapideã nãm ꝯuertit: ⁊ est ꝯferẽs tyriaca oibꝰ doloribus iũcturaꝝ: ⁊ ꝓpe in horis fluxuũ. Mẽbra nutrimẽti. Est malus stõ debilitãs eũ: ⁊ rubeꝰ, ⁊ niger, retinẽt medicinas solutiuas in stõ: ⁊ attrahũt nocumẽtũ maximũ. Mẽbra expul. In ipso est virtus solutiua, ⁊ efficit augmẽtũ in coitu, ꝓpe cũ zinzibere, ⁊ mẽtastro, ⁊ cymino. Venena. Rubeus ⁊ niger sũt venenũ. Permutatio. Loco eiꝰ ponit᷑ in doloribꝰ iuncturaꝝ põdus eius de folijs alcãne, et medietas põderis ipsius de bdelio vario.

c A. inferiori pte montiũ ⁊ in eminẽtijs, seu in collibꝰ locoꝝ planorum.

d A. exterius, et exterius.

e † A. tũc modicum ipsius.

f —— A.

g A. habiran vł habitran.

¶De [g]⌈heiren.⌋ Cap. CCCLIII.

Heiren. Opõnes ⁊ ꝓprietates. Est resolutiuum. Mẽbra capitis. Cõfert egritudinibꝰ frigidis in cerebro: ⁊ ꝓhibet corizã fridi tatis. Mẽbra oculi. Aqua eius acuit visum.

h A. hausegi.

¶De [h]⌈hausegi.⌋ Cap. CCCLIIII.

Hausegi qd est. Est rubꝰ ⁊ [i]⌈in ꝯcauitatibꝰ fructꝰ a qbus ꝓcedit stipes q̊ tenet᷑ sunt folia.⌋ Apata ⁊ bothor. Folia oĩum specieꝝ eius ꝯferunt herisipile supposita vt emplastrum.

i A. est in chalalu ipsius.

k A. hasser vel hassar.

¶De [k]⌈hausuro.⌋ Cap. CCCLV.

Hausurum qd ẽ. Arbor arabica iamena, ⁊ est vnũ de lacticinijs: ⁊ qdaꝫ dixerũt, ꝙ [l]⌈de surũ est q̃dã spẽs⌋ iterficiẽs sedẽteꝫ in vmbra eiꝰ. Nã. Est calꝰa ⁊ sicca ad tertiũ: ⁊ siccitas ipsiꝰ est in q̃rto. Opõnes ⁊ ꝓpetates. In ipsa est stipticitas tẽpata. [m]⌈Apata ⁊ bothor.⌋ Cõfert sahafati linita ⁊ ipetigini. [n]⌈Vulnera ⁊ vlcera.⌋ Linit᷑ cũ melle sup alcola in ore ĩfantiũ ⁊ remouetur. Mẽbra expul. Soluit vẽtrẽ, ⁊ debilitat viscera. Venena. Quedaꝫ spẽs eiꝰ est que nocet sedẽti in vmbra eius, ⁊ qñq3 iterficit eum. Caueatur ergo ab eo: ⁊ lactis eius tres, ʒ. interficiũt in duobꝰ diebus frãgendo epar ⁊ pulmonem.

l A. de hausurũ est q̃dam spẽs.

m A. Decoratio

n A. Mẽbra capitis.

o A. chatas vel chataf.

¶De [o]⌈hirundine.⌋ Cap. CCCLVI.

Hirundo Membra capitis. Dixit Dia. ꝙ [p]⌈qñ ꝑmꝰ vẽter hirũdinis scinditur⌋ iueniunt᷑ in ipo duo lapides, q̃ꝝ vnꝰ hꝫ vnũ colorẽ, ⁊ alter hꝫ colores plimos: q ponunt᷑ [q]⌈in pelle vituli añq3 ei accidat vt coire appetat, ⁊ ad coitũ icitet᷑: ⁊ ponunt᷑⌋ sup adiutoriũ epileptici: aut collũ eius, iuuat᷑ inde. Inqt iam exptus illud fui: ⁊ sanatus est epilepticꝰ. Mẽbra ocli. Comedẽ hirũdinẽ acuit visuꝫ: et qñq3 exiccat᷑, ⁊ dat᷑ in potu de ea q̈q3 die. Et est potio eiꝰ aur̃. j. Et ꝓpe adustũ mr̃is, ⁊ filij in vitro, qñ ex eo fit alcofol cũ melle, ꝯfert. Et dr̃ ꝙ cerebꝝ eiꝰ cũ melle ꝯfert ꝑncipio aq̃. Et silr̃ cerebꝝ vesptiliõis. Mẽbra anhelitꝰ ⁊ pec. Tãgit᷑ palatũ ex cinere eiꝰ ad sq̃nãtiam, ⁊ ꝯfert: et silr̃ qñ salit᷑, ⁊ exiccat᷑, ⁊ bibit᷑ de ea põdus aur̃. ꝯfert sq̃nantie.

p A. si scindatur vẽter illiꝰ hirũdinis que gñat᷑ in ouo qđ prius perit.

q A. sup pellẽ vituli añq3 q̃s sup ipsam effundat terra ⁊ ligentur

Litera. J.

¶De [r]⌈iusquiamo.⌋ Cap. CCCLVII.

r A. bengi.

Iusquiamum quid est. Ex eo ꝺ̃teriꝰ ⁊ fraudulẽtiꝰ est nigrũ: deide rubeũ: sꝫ albũ est magis icolume: ⁊ est illud qđ admistrat᷑. [s]⌈Et melius est vt nõ admistret᷑. Et flos qdẽ nigri ẽ armeni coloris:⌋ ⁊ flos rubei est citrinꝰ. ⁊ flos albi ẽ albꝰ [t]⌈et⌋ declinat ad citrinitateꝫ. In eo ꝗ̃o q̊ vtunt᷑ est vnctuosa hũiditas. Electio. Ex eo meliꝰ est albũ. Si g̊ nõ repit᷑, admistret᷑ rubeũ, ⁊ alienet᷑ nigrũ sp: verũtñ succꝰ thyrsoꝝ eiꝰ qñq3 admistrat᷑ loco opij. Nã. Nigrũ fridũ est ⁊ siccũ in fine tertij, ⁊ albũ i ꝑncipio ipiꝰ. Opõnes ⁊ ꝓpetates. Est stupefactiuũ ⁊ abscidit fluxũ sãguis: ⁊ sedat sua stupefactiõe dolores ꝑcussiuos. Decoratio. Ingredit᷑ in ipinguãdo, ꝓpea ꝙ coagulat sãguinẽ, ⁊ ꝯgelat ipm. Apata ⁊ bothor. Sedat dolores eoꝝ, ⁊ resoluit duritiẽ testiculoꝝ, ⁊ ꝯfert herisipile. Instra iũcturaꝝ. Sedat dolorẽ podagre epithimatũ: ⁊ bibunt᷑ tres kirat ex eo cũ hydromelle [v]⌈añ: ⁊ si bibant᷑⌋ ex folijs eiꝰ tria, aut q̃tuor cuꝫ vino sanat corrosionẽ ossium.

s A. Et due prime spẽs iusqniami nõ admistrãt᷑ ⁊ flos qdẽ nigri est arguani coloris.

t A. aut.

Mẽbra capitꝭ. Succꝰ cuiuslꝫ gñis ipsiꝰ acceptus sedat dolorẽ auris: ⁊ cũ aceto ⁊ oleo ro. dolorẽ dentiũ. Et silr̃ eiꝰ semẽ, ⁊ radix ipsiꝰ decocta in aceto: et eiꝰ oleũ in oibꝰ illis. ⁊ est faciẽs subet, ⁊ facit dormire. Et si ex folijs ipsiꝰ comedat᷑ aliqd q̃ztitatẽ hñs, ꝯturbat rõnẽ. Et silr̃ si fiat clistere ex decoctione folioꝝ eiꝰ, ⁊ ex oleo ipsiꝰ distillet᷑ in aurẽ sedat dolorẽ eiꝰ. Mẽbra oculi. Linit᷑ sup oculũ semẽ eius, aut succꝰ folioꝝ ipsiꝰ: ⁊ tũc sedabunt᷑ dolores ocłi praui: ⁊ admistrat᷑ rob eiꝰ, aut succꝰ folioꝝ ipsiꝰ, aut semẽ eiꝰ linitũ, ⁊ ꝓhibẽt fluxꝰ ad ipm. Mẽbra anhelitꝰ ⁊ pectoris. Quũ bibũt᷑ ex seie eiꝰ duo anulasat ꝯferũt sputo sãguis supfluo: et fit ex folijs eiꝰ emplꝫ apatibꝰ mãmille: ⁊ qñq3 ponit᷑ in medicis q̃ sũt ad sedãdã tussim. Et linit᷑ sup apata mãmillaꝝ post ꝑ̃gnationẽ, ⁊ ꝓhibet, ⁊ delet ipa. Mẽbra expł. Eiꝰ succꝰ valet dolori mr̃icis, ⁊ abscindit fluxũ sanguis eiꝰ: et fit emplĩm cuꝫ folijs ipsiꝰ sup apata testiculi. Venena. Est venenum quo rõ ꝑmiscet᷑: et destruit memoriã: et facit ꝓuenire ꝑ̃focationẽ, ⁊ maniam.

v A. ⁊ dr̃ si bibat᷑

¶De [x]⌈ireos.⌋ Cap. CCCLVIII.

x A. aiersa.

Ireos qd est. Est radix lilij celestis: ⁊ est ex herbis hñtibꝰ stipitẽ, ⁊ sup ipꝫ sũt flores diuersi ꝯpositi ex albo ⁊ citrino ⁊ celesti, ⁊ purpureo: ⁊ pp h̃ noiat᷑ ireos [y]⌈. s. arcus cusa.⌋ Et iste radices sũt nodose, ⁊ folia eiꝰ sũt [z]⌈pua.⌋ Et qñ veterascunt a ꝗ̃mibꝰ pforãt᷑. Electio. Qđ ex ea bonũ est, est durũ, spissuꝫ, cõpactũ, breue, declinãs ad rubedinem aliq̃ztulã boni odoris: nõ odorat᷑ ex ea odor limi. Et est mordicatiua lingue, ⁊ mouet sternutationeꝫ cũ fortitudie. Nã. Est calꝰa, ⁊ sicca i fine [⁊]⌈tertij.⌋ Opõnes ⁊ ꝓprietates. Est digestiua, apitiua, ab/

y A. chauschaça.

z A. tenuia, vel subtilia.

⁊ A. secundi.

stersiua, mūdificatiua: ⁊ eius succus resoluit cū aq̈ mell', ⁊ purgat fl'a g̊ssuz, ⁊ educit ip̄m. Decoratio. Cū eq̄li q̈ztitate hellebori purgat pānū, ⁊ lētigies ⁊ efficit illud sola. Apata ⁊ bothor. Que ex ea elixata est, lenificat durities, ⁊ apata grossa: ⁊ scrofulas, ⁊ bothor lenes. Vulnera ⁊ vlcera. Cōfert vlceribꝰ sordidis: ⁊ facit carnē nasci in fistul', ēt si pulverizet', ⁊ vestit os carne. Instr̄a iuncturaꝶ. Eius oleū resoluit lassitudinē: ⁊ qñ bibit' cū aceto, aut vino, ꝯfert spasmo, ⁊ ꝯtritiōi lacertoꝶ: ⁊ clisterizatio eiꝰ ꝯfert sciatice. Mēbra capit̄. Facit dormire, et remouet sodā antiquā: ⁊ qñ p̄miscet' cū oleo rosͣ. et aceto vini ꝓhibet soda sola, ⁊ facit sternutationē: ⁊ collutio oris ex decoctiōe ipsiꝰ sedat dolorē dētiuz: ⁊ sedat oleū eiꝰ cū aceto sonitū auris, ⁊ ꝓhibet reumatismos antiq̊s, ⁊ aufert oleū eiꝰ fetorē nariuz: et eiꝰ decoctio ēt ꝯfert[a] ⌈tremori,⌋ Mēbra oculi. Attrahit lachrymas. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pectoris. Sedat dolorē later̄, ⁊ pl'esis: ⁊ ꝯfert tussi, ⁊ p̄cipue ab hūiditate g̊ssa, ⁊ p̄ipneumonie, ⁊ difficultati anhelitꝰ, ⁊ sq̄nātie. Et expellit sup̄fluitates in pectore retētas, q̈ꝶ expulsio est difficil' cū subtiliatiōe sua vltia, cū aptiōe, ⁊ bibit' i egritudibꝰ pectoris cū rob: ⁊ collutio oris ex eo facta[b] ⌈nocet vuule.⌋ Mēbra nutrimenti. Sedat dolorē epat̄, ⁊ splenis fridoꝶ, qñ bibit' cū aceto, ⁊ ꝓp̄e splenis, ⁊ ꝯfert hydropisi. Mēbra expl'. Apit orificia venaꝶ hemorroidaꝶ, ⁊ remouet dolorē pūgitiuū, ⁊ aufert gonoreā, ⁊ plimā pollutionē: ⁊ ꝓuocat mēstrua cū vino, ⁊ fit encatisma in decoctione eiꝰ ꝓp duritiē mr̄icis, ⁊ dolores eiꝰ frios, ⁊ admistratio suppositorij eiꝰ cū melle fac̄ abortiri, ⁊ eiꝰ oleū iuuatiuū ē mr̄ici, ⁊ soluēdo educ̄ aquā citrinā, ⁊ cholerā, ⁊ fl'a, qñ bibit' ex veteri eiꝰ ꝯfracto: ⁊ eiꝰ q̊ potio dz eē ab. ʒ. 5. vsq3 ad aur̄. vij. Febres. Eiꝰ oleuz remouet frigꝰ, ⁊ tremorē. Venena. Qñ bibit' cū aceto ꝯfert venenis oibus.

a A. Alia litera. timori.

b A. detumescē facit vuulā apostematam.

Ꞇ De[c] ⌈iumar.⌋ Cap̄. CCCLIX.

c A. giemar.

Iumar qd est. Notū est. Nā. Est fridū i scd̄o siccū in p̊. Opationes ⁊ ꝓp̄etates. Est stipticū. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pectoris. Cōfert asperitati gutturis. Mēbra expulsionis. Cōstringit solutionē, ⁊ fluxū sanguinis. Venena. Est bonū pūcture vespe mori emplastri suppositum.

Ꞇ De[d] ⌈iumeiz.⌋ Cap̄. CCCLX.

d A. giumeiçi.

Iumeiz qd est. Inuenit' in egypto, ⁊ syria silis ficui: ⁊ dicet' de ipso in capl'o de ficu.

Ꞇ De[e] ⌈iar fluminis.⌋ Cap̄. CCCLXI.

e A. Iumar fluuialis, vel giar fluuialis.

Iar fluminis qd est. Est plāta floris silis nenufari, ⁊ est submersa in aq̈, ex qua paꝶ appet: et ipsa qdē est ꝓpinqua v̊tuti[f] ⌈albitbat.⌋ Natura. Frigida est ⁊ stiptica. Vulnera ⁊ vlcera. Conueniens est vlceribus fraudulentis, ⁊ pruritui.

f A. bathbath.

Ꞇ De[g] ⌈iesu.⌋ Cap̄. CCC.LXII.

g A. giasus.

Iesus Ꝓp̄etates. Est ꝓxima nāe ⁊ v̊tuti gilbenech: et eius qdē potio est pōdus. ʒ. 5.

Ꞇ De[h] ⌈ipericon.⌋ Cap̄. CCCLXIII.

h A. heinsarichū

Ipericon noiat' arabice[i] ⌈alharib⌋ ⁊ noiatur syriace vua demōis, quid est. Thyrsi ⁊ flos[k] ⌈puluerulētꝰ, ⁊ eiꝰ gūmi⌋ est citrinū ad rubedinē declinās, ⁊ est silis figure sumach: verūtñ nō est in eiꝰ rubedine. Electio. Gal'. dixit. det' in potu ex[l] ⌈seie eiꝰ, ⁊ nō sit ꝯtētꝰ aliq̊s flore⌋ eiꝰ solo. Nā. Cal's est in scd̄o, siccꝰ in fine eiꝰ. Opōnes ⁊ ꝓp̄etates. Est subtiliatiuū, apitiuū, liquefactiuū, resolutiuū. Apata ⁊ bothor. Cōfert apatibꝰ frigidis, ⁊ duris magnis. Vulnera ⁊ vlcera. Empl'z folioꝶ eiꝰ ꝯfert adustiōi ignis, ⁊ ꝯsolidat plagas, ⁊ vlcera mala: ⁊ qñ terit' ⁊ puluerizat' super vlcera tremula, ⁊ putrida ꝯfert. Instr̄a iuncturaꝶ. Confert dolori anche, ⁊ sciatice decoctū cū vino ꝓp̄e quū bibit'. xl. diebꝰ ꝯtinuis. Ip̄m eni sanat sciaticā. Mēbra expulsionis. Prouocat vrinā, ⁊ ꝓuocare menstrua est eiꝰ ꝓp̄etas, ⁊ eius[m] ⌈succꝰ⌋ soluēdo educit cholerā. Permutatio. Loco eiꝰ ponit' pōdus ipsiꝰ de sq̄nanto, ⁊ pōdus ipsius de radice capparis.

i A. alharan.

k A. sunt frāgibiles, ⁊ eiꝰ semē.

l A. fructu eius q̊ icludit semē cuz cortice exteriori, ⁊ nō sit ꝯtētus aliq̊s semie

m A. semen.

Ꞇ De[n] ⌈isopo humida.⌋ Cap̄. CCCLXIIII.

n A. iusarathab

Isopus humida qd est. Est sordities aggregata sup lanā[o] ⌈ilioꝶ ouiū⌋ in armenia, ⁊ sternit' sup herbas titimaloꝶ, et accipit v̊tutes, ⁊ lac eaꝶ, et fortasse est[p] ⌈currēs. q̊ coq̄t' ⁊ p̄paraf' ibi.⌋ Nā. Cal'a est in tertio hūida in p̊. Opōnes ⁊ ꝓp̄etates. Est maturatiua, resolutiua. Apata et bothor. Resoluit apata dura, cū ex ea fit emplastrū.[q] ⌈Mēbra ocl'i. Cōfert apatibꝰ oculi linita ⁊ bibita.⌋ Mēbra nutrimenti. Cōfert friditati epatis linita ⁊ bibita. Mēbra expulsionis. Resoluit durities que sunt in ptibꝰ vesice, ⁊ matricis, et ꝯfert frigiditati eaꝶ, ⁊ frigiditati renum.

o A. aliat.

p A. fluida q̄ decoquit', ⁊ ipsisatur ibi.

q —— A.

Ꞇ De[r] ⌈isopo sicca.⌋ Cap̄. CCCLXV.

r A. iusa iabes.

Isopus sicca qd est. Alia est mōtana, ⁊ alia ē hortiua. Nā. Cal'a est ⁊ sicca in tertio, et est subtil' sic̄ origanū. Decoratio. Eius potꝰ colorē efficit bonū, ⁊ eius[s] ⌈gumera⌋ abstergit vestigia i facie. Apata ⁊ bothor. Resoluit apata dura bibita cū vino. Mēbra capit̄. Eiꝰ decoctio cū aceto[t] ⌈⁊ oxymelle⌋ sedat dolorē dētis, ⁊ vapor decoctiōis eiꝰ cū ficubꝰ ꝯfert sonitui i aure cū traiectorio sumptꝰ. Mēbra ocl'i. Coquit', deinde fit ex ea empl'm tarfati, et sanguini mortuo sub palpebra. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pectoris. Cōfert pectori, ⁊ pulmoni patiētibꝰ[v] ⌈a disnia, ⁊ tussi antiq̊s,⌋ ⁊ eiꝰ decoctio cū ficubꝰ ⁊ melle sil'r, ⁊ apatibꝰ dur̄, ⁊ anhelitui dilatatiōis, ⁊ gargarismꝰ ex ea ꝯfert ēt p̄focatiōi itrisece. Mēbra nutri. Empl'z factū ex ea cū ficubꝰ, et baurach ꝯfert spleni, et ifusio eiꝰ bibita, et ꝯfert hydropisi. Mēbra expulsionis. Soluendo educit fl'a, ⁊ ascarides, ⁊ v̊mes: et qñ miscet' cū cordumeni, ⁊ ireos ꝯfortat' eius sol'o.[x] ⌈Permutatio. Loco eiꝰ ponit' sansuci tantūdē et medium.⌋

s A. algamer.

t —— A.

v A. asma ⁊ tussim antiquā.

x —— A.

Ꞇ De[y] ⌈iabrol.⌋ Cap̄. CCCLXVI.

y A. iabruha. i. mandragora.

Iabrol qd est. Radix mādragore siluestris, ⁊ est radix ois mādragore, magna silis forme hois. ꝓpter h̄ ergo noiat' mādragora. Mādragora eni est nomē imagis nāl'[z] ⌈.s. sic̄ plāta existēs⌋ in forma hois. Eq̄le eni est siue sit itētio huiꝰ nois iuēta, aut nō iuēta. multa nāq3 noia sign̄t s̄m itētiōes nō iuētas. fora aūt mādragore inuēta est lignū cineritiū declinās ad[&] ⌈ꝯtritionem⌋ magnā sic̄ costus magnꝰ. Nā. Est frida i tertio: sicca in ipo: ⁊ in ipso est aliq̈ztulū calitat̄ s̄m q̄ existimant qdā. Radix v̊o est fort̄[2] ⌈ ⌋ desiccatiua, ⁊ cortex radicis est debil'. folia āt admistrant' exiccata, ⁊ hūida ēt ꝯferūt: et in mādragora ip̄a est hūiditas. Opōnes ⁊ ꝓprietates. Est narcotica, ⁊ hz lachrymā, ⁊ hz succum: s3 eius succꝰ est fortior lachryma ipsiꝰ. Qui āt vult vt aliq̊ ex mēbris suis secet', bibat tres anulusat ex ea i vino, et faciet sub et: ⁊ dr̄ q̄ qñ cuz radice eiꝰ coq̄t' dēs elephātis. vj. horis lenit ip̄m, ⁊ fit facil' obediētia eiꝰ. Decoratio. Fricat' cū folijs eius albaras per hebdomadā, ⁊ delet' absq3 vlceratōe, ⁊ ꝓp̄e si iueniunt' hūida ⁊ lenia: ⁊ lac mādragore euellit lētigines, ⁊ pānū sine mordicatiōe. Apata ⁊ bothor. Admistrat' sup apata ⁊ bothor dura, et dubellet, ⁊ scrofulas, ⁊ confert. Et qñ terit' radix eiꝰ multū, ⁊ ponit' cū aceto sup herisipilā, sanat eā. Instr̄a iūcturaꝶ. Ex radice eius cū sauich

z A. s. plātē q̄ est

& A. frāgibilitatem.

2 A. Alia l'ra. frigoris.

fit empl'm ad dolorez iuncturaꝝ. Mēbra capitis. Facit subet, ⁊ facit sõnū: ⁊ qñ ponit̃ in vino iebriat vehemēter: ⁊ qñqꝫ supponit̃ i ano, ⁊ facit subet: et odoratio eiꝰ facit subet vehemēter. ⁊ hec est hñs folia alba, q̃ crus nõ hꝫ, ⁊ dr̃ masculus, ⁊ multꝰ vsus mādragore, ⁊ odoramētū eiꝰ faciūt possidē apoplexiā, ⁊ ꝓꝓe hñtis folia alba, ⁊ qñqꝫ fit ex ea ad expellēdas vigilias, ⁊ ad attrahēdū sõnū sirupꝰ, ⁊ remouet vigilias, ⁊ est vt ponāt̃ ex corticibꝰ radicū eius tres emie i metrolijs vini dulcis, ⁊ bibūt̃ ex eo tres anulusat. Et qñqꝫ decoquūt̃ cortices ēt i vino dõec assumat vinū fortitudinē eiꝰ, ⁊ admistrat̃ ex eo ad h̄ vt faciat subet plus, ⁊ ad h̄ vt dormire faciat minus. Et qdā medicoꝝ faciūt vtētē eo sedē i aq̃ vehemēter frida, dõec sanet̃. Et existimo ꝙ itētio i h̄, est aggregatio calitatꝫ. Mēbra oculi. Eiꝰ lachryma i medicis ocl'i sedat dolorē supfluū: ⁊ fit ex folijs eius ēt empl'm. Mēbra nutrimēti. Sumit̃ ex lachryma eiꝰ. ℥. j. cū mellicrato, ⁊ vomitu educit choleraz ⁊ fl'a sic̃ helleborꝰ. Mēbra expl'. Suppõit̃ medietas anulusat ex lachryma eius, ⁊ ꝓuocat, ⁊ ex̃hit fetū. Et semē mādragore mūdificat mr̃icē qñ bibit̃, ⁊ si misceat̃ cū sulfure qd̃ ignis nõ tetigit, ⁊ supponat ipꝫ mulier, abscidet fluxū mr̃icis. Lac mādragore soluēdo educit fl'a, ⁊ chol'az. Quū. n. puꝰ puer mādragorā errādo assumit, accn̄t ei vomitꝰ, ⁊ sol'o vētris, ⁊ fortasse morit̃. Uenena. Cū melle ⁊ oleo ponit̃ sup pūcturas. Et dixerūt ꝙ ꝓꝓe spēs q̃ videt̃ hēre folia alba: verūtñ folia eius ꝑua sunt bezahar vue lupine ꝑnitiose. ⁊ illā que ex ea ꝑnitiosa est, añcedūt accn̄tia ꝓfocatiõis matricis: ⁊ rubedo faciei, et exitus oculoꝝ, ⁊ tumor faciei ēt ac si esset ebrius. Cuius qdē cura sunt butyrū, ⁊ mel, ⁊ vomitus.

a A. legach aldeb.

¶De a[eo quo aurū adheret.] Cap. CCCLXVII.

Id quo aurū adheret qd est. Hoc nomē ꝯuenit āmoniaco de q̊ nos iam locuti fuimus. Et qñꝫ ꝯuenit cuidā rei q̃ fit ex vrina ifantiuz mota i mortario ereo cū aceto i sole dõec coaguletur. Et qñqꝫ est ex minera gñat̃. n. i miera b[ex vapor̃] ⁊ resoluit̃ aq̃ cal'a: deide coagulat̃. Et h̄ est illud de q̊ nūc loq̄mur. Electio. Clarū, mūdū, ⁊ ꝓꝓe c[tertiū] ⁊ artificiale est fortiꝰ ⁊ subtiliꝰ, deide minerale adustū. Natura. Cal'z est d[valde.] Opõnes ⁊ ꝓprietates. Est abstersiuū, ꝯstrictiuū, calefactiuum, putrefactiuū, s̃btiliatiuū, mordicatiuuz paꝝ, resolutiuū, desiccatiuū cū fortitudie. Et eiꝰ resol'o est vehemētior mordicatiõe eiꝰ, ⁊ silr̃ eiꝰ desiccatio. Et ipm dissoluit absqꝫ mordicatiõe pl'ima, ⁊ qd̃ de eo est artificiale est vehemētis exiccatõis, ⁊ minoris mordicatiõis ꝓꝑ s̃btilitatē suā additā. Quūqꝫ mierale aduri t̃, augmētat̃ eiꝰ subtilitas, ⁊ est ꝑueniēs ad sūmū in his capl'is. Uulnera ⁊ vlce. Eliq̄t carnē, ⁊ ē medicamē optimū vlceribꝰ difficil' ꝯsolidatiõis. Mēbra nutri. Est e[desiccatiuū] ꝯstrictiuum.

b A. viridis eris
c A. firmum.
d A. acutum.
e A. nauseatiuū
f A. harar.

¶De f[iunipero.] Cap. CCCLXVIII.

g — A.

Juniperus qd est. Est cupssus siluestris, ⁊ eiꝰ qdē, alia ē ꝑua, alia magna g[Et arbor multiplicat̃ i terris romanoꝝ ⁊ i occidēte, ⁊ assumūt̃ ex ea ligna ad fabricas magnas.] Nã. Est declinās ad calitatē ⁊ siccitatē, ⁊ semē eiꝰ est cal'z in p̊, siccū in scd̊o. Opõnes ⁊ ꝓꝓetates. Est calefactiua, s̃btiliatiua, carmiatiua, ⁊ i fructu eiꝰ cū h̄ est stipticitas, ⁊ nõ est in ipsa stipticitas in reliqs ꝑtibꝰ arboris eiꝰ. Instr̃a iūcturaꝝ. Est bona attritiõi lacertoꝝ. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pectoris. Est bona doloribꝰ pectoris, ⁊ tussi. Mēbra nutrimēti. Mūdificat, ⁊ apit oppil'ones in eis: ⁊ est bona stõ bibita, ⁊ ad isl'atione in ipso. Mēbra expl'. Prouocat ambo, ⁊ est bona ꝓfocationi mr̃icis, ⁊ doloribꝰ eiꝰ. Uenena. Expellit nocumētū pūcture ꝯ̃mium venenosoruz, ⁊ suffumigatio ex q̄libet eaꝝ, ⁊ ex q̄lꝫ ꝑte arboris eius facta effugat vermes venenosos.

¶De h[iuiubis.] Cap. CCCLXIX.

h A. harab.

Juiube. Electio. Meliores sūt maiores eaꝝ. Nã. Fride sūt in p̊, eq̄les in siccitate, ⁊ hūiditate, ⁊ sūt declinantes paꝝ ad hūiditatem. Opõnes et ꝓꝓe. Cõfert acuitati san. cal'i, ⁊ existio ꙩ illd̃ ē, ꝓpea ꙩ igrossāt san. ⁊ viscosū faciūt ipꝫ: et illoꝝ existimatio q putāt, ꙩ ipse clarificēt san. ⁊ lauent eū, est existimatio corrupta, ad quā ego nõ declino: ⁊ nutrimētū eaꝝ i †[ ] ⁊ digõ k[sūt difficilia] ⁊ s̃mo qdē in eis bonꝰ est ille quē dixit Gal'. Nõ repi iuiubas in ꝯseruāda sanitate, ⁊ remouēda egritudie aliqd opātes: sꝫ repi eas difficil' digõnis, ⁊ pauci nutrimēti. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pecto. Cõferūt pectori, ⁊ pulmoni. Mēbra nutrimēti. Sunt male stõ, difficil' digõnis. Mēbra expulsiõis. Existimat qdam ꙩ ꝯferūt dolori renū ⁊ vesice.

i †A. est parum
k A. est difficilis

¶De iterfectore l[adeib.] Cap. CCCLXX.

l A. aldib.
m A. aldib.
n A. aldib.

Interfector adeib.] m Opõnes ⁊ ꝓꝓetates Uirtus eiꝰ est virtus strāgulatoris leopardi: nisi qr eius ꝓꝓetas est in n[adib.]

¶De interfectore canis. Cap. CCCLXXI.

Interfector canis. Mēbra capitꝫ. Facit accidē fluxū san. nariū. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pectoris. Facit accidē sputū sāguis. Uenena. Interficit canes velocit̃, ⁊ facit euenire in hoībꝰ fluxū sanguis narium, ⁊ sputū sanguinis.

Litera. K.

¶De o[karabe.] Cap. CCCLXXII.

o A. Karabe.

Karabe qd est. Gūma sic̃ sādaraca, tēdēs ad citrinitatē, ⁊ albedinē, ⁊ ꝑuietatē: ⁊ qñꝫ d̊cliat ad rubedinē, q̃ attrahit paleas ⁊ p[fracturas] plātaꝝ ad se: ⁊ ꝓpt̃ h̄ noiat̃ karabe. s. rapiēs paleas ꝑsice. Et ipa qdē ꝯposita est ex aq̄itate tepida, ⁊ terreitate iā s̃btiliata: ⁊ ē gūma arboris q̃ diꝙ[nux] romana, q̃ est ꝯposita ex terreitate s̃btili, ⁊ aq̄itate r[sicca.] Nã. Est cal'a, parūꝑ sicca i s̃o. Opõnes ⁊ ꝓꝓe. Est restrictia, ⁊ ꝓꝓe sāguis cuiuscūqꝫ loci fuit: ⁊ eiꝰ vtꝰ ē silis vtuti flor] sue arbor]. s. floris s[nucis] sꝫ ē eo fridior. Apata ⁊ bo. Dixerūt qdā ꙩ suspēdit̃ sup apata cal'a, ⁊ ꝯfert eis. Mēbra capi. Retiet fluxū sā. nariū, ⁊ descēdētꝫ a capite ad pl'monē. Mēbra anhe. ⁊ pec. karabe ꝯfert trēori cordis, quū bibit̃ ex eo medietas aur̃. cū aq̃ fr̃a, et ꝓhibꝫ sputū sāguis valde. Mēbra nutri. Retinet vomitū, ⁊ ꝓhibet mās malas a stõ: ⁊ cū mastice cõfortat stõm. Mēbra expul. Retinet fluxum san. ex matrice, ⁊ ano, ⁊ fluxū vētris, ⁊ ꝯfert tenasmoni.

p A. frusta s̃btilia
q A. haur.
r A. Alia litera. tepida.
s A. haur.

¶De t[karmezik.] Cap. CCCLXXIII.

t A. Karmagech

Karmezik qd est. Est fructus tamarisci, de quo iā locuti fuimus in ca. de tamarisco. Natura. Est fridus in p̊, siccus in scd̊o.

¶De u[kusele.] Cap. CCCLXXIIII.

v A. Kusila.

Kusele qd est. Est lignū sic̃ rubea qd̃ nigredo coopit. Nã. Est cal'm ⁊ hūidū i t̃mis ꝑmi. Opõnes ⁊ ꝓꝓetates. Est glutinatiuū: ⁊ frangit virtutē medicinaꝝ acutaꝝ sicut gūmi. Decoratio. Est impinguatiuum.

¶De x[kemelio.] Cap. 375.

x A. Kemaliun.

Kemelium qd est. Est spēs mezerion nigra Auic.

mortifera:⁊ est etiam notum noie[a] ⌈hameliuz.⌋ Et nos qdē iam diximus ipsum in caplo de[b] ⌈ha.⌋

¶De[c] ⌈kebikengi.⌋ Cap.CCCLXXVI.

Kebikengi qd est. Ei⁹ spēs sūt q̄tuor dixit Dia. vna spēs ei⁹ est, cui⁹ folia sūt silia folijs coriādri:ſʒ sūt latiora folijs ei⁹, ad albedinē declinātia, ⁊ flos ei⁹ est citrin⁹:⁊ qn̄qʒ ē purpure⁹, c⁹ lōgitudo pueīt vſqʒ ad duos cubitos, ⁊ ei⁹ radix est nō ḡſſa:⁊ ipsi⁹ radix est alba:⁊ hēt v̄gulta silia v̄gultj hellebori:⁊ orit̄ i ripis cursus aq̄ꝝ:⁊ est spēs ei⁹ alia forti⁹ cineritia, q̄ʒ illa, lōgiorē hn̄s radicē, folia hn̄s[d] ⌈regulata⌋ q̄ noiat̄[e] ⌈lupin⁹ siluris,⌋ ⁊ est alia pua valde aurei coloris:⁊ q̄rta est silis tertie: verūtn̄ flos ei⁹ est alb⁹ lacteus. Nā. Est cal'a et sicca i tertio. Opōnes ⁊ ꝓpe. Oēs sūt cal'e, acute, vlceratie, abstersiue, excoriatiue, mordicatiue cutj, faciētj pruritū. Decora. Folia, ⁊ stipites ei⁹ an̄qʒ d̄ siccent̄, eradicāt albaras, ⁊ albedinē vnguiū. Apa ta ⁊ bo. Eradicat scabiē, ⁊ sanat verucas, ⁊ q̄ sīt vt claui ⁊ glādulas pēdētes qb⁹ nocet frig⁹. Vul. ⁊ vl. Decoqt̄ ⁊ ēbrocat̄ sahafat cū aq̄ ei⁹ tepida, ⁊ ꝯfert Mēbra ca. Ei⁹ radices[f] ⌈sūt exiccātes sternutatōib⁹ fortib⁹:⁊ qd̄ ex eis t̄tiū ē ꝯfert pcussiōib⁹⌋ dētiū.

¶De[g] ⌈kekengi.⌋ Cap.CCCLXXVII.

Kekengi qd est. Uirtus eius est ꝓxima v̄tuti vue[h] ⌈lupine⌋ ⁊ ꝓprie v̄tus folioꝝ ei⁹. Nā. Est frida ⁊ sicca ad scōm pueniēs. Vulnera ⁊ vlcera. Suo succo ꝯseruat vlcera, ⁊ delet duritiē fistulaꝝ, ⁊ vlcera auris antiq̄. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Cōfert asmati, ⁊ iflationi, ⁊ difficultati anhelitus. Mēbra nutri. Cōfert icteritie. Mēbra expl'. Cōfert vlceribus viarum vrine.

¶De[i] ⌈kenkezred. Cap.CCCLXXVIII.

Kenkezred qd est. Est gūma alcorsof:⁊ iā dictum est de eo[k] ⌈qd̄ est kurket.⌋ Natura. Est calidū ⁊ siccum in secundo.

¶De[l] ⌈kustberkusti.⌋ Cap.CCCLXXIX.

Kustberkusti qd est. Est silis filis īnolutj adinuicē, q̄ꝝ nūs ſm pl'm est. v. ⁊ inoluūt̄ sup radicē vnā, ⁊ ei⁹ color ad nigredinē declinat ⁊ citrinitatē:⁊ nō hʒ pl'm saporē. ⁊ dixerūt qdā, ꝙ est[m] ⌈albarsekar.⌋ Alij v̄o dixerūt ꝙ v̄t⁹ ei⁹ est sic̄ v̄t⁹[n] ⌈albarsekar⌋ ⁊ h̄ ē sani⁹. Nā. Est cal's ⁊ siccus in scōo. Opōnes ⁊ ꝓpe. Est subtilis.

¶De[o] ⌈kildaru.⌋ Cap.CCCLXXX.

Kildaru qd est. Est[p] ⌈asaraxi,⌋ ⁊ nos qdē loq̄mur de ipso in seq̄ntib⁹ i ca. de sin.

¶De[q] ⌈kemescir.⌋ Cap.CCCLXXXI.

Kemescir qd ē. Est i dispōnib⁹[r] ⌈alieusir⌋ ſʒ ipʒ est forti⁹ pl'm. Nā. Est cal'ʒ ⁊ siccū i tertio v̄tuose. Opōnes ⁊ ꝓpe. Est liq̄factiuū resolutiuū. Mēbra expl'. Prouocat vrinā, ⁊ menstrua:⁊ eijcit fetuʒ v̄tuose:⁊ v̄tus ei⁹ in h̄ cōparē nō hʒ:⁊ neqʒ hʒ cōparē soluēdo aquositatem.

¶De[s] ⌈kormidenen.⌋ Cap.CCCLXXXII.

Kormidenen⌋[t] qd est. Est granū qd̄ medici laudāt. Membra expulsionis. Prouocat vrinā, ⁊ menstrua:⁊ calefacit vuluam valde:⁊ soluit[u] ⌈saniem ⁊ aquam.⌋

¶De[x] ⌈keusauguen.⌋ Cap.CCCLXXXIII.

Keuzauguen qd est. Est nomē herbe:et existimo ꝙ keuzauguē est lingua bonis psice. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pecto. Proprietas eius est letificare, ⁊ tristitiā remouere.

¶De[y] ⌈karon.⌋ Cap.CCCLXXXIIII.

Karon qd ē. Est lignū idū, c⁹ allatio ad terrā n̄raʒ ml'tiplicat̄. nō ḡ elōgat̄ qn sit almugat idū. Instra iūcturaꝝ. Est magni iuuamēti in negocio fracture, ⁊ torsionis, ⁊ dislocationis.

¶De[z] ⌈keisin.⌋ Cap.CCCLXXXV.

Keisin. Nā. Semē ⁊ radix ei⁹ calefactiua sūt. Et semē ipsi⁹ ē calefactiuū, ⁊ exiccatiuū in scōo. Opōnes ⁊ ꝓpe. Expellit vētositates et apit. Mēbra nutri. Est maturatiuū, digestiuū, resolutiuū vētositatj, p̄cipue i stō ⁊ ꝯfortat ipm. Mēbra expul. Pōdus. ʒ. j. ex eo sol'one educit v̄mes ⁊ ascarides:⁊ ꝓuocat mēstrua v̄tuose. s. semē ei⁹. Venena. Confert pūcture vermium venenosorum.

¶De[⁊] ⌈kuzkenden.⌋ Cap.CCCLXXXVI.

Kuzkendē qd est. Est res leuis sic̄⁹ ⌈albus nati⌋ lutea:⁊ i rakia noiat̄ stercus colūbaꝝ:⁊ in[ꝝ] ⌈baldach, ⁊ i egypto noiat̄ kēdē.⌋ Electio. Que ex ea melior est barbarica ē:ſʒ rakia ē debil'. Nā. Est cal'a ⁊ hūida i p̄, ⁊ dr̄ ꝙ infridat parūp:sed nō est firmatū. Opōnes et ꝓpeta. Exiccat, ⁊ i ipa est extictio:⁊ dixerūt qdā ꝙ ipa icidit sāguinē:⁊ ex ꝓpetatib⁹ qdē ei⁹ ē, ꝙ assumūt̄ decē lb. mell', ⁊. xx. lb. aq̄, ⁊[a] ⌈kileie⌋ ex ea ⁊ ꝯcutiunt̄ bn̄, ⁊ coopit̄ os vasis, ⁊ fit vinū stati. Decora. Impiguat. Mēbra expul. Augmētū efficit in coitu.

¶De[b] ⌈kebenzkesenz.⌋ Cap.CCCLXXXVII.

Kebenzkesenz⌋[c] qd ē. Quiddā d̄ gn̄e tubeꝝ solidū adunatū i magnitudie[d] ⌈testiculi⌋ vertūn̄ est[e] ⌈verucatū hn̄s verucas⌋ ꝓfūdas qd̄ nascit̄ i arena, sic̄ nascunt̄ tubera ⁊ fūgi suaue valde qd̄ i n̄ra terra ml'tiplicat̄ i locis q̄ sūt vltra fluuiū:⁊ i corascēi ēt:⁊ nos qdē nō audiuim⁹ ab aliq̄ vnq̄ʒ, ꝙ t̄atū iferat nocumētū q̄ʒtū fungi, ⁊ tubera. Quūqʒ t̄poꝝ sapor tubeꝝ sapori ꝯpat̄ est parūp declinās ad dulcedinē. Nā. Hʒ frigiditatē maiorē friditate reliq̄ꝝ tubeꝝ, ⁊ fūgoꝝ:et neqʒ est vacuū ab hūiditate ex̄nea, cuʒ siccitate s̄be. Opationes ⁊ ꝓpetates. Est extinguēs grossum.

¶De[f] ⌈kerse aromaticū.⌋ Cap.CCCLXXXVIII.

Kerse aromaticū qd est. Est cortex grossus, colorē hn̄s[g] ⌈purpureū⌋ qd̄ hēt saporē gariofili absqʒ dulcedine cinamomi, q̄ʒuis sit dulcius q̄ʒ gariofilus:⁊ est debilius in opōnibus suis, q̄ʒ gariofilus. Natura. Est cal'm ⁊ siccū in[h] ⌈scōo.⌋

¶De[i] ⌈kerse cinamomi.⌋ Cap.CCCLXXXIX.

Kerse cinamōi qd ē. dr̄ ꝙ ē de cinamomo, ⁊ dr̄ ꝙ ē alti⁹ gn̄is. ⁊ ipʒ qd̄ ē duꝝ sic̄ cinamomū, d̄ ipo tn̄ ē qd̄dā qd̄ nō durescit, ⁊ d̄ ipo ē qd̄ ē lineatū:⁊ aliđ ē albū frāgibile velocit̄. ⁊ ipʒ qd̄ cinamomū est ꝯbili⁹, ⁊ dcm̄ est de ipo i cap̄ cinamomi.

¶De[k] ⌈keiken.⌋ Cap.CCCXC.

Keiken qd ē. Est gūma horribil' saporis:⁊ asportat̄ de regiōe occidētj:⁊ existiauerūt qdā ꝙ ē sādaraca, ſʒ nō ē firmū:⁊ qn̄ʒ qdē suffumigat̄ ex eo cū myrrha ⁊ sigia. Opōnes et ꝓpeta. [l] ⌈In ipa ē nutrimētū puū.⌋ Decora. Mūdificat vlceꝝ vestigia velocit̄, ⁊ i ipa ē extenuatiua v̄t⁹ qn̄ q̄qʒ die bibunt̄ de ea tres q̄rte. ʒ. j. cū oxymelle, aut aq̄. Mēbra ca. Nihil eq̄pat̄ ei i remouēdo dolorē dētiū, ⁊ casū gigiue. Mēbra ocl'i. Acuit visū. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pe. Cōfert asmati cū melle, ⁊ vtūt̄ ea luctātes. Mēbra nu. Qn̄ de eo bibit̄ trib⁹ dieb⁹ cū oxymelle, extenuat splenē valde. Mēbra expl'. Prouocat mēstrua cum aqua mellis.

¶De[m] ⌈kotto.⌋ Cap.CCCXCI.

Kottū Nā. Semē ei⁹ ē calefactiuū, lenitiuū. Mēbra anhe. ⁊ pec. Grana ei⁹ sūt bōa pectori ⁊ tussi. Mēbra expl'. Seia ei⁹ sūt lenitiua vētris:⁊ succus folioꝝ eius, ꝯfert sol'oni pueroꝝ.

¶De[n] ⌈keted.⌋ Cap. CCCXCII.

Keted qd ē. De gūma ei⁹ dcm̄ ē i cap̄ de kes.

Marginal notes (left column):

- a A. chameliun.
- b A. cha.
- c A. kebikengi.
- d A. ordinatim incisa.
- e A. Alia litera. apiū siluestre.
- f A. exiccate sūt ex sternutatorijs fortibus ⁊ ꝯtrite ꝯferūt pulsationibus.
- g A. kekenegi.
- h A. vulpine.
- i A. kenkerçed.
- k A. de kurkuen
- l A. kestberkest.
- m A. est albedeschian.
- n A. albedeschian.
- o A. kildaru.
- p A. alsarax.
- q A. kemāscir.
- r A. giausir.
- s A. karmedane
- t A. karmedane
- v A. aquā ⁊ choleram.
- x A. karuan.
- y A. kallem.

Marginal notes (right column):

- z A. kasem.
- ⁊ A. kuçkendē.
- ꝰ A. asne.
- ꝝ A. bagaded noiat̄ nux handez, vel ſm aliā l'raʒ nux gendē.
- a A. kilgie.
- b A. kessengi.
- c A. kessengi.
- d A. renum, vel cuius magnitudo est magnitudo renum.
- e A. icisuʒ valde hn̄s incisiones.
- f A. kerse alcarafel.
- g A. kerse.
- h A. Alia litera. tertio.
- i A. kerse darsini.
- k A. keikhem.
- l A. In ipso est ꝯglutinatio gua.
- m A. kothen.
- n A. ketadi.

cuiꝰ qdē gūma ē dragagātū. Nā. Est frm ⁊ siccū.

¶De [a] [kali.] Cap.CCCXCIII.

Kali. Opōnes ⁊ ꝓꝑe. Est calīm, adustiuū, abstersiuū, corrosiuū fortiꝰ qꝫ sal. Deco. Cōfert morphee. Uul. ⁊ vlcera. Cōfert scabiei, ⁊ corrodit carnē additā.

Litera.L.

¶De [b] [lepore siluestri.] Cap.CCCXCV.

Lepus siluris qd ē. Coagulū hꝰ leporis fac̄ oia q̄ diximꝰ i ca. de coagul', sbtiliꝰ, ⁊ meliꝰ: ⁊ iest opōnis additio. [c] [Nā. Fridus ē ⁊ sic. ⁊ rectificatio est cū melle. Electio. De eo q in domibꝰ nutrit̄ adusto suit̄ i potu medietas.ʒ.] Decora. Eiꝰ sāguis mūdificat pānū, ⁊ cinis capitꝫ eiꝰ ē ēt medicamē bonum hn̄ti alopitiaꝫ, ⁊ ꝓꝑe marini. Quūqꝫ vēter leporis suit̄ sic̄ ē cū viscéribꝰ, ⁊ frigēdo sr̄ sartaginē adurit̄ ē medicamē origīs piloꝝ sr̄ cap̄, cū ꝯterit̄, ⁊ adm̄istrat̄ cū ol'o ro. Instra iun. Eiꝰ cerebrū assatū ꝯfert trēori accn̄ti ex successione egritudīs. Mēbra ca. Quū inūgūt̄ gigiue ifātis ex cerebro ipīꝰ, ꝓꝓetate q̄ ē i ipo velocit̄ oriūt̄ dētes ⁊ facile exeūt sine dolore [d] †[ ] ⁊ sil'r quū soluit̄ cū butyro veteri, aut recēti, aut melle: ⁊ quū bibit̄ eiꝰ coagulū cū aceto ꝯfert epilie. [e] [Mēbra nu. Mūdificat stōm.] Mēbra expul. Coagulūꝫ eiꝰ quū bibit̄ tribꝰ diebꝰ cū aceto post purgōnē mēstruoꝝ, ꝓhibꝫ ip̄gnatōeꝫ, ⁊ mūdificat hūitatē currētē ex m̄rice. Et sāguis qdē leporꝫ frixꝰ ꝯfert dissēterie, ⁊ apati itestioꝝ, ⁊ sol'oni antiq̄. Uenena. Coagulū leporis cū aceto ē tyriaca, ⁊ bezahar venenis. Et sanguis leporis frixus aufert venenū sagitte.

¶De [f] [locustis.] Cap.CCCXCVI.

Locuste. Electio. Ex eis sūt meliores g̊sse, q̄ alas nō hn̄t. Decora. Pedes eaꝝ eradicāt verucas, ſm q̄ dr̄. Mēbra nu. Sumunt̄ ex rotūdis eaꝝ .xij. g̊na, ⁊ abijciūt̄ capita, ⁊ extrēitates eaꝝ, ⁊ pōit̄ cū eis paꝝ myrti sicce, ⁊ bibūt̄ ꝑꝑ hydropisiꝫ sic̄ sūt. Mēbra expl'. Cōferūt guttatiōi vrine, ⁊ qn̄ cū eis fit suffumigatio, ꝯferūt difficl'tati eiꝰ, ⁊ p̄cipue in m̄lieribꝰ, ⁊ fit cū eis [g] [vaporatio] hemorroidibꝰ. Uenena. Grosse q̄ alas nō hn̄t, assantur, ⁊ comedunt̄ ꝓpter pūcturam scorpionis.

¶De [h] [lepore marino.] Cap.CCCXCVII.

Lepus marinꝰ qd ē. Est aial ostracosū [i] [luto sū] ꝯclināš ad rubedinē aliq̄ꝫtulā, iter ꝑtes cꝰ st̄ q̄dā silia folijs alusnē. Decoratio. Eiꝰ sāguis ē cal's, mūdificāš morpheā, ⁊ pānū. Et eiꝰ cap̄ adustū gn̄at pilos i alopitia ꝓꝑe cū adipe vrsi, ⁊ i tyria valde. Quū ergo ex eo fit ēpl'ꝫ sic̄ est, abradit pilos. Mēbra ocl'i. Abstergit visū more empl'i suppositū, ⁊ sic̄ collyriū. Uenena. Nūat̄ iter venenosas medicias q̄ iterficiūt cū vlceratione pulmonis.

¶De [k] [lōgo pipere.] Cap.CCCXCVIII.

Lōgum pip qd ē. Res pue sic̄ [l] [digiti] i figura floris salicis, q cecidit: sꝫ ipꝫ ē minus, ⁊ est duꝝ: solidū: ⁊ sapor eiꝰ i acuitate, ꝓrimꝰ est sapori pipis, ⁊ est ꝑmꝰ fructꝰ pipis: q̄ꝑꝑ ē hūidus ⁊ cōedit̄, ⁊ n̄ mordicat i ꝑmis gustū. Elcō. Bonū ē illō, qō nō ē [m] †[ ] ſcm̄, ⁊ n̄ dissoluit̄ i aq̄ tepida ēt si i ip̄a remāeat tota die, ⁊ ē sil'e pipi i sapore suo. Nā. Cal'ꝫ ē i tertio, sic. i scđo. Opō. ⁊ ꝓꝑe. Est resolutiuū rēouet egritudies frās. Mēbra ocl'i. Cū aq̄ ep̄is capni assati, ꝯfert pāno ocl'i. Mēbra nu. Digerit̄, ⁊ fac̄ appetituꝫ, ⁊ ꝯfortat stōm. Mēbra expul. In ſpmate fac̄ augmētū: ⁊ valet vt ziziber.

¶De [n] [licio.] Cap.CCCXCIX.

a A.kali. — b A. arnebberi. — c — A. — d †A. ⁊ illud ꝑꝑ ꝓꝓetatē q̄ ē i eo. — e — A. — f A.gierad. — g A.suffumigiū — h A. arnebbaha ri. — i A.durum. — k A.darfulful. — l A.nodi extremi digitorum. — m †A.arte. — n A.hadad.

Licium qd est. Magis vicēs ſꝫ existiationē est, qō idū est, ⁊ ē succꝰ alfeluzahara gi, ⁊ falsificat̄ ita q̄ latet ꝓbos medicos, ⁊ illud fit cū succo [o] [azeresc] coq̄t̄ .n. in aq̄ dōec coaguleť, et v̊tus eiꝰ est ꝓpinq̄ sbe ignee sbtili, ⁊ terree fride. Qō āt de mecha ē, ē res artificial'. Elcō. Indū ē fortiꝰ, q̄ꝫ illō de mecha i re capilloꝝ, ⁊ ꝯfortatiōe eoꝝ, ⁊ illud de mecha i apatibꝰ est fortiꝰ. Nā. Est tpatū in cal'itate ⁊ fr'itate, ⁊ siccū i scđo. Opō. ⁊ ꝓꝑe. In ido est resol'o, ⁊ stipticitas pua, ⁊ ꝯfert oi fluxui sang. et eiꝰ resol'o est plima stipticitate ipsiꝰ, ⁊ est i scđo i resol'one, ⁊ est stipticitas eiꝰ mior exiccatōe ipsiꝰ, ⁊ in ipo est v̊tꝰ sbtil'. Decora. Rubificat capillos, ⁊ cōfortat eos, ⁊ ꝓꝑe idū, ⁊ sanat pānū, ⁊ ꝯfert oē liciuꝫ panaritio. Apata ⁊ bo. Cōfert apatibꝰ [p] [fluxis] ⁊ formice. Uulnera ⁊ vl. Cōfert vtrūqꝫ vlceribꝰ fraudulētis. Instra iūctu. Cōstrigit h̄ mēbra. Mēbra capi. Indū ꝯfert fluxui saniei ab aur̄, ⁊ vlceribꝰ eiꝰ ⁊ cū eo tāgit̄ palatū ꝑꝑ alcola, ⁊ sanat̄, ⁊ vlcera gigiue, ⁊ egritudines eiꝰ curat. Mēbra ocl'i. Cōfert opthalmie, ⁊ abstergit corneā, ⁊ remouet pānū eiꝰ ⁊ sanat scabiē ocl'i. Mēbra anh. ⁊ pe. Indū i potu dat̄ ad sputū sā. ⁊ ad tussiꝫ. Mēbra nu. Bibit̄ indū, ⁊ ꝓhibet icteritiā nigrā, ⁊ splenē, et sil'r linitū, ⁊ ipsiꝰ arbor opat̄ illō, ⁊ ꝯfert fluxui stōatico. Mēbra expl'. Cōfert fissure ani, ⁊ bibit̄, aut supponit̄ sol'oni antiq̄, ⁊ ei q̄ ē ex debilitate stōi, ⁊ dissēterie: ⁊ ꝓuocat mēstrua, ⁊ eiꝰ fructꝰ recēs soluēdo educ̄ fl'a aq̊suꝫ, et ꝯfert vlceribꝰ ani: ⁊ ꝓhibꝫ sciaticā, ⁊ ꝯfert hemorroidibꝰ. Uenena. Eiꝰ fructꝰ ꝯfert ꝑnitiosis et idū dat̄ i potu ad morsū canis rabiosi. Permutatio. Loco eiꝰ pōit̄ feluzaharagi eq̄le pōdus, ⁊ aggregatis faufel, ⁊ sandalo eq̄le pōdus ipsius.

¶De [q] [lacerto.] Cap.CCCC.

Lacertus qd est. Est [r] [athab] et eiꝰ nā vicina est nāe [s] [stelliōis: sꝫ est melius stelliōe] ꝑpt̄ illud quo nutrit̄. Mēbra oculi. Eius stercꝰ albugini, et pruritui ꝯfert et acuit visū.

¶De [t] [limacia.] Cap.CCCCI.

Limacia qd ē. Est ex sūma ostracoꝝ. Opōnes ⁊ ꝓꝑe. Extiguit sāguinē. Mēbra ocl'i. [u] [Eiꝰ stercꝰ] adustū ꝯfert vlceribꝰ oculi.

¶De [x] [lapide iudaico.] Cap.CCCCII.

Lapis iudaicꝰ qd est. Est lapis sic̄ nux pua ad lōgitudinē paucā ꝯclināš, ꝓrimꝰ figur̄ amigdale, aut dactili, quē secāt linee i suis extrēitatibꝰ: ⁊ linee alie latitudiales ei eq̄distātes, q̄re se secāt ⁊ r̄manēt ex eis sic̄ [y] [sq̄me pue lucide.] Mēbra nu. Debilitat stōꝫ, et n̄ ꝯuēit ei, ⁊ deijcit appetitū. Mēbra ex. ꝯfert lapidi r̄nū, ⁊ exhit ipꝫ: ⁊ potio eiꝰ sit .x. anulusat cū aq̄ cal'a: ⁊ dixerūt qdā, q̄ ip̄e ꝯfert lapidi vesice: sꝫ n̄ ē ita: ⁊ ip̄e ē ex eis q̄ abscidūt sā. ani

¶De [z] [lapide vesice] Ca.CCCCIII

Lapis vesice. Mēbra expl'. Dr̄ q̄ ip̄e frāgit lapidē renū, et vesice. Gal'. ꝯo dixit, q̄ nihil hoꝝ ē.

¶De [⁊] [lapide spongie.] Cap.CCCCIIII.

Lapis spōgie qd ē. Est lapis iuētꝰ i corpe spōgie. Mēbra exp. Frāgit lapidē renū.

¶De [ꝯ] [lapide lacteo.] Cap.CCCCV.

Lapis lactꝰ qd est. Quū iste lapis fricat̄ cuꝫ aq̄, egredit̄ ex eo qddā qō ē sic̄ lac, et h̄ q.dē lapis ē cineritij coloris, dulcis saporis, et terit̄ cū aq̄, et ſuat̄ qō resoluit̄ ex eo i pyride plūbi. Nā. Est tēpatꝰ. Apata ⁊ bo. Cōfert initio apatū cal'orū, sꝫ nō ꝑuēit ad h̄ vt tale iuuamētū ꝯferat apō statū ipoꝝ, q̊ ꝯseq̄t̄ sanitas. Mēbra ocl'i. Ex fricatione eius cū aq̄ fit alcofol: et ꝓhibet cursum sup̄fluitatum ad oculū: et vlcera accidentia in ipso.

o A.alçersech. — p A.laxis. — q A.hardun. — r A.aldab. — s A.guaril, seu vrel ⁊ ē filius vrel — t A.halçun. — v A.Qō ex eo ē. — x A.hagiar aliheud. — y A.puncta parua lucida. — ʒ A.hagiar almetenç. — ⁊ A.hagiar alsefengi. — ꝯ A.hagiar lebene, vellebeni.

¶De [a] ⌈lapide molari.⌋ Cap.CCCCVI.

Lapis molarꝭ. Apata ⁊ bo. Uapor aceti ab eo ꝓhibet fluxũ sãguis, ⁊ apata cal'a.

¶De [b] ⌈lapide i q̊ acuit̃.⌋ Cap.407.

Lapis i q̊ acuit̃. Decora. Fricatio eiꝰ sup mã millã ⁊ testiculũ põit̃ vt nõ magnificent̃. Apata ⁊ bo. Fricatio eiꝰ bona est apatibꝰ mãmille calidis.

¶De [c] ⌈lapide alagi.⌋ Cap.CCCCVIII.

Lapis alagi. Opõ. ⁊ ꝓpe. Exiccat, ⁊ abster git, ⁊ retiet sãguinẽ. Uulnera et vlce. Prohibet fluxũ sãguis ex vulneribꝰ ⁊ vlceribus.

¶De [d] ⌈lapide alkali.⌋ Cap.CCCCIX.

Lapis alkali qd est. Est lapis q hꝫ fricationẽ sup flue dulcedinis: verꝫ est sicut lapis lacteus in oibꝰ suis opõnibꝰ. Natura. In ipso est caliditas quedã, ⁊ hꝫ virtutẽ alscedenegi.

¶De [e] ⌈lapide lune.⌋ Cap.CCCCX.

Lapis lune qd est. Ipe dĩ splẽdor lune [f] †⌈ ⌋⁊ iuenit̃ apud augmẽtũ lune: et inuenit̃ in terra arabũ leuis. Opões ⁊ ꝓpetates. Suspẽdit̃ ꝭm ꝙ dicit̃ sup arborem, ⁊ fructificat̃. Mẽbra capitꝭ. Sanat epilepsiã, ⁊ suspẽdit̃ super epilepticum, qui ꝭm terminũ assumit̃ ab ea.

¶De [g] ⌈lapide semeito.⌋ Cap.CCCCXI.

Lapis semeitus qd est. Iste lapis in opõnibus suis est sic̃ hematites: sed est [h] ⌈minor⌋

¶De [i] ⌈lapide nigroꝝ.⌋ Cap.412.

Lapis nigroꝝ qd est. Lapis q differt̃ ex [k] ⌈ni gris⌋ ꝯclinãs ad citrinitatẽ, fricat̃ ⁊ egredit̃ ex eo fricatio mordicãs liguã siliꝭ lacti. Mẽbra ocli. mũ dificat pãnũ ocli, quũ nõ ẽ cũ apate ⁊ opthalmia: ⁊ ꝯfert vestigijs vlceꝝ i eo: ⁊ eradicat vngulã lenem.

¶De [l] ⌈lapide afrogion.⌋ Cap.CCCCXIII.

Lapis afrogion. Opões ⁊ ꝓpe. Exiccat cũ stipticitate, ⁊ mordicatiõe, ⁊ resolõne.

¶De [m] ⌈lapide serpẽtis.⌋ Cap.CCCCXIIII.

Lapis serpẽtis. Mẽbra expl'. Dĩ ꝙ ipe fran git lapidẽ i vesica: sꝫ Gal'. negat illud. Uenena. Dĩ ꝙ ipe ꝯfert sua suspẽsione morsui ser pẽtis. Inqt Gal'. Retulit illud qdam homo verax.

¶De [n] ⌈lapide q extiguit̃ i oleo.⌋ Ca.CCCCXV.

Lapis q extiguit̃ [o] ⌈in⌋ oleo. Opões ⁊ ꝓpe. Lapis iste extiguit̃ oleo, ⁊ iflãmat̃ aq̃. Uenena. Ex lapide isto fugiũt vermes venenosi.

¶De [p] ⌈lapide aneseb.⌋ Cap.CCCCXVI.

Lapis aneseb. Mẽbra nutrimenti. Est iuua tiuus stomachi valde. Et Gal'. qdẽ di xit, ꝙ qñ fit ex eo suspẽsorium eqdistãs stomacho, ⁊ suspendit̃, ꝯfert meri ⁊ stomacho.

¶De [q] ⌈lapide alesekifa.⌋ Cap.CCCCXVII.

Lapis alesekifa. Mẽbra pectoris. Confert [r] ⌈apatibꝰ ⁊ vlceribꝰ⌋ q̃ sũt i vua valde

¶De [s] ⌈lapide armeno.⌋ Cap.CCCCXVIII.

Lapis armenꝰ qd est. In ipo est aliq̃ꝫtulũ azu li coloris. nõ tñ est i colore azuli: ⁊ nõ ẽ in eiꝰ soliditate: sꝫ ẽ i eo arenositas q̃dã: ⁊ qñꝫ vtũt̃ eo tictores ⁊ pictores loco azuli, ⁊ est lenis tactus. Mẽbra nu. Est malꝰ stõ: ⁊ ille q ẽ ablutꝰ ñ fac̃ nau seã, ⁊ ñ ablutꝰ fac̃ nauseã, ⁊ i dispõnibꝰ ẽ malus stõ. Mẽbra exp. Soluẽdo educ̃ melãꝫ fortiꝰ, q̃ꝫ lapis azuli: ⁊ iã ꝯtẽti sũt eo, ⁊ dimittũt helleboꝝ nigrum ꝑ illud qð iueniũt in eo ad egritudines melicas.

¶De [t] ⌈luto sigillato.⌋ Cap.CCCCXIX.

Lutum sigillatũ qd ẽ. Hoc lutũ affert̃ ð [u] ⌈ter mino rubeo⌋ q noiat̃ lacuna, ⁊ non noiat̃ lacuna, nisi q̄r ipa ẽ t̃ra plana ꝓfũda, i q̃ nõ ẽ herba oio, nꝫ lapis. Et iã retulit mihi qdã ꝓꝓo ore q vidit eã. H ãt lutũ dĩ lutũ diuinũ. Et illð iõ: qm̃ ꝓ mus q ipm accepit fuit mlr dina in diebꝰ. s. ꝓteritis ⁊ ipm qdẽ dĩ mag̃ dina: qm̃ ipm vere est magra, q̃ꝫ dina, q̃ noiabat̃ bartamise accipiebat, ⁊ ad ciuita tẽ deferebat, ⁊ põebat i aq̃, ⁊ fiebat sic̃ puls, ⁊ dimit tebat ipaꝫ pꝰ motionẽ fortẽ qescẽ, dõec residebat, ⁊ effũdebat ab ea illã aquã, ⁊ accipiebat rẽ g̊ssam, ⁊ ꝓijciebat eã: et vtebat̃ qð ex ea pigue erat, ⁊ visco sũ: ⁊ faciebat ex eo lutũ sic̃ cera. Apð Dia. Xo ẽ lu tũ spelũce illiꝰ loci ꝯfectũ cũ sãguie hircoꝝ: ⁊ ipꝫ q dẽ qñꝫ adulterat̃ ita vt penitꝰ nõ cog̊scat̃. Electio. Meliꝰ est illð qð nõ hꝫ odorẽ, nisi odorẽ alumis, ⁊ retinet sãguinẽ, quũ currit ex ore: ⁊ ãnectit̃ ligue: ⁊ pẽdet ex ea. Opões ⁊ ꝓpe. Inqt Paulus. Nõ est medicia magis abscidẽs sãguinẽ q̃ꝫ ipꝫ, ⁊ est fortiꝰ q̃ꝫ lutũ scemiꝰ, ita ꝙ mẽbra nõ tolerãt fortitudineꝫ eiꝰ, quũ hñt apa cal'm ꝓpe tenera: imo sentiũt ex eo aspitatẽ q̃ꝫdã, ⁊ est ifrĩdatiuũ, glutinosũ. Apata ⁊ bo. Cõferti ꝑncipio apatũ cal'oꝝ. Uulne. ⁊ vlce. Cõsolidat vulnera recẽtia, ⁊ vlcera difficilia, ⁊ ꝓhi bet vlceratiõnẽ adustiõis, ⁊ sanat vlceratiõnẽ eiꝰ. Instr̃a iũcturaꝝ. Cõseruat mẽbra apð casuꝫ, ⁊ re staurat, ⁊ ꝓhibet effusionẽ mãeꝝ ad manꝰ, ⁊ pedes ⁊ ꝓhibet corrosionẽ. Mẽbra capitꝭ. Prohibet ca tarrũ, ⁊ ꝓhibꝫ cursũ oris ⁊ gigiue. Mẽbra anhe. ⁊ pec. Cõseruat viscera apð casũ, ⁊ ꝯfert extẽuatõi ⁊ ẽt sputo sãguis, ꝓpterea ꝙ exiccat vlcꝰ pulmõis. Mẽbra expl'. Cõfert rasure itestinoꝝ maligne, bi bitũ, ⁊ clisterizatũ, ⁊ ꝓpe pꝰ clisterizatõeꝫ cũ hydro melle decliui ad puritatẽ: deiñ aq̃ sal'. Uenena. Re sistit venenis, ⁊ morsibꝰ bibitũ cũ vino, ⁊ linitũ cuꝫ aceto. Et qð ex eo purũ est, quũ bibit̃ nõ cessat facẽ nauseã, ⁊ fac̃ venenũ vomitu exire: ⁊ ꝓpe quũ ante ipm bibit̃. Inqt Gal'. [x] ⌈medicamẽ gargarismatꝭ⌋ facti ex eo exptꝰ sum i lepore marino, ⁊ cãtaridibꝰ: ⁊ iueni ipm vomitu educẽs ea stati. Etiã qdẽ exptꝰ fui ipm in morsu canis rabiosi cũ vino, ⁊ liniui ipm sup morsuꝫ vipere cũ aceto, ⁊ posui sup ipm post li nimẽtum folia scordeon, aut cẽtauream.

¶De [y] ⌈luto⌋ absolute.⌋ Cap.CCCCXX.

Lutum absolute. Nã. Lutũ oẽ ifrĩdatiuũ ẽ. Opõ. et ꝓpe. Est desiccatiuũ, abster siuũ, ⁊ lutũ qdẽ [z] ⌈calꝫ⌋ t̃re solarꝭ ẽ ðsiccatiuũ corpo rũ laxoꝝ absq̃ꝫ mordicatiõe ꝑꝑ suã glutinositatẽ: ⁊ quũ ei ñ admiscet̃ nisi adustũ, qð ẽ sic̃ testa, ⁊ ꝑietes adusti i sole, tũc i ipo ẽ vtꝰ resolutiua, ꝙ si vice alia lauet̃ fit desiccatiuũ cũ eq̃litate i calitate ⁊ fr̃itate sb tile. Decora. Cõstrigit carnẽ laxã. Apata ⁊ bo. In cerato põit̃ sup scrofulas ⁊ durities. Mẽbra nu. Ex luto t̃re solaris liniũt̃ hydropici, ⁊ splene tici, ⁊ iuuant̃ manifeste, ⁊ sanat [&] ⌈carnẽ⌋ ml'totiẽs.

¶De [?] ⌈luto armeno.⌋ Cap.CCCCXXI.

Lutum armenũ qd ẽ. Est lutũ rubeũ, ðclinãs ad cineritiũ, notũ ⁊ alemũ est ei ꝓpin quũ i opõne. Nã. Fr̃m est i p̊, siccũ i scðo. Opõ. ⁊ ꝓpeta. Retinet sãguinẽ: qm̃ eiꝰ exiccatio est ivltio. Apata ⁊ bo. Cõfert apatibꝰ pestilẽtialibꝰ bibitũ ⁊ linitũ: ⁊ ꝓhibet ambulationẽ putredis mẽbroꝝ. Uulnera ⁊ vl. Mirabile est i re vulneꝝ. Mẽbra capi. Prohibꝫ catarrũ, ⁊ ꝯfert cola. Mẽbra anh. ⁊ pec. Est bonũ sputo sãguis, ⁊ ꝓhibet phtisim, ꝓ pterea q̄r exiccat vlcꝰ pulmõis, ⁊ est cura stricture anhelitꝰ ex catarris. Mẽbra expl'. Est bonũ vlce ribꝰ itestinoꝝ, ⁊ col'oni, ⁊ fluxui sãguis mr̃icis. Fe bres. Cõfert febribus [ꝝ] ⌈ethicis⌋ ⁊ pestilẽtialibus ꝓpe: ⁊ plures qdẽ iã sanati sũt ex pestilẽtia magna ꝓpter ꝯsuetudinẽ bibendi ipm in vino subtili. Et si bibit̃ in febre pestilẽtie, necẽium est vt vinuꝫ ꝑducat ipsum ad cor, ⁊ misceat̃ vinũ illud cũ aqua ros.

a A. hagiar al chaa.
b A. hagiar al mesen.
c A. hagiar ala gi. i. lapis ebur neus.
d A. hagiar al hasali.
e A. hagiar al chamar.
f †A. ⁊ spuma lu ne.
g A. hagiar sai chus vl' ihecthꝰ.
h A. debilior.
i A. hagiar al habasi.
k A. terris indie minoris.
Alia lr̃a. terris alhabes.
l A. hagiar afru chi, vel afrugi.
m A. hagiar al haie.
n A. hagiar ieth fabalçait, vl' bal çeit.
o A. cum.
p A. hagiar ane sib.
q A. hagiar alha sechefe.
r A. vlceribꝰ pe ctoris ⁊ apatibꝰ
s A. hagiar ar meni.
t A. thin mach tũ.
u A. monte ru beo ex loco.
x A. medicamie grani alharar.
y A. thin.
z A. albar.
& A. carnosam.
? A. thin armeni.
ꝝ A. phtisicoꝝ.

a A. thin samus

¶ De a [luto samio.] Cap. CCCCXXII.

Lutum samiũ qd est. Inqt Gal. Nos vtimur eo ex h, q noiat stella samia. ego aũt dico, q hoib⁹ vĩ q illud sit talk: vex de talk iã dixerũt veridici q ipm iueni i terra grecoꝝ in isula cypri. Opões ⁊ ꝓpe. Lutũ samiũ: dixit Gal. eẽ sicut sigillatũ in retẽtiõe sãguis, ⁊ reb⁹ alijs: ⁊ est pluris aeritatꝭ, q̃z sigillatũ: q̃ꝑꝑ est leui⁹, imo est vehemẽtꝭ leuitatis: ⁊ est tenaci⁹, ⁊ viscosi⁹ q̃z sigillatũ: sꝫ sigillatũ est forti⁹ eo. Nã. Hoc est viscosũ, tenax, glutinatiuũ, nõ idigẽs ablutiõe, ⁊ ifrĩdatio ẽ ꝑua: ⁊ sedatio plĩma. Apata ⁊ bothoꝛ. Prohibet apata calã in iceptiõe, ⁊ bothoꝛ vehemẽtius q̃z reliq̃ luta: ⁊ cõfert apatib⁹ mãmillaꝝ. Et si ifundat nõ sentit in eo aspitas b [calefaciẽs] sicut sentit ex sigillato. Uulnera ⁊ vlcera. Et ꝓpt vehemẽtiã sue tenacitatis nõ ꝯfert vlcerib⁹ adustionis ignis sic sigillatũ. Instra iũcturaꝝ: Cõfert in ꝑncipio podagre linitũ. Mẽbra capitis. Confert apatib⁹ que sunt post aures. Mẽbra expulsiõis. Cõfert eruptioni sanguinis a matrice, ⁊ egressioni sanguinis cũ egestione.

b A. contrahens

c A. thin almacul.

¶ De c [luto qõ comedit.] Cap. CCCCXXIII.

Lutum qõ comedit. Opões ⁊ ꝓpe. Est oppilatiuũ, coꝛruptiuuũ ꝯplõnis: verũ ipm ꝯfoꝛtat os stõi: ⁊ delet d [eleuationẽ] cibi: ⁊ cũ h ego nõ diligo vt administret. Et hꝫ ꝓpetatẽ in ꝓhibẽdo vomitum. Qõ aũt in ipso dĩ e [de bonitate anhelitus] est ꝓm cõparationẽ desiderãtiũ ipsuꝫ: et f [delectãtiũ in ipso] ꝓpter illud qõ accidit de gaudio per acqsitionem eius qõ desiderant.

d A. saporẽ malum.

e A. q ipm bonificat anhelituꝫ, vel ꝓm aliam literã, q ipm bonificat stõchuꝫ.

f A. ⁊ qui ipsuꝫ appetunt.

¶ De g [luto terre masticis.] Cap. CCCCXXIIII.

Lutum terre masticis. Opões ⁊ ꝓpe. Est abstersiuũ, lauatiuũ, gñatiuũ carnis.

g A. thin heled almastache.

¶ De h [luto cretico.] Cap. CCCCXXV.

Lutum creticũ. Opões ⁊ ꝓpeta. Est plĩme aeritatis: ⁊ est silẽ reliqs lutis predictis, veꝝ est debilius reliqs, et abstergit absq̃ moꝛdicatione, et debilitat sensus. Mẽbra oculi. Confert vlceribus eoꝝ, ⁊ inflãmationi eoꝝ. Membra expul. Alleuiat parturitionem ꝓm q dicit, ⁊ ꝯseruat pregnãtes suspensum super eas.

h A. thin achrites.

i A. thin chimulia.

¶ De i [luto chimolea.] Cap. CCCCXXVI.

Lutum kimolea. Opões ⁊ ꝓpetates. Qõ de eo puꝝ est, plĩmi existit iuuamẽti, ⁊ in ipso est ifrigidatio, ⁊ resolõ: sed quũ lauat, destruit eius resolõ. Apata ⁊ bothoꝛ. Cũ aceto ponit sup apata que sub k [stõ] sunt. Uulnera ⁊ vlce. Prohibet initiũ adustionis ab vlceratione.

k A. Alia litera. ano.

l A. thi alcharin

¶ De l [luto vitis.] Cap. CCCCXXVII.

Lutum vitis. Operationes ⁊ ꝓpꝛietates. Exiccat nõ longe a moꝛdicatione, et in ipso est aliquãtulum resolutionis.

m A. thin almagara.

¶ De m [luto magra.] Cap. CCCCXXVIII.

Lutum magra. Electio. Melius est n [baldagdiũ] purũ, nõ ꝑmixtũ, bꝛunũ declinãs ad rubedinẽ: ⁊ illud est qõ dĩ ꝑsice culsara. Opões ⁊ ꝓpetates. Existimauit Paulus, q ipꝫ est in opõnibus stipticitatis, ⁊ exiccationis melius q̃z sigillatũ. Uulnera ⁊ vlcera. Consolidat vlcera. Mẽbra expulsio. Interficit vermes, ⁊ soꝛbet sup oua soꝛbilia, ⁊ retinet naturã, ⁊ ꝯfert valde.

n A. bagadadiũ

o A. lethuba.

¶ De o [lacticinio.] Cap. CCCCXXIX.

Lacticinium qd est. Est ois plãta que hꝫ lac, acutũ, solutiuum, incisiuũ, adustiuũ. Ex eo aũt famosa sũt septẽ, albascir, ⁊ alscebꝛaꝫ, ⁊ aleibe, ⁊ hartanite ⁊ p [almemethena] ⁊ almezerion, ⁊ pẽtaphili qõ est hñs folia gnq̃. oia ꝯo sũt moꝛtifera. Plĩma ꝯo intẽtio in eis, est i lacte ipsoꝝ, ⁊ iueniunt qdẽ lacticinioꝝ spẽs, que sũt ꝑter hec famosa, sicut q̃dã spẽs auricule muris, ⁊ qdaꝫ spẽs volubil, ⁊ poꝛtulaca agrestis, ⁊ reliq̃. Lac aũt lacticinij absolute est lac aleibe: ⁊ vĩ q sit illud qõ noiat tyriaca q [alkarnez] ⁊ albusengi. ⁊ dixerũt ẽt q lacticinia sũt septẽ gña ad vltimũ: lacticiniuꝫ qõ dĩ masculus: ⁊ ei⁹ nomẽ est karakilus. ⁊ p⁹ ipꝫ oẽs sũt femie, ⁊ eoꝝ forti⁹ ẽ qõ silat myrto, ⁊ noiat burasti⁹. deide ẽ arboꝛeũ gñatũ iter lapides r † [ ] deide illõ qõ assilat s [citrolo, ⁊ noiat cau rape scias. s. scirũ, deide albans] litoꝛeuꝫ qõ noiat marinũ, q̃m nascit i ipõ. Et dixerũt vice alia, lacticinioꝝ forti⁹ ẽ masculus ꝑdict⁹, ⁊ radix ei⁹ lõgioꝛ cubito ad rubedinẽ ꝯclinãs plena lacte, ⁊ ei⁹ rami sũt silẽs ramis oliue: sꝫ st lõgioꝛes, ⁊ strictioꝛes: ⁊ radix t [mõtana] ⁊ oꝛit i altis locꝭ aspis mõtanis. Femie ãt q̃ ẽt noiat nucalis plãta ei⁹ ẽ, sic plãta herbe muris: sꝫ est maioꝛ, ⁊ foꝛtioꝛ, ⁊ capita folioꝝ sũt spiosa, ⁊ egrediunt ex radice ei⁹ stipites lõgitudinẽ palmi hñtes, ⁊ fructificat vno ãno, ⁊ nõ fructificat alio, et fruct⁹ iste moꝛdicatiu⁹ ẽ ligue, silis nuci. ⁊ ẽ iferi⁹ ꝓ i faciẽdo võitũ, ⁊ oꝛigo ẽ sic oꝛigo masculi. marinũ ãt qõ dĩ u [panaritiũ] hꝫ stipites palmoꝝ ꝯclinãtes ad rubedinẽ, ꝓꝑatos, sup q̊s sunt gnq̃, aut sex folia sbtilia, ꝑua, lõga parũp: ⁊ ei⁹ fruct⁹ ẽ sic herbũ, ⁊ st ei⁹ folia silia folijs lini, ⁊ ei⁹ capita st dupla, rotũda ⁊ floꝛes ipi⁹ al. ⁊ dixerũt h ẽ lacticiniũ qõ dĩ x [almesenis] qõ ẽ poꝛtulaca: sꝫ ei⁹ folia st plĩma: sꝫ sũt strictioꝛa, ⁊ vehemẽti⁹ rotũda, ex c⁹ radice egrediunt stipites rubei pleni lacte, q̊ꝝ nũs ẽ. iiij. aut. v. ⁊ ipsi⁹ stipites hñt comas, sic anetũ, ⁊ i ipsis ẽ fruct⁹ ei⁹, ⁊ ei⁹ oꝛigo sũt dom⁹ deserte, ⁊ circuit⁹ ciuitatũ ꝓꝫ plꝫ. Scirũ ãt hꝫ stipitẽ i mẽsura vni⁹ palmi, ⁊ maioꝛẽ: ⁊ sũt folia ei⁹ silia folijs cuꝑssi, ⁊ pini: sꝫ sũt sbtilioꝛa, ⁊ hũidioꝛa. Petrosuꝫ ãt qõ noiat arboꝛeũ hꝫ folia sic folia myrti ꝑua: ⁊ sicut folia lacticinij masculi: ⁊ ipm supma hꝫ hũida, ⁊ plĩmas hꝫ comas, ⁊ hic est spẽs lacticinij alia silis y [citrolo] ⁊ radix ei⁹, ⁊ folia ipsi⁹ soluũt oẽm aqueitatẽ. Electio. Forti⁹ qõ i lacticinijs est, est eoꝝ lac: deide semẽ, postea radix: deide folia, ⁊ quũ dĩ lac lacticinij z † [ ] est lac aleibe. Nã. Ei⁹ lac est calꝫ ⁊ siccũ i q̃rto. reliq̃ ꝯo ipsi⁹ sũt i scdo, vsq̃ ad tertiũ. Opõ. ⁊ ꝓpe. Est vlceratiuũ, iterfectiuũ: quũq̃ i lacunã põit, pisces oẽs eleuãt sup aquã. Decoꝛa. Eradicat moꝛa, ⁊ verucas ⁊ z [alchanelim] ⁊ carnes augmẽtatas i lateribus vnguis, ⁊ ei⁹ lac abꝛadit pilos, quũ liniunt ex eo, ⁊ ꝓpe i sole, ⁊ q nascũt p⁹ illõ, sũt ꝯbiles: ⁊ quũ iterat, nõ nascũt oio: ⁊ q̃nq̃ ꝑmiscet cũ oleo vt frãgat ei⁹ malitia, ⁊ admistrat ad abꝛadẽdũ. Uulnera ⁊ vlce. Ex ei⁹ radice cũ aceto linit durities, q̃ est in circuitu fistulaꝝ, ⁊ resoluit eã, ⁊ eradicat ipetiginẽ: ⁊ ẽ ꝯueniẽs vlcerib⁹ putridis, ⁊ coꝛrosis, quũ ponit i cerato, ⁊ scabiei melice, ⁊ igni ꝑsico, ⁊ herpeti estiomeno, et cãcrenis. Mẽbra ca. Ei⁹ lac distillatũ sup dẽtẽ coꝛrosuꝫ frãgit ipm: ⁊ deijcit ipm: ⁊ q̃ñ ponit cũ alkitran vt sit magis frãgẽs ꝟtutẽ eius: sꝫ meli⁹ est vt san⁹ locus muniat cera: deide distillet i ipm post illõ lac: et q̃ñ ei⁹ radix i aceto decoqt: ⁊ ex eo os colluit, sedat doloꝛ dẽtium. Mẽbra oculi. Lac ei⁹ eradicat vngulã. Mẽbra expl. Eradicat hemoꝛroidas, ⁊ soluit fla, ⁊ aq̃sitateꝫ: ⁊ si distillent ex lacte ei⁹ due gutte, aut tres sup ficũ: ⁊ desiccẽt, et assumat soluit sufficiẽter: ⁊ silr i sauich ⁊ pane: ⁊ q̃ñ bibit ⁊ ẽ puꝝ tc ẽ meli⁹ vt assũat i cerato aut i cera ⁊ sano vt nõ vlceret os ⁊ guttur. q̃ñ ãt assumũt stipites lacticinij hũidi: ⁊ toꝛreñũt sup² [cõchã ostraci] paulatim, ⁊ terunt, ⁊ datur ex eis q̃ztitas duoꝝ

q A. alfarani.

r † A. Alia lra. deide illõ qõ similat, ⁊ scit ꝑꝑ illud qõ hꝫ folia lata.

s A. cucumeri, ⁊ noiatur cumarasias. s. syrus deide alyus seu ayrus.

t A. lignosa.

v A. alchaschasi

x A. almecasmes seu almesmin.

y A. cucumeri.

z † A. absolute.

z A. alchilam.

² A. testã seu sup vas terreum.

kermet cuꝫ sanich, ⁊ effundit̃ desuꝑ aqua, ⁊ bibit̃. Eius nãqꝫ stipites sicci debiles valde sunt, ⁊ spẽi q dẽ que noiat̃ [a] carupeion stipites assumunt̃, ⁊ in vmbra siccant̃, de qbꝰ cortices assumũt̃, ⁊ accipiũt̃ ex eis nouẽ karmet, ⁊ ĩfundunt̃ in vino veteri die ⁊ nocte: deĩde colat̃ ⁊ fit tepidũ, postea bibit̃, ⁊ soluit absqꝫ ĩpedimẽto. Permutatio. Loco eiꝰ ponit̃ in eñando aq̊sitatẽ ⁊ sťa, triplũ põderis eiusdẽ ireos, ⁊ due tertie põderis sui [b] oppoponacis.

a A.chersiun.
b A.de serapino

De [c] laudano. Cap.CCCCXXX.

c A.laden.
d A.chasus.

Laudanum qd est. Est hũiditas pẽdẽs ĩ pilis capraꝝ pascẽtiũ, ⁊ barbis eaꝝ, cũ pascũt plantã q̃ noiat̃ [d] cusus. Cadit eñi suꝑ eã res, ⁊ aggregat̃ ĩ ea hũiditas, ⁊ ꝑmiscet̃ ille ros resudatiõi folioꝝ illiꝰ plãte. Quũ g̃ ĩficiunt̃ eo pili capraꝝ, ⁊ suspẽdit̃ ĩ eis, assũit̃ ab eis laudanũ: et illd̃ qdẽ qd̃ puꝝ ẽ, est qd̃ pẽdet ĩ barbis eaꝝ, in pilis eaꝝ q a terra eleuati sũt. Et malũ erit qd̃ pẽdet ĩ ꝑtibꝰ ĩferioribꝰ eaꝝ: qm̃ ꝯculcãt ipꝫ cũ arena ⁊ t̃ra. Electio. Meliꝰ est illd̃ qd̃ est pigue, põderosũ ⁊ [e] cabrosi bõi odoris qd̃ ad citrinitatẽ ꝺcliat, ⁊ ĩ q̊ nõ ẽ arenositas, ⁊ resoluit̃ totũ ĩ oleo, ⁊ ex q̃ nõ remãet fex. Nigrũ v̾o piceũ ẽ nõ bonũ. Nã. Est calꝫ ĩ fine ꝓmi, siccũ ĩ scd̃o. Et dixit alcãzi, ꝙ ẽ f̃rm ⁊ stipticũ, sꝫ nõ ẽ ita. Qd̃ ãt est ĩ regiõibꝰ meridiõalibꝰ ẽ calius. Opões ⁊ ꝓꝓe. Est sb̃tile valde, ⁊ est ĩ ipso pauca stipticitas: ⁊ ẽ maturatiuũ hũiditatũ g̃ssaꝝ, viscosaꝝ, q̃s cũ eq̃litate resoluit, ĩ q̊ est v̾tꝰ attractia. Et ẽ calefactiuũ, apitiuũ orificioꝝ vẽaꝝ, ⁊ ĩgredit̃ ĩ sedatiõe doloꝝ. Decora. Fac̃ nasci pilos, ⁊ ĩspissat eos, ⁊ ꝓlõgat eos, ⁊ ꝯs̃uat ꝓꝓe cuꝫ oleo myrtino, et cũ vino, ⁊ nõ fac̃ h̾, nisi qm̃ ipm̃ est sb̃tile, ⁊ ꝓfũdat̃ [f] resolutiuũ, ⁊ mũdificat corruptionẽ corrodẽtẽ carnẽ, ⁊ est attractiuũ. attrahit.n. mãꝫ bonã ad pilos: veꝝ ipm̃ nõ valet ꝯferre caluiciei quũ ĩcipit, et casui piloꝝ quũ appet cutis, ⁊ fluxui capilloꝝ, ⁊ nõ ꝑuenit ad h̾ vt sanet alopitiã: qm̃ mã alopitie, nõ resoluit̃ nisi v̾tute que est supra v̾tutẽ resoľonis eiꝰ, ⁊ v̾tute sb̃tiliore magis vacua stipticitate eiꝰ. Ulꝰ ⁊ vlce. In catageni, laudanũ ꝯsolidat vlcera dure cõsolidatiõis. Mẽbra ca. Distillat̃ cũ oleo ro. in aurẽ dolorosaꝫ, ⁊ ĩgredit̃ ĩ medicinis soda ⁊ pulsationis. Mẽbra anhe. ⁊ pec. Cõfert tussi. Membra expul. Resoluit apata matricis suppositũ in pessario, ⁊ ex̾hit fetũ mortuuꝫ, ⁊ secũdinã suffumigatiõe facta ex eo in traiectorio: ⁊ qñ bibit̃ cum vino antiquo ꝯstringit vẽtrem, ⁊ ꝓuocat vrinam.

e A.ex insula cypri.
f A.⁊ resoluit.

De [g] lubue. Cap.CCCCXXXI.

g A.lebni.
h —— A.

Lubue [h] qd est. Est arbor figie, arbor lubue est magna, cꝰ folia, ⁊ lignũ sũt silia arbori cydonioꝝ, ⁊ hꝫ fructũ albũ sileꝫ galle. Et ĩ ip̃o est g̃nũ pigue. Et illd̃ qd̃ est ĩ ip̃a est meliꝰ ex q̊ exprimit̃ oleũ: ⁊ cortex huiꝰ arboris est storax sicca: ⁊ eiꝰ aq̈ accipit̃ quũ incidit̃ ita vt exeat, ⁊ est mel lubue. Et illd̃ qd̃ egredit̃ ex g̃nis eiꝰ dr̃ sciregi storacis sicce: ⁊ gũma hꝰ est storax heremitaꝝ: et est gũma alba. Quid est lubue est storax. Et dr̃ illa q̃ liq̃da est mel [i] allubue ⁊ storax: et ẽ lachryma arboris, q̃ est sic̃ cydõioꝝ. Et nos qdẽ iã diximꝰ ĩ cap. storacis illd̃ qd̃ diximꝰ. Et nos reiteramꝰ s̃monẽ illũ q̃uis ĩ eo sit reiteratio. Et iã dr̃ ꝙ est oleũ arboris alterius [k] romãe. Electio. Melior spẽꝝ storacis est illa liq̃da ꝑ seip̃aꝫ, mellina, gũmosa, bõi odoris ꝑueniẽs ad citrinitatẽ, ⁊ nõ ẽ nigra furfurea. Et qñꝫ iuenit̃ de ea liq̃da silis [l] saniei ⁊ qñꝫ adulterat̃ cũ oleis ⁊ melle. ꝓijcit̃.n. ĩ eis ĩ sole: deĩde exꝓmit̃. Nã. Calida est in p̊, sicca ĩ scd̃o. Opões ⁊ ꝓꝓe. Inest ei v̾tꝰ maturatiua, lenitiua valde, calefactiua, resolutiua: ⁊ eiꝰ fumꝰ est silis fumo olibani, ⁊ ĩ ipso est stupefactio [m] nã, ⁊ eius oleuꝫ qd̃ ex ea fit [n] sceni lenificat fortit̃: [o] ⁊ eiꝰ fumꝰ est sic̃ fumꝰ olibani. Apata ⁊ bo. Cõfert duritijs ĩ carne, ⁊ linit̃ suꝑ bothor humidũ, ⁊ siccuꝫ cũ oleis. Uulnera ⁊ vlce. Linit̃ suꝑ scabiẽ siccã ⁊ hũidã, ⁊ est epithima bonũ suꝑ eam. Instr̃a iũctu. Cõfortat mẽbra ⁊ [p] ꝓhibꝫ spasmũ et ꝯctionẽ iũcturaꝝ bibita ⁊ linita, ⁊ ponit̃ ĩ oleis lassitudis. Mẽbra ca. Retinet qd̃ ex ea hũidũ est, et qd̃ ex ea siccũ est, catarrũ suffumigatũ, ⁊ ad corrizã est vltima: ⁊ ĩ ip̃a est v̾tꝰ faciẽs subet, ⁊ ꝑcipue in oleo eiꝰ. Mẽbra anhe. ⁊ pec. Cõfert tussi antiq̃, ⁊ [q] sťati, et dolori gutturis, et clarificat vocẽ arteriacã cũ lenitate vehemẽti. Mẽbra nutri. Digerit. Mẽbra expul. Lenit [r] sb̃tiľr et ꝓuocat vrinã: et ꝓuocat mẽstrua ꝯueniẽter bibita ⁊ supposita, et lenit duritiẽ m̃ricis: et qd̃ ex ea siccũ ẽ, strigit vẽtrẽ, ⁊ cũ ex storace, aut ex liq̃da [s] † bibit̃ aut̃. cũ eq̃li põdere de gũma amigdalaꝝ soluit sťa viscosuꝫ absqꝫ ĩpedimẽto. Permutatio. Loco eiꝰ põit̃ eq̃li põdere castoreũ, et duplũ eiꝰ de oleo sisamino.

i A.lebni, ⁊ storacis vľ astarach
k A.rumie.
l A.mirrhe.
m A.ꝑ naturã.
n A.syria.
o —— A.
p A.ꝯfert lapidositati.
q A.raucam.
r A.naturam.
s † A.aut ex sicca

De [t] lacca. Cap.CCCCXXXII.

t A.luch.

Lacca qd ẽ. Dixer̃t qdã de qbꝰ ẽ Paulus, ẽ gũma herbe silis myrrhe bõi odoris, ⁊ oꝫ qdẽ vt admistret̃ cũ cautela. Alij v̾o errauerunt, et dixerũt h̾ est karabe. Et dixerũt qdã, ꝙ hec ẽ lacca: veꝝ lacca ĩ plerisqꝫ ꝓꝓetatibꝰ est in v̾tute karabe. Decora. Est extenuatiue v̾tutĩ vehemẽtis. Mẽbra anhelitꝰ ⁊ pec. Cõfert tremori cordis. Mẽbra nutri. Cõfert epati, et ꝯfortat ipsum, et ꝯfert icteritie, et hydropisi, et doloribus epatis.

De [u] lehibach. Cap.CCCCXXXIII.

u A.lahaie.
x A.Lahaie qd est, est arbor scsahie.
y A.besaraue al busẽgi alciriach q̃uis nõ verificẽ illud.

Lehibach qd est. Est arbor rara [x] hñs rosas boni odoris quaꝫ apes pascũt: et dr̃ ꝙ sit arbor q̃ noiat̃ [y] farara q̃uis illd̃ nõ vere scio. Et eius qdẽ v̾tus est ꝓportionalis prassio, verũtñ est debilior ipso, et est lacticiniũ. Natura. Est caľa et sicca in scd̃o. Et dr̃ ꝙ est caľa et sicca vsqꝫ ad q̊rtũ. Opões ⁊ ꝓꝓe. Quuꝫ ꝓijcit̃ ex lacte eius in gurgite pisciũ aliq̃d suꝑ aquã, eleuat eos. Mẽbra nutrimẽti. Facit virtuose vomere. Mẽbra expul. Soluendo educit aquam.

De [z] luhabat barbarica. Ca.CCCCXXXIIII

z A.lhabe.

Luhabat barbarica qd ẽ. est qddã qd̃ ẽ sic̃ hermodactili, ⁊ affert̃ de ꝑtibus aphrice, ⁊ adulterãt̃ cũ eo hermodactili. Nã. Calidũ est et siccũ ĩ scd̃o. Mẽbra expľ. Mouet coitũ.

De [⁊] lingua auis. Cap.CCCCXXXV.

⁊ A.lesan alasafir.

Lingua Nã. Est caľa ĩ tertio, humida in p̊. Opões ⁊ ꝓꝓe. Est ĩ folijs eiꝰ ꝯstrictio, et mũdificatio, et vis ꝯsolidãdi. Uulnera ⁊ vl. Folia eiꝰ ꝯsolidãt, ⁊ vlcera hũida carne replẽt. Instr̃a iũ. Cortices eiꝰ cũ aceto suꝑ ꝯstrictõeꝫ lacertorũ positi, ꝯfer̃t. Mẽbra anh. ⁊ pe. ꝯfert trẽori cordis. Mẽbra exp. Additĩ coitu. Permutatio. Loco eius in mouẽdo coitũ ponit̃ eq̃le põdus de nuce excorticata, et põdus eius de tuderi rubeo.

De [ꝯ] lingua bouis. Cap.CCCCXXXVI.

ꝯ A.lesã althaur
ꝝ A.⁊ aspa ad tactũ, ⁊ rami eius asperi.

Lingua bouis qd est. Herba lata hñs folia sic̃ almaru. [ꝝ] ⁊ cãna eiꝰ est plana, ⁊ rami cãne eiꝰ sũt sic̃ pedes locustaꝝ, ⁊ color eiꝰ est ex viridi ⁊ citrio. Elcõ. Oꝫ vt admistret̃ illa q̃ est corasceni, g̃ssa hñs folia suꝑ quoꝝ faciẽ sũt ꝑũcta, que sunt radices spinaꝝ, et piloꝝ exeuntiuꝫ ab ea. Que autẽ in hac terra reꝑit̃, et qua v̾tunt̃ medici, pľm eius est genus almaru: et nõ est lingua bouis, ⁊ neqꝫ ꝯfert vt iuuamẽtuꝫ illius est. Natura. Proxima est equalitati in calore: ad caľitatẽ.n. declinat

parua͂: ꝛ est in fine ꝑmi in humiditate: ꝛ q̄ sicca est, est minoris hūiditatis. Et dixerūt aliq, ꝙ est frida ꝛ humida in fine scđi: sꝫ illud est lōginquū. [a] Opō nes et ꝓꝓetates. Uirt⁹ ei⁹ q̄ adusta est remouet al cola q̄ sūt in īfantib⁹, ꝛ sedat īflāmationē oris ꝛ silr ipsamet: sꝫ ipa est debilior. Mēbra anhelit⁹ ꝛ pe. Est [b] lenitiua ꝯfortatiua cordis, bona melie ex solicitudie, ꝛ tremori cordis ī vino, ꝛ dispōnib⁹ meli cis, ꝛ qdā ī potu eā tribuūt ad tremorē cordis calꝫ cum luti armeni pōdere. ij. ʒ. ꝛ ꝯfert tussi, ꝛ aspitati cāne: ꝛ ꝓꝑe quū cogꝭ cū hydromelle, ꝛ zuccaro.

¶ De [c] lingua arietis. Cap. CCCCXXXVII.

Lingua arietis qd ē. Est duoꝝ geneꝝ. s. pua ꝛ magna. Jnqt Dia. ipsa noiaꝭ pluriū costaꝝ, ꝛ hꝫ. vij. costas. Et folia qdē magne, maiora sūt folijs pue: ꝛ ei⁹ sḃa est cōposita ex aqueitate ꝛ terreitate: ꝛ aqueitate qdē īfridat, ꝛ terreitate cōstrigit. Electio. Eaꝝ magis iuuatiua est maior: et fruct⁹ qdē, ꝛ radix sūt ꝓpinq nā folijs. Ueꝝ sūt magis sicci, ꝛ minus fridi. Nā. Est radix ei⁹ siccior, et min⁹ hūida: ꝛ frig⁹ ei⁹ est min⁹ stupefactiōe ipsi⁹: et siccitas ei⁹ est īfra ipsi⁹ mordicationē: ꝛ ꝑꝑ illud est vltima ad vlcera, ꝛ est sḃtilis: ꝛ ꝓꝑe quū siccaꝭ. Jnqt Galꝭ. Est frida ꝛ sicca in [d] tertio. Opōnes ꝛ ꝓprietates. Folia ipsi⁹ sūt ꝯstrictiua, repcussiua cum aq̄itate frida: ꝛ ꝑꝑ illud sūt vincētia cursū sāguis, ꝛ siccitas ei⁹ nō est mordicatiua: ꝛ ꝑꝑ illō est iuuatiua ad ꝯsolidāda vlcera antiq̄, ꝛ recētia, ꝛ neqꝫ ē aliqd meli⁹ ea: ꝛ in ea est aptio ꝑꝑ abstersionē, q̄ est in ea. Sꝫ ꝛ radix ei⁹ suspēdiꝭ sup collū hn̄tis scrofulas.

Apata ꝛ bothor. Est bona apatib⁹ calis, ꝛ adustioni ignis, ꝛ formice, ꝛ scere, ꝛ herisipile, ꝛ apatibus radicū auris, ꝛ scrofulꝭ. Uulnera ꝛ vlcera. Est bona vlcerib⁹ fraudulētis, ꝛ igni ꝑsico ābulatiuo, ꝛ vlcerib⁹ antiqs, ꝛ vulnerib⁹ ꝓfūdis, ꝛ ē sublimis vlr ī his caplis: ꝛ ꝯfert cū kimolea ꝛ cerusa qn̄ poniꝭ sup herisipilā. Jnstr̄a iuncturaꝝ. Fit ex ea emplm̄ ad elephātiā. ꝛ ꝓhibet augmētū ei⁹, ꝛ ipaꝫ detumescē facit. Mēbra capitis. Cōfert dolori aurī ex calitate. Et decoctio radicis, ore ea colluto ꝯfert dolori dētis, ꝛ pulmētū lentiuꝫ in q̄ poniꝭ ipsa loco sicle ꝯfert epilepsie, ꝛ qn̄ distillaꝭ succ⁹ folioꝝ ei⁹ in aurē illi⁹ q dolorē patiꝭ auris, sedat dolorēꝫ. Et qn̄ masticaꝭ radix ei⁹, aut colluiꝭ os ex succo [e] ipsi⁹ sedat dolorē dentiū: ꝛ silr aq̄ folioꝝ ei⁹ sanat alcola. Mēbra oculi. Cōfert opthalmie, ꝛ dissoluunꝭ collyria opthalmie cū succo eius ꝛ ꝯferūt.

Mēbra anhelit⁹ ꝛ pectoris. Semē ei⁹ ꝯfert sputo sāguineo, ꝛ pulmētū lētiū in q̄ poniꝭ ipse loco sicle, ꝯfert asmati. Mēbra nutri. Radix ꝛ semen. et folia ipsi⁹ sunt bona in cura oppilꝰōnū epatꝭ ꝛ renū: ꝛ ex ea qdē decoqꝭ pulmētū lētiū, ꝛ poniꝭ ipa loco sicle, ꝛ ꝯfert hydropisi. Mēbra expul. Cōfert vlcerib⁹ ītestinoꝝ, ꝛ soloni [f] aquose ꝑpt⁹ semis ei⁹, ꝛ clisterizatio cū succo ipsi⁹, et fluxuꝫ sāguinis hemoroidaꝝ retinet: ꝛ bibunꝭ folia eius cū vino ad dolorē, vesice, ꝛ renuꝫ. Febres. Diciꝭ ꝙ ꝯfert febri triangule. s. tertiane: et opꝫ vt ad tertianā bibantur tres radices eius in. ʒ. iiij. s. vini cōmixti: ꝛ ad q̄rtanam q̄tuor radices eius silr. Uenena. Poniꝭ cuꝫ sale sup morsum canis rabiosi.

¶ De [g] lingua. Cap. CCCCXXXVIII.

Lingua quid est. Substātia cōposita ex carne laxa, in qua penetrāt vene, ꝛ nerui ꝛ lacerti: ꝛ humor eius est humidus.

¶ [h] lucharidis. Cap. CCCCXXXIX.

Lucharidis qd ē. Est lapis egypti⁹ q̄ fullones vtūꝭ ī dealbatiōe pannoꝝ, lax⁹, q ī aq̄ velociꝭ soluiꝭ. Opōnes ꝛ ꝓꝑe. Est glutinatiu⁹, exiccatiu⁹ absqꝫ mordicatiōe, stiptic⁹, ꝓhibēs fluxū mäeꝝ ad mēbrū. Uulnera ꝛ vl. Est iuuatiuū vulneꝝ, ꝛ vlceꝝ, ꝛ ꝓꝑe in mēbris lenib⁹.

Mēbra ocli. Cōfert fistulꝭ [i] ꝛ igrediꝭ ī medicis vlceꝝ ocli. Mēbra anhe. ꝛ pe. Est bon⁹ sputo sāguis. Mēbra expul. Cōfert soloni antiq̄ ꝛ dolori vesice: ꝛ supponiꝭ ad abscindēdū fluxū sāguis.

¶ De [k] luf. Cap. CCCCXL.

Luf qd est. Alia est plana, ꝛ alia est crispa, sꝫ crispa est calior [l] ea q̄ dr̄ luf serpētis ꝛ plana. Et ī plana qdē est terreittas plima, q̄ ꝓpꝭ minoraꝭ ei⁹ abstersio ab abstersiōe crispe, ꝛ si ambe sūt abstergētes. Jnqt Dia. Folia ei⁹ sunt silia folijs [m] dracōtij ꝛ minora ꝓpꝭ diūsitatē [n] vestigioꝝ in eis. Et radix ei⁹ est vni⁹ palmi, ꝛ ei⁹ radix est sic radix medicie ꝑdicte, silis pistello mortarij, ꝛ fruct⁹ ei⁹ est citrin⁹. Crispa āt est [o] sic oliua. Nā. Plana ē calꝭa ī fine ꝑmi ꝛ sicca ꝛ crispa ī fine scđi: ꝛ ī calefactōe: ꝛ forti⁹ qō est ī ipa est semē ei⁹, ꝛ iuuāti⁹ qō est ī ipa, est radix ei⁹. Opōnes ꝛ ꝓꝑe. Est apitiua oppilꝰōnū, icisiua hūoꝝ grossoꝝ viscosoꝝ cū [p] eq̄litate ꝛ in ipa est abstersio. Et crispa qdē ī oib⁹ istis est fortior q̄ꝫ alie, ꝛ ꝓꝑe plana terrea. Decoratio. Radix crispe abstergit pānū, ꝛ morpheā, ꝛ lētigines ꝑuas, ꝛ magnas, ꝛ ꝓꝑe cum melle, et liniꝭ cū vino sup fissuras frigoris. Apata ꝛ bo. Cōfert apatib⁹ idigētib⁹ abstersiōe. Uulnera ꝛ vlce. Permisceꝭ radix ei⁹, ꝛ ꝓꝑe radix crispe cū vite alba: ꝛ poniꝭ ī emplis fraudulētis. Et illa ī q̄ est hūiditas est ꝯueniētior vulnerib⁹, q̄ꝫ sicca, q̄ ē acutior q̄ꝫ illud q̄ idigeꝭ in vulnerib⁹. Et q̄nq̄ꝫ ꝯtusa sumiꝭ loco licinij et ēpli ad oia vlcera, ꝛ fistulas: ꝛ fiūt ex radice ei⁹ glādes ad fistulas. Et folia eius sūt bona vulnerib⁹ malis. Jnstr̄a iūctu. Radix alluf cū stercore vaccino valet supra podagrā, ꝛ ꝯtusionē lacertoꝝ. Mēbra capi. Succ⁹ [q] vue ei⁹ q̄ est doēstica ꝯfert dolori auris. Et qn̄ poniꝭ in [r] aures cū oleo ro. ꝓhibet corrosiōes, ꝛ cācrū factū in eis. Et quū accipiꝭ succ⁹ [s] vue luf serpētis q̄ ē sup ei⁹ extrēitatē, et qn̄ misceꝭ succ⁹ ei⁹ cū oleo, ꝛ distillaꝭ ī aurē, sedat dolorē. Et radix qdē ei⁹ est ex medicinis abstergētib⁹ sordes [t] ei⁹ exiccātib⁹ vlc⁹ ei⁹ cōferētib⁹ auditui. Et semē luf sanat hemorroidas, q̄ sūt ī narib⁹, ita ꝙ cācerositatē eaꝝ: imo cācrū ipꝫ ꝛ ꝯsiliū est vt ponaꝭ ī narib⁹ cū lana. Mēbra ocli. Cōfert radix ei⁹ vlcerib⁹ ocli. Mēbra anhe. ꝛ pe. Facit spuere, ꝛ ꝯuēit asmati, ꝛ dilatatiōi anhelit⁹, ꝛ cogꝭ in aq̄ aliquotiēs doec remoueaꝭ medicinalꝭ vis ei⁹: deide comeditur ī dilatiōe anhelit⁹, ꝛ in asmate antiq̄: et radix ei⁹ facit illud: sꝫ ī crispa forti⁹.

Mēbra nutri. Ex ei⁹ comestione gn̄aꝭ hūor grossus. Mēbra expul. Crispa mouet coitū in vino, ꝛ mūdificat renes, et ꝯfert hemorroidib⁹: et diciꝭ ꝙ quū ex fructu crispe sumunꝭ triginta nūo cū aceto mixti, aut vino, eijcit fetū. Et q̄nq̄ꝫ supponiꝭ glans ex ea facta, et facit abortū: et q̄nq̄ꝫ facit abortū odoramentū hui⁹ plāte apud arefactionē floris eius: et q̄nq̄ꝫ ꝓuocat vrinaꝫ. Uenena. Qn̄ fricaꝭ radix ei⁹ super corpus, non mordet ipsum vipera.

¶ De [v] liminio. Cap. CCCCXLI.

Liminium qd est. Fruct⁹ ei⁹ est stiptic⁹ siccus. Mēbra expul. Cōfert solutioni vētris, ꝛ sāguinis, ꝛ daꝭ ad ℥ in vino: ꝛ silr fluxui sāguinis [x] ꝛ potio ei⁹ est beesunesi.

¶ De [y] lacte. Cap. CCCCXLII.

Lac qd est. Lac ex trib⁹ cōpositū est sḃstātijs aq̄itate, ꝛ caseitate, et butyrositate: ꝛ in vaccio

[a] A. Mēbra ca.
[b] A. letificatiua.
[c] A. lesan alba. mel.
[d] A. Alia litera secundo.
[e] A. Alia lr̄a. aut ex elixatiōe.
[f] A. cholerice.
[g] A. lesan.
[h] A. luchardis.
[i] A. lachrymalibus.
[k] A. luf.
[l] A. ꝛ existimatur ꝙ sit.
[m] A. drachithū.
[n] A. ipressionū ī eis, ꝛ stipites ei⁹ sunt.
[o] A. Alia lr̄a. minor. Alia lr̄a. Crispe āt fructus est citrinus declinās ad purpureitatē
[p] A. icisiōe eq̄li.
[q] A. botri.
[r] A. naso.
[s] A. botri.
[t] A. auris exiccātib⁹ vlcera ei⁹ ꝯferētib⁹ surditati.
[v] A. limunium.
[x] A. menstrui.
[y] A. leben.

quidē multiplicatur butyrositas. Lac vero camelaꝝ partui vicinaꝝ minus hꝫ butyrositatis, ⁊ caseitatꝭ: ⁊ est subtile valde: et lac asinaꝝ ēt minus exn̄s bu/ tyrosum, est subtile. Capraꝝ vero lac est tēpatū: ⁊ lac ouinū est grossum valde pingue. Et lac vaccinū est piguius ⁊ gͦssius. Equaꝝ vͦo lac est sic̄ lac camelaꝝ partui vicinaꝝ subtile aqͦsuꝫ. Electio. Lac qͦd me- lius est ᵃ⌈oibꝰ⌋ est lac muliebre: ⁊ lac meliꝰ est, qͦd ex vbere sugēdo bibit: aut sic̄ mulget: ⁊ meliꝰ ipsiꝰ est qͦd est vehemētis albedinis, eq̄lis eēntie, qͦd sup vnguē distillatū figit, ⁊ nō currit: et est pastus aial' ipsius plāta bona: ⁊ nō est in ipso sapor exn̄eus, de/ clinās ad acetositatē, aut amaritudinē, aut ᵇ⌈acre/ dinē, ⌋ aut odor exn̄eus horribilis. Et opꝫ vt admi nistret statiꝫ vt mulget, añq̄ꝫ ꝯuertat. Et lac qdem ois aialis, cuius p̄gnatio est ꝓlixior p̄gnatione mu lieꝝ ᶜ†⌈ ⌋ est malū, q̄ꝓpt ꝓportionale, est illud qͦd est ꝓximū sic̄ vaccinū. Natura. Aqueitas est cal'a, ⁊ butyrositas ad eq̄litatē tēdit: lꝫ ad calita tē declinet. Et lac acetosū est fridū ⁊ siccū. Opōnes ⁊ ꝓꝑetates. Aqueitas eiꝰ est subtiliatiua, lauatiua solutiua. Et i ipsa nō ē mordicatio. Et lac qdē est nu tritiuū, ⁊ equat chimos, ⁊ ꝯfortat corpus, ⁊ ᵈ⌈ab/ luit. ⌋ Et qñ bibit cū melle mundat vlcera iteriora ab hūoribꝰ grossis, ⁊ maturat ea ⁊ lauat: ⁊ est boni chimi: ᵉ⌈⁊ facit exuberare sanguinē: ⌋ augmētū fa/ ciēs in cerebro: ⁊ ꝓꝑe lac muliebre: ⁊ lac qdeꝫ est ꝓ/ pinque digōnis, ⁊ qūo nō: quū sit gñatū ex sāguie, qͦd est in sūmo digōnis, cui supuenit digō q̄dā alia, q̄ꝫuis sit ex mēbro qͦd ad frigꝰ declinat. nō. n. nutrit ab eo, donec fiat in dispōne cibi q idiget digōne pl'i ma, ⁊ clarificatiōe post clarificationē: imo qñ dñat ei cal'itas bona: reducit ip̄m ad nām sāguinis eq̄lis velocit. O quā bonū est qͦd Ruffus dixit de eo: ⁊ si ᶠ⌈nō ⌋ ei ꝯdicat: ⁊ ꝓpt declinationē suā ad frigꝰ ali qͦd nocet flaticis: q̄m cal'itas eoꝝ nō ꝯuertit ip̄ꝫ ad sāguinē sicut opꝫ. Et corpꝰ vtit ipso añ ꝯuersionem eiꝰ, ꝓpterea ꝙ est ei ꝓpinquū: et ꝑꝑ h̄ ꝯfert hn̄tibꝰ ꝯpl'onē calidā ⁊ siccā, quū in ipsoꝝ stōis nō est cho lera. Amplius lac cū corpibꝰ ꝓportionalitates hꝫ: q̄ꝝ cause nō cōprehēdunt. Illū aūt q bibit lac, post ip̄m qescē opꝫ vt nō corrūpat, ⁊ nō acescat: veꝝ oꝫ vt nō sup ip̄m dormiat: neqꝫ suscipiat sup ip̄m cibuꝫ aliū dōec descēdat: et est magis ꝯueniēs ꝯsistētibꝰ, q̄ꝫ adolescētibꝰ cal'am hn̄tibꝰ ꝯpl'onē. nā ꝯuertit in ipsis ad cholerā: ⁊ ꝯfert senibꝰ ēt, ꝓpterea ꝙ hume ctat, et remouet pruritū q eis est ꝓpriꝰ: sꝫ opꝫ vt iu/ uent ad ip̄m digerēdū cū melle. Et multotiēs qdeꝫ icipit lac soluē, ⁊ exh̄ere supfluitates, q̄ sūt in ꝑtibꝰ itestinoꝝ: deide icipit nutrire, ⁊ expādit in corpꝰ, ⁊ retinet nām: ⁊ est iflatiuū ᵍ⌈qͦusqꝫ feruere icipiat ⌋ et est cōpositū ex soluēte qͦd est eiꝰ aqueitas, ⁊ ꝯstrigē te qͦd est caseitas ipsius. Et ʰ⌈colostra ⌋ est tarde di/ gōnis: ⁊ grossi hūoris, ⁊ tarde descēsiōis. Mel vero ipsaꝫ rectificat, ⁊ acqrit ex ea corpꝰ nutrimētū pl'm ⁊ acetosū est crudi hūoris: ⁊ qͦd decoctuꝫ est, ⁊ ꝓꝑe qͦd est gͦssius est magis ꝯstrictiuū. ⁊ oē qdē lac facit possidē oppil'ones, ⁊ ꝓꝑe in epe, nisi lac camelaꝝ fe taꝝ, ⁊ siliuꝫ ꝑꝑ paucitatē caseitatis eiꝰ, ⁊ abstersio/ nē aqueitatꝭ ipsiꝰ, et ꝯfert māebꝰ q̄ effūdunt ad mē bra iteriora, ⁊ ledūt ea sua acuitate ⁊ mordicatiōe. debilitat. n. eas q̄m lauat ip̄as vltra ablutionē aq̄: ꝑꝑ abstersionē q̄ est i aq̄itate sua: ⁊ nō est i aq̄, ⁊ eq̄t q̄litatē eaꝝ: ita vt ⁱ⌈ꝯuertant, ⁊ fiāt sil'es mēbro: ⌋ deide glutinat eas sup ip̄m. s. iter mēbrū, ⁊ iter hūo rē malū. nō q̄ obuiat ei hūor nudo. Et ip̄ꝫ nocet hn̄ tibꝰ fluxū sāguis. Lac p̄terea nō est bonū viscer bꝰ: ⁊ lac capraꝝ est ᵏ⌈minꝰ nocens ⌋ visceribꝰ q̄ꝫ aliud.

a A. hominibꝰ.

b A. acuitatem.

c † A. aut bre/ uior.

d A. impinguat

e —— A.

f —— A.

g A. Alia litera. nisi bulliat.

h A. alleba.

i A. itermediat cū ꝓportionali/ tate ad mēbrū.

k A. pluris nocu menti.

Nāqꝫ pl'm eiꝰ qͦ pascit est ꝯstrictiuū. Ouinū vͦo lac est eꝯrio: ⁊ nō est laudabile, ⁊ in ip̄o est iflatio, ⁊ lac qdē in sua sb̄a est velocis ꝯuersiōis, ⁊ ꝓꝑe ad cal'ita tē, et neqꝫ est aliqd nocibilius corpi q̄ꝫ lac malū. Et lac qdē asinaꝝ est aqͦsuꝫ, ⁊ lac scrofinū aqͦsuꝫ est nō matuꝝ: ⁊ lac vernale est aquosuꝫ cōparatū ad estiuū ⁊ sil'r lac aialis cuiꝰ pastus est ripa, aut terra limo/ sa, q̄m plāte veris sūt aqͦse ꝯpate ad plātas estatis. Et q̄ꝫto magis igredit vel accedit estas ad autūnū, tāto fit magis gͦssuꝫ: ⁊ qͦd melius est, est illud qͦd est in medio estatꝭ: verūtñ timet i ip̄o, ꝙ calor ip̄ꝫ ꝯuer tat postq̄ꝫ potatū fuerit. Illud vero nō timet in vere. Vaccinū p̄terea est pl'imi butyri. Et ouinū pl'ime ē caseitatꝭ et butyrositatis, sꝫ caseitas in lacte cameli no est pauca, postea i lacte eqno, deide asinino: ⁊ ꝑꝑ h̄ raro caseat in stō, et supioribꝰ vētris plusq̄ꝫ aliō. Et in lacte qdē camelino est salsedo, ꝓpterea q2 di/ ligūt acetosū, et h̄ est meliꝰ lac: et cū h̄ dr̄, ꝙ est vehe mētis tarditatꝭ in stō, ⁊ supioribꝰ vētris. Et scias ꝙ lac diu̇sificat s̄m sp̄ēs aialiū, ⁊ s̄m etatē, si est ꝑuū, aut magnū, aut mediocre, ⁊ s̄ꝫ formā si est lenis car nis, aut dure, pingue, aut extenuatū, albū, aut aliū hn̄s colorē. Et debiliꝰ qdē lac s̄m ꝙ dr̄ est lac albi, et est velocioris descēsiōis. Decoratio. Pl'imꝰ vsus lactꝭ gñat pediculos, s̄m ꝙ qdā existiauerūt, et non elōgat: veꝝ ip̄ꝫ abstergit cicatrices fedas i cute lini tū, et colorē efficit valde bonū bibitū: veꝝ ip̄ꝫ facit ml'totiēs accidē ˡ⌈sordes ⌋ nisi lac camelaꝝ recēter fetaꝝ. ex ipso. n. raro timent ᵐ⌈sordities, ⌋ Et qñ bi bit cū zuccaro colorē efficit valde bonū, ⁊ ꝓꝑe mu/ lieꝝ: et ipiguat ita ēt ꝙ aq̄ casei ipiguat hn̄tes ꝯpl'o nes cal'as ⁊ siccas ⁿ⌈quū soluunt potu eiꝰ ꝑꝑ suam cām ⌋ ⁊ nō ipiguat eos, nisi ꝓpterea ꝙ hūectat ⁊ ex/ hit hūorē malū, q̄re rectificat nutrimtū. Et lac qdē alraib cū scoria ipiguat illos velocit. Aq̄ vero casei delet pānū, et cicatrices linitū, ⁊ q̄nꝫ ꝯfert eis bibi/ tuꝫ. Apata ⁊ bo. Multotiēs sanāt illi qbꝰ accn̄t ap̄ata mala, ⁊ carbūculi, ⁊ almescē, ⁊ scabies ⁊ pru ritꝰ bibitiōe lactꝭ quū i ꝯpl'onibꝰ eoꝝ nō fuit qͦd cor rūpat ip̄ꝫ, et ꝯūtat ad chol'aꝫ. Et lac qdē nociuū est hn̄tibꝰ ap̄ata itriseca. Vulnera ⁊ vlce. Lac rectifi/ cat vlcera itriseca ꝑ h̄ ꝙ lauat, ⁊ ꝙ glutiat, ⁊ ꝙ mū/ dificat: ⁊ quū nō est i ꝯpl'one qͦd corrūpat ip̄ꝫ, et ad cholerā ꝯūtat hn̄tibꝰ vlcera, ⁊ aq̄ qdē casei cū my/ robal'. scabiei est ꝯueniēs. Instr̄a iūctu. Lac malū est neruis, ⁊ hn̄tibꝰ egritudies neruoꝝ, ꝓꝑe fridas ⁊ flaticas. Mēbra capi. Lac cap̄nū ꝯfert catarris et retiet eos, ⁊ ip̄oꝝ ᵒ⌈acredinē meliorat. ⌋ Et ꝯfert vlceribꝰ palati, et lac est cura obliuiōis sicce, ⁊ tri/ stitie, et alienatiōis. Et lac qdē nocet dētibꝰ, ⁊ cor/ rodit eos, ⁊ ꝯcauat, ⁊ ꝯsumit eos, ⁊ ꝓꝑe quuꝫ dens est fride ꝯpl'onis, ⁊ laxā effic̄ gigiuā, imo oꝫ vt post ip̄ꝫ colluat os cū melle, et vino, ⁊ oxymelle. Lac asi ninū s̄ꝫ ꝙ dr̄ quū colluit ex eo os. ꝯfirmat dētes, et gigiuā: ⁊ nō est ꝯueniēs hn̄tibꝰ soda, ⁊ vertiginē, ⁊ ti nitū, ⁊ ꝓꝑe dormire sup ip̄m, et vl'r nocet debilia hn̄ tibꝰ capita. Mēbra ocl'i. Lac fac̄ euenire tenebro sitatē visus, et caliginē: verūtñ quū mulget in ocl'o ꝯfert opthalmie, et nocumēto māeꝝ cal'aꝝ effusaꝝ ad oculū, et aspitati. Et sil'r qñ ꝑmiscet cū albumie oui, ⁊ ol'o ro. crudo: ⁊ ponit sup ocl'ꝫ, ⁊ ꝯfert emul/ sio eiꝰ i ip̄o tarsati. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pe. Lac asini nū, ⁊ cap̄nū bōa sūt tussi, ⁊ ᵖ⌈extenuatiōi ⁊ sputo sā guinis s̄m ꝙ figt locꝰ eiꝰ. ⌋ Et lac ouinū iuuatiuū ē sputo sāguis. Et iteꝝ lac est ex medicinis vlceꝝ pul monis, ⁊ ᵠ⌈extenuatiōis ⌋ ⁊ ꝯfert ore colluto ex ip̄o ⁊ gargarizato p̄focationi, ⁊ sq̄nātie, ⁊ ap̄atibꝰ vue, ⁊ amigdalaꝝ. verūtñ est nocitiuū hn̄tibꝰ tremoreꝫ

l A. albaras.

m A. albaras.

n A. quū ꝓpter ipsaꝫ sint macri.

o A. acuitatem. Alia lr̄a. acuita tem lenit.

p A. phtisi ⁊ spu to sāguis s̄m ꝙ iuenit i loco suo

q A. phtisis.

cordis humidũ quocũq3 mõ sit ex sanguine aut fla/te:ꝛ lac qdẽ camelaꝝ nouiter fetaꝝ ꝯfert asmati, et frequẽtie spũs. Et lac est ꝯueniẽtius pectori, q̃3 capi ti, ꝛ stõ. Mẽbra nutrimẽti. Lac facit possidẽ oppi lationes[a] [in mesaraicis,] ꝛ aq̃ casei ꝯfert icteritie. Et lac caprinũ, ꝛ lac camelaꝝ[b] [recẽter fetaꝝ am/bulãtiũ] ꝛ lac asinaꝝ ꝯfert hydropisi, ꝛ ꝯferũt oĩa illa duritiei splenis. Lac camelaꝝ nouiter fetaꝝ cũ oleo de[c] [alcãna] est ꝯueniẽs duritieb⁹ itrinsecis, ꝛ facit euenire iflationẽ in stõ, ꝛ dolorẽ, ꝛ ꝓp̃e[d] [colo/stra] ꝛ ambo cõmouẽt singultũ, ꝛ eructuationẽ fu/mosam:ꝛ ꝓp̃e lac, ꝛ nocet splenetico, ꝛ epatico, et i digẽtib⁹ regimine subtiliatiuo, nisi lac camelaꝝ fe/taꝝ:ipm.n. ꝯfert egritudib⁹ ꝓ͞lmis splenis, ꝛ epatis ꝛ[e] [renouat] epar. Et lac qdẽ camelaꝝ[f] [nouiter fetaꝝ] ꝯfert hydropisi valde, ꝛ ꝓp̃e qñ bibit̃ cum vrina camelaꝝ nouiter fetaꝝ arabicarum:ꝛ excitat desideriũ cibi, ꝛ facit[g] [tussim.] Et lac qdẽ acetosũ est tarde digõnis valde, ꝛ est crudi humoris:veruz stõus cal'us nãl'r, aut accñtal'r digerit ipm, ꝛ iuuat cũ ipso, ꝛ nõ eructuat fumose ꝓpt ablationẽ butyri ab ipso. Mẽbra expul. Aq̃ casei soluendo educit cholerã adustã, ꝛ cũ epithymo soluit melĩam adu/stã. Et lac facit euenire lapidẽ:ꝛ lac qdẽ ꝯcoctũ do nec ꝯsumat̃ ei⁹ aqueitas, ꝯstringit ventrẽ, ꝛ retinet fluxũ sãguinis p iferiora. Et lac qdẽ camelaꝝ noui/ter fetaꝝ ꝓuocat mẽstrua. Et illud de quo extctũ est butyꝝ, est bonũ sol'oni cholice:ꝛ fit clistere ex lacte nouiter mulcto ad vlcera intestinoꝝ, ꝛ m̃ricis. Lac caꝑnũ valet vlcerib⁹ vesice, ꝛ lac succurrit nocumẽ to coit⁹, ꝛ vigorẽ fert ad coitũ, ꝛ facit ꝓuenire infla tionẽ in visceribus. Dẽ p̃terea lac grossum excitat[h] [cholerã] ꝛ gñat lapidẽ, ꝛ[i] [colostra] ꝓp̃e:ꝛ lac qdẽ excitat coitũ, ita q̄ ẽt lac acetosuz, ꝛ[k] [mesit] i corpib⁹ cal'e ꝯpl'onis h̃ facit ꝓpterea q̄ hũectat, et q̄ iflat, ꝛ sepe lenit vẽtrẽ, ꝛ ꝓp̃e lac eqnũ, camelinũ ꝛ asininũ:deide lac vaccinũ:postea lac caprinuz:et q̃to plus minuit̃ aqueitas:et qñq3 soluit vẽtrẽ ml'/titudo ipsi⁹, qm̃ nõ digerit̃. Et sal qdẽ iuuat ad so/lutionẽ ipsi⁹, ꝛ ad sol'onẽ aque lactis. Decoctuz ꝯo ꝛ[l] †[ ] in q̃ extincti sũt[m] [carbones, ꝛ cale/factũ cũ lapidib⁹ ignitis, ꝛ laminis ferri] ꝓculdu/bio vẽtrẽ ꝯstrigit. Et lac qdẽ ꝯfert rasure itestinoꝝ. Et lac acetosuz[n] †[ ] ꝯstringit fluxũ cholicũ ꝛ sanguineũ:ꝛ lac qdẽ camelaꝝ recẽter fetaꝝ ꝯfert hemorroidib⁹:et qñ lac ponit̃ sup ap̃ata ani, et vl/cera ei⁹, ꝛ ap̃ata femoris:et vlcera ipsi⁹, ꝯfert:ꝛ se/dat dolorẽ accñtẽ in his mẽbris. Febres. Lac caꝑ nũ, ꝛ lac asininũ sũt bona[o] †[ ] ethice, ꝼm q̄ determinat̃ in loco suo. Et lac acetosum multotiẽs expellit febres ethicas, qñ aufert̃ ei⁹ butyrũ, ꝛ fuit ita q̄ bñ digerat̃. Lac võ recẽter mulctũ g̃ssuz[p] [ml' totiẽs facit icurrẽ febres] ꝛ nõ oz approxiare ei pa tiẽtẽ febrẽ penit⁹. Uenena. Lac ꝯfert potui medi/cinaꝝ mortaliũ, ꝛ ei q̄ sũpsit i potu leporẽ marinũ, ꝛ gũmã rute agrestis, ꝛ[q] [iusqamũ, ꝛ benz] ꝛ ꝓp̃e q̄ i potu sũpsit cãtarides, ꝛ leporẽ marinũ, ꝛ gũmã rute agrestis, ꝛ ell'oꝝ, ꝛ strãgulatorẽ adib ꝛ leopar di, ꝛ oẽs medicias[r] †[ ] putrefactias, ꝛ ẽ cura ei⁹ q̄ ipotu sũpsit[s] [benz] reduc̃.n. ip3 ad rõnẽ suã.

¶De[t] [lãpade alcutrub.] Cap.CCCCXLIII.

Lampas alcutrub qd est. Est plãta ꝓxima isopo. Electio. Qd̃ de ea admini strat̃ est semẽ ipsi⁹. Nã. Est cal'a in ꝑ, sicca i scd̃o: et est i fine scd̃i. Opõnes ꝛ ꝓꝓetates. Est apitiua et magis ꝺñans i ea est stipticitas, ꝛ abscidit fluxũ q̃/cũq3 mõ sit. Uulnera ꝛ vlcera. Cõsolidat. Mẽbra capitꝫ. Fit ex ea empl'tu, ꝛ abscidit fluxũ sanguinis ex narib⁹. Mẽbra anhelit⁹ ꝛ pectoris. Prohibet sputũ sanguinis. Mẽbra expulsi. Confert vlceri/bus intestinoꝝ clisteri facto ex ea.

¶De[u] [lilio.] Cap.CCCCXLIIII.

Lilium qd est. De ireos qdẽ iã dixim⁹. Et i li lio qdẽ hortulano ẽ terreitas s̃btilis, acqrẽs amaritudinem, et in ipso est aqueitas eq̃lis ꝯpl'onis. Nã. Album hortulanũ qd̃ noiat̃ lilium azeth est cal'm ꝛ siccũ in scd̃o:ireos ꝯo siluestris est vehemẽtior] calefactiõis ꝛ exiccatiõis. Opõnes ꝛ ꝓprietates. Radix ei⁹ est abstersiua, ꝛ desiccatiua eq̃lis. Et radix ei⁹ est magis abstersiua:ꝛ oleũ eius est subtili⁹:qm̃ ei⁹ flos est subtilior. Et oleũ eius est vehemẽtioris resol'onis et lenificatiõis, siue sit aro/matizatũ, siue nõ sit aromatizatum:et ireos qdẽ in oib⁹ illis est fortior, et est stiptic⁹ cuz h̃:et in ipso est v̄tus sanãdi dolores ꝛ putrefactiões. Decora. Cõ/fert pãno, ꝛ lẽtiginib⁹, et ꝓp̃e radix ei⁹ ꝛ mũ dat fa/ciẽ abluẽdo ꝛ tersã faciẽdo, ꝛ remouet ꝯctionẽ ei⁹. Ap̃ata ꝛ bo. Si terant̃ folia ꝛ seia ml'tũ, ꝛ fiat ex eis ẽpl'm sup herisipilã cũ vino, ꝯfert ei valde:ꝛ sil'r sup ap̃ata flatica imatura, ꝛ scabiẽ vlcerosã, ꝛ esca/ras, ꝛ sahaf, ꝛ ꝓp̃e quũ ꝑmiscem⁹ ea alijs medicis. Uulnera ꝛ vlce. Radix ei⁹ ꝯfert adustiõi aq̃ cal'e: qm̃ exiccatiua est[x] [mollificatiua] abstersiua cũ eq̃/litate, ꝛ sil'r folia ei⁹ ꝯcocta, et ꝯsolidat. Et meli⁹ qd̃ est vt sit admĩstratio ei⁹ cũ oleo ro. Succ⁹ ꝯo ireos ꝛ reliq̃ꝝ decoq̃t̃ i aceto et melle, ꝛ i vase ẽreo et va/let ad vlcera antiq̃, ꝛ vulnera. Et domesticũ qdẽ est meli⁹ mediciaꝝ q̃ sũt adustiõi aq̃ cal'e. Instr̃a iũctu. Est bonũ icisiõib⁹ neruoꝝ. Membra capitis. Ex decoctiõe radicis ei⁹ fit oris collutio ad dolorẽ den tiũ, ꝛ ꝓp̃e ei⁹ qd̃ silur̃e ẽ. Et oleũ qdẽ ei⁹ est ꝯueniẽs vlcerib⁹ capitꝫ, et furfurib⁹ ei⁹, et qñ distillat̃ i aurẽ sedat dolorẽ ei⁹ et sonituz. Mẽbra anhelit⁹ et pec. Cõfert radix ei⁹ anhelitui dilatatiõis, et ꝓp̃e ireos. Mẽbra nutri. Cõfert spleni, et est malũ stõ ꝓprie oleũ ei⁹. Mẽbra expul. Oleũ ei⁹ est resolutiuum, apitiuũ, lenitiuũ duritiei m̃ricis, ꝛ bibitũ, et iñũctũ. Et sil'r qñ decoq̃t̃ radix ei⁹ cũ oleo ro. et nõ ẽ ei par in egritudib⁹ m̃ricis, et sil'r oleũ ireos, ꝛ extbit fetũ, et ꝯfert dolori vẽtris pungitiuo. Et si decoq̃t̃ radix ei⁹ sola cũ aceto, aut cũ seĩe iusqami, et farina tritici sedat ap̃ata cal'a accña testicul'. Et qñ bibit̃ ex ol'o ei⁹. ℥.j.s. soluit, et est ꝯueniẽs h̃ñti ileos cholicum. Oleũ ꝯo irinũ apit orificia venaꝝ hemorroidaꝝ, ꝛ sil'r radix lilij q̃cũq3 mõ sit. Uenena. Cõfert pũctu re ꝯmiũ venenosoꝝ, et ꝓp̃e scorpiõis, ipm ꝛ succus eius, et sirup⁹, et semẽ ipsius bibita ꝯferũt oib⁹ pũ/ctur]:et oleũ ei⁹ ẽ tyriaca[y] [bẽgi] coriãdri ꝛ fũgoꝝ.

¶De[z] [liquiritia.] Cap.CCCCXLV.

Ligritia Nã. Radix ei⁹ tꝑata ẽ:ꝛ si declinat ad aliqd, ꝯcliat ad calitatẽ ꝛ hũidi tatẽ. Ap̃ata ꝛ bo. Succ⁹ ei⁹ ꝯfert sup panaritiũ, et sil'r radix ei⁹. Uulnera et vl. Ei⁹ succ⁹ vz ad vulne/ra. Mẽbra ocl'i. Radix ei⁹ ꝯfert vngule, et succus ei⁹ ẽ fortior. Mẽbra anhe. et pe. Lenit cãnã pl'mo nis, ꝛ mũdificat eã, et ꝯfert pulmõi, ꝛ gutturi, ꝛ cla rificat vocẽ. Mẽbra nu. Sedat sitiz ꝓp hũiditatẽ suã:et sil'r ꝯfert iflãmatiõi stõi. Mẽbra expul. Cõ fert ardori vrine, et valet ad vlcera renũ, ꝛ vesice, et scabiei ipsius. Febres. Cõfert febribus antiquis.

¶De[&] [lente.] Cap.CCCCXLVI.

Lens qd est. Lentis est quoddã genus qd̃ co/medit̃, et est notũ. Et est aliud genus sil uestre malum:et est lens amara, et manifeste calidi tatis, in q̃ est siccitas, et parũ stipticitatis, et est ꝼm q̄ dixit Dia. herba lõga pluriũ stipitũ[9] [sublimiũ]

Marginal notes:
a A. in epate.
b A. omnium.
c A. alkerua.
d A. alleba.
e A. humectat. Alia lra. impin guat.
f —— A.
g A. sitim.
h A. colicam.
i A. alleba.
k A. almest.
l † A. inspissatũ
m A. lapides i/gniti, ꝛ lamine ferri.
n † A. decoctuz.
o † A. ꝓhtisi ꝛ.
p A. ꝼm pl'm. ꝓhi bet in febribus.
q A. sucharan et iusquiamum.
r A. corrosiuas
s A. iusquiamũ.
t A. serãgi vl' se ragi alcutrub.
v A. susen.
x —— A.
y A. iusquiami.
z A. sus.
& A. hades.
9 A. eleuatoꝝ.

ramoꝝ, colorē hn̄tiuȝ cydonij, longioꝝ ⁊ strictioꝝ in q̄bus est aſpitas q̄dā, ⁊ sunt decliues ad albedi/nē. Electio. Melior est illa que velocius est [a]⌈ma tura⌋ ⁊ est alba lata, ⁊ qn̄ cadit in aq̄ non denigrat eā ⁊ oȝ vt hn̄ [b]⌈maturet⌋ in decoctiōe. Nā. Gal. visum est ꝙ ipsa est eq̄lis in calitate ⁊ siccitate, aut est decliuis paꝝ ad calitatē, ⁊ ꝓpter illud nō īfridat apud comestionē sui, neqȝ quū est in stō, neqȝ descen dens. Opōnes et ꝓꝓetates. Est īflatiua, ⁊ cōposi/ta ex v̄tute ꝯstrictiua, ⁊ abstersiua, ⁊ facit vidē som nia mala, ⁊ stipticitas corticis eiꝰ est ꝑlima: ⁊ ī ipsa tota est īflatio ꝑlima, ⁊ īspissat sanguinē: ⁊ nō currit in venis, ⁊ ipsa minorat vrinā ⁊ menstrua ꝓpter il/lud: ⁊ gn̄at ex ea humor melicus, ⁊ egritudīes me/lācholice: ⁊ fortasse kist ordei est ei ꝯ̄riū [c]⌈et⌋ q̄si aggregat ex comestione eoꝝ nutrimētū valde bo/nū, ⁊ fortasse erit ex sūma melioꝝ nutrimentoꝝ: et opȝ q̄dē vt sit kist ordei minus q̄ȝtitate lētis, ⁊ lētis ēt cū sicla nutrimentū est laudabile, qm̄ sunt ꝯ̄riaꝝ dispōnū, que ambe sūt tēꝑate, ⁊ ponunt in ipsa or/deū, ⁊ mētastrū, ⁊ deterius qđ decoquit cum lente [d]⌈nēkesut.⌋ Et opȝ q̄dē vt ꝓijciant sup vnā eminā lentis nouē emine aque, ⁊ decoquant valde. Apa/ta ⁊ bothor. Qn̄ decoq̄t cū aceto, ⁊ fit ex ea empl'ȝ resoluit scrofulas, ⁊ apata dura. Et in ipsa q̄dē cuȝ repcussione est aggregatio saniei, ⁊ ipsiꝰ multitudo gn̄at cācrū, ⁊ apata dura que noiant [e]⌈sufidus.⌋

Vulnera ⁊ vlcera. Qn̄ coq̄t cū aceto replet vlce/ra ꝓfūda, ⁊ eradicat sordes vlceꝝ, ⁊ minorat sordi ties eoꝝ: ⁊ si fuerit magna tūc apponat cū eis que sūt magis stiptica, sic̄ sunt cortices ḡnatoꝝ ⁊ reliq̄. Et cū aq̄ marina ad herpetē estiomenū, ⁊ formicā, ⁊ fissuras accn̄tes ex frigore. Instr̄a iūcturaꝝ. Est mala neruis: ſȝ si ex ea cū sauich ponit empl'm sup podagrā ꝯfert, ⁊ ml'titudo eiꝰ facit possidē lepraȝ.

Mēbra oculi. Illiꝰ q ꝑl'm eiꝰ comestiōe vtit visus obtenebrat ꝑꝑ vehemētiā exiccatiōis eiꝰ. Et qn̄ ex ea fit empl'm cū corona regia, ⁊ cydonio, ⁊ oleo ro. sanat apata ocl'i cal'a. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pectoris.

Fit ex ea empl'm decocta ī aq̄ maris sup apata mā mille fcā ex [f]⌈ꝯstrictiōe⌋ sāguis ⁊ lactꝭ. Mēbra nu tri. Est difficil' digōnis mala stō, ⁊ gn̄at īflationē, ⁊ grauat. Et qn̄ excorticant de ea .xxx. ḡna ⁊ deglu/tiunt ꝯferūt ſm ꝙ dr̄ mollificatiōi stōi. Et nō opȝ q dē vt lēti admisceat dulcedo: ipsa. n. tūc faciet pos/sidere oppil'ones ꝑlimas in epate. Et ex eis que sūt nec̄io in esse lētis, est ꝙ ipa est iuuatiua hydropisis ⁊ vr̄ ꝓpt̄ exiccationē eius. Mēbra expul. Qn̄ de/coquit absqȝ cortice suo strigit vētrē, aut cū cortice suo qn̄ decoquit cū aq̄, ⁊ expellit ab ea aq̄ ꝑma. il/la nāqȝ ꝑma aq̄ soluit vētrē. Et decocta q̄dē cū cor/tice ꝓiecta aq̄, magꝭ est strictiua q̄ȝ excorticata, qm̄ in cortice ipsiꝰ est v̄tus stipticitatꝭ valde vehemēs, ⁊ fit fortior strictura eiꝰ vētris qn̄ decoq̄t cū endiuia ⁊ lingua arietis, ⁊ portulaca, ⁊ cuȝ sicla que noiat nigra ꝓpt̄ vehemētiā sue viriditatꝭ, aut cū rosa, aut cū aliquo stipticoꝝ, postq̄ȝ bn̄ sit elixata ante illud: ⁊ si nō, mouebit vētrē. Et ex ea fit empl'm cū melli/crato, ⁊ cydonio, ⁊ oleo roſ. ad apa ani. Et si fuerit maximū, cū eo qđ est magis stipticū. Et lens q̄dem siluestris, ⁊ est lens amara, soluit sanguinē. Et lens minorat vrinā, ⁊ mēstrua: ꝓpterea q2 ipsa inspissat sāguinem [g]⌈⁊ nō ꝓuocat penitꝰ.⌋ nō ergo approxi/met ei hn̄s lesionē [h]⌈in vrina ex ꝑte distillatiōis:⌋ ſȝ amara facit ambo descēdere, ⁊ ꝓuocat vrinam.

a A. decoquitur
b A. decoquat.
c —— A.
d A. est aluēkie/sut.
e A. sachiros.
f A. ꝯstipatione
g —— A.
h A. in mēstruis ⁊ in vrina ex ꝑte diminutionis.

¶ De [i]⌈lana.⌋ Cap. CCCCXLVII.

Lana. Vulnera ⁊ vlcera. Adusta ꝯfert vlceri bus, ⁊ carni addite.

i A. suf.

¶ De [k]⌈lupino.⌋ Cap. CCCCXLVIII.

Lupinus q̄d est. Est granū cōpresse figure, amari saporis [l]⌈ꝑcussum in me/dio⌋ ⁊ est faba egyptiaca. Electio. Siluestris est fortior in oibꝰ q̄ narrant de opibꝰ eiꝰ, ſȝ est minor.

Nā. Est calꝭ in ꝑ°, siccus in ſcđo. Opōnes ⁊ ꝓꝓe tates. [m]⌈Est stipticus cuȝ v̄tute. Et⌋ lupinꝰ in q̄ est amaritudo, abstergit, ⁊ resoluit sine mordicatione de q̄ inq̄t Gal. Lupinꝰ a q̄ ablata est amaritudo est ḡssus, ⁊ nō est lōgū qn̄ sit glutinatiuꝰ, ⁊ nō remanet in eo abstersio eiꝰ: ⁊ ex toto q̄deȝ est malus, difficil' digōnis, gn̄ans hūorē crudū ī venis, qn̄ nō digerūt ipm bn̄. Ille ꝟo q cū bonis ꝯditꝰ est, ꝑlimi est nutri mēti. Et qn̄ eiꝰ decoctio fit bona, ⁊ digerit, ē nō ma li hūoris, ⁊ ī ipō sūt siccitas ⁊ viscositas. Et ipē q̄dē īfūdit vt eiꝰ amaritudo remoueat, deīde decoq̄t: ⁊ penitꝰ ē medicīe ꝓpingor q̄ȝ cibo. Decoratio. Sub tiliat capillos, ⁊ abstergit pānū, ⁊ morpheā, ⁊ ve/stigia, ⁊ [n]⌈occultationē⌋ ⁊ bothor, ⁊ abstergit faciē ⁊ ꝓꝓe qn̄ decoq̄t cū aq̄ pluuiali donec dissoluat, et ꝯfert admistratio [o]⌈libre de⌋ decoctiōe eiꝰ ad alba ras. Apata ⁊ bo. Cōfert bothor ī facie, ⁊ vlceribꝰ ⁊ apatibꝰ calis, ⁊ scroful', ⁊ duritiebꝰ, aut cū aceto ⁊ melle, aut sic̄ oȝ ī vnoq̄ȝ corꝑe. Et eiꝰ decoctio qn̄ fundit sup cācrenas ꝯfert corruptiōi eoꝝ. Vulne/ra ⁊ vlcera. Cōfert scabiei, ita ꝙ ipse cū radice al/mezerion nigri remouet scabiē bestiaꝝ, ⁊ ꝯfert her peti estiomeno, ⁊ albasaf, ⁊ vlceribꝰ malis, ⁊ frau/dulētis, ⁊ sedat farina eiꝰ cū farina ordei dolorē vul neꝝ, ⁊ ꝯfert igni ꝑsico. Instr̄a iuncturaꝝ. Fit ex eo empl'ȝ sup sciaticā, ⁊ ꝯfert. Mēbra capitꝭ. Farina eiꝰ ꝯfert vlceribꝰ capitꝭ hūidis. Mēbra nutrimēti.

Apit oppil'ones epatꝭ ⁊ splenis, ⁊ ꝓꝓe qn̄ decoq̄t cū aceto ⁊ melle: ⁊ ꝓꝓe cuȝ melle, ⁊ ruta, ⁊ pipe. Et ille q amaritudinē nō hȝ sedat nauseā, ⁊ [p]⌈disrum/pit⌋ appetitū, ſȝ ille cꝰ amaritudo egredit, ē difficil' penetratiōis. Mēbra expul. Exbit ꝟmes, ⁊ asca rides decoctꝰ, ⁊ linitꝰ sup sumē, ⁊ deglutitꝰ cū mel/le, aut potatꝰ cū aceto cōmixto. Et ꝯfert doloribus mulieꝝ, ⁊ ꝓuocat mēstrua, ⁊ exbit fetꝰ cū ruta, ⁊ pi ꝑe suppositꝰ, ⁊ bibitꝰ: ⁊ qn̄ȝ suppōit cū myrrha, ⁊ melle ad illđ: ⁊ exbit ꝟmes ēt bibitꝰ cū melle ⁊ ace to. Et silr' ꝓuocat vrinā, ⁊ ī ipō ē ꝯstrictio vētrꝭ: dul coratꝰ ꝟo ſm ꝙ q̄dā dicūt, neqȝ soluit, neqȝ strigit.

k A. tormus.
l A. depssuȝ vel ꝯcauū in medio exterius.
m —— A.
n A. nigredinē.
o A. embrocatio nis ex.
p A. excitat.

¶ De [q]⌈lactuca.⌋ Cap. CCCCXLIX.

Lactuca q̄d est. Illa q̄ est siluestris, in v̄tute existit papaueris nigri. Nā. Gal. nō est in friditate eiꝰ q̄ hortulana est, applicatio ad vltimū, ſȝ est sic̄ frigꝰ aque [r]⌈lacune.⌋ Et hūiditas eiꝰ est grossior hūiditate sicle, ⁊ attriplicis: ⁊ subti/lior hūiditate malue. Et dr̄ ꝙ ipa est in humectatio ne, ⁊ exiccatione īter caules, ⁊ attriplices, ⁊ [s]⌈bli/tes.⌋ Dico aūt ꝙ ille, q dixit ꝙ est frida ī tertio, iudi cauit de ipsa, qđ est mali nutrimenti, ⁊ pauci, ⁊ non est ita: et videt ꝙ ipsa sit in ſcđo. Opationes ⁊ pro/prietates. Nō est in ipsa abstersio, neqȝ stipticitas, neqȝ solutio ꝓpter euacuationē suam a salsedine, ⁊ pōticitate, ⁊ reliq̄s. Sanguis ꝟo ex ea generatꝰ est melior sanguine gn̄ato ex oleribus: et que nutribi/lior est: est illa que est elixata: et ipsa ꝯfert diuersita/ti aquaꝝ: et illa q̄dem que nō est abluta est melior. Ablutio enim addit ei inflationem: et simil'r oibus oleribꝰ frigidis, et est velocis digestionis, ⁊ quādo administrat in medio vini, prohibet egritudines ebrietatis. Et illa q̄dē que est siluestris in v̄tute exi stit papaueris nigri. Apata ⁊ bothor. Cōfert apa tibus calidis, et herisipile linita, qn̄ vtraqȝ nō fue/rint magna ⁊ vehemētia. [t]⌈Vulnera ⁊ vlcera.⌋

q A. chas.
r A. gaderan.
s A. oleris iame/ni.
t A. Instr̄a iun/cturarum.

Est empl'm ꝯteniēs sup ꝯtorsionē. Mēbra capitꝭ. Facit sōnū, ꝛ remouet vigilias elixata ꝛ cruda, et ꝯfert alienatiōi, ꝛ adustiōi solis i capite, ꝛ est medicamē oppil'onis i narib⁹ facte. Mēbra oculi. Lac ei⁹ q̄ siluestris est abstergit vlcera cornee, ꝛ lac domestice ꝓpinquū est ei, ꝛ ex ea fit empl'z opthalmie cal'e. Et lac siluestris ꝯfert fistul' lachrymaliū, ꝛ assiduatio comestiōis ei⁹ obtenebrat oculuz. Mēbra anhelit⁹ ꝛ pec. Addit i lacte. Mēbra nutrimēti. Cōfert[a] [tussi] ꝛ cal'tati stōi, ꝛ iflatiōi ei⁹. Et hortulana qdē est bona stō, ꝛ est velocis digōnis, ꝛ acceptio ei⁹ cū aceto fac̄ appetitū, ꝛ ꝯfert ei⁹ cōestio ictericie. Mēbra expl'. Ei⁹ semē exiccat spma, ꝛ sedat desideriū coit⁹, ꝛ ꝯfert m'titudini pollutiōis, ꝛ ol⁹ ei⁹ min⁹ est i illo, q̄z semē ei⁹. Et d̄ lacte qdē lactuce quū i potu dat̃ medietas .ʒ. cū aq̄ ꝛ[b] [melle] sol'one educ̄ chimū aq̄suz. Et lac hortulane ꝓpiquū ē lacti silu'ris. Ipa v̄o lactuca nō strigit, neq̄z soluit, q̄m nō est salsa, nz pōtica, nz abstersiua, s̄z ē ꝓuocatiua. Et siluestris qdē lac ꝓuocat menstrua. Venena. Lac siluestris in potu dat̃ morsui rutele, ꝛ scorpionis.

¶ De[c] [lactuca asini.] Cap. CCCCL.

Lactuca asini qd est. Est sic̄ folia lactuce sbtilis, plis nūi, ad nigredinē declinās plus pilosa, ꝛ folia ei⁹ radici adherēt[d] [nata ab ea ḡuia] ꝛ color radicis ei⁹ ad rubedinē est decliuis, ꝛ tigit terrā, ꝛ manū colore rubeo, ꝛ orit̃ i terra bōa, ꝛ est ex sb̄a aquea, ꝛ terrea, ꝛ est[e] [asiniar] ꝛ iā dc̄m est de ea. Electio. Citrina ē fortior, ꝛ alba ē aquea debil'. Nā. Cal'a est, ꝛ sicca i ꝑncipio scđi. Opōnes ꝛ ꝓꝑetates. Est abstersiua apitiua, ꝛ qđ de flore ei⁹ ē siccū, est forti⁹ i illo. ꝛ nā qdē radicis ei⁹ ē ꝓxia nāe seis ei⁹, s̄z radix est fortior, ꝛ ꝓprie sicca. Inqt Paulus, ꝛ in ipsa est v̄tus attractiua ex ꝓfundo adeo q̄ exbit surculos. Apata ꝛ bothor. Cōfert apatib⁹ duris vbicunq̄z sint. Vulnera et vlcera. Q̄n ex eo fit ceratū ꝯsolidat, ꝛ sil'r aq̄ ei⁹ in cerato. Instr̄a iūcturaꝝ. Est notū empl'z sup podagrā, ꝛ sil'r cū aceto sup sciaticā. Mēbra capitꝭ. Succ⁹ ei⁹ est mūdificatiuus capitis facto caputpurgio ex eo, ꝛ administrat̃ cū melle i cola, ꝛ ꝯfert linitū. Mēbra ocl'i. Qđ de ea siccū est mūdificat vestigia remanētia i oculo, ꝛ ḡssitudinē[f] [extrēitatū] palpebraꝝ. Mēbra nutrimēti. Mūdificat epar, ꝛ q̄ cū aceto ꝯdita est valet ad splenē comesta', ꝛ vt empl'm supposita. Mēbra expul. Prouocat menstrua fortiter, ꝛ interficit embryonē viuū, ꝛ extrahit fetū mortuum, ꝛ ꝯfert apatib⁹ duris in m̄ricē supposita, ꝛ sedēdo in aqua ei⁹ ꝛ[g] †[ ] est res magis ꝓuocans mēstrua, ꝛ magis ꝯueniens. Et qđ de ea in vltimo administrat̃ est aureus bibitus ꝛ supposit⁹. Et administrat̃ cum cerato sup ragadias ani.

¶ De[h] [lentisco.] Cap. CCCCLI.

Lentiscus qd est. Est nota, et rob qdē lētisci, ꝛ gūma ei⁹ defert̃ ad mechā ꝛ noiat̃ h̄ noie. Nā. Cal'a est i tertio[i] [hūida] in ꝑ. Opōnes ꝛ ꝓꝑetates. Est abstersiua resolutiua attractiua ex ꝓfūdo corpis. Et gūma ei⁹ est gūma i arbore[k] [alkenkez] ꝛ est sicut laudanuz in potētia, ꝛ est boni odoris, et igredit̃ in odoramētis mulieꝝ[l] [in halep.] Mēbra capitis. Rob lentisci ꝯfert valde fluori oris, ꝛ vlcerib⁹ eius. Mēbra expulsionis. In ipsa est v̄tus ꝯstringendi ventrem.

¶ De[m] [lauro.] Cap. CCCCLII.

Laurus qd ē. Granū ei⁹ est s̄m figurā auellane ꝑue, sup qđ sūt cortices nigri sbtiles, qđ ꝯpssiōe frāgit̃ i duas ptes, q̄ sūt grani nigri ad citrinitatē, boni saporis, et ei⁹ odor est redolēs, ꝛ eius folia sūt sicut folia myrti, ꝑter q̄ sūt maiora, ꝛ ei⁹ fruct⁹ est rube⁹. Ipsa v̄o orit̃ in locis mōtuosis, ꝛ v̄tus ei⁹ est i folijs ꝛ fructu. Nā. Grana eius sūt cal'iora, et cortices ei⁹ sūt mioris cal'itatꝭ, et ē oino cal'a ꝛ sicca i scđo. Opōnes ꝛ ꝓꝑetates. In granis ei⁹ est mollificatio, ꝛ i ipa tota est calefactio. Et grana ei⁹ sūt cal'iora folijs ipsi⁹, ꝛ calefactio ptium ipsi⁹, ꝛ exiccatio eaꝝ est fortꝭ, s̄z ḡna sunt vltima, et cortex est debilior, et minoris cal'itatꝭ, et ei⁹ oleū est cal'ius oleo nucis. Decoratio. Linit̃ sup morpheā cū vino. Apata ꝛ bothor. Cōfert cū pane ꝛ sauich apatib⁹ calis. Instr̄a iūcturaꝝ. Cōfert doloribus neruoꝝ oib⁹, et ei⁹ oleū resoluit lassitudinē. Mēbra capitꝭ. Resoluit soda, ꝛ ei⁹ oleū ēt, et sil'r ambo faciūt ad dolores auris fridos, ꝛ[n] [elōgationē audit⁹] et ꝯferūt tinitui, et catarro. Mēbra anhelit⁹ ꝛ pectoris. Cōfert stricture anhelit⁹, et difficultati dilatatōis deglutita cū melle, aut cū rob, ꝛ sil'r cursui supfluitatū ad pulmonē, et fiūt ex ea loch cū melle ad vlcera pulmōis, et anhelitū dilatatiōis, ꝛ ꝓꝑe ex ḡnis ei⁹. Mēbra nutrimēti. Oleū ei⁹ ꝯfert dolori epatꝭ q̄n bibit̃ cuz vino odorifero: et sil'r cortex ei⁹: veꝝ ipsa et grana ei⁹ sūt mollificātia stōm, ꝛ cōmouētia vomitū. Mēbra expul. Ei⁹ oleū fac̄ nauseā, et facit vomitū, et i ipsa est ꝓuocatio mēstruoꝝ, et vrine: et decoctio folioꝝ eius ꝯfert egritudinib⁹ vesice, et m̄ricis, adeo q̄ sedēdo i ea: et potio ei⁹ ad sol'onē sit .ʒ.ij. cū aqua mellis et oxymelle. Et q̄n de cortice ei⁹ bibit̃ aur̃. frāgit lapidē, et iterficit fetum ꝓpt̃ suā amaritudinē additā sup amaritudinē aliorū, et sit potio .ix. kerates, et grana ei⁹ frāgūt lapidē etiā. Febres. Oleuz eius ꝯfert horripilationi iunctuz. Venena. Cōfert mordicationi scorpionis cū vino[o] [ꝛ rob et est bōa vespe, et api q̄n pūgūt,] et oino est tyriaca venenis bibitis oib⁹. Permutatio. Loco eius ponunt̃ folia sisimbrij.

Litera. M.

¶ De[p] [meliloto.] Cap. CCCCLIII.

Melilotum qd ē. Flos plāte, coloris palee, in q̄ est lunaris figura, cū raritate sua q̄zdā h̄ns duritiē. Et ex eo qdē aliđ ē albū, ꝛ aliđ citrinū. Electio. Ex eo meli⁹ est qđ ē duri⁹, et c⁹ color d̄cliat ad albedinē parū p ꝛ sapor ipsi⁹ amarior sentit̃, et cui⁹ odor est manifestior. Inqt Dia. Meli⁹ ex eo est illđ in q̄ est croceus color, et est[q] [acutior] [odor], q̄zuis odor spēi ipsi⁹ in[r] [ꝑncipio] sit ꝑuus et d̄bil', et sit i colore ei⁹ color fenugreci. Nā. Est cal'm in ꝑ, siccū in eodē. Et ad vltimū est cōpositū, et cal'itas ipsi⁹ est dn̄antior friditate ipsi⁹. Inqt Dia. Est eq̄le in friditate ꝛ cal'itate. Opationes ꝛ ꝓꝑetates. In ipso est stipticitas pauca, cū resol'one, et pp̄ illud digerit. Inqt Dia. Est liquefactiuū supfluitatū. Et dixerūt alij ei⁹ succ⁹ cum careno sedat dolores, et est resolutiuū, subtiliatiuū, et ꝯfortatiuū mēbroꝝ. Apata ꝛ bothor. Confert apatib⁹ calidis, et duris, ꝓꝑe cū careno: et ēt ꝑmixtū cū[s] [vitello] oui, et farina fenugreci, et se. lini: et papaueris s̄m locū. Vulnera et vlcera. Cōfert vlcerib⁹ humidis, et ꝓꝑe mellino linitū cū aq̄, et cum aliq̄ desiccatiuoꝝ apposito cū eo qđ sit sic̄ galle ꝛ lutū leue et lētes. Mēbra capitis. Cōfert apatibus auriuz, et dolori ambaꝝ supposito emplastro ex eo cū careno, et reliquis que dicta sunt, et distillatione

a A. siti.
b —— A.
c A. chas alhomar.
d A. cuius planta est grossa.
e A. alsengiar.
f A. tunicarum.
g † A. Alia lr̄a. ꝛ aq̄ folioꝝ eius.
h A. daru.
i A. Alia litera sicca.
k A. alkenkam.
l —— A.
m A. gar.
n A. ꝯfert auditui.
o A. ꝛ recēs emplastrū est bonū pūcture vespe ꝛ apis.
p A. achlil almelech.
q A. melioris.
r A. radice.
s A. albumine.

facta in eis ex succo eius, ⁊ eius iuuamētum in do/
loribꝰ est velocius. Ex ipso quoqꝫ fiunt embroce, ⁊
sedāt soda. Mēbra oculi. Cōfert apātibus oculi
facto emplo ex eo cū careno, ⁊ cū eis que dicta sūt.
[a] † ⌈ ⌋

Mēbra expulsionis. Cōfert apostematibꝰ ani et
testiculoꝝ facto emplastro ex eo cuꝫ careno, ⁊ cum
eis que dicta sunt [b] ⌈decocto⌋ cum vino.

℃De [c] ⌈myrto.⌋ Cap.CCCCLIIII.

Myrtus qd est. Nota est. Et in ipsa est amaritudo cū pōticitate, ⁊ dulcedine, ⁊
friditate ꝓpter ponticitatē suā: ⁊ ipsius bunchū est
fortius, ⁊ fiūt ex eo trocischi cū [d] ⌈sirupo⌋ stiptico.
Et in ipsa qdē est sba terrea, ⁊ sba subtilis pauca: ⁊
ipsius qdē bunchū est qddā [e] † ⌈ ⌋
sup virgultū eius in colore virgulti eius hñs formā
[f] ⌈plāte vel vole⌋ manus ⁊ figuram eiꝰ. Et in oleo
ipsiꝰ sunt oia iuuamēta que dicunṫ. Electio. For/
tior est, q̄ ad nigredinē declinat, ⁊ ꝓpe rotūda hñs
folia, ⁊ p̄cipue mōtana ex ea tota. Et flos eiꝰ melior
est albus, ⁊ succus: fructꝰ eius, est melior: ⁊ eiꝰ qdē
succꝰ quū veterascit debilitaṫ, ⁊ [g] ⌈fit cortex:⌋ ioqꝫ
opꝫ vt ex eo trocischi fiāt. Natura. In ipsa est cali
ditas subtilis, ⁊ magis dñans in ipsa est friditas, ⁊
eius qdē stipticitas est maior friditate eiꝰ. Et videṫ
ꝙ eius friditas sit in p̊, ⁊ siccitas ipsius in termino
scdi. Opationes ⁊ ꝓprietates. Retinet solonez, et
sudorē, ⁊ oēm fluxū sāguinis, ⁊ oēm cursum ad mē
brū, ⁊ qñ cū eo fit fricatio in balneo ꝯfortaṫ corpꝰ,
⁊ desiccanṫ hūiditates, que sūt sub cute: ⁊ embroce
qdē decoctionis eius quū sup ossa effunduntṫ, velo
cius fit ipsoꝝ restauratio, ⁊ qd̄ ex ea adustū est loco
tutie poniṫ ad hoc vt bonꝰ fiat odor corpis, ⁊ ꝯfert
oi fluxui sāguinis linitū, ⁊ loco empli suppositū, et
bibitū: ⁊ silr eius rob: ⁊ rob fructꝰ, ⁊ eius [h] ⌈ꝯctio⌋
fortior est infridatione eiꝰ. Et ipsius qdē nutrimen
tū est paruū [i] ⌈⁊ in sirupis qdē nō est qui ꝯstringat
dolores pulmonis, ⁊ tussim p̄ter sirupum eius.⌋

Decoratio. Eius oleū, ⁊ succus, ⁊ decoctio ipsius
ꝯfortat radices capilloꝝ, ⁊ ꝓhibēt casum, ⁊ ꝓlōgat
eos, ⁊ denigrat, ⁊ ꝓpe ipsiꝰ semina. Et decoctio se/
minū eius in [k] ⌈butyro⌋ ꝓhibet sudorē, ⁊ rectificat
rasurā venaꝝ, ⁊ folia eius sicca ꝓhibēt fetorē ascel/
laꝝ, ⁊ ipsius cinis loco tutie poniṫ, ⁊ ꝯfert pāno.

Apata ⁊ bothor. Sedat apata cala, ⁊ herisipilā,
⁊ formicaꝫ, ⁊ bothor, ⁊ vlcera: ⁊ qd̄ est sup ambas
volas, ⁊ adustionē ignis cū oleo. Et silr eius sirupꝰ
⁊ emplm factū ex folijs ipsius cū oleo, ⁊ vino post
ipsius cōmixtionē cū eis: ⁊ silr eius oleū, ⁊ vnguen
tū factū ex ipsiꝰ oleo, ⁊ ꝯfert [l] ⌈ipsius succus⌋ quuꝫ
ꝓijciṫ sup panaritiū, ⁊ silr ceratū ex eo. Et quū de/
coqtur ēt eius fructꝰ cuꝫ vino, ⁊ fit ex eo emplm sa/
nat vlcera, que sūt in ambabꝰ volis manuum, ⁊ in
vtrisqꝫ pedibus, ⁊ adustionē ignis, ⁊ ꝓhibet eos a
vesicatione: ⁊ silr eiꝰ cinis cū cerato. Instra iunctu
raꝝ. Emplm factū ex fructibꝰ eius decoctis cū vi/
no, est ꝯueniēs mollificationi iuncturaꝝ. [m] † ⌈
⌋ Mēbra capi
tis. Retinet fluxū sanguis ex naribus, ⁊ abstergit
furfures, ⁊ exiccat vlcera capitis, ⁊ vlcera auris, ⁊
ipsiꝰ pus, quū ex ipsiꝰ aq̄ in ipsam distillaṫ, ⁊ cōfert
ipsius sirupꝰ mollificationi gingiue, ⁊ eiꝰ folia quū
in vino decoquunṫ, ⁊ fit ide emplm sedant soda ve/
hemēter. Mēbra oculi. Sedat opthalmiā, ⁊ exi/
tū, ⁊ quū coquiṫ cū ordeo, sanat eaꝝ apata: ⁊ ipsiꝰ
cinis igrediṫ in medicinis vngule. Mēbra anheli
tus ⁊ pectoris. Cōfortat cor, ⁊ aufert tremorē cor/
dis, ⁊ ꝯfert fructꝰ ipsius tussi ꝓpter dulcedinē suā, ⁊
retinet vētrē vtēq eo, si est solutꝰ sua stipticitate, ⁊ cō
fert fructꝰ ipsius sputo sanguis, ⁊ ēt ipsius rob silr.

Mēbra nutrimenti. Cōfortat stōm ꝓpe rob eius,
⁊ semina ꝓhibēt cum suꝫ supfluitatuꝫ ad stōm. Mē/
bra expulsionis. Succus fructuū eius est ꝓuocati
uus, ⁊ ipsemet ꝯfert ardori vrine, ⁊ vesice, ⁊ est bo/
nꝰ in ꝓhibēdo ꝓuocationē mēstruoꝝ. Et eiꝰ aq̄ stri
git naꝫ, ⁊ retinet solonē cholicā, ⁊ melicā [n] ⌈linita.⌋
Et ipa cū oleo sisamio exp̄mit sta, ⁊ cū solone emit/
tit ipm. Et decoctio fructuū eiꝰ ꝯfert fluxui hūidita
tū mr̄icis, ⁊ ꝯfert emplo ide facto hemorroidibꝰ, ⁊
ꝯfert apati testiculi: ⁊ eiꝰ decoctio ꝯfert exitui ani, ⁊
mr̄icis. Uenena. Cōfert morsui rutele, ⁊ silr fructꝰ
eius, quū potaṫ cū vino, ⁊ silr pūcture scorpionis.

℃De [o] ⌈melōgena.⌋ Cap.CCCCLV.

Melongena qd est, Nota est. Electio. Que ex ea est antiq̄, est ma/
la. [p] ⌈Et eiꝰ nā est sicut frixi eius:⌋ recens xo est sa/
nior. Nā. Scōm filiū Mesaugue est frida: verūtñ
veꝝ est, ꝙ vtus in ipsa dñans est calitas, et siccitas
in scdo, ꝓpṫ amaritudinē, ⁊ acuitatē ipsiꝰ. Opōnes
⁊ ꝓpetates. Gñat melaꝫ, ⁊ gñat oppilones. Deco
ratio. Corrūpit colorē, ⁊ denigrat supficiē corpis,
⁊ citrinat colorē, ⁊ q̄ ex melōgenis sūt pueq [q] ⌈come/
danṫ excorticate⌋ ⁊ ipse qdē faciūt possidē pānuꝫ.

Apata ⁊ bothor. Gñat cācros, ⁊ duritiē, ⁊ leprā.
Mēbra capitꝫ. Gñat soda ⁊ [r] ⌈oppilones ⁊ facit
mltiplicare tristitiā i eis.⌋ Mēbra nutrimē. Gñat
oppilones epatꝫ ⁊ splenis, nisi illa q̄ cocta est in ace
to: ipsa eni apit oppilones epatis fortasse. Mēbra
expulsionis. Gñat hemorroidas: verūtñ si ex capi
tibꝰ eius in vmbra siccis, ⁊ ꝯtritis fiat epithima cō
fert hemorroidibꝰ. Et melōgena qdē non hꝫ ꝓpor
tionē ad stringēdum, aut soluēdum: verūtñ quū co
quitur in oleo soluit, ⁊ in aceto stringit.

℃De [s] ⌈mace.⌋ Cap.CCCCLVI.

Macis qd est. Est silis folijs cōpositis [t] ⌈vene nosis siccis declinās ad rubedinē ⁊ ci
trinitatē sic̄ cortex, ⁊ lignū, ⁊ folia mordicās liguā,
sic̄ cubebe. Filiꝰ mesaugue ē cortex nucꝫ muschate.

℃De musaiaba. Cap.CCCCLVII.

Musaiaba qd est. Est silis vtuti neremisk: sꝫ est subtilior eo. Nā. Inquit
Paulus est eq̄lis. Et dixerunt alij est cala ⁊ sicca in
scdo.⌋ Et nō est dubitatio qdē in calitate ⁊ siccitate
ipsiꝰ. Opationes ⁊ ꝓpetates. Resoluit iflationē,
⁊ in ipa est stipticitas. Apata ⁊ bothor. Resoluit
durities grossas, quum poniṫ in cerato. Decora/
tio. Oris odorē bonū efficit. Mēbra capitꝫ. Ex eo
cū olo violaceo fit caputpurgiū ad soda fridā exvē
tositatibꝰ g̊ssis in capite, ⁊ ad emigraneā. Mēbra
nutri. Cōfortat epar ⁊ stōm. Mēbra expul. Con/
strigit [v] ⌈celiacā⌋ ⁊ ꝯfert dissēterie, ⁊ est bōa mr̄ici.

℃De [x] ⌈myrobalanis.⌋ Cap.CCCCLVIII.

Myrobalani qd est. Eoꝝ alij sūt citrini imaturi: ⁊ alij sūt nigri in/
di, ⁊ sūt illi q vltimi sunt in maturitate, ⁊ sūt piguio
res, ⁊ alij sunt kebuli qui sunt maiores oiuꝫ: et alij
sūt sinij, q sūt minuti ⁊ leuiores. Electio. Melio/
res sūt citrini vehemētis citrinitatis, ⁊ decliues ad
viriditatē, graues, grossi, duri: kebuli aūt sunt me/
liores q sunt grossiores, ⁊ grauiores, ⁊ submergun
tur in aq̄, ⁊ sūt decliues ad rubedinē. Et sinij melio
res sūt illi q rostrū hñt. Nā. Dr ꝙ citrini caliores
sūt nigris: ⁊ dr ꝙ indi sūt minoris friditatis, q̄ꝫ ke/
buli. Et oēs qdē sunt fridi in p̊, sicci in scdo. Opa/
tiones ⁊ ꝓpetates. Oēs extinguūt cholerā, ⁊ ꝯfe/
rūt ei. Decoratio. Nigri clarificat colorē. Apata
⁊ bothor.

a † A. Mēbra nutrimēti. Quū administ'aṫ crudū, aut coctū cū vino, aut cū eis que dicta sunt, sedat dolorē stōi

b A. cum eo ⁊ decoctum.

c A. alas, vel as.

d A. vino.

e † A. nascēs sup trūculos, seu.

f A. palme.

g A. techeregiet

h A. stipticitas.

i A. ⁊ in eis que bibunṫ nō est qd̄ ꝯstringat vētrē, ⁊ cōferat dolori pulmonis ⁊ tussi nisi sirupꝰ ipsiꝰ.

k A. oleo.

l A. qd̄ ex eo est siccum.

m † A. ⁊ quū effundiṫ super fracturā ossiū, q̄ nō ꝯsolidantur confert eis.

n A. etiam si epithima fiat.

o A. bedengian

p A. Et eiꝰ sapor ⁊ nā est sicut alchali.

q A. totaliter sūt cortex.

r A. Alia litera. alsedar ⁊ facit fetorem oris.

s A. Besbase.

t A. duplicatis, seu iuolutis sicis declinās ad rubedinē ⁊ citrinitatē, sicut cortex ⁊ lignū, ⁊ folia, mordicās liguā sicut cubebe. Filiꝰ masuie dixit ꝙ est cortex nucis muschate. Besibadicit est silis vtuti naremesch, sed est subtilior. Nā. Ingt Paulus est eq̄lis, nō calidus, ⁊ est siccꝰ in secundo.

v A. nām patientiū fluxū vētris.

x A. dilegi.

⁊ bothor. Myrobalani oēs ꝯferunt lepre. Mēbra capitis. kebuli ꝯferunt sensib⁹, ⁊ seruationi, et rōni, ⁊ ꝯferūt etiam seda. Mēbra ocl'i. Citrini valent oculo mollificato, ⁊ [a] ⌈ꝯferūt materiebus que currūt⌋ facto ex eis alcofol. Mēbra anhelitus et pectoris. Cōferunt tremori cordis, ⁊ tristitie [b] ⌈ex amore⌋ bibiti. Mēbra nutrimēti. Cōferūt dolori splenis, ⁊ ꝯferunt nutrimēti instr'is oibus, ꝓpe ambo nigri. Ambo.n. ꝯfortant stōm, ⁊ ꝓprie nutriti, ⁊ digerūt cibū, ⁊ ꝯfortant stōm total'r ꝑparādo ip̄m, ⁊ nutriendo, ⁊ exiccādo. Et citrini qdē optime ꝑparant stōm, ⁊ sil'r nigri. Et sinij sunt debiles in eo qđ agūt, ⁊ kebuli. Et i kebulis qdē est vis faciēdi nauseā, ⁊ kebuli ꝯferūt hydropisi. Mēbra expul. Kebuli ⁊ indi frixi cū oleo, stringunt, ⁊ citrini soluunt cholerā, ⁊ parum flatis. Et nigri soluunt meliam: ⁊ ꝯferunt hemorroidib⁹, ⁊ kebuli soluunt meliam, ⁊ phlegma. Et dicit̄ ꝙ kebuli ꝯferunt colice: kebuloꝝ autem potio ad soluēdum ifusoꝝ sit a. v. ʒ. vsq; ad. ʒ. xj. ⁊ non infusoꝝ vsq; ad. ʒ. ij. ⁊ dico ꝙ sit vsq; ad plus. De citrinis ꝟo quandoq; sumitur in potu vsq; ad. x. ⁊ plus tritis, ⁊ infusis in aqua. Febres. Conferunt kebuli febribus antiquis.

De [c] ⌈muscho.⌋ Cap. CCCCLIX.

Muschum qd est. Fluuiale est aqueuꝫ, terreum, ⁊ marinū est vehemētioris stipticitatis: sed muschū petrosum est furfur lapidū, ⁊ nos iā diximus. Natura. Est frigidum. Opōnes ⁊ ꝓꝑetates. Retinet sanguinē in oi loco, linitū, ⁊ marinū vehemētius. Apata ⁊ bo. Ponit̄ sup̄ apata cal'a, ⁊ herisipilā, ⁊ formicaꝫ, ⁊ sil'r [d] ⌈qđ est vt lētes muschuꝫ⌋ cū sauich. Instr'a iuncturaꝝ. Sup̄ podagrā calidā, ⁊ dolores iuncturaꝝ cal'os valet: et quādo seruet in oleo antiquo lenit neruos. Mēbra expulsionis. Fit ex eo emplastruꝫ ramici intestinoꝝ, ⁊ detumescere facit eam, ⁊ glutinat.

De [e] ⌈mandragora.⌋ Cap. CCCCLX.

Mandragora quid est. Nota est, ⁊ nos iam ꝑscrutati fuim⁹ eius narrationē in capitulo de iabrol. Natura. Scđm me est frigida vsq; ad tertium ⁊ humida.

De [f] ⌈muscho.⌋ Cap. CCCCLXI.

Muschus qd est. Muschus est folliculus aialis sicut gazel ipse, nisi q2 hꝫ duos dentes albos, flexos ad iteriora sicut duo cornua. Electio. Melior est ꝭm suā minerā antebiuꝫ ⁊ dī, imo [g] ⌈ascilt̄ie,⌋ deīde iurgiū: deinde idus marinus, ⁊ ex pte pastus qđ pascit vtrūq; been, ⁊ spicam, deide almaru. Et melior ex pte coloris ⁊ odoris est pomalis citrin⁹. Nā. Est cal'us ⁊ siccus in scđo: ⁊ qđ ex eo siccū est apđ quosdā est [h] ⌈maius.⌋ Opōnes ⁊ ꝓprietates. Est subtilis ꝯfortatiuus. Decoratio. [i] ⌈Vaporat⌋ qn̄ ponit̄ in cibo. Mēbra capitis. Qn̄ fit caputpurgiū ex muscho cū croco, ⁊ pauca cāfora, ꝯfert soda fride, ⁊ solus ēt ꝓpt̄ illud qđ in ip̄o est de resol'one, ⁊ v̄tute: ⁊ ip̄e ꝯfortat cerebrū tēꝑatū. Mēbra oculi. Cōfortat oculuꝫ, et exiccat humiditatē ei⁹, ⁊ abstergit albuginē subtilem. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Confortat cor [k] † ⌈ ⌋ ⁊ sanat tremorē cordis, ⁊ melancholiam ex solicitudine. Venena. Est tyriaca venenorum, et proprie napelli,

De [l] ⌈mastice.⌋ Cap. CCCCLXII.

Mastix qd est. Alius est roman⁹ albus, ⁊ ali⁹ est [m] ⌈nabathi⌋ ad nigredinē declinās ⁊ arbor qdē eius est cōposita ex aqueitate pauca, ⁊ terreitate plima, ⁊ est subtilior, et magis iuuans q̄ꝫ olibanum. Electio. Melior est ille qui est albus,

a A. expellūt materias fluētes ad ipsum.
b —— A.
c A. thaleb.
d A. lēticula aq̄ que est ex specie musci.
e A. lufaha.
f A. mesch.
g A. scinium.
h A. fortior, seu potentior.
i A. Facit oris fetorem.
k † A. ⁊ letificat.
l A. mastechc.
m A. cabthi.

[n] ⌈magnus⌋ mūdus. Et eius rectificatio est resol'o ipsius, ⁊ dimissio in aceto per aliqđ dies, deide exiccat̄. Natura. Cal'us est, et siccus in scđo, ⁊ est minoris calefactionis ⁊ exiccationis q̄ꝫ olibanū. ⁊ in arbore qdē eius nō est infridatio, ⁊ calefactio vehemens, ⁊ in ipso est calefactio maior q̄ꝫ ea que est in arbore eius. Opōnes ⁊ ꝓprietates. Est stipticus, resolutiuus, ⁊ oēs ptes [o] ⌈eius ⁊ arboris sue⌋ sunt stiptice. Et eius qdē est cōpositio ex sb̄a aquea tepida, et sb̄a terrea. Et radices eius, ⁊ cortices radicū eius, ponuntur loco acatie ⁊ [p] ⌈hensistides⌋ ⁊ loco eius, ⁊ sil'r succ⁹ folioꝝ eius. Et ex fructu qdē eius, fit oleū vehemētis stipticitatis. Gal'. aūt videt̄ vidē in oib⁹ ptibus cū stipticitate lenificationē, ⁊ sil'r sūt olea eius. [q] ⌈Nabathi⌋ ꝟo qui trahit ad nigredinē, stipticitas est minor, ⁊ exiccatio est maior, ⁊ est magis ꝯueniens in eo ꝙ nec̄e est resolui fortiter. Et totum qđ in ipso est de stipticitate, ⁊ lenificatiōe, et exiccatione est sine ipedimēto, et est subtile valde: ⁊ liquefacit ꝓpter suā subtiliationē, et lenificationē, ⁊ calitatē suam subtilē fl'a, et est cū hoc minoris acuitatis, ⁊ spissitudinis q̄ꝫ relique gūme. Decoratio. Ponit̄ in dentifricijs, ⁊ in gomaris: et facit possidere pulchritudinē. Apata ⁊ bo. Cōfert ꝓpter illud qđ in ipso est de stipticitate, et lenificatiōe, apatib⁹ visceꝝ. Et nigrū [r] ⌈nabathi⌋ est ꝯueniētius duritieb⁹ intrīsecis, et nigrū ꝯfert apatibus formicalibus. Vulnera ⁊ vlcera. Prohibet succ⁹ eius, ⁊ decoctio folioꝝ ipsi⁹, ambulatiua, ⁊ oleū arboris huius ꝯfert scabiei, ita ꝙ scabiei pecudū, ⁊ canum. Et effundit̄ decoctio folioꝝ, ⁊ succ⁹ sup̄ vlcera, et gn̄at carnem: ⁊ sil'r sup̄ ossa fracta, et restaurat. Mēbra capitis. Masticatio ipsius ex̄hit phlegma ex capite, ⁊ mundificat ip̄m, et sil'r collutio oris ex eo fc̄ā ꝯfirmat gingiuas. Mēbra ocl'i. Adherent eo pili [s] † ⌈ ⌋ iuersati. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Cōfert tussi, ⁊ sputo sanguis, ⁊ ꝓpe decoctio radicis ei⁹, et corticis eius. Mēbra nu. Cōfortat stōꝫ, ⁊ epar, et ap̄it appetitū, et stōm efficit bonuꝫ, ⁊ mouet eructuationē, ⁊ liquefacit fl'a ei⁹, ⁊ ꝯfert apatibus stōi, ⁊ epat̄ statim. Mēbra expulsi. Cōfortat epar, ⁊ itestina, et ꝯfert apatib⁹ eoꝝ, ⁊ decoctio radicis ei⁹, ⁊ corticis ipsi⁹ ꝯfert fluxui [t] ⌈sanguis p inferiora⌋ ⁊ dissenterie ⁊ rasure. Et sil'r ipsa folia fluxui sanguis m̄ricis, et oib⁹ dolorib⁹ m̄ricis, ⁊ cursui humiditatis eaꝝ malo, ⁊ [v] ⌈augmēto⌋ m̄ricis, ⁊ ani: ⁊ sil'r oleū arbor̄ ei⁹, ⁊ seiꝫ ei⁹, ꝓuocat mēstrua

De [x] ⌈mu.⌋ Cap. CCCCLXIII.

Mu qd est. Est frusta diūse figure in colore agarici, et hꝫ puluerē trahēs ad stipticitatem, ⁊ amaritudinē, et est boni odoris, pūgens linguā, et est radix plāte. non eni administrat̄ de eo nisi radix eius, ⁊ multiplicat̄ in terra [y] ⌈megduna.⌋ [z] ⌈Electio. Melius est illud qđ est albū [τ] ⌈magnū⌋ mundū. Et ipsius qdē rectificatio est resol'o ipsius, et dimissio eius in aceto p aliquot dies, deide exiccatio ipsius.⌋ Nā. Est calꝫ ⁊ siccū in tertio: et in ipso est humiditas ex̄nea, nō matura, inflatiua. Opōnes ⁊ ꝓꝑetates. Est subtile, abstersiuū, ap̄itiuū, sil'e spice in v̄tute: veꝝ ip̄m est fortioris calefactionis ⁊ stipticitatis. Instr'a iuncturaꝝ. Cōfert bibitū, ⁊ linitum dolorib⁹ iuncturaꝝ. Mēbra capit̄. Facit soda plimus vsus eius: ⁊ illud ꝓpter sup̄fluitatē humiditatis eius [ꝯ] ⌈ꝯgelate⌋ in ipso [ꝝ] † ⌈ ⌋ Mēbra expl'. Cōfert difficultati vrine bibitū, et more emplastri suppositū: ⁊ sil'r doloribus vesice, ⁊ ꝯstrictioni sup̄fluitatum in ea, ⁊ prouocat menstrua, et ꝯfert doloribus matricū, ita

Auic. p

n A. purus.
o A. arboris ei⁹.
p A. ⁊ heusistides, seu hypoqstidos.
q A. Cabthi.
r A. cabthi.
s † A. palpebrarum.
t A. ventris.
v A. ⁊ eminentie seu egressioni.
x A. Mu.
y A. macedonie.
z —— A.
τ A. purum.
ꝯ A. reperte.
ꝝ † A. Mēbra nutrimēti. Confert epati frido, ⁊ inflationi ei⁹.

ꝙ encatiſma in aqua eius, et ꝯfert dolori pũgitiuo ventris, et rugitui, et inflationi.

¶ De[a] ⸢mezerion.⸣ Cap. CCCCLXIIII.

Mezerion [b]⸢ ⸣ qd eſt. Eſt lacticiniũ magnũ qḋ eſt duoꝝ mõruz. vnũ eoꝝ eſt[c]⸢magna⸣ hñs folia ſubtilia, et alteꝝ ē pua hñs folia [d]⸢ſpiſſa⸣ et hoc eſt deteri⁹ amboꝝ. Et qḋ nigrũ eſt, eſt pniciosũ. Electio. Meli⁹ mezerion ē in q̃ ſũt folia plima, et ſilia folijs oliue, et ſubtiliora. Qḋ xo folia pua hz, q̃ ſũt criſpa, ē malũ. ſz q̃nq̃ malitia almezerion frãgit cũ reſolone. Nã. Eſt calz et ſiccũ in q̃rto. Opõ. et pꝑe. Eſt acutũ, mũdificatiuũ, excoriatiuũ, et eius[e]⸢acrimõia⸣ ē vehemẽs. Decora. Oẽs ſpẽs adminiſtrant ad morphea, et ad albaras, et ad lẽtigines linite exterius, et q̃nq̃ admiſcet ei ſulfur in ipſo. Uulnera et vl. Oẽs ſpẽs eius adminiſtrant ad ipetiginẽ, et vlcera ſordida cũ melle, et eradicant [f]⸢cortices⸣ pp illud qḋ eſt in eis de ſba reſolutiua, corroſiua, et ſilr exiccãt ſcabiẽ. Mẽbra capi. Colluit os cũ decoctione eius, et pꝑe decoctiõe nigri, et ſedat dolor dẽtiũ. Et q̃nq̃[g]⸢aliqd eis adheret⸣ cũ pipe et fruſto faui ſup dentẽ [h]⸢corroſũ pp dolorẽ.⸣ Mẽbra nu. Nocet epi valde. Mẽbra expl. Soluẽdo educ aquã, et pꝑe qḋ accipit hũidũ hora ſui floris. Ei⁹ ãt acuitas frãgit ſi ifundat i aceto, deide exiccet. Et ex eo qdẽ infuſo in potu ſumunt ſex aur. decocto in lb. et ȝ. aq̃ donec de ea remaneat medietas, et q̃rta, et bibitur, et ſolone educit lũbricos, et aſcarides, et pꝑe [i]⸢acſuneſi et⸣ i decoctiõe calamẽti mõtani. Et q̃nq̃ ſumunt. ȝ. xxij. de eo et poſite in duob⁹ vrceis vini, dimittunt ſic duob⁹ mẽſib⁹, deinde colant, et poſt dimittũt duob⁹ mẽſib⁹. deide dant in potu ad hydropiſim, et ad purgationẽ mulieꝝ, q̃ peperũt, et cõferunt. et ei⁹ decoctio ꝯfert difficultati vrine vehemẽti. et dixerũt ꝙ ipm ẽt ſolone educit meliaz, et humores flaticos: et pprie qñ miſcet cũ duplo abſinthij q̃ztũ ipm eſt. Et qdã eoꝝ ſunt q aſſumũt de eo aur. cũ duplo ipſi⁹ de apſinthio ꝯfecto cũ melle decocto, et faciũt ex eo collyria. et opz qdẽ vt ſi ſit ad ſoluẽdũ aquã citrinã, admiſceant ei alia ſolutiua, q̃ ipaz ſoluũt. Et ſi q̃rit vt eo ſoluat melia, fiat ex eo ſilr et miſceat ei qḋ ſoluat meliã. Uenena. Mezerion bibit cũ vino ad morſũ vermiũ venenoſoꝝ, et eſt pprie nigrũ, venenũ mortiferũ. Et qñ miſcet cũ ſauic, et cõiũgit cũ aq̃ et oleo interficit mures, et canes, et porcos. Et qḋ de eo iterficit hoies eſt põdus ȝ. ij. interficit. n. cũ turbatione et vomitu et ſolone.

¶ De[k]⸢maru.⸣ Cap. CCCCLXV.

Maru qd eſt. Dicũt indi ꝙ eſt ſpẽs plẽs. Eſt. n. q̃dã ſpẽs eius, q̃ eſt bõi odoris, et ē [l]⸢marmacor⸣ et eſt calior et ſiccior. Et eſt ſpẽs alia q̃ eſt minoris odoris et dr̃[m]⸢ſumuſe⸣ et eſt cal'a, et lenis. Et tertia ſpẽs noiat almaru albũ, q̃ eſt tẽpata, et in ipa eſt v̓tus[n]⸢lenificatiua.⸣ Et exiſtio ꝙ illa in q̃ eſt v̓tus [o]⸢lenificatiua⸣ eſt lingua bouis. Et alia ſpẽs q̃ noiat[p]⸢marumeus⸣ et eſt cal'a et ſicca ſubtiliatiua. Et eſt ſpẽs q̃ noiat[q]⸢merſcebar⸣ et eſt frigida, ſm ꝙ dicit narrator eius. Nã. Eſt calm et ſiccũ in ſcḋo. deinde diuerſificat. Opõ. et pꝑe. Oẽs ſpẽs ſunt [r]⸢rarificatiue, ſubtiles⸣ reſolutiue inflationũ, et flatis, apitiue oppilonũ vbi ſunt. Mẽbra capi. Diſtillat cũ aq̃ lactis in aurẽ doloroſaz. Et merſcebar qdez ꝯfert ſoda cal'e, et reliq̃ ſpẽs almaru ꝯferunt ſoda frigide: ſed qḋ de eo odoriferũ eſt, facit ſoda, pprie qñ odorat ſup vinũ. Mẽbra nu. Reſoluit ſta ex ſtomaco, et ꝯfert dolori ſtõi, et ꝯfortat ipſum. Mẽbra expul. Cõfortat inteſtina, et ſemen eius quũ frigitur confert raſure inteſtinoꝝ, et dyſenterie, et ſi nõ frigitur ſolone educit phlegma.

a A. mezariun.
b A. Alia litera et eſt leo terre.
c A. Alia litera plurima.
d A. groſſa.
e A. aduſtio.
f A. eſcaras.
g A. ſit vt adhereat ei aliquid ex eo.
h A. dentem doloroſum. Alia litera. corroſũ dolẽtẽ.
i A. acſunaſi ex eo.
k A. maru.
l A. marmauſi vel marmahe⁹.
m A. ſumuſa.
n A. letificatiua.
o A. letificatiua.
p A. marmahe⁹.
q A. miſcbar.
r A. carminatiue ſubtiliatiue.

¶ De[s]⸢marmacora. Cap. CCCCLXVI.

Marmacora qd eſt. Nota eſt. Et flos q̃dẽ eius eſt cineritius ad viriditatẽ declinãs, et bõi odoris, q de eo eſt[t]⸢aromatic⁹.⸣ Nã. Jnq̃t Dia. Almarmacora ē calior maiorana, et fortior, et eſt cal'a in tertio, ſicca in ſecũdo. Opõ. et pꝑe. Eſt ſubtilis, reſolutiua, ſedatiua vẽtoſitatũ, apitiua oppilonũ phlaticaꝝ, vbi ſũt. Mẽbra capi. Jnebriat velociter, quũ põit i vino, et facit ſoda odorat⁹ ei⁹ vltie: veꝝ reſoluũt odorat⁹ ei⁹, et multitudo ipſi⁹, et declinatio ſup embrocã ipſius, oẽs vapores, et ſoda frĩos et ē ſilis ſceba i illo. Mẽbra nu. Cõfortat ſtomacum, et apit oppilatiões viſcerum, et exiccat humiditatẽ ſtõi. Mẽbra expul. Confortat inteſtina.

¶ De[u]⸢mugath.⸣ Cap. CCCCLXVII.

Mugath qd eſt. Dixerũt q̃dam ꝙ eſt vene [x†]⸢ ⸣ granati ſilueſtris ſz nõ eſt ꝯueniẽs hoc qḋ dixerũt, qm ſemẽ ei⁹ eſt ꝯueniẽs coitui, et mouet ipm fortiter. Nã. Eſt calm [y]⸢pueniẽs ad tertiũ. et humidũ in ſcḋo.⸣ Opõ. et pprie. Eſt ꝯfortatiuũ mẽbroꝝ. Decora. Eſt ipinguatiuũ. Jnſtra iũctu. Cõfert quũ ex eo fit emplm torſioni, fracture, et attritiõi lacertoꝝ, et diſlocationi, et ꝯfert podagre, et ſpaſmo, et eſt bonũ[z]⸢teſabuch⸣ et duritiei iũcturaꝝ. Mẽbra anhe. et pe. Lenificatiuũ eſt duritieꝝ, q̃ ſũt in gutture, et pulmone. Mẽbra expul. Mouet coitũ, et pprie ſemẽ eius.

¶ De[&]⸢merdeſenz.⸣ Cap. CCCCLXVIII.

Merdeſenz qd eſt. Merdeſenz ē plũbum aduſtũ, et q̃nq̃ fit abſq̃ plumbo, et pueniẽ ad ſumũ rectificatiõis ipſi⁹: aut qr decoq̃t in aceto: aut vio puro, deide adurit vice vna, aut duab⁹, aut adurit ſup prũas et aufert ab eo qḋ ſup ipz eleuat: aut decoq̃t cũ aq̃ et frumẽto, et cũ ordeo, dõec findat, et remouent ab eo frumẽtũ et illa aq̃, et decoq̃t cũ aq̃ recẽti, dõec purificet, deide ſubmergit ab illa aq̃. Fit hoc de eo multotiẽs, deide mũdificat cũ ſale multotiens, ſic ſcis. et q̃nq̃ fit aliud. Nã. Jnq̃t Gal. Decliue eſt ad exiccationẽ, ſz ē debilis calefactiõis, et ifridatiõis. Apud alios xo eſt decliue ad aliq̃ztulũ frigoris. Et illud qḋ ē ablutũ, eſt pculdubio frm. Opõ. et pꝑe. Eſt ꝯſtrictiuuz, et exiccatiuũ, et abſtergit parũp cũ ſtipticitate, et glutinatiõe, et ſubtiliat groſſuz, et ſtipticitas, et abſterſio ipſi⁹ ſũt pue. Et ipz qdẽ eſt mã emploꝝ. Aggregat. n. medicinas, et frãgit ſupfluitatẽ reſolonis, et corroſiõis, et ſtipticitatẽ ẽt. Decora. Efficit odorẽ corporis bonũ, et aſcellaꝝ, et phibet raſurã coxaruz, et abſtergit pãnũ, et cicatrices nigras, et ſãguinẽ mortuũ: et pꝑe illud qḋ eſt ablutũ, et delet veſtigia variolaꝝ, et phibet ſudorẽ. Uulnera et vl. Creat carnẽ in vlcerib⁹ paccĩis. Sz Gal. ē ex eis, q dicũt ꝙ ipm nõ mũdificat, et nõ ſordidat, et nõ gñat et [?]⸢nõ ꝯhit ſed ē mã emploꝝ et ꝯfert raſure iteſtinoꝝ et raſure⸣ almagabin et coxaꝝ. Mẽbra ocu. Jllud qḋ eſt album ablutũ põit in alcofol, et abſtergit oculũ. Mẽbra exp. Si bibat, phibet vrinã. Et mlieres qdẽ in regiõe nr̃a dant ipz in potu pp fluxũ vẽtris, et vlcera inteſtinoꝝ, et q̃nq̃ pijciunt in vaſis aque[ꝝ] et minuitur eius nocumentũ. Uenena. Eſt pernitioſuz, retinens vrinã, et inflat ventrẽ, et duo emũctoria, et [ꝝ]⸢ꝯſtringit⸣ linguã et prefocat, et ſtringit anhelitũ.

¶ De[a]⸢meſcatrameſcir. Cap. CCCCLXIX.

Meſcatrameſcir qd eſt. Sipites ſiles [b]⸢alſcebeſcebrã⸣ ſic/

s A. marmahaſ⁹.
t A. aromatici.
u A. mũgath.
x† A. ſeu radices.
y A. Alia litera in ſcḋo hũidus in tertio.
z A. aldeſbot.
& A. merdaſengi.
? A. corrodit ſz ē mã vnguẽtoꝝ et ꝯfert excoriatõi.
ꝝ A. Alia litera dealbat.
a A. meſcatrameſihe.
b A. Alia litera alſaheſefram.

co ex quo non assumitur in principio cibi sapor plurimus neque odor, deinde succedunt amaritudo, et acuitas. Et quando pascunt ipsum pecudes facit emulgere sanguinem. et [a] [excusat a calamento] immo est eo fortius plurimum. Et est duarum specierum quarum vna est [b] [mescatramesar] verum, et altera est medosum falsum, et est ei similis: verum habet dispositiones debiliores dispositionibus illius.

Na. Est calidum et siccum ad tertium perveniens. Membra anhe. et pe. Ipsum expellit humiditates viscosas ex pectore, et pulmone. Membra nu. Sirupus eius confert conturbationi, et nausee. Membra expul. Provocat menstrua fortiter, et vrinam: ita quod facit mingere sanguinem, et expellit fetum bibitum, et suffumigatum, et suppositum, et eius sirupus provocat sanguinem partus.

De [c] [mum.] Cap. CCCCLXX.

Mum quid est. Mum purum est parietes domorum apum, in quibus faciunt oua, et pullos, et advenit in eis mel. Et mum quidem nigrum est sordes [d] [fenestrarum forinsecarum.] Na. Est equale. Opo. et prope.

Est lenitiuum, et replet vlcera sorditie, et humectat parum, quoniam conglutinat, et opilat porros, et est medium emplastrorum infrigidantium, et calefacientium omnium. et non est dubitatio quoniam in eo fit maturatio parua, et aliquantulum resolutionis, ex multitudine resolutionis mellis. Et in mum quidem nigro, quod est sordes [e] [fenestrarum forinsecus] est attractio vehemens ex profundo. Attrahit enim [f] [astellas que carni infixe sunt] et spinas: et in ipso sunt subtilitas, et mundificatio pauca, et lenitas vltra. Apata et bo. Lenit duritiem apatum. Vulnera et vl. Lenit escaras, et implet vlcera sorditie, et nigrum expellit surculos, et spinas. Instra iun. Lenit neruos. Membra capi. Mum nigrum sui odoris fortitudine facit sternutationem. Membra anhe. et pec.

Confert asperitati pectoris linitum, et deglutitum proprie, et quandoque concutitur cum oleo violaceo, et prohibet lac coagulari in mamillis ablactantium. existimo quod dixit [g] [bibantur grana sicut milium. x. numero.] Membra expul. Bibuntur de eo [h] [. x. rosetin] in quibusdam sorbitionibus de milio et de rizi ad vlcera intestinorum. Venena. Dicitur quod ipsum expellit venena, et ponitur super vulnera sagittarum venenosarum linita, et non nocent.

De [i] [magnete.] Cap. CCCCLXXI.

Magnetes quid est. Est lapis qui attrahit ferrum. cum ergo aduritur, fit hematites, et virtus eius est sicut virtus illius. Electio. Melior est niger imbibitus rubedine, purus, in quo non est permixtio. Opo. et prope. Est abstersiuus, mundificatiuus. Membra expul. Datur in potu [k] [ad bibitionem limature ferri, cum retinetur in ventre scoria ferri. Ipse enim expellit] ipsam, et associatur ei apud exitum. Et dicitur quod quando in potu sumuntur ex eo tres anulusat cum mellicrato, educit solutione humorem grossum malum.

De [l] [marchasita.] Cap. CCCCLXXII.

Marchasita quid est. Est plurium specierum. alia enim est aurea, et alia argentea. et alia erea. et alia ferrea. Et omnis species similatur sibi, cui comparatur in colore suo. et [m] [ipse] quidem nominant eam lapidem [n] [adesteni] i. s. lapidem luminis propter iuuamentum quod visui affert. Na. Calida est in secundo. sicca in tertio. Operatio. et prope. In ipsa est constrictio, et calefactio, et maturatio, et resolutio, et abstersio, et est virtus eius fortis. verumtamen dum eius contritio non bene fit, non apparet eius iuuamentum. Decora. Confert quando linitur cum aceto super morpheam, et baras, et lentigines, et resoluit humiditates contentas sub cute, et subtiliat capillos, et crispat eos. Apata et bo. Quando permiscetur cum gumma pini confert apatibus duris, et resoluit ea, et ponitur in emplastris resolutiuis propter illud quod in ipsa est de resolutione, et maturatiue. Vulne. et vl. Cum gumma pini consolidat vlcera, et [o] [†] eradicat carnem augmentatam. Instra iunc. Resoluit quod aggregatur in partibus lacerti de materia simili saniei. Membra capi. Dicitur quod si suspendatur super collum infantis, non timebit. Membra oculi. Abstergit oculum, et confortat ipsum adusta, et non adusta.

a A. ponitur loco calamenti.
b A. mescatramesiha.
c A. mum.
d A. vasibus adherens.
e A. vasorum.
f A. surculos.
g A. bibitum in modum pillularum vz numero. x.
h A. in modum pillularum. x.
i A. magnathis.
k A. in vino ei qui bibit rasuram vel limaturam ferri cum retinetur inuenire ipsius, aut bibit scorias ferri, que retinetur. ipse enim magnes attrahit.
l A. marchasita.
m A. persici.
n A. alrusenai.

De [p] [magnesia.] Cap. CCCCLXXIII.

Magnesia quid est. Est in dispositionibus marchasite et est melior ea.

De [q] [maiorana.] Cap. CCCCLXXIIII.

Maiorana. Na. Est calida et sicca in tertio. Opo. et proprie. Est subtilis resolutiua, aperitiua cum fortitudine, et virtus olei eius est calefactiua, subtiliatiua, acuta. Decora.

Aqua eius ponitur in ventosis, et ponitur super membrum post expletionem ventosationis, prohibet enim albedinem que accidit a [r] [caraxationibus] post ventosationem. Et quod ex ea siccum est linitur cum melle super nigredinem sanguinis, et viriditatem eius, et proprie sub oculo. Apata et bo. Est epithima super apata phlegmatica. Instra iuncturarum. Ponitur in ceratis, et linitur super torsionem neruorum et confert dolori dorsi et inguinum, et similiter cum melle ad lassitudinem. Et oleum eius etiam est medicamen paralysis declinantis collum ad posteriora, et reliquis paralysi. Membra capi. Aperit oppilationes cerebri, et confert emigranee, et soda [s] [et humiditati] et soda melancolice et ventositatibus grossis, et dolori auris embrocata, et distillata, et ponitur in ipsa cottum infusum in oleo maiorane, et confert oppilationi eius. Membra nu. Confert decoctio eius initio hydropisis. Membra expul. Confert decoctio eius difficultati vrine, et dolori ventris pungitiuo. et oleum eius calefacit, et subtiliat, et confert coarctioni matricis deducenti ad prefocationem ipsius. Venena. Ex ea cum aceto fit emplastrum ad puncturam scorpionis.

De [t] [mumia.] Cap. CCCCLX XV

Mumia quid est. Ipsa est in virtute picis, et aspalti, commixtorum, et naturis vtrorumque, verumtamen est vltima, et amplum est eius iuuamentum.

Na. Est calida in secundo. Opo. et prope. Est subtilis, et resolutiua. Apata et bo. Confert apatibus phlegmaticis. Instra iunctu. Est bona doloribus dislocationis, et fracture, et casus, et percussionis, et paralysi, et torture bibita et cum compressione inuncta. Membra capi. Confert emigranee. et soda frigide, et epilepsie, et vertigini, et fit caputpurgium ex ea secundum quantitatem vnius grani cum aqua maiorane, et in aurem ponitur dolorosam vnum granum cum sambacino: et ad fluxum saniei ex aure ponitur de ea quantum est vnum granum ordei cum oleo rosaceo, et aqua agreste cum licinio. et ad grauitatem lingue kirat vnum cum decoctione origani persici. et ad galeatam passionem, et ad sodam antiquam granum cum grano vno castorei, cum oleo de ben facto caputpurgio. Membra anhe. et pe. Prohibet sputum sanguinis ex pulmone. Sitque quod de eo in potu sumitur quantum sunt tria grana ordei in vino communi. Et iam quidem experta est kirat ad prefocationes cum oxymelle. Et ad dolorem gutturis kirat cum rob de moris, aut de decoctione lenticule. Et ad tussim [v] [thasugi] cum aqua iuiubarum, et aqua ordei, et sebesten tribus diebus continuis, cum est ieiunus. Et ad tremorem cordis kirat cum aqua cymini, et ameos, et carui. Membra nutri.

Et ad debilitatem stomaci kerates cum aqua cymini, et ameos et carui. Et similiter ad nauseam phlegmaticam, et ad casum super pectus, et stomachum, et epar kirat cum duobus danich de luto armeno, et danich vno croci in aqua solatri, aut cassiefistule. Et ad singultum granum vnum cum decoctione seminis apij. Et dolorem splenis kirat

o † A. cum arsenico.
p A. magnesia.
q A. morsangius.
r A. scarificationibus.
s A. phlegmatice.
t A. mumiarum vel mumia.
v A. thasugi.

cū aqua zuccari. Mēbra expul. Est bona ad vlcera q̄ sunt in[a] ⌈ foramine virge ⌋ et vesica, et bibit̄ de ea q̄ztitas kirat cū lacte, et si aliq̄d de ea misceat̄ cū farina, et supponit̄ ꝯfert paucitati tollerātie ad retentionem vrine. Uenena. Et ad venena duo grana cū decoctiōe[b] ⌈ hasce ⌋ ⁊ alaniudē. et ad scorpionem kirat cum vino puro, et ad puncturaȝ eius kirat cū butyro vaccino.

De[c] ⌈ myrrha. ⌋ Cap. CCCCLXXVI.

Myrrha q̄d est. Est gūma currēs[d] ⌈ sup arborem ⌋ in iameni, q̄ dimittitur do nec ꝯgelet̄, deinde colligit̄, sicut galbanū ⁊ opponacū[e] ⌈ in terra n̄ra. ⌋ Et eiuȝ q̄dē alia est pura, ⁊ alia est adulterata. Electio. Melior est illa q̄ ad albedinem declinat, et rubedinē, nō cōmixta ligno[f] ⌈ ⁊ cuius arbor est ⌋ boni odoris. Q̄nq̄ ꝟo adulterat̄ cū quodā lacticinio ꝑnitioso, et fit ipsa ꝑnitiosa. Et h̄ q̄dē lacticiniuȝ noiat̄[g] ⌈ alfersius ⌋ et est arbor ꝑnitiosa. Nā. Est cal'a et sicca in scđo. Opō. et ꝓprie. Est apitiua, resolutiua ventositatuȝ, et in ipsa sunt stipticitas et adherentia, et lenificatio, et eius fumus est ꝯueniēs ei cui ipsa ꝯuenit, sȝ est vehemētioris exiccatiōis, et est subtilis absq̄ mordicatione, et est in homogeneositate fumi olibani, et ponit̄ in medicinis magnis ꝑꝑ multitudinē sui iuuamenti, et ꝓhibet putrefactionē ita q̄ ipsa retinet mortuū, et ꝯseruat ipsum ab alteratiōe, et fetore. et[h] ⌈ exhibit ⌋ supfluitates crudas. Illa ꝟo q̄ asportat̄ ō clita est vehemētioris calefactiōis, et maturatiōis, et lenificatiōis. Decora. Q̄n miscet̄ cū oleo myrtino, et laudano, iuuat ad ꝯfortandū capillos, ⁊ ad inspissandū eos, et abstergit vestigia vlceꝝ, et oris odorē bonū efficit, q̄n in ipso retinet̄. et remouet fetoreȝ oris, et illinit̄ ꝑmixta cū vino, et alumine sup ascellas, et remouet fetorē earū, et ꝑmixta cū melle et casia lig. illinit̄ sup verucas. Apata et bo. Cōfert apatibus ꝓl'aticis. Uulnera et vlce. Cōsolidat, et coopit ossa nuda, et administrat̄ cū aceto super ipetiginē, et sanat vulnera putrefacta. Mēbra iunctu.[i] ⌈ Ipsa ꝑmixta cū carne ostracoꝝ illinit̄ ⌋ sup cartilagines lesas sicut est auris ⁊ reliq̄. Mēbra capit̄. Inq̄t Gal'. odor myrrhe sanis facit soda, ne dū patiētibus[k] ⌈ soda ⌋ ⁊ ipsa est ex medicis ꝓprijs[l] ⌈ memithe ⌋ ⁊ opio ⁊ castoreo, q̄ ꝯferūt contusioni auris, ⁊ facit scotomiā, ⁊ somnuȝ, ⁊ colluit̄ ex ea os cū vino ⁊ oleo ⁊ ꝯfirmat dētes valde, ⁊ cōfortat eos, ⁊ ꝓhibet corrosiōeȝ eoꝝ, ⁊ ꝯstringit eos, ⁊ remouet hūiditatē eoꝝ, ⁊ spargit̄ sup vlcera capitis, ⁊ exiccat ea, ⁊ administrat̄ cū castoreo ⁊ memithe ⁊ opio ad vlcera auris dolorose, ⁊ ad saniē. Et liniunt̄ ex ea nares ambe ad fluxuȝ antiquos, ⁊ cōstringit eos. Et q̄nq̄ fit caputpurgiū cū pōdere danic de ea ⁊ mūdificat cerebrū. Mēbra oculi. Abstergit vestigia vlceꝝ in oculo, ⁊ iplet vlcera eiuȝ, ⁊ abstergit albuginē ipsi⁹, ⁊ ꝯfert aspitati palpebrarū, ⁊ resoluit saniē in oculo absq̄ mordicatione. Et q̄nq̄ resoluit aquā in ꝓncipio sui descēsus, cū ē subtilis: q̄ autē fortior ē i alcofol ē illa q̄ est adulterata cū lacticinio. Mēbra anhe. ⁊ pec. Est bona tussi antiq̄ hūide, ⁊ asmati, ⁊ anhelitui dilatatiōis, ⁊ doloribus lateris, ⁊ clarificat vocē. ⁊ totū illud ꝑꝑ suā abstersionē subtilē absq̄ aspitate, ⁊ pōit̄ sub ligua, ⁊ trāsglutit̄ aq̄ eius ad aspitatē gutturis. Mēbra nu. Cōfert myrrha pura mollificatiōi stōi, ⁊ aq̄ citrine, ⁊ inflatiōi in stō. Mēbra expul. Prouocat mēstrua, ⁊ ꝓprie clisterizata cuȝ aq̄ ruthe, ⁊ aq̄ apsinthij, aut aqua lupinoꝝ, ⁊ extrahit fetum, ⁊ vermes, ⁊ ascarides ꝑꝑ suā amaritudinē. ⁊ lenit coarctationem oris matricis ⁊ sumit̄ in potu q̄ztitas fabe de ea ad vlcera intestinoꝝ, ⁊ rasurā, ⁊ solutionē.

Febres. Faba de ea accepta cū pipe, ⁊ aq̄ ad initium rigoris, ꝓhibet ip̄m. Uenena. Dat̄ ad bibēdum ad puncturas scorpionū cū vino. Permutatio. Loco eius ponit̄ medietas pōderis sui de pipere nigro f̄m q̄ dr̄, sed nihil est.

a A. virga.
b A. alhascch.
c A. Mor.
d A. ex arbore.
e —— A.
f A. arboris ei⁹.
g A. barbasis.
h A. exiccat.
i A. Alia litera decoq̄t̄ cum vino puro.
k A. epilensiam.
l A. cū tapsia.

De[m] ⌈ muram. ⌋ Cap. CCCCLXXVII.

Mura q̄d est. Est fructus arboris q̄ comedit̄, cū tñ sit vehemēs pōticitas in ipso, ⁊ superflua. Opō. ⁊ ꝓꝓe. In ipso est stipticitas ⁊ exiccatio. Uulnera ⁊ vlce. Q̄ō de cortice eius adustū est, cū aqua super scabiē vlcerosam ponit̄. Et ipsa penitus tantā stipticitatis vehementiā ꝯsecuta est, q̄ fructus eius ꝯsolidat vulnera grossa. Uenena. Si succus almurā cuȝ vino bibatur, aut ex eo fiat emplastrū, cōfert morsui vipere. Et dicit̄ q̄ seratura ligni eius interficit q̄n bibitur.

De[n] ⌈ memithe. ⌋ Cap. CCCCLXXVIII.

Memithe q̄d est. Est sil'e glādib⁹, citrini coloris ad nigredinē declinās, facile frāgibile. ⁊ in ipso est amaritudo, ⁊ s̄ba aquea, ⁊ terrea, ⁊ friditas aq̄a nō est vehemēs sed sicut[o] ⌈ lacunaꝝ ⌋ ⁊ ei⁹ ꝓncipiū ē herba q̄ est in[p] ⌈ mēbige ⌋ ⁊ in littorib⁹ sceni, ⁊ est manifesti odoris, ⁊ amari saporis, ⁊ crocei succi. Nā. Est frida ⁊ sicca i ꝓmo.

Opō. ⁊ ꝓꝓe. Stipticitatē hȝ[q] ⌈ multā. ⌋ Apata ⁊ bo. Cōfert apatibus cal'is, grossis, ⁊ sanat herisipilam non fortem magnā, in corporibus duris. nō paruam in corporibus teneris q̄m in eiȝ est supflue exiccationis. Mēbra oculi.[r] ⌈ Cōfert ⌋ in medicinis ophthalmie in principio.

De[s] ⌈ mahaleb. ⌋ Cap. CCCCLXXIX.

Mhaleb. Electio. Melior ē, q̄ est albi coloris purus. Nā. Est cal'us i primo, ⁊ nō est vehemētis siccitatis. Opō. ⁊ ꝓꝓe. Est abstersiu⁹, subtilis, resolutiu⁹, sedatiu⁹ doloꝝ. Instr̄a iūctu. Est bon⁹ doloribus q̄ sunt in ilijs, ⁊ dorso. Mēbra anhe. et pe. Cōfert sincopi bibitus cū aqua mellis. Mēbra expul. Confert colice, ⁊ lapidi in renibus, ⁊ vesica.

De[t] ⌈ magra. ⌋ Cap. CCCCLXXX.

Magra. Electio. Melior est mūda, ⁊ q̄ crescit ⁊ augmētat̄ in aq̄. Nā. Est frigida in primo, sicca in scđo. Opō. et ꝓꝓe. In ipsa est glutinatio, et stipticitas. Mēbra nu. Confert dolorib⁹ ep̄is. Mēbra exp. Est fortior in ꝯstrictione vētris, q̄ȝ lutū sigilatū, ⁊ interficit vermes.

De[v] ⌈ mehenbethene. ⌋ Cap. CCCCLXXXI.

Mehenbethene q̄d est. Est illud q̄ō dr̄ granū regū, ⁊ arbor eius noiat̄ in terra n̄ra[x] ⌈ asubet ⌋ ⁊ folia eius sunt silia pisci[y] † ⌈ ⌋ in lōgitudine vnius digiti, ⁊ fructus est sil'is auellane maiori: ⁊ q̄nq̄ est mior: ⁊[z] ⌈ hȝ in flore cuiusq̄ fructus ⌋ tria grana nigra.

Nā. Est cal'a ⁊ sicca in tertio. Instr̄a iunc. Sua sol'one ꝯfert doloribus iuncturarum, ⁊ podagre, ⁊ sciatice. Mēbra nu. Cōfert hydropisi, ⁊ facit vomere fortiter, ⁊ neq̄ conuenit stō. Mēbra expul.

Soluit sicut lacticinia, ⁊ decoquunt̄ folia eius in iure galli decrepiti, ⁊ confert colice, ⁊ ꝓuocat, ⁊ q̄n ex granis eius sumunt̄, vij. grana, aut. vj. ⁊ fiūt pillule, aut bibunt̄, ita q̄ inde non fiūt pillule, deinde postea potat̄ in aqua frigida, solutiōe educit choleram, et phlegma. Et sepe q̄dē sumunt̄ in potu de eis. x. grana, ex suis granis magniȝ: ⁊. xx. grana ex suis granis paruis. Q̄nq̄ voluntas adest vt fit ei⁹ solutio magis ad summū perueniens, fit bona eius

m A. Meran.
n A. Mamithe
o A. aq̄ gaderā.
p A. bemengi.
q A. ꝯuenientē.
r A. cadit.
s A. Mahalub.
t A. Magra.
v A. Mahebudanc.
x A. alsebech.
y † A. paruo.
z A. Alia litera in quolibet fructu ipsius sunt.

masticatio. Et qñ est voluntas vt sit eius solutio le/uior, deglutiantur cum sua dispositione.

¶De[a] ⌈maroth.⌋ Cap.CCCCLXXXII.

Maroth qd est. Est radix aniudē, ⁊ est mi/nus assa in ṽtute, ⁊ iuuamēto. Et iā qdē dciñ est i ca. aniudē illud, qd oz pmutari ad maroth. Opō. ⁊ pprie. Est lenificatiua, maturatiua. Mēbra nu. In ipsa est difficultas digōnis, ⁊ nocet stō nisi sit[b] ⌈frida⌋ qm̄ tunc ɔfortat ipsa.

¶De[c] ⌈mescim.⌋ Cap.CCCCLXXXIII.

[d]⌈**Mescim** qd est. Est silis in oī re⌋ albotin triāgulate forte, ad citrinitatē de/clinans, bōi odoris. Arboris ei⁹ alia est domestica tria hn̄s folia: ⁊ alia est siluestris, ⁊ egyptia, ⁊ ex ea fit panis, ⁊ vr̄ ꝙ sit ipsa albarba. Nā. Dome/ca est tēpata, ⁊ siluestris est in scd̄o in caliditate, ⁊ sic/citate. Opō. ⁊ pp̄e. Domestica que hz tria folia [e]⌈est fortis⌋ exiccatiua parūp, ⁊ silur̄is est fortior.

¶De[f] ⌈melguah.⌋ Cap.CCCCLXXXIIII.

Melguah qd est. Est medicina de sceni, ⁊ cognoscit̄ illic hoc noie: ⁊ est li/gnū sicut nodi punctati, ⁊ est decliue ad nigredinez parūper. Instr̄a iunctu. Aur̄. j. de eo cū mellicrato acceptus ɔfert attritioni lacertoꝝ.

¶De[g] ⌈muredascon.⌋ Cap.CCCCLXXXV.

Muredascon qd est. Est flos, ⁊ stipites subtiles frāgibiles hz, ad cinereitatē ⁊ citrinitatē declinās. Et ei⁹ virt⁹ est sic̄ bedeoard apud quosdā. ⁊ est de eo q est vehemēti⁹ decliuis ad albedinē: ⁊ est de eo q magis est decli/uis ad citrinitatē. [h]⌈Inqt fili⁹ mesaugue est sic̄ be/deoard ⁊ dixit ꝙ est myrt⁹ siluestris: ⁊ dixerūt alij ꝙ est spēs romana⌋ Et dixit alcāzi est in ṽtute ap/sinthij romani ⁊ vehemēti⁹ stipticus. Nā. Est ca/lidus ⁊ siccus in scd̄o. Mēbra capi. Cōfert [i]⌈ad soda⌋ ⁊ humiditates in cerebro. Mēbra nu. Cō/fortat stōm, ⁊ epar, ⁊ ɔfert casui sup viscera. Mē/bra expul. Supponit̄ ad vermes ani,

¶De[k] ⌈melha.⌋ Cap.CCCCLXXXVI.

Melha qd est. Est sicut [l]⌈rannus⌋ ⁊ folia ei⁹ sunt sicut folia oliue, ⁊ latiora, ⁊ cōe/duntur sicut olera. Opō. ⁊ pprie. In ipso sūt sal/sedo, et stipticitas, ⁊ humiditas cruda qua inflat. Mēbra anhe. ⁊ pe. Aur̄. cum mellicrato exube/rare facit lac. Mēbra nutri. Aur̄. cū mellicrato, sedat dolorē ventris pungitiuū.

¶De[m] ⌈memirem. Cap.CCCCLXXXVII.

Memirem qd est. Est lignū, sicut nodi, de/clinās ad nigredinē, in q̊ est re/flexio parua, ⁊ est [n]⌈calius⌋ q̄z vene tinctoꝝ. Nā. Est cal'm ⁊ siccū in fine scd̄i. Opō. ⁊ pp̄e. Est ab/stersiuū, mūdificatiuū. Decora. Abstergit albe/dinē vnguiū. Mēbra capi. Ei⁹ succus ex̄hit hu/miditatez grossam ex capite. ⁊ mūdificat supfluita/tes cerebri, ⁊ radix ei⁹ ɔfert dolori dētiū. Mēbra oculi. Mūdificat albuginē in oculo, ⁊ acuit visuz cū ex eo fit alcofol. ⁊ abstergit humiditatē grossaz, ⁊ pprie succ⁹ eius. Mēbra nu. Radix ei⁹ cōfert ictericie. Membra expul. Cōfert dolori ventris pungitiuo, ⁊ in ipso est puocatio.

¶De[o] ⌈mahezeheregi.⌋ Ca.CCCCLXXXVIII.

Mehezeheregi qd est. Est arbor sicut arbor scebrā, verūtñ est lōgior, in cuius est colore cinereitas ad citrinita/tem declinās. Quidā ꝯo hoies numerauerūt ipaz inter lacticinia. Nā. Cal'a est in tertio. sicca in eo/dez. Opō. ⁊ pp̄e. Qñ de ea aliqd pijcit̄ in gurgi/tem, inebriat pisces, ⁊ eleuat eos. Instr̄a iunctura. Cōfert podagre, ⁊ dolori scie, ⁊ iuncturarū, ⁊ dor/si, ⁊ anche, ⁊ destruit vētositates, qñ ponit̄ in medi/cinis solutiuis. Mēbra expul, Solutione edu/cit humores grossos, ⁊ phlegma.

a A. Moharut.
b A. ipse fridus.
c A. Mensez vl̄ miscem.
d A. Mēsez seu miscem qd est. Granū eius est simile.
e A. vt⁹ eius est.
f A. Meluha.
g A. Murdasefran.
h A. Alia litera. Inqt fili⁹ Mesue ꝙ ē myrth⁹ siluestris ⁊ dixerūt alij ꝙ ē herba medicinalis romana. Dixit filius messargiue, ꝙ est sicut bedaurad.
i A. epilensie.
k A. Meliha.
l A. hausegi.
m A. Mamirā.
n A. acutius.
o A. Mahei/zhera.

¶De[p] ⌈meisce.⌋ Cap.CCCCLXXXIX.

[q]⌈**Meisce**⌋ qd est. Est pxim⁹ sb̄e fabaruz. Et melior horaruz vsus eius, est estas. Nā. Est tēpatus in hūiditate ⁊ siccitate: ille q est excorticat⁹ est tēpat⁹: ⁊ nō excorticat⁹ ad siccitatē declinat, qm̄ in cortice eius est ponticitas. Opō. ⁊ pprie. Nō inest ei inflatio fabaꝝ, q̄znis fit in ipso inflatio q̄dā: imo est in ipso minor q̄z in eis, ⁊ nō est abstersio fabaꝝ in ipso: ⁊ neq̄z est in ipso frigus len/ticule. Et qñ cū eo ponit̄ paꝝ cartami, rectificatur eo. Instr̄a iunctu. Est empl'm iuuatiuū ad dolo/rem [r]⌈mēbroꝝ⌋ pprie cū vino vue, ⁊ vino decocto cū croco, ⁊ sup ɔtussionē, ⁊ intrinsecā carnis ruptu/ram. Mēbra nu. Chimus eius est laudabilis, ⁊ pprie excorticati, ⁊ nō est in ipso tarditas descēsio/nis fabaꝝ. Et qñ decoqtur cū oleo amigdalino dul/ci, est laudabilioris humoris. Mēbra expulsio/nis. Qñ decoquit̄ in aqua post aquā in qua deco/ctus est expulsam ab eo, stringit nām, pprie cuz fit acetosa cū granis granati, ⁊ sumach. ⁊ in ipso ē no/cumentum coitus s̄m ꝙ dixerunt quidā.

¶De[s] ⌈manna.⌋ Cap.CCCCXC.

Manna qd est. Est oīs ros cadēs sup lapidē, aut arborē, ⁊ fit dulcis, ⁊ coagulat̄ sic̄ mel: ⁊ exiccat̄ sic̄ gūma, queadmōz tereniabin ⁊ [t]⌈asceberachost⌋ et mel asportatū de[v]⌈terra cusu/rā siluestri.⌋ Et nos qdē iā diximus vnūqdq̄z in suo capl'o. Et ip̄z assumit d nā ei⁹ sup qd cadit, ṽtutē. ⁊ adiungit illā ad id qd exigit lenitas, ⁊ dulcedo sui.

¶De[x] ⌈muluchia.⌋ Cap.CCCCXCI.

Muluchia qd est. Est malua, et nos quidē pscrutabimur eius rememora/tionē in capl'is de[y]⌈k⌋. Nā. Frida est in p̊, hūida in scd̄o. Mēbra nu. Apit oppilationē epatis.

¶De[z] ⌈musa.⌋ Cap.CCCCXCII.

Musa qd est, nota est. Opō. ⁊ pp̄e. [⁊]⌈Nutrit velociter⌋ ⁊ ē lenificatiua. ⁊ multitudo ei⁹ gn̄at oppil'ones, et addit in chol'a ⁊ phl'ate s̄m ɔpl'onē. Mēbra anhe. et pe. Cōfert adustiōi gut/turis, ⁊ pectoris. Mēbra nu. [ɔ]⌈Stomacho ɔue/niēs est ⁊ multitudo eius⌋ stō est grauis valde. Et oz qdē vt sumat p⁹ ipsā calefactus oxymel cū semi/b⁹, ⁊ ifridat⁹ mel. Mēbra exp. Augmētū efficit in spmate, ⁊ ɔuenit renib⁹, ⁊ puocat vrinam.

¶De[ꝝ] ⌈medulla.⌋ Cap.CCCCXCIII.

Medulla. Electio. Cōueniētior est medul/la vituloꝝ, ⁊ cerui, deinde tauri, ⁊ postea capraꝝ, deinde ouiū. Et medulle qdē hir/coꝝ[a]⌈cū testiculis⌋ ⁊ tauroꝝ pp̄e nō castratoꝝ, est magis sicca. Et medulla extremitatū est magis pin/guis. Opō. ⁊ pp̄e, Est calefactiua, lenitiua, ab/stersiua, multi nutrimēti, si digerat̄. Apata ⁊ bo. Est bōa duritiebus, et lapidositati, q̄ est sicut me/dulla vituloꝝ, ⁊ cerui: non sicut medulla hircoꝝ, ⁊ siluestriū hircoꝝ: illoꝝ. n. sicca est, et neq̄z est bonuz in ea. Mēbra nu. Cōturbat stōm, ⁊ delet appeti/tum, ⁊ opz vt comedat̄ cū piperibus ⁊ seminibus. Mēbra expul. Supponitur ex medullis lauda/bilibus pessarium in matrice, ⁊ ɔfert duritiei eius. Venena. Di̾ ꝙ linimentum ex ea, ⁊ pprie ex me/dulla cerui fugat vermes venenosos.

¶De[b] ⌈muri.⌋ Cap.CCCCXCIIII.

Muri. Nā. Est cal'm ⁊ siccuz perueniens ad [c]⌈tertiū.⌋ Filius mesaugue. Inquit ex

p A. Mes.
q A. Mes.
r A. neruorum.
s A. Men.
t A. siracost.
v A. casseran in reb.
x A. Maluchia
y A. malua.
z A. Mauzi, vl̄ muzi.
⁊ A. Nutrimētū eius est paruuz.
ɔ A. Est grauis stō pcipue cū ex ea multuz assumit̄. Multitudo. n. eius.
ꝝ A. Moch.
a A. nō castratorum.
b A. Muria.
c A. secundū caliditatis.

piscibus fcm̃, est minoris calitatis, ⁊ siccitatis: quã qȏ ex ordeo, sed ego illud nõ credo. Opõ. ⁊ p̃pe. Abstergit humores grossos, ⁊ lenit, ⁊ exiccat, ⁊ in ipso est stipticitas, ⁊ mundificatio phl'atis. Decoratio. Oris odorẽ bonũ efficit. Uulnera ⁊ vl. Est bonũ vlceribus putridis, ⁊ fcm̃ ex piscibus, ⁊ carnibus salitis, ꝓhibet ambulationẽ fraudulẽtis. Instrã iunc. Cõfert dolori anche, ⁊ sciatice. Mẽbra oculi. Fit ex eo alcofol in principio variolarum, ⁊ ꝓhibet bothor ab oculo. Mẽbra nutri. Cõfert ad humiditatẽ stõi, ⁊ abstergit humiditates a viscceribus. Mẽbra expul. Ponit̃ in enemate colice, ⁊ enemate mundificationis vlcerum abrasionis p̃pe. Uenena. Cõfert morsui canis rabiosi.

a A. Massala.

De [a] [masal.] Cap. CCCCXCV.

Masal. Opõ. ⁊ ꝓprie. Est malũ hñti melancoliã valde. Et qñ decoqtur cũ carne pingui, rectificat̃ parũper. Mẽbra nu. Est nocitiuũ stõ. Mẽbra expul. Nocitiuũ est ano.

De menta. Cap. CCCCXCVI.

Menta. Nã. Est cal'a ⁊ sicca in scõo: ⁊ in ipsa est humiditas sup̃flua. Opõ. ⁊ ꝓprie. In ipsa est virt⁹ calefactiua, stiptica ꝓhibẽs, ⁊ est subtilioris sub̃e olerum q̃ comedunt̃. Cũq; frustra ipsi⁹ in lacte dimittõt̃, nõ caseat̃. Et cũ bibit̃ ex ea eius succus cũ aceto, abscindit cursuz sanguinis ab interiorib⁹. Apata ⁊ bo. Fit ex ea cũ sauich, empl'm ad dubellet. Et ipsa qdẽ nõ est silis mentastro, qm̃ in mẽtastro nõ est põticitas, ⁊ sunt in ipso resol'o, ⁊ calefactio, ⁊ exiccatio sup̃flua impediẽs. Mẽbra capi. Ex ea fit empl'm frõti ad soda, ⁊ ꝓprie cũ sauic de ordeo, ⁊ fricatur cũ illo asp̃itas lingue, ⁊ remouet̃. et succus eius miscet̃ cũ mellicrato ⁊ distillat̃ in aurẽ dolorosã. Mẽbra anh. ⁊ pe. Prohibet [b] [fluxũ] sanguis, ⁊ sputũ eius. ⁊ coagulationẽ lactis in mãmillis, more empl'i supposita, ⁊ sedat eorum apata. Mẽbra nu. Cõfortat stõz, ⁊ calefacit ipsum, ⁊ sedat singultuz, ⁊ digerit, ⁊ ꝓhibet vomitũ phl'aticũ, ⁊ sanguineũ, ⁊ ꝯfert ictericie, ⁊ ꝓprie sirupus eius. Membra expul. Adiuuat ad coitũ ꝓp inflationẽ q̃ est in ipsa, ⁊ humiditatẽ hortulanaz, q̃ nõ est in mẽtastro, ⁊ oppilat vasa sp̃matis, ⁊ interficit vermes ⁊ qñ supponit̃ añ horã coit⁹, ꝓhibet ip̃gnationẽ. Et qñ bibũt̃ de ea frustra cũ granis granati sedat colicã passionẽ. Uenena. Confert morsui canis rabiosi, ⁊ est ꝓpria ad illud.

b A. vomitum.

c A. Hassel.

De [c] [melle.] Cap. CCCCXCVII.

Mel qd est. Mel est ros occultus, cadẽs sup̃ flores, ⁊ sup̃ reliq̃. qȏ colligũt apes, ⁊ est vapor q eleuat̃ et maturat̃ in aere, ⁊ ꝯuertit̃, ⁊ ingrossatur in nocte: ⁊ mel factuz cadit, ⁊ qñq; cadit mel sicut est [d] [circa caseran.] diuersificat̃ aũt f̃z ea sup̃ q̃ cadit, q̃ sunt arbor, ⁊ lapis, ⁊ manifestũ ipsi⁹ colligunt hoĩes. Qȏ ṽo occultum est colligũt apes: ⁊ existimo ꝙ apũ labor in ipso aliquã hz imp̃ssionẽ, q̃ qdem ipsum nõ colligũt, nisi vt eo nutriant̃, ⁊ ipsum reponãt. Et mellis est gñs [e] [acre] venenosuz. Electio. Melius mel est illud qȏ est ṽe dulcedinis, boni odoris, declinãs ad [f] [acredinẽ] ⁊ ad rubedinez ⁊ [g] [qȏ est vt palea in colore] qȏ nõ est subtile, ⁊ viscosum qȏ non abscindit̃. ⁊ melius est vernale: deinde estiuuz: hyemale aũt est malum. Nã. Mel apũ est cal'm ⁊ siccũ in scõo. mel tabarzet, ⁊ de cãnis est cal'm in p̃mo. sed nõ est siccũ: ⁊ põt esse vt sit humidũ in p̃mo. Opõ. et ꝓprie. Uirtus eius est abstersiua, ap̃itiua orificiorum venarũ, resolutiua humiditatũ. ⁊ [h] [expellit] humiditates ex ꝓfundo corpis, ⁊ ꝓhibet putrefactionẽ, ⁊ corruptionẽ carnis. Decora. Linimẽtũ fcm̃ ex eo ꝓhibet pediculos, ⁊ lendines, ⁊ interficit ambos. Et cuz costo est linimẽtũ pãno, ꝓprie antiquũ. et mel cũ sale est ꝯueniẽs vestigijs p̃cussiõis melõgenicis. Uulne. ⁊ vl. Mũdificat vulnera sordida, ꝓfunda. ⁊ qȏ coctuz est donec ingrossat̃ facit adherere vlcera recẽtia. ⁊ qñ [i] [coqt̃ cũ aceto] sanat ip̃etiginẽ. Mẽbra capitis. Admiscet̃ ei sal gẽma, ⁊ distillat̃ tepidũ in aurem, ⁊ mũdificat eã, et exiccat eã, ⁊ ꝯfortat auditũ. ⁊ olfat⁹ eius qȏ est [k] [acre] et venenosuz aufert rõnem: qũo g̊ eius comestio. Mẽbra oculi. Mel abstergit tenebrositatẽ visus. Mẽbra anhe. et pect. Tãgere cũ ip̃o palatũ, ⁊ gargarismũ facere, sanat p̃focationẽ, et ambas amigdalas. Mẽbra nutri. Aq̃ mellis ꝯfortat stõm, et facit appetere cibum. Mẽbra expul. Mel cãnarum lenit ventrẽ, et mel tabarzet nõ lenit. Et mel cui⁹ spuma nõ est eiecta, inflat, et soluit ventrẽ: et si auferat̃ spuma ipsi⁹, minorat̃ illud. Et decoctum nõ mouet ventrẽ, imo qñq; stringit flaticos, et nutrit pl'm, et decoctũ cũ aq̃ ꝓuocat vrinã pl'm. Et dico ꝙ mel, et ei⁹ aq̃ si inuenerint p̃põnẽ cibi vt penetret, stringunt. et si viderint motũ, et paucitatẽ p̃põnis cibi ad penetrandũ, soluunt. Uenena. Si bibat̃ mel calefcm̃ cũ oleo ro. ꝯfert morsui vermiũ venenosorum, et ei q bibit opiũ. et deglutitio ipsi⁹ ẽ cura morsus canis rabiosi. [l] [Et radix fungi p̃necãtis] et illud qȏ ẽ decoctũ ꝯfert venenis, et q p̃ ipsum vomit, sanat̃. Et mel [m] [acre] c⁹ odor facit sitire, et ipsi⁹ comestio, facit possidẽ ablationẽ rõnis subito, et sudorẽ frm. et ei⁹ cura ẽ comestio piscis saliti, et bibẽ aquaz mell'. et vomẽ cũ eo.

d A. in monte chaseran.

e A. acutum.

f A. acuitatem.

g A. ⁊ grossũ seu spissum.

h A. attrahit.

i A. linitur cum alumine.

k A. acutum.

l A. ⁊ eius q comedit fũgos necantes.

m A. acutum.

n A. Far.

De [n] [mure.] Cap. CCCCXCVIII.

Mus. Decora. Sãguis ei⁹ eradicat verucas. Et sterc⁹ muris sup̃ alopitiã ꝯfert et ꝓprie linitũ cũ [o] [cepe] et ꝓprie illud qȏ est adustuz. Mẽbra capi. Qñ assat̃, et siccat̃, et dat̃ ad comedendũ infanti, abscindit fluxuz saliue ab ore eius. Mẽbra expul. Si bibat̃ sterc⁹ muris cuz ture, et aq̃ mellis, frangit lapidẽ. Et si supponat̃ collyriuz eius, soluit ventrẽ pueri. ⁊ qñ decoqt̃ cũ aq̃, ⁊ sedet in ea q difficultatez patit̃ vrine, ꝯfert ei. Uenena. Cõuenerunt hoĩes in hoc, ꝙ qñ findit̃ ⁊ ponit̃ super puncturã scorpionis, sanat eã.

o A. melle.

p A. Thut.

De [p] [moris.] Cap. CCCCXCIX.

Morum qd est. Mori sunt due sp̃ẽs. Una earũ est alfirsedu qȏ est dulce, ⁊ currit f̃m semitã ficus in maturatiõe: sed est deterioris nutrimẽti, ⁊ minoris [q] [⁊ siccioris] ⁊ magis destruẽs sanguinẽ, ⁊ deterius stõ. Reliq̃s ṽo ficus dispõnes hz: est tñ inferius ea. [r] [Amarum] aũt qȏ noiat̃ morum de [s] [sceni] sit nũc illud de q̊ pl'z loqmur. Qñ igit̃ imaturum est, et exiccat̃, stat loco sumach. Nã. Dulce est cal'm ⁊ hũidũ. ⁊ acetosũ alsceni est ad friditatem ⁊ hũiditatẽ decliue. Opõ. ⁊ p̃pe. In ipso est stipticitas, ⁊ infridatio. Et succ⁹ mori ẽ stiptic⁹, ⁊ ꝓprie qñ decoqt̃ in vase ereo, ⁊ ꝓhibet fluxuz mãerum ad mẽbra, ⁊ qȏ imaturum est ꝓprie: ⁊ imaturũ est sic sumach. Decora. Qñ coquunt̃ folia ei⁹, ⁊ folia vitis, et folia ficus nigre cũ aq̃ pluuie, denigrãt capillos. Apata ⁊ bo. Acetosum retinet ap̃a oris, ⁊ gutturis: ⁊ [t] [folia eius sunt vltia] ad sq̃nantiã ⁊ p̃focationẽ. Uulnera ⁊ vl. Qȏ acetosũ ẽ, ꝯfert vlcerib⁹ fraudulẽtis. s. siccũ ipsi⁹, ⁊ succ⁹ ei⁹. Mẽbra capi. Rob ei⁹ acetosũ ẽ ꝯferẽs bothor oris. Et decoctio radicis eius [v] [mollificatiõi dẽtiũ.] Et collutio oris ex succo foliorum acetosi. [x] [Et decoctio radicis ei⁹] ẽ bõa dẽti doloroso. Mẽbra nu. Morum ẽ malũ stõ: corrũpit̃. n. in eo ꝓprie alfirsedu: ⁊ cũ non

q ——— A.

r A. Muzum.

s A. Sceni.

t A. Alia litera. rob eius est conferens.

v A. mollificat dentes.

x ——— A.

corrũpit in stõ alfirsedu velociter, nõ nocet. Et opz qdẽ vt comedant oẽs spẽs eius añ cibũ, ⁊ recipiantur in stõ in quo nõ fit corruptio. Illud ṽo[a] [de sceni] nõ nocet stõ cholerico, ⁊ non est in ipso de mala ꝯueniẽtia stõ, qd ẽ in [b] [firsedu] q̃zuis sit malitia in ipso, ⁊ nõ est nausea in ipso, ⁊ nutrimẽtũ ei⁹ ẽ ꝑuũ, ⁊ facit appetitũ cibi, ⁊ facit ipm lubricũ, ⁊ exhibit ipsum velociter, ⁊ oĩno descẽsus ei⁹ a stõ fit velociter, sed ei⁹ descẽsus ex itestinis, est tardus. Mẽbra expul. [c] [Mor qd salitũ est] ⁊ exiccatũ, retinet ventrẽ vehemẽter, ⁊ ꝯfert disenterie. Et lachryma qdẽ mori soluit, ⁊ in cortice ei⁹ sunt mũdificatio, ⁊ solꝰ: ⁊ solꝰ ei⁹ est plima, ⁊ in moro qdẽ dulci ẽ velocitas descẽsiõis, aut ꝑꝑ suã hũiditatẽ, aut ꝑꝑ[d] [acredinẽ] ei admixtã. Inqt Archigines est tarde egressiõis, ⁊ est ꝓuocatiuũ. Existimo aũt [e] [acetosuz esse, ⁊ cũ hoc] ꝙ est in ipso de nã solutiua, ꝓhibet qñqz solꝰ nez antiquã, ⁊ vlcera intestinoꝝ. ⁊ ꝓprie qd exiccatum est. Et in oĩbus qdẽ spẽbus mori, est ꝓuocatio vrine. Et moꝝ [f] [de sceni] q̃zuis velociter a stõ egrediatur: ipsum tñ est in intestinis tarduz. Venena. Cortex arboris mori est tyriaca hyiusqami. Et qñ bibitur de succo folioꝝ eius. ʒ. ⁊. 5. ꝯfert morsui rutele, ⁊ lenit nãm lubricitate sua, ⁊ inflatione.

a A. qd dr moꝝ scemi.
b A. fersad.
c A. Illud qd ẽ ponticũ salsuz.
d A. acuitatem.
e A. ꝙ acetosuz cum eo.
f A. scemi.

Littera. N.

De[g] [napello.] Cap. D.

Napellus qd est. Venenuz ꝑnitiosum. Nã. Est in sũmo calꝰtatis ⁊ siccitatis. Decora. Delet albaras linitũ. ⁊ [h] [bibitũ ẽt cũ ex eius gegueriscet in potu sumit] ⁊ silꝰr cõfert lepre. [i] [Opõ. ⁊ ꝓprie.] Est venenuz destruens bibentẽ se: maior ṽo potio est medietas. ʒ. j. ⁊ ſm me minus h interficit. Tyriaca ṽo eius est mus napelli. ⁊ ipse qdẽ est mus q eo nutrit. [k] [Coturnices] ṽo ex eo cibant ⁊ nõ moriunt. ⁊ ex oĩb⁹ ꝯfectionibus diamuschũ [l] † [ ] ei resistit.

De[m] [napello moysi.] Cap. DI.

[n] [Napellus moysi qd ẽ. Inqt Ioãnes. Est herba nascẽs cũ napello, ⁊ q̃cũqz ei appropinquat nõ crescit arbor eius, ⁊ ẽ maior tyriaca napello. ⁊ in ipso sunt oĩa iuuamenta q̃ st in napello in albaras ⁊ lepra. Napellus ṽo moysi est aĩal ⁊ similatur illi qd morat in radice napelli sicut mus. Decoratio. Cõfert albaras. Instꝰa iuncturarum. Cõfert lepre.] Venena. Est tyriaca omni veneno ⁊ vipere.

g A. Bis.
h A. cõfectio ei⁹ dcã alberzachali in potu sumpta delet albaras.
i A. Venena.
k A. seman.
l † A. magis.
m A. Bis mus buha.
n A. Napellus moysi buha qd est, est herba nascens cuz napello. ⁊ cuicunque napellus appropinquat, nõ crescit, vel ñ fructificat arbor eius. ⁊ ẽ maior tyriaca napello, ⁊ in ipso sunt oĩa iuuamẽta q̃ sũt in napello ad albaras ⁊ ad lepraz. Napellus vero moysi ẽ aĩal qd morat in radice napelli, sic mus. Decoratio. Cõfert ad albaras ⁊ ad lepram.

De[o] [nuce.] Cap. DII.

Nux qd est. Nota est, ⁊ est calꝰa, cuius tyriaca est cũ dat calefactis, oxymel: ⁊ hñtib⁹ debilẽ stõm, muri cuz aceto. Nã. Calꝰa est in tertio: sicca in ꝑncipio scdi. Et ei⁹ siccitas est minor calitate ipsius. Et in ipsa est hũiditas grossa, q̃ delet cuz antiquat. Opõ. ⁊ ꝓprie. In frixa est stipticitas plurima, ⁊ folia, ⁊ cortex ipsi⁹ oĩa sunt stringẽtia fluxus sanguinis. Et cortex eius adustus, est desiccatiu⁹ sine mordicatiõe. oleũ ṽo vetuste est sicut oleũ vet⁹, ⁊ abstersio antiq̃ est fortis. Decora. Ex recẽtib⁹ fit emplꝰz suꝑ vestigia ꝑcussiõis. Apata ⁊ bothor. Masticata medulla eius ponit suꝑ aꝑa melicũ vl cerosum, ⁊ ꝯfert. Vulne. ⁊ vl. Eius gũma ꝯfert vlcerib⁹ calꝰis, sparsa sup ea in emplꝰis. Instꝰa iunctu. Cũ melle ⁊ ruta ꝯfert torsioni neruoꝝ. Mẽbra capi. Facit soda, ⁊ distillat succus folioꝝ eius tepidus in aurẽ, ⁊ ꝯfert saniei in aur. dixit alcãzi ꝙ ipsa grauat linguã, ⁊ est faciẽs bothor in ore. Mẽbra oculi. Ei⁹ oleũ ꝯfert herpetiestiomeno, ⁊ herisipile, ⁊ fistulis in ꝑtib⁹ oculi. Mẽbra anhe. ⁊ pec. Succ⁹ corticũ ei⁹, ⁊ rob ipsi⁹, ꝓhibet ꝑfocationẽ. ⁊ nocẽt tussi. Et oleũ antiquaꝝ facit euenire dolorẽ gutturis, ⁊ ex oĩb⁹ qdẽ spẽb⁹ nucis dixit alcãzi fieri emplꝰm mãmille apose, ⁊ ꝓprie ex regali magna. Mẽbra nu. Est difficilis digõnis, ⁊ mala stõ. sed nutrita, ⁊ recẽs est melior stõ, ⁊ minoris nocumẽti, ⁊ illõ qñ[p] [frãgit] a duob⁹ corticib⁹ suis. Et nux q dẽ nutrita cũ melle ꝯfert stõ frido. Dico aũt ꝙ nux nõ ẽ ñ ꝯueniẽs nisi stõ calꝰo tm̃. Mẽbra exp. [q] [Facit bothor] ⁊ sedat dolorẽ vẽtris pungitiuũ, ⁊ retinet, ꝑcipue frixa. Et ei⁹ cortex retinet fluxũ sanguis mẽstrui, ⁊ q̃ nutrita est, ꝯfert renibus fridis valde. ⁊ cinis corticis eius ꝓhibet mẽstrua cũ vino, ⁊ supꝑositus. Et qñ comedit cũ muri soluit. multus ṽo vsus eius, educit vermes ꝑuos, ⁊ ascarides. Et est ex eis q̃ ꝯferũt[r] † [ ] orbo. Vene. Est cũ ficub⁹ ⁊ ruta medicina oĩb⁹ venenis: ⁊ ex ea cũ cepe ⁊ sale fit emplꝰm suꝑ morsũ canis rabiosi, ⁊ reliq̃rũ.

De[s] [nuce muschata.] Cap. DIII.

Nux muschata qd est. Est nux q̃ztitatis galle, facile frãgibilis, subtilis corticis, bonũ hñs odorẽ acutũ. Nã. Dixit [t] [musa] ẽ calꝰa ⁊ sicca in fine scdi. [u] † [ ] Opõ. ⁊ ꝓprie. In ipsa est stipticitas. Decora. Cõfert lẽtiginibus: ⁊ odorez oris bonũ efficit. Mẽbra ocu. Cõfert asebel: ⁊ cõfortat visuz. Mẽbra nu. Cõfortat epar, ⁊ splenẽ, ⁊ stõm, ⁊ ꝓprie os eius. Mẽbra exp. Cõstringit, ⁊ ꝓuocat, ⁊ ꝯfert difficultati vrĩe. Et cũ in oleis ponit, ꝯfert dolorib⁹. ⁊ silꝰr ĩ pessarijs: ⁊ ꝓhibet vomitũz. Permutatio. Loco ei⁹ ponit spice eq̃le pũd⁹.

De[x] [nuce henden.] Cap. DIIII.

Nux henden qd est. Est terra granosa, sic cicer, alba, declinãs ad citrinitatẽ, q̃ exportat ex barcha, ⁊ ex corasceni, ex q̃ cũ melle fit vinũ. Nã. Inqt Paulꝰ. hz ṽtutẽ infridatiuã, extinctiuã, exiccatiuã parũp. Opõ. ⁊ ꝓꝑe. Abscindit fluxũ sanguinis. Decora. Impinguat. Vulnera ⁊ vl. Sanat impetigines. Mẽbra expul. Excitat coitum.

De[y] [nuce cupressi.] Cap. DV.

Nux cupressi. Vulnera ⁊ vlcera. Est emplastrum rupture.

De[z] [nuce indica.] Cap. DVI.

Nux indica qd est. Est neregil. Electio. Que ex ea bona est, est recẽs vehemẽtis albedinis: ⁊ aq̃ q̃ est in ipsa, est suauis: ⁊ cũ in ipsa nõ inuenitur aq̃, signat ꝙ est antiq̃. ⁊ opz qdẽ vt ab eo tollat cortex medulle eius. Nã. Calꝰa est in ꝑncipio scdi. sicca in prio: ⁊ in ipsa qdẽ est hũiditas supflua, de q̃ curat, imo q̃ ex ea[⁊] [viridis est] est hũida ĩ primo. Opõ. ⁊ ꝓprie. Est grauatiua nõ mali nutrimenti. Instꝰa iunctu. Oleũ veteris neregil, ꝯfert dolorib⁹ dorsi ⁊ geniculoꝝ. Mẽbra nu. Grauis est stõ: sed cũ pauco nocumẽto suo est boni nutrimẽti, ⁊ cortex medulle eius nõ digerit, ergo auferat: et oz vt post ipsum nõ sumat cibus, nisi post horaz. eius aũt oleũ recẽs melioris chimi est, q̃z butyruz. nõ. n. lubrificat stõm, neqz mollificat ipm. Mẽbra expul. Augmẽtat in coitu. Et eius oleũ est bonuz hemorroidibus, ⁊ ꝓprie oleũ antiq̃ ꝑcipue cũ oleo de chrysomilꝰ. cũ in potu sumit ex vnoquoqz eorum aur. Et cũ antiquat, interficit ascarides, ⁊ vermes, ⁊ solutione educit eos comesta.

De[ꝯ] [nuce romana.] Cap. DVII.

Nux romana qd est, noiatur[ꝑ] [acrufex.] Nã. Calefacit vehementer in tertio. ⁊ desiccat

p A. excorticat.
q A. Pulueri zatur sup vmbilicum.
r † A. intestino.
s A. Giauzi ban.
t A. mesiha.
u † A. vsqz ad tertium.
x A. Giauzi hãden.
y A. Giauzi seru.
z A. Giauzi alhend.
⁊ A. est humida seu recens.
ꝯ A. Giauzi rumi.
ꝑ A. acruches.

in prio. Et eius gūmа est vltia in calefaciēdo. Mēbra capi. Eius fructus cū aceto, ꝯfert epilepsie.

a A. Giauzi al/tharse.

¶De[a] [nuce tamarisci.] Cap.DVIII.

Nux tamarisci qd est. Est[b] [alkarmezith.] Nā. In caliditate est q̄si eq̄lis, aut in principio primi. Et eius exiccatio est in fine primi, aut vltra ip̄z. Et apud quosdā eoꝝ est frida in primo. Opō. ⁊ ꝓprie. Est bona ad abscindendū fluxuz sanguinis. Mēbra capitis. Colluit̄ ex ea os cū aceto ad dolorem dentiū. Mēbra nu. Decoctio eius cuz aq̄ ⁊ aceto valet duritiei splenis.

b A. alkarmezech seu alchezmezech.

c A. Giauzi methel.

¶De[c] [nuce methel.] Cap.DIX.

Nux methel qd est. Est venenū, ⁊ est stupefactiua, silis nuci, sup quā sunt spine, grosse, breues, ⁊ ē silis nuci vomice, ⁊ ei⁹ semē est sil'e semini citri. Opō. ⁊ ꝓꝑe. Est stupefactiua. Mēbra capitis. Facit subet: ⁊ est mala cerebro. ⁊ pōdus danich vni⁹ ex ea inebriat. Vene. Est inimica cordi. Et. ʒ. j. ex ea sumpta est venenū diei sue.

d A. Harf.

¶De[d] [nasturtio.] Cap.DX.

Nasturtium qd est notū est. Et v̄tus eius silis est v̄tuti sinapis. ⁊ seis raphani ꝯiūctoꝝ. Et dr̄ ꝙ sinapis ⁊ semē eruce cōiūcta, ⁊ folia ei⁹ minorant̄ in opōnib⁹ suis ab eo ꝓpter suā humiditatē, ⁊ cū desiccant̄ sunt ꝓpinq̄ silitudini eius, ⁊ fortasse ꝯseq̄t̄ ip̄m. Nā. Cal'z est ⁊ siccū ad tertiū ꝑueniēs. Opō. ⁊ ꝓprie. Est resolutiuū, maturatiuū cū lenitate, ⁊ exiccat[e] [putredinē vacuitatis vētris.] Decora. Retinet capillos cadentes bibitū, ⁊ linitū. Apata ⁊ bo. Est bonum apatib⁹ flaticis, ⁊ carbūculis, empl'o fcō ex eo cuz aq̄ ⁊ sale. Vulnera ⁊ vl. Cōfert scabiei vlcerose, ⁊ ipetigini ⁊ cū melle[f] †[ ] mellino, ⁊ eradicat ignē ꝑsicū. Instr̄a iunctu. Cōfert sciatice bibitū, ⁊ empl'o facto ex eo cū aceto, ⁊ sauich de ordeo. Et q̄n̄qꝫ fit clistere ex eo sciatice, ⁊ ꝯfert ꝓprie cū soluēdo educit aliq̄d cui admixtus sit sanguis, ⁊ ꝯfert oī mollificatiōi neruoꝝ. Mēbra anhe. ⁊ pe. Mundificat pulmonē, et ꝯfert asmati, et ponit̄ in medicinis asmatis, et in sorbitiōibus, q̄ fiūt asmati, ꝓꝑ illud qd̄ est in ipso de incisiōe, ⁊ subtiliatiōe. Mēbra nu. Calefacit stōm, et epar, et ꝯfert grossitiei splenis, et ꝓprie q̄n̄ ex eo fit empl'm cū melle, et est malum stō, et v̄z ꝙ sit ꝓꝑ vehementiam mordicationis sue, et ipsum facit cibi appetituz. Et q̄n̄ bibit̄ ex eo g[hecsunesi] facit vomere chol'az rubeā, et educit eā sol'one, et faciunt illud tres quarte. ʒ. j. Mēbra expul. Augmētū efficit in coitu, et soluēdo educit vermes, et ꝓuocat mēstrua, et eijcit fetum, et qd̄ ex eo frixū est, retinet, ⁊ ꝓprie cū nō terit̄, destruit̄. n. eius viscositas ꝯtritione, et ꝯfert colice. Et cū bibit̄ ex eo trito. ʒ. iiij. vel. v. cū aqua cal'a soluūt nāz, ⁊ resoluūt vētositates itestinoꝝ. Et dicūt q̄dā ꝙ babylonicum cuz ex eo bibitur[h] [hecsunesi] soluēdo educit chol'az, et facit vomitu eā exire, et facit illud vsqꝫ ad tres quartas. ʒ. Venena. Cōfert pūcture venenosoꝝ vermiū bibitū, et more empl'i suppositū cū melle, ⁊ cū ex eo suffumigat̄ effugat eos.

e A. saniem scabiei.

f † A. vlceri.

g A. pōdus achsunatasi.

h A. pōdus achsunatasi.

i A. Nargies.

¶De[i] [narcisco.] Cap.DXI.

Narciscus qd est. Notus est. Opō. ⁊ ꝓꝑe. Eius radix ex̄hit ex ꝓfundo, ⁊ abstergit, et lauat, et exiccat, et ei⁹ oleū est in dispōnibus olei sambacini, sꝫ est debilius. Decora. Radix eius ex̄hit spinas, et stipites. et ꝓprie cū farina lolij et melle. Et narciscus q̄dē abstergit pānuz, et morpheā, et ꝓprie radix eius cū aceto, et cōfert radix eius alopitie. Apata ⁊ bo. Radix eius cōficitur cū melle ⁊ herbo, et rūpit aldubellet difficilis maturationis, et ex radice eius fit empl'm apatib⁹ neruoꝝ. Vulnera ⁊ vl. Desiccat vulnera, ⁊ facit ea coherere vehemēter, ita ꝙ sectionē corde, et trita cū melle ꝯfert adustioni ignis, ⁊ vulnerib⁹ neruoꝝ, et vlceribus ꝓfundis, et si misceat̄ cū herbo ⁊ melle, mūdificat sordes vlceꝝ. Instr̄a iunctu. Cōfert oleum eius neruis, et ex radice eius fit empl'm apatibus neruoꝝ, et duritiei siue ꝯtractioni, et nodationi ipsoꝝ, et doloribus iuncturaꝝ. Mēbra capitis. Apit oppilationē cerebri, et ꝯfert soda hūide, et melice, et sil'r eius oleū et est magis ꝯueniēs, et facit soda capitibus cal'is. Mēbra anhe. ⁊ pe. Ei⁹ oleū resoluit apata dura, et frigida in velamine, q̄n̄ cōprimēdo inungit̄ suppect⁹. Mēbra nu. Radix eius q̄n̄ comedit̄ sicut est, excitat vomitū ⁊ sil'r[k] [succ⁹ eius.] Mēbra expul. Cōfert dolorib⁹ mr̄icis, et vesice. et q̄n̄ bibūt̄ ex eo. iiij. ʒ. cū aq̄ mellis, eijcit fetus viuos, et mortuos. et oleuz eius apit coarctationē oris matricis, et ꝯfert dolorib⁹ eius.

k A. elixatio seu decoctio eius.

l A. Nardin.

¶De[l] [nereiden.] Cap.DXII.

Nereiden. Dicetur in cap'lo de spica, ⁊ ipsa est spica romana.

m A. Nil.

¶De[m] [nil.] Cap.DXIII.

Nil qd est. Eiuꝫ aliud est domesticū, ⁊ aliud siluestre, cui⁹ opō est ꝯpatio domestici. Nā. Cal'z est in primo. siccū in scd̄o. Opō. et ꝓꝑe. Est stipticū, et ꝓhibet fluxū sanguiꝫ. et qd̄ est domesticū exiccat fortiter sine mordicatōe. et in siluestri ē acuitas, et est vehemētioris exiccatiōis, et ex̄hit mām ex ꝓfundo. Decora. Abstergit pānū, et morpheaz, et ꝯfert alopitie. Apata ⁊ bo. Nil detumescere fac̄ apa[n] †[ ] ⁊ ꝯfert exituris malis i mēbris duris, et vl'r cōuenit oī apati in ꝑncipio, et formice, et herisipile, et administrat̄ cū farina ordei sup ea. Vulnera et vl. Cōsolidat vulnera cal'a in corpib⁹ duris ꝓꝑ fortitudinē sue exiccatiōis, h̄ q̄dē fruct⁹ dōestici efficit. Et in siluestri q̄dē est acuitas, ⁊ est bonū vlcerib⁹ putridis. et est mirabilis opōnis in eis. sꝫ domesticū est meli⁹ in cura vlceꝝ ꝓꝑ paucitatē sue acuitatis, ⁊ ꝯfert vlceribus[o] [putridis] cum melle tritū sup adustionē ignis, et vulnera neruoꝝ, et ex̄hit spinas, et surculos, ꝓprie cū farina lolij. Mēbra anhe. et pe. Cōfert tussi pueroꝝ vehementi, q̄ facit eos vomere. et succus eius ēt vlcerib⁹ pulmonis. et ꝯfert[p] [succ⁹ eius etiā] pleuresi melice. Mēbra nu. Cōfert spleni, ⁊ ꝓprie siluestre.

n A. mollia.

o A. antiquis.

p —— A.

q A. Nesrin, vel Neserin.

¶De[q] [nefrin.] Cap.DXIIII.

Nefrin qd est. Est sicut sambacus in v̄tute, sꝫ est debilior eo, et sicut narcisc⁹. ⁊ oleū ei⁹ est ꝓximū virtuti olei sambacini, sed est debili⁹. Nā. Cal'us est et siccus in tertio. Opō. et ꝓprie. Oīs spēs ei⁹ est mūdificatiua, subtiliatiua, ⁊ flos eius est magis appropriatus in hoc. Instr̄a iūctu. Cōfert frigori neruoꝝ. Mēbra capi. Interficit vermes in aure, et ꝯfert tinnitui, et sonitui, et cōfert dolori dentiū. Et ex siluestri q̄dē linit̄ frōs, et sedat soda. et spēs ipsi⁹ apiūt oppil'ones nariū. Mēbra anhe. ⁊ pe. Cōfert apatib⁹ gutturis, ⁊ amigdalarum. Mēbra nu. Q̄n̄ de eo bibunt̄. iiij. aur̄. sedat vomitū, et sedat singultū, et ꝓprie siluestre.

r A. Nemam.

¶De[r] [nemem.] Cap.DXV.

Nemem qd est. Est sisimbriū. Nā. Calidū est in[s] [secūdo siccuz in primo resistens putrefactionibus. Opō. ⁊ proprie. Interficit pediculos.] Apata et bo. Confert apatibus frigidis, et phlegmoni vehementis duritiei. Mēbra capitis. Decoq̄tur cū aceto, et miscet̄ cū oleo rof. et ꝯfert obliuioni, q̄n̄ linitur ex eo caput, ⁊ sil'r

s A. tertio siccuꝫ in eo. Opōnes ⁊ ꝓprie. Resistit putrefactiōib⁹. Decoratio. Interficit pediculos.

cōmixtioni ſenſus, ꝛ letargie, ꝛ karabito, ꝛ decoq-
tur cum aceto, ꝛ ponit cū oleo ro. ſup tpa ꝛ cōfert.
Et fit empl'm ex folijs ſilueſtris ſup caput, ꝛ frontē
ad ſoda, ꝛ cōfert. Mēbra nu. Confert ſingultui
cū ex eo bibit cū vino, ꝛ ſemē eius eſt fortius, ꝛ cō-
fert apatibus epatis frigidis. Mēbra expulſiōis.
Cōfert vermibus, et aſcaridibus. ꝛ extrahit fetuz
mortuū, ꝛ puocat vtrūq;, ꝛ pprie petroſuz, ꝛ illud
qđ eſt ſilueſtre, qñ bibit cū vino phibet diſtillatio-
nem vrine, ꝛ exhibit lapidē, ꝛ ɔfert dolori vētris pun
gitiuo cū vino etiam. Venena. Confert punctu-
ris, ꝛ ex eo fit empl'm pūcture veſpe, ꝛ bibit ad pū
cturā eius pondus. ʒ. ij. de eo cū oxymelle.

De [a] ⌈nenufare.⌋ Cap. DXVI.

Nenufar qd eſt. Qñq; vocauit ipſum Sal'. caulē aq̄, ꝛ noiat granū eius, granum ſpōſi, ſm q đr. ſed in ipſo eſt ɔ̄rietas. Et radix quidem nenufaris indi, exiſtit in iudicio mandragore. Electio. Fortius eſt illud qđ hƺ albam radicem: eſt. n. fortius eo qđ habet radicem nigram, ꝛ eius ſemen eſt fortius [b] ⌈ſemine⌋ ipſius. Natura. Flos eius eſt frigidus, ꝛ humidus in ſcđo. ꝛ ſirupus eius eſt vehemētis extinctionis. Et nā indi eſt natura mādragore. Operationes ꝛ pprie. Eius ſirup⁹ eſt [c] ⌈ſubtiliatiuus⌋ valde. Decoratio. Radix eius ſuppoſita morphee cū aqua ɔfert, ꝛ pprie nigre. Et radix eius cū pice ſuper alopitiā vtilis ē, ꝛ pprie nigrū radicis eius. Apata ꝛ bo. Radix eius cōfert bothor, ꝛ apatibus calis, ꝛ apati ſplenis. Vulnera ꝛ vlcera. Semē ꝛ radix ipſius cōferunt vlceribus. Mēbra capi. Facit ſomnuz, ꝛ ſedat ſoda calidā cholericā: ſed tñ debilitat. Mēbra anhe. ꝛ pecto. Sirupus eius eſt bonus tuſſi ꝛ pleureſi. Mēbra nutri. Confert radix eius apatibus ſplenis bibita, ꝛ vt emplaſtruz ſuperpoſita. Mēbra expul. Minuit pollutionē, ꝛ frāgit deſideriuz coitus. cū de eo bibit. ʒ. j. cum ſirupo de papauere, ꝛ ɔgelat ſperma cū pprietate q̄ eſt in ipſa, ꝛ pprie radix eius, ꝛ ɔfert radix ei⁹ ſolutiōi antiq̄, ꝛ vlcerib⁹ inteſtinoꝝ, ꝛ ɔfert radix eius doloribus veſice in modum emplaſtri ſuperpoſita. Semē xo eius eſt fortius in omni re, ita q phibet [d] ⌈dolores veſice ꝛ⌋ fluxū menſtruoꝝ, ꝛ radix eius qđ citrinū eſt, ꝛ ſemē eius, qñ bibunt cū lacte multotiens ɔferunt curſui humiditatis antique ex matrice. Et ſirupus eius lenit ventrē. Febres. Sirupus ei⁹ cōfert febribus acutis, ꝛ eſt vehemētis extinctionis.

De [e] ⌈neremiſch.⌋ Cap. DXVII.

Neremiſch qd eſt. Eſt flos, ꝛ cortex: ꝛ capita ſimilant macis, ſed eſt minus rubeus ad citrinitatē declinās, ꝛ eſt aromaticus, ꝛ hƺ parū ponticitatis, ꝛ appropinquat nereidē in virtute. Nā. Eſt calidus ꝛ ſiccus in tertio. Opō. ꝛ pprie. Eſt ſubtilis, reſolutiuus. Mēbra nu. Eſt bonus ſtō, ꝛ epati frigidis, ꝛ ɔfert ſicut eſt iuuamentū ſpice. Permutatio. Loco ei⁹ ponit q̄r ta pōderis ipſius de zinzibere, ꝛ medietas pōderis eius de fiſticis, ꝛ ſexta pōderis ipſius de ſpica.

De [f] ⌈narikas.⌋ Cap. DXVIII.

Narikas qd eſt. Eſt medicina acuta, ꝛ in vētre eius eſt pulpa viridis, ſtiptica, ꝛ cū oleo puocat ſudorē. [g] ⌈Opō. ꝛ pprie.⌋ Inſufflatur in nares, ꝛ abſcindit fluxū ſanguinis nariū. Mēbra anhelitus ꝛ pectoris. Medula eius recens valet ad ſpuendum qđ aggregatur in pectore de ſanguine. Mēbra expulſionis. Medula ei⁹ phibet fluxum antiquū. Venena. Quādo linitur cū vino, confert morſui vipere.

De [h] ⌈nitro.⌋ Cap. DXIX.

Nitrum qd eſt. Eſt baurachar menū, ꝛ de ipſo qdem iam dictum eſt.

De [i] ⌈nerſceſcendaru.⌋ Cap. DXX.

Nerſceſcendaru qd eſt. Exiſtimo q in ipſo ē pmutatio i arabico, ꝛ ē [k] ⌈herſceiēdaru p be, nō p niz,⌋ ꝛ ē vga pa(storis).

De [l] ⌈nabach.⌋ Cap. DXXI.

Nabach. Nā. In ea q̄ eſt humida, ꝛ q̄ ſicca eſt, exiccatio eſt ꝛ ſubtiliatio. Et illud eſt in oibus ptibus ſue arboris. [m] ⌈ ⌋ ꝛ ſuffumigatio qdē alſedar eſt vehemētis ſtipticitatis. Opō. ꝛ pprie. Eſt ſtiptica, ꝛ pꝑe eius ſauich. Decora. Prohibet caſum capilloꝝ, ꝛ plōgat eos, ꝛ ɔfortat, ꝛ lenit ipſos. Et gūma qdem ſedar delet furfures, ꝛ ſupfluitates minutas, q̄ ſūt cū eis ꝛ [n] ⌈bonificat⌋ capillos. Apata ꝛ bo. Folia alſadar leniūt apa cal'm, ꝛ reſoluūt ipm. Mēbra capitis. Gūma alſedar delet furfures ablutiōe facta cuz ea. Mēbra anhe. et pecto. Folia eius ɔferūt aſmati, ꝛ egritudinibus pulmonis. Mēbra nutri. Cōfortat ſtōm. Mēbra expul. Stringit nām, ꝛ ɔfert fluxui ſanguinis, ꝛ mēſtrui ꝛ nō mēſtrui, ꝛ vlceribus inteſtinoꝝ, ꝛ pprie eius ſauich. Et ɔfert ſolutioni facte pp debilitatē ſtōi, ꝛ fit cliſtere ex decoctiōe alſedar, ꝛ bibit ad has egritudines, ꝛ ad fluxum matricis, ꝛ iudiciū eius q̄ recēs eſt, eſt iudiciū eius qđ eſt hōgeneū cum ea de cydonijs, ꝛ zarur, ꝛ pomis, et piris: nā qđ de ea ē eq̄le ſtringit. Et [o] ⌈q̄ ñ eſt matura⌋ ppea q nō digerit, ꝛ q expellit eaz natura, excitat cholericam paſſionem.

De [p] ⌈nucleis.⌋ Cap. DXXII.

Nuchleus. Opō. ꝛ pprie. In ipſo eſt ſtipticitas, ꝛ glutinatio. Vulnera ꝛ vlcera. Qđ ex eo aduſtū eſt, ɔfert vlceribus fraudulentis. Mēbra oculi. Aduritur, ꝛ extinguitur, ꝛ abluitur, ꝛ ſtat in alcofol loco tutie, et retinet pilos palpebraꝝ, ꝛ facit eos naſci cum nereidē, ꝛ eſt bonum vlceribus oculi, ꝛ ortui piloꝝ.

De [q] ⌈naham.⌋ Cap. DXXIII.

Naham qd eſt. Quidā medicorū magnifice laudauerūt carnē eius. Nā. Dixerunt qdā medicoꝝ, q caro eius eſt cal'a pinguis: facit deſiderare cibuz, et ɔfortat corpus, ꝛ eſt conueniens qñ digeritur, verūtamen ipſa eſt [r] ⌈debilis ꝛ vacua⌋ groſſa ꝛ non digeritur. Mēbra expulſio. Augmētum efficit in coitu.

De [s] ⌈nigella.⌋ Cap. DXXIIII.

Nigella. Nā. Cal'a ē ꝛ ſicca in tertio. Opō. ꝛ pꝑe. Eſt [t] ⌈acris⌋ iciſiua flatis, abſterſiua, ꝛ reſoluit vētoſitates, ꝛ iflationē: ꝛ ei⁹ mūdificatio ē vltia. Deco. Abſcidit xucas [u] ⌈iuerſas ꝛ colorē palidū⌋ ꝛ morpheā ꝛ baras pꝑe. Apata ꝛ bo. Pōit cū aceto ſup bothor [x] ⌈lenes⌋ ꝛ reſoluit apata flatica ꝛ dura. Vulnera ꝛ vl. Pōit cū aceto ſup vlcera flatica, ꝛ ſcabiē vlceratā. Mēbra capi. Cōfert corize pprie torrefacta, et poſita in pāno lineo ꝛ ligata: ꝛ linit ſup frōtē illi⁹ q hƺ ſoda fraz. Et qñ ifundit in aceto p noctē, deīde terit i mane, ꝛ fit ex ea caputpurgiū, ꝛ añ infirmū adeo fit pxia vt ipſaz narib⁹ attrahēdo odoret, ɔfert dolorib⁹ antiq̄s in capite, ꝛ torture., ꝛ eſt ex medicis apiētib⁹ valde oppil'onē q̄ eſt in collatorio. Et decoctio ei⁹ cū aceto ɔfert dolori dētiū, ore ex eo colluto: ꝛ pprie cū ligno pini. Mēbra oculi. Qñ ex ea trita fit caputpurgiū cū oleo irino, phibet initiū aque. Mēbra anhe. et pecto. Confert etiā dilatationi anhelitus qñ bibit cū nitro. Mēbra expul. Interficit ver-

Marginal notes:

a A. Nilufar.
b A. Alia litera grano.
c A. extinctiu⁹.
d —— A.
e A. Narmeſch.
f A. Narnas.
g A. Membra capitis.
h A. Nithrun.
i A. Nerſiādaru.
k A. nerſiādaru p be non p nun.
l A. Nabac.
m † A. que ē alſedar.
n A. rubificat.
o A. ꝛ qđ de ea ē plurimum.
p A. Nui althamez.
q A. Naham. Alia litera. Nacham.
r A. mali ſaporis ꝛ.
s A. Sunis, vel Sunizi.
t A. acuta.
u A. profundas ſeu clauales vel clauo ſiſes ꝛ alchailan.
x A. lactea.

mes, ⁊ ascarides, ēt si liniat̃ sup̱ sumē, ⁊ ꝓuocat mēstrua. Et qñ administrat̃ aliq̄ꝫtis diebus, ⁊ dat̃ in potu cū melle, ⁊ aqua calida, ad lapidē in vesica et in renibus, ꝯfert. Febres. Resoluit febres phl̓a/ticas, ⁊ melancolicas ꝓprie, ⁊ remouet eas. Ve/nena. Eiꝰ suffumigatio fugat vermes venenosos. Et existimauerunt quidam ꝙ de ea multitudo in/terficit, ⁊ est ex eis que cōferunt ad morsum rutele quādo de ea bibitur aur.

a A. Thelgi.

¶ De[a] ⌈niue.⌋ Cap. DXXV.

Nix. Opō. et ꝓprie. Est mala senibus, ⁊ eis in q̄bus gñant̃ hūores frigidi. Mēbra capitis. Aq̄ niuis sedat dolorē dentiū cal̓um. Instr̄a iūctu. Nix est nociua neruis, ꝓpea ꝙ coarctat va/pores calidos currētes in eis, ⁊ retinet eos ne sol/uant̃. Mēbra nutri. Est nocitiua stō, ꝓp̄e illi, in quo gñant̃ hūores fri. Et aq̄ niuis q̄nq̄ꝫ facit sitim, ꝓpterea qꝛ coadunat caliditatem.

Littera. O.

b A. Bachale aliemanie.

¶ De[b] ⌈olere iameno.⌋ Cap. DXXVI.

Olus iamenū q̄d ē. Scd̄ꝫ Diasco. in ipso est v̄tus medicine oīno. Et est aquosum, sic̄ atri/plex, qd̄ saporez nō h̄ꝫ, ⁊ in h̄ plus abūdat oībꝰ oleribus, ⁊ est vehe/mentioris hūiditatis, q̄ꝫ lactuca, ⁊ cucurbita, ⁊ eiꝰ nutrimītū ē paucū. Et eiꝰ penetratio nō ē velox, ꝓpea ꝙ penitꝰ bauracitate ꝓuatū est. Nā. Inq̄t Gal̓. ē frigidū ⁊ humidū in scd̄o. Apata ⁊ bo. Ex eo fit empl̓m apatibus cal̓is. Vulnera ⁊ vl. Fit empl̓ꝫ ex radice eiꝰ vlceri mellino, seu vlceri, ex quo egreditur sicut mel. Mēbra capi. Permiscet̃ eiꝰ succus cū oleo rosato, ⁊ ꝯfert sode accñti ex sole. Mēbra anhe. ⁊ pe. Cōfert tussi, ⁊ sedat eā, ⁊ ꝓprie de/coctū cum oleo amigdalino, ⁊ aq̄ granati dulcis, ⁊ similiter sedat sitim calidam.

c A. Afiun.

¶ De[c] ⌈opio.⌋ Cap. DXXVII.

d A. egyptiaci exiccati sub so/le.

Opium quid est. Est succus papaueris nigri, [d]⌈⁊ egyptij ip̄m semināt.⌋ Et eiꝰ q̄dē potio nō additur supra duos danich. Q̄nq̄ꝫ v̄o fit opiū ēt ex seie lactuce agrestis, ⁊ est stupefactiuū de/bile[e] ⌈subtile.⌋ Opiuꝫ p̄terea assat̃ sup̱ laminā fer/reā ignitā, ⁊ fit rubeū. Electio. Qd̄ ex eo electuꝫ est est grauiꝰ, acuti odoris, frāgibile, ⁊ facile resol/uit̃ in aq̄, ⁊ nō ꝯgelat̃ in liq̄factiōe, ⁊ resoluit̃ in sole ⁊ nō[f] ⌈extinguit cādelā⌋ qñ ex eo inflāmat̃. Citrinū aūt tingēs aquā, aspeꝝ, debilis odoris, clari co/loris, h̄ tale ē falsificatū cū memithe, ⁊ q̄nq̄ꝫ adulte/rat̃ cū lacte lactuce siluēris, ⁊ ē debil̓ odoris, ⁊ adul/terat̃ cū gūmi, ⁊ ē splēdidū, claꝝ valde. Nā. Frm̄ est ⁊ siccū i q̄rto. Opō. ⁊ ꝓp̄e. Est narcoticū, seda/tiuū ois doloris siue sit bibitū, siue linitū. Et potio ipsiꝰ sit q̄ꝫtitas lēticule magne. Apata ⁊ bo. Cō/fert apatibꝰ, ⁊ p̄cipue cal̓is. Vulne. ⁊ vl. In ipso est exiccatio vlceꝝ. Instr̄a iūctu. Permisceat̃ cū vitello oui assati, ⁊ liniat̃ ex eo podagra, ⁊ tc̄ sedat̃ dolor, ⁊ ꝓp̄e cū lacte. Mēbra capi. Fac̄ dormire, ēt si supponat̃ cū licinio, aut absq̄ꝫ licinio. Et sedat ēt cū distillat̃ ꝯtritū in oleo rof. in aurē[g] ⌈infirmā⌋ cū myrrha et croco, et sedat soda antiq̄ꝫ, ⁊ sanat ex ea. Et ip̄m est ex eis q̄ destruūt itell̓ꝫ ⁊ sensuꝫ. Mēbra ocl̓i. Sedat dolores ophthalmie, et apata eiꝰ, cū lacte mulieris. Pl̓es aūt antiq̄ꝝ fuerūt, q nō fuerūt eo vsi in ophthalmia ꝑꝑ nocumētū, qd̄ visui in/fert. Mēbra anhe, et pe. Sedat tussim ꝯtinuā, ⁊

e —— A.

f A. obscurat lumen lampadis.

g A. dolorosaꝫ.

pl̓m sedat̃ eo illa q̄ ex ea clamosa est. Mēbra nu. Stōs q̄nq̄ꝫ[h] † ⌈ ⌋ iuuat̃ eo, ⁊ aggregat̃, ⁊ illud cū est laxus ex calore ⁊ hūiditate. Et in pl̓ibꝰ di/spōnibus cū bibit̃ solus absq̄ꝫ castoreo, destruit digestionē, aut diminuit eā valde. Mēbra expulsio. Retinet sol̓onē, ⁊ ꝯfert dysenterie, ⁊ vlceribꝰ intestinoꝝ. Venena. Interficit ꝯgelādo v̄tutes, ⁊ ex/tinguēdo calorē innatū: et eiꝰ q̄dē tyriaca est casto/reū. Permutatio. Loco ipsiꝰ ponit̃ triplū semi/nis iusqami, ⁊ duplū eius de semine mādragore.

h † A. ꝑpat̃ seu coriat̃ aur.

¶ De[i] ⌈ouis.⌋ Cap. DXXVIII.

i A. Beid, vel baid.

Oua. Nota sunt. Electio. Meliora ex eis sunt oua galline recētia. Et meliꝰ qd̄ est in eis, ē vitellꝰ. Et meliꝰ eoꝝ artificiū ē, vt ñ cū alio coagulent̃[k] ⌈†⌋ Post aūt oua galline, s̄t oua auiū q̄ cursu eiꝰ ꝓcedūt sic̄[l] ⌈atederaꝫ ⁊ aderaꝫ ⁊ alcubegi ⁊ atehenugi.⌋ Oua v̄o anatis ⁊ filiū sūt mali humoris. Nā. Sūt ad eq̄litatē tēdētia, sed eoꝝ albumē ad friditatē, ⁊ vitellus ad cal̓itatē, ⁊ ambo sunt hūida, p̄cipue albumē: ⁊ ex eis sicciora sūt oua an/seris ⁊ strutij. Opō. et ꝓp̄e. In ipsis ē stipticitas, ⁊ ꝓp̄e in vitello eoꝝ assato. Eoꝝ aūt albumē sedat dolores mordicatiuos, ꝑꝑ sui glutiationē, ⁊ qm̄ ip̄ꝫ tenet̃, ⁊ remanet, q̄re nō remouet̃ velociter, sic̄ lac: magis coagulata v̄o s̄t tardioris digōnis, ⁊ pl̓imi nutrimēti: ⁊ meliora eoꝝ, s̄t sorbilia[m] ⌈cocta in aq̄⌋ ⁊ sūt melioris penetratiōis. Decora. Fiat epithi/ma ex albumine eoꝝ, et tūc ꝓhibebit corruptionēꝫ coloris a sole, ⁊ remouet eā, ⁊ cū vitellus assat̃, ⁊ terit̃[n] † ⌈ ⌋ est epithima vtile pāno, ⁊ nigredini. Oua aūt auis[o] ⌈tarde⌋ s̄t tinctura bōa[p] † ⌈ ⌋ s̄m ꝙ dr̄, ⁊ expit̃, hora q̄ ꝑpata s̄t ad illud, cū filo lane penetrāte in eis, ⁊ dimittit̃ donec ꝯsideret̃ an ni/grescat, ⁊ sil̓r oua[q] ⌈alocloe⌋ s̄m qd̄ dr̄. Apata ⁊ bo. Ponunt̃ in[r] ⌈empl̓is apatū⌋ ⁊ in clisteribꝰ ꝑꝑ vlcera ⁊ apata. ⁊ liniūt̃ sup̱ herisipilā cū oleo. Vulnera ⁊ vlce. Cōferūt exituris ani, ⁊ pectinis, ⁊ adustiōi ignis. vtere eis cū lana, ⁊[s] ⌈ꝯferūt ad vlcera⌋ ⁊ sil̓r i adustiōe aq̄ ēt. Instr̄a iūctu. Ambo leniunt neruos, et ꝯferūt oībꝰ doloribꝰ iūcturaꝝ. Mēbra capi. Ponūt̃ i medicamētꝫ abscindētibꝰ fluxū san/guinis pāniculi cerebri, et ꝯferūt corize. Et vitellus oui galline ꝯfert apatibꝰ cal̓is in aure. Et dr̄ ꝙ oua testudis siluēris ꝯferūt epil̓ie. Mēbra oculi. Ipoꝝ albumē sedat dolorē oculi, et vitellus cum croco ⁊ oleo ro. ꝯfert ꝑcussiōi ocl̓i valde. Et cū ex eo fit ēpl̓ꝫ cū farina ordei ꝓhibet fluxū ab ocl̓o: et sil̓r linit̃ cū thur̄ s̄r frōtē ꝑꝑ fluxū ocl̓i. Mēb. an. et pe. Cōfert aspitati pector̄ et gutturis sorbilia ex eis, ⁊ tussi ⁊ pl̓esi, ⁊[t] ⌈ethice⌋ et raucedi vocis ex cal̓ite, ⁊ strictu/re āhelitꝰ, ⁊ sputo sāguis ꝓp̄e cū sorbet̃ vitellꝰ eoꝝ tepidꝰ. Et oua q̄dē testudis siluēris exp̱ta s̄t tussi in/fantiū. Mēbra nu. Cocta sic̄ s̄t in aceto ꝓhibēt ef/fusionē māeꝝ ad stōꝫ, ⁊ itestina ⁊[u] ⌈ꝓhibēt⌋ aspita/tē meri, ⁊ stōi. ⁊ q̄ ex eis s̄t assata, ꝑmutāt̃ ad fumo/sitatē. Mēbra expl̓. Cocta sic̄ s̄t i aceto ꝓhibēt fluxū vētris, et dysenteriā. et ipsoꝝ vitellus ꝯfert vlceri renū, ⁊ vesice, ⁊ p̄cipue si sorbeat̃ crudus. ⁊ q̄ ex eis sūt assata sup̱ cinerē sine fumo, ꝯferūt sol̓oni vētr̄, ⁊ dysenterie, qñ cōedūt̃ cū aliq̄bꝰ stipticis, et aq̄ acreste, ⁊ ꝯfert aspitati itestioꝝ, ⁊ vesice. Et ex albumie q̄dē ipoꝝ fit clistere cū melliloto ꝑꝑ vlcera ite/stioꝝ, ⁊ putrefactionē eoꝝ, ⁊ ꝯfert exitur̄ ani, ⁊ pectinis. ⁊ suppōit̃ liciniū ifusū i eis, ⁊ in oleo rof. ꝑꝑ apata ani. et ꝑcussionē eius. ex albumie p̄t̃ea ouoꝝ fit pessariū cū oleo de alcāna et ꝯfert vlceribꝰ mr̄i/cū, et lenit mr̄icē. et qñ sorbet̃ sic̄ est crudū, ꝯfert fluxui sanguis, et mictui eiꝰ. āpliꝰ oia oua p̄cipue oua

k † A. cū assatōe.

l A. altedarigi ⁊ alduragi ⁊ alchabegi ⁊ althe iugi.

m —— A.

n † A. cū melle.

o A. alhabari.

p A. capillorū.

q A. alochloch.

r A. Alia litera in his que ꝓhibent apata.

s A. ꝓhibent vlcerationem.

t A. phthisi.

v A. conferunt.

passerũ, augmẽtum faciunt in coitu. ⁊ dr̃ ꝙ cũ oua anseris miscent̃ cum oleo, ⁊ distillant̃ tepida in matricem, ꝓuocant menstrua post quatuor dies.

¶De[a] [oppoponaco.] Cap.DXXIX.

Opoponacum qd est. [b] [arbor est q̃ nõ eleuatur], a terra, ⁊ similant̃ ipsi⁹ folia folijs sic⁹ vehemẽtis viriditatis [c] [rubea] incisas hñtia ptes, rotũda et eius crus est sicut cucumeris, sup qd̃ sunt pili pulueruleñti, ⁊ eius folia sñt pua valde, sup cui⁹ extrẽitatẽ est corona silis corone aneti, ⁊ ei⁹ flos ẽ citrin⁹, ⁊ folia floris sunt bõi odoris, ⁊ vene ipsi⁹ sunt plĩme, q̃ ramificant̃ a radice vna, grossũ hñte corticẽ, ⁊ i ei⁹ odore est grauitas: ei⁹ ãt gũma exhĩt cũ incisiõe sue radicis in pmis cũ crus appet, ⁊ qñ fricat̃ ẽ ei⁹ icisio fz colorẽ croceũ[d] [q̃ aũt huic spẽi silat̃ nũat̃ de spẽbus opoponaci. sz crus ẽ min⁹ qd̃ eleuat̃ vno cubito: deide ramificat̃ sicut folia feniculi, sed est debili⁹ ⁊ ẽt me chais chubrur, cui⁹ folia sũt sic̃ folia camemille al. ⁊ qd̃ ẽ supra ipm ẽ aureũ.] Electio. Qd̃ in radice ei⁹ meli⁹ ẽ, est illud qd̃ ẽ al, mordicãs linguã, i quo nõ ẽ ꝯctio, bõi odoris, ⁊ ex fructu ei⁹ meli⁹, ẽ illud qd̃ ẽ sup crus, ⁊ terminũ mediũ: ⁊ qd̃ ex gũma ei⁹ ẽ meli⁹, ẽ illud qd̃ ẽ valde amaꝝ, itrinsec⁹ albũ. ⁊ extrinsec⁹ croceũ, frãgibile, qd̃ dissoluit̃ in aq̃. nigrũ ꝟo lene, ẽ adulteratũ cũ ammoniaco. Nã. Calĩm est. ⁊ siccũ i tertio. Op. ⁊ pp̃. Est resolutiuũ vẽtositatũ, lenificatiuũ, abstersiuũ. Apata ⁊ bo. Lenificat durities, ⁊ qd̃ sup ipz ẽ[e] † [ ] lẽificat valde bothor. Uul. ⁊ vl. Ei⁹ radix ẽ ad medicãdũ ossa nuda, ⁊ cũ melle ẽ ꝯueñiẽs vlcerib⁹ antiqs, ⁊ igni psico, ⁊[f] [qd̃ sup ipm est] ẽt vulneribus ⁊ bothor. ⁊ ad sũmũ oẽs ptes ei⁹ ꝯferũt vlcerib⁹ fraudulentis, [g] † [ ] Jnstr̃a iũctu. Bibit̃ cũ aq̃[h] [alkaratin ⁊] cũ vino pp attritionẽ lacertoꝝ ex pcussiõe. qdã ꝟo dixerũt ꝙ ẽ malũ neruis, ⁊ vr̃ ꝙ sit malũ neruis sanis [i] [siue] hũectatis, ⁊ est ꝯferens sciatice ⁊ bibit̃[k] [ad ipm] succ⁹ ei⁹ ẽt, ⁊ remouet lassitudinẽ, ⁊ ꝯfert dolorib⁹ iuncturaꝝ oĩum, ⁊ podagre more empl̃i suppositũ. Mẽbra capi. Cõfert corrosioni dẽtiũ, cũ eo iplent̃, ⁊ sedat dolores eoꝝ, ⁊ ꝯfert soda, ⁊ epil̃e, ⁊ mr̃i infantiũ. Mẽbra oculi. Acuit visũ qñ ex eo fit collyriũ. Mẽbra anh. ⁊ pe. Ex folijs eius fit empl̃m sup dolores lateris. Opoponacũ quoq3 ꝯfert dolori vtriusq3 lateꝝ, ⁊ tussi cũ sunt frs. Mẽbra nu. Eius succus ꝯfert duritiei splenis more empl̃i supposit⁹, ⁊ bibit⁹ cũ aceto, ponunt̃ .n. ex eo .x. aur̃. in duob⁹ vrceolis musti, ⁊ clarificat̃ p⁹ duos mẽses, ⁊ ꝯfert spleni valde. Et mustũ h̃ ꝯfert hydropisi. Mẽbra expul. Lenit duritiẽ matricũ, ⁊ cõfert guttatiõi vrine, ⁊ auellana vna ex eo bibit̃ cũ aq̃ cal̃a ad ꝓuocãdã vrinã, ⁊ mẽstrua, ⁊ ad mr̃icem fridã, ⁊ ei⁹ ẽt fruct⁹ abũdare facit mẽstrua, ⁊ ꝓp̃e cũ apsinthio. ⁊ interficit fetũ, ⁊ ꝓp̃e radix ei⁹. Jpsa nãq3 abortũ facit supposita ⁊ bibita. Et ꝯfert pfocatiõi mr̃icis. ⁊ extenuat vẽtositatẽ, ⁊ duritiem ei⁹. Et ꝯfert colice, ⁊ soluẽdo educit hũorẽ crudũ, ⁊ ꝯfert pruritui vesice. Febres. Bibit̃ cũ aq̃[l] [karatiz] ad rigores, ⁊ febres piodicas. Uenena. Ex eo cuz pice fit empl̃m ⁊[m] [ad heremẽtum] bonum morsui canis rabiosi, ⁊ cuz aristol̃. ad pũcturas bibitum, est tyriaca, ⁊ siliter eius succus. Permutatio. Loco ei⁹ ponit̃[n] [ficus] ⁊ existimo ꝙ ammoniacum est ei propinquũ.

¶De oleandro. Cap.DXXX.

Oleander qd est. Eius alia est siluẽis. ⁊ alia fluuialis. Siluestris ꝟo folia sũt sicut folia[o] [portulace] sed sñt strictiora, ⁊ ei⁹ thyrsi

a A. Sianfir.
b A. Folia arboris eius nõ elongãtur.
c A. gnaria seu gnq3 hñtia partes ⁊.
d A. ⁊ ex eis q̃ similant̃ huic speciei ⁊ ꝯnumerãtur de spẽb⁹ oppopõaci sũt manfanis, seu famanes, aschilus. sz crus eoꝝ est subtilius: qd̃ eleuat̃ a terra vno cubito: deide ramificatur sicut folia feniculi, ⁊ ista sñt debiliora, ⁊ etiã machas chabruniun, cuius folia sunt sicut folia camẽille albe ⁊ flos est aureus.
e † A. seu ⁊ flos eius.
f A. sumitas ei⁹ seu flos eius.
g † A. ⁊ herpeti estiomeno cum melle.
h A. mellis aut.
i A. non.
k —— A.
l A. mellis.
m A. si applicet̃ est.
n A. galbanum.
o A. Alia litera alcanne.

sũt lõgi, expãsi sup terrã, ⁊ apud folia sñt spine, ⁊ nascit̃ i domib⁹ desertj. Fluuial̃ aũt orit̃ i ripis fluuiorũ, cui⁹ thyrsi a terra eleuant̃, ⁊ spine ei⁹ sñt occulte, ⁊ ipi⁹ folia sñt sic̃ folia[p] [salicis] ⁊ folia amigdale, lata, ⁊ saporis valde amari, ⁊ supiora cruris ei⁹ sñt grossiora iferiorib⁹ ipsi⁹, ⁊ ei⁹ flos ẽ sic̃ rosa rubea[q] [bon⁹] valde, ⁊ sup ipz egredit̃ qddã sil̃e pilis, ⁊ ei⁹ fruct⁹ ẽ dur⁹, apt⁹, plen⁹ re q̃ est sic̃ lana. Nã. Cal̃a ẽ i tertio. sicca in scd̃o. Opõ. ⁊ ꝓp̃e. Est resolutiua valde, et ex ei⁹ decoctiõe sternunt̃ dom⁹, ⁊ iterficit pulices, ⁊ vermes terraneos. Apata ⁊ bo. Ponunt̃ folia ei⁹ sup apata dura. ⁊ sunt i eis iuuamẽti valde magni. Uulnera ⁊ vl. Bõa ẽ pruritui, ⁊ scabiei, et excoriatiõi, et ꝓp̃e succ⁹ folioꝝ ei⁹. Jnstr̃a iũctu. Dolori dorsi antiq̊, ⁊ geniculi valet more empl̃i supposita. Mẽbra capi. Flos ei⁹ fac̃ sternutationẽ. Uenena. Est venenũ, ⁊ qñq3 miscet̃ cũ vino ⁊ ruta, ⁊ potat̃, ⁊ liberat a venenis vermiũ venenosoꝝ. Ego tñ dico ꝙ est h̃ timorosũ. ⁊ ipa, ⁊ ei⁹ flos sunt venenũ hoib⁹, ⁊ bestijs, ⁊ canib⁹: verũtñ ꝯfert cũ bibit̃ cũ vino decocta cũ ruta ꝓm ꝙ dr̃.

¶De[r] [oleo.] Cap.DXXXI.

Oleum. Oleũ de balsamo iã dcm̃ ẽ. oleũ ꝟo d̃ kerua, ⁊ oleũ de raphano sñt silis virtutis. sũt .n. ambo resolutiua: sz ipsoꝝ forti⁹ ẽ oleũ de kerua[s] [⁊ oleũ de rhaphano ẽ cal̃ius, et ẽ] sil̃e oleo antiq̊. Nã. Cal̃m ẽ, et siccũ i tertio. oleũ de lilio, et oleũ sãbacinũ cal̃a sñt i tertio. oleũ de vrtica, ⁊ oleũ de cartamo cal̃a sunt i p̊. hũida i scd̃o. oleũ ãt d̃ narcisco cal̃z i scd̃o. hũidũ i pmo. oleũ de keiri ẽ cal̃z ⁊ hũidũ i scd̃o. ⁊ sil̃r oleũ de ben, et sil̃r oleũ amigdalinũ amaꝝ. Oleũ de extremitatib⁹ vitiũ ⁊[t] [almabũ] ⁊ mãdragoratũ ꝓxia sñt in ifridatiõe, ⁊ stipticitate, ⁊ oleũ de cydõijs ẽt, et oleũ camemellinũ cal̃z ẽ cũ eq̃litate, et oleũ anetinũ sil̃e ẽ ei, sed ẽ eo cal̃i⁹. ⁊ oleũ narciscinũ ꝓximũ ẽ in ṽtute, ⁊ opõne oleo anetino. sz est acuti odoris, ⁊ nõ ẽ ꝯueniẽs[v] [hoib⁹] eo mõ q̊ oleũ anetinuz. Jn oleo ꝟo violaceo nõ ẽ stipticitas, sz ẽ i ipso infridatio q̃dã. oleũ ꝟo rutaceũ est resolutiuũ. Nos ãt nõ dicem⁹ hic artificiũ oleoꝝ, imo dicem⁹ ea i antidotario. Et nos ẽt nõ dicemus olea cõposita ex medicinis plib⁹, sic̃ oleũ costinuz, ⁊ oleũ de darsisahã, eoꝝ ꝯpõnẽ, ⁊ eoꝝ iuuamẽta nisi in antidotario. Opõ. ⁊ ꝓprie. Oleũ amigdalinum, ⁊ ꝓprie amarum, aperitiuũ. Et in oleo de pomis, ⁊ cydonijs ꝓprie est stipticitas, ⁊ ifrigidatio. Oleũ vero camemellinũ, sedatiuũ est doloꝝ, ablatiuum spissitudinũ, resolutiuũ vapoꝝ. Et oleum de lilio est lenitiuũ, ꝯfortãs mẽbra[x] † [ ] ⁊ ꝯfortat ea, ⁊ ifridat ea plusq̃z illud de cydonijs, ⁊ ꝓhibet mãs aduenieẽtes. ⁊ oleum de ruta est resolutiuũ inflatiõis valde, ⁊ est sicut oleũ laurinum, sed est cal̃ius eo, ⁊ ambo sunt sedatiua doloꝝ antiquoꝝ, ⁊ resolutiua ventositatum. oleũ de costo iuuat in diuersitatibus dispõnum pestilentie ⁊ efficit odorem vasis ⁊ aeris bonũ. Decoratio. Oleũ laurinum alopitie est vtile. oleũ myrtinũ cõstringit origines capilloꝝ, ⁊ ꝯfortat eos, ⁊ denigrat. oleum costinũ ꝯseruat iuuentutẽ in capillis. oleũ amigdalinum cum melle ꝓprie amarũ, ⁊ radix lilij, ⁊ cera liq̃facta ꝯferunt[y] [aragdani] in facie, ⁊ pãno, ⁊ vestigijs, ⁊ sil̃ib⁹. ⁊ ꝯfert qñ linit̃ cũ decocto sup squãmas, ⁊ furfures. oleũ de kerua est bonũ lẽtiginib⁹, ⁊ pãno. Et oleũ de fenugreco est bonũ colori corrupto, ꝓp̃e in[z] [albis] oculoꝝ. Apata ⁊ bo. Oleuz amigdalinũ ꝯfert apati mãmille. oleum de lilio duritiẽ antiquã resoluit. Uulnera ⁊ vlcera. Oleum de kerua valet bothor grosso, ⁊ scabiei, ⁊ de fenu-

p A. alchalef.
q A. asperus.
r A. Dhen.
s A. q̃uis oleuz de raphano sit calidius ⁊ sit.
t A. oleũ rosaꝝ.
v A. capitl.
x † A. maturatiuũ sedatiuũ doloꝝ, oleum mirthinũ constringit membra.
y A. altagaden.
z A. angulis.

greco, sabafati. oleũ myrtinũ ꝯfert vlcerib⁹. oleũ d̓
costo remouet scabiẽ, ꝛ pruritũ velociter. Instra
iunctu. Oleũ amigdalinũ ꝯfert[a]⌈silgueti⌋ oleũ ca
memellinum ꝯfert lassitudini, ꝛ oleum de lilio ẽt. ꝛ
oleũ de aneto, ꝛ ẽt ei quẽ frigus lesit. Mẽbra ca/
pitis. Oleũ amigdalinũ ꝯfert soda, ꝛ pulsatiõi au
ris, ꝛ tinnitui, ꝛ sibilatiõi in aure. oleũ amigdalinũ
amarꝫ plurimi est iuuamẽti subtile, ꝛ plurimi iuua
mẽti ipsi⁹ est in aure, ꝛ oppil̓onib⁹ eius, ꝛ tinnitui
ipsi⁹, ꝛ vermib⁹ factis i ea. ꝛ oleũ roſ. est valde bo
nũ inflãmatiõi[b]⌈stõi⌋ ꝛ ꝑncipio appilitiõis apatũ, ꝛ
augmẽtũ efficit in ṽtutib⁹ cerebri, ꝛ in intell̓u. ꝛ est
decliue ad eq̃litatẽ. Et pp̓ h̓ dixit Gal̓. ꝙ ipm cale/
facit corp⁹ vehemẽtis friditatis, ꝛ infridat cal̓ꝫ. Et
magis vincens ex iudicio ei⁹ apud me, est ꝙ corpa
cal̓a q̃ ipm tẽpat sunt plura corpib⁹ fridis q̃ ipꝫ ca
lefacit. oleũ laurinũ, ꝛ oleũ rutaceũ sunt bõa dolo/
ribus capitis antiq̃s, ꝛ oleũ de fenugreco ꝯfert fur
furibus. oleuꝫ de kerua ꝯfert alopitie, ꝛ vlceribus
in capite, ꝛ apatibus factis in eo, ꝛ dolori auris.
Mẽbra nu. Oleũ amigdalinũ est bonũ spleni sed
grauat stõm. Mẽbra expul. Oleum de vrtica ꝛ
oleũ de semine croci hortẽsis soluũt ventrẽ. ꝛ oleuꝫ
ro. qñq; soluit. s. cũ inuenit mãꝫ q̃ indiget lubrifica
tiõe, ꝛ qñq; retinet sol̓onẽ cholericã. oleũ de kerua
soluit, ꝛ educit ascarides. oleuꝫ amigdalinũ est bo/
num doloribus renũ, ꝛ difficultati vrine, ꝛ lapidi,
ꝛ doloribus vesice, ꝛ matricis, ꝛ ꝓuocatiõi mr̃icis.
Et oleũ de lilio partũ efficit facilẽ, ꝛ sedat dolores
matricis bibitũ, ꝛ[c]⌈pessarizatũ.⌋ Et in oibus illis
oleũ de fenugreco iuuatiuũ est, ꝛ ẽt duritiei mr̃icis,
ꝛ dubellet eius, ꝛ difficultati partus. oleũ de kerua
ꝯfert apatibus ani, ꝛ pungitiuo dolori matricis, ꝛ
eius ꝯuersioni. Febres. Oleũ camemellinũ in fe
bribus ꝓlixis melius est oleo roſ. oleũ anetinũ bo
num est rigori. Permutatio. Ponit̓ loco olei de
balsamo, myrrha liq̃da aut eq̃le põdus olei[d]⌈ade
dhij⌋ cũ medio põdere sui de oleo alneregil, ꝛ q̃rta
põderis sui de oleo antiquo, ꝛ ꝑmutatio olei lauri/
ni est pix humida,[e]† ⌋ ꝛ ꝑmu
tatio olei de vrtica est oleũ de cartamo, sed est debi
lius. eo ꝛ loco olei de alcãna ponit̓ oleũ sansucinũ.
ꝛ loco olei[f]⌈roſ. oleũ nenufarinũ⌋ ꝛ oleum viola/
ceũ. ꝛ loco olei de kerua oleũ raphaninũ ꝛ oleũ li/
ni preter ꝯuersionem in oleo de lino.

a A. aluathi.
b A. cerebri.
c A. clisterizatũ.
d A. aldadi, vel dadi.
e † A. et permutatio de lilio est oleuꝫ de lauro.
f A. nenufaris oleũ rosarum.

¶ De oliuis. Cap. DXXXII.

Oliue q̃d est. Oleũ qñq; exprimit̓ ex oliuis im/
maturis: ꝛ qñq; exprimit̓ ex oliuis vltie
maturis. Et oleũ omphacinũ est illud qd̓ exp̃ssum
est ex imaturis. Et qñq; exprimit̓ ex oliuis rubeis
medijs inter imaturas ꝛ vltime maturatis, cuius
opatio est inter illas duas res: oleũ ꝑterea qñq; fit
ex oliuis dõesticis: et qñq; fit ex oliuis siluestrib⁹.
oleũ xͦo vetus in empl̓is in ṽtute est olei de kerua,
ꝛ olei de raphano, ꝛ de lilio, sed est cal̓i⁹, ꝛ est ꝓpin
quũ opationi ipsorꝫ. Quũq; aliq̃s vult adurere ra/
mos oliuarum ꝛ folia earꝫ, opꝫ vt liniant̓ cũ melle.
Electio. Oleũ sanis meli⁹, est omphacinũ, ꝛ me
lior gũma ipsi⁹, est gũma siluestris, q̃ mordicat lin/
guã: si. n. nõ mordicat linguã tũc nõ est ꝓficuũ in ip
sa. Nã. Omphacinũ fridũ ẽ ꝛ siccũ in ꝑmo. Ruf/
fus xͦo in ipso dicit esse hũiditatẽ. et oleũ de oliuis
vltime maturis, est cal̓m cõmẽsurate, ꝛ declinat ad
hũiditatẽ. qd̓ si lauet̓, est tẽpatũ in hũiditate ꝛ sicci
tate, ꝛ min⁹ cal̓m. ꝛ vl̓r oliue mature sũt cal̓e ꝛ earꝫ
oleũ ad hũiditatẽ declinat tẽpatã, ꝛ imature s̓t fri/
de, ꝛ ligna, ꝛ folia earꝫ s̓t frida. Cũ aũt antiq̃t̓ oleũ
omphacinũ valde, fit in nã olei de oliuis dulcibus.
Opõ. et ꝓꝑe. Oẽs olei spẽs corpa ꝯfortãt, motũ
alleuiãt, et sunt extinctiue. Et oleũ q̃dẽ de oliuis sil
uestrib⁹ decoq̃t̓ in vase ereo dõec coagulet̓, ꝛ fit ꝓ
ximũ ṽtuti licij. Et aq̃ de oliuis salitis fortior est aq̃
[g]⌈oliuarꝫ⌋ in mũdificatiõe. Et oleũ q̃dẽ sanis meli⁹
est oleũ omphacinũ: olei xͦo antiq̃ acuitas nõ ꝯseq
tur mordicatiõeꝫ, et oliue q̃dẽ sunt ex eis q̃ nutriũt
parũꝑ. Decora. Folia oliuarꝫ siluestriũ bõa s̓t pa
naritijs, et ꝓhibẽt sudorẽ inũcta, oleũ de oliuis sil/
ur̃ib⁹, ẽ sic̃ oleuꝫ roſ. i pl̓imis itẽtiõib⁹, ꝛ ꝯfuat ca/
pillos, ꝛ ꝓhibet velocitatẽ canitiei cũ administrat̓
oi die.[h]⌈Et folia q̃dẽ oliue decoquũt̓ in aq̃ acreste
dõec fiat sic̃ mel et linit̓ sup dẽtes corrosos et euel/
lit eos.⌋ Apata et bo. Et siluestres herisipilã, et
formicã, et scere, et apata cal̓a soluunt, et hũiditas
currẽs a lignis earꝫ cũ iflãmant̓, ꝯuenit scabiei, et
ipetigini. et fex olei ẽ medicamẽ apatũ cal̓orꝫ i glã/
dulis, et ꝓꝑe cũ folijs suis. Uulnera et vl. Oleuꝫ
de oliuis siluestrib⁹ exp̃ssũ de imaturis, ꝯfert vlce/
rib⁹ hũidis, et siccis, et scabiei. Et folia oliuarꝫ sil/
uestriũ vlcerib⁹ ambulatiuis, et fraudulẽtis, ꝛ sordi
dis. et formice, et scere. et qñ ꝑmiscet̓ fex olei cũ ca/
meleunta sanat scabiẽ, ita ꝙ ẽt bestiarꝫ scabiei ꝯue
niat, ꝓprie in infusione lupinorꝫ. Quũ ex oliuis de
aq̃ ꝯditis cum aq̃ ꝛ sale fit empl̓m ad adustionem
ignis, nõ vesicat̓, et purgat vlcera sordida. Et gum
ma oliuarꝫ siluestrium ꝯfert[i]⌈scabiei, et vlcerib⁹⌋
et ipetigini, et ponit̓ in empl̓is vulnerꝫ. Instra iun
ctu. Aqua oliuarꝫ salitarꝫ clisterizat̓ ad sciaticaꝫ.
Et oleũ ablutũ est ꝯueniẽs doloribus[k]⌈neruorꝫ⌋ ꝛ
sciatice. et oleum vet⁹ ꝯfert podagricis, cum liniũ/
tur ex eo. Mẽbra capi.[l]†⌈

⌋ Oleũ oliuarꝫ siluestriũ est sicut oleũ roſ. in
iuuamẽto suo soda, et assumit̓ suc⁹ siluestriũ ꝛ exic
cat̓, et fiũt ex eo trocisci, et reseruant̓ ad curãdũ flu
xũ auris. Et oleũ de oliuis siluestrib⁹ ꝯfert gingiue
sanguinee, colluẽdo os ex eo, et ꝯfirmãt dẽtes mo/
tos. Et gũma siluestriũ ꝯfert dolori dẽtiuꝫ corroso/
rũ, qñ iplent̓ ea. Et[m]⌈oleũ de scorpiõib⁹⌋ ẽ ex sub/
limiorib⁹ medicinis dolori auriũ distillatũ. ꝛ oliua
rum siluestrium folia bona sunt[n]⌈cula⌋ masticata.
Mẽbra oculi. Fit collyriũ ex antiquo tenebrosi/
tati oculi: ꝛ fex ei⁹ ponit̓ in medicinis oculi ꝛ folia
earꝫ adusta ponunt̓ loco tucie oculo. Et gũma earꝫ
antiqua ꝯfert pãno, ꝛ albugini, ꝛ grossitudini ei⁹,
ꝛ grossitudini cornee, ꝛ sucus foliorꝫ earum, egres/
sioni oculorꝫ, ꝛ vlceribus cornee, ꝛ[o]⌈fluxibus⌋ sed
domestica sunt conueniẽtiora oculo, q̃ꝫ siluestria. ꝛ
gũma earꝫ ẽt abstergit oculũ, ꝛ sordes vlcerꝫ eius,
ꝛ abstergit aquã, ꝛ albuginẽ. Mẽbra anhe. ꝛ pe.
Oliue nigre cũ[p]⌈flore⌋ suo sunt ex sũma vaporꝫ, q̃
fiunt asmati, ꝛ egritudinibus pulmonis. Mẽbra
nu. Fex olei vtilis est sup ventrẽ hydropic. Et oli/
ue q̃dẽ cũ dispõne sua, sunt difficilis digõnis. ꝛ gros
se earum salite subleuant appetitũ, ꝛ ꝯfortant stõꝫ,
ꝛ gñant humorẽ stipticũ. ꝛ acetose magis recepti/
biles sunt digõnis q̃ꝫ oẽs, ꝛ velocius. ꝛ ẽt oleũ om/
phacinũ bonũ est stõ. Mẽbra expl̓. Cõedunt̓ cũ
muri ante cibũ, ꝛ leniunt, ꝛ assumunt̓. ℥. ix. cum aq̃
calida, aut aqua ordei, ꝛ soluunt, ꝛ coquunt̓ cũ ru/
ta ad dolorẽ ventris pungitiuũ, ꝛ vermes, ꝛ ꝯferũt
colice apose, ꝛ fit ex eo clistere colice facte ex fece, ꝛ
supponit̓ sucus earꝫ fluxui mr̃icis, ꝛ fluxui sangui/
nis eius, et fit ex eis empl̓m cũ farina ordei ad cur/
sum antiquũ. ꝛ oleũ vet⁹ ꝑpatũ cũ aq̃ acreste ꝯfert,
cũ ex eo fit clistere vlcerib⁹ ani intrinsecis, ꝛ sil̓r ma
tricis. ꝛ earꝫ gũma ꝓuocat vtrunq;, ꝛ ex̄hit fetum.

g A. aqua salsa.
h —— A.
i A. Alia litera scabiei vlcerose
k A. Alia litera iuncturarum.
l † A. ꝛ folia quidem oliue decoquũt̓ cũ aq̃ acreste donec fiat sicut mel ꝛ liniũt̓ sup dentes corrosos ꝛ euellit eos.
m A. ꝛ zeit de scorpiõibus. i. oleũ de scorpiõibus fcm̃ ex oleo oliuarum.
n A. alcola.
o A. catarris.
p A. nucleo.

Uenena. Cũ oleo ⁊ aqua calida fiat [a] [nausea] ⁊ rumpet virtutem venenoꝝ. Gũma oliuarum silue/strium numeraẛ inter medicinas mortiferas.

¶De [b] [olibano.] Cap.DXXXIII.

Olibanum qd est. Notũ est. ⁊ ipsum qdem alteratur cũ gũmi, ⁊ gũma pi/ni, sed olibanũ inflãmatur: gũma xo pini fumat, ⁊ nõ inflãmatur, ⁊ silr oẽ adulteratũ non inflãmaẛ. ⁊ olibanũ qdẽ qddã est, qd est indũ ad viriditatẽ de/cline, ⁊ qddã est rotundũ qd colligiẛ quadratũ, de inde ꝯcutitur in vase, donec rotundũ fiat, ⁊ volubi le: ⁊ hoc qñ inueteraẛ fit rubeũ, ⁊ de eo est albũ, le/ne, humidũ, sicut mastix. qñqꝫ xo ex olibano admi nistranẛ in medicinis minutũ, ⁊ cortex, ⁊ fumus, ⁊ partes arboris eius oẽs, ⁊ ꝓprie folia. Electio. Melius est masculũ, albũ, rotundũ, interiꝰ tenax. ⁊ aureũ cũ frangiẛ. Nã. Cortices eius sunt exic/catiui in scdo, ⁊ sunt paꝝ frigidiores olibano. ⁊ oli banũ calm est in scdo. exiccatiuũ in pmo. ⁊ cortex eius exiccatiuꝰ est in terminis scdi. Opõ. ⁊ ꝓprie. Nõ inest ei exiccatio fortis, neqꝫ stipticitas nisi de/bilis, ⁊ exiccatio corticibꝰ eius inest: ⁊ in ipso qdeꝫ est maturatio [c] † [ ] ⁊ nõ est in corti/ce eius acuitas ⁊ neqꝫ [d] [corrodit carneꝫ] ⁊ retinet sanguinẽ. plimus xo vsus eius adurit sanguinem. Et fumus eiꝰ est vehemẽtioris exiccatiõis, ⁊ stipti/citatis. Quidã aũt dixerũt rubeũ est magis abster siuuꝫ albo. Et ṽtus minuti est debilior ṽtute oliba/ni. Decoratio. Poniẛ cũ melle sup panaritiuꝫ, ⁊ delet ipm, ⁊ eius cortices sunt bõi vestigijs vlcerũ. Et ꝯferũt cũ aceto, ⁊ oleo liniti dolori q noiaẛ [e] [cõ positus] ⁊ est dolor, ex quo ꝓueniũt in corpe sicut veruce cũ quadã re, q̃ est sicut ambulatio formice.

Apata ⁊ bo. Cũ chimolea ⁊ oleo roſ. poniẛ sup apata cal'a in mãmillis, ⁊ ingrediẛ in emplis resol uentibus apata visceꝝ. Uulnera ⁊ vl. Cõsolidat valde, ⁊ ꝓprie vulnera recẽtia, ⁊ ꝓhibet fraudulẽ/ta dilatari. ⁊ sup impetiginẽ poniẛ cũ adipe anatꝫ, ⁊ cũ adipe porci sup vulnera ostracata. ⁊ sup fissu/ras frigoris, ⁊ est ꝯueniẽs vlceribus factis ex adu/stione. Mẽbra capitꝫ. Cõfert [f] [sensui] ⁊ ꝯfortat ipm. Et qdã hoium sunt qbus pcipiẛ, vt ex infusio ne eius ieiuni assuete in potu sumãt: sed eiꝰ plimus vsus, facit soda, ⁊ lauaẛ ex eo caput, ⁊ qñqꝫ misceẛ cũ nitro, ⁊ mũdificat furfures, ⁊ exiccat vlcera eiꝰ. ⁊ distillaẛ in aurẽ dolorosam cũ vino: ⁊ qñ pmisceẛ cũ oleo, aut pice, aut [g] [vino d vuis passis] ꝯfert cõ tritioni circuitus auris: linituꝫ, ⁊ abscindit fluxum sanguinis nariũ, ⁊ eũ q est ex velamine, ⁊ est ex me dicinis ꝯferẽtibus ꝯtritioni auris. Mẽbra oculi. Cõsolidat vlcera oculi, ⁊ replet ea, ⁊ maturat apa antiquũ in eo, ⁊ iteꝝ fumus eius ꝯfert apati cal'o, ⁊ abscindit cursuꝫ humiditatũ q̃ sunt in oculo, ⁊ cõ solidat vlcera mala ⁊ [h] [ꝓhibet cancruꝫ] in oculo.

Mẽbra anhe. ⁊ pe. Qñ pmisceẛ cũ chimolea ⁊ oleo roſ. ꝓhibet apata cal'a q̃ accidũt in mãmillis mulieꝝ, ⁊ ingrediẛ in medicamẽtis cãne pulmõis. Mẽbra nutri. Retinet vomitũ. ⁊ cortices eiꝰ cõ fortãt stõm, ⁊ stringũt eũ, ⁊ est magis faciẽs stõꝫ ⁊ in digõne magis iuuãs, ⁊ cortices magis colligunt stõm mollificatũ. Mẽbra expul. Retinet fluxuꝫ vẽtris ⁊ [i] [fluxũ vẽtris cũ sanguine] ⁊ fluxũ sangui nis ex matrice, ⁊ ano. Et ꝯfert dysenterie, ⁊ ꝓhibet expansionẽ vlceꝝ malignoꝝ in ano, cũ ex eo fit lici nium. Febres. Cõfert febribus antiqs phlegma/ticis [k] † [ ] si eius vsus cũ vino plurimus fit, interficit, ⁊ similiter cũ aceto.

¶De [l] [origano,] Cap.DXXXIIII.

Origanum qd est. Est in potẽtia sicut hasce, ⁊ sirupus eius est sicut sirupus alhasce. Electio. Qd fortius existit, siluestre est. Nã. Est calm ⁊ siccũ in [m] [scdo.] Opõ. ⁊ ꝓprie. Est resolutiuũ, carminatiuũ, subtiliatiuũ, ⁊ est ve/hementis abstersionis, ⁊ in ipso est acuitas, ⁊ illud pp illud qd in ipso est de ṽtute adurente. Decora. Est bonũ [n] [ꝯcauatiõi] dentiũ. Instr̃a iunct. Cõ/fert doloribus vtriusqꝫ anche. Mẽbra capi. Ma sticatur ⁊ sedat dolorẽ dentis, ⁊ sanat [o] [gingiuã flu xam] pp virtutẽ suã adurentẽ. Mẽbra anh. ⁊ pe. Oleũ eius ꝯfert pectori, ⁊ pulmoni. Mẽbra nu. Cõfert epati, ⁊ stõ. Mẽbra expulsio. Prouocat vtrũqꝫ, ⁊ exhit vermes, ⁊ ascarides.

¶De [p] [olere iudaico.] Cap.DXXXV.

Olus iudaicum quid est. Natura. Caliditas eius est supra equalitatem.

¶De [q] [ossibus.] Cap.DXXXVI.

Ossa. Opõ. ⁊ ꝓprie. Ossa adusta, sunt exicca/tiua, resolutiua. Decoratio. Dr ꝙ calca neus porci, qñ ex eo fit linimentũ sup albaras, con fert. Instr̃a iũctu. Dr ꝙ ossa hois ꝯferũt in potu data, dolori iuncturaꝝ. Mẽbra capi. Dr ꝙ hois ossa in potu danẛ ad epiliã. Ingt Gal'. Fuit hõ q se/crete dabat hoc in potu, ⁊ auferebaẛ eoꝝ epilia, et est existimatio illiꝰ hois. Mẽbra nu. Dr ꝙ calca/neus hirci cũ oxymelle, aufert splenẽ. Mẽbra ex/pulsiõis. Diciẛ ꝙ calcaneus hircinus, excitat coi/tum, ⁊ crura vaccina adusta abscindunt fluxũ san/guinis, ⁊ solutionem ventris.

¶De [r] [ostraco.] Cap.DXXXVII.

Ostracum. Opõ. ⁊ ꝓpe. Caro ostraci [s] [sil uestris] cũ teriẛ, ⁊ linitur ex ea corpus, desiccat fortiter. ⁊ qd de ostraco purpureo adustũ est, ṽtutẽ hꝫ carminatiuã, abstersiuã, ⁊ ṽtus eius est ṽtꝰ [t] [cadẽs cito] ⁊ in toto ipsius est attra/ctio eoꝝ q̃ carni infixa sunt, ⁊ ossiuꝫ, qñ admistraẛ cũ dispõne sua. Decora. Oẽs tunice ostraci, ⁊ cor tices ipsius, cũ aduruntẛ, abstergũt morpheã. ⁊ silr ostracũ cũ dispõne sua exhit astellas magnas, car/ni infixas. Et ostracũ purpureũ cũ decoqẛ cũ oleo, ⁊ inunguntẛ capilli ex eo, retinet casuꝫ eoꝝ. Apa/ta ⁊ bo. Uiscositas limaciarũ, q̃ noiaẛ virus earũ cũ olibano. ⁊ aloe, ⁊ myrrha ꝯquassata doec fiat in spissitudine mellis, exiccat apata accñtia in radice auris. Et si inuenit hũiditatẽ ꝓfundã in ea: exhit eã ⁊ sanat ab ea. Uulnera ⁊ vl. Qd de ostraco pur/pureo adustuꝫ est, abstergit vlcera, ⁊ ꝯsolidat ea. ⁊ mundificat ea, ⁊ qd de eo adustũ est cũ sale, confert adustiõi ignis puluerizatũ desuper, ⁊ dimissum do nec exicceẛ, ⁊ totũ qd adustũ ẽ de ostraco, ꝯfert sca biei. Et ostracũ qdẽ cũ carne sua, ꝯfert vulneribꝰ, ⁊ ꝓprie illis q̃ sunt super neruos ꝯtritũ cum ture ⁊ myrrha, ⁊ positũ super ea, ⁊ silr cũ puluere molen/dini. ⁊ Gal'. qdem expertus est limatias sicut sunt. Instrumẽta iuncturarũ. Sedat dolorẽ podagre, ⁊ apatũ eius, ⁊ fit emplastrũ ex eo sicut est sup oia apata iuncturarum. Mẽbra capitis. Qd adustũ est de ostraco purpureo, abstergit dentes, ⁊ pcipue qd aduritur cũ sale, ꝙ si ostracũ teraẛ, sicut est, cuꝫ aceto, abscindit fluxum sanguinis nariũ. Mẽbra oculi. Qñ abluitur qd adustum est de oi ostraco cũ carne sua, ⁊ poniẛ in alcofol delet grossitudineꝫ palpebraꝝ, ⁊ albuginẽ in oculo, ⁊ pãnũ, ⁊ qñ adu/riẛ caro eius qd noiaẛ latalis antiq, ⁊ misceẛ cũ al kitrã, ⁊ teriẛ, ⁊ distillaẛ sup palpebrã, nõ pmittit pi los nasci. et viscositas q̃ est sup illud qd siluestre est facit coherere pilos [v] [pmutatos] sup palpebras.

Marginal notes:
- a A. vomitus.
- b A. Conder.
- c † A. que nõ est in cortice eius.
- d A. mordicatio carnis.
- e A. marchian vl' marchichan.
- f A. rationi.
- g A. lacte.
- h A. ꝯfert cãcro.
- i A. ⁊ diariam.
- k † A. venena.
- l A. Shatar.
- m A. tertio.
- n A. ostracositati.
- o A. dolorẽ gingiue mollificate.
- p A. Bachele iudic.
- q A. Hadam.
- r A. Sadaf.
- s A. terreni.
- t A. adustionis eius. Alia litera. adustina.
- v A. inuersos.

Et viſcoſitas limatiaruz que dicta eſt ante, cum ex
ea linitur frons ꝓhibet materias ad oculum effu/
ſas, ⁊ facit pilos etiam adherere ſuper palpebraz.
Mēbra nutri. Caro oſtraci, qḋ noiat̄ caruſis, eſt
bona ſtō, ⁊ carnes oſtracoꝝ nō decocte aqua, neqꝫ
aſſate, ſedant dolorē ſtōi. Oſtracum purpureuz qñ
bibitur cum aceto, extenuat ſplenē. ⁊ qñ fit emplm
ad hydropiſiz ex oſtraco, non ſepet̄ donec minoret
eam: ⁊ opꝫ vt dimittat̄, donec cadat ꝑ ſe. ⁊ oſtracū
ſilueſtre eſt fortius in illo ꝑꝑ vehementiā exiccatio
nis. Mēbra expul. Caro purpurei nō lenit nāz.
⁊ caro oſtraci noiati ſentalis, quū eſt recēs, lenit vē
trem, ⁊ ꝓprie ius eius, ⁊ ſilr ius ꝑuoꝝ oſtracorū. ⁊
qñ mr̄icis ꝓfocationē hñtes ex oſtraco ſuffumigā/
tur purpureo, iuuant̄. ⁊ h̄ ſuffumigatū exhit ſecun
dinaz. ⁊ ſuffumigatio eius qḋ eſt aroatici odoris ⁊
[a]⌈albelili ⁊ ꝑſici⌋ qḋ eſt ſuꝑ littora, ēt ꝯfert in ꝓfo/
catiōe mr̄icis. ⁊ excitat epilepticos ēt, ⁊ in ipſo eſt
caſtoreitas in odore. Et oſtracum ꝓuocat mēſtrua
ſuppoſitū. Inqt ⁊ illud qḋ noiat̄ caugilel eſt abſter
ſiuū, cū adurit̄ ſicut eſt, ⁊ ꝑmixtū cū cinē gallaꝝ vi
ridiū, ⁊ piꝑe albo ꝯfert vlcerib⁹ accñtib⁹ in inteſti
nis dū recētia remanēt, ⁊ nō putreſiūt, magnifice. ⁊
pōdus qdē cineris oſtraci ſit quatuor ꝑtes, ⁊ galla
rum due, ⁊ piperis pars. j. ⁊ pulueriẕet̄ ſuꝑ cibuz,
⁊ in vino detur ad potandū. Uenena. Cōfert ca/
ro eius morſui canis rabioſi.

a A. albebili ⁊ alcholzemi.

De [b]⌈ordeo.⌋ Cap. DXXXVIII.

b A. ſhair.

Ordeum qd eſt, eſt notū. ⁊ ſiligo eſt ſpēs ei⁹
ſine cortice. Et ei⁹ opō eſt ꝓpinqua
opōni ipſi⁹. Nā. Eſt fridū et ſiccū in ꝑmo. Ope
rationes ⁊ ꝓprie. In ipſo eſt abſterſio, ⁊ ei⁹ nutri/
mentum min⁹ eſt nutrimēto tritici. Et aq̄ ordei ē nu
tribilior ſauich ipſius. Et ambo frāgūt acuitatē hu
moꝝ. ⁊ aq̄ [c]⌈ordei alſelech⌋ eſt hūidior. ⁊ ois aq̄ or
dei ē inflatiua. Deco. Suꝑ pānuz admiſtrat̄ de
eo epithima calz. Apata ⁊ bo. Fit ex eo decocto
cū aqua, ſicut ſorbitiōes cū pice ⁊ [d]⌈colophonia⌋
emplm ſuꝑ apata dura, ⁊ [e]⌈ſolo ⁊ cuz furfure ſuo⌋
ſuꝑ apata cal'a. Uulnera ⁊ vl. Qñ fit linimētum
ex eo cū aceto forti, ⁊ ponit̄ more empli ſuꝑ ſcabiē
vlceratā, ſanat eā. Inſtr̄a iunctu. Fit ex eo emplz
cū cydonijs, ⁊ aceto ſuꝑ podagrā, ⁊ ꝓhibet fluxuz
hūiditatū ad iuncturas. Mēbra anhe, ⁊ pe. Aq̄
eius ꝯfert egritudinib⁹ pectoris. ⁊ qñ bibit̄ cū ſeie
feniculi facit abūdare lac, ⁊ fit emplz ex farina ei⁹,
⁊ melliloto, ⁊ cortice papaueris, ad dolorē lateris
[f]†⌈ ⌋ ⁊ aq̄ eius eſt mala ſtō. Mēbra
expl. Ei⁹ ſauic retinet vētrē, ⁊ ſilr decoctio ſanich
ei⁹. ⁊ [g]⌈furfur⌋ ei⁹ ꝓuocāt vrinā ſed aq̄ [h]⌈furfuris⌋
tritici qñ bibit̄ eſt vehemētioris ꝓuocationis. Fe/
bres. Aq̄ ei⁹ eſt infridatiua, hūectatiua febriuz: in
calis qdē pura, ⁊ in frigidis cū apio ⁊ feniculo. Et
dat̄ in potu ēt illud, qḋ coctum eſt cum ficubus, ꝑ/
mixtū cum mellicrato, ad febres phlegmaticas.

c A. ſpēi ordei q̄ dr̄ ſelech ſeu ſiligo.

d A. raſina.

e A. ipſo ſolo et cū kiſt ipſius.

f † A. Membra nutrimenti.

g A. kiſt.

h A. Alia litera kiſt ordei.

De [i]⌈ohalmarā.⌋ Cap. DXXXIX.

[k]⌈**Ohalmarā** qd ē. eſt ſcehesabrā albumei
mi.⌋ Nā. Inqt fili⁹ meſau/
gue, i ipſo eſt calitas, ⁊ ē ſiccū in ſo. Et pl'es hoiuz
dicūt ꝙ eſt fridū, cū ei⁹ calitate calefactus nō ledat̄
[l]⌈ſed iudiciū frigoris ei⁹ eſt⌋ in ꝑ: ſed qḋ veri⁹ eſt,
eſt ꝙ v̄t⁹ ei⁹ eſt cōpoſita ex calitate cū fr̄ate, ⁊ pol'e
eſt vt ſit fr̄itas in ipſo vincēs. Opō. ⁊ ꝓꝓe. Cōfert
calefactis, ⁊ ꝓꝓe qñ morat̄ ſuꝑ ipꝫ aq̄ roſ. Uulne/
ra ⁊ vl. Fit ex eo emplm aduſtiōi. Mēbra capi.
Cōfert valde ad cola albumeimi, ⁊ apit oppil'ōes
cerebri. Mēbra expl. Dat̄ in potu ſemē frixū ad
fluxū vētris antiquū cū oleo roſ. ⁊ aq̄ [m]⌈frigida.⌋

i A. Demiran.

k A. Demiran qd eſt, eſt ſaheſe fram alhamaz.

l A. imo ſpēs ei⁹ q̄ dr̄ alhamā eſt frigida.

m A. roſata.

Littera. P.

De [n]⌈prunis.⌋ Cap. DXL.

n A. agias.

Pruna qd ſunt. Nota ſūt. Ele
ctio. Illa q̄ hñt colorē
palee, ſunt fortiora nigris. ⁊ citri/
na fortiora rubeis, ⁊ alba ſunt ma
gis grauia ꝑue ſol'onis. ⁊ armena
ſunt [o]⌈meliora oib⁹⌋ ⁊ vehemēti⁹
ſoluētia, ⁊ meliora ſūt magna pin/
guia. Nā. Frigida ſunt in ꝑncipio ſcd̄i. humida in
fine tertij. Opō. ⁊ ꝓꝓe. Eius gūma eſt ſubtiliati
ua, inciſiua, ⁊ glutinatiua, ⁊ in damaſcenis eſt ꝯſtri
ctio ⁊ ſtipticitas apud Dia. nō apud Gal'. Et in cru
dis q̄ nō ſunt matura, eſt ſtipticitas, ⁊ eoꝝ nutrimē
tum eſt paucū. comedant̄ aūt añ cibū, ⁊ bibat qui
humectatus eſt poſtea aquā mellis, ⁊ vinum [p]⌈de
paſſis.⌋ Uulnera ⁊ vlcera. Eius gūma ꝯſolidat
vlcera, ⁊ cum aceto abſcindit impetiginez, ⁊ ꝓprie
ſi fuerit cum ea mel, aut zuccarum, ⁊ ꝑcipue in pue
ris. Mēbra capi. Quū ex folijs prunoꝝ colluit̄
os, ꝓhibet fluxum fieri ad vtranqꝫ amigdalam ⁊
vuam. Mēbra oculi. Eius gūma ꝯfortat viſuz,
quū fit ex ea collyrium. Mēbra anhe, ⁊ pe. Mu
za ex eis ſedant inflāmationē cordis. Mēbra nu.
Que dulcia ſunt ex eis mollificāt ſtōm hūiditate,
⁊ infrigidāt eū, ⁊ penit⁹ nō ſunt ei ꝯueniētia: muza
ꝯo ex eis forti⁹ reſiſtūt chol'e q̄ꝫ illa. Mēbra exp.
Que ex eis ſunt dulcia vehemēti⁹ ſoluēdo educūt
cholerā. ⁊ humida ēt ſunt vehemētioris ſol'onis, q̄ꝫ
ſicca, ⁊ eoꝝ ſol'o fit ꝑꝑ viſcoſitatē eoꝝ. Damaſcena
aūt ſtringunt vētrē ſm quoſdā. Et in ſilueſtrib⁹ cuz
nōduz ſunt [q]⌈decocta⌋ valde eſt ſtipticitas ab oib⁹
ꝯceſſa. Inqt Gal'. Errauit Dia. in verbis ſuis, cū di
xit, Damaſcena conſtringunt, imo ſoluunt ⁊ gūma
eorum frangit lapidem veſice, ⁊ eorum aqua ꝓuo/
cat menſtrua, et q̄ꝫto plus ſunt minora tanto plus
eorum eſt ſolutio minor.

o A. magis abſterſiua.

p — A.

q A. matura.

De [r]⌈pſilio.⌋ Cap. DXLI.

r A. bezer chotone, ſeu chotuna

Pſilium qd eſt. Eſt duoꝝ coloꝝ hyemale, ⁊
eſtiuū, ⁊ potio cuiuſlz illoꝝ ſit pon
dus. ℥. ij. Electio. Melius eſt illud qḋ eſt maius,
groſſum, qḋ ſubmergit̄ in aq̄. Nā. Eſt frigidū ⁊
hūidū in ſcd̄o. Opō. ⁊ ꝓꝓe. Qḋ ex eo frixū eſt, in
uolutū in oleo roſ. ſtipticū eſt. ⁊ ſedat dolores mo/
re empli ſuppoſitū cū aceto. Apata ⁊ bo. Admi/
niſtrat̄ ꝯq̄ſſatū cū aceto ſuꝑ apata cal'a, ⁊ formicā,
⁊ heriſipilaz, ⁊ ꝓprie q̄ ſunt ſub aure, ⁊ ſuꝑ phl'ati/
ca. Inſtr̄a iunctu. Fit ex eo emplm torſiōi neruo/
rum, ⁊ ipſoꝝ ſpaſmo, ⁊ podagre, ⁊ dolorib⁹ iunctu
rarum calis cū aceto ⁊ oleo roſ. Mēbra capitis.
Qui ex eo ſupponit ſuo capiti emplm ꝯfert ſoda
eius calide. Mēbra anhe. ⁊ pect. Lenit pectus.
Mēbra nu. Eius mucilago cū oleo [s]⌈roſ.⌋ ꝯfert
ſiti vehemēti cholice. Mēbra exp. Ei⁹ qḋ frixū ē
pōdus. ℥. ij. inuolutū in oleo roſ. ſtringit, ⁊ ꝯfert dy
ſenterie, ⁊ ꝓꝓe infantiū. ⁊ qḋ ex eo mucilagioſū ē, ⁊
ipſa mucilago ei⁹ cū oleo viol'. ſoluūt. Febres. Bi/
bat̄ ⁊ tūc ſedabit inflāmationē febriū acutarum.

s A. amigdalarum.

De [t]⌈portulaca.⌋ Cap. DXLII.

t A. bachele alhanicha.

Portulaca qd ē. Nota ē. Electio. Suc
cus eius eſt illud quod in ea eſt
magis vltime operatiōis. Natura. Frigida eſt in
tertio. humidum in fine ſcd̄i. Opō. ⁊ ꝓprie. In ea
eſt ſtipticitas, ⁊ ꝓhibet fluxū ſanguinis, ⁊ flux⁹ an
tiquos, ⁊ ipſius nutrimētū ē ꝑuū illaudabile, ⁊ eſt
reſiſtēs cholere valde. Decoratio. Ex ea fricant̄
ꝯuce, ⁊ eradicat eas ꝓꝓetate ſua ñ q̄litate. Apa/

ta ⁊ bothoꝛ. Fit ex ea emplastrum apatibus calidis, in qbus timet̃ putrefactio, ⁊ herisipila. Mẽbra capitis. Cõfert bothoꝛ in capite, abluto ex ea capite cõmixta cũ vino, ⁊ delet stupoꝛẽ dẽtiũ, ꝑpea ꝙ lenit asperitatẽ, ⁊ sedat soda calidã pulsatiuam. Mẽbra oculi. Cõfert ophthalmie, ⁊ ingredit̃ in alcofol. ⁊ nimius vsus eius facit accidere pannũ in oculo. Mẽbra anhe. ⁊ pec. Eius succus ꝓhibet sputũ sanguinis ꝑꝑ virtutẽ suaȝ ponticã. Mẽbra nutrimenti. Cõfert inflãmationi stomaci bibita, ⁊ moꝛe empl̃i supposita, ⁊ ꝯfert epati inflãmato, ⁊ ꝓhibet vomitũ cholericuȝ, ⁊ debilitat appetitum. Mẽbra expul. Fit ex ea clistere dysenterie intestinoꝝ, ⁊ solutioni colirice, ⁊ ꝯfert doloꝛibus renũ, ⁊ vesice, ⁊ vlceribus eoꝝ, ⁊ abscindit s̃m plurimũ desiderium coitus. Et existimauit filius mesaugue ꝙ augmentũ facit in coitu: ⁊ vĩ ꝙ sit illud in cõplexione calida ⁊ sicca. ⁊ ipsa retinet fluxũ menstruoꝛũ. ⁊ ꝯfert[a] [vlceribus] matricis, ⁊ ꝯfert aqua eius hemoꝛroidibus sanguineis, ⁊ eius succus exhibit ascarides. Et si asset̃ poꝛtulaca, ⁊ cõedat̃, abscindit solutionẽ, Febꝛes. Cõfert febꝛibus acutis,

¶ De[b] [polipodio.] Cap.DXLIII.

Polypodiũ qd est. Est lignũ, cineritiuȝ, nodosum, declinãs ad rubedinem, ⁊ nigredinẽ parũper, minutos hñs ramos, sicut vermis plurimoꝝ pedũ. Et in sapoꝛe ipsi⁹ est dulcedo cũ stipticitate. dixerũt quidã ꝙ nascit̃ sup arboꝛẽ in nemoꝛe, ⁊ dixerũt ꝙ nascit̃ sup lapidem. Electio, Melius ex eo est qȯ est[c] [fisticũ interi⁹] grossum sicut anularis declinãs ad[d] [rubedinẽ] ⁊ citrinitatẽ, solidũ, recens, in quo est amaritudo occulta, ⁊ bon⁹ sapoꝛ cũ põticitate, ⁊ in eius sapoꝛe ẽ sapoꝛ gariofil̃. Nã. cal̃m est in scd̃o, siccũ i tertio. vltimũ in exiccatiõe. Opõ. ⁊ ꝓpꝛie. Est resolutiuum vẽtositatũ, ⁊ hũiditatũ. Instr̃a iũct. Empl̃m fcm̃ ex eo ꝯfert toꝛsioni neruoꝝ. Membꝛa expul. Soluendo educit meliam sine punctione, ⁊ soluit phl̃a, ⁊ chimũ aquosuȝ, ⁊ decoqt̃ in iure galloꝝ, ⁊ iure pisciuȝ ꝑꝑ colicã, aut in iure oleꝝ. Si q̃[e] [spargitur radix ei⁹ sup aquã alkaratim] ⁊ bibat̃ soluit cholerã, ⁊ phl̃a. Et potio qdem eius fit. vj. kermet: kermet. n. est. vj. kerates, imo fit vsq̃ ad. ij. ȝ. Et opȝ vt bibat̃ cũ sirupo de melle mixto cũ aqua, ⁊ ante ipsum aliqd de[f] [tarachis] ⁊ in decocto fit vsq̃ ad iiij. Permutatio. Loco eius ponit̃ epithymũ, ⁊ mediũ ponderis ipsius de sale indo.

¶ De[g] [papyro.] Cap.DXLIIII.

Papyrus qd est. Notus est. ⁊ ex ipso qdeȝ fiũt charte: ⁊ ipse qdẽ in potẽtia est charta. ⁊ qȯ ex eo adustũ est, vehementioꝛis est exiccatiõis. Nã. Est fridus ⁊ siccus. Opõ. ⁊ ꝓpꝛie. Cõfert fluxui sanguinis, ⁊ ꝓhibet eũ ipsi⁹ cinis. Vulnera ⁊ vlce. Puluerizat̃ sup vulnera recentia, ⁊ cõsolidat ea: qñq̃ ꝟo infundit̃ in aceto, ⁊ exiccat̃, ⁊ itromittit̃ fistulis, ⁊ oib⁹ vlcerib⁹ ambulatiuis ⁊ vulneribus. Mẽbꝛa capitꝭ. Eius cinis ꝯfert coꝛrosiõi oꝛis. Mẽbꝛa anhe. ⁊ pe. Eius cinis retinet sputũ sanguinis. Mẽbꝛa exp. Sumatur, ⁊ inuoluat̃ lino, ⁊ dimittat̃ donec exiccet̃, deinde ponat̃ sup hemoꝛroidas, ⁊ ꝯfert eis.

¶ De[h] [polio.] Cap.DXLV.

Poliũ qd est. Est spẽs de sceba, in qua est caliditas, et acuitas pauca. et qȯ ex eo min⁹ est, est acutius ⁊ amarius, ⁊ sunt in eo thyrsi, ⁊ floꝛes[i] [⁊ ipm est pilosuȝ albũ decliue] ad citrinitatẽ, vsq̃ ad mensurã palmi, plenũ seie, ⁊ eius caput est sicut spera, in quo sunt sicut pili albi grauis odoꝛis

a A. adustioni.
b A. besfaigi, vl̃ besbaigi.
c —— A.
d A. Alia litera viriditatem.
e A. si pulueriza tur radix ei⁹ super melicratuȝ.
f A. altharich.
g A. berdi.
h A. giade.
i A. pilosi albi declives.

cũ q̃dã arõaticitate, maius aũt est debilius, qȯ et ẽ amaꝝ. ⁊ in ipso est acuitas q̃dã. ⁊ mõtanũ ẽ min⁹. Nã. Min⁹ est cal̃m in tertio. siccũ in scd̃o: ⁊ mai⁹ est cal̃m ⁊ siccũ in scd̃o. Opõ. ⁊ ꝓpe. Est apitiuũ, subtiliatiuũ, ⁊ ꝓpe min⁹ est ad apiẽdũ oppil̃ones intrinsecas. Vulnera ⁊ vlce. Cõsolidat qȯ ex eo viride est plagas recẽtes, ⁊ ꝓpe maius. ⁊ qȯ ex eo est siccũ vlcera fraudulẽta, ꝑcipue[k] [min⁹] siccum. Mẽbꝛa cap. Facit soda. Mẽbꝛa nutrimẽ. Ipȝ cũ aceto est epithima ꝯueniẽs apatibus splenis, ⁊ duritiei ipsius, et nocet stõ, ⁊ ꝯfert icteritie nigre, et ꝓpꝛie decoctio eius qȯ ex ipso maius est, et confert hydropisi, ⁊ est vl̃r malũ stõ. Mẽbꝛa expl̃. Prouocat vrinã, et mẽstrua. et soluit vẽtrẽ, ⁊ ꝯfert ascaridibus valde. Febꝛes. Cõfert febꝛibus antiqs. Venena. Cõfert pũcture scoꝛpiõis: ⁊ decoctio maioꝛis moꝛsui vermiũ venenosoꝝ oium, ⁊ eo suffumigat̃, et sternit̃, et fugat venenosa minoꝛa. Permutatio. Loco ei⁹ ponit̃ in extractiõe vermiũ, et ꝓuocatione vrine, et menstruoꝝ pondus equale de[l] [lignis granati viridibus] ⁊ tertie due põderis ipsi⁹ de coꝛticibus lignoꝝ cassie lignee.

¶ De[m] [pellibus.] Cap.DXLVI.

Pelles. Electio. Melioꝛes ex eis sunt pelles lactentiũ, ꝑꝑ hũiditatẽ ipsoꝛum. Opõ. et ꝓpe. Nutr imẽtũ eaꝝ est ꝑ uũ, viscosum ⁊ ꝓpinquũ ẽ in viscositate, et dispõnib⁹ suis nutrimẽto pedũ. et rasura qdẽ pellis capꝛine, quũ põit̃ sup cursũ sãguinis, retinet eũ, Deco. Pellis vipe adusta, et linita sup alopitiã ꝯfert. Apata ⁊ bo. Dĩ ꝙ pellis eq[n] [q̃ est in aq̃] cũ ponit̃ sup bothoꝛ, ifridat ipm. Vulnera ⁊ vl. Ponit̃ cinis pellis mulaꝝ, et filiũ sup adustionẽ ignis, et vlcera cal̃a, quũ nõ sũt cũ apate. et ẽ medicamẽ excoꝛiatiõi pedũ ex calciamẽto, ⁊ coxaꝝ, ⁊ fistulis. et pellis recẽs ouis sup ꝑcussionẽ ponit̃ in hoꝛa, et ꝓhibet nocumẽtũ ex ea, ⁊ est ꝯueniẽs vlcerib⁹ fraudulẽtis, ⁊ scabiei, ⁊ pruritui. Mẽbꝛa nut. Pellis intrinseca q̃ est in stõis auium[o] [⁊ in gutture eaꝝ] ꝑcipue galloꝝ, qñ siccatur. et teritur, et bibit̃ cuȝ vino, ꝯfert doloꝛi stõi. Venena. Dicit̃. ꝙ recẽs pellis cal̃a capꝛna qñ ponitur sup moꝛsum vipere, attrahit venenũ.

¶ De[p] [pice.] Cap.DXLVII.

Pix qd est. Est duaruȝ spẽꝝ: vna est marina, nigra, liqda, q̃ ponit̃ in empl̃is, et est de genẽ[q] [picis] ⁊ alia ẽ mõtana siluestris: et siluestris alia est liqda, ⁊ est ex arboꝛe[r] [aliẽbut et modis] alijs pini. Prima ꝟo est spẽs eius hũida, deinde desiccatur cuȝ decoctione, et pl̃m qdẽ ipsius est ex iẽbut ⁊ est arboꝛ[s] [cadim koꝛasc.] Oleũ ꝟo picis ꝓprimuȝ est alchitram. Et eius oleũ fit, vt distilletur eius humidum vbi decoquit̃, vt desiccet̃, aut suspendatur supꝛa ipsum lana, et madefiat ex vapoꝛe eius, ⁊ cũ madefacta fuerit expꝛimat̃ in vase alio. Quũ tñ̃ sit possibile vt distillet̃ in cucurbita, ⁊ alẽbico melius est q̃ȝ illo mõ, et magis seruat̃ illud qȯ sublimatur. Opatio. et ꝓpꝛi. Est maturatiua humoꝝ grossorum, abstersiua, calefactiua, et humida est vehemẽtius maturatiua. et sicca foꝛti⁹ est desiccatiua. et ponitur in empl̃is. Decoꝛa. Extirpat albedinẽ vnguis, et attrahit sanguinẽ ad mẽbꝛa, et ipinguat ea ꝓpe quũ iterat̃ ei⁹ adherẽtia, et euulsio subito cuȝ violẽtia, et linit̃ sup fixuras pedũ, ⁊ reliq̊ꝝ mẽbꝛorũ vt sanet eas, et empl̃z fcm̃ ex ea facit nasci pilos in alopitia. Apata ⁊ bo. Lenit apata dura, ⁊ ꝑpe hũida, et admistrat̃ cũ farina oꝛdei sup scrofulas et ꝓhibet, quũ ꝑmiscet̃ sulfuri, aut coꝛtici arboꝛis[t] [aliebut] ãbulationeȝ foꝛmice, ⁊ ꝓhibet exituras

k A. paruum.
l A. coꝛticib⁹ ramoꝝ granati viridium.
m A. giela.
n A. aquatici.
o A. ⁊ in eaꝝ receptaculis iuxta colluȝ exĩtibus in qbus cib⁹ sicut est primo ingreditur.
p A. zeft.
q A. kir.
r A. Alia littera altenub ⁊ spẽb⁹
s A. cadamcharis.
t A. Alia littera altenub.

glandularũ oium. Uulnera ⁊ vlcera. Delet impetiginẽ ⁊ gñat carnẽ in vulneribus ꝓfundis, ꝓpͤ cũ puluere turis ⁊ cũ melle, ⁊ mũdificat vlcera corruptarũ hũiditatũ, ⁊ sicca in hoc ⁊ in vulneribus est vehemẽtioris exiccatiõis. Instr̃a iũcturaꝝ. Confert apatibꝰ i lacertis. Mẽbra capitꝭ. Sicca ⁊ hũida bõa ẽ vlceribꝰ capitꝭ. Mẽbra oculi. Fumus picis [a] [bonũ efficit marginẽ oculi ⁊ facit oriri pilos palpebraꝝ] ⁊ ꝓhibet lachrymas eius, ⁊ iplet vlcera in oculo, ⁊ ꝯfortat visũ. Mẽbra anhe. ⁊ pecto. Confert tussi fride ⁊ sicce, ⁊ ꝓprie cũ amigdalis ⁊ zuccaro, ⁊ silr̃ in pleuresi ⁊ pipneumonia, ⁊ facit sputũ facile ⁊ maturat, ⁊ silr̃ cũ oleo amigdalino ẽ eiꝰ maturatio plurima. Sola ꝟo quũ ẽ, tũc eiꝰ mũdificatio est minor maturatiõe eiꝰ, ⁊ cũ zuccaro est eq̃. Et ꝓhibet sputũ sãguinis ⁊ ꝓhibet, [b] [sputũ] saniei quuz labit̃ ex ea q̃ztitas, ʒ. ⁊. 5. cũ melle. Ex pice aũt humida quũ linit̃ palatũ, est vtilis prefocatiõi. Mẽbra expul. Lenificatiua est, ⁊ plimꝰ vsus eiꝰ soluit, ⁊ fit ex ea enema ad apata cal'a, ⁊ dura in intestinis, ⁊ mr̃ice, ⁊ testiculis. Et ponit̃ in medicinis vulnerũ orificij vesice. Et qñ linit̃ pix sup fixuras ani sanat eas. Uenena. Resistit venenis, ⁊ cõfert quum linit̃ sup morsum vipe.

a A. Alia littera bonificat pilos palpebrarũ oculi ⁊ oriri facit pilos.

b A. Alia littera vomitum.

¶ De [c] [porro.] Cap. DXLVIII.

c A. kurat.

Porrũ qd est. porri aliud est scemiuz, ⁊ aliud est nabathiũ: ⁊ aliud est qḋ dr̃ porruz siluestre. ⁊ est illud qḋ est iter porrũ ⁊ aleũ, qḋ ẽ melius in medicina, q̃z in cibo, sed nabathiũ magis ingredit̃ in curatiõibꝰ, q̃z scemiũ. Nã. Nabathiuz est cal'm in tertio siccũ in scḋo. Et siluestre est calius ⁊ sicciꝰ: ⁊ ꝑꝑ illud est deteriꝰ. Decoratio. Scemiũ cũ sumach ꝯfert verucis. Apata ⁊ bothor. Scemium cuz sumach delet essere. Uulnera ⁊ vlcera. Scemiũ cuz sale ꝯfert vlceribus fraudulentis. Et qḋ ex eo est siluestre vlcerat corpus. Mẽbra capitis. Abscindit fluxũ sanguinis ex naribꝰ, ⁊ suffumigat̃ ex semine eius cũ alchitran dẽs, in q̊ est vermis, ⁊ interficit vermẽ, ⁊ eijcit illũ, ⁊ ipsiꝰ comestio facit soda, ⁊ fac̃ imaginari, ⁊ videre somnia mala, ⁊ ipsiꝰ cinis cũ oleo ro. ⁊ aceto vini est ꝯueniẽs auri dolorose. [d] † [ ]. Et est ex eis q̃ corrũpũt gingiuam, ⁊ dentes, ⁊ findit eos, ⁊ ꝓprie scemiũ. Mẽbra oculi. Nocet visui. Mẽbra anhelitꝰ ⁊ pecto. Cũ aqua ordei cõfert asmati facto ex mã grossa, ⁊ ꝓpͤ nabathiũ, ⁊ ꝓprie cum melle, ⁊ ꝯfert ad apata pulmonis, ⁊ maturat ea, ⁊ dant̃ ex semine eiꝰ. ʒ. ij. cũ equali põdere sui de granis myrti ad sputũ sanguinis. Mẽbra nutrimenti. Est malũ stõ, ⁊ siluestre est deterius domestico, qm̃ est amarius, ⁊ acutius, et magis mordicatiuũ ipso: et porrũ qdẽ totũ est inflatiuum: opꝫ g̊ vt elixet̃ in duabꝰ aqs q̃ alleuiant̃ inflatio ⁊ nocumẽtuz ipsiꝰ, Ruffus ꝟo dxcit ꝙ ipsum abscindit eructuationẽ acetosam, ⁊ est vlr̃ tarde digõnis. Mẽbra expul. Prouocat vrinaz, et mẽstrua, ꝓprie nabathiũ, et siluestre, ⁊ nocẽt ambo vesice, et renibus vlteratis, ⁊ ꝯfert hemorroidibus, qḋ ex eo elixũ est, comestũ, ⁊ more empl̃i suppositum, ⁊ cõmouet coitũ, ⁊ silr̃ eius semen torrefactum. Et semẽ qdẽ eius torrefit cũ granis myrti ad tenasmon, et sanguinẽ ani, ⁊ sedet̃ in decoctione foliorꝝ eius cũ aqua, et ꝯfert coartationi matricis, ⁊ duritiei, q̃ est in ipsa, ⁊ decoctio radicis eius [e] [cuz issidebeget] cũ oleo de cartamo, aut oleo amigdalino, aut sisamino [f] † [ ] cõfert colice, ⁊ eius succꝰ est ex sũma eoꝝ q̃ soluũt sanguinẽ. Uenena. Succꝰ eiꝰ cũ mellicrato est ꝯueniens morsibus.

d † A. ⁊ tinitui.

e A. preparata.

f † A. et cum aq̃ vel cuz brodio.

¶ De [g] [piris.] Cap. DXLIX.

g A. kemeri.

Pira qd sunt. In ipsis sunt terreitas, ⁊ aqueitas, et in nr̃a qdẽ terra est spẽs q̃ drꝰ [h] [scenabrud et hꝫ magnã capacitatẽ] ⁊ est vehementis rotũditatis, et subtilis corticis, boni coloris, quasi peruium, ⁊ q̃si ipsum sit aq̃ zuccari coagulata, ꝯgelata plimũ, sed non ꝑꝑ spissitudinẽ sbe, boni odoris valde, qḋ quũ ab arbore sua cadit sup terram, destruitur, ⁊ ista sunt in qbus nõ est nocumẽtũ de spẽbus piroꝝ. Nã. Pira q̃ noiant̃ [i] [scemia] sunt frigida in primo sicca in scḋo, senabrud ꝟo temperate hũida. Oꝑationes et ꝓprietates. Oẽs spẽs eius sunt stiptice, intrãtes in empl̃is retentionis mãerũ. Et q̃nq̧ abstergũt parũper, et eoꝝ hũor est plimꝰ, et laudabilior hũore pomoꝝ s̃z ꝙ dixit ruffus. Ea autẽ q̃ dicta sunt senabrud in terra corasceni absq̧ alijs sunt lenitiua nãe, et boni chimi valde. Uulnera et vlcera. Consolidant vulnera, ꝓprie siluestria exiccata. Mẽbra nutrimẽti. Sunt ꝑparantia stomacum ⁊ [k] [scemia] ꝓprie ꝯfortant st õacũ, et abscidunt tussim, et sedãt colerã. Mẽbra expul. Constringunt vẽtrẽ, ꝓprie q̃ sunt exiccata: et in piris quidem est ꝓprietas faciẽdi euenire colicã, q̃re oꝫ vt bibatur post ipsa hydromel cũ spẽbus, q̃ sunt vt pip, et cinamomũ, et his silia. et eoꝝ rob ꝯfert fluxui vẽtris cholerico. Uenena. Cinis spẽi eoꝝ vehementis stipticitatis, et tarde maturationis, est cura fungorum mortificantiuz. Et qñ coquunt̃ isti fungi cũ piris minoratur nocumentũ ipsoꝝ.

h A. senabrud est magne quãtitatis.

i A. scinia.

k A. scinia.

¶ De [l] [pedibus.] Cap. DL.

l A. kiaraþa.

Pedes. Oꝑationes et ꝓprietates. Gñant hũorẽ viscosum, nõ grossum, sed ipse est laudabilis, et paucaruz supfluitatũ. Mẽbra anhelitus et pectoris. Cõfert tussi cal'e, ꝓprie cum pultibus ordei. Mẽbra nutrimẽti. Bone sunt digõnis, bõi chimi, viscosi, non grossi. Et significatio bonitatis digõnis eoꝝ, est velocitas inflatiõis ipsorum, et dissolutionis in decoctione, verum eoꝝ nutrimentum nõ est multũ. Mẽbra expul. Soluũt cum viscositate que est in eis.

¶ De [m] [palma.] Cap. DLI.

m A. nachal.

Palma qd est. Est arbor dactilorum nota, ⁊ omnes partes eius sunt stiptice, ⁊ sermo dactiloꝝ iam preterijt.

¶ De [n] [petroleo.] Cap. DLII.

n A. nafeth.

Petroleũ qd est. Albũ note spẽi ẽ, ⁊ nigrũ est colamẽtũ picis babylonice, ⁊ reliq̃ꝝ. Nã. Cal'm ẽ et siccũ vsq̧ ad q̃rtũ. Oꝑationes et ꝓꝑetates. Est subtile, et ꝓpͤ albũ, resolutiuũ, liq̃factiuũ, apitiuũ oppil'onũ. Instr̃a iũcturarũ. Cõfert doloribus anchaꝝ ambaꝝ, et doloribꝰ iũcturaꝝ, et ꝓprie albũ. Mẽbra capitis. Petroleũ variũ, ꝯfert doloribꝰ auris fridis. Mẽbra oculi. Cõfert albugini oculi, et aq̃ descẽdẽti, et nigruz ex eo ẽt. Mẽbra anhe. et pecto. Cõfert asmati, et tussi antiq̃: bibit̃. n. paꝝ ex eo cũ aq̃ cal'a. Mẽbra expul. Sedat dolorẽ vẽtris pũgitiuũ, et vẽtositates. Et qñ fit ex eo liciniũ iterficit vermes, ⁊ ꝓpͤ nigrũ, ⁊ [o] [cõedere põdus. ʒ. j. de eo] frãgit vẽtositatẽ vesice, et frigus matricis. Uenena. Confert puncture epithimatum.

o A. vtrũq̧ purificat et.

¶ De [p] [pentaphilone.] Cap. DLIII.

p A. nithafilun, vel nidafilun.

Pentaphilon qdẽ. [q] [Est noiatꝰ] q̃nq̧ folia. Oꝑõnes et ꝓꝑetates. Est fortꝭ exiccatiõis sine acuitate, et adustiõe, et mordicatiõe et fit ex eo ẽpl'ꝫ ad fluxũ [r] † [ ] ⁊ sedat ipꝫ. Apata et bot. Fit ex eo empl'ꝫ ad dubellet, et scrofulas, ⁊ durities flaticas, et panaritios. Uulnera et vlce. Decoctio radicis eiꝰ vꝫ ad vlcera ambulatiua.

q A. Alia littera est lacticiniũ qḋ nominatur.

r A. sanguinis.

ambulatiua. ⁊ qđ de eo decoctū est cū aceto ad formicam, ⁊ ꝯfert in herisipila, ⁊ panaricijs, ⁊ scabie. Instr̄a iūcturaꝝ. Cōfert dolorib⁹ iūcturaꝝ, ⁊ sciatice, ⁊ ꝯfert ramici bibit⁹, ⁊ more empl̄i supposit⁹. Mēbra capi. Decoctio radicis ei⁹ valet ad [a][linguam dolorosaꝫ] quū ex ea fit [b][empl̄m ad cola.] Et folia ei⁹ cū vino ad epilepsiā vꝫ bibita, xxx. diebus. Mēbra anhe. ⁊ pec. Fit gargarisma cū decoctiōe ei⁹ ad aspitatē gutturis. ⁊ succ⁹ radicis ei⁹ ad dolorē pulmonis. Mēbra nu. Succ⁹ radicis ei⁹ vꝫ ad dolorē epis, ⁊ icteritiā, quū bibit̄ per aliquot dies cū sale, ⁊ melle, ⁊ potio ei⁹ fit tres anulusat. Mēbra expul. Cōfert radix eius soloni, ⁊ vlceribus intestinoꝝ, ⁊ hemorroidib⁹, ⁊ sil'r decoctio radicis ei⁹. Febres. Folia eius cū [c][aumeli] aut cū vino ꝯferūt q̄rtane, ⁊ q̄tidiane. Venena. Succus radicis ei⁹ est medicina pnitiosa.

¶ De [d][piscibus.] Cap. DLIIII.

Pisces. Electio. Meliores pisces sunt illi q nō sunt magni valde, neqꝫ hn̄t carnem durā, neqꝫ siccaꝫ, ⁊ in qb⁹ nō est pinguedo, ita ꝙ q̄si frāgat̄, neqꝫ mucilago. ⁊ in qb⁹ nō est malus sapor, vel odor, ⁊ q̄ruꝫ sapor est suauis. Suauis. n. saporis sūt ꝯueniētes, ⁊ q sūt pingues, nō supfluā pinguedinē habentes, neqꝫ grossam, neqꝫ vt sepū neqꝫ [e][acrē] ⁊ illi qb⁹ nō cito aduenit fetor, quuꝫ ab aq̄ sepant̄. ⁊ eligit̄ qdē ex piscib⁹ durā carnē hn̄tibus ille q est minor. Et ex hn̄tibus mollē carnē ille q est maior ad terminū aliquē. Et ille q hꝫ durā carnem salit⁹, melior est eo q ē recēs. In gn̄ib⁹ aūt [f][asabot sunt meliores deinde alebani postea almerenuse ⁊ alsceba marini nō sunt mali sed molles ⁊ pingues ambo sunt grossi: alchanahab aūt almerenuse ⁊ alcursul sunt bōi valde. In locis] aūt in qb⁹ morant̄ est electio, qm̄ illi qui morant̄ in locis petrosis sunt meliores, deinde in arenosis, ⁊ aqs dulcib⁹ currentibus in qbus nō sunt sordes, ⁊ nō sunt limose, neqꝫ lacunales, neqꝫ [g][cāpestres] ⁊ non sunt de lacunis puis, q̄ flumina nō ibibūt, ⁊ in qb⁹ nō sunt fontes: ⁊ pisces qdē marini sūt laudabiles subtiles. Et melior spēs eoꝝ, est illoꝝ q nō sunt nisi in mari, ⁊ pelagini, ⁊ illi q morant̄ in aqs discooptis flatui vētoꝝ sup se, sunt meliores eis q sunt ꝯ̄rio, ⁊ illi q morantur in aqs multaꝝ agitationū, ⁊ vndaꝝ suut meliores, ⁊ vehemētiori indigēt exercitio q̄ꝫ illi q hitant i aqs stātib⁹. Et pisces qdē marini sūt optimi, subtil' carnis p̄cipue, quū ipsoꝝ hitatio est in littorib⁹ petrosis, aut arenosis: ⁊ pelagini qdeꝫ q sunt de mari plimi sūt exercitij. Et illi q vadūt de mari ad flumina dulcia, quoꝝ cursui ꝯ̄ria existit aq̄ nā. ēt sūt subtiles, ⁊ plimi exercitij. Scd̄m cibū aūt, illi q cibant̄ herbis bonis, ⁊ radicib⁹ plātaꝝ sunt meliores his, q comedūt sordes, q̄ pijciunt̄ in ciuitatib⁹ ad loca infusionū, ⁊ radices plātaꝝ malaꝝ, q̄ꝫuis sint in vltimo bōi saporis. Modus x̄o melior in quo pisces comedunt̄ est alessidabeggi, deinde illoꝝ q sūt assati sup testā. Frixi x̄o sunt ꝯueniētes hn̄tib⁹ fortē stomacum, ⁊ cū seib⁹: ⁊ assati qdē sunt nutribiliores, ⁊ tardioris descēsionis, ⁊ elixati sunt ꝯ̄rio. Et melior ipsoꝝ decoctio est, vt coq̄t̄ aq̄ donec ferueat, deinde pijciant̄ in eā. Saliti aūt sunt meliores q sunt recētes. deinde illi q sunt pping termino quo sunt saliti. Et meliores istoꝝ sunt illi, q sunt ꝯditi cū aceto, ⁊ cū reb⁹ ꝯdiētib⁹ cibaria: ⁊ aq̄ qdē in q̄ elixant̄ pisces saliti, ⁊ ppie [h][alierui] sunt vehemētis mūdificationis, ⁊ ponit̄ in clisterib⁹ exiccatiuis. Nā. Ois piscis fridus est ⁊ hu. veꝝ qdā pisces sunt calidiores sm̄ cōpationē ad ꝯplōnē pisciū, sicut [i][alcuseigi ⁊ alierui ⁊ almerunegi.] Et saliti qdē sunt calidi, ⁊ sicci, ⁊ q̄ꝫto plus antiq̄nt̄, tāto plus in ambobus augmētant̄. Et aq̄ qdē pisciū salitoꝝ silis ē almuri in dispōnibus suis. Opō. ⁊ ppe. Qui sunt recētes gn̄ant phl'a aquosū, ⁊ mollificāt neruos, ⁊ nō sunt ꝯueniētes nisi sīo cal'o valde, ⁊ sanguis eoꝝ ad subtilitatē declinat, ⁊ cutis piscis q noiat̄ [k][sakiafon] ⁊ est in ptib⁹ dom⁹ orōnis, quū cinis pulueriꝫat̄ in oculos aialiū delet eoꝝ albuginē. ⁊ spēs qdē pisciū salitoꝝ exh̄ūt ea q̄ infixa sūt in carne, ex locis in qb⁹ tenent̄, ⁊ ppie aliarie. Vulnera ⁊ vlce. Capita semeros adusta eradicāt carnē additā in vlcerib⁹, ⁊ phibēt eaꝝ ambulationē. ⁊ eradicāt verucas ⁊ morū. Et aq̄ pisciū salitoꝝ ꝯfert vlcerib⁹ putridis, ⁊ abluit ea. Et [l][asanie] ⁊ pisciculi sūt boni in curis vlceꝝ putridoꝝ. Instr̄a iūctu. Qn̄ clisterizatur cū [m][succo] salitoꝝ multotiēs, ꝯfert valde dolori anche. Et q recētes sunt mollificant neruos. Mēbra capi. Pisces pui, quos illi de scemi noiant asir, quū colluūt os hn̄tes alcola fraudulentas ex almuri q fit ex eis, ꝯfert ⁊ quū [n][alrahada] viu⁹ approxiat̄ capiti patiētꝫ soda stupefacit ipꝫ ne sentiat soda. Mēbra ocl'i. Cū cuti [o][sua] ꝯfricāt̄ palpebre scabiose, ⁊ ꝯfert. Et cutis ei⁹ adusta ēt ingredit̄ in medicinis oculi, ⁊ alcofol facto ex eo cuꝫ sale delet vngulā, ⁊ cōestio [p][turesule] quū ē recēs acq̄rit cecitatē oculo, imo oēs pisces. Mēbra anhe. ⁊ pec. [q][Aliarie] r ecēs mūdificat cannā pulmonis. ⁊ clarificat vocē, ⁊ sil'r salitus. Et capita pisciū salitoꝝ exiccatoꝝ ꝯferūt vue apate, ⁊ glutē qdē pisciū ponit̄ in sorbitiōib⁹, ⁊ phibet sputū sanguinis. Mēbra expul. Veter sacaidicon lenit ventrem cū difficultate sue digōnis. Et caro aliarie lenit vētrē. ⁊ oia iura pisciū leniūt vētrē. Et capita pisciculoꝝ salitoꝝ [r][recōditoꝝ] sūt medicamē bonū fixure ani, ⁊ causigi ppe, ⁊ teheul, ⁊ almerēnegi. ⁊ alcausigi, ⁊ aliarie oēs augmētāt coitū. Et ois piscis recēs cōest⁹ dū est cal'us, auget in coitu. Venena. Capita sumeros salitoꝝ adusta ponunt̄ sup morsum canis rabiosi, ⁊ pūcturā scorpiōis, ⁊ ꝯferūt, ⁊ sil'r oēs pisces, ⁊ iura eoꝝ, ⁊ ius ois piscis ꝯfert in venenis bibitis, ⁊ pūcturis. ⁊ piscis q noiat̄ eutaras ius bibitum ⁊ vomitus post ipsum multotiens prouocatus sm̄ cōtinuationem, confert morsui serpentis cornuti, ⁊ canis rabiosi.

¶ De [s][piretro.] Cap. DLV.

Piretrum qđ est. Plimuꝫ qđ de hac plāta admistrat̄, est radix eius. Electio. Meli⁹ ē illud, qđ acutū ē, ⁊ mordicatiuū lingue, ⁊ magnitudo ei⁹ ē fꝫ q̄ꝫtitatē digiti. Nā. Existimauit qdā eoꝝ [t][in qb⁹ nō ē vsus] ꝙ ē fridū, subtile, sꝫ ipm nō ē nisi cal'm ⁊ siccū in tertio. Opō. ⁊ ppie. Exhit phl'a masticatū, ⁊ v't⁹ ei⁹ ē adustiua, ⁊ puocat sudorē, quū ex eo cū oleo abstergēdo inungit̄ corp⁹, Deco. Si misceat̄ cū oleo, ⁊ abstergendo inūgat̄ ex eo, puocat sudorē. Instr̄a iūctu. Fricatio fcā ex eo, ⁊ decoctiōe ipsius, ⁊ oleo eius ꝯfert mollificatiōi neruoꝝ antiq̄, ⁊ stupori eoꝝ, ⁊ phibet gn̄atiōnē alcuzeꝫ ab eo in q̄ gn̄at̄ [v][alcuzeꝫ.] Mēbra capitꝫ. Vehemēter apit oppil'ones colatorij, ⁊ ꝯstrictionē nariū. ⁊ ei⁹ decoctio cōfert dolori dētiū, ⁊ ppe frido, ⁊ ei⁹ acetū ꝯfirmat dētes motos, si decoquat̄ cū aceto ⁊ teneat̄ in ore. Febres. Qn̄ fricat̄ cū eo corp⁹ an̄ paroxismū rigoris cū oleo, ꝯfert rigori facto cū febre, ⁊ absqꝫ febre.

¶ De [x][penidijs.] Cap. DLVI.

Penidij. Nā. Cal'i sūt ⁊ hūidi in pmo, ⁊ ppie albi [y][⁊] sūt hūidiores alijs. Auic.

Marginal notes:

a A. dentem dolorosum.
b A. oris collutio ⁊ ad alcola.
c A. hydromelle.
d A. semech.
e A. acutum.
f A. alsabent sūt meliores, deide albeni postea almarmaheigi, ⁊ alsceba marini nō sunt mali sꝫ alregirie, ⁊ alsiꝫ ambo sunt grossi, alchetab autē ⁊ almarmahei, gi et alfersul sūt bōi valde i aqs,
g A. paludose.
h A. marini.
i A. alchusegi ⁊ algieri ⁊ almarmaheigi.
k A. Alia litera sisus.
l A. alsahane.
m A. decoctiōe.
n A. alrahade.
o A. saichun.
p A. suichali.
q A. algiari.
r A. exiccatorū.
s A. hacharchar.
t A. qbus nō est credendum.
v A. alchuzezi.
x A. fanid.
y —— A.

Opō. ⁊ ꝓꝑ. Sꝭ grossiores zuccaro. Mēbra anh. ⁊ pe. Sūt bōi tussi. Mēbra exp. Sꝭ lēitiui vētr].

a A. fulful.

De [a]⌈pipere.⌋ Cap. DLVII.

Piper qd est. Jnqt Gal. in primis cū eleuatur fruct⁹ eius, est lōgū piper: deinde sepaꝛ in grana pipis: ⁊ ꝑꝑ hoc est lōgū pip hūidius. ⁊ iō [b]⌈corrodit⌋ ⁊ mordicat paꝝ post ꝑncipium sui gustus, ⁊ radix eius est silis costo nigro sed est [c]⌈vehemētius acris⌋ ⁊ albū est debilioꝛis caliditatis ⁊ hūiditatis. Quidā ꝟo dixerūt ꝙ nigrū iam exiccatuꝫ est, ⁊ cecidit ṽtus [d]⌈acuitatis⌋ eius. ⁊ remāsit in albo qꝺ nō ꝑuenit ad vehemētiam exiccatiōis. Nā. Est cal'm ⁊ siccū tēdēs ad q̄rtū. Opō. ⁊ ꝓꝑe. Jn ipso est attractio, ⁊ resol'o, ⁊ abstersio, ⁊ masticatur cū vua passa ⁊ eradicat fl'a viscosum. Et est ex sedatiuis doloꝝ, ⁊ calefacit neruos, ⁊ est ꝯueniēs sanis. Decora. Jp̄m cū nitro abstergit morpheā, ⁊ extenuat cū nitro. Apata ⁊ bo. Jp̄m cū pice resoluit scrofulas. Jnstr'a iunctu. Calefacit neruos, ⁊ lacertos, adeo ꝙ in h̄ aliud nō est ei par. Mēbra capitis. Cū aceto ꝯfert dētib⁹. Mēbra ocl'i. Cōfert albuglni positūꝫ in alcofol ⁊ abstergit. Mēbra anhe. ⁊ pec. Qn̄ administraꝛ in el'uarijs [e]†⌈ ⌋ est ꝯueniēs tussi, ⁊ dolorib⁹ pectoris, ⁊ est ꝯueniēs cū melle positū in palato ad sq̄nātiā, ⁊ mūdificat pulmonē. Mēbra nu. Est digestiuū, faciēs appetitū, ⁊ bibiꝛ cū folijs lauri recētibus ⁊ ꝯfert dolori vētris ꝑūgitiuo, ⁊ inflatiōi. ⁊ est cū aceto bibitū, ⁊ linitū bonū apatib⁹ splenis. Et album magis cōueniēs est stō, ⁊ vehemēti⁹ ꝯfortat ip̄m. ⁊ lōgū pip fac. t cibū descēdere facile. Mēbra exp. Prouocat vrinā. [f]†⌈ ⌋ ⁊ eijcit fetuꝫ, ⁊ post coitū corrūpit semē cū fortitudine, ⁊ paucū eius ꝓuocat vrinā, ⁊ multū eius soluit vētrē ꝭm ꝯ̄riū scamonee, ⁊ est exiccatiuū, ⁊ cōsumit sp̄ma. Lōgū ꝟo pip, ⁊ albū, augmētū efficit in coitu ꝑꝑ hūiditatē suaꝫ sup̄fluā. Et qn̄ bibiꝛ cū melle, ⁊ folijs lauri recētibus, ꝯfert dolori vētris ꝑūgitiuo. Febres. Fricādo fit inūctio ex ipso cū vnguento, ⁊ ꝯfert rigori. Uenena. Poniꝛ illud qꝺ est albū in tyriacis, ⁊ sil'r longū piper, ⁊ ꝯfert morsui venenosoꝝ vermiū linitum cum oleo.

b A. corroditur.
c A. vehemētioris acuitatis.
d A. eius ⁊ acuitas.
e† A. factis in modum lhoc.
f† A. Alia litera, ⁊ multū eius ⁊ parū ei⁹ soluit ꝭm cōtrariū scamonee.

g A. darfulful.

De [g]⌈pipere longo.⌋ Cap. DLVIII.

Piper lōgū qd est? est res ꝑua sicut nodus extremus digiti, ⁊ in forma seu figura floris salicis, q cadit ad terrā, seu apti cadere in terrā, sed est min⁹, ⁊ est durū, ⁊ coloratuꝫ. ⁊ eius sapor in acuitate est ꝓxim⁹ sapori pipis, ⁊ est ꝑm⁹ fruct⁹ pipis, ⁊ ꝑꝑ illud est hūidus, ⁊ corrodiꝛ ⁊ n̄ mordicat in ꝑncipio gust⁹. Electio. Melior ex eo, ē nouuꝫ qꝺ nō est arte fcm̄, neqꝫ dissoluiꝛ in aq̄ tepida etiaꝫ, si remaneat tota die, ⁊ est sil'e pipi in sapore. Nā. Est cal'm in tertio siccū in scđo. Opō. ⁊ ꝓꝑe. Est resolutiuū, remouēs egritudines fridas. Mēbra oculi. Pip lōgū cū aq̄ ep̄is capre assati ꝯfert panno, seu pāniculo. Mēbra nu, Digerit, ⁊ cōuertit cibū in sb̄am nutriti, ⁊ ꝯfortat stō̄ꝫ. Mēbra expl'. Addit in coitu ⁊ similatur opationib⁹ zinziberis.

h A. fulful alma.

De [h]⌈pipere aque.⌋ Cap. DLIX.

Piper aque qd est. Est herba, q̄ ē vt olus nascēs in aq̄, ⁊ approximat ei i gustu suo sapor piperis, sed nō est ei acuitas piperis. Opō. ⁊ ꝓꝑie. Calefacit sufficiēter, sed minus q̄ꝫ piper.

i A. fatrasiliun.

De [i]⌈petroselino.⌋ Cap. DLX.

Petroselinū. dictum est in cap. de apio.

k A. frasiun.

De [k]⌈prassio.⌋ Ca. 561.

Prassiū qd ē. Est herba amari saporis. Nā. Jnqt Oribasi⁹. Nō sunt calefactio eius ⁊ exiccatio ipsi⁹ fortes. Alij aūt dixerūt ꝙ est cal'm in tertio, siccū in scđo. Opō. ⁊ ꝓꝑe. Est apitiuū, abstergit, ⁊ liq̄facit, ⁊ resoluit, ⁊ incidit. Mēbra capitis. Eius succ⁹ ꝯfert dolori auris antiq̊. ⁊ mūdificat, ⁊ apit meat⁹ auditus, ⁊ remouet antiquū dolorē eius. Mēbra oculi. Succ⁹ eius cuꝫ melle est ꝯueniēs ad acuendū visum. Mēbra anhe. ⁊ pec. Mūdificat pect⁹, ⁊ pulmonē ꝓductiōe sputi. Mēbra nu. Est apitiuū oppil'onū in ep̄e, ⁊ splene, ⁊ renibus. Mēbra expul. Prouocat menstrua, ⁊ mūdificat mr̄icē. Uenena. Fit ex eo empl'ꝫ cum sale ad morsum canis rabiosi.

l A. faunia.

De [l]⌈peonia.⌋ Cap. DLXII.

Peonia qd est. Eius alia est masculus ⁊ alia est feia. masculus qdē radices hꝫ albas grossas vt digiti, stipticū hn̄tes gustū. ⁊ feia hꝫ radicē in plimas ꝑtes diuisam, ⁊ ramos. Nā. Est cal'a ⁊ sicca [m]†⌈ ⌋ vehemēter. Opatio. ⁊ ꝓꝑe. Jn ipsa sunt exiccatio, ⁊ stipticitas cuꝫ resol'one, ⁊ apti ōe, ⁊ subtiliatione, ⁊ incisiōe, ⁊ abstersiōe, ⁊ qn̄ masticaꝛ vna hora appet post eā in ipsa acuitas ad stipticitatē declinās. Decora. Abstergit vestigia nigra in cute. Jnstr'a iunct. Cōfert podagre. Mēbra capitis. Cōfert epil'ie, adeo ꝙ ēt suspēsa: ⁊ iam qdē expta est eius appēsio, ⁊ inuēta est ꝓhibere epilepsiam, q̄ꝫdiu remanet, ⁊ cū eius ablatiōe cōpertū est redire epilepsiā. Et iude⁹ qdā inqt. Suffumigatio facta cū seie eius ꝯfert demoniacis, ⁊ epilepticis, ⁊ sanat eos. ⁊ sil'r si sumaꝛ fruct⁹ eius, ⁊ bibaꝛ cū melle rosꝭ. ꝯfert vehemēter. Ego aūt dico ꝙ forsitan hec est sp̄es peonie romane, nā illa q̄ ex india ferꝛ ad nos nō hꝫ magnū effectū in h̄ cap. ⁊ bibuntur ex se. eius. xv. grana cum mellicrato aut vino, ⁊ ꝯferūt incubo valde. Mēbra nu. Retinet nāꝫ qn̄ decoquiꝛ cū sirupis pōticis, et ꝓhibet mās effusas ad stōm, ⁊ semē eius ꝯfortat stōm, et sedat dolores eius, ⁊ mordicationē eius. Et cōfert radix eius icteritie, ⁊ apit oppil'onē q̄ est in ep̄e. Mēbra exp. Et qn̄ bibiꝛ cū vio ⁊ ꝓuocātib⁹, mouet mēstrua. ⁊ potus eius ꝓuocat vrinā etiā. Et qn̄ sumunꝛ de semie eius. xv. grana cū mellicrato aut vino ꝯferūt ꝑfocationi mr̄icis, ⁊ si bibanꝛ. xij. grana eius cū vino abscindunt fluxū sanguinis. Et qn̄ in potu daꝛ fetis d̄ radice eius q̄ꝫtitas amigdale mūdificat eas a sup̄fluitatibus ꝑtus ꝓuocatiōe educēte sup̄fluitates, ⁊ confert de radice eius quātitas auellane dolori renum et vesice. et decoctio eius cum vino stringit vētrem, et prouocat.

m† A. non.

n A. senubar.

De [n]⌈pino.⌋ Cap. DLXIII.

Pinus qd est. de grano aūt pini iā dixim⁹ in cap. de ha, ⁊ nos nolumus nisi vt loq̄mur de reliq̄s ꝑtib⁹ arboris pini. [o]⌈Electio.⌋ Uirtus corticis maioris fortior est, ⁊ cortex ei⁹ q̄ noiaꝛ [p]⌈fusi⌋ est debilior. Opō. et ꝓꝑe. Jn cortice ei⁹ est stipticitas plima, et vermis q est in ipsa existit in ṽtute cātaridis. Uulnera ⁊ vl. Cortex ei⁹ ꝯfert vlceribus [q]⌈corticalibus.⌋ Et in ip̄o ē ṽt⁹ ꝯsolidatiua, et in cortice ipsius ē de stipticitate q̄ ꝑuenit ad h̄ vt sanet abrasionē, qn̄ sup eā pōiꝛ vt empl'ꝫ. et puluerizatio corticis ꝯfert adustiōi aq̄ cal'e, et folia ei⁹ faciūt coherere vulnera puluerizata. ⁊ cortex ei⁹ ē ꝯueniēs locis ꝑcussiōis, et ꝯsolidat. s꞉ folia ei⁹ sunt ꝯueniētiora ad illud, qm̄ sꝛ hūidiora. Mēbra ca. Gargarism⁹ fact⁹ ex decoctiōe radicis eius attrahit fl'a pl'm. decoctio corticis eius cū aceto est cōueniēs, qn̄ colluiꝛ ex ea os, ad dolorē dētiū, ⁊ qn̄ pōiꝛ in eo acetū, et fit ex eo gargarism⁹ attrahit fl'a pl'ꝫ. Mēbra oculi. Fum⁹ eius ꝯfert casui palpebraꝝ, ⁊

o A. natura.
p A. fuchi.
q A. cazesie.

corrosioni anguli lachrymalis. Mēbra anheli. ⁊ pe. Granū ei⁹ ꝯfert tussi antiq̄. Mēbra nu. Cortices[a] [folioꝝ] eius qñ bibunt ꝯferūt dolori epis. Mēbra exp. Granū ei⁹ retinet mēstrua, ⁊ fruct⁹ cū se. cucumeris in vino ꝓuocat, ⁊ ꝯfert vlcerib⁹ in renib⁹, ⁊ vesica, ⁊ cortex ei⁹ retinet vētrē ēt. Uenena. Uermis viridis q ē in pino, ē in nā cātaridis.

a A. et folia.

De[b] [pupilla oculi.] Cap. DLXIIII.

b A. chare albayn.

Pupilla ocli qd ē. Est eruca aq̄, et dr̄ ēt apiū aq̄, et est bói odoris, et ort⁹ eius est in aq̄s stātibus. Opō. ⁊ ꝓꝓe. Est calefactiua, resolutiua. Mēbra expl. Prouocat mēstrua, ⁊ vrinam, ⁊ frangit lapidē in renibus, ⁊ vesica, si comedat cruda, aut elixata, ⁊ ꝯfert vlcerib⁹ intestinoꝝ.

De[c] [pastu colūbaꝝ.] Cap. DLXV.

c A. rhaialhamaz.

Pastus colūbaꝝ, ⁊ [cāeloꝝ] qd est. Est herba hñs granū, sicut granū myrti, et est ei ꝓximuz: verūtñ est vehemētioris cinereitatis ipso, ⁊ silr̄ in medulla eius, in colore, ⁊ gustu lēti excorticate in q̄ est aliq̄ꝫtulū dulcedinis. Nā. Est cal'a in ꝑmo. hūida i scdo.[d] † [ ] Opō. et ꝓꝓe. Est subtilis ⁊ nō nocet camelis q pascūt ipsaꝫ. Uenena. Est venenū vermib⁹ venenosis. Decora. Eius decoctio denigrat capillos.

A. ——
d † A. Alia lr̄a vulnera ⁊ vlcera incarnat vulnera, ⁊ ꝓhibet vlcera ābulatiua ꝑnitiosa cū ex ea fit empl'ꝫ cū aceto. Apata ⁊ bothor resoluit apostemata phlegmatica.

De[e] [pastu ceruoꝝ.] Cap. DLXVI.

e A. rhai aliel.

Pastus ceruoruꝫ. Nā. Est cal'us, subtilis, exiccatiuus in scdo. Opō. et ꝓꝓet. Dr̄ q̄ cerui nō nocent ex odore viparū et scorpionum, qñ aduenerit eis q̄ depasti fuerint ex h̄ pastu tyriacali. Uenena. Semen eius datur in potu ad morsum aialiū venenosoꝝ. Mēbra expl. Decoctio stipituꝫ eius ꝓuocat vrinā, ⁊ mēstrua, et exhit fetū et sedat pruritū accidentē in vulua, cuꝫ abluit̄ cuꝫ ea. Decora. Ei⁹ decoctio denigrat capillos.

De[f] [pede locuste.] Cap. DLXVII.

f A. regiel algierad.

Pes locuste qd est. Currit cursu oleris iameni. Mēbra anhe. et pec. Dat̄ cibus ex eo, ⁊ ꝯfert[g] [extenuatiōi] Febres. Juuamētum decoctionis ei⁹ est sicut iuuamētum chrysolocāne, ⁊ reliquoꝝ in febribus q̄rtana, sinocho, et hemitriteo.

g A. phthisi.

De[h] [pede coruino.] Cap. DLXVIII.

h A. regiel algerab.

Pes coruinus. Mēbra expul. Radix huius herbe cū decoq̄t̄, ꝯfert sol'oni antiq̄, ⁊ dixerunt Paulus, ⁊ alij, q̄ ꝯfert colice etiaꝫ, et efficit operationem hermodactiloꝝ absq̄ꝫ nocumēto.

De[i] [pulmone.] Cap. DLXIX.

i A. rihe.

Pulmo. Opō. ⁊ ꝓꝓe. Eius nutrimentum est ꝑuū, declinās ad flaticuꝫ, et in h̄ est ꝯsideratio. Uulnera ⁊ vlce. Pulmo arietis sanat excoriationē calcanei ex calciamēto, qñ sup ipsaꝫ ponit̄ cal'us. Mēbra nu. Eius digō ē facilis Mēbra expul. Jn ipso est ꝯstrictio ventris.

De[k] [pomis.] Cap. DLXX.

k A. tufaha.

Poma. Electio. Magis tēpata sunt alscemia ⁊ illa q̄ sunt insipida, sunt mala, ⁊ ꝑui iuuamēti, ⁊ nō agunt aliq̄d[l] † [ ] ⁊ silr̄ imatura. Nā. Jlla q̄[m] [sunt ꝯcta] sunt fridiora ⁊ hūidiora, ꝓꝓ illud qd̄ ē in eis de aq̄itate, ⁊ pōtica, ⁊ stiptica, ⁊ acetosa sūt frida grossa, ⁊ dulcia sunt aq̄a, ⁊ sūt decliuiora ad cal'itatē, q̄ꝫ alia, q̄ꝫuis magis dñans in eis sit frigus. Et sunt diuersa, ⁊ silr̄ folia eoꝝ, ⁊ arbores sunt diuersa. Et oio illd̄, qd̄ in sb̄a dñat̄, est. hūiditas supflua, frā. ⁊ fortasse illa q̄ sunt vehemēt̄ dulcedinis in cal'itate sr̄ tēpata, aut declināt ad eā. Opō. ⁊ ꝓꝓe. Jn ipsis est ꝓhibitio supfluitatū, ⁊ ꝓꝓe in folijs eoꝝ, ⁊ in pomis qdē est inflatio, ⁊ ꝓꝓe in eis q̄ nō sunt dulcia. ⁊ illa q̄ sūt pōtica, ⁊ stiptica sunt aq̄a, terrea. Et dulcia sunt aq̄a, ⁊ insipida sunt aq̄a valde ad ꝑtē hūiditatis supflue decliuia, ⁊ ꝓꝓ h̄ feruet eoꝝ succ⁹ velocit̄. ⁊ mel ꝯseruat succū eoꝝ. ⁊ gñat̄ qdē ex pōticis. ⁊ ex eis q̄ sūt stiptica humor terre⁹, ⁊ acetosa, ⁊ imatura gñant phl'a, ⁊ putredines, ⁊ febres[n] [ꝓprietate] sui hūoris, ⁊ sue cruditatis, ⁊ q̄r recipiūt putrefactionē. humor vō acetosoꝝ ē subtilior hūore stipticoꝝ: ⁊[o] [vinū qdē pomoꝝ ⁊ reliquoꝝ antiquū meli⁹ est q̄ꝫ recens] ꝓꝓ resol'onē vapoꝝ maloꝝ ab eo. Apata ⁊ bo. Cōferūt folia eoꝝ, ⁊ succ⁹ eoꝝ inceptiōi apatū cal'oꝝ. Uulnera ⁊ vl. Folia ⁊ cortices eoꝝ, cōsolidāt, ⁊ silr̄ succ⁹ eoꝝ, q̄ sunt stiptica. Jnstrā iunctu. Assiduatio comestiōis pomorū facit euenire dolorēꝫ neruoꝝ, ⁊ ꝓꝓe vernalia. Mēbra anhe. ⁊ pe. Cōfortāt cor, ꝓꝓe odorifera de scemi, ⁊ odorifera dulcia, ⁊ acetosa. Et si sit illic angustia ex cal'itate sunt magni iuuamēti, ⁊ eoꝝ sauich ēt. Membra nu. Cōfortāt debilitatē stōi, ⁊ q̄ stiptica sūt cōferunt stō si est cū cal'itate, aut hūiditate: ⁊ silr̄ pōtica, ⁊ acetosa ꝯferūt debilitati stōi, si ē in eo humor grossus[p] [ ] fridus valde ꝓꝓ suā grossitudineꝫ. Et assant̄ qdē in pasta, ⁊ ꝯferūt paucitati appetit⁹: ⁊ sauich pomoꝝ ꝯfortat stōacuꝫ, ⁊ ꝓhibet vomitū Mēbra expul. Dulcia ⁊ acetosa, qñ in stō inueniūt hūorē grossum q̄nq̄ꝫ deponūt ipꝫ in egōne, ⁊ si est vacu⁹ retinent. Et ea q̄ in massa assata sunt, ꝯferūt ad vermes, ⁊ dysenteriā. Et q̄ ex eis sūt ꝯueniētiora dysenterie sūt pōtica, ⁊ eoꝝ sauich nisi[q] [ꝯuertat ipsa] lenitas zuccari. Febres. Q̄nq̄ꝫ gñant̄ ab illis q̄ sunt imatura febres ꝑlime[r] [ꝓꝓetate] sui hūmoris. Uenena. Cōferūt venenis, ⁊ similiter succus, ⁊ folia ipsorum.

l † A. nisi ꝓpōnē eis ꝓpriam.
m A. ex eis sunt insipida.
n A. Alia litera cruditate.
o A. sirupus de pomis antiqu⁹ melius est q̄ꝫ. Alia litera. syru. de pomis antiq̄s meli⁹ est q̄ꝫ syrup⁹ de pomis nouiter collectis.
p † A. non.
q A. dñec eis.
r A. cruditate.

De[s] [papauere.] Cap. DLXXI.

s A. chaschas.

Papauer qd est. Papaueris sunt spēs: hortulana, ⁊ cāpestris, ⁊ silr̄ ē nigꝝ, ⁊ spēs cornuti qd̄ est marinū, ⁊ fruct⁹ ei⁹ est curu⁹: ⁊ spēs spumosi heracliēsis. Electio. Qd̄ meli⁹ ⁊ sanius est, est albū. Et opꝫ qdē vt terant̄ capita papaueris cuiusq̄ꝫ spēi recētia, ⁊ fiāt ex eis trocisci, ⁊ reseruent̄, ⁊ admistrent̄. Nā. Hortulanū est frm̄ ⁊ siccū in scdo. ⁊ nigrū i tertio. ⁊ dr̄ q̄ vsq̄ꝫ ad q̄rtū. Opō. ⁊ ꝓꝓe. Spēs papaueris sunt infridatiue. ⁊ nō est in ipso[t] [glutinatio] de q̄ sit curādū. Et illud qdē qd̄ est nigrū, est ingrossatiuū, exiccatiuū. ⁊ papauer marinū cornutū cui⁹ fructus est curuatus, sicut cornua tauri est abstersiuū, incisiuū, ⁊ est vehemētis abstersiōis. Et flos qdē cāpestris mūdificat vestigia vlceꝝ in oculis aialiū. Apata ⁊ bo. Liniunt̄ spēs ei⁹ ꝑter marinū sup herisipilā. Uulnera ⁊ vlce. Folia cornuti valēt ad vlcera sordida, ⁊ corrodūt carnē additā ꝓꝓ suā abstersionē, ⁊ eradicant escaras. ⁊ silr̄ flos ei⁹, ⁊ nō est ꝯueniēs vlceribus manifestis ꝓꝓ supfluitatē sue abstersiōis. Et ex cāpestri qdē fit ēpl'm cū oleo sup vlcera, ⁊ eradicat ea. Jnstrā iū. Linit̄[v] [cāpestre] cū lacte sup podagrā ⁊ ꝯfert. ⁊ q̄nq̄ꝫ decoq̄t̄ radix papaueris cāpestris in aq̄ donec ꝯsumat̄ medietas, ⁊ dat̄ in potu, ⁊ ꝯfert sciatice. Mēbra capi. Facit somnū, ⁊ ꝓꝓe illud qd̄ nigrū est, ⁊ est stupefactiuū, ⁊ in licinio supponit̄, ⁊ facit dormire, ⁊ ꝓhibet catarrū, ⁊ cū hñt̄ vigilias frōti ex eo empl'm supponit̄, iuuat̄ inde. ⁊ silr̄ qñ embrocat̄ decoctio eius, ⁊ quū ex eo spumoso fit vomitus bibito sm̄ q̄ꝫtitatē[x] [exuthe] in mellicrato, iuuant̄ ipso epileptici. Et oleū eius cū oleo ros̄. est ꝯueniens soda, qñ ex eo inungit̄ caput: cuꝫ tñ ab eo abstinet̄ q̄ꝫtū plus posse est, sit melius. Et q̄nq̄ꝫ distillat̄ eius decoctio in aurē fortis doloris.

t A. nutricatio.
v A. marinum.
x A. achsunesi.

⁊ sedat dolorez eius. Mēbꝛa oculi. Administraꝛ illud qð frigidū est in doloribus oculi vehemētibꝰ apud necessitatē: sed in ipso est cautela obseruāda, sicut diximus in opio. Mēbꝛa anhe. ⁊ pe. Cōfert tussi calide, ⁊ fluxibus ad pectus, ⁊ sputo sanguis. Et sumitꝛ ex eo loch ꝯferens[a] ⌈tussi cal'e⌋ valde ⁊ ꝓ prie qñ miscetꝛ cū acatia, ⁊ succo barbe hircine. Filius ꝟo mesaugue inqt. Semē nigri mūdificat pectus. corticis aūt manifestioꝛ dispōnū est, ꝙ[b] ⌈adiuuat ad spuendū, ⁊ in toto semine est mūdificatio.⌋ Mēbꝛa nu. Cōfert humiditatibus stōi. Et qñ radix eius qð marinū est. s. coꝛnutū decoqꝛ in aqua, donec medietꝛ aqua, ꝯfert egritudinibus epatis, ⁊ illi in cuius vētre est humoꝛ grossus. Et semen spumosi, facit vomere. Et dꝛ sil'e etiaꝫ huic in cāpestri. Mēbꝛa expul. Albū ⁊ nigrū qñ teruntꝛ multū, ⁊ dantꝛ in potu cū vino nigro, ⁊ pōtico, secant fluxuꝫ vētris antiquū: ⁊ nā qdē eius nō est vacua a virtute solutiua[c] ⌈⁊ cū hoc resolutiua⌋ resoluitꝛ in aqua. ⁊ ex decoctiōe eius vehementi qñ fit clistere, cōfert dysenterie: ⁊ qñ bibitꝛ semen eius cū sirupo[d] ⌈carati⌋ lenit ventreꝫ, ⁊ qñ in potu datꝛ de spumoso q̄ꝫtitas[e] ⌈exuthe⌋ vnius in mellicrato facit vomere, ⁊ soluit semen spumosi phl'a, ⁊ humoꝛē crudū, ⁊ sil'r semē spēi egyptij datꝛ ad bibēdū in[f] ⌈natif⌋ ⁊ tri ⁊ semē eius qð dōesticū est cū melle augmētat spma.

De[g] ⌈persicis.⌋ Cap. DLXXII.

Persica. Nā. Sunt frigida in fine scōi. humida in pꝛimo, infra tñ fineꝫ eius. Opō. ⁊ ꝓpꝛie. Que sunt humida velociꝫ sunt putrefactiōis, lenificatiua, et in ipsis est stipticitas aliq̄ꝫtula. sed eis stipticioꝛa sunt ea q̄ sunt incisa, exiccata, ⁊ in ipsis est ꝓhibitio cursus, ⁊ imatura sunt stiptica ēt. Decoꝛatio. Abscindūt folia eius qñ ex eis fit linimentū odoꝛē psilotri. Mēbꝛa capitꝫ. Distillatꝛ succus folioꝝ eius in aurem, ⁊ interficit vermes ⁊ ꝯfert oleū eoꝝ emigranee, ⁊ doloꝛibꝰ auris calis, ⁊ fridis. Mēbꝛa nu. Matura sunt bōa stō, ⁊ in eis est virtuꝫ faciēdi appetitū cibi. Et oꝫ qdeꝫ vt nō comedantꝛ post aliū cibū, qm coꝛrūpuntꝛ post eū, ⁊ coꝛrūpūt ipꝫ, sꝫ p̄cedāt añ cibū, ⁊ ea q̄ sicca sūt sūt tarde digōnis, et nō sꝛ bōi nutrimēti, q̄ꝫuis sint plimi nutrimēti. Mēbꝛa exp. Fit ex eis ⁊ folijs ipsoꝝ empl'ꝫ sumini, ⁊ iterficit vermes vētris, ⁊ sil'r si bibatꝛ succꝰ eoꝝ, et q̄ sꝛ eoꝝ supioꝛa et folioꝝ ipsoꝝ. et illa q̄ matura sunt, leniunt ventrē, et imatura stringūt. Et dixerūt qdā ꝙ ipa addūt in coitu, ⁊ vꝛ ꝙ illud sit in coꝛpoꝛibus siccis et calidis.

De[h] ⌈pane.⌋ Cap. DLXXIII.

Panis [i] ⌈qd est.⌋ Oꝫ vt sit panis mūdus, salitus, massam hñs ꝯfectam, fermentatus, coctꝰ bñ i tanoꝛ[k] ⌈vltime⌋ vna nocte ꝑmanēs. Et nō comedatꝛ cal'us sicut est. Panis. n. calidus nō est apud nāꝫ receptibilis, ⁊[l] ⌈acceptio eius q est de furno, ⁊ reliquoꝝ sibi filitū est mala⌋ ⁊ panis de simila est melioꝛ eo q est de farina, ⁊ q̄ꝫto plus fuerit mūdioꝛ oꝫ vt fermentetꝛ, ⁊ dimittatꝛ donec ꝯsequatur[m] ⌈plimū ⁊ ꝯficiatꝛ massa illius plimuꝫ ⁊ saliatꝛ pl'm⌋ ⁊ panis qdeꝫ furni nō est sicut panis altanoꝛ[n] ⌈si suscipiet decoctionē ab vtroqꝫ latere. Et panis de patella⌋ est crudus interius, ⁊ ablutus qdē ē infrigidatiuꝰ, ⁊ est pauci nutrimēti, ⁊ natat in stō, ⁊ ē ꝯueniens calefactis, ⁊ nō gñat oppil'ones, ⁊ nō calefacit. Modus ꝟo ablutiōis eiꝰ est vt sumatꝛ medulla panis[o] ⌈q iacuit vna nocte⌋ ⁊ infundatꝛ in aq̄ cal'a, deinde effundatꝛ ab eo aq̄ q̄ sup ipm natat, ⁊ renouetꝛ sup ipm aq̄, donec ab eo remoueatꝛ ꝟtꝰ fermenti, ⁊ reliq̄ꝝ, ⁊ ꝯseq̄ntꝛ finē sue inflatiōis.[p] ⌈Electio.⌋ Panis de simila nutribilioꝛ est, q̄ꝫ aliꝰ, ⁊ eiꝰ nutrimētū est meliꝰ, sꝫ est tardioꝛis penetratiōis. ⁊ adarmacha seqꝛ ipꝫ in suiꝫ dispōnibꝰ. Opirus ꝟo, q est plurimi furfuris, velocis est penetratiōis, sꝫ ē minoꝛis nutrimēti, ⁊ deterioꝛis. Et ille q nō decoqtur[q] ⌈bñ⌋ est plimi nutrimēti. ⁊ sil'r paꝝ hñs fermēti, sed eiꝰ nutrimētū[r] ⌈oppilat nisi illos⌋ q sunt plumi exercitij: ⁊ panis de[s] ⌈patella⌋ est huiꝰ gñis, eiꝰ nāqꝫ ꝑs interioꝛ raro decoqꝛ bñ. Et panis qdē ablutus ꝑui est nutrimēti elōgatꝰ[t] ⌈a similagineo⌋ lenis digōnis ⁊ pōderis. Et panis frumēti rari in iudicio existit opiri. Et panis alcataif gñat humoꝛeꝫ grossū, ⁊ alfatit est inflatiuꝰ tarde digōnis: ⁊ q melioꝛ de eo est, est ille q ē mixtꝰ cū oleo amigdalino: ⁊ opꝫ qdē vt eiꝰ exiccatio sit in vmbꝛa. ⁊ panis factus cum lacte plimi est nutrimēti, ⁊ tarde descēsionis, ⁊ est oppilatiuꝰ. Et empl'm qdē fcm̄ ex pane calidiꝰ est empl'o fcō cū frumēto.[v] † ⌈ ⌋. Decoratio. Panis q est de frumēto nouo ipinguat velociter. Apata ⁊ bo. Panis de frumēto cū mellicrato, ⁊ succis ꝯueniētibꝰ, bonꝰ est apatibus calidis: lenit. n. ea, ⁊ infridat. Vulne. ⁊ vl. Qñ pāis[x] ⌈decoqꝛ⌋ cū aq̄ ⁊ sale ⁊[y] ⌈infunditꝛ ex⌋ eo impetigo, ꝯfert. Mēbꝛa nu. Panis calidus facit sitim sua cal'itate, ⁊ natat ꝑꝑ suā humiditatē vapoꝛosaꝫ, ⁊ faciat velociter ꝑꝑ illud: ⁊ cal'us qdeꝫ est velocis digōnis, ⁊ tarde descēsiōis. Mēbꝛa expul. Panis opirus est lenitiuꝰ nāe, ⁊ adarmacha stringit, ⁊ fermētatus lenit, ⁊ azimus stringit vētrē, ⁊[z] ⌈ille qui est in patella coctus est⌋ ex eis q̄ stringūt. ⁊ panis antiquus siccꝰ stringit, si nō admiscetꝛ ei aliud, ⁊ panis alcataif stringit ventrē, ⁊ panis[⁊] ⌈subtilis⌋ stringit ventrē plusq̄ꝫ ille qui est de simila.

Littera. Q.

De quinqꝫ folio. Cap. DLXXIIII.

Quinqꝫ foliū quid est Est pentaphilon ⁊ iam dictum est de ipso.

Littera. R.

De[?] ⌈rizo.⌋ Cap. DLXXV.

Rizum qd est. Nā. Est cal'ꝫ ⁊ siccū, ⁊ siccitas ipsiꝰ est manifestioꝛ cal'itate sua: verūtñ qdaꝫ dicūt ꝙ est calius frumento. Opō. ⁊ ꝓpꝛie. Nutrimentū pꝛebet[ꝝ] ⌈multū⌋ ad quādā siccitatem declinās. Et quū decoqꝛ cū lacte, ⁊ oleo amigdalino, maiꝰ dat nutrimētū, ⁊ melius, ⁊ remouetꝛ ab eo exiccatio, ⁊ ꝯstrictio, quā facit, ⁊ ꝓpꝛie cū infunditꝛ nocte vna in aq̄ furfuris. Et ipꝫ est ex eis q̄ tarde[a] ⌈ifridantꝛ⌋ ⁊ in ipso est abstersio. Mēbꝛa expul. Decoctū cū aq̄ stringit vsqꝫ ad terminū, ⁊ decoctū cū[b] ⌈aq̄⌋ in spmate efficit augmentum, ⁊ neqꝫ stringit nisi pꝛeparetꝛ[c] ⌈frixione⌋ in coꝛtice suo, ⁊ studeatꝛ in destruēdo aquositatē[d] ⌈eius⌋ ⁊ pꝛopꝛie eius qð infusum est in aqua furfuris ꝑꝑ quam destruitur eius siccitas.

De[e] ⌈rosis.⌋ Cap. DLXXVI.

Rosa qd est. Est ꝟtutiꝫ cōposite ex sba aq̄a, ⁊ terrea, ⁊ in ipsa sunt acuitas, ⁊ stipticitas, ⁊ amaritudo cuꝫ stipticitate, ⁊ pauca dulcedine. ⁊ in aqueitate parū cal'itatis cā rei ꝑꝑ quā est dulcis, ⁊ amara, ⁊ in ipsa est subtilitas faciēs ipsiꝰ stipticitateꝫ penetrare, q̄re[f] † ⌈ ⌋ accidē facit coꝛizā.

a A. ad illud.
b A. Alia litera difficultat sputum ⁊ oia seminã eius faciunt spuere.
c A. cū hoc que.
d A. mellicrati.
e A. achsunesi.
f A. nathaf.
g A. chauch.
h A. chabzi seu chobzi.
i A. electio.
k —— A.
l A. ⁊ seqꝛ panē coctuꝫ in tanur panis coctus in furno, ⁊ reliqui panes alio modo cocti sūt mali.
m A. seu ꝑficiat plus. ⁊ vt pasta ipsiꝰ sit magis ⁊ ꝑfectiꝰ domata seu compꝛessa ⁊ plus salita.
n A. cui aduenit decoctio ex vtroqꝫ latere et panis almele.
o A. albait.
p A. Opationes ⁊ ꝓpꝛietates.

q A. valde.
r A. viscosuꝫ est oppilatiuū ⁊ nō est cōueniēs nisi illis.
s A. almele.
t A. ab oppil'one seu ab hoc vt oppilet, ⁊ est.
v † A. ꝑꝑ saleꝫ.
x A. miscetur.
y A. ⁊ liniatꝛ aut fricetur cum.
z A. almele.
⁊ A. Alia litera de farina.
? A. arꝫ vel arzi.
ꝝ A. conuenientia.
a A. Alia litera execūt ꝑ secessū.
b A. lacte.
c A. toꝛrefaciendo ipsum.
d A. Alia litera lactis in quo coquitur.
e A. vard.
f † A. mirtoꝛica.

Et vt⁹ q̄dē amara i ipsa remāet dū ē recēs, cū aūt sic
caẗ, minoraẗ ei⁹ amaritudo, et pp h̄ q̄ recēs ē, soluit
quū pōd⁹. ʒ. x. ex ea in potu sumiẗ. Jlla v̄o q̄ noiaẗ
rosa fetida, ē calr̃a. et ē radix ei⁹ sic̃ piretrū adustia.
Nā. Dixit Gal. q̄ rosa nō ē vehemētis friditatis
cōpōne sui facta ad nos: et dixit oz vt sit frĩa in p̄io.
Ego aūt dico, q̄ ei⁹ siccitas ē in p̄ncipio scdi p̄cipue
in desiccata. Opō. et p̄p̄e. Ei⁹ exiccatio est fortior
sua stipticitate, qm̄ amaritudo ei⁹ ē fortior stiptici-
tate sui saporis, z est aperitiua[a] [valde] z sedat mo
tū chol'e, z ē semē ei⁹ forti⁹ stipticuz, q̄d ē in ipsa, z
silr̃ pili q̄ sūt in medio ei⁹. z in toto ipsi⁹ est ɔforta-
tio mēbrorū iteriorū, z ei⁹ stipticitas nō ptrāsit [b] [cū
resol'one.] Et sicca q̄dē ē magis stiptica, z fridior.
Et iā dr̄ q̄ in ea ē vt⁹ exh̄ēs surculos, z spinas, z re
liq̄ carni infixa. Et ei⁹ succ⁹ bon⁹, est [c] [succ⁹ exūgu
late. s. albi abscisi vnguibus] z exiccaẗ in vmbra.
[d] † [ ] Decora. Rectificat fetorē sudo
ris qñ in balneo admīstraẗ. Ex ea quoq̄z fiūt ablu-
tiōes ſm hūc mōz. Sumiẗ rosa cui roz nō aduenit,
z dimittiẗ dōec extenueẗ, deiñ sumūẗ ex ea. xl. aur̃.
z ex spica bōi odoris. l. aur̃. z ex myrrha. vj. aur̃. z
fiunt inde trocisci parui: qñq̄z v̄o addunt in eis co
sti z lilij amborūz añ. ʒ. ij. z qñq̄z ponūt eos mulie-
res in [e] [maniki] z abluunt malum odorē sudoris.
Apata z bo. Dixerūt q̄dā q̄ ipsa abscindit veru
cas omnes, qñ admīstraẗ trita, z qñ rosa coq̄ẗ, z te
riẗ, z nō exp̄miẗ. z fit ex ea empl'm apatibus calis
soluit ea, z silr̃ ɔfert herisipile. Uulnera z vl. Cō
fert vlceribus [f] [p̄cipue abrasiōib⁹ in coxis, z in an
cha] z gñat carnē in p̄fundis. Et dixerūt q̄dā q̄ ip
sa exh̄it ea, q̄ ifixa sūt in carne, z spinas trita. Mē-
bra capi. Sedat soda [g] [q̄d ex ea hūidū est. Et de-
coctio aq̄ eius, z oleū eius faciūt sternutationē, cū
odoraẗ.] Et dixerūt q̄dā sternutatio ex ipsa fit, p
pterea q̄ retinet vaporē, z fortasse illud ēt est [h] [pp
virtutē suaz abstersiuā z p] p̄hibitionē in cerebris
h̄ñtib⁹ subtiles sup̄fluitates. Et ipsamet [i] † [ ]
facit sternutare illū, cui⁹ cerebrū est cal'm. z eius se
mē stringit gingiuas, z silr̃ [k] [succ⁹ ei⁹ cū] decocto.
z ɔfert ēt dolori auriū. Mēbra oculi. Sedat do
lorē in oculo ex caliтate, z silr̃ decoctio ex sicca, est
ɔueniēs grossitiei palpebrarū, cū ex ea fit alcofol, z
silr̃ ei⁹ oleū, z succ⁹ ipsi⁹: z ipsa q̄dē ñ ɔfert opthal
mie, nisi cū ex ea abscindūẗ additamēta ipsi⁹ alba.
Mēbra anhe. z pe. Cū aq̄ ro. bibiẗ, ɔfert sinco-
pi: z ei⁹ succ⁹ [l] [sed ei⁹ v̄gulta] est bōa sputo sangui
nis. z silr̃ capita ipsi⁹. Mēbra nu. Aq̄ ro. est bo
na ep̄i, z ɔfortat q̄ ex ea nutrita est cū melle stōm, z
est geleniabin z iuuat ad digerēdū. Et rosa q̄dez, z
ei⁹ succ⁹ ɔferūt hūorositati stōi. Oleū v̄o rosaceuz
extinguit iflāmationē stōi. Et silr̃ epithima fcm̄ stō
ex rosa ipsa. z ei⁹ sirup⁹ ɔfert ei q̄ in stō mollificatio
nē h̄z. Mēbra expl'. Sedat dolorē ani linita sup
eū cū penna, z dolorē matricis ex caliтate. z silr̃ de
coctio q̄ fit ex sicca, z ɔfert dolorib⁹ recti intestini.
Et fit clistere ex decoctiōe ei⁹ vlceribus itestinorū: z
silr̃ sirup⁹ ei⁹ bibiẗ ad illud. dormire v̄o sup locū ex
ea stratū, abscindit desideriū. Et q̄ recēs est fortas-
se soluit, si sumaẗ pōdus. s. ʒ. x. ex ea decies. Sicca
v̄o nō soluit. Et oleū rosaceū soluit ventrē.

a A. abstersiua.

b A. seu nō est superflua ita vt sit p̄hibens resolutionem.

c A. bon⁹ est succus rosarū a q̄b⁹ abscisa sunt capita z pars alba ipsarum.

d † A. faciendo ip̄m sicut rob.

e A. machonoch.

f A. Alia litera ɔuenit excoriationi coxaruz z emunctoriorū.

g A. Alia litera q̄ ex ea est humida z decoctio illius q̄ est sicca, z oleuz eius facit sternutare, imo odorata.

h A. q̄ ɔtrariaẗ virtuti abstersiue z pp.

i † A. odorata.

k A. Alia litera decoctio ei⁹ cuz vino.

l A. aqua virgultorū eius.

m A. Kulie.

¶ De [m] [renibus.] Cap. DLXXVII.

Renes quid sunt. Noti sunt, laudabiliores ex
eis sunt renes hedi lactentis. Natura.
Sunt eq̄les ad siccitatē declinātes. Opō. z p̄p̄e.
Parui sunt nutrimēti, z humor eorūz est malus, z
laudabiliores eorūz sunt renes hedi. Mēbra nu.
Sunt difficilis digōnis, z horridi saporis.

¶ De [n] [rob.] Cap. DLXXVIII.

Rob. Mēbra anhe. z pe. Juuat ad spuēdū, z
ponit̃ in sirupo de papauere noto. Mē-
bra expul. Cōfert dolori renum, z vesice.

¶ De [o] [ruta.] Cap. DLXXIX.

Ruta q̄d est. Siluestris vehemētioris est nigre-
dinis q̄z albarmel. Electio. Conuenien
tior ruta est [p] † [ ] domestica q̄ nasciẗ apud
arborē fici. Nā. Hūida, cal'a ē z sicca in scđo. Et
sicca est cal'a z sicca in tertio. sicca v̄o siluestris ē ca
lida z sicca in q̄rto. Opō. z p̄p̄e. Est incisiua, re-
solutiua, carminatiua valde, mūdificatiua [q] [vena-
rum] vlceratiua, stiptica. Decora. Cū nitro pōiẗ
sup morpheā albā, z sup verucas, z morū: z remo-
uet odorē alleorū, z ceparū, z ɔfert alopitie. Apata
z bo. Siluestris qñ teriẗ, z fit ex ea empl'z cū sale
in mēbro [r] [sup q̄d est apa cal'm ɔfert] z qñ poni-
tur sup scrofulas gutturis, z ascelle, resoluit eas, z
gūma ei⁹ est fortior in oib⁹ illis. Uulne. z vl. Po
niẗ cū butyro z melle sup ipetiginē: z cū aceto z ce
rusa sup formicā, z herisipilā, z sanat antiquā. Jn
strĩa iūctu. Cōfert palysi, z sciatice, z dolorib⁹ iun
cturarū bibita z more emplastri supposita cū mel-
le. Mēbra capi. Aufert odorē alleorū, z ceparū,
z fit ex ea empl'z cū sauich ad soda antiquā. Et qñz
fit ex ea empl'm cū aceto in naso ad fluxū sanguinis
nariū, z retinet ip̄m. Et succ⁹ ei⁹ calefact⁹ in cortice
granati distillaẗ in aurē, z mūdificat eā, z sedat do
lorē, z tinnitū, z sonitū, z interficit vermes, z liniūẗ
cū ea vlcera capitis. Mēbra ocu. Jpsa acuit vi-
sum, z p̄p̄e succ⁹ ei⁹ cū succo feniculi, z melle, col-
lyrio fcō ex ea, aut cōmesta. Et qñq̄z fit ex ea empl'z
[s] † [ ] sup pulsationē oculi. Mēbra anh. z
pe. Decoctio ei⁹ q̄ hūida est cū aneto sicco cōfert
dolori pectoris, z difficultati anhelit⁹ ſz testimōiū
ruffi. Mēbra nu. Fit ex ea empl'm cū ficubus ad
hydropisiz hyposarchā, z daẗ in potu vinū in quo
decoq̄ẗ ruta ēt. Et qñ de semine eius bibiẗ ab vna
ʒ. vsq̄z ad. ʒ. ij. ad singultū flaticū, sedat ip̄m. Et ipsa
q̄dē digerit, et facit appetitū cibi, z ɔfortat stōm, z
ɔfert spleni. Mēbra expul. Exiccat sp̄ma, z ab-
scindit ip̄m, z deijcit desideriū coitus z cōcubitus,
z vtraq̄z spēs ei⁹ stringit, z sedat dolorē pūgitiuū.
Et fit ex ea clistere cū oleo ad dolores colice, z po-
niẗ cū melle sup vlcera ani, et bibiẗ cū oleo, z bibi-
tur pp vermes. et ambe spēs expellūt sup̄fluitates
corp̄is cū p̄uocatiōe, z silr̃ retinet egōnem. Et fit ex
ea empl'm cū folijs lauri sup testiculos ad apata ip
sorū. Febres. Et silr̃ ɔfert rigori comestio ipsius,
z inunctio ex oleo eius. Uenena. Resistit vene-
nis. et bibat q̄ sibi timet ne in potu sumat venenū z
pungi a venenosis, de semine eius pōdus. ʒ. j. cū fo
lijs suis cū vino, et p̄p̄rie si bibitur cuz nuce z [t] [bo
lo] oibus cōtritis z cōmixtis: z plurimū ipsius su-
mere de siluestri est pernitiosum.

¶ De [u] [rubo.] Cap. DLXXX.

Rubus q̄d est. Dixerūt q̄dā q̄ est albausegi z
est q̄dā spēs ei⁹ q̄ noiaẗ rubus canis,
z h̄z fructū, q̄ est sicut oliua [x] [h̄ñtē] interi⁹ lanam.
Electio. Succ⁹ ei⁹ coagulat⁹ cū exiccatiōe in sole
[y] [forti.] Nā. Est fridus z sicc⁹. et in fructu ei⁹ ma
turo est caliтas q̄dā. Opō. et p̄p̄e. Est stiptic⁹, de
siccatiu⁹ cū oib⁹ ptib⁹ suis, z folia ei⁹ sunt minora
in h̄ pp suā aqueitatē. Decora. Decoctio stipituz
z foliorū ei⁹ tingit capillos. Apata z bo. Probi
bet ex folijs ei⁹ empl'm ambulationē fraudulētis, z
formice, z est bonū sup herisipilā ēt, et eius humor
est grossus. Jllud. n. q̄d de eo exiccatuz est, stringit

n A. Mibathtegi.

o A. Sedab.

p † A. Alia litera siluestris z.

q A. Alia litera vlcerum.

r A. facit accidere sup ipsum apa calidum.

s † A. cū sauich.

t A. ficu.

u A. Haleich.

x A. habens.

y A. est fortius.

manifeste,⁊ silr flos eius. Et in radice qdē[a] ⌈ ruffi⌋ est subtilitas cū stipticitate, ⁊ pp̄ h̄ frāgit lapidem. Uulnera ⁊ vl. Cōfert vlceribꝰ q̃ sunt sup̄ caput, ⁊ ꝯsolidat vulnera. Mēbra capi. Qn̄ masticant folia eius stringunt gingiuā, ⁊ sanāt alcola, ⁊ siliter fructꝰ eius[b] ⌈ ⁊ folia ipsiꝰ sanāt dolores gingiue. ⁊ succꝰ folioꝝ eiꝰ sanat os calīn⌋ ⁊ folia eiꝰ sanāt vlcera capitis, ⁊ multitudo fructꝰ albausegi facit soda. Mēbra oculi. Cōfert exiture oculi. Mēbra anhe. ⁊ pe. Cōferunt ptes eiꝰ sputo sanguis. Mēbra nu. Ex folijs eius fit emplm stō debili recipiēti mās, ⁊ ꝯfortat eū. Mēbra expul. Stringit vētrem: ⁊ rubus qdē canis cū accipit a fructu eius lana q̃ est in eo, ⁊ decoqtur, stringit eius decoctio vētrem, ⁊ abscindit cursum humiditatis antiq̃ ex matrice, ⁊ ꝯfert hemorroidibus natis in ano ex qbus currit sanguis facto ex eo emplastro. Et ipse, ⁊ flos eius ꝯferunt vlceribus intestinoꝝ, ⁊ solutiōi, ⁊ frāgunt lapidē[c] ⌈ subtilē⌋ in eis. Uenena. Est cōueniens morsui animalis qd̄ noiatur karites.

De[d] rubea tinctorum. Cap. DLXXXI.

Rubea tinctorum qd est. Est pontici saporis. Opō. ⁊ ꝓprie. Abstergit cū equalitate, ⁊ ponit sup̄ ipetiginē cū aceto ⁊ sanat eā, ⁊ linit cū aceto sup̄ morpheā albā, ⁊ sanat eā, ⁊ mūdificat cutim ab oī vestigio. Instra iunctu. Dat i potu cū mellicrato, ⁊ ꝯfert sciatice, ⁊ palysi q̃ est cum nocumēto[e] ⌈ in vtrisqꝫ laterib ⁊⌋ in sensu. ⁊ dat in potu de ea. ʒ.j. cū duabus. ʒ. rauedsceni ad ꝑcussionem, ⁊ casum cū[f] ⌈ vase vitreo terreo de vino passarum.⌋ Mēbra nu. Dat in potu fructꝰ eiꝰ cū oxymelle ad apata splenis, ⁊ mūdificat epar, ⁊ splenē, ⁊ apit oppilōnes eoꝝ, ⁊ est ei ꝓꝓetas in hoc. Mēbra expulsio. Prouocat vrinā adeo vehemēter, ꝙ q̄nqꝫ facit mingere sanguinē. Et opꝫ vt q eā bibit quacqꝫ die balneet. Et qn̄ suppōit ꝓuocat mēstrua. ⁊ exhit fetum. Uenena. Stipites eiꝰ cū folijs suis ꝯferunt morsui venenosoꝝ vermium.

De[g] ⌈ raphano.⌋ Cap. DLXXXII.

Raphanus qd est. Fortiꝰ qd̄ est in ipso, est semē ipsiꝰ, deinde cortex eius, postea folia ipsius: deinde caro eius. Et oleum quidem eius existit in virtute olei de kerua, nisi q2 est vehemētioris calitatis ipso, ⁊ siluestre in oibꝰ narrationibus cōicat ei: sed est fortiꝰ eo. Electio. Fortius qd̄ est in ipso est semē eius.[h] ⌈ Et ille q ē magis tēpatꝰ ē ille q⌋ ē elixatꝰ. Nā.[i] ⌈ Lignū eiꝰ ē calz⌋ in primo ⁊ humidū. ⁊ semē eius est calm in tertio. Opō. ⁊ ꝓprie. Sn̄at vētositates: sed semē eius ipsas soluit, ⁊ in ipso est subtiliatio fortis, ⁊ ꝓꝓe in semine eiꝰ. ⁊ q est siluestris est[k] ⌈ inflatiuꝰ.⌋ Et ille q est elixatꝰ ē nutribilior pp̄ sepationē illiꝰ ab eo qd̄ est medicinale. Et nutrimētuꝫ qdē eiꝰ est flaticuꝫ, ⁊ paucū cū hoc. Et in ipo est sba q̃ velox est ad putrefiendū, ⁊ illud pp̄ illud qd̄ in ipso est de nocumētis. folia aūt vernalia qn̄ elixant, ⁊ cōedunt cū oleo ⁊ almuri nutriūt plus q̃z radix. Decora. Si misceatur cuꝫ eo farina lolij, facit nasci pilos in alopitia. Et qn̄ fit ex eo emplm cū melle eradicat vestigia accidentia sub oculo, q̃ sunt cū[l] ⌈ occultatiōe⌋ ⁊ ꝯfert semē eius lētiginibus factis in mēbris, ⁊ reliqs coloribus exneis, ⁊ vestigijs, ⁊ ꝑcussiōibus, ⁊ pāno. ⁊ ipsum cū cōdisi linitū remouet morpheā nigraꝫ, ꝓꝓe in balneo. Et ipse multiplicat pediculos in corporibus. Apata ⁊ bo. Cū farina lolij adhibitus bothor[m] ⌈ lenibus⌋ abstergit ea. Uulnera ⁊ vlce. Qn̄ ex eo fit emplꝫ cū melle, eradicat vlcera fraudulenta, ⁊ vlcera[n] ⌈ lenia⌋ ⁊ semē eius cū aceto eradicat vlcus cancrenaꝝ integre. ⁊ silr opat sup̄ impetiginē. Instra iunctu. Semē eius expellit pulsationē q̃ est i iuncturis, ⁊ ē bonū dolori iuncturaꝝ valde. Mēbra capitis. Nocet capiti, ⁊ dentibꝰ, ⁊ palato: ⁊ succus eius, ⁊ oleū ipsiꝰ ꝯferunt vētositatibus in aure valde. Mēbra oculi. Nociuus est oculo verūtn̄ abstergit ipm, qn̄ in eo distillat aqua eius, ⁊ delet vestigia q̃ sunt in oculo sub lachrymali. Inqt filius mesaugue folia eius acuūt visū. Mēbra anhe. ⁊ pe. Qui est elixatus, est ꝯueniēs tussi antiq̃ vetuste, ⁊ chimo grosso gn̄ato i pectore, ⁊ ipse ꝯfert ꝑfocationi accn̄ti ex fungis mortiferis. Et si decoquat cū oxymelle, deide fiat ex eo gargarimus, ꝯfert ꝑfocationi. Et in ipso cū h̄ est nocumētū gutturis, ⁊ est addēs in lacte. Mēbra nu. Est malus stō faciēs eructuare. Et post cibū lenit ventrē, ⁊ facit cibū penetrare: ⁊ an̄ cibū facit natare cibuꝫ, ⁊ nō qescit, ⁊ pp̄ h̄ facilē efficit vomitū, ⁊ ꝓꝓe cortex eius cū oxymelle, ⁊ ꝯuenit lateri, ⁊ spleni suppositus vt emplꝫ. Et semē eius cū aceto facit[o] ⌈ nauseā⌋ valde ⁊ resoluit apa splenis. Filius ꝭo mesaugue dixit. Si cōedat post cibū digerit, ⁊ ꝓꝓe folia eius. Et aq̃ folioꝝ eius apit oppilōnes epis, ⁊ remouet icteritiā. Et dixerūt qdā, folia eiꝰ digerūt, ⁊ corpus eius facit nauseā. et semē ipsiꝰ resoluit inflationē in vētre, ⁊ fac̄ facilē egressionē cibi, ⁊ facit appetituꝫ, ⁊ aufert dolorē epatis, ⁊ aq̃ eiꝰ ē bona hydropisi. Uenena. Cōfert morsui vipe, ⁊ cum vino morsui cornute etiā. Et semē eius ꝯfert venenis, ⁊ vermibus venenosis. Et si ponat frustum eius sup̄ scorpionem, moritur. et aqua eius experta ē in hoc, ⁊ ē fortior. Et si momorderit aliquē scorpio qui raphanum comedit, non nocebit ei.

De[p] ⌈ reban.⌋ Cap. DLXXXIII.

Rehan. Membra expulsionis. Cōfert hemorroidibus.

De[q] ⌈ reban salamonica.⌋ Cap. DLXXXIII.

Rehan salamonica qd est. Inuenit in mōtibꝰ spahā ⁊ ē silis aneto hūido. Et dr̄ ꝙ folia eiꝰ sunt sicut[r] ⌈ malua ⁊ poma eiꝰ sunt ꝑua⌋ ⁊ inuoluit sup̄ arborē sicut volubilis. Et vr̄ ꝙ sit in ipso diuersitas, ⁊ vr̄ ꝙ sermo scōs sit innuens ad h̄, ꝙ ipsa ē plāta, q̃ noiat[s] ⌈ hasaseꝝ.⌋ Uulgꝰ. n. existimat ꝙ ē rehā salamōica. Opō. et ꝓꝓe. Est subtilis, exiccatiua, resolutiua. Apata ⁊ bo. Cōfert posita cū aceto sup̄ herisipilā, ⁊ linit sup̄ apata flatica. Uulnera ⁊ vl. Linit cuꝫ aceto sup̄ vlcera ambulatiua. Instra iuncturaꝝ. Linit sup̄ podagrā, ⁊ ꝯfert ei, ⁊ est eius ꝓprietas. Mēbra capitis. Cōfert torture. Mēbra expul. Supponit cum oleo rof. ad dolorem matricis. Uenena. Linit super mordicationem scorpionis.

De[t] ⌈ roba.⌋ Cap. DLXXXIIII.

Roba qd est. Est auellana indica, ⁊ est fructus magnus in magnitudine auellane, silis papaueri, et sepat a grano, sic̄ neregil. Nā. Et ē cal'a ⁊ sicca. Apata ⁊ bo. Est epithima sup̄ scrofulas cū aceto ꝯueniēs. Uulnera ⁊ vl. Cōfert scabiei, ⁊ prurituī. Instra iunctu. Disrūpit vētositates ipediētes in dorso. Mēbra capi. Fit ex ea caputpurgiū ad torturā, ⁊ plꝫ ꝯfert ei. ⁊ silr ꝯfert emigranee, ⁊ soda. Et est caputpurgium ꝯferēs epilepsie, ⁊ scotomie, ⁊ manie, ⁊ melācolie. Etiam qdeꝫ exptum est caputpurgiū eius in tortura tribus diebus, ⁊ fecit currere humiditatē ex naribus, et fecit fluere fla plm, ⁊ remouit egritudinē in tribus diebus. Et opꝫ vt patiēs torturā moret in domo tenebrosa: ⁊ ꝯfert vētositatibus crudis. Mēbra ocli.

a A. haleich.

b A. maturus ⁊ succus fructus eius ⁊ folioꝝ eiꝰ sanant dolorem oris calīn.

c A. pp̄ subtilitatem que est.

d A. Fue alsaba gin.

e —— A.

f A. cum cyatho vini.

g A. Fegiel.

h A. et maioris nutrimenti.

i A. radix eiꝰ est calida.

k A. iflamatiuꝰ.

l A. nigredine.

m A. lacteis.

n A. lactea.

o A. vomitum.

p A. Rihan.

q A. Rihan sulimun.

r A. alehea ⁊ flos eius est ꝑuulus.

s A. gielasfran.

t A. Rote.

Cōfert aq̄ in oculo alcofol facto ex ea, ⁊ ꝓprie succus minoris eius, ⁊ vētositati asebel, ⁊ panno, ⁊ caputpurgio facto ex ea cū aq̄ amarici. ⁊ fit ex ea alcofol cū antimonio tortos hñtib⁹ oculos. Mēbra anhe. ⁊ pe. Daṫ in potu de radice ei⁹ pōdus. ʒ. ij. cū vino ad pl'esim fraz, ⁊ asma, ⁊ tussim antiquā, ⁊ sputū sanguinis ex pectore pp illud qḋ in ipsa est de stipticitate. Mēbra expul. Cōfert colice passiōi, ⁊ daṫ de eo in potu pōdus. ʒ. ij. ad anū, ⁊ dolorē matricis. Et pessariū suppositū de eo qḋ ex ipsa fricatiōe dissolutū est, ꝓuocat mēstrua, ⁊ exhit fetū, ⁊ similiter succus eius, ⁊ sol'one educit chol'am nigrā, ⁊ fl'a, ⁊ aquositatē ēt, ⁊ cholerā ex corpe toto absq̧ difficultate, ita ꝙ sanat albaras, ⁊ remouet eam, ⁊ icteritiā, ⁊ pānū, ⁊ filia. ⁊ resoluit colicā, ⁊ eius potio est triū kermet, ⁊ kermet est sex kerates. Et bibitur cū vino dulci, aut oxymelle. ⁊ daṫ cū petroselino ⁊ dauco. Et scamonea mouet eius sol'onē qñ ipsa admisceṫ, ⁊ ꝯfortat ipsam. ⁊ q̄ztitas ei⁹ est, vt cū vnoquoq̧ auṙ. ipsi⁹ ponāṫ tres anulusat de scamonea, ⁊ qñq̧ assumiṫ de ea pōdus. ʒ. ij. ⁊ teriṫ, ⁊ poniṫ cū vino dulci, aut in oxymelle, ⁊ dimittiṫ aliq̄zto spatio, deinde cogṫ vinū illud cū lētibus, aut ordeo cū carne galline, ⁊ daṫ ad sorbēduz ius eius, ⁊ misceṫ ei de scamonea. Febres. Cōfert febribus q̄rtanis. Venena. Est tyriaca morsui scorpiōis, ⁊ rutele. Et qdā studēt ad h̄ vt sumāt de cortice ei⁹ supiore sicut lens, ⁊ ꝓijciāt in fissuram puncture.

Marg.: a A. Rauend.

Deᵃ [reubarbaro.] Cap. DLXXXV.

Reubarbarum. Electio. Qñq̧ adulteraṫ hoc mō. Decoq̄tur, ⁊ assumiṫ ei⁹ aquositas, ⁊ desiccaṫ succ⁹ ei⁹, deide exiccaṫ sb̄a ei⁹ post illud, ⁊ vēdiṫ sicut est. Verū ipm est tūc spissi⁹, ⁊ vehemētius stipticū, ⁊ purū est vehemētius rarꝫ, ⁊ min⁹ stipticū. ⁊ est crocee tincture. Opō. ⁊ ꝓprie. Sub̄a arboris ei⁹ est cōmixta ex aqueitate, ⁊ aereitate, ⁊ in ipso est terreitas amara pp actionē igneitatis in ipm, ⁊ sil'r ei⁹ mollities, ⁊ stipticitas sunt ex terreitate ei⁹. ⁊ seqṫ ipm in stipticitate eius terreitas, imo est iuuamētū in ea, ⁊ cōpleṫ eius opō cū q̄litate sue terreitatis, ⁊ qḋ de ipso purꝫ est, est minus stipticū. Decora. Cōfert pāno, ⁊ vestigijs remanētib⁹ sup cutes, qñ liniṫ cū aceto ⁊ᵇ [ ] eūatio cum eo. Apata ⁊ both. Fit ex eo empl'm cū qbusdā hūiditatib⁹ ad apata cal'a. Vulnera ⁊ vl. Cōfert impetigini epithimatū cū aceto. Instra iuuctu. Cōfert valde casui, ⁊ ꝑcussioni. Et ingt alcanzi potio eius fit. ʒ. ij. in vino ꝑmixto. ⁊ cōtussiōib⁹ qñ daṫ in potu cū vino odorifero, ⁊ sil'r qñ inungiṫ ex oleo eius ad ꝯtusionē lacertorꝫ, ⁊ dolorē eorꝫ, ⁊ extensionē, ⁊ ꝯfert rupture. Mēbra anhe. ⁊ pe. Cōfert asmati, ⁊ sputo sanguinis. Mēbra nu. Est ꝯferēs epati, ⁊ stō, ⁊ debilitati amborū, ⁊ doloribus eorꝫ, ⁊ doloribus itrinsecis, ⁊ singultui, ⁊ rupture, ⁊ extenuat splenē. Mēbra expul. Cōfertᶜ [adereb] ⁊ dolori pūgitiuo vētris, ⁊ dysenterie, ⁊ dolori renū, ⁊ vesice, ⁊ doloribus matricis, ⁊ fluxui sanguis. Febres. Cōfert febribus antiqs, ⁊ habētibus periodos. Venena. Cōfert morsui vermiū venenosorꝫ, ⁊ serpētis. et q̄ztitas potus ei⁹ est sicut q̄ztitas potus agarici.

Marg.: b † A. fit. — c A. diarie. — d A. Ramech.

Deᵈ [ramech.] Cap. DLXXXVI.

Ramech. Nā. Est frida et sicca. Opō. ⁊ ꝓprie. Est stiptica, exiccatiua, subtiliatiua, ꝯstrictiua, ꝓhibens effusiones mācrꝫ, ⁊ sedat caliditatem. Mēbra nu. Confortat stōm qñ in potu daṫ cum aqua myrti. Mēbra expul. Cōstringit ventrem.

Deᵉ [ratienigi.] Cap. DLXXXVII.

Ratienigi qd est. ᶠ [Noiaṫ colonia: ⁊ est gūma pini ⁊ noiaṫ arbor ei⁹ in scemi alherez.] Nā. Est cal'a ad tertiū. sicca in ꝑmo. Opō. ⁊ ꝓprie. Gñat carnē corporꝫᵍ [tenerorꝫ] sꝫ cōmouet dolores in corpib⁹ teneris: ⁊ qñq̧ sananṫ ea vlcera cū balaustijs, ⁊ venis, ⁊ silibus.

Marg.: e A. Ratinegi. — f —— A. — g A. durorum.

Deʰ [ribes.] Cap. DLXXXVIII.

Ribes qd est. Inest ei virtus acetositatis citri, ⁊ acreste. Nā. Est frida ⁊ sicca inⁱ [tertio.] Opō. ⁊ ꝓprie. Est extinctiua, ⁊ᵏ [abscindit sanguinē] sedatiua calitatis, ⁊ ꝯfert apatibus pestilentie q̄ subito interficiunt. Mēbra oculi. Acuit visum, qñ fit alcofol ex succo eius. Mēbra expulsionis. Confert solutioni cholerice. Apata ⁊ bo. Confert variolis, ⁊ morbillo, ⁊ apostematibus pestilentialibus, ⁊ pestilentie.

Marg.: h A. Ribes. — i A. secundo. — k A. Alia litera ⁊ reꝑmens acuitatē sanguinis.

Deˡ [rachamat.] Cap. DLXXXIX.

Rachamat. Mēbra capitis. Distillaṫ fel eius cū oleo violaceo in latere diuerso ad emigraneā, ⁊ diuerso ad dolores auris. Et fit ex eo caputpurgiuz infantib⁹, aut distillaṫ in narib⁹ ipsorꝫ pp illud qḋ in eis est de vētositatibus puerorꝫ. Mēbra oculi. Fit alcofol ex felle ei⁹ ad albedinē oculi cū aq̄ frigida. Mēbra expul. Dr̄ ꝙ stercus eius eijcit fetū vaporatū. Venena. Inquit filius alpatrich. Eius fel exiccaṫ in vase vitri, in vmbra, ⁊ fit ex eo alcofol in latere morsus vipe, sed nō credo illud. Et qdā dixerūt ꝙ exptū fuit ad venenū scorpionis, et serpētis, et vipere maioris, ⁊ iuuat. Et vr̄ mibi ꝙ liniendo factū est.

Marg.: l A. Rachame.

Deᵐ [rasas.] Cap. DXC.

Rasas qd est. Jaz dcm̄ est in capl'o de plūbo, et hoc est stānū. eius aūt cerusaz et spēs faciendi eaz, dicemus in antidotario. Electio. Qḋ in eo subtile est, est qḋ adustū est, ex cerusa. ⁊ opꝫ vt timeaṫ odor ei⁹ cū aduriṫ. Nā. Est fridū et hūidū. Opō. ⁊ ꝓprie. In eo qḋ est adustū, est lenificatio, et subtiliatio, et resolutio, et intersectio sanguinis. Et ei⁹ cerusa ē glutinatiua, infridatiua, cui⁹ v̄tus ē v̄tus tutie aduste. Et scoria qdē rasas, ē in silitudie v̄tutꝫ rasas adusti. Apata et bo. Qñ fricaṫ cū vino, aut alio, aut aliquo succorꝫ frorꝫ ꝯfert apatib⁹. Vulnera et vl. Cōfert vlcerib⁹ fraudulētis, et ambulatiuis. Et cerusa replet vlcera, et glutinat ea. Venena. Qñ fricaṫ eius cerusa sup pūcturā scorpionis marini, ⁊ draconis marini ꝯfert. Et opꝫ vt timeatur eius odor apud adustionem.

Marg.: m A. Rasas.

Deⁿ [rabadat.] Cap. DXCI.

Rabadat. Mēbra capi. Dr̄ ꝙ rabadat positus sup caput patiētis soda, remouet soda. Gal'. Ego iqt. Existimo ꝙ ipsa fac̄ illud dū est viua, mortuā .n. iā exptus fui, et nihil inueni.

Marg.: n A. Rabade.

Deᵒ [reiben.] Cap. DXCII.

Reiben qd est. Est lapis q est sic̄ cancer. Nā. Est fridus ⁊ hūidus in scdo. Opō. ⁊ ꝓprie. Exiccat, ⁊ abstergit, ⁊ ei⁹ virt⁹ est ꝓxima virtuti cancri. Mēbra oculi. Acuit visum.

Marg.: o A. Rathiaba.

Deᵖ [rubien.] Cap. DXCIII.

Rubien. Opō. et ꝓprie. Est ꝯueniens cibus, sed salitus antiqu⁹ gñat melācoliā. Mēbra expul. Augmētum efficit in coitu,

Marg.: p A. Rubien.

Deᑫ [rebithe.] Cap. DXCIIII.

Rebithe. Nā. Filius mesaugue inquit. Est calidior q̄z rubien. Mēbra expl'. Excitat coitum.

Marg.: q A. Raithane.

Ratuba Deʳ [ratuba.] Cap. DXCV. qd ē. Estˢ [alcot.] Et iā dixim⁹ ḋ ea.

Marg.: r A. Rathbē. — s A. fassafa.

¶De[a] ⌈ranis.⌋ Cap.DXCVI.

Rana. Opō. ⁊ ꝓprie. Cinis ranarū qñ ponitur sup locū sanguinis retinet eū. Decoratio. Et ipsa qñ decoqͥ cū sale ⁊ oleo est ſƺ ꝙ dī bezahar lepre, ⁊ venenosoꝝ vermiū comesta. Instrā iunctu. Eius ius cōfert apatibus cordarū qñ sup ea effundiť. Mēbra capi. Dī ꝙ ex[b] ⌈succo⌋ rane fluuialis colluiť os ad dolorē dentiū ⁊ sedať, sed ē in ea qd̄ est in ea. Et corpꝰ rane, ⁊ ꝓpē pinguedo eius, est ex eis q̄ facilē dentiū eradicationeʒ faciūt. Et existimo ꝙ ē h̄ ex[c] ⌈petrosa nō domestica⌋ hec.n.spēs est ex eis q̄ testanť medici, ⁊ expimētatores cōitatis eijcere dētes aialiū, qñ ipsam sumūt in cibo, ⁊ in pastu. Venena. Siqs cōedit sanguinem eius, aut corpus ipsius, apať corpus eius, ⁊ fit ipsius color plūbeus, ⁊ expellit spma donec moritur. Et dī ꝙ qñ coqtur cū sale, ⁊ oleo, ⁊ comediť, est bezahar lepre, ⁊ vermibus venenosis.

a A. Dafda.
b A. elixatura.
c A. arborea hortulana.

Littera.S.

¶De[d] ⌈squilla.⌋ Cap.DXCVII.

Squilla qd est. Est cepe muris, q̄ sic noiať ꝓpea ꝙ ipsa interficit murē. Et est[e] ⌈pūgitiua, acuta⌋ sed decoctio, ⁊ assatio frāgūt eius fortitudinē. Et forma ipsiꝰ cū assata est, est forma psici desiccati. Et color eiꝰ ē citrinꝰ, declinās ad albedinem, ⁊ ex ea est gn̄s venenosum mortale. Et existiauerūt qdā ꝙ ipa sit[f] ⌈napellus⌋ ꝑ qdā signū qd̄ i ea repiť, sƺ errauerūt. Electio. Que ex ea bōa est[g] ⌈est fortis coloris splēdida⌋ in cuiꝰ sapore est dulcedo cū acuitate, ⁊ amaritudine. Nā. Cal'a ē in tertio. sicca in termis scd̄i. Opō. ⁊ ꝓpe. Est resolutiua, attractiua sanguis ad exteriora, ⁊ supfluitatuʒ adustiua, vlceratiua, subtiliatiua valde, chimoꝝ grossoꝝ incisiua cū v̄tute vltra v̄tutē sue calefactiōis. Et ipsiꝰ acetū ꝯfortat corpꝰ debile, ⁊ acqrit ei sāitatē. Deco. Eradicat ducas[h] †⌈ ⌋ illinita cū oleo, ⁊ gūma pini. [i]⌈Et⌋ facit pilos nasci i alopitia, ⁊ tyria illinita ⁊ fricata, ⁊[k] †⌈ ⌈fixuris calcanei ꝓpe. [l]⌈Et sirupꝰ eiꝰ⌋ ⁊ ipsiꝰ acetū bonū efficiūt colorē. Vulnera ⁊ vl. Desiccat vlcera exteriora, ⁊ nocet vlceribꝰ visceꝝ comesta, ⁊ exulcerat fricata. Instrā iunctu. Nocet neruis sanis, parūp ꝯferēdo doloribꝰ neruoꝝ, ⁊ iuncturaꝝ, ⁊ paralysi, ⁊ sciatice ꝓprie, ⁊ silr̄ eiꝰ acetū, ⁊ sirupꝰ ipsius.

Mēbra capi. Cōfert[m] ⌈soda⌋ ⁊ melle, ⁊ ꝯstringit eiꝰ acetū gingiuas, ⁊ ꝯseruat dētes motos, ⁊ ꝯfert fetori oris. Mēbra oculi. Eiꝰ comestio acuit visū.

Mēbra anhe. ⁊ pe. Cōfert asmati valde, ⁊ tussi antiq̄, ⁊ aspitati vocis, ⁊ potanť ex ea tres anulusat cū melle, ⁊ ꝯfortat guttur eiꝰ acetū, ⁊[n] ⌈cepe ipiꝰ.⌋

Mēbra nutri. Confert duritiei splenis, ⁊ ꝯfortat stōm, ⁊ digōnē, ⁊ ꝯfert subleuatiōi cibi. Et silr̄ acetum eiꝰ ⁊[o] ⌈succꝰ ipsiꝰ bibitꝰ⌋ ꝑ splenē diebꝰ .xl. Et dī ꝙ si suspēdať sup illū q h̄ʒ splenē diebꝰ .xli. liquefacit ipsiꝰ splenē, ⁊ ꝯfert hydropisi, ⁊ ictericie.

Mēbra expul. Prouocat vrinā fortiter. ⁊ silr̄ eiꝰ acetū. ⁊ sirupꝰ ipsiꝰ ꝯferūt difficultati vrine, ⁊ ꝓuocāt mēstrua, donec ēt faciāt abortū, ⁊ silr̄ acetū, ⁊ sirupus eiꝰ ꝯferūt p̄focatiōi mr̄icis, ⁊ soluit grossos hūores, p̄cipue qd̄ ex ea assatū ē aggregatuʒ cū sex culpo salis, ⁊ eiꝰ potio fit duoꝝ[p] ⌈muharaheni⌋ cū est ieiunus. ⁊ silr̄ qd̄ ex ea est elixatū, ⁊ eius semen bn̄ tritū ⁊ positū in vase sicco, ⁊ pmixtū cū melle, ⁊ cōestū lēit nāʒ, ⁊ ꝯfert dolori ani, ⁊ mr̄icis, ⁊ stōi, ⁊ ꝯfert dolori pūgitiuo. Febres. Acetū eiꝰ ꝯfert tremori antiquo. Venena. Cū suspēdiť eiꝰ totuʒ sup portas, s̄m ꝙ dī, ꝓhibet venenosa ab eis, ⁊ est tyriaca venenosis. ⁊ interficit mures. Permutatio. Tantū q̄ʒtū ipsa est de cordumeni, ⁊ tantū q̄ʒtū ipsa est, ⁊ tertia ipsius acori, ⁊ tertia ipsius amomi.

d A. Aschil, vel alaschil.
e A. acuta fortiter.
f A. bulbus.
g A. Alia litera illa q̄ h̄ʒ coloreʒ chani. Alia litera. illa q̄ h̄ʒ coloreʒ chorni.
h A. et.
i —— A.
k † A. confert.
l A. mediū ipsiꝰ crudum.
m A. epilepsie.
n A. Alia litera indurat ipsum.
o A. decoctio ipsius bibita.
p A. auf.

¶De[q] ⌈squināto ⁊ flore eius.⌋ Cap.DXCVIII.

Squinantum ⁊ flos eiꝰ qd ē. Ex eo aliđ est arabicū ⁊ bōi odoris: ⁊ aliud est qd̄ est[r] ⌈mimū, agriniū, ⁊ est duriꝰ, et ē grossū, ⁊ ē terreū, ⁊⌋ nō h̄ʒ odorē. Inqt Dia. Sq̄nātū est duaꝝ spēꝝ: vna eaꝝ est q̄ nō h̄ʒ fructū: ⁊ altera q̄ h̄ʒ fructū nigrū. Electio. Meliꝰ ex eo ē arabicū rubeū[s] ⌈fortioris odoris sed illud qd̄ est supra ipm ad aliq̄ʒtulā declinat rubedinē⌋ ⁊ cū findiť, fit purpureū, mordicās linguā, ⁊ adurēs eā sua acuitate. Nā. In[t] ⌈agrinio⌋ est v̄tꝰ infridatiua. ⁊ apđ filiū vireʒeg, totū est frm̄, ⁊ eiꝰ radix est vehemētioris stipticitatis. ⁊ eiꝰ flos calefacit parūp, ⁊ eiꝰ stipticitas ē mior calefactiōe eiꝰ: ⁊ fortasse ē arabicū, sed in sua nā ē cal'm ⁊ siccū in scd̄o. Opō. ⁊ ꝓp. In ipso ē stipticitas, quapp ꝯfert eiꝰ flos fluxui sanguinis vn̄cūq̄ʒ, ⁊ in eiꝰ oleo sūt resolutio ⁊ eius[u] ⌈ꝯtractio⌋ sed ipsiꝰ radix est fortior in h̄, ⁊ ꝯstringit nāʒ. ⁊ in ipso sunt digō, ⁊ lenificatio. Et orificia venarū apit, ⁊ sedat intrinsecos dolores, ⁊ ꝓpe in mr̄ice, et resoluit vētositates. Vulne. ⁊ vl. Eius oleū cōfert pruritui, ita vt illud ēt agat i aialibꝰ. Apata ⁊ bo.

Cōfert apatibꝰ calis eiꝰ decoctio, ⁊ duritiebꝰ intrinsecis bibitū, ⁊ suppositū ꝑ emplo, ⁊ decoctū in apatibꝰ fridis in visceribꝰ. Instrā iunctu. Cōfert lacertis, ⁊ spasmo, cū ex eo bibiť q̄rta aurei cuʒ pipere. Et[x] ⌈ipm⌋ remouet lassitudinē. Mēbra capi.

Grauat caput ꝓprie illud qd̄ ex eo est[y] ⌈agriniū⌋ sed minutū eiꝰ facit soda, ⁊ grossioris semē fac̄ dormire, ⁊ stupefacit. ⁊ totū ipsiꝰ ꝯfortat carnē rubeaʒ q̄ est inter gingiuas, et desiccat hūiditatē eaꝝ. ⁊ eiꝰ flos purgat caput. Mēbra anh. ⁊ pe. Cōfert dolori pulmonis, et eiꝰ flos ꝯfert sputo sanguis. Mēbra nu. Eius radix ꝯfortat stōʒ, ⁊ facit appetitū, ⁊ sedat nauseā accepto aureo ex ea, ⁊ ꝓprie cū pōdere sui ex pipe, ⁊ ipsiꝰ flos sedat dolorē stōi, et cōfert apatatibꝰ eiꝰ, et apatibꝰ epis. Mēbra expul. Cōfert doloribꝰ mr̄icis ꝓprie, ⁊ encatisma in decoctione eiꝰ apatibꝰ mr̄icis calis. Et silr̄ cū distillať i eā, aut[z] ⌈vaporať aqua eiꝰ⌋ et frāgit lapidē et stringit nām, ꝓprie qd̄ ex eo est[⁊] ⌈agriniū.⌋ Et abscidūt fluxū sanguinis mr̄icis, et ꝓprie eiꝰ flos. Et ꝯfert dolori renū, ⁊ fluxui sanguinis ipsoꝝ, ⁊ cū bibiť ex radice eius aure cū pipe ꝯfert hydropisi. et ipsius flos ꝯfert apatibus ani. Venena. Spēs eius grossa cū ex folijs eius recētibus, q̄ sunt iuxta radiceʒ, fit empl'm est iuuatiua morsure venenosoꝝ.

q A. Adcbar.
r A. agiami qd̄ ē subtile seu minutum ⁊ est durum ⁊ ex eo est grossuʒ, ⁊ ē magis molle ⁊ ipsʒ.
s A. bōi odoris ⁊ flos eius declinat ad rubedinem.
t A. agiami.
v A. stipticitas.
x A. oleuʒ eius. Alia litera. granuʒ eius seu fructus eius.
y A. agiami.
z A. fit cū eo vaporatio aut fit clistere cū aq̄ ipsius ⁊ prouocat vrinam.
⁊ A. agiami.

¶De[?] ⌈sarcocolla.⌋ Cap.DXCIX.

Sarcocolla qd est. Est gūma arboris spinose, ⁊ in ipsa est amaritudo. Electio. Que ex ea bōa est, est illa q̄ ad citrinitatē declinat, et est silis olibano. Nā. Dicūt qdā ꝙ est cal'a in scd̄o. sicca in primo. Inqt filius iuregi est calida valde. Opō. ⁊ ꝓprie. Est glutinatiua[ꝝ] †⌈ ⌋ ⁊ ꝑ hoc ꝯsolidat, et creat carnē, ⁊ administratur in empl'is. Et in ipsa qdē est virtus adherere faciens, oppilatiua, ⁊ alia amara, ⁊ ꝑ hoc in ipsa est digō, ⁊ resolutio. Decoratio. Caluicium facit potus eius freqūes, ⁊ ꝓprie senibus. Apata ⁊ bo. Sedat apata oia more empl'i supposita.

Vulnera ⁊ vlcera. Corrodit carnē mortuā, ⁊ cōsolidat plagas recentes, ⁊ restaurat contorsionem.

? A. Anzarut.
ꝝ A. sine mordicatione.

Et admistrat[a] ⌈resol'o ei⁹, ⁊ resol'o radicis ei⁹⌋ de/
siccata ad illud sil'r. Mēbra capi. Si liciniuȝ su/
mat, ⁊ melle illinitū voluat i sarcocolla pulueriza
ta, ⁊ mittat in aurē[b] †⌈ ⌋ex q̄ egredit vir⁹,
sanat h̄ facto p aliquot dies. Mēbra oculi. Cō/
fert ophthalmie, ⁊ lippitudini ꝓprie, ⁊ fluxui ocu/
li, ⁊ ꝓprie nutrita cū lacte asine, ⁊ educit[c] ⌈lippitu/
nē⌋ ex oculo. Mēbra expul. Soluit humoreȝ cru
dum, ⁊ s̄ls grossum, ⁊ ꝓprie ex ancha, ⁊ iūcturis.

a A. Alia litera ipsa ꝑpata cum aceto, ⁊ radix eius ꝑpata cuȝ aceto.
b † A. vlceratā.
c A. alchadā.
d A. Astarach.

¶ De[d] ⌈storace.⌋ Cap. DC.

Storax qd est. Dixit Dia. ꝙ ipsa est spēs stora
cis, ⁊ apud quosdā est gūma oliue. et
ipsi⁹ qdē suffumigatio ponit loco suffumigationis
turis in oi re. Electio. Melior ex ea est, q̄ est acu
tioris odoris. Nā. Est cal'a in tertio. sicca in prio.
Opō. ⁊ ꝓprie. Lenificatiua est valde. Instr̄a iū
ctu. Permiscet cū medicis lassitudinis. Mēbra
capitis. In ipsa est virtus faciēdi subet, ⁊ grauat
caput, ⁊ facit soda, ⁊ ꝯfert corize, ⁊ catarro. Mē/
bra anhe. et pect. Cōfert tussi, ⁊ raucedini vocis.
Mēbra expul. Eius oleū ꝯfert duritiei mr̄icis, ⁊
ꝓuocat mēstrua, ⁊ apit matricē, ⁊ cū trāsglutit cuȝ
aliquāta terebinthina linit nām.

e A. Astuchu/des.
f † A. rubeam.

¶ De[e] ⌈sticados.⌋ Cap. DCI.

Sticados qd ē. Est plāta hn̄s spicā[f] †⌈
⌋sic̄ spica grani ordei, sed ei⁹
folia s̄t lōgiora: ⁊ in ipso sūt stipites cineritij, sicut i
epithymo, ⁊ est sine semine, acutus cū amaritudine
pauca, cōpositus ex s̄ba terrea frida, ⁊ ignea subti/
li. Nā. Est cal'us in primo. siccus in scd̄o. Opō.
⁊ ꝓprie. Resoluit, ⁊ subtiliat amaritudine sua. Et
sil'r eius sirupus, ⁊ apit oppil'ones, ⁊ abstergit: ⁊ in
ipso qdem est stipticitas pauca, ⁊ ꝯfortat corpus, ⁊
viscera, ⁊ ꝓhibet putrefactionē. Instr̄a iūcturaꝝ.
Eius decoctio sedat dolores neruoꝝ[g] ⌈⁊ iunctura
rum⌋ ⁊ lateꝝ, ⁊ ipsius sirupus est res magis iuua/
tiua egritudinū fridaꝝ in neruis, q̄re opȝ vt assidue
vtat eo q debiles hȝ neruos, ⁊ q ex friditate in ip/
sis patit. Mēbra capi. Cōfert melie, ⁊ epilepsie.
Mēbra nu. Cōturbat illū in cui⁹ ꝯpl'one chol'a
dn̄at: ⁊ fac̄ eū vomē, ⁊ est ex eis q̄ faciūt sitiȝ. Mē
bra expul. Cōfortat instr̄a vrine, ⁊ soluēdo educit
phlegma, ⁊ melancoliā. Gal'. vo nō dixit h̄ esse ei⁹.
⁊ vltima qdem potio ipsius est. xij. kesumē cum vi/
no puro, ⁊ oxymelle, et modico sale.

g —— A.
h A. Assengi al bhar.
i A. Alia litera molle rarū sicut spar ⁊ dr̄ ꝙ est.

¶ De[h] ⌈spongia maris.⌋ Cap. DCII.

Spongia maris qd est. Corp⁹ marinū[i] ⌈la/
xum raꝝ sicut filtrū. Et dr̄ ꝙ hȝ⌋
aial motum in eo cui adheret ⁊ non sepatur ab eo.
Electio. Illa q̄ est recēs, est fortior, ⁊ vehemētio
ris exiccationis ꝑꝑ fortitudinem nāe maris. Nā.
Est cal'a in primo. sicca in scd̄o. ⁊ ipsius lapis est ei
ꝓpinquus, ⁊ minus cal'us. Opō. ⁊ ꝓprie. Fortis
est exiccationis, ꝓprie qd̄ ex ea est recens, qn̄ adu/
ritur cū oleo. Et sil'r eius cinis ꝯfert disruptiōi san/
guinis, ꝑꝑ incisionē aut apertioneȝ. Inflāmat. n. ex
ea ignis sup locū, ⁊ cauterizatur, cū hoc ꝙ ipsa est
substantia retinens sanguinem, ⁊ ēt fiunt ex ea lici/
nia. ⁊ in orificijs venaruȝ ponunt, ⁊ retinēt sangui/
nem, ⁊ fluxū sanguinis, ⁊ eius lapis subtiliat absq̄
calefactione, ⁊ exiccat, ⁊ abstergit. Apata ⁊ bo/
thor. Exiccat apata phlegmatica. Vulnera ⁊ vl
cera. Infundit in aceto ⁊ ponitur super plagas, ⁊
consolidat, ⁊ decoquitur cum melle, ⁊ cōsolidat vl
cera[k] ⌈ꝓfunda.⌋ ⁊ sil'r ponitur sicca super ipsa, aut
infusa in aqua, aut in vino, ⁊ exiccat humida anti/
qua. Mēbra anhe. ⁊ pe. Qn̄ spongia adurit cū
[l] ⌈oleo⌋ est ꝯueniēs curatiōi sputi sanguinis. Mē/
bra expul. Lapis in ea inuētus frāgit lapidē vesi/
ce apud alios a Gal'. Gal'. n. ab hoc elōgat, vt vir/
tus eius ad vesicā penetret, sed ad lapidem renū.

k A. antiqua.
l A. Alia litera pice.

¶ De[m] ⌈stinco.⌋ Cap. DCIII.

Stincus qd est. Est[n] ⌈guaril⌋ aquaticus qui
ripis nili egypti capitur. Et dr̄ ꝙ est
de nā altensa[o] ⌈qm̄ cuȝ parit ex aqua ⁊ creat extra
⁊ est s̄m formaȝ altensa.⌋ Electio. Qui ex eo est
melior, est ille q in vere capit, ⁊ in hora qua feruet
ad coituȝ, ⁊ q ex eo est maior, est melior. Et magis
pinguis, est melior. ⁊ ex mēbris eius melius, est su/
men. Instr̄a iuncturaꝝ. Cōfert egritudinibus fri
gidis in neruis. Mēbra expul. Eius sal excitat
coitum, q̄zto plus caro eius. ⁊ ꝓprie caro suminis,
⁊ que seqtur renes, ⁊ ꝓprie adeps eoꝝ.

m A. Aschan/chur.
n A. vrel.
o A. Cū. n. altē sa parit oua ex. tra aquaȝ gn̄at stinc⁹ ad extra.

¶ De[p] ⌈spinachijs.⌋ Cap. DCIIII.

Spinachia. Nā. Frigida sunt ⁊ humida
in fine primi. Opō. ⁊ ꝓprie.
Sunt lenificatiua, ⁊ ipsius nutrimentū melius est
nutrimēto chrysolocanne, ⁊ dico ꝙ in ipsis est vir/
tus abstersiua, lauatiua, ⁊ vincūt choleram. Et for
tasse refugit stōus a iure eoꝝ, ergo auferant a iure
suo, ⁊ comedant. Mēbra anhe. ⁊ pe. Conferūt
anhelitui, ⁊ pectori, ⁊ pulmoni cal'o. Instr̄a iūctu
raruȝ. Cōferūt doloribus dorsi sanguineis. Mē
bra expul. Lenificatiua sunt ventris.

p A. Assanach.

¶ De[q] ⌈scolopendria.⌋ Cap. DCV.

Scolopendria dicet in capitulo de fin.
si deus voluerit.

q A. Sculufen/driun.

¶ De[r] ⌈semine lini.⌋ Cap. DCVI.

Semen lini qd est. Virtus eius est ꝓxima vir
tuti fenugreci. Nā. Cal'm est in pri
mo, cōmensuratū in humiditate ⁊ siccitate. Et dr̄ q
deȝ ꝙ decoctio lini est decoctio [s] ⌈recētis eius: in ip
so. n.⌋ est humiditas sup̄flua. Opō. ⁊ ꝓp̄e. Est ma
turatiuū, ⁊ abstergit, ⁊ inflat ꝑꝑ humiditatē suā su
perfluā, ita ꝙ illud qd̄ ex eo frixū est, etiā hoc agit
cū stipticitate in frixo manifesta, ⁊[t] ⌈cōmensurata,
⁊ in nō frixo manifesta⌋ permixta cū lenificatione.
Et est sedatiuū doloꝝ minus, q̄ȝ camemilla. Deco/
ratio. Ex ipso fit empl'm cū nitro, ⁊[u] ⌈bolo, ⁊ pan
no, ⁊ bothor leni ⁊ ꝯfert⌋ ꝯtractioni vnguiū, ⁊ fixu
ris, ⁊ fracturis eaꝝ cū permiscet cū equali mēsura
nasturtij, ⁊ cōficitur cū melle. Apata ⁊ bo. Lenit
apata cal'a exteriora, ⁊ interiora, ⁊ apa qd̄ est post
aures cū aqua cineris, ⁊ apata dura. Instr̄a iūctu
raruȝ. Prohibet spasmū, ⁊ ꝯtractionē vnguiū, cū
ꝑmiscet cū cera ⁊ melle. Mēbra capi. Eius suf/
fumigatio confert corize, ⁊ sil'r suffumigatio ip/
sius lini. Mēbra anhe. ⁊ pec. Cōfert tussi phle/
gmatice, ⁊ ꝓprie qd̄ ex eo assatuȝ est. Mēbra nu.
Malum ē stō, et difficilis digōnis. ⁊ pauci nutri/
mēti. Mēbra expul. Qd̄ ex eo frixū est, ꝯstringit
ventrē, et nō frixū est cōmēsuratū, et eius ꝓuocatio
est debilis sed ꝯfortat cū assatiōe. Et qn̄ sumit cuȝ
melle, ⁊ pipere, mouet coitū. Et ex decoctiōe ipsius
fit[x] ⌈pessariū⌋ mr̄ici, et sedet in ea ⁊ iuuat ea a mor
dicatione q̄ est in ipsa, ⁊ apatib⁹, ⁊ sil'r in intestinis,
⁊ ab ea fit iuuamentū ad vlcera vesice, ⁊ renum. Et
ex decoctōe qdē seminis lini fit clistere cū oleo ros.
⁊ magnificat iuuamētū eius in vlcerib⁹ itestinoꝝ.

r A. Bezerche/tan.
s A. eius dū est recēs ⁊ in ipso.
t A. ⁊ qualis in non frixo.
v A. ficubus ad panuȝ ⁊ bothor lene ⁊ ꝯfert spa/smo seu.
x A. clistere.

¶ De[y] ⌈saliua.⌋ Cap. DCVII.

Saliua. Electio. Fortis opationis est illa, q̄
est famelici, et ieiuni. et proprie cuius
ꝯpl'o est cal'a. Decora. Valet ad ipetiginē. Mem
bra oculi. Confert palpitationi palpebre, et albu
gini. Venena. Interficit venenosa omnia, et ser/
pentem. et scorpiones.

y A. Bezach.

¶De[a] [stercore animalium.] Cap.DCVIII.

Stercus aialiũ. Decora. Stercus[b] [adib] ɔfert lentiginibus magnis, ⁊ pãno pp suã abstersionẽ. Et stercus cameli[c] [mundificat ⁊ destruit verucas etiam q̃ magne fiũt.] Mẽbra capitis. Stercus adib ɔfert furfuribus pp suã abstersionem. ⁊ stercus cameli abscindit fluxũ sanguinis ex naribus, ⁊ qñ bibit cũ medicinis epilepsie, ɔfert. Mẽbra oculi. Stercus[d] [adib] abstergit albuginẽ oculi. Uulnera ⁊ vlcera. Sterc⁹ cameli resoluit bothor ⁊ vlcera. Et silr stercus pecudis sup mellinũ. Apata ⁊ bo. Stercus caprarũ resoluit scrofulas fortiter. ⁊ silr stercus cameli, ⁊ stercus pecudis herisipile. Instra iunctu, Stercus cameli sedat dolores iuncturaꝝ, ⁊ apata eaꝝ. Mẽbra expul. Stercus capraꝝ siccũ cũ lana ꝓhibet fluxũ matricis. Uenena. [e] [Rectificat] sterc⁹ capraꝝ decoquẽdo. ℥.j. ex eo cum. v. sacraiati vini nigri, ⁊ recẽs ex eo ẽt, ⁊ fit ex eo emplz morsui vipere facientis sitim, ⁊ stercus pecudis adustũ p̃cipue cõfectum cũ aceto linitur sup morsum canis rabiosi.

a A. Bharhaiuan.
b A. aldab.
c A. prohibet remanere vestigia variolarũ ⁊ destruit verucas.
d A. aldab.
e A. Resistit venenis.

¶De[f] [sanguine draconis.] Cap.DCIX.

Sanguis draconis, ⁊ est scem qd est. Est succus rubeus notus. Nã. Nõ est eius calitas multa. Et dicũt qdã q̧ est fridus. eius ꝟo siccitas est in scdo. Opõ. ⁊ ꝓprie. Est ɔstrictiuus, ⁊ ꝓhibet fluxũ sanguinis. Uulnera ⁊ vlcera. Glutinat vlcera, ⁊ plagas recentes. Mẽbra nu. Confortat stõm. Mẽbra expul. Constringit, ⁊ cõfert dysenterie, ⁊ fissuris ani. Permutatio. Loco eius, fm q̧ existimant quidã ponitur lactuca in omnibus operibus eius.

f A. Alhachun.

¶De[g] [sanguine.] Cap.DCX.

Sanguis qd est. Sanguis hois, ⁊ sanguis porci, sunt silẽs in oi re. Et carnes amboꝝ sunt ꝓprie in oi re, ita q̧ qdã fuerũt q vẽdebant carnẽ hois ac si esset caro porci, ⁊ occultatum fuit illud vsq̧ quo inuẽti fuerũt digiti hois in ea. Et dixerũt qdã q̧ q expiri volũt aliqd in sanguine hominis, expiat illud in sanguine porci: nã lz sit debilioris ꝟtutis sanguine hois, tñ ẽ ei silis. Et nos qdẽ iã scribem⁹ nũc, q̃ dcã sunt de sanguie, sz plima eoꝝ sũt de qb⁹ nõ curat, ⁊ sunt q̃dã de qb⁹ curat. Electio. Opz vt sanguis q in medicis admistrat, sit assũpt⁹ ex aialib⁹ sanis, i cui⁹ colore nõ dñet hũor, neq̧ putredo. Opõ. ⁊ ꝓpe. Sãguis eq est adustiuus, ⁊ putrefactiu⁹. Et tot⁹ est debilis digõnis p̃cipue q grossus est. Decora. Sãguis leporis calꝰs supponit morphee, ⁊ pãno, ⁊ ɔfert eis. Sãguis vespertilionis, fm q̧ dr, ꝓhibet ortũ piloꝝ, ⁊ nõ est ei ꝟitas. Sãguis ꝟo ranaꝝ viridiũ, ⁊ sanguis[h] [albhelẽ] est magis ꝓhibẽs. Et sanguis vesptilionis, fm q̧ dr, ɔseruat mãmillã fm dispõnẽ suã, sz nõ ꝟificatur, Apata ⁊ bo. Sãguis leporis maturat apata calꝰa cito. Et silr sanguis hirci admistrat post ɔgelationẽ. Et sanguis mẽstru⁹, fm q̧ dr, linit sup heripilã. Et sanguis tauri calꝰs, sup apata dura. Et sanguis leporis calꝰs sup apata calꝰa lenia. Instra iunctu. Dr q̧ sanguis mẽstru⁹ distillat sup podagrã calꝰs, ⁊ ɔfert ei.[i] † [ ] Sãguis colũbe ⁊ [k] [guarascẽ ⁊ turturis distillat calꝰs sup excoriationem ɔtritã ⁊ dolorosam] ⁊ ꝓhibet gñari apa, qd̃ ꝓuenit a casu, cũ cõmiscet cũ oleo ros. tepido. Dixit Galꝰ. illud est pp teporẽ q̃litatis sue, nõ pp rẽ aliaz. ⁊ si dimittat, ⁊ admistret loco ei⁹ oleũ ros. efficit opationẽ ei⁹, et silr dr in sanguie gallinaꝝ. Sãguis ꝟo asini ꝓhibet fluxũ san. nariũ ex velamie cerebri. Et sanguis testudinis silu̾s sanat epilã cũ vino, ⁊ silr sanguis agni. Et dr q̧ sanguis cameli ɔfert epilie: illud ꝟo nõ est veꝝ, dixit Galꝰ. qm̃ ipse nõ ẽ cũ icisione forti. Ego aũt dico forsitã si illud ꝟificat cũ expimẽto, nõ[l] [cõpat] ad ꝟtutẽ appentẽ, imo ad ꝓprietatẽ q̃ ẽ in ipso. Mẽbra oculi. Sãguis[m] [guaril] ⁊ lacerti ɔfortat visũ: sanguis alharbe ꝓhibet oriri pilos in palpebris. Et silr sanguis ranaꝝ viridiũ, fm q̧ dr, sed expimẽtũ nõ ꝟificauit illud. Sanguis colũbe, ⁊ [n] [alguarascẽ] ⁊ turtuꝝ, ⁊ ꝓprie sanguis venaꝝ alle distillat sup tarfati. ⁊ silr sanguis[o] [alfahakit] ⁊ silr si distillent radices pẽnaꝝ sanguinee haꝝ auiũ sup eã. Et dixit Galꝰ. sine illo ẽ excusatio. Mẽbra anhe. ⁊ pe. Sãguis bubonis valde confert asmati, ⁊ silr ius ei⁹, ⁊ caro ipsi⁹. Et dixerũt qdã q̧ sanguis vesptiliõis ɔseruat mãmillã, ita vt remaneat stãs. ⁊ nõ est ei radix. Ex sanguine aũt hedi recẽte, añq̧ ɔgelet, si accipiat. ℥. ⁊ cõmisceat cum aceto, ⁊ bibat in trib⁹ dieb⁹: calefcm̃[p] † [ ] qdã testificati st q̧ ɔfert ad ħ. Mẽbra explꝰ. Sãguis mẽstru⁹ supposit⁹ ꝓhibet ĩpgnationẽ, fz q̧ qdã existiauerũt. Sãguis hirci, ⁊ capre, ⁊ cameli, exiccat⁹ ⁊ frix⁹ retinet fluxũ. Et sanguis capre qñ bibit cuz melle, ɔfert dysenterie. Et sanguis[q] [hirci] exiccat⁹ frãgit lapidẽ renũ. Uene. Sãguis hirci et cameli, ⁊ leporis frix⁹ ɔfert nocumẽto sagitte armene qñ bibit cũ vino, ⁊ silr sanguis canis[r] † [ ] ⁊ etiam sanguis rabiosi, fm q̧ dicit vulgariter, ɔfert morsui canis rabiosi. ⁊ ꝓprie Dyascorides.

g A. Dem.
h A. alhalem.
i † A. Mẽbra capitis.
k A. alursan ⁊ turturis distillatur calꝰus sup alsegiagi ⁊ alhea, seme sup fracturaz ossis capitis ⁊ alame.
l A. attribuit.
m A. glurel.
n A. alursan.
o A. alfuachet.
p † A. Cõfert vomitui sanguis ⁊ silr sãguis agni. Nam.
q A. capre.
r † A. Alia lra rabiosi.

¶De[s] [sparago.] Cap.DCXI.

Sparagus qd ẽ. Nã. Eq̃lis ẽ apud Galꝰ. Dixit. n. q̧ in ipso nõ est calefactio. neq̧ infridatio appẽs, nisi in petroso. Ego aũt dico nõ elõgat a calitate, ⁊ q̃zto plus incipit indurari roborat calitas, ⁊ appet sup ipm vestigiũ titimaloꝝ mordicãs valde. Opõ. ⁊ ꝓp. Uirt⁹ ei⁹ est abstersiua, apit oppilꝰones oiũ visceꝝ, ꝓpe epis, ⁊ renũ. ⁊ in ipso ẽ resolꝰo ꝓpe in petroso. Instra iũctu. Bibit ei⁹ decoctio pp dolorẽ dorsi, ⁊ sciatice. Mẽbra capi. Decoctio ei⁹, et ꝓpe radicis ei⁹, qñ coq̃t cũ aceto. et silr ipsa radix, ⁊ semẽ ei⁹ bõa sũt oia dolori dentiũ. Mẽbra nu. Apit oppilꝰones epis, et ɔfert icteritie, ⁊ in ipso ẽ virt⁹ faciẽdi nauseã. Mẽbra explꝰ. Existimauit ruffus q̧ ipse stringit, ⁊ forsitan illud est pp eius ꝓuocationẽ. Alij ꝟo dixerũt q̧ elixus lenit: plures ꝟo dixerũt q̧ ipse ɔfert colice phlꝰatice, et vẽtose, et decoctio radicis eius ꝓuocat vrinã, et ɔfert difficultati vrine. ⁊ augmentat in spermate, et coitu, et ɔfert difficultati imp̃gnatiõis. et silr semen eius qñ supponit ꝓuocat menstrua, ⁊ aperit oppilationes[t] [splenis.] Uenena. Qñ coquitur cũ vino ɔfert puncture rutele. Et eius decoctio fm q̧ dr, interficit canes.

s A. Helium.
t A. renum.

¶De[u] [sorditie.] Cap.DCXII.

Sordities. Nã. Sordities aluearis calefactiua est in fine scdi. et melior ex ea est viridis, et sordities balnei, q̃ est in parietibus eius, est calefactiua cuz equalitate, et sordities luctantium ẽt ꝓxima est sorditiei balnei. Luctantiũ vero sordities duas hz spẽs: vna earum est q̃ aggregatur in corpibus eoꝝ: q̧ñq̧. n. inungunt oleo, ⁊ ꝑmiscet pꝰueri. et scda ẽ illa q̃ ɔgregat sup parietes ex vaporib⁹, et sudorib⁹ eoꝝ, et q̃ ɔgregat sup terrã ludi. Opõ. ⁊ ꝓp. Ambe st resolutiue, maturatiue cũ eq̃litate. Sordities ꝟo aluearis abstergit cuz eq̃litate, et attrahit valde. Et oẽs ex̃hũt surculos, ⁊ spinas. Decoratio. Sordities auris confert panaritio, et linitur sup scissuras labij. Apata ⁊ bo.

u A. Alsach.

Resoluit exituras sordities luctãtium, ꝛ est bona apatib⁹ mãmille, ꝛ sordities balnei vesicis. Uulnera ꝛ vl. Sordities parietũ luctãtiũ est vtilis vlceribus [a][senũ] ꝛ rasuris. Sordities aluearis abstergit ipetiginez valde. Instrã iũctu. Sordities corpoꝝ luctantium vtilis est sciatice, cuz ponit̃ sup eã spissa, sicut emplm, ꝛ ɔfert duritiebus mr̃icis.

¶De [b][spuma maris.] Cap. DCXIII.

Spuma maris qd est. Spẽs ei⁹ sunt quinq͛. Spõgiosa in figura sua [c][rancida in odore suo silis odori pisciũ graui ꝛ est spissa littoro sa maris ꝛ spõgiosa lenis longa lenis teololij odoris] ꝛ rosea, ꝛ purpurea, silis lane sordide leuis: ꝛ qnta hʒ formã fungi exteri⁹ plana, interi⁹ aspa q̃ nõ hʒ odorẽ. Nã. Cal'a est ꝛ sicca in tertio. Opõ. ꝛ pp̃. Mũdificãtiua est sorditiei, abstersiua, adustiua, ꝛ tertia est subtilior alijs. Decora. Adusta, ꝛ ꝓprie tertia facit alopitie. Et fungalis administrat̃ in abrasiõe piloꝝ, ꝛ ɔfert morphee. ꝛ due qdẽ spongiose igrediunt̃ in ablutionib⁹, ꝛ in medicinis bothor lactei, et panni, et vestigioꝝ in facie, ꝛ reliq̃ in abrasiõe piloꝝ. Mẽbra capi. Et plana est magis ɔueniẽs abstersiõi dẽtiũ. et est vl'r vehemẽtis abstersionis dẽtiũ. Apata ꝛ bo. Plana est ɔueniẽs apatibus, q̃ sunt vt claui superposita, ꝛ rosea scrofulis. Uulnera ꝛ vl. Cõferunt scabiei vlcerose, ꝛ impetigini, et ꝓprie spõgiosa. Instrã iunctu. Rosea valet podagre cuz cera, ꝛ oleo rosaceo. Mẽbra nu. Rosea cõfert spleni, ꝛ hydropisi. Mẽbra expul. Rosea ɔfert difficultati vrine, et ad purgandũ arenam q̃ est in vesica ꝛ dolori renum.

¶De [d][stercore.] Cap. DCXIIII.

Stercus. Stercora diuersificãt̃ ſʒ diuersitates spẽꝝ aialiũ, imo qñq͛ diuersificant̃ ſʒ diuersitatẽ idiuiduoꝝ spẽi vni⁹, ꝛ ꝓprie hominum. Sterc⁹ anatis nõ administrat̃ pp̃ supfluitatẽ caliditatis sue. Et stercus [e][accipitris ꝛ cristatele ꝛ basich] ꝛ reliq̃ꝝ rapaciũ raro administrat̃, q͛ supflua sunt valde. Nã. Nullũ ex stercorib⁹ est infrĩdatiuũ, neq͛ hũectatiuũ. Et sterc⁹ colũbaꝝ ẽ calissimũ stercoꝝ, q̃ administrant̃, ꝛ eaꝝ q̃ in domibus nutriunt̃, miorant̃ a stercore eaꝝ q̃ pascũt. Opõ. ꝛ ꝓprie. Sterc⁹ capraꝝ, ꝛ ꝓpe mõtanaꝝ administrat̃ i cursu sangnis. sterc⁹ asini adustũ, ꝛ nõ adustũ in oĩ cursu sanguis. Sterc⁹ colũbaꝝ ẽ ex rubificãtib⁹, ꝛ cũ farina ordei est resolutiuũ, sterc⁹ capraꝝ adustũ fit subtili⁹ ꝛ nõ cali⁹. Decora. Sterc⁹ ouiũ cũ aceto est ɔueniẽs verucis formicalib⁹, ꝛ q̃ sũt vt claui, ꝛ vt mora. Et sterc⁹ locustarum ɔfert pãno, ꝛ morphee, ꝛ sil'r stercus [f][turdoꝝ] comedẽtiũ rizi. ꝛ sil'r sterc⁹ lacerti, ꝛ stelliõis, ꝛ facit colorẽ bonũ. Stercus capraꝝ, ꝛ ꝓpe mõtanaꝝ adustũ ɔueniẽs est alopitie. ꝛ siliter stercus [g][talpe] est magni iuuamẽti. Sterc⁹ colũbaꝝ est ex medicinis bonũ faciẽtib⁹ colorẽ. sterc⁹ lacerti abstergit pãnũ, ꝛ exptũ est. Apata ꝛ bo. Sterc⁹ vaccinũ cũ aceto sup exituras calidas positũ sedat eas. sterc⁹ capraꝝ, ꝛ sterc⁹ ouiũ cũ aceto sup adustionẽ ignis cũ cera ꝛ oleo roſ. cõueniens est. sterc⁹ colũbaꝝ cũ melle, ꝛ seie lini vtile est escare ignis psici, ꝛ adustiõi ignis. sterc⁹ caprarum valet excoriationi. stercus colũbaꝝ, ꝛ stercus auis [h][turde] valet ipetigini, ꝛ sil'r [i][turdoꝝ] cõedẽtiuz rizi. Uulnera ꝛ vlce. Sterc⁹ canis ab ossib⁹ cuz melle, ɔfert vlcerib⁹ antiqs. Instrã iũctu. Ex stercore vaccaꝝ fit emplm sup sciaticã. sterc⁹ capraꝝ ꝓprie mõtanaꝝ cũ adipe porci podagre suppositum ɔueniẽs est, et sup sciaticã. sterc⁹ porci siccũ cũ aceto bibit̃ ad ifirmitatẽ lacertoꝝ, ꝛ cum cerato ponit̃ super torsionẽ i neruis, ꝛ super duritiẽs oẽs. sterc⁹ columbaꝝ sup dolores iuncturaꝝ ɔueniẽs est. stercus capraꝝ est ex eis q̃ sunt expta duritiebus iuncturaꝝ, et apatibus eaꝝ ꝓprie cũ aceto cõmixtũ, ꝛ est ex expimẽtis Gal'. et sil'r cũ farina ordei, ꝛ est ei, cui⁹ caro est durior ꝛ spissior, magis ɔueniẽs. Mẽbra capitis. Sterc⁹ asini odorat̃ ad fluxũ sanguinis nariũ fortẽ, aut exp̃mit̃ humiditas ei⁹ in narez, ꝛ retineat̃. ꝛ sterc⁹ columbaꝝ ɔfert sabafati. Inqt Gal'. Cũ administrat̃ sterc⁹ columbaꝝ [k][nutritaꝝ in domo cũ seie eruce in soda q̃ noiat̃ galea] est vtile. Sterc⁹ vaccinũ apatib⁹, q̃ sunt post aures cõuenit. Mẽbra ocli. Sterc⁹ stelliõis, ꝛ lacerti, ꝛ crocodilli valet albugini oculi. sterc⁹ hirũdinũ mirabile est in hoc, ꝛ iã exptus sum ipm. Mẽbra anhe. ꝛ pec. Sterc⁹ porcinũ cũ aq̃ ꝛ vino, ɔfert sputo sanguis, ꝛ dolori lateris. sterc⁹ canũ ossa comedẽtiũ cũ digito in palato ponit̃ ad sq̃nãtiã. ꝛ sil'r sterc⁹ infantiũ, ita vt qñq͛ excuset a flõmia: sed opʒ vt infans cibet̃ pane cũ lupinis vt minoret̃ fetor. stercus vaccinũ ẽ ex [l][eis q̃ dant̃] pulmõi, in ptbisi, ꝛ silib⁹. Mẽbra nu. Sterc⁹ capraꝝ, et ꝓprie montanaꝝ ad icteritiam bibit̃ cũ qbusdã spẽbus, q̃ sunt vt pip, ꝛ cyminum, ꝛ silia: ꝛ est exptum, et cõfert hydropisi more empli suppositũ, et bibitũ: sʒ emplm ex eo, ꝛ epithima fiat in sole. Mẽbra expul. Ex stercore tauri fit suffumigatio eminẽtie mr̃icis. sterc⁹ capraꝝ ꝛ ꝓpe mõtanaꝝ bibit̃ cũ aliqb⁹ spẽb⁹, q̃ sunt vt pip, ꝛ cinamomũ, ꝛ ꝓuocat mẽstrua, ꝛ facit abortũ, ꝛ resoluit duritiẽ splenis: ꝛ qd̃ siccũ est terit̃, ꝛ suppõit̃ fluxui sanguis ex mr̃ice ꝓpe cũ ture, ꝛ ẽ exptũ. stercus gallinaꝝ valet colice. ꝛ sterc⁹ adib ɔuenit ẽt colice, q̃ nõ est ex apate bibitum in aq̃, aut decoctio, aut in decoctiõe spẽꝝ q̃ sunt vt pip ꝛ cinamomuz, ꝛ reliq̃ qd̃ assumit̃ ex spinis, aut ex plãta eleuata a terra albũ in q̃ sunt ossa ita vt suspẽdat̃ in pelle [m][athib salita] aut in licinio de lana ouis euadẽtis [n][athib] aut cute cameli, aut sicut fecit Gal'. quum posuit ipsum in vase argẽteo. Et oʒ qdẽ vt apud iliũ suspendatur, ꝛ ɔfert colice. ꝛ cũ bibit̃, ꝛ administrat̃ i hora qetis ei⁹, ꝓhibet ipʒ ſʒ ꝙ testificat⁹ ẽ Gal'. oio, aut gradatiz [o][ordinat cũ lenitate ꝓhibẽdo, sterc⁹ arachamati] fac̃ abortũ suffumigãdo. sterc⁹ muris cũ ture bibitũ, frãgit lapidẽ, ꝛ suppõit̃, ꝛ soluit vẽtrez infantiũ. Et sterc⁹ colũbaꝝ ɔfert dolori colice, cum administrat̃ in clisteri. Et sterc⁹ canis cõedẽtis ossa cõfert soloni, ꝛ vlcerib⁹ itestioꝝ clisterizatũ, aut bibitũ i lacte decocto cũ ferro, aut lapidib⁹ suppositũ. sterc⁹ elephãtis, ſm ꝙ dĩ, ꝓhibet impgnationẽ. Uenena. Sterc⁹ capraꝝ, ꝛ ꝓpe mõtanaꝝ decoctũ cũ aceto, ꝛ bibitũ ɔfert pũcture vermiũ venenosoꝝ, imo ɔfert teste Gal'. morsui vipe. Et stercus asini pascẽtis siccũ, cũ vino, pũcture scorpiõis est valde bonũ. sterc⁹ gallinaꝝ tyriacã est fungis strãgulãtib⁹ exptũ est, ꝛ fac̃ spuere humorẽ viscosum, grossuz. ꝛ in stercore capraꝝ est vt⁹ attractiua: attrahit. n. venenũ vespe. sterc⁹ tauri ꝓprie effugat vermes venenosos, ꝛ cimices, qñ cum eo fit suffumigatio.

¶De [p][semperuiua.] Cap. DCXV.

Semperuiua qd est. Est suchuttũ, ꝛ dicetur in caplo de sin.

¶De [q][serpente.] Cap. DCXVI.

Serpens qd est. Qd̃ ex serpẽte coctũ ẽ cum aqua, ꝛ sale ꝛ aneto, administrat̃: ꝛ addit̃ ei qñq͛ oleũ. Et administrat̃ eius sal. q est in vtute carnis eius, ꝛ administrat̃ cutis eius. Nos xo serpentũ spẽs in libro q̃rto dicemus. Electio. Ei⁹ caro, melior est caro femine. Et melior cutis eius,

a A. Alia litera digestis.
b A. Zebd arbhar.
c A. malũ hẽns odorẽ sil'ez odori musci putrido ex longa statiõe in loco humoroso. ꝛ ẽ spuma maris q̃ est spissa q̃ iuxta litus maris reperitur. ꝛ ẽ spuma maris spõgiosa leuis lõga lenis seu mollis odorem habens althaleb.
d A. Zebel.
e A. albazi ꝛ falconis sachari ꝛ albaiach.
f A. alzarazir.
g A. muris.
h A. albabari.
i A. alzarazir.
k A. que pascuntur extra domos cũ semine eruce ꝛ nasturtij in soda q̃ noiat̃ ouũ.
l A. suffumigijs que fiunt.
m A. dib.
n A. a lupo.
o A. alleuiando ipsuz seu minorando ipsum ꝓhibet. stercus al rachame.
p A. Hai albales.
q A. Haie.

est cutis masculi. Nā. Exiccatio in carne eius est
fortis, sed calefactio non est vehemēs. Et eius cu/
tis est vehementis exiccatiōis ēt. Opatio. ⁊ pͥpe,
Proprietas carnis eius est, ꝙ ipsa facit penetrare
supfluitates ad cutē, ⁊ pͥpe cū homo non est mūdifi
catus: cuidā.n.accidit ex comestione eius exitura
in collo eius magna, quā aperuit, ⁊ exiuit caro eius
tota ꝯuersa in pediculos: ⁊ caro qdē eius cū in vsu
habet, ꝑlongat vitam, ⁊ ꝯfortat virtutē, ⁊ ꝯseruat
sensus, ⁊ iuuentā. Decoratio. Comestio eius fa/
cit pediculos, ⁊ [a][corrūpit] ꝑpea q: expellit supflui
tates ad cutē, ⁊ ꝯfert lepre magnifice: ⁊ cū admini/
stratur in alopitia magnū affert iuuamētum. Apa
ta ⁊ bothor. Caro, ⁊ ius eius post ꝓiectionem ex
tremitatum suarū, ꝓhibent augmentationē scrofu
larum, ⁊ silr eius cutis. Instra iuncturarū. Eius
ius postq̄ ex capite, ⁊ cauda ipsius, ꝑpe mēsuram
quatuor digitoꝝ abscisum fuerit, ⁊ decoquit ſ; ꝙ
diximus, cū sorbet, ⁊ silr eius caro cū comedit, cō
ferunt doloribus neruoꝝ, ⁊ silr [b][cutis.] Mēbra
capitis. Quū cutis eius coquit in vino, ⁊ distillat
in aurē, sedat dolorē eius, ⁊ colluit os ex aceto, in
quo cutis eius decoquit ad dolorem dentis. Cutis
aūt eius melior est cutis masculi. Et Gal. qdē existi
mauit ꝙ qn̄ accipiunt fila plurima ⁊ ꝑprie tincta
[c][ex sanguine muricis] ⁊ strangulat cū eis vipa, ⁊
inuoluit vnū eoꝝ in circuitu colli hn̄tis apata vue,
⁊ gutturis, appet ex eo iuuamētum maximū, ⁊ mi/
rabile. Mēbra oculi. Jus serpentis, ⁊ caro eius
ꝑdicta ꝯfortant visum. Et ꝯuenerunt qdā ꝙ adeps
vipere ꝓhibet descensum aq̄ in oculū, sed hō nō au
det facere illud. Uulnera ⁊ vlcera. Findit et po/
nitur super morsum vipe ipsius, ⁊ sedat dolorē.

De [d][spodio.] Cap.DCXVII.

Spodium qd est. Radices [e][cannarū] adu
ste: dr̄.n. ꝙ ipse adurunt ꝑꝑ fri/
cationē suaꝝ extremitatū, quū ventus eas perflat.
Nā. Frigidū est in scdō. ⁊ siccū in tertio. Opō. ⁊
ꝑprie. In ipso est stipticitas, ⁊ ꝑparatio, ⁊ paruz
resolōnis, ⁊ eius infrigidatio est plima, ⁊ ei⁹ resolō
est ꝑꝑ amaritudinē paucā in ipso. ex resolōne igit
eius, ⁊ stipticitate, fit exiccatio fortis, ⁊ est cōposita
rū ṽtutū sicut rosa. Mēbra capi. Cōfert alcola, ⁊
melie ꝑueniēti ex solicitudine. Mēbra ocu. Spo
diū ꝯfert apatibus oculi calis. Mēbra anh. ⁊ pe.
Cōfortat cor, ⁊ ꝯfert tremori ei⁹ calido, ⁊ sincopi
facte ex effusiōe cholere ad stōm, ⁊ bibitū, ⁊ linitū,
⁊ ꝯfert melie ex solicitudine, ⁊ timori de ꝑteritis, ⁊
terrori de futuris. Mēbra nu. Cōfert [f][tussi] ⁊
inflāmationi stōi, ⁊ debilitati eius. ⁊ ꝓhibet effusio
nem cholere ad ipsum, ⁊ ꝯfert ꝯturbationi. Mē/
bra expul. Prohibet solutionē cholericā. Febres.
Confert febribus acutis.

De [g][splene.] Cap.DCXVIII.

Splen. Electio. Melior splenū, est splen por
ci, cū h̄ tn̄ est mali chimi. Opō. ⁊ pͥpe.
In ipso est stipticitas q̄dā, ⁊ gn̄at sanguinem me/
lancolicū. Mēbra nutrimenti. Est tarde digōnis
ꝑpter suam [h][stipticitatem.]

De [i][sambuco.] Cap.DCXIX.

Sambucus. Nā. Alba est calior citrina,
⁊ citrina, purpurea: ⁊ est vlr
cala sicca in [k][tertio.] Opō. ⁊ pͥpe. Est subtiliatiua
hūiditatū, ⁊ ꝯfert senib⁹ ei⁹ oleū. Deco. Delet pā
nuz qd̄ ex ea humidū est, ⁊ qd̄ siccū, ⁊ facit possidē
[l][rubedinem] multitudo odoramēti eius. Instra
iunctu. Eius oleū ꝯfert egritudinibus frigidis in
neruis, ⁊ senibus. Mēbra capitis. Eius odor fa
cit soda: verūtn̄ cū hoc resoluit soda factā a phla/
te, qn̄ odorat: ⁊ purū oleū eius facit fluere sangui/
nem ex naribus calefacti, quū ipsum odorat.

a A. cortices.
b A. sal eius.
c A. cum alargi uan.
d A. Thabasir.
e A. Alia litera alcanna.
f A. siti.
g A. Thaal.
h A. pōticitatē.
i A. Saubaco iasmin.
k A. secundo.
l A. citrinitatē.

De [m][sulfure.] Cap.DCXX.

Sulfur qd est. Notū est. Nā, Calm ē ⁊ siccū
ad q̄rtū ꝑueniēs. Opō. ⁊ pͥpe. Est sub
tiliatiuū, attractiuū. Decora. Est ex medicinis al
baras, pͥpe dū nō tāgit ipm ignis. Et qn̄ miscet cū
gūma albotin, eradicat vestigia, q̄ sūt in vnguib⁹.
⁊ cū aceto ponit sup morpheā. Apata ⁊ bo. Po/
nit sup adustionē, ⁊ vlcerationē, ⁊ abstergit impeti
ginem, ⁊ ꝑprie cū [n][visco] alimbat, ⁊ ꝑprie ēt cū
aceto, ⁊ cum nitro ꝑpter pruritum lauat ex eo cor/
pus. Instra iuncturarū. Ipsum est cū nitro ⁊ aq̄
super podagrā linimētum ꝯueniens. Mēbra ca/
pi. Restringit corizā suffumigatū, ⁊ administrat
cū aceto ⁊ melle sup ꝯtritionem auris.

De [o][saliua.] Cap.DCXXI.

Saliua qd est. diuersificat ſ; spēs, ⁊ ſ; ꝯplo/
nes singulariū. ⁊ ṽt⁹ eius oīo ē matu/
ratiua, resolutiua. Deco. Abstergit pānū, ⁊ lenti
gines, ⁊ sanguinē mortuū. Uulnera ⁊ vl. Fricat
impetigo cū saliua hoīs ieiuni, ⁊ canfora. Mē/
bra capitis. Saliua ieiuni cū distillat in aurē le/
sam a vermibus interficit eos, ⁊ educit eos statim.
Uenena. Saliua resistit venenis. Et cū ieiun⁹ ex/
puit sup scorpionē, multotiens moritur.

De [p][staphisagria.] Cap.DCXXII.

Staphisagria qd est. Est vua passa mō/
tana, ⁊ est granū capitꝭ, ⁊
in mōte libano inuenit de ea plz. ⁊ est granū nigrū
[q†][ ] sicut cicer nigrū. Nā. Est cala ⁊ sicca
i tertio. Opō. ⁊ pͥpe. Est adustiua, corrosiua [r][acu
ta ⁊ acris.] Deco. Interficit pediculos, ⁊ pͥpe cū
arsenico, ⁊ ꝯfert alopitie antiq̄ linita. Uulne. ⁊ vl.
Staphisagria cū arsenico, aut sola ponit sup sca/
biem, ⁊ excoriationē. Mēbra capi. Masticat ad
exhendū fla, ⁊ hūiditatē ex cerebro, ⁊ cogt in ace/
to, ⁊ colluit ex ea os ad dolorē dentiū, ⁊ hūiditatē
gingiue, et sanat cū melle alcola malū. Mēbra nu
tri. Bibunt de ea. xj. grana cū mellicrato, ⁊ fac vo
mere chimū viscosum. Mēbra exp. In bibitione
ipsi⁹ est timor: ipsa.n. vlcerat vesicā, ſ; qn̄ fuerit cū
rectificātibus, ⁊ cū q̄ztitate tēpata mundificat eam.

De [s][storace.] Cap.DCXXIII.

Storax qd est. dixerūt storax hūida alia est, q̄
exhibit ꝑ se ipsā gūma: ⁊ alia est q̄ ex/
hibit cū decoctiōe: ꝑ se aūt excta, est citrina, ⁊ qn̄ anti
quat declinat ad aureū colorē, ⁊ est [t][abūdās] sed
q̄ exhibit ex cortice, est nigra: ⁊ illud iō qm̄ exhibit cū
decoctiōe corticis illi⁹ arboris, ⁊ qd̄ exhibit, ē storax
hūida, ⁊ qd̄ remāet sic fex ⁊ vinacia, est sicca. Op.
⁊ pͥpe. Jā dixim⁹ de ṽtute hūide, et sicce ꝙ in eis
est stipticitas et exiccatio. [u†][ ] Et
dixerūt qdā ꝙ est cala ⁊ sicca, et remouet hūidita/
tem ex cerebro et mūdificat ipz, sed h̄ est ꝯ̄riū ei qd̄
credit in ipsa, qm̄ ipsa facit soda. Mēbra nu. Sic
ca ꝯfert humorositatibus stomaci. Mēbra expl.
Storax sicca retinet ventrem.

De [x][sale.] Cap.DCXXIIII.

Sal qd est. In sale sunt amaritudo, et stipticitas.
⁊ [y][sal] qdē est ꝑrim⁹ baurach. Et ali⁹ est
rarus, frāgibilis, et ali⁹ est cauatus. et alius est sal
gēma, q est sicut crystallus: et aliud est napticus ni
ger, cuius nigredo est ex ꝑte napticitatis q̄ est in ip
so, q cū tādiu suffumigat donec ab eo napticitas re/
moueat remanet sicut sal gēma: et ali⁹ est indus q
est niger non nigredine napticitatis que fit in ipso,

m A. Kabric.
n A. glutine.
o A. Thab.
p A. Meiubezegi
q † A. crispum.
r A. calida acuta.
s A. Meiba vel meha.
t A. preciosa ⁊ grata.
u † A. Membra capitis.
x A. Melha.
y A. amarus.

sed ꝓpter substantiā ipsius, ⁊ marinus qdem quū aque obuiat, illico liquefit: ⁊ non est ita terrenus.
Nā. Est calidus ⁊ siccus in scdo. et qͣ̄nto plus est amarior, tāto plus est calidior. Opō. ⁊ ꝓprie. Est abstersiuus, resolutiuus, ɔstrictiuus, exiccatiuus, [a]⌈cui⁹ fortitudo opationū⌋ est pp resolutionē ⁊ stipticitatem suā⌈†[b]
⌋⁊ est disruptiuus ventositatū, ⁊ ille q est adustus vehemētioris est desiccatiōis, ⁊ resolutionis, et ipse ɔfert putrefactioni, ⁊ ɔfert humoꝝ grossitiei, ipsius aūt flos eo est subtilior, ⁊ illo q est adustus, ⁊ puluis eius est ipsi ꝓpinquus, ⁊ ambo resoluūt plusq̄ȝ sal, ⁊ sunt ɔstringentes minus, ⁊ cauatus est minoris resolōnis, et minus subtilis nisi sit [c]⌈pauci⌋ saporis sicut aluminosus. Ipse. n. est stipticus, resolutiuus, ⁊ cauatus qn̄ lauaꝛ multotiēs exiccat sine mordicatiōe: ⁊ frāgibilis est magis abstersiu⁹, ⁊ qn̄ admisceꝛ cibis frigidis dissoluit eos. Salgēma ꝰo effugat vētositates ⁊ [d]⌈niger est⌋ est fortioris resolōnis. Et oēs isti liquefaciūt humores ɔgelatos. ⁊ amarus est vehemētioris resolutiōis, ⁊ calefationis. Decoratio. Sal adustus mūdificat dentes [e]⌈a lapidibus⌋ et remouet nigredinem sanguinis vbicūq̄ȝ est linitus, et eius vsus cū [f]⌈melle⌋ bonū efficit colorē. Apata et bo. Ex ipso cuȝ melle et passis fit emplm̄ ɔueniēs carbūculis, ⁊ cū mētastro ⁊ melle apatibus phlaticis, et ꝓhibet formicaȝ a dilatatione. Uulnera et vl. Corrodit carnem additā, et morsam: et ɔfert scabiei vlcerose, et īpetigini. et ex ipso cū aceto et oleo fit delinitio iux̄ ignē, vt sudare faciat, et sedat pruritū, et ꝓpe phlegmaticū, et cū oleo sup adustionez ignis, et ꝓhibet vesicationē, et ꝓprie ille q est baurachius, ⁊ aphricanus. Baurachij ꝰo nō ɔsequunꝛ aliquē salem in adunando, et exiccando. Sal. n. vehemētius resoluit, et exiccat illud qd̄ est ex humiditate, deinde fortius adunat, et fortius cōstringit illud qd̄ remanet in ptibus mēbri. Instra iunctu. Cū farina ⁊ melle poniꝛ sup torsionē neruoꝝ, et fit emplm̄ ex eo podagre, et misceꝛ cū oleo et fit ex ipso inunctio cōprimendo ad lassitudinē. Mēbra capi. Liniꝛ ex eo cum pulpa collogntide bothor capitis. Et salgemma qdē acuit sensum, et sal ɔstringit gingiuā mollificatam, et ꝓprie salgēma. et cuȝ aceto ɔfert dolori auris more empli suppositus. Mēbra oculi. Corrodit carnē additā in palpebris. et vngulaȝ. et flos eius ꝓprie ɔfert pāno, et albugini oculi. et ex sale qdeȝ cū oleo et melle fit emplm̄ sup oculū, et resoluit offuscationem sanguinis ɔgelati in ipso. Mēbra anhe. et pe. Ex eo q est napticus liniꝛ palatum cū melle, et aceto, et ɔfert sqnātie, et apatibus vue, et gauoni. et salgēma qdē, et napticus, et reliq̄ spēs salis incidūt phlegma vitreū, et viscosum in pectore. Mēbra nu. Sal iuuat ad vomitū, et ꝓprie napticus, et salgēma eius ꝓprie, et ɔfert dolorib⁹ stōi frigidis. Mēbra expl. Sal ois facilē efficit supfluitatis egressionē, et descensionē cibi. et napticus expellit phla putriduȝ, et aquā, et cholerā melicā, et poniꝛ in enematibus. Et niger q est vehemētis nigredinis, q nō est ꝓprie naptic⁹ solōne educit phlegma, ⁊ meliā. et sal amarus ēt solōne educit meliaȝ fortiter. et salgēma educit phla crudū fortiter, ⁊ soluit meliā. ⁊ sal qdē ipse vltimus est ad dysenteriā. ⁊ adiuuat medicinas solutiuas ad eradicādū meliā, ⁊ humiditates viscosas de ptibus mēbri. Et cū mētastro mōtano, et butyro, et fermēto ɔfert apatib⁹ testiculoꝝ phlaticis. Et silr̄ cū mētastro, et melle. ⁊ ɔfert vlceribus virge. Uenena. Fit ex eo emplm̄ cū se. lini ad puncturā scorpionū. ⁊ cū mētastro mōtano, ⁊ isopo, ⁊ melle ad morsuȝ cornute. Et cū aceto ⁊ melle ad morsum bn̄tis. xliiij. ⁊ vespe, ⁊ cū oxymelle nocumēto opij, ⁊ fungoꝝ mortiferoꝝ.

Marginal notes: a —— A. | b † A. ⁊ stipticitas ipsi⁹ ē vehementior opationum eius. | c A. Alia litera fortis. | d A. magis amarus. | e A. ostracositatibus. | f A. equalitate.

De [g]⌈serratura.⌋ Cap. DCXXV.

Serratura.

Nā. Natura eiuȝ, est sicut arboris ipsius. Opō. ⁊ proprie. Serratura [h]⌈corrosionis⌋ est mūdificatiua. ⁊ inest ei resolutio, ⁊ exiccatio si fuerit in arbore ipsius.
Uulnera ⁊ vl. Serratura ligni corrosi cōsolidat, ⁊ ꝓprie que est accepta ex arboribus stipticis, sicut quedā genera spinaꝝ. ⁊ deinde aggregaꝛ cū tanto aniso qͣ̄ntū ipsa est cuȝ vino, ⁊ aduriꝛ, deinde teriꝛ. Nā quū spargitur sup vlcera formicalia ɔfert eis.

De [i]⌈sale ammoniaco.⌋ Cap. DCXXVI.

Sal ammoniacus.

Electio. Ille est melior qui est, vt borax, clarus, cristallinus. Nā. Calidus est ⁊ siccus in fine tertij. Opō. ⁊ ꝓprie. Est subtiliatiu⁹, liquefactiuus. Mēbra oculi. Confert albugini oculi. Mēbra capitis. Cōstringit vuam que casum patitur, ⁊ confert squinantie.

De [k]⌈sandaraca.⌋ Cap. DCXXVII.

Sandaraca.

Nā. Calā est ⁊ sicca in secundo. Opō. ⁊ ꝓprie. In ipsa est stipticitas, ⁊ ꝓprietas retinēdi sanguineȝ. ⁊ luctatores ipsa vtunꝛ, vt leues, ⁊ fortes fiant. ⁊ non incurrāt difficultatē anhelitus. Decoratio. In ipsa est virtus macredinē faciēdi valde, qn̄ bibuntur de ea quaq̄ȝ die tres quarte. ʒ. j. in aqua ⁊ oxymelle. Uulnera ⁊ vl. Desiccat fistulas qn̄ cū ea suffumiganꝛ. Membra capitis. Eius fumus ꝓhibet catarros, ⁊ ipsius iuuamētū in sedando dolorē dentium vehemens est, ⁊ magnū valde: neq̄ȝ aliqd inuenitur cōpar ei in hoc, ⁊ rectificat gingiuā. Mēbra anhe. ⁊ pec. Prohibet tremoreȝ cordis, sicut karabe, ⁊ ꝓhibet fluxuȝ sanguinis, ⁊ ꝓhibet asma humidū sua exiccatione. Et silr̄ vtuntur ea luctatores, vt difficultatē anhelitus nō incurrāt. Mēbra nutri. Datur de ea in potu spleneticis, ⁊ ɔfert. Membra expul. Est bona solutiōi antique, ⁊ fumus eius ɔfert hemorroidibus.

De [l]⌈sarace.⌋ Cap. DCXXVIII.

Sarar

qd est. Est illud qd̄ persice noiaꝛ childaru, ⁊ frustra radicis eius sunt cōposita ex ptibus, sup quas sunt cortices, q̄ velociter ab eis tolluntur. Et eius qdeȝ alius est masculus, ⁊ alius femina, sed masculus est fortior. Nā. Calidus est ⁊ siccus in scdo. Opō. ⁊ ꝓprie. Exiccat sine mordicatiōe. ⁊ in ipso est amaritudo, ⁊ stipticitas. Uulnera ⁊ vlcera. Consolidat vulnera. Mēbra expul. Interficit vermes, ⁊ ascarides, ⁊ proprie cuȝ syrupo mellis. Sitq̄ȝ potio ipsius pondus auꝛ. iiij. ⁊ proprie cum scamonea, aut helleboro, ⁊ oportet quidem vt comedantur ante ipsius potionē allea, ⁊ similiter interficit fetum.

De [m]⌈sulen.⌋ Cap. DCXXIX.

Sulen

quid est. Est medicina romana. Nā. Calida est ⁊ sicca apud quartū. Operationes ⁊ ꝓprie. Adurit cutim. Mēbra capitis. Confert torture quū fit caputpurgium ex vno grano ipsius cū aqua sicle. Mēbra oculi. [n]⌈Rarificat⌋ apostemata palpebraꝝ ⁊ [o]⌈iflat ea⌋ ⁊ apostemata accidentia sub oculo.

De [p]⌈scordeon.⌋ Cap. DCXXX.

Scordeon

qd est. est alleū agreste, min⁹ plimū q̄ȝ hortulanuȝ. ⁊ hȝ folia, ⁊ crus lōgū, sup qd̄ est flos albus, ⁊ ipsius qdē reme/

Marginal notes: g A. uesare. | h A. ligni corrosi. | i A. nusader. | k A. sandaruh. | l A. serachs. | m A. sulan. | n A. carminat vel resoluit. | o A. tumores ipsarum. | p A. scordeus.

a A. de alleo.

moratio iaz añcessit cap.[a]⌈nũ.⌋ Nã. Calⁱm est ⁊ siccũ ad q̃rtũ ꝑueniens. Opõ.⁊ ꝓꝑe. Est subtile, apitiuũ, abstersiuũ. Uulnera ⁊ vl. Cõsolidat vulnera magna, ⁊ fraudulenta. Jnstr̃a iuncturaruz.

b A. lacertoruz.

Est bona attritioni[b]⌈neruoꝝ.⌋

c A. sedar.

☙De[c]⌈sadar. Cap.DCXXXI.

Sadar qd est. diximus dispões eius vbi diximus nabach.

d A. selach alhaie.

☙De[d]⌈spolio serpentis.⌋ Cap.DCXXXI.

Spoliũ serpentis. dictum est de eo in cap. de serpente.

e A. saduran.

☙De[e]⌈sedeguaram.⌋ Cap.DCXXXII.

Sedeguarã. Nã. Fridũ ẽ in 2o. siccũ in tertio. Opõ.⁊ ꝓꝑ. Retinet sanguinẽ. Deco. Prohibet casũ capilloꝝ. Permutatio. Loco eius ponit̃ pondus eius de feluzaharã ⁊ tertia ponderis ipsius de radice canne.

f A. sesalius.

☙De[f]⌈siseleos.⌋ Cap.DCXXXIII.

Siseleos qd est. est alaniudẽ rõanũ, ⁊ est sil'e alaniudẽ, verũtñ ẽ lõgiꝰ eo parũꝑ, ⁊ vehemẽtiꝰ albũ. Nã. Calⁱm est ⁊ siccũ in scdo. Opõ.⁊ ꝓꝑe. Est subtiliatiuũ, resolutiuũ, mũdificatiuũ, carminatiuũ. Et sil'r radix eiꝰ: ⁊ semẽ ipsius sunt sedatiua doloꝝ interioꝝ, ⁊ liq̃facit phl'a ꝯgelatum, ⁊ de ipso qdẽ dat̃ in potu aĩalibꝰ, ⁊ multiplicat ptꝰ ipsoꝝ. ⁊ bibit̃ in vino, ⁊ ꝓhibet frigꝰ, ⁊ nocumẽtũ ipsiꝰ in itinere: ⁊ ꝓꝑe cũ pipe. Jnstr̃a iũct. Cõfert doloribꝰ dorsi. Mẽbra capi. Cõfert valde[g]⌈soda.⌋ Mẽbra anhe.⁊ pe. Cõfert asmati, ⁊ difficultati anhelitꝰ, ⁊ anhelitui dilatatiõis, ⁊ tussi antiq̃, ꝓprie radix ipsiꝰ, ⁊ semẽ eius sil'. Et qñ ꝯficitur radix eius cũ melle, ⁊ deglutit̃, mũdat pectꝰ ab humiditatibꝰ viscosis. Mẽbra nu. Resoluit inflationem, ⁊ sedat dolores visceꝝ: ⁊ digerit radix eius ꝓprie cibũ, ⁊ est bonũ stõ. Mẽbra expul. Resoluit dolorẽ pũgitiuũ, vẽtosum, ⁊ facilẽ efficit ptũ in oibus aĩalibus, ⁊ remouet difficultatẽ vrine, ⁊ resoluit dolores matricis: ⁊ ꝑfocationẽ eiꝰ, ⁊ ꝯfert doloribus viscerum. et succus cruris huius plante, ⁊ semen ipsius cũ sunt recentia, ⁊ bibunt̃ ex eis tres anulusat cũ[h]⌈arob⌋.x. diebus sanant dolorem renum, ⁊ est iuuatiuũ penitus dolori renuz.

g A. epilepsie.

h A. sapa seu vino cocto.

i A. serengi.

☙De[i]⌈sirengi.⌋ Cap.DCXXXIIII.

Sirengi qd est. Est ꝓximus vtuti asedinegi, imo est fortior. Nã. Fridus ẽ ⁊ siccus. Opõ.⁊ ꝓꝑe. Est stipticus, ⁊ in ipso est ex cerusa frigus, veꝝ subtilior plurimũ exñs ꝓhibet fluxus. Uulnera ⁊ vl. Põit̃ in cerato sup adustionẽ ignis. Mẽbra expul. Prohibet fluxũ sanguinis.

k A. sachmunia.

☙De[k]⌈scamonea.⌋ Cap.DCXXXV.

Scamonea qd est. succus volubilis cuiusdam, cuius vtus vsq̃ ad.xxx. ꝑdurat annos. Electio. Melioris ꝓprietatis est illa q̃ est[l]†⌈ ⌋varia, ad albedinẽ declinãs. ⁊ est q̃si sit fragmẽtũ ostraci, ⁊ est pulverizabilis, velociter solubilis, varia, q̃ cũ resoluit̃ in aq̃ facit ipsam sicut lac. Et melior qdẽ q̃ est vtendũ, est q̃ assat̃ in pomo, ⁊ cũ q̃ admiscet̃ aq̃ apij qm̃ remouetur eius malitia. ⁊[m]⌈aliarmakã⌋ qdez est mala. Q̃ñq̃z 2o rectificat̃ scamonea cũ assat̃ in pomo ꝑparato in massa, et ꝑmiscetur cuz aniso, ⁊ dauco, ⁊ soluit̃ cuz oleo amigdalino. Nã. Cal'a est, ⁊ sicca in tertio, ⁊ eius caliditas maior est siccitate ipsius. Opõ.⁊ ꝓꝑe. Jn ipsa sunt abstersio, ⁊ resol'o, ⁊ est inimica stõ, et ẽpi. Decora. Mũdificat morpheã ⁊ albaras, ⁊ pãnũ.[n]⌈Uulnera ⁊ vl.⌋ Q̃ñ decoq̃t̃ cũ melle, ⁊[o]⌈passis⌋ ⁊ fit ex ea empl'm sup[p]⌈vulnera⌋ resoluit ea.[q]⌈Apata ⁊ bo.⌋ Põit̃ cũ aceto super scabiẽ vlceratã. Jnstr̃a iũctu. Cũ aceto ⁊ sauich ponit̃ sup dolores iũcturarũ, ⁊ anche more empl'i. Mẽbra capi. Radix eiꝰ, ⁊ succꝰ radicis ipsiꝰ, ponit̃ sup soda antiquã cũ aceto, et oleo roſ. Et qñ ipsa scamonea admiscet̃ eis ambobꝰ, et ponit̃ sup caput eiꝰ, q hz soda antiquã. sanat eã. Mẽbra anh.⁊ pe. Est ex eis q̃ nocent cordi. Mẽbra nu. Nocet stõ, ⁊ epati valde: sed eius malitia frãgit̃ cũ assatione, ⁊ semine apij. et ipsa qdẽ est ꝯturbatiua, ⁊ facit nauseã, et destruit appetitum cibi, et facit sitim. Mẽbra expul. Sol'one educit cholerã fortiter. ipsa 2o in regiõibus diuersificat̃ adeo, ꝙ ego vidi in q̃busdã libris medicoꝝ dosiz eiꝰ plurimi põderis. ⁊ ẽt ipsa nocet intestinis, et supponit̃ ad abortũ, ⁊ cũ ex radice arboris eiꝰ bibit̃ põdus aurei, soluit cholerã citrinã, ⁊ phl'a. Et dixerũt qdã, qñ ex scamonea bibit̃ plurima q̃ztitas, et superflua, ⁊ est medietas.ʒ. retinet ꝑmũ, deinde ꝯturbat, ⁊ facit nauseã, ⁊ ꝓuocat sudorẽ frigidũ, deinde q̃ñq̃z aduenit eius sol'o cũ supfluitate, ⁊ est interficiẽs. Et dixerũt qdã ꝙ qñ ex antiq̃ sumit̃ q̃ztitas ꝑua, ꝓuocat, et nõ soluit, et potus ipsiꝰ cũ aloe est minor ad ista, et sil'r cũ lupinis salitis, et seminibus redolẽtibus, et qñ supponit̃ in lana interficit fetũ, ⁊ cũ eius timemus malitiã rectificamus eã, qm̃ ꝯficimus ipsam cũ aq̃ cydonioꝝ acetosoꝝ, ⁊ pomoꝝ, aut aq̃ roſ. et q̃ñq̃z ponitur in ipsa sumac ſm q̃ztitatez, qua possit ꝯfici, ⁊ fiunt inde trocisci subtiles, ⁊ exiccant̃ in vmbra, et administrant̃ ſm q̃ztitatem necessariaz. Uenena. Cõfert puncture scorpionum bibita, ⁊ linita,

l †A. pura varia seu cineritij coloris.

m A. algiermachan.

n A. apata ⁊ bothor.

o A. oleo.

p A. exituras.

q A. vulnera et vlcera.

r A. sechbinegi.

☙De[r]⌈serapino.⌋ Cap.DCXXXVI.

Serapinũ qd est. Serapinũ est gũma arboris, in q̃ nõ est iuuamẽtũ, sz in gũma eius. et diĩ ꝙ est q̃dã spẽs galbani q̃[s]⌈resoluit̃⌋ ⁊ fit serapinũ. Electio. Melior duaꝝ spẽꝝ eiꝰ est illa, q̃ est spissior, et clara cuius ps interior ad rubedinẽ declinat, et exterior ad albedinẽ, et resoluit̃ velociter in aq̃, nõ sicut adulteratũ cũ galbano, q̃zuis galbano albo fit sil'e, et qd̃ meliꝰ est de eo, est illud d̃[t]⌈spahano⌋. Nã. Calⁱm est in tertio. siccũ in scdo. Opõ. et ꝓprie. Est resolutiuũ, subtiliatiuũ, carminatiuũ, calefactiuũ, abstersiuũ. Jnstr̃a iunctu. Cõfert paralysi, ⁊[u]⌈rupture⌋ lacertoꝝ, ⁊ cordaꝝ coꝝ. Et soluit mãs q̃ sunt in vtrisq̃z anchis clisterizatũ, ⁊ bibitũ, ⁊ sil'r doloribꝰ iũcturaꝝ malis.[x]†⌈ ⌋ Mẽbra capi. Resoluit soda fridã, et vẽtosam, et ꝯfert epi'e. Mẽbra ocu. Cõfert obscuritati oculi in alcofol, et grossitudini palpebrarũ, ⁊ vestigijs in oculo, et est de melioribꝰ medicis q̃ sunt ad aquã descẽdẽtẽ in oculũ, et si terat̃ cũ aceto, et ponat̃ sup ordeolũ delet ipm. Mẽbra anh. et pe. Cõfert dolori pectoris. et lateris, et tussi antiq̃, et bibunt̃ cuz aqua rute expresse tres quarte.ʒ.j. ad malitiã anhelitus, et ipsum mũdificat pectus fortiter, ⁊ extrahit hũores crudos. Mẽbra nu. Cõfert hydropisi, et extrahit aquã citrinã. Mẽbra exp. Cõfert colice bibitũ, et clisterizatũ, et dolori vẽtris pũgitiuo, et extrahit lapidẽ ex ambobus, et augmẽtũ efficit in coitu, ⁊ ꝯfert doloribus matricuz. Et qñ bibit̃ cũ[y]⌈oxymelle⌋ ꝓuocat mẽstrua, et iterficit fetũ, ⁊ ipz qdẽ lenit vẽtrẽ cũ facilitate, et extrahit humorẽ viscosum, et aquã citrinã. Febres. Cõfert febribꝰ periodicis. Uenena. Jn vino dat̃ ad bibendũ ad puncturaz verminz venenosoꝝ: et ad oĩa venena mortifera: et eius operatio est fortior operatione galbani: ⁊ q̃ñq̃z cõfert delinitũ in oibꝰ locis.[3]⌈ Permutatio. Loco eiꝰ ponit̃ gũma cedri, ⁊ dixerũt gũma pini masculi, et dixerũt põdus ipsiꝰ et mediũ de oppopõaco.⌋

s A. altera ĩ scãconuertitur.

t A. alassani.

u A. contritioni.

x †A. frigidis.

y A. hydromelle.

3 —— A

a A. schulusendrium.
b A. vmbroso valde.

¶ De [a scolopendria.] Cap. DCXXXVII.

Scolopédria qd est. dr̄ q̄ ē plāta petrosa, q̄ nascit̄ i loco [b plimorū fontiū] & dixerūt qdā q̄ est spēs sqlle & dr̄ aliud. Nā. Cal'a ē i p̄mo. sicca in b̄o. Opō. & p̄p̄e. Est subtilis, resolutiua, & in ipa, nō est plurima caliditas. Mēbra nu. Cōfert spleni magnifice: qn̄. n. sumit̄ cū oxymelle fcō ex aceto, in q̄ decocta sūt folia eius xl. diebus, delet splenē. & ɔfert singultui & icteritie. Mēbra expl'. Frāgit lapidē i renib⁹, & vesica. Et dr̄ q̄ suspēsa ad collū, p̄hibet impregnationē.

c A. shali vel shaali.

¶ De [c subal.] Cap. DCXXXVIII.

Subal qd est. Est ex s̄ba cal'a acri. Nā. ē calida, & acris cū eq̄litate. Apata & bo. Folia ei⁹ rūpūt aldubellet, & resoluūt ea in dispōe p̄ncipij eoꝝ. & q̄ recēs est, maturat apata inobediētia maturatōi. Uulnera & vl. Que recēs ē, eradicat scabiē vlceratā. Mēbra ocli. Pōit̄ in medicinis acuētib⁹ visū. Mēbra anhe. & pec. Dr̄ q̄ est optima medicia tussi, & anhelitui dilatatiōis, adeo q̄ ex ea fit suffumigatio, & confert.

d A. sisarun.
e A. sisarun qd ē est lignū nigelle.

¶ De [d seisaron.] Cap. DCXXXIX.

Seisaron qd est. Est [e lignū visus] & ē in ipso amaritudo & stipticitas. Nā. Cal'm ē & siccū in b̄o. Opō. & p̄p̄e. In ipso est resolutio, & stipticitas pauca. Mēbra nutri. Decoctio radicis eius ɔfert dolori stomaci. Mēbra expul. Decoctio radicis eius p̄uocat.

f A. siun vel sir.
g A. chare albayn.
h A. cōestio ipi⁹ decocti aut non decocti.

¶ De [f sumio.] Cap. DCXL.

Sumiū qd est. Est [g curati albani] existēs in aq̄s stātib⁹ & in ipso est bonus odor. & dicetur in cap. de caf. Mēbra expul. [h Medulla eius decocta & nō decocta] cōfert lapidi & p̄uocat & confert dysenterie.

i A. suchutun.
k A. Opōnes & p̄prietates. In ea est virtus tēpata, & subtilis cuȝ q̄ icidit, & viscositas sglitica, cū q̄ pruritū facit, & virtus cū q̄ aggregat, & stiptícat, & nō h̄ȝ odorem, & h̄ȝ aliquā dulcedinē, & attrahit sputuȝ, & aggregādo partes carnis in vase facit eas rem vnam.
l A. intestinoꝝ.
m —— A.

¶ De [i sucuto.] Cap. DCXLI.

Sucutū qd est. dr̄ q̄ est sempuiua. Et dr̄ q̄ est spēs seis mādragore: & dr̄ aliud. & est duaꝝ spēꝝ: q̄rū vna est petrosa: & alia est nō petrosa. Nā. Qd̄ in ea magis dn̄at̄, est frigus, & siccitas. & in ipsa est hūiditas cal'a tpata, & subtilitas, & icisio [k & viscositas & neq̄ȝ h̄ȝ odorē & h̄ȝ dulcediēȝ quādā & aqua ei⁹ attrahit sputū & aggregādo ptes carnis in vase facit eas reȝ vnā. Opō. & p̄p̄e. Est eq̄lis & subtilis & icidit & viscositate cepali resoluit & aliqd ē i ipso p qd̄ aggregat & ɔstrigit.] Instr̄a iunctu. Decoctio eius ɔfert attritiōi neruoꝝ, & lacertoꝝ in medio eoꝝ, & in extremitatib⁹ ipsoꝝ, & recentes ɔsolidat. Mēbra anhe. & pec. Sanat aspitatē gutturis, & p̄hibet sputū sanguis. & in aq̄ mellis mūdificat pulmonē. Mēbra expul. Cōfert vlceribus intestinoꝝ, & abrasioni, & rupture [l inguinis] aquose: & doloribus renum, & retinet fluxum sanguinis menstrui. [m Permutatio. Loco ei⁹ ponit̄ succus folioꝝ lactuce: aut aqua solatri.]

n A. sumach.
o † A. sāguinis.
p —— A.

¶ De [n sumach.] Cap. DCXLII.

Sumach qd est. aliud est corasceni, & aliud est semimin⁹ corascēo, rubeū, lētis silitudinē h̄ñs, & est ɔueniēs ei cui ɔueniūt acatia, & ros. Et qn̄ decoq̄t̄ cū aq̄, deide ei⁹ decoctio inspissatur sicut mel, ɔuenit ei cui ɔuenit licium. Nā. Est frīdū in scd̄o. siccū in tertio. Opō. & p̄p̄e. Est stipticum, ɔfortatiuū, ɔstrictiuū & acetū est subtili⁹ eo, & p̄hibet fluxū [o †] ita q̄ qdā dicūt, q̄ appēsum retinet illud, et p̄hibet attractionē chol'e ad viscera. Decor. Decoctio sumac quo [p tinctores] vtunt̄ & corioꝝ p̄patores denigrat capillos. Apata & bo. Fit ex eo empl'm sup p̄cussionē, & p̄hibet apata, & viriditatē, & ɔfert panaritio, & p̄hibet additionē apatū. Uulnera & vlce. Prohibet ambulationeȝ fraudulentis. Instr̄a iunctu. Embrocat̄ ex decoctione eius torsio, & nō apat̄. Mēbra capitis. Prohibet saniē auris. & gūma eius qn̄ ponit̄ in corrosionē dentium, sedat dolorē eoꝝ. Mēbra nutrimēti. Preparat stomacū, cōfortans ipsum, & sedat sitim, & facit appetitū acetositate sua, & sedat nauseaȝ cholericam. Mēbra expul. Cōstringit, & retinet mēstrua, & fluxum [q †] & p̄hibet rasuram & clysterizatur ad dysenteriam, & cursum matricis, & hemorroidas.

q † A. sāguinis.
r A. salch.
s A. apertione.
t A. ɔstrictiua & ois sicla est mali chimi & ois.
v A. confert.
x † A. ad.
y —— A.
z A. moluchie.
& A. Alia litera colicam.

¶ De [r sicla.] Cap. DCXLIII.

Sicla qd est. Est duarū spēꝝ: vna est nigra pp vehementiā viriditatis: & altera est illa q̄ est nota. Nā. Apud quosdā est cal'a & sicca in primo. Et b̄m veritatē est cōpositarū virtutū. & apud quosdā est frida, & nō est dubium qn in eius radice sit humiditas. Opō. & p̄p̄e. In sicla est v̄tus baurach, subtiliatiua. & in ipsa est resol'o, & apertio fortior [s resolutione] atriplicū, & lenificatio, & in ea q̄ est nigra est stipticitas, & p̄prie cū lentibus. Et bauracitas que est in ipsa, est resolutiua, & terreitas est [t ɔctiua, & totū elixatū est mali chimi & totū eius] est parui nutrimenti sicut reliq̄ olera. Decoratio. [v Prohibēt] succus eius, & decoctio folioꝝ eius [x †] fixuras frigoris, et ɔfert alopitie, & cōfert pāno, quuȝ ex folijs eius administrat̄ empl'm post ablutionē loci cuȝ nitro, et q̄ñq̄ȝ abscindit verucas succus eius, et interficit pediculos. Apata & bo. Ex ea elixata fit empl'ȝ apatibus, & resoluit, & maturat ea. Uulnera & vlcera. Folia eius bōa sunt decocta adustioni ignis, & ɔferūt impetigini linita cū melle. Mēbra capitis. Ex aqua eius cū felle gruis fit caputpurgiū, et delet torturaȝ, et valet ad vlcera nariū. et eius aq̄ tepida distillat̄ in aurē, & sedat dolorē, & lauat̄ caput cū aqua ei⁹, & aufert furfures. Mēbra nutri. Radix eius est mala stomaco, faciens nauseā. et plurimū illius est pp bauracitatem eius mordicatiuaȝ, et est mali chimi: & lauat bauracitate sua, adeo vt mordicet stomacū fortis sensus: et eius nutrimētum est paucū, & apertio ei⁹ est [y parua] et ad oppil'ones epatis fortior ē apertione [z malue] p̄prie cū sinapi, & aceto. Et sil'r etiā spleni: et opȝ vt comedatur cū muri, & cum spēbus que sunt ad cōdienda cibaria. Mēbra expul. Dicitur q̄ illa que est nigra stringit, et p̄prie cum lentibus, qm̄ altera lenit, et p̄prie cum lentibus: ſȝ nō est dubiuȝ, qn elixata p̄iecta eius aqua qn̄ patella in furno ponit̄, ɔstringat et fit cū ea clistere ad exbēdum fecem & totum eius gn̄at [& inflationē] & rugitum, et dolorē ventris pungitiuū. Et est bona colice, quū assumit̄ cū spēbus condientibus & muri.

? A. schanchur.
ꝶ A. sebestan.
a A. sengiebuie.
b A. saambras.

¶ De [? stinco.] Cap. DCXLIIII.

Stincus qd est. Est guaril de nilo qui capit̄ in egypto. Et existimauerūt qdā q̄ sit de partu crocodili in cāpos. Electio. Meli⁹ qd̄ est in ipso, est illud qd̄ est in pte renuȝ. Mēbra expul. Q̄ñq̄ȝ auget coitum adeo, vt nō sedetur nisi sorbitione iuris lactucarum, et lentium.

¶ De [ꝶ sebesten.] Cap. DCXLV.

Sebesten & nominatur mukeita. Natura. Sunt quasi tēperate. Operationes & proprietates. Sunt lenitiue. Membra anhelitus & pectoris. Leniunt pectus, et guttur. Membra nutrimenti. Sedant sitim, & proprie semen eius cum [a sagzenea.] Mēbra expul. Leniunt ventrem.

¶ De [b samabras.] Cap. DCXLVI.

Samabras. Decoratio. Fit ex eo emplꝫ sup spinas, ⁊ ea q̄ carni sūt in fixa, ⁊ sup verrucas ꝯtrito, ⁊ exhibit eas: ⁊ sup ea q̄ sunt vt claui, ⁊ euellit. ⁊ dr̄ ꝙ illud qȯ de eo siccū ē, quū ꝯmiscet̄ cū oleo, facit nasci capillos sup tineā. Mēbra capitis. Dr̄ ꝙ epar ipsi⁹ sedat dolorē molaris dētis. Mēbra expul. Urina ei⁹, ⁊ sanguis ipsi⁹ mirabil' iuuamēti sūt in ruptura infantiū, quū sedēt in decoctōe ei⁹. ⁊ qn̄qꝫ ponit̄ in vrina ei⁹, aut in sanguine ipsi⁹ aliqd de muscho, ⁊ pōit̄ in virga infantis, ⁊ fit vltimi iuuamēti in ruptura. Uenena. Findit̄, ⁊ ponit̄ sup puncturā scorpionis.

¶ De[a] ⌈spica.⌋ Cap. DCXLVI.

Spica qd est. Spica est due spēs: qrū vna ē spica aromatica ⁊ est spica auiū: ⁊ altera est nereiden, ⁊ est spica romana. Et[b] ⌈alithitia⌋ debilior ē inda, ⁊ syra in oib⁹ ꝓprietatibus suis, nisi in ꝓuocatiōe ⁊ [c]⌈alithitia⌋ ē in v̄tute ꝓxia syre: ⁊ ei⁹ qdē arbor ꝑua est, ⁊ euellit̄ cū luto suo, ⁊ egredit̄, q̄ qn̄qꝫ adulteratur cū plāta q̄ est sibi silis. Inter eas v̄o discernit̄, qm̄ planta illa est horribilis odoris: ⁊ nereidē ꝑterea qdā est mōtana, cui⁹ folia sūt sicut folia croci hortulani. Et sil'r stipites ei⁹, sed sunt citrini plāi nō[d] ⌈in mōꝫ rer̄ iuoluti⌋ pl'es hn̄s radices. s. duas, aut pl'es, ⁊ nō hꝫ crus, neqꝫ frustū neqꝫ florē. Electio. Inqt dia. melior est cui⁹ pili sunt pl'es, ⁊ declinat ad ruffedinē, ⁊ est boni odoris, sicut cipi, ⁊ ꝑua spica, mordicās linguā, ⁊ hec est syra. Inda v̄o est debilior, ⁊[e] ⌈lōgior ⁊ plus⌋ oī spica, iuoluta, horribilis odoris, ⁊ rūpit̄ velociter cū suma suoꝝ villoruꝫ: ⁊ cadit ex ea puluis niger, magn⁹, ⁊ adulterat̄ qꝛ decoqt̄ post infusionē cū aq̄ cal'a, deide[f] ⌈fit grauis⌋ cū antimōio, postea vēdit̄. ipꝫ v̄o signāt ei⁹ albedo, ⁊ color antimōij, ⁊ debilitas v̄tutis eius, ⁊ debilitas saporis ipsi⁹, ⁊ odoris ei⁹. nigra v̄o inda melior est rubea, ⁊ nereidē qdē melior est illa, q̄ est recēs, bōi odor], pl'es hn̄s radices, grossa, q̄ nō frāgit̄. Illa v̄o q̄ hꝫ crus declinās ad albedinē, ⁊ ꝓpe in medio sui, nō ē aliqd ꝓprie, q̄ est horribilis odoris. Nā. Cal'a est in ꝑmo. sicca in scđo. Opōnes ⁊ ꝓpeta. Est aptiua, resolutiua. Et in inda qdē ē stipticitas plīma, ⁊ calitas ei⁹ minor ē[g] ⌈sꝫ est leuis⌋ ⁊ in ꝑmis quū gustat̄ est[h] ⌈rācida⌋ deinde ꝓcedūt ex ea[i] ⌈calitas⌋ ⁊ acuitas. ⁊ ex spica aromatica fit puluis ꝓhibēs sudorē plīmū: ⁊ lutū qdē spice ē abluens corpus, ⁊ est bonū ad bonū odorē faciendū. Apata ⁊ bothor. Resoluit apata, ⁊ bothor. Mēbra capitis. Prohibet rheumatismos, ⁊ cōfortat cerebrū. Mēbra oculi. Facit nasci pilos ī palpebris, qn̄ ponit̄ in alcofol. ⁊ trahit̄ radi⁹ inuolutus in puluere sup palpebras. ⁊ nereidē est fortior in h̄, ꝫm ꝙ existimo. Mēbra anhe, et pecto.[k] ⌈Cōfert tota⌋ tremori cordis, ⁊ mūdificat pectus, ⁊ pulmonem, ⁊ ꝓhibet effusionē māeꝝ ad ea, ⁊[l] ⌈fluxus.⌋ Mēbra nutri. Apit oppil'ones epis, ⁊ stomaci, ⁊ ꝯfortat ea, ⁊ ꝯferūt oēs, icteritie, ⁊ ꝓhibēt effusiones māeꝝ ad stōm, ⁊ sedāt mordicationē ei⁹, ⁊ qn̄ bibit̄, q̄cūqꝫ spēs ipsi⁹ fuerit cū vino, ꝯfert spleni. Mēbra expul. Oēs ꝓuocāt, ⁊[m] ⌈alithitia⌋ est fortior, qm̄ est calior, ⁊ minoris stipticitatis, ⁊[n] ⌈ꝓhibent apata⌋ m̄ricis oia, sedēdo in ea, ⁊ ꝯfert doloribus renum, ⁊ ꝓhibet cursum materieꝝ ad intestina, ⁊ hꝫ ꝓprietateꝫ in retinendo fluxum[o] † ⌈ ⌋superfluum a matrice.

¶ De[p] ⌈sanich.⌋ Cap. DCXLVII.

Sanich qd est. Iaꝫ dcm̄ est in cap. tritici ⁊ ordei. Mēbra anhe. ⁊ pecto. Cōfert pectori ⁊ pulmoni.

a A. scubel.
b A. alaclithia.
c A. aclithia.
d A. spinosi.
e A. ⁊ maior.
f A. cōmouet̄ ⁊ agitatur.
g A. sua exiccatione. Alia litera. imo est occulta.
h A. insipida.
i A. Alia litera. amaritudo.
k A. ꝯferūt oēs.
l A. catarros.
m A. aclithia.
n A. Alia litera. ꝯferūt apatib⁹.
o † A. sanguis.
p A. suich.

¶ De[q] ⌈sisamo.⌋ Cap. DCXLVIII.

Sisamū qd ē. Est semē plis vnctuositatis, q̄ꝫ reliq̄ semina. ⁊ ꝑp h̄ rācidū fit facile. qdā aūt dixerūt ꝙ ei⁹ oleū nō ꝯfert nisi melicis, vt eos[r] ⌈ipinguet⌋ ⁊ hūctet. ⁊ ersimū qd est, est genus qȯdā sisami abhoiabilis saporis. Electio. Corp⁹ ei⁹ est fortior oleo ipsi⁹. Nā. Calꝫ est in medio ꝑmi, hūidū in fine ei⁹. Opōnes ⁊ ꝓpe. Est glutinatiuū, lenificatiuū, eq̄lis calefactiōis, ⁊ sil'r oleū ei⁹, ⁊ decoctio ipsi⁹. ⁊ est mollificatiuū, ⁊ in oleo ei⁹ est grossitudo, ⁊ qȯ torrefactū est minoris est nocumēti. Decoratio. Resoluit viriditatē ꝑcussiōis, ⁊ sanguinē ꝯgelatū, et ꝯfert fissure, ⁊ aspitati melicoruꝫ bibitū et linitū. et est īpinguatiuū, et ꝓpe excorticatum, et ꝓlōgat capillos, et ꝓpe succ⁹ arboris ei⁹, ⁊ folioꝝ ipsi⁹. et lenit eos, ⁊ remouet furfures, ⁊ oleū ei⁹ in quo decoqt̄ myrtus ꝯseruat capillos, ⁊ facit eos fortes ⁊ duros. Apata ⁊ bothor. Resoluit apata cal'a. Uulnera ⁊ vlce. Ponit̄ sup adustionē ignis, et oleū ei⁹ bibitū, aufert pruritū flaticū, ⁊ sanguineū, ꝓpe cū infusione aloes, ⁊ aq̄ vue passe. Instr̄a iūcturaꝝ. Ex eo fit empl'm ad grossitudinē neruoꝝ. Mēbra capi. Cōfert oleū ei⁹ cū v̄tute rose soda adustiue, ⁊ succ⁹ arboris ei⁹ sanat furfures. Mēbra ocl'i. Cōfert suppositū pulsatiōi ocl'i, et apati ei⁹. Mēbra anhe. et pec. Est bonū ꝯstrictiōi anhelit⁹ ⁊ asmati. Mēbra nu. Est malū stō, faciēs nauseā, ꝓsternēs desideriū, satiās velociter, sꝫ qn̄ cōedit̄ cū melle remouet̄ ei⁹ malitia, ⁊ tardat̄ ei⁹ digō, et mollificat viscera. Et qȯ torrefactū est, ē minoris nocumēti. et ei⁹ nutrimētū ē vnctuosū valde, et ī ipso ē v̄t⁹ faciēdi sitiꝫ, et fit velox ei⁹ descēsio cū cortice suo. quū aūt excorticat̄ tardat̄ ei⁹ descensus. Mēbra expul. Cōfert itestino colō. et infusio qdē sisami ē vehemēs ī ꝓuocatiōe mēstruoꝝ, adeo ꝙ ipsa eijcit fetū, ⁊ qn̄ frāgit̄, et cōedit̄ cū seie papaueris, ⁊ se. lini cū eq̄litate, augmētāt spma, et coitū. Uenena. Cōfer morsui[s] ⌈canis rabiosi, et serpētis (lēticular].⌋

¶ De[t] ⌈sacūdulio.⌋ Cap. DCXLIX.

Sacūdulion. Apata et bot. Ponit̄ cū ruta sup formicā.[u] † ⌈ ⁊ ad fistulas.⌋ Mēbra ca. Suffūigat̄ cū eo patiēs sbet, ⁊ ꝯpmēdo inūgit̄ ex ipo cū[x] ⌈acetosa⌋ hn̄s karabitū, et lethargiā, et distillat̄ succ⁹ hūidi ī aurē saniosā, et ꝯfert valde soda. Mēbra anhe. et pec. Confert difficultati anhelit⁹, et asmati. Mēbra nutri. Confert radix ei⁹ doloribus epatis, et cōfert icteritie. Mēbra expul. Sol'one educit fl'a, ⁊ ꝯfert ꝑso (catiōi m̄ricis.

¶ De[y] ⌈safid.⌋ Cap. DCL.

Safid. Nā. Cal'm est et siccū in tertio. Opōnes et ꝓpe. Est[z] ⌈mordicatiuū acre.⌋ Uenena. Cōfert venenis omnibus.

¶ De[&] ⌈semurion.⌋ Cap. DCLI.

Semurion qd est. est apiū silueſtre, ⁊ iā dictū est de eo.

¶ De[ꝯ] ⌈squilla.⌋ Cap. DCLII.

Squilla qd est. Est cepe muris, et ei⁹ folia st̄ sic̄ folia lilij, et hꝫ[ꝝ] ⌈oleū⌋ ad nigredinē declinās. Nā. Est cal'ꝫ et siccū ī scđo. Opōnes et ꝓpe. Est incisiuū, et in ipso ē viscositas adustiua. Decoratio, Pōit̄ ꝯfectū cū melle sup alopitiā, et[a] ⌈serpiginē.⌋ Mēbra anhe. et pec. Ei⁹ acetū exaspat guttur et indurat carnē ipsi⁹, et est bonū asmati, ⁊ oregmoni, et tussi antique.

¶ De[b] ⌈solatro.⌋ Cap. DCLIII.

Solatrū. Electio. Meli⁹ qȯ de ipso administrat̄, est hn̄s folia viridia, et citrinū semē. et est qnqꝫ spēꝝ. Nā. Frigidū est in ꝑmo. siccum

q A. semsem.
r A. calefaciat.
s A. serpentum cornutoꝝ.
t A. schidulion.
v A.
x A. oleo.
y A. safid assend.
z A. acutū cal.
& A. semurion.
ꝯ A. hausel.
ꝝ A. florem.
a A. tiriam.
b A. hanab althaleb.

mo, siccū in scđo, ⁊ stupefactiuū est fridū, ⁊ siccū in tertio. Opõ. ⁊ ꝓpe. Hortulanū est infrigidatiuū, ꝯstrictiuū, ⁊ est qđdā gn̄s ipsi⁹ stupefactiuū, faciēs somnū sil'e opio, in ꝓprietatibus suis, nisi qꝛ est debilius eo: ⁊ est qđdā gn̄s eius qđ est mortale. Apata ⁊ bo. Est empl'm bonū apatibus cal'is oib⁹, intrinsecis, ⁊ bibit̃ aqua eius ad apata cal'a intrinseca, ⁊ ponit̃ aq̄ eius cū cerusa, ⁊ oleo roš. sup herisipilam, ⁊ formicā more empl'i, ⁊ cortex radicis ei⁹, est vehemētis exiccatiōis. Mēbra capitis. Si bibat̃ ex eo qđ est stupefactiuū, vltra. xij. grana facit euenire maniā, ⁊ qñ ex aq̄ ei⁹ fit gargarisma, ꝯfert apatibus lingue. Et si bibat̃ ex cortice radicis pōdus aurei, cū vino, attrahit somnū, ⁊ cū solatrū optime terit̃, ⁊ fit ex eo empl'm capiti, sanat soda, ⁊ resoluit apata radicis auris, ⁊ apata velaminis cerebri, ⁊ ꝯfert distillatū dolori auris. Mēbra oculi. Sanat fistulas oculi lachrymalis fractas, ⁊ succ⁹ spēꝝ eius, vsqꝫ ad illā q̄ facit somnū, cū fit ex ea alcofol; ꝯfortat visum. Mēbra expul. Semē stupefactiui est ꝓuocatiuū vrine, mūdificatiuū renū, ⁊ vesice. ⁊ oēs spēs cū supponunt̃ abscindūt fluxū menstruoꝝ, ⁊ est ex eis q̄ infridant ⁊ ꝓhibēt pollutiōez, ⁊ est spēs solatri p̄ter alkekēgi, ⁊ p̄ter hortulanū, ⁊ p̄ter stupefactiuū p̄dcm̄, cū cōedūt̃ ex eo. iiij. aur̃. interficiūt, ⁊ [a]⌈aq̄ folioꝝ ei⁹ fac̄ possidē maniā⌋ ⁊ ñ ē in eo iuuamētū solatri, nisi ad empl'm faciendum.

¶De [b]⌈scorpionibus.⌋ Cap. DCLIIII.

Scorpiones. Mēbra capitꝭ. Oleū scorpionum, confert doloribus auris valde.

¶De [c]⌈sudore.⌋ Cap. DCLV.

Sudor qd est. Est aq̄tas sanguinis, cui pus cholicū est admixtū, ⁊ oꝫ vt admistretur dū nōdū est exiccat⁹: imo dū in eo est hūiditas: ⁊ ipse qdē magis est digest⁹, q̄ꝫ vrina: est. n. supfluitas vnctuositatis, ⁊ hūiditatis post digōnē vltimā, ⁊ est vrina scđe digōnis supfluitas. Opõ. ⁊ ꝓprie. Est magis digestus, q̄ꝫ vrina, ⁊ diuersificat̃ ꝭꝫ aialia, ⁊ in ipso est resol'o nō pauca. Apata ⁊ bo. Sudor athletarum cōfert apostematibus iguinis, immo resoluit ea. Mēbra anhe. ⁊ pe. Sudor sicc⁹ luctātiū cū oleo de alcāna ponit̃ sup apata māmille, ⁊ resoluit ea, ⁊ cū oleo roš. ad ꝯgelationē lactis in mammilla [d]⌈alteratio ꝯo magne ⁊ alteratio ꝓue fiunt cum centaurea maiore ⁊ minore.⌋

¶De [e]⌈sandalo.⌋ Cap. DCLVI.

Sandalus. Electio. Dixerūt Gal'. ⁊ filius mesaugue. Rubeus ē fortior: ⁊ dixerūt alij albus est fortior. Nā. Est fridus in fine scđi, vsqꝫ ad tertiū ꝑueniēs siccus in scđo. Opõnes, ⁊ ꝓprie. Prohibet [f]⌈attractionē⌋ ⁊ ꝓprie rubeus. Apata ⁊ bo. Resoluit apata acuta, ⁊ ꝓpe rubeus, ⁊ linit̃ ex eo herisipila. Mēbra capi. Cōfert soda. Mēbra anhe. ⁊ pe. Cōfert tremori cordis accn̄ti in febre linit⁹, ⁊ bibit⁹. Mēbra nu. Cōfert debilitati stōi cal'i bibitus, ⁊ linitus. Febres. Cōfert febribus calidis, ⁊ ꝓprie albus.

¶De [g]⌈sapone.⌋ Cap. DCLVII.

Sapo. Opõ. ⁊ ꝓprie. Est vlceratiuus, putrefactiuus. Mēbra expul. Resoluit colicam, ⁊ soluit humorē crudū.

¶De [h]⌈sabane.⌋ Cap. DCLVIII.

Sabane. Opõ. ⁊ ꝓprie. Est abstersiuū, exiccatiuuꝫ mali humoris. Uulnera ⁊ vl. Facit possidere scabiē, ⁊ pruritū. Instr̄a iunctu. Cōfert dolori anche phl'atico. Mēbra capi. Remouet fetorē oris, scm̄ ex stō, ⁊ corruptionē ei⁹ [i]⌈⁊⌋ abstergit humiditatē stōi, ⁊ exiccat eam.

a A. qđ est min⁹ eo facit possidere stoliditatem.
b A. Hacharab.
c A. Harach, vl' Harch.
d —— A.
e A. Sandal.
f A. effusionem.
g A. Sabun.
h A. Sahane.

¶De [k]⌈safurubun.⌋ Cap. DCLIX.

Safurubun qd est. Est auis cuiuꝫ nomē, est hoc nomen in francia.

¶De [l]⌈sarsar.⌋ Cap. DCLX.

Sarsar qd est. [m]⌈Est ferrū. Mēbra capitis.⌋ Qñ coqtur cū oleo aut infundit̃ in ipso, deinde coqtur, ⁊ distillat̃ in aurē remouet dolorem eius, ⁊ pulsationem ipsius.

¶De [n]⌈sasaf.⌋ Cap. DCLXI.

Sasaf quid est. Est [o]⌈salix.⌋

¶De [p]⌈sakaik.⌋ Cap. DCLXII.

Sakaik qd est. Noiat̃ sakaik [q]⌈anehamē⌋ ⁊ est rosa ru. vehemēter. Nā. Est calida in scđo. humida in ipso. Opõ. ⁊ ꝓprie. Est abstersiua, resolutiua. inqt Gal'. Est abstersiua, lauatiua, attractiua, apitiua, resolutiua. Decora. Denigrat capillos mixta cū corticib⁹ nucis, ⁊ qñ administrant̃ folia eius ⁊ stipites ipsius sicut sunt aut decocta [r]⌈cū sorbitōe ordei ⁊ decoquūt̃ ꝓuocāt lac.⌋ Apata ⁊ bo. Linit̃ ex decoctiōe eius sup apata, q̄ nō sunt dura, ⁊ fit eūo ꝑ eā sup carbūculos, ⁊ bothor cal'as. Uulnera ⁊ vl. Illud qđ de eo siccum est, ꝯfert vlceribus sordidis, ⁊ incarnat ea ex excoriatione, ⁊ ipsa mūdificat vlcera, ꝯferēs excoriationibus, ⁊ scabiei vlcerose. Mēbra capi. De eius succo fit caputpurgiū ad purgādum caput, ⁊ cerebrū. ⁊ eius radix masticat̃ ad exhēdas humiditates a capite. Mēbra oculi. Succ⁹ eius ꝯfert tenebrositati oculi, ⁊ visus, ⁊ albugini eius, ⁊ vestigijs vlceꝝ. ⁊ qñ decoqt̃ cū vino, ⁊ fit inde empl'm sanat apata dura in ꝑtibus oculi. Mēbra anhe. ⁊ pec. Si coquant̃ folia eius cū suis stipitibus [s]⌈⁊ cum succis ordei sorbilibus⌋ ⁊ comedat̃, facit abūdare lac. Mēbra expul. Prouocat menstrua.

¶De [t]⌈sehedenigi.⌋ Cap. DCLXIII.

Sehedenigi qd est. Est semē arboris canabis, ⁊ nos iā locuti fuim⁹ de canabe: oꝫ ergo vt ꝯiūgam⁹ inter ꝯsideratiōez q̄ est in vtrisqꝫ capl'is simul. Et de sedenigi qdē aliud est hortulanū notū: ⁊ aliud est cāpestre: hūaiꝫ vō dixit, ꝙ arbor cāpestris egredit̃ in desertis ꝭm q̄ꝫtitatem cubiti, ⁊ sup folia ei⁹ dn̄at̃ albedo. Et ei⁹ fructus est sicut pip, ⁊ sil'at̃ ei⁹ granū grano [v]⌈assunnati⌋ qđ est granū de quo exp̄mit̃ oleū. Et nos iaꝫ locuti fuimuꝫ de grano [x]⌈assunnati.⌋ Nā. Est cal'm ⁊ siccū in tertio. Opõ. ⁊ ꝓprie. [y]⌈Canabs cāpestris⌋ resoluit vētositates, ⁊ exiccat fortiter, ⁊ hūor eius est paucus malus. Apata ⁊ both. Canabs cāpestris, qñ eius radix decoq̄t̃, ⁊ fit ex ea empl'm apatibus cal'is, in locis duris, in qbus sunt chimi viscosi, sedat caliditatē ⁊ resoluit duritiē. Mēbra capi. Facit soda sua cal'itate, ⁊ ei⁹ succus distillat̃ ad dolorē auris oppilatiuū, ⁊ ad humiditateꝫ auris. ⁊ sil'r oleū eius, ⁊ folia eius eradicant furfures in capite. Mēbra oculi. Obtenebrat visuꝫ. Mēbra nu. Nocet stō. Mēbra expul. Exiccat spma. ⁊ lac qdē alsehedenigi cāpestris soluit cuꝫ facilitate, ⁊ medietas lib. de succo eius [z]⌈resoluit ꝯstrictionē⌋ ⁊ sol'onē educit fl'a, ⁊ cholerā, ⁊ ꝓcedit ꝭm semitam seminis croci hortulani [⁊]⌈in cōstrictione.⌋

¶De [ꝯ]⌈seitaragi.⌋ Cap. DCLXIIII.

Seitaragi qd est. Ille q est indus, est frusta ligni parua, subtilia, ⁊ cortices sicut gariofili. Et ille q est fructus declinat ad rubedinem, ⁊ nigredinem. Et [ꝫ]⌈aseitaragi⌋ qdem orit̃ in parietibus antiqs ⁊ vbi nō [a]⌈ningit⌋ ⁊ hꝫ folia sicut sunt folia nasturtij. ⁊ in estate sunt folia pluri-

i A. Mēbra nutrimenti.
k A. Safarahū.
l A. Sarsar.
m A. Est algied gied.
n A. Saffas.
o A. chalef.
p A. Sakaik.
q A. alnhaman.
r A. bonificat capillos.
s A. sorbitōibus ordei.
t A. Shedanegi.
v A. alsemne.
x A. alsemne.
y —— A.
z A. remouet cōstrictionē nāe.
⁊ —— A.
ꝯ A. Sitharegi.
ꝫ A. sitharegi.
a A. fodit̃ neqꝫ aratur.

ma, ⁊ minorant̄, ⁊ augmentat̄ minoratio adeo, vt forsitan non appareat, ⁊ nō sit in eo odor, ⁊ est sicut nasturtiuz, cuius sapor ⁊ odor similant̄ cordumeni ⁊ᵃ [folia eius sunt ipsi silia.] Nā. Est calidus ⁊ sic cus in fine scōi. Opō. ⁊ ꝓprie. Est acutus ᵇ[aperi tiuus.] Similatur. n. sapor ⁊ odor cordumeni ⁊ si/ militer virtus eius. Decoratio. Cōfert linitus cuz aceto sup morpheā albā, ⁊ albaras. Uulnera ⁊ vl cera. Linitur sup excoriationē, ⁊ scabiē cū aceto, ⁊ eradicat eā. Instrā iunctu. Bibitur ad dolorez iuncturarū, ⁊ ꝯfert. Mēbra nu. Linitur sup sple/ nem, ⁊ extenuat ipsum. Mēbra expul. Suspen/ ditur eius radix super aurem eius, qui hȝ dolorem vesice, ⁊ sedat ipsum fm ꝙ dicitur. Permutatio. Loco eius ponitur rubea.

a A. virtus eius est ipsi similis.
b A. vlceratiuᵒ.

Cap. DCLXV.

De ᶜ[sceilem.]

c A. Sceilem.

Sceilem. Nā. Sal. ponit ꝙ est in primo ca lefactionis. Opō. ⁊ ꝓprie. Est sub tile, abstersiuū, resolutiuū. Decoratio. Linitur su/ per morpheā cū sulfure, ⁊ ꝯfert. Apata ⁊ bo. Re/ soluit apata, ⁊ scrofulas cuz semine lini, ⁊ disrūpit ea cū stercore colūbino ⁊ se. lini. Uulnera ⁊ vlce/ ra. Linitur illud qd̄ oritur cū tritico sup vlcera, ⁊ pulnerizatur sup ea, ⁊ ꝯfert, ⁊ linit̄ sup impetiginē, ⁊ qn̄qȝ ponit̄ sup vlcera cuz corticibus raphani vt emplastrū, ⁊ cōfert. Instrā iuncturarū. Decoqui tur cū mellicrato, ⁊ fit inde emplastrū sciatice. Mē bra capitis. ᵈ[Sedat] scotomiā. Mēbra expul. Quādo fit ex eo euaporatio adiuuat ad ᵉ[impin/ guandum] ⁊ ꝓprie cum ordeo.

d A. Inebriat ⁊ facit.
e A. impgnatio nem.

Cap. DCLXVI.

De ᶠ[sceba.]

f A. Sceba, vel Sciba.

Sceba qd est. sceba sunt due spēs: vna earū est spinosa hn̄s folia ᵍ[sedreia] ꝯcauuz li/ gnum, ⁊ nō administratur nisi in suffumigatiōe. Et alia hȝ folia vt tamariscus. ⁊ reperit̄ ei spēs tertia, q̄ noiat̄ serbun armena, citrina, ⁊ noiat̄ apsinthiuz marinum. Electio. Melior est armena. Nā. Est calida in scōo. sicca in tertio. Opō. ⁊ ꝓprie. Oēs spēs eius sunt incisiue, resolutiue ventositatuz. ⁊ in ipsa est stipticitas minor stipticitate apsinthij, ⁊ eiᵒ calefactio maior est caliditate ipsius, ⁊ amaritudo est maior. ⁊ in ipsa est salsedo. Decoratio. Eius ci nis cū oleo, aut oleo amigdalino linitus ꝯfert alo/ pitie. Et eius oleū facit nasci barbā, que tardatur. ʰ† [ ] Apata ⁊ bo. Sedat apata, ⁊ car/ bunculos. Uulnera ⁊ vlcera. Prohibet herpetē estiomenū. Mēbra capitis. Facit soda. Mēbra bra oculi. Fit vaporatio ex aq̄ eius inclinando ca put ad ophthalmiā, ⁊ resoluit eā. Mēbra anhe. ⁊ pe. Cōfert difficultati anhelitus. Mēbra nu. Nocet stō, ⁊ ꝓprie tertia. Mēbra expulsio. Ex/ trahit vermes, ⁊ ascarides, ⁊ interficit eos, ⁊ ꝓuo/ cat mēstrua, ⁊ vrinā, ⁊ est fortior apsinthio illo. Fe bres. Eiᵒ oleū ꝯfert frigori rigoris. Uenena. Cō/ fert pūcture scorpionū, ⁊ rutele, ⁊ venenis.

g A. cipressi.
h † A. ⁊ que ce cidit.

Cap. DCLXVII.

De ⁱ[sciniar.]

i A. Sengiar.

Sciniar qd est. Est lactuca asini, hn̄s folia, q̄ sūt sicut folia lactuce, acuta, ⁊ est spi/ nosa, ad nigredinē declinās: ⁊ in estate rubefit eius lignū, sicut sanguis ita ꝙ tingit manum. Electio. Folia eius sunt debiliora q̄ sunt in ipsa. Nā. Fri/ da est, ⁊ sicca in primo vsqȝ ad scōm. Opō. ⁊ ꝓpe. Illa q̄ noiatur ᵏ[acuthiū] est stiptica, ⁊ in ipsa est amaritudo, ⁊ illa q̄ noiat̄ fulusia, est vehemētioris stipticitatis. ⁊ illa q̄ noiat̄ anulus, vehemētioris ē q̄ȝ ambe, ⁊ est ˡ[acrior] ⁊ illa que nomē nō habet, ꝓpinqua est ei, ⁊ in oībus eis est stipticitas, ⁊ exic/ catio. ⁊ qn̄ miscet̄ cuz oleo ⁊ fit inunctio ex ipsa cō/ primendo, facit sudare. Decoratio. Linita ꝯfert morphee, ⁊ ictericie. Apata ⁊ bo. Fit ex ea em/ plastrū scrofulis cū adipe, ⁊ linitur sup excoriatio/ nem, ⁊ cū farina ordei sup herisipilaz, ⁊ ꝓprie spēs q̄ noiat̄ anulus. Uulnera ⁊ vlcera. Incarnat vl/ cera, qn̄ in cerato administrat̄. Mēbra capi. Est res, q̄ magis ꝯfert dolori auris. Mēbra nu. Cō fert icteritie bibita ꝓprie ᵐ[acuthia] ⁊ ꝓprie dolo ribus splenis, ⁊ cortices eius ꝑparant stōm. Mē/ bra expul. Qn̄ in potu datur de ea q̄ nomē nō hȝ aur̄. j. ʒ. cū cordumeni, aut isopo, ⁊ nasturtio extra/ hit vermes, ⁊ ascarides: ⁊ illa q̄ noiat̄ ⁿ[acuthia] ꝯfert dolori renū. Uenena. Illa que noiat̄ anulus ꝯfert morsui vipe valde, qn̄ administrat̄ vt empl'ȝ, ⁊ bibita ⁊ illa q̄ nomē nō hȝ est illi ꝓpinqua.

k A. anuchlia.
l A. acutior.
m A. anuchlia.
n A. anuchlia.

Cap. DCLXVIII.

De ᵒ[scel.]

o A. Scel.

Scel quid est. Est medicina inda, silis zinziberi. Nā. Cal'a est ⁊ sicca in ᵖ[tertio.] Opō. ⁊ ꝓpe. Est amara, stiptica, acuta, disrūpit ventosita tes, ⁊ est in virtute mellis, ⁊ inest ei resolutio mira/ bilis, ⁊ subtiliatio. Instrumenta iuncturaruȝ. Cō fert neruis ⁊ contritionibus.

p A. secundo.

Cap. DCLXIX.

De ᑫ[sucaram.]

q A. Sucharam.

Sucaram qd est. Ingt Dia. Crus huiᵒ plā/ te est, sicut crus ʳ[ferule] ⁊ folia eius sunt sicut folia ˢ[cucumeris] ⁊ hȝ florem al/ bum, ⁊ semē sicut anisuȝ. Ruffus xo dixit folia eiᵒ sunt sicut folia mādragore, ⁊ minora, ⁊ vehemētio ris citrinitatis, ⁊ radix eius est minuta, fructū non hn̄s. Et semē eius existit in colore ameos, sȝ est ma ius eo sine sapore, ⁊ sine odore, ⁊ hȝ mucilaginem. ingt Mesaia. Est q̄dā spēs ᵗ[albes] ⁊ nō bn̄ dixit. Ego aūt dico ꝙᵘ[in libris inuentū fuit, ꝙ est eufo/ bium in greco, ⁊ translatū fuit sucarā, ⁊ iam trāsla tum fuit albes: qn̄qȝ. n. ꝓportionant̄ ad euforbiuz accn̄tia albes] ⁊ hoies diuersificant̄ in eis. Nā. Frigidū est ⁊ siccū in tertio, vsqȝ ad quartū. Opō. ⁊ ꝓprie. Prohibet fluxū ˣ† [ ] ⁊ ꝯgelat san guinē, ⁊ stupefacit. Decoratio. Qn̄ linit̄ ex eo sup locū euulsionis piloꝝ, ꝓhibet frigiditate sua nasci pilos scōo, ⁊ fit ex eo empl'm māmille, ⁊ nō magni ficat̄. Apata ⁊ bo. Succᵒ eius sedat herisipilā, ⁊ formicā. Instrā iūct. Linit̄ sup podagrā cal'aȝ. Mēbra oculi. Succus eius administrat̄ in dolo ribus oculi. Mēbra capitis. Succus eiᵒ est bo nus hūiditatibᵒ q̄ accidūt in aure. Mēbra anhe. ⁊ pe. Fit ex eo empl'ȝ māmille, ⁊ nō magnificat̄, ⁊ ꝓhibet exuberationē lactis. Mēbra exp. Retinet mēstrua, ⁊ ꝯfert dolori matricū. ⁊ fit ex eo empl'ȝ te sticulo, ⁊ nō magnificat̄. ⁊ inungunt̄ ex eo mēbra spermatis, ⁊ ꝓhibet pollutionē. Uenena. Est ve/ nenum mortale. Et eius cura est vinū purum.

r A. feniculi.
s A. alcheta.
t A. albis.
v A. iam denoia tum est ⁊ est ap pellatum grece chuniun ⁊ inter pretatum est su charan, ⁊ quan doqȝ interpretatū noie albis, qn̄qȝ. n. ꝓportionan tur ⁊ similantur accidentia q̄ fa cit chuniun ad accidentia q̄ fa cit albis.
x † A. sanguinis.

Cap. DCLXX.

De ʸ[secacul.]

y A. Secacul.

Secacul. Nā. Est cal'm in scōo. ad hūiditatē quandā tendens. Opō. ⁊ ꝓpe. In ipso est lenitas, ⁊ virtus eius qd̄ ᶻ[nutrituȝ] est. est sicut v̄tus baucie. Mēbra expl'. Excitat appetitū coitus. Permutatio. Loco eius ponit̄ buzeiden.

z A. conditum.

Cap. DCLXXI.

De ⁊[sehemenigi.]

⁊ A. Shemenigi. ? — A.

Sehemenigi quid est. ?[Est iurasabram cāpestre.] Nā. Calidū est ⁊ siccū in tertio. Opō. ⁊ ꝓprie. Est resolutiuū, ⁊ subtiliatiuū valde. ⁊ qn̄ ponitur sub ceruicali in/ fantium, cōfert fluori oris eoꝝ. Instrā iunctu. Cō fert paralysi linitum, ⁊ caputpurgio ex eo facto cū vino. Mēbra capitis. Quādo fit caputpurgiuȝ ex aqua eius, mundificat cerebrū, ⁊ ꝯfert etiam tor ture, ⁊ epilepsie bibitum cū vino. Mēbra nu. Cō

fert hũiditatibus stõi, ꝛ fluori oris infantiũ qñ põit sup capitibus eoꝝ ẜm ꝙ existimauerũt qdã. Mẽbra expul. Confert vẽtositatibus matricum.

a A. Suchabai.

¶ De[a] ⌈suchaba.⌋ Cap. DCLXXII.

b A. apostemati.

Suchaha. Mẽbra capitis. Cõferũt ipsa, ꝛ radix eius, ꝛ fruct⁹ ipĩus[b] ⌈dolori⌋ vue. Mẽbra nu. Cõfert stõ, et epati. Mẽbra expul. Decoctio radicis eius ꝓhibet fluxum mulierum, ꝛ ipsa supposita, ꝛ encatismate facto in eo confert apostematibus ani. Febres. Cõfert febribus antiquis, ꝛ ꝓprie infantiũ.

c A. Scebram.

¶ De[c] ⌈scebrani.⌋ Cap. DCLXXIII.

Scebrã qd est. Orit in hortis, hñs cannã subtilem, eq̃lẽ, et hꝫ pilos, et folia sunt sicut tarcon ẜꝫ ꝙ existimo, ꝛ hꝫ lac. Electio. Illud qđ melius est, est leue, ad rubedinẽ declinans, sicut cutis inuoluta, subtilẽ hñs corticeꝫ, et illud qđ est cũ duabus cãnis, et est leuis carnis, et grossuꝫ, parue rubedinis, et durũ: et qđ est vt filum, est malũ, ꝛ persicũ est malũ, et non opꝫ vt aliqd de eo administretur. Nã. Inqt hũaiꝫ. Est calidũ in principio scđi. siccũ in fine tertij. Lac ṽo ei⁹ est vltimũ in ambobus simul, imo in quarto gradu. Opõ. et ꝓꝓe. In ipso sunt stipticitas, et acuitas, et disruptio orificioꝝ venaruꝫ. et illud est vnũ ꝑꝑ qđ repellit. et qñ rectificat nõ est iuuamẽtũ in eo in suo loco ꝑꝑ illud qđ dixim⁹. ꝛ est ex toto nociuuꝫ, et ꝓprie ꝯplonib⁹ calidis. Mẽbra capitis. Lac ei⁹ adiuuat in eradicando dentes. Mẽbra nu. Nocet stõ, et epati, et dat ad bibenduꝫ in curatione hydropisis. Et opꝫ quidẽ vt prius infundat in succo endiuie, et feniculi, et solatri trib⁹ diebus, deinde exiccet, et fiãt inde trocisci cũ modico salis indi, et turbit, et myrobal, aut aloes, et erit fortis iuuamẽti. Mẽbra expul. Solõne educit meliam, et phl̃a, et aquaꝫ. Et antiqtus qdẽ fuit eius administratio cõsueta in solutiuis, deĩde fuit dimissuꝫ, ꝑꝑea qꝛ nocet coitui, et spermati. et qꝛ disrũpit venas ani. et qñ rectificatur nõ est iuuamẽtũ in ipso, et illud iõ, qm̃ ei⁹ rectificatio fit hoc mõ. Infundit nõ ꝯtritũ in lacte recenter mulcto die, et nocte, et renouat illud multotiẽs, et illud est ex eis q̃ debilitant ipsuꝫ, et destruũt operationẽ eius in humoribus malis. Qui ṽo excusationem non inuenit, qn ipso vtat, ꝑmisceat ipsi anisum, et feniculũ, et cyminũ. Et qđ de eo in potu sumitur sit ab vno danich vsqꝫ ad quatuor. Et hec quidem de herba eius. In lacte ṽo ipsius, nõ est bonitas: et nõ vꝛ mihi ꝙ sit in potu dandũ, et cuꝫ eius solõ supfluit, ex eis q̃ ipsa abscindunt, est sedere in aqua frigida: et qñ in potu datur colice, bibere cuꝫ ammoniaco et bdellio, et serapino et modico stercoris adib narrato in capitulo colice. Febres. Repellitur ꝓpterea qꝛ generat febres. Venena. Põdus. ʒ. ij. de ea interficit.

d A. Selgẽ, vel selgiem, vel alsegiem.

¶ De[d] ⌈selgem.⌋ Cap. DCLXXIIII.

e A. lesith.

Selgẽ qd est. Est napus qui iam dictus est ante in cap. [e] ⌈de lem.⌋

f A. Serbin.

¶ De[f] ⌈scerbin.⌋ Cap. DCLXXV.

Scerbin qd est. Est arbor alkitran. et nos quidem iaꝫ locuti fuimus de alkitran. Nũc ṽo narremus oꝑationes, q̃ sunt ꝓprie arbori ipsius. Et hec qdẽ arbor est de gñe arboris pini, et hꝫ fructũ silẽm fructui cupressi, sed est minor eo. ꝛ hꝫ spinas, ꝛ est duaꝝ spẽꝝ: quarũ vna est lõga: et altera curta. Opõ. et ꝓprie. In cortice huius arboris est stipticitas. Mẽbra capitꝭ. Siqs de fructu huius arboris plurimuꝫ assumit, facit soda ꝑꝑ calefactionẽ, et ꝑꝑea qꝛ cõicat stõ in mordicatione, quã ei facit. ꝛ qñ colluit os ex aceto, in quo decoquũt folia eius, sedat dolorẽ dentiũ. Mẽbra anhe. ꝛ pe. Fructus eius ꝯfert tussi. Mẽbra nutri. Fructus eius est malus stõ, mordicans ipsum, sed ipse ꝯfert epati. Mẽbra expul. Eius fructus cõfert distillationi vrine. Et si bibat cũ pipere ꝓuocat vrinã. Et qñ ex cortice eius fit suffumigatio, extrahit fetũ, ꝛ secũdinam. ꝛ qñ bibit stringit ventrem, ꝛ qñqꝫ stringit vrinã. Venena. Datur in potu fructus eius cũ vino ad potũ leporis marini. Et si misceatur cũ adipe cerui, ꝛ inũgatur ex eo corpus, nõ approximant ei vermes venenosi.

¶ De[g] ⌈sceneschic.⌋ Cap. DCLXXVI.

g A. Sananich, vel sababicꝫ.

Sceneschic qd est. Est similis abrotano in virtute. Nã. Est calidũ ꝛ siccum in scđo. Mẽbra capitis. Cõfert epilepsie, ꝛ abscindit fluorẽ saliue currẽtis, et ꝓprie ex oribus pueroꝝ. Permutatio. Loco eius in iuuamento qđ facit epilepsie, ꝛ alijs ponitur sansucus.

¶ De[h] ⌈sucudus.⌋ Cap. DCLXXVII.

h A. Secudes.

Sucudus. Natura. Virtus eius est cal̃a. Opõ. ꝛ ꝓprie. Bibitur eius succus ad dolores. Decoratio. Recẽs cũ vino linit sup morpheã. Vulnera ꝛ vlcera. Facit coherere vlcera antiqua. ꝛ puluerizat super carnẽ additaꝫ. Instrã iunctu. Linit cum aceto suppodagrã, ꝛ fit ex eo ceratum ad dolorem dorsi. Mẽbra anhe. ꝛ pe. Fiunt ex eo cum dulcibus [i] ⌈bucelle⌋ ad tussim. Mẽbra nutri. Bibunt ex eo. ʒ. ij. cũ hydromelle ad mordicationẽ stõi. Mẽbra expul. Due ʒ. cũ hydromelle valẽt ad dysenteriã, ꝛ difficultatẽ vrine. Et cũ mlier subijcit sibi ipꝫ ꝓuocat mẽstrua.

i A. loch.

¶ De[k] ⌈spina alba.⌋ Cap. DCLXXVIII.

k A. Seuche albeida.

Spina alba qd est. Est bedoard. Nã. Frigida est ꝛ sicca in primo. Instrã iunctu. Eius decoctio ꝯfert instrĩs iuncturaꝝ, ꝛ podagre. Mẽbra nu. Cõfert mollificationi stomachi.

¶ De[l] ⌈spina iudaica.⌋ Cap. DCLXXIX.

l A. Seuche alibeudie.

Spina iudaica. Natura. Est cal̃a. Opõ. ꝛ ꝓprie. Est subtiliatiua, resolutiua. Instrã iunctu. Cõfert alcuzeꝫ. Mẽbra capitis. Colluitur os ex decoctione eius ad dolorẽ molarium. Mẽbra anhe. ꝛ pe. Confert sputo sanguinis.

¶ De[m] ⌈spina egyptia.⌋ Cap. DCLXXX.

m A. Seuche massarie.

Spina egyptia. Nã. Est frigida in ꝑmo. sicca in scđo. Opõ. ꝛ ꝓprie. Est exiccatiua abscindẽs catarros. Vulnera ꝛ vlcera. Radix eius, ꝛ ꝓprie semen vehemẽtis sunt ꝯsolidatiotis. Mẽbra anhe. ꝛ pe. Confert aꝑati gutturis. Mẽbra nu. Confert apostemati stomachi.

¶ De[n] ⌈sinapi.⌋ Cap. DCLXXXI.

n A. Chardel.

Sinapis. Nã. Calida est ꝛ sicca vsqꝫ ad q̃rtum. Opõ. ꝛ ꝓꝓe. Incidit phlegma, et oleuꝫ eius, est calidius oleo rhaphani. Et fugiũt ex fumo eius vermes venenosi. ꝛ illa q̃ est siluestris gñat humorẽ malũ, ꝛ in ipsa sunt abstersio, ꝛ resolutio: ꝛ hoies quidẽ comedũt folia eius, ꝛ radicem ipsius, elixata. Decoratio. Mũdificat faciem ꝛ aufert[o] ⌈occultationẽ⌋ ꝛ vestigia sanguinis mortui, ꝛ siluestris est emplastrũ bonũ[p] ⌈sorditiei⌋ ꝛ exiccat linguam, ꝛ ꝯfert alopitie. Aꝑata ꝛ bo. Resoluit aꝑata calida, ꝛ omne aꝑa antiquũ, ꝛ ponitur cũ[q] ⌈caulibus⌋ super scrofulas, Vulnera et vlcera. Cõfert scabiei, ꝛ impetigini. Instrã iuncturarum. Confert dolori iuncturarũ, ꝛ sciatice. Mẽbra capitis. Mũdificat humiditates q̃ sunt in capite, ꝛ fit ex ea emplastrũ capiti eius qui patit lethargiã. Et aqua eius distillat ad omnẽ doloreꝫ

o A. nigredineꝫ sanguinis.

p A. quartane.

q A. sulfure.

suris, ⁊ molarium, ⁊ silr eius oleū, ⁊ ꝓprie qñ de/coqtur in ea assa, ⁊ est de medicinis apiētibus cola/torij oppilōnez. Et dixerunt qdā ꝙ si bibat a ieiu/no, intellectū efficit bonū. Mēbra oculi. Admi/nistrat in alcofol oculi ad pannum, ⁊ asperitatem. Mēbra anhe. ⁊ pe. Si teratur, ⁊ bibat cū aqua mellis, aufert asperitatem antiquā in cāna pulmo/nis. Mēbra nu. Extenuat splenez, ⁊ facit sitim. Mēbra expul. Confert prefocationi matricis, ⁊ facit desideriū coitus. Febres. Confert febribus periodicis, ⁊ antiquis.

a A. Chanach aldib.

¶ De [a] [strangulatore adib.] Cap. DCLXXXII.

Strangulator adib quid est. Prefocat adib, ⁊ porcos, ⁊ canes, ⁊ est ꝑfocatiuꝰ, ⁊ nō administrat interiꝰ neqꝫ exteriꝰ.

b A. Chanach alnemer.

¶ De [b] [strāgulatore leopardi.] Ca. DCLXXXIII.

Strangulator leopardi qd est. Suffo/cat leopardos, ⁊ lynces, ⁊ relꝗ. Et nō administrat intus, neqꝫ extra. Et dꝫ ꝙ qñ appropinquat scorpioni, ꝯgelat euz. Uene/na. Ipso interficit adib. ⁊ iam dcm̄ est de eo.

c A. Chalef.

¶ De [c] [salice.] Cap. DCLXXXIIII.

Salix qd est. Qñqꝫ egredit ex folijs eius quan/do [d] [finditur] gūma fortis. Opera. ⁊ ꝓprietates. Fructus, ⁊ folia eius sunt stiptica sine mordicatiōe. ⁊ inest eis exiccatio sufficiēs. Et cinis eius est vehemētis exiccatiōis. ⁊ qñ ex ea hūida fit emplm̄ retinet fluxū sanguinis. ⁊ qñqꝫ [e] [findunt] folia eius ⁊ egreditur gūma ab eis vehemētis ab/stersiōis, subtiliatiua. Decoratio. Eius cinis era/dicat verucas linitus cum aceto. Uulnera ⁊ vlce/ra. Fit ex eo emplastrum ad vulnera magna, ⁊ ꝓ/prie ex fructu eius, ⁊ folijs eius, ⁊ cinis eius remo/uet formicā quādo linitur cum ea cum aceto. Mē/bra capitis. Qđ est eius superius, ⁊ aqua eiꝰ sunt sedantia soda. ⁊ nō est aliquid magis vltimū qꝫ suc/cus foliorū eius in cura saniei que currit ex aure. Mēbra oculi. Ponunt fructus, ⁊ aqua eius sup percussionē pupille. ⁊ eius gūma ꝯfert valde visui debili. Mēbra nu. Aqua eius cōfert oppilatio/ni epatis, ⁊ icteritie. Mēbra expul. Fructus eiꝰ ꝯfert habentibus fluxum sanguinis.

d A. Alia litera contundunt.

e A. cōtundunt.

f A. Chanafes.

¶ De [f] [scarabeo.] Cap. DCLXXXV.

Scarabeus. Mēbra capi. Oleuz in quo frigit valet ad dolorē auris, qñ in eā effundit, ⁊ silr corpꝰ eiꝰ qđ optie ꝯtritū ē.

g A. Chabt.

¶ De [g] [scoria.] Cap. DCLXXXVI.

Scoria. Electio. Scoria fortioris exiccatio/nis est scoria ferri. Nā. Scoria fer/ri, est sicca in tertio. ⁊ scoria eris, est ei ꝓpinꝗ. reliꝗ vo scorie sunt minus calē. Opō. ⁊ ꝓprie. Oēs sūt exiccatiue. ⁊ ꝗ fortioris est exiccatiōis eis oibus est scoria ferri. ⁊ oēs exiccant humiditates. Apata ⁊ bo. Scoria ferri resoluit apata calida. Uulnera ⁊ vlcera. Scoria argēti cōfert scabiei, ⁊ sahafat, ⁊ ꝯsolidat vlcera, ⁊ ꝓhibet fluxū hemorroidarum, ⁊ fistularū. Mēbra oculi. Scoria ferri ꝯfert aspe/ritati palpebrarū. ⁊ scoria stāni ꝯfert vlceribus ocu/li, ⁊ in hoc loco merdasegni. Mēbra nu. Scoria ferri cōfortat stōm, ⁊ exiccat supfluitates eius, ⁊ re/mouet mollificationez eius qñ in potu dat in vino antiquo, aut bibitur cū vino. Mēbra expul. Sco/ria ferri ꝓhibet fluxū hemorroidarum, ⁊ ꝓprie qñ sedetur in vino antiquo, ⁊ admixto, ⁊ ꝓhibet im/pregnatiōem, ⁊ abscindit fluxū sanguinis mēstrui. ⁊ est in eo vltima. ⁊ silr in vrina. ⁊ coarctat anū lini/ta. Uenena. Scoria ferri cū oxymelle ꝯfert nocu/mento medicine, que noīatur conitum.

Littera. T.

¶ De [h] [Tri.] Cap. DCLXXXVII.

h A. Athrie.

TRi quid est. Est sic̄ corri/gie, factū ex azymo, qđ coquit in aqua cū car/ne, ⁊ sine carne, ⁊ noiatur in terra nostra [i] [rusne.] Nā. Est calm̄, Et humiditas eius est superflua. Opō. ⁊ ꝓprie. Nō est dubium quin sit tarde digōnis, et descensionis a stō, qm̄ est azymū non fermentatū. Et coctuz sine carne, est le/uius apud quosdā: sed fortasse res nō est sꝫ ꝙ dn̄t. ⁊ qñ cū eo permiscetur piperis parū ⁊ oleum ami/gdalinum retificatur eius dispositio parū. ⁊ cū di/geritur multiplicat eius nutrimentū valde. Mē/bra anhe. ⁊ pe. Cōfert pulmoni [k] [remouēdo tus/sim, ⁊ sputū] sanguinis, ⁊ ꝓpe cū decoqt cū portu/laca. Mēbra expul. Est lenificatiuū ventris.

i A. rete.

k A. ⁊ tussi ⁊ sputo.

l A. Malch alda/bat, vel albo/thin.

¶ De [l] [terebinthina.] Cap. DCLXXXVIII.

Terebinthina. dicetur in caplo de gra/no viridi.

m A. Tharcun.

¶ De [m] [tarcon.] Cap. DCLXXXIX.

Tarcon qd est. Est notuz. Et dixerūt ꝙ pire/trū est radix altarcon mōtani. Nā. Manifestū est ꝙ ē calꝫ ⁊ siccū in scđo, ꝗꝫuis sit in ipso virtus stupefactiua. Quidaz vo dixerūt de ꝗ/bus nō est curādū, ꝙ ipm̄ est frigidū ⁊ siccū. Opō. ⁊ ꝓprie. Est desiccatiuū humiditatū, ⁊ exiccatiuū earū. ⁊ in ipso est infrigidatio ꝗdā. Mēbra capi. Cōfert cola cū masticat, ⁊ tenet in ore. Mēbra anhe. ⁊ pe. Facit accidere dolorē gutturis. Mē/bra nu. Est difficilis digōnis. Mēbra expulsio. Abscindit desiderium coeundi.

n A. Tarasacun.

¶ De [n] [taraxacon.] Cap. DCXC.

Taraxacon qd est. Notū est: est spēs endi/uie. Nā. Frigus eius ē plus humiditate ipsius, cū hoc ꝙ in ipsa est humiditas. Opō. ⁊ ꝓprie. Est infrigidatiua, apitiua. Mēbra oculi. Eius lac abstergit albuginez. Mēbra nu. Eius succꝰ ꝯfert hydropisi valde ⁊ apit oppilōnes epis. Uenena. Resistit venenis. ⁊ ex ea fit emplm̄ ad pūcturas, et ꝓprie ad puncturam scorpionis.

o A. Tharfe.

¶ De [o] [tamarisco.] Cap. DCXCI.

Tamariscus. Opō. ⁊ ꝓprie. In ipsa est stipticitas, ⁊ abstersio, ⁊ mūdificatio absqꝫ exiccatiōe vehementi. ⁊ eius aꝗ est abstersiua, desiccatiua, cuius abstersio est plus exiccatione eius. Et ipsiꝰ exiccatio est cū stipticita/te. sed est fructus eius vehemētioris stipticitatis, ⁊ in tamarisco qdē est subtilitas pauca [p] †[ ] ⁊ in reliqs rebꝰ alijs ⁊ admistrat loco galle viridis. Decoratio. Eius decoctio administrat in embroca ad pediculos, ⁊ interficit eos. Apata et bo. Ex eius folijs fit emplm̄ super apata fluxa. Uulnera et vl. Eius fumus exiccat vlcera humi/da, et variolas, ⁊ spargit qđ ex ea tritū est, ⁊ cinis eius sup adustionē ignis, et vlcera hūida, ⁊ fructus eius, et cinis ipsius exiccāt vlcera difficilia, et cor/rodunt carnē additā. Mēbra capi. Decoctio fo/liorū eius cū vino ꝯfert dolori dentium, colluto ore ex ea. ⁊ ꝓhibet corrosionē eorū, ꝓprie fructus eius. Mēbra oculi. Eius fructus stat loco licij, ⁊ gal/le in egritudinibꝰ oculi. Mēbra anhe. et pe. Cō/fert sputo antiquo, et ꝓprie fructus eius. Mēbra nu. Eius rami dissoluti in aceto ꝯferūt spleni, em/plastro ex eis facto, ⁊ ad splenē bibit vinū in quo

p † A. ꝗ nō ē in galla viridi.

decocta sunt folia eius ⁊ ipsius virgulta. ⁊ faciunt splenetici ex ligno eius vasa. Mēbra expl. Cōfert soloni antiq̄, ⁊ sedēt in decoctiōe ei⁹ ad cursuz mīri/cis, ⁊ supponit granū eius ei, ⁊ bibit fructus eius etiā. Uenena. Cōfert fructus eius morsui vipere.

a A. Tharathit.

CDe[a] [tarathit.] Cap.DCXCII.

Tarathit qd ē.[b] [Frusta ligni nodosi] grossitudinē digiti hn̄tis ⁊ eius lōgitudo est minor. Et plurimū eius est stiptici saporis, ⁊ [c] [cineritij coloris.] Et virtus eius est sicut virtus balaustie. ⁊ dr̄ ꝙ ipse affert ex[d] [ruribus.] Opō. ⁊ ꝓprie. Est stipticus ⁊ ꝓhibēs motū sanguinis in mēbris oībus. Instr̄a iunctu. Cōfortat iūcturas mollificatas. Mēbra nu. Confert mollificationi stōi, ⁊ epatis. Mēbra expul. Stringit, ⁊ retinet fluxū sanguinis, ⁊ descensionē sanguinis in egōne, ⁊ dysenterie bibitū in lacte caprarū decocto. Permutatio. Medietas ponderis eius de cortice oui adusto abluto, ⁊ sexta pōderis eius de gallis, ⁊ decima ponderis de gūmi arabico.

b A. frustū ligno sum corugatū.
c A. est hn̄s colorem puluerulentum.
d A. locis siluestribus.
e A. Thalk.

CDe[e] [talk.] Cap.DCXCIII.

Talk qd est. Dixerūt qdaz, ꝙ in bibitione eius est timor, ꝓpͤ illud qd̄ in ipso est ex retētione sui cū ꝑtibus stōi. ⁊[f] [villositate] eius, ⁊ cū gutture, ⁊ meri. Et qn̄ necessariuz est vt soluat, soluat in pāno in quo ponant frusta glaciei, aut lapides, ⁊ ꝑcutiat donec resoluat. ⁊ si fuerint lapides necessariuz est, vt submergant in aq̄. ⁊ si voluerit hō dimittat ipm in pāno, deinde excutiat ipm in vase, ⁊ excipiat qd̄ excussum est, ⁊ vtat eo cuz aq̄ gūme. ⁊ erit bonū sueitētiōi. Electio. Qd̄ ex eo calcinatū est est fortius, ⁊ subtilius. Nā. Fridū est in primo. siccū in scd̄o. Opō. ⁊ ꝓp̄e. Stipticū est, ⁊ retinēs sanguinē. ⁊ administrat in psilotro, sicut existimauit paulus, ⁊ alij: vt sit eius desiccatio maior. Ipsuz .n. nō adurit ignis, nisi cū arte. Apata ⁊ bo. Prohibet apata mamillaꝝ, ⁊ testiculoꝝ, ⁊ q̄ post aures sunt, ⁊ reliq̄rū carniū laxaꝝ in principio. Mēbra anhe. ⁊ pe. Retinet sputū sanguis cū aq̄ plātagis. Mēbra expul. Retinet sanguinē mr̄icis, ⁊ ani bibitū. ⁊ qd̄ ex eo ablutū ē, ⁊ linitū, ꝯfert dysenterie.

f A. cum camel ipsius.
g A. Thalissar.

CDe[g] [talisafar.] Cap.DCXCIIII.

Talisafar qd est. Est cortices indi, in qb⁹ est stipticitas, ⁊ acuitas, ⁊ odoris boni parū: ⁊ in ipsis ē sb̄a terrea plurima, ⁊ subtilitas pauca. Nā. Apud Gal. nō est ostēsum ipsos hr̄e caliditatē, neq3 frigiditatē de q̄ sit curandū. Quidā aūt dixerūt ꝙ sunt calidi ⁊ sicci in scd̄o. Opō. ⁊ ꝓprie. In ipsis sunt stipticitas, ⁊ exiccatio fortes, et resolutio. ⁊ sunt cōpositi ex substātijs plurib⁹. ⁊ terreitas in eis est plus. Mēbra expul. Conferunt [h] [dysenterie] ⁊ vlceribus intestinoꝝ, ⁊ fluxui sanguinis matricis, ⁊ ani. et ꝯferunt hemorroidibus.

h A. diarie.
i A. tharihaan.

CDe[i] [tarifilon.] Cap.DCXCV.

Tarifilon qd est. Planta nascens in vere, ⁊ flos eius est silis croco hortulano. Uenena. Decoctio eius cū effundit sup morsum vipere, sedat dolorē eius. Et si effundit sup mēbrum sanum, facit in ipso ꝯtingere sil'e illi, qd̄ cōtingit ex morsu vipere de dolore.

k A. Kema.

CDe[k] [tuberibus.] Cap.DCXCVI.

Tubera qd sunt. Sunt ex sb̄a terrea plus, et aquea min⁹. Et in ipsis est aereitas, ⁊ subtilitas pauca. ⁊ sunt priuata sapore. Electio. Meliora eoruz sunt arenosa, alba in qbus non est odor malus, ⁊ q̄ ex eis sunt sicca deteriora sunt humidis. et illa qdē q̄ elixant post excoriationē, ⁊ scissionē cū cultello cū aqua ⁊ sale, deinde coquunt cū oleo et almuri, et spēbus cōdiētibus aut altit, sunt meliora. Et deteriora eoꝝ genera, sunt fungi, ⁊ ꝓprie cum nascunt sub arboribus, et in terra mala. Opō. et ꝓprie. Sunt grossa valde, ⁊ prebent nutrimentum grossum, melācolicū, ⁊ nō appropinq̄t eis in hoc aliqd. Et eoꝝ quidē tyriaca sunt vinum purum, et condiētes spēs. Et si elixent, deinde coquantur cū eis, generat nutrimētū grossum nō malum. verūtn̄ saporē non hn̄t. Instr̄a iunctu. Timetur ex eis paralysis. Mēbra capitis. Timet ex eis appoplexia. Mēbra oculi. Eoꝝ aqua sicut est, abstergit oculū. ⁊ hoc qdā laudauerunt. ⁊ concessit illud musaia medicus, ⁊ alij. Mēbra nutri. Sunt tarde digestiōis, impediētia grauātia stōm, grossi chimi. Gal'. vero in quodā loco ait, non sunt mali chimi. Mēbra expul. Faciunt incurrere colicam, ⁊ difficultatem vrine.

l A. Medad.

CDe[l] [tinctura.] Cap.DCXCVII.

Tinctura qd est. Electio. Melior est illa, q̄ est leuioris ponderis, et magis intēse nigredinis. Nā. Ois est calida, exiccatiua. nisi inda, qm̄ indi ⁊ paulus numerāt eā inter infrigidatiua. Opō. ⁊ ꝓprie. Omnis est exiccatiua. Apata et bo. Existimauit qdā, ꝙ inda ponit super apata calida, et ꝯfert eis. Uulnera ⁊ vlce. Illa qui assumit ex fumo ligni pini, cū gūma, ⁊ bdellio ponit sup adustionē ignis, donec cadat.

m A. Selhafe.

CDe[m] [testudine.] Cap.DCXCVIII.

Testudo. Mēbra capitis. Sanguis eius q̄ siluestris est, iā dcm̄ est, ꝙ ꝯfert epilepsie[n] [adherēs.] Et fel testudinis valet ad cola, et distillat in nares epilepticoꝝ. Mēbra anhe. ⁊ pe. Ouū ei⁹ valet ad tussim infantiū. et fel ipsius illinitū ad[o] [scrofulas. Uenena. Illa] que ē marina cū coagulo, est bona morsui vermiū venenosorum, ⁊ ei qui bibit lacticinium.

n A. faciendo ex eo caputpurgiū
o A. prefocationem. Uenena. Sanguis eius.
p A. Tamarindi.

CDe[p] [tamarindis.] Cap.DCXCIX.

Tamarindi. Electio. Meliores sunt[q] [teneri] recētes, q nōdum senescūt, ⁊ nō exiccant, ⁊ quoꝝ acetositas est x̄a. Nā. Frigidi sunt ⁊ sicci in scd̄o. Opō. et ꝓprie. Sunt solutiui, et sunt[r] [meliores] prunis. et minoris humiditatis. Mēbra nu. Cōferunt multitudini vomitus, et siti in febribus, ⁊ stringunt stōm mollificatum, ex multitudine vomitus. Mēbra expul. Solutione educunt cholerā. Et potio ex decoctiōe eorum, sit ꝓpinqua medie libre. Febres. Cōferunt febribus habētium sincopim, ⁊ cōturbationem, et proprie cum necesse est naturā linire.

q A. noui.
r A. Alia subtiliores.
s A. Tuderi.

CDe[s] [tuderi.] Cap.DCC.

Tuderi quid est. Inquit Dia. Est herba habens folia similia folijs prassij, et radicem quadratam, ⁊ eius radix mēsurā habet medij cubiti. et habet capita in qbus sunt semina longa, nigra. et est hec vsitata tuderi, Siluestris x̄o semen est rotundū. Nā. Calida est in scd̄o. humida in primo. Opō. ⁊ ꝓprieta. Inest ei[t] [acredo] nasturtij. Et in ipsa est vlceratio. Apata ⁊ bothor. Confert cancris, qui nō sunt vlcerati linita cū aqua mellis. Et cōfert omnibus apostematibus duris. ⁊ fit ex ea emplastruz super tumorē. Instr̄a iunctu. Fit ex ea emplastrū super duritiē podagre. Mēbra capitis. Cōfert apostematibus radicū auriū. Mēbra oculi. Cum ex ea fit collyriuz cū melle. mundificat vlcera oculi. Mēbra anhe. et pe. Adiuuat qn̄ ponitur in electuarijs[u] † [ ] in expuēdo humores, postq̄z infundit, ⁊ bullitur in aqua, deinde ponit in vase, ⁊ assatur. Mē/

t A. acuitas.
v † A. factis in modū loch.

a A. Alia litera. decoctũ cũ vino

b A. tenub.

c A. alchusi.

d A. chadẽ charis.

e A. qđ est chadem charis hẽt virtutẽ stipticã.

f A. Alia litera. butyro.

g A. chadẽ charis.

h A. Trungibin

i A. Thutia.

k A. deschudiũ.

l A. deschudiun

m A. leuis.

bra expulsionis. Adiuuat in coitu, ⁊ proprie [a] [in decocto quod est ex vino.]

¶ De [b] [tenub.] Cap. DCCI.

Tenub quid est. Arbor nota, ⁊ [c] [cau si] est species eius, et [d] [casinecoras] est semen arboris eius, ⁊ pix silvestris ex ea assumitur. Operationes ⁊ proprietates. Semen autem eius [e] [casinecoras, ⁊ virtus ipsius est stiptica] et est subtilis calefactionis. Apostemata ⁊ bothor. Ex folijs huius arboris fit emplastrum apostematibus calidis. Uulnera ⁊ vlcera. Folia ⁊ semen eius quando miscent cũ adipe anseris, ⁊ merdascengi, ⁊ cum farina turis conferunt vlceribus manifestis: ⁊ quum permiscetur cum [f] [cera] ⁊ oleo myrtino, confert vlceribus tenerorum corporum, ⁊ omnibus vlceribus recentibus, calidis: ⁊ cortex eius est conueniens vlceribus puluerizatus: ⁊ quando administratur folia eius super vulnera recentia, ꝓhibent corruptionem eorum. Membra capitis. Colluitur os ex ea, ⁊ decoctione eius, ⁊ proprie cum aceto ad dolorem dentium: ⁊ quandoqꝫ finditur lignum eius, et coquitur in aceto ad illud. Membra oculi. Fumus eius in alcofol confert oculo. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Semẽ eius quod est [g] [casmecoras] adiuuat ad spuendum ex pectore, ⁊ gumma quidem tenub maximi est iuuamenti ad tussim antiquam valde, ⁊ est species picis. Membra nutrimenti. Confert ad ea pondus auꝛ. cum aqua mellis ad epar lesum. Membra expulsionis. Si bibatur stringit, ⁊ retinet ventrem.

¶ De [h] [tereniabin.] Cap. DCCII.

Tereniabim qd est. Hic est ros, qui plurimum cadit in corasceni, ⁊ in locis qui sunt vltra fluuium, ⁊ plurimum casus eius in regione nostra est super lapides. Electio. Melior est recens, album. Natura. Est equale ad caliditatem perueniens. Operationes ⁊ ꝓprietates. Est lenitiuum, conueniens ad abstergendum. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Confert tussi, ⁊ lenit pectus. Membra nutrimenti. Sedat sitim. Membra expulsionis. Solutione educit choleram facile: ⁊ eius solutio est cũ proprietate, que est in ipso, ⁊ eius quidem potio est a. x. auꝛ. vsqꝫ ad. xx. auꝛ.

¶ De [i] [tutia.] Cap. DCCIII.

Tutia quid est. Origo tutie est fumus qui eleuatur vbi purificatur es a lapidibus, qui ei admiscentur, ⁊ a stãno quod ei admiscetur: ⁊ quãdoqꝫ sublimatur climia, ⁊ illud quod sublimatur est tutia bona, ⁊ quod residet inferius est climia que nominatur [k] [succudus] tutia ꝙo alia est alba, ⁊ alia est citrina, ⁊ alia ad rubedinem declinans: ⁊ inda quidem est illud quod in ablutione tutie aggregatur, sicut fex sub aqua qua ipsa abluitur, ⁊ illud est [l] [succudus] differentia ꝙo inter succundum ⁊ tutiam: est ꝙ tutia sublimatur, ⁊ illud nõ sublimatur, sed remanet inferius in canalibus per quod currit es: ⁊ hoc est sicut climia eris, ⁊ quando hoc sublimatur, sublimatur ex eo tutia. Electio. Melior est alba [m] [volatilis,] deinde citrina, deinde que habet colorem fisticoꝝ alcarmeni: ⁊ illa que est minus vetusta omnibus est melior. Natura. Frigida est in primo, sicca in secũdo. Operationes ⁊ proprietates. Est desiccatiua sine mordicatione: ⁊ illa que est abluta est melior desiccantiũ. Decoratio. Confert lendibus. Uulnera ⁊ vlcera. Illa que est abluta, confert vlceribus, ita ꝙ vlceribus cancerosis. Membra oculi. Confert dolori oculi, ⁊ prohibet superfluitates fraudulẽtas coarctatas in venis oculi penetrare in tunicas, proprie illa que est abluta. Mẽbra expulsionis. Confert vlceribus ani, ⁊ testiculorum, ⁊ apostematibus eorum.

n A. Thincar.

o A. Thesimarach.

p A. Temsa.

q A. Tembul.

r A. Thasisia.

s A. nigredine.

t A. sciaticam.

u A. cum tamdem natura...

x A. terbed.

y A. quando...

¶ De [n] [tincar.] Cap. DCCIIII.

Tincar quid est. Aliud est minerale: ⁊ aliud est artificiale, ⁊ dicitur capistrum auri. Membra capitis. Confert dolori molaris, et corrosioni dentium sua proprietate.

¶ De [o] [tasmarach.] Cap. DCCV.

Tasmarach. Natura. Calidum est, ⁊ siccum. Operationesnes ⁊ proprietates. Est stipticum fortiter.

¶ De [p] [tinsa.] Cap. DCCVI.

Tinsa. Mẽbra oculi. Stercus eius cõfert albugini oculi. Fit emplm̃ ex adipe eius super morsum ipsius, ⁊ sedatur dolor eius statim.

¶ De [q] [tembul.] Cap. DCCVII.

Tembul. Nã. Frigidum est in ꝑmo, siccũ in scẽo. Opõnes ⁊ ꝓprieta. Est stipticũ, exiccatiuũ. Mẽbra capitis. Cõfortat carnem que est inter dẽtes, ⁊ masticant ipm̃ indi ad illud semp. Mẽbra nutrimenti. Confortat stõm, ⁊ propter illud masticant semper indi.

¶ De [r] [tesisie.] Cap. DCCVIII.

Tesisie qd est. Est gũma rute agrestis, ⁊ iam dictũ fuit in the. Electio. Non ꝯfert nisi que est recens: ⁊ quũ super ipsa ꝑtransit annus, debilitat̃. Et non est in ipsa iuuamẽtum, ꝑpter resolutionẽ humiditatũ que sunt in ipsa superfluarum. Nã. Est calida valde, adustiua, fortis calefactionis, ⁊ exiccationis. Et in ipsa est humiditas superflua, extnea, causa cuius nõ mordicat statim. Operationes ⁊ ꝓꝑetates. Est mũdificatiua, solutiua, maturatiua, disruptiua, ⁊ ꝑpter humiditatẽ suaꝫ superfluaꝫ nõ adurit, nisi post horã: ⁊ est ex eis que attrahunt vehemẽter, ⁊ violenter ex ꝓfundo corporis sed post spatiũ ꝑpter humiditatẽ suam supfluam: ⁊ nõ est ei par in alterãdo ꝯplonem ad caliditatem. Decoratio. Facit nasci pilos, ⁊ ꝯfert alopitie valde, ⁊ raro inuenit̃ par ei in illo: ⁊ iam diximus administrationẽ eius in caplo ipsius, ⁊ ꝯfert [s] [occultationi] [sanguinis: sed non dimittit̃ sup ipsam preter horam. Et similiter ꝯfert vestigijs, ⁊ pãno, ⁊ albaras. Instrumenta iuncturaꝝ. Iniungunt̃ cum cõpressione super mollificationem neruoꝝ, ⁊ super podagram, ⁊ sup iuncturas frigidas, ⁊ clisterizatur cũ ea ad [t] [arcteticam.] Membra anhelitus et pectoris. Confert sputo saniei, ⁊ difficultati anhelitus, ⁊ confert dolori amborum laterum, ⁊ proprie dolori ipsorum antiquo linita, ⁊ vt emplastrum superposita, ⁊ cum ea euacuando, et adiuuat ad expuendas superfluitates linita, ⁊ subtilitate reperta in administrando eam in electuarijs. Membra expulsionis. In radice eius, ⁊ corticib' ipsius, ⁊ lachryma eius, est solutio. Febres. Sumantur de corticibus eius tres auꝛ. ⁊ de succis tres anulusat, ⁊ de lachryma eius auꝛ. ij. ⁊ quum multiplicatur eius vsus, nocet. Permutatio. Loco eius ponuntur due tertie ponderis eius de draganto [u] [et tertia eius de euforbio.]

¶ De [x] [turbit.] Cap. DCCIX.

Turbit. Electio. Melius est albũ, visibile, ⁊ ꝑtritũ hñs foraminã, q̃ sũt sicut cãne subtilis foramina, ⁊ planũ, velocit̃ frãgibile, ⁊ non grossũ, ⁊ [y] [ipm] corrodit̃, ⁊ debilitat̃, ⁊ leue valde

⁊ pforatũ est debile: ſʒ eius rectificatio est, vt fricetur cortex eius cinericius donec remaneat albus, ⁊ cõiungatur quod de eo contritum est, cum oleo amigdalino. Operationes ⁊ proprietates. Acquirit vsus eius ſiccitatem, ⁊ exiccationem in corpore, quoniam extrahit humiditates ſubtiles, ⁊ propter hoc administratur cum oleo amigdalino. Instrumenta iuncturarum. Confert egritudinibus neruorum. Membra expulſionis. Solutiõe educit phlegma plurimũ, ⁊ ſoluit aliquid ex humoribus aduſtis parumper. ⁊ hoc quãdo aſſumitur trituʒ, decoctum vero econtrario. Inquit meſaugue. ſolutione educit humores viſcoſos groſſos. Et dixerũt quidã ſolutione educit humorẽ cruduʒ ex anchis. Et qđ veri⁹ est, est ꝙ ſolutione educit phlegma ſubtile, ⁊ ſi confortetur cum zinzibere, ⁊ eo qđ hʒ acuitatem virtutis, educit groſſum ⁊ crudum humorẽ. Solum vero nõ ſoluit groſſum, niſi inueniat in ſtomacho fixum, ⁊ in inteſtinis. Sitqʒ potio eius vſqʒ ad. ℥. ij. ⁊ in decoctionibus vſqʒ ad. iiij.

¶ De[a] [turſie.] Cap. DCCX.

Turſie quid est. Est ammoniacũ, ⁊ iam dictũ est de eo in capitulo aliſ.

a A. Turſi.

¶ De[b] [tubel.] Cap. DCCXI.

Tubel quid est. Fortius tubel, est tubel ferri. deinde eris, ⁊ est illud quod cadit ex pcuſſione ſuper ea. Et omne quidem est exiccatiuũ. Et iam quidem dictum est de eo.

b A. Tubal.

¶ De[c] [thymo.] Cap. DCCXII.

Thymum. Natura. Semẽ eius est fortis caliditatis. Mẽbra expulſio. Prouocat, ⁊ extrahit embrionẽ mortuũ, ⁊ ſolutione educit ſanguinem, ⁊ humorẽ colericum. Et potio eius ſit medietas. ℥. ⁊ extrahit vermes.

c A. Thymum.

¶ De[d] [theil.] Cap. DCCXIII.

Theil quid est. Dicitur ꝙ est teideken. Natura. Frigida est ⁊ ſicca in primo. ⁊ ꝓprie radix eius recens. Operationes ⁊ ꝓprie. Uirtus eius est ſtiptica. Et in ipſa est mordicatio, ⁊ ꝓhibet eius ſuccus attractionẽ materierũ ad viſcera. Uulnera ⁊ vlcera. Cõfert vlceribus recentibus, quãdo ponitur ſuper ea, ⁊ proprie radix eius, ⁊ in ipſa est conſolidatio. Membra capitis. Prohibet catarros omnes. Membra oculi. De ſucco eius [e] [⁊ ipſa decocta] in vino ⁊ melle in pondere equaliter ſumptum ponitur in medicamine, qđ ad oculum est bonum. Et illius quidem medicaminis cõpoſitio est hec. Sumitur ſuccus, ⁊ quantuʒ est medietas eius de myrra, ⁊ tertia eius de pipere, ⁊ tertia ipſius de olibano, ⁊ permiſcentur, ⁊ est medicamen bonũ. ⁊ opʒ quidẽ, vt reponatur in vaſe ereo. Membra nutrimenti. Abſcindunt ſemen, et radix eius vomitum. Et prohibent attractionem fieri ad ſtomachum. ⁊ ſemen eius omnino est conueniens ſtomacho. Membra expulſionis. Semen eius deglutitum, est prouocatiuum, ⁊ diſruptiuum lapidis propter illud qđ in ipſo est de ſiccitate cum amaritudine. Et ſimiliter radix eius. ⁊ decoctio ei⁹ confert vlceribus veſice.

d A. Thil.

e A. decocto.

¶ De[f] [theſiſie.] Cap. DCCXIIII.

Theſiſie quid est. Iam dictum est in the. Et iam diximus eam.

f A. Thaſaſia.

¶ De[g] [teſticulo vulpis.] Cap. DCCXV.

Teſticulus vulpis quid est. Est quiddam bonum dulce. Natura. Est calidus in primo. humidus in ipſo, ⁊ in ipſo est humiditas ſuperflua. Instrumenta iuncturarũ. Cõfert ſpaſmo, ⁊ tetano qui ſunt in poſterioribus, et ⁊ paralyſi. Membra expulſionis. Facit appetitum coitus, ⁊ adiuuat ad ipſum, ⁊ proprie cum vino. ⁊ ſtat loco ſtinci.

g A. Thaſi altaleb.

¶ De[h] [teſticulo canis.] Cap. DCCXVI.

Teſticulus canis quid est. Est ſicut teſticulus vulpis, ⁊ est duarum ſpecierum. Una earum est minor, ⁊ est habens mollitiem, ⁊ est duorum parium, quorum vnum par est inferius: ⁊ aliud par est ſurſum. ⁊ vnum eorum est molle: ⁊ alterum est plenum. ⁊ est ſpecies maior. et in ſpecie maiore est humiditas ſuperflua. Apoſtemata ⁊ bothor. Reſoluit apoſtemata phlegmatica. Uulnera ⁊ vlcera. Mundificat vlcera, ⁊ ꝓhibet formicam dilatari. ⁊ aperit fiſtulas ⁊ incarnat vlcera fraudulenta, corroſiua. Membra capitis. Confert alcola. Membra expulſionis. Quãdo vir maiorem amborũ [i] [ſumit fit maſculus fortior. Et ſi mulier ſumat debiliorem fit magis femina] ⁊ dicitur ꝙ ille qui est humidus[k] † [ ] facit augmentũ in coitu. ⁊ ſiccus abſcindit ipm. ⁊ vnuſquiſqʒ amboꝝ deſtruit alterius operationem, ⁊ iaʒ dictum est totum illud in maiore, ⁊ minore.

h A. Thaſi alchelb.

i A. efficit potens in generando maſculos, et ſi mulier comedat illuʒ qui est minor amborũ efficitur potens in generãdo feminas.

k †. ſeu recens.

¶ De[l] [teſticulo.] Cap. DCCXVII.

Teſticulus quid est. Est de genere carnis mollis. Electio. Melior teſticulus est illius cuius[m] [bonus est teſticulus. et qui est adoleſcẽtium.] Et teſticulus qui est magnorum hircorum, ⁊ qui eis ſimilantur de arietibus, ⁊ tauris, non digeritur. ⁊ non est ſicut teſticulus gallorum precipue impinguatorum. nam ipſe est bonus valde. Opera. ⁊ proprieta. Non habet bonitatẽ nutrimẽti mammillarum, niſi teſticulus gallorum impinguatorum. Ipſe nanqʒ est boni nutrimenti plurimum. ⁊ omnes ſpecies teſticuli quãdo digeruntur, proprie que ſunt difficilis digeſtionis nutriunt plurimum. Membra nutrimenti. Plurimi ipſorum ſunt difficilis digeſtionis, plurimi nutrimẽti. ⁊ proprie qui ſunt de animalibus magnis, groſſe carnis.

l A. Thaſibe.

m A. bona ⁊ cõueniens est caſtratio, ſicut teſticuli aialium iuuenum.

¶ De[n] [teſta.] Cap. DCCXVIII.

Teſta. Operationes ⁊ ꝓprie. Est exiccatiua, abſterſiua. ⁊ proprie teſta [o] [clibani,] ⁊ ſubtilior qdẽ teſta est teſta cancri marini. ⁊ [p] [tegula qdem est in virtute folij.] Decoratio. Teſta cancri marini est exiccatiua, ⁊ abſtergit pannum, ⁊ lentigines. Apoſtemata ⁊ bothor. Fit ex teſta ceratum ſuper ſcrofulas. Uulnera ⁊ vlcera. Emplaſtrum factum ex teſta, est fortis conſolidationis. ⁊ confert vlceribus, ⁊ ipſa abſtergit ſcabiem ⁊ ꝓprie teſta cancri marini. Inſtrumẽta iuncturarum. Teſta [q] [clibani] linitur ſuper podagram. Membra oculi. Confert cum ſale [r] [metallino] vngule.

n A. Chazef.

o A. altanur.

p A. alcaramil est in ṽtute ſenbadegi.

q A. altanur.

r A. cauato ex minera.

¶ De thalio. Cap. DCCXIX.

Thalium quid est. Dictum est de eo in capitulo de ſtructione.

Littera. U.

¶ De[s] [Uſnee.] Cap. DCCXX.

s A. Aſne.

Uſnee qd est. Cortices tenues ſubtiles circunuolute ſup arborẽ ferenteʒ glandes, ⁊ pinum, ⁊ nucẽ. ⁊ hʒ odorẽ bonum. Electio. Que ex ea bona est, est alba. ⁊ nigra, mala est. Natura. In ipſa est frigiditas pauca, ⁊ ad

a A. tepiditatez seu ad frig⁹ debile.

[a]⌈debilitatem⌋ declinans, et stipticitas equalis. et existimauerũt qdã q̄ est calida in primo. ⁊ sicca in in scḋo. Inquit Alcanzi. Est frigida, vehemẽtis siccitatis. Opõ. ⁊ ꝓprie. Insunt ei virtus stiptica, ⁊ resolutio simul, ⁊ lenificatio. et precipue q̃ est de pino, ⁊ eius stipticitas est eq̄lis. ⁊ [b]⌈aromaticũ eius⌋ aperit oppilatiões, et stringit carnes mollificatas.

b A. illa que est de arbore faciẽte kitran seu picem. Alia littera. ⁊ illa que est de arbore nucis.

Apata ⁊ bo. Linit̃ sup apata calida, ⁊ sedat ea, ⁊ resoluit durities, ⁊ sedat apata carnosa fluxa. Instr̃a iunctu. Cadit in vnctiõibus lassitudinis, ⁊ resoluit duritiẽ iuncturaꝝ. ⁊ silr̃ eius decoctio. Mẽbra capitis. Cũ infundit̃ in vino facit dormire potantẽ ipm. Mẽbra oculi. Abstergit visum. Mẽbra anhe. ⁊ pec. Cõfert tremori cordis. Mẽbra nu. Retinet vomitum, ⁊ ꝯfortat stõm, et remouet inflationẽ eius, precipue eius infusio in vino stiptico. ⁊ confert dolori epatis debilis. Mẽbra expul. Aperit oppilationẽ matricis. Et qñ sedet̃ in aqua eius, confert dolori matricis, ⁊ ꝓuocat menstrua. Permutatio. Põdus ipsius de cordumeni.

c A. Achuan, vl' alachuan.

¶ De [c]⌈vchuen.⌋ Cap. DCCXXI.

Vchuen qd est. Ex ea alia est alba, et alia est citrina, sꝫ alba est fortior. Et est virge minute sup q̃s sunt flores alba hñtes folia, silẽs floribus [d]⌈maro⌋ acuti odoris, ⁊ saporis. Nã. Est calida in tertio. et sicca in scḋo. Opõ. ⁊ ꝓprie. Est digestiua, et apitiua oppilationũ. ⁊ in ea que est rubea, est stipticitas, ⁊ ꝓhibitio spẽꝝ solutionis, cum eo qḋ in ipsa est de resol'one: sed eius stipticitas est pp ipsi⁹ exiccationẽ, et est ꝓuocatiua sudoris. ⁊ silr̃ eius oleũ inunctũ, ⁊ apit orificia venaꝝ, resolutiuũ, subtiliatiuũ. [e]⌈Electio. Recẽs viridis.⌋ Apata ⁊ bo. Resoluit apata cal'a in stõ, et sanguinẽ ꝯgelatum in ipso, ⁊ ꝯfert apatibus frigidis. Vulnera ⁊ vlce. Cõfert fistulis, ⁊ excoriat [f]⌈cortices, ⁊ vlcera⌋ ⁊ ꝯfert vulnerib⁹ neruoꝝ. [g]†⌈ ⌋Instr̃a iunctu. Cõfert torsioni neruoꝝ, cuꝫ in decoctione ipsi⁹ infundit̃ spõgia, ⁊ ponit̃ sup eos. Mẽbra capi. Facit subet: ⁊ qñ odorat̃ humidũ ei⁹ facit dormire, ⁊ ei⁹ oleũ ꝯfert dolorib⁹ auris. Mẽbra anhe. et pe. Cõfert asmati, cũ bibit̃ sicca, sicut bibit̃ epithymũ. Mẽbra nu. Mala est ori stõi, verũtñ resoluit, ⁊ exiccat qḋ ad ipm attrahit̃, et resoluit sanguinẽ ꝯgelatũ in eo. Mẽbra expul. Prouocat fortiter, ⁊ resoluit sanguinẽ ꝯgelatũ in vesica, cũ aqua mellis: ⁊ frãgit lapidẽ. ⁊ qñ bibit̃ cũ flore suo, ⁊ cũ [h]⌈eo qḋ est sup ipm⌋ cũ vino ꝓuocat mẽstrua. ⁊ silr̃ suppositoriũ olei ipsi⁹. ipm. n. fortiter ꝓuocat, ⁊ suppositoriũ olei eius ẽt resoluit duritiẽ mr̃icis, et apit oppilationẽ mr̃icis: et ipsa qdẽ bibit̃ sicca in oxymelle sicut epithymũ, ⁊ soluit meliam, ⁊ phl'a, ⁊ cõfert apatib⁹ ani calidis: et apit hemorroidas ipsa, ⁊ eius oleũ. et ꝯfert ramici ex aq̃, postq̃ꝫ scindit̃. et ꝯfert colice, ⁊ dolori vesice, ⁊ duritiei splenis.

c —— A.

f A. escaras ⁊ vlcera ꝑnitiosa.

g † A. ⁊ lacertorum.

h A. ⁊ sumitatibus eius.

i A. Assuan.

¶ De [i]⌈vsnẽ.⌋ Cap. DCCXXII.

Vsnẽ qd est. Est plm̃ spẽꝝ, subtilior earũ est alba, ⁊ noiat̃ sterc⁹ passeꝝ. ⁊ calidior earuꝫ ẽ viridis. Opõ. et ꝓꝑe. Est abstersiua, mũdificatiua, apitiua. Mẽbra expul. Põdus. ʒ. s. ipsius resoluit difficultatẽ vrine. Et põdus. ʒ. v. deijcit partum viuũ, et mortuũ. ⁊ ʒ. s. perfice vsq̃ꝫ ad. ʒ. j. ꝓuocat mẽstrua. ⁊ pondus. ʒ. iij. soluẽdo educit aquositatem hydropisis. Venena. Pondus. ʒ. x. ei⁹ est venenũ ꝑnitiosum, et ex suffumigatiõe eius que ex ipsa est viridis, effugiũt venenosa parua.

k A. Angiara.

¶ De [k]⌈vrtica.⌋ Cap. DCCXXIII.

Vrtica qd est. Color seminis ei⁹, est silis colori porri, sꝫ tñ ẽ min⁹, et subtili⁹, ⁊ nõ ẽ in ei⁹ lõgitudine, et mordicat qḋ ei obuiat, ita q̄ ẽt intestina. Nã. Vrtica, et semẽ eius sunt cal'a in ꝑncipio tertij. ⁊ sicca in ꝭo. sꝫ semẽ est minoris siccitatis, q̃ꝫ ipsa. Opõ. et ꝓꝑe. Est attractiua, vlceratiua, resolutiua, ⁊ cũ v̄tute adustiua. et sũt qdã q dñt calefactionẽ ei⁹ nõ esse fortẽ. sꝫ in ipsa qdẽ est v̄t⁹ [l]⌈apitiua⌋ ⁊ in ipsa ẽ abstersio fortĳ. ⁊ i ipsa nõ ẽ mordicatio vlcerũ. ⁊ qñ cũ carne coqt̃, caro soluit iter vrticã, ⁊ opõnẽ eius. Apata ⁊ bo. Emplꝫ ei⁹ cũ [m]⌈rhaphano⌋ disrũpit dubellet, ⁊ ꝯfert eis: et ꝯfert duritieb⁹. et cõfert semẽ eius cancro in empl'o. ⁊ silr̃ eius cinis. Vulne. ⁊ vlce. Eius cinis cũ sale ꝯfert vlceribus q̃ accidunt a morsura canũ, ⁊ vlcerib⁹ malignis, ⁊ cancro. Instr̃a iunctu. Emplastrũ ex ea cũ sale confert torsioni neruoꝝ. Mẽbra capitis. Eius folia ꝯtrita abscindunt fluxũ sanguinis ex naribus. ⁊ semen eius ꝯfert stricture nariũ. ⁊ aperit oppilationes colatorĳ fortiter. et ex semine eius factuꝫ emplastrũ facit eradicationẽ dentium facilẽ. ⁊ emplastrum ex ea ꝯfert apatibus, q̃ sunt post aurem, ⁊ est abstersiuũ. Mẽbra anhe. et pe. Qñ bibitur cuꝫ aqua ordei mũdificat pectus. et cũ decoquunt̃ folia eius in aqua ordei educit humores grossos, qui sunt in pectore. sed eius semẽ est fortius, ⁊ ipsuꝫ remouet asma ⁊ ipsam dilatationeꝫ [n]†⌈ ⌋⁊ frigidã pleuresim. Mẽbra expul. Excitat coitũ ꝓprie semẽ eius cũ vino, et apit orificiuꝫ matricis, quare matrix recipit sperma. Et silr̃ si comedat̃ cũ cepis et ouis. et qñ supponit̃ cũ myrrha prouocat mẽstrua, et apit mr̃icẽ, et silr̃ si bibat̃ eius decoctio cũ myrrha. et folia eius recẽtia reducũt mr̃icẽ exeũteꝫ loco empl'i posita: ⁊ soluẽdo educit fl'a ⁊ hũorẽ crudũ sua abstersiõe, nõ cũ v̄tute solutiua q̃ sit in ipsa. ⁊ oleũ eius plus soluit phl'a, q̃ꝫ oleũ cartami. ⁊ decoctio folioꝝ cũ ostracis lenit ventreꝫ. ⁊ si vis vt ipsa facilius soluat accipe medullã seminis eius, ⁊ ꝯtere ipsam cũ sauich, ⁊ ꝓijce eã in vino, ⁊ bibe eã ⁊ opꝫ vt post eius haustũ bibat̃ aliqd de oleo rosaceo ne adurat̃ guttur bibẽtis. Et qñq̃ꝫ fiunt ex ipsa collyria cũ melle, ⁊ supponunt̃, ⁊ soluũt.

l A. inflatiua.

m A. aceto.

n † A. anhelitus.

o A. Benefsegi.

¶ De [o]⌈viola.⌋ Cap. DCCXXIIII.

Viola qd est. Nota est ei⁹ essentia. ⁊ opõ radicis eius est vicina opõni ipsi⁹. Nã. Frigida est ⁊ humida in primo. ⁊ dicũt qdã q̄ est cal'a in primo sed in frigiditate folioꝝ eius nõ est dubitatio. Opõ. ⁊ ꝓprie. Di q̄ ipsa gñat sanguinẽ equalem. Apata ⁊ bo. Sedat apata calida more emplastri supposita cũ sauich de ordeo, ⁊ silr̃ ei⁹ folia. Vulnera ⁊ vlce. [p]⌈Viola epithimata bõa⌋ est scabiei. Mẽbra capi. Sedat soda sanguineaꝫ odorata, ⁊ illinita. Mẽbra ocl'i. Cõfert ophthalmie cal'e. Mẽbra anhe. ⁊ pe. Cõfert tussi cal'e, et lenit pect⁹. ⁊ ꝓꝑe q̃ ex ea [q]⌈ꝯtrita⌋ est cũ zuccaro, ⁊ ipsi⁹ sirupus ꝯfert pleuresi, ⁊ pulmõi, ⁊ est melior q̃ꝫ iuleb in hoc capl'o. Mẽbra nu. Valet [r]⌈inflationi stõi.⌋ Mẽbra expul. Sirup⁹ eius ꝯfert dolori renum, ⁊ ꝓuocãt vrinam. Et que ex ea sicca est, soluẽdo educit choleraꝫ. Et ipsius ẽt sirupus lenit nãm cũ facilitate, ⁊ cõfert eminẽtie ani.

p A. oleũ violatuꝫ linitum bonum.

q A. condita.

r A. inflãmatiõi stõi bibita ⁊ linita.

s A. Baul.

¶ De [s]⌈vrina.⌋ Cap. DCCXXV.

Vrina quid est. Nota est. Electio. Ex vrinis iuuatiua magis est vrina cameli arabici, qui est, [t]⌈anegib⌋ et vrina hominis est debilior vrinis, tñ ea sunt debiliores vrine porcoꝝ domesticorũ castratoꝝ, et eis fortiores sunt antique. et vrina qdẽ castrati ois generis, est debilior. ⁊ ex vrinis magis abstersiua, est vrina hois. Nã. Est calida ⁊ sicca. Opõ. ⁊ ꝓprie. Oẽs abstergũt, ⁊ vrina qdeꝫ

t A. alnegib.

hois ponit̄ cū cinere vitis sup̱ locū fluxus sanguis, et sistit̄. Urina ꝯo cameli ꝯfert furfuribꝰ ablutiōe fcā ex ea.ꝛ silr̄ vrina tauri. Decoratio. Abstergit morpheā. Uulnera ꝛ vl. Urina asini ꝯfert vlceribus ambulatiuis, ꝛ hūidis, ꝛ vrina hois ēt ꝓprie antiq̄,ꝛ ꝯfert excoriationi, ꝛ pruritui,ꝛ albaras,ꝛ p̄cipue cū nitro,et aq̄ acetose.et fex vrine ponit̄ sup̱ herisipilā,ꝛ ꝯfert linita scabiei,et sahafath,ꝛ vlceribus verminosis,ꝛ vlceribꝰ pedū sup̱ q̄ mingit̄,ꝛ dimittit̄ dōec sanent̄. Instr̄a iūctu. Cōfert dolori/bus neruosis,ꝛ p̄cipue vrina capraꝝ dōesticarū, ꝛ mōtanaꝝ, ꝛ ꝓp̄e spasmo,ꝛ extēsiōi,ꝛ silr̄ fit caput/purgiū extēsioni. Mēbra capi. In vrina tauri cū dissoluit̄ myrrha,ꝛ distillat̄ in aurez subtilr̄,sedat dolorē eiꝰ. Et silr̄ vrina capraꝝ sola,ꝛ cū myrrha. Et vrina hois antiq̄ ꝓhibet fluxū putredinis ab aure,et vrina cameli ꝯfert[a] [fetori nariū] ꝛ apit oppi/latiōes colatorij cū vehemēti v̄tute. Mēbra ocl̄i. Coagulet̄ in vase ereo, ꝛ ꝯfert albugini,ꝛ scabiei. ꝛ ꝓp̄e vrina pueroꝝ,et silr̄ cocta cū porris. Mēbra anhe.et pe. Urina infantiū lactētiū ꝯfert dilatatiōi anhelitus. Mēbra nu. Quidā hō spleneticꝰ somniauit, ꝙ p̄cipiebat̄ ei i somno vt vrinā suā biberet oi die[b] [ter] ꝛ sanaret̄: q expꝰ est illud,ꝛ iuenit mi/rabile. Et vrina qdē hois,ꝛ vrina cameli ꝯferūt hydropisi,ꝛ ea linit̄ splē p̄cipue cū lacte cameli.ꝛ vri/na capraꝝ valet hyposarche,eaꝝ p̄cipue q̄ sūt mō/tane,ꝛ p̄cipue cū spica bōi odoris,ꝛ silr̄ vrina anti/na porcoꝝ in hmōi est bona cū vino forti. Mēbra expul. Urina porci frāgit lapidē in renibꝰ, ꝛ vesi/ca,et ꝓuocādo educit ex ambobꝰ.ꝛ vrina asini cō/fert dolori renū. Et vrina hois decocta cū porris cōfert doloribꝰ m̄ricū,qñ sedēt in ea mulieres vnaq̄q̄ʒ gnq̄ʒ dieꝝ semel. Uenena. Urina hois ꝯfert morsui vipere bibita,et effundit̄ sup̱ eū,et ꝓprie vipere petrose.et cū nitro sup̱ morsum canis rabiosi,ꝛ omni morsui,et pūcture valet. Et q̄ ex ea antiq̄ est con/fert venenis oibus,et lepori marino.

a A. nocumēto odoratus.

b A. Alia litera tres pugillos, seu tres mensu/ras, q̄ʒtū in palma manꝰ incurnata ꝯtinet̄.

Uiscus ¶ De[c] [visco.] Cap.DCCXXVI.

qd est. Est notꝰ,ꝛ eiꝰ qdē fructꝰ ē silis ciceri nigro,nō sincere rotūditatis[d] [v̄gulatꝰ] fran gibilis[e] [ex q̄ manꝰ inuiscant̄.] eius aūt minera est[f] [arbor ferēs glādes ꝛ malus ꝛ pirus in quo] sunt v̄tꝰ aerea,ꝛ aq̄a multiplicate valde. Electio. Qui ex eo bonꝰ ē,est recēs planꝰ coloris[g] [porri] literiꝰ, viridis exteriꝰ,terit̄,ꝛ lauat̄,deide coq̄t̄. Nā. Nō calefacit nisi post morā lōgā, sic gūma ruthe agre/stis, et ē debilior ea in h̄, ꝛ in ipso qdē est hūiditas supfluēs nō digesta,et ē cal'ᵉ et siccꝰ i tertio. Opō.ꝛ ꝓp̄e. Est resolutiuꝰ, resoluit.n.hūiditates grossas ex ꝓfundo ꝓp fortitudinē v̄tutis attractie,ꝛ lenit. ꝛ dixerūt qdā.nō inest ei opō in hūiditatibꝰ tenuibꝰ. Decora. Eradicat vngues malos,cū sup̱ eos pōit̄ cū arsenico. Apata ꝛ bo. Resoluit apata frida, ꝛ ꝓp̄e ꝯfortatꝰ cū calce,ꝛ ꝯfert essere ꝛ[h] [filiabꝰ no/ctis.] Uul.et vl. Lenit vlcera ātiq̄, ꝛ vlcera mala. Instr̄a iūctu. Lenit iūcturas cū tāta cera q̄ʒtꝰ ipse est et suo eq̄li pōdē de resina pini. Mēbra cap. Cōfert apatibꝰ fr̄is pꝰ aures mixtꝰ cū gūma pini ꝛ cera. Mēbra nu. Extenuat splenē cū ponit̄ sup̱ ipm cuz aliq̄bus rebus ipm ꝯfortantibus sicut est calx.

c A. Debach.

d A. crispuz vel ꝯtractū h̄ñs corticem.

e ——— A.

f A. iuxta arbores ferētes. glādes ꝛ poma ꝛ pyra ꝛ in eo.

g A. porrini.

h A. Alia litera essere ꝛ plāte noctis.

¶ De[i] [verme.] Cap.DCCXXVII.

i A. Dua.

Uermis qd est. Est vermis grane,et est v̄mis tinctoꝝ,cuiꝰ v̄tꝰ ē sic̄ v̄tꝰ eruce.verū tñ est subtilior, ꝛ magis vadēs in ꝓfundū.qdā aūt dixerūt ꝙ collr̄ hic vermiculus ex rebꝰ ꝓlibꝰ,ita ꝙ collr̄ ex arboribꝰ glādes ferētibꝰ. Nā. Uermiculꝰ grane recēs ifridatiuꝰ est,ꝛ in ipso est siccitas q̄ʒti/tatē h̄ñs. Opō.ꝛ ꝓp̄e. Uermiculꝰ grane,q est vermis tinctoꝝ,ē purpureꝰ, ꝛ exiccat sine mordicatione. Et Gal'.qdē dicit,ꝙ in ip̄o est stipticitas tēpata. Uulnera et vl. Uermiculꝰ grane ꝯfert vulneribus neruoꝝ tritus cū vino,aut aceto cū melle. dr̄ aūt ꝙ vermis pluriū pedū, q morat̄ sub lagenis,s̄ʒ ꝙ dr̄, cū bibit̄ ex eo aureꝰ remouet spasmū,et alcuzez nocentes. Mēbra capi. Uermis pluriū pedū q est sub amphoris,cū terit̄ cū cortice granati,ꝛ cū oleo ros̄.ꝛ distillat̄ in aurē,sedat dolorē. Mēbra anhe. et pec. Uermis rubeus q est sub vrceis aq̄,qui h̄ʒ pedes plurimos, et cū tangit̄ rotundat̄, qñ cuz eo tangit̄ palatū cū melle valet p̄focationibus. et silr̄ cuz comedit̄ ꝯfert asmati,ꝛ dilatationi anhelitus, s̄m ꝙ dr̄. Mēbra nu. Predictus h̄ñs pl'es pedes, ꝯfert icteritie bibitꝰ cū vino. Mēbra expul. Uer/mis plurium pedū qui est sub cisternis,ꝛ vrceis bibitus cum vino,est bonus difficultati vrine. Uenena. Uermis olerū cōtritus linitur super pūcturaz vermium venenosoꝝ ꝛ confert ei.

¶ De[k] [vzifur.] Cap.DCCXXVIII.

k A. Zengiefer.

Uzifur qd ē.dixerūt qdā ꝙ eiꝰ v̄tus ē v̄tꝰ cerusse.ꝛ dixerūt alij v̄tꝰ eiꝰ ē v̄tꝰ alscedene/gi. Nā. Ueriꝰ ē vt sit cal'ʒ ꝛ siccū,et vt q̄si sint ābo in fine scd̄i.qd̄ aūt dr̄ p̄ter h̄,est dcm̄ p̱ ignorantiaz. Opō.et ꝓp̄e. Apud quosdā eiꝰ stipticitas ē fortior q̄ʒ ipsius[l] [acuitas.et apud alios eiꝰ acuitas] ē fortior stipticitate ipsius. Uulnera et vlce. Cōsolidat vulnera,et gñat carnē in vlceribus,et ꝓhibet adu/stionem ignis,et[m] [ostracositatē.] Mēbra capitꝭ. Prohibet corrosionē dentium.

l A. attractio ꝛ apud alios eius attractio.

m A. vesiccatio/nem.

Uitrum ¶ De[n] [vitro.] Cap.DCCXXIX.

n A. Zegiagi.

qd est. Uitrū iter lapides,est sic̄ stultus iter hoies. declinat.n.ad oēʒ tincturā, ꝛ tingit̄ ea,et frāgit̄,et abscindit̄ cū eo. Nā. Cal'm est i p̊, siccū in s̄o. Decor. Abstergit dētes,ꝛ fac̄ oriri pilos,qñ cū oleo sābacino inūgit̄. Opō.ꝛ ꝓp̄e. In ipso ē stipticitas,ꝛ subtilitas. Mēbra capi. Mūdat furfures qñ cuz eo fit ablutio,ꝛ abstergūt̄ dentes. Mēbra ocl̄i. Abstergit ocl'ʒ,ꝛ delet eiꝰ albuginē,ꝛ adustū ē fortiꝰ. Mēbra expl'. Qd̄ ex eo tritū est,ꝛ adustū,ꝯfert valde lapidi vesice,ꝛ renū,cū bibit̄ cū vino.

¶ De[o] [vua passa.] Cap.DCCXXX.

o A. Zibib.

Uua passa dicetur in capitulo de vua.

¶ De[p] [ventre.] Cap.DCCXXXI.

p A. Kers.

Uenter. Opō.et ꝓp̄e. Parui ē nutrimēti,mali chimi, et silr̄ qd̄ sil'at̄ ei ex visceribꝰ,q̄ʒuis eiꝰ bōa fiat digō.verūtñ pl'is ē nutrimēti, q̄ʒ pulmo. vētres āt auiū,qñ digerūt̄, sṫ melior] nutrimēti,ꝛ plimi,ꝛ p̄cipue gallinaꝝ,ꝛ anserū. Mēbra nutrimēti. Est tarde digōnis.

¶ De[q] [vite.] Cap.DCCXXXII.

q A. Karm.

Uitis qd est. Inq̄t Dia. vitis siluestris,ꝛ montana,h̄ʒ ramos lōgos,sil'es illis quos fac̄ vitis.et eaꝝ folia sunt sic̄ folia vue lupine dōestice, sed sūt latiora,et flos eiꝰ pilosus ē.et fructꝰ eius est sicut[r] [vua] q fit rubeꝰ apd̄ maturationē,et granū eiꝰ ē rotūduz.ꝛ cōedūt̄ folia eiꝰ statim,cū nascunt̄. Opō.et ꝓprie. Cinis ramoꝝ eiꝰ ponit̄ i medicinis cauterizātibus.et oleū vitis est sic̄ oleū ros̄. verūtñ nō ē in eo illiꝰ subtilitas.et oleū qdē musti ē sedatiuū,ꝛ calefactiuū, ꝛ flos silur̄is ē vehemētꝭ stipticitatis. Decor. Lachryma eiꝰ vz sup̱ ꝯucas formicales.et vitis qdē silur̄is abstergit pānuz,et lētigines, sed dōestica est debilis.ꝛ lachryma silur̄is forsā eradicat pilos cū oleo,ꝛ ꝓp̄e q̄ assumit̄ ex ramis eiꝰ recentibus cū inflāmat̄,ꝛ oleū eius est fortiꝰ oibus oleis. Uulnera ꝛ vl. Lachryma vitis est bo

r A. botrus.

na scabiei, ꝛ ĩpetigini. ꝛ fructus vitis siluestris ꝓhibet apari vulnera. Instr̃a iũct. Cinis vinatie ei⁹ qȯ remanet, cũ aceto ꝯfert torsioni neruoꝝ. ꝛ cinis ramoꝝ eius cũ oleo, poniť sup ꝯtusionẽ lacertorũ, ꝛ mollificationẽ iuncturaꝝ. ꝛ qñꝗ bibiť cinis eius pp casum. ꝛ oleũ musti est bonũ doloribus lacertorũ, ꝛ neruoꝝ, ꝛ latitudini. Mẽbra capit̃. Folia eius ꝛ [a]⌈fili⌋ipsi⁹ ponunť in emplr̃o ad soda cal̃az. ꝛ radix vitis nigre, ꝛ albe, ꝛ siluestris, est ex summa medicinaꝝ abstergẽtiũ sordes auris, ꝛ est ex medicinis ꝯferẽtibus surditati. ꝛ cortex eius q̃ siluestris est, cũ melle sanat gingiuã sanguineã. Mẽbra oculi. Folia vitis cũ sauie ordei more emplr̃i supposita oculo, ꝓhibẽt fluxus ad ip̃z. Mẽbra anhe. ꝛ pe.

Succ⁹ folioꝝ domestice ꝯfert sputo sanguis, ꝛ silr̃ fruct⁹ siluestris bibitus. Mẽbra nu. Emplr̃z fcm̃ ex folijs, ꝛ filis ei⁹ cũ sauich ordei, valet sup apata stõi, ꝛ inflationẽ ei⁹, ꝛ succ⁹ folioꝝ ei⁹ cõfert dolori stõi ex calitate, ꝛ qñ bibiť radix ei⁹ cũ aq̃ siluestris, aut vino, ꝯfert hydropisi. ꝛ sol̃one educit aquam. ꝛ fruct⁹ vitis siluestris est bon⁹ stõ, ꝛ nausee, ꝛ ꝯturbationi, ꝛ acetositati cibi. Mẽbra expul. Succ⁹ folioꝝ eius est ꝯueniẽs dysenterie, ꝛ dolori [b]⌈ani⌋ ex caliditate. ꝛ eius lachryma q̃ est sicut gũma, bibitur cuz vino, ꝛ frangit lapidẽ, ꝛ cinis eius qȯ remanet post expressionẽ cũ aceto poniť sup hemorroidas, ꝛ mora. ꝛ fructus eius bonus est ano. ꝓuocat enim ꝛ stringit. Venena. Cinis eius qȯ remanet post exp̃ssionẽ musti est tyriaca morsui vipere.

a A. pampini.

b A. Alia litera stomachi.

¶ De [c]⌈volubili.⌋ Cap̃. DCCXXXIII.

Volubilis. Nã. Est eq̃lis ad calitatẽ quandã declinãs, ꝛ siccitatẽ [d]†⌈ ⌋ p̃limã [e]⌈ ⌋ ꝛ est lenificatiua. ꝛ apud alcãzi ẽ frigida. Opatio. ꝛ ꝓp̃e. Est resolutiua, apitiua. Et nota q̃ noiať funis paupeꝝ ꝯstat ex terreitate ꝯstrictiua, ꝛ aq̃itate lenitiua ꝛ [f]⌈acredie⌋ ignea, sꝫ exiccatio destruit aq̃itatẽ ei⁹. ꝛ in ipsa est mũdificatio. Decor.

Lac volubilis magne abradit pilos, ꝛ interficit pediculos. Vulnera ꝛ vl. Folia funis paupeꝝ recẽtia ꝯuenientia sunt vulneribus magnis. ꝛ ꝯsolidãt ea decocta in vino, ꝛ ex eis emplr̃m fcm̃ suppositũz, adustiõi ignis, ꝛ ꝓp̃e cuz cerato, ꝛ ad h̃ ñ est ei par.

Mẽbra capi. Distillať succ⁹ eius in aurẽ dolorosam cũ cotto, ꝓprie cũ oleo roſ. ꝛ ꝓprie qñ est apa cal̃m, ꝛ ꝯfert soda antiq̃. ꝛ succ⁹ eius ꝯfert mãei attracte ad aurẽ, si est antiq̃, ꝛ vlceribus antiqs ĩ ea.

Mẽbra anhe. ꝛ pe. Est bona pectori, ꝛ pulmõi, ꝛ mũdificat asma. Mẽbra nu. Apit oppil̃ones ep̃is, ꝛ folia ei⁹ cũ aceto sunt bona spleni. Mẽbra expul. Aq̃ eius soluẽdo educit cholerã adustaz: ꝛ qñ nõ decoqtur, est fortior. ꝛ est q̃dã spẽs volubilis mala, solutione educens sanguinem.

c A. Leblab.

d † A. non.

Alia lr̃a
d —— e A

f A. acuitate.

¶ De [g]⌈virga pastoris.⌋ Cap̃. DCCXXXIIII.

Virga pastoris qd est. Est albatbat, ꝛ est masculus ꝛ femina. sed masculus ẽ fortior.

Opõ. ꝛ ꝓp̃e. In ipsa est stipticitas, sed ꝓs aquea in ipsa est p̃lima, ꝛ pp multitudinẽ repulsiõis mãeꝝ effusarũ existimãt, ꝙ ẽ exiccatiua, ꝛ [h]⌈silr̃⌋ ꝓhibet fluxũ. Apata ꝛ bo. Fit ex ea emplr̃m phlegmõi, ꝛ herisipile, ꝛ formice, ꝛ est valde ꝯferẽs apatibus vlceratis. Vulnera ꝛ vl. Cõsolidat vulnera recẽtia. Mẽbra capitis. Succus eius interficit vermes auris, ꝛ exiccat [i]⌈vulnera⌋ ei⁹. Mẽbra anhe. ꝛ pe. Aq̃ eius ꝯfert sputo sanguis. Mẽbra nu. Fit ex ea [k]†⌈ ⌋ emplr̃m ad inflãmationez stõi infrigidati. Mẽbra expul. Prohibet fluxuz sanguinis ex matrice, ꝛ sanat vlcera intestinoꝝ. Et Dia. qdẽ existimauit, ꝙ ipsa ꝓuocat vrinaz, ꝛ sanat illum qui retinet eam, ꝛ nõ potest mingere.

g A. Hassa alrhai.

h A. pp illud.

i A. vlcera.

k † A. infrigidata.

¶ De [l]⌈vua.⌋ Cap̃. DCCXXXV.

Vua. Electio. Alba laudabilior est, q̃z nigra, cũ equanť in reliqs ꝓprietatibus spissitudinis, ꝛ subtilitatis, ꝛ dulcedis, ꝛ reliq̊ꝝ, ꝛ dimissa p⁹ collectionẽ duobus diebus, aut tribus melior ẽ collecta in eadẽ [m]⌈hora.⌋ Nã. Cortex vue fridus est ꝛ siccus. [n]†⌈ ⌋ Opõ. ꝛ ꝓp̃e. Collecta in eadẽ hora est inflatiua, ꝛ suspẽsa donec detumescat cortex, est boni nutrimẽti, ꝛ est ꝯfortãs corpus. et eius nutrimẽtũ est silr̃e nutrimẽto ficuũ in paucitate malitie, ꝛ est p̃limi nutrimẽti, q̃uis sit minus nutrimẽto ficuũ. ꝛ matura minoris est nocumẽti, q̃z non matura, ꝛ qñ nõ digeriť vua, ei⁹ nutrimẽtũ est crudũ. ꝛ nutrimẽtũ qdẽ vue cũ sua dispõne plus est nutrimẽto succi eius. sed succus ei⁹ est velocioris penetrationis, ꝛ descẽsionis. ꝛ vuã stipticã sperať ꝙ resoluat appẽsio. Acetosa ꝟo nõ est ita. Mẽbra nu.

Vua passa est amica epati ꝛ stõ. Mẽbra expul.

Vua ꝛ vua passa cũ suis interioribus bõe sunt doloribus intestinoꝝ. ꝛ vua passa ꝯfert renibus ꝛ vesice. ꝛ vua quidẽ in eadem hora collecta mouet vẽtrem ꝛ inflat. ꝛ omnis vua nocet vesice.

l A. Haneb.

m A. die.

n † A. tarde digestiõis, ꝛ qȯ in ipso ꝯtineť ẽ calidũ humidũ, ꝛ grana ipsi⁹ sunt frigida sicca.

¶ De [o]⌈venis tinctoꝝ.⌋ Cap̃. DCCXXXVI.

Vene tinctoꝝ. Nã. Sũt cal̃e ꝛ sicce, declinantes ad scõm. Opõ. ꝛ ꝓprie. In ipsis est abstersio fortis. Mẽbra capitis. Cõfert earum masticatio dolori dentiũ. Mẽbra oculi. Succus earum est bonus in acuẽdo visuz, ꝛ abstergẽdo qȯ est corã pupilla de aqua ꝛ albugine. Mẽbra nu.

Confert icteritie facte ex oppilationibus, ꝛ ꝓprie cum aniso ꝛ vino albo.

o A. Haruch sibagin.

¶ De [p]⌈ventribus.⌋ Cap̃. DCCXXXVII.

Ventres. Opõ. ꝛ ꝓprie. Vẽtres auiuz pluris sunt nutrimẽti, ꝛ illi q sunt gallinaꝝ nõ digerũť velociter. Mẽbra nu. Existiauerũt ꝙ tunica iterior vẽtriuz exiccata ꝯfert ori stõi, ꝛ dolori eius. Filius Mesaugue ꝛ ꝓprie vẽtris galli.

p A. Chuanas.

¶ De [q]⌈vulpibus.⌋ Cap̃. DCCXXXVIII.

Vulpes. Opõ. ꝛ ꝓprie. In ipsa est resol̃o. ꝛ ei⁹ pellis est calior pelliũ, ꝛ ei⁹ qdez pelle iuuanť humectati pp ipsius resol̃onẽ. Instr̃a iũctu. Qñ vulpes coquũť in aq̃, ꝛ embrocanť iuncture dolorose ex ea ꝯfert vehemẽter. ꝛ silr̃ oleũ qñ viua decoqť in ipso, imo h̃ est valde fortius. ꝛ opz qdez vt ꝓlõgeť eius sessio in ipso: ꝛ melius est vt sit post euõnẽ, ꝛ purgationẽ, vt nõ attrahat cũ fortitudie sue [r]⌈acuitat̃⌋ ꝛ resol̃onis hũores ad iũcturas. ꝛ qñ euãť corpus post illud, nõ attrahiť ad iuncturas aliqd. ꝙ si redeat erit leue. ꝛ silr̃ adeps vulpis qñꝗ attrahit aliqd, plus eo qȯ resoluit, ꝛ qñꝗ decoqť in oleo viua, ꝛ qñꝗ decoqť in ipso decolata. ꝛ q̃cũꝗ ambaruz administreť, resoluit illud qȯ est in iuncturis. Mẽbra capitis. Eius adeps sedat dolorẽ auris, qñ in ea distillatur. Mẽbra anhe. ꝛ pec. Eius pulmo siccus cõfert asmaticis valde, ꝛ eius potio est pondus. ʒ. j.

q A. Thaleb.

r A. attractiõis.

¶ De [s]⌈vespertilione.⌋ Cap̃. DCCXXXIX.

Vespertilio qd est. dr̃ ꝙ [t]⌈sceirazirac⌋ est lac eius, ꝛ dr̃ ꝙ est vrina ipi⁹.

Nã. In sceirazirac est abstersio, ꝛ vehemẽs calefactio. Opõ. ꝛ ꝓprie. Unguẽtum vespertilionis ꝓhibet mãmillas puellaꝝ a magnificatione. ꝛ ꝓhibet ortum piloꝝ, ſm ꝙ dr̃, sed nõ est veꝝ. Mẽbra oculi. Cerebrũ eius cũ melle ꝯfert principio aque descendentis in oculuz, ꝛ eius cinis acuit visum, et sceirazirac cõfert vngule, ꝛ albugini.

s A. Chafas.

t A. sizarach.

¶De vbere. Cap.DCCXL.

Uber. Nã. Est frigidũ ⁊ siccum[a] ⌈ꝑꝑ neruos plurimos q̃ sunt in ipso.⌋ Electio. Nutrimentũ vberis pleni lacte, qñ digerit̃, ꝓpinquũ est nutrimento carnis, et illud est melius in quo est lac: ⁊[b] ⌈qd̃ est alafegueati⌋ quoniã ipe velociter faciunt descendere ipsũ, ⁊ qd̃ est de animali bõe carnis, boni humoris, grossi fortis.

¶De[c] ⌈vngula.⌋ Cap.DCCXLI.

Ungula qd est. Cuz ex cinere vngule caprine cũ aceto linit̃ alopitia, ꝯfert valde.

Littera.X.

¶De[d] ⌈xiloaloe.⌋ Cap.DCCXLII.

Xiloaloes. Electio. Melior spẽs xiloaloes est almũdiliũ. ⁊ asportat̃ de medio regiõis indie ſm quosdas, deinde est illud qd̃ dĩ indũ, ⁊ est mõtanum ⁊[e] ⌈supfluit sup⌋ almundiliũ, qm̃ nõ gñat pediculos, ⁊[f] ⌈est magis dans odorẽ pãnis.⌋ Quidã tñ hoies sunt, q nõ discernũt inter mundiliũ, ⁊ indũ bonũ. et de meliori xiloaloe est[g] ⌈alsemedeuri qd̃ est de abstersiõe indi. deinde alcumari qd̃ est de abstersione indi postea alsenasiũ. et est spẽs tersi ⁊ post illud est athetiliũ. alsebriũ, ⁊ alkadiũ, ⁊ alsiniũ, et noiat̃ alcasumurũ, et est bonũ dulce. ⁊ inferius illo est algeliu, et almẽtali, et alguasi, ⁊ alrantac⌋ sꝫ almundiliũ totũ est bonũ. deinde melius de alsemenduri est variũ, põderosũ, et dur plurime aq̃, grossũ in quo nõ est albedo, et remanẽs sup ignẽ. Quidam ṽo extollũt nigrũ sup variũ. et meli⁹ alcumari est nigrũ, mundũ ab albo, põderosum, remanẽs sup ignẽ, grossum, plurime aque. ⁊ vĩr melius xiloaloes est illud qd̃ magis submergit̃ in aq̃. Natans ṽo est priuatũ vita, et spũ, et est malũ. ⁊ xiloaloes qdẽ est vene arboris, q̃ eradicant̃, et sepeliuntur in terra donec earũ lignũ, ⁊ cortex putrefiant, ⁊ remanet xiloaloes purũ. Nã. Calidũ est ⁊ siccũ in secundo, sicut existimo. Opõ. ⁊ ꝓprie. Est subtile, aperitiuũ oppilationũ, frangitiuũ ventositatũ, remouens supfluitates humiditatũ. ⁊ ꝯfortat viscera ⁊[h] ⌈ꝓhibet irã.⌋ Decoratio. Masticatio eius facit oris odorẽ bonũ. Instra iunctu. Confortat neruos, et acqrit eis vnctuositatẽ, et viscositatẽ subtilem. Mẽbra capitis. Xiloaloes cõfert cerebro valde, et ꝯfortat sensus. Mẽbra anhe. et pe. Cõfortat cor, et letificat ipsũ. Mẽbra nu. Si bibat̃ de xiloaloe pondus. ʒ. j. s. remouet humiditatẽ putrefactam stomachi, et ꝯfortat ipsum, et epar. Mẽbra expul. In ipso est virtus constringens nãm et ꝯfert dysenterie[i] † ⌈ ⌋ melancolice.

Littera.Z.

¶De[k] ⌈zedoaria.⌋ Cap.DCCXLIII.

Zedoaria quid est. Portiones siles aristologie, miores tñ ea, ⁊ est in sua virtute. Et melior qdẽ est illa q̃ cum napello crescit. ⁊ eius vicinitas debilitat plantam napelli. Filius mesaugue dixit ꝙ ipsa in operatione sua est sicut[l] ⌈durungi.⌋ Uerũtñ est debilior ea. dico aũt, ꝙ si ipse voluit per hoc ꝙ zedoaria est debilior ea, tũc iam errauit ſm ꝙ existimauit. et si voluit per hoc ꝙ durũgi est[m] ⌈durior⌋ nunc nõ elongatur illud. Apud me ṽo nõ cõstat ꝙ filius mesaugue cũ hui⁹ discretionẽ exptus est, habuerit in hac ꝯsideratiõe electionẽ ptinẽtẽ pectori firmo ꝑꝑ sermonẽ eius. Et iã sciuerũt ꝙ zedoaria resistit napello: quomodo ergo est debilior durungi. Uenena. Est tyriaca venenosorũ omniũ, vipere, et napelli, et alioꝝ. Permutatio. Triplũ ponderis zurumbet[n] ⌈pro vno tyriace.⌋

¶De[o] ⌈zinzibere.⌋ Cap.DCCXLIIII.

Zinziber qd est. Notũ est, ⁊ est sile pipi in naturis suis. sed nõ inest ei ipsius subtilitas. et accidit ei, vt corrodat̃ ꝑꝑ humiditatẽ suã supfluã. et ꝑꝑ illud calefactio eius durabilior est calefactione piperis, et illud est ꝑꝑ spissitudinẽ suam etiã, sicut in nasturtio, et sinapi, et gũma rute agrestis. Nã. Calm̃ est in fine tertij. siccũ in scd̃o. et in ipso est hũiditas supflua, et[p] ⌈nutritũ⌋ calꝫ est ⁊ siccũ, et nõ est in ipso multitudo hũiditatis supflue. Opõ. ⁊ ꝓprie. Ei⁹ calitas est fortis, sed nõ calefacit nisi post tps, ꝑꝑ illud qd̃ in ipso est de hũiditate supflua, sed eius calefactio est fortis. Est lenitiuũ, resolutiuũ inflatiõis, cũ ergo[q] ⌈nutritur⌋ mel accipit qddã humiditatis eius supflue, et exiccat plꝫ eius. Mẽbra capi. Augmẽtũ efficit in seruatiõe. et abstergit humiditatem a ptibus capitis, et gutturis. Mẽbra oculi. Abstergit tenebrositatẽ oculi ꝑꝑ humiditatẽ suã facto ex eo alcofol, et bibitũ. Mẽbra nu. Digerit, et ꝯuenit frigiditati epatis, et stõi, et exiccat hũorositatẽ stõi. et qd̃ accidit in eo ex humiditatibus, et comestione fructuũ. Mẽbra exp. Excitat coitũ nutritũ, et nõ nutritũ, et lenit vẽtrẽ leuiter. dixit alcãzi imo retinet. Ego ãt dico, cũ fiũt a malitia digõnis, et lubricitate humoris viscosi. Uenena. Cõfert venenis vermiũ venenosoꝝ.

¶De[r] ⌈zurumbet.⌋ Cap.DCCXLV.

Zurumbet qd est. Est[s] ⌈herba⌋ silis cipo, sꝫ est maior, et minus odorifera. Nã. Cala est ⁊ sicca in tertio. Opõ. ⁊ ꝓprie. Resoluit ventositates. Decoratio. Est ipinguatiua, ⁊ abscindit odorẽ vini, ⁊ alleoꝝ, ⁊ ceparũ. Mẽbra anhe. ⁊ pec.[t] ⌈Lenificatiua est cordis.⌋ Mẽbra nu. Retinet vomitũ. Mẽbra exp. Stringit nãz, ⁊ cõfert vẽtositatibus matricũ. Uenena. Confert mordicatiõi venenosoꝝ vermiũ valde, ita vt ꝓpinq̃ sit zedoarie. Permutatio. Ponitur loco eius in venenosis q̃ztũ ipsa ⁊ medietas eius de durungi, ⁊ due tertie põderis eius de taraxacon siluestri, ⁊ medietas ponderis eius de granis citri.

¶De[u] ⌈zinzibere canino.⌋ Cap.DCCXLVI.

Zinziber caninũ qd est. Est olus notũ, ⁊ est sicut pip aq̃. ⁊ eius folia sunt sicut folia[x] ⌈salicis⌋ nisi q2 sunt magis citrina, ⁊ ei⁹ virgulta sunt rubea, hñtia saporẽ zinziberis. ⁊ ipm interficit canes. Nã. Calm̃ est in scd̃o. siccũ in p̃. Decora. Recẽs ꝯtritũ cũ semine suo abstergit vestigia, q̃ sũt in facie, ⁊ pãnũ, ⁊ lẽtigines antiq̃s. Apata ⁊ bo. Recẽs resoluit apata dura, qñ terit̃[y] ⌈⁊ semẽ eius cũ fit⌋ ex eo emplastrũ similiter.

¶De[z] ⌈zarnabo.⌋ Cap.DCCXLVII.

Zarnabũ qd est. Arbor magna, ⁊ nõ fructificãs, exñs in mõte libano de scemi. cui⁹ folia admistrãt̃. ⁊ ei⁹ virgulta sũt ṽgulta pua, rotũde figure inter grossitiẽ magne ac⁹, q̃ subsellia suunt̃, ⁊ grossitiẽ calami cuz quo scribit̃, nigra ad citrinitatẽ declinãtia, que nõ hꝫ multũ saporẽ, neq̃ odorẽ. ⁊ paꝝ odoris quẽ hñt, est bonũ, ⁊ est odor citri ⁊ virtus ei⁹ est virtus nucis mus. sed ẽ subtilior ea parũp. ⁊ q̃nq̃ stat loco cinamomi. Nã. Calida est ⁊ sicca in scd̃o. Opõ. ⁊ ꝓprie. In ipsa est stipticitas, ⁊ resolutio ventositatum. Mẽbra capitis. Fit ex ea caputpurgiũ cuz aqua oleo ros. ad soda frigidam. Mẽbra nutrimenti. Confert epati, ⁊

a A. Alia litera in qua non sunt nerui magni.
b A. preparatuz cũ spẽbus aromaticis.
c A. Dhalef.
d A. Haud.
e A. ⁊ est melior q̃.
f A. eius odor ẽ magis iprimẽs, ⁊ remanẽs in in dumẽtis seu in vestibus.
g A. alsemenduri quod est ex regione indie dicta sefale, deide xiloaloes dictũ alchameri qd̃ ẽ ex regiõe indie dicta sefale, ⁊ aloes alsanfi, ⁊ ẽ spẽs xiloaloes d̃ regiõe sefale in die, ⁊ post illud est aloes alchacheli ⁊ alberi, ⁊ aloes de regiõe carhae, ⁊ xiloaloes syni ⁊ noiatur casmuri, ⁊ ẽ humidũ dulce ⁊ inferius illo ẽ algelali ⁊ almebethani ⁊ alluasi ⁊ alrithani.
h A. ⁊ oia membra. Alia litera. ⁊ confortat sensus ⁊ omnia mẽbra.
i † A. ⁊ ꝓprie.
k A. Sieduar.
l A. durungi.
m A. debilior.
n A. ponit̃ in tyriaca.
o A. Zinzibil.
p A. conditum.
q A. conditur.
r A. Zurunbad.
s A. Alia litera lignum.
t A. est letificatiua cõfortãs cor.
u A. Zinzibil alchel.
x A. kalef.
y A. cum semine eius ⁊.
z A. Zarneb.

stō infrigidatis. Mēbra expul. Stringit ventrē.

De[a] [ziniar.] Cap. DCCXLVIII.

Ziniar quid est. Spēs faciendi ziniar sunt cuz [b][exasperatione] eris in fece aceti, ⁊ roratiōe limature eius cū aceto, ⁊ sepultura ipsius in loco humoroso. Et inclinat vas ereuz super vas in quo est acetū, ⁊ dimittit quousq; i ipso fiat ziniar, deinde fricat ziniar ex eo, ⁊ pmiscet cum sale ammoniaco. ⁊ sepultura eius in loco humoroso est nota. ⁊ fit ex ziniar spēs subtilis valde. Assumit eniz acetū sublimatū, ⁊ ponit in mortario ereo, cum pistello ex ere, ⁊ sine intermissiōe terit in sole calido, estiuo, donec [c][exasperet] deinde ponit in ipso alumen, ⁊ sal cū mēsura, ⁊ sine intermissiōe terit. Cūq; ꝯficitur illud qđ teritur [d]† [ ] ⁊ exiccat, ⁊ aspgunt sup ipsum acetū, ⁊ vrina infantiū, ⁊ teritur, ⁊ dimittit in loco humoroso. deide aggregat, ⁊ exiccatur, ⁊ qñq; inuenitur ziniar qđ generat super lapidem in mineris eris, ⁊ qñq; inuenit aliqd ex eo in mineris. Electio. Illud qđ est meli⁹, est minerale, ⁊ fortius: qđ est assumptū ex scorijs, ⁊ ere adusto, ⁊ acetosum est leuius eo qđ factū est cū sale ammoniaco. Nā. Cal'm est ⁊ siccū ad quartum perueniens. Opō. ⁊ ppꝛie. Est abstersiuū, corrosiuum carnis dure, ⁊ lenis simul, acutum. sed ceratum temperat ipsum, ⁊ facit ipsum desiccatiuū sine mordicatione. Vulnera ⁊ vlcera. Prohibet vlcera ambulatiua, ⁊ ꝯsolidat cū cerato. ⁊ mūdat vlcera sordida. ⁊ ipsum cū [e][oleo sambucino ⁊ ceroto] est medicamen scabiei vlcerose, ⁊ albaras, ⁊ morphee. Mēbra capitis. Alziniar assumptū cū sale ammoniaco, ⁊ alumine, ⁊ aceto cū teritur, ⁊ sufflatur in naribus, ⁊ implet os aqua, vt nō pueniat ad guttur, phibet fetorē nariū, ⁊ vlcera mala in ipsis. ⁊ ziniar ferreū cuz aceto stringit gingiuas, ⁊ fit ex ipso ceratum ad apata gingiuaruz. ⁊ sil'r ziniar ereū. Mēbra oculi. Prohibet grossitudinē palpebrarum, ⁊ earū [f][inflationē] ⁊ abstergit oculū. ⁊ ponit in medicinis vlceruz oculi, ⁊ puocat lachrymas valde. Cūq; ziniar administrat in alcofol. rectius est vt oculus vaporet spongia infusa in aqua calida. Mēbra expul. Ponitur in medicinis hemorroidarum, ⁊ fit ex ipso, ⁊ ammoniaco liciniuz, ⁊ adimplentur eo hemorroides.

De[g] [zufere.] Cap. DCCXLIX.

Zufere qd est. Arbor cuius granuz sil'e est alaniuden, que dicit albaze, ⁊ est similis rute ⁊ dī [h][dinarugiua.] Nā. Calida est ⁊ sicca. Opō. ⁊ ppꝛie. Resoluit inflationez. Mēbra expul. Radix eius, ⁊ semē in exiccatione spermatis, sunt similis virtutis cum ruta. Venena. Confert puncture scorpionis bibita ⁊ linita.

De[i] [zerideraet.] Cap. DCCL.

Zerideraet. Instra innctu. Confert sciatice. Mēbra expul. Aqua foliorū ei⁹ cū rob ꝯfert difficultati vrine, ⁊ mēstruorū, ⁊ exhibit [k]† [ ] sanguinē ꝯgelatū in vesica. Venena. Cōfert morsui venenosorū vermium.

De[l] [zarur.] Cap. DCCLI.

Zarur qd est. Alzarur alia est nota, ⁊ noiatur [m][triangulus latinoruz.] ⁊ ex zarur est spēs quam noiant greci teselimon, ⁊ sentabinuz, ⁊ qñq; noiant eam malum siluestrem. Arbor. n. eius similis est arbori malorū, ita q̄ ēt in folijs suis, nisi q: minor, ⁊ est saporis pontici. Opō. ⁊ ppꝛie. Est stiptica, que est magis stiptica q̄z algobera, vincēs choleram, ⁊ retinet cursus plus omni fructu. Mēbra capitis. Teselimon est faciens soda. Mēbra nu. Tesselimon est mala stomacho. Mēbra expulsionis. Stringit ⁊ [n]† [ ] retinet vrinā.

a A. Zengiar.
b A. Alia litera putredine.
c A. Alia litera accidat putredo dicta althecheregi.
d † A. aggregatur.
e A. glutine alibat ⁊ nitro.
f A. grossitiem.
g A. Zufara.
h A. dinaruie.
i A. Zerindaracth.
k † A. fetum, ⁊.
l A. Zarur.
m A. hñs arilos triangulatos.

De[o] [zeduar.] Cap. DCCLII.

Zeduar quid est. Inquit Di. Est [p][algeduar] fm q̄ existimo.

De[q] [zaharat.] Cap. DCCLIII.

Zaharat qd est. Est planta, cuius vna spēs folia hz vt lēticula, ⁊ thyrsos erectos, ⁊ leuia folia, paruas radices. ⁊ nascitur in terra salita exposita soli, ⁊ in ipsius sapore est salsedo, ⁊ altera est similis camepitheos, ⁊ est melioris coloris ⁊ purpureitatis. [r]† [ ] Vulnera ⁊ vlcera. Est consolidatiua eorum. Membra capitis. Subtiliat superfluitates, ita q̄ secunda cōfert epilepsie bibita cum oxymelle.

De[s] [zinzania.] Cap. DCCLIIII.

Zinzania quid est. Dico q̄ zinzania ab omnibus dicitur fm duas res. vna earum est granum simile frumento, ex quo homines faciunt panem, ⁊ dicūt q̄ zinzania [t][est plurima.] ⁊ quidam alij noiant rem quandam inebriantem, malā, que in granis puenit. sed loqui de hoc est preter illud in quo sumus. Electio. Melior est illa que est leuis pōderis, non [v][vetus] neq; frangibilis, sed est viscosa, cū masticatur, declinans ad rubedinem: ⁊ in ipsa est ponticitas parua.

De[x] [zuccaro.] Cap. DCCLV.

Zuccarum qd est. Arundo zuccari in natura zuccari existit ⁊ est vehementioris lenificationis q̄z ipsum. Nā. Frigidius est tabarzed, ⁊ est subtilius. Et vl'r est calidum in fine primi. Et antiquuz declinat ad siccitatē in primo, ⁊ est humidū in ipso. ⁊ q̄zto magis antiquatur, tanto plus exiccatur. Opō. ⁊ ppꝛie. Est lenificatiuuz, abstersiuū. lauatiuū. Et sulimenū est magis lenitiuum, ⁊ ppꝛie alfenid, imo mel arūdinis, ⁊ zuccarū nō sunt inferiora melle in abstergēdo, ⁊ mūdificando, ⁊ q̄zto plus antiquat zuccarū, tanto fit subtili⁹. Mēbra oculi. Assumptū sicut gūma ab arundine, abstergit oculū. Mēbra anhe. ⁊ pe. Lenit pectus, ⁊ remouet ipsius asperitatē. Mēbra nu. Est bonum stō, in quo nō generatur cholera. Ipsuz. n. ledit, ppea q: ad choleram ꝯuertit, ⁊ est apitiuum oppil'onū. ⁊ in ipso est virtus faciēs sitim, minorez tñ sitim, quā facit mel, ppꝛie antiquū, ⁊ gñat antiquum sanguinē feculentum, ⁊ abstergit phlegma stomachi. ⁊ in arundine qdem zuccari est iuuamentum ad vomitū. Mēbra expul. Soluit, ⁊ ppꝛie illud qđ super arundinem inuenit, sicut sal, ⁊ sulimenum qdem, ⁊ rubeū vehemētioris sunt lenificationis, ⁊ qñq; inflat ⁊ qñq; sedat inflationē, ⁊ ipsuz quidem cum oleo amigdalino confert colice.

De[y] [zuccaro albusar.] Cap. DCCLVI.

Zuccarum albusar qd est. Manna cadens sup albusar, ⁊ est sicut frusta salis. ⁊ in ipso qdem est cū abstersione [z][⁊ resolutione] ponticitas, ⁊ amaritudo, ⁊ de ipso aliud est iamenum, albū, ⁊ aliud est agizium ad nigredinē declinans. Opō. ⁊ ppꝛie. Est abstersiuū cū ponticitate in ipso. Mēbra oculi. Zuccarū albusar acuit visum. Mēbra anhe. ⁊ pecto. Cōfert pulmoni. Mēbra nu. Cōfert hydropisi cū lacte camele, nouiter fete. ⁊ non facit sitim sicut relique spēs zuccari: qm̄ eius dulcedo est parua, ⁊ est bonū stō, ⁊ epati. Mēbra expul. Cōfert renibus ⁊ vesice.

Expletus est liber secūdus canonis quē princeps Auicenna de medicinis simplicibus edidit.

n A. non.
o A. Zedar.
p A. algieduar.
q A. Zbere.
r † A. fetidi odoris.
s A. Zuan.
t A. dicit alche… nich.
v A. corrosa … mibus.
x A. Suchar.
y A. Suchar albasser.
z A. pacua.

¶ Dictio prima de vniuersis egritudinibꝰ capitis tertij libri canonis ĩ medicina.

¶ Tractatus primus de anatomia cerebri ⁊ dispositionibus eius.

¶ De vtilitate capitis ⁊ partibus eius. Cap.I.

INquit galienus. Intentio in creando caput non est cerebrũ: neqꝫ auditus: neqꝫ odoratus: neqꝫ gustus: neqꝫ tactus. Hec eniꝫ mẽbra, ⁊ v̄tutes in aĩalibus repiuntur capite carentibus. Sed intẽtio in ipso est bonitas dispõis oculi in[a] ⌈ ipsius cõuersione, q̃ ei creata est: vt oculus habeat eleuationeꝫ, ⁊ sublimationẽ ⌋ sup oia mẽbra corpis in oibꝰ ptibus. Cõparatio nãqꝫ oculi ad corpus est ꝓpinqua cõparationi speculatoris ad exercitũ. Et locoꝝ qdẽ, q speculatoribus est melior, ⁊ ꝯueniẽtior, locus est altus. Et iteꝝ oĩ oculo nõ est necessariuꝫ creare caput absolute: sed aĩali leneꝫ hñti oculũ, cuius oculus indiget multa cautela [b] ⌈ ⁊ loci affirmatione. ⌋ Nã pluribus aĩalibus capitibus priuatis duo sunt creata additamẽta a corpe sublimata: sup q̃ oculi eoꝝ decẽter ꝯstituti sunt: vt ipsoꝝ vnusqsqꝫ speculationẽ ⁊ sublimationẽ suo habeat visui. Amplius in[c] ⌈ ꝯuersiõibꝰ ⌋ oculi ipsoꝝ nõ est caput creare necessariũ, ꝓp duritiem nucle ipsius. Et neqꝫ caput est necessarium creare, nisi aĩalibus quoꝝ oculi capacitate[d] † ⌈ ⌋ indigent. Et qbꝰ neruos aduenire necesse est: ꝓp diuersitatẽ motuuꝫ nucle ⁊ palpebraꝝ. nã hmõi non est ꝯueniẽs[e] ⌈ mẽbrum vnũ elongatũ gracile ⌋ ⁊ nos qdẽ ꝑscrutabimur illud in caplõ de oculo. Partes v̄o capitis essentiales, ⁊ que eas sequunt, sunt capilli, deinde cutis, postea caro, deinde pãniculus, postea craneũ, deinde panniculus durus, postea panniculus subtilis noiatus secundina: deinde cerebrũ. s. substantia eius, ⁊ ventres ipsius: ⁊ illud qd̕ in eis existit. postea duo panniculi sub eo: deinde rete: postea os quod est cerebri basis.

a A. ogãnibus suis. Alia litera. ipsius ꝓspectiõe vel apprehẽsiõe, ꝓp quaꝫ est ipse creatꝰ, ⁊ vt oculus hẽat locum speculatiõi, seu ꝓspectiõi ꝓporционatũ ⁊ sublimatum.

b A. seu custodia ⁊ loci tutela.

c A. operationibus oculi vel in ꝓspectionibus.

d † A. ⁊ cooptura eos tuente.

e A. neruꝰ vnus elongatus gracilis.

¶ De anatomia cerebri. Cap.II.

CErebri auteꝫ hois anatomia est hec. Cerebruꝫ. n. diuidit in sbam velatiuã, ⁊ sbam medullareꝫ, ⁊ vẽtres in ipso, spũ plenos. Nerui v̄o sunt sicut virgulta ab eo ꝓdeũtia: nõ tñ bm ꝙ sunt ptes sbe ipsius ꝓprie. Et totũ qdẽ cerebrum in sui lõgitudine mediationẽ hꝫ penetranteꝫ in ipsius siphac, ⁊ medullaꝫ eius, ⁊ eius vẽtres: ꝓp illud qd̕ in parilitate de iuuamẽto noto existit: et si sit parilitas in vẽtre anteriore solum sensui magis apparens. Cerebri vero suba creata est frigida ⁊ humida. frigida qdẽ ne ip̄ꝫ inflãmaret multitudo, que ei aduenit ex fortitudinibus motuũ neruoꝝ, ⁊ passiõibus sensuũ, ⁊ motibus spũs in alteratiõibꝰ imaginatiuis, ⁊ cogitatiuis, ⁊ memorialibus: ⁊ vt eo tẽpe spũs a corde egrediẽs, ⁊ ad ip̄m penetrãs in duabus venis ascendentibus ab eo ad ipsuꝫ. Et humidũ qdẽ creatũ est, vt ip̄m motus nõ exiccent: ⁊ vt eius figura sit bona. Et creatum est pingue ⁊ [f] ⌈ molle. ⌋ Eiꝰ aũt pinguedo est: vt sit qd̕ ex neruis oritur viscosuꝫ: ⁊ lenitatis qdẽ cãm dixit, G. in ipso existere, vt eius figura bona fiat ⁊ ipsiꝰ alteratio cũ imaginatiõibus. lene. n. alteratiões facilius suscipit. hoc ergo est qd̕ ipse dixit. Dico aũt, creatũ est lene, vt sit pingue, ⁊ vt nutrimentũ qd̕ neruis gradatim tribuit duris, sit bonũ. nerui[g] † ⌈ ⌋ ẽt ex cerebro nutriuntur ⁊ nucha. Amplius sba dura non [h] ⌈ augmẽtat ⌋ durũ q̃ꝫtũ ip̄m [i] ⌈ augmẽtat ⌋ lene. Et vt in eo qd̕ ab ipso orit̃ sit flexibilitas, cuꝫ q̃dã ab eo orientia indurari apud suas extremitates sit necesse: ꝓp illud qd̕ rememoraturi sumus de neruorũ iuuamẽtis: ⁊ ꝓpea ꝙ istis nascẽtibus[k] † ⌈ ⌋ indurari necessariũ est scd̕m gradus. Et qr ipsoꝝ durities est durities flexuosa, opꝫ vt sba originis eius sit sba flexuosa, ⁊ pinguis. pingue enim[l] ⌈ ⁊ ⌋ viscosum, lene est ꝓculdubio: ⁊ ẽt vt spũs q ip̄m circundat, ⁊ q motus velocitate indiget, sit humiditate sustentatus: ⁊ rursuꝫ vt ipsius raritate alleuiet̃. qd̕. n. in mẽbris duruꝫ est grauius est leni humido raro. Verũtñ cerebri sba ẽt in lenitate ⁊ duritie inequalis existit, nã ps eius anterior est lenior: ⁊ ipsius ps posterior est durior: ⁊ iter duas ptes [m] ⌈ gradibus ⌋ velaminis duri, cuius rememorabit̃ [n] ⌈ in ipso ⌋ in sequẽtibus, distinctũ est. Anterius aũt cerebrũ nõ est factũ lene, nisi qm̃ plurimũ neruoꝝ sensus, ⁊ ꝓprie q sunt visus, ⁊ auditus, orit̃ ex eo. Sensus. n. speculator ẽ. [o] † ⌈ ⌋ ⁊ speculatoris inclinatio ad ptẽ anterioreꝫ est dignior. Et plurimũ neruoꝝ motus orit̃ ex postremo ipsius, ⁊ ex ipso oritur nucha, q̃ est eius nũtius, ⁊ vicarius in[p] ⌈ cursu ⌋ dorsi, ⁊ vbi necessariũ est ex ipsa oriri neruos fortes. Nerui aũt motus indigẽt duritie supflua, q̃ nõ indigẽt nerui sensus. Sed lenitas est eis ꝯueniẽtior. [q] ⌈ Eis igit̃ origo facta est durior. Velamẽ aũt in ipso nõ gradatim existit, nisi vt sit dr̃ia, ⁊ dr̃ vt sit lene sepatũ a ꝯtactu duri: ⁊ manifestũ qdẽ est ꝙ in ipso multũ accidit. ꝓp hãc v̄o reflexionẽ sunt ⌋ ẽt iuuamenta alia: Nã vene ad cerebrũ descẽdẽtes, ⁊ in ipso diuise aliquo egẽt cui innitant̃: ⁊ eas fortes faciat. Posita est ergo reflexio hec substẽtaculũ eaꝝ. Et sub postremo qdẽ huius reflexiõis, ⁊ in posterioribus eius est [r] ⌈ torcular ⌋ qd̕ est sanguinis effusio in amplitudine q̃dã q̃ est sicut lacuna: ⁊ ex ipsa qdeꝫ [s] ⌈ in ea ⌋ ramificant̃ vene in qbus sepat̃ sanguis. [t] ⌈ ⁊ ⌋ cerebri sbe assimilat̃: deinde vene suis orifitijs sugendo eã exiccãt: ⁊ ad duas venas [v] ⌈ ipaꝫ ꝯiũgũt ⌋ sicut rememoraturi sumꝰ in illius anatomia. Et ex hac qdẽ reflexiõe ꝓuenit iuuamẽtũ ad h̄ vt ligamẽtoꝝ velaminis [x] ⌈ adherẽtis cerebro sit origo in eqdistantia cõmissure cranei q̃ est corã ip̄o. ⌋ In anteriore ꝑterea cerebro oriunt̃ duo additamẽta mammillaria qbꝰ fit odoratus: q̃ qdeꝫ a lenitate cerebri parũp differũt [y] ⌈ sed postea ꝯseq̃t̃ ea neruoꝝ ⌋ durities. Amplius totũ cerebrũ duobꝰ coopit̃ pãniculis: quoꝝ vnus subtilis seqtur ip̄m, ⁊ alter spissus seqtur os: qui qdẽ duo creati sunt: vt sint duo distinguentia inter cerebrũ, ⁊ os: ⁊ vt cerebrũ sbam ossis nõ ꝯtingat, ⁊ ne ad ip̄m ex osse nocumẽta ꝓueniãt. hic aũt tactus nõ accidit, nisi in dispõnibꝰ additiõis cerebri in sba sua: aut in dilatatiõe, q̃ ei accidit successiõe ꝯstrictionis. Cerebruꝫ ꝑterea qñqꝫ eleuat̃ ad craneũ, cũ quedaꝫ adsunt dispõnes: sicut voces fortes. ergo ꝓp hmõi iuuamẽta inter cerebruꝫ ⁊ os cranei, duo ponunt̃ distinguentia media inter ea in lenitate, ⁊ in duritie: ⁊ duo qdem ponunt̃, ne sit il

f A. lene.

g † A. enim.

h A. restaurat.

i A. restaurat.

k † A. ab eo.

l —— A.

m A. gradatiõe.

n —— A.

o A. Alia litera corporis.

p A. meatu.

q A. quare facta est origo. s. neruoꝝ motus durior. Gradatio aũt velaminis i ipso nõ existit nisi vt sit distinguẽs, ⁊ dr̃ vt sit lene sepatũ a cõtactu duri, ⁊ lene valde ẽ illud in quo ꝓfundatur, ⁊ huic qdeꝫ reflexiõi insunt.

r A. almassara.

s —— A.

t A. qui.

v A. aggregantur.

x A. Alia litera duri cerebri sit origo in opposito ꝯmissure cranei q̃ ei vicinat̃.

y A. ⁊ nõ perueniẽt eis.

lud cuius obuiatio offi nō est bona absq̃ medio, il/ lud idē cuius obuiatio cerebro est bona absq̃ me/ dio[a] ⌈ sed distinctū est inter ea: est ergo cerebro pro/ pinquus subtilis, ⁊ ossi ꝓpinquus est spissus: ⁊ cuȝ hoc sunt sicut tutamē vnū. hic aūt panniculus ꝑter qđ est cerebri tutamen, est ⌋ ligamentū venarum q̄ sunt in cerebro quietarum, ⁊ pulsatiliuȝ. Et est sicut secūdina seruans situm venaꝝ in ipso textaꝝ. Qua propter ingreditur ēt cerebri sbam in locis multis [b] ⌈ cōmissurarū ⌋ eius: ⁊ tendit ad ventres ipsius: ⁊ [c] ⌈ peruenit apud postremū sectuȝ ⌋ ꝓpea ꝙ nō eget eo ꝓpter sui duritiē, pāniculus xo spissus cerebro nō heret: neq̃ subtili: ita vt in oi loco sit decēter [d] ⌈ si tus ⌋ super ipȝ: sed est ab eo eleuatus: ⁊ inter ipsos qdem non ꝯtinuant nisi vene penetrantes in spisso ⁊ peruenientes ad subtilē. Spissus aūt [e] ⌈ vadit ⌋ ad craneū cū ligamētis pannicularibus ortis a spisso, stringētibus ipsum ad cōmissuras, ne sup cerebruȝ vehemēter grauet: ⁊ hec qdē ligamēta ex cōmissu/ ris eleuanť vsq̃ ad exteriora cranei: ⁊ oriunť illic, ita vt ex eis texať pāniculus craneū cooperiens: ⁊ ꝑ illud affirmať ligamētū pāniculi spissi ēt cū cra/ neo. Cerebruȝ ꝑterea in longitudine sua tres ha/ bet ventres [f] ⌈ ⁊ sic ⌋ vnusq̃sq̃ venter in sui latitudi/ ne duas hȝ ꝑtes. Et anterior qdeȝ ps sensibilis est separationis in duas partes dextrā ⁊ sinistrā. ⁊ hec pars iuuat ad [g] ⌈ odoratū ⌋ ⁊ ad expulsionē supflui/ tatum cū sternutatione, ⁊ ad partienduȝ plīm spūs sensibilis: ⁊ ad operationes virtutū formatiuarū q̄ sunt de virtutibus apprehensionis interioris. Uen ter aūt postremus est ēt magn⁹ qm̄ ipse implet ma gni mēbri vacuitatem: ⁊ qm̄ est principium magne rei. s. nuche, ⁊ ex eo partitur plurimū spūs motiui. ⁊ illic quidē sunt virtutis seruatiue operatiōes, sed tñ est minor anteriore: imo cuiusq̃ duoꝝ ventrium anterioris: ⁊ cū hoc minorať gradatim vsq̃ ad nu cham: ⁊ inspissať vsq̃ ad duritiē. Medius aūt vē ter est sicut trāsitus a parte anteriore ad parteȝ po/ steriorеȝ ⁊ est sicut [h] ⌈ deilix situs inter eos ⌋ ⁊ ipse q dem propter illud [i] † ⌈ ⌋ magnificatur, ⁊ elon/ gatur: qm̄ est [k] ⌈ reddens ⌋ de magno ad magnuȝ: ⁊ per ipsum ꝯtinuatur spūs anterior cū spiritu poste/ riore, ⁊ [l] ⌈ peruenit ad amplitudinē curuitatum me moralium predictaꝝ. ⁊ principiū huius vētris pri/ mum cooperiť: ita ꝙ vȝ illud qđ est interius, sicut spericū ⁊ per id qdē eleuať ⌋ vt sit transitus: ⁊ cuȝ hͤ elongatur rotunditate sua a nocumētis: ⁊ fit fortis ad tolerandū qđ sup eū sustentať de velamine [m] ⌈ qđ est scđȝ gradus ⌋ ⁊ illic ꝯiūgunť duo vētres cerebri anteriores [n] ⌈ ita ꝙ sepanť a posteriore in hoc transi tu. ⌋ ⁊ ille qdē locus noiať ꝯiūctio duoꝝ ventriū: ⁊ hic idē transitus est venter. Et qm̄ est trāsitus de/ ferens a formatione ad seruationē, est melior locus cogitationi, ⁊ imaginationi, ꝭm ꝙ sciuisti. Qđ aūt ventres isti sint loca earū operationū: significať ex nocumētis q̄ accidūt eis: destruiť. n. cū nocumento cuiusq̃ partis eius opatio: aut igrediť in ipsa lesio. [o] ⌈ Et pāniculi subtilis pars cooperiť: ⁊ coopit ven tres cerebri vsq̃ ad cambaduti: vel occiput silr ꝙ est tunica ⌋ durities xo eius qđ est post illud sufficit ipsi loco cooperture velaminis. [p] ⌈ Cōmissuratio aūt q̄ ꝯsistit in vētribus cerebri est ⌋ vt spūs aialis in sba cerebri transitum habeat: sicut in ventres eius cum nō omni hora sit venter dilatatus, ⁊ apertus, [q] ⌈ ⁊ spūs aialis sit paucus vbi vel inq̃ȝtuȝ ventres tantūmodo aperiunť. ⌋ Et etiaȝ qr spūs alteratio [r] ⌈ parum ⌋ cōpletur a cōplexiōe que est cordis vsq̃ ad cōplexioneȝ que est cerebri, nisi in ipso fiat eius

decoctio assumpta ex eius complexione. ⁊ est, qr in ꝑmis cū ad cerebrū ꝑuenit vadit ad [s] ⌈ vacuitatē ei⁹ primā: vt in ipsa coquatur ⌋ deinde penetrat ad ven trem mediū: ⁊ augmētatur in ipso decoctio: postea cōpletur eius decoctio in ventre posteriore. Deco/ ctio xo optima fieri nō pōt nisi per ꝯiunctionē ⁊ cō mistiōem ⁊ penetrationē in partibus [t] ⌈ cocti ⌋ sicut est dispositio cibi in epate ꝭȝ ꝙ narraturi sumus in his que expectamus. [u] ⌈ Cōmissura aūt anterioris plura hȝ singularia q̃ȝ cōmissura posterioris: qm̄ ꝓ portio cōmissure ad cōmissuram ⌋ est sicut ꝓportio mēbri ad mēbrū fere. ⁊ cā qdē minorationis poste/ rioris ab anteriore inueniť in [x] ⌈ cōmissura. ⌋ Et in/ ter hunc ventrē ⁊ ventrē posteriorem sub eis est lo/ cus, qui est partitio duarū venarum magnaruȝ ad cerebrū ascendentiū: quarū rememoraturi sumus in ramis ipsaꝝ, ex qb⁹ texiť secūdina sub cerebro, ⁊ illi qdē rami [y] ⌈ imisti ⌋ sunt corpori de gñe glādu/ larum implenti qđ est inter eos, ⁊ sustinet eos, sicut est dispositio in reliqs [z] ⌈ partibus ⌋ venosis. vacui/ tatis. n. q̄ inter eas cadit eadē ꝓprietas est, vt etiaȝ impleať carne glandosa: ⁊ iste qdē glandule figu/ ra ramoꝝ ꝑdictoꝝ figuranť ꝭm formā partitionis narrate. Queādmoduȝ. n. rami: aut partitio reme/ morata a stricto incipiunt: ⁊ in ampliū finiuntur fa cientes dilatationeȝ: silr caput huius glādule [⁊] ⌈ fa ctum est pinealis forme, cuius caput est sequēs ini/ tium partitiōis desup: ⁊ incedit cū eo tendens ver/ sus finē eius vsq̃ ad cōplementū suspēsionis ramo rum: ⁊ est illic cōtextū ꝭm silitudinē texture secūdi/ ne: ⁊ requiescit in ipso, ⁊ pars cerebri cōprehenden tis sup hunc ventrē mediū est cōitas eius, ⁊ ipsius partes q̄ sunt desuper, sunt vermicularis forme, cō missurate ex cōmissuris positis in lōgitudine sui, li gate ad inuicē: vt possit extendi, ⁊ ꝯbi, sicut vermis reuolutus, ⁊ supius eius interius coopertū est pan niculo, qui cooperit cerebrū vsq̃ ad posterioreȝ: ⁊ est cōpositum cū duobus additamētis cerebri rotū dis cōprehensis longitudine, sicut due coxe vicine ad ꝯtactum, ⁊ elongate ad separandū, ligamentis, que noiant corde, vt ab eis non remoueanť: vt cuȝ vermis extenditur, ⁊ eius latitudo ꝯstringiť, cōpri mat hec duo additamenta vsq̃ ad ꝯiunctionem, et oppiletur meatus: ⁊ cum contrahitur ad exprimē/ dum, ⁊ augmentatur latitudo, elongetur ad sepa/ randum, ⁊ aperiatur meatus. Qđ aūt de eo sequiť posterius cerebrū, est minus: ⁊ peruenit ad aliquā/ tulā vacuitatē, ⁊ sistitur in posteriore cerebro: sicut ex eo intrans in introitu, ⁊ eius qdem anterius est latius ipsius posteriore, ꝭm formam quā cerebruȝ tolerat. duo vero predicta additamenta nominanť vualia. ⁊ in ipsis quidem nunq̃ȝ cōmissure fiūt ⌋ sed lenia, vt ipsoꝝ constrictio ⁊ cooperimentū sint for/ tiora: ⁊ vt ipsoꝝ obedientia ad motiōem ꝓpter mo tum alterius rei sit magis similis obedientie rei ip sius vnius. Expulsio preterea superfluitatum ce/ rebri duos habet meatus, quoꝝ vnus est in ventre anteriore, ⁊ apud terminū cōem, qui est inter ipsuȝ ⁊ illuȝ qui est post eum: ⁊ alter est in ventre medio.

ture longe sicut due coxe vicine ad cōtactum, ⁊ elōgate versus sepatione, cū ligate cum ligamētis que nominanť corde, vt ab eis nō remoueantur. vt cuȝ vermis extēditur ⁊ eius longitudo augetur ⁊ eius latitudo cōstringiť cōpri mat hec duo additamēta ad ꝯiunctionē, ⁊ oppileť meatus. Et qm̄ contrahit ad curtitatē, ⁊ augmentať latitudo, elōgat seu distrahit illa ad separationē, ⁊ aperiť meatus. Illud aūt qđ de eo vicinať posteriori cerebro est min⁹ seu stri ctius, ⁊ declinat ad gibositatē aliquā, ⁊ sistiť seu ingreditur in posteriore cere bro, sicut aliqd eius intrās in introitu seu in foramine. Et eius qdē anteri⁹ ē lati⁹ q̃ȝ sit posteri⁹ ipsi⁹ ꝭm formā quā cerebrū tollerat. Duo xo ꝑdicta addi tamēta noianť vulia vel duo coxe, ⁊ i istis ambob⁹ nō sunt anfract⁹ oino.

a A. imo distictō seu dñia est inter ea ambo. Nāil/ lud qđ ex eis est cerebro ꝓpiquū est subtile, ⁊ qđ est ꝓpinquū os/ si est spissum, ⁊ ambo simul sūt sic tutamē vnū. Et isti qdē pani culi cum hoc ꝙ sunt cerebri tu/ tamen sunt ēt. Alia litera. ⁊ sunt coaduna ti sicut tutamen vnū. Hic autеȝ paniculus.

b A. anfractuū.

c A. finitur absci sus seu termina tus apud postre mum cerebri.

d A. situatus.

e A. ligatur.

f A. quāuis.

g A. attractionē aeris.

h A. dhelizi me dareb. i. sic spa/ tiū intermediās in quo frequēs fit itineratio seu trāsit⁹ inter eos ambos.

i † A. qñq̃.

k A. deferens.

l A. ꝑueniūt ēt spēs sensate ⁊ co opiť principiuȝ hui⁹ vētris me/ dij cū coopimē to spico interi⁹, sicut cuba ⁊ cuȝ ea dñať.

m A. gradato vl' reflexo.

n A. ꝯiunctione gradata vel ꝯiū ctione ꝑducēte ad posteriorē in hoc trāsitu, vel ꝭm aliā lraȝ, ex hoc transitu.

o A. ⁊ paniculus subtilis pene// trat vel ꝓfūdať interi⁹ ꝭm ꝑtem eius, ⁊ cooperit ventres cerebri vsq̃ ad alfegiue qđ est apud al/ thach vl' ꝭȝ aliā lrām vsq̃ ad ca/ mhaduti. i. vsq̃ ad ꝑtē q̄ ē apud occiput.

p A. Anfractus autē q existūt in ventrib⁹ cerebri sunt.

q A. spiritus sint pauci ꝭm capa/ citatem ventriū solummodo.

r A. non.

s A. ventreȝ eius primū, ⁊ decoq/ tur in eo.

t A. decoquētis.

v A. Anfractus aūt vnusq̃sq̃ an terioris maior ē q̃ȝ anfractus po sterioris, qm̄ ꝓ/ portio anfract⁹ ad anfractum.

x A. anfractu.

y A. apodiati vl' adherentes.

z A. partitiōib⁹ seu ramificatio/ nibus.

⁊ A. vel ꝭm aliā lrām hāꝝ glan/ dulaꝝ formā pi nealē hñtiū seq tur initiū ꝑtitio nis desup, vl' vi cinať ꝑncipio ꝑ titiōis desup, ⁊ incedit versus fi neȝ eius vsq̃ ad cōplementū de scēsiōis ramoꝝ, ⁊ est illic ꝯtextio ramoꝝ ꝑdictoꝝ ꝭm silitudinem texture secūdie, ⁊ regescit seu fir mať in ipso. Et ꝑs cerebri ꝯpre hensa vel cōtēta sup hoc ventre medio ꝭm pluri mum eius ⁊ ꝭm ꝑtes eius q̄ sunt desup est vermi cularis figure, hñs anfract⁹ et anfractibus po sitis vel situatis in longitudine, colligatis adin/ uicem vt possit extendi, ⁊ cōtra/ hi sicut vermis. Et vēter q ē su/ ꝑ ipsaȝ coopt⁹ ē cuȝ paniculo, q penetrat cerebꝝ interius vsq̃ ad terminuȝ poste/ rioris. Et est eg tās sup duo ad/ ditamenta cere bri rotunda ...

Posterior vero vēter meatum singularem non habet: ⁊ illud est ideo, quoniaꝫ in postremo posit⁹ est: ⁊ etiam est paruus cōparatione sui ad anteriorem, non tolerans foramina, ⁊ [a]⌈ inuersationeꝫ. medius vero meatū habet cōeꝫ inter ipsum ⁊ se ⌋ ⁊ hoc proprie. Nuche[b]⌈ quoqꝫ duo facti sunt exit⁹ ꝑ quos ⌋ quedā eius superfluitates resoluūtur ⁊ expellunt. †⌈ ⌋ ⁊ isti duo meat⁹, cū incipiūt ex duobus vētrib⁹, ⁊ penetrant ēt in ipꝫ cerebrū, trāsuersantur versus obuiationē apud transitū vnū ꝓfundum, cuius principiū est velamē subtile, ⁊ eius postremum ⁊ inferius: est apud velamē durum, ⁊ estrictuꝫ[c]⌈ sicut caput rose ⌋ incipiens ab amplo rotundo vsqꝫ ad strictū perueniens: quapropter noiatur[d]⌈ caput rose ⌋ ⁊ nominatur etiā infusoriū. Cū ergo penetrat in panniculuꝫ duꝝ obuiat illic meatui in glandula, quasi spera compressa a duobus lateribus, oppositis superius ⁊ inferius: ⁊ sunt inter panniculum durum, ⁊ meatum palati. deinde reperitur illic transitus qui est in concauitatibus colatorij in supremo palati.

a A. sufficit ei ⁊ medio meatus cōis eis ābob⁹.
b A. iaꝫ fact⁹ est exitus ꝑ quem.
† A. ex pte ei⁹.
c A. qm̄ est sicut alchamba.
d A. alchamba.

⸿ Sermo vniuersalis de egritudinibus capitis ⁊ facientibus egritudines in ipso. Cap. III.

Oportet te scire ꝙ egritudines numerate oēs accidunt capiti. Uerūtamen nostra intentio hic, cū dicimus caput est cerebruꝫ, ⁊ ipsius velamina: ad capilloꝝ ꝯo egritudines hic nō declinamus in hac hora. Dicemus ergo ꝙ cerebro accidūt species malitie cōplexionis octo. s. singulares, ⁊[e]⌈ cōposite ⌋ facte cuꝫ materia, aut vaporosa, aut habēte substantiā: ⁊ multiplicantur in ipso egritudines humiditatis. In omni enim cerebro in principio creationis humiditates superflue existunt, [f]⌈ aut ex eo qd̄ acqsiuit a matrice: aut postea: quas mundare necesse est. Nā si purgate nō sunt, magnificatur inde res, ⁊ est tota ⌋ aut in corpore cerebri: aut in venis eius: aut in velaminibus ipsius. Et accidūt ei egritudines cōpositionis: aut in quantitate: sicut si sit minus q̄ꝫ oportet, vel maius, aut in figura, sicut si sit eius figura mutata a cursu naturali: ⁊ accidat inde lesio in operatiōibus suis: aut canales, siue meatus ipsius, ⁊ vasa sint oppilata: ⁊ oppilatio sit, aut in ventre anteriore: aut in vētre posteriore: aut in vtrisqꝫ ventribus simul, diminuta, aut integra: aut in venis: aut in arterijs: aut in origibus neruoꝝ: aut dislocentur ligamenta velaminuꝫ eius: aut cadat separatio inter[g]⌈ velamina ⌋ ipsius. Et accidunt egritudines ei [h]⌈ cōtinuitatis ꝓpter resolutioneꝫ ⌋ singularis in ipso: aut in arterijs: aut in venis ipsius: aut in velaminibus ei⁹: aut in craneo. Et accidūt ei apostemata: aut in substātia ipsius cerebri: aut in panniculo eius subtili[i]⌈ ⁊ ⌋ spisso: aut in reti: aut in panniculo extrinseco: ⁊ totum hoc a materia vnius humoꝝ calidi: aut frigidi: ⁊ ex frigidis quidē putrefactis cōsequunt apata calida, ⁊ frigidi, ⁊ quieti faciunt apata: que nominari opꝫ frigida. Et tu quidē non reperies aliquam egritudinem cerebri: nisi redeuntē ad istas: aut contingentem ex istis. Egritudines preterea cerebri alie sunt proprie ipsius: aut fiunt ꝓpter cōmunitatem: ⁊ quandoqꝫ magnificatur res in egritudinibus cōmunitatis in ipso adeo, vt fiāt egritudines ꝓprie pernitiose: multotiens enim expellunt ad ipsum in egritudinibus pleuresis, ⁊ sinātie, materie prefocantes, ⁊ pernecātes: ⁊ sepe peruenit ipsum ad apoplexiam pernitiosam ꝓpter nocumentum aliud in mēbro cōmunicante.

e —— A.
f A. q̄s mūdificare est necesse, aut in matrice, aut post ipsam. Nā si nō mūdificant, tūc magnificatur inde res timorosa, ⁊ totū hoc.
g A. partes.
h A. solonis ꝯtinuitatis ꝑꝑ solutionem.
i A. aut.

⸿ De significationibus ex quibus oportet cognoscere dispositiones cerebri. Cap. IIII.

Principia ex quibus peruenis ad cognitionē dispositionum cerebri sunt ex operatiōibus [k]⌈ sensibilibus ⌋ ⁊ moralibus. s. memoria ⁊ cogitatione: ⁊ formatione ⁊ virtute [l]⌈ mentis, ⁊ perscrutatione: ⁊ opationibus mobilibus ⌋ ⁊ sunt operationes virtutis mouentis mēbra mediantibus lacertis: ⁊ ex qualitate superfluitatum euacuatarum ab eo, in substantia sui, ⁊ colore, ⁊ gustu. s. acuitate sua ⁊ salsedine ⁊ amaritudine ⁊ insipiditate: ⁊ ex quantitate ipsarum in paruitate, ⁊ multitudine[m]⌈ ⁊ fluxibilitate sua ⌋ ⁊ ex ipsaruꝫ retentione omnino. Et ex hoc ꝙ aeres, ⁊ cibi ei conueniunt, ⁊ diuersificantur ei, ⁊ nocent ipsi. Et ex magnitudine capitis: ⁊ ex paruitate eius: ⁊ ex bonitate figure eius predicte in. c. de ossibus. ⁊ malitia ipsi⁹: ⁊ ex grauitate capitis, ⁊ leuitate ei⁹. Et ex dispositione tactus capitis. ⁊ ex dispositione coloris eius, ⁊ coloris venarum ipsius. Et ex vlceribus: ⁊ ex apostematibus que in cute eius accidunt. Et ex dispositione coloris oculorum: ⁊ venarum ipsorum: ⁊ sanitatis ⁊ egritudinis eoruꝫ, ⁊ tactus ipsorum proprie: ⁊ ex dispositione somni, ⁊ vigiliarum. Et ex dispositione capillorum in quātitate sua. s. paucitate ⁊ multitudine: ⁊ grossitie ⁊ subtilitate: ⁊ qualitate. s. figura ipsorum in crispitudine, ⁊ planitie: ⁊ colore eorum in nigredine ⁊[n]⌈ albedine ⁊ castaneitate ⌋ ⁊ velocitate susceptionis caniciei, ⁊ tarditate: ⁊ in perseuerantia secūdum dispositionem sanitatis: aut remotionem ab ea cum scisione ipsoruꝫ: aut casu: aut depilatione, ⁊ reliquis dispositionibus ipsorū. Et ex dispositione colli in crossitudine, ⁊ subtilitate sua, ⁊ sanitate ipsius, ⁊ multitudine casus apostematum, ⁊ scrofularum in ipso, ⁊ paucitate ipsorum. Et similiter ex dispositione vue, ⁊ duarum amigdalarum, ⁊ dentium. Et ex dispositione virtutum, ⁊ operationum in membris neruosis communicantibus cerebro, que sunt sicut matrix, ⁊ stomachus, ⁊ vesica. Significatio autē secundum cōmunitatem est secundū duos modos. vnus eorum est ex dispositione membri cōmunicātis cerebro[o]⌈ in eo ⌋ qd̄ accidit cerebro. ⁊ secundus est ex dispositione membri cuius communicatione cerebrum infirmatur: ⁊ inquiritur quod membruꝫ sit, ⁊ quid sit in ipso, ⁊ quomodo peruenit ad cerebrum. Et ex istis quidem significationibus significantur dispositiones que sunt presentes: ⁊ ille que sunt future, ⁊ nondum sunt presentes: sicut ex lōgitudine tristitie ⁊[p]⌈ horribilitatis ⌋ significant melācolia[q]⌈ ⁊ almutil ⁊ alcutub euenientes ex ꝓrimo ⌋ ⁊ ex ira que intentionem non habet, epilepsia: aut melācholia: aut mania: ⁊ ex risu absqꝫ causa. [r]⌈ cōgelatio ⌋ aut amentia.

[s]†⌈ ⌋

k A. sensitiuis.
l A. extimatiua, ⁊ pscrutatiua, seu bū iudicatiua, ⁊ operatiōib⁹ motiuis.
m —— A.
n A. ruffedine ⁊ citrinitate ad albedinem declinanti.
o A. Alia litera super illud.
p A. ⁊ timoris d̄ aliq̊ futuro malo.
q A. almethal. i. futura ex ꝓrio ⁊ alchatrab eueniens in tp̄e ꝓrimo.
r A. hamach et rhaune. i. diminutio rationis.
s † A. De q̄litate sigñatiōis harū sigñatiōuꝫ sup dispōnē cerebri, ⁊ diuiōe istorū mōꝝ numeratoꝝ, quousqꝫ ꝑueniat ad finem diuisiōis sꝫ istā declarationem.

⸿ De significationibus vniuersalibus operationuꝫ cerebri. Cap. V.

Significatio quidem assumpta ex gn̄e operationū cuꝫ sunt sane adiuuat ad significandum cerebri salutem. Et si sunt lese significant lesionem in ipso: lesiones autem operatiōum queādmodū exposuimus sunt tres que sunt debilitas. ⁊ mutatio ⁊ permutatio de inde destructio. Et sermo quideꝫ vl̄is in significationibus operationum est ꝙ ipsarum diminutio, ⁊

destructio fiunt pp frigus, ꝛ grossitiem spũs ex humiditate, [a] † ⌈ ⌋ ꝛ nõ fiũt ex caliditate nisi magnificet ꝛ ꝑueniat ad hoc vt deijciat virtutem, permutatio autẽ ꝛ que motui comparantur fiunt ex caliditate, ꝛ fiunt ex siccitate.

¶ De significatiõibus sumptis ex oꝑationibus aialibus ab aia [b] ⌈ sensibilibus ⌋ ꝛ moralibꝰ ꝛ motiuis, ꝛ somnijs, q̃ ꝯtinent in summa moraliũ. Cap. VI.

Has operationes ingreditur lesio, fm ꝙ cognoscit, destructionis, aut debilitatis, aut ꝑmutationis. Ubi gratia in sensibus qdez: ꝛ incipiamus a visu, qm̃ visum ingredit lesio, aut vt destruat, aut debilitetur, aut in ipso ꝑmutatio fiat, ꝛ mutet a cursu nãli: ꝛ imaginet qͦ nõ inuenit exterius, sicut phantasie, ꝛ cimices, ꝛ pili, ꝛ fumus, ꝛ reliqua. Ex his enim nocumẽtis cũ nõ sunt ꝓpria oculo, significat lesio in cerebro, ꝛ phãtasie ẽt qñq3 suo colore significant. ꝙ si aliqs dixerit, qũo phantasia alba significat, phlegma dñari qͦ est frigidũ, cũ vos comparaueritis ꝑmutationẽ ad calorẽ: dicemus qͦ illud est [c] ⌈ propter complexionem, non propter accidentia materierum que accidunt virtuti sane integre cum ⌋ caliditate innata. Et in auditu quidẽ, sicut si debilitetur, ꝛ non audiat nisi qͦ ꝓpinquũ est, ꝛ forte, aut ꝑmutetur ꝛ audiat qͦ non repitur exterius, sicut tonum similẽ percussioni aque: aut percussioni malleoꝝ: aut voci tympanoꝝ: aut sono foliorum arboꝝ, aut sufflationi ventoꝝ, aut reliquis: ꝛ significentur per illud: aut cõplexio sicca presens in parte medij cerebri: aut significentur per illud vẽtositates, ꝛ vapores in ipso retenti: aut ad ipsum ascendẽtes, ꝛ reliqua de quibus significatio habet: aut destruatur omnino. Debilitas ꝟo, ꝛ destructio fiunt propter multitudinem frigoris. ꝛ quod aliquis audiat quasi audiat ex longinquo, fit ꝓpter humiditatez. Qͦ aũt fit in odoratu est, qꝛ priuat: aut qꝛ debilitatur: aut permutat: ꝛ sentit odores qui non repiuntur exterius fetidos: aut nõ fetidos, ꝛ sigñat fz plurimũ humorẽ retentũ in [d] ⌈ cerebro, facientẽ ipsos si nihil propriũ fuerit cum strictura ⌋ narium.

Gustus autẽ ꝛ tactus hoc cursu procedunt, nisi qꝛ ipsoꝝ mutatio a cursu naturali fm plurimũ significat corruptionem ꝓpriam in instrumẽtis ipsoꝝ ꝓpinquis: ꝛ fm minimũ cõmunicationem cerebri: ꝛ ꝓprie, sicut quãdo est cõmune, sicut stupor toti corpori. Et qdẽ sensus cõicant in spẽ debilitatis, ꝛ fortitudinis, significantes dispositionẽ in cerebro perseuerantem, que est ꝑturbatio ꝛ claritas: non est. n. omnis debilitas cũ perturbatiõe: quoniaz qñq3 est debilitas cũ claritate, sicut homo si videat aliqd ꝓpinquũ ꝛ parui radij. bene ꝛ clare ꝛ videat res paruas, deinde cũ elongatur, aut multiplicant ipsarũ radij, deficiat. Nã ꝑturbatio ꝛ claritas qñq3 sunt simul [e] ⌈ in ⌋ debilitate: ꝛ claritas qñq3 est ꝓculdubio cum [f] ⌈ virtute. ⌋ Ueruz ꝑturbatio semp significat mãm, ꝛ claritas significat siccitatẽ: ꝛ hec qdẽ ꝑturbatio fortasse subito figitur, ꝛ est ex ea oppilõ: ꝛ significat materiã vaporosam in venis cerebri, ꝛ retieius. Judiciũ aũt de significationibus harũ lesionum est: qm̃ que ꝓcedit cursu ꝑmutationis fm plurimum sequit complexionẽ calidã, ꝛ siccam: ꝛ que currit cursu diminutionis, ꝛ debilitatis fm plurimum sequit frigus, ꝛ debilitas ꝛ destructio sequũtur frigus: nisi sint cũ vehemẽti apparitione corruptionis, ꝛ casus virtutis: tũc enim fortasse illud plurimum erit ex caliditate: verũ caliditas conueniẽs est virtutibus cõparata frigori, duz nocumentum cõplexionibus ab ea non magnificat: ꝛ eius corruptio virtutis diminutionẽ possidere nõ facit. Opz ergo vt non confidas tũc in istis significationibus, imo [g] ⌈ caueas ⌋ significationes alias predictas cũ insq3 duarũ ꝯplõnũ. Et destructio qdẽ qñq3 sigñat festinationẽ [h] † ⌈ ⌋ cãꝝ diminutiõis, si fuerit ꝓpter cãm cerebri: ꝛ nõ fuerit ꝓpter nocumenta in instrĩs corruptionis [i] ⌈ ꝛ ⌋ incisionis [k] ⌈ ꝛ ⌋ oppilationis: ꝛ vniuersaliter remotionis a bonitate sua [l] † ⌈ ⌋ pp nocumẽtũ: aut ꝓpter causaz in ipso mẽbro sensibili. [m] ⌈ Ex mẽbris autẽ sensibilibꝰ, qͦ est valde cerebro ꝓpinquũ nocumentũ ab ipso recipit, nisi nocumentuz sit in ipso cõmune ⌋ sicut auditus ꝛ odoratus: plurimũ enim nocumẽti ipsius qͦ purgatione, ꝛ cõplexionis cõmensuratione non remouetur, est ex cerebro [n] ⌈ quapropter ⌋ reliqui sensus cũ suis ledunt sensatis [o] ⌈ nõ significant nocumẽtum in ipsis caliditatis, aut siccitatis, nõ peruenientium ⌋ ad hoc vt virtutẽ prosternant. Auditus aũt ꝛ [p] ⌈ gustus ⌋ fm plurimũ significant ꝙ illa cõplexio est in cerebro. De operationibus ꝟo moralibus sciendũ est, qm̃ fortitudo meditationis, ꝛ ꝑscrutationis significat fortitudinẽ cõplexionis cerebri oino: ꝛ earum debilitas significat lesionẽ [q] ⌈ fortitudinis ⌋ in ipso. Quare opz, vt demonstret q̃ operationum sit lesa: ex ipsis eniz est corruptio virtutis imaginationis, ꝛ formationis: ꝛ eius, vel earũ nocumẽtum. Hec nãq3 virtus cũ est fortis, iuuat ad significandaz anterioris cerebri sanitatẽ. hec aũt virtus nõ est fortis, nisi cũ homo bene põt seruare formas sensatoꝝ, vtpote figurarum, ꝛ sculpturarũ, ꝛ moꝝ, ꝛ gustuũ, ꝛ vocum, ꝛ modulationũ, ꝛ reliquoꝝ. est enim aliquis hominũ cui inest virtus integra scͦz hoc capitulũ adeo, vt qui ex geometris optimꝰ est, ꝯsideret simul figuram lineatam: ꝛ signet in ipsius aia simile illi, ꝛ eius littere: ꝛ narret questionẽ, vsq3 ad finẽ ipsius non indigẽs iterata ꝯsideratione in figura: ꝛ similiter est dispositio quorũdã fm cõparationem ad modulationes: ꝛ dispositio quorundaz cũ cõparatione ad gustus, ꝛ reliquoꝝ: ꝛ ex hoc capitulo pẽdet bonitas cognitionis pulsus: ipsa. n. indiget imaginatiõe forti figurata in anima ex tactis.

Huic aũt virtuti cũ accidit nocumẽtũ: aut destruit operatio, ꝛ nõ remanet in ipsa forma imaginatiõis sensate post remotionẽ eius a ꝓportione, q̃ est inter ipsam ꝛ sensum [r] ⌈ cũ eã sentit ⌋ aut debilitatur ꝛ minuitur: aut mutat a cursu nãli: vt imaginet qͦ non est, ꝛ significat eius debilitatẽ. [s] † ⌈ ⌋

Minutio ꝟo eius, ꝛ destructio oꝑatiõis ipsius. fz plurimũ significant suꝑfluitatẽ frigoris: aut siccitatis in anteriore cerebro: aut humiditatis. Sed frigus est cã essentialis, ꝛ due relique sunt cause ꝑ accidens, qm̃ afferũt eam: ꝛ mutatio oꝑationis eius, ꝛ ꝑmutatio ipsius significãt suꝑfluitatẽ caliditatis.

Et hec qdẽ oia sunt fm plurimũ rei: ꝛ fm ꝙ dictũ est in virtutibus sensibilibꝰ. Et hec egritudo qñq3 accidit sana intelligentia, vel rõne: ita vt perfecte ꝛ cõplete significant pulchrũ ꝛ fetidũ: ꝛ sint eoꝝ verba cũ hoibus sana: sed imaginant quosdaz pñtes, qui exterius nõ reperiunt, ꝛ imaginant voces tympanistarũ, ꝛ reliqua: sicut narrat G. accidisse Abrucali medico. Et ex ipsis est corruptio in virtute cogitationis, ꝛ imaginatiõis. s. aut destructio: ꝛ noiatur hec deletio rationis: aut debilitas, ꝛ nominatur [t] ⌈ amentia ⌋ ꝛ earũ principiũ est frigus [v] ⌈ anterioris ⌋ cerebri: aut siccitas: aut humiditas eius: ꝛ illud fm plurimuz, fm ꝙ dictum est. Aut est, muta/

a A. Alia littera ꝛ pp oppilationem.

b A. sensitiuis.

c A. fm ꝯplõnez non fm ꝙ accidunt vel occurrunt mãe virtuti sane itegre vl ꝑfecte in.

d A. Alia litera ãteriori cerebro facientem ipsos si non fuerit res appropriata alchaisiz. i. stricture.

e A. cum.

f A. fortitudine.

g A. attende.

h † A. vel pluralitatem.

i A. aut.

k A. aut.

l † A. et.

m A. Et ex mẽbris qdẽ sensiuis sunt, quẽ vehemẽtis sunt ꝑpingatis cerebro, quare raro est, ꝙ non sit nocumentũ in eis cũ cõitate.

n A. Alia littera ꝛ similiter.

o A. sigñat nocumentuz in ipsis ex calitate, aut siccitate nõ ꝑuenientibus.

p A. odoratus.

q A. diminutionis virtutis.

r A. ita vt sentiat cum ea.

s † A. ꝛ ipsius mutationem.

t A. hamcha.

v A. medij.

tio 7[a]⌈ permutatio:ita vt fit in eius cognitiõe regimentum, 7 rectum faciat dicendo ꝙ non est rectuȝ: 7 nominatᷣ cõmistio ⌋ rõnis: 7 significat aut apostemata: aut mãm cholericã calidam 7 siccã: 7 est demonium[b]⌈ lupinũ, 7 est ꝑmistio eius cum malitia ⌋ aut mãȝ melancholicã, 7 est melãcholia: 7 est eius permistio cũ malitia extimationis 7 cuȝ cogitatiõe[c]⌈ absq̃ cõprehensione. ⌋ Qui aũt ex illis moribꝰ ad timorẽ decliuior est: est magis significatiuus frigoris: 7 ex eis decliuior ad audaciã, 7 iram, est magis significatiuus caloris: 7 ꝫm differentias q̃ sunt inter eos: 7 nos postea afferemus eas. Et forsitan erit illud ꝓpter cõmunicationẽ mẽbri alterius: 7 illud quidẽ cognoscetur significationibus particularibus quas postea narrabimus. Et vl'ter cũ cogitationes plurimũ mouẽtur motibus multis, 7 permutanᷣ 7 variantur, tũc illic est caliditas. Et qñq̃ etiam accidit permutatio cogitationis in egritudinibus frigide materie, cum a caliditate nõ euacuãtur, sicut cõmistio rõnis in lethargia. Et ex ipsis est lesio in virtute memorie. s. aut vt debilitetur: aut vt destruatur sicut narrat. G. ꝙ pestilentia ꝓuenit in parte ethiopie, que eis accidit propter cadauera multa relicta post forte preliũ: 7 peruenit pestilẽtia illa vsq̃ ad terrã grecoꝝ: accidit ergo eis, vt causa illius tantũ caderet obliuiõis, donec eis adueniret dispositio ꝫm quam homo nominis sui ipsius obliuisceretur, 7 filij sui. Et plurimũ quidẽ accidit debilitas in memoria ꝓpter corruptionem in postremo cerebro ex frigiditate: aut hũiditate: aut siccitate: aut[d]⌈ ꝓpter eũ qui permutatᷣ ⌋ 7 accidit ei vt rememoretur eius[e]⌈ qȝ nũq̃ ei adest ⌋ 7 significat cõplexionem calidã absq̃ mã: aut cum mã: sed mã sicca ad illud est magis ꝯueniens: 7 illud totũ est cuȝ cõplexio nõ supfluit, 7 virtus nõ cadit. Dicamus aũt nunc sermonẽ ꝯiunctum, ꝙ destructio harũ operationum qñq̃ fit ꝓpter dñm frigoris, aut in corpore cerebri, 7 est ex eo qȝ dominatᷣ sup cerebrũ: aut super vẽtres eius: 7 qñq̃ fit ꝓpter frigus cũ humiditate: 7 qñq̃ affert ipsam siccitas: 7 sil'r earum debilitas: ipsarũ aũt mutatio fit ꝓpter apostemata: aut cõplexionẽ cholericaȝ: aut melancholicã[f]⌈ aut corpus adurẽs. ⌋ Et significatio dispositionũ somnioꝝ est ex eo qȝ opȝ adiungi huic loco: plurimuȝ. n. visionis rerum citrinarum calidarũ significãt dñium cholere: 7 sil'r plurimũ visionis rerum cuiq̃ ꝯpl'oni ꝓportionaliũ, quas numerare nõ est necesse: 7 somnia quidẽ permutata significant caliditatẽ 7 siccitatem, 7 sil'r apparet in egritudinibus acutis cerebri, 7 sil'r sunt somnia terribilia: 7 illa quoꝝ nõ recordatur signãt frigiditatẽ, 7 humiditatẽ ꝫm plurimũ.

a A. corruptio, ita vt sit eius cognitio, seu eius cogitatio in eo qȝ nõ est 7 rectũ faciat qȝ nõ est rectũ: 7 noĩatur ꝯmixtio.

b A. leoninuȝ, 7 est ꝯmixtio cuȝ actibus, 7 gestibus malis.

c A. eius qȝ nõ adest.

d A. aut ꝙ ꝯmutetur.

e A. Alia litera de quo nõ cogitauerit tpe ꝓximo.

f A. Alia littera aut caliditatem puram.

¶ De significatione operationum motiuarum, 7 qȝ eis similatur ex somno 7 vigilia. Cap. VII.

Significationum aũt assuptarum ex gñe opationũ motiuarũ destructio 7 debilitas significãt humiditateȝ supfluam in instrĩs ipsarũ subtilẽ plurimam, 7 significant in quocũq̃ mẽbro fuerint lesionem in cerebro. verũtñ[g]⌈ ei magis ꝓpriuȝ est ꝙ ⌋ in toto corpore fiunt, sicut appl'ia: aut in pte vna, sicut paralysis, 7 tortura laxa: 7 qñq̃[h]⌈ ꝯueniunt ambe ad significandũ destructionẽ, 7 debilitatẽ caliditatis cerebri: aut siccitatis in ipso: aut in aliquo membroꝝ longinquoꝝ ⌋ ab eo: vel illud erit post egritudines plurimas, 7 paulatim ꝫm dies. Qȝ autem in vno mẽbro fit, sicut[i]⌈ mollities ⌋ 7 silia eiꝰ: qñq̃ est ꝑp egritudines ꝓprias illius mẽbri: 7 qñq̃ est ab expulsione supfluitatis cerebri ad ipsum. Earũ xͦo mutatio si est subito significat humiditateȝ:[k]†⌈ ⌋ 7 si est paulatiȝ significat siccitatẽ. s. in instrĩs. Que aũt cerebro ꝓpria est, sicut mutatio motuũ epileptici, qñ adest epilepsia que est spasmus cõis: 7 ipsa quidem non fit nisi ab humiditate: qm̃ ipsa fit subito: aut cõicatione mẽbri alterius ꝫm ꝙ declaratũ est: 7 significat oppilationẽ non perfectam:[l]†⌈ ⌋ sicut tremor capitis: omnia enim hec significãt materiã grossam in illo latere cerebri: aut debilitatẽ: aut siccitatem si fuerit post egritudines antecedentes: 7 si fuerit eoruȝ aduẽtus paulatim 7 paulatim. De eis autẽ qui sunt in mẽbris a cerebro lõginquioribus, sermo est illud, qȝ diximus multotiens. Et oẽs isti motus egrediuntur a cursu naturali: 7 diximus ẽt, ꝙ si homo impiger est ad motus, cõplexio cerebri eius in principio est calida[m]⌈ 7 ⌋ sicca: ꝙ si est decliuis pigritie 7 laxitati: tũc eius cõplexio est frigida[n]⌈ 7 ⌋ humida: 7 cum hȝ egritudinẽ, 7 motus ipsiꝰ pertinens est ad inquietudinẽ, tunc est calidus: 7 si quieti attinent, 7 virtus nõ est vehemẽtis casus: tũc declinat ad frigus. Et ex eis que huic capitulo ꝓportionantur, est significatio dispositionũ somni 7 vigiliarũ. Scias ergo ꝙ somnus semp sequitᷣ malitiam cõplexionis humide laxe: aut frigide ꝯgelantis motum virtutuȝ sensibiliũ: aut vehementẽ spũs animalis resolutionẽ, ꝓpter superfluitateȝ motus: aut ꝓpter impulsionẽ virtutũ ad interiora, vt materia digeratur, 7 impellitᷣ cuȝ eis spiritus animalis[o]⌈ ꝑp ꝯsecutionẽ ⌋ queãdmoduȝ fit post cibũ. Sõni aũt cã, qui nõ ꝫm cursuȝ nãlẽ ꝓcedit, neq̃ sequitᷣ laborẽ 7 motũ, est humiditas 7 ꝯgelatio: qȝ si nõ cadũt cãe ꝯgelationis, 7 signãtiones nõ signãt supfluitatem frigoris, de qbus rememorabimur: tunc cã eius est humiditas. Amplius nõ oĩs humiditas facit somnũ. Senum. n. cũ humiditate cõplexionũ ipsoꝝ ꝓlongantᷣ vigilie. Et. G. quidẽ vi͛, ꝙ illud est ex qualitatibus humiditatũ ipsarũ nitrosarũ. Ipse enim vigilare faciunt ꝓpter nocumentum qȝ cerebro inferunt. Uerũtamen siccitas ꝫm oẽm dispositionem vigilare proculdubio facit.

g A. magis appropriantᷣ ei si.

h A. cõtingũt. s. destructio 7 debilitas ex caliditate cerebri, aut siccitate in ipso, aut i aliquo neruoꝝ orto.

i A. mollificatõ.

k † A. etiam.

l † A. et.

m A. Alia litera aut.

n A. aut.

o A. consequutiue.

¶ De signãtionibus sumptis ex ipso gñe opationũ nãliũ ex eo qȝ expellitᷣ 7 ex eo qȝ appet de apatibꝰ 7 vlceribus 7 ex eo qȝ oritᷣ de capillis. Cap. VIII.

Significationes autẽ accepte ex genere operationũ nãlium apparẽt, vt pote ex supfluitatibus, per ipsarũ[p]⌈ diminutionẽ ⌋ in q̃titate, 7 qualitate earum: 7 per ipsarũ ꝓhibitionẽ. Earum xͦo expulsio fit ex palato, ex naso, 7 aure: 7 ex eo qȝ apparet super capite de vlceribus, 7 bothor, 7 apostematibꝰ: 7 ex eo qȝ oritur de capillis. Capilli. n. oriuntur ex supfluitatibus cerebri. Et ex capillis quidẽ sumitᷣ significatio ex velocitate ortus ipsoꝝ: aut tarditate, 7 reliquis dispositionibus quas iam numerauimus. Rememoremur ergo vie significationũ expulsionũ supfluitatũ a semitis predictis. Iste quidẽ supfluitates cũ multiplicantᷣ, significant materias[q]⌈ predictas ⌋ 7 significant causam, quare superfluitates in mẽbro multiplicantᷣ, queãdmodũ sciuisti: 7 ꝙ expulsiua non est debilis. Cum autẽ ꝓhibentᷣ, aut minorantᷣ, 7 inuenitᷣ cuȝ hoc, aut grauitas, aut punctio, aut mordicatio, aut extensio, aut pulsatio, aut[r]⌈ reuolutio ⌋ 7 tinnitus, significãt oppilationẽ, 7 debilitatẽ virtutis expulsiue, 7 repletionẽ. Genus xͦo eius. i. superfluitatis significatur, qm̃ mordicatiua: aut pungitiua: adustiua, parue grauitatis,

p A. expulsionẽ.

q A. Alia litera multas.

r A. vertigo.

citrinans colorē faciei ꝛ oculi, significat ꝙ materia est cholerica. Et pulsatiua, grauis, rubificans colorem faciei, et oculi, inflans venas significat ꝙ ipsa est sanguinea. Et laxatiua, faciēs pigritiā cum qua mutatur color ad plumbeitatē: ꝛ ducēs ad somnū, ꝛ dormitationez, significat qm̄ ipsa est phlegmatica. Q; si color obfuscatur in dispōne illa, ꝛ corrūpitur cogitatio, ꝛ caput est minoris grauitatis: ꝛ somnus cū hoc non est dominās: ꝛ non sunt reliqua signa, significat ꝙ ipsa est melancholica. Q; si aliqd ipsoꝝ est cum tinnitu, ꝛ ᵃ⌈reuolutione⌋ et permutatione loci, significat ꝙ materia generat vētositatez, ꝛ inflationē, et vaporem: et ꝙ habet caliditatem in ipsa agentē. Q; si adest superfluitatū retentio cū leuitate capitis, significat siccitatē absolute: ꝛ h̄ qdez capl'z qd̄ attulimus est propriū q̄ztitati: vel qualitati expulsiōis ꝛ ꝓhibitiōis. Qualitas aūt eius est, sicut si tendit ad citrinitatē, et subtilitatē, ꝛ caliditatezᵇ †⌈ ⌋ signāt cholerā. Et si tēdit ad rubedinēᶜ †⌈ ⌋⌈ᵈ ꝛ calitatē⌋ ꝛ exuberationē venaꝝ, signāt ꝙ ipsa ē sanguinea. Et salsa, et dulcis cū priuatiōe reliquoꝝ signoꝝ aut nitrosa, frigidi tactus aut calidi, significant fl'a in qd̄ agit calitas. Et insipida, grossa, frigidi tactus, signt ꝙ est phl'a crudū: ꝛ iste qdē sunt significatiōes qualitatis expulsi in colore suo, et gustu, et tactu, ꝛ substātia. Odoris ꝯo eius est, quoniā putredo odoris, et acuitas eius significant caliditatem. Et priuatio odoris, fortasse frigiditatē, non tn̄ sicut prima significat caliditatē. Que aūt pendent ex eis que apparent in cute capitis: ꝛ qd̄ sequitur eā, ex vlceribus, ꝛ bothor, ꝛ apātibus significant fm plurimū materias, que fuerūt, ꝛ expellūtur: ꝛ nō significāt dispositionem cerebri in illa hora manifeste, nisi forsitan sint in augmento. Tu autē sciuisti causas apātum calidoꝝ, ꝛ frigidoꝝ, et duroꝝ, et cancerosoꝝ, et vlcerum perambulantiū, ꝛ quietoꝝ, ꝛ reliquoruz ex his que dicta sunt: non sunt ergo tibi difficiles cognitiones eoꝝ fm dispositiones capitis etiā. Et iaz etiam sciuisti in libro primo causas euētus capillorum: ꝛ sciuisti cām crispitudinis ipsoꝝ, ꝛ planitiei, ꝛ subtilitatis, ꝛ grossitiei, ꝛ paucitatis, ꝛ multitudinis, ꝛ velocitatis canitiei, ꝛ tarditatis eius. Et nos quidē docebimus causam scissionis ipsoꝝ, ꝛ casus eoruz in capitulis proprijs. Cognosces ergo ex eis qualitatem significationum capilloꝝ: ꝛ nos quidē differemus illud vsqꝫ ad illum locum fugiētes multiplicationem, ꝛ elongationem.

ᵃ A. vertigine.

ᵇ † A. ꝛ mordicationem.

ᶜ † A. ꝛ dulcedinem in ore cum rubedine faciei ꝛ oculorum.

ᵈ A. ꝛ caliditate tactus.

¶ De signātionibus sumptis ex ꝯueniētia, et diuersificatiōe, ꝛ velocitate passionū, ꝛ tarditate. Ca. IX.

Signa autem assumpta ex genere conuenientie, ꝛ diuersificationis, ꝛ velocitatis passionū, ꝛ tarditate eius sunt hec. Conuenientia aūt ꝛ diuersificantia, impossibile est, quin aut ᵉ⌈mutenť⌋ in dispōne in qua positus nihil de sanitate negat, que ipm tenet, aut in dispōne, in qua est eius exitus a sanitate, ꝛ mutať eius cōplexio a natura. Conueniētia ergo eius in dispōne sanitatis, que ipsum tenet, est assimilatio cōplexioni eius. cōplexio igitur ipsius cognoscitur ex illo: qd̄ autē diuersificatur ab eo in dispositiōe illa, est contrarium cōplexioni ipsius. In dispositione aūt in qua fit eiꝰ exitus a sanitate, ꝛ mutať eius cōplexio ab ipso, iudicium est ecōtrario. Nos quidē iam diximus in eo qd̄ est preteritum de dictis vlibus, ꝙ sanitas in corporibus oibus non est fm cōplexionē vnam: et ꝙ possibile est, vt sit sanitas corporis a cōplexione, cuius similis est ex eo, qd̄ affert egritudinē corpori alteri, si haberet illaz cōplexionē. Uerūtn̄ opz, vt ꝯsideretur qd̄ sit eius diuersum in extremitate alia etiā, sicut diuersificať ei hoc in hac extremitate: ita vt existimatione sciatur q̄ztitas cōplexionis quam habet. due. n. extremitates simul sunt diuerse impedientes ꝓculdubio: ꝛ non est ꝯueniens sanitas aliqua extra equalitatē: nisi dū non vehemēter superfluit. Et cerebrū quidē, qd̄ cōplexionis calide malitiam hz iuuatur aere frigido, ꝛ cibis, ꝛ odoribus frigidis: siue sint bōi, siue canforati, sandalini, ꝛ nenufarini, ꝛ eis sil'es, siue fetidi non boni: sicut limosi, ꝛ ᶠ⌈alubiati⌋ ꝛ iuuatur tranqllitate ꝛ quiete. Et ꝙ hz malitiā cōplexionis frigide iuuatur eo, qd̄ est illis contrariū. Juuatur ergo aere calido, ꝛ odoribus calidis ᵍ⌈ꝛ letificantibus, ꝛ⌋ calefacientibus, ꝛ exercitijs, ꝛ motibus. Et qd̄ hz malitiaz cōpl'onis sicce, leditur eo qd̄ ex ipso euacuatur. Et ꝙ hz malitiā cōplexionis humide, iuuatur eo qd̄ ex ipso euacuatur, ꝛ minuitur ab eo. Significationes ꝯo velocitatis passionū eius, sicut si velociter calefiat: aut velociter infrigidetur, sunt iste. Qd̄. n. calefit velociter significat caliditatē cōplexionis, fm conditiones predictas in libro vniuersali. Et similiter quod velociter infrigidatur, ꝛ similiter qd̄ velociter exiccatur. ʰ⌈Jllud enim⌋ qñqꝫ fit ꝓpter paruitatez humiditatis ipsius: ꝛ qñqꝫ fit pp̄ subtilitatē humiditatis ipsius: aut pp̄ caliditatē sue cōplexionis.

ᶠ A. althalebile, idest herbe musci que oritur in agis stantibus.

ᵍ A. bōi odoris ꝛ fetidi odoris ēt resoluentibus.

ʰ A. Et.

Uerūtn̄ dr̄ia inter ea est: quoniā cū primo reperiūtur reliqua signa siccitatis cerebri, sicut vigilie, ꝛ reliqua de quibus rememorabimur in capl'o signoꝝ complexionū cerebri: ꝛ hoc secundum est quoniaz siccitas non accidit ei nisi in horis, que sunt apud motum laboriosum: aut caliditatez fortem: aut qd̄ ꝓcedit cursu eius ex causis siccitatis p̄dictis. Amplius ⁱ⌈si non affuerit⌋ ei in reliqs horis significatio siccitatis. Cū eo ꝯo qd̄ fit ꝓpter caliditatem cōplexionis eius, sunt reliqua signa caliditatis in cōplexione. Qd̄ autē velociter humectať, qñqꝫ fit pp̄ caliditatē substantie eius: et qñqꝫ fit pp̄ frigus substantie ipsius. et qñqꝫ fit qm̄ cōplexio substātie ipsius radicalis fuit humida: ꝛ qñqꝫ fit qm̄ cōplexio substantie eius radicalis fuit sicca. Qd̄ si fuerit ex caliditate erunt illic signa caliditatis. amplius erit illa humectatio non ex eo qd̄ semp̄ est: sed ipsa erit successiua caliditatis sup̄flue cadētis in cerebro, et attrahētis humiditates ad ipsuz, q̄ ipm implebūt. deinde si remāserit cōplexio calida vincēs succedet siccitas, ꝛ cū ᵏ⌈diminutione⌋ ꝛ si humiditates vicerint fiet cerebrū frigidū: ꝛ humidū: ꝛ si equabunť, ꝯuenit fm plimū putredo, ꝛ egritudines putride, ꝛ apāta. qm̄ hec humiditas nō est ˡ⌈innata. ꝯuertitur ergo in ea caliditas innata. Uerūtn̄⌋ non cōuertitur in ipsa nisi ꝯuersiōe extranea que est putredo. Q; si fuerit pp̄ ꝯpl'onis frigiditatez, nō erit euentus humiditatis subito: sed fm dies. deinde eueniet humectatio, ꝛ fiet cū velocitate: ꝛ erunt signa frigiditatis cerebri reperta. Qd̄ si illud fuerit pp̄ humiditatem cerebri ipsius, erit velocitas in illo pp̄ vnam duaꝝ rerū: aut qr̄ humiditas facit frigus, ꝛ frigus corrumpit virtutē digestiuam mutantē illud, qd̄ ꝑuenit ad cerebrū de nutrimēto, ꝛ apparet humectatio. Cū ergo peruenit frigus illud subito, humectatio post ipsum seqtur subito: ꝛ qn̄ cum illo accidūt oppilationes in meatibus, accidit vt superfluitates retineanť: deinde erit hoc semp̄, ꝛ inseꝑabile, ꝛ non erit ex eis q̄ sunt raro. Eius aūt qd̄ fit ꝓpter cerebri siccitatem, causa est ᵐ⌈desiccatio⌋ adueniēs subito

ⁱ A. non fuerit.

ᵏ A. expulsione.

ˡ A. naturalis quā ꝯuertať caliditas nālis cōuersione naturali, immo.

ᵐ A. exiccatio.

quum ſiccitas accidit vno momēto: ⁊ eſt cuȝ ſignis ſiccitatis p̄dictis, ⁊ eſt ſilis ei, que ꝓuenit a caliditate, niſi in eo in quo ambo diuerſificanť ex ſignis caliditatis, ⁊ ex ſignis ſiccitatis. Iſte ergo ſunt ſignificationes aſſumpte ex velocitate paſſionū: ⁊ nō opȝ vt [a] †[ ] velocitas paſſionū [b] [mutetur ꝓpter] debilitatē virtutū nālium, p̄cipue in humectatione, qm̄ debilitas virtutū nālium ſequiť haꝝ vnā cauſaꝝ. Oīa aūt ꝯuenientia, ⁊ diuerſificantia nō ſumunť ex qualitatibus: imo ſumunť ex formis ⁊ motibus, quēadmodū videmus hn̄tem egritudinem, que nominať ouum, eligere reſupinationē de reliquis ſitibus dormitationis ſue.

De ſignificationibus ſumptis ex parte mēſure capitis. Cap. X.

Cognitio [c] vero] facta ꝑm paruitatē capitis, ⁊ magnitudinē eius eſt, ꝙ opȝ te ſcire qm̄ cauſa paruitatis capitis in creatura eſt paucitaȝ materie, ſicut cā magnitudinis eiꝰ eſt materie multitudo. ſ. materiei ſpermatis partite in partitione que capiti eſt nālis. Amplius ſi fuerit materiei paucitas cū fortitudine virtutis formatiue ꝑme erit bone forme: ⁊ erit minus malū eo, qḋ paruitati capitis adiungit figure malitiā in creatura. Qḋ ſignificat debilitatē virtutis ꝑm ꝙ ipm̄ nō eſt expers malitie in forma cerebri, ⁊ debilitate virtutis, ⁊ ꝯſtrictione meatus virtutis moralis, ⁊ nālis, vel aīalis. Quapropter phyſionomici dicūt, ꝙ hic homo eſt p̄fidus, timidus, velocis ire, heſitans in rebus. Et. G. qdem dicit, ꝙ caput paruuȝ oīno non [d] [vacat] a ſiḡtione malitie forme cerebri: ⁊ ꝙ magnū caput non hȝ aſſiduam ſignificationē bonitatis diſpōnis cerebri, dum nō ſunt ei cōpares bonitas figure, ⁊ groſſitudo colli, ⁊ amplitudo pectoris. Ipſe eniȝ ꝯſequunť magnitudinē dorſi, ⁊ coſtarum ſequētium magnitudinē nuche, ⁊ eius fortitudinem, que ꝯſequunť fortitudinē cerebri. Quum eniȝ multitudini materiei compar exiſtit fortitudo virtutis formatiue, caput eſt ꝑm hāc formam. Ex eis aūt que illud [e] [ſignificāt] eſt vt illic ſit ꝓportionalitas reliquoꝝ mēbroꝝ: ꝙ ſi cuȝ eis cōpar fuerit ipſoꝝ debilitas, erit male figure, debilis colli, parui dorſi: aut erūt leſa: [f] [⁊ que] eo ꝯtinenť: ⁊ ab eo oriuntur, ꝑm ꝙ qn̄qȝ accidit ex augmēto capitis in magnitudine, que nō eſt ꝑm naturā pueris, quibꝰ accidit [g] [apertio] capitis: ⁊ magnitudo eius, que non ſunt in natura, imo ꝑm ſemitaȝ egritudinis: et cauſa in ipſo eſt multitudo materiei [h] [aſcēdētis:] ⁊ ſimilr̄ accidit adultis ex doloribꝰ capitis prauis: ⁊ qn̄qȝ accidit, vt ſinciput minoreť, ⁊ tēpus planuȝ fiat, quū eleuať heriſipila ſup cerebruȝ. Iam ergo ſcis ſignificationes paruitatis capitis, ⁊ magnitudinis eius. Et ex ſignis bonitatis qdem cerebri eſt, vt non patiať ex vaporibꝰ vini, ⁊ [i] †[ ] que cū eis narrabimus: ⁊ [k] [que patiť] ex ſubtilitate ⁊ caliditate eius [l] [etiā vt addatur] mens eius.

De figura capitis. Cap. XI.

Significationes vero figure eiꝰ ſūt iſte. Iam eniȝ docui te in caplꝫo oſſis capitis, que ſit nālis figura capitis, ⁊ que ſit mala: ⁊ ꝙ figure malitia quum accidit alicui partiuȝ capitis, ledunť ꝓculdubio ꝓprietates opationum illius partis cerebri, de qua dixit G. ꝙ [m] [almuſafata] ⁊ quadrata ſunt vituꝑabiles ſemper: ⁊ eminentia extremitatū eſt vituperabilis: niſi cauſa ſit in ipſo fortitudo virtutis formatiue. ſ. ſi ſit ſuperabundans in operationibus ſuis: ⁊ ſignificant etiam fortitudinē huius virtutis, forma colli, ⁊ ipſius quantitas, ⁊ pectus.

a † A. ꝯſideretur
b A. ꝑm.
c A. Dn̄ia vo et cognitio.
d A. euacuatur.
e A. ꝯfirmant.
f A. que cum.
g A. inflatio.
h A. ebullientis
i † A. ab eis.
k A. patiatur.
l A. q̄re additur
m A. almeſefath

De ſiḡtionibus ſumptis a grauitate, ⁊ leuitate capitis, calitate, frigiditate, ⁊ ex doloribꝰ. Cap. XII.

Significationes aūt ſumpte ex ḡuitate capitis, ⁊ leuitate eius ſunt, qm̄ grauitas capitis ſemp ſignificat mām in ipſo: ſed mā cholerica facit grauitatem minorē, ⁊ aduſtionē vehemētiorē. Et melica facit grauitatē maiorē illa, ⁊ ſiccitateȝ [n] [magis.] Et ſanguinea facit grauitatē fortiorē q̄ȝ ille: ⁊ pulſationem, ⁊ dolorē in radicibus oculi ꝓpter penetrationē chimi calidi, ⁊ rubedinē, ⁊ inflationē in venis vehementiorē. Et flatica facit grauitatē maiorem, q̄ȝ oēs alie, ⁊ dolorē minorē, q̄ȝ ſanguinea, ⁊ cholerica: ⁊ ſomnū maiorē q̄ȝ melancholica, ⁊ [o] [tarditatem] ad cogitationē, ⁊ pigritiā, ⁊ paucitatē agilitatis. Significationes vero aſſūpte ex caliditate, ⁊ frigiditate. ſ. [p] [qḋ] ex eis tangit caput in ſeipſo: ⁊ qḋ tangit aliud exterius, non occultanť tibi: calidū quidem ſignificat caliditatē ſi pſeuerauerit cōplexionalē, ⁊ ſi accidit, ⁊ nocet, accidentalē: ⁊ ſilr̄ eſt iudiciū frigidi, ꝑm eius ꝯſiderationē. Et ſilr̄ eſt iudiciū aridi ⁊ ſicci ꝑm ſuā conſiderationē, ſi non venerit exterius exaſperans, ⁊ arefaciens. Et ſilr̄ eſt humiduȝ ſi non fuerit calor interius [q] [ſeparans.] Et dolores quidē corroſiui qui imaginari faciunt in capite hoīs inceſſus. ſ. alicuius rei cū corroſione, ⁊ mordicatione, ſiḡnt materiā calidā: ⁊ pulſatiui ſignificāt apā calidū: ⁊ [r] [ſilr̄ ſubitat ſiḡtio eoꝝ ꝯcōmunicantiā] febris. Et grauatiui ⁊ cōpreſſiui ſiḡnt materiā [ſ] †[ ] frigidā. Et extenſiui materiā vētoſam: ⁊ ꝑmutatio [t] [ſubitat] illud. Et dolor qui eſt ſicut ꝑcuſſio cū malleo ſiḡt ſicut ouuȝ, ⁊ emigraneā tēporalē. Et dolores ēt ſiḡnt parte ſua, ſicut dolor qui eſt ꝓpter cōitatē ſtomachi, ſit ꝑm moduȝ: ⁊ qui eſt propter cōitatē epatis ꝑm formā aliā, quēadmodum narrabimus. Et cū hoc quandoqȝ ſignificant ꝑm ſuā perſeuerantiā, dolor eniȝ quū perſeuerat in anteriore capitis parte, ⁊ poſteriore eius ſignificat [u] [cum parte ſua carabitum.]

De ſiḡtionibꝰ mēbroꝝ, que ſunt cerebro ſic ꝓpagines, vt ocl's, ⁊ lingua [x] [vua] collū ⁊ nerui. Ca. XIII

Significatio autēȝ oculi qui eſt de ſūma illoruȝ eſt ex diſpoſitione venaꝝ eius, ⁊ ex diſpōne grauitatis, ⁊ leuitatis ipſius, ⁊ ex diſpoſitione coloris eius in citrinitate ſua, aut in offuſcatione ſua, aut plūbeitate, aut rubedine eius, ⁊ diſpoſitione tactus eius: ⁊ oīa illa valde vicina ſunt in ſignificatione eius, qḋ eſt in ipſo cerebro. Et quandoqȝ ſignificať per illud qḋ fluit ab eo de lachrymis, ⁊ lippitudine: ⁊ qḋ accidit ipſi ex clauſura [y] [⁊ palpitatione:] ⁊ ex diſpoſitionibꝰ oculi, que ꝯſiderantur ꝑm ꝓfunditatē, ⁊ exitū eius ad exteriora: ⁊ magnitudinē, ⁊ paruitatē, ⁊ infirmitates, ⁊ dolores. Naȝ ſi oculus ſiccatur ſignificat ſiccitatē cerebri: ⁊ fluxus lippitudinis, ⁊ lachrymarū quuȝ non ſit propter egritudinē in ipſo oculo, ſignificant humiditatē anterioris cerebri: ⁊ magnitudo venaꝝ ocl'i ſignificat calefactionē cerebri in ſubſtantia: ⁊ fluxus lachrymaꝝ abſqȝ cauſa manifeſta, ſignificat in egritudinibus [z] [calidis] inflāmationē cerebri, ⁊ apata eius: ⁊ proprie quuȝ currunt ex vno oculoꝝ: ⁊ quū lippitudo pupillā tegere icipit: ſicut tela aranee, deinde adunatur, tunc eſt morti

n A. maiorem.
o A. hebetudinem.
p A. quas.
q A. faciēs ſudorem.
r A. confirmat ſignificatiōes eorum adherētia.
ſ † A. grauātēȝ cōprimentem.
t A. confirmat.
v A. freneſim.
x A. ⁊ facies, et meatus vue, et amigdalaruȝ ⁊.
y A. vel clauſiōe ⁊ ituitu fixo ī rē vnaȝ: ⁊ ex diſpōne motiōis eius vel palpitatiōis eius.
z A. acutis.

propinquius. Et oculus qui remanet aptus, ⁊ non mouet, sicut fit in carabito ⁊ quādoq; in lethargia ⁊ qui clauditur, ⁊ fit eius apertio difficilis, sicut fit [a] [ſm plurimas vices] in lethargia: ⁊ fit etiā in carabito, apud resolutionē virtutis significat lesionē magnā in cerebro: plurimuz autem mobilis significat inflāmationē, ⁊ caliditatem, ⁊ demoniacuz, ⁊ adherens suo intuitu vni loco [b] [qui est alcūbescematiz, ⁊ terrefactus alienationē] ⁊ melancholiaz. Et quandoq; significat ex motibus eius [c] [error cerebri ex crudelitatibus] ire ⁊ angustie, ⁊ timoris, ⁊ [d] [concupiscētie.] Et ad exteriora exiens significat apostemata, ⁊ repletionez vasoꝝ cerebri. Et profundus significat resolutionē plurimaz substantie cerebri, sicut accidit in vigilijs, ⁊ alcutubut, ⁊ [e] [cōcupiscentiam] quāuis hoꝝ forma diuersificetur in hoc, quēadmoduz distinguemus in locis suis: ⁊ similiter quādoq; significat [f] [congelationē cerebri ⁊ eius mortē.] Significationes autē assumpte ex dispōnibus lingue sunt, sicut ꝙ lingue multotiens color significat cerebri dispositionē, quēadmodum sua albedine significat lethargiaz: ⁊ citrinitate sua primo, ⁊ nigredine sua secundo, carabituz. Et sicut significat dominio citrinitatis super se, aut viriditate venaꝝ, que sunt sub ea [g] [caducationē proprie:] ⁊ nō est quidē significatio ex colore lingue, sicut significatio ex colore oculi. Nam illud vehementiorem habet cuz cerebro proprietatē. colore autē lingue quādoq; significant stomachi dispositiones. Uerūtamen quum scitur, ꝙ lesio est in cerebro, non elongat significatio ab eo. Assumpte autē ex [h] [colore faciei sunt plures.] Et tu quidē scis significationes coloꝝ cōplexionum. Ex eius autē pinguedine ⁊ matie sunt, qr eius pinguedo ⁊ rubedo sigt dominiuz sanguinis, ⁊ ipsius maties cū citrinitate significat dn̄ium cholere, ⁊ eius maties cū tenebrositate significat dominiuz siccitatis melancholie: ⁊ inflatio [i] [modica] sigt dominiuz aquositatis [k] [in sāguine victo: postq̄ non fuerint iste dispositiones dominij pncipales,] ⁊ postq̄ scieris, ꝙ egritudo nō est in corpore mutans formā, nisi in latere cerebri. Assumpte xo ex dispositione colli sūt, qm̄ si est forte, ⁊ grossuz, sigt fortitudinē virtutis cerebri, ⁊ eius abundātiam: ⁊ si est curtuz, ⁊ subtile, ecōtra, ⁊ si est preparatuz ad recipiēdum scrofulas, ⁊ apata, tunc causa in hoc nō est debilitas in ipso: [l] [⁊ tunc etiam qm̄ vacuuz est ab illo, nō] est causa in hoc fortitudo eius: veꝝ causa in hoc est debilitas virtutis digestiue, que est in cerebro ppter aliquaz specieꝝ cōplexionis, q̄s narrabimus, ⁊ fortitudo virtutis expulsiue. partes eni colli recipiunt, qd̄ cerebrū expellit: ⁊ carnes molles glandose, que sunt in ipso. Et sit est etiaz dispositio sigtionum assumptaꝝ a dispōne vue, ⁊ duaꝝ amigdalaꝝ, ⁊ etiam dentium. Assūpte xo ex dispositione mēbroꝝ neruosoꝝ intrinsecoruz sunt ex semita iudicioꝝ cōmunitatis. Necessarium enim est vt cerebro, ⁊ nuche cōmunicent: sicut quū lesiones super ea pseuerant, afferunt cerebro spēm egritudinis, que est in eis. Et qn̄q; aduenit eis illud ex cerebro, ⁊ nerui quidē quuz fortes fiunt ⁊ igrossantur, ⁊ vie ipsoꝝ fiunt fortes, que eis create sunt [m] [principales] significant fortitudinē: ⁊ contrariū illius significat contrarium eius.

a A. quandoq;.

b A. ⁊ q ē i hūtibus sirsem ⁊ bir sē sigt guesgues idest cogitationes malas. Alia lr̄a. ⁊ q ē al bersame, ⁊ alberheme sigt ves, ves. i. cogitationes tristes.

c A. sup cogitatiōes cerebri ex imaginatione. Alia lr̄a. sup ꝯsiderationes cerebri, que sunt fortis apprehensio.

d A. ylischi.

e A. ylischi.

f A. sup herisipilā cerebri ⁊ ipetigines eius.

g A. epilēsiā, pp̄e

h A. dispōne faciei sunt ex colore eius.

i —— A.

k A. ⁊ flātisi i sanguine vincētiuz vel dn̄antium. postq̄ fuerit iste dispōnes accn̄tales nō radicales Alia lr̄a. dn̄ant] in sāguie exuberante.

l A. neq; quum vacuū est ab illo tunc.

m A. radicales.

De sigtione cōi mēbroꝝ qbus cōicat cerebrū ⁊ appropinq̄t. Ca. XIIII

Um membra cerebro cōmunicantia fortia existūt: tunc cerebrū est forte, ⁊ si plurimas habēt lesiones, non ppter causas manifestas eis aduenientes, tūc cerebrum debilitat, aut leditur: ⁊ fortasse sunt operationes ille in mēbris alijs ppter cōmunitatē virtutuz cerebri: sicut ꝯtingit vt non vadat eger ad vrinam ⁊ egestionē indigens eis ppter priuationē sensus, sicut accidit in lethargia, ⁊ [n] [clausura oculoꝝ vigilatiua,] aut ppter grauitatē motus sup ipsum, sicut in eis, ⁊ in carabito: ⁊ sicut defectus transgluttiendi, ⁊ [o] [sorbendi in serac. i. quando aqua igreditur tracheā arteriaz] in istis egritudinibus: ⁊ sicut sigtiones anhelitus: anhelitus enim quandoq; absciditur, ⁊ destruitur per causaz lesionis que est in cerebro peruenientis ad velamen, ⁊ mēbra anhelitus: ⁊ [p] [eius multitudo,] ⁊ magnificentia sūt magis significantia sibare: ⁊ strictura, ⁊ paruitas eius sunt magis significantia dormitationem vigilatiuam, ⁊ lethargiam.

De significatione membri, cuius cōmunitate cerebrum patitur. Cap. XV.

Uoniam stomachus est ex mēbris plurimū cōmunicatione sua ledentibus cerebrū, tunc oportet, vt significet illud ex dispositione desiderij, ⁊ digestionis, ⁊ eructationis, ⁊ rugitus, ⁊ dispositione singultus, ⁊ nausee, ⁊ dispositione tremoris stomachalis. In q̄litate xo [q] † [ ] hoꝝ ſm stomachū consideret vbi loquemur de stomacho. Et significat etiā ex dispositione vacuitatis, ⁊ repletionis. Cōmunitas enim cerebri cū stomacho quum est repletus, aut habet inflationē, apparet in dispositione repletionis eius. sed eius cōmunitas cū ipso propter caliditatem, et cholerā rubeam, ⁊ dolores ipsoꝝ qui fiunt inde: et ex fortitudine caloris apparet in dispositione vacuitatis. Et plerunq; fit ex repletione causa ad equandam cōplexionē ⁊ oppilanduz inter vaporem calidum, ⁊ cerebrū, ⁊ pprius [r] [significat illud ſm locum] doloris in principio sui, ⁊ ipsius mansione.

Egritudines enim cerebri cōmunicatione stomachi factas iam significat dolor, quuz icipit a sincipite: deide effunditur ad illud qd̄ est iter vtrasq; spatulas, ⁊ fit fortior apd̄ [s] [caput.] Et quādoq; egrotat caput in cōmunicatione epatis, ⁊ est tunc declinatio doloris ad dextram, sicut quādo fit cōmunicatione splenis est declinatio doloris ad sinistram. Et quādoq; [t] [multiplicatur cōmunicatio] cerebri cū mirach: ⁊ cum eo qd̄ est coraz serasif: est ergo dolor decliuis ad anteriora valde. Et quādoq; cōmunicat matrici, ⁊ fit cū egritudinibꝰ matricis, ⁊ eius significationes dicte sūt in. c. ipsius: ⁊ sistitur dolor in vertice sincipitis. Plime autē cōmunitates cerebri cuz mēbris, eueniunt ppter vapores ad ipsum ascendentes: ⁊ via qdem ascensionis ipsoꝝ: aut est illud qd̄ est coram anteriorē parte serasif, ⁊ [v] [sentit in pmis] extensionē eius ad superiora: ⁊ est extēsio, vt corda, ⁊ pulsatio i venis iuxta ipsam: ⁊ sentit pncipium doloris anterius: aut illud [x] [qd̄ seqtur partem colli] ⁊ sentit pncipium doloris posterius: ⁊ tendunt vt corda vene, ⁊ arterie posite posterius, ⁊ sentit illic pulsationē: quūq; ꝯsiderauisti accidēs mēbri cōmunicantis, oportet [y] [ne] accidēs sit accidens illi mēbro in seipso, [z] [sed] propter cōmunitatem suam quā habet cum cerebro, ⁊ non propter cōmunitatē cerebri cū ipso. Quuz enim significet ex nausea, ꝙ egritudo cerebri fit propter stomachi cōmunitatē, tunc non elongat qn erretur, ⁊ sit egritudo hec in cerebro prius: ⁊ sit occulta, ⁊ neq; appareat nausea in stomacho, nisi ppter cōmunitatē suā

n A. subet alsari

o A. ⁊ algasas et alserach.

p A. sicut eius magnitudo.

q † A. sigtionis.

r A. cū quo significat est locus.

s A. digōnem.

t A. est cū cōcotione.

v A. Alia litera sentiunt isti.

x A. qd̄ vicinat parti occipitis.

y A. Alia lr̄a vt.

z A. non.

cum cerebro in egritudine occulta, cum qua est.

Oportet ergo vt redeas ad principia que tibi dedi in libris primis, quibus cognoscas egritudines pncipales ab egritudinibus cōmunicationis.

¶ De signis cerebri in sua cōplone eq̄lis. Cap. XVI.

Cerebrum in sua complexione equale est id, qd̄ est forte in operationibus sensibilibus, ⁊ moralibus, ⁊ mobilibus, ⁊ cōmensuratū in expulsione eius quod ab eo expellitur, ⁊ in ipsius retentione: ⁊ forte ad resistēdum accidentibus impedimētum afferentibus. Capillos hn̄s in pueritia glaucos: ⁊ in adolescentia igneos, ⁊ rubeos, ⁊ ad nigredinē declinantes: circa cōplementum creationis, ⁊ augmenti, medios inter crispitudinem, ⁊ planitiem: ⁊ ipsoꝝ ortus, ⁊ tempus [a] ⌈nascendi totum⌋ est in sua hora: ⁊ ipsoꝝ canities non est festina, neq̄ tarda ab hora naturali: ⁊ caluitium non cito ei aduenit.

[a] A. pubertatis sue qōlz horum

¶ De signis complexionum malarum euenientium ex conceptione. Cap. XVII.

Visum est. G. q̄ caliditas generat rationis permistionē, ⁊ alienationem, idest stoliditatē. Et nos istis adiungamus subitationem, ⁊ velocitatem casus initioꝝ, ⁊ permutationis voluntatum. Et q̄ frigiditas generat [b] ⌈stoliditatē⌋ ⁊ quietem motus. Et nos adiungamus istis, tarditatem itellectus, ⁊ [c] ⌈excusationem⌋ cogitationis, ⁊ pigritiam. Et q̄ siccitas facit vigilias, ⁊ ipsam significant vigilie. Et nos quidem in hoc cōditionemus, vel statuamus, q̄ non sit ab humiditatibus nitrosis: ⁊ non est cum grauitate in cerebro, ⁊ assiduatione euacuationis supfluitatum, ⁊ reliquis significationibus humiditatis. Humiditas enim salsa, ⁊ nitrosa teste ipso. Gal. facit insōnietatem sicut in senibus. Humiditas vero facit somnū profundū: ⁊ tu statue cū anima tua cōditionem predictam. Et Gal. quidē visum est, q̄ significatio ad ostēdendū, q̄ cōplexio dominans est sine materia, est priuatio fluxus supfluitatum cū significatione malitie complexionis. Significatio vero, q̄ ipsa dominetur cum materia, est fluxus supfluitatum. Et nos quidē perscrutemur, ⁊ dicamus, si non sint oppilationes, et debilitas virtutis expulsiue: ⁊ illius significatio est, qd̄ prediximus, ⁊ pfecimus. Significationes vero cerebri calide cōplexionis sunt velocitas ortus capilloꝝ in pncipio natiuitatis, aut in ventre: ⁊ nigredo ipsoꝝ in pncipio: ⁊ denigratio eoꝝ post glaucedinem velox: ⁊ crispitudo eorū, ⁊ similia: [d] † ⌈ ⌋ ⁊ velocitas repletionis capitis, ⁊ ipsius grauitas ex causis euenientibus, sicut odoribus, ⁊ similibus: ⁊ lesio eius ab odoribus calidis: ⁊ paucitas vsus somni cum leuitate eius: ⁊ apparitio venarum oculoꝝ, ⁊ [e] ⌈acuitas ipsorum,⌋ ⁊ velocitas permutationis in cōsilijs, ⁊ volūtatibus sicut est dispositio [f] ⌈infantiū:⌋ ⁊ significat illud tactus, ⁊ rubedo coloris, ⁊ decoctio supfluitatum effusarū, et expulsaꝝ, ⁊ equalitas ipsarum in substātia cū comparatione ad alias. Significationes vero cōplexionis frigide sunt, augmētum expulsionis superfluitatum, sm̄ q̄ ex conditione predictum est: ⁊ planities capilloꝝ, ⁊ paucitas nigredinis eoꝝ, ⁊ velocitas canitiei: ⁊ velocitas patiendi ex nocumentis: ⁊ multitudo rheumatismi intus ad palatum, ⁊ accidentium corize ꝓpter leuem causam, ⁊ occultatio venaꝝ in oculis: ⁊ multitudo somni, ⁊ eius forma est similis forme dormitantis: tardus est palpebrarum motus: ⁊ est stabilitas sm̄ voluntates, sicut est dispositio senum. Sicce vero complexionis significationes sunt mūdificatio meatuū supfluitatum, ⁊ claritas sensuū, ⁊ potentia in vigilando, ⁊ fortitudo capillorum, ⁊ velocitas natiuitatis ipsoꝝ, propter [g] ⌈fumum cōplexionis⌋ in etate prima, ⁊ velocitas caluitiei, ⁊ crispitudo capilloꝝ. Sed humide cōplexionis significationes sunt planities capillorum, ⁊ tarditas natiuitatis ipsorum, et tarditas caluitiei, ⁊ perturbatio sensuū, ⁊ multitudo superfluitatum intus, ⁊ rheumatismus, ⁊ ꝓfunditas somni. Calide ⁊ sicce cōplexionis significationes sunt priuatio superfluitatum, ⁊ claritas sensuum, ⁊ potentia vigilandi, ⁊ paucitas somni, ⁊ velocitas ortus capilloꝝ in principio, ⁊ fortitudo ipsorum, ⁊ nigredo, ⁊ crispitudo eorū, ⁊ multa caluitiei velocitas, ⁊ caliditas tactus capitis, ⁊ ipsius siccitas cū rubedine manifesta in ipso, ⁊ in oculo, ⁊ [h] ⌈permutatio⌋ in voluntatibus, ⁊ velocitas in eis. Et fortitudo intellectus, ⁊ memorie, ⁊ velocitas in eis operationum animalium. Significationes vero complexionis calide ⁊ humide sunt iste. Nam si complexio illa non est valde remota ab equalitate, color est bonus, ⁊ vene sunt manifeste, ⁊ tactus est calidus, ⁊ lenis: ⁊ superfluitates sunt plures, ⁊ magis cocte: ⁊ capilli plani, declinantes ad glaucedinem, absq̄ velocitate caluitiei: ⁊ calefactio, ⁊ humectatio sunt ei veloces. Quod si ab ea fuerit elongata, erit egrotatiuum recipiens [i] ⌈casus⌋ calidi, ⁊ frigidi: et egritudines putridas in substantia sua velociter: ⁊ erunt sensus illius, cuius est cerebrum, grauati, perturbati: ⁊ oculi eius debiles: ⁊ neq̄ abstinebit a somno, ⁊ videbit somnia [k] ⌈ꝑmutabilia.⌋

Significationes autem cōplexionis frigide ⁊ sicce, sunt iste. Nam caput est frigidi tactus, abiectus color, vene sunt in ipso occulte, ⁊ in oculis: tardus capillorum ortus, ⁊ sunt castanei, ⁊ subtiles, tarditas caluitiei proprie, si non est magis dominās eius siccitas, q̄ frigiditas: ⁊ nocetur frigidis sm̄ conditiones predictas: ⁊ sensus sunt clari in infantia sua, ⁊ quum procedit in etate, debilitatur velociter, et senescit, ⁊ apparet spasmus: ⁊ contractio in partibus capitis eius [l] † ⌈ ⌋ ⁊ fit sanitas instabilis. Quandoq̄ enim est leuitas capitis, ⁊ viarum apertio: ⁊ quandoq̄ est econtrario. In cōplexione autem frigida, ⁊ humida, est homo multi sōni, ⁊ profundus in ipso: malorum sensuū piger tardus, multe euacuationis superfluitatum ex capite: et significat ipsam tarditas [m] ⌈caluitiei⌋ ⁊ velocitas euentus rheumatismorum. Apostematum vero significationes, et reliquorum dicemus in distinctionibus.

[b] A. hebetudinē

[c] A. difficultatē

[d] † A. ⁊ velocitas caluitiei.

[e] A. gachema. i. corize.

[f] A. in pueris.

[g] A. fumosā cōplexionem.

[h] A. Alia litera firmitas.

[i] A. nocumētū.

[k] A. corrupta.

[l] † A. ⁊ est sanitas senilis.

[m] A. canitiei.

¶ De signis cuiuscūq̄ egritudinū capitis. Ca. XVIII.

Hoc capitulum ⁊ qd̄ est ante ipm̄, sunt sicut conclusio principiorum, que dedimus de dispositionibus significationū capitis. Et oportet qdem, vt has significationes seruemus in memoria, ⁊ non sit necessarium reiterare in vnoquoq̄ capitulorum in quo loquemur de egritudinibus partium capitis. Quod si iterabimus eas in aliquo caplo iterabimus eas, vt illud sit adiuuans ad qualitatē redeundi ad hos canones in. c. alijs, in quibus iam [n] ⌈contenti erimus sm̄ q̄ erit de eis⌋ quod attulimus in illo capitulo vno. Et similiter oportet vt animam tuam super illud quiescere facias de reditione ad canones vniuersales in curis particularibus capitis.

[n] A. abbreuiauimus sm̄.

nisi in quo in vniuersalibus non est dictuz, ⁊ est necessarium ipsum dicere in particularibus.

¶ De signis male cõplonis calide sine mã. Ca.XIX.

Ipsam sigt inflãmatio, et ꝑuatio grauitatis, ⁊ vigilie, ⁊ inquietudo in motibus, ⁊ [a] ⌈ꝑmutatio⌋ in imaginationibꝰ, ⁊ agitatio, ⁊ velocitas in ira, ⁊ rubedo ocloꝝ, ⁊ iuuamẽtũ ab infrigidãtibus, ⁊ nocumẽtũ a calefacientibus.

¶ De signis male cõplonis frigide sine mã. Ca.XX.

Sentitur frigus cuz priuatione grauitatis, ⁊ pigritia, ⁊ tepiditas, ⁊ albedo coloris faciei, et oculi, ⁊ diminutio in imaginationibꝰ, ⁊ declinatio ad timorẽ, ⁊ iuuamentũ a calefaciẽtibus, ⁊ nocumentũ ab infrigidãtibus.

¶ De signis male cõplonis sicce sine mã. Cap.XXI.

Leuitas ⁊ antecessio euacuationum, ⁊ desiccatio strictu re narium, ⁊ dominium vigiliaꝝ.

¶ De signis male cõplexionis humide sine materia. Cap.XXII.

Pigritia ⁊ tepiditas, cum paruitate grauedinis, ⁊ paucitas fluxus eius qđ effluit: aut ipsius equalitas, ⁊ superfluitas obliuionis, ⁊ dominium somni.

¶ De signis complexionũ compositarum absq̧ materia. Cap.XXIII.

[b] † ⌈ ⌋

Commistio signoꝝ duaꝝ complexionũ. Et significatur quidẽ dñium caliditatis cũ siccitate per vigilias, ⁊ cõmistionẽ rationis. Et super dñiuz frigiditatis cum ea per dispositionẽ similez egritudini, que nominaṫ congelatio, ⁊ forsitan aduenit ei. Dominiuz quidẽ humiditatis cum caliditate significaṫ ex dominio somni qui nõ est [c] ⌈propter fortes subet.i. fortes profunditates somni.⌋ Et dominiuz frigiditatis cum humiditate per somnũ [d] ⌈a subeti⌋ ⁊ adiunge ad' illud quod attulimus de reliquis signis compositis ex significationibus singularium.

¶ De signis dñij materieꝝ calidaꝝ. Cap.XXIIII.

Cholerice quidez grauitas, nõ supflua: ⁊ mordicatio, ⁊ inflãmatio, ⁊ adustio vehemens, ⁊ siccitas [e] † ⌈ ⌋ in strictura nariuz, ⁊ sitis, ⁊ vigilie: ⁊ citrinitas coloris faciei, ⁊ oculi, ⁊ rubedo coloris. In sãguinea quidẽ significat ipsum augmẽtum grauitatis: ⁊ forsasse associat ei pulsationẽ, ⁊ est cum eo inflatio faciei, ⁊ oculorum [f] † ⌈ ⌋ ⁊ exuberatio venarum, ⁊ [g] ⌈fortis somnus⌋ subet.

¶ De signis dñij materieꝝ frigidaꝝ. Cap.XXV.

Rigus sensatũ, ⁊ longitudo lesionis, ⁊ eius assiduatio, et paucitas rubedis coloris, ⁊ [h] ⌈facies, ⁊ oculi sunt cũ pigritia, ⁊ tepiditate, et albedo coloris faciei, ⁊ oculoꝝ, ⁊ paruitas citrinitatis eoruz⌋ cum grauitate sensata. Verũtamen illa grauitas, cum materia phlegmatica est maior, ⁊ cum pigritia, ⁊ [i] ⌈tarditate, ⁊ nimietate subet somni⌋ ⁊ obliuione, ⁊ plumbeitate coloris in facie, ⁊ oculis. In melancholica xo est grauitas minor, ⁊ fiunt vigilie plures, ⁊ alienatio, et cogitatio corrupta, ⁊ tenebrositas coloris faciei, ⁊ oculorum.

a A. ⁊ lesio seu corruptio.

b † A. Signa cõplonũ cõpositaꝝ absq̧ mã sunt.

c A. ex vehementibus causis. Alia lra. vehemẽs sicut subet.

d A. subeticum.

e † A. in chaisim idest.

f † A. ⁊ rubedo coloris.

g —— A.

h A. faciei ⁊ oculoꝝ, et paucitas citrinitatis eius

i A. hebetudie ⁊ subet.

¶ De signis apostematum calidoꝝ. Cap.XXVI.

Febris inseparabilis, ⁊ grauitas, ⁊ pulsatio, ⁊ dolor perueniens ad radices oculoꝝ, ⁊ forsitan ad exteriora exibunt cum eo oculi, ⁊ ꝑmistio rationis, ⁊ velocitas pulsus, ⁊ caliditas. Qđ si fuerint in ip̃o cerebro erit pulsus decliuis ad vndosum: ⁊ si fuerint in velaminibus erit dolor fortior, ⁊ pulsus erit decliuis ad serinum.

¶ De signis apostematum phlegmaticorum. Cap.XXVII.

Obliuio ⁊ somnus nimius, ⁊ multitudo grauitatis, ⁊ pulsus vndosus, ⁊ [k] ⌈laxus ⁊ excitatus.⌋

¶ De signis apatum melãcholicoꝝ. Cap.XXVIII.

Vigilie ⁊ alienatio, ⁊ grauitas sensata, ⁊ durities pulsus. Et nos q̃dem dimisimus illud, cuius nos oportuit remẽorari hic de significationibus debilitatis cerebri, ⁊ fortitudis eiꝰ, ⁊ signis humoris in ipso dñantis, ⁊ sigtionibus egritudinũ eius ꝓpriaꝝ: ⁊ que sunt ꝓpter cõitatem ꝯsidẽtes in eo qđ allaturi sumus de hoc in.c. de soda. Illic ergo requiraṫ: qm̃ in loco illo affertur, et ex eo permutemus nos ad reliqua capitula.

¶ De canonibus vlibus curationis. Cap.XXIX.

Cum mãm eũare voluerimꝰ, ꝯtẽplamur tunc si sigtio oñdit sanguinẽ cũ ipsa abũdantẽ esse [l] ⌈et⌋ in sãguine nõ est diminutio, q̃cũq̧ sit mã, incipiemꝰ a flõmia cephalice, ⁊ venaꝝ capitis p̃dictaꝝ in ca. flõmie, sicut venaꝝ frontis, ⁊ nasi, ⁊ venaꝝ ꝑtis auris: ⁊ opz vt fiat eaꝝ flõmia in ꝯ̃ria parte doloris. Qđ si res est magna [m] ⌈⁊ sanguis dñaṫ⌋ minuimus [n] ⌈guidez⌋ ⁊ nõ declinamus nisi ad minutionẽ, ⁊ si alij ẽt dñenṫ humores tñ ab ea incipimus: qm̃ flõmia est cõis humoꝝ eũatio. Qđ si mã fuerit sanguis tm̃ sufficiet flõmia cõpleta [o] ⌈.i. sola.⌋ Et si fuerint humores alij, ꝯsiderabimus: tũc si est cuz cõitate corꝑis totius, eũabimus corpus totum, deinde intẽdemus ad caput solũmõ: ⁊ administrabimus eũantia, que sunt ei propria. Ad hoc tñ nõ penitus erimus ausi, nisi post corꝑis totius eũationẽ [p] ⌈si fuerit in corꝑe humor⌋ ⁊ totũ illud faciemus si sciuerimus mãm in ipso esse decoctã: ⁊ illud quidẽ cognosciṫ testimonio eius, qđ ex ipso educiṫ si nõ fuerit subtile valde, aut valde grossum. Et si egritudo iam ꝑuenerit ad statũ, ⁊ nos iã ꝓcessimus cũ digõne, que fit inunctionibꝰ, ⁊ embrocis, ⁊ emplastris digestiuis, eũabimus ex capite, ꝓꝑe ꝑ gargarismũ, si nõ timuerimus nocumentũ in pulmone ⁊ fluxus eũati per gargarismum nõ fuerint de gñe humoris acuti, ⁊ mordicatiui, ⁊ hõ non fuerit susceptibilis egritudinũ pulmonis, ⁊ fuerit ei potẽtia cauẽdi a fluxu rei male ad pulmonez, aut fuerit dispõ capitis maioris solicitudinis ei de dispõne pulmonis. Et administrabimus ẽt odorifera apitiua, sternutationẽ faciẽtia, ⁊ caputpurgia [q] ⌈.s. pulueres vel liquores qui ꝑ nares mittunṫ⌋ ⁊ embrocas q̃ mãs de capite deponãt. Et q̃ñq̧ fiẽt ẽt empl'a capiti post abrasionẽ capitis ex medicinis soluẽtibꝰ genꝰ huõris, qui est in ipso: quũ nõ timuerimꝰ ex illis empl'is corruptionẽ cõplonis, ⁊ ꝯfisi fuerimus, ꝙ mã [r] ⌈effusa facilis fuerit ad eũandũ: ⁊ cũ hoc cauebimus ne eũantia addentia ex ea soluãt⌋ qđ subtile est, ⁊ retineaṫ grossuz. Via aũt qua ad hãc intentionẽ ꝑueniamus est, vt eũemus post lenificationẽ factã cum lenificãtibꝰ digestiuis. [s] ⌈Quantũcũq̧ ergo⌋ eũo-

k A. cum hoc est mollificatio, et inflatio seu tumefactio.

l A. aut.

m —— A.

n A. guidegi.

o —— A.

p —— A.

q —— A.

r A. fit digesta facilis ad eũonez, ⁊ cũ toto hoc cauebimus in eũonibꝰ humoꝝ frigidoꝝ vt nõ soluatur.

s A. Et quotiẽscunq̧.

nem administrauerimus, ipsam sequi faciemus le/
ficationē. Et cauebimus in euationibus humorū
acutoꝝ, in quibus proculdubio necessarie sunt me
dicine calide in quibusdam horis: sicut sunt hiere
⁊ scamonea, et turbit cum sticados, ne post [a][cōtin
gat] malitia cōplexionis calide. Ueruz elaborabi/
mus ad hoc vt non remaneat post eas illud: ⁊ illud
est, vt succurramus solutioni facte per eas, ⁊ euatio
ni peruenienti per gargarismata, ⁊ reliqua, cū em/
plastris infrigidatiuis: ⁊ vt caueamus eoꝝ admini
strationē, nisi post fiduciaz sumptam ex consuetudi
ne egri, ꝙ illud, qd ipse bibit de hoc soluit ipsuz, ⁊
euacuatiua ne sit potio nostra ei causa ad pnitiem:
aut corruptionē. Oꝫ si humores fuerint nō digesti,
digeremus prius [b][vtrasqꝫ partes eoꝝ] sicut reme
morabimur. Et si humores fuerint ascēdentes a la
tere: aut corpore toto trahemus ad ꝯtrariū, sicut si
fuerit ex inferiorib⁹ corporis [c][totius] administra
bimus clistere, et suppositoria, ⁊ ligabimus extre/
ma, ⁊ proprie pedes et euacuabimus mēbra: Ut/
puta si fuerit stomachus, cū hierapigra: aut splen,
cū eo quod ei est proprium: ⁊ similiter vnūquodqꝫ
mēbrum: ⁊ regemus totum secundum regimē suū,
quod est ei propriū. Isti ergo sunt canones vniuer/
sales de esse materierū. Et quecunqꝫ materia eua
cuata sit: tunc si causa ipsius prouenit malitia com
plexionis, medicabimur per contrariū. Ex eo aūt
in quo materie humoꝝ diuerse, que sunt in capite,
cōmunicant secundū intentionē cauterizantiuz, est
vt fiat cauterium vbi perueniunt index ⁊ [d][anula/
ris] mēsurando ab extremitate nasi: aut vbi perue
nit medietas fili: cuius lōgitudo est ab aure ad au/
rem, capite prius raso. Nunc autē ad distinguen/
duz redeamus. Si sanguis quidē in toto est corpo
re, et in capite materia exuberans continetur, phle
botometur cephalica. Sed si nondum continetur:
sed est in hoc vt contineatur, minuat nigra [e][.i. me
dia que matrix dicitur] ⁊ si timetur comprehēsio,
anteqꝫ incipiat peruenire ad hoc vt contineatur, si/
cut si contingat ꝓpter causam attrahentē humores
in circuitu capitis ex caliditate extrinseca: aut per/
cussiōe: aut reliquis phlebothometur basilica: et si
vis vt [f][extrahatur] plus illo phlebotoma saphe/
nam. Et cruribus ventosas appone supra [g][calca/
neū] parum, ⁊ phlebotoma [h][venam] pedis. Et
si fuerit ꝓpter cōmunitatez mēbri phlebotoma ve/
nam vtrisqꝫ cōem: si vis euacuare ex ambobus si/
mul, ⁊ materia est quieta. Et si vis trahere ad par/
tem cū euacuatione mēbri cōmunicantis, phlebo/
toma venā cōicantē mēbro antecedenti cuz egritu/
dine, ⁊ cadat in contrario partis capitis. Amplius
cū peruenis ad caput solū: aut sanguis a principio
rei solūmodo est in ipso, tunc quod fuerit cadēs in
velaminibus extrinsecis cranei, secunduz ꝙ reme/
morabimur in egritudinibus particularibus: aut
[i][egritudo sentitur ꝓpinqua] cōmissuris ⁊ vis cu/
ram facilē, appone vētosaz nuche. Oꝫ si est ꝓfunda
[k][aut] nō speratur eius attractio ad exteriora cra/
nei, phlebotoma venā frontis, ꝓprie si dolor est po
sterius. Et post acceptionē quidē sanguinis sumā/
tur euacuantia, que fiunt ex myrobalanis, ⁊ succis
fructuuz: [l][⁊ si remanet necessitas administreᷓ cli/
stere.] Et si egritudo fuerit praua, sicut verbigra
tia apoplexia sanguinea, phlebotoma ex guidezi.
idest vena que est in vno latere colli. Digestiua xᷓo
si mā fuerit phlegmatica: aut melācholica sunt ma
tres medicinaꝝ, q̄ in eius digestione administranᷓ,
in qbus est subtiliatio, ⁊ incisio, ⁊ resolutio: vtputa

[a] A. remaneat.
[b] A. quēlibet eorum ſm exigentiam ipsoꝝ.
[c] A. Alia littera aut ex corpe toto.
[d] A. auricularis ipsos extendendo vel.
[e] A. seu media.
[f] A. attrahatur.
[g] A. claniculaz. Alia littera. supra os clauicule ad quātitatem palmi.
[h] A. venas.
[i] A. dolor sentit ꝓpinquus.
[k] A. et.
[l] A. si remanet necessitas ⁊ administrentur clisteria.

[m][amaracū, ⁊ folia lauri, ⁊ scea .i. sticados abrabi
cuz, ⁊ abrotanū] ⁊ squinantū, ⁊ camemilla, ⁊ mel/
lilotū, ⁊ anetū, ⁊ polypodiū, ⁊ epithymū: q̄ [n][†][
] magis ꝓpria melācholie, ⁊ alasce, ⁊ isop⁹,
⁊ saudenegi, ⁊ ruta, ⁊ alberengesef, ⁊ oē [o][in quo
est virtus resoluēdi. Et nos qdē iaz scripsimus ea
in tabulis resolonis ⁊ digōnis medicinarū calaꝝ]
lꝫ sit cōprehensio regiminis in phlegmatica, ⁊ me/
lancholica diuersa pp illud, qd dicemus. Et opꝫ vt
ad gradus harū medicinaꝝ perueniaᷓ per q̄ꝫtitatē
materiei: nā si fuerit multe q̄ꝫtitatis, ⁊ vehementis
qualitatis, ponemus medicinas calidas fortes, ita
vt sint in quarto gradu, sicut piretrū, ⁊ euforbiū, et
reliqua, nisi timeaᷓ ebullitio materieꝝ: ⁊ illud qdē
est si fuerit multa valde, ⁊ timemus ꝙ cū ipsa cale/
fiet augmentabiᷓ eius [p][totalitas] ⁊ faciet extēsio
nē dolorosam [q][⁊] apa. Illic .n. opꝫ vt incipiam⁹,
⁊ euemus ex ea aliqd, deinde residuū decoqui inci/
piat. Rectius aūt qd est in digestione humoꝝ ma
nifeste cruditatis, est vt sit [r][cura ex emplastris de]
medicinis equalis calefactionis. Et administra
quietē, ⁊ ligationē, vt digeraᷓ materia facile. Qd
si fuerit pauce q̄ꝫtitatis, ⁊ fuerit debilis qualitatis,
contenti erimus eis in quibus nō multa existat ca/
lefactio ſꝫ subtiliationē, q̄ sunt in gradu primo: ⁊ si
fuerit media medijs. Qd si māe melice fuerint, nō
erimus ꝯtēti istis medicinis, ita vt [s][in desiccatiōe
addamus] ⁊ ꝑcipue, si fuerit melica ꝑter nām, imo
si sit adusta: sed indigebimus in maturatione māei
melice, lenificatione, ⁊ humectatiōe ꝓculdubio: de
inde succedemus cū maturatiuis resolutiuis, subti
lis resolonis, q̄ sunt in gradu scdo, ⁊ tertio. Et me
lius est vt ꝯiungas lenificantia, ⁊ humectātia cū ca
lidis incisiuis, resoluētibus. Māe xᷓo calide dige
stionē faciunt medicine cū aggregatione sue ſbe, et
aptione cū hoc, ⁊ incisione. Et ista qdē sunt infri/
gidantia, ⁊ hūectantia, in qbus est abstersio, ⁊ ab/
lutio, sicut aq̄ ordei, ⁊ lac caprarū recenter mulctū.
lac tn̄ vitet q virtutis debilitatē cū soda habuerit: ⁊
digestiua q̄ sunt cū istis ꝯdōnibus. Et vtaᷓ aquis
in qb⁹ decocta sunt folia [t][salicuz] ⁊ viole, ⁊ nenu
far, ⁊ virga pastoris, ⁊ herbe frigide oēs descripte
in tabulis suis, q̄ sunt medicinaꝝ singulariuz miste
cū aliq̄ꝫto aceti, vt eas ꝓfundet, ⁊ ṽtutes eaꝝ pene/
trare faciat. Qd si in eis fuerit parū grossitiei ad/
danᷓ camemilla ⁊ [u][malua.] Et si tūc egro vigilie
affuerint, ⁊ volūtas fuerit ne vigilet, ponanᷓ in eis
cortices papaueris. Dico aūt ꝙ acetū est cōe oib⁹
materijs. Eius .n. īfrigidatio possibile est vt leui cā
frāgaᷓ [x][amplius] remaneat ꝓfundatio ei⁹ cū me
dicinis, ⁊ ipi⁹ incisio: hoc qdē est, cū administraᷓ in
materijs frigidis: in maturatiōe aūt medicinaꝝ ca
lidarū nō eligaᷓ supra ipꝫ. Et olea calida oia dcā
in antidotario q̄ fiunt ex [y][folijs] odoriferis, ⁊ flori
bus, ⁊ plātis, ingrediunᷓ in digōne frigidaruz. Oꝫ
si mā fuerit vehemētis frigiditatis: aut multe q̄ꝫti/
tatis: aut difficilis resolonis, tunc olea adhibenda
sunt q̄ sūt facta cū gūmis calis, ⁊ spēb⁹ fortib⁹ odo
riferis, ⁊ oleū de behē, ⁊ sambacinū, ⁊ d narcisco, ⁊
lilio ⁊ [z][zafarano ⁊ lauro ⁊ amaraco] ⁊ de duab⁹
spicis: aut oleū oliue in q̄ decocta sᷓ ruta hūida: aut
calamētū: aut anetū hūiduz: aut camemilla hūida,
⁊ his silia de qb⁹ rememorabimur in antidotario:
⁊ illic collige illud. Oleū aūt balsami pp suā subtili
tatē velociter resoluiᷓ, ⁊ nō multū ꝑbet iuuamentū
in epithimādo, ⁊ inūgēdo ꝯueniēs sue fortitudini.
Et nos quidez māei opponimus euando, ⁊ trahē/
do ſm ꝯtrarium: ⁊ faciēdo vtrūqꝫ simul. Attractio

[m] A. almarzangius ⁊ folia lauri ⁊ sciha seu sceha ⁊ alchaisuz.
[n][†] A. ambo sūt.
[o] A. illud quod scripsimus in tabulis resolutionis ⁊ digestiōis ex medicinis calidis.
[p] A. q̄ꝫtitas seu ei⁹ magnitudo.
[q] A. aut.
[r] A. curatō ⁊ emplastratio cum.
[s] A. Alia littera non addatur in desiccatione.
[t] A. kalef.
[u] A. althea.
[x] A. postea.
[y] —— A.
[z] A. Alia littera alachauen, ⁊ lauro ⁊ maiorana.

Uero ad cõtrarium est attractio, que fit ad manus, et ad pedes: et illud iuuat ipsorum fricatio cũ sale et oleo violaceo: aut oleo camemellino secundum cõplexionẽ. Et ex eo quod [a]⌈in ipsa egritudine administrauimus nos⌋ est exercitium in quo seruatur caput ita, vt non moueatur cum corpore: et non mouentur nisi inferiora tantũ: et est exercitiũ in quo homo suspẽditur in fune, aut pẽdet ex pariete, et retinentur superiora corporis eius, et nõ cessat [b]⌈mouẽdo pedes et sequitur ipsum⌋ et hoc post euacuationẽ. Fricatio vero extremitatum, et earum constrictio a superioribus ad inferiora est huiusmodi: et proprie cum cibari oportet. Et quandoque purgatur caput solum leui exercitio, sicut fricatione et [c]⌈cõprehensione donec ad pectinandum peruenitur: et administratione odorum ex fetidis proprie⌋ sicut in fine lethargie. Res autẽ aggregans duo regimina simul sunt clistere, et suppositoria, et diuretica, et sudorẽ prouocantia: secundum materiam, et virtutem: et omnia que numerata sunt in antidotario. Solutiua autem que euacuant caput cum cõitate corporis sunt pillule de hieris, et pillule chochie, et pillule de sticados: et iste quidẽ cõuenientiores sunt humoribus adustis, in quibus dominatur cholera: et in quibus cum hoc est grossities, imo sunt sicut cõicantes cholericis, et phlegmaticis. Et omnibus illis fortius est infusio aloes, que fit cum aqua endiuie, et proprie [d]⌈eius quod est fortius ex eo⌋ et est illa que scripta est in antidotario: aut infusio de hiera: et vomitus ex oxymelle cũ se. atriplicis. Decoctio vero myrobalanorum, et prunorum, et fumiterre: et sirupus de fructibus, et sirupus violaceus, et decoctio casie fistule: et que sunt istis similia facta fortia cum scamonea et reliquis, secundum dispositionem corporis: et vacuitatem ipsius a febre eius: aut essentiam eius in ea, secundum dispositionem etatis, et virtutis, et horum similium, sunt conuenientia humoribus cholericis subtilibus. Uerũ hiera archigenis: et hiera ruffi: et hiera logodion: et hiera Gal. et pillule facte cum lapide lazuli: et helleboro secundum quod rememorabimur, conueniunt humoribus crossis, et melancholicis: et similiter omne in quo recipitur sticados. Et vtrisque etiam cõueniens est vomitus factus ex potu oxymellis, et semine rhaphani: et pulpa colloquintide cum reliquis medicinis [e]⌈mouentibus⌋ humores viscosos ex eis quas [f]⌈terminauimus⌋ et diximus. et reliqua cõposita distincta in antidotario, secundum quod ipse ordines habent. Primus est qui est cum hiera, et turbit, et epithimo, et agarico, et castoreo, et que illis sunt similia et [g]†⌈ ⌋pillule magne: deinde hiere: deinde duo hellebori niger melãcholicis, et albus phlegmaticis cũ cautela, et timore, et lapis lazuli, et lapis armenus [h]†⌈ ⌋absque cautela et timore. Et oportet vt incipiamus a debiliore, et gradatim procedamus donec sciamus ex dispositione egritudinis, quod ipsa iam est abscisa. Solutiua vero facilia ad purgãdũ caput sunt, vel asahaiaret, ex quibus sumitur pillula magna: vt paruũ pondus operationẽ efficiat sufficientẽ cũ mora: et non noceat propter paruitatem suam iteratio, et dormiatur super ipsam ne destruant motus, et vigilie eius operationem. Et canon quidem in eis est aloes, et hiera: deinde cadit in eis mastix ad confortandum stomachum, et recipiuntur in eis myrobal. vt prohibeant vaporem acutum calidum, si in stomacho generatur a capite: quod si volũtas adest vt humores cholerici educantur, fit in eis iuuamentũ cum scamonea, et similibus ei. Et fortasse vsus scamonee cum aloeticis administratis, propter purgationem ipsius cerebri, aut stomachi, si egritudo cerebri est cum eius communitate, prohibet earũ calefactionem superfluam propter superfluitatem more ipsarum: et excitat eas abbreuiatas a complemento purgationis, eo quod iuuat ad purgandum. Quod si voluntas adest vt iuuamentum fiat in extractione humorum phlegmaticorum, iuuetur cum pulpa colloquintide, et cum. ℥℥. et turbit, et sticados. Et si adest voluntas vt fiat hoc in humoribus melãcholicis iuuentur cum pauco helleboro, et epithimo, et polypodio, et eis similibus. Et sunt pillule [i]⌈magne⌋ diuersarum descriptionum, quas reperies in antidotario: et scies ipsarum iuuamentum, et ipsarum electionem inde. Ex mundificatiuis autem, que capiti sunt propria, sunt gargarismata: in quibus omnibus almuri sit administratum. Quod si humores fuerint cholerici puri, non vtaris in ipsorum mundatione gargarismate, timendo descensum ipsorum ad pectus, cum iam adepti sint superfluam acuitatem ex medicinis purgantibus acutis. Nam [k]⌈subtiliantia cholericos⌋ cum facilitate, et subtilitate, et que sunt equalis cõplexionis, nõ multum [l]⌈agunt in gargarismate.⌋ Quod si aliquid horum est iuuans tunc oxymel de seminibus cũ endiuia solũmodo. Et oxymel squilliticũ et [m]⌈oxymel recipiẽs scamõeã et aquam⌋ lupuli, et aqua prunorum: et sirupus violaceus. et tamarindi cũ pauco scamonee: et que huius cursu procedũt. Quod si humores cholerici fuerint cũ grossitie, tũc gargarisma fiet cũ almuri, et aloe, et hiera, et oxymelle de se, [n]⌈et⌋ squillitico cũ hiera: et vt confortetur illud cum scamonea, et pauco turbit: et supra illud nihil addatur. Quod si humores fuerint grossi flatici, tũc addatur supra illud pulpa collo. et ℥℥. et sticados, et turbit, et hiera archigenis: et busudus: et fortasse indigebis, vt cũ eis administres sinapim, et piretrũ, et piper cũ mastice: et vis per illud fortitudinẽ operationis medicine, cũ fuerint humores vehemẽtis fortitudinis: et similiter fortasse facis masticare piretrũ et piper et. ℥℥. et acorum, ita vt perueniatur ad vltimum ad staphigriã: et que eis sunt similia. Et istis quandoque admiscentur subtiliãtia sicut isopus, et cinamomũ, et casia lignea, et origanũ, et cortices radicũ capparis [o]⌈mẽtastrum⌋ et que eorum cursu procedunt. Sternutatoria autem que conueniũt humoribus cholericis, sunt sicut vapor aceti in quo paruum [p]⌈castorei⌋ dissolutum est et odor [q]⌈focaugi⌋ acuti [r]⌈acetosi.⌋ Et flaticis cõdisi, et piper, et cepe, et alliũ, et sinapis, et nasturtiũ, et [s]⌈baurac⌋ et que cursu eorum procedũt. Ex istis medicinis quandoque assumimus emplastra, et accipimus ex eis epithimata super tempora. Caputpurgiorum autem alia fiũt, vt per ea, proueniat infrigidatio, et humectatio: et alia vt resolutio: et alia vt confortatio. Cumque caputpurgia administras resoluẽtia [t]⌈confortãtia⌋ gradus in ipsorum administratione obserua: administra itaque ea prima vice cũ oleo ro. et lacte, et que tali cursu currũt: et vice secunda cũ expressiõe sicle, et similibus: et tertia etiam vice cũ aqua amaraci, et similibus. Quod si principiũ materiei, et vaporum nõ est nisi a stomacho, attende secundum humoris in stomacho cõprehẽsi: quã cõprehẽdes per ea, que scies in capitulo egritudinũ stomachi, et euacuationis eius. Cum autem materia [u]⌈descẽdens⌋ est vapores, aut vẽtositates retẽte, oportet vt eos resoluas cum aqua in qua decocta sunt sceha, et epithymũ, et alhasce, et medicine predicte in capitulis suis: et distilletur etiam oleum [x]⌈sambacinũ, et laurinũ, et amaracinũ⌋ in aure. Cũ autem corpus cerebri vis cõfortare, et prohibere humores cholericos ne a stomacho ad ipsum ascẽdãt, et ab eis que sequuntur ipsum, oportet vt ipsum cibes fructibus acetosis, et proprie granatis acetosis, et pomis, et piris, et acresta, et presertim post cibũ. Curatio autem tua in oppilationibus sit cũ embrocis apitluis semper. Et

a A. in intentione in qua sumus nos administramus.

b A. mouere pedes et fatigare eos.

c A. cõpressione manibus facta, ita vt etiam pectinatio capitis. s. est huius generis. Et administratio alaragiha est ex mũdificatiuis proprijs.

d A. illa que est fortiorea.

e A. educentibus vel extrahẽtibus.

f A. numerauimus.

g † A. deinde.

h † A. melãcholicis humoribus.

i A. plurime.

k A. educentia choleram.

l A. imprimunt in gargarismate impressione plurima.

m A. secaniabin factum cum scamonea, aut aqua.

n —— A.

o A. saudenegi.

p A. scamonee.

q A. alfocha.

Alia littera.
r —— A.

s A. semina calida.

t A. fortia.

u A. residẽs seu imbibita aut firmata.

x A. iasminũ, et laurinum, et de maiorana.

oportet vt sit effusio ois embroce administrata in omni accidente a loco alto, vt eius virtus plurimũ ꝓfundetur, ꝛ caput prepareť, vt cadat sup sinciput [a]† [ ] super posteriorẽ capitis partẽ ꝛ [b][mẽbra] dura ꝛ sint ẽt masticatiões pilule [c][de seiar] ꝛ olea resoluẽtia. Et si [d][egritudo] fuerit vẽtositas in stõ, purga: deinde affer oleũ [e][ro. dulce] cũ aqua decoctionis radicũ, ꝛ fenugreci, ꝛ cordumeni, ꝛ his silibus: aut affer oleũ [f]† [ ] cum infusiõe aloes: [g][aut cũ cordumeni ꝛ his silibus.] Cuȝ aũt curas apata calida, opȝ vt in eis incipias prius cũ eo, qđ expellit, qđ fit ex infrigidantibus predictis mistuȝ cũ aceto, ꝛ aq̃ ro. nisi illic fuerint dolor vehemens: tũc. n. aliena acetũ, ꝛ [h][cadat in] eis administratio olei ro. infrigidati sufficiẽter, non tñ supflue, ꝯquasſati cũ aceto multo: aut pauco in fronte ꝛ capite: ꝛ aqua [i][vue lupine] ꝛ saufel, ꝛ croco, ꝛ sandalo, et siesmemite, ꝛ bolo armeno, ꝛ lẽtibus excorticatis, ꝛ silibus: ꝛ aquas in qbus cocta sunt stiptica frigida. ꝛ ex calidis stipticis ꝯfortatiuis, in qbus ẽt fit cõpositio in cõmistione eoꝝ frigoris sicut [k][aluthuli.] Alienatio ꝟo a medicinis vehemẽter frigidis factis ex eis, que sunt sicut papauer, ꝛ opiũ, ꝛ reliqua est tibi necessaria nisi apud vehementẽ necessitatem ꝛ fortẽ dolorẽ. Et camemilla qdẽ frangit aliqd ex acuitate narcoticoꝝ in epithimatibus. Uomitus ꝟo est ex eis, in quibus nõ fit iuuamentũ in curis egritudinũ capitis, nisi fiat ꝑpter cõitatẽ materiei in stõ: ꝛ melior modoꝝ expulsiõis eius est vomitus. Inquit. G. non est dispositio soda in vehemẽti necessitate narcoticoꝝ, sicut dispositio colice. Colice. n. dolor qñq3 peruenit ad hoc, vt perimat. Sed soda nõ est sic in vehemẽti necessitate narcoticoꝝ ẽm plurimũ. Qꝫ si materie fuerint vehementis acuitatis, administrabis aquam fructuũ stipticorum predictorum. Deinde vteris maturatiuis rememoratis in materijs acutis, postea administrabis in quo sit paruȝ resolutionis, sicut aqua in qua decocta sunt [l][ordeum fractum] ꝛ radices myrti.

Et ex oleis, oleum camemellinũ recenȝ solum: aut mistum cum oleo ro. ẽm acuitatem egritudinis, et substantiã materierũ, ꝛ propinquitatẽ tẽporis status. Et post ipsum ex aquis, in qbus cocta sunt radices apij, ꝛ feniculi, ꝛ furfur cum seminibus suis ꝛ fenugrecum ꝛ [m][malua] ꝛ corona regia ꝛ [n][alacoẽ] alba. Et ex oleis oleum anetinũ, ꝛ silia etiã: dum perueniat ad statum, ꝛ resoluatur tunc: ꝛ etiã emplastra que fiunt ex istis. Euacuantia aũt necessaria antecedant in eis ẽm materiã, ꝛ administrentur in cibando habentes apostemata cholerica ꝓprie [o][medicine leues humide.] In apostematibus ꝟo frigidis incipiatur primo, sicut in alijs, cũ euacuatiõe, ꝛ administremus in eis illud in quo recipitur oleũ de kerua, ꝛ oleuȝ amigdalarũ amararum, ꝛ picra, ꝛ illis similia ex reliquis potionibus notis cũ aquis radicum. Et ꝯtenti sumus ex apocrusticis oleo ro. in ꝑncipio rei, ꝛ misce cũ eo subtiliantia sicut alhasce, ꝛ calamentũ, ꝛ castoreũ ꝓprie: deinde administra squillam ꝓprie, ꝛ acetum eius faciendo emplastrum, aut gargarisma, si fuerit illud possibile. Et fortasse sumẽt i potu castorei duas tetias auř. ꝛ ꝓprie patientes lethargiã. deinde administra maturãtia in quibus sit mollificatio ꝛ parum resolutionis: de quibus predictum est. Deinde post illud, ꝛ apud statũ administra [p][apud vtrasq3 res simul. s. frigidas ꝛ calidas] mollificãtia. [q][Et sit administratio frigidoꝝ mollificantiuȝ integre ꝛ resoluẽtiũ ꝯfortatiuoꝝ] ex emplastris aqs ꝛ oleis.

a A. Alia litera non.
b A. ossa.
c A. alsabiar.
d A. cã lesionis vel doloris.
e A. amigdalaꝝ dulcium ꝛ amararum.
f A. alkerua.
g —— A.
h A. confert.
i A. solatri.
k A. alathel.
l A. alasceech.
m A. Alia lr̃a althea.
n A. alachauen.
o A. cibaria leuia humida.
p A. in oĩbus frigidis ꝛ calidis.
q A. ꝛ sint ea q̃ administranť in frigidis mollificantia cõpleta ꝛ resoluentia fortia.

Et scias ꝙ ois qui ꝯq̃riť de egritudine [p][facta] in capite noceť a vino: ꝛ mora in balneo. Et ois q hȝ egritudineȝ in velaminibus cerebri, lediť ab aqua frigida vehemẽter. Curatiões autẽ malitie ꝯpl'onis calide solũ, fiũt cũ eo in quo est infrigidatio ex herbis, ꝛ oleis frigidis infrigidatis: sicut oleũ rosaceũ [q]† [ ] ꝛ nenufarinũ, ꝛ violaceũ, ꝛ elegantius illis est oleũ rosa. ꝛ oleũ de se. cucurbite, ꝛ citroli, ꝛ de se. lactuce, ꝛ oleũ de se. papaueris: ꝛ fortasse vtunť oleo de semine iusqami cũ vehemẽs est dolor. Et melius ex istis oleis est cuius radix exp̃ssa ẽ ex oliuis q̃ cruditati attinẽt nõ salitis: [r][ꝛ folia eius in quo creata sunt multiplicanť] ꝛ est recens. herbas ꝟo, ꝛ q̃ herbarum cursu ꝓcedũt, nosti oia. Et ipse qdẽ sunt sicut lactuca, ꝛ portulaca, ꝛ rasura cucurbite ꝛ q̃ sunt illis silia [s]† [ ] ꝛ ẽt folia nenufaris: [t]† [ ] ꝛ virga pastoris ꝛ semp̃uiua ꝛ aqua [v][citroli] ꝛ cucurbite, ꝛ sauic ordei cũ aceto, ꝛ aq̃ rosa, ꝛ canfora, ꝛ sandalo, ꝛ acatia [x][ꝛ linimẽtuȝ] cũ oleo rosa. ꝛ aceto. Et nõ ptrãseat illud vsq3 ad ea in qbus est vis narcoticãdi, ꝛ ꝯgelãdi spũm, nisi pp vehementẽ necessitatẽ. Inquiunt ꝛ nõ opȝ qdẽ vt acetũ sit vehemẽtis acuitatis, ꝛ vinositatis: nã in ipso existit nocumẽtũ. Et ex illis qdeȝ sunt mucillago psilij cũ aceto, ꝛ aq̃ coriãdri. ꝛ folia eius. Et opȝ vt alienes hec empl'a, ꝛ epithimata a posteriore cerebro, qđ est neruoꝝ origo. hec. n. non iuuant cerebrũ nisi ex via cõmissure, q̃ est in syncipite. ꝛ cõmissure coronalis. Ex via auteȝ posterioris [y][cauendũ est ne pueniat ad ipm cerebrũ] ꝛ corrũpat ortum neruorũ. Ex eis ẽt qbus fit curatio, est vt olfaciã: odores frigidos, ꝛ fiat eis caputpurgiũ cum istis oleis, ꝛ expressionibus. Et sint cibi ex lentibus [z][elixatis ꝛ ex faseolis ꝛ ordeo fracto et spinachijs ꝛ chrysolocanna ꝛ ciceribus fractis] ꝛ que illis sunt similia. Et sternantur iste herbe, ꝛ folia in mansione eius: ita vt sit in domo in qua strati sint rami infrigidanteȝ. Et qñq3 precipitur, vt in ea sint [ꝛ][sceesebrã ꝛ folia] alcanne. Et existimo ꝙ rectius est vt sit ꝓpinquũ [ꝯ][in eo ex sceesebrã] qđ est est asperſuȝ aqua frigida. Et silr̃ [ꝝ][iuuãt eũ fructuȝ frigidi, ꝛ glacies, ꝛ aq̃ copiose.] Qꝫ si non inueneris cũ caliditate siccitatem, sed humiditatem absq3 materia (ꝛ hoc valde parũ est in egritudinibus cerebri) tunc facies epithimata ex aquis fructuuȝ in quibus est stipticitas, quemadmodum diximus, ꝛ ꝛ precipue in principio apostematum calidoꝝ. Et oportet quidem vt omnes isti prohibeantur a motibus animalibus, ꝛ intrinsecis, ꝛ agitatiõe pupille in suis aspectibus [a]† [ ] ꝛ alienenť ab aspiciendo [b][colores. s. diuersos: ꝛ picturas] ꝛ silr̃ eoruȝ auditus [c][reganť.] Qꝫ si est malitia ꝯpl'onis frigide administra empl'a, ꝛ aquaȝ sumptas ex medicinis calis p̃dictis: ꝛ olea p̃dicta ꝓprie oleũ rutaceũ calefactũ. ꝛ si necessariũ fuerit vt in ipso addať ꝯfortatio, admisceať ei euforbiuȝ. Et silr̃ oleũ laurinũ, ꝛ amaracinũ, ꝛ his silia. Et si cũ h̃ est melãcolia: ꝛ melãcolia est nãlis, aut flatica, calefac ipm cũ hũectatione: sed si fuerit adusta aliena qđ desiccat: aut calefacit, ꝛ sis ꝯtentus hũectatione ex lactibꝰ, ꝛ [d][oleo violaceo] ꝛ embrocis, ꝛ empl'is, ꝛ cibis. Qꝫ si cũ frigiditate est siccitaȝ, aggrega ẽt inter humectationẽ, ꝛ calefactionẽ. Et si cum frigiditate est hũiditas, administra eũantia p̃dicta, ꝛ medicinas in qbꝰ est desiccatio cũ caliditate de illis, q̃s tibi diximus in tabulis. Et opȝ vt tu scias, ꝙ liqda administranť super caput distillãdo sicut diximus: ꝛ administranť retẽta in retentiõe facta ex pasta, aut la-

p A. materilia.
q † A. ꝛ de kalef.
r A. ꝛ in quo laȝ mltiplicata sũt folia eius, cum quo efficiť, vel cõditur.
s † A. ꝛ ẽt folia alkalef.
t † A. et solatri.
v A. cucumeris.
x A. cõquassata seu ꝑmista.
y A. nõ pueniũt ad corpulentiaȝ vel ad ꝓfunduȝ cerebri.
z A. ꝛ almes, et kist ordei, ꝛ spinachijs, ꝛ atriplicibus ꝛ altha fasil.
ꝛ A. alsahesefrã ꝛ flores.
ꝯ A. alsehesefrã.
ꝝ A. confert appropinquare sibi fructus frigidos ꝛ glacies seu niues ꝛ aq̃s copiosas.
a † A. circa rem vnam.
b A. resplendentes ꝛ res diuersis coloribus pictas.
c A. alleuientur seu minorẽtur.
d A. oleis.

na infusa qua caput coronatur. Et fit ipsoꝝ effusio [a]⌈ab⌋eo, qđ est corā anteriore parte syncipitis. Et qđ ex eis est lene, nō opꝫ, vt linimentū eius sup ipm dimittat, sed lauetur: ⁊ nō dimittat ipsum in retentione coronali tpe multo: sed renouetur qm̄ ipm velociter putrescit. Et melius hoc est vt administret post abrasionem: ⁊ similiter omnia emplastra, ⁊ vnctiones. Quūqꝫ [b]⌈cibas⌋patientes egritudines capitis materiales [c]⌈frica extrema ⁊ exicca latus capitis, ⁊ conforta cum apocrusticis.⌋

a A. in.

b A. Alia litera cibaueris.

c A. tūc frica extrema ⁊ alleuia ptē capitis ⁊ fortifica ipsum cuꝫ repercussiuis. Alia litera. ⁊ alleuia ptē capitis, ⁊ fortifica cuꝫ repcussiuis deinde ciba ipꝫ cibatione cōuenieme ei ſm q̄ vr ex quātitate mãe, ⁊ qualitate ei⁹, ⁊ hora augmenti, ⁊ stat⁹, ⁊ considera sup hoc.

¶ Tractat⁹ scđs đ dolorib⁹ capitis q̄ sūt spēs sode.

¶ Sermo vniuersalis de soda. Cap.I.

Soda est [d]⌈lesio⌋ i mēbris capitis. ois autem [e]⌈lesion is⌋cā est mutatio complexionis [f]⌈aut⌋eius diuersitas: aut est solutio ꝯtinuitatis: aut aggregatio amboꝝ simul. Mutatio autem cōplexionis est vna de sexdecim notis, quāuis humida nō faciat dolorem, nisi sit cū materia mota ad solutionem ꝯtinuitatis. Et continuitatis solutio nota est: ⁊ eius species scđm causas ipsius, sunt note. Duarum ꝟo causarū doloris cōiunctio simul est in apostematibus. Et apostemata sicut nosti, numeratas habent species. Et eorū species sunt quattuor. ⁊ omnia illa quādoqꝫ fiunt in substantia cerebri ipsius: ⁊ quandoqꝫ fiunt in velamine circundante ipsum: ⁊ quandoqꝫ fiūt in duobus velaminibus circūdantibus ipm: ⁊ quandoqꝫ fiunt in venis: ⁊ quandoqꝫ in panniculo [g]⌈extrinseco⌋ a craneo ꝑpter illud quod est inter ea de suspēsorijs predictis in anatomia narrata. Et quādoqꝫ fit causa ledens, quodcūqꝫ hoꝝ mēbrorū fuerit, causa mansiua in membro ipso. [h]⌈Et quādoqꝫ fit propter cōmunitatem non integram⌋ aut mēbri inter quod ⁊ membra capitis continuatur mediatione neruoꝝ, sicut stomachi, ⁊ matricis, ⁊ velaminis, ⁊ alioꝝ mēbrorū si fuerint. Aut membri inter quod ⁊ cerebrum cōtinuatur [i]⌈inuolutione⌋venarum facta ex venis ⁊ arterijs: sicut cordis, ⁊ epatis, ⁊ splenis. Aut membri vicinātis ei alia vicinitate, sicut pulmo positus sub eo, ⁊ adducit ei nocumentum. Aut mēbri cōmunicātis membro vno modo, ⁊ cerebro alio modo, sicut cōmunitas eius cum renibus in doloribus ipsoꝝ. Aut ꝑpter cōmunitatem [k]†⌈ ⌋corporis, sicut fit propter febres. Que autē est cū cōmunitate, quandoqꝫ fit cum periodis, ⁊ paroxismis ſm periodos, ⁊ paroxismos cause, que est in membro cōmunicante, sicut que fit ꝑpter cōmunitatem stomachi, quū est ꝑpter effusionem materierū cholericarum ⁊ aliarum ad ipsum [l]⌈cū periodis⌋ ⁊ sicut que fit cum periodis [m]⌈augmenti⌋specieꝝ febrium. Et soda quidem diuiditur alio modo. Nam ex ipsa est cuius cā est aliqua spērū primitiuarum, sicut soda ebrietatis [n]⌈nā dum perseuerat soda ebrietatis, ⁊ non fit fixa propter fixionem cause augmentationis illa generatur ex ea⌋ ⁊ sicut soda ꝑpter comestionem rei calide, sicut alliorum, ⁊ reliquoꝝ. Et ex ipsa est cuius causa est antecedens iam collecta: ⁊ est mansiua, ⁊ manet ipsa ꝑpter eam. Et qñqꝫ est accidens, deinde fit egritudo, ⁊ quū remanet egritudo post febres acutas, nūciat egritudines cerebri, ⁊ significat defectum nature ab expulsione materiei perfecta fluxu sanguinis per nares, ⁊ reliquis. Et ex egritudinibus [o]⌈sunt, quibus nunciatur⌋subet, aut apoplexia, aut demonium, aut mollities, aut surditas ſm substantiam materiei, ⁊ ſm motum eius. Soda quoqꝫ diuiditur ſm loca sua. quandoqꝫ enim est in vno laterum capitis: ⁊ que ex ea est, ꝯsuetudinaria nominat emigranea: ⁊ quandoqꝫ est in anteriore capite: ⁊ qñqꝫ est in posteriore capite: ⁊ quādoqꝫ totum caput cōtinet, ⁊ que ex ea est consuetudinaria inseparabilis nominatur ouū, ⁊ [p]⌈nux⌋cuius assimilatio est ouo [q]⌈armoꝝ⌋quod super totū caput cōprehendit. Et soda etiā diuersificatur ſm fortitudinem, ⁊ mediationem, ⁊ debilitatē. Soda enim alia est valde fortis, ita vt quū obuiat syncipiti infantis lenia habētis ossa separat ipsum, ⁊ frangit cōmissuram eius, ⁊ alia est que est debilis, sicut plurimū fit in lethargia. Et debilis quidē alia est, que est inseparabilis, ⁊ alia est que est non inseparabilis. Et qñqꝫ soda cuius cā est debilis, accidit quibusdā, ⁊ nō alijs. accidit ergo ei cuius cerebri sensus est fortis: ⁊ nō accidit ei cuius cerebri sensus est debilis. Et vl'r qdem cuius cerebri sensus est fortis, ipse est aptus, vt recipiat sodam ex omni causa faciente sodā, ⁊ si [r]⌈debilitetur⌋ ⁊ oīno tunc cerebrū velociter recipit facientia sodam, aut ꝑpter debilitatē suā: ⁊ tu quidē iam sciuisti in vl'ibus, q̄ debilitas sequitur malitiā cōplexionis: aut ꝑpter fortitudinē sui sensus, ⁊ leditur ab oi causa, ⁊ si sit leuis. Et iteꝝ soda alia est, cui non sunt accidētia, ⁊ alia est q̄ ad accidētia pducit partibus capitis ꝓpria, sicut si ꝓueniat ex fortitudine doloris apa in partibus capitis. Et alia que pducit ad accidētia ꝓueniētia ad mēbra, sicut eius lesio, ⁊ nocumentū, ⁊ [s]⌈apatio⌋eius ꝓueniāt ad radices neruoꝝ, ⁊ perueniat spasmus: aut perueniat inde aliquid ad stōꝫ, ⁊ contingat casus desiderij, ⁊ singultus, ⁊ nausea, ⁊ debilitas digestionis, ⁊ similia. Et scias q̄ soda tpalis, aut fit pp phlegma, aut ꝑpter melancoliā, aut debilitatem capitis, aut ex apate [t]⌈incipiente indurari aut⌋ iaꝫ indurato: ⁊ est illud, qđ plurimū est. Et soda quidē, ⁊ oēs egritunes diuersificantur: qñqꝫ. n. egritudo est salua: ⁊ salua quidē est, in qua nō ꝓhibetur de regimine eius, qđ ei sit necessariū in seipsa. ⁊ alia est que nō est salua, imo est hñs sociū: ⁊ fortasse ꝓhibet ex regimine suo necessario: sicut si sit soda, ⁊ rheumatismus: tunc fit ꝓrius rheumatismus soda in necessitate regiminis quo hꝫ. Soda quoqꝫ diuidit qñqꝫ scđm alias considerationes. Soda. n. alia est que accidit [u]⌈subito⌋sano non habēti egritudinē. Et alia est q̄ accidit habēti apata ⁊ [x]⌈labores.⌋Et ex corpibus quidē sunt quedā, que sunt preparata sode: vt sunt corpora que habent caput debile, ⁊ mēbra digestiua debilia: quare in eis plurimus gñat vapor [y]⌈effundens ad stomachos eoꝝ humores cholericos⌋ facientes sodā. Et iterū in [z]⌈receptis⌋ sunt q̄daꝫ q̄ faciunt sodam, iam predicta in tabulis medicinaꝝ singulariū. Et oia [⁊]⌈allefeiati⌋sunt facientia sodā: ⁊ ꝓprie casia lignea: ⁊ costus, ⁊ zafarā, ⁊ cinnamomū, ⁊ amomū. Et oia [ꝯ]⌈aromata⌋sunt faciētia sodam, siue sint calida, siue frigida. Verūtñ cuꝫ succedant [ꝫ]†⌈ ⌋expellunt. s. cū p̄cedit illud, qđ nocet cū calitate vaporis sui, ⁊ succedit ei qđ vaporē facit frigidū, aut ecōuerso. Cū aūt lesio fit non qualitate solū, sed q̄ztitate: tūc nō ꝯfert ipoꝝ successio, imo nocet. Et soda frida, qñqꝫ multiplicat [a]⌈ꝯstricta⌋ in hyeme. Et qñ estas fuerit septētrionalis parū pluuiosa. Et [b]⌈qñ⌋autūn⁹ est meridiōalis, pluuiosus, multiplicat soda in hyeme. Soda ꝟo pl'm fit, ꝑpea q̄ arterie afferunt capiti vapores fraudulētos.

d A. alē seu aliꝫ i dest tristis sensatio.

e A. doloris.

f A. et.

g A. egrediēte.

h A. alteri⁹ que ei inest.

i A. ramificatio. Alia litera. mediatione.

k † A. totius.

l A. periodicantium.

m A. ⁊ augmento.

n A. ⁊ nō figit ꝑpter fixionem cāe magis augmentantis q̄ꝫ illa generata ex ea. Alia litera. dū pseuerat, ⁊ ñ figit pp fixionem cāe magis addite, q̄ꝫ illa gñans illam.

o A. q̄ p ipsaꝫ sodā nūciant sūt.

p A. galea.

q A. armigerorum.

r A. sit debilis.

s A. vehemētia.

t A. duro icipiēte, aut calido.

u A. qñqꝫ corp̄.

x A. dolores.

y A. Et effunduntur ad stōs eorū hūores colici.

z A. q̄ sumūtur vel comedunt.

⁊ A. aromata.

ꝯ A. euaporantia.

ꝫ † A. sc.

a A. ꝓueniēs ex ꝯstipatione.

b —— A.

¶ De [a] ⌈ soda facta ⌋ ex malitia ꝯplo͞nis. Cap. II.

Afferamus itaq; sermonē exponentem vnamquāq; harū summarū. Et hec est distinctio prima. Dicamus ergo: ꝯplo͞nalis qdem summa est, qm̄ a ꝯplo͞ne calida: ⁊ a cōplexione frigida, ⁊ a complexione sicca qn̄q; ꝯtingit dolor, sm̄ ꝙ sciuisti in principijs vniuersalibus: q̄zuis sit dispositio in cōplexione sicca sm̄ ꝙ sciuisti paruz faciens dolorē. Et ꝯplo qdē humida, sm̄ ꝙ est cōplexio humida, non efficit dolorem, nisi illic sit materia humida faciens dolorez, ex parte euaporationis, aut euētus vētositatis faciētis solutionem ꝯtinuitatis. Et calida quidē, ⁊ sicca: ⁊ frigida ⁊ sicca, dolorē faciūt vtrisq; qualitatibus: ⁊ faciunt ēt dolorē motu soluēte ꝯtinuitatē. Cal'a v̄o ⁊ humida: ⁊ frigida ⁊ humida nō faciunt dolorez, nisi vnde sunt calide, ⁊ frigide: ⁊ non vnde sunt humide nisi sm̄ modū predictū. Et cōplexionis qdē calide cā: aut est mā calida sanguinea: aut est cholerica: aut est cōposita [b] ⌈ acuens ⌋ inflāmans faciens q̄litate sua impressionē: aut est cā eius vētositas, aut vapor calidus: aut est cā eius motus calefaciēs corporeus, aut aialis, sm̄ ꝙ sciuisti ex diuisione ei⁹ in [c] ⌈ rebus ⌋ vl'ibus: aut eius causa est, sicut obuiatio ignis: aut adustio solis: aut acceptio cibi calefaciētis: aut medicine calefacientis: aut vicinitas membrorū, quorū cōitate iam calefactum est. Et cause quidē cōplexionis frigide facientes sodā sunt opposite istis: quaruz numerus est apud te. Et cause sicce: aut sunt exiccātia exterius, resolutione, ⁊ adustione [d] ⌈ sicut dies caniculares ⌋ ⁊ emplastra cal'a: aut [e] ⌈ rubedinē faciētia nāl'r, aut accn̄tal'r ⌋ subito, ⁊ non subito, ꝓhibentia cibuz penetrare ad caput. [f] ⌈ ⁊ ⌋ siccant' mēbra ipsius [g] ⌈ primo ⌋ aut ꝑp abscisionem potus, ⁊ resolutionē humiditatū [h] ⌈ principalium ⌋ aut desiccantia interius [i] † ⌈ ⌋ resol'one: et eūone eorū: aut q2 eorū virtus est desiccatiua: ⁊ q2 nutrimentū ex eis factum est siccū, aut pauce humiditatis. Aut vicinitas mēbrorū iam siccorū, ⁊ ipsorū cōitas. Et motus aiales, ⁊ corporei, sup̄flui desiccantes per semitā eūonis, ⁊ resolutionis simi'ter coitus [k] ⌈ exuberatio ⌋ ⁊ fluxus sanguinis [l] † ⌈ ⌋ ⁊ exercitiū forte. Et eūantia qdez, alia sunt eūantia in mēbris, q̄ sunt alia a mēbris capitis, qbus caput cōicat, sicut eūantia vl'ia ex toto corpore, aut eūantia ꝑticularia euacuantia ex vno mēbro. Et alia sunt eūantia in mēbris capitis: sicut [m] ⌈ rheumatismus ⌋ ⁊ catarrus, ⁊ fluxus sanguinis ex naribus: ⁊ species eductionis acquisite per caputpurgia: ⁊ sternutatoria: ⁊ gargarismata: ⁊ ex causis siccitatis est abscisio materierum humiditatis, quāuis nō fiat euacuatione: sicut ieiunium, ⁊ dimissio cibi, aut eius priuatio.

[a] A. Speciebus sode facte.
[b] A. acuta.
[c] A. radicibus.
[d] A. sicut alse, maim. i. sic aer, aut vētus valde calidus.
[e] A. ꝯgelātia naturaliter, aut exterius adueniētia.
[f] A. quare.
[g] —— A.
[h] A. naturaliuz seu radicalium.
[i] † A. assumpta cum.
[k] A. ⁊ diuretica.
[l] A. superfluus.
[m] A. coriza.

¶ De spēb⁹ sode facte ꝑp sol'onē ꝯtinuitatis. C. III.

Continuitatis sol'o qn̄q; accidit in velaminibus cerebri: quandoq; accidit in substantia ipsius: ⁊ qn̄q; accidit in venis, ⁊ scindūtur: ⁊ qn̄q; fit sicut scis ex motibus vaporum, ⁊ ventositatū incipiēdo: aut ꝑp oppil'onē, ⁊ qn̄q; fit ꝑp humorem corrosiuū: ⁊ qn̄q; fit ex ꝑcussione, aut casu: aut exterius incisiōe. Que aūt fit interius, fortasse [n] ⌈ nō repletur carne ⌋ sed remanet vlcerosa ledens caput, ⁊ perseuerat faciens sodam. percussio aūt ⁊ casus qn̄q; sunt leuis adiutorij, ⁊ curantur: ⁊ qn̄q; perueniunt ad hoc, vt cerebrum ꝓpea [o] ⌈ permutetur ⌋ ⁊ pereat. Quidam v̄o medici indi dixerunt: ꝙ qn̄q; est cā in soda vermes gn̄ati in partibus capitis motu suo ledentes [p] † ⌈ ⌋ Et qdā remouerunt hoc: sed nō est necessarium vt remoueatur. Nam vermes multotiēs nascuntur in anteriore capite super locum qui est in strictura narium: ⁊ possibile est vt nascantur apud velamina, ⁊ si raro contingat.

[n] A. incarnatur seu nō ꝯsolidat'.
[o] A. cōmoueat' seu cōcutiatur.
[p] † A. ⁊ laceratione sua ⁊ corrosione sua.

¶ Distinctio spērū sode facte ab apate. Cap. IIII.

Apostema a quo ꝓuenit soda. qn̄q; est in velaminibus cerebri: ⁊ quādoq; est calidum: ⁊ vocat' [q] ⌈ sirsen ⌋ ⌈ ⌋ ⁊ qn̄q; est frigidū: ⁊ noiatur lethargia. s. obliuio. ⁊ qn̄q; est cōpositū. ⁊ noiat' dispositio hn̄tis [r] † ⌈ ⌋ dormitionē vigilatiuā. Et qn̄q; est durū. Et qn̄q; fit in ipso cerebro, ⁊ sb̄a eius. Et est aut calidum, phlegmon, aut herisipila: aut frigidum. Et huius distinctio est ex eis que tibi aduenient vicinitus. Et hoc multotiēs [s] ⌈ resoluitur ⌋ si cōtingat vt egrediatur [t] † ⌈ ⌋ in aure, ⁊ reliquis, pus, aut [u] ⌈ sanies ⌋ aut materia aquosa.

[q] A. carabitus. Alia litera. calidum.
[r] † A. subet shari. i.
[s] A. soluitur.
[t] † A. ex capite.
[u] A. virulentia.

¶ De q̄litate [x] ⌈ accidendi ⌋ sode ex materijs. Cap. V.

Dicimus ꝙ materie sunt cāe soda, aut ꝑ se, aut ꝑ accidens. Que autez sunt per se, sunt qm̄ mutatur cōplexio per se, aut soluit' cōtinuitas per se. Cōplexio aūt nō mutatur per se, nisi sm̄ duos modos, aut per vicinitatem, aut per [y] ⌈ permutationē. ⌋ Per vicinitatē qdez qm̄ fit humor cōmistus frigidus, aut calidus. Et calefacit, aut infrigidat: ⁊ cuz separatur humor ab eo qd̄ ei cōmistum est, finitur, ⁊ euanescit, ⁊ non facit moram de qua curetur. Que aūt est per [z] ⌈ transitionem ⌋ fit, qm̄ humor iam fixit impressionez, ⁊ affirmauit eam: ⁊ q̄zuis separetur euacuatione, ⁊ resolutione tn̄ remanet qualitas fixa. Sed ipsarū essentia fit causa sode per se sm̄ semitam solutiōis cōtinuitatis [&] ⌈ qm̄ illud mouet eas ⁊ separat mordicatione ⁊ corrosione sua. ⌋ Et plurimū quidē fit soda per motionem, si ventositates excitentur: ⁊ illud qdē pl'm faciunt māe frigide, quas ꝑcussit cal'itas, [?] ⌈ q̄ nouiter facte sunt cal'e, aut cibi ⌋ ꝑmisti cal'itati. Mordicatiue aūt, ⁊ corrosiue sunt hūores [℞] ⌈ calidi. ⌋ Soda aūt facta ab eis ꝑ accn̄s est, cū accidit oppil'o ꝑp apa, aut nō ꝑp apa. ⁊ oppil'onē seq' mutatio ꝯplo͞nis sicut sciuisti: ⁊ ipsam seq' sol'o ꝯtinuitatis. Et illud iō, qm̄ māe q̄s nā mouet in corpore, aut mouet sm̄ semitā expulsiōis: aut sm̄ semitaz separationis, ⁊ diuisiōis nutrimēti. Et hoc qdē nō fit nisi [a] ⌈ ex ⌋ transitibus nālibus, qui cū oppilantur ꝓhibent, ⁊ cuz [b] ⌈ dilatantur ⌋ resistunt, ⁊ resistentia qdem facit extensionē. Et extensio facit solutionē ꝯtinuitatis. Et oppil'o qdē qn̄q; accidit in sb̄a cerebri: ⁊ qn̄q; cōtingit in venis, q̄ sunt in ipso, ⁊ qn̄q; fit in arterijs eius: ⁊ qn̄q; ꝯtingit in vtrisq; q̄ sunt in velaminibus ipsius. Et oppil'o qn̄q; accidit ab hūoribus, aut ꝑp ipsorū viscositatē, aut eorū grossitudinē, aut ꝓpter eorū multitudinem. viscositas v̄o nō reperitur nisi in phlegmate: ⁊ grossitudo etiam est in phlegmate ⁊ melancholia. Et phlegma quidē oppilat viscositate, grossitie, ⁊ multitudine: ⁊ melācolia oppilat grossitie, ⁊ multitudine. Et chol'a oppilat multitudine, ⁊ sil'r sanguis. Soda quoq; cretica est de genere sode, cuius cā est motus naturalis sz semitam expulsiōis. Et soda que fit per successiōem digōnis cibi est de gn̄e soda, cuius causa est motus nālis sm̄ semitā separationis. Cōprehensionis autem materie impediētis in membro oportet nos re

[x] A. euentus.
[y] A. qualitatem seu dispōnē post se derelictam.
[z] A. qualitatez post se derelictam.
[&] A. illud cū motione ipsarum ⁊ penetratiōe earū ⁊ mordicatiōe ⁊ corrosiōe ipsarū.
[?] A. adueniens ei ⁊ cibi ventosi.
[℞] A. acuti.
[a] A. in.
[b] A. prohibent.

memorari in caplo principioꝝ vliũ, postq̃ sciuerimus, ꝙ ipsa, aut est antiq̃ cõprehẽsionis ꝛ retentionis: aut est cibalis. s. gñata in illa hora a cibo gñatiuo chimi mali in sb̃a sua, ꝛ qualitate sua, cũ corruptione in ipso cibo ꝛ ordine suo: aut quãtitate sua: aut digõne sua: aut reliquis modis corruptiõis sue predictis in capitulo suo: ꝛ ex hoc genere est soda [a]⌈ corruptionis ⌋ alliorũ, ꝛ cepe, ꝛ sinapis, ꝛ soda ebrietatis, ꝛ soda ab acceptione fridoꝝ: ꝛ opʒ q̃dẽ vt rememoremur motuũ mãeꝝ in mẽbris, ex principijs vlibus. Et ventositas quidẽ ex summa est mãeꝝ faciẽtium sodam, ꝛ facit sodã extẽsione. Et illud est, cum transitus nãlis ei ꝯstringitur creatus strictior q̃ʒ oportet ei in hora sua, aut inquirit vt faciat peruenire transitũ non naturalẽ. Et vapor ẽt ex tota illa summa agit: aut qualitate sua, aut [b]⌈ cõprehensione ⌋ humoꝝ in locis suis: ꝛ mouet eos. Et ventositates q̃dem, ꝛ vapores qñq3 gñantur in corpore, ꝛ in cerebro ipso: ꝛ qñq3 [c]⌈ odorãdo ⌋ attrahũtur ab exterioribus: aut adueniunt ex partibus poroꝝ: deinde retinent̃ in cerebro: ꝛ faciunt sodam: ꝛ ex hoc genere est soda fetoris: ꝛ soda boni odoris.

Et scias ꝙ ventositates phlegmatice: ꝛ vapores phl'atici sunt grauatiui, ꝛ tardi motus, retenti. Et melãcolici sunt faciẽtes tristitiã, fixi, minoris q̃ʒtitatis, ꝛ deterioris qualitatis. Acuti ṽo humores nõ excitãt vẽtositates, sed vapores. Et vapores q̃dem sanguinei sunt dulces, minoris nocumẽti sua qualitate, q̃ʒ vapores alij, sed sua quãtitate magis nocent, ꝛ cholerici sunt acuti inflãmantes.

De spẽbus sode facte per cõitatem. Cap. VI.

Soda facta per cõitatem: alia est q̃ est cũ cõitate absoluta, ꝛ alia q̃ est cũ cõitate nõ absoluta. Cõitas ṽo absoluta, est vt ad partẽ cerebri ex mẽbro cõicante nihil perueniat corporeũ penitus, nisi ipsum nocumentum. Et cõitas non absoluta est vt ad sb̃am cerebri ex ipso mẽbro ꝑueniat materia humorosa, aut vapor. Prime aũt ptis sunt spẽs sode facte in tetano: ꝛ spasmo: ꝛ extensione: ꝛ [d]⌈ vẽtositatibus gibbosis ⌋ ꝛ doloribus iuncturarũ: ꝛ sicut q̃ fit in podagra: ꝛ sciatica fortibus. Et fortasse aduenit ex q̃litatibus [e]⌈ cõibus ipsarũ ⌋ q̃litas simplex, q̃ est ex q̃litatibus nãlibus: aut qualitas extranea nõ ꝓportionata calido, neq3 frigido, sicut qualitates venenose: et fortasse in aliq̃bus mẽbris erit hũor venenosus male sb̃e, cuiꝰ q̃litas adueniet. Et fortasse [f]⌈ ex mãebꝰ aduenient materie extranee in naturis suis. Et forsitan nocebũt fortitudine suarum q̃litatum: aut augmẽto suaꝝ q̃ʒtitatũ. Et fortasse erit ipediẽs ⌋ mã ex̃nea generata in q̃busdã mẽbris gñatione ex̃nea corrupta [g]†⌈ ⌋ sicut fit in ꝓfocatione mr̃icis [h]⌈ aut ⌋ fit ei cui tp̃s coitus elongatũ est: aut euenit in mirac eius humor malus: aut in aliq̃ua extremitatum suaꝝ [i]⌈ ꝛ qñq3 fit qualitas impediẽs adueniens ad cõprehẽdẽdum mãm ledentẽ ⌋ et ꝛ illud ẽ fm duos modos: quoꝝ vnus est vt corrumpat illa qualitas q̃d inuenit in partibus cerebri de materiebus bonis: aut q̃d ad illas ꝑuenit de cibo bono. Et scõs est, vt ponat cerebrũ receptibilẽ mãerum malarum: ꝛ hec receptio est fʒ duos modos. Unus eorum est receptio ab attractione eius, sicut si calefiat cerebrũ, ꝛ [k]⌈ attrahatur ei a quo cerebrũ calefiat. ⌋ Et scõs est receptio a debilitate resistẽtie: ꝛ iam sciuisti in principijs ꝙ cum membrũ debilitatur, recipit q̃d ei aduenit ex materijs. [l]⌈ Et cõitas q̃dẽ q̃ est cũ toto corpe, aut est ⌋ pp q̃litatẽ expansam in toto corpe, aut pp mãʒ expãsam i toto corpe sicut fit in febribus: ꝛ soda cretica est [m]⌈ pp illã. ⌋ Cũ aũt in febribꝰ acutis soda fit fortior, eiꝰ fortitudo est signũ malũ, imo ꝑnitiosum, cũ reliq̃ mala signa ei cõparia sunt: ꝙ si singularis fiat, significat crisim venturam fluxu sanguinis ex naribus: ꝛ qñq3 significat crisim vomitu. Mẽbrorum autem [n]†⌈ ⌋ cõmunicantiũ primũ ꝛ dignius eoꝝ est stomachus: qñq3. n. in stõ superfluũt humores [o]⌈ aut gñantur ⌋ in ipso: aut ad ipsum effundunt̃ materie cholerice scõm periodos: aut absq3 periodis: aut est creatio [p]⌈ cholere ⌋ ita, vt effundatur cholera ex [q]⌈ vase suo spisso siue subtili ⌋ ad stõm, fm ꝙ exposuimus in capitulo suo: aut retinent̃ in ipso ventositates: aut eleuantur ex ipso vapores, ꝛ fit soda. Et [r]⌈ ebrietas ⌋ facit sodam cũ euaporatione: ꝛ velociter aduenit ei frigus ꝓpter [s]⌈ resolutionem partiũ ⌋ eius. Et matrix est ex eis q̃bus cõmunicat cerebrum fortiter: ꝛ mirac etiã: ꝛ epar ꝛ splen: ꝛ velamẽ: ꝛ renes, ꝛ extremitates oẽs: ꝛ partes dorsi. Primũ ergo q̃d cerebro cõicat, est illud q̃d ipsum circuit de panniculo cooperiẽte craneũ. Et plurimũ q̃dem fit soda cõitatis, apud ꝑmutationẽ mãeꝝ a ꝑatũ mẽbroꝝ interiorum cõicantiũ, quũ mouent̃ ad superiora.

Sermo vniuersalis de signis ostendentibus spẽs sode ꝛ modos eius. Cap. VII.

Soda quidem facta a causis extrinsecis sicut percussiõe: aut casu: aut occursu reꝝ calidaꝝ: aut frigidaꝝ: aut [t]⌈ diebus canicularibus desiccãtibus ⌋ aut ventis bene redolentibus, aut fetidis: aut retentione ventoꝝ in naribus, ꝛ aure, significatur ex inuentione earũ: ꝙ si eaꝝ obliuiscitur, redeat̃ ad ipsorũ vestigia, ꝛ elaboretur in earũ significatione, fm ꝙ nos iam declarauimus. Illa aũt que fit a debilitate, significat eius excitatio cũ parua vel q̃libet causa: ꝛ cum perturbatione sensuũ: ꝛ inuentione impedimenti in operationibus cerebri. Et illam que fit a fortitudine sensus cerebri significat, velocitas patiendi etiã a parua causa in cerebro sensata. s. ex vocibus: ꝛ odoratibus, ꝛ reliq̃s: sed sensus est bonus cerebri, ꝛ meatus sunt mũdi: ꝛ operationes cerebri sunt nõ lese. Omnes aũt que fiunt a causis materialibus cõmunicant in [v]⌈ fece inuenta in ⌋ humiditate naris. Et cum fuerit ex materia acuta [x]⌈ ꝛ fuerit cũ fece ⌋ rubedo, ꝛ caliditas: ꝛ ꝓprie in ea que ẽ ex materijs grossioribus [y]⌈ fortasse ⌋ associabitur ei pulsatio. Sed humiditas naris qñq3 minorat̃, cũ fuerint materie grosse. Et siccitas quidem stricture narium in hmõi soda, nõ significat priuationẽ materierum, cũ grauitas ei associatur. Cholerica autẽ ꝓprie est cũ mordicatione, ꝛ adustione vehemẽti ꝛ punctiõe: ꝛ [z]⌈ qñq3 ⌋ fit illud in ea fortius, q̃ʒ in alijs cum siccitate stricture narium, et siti, ꝛ vigilijs, ꝛ citrinitate coloris, ꝛ grauitas in ea est minor. Frigidas aũt significant frigus, ꝛ tẽpora, ꝛ color. Et si illic fuerit repletio a sacietate nauseatiua, significat eas destructio desiderij, ꝛ pigritia. Et materias humidas, si fride sint, aut cal'e, significat subet. Phlegmatice aũt ꝛ melãcolice nõ vehementer dolorem faciunt. Et cũ materijs q̃dem siccis minoratur grauitas: ꝛ multiplicantur vigilie: frigide autẽ vacue sunt ab inflãmatione: ꝛ multiplicatur cum eis cogitatio corrupta, ꝛ obtenebratur color. Quãdoq3 vero significatur ois humor per colorẽ faciei, ꝛ oculorũ, ꝛ fortasse [&]⌈ fit diuersitas i paucitate. ⌋ Lã aũt in hoc, aut ẽ expulsio humoris [?]⌈ inflãmati ad oculũ ⌋ aut

a A. comestionis.

b A. ꝯculcatiõe.

c A. naribus.

d A. ꝛ ventositate alaferse, idest ꝛ vẽtositate grossa causante gibbositatem.

e A. cõicãtibus.

f A. mãe nocentes erũt mãe nõ extranee in natura sua, ꝛ ñ nocebũt nisi ex vehementia q̃litatis ipaꝝ, aut augmẽto q̃litatis eaꝝ, ꝛ qñq3 erit nocẽs.

g † A. Alia lr̃a venenosa.

h A. Alia lr̃a ꝛ.

i A. fortasse fit q̃litas nocẽs adueniẽs cã cõprehẽsionis materie nocentis.

k A. attrahat cũ caliditate sua materias ad ipm.

l A. Alia litera. cõibus que sũt cũ toto corpe.

m A. ex hoc genere.

n † A. capitis.

o A. Alia litera generati.

p A. cholerie.

q A. ex meatu spissus grosso, ꝛ ex subtili. Alia litera, ex vase eius cholera grossa siue subtili.

r A. Alia litera vinum.

s A. Alia litera raritatem extremitatum.

t A. venti vel aeris vehementer calidi desiccantis.

v A. i grauitate inuenta.

x A. ꝛ sic est cum grauitate.

y A. ct.

& A. diuersificatur illud in paucitate seu raro.

? A. inflãmati ad oculum.

aut ɔstrictio in ipso: aut attractio materierū calidarū absq̃ materieb⁹ dolorē faciētibus frigidis vsq̃ ad partē oculorū, ꝛ faciei ꝓpter dolorē. Nam cū dolor ingredit̃ mēbrū, attrahit ad ipm, ꝛ ad illud qḋ est ei vicinum: plm aūt attrahit̃ ad mēbrum in hac dispōne illud, qḋ est sanguis: ꝛ qñq̃ attrahit̃ aliḋ. Cū ea xo que facta est a vētositatib⁹ minorat̃ grauitas: ꝛ multiplicat̃ extēsio: ꝛ fortasse est cū pūctione: ꝛ fortasse cū corrosione. In vētosa qdē nō est grauitas. Uētosam aūt ꝛ vaporosam sigt̃ qñq̃ sonit⁹, ꝛ tinnitus: ꝛ fortasse exuberant cū ea guidez multū. Et qñq̃ multiplicat̃ cum ea ꝑmutatio .s. doloris de loco ad locū: ꝛ quū multiplicat̃ vapor, fit pulsatio fortior [a] ⌈capitis⌋ ꝛ imaginat̃ imaginationes corruptas, ꝛ associat̃ ei scotomia, ꝛ vertigo. Signa aūt facte a ɔplonibus puris, sunt [b] ⌈retentio⌋ illarū ɔplonuz cū priuatione grauitatis, ꝛ siccitas in strictura nariū: siccitas enim stricture nariuz est sigtio ꝓportionalis isti. In calidis qdē sentit eger ipse: et sentit tāgens caput eius caliditatē, ꝛ inflāmationē: ꝛ est illic rubedo oculi: ꝛ iuuat̃ ab īfrigidātibus, ꝛ frigore. In frigidis xo est res ɔ̃rio: ꝛ nō est in faciebus eorū extenuatio matiei, neq̃ rubedo coloris: ꝛ neq̃ fit dolor supfluus, ꝛ si fit tēporalis. Siccas xo sigt̃ precessio eūonum: aut exercitiorū: aut vigiliarū plurimarū: aut coitus: aut [c] †⌈ ⌋ angustia: ꝛ ꝓprietas earū est, vt augmētent̃ cū iteratione alicuius horū. Facta aūt ꝓpter cōitatem ɔtingit, ꝛ destruit̃: ꝛ fit fortis, ꝛ debilitat̃ ꝑm qḋ [d] ⌈accidit in mēbro cōi ex dolore: aut destructione: aut fortitudine: aut debilitate.⌋ Qḋ si non fuerit ꝓpter cōitatē, erit in reliqs opationib⁹ cerebri nocumētum, sicut tenebrositas in oculo, ꝛ grauis sōnus: ꝛ grauitas ꝑseuerans cū bonitate dispōnis reliquorū mēbrorū.

Quūq̃ nocumētuz est in ipsis velaminib⁹ cerebri ꝛ est forte, sigt̃ illud aduētus doloris vsq̃ ad radices oculorū. Et si nocumētuz est in pāniculo extrinseco, aut in loco alio, nō ꝑuenit dolor ad oculos: sed cutis capitis tacta dolet. Factā xo cum cōitate stōi sigt̃ inuētio angustie, ꝛ nausea: ꝛ paucitas desiderij: aut eius destructio: aut malitia digōnis: aut paucitas eius: aut ipsius destructio post inuētionem significationū añtium. Et quuz est ꝓpter effusionem [e] ⌈materierū⌋ ad ipm, fit fortior cuz vacuitas adest: ꝛ sup somnuz [f] ⌈ꝛ saliuā.⌋ Et fortasse soda fit ꝓpt̃ cām in cerebro: ꝛ facit in ore stōi istas dispōnes: et [g] ⌈impedimēta⌋ ꝑm semitā cōitatis stōi [h] ⌈cū cerebro:⌋ non ꝑm semitā principij ex stomacho ꝛ cōicatione cerebri. Opz ergo vt ꝑseueres in cognitione hǫ: ꝛ cognoscas dispōnes vniuscuiusq̃ duorū membrorū in seipso: ꝛ rōcinando distinguas añs ab eo qḋ est antecessuz. Ex eis xo que illud sigt̃ de stō ꝓprie, sunt diuersitas dispōnis in digōne, ꝛ absq̃ digestione: ꝛ diuersitas dispōnis in vacuitate ꝛ repletione: Nam dolor stōi si est ex cholera, excitat̃ quū est vacuitas. Et si est ex humore frigido est minor i vacuitate, ꝛ sedat ipm fames: ꝛ qñq̃ fames excitat ex ipso vaporē, ꝛ [i] ⌈impedit.⌋ Uerūtñ cum hoc comestio nō integre sedat ipm multotiens: ꝛ fortasse sedat euz: sed raro. [k] ⌈Inter inflāmationē xo ꝛ adustionē distiguit eructuatio.⌋ Et tu quidē cognosces sigtiones eructuationis in suo loco: ꝛ simil'r distinguunt inter eas reliqua signa, quorū rememorabimur in caplo stōi: ꝛ qñq̃ significat illud, qḋ vomitu expellitur. Et significat illud diuersitas dispositionis in soda ꝑm diuersitatē dispositionis reliquorum que stomacho supueniunt. Et multi quidē homines sunt, ad quorū stomachos cholera effunditur. [l] †⌈ ⌋ Et quuz soda excitat̃, ꝛ comedunt aliqd, quiescit. Illud igitur est significatio, ꝙ ipsa est propter cōmunitatē stomachi: ꝛ [m] ⌈propter hoc⌋ quiescunt si choleraz euomunt: ꝛ sigtiones significāt illud: sed ꝛ illud quādoq̃ significat̃ ex parte doloris: qḋ enim fit cū cōmunitate stomachi, plerunq̃ incipit in anteriori parte sincipitis: ꝛ fortasse declinat ad mediū sincipitis: deinde [n] ⌈remouet̃.⌋

Et illa que fit ex epate declinat ad latus dextrum.

Et que fit ex splene declinat ad latus sinistruz. Et que fit causa mirach declinat ad anteriora valde.

Et que fit causa matricis existit in [o] ⌈margine sincipitis:⌋ ꝛ fit plurimū eius post partū, aut abortū, aut menstruorū retentionē, aut ipsorū paucitatē. Signa autē que dicta sunt de soda a vermibus generata sunt ea que Indus dixit. Inquit eniz signa soda facta ex vermibus sunt, vt sit corrosio fortis: et fetor odoris: ꝛ fit soda fortior cū motu: ꝛ eius sedatio est cū quiete. Que autē fit ex renibus, ꝛ mēbris dorsi, est decliuis ad posteriora valde. Que aūt est ꝓpter cōitatē dolorū euenientiuz in mēbris alijs, fit cū excitatione eorū, ꝛ quū ipsi fiunt fortiores. Que xo est cū febribus, ꝛ crisibus, fit cuz eis: ꝛ quiescit cū eis: ꝛ debilitat̃ earū quiete, ꝛ debilitate. Et quādoq̃ etiā significat ipsam albedo vrine cū fortitudine febris, ꝓpter declinationē humorū cholericoruz ad superiora. Et multotiens fiunt res subtiliantes causa soda, ꝓpterea ꝙ aperiunt viam vaporū ad cerebruz, ꝛ si sint non calide, sicut oxymel: ꝛ simil'r est dispositio emigranee. Et regimen qdē subtiliantiū nocitiuū est ei [p] ⌈qui habet sodaz causa cibi grossi ꝓpter cholerā. Et fortasse⌋ augmētat̃ soda in seipsa propter vehementiā doloris sui: ꝛ attrahit vehemētia doloris eius augmentum in ipso.

De signis nūtiatiuis sode ī egritudib⁹, Cap. VIII.

Urina similis vrinis asinorū significat, ꝙ soda fuit: [q] ⌈aut fit,⌋ aut est existens, aut erit. Et simil'r albedo vrine, ꝛ subtilitas eius in febribus, ꝛ horis crisis significant permutationē materierū ad caput: ꝛ illud quidez est ex eis que ꝓculdubio faciunt sodam.

Regimen vniuersale in soda. Cap. IX.

Uscis ꝙ soda est [r] ⌈exēplum⌋ reliquis egritudinibus in necessitate abscisionis sue cause, ꝛ oppositione ei cuz ɔtrario. Et post hoc scis ꝙ ex rebus in remotione soda iuuantib⁹ est paucitas comestionis, ꝛ potus: ꝛ ꝓprie vini, et multitudo sōni. Uerūtamen nimia paruitas comestionis [s] †⌈ ⌋ in soda calida nocumentū affert augmentum in ipsa faciens.

De soda temporali. Cap. X.

Nihil est adeo ɔueniens soda temporali, sicut tranqllitas: ꝛ dimissio totius qḋ mouet, sicut coitus, et cogitationis, ꝛ reliquorū. Et oportet vt soliciteris in curatione [t] ⌈cholericaruz⌋ ex ea, in attractione materierū ad inferiora saltem cuz clisteribus [v] ⌈calidis. Et oportet quidē vt ɔfortes⌋ donec sit possibile ea euacuare a partibus epatis, ꝛ stomachi. Ex rebus fortibus xo in attractione materie soda ad iferiora [x] ⌈in vigilante ex soda⌋ est fricatio pedū. Multotiens eniz dormit sup ipsam patiens sodā. Et quādoq̃ fit eius assiduatio in pedibus, donec resoluitur soda. Si aūt vis vti epithimatib⁹, ꝛ emplastris, ꝛ egritudo est fortis tēporalis calida siue frigida, oportet vt caput radat̃:

a A. arteriarum

b A. sensationes

c † A. cum.

d A. de nocumēto accidit mem bro cōicāti, aut destruit̃, aut fortificat̃, aut debilitatur.

e A. cholere.

f A. in ieiunio. Alia lr̃a. exuberantem.

g A. nocumēta.

h A. ad cerebrū

i A. nocet.

k A. Sed inflāmatio ꝛ adustio, et eructuatio distiguit iter ea ābo.

l † A. cū periodicatione.

m A. similiter.

n A. Alia litera. descendit.

o A. fihachalia, fuch. .i. ī cōmissura corōali vbi sinciput terminat̃.

p A. c⁹ soda f̃grit curationē igrossantē choleram. Et quandoq̃. Alia lr̃a. ꝓp cāz cibi generantis choleram.

q A. ꝛ est soluta, seu remota.

r A. eq̃lis seu similis.

s † A. Alia lr̃a. ꝛ potus.

Nota ꝙ aliq textus habēt hoc capitulum. x. de soda tēporali cōtinuatā cū ꝑcedēti capitulo. vz sic: verūtñ nimia paucitas comestionis nocet in soda calida nocumēto additionis ei⁹ ī soda tēporali: Et nihil est adeo cōueniens sode sicut tranquillitas.

t A. mālis.

v A. acutis. ꝛ oz vt fortifices ea.

x A. ꝛ securitate vel ꝑseruatione a soda.

illud enim est magis iuuatiuum ad hoc vt medici/
ne virtus in ipso penetret. Et ex eis que ad hoc iu/
uant est coronatio sincipitis, aut cũ masa, aut cũ la/
na, vt res subtiles que super ipsuz effunduntur, re/
tineant a cursu: ⁊ cerebruz eaꝝ cõpleat exuccatio/
nem, ⁊ eaꝝ virtutẽ non expoliet aer velociter. Fi/
lagorius dixit, ꝙ phlebotomia vene frontis: ⁊ ven/
tosas apponere capiti: [a] ⌈⁊ in inferioribus extremi
tatibus⌋ ⁊ positio eaꝝ in aqua calida, ⁊ deambula
tio parua: ⁊ dimissio ciboꝝ ĩflatiuoꝝ, ⁊ vaporosoꝝ
tarde digestionis, iuuãt valde ei qui vult vt eius so
da recedat, ⁊ non reuertaꝛ ad eum. Ego autẽ di/
co, ꝙ quãdoqꝫ effundimus aquaz calidã super ex/
tremitates patiẽtis sodã, ⁊ assiduamus illud, ⁊ sen
tit ꝙ soda ex capite ad eius extrema descendit, cuz
qua descensione resoluiꝛ. Et scias ꝙ cibi acetosi nõ
ꝯueniunt patientibus sodã, nisi soda que est ꝑpter
cõmunitatẽ stomachi: [b] ⌈quia cibus ille est⌋ de ge/
nere eoꝝ que preparant os stomachi, ⁊ confortant
ipsum, ⁊ ꝓhibent effusionẽ [c] ⌈materieꝝ⌋ ad ipsuz.
Quuz aũt sode tẽporali associaꝛ ex lesione accidẽs
[d] ⌈impediẽs declina⌋ in tuo regimine ad illud, qm̃
fortasse erit illud accidens causa augmẽti in [e] ⌈ipo⌋
cui illud accidens accidit, sicut vigilie quũ accidũt
ꝑpter sodã, deinde fiunt fortes, sunt ex causis aug/
mentandi sodã: oportet ergo vt ipsuz embroces cũ
aliquibus, que sunt sicut oleũ de cucurbita, ⁊ oleuz
de [f] ⌈salicibus⌋ ⁊ oleuz nenufarinũ: ⁊ sicut lac odo
rificatũ cum canfora, ⁊ reliquis. Et quãdoqꝫ est ti/
bi necessariũ vt parũper stupefacias, ⁊ dormire fa/
cias. In omni aũt soda cui associaꝛ rheumatismus,
non declines ad infrigidãdum caput, ⁊ humectan/
dum cũ oleis, ⁊ similibus. Sed [g] ⌈fuge⌋ ad euacuã
dum, ⁊ stringendũ extremitates, ⁊ fricandũ eas, ⁊
ponẽdum in aqua calida. Quũ autem vis super ca
put ponere aliqd cuius virtus penetret ad interio/
ra capitis, non est tibi necessariũ nisi anterius cere/
brum, sicut sciuisti: ⁊ vbi est cõmissura coronalis, ⁊
apud sinciput: apud vtrasqꝫ eniz confidis de pene/
tratione eius qđ penetrat. In posteriore vo cerebro
qm̃ os, qđ ipsum ꝯtinet est durius illo, nõ penetrat
illud quod ad cerebrũ penetrare est necesse: ꝙ si in
hoc elaboratur non ꝓueniet inde iuuamentũ quod
addat super [h] ⌈illud quo iuuamẽtum fit, sis autem
ꝯtentus parte anteriore, ⁊ tonsione sincipitis. Et cũ
hoc etiam qm̃⌋ si medicina fuerit infrigidãs affert
principio neruoꝝ, ⁊ origini nuche nocumentũ, quo
nõ indigemus. Soda autez ꝑcussiua apatibus ca
lidis associaꝛ, ⁊ frigidis: ⁊ est quasi sicut pulsans:
ꝙ si causa est calida, administra infrigidãtia in qui
bus est lenitas, ⁊ vtere etiã ventosis nocre: ⁊ appo/
sitione sanguisugaꝝ super vtrũqꝫ tempus: ⁊ ligatio
ne extremitatũ: si autez frigida est, declina ad illud
qđ carminat: ⁊ permisce cuz eo etiam in quo sit vis
ꝯfortandi, ⁊ frigus aliqđ: sicut si misceaꝛ cum oleo
rosaceo ruta, aut menta. Quum ergo huiusmodi
soda adeo fit fortis, vt in pueris ad hoc deueniat, ꝙ
ipsoꝝ cõmissuras disrũpat, laudantur in curis ipso
rum vene ꝯtrite vehementer, ⁊ cõmiste cũ oleo ro.
⁊ aceto linite: postq̃ administratur capitis ablutio
cũ aqua ⁊ sale. Quum aũt vteris caputpurgijs re/
solutiuis [i] ⌈ꝯfortatiuis⌋ gradatim vtaris eis: ꝭm ꝙ
dictũ est in canone. Et tibi quidem ꝯuenit ne decli
nes ad narcotica quãtũ potes. Uerũtñ nos ipsoꝝ
modos dicemus in caplo sedantiũ soda cum stupe
factione. Et scias ꝙ vomitus non est de curis soda
[k] ⌈cum stupefactione. Sed vehemẽter nocet⌋ patiẽ
ti eam, nisi sit causa stomachi: ⁊ cum cõitate ipsius,

a A. Alia litera ⁊ fricatio extre/mitatuz versus inferius.

b A. Alia litera. ⁊ fuerit cib' ille

c A. cholere.

d A. nocens tũc intende.

e A. radice.

f A. kalef.

g A. festina.

h A. iuuamentũ quo iuuaꝛ si ꝯtẽtus fueris super ꝑte anteriore, ⁊ margine sincipi tis. Et cuz hoc.

i A. fortibus.

k A. ⁊ est vehe/mẽtis nocumẽti

qm̃ vomitu iuuatur. Et soda quidem que fit in po/
steriore capite, si non fuerit febris, cura est euacua/
tio cũ decoctionibus prius ꝭm quãtitatez virtutis,
deinde flõmia: qui aũt inuenit sodam in capite suo
permutari, quã frigus sedat, forsitan phlebotomie
⁊ ventose sunt ei necessarie, vt doloris assiduatio in
capite superfluitates euenire non faciat.

¶ De cura sode calide absqꝫ materia: aut adustio/ne solis, ⁊ reliquis ex materia calida: aut sangui/nea. Cap. XI.

INtentio in curatione huiusmo
di sode est ĩfrigidatio.
Et in ea qdẽ que est incipiens nihil ma
gis iuuatiuũ est q̃ȝ oleum ro. [l] ⌈purũ⌋
infrigidatũ super caput effusuz. Et me/
lius hoc est vt sinciput circũdetur pariete predicto:
⁊ neqꝫ oportet sicut sciuisti, vt in posteriore capite
fatigeris. Qđ si oleum ro. solũ non ꝯfert, cõmisceã
tur ei expressiones herbaꝝ, ⁊ specieruz plãtaꝝ frigi
darum. Et [m] ⌈quandoqꝫ forsitan⌋ nil magis iuuat
ipsam, q̃ȝ facere egro caputpurgiuz cum lacte, aut
oleo ro. aut violaceo infrigidatis super niuẽ. Et cõ
ueniens est vt oleuz ro. cum aceto misceaꝛ: acetum
enim iuuat ad penetrandũ ꝭm ꝯditiones predictas
in canone. Et quãdoqꝫ iuuat potatio aceti cũ mul/
ta aqua misti vehemẽter. Eius autẽ que fit ab adu
stione solis, que est de hac sũma, curatio est hec, ẽt
addita cautela in cõmẽsuratione aeris, ⁊ infrigida
tione ipsius, ⁊ reditione ad loca frigida, ⁊ admini/
stratione emplastroꝝ, ⁊ embrocaꝝ, ⁊ vnctionuz ex
oleis, que oia sunt frigida natura: ⁊ infrigidata ni/
ue: ⁊ similiter attractionũ per nares: ⁊ embrocaꝝ, ⁊
odoramentoꝝ, ⁊ iam sciuisti illud. Et tibi quidem
necessariũ est vt in hoc, ⁊ in alijs, alienes totum qđ
mouet impetuose ex vocibus ⁊ multitudine cogita
tionis: ⁊ coitus, ⁊ famis. Et illa qdẽ que est ex adu
stione solis, quũ in sui principio [n] ⌈ꝯsideratur⌋ faci
le mutatur. Quuz aũt negligitur, ⁊ tardatur nõ est
lõgum, quin eius cura [o] ⌈excusetur:⌋ aut difficilis
fiat: aut adueniat ei [p] ⌈supfluitas proprietatis.⌋ Et
multotiens qdem accidit ex sole soda: non ex hoc
qđ calefacit tm̃: sed ex hoc qđ eleuat vapores, ⁊ mo
uet humores quietos. Cũ huiusmodi itaqꝫ non est
excusatio ab euacuationib', ꝭm modos predictos.
Et quãdoqꝫ etiam in ea in qua vapores non eleuã
tur, neqꝫ humores mouenꝛ, est necessitas euacua/
tionis, ⁊ illud qdem quũ sentitur repletio: ⁊ timeꝛ
in ipsa materiei attractio ad locũ dolorosum, ꝭm ꝙ
sciuisti ex principijs. Illic enim si obliuio adsit eua/
cuationis humoris dñantis, nõ erit securitas [q] ⌈qn
impedimẽti sit agilitas.⌋ Quũ autem caput vehe/
menter inflãmaꝛ in speciebus soda calide, ⁊ calefit
valde, ⁊ transgrediꝛ terminũ, sumanꝛ sauich ordei
⁊ psiliuz, ⁊ misceanꝛ cum aqua virge pastoris, ⁊ i/
frigidenꝛ, ⁊ fiat ex eis capiti emplastrũ. In ea xo
que facta est a materia calida sanguinea oportet vt
incipiaꝛ a phlebotomia [r] ⌈venaꝝ aseid: ꝙ si ei illa
que vis non ꝯsequuntur, ⁊ remanet modus eius⌋
cum dispõne sua, ⁊ vene exuberãt vlr: ⁊ vides in ca
pite, ⁊ in facie, ⁊ oculis repletionẽ manifestã, opor
tet vt flõmenꝛ vene quaꝝ minutione cerebrum eua
cuaꝛ, sicut flõmia venaꝝ que sunt in nare cuiusqꝫ la
teris. Et minutio vene que fit in fronte: ipsa nãqꝫ est
vena, cuius flõmia plurimũ egritudines capitis ex
tirpat. Et opꝫ qdem vt in hoc doloris pars attẽda
tur: Nã si fuerit lateris posterioris, vena que est la/
teris anterioris minueꝛ. Et si fuerit lateris anterio
ris, vena, qua in parte eius opponitur, minuetur.

l A. bonum.

m A. illud qđ est stimatur.

n A. succurritur

o A. laboriosa.

p A. supflua vehementia. Alia litera. superfluitas fortitudinis.

q A. a velocitate nocumenti.

r A. ⁊ extractiõe sanguinis ꝭm necessitatẽ ⁊ tolerãtiã virtutis. Qđ si nõ sufficit flõmia vene alsafad. i. vene adiutorij ⁊ nõ ꝯsequiꝛ cũ ea, qđ volũtas intẽdit, ⁊ remãet dolor.

Quum autem in parte opposita desunt vene, vētosas loco flōmie pone, Et [a] ⌈Artesagarus⌋ iam dixit, ꝙ si illud non sufficit, opꝫ vt ventose sup alcheel ponanť, ⁊ sanguis multus inde extrahať: ⁊ locus ventosaꝝ sale trito aspgatur, ⁊ loco lana supponať infusa in oleo, ⁊ in mane superponať ei medicamē vulneratiuū, ⁊ illud qdē non est in hoc eodē imo in oibus speciebus sode tpalis ex mā fraudulenta q̄liscūqꝫ sit materia. Et qn̄qꝫ etiā ꝯfert plm in hac specie sode, ⁊ que hoc modo currūt, flōmia saphene, ⁊ cruriuꝫ ventosatio. Et hoc qdem est ipsoꝝ regimen ex parte flōmie. Quūqꝫ illic aliqd materiei cholerice sentiť: nō est malum ipsam euacuare cū eo, qꝺ nām leniat, ⁊ lubricet mām cum eo, qꝺ in caplo soda cholerice dicemus. Ei opꝫ vt lenificatio nature vniulr pseueret, sicut cuꝫ iure [b] ⌈alnesegueiati, ⁊ de prunis, ⁊ iure de lentibꝰ, ⁊ almelea. s. ⌋ almes absqꝫ corpore ipsoꝝ. Et vt eger nutriať cibis infrigidatiuis generatiuis sanguinis frigidi trahentis ad siccitatē ⁊ grossitiē aliquātulum: ⁊ declinent ad stipticitatē, sicut [c] ⌈que fiunt⌋ cū sumac, ⁊ granatis, ⁊ lētibus cū aceto, ⁊ [d] ⌈cicere fracto⌋ nisi timeať siccitas nature. Et tu qdem ad curandas capitis egritudines lenificatione nature multū indiges [e] ⌈sicut in hac dispōne. Superest ergo tibi⌋ vt hec stiptica tēperes cū [f] ⌈māna⌋ ⁊ siracost, ⁊ cū oibus que [g] ⌈resoluunt⌋ cū lenitate. Et opꝫ vt cibi isti sint boni chimi: ⁊ tu minora de quātitate eoꝝ, ⁊ non fiat ex ipsis repletio. Et quū administras embrocas, ⁊ vnctiones, administra ex eis eas in qbus sit infrigidatio, ⁊ in qbus non sit humectatio fortis, sed sit in eis repercussio aliqua, ⁊ stipticitas aliqua: sicut est aqua granatoꝝ, ⁊ expressiones fride stiptice fructuum, ⁊ folioꝝ, ⁊ radicū, ⁊ mucillago psilij cum aceto, ⁊ aq̄ virge pastoris. Cura aūt facte ex mā cholerica est hec. Nā si cum ea vides aliq̄ꝫtuluꝫ motū sanguinis cura est, vt sanguis parūper euacueť: ⁊ si non, incipiatur ab eūone sicut cū myrobolanis, si non fuerit febris: ⁊ si non cū lubricitātibus: ⁊ cuꝫ eis in qbus non sit expssio: ⁊ aspitas fortis, sicut cū siracost, ⁊ sirupo de fructibus, ⁊ aqs lupuli. Et qn̄qꝫ etiam euacuatur cū fumoterre, ⁊ clisteribus lenibus. Et si materie cholerice fuerint grosse, ⁊ fuerint imbibite in tunicis stomachi: ita vt neqꝫ vomitu expellanť, neqꝫ lubrice fiant solutiuis lubricatiuis, nec̄cium erit euacuare cū hierapi. cum scamonea ꝭm descriptiones dictas: aut augmentare eā, ⁊ afferre eam sup lubricantia: aut euacuare cum decoctione myrobal. ꝭm ꝙ videbis in antidotario: deinde pmuta ꝯplōnē cū eo, in quo sit ifrigidatio, ⁊ humectatio corpis qdeꝫ cum cibis, ⁊ sirupis, vel potibus. Et capitis qdem si in ipso solū causa fuerit cū curis p̄dictis in canone, ⁊ cū omni quo malitia ꝯplonis calide ⁊ sicce curatur. Et ꝭm causas cōes calido, ⁊ cōes sicco. Et ex [h] ⌈epithimatibus qdem⌋ ꝯferētibus soda, sūt troc. de croco: ⁊ [i] ⌈vigilijs⌋ etiam ꝯferūt. Quoꝝ descriptio incipit. ℞. croci auř. vij. myrrhe auř. ij. expressionis acreste calcadis gūmi oium triū auř. j. ⁊ mediuꝫ, aluminis iameni auř. viij. colcotar auř. v. medicine iste bene puluerizate cum vino pontico temperentur, ⁊ ex eis troc. informentur. Quūqꝫ necessarij fuerint, vnus eoꝝ soluatur in aceto misto cum aqua ro. ⁊ liniatur super vtrunqꝫ tempus. ⁊ sodam quidem calidā in febribus multiplicat vsus [k] ⌈epithimatuꝫ⌋ vapores exire non pmittentium, ⁊ sanat eam attractio aceti ⁊ aque ro. per nares.

¶ De cura sode frigide absqꝫ materia: aut cuꝫ materia phlegmatica, aut melācholica. Cap. XII.

a A. Archigenes.

b A. alnisuchie, ⁊ ferculo de prunis, ⁊ iure lentium. ⁊. Alia lr̄a. alimunie, ⁊ algiassie, idest cū iure ferculi fcti ex limonibus, ⁊ cū iure ferculi fci ex prunis ⁊ iure lētuū, ⁊ iure.

c A. ferculuꝫ qꝺ fit.

d A. ⁊ althassil.

e A. Et in hmōi dispōne tibi iest.

f A. tereniabin.

g A. abstergunt.

h A. linimētis.

i A. emigranee.

k A. linimentoꝝ

Confert illi vaporatio cuꝫ eo qꝺ calefacit actu ex pānis calefactis, ⁊ ex milijs calefactis, ⁊ sale calefacto. Et miliuꝫ qdem est subtilius ⁊ magis equale: quandoqꝫ vo oēs eos iuuat, ⁊ ꝓprie qui ex eis sunt [l] ⌈ꝯgelati⌋ quuꝫ eoꝝ corpora sunt mūda, ⁊ non [m] ⌈sentiť⌋ in aliquo eoꝝ motus humoꝝ, si [n] ⌈ipsoꝝ capita in sole denudenť positoꝝ⌋ in oriente eius, vsqꝫquo sanenť, ⁊ eoꝝ soda resoluať. Et [o] ⌈ꝯgelato⌋ qdem necessariuꝫ est, vt eius cibus minoreť, ⁊ ipsius natura soluať: ⁊ si non cū alio saltē cum clisteri: ⁊ separeť inter ipsum, ⁊ inter motus corporeos, ⁊ aiales, ⁊ cogitabiles: ⁊ ꝓhibeatur potus frigidus: ⁊ iterdicať ei exire extra ꝓpter frigus. Et omnes qdem qui habēt sodā ex frigore, post purgationē, si ea indigent, iuuāt vnctiones, ⁊ [p] ⌈caputpurgia, ⁊ suctiones naribus⌋ ⁊ odoramenta, ⁊ embroce, ⁊ emplastra [q] † ⌈ ⌋ calefacientia rememorata. Et ex illis qdem que eos iuuāt, est bibere vinū odoriferū, subtile, forte cum seminibus. s. cū eis, que sunt vt semē apij, ⁊ se. feniculi, ⁊ se. baucie, ⁊ anisum, ⁊ ciminuꝫ, ⁊ daucū, ⁊ petroselinū, ⁊ que taliter currunt. [r] ⌈Nā hec nos securos faciunt humores in stomacho cōprehendi ad feruorē faciendū paratos.⌋ Et quum infirmus febrē nō habet [s] ⌈et⌋ timeť, vt fortis fiat. Et iuuant eos emplastrū de sinapi: ⁊ oia emplastra rubificantia, ⁊ ꝓprie quando in eis recipiunť sinapis, ⁊ gūmi rute siluestris, ⁊ [t] ⌈epithima⌋ ex cinere ⁊ aceto iam exptum est. Et silr vene cum oleo amigdalino amaro inuncte, ⁊ totū illud fit post abrasionem. Et comestio allioꝝ etiaꝫ est ex eis, que ꝯferūt sode frigide. Curatio autē sode frigide cuꝫ materia phlegmatica, est vt euacueť corpus, si humor in eo fuerit cōmunicans: deinde administreť cibi minoratio, ⁊ eius subtiliatio, ⁊ administrenť semia, que non faciunt sodā, ⁊ administrentur [u] ⌈subtiliatiua vel⌋ maturatiua, ⁊ euacuatiua determinata, icipiēdo a [x] ⌈minimo:⌋ deide fiant cure alie narrate in canone, ⁊ administrenť etiaꝫ que eoꝝ dolores sedent. Et omnia qbus necessariū est vti in cura frigide, et humide. Et administrenť [y] ⌈tyriace ꝯfecte⌋ in septimana semel. In cura autē sode frigide cū materia melancholica, oportet in ea etiā fieri, ꝭm ꝙ dictum est in canone, de phlebotomia, si necessaria est: propterea ꝙ sanguis est vincens, ⁊ corruptus. Et euacuantia ꝭm suos gradus post digestiua [z] ⌈ꝯtinua⌋ deinde pmuta cōplexionem vijs predictis: ⁊ administra qꝺ generet sanguinē subtilem, laudabilē, humidū, tenuē. Et sermo quidē iam ꝯpletus est in ipo. Ex eis autē que ipsi multū ꝯferunt, sunt grana gariofiloꝝ. Et nos rememoremur etiā hic quod dixit Archigenes in capitulo [⁊] ⌈phlebotomie alcheeli⌋ ⁊ nos iam attulimus illud.

¶ De modis [ꝯ] ⌈epithimatum⌋ ꝯferentium sode frigide. Cap. XIII.

Incipiatur a rasione capitis prius: deinde sumantur aure. euforbij, ⁊ aure. baurach ⁊ auř. de se. armel. ⁊ duo aure. siluestris rute, ⁊ duo auř. sinapis, ⁊ terantur, ⁊ tēperetur cū aqua [ꝑ] ⌈amaraci⌋ ⁊ liniať caput ex eis. Et ex bonis epithimatibꝰ est hoc. ℞. pipis auř. j. fecis olei de croco auř. j. ⁊ tertiā, euforbij recentis auř. j. stercoris colūbini auř. ij. cōiunganť oia post ꝯtritionem [a] † ⌈ ⌋ cum aceto forti: deinde liniatur ex eo locus rubificandus. Et iteꝝ [b] ⌈epithima ex⌋ euforbio, ⁊ sale, ⁊ baurac: ⁊ etiā ex eufor

l A. vehemēter infrigidati.

m A. dubitatur.

n A. exponātur soli pmanentes.

o A. vehemēter infrigidato.

p A. alshauthat i. ⁊ caputpurgia q̄ fiunt cū liqdis per nares attractis ⁊ alnisuchat i. caputpurgia cū pulueribꝰ aut alijs nō liquidis per nares attractis.

q † A. Alia lr̄a. rubificantia ⁊ ꝓprie qn̄ in eis cadit sinapis ⁊.

r A. ⁊ hꝫ quuꝫ est securitas a comphēsione vel ab effusione seu ad uētu humoꝝ in stōcho ꝑparatoruꝫ ad agitationē vl ebulitōeꝫ.

s A. vnde.

t A. linimentū.

v ——— A.

x A. parua quātitate.

y A. tyriacalia ex ꝯfectionibus

z A. Alia littera distincte cōmemorata.

⁊ A. Alia litera. vētosationis alcheel.

ꝯ A. linimentoꝝ

ꝑ A. almarçāgiꝰ

a † A. vehementem.

b A. linimentuꝫ ex myrra ⁊.

bio ⁊ aloe ⁊ myrrha ⁊ gūmi arabico ⁊ castoreo ⁊ croco[a] [⁊ aniso ⁊ sarcocolla ⁊ costo ⁊ ture ⁊ fiat ex eis epithima]cū aq̄ rute. Et ex[b] [epithimatib⁹] bonis omni egritudini[c] [nuche] ⁊ emigranee frigide, est vt liniat̃ locus cū lapide egyptiaco, qm̄ est vehemētis iuuamēti. Et etiā pipis al. croci amborū. ʒ.ij. euforbij. ʒ.i. stercoris colūbini silnestris pōdus. ʒ.i.ʒ. ⁊ misceātur cū aceto, ⁊ liniat̃ inde frons. Et iterū aloes, myrrha, euforbiū, castoreū, epithimū costus, piretrū, piper, liniant̃ cū vino antiquo. Et etiā medicamē aliud stercus colūbarū: ⁊ ē valde forte. Et iterū piperis.[d] †[ ]cōmistionis croci. s. troc. de croco ꝑdicti. amboꝝ aure. ij. euforbij aure. ʒ. stercoris colūbaꝝ aure. i. ⁊. ʒ. preꝑentur cuz aceto ſm quātitatē necessitatis. Et iste qdē medicine quādoqꝫ administrātur[e] [cōquassate cū sambaco: ⁊]cōmistiōe lactis, aut albedine oui: ⁊ quādoqꝫ pure, ⁊ gradus illorum sunt diuersi.

De modis caputpurgiorum iuuantium sode frigide. Cap.XIIII.

Ex eis ē caputpurgiū de nigella ꝑdictū i singularib⁹. Et ex eis est qd̄ fit ex mumia cum castoreo ⁊ muscho. Et existimauerūt qdā ꝙ quū fit caputpurgiuz ex septē folijs origani, ⁊ septē granis sinapis tritis cum oleo violaceo est iuuās. Ex eis vero q̄ sūt expta, est vt ex musco ⁊[f] [sigia] ⁊ ambra cōmistis quātitas lētis vnius sumat̃ ⁊ ex inde caputpurgiū fiat in omni hora. Et ex eis qbus ad illud fit caputpurgiū, ⁊ calefaciūt, ⁊ euacuāt, est oleū de pulpa collogntide: aut oleū in quo soluta est expressio cucumeris asinini. Et ex eis qdē que qdā existimāt esse vehemētis iuuaminis ad illud, est vt sumat̃[g] [expressio folioꝝ enule]expressoꝝ sine aqua, ⁊ fiat caputpurgiū cū eo distillando in die tres guttas i narē, quū est ieiunus. deide post horā ꝯsequēter adhibeat̃ oleū violaceū: ⁊ sorbeat[h] [issediā]multe vnctuositatis. Et ex eis qdē que ꝯueniūt huic modo, est vt sumat̃ fellis tauri[i] [citrini]pōdus. ʒ.iij. ⁊ mumie pōdus. ʒ.ij. ⁊ muschi. ʒ.i. ⁊ cāfore medietatē. ʒ. ⁊ fiat caputpurgiū cū eo. Et iterū sumant̃ gūmi rute acrestis aure. j. radicis lilij mell'colati. an̄. aure. i. ⁊. ʒ. cōiungantur omnia cum[k] †[

]expressione sicle: ⁊ distillētur i nares. Et etiā caputpurgium iuuās buchormarien sicci aure. iij. baurac sumac amboꝝ aure. iiij. terant̃ bene, ⁊ i nares cū cāna insufflent̃: ⁊ eger caput suū eleuet, ⁊ fortiter naribus attrahat. Et iterū nigelle aure. iiij. expressionis cucumeris asinini aur̃. ij. salis āmoniaci aur̃. ij. misceant̃ cum oleo de alcāna, ⁊ oleo cucumeris asinini, ⁊ liniatur ex eis locus itus in naribus, ⁊ eger naribus fortiter sugendo anhelitū trahat. Quūqꝫ[l] [post horam]ex capite res multa descēderit tunc lauetur[m] [caput]cum aqua calida.

De modis oleorum quibus inungitur caput eius qui patitur sodam frigidam. Cap.XV.

Conferunt ei oia olea calida, i qbus cocta sūt ea, que sunt sicut anetū, ⁊ calamētū, ⁊ amaracū, ⁊ sceba, ⁊ sisimbriuz, ⁊ ruta, ⁊ folia lauri, ⁊ ea que iā diximus in canone. Dispositio ꝟo olei balsami est, quaz iam sciuisti illic: ⁊ hoc etiā ꝯueniens est caputpurgijs, ⁊ distillationibus in aure. Insufflatio ꝯferēs illi qui habet sodā tēporalem. ℞. expressionē cucumeris asinini, buchormariē, nitrum terantur, ⁊ in nares insufflentur: aut nigella, ⁊ expressio cucumeris asinini: aut nigella, ⁊ parum gūmi rute acrestis.

a A. ⁊ sarcocola ⁊ opio, ⁊ costo, ⁊ thure fiat ex eis linimentum.

b A. linimētis.

c —— A.

d † A. et.

e A. ꝯfracte cum ?içenbach, aut. Alia litera. ꝯfracte cuz alrachich oui, aut.

f A. storace. Alia litera. storace liquida.

g A. succ⁹ foliorum alhagi.

h A. asīdhagiā.

i A. alaschar.

k † A. succo radicis sicle, ⁊ fiat caputpurgiū cū eo ꝙtū ē granū milij distillati ex extrēitate tente seu stili, ⁊ etiā euforbiuz, ⁊ tertia pars licij indi, ⁊ ꝯficiat̃ cum

l A. in hora illa

m A. nasus.

De cura sode sicce. Cap.XVI.

Nā sicca qdē que fit cum materia cholerica, aut melica sermo iam ꝑterijt, ⁊ neqꝫ restat sermo, nisi in soda sicca sine mā. Principiuz ergo cure eius est regē egruz cū cibis humectatiuis, boni chimi, ⁊ ꝓpe multi nutrimēti, sicut vitellus oui, ⁊ sicut ius[n] [galloꝝ, vel]pulloꝝ piguiū ⁊ cubugi, ⁊[o] [tabeiz] ⁊ sorbitiones pingues cum oleis humidis: deinde delinet̃ a pte calidi, ⁊ frigidi ad illud, qd̄ est ꝯueniētius. Ex eis qdē que ꝯferūt est administratio caputpurgioꝝ humidoꝝ cū oleis laudatis, sicut oleū amigdalinū[p] [amarū] ⁊ oleuz de cucurbita, ⁊ reliqua. Qꝫ si ex hoc neċium est ad ꝯplōnē equandā cuz infrigidatione, ⁊ calefactione misceat̃ cū eis aliqd ex oleis equans ip̄m. Et fortasse siccitas facit euenire in sbāz cerebri diminutionē manifestā, ⁊ ꝑparabit ip̄m doloribus. oportebit ergo illic vt administrent̃ caputpurgia ex medullis[q] [in potu datis]que sunt ex̄cte ex crurib⁹ ouiuz, ⁊ vituloꝝ, ⁊ pinguedinib⁹ gallinaꝝ[r] [tabeiz catarā ⁊ ex stercore]vaccaꝝ ⁊ capraꝝ. Et ex eis que eos iuuant est capiti apponē empl'z ex[s] [pheludē]subtili facto ex simila tritici, ⁊ simila ordei ſm necessitatē, ⁊ zuccaro albo, ⁊ oleo amigdalino, aut de cucurbita, aut effusio subtilis ex eo super sinciput. Et quandoqꝫ fit margo cum coronatione ex massa ꝓpter id quod effunditur super caput.

De cura sode ab apate. Cap.XVII.

Cuiusqꝫ autem specierum sode facte ab apostematib⁹ curam in capitulo singulari dicemus.

De cura sode oppil'onis. Ca.XVIII.

Cura sode oppil'onis est cū maturatione ꝑ ea, que scis: deide euōne: postea cū vsu asabaiaret: deinde cuz resol'one per embrocas, ⁊ empl'a, ⁊ odoramēta, ⁊ gargarismata. Postea cū maturatione: deinde[t] [fiat administratio: deinde resolutio]donec remoueat̃: ⁊ iaz scit̃ qualitas illius in loco suo. Qꝫ si in capite est ꝯpl'o calida,[v] [aut ꝓpt oppil'onē grossam]curatio tibi fit difficilis[x] †[

]opꝫ vt administres aptionē faciētia, deinde quū excitat̃ soda, aut nocumētum capitis, ꝓpterea ꝙ curatio fit cū calido, succurre illi cū ifrigidātib⁹ cū qb⁹ est mollificatio, in qb⁹ nō est stipticitas: postea quū qescit, reitera: ⁊ non cesses faciēdo, donec oppilatio aperiat̃. Et hoc totū iam diximus.

De cura sode ex[y] [vētis,] ⁊ vaporibus detētis in capite[z] [per causam extrinsecam.] Cap.XIX.

Que aūt facta est[τ] [a vētis grossis, medicāda est cū hieris ꝑmum, deinde]cū alienatione totius qd̄ vaporat, ⁊ inflat: sicut nux, ⁊ dactili, ⁊ sinapis, siue sit calidū, siue frigidū: ⁊ administrent̃ embroce, ⁊ empl'a ꝑdicta, ⁊ odoramēta, et caputpurgia narrata in canone, ⁊ odoret castoreū, ⁊ muschū ꝓpe. Et si quū est ieiunus ingrediat̃ balneū, ꝯfert in hōc capl'o. Qꝫ si ipsoꝝ ꝑncipium a stō fuerit, in ipsoꝝ cura administrent̃ eūantia ꝑdicta: ⁊ ꝓpe ea, quoꝝ descriptiones recipiunt oleū de kerua: ⁊ cuius loco recipiūt oleū antiquū: ⁊ vtant̃ diacymino, ⁊ que taliter currūt, de qbus rememorabimur in cura egritudinū stomachi, ⁊ ꝯfortet̃ caput post curā eius cū oleo myrtino, ⁊ laudanino, ⁊ oleo de lilio, ⁊ expressione cupressi, ⁊[?] [alehethbeh,]et

n A. galliculoꝝ, seu.

o A. theiugi.

p —— A.

q —— A.

r A. ⁊ altheiugi ⁊ alduragi, ⁊ altedarigi, ⁊ butyro.

s A. feludegi.

t A. cuz eūone, deide resol'one.

v A. ⁊ oppilatio grossa.

x † A. quare.

y A. vētositatib⁹

z A. nō ab extrinseco.

τ A. a vētositate grossa curāda ē

? A. alathel.

ciperi, ⁊ in quo est calefactio ⁊ stipticitas: ⁊ adhibeat etiam [a] [scarificatio in extremitatibꝰ] vt trahat ad ꝯtrium eius. Postiuꝫ ꝟo eã que fit a vaporibꝰ, si fuerit eius gñatio in ipso capite: ⁊ eger nõ inuenerit in stõ suo inflationẽ, ⁊ rugitũ, neqꝫ in h augmẽtat, ⁊ minuit ꝑpter replõnẽ, ⁊ eũonem, ⁊ ꝑpter cibos vaporosos, ⁊ pauci vaporis, cura est embroce carminãtes note, ⁊ ꝯfortatio capitis cuꝫ emplis resolutiuis, ⁊ in qbꝰ fit stipticitas pua, ⁊ odoramẽta subtiliatiua, ⁊ in eis est sufficiẽtia. Si aũt fuerit [b] [in] stõ: tũc ex eis, que ipsi ꝯferũt, est illud qð stomachũ ꝯfortat: sicut mastix ⁊ geleniabin, deide diacyminũ, ⁊ que sunt illis silia. Quũqꝫ cibus recipit, ⁊ incipit vaporare, ⁊ facit sodã: recipiant post ipm mucillago psilij, ⁊ coriandrũ siccũ cũ zuccaro. Et si timet frigus stõi ex mucillagie psilij, administret mucillago seminis lini cũ coriandro sicco: ⁊ ꝯforta caput cũ eo qð scis, postqꝫ ipsam curaueris, ⁊ sedaueris cũ eo qð oꝫ, vt ipsa sedet ex embrocis, ⁊ odoramẽtis narratis, ⁊ ꝑpe cũ amaraco: fortasse enim ipm solũ erit cã liberatiõis itegre, ⁊ vtere attractione ad ꝯtriũ. Quũ ergo senseris, ꝙ i mã vaporosa sit calitatis supfluitas per id qð iuenit de signis calitatis, alienabis [c] [subtiliantia] multe calefactiõis vehemẽter, sicut euforbiũ, ⁊ reliqua: Imo icipies primo attrahere ad ꝯtriũ, ⁊ purgare cũ gargarismis, ⁊ administrabis embrocas temperatas in balneo.

¶ De cura sode venientis ex vẽto qui penetrauit ad interiora capitis. [d] † [ ] Cap. XX.

Cum aũt soda capitis fit ex vẽtositate itrante extrinsecus, cõsideret h an sit vẽtus calidus estiualis: aut frigus hyemale: deinde ꝯsideret locus itroitus ipsius. Nã si est calidus, ⁊ eius itroitꝰ est auris, distillet in ea oleũ camemillinũ tepidũ, aut oleũ alkeirinũ, aut oleuꝫ anetinum ꝯquassatũ cũ pauco oleo ro. Et silr si fuerit eius itroitus nasus distillet illud in nares. Et administra embrocas cũ eis que facile resoluũt ex eis, que diximus. Qꝫ si malitia ꝯplõnis ei succedit calide, cuꝫ eo qð facile est medicet, ⁊ icipiat ab eo qð est [e] [parum] frigidũ. Si aũt nõ iuuat, augmẽtet. Qꝫ si frigida fuerit pones oleũ ad quãcũqꝫ haꝝ duaꝝ [f] [extremitatũ] necẽium fuerit ipm administrare calidũ: ⁊ in ipso sit castoreũ, ⁊ muschus. Et minora, ⁊ multiplica ꝟm qꝫtitatẽ necessitatis: ⁊ administra embrocas, ⁊ empla predicta ꝟm illud resolutiua calida: ⁊ aliena totum qð inflat, ⁊ lenit naturam.

¶ De cura sode ꝯtingentis ex vaporibus malis aduenientibus capiti exterius. Cap. XXI.

Et similiter sunt cure vapoꝝ maloꝝ extrinsecus aduenientiũ: ⁊ [g] [qñqꝫ sunt frigidi raro tñ] sicut vapores locoꝝ [h] [almutakaregi] limosoꝝ: ꝟm plm ꝟo sunt calidi: quos qdẽ resolue cũ embrocis tẽpatis, si ex eis plm retineat: ⁊ imaginet scotomiã, ⁊ vertiginẽ: et naribꝰ attrahant odores tẽperati boni, sicut [i] [rose] ⁊ olei eius, ⁊ nenufaris, ⁊ viol. Qꝫ si vehemens sentit calitas, canfore, ⁊ sandali: ⁊ administret ablutio capitis in balneo cũ aqua cala, ⁊ malua. Frigidis ꝟo ꝯferunt odores muschi, ⁊ castorei, ⁊ illud sufficit. Si aũt vapores sint fumosi, necẽia est humectatio fortis cũ oleis pdictis [k] [cũ infrigidãtibꝰ determinatis,] ⁊ igeniet vt nares abluantur cum hꝫ oleis, ⁊ naribꝰ ex eis fortiter sugat trahẽdo ad superiora: ⁊ seruãdo illud in ipsis: deinde effluere dimittat: postea renouetur opus illud assidue. Et silr cum aqua rõ, ⁊ aqua de [l] [salicibus] ⁊ aqua cucurbite, ⁊ sup vapores haꝝ aquaꝝ plima fit iclinatio: ꝙ si ex eis [m] [impedimẽtũ malitie] ꝯplõnis gñet: sicut fit ex fumo sulfuris, ⁊ fumo arsenici, ⁊ silium, administret cãfora in oleo cucurbite, vt humectet vnũ ipoꝝ, ⁊ ifridet alteꝝ. Et silr admistret canfora in oleo lactuce, ⁊ oleo viol. Et sterne locũ totũ ex folijs [n] [salicis] ⁊ odoriferis humectantibus.

¶ De cura sode ꝯtigẽtis ex odoribꝰ bõis. Ca. XXII.

Aqdem que fit ab odoribꝰ bonis, si sint calidi, ⁊ nocent calitate sua, nõ siccitate, tñ curet odoribꝰ bonis fridis: sicut si nocumentũ ꝯñs sit ex odore muschi, ⁊ croci, curet cũ cãfora ⁊ sandalo. Et ꝯñs ex cãfora, curet cũ muscho ⁊ croco. Et si fuerint ẽt nocẽtes cũ hoc cuꝫ desiccatione, ⁊ siccitate, tũc cura erit vt nõ sis ꝯtẽtꝰ in cura nocumẽti muschi, ꝟbi gr̃a cãfora: sed si est posse succurre cũ caputpurgio ex oleis humectãtibus infrigidatis, qm̃ iam sufficiet: ⁊ si nõ, saltẽ cum canfora in eis dissoluta, ⁊ similiter econuerso.

¶ De cura sode contingentis ex odoribus fetidis. Capitulum. XXIII.

Acte ꝟo ex odoribus fetidis cura est cũ bonis oppositis eis in ꝯplõne: ⁊ si in illis odoribus fuerit desiccatio, igeniet vt sint odores illis oppositi humectantes, sicut odores nenufaris ⁊ viol. [o] [⁊ salicis, ⁊ ad hoc est oleum. s. oleũ salicum bonum habens ꝑprietatem] supra omnes odores oppositos odoribus bonis ⁊ fetidis caliditate nocentibus tẽperandi, ⁊ humectandi.

¶ De cura sode ex [p] [ebrietate.] Cap. XXIIII.

In soda aũt ꝯtingẽte ex ebrietate, in pmis opꝫ vt administret stõi purgatio: aut vomitu facto cum [q] [oxymelle] ⁊ se. raphani, [r] † [ ] aut [s] [oxymelle] cũ aq̃ tepida: aut cũ vomitibꝰ leuibus ⁊ medijs, de illis quos in antidotario faciemus: ꝙ si vomitus non fuerit obediens, ⁊ timet eius administratio, solues cũ hiera ꝯfortata cuꝫ scamonea, ne eius mora ꝑlonget: ꝙ si tibi fuerit aliqd ꝓhibens ab administratione eius, qð est calidũ ꝑpter egritudinẽ calidã, solues cũ decoctione myrobalanoꝝ: aut sirupo de fructibus solutiuo. Et si aĩa abhorruerit hꝫ solutiua, solues cũ aqua vtrorũqꝫ granatoꝝ cum pulpa, ꝟm ꝙ dicemꝰ in antidotario, vigorata cuꝫ scamonea parũper: et nõ timeas ꝑpter ipsius caliditatẽ. Et si est aliquid [t] [qð sepet] ab eũantibus cuiuscũqꝫ modi fuerint, fac eos dormire, quousqꝫ digerat, qð in eoꝝ stomachis ꝯtinet de vino. Et istud qdẽ apparet ex colore vrine, ⁊ eius tinctura. Et frica pedes eoꝝ cuꝫ sale ⁊ oleo violaceo: ⁊ sup ipsoꝝ extremitates effundatur [u] [oleũ camemellinũ.] Deinde fac eos ingredi balneũ: ⁊ vt capita ipsoꝝ inunganꝫ oleo ro. infrigidato, nõ tñ vehemẽter: ⁊ cibent lentibus, ⁊ acresta, ⁊ silibus. Et in caulibus qdeꝫ est ꝑprietas, qua vapores a capite ꝓhibentur. G. ingt si cibas illos pullis colũbaꝝ, nõ erras. Et videt ꝙ causa sit subtilitas sanguinis ex eis gñati, et fortitudo eius ad resoluẽduꝫ vapores. Et opꝫ vt eis tribuas fructus stipticos: ⁊ vt sit potus aque, ⁊ nõ aliud, nisi stomachus fuerit debilis, ⁊ timet ipsius lassitas: tũc eniꝫ ꝓhibe eos a multitudine potus aque frigide: ⁊ pota eos aqua granati acetosi, ⁊ ribes proprie, ⁊ rob eius, ⁊ acetositate citri ꝑprie, ⁊ rob ipsius, ⁊ cydonioꝝ, ⁊ maloꝝ: ⁊ transglutire coriandrũ siccũ cum

a A. fricatio i extremitatibus, et ligatio.
b A. ex.
c A. resoluentia
d † A. ab extrinseco.
e A. minus.
f A. viarum.
g A. nõ sũt frigidi nisi raro.
h A. almethacharegie.
i A. Alia litera. aque rosate.
k A. ⁊ humectãtibꝰ numeratis.
l A. kalef.
m A. nocumẽtuꝫ ⁊ malitia.
n A. kalef.
o A. vehemẽtis, vel boni odoris, ⁊ oleuꝫ de kalef hꝫ proprietatem excellentem.
p A. Alia littera vino.
q A. sechaniabin
r † A. aut cũ sechaniabin, ⁊ succo raphani.
s A. sechaniabin
t A. prohibens.
u A. embroca ex camemilla.

zuccaro [a] ⌈ſm pondus, ⁊ pondus⌋ ɔfert eis: deinde fac eos dormire, ⁊ quieſcere qm̄ eſt radix in cura ipſius: ꝙ ſi ꝑpter hoc non quiſcunt, reitera illud eadē die, ⁊ in mane. Et pone cibum ipſoꝝ, qui habent infrigidationē, ⁊ humectationē, ⁊ ſubtiliationem ſicut eſt vitellus oui: ⁊ ſup eos funde aquā calidā multe reſolutionis. Et adminiſtra eis ſomnum inq̄ztum potes: deinde quū remouetᷣ nauſea, ſi fuerit, ⁊ remanet ſoda abſcinde oleū ro. ab eis, qm̄ nociuū eſt eis poſt illud, quū prius fuerit neċium ad ɔfortandum caput, ⁊ ꝓhibendū vaporē. [b] ⌈Et quādoq̄ȝ remouetur in inſtāti:⌋ ⁊ oportet vt [c] ⌈ſtatim⌋ adminiſtres oleum camemellinū loco eius fricādo ad reſoluēdū: ꝙ ſi ꝑpter illud non remoueatᷣ, adhibeatᷣ oleum de lilio, qm̄ ipſum eſt vltimuȝ, ⁊ expertum. Amplius quū ebrietas incipit alleuiari, ⁊ deſcendere, fac eos ambulare paulatim, ⁊ paulatim, [d] ⌈⁊ repara eos.⌋ Et ciba eos tunc carnibus piſciū petroſoꝝ, ⁊ teſticulis galloꝝ, ⁊ pullis cū herbis frigidis. Et oportet quidē ne ſuper cibum ambulēt: ſed poſt tres horas. Et vl'r melius eſt, vt ɔſideres digeſtionem eoꝝ cuȝ ſomno, aut quiete longa, donec ſtomachus parūper alleuietur. Deinde adminiſtretur oxymel zuccarinū ſi fuerint calefacti: aut mellinum ſi fuerint humectati ⁊ īfrigidati: ⁊ redi ſup fricationem pedum ſuorum: deinde ambulent nō laborioſe: aut moueantur alio motu non laborioſo: ⁊ [e] ⌈ſm ꝙ⌋ oportet a puro aceto, et almuri fieri alienos: [f] †⌈ ⌋ ꝙ ſi abſtinere non potuerint vtantur eo qđ non eſt acutū. Quūq̄ȝ parum feceris eos ambulare, adminiſtra eis tinam, ⁊ balneū: deinde ad vltimū oportet vt eos infundas cū embrocis equalis reſolutionis, ⁊ cibes eos carnibus leuibus. Medicamen optimum ebrietati. ℞. ſeminis endiuie, ſeminis caulis, berberis mundati ex ſemine ſuo, ⁊ ſumac, ⁊ lentium excorticataꝝ, roſarum, ſpodij omniū equaliter, cōmiſceantur omnia: ⁊ bibatur ex eis pondus trium. ʒ. cum chirati, canfore ⁊. ℥. j. aque granati: aut aque ribes: aut acetoſitatis citri, ⁊ rob eius.

¶De cura ſode euenientis ex coitu. Cap. XXV.

Ec ſoda accidit qdem [g] †⌈ ⌋ ꝓpter ſiccitatē, quā ipſe fecit ipſuȝ poſſidere. Et eius cura eſt quā diximꝰ in capl'o curationis ſode ſicce. Poſtq̄ȝ [h] ⌈declinas cū humectantibus⌋ ꝓpter repletionē in corpore, cui ſupuenit motus coitus cōpoſitus ex corporeo, ⁊ aiali, ⁊ eleuat vapores fraudulentos. [i] ⌈Oportet enī,⌋ vt cui illud accidit ſucceſſione coitus: [k] ⌈aut⌋ qui repletionē habet, incipiat primuȝ a minutione, [l] ⌈aut⌋ cum ſolutione, ſi vnaqueq̄ȝ fuerit neceſſaria, aut vna eaꝝ: deinde cōfortet cerebrū cum oleis ɔfortatiuis: ſicut oleo roſ. aut oleo myrtino, [m] †⌈ ⌋ ⁊ nutriatᷣ eis que ſunt velocis digeſtionis, ⁊ boni chimi: ⁊ remoueant coituȝ: ꝙ ſi non inuenit eius excuſationē, non coeat dum eſt ieiunus.

¶De cura ſode facte ex percuſſione, aut caſu, ⁊ regimine eius cui accidit cōmotio cerebri, ⁊ vulnus. Capitulum. XXVI.

Portet vt ſit tua [n] ⌈voluntas, ⁊ finis rei tue, ⁊ tua intentio in eo⌋ qui habet ſodā euenientem a caſu, aut ꝑcuſſione, ad hoc vt dolorem ſedes quantum potes: ⁊ elonges materiam quantū potes a loco leſo, aut cum euacuatione, aut attractione ad ɔtrarium, vt non apoſtemetᷣ. Et medica plagam ſi acciderit, vt carne repleatur. Sed non eſt poſſibile vt carne repleatᷣ, malitia cōplexionis manente: quare oportet vt in ipſius icarnatione cōplexioneȝ partis eius tēperes. Et ſcias quia ſi in illo qui habet hoc impedimētuȝ apparet febris, ⁊ ɔturbatur intellectus, tūc iam incipit apoſtemari. Primum ergo ꝙ te oportet facere in eius cura, eſt phlebotomia cephalice, aut nigre, vt apoſtematio ꝓhibeatur. Si autē illic eſt repletio, oportet vt vtaris cliſteribus acutis, ſaltē cum pulpa colloquintide: verūtamen ſi habuerit febrē, tunc cliſteria equabis: ꝙ ſi cliſtere non [o] ⌈ɔuenit⌋ oportet vt euacuetᷣ cum aliquo, quod ſit ſicut pillule cochie, ſi febrē non habuerit: ꝙ ſi habuerit caloreȝ qui febre ſit minor non ꝑtermittas ipſoꝝ potionem: neceſſaria eſt enim euacuatio, vt ſecuretur apoſtema. Deinde oportet vt ɔſideres. Nam ſi illic fuerit vulnus medicetur prius. Et neceſſariuȝ eſt tēperare locum in cōplexione ſua, donec recipiat curam. Qꝫ ſi non fuerit emplaſtretur locus ex eo quod locum cōfortet: ſicut ſunt emplaſtra, quoꝝ aque ſunt ſicut aqua myrti et [p] ⌈ſalicis,⌋ ⁊ quoꝝ olea ſunt oleum myrtinum, ⁊ liliaceū, ⁊ roſ. Et eoruȝ permiſtiones ſunt in quibus eſt ſtipticitas, ſubtilitas, ⁊ reſolutio pauca: ſicut roſa et melilotum, ⁊ calamus aromaticus, ⁊ camemilla, ⁊ bolū armenuȝ, ⁊ alumen iameni cū vino odorifero. [q] ⌈Et fortaſſe contentus eris oleis ex eis: ⁊ recte agit qui eis vtitur tepidis.⌋ Et fortaſſe dolor, ⁊ timor apoſtematis facit neceſſariū, vt parūper infrigidentur. Et oportet vt caueantᷣ balneum, ⁊ vinū, ⁊ ira, ⁊ cibi vaporoſi, ⁊ calefaciētes. Qꝫ ſi locus incipit apoſtemari, tunc neceſſe eſt adminiſtrare ſtiptica fortis ſtipticitatis, ⁊ ifrigidationis: ſicut cortices granati, ⁊ balauſtias, ⁊ lentes, et roſas, embrocando caput ex aquis eoꝝ: ⁊ faciendo emplaſtrū ex fece ipſoꝝ: deinde poſt illud fiat permutatio ad illud in quo cū hoc ſit ſubtiliatio: [r] †⌈ ⌋ ſicut cupreſſus, ⁊ mirica, ⁊ cydonia, et olibanum. Et quuȝ percuſſio fuerit cōmouens caput, oportet tunc vt incipias dare ad potandum ſticados cum aqua, aut ſirupo mellino: ipſi enim cuȝ eo liberantur. Et ſcias quoniā quuȝ leſio peruenit ad velamen cerebri, eſt in ipſa timor. Et quuȝ egreditur ꝑpter ꝑcuſſionem ſanguis ex cerebro, oportet vt patientem potes cerebellis gallinaruȝ quantum poſſibile eſt: deinde potet ſuper illud aquā granati acetoſi: et quum [s] ⌈ſoluitur⌋ ap̄a multiplica potum cerebelloꝝ vſq̄ȝ ad tres dies, ⁊ poſt flōmiā.

¶De cura ſode facte a debilitate capitiſ. Ca. XXVII.

Jus cura eſt ꝑmutatio malitie cōplexionis quā habet, ⁊ ipſius confortatio cum cibis [t] †⌈ ⌋ odoriferis [u] ⌈confortantibus caput, in qbus eſt ſubtiliatio ⁊ ſtipticitas cū aggregatiōe cauſaꝝ motiuaꝝ.⌋ Et multotiens quidē cauſa agens cōpar cauſe paſſiue debili eſt aggregatio humoꝝ malorū calidoꝝ [x] †⌈ ⌋ in ſtomacho. Oportet ergo vt euacuetᷣ per id qđ eſt eis cōueniens: ⁊ vt afferatᷣ cibus [y] ⌈adiungēs ad terminū eius qđ ab eo reſoluit virtus reſolutiua ⁊ ſuſcipiens⌋ digeſtionē. Et ſi nō reperiuntᷣ vtreq̄ȝ ꝓprietates poſtreme eligatᷣ [z] ⌈melior⌋ eaꝝ. Et melior qdē hora in qua cibandus eſt, eſt poſt introitū balnei. Et oportet vt [&] ⌈ſerues eoꝝ cenas: ⁊ vt ipſorum cibi ſint ſicut capparis,⌋ ⁊ oliue cum caſeo, vt ɔfortetur os ſtomachi eoruȝ. Hip. autem ɔceſſit eis in potu vinum abſolute: ⁊. G. elegit vt ſit miſtum, aut ſubtileꝰ [ʒ] †⌈ ⌋ ⁊ vt aggregentᷣ vtraq̄ȝ, ⁊ ſumatur cum pane.

a A. ad pondus coriandri.
b A. ⁊ iā mō, ſeu nūc ſūt remoti.
c A. nunc.
d A. fac iacere in lectica cordis ſuſpēſa, ⁊ ſuauiter cōmota.
e A. cum hoc.
f † A. parum.
g † A. aut.
h A. declinauerit ad humectātia, aut accidit.
i A. Quare oꝫ.
k A. et.
l A. deinde.
m † A. ⁊ aqs cōfortātibꝰ in qbꝰ decocta ſūt ſicut roſe ⁊ mirthus.
n A. ſolicitudo, ⁊ finis tue intentionis in curatione eius.
o A. euacuat.
p A. alkalef.
q A. Et iā ſunt q daȝ qui vtūtᷣ eis tepidis.
r † A. aliqua.
s A. Alia litera reſolutū eſt.
t † A. Alia litera ⁊ medicinis.
u A. in qbꝰ eſt ſubtilitas, ⁊ ſtipticitas cū aggregatione cāꝝ oppoſitaꝝ cauſis motiuis. Alia lr̄a. in qbꝰ eſt ſubtilitas, et ſtipticitas, ⁊ cū abſtinētia a cauſis cōmouētibꝰ.
x † A. aut nōcalidorum.
y A. aggregans ad laudabilitatē eiꝰ qđ ab eo euenit virtute reſolutiuaȝ ⁊ recipientem.
z A. Alia litera prima.
& A. alleuies cenas ipſoꝝ, ⁊ vt gilles cibos cū eis, que ſunt ſicut alcaſb. Alia lr̄a. obſerues cenas ipſoruȝ, ⁊ ſint cibi ipſoꝝ ſicut alcaſb, ⁊ oliue cum pane.
ʒ † A. odoriferū.

¶ De cura sode facte a fortitudine sensus cerebri. Capitulum. XXVIII.

Jus cua est, vt sensus parumper fiat piger cũ cibis, qui nutrimẽtum cerebri ingrossent: sicut [a] ⌈caput assumptio⌋ cuz frumento, ⁊ ordeo ⁊ carnes bouine, si digestio est fortis: aut cibis factis cum lactuca, ⁊ portulaca, ⁊ caro piscium: ⁊ quandoq̃ administras [b] ⌈reliqua narcotica:⌋ sicut sirupum de papauere, ⁊ sicut semen lactuce: ⁊ quandoq̃ fit inde epithima.

a A. alherais factum.

b A. aliquid ex narcoticis.

¶ De cura sode que facta est accidens in febribus, ⁊ egritudinibus acutis. Cap. XXIX.

Uius alia est que accidit cũ fortitudine egritudinis, ⁊ eius paroxismo, deide remouet̃. Et aliqua est que remanet post remotionẽ egritudinis, aut eradicationẽ ei⁹ paroxismi. Et illa q̃dẽ que ex ea accidit in febribus quandoq̃ inquietat egrũ adeo donec in causa eius, que est febris, augmentũ faciat. Et ipsam quandoq̃ significat albificatio vrine subito: ⁊ eius alteratio in similitudinẽ vrine asinoꝝ. Sed assimilatio vrine asinoꝝ quandoq̃ significat essentiam suã in dispositione: ⁊ quandoq̃ significat resolutionẽ: oportet ergo vt redeatur ad reliquas significationes. Cura aũt eius conueniens est [c] ⌈alrasim in oleo omphacino cuius acceptio sit cum oleo ro. aut oleũ ro. vsuale ꝯquassatũ cum aceto, ⁊ tepiduz in hyeme: ⁊ in lenitate febris infrigidatũ in estate: ⁊ in fortitudine febris:⌋ ⁊ ad ipsam iuuat embroca ex decoctione ordei, ⁊ papaueris, ⁊ rosaꝝ, ⁊ violaruz, si vapores nocent sua acuitate. Qꝫ si sua nocẽt multitudine: tunc nihil horum facias, imo euacua, ⁊ administra qđ cum facilitate resoluat: sicut oleũ in quo cocte sunt [d] ⌈balsamita,⌋ ⁊ virga pastoris, ⁊ maiorana cũ virga pastoris si vis resoluere: ita q̃ q̃busdam antiquoꝝ visuz est, vt camemilla epithimetur. Qđ si narcotica, ⁊ somnifera tibi necessaria sunt ꝑpter doloris vehemẽtiam, vtere eis cũ cautela, ⁊ timore. Et quãdoq̃ prohibet̃ eleuatio materiei in ipsa cum sauic, ⁊ psilio in ꝑncipio: ⁊ dantur in potu etiam: ⁊ quandoq̃ prohibẽt coriandrũ, ⁊ oleum roſ. Et quandoq̃ vẽtosatur in ipsa. In ligatione autẽ extremitatum, ⁊ ipsarum fricatione ⁊ administratione [e] ⌈regiminis ebrij⌋ est rectitudo ꝯueniens valde. Quũq̃ extremitatũ ligatione vteris, oportet vt [f] ⌈cóprimas eas quuz sit fricatio⌋ in aqua calida. Et si non sedatur propter oia illa, radatur caput, ⁊ emplastret̃ cũ camemilla [g] ⌈⁊ malua, ⁊ viola, ⁊ alathasceb permistis:⌋ ⁊ illud q̃dem post rasionẽ capitis: ⁊ quãdoq̃ indigemus ventosis, ⁊ sanguisugis. Et quandoq̃ remanet soda post febrem, ⁊ post egritudines acutas. Et ipsius q̃dẽ cura est ĩfrigidatio ciboꝝ, ⁊ eoꝝ humectatio, ⁊ ꝯfortatio capitis ex oleo ro. cũ camemellino: ⁊ vt effundat̃ sup̃ vtrasq̃ manus, ⁊ vtrosq̃ pedes aqua calida bis in die mane ⁊ sero: ⁊ inũgatur cum oleo viol. deinde iuuetur cũ [h] ⌈extinguentibus⌋ quando apparet declinatio manifesta.

c A. vt iegarach alras. i. vt vehemẽter vngat̃ caput cũ oleo onfacino ex q̃ sit fcm̃ oleũ rosatũ, aut cum oleo rosato vsuali ꝯquassato cũ aceto in hieme, ⁊ in lenitate febris tepido: in estate ꝟo, ⁊ i vehemẽtia febris, infrigidato.

d A. alnemam. i. sisimbrium.

e A. rubificãtiũ.

f A. ponas eas, quũ soluuntur.

g A. ⁊ althea, et viola, ⁊ albascec ꝯtusa, vel cómixta.

h A. Alia litera. subtiliatiuis.

¶ De cura sode cretice. Cap. XXX.

N soda quidez cretica ꝯsideret̃, an ĩfirmus inueniat nauseam, ⁊ subuersionẽ aie, ⁊ tremorem in labio, ⁊ vertigines: ⁊ vniuersal'r signa declinationis nature cũ materia ad superiora, ⁊ tunc iuuetur cuz vomitu facto ex [i] ⌈oxymelle calefacto cũ lenitiuis⌋ fridis. Et an inueniat rugitus, ⁊ iflationẽ in vtrisq̃ lateribus, ⁊ vniuersaliter signa declinationis nature cũ materia ad inferiora, ⁊ tũc iuuetur [k] ⌈solutione, ⁊ sup̃ lenificationẽ nãe⌋ cũ lubrificatiuis lenibus, sic̃ sirupo de prunis ⁊ prunis infusis in iuleb post incisionẽ, vt intumescãt, [l] ⌈⁊ bibat violas, ⁊ sirupum de tamarindis, ⁊ xirasset⌋ non pondus magnũ: sed quãtitas eius sit ʒ. v. ⁊ que cursu illoꝝ currunt. Aut vtrum inueniat grauitatẽ in partibus renum, ⁊ sub costis dorsi ad posteriora tendentẽ: ⁊ vniuersal'r signa declinationis materie ad vias vrine, ⁊ medicet̃ cum diureticis: sicut cũ oxymelle cui superinitiatur pódus duarum. ʒ. se. melonis, ⁊ se. citroli mediando: ⁊ cibetur cydonijs quoniã prohibent vapores, ⁊ [m] ⌈exuberationẽ faciunt.⌋ Aut vtrũ inueniat radios, ⁊ rubedinẽ in oculis, ⁊ imaginationes citrinas, ⁊ [n] ⌈elõgetur⌋ hoc: ⁊ non fluat sanguis ex naribus, tũc cuz aceto fiat sternutatio, ⁊ cum eius vapore: ⁊ in naribus insuffletur, ⁊ cómoueat̃ nasus eius cuz aliquibus asperis: aut opponat oculos suos radio solis, si possibile est subito, ⁊ intueatur ipsum: deinde dimitte ipsuz. Et si inuenerit pulsum vndosum, ⁊ inuenerit lenitatez in cute, administrentur [o] ⌈vnctiones⌋ fricando, ⁊ bibendo, ⁊ sup̃ caput: ⁊ oportet vt sint tẽperata. Qꝫ si inuenerit similitudinẽ mordicationis, ⁊ doloris lassitudinis sub aure sua, aut ascella sua, aut inguine suo, fiant sup̃ ea emplastra calida attractiua sicut menta, ⁊ apium cũ butyro antiquo. Et fortasse indiget, vt ventose absq̃ scarificatione apponant̃, vt materia ex cerebro expellatur ad illud, ad quod declinat, ⁊ apostementur.

i A. sechaniabin calefacto, ⁊ cum vomitiuis.

k A. lenitióe nãe

l A. ⁊ cuz sirupo violato, ⁊ sirupo de tamarindis, ⁊ alsiracost.

m A. ꝓuocãt vrinam.

n A. prolonget̃.

o A. sudorẽ ꝓuocantia.

¶ De cura sode que dicitur fieri causa vermium. Capitulum. XXXI.

Oportet vt purgatio fiat cũ purgatione corporis, ⁊ cerebri, ⁊ deinde fiat caputpurgiũ cũ hierapigra pauca. Et fiat illud in hebdomada aliquotiens: ⁊ administrent̃ omnes medicine que dicentur in capitulo de fetore narium. Et oia que vermes in ventre necant sicut expressio foliorum persici, ⁊ expressio radicis mori, ⁊ aloes: ⁊ [p] ⌈iuuatur⌋ sternutatorijs, ⁊ caputpurgijs purgantibus cerebrum.

p A. sequat̃ cuz.

¶ De cura sode que excitat̃ successione somni, ⁊ dormitionis. Cap. XXXII.

Oportet vt cum ea purgetur corpus, ⁊ caput per ea que sciuisti: ⁊ adiuuat ad ipsam vt temporibus, ⁊ frõti fiat empl'm ex cinere ⁊ aceto: ⁊ cũ eo melior est cinis de lignis fici.

¶ Regimen specierum sode facte per cómunitatem. Capitulum. XXXIII.

Oportet vt soliciteris in omnib⁹ speciebus sode facte ꝑpter cómunitatẽ membroꝝ de illis mẽbris: ⁊ vt ea euacues cũ eis, que sũt eis propria: ⁊ vt ipsoꝝ permutes cóplexionem: ⁊ cũ hoc conforte caput cum ꝯfortatiuis, vt non recipiat, si fuerit in principijs cũ frigidis, sicut oleo roſ. ⁊ aceto: post illud autẽ si materia fuerit calida, ⁊ qualitas calida, facias illud idez opus semper. Et si fuerit frigida, ꝑmuta te ad oleũ camemellinũ cum oleo myrtino: aut oleũ in quo dissoluatur gũmi cupressi: aut qđ sit factũ cum folijs cupressi, ⁊ expressione eius, ⁊ [q] ⌈tamarici.⌋ Quũq̃ opus mẽbri expleueris, considera an accidens conuersione fiat egritudo ipsa. Et an fiat causa soda fixa in capite. Et tu quidẽ cognosces materiaz, ⁊ qualitatẽ, ergo fac quod scis. Et in illa quidem que fit propter

q A. alathel.

cōmunitatem cruris, ⁊ habens eam ſentit quaſi aliquid eleuetur ex crure ſuo, oportet vt ſi illic ſit repletio manifeſta, phlebotometur ſaphena: aut ventoſentur crura, ⁊ purget̄ eius corpus cū ſtomatichō. Et ſi non fuerit ibi repletio manifeſta, ſtringantur duo crura vſq; ad inguina: ⁊ fiat fricatio in pedibꝰ eius cum ſale, ⁊ oleo de keiri. Et ſi ſcitur locus ex quo incipit, cauterizetur, ⁊ adminiſtret̄ ſup ipſum medicamen vlceratiuū vt vlceret ⁊ aperiat. Cura ſcḋo ſpeciei facte cauſa vapoꝝ aſcendentium ex mēbris corporis ad caput, ſi cauſa fuerint vapores aſcēdentes, eſt vt ſumant̄ ante periodū fructus: ꝙ ſi nō fuerint preſentes aqua frigida, quāuis ſit ieiunus: ⁊ de fructibus ꝯuenientiora ſunt cydonia. Et coriādrum eſt ex eis que in ipſa iuuant: ⁊ eſt ex eis que prohibent eleuationē vapoꝝ. Et ſimiliter eſt diſpoſitio eius que ſit ꝑpter cōmunitatē epatis. Et iuuāt ad illud proprie diuretica, ⁊ emplaſtratio epatis ex emplaſtris que materiā retinent. Cura autez ſpeciei facte [a] ⌈ꝑpter cōmunitatē, cuius cauſa eſt debilitas ſtomachi, ⌋⁊ ꝓprie debilitas oris eius: ita vt ſuſcipiat materias, ⁊ corrūpantur in ipſo chimi: et illud ſm plurimū non excitatur niſi ſm vacuitatez, eſt vt deglutiat buccellas infuſas in aqua acreſte, ⁊ aqua vtriuſq; granati, ⁊ que illis ſūt ſimilia: aut in rob fructuuz ſtipticoꝝ boni odoris: ⁊ vt ſorbeat ſorbitiones panis, aut farine tritici [b] ⌈torrefacte⌋ cuz aliquo qḋ ſit ſicut granū granati, ⁊ ſimilia. Quum enī hec multiplicantur ꝯfortatur os ſtomachi [c] ⌈ad hoc vt faciat illud. ⌋Quūq; nauſeā īuenit eger euomat cholerā effuſaz, ⁊ quieſcet. Et ſi ſtomachus cū hoc fuerit frigidus adminiſtrentur [d] ⌈hec ſeminata cum alefaniati boni odoris acutis, vt ⌋fiat ei iuleb cum alefeniati, ⁊ intingat buccellas in eo qḋ inde factum eſt ei. Et ſi acetoſitas ⁊ mordicatio non ꝯueniunt ei, ⁊ excitant ipſius nocumentū ſit contentus buccellis in iuleb, aut puro: aut cum alefeniati ſm ꝙ eius eſt neceſſitas. Et hic homo multū iuuatur. Si [e] ⌈aūt ſoda incipiat ⁊ deglutiat buccellas: aut ⌋ſorbeat ſorbitionē. Et quuz ſentit deſcēſionem ſui cibi, ⁊ digeſtionē eius, ſumat aliquid de illis in quibus eſt ſtipticitas, ſicut ſunt buccelle panis in rob fructuū, aut ipſos fructus, aut panē cum [f] ⌈capparibus, ⌋aut oliuis. In ea autē que ſit cauſa humoꝝ in ipſo, primuz qḋ oportet, eſt vt incipiat cum purgatione, ⁊ poſt illud ⁊ cuz ea, vt nutriatur cibis ſubtilibus facilis digeſtionis laudabilibus boni chimi: deinde declinet cum qualitate ſua ad illud, quod eſt neceſſariū: ⁊ ſint cum hoc in eis reſolutio, ⁊ digeſtio, ⁊ ſolutio. Et ſi non inueniunt̄ laus, ⁊ generatio ſāguinis boni cōpares generi alteri, eligat laudem ⁊ generationē boni ſanguinis pre illis. Et melius illo eſt, vt ſit poſt introitū balnei. Et iſtis quidem neceſſariū eſt vt deſiccentur [g] ⌈eoꝝ humiditates, ⁊ ⌋ipſoꝝ vapores. Et ſi humores ſunt cholici cura cū eo, qḋ te docui in canone cū curis, ꝯfortādo cerebrū cum oleo roſ. aut cū oleo myrtino. Si aūt humores ſunt phlegmatici frigidi, in qbus excitātur vētoſitates fortes, tunc adminiſtra vomitus q ſunt fortiores, ⁊ ſubtiliantia: ⁊ ſi non remouet̄, hieras magnas cū decoctione epithymi. Et ad illud quidē iuuat inciſio duaꝝ arteriaꝝ tēporis: aut duo cauteria lenia ſuper tēpora: ita vt non aduratur caput, [h] ⌈et ⌋ſit ſtrictio ſuper duas arterias. Et arterie quidē multotiens extrahuntur, aut inciduntur, ⁊ cauterizantur. Et cōueniens cauterizatio eſt, vt arteria diſcooperiatur, ⁊ cauterizetur ipſa arteria, ita vt veſtigium eius non cadat ſuper cutē. Et cauteria quidem ſunt, ſicut acus ignite, verūtamē quātum poſſibile eſt vitetur: ⁊ maxime in eſtate vitet̄. Et oportet vt eius cibus ſit ſorbitiones, ⁊ non maſticet aliqd vſq; ad decē dies. Et ſit hora comeſtionis eius in eſtate, frigida. Et oportet etiā vt nō multiplicet ſermones. Et ſimiliter vt ſtiptica ſuper arterias adhereant, cum qbus miſceantur ſarcocolla, ⁊ crocus. Et nos narrabimus illud in antidotario.

Et quandoq; ponit̄ ſup eas plūbum, ⁊ ſtringitur cum vitta, vt non pulſent, ⁊ faciant dolorē: ⁊ ſimiliter lignuz. Cauterizatio autē fortis que in iſtis dicta eſt, eſt vt tria ponantur ſup medium capitis, et duo ſup duo tēpora, ⁊ vnum ſup nucham apud poſteriorē partem capitis. Et oportet vt alienet̄ vinū ſm omnē diſpoſitionē. Si autē cauſa eſt vapores aſcēdentes ex ſtomacho: tunc eſt cura ſm oīa que precepimus in cura ſode facte ex vaporibus aſcendētibus ad cerebrum ex mēbris alijs: ⁊ huius qdē gñis eſt cura ſode que excitatur potu aque: hoc eni etiam ſit propter debilitatē ſtomachi. Et melior cura eius eſt, vt habēs eam potet parū vini odoriferi, ⁊ cōmiſceat cum eo aquā ſuam quā bibit: ⁊ vt non impediat [i] ⌈os ſtomachi. ⌋In regimine ſcḋo eius q̄ ſit cōmunitate renū, ⁊ mirac, ⁊ matricis, ⁊ reliquoruz, ſufficit que premiſſimus in ꝑncipio vniuerſaliū ⁊ de ſoda febrium iam diximus.

De cura grauitatis capitis. Cap. XXXIIII.

Ad ipſam iuuant euacuantia, et vſus [k] ⌈alſcebari. ⌋Et ſi ſanguinea fuerit, eius cura erit cum phlebotomia, deinde minuatur vena frontis, ⁊ proprie ſi fuerit grauitas poſterius: ⁊ etiam minuantur vene [l] ⌈colli, ⌋⁊ due arterie que ſunt poſt aures, ⁊ proprie ſi fuerit grauitas in anterioribus.

De ſoda que nominatur ouum, ⁊ [m] ⌈cauthati. ⌋ Capitulum. XXXV.

Hec ſpecies ſoda nominat̄ ouū ⁊ [n] ⌈cauthati ⌋ ꝓpter ſuam cōprehenſionē ſuper totum caput, ⁊ eſt ſoda cōprehēdens manſiua fixa cronica. Cuius prauitas excitatur omni hora, etiā a parua cauſa motus, ⁊ potationis vini, ⁊ receptionis vaporoſi: ⁊ excitat ipſaz vox fortis: ⁊ quandoq; excitat ipſam vox media, ita vt eaz habēs odio habeat vocē, ⁊ lumē, ⁊ permiſtionem cuz hominibus: ⁊ diligat ſolitudinē, ⁊ tenebras, et quietē, ⁊ reſupinationē. Et ipſi quidē diuerſificantur in eo quod eos ledit ex cauſis ꝑdictis. Quidaz enim eoꝝ leduntur ab aliqua ipſaꝝ. ⁊ quidam ab alia re ledūtur: ⁊ ſentit omni hora quaſi caput eius malleo ꝑcutiatur: aut attrahatur tractione aliqua: aut ſcindantur ſciſſione aliqua: ⁊ ꝑuenit dolor eius vſq; ad radices oculoꝝ. Et .G. quidez ponit allatorē huius egritudinis, debilitatē cerebri, aut fortitudinē ſenſus eius: ⁊ cauſa eius gñatiua eſt humor malus, aut apoſtema calidū, aut frigidum [o] ⌈ſm ꝙ plurimū ſit ⌋ab apoſtemate melancholico, aut duro. Et plurimū quidē ſit in medio velaminis, aut extrinſeci a craneo, aut intrinſeci. ⁊ tu iam ſciuiſti, ꝙ quando cauſe ſunt apoſtema, aut aliud, ⁊ nō eſt niſi in velamine intrinſeco in craneo, ſentit̄ dolor extenſus vſq; ad oculū. ⁊ qm̄ pāniculus ille cōprehēdit [p] ⌈ſuper neruum motiuuz ꝯcauum ⌋ extenditur pars eius vſq; ad pupillā. Et quuz eſt in velamine extrinſeco ſentit̄ dolor tactu manus: ⁊ patiens odit caſum tactus laborioſi ſuper eum. Et multotiens contingit ab egritudinibus antecedētibus, que de-

a A. Alia litera. ꝑ cōitatē ſtōchi, aut eſt illa cuiꝰ cā ē dbilitas ſtōi

b A. Alia litera. facte acetoſe.

c A. ⁊ ꝑſeueret̄ i opōne illa, ſeu i operādo illud.

d A. iſte res ſup q̄s aſꝑſa ſint alefiniati boni odoris calida, ⁊.

e A. acceleret añ ſodaz deglutire buccellas ⁊.

f A. caſb.

g —— A.

h A. ſed.

i A. ſtomachū.

k A. alſabiar.

l A. alhaſcia.

m A. alchude.

n A. alcude.

o A. cuius ſꝫ ꝑlꝫ ſit.

p A. neruum ꝯcauum, ſeu qm̄ pāniculus ille terminat̄ ad neruū ꝯcauum, ⁊.

bilitauerunt substãtiam cerebri, ⁊ velamina ipsius intrinseca, ⁊ extrinseca, ita vt ledatur motibus paruis, qui sunt ex motibus corporis cibalibus, ⁊ vaporalibus: ⁊ motibus extrinsecis, ⁊ recipiat superfluitates ledentes. Medicorũ vero quidam nõ obseruant in ouo has conditiones: imo dicunt ouum, omnẽ dolorem cõprehendentem super totuz caput extra craneum, ⁊ intra. Et fit eius causa ex vaporibus stomachi, aut vaporibus capitis, aut materie, aut phlegmon in ipso cerebro, aut velaminib⁹ ei⁹: ⁊ fit cum grauedine, ⁊ pulsatione, aut herisipila: et ⁊ fit cum inflãmatione, ⁊ mordicatione absqꝫ multa grauedine: aut ab humoribus alijs, si non fuerit herisipila: [a] † [ ] ⁊ sint illic signa humorum frigidorum, ⁊ medicantur totum sm modum suum. verũtamen nomen oui in veritate consuetum apud prudẽtes medicos, est sm qꝫ est per conditiones predictas.

> a † A. ⁊ fuerit grauitas.

¶ De cura. Cap. XXXVI.

Si sciuerimus qꝫ illic est sanguis plimus, ⁊ qꝫ est causa prima, aut causa motiua eius est sanguis, phlebotoma. Qꝫ si signa existunt, qꝫ humores sunt frigidi, ⁊ tempus sm egritudinẽ est elongatũ: ⁊ tu iam administrasti in principio etiaz quod repellit, tunc vtere embrocis ex aquis in quibus resoluentia modice sint calefacientia cũ repercussione modica, ⁊ stipticitate: sicut flos squinanti, ⁊ camemilla, ⁊ menta, ⁊ reliqua que sciuisti in canone: ⁊ gradatim procede ad fortiora. Et euacua cum eis que conueniunt, ⁊ administratio pill'. de aloe [b] [⁊ masticis] est de eis que multũ conferunt in ea: ⁊ fiat illud in omni tertia nocte, ⁊ vtatur cochijs in euacuationib⁹ suis si necessitas est, vt dentur eis fortiores, [c] [⁊ sumat etiã] in potu decoctionẽ cassie fistule cum quatuor aur. olei de kerua. Et scias qꝫ quum purgasti, superest tibi vt confortes cerebrũ, ⁊ velamina eius cum aliquibus, que ipsum confortant, ex eis que sciuisti. Et ex ipsis quidẽ sunt odoramẽta muschi, ⁊ ambre, ⁊ canfore etiam illis cõmiste: ⁊ quandoqꝫ permiscẽt cum eis aloem vt coniungant cuz confortatione resolutionem. Et adhibe ei emplastra calida, ⁊ stuporẽ inferentia que sciuisti. Quuz ergo declinat, administra balneũ, ⁊ emplastra confortantia. Dum autẽ in principio perseuerat, ⁊ scis qꝫ mã est calida, tunc [d] [forsitan declaratũ est tibi, ⁊ sciuisti illud in canone regiminis cerebri. ⁊ frequẽter pota euz medulla cassie fistule cũ oleo amigdalino] diebus frequẽtibus, ⁊ quãdoqꝫ iuuat eos caputpurgiuz cum mumia in oleo viol. [e] † [ ] Et scias qꝫ ouum antiquũ tẽporale nõ eradicat, nisi qđ est fortis resolutionis, ⁊ calefactionis. Et quãdoqꝫ iuuat eos si fiat eis caputpurgiũ ex troc. stelle, ⁊ scellita, ⁊ diamuscho, ⁊ que procedunt cursu eorũ, dissoluto qđcunqꝫ eorũ fuerit in lacte lactantis puellã: ⁊ proprie quum dolor fit fortis, ⁊ vincunt vigilie. Phlebotomia vero, [f] † [ ] ⁊ cauterizatio arteriarũ, ⁊ earum incisio in [g] [cauthati sunt sm qꝫ fuerunt] in soda antiqua. Cibus autẽ sit, qđ non vaporat de eis que sciuisti, ita vt perueniatur ad lẽtes cũ oleo amigdalino [h] [dulci,] ⁊ similiter ius [i] [fabarũ.] Et non est malum vt cibentur qui ex eis sunt infrigidati cum huiusmodi propter paruitatẽ vaporis eorũ. Epithimata autẽ oportet vt declinent quãqꝫ ad illud, qđ parũper stupefacit: sed sit maior intentio resolutio. Et ex istis quidem epithimatibus est opium, ⁊ sanguis draconis ⁊ [k] [crocus ⁊ terebinthina fiat ex eis epithima] et liniatur ex eis tempus vsqꝫ ad tempus apud necessitatẽ indigentẽ stupefactione. Et ex eis est crocus, ⁊ galle, ⁊ troc. stelle. Nam quũ ex illo linietur tota frons, erit iuuãs. Et tu quidẽ redi ad antidotariũ, ⁊ ad tabulas medicinarũ singularium.

> b A. cũ mastice.
>
> c A. deinde sumant.
>
> d A. rege cuz eo qđ declaratũ est, ⁊ sciuisti in canõe regiminis cerebri ⁊ precipe ei sm potare medullam cassie fistule.
>
> e † A. Et scias qꝫ ouũ quũ prolongat quãqꝫ conuerti tur ad complexionem fridã, cuius sit a causa calida.
>
> f † A. ex frõte.
>
> g A. ouo seu incude. i. in galea fiat sm qꝫ fiunt.
>
> h A. Alia litera ad calidum.
>
> i A. olerum.
>
> k A. gũmi ⁊ fiat linimentum.

¶ De emigranea. Cap. XXXVII.

Emigranea est dolor i vna medietate capitis excitatus. Et. G. diffiniuit eam dicens, qꝫ ipsa est ambulator medius: cuius quidẽ causa est intra craneum: ⁊ quandoqꝫ est in pãniculo cooperiente craneum: et plurimuz quidẽ fit in lacertis temporis. Quod autem est exterius, quandoqꝫ peruenit ad hoc vt non toleret tactũ. Et materie sunt peruenientes ad locum eius, aut ex venis arterijs extrinsecis: aut ex cerebro ipso, ⁊ velaminibus eius: ⁊ eleuat plurimũ illius ex via cõmissurarũ. Et quandoqꝫ fit ex vaporibus expulsis a toto corpore: aut mẽbro illius partis. Et emigranea quidem sm plurimũ est habens periodos. Et ipsa quidem non fit nisi sm dominationem humorũ. Et non fit emigranea quantitatem habens ex malitia complexionis singularis. Et illa quidẽ que fit ex humoribus, fit quandoqꝫ ex humoribus calidis, ⁊ quandoqꝫ ex humoribus malis frigidis: ⁊ quandoqꝫ ex ventositatibus, ⁊ quandoqꝫ ex vaporibus: ⁊ tu iam sciuisti signa. Verũtamen inuenis cum frigida quietem cum calefactione, ⁊ extensionẽ propinquam: ⁊ cum calida, calefactionẽ tactus, ⁊ pulsationem in temporibus, ⁊ quietem cũ infrigidantibus: ⁊ etiã quia cum frigida sentitur frigus: ⁊ cũ calida sentitur calor, ⁊ illud apud vehementiam doloris.

¶ De cura. Cap. XXXVIII.

Eius cura est phlebotomia secundum qꝫ sciuisti in ouo, ⁊ reliquis, ⁊ proprie vene frontis, ⁊ tẽporis, ⁊ solutio, ⁊ clisteria, ⁊ attractio: ⁊ totum cuz eo, quod conuenit ipsi, sm qꝫ tibi preceptum est in canone. Et ex eis quidem que conferunt calide, est infusio aloes in aqua endiuie dicta in antidotario, cui⁹ potio fit inter. ℥.j. ⁊ vi. ℥. Et in ipsa confert phlebotomia frontis, et vene nasi valde. Quuz periodus adest, oportet vt purgetur corpus ante ipsum, ⁊ permutetur cõplexio post purgationẽ. Qꝫ si materia fuerit calida pones narcotica super tempora, sicut opium, ⁊ cortices mandragore, ⁊ [l] [anetum] ⁊ iusquiamũ, ⁊ canforam, ⁊ infrigidabis locum sm qꝫ sciuisti, de quibus dictuz est in canone. Et quandoqꝫ iuuantur ex incaustro scriptoruz linito super partem, in qua est emigranea. Et ex epithimatibus frontium hñtium emigraneã est crocus: ⁊ iuuantur ex emplastro facto ex ruta, ⁊ menta cũ [m] [vino] ⁊ oleo ro. ⁊ similr epithimate ex troc. pauli dictis in antidotario. Et silr administratione emplastrorũ de quibus est hoc, baccarum lauri foliorũ rute, amborũ partes equales: sinapis partẽ mediam coniungantur cũ aqua, ⁊ administrentur. Et quod magis confert ei, est ceratum factũ ex cantaridibus, ⁊ positũ, ⁊ dimissuz, donec locũ vesicet: aut ex gũmi rute agrestis, quoniam ipsuz est vlceratiuũ, ⁊ enuntiat iuuamentum cauterizationis. Qđ si materia frigida fuerit vehementis frigiditatis nimis, facies emplastrationem ex euforbio, ⁊ sinapi, ⁊ piretro, ⁊ similibus. Egritudo autem cuius tempus prolongatuz, est frigida est sm omnez dispositionẽ, ⁊ indiget resolone.

> l A. Alia litera. alumen.
>
> m A. cum pane.

⁊ quod calefaciat cum fortitudine. Et epithimata quidem, ⁊ embroce, cõmunia, ⁊ ꝓpria emigranee, dicta sunt in antidotario: illa ergo administrentur. Quũq₃ epithimata administras, quuz tu iam euacuaueris ex corpore, ⁊ purgaueris, tunc ꝓcede inungendo lacertos tẽporis in parte doloris digitis tuis, ⁊ cũ mandili aspero apud horã periodi, deinde lini. Et quuz necessariũ est stupefacere quũ dolor pulsatiuus fit fortior, tunc cõfert linire super arterijs in tẽpore, qḋ est coram loco, opium cum sarcocola, ⁊ stipticis, ⁊ stringatur plũbum, aut lignuz super ipsum decẽter posituz, vt prohibeat pulsationem fortẽ facientem dolorẽ pulsatiuum, queãdmodum ostẽdimus in his que ꝑcesserunt in canone de cauterizatione. Quidã preterea medici narrauerunt medicamẽ emigranee tẽporalis expertum iuuatiuuz, acceptum a muliere. Et illud quidẽ est, vt decoquant radices cucumeris asinini, ⁊ absinthiũ, in oleo ⁊ aqua donec dissoluant, ⁊ embrocet pars dolorosa ex aqua ⁊ oleo calidis: ⁊ fiat emplastrum ex fece: ⁊ mulier quidẽ illa quotiẽs administrabat hoc, sanabat emigraneam: siue esset cum febre, siue sine febre. Et ex emplastris quidẽ, non est sicut emplastrũ sinapis. Quũq₃ egritudo ꝓlongata est, fac emplastrũ ex gũmi rute agrestis, ⁊ corticibus rute agrestis, ⁊ corticibus radicis capparis, et squilla, ⁊ euforbio tritis, ⁊ cõmistis cuz vino odorifero: est enim medicamen magnũ conferens ei. Et ex eis, quibus iuuantur, est vt incipiant, ⁊ ingrediant balneum, ⁊ multiplicent inclinationes super aquam calidam: deinde fiat eis caputpurgium ex oleo fisticino: illud enim sopit dolorem ilico. Amplius colligantur descriptiones scripte in antidotario, et singularia declarata in tabulis medicinarum singularium.

Tractatus tertius de apostematibus capitis, ⁊ solutione continuitatis eius.

Sermo vniuersalis de karabito qui est [a] ⌈aposte/ma capitis sirsem.⌋ Cap.I.

DIcitur karabit⁹ apostema caliduz in velamine cerebri subtili [b] ⌈et⌋ grosso, absq₃ corpore: quãuis corpori ipsi⁹ quãdoq₃ accidat apostema. Nõ enim est queãdmodũ quidã existimant medicoꝝ, q̄ cerebrũ ipsuz nõ apostemat [c] ⌈veꝝ hoc est qḋ dicũt.⌋ Nam qḋ est lene sicut cerebrũ, ⁊ durum sicut ossa, non extẽditur, ⁊ qḋ non extenditur, non apostematur. Hic autẽ sermo est erroneus, ⁊ illud ideo, q̄m lene viscosuz extenditur, ⁊ ossa etiã apostemantur. Et. G. illud ꝯfessus est. Et nos monstrabimus sermonẽ de eo in capitulo dentium. Imo dicimus, q̄ omne qḋ nutritur extenditur ⁊ augmẽtatur cũ nutrimẽto. [d] ⌈Et ꝓpter hoc ꝯcedendum est, q̄ extenditur,⌋ ⁊ augmentat cũ sup̄fluitate, ⁊ illud est apostema. [e] ⌈Et illud est, q̄m si cerebrũ q̃nq₃ apostematur, tũc⌋ karabitus ⁊ sirsem est nomẽ ꝓprium apostematis velaminis cerebri, quuz est calidum: lz in quibusdã locis quandoq₃ ꝯcedat etiã dici de apostemate substantie cerebri, ⁊ [f] †⌈ ⌋ est vsus ꝓprius huius nominis, verũtamen transumptũ est ex nomine accidẽtis qḋ ipsuz comitatur: ⁊ est alienatio, ⁊ intellectus ꝑmistio cũ caliditate adurẽte: ⁊ nomen [g] ⌈accidẽtale⌋ cadit sup̄ hoc accidẽs, ⁊ artificiale sup̄ hoc apostema. [h] ⌈Et actio qdẽ hec similis est ꝑmutationi nominis accidentis, qḋ est subet ad egritudinẽ facientẽ ipsuz, ⁊ significantẽ ipm que est sirsen cerebri, ⁊ est illud. Quidã aũt homines sunt qui prenomina ignorantes⌋ existimant, q̄ birsen sit nomen huius a̅patis: ⁊ q̄ sirsen sit leuius ipso: sed non est ita. Nam birsen est dictio persica: bir eniz est pectus, ⁊ sen est apostema. Et sirsen etiã est persicũ: sir enim est caput, ⁊ sen est apostema, et egritudo. ⁊ sirsen quidẽ [i] ⌈factũ in febribus: aut factuz ꝓpter humores in ore stomachi adustos: ⁊ illḋ qḋ est ꝓpter apostemata in partibus capitis extrinsecis: aut in pãniculo extrinseco. Et sirsen factũ cuz birsen, ⁊ est illud qḋ fit ꝓpter cõmunitatez velaminis. s. diaphragmatis, ⁊ apostema eius, ⁊ reliquoruz lacertoꝝ pectoris: ⁊ factũ in apostemate vesice ⁊ matricis, ⁊ stõi, ⁊ similitudinẽ cadẽtẽ in hoc noie narrantiũ, narrationes diuersificant sic diũsificant narrationes narrantiũ⌋ lethargiã que est sirsen frigiduz quod noiatur obliuio. Sirsen autẽ veꝝ ſm vsum artificialẽ est illud quod diximus, ⁊ quãdoq₃ apostemat cuz ipso substantia cerebri ẽt cõmunicatione ⁊ ꝑmutatione: ⁊ illud est vehementer malum perimẽs in quarto, q̄ si ipsuz pertransit euadet. Et plurimi qdẽ qui moriunt ex [k] ⌈birsen⌋ moriunt ꝓpter impedimẽtuz in spiritu. Et apostema hoc habet loca diuersa ſm p̄tes cerebri diuersas: ⁊ quandoq₃ cõmunicant in ipso due partes: ⁊ cõmunicant loca oia, ⁊ plurimũ quuz fit, non stat eius aduẽtus nisi in eo qḋ seq̄tur vacuitatẽ anteriorez, ⁊ in eo qḋ mediatur. Et eius quidẽ principiũ est sanguis, aut citrina chol'a pura, aut rubea pura, aut adusta trahens ad nigredinẽ, ⁊ est vehemẽter malũ: ⁊ q̃si non fit ſm plurimũ, nisi a sanguine cholerico [l] ⌈preter apostema phlegmaticũ, aut a citrino.⌋ Et quasi nõ finitur nisi sudore, aut fluxu sanguinis ex naribus, ⁊ multotiẽs a̅pat velamẽ, ⁊ vene [m] ⌈que sunt apud exteriora capitis ita vt fortasse⌋ a̅piantur cõmissure. Et illud quidẽ ex quo fit ꝑmistio rõnis cõposita ex fletu ⁊ risu, hora post aliã, est malũ: ⁊ quuz est ꝑmutatio ex peripneumonia, q̄m significat fortẽ calorẽ humoris. Et simil'r si ꝑmutetur ad non verũ, ⁊ quũ accidit vt ꝑseueret grauitas in partibus capitis, ⁊ [n] ⌈pulmonis,⌋ deinde sup̄uenit spasimus ⁊ vomitus, vt erugo ęris viridis, morit infirmus in hora sua: ⁊ ꝓlixior mora eius est vnus dies, aut duo dies, si virtus fuerit fortis. Ex speciebus ꝟo karabitus, in qua maior est fiducia, est illa in qua eger recordat eius cum quo alienauit post alleuiationẽ sue febris. Et quãdo accidit ei [o] ⌈res risus aroonati⌋ est significatio laudabilis. [p] ⌈Quuz ergo laborat habẽs sirsen,⌋ ⁊ euomit choleram rubeã, ⁊ est debilis, moritur ea die: aut fortis, ⁊ ꝓlõgatur duobus diebus. Et nullus qdẽ visus est habẽs apostema in partibus cerebri, cuius vrina fuerit aquosa, qui euaserit. Et karabitus quidẽ multotiens resoluitur per hemorroidas, quuz fluunt. Et quãdoq₃ infrigidat, ⁊ mutatur in lethargiã. Et quandoq₃ liberat ab eo, ⁊ cadit in ethicã: aut fit demoniacus. Et multotiens ꝑmutatur non verũ in verum. Et senes quidẽ raro euadunt ab egritudine karabitus.

Quidam ꝟo medicoꝝ existimant q̄ quãdoq₃ accidit egritudo similis karabitui absq₃ febre significans [q] †⌈ ⌋ vacuitatem apostematis: [r] ⌈dicunt enim,⌋ quoniam sit fortis inquietudo, ⁊ oscitatio, ⁊ habens eã non tolerat quietem, [s] ⌈⁊ fortasse saliendo ascendit⌋ parietes: ⁊ eius rixa fit fortis, ⁊ stringitur ipsius anhelitus, ⁊ sitis eius. Et quum bibit aquam, strangulatur ea, ⁊ expellit ipsam. Et dicunt, q̄ est pernecans ea die scd̄m plurimum: ⁊ quandoq₃ exten/

a A. sirsem ca'z.
b A. aut.
c A. sic rõcinãtes
d A. Et simil'r est po'e q̄ extẽdat.
e A. sed q̃uis cerebrũ q̃nq₃ a̅pat tamen.
f † A. iste.
g A. vulgare, vl' nomẽ cõitatis.
h A. Et ista deriuatio, seu nois

k A. sirsen.
l A. nõ a sanguine puro, aut a cholera.
m A. q̄ egrediunt ex capite, ita vt existimetur q̄.
n A. Alia litera colli.
o A. amuridan.
p A. Et quũ patit birsem [illegible] vel [illegible]
q † A. Alia litera ⁊ eẽntia ipsi⁹ absq₃ febre [illegible]
r A. Alia litera verũtñ dicunt.
s A. in loco [illegible] ⁊ existimãt saliendo ascẽdere.

ditur vsq ad quatuor dies: ⁊ ab ea nullus euadit
post illud: sed accidit vt ipsoꝝ facies nigrescant: et
lingue: ⁊ sint ipsoꝝ oculi congelati: ⁊ dispositiones
sint sicut dispositiones [a] ⌈timētium: ⌋deinde ipsoꝝ
leniuntur motus, ⁊ cadunt eoꝝ virtutes, ⁊ pulsus,
⁊ moriunť. Et plures mortes ipsoꝝ sunt cū strangu
latione, ⁊ vides eos currētes, deinde vides post il/
lud eos statim cadere, ⁊ mori. Et dico ego non est
longe qn causa in hoc fit ꝓpter cōitatem cerebri, cū
aliquo mēbro nobili, sicut mēbro anhelitus, quuz
accidit eis spasmus magnus: aut corruptio alia, si/
cut strangulatio, ⁊ perueniat ad cerebrum, ⁊ per/
mutet, ⁊ corrūpat ipsum, ⁊ permisceat intellectum,
⁊ faciat sitim propter desiccationem partium capi/
tis, ⁊ gutturis. [b] †⌈ ⌋

a A. ꝓntiū iram Alia lr̃a. ꝓntiuz angustiā vel fa/ stidium.

b A. Alia litera ⁊ pectoris.

De signis eius cōmunibus. Cap. II.

Signa autē cōia speciebus ipsius veris sunt ista. [c] †⌈ ⌋Alienatio sup̄fluit qñq, ⁊ abscinditur alia vice. Et abbominatio loquele, ⁊ pigritia ab ea. Et ꝑmistio i/
tellectus. Et plurimū hoꝝ circa quartum diem. Et
inq̄sitio extremitatū. Et extremoꝝ frigus, ⁊ agita/
tio. Et spiritus agitatus non ordinatus: sed est ma/
gnus. Et extēsio [d] ⌈ossiuz pectoris ⌋ad sup̄iora mul
ta: ⁊ [e] ⌈tremor ⌋mēbroꝝ cum ipso, ⁊ ante ip̄m nun/
tiat ipsuz: ⁊ quādoq est cū eo somnus inquietus, ⁊
excitanť ab ipso ⁊ clamāt, ⁊ qñq dormiunt, ⁊ quā/
doq vigilant: ⁊ est eoꝝ somnus ƒm plurimū agita/
tus: cōmotus cū phantasijs, ⁊ sōnijs corruptis ter/
ribilibus, ⁊ eius excitatio est ꝑmista cū vocibus: ⁊
sunt illic in verecundia, ⁊ audacia, ⁊ ira vltra ꝯsue-
tudinē. Et abhorrent radios, ⁊ auertūt se ab ipsis.
Et agitanť lingue eoꝝ vehementer, ⁊ [f] ⌈stringunt
eas, ⌋⁊ quādoq apostemanť. Et multotiēs abscin
ditur eoꝝ vox. Et desiderant aquaz, ⁊ bibunt ex ea
paꝝ, non [g] ⌈multiplicanť, ⌋⁊ neq ipsam etiā desi/
derant plurimū. Et plurimū infrigidanť eoꝝ extre
mitates, absq frigore extrinseco faciente ꝭ. Ipsoꝝ
autē vrine sunt declinantes ad tenuitatē, ⁊ subtili/
tatem. Et ipsoꝝ pulsus sunt duri ꝓpter essentiam
ap̄atis in mēbro neruoso [h] ⌈duro. Et ꝓpter duritiē
vene, ⁊ debilitatē virtutis ad cōprimendā materiā,
sentis in pulsibus eoꝝ virtutē aliquā ⌋vsquo ap/
propinquent timori: qm̄ siccitas aggregat, ⁊ strin/
git: ⁊ sunt [i] ⌈partes ꝯstrictionis ⁊ dilatationis ⌋ve/
lociores, ⁊ cuz sua serrinitate nō euacuať ab vndo
sitate quadā qm̄ cerebrū est substantia humida. Et
quādoq accidit pulsibus eoꝝ, vt dilatenť aliquo/
tiens, ⁊ magnificenť ꝓpter necessitatē, ⁊ vt frequē/
tes fiant, ⁊ diuersificenť in partibus [k] ⌈loci ⌋⁊ tre/
mant: ⁊ illud qdē est ex eis, que nuntiant sincopim,
nisi sit genus [l] ⌈tremoris, ⁊ diuersitatē ⁊ tremorez ⌋
faciant durities venarum, ⁊ fortitudo virtutis, qm̄
tunc nō nuntiant illud. Et qñq accidit pulsui ipoꝝ
vt sit spasmosus, ⁊ nuntiat spasmuz. Quūq vides
signa egritudinū acutaꝝ, ⁊ febres prauas, ⁊ stringi
tur natura, tūc illud nūtiat sirsen, ⁊ est q̄si ex nuntijs
fortib⁹. Et p̄cedūt karabitus obliuio rei ꝓpinque,
⁊ tristitia sine cā, ⁊ sōnia mala, ⁊ soda multa, ⁊ gra/
uitas, ⁊ repletio, ⁊ añcedunt ipsuz ƒm pl'm citrini/
tas faciei, ⁊ vigilie ꝓlixe, et somnus inquietus. Et
accidētia hec fiunt fortiora duz materie ꝑseuerāt in
itinere ꝑueniendi ad caput: ⁊ reuoluuntur in venis
suis, ⁊ subtilianť. Et quuz appropinquāt ei, ⁊ bibe
rit cerebrū mām, inueniunt p̄ncipiū doloris in po/
steriore parte capitis apud locū, in quo est ꝯiunctio
colli ⁊ capitis: ⁊ ꝓprie in cholerico. Et quuz inci/
dunt in ipsum, ⁊ apostemať cerebrū, desiccanť pri/
mum oculi eoꝝ vehementer: deinde accidūt lachry
me, ⁊ ꝓprie ex vno oculoꝝ: ⁊ multotiens accidit vt
vene ipsoꝝ forti afficianť rubedine: ⁊ quādoq suc/
cedunt eis distillationes sanguinis ex naribus: et
plerūq fricant oculos suos. Et declinant ad qetē,
⁊ requiem in maiori parte corꝑis, nisi in manibus:
qm̄ cuz eis fortasse inq̄runt, ⁊ colligunt villos: ⁊ fit
illud pl'm cum clausione oculoꝝ. Et quādoq fit cū
[m] ⌈pupillatione ⁊ querela. ⌋ Et qñq pigri fiunt in
loquēdo [n] ⌈manifeste ⌋non addētes sup̄ motum lin
gue. Et qñq accidit eis distillatio vrine cū cognitio
ne ipsoꝝ, aut absq cognitione, ⁊ est in febribus de
significationib⁹ fortibus, ꝙ sirsens est p̄sens. Et ob
liuiscunť doloris, si est in mēbris ipoꝝ: imo si aliqd
de mēbris ipsoꝝ dolorosis impetuose tangiť, nō ꝑ/
cipiunt ipsum. Nos ꝟo addimus, ⁊ dicimus, ꝙ qñ
ap̄a fit in parte anteriore corrūpit imaginationem:
quū ergo est illud, icipiunt colligē villos ex vestib⁹
⁊ paleas, ⁊ que sunt silia illis ex parietib⁹: ⁊ imagi
nanť aliq̄s phantasias, que non iueniunť. Qꝫ si fit
in medio corrūpit cogitationem, ⁊ turbať in eo qđ
agit. Et loquiť cum alienatione ꝑlima. Et quū ca/
dit in eo qđ est corā posteriore, obliuiscitur eius qđ
videť, et agit in dispōne ita, vt qñq petat aliqd, et
presenteť ei, ⁊ nō recordeť se quesiuisse illud: ⁊ plu/
rimū petat peluim vt mingat in ipsa, ⁊ ponať corā
ipso, ⁊ obliuiscať eius. Si autē ap̄a cōprehendat
sup̄ partes oēs apparent hec oia signa: ⁊ si cum eo
ap̄etur cerebrum, rubea fit ipsius facies, et oculi: ⁊
exeunt oculi exterius vehementer, ⁊ fiunt rubei, si
mā faciens ap̄a sit sāguis: aut citrini fiunt, si mā fa/
ciens ap̄a sit cholera pura. Factū ꝟo ex humorib⁹
ꝓpter cōmunitatē, sigt euentus eius subito: ⁊ ꝯñtia
malitie dispōnis mēbri alterius, ⁊ [o] ⌈ꝑoxismus qui
est in exacerbatione fortitudis eius, ⁊ minuiť cum
diminutione in dispōne ⌋alterius, ⁊ augmentantur
ipsius augmētatione. Et factū a sirsen cerebri, acci
dit paulatim paulatiz: ⁊ [p] ⌈seqtur vel adheret. ⌋Et
signa sirsen veri [q] ⌈inseparabilia ⌋antecedūt: dein/
de accidit egritudo. Non veꝝ aūt precedunt egritu
dines alioꝝ mēbroꝝ, deinde apparēt signa eius.

Factum aūt ex partibus velaminis distinguentis,
⁊ lacertoꝝ pectoris, antecedūt signa birsen, ⁊ pleu/
resis, que sunt dolor pūgitiuus in latere apud anhe
lituz: ⁊ strictura anhelitus, ⁊ pulsus serrinus, ⁊ tus/
sis [r] ⌈plurimuz ⌋sicca, deinde humectať ƒm pluri/
mū, et expuit: et fit cum febre ꝯtinua, cuius ꝑlimuz
caloris tendit ad partes pectoris: et in vero ad par
tes capitis, [s] ⌈cum quo multiplicať extēsio ossium
pectoris ad sup̄iora: et ꝓprius fit eis sensus doloris
sup̄ verticē non cōprehendens. ⌋Et non fiunt signa
predicta eius in eo, qđ preterijt, fortia, et multa: et
eius spūs fit diuersus: debilitať enim quādoq, ⁊ fit
frequens, ⁊ magnificať alia vice, et fit ei similis: et
[t] †⌈ ⌋paruus, et debilis plus. Et fit quādoq
sicut [u] ⌈intus. ⌋Sed in karabito ꝟo fit spūs maior,
imo fit [x] ⌈magnus. ⌋ Et duo qdem sirsen cōmuni/
cant in fortitudine [y] ⌈humoꝝ. ⌋Uerūtamen sirsen
sequens differt a sirsen ꝟo in hoc, qđ sequiť in for/
titudine sua fortitudinē se. et alleuiatur cuz alleuia/
tione se. Cum eo aūt qđ fit propter humorē in ore
stomachi, sentit mordicationem in ore stomachi, et
nauseam, et sitim, et amaritudinē oris. Et factum
propter apostemata membroꝝ alioꝝ scitur ꝓpter
illud, quod apparet de dispositionibus eius. Quo/
niam dum non sunt apparentes, [z] ⌈et manifeste ⌋
nō ducūt ad ꝑmistionē itellect⁹, ⁊ sirsen manifestū.

c † A. Alia litera febris conti/ nua fixa, q̄ augu mentať in meri die ƒm plimū ⁊.

d A. alserasiť.

e A. iectigatio.

f A. exasꝑanť, ⁊ dentib⁹ morden tur ipse.

g A. multū ex ea bibentes.

h A. Alia litera. ⁊ est paruus pro pť duritiē vene ⁊ debilitatē ꝟtu tis coarctate, vł oppsse a mā, ⁊ i pulsib⁹ eoꝝ senti tur ꝟtus aliqua.

i A. finis cōstri/ ctiōis, ⁊ p̄ncipiū dilatationis. Alia lr̃a. ⁊ est fi/ nis ꝯstrictionis, ⁊ dilatatiōis ve/ locior.

k A. sit⁹ vł pōnis

l A. diuersitatis ⁊ tremoris quē.

m A. intuitu pu pille in vno loco sicut iratus, ⁊ fu riosus.

n A. ordinate.

o A. ꝑoxismatio cū ꝑoxismis ve/ hemētie eius di minuiť cū dimi nutiōe dispōnis.

p A. ꝑseuerat seu est ꝯtinuum.

q —— A.

r A. primo.

s A. Et multipli cať sensatio ten sionis i serasiť ad sup̄iora, ⁊ appro priať ei sēsus do loris supra sumi tatē capitis non ꝯp̄hendēs totū.

t † A. fit.

v A. anhelit⁹ ꝓñ tis iram fortem.

x A. maximus.

y A. ꝑmixtionis intellectus.

z A. ꝑlime caꝑ.

Et nunc quidem rememoremur signoꝝ specierũ veri sirsen. Dicemus ergo ꝙ primum signoꝝ facti a sanguine est, ꝙ [a] ⌈cõmunicans⌋ accidẽtiũ eius predictoꝝ cõmuniũ, accidit cum risu: ⁊ accidunt ei distillationes sanguinis ex naribus: ⁊ magnificat̃ ei⁹ spiritus: ⁊ [b] ⌈distillant⌋ oculi eius, ⁊ lippitudinẽ patiunt̃: ⁊ non sunt vigilie, que accidunt ei cũ hoc superflue: ⁊ est asperitas lingue in ipso tendens ad rubedinẽ decliuẽ ad nigredinẽ: deinde nigrescitt, ⁊ fit lingua in ipo grauis: ⁊ quãdoq̃ pigrescit a locutione ꝑpter grauitatẽ lingue: ⁊ sunt phantasie eius q̃s videt rubee: ⁊ vene frontis, ⁊ oculoꝝ eius sunt plene. Et accidit eis frequentia sedendi, ⁊ standi absq̃ necessitate, quã inde habet. Q̃d autẽ fit ex cholera rubea pura, vigilare plurimũ facit: ⁊ [c] ⌈alienant̃⌋ cum eo oculi valde: ⁊ exasperat̃ lingua fortiter, ⁊ citrinatur prius, deinde nigrescit: ⁊ febris fit fortis: ⁊ multiplicat̃ [d] ⌈desideriũ ⁊ amor tergendi⌋ oculos. Et imaginant̃ quedã tendentia ad citrinitatẽ: ⁊ ingreditur in mores eoꝝ rapacitas, ⁊ [e] ⌈melie ꝓprietas⌋ ⁊ audacia in disceptando, ⁊ est quasi in forma eius qui vult [f] ⌈litigare,⌋ ⁊ attenuant̃ nares eoꝝ, ⁊ ꝓprie ipsaꝝ extremitates: ⁊ accidit eis in frontibus suis attractio fortis ad supiora. Eius autẽ q̃d fit ex cholera adusta, ⁊ est illud q̃d [g] ⌈perimit⌋ signa sũt ꝙ [h] ⌈cõmunitas⌋ accidentiũ accidit cum demonio, ⁊ rixa: ⁊ [i] ⌈spiritus⌋ magnificat̃: ⁊ magnificat̃ inquisitio. [k] † ⌈ ⌋ Et sunt oculi eoꝝ ꝯturbati, ⁊ [l] ⌈eius causa⌋ est sibare, ⁊ est q̃si ipsa. Signa ꝟo ꝑmutationis eius sunt ista. Nam si ꝑmutatur in lethargiã, ⁊ illud est q̃d in eis [m] ⌈expectat̃. Uides oculos ꝓfundari in clausione cũ lachrymis⌋ ⁊ saliua currit, ⁊ pulsus tardat̃, ⁊ leuis fit. Signa ꝟo ꝑmutationis eius in scaculos, ⁊ [n] ⌈est⌋ apostema cerebri, sunt ꝙ apparẽt scaculos signa: ⁊ occultat̃ nigredo oculoꝝ, ⁊ apparet albedo quãdoq̃, ⁊ nõ diligit [o] † ⌈ ⌋ nisi resupinus: ⁊ inflatur venter eius. Et extendunt̃ [p] ⌈ossa pectoris⌋ eius, ⁊ multiplicat̃ [q] ⌈tremor⌋ mẽbroꝝ eius. Et signa ꝑmutationis eius in ethicã sunt ꝓfunditas oculoꝝ, ⁊ sedatio febris: ⁊ [r] ⌈nigredo⌋ corporis ⁊ paruitas pulsus ⁊ durities eius. Signa ꝟo ꝑmutationis eius in spasmum nos afferemus in capitulo spasmi.

De cura specierum eius. Cap. III.

Communis quidem cura specierũ eius veraꝝ est flõmia ex cephalica, ⁊ [s] ⌈egressio sãguinis aliquantula⌋ imo multa valde. Et [t] ⌈incipiat̃ in hoc loco sicut icipiũt humores si nihil forte fuerit q̃d ꝓhibeat.⌋ Et opꝫ vt fiat eius flõmia cum cautela in cognoscendo dispositionẽ ipsius ex sincopi, si cecidit in ipsam, aut sit ei vicinus, ⁊ retineat̃ sanguis quũ sincopis adest ꝓpinquitas, ⁊ ingeniet̃ in cognitione illius. Nam in eis nõ apparet dispositio [u] ⌈incolumitatis⌋ a dispositione [x] ⌈lipotomie⌋ multũ manifeste: sed pulsus quãdoq̃ significat ipsam: nã quũ tremit, ⁊ descendit, ⁊ diuersificat̃ absq̃ ordine, ita vt inuenias vnã magnã, ⁊ aliam paruã, significat ꝓpinquitatẽ sincopis. Et opꝫ vt sit cautela in ligatione vite sup ipsam, ita vt sit firmata, quã motus ipsius, ⁊ agitatio irrationabiles nõ soluãt: quãdoq̃ eni soluit eã, ⁊ eijcit per seipsum ꝓpter imaginationẽ corruptam ducentẽ eum ad illud. Deinde post hoc phlebotoma venas frõtis si virt⁹ fuerit fortis, ⁊ fecerit oportere illud dispositio, ⁊ fortitudo egritudinis. Q̃ꝫ si virtus ⁊ dispositiones non ꝯsentiunt, vt fiat phlebotomia eius vl̃is, ⁊ ex manibus eius, aut non est tibi

a A. plurimum.
b A. lachrymant̃
c A. exiccantur.
d A. opatio ocio sa in tergendo.
e A. malignitas.
f A. pugnare.
g A. est malũ ꝑnecans.
h A. plurimum.
i A. anhelitus.
k † A. extrẽitatũ
l A. similis.
m A. magis spat̃ in eis, tũc vides oculos ꝓfundari, ⁊ clausionem continuari.
n A. ad.
o † A. vel iacere
p A. serasif.
q A. iectigatio.
r A. extenuatio
s A. extractio sãguinis ꝯueniẽs
t A. sit festinatio ad illã imediate quũ icipit alachtalach. i. pernustio rõnis si nõ ꝓhibeat ab hoc ꝓhibens forte.
u A. euasionis.
x A. sincopis.

possibile habere manus eius, ⁊ ꝙ additur ei ex hoc ducit ipsũ ad inquietudinẽ ⁊ rixam fortẽ: tũc phlebotoma eũ in fronte. Et pone sup caput eius in ꝑncipio oleum ros. cum aceto infrigidatũ niue, ⁊ reliqua que numeraui tibi ex expressionibus infrigidãtibus. Et cholericus q̃dẽ iuuatur si fiat capiti eius emplastrũ ex folijs [y] ⌈sẽticis⌋ valde. Et fac eũ gescere in domo tẽperata in aere puro, in quo nõ sunt picture, neq̃ forme. Nam ipse diligit intueri imaginationes eaꝝ, ⁊ illud est ex eis que ledunt cerebrũ eius, ⁊ velamina ipsius cerebri. Et oportet vt in domo eius, ⁊ iuxta ipsũ, sit multitudo redolentiũ frigidoꝝ, sicut nenufar, viola, ⁊ rosa, ⁊ cãfora que numerauimus tibi in canone. Et associa ei amicos suos prudẽtes sibi caros, ⁊ misericordes eius: ⁊ ex quo verecundetur, ⁊ cesset ꝓpter ipsum a sua permistione, ⁊ agitatione que ei nocẽt. Et stude vt ipm facias dormire, ⁊ vt fiat hoc, aliquid opij duobus cornibus frontis eius appropinqua, ⁊ naso ipsius, si virtus est fortis: ⁊ si nõ, caue quoniã illud est periment: imo sine opio sis cõtentus. Sed administra q̃d sit sicut sirupus de papauere: ⁊ fac emplastrũ capiti eius ex lactuca: ⁊ potes cũ semie papaueris, ⁊ aqua ordei. Uerũtamen rectius est vt [z] ⌈expellas per⌋ phlebotomiã, si tolerat eam hora: ⁊ non fuerit in [⁊] ⌈postremo⌋ eius timor, fac illud in principio duobus diebus, aut tribus. Amplius quũ phlebotomatur [ꝯ] ⌈si est possibile non perueniat, donec non⌋ remaneat in corpore sanguis quo ꝯfortet̃ natura [ꝝ] ⌈ad resistendũ vaporibus, ⁊ defectui nutrimenti⌋ si fecerit hora illud oportere. Et postq̃ phlebotomaueris eum: tunc oportet vt ipsũ clisterizes clisteri valde leni, sicut oleum ros. cum aqua ordei, ⁊ aqua, ⁊ oleum: ꝙ si eges eo quod sit fortius hoc, postquã sit in gradu lenitatis fac: ⁊ trahe materiã ad inferiora oĩo, fricatione peduũ, [a] ⌈⁊ reliquis,⌋ ⁊ funde super eos aquam calidam: imo ligando, ⁊ stringẽdo, ⁊ ponendo ventosas super eos, ⁊ ꝓprie in dispositione [b] ⌈descẽsionis. Et grauitas fortitudinis febris si adest ei illud quãdoq̃ facit oportere in ꝑncipio egritudinis dispositionis, vt ponant̃ ventose in loco qui dicit̃ cheelen.⌋ Et ꝑmo incipe nutrire ipsum [c] ⌈subtili nutrimẽto⌋ ita vt sis ꝯtentus [d] ⌈oxymelle:⌋ deinde post hoc die vno, aut duobus permuta ipsũ ad aquã ordei subtilem cũ oxymelle: deinde ad grossam, ⁊ ꝯsidera in h̃ virtutẽ ⁊ egritudinem: ⁊ quotiens videris accidẽtia egritudinis fortiora incipe in ꝑncipio a subtiliatione cibi multa, nisi virtutis casus timeat̃. Tunc eniꝫ nutriant̃: ⁊ aliena eos ab aqua vehemẽtis frigoris, ꝓprie si fuerit in velamine distinguẽte apostema, aut in viscerib⁹. Et sicut videbis egritudinẽ declinare, gradatim in nutrimẽto procede, aut ex ipso adde, ⁊ pone vt ipsum sit ex cucurbita, ⁊ herbis frigidis, ⁊ almes, ⁊ granis frigidis: aut [e] ⌈effiteiati,⌋ aut acetosum cũ fructibus frigidis: ⁊ in hac hora iuuantur pane simile infuso in aqua frigida: ⁊ iuleb infrigidato cum niue vehemẽter. Et oportet quidem vt in principio administres repercussiua pura, nisi sit de generꝭ [f] ⌈magno⌋ ex quo apostemant̃ vene que [g] ⌈sunt extra caput⌋ cum cõmunitate velaminis: illic enim oportet te incipe ab eo in quo sit parũ mollificationis, ⁊ sedationis doloris, deĩde stiptica. Et [h] ⌈sit tibi securitas multa in clisteribus:⌋ deinde administra ꝯm plurimũ embrocas infrigidantes, nõ cũ stipticitate. Et misce in eis parum papaueris, vt dormire facias, ⁊ parũ camemille ẽt vt resistat papaueri, ⁊ resoluat resolutiõe modica. Quũq̃ egri/

y A. alhauleich
z A. ꝑtermittas.
⁊ A. tardatione.
ꝯ A. non fiat flõmia vltima, sed supfluã ꝯtus est possibile, vt.
ꝝ A. i pugna cretica, ⁊ in priuatione cibi.
a A. ⁊ eoꝝ compressione.
b A. declinatõis febris, ⁊ añ vehemẽtiã ei⁹ si adest ei illud. Et q̃ñq̃ opꝫ in principio egritudis appõnere vẽtosas supra chahel, id est inter spatulas.
c A. cum vltima subtiliatiõe cibi
d A. sechaniabin çuccarino.
e A. assidbagic.
f A. magni apostematis.
g A. egrediunt̃ ex capite.
h A. festina ad clisteria festinatione vehemẽti

tudo fuerit finita his medicaminibus, ꝛ remãserit alienatio, tunc mulge sup caput lac ex vbere, ꝛ mamilla, si virtus qdē in ipso est fortis, lac capraꝝ: ꝛ si debilis quidē fuerit, lac mulieꝝ. Et omni mulsioni moranti sup ipsuz vna hora fac succedere ablutionē, cum embrocis equalibus, in qbus ponant viole ꝛ radices [a] ⌈lilij⌋ ꝛ camemilla cū reliqs infrigidatiuis, sicut videbis in antidotario: ꝙ si egritudo ꝓlongat, ꝛ non remouet medicinalibus istis: aut grauis est [b] ⌈faciens⌋ sibet, ꝛ ptransierit terminuz ꝑncipij: ꝛ quies in ea fuerit maior motu, tūc aliena ei ea que vehemēter infrigidant, ꝛ ꝓprie papauer: ꝛ adde ei in embrocis, tūc post septimam, [c] ⌈balsamitā ꝛ mētastrū⌋ ꝛ rutā, ꝛ expressionē mente, ꝛ melilotuz: ꝛ pone sup caput mucillagines seminis lini cū oleo ꝛ aqua, ꝛ vnge [d] †⌈ ⌋ corpus cum oleo calefacto assidue. Quūqꝫ [e] ⌈videris⌋ ꝙ vtus ꝯseruetur post longitudinē egritudinis, ꝛ postq̄ꝫ ptrāsierit septimanā, ꝛ qꝺ est supra ipm, tibi inest vt potes ipm paruz vini pmisti. Et multotiens accidit eis vomitus, ꝛ iuuant eo. Et qñqꝫ potant quidaz ipsoꝝ aqua pmista cū oleo [f] †⌈ ⌋ ꝛ sit ipsoꝝ vomitus facilis, ꝛ humectat eos. Et quū non mingunt ꝓpter defectū intellectus, ꝛ debilitate sensus, inūge eoꝝ vesicas cū oleo tepido: ꝛ melius est oleū de oliuis. Aut embroca ipsos cū aqua calida, ꝛ aq̄ in qua cocta sit camemilla: deinde sup eas comprime, donec vrina ꝓuocet. Et sis solicitus cū hoc ex eis oī hora: ꝛ cōprime vesicas eoꝝ in oī hora sperās in ipso vrinam ꝓuocari. Si aūt illud nō respondet, administra embrocas secundū ꝙ dictū est. Et oportet vt stringas eos, ligando, si inueneris eos multiplicare pmutationē, ꝛ agitationē: ꝛ ledūtur ab eis vehementer, ꝛ ꝓprie qum phl'omas eos, ꝛ scissura nondū est cōsolidata. Amplius qū procedunt in declinatione, ꝛ exitu a fortitudine egritudinis [g] ⌈plurimum⌋ reges eos regimine cōualescentiū ꝛ adhibe eis [h] ⌈restaurantia leuia⌋. Et aliena ipsos ab aeribus, ꝛ ventis malis, ꝛ calidis, ꝛ [i] ⌈canicularibus diebus⌋ ꝛ sole vt nō incurrāt recidinā. Qum vis aūt eos balneare balnea ipos in aquis [k] ⌈sapidis⌋ balneationib⁹ lenibus, vt facias eos dormire: nā in dormitione eoꝝ cōsistit iuuamentū plurimuz. Et ciba eos carnibus leuib⁹. Et hic quidē est ꝭmo vniuersalis in cura ipsoꝝ. Eius vero qꝺ diuersificatur, aliud est cholericū, aliꝺ sanguineū. Cholericū eni indiget in sui cura eductione cholere cū solutione plurima, ꝛ pl'omia minore. Et sit quod soluēdo educit cholerā ex eo, potus ex lubricantib⁹ subtilibus p̄dictis [l] ⌈expurgātibus⌋ sanguinē: ꝛ tibi inest vt ponas i eis fumū terre, si sciueris ꝙ natura obediens sit secundū oēm dispōnez. Et quādoqꝫ ponūt in eis scamoneā, qum cōfidunt de obedientia nature scꝺm cōsuetudinē egri. Et cholericus qum phl'omatur, non ꝯsequat propinquitatē sincopis. Sed phlebotomet phlebotomia [m] ⌈bona⌋ cuz cautela inde habita deinde solutiōe euacuet. Et etiā conueniens est vt ponas [n] ⌈cibos eius frigidos ꝛ humidos.⌋ Cibi aūt sanguinei sint frigidi: Et ptransit vt sint stiptici, qū facta est euacuatio ex solutiōe, ꝛ clisteribus, Et cibi sint sicut qui fiunt cuz acresta, ꝛ ribes, ꝛ granatis, ꝛ cydonijs, ꝛ pomis. Cholerico autē non cōueniunt isti: sed qui sunt, sicut qui fiunt ex cucurbita, ꝛ [o] ⌈alchelketi⌋ .i. facto ex ordeo excorticato, ꝛ q fiunt ex spinachijs, ꝛ atriplicib⁹, et [p] ⌈almuiati,⌋ ꝛ est qui fit ex almes, ꝛ filibus illis: ꝛ eoꝝ acetositas fit ex aceto, ꝛ zuccaro: aut ex prunis ꝛ que sunt illis filis. Et scias ꝙ cholicus idiget extinctione plus, ꝛ sāguineus resol'one plus: ꝛ in cholerico non timetur [q] ⌈ois cautela infrigidationis⌋ que timet in sanguineo, ꝛ nō alienetur aqua frigida [r] ⌈oino,⌋ ꝛ opꝫ vt pl'm sis solicit⁹ in sōno ipoꝝ: ꝛ illud erit sicut embroce humectātes, ꝛ cū administratione oleoꝝ, sicut olei lactuce, et cucurbite, ꝛ q̄ ipsis similant, faciēdo caputpurgiuz. Et in chol'a que est adusta multiplicet studiū cū humectantib⁹ ꝛ cū administratione enematū infrigidantiū, ꝛ humectantiuz in eis, quātum possibile est.

[a] A. Alia litera. liquiritie.
[b] A. similis.
[c] A. sisimbriū, et faudenegi.
[d] † A. vehementer.
[e] A. volueris.
[f] † A. frigido humido.
[g] A. plimo exitu
[h] A. alargiuhat leues.
[i] A. ab aere, seu vēto vehemēter calido.
[k] A. dulcibus.
[l] A. Alia littera extinguentib⁹.
[m] A. ꝯuenienti.
[n] A. Alia litera medicinas eius fridas ꝛ hūidas
[o] A. alchescbie.
[p] A. almegie.
[q] A. ex ifridatione totali illo timore.
[r] A. illa alienatione.

De phlegmone accidente ipsi substantie cerebri. Capitulum. IIII.

Plurimum quidez accidit ex sanguine putrido apante cerebrū. Et qñqꝫ sepat cōmissuras ꝛ rarificat: [s] ⌈ꝛ forsitā caput cū ea disrūpitur ꝛ scindit⌋ ꝛ dolor cū ipsa fit fortis ꝛ oculi fiunt rubei exeūtes valde: ꝛ [t] ⌈maxille⌋ valde rubescunt: ꝛ qñqꝫ accidit cuz ea spasmus: ꝛ qñqꝫ accidūt vomitus, ꝛ nausea ꝓpter cōitatē stomachi: ꝛ declinat ad resupinationē valde, ꝭm ꝯtrarium ꝯsuete resupinationis, ꝛ ꝭm diuersitatē ordinis: ꝛ est ꝭm pl'm pnecans in tertio: si aūt ipm ptrāsierit fiducia habet. Et scias ꝙ egritudo nō est vehemēter praua: aliogn mēbrū non toleraret ipsam cū hac eēntia, ꝛ cū hac sublimitate. Et ipsius qdez cura, est cura sirsen, ꝛ fortior. ꝛ ꝯfert ei flōmia vene que est sub lingua vehemēter: Et illud post flōmiā vene cōmunis, ꝛ venaꝝ aliarum.

[s] A. rete mirabile, ꝛ existimatur caput cū ea disrumpi ꝛ scindi.
[t] A poni maxillarum.

De herisipila ꝛ impetigine accidentibus in cerebro ꝛ vsacro. Cap. V.

Quandoqꝫ etiā accidūt in ipo cerebro herisipila ꝛ [u] ⌈vsacro.⌋ Et fit dolor fortis, ꝛ inflāmatio vehemēs: In facie ꝟo qñqꝫ accidit frigus ꝓpter occultationē calitatis ꝛ citrinitas ꝓpter illud, ꝛ ꝓꝑe in oculis: deinde calesit subito, ꝛ rubificat: Uerūtñ ꝭm pl'm sit tendens ad citrinitatem, ꝛ frigus: ꝛ est siccitas vehemēs in ore. Et cū eis non est tantuz ex sibet, q̄ꝫtū accidit in phlegmone: verūtñ accidētia in eis sunt terribiliora: ꝛ febris est fortior. Et eaꝝ cura est cura sibare.

Et plurimū eius pnecat in tertio. Si aūt non interficit in tertio, euadit. Et pueris qdē quandoqꝫ accidit herisipila in cerebro, ꝛ ꝓfundantur cum ipa sinciput, ꝛ oculi, ꝛ minoratur oculus: ꝛ desiccat totuz corpus. Medicentur ergo ex vitello oui cum oleo ros. infrigidato, ꝛ pmutato omni hora: ꝛ cum expressionibus, ꝛ herbis humidis, ꝛ frigidis sup caput proprie cum cucurbita, ꝛ corticibus melonis, ꝛ [x] ⌈cucumeris.⌋

[u] A. chuba.
[x] A. alcheta.

De sibare. Cap. VI.

Dicitur sibare [y] ⌈demoniuz⌋ superfluum, accidens cū sirsen calido cholerico, ita vt homo cuz hoc qꝺ habet sirsen, alienet [z] ⌈ꝓpter demonium agitatiuū⌋ ꝛ cū karabito qdē puro fit alienatio, ꝛ rationis pmistio, ꝛ non est cū ipso demoniū, si autē est demonium est sibare: ꝛ est etiaz quasi mania cōposita cum karabito: sicut karabitus est q̄si melia cōposita cū apate calido, ꝛ febre.

Et multotiēs qdē antecedit in ipa demoniū: deide succedit ei apa, ꝛ febris. ꝛ nō fit sibare nisi quū karabitus est a chol'a rubea pura [ꝛ] ⌈et⌋ adusta. Nam quū ipa ad cerebrū [?] ⌈ipellit cū ꝑncipio sue applicatiōis facit ꝓuenire demonium: ꝛ cū ipso, aut post ipsum ꝓuenit apa, ꝛ est causa sibare.⌋ In karabito autem est demonium accidens ab apostemate.

[y] A. gienun. ꝛ sic vbiqꝫ ifert⁹ intelligatur.
[z] A. hūs demoniū ingetuz iracundum. Alia lr̄a. alienet cū demonio inquieto iracūdo.
[ꝛ] A. Alia litera. aut.
[?] A. est expulsa, ꝛ fecerit accidet demoniū in ꝑncipio sui aduentus, vel sue applicationis, ꝛ cū ipsa, aut post ipsā acciderit apa tūc fit cā sibare.

Et in sibare apostema, ⁊ demoniũ ꝓueniunt simul a materia, neq; vnum eoꝝ est causa alterius [a] ⌈ex quo aliud iueniatur:⌋ et si qñq; fiat vnũqdq; ipsorum cã additionis alterius. Quũq; sibare incipit apparere, vigilie sunt ꝓlixe, ⁊ somnus ingetus, ⁊ timor est in somno, ⁊ [b] ⌈oscitatio,⌋ et spũs magnus frequens, ⁊ obliuio, ⁊ respõsio nõ similis interrogationi, ⁊ oculi rubescũt, ⁊ ipsoꝝ agitatio adest, ⁊ grauitas est in eis, ⁊ sunt [c] ⌈quasi lipi.⌋ Et qñq; est in eis ẜm q̄ diximus citrinitas: ⁊ fit illic sensibilitas extensionis apud [d] ⌈spondiles⌋ et dolor ꝓpter eleuationẽ vaporis: ⁊ fit etiam in eis cursus lachrymarum inuolũtarie ex vno oculo. Deinde quũ sistit egritudo, induratˀ febris, ⁊ exasperatˀ lingua, ⁊ siccatur: deinde in postremo ipsius quiescũt motˀ palpebraꝝ ꝓpter debilitatem: ⁊ grauitas motus ꝑuenit vsq; ad motum palpebraꝝ: et remanet ex demonio alienatio intercisa, cũ defectu sermonis, ⁊ paucitate ipsius: ⁊ ẜm plurimũ prouenit colligere villos, ⁊ paleam. Et in pulsu fit augmẽtũ debilitatis, ⁊ minorationis, ⁊ durities propter siccitatem. Et quãdoq; fit sibare que non est [e] ⌈simplex⌋ pura: q̄re ipsoꝝ dispositio nes diuersificantur in sermone, ⁊ memoria, ⁊ motibus: plerũq; enim fiunt ordinati, ⁊ plerũq; inordinati. Et ipsius qdem cura est, cura sirsen cholerici cũ additione in humectãdo multa: ⁊ opꝫ vt extremorum ligatio assiduetur.

De lethargia que est sirsen frigidum, cuius interpretatio est obliuio. Cap.VII.

Lethargia dr̃ apostema phlegmaticũ factum itra craneum, ⁊ est sirsen phlegmaticũ. Et plurimũ qdẽ eius fit in meatibus substantie cerebri, absq; velaminibꝰ, ⁊ vẽtriculis, ⁊ substãtia cerebri: qm̃ phlegma raro congregatˀ, ⁊ penetrat in pãniculos cerebri ꝓpter ipsorum duritiẽ, neq; in substãtiam cerebri ꝓpter ipsius viscositatẽ: sicut etiam pleuresis ẜm pl'm est cholerica, ⁊ raro fit phlegmatica ꝓpter paruitatẽ penetrationis phlegmatis in substãtiam sifachiam .i. sifac neruosum durũ. Lꝫ sit possibile vt fiat illud in paucis ambaꝝ: possibile est enim vt cadat hoc apostema in substãtia cerebri: ⁊ in eius velaminibus. Et hec quidẽ egritudo nominatˀ nomine sui accidẽtis. [f] ⌈Uerũtamen lethargia vniuersal'r⌋ est obliuio. Et hanc egritudinẽ cõmitatur obliuio: ⁊ ꝓpter nomen eius errant in ipsa plures medicoꝝ ignorãtes q̄ [g] ⌈intẽtio⌋ in ipa est egritudo facta ex apostemate frigido: imo existimant, q̄ hec egritudo in seipsa sit obliuio: Et [h] ⌈q̄⌋ qdã medici sunt, qui nominãt lethargiã omne apa frigidũ in cerebro: siue sit melãcholicũ, siue flaticũ: verũtñ plures antiquoꝝ flaticũ, hoc noie appropriauerũt: ⁊ tuum est vt in ipso noies vtrunq;. Et hꝫ qdẽ egritudinis mã ꝓpinqua est mã [i] ⌈sadur,⌋ sed est vehemẽtius ꝯfirmata. Et hec egritudo gñatˀ ab oi, quo gñatˀ humor flaticus ⁊ in quo sunt vaporatio, ⁊ putrefactio. Quapropˀ plurimũ gñatur a comestione cepaꝝ. Et gñatur ex repletione nimia stomachi, ⁊ multitudine potus: et multitudine comestionis fructuum.

De signis eius. Cap.VIII.

Sunt soda leuis, ⁊ febris lenta: necessaria eni est febris in omni apate facto ab humore putrefacto. Et ꝓpter hoc separatˀ a subet: verũtamen ipsa est lenta qm̃ materia est phlegmatica. Et hec qdem febris quãdoq; non sentitur cuꝫ ea: ⁊ fit cum ea subet grauis. Sicut enim hñs eam, aperit oculum, sic claudit: ⁊ fit cum ea obliuio: et [k] ⌈spiritus⌋ est rarus, ⁊ tardus, valde debilis. [l] ⌈Et fit quasi cum strictura spũs parũper⌋ ⁊ cũ sputo, et multa oscitatione, ⁊ aptione oris, ⁊ ipsius clausione: ⁊ qñq; remanet eius os post oscitationẽ aptum ꝓpter obliuionẽ, q̄ oporteat eum ipsum claudere [m] ⌈et⌋ ꝓpter pigritiam ab ea: ⁊ si velit ipm claudere: ⁊ adest ei singultus ꝓpter cõitatem stoi: Et albedo in lingua: ⁊ pigritia in respõsione, ⁊ in motu palpebraꝝ: ⁊ cõmistio intellectus. Et egestio ẜm plurimũ est humida, ⁊ si siccatˀ, siccatˀ leuiter, ⁊ tẽperate. ⁊ vrina est sicut vrina asinoꝝ. Et qñq; accidit ei tremor, ⁊ sudor extremitatũ: Et sunt cũ diuersitate habẽtium karabitũ. Ipsi eniꝫ in lectis suis [n] ⌈p̃cipitati iacent:⌋ karabitũ ꝯo hñtes [o] ⌈eleuantur,⌋ ⁊ pulsus ipsoꝝ sunt [p] ⌈magni multũ⌋ rari tardi [q] ⌈tremuli⌋ vndosi, sil'es pulsibus ꝑipneumonicoꝝ. Uerũtñ sunt minoris latitudinis, ⁊ lõgitudinis, ⁊ tardiores ⁊ fortius rari, ⁊ minoris diuersitatis: qm̃ nocumẽtum cordis ab ea factũ, est minus. Et cadit in pulsu eius cadẽs in medio plus: qm̃ virtus vitalis in ipa est sanior, ⁊ febris cũ ea est minor ꝓpter lõgitudinẽ ipsius a corde. Sed eius [r] ⌈obliuio⌋ est maior, qm̃ mã hec est in ipso cerebro, ⁊ in ꝑipneumonia eleuatur ex apate pulmonis: q̄ si melancholicũ dicatˀ lethargia tunc eius signa sunt: q̄ dolor fit fortior, et fiunt cuꝫ ea rixa, ⁊ alienatio, ⁊ oculi sunt apti intuẽtes in vno loco. Et quũ lethargia est in substãtia cerebri, subet est fortior: ⁊ difficultas motuũ est maior: ⁊ albedo lingue est in ipsa valde vehemens: et oculi ad exituꝫ tẽdunt: ⁊ difficultas motus, ⁊ dolor ad lassitatẽ tẽdunt. Si aũt est in velaminibus, dolor est fortior, ⁊ motˀ sunt leuiores: Et accidit in eis multotiens retẽtio vrine ꝓpter obliuionẽ, ⁊ ꝓpˀ debilitatẽ lacerti vrinalis. Ex signis aũt incessus hominis ad lethargiã, est multitudo tremoris capitis cũ pigritia, ⁊ grauitate. Quũq; fortiora fiunt accidẽtia lethargie, ⁊ multiplicatˀ sudor valde, est tunc perimẽs: ꝓpterea q̄ sudor deijcit virtutẽ. Et quum [s] ⌈spũs⌋ dilatatˀ, ⁊ fit bonus, ⁊ declinãt accidentia, tunc tẽdit ad salutẽ: ⁊ ꝓprie si apparent apata post aurem: plurimũ enim crisis eius, fit per eam.

De cura. Cap.IX.

Si non fuerit qd̃ prohibeat phlebotometˀ prius, deide administra eis clisteria acuta, ⁊ attrahatˀ mã ad inferiora. Et fac euꝫ vomere cũ pẽna sinapi, ⁊ melle illinita. Et fac eũ quiescere in domo luminosa. Et ꝓhibe ipsum ne in subet ꝓfundetur assidue excitãdo ipsum. Et in p̃ncipio rei repelle materiã cum oleo roẜ, ⁊ aceto. Deinde post duos dies a p̃ncipio sui, misceatˀ eis castoreum: ⁊ fit acetum squilliticũ, ⁊ nõ potes aqua frigida ipsum nisi parũper, ⁊ in principio proprie: et apud statum eius, ⁊ ꝓprie in fine sui [t] ⌈et⌋ prohibe illud: deinde inunge corpus eius oleo, ⁊ nitro, ⁊ semine vrtice, ⁊ laureole, ⁊ pipere, ⁊ piretro, ⁊ similibus: ⁊ administra embrocas fortis resolutionis, et odoramenta, ⁊ sternutamẽta, ⁊ gargarismata subtiliatiua in quibus sunt hasce, ⁊ isopus, ⁊ calamẽtum, ⁊ origanũ. Et gargarismata cũ melle, ⁊ squilla, ⁊ reliq;, que sciuisti in canone. Et quũ squillam sup caput eius administras, ꝓprie humidaꝫ, valde ea iuuatˀ: ⁊ administra etiã reliqua rubificantia super caput: et linimentuꝫ fac ex sinapi. Et frica extremitates eius, ⁊ comprime eas donec rubescãt, ⁊ doleat: qm̃ est magni iuuamẽti, ⁊ fiat illud assidue. Quum aũt in subet ꝓfundi fiunt, extende capillos

a —— A.
b A. saltus.
c A. ambo oculi quasi chiditan.
d A. alchafa.
e A. simpliciter.
f A. qm̃ iterp̃tatio lithargie.
g A. Alia litera. accidens.
h A. Quis.
i A. sedar.
k A. anbelitus.
l A. q̃si ipse anhelitˀ fit cuꝫ strictura pauca.
m A. Alia litera aut.
n A. descendunt
o A. ascendunt.
p —— A.
q A. ṽmiculares
r A. Alia litera subet.
s A. anhelitus.
t —— A.

ipsoꝝ, ⁊ euelle quosdam eoꝝ: ⁊ pone etiam apud nocram vētosas multas cum igne absq; icisione: et forte incisio tibi nec̄ia est quū est necessitas eūonis sanguinis. Et quū nutris, nutri eos cū aliqb⁹ que sint sicut aqua lupinoꝝ, ⁊ aqua ciceris cū [a] ⌈ordeo fracto.⌋ Quūq; eos cibaueris, cōprime extrema ipsoꝝ aliqbus horis, vt vapor ad supiora nō traha tur. Qđ si tibi necessariū fuerit ꝓpter egritudinis longitudinē vt potes ipsuz solutiuo, ⁊ ꝓprie qn̄ cū ipso apparet tremor, pota ip̄m duabus tertijs aur̄. ex castoreo cū pauca scamonea, que sit minus pondere vnius danic. Et si timet̄ sup̄fluitas febris, alie na scamoneā, ⁊ sis ꝯtentus castoreo, ⁊ ꝑmutatione cōplexionis absq; eūone. Et melior euacuationuz illa est, que fit cū clisteri. Si aūt alia fuerint tibi necessaria da ei ad potandū hierepigre pōdus. ʒ. vni⁹ cū quarta. ʒ. vnius de pulpa colloqntide, ⁊ [b] ⌈trib⁹ ʒ.⌋ myrobalāoꝝ, ⁊ danic vno masticis: si febris nō est vehemētis caloris, ⁊ ꝯfidis ꝙ soluat: ꝙ si nō ꝯfidis, ꝓpter illud fac ei suppositoria, aut collyria, vt due cause ad illud faciendū se iuuent: deinde excita ipsuz, ⁊ p̄cipe ei vt ꝑmutetur ad egerendū. Et quū ei accidit obliuio vrine, ⁊ stercoris, embroca vtraq; emunctoria, ⁊ ventrē cum aquis, in qbus cocta sint camemilla, ⁊ melilotū, ⁊ viola, ⁊ radices [c] ⌈lilij⌋ ⁊ cōprime vesicam, vt vrinā emittat. Deinde quum finitur egritudo, administra [d] ⌈restauratiua: ⁊ fac eum tolerare terminum exercitij parui,⌋ ⁊ adhibe ei regimen conualescentium.

a A. chisch ordei Alia lr̄a. ⁊ aqua chisch ordei.

b A. Alia litera. ⁊ tertia p̄te. ʒ. j.

c A. Alia litera liquiritie.

d A. alaragiha, ⁊ p̄cipe ei exercitium paruum. Alia lr̄a. alaragiha, ⁊ administra onera p̄mo, deinde exercitiū paruum. Alia lr̄a. egritudo ꝑtrāsierit statum administra alaragiha.

¶ De aqua intra craneum. Cap. X.

Quoniam quādoq; aggregant̄ humiditates aquose intra craneū, ⁊ extra ipsuz, tunc si fuerint extra craneū, sigbit eas qđ propinque dicemus. Et si sunt intra craneū, ⁊ locus eaꝝ supra pāniculū durū, sentit eger grauitatē interius, ⁊ fit cū ea difficilis clausio oculi: imo nō est possibilis: ⁊ humectant̄ oculi valde, ⁊ lachrymant̄ assidue, ⁊ stant aperti intuentes in vnū locū: ⁊ in cura huiusmodi non est ingenium.

¶ De apātibus, que sunt extra craneum, et aq̄ extra [e] ⌈caput ⁊ atasijm rosamū. i. inflationib⁹.⌋ Ca. XI.

e A. craneū, ⁊ de hathas īfantiuz seu puerorum.

Quandoq; accidūt in velaminibus, que sunt extra caput apata calida ⁊ frigida. Et qn̄q; accidit, ⁊ ꝓprie īfantibus, egritudo que est ꝯgregatio aque in capite: et qn̄q; etiā accidit maioribus. Et hec qdez egritudo est humiditates retēte inter craneū, ⁊ cutē [f] ⌈et⌋ inter duos pāniculos extrinsecos: ⁊ [g] ⌈accidunt inferioratio⌋ in loco illo capitis, ⁊ fletus, ⁊ vigilie. In infantibus qdē accidit illud s̄m plm̄, quuz obstetrix errat, ⁊ cōprimit caput, ⁊ separat ipsuz, ⁊ aperiunt̄ orificia venaꝝ: ⁊ currit ad illud qđ est sub cute, sanguis aquosus. Et qn̄q; sūt humores alij ab humiditatibus aquosis. Q, si color cutis est cuz dispōne sua, ⁊ cutis est eleuata cōpressa expulsa, tunc est aq̄ in capite: ⁊ si color est mutatus, ⁊ tactus diuersus, ⁊ est ibi fortitudo, ⁊ ꝓhibitio ad expellendū, ⁊ sentitur mordicatio, ⁊ dolor: tunc ibi est apa extra craneū. In infantib⁹ aūt ⁊ alijs, quū est aqua in capitibus eoꝝ, ⁊ hoc plm̄ nō fit nisi in īfantibus: tūc opz vt coḡscas an sit multa, ⁊ an sit expulsa ab exteriorib⁹ ad iteriora violēter: nā si tal̄r fuīt nō medicat̄. Si aūt fuerit pauca, ⁊ retenta inter cutē ⁊ craneuz, tunc fac aut scissuraz vnā, in latitudine, aut si fuerit multa tunc fac scissuras duas sese secantes, aut tres scissuras secātes se, si fuerit plurima, ⁊ euacuet̄ qđ est in ipso: deinde stringe, ⁊ liga, ⁊ suppone ei vinū, ⁊ oleum vsq; ad tres dies: postea solue ligaturam, ⁊ medica cū vnguentis, ⁊ licinijs, si eis idigueris ⁊ [h] †⌈ ⌋ filo, ⁊ pulverizatiōe, si illud sufficit, ⁊ non indiges vnguentis. Et si carnis gn̄atio tardatur, p̄cipitur vt os leuiter radat̄ vt caro nascat̄. Si aūt aqua fuerit valde pauca, sufficit tibi vt resoluatur humor aquosus [i] †⌈ ⌋ cū emplastris.

f A. aut.

g A. alchafad. i. depressio.

h † A. aut cū sutura facta cum

i † A. prohibēs

Que aūt ex apātib⁹ extrinsecis sunt calida, ⁊ que frigida, cognosces tactu, ⁊ colore, ⁊ ꝯueniētia eius qđ ad ipsam ꝑuenit. Et in oībus qdē sentit eger dolorē cōprimentē craneū, ⁊ quuz tangis inuenis dolorē. Et cura ipsuz medicamine leuiore ex cura sirsen: ita tn̄ ꝙ tu sis securus in administratione fortioris in ipso. Et ventose qdē in ipso ꝯferūt plus minutione. In [k] ⌈atasijm⌋ aūt īfantium opz vt lactās aquā potet ordei, aut aquā sauic eius, si infans solutionem habuerit: ⁊ infanti detur ad potandū tūc aliquantulū spodij torrefacti, ⁊ se. portulace torrefacti. Solutio enim in hac egritudine est mala. Et lactanti interdicatur [l] ⌈balneum⌋ ⁊ ponatur super sinciput eius [m] ⌈viola infrigidata.⌋

k A. hathas.

l A. althocme.

m A. Alia litera oleum violatuz infrigidatum.

¶ De subet ashari quā quidam medicorum nominant suchos, sed nō est ipsa imo suchos est species ꝯgelationis. Cap. XII.

Hec egritudo est egritudo sirsemiati cōposita ex sirsen calido ⁊ frigido: qm̄ apa est factum ex duob⁹ humoribus simul. s. phlegmate ⁊ cholera. Et eius qdē causa est repletio, quā generat gulositas, ⁊ multitudo comestionis, ⁊ potus ⁊ ebrietatis. Et vtriq; qdē humores qn̄q; equant̄, ⁊ qn̄q; vnus ipsoꝝ vincit, ⁊ vincunt tūc eius signa. Si ergo phlegmaticus vincit, noiatur subet shari. Et si vincit cholericus, noiat̄ [n] ⌈sabara⌋ subetia: ⁊ qn̄q; [o] ⌈ꝯueniunt⌋ in egritudine vna cū numero, vt vnusqsq; eoꝝ ipugnet alteꝝ, ⁊ qn̄q; vincet phlegma, ⁊ quandoq; cholera. Et facit qdem phlegma in ipsa subet [p] ⌈quādoq;⌋ ⁊ grauitatē, ⁊ pigritiā, ⁊ clausionē oculoꝝ. Et difficile fit eis rn̄dere ad illud qđ querit̄ ab eo: Et est ipsius respōsio, rn̄sio tardātis, ⁊ cogitantis. Et cholera quidem in ipsa efficit [q] ⌈inquietudinē⌋ ⁊ alienationē [r] ⌈ꝯtinuam, ⁊ palpitationē.⌋ Et neq; ꝑmittit ip̄m ꝓfundari in subet: imo eius subet, est subet a quo excitat̄, quū excitatur. Et quuz phlegma vincit grauat̄ subet, ⁊ clauditur palpebra, quū aperitur. Et qn̄ vincit cholera excitatur, [s] ⌈⁊ alienatur, ⁊ ꝑuenit⌋ ad motū, ⁊ aperit oculū absq; palpitatione, ⁊ nō claudit̄: imo ipsi⁹ superior extremitas attrahit̄, sicut accidit patienti sirsen: ⁊ desiderat resupinari, ⁊ eius resupinatio est nō naturalis, ⁊ [t] ⌈inflatur ipsius facies⌋ ⁊ declinat ad viriditatez, ⁊ rubedinem, s̄m ꝙ in dominatione dispositionū eius trahit̄ palpebra eius ad superiora, ⁊ [u] ⌈clamat.⌋ Et quuz aperit oculum suum, est ipsius apertio, sicut apertio habētis suchos, ⁊ ꝯgelationem absq; palpitatione: quū autem loquitur, eius sermo nō est ordinatus: ⁊ strangulat̄ ab aqua ita, vt plurimū redeat aqua ex naribus eius. Et similiter strangulat̄ a sorbitionibus. Et hec quidem signa sunt mala. Et multotiens accidit in ipsa retentio vrine, ⁊ egestionis, ⁊ paucitas vtriusq;. Et accidit eis strictura spiritus. Et quandoq; similatur in pluribus dispositionibus prefocationi matricis.

n A. sheria.

o A. contingit.

p —— A.

q A. vigilias.

r A. ⁊ intuitū in vno loco ꝯtinuū

s A. ab eo cū facilitate quum fit excitatio vl̄ quū ab aliquo excitatur, ⁊ alienat, et intendit.

t A. facies eius fit thebegi.

v A. fit oregmō.

Veruntamen facies in prefocatione matricis est cum dispositione sua, ⁊ adsunt reliqua signa prefocationis dicta in capitulo suo: hic autem possibile est, vt in ea aliquid loquendo eger annuntiet: et si

precipit vt intelligat. In ea autem cuius matrix p̄/
focata est, non est poſ̓e illud, dū in p̄focatione pſeue
rat. Et hec qdē egritudo ſilis est lethargie: ſed tn̄
differt ab ea: qm̄ facies non est cū diſpōne ſua, ſicut
est in patiēte lethargiā, ⁊ itē eis adſunt vigilie, et
aptio oculoꝝ abſqꝫ palpitatione: ⁊ febris est in ip̄a
fortior, ⁊ ſimilat᷑ karabito: ſed tn̄ differt ab eo: qm̄
ſubet i[a] [ipſa] est maior, ⁊ alienatio minor. Et pul
ſus qdē eius est velox, ⁊ frequēs, ꝓpter ap̄a, ⁊ per/
miſtionē[b] [ꝯgelatiuā] quare diuerſificat᷑ a pulſu
lethargie: ⁊ est latus, ⁊ breuis ꝓp᷑ phlegma ⁊ ap̄a
[c] [ſuū: q̄re diuerſificat᷑] a karabito: ⁊ ipſius qdem
breuitas est ꝓpter latitudinē ſui. Amplius est for/
tior pulſu lethargie, ⁊ debilior pulſu karabiti. Et
fit pulſus non extenſus, rarus valde, ſpaſmoſus, ſi/
cut fit in prefocatione matricis. Sed virtus in ipſa
non remanet, neqꝫ egreditur ab ordine oī illo egreſ
ſu, ſicut fit in prefocatione matricis: imo virtus ca/
dit, ⁊ pulſus fit frequens.

De cura. Cap. XIII.

Cura autē cōis est flōmia, ſicut ſcis: deinde cliſteria in quoꝝ[d] [at/
tractione] ⁊ lenitate addas ſm̄ q̄ꝫtitatē
in qua iuenis mām ſm̄ ſigna p̄dicta, ita
vt cognoſcas an vincat choſ̓a, vel ſ̓ſa.
Et cibus ēt ꝓhibeat᷑ ſm̄ ꝙ fit in karabito, ⁊ ꝓprie
ſi eius cā fuerit multitudo cibi.[e] [Quapropt᷑ quū
cā fuerit multitudo cibi] fac egrū vomere, ⁊ purga
ſtōm ipſius. Si aūt cā eius fuerit ebrietas, non cu/
rabit᷑ oīno donec abſcindat᷑ ebrietas: deinde ſis cō
tētus humectātibus caput ipſius: deide ad vltimū
curet᷑ eo, quo curat᷑ finis ebrietatis. Et ipſius qdē
ſpēs cōicāt in embrocis, ⁊ empl̓is, ⁊ ſternutatorijs
predictis ⁊ eūonibus ſubtilib⁹ cū eo, qd̓ bibitur, ⁊
cliſterizat᷑ ſicuti ſcis. Et iſte qdē medicine in ip̄a nō
ſint in termino frigiditatis, que p̄cipit᷑ in karabito,
neqꝫ in termino calefactionis que p̄cipit᷑ in lethar/
gia, ſed ſint cōpoſita ex eis, ⁊ vincat in eis illud qd̓
opꝫ, ſm̄ ꝙ appet, ꝙ aliqs duoꝝ humoꝝ ſit magis
abūdans. Et tibi qdē iam p̄miſſuꝫ est in canone to
tū qd̓ opꝫ facere in hꝯ. Et opꝫ vt ponas in embro/
cis eius, ſi fuerit choſ̓a ſupabūdans, folia ſalicis ⁊
violas, ⁊ radices[f] [lilij] ⁊ ordeū cū camemilla, et
corona regia, ⁊ aneto. Et qn̄qꝫ das in potu ſirupuꝫ
de papauere, ſi nō timet᷑[g] [ꝙ ſupueniat ei] ꝯñium
ſ̓ſatis: ⁊ intentio qdē quare ei in potu tribuit᷑, est vt
dormiat. Qd̓ ſi vtreqꝫ māe ſint eq̄les adde in his
[h] [haſce ⁊ amaracū.] Et ſi phlegma est ſupabun/
dans, adde in eis folia lauri, ⁊ rutā, ⁊ mētaſtruꝫ, et
iſopuꝫ, ⁊ caſtoreum, ⁊ origanū. Et ſiſ̓r est diſpoſitio
in empl̓is, ⁊ enematibus ſm̄ hunc canonē: ⁊ tibi q/
dem est poſſibile colligere ea ex antidotario. In fi/
ne aūt egritudinis, ⁊ poſtq̄ꝫ declinauerit īfirmitas,
tunc aliena ab eo embrocas frigidas: ⁊ ſis ꝯtentus
ſubtiliatiuis que ſcis: deinde balnea ipſum, ⁊ rege
cum regimine conualeſcentium.

De plaga ⁊ inciſione cutis capitis, ⁊ que taliter currunt. Cap. XIIII.

Separatio eueniens in capite, aut est i cute, ⁊ car/
ne[i] [aut in oſſe: aut manifeſta: aut in ſi/
maci: aut ita ꝙ oſſa inde extrahēda ſūt
aut ſimac: ⁊ ex ſimac est alfuturati: ⁊ ē
vt exuberet velamē ad exteriora, ⁊ ap̄et᷑, ⁊ impin/
guet᷑: ⁊ fiat ſicut futurati: ⁊ ex eis est que fit in dura
matre, ⁊ in ſeruatiua] ⁊ in eis est timor. Et in vulne
ribus qdē puenientibus ad pāniculū cerebri acci/
dit laſſitas in latere vulneꝝ, ⁊ ſpaſmus in oppoſito
eius. Et quuꝫ inciſio non puenit ad ventres, ſed ad
terminum velaminis ſubtilis, est magis īcolumis.
Quū v̓o puenit ad cerebrū, apparet febris, ⁊ vomi
tus choſ̓e. Et non est ex eis, que ſanat᷑ niſi raro. Et
ꝓpinquior ad incolumitatē qdē[k] [iciſio est, que ca
dit ad futurati duoꝝ vētrium anterioꝝ:] quū enim
cito ſuccurris ei, ꝯtinuat᷑. Ille v̓o que in duob⁹ vē
tribus poſteriorib⁹ fiūt ſunt prauiores: ⁊ ea que fit
in medio, prauior est ea, que fit in poſteriore, ⁊ re/
motior vt redeat ad diſpōnē nālē, niſi ſit valde par
ua.[l] [Et p̄ncipiuꝫ qdē ꝯſiſtit in empl̓is] ⁊ erit eius
rectificatio velocit᷑. In cura v̓o[m] [ꝯſiſtit p̄ncipiū]
ad ꝓhibēduꝫ ap̄a cum eo qd̓ tolerat diſpoſitio. Di/
ſtinctionē v̓o medicaminis vulneris plagatiui, qd̓
est in cute, ⁊ carne, dicemus vbi vlceꝝ rememorabi
mur in libro. iiij. ⁊ dicemus curam fracture, que est
ex eis in capl̓o fracture, ⁊ reſtaurationis. Et medi
ci in fractura cranei, in qua extrahenda ſunt oſſa,
hn̄t duas intētiones: intētio eniꝫ quorūdam est, vt
declinēt ad medicinas ſedatiuas, que dolorē vehe/
mēter qeſcere faciunt: ⁊ intentio est alioꝝ, qbus vi/
det᷑, ꝙ adminiſtrāde ſunt medicine vehemētis de/
ſiccationis, ⁊ adminiſtrāt poſt iciſionē fracti, ⁊ era/
dicationē ſecti, ⁊ extractionē fracture eius, medici/
nas attractiuas in vnguētis, ⁊ alijs, ſupra locū, ſu/
pra ipſuꝫ exterius exiſtente epithimate ex aceto et
melle. Et hoc mō per manus hoꝝ poſterioꝝ pue/
nit maior incolumitas, q̄ꝫ per manus prioꝝ: ⁊ illud
quidē non est miruꝫ: Gal. eni dixit, ꝙ cōplexio oſſis
⁊ pāniculi est ſicca.

Tractatus quartus de egritudinibus capitis, ⁊ plurimo nocumento ipſius in operationibus ſen/ ſus ⁊ motus.

De ſubet ⁊ ſomno. Cap. I.

Dicitur ſubet ſomnus ſuper/
fluus, ⁊ grauis: nō tn̄
oīs ſupfluus, ⁊ grauis: ſed ille cu/
ius grauitas est in[n] [mā] ⁊ q̄lita/
te ſiſ̓: ita vt ipſius ſpatiū ſit ꝓlixius
⁊ eius[o] [eleuatio fortior, ⁊ debili/
tet᷑] excitatio ipſius ab eo.[p] [Si
aūt excitat᷑ tunc ſōnus eius] est nālis in q̄ꝫtitate, et
qualitate ſua. Et eius qdē alius est grauis, ⁊ alius
est ſubet ꝓfundus. Sōnus autē v̓ſ̓r est reditus ſpi/
ritus aialis ab inſtr̄is ſenſuū, ⁊ motuū ad p̄ncipiū,
cuꝫ quo priuant᷑ ipſoꝝ inſtr̄a[q] [ab exitu opationis
in ipſis] niſi que nec̄ia ſunt ad hoc, vt vita perma/
neat: ⁊ illa ſunt, ſicut inſtr̄a[r] [ſpiritus.] Et ſōnus
quidē nālis abſolute est cuius reditus est cuꝫ ꝓfun/
datione ſpiritus vitalis ad iteriora, vt digeratur ci/
bus, quē in ipſo ſequitur ſpiritus aialis, ſicut fit in
motib⁹ corpoꝝ ſubtiliuꝫ, ꝑmiſtoꝝ, ꝓpter neceſſita/
tē vacuitatis: ⁊ q est etiaꝫ propter quietē eius[s] [et
vt ſpiritus adiūgat ſibi partē eius, quo nutriatur,
⁊ ſubſtentet᷑, ⁊ augmentet᷑] ſubſtātia ipſius, ⁊ reci
piat reſtaurationē eius qd̓ ex ipſo in vigilijs reſol/
uitur. Et huic qdē ꝓpinquus est, qui accidit ei, qui
ſanitati vicinus est ab egritudine ſua. Accidit eniꝫ
ei ſōnus ꝓfundus, ⁊ ſignificat ſedationē egritudinis
eius: ipſe tn̄ in ſanis nō ſignificat bonitatē. Et qn̄qꝫ
etiā accidit ſōnus hꝯ generis, ei qui euacuatus est
medicina plurimuꝫ: ⁊ ſōnus ille confert ei reddens
ipſuꝫ virtuti ſue. Et[t] [plurimū] accidit ſōnus non
abſolute naturalis: ⁊ ille quidem est reditus qui fit
ad principiū ꝓpter ſuperfluitatē reſolutionis ſpiri/
tus, ⁊ non tolerat eius ſubſtātia dilatationeꝫ ꝓpter
defectū[u] [ſui augmenti] ſup illud, qd̓ ſufficit[x] [ap/
plicationi] cauſa reſolutionis facte ex motu: ꝓfun/
datur ergo

a A. iſta.
b A. Alia litera. febrilem.
c A. eius diuer/ ſum.
d A. acuitate.
e —— A.
f A. Alia litera liquiritie.
g A. Alia litera in eo.
h A. ſceha ⁊ mar giangius.
i A. aut est ſema cha, aut est i oſ/ ſe, ⁊ est aut mu/ daha, aut est he ſame, aut mena chele, ⁊ ex mena chele, est alcha/ thara, q̄ est quū egredit᷑ ad exte/ riora velamē, et ap̄atur ⁊ fit ſicut alchathara: ⁊ ex ea est alame, et algiaiſe. Alia lr̄a. aut in oſſe ēt: ⁊ est aut mudaha, aut e[...] heſme, aut me[...] nachele, aut e[...] ſemach: ⁊ ex ſe[...] mach q̄dā eſt a[...] f.itare. i. fūgalis[...] ⁊ est vt exuber[...] vel igrediat᷑ ve[...] lamē ex̄ cranci[...] ⁊ ap̄et, ⁊ ipigu[...] tur ⁊ fiat ſicut f[...] gus: ⁊ ex ea ē, q[...] fit in dura m̄re[...] vel pia matre.
k A. ſepatio ꝓ[...] nui dcā fūgalis[...] est illa q̄ cadit[...] anteriorib⁹ du[...] bus cerebri ve[...] tribus.
l A. ⁊ ſit feſtina[...] tio ad ꝯtinuita[...] tem, vel aggre[...] gationem eius.
m A. eius ſit feſti[...] natio.
n A. Alia liter[...] tempore.
o A. fortā ſeu e[...] q̄litas ſit fortio[...] q̄re difficilis ſi[...]
p A. q̄uis excite[...] tur. ſōn⁹. n. qdā[...]
q A. a ſpiritibus in actu. Alia lr̄a. ab ex[...] tu in actu.
r A. anhelitu[...]
s A. ⁊ ꝓp aggre[...] gationē ſpūs a[...] ſeipſꝫ, donec nu[...] triat᷑, ⁊ augmen[...] tetur, ⁊ adda[...]
t A. quando[...]
v A. additioni[...]
x A. ad radic[...]

datur ergo sicut fit in dispositione laboris, ꝛ exercitij fortis. Et illud fit ꝑpter euacuationez ſupfluam accidētem ſpiritui aiali. Natura [a]⌈igiť fit prompta ad recipiendũ qđ eſt in ſubſtātia eius vt ꝯſequatur ipſa ex nutrimēto ſubſtētaculum.⌋ Dr̃ia xo inter ipſum, ꝛ illũ qui eſt ante ipſum, eſt ſicut dr̃ia īter petitionez cibi a corpore ſano, vt ſit loco reſolutionis nālis ex eo, ꝛ petitionez cibi a corpore debilitato a ſolutione, ꝛ fluxu ſanguinis. Primus eniȝ duorum ſōnoꝝ petit reſtaurationē reſolutionuȝ vigiliaꝝ, et eſt res nālis, ꝛ ſcđs petit reſtaurationē reſolutionis laboris, ꝛ nō eſt nālis. Et qñq; accidit ſomnus nō nālis abſolute, ꝛ eſt vt ſit reditus ſpũs aialis ab inſtrumentis ꝑpter cauſam īfrigidantē, ſubſtātie ſpiritus ꝯtrariā, aut extrinſecus, aut ex medicinis infrigidantib᷒, ꝛ inſtr̃a adipiſcuntur frigus [b]⌈inconueniens⌋ penetrationi ſpũs vitalis in eis ſm modũ ſuuȝ [c]⌈renouantē infuſionem ſpũs in eis adunati⌋ corrũpens cōplexionē, qua recipit v̄tutem aialeȝ.ſ. ſpũs a pncipio, quare reſiduũ redit [d]⌈ad ꝑfunduȝ pectoris, ꝛ fit piger⌋ ad dilatationem ꝑpter frigus cōplexionis, ꝛ hoc eſt ſtupor. Et qñq; etiaȝ accidit ꝑpter cām humectantē inſtr̃a, ꝛ ꝑturbantē[e]†⌈ ⌋ſubſtātiam ſpũs, ꝛ oppilantē viam eius, ꝛ laxantē ſubſtātiam neruoꝝ, ꝛ lacertoꝝ [f]⌈ꝛ mollificatio⌋ quā ſeqtur oppilatio, ꝛ cooperimentuȝ, que ꝓhibet ſpm̃ penetrare, qm̃ ſpũs ipſius ſubſtantia iam eſt īgroſſata ꝛ ꝑturbata: ꝛ qm̃ inſtr̃a eius iam ſunt corrupta ꝑpter humiditatē, ꝛ laſſitateȝ eoꝝ ſimul, ꝛ iſte eſt ſōnus ebrietatis. Et accidit quod eſt huic accidenti ꝓximum ꝑpter [g]⌈nimiaȝ ſtomachi repletionē⌋ ꝛ ꝓlixitatē more cibi in ſtomacho: hoꝝ aũt ſubet remouetur vomitu. Et hec due cauſe quum firmanť, ſunt cauſa qua plm̃ accidit ſubet. Quandoq; etiam adunať frigus, ꝛ [h]⌈iuuat ipſuȝ⌋ humiditas ſimul in cauſis ſomni: verũtñ cauſa [i]⌈antecedens tunc eſt ex frigore⌋ ꝛ iuuat ipſum humiditas: ſicut aggregantur in vigilijs caliditas, ꝛ ſiccitas: ꝛ eſt cauſa vera ipſa caliditas, quam iuuat ſiccitas.

Subet p̄terea ſunt cauſe alie, ex qbus eſt vehemētia paroxiſmoꝝ febris, ꝛ euentus nature cũ [k]⌈eſſentia ſua⌋ ſuper egritudinē, ꝛ ipſius cōprehenſio ſub materia: ꝛ ſeqtur ipſam ſpũs aialis, ſicut dictuȝ eſt: ꝛ ꝓprie ſi materia febris eſt frigida phlegmatica: ꝛ ipſa qdem non [l]⌈calefacit⌋ niſi cuȝ putredine. Et qñq; fit ꝑpter malitiam humoꝝ, ꝛ vapoꝝ aſcendētiuȝ ad anterius cerebrũ a ſtomacho, aut pulmone in egritudinibus ſuis, ꝛ reliqs mēbris. Et qñq; fit ex multitudine vermiuȝ ꝛ aſcaridũ. Et qñq; fit ex coarctatione cerebri ipſius ſub oſſe cranei: aut lamina eius, aut cortice ipſius, cum cerebro aduenit percuſſio, ꝛ vehemētior vētrium ad faciendũ ſubet apud īciſionem, eſt vehemētior eoꝝ ad faciendum ſubet apud cōpreſſionē. Et quandoq; fit ꝑpter vehementem dolorem ꝑcuſſionis euenientis lacertis tēporis. Aut ſm cōmunitatē leſionis in ore ſtomachi, aut in matrice, quare ꝯtrahitur ex eo cerebrũ, ꝛ oppilat vias ſpũs ſenſibilis taliter, ꝙ cum ea fit difficilis motus ſpũs ad ꝓcedenduȝ. Et qñq; fit ꝑpter vehemētem debilitatem ſpũs, ꝛ reſolutionem ipſius, quare fit difficilis eius dilatatio. Et qm̃ primi ſenſuuȝ qui priuantur in ſomno, ꝛ ſubet, ſunt viſus, ꝛ auditus, oportet tunc vt ſit impedimētum in ſubet in anteriore cerebro, ꝛ ꝑpter cōitatem [m]⌈corruptionis⌋ imaginationis. Nam ſi [n]⌈non eſſet cōmunitas anterioris cerebri⌋ ꝛ nō accideret nocumētum, niſi poſteriori parti, nō oporteret vt viſui ꝛ auditui ꝑueniret ꝓuatio: neq; eſſet ſomnus, imo eſſet

a A. enī ſollicita eſt ꝛ prompta ad retinēduȝ qđ eſt in ſb̃a ei᷒ quouſq; cōſequať ipſa ex cibo reſtaurationem.

b A. cōtrarians.

c A. ꝛ ſtupefaciētē ꝑtē ſpirituũ q in eis adueniũt

d A. ꝑfundās ſe ex cōtrario, ꝛ fit pigrum.

e † A. ſenſus ꝛ.

f A. laxatione ꝛ mollificatione.

g A. altochme.

h —— A.

i A. ꝓncipať ex eis, tunc eſt frigiditas.

k A. totalitate ſua.

l A. caleſit.

m A. fit corruptō

n A. ꝑs anterior cerebri eſſet icolumis, vel ſana.

deſtructio motus, ꝛ tactus ſolũmodo, ꝛ eſſent ſenſus reliqui cum diſpōnibus ſuis, ſicut contingit in egritudin ibus ꝯgelationis, ꝛ ſochos: non eſſet nocumētum qđ ſubet affert ſenſui vltra nocumentuȝ, qđ infert motui. Nam ipſe deſtruit ſenſum oīno, et nō penitus deſtruit motũ: remanet enim icolumis in anhelitu. Et oportet qdem ne oppilatio prouenien s in ſubet ſit cōpleta, neq; cum multa ſpiſſitudine: ꝛ ſi non, fiet nocumētum in anhelitu. Ois autē ſubet ex cōplexione pēdens eſt ꝑpter frigus primo ꝛ ꝑpter humiditatem ſecũdo. Amplius quandoq; fit permutatio ad ſubet, ſicut ex peripneumonia, et pleureſi, ꝛ ſilibus. Et qdam hominũ ſunt, quoꝝ humores dum ſedent [o]⌈ſunt fracti, nō nocentes quare cooperit eos⌋ dormitatio: quũq; ſe proſternũt ꝓfundatur calor inatus, ꝛ feruent, ꝛ excitanť vapores [p]⌈cerebri quare ſomnus nō ipſum cooperit:⌋ ꝛ precipue in eo qui eſt ſicce cōplexionis. [q]⌈Quuȝ ergo multiplicanť coopture⌋ ſomni indicant egritudies: [r]⌈ꝛ ſicut aq̃ granatoꝝ tardat in ſtomacho, que retinet vapores, ꝛ liberat a vigilijs.⌋ Et nos quidē iam diximus qualiter oportet eſſe formā iacentium ſuper cibũ: nũc autem dicemus, ꝙ vſus reſupinationis multotiēs ledit dorſum, ꝛ laxat ip̄m: cuius qdem cura eſt vſus ſurgendi plurimus. Ex ſomno preterea in ſole timeť capiti. Et qui fit in luna facit poſſidere ſcreatum ſanguinis, qui fit cũ raſcatione, propterea ꝙ luna mouet humores. Et cā qdē ſonitus gutturis, eſt cooꝑtura oris cāne, quare ſpũs non egreditur, niſi in voce humiditatis.

De ſignis ſpecierum ſubet. Cap.II.

SI autem ſubet fit ex frigore puro extriſecus, eius ſigna ſunt, vt fiat propter ſucceſſionē frigoris vehemētis aduenietis capiti exterius: aut ꝑpter frigus intra corpus, ꝛ cerebrũ: ꝛ non iuenitur in facie īflatio, neq; in palpebris, ꝛ color tēdit ad viriditatem. Et pulſus eſt extēſus tēdens ad duritiem cũ raritate vehemēti.

Et ſi ſubet fit ex frigore pot᷒ alicuius medicinaꝝ narcoticaꝝ, que ſunt opiũ, ꝛ iuſqamus, ꝛ radix mādragore, ꝛ ſemē mādragore, ꝛ nux metel, ꝛ fũgus, ꝛ lac in ſtō caſeatũ: ꝛ coriādrum humiduȝ, ꝛ ſemen pſilij [s]⌈multuȝ⌋ ſiḡtur ſignis que dicemus de vnaquaq; eaꝝ in capl'o de venenis: ꝛ vt ſubet fiat cum alijs accidētib᷒ ꝑfocationis, ꝛ viriditatis extremitatum, ꝛ friditate eaꝝ, ꝛ apoſtemate lingue, ꝛ permutatione odoris: ꝛ fit pulſus cũ caſu formicans, debilis: nō cũ raritate, imo frequēs, habēs frequētiam [t]⌈vermiculoſi formicātis.⌋ Et ſi fuerit rarus nō erit ei ordo, neq; fortitudo: Jmo redit ex raritate ad ſpiſſitudinem, ꝛ ex ſpiſſitudine ad raritatem. Scias ergo ſi aliqđ hoꝝ in potu datuȝ eſt: aut ipſe per ſe bibit, ꝛ mediceť totum illud cum eo, qđ dicemus in capl'o de venenis. Sũt autem qdā qui dicũt, ꝙ ſubet frigoris puri, eſt leuior ſubet materiei humide: ſed ſermo ille nō eſt vehemēter ſanus, imo quandoq; eſt fortis valde. Et oēs qdem ſpēs ſubet facte ex frigore cerebri in ſubſtātia ſua, aut propter medicinā ebibitam, ſeqtur corruptio in cogitatione, ꝛ memoria. Qđ ſi ſubet fit ex humiditate pura, ſunt eius ſigna, vt nō videanť ſigna ſāguinis, neq; grauitas phlegmatis. Si auteȝ fiat ex phlegmate, ſcitur illud ex precedēti repl'one, ꝛ nimia ſtomachi ſatietate, ꝛ multitudine potus, ꝛ lenitate pulſus, ꝛ ipſius fluctuatione cum latitudie, ꝛ ſcitur ex ꝓfundatione ſubet, ꝛ grauitate ipſius [v]†⌈ ⌋ꝛ iſlatione in palpebris, ꝛ friditate tactus,

o A. vel non dormiunt humores ipſoꝝ ſunt fracti vel ſparſi non nocētes, q̃re aduenit eis.

p A. ad cerebruȝ q̃re non aduenit eis ſomnus.

q A. Et qñ multiplicať aduēt᷒.

r A. Alia litera. Et dr̃ ꝙ aq̃ granatoꝝ, ꝑ hꝰ ꝙ ipſa tardať in ſtō, et retinet vapores, libat a vigilijs. Alia lr̃a. Et dr̃ ꝙ aq̃ ḡnatoꝝ eſt ex eis q̃ tardant in ſtō ꝛ retinent quare ipſa liberat a vigilijs.

s A. Alia litera. magni.

t A. vermiculoſi ꝛ formiculari.

v † A. ꝛ albedie coloris in facie, ꝛ oculis, ꝛ in lingua, ꝛ grauitate capitis.

ꝛ regimine precedente, ꝛ etate, ꝛ regione, ꝛ reliqs. Ex sanguine ꝟo factus scitur ex inflatione venaꝝ, que dicunt̄ guidez, ꝛ rubedine oculoꝝ, ꝛ maxillaꝝ ꝛ rubedine lingue, ꝛ sensu caliditatis in capite, ꝛ similibus illis que sciuisti. Et si cuz hoc sanguis, et phlegma ꝯiungant̄ aggregatione ap̄atuz, videbis signa karabiti ꝛ lethargie[a] ⌈et⌋ subet asahari. Qd̄ si causa in ipso fuerint vapores[b] ⌈pulsi⌋ ex corpore in febribus, ꝛ ꝓprie apud dolorē pulmonis, ꝛ ap̄a in ipso nominatū peripneumonia, aut vapores stomachi, scies totū suis signis. Nam si est ex stō precedunt ipsum vertigo, ꝛ scotomia, ꝛ tinnitus, ꝛ phantasie: ꝛ est leuis apud famem, ꝛ augmētat̄ apud repletionē. Si ꝟo est ex parte pulmonis, ꝛ pectoris, p̄cedunt ipsuz dolor grauis, ꝛ dolor in partibus pectoris, ꝛ strictura spiritus, ꝛ tussis, ꝛ accidētia pleuresis, ꝛ peripneumonie. Et simil'r si fuerit ex epate, p̄cedunt ip̄m significationes egritudinis in epate. Et si est ex matrice p̄cedunt ip̄m egritudines matricis, ꝛ eius repletio. Qui autem fit ex ꝑcussione facta suꝑ[c] ⌈balhema⌋ aut suꝑ tp̄s, scitur suis significationibus. Et dr̄ia quidē inter subet, ꝛ apoplesiam, est ꝙ habēti subet possibile est intelligē, ꝛ excitari, ꝛ sunt motus ei⁹ leuiores sensibus suis. Apopleticus autem p̄uatur sensu, ꝛ motu. Et oīno dr̄ia inter habentē subet, ꝛ illū[d] ⌈in quo est malefactio⌋ ꝓpter debilitatē cordis, est ꝙ pulsus habētis subet est fortior, ꝛ similior pulsibus sanoꝝ: ꝛ pulsus habētis sincopim est debilior, ꝛ durior. Et sincopis ꝑuenit paulatim cū mutatione coloris redeuntis ad citrinitatē, ꝛ ad similitudinē coloris mortuoꝝ, ꝛ ifrigidant̄ extrema: in subet autē non alterat̄ color faciei, nisi ad illud qd̄ est bonū: ꝛ non exiccat̄[e] ⌈frustum⌋ faciei, ꝛ nasi: neqꝫ mutat̄ a forma dormientiū nisi paruo tumore, ꝛ inflatione. Et dr̄ia qdem inter hn̄tem subet, ꝛ illā cuius matrix est p̄focata: est ꝙ possibile est ꝙ hn̄s subet intelligat, ꝛ loquat̄, si ꝑcipitur. Illa ꝟo cuius matrix est p̄focata, itelligit cū difficultate, ꝛ non loqtur penitus: ꝛ est motus, ꝛ ꝓprie motus[f] ⌈colli⌋ ꝛ capitis, ꝛ pedū facilior in eo qui hꝫ subet: ꝛ sensus, ꝛ aptio palpebraꝝ facilior in hn̄tibus matricem p̄focatā: ꝛ est p̄focatio matricis eueniens subito: ꝛ[g] ⌈indicat potestatē sui ꝛ finitur, aut minoratur ꝛ subet⌋ extēditur: ꝛ fit introitus in ip̄o in ꝓfundatione gradatim. Et incipit a sōno graui, nisi causa eius sit frigus subito eueniēs, aut medicina ebibita. Scias ergo illud.

De cura subet, ꝛ somni grauis facti in febribus. Capitulum.III.

Subet autem qui accidit ab egritudine existēte in aliquibus mēbris. Semita cure est ꝑuenire[h] ⌈ad mēbrum illud⌋ cū regimine, vt purgetur, ꝛ remoueat̄ qd̄ in ipso est: ꝛ ꝯfortatio cerebri, ita vt mām non recipiat. Et illud qdez, verbi gratia fit cū oleo roſ. ꝛ aceto plimo, ne oleuz dormire faciat, ꝛ p̄cipue quuz ip̄m est solū[i] †⌈ ⌋ cum expressionib⁹ fructuū ꝯfortantiuz: ꝛ post illud adhibeant̄ embroce infrigidatiue. Deinde fiat ꝑmutatio ad resolutiua, si fuerit in cerebro retentum aliqd: ꝛ tu qdem iam sciuisti oīa illa in canone. In eo aūt qui fit in febribus, ꝛ in p̄ncipio ꝑiodoꝝ, opꝫ vt icipiat̄ a ligatione extremitatū, ꝛ a motu sternutationū assidue, ꝛ odoramēto aceti, et vaporis eius ꝛ vnctione capitis cū oleo ro. ꝛ aceto plurimo, aut aqua acreste, aut aqua granati, ꝛ stipticoruz. Ille aūt qui fit ꝓpter potum narcoticoꝝ curet̄ ſm illud narcoticū, ꝛ detur egro ad potādum tyriaca ipsius qd̄ dicturi sumus in libro.iiij. Subet autē facti ex frigore extrinsecus adueniēte, cura est potus tyriace, ꝛ mithridati, ꝛ diamuschi: ꝛ embrocet̄ caput cū aquis in qbus cocta sunt ruta, ꝛ castoreū, ꝛ piretrū ꝛ vngat̄ caput cuz oleo de ben, ꝛ oleo[k] ⌈de duab⁹ spicis cum castoreo, ꝛ squilla, ꝛ oleo muscellino⌋ ꝛ oleo costino cum castoreo. Et simil'r adhibeant̄ emplastra facta ex castoreo, ꝛ squilla, ꝛ muscho: ꝛ sint castorei partes.ij. ꝛ squille pars.j. ꝛ muschi quantitas parua, ꝛ odoret muschum assidue: ꝛ vtatur eis que dicta sunt in calefactione cōplexionis cerebri. Sed[l] †⌈ ⌋ cū labore absqꝫ facilitate. In illo aūt qui factus est ꝓpter dn̄ium sanguinis, oportet vt incipiatur a flōmia cephalice, ꝛ ventosis cruriū, aut flōmia saphene, ꝛ vtatur clisteri tēperato, ꝛ subtiliatione cibi, ꝛ vtat̄[m] ⌈eo qd̄ torrefactum est.⌋

Illum aūt qui factus est ꝓpter dn̄ium humiditatis pure, que non est cū materia, opꝫ vt cures cum emplastris factis ex castoreo, ꝛ flore squināti, ꝛ costo, ꝛ nuce cupressi, et sauina, ꝛ euforbio, ꝛ piretro: ꝛ[n] ⌈desiccetur⌋ cibus, ꝛ alienent̄ olea, ꝛ embroce, nisi cū cautela. Humectatio eniꝫ q̄ est in oleis q̄nqꝫ vincit virtutem medicinaꝝ, nisi sit valde fortis. Et opꝫ vt administratio fiat vnctionis capitis, ꝛ rubificationes eius: et odorationes muschi. Et si fuerit humiditas cū materia flatis, oportet vt euacues cū clisteri forti prius, ꝛ ingeniet̄ vt euomat: ꝛ plimum eius qd̄ ex phlegmate est in stomacho, opꝫ vt euomat cum eo qd̄ phlegma icidit ex eis que dicemus in loco suo, ꝛ administra embrocas digestiuas fortes, ꝛ caputpurgia, ꝛ sternutatoria, ꝛ gargarismata, ꝛ ea que sciuisti in canone: sicut tibi p̄terijt. Et ex cura est, vt eger audiat, ꝛ videat res que[o] ⌈ꝯtristāt ipsum: tristitia eniꝫ⌋ in h⁹ egritudinibus in quibus debilitat̄ cogitatio, et extinguit̄, est ex eis, que cōmouent animā, et reducunt eam ad rectitudinem.

Et ex medicinis quidem vigilare facientibus est[p] ⌈epithima factum⌋ cum calcanto, ꝛ abstersio faciei cum aceto: et ꝯstrictio extremitatum inferioꝝ: et administratio sternutatoriorum.

De[q] ⌈vigilijs et sahara.⌋ Cap.IIII.

Vigilia qdē est dispō aīalis quum effundit̄ spūs aīalis ad istr̄a sensus, ꝛ mot⁹, vt eis vtat̄. Sahara ꝟo est supfluitas in vigilia, ꝛ egressus a re nāli. Et eius qdē cā ꝯplōnalis est calitas ꝛ siccitas ꝓpt̄ igneitatē spūs[r] ⌈ꝛ mouet⌋ sempꝫ ad exteriora: ꝛ calitas vehemētius est faciens sahara: et[s] ⌈anterius faciēs.⌋ Et sahara qdē q̄nqꝫ fit ex nitrositate hūiditatis[t] ⌈occultate⌋ in cerebro: aut ꝓpter dolorē, et cogitationes cōes, et est sahara cuius cā est lumē, ꝛ loci illuminatio, quū ꝑuenit in h⁹ aliqs p̄paratus sahare. Et est sahara, que est ꝓpter malitiā digōnis, ꝛ multitudinē replōnis. Et est sahara que fit cā eius, qd̄ iflat, ꝛ[u] ⌈cōmouet⌋ hūores et sōnia ꝛ timorē in somno, sicut fabe, et silia. Et est sahara que fit in febrib⁹ ꝓpt̄ eleuationē vapoꝝ siccoꝝ mordicatiuoꝝ ad cerebrū.[x] ⌈Et dolor qdē qui decrepitis accidit ex sahara, est ꝓpter nitrositatem⌋ humoꝝ eoꝝ, et salsedinē ipsoꝝ, et siccitatē sbe cerebri eoꝝ. Et est sahara, q̄ fit cā ap̄atis melici: aut cācerosi in ꝑtib⁹ cerebri. Et dr̄ ꝙ ille in quo sahara fit fortis: deinde accidit ei tussis, morit̄. Et nos qdē iā dixim⁹ i cap̄ sōni, qd̄ optuit nos dicē.

De signis. Cap.V.

Signa igit̄ eius que fit a siccitate pura sine mā, ꝛ nō sociata calitati, sunt leuitas capitis, ꝛ sensuuz.

a A.aut.
b A.eleuati.
c A.albeame.
d A.q ē almagasi
e A.superficies, seu habitudo.
f A.Alia litera. oculi.
g A.finit̄ ei⁹ ptās aut ad salutem, aut ad mortem: subet ꝟo q̄nqꝫ.
h A.illius mēbri
i † A.et.
k A.nardino cū castoreo, ꝛ oleo de musco.
l † A.fiat.
m A.aq̄ ciceruꝫ.
n A.alleuietur. Alia lr̄a.alleuietur stomachus.
o A.tegam ipsum q̄m algam.
p A.linire narem
q A.aliechda et alsahara.
r A.q̄ recipit emouetur.
s A.magis principale efficiens.
t A.profundare
v A.perturbat.
x A.ꝓpter dolorē ꝛ illa qdē sahara q̄ accidit decrepitis est ꝓpter bauracitatem.

⁊ ſiccitas oculoꝝ, ⁊ lingue, ⁊ nariuꝫ: ⁊ ꝙ non ſentit in capite calor, neqꝫ frigus. Eius ꝟo que fit ex caliditate, ⁊ ſiccitate ſigna ſunt, inuentio ſignoꝝ ſiccitatis cũ inflãmatione, ⁊ aduſtione. Et qñqꝫ eſt cũ ſiti, ⁊ aduſtione in origine oculoꝝ. Et eius qdeꝫ que fit ex nitroſitate humoꝝ, ſigna ſunt, humectationis inuentio in naribus, ⁊ lippitudo oculoꝝ, ⁊ ſenſibilitas grauitatis ꝑue, ⁊ velocitas excitationis apud ſomnũ cũ [a] ⌈ſaltu.⌋ ⁊ illud qdẽ ſignificat ex regimine ꝑterito, ⁊ etate. Et eius qdẽ que fit ex illuminatione loci, aut ex cibo: ſigna ſunt cauſe eius. Eius ꝟo que eſt ex apoſtemate melancholico ſigna ſunt, ſigna ꝑdicta multotiens. Sed eius que eſt ex dolore, aut cogitationibus cõmunibus, ⁊ febribus acutis, ſigna ſunt eius cauſe.

a A. oſcitatione

¶ De cura. Cap. VI.

Oportet quidẽ vt habens illã cuius cã eſt ſiccitas vtatur cibo humido, ⁊ balneis tẽperatis ꝓpe, ꝙ ſi ipm balneũ non facit dormire, tũc non eſt tẽperati corpis, ⁊ non bone cõplexionis, ⁊ neqꝫ eſt niſi in poteſtate ſiccitatis: aut poteſtate humoꝝ maloꝝ, quos balneuꝫ eleuat. Et oportet vt deferat cogitationẽ, ⁊ coituꝫ, ⁊ laborẽ, ⁊ vtatur quiete, ⁊ tranqllitate: ⁊ aſſiduitate inunctionis capitis cũ oleis humectatiuis ꝑdictis, ⁊ emulſione lactis ſup caput, ⁊ embrocis humectantibus ꝑdictis: ⁊ attractione in naribus oleoꝝ, ⁊ caputpurgijs ipſoꝝ: ⁊ diſtillatione eoꝝ in aure, ⁊ ꝓpe olei nenufarini: ⁊ ꝑcipue faciendo caputpurgiũ, ⁊ fricatione inferioꝝ pedũ. Eius ꝟo que cum hoc eſt ex caliditate, regimen eſt cũ additione facta in [b] ⌈regimine⌋ haꝝ medicinaꝝ, ⁊ adminiſtratio, verbi gratia raſure cucurbite, ⁊ portulace, ⁊ mucillaginis pſilij, ⁊ virge paſtoris, ⁊ ſempuiue, ⁊ ſimiliũ. Et ex hꝫ ipnoticis eſt ſonus ſuauis ſubtilis, cuꝫ quo non eſt [c] ⌈hezeze⌋ ⁊ fit eius caſus grauis: aut ſi ſit cũ [d] ⌈hezeze⌋ ſit eq̃lis: ⁊ ꝓpter illud ſonitus arboꝝ, ⁊ aque, faciũt dormire. Eius ꝟo que facta eſt ex dolore, regimen eſt ſedatio doloris: ⁊ ipſius cura eſt cũ eo qđ ꝓprium eſt vnicuiqꝫ dolori in capitulo ſuo. Facta ꝟo in febribus multotiens habenti datur in potu [e] ⌈adeiacur⌋ purum, ⁊ facit dormire. Et oportet vt habens eã vtatur ablutione faciei, et embrocis, et vnctione tẽporis, ⁊ frontis cũ oleo de papauere, et lactuca: ⁊ vt ponat in ſorbitionibus ipſius ſemẽ papaueris albi. Et qñqꝫ [f] ⌈ſtupefacit ex⌋ narcoticis quoꝝ deſcriptiones ſunt in antidotario: ⁊ troc. de croco ꝑdicti in. c. de ſoda calida, quũ diſſoluunt in expꝛeſſione papaueris, aut aqua roſ. in qua coctum eſt papauer, aut aqua lactuce, ⁊ linit eo frons, ꝯferunt. Et ex eis qdeꝫ que ad illud expta ſunt, eſt vt ſumant caſſia lignea, ⁊ opiũ, ⁊ crocus, ⁊ diſſoluantur in oleo roſ. ⁊ abſtergant ex eis nares. Et ſilr epithima factũ ex corticibꝰ papaueris, ⁊ radicibꝰ mandragore ſup vtraqꝫ tẽpora, ⁊ etiã odoramenta ex eis. Et qui ſumit ex iſtis quantitatẽ vnius grani orobi dormit ſomnũ tẽperatũ. Qđ ſi humor ad ipm aſcendens fuerit groſſus, fiat emplaſtrũ fronti eius ex meliloto cũ camemilla, ⁊ [g] ⌈robub.⌋ Et ex eis quidẽ que dormire faciunt febrientes, ⁊ alios, eſt vt extremitates habentiũ ſabarã ligent cum ligamine faciente dolorẽ, ⁊ corã ipſis ponat lãpas, ⁊ ꝑcipiatur ꝑſentibus, vt multiplicent ꝯfabulationes, ⁊ ſermones: deinde ſoluantur repente, ⁊ remoueatur lãpas, ⁊ ꝑcipiat ibi exiſtentibus, vt taceant repente: ⁊ tunc dormient. In ea aũt que facta eſt ex humiditate nitroſa ſalſa ꝓpter nitroſitatẽ ⁊ ſalſedinem, oportet vt acceptio oĩs acuti ⁊ ſalſi alienet, et cibetur eã habens piſcibus petroſis, ⁊ carnibꝰ ſubtilibus ſurabeget cũ pauco ſale, ⁊ euacuet cum pillulis [h] ⌈ex ſebeba⌋ et aſſidue fiat inunctio capitis cũ oleis ſuauibus tepidis. Quũqꝫ hec ſpecies ſabare accidit in etate ſenij, eius cura eſt praua. Verũtñ oportet vt eaꝫ habens vtatur embroca ex aqua, in qua cocta ſunt ordeuꝫ, ⁊ camemilla, ⁊ alhacuen, ⁊ nõ aliud omni nocte: facit eniꝫ bene dormire. Et ſimiliter odorẽt naribus facta ex oleo alhacuen, aut oleo irino, aut oleo de croco. Et qñqꝫ opꝫ vt in potu tribuamus habenti ſabarã ſupfluã, virtutis cuius timet reſolutio, cerataria, et ſimilia ex opio, vt faciat ipm dormire. Ei ꝟo qui non habet ſabaram cũ huiuſmodi ſupfluitate, ſufficit vt laboret ⁊ exercitetur ⁊ balneet, deinde ante cibũ bibat [i] ⌈aliq̃ꝫtulum vini⌋ ⁊ comedat cibuꝫ qm̃ dormiet, in hora.

b A. friditate.
c A. açhagi.
d A. açhagi.
e A. diacodion.
f A. fit vaporatio cum.
g A. mibachtegi
h A. alſabiar.
i A. aliqđ qđ inducit ſedar.

¶ De leſione [k] ⌈ſenſus.⌋ Cap. VII.

Species nocumẽti [l] ⌈ſenſus⌋ cõtingẽtis in opationibꝰ cerebri ſunt [m] ⌈ꝓpter duas cauſas,⌋ ⁊ cognoſcunt tribus modis. Quũ eniꝫ ſenſus hoĩs eſt incolumis, ⁊ imaginatio formaꝝ reꝝ in ſomno ⁊ vigilijs eſt ſana, deinde ſunt [n] ⌈res⌋ ⁊ diſpõnes quas videt in vigilijs ſuis, aut in ſõno ſuo ex eis, de quibus poſſe eſt ipm [o] ⌈ꝓponere,⌋ ⁊ remouent ab eo, ⁊ quuꝫ audit eas, ⁊ teſtificat, non remanent apud eũ, tunc leſio illa eſt in memoria, ⁊ in poſteriore cerebro. Qꝫ ſi in hoc non eſt impedimẽtũ, ſed loqtur ea que non ſunt dicẽda, ⁊ timet ab eis, a qbus timere nõ oportet, ⁊ putat eẽ bonũ qđ non dꝫ putari bonum, ⁊ ſperat qđ non eſt ſperandũ, ⁊ inquirit qđ inqrendũ nõ eſt, ⁊ facit qđ faciendũ non eſt, ⁊ nõ eſt potẽs [p] ⌈ſeruare quorum vult recordari⌋ tunc leſio eſt in cogitatione, ⁊ in pte media cerebri. Si ꝟo ipſius memoria, ⁊ ipſius loquela ſunt ſicut eſſe debẽt, ⁊ non ꝯtingit in his que agit, ⁊ loquit aliqđ ꝯtrarium rectitudini, ⁊ imaginatur res ſenſibiles, ⁊ colligit villos, et videt ſingularia mẽdoſa, ⁊ ignes, ⁊ aquas, aut reliqua mẽdoſa: aut debiliter imaginat formas reꝝ in ſõno, ⁊ vigilijs, tũc leſio eſt in imaginatione, ⁊ in vẽtre anteriore cerebri. Et ſi aggregant duo ex illis, aut tria, tunc leſio eſt in duobꝰ vẽtribus, aut tribus. Et ſi cogitatio infirmet, ⁊ accidat in eo abbreuiatio ꝓpter cõitatẽ leſionis in memoria ꝑcedẽtis ꝑmũ, facilius eſt q̃ꝫ ſi infirmet cogitatio, ⁊ ſequatur eaꝫ egritudo memorie. Et qđcunqꝫ hoꝝ eſt declinans ad diminutionẽ, tunc egritudo eſt ex frigore: ⁊ qđcunqꝫ eſt decliue ad pmutationẽ, ⁊ agitationẽ, eſt ex caliditate. Et qdã exiſtimauerunt, ꝙ declinatio ad diminutionẽ eſt ꝓpter diminutionẽ ſubẽ cerebri: ⁊ hoc qdẽ nõ eſt longinquũ apud me. Cauſa ꝟo [q] ⌈eius aut eſt iprimis⌋ in ipſo cerebro, aut eſt ex mẽbro alio: ⁊ qñqꝫ eſt ab extrinſecis, ſicut pcuſſione, aut caſu. In curis aũt oportet te eſſe ſolicitũ ſm ꝑncipia que dixi in canone. Et collige ex tabulis egritudinũ membroꝝ capitis in libro ſecundo medicinas ad oĩa illa iuuatiuas, qbus in eis vteris: ⁊ cõſiderabis que ex eis, ⁊ qui ex cibis ledunt eos, quare alienabis eos in eis [r] ⌈⁊ inde eas ꝯſiderabis ⁊ alienabis eos a cibis qui eos ledunt in ipſis.⌋

k A. aldhen.
l —— A.
m A. Alia litera manifeſte.
n A. forme, ſeu ſpecies.
o A. ſmonẽ facẽ
p A. narrare qđ narrandũ eſt de rebus.
q A. oĩum illoꝝ aut eſt icipiens.
r —— A.

¶ De pmiſtione [s] ⌈ſenſus⌋ ⁊ alienatione. Ca. VIII.

[t] ⌈Permiſtionis⌋ ꝟo ſenſus ⁊ alienationis declaratio eſt qm̃, que fit ⌋ ꝓpter cerebrũ ipm, eſt aut ex cholera nigra: aut ex ſanguine calido iflãmato: aut

s A. alhachel.
t A. Permixtio ꝟo rõnis, ⁊ alienatio eſt, vel cõnumerat iter illa. Facta autez.

ex cholera citrina: aut ex cholera rubea: aut ex calore puro: aut ex vapore calido.[a] [Et illa qdez sunt ex illis]que desiccant, q̃re cerebꝝ materia spus innati priuat̃, p cuius simile possibile est rõni viã suã seruare. Et facta ꝑpter mẽbruz aliud, aut corpus, ẽ sicut q̃ fit ꝑpter stomachũ, aut os eius, aut mirac, aut ꝑpter matricẽ, aut ꝑpter totũ corpus sicut in febribus. Et totũ illud est ꝑpter q̃litatẽ purã venientem ad ipm sicut eleuat̃ a digitis pedũ, ⁊ manuũ, qñ apostemant̃: ⁊ a mẽbris corrupte cõplexionis [b] [apatis]aut ꝑpter vaporẽ calidũ cholere, ⁊ phlegmatis iã putridi, ⁊ acuti. Et ꝑmistio rõnis magis incolumis est, q̃ est cũ risu, ⁊ que est scðm qetem: ⁊ deterior est: q̃ est cũ agitatione, ⁊ rixa, ⁊ audacia.

De signis. Cap. IX.

Signas ꝙ omnis dolor vehemẽs, de quo patiẽs nõ ꝯquerit̃, ⁊ in quo nõ sentit, ꝑmistionẽ: ⁊ vrina oleaginea[c] †[ ]significat in febrib⁹ ꝑmistionem rationis. Que ꝟo fit ex melãa, est cum tristitia, ⁊ estimatiõe mala[d] [aut]cũ signis melancholie, quoꝝ in caplo ipsius rememorabimur. Et si melãcholia est cholica est cũ[e] [lupinositate ⁊ audacia.] Et si est melãa sanguinea est illic letitia, ⁊ risus cũ exuberatione venaꝝ. Facta aũt a cholera citrina, est cũ inflãmatione ⁊ caliditate, ⁊ rixa, ⁊ malitia moꝝ, ⁊ agitatione vehemẽti, ⁊ imaginatione ignis, ⁊ scintillaꝝ, ⁊ adustione angulorum oculoꝝ interioꝝ, ⁊ citrinitate coloris, ⁊ inflammatiõe capitis, ⁊ extensione cutis frõtis, ⁊ ꝓfundatione oculoꝝ, ⁊ saltu ad[f] [oppositũ.]Et in illa qdẽ que fit ex rubea, sunt accidẽtia ista vehemẽtiora, ⁊ magis ꝑuersa. Et hmõi qdez generis est ꝑmistio, [g]†[ ]q̃ fit in febrib⁹: ⁊ plᵐ fit in pestilentialib⁹. Cũ ea aũt que facta ẽ ex caliditate, ⁊ siccitate puris, nõ sunt grauitas, neqꝫ signa materieruz ꝑdictaꝝ in canone, ⁊ in capitulis ꝑcedentib⁹. Factam aũt ex phlegmate iam putrefacto, ⁊ acuto habẽtib⁹ accidit vt eis adsit cũ ꝑmistiõe[h] [seueritas] ⁊ vt eleuent supcilia sua manibus suis oi hora, ⁊ vt ipsoꝝ capita grauent̃, ⁊ patiant̃ subet ꝑpter substãtiã frigoris, sicut ꝑmiscent̃ eoꝝ rõnes ꝑpter accidẽtia caliditatis. Et isti qdẽ nõ separant̃ ab eo qð tenent: ⁊ plurimũ qdẽ accidit eis, vt existimẽt se ipos bestias, ⁊ aues. Et vniuersalr̃ qdem ꝑmistio rõnis quum accidit a calitate sicca tũc ipsam significãt vigilie: aut a calitate hũida sanguis: aut a phlegmate putrefacto, tũc sigt ipsam subet. Illa ꝟo cuius cã est vapor ascẽdẽs ex mẽbro, cognoscit̃ ex dispositiõe illius membri dolorosi, si fuerit mẽbꝝ, aut totius corporis, si fuerit comprehendens, sicut in febribus[i] [cõicantibus]⁊ cognoscit̃ an est pura: aut est[k] [materia aut vapor.]Et signa quidem omniũ illorum predicta sunt in capitulo de soda.

De cura. Cap. X.

Curam aũt, que melãcholie adhibet̃ dicemus in caplo melancholie. In cura autem ꝑmistionis facte ex sanguine opꝫ icipe a phlõmia, ⁊ ab oibus que tẽperant sanguinem, ⁊ ipm infrigidãt, ⁊ eius essentiã rectificant. Ei⁹ ꝟo q̃ facta est ex citrina, aut rubea, cura est vt incipiat̃ ⁊ euacuet̃, ⁊ ꝑmutet̃ cõplexio, aut corporis totius, aut capitis ꝑprie, ⁊ administrent̃ infrigidatiões, ⁊ humectationes predicte in canone, ⁊ administrent̃ emplã post rasionẽ capilloꝝ: ⁊ si[l] [coarctat̃, ⁊ fortior fiat, regat̃ alio regimine]⁊ ex eis qdem q̃ ꝯueniũt ꝑmistioni[m] [sensus cholere]est ceratũ infrigidatiuũ ex oleo roŝ. ⁊ aceto syncipiti suppositũ[n] [⁊] oleũ violᷓ. ⁊ lac si nõ fuerit febris: aut oleũ roŝ. ⁊ papauer, cũ cautela repressiõis vapoꝝ. Quũqꝫ vigilie adsunt tunc oia epithimata non sunt iuuantia: ⁊ qñqꝫ faciunt eũ possidere ꝯstrictionẽ[o] [caliditatis, q̃re]non facias caput purgiũ[p] [⁊ facias] augmentũ in attractiõe, imo ꝯsequẽter adhibe clistere lenitiuũ. In ea aũt que fit ꝑpter mẽbri cõitatem, vtere capitis ꝯfortatiõe, ⁊ eius infrigidatiõe, ⁊ attractione ad ꝯ̃riũ: ⁊ hoc totũ qdẽ iam scit̃ ex canonib⁹ ꝑteritis vniuersalib⁹ ⁊ ꝑticularib⁹. Quũqꝫ cũ[q] [caliditate, ⁊]rõnis ꝑmistiõe, nõ sunt debilitas, ⁊ signa apostematũ, opꝫ vt patiẽs alapis cedat̃ vehementer, ⁊ qñqꝫ necessaria est ꝑcussio, vt ad ipm ipsi⁹ redeat ratio, ⁊ qñqꝫ opꝫ vt caput ei⁹ scðꝫ crucẽ cauterizet̃, si nihil aliud ꝯfert. Et ex reb⁹ ipsi ꝯferentib⁹ est vt fundat̃ sup capita ipsoꝝ decoctio pedũ, ⁊ capitũ ⁊ multotiens sanat eos[r] [alfesur]quum ex eo bibunt, ⁊ comedunt ipm diebus aliqbus, sicut est, aut in aliquo alio fructuũ ex dulcibus inter ea, que cooperiunt, ⁊ faciunt non apparere.

[s] [De stoliditate ⁊ amentia.] Cap. XI.

Differentia inter ꝑmistionem rõnis, ⁊ inter stoliditatẽ, ⁊ amẽtiam, q̃ꝫuis sint duo impedimẽta rõnis, ⁊ sit causa faciẽs ꝯtingere vtrasqꝫ simul cadẽs in ventre medio cerebri, ẽ ꝙ ꝑmistio[t] [sensus]est lesio in opationib⁹ cogitationis fm mutationẽ: Stoliditas ꝟo ⁊ amẽtia sunt lesio fꝫ diminutionẽ, aut destructionẽ. ⁊ dispositio similis[u] [fatuitati ⁊ phãtasie.]Et tu qdẽ iam sciuisti ꝙ spẽs[x] [opationũ]sunt tres. Hmõi aũt egritudinis cãe, aut sũt frigiditas pura, aut cũ siccitate, cõprehẽdens sup ventrẽ mediũ cerebri in lõgitudine dieꝝ ⁊ spatij: aut frigiditas cũ[y] [aliquo phlegmatico]in vacuitatib⁹ vasoꝝ cerebri. Et cã [z] [in hoc nõ est nocumẽtũ ex frigiditate ⁊ nõ ex caliditate nisi]qm̃ hoc nocumentũ est destructio ⁊ diminutio. Qm̃ caliditas est faciẽs cogitationẽ q̃ est vnus ex motib⁹ spũs quo mouet̃ ab anteriore parte cerebri vsqꝫ ad eius postremã ⁊ eꝯ̃rio. Et[⁊] [caliditatẽ qdẽ eleuat motus,]⁊ iuuat ipsam. Et ꝯgelatio ꝓhibet ipm. Quapropter posita est cõplexio hꝰ ꝑtis cerebri decliuis ad calitatẽ: ⁊ posita est in medio vt sit ei reditus ab imaginatione ad memoriã. Et tu qdẽ iam sciuisti imaginationẽ, ⁊ memoriã in loco suo. Hec aũt egritudo curat̃ calefactione cerebri, ⁊ humectatione ipsi⁹, si fuerit cũ siccitate. Aut resolõne eius, qð est in ipso: ⁊ eũonibus cũ medicinis magnis: ⁊ vomitu facto cũ oxymelle squillitico [⁊] [aut]semine raphani, si fiũt a mã. Et opꝫ vt ex illo ꝑueniat̃ ad excitãdũ cor cũ medicinis sibi ꝑprijs sicut diamuschũ ⁊ mithridatũ, ⁊ [ꝝ] [elinufera]⁊ his silia. Et nõ opꝫ vt ꝑlongemus sermonẽ in h̃ caplo: iam eniꝫ sciuisti modũ similẽ hui⁹ regiminis in canonib⁹ in eo qð ꝑterijt. Et opꝫ qdẽ vt hospitiũ eius domus luminosa sit: ⁊ vlr̃ qdez vigilie, ⁊ sahara, et subtiliatio cibi, ⁊ paucitas ipsius, ⁊ declinatio ad ꝯplõnem sicciorem, ⁊ subtiliationẽ sanguinis, ⁊ ad tẽpandũ ipꝫ, ⁊ [a] [paucitas ipsius ⁊ calefactio ei⁹.] Ita ꝙ non sit vehemẽs ebullitio, ⁊ calefactio: imo sit caliditas subtilis, non feruens.[b] [Hec enim ex eis est que rectificant sensum, ⁊ mundat ipm.] Et nihil est magis inimicum[c] [sensui]q̃ꝫ repletio ex cibis ⁊ humiditatibus. Et siccitas nocet[d] [sensui nõ vnde est diminutio:]sed vnde est supfluitas in velocitate motus: aut vnde est paucitas spiritus vehementer: aut eius resolutio cũ aliquanto motu.

Marginal notes (left column):

- a A. ⁊ illud est ex eis quoꝝ nocumẽtũ alleuiat̃ i hmõi. Aut ex siccitate ꝑp ꝑces/sionem vigiliaꝝ, aut cogitatiõis, aut reliquoruz.
- b A. apostemosis
- c † A. quãdoqꝫ.
- d A. et.
- e A. moribus al sebaie.
- f A. pugnam.
- g † A. rationis.
- h A. razane.
- i A. cõprehẽdẽtib⁹ seu toti communibus.
- k A. cũ materia aut vapore.
- l A. vehemẽtior fiat, ⁊ fortificetur regat̃ regimine manie.
- m A. rõnis calẽ.

Marginal notes (right column):

- n A. aut.
- o A. vaporum
- p A. vnde fiat.
- q —— A.
- r A. alfesera.
- s A. De alrabasne, et alhamech, vel alchamech.
- t A. rationis.
- v A. alcharsie, et alsebubie.
- x A. nocumẽtoꝝ
- y A. mã flãtica.
- z A. h⁹ est ex frigiditate, ⁊ non caliditate.
- ⁊ A. calitas qdẽ excitat motum.
- ? A. et.
- ꝝ A. almeserpha.
- a A. paucitatem ipsi⁹ ⁊ calefactionem eius.
- b A. est ex eis q̃ rectificant, vel acuunt rõnẽ, seu intellectũ, ⁊ clarificant ipsum.
- c A. rationi.
- d A. rationi, nõ vnde est siccitas.

¶De corruptione memorie. Cap.XII.

Ipsa est cōpar stoliditati, nisi qꝛ est i posteriori cerebro: qm̄ est diminutio in aliqua opōnū posterioris cerebri, aut destructio in oib⁹. Et eius qdē causa pma apud. G. est friditas, aut pura, aut cū siccitate: ⁊ nō imprimit̄ in illa siĺe, aut cū humiditate, ⁊ nō seruat qđ impressum est in ea. Sed si est cū siccitate signt ipsam vigilie, ⁊ insōnietates: ⁊ ꝙ seruat res p̄teritas, ⁊ nō est potēs seruare res momētaneas, ⁊ illius hore. Et si est cū humidilate, signt eam subet, ⁊ ꝙ p̄terita penitus non seruat. Et forsitan seruat ea que sunt illius hore, ⁊ momentanea, spatio maiore, q̄ȝ p̄terita. Et si fuerit illic frigiditas pura, erit stupor ⁊ [a] ⌈vertigo.⌋ Et fortasse erit ex siccitate cū calitate, ⁊ erit cū ea pmistio [b] ⌈sensus.⌋ Et illud qdeȝ est aut in illa pte cerebri ipsius, aut in vētre ipsius: aut in vase eius. Et qn̄qȝ fit ppt̄ humores, ⁊ malitiā ꝯpl̄onis tempoꝝ pueniente ad cerebrū. Et qdā antiquoꝝ iam dixerūt hoc, ⁊ est ex eis que testificata sunt ⁊ expta: ⁊ obliuio qdē, ⁊ corruptio memorie, ſm pl̄m nō accidunt nisi ex friditate, ⁊ humiditate. Qn̄qȝ tn̄ fit ab apatibus cerebri, ⁊ pprie frigidis. Et scias ꝙ obliuio qn̄ accidit cū sanitate nuntiat egritudines cerebri [c] ⌈ppinquas⌋ sicut apoplesiam, epilepsiā, ⁊ lethargiam.

¶De signis. [d] †⌈ ⌋Ca.XIII.

Oportet vt cognoscas illđ ex canonibus p̄dictis, ⁊ non iteremus eos in omni hora.

¶De cura. Cap.XIIII.

Illa aūt que [e] ⌈sepata est a calitate ⁊ siccitate⌋ est facilioris cure. Et hꝰ qdē cura est cuȝ eo qđ dictum est multotiēs. In ea ꝟo que facta est a siccitate nuda, opȝ egrum nutriri ex cibis humectātibus tēpatis. Et vt administres exercitiū partiū capitis cū fricatione, ⁊ cōpressione facta cuȝ pānis aspis, ⁊ motionē manuū ⁊ pedū. Et vl'r exercitiū qđ non sit forte: sed sit ſm q̄ȝtitatem qua fiat fames, ⁊ [f] ⌈pueniat ad augmētū cibi, ⁊ quietē, ⁊ sōnum, ⁊ balneū, ⁊ calefactionē⌋ cū empl'is calefaciētib⁹ notis, quoꝝ rememorationē non iteramus. Et cū vētosis sup caput absq̄ȝ scarificatione. Et cū medicinis rubificātib⁹: ⁊ fortasse necesse erit vt [g] ⌈pl'm sit posterius, vbi collū iungit̄ craneo.⌋ Et administrent̄ aque in qb⁹ cocta sint camemilla, ⁊ melilotū ⁊ pedes capraꝝ: ⁊ ex oleis oleū de lilio, ⁊ narcisco, ⁊ keiri. Qđ si fuerit a mā hn̄te friditatē, ⁊ humiditatē, euacua ipm post digōnem cum eo qđ scis. Et habitet in domo multi luminis. Et icipiat̄ p̄mū ab euantib⁹, que sunt faciliora sicut hiera, ⁊ pulpa colloqntide, ⁊ castoreuȝ. Deinde gradatim pcedat ad hieras magnas: postea administret̄ si ꝯfidis, ꝙ nō est malitia ꝯpl'onis calide ꝯfectionē anacardinam, qm̄ est fortior in ꝯfortatione [h] ⌈sensus⌋ sufficienter faciēte acqrere seruationē iuuatissimā seruationis: ⁊ administrent̄ reliq̄ [i] ⌈digestiua⌋ ex rubificātib⁹, ⁊ gargarismis, ⁊ odoramētis ēt que scis. Et nō, festines in desiccatiōe eius: sȝ gradatim pcede. Et caue ne desiccatio tua ꝯsequat̄ [k] ⌈finē⌋ humiditatū p̄ncipaliū: ⁊ sequat̄ eam friditas ꝯpl'onis. Illud enim est ex eis que in obliuione augmētum p̄bēt. Et opȝ vt alienēt a se ebrietatē, ⁊ sufflationē vētoꝝ, ⁊ repletionē. Et alienent̄ ab ablutione cū aq̄ penitus, calida qdē, ppter illud qđ est in ea de mollificatione: ⁊ a frida qdeȝ, ppterea ꝙ stupefacit, ⁊ nocet spiritui sensus. Qꝝ si eis accidit repl'o, subtiliēt regimē post ipsam. [l] ⌈opȝ ergo vt alienent̄ a cibis retentiuis, ⁊ grauatiuis, ⁊ vaporosis.⌋ Repl'o ꝟo ex vino facta nocet valde: sed paꝝ dilatat aiam, ⁊ ꝯfortat spm̄, et facit ipm bonū, ⁊ excusat a multiplicatione aque. Eius eni multiplicatio est res magis nocēs eis. Et [m] ⌈dormitio multa in meridie.⌋ Et vl'r somnus mltus nocet multū, ⁊ pprie sup repletionē plimā. Superfluitas quoq̄ȝ vigiliaꝝ resoluit spm̄, ⁊ debilitat eū, ⁊ cū hoc replet cerebrū vaporibus. Et ex eis qdeȝ que expta sunt est acorus nutritus, ⁊ piper lōgum nutritū, ⁊ inuēta sunt manifeste addētia in seruatione. Et medicamē hoc exptum: ⁊ eius qdē ꝯfectio. ℞. olibani ciperi, pipis [n] †⌈ ⌋croci, myrrhe ptes equales cōmisceant̄. Sumat̄ oi die pōdus. ʒ. vnius: ⁊ hoc ēt iam exptū est: pipis partes. ij. cymini tantūdē zuccari albi ptes. iij. Et exptū etiā omni die in ieiuno potare in ipsa olibani. iij. q̄rtas aur̄. et pipis q̄rtā: ⁊ iteꝝ cymini partes. v. pipis. i. acori. ij. ciperi. ij. myrobal'. ni. ij. mell' anacardi. i. mellis duplum oiuȝ. Et opȝ vt redeas ad medicinas singulares scriptas in libro scđo: ⁊ eaꝝ locus est in tabulis egritudinū capitis. Et opȝ vt sit hospitiū hui⁹ domus in qua sit lumē plurimū. Facta ꝟo ab apostematibus cerebri, curatur cum eo qđ dictuȝ est in karabito, ⁊ in lethargia, ⁊ subet asahari.

¶De corruptione imaginationis. Cap.XIIII.

Ipsa [o] ⌈eadē cognoscitur in signis narratis⌋ in alijs capl'is, verū tn̄ est in anteriore pte cerebri: ⁊ eius corruptio, aut est vt imaginet̄ qđ nō est: et videat res, qbus nō est inuētio: ⁊ illud est ppt̄ dn̄ium chol'e in anteriore pte cerebri: aut propter dn̄ium malitie ꝯpl'onis calide absq̄ȝ mā: aut vt minuat̄ imaginatio, ⁊ debilitet̄ ab imaginādo res imaginabiles, ⁊ neq̄ȝ videt visiones, ⁊ sōnia nisi paruȝ, ⁊ obliuiscat̄ eoꝝ, ⁊ obliuiscat̄ formaꝝ sensatarū qual'r sunt, ⁊ neq̄ȝ imaginet̄ eas: ⁊ eius qdē causa est eadē cā, que est diminutionis memorie: verū tn̄ pl'm corruptionis memorie, nō fit nisi a friditate ⁊ humiditate: ⁊ [p] ⌈paucitas ipsius⌋ fit a siccitate: ⁊ res hec est ecōuerso. [q] ⌈verūtn̄⌋ hoc istr̄m lene creatum est, vt velociter fiat imp̄ssio eius qđ imaginat̄: ⁊ illud duruȝ, vt [r] ⌈solutio⌋ ipsius difficilis fiat ab eo, qđ in ipso est imp̄ssum [s] ⌈ppter res cadētes⌋ in ipso eȝ̄rio: ⁊ corruptio qdē [t] ⌈memorie cadit i duabus dictionib⁹⌋ sensatoꝝ, et in corruptione ꝯpōnis eoꝝ: [u] ⌈⁊ corruptio imaginationis cadit, sicut in sensatis, ⁊ formis ipsoꝝ.⌋ Et hoc qdem scitur ex arte alia. Qđ aūt magis significatiuuȝ est ꝙ egritudo est ex humiditate, aut siccitate, est dispō sōni, ⁊ vigiliaꝝ: ⁊ dispō siccitatis oculoꝝ, ⁊ nariū, ⁊ humiditatis eoꝝ. Et dispō coloris lingue, ⁊ humiditatis ei⁹, aut siccitatis ipsius. Et qn̄ est egritudo corruptionis imaginationis, nō ipsius diminutio, tu es sufficiens ad cognoscēdū eaȝ ēt, qn̄ est a melia, aut cholera, aut ꝯpl'one cal'a singulari, ppter illud qđ dcm̄ est, ⁊ scit̄. Cure autē illius sunt, ſm curas q̄ sunt in egritudinibus p̄teritis. verūtn̄ opȝ vt [x] ⌈cura⌋ sit in partibus p̄ncipioꝝ sensus: ⁊ si nec̄ia est fricatio, aut ventosaꝝ appositio, fiat in anteriore parte cerebri.

¶De mania ⁊ [y] †⌈ ⌋canina. Cap.XV.

Expositio manie est [z] ⌈demoniū lupinū.⌋ Canina ꝟo, est spēs eius existēs cū ira permista tripudio [⁊] ⌈⁊ inq̄sitione corrupta pmista petitioni⌋ queādmodum est ex naturis canū. Et scias ꝙ materia faciens [ꝯ] ⌈demoniū lupinum⌋ est in subā materie facientis meliam: quoniā

Marginal notes:

a A. scotomia.

b A. rationis.

c A. fortes.

d † A. spēꝝ eius ⁊ causaꝝ ipsius.

e A. Alia litera associat̄ calitati ⁊ siccitati.

f A. exgrat̄, vel necium sit augmentū in cibo, ⁊ trāquillitas, vel quies, ⁊ somnuȝ ⁊ balneū, ⁊ calefaciat.

g A. ponāt̄ duo cauteria posteri⁹ alchasa.

h A. rationis.

i A. calefacientia.

k A. ꝯsumptiōeȝ

l A. Et opȝ vt alienet cibos inducētes subet, ⁊ grauatiuos, et stupefactiuos, ⁊ vaporosos. Alia lr̄a. Et opȝ vt alienēt cibos grossos, ⁊ grauatiuos.

m A. ociositas multa.

n † A. albi.

o A. qdem est ex causis p̄dictis, ⁊ signa eius sūt signa narrata.

p A. minus.

q A. Nam.

r A. remotio.

s A. ⁊ res cadāt

t A. Alia litera cogitatiue cadit in intētionibus

v A. Corruptio ꝟo cadit in formis, seu spēbus sensatoꝝ, ⁊ in similitudinib⁹ ipsorum. Alia lr̄a. in intētionib⁹ sensatoꝝ ⁊ in pportiōe cōpositiōis eaꝝ. Et corruptio imaginatiōis cadit in silitudine sensatoꝝ ⁊ specieb⁹ ipsorum.

x A. curatio.

y † A. dispositiōe

z A. gienun alsebhai.

⁊ A. seu ioco cū motiōe manuū corrupta pmista blādimēto ad cōplacēdum hoi.

ꝯ A. gienun alsebhai.

vtreqȝ sunt melācholice: verūtamen causa faciens [a]⌈demoniū⌋est melācholia adusta facta, aut a cholera, aut a melia, que est deterior: ⁊ faciens meliam est melācholia naturalis multa, aut adusta: sed facta a phlegmate, aut sanguine dulci: [b]⌈tamē parū fit a phlegmate adusto: si aūt fiat ab ipsa melācholia, tunc plurimū quum fit melia non est nisi mania cum sua applicatione⌋in anteriore parte cerebri, ⁊ substātia eius: qm̄ ipsius applicatio ad cerebrū est sicut applicatio materiei karabiti. Et melia qdē est cū malitia existimationis, ⁊ cogitatione corrupta, ⁊ timore, ⁊ quiete, ⁊ non est in ipsa agitatio vehemens. Mania vero tota est agitatio, ⁊ saltus, ⁊ inquisitio [c]⌈⁊ luposítas,⌋⁊ aspectus cui non assimilatur aspectus hoīs: imo res cui magis similis est aspectus [d]⌈lupoꝝ.⌋ Et differt ab vna specie karabiti, cui eam hñs in demonio assimilaẗ: qm̄ cū hac egritudine non est febris ſm plurimū: sed karabitus nō euacuaẗ ab ipsa. Canina autem est spēs manie, in qua est associatio vehemēs, ⁊ amicitia cū obedientia, ⁊ ꝯuenientia simul. Et in ipsa qdē non est [e]⌈credulitas ꝯtentionis⌋que est in mania: ⁊ est quasi ad sanguineaȝ ꝓpinquior. Hec autem egritudo plurimum accidit in autūno ꝓpter malitiaȝ humoꝝ. Et qñqȝ multiplicaẗ in vere, ⁊ in estate. Et est ei excitatio apud flatū septētrionis, ꝓpter desiccationem septētrionis. Et hanc qdē egritudinē plīm non resoluunt nisi hemorroides ⁊ varices. Et quum accidit successione eius hydropisis, soluit eā cū humiditate sua, ꝓprie quū eius causa est caliditas epatis, et ipsius siccitas: ⁊ multotiēs accidit hec egritudo ꝓpter cōmunitatem stomachi, quā vomitus sanat.

¶ De signis manie vniuersalibus, ⁊ specierum eius. Capitulum.XVI.

Signa itaqȝ vlia eius sunt, ꝙ mutatio operationū moraliū, ⁊ mobiliū est mutatio ꝑdicta. Signa vero indicantia ipsam sunt, sicut icubus cū caliditate cerebri: ⁊ sicut si repleanẗ pedes sanguine, ⁊ fiant rubei. Aut coaguletur sanguis in māmilla mulieris. Et fiḡt motus corruptionis sanguinis. Et ꝑmum qñqȝ significat [f]† ⌈ ⌋ ꝙ facta est causa corruptionis sanguinis in mēbro in quo calor inatus non est fortis regēs sanguinem hñ: imo corrūpiẗ in ipso sanguis aliqua corruptionis specie [g]† ⌈ ⌋ Et quū accidit signum primū in fine manie, forsitan fiḡt ipsius resolutionē significatione varicū. Et multotiens accidit mania in egritudinibus acutis siḡns crisim: ergo si reliq̄ signa eius inuentionē [h]† ⌈ ⌋attesteẗ, significat ꝙ crisis erit bona. Et quandoqȝ est vehemētia manie siḡns crisim ipsius manie. Et signuȝ qdeȝ facte ex melia adusta a melia est ꝙ eius [i]⌈demoniū, ⁊ lupinositas⌋eius, fiunt cū cogitatione, et quiete spatio aliquo: deinde quū moueẗ, [k]⌈⁊ loqẗ, incipit rōcinari⌋cogitans: postea quū iteraẗ super eū, non est poſſe euadē ex eo, neqȝ facere silere ipm. Et est extenuatio corpis in ipso vehemētior, ⁊ color ad nigredinē decliuior, ⁊ sōnia deteriora: ⁊ qñqȝ vomit aliqd acetosuȝ, ex quo ebullit terra. In ea vero que est ex melia cholica, fiunt ꝑmutationes ad ꝯtētionē velocius: ⁊ qes ab ea velocius, ⁊ nō recordatur ꝯtentionis, ⁊ odij, sicut recordatur eius primus aut minoraẗ eius quies, ⁊ multiplicaẗ motus ipsius, ⁊ rixa, ⁊ agitatio eius.

¶ De cura. Cap.XVII.

Si repletionem vides humoꝝ phlebotoma. Et si vides dñiuȝ cholere in corpore per vrinā, ⁊ reliqua signa, euacua cū decoctione epithymi, aut decoctione myrobal. si est cholera melica. Et si est melia pura, fortasse necesse erit tibi vt euacues cū epithymi puri pondere [l]⌈triū.ʒ.cum oxymelle,⌋⁊ pillulis de azulo. Deinde veni ad caput ⁊ euacua si est ibi repletio sanguinea: aut melia sanguinea, ex venis q̄ sunt sub lingua. Et assidua ipsius eūonē cū his pillis. Quarum ꝯfectio. ℞. hierepig. epithymi sticados oium triū añ. partē.j. scamonee myrobal. amboꝝ añ. partē mediā fiant ex ea pille magne. Et post vlēm euacuationē in noctibus separatis sumatur ex eis quaqȝ nocte pōdus.ʒ.ij. Et ex eis que ꝯferūt ad illud sunt pille istiusmodi: epithymi polipodij amboꝝ añ.ʒ.v. lapidis armeni myrobal. kebu. añ.ʒ.j. sticados.ʒ.x. salis indi pulpe collognitide amboꝝ añ.ʒ.iiij. belliri. embli. hasce. hellebo. ni. oium añ.ʒ.iij. turbit.ʒ.xx. ꝯficianẗ cū oxymelle mellino, ⁊ administrenẗ. Et fiant gargarismata cū oxymelle scamoneato. Et non supflue vtaris de pillis de [m]⌈sceibar:⌋sed vtere eis tanto tpe, quo [n]⌈assidue inueniẗ in eis⌋leuitas. Quū autez malitiam cōplexionis calide sentis, abscinde eas: ⁊ post purgationē pueni ad ifrigidationē, ⁊ humectationē cum embrocis, ⁊ alijs. Et fortasse necīuȝ erit, vt in die quinquies embroceẗ, ⁊ liniantur capita ipsoꝝ ex decoctione peduȝ ⁊ capitū: ⁊ mulgeaẗ sup ipsa lac: ⁊ ponaẗ sup ea butyrū crudū. Sitqȝ intentio tua in humectādo maior intētione tua in ifrigidando. Verūtñ si non inuenis medicinas vehemētis humectationis, nisi frigidas, pone cū eis camemillā. Et fortasse necīum erit tibi, vt eos dormire facias, medicamē tribuere eis in potu. [o]† ⌈ ⌋ Dabis ergo ei ad bibēdum cū aqua granatoꝝ dulciuȝ, vt humectet: aut cū sirupo de prunis, vt leniat: aut cū aqua ordei. Et embroca eos [p]† ⌈ ⌋ cum aqua in qua coctum sit papauer, vt dormiant: veꝝ rectius est vt ponas in eo parum camemille: ⁊ emulge sup caput lac, ⁊ olea iuuantia ad illud sunt bona. Et quū administraueris embrocas, ⁊ caputpurgia, ⁊ olea humectātia, ingenia vt dormiant postea ſm dispositionez, qua fit sōnus ex embrocis, ⁊ oleis faciētibus subet: ⁊ ꝓprie oleo ex lactucis: ⁊ in potu tribue eis qđ humectat, sicut aqua ordei. Et nō des eis ad potandū aliqd, qđ currat cursu oxymellis: ⁊ in quo sit subtiliatio, ⁊ desiccatio, ⁊ icisio. Et quotiens videris naturā duraȝ, clisteriza infirmū, vt non eleueẗ ad caput vapores impedientes ex fece. Et oportet vt in aqs ipsoꝝ des eis in potu radices feni. siluestris, ⁊ semē eius, ⁊ radicem vitis albe [q]⌈⁊ est alfesir⌋qm̄ sunt iuuatiua. Sitqȝ ipsoꝝ ex eis potio quaqȝ die aur.j. Si autē ea non biberint, abscōde illa in cibis eoꝝ. Et corā infirmo sedeat de quo verecūdeẗ: ⁊ quē timeat, ⁊ stringantur coxe, ⁊ crura eius semp, vt assidue vapor ad iferiora trahaẗ. Qđ si timeẗ, ꝙ seipsos ledant, ligenẗ fortiter, ⁊ intromittanẗ in cabijs, ⁊ suspēdanẗ in suspēsorio eleuato qđ est sicut [r]⌈argeatum.⌋Et oportet vt sint cibi eoꝝ humidi ſm omnē habitudinē: verū tamē opȝ ne cum sua humiditate sint ex eis, que oppilationes venire faciunt, sicut amilū, ⁊ que similia sunt ei. Illud eniȝ valde nocet eis. Et nō detur ipsis qđ plīm prouocat vrinaȝ: illud enim ipsis nocet. Et relique cure ipsoꝝ, in qbus oportet vt sibi timeant, ⁊ sibi caueāt, sunt cura melācholie: ⁊ nos rememorabimur eius in suo caplo. Quūqȝ declinant, non est malū si ad potandum detur eis vinū plurimum cōmistū. Naȝ illud humectat eos, ⁊ dormire facit.

[a] A. gienun alsebhai, aut.

[b] A. ⁊ raro fit ex flāte adusto gienun, quāuis fiat ex eo melia. Et plīm qdeȝ melia nō fit nisi cū presentia māe melice i vasis. Et plȝ mania nō est nisi cū pñtia māe. Alia lra. Et plȝ qdē melia nō fit nisi cū pñtia materie in anteriori cerebro.

[c] A. cū manib⁹ seu motio manuū ad aliqd inquirēduȝ, ⁊ act⁹ seu mores silēs sialib⁹ alsebhai.

[d] A. alsebhai.

[e] A. itētio firma ad malū, vel ad pugnā iracūdā. Alia lra. intētio firma ad malum totalis.

[f] † A. et.

[g] † A. nocentis cerebro.

[h] † A. bonitatis

[i] A. gienun ⁊ alsebhaie.

[k] A. ⁊ aliqs eum alloquitur incipit tacere.

[l] A. Alia litera octo.ʒ. cum sirupo acetoso.

[m] A. alsabiar.

[n] A. cū eis iuuātis

[o] † A. diacodion

[p] † A. etiam.

[q] A. que est alfesera.

[r] A. argiuhaie, vl' sic alargiuhe

De melancholia. Cap.XVIII.

Dicitur melia mutatio existimationũ, ⁊ cogitationum a cursu nãli ad corruptionẽ, ⁊ ad timorẽ ⁊ ad malitiã ꝓpter ↄplonez melicam, facientẽ [a] [siluestrẽ] spm̃ cerebri interius, ⁊ facientẽ ipm timidũ ꝓpter tenebras ipsius, sicut tenebre extrinsece solicitãt, ⁊ timere faciũt ẜm ꝙ ↄplo friditatis ⁊ siccitatis ↄtraria est spũi debilitans ipsuz, sicut ↄplo calitatis ⁊ humiditatis vt cõplexio vini est ↄueniẽs [b] † [ ] ⁊ ↄfortãs. Quũqꝫ melia cõponit cuz rixa, ⁊ saltu, ⁊ [c] [scintillis] pmutatur, ⁊ noiat mania. Et [d] † [ ] neqꝫ dĩ melia, nisi cuius euẽtus est a cholera nigra non adusta. Et melie qdẽ cã, aut est in ipso cerebro: aut extra cerebrũ. Et illa que est in ipo cerebro: aut est ex malitia ↄplonis fride ⁊ sicce sine mã pmutãte sbam cerebri, ⁊ ↄplonẽ spũs luminosi ad tenebras: aut est cũ mã. Et illa que est cũ mã, aut est [e] [cum] mã, q̃ est in venis veniẽs ad eas [f] [et] ex loco alio, ⁊ ↄuertit in eis ad cholerã ni. ꝓpt adustionẽ [g] [ei⁹] que in eis est, [h] [et] fit fex: ⁊ hoc est plm̃, aut est ex mã imbibita in corpe cerebri, [i] [⁊ est ipediens] cerebrũ q̃litate ⁊ sba sua, ⁊ effundit in vẽtres. Et multotiẽs fit pmutatione ex epilepsia. Illi ꝟo cuius cã est extra cerebruz cõmunicat res aliqua, ex qua ad cerebrũ humor eleuat: aut vapor tenebrosus. Est g̃ res illa: aut in toto corpe, quũ ei dñat ↄplo melica: aut splen cũ in ipso retinet melia, ⁊ nõ põt ipsaz purgare: aut est defectus, ⁊ non põt trahere choleram nigrã ex sanguine: aut qr in ipso ꝓuenit apa: aut nõ ꝓuenit: sed nocumẽtũ aliud. Aut ꝓpter vehementiaz calitatis epatis: aut est res illa ipm mirac, quũ in ipso adunant supfluitates nutrimẽti, ⁊ vapores itestinoꝝ, ⁊ adurunt hũores ipsi⁹, ⁊ ↄũtunt in gen⁹ melie, ⁊ faciũt euenire apa: aut si nõ faciũt euenire, eleuat ex eis vapor tenebrosus ad caput: ⁊ noiat h̃ inflatio mirachia, ⁊ melia [k] † [ ] mirachia. Et ipsa qdem multotiẽs eleuat ab apate portenarioꝝ epatis, ⁊ adurit sãguis mirac: ⁊ est illud qđ. G. posuit cãm in melia mirachia. Et Teofilo qdẽ videt ꝙ eius cã est vehemẽtia calitatꝫ epatis, ⁊ itestinoꝝ. Et qdã alij ponũt cãm in ea oppilones [l] † [ ] que fiunt in mesaraicis, ⁊ si non fit apa. Sigt ergo q ponit cãm in illo oppilationẽ in mesaraicis: ꝙ nutrimẽtũ ipsorum non penetrat ad venas, ⁊ accidit ei corruptio: ⁊ sigt qui dicit illud esse ꝓpter apa, lõgitudinẽ retẽtionis cibi in eis crudi cuz dispõne sua. Et hoc apa ẜm plm̃ non fit calidũ. [m] [Sed neqꝫ] est illic fe. ⁊ sitis, ⁊ vomitus cholerũ. Et qñqꝫ est cã gñonis eius [n] [aer exterior.] Et pncipiũ qdẽ gñonis est in cerebro [o] † [ ] quũ in sto est apa calidũ, ⁊ [p] [adurit vapor eius in humiditatibus cerebri.] Aut est in m̃rice: aut in reliqs mẽbris capiti cõicantib⁹. Eius ꝟo que fit a friditate ⁊ siccitate sine mã cã est malitio ↄplonis melice in corde cuz mã, aut sine mã cuĩ cõicat in ipsa cerebrum: qm̃ spũs aialis ↄtinuus est spũi vitali, ⁊ ex sba ipsius. Quare ↄplo eius corrupta melica, corrumpit ↄplonẽ cerebri, ⁊ ↄuertit ad meliam. Et qñqꝫ fit ꝓpter cãs alias infrigidãtes ⁊ ericcãtes, nõ ex corde solũ: quum tñ non fit pole vt fiat absqꝫ cõitate cordis, imo fortasse magnitudo cãe in ipso erit ex corde. Et ꝓpter hoc necium est vt [q] [ↄsequat] cura cordis cũ cura cerebri i hac egritudine. Et scias ꝙ sãguis cordis qñ est tersus subtilis clarus letificãs, resistit corruptioni cerebri, ⁊ rectificat ipm: imo nõ est mirũ si fit ẜm plm̃ pncipiũ illius ex corde: lꝫ non cõfirmet hec egritudo nisi in cerebro. nõ enim est nouũ ⁊ longinquũ mirũ, si cordis ↄplo primũ corrũpat, ⁊ sequat eam cerebrum [r] [et] corrũpat cerebri ↄplo, ⁊ sequatur eam cor, ⁊ corrũpat ↄplo spũs in corde ⁊ fiat [s] [siluestris,] et corrũpat qđ ex eo penetrat ad cerebrũ, ⁊ iuuet cerebrũ ad se corrũpẽdum. Et qñqꝫ accidit in fine egritudinũ materialiũ, ⁊ ꝓpe acutaꝝ melia: ⁊ est signũ mortis, ⁊ tũc accidit hoi illi, vt recordet mortis, et mortuoꝝ plm̃. Et vlr qdẽ cholera nigra multiplicatur, ⁊ gñat qñqꝫ cã mẽbri opantis nutrimẽtum, qđ est epar: quuz adurit sanguis, aut debilitat ab expulsione supfluitatis melice, ⁊ est minus. Et qñz causa mẽbri, qđ est euacuatoriũ cholere nigre, ⁊ est splen, quuz debilitat in duab⁹ rebus: quaꝝ vna est attractio fecis sanguinis, ⁊ cineritatis eius ab epate: ⁊ altera est expulsio supfluitatis que ex eo ad ipz trahit ad [t] [locũ qui est p̃paratus.] Et qñqꝫ gñat cholera nigra in mẽbro alio: aut ꝓpter vehemẽtiã adustionis nutrimẽti eius: aut cã defectus ipsi⁹ ab expulsione supfluitatis nutrimenti sui, q̃re resoluit eius subtile, ⁊ fit fex spissuz ipsius melicũ: aut ꝓpter vehemẽtiam ifrigidationis, ⁊ desiccationis ei⁹ qđ ad ipm ꝓuenit. Et qñqꝫ ẽt fiunt cã in gñone eius, cibi gñatiui cholere nigre. Et qbusdã medicoꝝ visum est ꝙ melia ↄtingat a demonio: sed nos nõ curamus quũ physicã docemus, si illud ↄtingat a demonio: aut nõ ↄtingat, postq̃z dicimus, qm̃ si cõtingat a demonio [u] [sufficit nobis,] vt ↄuertat ↄplonẽ ad cholerã nigrã, ⁊ sit cã eius ꝓpinqua cholera nigra: deinde sit cã illius [x] [chole nigre] demonium, aut nõ demoniũ. Ex causis ꝟo fortib⁹ in gñatione melie, est superfluitas tristitie, ⁊ timoris. Et opꝫ vt scias, ꝙ cholera nigra faciẽs meliam, qñqꝫ est cholera nigra nãlis, aut phlegma, quũ ↄuertit in choleram nigrã ꝓpter spissitudinẽ: aut ꝓpter aliquam adustionẽ, q̃zuis hoc sit paꝝ ⁊ rarum: aut sanguis, quũ ꝓpter decoctionẽ [y] † [ ] ↄuertitur absqꝫ adustione vehemẽti. Humor aũt cholericus quũ in ipso cadit adustio vltima, facit maniã: ⁊ nõ est ↄtẽtus sup meliam. Et vnaqueqꝫ specieꝝ chole nigre, quũ in cerebro est modo p̃dicto, facit mliaz: verũtñ quedã eaꝝ cũ melia efficit maniã. Illa ꝟo q̃ est magis icolumis est illa, que fit ex fece sãguinis, ⁊ cũ qua fit gaudiũ. Et melia qdẽ plm̃ resoluit per hemorroidas ⁊ varices. Et qñqꝫ minorat gño huius egritudinis in albis, ⁊ pinguib⁹: ⁊ multiplicat in brunis, ⁊ pilosis extenuatis, ⁊ duraz carnẽ hñtibus. Et multiplicat gñatio ipsius in eo, cuius cor est vehemẽter calidũ, ⁊ cerebrũ ipsius est humidũ: quare fit calitas cordis eius gñatiua chole. nig. in ipso, ⁊ humiditas cerebri ipsius susceptiua impressionis eius, qđ gñat in corde ipsius. Ex eis ꝟo qui ad ipm sunt p̃parati, sunt trauli, ⁊ sylabã multotiẽs repetẽtes anteq̃z dictionẽ ꝓferant, [z] † [ ] linguas hñtes leues, ⁊ oculos [⁊] [mobiles] quoꝝ facies sunt vehemẽtis rubedinis, ⁊ bruni, et pilosi: ⁊ ꝓprie in quoꝝ pectoribus sunt pili nigri, ⁊ grossi, quoruz vene sunt ample, ⁊ labia grossa, qm̃ quedã ipsoꝝ sunt sigtiones calitatis cordis, ⁊ q̃dã sigtiones humiditatis cerebri. Et plm̃ sunt, ẜm ꝙ appẽt flatici. Et hec qdẽ egritudo plus accidit in viris: sed in mulierib⁹ est deterior. Et [ꝯ] [multiplicat in iuuenibus,] ⁊ senibus. Et minorat in hyeme, et multiplicat in estate, ⁊ autũno. Et qñqꝫ excitat in vere plm̃, qm̃ ver eleuat humores, ⁊ pmiscet eos sãguini. Et qñqꝫ est eius excitatio cũ periodis, in qb⁹ excitat cholera nigra, ⁊ feruet etiã. Et ad illũ etiã,

Marginal notes:

a A. pauidũ seu tristantem.

b † A. spiritibus

c A. cõtentione seu pugna.

d † A. nõ dĩ mania, nisi illa que fit a melia adusta: ⁊.

e —— A.

f —— A.

g —— A.

h A. aut.

i A. aut ẽ ledẽs.

k † A. inflatiua ⁊ melia.

l † A. cadẽtes i mesaraicis cum apate, ⁊ qdã alij ponũt causaz oppilationes.

m A. qm̃ nõ.

n A. ex cerebrũ.

o † A. sicut.

p A. adurit vapor eius humiditates cerebri. Alia lr̃a. ⁊ sitis ⁊ vomit⁹ chole. et illi⁹ q̃ est a calore ⁊ siccitate, qñqꝫ cã gñonis est ab ex. ⁊ qñqꝫ principiũ gñonis ei⁹ ẽ cerebrũ ipꝫ, aut cũ cõitate: sic qñ est i ore stõi apa calꝫ, ⁊ adurit vapor eius humiditates cerebri.

q A. associet vel continuetur.

r A. aut.

s A. tristis, seu pauidus.

t A. expulsoriuz qđ est ei p̃patũ.

u A. tunc ↄtingit ita.

x —— A.

y † A. aut spissitudinem.

z † A. nãm hñtes acutã facilitẽ irascibilem.

⁊ A. multũ palpitantes.

ꝯ A. multiplicat in consistentib⁹.

Et ad illum etiam, qui preparatus est melancholie, cito peruenit ipsa, quū adsunt ei timor, aut a ⌈angustia, aut insomnietas, ⌋aut retinetur in ipso consuetudo cursus sanguinis, aut vomitus melancholicus, aut reliqua.

¶De signis specierum eius. Cap.XVIII.

Signa pͥncipij melācholie sunt existimatio mala, ꝛ timor sine causa, ꝛ velocitas ire, ꝛ dilectio solitudinis, ꝛ tremor, ꝛ vertigo, ꝛ sonitus, et tinitus, ꝛ ꝓprie in mirac. Quum autē confirmata est sunt timor, ꝛ malitia existimationis, b ⌈ꝛ angustia, ꝛ solicitudo, ꝛ alienatio sermonis, ꝛ fastidiuz ⌋ꝓpter multitudinē ventositatis, ꝛ species timoris ex eis que non sunt, aut sunt, ꝛ plurimū timoris eius est ex eis, que non timent̄ ſm ꝯsuetudinem. Et species qdē iste sunt c ⌈indefinite. ⌋Quidam enim eoꝝ timent casum celi sup̄ se. Et qdā eoꝝ timēt ꝙ terra absorbeat eos. d † ⌈ ⌋Et qdā timēt latrones. ꝛ alij timent ne e ⌈lupus ⌋ad eos ingrediatur. Et qn̄qꝫ res f ⌈proprie ⌋habēt in hoc impressionē. Et cū hoc quandoqꝫ imaginantur res corā oculis suis, que nō sunt g ⌈sane. ⌋ Et quādoqꝫ imaginant̄ seipsos factos reges, aut lupos, aut demones, aut aues, aut instrumēta artificialia. Amplius qdam eoꝝ sunt, qui rident: ꝛ ꝓprie quoꝝ melancholia est sanguinea, qm̄ imaginant̄ qđ placet, ꝛ delectat eos. Et quidā sunt qui plorant, ꝛ ꝓprie quoꝝ melācholia est melia pura. Et quidā eorū sunt qui diligunt mortē. Et qdam qui eam abhorrent. Signa v̄o eius que in cerebro est, sunt ꝓprie sup̄fluitas cogitationis, ꝛ assiduatio h ⌈solicitudinis melācholice ⌋ꝛ assiduus aspectus ad rem vnā, ꝛ ad terrā. Et significat ipsam color capitis, ꝛ faciei, et oculoꝝ. Et nigredo piloꝝ, i ⌈et ⌋capitis, ꝛ grossitudo eoꝝ, ꝛ antecessio insonietatis, ꝛ cogitationū: et mora in sole, ꝛ que silia sunt istis. Et egritudines cerebri antecedētes k ⌈ꝛ vt ⌋adsint signa que dicemꝰ mēbris cerebro cōicantibus l ⌈ꝓuenta. ⌋Et vt non appareat iuuamentū, quuz mēbrum illud medicatur, sꝫ remaneat. Et vt sint accidētia valde magna. Eius autē que facta est cōmunitate totius corpis est nigredo corporis, ꝛ eius arefactio. Et retentio eius qđ euacuatur ex splene, ꝛ stomacho: ꝛ qđ euacuat̄ cum periodis ex ano, ꝛ mēstruis. Et multitudo piloꝝ corporis, ꝛ vehemens nigredo ipsoꝝ. Et antecessio ciboꝝ maloꝝ, ꝛ melancholicoꝝ, ꝛ quos te docuimus in libro scđo. Et egritudines qdem quibus succedit melia sunt sicut febres tēporales, ꝛ p̄miste. Ueꝝ signa eius que facta est ex splene sūt multitudo desiderij ꝓpter effusionē cholere nigre ad stomachū, ꝛ cum paucitate digōnis ꝓpter frigiditatē cōplexionis, ꝛ multitudo rugitus lateris sinistri, ꝛ inflatio splenis. Et illud qdem est qđ non ab eis separat̄ m ⌈.s. repletio ⌋vehemens ꝓpter inflationem. Et qn̄qꝫ est cum ea febris quartana: ꝛ n † ⌈ ⌋natura est lenis, ꝛ qn̄qꝫ mordicatio cholere nigre o ⌈facit nisi sit mania. ⌋ Signa aūt eius que est ex stō, sunt inuētio signoꝝ ap̄atis stomachi rememoratoꝝ in cap̄ de egritudinibus stomachi: ꝛ augmētatio egritudinis cū satietate nauseatiua, ꝛ repletione, p ⌈et ⌋in hora digōnis. Et multotiens excitant̄ cū ea apud comestionē, vsqꝫquo digerant̄, dolores: deinde quiescūt apud digōnem. Si aūt est calidum significat ip̄m inflāmatio in mirac q † ⌈ ⌋ꝛ sitis. Et plm̄ meliaꝫ h̄ns est spleneticus. Signa v̄o mirachie, sunt grauitas in mirac, ꝛ attractio ad superiora, ꝛ nausea insep̄abilis, ꝛ malitia aie, ꝛ corruptio digestionis, ꝛ eructuatio acetosa, ꝛ sputū humiduz, ꝛ rugitus, ꝛ exitus ventositatis, ꝛ inflatio, ꝛ vt inueniat dolorē in stomacho, aut dolorē inter vtrasqꝫ spatulas, ꝛ proprie post cibū vsquequo digeratur p̄fecte. Et quandoqꝫ euomit phlegma cholericū, ꝛ quandoqꝫ euomit phlegma acetosum, cōgelans dentes. Et accidunt ei hec accidentia r ⌈ex ⌋ acceptione cibi: imo post ipsuz per horas aliquas. Et erit egestio eius phlegmatica cholerica. Et alleuiatur ꝓpter digestionis bonitatē, ꝛ augmētat̄ diminutione ipsius. Et precedit s ⌈plurimum ⌋ipsam apostema in mirac: aut est cuz ea. Et inuenit̄ t ⌈tremor plurimus ⌋in mirac in qbusdā horis. Hec aūt egritudo augmentatur cum satietate nauseatiua, ꝛ u ⌈velocitate ⌋digestionis. Et dicimus ꝙ cholera nigra faciens melancholiā, quum est cū sanguine, est cū gaudio, ꝛ risu: ꝛ non ꝯcomitatur ipsaz tristitia vehemens. Si aūt est cuz phlegmate est cū pigritia, ꝛ paucitate x ⌈caliditatis ⌋ꝛ quiete. Et si est cū cholera, est cuz agitatione, ꝛ y ⌈lesione ꝛ ⌋demonio, ꝛ est similis manie. Et si fuerit cholera nigra pura, tūc cogitatio in ipsa erit plurima, ꝛ z ⌈audacia ⌋erit minus: nisi moueatur, ꝛ rixetur, ꝛ hꝫ odiū cuius non obliuiscitur.

¶De cura. Cap.XIX.

Oportet vt cura eiꝰ fieri incipiat anteq̄ꝫ ꝯfirmet̄, qm̄ facilis est in pͥncipio, ꝛ & ⌈praua ꝛ ⌋difficilis quuz est ꝯfirmata. Et necēuz qdē est vt ſm oēm dispositionē aīa ipsius letificetur ꝛ iucūdet̄. Et sedeat in locis tēperatis, ꝛ humectet̄ aer hospitij eius, ꝛ odorificet̄, sternēdo odorifera in ipso: ꝛ vl'r opꝫ vt semp̄ olfaciat odores bonos, ꝛ ? ⌈flores ⌋boni odoris. Et sumat cibos laudabilis chimi humectatiuos valde. Et ꝝ ⌈fiat augmentū in hoc vt corpus eius tenerescat ⌋cū cibis cōuenientibus ꝛ balneo a ⌈ante ⌋cibū. Et effundat̄ sup̄ caput ipsius aqua tepida nō vehemētis caliditat̄. Quūqꝫ ex balneo egredit̄, si paꝝ sitis hꝫ, nō est malū, si paꝝ aque potet. Et administret̄ fricatio b ⌈tenerū faciens ⌋p̄dicta in cap̄ de ꝯseruatione sanitat̄. Sitqꝫ studiū tuū in humectatione ipsiꝰ supra studiū tuū in eiꝰ calefactione, q̄ꝫtuz pos̄e est. Et alienet a se coitū: ꝛ sudorē vehementē. Et alienet fabas, ꝛ carnes salitas, ꝛ lētes, ꝛ caules, ꝛ vinū grossuz, ꝛ nouū ꝛ oē sal, ꝛ oē salsum, ꝛ acre, ꝛ acutū, ꝛ omne qđ est vehemētis acetositatis. Opꝫ aūt vt sumat pingue, ꝛ dulce. Et quū volūtas adest vt dormiant, nō embrocent̄ eoꝝ capita, nisi cuz aqua papaue. ꝛ camemille, ꝛ alhacoe: sōnus enim est ex ꝯueniētioribꝰ curis eoꝝ. Uerūtn̄ succurrat̄ cū eo qđ tātū afferat eis c ⌈salutis ⌋q̄ꝫtū nocumentū papauer attribuit. Si aūt melia fuerit ex malitia ꝯplonis singularis frigide d ⌈aut ⌋sicce, sufficiet vt administres calefactionē cordis cū letificantibus, ꝛ medicinis de muscho, ꝛ tyriaca, ꝛ mithridato, ꝛ silibus: ꝛ cura caput cū eis que dicta sunt in caplo de stoliditate. Et que ex ea fortis est, accidens successione alterius egritudinis calide, facilis cure est, ita vt embrocationibꝰ remoueatur. Si aūt est mā melica ꝯfirmata in cerebro, tunc thesaurus cure ipsius est tres res. Prima eaꝝ est euacuatio materiei: ꝛ fortasse erit p̄ clistere, ꝛ vomitū: nisi in illo cuius stomachus est debilis: illum enim nunq̄ꝫ in hac egritudine vomere facias, neqꝫ ēt in mirachia. Et scđa est, vt administres cuz euōne humectationē assidue cū embrocis, ꝛ oleis calidis: ꝛ ponas in eis ex medicinis sicut camemillā, ꝛ anetū, ꝛ melilotū, ꝛ radicē e ⌈lilij ⌋vt nō ingrosset̄ hūor

a A. tristitia, aut vigilie.
b A. ꝛ tristitia, ꝛ pauor, ꝛ āgustia ꝛ alienatio ſmonis, ꝛ appetitus ad coitum.
c A. inumerabiles.
d † A. ꝛ ōmōiū, ꝛ qdā timēt regē.
e A. leo.
A. preterite.
g A. vere.
h A. alusuas.
i —— A.
k A. ꝛ ꝙ non
l A. presentia.
m A. ꝛ appetitus ad coitum.
n † A. quādoqꝫ
o A. causat dolorem vel lesionē.
p —— A.
q † A. ꝛ vomitus cholere.
r A. cum.
s A quandoqꝫ
t A. tetigatio plurima.
v A. malitia.
x A. Alia litera motus.
y A. aliquali.
z A. agitatio seu furiositas.
& —— A.
? A. Alia litera olea.
ꝝ A. regatur, ꝛ pinguescat.
a A. Alia litera post.
b A. impigu[illegible]
c A. de rectificatione.
d A. et.
e A. liquiritie.

[a] ⌈propter resolutionē purā, in qua non est lenitas, neq3 grossitudo, vt humectent, ⁊ nō sit in eis resolutio.⌋ Q̄ð si cholera ni. est elongata a caliditate, ĩterest vt addas scebam, ⁊ folia lauri, ⁊ calamētum cū humectatione, ⁊ nō cures. Et administra cibos gn̄atiuos sanguinis laudabilis sicut pisces petrosos, ⁊ carnes laudabiles predictas. Et in q̄busdam horis vinū albuz p̄mistum, p̄ter antiquū ⁊ forte. Et tertia est vt administres ↄfortationē cordis si sentit cōplexionē frigidā cum letificātibus calidis. Et si sentit ↄplo̍nem declinantē ad caliditatē cū letificantibus tēperatis. Et si caliditas est valde fortis, tūc administra letificātia frigida [b] ⌈multe⌋ friditatis. Et illud q̄dē scies ex pulsu. Incipiamus aūt distinguere regimina ista: ⁊ dicamus eūatio q̄dē ita faciēda est. Nam si vides venas plenas qualitercūq3 sit [c] ⌈tunc cholera nigra est sanguinea. Phlebotoma igit̃⌋ ex nigra. Jmo op3 f̃m oēm dispōnē, vt a flō̄mia icipias: nisi timor vehemētis debilitatis affuerit. [d] ⌈Et scias q̄ si mäe sunt pauce, ⁊ sūt in cerebro tm̄, q̄ tunc⌋ siccitas dn̄atur super ↄplo̍nem. Amplius si flō̄mas, ⁊ inuenis sanguinē subtilē non retineas sanguinem p̄pter hoc, qm̄ multotiens in ipsa precedit subtilis: ⁊ [e] ⌈simil̍r⌋ op3 vt amplifices flō̄miam, vt non effluat qð subtile est, ⁊ retineat̃ grossum, ⁊ augeat̃ malitia. Et ↄsidera qð duoꝝ lateruz capitis sit grauius, ⁊ flō̄ma [f] ⌈cephalicā⌋ que sequtur ipsum: ⁊ qn̄q3 necium erit tibi vt flō̄mes [g] ⌈basilicam⌋ ⁊ ante phlo̍miā venaꝝ frontis, moue plus quuz iuenis signa cōia. Deinde si inuenis humorē melicum [h] †⌈ ⌋ ⁊ decliuē ad frigus, euacum pillis factis ex epithymo, ⁊ aloe, ⁊ helleboro nigro: ⁊ incipe a digōne. Amplius euacua in p̄ncipio rei cū medicinis lenib⁹, in quibus recipiuntur epithymū, ⁊ pulpa collo̍ntide, ⁊ scamonee parū: deinde cū decoctione in qua sint epithymū, ⁊ agaricū. Postea si non ↄferunt, administra hieras magnas: deinde si post illud indiges eūatione, administra helleboꝝ cū timore ⁊ cautela: ⁊ lapidē lazuli, ⁊ lapidē armenū, ⁊ pill'as factas ex eis sine timore, ⁊ cautela. Et multotiēs q̄dē iuuat eos administratio haꝝ medicinaꝝ p̄dictaꝝ in aqua casei f̃m assiduatiōnē, [i] ⌈⁊ minorationē q̄ātis ex medicina.⌋ Si ergo non ↄferūt, reitera iteꝝ, ⁊ in oi hebdomada euacua vice vna cū pillis subtilibus medijs. Et iter spatium illud administra triferaz epithymi. Exptum nāq3 est potare eos triferam epithymi f̃m hūc modum. Sumant̃ trifere. ℥. iij. epithymi. ℥. j. hiere. ℥. s. ⁊ in omni mēse euacua cū aliqua forti ex hieris magnis, ⁊ pillis magnis, donec iuenias egritudinem iam remotā. Et administra ēt vomituz p̄prie si vides in stō aliq̄d qð in egritudine faciat augmētū: ⁊ [k] ⌈si nō est egritudo⌋ vehementis debilitatis: ⁊ op3 vt fiat vomitus cū aqua in qua cocta sint calamentum [l] †⌈ ⌋ ⁊ raphani semē. Et recipiat exp̄ssionē raphani in quo ifixus est helleborus, ⁊ dimissus aliquot dieb⁹, donec currat in ipso v̄tus eius cū oxymelle. Et sumat hūc eundē raphanū infusuz in oxymelle. Sitq3 q̄ztitas oxymellis triū [m] ⌈sextariorum⌋ ⁊ q̄ztitas exp̄ssionis eius sextarij vnius, ⁊ augeat̃ illud, ⁊ minuat̃ f̃m q̄ztitatē virtutis. Si autez v̄tutis times debilitatez, aliena helleboꝝ. Q̄uūq3 purgaueris itēde ad cor cū eis que multotiēs diximus: ⁊ hec q̄dē trifera epithymi expta est in hoc capitulo. Q̄uuz ergo antiquat̃ egritudo, administra vomitū cū helleboro: ⁊ administra masticatiōes, ⁊ gargarismata nota: ⁊ admistra odoramēta bona, ⁊ muschū, ⁊ ambrā, ⁊ alfeniati, ⁊ xiloaloen. Et si mā

[a] A. cū resolo̍ne pura, ⁊ nō cures cū eo qð humectat in quo non est resolutio. Alia l̃ra. cū resolutione pura, et nō igrosset̃ cū eo qð humectat in quo nō ē resolo̍. Alia l̃ra. radicē lilij vt nō igrosset̃ humor cū resolo̍ne pura, i q̄ nō est lenitas: n3 ingrosset̃ cuz eo qð humectat, in q̄ nō est resolo̍.
[b] A. nō sup̄flue.
[c] A. ⁊ q̄ cholera nigra sit sanguinea tūc flō̄ma
[d] A. aut sciueris q̄ mäe sūt pauce, ⁊ sunt in cerebro tantum ⁊ q̄
[e] A. p̄pter illð.
[f] A. basilicam.
[g] A. ex duab⁹ basilicis. Alia l̃ra. ex duabus basilicis q̄ū iuēta fuerint signa cōia: ⁊ dō q̄ flō̄ma vene frontis mouet plus.
[h] † A. in v̄itate.
[i] A. Alia litera. ⁊ minoret̃ ex illis medicinis q̄ eūant phlegma Alia l̃ra. ⁊ minoret̃ paulatim sūma, vel quātitas medicine.
[k] A. nō sit stōus.
[l] † A. ⁊ chēchar get.
[m] A. astar.

fuerit decliuis ad cholerā citrinam, euacua cū decoctione epithymi, ⁊ pillis stomaticis tēpatis: ⁊ [n] ⌈ex eis q̄dē que euacuāt cholerā adustā sunt ea⌋ que dicunt̃ in cap̄lo suo. Et tu q̄dē adde in humectādo, ⁊ minora ex calefactione, quāuis nō sit tibi excusatio ex camemilla, ⁊ que sunt in eius v̄tute. [o] ⌈Q̄uūq3⌋ admistras embrocas nō est via ad administrādum infrigidātia pura sup̄ caput. Q̄uidā aūt antiquoꝝ medicoꝝ laudauerunt in h9 loco, vt sumat ex aloe oī die in ieiuno aliq̄ztulū. Aut deglutiat in die aquā in qua cocta sūt absinthij. ℥. iij. [p] ⌈et.⌋ x. kerates expressionis absinthij dissoluti in aqua. Et laudarunt vt absorbeat oī nocte acetū forte, ⁊ p̄cipue acetum squilliticū: nos aūt timemus in eo malitiā [q] ⌈squille ⁊⌋ aceti in hac egritudie, nisi adsit fiducia, q̄ mā sit gn̄ata ex cholera adusta, qm̄ est calida. Nā tunc acetū est magis iuuatiuū ei alijs reb⁹, ⁊ p̄cipue sq̄lliticū, ⁊ oxymel factū cum oxymelle sq̄llitico: ⁊ sil̍r acetū in quo ponit̃ poliuz mōtanū, aut aristol'. Et qn̄q3 ēt iuuat acetū quuz egritudo fit cū cōmunitate splenis, ⁊ mā est in ipso, ⁊ op3 vt fiat bonus odor eius cuz cōpositis equalib⁹, in q̄bus recipiunt̃ canfora, ⁊ muschus [r] ⌈⁊ oleū viol'. ⁊ sit multū vincens cū odore suo⌋ siccitatē canfore, ⁊ muschi: ⁊ odoramēta frigida reliqua bn̄ redolentia humida, ⁊ p̄pe nenufar. Q̄ð si causa in melia fuerit ap̄a in stomacho ⁊ visceribus, aut cōplexio calida in eis adusta, succurres illi cū eis que infrigidāt caput, ⁊ humectant ipsuz, ⁊ ↄfortant, vt non recipiat qð peruenit ad ipsuz ab alijs. Et si fuerit cā in mirac, ⁊ inueniunt̃ ventositates, ⁊ rugitus [s] ⌈⁊ his sil̍a. Q̄m̄ illud est⌋ apostema in mirac calidū, cura ipsum, ⁊ resolue cū eis que sunt necessaria, de quibus dictū est in capitulo de ap̄atibus. Et ↄforta caput, ⁊ inunge ipsum cū oleis ↄfortatiuis, ⁊ humectatiuis. Et administra ventosas cū scarificatione euacuando sanguinē. Et non calefacias in huiusmodi dispositione epar: imo tibi attinet, vt ipsuz infrigides, quū inuenis ipsuz calidū adurentem sanguinē sua caliditate. Et ↄforta splenē. Et pone super mirac ventosas, ⁊ medicamen de sinapi, ⁊ similia, vt nō mittat splen ad cerebruz mām. Et si fuerit mirac frigide ↄplo̍nis inflātis ip̄m, ⁊ non fuerit ibi ap̄a, neq3 inflāmatio, dabis ei ad porandū aquam decoctionis absinthij, ⁊ succuz eius, f̃m q̄ dcm̄ est. Et embroca stōm ipsius cū embrocis calidis p̄dictis, ⁊ fac ei empl'm cū illis empl'is, ⁊ administra in eis semē agni casti, ⁊ semē rute, ⁊ radicē lilij. ⁊ ēt [t] ⌈herbā marie⌋ ⁊ retine empl'm sup̄ ip̄m tp̄e lōgo: deide cū ip̄m retinueris, ponas [v] ⌈vētosas sup̄ locū, ⁊ sup̄ eū sit⌋ coctuz infusum in aqua cal'a, ⁊ oleis: aut lanā carminatā: aut spongiā, ⁊ ↄfert vsus empl'i ex sinapi sup̄ ip̄m: ⁊ sup̄ illud qð est iter duas spatulas: ⁊ empl'a [x] †⌈ ⌋ dicta in antidotario. Et ↄfert vt ponant̃ supra ip̄m ventose absq3 scalpelatiōe, nisi illic sit ap̄a, aut dolor p̄hibēs illud. Et multotiēs q̄dē neciuz est vt ad potandū dent̃ in melia iflatiua semē apij, ⁊ cyminū, ⁊ anisuz, ⁊ sirupi in q̄b⁹ semina ista decoquātur, ⁊ ruta, ⁊ anetuz. Jmo qn̄q3 necium tibi erit, vt administres semē rute, ⁊ agni casti. Et multotiens indiget mirachia antiqua vomitu cū helleboro al. Et op3 plurimuz in melia mirachia, vt rectificetur epar, ne ex eo gn̄et̃ cholera nigra. Et multotiēs iuuat hn̄tes meliaz mirachiā etiā, vt admistres res ifridantes, vn̄ sunt humectātes ⁊ opposite [y] ⌈p̄p cholerā nigrā: ⁊⌋ q̄r ip̄e sūt p̄hibitionē faciētes i gn̄one vētositat̃, ⁊ vaporis, que vtraq3 [z] ⌈ipediūt sua eleuatione⌋ ad caput. Si tn̄ est iuuamētū cuz frigido,

[n] A. cuz eis que eūant choleram adustam, ⁊.
[o] A. quum:
[p] A. aut.
[q] —— A.
[r] A. cū oleo violato multo vincēte cū humiditate sua. Alia l̃ra. vincente cū odore suo
[s] A. Q̄r si fuerit
[t] A. segiar mariem. i. arborem marie.
[v] A. sup̄ locum.
[x] † A. deruiafes. Alia l̃ra. ex puluerib⁹ ⁊ lenētia
[y] A. siccitati melancholie, aut.
[z] A. nocent cuz sua ascensione.

non est inde iuuamētū veꝝ abscindens egritudinē.

Sed ex frigido quuꝫ est humidū, non gñatur cholera nigra, ⁊ abscindit mā eius: neqꝫ etiaꝫ vaporat mā cōprehensa: ⁊ fiducia est ꝙ natura dñabitur ei, ⁊ rectificabit eā. Et scias ꝙ regimē grossuꝫ gñatiuum flatis fortasse resistit cholere nigre: ⁊ regimen subtiliatiuū ꝓpter illud qđ efficit ex adustione[a] [facile nocet ⁊ fortasse iuuat ipsuꝫ. Nō ergo] seducat te iuuatiuū quorūdam ꝓpter phlegma qđ ipsi euacuant vomēdo, aut egerēdo: nā illud non est ꝓpter euonem flatis iuuantē ipsos: imo qm̄ multitudo, ⁊[b] [cōprehensio] humorꝫ adinuicē remouet ab eis: veꝝ iuuatiuum essentialr̄ est euatio cholere nigre.

Et canon qdē curationis melācolie est, vt ꝑuenias vsqꝫ ad vltimū in humectatione: ⁊ cū hoc non[c] [minuas] in euone cholere nigre. Et quotienscūqꝫ corrūpitur cibus in vētribus hñtiuꝫ meliam, duc eos ad hoc, vt ipm euomant, ⁊ ꝓprie qñ sentiūt acetositatē in ore. opꝫ eni vt tunc ꝓculdubio eos vomere facias. Et ꝓhibe eis ne comedāt post cibū illū aliū. Et administra electuaria ꝯfortātia os stōchi. Et caueant[d] [ab igressu balnei, ⁊] ab itromissione cibi sup cibū iam corruptū. Et opꝫ vt meliam hñtes in aliquo sint occupati, quocūqꝫ mō sit: ⁊ vt eis sint ꝑsentes de qbus verecūdent, ⁊ cuꝫ qbus gratulent, ⁊ vinū albū equale ꝑmistuꝫ parūper: ⁊ occupentur etiā cū cantilenis, ⁊ letificātib⁹: nihil eni est eis nocibilius q̄ꝫ timor, ⁊ solicitudo. Et multotiēs quidē iuuant eos accñtia euenientia ipsis, vt timeāt aliqd ⁊ occupent eo cogitatiōe: ⁊ facē vt ipsi a cogitatione remittant, est cura eius optima. Qđ si cā fuerit ꝓuocatio retenta mēstruoꝝ, aut eius qđ per anum egredit, aut reliqua, ꝓuocabis illud. Si aūt accidit casus desiderij, tūc egritudo est mala, ⁊ siccitas est[e] [extēsa.] Et quuꝫ accidūt in corpibus eoꝝ vlcera, signt ꝙ mors est ꝓpinqua. Et in cuiuscūqꝫ corpore fuerit cholera nigra mobilis erit magis susceptibilis cure, q̄ꝫ ille cuius chol'a ni. nō est mobilis: ⁊ cuius chol'a ni. est mobilis appet[f] †[ ] in egestione, ⁊ vomitu, ⁊ vrina, ⁊ in colore cutis, et lētiginib⁹, ⁊ pāno, ⁊ vlcerib⁹, ⁊ scabie, ⁊ varicib⁹, ⁊ elefantia, ⁊ cursu eius qđ ex ano ꝓfluit[g] [tunc] illud signt ꝙ ipa recipit discretionē a sāguine. Quūqꝫ aliqd eoꝝ in eis apparet est signum bonitatis. Et quuꝫ aliqbus ipsoꝝ accidit spasmus post sol'onē, ⁊ euonē[h] [tūc ipsi sūt digniores illa q̄ꝫ alij ꝓpter siccitatē ipsoꝝ. Opꝫ ergo] vt in aqua tepida sedeant, ⁊ cibent pane infuso in iuleb, ⁊ pauco vino: et det eis in potu aq̄ mista. Deinde dormiant, ⁊ post ipsuꝫ balneent: deinde cibent, quum egrediuntur.

De[i] [cutubut.] Cap.XX.

Species est melie pl'm eueniens in februario, que facit vt hō diligat fugere ab hoib⁹ viuis, et cupiat appropinquare mortuis, ⁊ sepulchris cū malitia[k] [formationis repēte ei euenietis. Et est ꝓcessio hñtis eā nocturna, ⁊ ipsi⁹ occultatio, ⁊ regressio] diurna. Et totū illud facit diligēdo solitudinē, ⁊ elōgationē ab hoib⁹: ⁊ cū hoc nō qescit i loco vno plus vna hora. Jmo nō cessat discurrē, ⁊ ambulare icessione diūsa, ignorans q̊ vadat, cauēdo sibi ab hoib⁹. Jmo qñqꝫ nō cauet sibi ab eis, negligēs penit⁹ illud: ⁊ paꝝ discernēs illđ qđ videt, ⁊ ei sit pñs. ⁊ cū h̄ ipse est i vltimo qetis, ⁊[l] [solicitudis ⁊ q̄rimonie, ⁊ cautele.] ⁊ color est citrin⁹ faciei, ligua sicca, sitiēs. Et sup crura ipsi⁹ sunt vlcera, que nō ꝯsolidant: ⁊ ei⁹ qdē cā est corruptio māe melice, ⁊ multitudo mot⁹ pedū ei⁹, q̄re māe ad ipsos descēdūt: ⁊ ꝑcipue q̄ est oi hora offendēs, et occurrit pedib⁹ illius aliqd: aut ipm mordet canis: ⁊ fit illud cā vt effūdat multitudo māeꝝ ad crura ei⁹: q̄re fiūt in eis vlcera. Et qm̄ remanet ꝭm dispōnē suā, ⁊ dispōnē cāꝝ suaꝝ, nō ꝯsolidant. Et fit sicc⁹ visus ei⁹, neqꝫ lachrymant ocl'i ipsi⁹. Et ei⁹ ocl'i sūt debiles, ⁊ sbmersi: ⁊ totū illđ est ꝑꝑ siccitatē ꝯpl'onis ocl'oꝝ ipsi⁹. Et h̄ neqꝫ noiat[m] [cutubē] nisi ꝑꝑea ꝙ eā hñs fugit absqꝫ ordie: ⁊ qm̄ ei⁹ icessio est diuersa: ignorat q̊ q̄ pte icedat: ⁊[n] [ē q̄si fugiēs ab idiuiduo apparēte ei.] Nā ipse ꝑꝑ paucitatē sue ꝭuationis, ⁊ defectū rectificatiōis ꝯsilij sui, icipit in pte sua moueri obuiās alij idiuiduo: q̄re iteꝝ fugit ad ptē aliā: ⁊ cutubut qdem est bestiola exñs in supficie aq̄, q̄ sup eā mouet diūsis motib⁹ sine ordie: ⁊[o] [q̄cūqꝫ hora aliqd accit ei, fugit ex eo qđ ipsi accit] deide appet: ⁊ dr̄ bestiola alia nō qescēs: ⁊ dr̄ eē masculus[p] [ex saal ⁊ dr̄ eē vulpis habamacu] verūtñ magis sili̇a nr̄o loco sunt duo prius dicta. Et cā qdē hui⁹ egritudinis est cholera adusta, ⁊ melancholia.

De cura. Cap.XXI.

Cura hui⁹ egritudis est cura ipsius melie quuꝫ est ex cholera, aut melia adusta. Et opꝫ vt in eius flōmia ad h̄ ꝑueniat, vt sanguis plimus ex eo egrediat, ⁊[q] [malefactioni] ꝓpiquus fiat, ⁊ regat cibis laudabilib⁹, ⁊ balneis bonis, et det ei ad potanduꝫ aqua casei tribus dieb⁹, ⁊ post illud euacuet humor cuꝫ hiera archigenis: deinde ingeniet vt dormiat: deinde cor eius ꝯfortetur post euonē cum tyriaca, ⁊ que cursu eius ꝓcedūt. Et cū hoc valde humectet, ⁊ embrocet cum[r] [infrantibus] vt nō aggreget calefactio illaꝝ medicinaꝝ q̄ neccie sunt cū motibus exercitatiuis: verūtñ nece est vt calefiat cor eius cū eo qđ ipsuꝫ ꝯfortat: ⁊ humectet corpus ipsius, ⁊ fiat vt dormiat, ⁊ tēperet eius cōplexio. Cōplementū ꝯo cure eius est dormitatio plima: ⁊ vt det ei in potu epithymū qñqꝫ, vt qescat ei⁹ nā. Et abscindat ei⁹ cogitatio. Et quū in ipa nō ꝯferūt medicamē ⁊ cura, flagellet ⁊ fiat vt dolorez sentiat, ⁊ ꝑcutiat caput eius, ⁊ facies ipsi⁹, ⁊ cauterizet ei⁹ sinciput, qm̄ sanat. Qꝫ si redeat, redeatur.

De[s] [ilisci.] Cap.XXII.

Hec egritudo ē solicitudo melica silis melie, in qua hō sibi iam iduxit icitationē cogitationis sue[t] †[ ] sup pulchritudine q̄rūdā foraꝝ, ⁊[u] [figuraꝝ] q̄ insūt ei. Deide adiuuat ipm ad illud desideriū ei⁹[x] [⁊ nō ꝯseqt.] Et signa qdē ei⁹ sunt ꝓfūditas ocl'oꝝ, ⁊ siccitas ipoꝝ, ⁊ ꝑuatio lachrymaꝝ, nisi quū flet⁹ adest: ⁊ mot⁹ ꝯtinu⁹ palpebraꝝ risibil', q̄si aspiciat aliqd pulchrū delectabile: aut audiat[y] [rumorē iucūdātē] aut letificet. Et ē[z] [spūs] ei⁹ plime iterfectiōis, ⁊ reuersiōis, ⁊ fit mlte eleuatiōis: ⁊ alterat dispō ipsi⁹ ad risuꝫ, ⁊ letitiā[⁊] [et] ad tristitiā ⁊ fletū, quū amoris cātilenas audit: ⁊ ꝑcipue quū fit remēoratio repudij, ⁊ elōgationis: ⁊ sūt oia mēbra ei⁹ arefacta ꝑter ocl'os: qm̄ ipsi[?] [sūt cū sua ꝓfūditate g̃ues magni, ⁊ palpebre sunt g̃sse ꝑꝑ vigilias ipsi⁹: ⁊ ploratuꝫ ei⁹ q fit cū singultu euaporās ex capite ei⁹, ⁊ i ei⁹ figuris] nō ē ordo. Et pulsus ipsi⁹ ē pl'sus diūsus absqꝫ ordie oio: sic̄ ē pulsus hñtium tediū: ⁊ eius qdem pulsus, ⁊ dispositio ipsius alterant, quum fit rememoratio eius quod diligitur: ⁊ ꝓprie quum obuiat ei subito. ⁊ possibile est ex hoc significare quis sit ille qui diligit quuꝫ non ꝯfitetur ipm. Cognitio autē eius qđ diligit est vna viaꝝ cure ipsius, ⁊ ingeniuꝫ in hoc est, vt noia

a A. Alia litera. cū facilitate qñꝫ auxiliat. Et nō

b A. oppressio, seu conculcatio

c A. sis diminut⁹

d —— A.

e A. dominās.

f †A. cholera nigra.

g A. ⁊ silibus qm̄ totum.

h A. q̄ ipsi sunt magis dispositi in h̄ q̄ꝫ alij ꝑꝑ siccitatē, tunc opꝫ.

i A. alchatrab, seu de chatrab.

k A. intētiōis, vl' cū malitia opionis v̇sus eū, cui repente obuiat. Et est ei⁹ egressio ex̄ domū, vel extra camerā nocturna, ⁊ ipsi⁹ occultatio.

l A. Alia litera mestitie, et querimonie, ⁊ tristitie.

m A. chatrab vl' cutubut.

n A. sicut fugit ab idiuiduo, apparet ei alter.

o A. q̄lꝫ hora ꝓfūdat se, ⁊ fugit.

p A. alsbali, et dicit ꝙ est aldib alambat.

q A. algasi.

r A. somniferis.

s A. alhasch.

t †A. ꝯtinuam.

v A. gestuuꝫ, seu morum.

x A. aut nō adiuuat.

y A. nouū aliqđ iucundans.

z A. anhelitus.

⁊ A. aut.

? A. cū ꝓfunditate coniūctiue seu ei⁹ qđ de toto oculo nobis apparet sūt magnas hñtes palpebras pigues, ꝓpter vigilias ipsius, ⁊ suspiria fa(cientia) euaporat ad caput, ⁊ in gestibus eius, seu moribus ipsius.

plura nominent, iterando multotiens, ⁊ fit manus sup pulsum ipsius. Quūq₃ ꝓpter illud diuersificat diuersitate magna, ⁊ fit silis iterfecto, deinde iterat ⁊ experit illud multotiens, scitur ꝙ illud est nomē eius qd̄ diligit: deinde silr rememorentur figura, et mansio, ⁊ illud in quo valet, ⁊ artes, ⁊ genus, ⁊ regiones, ⁊ cōparet ad nomē eius qd̄ diligit vnumquodq₃ eoꝝ, ⁊ seruet pulsus ita, vt quū alterat apud rememoratione vnius rei multotiēs, aggregent in de ꝓprietates eius qd̄ diligit ex noie:[a] †⌈ ⌋ ⁊ ex eo in quo ꝓualet: ⁊ [b] ⌈cognoscit illud.⌋ Nos enī iam expti fuimus illud, ⁊ iuenimus iuuamētuz in faciēdo morā in illo. Amplius quū nō inuenit cura nisi regimē ꝯiunctionis iter eos ſm moduz ꝓmissionis fidei ⁊ legis, fiat: ⁊ nos qdē iam vidimus cui redita est salus, ⁊ vtus, ⁊ redijt ad carnez suam quū iam ꝓuenisset ad arefactionē, ⁊ ptrāsisset ipsaz ⁊ tolerasset egritudines prauas antiquas, ⁊ fe. longas ꝓpter debilitatē virtutis factam ꝓpter nimietatem ilisci. Nam quuz sensit applicationē eius qd̄ diligebat, euauit ꝙ hēbat, in breui tēpore: ⁊ existimauimus mirabile esse, ⁊ significauimus obedientiam nature meditationibus.

a † A. ⁊ statura.

b A. ⁊ ex his q̄ iducūt in cognitionem illius.

De cura. Cap. XXIII.

Considera an eius dispositio ꝓuenerit ad adustionē hūoris ꝑ signa que nosti, ⁊ euacua. Deinde admistra eis somnuz, ⁊ humectationē, ⁊ nutrimētū ipsoꝝ cū laudabilib⁹, ⁊ fac ipsos balneari ſm ꝯditionē humectationis notā. Et sit casus eoꝝ in disceptationib⁹ ipoꝝ, ⁊ occupationib⁹, ⁊ ꝯtrouersijs, ⁊ vlr in reb⁹ negociosis. Illud. n. facit eos fortasse obliuisci[c] ⌈delectationis eoꝝ⌋ aut igeniet vt ipsi diligāt aliud ab eo, qd̄ diligūt, qd̄ fit ex eis q̄ lex ꝑmittit. Deīde cogitatio ipsoꝝ a scd̄o abscindat, anq₃ ꝯfirmet, et postq₃ obliti fuerint ꝓmi. Si aūt ille q diligit fuerit ex rōnabilib⁹, tūc adhortatio ⁊ correctio [d] †⌈ ⌋ ⁊ vitupatio illius, ⁊ coarctatio illius, ⁊ trāsformatio ad ip̄m, ꝙ illud qd̄ hz nō est nisi solicitudo melica, ⁊ ꝑcussio demonis, erūt ex eis que multū iuuabūt: Vba eni in hoc cap̄ ꝯferunt, ⁊ ēt vetule ad eū incitētur, vt vituperēt illud qd̄ diligūt ipi, ⁊ rememorent ei⁹ dispōnes, [e] †⌈ ⌋ ⁊ narrēt ei res aliq̄s de ipo ex qb⁹ [f] ⌈horrorē⌋ icurrat, ⁊ narrēt ei de ipso vituperatiōes multas. Hec eni sunt ex eis que sedāt plurimū: q₃uis sit ex eis, que alios ꝯsolent. Et ex eis q̄ ad illos iuuāt est, vt narrent vetule iste formas eius qd̄ diligit cuz silitudinib⁹ fetidis, ⁊ assimilent mēbra faciei eius cū narrationibus horribilib⁹, ⁊ assiduēt illud, ⁊ ꝑseuerēt in ipio. Hec. n. sunt ipaꝝ opa, ⁊ sūt prudētiores i h̄ viris, nisi mollib⁹. Ipsis nāq₃ inest ars nō breuior arte vetulaꝝ: ⁊ ꝓpterea poss̄e ē eis vt iueniāt qualr ꝑmutēt amorē diligētis ad illō qd̄ nō diligit gradatim. Deide abscindāt op⁹ suuz, anteq₃ ꝯfirmet amor scd̄s. Et ex occupatiōib⁹ ꝑdictis est emptio puellaꝝ, ⁊ plimus ꝯcubit⁹ ipsaꝝ, et renonatio ipaꝝ, ⁊ delectatio cū ipsis. Et qdā hoies sunt, q̄s sanat letitia, ⁊ audit⁹ cātilene. ⁊ qdā sūt, q̄s illud augmentat in ilisci, ⁊ poss̄e est vt sit illud venatio, aut spēs ludi, ⁊ dignitates assumpte ex regib⁹, ⁊ silr spēs tristitie magne, oia sunt sanātia. Et fortasse necessariū erit, vt isti regant regimine hn̄tiuz meliaz, ⁊ maniā, ⁊ alcutubut: ⁊ vt euacuent humores eoꝝ predicti cū hieris magnis, ⁊ humectentur cum eo qd̄ dictum est ex humectantibus: ⁊ illud est quū ꝑmutatur cū moribus suis, ⁊ [g] ⌈sanitate⌋ corporum suoꝝ ad similitudinem ipsorum.

c A. illi⁹ qd̄ ē cā macrefactōis eorum.

d † A. erroris.

e † A. turpes.

f A. abo͞iatione

g A. figura.

Tractatus quintus de egritudinibus cerebri in operationibus motus.

De vertigine.[h] †⌈ ⌋ Cap. I.

Vertigo est vt hn̄ti ipaz imaginet, ꝙ res sup ipz voluant, ⁊ ꝙ ei⁹ cerebrū, ⁊ corpus ipsius reuoluant, q̄re non [i] ⌈regit se ita⌋ vt firmet: imo cadit. Et multotiēs qdē abhorret voces, ⁊ accidit ei ex[k] ⌈obuiatione sui ipsi⁹⌋ sicut illud qd̄ accidit ei qui reuoluit sup seip̄m multotiēs cū velocitate.[l] ⌈Nō. n. figit sedēs, aut stans, aut apit oculos,⌋ ⁊ illud est ꝓpterea, ꝙ accidit spūi in vētrib⁹ cerebri eius, ⁊ in venis, ⁊ arterijs eius ex [m] ⌈obuiatiōe sui ipsi⁹⌋ illud qd̄ accidit ei quū reuoluit reuolutione ꝯtinua. Et dr̄ia qdez iter vtiginē, ⁊ epilepsiā, est ꝙ vtigo qn̄q₃ manet tpe aliquo: epilepsia vo fit repente, ⁊ cadit eā hn̄s silens, ⁊ sanat. [n] ⌈Vertigo⌋ aūt est vt quuz hō stat vel surgit, obtenebrent eius oculi: ⁊ [o] ⌈excitat⌋ ad h̄ vt cadat: ⁊ q̄ ex ea fortis est, silis est epilepsie: verūtn̄ nō fit cū spasmo, sicut fit epilia. Et hec qdē vertigo qn̄q₃ accidit hoi, ꝓpterea ꝙ reuoluit seip̄m, ⁊ reuoluunt vapores ⁊ spūs in seipso, sicut [p] ⌈reuoluit vas ꝯtinēs sup aquā⌋ tpe aliquo: ⁊ qn̄ reuoluit spūs imaginat hō, ꝙ res voluant: nā equale est, siue diuersificet ꝓportio partiū spūs ad ptes mūdi ꝯtinētis ipsum ex pte spūs: siue diuersificet illud ex pte mūdi, quū fuerit[q] ⌈sensibilitas per eas, ⁊ sūt reuolutiōes que sūt ꝓpter oppōnē.⌋ Nā quuz sentiēs mouet ꝑmutant opposita, sicut quū mouet sensatū.[r] †⌈ ⌋ Et hec qdē vtigo qn̄q₃ fit ꝓpt ꝯsideratione etiā ad res q̄ voluunt, ita vt ifigat forma illa sēsata in aia. Et ꝓpter hoc dr̄ ꝙ oēs opōnes sensibiles pēdent ex instrīs corpeis patiētib⁹: quoꝝ ꝓmuz ⁊ dignius est spūs sensibilis. Et remanet in ipso ab oi sensato forma ipsius, post eius sepatione quū sensatū est forte. Oē eniz sensatū nō efficit in instrō sensibili nisi formā que est sibi silis: deinde firmat forma illa, ⁊ euanescit cū q̄titate receptionis instrī, ⁊ fortitudie sensati. eius vo expositio in sciētia ꝯtinet naturali. Et [s] ⌈quantūcūq₃⌋ fuerit corpus debilius, erūt passiones in eo iste fortiores, sicut in egris.[t] ⌈egritudo. n. plm in hoc seqt elōgationē, ita vt appeat eis semꝑ ꝙ reuoluant cū ꝑuo motu ipoꝝ. Nō eniz idigēt in motu vt iniungat eis q̄tenus in motu vehementer ꝑseuerent ꝓpt debilitatē ipsoꝝ. Nā⌋ spūi eoꝝ accidūt nocumētū, ⁊ passio, ⁊ cōmotio. Et qn̄q₃ qdē fit vertigo ex causis corpeis aut ꝑntibus in [u] ⌈vacuitate⌋ cerebri ꝯtentis in ipso ex vaporibus[x] ⌈ꝓueniētib⁹⌋ in venis, que sūt in ipso, ⁊ in neruis: aut ex humoribus ꝯtētis in ipso ois gn̄is, qui euaporant cū paruo motu, aut calitate. Quū ergo mouent vapores illi, mouent motu suo spiritū aīalem, qui nō digerit, ⁊ [y] ⌈rectificat,⌋ nisi in venis illis: deinde requiescit in substātia cerebri: postea dispgitur in neruis ad corpus. Aut ꝓpter multitudinē vapoꝝ iam retētoꝝ in ipso, ascēdētiuz ad ip̄m ex locis alijs: deinde qescētium in ipso: remanētiū in ipso ab egritudine acuta antecedēte: aut egritudine frigida [z] ⌈et erunt vētositates inflatiue quas mouebit⌋ virt⁹ digestiua, ⁊ resolutiua. Et qn̄q₃ fit nō ꝓpter motū vapoꝝ in cerebro: sed ꝓpter malitiaz ꝯplōnis diuerse [&] ⌈in ipso ex qua ꝯsequit excitatio motus agitabilis in spū non cū motore corpeo ꝑmiscente ipsuz ex vapore: aut alio⌋ sicut accidit illud ex motu diuerso ꝓueniente ex aq̄ ⁊ igne, quū aggregant. Et quādoq₃ fit ex motore spūs exteri⁹ sic ꝑcussione capitis, ⁊

h † A. ⁊ alsedar, vel sedar.

i A. est ei poss̄e:

k A. seipso.

l A. q̄re nō est ei poss̄e vt firmetur stās, aut sedens, aut ꝙ apiat oculos suos.

m A. ex seipso.

n A. Alsedar.

o A. preparatur.

p A. quū reuoluit vas ꝯtinens aquā tpe aliquo ⁊ quiescit, vn̄ remanet qd̄ est reuolutū in girū.

q A. sensatio per eas q̄ reuoluūt ſm oppōnez. Alia lra. sensatio ꝑ eas dū ipse reuoluuntur ſz oppositionem.

r † A. ꝑmutant opposita.

s A. quotiēscūq₃

t A. qn̄ qn̄z egri ꝓueniūt ad vitimū in h̄, vehementer ita, vt semꝑ appeat eis ꝙ reuoluant cū ꝑuo motu ipsoꝝ, vel ita vt semꝑ accidat eis vtigo cū ꝑuo motu ipoꝝ qn̄ ipsi idigēt i motu eoꝝ conatu vehemēti, vt sit eis polis motus ꝓpter debilitatē ipsoꝝ, q̄re.

u A. substantia.

x A. cōmotis.

y A. recipit sbaz.

z A. q̄re fiūt ventositates crude, seu grosse quas mouet.

& A. Alia litera subito ex q̄ ꝯseq tur excitatio motus agitatiui in spū nō cū motore corpeo ex vapore, aut alio ei permixto.

fractione cranei,ita vt cõprimant cerebrum,⁊ ſpm̃ quietũ:⁊ ſequant̃ ipſum motus diuerſi circulares vndoſi,ſicut accidit in aq̃ ex [a] ⌈ꝑcuſſione graui⌋ſu per eã,aut caſu ꝟberatiõis fortis ſup dorſuz ipſius. [b] ⌈Reuoluunt̃ eni vñ eius,⁊ caſus ꝟbi grã in aere: ſed corpꝰ aereũ eſt digniꝰ:⌋ſꝫ tñ nõ ſentit̃. Et qñq; fit ex vaporibꝰ aſcẽdẽtibus ad cerebꝛuz in diſpõne ſuaꝝ aſcẽſionũ,⁊ ſi nõ ſint gñati in ſb̃a cerebri,neq; retẽti in ipſo antiq̃tus. Nã quũ ad ip̃m aſcẽdũt,mo uent ip̃m. Et qñq; fit aſcẽſus eoꝝ ad ip̃m,aut in trã ſitibꝰ neruoꝝ:⁊ eſt ex ſtõ:⁊ ciſti fellis,[c] ⌈aut⌋mediã te ſtõ,⁊ veſica,⁊ m̃rice,⁊ velamine,quuz eis adue niũt egritudines:aut mouent̃ humores qui ſunt in eis. Jllud.n.pl'm fit ex ſtõ:⁊ poſt ip̃m ex m̃rice reci piẽte ſupfluitates:aut in venis ⁊ arterijs:aut occul tis:aut manifeſtis. Uaporis aũt mã qñq; eſt cho lera:⁊ qñq; eſt phlegma. Et vertigo qdẽ flatica ſilis eſt epilie.⁊ multotiẽs fit [d] ⌈cõitas ſcotomie,⁊ verti ginis non ꝓpter mãm cõpꝛehẽſam,imo ꝓpter rem incipientẽ ꝯtinuari cũ cerebꝛo ſua qualitate,⁊ facit poſſidẽ ſcotomiã,⌋⁊ vertiginẽ,ſicut accidit quũ eſt vacuitas,⁊ fames qbuſdã hoibus:⁊ ꝓpꝛie eis qui famẽ nõ tolerãt,ꝓpterea ꝙ os ſtomachi eoꝝ ledit̃, cui cerebꝛũ cõicat. Et qñq; fit ꝟtigo ⁊ ſcotomia ſm ſemitã crif. Et ꝟtigo qdẽ frequẽs,⁊ ꝓpͤ in decre pitis,nũtiat apopleſiã:⁊ ſil'r ꝟtigo eueniẽs ſucceſ ſione ſtuporis [e] ⌈cõitãtis mẽbꝛũ⌋⁊ qñq; ſoluit ver tiginẽ ſoda accñs.[f] †⌈ ⌋

¶De ſignis eius. Cap.II.

Acta aũt ex reuolutione hois ſup ſeip̃m:aut ꝯſideratione ipſiꝰ ad res reuolutas,⁊ luminoſas,quum nõ [g] ⌈ſedet⌋nota eſt per ſeip̃m:⁊ ſimil'r que fit a ꝑcuſſione,aut caſu. Jn ea aũt que fit a retẽtione mãeꝝ vapoꝛoſaꝝ [h] ⌈p̃cedentiũ⌋ in cerebꝛo,aut gñataꝝ in ipſo cerebꝛo,eſt egritudo aſſidua:⁊ non ſequẽs egritudinẽ in aliqbꝰ mẽbꝛis: ⁊ nõ eſt excitata cũ repl'one,⁊ ſedata cuz vacuitate. Et qñq; añcedũt ipſam dolores capitis,⁊ ſonitus, ⁊ tinitus,⁊ grauitas eſt in capite,⁊ iuenit tenebꝛo ſitatẽ in viſu ſuo fixã:⁊ inuenit in ſenſibꝰ abbꝛeuia tionẽ,ita vt ſit in guſtu,⁊ odoꝛatu:⁊ ſentit i arterijs anterioꝛibꝰ pulſationẽ vehemẽtẽ:⁊ inuenit grauita tẽ in odoꝛatu. Et ſi fuerit humoꝛ qui eſt in cerebꝛo: aut in alijs mẽbꝛis,hũoꝛ ex quo excitant̃ vapores phlegma,erit grauitas,⁊ timoꝛ,⁊ multitudo ſõni, ⁊ ſigna flatis pꝛedicta in canone. Et ſi fuerit chol'a, erũt vigilie,⁊ iflãmatio ſine m'titudine grauitatis, ⁊ imaginationes citrine,auree. Et ſi fuït ſanguis, erũt vene iflate,⁊ facies,⁊ caput,⁊ ocli rubei,⁊ ca lidi:⁊ erũt g̃uitas,⁊ ſõnꝰ,⁊ laſſitudo,⁊ pulſatio. Et ſi fuït melia erit grauitas cũ q̃ꝫtitate,⁊ erũt vigilie, ⁊ imaginatiões laminaꝝ [i] †⌈ ⁊ capilli nigri:⌋⁊ cogitatio coꝛrupta,⁊ reliq̃ ſi gna p̃dicta. Q̃ ſi eiꝰ cã fuerit a ſtõ,erit cũ deſtru ctiõe deſiderij:aut ipedimẽti in ipſo:aut coꝛruptiõe in digõne,⁊ tremoꝛe [k] ⌈coꝛdis,⁊ laſſitudine ſpũs:⁊ erit ꝑmutatio in ſtõ,⌋⁊ declinatio nocumẽti ad añ rioꝛẽ ptẽ cerebꝛi,⁊ mediã ipſiꝰ:⁊ nõ elõgat̃ qn ꝑue niat ad ipſiꝰ poſterioꝛẽ:⁊ diuerſitas diſpõnis [l] ⌈ſi tus:⌋qñq; eni ſedat̃,⁊ qñq; augmẽtat̃ ſm repl'onẽ ⁊ vacuitatẽ.⁊ fit ſucceſſiõe [m] ⌈ſatietatis nauſeatiue a cibo p̃terite:⌋⁊ iuenit ẽt dolores in ſtõ,⁊ [n] ⌈inflã mationẽ⌋in qbuſdã hoꝛis,⁊ fit via cõitatꝭ neruoꝝ, ⁊ iuenit añ ipſaz,⁊ apꝺ eius [o] ⌈reuerſionẽ in poſtre mo ipſiꝰ doloꝛẽ poſt ſinciput apꝺ oꝛiginẽ ꝑis ſexti i ꝑtibꝰ colli.⌋ Et ſi eſt ex m̃rice,p̃cedũt ip̃am p̃foca tio m̃ricis:⁊ retẽtio ſꝑmatis,⁊ mẽſtruoꝝ,⁊ ap̃ata i ipſa. Et ſil'r ſi ẽ ex veſica. Et ſi [p] ⌈eſt ex p̃ncipio mẽ bꝛoꝝ oiuz:⌋aut ex oꝛigine nutrimenti que eſt epar: aut ex oꝛigine ſpũs qui eſt coꝛ,eſt eius trãſitus,aut in venis ⁊ arterijs oꝛtis ex eis [q] †⌈ ⌋aut i il lis q̃ ſũt poſt aurẽ:aut in illis q̃ ſũt in [r] ⌈collo,⌋⁊ il liꝰ qdẽ ſignũ eſt vt ſit cũ pulſatiõe vehemẽti,⁊ tẽſiõe vt coꝛde,venaꝝ,q̃ ſũt in collo:⁊ vt nõ iueniat dolo rẽ de q̃ ſit curãdũ in collo,⁊ mẽbꝛis eiꝰ,neq; in reli q̃s neruis. Et quũ vides arterias extrĩſecas extẽſas apꝺ collũ,⁊ alleuiat̃,cũ manu tua pulſum ꝓhibes: aut ligamẽtis [s] ⌈latinoꝝ,⌋aut plũbo,aut linis ſuꝑ ip̃z ſtiptica p̃dicta,tũc ſcis ꝙ curſus eſt i eo:⁊ ſi nõ, tũc eſt in alijs. Et ſil'r expire in alijs:ꝙ ſi nõ iuenis, tũc eſt in vijs ꝓfundis. Jlla ꝟo que fit a malitia cõ pl'onis diuerſe,ſcit̃ ꝑleuitatẽ cerebꝛi,⁊ p̃uationem cãꝝ p̃dictaꝝ,⁊ caſus frigoꝛis,aut caloꝛis repẽte ex terius:aut [t] ⌈ex receptis⌋infrigidãtibꝰ,⁊ calefaciẽ tibus ſubito:⁊ ſeqt̃ eã vertigo. Scotomiã ꝟo hñs nõ tãtũ iuuat̃ a vino,q̃ꝫtum a potu aque.⁊ ſcias ꝙ ſcotomia,⁊ vertigo quũ ꝓlongant̃, tunc egritudo eſt frigida.⁊ ſigna qdem cretice manifeſta ſunt.

¶De cura. Cap.III.

Acta qdẽ a reuolutiõe hois ſuꝑ ſe ip̃m,⁊ ꝯſideratiõe eiꝰ ad re uolutiões,aut ꝯſideratiõe ex loco alto curat̃ cũ q̃ete,⁊ trãq̃llitate ⁊ ſõno ſi nõ cito ſedat̃,[u] ⌈et⌋ſumat ſtiptica acetoſa ⁊ frãgat buccellas in eis,⁊ ſumat ipſas. Que ꝟo facta eſt a ſãguine,aut humoꝛe ꝯtẽto i coꝛꝑe,curat̃ flõmia ex cephalica:deinde ex vena q̃eta,q̃ eſt poſt aurẽ. Eſt eni optima in curatiõe oiuz ſpẽꝝ ꝟtiginis materialiũ. Et qñq; cauterizat̃,⁊ ꝓpͤ in ea cuiꝰ cã eſt aſcẽſio vapoꝝ ex coꝛꝑe,in q̃cũq; via eleuantur. Uẽtoſe quoq; ꝯferũt nocrati ſuppoſite,⁊ ẽt ſuꝑ ca put. Si aũt fuerint cũ ſãguine hũoꝛes diuerſi:aut cã eiꝰ fuerint humores p̃ter ſãguinẽ,tũc icipiat̃ ad eũanduz cũ pill'is de hiera,aut iſuſione aloes:ſi fue rint hũoꝛes calidi,aut decoctiõe myrobal'.citrioꝝ, aut decoctiõe epithymi,⁊ pill'is ſtomaticis ſi fuerit diuerſi. Et poſt eũones adminiſtret̃ cliſtere cum aq̃ cẽtauree,⁊ colloq̃ntide. Deinde vẽtoſet̃ ſuꝑ [x] ⌈nu cham⌋⁊ caput. Poſt ꝑueni ad gargariſmata,⁊ ca putpurgia,⁊ attractiões odoꝝ naribꝰ,in q̃bus ſũt muſchus,⁊ caſtoꝛeũ,⁊ nigella,⁊ amaracũ. Quũq; ꝑoxiſmus excitat̃,tũc adiuua cũ fricatione iferioꝝ extremoꝝ. Et ſi fuerit cã in h̃,ex ſtõ,⁊ hũoꝛibꝰ in ipſo,adminiſtra vomitũ cũ aq̃,in q̃ ſunt anetũ ⁊ ra phanus,⁊ ponant̃ in ip̃a mel ⁊ ſal,⁊ reliq̃ vomiti ua tẽpata. Deinde euacua cũ cochijs ſi ṽtus fuerit foꝛtis:aut cũ pill'is de pic̃.⁊ iſuſione aloes ſi virtus fuerit minus foꝛtis.⁊ [y] ⌈ſcias ſi hũoꝛes ſunt chol'a pura,tũc eni⌋cũ decoctiõe myrobal'.cũ fumoterre. ⁊ illud qdẽ ſcies ꝑ ſiḡtiones p̃dictas in h̃ cap̃,⁊ in cap̃ de ſtõ. Et ſi cã fuït in alijs mẽbꝛis curabis to tũ cũ eo qꝺ opꝫ,⁊ ꝯfoꝛtabis caput in p̃ncipio ſui cũ oleo roſ.[z] ⌈cũ aceto,⁊⌋oleo camemellino. Et poſt ꝯfirmationẽ cũ oleo camemellino ſingulari. Quũ g̊ ſcit̃ ꝙ mã eſt i capite tm̃,ponãt̃ vẽtoſe ſuꝑ caput, ⁊ nocrã. Et flõmet̃ vena,q̃ eſt poſt aurẽ. Et admini ſtrẽt̃ [⁊] ⌈aſeibaret⌋⁊ gargariſmata,⁊ embꝛoce,⁊ at tractiões odoꝝ naribꝰ,⁊ caputpurgia p̃dicta,et q̃ ſilia ſũt illis ſm mãs,ſm ꝙ ſciuiſti i canõe.⁊ ſi cã ẽ malitia ꝯpl'onis diũſe,opꝫ vt ſcias cãm eiꝰ,⁊ ſigna, ꝑ ea que ſcis:⁊ cura ꝑ ꝯ̃riũ,vt tẽꝑet̃ ꝯpl'o nãlis. Et ſi cã eſt ꝑcuſſio,aut caſus,curet̃ p̃us cũ eis q̃ dicent̃ in capl'is ſuis. Si ergo ſanat̃,⁊ remanet ꝟtigo,cu ret̃ vertigo cũ eis que ſunt oſtenſa. Et opꝫ qdem vt hñs vertiginẽ alienet a ſe ꝯſiderationẽ ad oẽm rem

a A. ex caſu gra uis.

b A. q̇uare reuol uunt̃ vñ eius,⁊ caſus ſilis illi in aere,⁊ i coꝛpoꝛe aereo ẽ dignioꝛ.

c —— A.

d A. Alia litera. cõicatio facieus alſedar,⁊ faciẽs ꝟtiginez fit,non ꝑꝑ mãꝫ adueniẽ tẽ,imo ꝑꝑ nocu mẽtũ ſua q̃litate ꝑueniẽs ad cere bꝛũ,⁊ facit poſſi dere ſedar.

e A. Alia litera. adherẽtꝭ mẽbꝛo

f †A.⁊ qñq; ſol uit ſodam verti go accidens.

g A. Alia litera. remouent̃.

h A. in antiquo tꝑe exiſtentium

i †A. nigraꝝ,⁊ piloꝝ nigroꝝ,et fumoſitatuz,vel fumoꝛum.

k A.⁊ tepiditate aie,⁊ ꝑmutatiõe ſeu ſubuerſione in ſtomacho.

l A. doloꝛis.

m A. altochme iã pꝛeteriti.

n A. inflationẽ.

o A. vehemẽtiã eiꝰ,⁊ in fine ipſiꝰ doloꝛẽ poſt ſinci put apud oꝛigi nẽ paris neruo rum ſexti in par tibus alchafa.

p A. fuerit p̃nci piũ ex membꝛis omnibus.

q †A. ambobus

r A. chafa.

s A. alagiemi.

t A. comeſtis ꝟ potatis.

u A. Alia litera tunc.

x A. nocram.

y A. ſi ſcieris q̃ hũoꝛes ſint cho lerici puri,tũc

z A. Alia litera. pauco.

⁊ A. pillule alſe biarat.

cito reuolubilem: ꝛ alienet̃ ab aspectu ꝓfunditatũ fouearum, ꝛ verticũ mõtiũ, ꝛ colliũ, ꝛ supficierum supꝛe marum. [a] [Scotomiã] vero ꝛ vertiginẽ factas pp vacuitatẽ stõi sedat acceptio buccellarum ĩfusarum in rob fructuũ stipticorum, ꝛ aqs ipsorum, ꝛ ꝓpe acreste.

De [b] [alue ꝛ est palpitatio.] Cap.IIII.

Corpori qdẽ accidit ex pte multiplicationis repl'onis, et similiuz in lacertis, ꝛ venis, dispõ, q̃ est sicut lassitudo, ꝓpt̃ quã extẽdunt̃ vene, ꝛ multiplicat̃ oscitatio, ꝛ alarum extensio ꝓpt̃ multitudinẽ vẽtositatis, ꝛ vaporis: ꝛ cũ ea rubificant̃ facies, ꝛ oculi: ꝛ ꝓuocat inolutionẽ, ꝛ extẽsionẽ. ꝛ quũ illud in hoie multiplicat̃, signt repl'onẽ. Opz ergo vt euacuet̃ humor sãguineus, ꝛ cholericus, ꝛ administret̃ aq̃ frida. Illud eniz q̃nq3 sedat eã in dispõne, ꝓpterea qꝫ tẽperat ebullitionẽ. Acoro, quoq3 inest ꝓꝓetas remouẽdi ipsam, quũ masticat̃, aut puluerizatus sumit̃, ꝛ bibit̃. ꝛ forsitã cũ eo qđ resoluit vẽtositates dñantes. Et sil'r [c] [zuccaruz cũ coriandro,] ꝛ balneatores sanãt hñtẽ eã, ꝯstringẽdo manũ sup venas [d] [ꝛ sup duas apopleticas] donec hoi eueniat [e] [quasi] sincopis: ꝛ fortasse cuz eo qđ [f] [exprimit̃ de spiritu ascẽdente ad cerebruz oimoda fortitudine dñante materieb⁹ cũ resol'one. Et cũ ipso qdẽ est cautela adhibẽda,] ꝛ opz ne manus sup venas teneant̃ ea quãtitate, quã homo nõ tolerat, vt in ipso eius spũs retineatur.

[g] [De incubo ꝛ nominatur strangulator, arabice vero albodilem ꝛ alchaton.] Cap.V.

Incubus aũt est egritudo, in q̃ hõ sentit, quũ in sõnũ igredit̃ phantasma graue sup se cadẽs, ꝛ cõprimens ipm, ꝛ angustiat̃ ei⁹ spũs, ꝛ intersecat̃ vox ipsius, ꝛ motus eius, ꝛ [h] [fortasse ꝓfocat̃] ꝓpt̃ oppil'ones pororum: ꝛ quũ ab ipso sepatur, excitat euz subito. Et est añcessor vnius triũ egritudinũ, aut apoplesie, aut epilepsie, aut manie: ꝛ illud qdẽ quuz fuerit ex mãeb⁹ cõprimẽtibus, ꝛ nõ fuerit ex causis alijs nõ materiatis. Eius vero causa fm pl'm est vapor materierum grossarum sanguinearum, aut flaticarum, aut melancholicarum, eleuatus ad cerebrũ subito in dispõne quietis motus vigiliarum resoluentis vaporẽ: ꝛ [i] [cum resolutione omnis humoris comitantis ipsum.]

De signis. Cap.VI.

Signa aũt ois humoris manifesta sunt per canones añtes. Et q̃nq3 fit ex frigore vehemẽti inuenienti caput subito apud somnũ, quare [k] [cõprimit ipm, ꝛ ingrossat, ꝛ ꝯtrahit, ꝛ efficit in ipo phantasias illas subito.] Et illud qdez non fit nisi ꝓpter debilitatez cerebri sua caliditate: aut malitia cõplexionis, quam habet.

De cura. Cap.VII.

Cura eius est flõmia, ꝛ sol'o ventris cũ eo qđ totũ humorẽ educit: ꝛ si humores sint multi, ꝛ grossi ꝯfert ℞ solutiuũ. Cuius ꝯfectio. ℞. [l] [euforbij] q̃ztitatẽ. ʒ. j. cũ tertia pte. ʒ. de scamonea ꝛ q̃rta. ʒ. de pulpa collogntide, ꝛ duob⁹ danich anisi, si ṽtus fuerit fortis: ꝛ si nõ, cũ pillis de azulo: aut pillis stomaticis, ꝛ epithymo, et hieris magnis. s. hiera cucumeris asinini, ꝛ hiera ruffi ꝓpe. Deinde ꝯforta caput cũ eo qđ sciuisti ex canone: ꝛ ex eis que iuuant ad hoc est, vt grana peonie in potu fm ꝯtinuitatem sumant̃. Si aũt cã in ipso est frigus ueniens caput, ꝛ facit in ipso hãc phãtasiã, opz vt olea calida administres calefacientia stiptica, ꝛ emplastra rubificãtia, ꝛ reliqua. Et nõ opz vt ꝓlõgemus sermonẽ in ipo, qm̃ iam ꝓcessit qđ excusat.

De epilepsia. Cap.VIII.

Epilepsia est egritudo ꝓhibẽs mẽbra aiata ab opationibus sensus ꝛ motus, ꝛ erectionis [m] [nõ integre,] ꝛ illud est pp oppil'onẽ ꝯtingentẽ. Pl'm vero eius est [n] [spasm⁹ vl'is accñs] ex nocumẽto adueniẽte vẽtriculo anteriori cerebri, q̃re facit ꝓuenire oppil'onẽ nõ ꝯpletã, [o] [ꝛ ꝓhibet trãsitũ] virtutũ sensus, ꝛ motus in eo, ꝛ in mẽbris [p] [itegre fieri absq3 iterfectione vl'r,] ꝛ ꝓhibet a politate erigẽdi, [q] †[ ] ꝛ neq3 pol'e est hoi, vt cum eo remaneat erectio corpis. Et qm̃ ois spasmus queadmodum oñdi fit, aut a repl'one, aut a siccitate, aut a ꝯ̃ctione pp cãm [r] [ipedientẽ,] tũc sil'r epilia. Uerũtñ [s] †[ ] nõ fit a siccitate, qm̃ epilia fit subito: s3 spasmus siccus nõ fit subito. Et qm̃ cerebrũ ex siccitate sua nõ ꝯseqt̃ vt spasmet̃ multũ, qn moriat̃ corpus ꝓus: tũc restat vt eius q̃dem cã sit, aut ꝯ̃ctio cerebri ad expellẽdã rem [t] [impedientẽ,] que est aut vapor, aut q̃litas mordicatiua, aut [u] [hũectatiua] male, sbe: aut humor faciens euenire oppil'onẽ, [x] [ꝛ spasmũ nõ integrũ] in vẽtriculis cerebri, ꝛ ꝓncipijs originis neruorum. Et q̃nq3 fit illud ex humore pp motũ vndosuz ꝯtingentẽ in humore: aut ꝓpt̃ ebullitionẽ calitatis supflue in eo qđ accidit ex oppil'one, q̃re ṽtus sensus, ꝛ mot⁹ nõ ptrãsit suo nãli trãsitu: ꝛ [y] [fortasse eius añcessione nõ ꝯplet̃] aliqd cũ q̃ztitate aliqua, q̃re nõ ꝓuantur mẽbra sensu ꝛ ṽtute motus itegre: aut pp vẽtũ grossuz retẽtũ in trãsitib⁹ spũs, fm qꝫ visum est pl'o magno Arum. ꝛ vidit ipam esse vnã cãrum epil'ie. Et quum ibi fuerit hũor oppilãs tũc cerebrũ cũ hoc ẽt ꝯtrahet̃, vt expellat illud qđ [z] [ipedit,] sicut accidit stõ ex singultu, ꝛ [ꝛ] [nausea,] ꝛ sic accidit ex [ꝯ] [tremore] quũ est ꝯ̃ctio, ꝛ ꝯpssio ꝓncipiũ in expulsiõe mẽbrorum eius qđ ipa expellũt. Et quũ cerebrum ꝯ̃hit̃, mot⁹ eius diuersificant̃, ꝛ seqtur ipm ꝯ̃ctio neruorum in facie ꝛ alijs, ꝛ diuersificant̃ mot⁹ iporum. Et [ꝫ] [sanitas qdẽ] aut ꝯtingit pp expulsionẽ hũoris, [a] [ꝛ] ꝓpt̃ resol'onẽ vẽtositatis: aut pp expulsionẽ [b] [impedientis.] Spasmi aũt descẽdẽtis ad mẽbra, qb⁹ associat̃ epil'ia, cã est, qm̃ mã que ꝓuenit ad cerebruz, aut nocumẽtũ qđ ip3 cõmittat̃, cõmittat̃ neruos ẽt: q̃re est iporum dispõ, dispõ eius. ꝛ illud est pp tres cãs sc3 q2 nerui sequunt̃ sbam cerebri, ꝛ ledunt̃ ab eo, quo ipsum ledit̃: et eorum repl'o ex hũore expulso ad ipos in ꝓncipio ipsorum [c] [facit, vt augmentet̃] eorum latitudo, ꝛ abbreuiet̃ eorum lõgitudo. ꝛ epil'ia qdẽ ꝓcedit cursu spasmi, nõ cursu lassitatis, ꝛ efficit ꝯ̃ctionẽ cerebri, ꝛ abbreuiationẽ: ꝛ nõ facit mollificationẽ, ꝛ dilatationẽ, nisi q2 cerebrũ [d] [administrat in ℞ expulsionẽ alicuius rei] a seipso: expulsio vero nõ cõplet̃, ꝛ ꝓficit̃, nisi ꝯ̃ctione, ꝛ exꝓssione. Di aũt spasmo mãli ꝯfert febris: s3 epil'ia est spasmus mãlis. [e] †[ ] Et apata qñ apparẽt in ipa fortasse resoluũt eã, ꝛ minuũt mãm eius. Et multotiẽs q̃dẽ ꝓmutat̃ mel'ia ad epil'iaz: ꝛ ml'totiẽs qdẽ mutat̃ epil'ia ad mel'iaz. Quidam aũt hoies existimãt, qꝫ q̃nq3 est epil'ia, que nõ est a mã. Si ergo signt per hoc, qꝫ cã in eo est vapor, aut q̃litas nocẽs cerebro, ꝛ facit in ipo ꝯ̃ctionem ꝓdictã, tũc sermo iporum intẽtionẽ habet: si aũt signt, qꝫ cã illius est ipsa ꝯpl'o pura cum est in cerebro, ꝛ efficit epilepsiaz, tunc illud est quod modũ non habet: quoniam quũ qualitate illa affectum fuerit cerebruz, oportebit vt sit epi/

a A. Alsedar.

b A. allui, ꝛ ẽ albegiendach. Alia l'ra. allui ꝛ est altemded.

c A. coriãdrũ cũ zuccaro.

d A. alsebati. i. subeticas.

e —— A.

f A. motu laborioso agitat̃ de spũ ascẽdẽte ad cerebrũ dñante sup mãs cũ resolutione, ꝛ in ipo est periculum.

g A. De alchabus, ꝛ noiat̃ strãgulator, ꝛ q̃nq3 noiat̃ arabice algiatbũ, ꝛ alneidalan seu albeidalan.

h A. Alia litera est ꝓxima ꝓfocationi.

i A. vnusquisq3 humor causat fãtasma cũ colore suo.

k A. exꝓmit ip3 ꝛ ispissat eũ, ꝛ cõstringit ipm, et causant̃ ex eo illa fãtasmata eadem.

l A. ellebori.

m A. ꝓhibitiõe nõ completa.

n A. Alia litera. ꝓpt̃ spasmũ vniuersalẽ accñtez.

o A. vnde ꝓhibetur transitus.

p A. penetratiõe itegra absq3 abscisione totali ipsius.

q † A. seu standi

r A. nocentem.

s † A. ipsa.

t A. nocentem.

u A. humiditas

x A. nõ cõpletã.

y A. p hoc qꝫ nõ cõplet̃, penetrat ex ea.

z A. nocet.

ꝛ A. subuersione

ꝯ A. iectigatiõe.

ꝫ A. euasio qdez a poxismo ipsi⁹ epilensie.

a A. aut.

b A. nocentis.

c A q̃re augmẽtatur.

d A. conat̃ i hoc expellẽ aliquid.

e † A. quare ipsi confert febris.

lepsia inseparabilis ei, et nō sit ex eis que separant [a] ⌈in dispōne.⌋ Uex causa epilepsie est ex eis, que subito fiunt, ꝛ sepant [b] ⌈in dispōne:⌋ aut vincit ꝛ iterficit. Et [c] ⌈simil'r⌋ nō est qualitas pura in ipso cerebro [d] ⌈sine⌋ mā: aut qualitas adueniēs ei: ꝛ rescindit: ꝛ fit illud ex mēbro alio ꝓculdubio. Spuma ꝟo accñs in epilepsia, est ꝓpter agitationez motus [e] ⌈spūs⌋ ꝓpter ṗfocationez eius. ꝛ illa agitatio est ꝓpt' agitationē spasmi, ꝛ in apoplesia qdez accidit ṗfocatio ꝓpter violētiam anhelitus. Epil'ia qdē est q̈si spasmus ꝓprius ṗmū cerebro: ꝛ spasmus epilepsia ꝓpa ṗmū mēbro alicui. Et mot⁹ sternutatiōis est q̈si motus epil'ie leuis. ꝛ epilepsia est q̈si sternutatio multa ꝛ fortis. Uerūtñ pl'm expulsionis sternutationis est ad ptē anteriorē ꝓpt' fortitudinē v̄tutis, ꝛ debilitatē materiei. Et expulsio epil'ie ad q̈zcunq; ptē fuerit est facilior ꝛ possibilior. Et opz qdem vt cōprehēdat' qȝ dcm̄ est. Qm̄ quū epilepsia est i ipo cerebro, tūc cā in ipso est mā ꝓculdubio faciēs ventositatē retētā in meatib⁹ sensus ꝛ motus: [f] ⌈aut⌋ replet vtrosq; vētriculos anteriores cerebri ipletione aliq̈. Et hec qdē mā: aut est sanguis dn̄ans ꝛ plurimus: aut fl'a, aut mel'ia, aut chol'a, ꝛ est [g] ⌈ꝓua⌋ valde: ꝛ post ipsaz in paucitate est sāguis purus. Sanguis aūt cuius ꝯpl'o ad ꝯpl'onez chol'e nigre [h] ⌈et⌋ fl'atis iclinat' eēntiā [i] ⌈multotiens⌋ fit cā: verūtñ cā [k] ⌈plima⌋ est hūiditas denudata [l] ⌈et⌋ declinās ad cholerā nigrā. Et pl'm. n. quū accidit epil'ia, accidit a fl'ate. ꝛ Hip. qdē dixit ꝙ plime oues patiunt' epilepsiā: q̈ñq; i cerebris suis anatomizāt', iuenit' i eis humiditas mala fetida. ꝛ ois cā epil'ie [m] ⌈cerebri cōparat' ad⌋ debilitatē digōnis in ipso. Nō ergo eūat' qn aut fit in s̄ba cerebri, ꝛ [n] ⌈velaminib⁹⌋ ei⁹, et est deterior: aut fit in pāniculis ipi⁹, ꝛ est leuior. Et epilepsia mel'ica fortis est deterior, q̈zuis fl'atica fit plies [o] ⌈Quuz ergo phlegma fit plus, tūc mel'ia⌋ magis oppilat trāsit⁹ spūs. Et illa que apȝ quosdaz ꝓ ꝓ noie dr̄ mater pueroꝝ, iterficit multū. Et qñ ꝯtinuātur paroxismi epil'ie, iterficit. Epil'ia autē cuius cā est in mēbro alio, fit aut qz eleuant' ab ipso ad cerebruz vapores, ꝛ vētositates ledētes q̈ztitate sua, ita vt ex eis aggreget' ꝑm semitā ascēsionis aliqd: deinde post illud ispisset', ꝛ fiat mā hn̄s essentiā, faciens eēntia sua, aut eo qȝ ex ipsa gn̄atur de vētositate.

Aut qz ad ipm eleuat' vapor, aut vētositas impediens, non q̈ztitate, imo q̈litate, aut ꝯgelatione, aut adustione, aut venenositate, aut malitia s̄be. Aut qz eleuat' ad ipm qualitas pura tm̄. Aut qz eleuat' ad ipm qȝ ipedit duob⁹ modis. Mēbruz aūt ex quo eleuant' vapores ad cerebrū faciētes epil'iaz [p] ⌈multiplicati in ipso,⌋ aut est totū corpus, aut splen, aut stōus, aut mirach, ꝛ ꝯtingit illud ēt in reliq̈s membris. Illud aūt qȝ [q] ⌈impēdit vaporē⌋ male s̄be, ꝛ q̈litatis est in toto corpe ēt, ita vt fit i digitis pedis ꝛ manus. Et fit cā illius retētio sāguinis, aut hūoris in transitu cui iā accidit oppil'o, ꝛ abscindit' ab eo calor inatus, ꝛ morit' in ipso, ꝛ putrefit, ꝛ ꝯuertitur ad malā q̈litatē: ꝛ ꝓcedit ex eo ꝑm [r] ⌈deglutionē in ṗmis⌋ mā vaporosa, aut q̈litas venenosa: aut fit casus sup ipm quorūdā venenoꝝ: ꝛ iprimit i neruis, sicut iprimit pūctura scorpionis sup neruos. Et expellit' eius venenū mediātib⁹ neruis ad cerebrū, ꝛ ledit ipm: q̈re ꝯtrahit' ex eo, ꝛ spasmat'. Et agitātur mot⁹ eius, sicut accidit stō, quum recipit, qȝ hz mordicationē, vacuus, ꝑm ꝙ iuenimus ipm in singultu, et quū eēntia oris stōi est fortis sēsus. Et singultus qdē est spēs spasmi. Quū ergo accidit cerebro ab hȝ cā spasmus, ꝛ ꝯctio, et abbreuiatio, tunc ipm seqtur ꝯctio oiuz neruoꝝ, et spasmus ipsoꝝ.

Et. G. qdem de seipso narrauit ꝙ accidit ei singultus, quū recepit diapipeon, ꝛ post ipm bibit vinuz, ꝓpt' impedimētū oris stōi cū acuitate, ꝛ nos ēt testificamur in alio qȝ illi est ꝓximū. Et. G. ꝛ alij retulerūt, et nos post ipm testificamur illud, qȝ multotiēs sentit epilepticus eleuari aliqd ex pollice pedis sui, qȝ est sicut vētositas frida, ꝛ tendit versus cerebrū ipsius. Quū ergo ꝑuenit ad cor, ꝛ cerebrū ipsi⁹ incurrit epilepsiā. ꝛ. G. qdē dicit, ꝙ quū ligat' crus eius ligatiōe forti ante ꝑoxismuz ipsius, ꝓhibet' illud, aut alleuiat': ꝛ nos testificamur nos vidisse res mirabiles hui⁹ capl'i. Et qdā eoꝝ q̈ñq; cauterizantur sup pollicē suū. ꝛ qdā sup [s] ⌈digitos pedis: ꝛ vapor illius ptis retētus est⌋ ꝛ sanati sunt. Ex h̄ autē capl'o est epilepsia que accidit ꝓpter ꝟmes, aut ascarides. Et qdā modus epil'ie est cōpositus cū sincopi, q̈re forsitan extrahūt medici de cap̊ epilepsie. Uex in ipso est, ꝛ est spēs eius. ꝛ ipsuz noiat ṗfocationē matricis. ꝛ est ꝙ qñ mulieri accidit, vt ei⁹ mēstrua retineant' in nō sua hora, aut ꝯstrigant' [t] ⌈quū retinent' ab ea ꝓpter dimissionē balnei⌋ ꝯuertit' illud in matrice sua ad q̈litatē venenosam: ꝛ adsunt ei mot⁹, ꝛ vaporationes: aut cū ꝑiodo: aut sine ꝑiodo, q̈re accidit vt eleuet' vapor ei⁹ ad cor, ꝛ ad cerebrū, ꝛ icurrit epilepsiā m'ier. Et sil'r q̈ñq; [v] ⌈ꝯuenit⌋ hoi, vt in vasis suis seminalib⁹ aggreget' spma pl'z, ꝛ corrūpat', ꝛ ifrigidet', ꝛ ꝯuertat' ad q̈litatez venenosaz, ꝛ accidit ei sil'e ipsius. Et sil'r aduenit m'ieri ṗgnāti epil'ia in ipregnatiōe. Quūq; deponit, ꝛ euacuat mām illā mēstrualez, remouet' illud. Et nobis qdē narrata fuit epil'ia icipiēs a spōdilib⁹, ꝛ epil'ia incipiēs a spatula, ꝛ reliq̈s. Illa aūt que fit ex mirac, ꝛ ex stō, et ꝓpter nauseatiuā satietatē, facit possidē oppil'ones in venis, q̈re ipse nutrimētū laudabile nō suscipiūt, ꝛ corrūpit' in eis humor, aut remanet in ipsis nutrimētū laudabile coarctatū ꝓpt' oppil'ones, q̈re corrūpit': ꝛ m'totiēs redit ad stōm corruptū, ꝛ corrūpit cibū bonū laudabilē, ꝛ multotiēs accidit ꝓpter [x] ⌈reuersionē illius corrupti ad stōm⌋ vomitus cibi idigesti. Uex ꝑm quācunq; dispōnē fit epilepsia, cū cōitate aut absq; cōitate, ṗncipium epilepsie ꝓpinquū, ex cerebro est. s. aut ex vētriculo eius anteriore, aut ex vētriculis alijs cū eo: qm̄ primū nocumētū [y] ⌈quo ipedit⌋ ꝯtingit in sensu visus ꝛ audit⁹, ꝛ in mōtib⁹ lacertoꝝ faciei, ꝛ palpebraꝝ: q̈zuis reliqui sensus ꝛ mēbra mobilia in nocumēto cōicant. Nā si non cōicarēt in nocumēto reliq̈ vētriculi, nō destrueret' intellect⁹, neq; lederet' eleuatione anhelit⁹. Epilepsiā ꝟo ꝑm plimuz añcedit spasmus: deinde post ipm fit epil'ia: ꝛ illud est qm̄ si cōfirmat' spasmus, est epil'ia. ꝛ quū expellit' cā impediens, aut resoluit' vētositas, redeunt opōnes sensibiles ꝛ motiue. Et q̈ñq; qdē appet humor expulsus visibil'r in vtrisq; naribus, ꝛ in gutture. Et multotiens fit epilepsia sine spasmo sensato: et illud ideo, qm̄ mā faciens ipsaz, est subtilis, et opatur cū repletione, non cuz malitia vehemēti. Epil'ia ꝟo plurimū accidit infantibus, ꝓpter humiditates ipoꝝ: et plerūq; appet in eis ṗmū quuz nascuntur. et quandoq; fit post pubertatē. Si ergo in regimine ipsoꝝ fit rectitudo, remouetur: et si non, remanet. et oportet quidē vt studiuz ipendat' ad hoc, vt illud remoueatur ab eis ante pubertatez. Pueri vero ab hoc sunt remotiores, quibus in ptibus capitis accidūt vlcera, et apata, et adest fluxus nariū. Et equū qdē est vt ille, in cuius cerebro est humiditas in ṗncipio creationis: purget': et plerūq; purgatur in matrice:

a A. statim.
b A. statim.
c A. huiusmodi
d A. imo est.
e A. anhelitus.
f A. et.
g A. parum.
h A. aut.
i A. Alia litera q̈ñq; est pol'e.
k A. ꝑm pl'm.
l A. aut.
m A. cerebralis fundatur sup.
n A. Alia litera medulla.
o A. q̈zuis fl'atica plus accidat q̄m melica fortis.
p A. cū multitudine sua.
q A. nocet cum vapore.
r A. reuolutionē, vel ꝑiodicationē, aut nō ꝑm periodicationē.
s A. digitū alium si vapor ē ex pte ipsius. Alia l'ra. ꝛ qdaz eoꝝ ligāt pollicē suū, ꝛ qdā ligāt digitū aliū si vapor est ex parte ipsius.
t A. aut retinet' spma ei⁹ ꝓpt' dimissionē coit⁹.
v A. contingit.
x A. illud.
y A. de quo est curandum.

ꝛ qñq; purgaẗ post natiuitatẽ. Si enim nõ purgaẗ nõ erit excusatio qn icurrat epilepsiã. Plime autez epilẽe, que pueris ꝯtingũt, cura qñq; alleuiaẗ, ꝛ re/ moueẗ cũ pubertate, quũ ipsaz nõ adiuuat malitia regimis, ꝛ dimissio cure. Epilẽa autẽ qñq; accidit adolescẽtib⁹. Si ġ fuerit post .xxv. ãnos ꝑpẗ egri/ tudinẽ in cerebro, ꝛ ꝑꝑe in sba ipsius, erit comitãs, ꝛ neq; sepabiẗ, ꝛ erit finis actionis cure in eis, alle/ uatio a prauitate ipsi⁹, ꝛ tarditas ꝑoxismi eius. Et Hip. qdẽ dixit, ꝙ epilẽa remanet cũ eis vsq; quo mo riant. Senib⁹ aũt paꝝ aduenit epilepsia oppillati/ ua. Et cãs mouẽtes epilepsiã plerũq; adiuuãt cãe extrinsece, sicut imoderãtia cibi ꝛ potus, ꝛ satietas nauseatiua: Et sicut mora plĩma in sole, ꝑpter illud qδ capiti attrahiẗ ex materijs. ꝛ illud qdẽ est ꝑpte/ rea ꝙ ꝓhibet dilatari mãs in ꝑtib⁹ corꝑis, q̃re mo/ uet eas ad suꝑiora. Et coitus plĩmus est ex causis ei⁹, ꝛ ex causis ipsius sunt delitie, ꝛ qes, ꝛ paucitas exercitij: ꝛ ex causis ei⁹ est exercitiũ suꝑ replẽonẽ, ꝑ/ pterea ꝙ humores ꝑpẗ ipm mouenẗ, qui resoluunẗ non itegre, ꝛ iplent vacuitates. Ex causis ipsius est illud qδ debilitat cor ex timore, aut euẽtu tumult⁹, ꝛ vocis subito. Et ex causis eius sunt ieiuniũ hñtis stõm debilẽ. Et potatio vini puri ẽt, ꝑpterea ꝙ ipe dit stõm. ꝛ cause qdẽ iste remote faciũt cãs ꝑpinq̃s. Nos ṽo ponemus his causis caplꝫ singulare, ꝛ di ceẗ, ꝙ quũ epilepticus iduit coriũ caprinũ, sicut ex/ corticatũ est recẽter, ꝛ ᵃ⌈dimittaẗ⌋ in aq̃, icurrit epi lepsiã. ꝛ silr quũ suffumigaẗ cũ cornu caꝑno, ꝛ myr rha, ꝛ alhasce. Epilẽa aũt multotiẽs resoluiẗ ꝑpter febres, q̃s tolerat hñs eã, ꝛ ꝑꝑe que sunt lõge: ꝛ q̃r/ tana ꝑꝑe ꝑpter vehemẽtiã lõgitudinis sue, ᵇ†⌈ ⌋ ꝑpterea ꝙ digerit mãm melicã donec resoluaẗ. Et tremor fortis q fit in febrib⁹: tremor. n. excutit vehe mẽter, qδ in cerebro cõprehẽsum est de suꝑfluitati/ bus. ᶜ⌈Sudor aũt iuuat tremorẽ sua expulsione.⌋ Et queadmodũ apoplexia ꝯuertiẗ ad palysim, silr plĩm epilẽe ꝯuertiẗ ad palysim. Quidam aũt existi mãt, ꝙ ẜlatice associanẗ tremor, ꝛ agitatio, qm̃ ẜla nõ ꝯsequiẗ in spissitudine sua vt oppilet meatus ite gre: Melẽa ṽo itegre oppilat, q̃re in ipa accidit par ua agitatio. Et alij existimãt, ꝙ eius cũ q̃ multipli/ caẗ agitatio, forsitã cã est humor ꝑue q̃ɫtitatis, aut pauce penetrationis in meatib⁹, q̃re ponũt rẽ econ uerso. Nullus ṽo vtrorũq; sermo in eo est determi natus. Inq̄t Ruffus quũ appet albaras in ꝑtibus capitis epileptici, siġt resolẽonem ᵈ⌈corruptionis⌋ epilẽe, ꝛ sanitatẽ. Et multotiens qdẽ resoluiẗ epile/ psia ad palysim, ꝛ ad melẽam. Epilẽe ꝑparatis ac/ cidit epilẽa, ꝑꝑe humidis, ꝑpter etates suas, sicut infantibus ꝛ pueris, ꝛ humectatis, ꝑpter regimen suũ: sicut qui nauseatiuã satietatẽ ꝯsuescunt: ꝛ illis qui inhabitant terrã vẽti meridionalis, qm̃ implet caput humiditate. Epilẽa autem mulieꝝ, ꝛ ifantiũ, ꝛ omniuz quoꝝ sanguis est paucus, ᵉ⌈est parua ꝑ/ pter constrictionem venarum.⌋

¶ De signis specierum eius. Cap. IX.

DIcimus ꝙ ex signis cõibus plu ribus speꝝ epileptico/ rũ sunt, citrinitas lingue ipoꝝ, ꝛ viridi tas venaꝝ que sunt sub ea: ꝛ plĩm qdez añcedit eam mutatio corꝑis a ꝯplẽone sua, ꝛ grauitas in capite, ꝛ ꝑꝑe quũ irasciẗ: aut acci diẗ iflatio in ventre: ꝛ añcedunt eã ᶠ⌈coarctatio⌋ in motu ligue: ꝛ sõnia eoꝝ mala: ꝛ obliuio: aut pauor ꝛ timor, ꝛ formido: ꝛ ᵍ⌈accidit ei vt loquaẗ secũ⌋ ꝛ ꝯstrictio pectoris, ꝛ ira, ꝛ acuitas. Nõ ois ṽo ei⁹ spẽs recipit curã: ꝛ que ex ea magis est ledẽs, est il/ la ʰ⌈ex qua ꝑueniunt vertigo, ꝛ agitatio plĩm for/ tis:⌋ deinde sequunẗ eã qes fortis ⁱ⌈addita vehe/ mẽti additione:⌋ ꝛ nocumẽtũ in ᵏ⌈spiritu⌋ q̃re siġt mltitudinẽ mãei, ꝛ debilitatẽ ṽtutis. Quũ aũt vo lueris scire si egritudo est in cerebro, aut in mẽbris alijs, itẽ de an semꝑ iuenias ġuitatẽ in capite, ꝛ ṽti/ ginẽ, ꝛ tenebrositatẽ in oclis, ꝛ ġuitatẽ in lingua, et sensib⁹, ꝛ agitationẽ in motib⁹, ꝛ citrinitatẽ i facie. Quũq; illud iueneris cũ ꝑmistiõe in itellectu, ꝛ ob/ liuione assidua ˡ†⌈ ⌋ ꝛ amẽtia, aut stolidita te, ꝛ nõ ᵐ⌈est ġuitas ꝛ minuiẗ ẜm fluxũ vẽtris⌋ cũ eo qδ ꝯtingit ex lenitate nature ꝛ eũonib⁹ tũc indi/ ca ꝙ illud est ex cerebro tm̃mõ. Amplius si nõ iue nis in mẽbris neruosis, ꝛ in splene, ꝛ epate, neq; in aliq̃ extremitatũ, ꝛ in iũcturis nocumẽtũ, neq; eger sentit aliqd eleuari ad caput ex loco, certificaẗ apδ te, ꝙ ipedimẽtũ ẽ ex cerebro. Signa ãt epilẽe leuio ris sunt vt sint accñtia magis sana: ꝛ vt hñti ipsam cito redeat rõ, ꝛ verecũdeẗ quuz sanaẗ: ꝛ vt velociẗ adueniat ei icolumitas sua: ꝛ ꝑꝑe cũ sternutatorijs, ꝛ attractionib⁹ odoꝝ ꝑ nares ꝛ ⁿ⌈ex⌋ eis q̃ mouẽt vomitũ, ꝛ ᵒ⌈ex⌋ eis que igrediunẗ in guttur: aut q̃ vomẽ faciũt. ᵖ†⌈ ⌋ Signa ṽo ei⁹ q̃ prauior est, sũt difficultas ᵠ⌈spiritus⌋ ꝛ ꝑlixitas agita tionis: deide lõgitudo ʳ⌈ꝯgelationis⌋ post ipam ꝛ paucitas euasiõis ˢ†⌈ ⌋ post attractionẽ odoꝝ narib⁹ ꝛ sternutatorijs. Et minor istaꝝ est, aut in q̃ ᵗ⌈elõgaẗ agitatio ꝛ nõ elõgaẗ ꝯgelatio: aut in q̃ ꝑ/ longaẗ ꝯgelatio⌋ ꝛ minoraẗ agitatio. Et signũ ei⁹ cuius cã est ex vẽtositate grossa in ipa gñata, est vt nõ iuenianẗ cũ ea, neq; ꝑꝑe eã, ġuitas: imo iueniaẗ sonit⁹, ꝛ extẽsio, neq; sit spasm⁹ ei⁹ fortis. Et signa eius cui⁹ cã est ẜla, sũt vt sit saliua eius ᵘ⌈calẽa⌋ spu/ mosa, grossa, multa, ꝛ sit in vrina eius aliqd silẽ vi/ tro liq̃facto. Et multiplicenẗ in ipo pauor: ꝛ timor, ꝛ pigritia, ꝛ ġuitas, ꝛ obliuio. Et qñq; cognosciẗ ex re vomit⁹, ꝛ colore spume, ꝛ ex colore ẽt sãguis. Et qñq; cognosciẗ ex etate, ꝛ regione, ꝛ ex causis ꝑ teritis de cibis, ꝛ regimine: ꝛ ex eis qdẽ q̃ eã siġnt, sunt qes, ꝛ tranqllitas, ꝛ color faciei, ꝛ oclẽoꝝ, ꝛ re/ liq̃ que sciuisti in canone: ꝙ si ẜla cũ hoc erit crudus fridũ, erit obliuio. ꝛ stoliditas, ꝛ ġuitas capitis, et corꝑis, ꝛ ꝑfũditas sõni plus: ꝛ erit epilẽa magis la xans, ꝛ debilitãs: ꝛ hec spẽs est mala valde. In ea ṽo que facta est a ẜlate salso, est sõni ꝑfunditas mi/ nor: ꝛ frigus cerebri leuius, ꝛ mot⁹ saniores. Si/ gna autẽ eius cui⁹ cã est cholẽa nigra ˣ⌈sunt qm̃ est melẽa, aut silis sãguini nigro, aut acuta, aut adusta, aut acetosa⌋ ex q̃ ebullit terra. Et sunt nãe hñtiuz eã decliues ad ꝑmistionẽ in suo sensu, ꝛ ad dispõnẽ que est sicut melẽa, neq; itellect⁹ eoꝝ mũdanẗ, quuz sepaẗ: ꝛ siġtur ẽt melẽa ex colore faciei, ꝛ oculoꝝ, ꝛ ex siccitate nariũ, ꝛ lingue: ꝛ regimine gñatiuo me/ lancholie. Si ergo fuerit melẽa fex sanguis nãlis erit epilẽa cũ lassitate, ꝛ paucitate sermonis, ꝛ cum quiete: ꝛ erit hñs eam hñs cogitationes ʸ†⌈ ⌋ quietas. Et si fuerit melẽa de gñe cholẽe adu/ ste, ꝛ est acuta tũc eius ꝑmistio erit demoniũ, ꝛ cuz multitudine ẜmonum, ꝛ vocũ: et eius epilepsia erit agitabilis, et leuis remotionis: et qñq; erit cum fe/ bre, et ꝑcipue quum fuerit melẽa eius subtilis. Si aũt fuerit ex mlẽa sanguinea erũt eius dispõnes cuz risu. Et tu qdẽ cognoscẽ potes ẜbam mlẽe ex vomi/ tu. Naz si est silis feci sanguinis, tunc est mlẽa natu/ ralis. Et si est silis feci vini, ẽ mlẽa adusta: aut si est ᶻ⌈asꝑa tũc est stiptica⌋ et siġt finẽ friditatis, et sicci tatis eius: aut est acetosa subtilis cũ spuma, et tunc ebullit suꝑ terrã: aut ⁊⌈si nõ est acetosa est spissa,⌋

a A. infundatur

b † A. et.

c A. Alia litera Et sudor qui se/ quiẗ tremorem minuit ipsam.

d A. materierũ.

e A. ꝛ venaꝝ con strictio est magis pernecans. Alia lr̃a. est ma/ gis receptibilis, vel plus accñs. Alia lr̃a. Et ac/ cidit epilensia mulierib⁹, ꝛ infan tib⁹, ꝛ oib⁹, qb⁹ est paucitas san/ guis et strictu/ ra venarum.

f A. Alia litera debilitas.

g A. malitia aie

h A. quã añcedit ꝯcussio vehemẽs vel ẜm aliã lr̃am est illa q̃ añcedit alsedar. i. scoto/ miã vehemẽtẽ ꝛ agitationẽ mul/ tam fortem.

i A. Alia litera cũ spuma frigi/ da vehementi.

k A. anhelitu.

l † A. ꝛ hebetu/ dine seu.

m A. nõ minoraẗ neq; minuiẗ su/ per vacuitatem.

n A cum.

o A. cum.

p † A. aut nõ fa/ ciant vomere.

q A. anhelitus.

r A. quietis.

s † A. a ꝑoxismo

t A. ꝑlõgaẗ agi tatio, ꝛ nõ ꝑlon gaẗ qes, aut ꝑ/ longaẗ i ea qes.

v A. fluens.

x A. est vomitus cholẽe nigre, aut rei silis sãguini nigro, aut acute aduste, aut ace/ tose.

y † A. Alia lr̃a. corruptas.

z A. spissa tũc est pontica exaspe/ rans guttur.

⁊ A. est grossa.

non hn̄s spumam. Signa aūt eius cuius causa est sanguis sunt ista. Nā dico q̄ si sanguis facit epilepsiam cū ebullitione, ⁊ motu absq̄ q̄ṫitate, nō apparet ei magna operatio in colore, ⁊ exuberatione al guidez, neq̄ est dispositio p̄focationis in horis [a]⌈in q̄bus est epilepsia, neq̄⌉ apparēt ex ea grauitas, ⁊ stoliditas, ⁊ lassitas, ⁊ multitudo sputi, ⁊ [b]⌈mucillaginis⌉ sicut apparent cū flate, ⁊ est cuz caliditate, ⁊ rubedine in oculis, ⁊ vapore sup̄ caput sāguineo. Si vero cum q̄ṫitate faciat cuz signis sanguinis est exuberatio in guidez: ⁊ an̄cedit dispositio, que est sicut p̄focatio. Signa autē epilepsie, que est ꝓpter mām cholericā: ⁊ illud q̄dem est s̄m minus, sunt vt sint nocumētū, ⁊ tribulatio ab ipsa vehemētiora: et spasmus in ea fit minor, ⁊ spatiū eius breuius. Motus vero sunt in ea fortioris agitationis: ⁊ ipsam q̄dē sig̃nt motus vomitus, ⁊ iflāmatio, ⁊ vehemētia permistionis rōnis: ⁊ citrinitas coloris, ⁊ oculorum.

Eius vero cuius cā est ex stō, signa sūt tremor in ore stomachi, ⁊ p̄cipue quū tardaṫ cibus, ⁊ ꝯcussio, et tremor, ⁊ cōmotio, quū est epilepsia: ⁊ voces, ⁊ rugit⁹ ⁊ p̄cipue in p̄ncipio inuasionis: ⁊ sunt cū ea solutio stercoris, ⁊ exuberatio vrine, ⁊ [c]⌈spermatis q̄d emittiṫ ꝓpter amplexū mulieris, ⁊ viri sine coitu, ⁊ spmatis cū coitu⌉ ⁊ tremor cordis, ⁊ soda fortis, et leuitas epilepsie, aut ipsius remotio cū administratione vomitus, ⁊ dispōnes sig̃ntes corruptionē stomachi, ⁊ augmētū epilepsie, ⁊ [d]⌈sunt ꝓpter linimētum⌉ stomachi, ⁊ purgationē ipsius. ⁊ qn̄q̄ interficit hec ꝓpter frequentiā periodoꝝ. Ex eo itaq̄ est vt humor qui est in ea agat multitudine sua, ⁊ multitudine vaporis sui: ⁊ hic humor est flaticus s̄m pl'm: ⁊ qn̄q̄ admisceṫ ei alius. Et signa q̄dez eius sunt, vt accidat epilepsia in horis repletionis, ⁊ satietatis nauseatiue, ⁊ alleuieṫ quū vacuitas adest, ⁊ quū vēter soluit cibuz, ⁊ fit s̄m iterationē frequētem nauseatiue satietatis. Si ergo fuerit p̄mistio cū illo materie cholerice, iueniet sitim, ⁊ inflāmationem, ⁊ mordicationē, ⁊ adustionē. Et si fuerit cū illo melācholia, multiplicabiṫ eius desideriū in pl'ibus dispōnibus, ⁊ sentiet gustū acetosuz, ⁊ g̃natur ab eo cogitatio, ⁊ vt solus loquaṫ secū q̄zuis [e]⌈s̄m q̄⌉ sig̃tiones flatice sint dn̄antiores. Et ex eo est vt humor qui in ipsa est agat malitia sui, nō multitudine sua, ⁊ signa eius sunt, vt epilepsia fiat in horis vacuitatis, ⁊ quuz mā inuenit os stomachi vacuum, ⁊ abscindaṫ epilepsia cū cibo ꝯueniente laudabili. Si vero humor fuerit [f]⌈calidus⌉ de g̃ne cholere cognosces ip̄m per sig̃tiones quas diximus. Q̄d si est ex mirach, eius signa sunt, ructus acidus, ⁊ iflatio, ⁊ rugitus faciens dolorē, tarde quietis, ⁊ iflāmatio in mirach, ⁊ qn̄q̄ excitaṫ cuz ea dolor inter vtrasq̄ spatulas [g]†⌈ ⌉ post assumptionē cibi [h]⌈pauci⌉ nō quiescens, nisi apud eius digōnez: deinde redit post assumptionem cibi pauci nō quiescens, nisi apud eius digōnē. Quuz vero accidit s̄m vacuitatē, nō accidit nisi cum duritie nature, ⁊ destruiṫ lenitate nature: ⁊ ꝓprie si tu inuenis extēsionē in mirach ad sup̄iora, ⁊ tremorē. Et istis q̄dem accidit vomitus cibi idigesti, ꝓpter illud q̄d diximus de reuersione cibi ipsoꝝ [i]⌈corrupti, ⁊ oppilationib⁹ viarū eius. Ex illa itaq̄ est quū⌉ est vapor mirach faciēs epilepsiā cholericus: ⁊ cognosciṫ illud ꝓpter inflāmationē ꝯtingentem [k]⌈ex corpore⌉ ⁊ p̄mistione rationis declinantē ad rixā [l]⌈⁊ ad inq̄sitionem.⌉ Et ex illa est, cuius vapor est melicus, ⁊ ꝓueniunt cuz eo rami melie, ⁊ timor, ⁊ [m]⌈vt solus secū loquaṫ, ⁊ vt pauor tenebrosus⌉ ꝓpter tenebrositatē materiei ⁊ accidit ex ea delectatio mortis [n]⌈et⌉ odiū ipsius ⁊ timor, ⁊ reliqua que in melia dicta sunt. Illā vero cuius causa ⁊ p̄ncipiū sunt ex epate, aut ex toto corpore, sig̃nt color, ⁊ capilli, ⁊ siccitas cutis, ⁊ arefactio eius cū nigredine: aut ipsius lassitas, ⁊ pinguedo: aut eius maties: ⁊ roris multitudo [o]⌈vaporis⌉ sanguinis, ⁊ sig̃t ip̄m pulsus, ⁊ vrina, ⁊ dispositio ciboꝝ p̄cedētiuz, ⁊ regiminis p̄teriti: ⁊ sig̃t ipsam retētio eius q̄ eu̇aṫ ex [p]⌈stō⌉ ⁊ matrice, ⁊ venis, ⁊ reliq̄s. Si aūt est sanguinea tēdens ad adustionē, vides rubedinē coloris, ⁊ inundationē vene, ⁊ risum apud casuz. Si autez fuerit cholerica, aut flatica, aut melica, cognosces p̱ signa eius p̄dicta. Illa vero cuius cā est matrix ꝓculdubio est cū retētione menstruoꝝ, aut spmatis, aut humiditatū effusaꝝ ad matricē: quā q̄dē precedūt dolor in pectine, ⁊ i vtrisq̄ inguinib⁹, ⁊ partib⁹ dorsi, ⁊ grauitas in m̄rice. Illa vero cuius cā est splen, cognosciṫ q̄m egritudo est melica: ⁊ sentiṫ dolor in latere splenis, ⁊ est cū ea inflatio splenis, ⁊ durities eius: aut cū rugitu in latere ipsius, ⁊ cū cōitate corp̱is ad ipsuz s̄m pl'm. Eius aūt que est ex mā venenosa eleuata ab aliquo membroꝝ mediātib⁹ neruis: p̄ncipiū aut est extrinsecū, ⁊ signa illius sunt manifesta, sicut pūctura scorpionis, aut rutele, aut vespe, quū aliq̄d hoꝝ accidit neruis: Aut itrinsecū, ⁊ sentit q̄d eleuaṫ vapor ex eo ad caput, quo obtenebraṫ visus, et cadit. Et mēbrū illud aut est pes, aut manus, aut dorsuz, aut pecten, aut aliq̄d ex visceribus sicut stomachus, ⁊ matrix. Signa vero eius que fit ex vermib⁹ sunt cursus saliue: et casus vermiuz, ⁊ ascaridum.

¶ De causis mouētibus epilepsiā. Cap. X.

Permutatio ad aerē est iuuās ad epilepsiaz, sicut [q]⌈q̄dā cause remouētes p̄mutationē ad aerē ꝯfert ei.⌉ Et ois calor superfluus solaris, aut igneus, ⁊ oē frigus, ⁊ coitus p̄līmus. Et epilepsiā q̄dē cōmouet multitudo pluuiaꝝ, et vēti septētrionales, ⁊ meridionales sil'. Septētrionalis q̄dē, q̄r cōprimit mās, ⁊ p̄hibet eas resolui: et meridionalis q̄dez ⁊ regiones meridionales, ꝓpterea q̄r mouēt humores, ⁊ iplent cerebrū: ⁊ subtiliāt eos, et eleuat eos ad ipsuz. Et excitaṫ in hyeme multotiēs: sicut excitaṫ in septētrione, ⁊ autūno ꝓpter corruptionē humoꝝ. Et minoraṫ in regionib⁹ septētrionalibus: [r]⌈imo paꝝ fit⌉ q̄m nisi cā fuerit fortis nō accidet. Et odores boni qn̄q̄ mouēt eā [s]⌈aliquo motu⌉ ⁊ speculatio motuū velociū, ⁊ circulariū: ⁊ speculatio ab alto: ⁊ lōgitudo more in balneo: ⁊ balneū ante digōnē: ⁊ effusio aque calide sup̱ caput. Et assūptio eius q̄d g̃nat sanguinē vaporosum, feculentū, aut tenebrosum, sicut vinū feculentū: ⁊ antiquū etiā [t]⌈ꝓpter nocumētuz suū⌉ ⁊ nouū q̄d non est clarificatū, ⁊ nō est trāsmutatū: ⁊ purū nocumētuz faciēs in cerebro: ⁊ apiū ꝓprie sua ꝓꝑetate quā h̄z in ea, ⁊ lētes ꝓpterea q̄r generāt sanguinē melicū, nisi cōmisceanṫ [u]⌈ordeo cōfracto⌉ ⁊ fabe, ⁊ allea q̄r iplent caput vapore, ⁊ cepe sil'r q̄m eaꝝ s̄ba ꝯuertiṫ ad humiditatez malā: et lac ēt, ⁊ dulcia, ⁊ pl'm pinguedis in cibo, ⁊ oē grossum, ⁊ iflatiuū, ⁊ stipticū, ⁊ frigidū, ⁊ oē cal'm [x]⌈et⌉ acutū: et [y]⌈nausea sūt⌉ ex eis que mouēt epilepsiā, ꝓpterea, q̄r [z]⌈eleuāt hūores ⁊ mouēt eos ad ipsaz ⁊ repletio stōi a cibo⌉ ⁊ malitia digōnis: ⁊ vigilie: ⁊ passiones aiales fortes, ex tristitia, ira, ⁊ timore: et [⁊]⌈p̄mutationes⌉ sensibiles fortes ex auditu vocuz magnaꝝ, sicut tonitrui ⁊ p̱cussiones tympani, ⁊ rugitus leonis, ⁊ vocū duraꝝ sicut vocis [?]⌈nolaꝝ⌉ ⁊

stridorum

a A. Alia litera. aū epilensiā: verūtamen.

b A. mucositatē.

c A. hūiditas saliualis dicte meda c⁹ exit⁹ precedit exitū spmatis ⁊ exuberatio spermatis.

d A. diminutio s̄m iuiscationē.

e —— A.

f A. acutus.

g† A. parum.

h —— A.

i A. ꝓpṫ corruptionē ei⁹. Et ex illa est, cuius.

k A. ⁊ ex colore.

l A. ⁊ agitatiōez vel ad manuuz, ⁊ pedū cōmotionem.

m A. malitia aīe, ⁊ pauor.

n A. aut.

o A. cū vaporatione.

p A. Alia litera ano.

q A. ex causis remouētib⁹ ei est p̄mutatio ad aerem ꝯferens ei.

r A. s̄z ipsa interficit.

s A. ⁊ motus.

t A. nocet ei.

v A. cū kisch ordei.

x —— A.

y A. cholirica passio est.

z A. agitat hūores, ⁊ cōmouet eos, ⁊ altochme

⁊ A. passiones.

? A. algielagiel.

ſtridoꝝ etiam ſicut ſtridoris porte acuti: ⁊ ſiľr ex viſu ſplēdoꝝ luminoſoꝝ, ſicut fulguris rapiētis viſū, ⁊ ſplēdoris oculi ſolis: ⁊ ex tractu motuū vētoꝝ fortium, ſicut motuū ventoꝝ turbinū. Et qñq; excitať epilepſia exercitio ſup̱ repletionē, ſiue fiat ad reſolutionē faciendā, ſiue nō: ⁊ coitu, ⁊ medicinis epilepſiā faciētibus: medicinas aūt epilepſiā faciētes iā diximus: ⁊ illas que detegūt epilepſiam, in tabulis egritudinū capitis cū ſignis, ſicut ſuffumigatio cuʒ galbano, ⁊ myrrha, ⁊ cornu capṗno, ⁊ comeſtio epatis hirci: ⁊ olfatus odoris ipſius: ⁊ ſimiliter quum ponitur myrrha in nare eius.

¶ De cura. Cap. XI.

Oportet qdē vt epiſīa que eſt in infantibus cureť ita, vt nutrimētū lactētis rectificeť: ⁊ fiat ꝯueniens ad caliditatē ſubtilē cū bonitate chimi, ⁊ lactans alienet a ſe oē qđ gñat lac aquoſuʒ, aut corruptū, aut groſſum, ⁊ ꝓhibeat ſibi coitū, ⁊ imp̄gnationē. Et opʒ vt hic iſans alieneť ab oi re, in qua eſt timoris ſubitatio, ⁊ [a] ⌈coarctatio⌋ ſicut ſunt voces magni ſenſus, vt vox tympani, ⁊ tonitrui, ⁊ fulguris, ⁊ [b] ⌈nolaꝝ⌋ ⁊ vox vociferantiū. Et vt alieneť a vigilijs ex inſomnietate ⁊ ira, ⁊ timore, ⁊ frigore vehementi, ⁊ calore forti, et malitia digōnis. Et iniungať ei exercitiū añ cibum leue. Et iťerdicať ei motus poſt cibū. Et ſi tolerauerit eūones, que fiunt medicinis eūantibꝰ phlegma [c] ⌈ſubtile⌋ fiat illud. Et eos qdeʒ iuuat, vt qñq; euomāt cū aqua mellis: ⁊ vt potēt zuccaꝝ ro. ⁊ melro. ⁊ olfaciant rutā, ⁊ reliq̄ ſubtiliātia. Nā olfacere odoramēta que diximꝰ fortaſſe excuſant laboreʒ in eis. Amplius cōe eſt oibꝰ epilepticis, vt vtanť cibis laudabilibꝰ, qbus ineſt [d] ⌈humectatio⌋ laudabilis nō ſup̱flua, ⁊ vt caueāt ſibi a repletione: ⁊ vt ſe cuſtodiāt a malitia digōnis. Et illud eſt, ſi ſunt ꝯtēti, ⁊ nō ſequunť cōplementū refectionis[e] † ⌈ ⌋ Et ille cuius ꝯſuetudo nō tolerat vt ſemel reficiať, diuidat cibū ſuuʒ qui [f] ⌈eſt minor refectione⌋ ſua in tres ꝑtes, ⁊ ſumat duas tertias in prandio, ⁊ tertiā eius in cena poſt exercitiū ſubtile. Et neq; mľtū vtať vino, qm̄ ipſuʒ vehemēter replet cerebrum. Deinde ſi excuſari nō poſſunt qn ipſo vtanť, vtanť vino pauco, antiquo, clarificato, declināte ad pōticitatē. Et ex rebꝰ qdē eis nocibilioribꝰ eſt[g] ⌈potꝰ⌋ ſucceſſione balnei, ⁊ frigus repētinum. Imo opʒ vt caput muniať ab oi calore ſup̱fluo: aut a frigore ſup̱fluo: ⁊ in balneo nō faciat morā. Et epileptico qdē neciuʒ eſt, vt alienet a ſe carnes g̊ſſas oēs, ⁊ fortī nutrimēti, ⁊ piſces oēs: imo carnes oiuʒ quadrupedū magnoꝝ: ⁊ ſit ꝯtētus pullis, ⁊ duragi, ⁊ [h] ⌈atabiʒ, ⁊ ꝑuis auibus domeſticis, ⁊ ſilueſtribꝰ, ⁊ canabit⌋ ⁊ turturibꝰ ⁊ edis, ⁊ capreolis, [i] ⌈⁊ leporibꝰ⌋ ⁊ iaʒ [k] ⌈dixi⌋ ꝙ caro porci ſilueſtris valde iuuatiua ē ei: ⁊ laudanť carnes caprine ꝓpť illud qđ in eis eſt de ſiccitate, ⁊ paucitate humectationis, ſicut vitup̱anť eis dulcia, ⁊ pinguia, ⁊ ſiĺia. Et alienēt a ſe oia olera [l] ⌈vſq; ad atriplices, ⁊ blites nedū alia,⌋ ⁊ ꝓprie apiū: ⁊ eni eſt ei ꝓꝑetas cōmouēdi epiſīaʒ. Si aūt excuſari nō pōt adminiſtreť ei fumus terre, ⁊ endiuia: ⁊ eis qdē ꝯcediť lactuca. ego ꝟo nō pľm eā laudo: ⁊ ꝯcediť eis coriādrū, ꝓpterea qꝛ ꝓhibet vaporē a cerebro: ego ꝟo vitup̱o eis ip̄m, ⁊ eius multiplicationē niſi in ſanguinea ⁊ cholica [m] ⌈⁊ aqua qdeʒ ſicle elixate in aqua ꝯdite⌋ cū oleo ⁊ almuri, ⁊ que currūt curſu eius, ſi eius acceptio añcedit cibū ꝓpť lenificationē nāe, ꝯcediť: ⁊ ruta eſt ex ſūma herbarū, que ꝯferūt ſuo odore olfacta. Et quum anetū, ⁊ ruta in cibis ipſoꝝ ponunť, ꝯferūt. Et opʒ vt alienent a ſe fructus oēs humidos, ⁊ oēs fructus groſſos, niſi quoſdā ſtipticos ſup̱ cibuʒ q̄ʒtitate [n] ⌈alleuiationis pauce⌋ vt roborent os ſtōi, ⁊ deponāt cibū, ⁊ lenificeť nā, ⁊ ꝓhibeāt vaporē. Et opʒ vt vitent oēs cibos graues, qui ſunt, ſicut [o] ⌈napi⌋ ⁊ raphanꝰ, ⁊ caules, ⁊ baucie. Et opʒ vt alienēt a ſe oē [p] ⌈acre⌋ vaporoſuʒ. Et ſinapi qdē eſt ex ſūma eoꝝ que ipediunt ſua vaporatione, ⁊ tranſmiſſione ſup̱fluitatū ad ipſuʒ, ⁊ eductione eaꝝ verſus illud, ⁊ qꝛ ꝑcutit cerebrū ſua acuitate. Et alienēt a ſe ebrietatē ⁊ exufflationē vētoꝝ, ⁊ repletionē. Et deuitet ablutionē cū aqua penitus: cū calida qdē ꝓpter illud qđ in ea eſt de laſſitate, ⁊ cū frida, ꝓpterea ꝙ ſtupefacit, ⁊ nocet ſpiritui ſenſibili. Qꝛ ſi epileptico acciderit repletio cibi, euomat, ⁊ ſubtilieť regimē poſt ip̄m. Et opʒ vt alienēt a ſe cibos deſiccatiuos, grauatiuos, ſtupefactiuos, vaporatiuos. Repletio ꝟo vini valde nocet: ſed paꝝ ex ipſo ſumptū dilatat animā, ⁊ ꝯfortat ſpm̄, ⁊ acuit ip̄m, ⁊ excuſat a multitudine aque. Multiplicatio eni eiꝰ eſt nocibilior res. Et multuʒ dormire poſt meridiē nocet: ⁊ vľr ſonus multus nocet, ⁊ ꝓꝑe ſup̱ repletioneʒ multā. Et ſup̱fluitas ēt vigiliaꝝ debilitat ſpm̄, ⁊ reſoluit ipſuʒ: ⁊ cū hoc iplet cerebrū vapore. Primuʒ aūt epiſīe regimē eſt alienatio cāꝝ mouentiū epilepſiā, q̄s diximus. Et quies, ⁊ trāqllitas ſunt magis eis ꝯueniētes: ꝙ ſi exercitiū neciuʒ fuerit poſt eūonē, ⁊ mūdificationē corpis, quaꝝ p̄ceſſit rememoratio, oportebit vt adminiſtreť ſup̱ [q] ⌈repletionē⌋ exercitiū non ꝯñs laſſitudinē: deinde qeſcat poſt exercitiuʒ, ⁊ ſtudeat vt caput ſuū ſit eleuatū, ⁊ caueat ne ipſuʒ pendere faciat inq̄ʒtuʒ poſſibile eſt, neq; moueat ipſum pľm, qꝛ multitudo materieꝝ ad ipſuʒ traheť: ⁊ opʒ vt moueāt iferiora, quū ipſe mouet ſup̱iora. Ex eis ꝟo que materiā ad iferiora trahūt, eſt fricatio corporis gradatiʒ fcā a ſup̱ioribꝰ ad iferiora, icipiēdo a pectore, ⁊ qđ ſeqť ipſum, cū pānis aſp̱is fricādo, donec rubeſcāt. Deīde gradatiʒ deſcendat vſq; ad crura: ſitq; ois ſcđa fortior p̄ma: ⁊ ſit caput in diſpōnibꝰ eleuatū: ⁊ poſt illud iniungať ei deābulatio: ſʒ opʒ vt eū quieſcere facias in loco exercitij ſui, vt redeat ad ipſuʒ eiꝰ ſpūs, ⁊ qeſcat eius agitatio. Et ip̄e qdē non ſep̱eť a loco ſuo, niſi poſt illud. Quū ergo attracte ſunt māe oēs ad iferiora [r] ⌈ꝯcedunť tūc ei mūdificatio ⁊ ſoľo vētris, ⁊⌋ vt fricet caput, ⁊ vt pectinet ipſuʒ vt calefiat cū ipſo, ⁊ ꝑmuteť eius ꝯpľo. Et ex eis qdē que ipſuʒ iuuāt ſunt vētoſe ſup̱ capite poſite: ⁊ cauteriū ſup̱ ipʒ calefaciēdo cerebrū. Poſt mūdificationē ꝟo, ⁊ ſoľonē vētris, ⁊ qetē aliqbus diebꝰ, nō eſt malū ſi igrediať balneū: ⁊ ſi vētoſe ponātur ſup̱ illud, qđ eſt ſub hypocūdrijs, ⁊ oſſibꝰ pectoris eiꝰ, ⁊ calefiat caput eius cū eo qđ ſciuiſti. Et qñq; poniť [s] ⌈poſt ꝑoxiſmū⌋ pila cadēs iter dētes eius: ⁊ ꝓꝑe ex pilis, vt remaneat os eius aptū: ⁊ opʒ vt icipias eūare [t] ⌈ſ̄m eā,⌋ deinde intēde in purgādo caput cū gargariſmis attractiuis. Si aūt illud accidit cū periodis, ⁊ multiplicať cuʒ multitudine hūoꝝ eūeť [v] ⌈cuʒ apparēte⌋ ⁊ educať hūor, qui in ipſo dñať, ſʒ ꝙ dicturi ſumus. Et ſi nō fuerit qđ ꝓhibeat ipſuʒ a minutione, flōmeť: ipſius eni flōmia in vere, ⁊ ꝓꝑe in pedibꝰ, eſt ex eis que ipſi ꝯferūt, ſi per ipſaʒ nō ſequať infridatio cerebri eius, ſʒ ꝙ dicturi ſumus. Quūq; hora ꝑoxiſmi pertrāſit: ⁊ [x] ⌈tu potes facere, vt ipſe euomat, pēna cuʒ oleo de lilio inūcta, in ore ipſius miſſa, ⁊ ꝓꝑe ſi ſtō fuerit in hoc introitus vt vomat hūiditateʒ⌋ iuuabiť eo tunc: lʒ multitudo vomitus noceat epilepſie cerebri. Et ex

a A. actio tremoris.
b A. algielsgial
c A. cū facilitate
d A. exiccatio.
e† A. saturitatis.
f A. ſit minor ſaturitate.
g A. vinum.
h A. altheingi, ⁊ auibꝰ domeſticis, ⁊ mōtanis, ⁊ alchanaber.
i —— A.
k A. dicitur
l —— A.
m A. ſicla aūt elixata in aqua et condita
n A. leui pauca valde
o A. rape.
p A. acutum.
q A. vacuitatem. Alia lr̄a. nō ſup̱ repletionem
r A. ꝯcediť tunc
s A. in hora paroxiſmi.
t A. mām ſ̄m ꝙ ipſa eſt.
v A. in vere vt ꝓ ſeruetur.
x A. Alia litera. ē poſſibile vt vomat cū pena inuncta.

a A. q̄ deglutiũt

ᵃ⌈ deglutientibus ⌋ in diſpõne epilepſie, ⁊ in alijs, ſunt aſſa, ⁊ caſtoreũ in oxymelle de melle. Ex iſuffla tionibꝰ aũt in epilepſia, ſunt pulpa collogntide, cu/ cumer aſininus, ⁊ eius ſuccꝰ, ⁊ ſal ãmoniacus, ⁊ ni gella, ⁊ ſilia: ⁊ helleborus al. ⁊ ꝯdiſi, ⁊ piper, ⁊ zin/ ziber, ⁊ myrra, ⁊ euforbiũ, ⁊ caſtoreũ, ⁊ ſticados ſe paratim, ⁊ ꝯiũctim, ⁊ aſſa fetida, ⁊ pix ſicca, ⁊ alki trã. Ex vaporatiuis eſt peonia. Et ex odoramẽtis ẽ ruta in hora epiſie, ⁊ in hora qetis. Ex eis vͦo que hunaim eligit, eſt gũma rute agreſtiſ ꝑmiſta cũ fari na ordei ⁊ aceto de vino, ex quo fiãt forme maloꝝ, ⁊ aſſiduet odorẽ eaꝝ. Et ex ſirupis, eſt oxymel ſql liticũ ꝓpe: qͦ ſingulis diebꝰ in potu ſumat: ⁊ ſilr ſi/ rupus de abſinthio: ⁊ apozima iſopi cum origano ᵇ†⌈ ⌋ ⁊ oxymel ſqlliticũ ſumptũ in potu in hyeme cuz aq̃ calla: ⁊ in eſtate cuz aq̃ frida. Et ex vnctionibꝰ que eis ſunt bone, ſunt cũ eis q̃ dicta ſunt, medulla cru/ riũ camelli cũ oleo roſ. ſup tẽpora, ⁊ cõmiſſuras, et pectꝰ. Suſpẽſionis vͦo peonie iuuamẽtuz iã expti ſunt antiq in epilia. Et videt̃ ꝙ illõ ſit magis ꝓpriũ illi q̃ eſtᶜ ⌈ de romania ⌋ humide. Et ex medicis q/ dẽ q̃s ᵈ ⌈ ſemp ⌋ in potu ſumẽ opz ſunt agaricꝰ ⁊ ſiſe leos ᵉ †⌈ ⌋ ⁊ radix ariſtol. ro. Et ex peonia oĩ hora in potu tribuat̃ cũ aq̃. Et iã ꝯuenerũt, ꝙ po tare oĩ die ᶠ ⌈ bõdacatẽ mithridati ⌋ duabꝰ vicibus mane, ⁊ quũ vadit dormitũ, eſt q̃ſi ex eis, qbꝰ iã plu res ſanant̃. Et qdã volũt vt eis in potu tribuat̃ ex ſpuma maris oĩ die bis. Et ex polio mõtano cũ ꝓ/ prietate ſua in ea ᵍ ⌈ ⁊ alhaſce ⌋ ẽt: ⁊ ex eis que ipos iuuãt eſt medicamẽ de ſqlla hꝫ. Sumat̃ ſqlla, ⁊ po nat̃ in vas vitreatũ de terra in q̊ ⌈ mel ⌋ fuit ʰ†⌈ ⌋ ⁊ caput eiꝰ ſtringat̃ ligamẽto forti: deide cũ corio groſſo coopiat̃, ⁊ dimittat̃. xl. diebꝰ, quoꝝ ꝑ/ mus ſit añ ortũ ⁱ ⌈ aſchere. ⌋ xx. diebꝰ: ⁊ ponat̃ vas expoſitũ meridiei: ⁊ ꝑmutet̃ oĩ hora ᵏ ⌈ ꝓpinque, ⌋ vt ſit illud qͦ ex calore ꝑtibꝰ eius aduenit, eq̃lis ap plicatiõis: deide apiat̃ os vaſis, ⁊ iuenies ſqllã iaz decoctã, ⁊ diſſolutã: ipſaz igit̃ exꝓme, ⁊ ſume ſuccũ eiꝰ, ⁊ ꝑmiſce ipz cũ melle: ⁊ ſumat̃ ĩ potu ex eo oĩ die q̃titas coclearis vniꝰ. Si aũt hora feſtinat, coquat̃ ſqlla in aq̃ ⁊ aceto: ⁊ fiat ide oxymel mellinũ. Et ex medicinis qdẽ boniſ eſt, vt ſumant̃ ſiſeleos aur̃. iij. baccaꝝ lauri tãtũdẽ, ariſtol. ro. radi. peonie ãboꝝ aur̃. ij. caſtorei, trociſcoꝝ ſqlliticoꝝ ãboꝝ aur̃. j. mi ſceat̃ cũ melle diſpumato, ⁊ admiſtret̃ oĩ die cũ oxy melle. Et ex eis ẽt q̃ eos iuuãt, eſt ꝑmutatio in regio nibꝰ: ꝑmutatio. n. in regionibꝰ donec aer iueniatur ꝯueniẽs deſiccãs ſubtiliãs, eſt ſicut ꝑmutatio in eta tibꝰ ex ifantia in adoleſcẽtiam in iuuamẽto epilepti coꝝ. Quũ ḡ accidit epilepticis tortuoſitas mẽbri, aut ſpaſmꝰ eius, equat̃ fricatiõe cũ oleo, ⁊ aq̃ tepi/ da, ⁊ cõpreſſione forti. Et quuz fuerit epilepſia cã cerebri, tũc meliꝰ eſt vt euet̃ cũ helleboro, ⁊ cũ eiſ q̃ ſũt talia, ⁊ pulpa collogntide, ⁊ ſcamonea, ⁊ hiera, ⁊ decoctiõe agarici faciẽdo ſolõnẽ poſt ſolõnẽ ĩ an/ no. Quũq; neceſſ̃iuz eſt vt flõmia fiat, ex quocũq; hu more ſit, opz vt nõ ˡ ⌈ ſolum fiat flõmia, ⌋ imo fiat ex duabꝰ cephalicis ſil, ⁊ ſequat̃ flõmia vene q̃ eſt ſub lingua. Et q̃nq; vẽtoſat̃ ſup collũ, vt mã in hebdo/ mada trahat̃ a cerebro, ſi illic non fuerit ex ꝯplõne cerebri, ⁊ debilitate ipſiꝰ, qͦ eã ꝓhibeat. Et q̃nq; ti bi neceſſ̃iuz eſt, vt flõmiã multiplices. Quũ ergo illud feceris, oportebit vt qeſcere facias ꝑ hebdomadã: deide ſolue cũ potionibꝰ, ⁊ cliſteribꝰ fortibꝰ, q̃ ſint ex cẽtaurea, ⁊ pulpa collogntide, ⁊ kerua, ⁊ reliqs. Deide fac qeſcẽ, poſt pone vẽtoſas apͦ elkeel, ⁊ ca put, ⁊ nocrati colli, ⁊ ſup crus. Deinde fac eũ qeſcẽ,

b † A. ⁊ decoctio iſopi cũ origano ⁊ oxymelle qͦ fa ctũ eſt ex eis.

c A. alrumi

d A. in ꝑncipio

e † A. ⁊ ſcordeõ

f A. Alia litera. nabacha alſadri tus: vl altradirᵉ

g A. ⁊ alchanti ideſt aſſodilus

Alia lr̃a. acetuz.

h † A. qͦ ab eo fuerit poſtea re/ motum.

i A. alſahari.

k A. parumper Alia lr̃a. ⁊ ꝑmu tet̃ oĩ ꝑuo tꝑe.

l A. ſis diminu tus in ea. Alia lr̃a. tardes cã vel nõ efficias in ea.

poſtea ſolue, ⁊ non ceſſes ꝓcedere ſ̃m quietẽ, ⁊ ite/ rationẽ vſq; quo purget̃. Et adminiſtrent̃ poſt illõ gargariſmata, ⁊ caputpurgia, ⁊ que purgãt caput ſolũmõ, cũ eis que ſciuiſti, quũq; ſit ei caputpurgiũ ᵐ ⌈ cuz ſiſeleos: poſtea cũ ſcebẽbicᵉ ⁊ cũ aq̃ amara/ ci ⌋ eſt iuuamẽtuz. Et opz qdẽ vt occurrat ꝑoxiſmus cuz mũdificatione ſtõi: ⁊ ſi poſſ̃e fuerit ei vt euomat ⁿ ⌈ ante ⌋ cibũ, ⁊ ꝓpe ab eis que ſunt vt piſces ſaliti ⁊ alia, erit iuuatiuũ. Et poſt illõ totũ ꝑmuta ꝯplõ/ nẽ cerebri cũ ꝯfortatiuis calefaciẽtibꝰ ex emplis ex ſinapi, ⁊ que talr̃ ꝓcedũt, ex eis que docui te, ⁊ no/ minaui tibi: ⁊ fac eũ odorare rutã. Et opz ne labo/ res in ipſo cũ calefaciẽtibꝰ, ⁊ ꝑmutãtibꝰ ꝯplõnẽ ſu/ bito, imo gradatim in hoc icede. Si aũt inde nocu/ mẽtũ acciderit in opõnibꝰ ſuis, tũc qeſce. Melius autẽ quo purgat̃ illa cuiꝰ cã eſt phlegma, eſt hiera, ᵒ ⌈ ⁊ pulpa ⌋ collogntide: ⁊ hiera hermetis ẽt. Nã ſi vtat̃ hiere hermetis oĩ die põdere. 5. 3. mane, ⁊ pon dere. 5. 3. in ſero, magnificat̃ cũ ea iuuamẽtũ ipſi: ꝙ ſi cũ ſtate eſt repletio vlis, tũc flõmia ſ̃m ꝙ narraui mus, eſt ei iuuatiua, ⁊ ſilr euatio cũ turbit, ⁊ agari/ co, ⁊ ſticados, ⁊ hiera ruffi ꝓpe. Melia vͦo ſoluit̃ cuz eis que ſunt ſicut decoctio epithymi, ⁊ hellebo rus, ⁊ lapis azuli, ⁊ lapis armenꝰ, ⁊ ſticados, ⁊ po lipodiũ, ⁊ myrobal. Ex vnctionibꝰ medulla cruris camelli cũ oleo roſ. ᵖ ⌈ ſup collũ ⌋ ⁊ tẽpora, ⁊ pectꝰ.

In epilepſia vͦo cholerica opz, vt ſit ſolicitudo cuz infridatione, ⁊ humectatiõe, ⁊ ꝓpe cum cliſteribꝰ. Si aũt eſt aduſta, tunc eſt in iudicio melie, aut inter cholerã ⁊ meliam: ⁊ ea que nõ ita eſt mr̃ infantium forſitã eſt de gñe cholerice apud quoſdã: ⁊ ꝓpter il lud ꝑcipiunt in cura ipſius, vt adminiſtrent̃ tina et caputpurgia frida, ⁊ humida, ⁊ effuſio lactis ſuper caput: ⁊ vtat̃ humectatiõe corpis. Et ſi eſt ifans ꝑ cipiũt vt det̃ in potu lactãti ipm, qͦ lac ipſius ifri/ gidet, ⁊ ꝑcipiunt vt in domo ipſa frida ſubterranea inhabitẽt: ⁊ videt̃ ꝙ ſit hoc apͦ eos epilia ſibaria, aut mania. verũtñ hꝫ nois vſuſ nõ eſt famoſuſ apͦ veridicos medicos. Et quũ aliqbꝰ mẽbris epilepti ci accidit tortuoſitas, aut ſpaſmꝰ, iuuat ea fricatio cũ oleo ⁊ aq̃ tepida: ⁊ vt ᑫ ⌈ in eis toleret̃ cõpreſſio ⌋ Quñ vͦo eſt epilepſia ex ſtõ, tunc ꝯueniẽtiora qbꝰ ſit euatio, ſunt pulpa collogntide, ⁊ ſticados: ⁊ fiat in anno illud multotiẽs. Et opz qdẽ poſt mũdificatio nẽ ſtomachi, vt aſſidue vtant̃ ꝯfortatiuis: ⁊ nõ tri/ buant̃ eis, niſi cibi velocis digõnis, boni chimi: et ʳ ⌈ reducant̃ ⌋ ſ̃m ꝙ narrauimus in loco ſuo. Impẽ dant̃ ergo ſtudiuz in cõprehẽdendo bonitatẽ digõ/ nis: ⁊ opz vt dimittãt ſtõm vacuum tꝑe lõgo. Illi vͦo que ex ea excitat̃ ſ̃m famẽ, ſuccurrat̃ cuz eo qͦ dcm̃ eſt in caplõ ſ ⌈ epilepſie, ⌋ ⁊ reliquoꝝ. In hac vͦo, que fit cũ eleuatione alicuius rei ex mẽbro, opz vt liget̃ ſupra illud mẽbrũ, quuz ꝑoxiſmus adeſt: et fortaſſe ꝓhibet̃ paroxiſmus: ⁊ euet̃ humor qui eſt in mẽbro: aut per euantia ſcita, ſi iã ꝑuenit ad ipſaz virtus euonis: aut cũ vlceratione, ⁊ eductiõe puris in hora qetis, cum medicinis que vlcerãt, ⁊ pus fa ciũt currere: ⁊ cũ aduſtione mãe, ſicut eſt epithima de gũmi rute ſilueſtris, ⁊ euforbio, ⁊ reliquis. Et has qdẽ medicinaſ cognouiſti ex tabulis libri ſecũ di. Et forſitã oportebit, vt in eis eueniat gradus ad miniſtrãdi cantarides, ⁊ ᵗ ⌈ alkekerez ⌋ ⁊ ſtercꝰ acci pitris, ⁊ anacardos, ⁊ reliq̃. In illa aũt que a toto corpe eleuat̃, dicũt qdã, ꝙ ſi nõ eſſet timor in flõmia duaꝝ arteriaꝝ apoplicaꝝ, nõ in eo qͦ nõ poſſ̃e ſit re tẽtio ſanguinis, ſ ꝓpter frigus qͦ accidit cerebro, ⁊ abſciſſionẽ ſpũs, ⁊ ſeqtur eã apopleſia, eſſet in ea ſanitas integra illius, qui patit̃ epilepſiã cuz cõitate

m A. fiat cũ ſcell tha, poſtea cum ſababech, ⁊ cum aq̃ maiorane

n A. Alia litera poſt

o A. Alia litera. pulpe

p A. ſpondiles colli

q A. ſup ipſa fiãt compreſſiones

r A. tribuantur

s A. ſode

t A. alkibikeng

corporis. Et ꝓpter illud qꝺ ad cerebrū ascendit ex eo, ⁊ nos quidem dicimus [a] ⌈si hoc non est possibile in cuiuscꝫ arteriaꝝ ascendentium incisione hic timor non existit non est longe⌋ quin magnificetᷣ multitudo iuuamenti.

¶ De apoplexia. Cap. XII.

Apoplexia est ociositas membroꝝ a sensu ⁊ motu, ꝓpter oppil'onē ꝯtingentē in vētriculis cerebri, ⁊ in cursib⁹ spūs sensibilis ⁊ motiui. Naꝫ si [b] ⌈euacuantᷣ ex eo instr̄a motus, ⁊ anhelit⁹, ⁊ debilitentᷣ, nō fit facilis anhelitus: imo illic est spuma, ⁊ est hñs vicissitudines, sicut strāgulatio: aut sicut vox strangulati: hec ġ⌋ est praua signs defectū v̄tutꝭ mouētis mēbra anhelit⁹. ⁊ ea qdē prauior est vt nō appeat anhelitus, et spuma, necꝫ vox strāgulati. Si aūt nocumētū nō magnificatᷣ in anhelitu, ⁊ ptrāsit in gutture ipsi⁹ qꝺ imittitᷣ, necꝫ egreditᷣ per nares, tūc q̄ꝫuis ipsa sit in qua maior fiducia habetᷣ q̄ꝫ alia, tñ nō euacuatᷣ a timore magno. Et Hip. qdē dixit ꝙ qñ apoplesia est fortis, hñs eā nō sanatᷣ: ⁊ si est debilis eius sanatio non est facilis. Hec xᷓo oppil'o fit, aut ꝓpter clausionē, aut ꝓpter repletionē. Clausio aūt est, vt ad cerebrū ꝑueniat quod ipm dolere faciat: aut [c] ⌈impediat⌋ ⁊ moueatᷣ motu ꝯ̄ctionis ab eo: aut sit q̄litas ꝑueniens ad ipm [d] ⌈stipticū faciēs igrossatiua suis naturis⌋ sicut frigus forte. Repletio xᷓo, aut est repletio apostemans, aut est non apāns. Repletio xᷓo apāns est, vt illic ꝯtineatᷣ mā̈ [e] †⌈ ⌋ ⁊ oppilet ex pte extēsionis. ⁊ est ex spēb⁹ [f] ⌈apoplesie ꝑuerse:⌋ ⁊ eq̄le est: siue sit mā̈ cal'a, aut sit frigida. Que xᷓo est absꝫ apāte, ⁊ est ea que est ꝫm pl'm: aut est in ipso cerebro [g] ⌈⁊ cum ꝓpinq̄tate sua in meatib⁹ spūs ad cerebruꝫ. Et illa que est in meatib⁹ spūs ex cerebro, aut est humor sāguineus effusus ad vētriculos cerebri subito: aut est humor flaticus, ⁊ est supabūdans ⁊ mult⁹.⌋ Illa aūt que est in meatib⁹ spūs ad cerebrū, est quū oppilantᷣ arterie ⁊ vene ex vehemētia repl'onis, ⁊ multitudine sāguinis: ⁊ spūs non hꝫ transitū, quare nō moratur vsꝗquo ꝑ̄focet: ⁊ accidit ex illo ei qꝺ accidit quum stringuntᷣ due vene apopletice ex casu sensus ⁊ motus. Nā quuꝫ illi sil'e accidit ex cā [h] ⌈primitiua⌋ efficit qꝺ est sil'e illi actioni. He ergo sunt spēs apoplesie, ⁊ cause ipsi⁹. Sed fortasse qñꝗ dicūt apoplesiam, ⁊ sig̃nt per eaꝫ palysim cōem amboꝝ lateꝝ, ⁊ si sint mēbra [i] ⌈corpis⌋ sana. ⁊ qñꝗ dicunt mollificationē partis apoplesiā illius partis: ⁊ illud qdeꝫ in sermonib⁹ Hip. iam ꝑuenit. Aliqñ aūt accidit, vt hō apoplesiā incurrat, ⁊ nō sit dr̄ia iter ipm, ⁊ mortuū: ⁊ nō appeat in ipso aliqd anhelitus: deīde reuiuiscit, ⁊ sanatᷣ. et nos plīmos eoꝝ vidimus, quoruꝫ dispositio hec erat: ⁊ in istis qdē anhelitus nō appare: sed ipsoꝝ pulsus [k] ⌈non⌋ itegre cadit. Et videtᷣ ꝙ calor inat⁹ in eis nō vehemēter idiget euētatiōe, ⁊ expulsione vaporis fumosi a se anhelitu magno, ꝓpter illud qꝺ accidit ei ex frigore: ⁊ ꝓpt̄ hoc volunt vt tardetᷣ sepultura ambigui ex mortuis, donec ꝑpēdatᷣ eius dispō. ⁊ necꝫ sit minus septuaginta duabus horis. Apoplia xᷓo resoluitᷣ ꝫm pl'm ad palysim: ⁊ illud ideo qm̄ quū natura deficit ab expulsione mā̈ei ex vtrisꝗ laterib⁹ simul, expellit eā ad vnū duoꝝ laterū, qꝺ magis est susceptibile [l] ⌈egritudinis,⌋ ⁊ qꝺ eoꝝ est debilius, ⁊ facit ipsam penetrare in vacuitatib⁹ meatuū elongādo eā a cerebro, ⁊ vētriculis ipsius, sig̃t xᷓo ꝙ oppil'o in apoplia cōprehēdit sup vētriculos, qm̄ si esset in vētriculo posteriore solūmodo, non oporteret vt ociositas sensus esset in anteriore pte capitis. Hip. xᷓo inq̄t cui accidit dū est sanus dolor repēte in capite suo: deinde incurrit apoplesiā, tunc ipse moritᷣ ante septimuꝫ diē, nisi accidat ei febris, ⁊ sit spes vt cū ea resoluatᷣ supfluitas. Et scias ꝙ pl'm accidit apoplesia hñtibus etates, ⁊ corpa, ⁊ regimina humida, ꝓpē quum est ibi cū humiditate frigus. Si aūt accidit cū cal'itate ꝯpl'onis, ⁊ siccitate ipsius, tūc res est praua. egritudo enim ꝯ̄ria ꝯpl'oni non accidit, nisi ꝓpter magnā cām, ⁊ ꝯpl'o qdē ab hoc elongata est, vt eā toleret. Apoplia xᷓo raro accidit a cal'itate. Quū aūt dilatatᷣ mā̈ paralysis in vtrisꝗ laterib⁹, ꝑuenit apoplesia, sicut quū ꝯstringitᷣ mā̈ apoplesie ad lat⁹ vnum, accidit paralysis: pl'm xᷓo cause apoplesie existit in ambob⁹ vētriculis posteriorib⁹. Quūꝗ cū apoplesia fuerit febris, tunc illic erit apā ꝫm pl'm. Illi xᷓo qui pl'm vtuntᷣ flōmia ꝓpter melicū sanguinē suuꝫ, ex multitudine qdē flōmie iuuatᷣ, ſꝫ in fine deficiūt, qm̄ incidūt in apoplesiā, ⁊ sil'ia ei. Preparatio xᷓo apoplesie ꝑiodice cum acceptione medicinaꝝ calidaꝝ, est festinatio faciens humores tardos velociter moueri: periodoꝝ aūt apoplesie iudicium iā diximus, inde ergo legatur.

¶ De signis. Cap. XIII.

Differentia inter apoplesiā et subet, est ꝙ apopleticus [m] ⌈clamat,⌋ ⁊ eius anhelituꝫ nocumētū ingreditᷣ: ſꝫ subet patiēs nocumētū nō est ita. ⁊ hñs subet gradatiꝫ ꝓcedit de sōno graui ad subet: apopletico xᷓo accidit illud subito. Apoplesiā ꝑ̄terea añcedunt soda, ⁊ inflatio guideꝫ, ⁊ xᷓtigo, ⁊ scotomia, ⁊ tenebrositas visus, ⁊ tremor in toto corpe, ⁊ stridor dentiū in sōno, ⁊ grauitas, ⁊ pigritia. ⁊ multotiēs qdē est eius vrina [n] ⌈vaporosa,⌋ ⁊ nigra, ⁊ in ipsa est sedimē serinū, ⁊ furfureū. Illā xᷓo que est a [o] ⌈q̄libet⌋ ꝑcussione aut casu, aut cōitate mēbri, cognosces ex ꝑ̄ncipijs, que tibi iterata sunt. Que aūt est ex apāte nō euacuatᷣ a febre [p] ⌈ꝑ̄cedēte signa⌋ que diximus in apatibus. Et illā qdē que est ex sāguine, sig̃nt signa sanguinis ꝑ̄dicta multis vicib⁹. Et est facies rubea ⁊ oculi rubei valde, ⁊ guideꝫ: ⁊ vene ceruicis sūt extēse ⁊ plene: ⁊ spatiū flōmie est elongatū, ⁊ fuit añs receptio eius qꝺ g̃nat sanguinē. Illam xᷓo que ex flate est sig̃nt color, ⁊ fora oculi, ⁊ hūorositas nariū ⁊ reliq̄ q̄ dcā sunt. Quū ġ seni acciderit vertigo cōcomitans iterata, tunc illud nuntiat apoplesiam,

¶ De cura. Cap. XIIII.

Cura quidē eius que facta est ex lesione extrinseca, est regimē illius cause ꝑmitiue. ⁊ illius que fit ex cōmunitate, est regimen mēbri cui cōicat cū eo, qꝺ ꝑ̄terijt tibi in canone, ⁊ ꝑ̄terijt tibi in capl'is alijs. Regimē xᷓo illius que fit ex sāguine est flōmia in hora illa, ⁊ emissio multi sāguinis, sanat enim in dispōne: ⁊ post flōmiā tunc clisteriza cum eo qꝺ sciuisti de clisterib⁹: vt deponatᷣ mā̈ a capite: ⁊ subtilia regimē ipsi⁹: ⁊ sis ꝯtentus in ea iuleb, ⁊ aqua ordei subtili: ⁊ aqua casei. Et fac ipm olfacere qꝺ ꝯfortat cerebrū, ⁊ non calefacit cuꝫ eo, qꝺ docui te. Si cū ea xᷓo que facta est ex flate iueniuntᷣ signa sanguinis, flōmetᷣ etiā: deinde clisterizetur cū clisteribus fortibus, ⁊ supponantᷣ collyria fortia, in q̄bus ponuntᷣ gūme, ⁊ fel bouinū: postea [q] ⌈bibat qꝺ soluit si in ipso ptrāsit⌋ ex pillis, in q̄ꝝ potu habetᷣ fiducia sicut pill'e de euforbio. Et fiāt post illud sup caput ipsius, ⁊ mēbra, vaporationes

a A. ꝙ si hec non est polis, tūc in incisione seu in flōmia illi⁹ alteri⁹ ex arterijs, que ascēdūt, non erit iste timor, ⁊ nō ē lōginquum

b A. cuꝫ ꝫ instr̄a mot⁹ anhelitus fuerint ociosa, aut fuerint debilia, vñ nō facilis fit anhelit⁹, imo fuerit illic spūa, ⁊ fuerit hñs vicissitudies sicut strāgulatio, aut sicut vox strāgulati tūc hec spēs

c A. ledat.

d A. stipans vel ꝯtrahens ⁊ ispissans cū ex sui nā

e † A. Alia lr̄a. ⁊ oppilet ex pte repletionis

f A. Alia litera epilensie fortis, vel difficilis

g A. aut in vicinitate ipsi⁹: ⁊ illa qdē q̄ est i vicinitate, aut ē i meatib⁹ spūs ex cerebro, aut i meatibus spūs ad cerebrū. Et illa q̄ est in meatibus spūs ex cerebro, aut est hūor sanguineus effusus ad vētriculos cerebri subito, aut est hūor flāticus ⁊ est ꝫm pl'm. Alia lr̄a. ⁊ in vicinitate ipsi⁹ aut est i meatib⁹ spiritus ex cerebro.

h A. Alia litera corporea

i A. Alia litera. capitis Alia lr̄a faciei

Alia litera. k —— A.

l A. Alia litera ei⁹ qꝺ effunditᷣ

m A. habet vocē strāgulati, vl' hꝫ oregmonem

n A. silis flori eris

o A. nocumēto et

p A. aliq̄ ⁊ ꝑ̄cessione signorum

q A. Alia litera deglutiat qꝺ soluit vt expellatᷣ, ⁊

calefacientes ⁊ embroce facte ex aqs, in qbus co/cte sunt herbe calefaciẽtes, sicut anetum, ⁊ sceba, ⁊ amaracũ, ⁊ folia citri, ⁊ calamẽtũ, ⁊ albasce, ⁊ iso/pus, ⁊ melilotũ, ⁊ origanũ, ⁊ abrotanũ. Et cũ oleis in qbus sit virtus [a] ⌈calefaciens sicut est oleuꝫ⌋ de ruta, ⁊ sit iã dissolutũ in ipso piretruꝫ, ⁊ castoreũ, ⁊ oppoponacũ, ⁊ galbanũ: ⁊ iunge totũ corpus ipsi⁹ ex oleo, in quo sit sulfur. Si aũt vaporatiões fuerĩt ex gariofil'. ⁊ [b] ⌈albel⌋ ⁊ mace et nuce muschata, ⁊ acoro, erit rectũ. Et fricent̃ pedes eius cũ oleo cal'o calefacto, ⁊ aqua cal'a [c] † ⌈ ⌋ ⁊ iungant̃ spõdiles ex [d] ⌈sigia ⁊ euforbio.⌋ Et pone sup p̃ncipiuꝫ nuche sinapi, ⁊ serapinũ, ⁊ castoreũ, ⁊ euforbiũ. Et ex oleis qdẽ que sunt eis bona: sunt oleũ cucumeris asinini, ⁊ oleũ rute, ⁊ oleũ sqlliticũ factũ ex oleo antiquo: aut in quo sit ĩfusa ppt̃ humectationẽ. xl. diebus: aut in quo sit cocta: ita vt sumant̃ olei kist. i. et sqlle. ℥. ij. in quo coquatur adeo vt dissoluat̃. Et sil'r oleũ de piretro s̃m vtrosqꝫ modos p̃dictos. ⁊ recti⁹ qdẽ est vt qd̃ cũqꝫ sit oleũ qd̃ eis admistras, ĩspisses cũ cera donec stet, vt adhereat: ⁊ opꝫ qdẽ vt icipias a debiliore vnctionũ si ꝯfert: ⁊ si nõ, adde: ⁊ p̃muta te ad illud qd̃ est fortius. Et nõ est malũ post eũonẽ ipsius cũ clisteribus ⁊ silib⁹, vt narib⁹ ipsius aliqd approximet̃, ⁊ p̃pe condisi, ⁊ caputpurgia fortia, ⁊ olea ꝯfortatiua, ⁊ ignitũ ferrũ, ⁊ oppone ipꝫ capiti ipsi⁹, ⁊ vt capiti ipsi⁹ ẽpl'm appõat̃ ex ẽplis resoluẽtib⁹, q̃ sciuisti. Et si est pol'e fac eũ vomẽ cũ p̃ena i/missa gutturi ipsius, illinita oleo de lilio, aut oleo simplici, ⁊ p̃pe quum existimat̃, ꝙ in stõ, aut in ore ipsius sit repl'o, ⁊ iam p̃cessit eã satietas nauseatiua a cibo: ꝯferunt. n. hec ei vehementer. Et in vomitu qdẽ aliud existit iuuamẽtũ: nã [e] ⌈nausea ⁊ volũtas vomẽdi calefaciũt caput⌋ eius qui hꝫ apopl'iaꝫ fri/gidã ⁊ humidã. Et opꝫ qdẽ vt ipsius vẽtositates resoluas cũ eo qd̃ eas educit: qm̃ cnm hoc iuenit allevuiationẽ. Et q̃nqꝫ [f] ⌈incipit⌋ ad hoc vt pila in ore eius ponat̃ cuius añcessit rememoratio, vt non de/struant̃ dẽtes ipsius adinuicẽ. Et opꝫ vt quũ parũ euomũt in potu sumãt olei de kerua decocti cũ ruta oi die. ʒ. ij. cũ aqua de radicib⁹, ⁊ gradatim p̃cedat donec bibat̃ quaqꝫ die. ʒ. v. Et si pol'e est post eũo/nẽ sumant q̃ꝫtitatẽ [g] ⌈bondacate vnius⌋ ex tyriaca ⁊ mithridato, ⁊ ex scelita, ⁊ [h] ⌈alaurabele ⁊ sagze/nee,⌋ ⁊ q̃ sunt silia ill'. ⁊ de simplicib⁹ castorei aur̃. j. cũ aqua mellis, [i] ⌈et⌋ oxymelle [k] ⌈ẽt mellino⌋ quũ bibit̃ bakila vna. Potus aũt eoꝝ sunt aq̃ mellis pura, aut cũ alefeniati s̃ꝫ necessitatẽ. Et quũ videris alleuiationẽ, fac gargarismata, ⁊ sternutationes, ⁊ pone vẽtosas sup collũ, ⁊ nuchã cũ incisione, aut si/ne icisione s̃m [l] ⌈cãs mãei. Et adhibe eis cãs ꝯua/lescẽtiuꝫ iarmatu:⌋ deĩde fac eos balneari post tres hebdomadas. Et vnge eos in die balnei cũ oleis calefaciẽtib⁹. Et ex gargarismatib⁹ qdẽ eis ꝯferẽti/bus post purgationẽ vl'eꝫ, est decoctio isopi, ⁊ albasce, ⁊ calamẽti, ⁊ origani, ⁊ his similiũ in aceto, cui admiscet̃ mel, ⁊ ẽt aqua, in qua elixant̃ piretruꝫ, et staphisagria, ⁊ albasce, ⁊ sumach. Et fortius illo est vt sumant̃ [m] ⌈diapipereon,⌋ ⁊ longũ piper, ⁊ zinziber, ⁊ staphisagria, ⁊ baurac, ⁊ rose, ⁊ sumac, ⁊ te/rant̃ ⁊ cõmisceant̃ [n] † ⌈ ⌋ ⁊ fiant ex eis [o] ⌈collyria:⌋ deinde admistrent̃ masticationes ex eis: aut gargarismata in decoctiõe isopi cũ mastice.

Et ex eis qdẽ, que illi iuuatiua sunt, quũ fiũt sicut illud, sunt piper lõgũ, ⁊ piper nigrũ, ⁊ sinapis, ⁊ calamẽtũ. Et ex eis que masticant̃ sunt calamẽtum, ⁊ staphisagria, ⁊ piper, ⁊ amaracũ, ⁊ sinapis sigilla/tim, ⁊ ꝯiunctim, ⁊ p̃miscet̃ eis sicut rosa, et sumac, [p] ⌈si necẽium est,⌋ ⁊ acorus est ex eis que iuuant in hoc capl'o: ⁊ ꝯfortat̃ eius imp̃ssio. ⁊ ꝯfert eis inun/ctio cũ oleis calidis ꝯfortãtib⁹ spm̃, q est in neruis, ⁊ s̃ba neruoꝝ, resoluẽtibus supfluitates in qb⁹ non est labor, sicut est oleũ de lilio: ⁊ post ip̃m oleũ amaricinũ, ⁊ oleũ camemillinuꝫ, ⁊ anetinũ, ⁊ oleum de sq̃nãto: ⁊ p̃pe super caput: ip̃m. n. est in quo fiducia hñda est in re capitis: ⁊ p̃prie postq̃ꝫ iam assũpserit virtutẽ isopi, ⁊ origani, ⁊ calamẽti, ⁊ albasce ⁊ similiuꝫ. Cibi aũt hñtiũ apopl'iam sunt s̃btiliores cibis hñtiũ epilepsiã: ⁊ rectius qdem est vt scis ꝯtẽtus in eis in matutinis pane solo. ⁊ panis qdẽ cum ficub⁹ siccis est bonus eis. Et [q] ⌈potus⌋ sup cibũ est ex re/bus magis nocitiuis eis. Quũ autẽ volũtas adest vt cenẽt, nõ est malum si ante ipsam p̃mittas exercitium leue, ⁊ moueãt mẽbra laxata motu aliquo. Et quũ aliqd sumunt, nõ dormiãt sup ip̃m velociter: sꝫ expectẽt aliq̃ꝫtulũ donec descẽdat, ⁊ digerat̃ digõ/ne aliq̃, nec ẽt pl'm vigilent. Illud. n. [r] ⌈iuuat⌋ cere/brũ: ⁊ resoluit ex cibis vaporẽ nõ digestũ, [s] ⌈p̃hibẽtem⌋ digõnẽ. Quidã ṽo dicũt eis esse bonũ [t] ⌈origanũ⌋ cuꝫ lẽtib⁹ ⁊ vue passe, ⁊ amigdale, ⁊ fic⁹ sunt ex fructib⁹ ꝯueniẽtib⁹ eis. [u] † ⌈ ⌋ Uinũ ãt nouuꝫ nõ est ꝯueniẽs eis pp̃ illud qd̃ in eo est de supfluitatib⁹: ⁊ antiquũ ppt̃ illud qd̃ in eo est de velo/citate penetratiõis ad cerebrũ, ⁊ declinationis ei⁹. Sed magis ꝯueniẽs vinuꝫ est eis illud, qd̃ est inter vtrunqꝫ. Quuꝫ apopleticus febricitat, fac morã in re ipsi⁹, donec discoopiat̃: fortasse. n. est crisis: sitqꝫ mora vsqꝫ ad septuaginta duas horas. Si autẽ ita non est: sed febris est p̃pter ap̃a, ⁊ putredineꝫ, tunc est mortifeꝝ. Et scias ꝙ apopl'ia, ⁊ paralysis con/stringunt meatus [x] ⌈sibi quare nõ sunt medicine facientes euacuationem, euacuãtes ex materia faciẽte⌋ ipsas proprie.

¶ [y] ⌈Dictio⌋ secunda de egritudinidus neruoꝝ, que est tractatus. j.

¶ Egritudines neruorum. Cap. I.

NEruorum qdẽ ipsoꝝ originẽ, ⁊ diuisionẽ, ⁊ figurã, ⁊ anatomiã, ⁊ naturã iam sciuisti. De egritudinib⁹ ṽo ipoꝝ scias, ꝙ sunt tres egritudinũ sp̃es. s. ꝯpl'onalis, inst̃ralis, ⁊ sol'o singularitatis [z] † ⌈ ⌋ ⁊ appet qdẽ lesio in op̃õnib⁹ suis nãlib⁹, ⁊ sensibilib⁹, ⁊ motiuis. Mot⁹ ṽo laboriosi in faciẽdo egritudines neruoꝝ, itroitũ magnũ hñt supra illud qd̃ in aliis est: ipsi nãqꝫ sunt inst̃ra motus. laboriosi ṽo mot⁹ sũt sicut extẽsio cũ fune: ⁊ eleuatio rei grauis: ⁊ oẽ in quo est extẽsio [&] † ⌈ ⌋ ⁊ exp̃ssio, ⁊ ꝯtractio. Sig̃tiones autẽ in disp̃õnibus eoꝝ sumes ex op̃õnibus sensus ⁊ mot⁹, ⁊ ex tactu, [?] ⌈et⌋ lenitate, ⁊ duritie, ⁊ ex cõitate cerebri, et spõdilium cum eis: ⁊ ex dolorib⁹, ⁊ materiis que sunt p̃pe neruis. ⁊ plima qdẽ signa qbus p̃uenit̃ ad cognitionẽ disp̃õnum cerebri sunt ex nocumẽto op̃ationum, et ex tactu. Quuꝫ aũt dubitat̃ de aliqua egritudinũ neruoꝝ, an sit humida, an sicca, ꝯsideret̃ qual'r ipsa accidit. Nam si subito accidit, non est dubitatio qn ipsa sit humida. Et ẽt ex hoc, ꝙ mẽbrum [ꝝ] † ⌈ ⌋ iunctionẽ desiccat. Nã si ipsã velociter exiccat, nõ est dubitatio qn ipsa sit sicca: quũ mẽbrum nõ sit calefactũ calefactione extranea. Exercitiũ ṽo post purgationẽ melius est illud qd̃ p̃mutat cõplexionẽ [a] ⌈⁊ vnicuiqꝫ mẽbro⌋ s̃m seip̃m. ⁊ opꝫ qdẽ vt a faciliori icipias, ⁊ gradatiꝫ p̃uenias ad illud in quo sit virtus eq̃lis. Modus ṽo cure in purgatione ner/

a A. istaꝝ herbarũ ⁊ oleo
b A. alheal, vel alheyl
c † A. ⁊ sale
d A. miha ⁊ alçãbach.
e A. subuersio stõi, seu volũtas vomẽdi, ⁊ conatus ad vomituꝫ calefaciũt ꝯpl'o/nem capitis
f A. acceleratur
g A. bondacha
h A. ⁊ anacardi/naꝫ alsagianea.
i A. aut
k A. ⁊ serapinuꝫ etiam
l A. s̃m mãs, et cõmoue euꝫ sup alargiuha
m A. piper
n † A. cum vino decocto
o A. fiet
p A. a qbus non est excusatio
q A. Alia litera vinum
r A. permutat
s A. ex hoc ꝙ p̃hibet
t A. ordeum
u † A. in secũda mensa
x A. Alia litera, ad ipsas p̃ueniẽtes q̃re est existimãdũ, ꝙ medicine eũantes non euacuant materiam facientem
y A. Fen
z † A. cõmunis
& † A. fortis
? A. in
ꝝ † A. Alia lr̃a difficiliter
a A. eoꝝ vniuscuiusqꝫ mẽbri

norum, ⁊ ꝑmutatione cōplexionis eoꝝ est, qm̄ plˀm eius qd̓ est neccīuȝ euacuare ab eis vlˀr ex materijs, nō est nisi ex fridis. Et euacuātia qdē eos sunt medicine fortes, sicut pulpa collognntide, ⁊ helleborus, ⁊ ꝓprie al. quū vomitus fit cū eo, ⁊ euforbiū, ⁊ a⌈al lasaiȝ⌋ ⁊ serapinum, ⁊ relique gūme fortes: ⁊ biere magne, ⁊ fortes. Et ex subtilibꝫ que eos euacuant, sunt balneū siccū, ⁊ exercitiuȝ tēperatū. Ipoꝝ ꝟo ꝯplˀonē ꝑmutātia sunt ea, que dcā sunt in cap̄ de cerebro: ⁊ ꝓprie ea in qbꝫ est vnctuositas b⌈ ⁊ est oleū vnctuosuȝ⌋ ⁊ quū adipes administras, sint adipes c⌈lupoꝝ.⌋ Feces quoqȝ oleoꝝ calidorum, sicut fex olei oliuaꝝ, ⁊ fex olei de lino sunt ꝯueniētes egritudinibus neruoꝝ fridis, ⁊ ꝯgruētes duritiei ipsoꝝ, ⁊ oleū de costo, ⁊ oleū de andacoca sunt vehementis ꝓꝓetatis cum neruis: deinde embroce, ⁊ d⌈expressiōes⌋ ꝫm ꝯplˀones eoꝝ. Uerūtñ opȝ vt ipa sint in rectificatione ꝯplˀonis neruoꝝ fortiora valde: et vt ad penetrādū talˀr ꝑparent, q̄tenus ꝯsequantur e⌈resolˀonē⌋ corpis, ⁊ poroꝝ aptionem fortiter. Et scias ꝙ intētio in curādis pluribꝫ neruoꝝ egritudinibꝫ est intētio posterioris ptis capitis, nisi que in facie sunt. Deinde post illud f⌈extēdat neruus⌋ qui mouet illud mēbrum, cuius īfirmus est neruus. Et neruis qdē nocēt res quedā, ⁊ iuuant a rebꝫ qbusdā, quaꝝ multotiēs rememoraturi sumus: q̄ꝝ q̄dā sunt in tabulis medicinaꝝ singulariū. ⁊ illud qdeȝ nō attēdit, nisi in dispōnibꝫ, ⁊ egritudinibus suis, que sunt eis magis ꝓꝓe. Res itaqȝ neruos ꝯfortātes ex eis, que in potu sumunt, sunt acorus nutritꝫ, ⁊ castoreū, ⁊ grana pini magna, ⁊ cerebruȝ leporis assatū, ⁊ sticados ꝓprie. Cuius qdē potio fit oi die pod. ʒ.j. in pillis redacti: aut cuȝ sirupo mellino. Et iuuāt eos exercitiū tēpatum, ⁊ olea calˀa. Res ꝟo neruis nocētes sunt, coitꝫ plimus supfluus: ⁊ sōnus sup replˀonē: ⁊ potus aque frigide ꝯgelate: ⁊ multa ebrietas: ⁊ vinū plˀm, ꝓpter vehemētiā mordicationis vini, ⁊ g⌈resolˀonē ⁊⌋ acetositatē īfrigidātē cuȝ hoc: ⁊ ledit eos oē acetosum, ⁊ h⌈stipticū⌋ ⁊ īfrigidatiuum i⌈in potētia.⌋ Et flōmia plima eis nocet.

Et nos qdē in hoc tractatu rememorari volumus egritudies neruoꝝ ꝯplˀonales, ⁊ oppilatiuas. Ipoꝝ ꝟo apata ⁊ vlcera, tardabimꝫ vsqȝ ad librū, q sequit librū hūc. Et scias ꝙ aq̄ frida nocet neruis, ꝓpterea ꝙ fac̄ eos deficē a digōne hūiditatū, q̄ sūt in eis, q̄re in hūorē idigestū ꝑmutant. Et scias ꝙ agaricus ꝯfortat neruos calefaciendo, ⁊ purgādo.

¶ De paralysi ⁊ mollificatione. Cap.II.

Paralisis qn̄qȝ dr̄ ꝫmone absoluto: ⁊ qn̄qȝ dr̄ ꝫmone ꝓprio: dictio ꝟo palysis ꝫm intētionē absolutā sigt illud, qd̓ sigt mollificatio in quocūqȝ mēbro fit. Paralysis ꝟo ꝓꝓa est illud, qd̓ de mollificatiōe est cōe vni duaꝝ ptium corpis in lōgitudine. Alia. n. est in pte incipiēdo a ceruice: ⁊ sunt facies, ⁊ caput silˀ sana. Alia est que ī tota pte currit a k⌈pede.⌋ Lingua ꝟo arabica palysis sigt hāc intētionē: palysis. n. qn̄qȝ inuit in ligua ipsorum ad partē, ⁊ medietatē. Quūqȝ paralysis accipit cū intētione mollificatiōis absolute l⌈tūc cū ea est illud qd̓⌋ cōicat vtrisqȝ lateribꝫ silˀ, excepṫ mēbris capitis: qbꝫ si cōicaret, eēt apoplˀia, sicut ex ea m⌈est qd̓ vni digito ꝓpriuȝ est.⌋ Et scitū est, ꝙ destructio sensus, ⁊ motus fit, qm̄ spūs sensibilis, aut motiuus, aut retinet a penetratione ad mēbra: aut penetrat: sed mēbra nō suscipiūt eiꝫ impssionē ꝓpt ꝯplˀonis corruptionē: ꝯplˀo aūt corrupta, aut est calida, aut est frida, aut humida, aut sicca. Et videt quidē, ꝙ calidum nō ꝓhibet impssionem sensus in eis, dū non ꝯsequit finē: queadmodū vides in hūtibus extenuationē, ⁊ ethicis. In ipsis. n. cuȝ calˀitate eoꝝ, nō destruit motꝫ ipsoꝝ: n†⌈ ⌋ ⁊ siccū etiā ꝓpinquū est iudicio ipsius. o⌈Cōplexio ꝟo⌋ q̄ ꝓhibet a sensu ⁊ motu, ꝫm plˀm est frida ⁊ hūida: ⁊ illud qdē nō est lōginquū. Fridū. n. ꝯriū est spiritui, ⁊ p⌈nocet ei⌋ ⁊ nō est lōginquum qn humiditas faciat mēbruȝ ꝑparatū q⌈stupefactioni.⌋ Ex causis eni destructionis motus sunt friditas, ⁊ humiditas absqȝ mā. verūtñ illud est ex eis qbꝫ succurrē est facile cum calefactiōe. Et est sicut illud qd̓ nō cōicat plime parti corpis: aut vni lateri ipsius absqȝ latere alio. Imo si neccīuȝ fuerit r†⌈ ⌋ accidet vni mēbro s⌈cā illius ꝫm ꝓportionē vt sit palysis, ⁊ mollificatio plima que⌋ fit ꝓpt retentionē spūs. Cā ꝟo retētionis est oppilˀo: aut sepatio poroꝝ, ⁊ trāsituuȝ ꝓducētiū ad mēbra cū sectione. Oppilˀo aūt, aut est ꝫm semitā t†⌈ ⌋ rei aggregātis ambas res, ⁊ est apa, u⌈ ⁊ tūc est⌋ cā mollificatiōis, ⁊ palysis faciēs abscisionem spūs a mēbris ē x⌈ꝯctio⌋ poroꝝ: aut replˀo, aut apa, aut solˀo singularitatis. Poroꝝ aūt ꝯctio qn̄qȝ accidit ꝓpter ligaturā ligātis exterius, q̄ est ex eis, que posˀe est remoueri, ⁊ ē mollificatio illa, ⁊ destructio sensus ⁊ motꝫ, res accūtalis, q̄ remouet quū resoluit ligatura. Et qn̄qȝ fit ex cōpressione vehemēti, sicut accidit apd̓ ꝑcussionē, aut casum. Et sic accidit quū declināt spōdiles, ⁊ rūpunt ad vnum duoꝝ lateꝝ dextrū, aut sinistrū, ⁊ cōprimūt neruos exeūtes a se, in pte illa, aut ad anteriora, aut ad posteriora. y⌈Sȝ ad anteriora ⁊ posteriora⌋ accidit ex eis 3†⌈ ⌋ ꝯtēsio nō coarctatio, qm̄ occursus spōdiliū duobus lateribꝫ añ ⁊ retro nō sunt sup exitū neruoꝝ z⌈ꝫm ꝙ sciuisti: ⁊ exitꝫ neruoꝝ ꝫm ꝙ sciuisti nō est nisi ex duabꝫ ptibus anteriore ⁊ posteriore. Et qn̄qȝ ꝯbunt⌋ ꝓpter grossitudinē sbe mēbri.

Repletio ꝟo oppilatiua est ex materijs humidis currētibꝫ, qbus mēbrū humectat: ⁊ currunt in vacuitates oīuȝ ?⌈mēbroꝝ, aut stāt in ꝑncipijs membroꝝ, aut ramis neruoꝝ. Et qn̄qȝ fit in via spiritꝫ currētis ex eis.⌋ Apa ꝟo qn̄qȝ accidit in originibꝫ neruoꝝ, ⁊ ramis ipsoꝝ, ⁊ oppilat trāsitus. Incisio aūt que neruis accidit, que in lōgitudine est, nō nocet sensui, ⁊ motui: ⁊ que est in latitudie ꝓhibet sensum, ⁊ motuȝ a mēbris, que ibibunt ex meatibꝫ, q sunt ꝯtinui iter ipsa ⁊ villū tūc icisuȝ. Et scias ꝙ nucha silˀs est cerebro in dispōnibꝫ suis ad duas diuisiones, lȝ sensus eas nō discernat. Quō eniȝ nō erit ita illud, quū ꝓcedat ēt a duabus diuisionibꝫ cerebri: nō ergo elogat qn seruet nām vniꝫ duoꝝ lateꝝ purgādo, ⁊ expellat mām ad latus, qd̓ est debilius, ⁊ qd̓ est magis susceptibile materiei ꝑmū, ⁊ cui accidit ꝑcussio ⁊ ictus, ⁊ ad qd̓ expellit supfluitas lateris cerebri qd̓ ipm sequit. Et nō est mirādum si egritudo sit ꝓꝓa vni lateri absqȝ alio latere: natura enim ꝑcepto sui creatoris iam discernit qd̓ est subtilius hic. ⁊ tu qdem recordare huius ex ꝑncipijs, q̄ tibi dedimus in libro ꝑmo. Et scias ꝙ multotiens expellit mā humida ad extremitates, ꝓpter dn̄iuȝ caliditatis in corpe: aut motu subito ex timore, aut pauore, aut ira, aut delitijs, aut angustia. Et scias ꝙ quuȝ lesio, ⁊ mā que faciunt palysim sunt in vno latere vētriculoꝝ cerebri, cōicat lateri corpis toti, ⁊ lateri faciei cum eo. ⁊ silˀr si sunt in meatibꝫ lateris vnius: queadmodū si essent in duobꝫ lateribus vētriculoꝝ cerebri: aut in meatibus, esset apoplˀia. Si aūt sunt apud originē nuche, corpus totū eēt para-

a A. alassach
b A. aut sunt vnctuosa
c A. alsebha
d A. succi
e A. rarificatōeȝ
f A. ꝑncipij nerui
g A. transmutationem in
h A. inflatiuum
i A. cū fortitudie
k A. capite vsqȝ ad pedem
l A. qn̄ȝ ex ea q̄
m A. est illa que vni digito appropriatur
n† A. ⁊ sensus ipsorum
o A. Imo ꝯplˀo
p A. stupefacit ipsum.
q A. hebetudini seu pigritiei
r† A. tunc
s A. ⁊ vi ꝙ palysis ⁊ mollificatio ꝫm plurimū
t† A. ꝯstrictiōis poroꝝ, aut ꝫȝ semitā ꝓhibitiōis ex humore oppilante aut ꝫm semitam
v A. quare
x A. est ꝯstrictio
y A. et
3† A. ꝫm plˀm
z A. qm̄ exitꝫ neruoꝝ ꝫm ꝙ sciuisti nō est ex ptibꝫ anteriori ⁊ posteriori. Et qn̄qȝ cōprimunt, vel cōstringunt pori
? A. neruoꝝ omnīū, aut stāt i ꝑncipijs neruoruȝ aut ramis neruorū: ⁊ oppilāt viā spūs currētis in eis

lyticum preter mēbra faciei. Et qn̄q3 accidit cū hoc stupor in cute capitis si ꝓhibet̄ trāsitus sensus, qm̄ cuti capitis adueniunt nerui sensibiles ex [a] ⌈ceruice⌋ queādmodum ostēdimus. Si aūt sunt in latere originis nuche, cōicat lateri toti excepta facie: ꝙ si sunt descēdentes ab origine [b] ⌈submergēdo: aut in latere vno⌋ mollificat̄, ꝛ paralyticū fit, qđ [c] ⌈seqtur illud ex mēbris, quoꝝ nerui sunt ex vno.⌋ Q: si nō fuerit [d] ⌈ex nucha, imo ex neruis⌋ mollificat̄ qđ est ꝓpriū illi neruo: siue sit in toto neruo, [e] ⌈aut⌋ in medietate eius: aut in ṗte eius, mollificat̄ [f] ⌈qđ mouet illud qđ seqtur ipm̄⌋, ꝓpter illud qđ venit ad ip3 de illo leso ꝓpter mām̄, ꝛ resolōnē singularis: aut ap̄a.

Paralysis ꝟo quedā est que est crisis colice: ꝛ multotiēs remanet cū ea sensus: qm̄ mā est cū ea in neruis motus, ꝛ nō sensus. [g] ⌈Nā qdā antiquoꝝ dixerunt, ꝙ quū colica aliqb⁹ annis cōicat, iterficit plurimos. Et qui euadit: euadit cū palysi euenienti ei: quasi eni3 nā expellit illam mām̄, que est adueniēs neruis, ꝛ reducit eā ad exteriora: ꝛ eēt maximū, vt cū sudore denūtiaret̄. Retinet̄ ergo in neruis, ꝛ facit⌋ palysim. Et multotiē3 qdē accidit vt in hac sit [h] ⌈affirmatio⌋ sensus cū dispōne sua. ꝛ est palysis q̄ est crisis in egritudinib⁹ acutis qua ꝑmutat̄ mā ad neruos. Et illud qdē est, quu3 nā non pōt ꝓpt̄ etatem, aut debilitatē integre eūare: q̄re remanet residuū mā eꝝ in ṗtibus cerebri: ꝛ remanet post statu3 soda, ꝛ grauitas capitis: deinde expellit ipsam nā expulsione grauitatis, nō expulsione eūonis integre, quare accidit palysis, ꝛ siſa. Et paralysis qdē pl'm accidit in fortitudine frigoris hyemis. [i] † ⌈ ⌋ Et qn̄q3 accidit in regionib⁹ meridionalibus, eis qui iam ꝑuenerūt ad annos. l. ꝛ vltra ꝭm semitā fluxuū expulsoꝝ ex capitibus eoꝝ: ꝓpterea ꝙ meridionalis vētus pl'm replet caput. Paralytici autē pulsus est debilis, tardus, ꝛ rarus. Nā quū egritudo frāgit virtutem debilitat̄ pulsus, ꝛ fit frequēs, ꝛ eueniunt vicissitudines sine ordine. Et vrina ꝭm pl'm fit eis alba: ꝛ quunq3 fit in eis valde rubea ꝓpter debilitatē [k] ⌈renū⌋ in discernēdo sanguinē ab aquositate: aut debilitatē venaꝝ ab attractione sanguinis: aut ꝓpter dolorē, qui fortasse est cum eis, aut ꝓpt̄ egritudinē eis aliā ꝓpinquā. Et qn̄q3 accidit vt sit latus sanū [l] ⌈palysis⌋ inflatu3, ac si eēt in igne: ꝛ alteꝝ palyticū fridū ac si eēt in niue. ꝛ sūt pulsus duoꝝ lateꝝ diuersi. est eni pulsus lateris frigidi deiectus [m] ⌈ad hoc ꝙ iudicia eius frigida⌋ cogūt ipm̄: ꝛ qn̄q3 ꝑuenit ad hoc, vt oculus [n] † ⌈ ⌋ minoret̄. Et qđcūq3 mēbroꝝ mollificatoꝝ, ꝛ palyticoꝝ ꝭm colorē reliq corpis extrīs nō minorat̄, neq3 extenuat̄, est de quo maior hn̄da est fiducia, q3 illud qđ est diuersum ab hoc. Ad palysim p̄terea fit mutatio ex epilepsia, ꝛ apoplīa, ꝛ colica: ꝛ ex p̄focatione mr̄icis, ꝛ febrib⁹ tpalib⁹ ꝭm semita3 crisis. Et palysis eueniēs a remotione spōdiliū mortifera est ꝭm pl'm. Et illa que est ab ictu [o] † ⌈ ⌋ nō ꝯterēte neruos vehemēter, qn̄q3 sanat̄: si aūt supfluat, nō est spes vt sanet̄. In illa aūt in q̄ est spes, opȝ incipere a flōmia. Et iam qdem diximus qualr̄ dilatet̄ mā paralysis ad apoplīam, ꝛ econuerso.

Ⓒ De signis. Cap. III.

Illam aūt que est a tortuositate, aut casu, aut ꝑcussiōe, aut sectione, cā sigt: qn̄q3 tn̄ occultat̄ cā in sectione, quū neruus est ꝓfundus. Ipa3 ꝟo sigt, q2 subito accidit, ꝛ non ꝯfert ei regimē. Que aūt curā recipit est ea, que nō est a sectione: sed est cū ap̄ate, ꝛ siſibus. Et si est cū ap̄ate calido, tunc extensio, ꝛ dolor, ꝛ febris sigt eam. Et si est ab ap̄ate duro sigt ipsam tactus, ꝛ [p] ⌈ꝯsideratio⌋ sensibilis in neruis, ꝛ dolor āñs. Nam ꝭm plurimū [q] ⌈accidit per ipsam tortuositas,⌋ aut ap̄a calidum. Si autē est ab ap̄ate [r] ⌈fluxo⌋ tunc sigtio est difficilis. verūtn̄ ꝭm quasdā dispōnes non euacuat̄ a dolore pauco, ꝛ [s] ⌈caliditate,⌋ ꝛ a febre leni, ꝛ ab augmēto doloris, ꝛ eius diminutione [t] ⌈ꝭm motus ꝛ cibos: ꝛ eius euētus non fit subito, imo ꝭm dies⌋ ꝛ ex oībus istis eger sentit apud voluntatē motus, q̄si sit aliqd ꝓhibens in illo eodē loco. Paralysim autem hn̄s factā ab humiditate expāsa, sentit cām̄ expāsam in toto mēbro palytico. Factā ꝟo a grossitudine neruoꝝ sigt difficultas reuersionis mēbri a ꝯtractione [v] ⌈quum laborat in ipso eger, sicut est ei poss̄e: aut faciat illud alias⌋ ad dilatationē, ꝛ [x] ⌈mollificationē:⌋ ꝛ neq3 sunt mēbra leuia, sicut in paralysi absoluta. Et si mā est cū sanguine, sigt eā guide3, ꝛ vene, ꝛ oculus, ꝛ repletio pulsus, ꝛ sigtiones p̄dicte multotiēs. Si ꝟo est ex humiditate nuda, sigt ea3 albedo, ꝛ mollities multa. Et si fit successione colice, ꝛ febrium acutaꝝ, sigt eam colica, ꝛ febres acute. Et si est eius cā malitia ꝯplōnalis singularis frigide, aut humide, non accidit subito: neq3 sunt illic signa alia: ꝛ iudicat̄ de ipso per tactū, ꝛ ꝑ [y] ⌈res agētes⌋ in mēbrum. Et dicit̄ ꝙ quū vrina infantis est viridis, nuntiat paralysim, aut spasimum.

Ⓒ De cura. Cap. IIII.

Oportet vt sit intētio tua in egritudinib⁹ neruoꝝ. v. sc3 stupore, ꝛ spasmo, ꝛ tremore, ꝛ palysi, ꝛ [z] ⌈saltu⌋ intētio posterioris cerebri. Et non ꝓperes in vsu medicinaꝝ fortiū in p̄ncipio rei, imo tarda vsq3 ad quartū, ꝛ septimū: ꝙ si egritudo fuerit fortis vsq3 ad quartūdecimu3. Et in hac qdē hora sis ꝯtentus rebus subtilib⁹ ex his, que leniunt, ꝛ digerūt, ꝛ soluunt: ꝛ cū clisterib⁹ non est malū in hac hora. deinde post illud euacua cum eūonibus fortib⁹. In regimine aūt cibādi eos opȝ vt palytico in primis quu3 appet, sis ꝯtentus aqua ordei, ꝛ aq̄ mellis duob⁹ diebus, aut tribus [&] † ⌈ ⌋ si tolerauerit virtus vsq3 ad quartūdecimu3: ꝛ si nō tolerauerit v̄tus, ciba eū carnib⁹ auium leuibus: et stude vt facias eū pati famē, ꝛ ciba eū siccis cibis. Deinde fac eum lōgam tolerare sitim. In mēsis ꝟo scōis iuuat eū vti medulla nucleoꝝ pini magne [?] ⌈ꝓprie.⌋ Et scias ꝙ aqua melior est ei, quā vinū. vinū enim mās in neruis penetrare facit. ꝛ pl'm quidem ipsius qn̄q3 accessit in corpibus eoꝝ, ꝛ fit acetum. Acetū ꝟo est ex reb⁹ que neruis sunt nocibiliores. Illa aūt que est a tortuositate, ꝛ coarctatione curat̄ cum eo qđ determinabimus in cap̄ tortuositatis, et cōpressionis postea. si autē est a ꝑcussione, aut casu, tunc eius cura est praua: eius tn̄ cura ꝭm oēm dispositionē est, vt ꝯsideret̄ an [ꝝ] ⌈illa tortuositas euenire faciat ap̄a, aut attrahat mām̄,⌋ ꝛ curet̄ totū cu3 eo qđ ꝯuenit ei. Et opȝ vt ponant̄ medicine in cura illius, in quocūq3 loco acciderit, sup loca ꝑcussionis: ꝛ sup p̄ncipiū, ex quo egrediunt̄ nerui [a] ⌈mouētes⌋ mēbrum paralyticū: positio aūt medicinaꝝ sup mēbrum paralyticū est ex eis, que nō afferunt iuuamētum de quo sit curandū: ꝛ tibi qdem inest cognoscere originē neruoꝝ: ꝛ equale est siue intētio in medicina, sit ꝓhibitio ap̄atis, [b] ⌈aut sit intētio in ea mollificatio,⌋ aut sit intētio in ipsa calefactio, ꝛ ꝑmutatio cōplexionis. Et fortasse nec̄ium erit ponē iuxta mēbrum ꝑcussum, ꝛ ap̄osum [c] ⌈incipiens resolui⌋ ventosas extrahētes sanguinē ab eo ad parte3: aut

a A. collo
b A. ꝓfundātes se, aut in latere vno, tunc
c A. ex mēbris sibi vicinat
d A. in nucha: imo in neruo
e A. siue
f A. tunc qđ mouetur
Alia litera. Et si fuerit in aliqua ṗte ei⁹, ꝛ in aliq̄ nō, tunc mollificatur qđ mouet̄
g A. Et qdā antiquoꝝ dixerūt, ꝙ colica fuit cōmunis qbusda3 ānis, ꝛ iterfecit plīmos. Et qui euaserūt, euaserūt cū palysi cronica eueniēti ei q̄si nā expulsit illā mā3 q̄ ꝑuenit ad itestina, ꝛ reduxit eā ad exteriora, ꝛ quia fuit grossior ea q̄ penetrat ꝑ sudorē: q̄re inuiscata fuit in neruis, ꝛ fecit
h A. ꝑmanētia
i † A. ꝛ i vere ꝓꝑ motū replōnis
k A. Alia litera. epatis
l —— A
m A. ꝭm ꝙ iudicium frigidoꝝ
n † A. illi⁹ lateris
o † A. vel contusione
p A. nodositas
q A. ipsa accidit post ꝑcussionem aut tortuositate
r A. molli
s A. Alia litera. stupore
t —— A.
v A. cu3 conatu, vel labore infirmi aut cū operatione alterius
x A. Alia litera. ad reditionem
y A. cās ꝯprimētes
z A. iectigatio
& † A. et
? A. ꝓꝑ ꝓprietate que est in eis
ꝝ A. illud fecerit accidere tortuositate3, aut ap̄a, aut attractionē materie
a A. Alia litera. incedētes Alius
Alia litera. b —— A.
c A. ad qđ incepit effusio mās

ad illud, qȯ apparet de corpore. Si autē fuerit egri
tudo ipsa paralysis [a] ⌈occulta⌋ fcā ꝑpter mollifica
tionem neruoꝝ, tunc illud qȯ est nec̄ium post regi/
men cōe est [b] ⌈cōitas⌋ materiei cuꝫ eo qȯ descripsi/
mus, ⁊ diffiniuimus in eūone ipsaꝝ mäeꝝ subtiliū
sine additione, ⁊ diminutione, ⁊ meliora qdē qbus
euacuanť sunt pill'e de euforbio, ⁊ pill'e [c] ⌈albicūe/
strē⌋ ⁊ pill'e de sectarā, ⁊ pill'e fetide, ⁊ hiera herme
tis: ⁊ vomit⁹ cū helleboro albo cū dispōne sua: aut
cuꝫ exp̄ssione raphani, in quo sit virtus eius: ⁊ sil'r
reliqui vomit⁹ ꝯferūt eis. ⁊ qn̄qꝫ fit [d] ⌈sup̄fluitas⌋
in hoc. Et in potu deť tyriaca pōdus vni⁹ danich.
Deinde addať paulatim paulatim, neqꝫ augeať su
pra. ʒ. j. Et qn̄qꝫ [e] ⌈admistreť ei sisamū decorticatū:
qn̄qꝫ ꝟo dať oxymel⌋ cum sua dispōne: ⁊ oppopo/
nacū cum sua dispōne [f] †⌈ ⌋
cū sirupo de melle: ⁊ eius qdē potio sit q̄ꝫtitas [g] ⌈ba
killeō⌋ ⁊ ꝯfert eis. [h] †⌈ ⌋ Et opꝫ qdē vt cli/
sterizenť enematib⁹ fortib⁹: ⁊ collyria fortia suppo
nanť: ⁊ inclinenť eoꝝ mäe ad iferiora. Et ipsoꝝ spō
diles inūganť ex oleis fortibus: ⁊ ꝯferūt eis vnctio
nes calide ex oleis [i] †⌈ ⌋ ⁊ empl'a rubificātia,
quoꝝ rememoratio est iterata multis vicib⁹: ⁊ p̄p̄e
cum destruiť sensus. ⁊ radix qdē lilij est ex medicis
bone rubificationis, fricādo cū ipsa ꝟm modū inū/
gēdi. Eis p̄terea ꝯfert positio vētosaꝝ sup capita la
certoꝝ absqꝫ icisione. Sed post eūonem [k] ⌈ꝑpterea
ꝙ⌋ calefacit lacertos. Et fortasse nec̄ia erit incisio
aliq̄. Et opꝫ vt vētose stricta habeāt capita, ⁊ suspē
danť cū igne multo, ⁊ suctione forti, ⁊ laboriosa, et
remoueanť velociter. Quūꝫ ergo vētose adhibenť
opꝫ vt sepatim ponanť sup loca plima, si mollifica/
tio est pl'm [l] ⌈sepata:⌋ ⁊ si nō est plima, ponanť cō/
iunctim. Et vtere sup ea post illud, pice, ⁊ gūma pi/
ni: ⁊ administra sup ea empl'a cal'a rubificātia, sicut
empl'm de farina [m] ⌈git⌋ ⁊ lilio cū melle: empl'm q̊ꝫ
de sinapi est ex eis que ipsis ꝯferūt. Et tu qdē ꝑmu/
ta [n] ⌈oē qȯ est debile ad hoc vt rubificet, ⁊ vt⌋ vesi/
cet: ⁊ empl'ꝫ de sceitaragi maxime ꝯfert paralysi iu/
uamē: ⁊ est apud plimos eoꝝ excusans a gūma ru/
te agrestis, ⁊ sinapi. empl'm quoqꝫ de [o] ⌈gūma rute
siluestris⌋ est iuuās, ⁊ p̄p̄e cū nitro ⁊ sulfure: ⁊ frica
tio cū oleo, ⁊ nitro, ⁊ aq̄ sulfurea, ⁊ aqua marina, ⁊
embroce subtiliatiue ꝯferūt. Quūqꝫ sensus est debi
lis fortasse empl'm forte nocet, ⁊ non sentit illud, ⁊
educit illud ad lesionē, ⁊ vlcerationē fortē. Opꝫ er/
go vt oi custodia ab illo caueať, ⁊ vt ꝯsidereť dispō
imp̄ssionis empl'i. Nā si rubificat, ⁊ inflat, ⁊ cutē nō
ꝑtrāsit, ⁊ sepať cōpressione digitoꝝ subtili, ⁊ albifi/
cať locus ei⁹, tūc imp̄ssio nō ꝑtrāsiuit cutē: ⁊ si rubi
ficatio est magis fixa, ⁊ calitas magis apparēs, tūc
remoue. Modus ꝟo cognoscēdi hoc est vt auferas
empl'm oi hora, ⁊ ꝯsideres dispōneꝫ. Si ergo nec̄ia
est ablatio, remoue. ⁊ si nec̄ia, est iteratio, itera. Et
scias ꝙ isufflatio ex ꝯdisi in narib⁹ eoꝝ, valde ꝯfert
⁊ sil'r que sunt ei silia: q̄m purgāt cerebrū, ⁊ ꝯuertūt
mäs faciētes egritudinē a ꝑte egritudinis. Et vinū
antiquuꝫ, paꝝ valde ꝯfert egritudinib⁹ neruoꝝ oi/
bus: pl'm ꝟo ex eo sumptū est res nocibilior neruis.
Et administratio acori nutriti est ex eis que eos iu
uāt. ⁊ sil'r gradatiꝫ ordineť in potādo hieras, ⁊ sint
ꝑmiste cū aliquo qȯ sit sicut castoreū, dōec ꝑueniāt
ad hoc vt exide in potu sumāt pōdus. ʒ. vj. post. ʒ. j.
Et sil'r potus olei de kerua cuꝫ aq̄ de radicib⁹ iuuat
valde. Quidā ꝟo hoiuꝫ sunt qui palysim curāt dā/
do in potu oi die auř. j. ex hiera cū auř. j. pipis, ⁊ sa
nať. Et opꝫ vt quū aliqd istoꝝ sumūt in potu nō po
tent aquā, vt ꝑlōgeť eius mora in stō: ⁊ fortasse mo
ratur tota die: deinde opatur: qn̄qꝫ ꝟo in nocte su/
munt in potu pipis auř. j. cū auř. j. castorei. Et illis
qdem non est aliqd ita ꝯferens vt tyriaca, ⁊ mithri
datum, ⁊ scelite, ⁊ [p] ⌈aliuēthere:⌋ assa quoqꝫ fetida
vehemētis iuuamēti est bibita [q] ⌈vel⌋ linita: ⁊ p̄p̄e
quū bis in die sumiť: ⁊ ēt [r] ⌈bōdaca inda.⌋ Quūqꝫ
mēbrū redit ad se, opꝫ vt ip̄m exercites post illud, ⁊
ꝯstringas, ⁊ dilates ip̄m, vt ad itegrā redeat sanita
tē. Et ipsi qdē qn̄qꝫ iuuanť a se. ⁊ iuuanť vocib⁹, ⁊
locutionib⁹ altis. Et post eūones, ⁊ iuuamēta [s] ⌈ab
eis qbus vtunť, iuuanť balneo lōgo sicco, aut bal
neis.⌋ Et in fine rei, ⁊ post eūones, ⁊ vbi nec̄ium est
resoluere, opꝫ vt nō sint resoluentia cū lenificatione
pura: sed cū aliquātula stipticitate: quapropť opꝫ
vt resol'o fiat cū aliqbus q̄ sint, vt anisuꝫ, ⁊ [t] ⌈sigia⌋
⁊ castoreū, ⁊ sq̄nātū, ⁊ que sunt silia his ex calidis
stipticis. Hn̄tes ꝟo illā que facta est post colicaꝫ,
iuuat medicamē factū ex [v] ⌈nuce romana⌋ scriptuꝫ
in antidotario. Et iuuāt eos olea, que nō sunt violē
te ꝟtutis, ⁊ multe cōpositionis: sꝫ sit sicut oleū de li/
lio, ⁊ oleū de duab⁹ spicis. Et oleū ȯ narcisco, [x] †⌈
⌋ ⁊ oleū [y] ⌈de oliuis⌋ ⁊ exp̄tū est oleū de [z] ⌈nu
ce indica⌋ ⁊ oleū de narcisco ⁊ factū cū gūma [&] ⌈al/
boti vtrūqꝫ sil' acceptū iuuatiuū est sua⌋ ꝑprietate.
Qn̄qꝫ ꝟo iuuātur plures eoꝝ cū eis que ifrigidāt,
⁊ ꝯfortāt, ⁊ ꝓhibent mām. ⁊ quū medicanť calidis
augmētať egritudo: ⁊ illud ideo q̄m mä subtil' dila
tať per ea pl'm: quū ꝟo mēbruꝫ infrigidať, ꝯfortať
mēbruꝫ a frigore, ⁊ minorať q̄ꝫtitas mäei, ⁊ ꝑuenit
ad hoc vt euanescat. Et nō opꝫ vt in eoꝝ calefactio
ne ꝑueniať. [?] †⌈ ⌋ Sed est nec̄ium vt sint
medicine ꝯfortate cū aliqb⁹, que sint sicut camemil
la, ⁊ melilotū, ⁊ amaracū, ⁊ mēta, ⁊ calamētū, ⁊ cō
misceanť [ꝑ] ⌈eis allea, ⁊ ēt illud qȯ⌋ aliqd ifrigida/
tionis hēat, sicut succus liq̄ritie, ⁊ semen endiuie, et
reliq̄: hec eni quū administranť, iuuāt valde. Que
ꝟo a sectiōe fcā est, curā non hꝫ. Illa ꝟo que facta
est a ꝯpl'one frigida, cum calefaciētib⁹ notis curať.
Et illa cuius cā ꝯpl'onis est potus aque multe frigi
de, vtať balneo multo sicco. Et scias ꝙ qn̄ aggre/
ganť palysis, ⁊ febris i aliq̊, tūc [a] ⌈oxymel cū zucca
ro roř.⌋ est ꝯueniens medicamē in illa hora.

¶ De spasmo. Cap. V.

Spasmus est egritudo neruosa qua mouenť lacerti
ad ꝑncipia sua, ⁊ inobediētes sūt in di/
latatione. Eoruꝫ itaqꝫ alij remanēt ꝟm
suā dispōnē, ⁊ nō dilatanť: ⁊ alij eoꝝ fa
cile redeunt ad dilatationē suā, sicut fit in oscitatiōe
⁊ singultu. Cā ꝟo in ipso, aut est mä: aut cā absqꝫ
mä sicut calitas, ⁊ siccitas. Et mä qdem spasmi ꝟm
pl'm est flatica: ⁊ qn̄qꝫ est melica: ⁊ qn̄qꝫ sāguinea, ⁊
illud est in apatib⁹ lacertoꝝ, quū resoluiť mä faciēs
apa cuꝫ vlcere villi nerui, ⁊ augmētať in latitudine
sua, ⁊ minorať a sua lōgitudine. Et mä qdē ois spa
smi mälis effectiua, aut est cōprehēdens sup lacertū
totū: ⁊ illud est quum spasmus est sine apate: aut est
cōprehēsa in loco vno, quē relique ꝑtes sequunť sic̄
fit a spasmo facto ꝑpter apa a mä effusa ꝑpť ꝑcus/
sionē: aut abscisionē: aut ꝑꝑ cām aliā ex causis apa/
tis. Et nō est qdē lōginquuꝫ qn sit spasmus eueniēs
a vētositate iflatiua spissa: ipse eni est ex eis que pl'ꝫ
accidūt, ⁊ remouenť in hora. Spasmus ꝟo mälis
multotiēs accidit ꝟm semitā ꝑmutatiōis materiei,
sicut accidit in successione sināti e, ⁊ successiōe pleu/
resis, ⁊ successione sirsem. Ex spasmo aūt qui fit ꝑ/
pter ꝑuationē materiei, ⁊ hūiditatis, ⁊ dn̄iuꝫ sicci/
tatis, accidit vt contrahantur lōgitudo ⁊ latitudo

a A. vera
b A. euacuatio
c A. albimorastā
d A. gradatio
e A. misceť cuꝫ sisamo excorticato, ⁊ zucharo: et qn̄qꝫ dať in potu serapinum
f † A. Alia lr̄a ⁊ castoreuꝫ cum sua dispōne
g A. bachele
h † A. valde
i † A. fortibus
k A. inq̄ꝫtum
l A. sparsa
m A. alseilem
n A. quotiēs debilitať quousqꝫ rubificet mēbrū ⁊
o A. de pice
p A. anacardina proprie
q A. et
r A. alrathe est mirabilis
s A. cū eis administranť balnea longa sicca, aut balnea thermaꝝ
t A. storax
v A. hauꝫ vel ex hauzi rumi Alia lr̄a. haur rumi
x † A. Alia lr̄a. ⁊ oleū alkerua
y A. alçambach
z A. Alia litera. haur rumi
⁊ A. albelat, ⁊ reperiť totū simul iuuatiuū cum
? † A. ad vltimū
ꝑ A. cuꝫ eis alia ex illis que
a A. opꝫ vt post ponať palysis: ⁊ sirup⁹ acetosus cū geleniabin

a A. Alia litera. ꝛ fiat assatio.

b A. Alia litera, abbreuiantur

c A. nocentis

d A. Alia litera. neruoꝝ suorum

e A inuenit̃ sub collo

f A. collum

g A. est hũiditas ꝛ friditas adiu-uat ad ꝯgeládũ eã, ꝛ igrossandũ ipsam

h A. ad ꝓhibēdũ ipsá cũ resoľone

i A. mollificat ꝓpter sui grossi-tiẽ, qm̃ ipa nõ i-gredit̃ sbam vil-loꝝ ĩtroitu pluri-mo, vel introitu currẽte, per quã fit humectatio

k —— A.

l A. ꝛ alijs dif-ferẽtijs q̃s scies, ꝛ ex spasmo hũi-do est ille q acci-dit eis q̃ lactant pueros

m †A. ꝛ ex eo est ille q accit ebrijs ꝛ ex eo est ille q accidit ĩfãtibus ꝑ humiditatez ipsoꝝ, ꝛ ᵽm pľm accidit eis in fe-bribus acutis.

n A. in sua iobe-diẽtia

o A. cã in eo ẽ ꝙ spũs dilatati sb-merguntur

p —— A.

q A. effũdit̃ mã, ꝛ retinet̃ i eo ᵽm figurã ei⁹, ꝛ ᵽm formã seu situa-tionẽ ꝯtractiõis

r A. Alia litera ꝓpt̃ ꝑcussionez faciẽtez illð, aut ex h̃ ꝙ portauit pondus graue. aut q2 dormiuit

s A. hoc ꝑ stu-porẽ aduenĩẽtez

t A. spargit ma-teriam

v A. q̃re nõ se ap-plicat cũ conatu

x †A. q fit succes-siõe medicine so-lutiue, ꝛ est ma-lus valde, ꝛ siľr successione cu-iuslibet euõnis ꝛ alius est

ᵃ[equaľr.] Colligit̃ ergo ad seipm̃, sicut est dispositio corij positi in ignẽ. Et tu qdez scis dispónes cordaꝝ esse, ꝙ ipse ᵇ[elõgant̃] in hyeme ꝓpter humectationẽ, ꝛ abbreuiant̃ in estate ꝓpter desiccationẽ, ꝛ siľr nerui. Et qñq3 fit spasm⁹, qui ad mã3 nõ ꝓportionat̃, eueniens cã rei ᶜ[impediẽtis] a q̃ nerui fugiũt, ꝛ ꝯgregant̃ ad expellẽduz ipsam: ꝛ cã illa aut est dolor ex cã dolorẽ faciẽte. Et multotiens est ex humore caľo mordicatiuo, Aut q̃litate venenosa ꝑ niẽte ad cerebrũ, ꝛ ad neruos, sicut accidit ei quem pupugit scorpio suꝑ neruos. Aut ꝓpter q̃litatẽ non venenosam, sicut quũ spasmus accidit ab ĩfrigidatiõe vehemẽti ꝯgregãte neruũ, ꝛ lacertũ, ꝛ ĩspissãte ipm̃, ꝛ ꝯhit̃ ad caput suuz. Sicut eñi mollificatio qñq3 diuisificat̃ in mẽbris ᵽm ꝓncipia ᵈ[mẽbroꝝ] ꝛ siľr ẽ spasmus: ꝛ rõ in ambobus est vna, in eo qð ᵉ[fit sub ceruice ꝛ] in anteriore ꝑte ꝛ posteriore, et in ꝑte que est supra ᶠ[ceruicẽ.] Spasmi aũt ex repletione humidi cã eẽntialis, ᵍ[aut est friditas aut humiditas. ꝛ friditas adiuuat ᵽm ꝯgelationẽ ipsi⁹ ꝛ eius grossitiẽ] q̃re non fit dilatatio: aut siccitas, et caliditas iuuat ʰ[supra ꝯsecutionẽ per resoľonẽ] humiditatis. Mã võ faciẽs spasmũ nõ ⁱ[efficit spasmũ, ꝛ mollificat, nisi ꝓpt̃ suã grossitudinẽ: ꝛ q2 nõ est igressa sbaz villi ꝑuo ĩtroitu, quo iuuet̃.] Sz est coarctata in foraminib⁹: ꝛ ᵏ[sic qdẽ] spasmus est epilepsia mẽbri: sicut epilia est spasmus corꝑis totius. Dĩa võ iter vtrunq3 est cõitas, ꝛ ꝑꝑetas, epilepsia eñi3 pľm resoluit̃ velociter, ꝛ fit cum ꝑiodis.

ˡ[Reliquas autẽ dĩas scies ex spasmo humido ꝑ illud qð accidit lactẽtib⁹] ꝓpter vicinitatẽ mamillę, ꝛ humectationẽ lactositatꝭ in cordis, ꝛ ꝯgelationẽ lactis in eis ᵐ†[

] ꝛ quũ vẽtres ipoꝝ ꝯstringunt̃, ꝛ in vigilijs ipsoꝝ, ꝛ multitudine fletus ipsoꝝ: ꝛ spasmant̃ ẽt ĩ febrib⁹ suis, q3uis sint leues. ꝛ vľr ĩfantib⁹ facilis est casus in spasmũ, ꝓpter debilitatẽ virtutis cerebroꝝ eoꝝ, ꝛ mẽbroꝝ ipsoꝝ, et lacertoꝝ eoꝝ, ꝛ fit facilis eoꝝ exitus ab ipso ꝓpter fortitudinẽ vtutu3 epatũ ipsoꝝ, ꝛ cordiũ eoꝝ: ꝛ qm̃ humores eoꝝ nõ sunt ⁿ[inobediẽtes] vehementis grossitudĩs: ꝛ ꝓpter h̃ liberant̃ a spasmo sicco velociter, ꝓpt̃ humiditatẽ ꝯpľonũ suaꝝ, ꝛ humiditatez cibi eoꝝ. Impuberib⁹ võ non est facilis aliq̃ duaꝝ reꝝ: quu3 tñ qñq3 accidat ĩfantib⁹ spasmus malus successiõe febrium acutaꝝ, ꝛ cũ eo sint signa q̃ dicemus, ex q̃ raro euadũt. Ille võ qui septẽ trãsit ãnos nõ spasmat̃, nisi ꝓpt̃ febrẽ valde prauã. Est ꝑterea spasm⁹, q accidit ꝓpt̃ timorẽ, ꝛ ᵒ[cãs dilatatiuas submersas] subito: ꝛ faciũt seq lacertos motos ad ꝓncipia sua ᵖ[ᵽm suas formas.] Et est spasm⁹, qui ꝯtingit ꝓpt̃ sustentationẽ factã suꝑ aliqð mẽbroꝝ, qð est ꝯctũ ad qð ᑫ[fit effusio, ꝛ retinet̃ in ipso aliq3tulũ, ꝛ suꝑ formã ꝯstrictiõis] sue. Et qñq3 est ʳ[cũ eo accñs faciẽs illud: aut sit vt ipm̃ ferat põdus graue, aut fit vt obdormiscat] suꝑ lectũ duꝝ: ꝛ h̃ qdem est ex eis, que ꝑ se remouent̃. Et qñ3 est ˢ[hic stupor aduenĩẽs] mẽbro ꝓpt̃ repletionẽ ex mã effusa coarctãte spm̃ motiuũ, ꝛ ꝓhibẽte penetrationẽ ei⁹: q̃re non est poľe, vt moueat̃ ad dilatationẽ faciẽdã: ꝛ quũ reddit vtus, ꝛ ᵗ[ꝯfortat̃ mã] fit dilatatio: et qñq3 fit ex extẽsiõe illius siľe: ꝛ hoc qdẽ pľm fit post somnũ apud excitationẽ, quũ remanẽt mẽbra ꝯcta nec extẽdunt̃ ẽt: qm̃ spũs in somno fit grauior, ꝛ pigrior ᵘ[ꝛ nõ fit assiduus] in faciẽdo dilatationẽ ꝑꝑ declinationẽ suã ad iteriorẽ ꝑtem. Spasmus aũt siccus alius est ˣ†[

] qui fit successione febriũ adurẽtiũ, ꝛ ꝓprie in febribus sirsẽ: ꝛ successione motuum laboriosoꝝ corꝑalium, ꝛ aĩaliu3 ʸ[eius] sicut sunt vigilie, ꝛ angustia, ꝛ timor: et ille est ex eis ᶻ[a qbus fit] euasio. Et est alius spasmus q accidit in febribus. ꝛ cũ h̃ non est vehemẽter malus: ꝛ est ille q fit ꝓpterea, ꝙ ipse faciũt currẽ aliqñ mãs in neruis ꝛ lacertis: ꝛ ꝓꝑe quum corpus est plenũ: ꝛ qñq3 accidit illud in eis ꝓpter cõitatem oris stõi, ꝛ remouet ipm̃ vomitus. ꝛ talis q̃lis est iste spasmus ꝛ[ex] febribus, nõ est illius prauitatis, ꝛ ꝯ[malitie cui⁹ est ille qui est] in febribus tꝑalibus in qbus desiccant̃ nerui, ꝛ lacerti: imo cerebrũ, ꝛ ꝯsumunt̃ humiditates ĩnate, ꝛ fit spasmus. Et plerũq3 est ex hoc capľo qui fit, ꝛ destruit̃ velociter: ꝛ cã i ipso est siccitas cerebri ꝓpter debilitatẽ quã seqtur lacertoꝝ siccitas.

Nã quu3 ꝝ[minima] cã desiccatiua cerebro aduenit reducit ad se humiditates a neruis. ᵃ†[

] Deinde quũ nã solicitat̃ vt cerebro humiditatẽ acq̃rat sufficientẽ redeũt mẽbra, ꝛ fiunt obediẽtia dilatationi cũ ᵇ[ꝑceptione.] Et qñq3 accidit ex vehemẽtia frigoris: multotiẽs eni3 accidit spasm⁹ ꝓpt̃ friditatẽ cerebri, ꝛ cõicant ei lacerti: ꝛ spasmus qdẽ impediẽs est h⁹ factus a siccitate: ꝛ est spasm⁹ cũ siccitate factus q est cũ specie ꝯgelationis humiditatis: ꝛ minorat̃ eius q3titas, ꝛ ĩspissat̃ vehementer, q̃re mẽbrũ spasmat̃: sicut accidit ex vehemẽtia frigoris: ꝛ sic̃ accidit ei, q bibit medicinas narcoticas vt opiũ. Spasmus võ factus ꝓpter ᶜ[medicinas, est sicut spasmatio pot⁹ vini. Fit eni3] spasmus post soľonẽ ꝓpter siccitatẽ, ꝛ fit ẽt spasmus añ ĩpa3 ꝓpter ꝯrietatẽ ꝛ venenositatẽ eius: q̃re nerui vehementẽ incurrũt lesionẽ cum qua ꝯhunt̃. Et huius qdẽ gñis sunt spasmus eius q euomit humorẽ, qui est vt erugo ęris nocentẽ ori stõi. Et spasmus factus ꝓpter fortitudinẽ sensus oris stõi, quũ ad ip3 expellitur choľa. Et spasm⁹ factus ꝓpt̃ cõitatẽ cerebri, ꝛ m̃ricis in egritudinib⁹ suis, ꝛ vesice, ꝛ reliquoꝝ. ꝛ spasmus factus a pũctura scorpionis, ꝛ rutelle, ꝛ serpẽtis suꝑ neruũ: aut sectione eueniẽte neruis: aut corrosione. Et fact⁹ ab egritudine in ore stõi, ꝛ matricib⁹, ꝛ mẽbris neruosis, ꝛ ᵈ[vicinis] istis ẽ spasmus accñs ꝑꝑ vermes. Preterea est spasm⁹ q est i labio ꝓprius, ꝛ palpebra, ꝛ lingua. ꝛ scit̃ ꝙ eius cã est ex ipso cerebro. Et quũ corp⁹ in spasmo declinat ad anteriora, tũc spasm⁹ est in lacertis añriorib⁹: ꝛ quũ ad posteriora tunc spasm⁹ est in lacertis posteriorib⁹: ꝛ quu3 ad vtraq3 simul tunc egritudo est in vtrisq3 siľ: sicut in palysi. ᵉ†[ ] Q. ñq3 fit spasm⁹ adeo fortis, vt ᶠ[ceruix] torqueatur, ꝛ dẽtes stridẽãt. Quum autẽ aliqs moritur ex spasmo corꝑe ipsius caľo, tunc illud est ex eis que ꝑfocãdo interficiunt: ꝛ neq3 suffocãdo ĩterficit, nisi q2 lacert⁹ anhelitus spasmat̃, ꝛ destruit̃ motus ei⁹. ꝛ ois qdẽ spasmus sequẽs vulnus est mortalis. ᵍ†[ ]

De signis. Cap. VI.

Pulsus spasmatoꝝ est extensus, ꝛ diuersus in situ, ascẽdẽs ꝛ ʰ[dimittẽs] sicut sagitte euadentes ex arcu sagittarij: ꝛ diuersificat̃ mot⁹ percussionũ eius in velocitate ꝛ tarditate. ꝛ vena qdẽ est caľa, ꝛ magis calefacta reliqs membris: ꝛ est corp⁹ vene collectũ, nõ sicut est collectio venaꝝ in rigore: ꝛ neq3 sicut illud qð coarctatu3 est ⁱ†[ ] sicut fit apud duritiẽ vene, ꝓpt̃ lõgitudinez egritudinis: aut ꝙ factũ est cũ dolore visceꝝ: sed sic̃ est aggregatio partiũ intestini extẽsi ab extremitatibus suis. ꝛ ego dicã signa doloris in spasmo paꝝ post. Spasmi võ facti a repľone signa sunt, ꝙ ꝑ-

y —— A.

z A. a q̃ minora

ꝛ A. in

ꝯ A. praue qdem malitie nõ est nisi ille, q fit in febrib⁹ adurẽtib⁹ ꝛ ꝓprie i febrib⁹ sirsam, q̃ exiccãt neruos, ꝛ lacertos, ꝛ assant cerebrũ: ꝛ ille q fit

ꝝ A. quecunq3

a †A. ꝛ a nueba vñ ꝯstringuntur nerui

b A. conatu

c A. ꝓpter rẽ nociuam, est sic̃ spasmus ei⁹ q bibit helleboꝝ, q̃ñ iñco fit

d A. vicinus

e †A. Et

f A. collum

g †A. ꝛ est ex signis mortiferis ᵽm plurimum

h A. descẽdens

i †A. et

uenit subito: ⁊ non bibit velociter qḋ super ipsum ponit̃ ex oleo, nisi iam aduenerit ei calitas ꝓpinqui tēporis. A siccitate vo facti signa sunt ꝙ fit paulatim paulatim, ⁊ successione egritudinū euacuātiuꝫ qḋcunqꝫ genus fuerit, ⁊ eūationis medicinaꝝ, aut colirice passionis, aut eūationis per se. Factū vo a nocumēto cognosces per cās extrinsecas: ⁊ ea que bibunt̃ sicut [a] ⌈euforbium⌋ ⁊ helleborus, ⁊ reliq. Et sicut quuꝫ nocumētum est ex stō, ⁊ cōicat ei cerebrum, deinde nerui, sentit ante illud [b] ⌈solicitudinē ⁊ angustiā, ⁊ obsidionēꝫ⌋ stōi: ⁊ qñqꝫ reperit̃ illud tpe spasmi. Et qñqꝫ est ille spasmus successione vomitus qui est sicut succus porri, aut erugo ęris. Et silr ille qui fit ꝓpter fortitudinē [c] †⌈ ⌋oris stōi: quotiens enim effundit̃ ad ipm mā spasmatur hñs ipm: veꝝ ꝑcedit ipm nocumētum in ore stōi, et mordicatio. Et qñqꝫ accidit silr illi in egritudinib⁹ matricis, ⁊ vesice, ⁊ reliquoꝝ, quuꝫ fortes fiūt: ⁊ fit cum dolore vehemēti, ⁊ [d] ⌈ꝓpter nocumētum manifestū in illo mēbro antecessio spasmi⌋ in reliquis vo spasmis, aut fit dolor cū eo: aut fit dolor ꝯtingēs a spasmo, nō spasmus ꝯtingens a dolore. Fact⁹ aūt ab apate cognoscit̃ ꝑ ea que diximus. Et ex significationibus qdē signtibus aduentū spasmi, est paruitas pulsus, ⁊ ipsius raritas ꝑmuꝫ: deinde eius ꝑmutatio ad illud, qḋ dcm̃ est. Et multotiens rubificat̃ facies, ⁊ appet in oculis ꝯtorsio, ⁊ inclinatio: ⁊ in anhelitu intersectio, ⁊ disnia: ⁊ qñqꝫ accidit risus non ꝫm radicē, ⁊ ꝯstringit̃ nā, ⁊ desiccat̃: ⁊ vrina ēt multotiēs retinet̃: ⁊ mltotiēs nō retinet̃, ⁊ egredit̃, sicut aquositas sanguis, ⁊ hēt ampullas: ⁊ accidit ei singultus, ⁊ vigilie, ⁊ soda, ⁊ tremor, ⁊ dolor sub iuncturis, ⁊ [e] ⌈ꝑcipue sub iūctura ceruicis ⁊⌋ inter spatulas, ⁊ apud iūcturā alchatin, ⁊ albosos [f] ⌈sub illa.⌋ Spasmū vo ꝯtingentē cā febris, signt ⁊ nunciant ipm in febrib⁹ cōtorsio in oculo, ⁊ rubificatio in [g] ⌈extremitate oculi, ⁊ in circuitu⌋ ⁊ stridor dentium ⁊ nigredo lingue: ⁊ [h] ⌈ꝯstrictio⌋ cutis capitꝭ: ⁊ rubedo vrine ꝑmū, deinde eius albedo ꝓpt̃ eleuationē māei ad caput: ⁊ pulsatio tēpoꝝ, ⁊ venaꝝ capitis: ⁊ qñqꝫ desiccat̃ in eo vēter, aut spasmat̃. Hip. qdē dixit ꝙ si accidat febris post spasmū, meli⁹ est, qꝫ si accidat spasmus post febrē: cuius itentio est, ꝙ quum febris supuenit spasmo humido soluit eum.

Spasmus vo q ꝓuenit ex febre est siccus, q raro recipit curā: ⁊ accidit ei ante ipsum timor in sono, ⁊ ꝯuersio coloris ad rubedinē, ⁊ viriditatē, ⁊ plūbositatē: ⁊ ꝯstrictio nāe. Et vrina qdeꝫ [i] ⌈cruda⌋ in febre, ⁊ rigor, cū eis associant̃ sudor in capite, ⁊ tenebrositas in oculis, signt spasmū, cui⁹ cā ē dubellati in visceribus. Si aūt spasmus est cū febre, ⁊ nō est de fortitudine illi⁹ febris, ⁊ lōgitudine tpis eius, vt adurat humiditates, ⁊ finiat eas: tūc ille est de gñe eius, cū quo nō est illa [k] ⌈siccitas⌋ tota. Ex signis vo malis i spasmo [l] †⌈ ⌋est vt multiplicet̃ vētositas in mēbris: ⁊ ꝓpe qñ cū eo inflat̃ vēter, ⁊ ꝑcipue qñ est in ꝑncipio sui. Et vrina acuta in spasmo, ⁊ tetano, est mala, signs ꝙ cā est caliditas pura. Et qñ cū spasmo sunt pulsatio [m] ⌈⁊ salt⁹⌋ tunc illud est signū malū. Pulsatio nāqꝫ vnam duaꝝ reꝝ signt, aut apa in viscerib⁹ magnificās pulsationē: aut extenuationē in eis: qre appet pulsus magn⁹ q est ꝓpt̃ ꝑcussionē magnā. Quū aūt sināṫie māe declināt ad neruos, vt ad ipos ꝑmutare faciāt euenire spasmū, signt illḋ apparitio spasmi in pulsu. Et quū pleuresis declinat cum mā sua ad illud, signt illud fortitudo ꝯstrictionis anhelitus: ⁊ neqꝫ febris est valde fortis. Et quū ꝑmutat̃ mā sirsen ad illḋ, icipit cū [n] ⌈timore ⁊⌋ multitudine palpitationis, ⁊ stridore dentium: deinde torquetur oculus: [o] † ⌋deinde apparet spasmus.

a A. Alia litera. opium

b A. nauseā ⁊ angustiā, ⁊ cōpressionem

c † A. sensus

d A. nocumēto manifesto in illo mēbro āncedente spasmum

e A. dolor sub iūcturis colli

f A. ⁊ ifra illam

g A. oculo ⁊ strabositas

h A. tensio

i A. saniosa

k A. malitia

l † A. humido

m A. in viscerib⁹ aut iectigatio, seu saltus

n — A.

o † A. ⁊ ꝯtorquetur collum

De cura. Cap. VII.

In eo qdem qui factus est a ꝑcussione, opꝫ vt administrentur embroce, que laxant facte [p] ⌈ex ordeo fracto, ⁊ camemilla ⁊ malua⌋ ⁊ farina fenugreci, ⁊ que illis sūt silia. ⁊ nos qdem iam oñdimus in canone locuꝫ administrationis eaꝝ. Factus vo a nocumēto, si fuerit ꝓpter potum alicuius rei, tunc curet̃ cum eo qḋ cognoscet̃ in caplo de venenis. Et si fuerit [q] ⌈cū febre⌋ curetur cū humectatione vehemēti cerebri, ⁊ neruoꝝ, ⁊ lacertoꝝ cū mollificātib⁹ vehemētis humectationis que docui te: ⁊ habitet in domo frigida. Et si fuerit ꝓpter dolorē, seda dolorē, postqꝫ scieueris qs sit, ⁊ abscinde cām ipsius. Et si est ꝓpt̃ puncturā [r] ⌈curetur qḋ ipsam facit cū eo⌋ qḋ dicet̃ in caplo de puncturis. Et si est ab apate, curet̃ cum eo qḋ dicemus in cura apatum neruoꝝ. Si aūt est a siccitate, eius cura est praua. Veꝝ ꝯuenientior eius cura est tina, ⁊ inunctio ex oleo humido post ipsam, ⁊ eius iteratio post ipsam multotiēs: ⁊ illud quū non est [s] ⌈quū febre, vbi non intermittit̃⌋ doino: ⁊ assidue fac illud in oibus iuncturis. Si aūt pole est vt tina fiat ex lacte, fiat: ⁊ si non, ex aquis in qbus decocta sint folia [t] ⌈salicis⌋ ⁊ ordeū fractū, ⁊ viola, ⁊ nenufar, ⁊ cucurbita, ⁊ citroli: aut fiat tina tota ex succo cucurbite: aut succo cucumeris: aut fit totū illud ex aq̃ rof. in qua decoctū est aliqd hoꝝ: aut aqua melonis indi: aut aqua [u] ⌈salicis⌋ ⁊ que sunt silia illis. Et quū feceris eis clisteria ex istis expressionib⁹, ⁊ oleis, ⁊ [x] ⌈aliqbus dissolutis humectātib⁹ impinguātib⁹⌋ erit vehemētis iuuaminis. Et administrent̃ sup iūcturas, ⁊ sup originē lacertoꝝ, olea faciēdo vnctionem post vnctionē cum studio cerebri valde, ⁊ [y] ⌈cōpositionē⌋ quā te docuimus in humectatione cerebri. Et infirmo dentur in potu lac recēter multū ꝫm mēsuram ꝯuenienteꝫ, si nō fuerit febris, ⁊ aq̃ ordei, ⁊ aqua cucurbite, ⁊ aqua melonis indi, ⁊ [z] ⌈iuleb⌋ siue fuerit febris, siue nō fuerit. Si ergo misceat̃ cū aliquo hoꝝ parū vini albi, vt penetrare faciat, erit ꝯueniens. Et silr sint aque ipsius miste cū aliq̃ parte vini. Et opꝫ vt assidue fiat ei cura hec ꝑter ꝙ moueat̃, aut exercitio adhereat. Et si est possibile vt totū corpus eius submergat̃ in [⁊] ⌈oleo⌋ tepido, fiat. Et fiat ei caputpurgiū cum humectantib⁹ que sunt ex oleis, ⁊ succis. Et humectet̃ caput eius cum eis q̃ sciuisti: ⁊ opꝫ vt [ꝯ] ⌈sit firma statio in psilio, ⁊ oleo ro.⌋ Et ex eis qdē que ipsos iuuāt, est vt in potu sumant tereniabin, ⁊ ꝓprie infantes. Qḋ si nō [ꝫ] ⌈fuerint lactētes.⌋ Et si hñs spasmum humidū debilis fuerit vtutis, non abscindant̃ ab eo carnes [a] †⌈ ⌋sicce sicut carnes minutaꝝ auiuꝫ, ⁊ cubugi, et [b] ⌈kerubiti ⁊ alteileꝫ⌋ ⁊ si nō fuerit eius vtus debilis, sint cibi ei⁹ panis cū melle, ⁊ aq̃ ciceris cuꝫ aneto, ⁊ sinapis [c] ⌈ēt nutrita⌋ cū oleo: ⁊ ponat̃ in eo qḋ ipse recipit piper. Cibus aūt hñtiuꝫ spasmū siccū, sit totū qḋ humectat, ⁊ lenit: ⁊ oēs sorbitiones pingues, lenes, facte, ex aq̃ ordei, et oleo amigdalino, ⁊ zuccaro bono: ⁊ aq̃ carnis assumpta ex carnibus agnoꝝ, ⁊ hedoꝝ: ⁊ qñqꝫ ponant̃ ex oleribus humectatiuis, qḋ frangit nocumētum carnis, si fuerit illic caliditas: ꝙ si cuꝫ illo paꝝ vini misceat̃, vt ipm penetrare faciat, non erit lōginquum a rectitudine: ⁊ proprie quū non fuerit caliditas superflua: ⁊ similiter si misceatur vinum cum aqua, quam bibit.

p A. ex kisch seu chist ordei, ⁊ camemilla

q A. ꝓpter febrē

r A. aialis venenosi curet̃ cū eo

s A. febris i mō ꝙ nō tepescit

t A. alchalef

v A. alchalef

x A. decoctionibus humectātibus pinguibus

y A. Alia litera. humectationeꝫ eorum

z A. Alia litera alkalef

⁊ A. Alia litera. lacte

ꝯ A. vt dormiat sup semē psilij ⁊ oleū rosatum

ꝫ A. est pole det lactantibus

a † A. Veꝝ opꝫ vt sint carnes eoꝝ

b A. alcanabir aqtheiugi

c A. ēt almuri

Cura ꝯo [a] ⌈fiat ita:si eni ⌋est humidus, opꝫ vt cu/retur cuꝫ eūantibus, ⁊ purgātib⁹ fortibus p̄dictis, quū diximus eūonē humoris grossi ex neruis, cum solutiuis, ⁊ clisterib⁹ acutis. Et si tu videris signa sanguinis dn̄antia, manifesta valde, flōma p̄mo:et ꝓpe si cā [b] ⌈eius est repletio ⁊ ⌋potatio vini p̄lmi. Et nō extrahas totū, qȯ necium est ex sāguine, cu/ius extractio est ꝓpter spasmū, aut egritudinē aliā sigñtem eius extractionē:imo retine ex eo aliqd, vt resistat spasmo, ⁊ resoluaꝫ resol'one motuū spasmi.

Et ex eius cura sunt submersio in aqs thermaꝝ, ⁊ sessio in [c] ⌈pellibus vulpiū ⁊ lupoꝝ, que dicenꝫ ⌋in caplo doloꝝ iuncturaꝝ, qm̄ iuuant:⁊ sil'r inunctio cū adipibus [d] ⌈lupoꝝ ⌋⁊ oleo de lilio [e] †⌈ ⌋si nō fuerit febris:⁊ sil'r decoctio catuloꝝ canū, ⁊ sessio in aqs, in qbus decocte sunt medicine [f] ⌈subtiles, sicut abrotanū, ⁊ folia radicis iunci ⌋⁊ ca/lamus aromaticus, ⁊ folia lauri, ⁊ linimētū factuꝫ ex radice spine iudaice, ⁊ semine spine albe, ⁊ semi/ne spine egyptiace, ⁊ succo cētauree minoris, sigil/latim, ⁊ cōposite. Et scias ꝙ lōgitudo spatij more in tina, siue sit aq̄ siue aliud, est ex eis que nocēt ꝓpter mollificationē v̄tutis. Tu aūt pone multitudinē nu/meri loco longitudinis spatij, ⁊ fac ip̄m sedere bis in die. Ex his aūt que iuuāt h̄ntem spasmū cōem, qui noiaꝫ teteis, ⁊ tetanū factos a mā, est vt subito in aq̄ demergaꝫ frida, sꝫ ꝙ dixit Hip. nā corpis ex/teriora inspissanꝫ, ⁊ inatus calor in iterioribus clau/diꝫ, quare ꝯfortaꝫ, ⁊ resoluiꝫ mā:non est tn̄ oē cor/pus tolerās hoc a timore tutū:sꝫ corpus forte [g] ⌈fir/mū ⌋carnosum, qȯ vlcera nō hꝫ, ⁊ in estate. Plures eni per hoc iā euaserūt. Et ille qdē qui vtiꝫ vētosis sup locum, ad quē [h] ⌈ptes ⌋corde extēdunꝫ, opꝫ vt vtaꝫ sine scarificatiōe, si res est leuis:⁊ si non est ita, opꝫ vt fiat scarificatio. [i] ⌈est.n. mortalis si nō scari/ficeꝫ tūc:⁊ nocēt qn̄qꝫ ⌋attrahēdo mām. Uentosaꝝ aūt loca sunt in collo, ⁊ spōdilib⁹ dorsi ab vtroqꝫ la/tere:⁊ ptes [k] ⌈lacerti ⌋pectori:añ vesicā ꝯo [l] †⌈ ⌋ sup renes nō facimus illud, nisi quū timemus [m] ⌈et miserendo volum⁹ vt ⌋sanguis egrediaꝫ. Et opꝫ vt vētosas multotiēs nō administres, neqꝫ subito sil':⁊ loca vētosaꝝ custodianꝫ, ⁊ ꝯseruenꝫ, ne corpus in/frigideꝫ. Et ex curis ei⁹ est vt applaneꝫ qȯ spasma/tū est leniter. Et ex cura eius ꝯtingente s̄m nām, est euētus febris acute:⁊ ꝓpterea dixit Hip. vt, si acci/dit fe. post spasmū melius est, q̄ꝫ vt accidat spasmus post fe. Quartana quoqꝫ ꝯfert ad illud pp ꝯcussio/nē tremoris eius:⁊ ꝓpter multitudinē sudoris ei⁹. Et cui accidit q̄rtana, raro accidit ei spasm⁹:nā se/curus est ab eo. Et ex curis qdeꝫ mirabilib⁹ exptis spasmo est, vt ponaꝫ supra mēbrū spasmosuꝫ [n] ⌈ren ꝯtritus cū pinguedine sua. ⌋Deinde dimittaꝫ super ip̄m donec [o] ⌈siccet, ⁊ muteꝫ cū alio. ⌋ In spasmo p̄terea toti corpi cōi ꝯfert ēt intentio cerebri, ⁊ cum purgatiōe facta sternutatorijs magnifice. Et in eis etiā exptū est vt [p] ⌈ex lana pl'm mollificēt eis suspē/soria, q̄ a collo ad vtrūqꝫ brachiū ꝓtēdaꝫ ⌋ sup que oi hora oleū cal'm aspgaꝫ. Balneū quoqꝫ siccū ma/gnifice iuuat eos:⁊ vt inclineꝫ sup lapides ignitos, sup q̊s aspgaꝫ vinū:⁊ vt sudēt cuꝫ coopimētis. ⁊ ex emplis qdē bonis, est empl'ꝫ factū ex storace liqda, ⁊ euforbio, ⁊ castoreo, ⁊ cera citrina, ⁊ oleo de lilio ⁊ empl'a dicta in antidotario, ⁊ adipes, ⁊ reliqua, ⁊ inūctio ex fece olei sisamini, ⁊ olei semis lini [q] ⌈spu/ma ⌋fenugreci. Et ex vaporib⁹ bonis est sal calefa/ctus posit⁹ sup exitū neruoꝝ. Et ex eis qdē que in potu sūpta afferūt febrē sunt castoreū, ⁊ assa fetida p̄mista cuꝫ melle, accepta s̄m q̄ꝫtitatē nucis:afferūt enim febrē, ⁊ resoluiꝫ spasmus ilico. Et sil'r oleū de kerua, ⁊ aq̄ mellis cū assa fetida:⁊ decoctio carpo/balsami. ⁊ ex eis que valde ꝯferūt ipsis, est in potu sumē tyriacā, ⁊ ꝯfectiones magnas. Et qn̄qꝫ ꝯfert sumere diuretica. [r] ⌈Hec p̄terea ⌋medicina experta est. In potu sumāt ex radicib⁹ cotti. ʒ. xx. decoctas in duab⁹ lib. aque, donec tertia remaneat, ex q̄ po/tent fortiter. ℥. iiij. tepidas cū. ℥. ij. olei amigdalini: illud. n. ꝯfert, ⁊ ꝓpe in spasmo, qui est in posteriori/bus:⁊ qn̄qꝫ decoquūꝫ loco radicis cotti carpobal/sami. ʒ. x. ⁊ est eius potio. ℥. iij. ⁊ sil'r calamētū agre/ste. Et ex eis q̄ vehemētis sunt iuuamēti est sumē in potu [s] ⌈castoreū ⁊ ⌋oppoponacū [t] ⌈ex qbus ⌋g for/tis est:bibat auꝛ. j. ⁊ [u] ⌈medium. ⌋ʒ. j. ⁊ custodi tūc stōm, qm̄ ipse per illud tunc debilitaꝫ vehemēter. ⁊ assa ēt fetida sūpta s̄m q̄ꝫtitatē semis orobi in q̄ꝫti/tate [x] ⌈iiij. ʒ. ⁊ medie ⌋mell' ⁊ [y] †⌈ ⌋ [z] ⌈āmoniaci:sil'r bibaꝫ totuꝫ ⁊ decoctio isopi, ⁊ aniuden, et aqua castorei. Sūt enim ⌋ plurimi iuuamēti, ⁊ minimi nocumēti. Sitqꝫ potio ex eo q̄ꝫtitas duoꝝ coclearium vsqꝫ ad tria deꝫ ad potādū plurib⁹ vicibus:⁊ sit q̄ꝫtitas in eo qȯ bibiꝫ q̄ꝫtitas p̄dicta. Et minus qdē nocumē/tum fit in ipso si sit post cibū, quocūqꝫ mō sit:non est eniꝫ in ipso timor. Et ex cura qdē eius, est vt inūgaꝫ ex oleis fortis resol'onis p̄dictis, sicut oleo cucume/ris asinini, ⁊ oleo de kerua, ⁊ oleo rutino, ⁊ oleo de costo cū castoreo, ⁊ piretro:est eni valde iuuatiuuꝫ: ⁊ [&] ⌈ren dissolut⁹ ⌋⁊ oleū narciscinū, ⁊ oleuꝫ qȯ est hȝ. ℞. olei [?] ⌈vtriusqꝫ spice ⌋kist. i. cere. ℥. ij. olei de [ꝝ] ⌈berberis ⌋kist. i. polij amomi storacis masticis, oium añ. ℥. j. [a] ⌈gariofil'. ⌋euforbij amboꝝ añ. auꝛ. iiij. spice. [b] ⌈℥. ⌋j. olei balsami. ℥. j. cōmisceanꝫ. ⁊ ex illis que ꝯferūt eis, est vt administreꝫ empl'm de eu/forbio:⁊ est iuuatiuū valde. In eo aūt qȯ lactāti/bus ex spasmo accidit, sint ꝯtēte vt ipsaꝝ iuncturis apponaꝫ empl'm ex melle, cū quo ꝯfecta sint croc⁹ ⁊ radix lilij, ⁊ anisum, ita vt sit pl'm eoꝝ radix lilij, post anisum, ⁊ sit ex croco res p̄ua. Et ꝯsuescant po/nere mēbra sua in aqs, in qb⁹ decocta sint camemil/la, fenugrecū, ⁊ melilotū:⁊ qn̄qꝫ ꝯfert oleuꝫ came/millinū solū. Uinum autē paucū ꝯfert h̄ntib⁹ spa/smum humidū:resoluit enim ip̄m sicut febris:pl'm ꝯo, est [c] ⌈vna ex causis eius. ⌋⁊ opꝫ vt eger ex vete/ri bibat, ⁊ sup cibū parūper. Et scias ꝙ quuꝫ spa/smus est cōis corpori exceptis mēbris faciei, tunc medici intēdunt cum emplis, ⁊ vnctionib⁹ spōdiliū colli. Et qn̄ est in mēbris faciei:tunc medici intēdūt cerebro. [d] ⌈Et cuꝫ h ⌋ si spasm⁹ est ex cōitate stōi, ⁊ vides signa p̄dicta, tūc icipe, ⁊ fac hoieꝫ illū vomēꝫ fortasse eni vomet cholerā acutā, aut humorē putri/dū, ⁊ liberabiꝫ in hora. ¶ De [e] ⌈tetano. ⌋Cap. 8.

[f] ⌈Tetanus ⌋est egritudo officia/lis ꝓhibens v̄tutem motiuā a ꝯctione mēbroꝝ, de quoruꝫ aptitudie est, vt ꝯhanꝫ, ꝓpꝫ nocumē/tū in lacertis ⁊ neruis. Dictione ꝯo alcuzeꝫ vtunꝫ in significationib⁹ diuersis:aliquan/do enim dicunt cuzeꝫ, ⁊ significāt per ipsum illum, qui incipit a lacertis furcule, ⁊ extendit eos ad an/teriora, ⁊ posteriora, aut in vtrasqꝫ partes simul. Et qn̄qꝫ dicūt cuzeꝫ omnē tetanū. Et quādoqꝫ dicunt cuzeꝫ, spasmum [g] ⌈oculi ⌋proprie. Et qn̄qꝫ sigñt per ip̄m tetanū, q̄ est duo spasmi, [h] ⌈aut duo tetani ⌋po/sterius ⁊ anteri⁹. Et qn̄qꝫ appropriant noie alcuzeꝫ illud qȯ est ex [i] ⌈frigore pp frig⁹ ꝯgelatiuū. ⌋Teta/nus aūt s̄m veritatē est ꝯrius spasmo:⁊ ingrediꝫ in genus spasmi introitu ꝯrioꝝ in genere vno:⁊ eoruꝫ

a A. si

b A. repl'onis est

c A. oleo vulpis ⁊ aldabha qȯ di cetur

d A. alsebha

e † A. ⁊ sil'r iun/ctio cū adipibus aldabha, ⁊ oleo de lilio

f A. subtiliātes sicut alchisum ⁊ folia ciperi

g A. iuuenile

h A. Alia litera. extremitates

i A. ꝙ si tu nō fa ceres scarificatio nē, tunc fortasse nocent

k A. lacertose

l † A. et

m A. miserendo ꝙ

n A. alalie

o A. fetida fiat, deinde permute tur alia

p A. iuoluanꝫ i/uolutione ex la/na vehemētis le nitatis vel molli tiei,

q A. ⁊ mucillagi nes

r A. Et qn̄qꝫ

s —— A.

t A. et

u A. g est medi[um]

x A. Alia litera. vnciaꝝ. iiij. s. ad

y A. Alia litera. sil'r mel, ⁊ qn̄qꝫ da tur in potu illo totū cum deco/ctione isopi

z † A. sil'r armo/niacū. ⁊ qn̄ daꝫ i potu illud totū cū decoctiōe iso/pi, ⁊ decoctione aniuden. Uerūs castoreum est.

& A. ⁊ alalie dis/soluta

? A. nardini

ꝝ A. litio

a A. piperis

b A. auꝛ.

c A. res magis nocens in eo

d A. cuꝫ hoc. Et

e A. chuzez ...tione

f A. Altemeded idest tensio Et sic legaꝫ vbi i h caplo vbi ha/betur tetanus

g A. ip̄m, ⁊ qn̄qꝫ spasmū colli

h A. seu qui fit ex duobus spa/smis, aut ex dua bus tensionib⁹

i A. ex tēsione cā frigoris ꝯgelatiui

comparatio ad cām vnam, est eueniens casu ꝯtrarioꝝ: verūtñ spasmus fit ad ptem vnā. Quuz ergo duo spasmi in duab⁹ ptibus ꝯtrarijs aggregant̄, fit tetanus: queadmodū accidit ei, qui habet spasmuz ante ⁊ retro simul. Accidit eñi ei ex duob⁹ motibus ꝯtrarijs in mēbris suis, vt extēdant̄. Quūqꝫ tetanus iste fit duo spasmi dupli, opꝫ vt acutior fit spasmo simplici, ⁊ erit eius crisis velocior. Et [a] † ⌈

⌋hic qdez duplus nō est ex duob⁹ spasmis, imo ex duob⁹ tetanis: ⁊ neqꝫ euacuat̄ spasmus [b] ⌈in plimo duaꝝ reꝝ ⌋a dolore vehemēti. Cause āt cuzez siles sunt causis spasmi ẜm modū vnū: ⁊ diuerse sūt ab eis ẜm modū aliuz. Eaꝝ autē silitudo cum eis est qm̄ cuzez qñqꝫ fit ex repletione, ⁊ qñqꝫ fit ex siccitate: ⁊ qñqꝫ fit ꝓpter nocumētum ꝯñs mēbra neruosa: ⁊ iterdū fit ex āpatibus. Diuersitas ꝩo eius ab eo est, qm̄ spasmus nisi raro non fit a vētositate: alcuzez autē plm̄ fit a vētositate extēsiua: imo alcuzez qui est cōpositus ex duob⁹ spasmis, qñqꝫ fit plurimū ex vētositate quū dñat̄ in corpe. Et est [c] ⌈hec⌋ egritudo ꝑuersa [d] † ⌈ ⌋Quū autē spasmus singularis accidit in mēbro vno ex vētositate, non est ꝑuus: ⁊ illud ideo, qm̄ istud fit ꝓpter dñium ventositatis in toto corpe. Et qñ cum spasmo singulari, dñatur vētositas, est illic timor, ⁊ signū mortis: qlr̄ ergo erit duplus. Et diuersificat̄ alio mō: ⁊ est, qm̄ cā in spasmo māli est, vt cadat in loco nerui ẜm formā ꝓhibitionis dilatationis, qm̄ extēdit villum in latitudine, aut ꝯstringit eum ad radicem suā, ⁊ spasmat̄. Cā ꝩo in cuzez māli est, qm̄ casus eius est ecōtrario: aut eniz humiditas faciēs cuzez currit [e] ⌈ẜm longitudinē in ramis villi: ⌋deinde ꝯgelat̄, ⁊ remanet ẜm duritiē, ⁊ fit difficilis eius redit⁹ ad ꝯctionē. Aut cadit subito, ⁊ implet villū ꝑter ꝙ diuersificet̄ [f] ⌈eius cā ex cā villi. ⌋imo cadit ẜm extēsionē villi, ⁊ dilatat̄ ꝑter ꝙ in lōgitudine minuat̄. [g] † ⌈

⌋Sed ipa seruat lōgitudinē implens foramina. Mā autē faciens spasmū [h] ⌈in neruis est diuersitas in ramis ⌋neruoꝝ, nō penetrās in eis penetratione sili, neqꝫ penetratione plima: ⁊ videt̄ ꝙ fit trāsitus materiei alcuzez qui est ẜm hūc modum, silis trāsitui māe mollificationis: verūtñ illa mā subtilis est laxū faciēs: ⁊ hec qdez ꝯgelata est dura, nō permittens mēbrū reflecti, ⁊ ꝯtrahi. Aut erit mā in cuzez: [i] ⌈deinde cadit ⌋in medio lacerti [k] ⌈et⌋ corde, aut nerui: verūtñ in ꝓncipio sui trahit neruum, aut cordā in longitudine, [l] ⌈et⌋non pōt ꝯtrahi [m] ⌈neqꝫ penetratione plimi: ⁊ videtur ꝙ fit trāsitus māei.⌋ Aut erit illic āpa. Aut mā cadit in rimis villi ita, ꝙ quum mēbrū ꝯtrahet̄ necium erit, vt ꝓpter ipsam [n] ⌈ꝯtrahat̄ ⌋villus: ⁊ ledat̄ [o] ⌈dolore.⌋ Cā aūt dolorē faciens, ledēs, est mā, aut non mā cadēs in ꝓncipijs lacertoꝝ, aut cordaꝝ, ⁊ fugiūt ab ea in lōgitudine, sicut accidit spēs cuzez successione vomitus laboriosi, ⁊ euonis [p] † ⌈ ⌋ꝓpt̄ lesionē exn̄tē in cordis, ⁊ in neruis lesis a stō: hoc qdē, si cā in cuzez sit siccitas, fit qm̄ lacerti [q] ⌈nō ꝯhunt̄ in latitudine, nisi ꝓpter resoloñē humiditatū augmētantez lōgitudinē ⌋⁊ ꝯhunt̄ ex ea trāsitus [r] ⌈in qb⁹ penetrat ꝩtus motiua ⌋⁊ debilitat̄ a ꝑmutatione membroꝝ ad ꝯctionē: ⁊ ꝓprie quū adiuuat durities cōtingēs a siccitate ad inobediēdū. Spasmus ꝩo sicus silis illi qñqꝫ [s] ⌈ꝯhit ⌋in lōgitudine ⁊ latitudine silr̄ ẜm semitā [t] ⌈eq̄litatis.⌋ Quapp sicut spasmus ꝺterior est alcuzez siccor: ⁊ sicut mollificatio accidit ꝓpt̄ sectionē, silr̄ tetanus. [u] ⌈⁊ qñqꝫ fit vt quuz plaga accidit elōget̄ lacertus ẜm ꝯctionē.⌋ Et ex alcuzez qñqꝫ accidit aliqd magnū forte ꝓpter cām fortem, ⁊ mām fortē plurimā. Et qñqꝫ ꝯtingit ẜm modum euētus spasmi [x] ⌈stupor repletiuus oppilās⌋ vias spūs: ⁊ remanēt mēbra extēsa, ⁊ non [y] ⌈dilatātur ad hoc, ⌋sicut remanēt mēbra ꝯcta ⁊ non extendunt̄ [z] ⌈ad hoc vt ⌋inueniāt spūs viam ⁊ trāsitū: ⁊ hoc qdē plm̄ fit post somnū: qm̄ spūs in ipso itētus est ad iteriora, sicut dixim⁹ in spasmo. Et qñqꝫ accidit ꝓpter formā non nālē, incōuenientē, ꝯriā accidētē lacertis, ⁊ minorat̄ virtus eius, ⁊ [&] ⌈facit dolorē nō tolerātem vt remoueat̄: ⌋qre remanet ẜm illam figuram, sicut qui [?] ⌈a fune ledit̄, ⌋aut eleuat aliqd graue: aut affert sup dorsum suū pōdus graue: aut dormit sup terrā, ⁊ terra ledit lacertos eius, ⁊ [#] ⌈cōtrabit ⌋eos: aut accidit ei casus, aut ꝑcussio ꝯterens lacertos, aut sectio, aut adustio ignis, faciens eos dolere: qre deficiunt a ꝯctione. Et qñqꝫ est cum hoc mā effusa ad eos: aut vētositas grossa gñata in eis: aut [a] ⌈ascēdit ⌋ad eos extēdens ipos. Et queadmodū spasmus ꝓprius mēbris faciei est malus: silr̄ tetanus, qñ ꝯseqt̄ palpebrā, aut linguā, aut labiū solūmō. Et qñqꝫ ꝯtingit spēs alcuzez mali sicci, quē ꝓcedūt febres insepabiles cū inqetudine, ⁊ fletu, et alienatione, ⁊ color fit citrinus ꝓpter eas, ⁊ desicat̄ os, ⁊ labiū, ⁊ denigrat̄ lingua, ⁊ ꝯstrigit̄ nā: ⁊ exaspat̄ cutis, ⁊ extēdit̄. [b] † ⌈ ⌋Oīs aūt cuzez a ꝑcussione, cui associant̄ singult⁹, ⁊ pūctio, ⁊ ꝑmistio, ⁊ destructio rōnis, est mortalis: aduenit eniz lacertis desiccatio, ⁊ ebullitio hūiditatis eoꝝ, donec extēdit eos in lōgitudine, deinde seruat̄ illud in eis cū desiccatione vltima seruāt [c] ⌈inflāmationē.⌋ Alcuzez ꝑterea multotiēs accidit ifantibus, ⁊ fit facilis in eis, q̄to plus sunt minores, ẜm ꝙ dcm̄ est in spasmo. Et qñqꝫ añcedit alcuzez, [d] ⌈plim⁹ saltus ⌋corpis, ⁊ ḡuitas ipsi⁹, ⁊ ḡuitas ẜmonis, ⁊ durities in lacertis, ⁊ in ptib⁹ spōdiliū vsqꝫ ad albosos ⁊ difficultas deglutiēdi, ⁊ prurit⁹, ⁊ quum scalpit̄, non delectat̄ inde. Quūqꝫ vrina est sicut [e] ⌈putredo ⁊ virus ⌋⁊ est horripilatio, ⁊ tenebrositas in visu, ⁊ sudor in capite, ⁊ ceruice, sigt̄ tēsionē in vtrisqꝫ lateribꝰ futurā, qm̄ hꝫ [f] ⌈putredo ⌋multiplicat̄ in eis, nisi purget̄ iferius itegre: imo ascendat ex ea aliqd [g] ⌈in eis, ⁊ exide ⌋ad cerebrū, ⁊ ledat ipm, ⁊ frāgit corp⁹. Quūqꝫ alcuzez cōis icipit, claudit̄ os ⁊ rubificat̄ facies: ⁊ fit dolor fortior: ⁊ [h] ⌈fit ne sit cōueniens ⌋ꝙ ipse sorbet, ⁊ multiplicat̄ palpitatio: ⁊ lachrymant̄ oculi. Et dr̄ia qdē inter tetanū, ⁊ spasmū in ꝓncipio sui, est ꝙ spasm⁹ icipit in lacertis cū motu: tetani ꝩo ꝓncipiū in lacertis est cuz qete. ⁊ qñqꝫ ꝯtigit ꝑmutationē fieri ad tetanū ex sināntia, ⁊ pleuresi, ⁊ sirsen, ẜm ꝙ fit in spasmo. Et qñz mltiplicat̄ in regionib⁹ meridionalib⁹, ꝑp replōnē, ⁊ motū humoꝝ: ⁊ ꝓpe in flaticis. Et qñqꝫ accidit in regionib⁹ septētrionalib⁹, ꝓpt̄ retētionē supfluitatuz, ⁊ ꝓprie mulierib⁹, qm̄ ipse sunt debilium [i] ⌈mēbroꝝ.⌋

De signis. Cap.IX.

Signum qdē tetani absolute est vt nō sint lacerti rn̄dentes ad ꝯctionē: alcuzez ꝩo signū, si est i anteriorib⁹, est qm̄ hō est sicut ꝓfocat⁹, suffocatā hñs faciē, ⁊ oculos. Et qñqꝫ imaginat̄, ꝙ ipse rideat ꝓpter extēsionem lacertoꝝ faciei eius: ⁊ est caput eius tractum ad anteriora ꝓcedens cum extensione [k] ⌈oculoruz quare aspicere non potest.⌋ Et qñqꝫ non pōt mingere ꝓpter extensionē lacertorum ventris, ⁊ debilitatez expulsiue: ⁊ quandoqꝫ mingit absqꝫ voluntate, quoniam lacertus vesice eius est extensus, non contractus. ⁊ quādoqꝫ mingit sanguinē, ꝓpter rupturam venarum

a † A. quādoqꝫ
b A. ẜm plimū
c A. cum illa
d † A. difficilis
e A. in vacuitates villoꝝ.
f A. ꝓportio ei⁹ a ꝓportiōe villoꝝ. Alia lr̄a cā ipsi⁹ ꝓportio villi.
g † A. diminutiōe de qua sit curandum
h A. diuersa i situ in vacuitate
i A. non cadens
k A. aut
l A. quare
m —— A.
n A. cōprimatur
o A. ⁊ dolere faciat.
p † A. plurime
q A. ꝓpter illud qd̄ diminutū est in latitudie ꝑp resoloñē hūiditatū augmētantur in lōgitudie
r A. q̄re difficultatur penetratio virtutis motiue in eis
s A. Alia litera diminuit
t A. assationis
u A. qñqꝫ accidit ⁊ ledit̄ vel ꝓhibetur lacertus a cōtractione.
x A. ꝓpter stuporē repletionalez oppilantem
y A. ꝯtrahuntur
z A. quousqꝫ
& A. efficit̄ dolēs nō tolerās motū
? A. cū fune extenditur
A. contundit
a A. incedens
b † A. ⁊ est malū
c A. figuras
d A. plurima iectigatio
e A. sanies ⁊ pus
f A. sanies
g A. in illo tēpore intermedio
h A. nō deglutit
i A. neruorum
k A. Alia litera colli q̄re nō pōt ꝯuertere faciem ad dextrum, aut sinistrum

ꝑpter vehemētiam coarctationis. Et quādoqꝫ accidit ei singultus. Et si alcuzez ad posteriora est [a]⌈trahit⌋caput ⁊ spatulas, ⁊ lacertos [b]⌈tractiuos⌋ ad posteriora. Et qñqꝫ accidit [c]⌈illud ad posteriora ꝓpꝫ extēsionē⌋lacertoꝝ vētris [d]†⌈ ⌋cuz cōitate extēsiōis lacertoꝝ ficteris. [e]⌈et⌋ nō pōt retinere qđ est in itestino recto: ⁊ neqꝫ pōt deponere qđ est itestinis gracilibꝰ. Et ambo qdē cōicant in ꝓfocatiōe, aut isōnietate, ⁊ vigilijs, ⁊ dolore, ⁊ aq̊sitate vrine, ⁊ multitudine [f]⌈iflationū vētositatis in ea, ⁊ casu a lectis.⌋ Signa aūt humidi, ⁊ sicci, ⁊ apostemosi, ⁊ facti a lesione, sunt ꝼm regulaz que dicta est in spasmo. Et multotiens qdē accidit eis colica, ꝓpter frigus, si egritudo fuerit frigida.

a A. inuenies
b A. tractos
c A. pp illđ tēsio
d † A. ad posteriora
e A. vnde
f A. vesicaꝝ, seu ampullaꝝ in ea pp vētositatē, ⁊ casu a lecticis, seu a loco alto.

¶ De cura. Cap. X.

Adem est cura, q̄ est spasmi. verūtñ vētosaꝝ vsus sup membra hic plus fiat q̄ꝫ in spasmo: et illđ iō vt reducaꝛ calor. Sintqꝫ cū scarificatione, ꝓpe sup neruos colli, ⁊ spōdilinz, et scerasif. Ex eis x̄o que obseruāda sunt in patiente cuzez, est vt qñ eius corpꝰ sudat ꝓpꝫ doloris vehemētiā: aut ex medicina nō dimittaꝛ vt infridatio ei supueniat: qm̄ ipm ledit: sed opꝫ vt desicceꝛ cū lana ifusa. Et qñqꝫ fit vt sedeat in oleo calefcō, qm̄ est fortis resolōnis. Ex oppoponaco q̄ꝫ in potu deꝛ vsqꝫ ad. ʒ. j. ꝼm v̄tutē, ⁊ ex assa fetida ēt. Alcuzez p̄terea dignior est, vt in curādo ipm [g]⌈icipiat⌋q̄ꝫ spasmꝰ: qm̄ alcuzez est ledēs, p̄focās, iterficiēs. Ex eis x̄o que dicunꝛ valde eē iuuatiua in cura alcuzez, ⁊ spasmi, est vt feruat succꝰaneti, ⁊ mittaꝛ in ipso catulus [h]⌈taboi,⌋aut catulus canis, aut catulus vulpis, ⁊ coquaꝛ donec dissoluaꝛ: deide ifundaꝛ i ipso eger bis. ⁊ silr̄ ꝯfert eis inūctio ex piguedīe asini silnestris, ⁊ adipe leonis, ⁊ adipe vrsi, ⁊ cerui, ⁊ [i]⌈alchitiboa⌋singulr̄, aut cuz medicinis. Et ꝯfert eis enema ex oleo rutino cū castoreo, ⁊ cētaurea: ⁊ silr̄ suppositoria mordicatiua cal'a, in qbꝰ sunt baurac, ⁊ pulpa collogntide, ⁊ q̄ sunt silia illis. Qđ si [k]⌈nimietate sua⌋adurūt, fiat clistere postea cū lacte asine [l]⌈⁊ vnctio renū singulr̄⌋cū aliq̄ p̄dictaꝝ piguedinū. Et ex rebꝰ magis ꝯferētibꝰ tetano frido humido est castoreū: q̄re opꝫ vt assiduetur. Cūqꝫ hn̄tes cuzez cibanꝛ nō oportet vt trāsglutiāt ex cibis, nisi buccellā valde puā: ⁊ vt sorbeāt pultes s̄btiles valde: qm̄ trāsglutire est eis [m]⌈puersū, ⁊ fit ide spuma in naribꝰ eoꝝ, ⁊ ꝯmoueꝛ:⌋q̄re illud augmētat eoꝝ egritudinē. Nos āt dicemꝰ medicias q̄s i potu sumēt: ⁊ ex qbꝰ eoꝝ m̄bra [n]⌈abstergāꝛ ⁊ ipoꝝ nares⌋ in antidotario. ⁊ silr̄ vnctiōes ꝯferētes eis, sic̄ oleuz de alcāna, ⁊ reliq̄ q̄ dcā sunt. Et silr̄ caputpurgia, et sternutatoria. Et sternutatoriū eis meliꝰ ē [o]⌈storax almusceme⌋cuz qbusdā oleis. Febris x̄o que nālr̄ accidit est melior cura ei, qui ex eo est humidus.

g A. sit festinatio
h A. dabha, seu aldabha.
i A. aldabha
k A. superflue
l A. aut butyro, aut pinguedine alalie dissolute, singulariter aut
m A. difficile vl' laboriosuz vnde retrocedit cibus in nares ipoꝝ, ⁊ ex h̄ fit agitatio
n A. vngantur, ⁊ nates vl' coxe eorū i antidotario
o A. miha almumiai Alia lr̄a. storax ⁊ almumiai

¶ De tremore ⁊ signis specieꝝ eius. Cap. XI.

Tremor est morbꝰ [p]⌈officialis⌋ eueniēs pp defectū v̄tutꝭ motiue a motu lacertoꝝ ꝼm ꝯtinuitatē [q]⌈cōpar g̃uitati cōpari itromittēti⌋sua motiōe motionē volūtariā: q̄re cōmiscētur motꝰ volūtarij cū motibꝰ nō volūtarijs [r]† ⌋⁊ est nocumētū i v̄tute motiua sic̄ stupor est lesio i sēsibili. Hꝰ aūt cā aut est i v̄tute, aut in istro, aut i vtrisqꝫ sil'. In v̄tute x̄o, cuz debilitaꝛ, ꝓpterea, ꝙ accidit timor, vel pp [s]⌈applicationē rei abscise terribil'⌋sic̄ aspectꝰ ex loco alto: aut ābulatio suppietē: aut poratio corā eo, ex q̊ aliqs vereꝛcū daꝛ, ⁊ q timeꝛ: aut reliq̄, ex qbꝰ ꝯhunꝛ v̄tutes aiales: aut āgustia: aut tribulatio: aut gaudiū [t]⌈aut desideriū pp⌋ordines motuū v̄tutis [u]⌈accidit tremor in neruis: ⁊ fit⌋illud: qm̄ facit ꝯtingē diuersitatē in motu spūs. Et ex causis qdē eius ꝼm semitā debilitatis v̄tutis, est multitudo coitus post refectionē, ⁊ replōnē. Qui aūt factꝰ est ab istr̄o, est qñz, vt mollificationē aliquā icurrāt nerui, pp quā nō ꝯsequeꝛ palysis: q̄re nō retineꝛ apđ motionē, sic̄ est apđ potū ml'tuz, ⁊ ebrietatē frequētē, ⁊ ml'titudinē potꝰ aq̄ fride: aut potu eiꝰ nō i sua hora. Aut vt i [x]⌈mēbris⌋ ꝯtigat oppil'o pp replōnē plimā ꝓueniētez a causis notis, sic̄ est satietas nauseatiua, ⁊ dimissio exercitij q̄re pp eas v̄tutes pfecte nō penetrāt. Et mā qdez [y]⌈frida⌋aut est patiēs a meatibꝰ in qbꝰ ipa moueꝛ: ⁊ qñqꝫ cū via penetratiōis: ⁊ qñqꝫ cū via ꝓhibitionis: aut nō est patiēs oino: ⁊ aliqñ qdē fit, vt instr̄m ipm aliquā icurrat desiccationē, [z]⌈et⌋non obediat reflexioni obediētia facili. Cōitas x̄o est, vt i istr̄o accidat nocumētū ꝓueniēs ad hoc, vt noceat v̄tuti, quēadmoduz aduenit ei frigꝰ vehemēs extrīsecus, aut ex pūctura aial': aut ex hūore, aut ex calore vehemēti, sic̄ apud adustionē, ⁊ alia: et aduenit cū eis v̄tuti impedimētū. Aut aduenit v̄tuti ꝼm suā singularitatē impedimētū suū, qđ est sibi ꝓpriū. Et mēbro ꝼm suā singularitatē aduenit ipedimētū sibi ꝓpriū, ⁊ ꝯtinuanꝛ duo nocumēta sil'. Tremor autez qñqꝫ est in oibꝰ mēbris: ⁊ qñqꝫ in [ꝛ]⌈corpe⌋et qñqꝫ est in capite solū s̄ꝫ applicationē nocumēti ad lacertū vnū sine lacerto alio. Et qñqꝫ fit tremor i vtrisqꝫ manibꝰ, ⁊ nō in pedibꝰ: aut qm̄ cā nō est in origine nuche: s̄ꝫ in ramis penetrātibus ad manus neruoꝝ. Aut qm̄ cā est in origine nuche, s̄ꝫ expellit eā ad ꝓpinqora loca, ⁊ ꝓpingus latꝰ: ⁊ nā seruat nuchā ne penetret cā illa in ipsa, ⁊ [ꝰ]⌈ꝯsequaꝛ finē suū.⌋Aut qm̄ spūs motiuus in iferioribꝰ corpis est fortior, et magis vigēs ꝼm necessitatē illoꝝ mēbroꝝ, quā hn̄t de suo sil', q̄re nō patiunꝛ vehemēter a causis q̄ nō sunt valde v̄tuose, ꝙ si patiꝛ instr̄m, ꝯfortaꝛ eiꝰ superatio: manꝰ aūt nō est ita. Et cā qdē dñans in euētu tremoris [ꝝ]⌈fixi⌋est frigus debilitans neruos et spm̄ sil': aut humiditas [a]⌈liqda laxa minor ēt mollificatione⌋hūiditatis faciētis palysim. Et Hip. qdē iā dixit. Cui accidit in fe. causonide tremor, tūc sensus pmistio resoluit eā ab ipso. et. G. qdē nō cōcedit hūc aphorismū: verūtñ nō est ex eis, que modū non hn̄t. Et scias ꝙ tremor magis puersus, est qui a sinistro incipit. Et tremor qdem in senibus medicamine non remoueꝛ. Signa x̄o sunt cause predicte, ⁊ sunt etiam manifeste.

p A. instr̄alis
q A. r̄sistētis grauitati ipedienti ⁊ igrediēti cum
r † A. aut firmatio volūtaria cū motibꝰ non voluntarijs
s A. p̄ntiā rei timorose horribil'
t A. perturbatio
u A. facit accidē tremorem: ⁊ ita qñqꝫ facit
x A. neruis
y A. oppilatio
z A. vnde
ꝛ A. manibus
ꝰ A. ne ꝯsequaꝛ, vel ne perueniat ad extrēitatē eius
ꝝ A. sicci
a A. madefactiua mollificatio infra mollificatiōē

¶ De cura. Cap. XII.

Ac qđ in alijs fecisti capl's, ex aptione oppil'onū, ⁊ destructiōe mollificatiōis, ⁊ eūone, ⁊ ꝯfortatiōe neruoꝝ, ⁊ humectatione, si nec̄itas eiꝰ est [b]†⌈ ⌋in tremore si est pp debilitatē ab egritudie, ⁊ calefactione, si est cū friditate repētina, aut [c]⌈ibibita⌋⁊ cōpressiōe, ⁊ fricatiōe, ⁊ expulsiōe si est nec̄ia: ⁊ ꝼm ꝙ oñdimꝰ in canone. Et balneū in aqs maris: ⁊ balnea sic̄ que sūt ex aq̄ nitri, ⁊ arsenici, ⁊ aspalti, ⁊ sulfuris, ⁊ aq̄ maris sunt iuuatiua ēt. Et si est cā eius [d]⌈frigus⌋vaporationes ex nitro ⁊ sinapi: ⁊ inūctio cū oleo costino. Et si est cā eiꝰ potꝰ multi vini, euacua: ⁊ admistra oleū cucumeris asinini, ⁊ que talr̄ ꝓcedūt: ⁊ assidua inūctionē cū oleo [e]⌈canabino.⌋Oleū p̄terea de [f]⌈andacoca⌋ꝓpeta tē hꝫ in h̄ mirabilē. Et silr̄ si empl'm fiat ex [g]⌈humida⌋solūmō. Si autē est ex humoribꝰ ibibitis, aut grossis, aut ꝯfirmaꝛ egritudo, administreꝛ positio

b † A. ⁊ similr̄
c A. bibitis
d A. aqua frigida fiant
e A. alchot, seu alchat
f A. handachocha
g A. alratphe

ventosaꝝ super spondilem primaz, ⁊ sedeat in tina olei calefacti: ⁊ in iurib⁹ aīaliuz p̄dictis in caplo d paralysi, ⁊ spasmo, ⁊ alcuzez: ⁊ in fine rei dent̄ in potu castoreū in sirupo mellino: aut cū hieris magnis ⁊ dent̄ in potu pille facte ex ruta, ⁊ scolopēdria. Et iuuant̄ qdē ex cerebro leporis valde, q̄re ex ip̄o comedāt assato. Et ex eis qdē que tremulo ꝯferūt, est vt bibāt sirupū mellinū cum aq̄ in q̄ decocta sint seminis malue, ⁊ folioꝝ dunuchiū. ℥. v. ⁊ silr̄ sumāt i potu succuz eupatorij cum aq̄, ⁊ [a] ⌈velociter vtātur cū ipsa mollificatiuis.⌋ Et si tremor est in capite, ꝓprie iā exptū est eis sticados pōdus. ʒ. j. aut duaꝝ solum: aut cū hiera pigra: vel ex qua facte sunt pille: aut in sirupo mellino. Et ex eis qdē iā est exptuz in potu sumere pillas cochias. [b] ⌈ij. ʒ. ⁊. ʒ.⌋ oib⁹ decē diebus semel. Et opz vt cib⁹ sit velocis digestionis: ⁊ vinum qdem eis nocet, ⁊ similr̄ aqua frigida: et que ex aquis est ei melior, ⁊ minoris nocumenti est aqua pluuialis: ⁊ similr̄ omni egritudini neruose. Et leduntur multitudine phlebotomie.

¶ De stupore. Cap. XIII.

Sus huius dictiōis stupor in libris est diuersus: p̄lm. n. ponit̄ dictio stuporis synonyma dictiōi [c] ⌈paralysis.⌋ Nos xo ⁊ p̄limi hoium vtunt̄ ea s̄m hūc modū. ⁊ qdē stupor est morbus officialis faciēs euenire in sensu tactuali nocumētū. s. aut destructionē, aut diminutionē cū tremore, si est debilis: aut mollificationē, si est ꝯfirmatus, qm̄ v̄tus sensibilis nō [d] ⌈solū⌋ ꝓhibet̄ a penetratione: [e] ⌈sed ēt motiua ꝓhibet̄⌋ sicut exposui mltotiēs: q̄zuis i qbusdā horis iueniat̄ stupor, absq3 difficultate mot⁹, ꝑ diuersitatē neruoꝝ motus ⁊ sensus. Cā. n. stuporis, aut est ex p̄te v̄tutis, qm̄ debilitat̄, sicut in febrib⁹ fortib⁹, ⁊ acutis ducētib⁹ ad stuporē. Et sicut in illo qui passurus est sincopi statim. Et apud ꝓpinqtatē mortis. Aut ex p̄te instr̄i, qm̄ corrūpit̄ ei⁹ ꝯplo ꝑ frig⁹ vehemēs ex potu medicine: aut ex pūctura aīalis sic̄ scorpionis aq̄tici: aut tactu piscis q̄ noīat̄ berille [f] † ⌈ ⌋ ⁊ facit ꝯtingere illud q̄ssitudinez in sp̄ū q̄ est instr̄m v̄tutis: aut debilitatē. Aut corrūpit ei⁹ ꝯplōnē ꝑ calorē vehemētē, sicut quē momordit serpēs: aut remāsit in balneo vehemētis calitatis: aut in febrib⁹ icēsiuis. Aut ꝑ grossitiē s̄be neruoꝝ, q̄re sp̄ūs in ip̄a nō penetrāt bn̄. Et ꝑ h̄ ꝯtingit in tactu pedis cuz cōpatione ad tactū man⁹ sicut stupor. Aut fit ꝑ oppilōnē ex humorib⁹ q̄ssis. s. aut a sanguine, aut flate, aut melia: et qn̄q3 poſſe est vt sit ex chola: aut ꝑ oppilōnē ex humorib⁹ ex coarctatiōe ap̄atis, ⁊ exiture: aut coarctatiōe vehemēti ⁊ ligatura, ⁊ coarctatiōe situs [g] ⌈voluēte neruos, aut ꝑ accn̄s forte,⌋ aut ꝑ dolorē cum quo effūdit̄ ad mēbruz sāguis: aut hūor [h] ⌈nō p̄lm oppilās⌋ trāsit⁹: ⁊ huius p̄lm est a sāguine. Et ꝑ hoc quū ꝑmutat̄ sit⁹ ei⁹, ⁊ remouet̄, ⁊ recedit ab eo qd̄ ad ip̄m est effusuz, redit sensus. Et qn̄q3 accidit illud ex siccitate, ⁊ exiccatiōe: ⁊ oppilant̄ meat⁹ ꝑ collectionē villi, ⁊ eius coopturā: ⁊ h̄ est malū. Et qn̄q3 accidit oppilo ꝑ mollificationē factā ab hūiditate ꝯplonali absq3 mā: ⁊ seq̄t̄ illā mollificationē clausio meatuū. Cāe xo stuporis qn̄q3 sūt in ip̄o cerebro: ⁊ tunc si est vlis, cōis corpi toti, est mortalis. [i] † ⌈ ⌋ Et qn̄q3 sūt in nucha: ⁊ qn̄q3 est ei⁹ p̄ncipiū ex [k] † ⌈ ⌋ spōdili: ⁊ qn̄q3 est in ramis neruoꝝ. Quū q̄ ꝑseuerat stupor, [l] † ⌈ ⌋ ⁊ plōgat̄, ꝑduc̄ ad mollificationē. Stupor p̄terea [m] † ⌈ ⌋ nūtiat apoplxiam, ⁊ epilepsiā, ⁊ spasmuz, aut alcuzez, aut paralysim cōem. Et ois qdez stupor ois mēbri, quuz ꝑseuerat, ⁊ fit fortis, nuntiat ꝑalysim, aut spasmū aduenientē ei. Et stupor faciei nūtiat torturā. Et plurimum qdem succedit ꝑipneumonie, ⁊ pleuresi, ⁊ sirsen frigido, stupor. Et scias q̄ cū stupor ꝑseuerat, ⁊ non remouet ip̄m euacuatio, deinde succedit xtigo, nuntiat apoplxiam. Et scias q̄ semē croci hortēsis positum in enemate calefacit neruos.

¶ De signis ⁊ cura. Cap. XIIII.

Psa eadē sunt cāe, sicut dcm̄ est in tremore. [n] ⌈Signt⌋ q̄ illud ex eis [o] † ⌈ ⌋ augmētū stuporis cū additiōe eaꝝ: ⁊ ei⁹ [p] ⌈diminutionē.⌋ Et cura qdē est, s3 q̄ dcm̄ est i tremore, eadē. Uerūtn̄ si fuīt a sāguine [q] † ⌈ ⌋ ⁊ extāt sig̃tiones replōnis venaꝝ: ⁊ iflatio guidez, ⁊ ḡuitas corporis, ⁊ sōnus, ⁊ rubedo faciei, ⁊ oculoruz, ⁊ reliq̄, tūc [r] ⌈flōmādo ꝓsequere.⌋ Nā multotiēs remouet stuporē sola: ⁊ cū rectificatiōe regiminis, ⁊ alleniatione cibi. Quū ergo appet stupor in aliq̄ mēbroꝝ ꝓpter cām añcedētez, aut ꝑmitiuā, sicut frigus: aut aliud eueniēs in p̄ncipio neruoꝝ, opz vt nō sis ꝯtētus curatione loci: s3 sit [s] ⌈ois cura in p̄ncipio vie⌋ ad ip̄m. Et ex curis qdē ꝯferētibus stupori est exercitium illius mēbri: ⁊ assiduatio motus eius.

¶ De tortura faciei. Cap. XV.

Psa est morb⁹ officialꝭ in facie, ꝑ quā trahit̄ ꝑs faciei ad p̄tem nō nālē: ⁊ alterat̄ forma ei⁹ nālis, ⁊ rēouet̄ bonitas obuiatiōis vtroruq3 labiorū, ⁊ āboꝝ palpebraꝝ ex [t] ⌈p̄te.⌋ Et ei⁹ qdē cā est aut mollificatio, aut spasm⁹ lacertoꝝ palpebraꝝ, ⁊ faciei. Tu aūt iam sciuisti eos: ⁊ sciuisti ip̄oꝝ originē. A mollificatiōe xo facta est, qm̄ quū declinat ad p̄tē, trahit̄ cū ea ꝑs scd̄a, ⁊ mollificat eā ⁊ mutat eā a forma sua, si fuīt fortis: ⁊ si debil, mollificat̄ sola. Et apud quosdā [v] ⌈si est in latere mollificatio est attractio torti: sed nō est ꝯcedēdū. ⁊ ex eis qdē est Paulus: hec aūt⌋ fcā a mollificatiōe est ꝓp̄t cās mollificatiōis nūatas. Facta aūt a spasmo: ⁊ est ea q̄ ꝯtingit s̄m p̄lm, est qm̄ quū ꝑs spasmat̄ [x] ⌈stupefit pars scd̄a, que seq̄t̄ ipsaz,⌋ ⁊ cā qdē in ipsa est cā que est in spasmo. [y] ⌈Qd̄ aūt dcm̄⌋ est in cap̄ spasmi sicci, sicut facti in febrib⁹ acutis, ⁊ eūonibus ex fluxu vētris, ⁊ vomitu, ⁊ ex fluxu sāguinis ex naribus, ⁊ alijs est ꝑnitiosuz. Quidā xo dixerūt, q̄ latus egrū est i tortura [z] † ⌈ ⌋ lat⁹ qd̄ sanū videt̄ [⁊] ⌈q̄zuis cā sit in ipso, ⁊ lat⁹ sanū ministrat attractionē ipsius ⁊ eq̄t.⌋ Hoc aūt nō est veꝝ s̄m p̄lm. Anatomia. n. ⁊ qd̄ sciuisti de dispōne lacertoꝝ faciei, facit te cognoscē corruptionē [ꝯ] ⌈ei⁹ ⁊ casus hui⁹ cōis: ⁊ qm̄ sensus i ip̄a eoꝝ⌋ destruit̄ a latere torture. Et plib⁹ qdē hoium accidit ap̄a in lacertis colli: ⁊ ē ex sūma suffocationū, ⁊ aduenit eis ide tortura, ⁊ aduenit eis ꝑalysis etiā extēdens vsq3 ad manus: qm̄ [ꝝ] ⌈lacerti⌋ ex quo hauriūt lacerti colli v̄tutez motiuā, origo ēt est ex spōdilib⁹ colli. Ois aūt torture extēse vsq3 ad. vj. mēsēs, fortasse nō sperat̄ rectificatio. Et scias q̄ tortura colli p̄lm nūtiat ꝑalysim. Imo multotiēs portēdit apoplxiam. Cōsidera ergo an associent̄ ei [a] ⌈accn̄tia epilepsie, ⁊ apoplxie⌋ q̄re icipe ab eūone forti. Quidā aūt existimauerūt, q̄ in patientibus torturā, timet̄ mors subitanea vsq3 ad q̄tuor dies eoꝝ: si aūt ꝑtrāseunt eos, euadunt: ⁊ vr̄ q̄ sit illd̄ cā epilxie forti, quā tortura nūtiat

¶ De signis. Cap. XVI.

Sunt vt accidāt [b] ⌈inflatio,⌋ ⁊ sputi emissio ex latere: ⁊ nō retinetur [c] † ⌈ ⌋ saliua [d] ⌈partis:⌋

a A. vtant̄ curatione ipsiusmet mollificationis.

b A. a. ʒ. j. vsq3 ad ʒ. j. ʒ.

c A. alrhase. i. tremoris.

d —— A.

e A. nisi ēt motiua v̄t⁹ ꝓhibeat̄.

f † A. aut potu medicine, sicut opium

g A. Alia litera. torquēte neruos aut dilatāte eos vehemēter. Alia lr̄a torquēte vel iuoluente neruos, aut ꝓp̄t ꝯtusionē eoꝝ vehementem.

h A. alius plurimus q̄re oppilat

i † A. in die vno

k † A. vno

l † A. frigidus

m † A. dn̄ans

n A. Significat̄

o † A. et

p A. diminutio, cū diminutione ipsarum.

q † A. dn̄ante

r A. tunc flōmet̄ flōmia vltima

s A. conat⁹ tuus in curatiōe p̄ncipij nerui icedēt

t A. Alia litera latere vno.

v A. Alia litera. ista que est

x A. attrahit p̄tē scd̄am ad ipsam

y A. ⁊ que dicta

z † A. faciei

⁊ A. ⁊ q̄ cā i ipso est q̄ lat⁹ sanum intēdit vel conatur attrahere eū vt equet ipsum

ꝯ A. casus istius cōiter, seu falsitatē s̄mōis q̄ asserit q̄ casus h̄mōi torture sit cōis i oib⁹ torturis, ⁊ ē qm̄ sensus

ꝝ A. nerui

a A. añtia ad epilensiā ⁊ apopliaz

b A. sufflatio

c † A. ventositas neq3

d A. ēt ex latere.

τ multotiens ꝯsequitur cum ipsa soda: τ proprie in
ea que est spasmosa. Cognitio aūt que duaꝝ par/
tium sit lesa, est ꝙ quuȝ ipsa extendiť, τ rectificatur
manu, reditus alterius ꝓm nām ad figurā suam est
facilis. Signa auteȝ in tortura mollificatiua sunt,
qm̄ motus est debilis: τ sensus sunt turbati: τ sentit
in cute lenitatē, τ in lacertis: τ neq̄ȝ sentit extēsionē:
τ est palpebra iferior demersa: τ videť medietas pā
niculi, qui est sup palatuȝ qȏ est ex pte illius oculi,
mollificata τ humida laxa: τ appet [a] ⌈ ꝙ meditetur
homo τ aspiciat ad iferiora. ⌋ Et causa in hoc ēt est
[b] ⌈ cōitas ⌋ huius pāniculi cum pāniculo extrinseco
vie lingue secāte palatū in lōgitudine: τ est cōicans
ei: τ est cutis declinans a ptibus colli: τ elongať in
eis: τ difficilis fit redit⁹ ipsius ad eas. Signa aūt
spasmose sunt: qm̄ sensus [c] † ⌈ ⌋ sūt turbati ꝓm
plm̄: τ cutis extensionē hȝ, cū qua destruunť ruge,
τ lacerti faciei sunt duri: τ minorať saliua, τ sputuȝ
ꝓm plm̄: τ est declinatio cutis ad partes colli plus:
τ reditio eius ab eis fit difficilior. Signa autē eius
que est ex spasmo humido, et sicco, sunt ea per que
cognosciť. Et ex signis quidē euētus torture est, ꝙ
homo inuenit dolorē in ossibus faciei sue, et stupo/
rem in cute sua, τ multitudinē saltus eius.

De cura. Cap. XVII.

Solicitudo est, τ intētio, vt nō
moueať tort⁹ vsq̄ȝ
ad. iiij. τ. vij. Et cibeť etiam cum eo qȏ
subtiliat, sicut aqua ciceris cū oleo. Et
non desicceť cuȝ desiccatione mellis, τ
pullis colūbaꝝ. Qȏ si natura fuerit sicca, moueať
in die scȏo cum clisteri vehemētis lenitatis, qm̄ est
ꝯueniens. [d] ⌈ Intēdere ⌋ auteȝ ad gargarismata in
ꝑncipio, est nocens: τ qn̄q̄ȝ attrahit qȏ est [e] ⌈ ꝓpiu/
quum, ⌋ τ nō resoluit crudū: [f] † ⌈ ⌋ τ spa/
smus in ꝑmis fit fortis: τ neq̄ȝ facias euonē cuȝ de/
bilib⁹, nō sufficiētib⁹, donec digestio aliq̄ vice fiat.
Festinatio auteȝ ad medicinā acutā exiccat mām: τ
[g] ⌈ minorat ⌋ eaȝ: τ desiceat neruos [h] ⌈ τ debilitatur
opatio medicine in ea: imo abstine. τ opȝ qdē vt cu
res paralysim, aut spasmū, ⌋ sicut scis: ꝓm qȏ perti
net. Jam autē exptum est, ꝙ si tortus oī die pōdus
ʒ. ij. ex hiera hermetis bibat per mēsem ꝯtinuū, for
tē efficiet impssionē. Qȏ autē exptum est vt bibat
oī die, est vt ex. ʒʒ. τ acoro ꝯfectis cum melle sumat
mane τ vespere q̄ȝtitatē nucis. Et opȝ ne abscindať
ab eo aqua mellis. Quidā autē medici indi dixe/
runt, ꝙ ex pfectiorib⁹, qbus tortura medicať, est vt
[i] ⌈ appropieť mēbrū lesum, τ caput cū carne silue/
stri ⌋ elixata: τ videť ꝙ melior siluestris ad hoc sit le
pus, et [k] ⌈ althiboa ⌋ τ vulpis, τ hirci siluestres, et
cerui, τ asini siluestres, [l] ⌈ τ q sunt minores ataba ⌋
absq̄ȝ gazellis, τ que sic ꝓcedunt: et ex his que car/
ne sua nō calefaciunt. Et opȝ si sit egritudo hūida,
vt ligeť ps in qua est morbi ꝑncipiū ꝓm formā nālē.
Si aūt est spasmus, icipe ꝑmū ab eius lenificatio/
ne. Deide ab ipsius resolōne. Qȝ si iuenis signa san
guinis, flōma venā q̄ est sub lingua, τ suppone ven
tosas spōdilibus ꝑmis absq̄ȝ scalpellatiōe. Et nō est
dubiū qn mā torturā faciēs [m] ⌈ veniat ex ⌋ ꝑncipijs
neruoꝝ τ lacertoꝝ faciei: τ ꝓpter hȏ diligiť vt medi
cine rubificātes supponanť spōdilib⁹ [n] ⌈ ceruicis ⌋
τ sup mādibulam ēt: qm̄ plimi villi sint veniētes ex
eis ad lacertos q sūt in facie. Lacerti xȏo faciei non
sūt ex illa sūma: τ eoꝝ regimē est purgatio añrioris
ptis cerebri. Et silr̄ vaporatio sicca sup spōdiles, et
mādibulā inferiorē, τ fricatio eius, τ fricatio capi/
tis ēt ꝓpe sup famē vehementē. Et ex eis ēt que iu

a A. illȏ quū cōprimiť ligua ad iferiora, τ inspiciatur

b A. cōtinuitas

c † A. non

d A. Festinare

e A. extraneum

f † A. ꝓpiquuȝ

g A. ingrossat

h A. q̄re debilitať vel fit difficiľ impssio medicine, imo expectatio est ꝯueniēs, τ opȝ vt cures cū curatiōe palisis τ spasmi.

i A. appliceť mēbro leso, τ capiti caro aiaľ siluřis

k A. aldabha

l —— A.

m A. sit ꝯfirmata in

n A. colli

uant tortū, est assiduatio ablutionis faciei cū aceto,
τ delinire loca p̄dicta cū aceto, τ ꝓpe quum in ipso
coquunť subtiliatiua: τ si est acetū in quo [o] ⌈ deco/
cta ⌋ est sinapi est mirabile. Et vt iclineť super decо
ctionē sceba, τ abrotāi, τ alharmel, τ lauri, τ silia,
[p] ⌈ τ assumanť ⌋ sub eo q̄ sint sic̄ tamaricis, τ [q] ⌈ albe
til. ⌋ Quū ergo medicine nō ꝯferūt fiat cauterium
sup venā: q̄ est post aurē eius. Et opȝ vt iniūgať ei
vti gargarismo plusq̄ȝ alijs: τ admistrenť mastica/
bilia, τ ꝓpe acorus, τ nux muschata, τ piretrū: τ ex
eis qb⁹ in masticatiōe vtiť, sunt myrobalani nigri:
τ opȝ vt retineať masticabile in pte lesa. Et sit in do
mo tenebrosa. Et fiat ei caputpurgiū ex fellib⁹ gru/
um: [r] ⌈ aut āmoniaco, aut oleo, aut cum ȝeboti, aut
exp̄ssiōe canapis, τ amaraci, τ scile: aut aq̄ oppopo
nacis ⌋ cū oleo de lilio, aut euforbio q̄ȝtitatis lentis
cū lacte mlřeris. Et cureť caput cū eis q̄ ipȝ purgāt
de qb⁹ diximꝰ i canōe egritudinū capitꝭ [s] ⌈ cuiusq̄ȝ. ⌋
Et ex caputpurgijs exptis ei est auellana idica: τ ꝓ
prie cortex ei⁹ supior: et auricula muris: et expressio
cucumeris asinini, τ ciclamis. Et qn̄q̄ȝ misceť illa
cū eis, q̄ cū sternutatiōe calefaciūt, sic̄ castoreū, τ ni
gella, τ reliq̄. Dignius xȏo q̄ sit caputpurgiū, ē au/
ricula muris: τ cū caputpurgiuȝ sit pōdē. ʒ. ij. ex aq̄
eius cum danich [t] ⌈ oppoponacis, ⌋ τ media. ʒ. olei
ꝯfert: imo sanat in. v. dieb⁹. Et qn̄q̄ȝ p̄cipiunť itue
ri specula, vt sit semp eoꝝ itētio in rectificatione fa/
ciei: et specula cōuenientiora eis, que sunt ꝓpria in
vidēda facie, et sūt [v] ⌈ illa que de calibe sūt facta. ⌋
Infantibus auteȝ quum aduenit tortura in fine ve/
ris, detur in potu trifera minor aliquibus diebus
vsq̄ȝ ad. vij. dies, et cibus sit, aqua ciceris.

De [x] ⌈ saltu ⌋ et signis eius. Cap. XVIII.

Saltus est mot⁹ lacertosus: τ qn̄ȝ
moueť cuȝ eis cutis q̄ eis
adheret. et ip̄e qdē est ex vētositate g̊s/
sa iflatiua. Sigt̄iones aūt, ꝙ ipse sit ex
vētositate, sūt velocitas resolōnis: τ ꝙ
nō est nisi i corpib⁹ fridis, et causis fridis, τ potib⁹
reꝝ fridaꝝ, τ sedāt eū calefaciētia. [y] † ⌈
⌋ Sȝ sigt̄iōes ꝙ ip̄e sit lacertosus carnosus ner
uosus sūt qdē: qm̄ in pte q̄ est lenis sic̄ cerebrū nō re
tineť vētositas, et silr̄ in ea q̄ est dura sic̄ os: sȝ acci/
dit ꝓm plm̄ ei, qȏ est medium in duritie τ lenitate.
Et cāe qdē salt⁹ sūt v̂tus ifrigidatiua, τ mā hūida.
Et accidit salt⁹ ex accn̄tib⁹ aialibus plm̄, et ꝓpe ex
gaudio: et multotiēs accidit ex tristitia et ira, et reli
qs: qm̄ motus spūs qn̄q̄ȝ resoluit mās in ventosita
tes. Et scias ꝙ saltus quū cōis ē corpi nuntiat apo/
plesiā [z] ⌈ et ⌋ cuȝeȝ. Et qn̄ pseuerat in mirac, nuntiat
meliam τ epilepsiā. Et quū pseuerat in facie nūtiat
torturaȝ. Et saltus qui est sub scerasiť qn̄q̄ȝ sigt̄ apa
in velaminibus, qm̄ est de comitantibus ipsum.

De cura. Cap. XIX.

Aporetur cū vaporationibus
calefaciētib⁹. Illȏ
eni remouet ipȝ. Et si nō, vtere oleis re
solutiuis, icipiēdo a debiliorib⁹: τ pue
ni ad illud qȏ est fortius, nā remoueť.
Et si non, solutiuuȝ in potu da. et assidua post illud
[τ] ⌈ medicinas calefaciētes. ⌋ Castoreo q̊ȝ cū [ꝯ] ⌈ sam
baco ⌋ inest ꝓprietas in hoc caplo. Et neq̄ȝ deť aq̄
ꝯgelata, et vinū multum: et qȏ inflationē habet, et
infrigidationē: et ipsius qdem cura est ꝓpinqua cu
re ipsius silřuȝ. Cōpleamus ergo ꝓmonē de egritu
dinibus neruoꝝ hic et simus ꝯtēti his que sunt sen/
suales, et motiue, et situales. De apostematib⁹ xȏo
τ solutionibus ꝯtinuitatis, et reliquis, tardabimus

o A. tritum

p A. aut ꝯburis

q A. alathel.

r A. τ accipitrū, τ leporuȝ, aut sa but aut succo ca napis, τ maiora ne, aut scle, aut aq̄ alkebikengi. Alia lr̄a serapioni

s A. ex omni via seu ex oi parte

t A. sapini

v A. alsinie

x A. achtalegi

y † A. sed significatio ꝙ ipsa sit grossa est ꝙ ipsa nō resoluit, nisi cū cōmotiōe mēbri.

z A. aut

τ A. vnctionem mēbri cū medicinis calefacientibus

ꝯ A. ganbach

sermonẽ vſq₃ ad quartũ librum, ſi deus voluerit.

¶ Fen tertia de diſpoſitionibus oculorum.

¶ Tractatus primus.

¶ De anatomia oculi. Cap.I.

Virtus viſuũ ⁊ mã ſpũs viſibilis ꝓcedit, ⁊ penetrat ad oculũ, ꝑ viã duoꝝ neruoꝝ ↄcauoꝝ, quos nouiſti ꝑ anatomiã. Quũq₃ nerui ⁊ pãniculi q eis aſſociantur ad orbitã deſcẽdũt, dilatatur extremitas cuiuſq₃ eoꝝ, ⁊ repletur, ⁊ ampliatur ita, ꝙ cõprehẽdit humores, q ſunt in pupilla: quoꝝ mediꝰ eſt glacialis: ⁊ ipſe qdẽ eſt humor clarꝰ, ſic grãdo: glacialis vero eſt rotũdus, cuiꝰ minuit rotũditatẽ ↄpſſio ipſius ab anteriore pte eius: ⁊ ipſe qdẽ cõprimitur, vt in eo iformatio [a] [ↄuenientioris] ſit q̃titatis: ⁊ hẽant ꝑua q̃ videntur [b] [ſectionẽ magnã] in q̃ formetur. Et ꝓpter hoc eiꝰ poſtremũ parũ ꝑ [c] [ↄſtrictũ eſt vt ipſiꝰ cooptura in corpibꝰ fiat bona q̃ ipm deglutiũt, ⁊ ſunt ꝓfũda, ⁊ dilatata a ↄſtricto: vt ⁊ ipſa bñ coopiãt eũ.] ⁊ hic qdẽ humor poſitꝰ eſt in medio, qm̃ eſt dignior locis que ſunt cũ cuſtodia. Sz ⁊ poſt ipm poſitꝰ eſt humor alius adueniẽs ei ex cerebro, vt nutriat ipſuz: inter ipm.n. ⁊ iter ſanguinẽ puꝝ eſt g̃datio. Hic aũt hũor ſilis eſt vitro liq̃facto: ⁊ color vitri liq̃facti eſt clarꝰ, ⁊ declinat ad paruã rubedinẽ: clarus vero eſt, qm̃ nutrit claꝝ: ꝑue aũt eſt rubedinis, qñ eſt ex ſba ſanguis: ⁊ ipe nõ ↄuertitur ad ſilitudinẽ eiꝰ qd̃ nutritur itegre. Et hic qdẽ humor nõ [d] [ꝑuenit ab eo, niſi qr mittit ei ſãguinẽ a cerebro mediãte reti] q̃re opz vt ſequatur ptẽ eiꝰ: ⁊ hic humor [e] [eleuatur ad] medietatẽ poſterioris ptis glacialis vſq₃ ad maiorẽ circulũ q eſt in ea. In añriori pte eſt aliꝰ humor ſilis albugini oui, ⁊ noiatur albugineus: ⁊ eſt ſic ſuperfluitas a ſba glaciali ꝑueniẽs: ſz ſupfluitas clari clara eſt: ſed poſitꝰ eſt anteriꝰ ꝓp cãm añcedẽtẽ: ⁊ ꝓp cãm que eſt ſic cõpletiua. Cã aũt añs eſt, qm̃ ps ſupfluitatis oppoſita eſt parti nutrimẽti: ⁊ cã cõpletiua eſt, vt gradetur delatio lumis ſup glaciale, ⁊ ſit ei ſicut clipeꝰ. Ampliꝰ extremitas nerui cõprehẽdit vitreũ, ⁊ glacialẽ vſq₃ ad terminũ, q eſt iter glacialem ⁊ albugineũ: ⁊ terminꝰ apud quẽ ꝑuenit vitreus, eſt apd̃ coronã [f] [ſicut rete cõprehẽdit] venationẽ: qua ꝓpter noiatur retina: ⁊ naſcitur ex ipſiꝰ extremitate tela aranea, ex q̃ gñatur tunica ſubtilis, cũ qua penetrãt [g] [ſu ture] ptis ſecũdine, quã noiabimꝰ. ⁊ illa qdẽ tunica diſtiguitur iter [h] [ſecũdinã] ⁊ iter albugineũ, vt iter ſbtile ⁊ ſpiſſum ſit ſepatoriũ aliqd̃: ⁊ vt adueniat ei nutrimẽtũ ab añriore pte ipſiꝰ, penetrãs ad ipm a retina, ⁊ ſecũdina [i] † [ ] ſbtilis nõ fuit, ſic tela aranee, niſi qr ſi eẽt ſpiſſa erecta in facie glacialis, nõ elõgaretur qn accideret ex ea ꝓp ſuã ſpiſſitudinẽ, vel alterationẽ eiꝰ [k] † [ ] [l] [qd̃ velaret] lumẽ a glaciali ex via albuginei. Extremitas aũt pãniculi ſbtilis iplet, ⁊ texitur ex venis ſic ſecũdina: qm̃ ipa facit penetrare nutrimẽtũ ſm veritatẽ. Veꝝ non eſt neceſſe vt ſint oẽs ptes eiꝰ ꝓpate ad iuuamẽtũ nutribilis: ſz ps poſtrema, q̃ noiantur ſecũdina. Illd̃ ãt qd̃ ptrãſit illũ terminũ ad añriora, iſpiſſatur: ⁊ ſit tunica vſq₃ ad g̃ſſitudinẽ aliq̃z, hñs colorẽ celeſtẽ iter albedinẽ ⁊ nigredinẽ, vt ↄgreget viſũ, ⁊ vt equet lumẽ opõne ſua, q̃ coopitur viſus, apd̃ laſſitudinẽ idigẽtẽ tenebris, ⁊ ↄpõne luminis ⁊ tenebraꝝ: ⁊ vt diſtinguat iter hũores, ⁊ iter [m] [forte] vehemẽtis duritiei, ⁊ ſtet ſic mediatrix iuſta: ⁊ nutriat corneã cũ eo qd̃ aduenit ipſi a ſecũdina: ⁊ ipſiꝰ qdẽ ↄphẽſio nõ complentur ab añriori pte eius, vt nõ ꝓhibeat aduẽtũ foramiꝝ: ſz dimittit in añriori pte ſui feneſtrã ⁊ foramẽ ſicut relinq̃tur in vua qñ remouetur ſuſpẽſoriũ ipſiꝰ ab ea: ⁊ in illo qdẽ foramine cadũt adueniẽtia. Quũ ergo ↄſtringitur ꝓhibetur viſus, ⁊ in añriore pte huius tunice vualis eſt rugoſitas [n] † [ ] vbi obuiat glaciali, vt ſit magis ſilis raro leni: ⁊ vt minoretur nocumẽtũ tactꝰ eiꝰ. Durior vero partiũ eiꝰ eſt anterior ps eius, vbi obuiat tunice cornee dure: ⁊ vbi [o] [finitur] vt ſit illud qd̃ cõprehẽdit [p] [foramie] durius: ⁊ foramẽ qdẽ eſt plenũ hũiditate ꝓp iuuamẽtum ꝑdictũ, ⁊ ſpũ: qd̃ ſig̃t extenuatio q̃ eſt corã foramie apd̃ ꝓpinq̃tatẽ mortis. Scd̃s vero pãniculus eſt [q] [ſtrictꝰ] valde, vt ſit bona retẽtio eiꝰ, ⁊ noiatur poſtremũ ipſiꝰ tunica dura: [r] † [ ] ⁊ eiꝰ añrior ps cõprehẽdit totã pupillã: ⁊ ſit ꝑuia vt non ꝓhibeatur viſus. Et eſt ꝓp illud in colore cornu ſbtiliati limatiõe, ⁊ abraſione: ⁊ noiatur ꝓp illud cornea. [s] [Clarior] aũt partiuz eiꝰ eſt illa q̃ eſt añrior, ⁊ eſt ſm veritatẽ ſic cõpoſita ex tunicis ſbtilibꝰ q̃tuor, q̃ ſunt ſic cortices ſuppoſiti, vt ſi excorticetur vnꝰ eoꝝ, nõ fiat cõe nocumentũ: ⁊ [t] [de ea eſt q̃] opponitur foramini, qm̃ ille locus eſt magis idigens fortitudine ⁊ tutela. Tertius vero cõprehẽdit lacertũ motꝰ pupille, ⁊ ipletur tota carne alba, ⁊ pigui, vt leniat ocl'm, ⁊ palpebrã: ⁊ ꝓhibeat eos exiccari, ⁊ vocatur totũ eiꝰ ↄiunctiua. Lacertuz autẽ mouẽtẽ ocl'm iã diximꝰ in anatomia. [v] [Palpebre vero create] fuerũt vt expellãt qd̃ ad ocl'm volat, ⁊ deſcẽdit ad ipm de capite: ⁊ vt equẽt lumẽ ſua nigredine: ⁊ [x] [cũ eis qdẽ ponitur qd̃dã ſile pãnicl'o] qui ſilatur cartilagini vt eoꝝ ſtatio ſup ipm ſit bona, ⁊ nõ cadãt ꝓp debilitatẽ eiꝰ, in q̊ fixi ſũt: ⁊ vt lacertꝰ apiens ocl'm hẽat ſuſtẽtaculuz, ſicut os vt bona fiat eiꝰ motio. Partes ãt palpebre ſunt [y] [cooptoriũ] deide vna duaꝝ tunicaꝝ [z] [pãniculi:] deinde eius adeps: poſtea lacertꝰ eius: deide tunica poſtrema: ⁊ [&] [eſt hec ſupior.] Inferiori vero ex ptibus deeſt lacertꝰ: ⁊ locus qdẽ in cuiꝰ ſciſſione eſt timor, eſt ex eo qd̃ ſeq̃tur [ꝯ] [anteriorẽ] ptẽ eius apud initiuz lacerti.

a A. exuberãtioris. Alia litera, eorum que ſũt maioris q̃titatis.

b A. ptẽ ↄueniẽtem ſeu bonam

c A. ſubtiliatuz eſt vt bonꝰ ſic eiꝰ introitꝰ in corpe deglutiente ſeu apphẽdẽte ipz dilatatũ ⁊ ãplia tũ a ſubtili eius vt bonificetur eius apphẽſio ſeu eiꝰ applicatio ad ipſum ↄphẽdẽdũ.

d A. eſt poſtpoſitus ab eo, niſi qr eſt trãſmiſſus ex cerebro mediante retina.

e A. ſupequitat vel circuit.

f A. cõprehẽſiõe retis ſuper

g A. fila. vel ſm aliaz lr̃am ligamenta

h A. glacialem.

i † A. ⁊ facta

k † A. ſeu iterpoſitionem

l A. vt vetaret, ſeu ꝓhiberet

m A. corneum

n † A. mollis

o A. perforatur

p A. cuz foramie

q A. groſſus ſeu denſus

r † A. ⁊ dẽſa ſeu groſſa

s A. Denſior ſeu groſſior

t A. ꝓcipue que de ea

v A. Pili vero palpebrarum creati

x A. poſita eſt radix eoꝝ pãniculus

y A. cũtis

z A. eſt pãniculꝰ

& A. hoc qd̃ dcm̃ eſt, eſt de palpebra ſuprema

ꝯ A. ſuperiorem

¶ De cognitione diſpoſitionum oculi, et complexionum eius, et ſermone vniuerſali de egritudinibus eius. Cap.II.

Cognitio illius eſt ex tactu eiꝰ, et ex motu eius, ⁊ ex venis eiꝰ, ⁊ ex figura ipſius, ⁊ ex colore eiꝰ, ⁊ ex q̃titate ipſiꝰ: ⁊ ex opõnibꝰ ſuis ꝓprijs, ⁊ ex diſpõnibꝰ eius qd̃ currit ab eo, ⁊ diſpõnibꝰ paſſionũ eiꝰ. Cognitio autẽ illiꝰ ex tactu eiꝰ eſt, qm̃ iuenit euz tactꝰ cal'm, aut fridũ, aut duꝝ [ꝫ] [aut] ſiccũ, aut lene, [a] [aut] humidũ. Sz cognitio illiꝰ ex motu eiꝰ eſt, vt ↄſideres an motꝰ ipſiꝰ ſit leuis, ⁊ ſig̃bit calitatẽ, aut ſiccitatẽ, qd̃ tactus diſcernet ipſius: an ſit grauis, ⁊ ſignificabit frigiditatẽ, aut humiditatẽ. Illius vero cognitio ex venis eiꝰ eſt, vt cognoſcas, an ſint groſſe ⁊ ample, ⁊ ſig̃t illud [b] [humiditatez] eius: ⁊ an ſint ſubtiles ⁊ ſtricte, et ſig̃nt [c] † [ ] ſiccitatẽ eiꝰ: aut plene, ⁊ ſig̃t mltitudinẽ materiei in ipo. Cognitio vero illiꝰ ex colore ipſiꝰ eſt qm̃ color ſig̃t hũorẽ dñantẽ ꝓportionalẽ. ſ. rubeus, ⁊ citrinus, ⁊ plũbeus, et fuſcus. Sed cognitio illius ex figura ipſius eſt, qm̃ bonitas ſue figure ſig̃t fortitudinẽ eius in creatiõe: ⁊ malitia ſue figure ſig̃t ↄ̃rium illius. Diſpoſitio autẽ magnitudinis eius, ⁊ ꝑuitatis ipſiꝰ eſt ſm ꝙ dcm̃ eſt in capite. Illius vero cognitio ex opõnibꝰ eius ꝓprijs eſt, quoniã ſi ipſe videt [d] [occultum] a lõge, ⁊ ex ꝓpinquo ſimul: ⁊ non leditur ab eo qd̃ ad ipſum redit a viſibilibus fortibus, eſt fortis complexionis, ⁊ equalis: et ſi eſt debilis viſus, ⁊ ſm ↄtrarium illius, tunc

ꝫ —— A.

a —— A.

b A. caliditatez

c † A. friditatem eius, ⁊ vt cognoſcas, an ſint vacue ſicce, ⁊ ſig̃nt

d A. rez occultã ſeu minimam

in cōplexione eius, ⁊ in creatione est corruptio. ⁊ si ipse nō est impotēs in cōprehēdēdo ꝓpinquū, q̄zuis sit paruū, ⁊ est impotēs in cōprehēdendo lōginquū tūc spūs eius est clarus, sanus, paruus: ⁊ dicūt medici, qm̄ nō est sufficiens dilatationi egredienti ꝓpter subtilitatē sui: ⁊ signt per illud radiuz, quē credunt esse de sūma spūs, ⁊ qd̄ egreditur, ⁊ obuiat visibili. Et si nō est impotēs in cōprehēdo lōginquū, ⁊ si appropinquat ei illud qd̄ est ꝑuū, nō videt ipm̄: ⁊ si recedit ab eo ꝫm q̄ztitatē lōgitudinis, videt ipsuz, tūc spūs eius est multus, ꝯturbat⁹, nō clarus, neq̄z subtilis, imo humidus, ⁊ eius ꝯplo est humida. Et dicūt medici qm̄ nō subtiliat᷑, neq̄z clarificat᷑, nisi motu lōgo. ⁊ qn̄ ꝓcedit radius in motu, subtiliat᷑ ⁊ attenuat᷑. Et si debilitat᷑ in vtrisq̄z dispōnib⁹, tūc eius spūs est ꝑuus ⁊ turbidus. Cognitio aūt illius etiā ex dispōne eius qd̄ ab eo currit, est qm̄ si ipse est siccus, ⁊ nō facit lippitudinez oīno, tūc ipse est siccus: ⁊ si facit lippitudinē sup̄flue, tunc ipse est humidus valde. Ex dispōne aūt passionū eius, qm̄ si ipse leditur a calore, ⁊ sanat᷑ a frigore, tūc ipse hz malitiam ꝯplonis cal'e. ⁊ si ledit᷑ a ꝯ̄rio, tūc ipse ꝯ̄rium hēt, et scias ꝙ medius in oī dispōne hax spēx, est eq̄lis, nisi sup̄fluus in [a] ⌈dispōne⌋ visus: ipse enī est equalis.

a A. bonitate

Oculo p̄terea accidūt oēs spēs egritudinuz. s. mālles, ⁊ pure, ⁊ cōposite, ⁊ instrales, ⁊ cōes. Et oculo qdē in dispōnibus suis, que ei accidūt in forma palpitationis, ⁊ clausionis, ⁊ aptionis, et colore, ⁊ lachrymis adsunt indicia pēdentia ex egritudinibus acutis: ⁊ opz vt ingrat᷑ in eis. Amplius egritudines oculi qn̄q̄z sunt ꝓ̄pe: qn̄q̄z sunt cū cōitate. Propinquus ꝟo qd̄ ei cōicat, est cerebrū, ⁊ caput, ⁊ velamia exteriora, ⁊ iteriora: deiñ stōs. Et oīs egritudo ocl'i q̄ fit ꝑ cōitatē velaminū exteriox, ē magl salua.

De signis dispositionum oculi. Cap. III.

Signa ꝯ̄gnionis egritudinis ocl'i cū cōitate cerebri, sūt vt sint in cerebro quedā sigtiones nocumentox suox p̄dicte: nā si mediator fuerint velamina itrinseca, videbit lesionē, ⁊ dolorē incipe a ꝓfūdo oculi. Et si fuerit mā calida, iuenies sternutationē, ⁊ pruritū in naso. Et si fuerit frigida, senties cursum frigidū. Et raro qdē erit hec cōitas cū malitia ꝯplonis singularis. Qd̄ si fuerit cōitas cū velaminib⁹ extrinsecis, ⁊ si fuerit mā eueniēs ab eis, sentiet extēsionē incipientē in frōte, ⁊ venis extrinsecis, ⁊ apparebit nocumētū in eo qd̄ seqtur palpebrā [b] ⌈magnā.⌋ Et si fuerit cum cōitate stōi, erūt signa p̄dicta in caplo de cōitate cerebri cū stō. Et si fuerit illic phantasie cā stōi minorabunt᷑ vacuitate, ⁊ multiplicabunt᷑ in saturitate. Signa ꝟo egritudinis mālis inq̄ztuz est in ipso oculo sunt, qm̄ sanguineā sigt grauitas, ⁊ rubedo, ⁊ lachryma, ⁊ iflatio, ⁊ exuberatio venax, ⁊ pulsatio tēpox, ⁊ glutinatio ⁊ lippitudo, ⁊ caliditas tactus: ⁊ ꝓprie qn̄ cum eis associant᷑ signa sanguinea capitis. Phlegmaticam ꝟo significāt grauitas vehemēs, ⁊ rubedo occulta cum plūbositate quadā, ⁊ ꝯglutinatio, ⁊ lippitudo ⁊ tumor, ⁊ paucitas lachrymax. Cholericā aūt significant pūctura, ⁊ inflāmatio cū rubedine ad citrinitatē tendēte, que nō est sicut rubedo sāguinea, ⁊ subtilitas [c] ⌈sanguinis acuti,⌋ ⁊ paruitas ꝯglutinationis, ⁊ caliditas tactus. Sed melācā signt grauitas ⁊ obfuscatio, ⁊ paruitas ꝯglutinationis. Cōplexiones ꝟo puras sigt ꝓuatio grauitatis cū exiccatione, ⁊ inuētione significationū quas p̄diximus in caplo cognitionis. Unicuiq̄z aūt egritudinuz instrumētalium, ⁊ cōium adueniet caplm.

b A. plus.

c A. lachrymax acutarum.

De [d] ⌈curationib⁹ vlib⁹ egritudinū⌋ ocl'i. Ca. IIII.

Cure oculi sunt opposite egritudinibus oculi. Et qm̄ egritudines sunt, aut māles, aut pure, aut cōposite, aut solo ꝯtinuitatis: tūc cura oculi, aut est eūatio, ⁊ ingredit᷑ in ipsam regimen ap̄atū: aut [e] ⌈regimē⌋ ꝯplonis, aut rectificatio forme, sic̄ est in egressione, aut ꝯsolidatio ⁊ icarnatio. Ab oculo ꝟo eūant᷑ māe, aut ꝫm semitā ꝯ̄ūsionis: aut ꝫm semitā [f] ⌈resolonis⌋ ab eo. Cōuersio aūt ex eo est ꝓma ex corpe si est repletū. Deinde ex cerebro cū eo qd̄ sciuisti de mūdificatiuis cerebri. Deide ꝑmutatio ab eo ꝑ viaz nasi: ⁊ ꝑ venas ꝓpinq̄s oculo sicut sūt due vene lachrymaliū. [g] ⌈Extractio⌋ autē ex eo fit ꝑ medicinas educētes lachrymas. Cōplexionis aūt ꝑmutatio iuuat᷑ medicis ꝓprijs ēt. Sed solo ꝯtinuitatis in ipo adueniēs, curat᷑ ꝑ medicias que hn̄t exiccationē nō ꝑlimā: ⁊ quū sunt [h] ⌈cū elōgatione⌋ a mordicatiōe: ⁊ tu scies has medicias ex ꝫmone nr̄o de opthalmia, ⁊ reliq̄s egritudinibus mālib⁹ in oculo. Et opz vt scias ꝙ in egritudinib⁹ mālib⁹ in oclo, est neciuz vt administret᷑ minoratio nutrimēti: ⁊ acceptio ei⁹ qd̄ ꝯ̄nat humorē laudabilē: ⁊ alienatio oīs vaporosi, ⁊ oīs c⁹ mala est digō. Et quū mā ꝓcedit ex mēbro, itēde in flōmādo illud mēbrū. Et quū mā aduenerit ex velamie extriseco, administrabis vētosas: ⁊ admistrabis apocrustica sup frōtē: ex quox sūma est cortex batheke ad calidā, ⁊ calcadis ad fridā. Uene aūt q̄ flōmant᷑ ꝑꝑ oculū sūt sicut cephalica. Deide vene q̄ sunt in ꝑtib⁹ capitis. Que q̄ sunt in an̄riorib⁹ sūt magis iuuatiue i ꝑmutatiōe faciēda ex loco: ⁊ q̄ sunt posteri⁹, sūt magis iuuatiue in attractiōe. Et scias ꝙ illud qd̄ accidit in oclo ex materijs, ⁊ idiget ꝑmutatiōe ei⁹ ab eo ad mēbrū aliō, tūc illud ad qd̄ recti⁹ ꝑmutat᷑, est naris: ⁊ illud quū nō fuīt in via effusiōis ad oculū, et hec qdē ꝑmutatio nō fit, nisi ꝑꝑ caputpurgia, ⁊ odorameta p̄dicta i locis alijs, vbi dixim⁹ doloris capitis regimē. Medicinax aūt ocl'i alie sunt ꝑmutātes ꝯplonē: ⁊ sūt aut ifrigidātes, sic̄ succi solatri, ⁊ v̄ge pastoris, ⁊ aq̄ endiuie, ⁊ aq̄ lactuce, ⁊ aq̄ ro. ⁊ succ⁹ [i] ⌈etiā⌋ ⁊ mucillago psilij. Et alie sūt calefaciētes, sicut muschus, ⁊ pip, ⁊ acorus, ⁊ [k] ⌈memirē,⌋ ⁊ silia. Et alie sūt exiccatiue, sic̄ tutia, ⁊ ātimoniū, ⁊ climia Et de sūma eax sūt ꝯstrictiue, sicut sief memithe, et aloes, ⁊ alfeluzabaragi, ⁊ croc⁹, ⁊ rosa. Et alie sūt leniētes sic̄ lac, ⁊ fricatio [l] ⌈lazuli⌋ ⁊ albumē oui, et mucillago. Et alie sūt maturatiue sic̄ vene, ⁊ aq̄ fenugreci, ⁊ croci, ⁊ arob, ⁊ ꝓ̄pe illō i q̄ ifūdit᷑ panis. Et alie sūt resolutiue, sic̄ sarcocolla, ⁊ aq̄ fenicl'i. Et alie sūt stupefactiue, sic̄ succ⁹ pomox mādragore, ⁊ papaueris, ⁊ opiū. Et scias ꝙ qn̄ cū egritudie ocl'i fuīt soda, tūc opz vt icipias in cura sode, ⁊ nō cures an̄q̄z ipaz remoueas. Et quū eūo, ⁊ mūdificatio, et regimē ꝯueniēs nō iuuāt, scias ꝙ tūc i oclo est ꝯplo mala: aut mā mala iuiscata i tunicis corrūpēs nutrimētū penetrās ad ipz: aut illic est debilitas i cerebro: aut i loco [m] ⌈ex quo⌋ expellunt᷑ flux⁹ ad ocl'm.

d A. canonibus vlib⁹ curationū.

e A. permutatio

f A. emulsionis

g A. Emulsio vel ꝫm aliā lrām Resolutio

h A. remote

i A. earum.

k A. memiran.

l A. Alia litera amigdalarum.

Alia litera. m — A.

De rememoratione ꝯseruationis sanitatis oculi, ⁊ eox que nocent ipsi. Cap. V.

Oportet in ꝓmis vt ille qui laborat in ꝯseruādo sanitatē oculi, tueat᷑ euz a puluere, ⁊ fumo, ⁊ aerib⁹ egrediētib⁹ ab eq̄litate in calitate, ⁊ friditate, ⁊ a vētis [n] ⌈crudis ⁊ frigidis, ⁊ a venenosis,⌋ ⁊ nō assiduet itueri rem vnā, a qua nō auertat᷑. Et ex eis a qb⁹ opz vt vere custodiat᷑, est multitudo flet⁹. Et opz vt minoret᷑ aspect⁹

in literis

n A. turbinosis puluerulētis frigidis ⁊ excessiue calidis.

in literis vel lineis subtilibus, nisi interdū ſm semitā exercitij: ⁊ nō ꝓlongetˀ somnus ei⁹ sup ᵃ⌈collū.⌋ Et scias ꝙ multiplicatio coit⁹ est nocibilior res oculo. Et siliˀr multiplicatio ebrietatis, ⁊ ipletionis cibi ⁊ ēt somnus sup repletionē: ⁊ oēs cibi, ⁊ pot⁹ grossi: ⁊ oia vaporē emittentia ad caput, ⁊ de sūma eoꝝ est oē qđ hꝫ acuitatē, sicut porrū, ⁊ handachocha. Et oia que exiccāt supflue, de quorum sūma est sal multus, ⁊ oia ex qbus gñatˀ vapor multus, sicut caulis, ⁊ lens, ⁊ oia que diximus in areolis medicinaꝝ singulariū, que sunt ꝓportionata ad hoc, sunt nocitiua oculo. Et scias ꝙ multitudo vniuscuiusqꝫ duorū. s. sōni ⁊ vigiliaꝝ est vehemēter nocitiua oculo, ⁊ magis ꝯueniens ei est tēperamentum vniuscuiusqꝫ eoꝝ. Res aūt quaꝝ vsus ꝯfert oculo, ⁊ ꝯseruat virtutē eius, sūt ea que fiūt ex antimonio ⁊ tutia, sicut spēs tutie nutrite cū aqua sansuci, ⁊ aqua feniculi, ⁊ facere collyriū oi hora ex aqua feniculi est mirabile, ⁊ magni iuuamēti: ⁊ ᵇ⌈ifrigidatio granati dulcis est mirabilis ēt, ⁊ puluis ēt factus⌋ ex granatis vtrisqꝫ cū pulpis suis decocti i ᶜ⌈thanor⌋ cū melle: ⁊ sicut scies illud in loco suo. Ex eis aūt que abstergunt oculū, ⁊ acuūt ipm, est submergi in aq̄ clara, ⁊ apire oculū in ipsa. Reꝝ aūt visui nocibiliū alie sūt ꝯpōnes ⁊ mot⁹, ⁊ alie sunt cibi, ⁊ alie sunt dispōnes ᵈ⌈ꝯuersationis⌋ in cibis. Dpōnes aūt ⁊ mot⁹ sūt sicut oia que exiccāt sicut coitus plimus, ⁊ longitudo aspect⁹ ad luminosa, ⁊ legere subtilia superflue: mediū eniꝫ in eo ꝯfert: siliˀr opatio ꝑuoꝝ: ⁊ sonus super repl'onē, ⁊ cenā. Jmo opꝫ illū qui in visu hꝫ debilitatē, expectare donec digestio fiat, deide dormire. Et ois repletio nocet ei: ⁊ oē qđ exiccat nām nocet. Et oē qđ sanguinē turbidat, siue sit de reb⁹ salsis, siue acutis, siue alijs, nocet ei. Et ebrietas nocet ei: vomit⁹ aūt ꝯfert ei inqꝫtū mūdificat stōꝫ: ⁊ nocet ei, inqꝫtū mouet mās cerebri, ⁊ expellit eas ad ipꝫ: ⁊ si nō fuerit excusatio, qn fiat, tūc opꝫ vt fiat post cibū, ⁊ cuꝫ facilitate. Et balneatio nocet ei. Et sonus supflue nocet ei. Et flet⁹ plimus. Et mltitudo flōmie ⁊ ꝓpeᵉ⌈cū vētosis ꝯtinuis⌋ nocēt. Cibi vo salsi, et ᶠ⌈acres⌋ ⁊ vaporosi q ledūt os stōi, sūt cepe, ⁊ porri, ⁊ allea, ⁊ bedarungi comesta, ⁊ oliue mature, ⁊ anetuꝫ, ⁊ caulis, ⁊ lens. ᵍ⌈Cōuersio⌋ autē in cibis est, vt ita comedantˀ, ne eoꝝ digestio corrumpatˀ, ⁊ multiplicetˀ ipsoꝝ vaporatio, ſm ꝙ in loco suo demonstrabitur: ⁊ ego iam ꝑueniam illic, ⁊ tu scies illud in tractatibus huius tertij libri.

¶ De opthalmia ⁊ ꝯturbatione. Cap. VI.

Opthalmia alia ē vera: ⁊ alia est ei siliˀs, q̄ noiatˀ ꝯturbatio, ⁊ ʰ⌈vacilatio: ⁊ ipsa calefacit, ⁊ humectat⌋ quuꝫ accidit oculo ex causis extrīsecis ⁱ⌈faciētib⁹ in ipso bothor,⌋ ⁊ rubificātib⁹ eū, sicut sole, ⁊ soda adustiua, ⁊ ephimera adusta, et puluere, ⁊ fumo, ⁊ frigore in qbusdā horis ꝓpter ꝯstrictionē ipsius, ⁊ ꝑcussionē ꝓpter cōmotionē ab ipsa, et vēto ꝓcelloso ᵏ⌈ꝓpter suā prauitatē.⌋ Jllius vo totius ipressio leuis, est associata cause, que nō ita remanet post ipsaꝫ, vt de ea sit curādū: ⁊ si nō medicatˀ, remouetˀ cū remotione cāe multotiēs: ⁊ noiatˀ grece ˡ⌈tarasis,⌋ ꝙ si cā corpea aut extrīsecaᵐ⌈iuuerit mālē⌋ ꝑmā poˀe erit tūc vt velociter ꝑmutetˀ in apā manifestū ⁊ veꝝ: sicut mutantˀ febres ephimere in alias febres. Quū aūt ꝑmutatˀ, ⁊ est in ꝑncipio ꝑmutatiōis noiatur grece aphrihē. Et de spēb⁹ qdē opthalmie, est q̄ seqtˀ scabiez in oculo, cui⁹ cā est scalptura ocli, q̄ in ꝑncipio rei ꝓcedit cursu ꝯturbationis: et neqꝫ aduenit ei⁹ cura, nisi post scabiei fricationē. Opthalmia vo oino est apā in ꝯiūctiua: et alia qdē est q̄ est apā simplex nō ꝑtransiens terminū. ⁿ⌈Et pl'm qđ est in ea est venaꝝ exuberatio, ⁊ cursus, ⁊ dolor.⌋ Et alia est, que est magna ꝑtrāsiēs terminuꝫ in magnitudie, in qua supabūdat albugo sup pupillā, ⁊ tegit eā, ⁊ ꝓhibet clausionē, et noiatˀ chimosis: et apđ nos dˀ alguardenisi, q̄ pl'm accidit ifantib⁹ ꝓpter mltitudinē materieꝝ eoꝝ, et debilitatē oculoꝝ ipsoꝝ. Et ipsa qdē non fit a mā caˀla tm̄, imo et a flatica, et a melica. Et qm̄ opthalmia vera est apā ᵒ† ⌈ ⌋ in pupilla ᵖ⌈sequēs ꝯiunctiuā.⌋ Et oē apā, aut est a sāguine, aut choˀla, aut flate, aut melia aut vētositate, tūc siliˀr opthalmie nō euātˀ cā ab vna istaꝝ cāꝝ. Et qñꝫ humor apāns gñatˀ in ipso. Et qñqꝫ est adueniens ei a cerebro ſm semitā catarri ꝑ viā velaminis extrīseci coopientis caput: aut ꝑ viā velamis itrinseci: ⁊ oio a cerebro, ⁊ ꝑtib⁹ ipsius. Nā quū in cerebro aggregantˀ mäe plime, et repletio, tunc vix euadit oculus qn opthalmiaꝫ incurrat: nisi fortis fuerit valde. Et qñqꝫ sunt arterie que effundūt ad ipm supfluitates suas, quuꝫ sūt supfluitates in ipsis multiplicate: siue arterie sint itrīsece, siue extrīsece. Et qñqꝫ mā nō est eueniēs ei a ꝑte cerebri, et capitis: sꝫ aduenit ei a ꝑte alioꝝ mēbroꝝ: et ꝓpe quū oculū iā ꝯsecuta est malitia ꝯpl'onis, et debilitauit eū, ⁊ fecit ipm susceptibilē nocumētoꝝ: et est ad quē effunduntˀ ᑫ†⌈ ⌋ supfluitates. Amplius de spēb⁹ opthalmie est, q̄ hꝫ ꝑiodū, ⁊ ꝑoxismū ſm ꝑiodū effusiōis mäe, ⁊ ꝑiodū hore gñonis ei⁹. Et ʳ⌈violētia⌋ qdē doloris in opthalmia: aut est ꝓꝑ humorē mordicatiuū corrodētē tunicas, aut ꝓꝑ humorē pl'm extēsiuuꝫ: aut ꝓꝑ vaporē grossuꝫ ˢ⌈ſm raritatē, ⁊⌋ ide est raritas i dolore. Et mäe qdē illius sicut sciuisti: aut sūt ex corpe: aut ex capite ipo: aut ex venis que oculo afferūt mām malā calidā, aut fridā. Et qñqꝫ sunt in ocl'o ipso, et illđ si accidat tunicis ocli corruptio ꝯpl'onis ꝓꝑ humorē retētuꝫ in eis: aut opthalmiā ᵗ⌈veniētē⌋ sup eas ⁊ ꝯuertat totū qđ aduenit ei de nutrimēto ad corruptionē. Et ille cuiuscūqꝫ sunt ocli exteri⁹ ꝓminētes, est susceptibilior magnitudis opthalmie, ⁊ ᵘ⌈fortioris⌋ ei⁹ ꝓꝑ humiditatē ipsoꝝ oculoꝝ: et aptionē poroꝝ ipsoꝝ. Et qñqꝫ qdē mltiplicantˀ lachryme frigide in spēb⁹ opthalmie, ꝓꝑ ꝑuationē digōnis: ⁊ mltotiēs resoluitˀ opthalmia cū sol'one näe. Et scias ꝙ malitia opthalmie est ſm q̄litatē mäe: et magnitudo ei⁹, ſm q̄ꝫtitatē ipsi⁹. Et scias ꝙ in regionib⁹ meridianis mltiplicatˀ opthalmia, et remouetˀ velociter. Sꝫ aduētus ei⁹ in ipsis pl'm est ꝓꝑ cursuꝫ mäeꝝ eoꝝ, et mltitudinē vapoꝝ eaꝝ. Sanitas vo eius in ipsis velox est ꝓꝑ raritatē poroꝝ mēbroꝝ eoꝝ, ⁊ solutionē näꝝ ipsoꝝ. Qꝫ si subito supueniat eis frig⁹, fit difficil'ipsoꝝ opthalmia, ˣ⌈⁊ ꝓhibet humorē ei⁹ a cursu.⌋ Jn regionib⁹ aūt fridis, et tpib⁹ fridis minoratˀ opthalmia: sꝫ est praua. Et paucitas qdem ei⁹ in eis est ꝓꝑ qetē humoꝝ in ipsis, et ꝯgelationeꝫ eoꝝ. Ei⁹ vo prauitas est, qm̄ qñ ꝯphenduntˀ in mēbro, nō resoluuntˀ velocitˀ ꝓꝑ coarctationē meatuū: q̄re extēduntˀ magnifice, donec accidat vt ex eis findatˀ siphac. Quūqꝫ ꝓcedit hyems septētrionalis, et seqtur ipsam ver meridionale pluuiosuꝫ: et estas ʸ⌈pluuiosa⌋ mltiplicatˀ opthalmia, et siliˀr qñ hyēs est caˀla et meridiana: replet corp⁹ humiditatib⁹: et deide seqtˀ eā ver septētrionale, tunc ꝯstrigit eos: et estas qdē borealis multiplicat opthalmiam, et ꝓpe post hyemē meridianā. et qñqꝫ multiplicatˀ ēt i estate cui⁹ ver fuit meridianū: et sicca hyems et septentrionalis. Et tu qdē ᶻ⌈ꝯsidera⌋ corpa dura ⁊⌈ſm⌋

a A. alchasa.

b A. collyriū granatoꝝ dulciuꝫ ē mirabile etiā ⁊ colliriū factum

c A. tanur.

d A. regiminis

e A. vētosatiōes frequētes, vl' cōtinue.

f A. acuti.

g A. regimen

h A. turbulētia, ⁊ ipsa est calefactio ⁊ hūectatio

i A. agitātibus ipsum.

Alia litera. k —— A.

l A. tharachsis.

m A. Alia litera inuenerit fortisi cās cās ꝑmitiuā

n A. Alia litera. apparatiōis, seu exuberatiōis venaꝝ, ⁊ cursus, et doloris.

o † A. Alia lfa ñ

p A. imo in coniunctiua

q † A. ille

r A. vehementia

s A. aut ꝓꝑ vaporē grossum, ⁊ ſꝫ raritatē in illo Alia lfa. ⁊ ſꝫ variationē in illo, tūc est variatio i dolore,

t A. ꝓlongataꝫ

v A. eminentie Alia lfa. sanitatis

x A. ꝓpterea ꝙ aduēit ei res ab ex occurrēs, ⁊ ꝓhibēs motū cursus hūoris tepidi, seu calidi.

y A. hñs aerē turbidū calidum

z A. compara

⁊ A. ad

a A.ad

regiões septẽtrionales:⁊ corpa lenia ⁊ rara[a] ⌈ſm⌋ meridionales regiones. Et ſic regiones calẽ faciũt opthalmiã, ſilr balneũ valde calm, qñ hõ ipm igre dit̃ pculdubio fac̃ opthalmiã. Et ſcias q qñ adeſt opthalmia, ⁊ oculi[b] ⌈diſpoſitio mutat̃ pñs⌋ cũ cura recta, ⁊ purgatiõe vltima: tũc cã ei⁹ eſt mã retẽta in oclo corrũpẽs nutrimẽtũ:⁊ catarrus ex cerebro, ⁊ capite, ſm q declauimus in illis, q̃ ſunt pmiſſa.

b A.alteratio pſeuerat

¶ Signa. Cap.VII.

c —— A

Elias q dolorũ, q in oculo ɔtigũt, alij ſũt mordicatiui[c] ⌈⁊ alij⌋ corroſiui, ⁊ alij extẽſiui:⁊ mordicatiui qdẽ ſignt corruptionez q̃litatis mãe:⁊ acuitatẽ ipſius:⁊ extẽſiui ſignt mltitudinẽ eius:aut vẽtoſitatez. Et opthalmia velocioris ſtat⁹ eſt, in qua lachryme magis currũt, ⁊ q̃ acutiorẽ hz mordicationẽ:⁊ tardioris eſt, q̃ eſt magis ſicca. Et lippitudo qdẽ eſt ſigtio vera maturationis, aut groſſitiei mãei. Lippitudo nãqz que eſt velox cũ leuitate accidẽtiũ, excepta grauitate ocli, eſt ſigtiua groſſitudis mãei. ⁊ illa cui aſſociat̃ maturatio, ⁊ cũ qua eſt ocli[d] ⌈exiccatio⌋ in initio parũp, ⁊ reſoluit̃ velocit̃, eſt laudabil. ⁊ illa cui⁹ granũ eſt puũ[e] ⌈raro⌋ eſt ſigtiua ocli bonitatis. Paruitas autẽ grani, maturatiõis ſigt tarditatẽ. Quũqz palpebre ɔglutinari icipiũt, tũc iã maturatiõis adeſt ppinqtas: ſic dũ pſeuerat curſus aq̊ſus, eſt initiuz adhuc. Poſt h aũt dicamus, q ɔturbatio cogſcit̃ leuitate ſui, ⁊ cã ſui, ⁊[f] ⌈q̃ztitate apatis pmitiui.⌋ Et opthalmiã qdẽ q̃ eſt cũ cõitate capitis, ſigt ſoda ⁊ g̃uitas capitis. Nã ſi via flux⁹ a cerebro ad oclm nõ eſt niſi p velamẽ extriſecũ coopiẽs caput, frõs eſt extenſa, ⁊ vene exteriores ſũt plene:⁊ ſilr iſlatio icipit venire ad palpebrã:⁊ in frõte ſũt rubedo, ⁊ pulſatio:⁊ ſi eſt p velamẽ intriſecũ, nõ appet illõ, ⁊ appet ſternutatio, et prurit⁹ in naſo ⁊ palato. Et ſi eſt cũ cõitate ſtõi, aſſociat̃ ei nauſea, ⁊ ɔturbatio:⁊ ſignũ illi⁹ eſt humor i ſtõ. Sãguineã vo opthalmiã ſignt color ocli, ⁊ exuberatio venarũ, ⁊ pulſatio tẽporũ, ⁊ reliq̃ ſigna ſanguinis in ptib⁹ cerebri:⁊ q nõ lachrymat̃ plm: ſed lippitudinẽ patit̃, ⁊ ɔglutinat̃ apõ ſõnũ. Cholicam aũt ſigt pũctura vehemẽs, ⁊ dolor aduſtiuus, ⁊ iſlãmatiuus vehemẽter, ⁊ rubedo pua, ⁊ lachryme ſbtiles acute:⁊ qñqz exulcerat:⁊ qñqz eũat̃ a lachrymis[g] ⌈ſic eſt eũo ſãguinee⌋ ⁊ nõ ɔglutinant̃ apõ ſõnũ. ⁊ h⁹ qd ẽ g̃ñis eſt q̃dã, que eſt rubedo adueniẽs oclo. ⁊ eſt de ſũma[h] ⌈ɔplonũ peſſimarũ:⌋ ⁊ qñz cauterizat oclm, ⁊ exulcerat ipm, faciẽs exulceratione motiuã ⁊ ãbulatiuã. Opthalmie pterea cholice eſt gen⁹ prurĩtiuũ, ⁊ exiccatiuũ cuz puitate rubedis, et puitate lippitudis:⁊ nõ appet apati ipſi⁹ q̃ztitas de q̃ ſit curãdũ, neqz curſus:⁊ eſt ex mã pua acuta. Sz flaticã ſignt grauitas vehemẽs, ⁊ calitas pua, ⁊ rubedo debil:imo in ea vicẽs eſt albedo:⁊ ſũt lippitudo, ⁊ ɔglutinatio apõ ſõnũ, ⁊ eſt cũ iſlatiõe:⁊ cõicãt ei facies, ⁊ color. Qõ ſi ei⁹ pncipium eſt ſtõus, aſſociat̃ ei nauſea. ⁊ flatica qdẽ qñqz ɔſeqt̃ h, vt in ipſa excreſcat ɔiũctiua ſup nigrũ pp magnitudinẽ apatis: verũtñ nõ eſt manifeſte rubedis, neqz vehementis: neqz ſũt cũ ea lachryme, ſz lippitudo. Melicaz vo ſignt g̃uitas cũ offuſcatiõe, ⁊ exiccatio, ⁊ pſeurãtia, ⁊ puitas ɔglutinatiõis. Cũ vẽtoſa aũt eſt extẽſio tm ſine grauitate:⁊ neqz eſt curſus:⁊ qñqz rubedinem facit euenire extenſio.

d A.leuitas

e A.minus

A.puatiõe cãe materialis. Alia lra puatione apatis eminẽtis ſeu apparentis.

g A.eũone opthalmie ſãguiee

h A.vlcerũ pernicioſorum

¶ Cura ɔturbationis. Cap.VIII.

i A.illius quod currit curſu opthalmie leuis

In cura ɔturbatiõis ⁊[i] ⌈opthalmie leuis, q̃ curſu ei⁹ pcedit⌋ qñqz cãe ſufficit abſciſſio. ſ. ſi fuerit cã iuuatiua a replone ſanguinis, aut alteri⁹, cuz eũone. ⁊ qñqz ſufficit ſedatio mot⁹ eius ⁊ diſtillatio lactis: aut albuginis oui, aut alteri⁹ rei in ipſo. Et ſi ɔturbatio fuĩt ex pcuſſiõe, diſtillet̃ in oclm ſanguis colũbe cals, aut alteri⁹, aut ex ſãguine ſui ipſius. ⁊ qñqz ſufficit euaporare ipm cũ ſpõgia, aut lana ifuſa in oleo ro. ⁊ decoctiõe lactis, aut decoctiõe lẽtis, aut diſtillet̃ in ipm lac mlieris ex mamilla calm: q ſi illud nõ ɔfert, tũc decoctio fenugreci ⁊ ſiet̃ al. Illi vo q̃ ex frigore accidit, ɔfert balneũ ſi nõ fuĩt factũ apa[k] †⌈ ⌋ ⁊ nõ fuerit caput ⁊ corp⁹ repleta: ⁊ ɔfert ei vaporatio cũ decoctiõe camemille:⁊ vinũ ſbtile poſt tres horas a cibo:⁊ ſõn⁹ lõgus poſt vinũ eſt ex curis iuuãtib⁹: ſiue ſit ex ſole, aut frigore, aut alijs. Et opthalmia qdẽ cui⁹ cã eſt ſcabies, ⁊ eſt leuis, fricet̃ ſcabies in pmis: deĩde curet̃ opthalmia: ⁊ qñqz remouet̃ poſt fricationez ſcabiei p ſeipſam. Qõ ſi magna fuerit non tolerãs[l] ⌈ppinqtatẽ preparationis⌋ fricationis adminiſtrent̃ ſubtiliatio, ⁊ lenificatio, ⁊ mũdificatio: ita vt fiat opthalmia obediens, ⁊ tolleret[m] ⌈inter ſe vicinitatem,⌋ ⁊ inter regimen[n] ⌈mundificationis⌋ fricationis.

k † A.opthalmicum

l A.approximationẽ regiminis

m A.approximationem inter ſe

n —— A.

¶ De cura cõmuni ſpecieruz opthalmie, ⁊ effuſione fluxuum ad oculum. Cap.IX.

Canon cõis in regimie opthalmie mãlis, ⁊ reliq̃rũ egritudinũ ocli mãliuz, eſt minoratio cibi, ⁊ ipſius[o] ⌈exiccatio⌋ ⁊ electio ei⁹ qõ g̃nat hũorẽ laudabilẽ:⁊ alienatio oĩs vaporoſi:⁊ alienatio oĩs rei q̃ eſt male digõnis, ⁊ alienatio coitus ⁊ mot⁹, ⁊[p] ⌈applaudatiõis q̃ eſt a vino,⌋ ⁊ alienatio comeſtiõis acetoſi, ⁊ ſalſi, ⁊ acuti:⁊ aſſiduatio lenitatis nãe. Et flõmia ex cephalica eſt ɔueniẽs oĩbus ſpẽb⁹ ei⁹. Et opz qdẽ vt viſus patiẽtis opthalmiã nõ cadat ſup albedinẽ, ⁊ ſup radios imo ſit qõ ſubſternit̃ ei, ⁊ q̃ ipe circũdat̃, nigrũ ⁊ viride:⁊ ſup faciẽ ei⁹ ſuſpẽdat̃ pãnus penit⁹ niger apparẽs oclo ei⁹. Et niger qdẽ ſit in diſpõne egritudis:⁊ celeſtis in diſpõne ſanitatis:⁊ oz vt ſit dom⁹ in q̃ habitat ad tenebroſitatẽ declinãs. Et opz vt ad ipm attrahat̃ ſõnus: eſt. n. medicamẽ bonuz. Et expedit ne pili pmittant̃ plõgari, qm valde ſunt nociui opthalmie, niſi fuerit[q] ⌈pili in radice ſoluti.⌋ Illud. n. ɔfert in q̃ztũ exiccãt hũiditates attrahẽdo ad nutrimẽtũ eorũ. Et quũ corp⁹ eſt mũdũ, ⁊ humor faciẽs opthalmiã eſt effuſus in venis:⁊ ex g̃ñe ſãguinis groſſi, ⁊ pcipue in fine opthalmie, tũc balneationis impſſio in ſbtiliãdo mãm, ⁊ pot⁹ vini puri ad[r] ⌈repellendum ipſam,⌋ ⁊ eũandũ ſunt iuuãtes. Et balneũ qdẽ poſt eũonẽ eſt melius medicamẽ ad opthalmiã:⁊ pcipue ſi fuerit vaporatio ſedãs dolorẽ. Et ex eis qb⁹ opz regimẽ eſſe in opthalmia, ⁊ reliqs egritudinib⁹ oculi mãlib⁹, eſt eleuatio puluinaris, ⁊ cautela deſcẽſionis ei⁹. Et opz vt ex toto elõget̃ oleũ a capite patiẽtis opthalmiã, qm ipm eſt magis vehemẽtis nocumẽti, ⁊ diſtillatio olei, ⁊[s] †⌈ ⌋ ſit oleũ ro. in aurem eſt valde magni nocumẽti. Et qñqz magnificat opthalmiã adeo, vt ſtrigat tunicas. Qz ſi fuerit mã pcedẽs ex mẽbro, tũc oportebit vt eũet̃ mẽbruz illud, ⁊ trahat̃ ad ɔtriuz ptis cũ q̃lz re. ſ. p cliſtere, aut flõmiã, ⁊ alia. Et fortaſſe nõ ſuffic̃ flõmia ex cephalica: ⁊ eſt nec̃ia flõmia arterie tpis, ⁊ auris, ad abſcindẽdũ viã p quã aduenit mã:⁊ illud qñ mã aduenit oculo p arterias extrinſecas. Quunqz voluntas adeſt icidẽdi[t] ⌈arteriam⌋ capitis, opz vt radat̃ caput, ⁊ cõſideret̃ que illarũ puarũ arteriarũ ſit magis pulſans, ⁊ maior, ⁊ calidior, ⁊ icidat̃, ⁊ pueniat̃ ad finẽ in eius extractione, ſi eſt ex eis que iciduntur:⁊

o A.alleuiatio Alia lra ſubtiliatio

p A.inunctionis capitis ⁊ vini

q A.capilli mereſcãt in radice.

r A.cõmotionẽ ipſi⁹, ⁊ ad expellendum ſeu ad

s † A.ſi

t A.iſtas arterias

sunt parue, nõ magne. Et qñ incidit illa que est sup tps, opz vt liget in pmis, deinde abscindat postq̃ eligit illud cuius preterijt rememoratio. s. vt sit post euonẽ, z abscindat maior minor, z calidior eax: z opz ante icisionẽ, vt ᵃ⌈stringat⌋ qd est in ea iferius cũ filo sericino ᵇ⌈in lõgitudine:⌋ z dimittat ligatura in ipsa: deinde icidat qd est post ipsam. Et quum putrefit lz vt auferat ᶜ⌈strictura:⌋ z ipsa qdem est necia in ea que est ᵈ⌈maxima.⌋ Jn pua vo sufficit vt pfunde scarificet, qtenus currat qd in eis est de sãguine. ᵉ⌈Jllud. n. qñqz pximũ est iuuamẽto ventosax in nocra z positioni⌋ sãguisugax sup frõtem. Et qñ non sufficit illud qd fit, fiat flõmia ex lachrymali augulo: z ex vena frõtis, quũ tñ ventose nocre sunt vltimi iuuamẽti. Quñqz plõgat egritudo admistrent sief, in qb᷒ ponunt es vstũ, z attramentuz vstũ: z qñqz sufficit facẽ alcohol ex aloe solo: z quũ plõgat opthalmia, z nõ iuuat ab aliquo: tũc scias q in tunicis oculi est mã mala corrũpens nutrimẽtũ supueniens ei: qre ᶠ⌈recedẽs ɔfuge⌋ ad aliqd qd sit sicut abluta tutia, pmista lenitiuis, sicut cerusa. z climia aurea abluta, z amilo, z pauco gummi. Et qñqz cauteriũ sup verticẽ est necium, vt retineat catarrus. Qñqz. n. eius pseuerãtia est pp̃ter pseuerãtiã catarri. Quũ aũt initiũ est ex velaminib᷒ intrinsecis, tũc cura est difficilis, nisi sit ᵍ⌈eius resolutio fm⌋ euãtia fortia, cũ admistratione emplox ɔfortantiũ caput cognitox ad hãc rem: sic̃ est emplm factũ de spica, z rosa, z acatia cũ aqua coriãdri humidi, z ipo coriãdro humido, z sicco, cũ pauco croco, dimissuz sup locũ vna hora, aut duab᷒: deide remoueat, z qñqz admistrant in ea glutinatiua, z ʰ⌈cõmẽsuratiua mãex acutax.⌋ Et gña lactis sunt ex sũma eox. Et nõ est ɔueniẽs vt dimittat distillatio ei᷒ in oculo tpe lõgo: imo opz vt remoueat, z renouet oi hora. Et de eis est albugo oui: z nõ est necium in ipsa vt ⁱ⌈remoueat,⌋ imo si dimittat horis aliquibus, non nocet: z est laudabilior in hoc lacte: z si sit lac magis abstersiuuz: z albumẽ qdẽ oui aggregat cũ lenificatiõe, z applanatiõe sua, si nõ adheserit, et nõ strixerit poros. Et decoctio fenugreci aggregat cũ lenificatione sua, z maturatiõe sua, vt faciat planũ, z sedet dolorẽ, z oleũ ro. est hui᷒ gñis. Et penit᷒ opz, vt nõ sit in medicina admistrata in oclo, z pp̃e in opthalmia, aspitas neqz q̃litas saporis ᵏ†⌈ ⌋acetosi, aut acuti. z opz qdẽ vt ɔterat valde, qtenus ipsi᷒ remoueat aspitas. z q̃to plus tibi est poſe vt ˡ⌈sis ɔtẽtus isipidis odore⌋ puatis. Nã illud est bonũ. Jnterdũ vo admistrant caputpurgia ᵐ⌈mũdificatiua⌋ z q̃ eox cursu pcedunt exñtia ex eis q̃ p nares mãei ptẽ extrahũt: z de qb᷒ tũc nõ timet q ad oculuz aliã trahãt mãm. Gargarismata q̃z qñqz admistrant i ea. Et de medicamẽtis qdẽ iuuatiuis, est vaporatio ex aqs tepidis cũ spongia, z lana. Et qñqz admistratio semel fcã: aut bis satis sufficit: z qñqz est neciuz vt plm iteret fm fortitudinẽ opthalmie, z ei᷒ debilitatẽ. Quñqz in aq̃ qua fit vaporatio meliloti, z fenugreci fuĩt decoctio, erit vltima in ɔferẽdo. Jnterdũ pterea sup frontẽ liniunt apocrustica: z pp̃e quũ via effusiõis mãei, est velamẽ extrisecũ. Et hec qdẽ apocrustica sũt sicut cortices batheke pp̃e, z sic̃ sief memithe, z sic̃ feluzaba ragi, z aloes, z semẽ ro. z crocus, z sarcocolla: z q̃ sũt sicut aq̃ solatri, z aq̃ vge pastoris: z silr ⁿ⌈rãn᷒⌋ z sauic ordei, z solatrũ, z cydoniũ. Qd si supfluitas fuĩt vehemẽtis calitatis, z tenuitat, admistrent epithimata vehemẽtis stipticitatis, sic̃ de gallis, z balaustijs, z tribul. z emplm ex eis ᵒ⌈cursib᷒ fluxuũ⌋

ᵃ A. ligetur

ᵇ A. ligatura lõga

ᶜ A. ligatura

ᵈ A. maior.

ᵉ A. Et qñqz est illi pxima in iuuamẽto vẽtosatio nocre z positio.

ᶠ A. recurre

ᵍ A. radix seu fũdamẽtũ curationis eius super

ʰ A. ɔtẽperãtia mãs acutas

ⁱ A. Alia litera. renouetur

ᵏ† A. sicut amari, aut

ˡ A. intẽdas cuz calefacientib᷒ sapore

ᵐ A. exsicla Alia lra leniẽtia

ⁿ A. alhausegi, vel hausegi.

ᵒ A. sup vias fluxuum

adhibitum hz maximã efficaciã: z hoc qdẽ quum mã fuerit cala. Sz si fuerit frida, tũc fiãt ex eis que exiccãt, z ɔstrigũt, z ɔfortãt mẽbrũ cũ calefactiõe, sicut epithimata ex sãbaco, z sulfure. z baurac. Et opz qdẽ vt oculus assidue mũdificet a lippitudine ex lacte distillato in ipm: z laua ipsuz ᵖ†⌈ ⌋ albumie oui. Qd si tact᷒ fuerit necius, oportebit vt sit cum facilitate. Et opz si fuerit opthalmia vehemẽs, vt fiat flõmia vsqz quo timeat lipotomia. sanguinis nãqz emissio plimi sanat in hora. Et opz iq̃tũ poſe est, vt retardet in opthalmia collyriorum admistratio vsqz ad tres dies: z sufficiat regimẽ p̃dictuz ex euonib᷒, z attractione mãex ad extrema: z ᑫ⌈in hora quã dixim᷒ locox z dispõnũ.⌋ Deide si post illud admistret collyrium, nõ erit malũ: plerũqz eni sanat opthalmia his reb᷒ absqz cura alia.

Nature vo lenitas est res, q̃ est necia: imo ẽt neciuz z soſone educat humor dñans sãguini post flõmiã. Et in vaporatiõe qdẽ nõ existit bonitas añ mũdificationez, neqz in balneo. Et qñqz fit illud cã attrahẽdi mãm plimã ʳ⌈coopientẽ⌋ tunicas ocli. Et opz vt in pncipio nõ admistrent inspissatiua fortia, z q̃ sunt vehemẽter stiptica: qm ispissant tunicas, z phibẽt resoſonẽ, z magnificãt dolorẽ: z pp̃e quũ dolor fuĩt fortis. Et ea ẽt que debilr ɔstrigũt in pncipio, nõ sufficiũt ad phibendã mãm: z nocẽt pp ispissationẽ tunicax, z ɔstringũt mãm in eis: q si aliqd hox ɔtingeret, succurre cũ vaporatiõe ex aq̃ cala semp: z solũ collyriũ albũ dissolutũ in aq̃ meliloti est ɔueniẽs: fortius nãqz illo cũ repſone capitis qñqz est ei nociuũ. Resolutiua vo in pncipio opthalmie vehemẽter deuita. Et plmqz est necia post ista stiptica, z pp̃e qñ eis narcotica sunt admista, distillatio aque zuccari, z aq̃ mellis in oculo. Qd si puenit ex istis cõmotio egritudis, ifridabis eã cũ eo in quo non sit ispissatio ad succurrẽdũ ei. z opz vt itẽdas ˢ†⌈ ⌋añ hoc ad mũdificationẽ lippitudis cũ facilitate: z nõ noceas oclo: in lippitudis nãqz mũdificatiõe est doloris alleuiatio, z abstersio ocli: z medicinis adest politas opãdi. Et qñqz doloris vehemẽtia facit neciam stupefacientiũ adhibitionẽ, sic̃ succi pomorum mãdragore, z lactuce, z papaueris, z ᵗ⌈aliq̃tule aq̃ sumac. Expelle ergo illa q̃tũ potes⌋ q si aliqd eox admistras pp̃t necessitatẽ, admistra ipm fm cautelã. z si poſe est tibi vt sis ɔtẽtus cũ albumine oui ɔq̃ssati cũ aq̃ in q̃ papauer sit decoctũ, fac: z fortasse oportebit vt ponas cũ eo fenugrecũ: vt iuuet ad sedãduz dolorẽ ex pte resoſonis, z resoluat ẽt, z remoueat nocumentũ stupefactionis: qd si mã est sbtilis z corrosiua, non est malũ apud me vti opio, z stupefactiuis: ipm nãqz est sanans eã, z non succedit dolor: q̃uis oporteat credẽ q inq̃tuz visui nocet, est malũ. vex ᵘ†⌈ ⌋opio ˣ†⌈ ⌋ in dolorib᷒ a mã corrosiua pueniẽtibus ʸ†⌈ ⌋nõ est malũ apd me vti. Jpz. n. sanat celeriter.

Et cura qdẽ mordicatiõis est ex ɔglutinatiuis, z ifrigiditatiuis, z subtiliatiuis. Et cura extẽsiõis est cũ mollificatiõe ocli, z resoſone p ea quox vnũqdqz diximus in loco suo, z pmutatione mãei. Quuz autẽ egritudo fit chronica tunc est flõmia faciẽda ex lachrymalib᷒: z flõmãde sunt ambe arterie, que sunt post aures. Et opz vt patiẽs opthalmiã, z patiẽtes reumatismos ad oculos, deuitent queadmodũ mltotiẽs diximus inunctionẽ capitis, z distillationem alicuius olei in aurẽ. Et penit᷒ cura opthalmie, est sicut cura reliquox apatum ex repcussione pmo, z resoſone scdo: verũtñ exigit pp̃ter mẽbrũ ipm supflua facilitas: z est vt illud qd repellit, z repcutit, et

ᵖ† A. aut cum

ᑫ A. assiduet qd diximus ex locis z dispositionibus

ʳ A. disrũpẽtem

ˢ† A. sicut diximus

ᵗ A. aliquid ex sumach, z ptermittãt illa q̃tuz est tibi possibile

ᵘ† A. vti

ˣ† A. z stupefactiuis

ʸ† A. pp causaz permanentem

subtiliat, ꝛ qȏ resoluit, ꝛ abstergit, non sit laboriosi tactus, ledēs sensuz, faciēs euenire aspitatē. Et illȏ qdē nō cōplet, nisi sit stipticitas eius qȏ refrenat, tē perata: ꝛ mordicatio ei⁹ qȏ resoluit, leuis pua: imo est melius vt sit in illo exiccatio sine mordicatiōe: et vt violētia laboris eius frāgat p illud qȏ eis admi sceť de eis, q̄ sunt sicut albumen oui, ꝛ lac mulieris mulctū sup ꝯfricationē collyrij q̄ fit alcohol. Quuz aūt mā iaz est eūata, ꝛ dolor nō est in sūmo laboris, administra collyriū noiatū vnius diei, cōmistū cuz eo qȏ sit sicut vitellus oui: ꝛ neqꝫ est lōginquū qn sa neť ifirmus in die suo: ꝛ igrediať balneū in [a] ⌈seqn ti.⌋ Sitqꝫ illud qȏ sufficit ad resoluēdū residuū ma teriei sicut est collyriuz de spica. Et qn̄qꝫ hora facit neciūm vt [b] ⌈facias ipm odorare de collyrio alisti/ ptatan⌋ in die p̊ rē modicaz: ꝛ addas in die scȏo de eo, ꝛ erit cū eo salus: quūqꝫ mā [c] ⌈fit praua i opthal mia aūte⌋ ad dissoluēduz tūc forsitā est neciūm ali/ qd qȏ sit simile succo cucumeris asinini.

a A. sero

b A. in ipso admi nistres sief ex sief alipstitathan

c A. inobediens fuerit in opthal mia antiqua

De cura opthalmie calide cholerice sanguinee et herisipile. Cap. X.

Regimen cōe opthalmie cui⁹ cā est mā cholica, aut sā/ guinea, est flōmia ꝛ eūatio. Nam si cā fuerit sāguis calidus cholicus: aut cho lera sola ꝯfert cū flōmia eūatio ex ꝺco/ ctione myrobal. ꝛ qn̄qꝫ poniť in ipsa turbit. Qȏ si cū ea fuerit aliqꝫtuluz grossitiei, ꝛ scīueris ꝙ mā sit ībibita in velaminib⁹ cerebri, ꝯfortabis eā cuz hie/ rapig. ꝛ fortasse sufficit in hꝰ infusio aloes: ꝛ si illic fuerit calītas, erit aq̄ in qua ipse īfundeť aq̄ endiuie aut aq̄ pluuialis, [d] ⌈aut ille ambe. Et⌋ opz qdē, vt in initio fiat in ipsa emplm oculo ex ifrigidatiuis, q̄ sunt exp̄ssiones, sic̄ exp̄ssio lingue arietis, ꝛ exp̄ssio folioꝝ [e] ⌈salicis⌋ ꝛ mucillagines, et distillatio eaꝝ in ipso: deide albumē oui cū lacte asine, aut solum. Deinde collyriū albū, ꝛ reliqua collyria que reme/ morabimur in apocrusticis. Et neqꝫ in eis finē ꝯse/ quaris, ꝑpter quē tunice īspissanť, ꝛ mäe ꝯstringā/ tur, ꝛ dolor fortior fiat. Quūqꝫ repulleris mām per eūonē, ꝛ attractionē, ꝛ apocrustica, tūc gradati tē/ das ad maturatiua: ꝛ sint in ꝑmis mista cū apocru sticis. Est ergo in ꝑmis ꝯueniēs eoꝝ cōmistio cum aliquo qȏ sit sicut aq̄ rosꝫ. Et in gn̄ib⁹ qdē lactis est v̄tus maturatiōis. Et in mucillagine psilij est cū re/ pcussione maturatio q̄dā. Et mucillago semis cydo nij est vehemētioris maturationis, q̄z ipsa. Et aq̄ fe nugreci bona maturatiōi, est sedatiua doloris: ꝛ est maturatiuoꝝ dignior vt ab ea incipiať: ꝛ non est in ipsa attractio. Et si est neciūm igrossare aliqd ex il/ lo fiat cū mucillaginib⁹: aut ifrīdare, fiat cū succis: ꝛ iam exptus est succus arboris, que grece noiatur [f] ⌈achatam ꝛ siriace asel⌋ in ꝑncipio opthalmie ca lide, ꝛ [g] ⌈iflāmationis⌋ eius: ꝛ fuit ꝯueniēs cū ꝓꝓe tate forti. Et succi qdē isti qn̄qꝫ coagulanť, ꝛ reser/ uanť. Postea trāsi ab hꝰ ad decoctionē meliloti, in qua sit dissoluta sarcocolla alba ꝓꝓe nutrita cū la/ cte mulieris, ꝛ asine. Quūqꝫ [h] ⌈descēdere⌋ incipit, adde in admistratiōe resoluētiū, qȏ sit fortius sicut sarcocolla in aq̄ fenugreci, ꝛ feniculi: et vaporatio ex aq̄ in qua decocta sint crocus, ꝛ myrrha. Et ad/ ministra balneū si scīueris, ꝙ cerebrū sit mūduz. Et da in potu post cibū per aliqs horas aliqd vini an/ tiqui puri in parua q̄ztitate: nā balneuz post ipm in aqua cal̄a, ꝛ vaporatio si fiat, erit illud iuuamē. Et administratio ēt collyrioꝝ narratoꝝ in antidotario ad [i] ⌈descēsionē⌋ opthalmie, ꝛ finē eius. Qȏ si mā fuerit sāguinea, adhibebis vētosas post flōmiaz: ꝛ assiduabis fricationē extremitatum, ꝛ ꝯstrictionez eaꝝ plus q̄z in alijs: ꝛ administrabis in ꝑncipio rei succos p̄dictos, deide admiscebis ei medullam pa nis: postea īfunde panē illuz in rob, ꝛ pmiscebis in ipso: ꝛ fortasse oportebit vt pmisceas cū illo parūp opij, si fortis fiat dolor. Qȏ si mā fuerit cholerica, euacuabis post flōmiā cū eo qȏ educit cholerā. Et administrabis balneū ex aq̄ dulci. Et qn̄qꝫ ꝯueniēs erit effundere aquā frigidā ei sup caput ꝛ oculum. Et qn̄qꝫ lauať facies ex aq̄ frida cui admisceť paꝝ aceti, ꝛ ꝯfert. Et oz vt in cholica sit maior audacia in admistratione stipticoꝝ in ꝑncipio [k] ⌈sine⌋ sup/ fluitate: ꝛ in admistratione collyrioꝝ stipticoꝝ dis/ solutoꝝ in succis. In herisipila aūt, q̄ est ex sūma il/ lius, opz vt administrenť post eūonē cū solutiuis, ꝛ clisteri empl̄a fcā ex corticibus granatoꝝ decoctis sup prunas, ꝛ tritis cū rob, aut melle: et assidue fiat ei euaporatio cū spōgia cal̄a: ꝛ facere emplm ex fa rina orobi, ꝛ frumēti decocta cum sirupo mell̄, aut cum radice [l] ⌈lilij⌋ trita cōfert ei. Et opz vt assidue abluať oculus [m] †⌈ ⌋ ꝛ assidue infrigide tur, ꝛ humecteť. Sed sufficientia in ifrigidātibus, est ex eis que tardāt, ꝛ hebetant: ꝛ quādo resoluiť egritudo, ꝛ remanet [n] ⌈caliditas⌋ fac emplm ex vi tello oui assati, ꝛ ꝯtriti cū croco, ꝛ melle, ꝛ reliquis que scripta sunt ed herisipilā in antidotario.

d A. ꝛ in oib⁹ ... lis

e A. alkalef

f A. atbatha, et psice asech, vl̄ s̄z aliā l̄raz gersech

g A. in statu

h A. declinare

i A. declinatōez

k A. cum

l A. Alia litera. liquiritie

m † A. cū lacte

n A. rubedo Alia l̄ra plaga

De cura opthalmie frigide. Cap. XI.

In opthalmia frigida fcā a materijs fridis oz vt euacueť hūor fridus. Et qn̄qꝫ est neciūz iterare, siue sit potio, siue [o] ⌈iniectio⌋ siue gargarisatio. Et vt sit initiū cure a repcussiuis, que nō sunt infrigidātia valde. Sz sint illa in qb⁹ est subtiliatio [p] †⌈ ⌋ sic̄ myrra, ꝛ sarcocolla. Et si admini/ straueris coliyriū de spica cū aqs cōmēsuratis, erit ꝯueniēs. Et si in tunicis pupille nō fuerit nocumen tū, facies alcohol ex aq̄ in qua bullita sint crocus, ꝛ calcadis, ꝛ mel. Et opz vt liniať in principio frons ex calcadis: ꝛ ꝓꝓe cuz via materiei est p velamē ex/ trinsecū: ꝛ sil̄r nō est maluz si abluat faciē ex aq̄ in q̄ dissoluiť calcadis, ꝛ ꝓꝓe qn̄ via mäe est ex velami/ ne extrinseco. Et si liniant palpebre in principio ex tyriaca, ꝛ sulfure, ꝛ arsenico, est bonū. Et potus ty riace ēt ꝯfert. Et iam qdē expta sunt in hoc folia al/ kerua ꝯtrita, ꝛ cōmista cū [q] ⌈aneto,⌋ ꝛ folia malue decocta in vino. Nos vero dicemus in antidotario troc. ꝯueniētes ad liniendas palpebras. Et aq̄ qdē fenugreci, ꝛ mucillago seminis lini est ex eis, quoꝝ distillatio in oculū patiētis opthalmiā fridā, ꝯfert. Et post illud collyriū [r] †⌈ ⌋ lenitiuū, ꝛ colly/ riū rubeū maius, ꝛ [s] ⌈collyriū alraigene,⌋ ꝛ sarco colla dissoluta in succo folioꝝ capparis. Et emplm ex folijs capparis solū. Et ꝯfert oib⁹ istis regimen subtile, ꝛ administratio balnei, ꝛ vini puri albi.

o A. clistericatio

p † A. Alia l̄ra. aliqua

q A. alumine

r † A. rubeum

s A. sief alame gi dachiana

De cura alguardēgi. Cap. XII.

Opthalmie xͦo q̄ fcā est guar denegi: cura est eūatio, ꝛ flōmia, ꝛ vētosatio, ꝛ qn̄qꝫ est tibi neciūz icidere arteriā. Qȏ si fuerit opthalmia cal̄a, ꝛ eūaueris ex toto cor pore, ꝛ ex venis capitis, ꝛ ventosaueris, oportebit vt admistres sicut collyriū albū de repcussiuis, ꝛ si/ cut succus lenitiui fridi. Empl̄a xͦo exteriora sunt, sic̄ croc⁹, ꝛ folia coriādri, ꝛ melilotū cū vitello oui, ꝛ pane infuso in rob vue. Et qn̄qꝫ est neciūm vt eis admisceať de narcoticis aliqd. Et linimenta ēt sint ex hꝰ, ꝛ ex memithe, ꝛ litio, ꝛ aloe. Et ex eis qdem que expta sunt ad eā est vitellus oui cuz adipe vrsi,

de q̄bus fiat sicut emplr̄m, ⁊ supponant̄ sup oculuȝ: ⁊ quū dolor sit fortis infundat̄ in [a] ⌈ ꝑputijs⌋ vue. Deinde ɔterat̄ cum vitello oui, ⁊ supponat̄ oculo. Quuȝ aūt dolor sit fortior īfundat̄ crocus ɔtrit⁹ cū lacte, ⁊ succo coriādri, ⁊ distillet̄ in oculū. Quidaȝ xͦo diligūt in guardenegi vt administrent̄ cure extrinsece, ⁊ sufficiat distillatio lactis trib⁹ diebus in oculuȝ, si dispō illud tolerauerit. Et illi qdē q̄ alcocol administrāt, iaȝ expti sunt in guardenegi [b] †⌈ ⌋ad dolorē vlceratū, vt fiat alcobol, ex sarcocolla, ⁊ croco, ⁊ sief memithe, ⁊ opio. Qđ si fuerit guardenegi post opthalmiā fridā grossam purgabis cū hieris nec̄io, ⁊ administrabis mucillagines lenificātes factas [c] ⌈ex⌋ succo caulis, aut aq̄ decoctionis eius. Et q̄ñq3 erit tibi nec̄ium ꝑmiscere eas cum aq̄ solatri. ⁊ q̄ñq3 erit tibi nec̄ium vt ꝑmisceas eas cum myrrha, ⁊ [d] ⌈sarcocolla.⌋

¶ De cura opthalmie ventose. Cap.XIII.

Opthalmia aūt vētosa curat̄ cum embrocis, ⁊ vaporationibus, ⁊ balneis. Et vaporatio qdē ex milijs est iuuātior vaporationuȝ, que fiūt ei. Quidā xͦo ꝑsumptuosi q̄ñq3 audent administrare narcotica apud doloris vehementiā, ⁊ id vt sedet̄ in hora. Sed ipse excitat̄ post horā vehementius, q̄3 prius fuit, propterea ꝙ prohibet resolui ventositatem.

¶ Sermo [e] ⌈vniuersalis⌋ de medicinis opthalmie vsitatis. Cap.XIIII.

Collyrium qdē albū. Nā ipsuȝ est ɔglutinatiuū, infrigidatiuū, sedatiuū doloris, rectificatiuū hūoris mordicatiui. Q̄ñq3 admiscet̄ ei opiū, fit vehementius sedatiuuȝ doloris: s3 fortasse nocet visui, ⁊ ꝓlōgat egritudineȝ ꝓpt̄ stupefactionē, ⁊ cruditatē quā facit. Et ex eis que ꝓcedūt suo cursu [f] ⌈est troc. roƀ. est maximi iuuamēti i iflāmatiōe, ⁊ dolore, ⁊ est maior, ⁊ minor⌋ Et tu qdē inuenies i antidotario trociscos, ⁊ collyria h⁹ gñis. Et iuenies in tabulis oculi medicinaꝝ singulariū repcussiua, sic̄ merdasengi, ⁊ dragagātū ⁊ litiū, ⁊ rosa, ⁊ antimoniū [g] ⌈safamsi⌋ ⁊ acatia, et memithe, ⁊ sandalū, ⁊ galle, ⁊ lutū sigillatū, ⁊ reliq succi, ⁊ gūmi, ⁊ reliq̄. Et de singularib⁹ qdē q̄ maturāt mās grossas sūt sic̄ myrrha, ⁊ crocus, et olibanū, ⁊ spica, ⁊ castoreū, ⁊ paꝝ ęris rubei [h] †⌈ ⌋ ⁊ aloes ꝓpe, ⁊ amomū, ⁊ cornu cerui adustū. Mēsurare aūt humorē cuȝ eo qđ est fridius, ⁊ cū eo qđ est calius, est illud qđ ꝑtinet ad idustriā artificialē i ꝑticularib⁹. Reliq̄ xͦo ꝑmista expta dicā i antidotario. Et ex repcussiuis exptis ad vehemētiā doloris, ⁊ mām grossā, est encaustrū [i] ⌈⁊ alesehēfeti⌋ cū melle puro: ⁊ aq̄ fenugreci ponat̄ in āgulis lachrymalib⁹ cū stillo. Sed de cōpositis sūt sic̄ collyriuȝ [k] ⌈istipticā⌋ ⁊ rubeū lenitiuū ⁊ collyriū đ scedenegi maius ⁊ troc. de semib⁹ ex sūma eoꝝ sūt bōi vltie.

¶ Tractatus secundus de residuis egritudinib⁹ ei⁹ qđ de oculo apparet, ⁊ plr̄m eius est de egritudinibus cōpositionis, ⁊ continuitatis.

¶ De vesicis. Cap.I.

Contingunt in oc̄lo vesice aquose i q̄busdā corticib⁹ cornee, que sunt q̄tuor tunice. Et hec q̄dem aquositas coarctat̄ iter duos cortices horū.iiij. Et eius qdē loc⁹ ꝓculdubio diuersificat̄: ⁊ qui est ꝓfūdior eoꝝ, est deterior, ⁊ diuersificat̄ s̄m augmentum ⁊ diminutionē cum q̄3titate: ⁊ diuersificat̄ ꝓpter suū colorē: ⁊ eēntiā suā. Et q̄ñq3 diuersificat̄ ꝓpter [l] ⌈suauitatē suā,⌋ ⁊ acuitatē suā, ⁊ corrosionem suā: ⁊ q̄cūq3 eaꝝ est ad corticē primū, est [m] ⌈mala⌋ nigra, q̄m illa [n] †⌈ ⌋ꝓhibet visū a ɔꝓhensione vue: ⁊ ꝓfunda ꝓhibet a ɔꝓhēsione ipsius, q̄m radi⁹ est remotior ad h̄ vt ipsam faciat ꝑuiā, q̄re vȝ alba. Et plīma aq̄sitas acuta est mala: q̄m ledit cuȝ extēsiōe, ⁊ corrosiōe sil̄: ⁊ [o] ⌈ois qdē q̄ est copiosior⌋ est plus extēsiua, ⁊ plus dilatās, ⁊ corrodens. Que aūt ex ea opponit̄ foramini nocet visui [p] †⌈ ⌋ꝓprie quuȝ est corrosiua, ⁊ vlceratiua.

¶ De cura. Cap.II.

Cura ipsius dū est ꝑua, est cū medicinis exiccatiuis: ⁊ cū eis q̄ sunt sicut medicamē de luto cōparato ad samios: ⁊ est vt sumant̄ luti samij torrefacti. ℥.iij. ⁊ tutie. ℥.j. ⁊ climie lauate, ⁊ antimonij abluti amboꝝ aā. ℥.ij. ⁊ scorie ęris ablute. ℥. [q] ⌈iij.⌋ opij. ℥.iij. gūmi. ℥.iiij. terant̄ cū aq̄ pluuiali, ⁊ fiāt ex eis collyria: ⁊ administrent̄ cuȝ aq̄ fenugreci: ⁊ q̄ñ [r] ⌈multiplicat̄⌋ curet̄ cum ferro.

¶ De [s] ⌈exituris⌋ oculi ⁊ cornee. Cap.III.

Exiture [t] ⌋ oculi gñant̄ s̄m plr̄m ab humorib⁹ acutis, adustis: ⁊ sunt septem sp̄ēs: q̄tuor a sup̄ficie cornee, q̄s. G. noiauit vlcera: ⁊ accidit ꝓpter eas asperitas. ꝑma eaꝝ est vlcus silis fumo exn̄s sup nigrū oculi expāsa, occupās locū magnū: ⁊ noiat̄ [u] ⌈albassue,⌋ ⁊ fortasse noiatur [x] ⌈chatemē.⌋ Deide est sp̄ēs altera, ⁊ est ꝓfūdior, ⁊ est vehemētius alba, ⁊ minoris q̄3titatis, ⁊ noiatur nubes: ⁊ fortasse noiat̄ ēt [y] ⌈chatemē.⌋ Et deide est sp̄ēs tertia coronal', ⁊ est sup coronaȝ nigredis, que q̄ñq3 occupat de albo ɔiūctiue aliq̄d: ⁊ vȝ ꝙ est sup pupillā albuȝ, ⁊ qđ est sup ɔiūctiuā, rubeū. Et q̄rta noiat̄ adustiua, ⁊ noiat̄ ēt lanosa, ⁊ existit in eo qđ appet de pupilla, ac si lana pauca eēt sup ipsum. Et tres sunt ꝓfūde, q̄ꝝ vna noiat̄ anulū, submersā hn̄s ꝓfunditatē: ⁊ est vlcus strictū, ꝓfundū, mundū. Et sc̄da noiat̄ [z] ⌈lilimie. s. vugula⌋ ⁊ est minoris ꝓfunditatis, ⁊ latioris occupationis. Et tertia est vlcus, qđ noiat̄ alficume. s. ⁊ adustiuū, ⁊ est ēt vlcus sordidum, hn̄s crustas, in cui⁹ mūdificatione est timor: humiditas eni currit [⁊] ⌈per⌋ corrosionē pāniculoꝝ, ⁊ corrūpit̄ cum ea oculus. Ulcera xͦo in oc̄lo fiunt aut successiōe opthalmie, aut successiōe bothor ꝓpt̄ ꝑcussionē: ⁊ multotiēs qdē est ꝑncipiū vlceris interius, ⁊ disrūpit̄ ad exteriora, ⁊ econuerso.

¶ De signis. Cap.IIII.

Signa vlceris in eo qđ de oc̄lo apparet sūt, ꝙ est pūctū albū, si est sup pupillā, ⁊ rubeū, si est in ɔiunctiua, ⁊ est cū eo dolor vehemēs, ⁊ pulsatio: ⁊ q̄ñ ē sanies, q̄ iuenit̄ i [ꝯ] ⌈eo qđ⌋ supponit̄ alba, fit dolorē [ꝑ] ⌈debilē⌋ ⁊ pulsationeȝ fortē. Si xͦo fuīt citrina, ⁊ fusca, aut sb̄til'erit in illo leuior: ⁊ si fuerit rubea, tūc dolor erit leuior valde.

¶ De cura vlceris. Cap.V.

Cum fuerit vlcus in oc̄lo dextro, dormiat super sinistrū. ⁊ q̄ñ fuerit in sinistro, dormiat sup dextrū, et opȝ vt subtiliet regimē in ꝑmis. Quuȝ ergo disrūpit̄ vlcus, declinet regimen ad extremitates, ⁊ ad pullos vt nō debilitet̄ [a] †⌈ ⌋ ⁊ nō ɔsolidet̄ vlcus: ⁊ multiplicent̄ sup̄fluitates corpis ei⁹: ⁊ opȝ vt nō repleat̄: ⁊ non clamet nec sternutet, q̄3tum po'e est, neq3 igrediat̄ balneū, nisi

a A. coagulato
b † A. ⁊ ad cēm
c A. cum
d A. croco
e A. paucus seu breuis
f A. sūt troc. rosaꝝ sūt eni maximi iuuamēti, et sunt maiores et minores
g A. alassbeani
h † A. adusti
i A. seu tinctura nigra alasacpafe
k A. astasitbican
l A. dulcedineȝ suā, seu ꝑꝑ saporē eius isipidum
m —— A.
n † A. non
o A. q̄3to plus est ꝓfundior
p † A. et
q A. Una lr̄a. iiij Alia litera. j.
r A. Alia litera magnificata fuīt
s A. vlceribus
t A. vlcera
u A. alchasi
x A. chateman
y A. chateman
z A. luluma
⁊ A. propter
ꝯ A. in pāno qui
ꝑ A. Alia litera. prauum
a † A. virtus

post maturationē egritudinis:si aūt ingrediaꝛ necessariū est ei vt nō ꝓlōget morā:ꝛ intēdat in mūdificādo caput, ꝛ stōm cū euacuatiuis trahētibꝰ ad iferiora:ꝛ siłr ꝯfert in eis vētosatio sup crus plm, et flōmia saphene, ꝛ assiduatio sołonis vētris, oibus iiij. diebꝰ cū eo qđ educit supfluitatē acutā, subtilez ex decoctiōibꝰ, ꝛ ifusionibꝰ: ꝛ si fuīt h opthalmia, cureꝛ priꝰ cū eūone p̄dicta in cap̊ suo, ꝛ cū medicis [a] ⌈ꝛ ꝯiūgaꝛ iter ⌋sedationē doloris, ꝛ ꝯsolidationē vlcerꝝ cū eis q̄ sūt sic̄ [b] ⌈collyriū anesestigi, ꝛ alscusi ꝛ cerusa ⌋ꝛ distillatio lactis mulieris in oculo. Et si fuerit h cursus pmisceaꝛ ei illud, qđ hꝫ v̄tutē ꝓhibitiuā. Et ad sūmū canon electiōis medicinaꝝ in ipo est, qm̄ opꝫ vt eligaꝛ oē, qđ exiccat absqꝫ mordicatiōe. Et si calor fortis fiat, tūc admistra collyriū asedenigi lenitiuū. Et collyriuꝫ olibaninū est valde iuuatiuū. Et de collyrijs qdē iuuatiuis, est collyrium setalicū, ꝛ conis. Et si fuīt cursus collyriū darmiꝰ et emelluydion:ꝛ si fuīt cursus cū acuitate, tūc damꝰ collyriū [c] ⌈febriciū, ⌋ꝛ si fuīt sine acuitate [d] †⌈ ⌋collyriū in q̊ poniꝛ myrrha, ꝛ spica [e] ⌈celtica. ⌋Qđ si in vlceribꝰ fuīt sordes, tunc cū sirupo de melle:aut cū aq̄ fenugreci cum aliq̊ꝝ collyrioꝝ p̄dictoꝝ:aut cū mucillagine semis lini:aut cū lacte mulieris. Et si fuīt corrosio vehemēs neciuꝫ erit administrare darcametilon. ꝛ qñ mūdificaꝛ vlcus, tēde ad desiccatiua absqꝫ mordicatiōe, sic̄ collyriū de olibano, ꝛ sic̄ olibanū ipꝫ [f] ⌈nesestigi, ⌋ꝛ cerusa, ꝛ plūbū adustū ablutū, ꝛ collyriū albū, ꝛ collyriū [g] ⌈albebar ⌋ꝓp̄e, ꝛ siłr cinis ostraci ablutꝰ cū albumine oui:aut cinis ostraci magni ablutꝰ cū eq̄li mensura sui de sedenegi. Descriptio collyrij luberis, ꝛ ē forte. ℞. climie. x. ꝛ. vij. auꝛ. ceruse ablute. ℨ. j. amili, ꝛ opij, ꝛ dragagāti oiuꝫ añ. auꝛ. ij. teranꝛ ꝛ fricenꝛ cū aq̄ pluuiali, ꝛ ꝯficianꝛ cū albumie oui. Aliđ eiusdē nois, ꝛ est forte. ℞. climie aduste, ꝛ ceruse ablute. ℨ. viij. myrrhe auꝛ. vj. plūbi adusti abluti auꝛ. j. amili auꝛ. vj. plūbi adusti abluti, ꝛ talk amboꝝ añ. ʒ. iiij. dragagā. ʒ. viij. terāꝛ cū aq̄, ꝛ ꝯficiāꝛ cū albuie oui.

a A. aggregātibus

b A. sieꝛ alnesastegi, ꝛ alchēduri, ꝛ sieꝛ de cerusa

c A. sarianum

d † A. tunc administramus

e A. nardi

f A. alnesastegi

g A. alabar

¶ De rupturis cornee. Cap. VI.

Qvandoqꝫ fit [h] ⌈a ruptura ⌋p̄cedēte:ꝛ qñqꝫ fit a cā extriseca, sic̄ ꝑcussiōe, aut casu disrūpēte:ꝛ tūc appꝫ vuea. Qꝛ si illud qđ de ea appet est res modica noiaꝛ formicał ꝛ almusaragi, ꝛ [i] ⌈ḡnatilis, ⌋ꝛ illud est ᵬm magnitudinē, ꝛ ꝑuitatē. Si autē est augmētatio illa ita vt appeat i ea granū vue, noiaꝛ vuea:ꝛ que est maior, noiaꝛ vesicał. Si āt egrediaꝛ vuea valde, ita vt separeꝛ iter palpebras ꝛ coopturā, noiaꝛ clauualis:ꝛ qñ albificaꝛ vuea, nō est ei sanitas. Et scias ꝙ quū cornea rūpiꝛ in lōgitudie, nō vꝛ albedo:sꝫ vꝛ scissura, ꝛ est q̄si speculatori iā sic elōgatꝰ. Et połe qdē est vt h declareꝛ mō manifestiore:ꝛ dicaꝛ, ꝙ ruptura qñqꝫ fit in oibꝰ ꝑtibꝰ cornee, ꝛ corticū eiꝰ; ꝛ est eminētia de sba [k] ⌈vuee, ⌋ꝛ qñꝫ fit in qbusdā ꝑtibꝰ cornee:ꝛ est eminētia ex ea ipsa, ꝛ est apđ corrosionem quorūdā corticū eiꝰ:ꝛ assiłaꝛ vesicis:sꝫ dꝛ a vesicis mollibus, ꝛ duris:qm̄ ꝑꝑ vesicas molles, ꝛ duras fiūt in albedie ocłi rubedo, ꝛ lachryme, ꝛ pulsatio:ꝛ [l] ⌈frāgiꝛ ⌋sub radio. Sꝫ nō est ita h. Eminētia v̊o q̄ fit ꝑꝑ fracturā cornee in oibꝰ suis corticibꝰ, aut ē cum apparitione totiꝰ vue:aut cū q̄dā ꝑte eiꝰ. Eius aūt spēs sūt q̄tuor, ꝑua [m] ⌈ḡnatił ⌋ꝛ formicalis q̄ qñ minoraꝛ siłaꝛ vesice molli, ꝛ vesice dure:ꝛ sepaꝛ ab ea, qm̄ est ᵬm colorē vue in nigredie, ꝛ [n] ⌈viriditate ꝛ colore medio iter eas. ⌋Qđ si differat color eiꝰ a colore tunice vue, ēt vesica est. Et qñqꝫ verificaꝛ per ꝯsiderationē in re eius. Si videꝛ circūdās in radice eius res alba sicut lymbus:ꝛ illud qdem nō est nisi extremitas rupture cornee, ꝛ albificaꝛ ᵬm ꝯsolidationē. Et scđa est illa quaꝫ p̄diximus, ꝛ noiauimus vueā. Et tertia est maior illa, ꝛ ꝓhibet coopturā:et dꝛ vesicalis, ꝛ clauualis. Et q̄rta est q̄si ipsa sit ex ḡne vesicalis, verūtñ est chronica ꝯiuncta cuꝫ eo, quod egrediꝛ ex cornea, ꝓcedens ab ipso:ꝛ dꝛ orbicularis:ꝛ est similis armile fusi ꝯiuncte cum fuso.

h A. ab vlcere Alia lrã. ab vlcere penetrante

i A. aldebabi, seu aldebani. i. muscalis

k A. cornee

l A. deprimitur

m A. muscalis

n A. alçarcha. i. coloꝛ celesti seu griseo vel glauco, et alꝛ hele. i. colore vario. i. colore medio iter colorē nigruꝫ, ꝛ celestem, seu griseum

¶ De cura. Cap. VII.

Qvum ꝑseuerat in via ḡnonis eius cura ē cura vlcerꝝ ꝛ bothor, ᵬm ꝙ diximus:ꝙ idigēt mūdificatione corpis, q̄liscunqꝫ sit egritudo, eūando ꝑ flōmiā, ꝛ sołonē. Et post eūonē, administreꝛ balneū ex aq̄ dulci:ꝛ ꝓp̄e qñ est i ꝯpłone acuitas p̄ter qđ moreꝛ in aere balnei nisi parū. Et neqꝫ ēt multiplicet sbmersionē capitꝫ sui in aq̄ fontis:siue sit cała, siue sit frida. Et neqꝫ admistrenꝛ olea super caput. Quedā. n. illoꝝ mittūt māꝫ ad oculū, ꝑꝑ resołonē māei iuēte in cerebro:ꝛ attrahūt qđ nō est in ipso:ꝛ [o] ⌈exprimūt ipm ꝑꝑ ispissationē poroꝝ ⌋resołonis. Quū ergo nō iuenit vacuū, currit ad extremitates cerebri. Et opꝫ qdē vt cibi sint boni chimi, tēpati, fridi, humidi:ꝛ reliquū [p] ⌈corpꝰ ⌋siłr. Et dū ꝑseuerat in p̄ncipio, oꝫ vt matureꝛ, ꝛ cureꝛ cura vlcerꝝ. Quū aūt vlceraꝛ, tūc admistrenꝛ in p̄mis sup ipsaꝫ empła stiptica cū abstersiuis, sic̄ cydonia, ꝛ lētes decocta cū melle:ꝛ sicut [q] ⌈aq̄ ⌋ḡnati, ꝛ oliue, ꝛ vitellus oui, ꝛ crocꝰ, ꝛ ḡnatū muꝫū decoctū cū pauco aceto, ꝛ aq̄ agreste, ꝛ discoctū donec fiat emplꝫ: aut si tolerat distilleꝛ in oculū cuꝫ amilo, ꝛ filibus. Quū aūt sit rupta, cureꝛ cū cura rupture. Formicał v̊o cureꝛ cū ꝓhibitiuis stipticis, ꝛ cū vaporatiōibꝰ cū aceto, ꝛ aq̄, ꝛ vino pōtico, aut cū aq̄ in q̄ bulliuit rosa, ꝛ fiat alcohol. ꝛ ex collyrijs stipticis. Et ex medicinis qdē iuuatiuis in ipa sunt succꝰ folioꝝ oliue ꝛ succꝰ v̄ge pastoris. Et ex medicis singularibꝰ stipticis sūt spica, ꝛ rosa, ꝛ plūbū adustū, ꝛ chimolea ꝛ terra sigillata ꝛ cerusa. Et ex alcohol, gallaꝝ partes due:deide ātimonij ꝑtes. x. Et ex collyrijs collyriū hamir, ꝛ hādimur, ꝛ beditū de isoles, ꝛ collyriū arabicū. Et ex eis q̄ sꝛ fortia, ē collyriū berdene trisles. Et quū ex eoꝝ distillaꝛ aliqd ligeꝛ frōs, ꝛ dormiat resupinꝰ. Collyriū forte ad illđ cinis fusorij i q̊ purgaꝛ es, ꝛ crocꝰ, ꝛ amilū, ꝛ dragagātū ꝯficiāꝛ cū albumie oui galline nati ea die: ꝛ qñꝫ pōiꝛ i ea lapis iameni. collyriū bonū, ꝛ ē collyriū berdemē ꝯferēs spēbꝰ bothor. ℞. ātimonij adusti abluti. iiij. auꝛ. ceruse plūbi aduste ablute. vj. auꝛ. litij idi. xvj. auꝛ. spice. viij. auꝛ. polij. ij. au. climie aduste ablute au. viij. acatie citrie. xx. auꝛ. castorei auꝛ. vij. trīdē aloes gūmi arabici. xx. auꝛ. terāꝛ cū aq̄ pluuiali, ꝛ fiāt collyria. ꝛ scias ꝙ neciuꝫ est tibi qñ icipit vlcꝰ i eminētia vt facias adherē ocło ligaturā, q̄ sustēteꝛ, ꝛ resupinatio. Illi v̊o q̄ est clauualis nō est cura. Et qdā ꝓp̄t pulchritudinē delinquūt, ꝛ abscidūt eminētiā [r] ⌈ex musaraget: ⌋sed rectius est vt non moueaꝛ:ꝛ fortasse ei effundeꝛ mā, ꝛ ꝑmutabiꝛ ad oculū alterꝝ.

o A. Alia litera. quedā coꝝ ispissant porositatem

p A. regimen

q A. flos

r A. almuseregiat

¶ De bothor in oculo. Cap. VIII.

Qvod est autem sup corneā tendit ad albedinem. ꝛ qđ est sup ꝯiunctiuaꝫ est tēdēs ad rubedinē.

¶ De cura. Ca. IX.

Phlebotomia et distillatio sanguinis in oculū ᵬm ꝙ dicemꝰ in cap̊ altarfati:et vaporatio ocłi cuꝫ lana ifusa i albumie oui ꝯquassati cuꝫ [s] ⌈aceto ⌋ꝛ oleo ros.

s A. vino

a A. fiefalabar, ⁊ fiefchananum

b A. sub siphac cornee

c A. calcathais

⁊ distillatio lactis in quo ponitur semen almaru: et [a] ⌈collyrium aluber, ⁊ collyrium dinacon.⌋

¶De sanie [b] ⌈in siphac.⌋ Cap.X.

Ec sanies ꝯtinetᷓ sub cornea: aut i ꝓfũdo: aut i ꝓpinquo: ⁊ siłatᷓ locꝰ cornee, vngule. ⁊ qñ corroditur cum ea pars noïatur [c] ⌈calcataren.⌋

¶De cura. Cap.XI.

Irit paulus curatᷓ cũ eis q̃ sunt sic̃ sirupꝰ d̃ melle, ⁊ succꝰ fenugreci: ⁊ collyriũ de olibano: aut apiatᷓ cuʒ meliloto, ⁊ mucillagie semis lini, ⁊ raphano humido decocto, si nõ ꝓhibeat opthalmia. Et mũdificetᷓ cũ eis q̃ sũt sic̃ collyriũ de myrrha, ⁊ fumus terre. Et si nõ fuerit vlcus administra h̃ collyrium. Calcadis croci ambo℞ añ. ℥.j. myrrhe. ʒ.j. ⁊. s. ⁊ mellis. lib. j. Et ẽt medicamẽ magnetis factũ ad vngulam. Et ẽt medicamen de luto samio, ꝑdicto in capitulo de vesicis.

d †A. Signa eiꝰ sunt

¶De cancro in oculo. Cap.XII.

Lurimũ accidit in tunica cornea [d] †⌈ ⌋ dolor vehemẽs, ⁊ extẽsio in venis ocli, ⁊ pũctura fortis, q̃ leditᷓ tp̃s, ⁊ ꝓꝑe quũ mouetᷓ hñs ipsuʒ, ⁊ rubedo in tunicis oculi, ⁊ soda, ⁊ casus appetitꝰ cibi: ⁊ leditᷓ ab oï i q̃ est caliditas. Et ẽ ex eis i q̃℞ salute nõ ẽ spes, q̃zuis sit spes i sedatiõe eiꝰ: ⁊ nõ facit dolorẽ cãcer i aliq̃ mẽbro℞, q sit sic̃ dolor eiꝰ, quũ accidit in oculo. Et administratio qdẽ medicina℞ cała℞ est ex eis que ledunt patientẽ ip̃m, ⁊ augẽt dolorẽ intolerabilem.

e A. feculento

¶De cura. Cap.XIII.

Ji nõ fuiẽt excusatio cure eiꝰ, tũc sit itẽtio sedatio doloris: ⁊ mũdificetᷓ corpus, ⁊ ps capitꝭ ab hũore [e] ⌈ꝯturbato⌋ ⁊ nutriatᷓ cibis boni chimi triticeis, in qbꝰ nõ est calefactio: ⁊ potꝰ lactis ꝯfert ei. Et opʒ qdẽ vt admistretᷓ in ip̃o albumẽ oui cum meliloto, ⁊ aliqd de croco: ⁊ collyriũ albũ: ⁊ oẽ collyriũ factũ ex eis, q̃ sunt sic̃ amidũ, ⁊ cerusa, ⁊ gũmi ⁊ opiũ. Et oïa in qbꝰ ponuntᷓ reliqua leniẽtia, ⁊ stupefaciẽtia: ⁊ collyriuʒ samurdũ, ⁊ collyriuʒ mebu/rium. Et cerotũ factum ex vitello oui, ⁊ oleo roꝭ.

f A. Alia litera. signorum

g A. ⁊ occurritᷓ ei seu sentitᷓ cuʒ cõpressiõe tactiua, ⁊ dolet eius compressio. Alia lr̃a. ⁊ remouetᷓ, seu occultatur cũ ꝯp̃ssione

h A. cõpressione ⁊ eminet vel sub leuatur

i A. eminentie

k A. akilus

l †A. concauitas quam

m A. descẽdit penetrãdo, ⁊ fit difficilis ꝯsolidatio eiꝰ

¶De garab, ⁊ ap̃atibus lachrymaliũ. Cap.XIIII.

Uandoqʒ egreditᷓ in lachrymalibꝰ angulis oculi, exitura. Et qñqʒ est dura, q̃ tactu mouetᷓ, ⁊ nõ rũpitᷓ, ⁊ est de gñe glãdula℞. Et pl'm [f] ⌈malitie⌋ eiꝰ est, qd̃ videtᷓ eminẽtia i lachrymalibꝰ: ⁊ [g] ⌈iuenitᷓ cũ exp̃ssione, ⁊ dolet eiꝰ exp̃ssio:⌋ ⁊ multiplicatᷓ cuʒ ea opthalmia. Et qñʒ est exitura bothoralis faciẽs collectionẽ, ⁊ disrũpitᷓ: ⁊ qñ rũpitᷓ, facit fistulaʒ ꝭm pl'm. Et ãbe cõicant in h̃, ꝙ vnaqueqʒ ea℞ mouetᷓ sub tactu: ⁊ submergitᷓ cũ [h] ⌈exp̃ssiõe, ⁊ augmẽtatᷓ⌋ quũ dimittitᷓ: ⁊ qñqʒ est ꝭba eiꝰ bothor: ⁊ eius [i] ⌈augmẽtũ⌋ in ꝓfundo, q̃re eiꝰ eminẽtia exteriꝰ nõ appet: ve℞ ipsam sig̃t pruritꝰ: ⁊ qñqʒ manꝰ inenit eã apd̃ ꝯp̃ssionẽ vltimã. Et garab qdẽ est fistula adueniẽs in angulis ocli domesticis. Et pl'm qdẽ eius succedit exiture, ⁊ bothor apparẽtibꝰ in loco. Deinde rũpitᷓ, ⁊ fit fistula: ⁊ exitura illa añqʒ rũpatᷓ noïatᷓ [k] ⌈hakilus.⌋ Et qm̃ illd̃ mẽbrũ est ꝭbtił' ꝭbe, vꝫ ab iteriori eiꝰ vsqʒ ad ipsiꝰ exteriꝰ, sic̃ [l] ⌈pãnus: quẽ⌋ iuenis a latere ossis nasi, ⁊ a latere eiꝰ qd̃ appet de oculo. Quũ ergo rũpitᷓ [m] ⌈dimittit lõgitudinẽ, ⁊ remanet saniosa difficilis ꝯiũctionis:⌋ qm̃ mẽbrũ est humidũ, ⁊ cũ humiditate sua mouetᷓ semp: ⁊ pp̃ hoc fit fistula. Et eiꝰ q̃dem ruptura qñqʒ est ad exteriora, ⁊ qñqʒ ad iteriora [n] †⌈ ⌋ ⁊ qñqʒ est ruptura eiꝰ ad ãbo lateara siłᷓ. Et multotiẽs fit eiꝰ ruptura ad nasũ, ⁊ currit ad ip̃m. Et qñqʒ ꝯseqᷓtᷓ malitia saniei eius os, ⁊ corrũpit ip̃m, ⁊ denigrat, ⁊ corrũpit cartilagines palpebre, ⁊ implet oculũ sanie que egreditᷓ cũ cõpressiõe.

n †A. dextri aut sinistri

¶De cura. Cap.XV.

Lgarab est egritudo chronica: ⁊ q̃ ẽ ex ea leuior, est illa q̃ est recẽs. Nã que recẽs est curatᷓ cũ medicis facilibus, q̃s dicemus. Chronice ṽo cura est in ea cauteriũ qd̃ narrabimꝰ: aut qd̃ stat loco eiꝰ sic̃ diebardich. Incipiatᷓ ergo, ⁊ fricetᷓ fistula pãno: deide fiat liciniũ cũ diebardich, ⁊ ipleatᷓ. Quidã aũt existimauerũt, ꝙ qñ mundificatᷓ ab ea caro mortua, deide ꝭbmergatᷓ cottũ cũ aq̃ siliqua℞ nabati, ⁊ itromittatᷓ in ip̃a cõfert vehemẽter. Et si qs vult admistrare medicinã absqʒ cauterio, tũc meliꝰ est vt exp̃matᷓ donec egrediatᷓ qd̃ est in ipsa: deide abluatᷓ cũ vino stiptico distillato in ipsa: ⁊ si fuiẽt pa℞, ⁊ nõ egreditᷓ, dimittatᷓ vsqʒ ad duos dies, aut tres ligata, donec aggregetᷓ aliqd q̃ztitatẽ hñs: deide exp̃matᷓ, post lauetᷓ: deide distilletᷓ in eã collyriũ algarab qd̃ Mahomet filius zacharie sibi cõparat: ⁊ ꝓꝑe qd̃ ex eo dissolutũ est i aq̃ galla℞. Et melior qdẽ distillatio est distillatio q̃ fit post distillationẽ interueniẽte hora iter oẽs duas distillatiões. Et de meliore qdẽ regimine eiꝰ, est vt mẽsuretᷓ eiꝰ ꝓfunditas ꝯtẽta: deide iuoluatᷓ radius cotto ꝭbmerso in medicinis, ⁊ ponatᷓ in ipsa, siue sit medicina currẽs, siue puluis. Et oʒ qñ administratᷓ medicamẽ, vt strigatᷓ cũ pãno, ⁊ adhibeatᷓ qes. Et de collyrijs qdẽ exp̃tis est vt sumantᷓ arsenici rubei ⁊ atrimẽti, ⁊ cãtarida℞, ⁊ calcis, ⁊ salis ãmoniaci, ⁊ alumis p̃tes eq̃les, ⁊ aggregentᷓ, ⁊ terantᷓ cuʒ vrina pueri, ⁊ siccentᷓ, ⁊ admistrentᷓ sicca. Qñqʒ ṽo cõfert, in ꝑncipio sui, ⁊ añ eruptionez, vt supponatᷓ ei atramẽtũ, ⁊ ponatᷓ sup̃ ipsam ãmoniacũ, ⁊ merubegi, ⁊ siłr nux rãzida, ⁊ oẽ qd̃ est fortis resołonis. Et qñqʒ terunᷓtᷓ folia rute domestice cũ aq̃ cineris, ⁊ ponuntᷓ sup̃ hakilus anteq̃ʒ ꝯsequatᷓ os: ⁊ post ꝯsecutionẽ eiꝰ ꝯsolidat ip̃m, ⁊ rectificat carnẽ. Sʒ mordicant in ꝑncipio quũ ponuntᷓ: deide nõ mordicãt. Et qñ fit garab, scias ꝙ canõ est in ip̃o vt mũdificetᷓ in ꝑmis, deide curetᷓ. Et ex eis q̃ mundificãt ipsaʒ, est vt sumatᷓ lanugo arũdinis iuẽta in iteriore p̃te eiꝰ, ⁊ ꝓꝑe ꝓpinq̃ radici eiꝰ, q̃ quãdaʒ hñt grossitudinẽ, ⁊ ꝭbmergatᷓ in melle, ⁊ adhibeatᷓ algarab: ⁊ mũdificabit ip̃m, Deide lauetᷓ locꝰ cuʒ spõgia ifusa in aq̃ mełł: ⁊ qñqʒ [o] ⌈seqᷓtᷓ illud semp. s.⌋ lanugo arũdinis sicca sola sine medicia alia [p] ⌈exiccãte⌋ ⁊ sufficit. Et ex exp̃tis qdẽ est sietᷓ memithe, ⁊ crocꝰ cũ aq̃ altaraxacõ, ⁊ sine cessatiõe ꝑmutetᷓ. Et ex eis est vt terantᷓ limacie cũ ostracis suis, ⁊ ꝑmisceantᷓ eiꝭ myrrha, ⁊ aloes, ⁊ admistrentᷓ. Et ex eis q̃ ꝯferũt in [q] ⌈egritudine⌋ cũ est adhuc pauca, ⁊ nõ est aggregata: ⁊ qñʒ ꝯfert i ea quũ est vlcꝰ. Et ex eis est [r] ⌈guadai⌋ adustũ, ⁊ crocꝰ ⁊ taraxacõ siccũ cũ aq̃ [s] ⌈sumac solatri.⌋ Et ex mirabilibꝰ in ip̃a, sũt folia rute cũ aq̃ g̃nato℞ supposita ei. Et de ꝓpetate eiꝰ est ꝙ ꝓhibet remanẽ vestigiũ fedũ. Et oʒ vt nõ cures de mordicatiõe eiꝰ. Et ex eis qdẽ, q̃ rũpunt exiturã, est empl'm ex pane cũ semie maru, ⁊ olibano cũ lacte muliebri: aut crocus cũ aq̃ eruce: aut myrrha cum tertia sui de gũmi arabico ꝯfecta cũ felle vaccino, ⁊ ãnectatᷓ sup̃ ipaʒ, ⁊ nõ moueatᷓ donec sanet eã. Et ex medicinis algarab est vt fiat liciniũ ex flore eris ꝯgelato cũ [t] ⌈bdelio⌋ ⁊ ãmoniaco. Et existimauerũt idi, ꝙ mes ma/

o A. post illd̃ apponitur

p —— A.

q A. principio egritudinis

r A. vdha

s A. ifusionis sumach que stetit sub sole

t A. olibano

sticatuz sanat eā. Et existimauerūt qdā eoꝝ ꝙ myrrha sola sanat eā qñ sup ipaz ponit, ꝛ ex pulueribꝰ exptis in ipsa, est vt sumat venaꝝ ps vna, ꝛ ameos due tertie ptis vniꝰ, ꝛ terant puluerizādo, ꝛ puluerizent in ipa. Et ēt medicamē cōpositū ex limatura ęris ꝛ alumie, ꝛ sale āmoniaco: ꝛ ꝓfert ei sanās. Et ex medicis vltimis, est vt sumāt atrimēti, ꝛ aloes, ꝛ sarcocolle, ꝛ corticis [a] ⌈radicis⌋ turis ꝯtriti, ꝛ memithe ptes eq̄les, ꝛ terāt, ꝛ cribellēt, ꝛ ponāt i lachrymali. Et aloes solūmō cuz corticibꝰ turis ēt: ꝛ ꝯsidera reliq̄s medicias dictas i antidotario, ꝛ ꝓpe medicamē acutū viride: ꝛ ꝯsidera medicias tabularū mediciaꝝ singulariū. Quū āt ꝯseqt os, ꝛ nō iuuat medicis: tūc nece est ipaz scindē, ꝛ detegē a suo iteriore: ꝛ assumē carnē mortuā, si fuīt, dōec pueniatur ad os, ꝛ eiꝰ qdē regimē post illō, est ſm tres modos: si os est sanuz fricet nigredo, si appet in ipsa: ꝛ [b] ⌈soluat aliqd ex⌋ medicis ꝯsolidatiuis, ꝛ suppōatur, ꝛ liget, ꝛ dimittat diu. Et si res fuīt maior ista, tūc nečiuz est cauteriū. Et qñ nečiuz est, vt i osse corrupto fiat foramē [c] †⌈ ⌋ ꝛ itēdat cū h̄, vt fiat cauteriū q̄z ꝓfūdius pōt in ifimo ꝯcauitatꝭ, nō declinādo ad nasū, neq̄z ad oculū: [d] ⌈ꝛ eleuet ꝯiūctiua⌋ ad latꝰ nasi i ꝓfūdo: ita vt quū pforat locꝰ vno foramie, aut foramibꝰ pūis tribꝰ, ꝛ penetret ꝛ currat sāguis ad ptē oris ꝛ nasi, fiat tūc cauteriū vltimū cuz [e] ⌈fiducia, vt⌋ nō pueniat ad ptē ocłi. Imo oꝫ, vt teneat oculus vltie: deide cauterizet: ꝛ puluerizent i ipo medicine: ꝛ liget cū pāno. Et q̄nq̄z excusat cauteriū a foramine: ꝛ fit sufficiētia in ipso q̄ztum poſſe est. Et medicamen qdē [f] ⌈alresiū⌋ est ex medicinis bonis in illo capl'o. Et opꝫ qñ fit cauteriū, vt puluerizet in ipso medicamē: ꝛ ponat sup ipsum oculuz spōgia ifusa aqua infrigidata: aut massa subtili ifrigidata niue: ꝛ q̄tiēscūq̄z [g] ⌈vult calefieri roret ea.⌋

¶ De additione carnis lachrymalium ꝛ diminutione eius. Cap. XVI.

Uādoq̄z magnificat caro hec adeo, vt ꝓhibeat visū. Et qñz miuit valde [h] ⌈ꝛ occultat⌋ adeo vt nō ꝓhibeat lachrymas: ꝛ pl'm eiꝰ cōtingit ab errore medici in incidēdo vngulā. Additio ꝯo curat medicinis icisionis, ꝛ nō fiat radicitꝰ, ꝛ pueniāt lachryme. Diminutio aūt pueniens ex icisione, curā nō hꝫ. Qđ si fuerit ex pte alia, q̄nq̄z poſſe erit vt curet medicinis gñatiuis carnis, in qbꝰ sunt stipticitas, ꝛ exiccatio sicut medicine facte ex aloe, ꝛ memithe, ꝛ croco cuz vino. Et medicine facte ex aloe, ꝛ [i] ⌈vesigi⌋ cū vino: ꝛ aloes soluz, qñ puluerizat sup lachrymalia, ꝓfert: ꝛ vinū ipm ꝓfert: ꝛ ꝓpe qñ decoquit in ipso illud qđ hꝫ virtutē ꝯstrictiuā.

¶ De albugine oculi. Cap. XVII.

Elias ꝙ albugo i oculo alia est sbtilis pueniēs in supficie apparēte, ꝛ noiat nebula, ꝛ alia est grossa, ꝛ noiatur albugo absolute.

¶ De cura. Cap. XVIII

Jus qdē q̄ sbtil' est ex ea in corpibꝰ eueniēs teneris oꝫ vt assiduet vaporatio cū aqs calis, ꝛ balneis in aq̄ cal'a. Deide admistret [k] ⌈fricatio⌋ [l] †⌈ ⌋ semp. Et qñz ꝓfert ei succꝰ floꝝ papaueris ruffi, ꝛ succꝰ cētauree minoris. Et iteꝝ venaꝝ ps vna, ꝛ ameos due tertie ptis vniꝰ, fiat ex eis puluis. Et fortiꝰ eo est, vt sumāt sarcocolla, zuccaꝝ tabarzet, spuma maris, aristol'. ꝛ baurac, ꝛ fiāt cuz eis alcohol. Et ex eis q̄ ꝓferūt sūt alcohol [m] ⌈astūectō, ꝛ alcohol alubar forte, ꝛ astaticō, ꝛ targamati-

a ——— A.
b A. impleatur
c † A. penetrās
d A. ne remoueatur, vel ne extrahat cōiunctiua, imo declinando
e A. cautela ꝙ
f A. alrasium
g A. putat vl' existimat ꝙ calefiat permutet illa
h A. ita vt occultetur
i A. albengi
k A. Alia litera, lambitio
l † A. cum ligua super eam
m A. astarmachū ꝛ alcohol alabar forte, ꝛ astafethichan, ꝛ tharchamathichun

cā, ⌋ In chronica ꝯo grossa, ꝛ frida in corpibꝰ grossis, oꝫ vt admistret lenificatio albugis cū vaporationibꝰ, ꝛ lenificationibꝰ, ꝛ balneationibꝰ p̄dictꝭ: ꝛ sint collyria p̄dicta qbꝰ fit alcohol dissoluta i aqua acori: aut in aq̄ salis gēme fricati, ꝛ fiāt cū eis alcohol i balneo. Et si nō ꝓfecerit balnea admistret alcohol cū alkitrā cū ęre vsto, ex qbꝰ fiat collyriū. Et ēt collyriū de cornibꝰ cerui. Et ēt alcohol ex stercore lacerti solo: aut cuz masacumia: aut ęre adusto: aut cū sale gēma torrefacto. Et fortiꝰ isto est stercꝰ hyrūdinū cū [n] ⌈sisamis de⌋ melle ꝛ stercꝰ [o] ⌈semebras⌋ fiat alcohol ex eis mane ꝛ sero. Et ex eis qdē q̄ sunt [p] ⌈tēpata⌋ est sceba adustū cum cācro marino, ꝛ climia auī. j. Et quū albugo est ꝓfūda admistra [q] ⌈memithe, ꝛ alsegi, ꝛ myrrā⌋ ꝛ stercꝰ lacerti eq̄l'r: ꝛ medicamē magnetꝭ dcm̄ i cap̄ de vngula. Et qñz administrāt ticture tigētes albuginē, de qbꝰ ē vt sumat [r] ⌈caducoꝝ⌋ rose ḡnatoꝝ puoꝝ, ꝛ acatie, ꝛ calcadis ꝛ gūmi oiuz añ. ℥. j. ātimonij gallaꝝ āboꝝ añ. ʒ. iij. dissoluāt cū aq̄: ꝛ si nō iuenit rosa ḡnati, sumat cortex eiꝰ, aut caput eiꝰ, aut pāniculus [s] †⌈ ⌋ sbalbidus, q ē iter ḡna eiꝰ. Et iteꝝ gallaꝝ, ꝛ acatie amboꝝ. ʒ. ij. calcadis. ʒ. j. fiat ex eis tictura. Et ex ticturis ē alcohol huiꝰ: plūbi adusti abluti, croci, gūmi oiuz añ. auī. ij. ciner furni fusiōis ęris abluti cū aq̄ pluuiali auī. ij. scorie ęris ablute auī. 5. fiat ex eis alcohol. Aliđ bonū i vltio, colcotar gallaꝝ viridium āboꝝ añ. auī. iiij. resoluat cū aq̄, ꝛ admistret mł'tis vicibꝰ. Aliđ gallaꝝ acatie amboꝝ añ. ptē. j. calcāti partē. 5. terant cum aqua [t] ⌈sachai canehemē.⌋

¶ De sebel. Cap. XIX.

Sebel est pāniculus accñs ocł'o, ex iflatiōe venaꝝ eiꝰ apparētiū i supficie ꝯiūctiue, ꝛ cornee, ꝛ texit qddā in eo, qđ est iter eas, sic fumꝰ. Et eiꝰ qđ cā est repl'o illaꝝ venaꝝ: aut a materijs currētibꝰ ad eū p viā pāniclī exterioris: vel p viā pāniculi itrinseci, pp repl'onē capitis, ꝛ debilitatē oculi. Q̄nq̄z ꝯo accidūt ex sebel pruritꝰ, ꝛ lachryme, ꝛ pāniculus, ꝛ nocumētū ex lumie solis, ꝛ lumie candele, ꝛ debilitat visus ex ea: qm̄ impedit ꝛ infert ei estuationē. Et nocet ei oē qđ ei supponit. [v] ⌈Pl'm⌋ ꝯo accidit oculo patiēti sebel, vt fiat minor, ꝛ minoret corpꝰ pupille eiꝰ. Et sebel qdē est ex egritudinibus que hereditant, ꝛ pmutant de vno ad alium.

¶ De signis. Cap. XX.

Signa sebel, cꝰ ꝑncipiū est velamē exteriꝰ, sūt ea q̄ mł'totiēs diximꝰ de exuberatiōe venaꝝ exterioꝝ, ꝛ rubedie faciei, ꝛ pulsatiōe vehemēti in tpibꝰ, ꝛ in venis cornee. ꝛ signa alteriꝰ sunt que sunt ꝯtraria istis in eo qđ declarabit tibi in canone.

¶ De cura. Cap. XXI.

Oportet vt abhorreat cū ea oia, q̄ abhorret hñs fluxum ad ocł'z, q̄ sūt ea q̄ diximꝰ in ꝑmis: ꝛ nō iterabimꝰ ea nūc: ꝛ vt vtat de euatiuis, ꝛ mūdificatiuis eis q̄ diximꝰ: ꝛ vt vitet olea: ꝛ empl'a sup caput. Et caputpurgia abhorrēt qdā ipsa i ea ēt: sꝫ ego nō video malū i vsu eoꝝ, quū caput est mūdū. Et. S. qdē ꝯcessit vt i potu vinū daret, ꝛ fieret vt pꝰ ipm dormiret, cū eēt mūdus: ꝛ nō eēt mā i corpe, ꝛ capite eiꝰ: ꝛ vꝫ ꝙ h̄ sit ꝯueniēs i sebel leui. In ea ꝯo q̄ fortis est nō est [x] ⌈exceptio a collectiōe, ⌋ ꝛ melior qdē [y] ⌈collectio⌋ ē vt penetrēt fila mł'ta sub venis: ꝛ quū adunata sūt, trahāt ad supiora vt eleuet sebel: deide [z] ⌈colligat cū nuchradhi⌋ acuti capitis ad icidēdū ne remaneat aliqd: deinde

n A. shedaur
o A. samabras
p A. experta
q A. memiran ꝛ assach, vel ſm aliā l'raz assegi
r A. cadentes
s † A. pulposus
t A. sachalchal nhaman
v A. Et q̄nq̄z
x A. excusatio ab incisione
y A. incisio
z A. incidat cū machorad. i. cū forfice

Sebel morbus here[ditarius]

admĩstreť regimẽ ꝓhibẽs adherẽtiã dictã in cap̃ de vngula. Et qñ dolet ocl's [a]⌈ex ꝑpatiõe collectiõis⌋ nõ abscidat ab eo vitellus oui: illð.n. sanat ipm. Et p⁹ illð admĩstrent collyriũ rubeũ ⁊ viride, vt resoluať residuũ sebel, ⁊ mũdificeť ocl's. Et melior qdẽ horaꝝ ad [b]⌈collectionẽ⌋ ei⁹ sũt ver ⁊ autũn⁹: veꝝ fit p⁹ mũdificationẽ ⁊ euonẽ: qm̃ quũ [c]⌈est⌋ añ euonẽ dolor decliare fac̃ supfluitates ad oculuz. Medicie vo ꝯferẽtes ad sebel, nõ ꝯferunt nisi recẽti ẜm pl'm. Ex eis vo q̃ expta sũt, est vt sumať cortex oui recẽtis sic̃ cadit a gallia, ⁊ ferueat i aceto.x. dieb⁹: deiñ coleť, ⁊ exicceť i vmbra, ⁊ terať, ⁊ fiat cuz eo alcohol. Et ex eis qdẽ q̃ sũt expta ẽ alcohol ocl'i cũ cinẽ cui adiũcta ẽ marchasita. Et ex eis q̃ expta sũt, ẽ alcohol ocl'i cũ vrina, i q̃ dimittiť limatura ęris cipri die vna. Et ex ꝯposit̃ [d]⌈collyriũ astaticõ, ⁊ rubeũ lenitiuũ⌋ ⁊ rubeũ acutũ, ⁊ viride, ⁊ [e]⌈tarchimiticõ ⁊ collyriũ rusatigi⌋ ⁊ medicamẽ magnet̃ ꝑdictũ: oia illa sũt i antidotario: ⁊ collyriũ de alumie, ⁊ balaustijs. ⁊ qñ [f]⌈cõpar est sebel scabies⌋ exptũ est collyriũ sumac solũ. Et qñ poniť in ipso paꝝ gũmi arabici, ⁊ sarcocolle, ⁊ fit ex eo alcohol, abscindit eniz sebel ⁊ remouet scabiem.

¶ De vngula. Cap. XXII.

St additio ꝯiunctiue, [g]⌈et⌋ velamis ꝯtinẽtis ocl'z, icipiẽs ẜm pl'z a lachrymali, ⁊ currẽs sẽp sup ꝯiũctiuã. Et qñqz tegit corneã, ⁊ iuadit eã ita ꝙ cooopit foramẽ. Et ei⁹ qdẽ q̃dã ẽ, q̃ ẽ durior ⁊ q̃dã ẽ q̃ ẽ lenior. Et qñz est citrini color]: ⁊ qñz est rubei color]: ⁊ qñz ẽ fusci color]: ⁊ ẽ vngula c⁹ vicinitas cũ ꝯiũctiua est vicinitas adherẽtie, q̃ velocit̃ denudať q̃lz suspẽsione: ⁊ est alia, cui⁹ vicinitas est vicinitas vnitionis, ⁊ idiget excoriatione.

¶ De cura. Cap. XXIII.

Elior cura ei⁹ est denudatio cũ ferro, ⁊ ꝓpe ei⁹ q̃ est lenis: dure vo denudatio qñ nõ ẽ facil', ꝑduc̃ ad nocumẽtũ. Et opz vt eleueť cũ vncinis. suspẽsio.n. ei⁹ icisionẽ facilẽ effic̃. Qꝫ si ꝓhibeať, excorieť cuz capillo: aut serico penetrãte sb ea cũ acu: aut radice pẽne sbtil': ⁊ illð qdẽ nõ ẽ necĩũ nisi i vno loco, aut duob⁹. Qꝫ si nõ suffic̃ necĩa est excoriatio sbtil' cũ ferro ñ acuto. Et oz vt eradiceť q̃zꝫ tũ pol'e est, ꝑter qð accidat carni lachrymal': ⁊ accidat lachrymis cursus: ⁊ color qdẽ distiguit iter ambas. Et cũ abscider] vngulã, distillabis i ocl'z ciminũ masticatũ cũ sale: deide sbueniẽs mordicatiõi ei⁹ cũ vitello oui ⁊ ol'o ro. ⁊ vio. Et qñ nõ admistras distillationẽ cimini masticati cũ sale, adheret ꝯiunctina palpebre. Et ꝑꝑ h̃ opz, vt moueat eger ocl'z ẽt oi hora. Deide p⁹ tres dies admistrenť collyria acuta vt residuũ extirpeť. Admistratio vo mediciaꝝ [h]⌈...⌋ ipa, ẽ res q̃ nõ ml'tũ valet i vngula q̃ ẽ g̃ssa: ⁊ cũ hoc ipe nõ euanť a nocumẽto pupille acuitate sua: necĩuz.n. ẽ vt ipe sint vehemẽt̃ abstersiõis cõmiste cũ putrefactiuis. Et ex collyrijs qdẽ exptis ẽ collyriũ amuticõ, ⁊ coltami, ⁊ collyriũ cesaris, ⁊ basilicõ acutum, ⁊ rusemninũ, ⁊ diuaricõ, ⁊ oia ista scripta sũt i ãtidotario. Et ad eã qdẽ exptũ est, vt sumãtur ęris vsti, ⁊ calcadis, ⁊ fel hirci ptes eq̃les, ⁊ fiat ex eis collyriũ. Et vt sumať calcadis, ⁊ salis gẽme ãboꝝ añ. ps. j. gũmi medietas ptis, fiat collyriũ cũ vino: aut ęs vstuz, ⁊ [i]⌈calcadis⌋ ⁊ cortices radicis capparis, ⁊ sal ãmoniacus, ⁊ fel hirci: aut vacce cũ melle, aut mel solũ cũ felle capno. Aut magnetis, ⁊ floris ęris, ⁊ magre, ⁊ ãmoniaci oiuz añ. ptes. ij. et croci ps. j. ⁊ vnicuiqꝫ. ʒ. illi⁹ admisceať cotila. i. mell'.

[a] A. ꝑꝑ icisionẽ
[b] A. incisionem
[c] A. fit
[d] A. fieť est astbi fatichã, ⁊ rubeũ lene
[e] A. tharchamatichun, ⁊ fieť rusachtegi
[f] A. semel associať cũ scabie
[g] A. aut
[h] A. laboriosarum
[i] A. Alia litera calchant

Et ẽt ex calcãto ⁊ sale ãmoniaco fiat alcohol: est.n. mirabile. Et ex eis q̃ ad vngulã sũt expta, ⁊ est ꝓpiquũ impssiõi denudatiõis, ẽ vt sumať testa catiuoꝝ ⁊ fricet ab ea linimẽtũ, ⁊ ꝯterať ml'tũ, ⁊ p⁹ illð ꝯmisceať cũ oleo de semib⁹ cucurbite, ⁊ ꝯterãť sil': deiñ mittať radi⁹ i cute, ⁊ accipiať cũ eo medicamẽ, ⁊ friceť cũ ipo vngula assidue oi die ml'totiẽs, sbtiliat.n. eã, ⁊ recedit cũ ea. Et ozqdẽ vt iclineť añ mediciaꝝ admistrationẽ sup vaporẽ aque cal'e tãdiu, dõec calefiat oculus: ⁊ rubificeť facies: aut ingrediať balneũ. Qñqꝫ vo ꝯfert in vngula leui, vt terať tus, ⁊ ifundať in aqua calida tãdiu donec sup ipm vna hora ptrãseat, ⁊ coleť, ⁊ fiat cum ipso alcohol.

¶ De altarfati. Cap. XXIIII.

St pũctũ sãguis recẽt̃ rubei, aut antiq mortui, [k]⌈aut subrubei,⌋ aut nigri currẽt̃ a qbusdã vẽis rupt̃ i ocl'o, ꝑꝑ ꝑcussionẽ vbiq̃. aut cã alia ꝑꝑ quaz rũpũť vene ex repl'one, ⁊ ãpatib⁹: ita vt rũpanť i ipa, ⁊ ex sũma eaꝝ sunt clamor, ⁊ mot⁹ laboriosus: ⁊ qñz est ex feruore sãguis in venis: ⁊ qñz ꝓuenit a [l]⌈casu ꝑcussiuo fractura⌋ subtilis in pupilla, ⁊ [m]⌈ruptura⌋ q̃ est in ꝯiũctiua est salubrior.

¶ De cura. Cap. XXV.

Jstilleť sup ipm sãguis colũbe: aut turturis, aut [n]⌈alfagachit: aut alguarasen⌋ ⁊ ꝓpe de sb pena. Qð si fuit i ꝓncipio, ꝑmisceať ei aliqd de repcussiuis, sic̃ est lutuz dcm̃ chimolea, ⁊ lutũ dcm̃ armenũ. In fine vo ei⁹ ꝯmisceať cũ resolutiuis vsqꝫ ad arsenicũ cũ luto sigillato. Et qñz curať cũ lacte ml'iebri cũ ture, ⁊ aq̃ salis: ⁊ ꝓpe in q̃ dissoluta sť sal gẽma: ⁊ sal ãmoniac⁹: ⁊ ꝓpe qñ poniť i ipa illð cũ ture, ⁊ distillať ex eo i ocl'z: ⁊ collyriũ diuaricõ ꝯfert ei valde: ⁊ medicamẽ fcm̃ [o]⌈ex lapide lazuli⌋ ⁊ pipis, ⁊ sarcocolle ptib⁹ eq̃libus, ⁊ arsenici q̃ztũ oia: ⁊ qñqꝫ admisceť ei sal gẽma, ⁊ fit ex eis collyriũ. Et qñz fit ei empl'm de foris cũ kali vsto cũ vino: aut cũ aceto. Et sil'r ex stercore colũbino cũ aceto, aut vino. Aut fit ẽpl'z ex passis enucleat̃ solũ cũ aceto: ⁊ reliq̃ q̃ dcã sũt adhibeanť, ⁊ ꝓpe cũ fuit ãpa. Et sil'r case⁹ recẽs, ⁊ parũ salit⁹, ⁊ cortices raphani: ⁊ melilotũ cũ sãguie dracõis, ⁊ radice lilij ⁊ croco, ⁊ lẽtib⁹ cũ ol'o ro. ⁊ vitello oui. Et recliatio fiat sup aquã i q̃ decocta sũt isopũ, ⁊ origanũ, ⁊ vaporeť ex ea sola: aut cũ aceto in q̊ decoquunť cinis aut mẽta: aut ifusiõe olibani cũ aloe: aut cũ aq̃ croci siluestris: aut ifusiõe croci: aut decoctiõe camemille ⁊ meliloti: aut succo eoꝝ: aut ꝯcoctiõe folioꝝ caulis: ⁊ fiat empl'z ex folijs caulis decoctis ⁊ ꝯtritis. Forti vo ⁊ antiq̊: aut fiat empl'z ex sinapi ꝯtrito cõmisto cũ duplo sui de carne fic⁹: aut arsenico fricato cũ lacte: aut fiat ei empl'z ex cinere decocto in vino, aut ameos, ⁊ isopo cũ lacte vaccino. Qð si cuz tarfati acciderit ruptura in ꝯiunctiua, masticeť ciminũ ⁊ sal: ⁊ distilleť saliua in ipso. Et folia [p]⌈salicis⌋ ꝯferunt ei valde quãdo ex eis fit emplastrum.

¶ De lachrymis. Cap. XXVI.

Ec egritudo est vt sint ocl'i semp humidi hũiditate aquosa. Et qñqꝫ currũt lachryme. Et eaꝝ qdẽ alie sunt natiue, alie accñtales. Et de accñtalib⁹ sunt q̃ sunt isepabiles in sanitate, ⁊ sunt alie sequẽtes egritudinẽ, q̃ remouenť, si remoueať egritudo, sic̃ fit in febrib⁹. Cã aũt in accñtalib⁹: est debilitas retẽtiue, aut digestiue decoquẽtis: aut diminutio lachrymalis in nã: aut ꝑꝑ administrationẽ medicine acute: aut successione incisionis vngule.

[k] A. liuidi
[l] A. tarfati ꝓueniente ex percussione eruptio
[m] A. eruptio
[n] A. alfuachet ⁊ alurasen
Alia litera [o] —— A.
[p] A. alkaleť

Et pncipium qdē illius humiditatis est cerebrū, et cursus ei⁹ ad ocl'm i vna duaꝝ viaꝝ p̄dictaꝝ ml'totiēs. Que āt natiue sūt, aut pp eradicationē icisionis lachrymal', nō sanant. Et cursus qdē lachrymarū, q fit i febrib⁹, ꝛ i egritudib⁹ acutis, ꝛ est sine cā, est pp nocumētū cerebri, ꝛ apa cerebri. Et qn̄ȝ accidūt i febrib⁹ vigilatiuis, q̄ sūt ex febrib⁹ ephimeris aut febrib⁹ putridis sāguineis: ꝛ qn̄qȝ multiplicat cursus lachrymaꝝ i [a] ⌈frigore.⌋ Et iste oēs q̄ sūt de gn̄e eaꝝ q̄ accidūt velociter remouent seq̄ntes egritudinē [b] †⌈ ⌋ si remouet: rēouēt cū ea [c] †⌈ ⌋

a A. Alia litera. extensione

b † A. que

c † A. etiam

De cura. Cap. XXVII.

Canon in cura eaꝝ est administratio mediciaꝝ eq̄l' stipticitatis. Eaꝝ vō q̄ facte sūt successiōe icisionis vngule, aut corrosione ei⁹ p medicinā cura est puluis citrin⁹, ꝛ troc. de croco, ꝛ collyriū de aloe, ꝛ collyriū de croco cū bēgi: ꝛ vt fiat alcohol sup lachrymale ip̄m cuȝ ture: aut fumo ei⁹ ꝓpe, ꝛ cū aloe ꝛ memithe, ꝛ croco. Qd̄ si iā finita fuit, ꝛ ad finē ꝑuenerit, nō nascetur vn̄q̄. Illa aūt q̄ facta est nō ab icisione vngule, cū tutia, ꝛ cuȝ alcohol de tutijs. Et ꝓpe sic cū alcohol de tutia p̄dicto in cap̄ de albugine, ꝛ oib⁹ collyrijs viscosis, sic est collyriū albū de sarcocolla, ꝛ collyriū de [d] ⌈astatico⌋ ꝛ reliq̄ que dcā sunt i antidotario. Et ex eis q̄ expta sunt in eis, est medicamē factū ex aq̄ ḡnatoꝝ acetosoꝝ cū medicis. Et illi⁹ qdē ꝯfectio est vt decoquat lb. j. ex eo vsqȝ ad medietatē: deide ponant in ip̄o aloes scotrēsis, ꝛ licij, ꝛ [e] ⌈feluzabaragi⌋ ꝛ croci, ꝛ sief memithe oiuȝ an̄. aur̄. ij. ꝛ musci. ij. danich ꝛ maneat sub sole. xl. dieb⁹ in vase vitreo clauso. Et ex eis q̄ expta sūt in ipsis est igredi balneū i ieiuno, ꝛ morari i ip̄o, ꝛ distillar̄ acetū, ꝛ aquā i ocl'm multotiēs. Ille vō q̄ sunt natiue recipiūt curā difficil'r.

d A. astafthican

e A. feligheragi

De strabositate. Cap. XXVIII.

Quandoqȝ fit strabositas ꝓpt mollificationē quorūdā lacertoꝝ mouētiū illud qd̄ appet de ocl'o, ꝛ declinat ab aspectu illi⁹ ptis ad ptē ei oppositā. Et qn̄qȝ fit a spasmo alicui⁹ eoꝝ, ꝛ decliat oculus ad ptē ei⁹. Et q̄l'rcūqȝ fit, qn̄qȝ fit ab hūiditate, ꝛ qn̄ȝ fit a siccitate, sic accidit i febrib⁹ acutis. Et illa qdē i q̄ spasm⁹ lacerti est cā, nō fit nisi a spasmo lacerti motiui: spasm⁹. n. eius est, q fac̄ euenire i ocl'o strabositatē ꝛ nocumētum: spasm⁹ aūt lacerti retinētis i radice nō facit appere nocumētū: imo ꝯfert valde. Et multotiēs qdē accidit strabositas post q̄sdā egritudies cerebri sic epilepsiā, ꝛ karabitū, ꝛ [f] ⌈vtiginē, ꝛ sil'es istis. Et accidit post ⌋ adustionē, ꝛ siccitatē, aut repl'onē. Et sciaȝ ꝙ remotio oculi ad sup̄iora, aut ad iferiora, est illd̄ qd̄ facit videre rē vnā duas res: sed ad duo latera, nō infert visui nocumētum de quo sit curādum.

f A. scotomiā, ꝛ silia propter

De cura. Cap. XXIX.

Infans [g] ⌈vō ⌋ nō sanat nisi in dispōne ifātie valde hūide. qn̄ȝ. n. sperat vt sanet, ꝛ ꝓpe quū est recēs. In h̄. n. oȝ vt equet cuna, et pōat cādela in pte opposita strabositati, vt laboret semp aspect⁹ ad eā. Et sil'r opȝ, vt liget filū rubeū cuȝ re [h] ⌈rubea oppositū ⌋ pti strabositatȝ: aut suspēdat aliq̄d rubeū apd̄ tp̄s oppositū, aut aurē, ꝛ totū illd̄ fiat ita, vt ei⁹ aspect⁹ ip̄ȝ ꝯseq̄t: ꝛ videat illd̄ cū p̄uo labore. Qn̄ȝ. n. ꝯfert ille labor in eq̄ndo ocl'm. Et [i] ⌈emissio sāguis ⌋ est ex eis q̄ faciūt aspectū rectū. Illi āt qb⁹ accidit illd̄ postq̄ȝ magni sunt, ꝛ senes, ꝛ est cā ei⁹ mollificatio, aut spasm⁹ humidus, opȝ vt vtant mūdificatione cerebri cum euantib⁹, que diximi⁹ cū hieris magnis, ꝛ sil'ib⁹ eis ꝛ sbtiliatione regimīs, ꝛ admistratiōe balnei, ꝛ resol'one. Et de medicis qdē iuuātib⁹ i strabositate, ē vt fiat eis caputpurgiū cū succo folloꝝ oliue. Qd̄ si fuit ei⁹ euēt⁹ a spasmo ex siccitate, tūc oportebit vti embrocis hūectatiuis. Et qn̄ nō affuerit febris, sumat i potu lac asininū cū oleis valde hūectatiuis: ꝛ penit⁹ oȝ vt hūectet eoꝝ regimē. Et oȝ vt distillet i ocl'm sāguis turturis. Et vt fiat ēpl'm ex albuie oui ꝛ ol'o ro. ꝛ paucovio, ꝛ liget, ꝛ fiat illd̄ dieb⁹ plib⁹.

g A. Strabositas vō illa que est a generatione

h A. que oppōat

i A. Alia litera mittē seu applicare aspectū seu intuitionem

De exitu oculi. Cap. XXX.

Interdū accit egressio, aut pp vehemētiā iflatiōis oculi pp ḡuitatē, ꝛ repl'onē suā: aut pp vehemētiā coarctatiōis ei⁹ ad exteriora: aut pp vehemētē mollificationē suspēsiōis sue, ꝛ lacertoꝝ s̄uātiuȝ suspēsionē ei⁹ p̄dictā. Et illa qdē q̄ accit pp vehemētiā iflatiōis ocl'i, ꝛ repl'onem ei⁹ [k] †⌈ ⌋ aut ē a mā̈ plima i ip̄o ocl'o [l] ⌈iflatiua ⌋ aut hūorosa hūida: ꝛ qn̄ȝ est repl'o ꝓpa i ip̄o. Et qn̄ȝ est cū cōitate cerebri, ꝛ corpis, sic qd̄ accidit apud retētionē mēstruoꝝ. Et illa qdē q̄ est pp vehemētē coarctationē eius ad exteriora, [m] ⌈nō est nisi⌋ apd̄ p̄focationē: ꝛ sic fit quū soda est vehemēs: ꝛ sic fit apd̄ vomitū ꝛ clamorē: ꝛ ml'ierib⁹ post ptū vehemētē, ꝛ tenasmō. ꝛ qn̄qȝ est cū h̄ ex mā̈ declināte ad ocl'ȝ ēt, quū nō est mūdi, ꝑtus: ꝛ qn̄ȝ ē ex corruptōe [n] ⌈cōmistiōis ⌋ fet⁹, aut mortē ei⁹, aut putrefactiōe ei⁹. Fcā aūt pp mollificationē lacerti: qm̄ lacertus ꝯtinēs neruū ꝯcauū quū mollificat, nō sustinet ocl'ȝ sȝ decliat ad exteriora. ꝛ egressio qn̄ȝ ē ex mollificatiōe lacerti tm̄, ꝛ nō destruit visus: ꝛ qn̄ȝ est cū [o] ⌈actione ⌋ ei⁹ ꝛ destruit visus. ꝛ qn̄ȝ egrediunt ambo ocl'i in eis, q̄ sunt sic p̄focatiōes, ꝛ apata velaminuȝ cerebri, ꝛ i pipneumonia: ꝛ est cā i illo coarctatio, ꝛ qn̄ȝ est cā in illo repl'o ēt: ꝛ ml'totiēs fit illud cū sanguineitate [p] ⌈impediēte, ⌋ ꝛ faciēte apa in cornea.

k † A. ꝛ grauitatem ipsius

l A. ventosa

m A. est sic quus

n A. cōplexionis

o A. remotione

p A. apparente

De signis. Cap. XXXI.

Cum est ex materia plima aggregata in pupilla, tunc illic est cum egressiōe magnitudo: ꝛ quū est ex coarctatiōe, qn̄qȝ est illic magnitudo, si adiuuat eā mā̈, ꝛ qn̄qȝ nō est magnitudo: ꝛ in ambabus dispōnibus sentit extēsio, expulsa retro a posterioribus: ꝛ cognoscit eius cā. Cum illa autē, que est ꝓpter mollificationē lacerti, nō magnificat pupilla, neqȝ sentit tensio vehemēs ab interioribus, ꝛ est pupilla cum hoc extuans.

De cura. Cap. XXXII.

Egressioni vō leui suffic̄ vita repellēs ad iteriora, ꝛ sōn⁹ s̄m resupinationē, ꝛ exiccare cibū, ꝛ p̄uitas mot⁹, ꝛ assiduatio clausiōis. Qd̄ si mediciaꝝ idigeat adiutorio adhibeat collyriū de sumac. Que vō forti ē ex ea, tūc si illic ē mā̈, idiget mūdificatiōe ei⁹ a corpe, ꝛ capite cū eo qd̄ scis ex solutiuis, ꝛ flōmia, ꝛ vētosis sup [q] ⌈ābo tpa ꝛ collyrijs ⌋ acutis. Et penit⁹ qdē sol'o vētris est ex reb⁹ magis iuuātib⁹ sp̄es ei⁹: ꝛ sil'r positio vētosaꝝ sup [r] ⌈collū, ⌋ ꝛ opȝ vt assiduet vaporatio [s] ⌈in pncipio ⌋ cū lana ifusa in aceto, ꝛ embrocet facies cū frida aq̄: [t] †⌈ ⌋ ꝛ ꝓpe in q̄ decocta sunt stiptica sic cortices ḡnatoꝝ, ꝛ fentices, ꝛ sic papauer, ꝛ endiuia, ꝛ v̄ga pastoris. Qd̄ si nō fuit a repl'one, ꝯfert h̄ regimē i oi hora. Et si fuit illic repl'o, oportebit vt resoluatur in principio mā̈ cum rebus cognitis. Et si fuerit a mollificatione, tūc oportebit

q A. duas eminētias posterioris capitis ꝛ clisteribus

r A. alchasa

s —— A.

t † A. ꝛ aq̄ salsa frigida

vt administres hieras magnas, ⁊ gargarismata, ⁊ odoramenta, ⁊ suffumigationes cognitas: et post illa administra stiptica [a] ⌈fortitudinē faciētia.⌋ Illa vero q̄ est apud partū, si est a paucitate cursus sanguinis parietiū, aut corruptōe fet⁹, ꝓuoca mēstrua ⁊ exbe fetū. Et si est a coarctatiōe tm̄, tūc adhibe stiptica. Et ex medicinis qdē ꝯferētib⁹ in egressione, ⁊ eminētia, est vt fiat empl'm ex farina fabaꝝ cū rosis, ⁊ ture, ⁊ albumine oui: ⁊ ēt nuclei dactiloꝝ adusti cū spica sunt boni eminētie ⁊ egressioni,

De ꝓfunditate oculi, ⁊ ei⁹ puitate. Cap. XXXIII.

Illud in febrib⁹, ⁊ ꝓpe in vigilatiuis, ⁊ successione euonū, ⁊ insōnietatis, ⁊ [b] ⌈angustie⌋ ⁊ tristitie. Et in illa qdē, que est vigilatiua, est oculus sōniferus, grauis, difficilis mot⁹ in palpebris, ⁊ nō in pupilla, ⁊ in angustia est qeta pupilla. Quidā autē dixerunt, q accidit qbusdā hominibus diuersitas duoꝝ lateꝝ faciei in frigore vehementi, ⁊ calore vehemēti. Accidit ergo oculo q est in parte frigida ꝓfundatio, ⁊ paruitas.

De [c] ⌈varietate⌋ oculi. [d] ⌈ Cap. XXXIIII.

Viriditas ⌋ aūt accidit, aut ꝓpter cām, q̄ est i tunicis, aut pp cām q̄ est in humorib⁹. Et cā qdē in humiditatib⁹ est: qm̄ si fuīt glacial' in ipso plime q̄ztitatis, et albugineus clar⁹, ⁊ situs ei⁹ ꝓpinquus ad exteriora, ⁊ eq̄lis q̄ztitatis, [e] ⌈et⌋ paucus, erit oculus [f] ⌈varius viridis,⌋ ⁊ ꝓpe si nō fuīt ex tunica ꝓhibitio. Et si in hūiditatib⁹ fuerit ꝯturbatio, ⁊ glacialis fuerit puus, ⁊ albugineus plim⁹, obtenebratio fiet sic est obtenebratio aq̄ ꝓfunde. Et si fuerit glacial' ꝓfundus, erit oculus niger. Cā autē in tunicis, est vuea. Nā si ipsa vuea fuīt nigra, erit oculus ei⁹ cā niger. Et si fuerit [g] ⌈viridis⌋ fiet oculus [h] ⌈viridis.⌋ Et vuea qdē fit [i] ⌈viridis,⌋ aut ꝑuatiōe digōnis, sicut plāta. Nā in ꝑncipio quū nascit', nō est apparentis tincture: imo declinat ad albedinē: deide ipsa cū digōne fit viridis: ⁊ pp hāc cām, sunt ocli ifantiū [k] ⌈virides,⌋ ⁊ varij. Et hui⁹ qdē [l] ⌈varietas⌋ fit ꝓm hūiditatē vltimā: aut pp resol'onē hūiditatis, quā seqt' tictura, quū est digesta valde, sic plāta quū resoluit' ei⁹ hūiditas, icipit albificari. Et hec qdē [m] ⌈viriditas⌋ est a siccitate dn̄ante. Et ifirmoꝝ qdē ocli, ⁊ senū, varij fiūt pp hāc cāz: qm̄ in senibus multiplicat' hūiditas exnea, ⁊ resoluit' inata. Aut erit illic color eueniēs in creatiōe, nō ꝓpterea q ip̄e adueniat vue, quū nō ꝑus fuīt. Et fit qn̄q3 pp claritatē hūiditatis ex q̄ creata est. Et qn̄q3 fit pp vnū duoꝝ qn̄ accidit i ꝑncipio creature: ⁊ scit' illud bonitate visus, ⁊ malitia ei⁹. Et [n] ⌈viriditas⌋ qdez alia est nāl', ⁊ alia est accn̄tal'. Varietas aūt ꝓuenit ex aggregatione cāꝝ nigredis, ⁊ cāꝝ [o] ⌈viriditatis⌋ ⁊ cōponit' ex eis res iter nigredinē, ⁊ [p] ⌈viriditatez⌋ q̄ est varietas. Et si eēt varietas [q] ⌈ꝑmitiua⌋ ꝓm q existianit Empedocles, eēt oculus [r] ⌈viridis⌋ lesus pp suū defectuz ab [s] ⌈aqueitate⌋ q̄ est istr'm visus. Quidā aūt nigri minorant' a [t] ⌈viridib⁹ in visu quū viriditas⌋ nō est pp nocumentū in ipsis. Et cā in h̄ est: qm̄ nigredo q̄ est [u] ⌈cā albuginei⌋ ꝓhibet penetrationē formaꝝ coloꝝ cū [x] ⌈decl'atione⌋ ꝓpterea q3 ꝯ̄ria est puietati, ⁊ [y] ⌈illud est sic illud qd̄ est⌋ pp ꝯturbationē [z] hūiditatis: ⁊ sil'r si fuīt cā pp multitudinē hūiditatis. Nā si est multitudo, ēt nō [&] ⌈rn̄det motui palpitatiōis⌋ et egressiōi ad anteriora [ꝯ] ⌈ita q ide⌋ sit curādū. Et si oculus fuīt [ꝰ] ⌈viridis⌋ pp puitatē humoris albuginei, erit magis vidēs in nocte, ⁊ i tenebris, q̄z in die

a A. ꝯstringētia, vel oppilantia
b A. mestitie
c A. glaucedine
d A. glaucedo
e A. aut
f A. glaucus cā eorum
g A. glauca
h A. glaucus
i A. glauca
k A. glauci
l A. glaucedo
m A. glaucedo
n A. glaucedo
o A. glaucedis
p A. glaucedinē
q A. Alia litera. pp igneitatem
r A. glaucus
s A. Alia litera. igneitate
t A. glaucis i visu qn̄ glaucedo
v A. ꝓpter multā albugieitatez
x A. manifestatōe
y A. hcut illa q̄ ē
z A. obedit ad motū vehementis intuitionis
& A. egressione de qua
ꝰ A. glaucus

pp illō qd̄ accidit de motu lumīs māe pue: ⁊ ipedit a decl'atione: hui⁹ eni mot⁹ deficit a decl'atione reꝝ, sicut deficit in decl'atione ei⁹ qd̄ est in tenebris post lumē. Niger vero cā humiditatis visus i nocte est minor, ꝓpterea q illud idiget palpitatiōe, ⁊ motione māei ad exteriora. Et mā plima est [x] ⌈q̄uior⌋ q̄z pauca. Niger aūt pp tunicā aggregat visuz vehem̄ter.

De cura. Cap. XXXV.

Iam exptū est alcohol, ex bengi siccū, decoquat' in aq̄ dōec fiat sic mel, ⁊ fiat ide alcohol. Aut sumat' antimōij [a] ⌈saphani⌋ pōd. iij. 3. margaritaꝝ muschi cāfore oium an̄. pōdus danich, fumi lāpadis olei [b] ⌈aut oliuaꝝ croci āboꝝ an̄.⌋ 3. j. aggregent' oīa terēdo, ⁊ admīstrent'. Et crocus ipse, ⁊ oleū ei⁹ est ex eis q̄ denigrāt pupillā: sil'r succus solatri: aut sumat' succi tribuloꝝ pōdus. 3. ij. et gallaꝝ adustaꝝ pondus. 3. j. olei de nucleis oliuaꝝ denigrataꝝ sup arborē, ⁊ olei sisami nō [c] †⌈ ⌋ excorticati amboꝝ an̄. pōdus. 3. j. decoquant' lento igne donec nigrescāt, ⁊ fiat ide alcohol. Et ex eis q̄ sunt expta, est vt adurat' auellana, ⁊ pmisceat' cum oleo, ⁊ vngat' vertex ifantis [d] ⌈viridis.⌋ Et ēt vt imittat' radius in collognt ida humida, ⁊ fiat ide alcohol: ita q dr̄ q illō denigrat pupillā catti. Et sil'r cortices auellane ꝯtriti. Aut sumat' acatie ps. j. gallaꝝ sexta ptis aggreget' illud cum aq̄ floꝝ papaueris rufsi, ⁊ succo ipsi⁹, ⁊ fiat ex eo distillatio. Et sil'r succus bengi: ⁊ succus corticis granatoꝝ.

Tractatus tertius de dispositionibus palpebraꝝ ⁊ que comitātur eas.

De pediculis in palpebris. Cap. I.

Materia pediculoꝝ est humiditas putrida quam expulit nā ad ptem cutis. Et v̄tus ꝑparatiua gn̄onis eoꝝ, est calitas nō nālis. Et ille cui pl'm accidit illud, est ille q est plime varietatis in cibis suis, ⁊ parui exercitij, ⁊ imūdus, ⁊ neq3 vtitur balneo.

De cura. Cap. II.

Incipe a mūdificatione corpis, et capitis, ⁊ ptis oculi cuz eo qd̄ sciuisti: ⁊ ꝓpe cuz gargarismate fcō ex aceto ⁊ sinapi: ⁊ admistretur ablutio ocli, ⁊ embrocatio ipsius ex aq̄ maris, ⁊ aqs salsis, ⁊ sulfureis, ⁊ liniantur pili palpebre ex medicamine facto ex alumie, ⁊ medietate ipsius de [e] ⌈mēbuzegi.⌋ Et qn̄q3 additur ei aloes, ⁊ baurac, amboꝝ an̄. ptes. 5. Et melius quidem est vt sit illud quo ꝯficitur acetum squilliticū. Sed [f] ⌈almēbuzegi⌋ cum baurac est medicamen bonum.

De silac ⁊ est grece [g] ⌈anuseme.⌋ Cap. III.

Silac qdē est grossities i palpebris, ꝓueniens a mā grossa [h] ⌈male dispōnis, nitrosa⌋ pp quā rubee fiūt palpebre, ⁊ cadunt pili [i] †⌈ ⌋ ⁊ adducit vlceratione partium in qbus fixi sunt pili [k] †⌈ ⌋ ⁊ seqtur eā corruptio oculi: ⁊ pl'm accidit successione opthalmie. Et de ipsa qdez alia est recens: ⁊ alia est antiqua mala.

De cura. Cap. IIII.

In recenti qdem ꝯfert facere empl'm ex lentib⁹ decoctis cū aq̄ roſ. ⁊ facere empl'm de portulaca, ⁊ endiuia cū oleo roſ. ⁊ albumine oui: ⁊ administretur totū illud nocte: ⁊ ingrediatur balneum post ipsam. Aut sumātur lentes excorticate,

x A. rebellis
a A. assahani
b A. de oliuis, aut olei sābacini. 3. j. croci
c † A. Alia lr̄a adusti
d A. h̄ntis oculos glaucos
e A. miubegi
f A. almiubegi
g A. abusimi, vl' asusimi, seu abirsema
h A. mala corrosiua salsa baurachia
i † A. palpebrarum
k † A. palpebrarum

⁊ sumac, ⁊ pulpa granatoꝝ, ⁊ rose: ⁊ ꝯficiatur illud totum cuz alrob in nocte, ⁊ balneet mane. Et assiduatio balnei est ex rebus magis ꝯferētibꝰ ei. In antiqua vero ⁊ chronica, opz vt crura vētosentur, et flōmentur vene frontis, ⁊ administretur assiduatio balnei. Ex medicamētis aūt que ponēda sūt in ea, est vt sumat eris vsti medietas. ℥. j. dragāti. ℥. iij. piperis croci aā. ℥. j. terant cū vino pōtico donec fiāt sicut mel subtile, ⁊ admistrent in exteriorib9 palpebre. In ea aūt que fit successiōe opthalmie est exptū collyriuz ꝟm hūc modū [a] ⌈ dragāti atrimēti ⌋ ⁊ croci, ⁊ spice oium aā. ps. j. sumant de sedenigi. x. partes fiāt collyria, ⁊ fricentur ex eis palpebre.

a A. vitrioli quo fit enchaustrum scriptoꝝ adusti

¶ De gessa palpebrarum. Cap. V.

St vt accidat palpebris difficultas motꝰ ad claudēdū quū sūt apte, ⁊ ad apiēdū quū sūt clause, cū dolore, ⁊ rubedie, sine hūiditate ꝟz plm: ⁊ ꝯseqt eas plm vt nō obediāt ad apiēdū cū excitatiōe apō sōnū. Et plz qdē ipsiꝰ nō est sine frustris lippitudis sepatis dure sicce: ⁊ neqz ē cū ea cursus, nisi ꝑ accn̄s: qm̄ est ex siccitate, aut humore viscoso declināte ad siccitatē valde: ꝟz qn̄qz est dolor ⁊ rubedo. Illa vero que fit [b] ⌈ a fricatiōe ⌋ sine mā fluente ad ipsaz noiat siccitas oculi: ⁊ multotiēs est illic ꝯplo calida, ⁊ mā plurima grossa idigens euacuatione.

b A. ex pruritu Alia lra. quum aūt est pruritus

¶ De cura. Cap. VI.

Portet vt assiduet vaporatiōez ocli cū spōgia ifusa i aq̄ tepida: ⁊ assidue vtat balneo cū aq̄ dulci eqli: ⁊ ponat sup oclm apō sōnū albumē oui ꝯq̄ssatū cū oleo ro. ⁊ assidue faciat [c] ⌈ sudare ⌋ caput cū hūectatiuis, ⁊ oleis, ⁊ embrocis, ⁊ caputpurgijs hūectātibꝰ cū olo viol. ⁊ nenufario, ⁊ reliqs. Et si figuerit dispōnes, ꝙ cū siccitate fit mā cholica, solues cū volubili, qm̄ in ipa est ꝓpetas. Et si existiat ꝙ illic sit mā grossa, exiccata, idigēs resolōne resoluat cū mucillagie fenugreci, ⁊ mucillagie semis lini accepta cū lacte. Iste. n. ābe qn̄ ponunt sup oclm auferūt algessa, ⁊ eūant hūorē. Et ex eis, q̄ ad eā expta sūt, sunt adeps galline, ⁊ mucillago semis lini, ⁊ cera, ⁊ oleū ros. pōat illud desup semp. Et in [d] ⌈ palpebris ⌋ admistret qd attrahit lachrymas, sicut collyrium arsastratis, Plm. n. ꝯfert in māli chronica admistratio alcohol ꝓuocātiū lachrymas. Ipsa eni resoluūt mām grossā, ⁊ faciūt eā currere: ⁊ attrahūt ex humoribꝰ subtilibꝰ illud, qd lenit eā, ⁊ resoluūt ipsum sua resolutione.

c A. inūgere seu embrocare

d A. qbusdā horis

¶ De grossitudine palpebraꝝ. Cap. VII.

Gritudo est sequens scabiē: ⁊ qn̄z faciūt ipsā possidē linimēta frida sup [e] ⌈ oclm ⌋ ⁊ eiꝰ cura ē alcohol fcm̄ ex lapide lazuli, ⁊ lapide armēo: ⁊ ex nucleis dactiloꝝ adustis, ⁊ spicis duabꝰ, ⁊ admistratio balnei assidua, ⁊ alieatio vini: qn̄qz vero fricat plm cū radio, ⁊ collyrio rubeo leni: ꝟz fricatio cū zucca. qn̄z excitat ⁊ attrahit.

e A. palpebram

¶ De [f] ⌈ inflatione ⌋ palpebre. Cap. VIII.

Ecidit ꝓpt mās sbtiles, ⁊ vapores, ⁊ ꝓp debilitatē digōnis, ⁊ malitiā eiꝰ, sic fit i febribꝰ vigilatiuis, ⁊ i vigilijs. ⁊ qn̄z fit i ꝓncipio hydropis, ⁊ cacesie: ⁊ ꝓp apata [g] ⌈ hūida ⌋ sic pipneumōia, ⁊ letargia: ⁊ qn̄ accit ꝯualescētibꝰ i dicat mltotiēs [h] ⌈ ꝯuersionē, ⌋ ⁊ ꝓpe qn̄ in eis ē reliqꝝ mēbroꝝ iflationis ꝓuatio: ⁊ remanēt ipe excitate, ⁊ iflate: ⁊ cura est abscisio cause, ⁊ vaporatio.

f A. tebegi

g A. Alia litera. intrinseca

h A. recidiuationem

¶ De grauitate in palpebris. Cap. IX.

Uādoqz fit ꝓp inflationē, ⁊ cās eiꝰ: ⁊ qn̄z fit ꝓp debilitatē vtutis, ⁊ casū eius [i] † ⌈ — ⌋ i ethica: ⁊ qn̄qz fit ꝓp grossitudinē, ⁊ asarnac ⁊ silia. Et qn̄qz accidit grauitas, ⁊ mollificatio in ꝓncipio paroxismoꝝ, ⁊ febrium.

i † A. sicut

¶ De inuiscatione palpebrarum apud lachrymalez ⁊ alibi. Cap. X.

Uandoqz accidit palpebre vt ꝯglutinēt [k] ⌈ aut cū ꝯcauitate ⌋ aut cū ꝯiunctiua, aut cū cornea, aut cū vtrisqz: ⁊ qn̄z fit i vno duoꝝ lateꝝ lachrymaliuz: ⁊ qn̄z fit ꝓueniēdo ad mediū, ⁊ qn̄z fit cōis. Et cā qdē i ea, aut ē vlcera accn̄tia, aut ruptura faciens alcohol, qn̄ colligit ex oclo sebel: ⁊ ōtegit vngulā: ⁊ fricat ex palpebra scabiē. deiñ nō cauterizat ipm cū cymio: ⁊ sale, ⁊ silibꝰ vltime, sic diximꝰ: ⁊ nō ꝯsiderat oi hora illud qd oz ꝯsiderare in ipo, donec accidit vt ꝯglutinetur.

k A. seu adhereat cum oculo

¶ De [l] ⌈ moro. ⌋ Cap. XI.

St caro pustulosa addita in oculo. Qꝫ ⌋ [m] si fuīt apō lachrymalē, tūc rectiꝰ erit vt icidat: deide cura algarab adhibeat, aut curet cū alcohol basilicon, ⁊ medicamie viol. ⁊ medicamētis vngule: ⁊ ꝓpe cū collyrio de arsenico. Et si fuerit cū albedine ⁊ nigredie, tūc cura eiꝰ erit cura vngule.

l A. regimine cura

m — A. Alia lra. Ca. de sude. Sude vl alsude est caro botho raladdita ioculo, ꝙ ꝛc.

¶ De iuersatiōe palpebre ⁊ est [n] ⌈ ascera. ⌋ Ca. XII.

Ius spēs sunt tres: vna eaꝝ ē, vt ꝯ habat palpebra, ⁊ nō coopiat albū. Et illd aut est a creatiōe: aut ē ꝓp icisionē eueniētē palpebris, ⁊ noiat ocls huiꝰ oculus leporinꝰ. Et scda spēs ē media, ⁊ ē vt nō coopiat ptē albi, ⁊ noiat abbreuiatio palpebre. Et cā eiꝰ est cā ꝓme: veꝝ est minor illa. Et tertia ē, vt nō coopiat palpebra supior iferiorē, ⁊ illud fit aut ex glādula: aut ex nascētia carnis addite, q̄ iā est, aut icipit, aut spasmo accn̄te palpebre ex vlcere ꝯsolidato sup ipm, nō ꝑmittēte vt palpebra superior coopiat iferiorē. Et qn̄qz fit illud totū ex spasmo lacertoꝝ circundantium palpebram.

[o] † ⌈ ⌋

n A. alsathere

o † A. Cap. ... de cura inuersionis palpebre ... Illiꝰ aūt q̄ est abbreuiatio palpebre curatio ... vt scindat ... eiꝰ, ⁊ non ... ꝓlōgetur palpebra, ⁊ ꝯsolidetur ... post ortū carnis cutanee. Et ... spēs ꝓma ... ꝟm plus ⁊ minꝰ ... Illiꝰ vero que ... glādositate ⁊ carne addita, tunc curatio est vt ... moueas eā cum ferro. ⁊ si fuerit ... a vestigio vlceris ꝯsolidati abbreuiātis palpebras curatio est, vt scindat, et ꝯsolidet, ⁊ illiꝰ q̄ est a spasmo curatio ... curatio spasmi cuz spēbus suis.

¶ De grandine. Cap. XIII.

Est humiditas igrossata, ⁊ in lapidē ꝯuersa in interiore parte palpebre: et qn̄qz [p] ⌈ fit in albedine simile ⌋ grandini.

p A. Alia litera. ... declinans ad albedinem simile ...

¶ De cura. Cap. XIIII.

Dministret sup eā linimētū [q] ⌈ cū aceto ⁊ sordibꝰ vrceoloꝝ, ⁊ reliqꝝ. ⌋ et qn̄z addūt eis oleū ro. ⁊ gūmi alboti, ⁊ sarcocolla Aut linit cū āmoniaco ꝯtrito cū aceto, ⁊ [r] ⌈ cinere ⌋ ⁊ assafetida: ⁊ linimtū aureiesus dcm̄ i capº ordeoli.

q A. ex sordibus alucorum apū, ⁊ reliquis.

r A. galbano

¶ De ordeolo. Cap. XV.

Rdeolum est apa lōgū apparēs sup extremitatē palpebre, sile ordeo in figura sua, ⁊ eiꝰ mā ꝟm plm est sanguis dominans.

¶ De cura. Cap. XVI.

Uretur cū minutione, ⁊ euacuatione per picrā ꝟm ꝙ scivisti: deinde sumat aliqd de [s] ⌈ oppoponaco, ⁊ resoluat ⌋ in aq̄ ⁊ liniat ex eo locus: quoniam est bonum valde. Et ꝯferūt ei euaporationes ex adipe dissoluto: aut farina

s A. serapino, ⁊ dissoluatur

ordei cum galbano, aut fermẽtum, aut panis cale/factus iterat⁹ sup ipm. Et vaporationes cũ [a] ⌈cau/da⌋ muscar̃ hñtium capita abscisa: aut cũ aqua in qua ordeuz bulliuit, aut sanguis colũbe, aut sãguis alguarescen, ⁊ turturis. Aut sumant par̃ baurac, et galbani multuz, ⁊ cõmisceãtur ambo, ⁊ ponant sup ordeolũ, ⁊ epithima aureiesus. ℞. olibani myrrhe ambor̃ añ. ptẽ. j. laudani quartã ptẽ cere alumi nis baurac armeni oiuz añ. medietatẽ ptis aggregent cum fece olei de lilio, ⁊ liniat sup ipsum.

a A. cuz corpib⁹ Alia lr̃a oleo

De asarnac. Cap. XVII.

Asarnac est additio mãe piguis ptingẽs in palpebra superiore, ⁊ grauat palpebrã ab aptiõe: ⁊ facit ipsam q̃si mollificatã: ⁊ est coniuncta, non mota sicut nodus: ⁊ plimũ quidẽ accidit infantibus, ⁊ humectatis, in quibus multiplicant lachryme ⁊ opthalmie.

De signis. Cap. XVIII.

Ex signis ei⁹ est, qm̃ cuz tu [b] ⌈tangis⌋ inflationẽ digitis duob⁹, deinde separas eos, eminẽtia in medio eius existit.

b A. deprimis

De cura. Cap. XIX.

Cura manus est cura ei⁹: ⁊ ipsi⁹ modus est vt sedeat eger, ⁊ teneat caput ei⁹ tractũ ad posteriora: ⁊ tendat i ipo cut͠ frõtis ad oculũ, ⁊ ⁊ eleuet palpebra, ⁊ accipiat eã medic⁹ iter [c] ⌈duos idices ⁊ mediũ suuz⌋ ⁊ pp̃mat par̃, ⁊ aggregabit mã cõpressa ad illõ, qȏ est iter duos digitos: ⁊ ille q caput tenet, trahat cutẽ ex medio supcilij: quuncq̃ appuerit eminẽtia, icidat cutẽ ab ea sufficiẽti sectiõe: ⁊ sbtili nõ p fũda. Cautela nãq̃ i h̃ est neĉia: et vt icisionez faciat post icisionẽ tuti⁹ est, q̃z vt [d] ⌈vnã subito audẽdo faciat icisionẽ.⌋ Quũcq̃ appet p icisionẽ p̃mã bonum est: ⁊ si nõ, i [e] ⌈anatomia⌋ additio fiat, dõec appeat: tũc si iuenerit eã sepatã, sup manũ suã inuoluat pãnũ lineũ, ⁊ accipiat asarnac sepando ipsaz a dextra ⁊ a sinistra. Et si remãserit residuum nõ obediẽs ei, pulueriżet aliq̃ztulũ salis sup ipm, vt corrodat ipz. Et si fuĩt in tunica, ⁊ vehemẽtis adherẽtie, accipiat illõ qȏ de ea sepatũ est, ⁊ dimittat aliõ, ⁊ nõ iuadat ipm: s3 cõmittat rẽ suaz resolõni salis, q pulueriżat sup ipm. Deide iponat sup ipz pãnũ ifusum aceto. Quũcq̃ matutinũ affuerit scõe diei, ⁊ securitas fuĩt [f] ⌈sãguinis,⌋ curet ipm cũ medicis pglutinatiuis, ⁊ sint in eis litiuz, ⁊ sief memithe, ⁊ crocus. Quũcq̃ ãt iuadit ptẽ ei⁹ q̃ nõ sepat detegendo, ⁊ excoriãdo cũ [g] ⌈icisiõe, ⁊ penetrat cũ hamis⌋ sub ipa: ⁊ mouet a dextra, ⁊ a sinistra: dõec sepat: aut facit illud cũ isimo pẽne. Et oz vt cautela adhibeat i pforãdo ab eo ita vt nõ tẽdat i pfundũ [h] ⌈foramẽ ãt⌋ si tẽdit palpebrã cũ vehemẽtia [i] ⌈vel⌋ fit pcessus i foramie tãdiu dõec icidat cut͠ [k] ⌈pãnicli⌋ q ẽ sub ea nocet: ⁊ icipit appẽ adeps loci icisi, qñ pp̃mit digit͠ q ipam circũdãt i circuitu cut͠ extẽse: ⁊ pueĩt dolor vehemẽs: aut apa cal̃z: ⁊ r̃manẽt relĩqe dur̃ [l] ⌈pfũde⌋ q̃ sr̃ õterior̃es q̃z sarnac. ⁊ fortasse icidit õ lacerto [m] ⌈retinẽte⌋ oc̃lz aliq̃d pueniẽs, ⁊ õbilitat palpebra ab aptiõe. Recẽtẽ xo q̃ debil̃ est, pl̃m sanãt medicĩe resolutiue absq̃ opatione manus.

c A. digitũ suuz indicẽ, ⁊ digitũ eius medium

d A. pfundet vice vna.

e A. incisione

f A. opthalmie

g A. cũ capillis penetrantib⁹ cuz vncinis

h A. qñ foramẽ seu incisio

i A. et

k A. ⁊ pãniculus

l A. impediẽtes seu renitentes

m A. eleuante

De [n] ⌈sũsati.⌋ Cap. XX.

Est caro mollis eueniẽs i iteriore pte palpebre a q̃ non cessat fluere sãguis rube⁹, ⁊ niger, ⁊ viridis. Cui⁹ qdẽ cura est mũdificatio cũ exiccatiuis corrosiuis, ⁊ collyrijs acut͠. Quuncq̃ [o] ⌈susati corrosiua⌋ fuerit, administrabis tunc pulueres, ⁊ collyria que carnis sunt gñatiua: sintq̃ ex eis q̃ in vlcerib⁹ palpebrar̃ dicunt. Et ad vltimum, cura pruritus, et scabiei fortium curet.

n A. althute. i. õ moro

o A. alchute. i. morum corrosũt

De lapidositate. Cap. XXI.

Lapidositas est apa puũ [p] ⌈sãguineũ⌋ ⁊ xtit i lapidositatẽ a quo qñq̃ liberat man⁹ opatio. deinde adhibeãtur medicine vlcerum [q] ⌈oculi.⌋

p A. cronicum Alia lr̃a emittẽs sanguinem

q A. palpebrarũ

De vlcerib⁹ palpebrar̃, ⁊ ruptur͠ ear̃ cura. C. 22.

Cura: administret sup ea empl̃m ex lẽtib⁹, ⁊ fisticis, ⁊ corticibus granator̃ decoctis cum aceto. Quũcq̃ ceciderint cortices: ⁊ corrosio destructa fuĩt, admistrabis sup ea vitelluz oui cũ croco: qm̃ ipse psolidat. et si volueris admistrabis desup collyriũ de olibano, ⁊ collyriuz aluber, cum collyrio astaticõ, et rubeo leni. Rupture autẽ palpebre recipiunt psolidationem: et curãtur cura rupturarum [r] ⌈cutium⌋ dicta in capitulo suo.

r A. cutis

De scabie ⁊ pruritu. Cap. XXIII.

Ius cã est mã salsa nitrosa ex sãguine [s] ⌈calido⌋ aut humido, aut hũore alio acuto, faciẽs puenire pruritum p̃us: deinde scabiẽ. Cuius qdẽ pl̃z succedit vlcerib⁹ oculi: ⁊ incipit egritudo p̃us cum pruritu paruo. deide fit aspitas, ⁊ rubificat palpebra: deinde fit vt granum fici [t] ⌈⁊ vlcerosa⌋ postea adueniunt grana dura, quuz vehemẽtia scissionis adest in pruritu, et apostematione.

s A. acuto

t A. Alia litera. vlcerosum

De cura eius. Cap. XXIIII.

Cuum scabiei associat opthalmia, cura p̃us opthalmiã: deide pcede ad scabiẽ, postq̃z nõ dimiseris rẽ [v] ⌈opthalmie⌋ ⁊ silr̃ sũt dispõ ⁊ iudiciũ si ẽ egritudo alia. Nã oz vt tu vehemẽtiorẽ ear̃ diligẽter attẽdas. Quũcq̃ videris vlcerationẽ ⁊ apa, caue ne admistres medicias acutas, et silia eis, nisi p⁹ psecutionẽ cuz facilitate ad politatẽ: nã tu trahes cuz medicis [x] ⌈aquã vehemẽtẽ.⌋ In scdo, ⁊ tertia spẽr̃ p̃dictar̃ neĉia ẽ fricatio, aut cũ ferro, aut cũ medicis fiat fricatio ex eis q̃ sũt sic̃ spuma maris, ⁊ pp̃e gñis ei⁹, qȏ noiat casuri, aut cũ folijs fici, aut fac fricationez ex sedenegi, ⁊ croco, et marchasita fiat ex eis collyriũ, ⁊ fricet cuz eo. Illi⁹ ãt q̃ curã recipit cũ medicis, et est illa q̃ nõ pseq̃t gradũ scõz, ⁊ tertiũ spẽr̃ p̃dictar̃, initiũ cure, ẽ assiduatio euonis et flõmie: ⁊ si nõ plus, saltẽ bis i mẽse: ⁊ flõmia lachrymaliũ post flõmiã vl̃ez: et assiduatio balnei, et alienatio pulueris, ⁊ fumi, et vociferatiõis, ⁊ cautela vehemẽtie stricture colli, ⁊ [y] ⌈coarctationis capit͠⌋ ⁊ furoris, ⁊ ire, et multitudis loq̃le, et applanatiõis puluinar͠, et plõgationis iacẽdi sup faciẽ, et oĩum q̃ ascẽdẽ faciũt mãs ad supiora, et trahũt eas ad faciẽ. Et pfert i p̃ncipio sui qdẽ collyriũ rubeũ lene, ⁊ p⁹ ipz collyriũ viride lene. Qȏ si fuĩt fortior illa, tũc acuti⁹ vnoq̃z eor̃ ẽ ẽt tarthamaticõ, et collyriũ arsistrat͠, et collyriũ de croco. Et qñz curat cuz felle hirci, et felle porci, et cũ sale ãmoniaco, ⁊ tutia et ere adusto, et calcadis piũcti, et sepatiz. Et basilicõ, [z] ⌈et collyriũ g̃natiuũ⌋ sũt bõa: et medicamẽ arsistrat͠ ẽ valde bonũ. et ex medicis pferẽtib⁹ ẽ medicamẽ hõ. ℞. kerabe ptẽ. j. cortic͠ [&] ⌈g̃nator̃⌋ ptes. ij. pficiãt cũ melle. Aut aloes ptẽ. j. sal̃ ãmõiaci ptẽ. s. pficiãt cuz melle et admistrent. Et iter̃ sumãt eris vsti. xvj. aur̃. pipis. viij. aur̃. climie. iiij. aur̃. myrrhe croci ãbor̃ añ. aur̃. ij. floris eris. v. aure. gũmi. xx. aur̃. terãt et misceãt sicut scis cum aq̃ pluuiali.

v A. scabiei

x A. dolorez vel nocumentũ vehemens.

y A. stricture indumẽtor̃ colluz coarctantium Alia lr̃a. ⁊ stricture idumẽtor̃ collũ circũdãtiũ

z A. ⁊ sief alramadi

& A. eris

a † A.palpebre.
b † A.frigidum

❡De tumore.[a] † ⌈ ⌋Cap.XXV.

Alintifac est apa[b] †⌈ ⌋cuz pruritu:⁊ qñqꝫ ē illō qđ i ipo dñat, vētositas:⁊ qñꝫ ē sup̄flui tas sbtilis flatica:⁊ qñqꝫ est sup̄fluitas aquosa:⁊ quādoqꝫ est superfluitas melācholica.

❡De signis. Cap.XXVI.

Quod vētosuꝫ est qñqꝫ accidit subi to,⁊ declinat ad p̄teꝫ lachry malē:⁊ est sicut quē pūgit musca in illo loco,⁊ accidit in estate,⁊ senib⁹,⁊ non est ḡuitas:flaticū.n.fridiusꝫ ē,⁊ grani⁹, ⁊ seruat vestigiū ɔp̄ssionis vna hora.Sꝫ in aquoso nō remanet vestigiuꝫ imp̄ssionis p̄ horā,neqꝫ dolor est cū eo.Et melīcuꝫ ſm plm cōicat palpebre,⁊ ocu lo:⁊ est cū duritie,⁊ extēsione ɔñtibus supercilia,⁊ xyllaꝝ sumitatē:⁊ nō ē cū eo dolor de q̊ sit curādū ⁊ est color ei⁹ fusc⁹.Et plm ei⁹ accit post opthalmiā, ⁊ post variolā.

❡De cura. Cap.XXVII.

c A.althee
d A.Alia litera. alumine

Oportet vt icipias p̄mum,⁊ eua cues corp⁹,⁊ mūdifices caput:⁊ ei qđ fuerit ad ſtā decliuius ad ministra empl̄m ex folijs[c] ⌈malue:⌋et fortiora eis sūt folia alkerua ɔtrita,⁊ p̄ mista cū[d] ⌈aneto⌋⁊vaporationē ex spōgia ifusa ace to,⁊ aq̄ cal'a:⁊ ēt fiat linimētū ex aloe,⁊ feluzabara gi,⁊ sief memithe,⁊ saufel,⁊ croco cū aq̄ solatri.

❡De multitudine palpitationis. Cap.XXVIII.

e A.bothor.

Multitudo palpitatiōis fit ex re cadēte in oculo leui: ⁊ qñqꝫ fit ex[e] ⌈siccitate.⌋Et qñqꝫ mul tiplicat̄ in habētibus tetanum,⁊ in pre paratis ad ipsum.Et indicat in egritu dinibus acutis tetanum ⁊ spasmum.

❡De casu pilorum. Cap.XXIX.

f A.minoratur

Cadunt pili oculi ex cā māei:aut cā loci.Et cā q̄deꝫ māei: aut qm̄[f] ⌈replent̄ pediculis⌋sic̄ fit i fi ne egritudinū acutaꝝ p̄uarum:aut qm̄ corrūpit̄ p̄p̄ illō qđ admiscet̄ eis,quuꝫ nascūt̄,sic̄ accidit i alopitia:⁊ est vt sit in iteriore p̄te palpebre humiditas acuta:aut mā nitrosa salsa,nō appēte i palpebra nocumēto sēsibili:sꝫ ipa nocet pi lis.Qui āt ē cā loci,ē qm̄ illic est nocumētū manife stū.s.aut durities,⁊ ḡssitudo,⁊ nō iuenit vapor a q̊ ḡnat̄ pilus,trāsitum:aut apa,⁊ corrosio,⁊ sigt ipm rubedo,⁊ mordicatio vehemens ⁊ dolor.

❡De cura. Cap.XXX.

g A.cū viuifican tibus
h A.cū lapide la zuli
i A.de ossib⁹ da ctiloꝝ imaturo rum
k A.spice nardi.
l A.sic̄ alcohol
m A.alseluchi

In illo q est cā loci.Cura nocumē tū qđ est in loco ſm q dr̄ i cura cuiusqꝫ capl̄i ei⁹ in loco suo.Et i il lo cui⁹ cā,est p̄uatio māei,curet̄ prius corpus[g] ⌈p̄ ea regimie largo,⌋⁊ ciba tione:⁊ admistra medicinas trahentes mām piloꝝ ad palpebras p̄ ea q̄ dicturi sum⁹:⁊ q̄ sūt dicte i an tidotario:⁊ i areolis medicinaꝝ singulariū.Et i eo q est cā māei corrupte administra purgationē capi tis,⁊ mūdificationē mēbri.deide cura medicamen to piloꝝ.Alcohol aūt iuuatiua ad illud sunt lapis armen⁹ ⁊ lazuli.Et ex cōpositis alcohol de nucleis dactiloꝝ[h] ⌈ex laudano⌋dcm̄ in antidotario.Aut sumat̄ de[i] ⌈dactilis imaturis⌋adustis pondus.iij. ʒ.[k] ⌈⁊ duaꝝ spicaꝝ.⌋ʒ.ij.fiat ex eis alcohol.Et ex eis q̄ expta sūt,est vt terat̄ spica nigra,[l] ⌈⁊ antimo niū,⌋⁊ administrent̄ cū radio.Et ēt fiat alcohol ex stercore muris adusto,⁊ nō adusto cuꝫ melle:⁊ p̄p̄e [m] ⌈asulalij⌋aut sumat̄ terra in qua nascit̄ vitis cuꝫ croco romano,⁊ est[n] ⌈alsaluli⌋p̄tes eq̄les ⁊ admi nistret̄ ex eis alcohol.⁊ ex eis q̄ expta sunt ad illud ex eis,cū quo sunt prurit⁹,⁊ rubedo,⁊ corrosio,est vt decoquat̄ ḡnatū cū sua totalitate,⁊ p̄tib⁹ suis in aceto vsqꝫ q̊ dissoluat̄,⁊ ānectat̄ sup̄ locū.Et oia q dē viscosa ɔferūt.Et ad illud etiaꝫ climie,colcotar, atrimēti p̄tes eq̄les sumant̄,⁊ terant̄,⁊ administrēt̄.

n A.alchaluhi

❡[o] ⌈De pilis inuersis ⁊ additis. Cap.XXXI.⌋

o —— A.cōtinuat̄ litera

Ex eis que expta sūt,est vt sumatur stercoris leporini adusti pō dus.viij.ʒ.⁊ stercoris hircini pōdus.iij ʒ.ɔterant̄,⁊ administret̄ ex eis alcohol. Aut fiat alcohol ex muscis h̄ntib⁹ capi ta abscisa exiccatis.Aut adurat̄ auellana,⁊ terat̄, ⁊ ɔficiat̄ cū adipe capno:aut adipe vrsi,⁊ liniat̄ ex ea loc⁹:nasci.n.facit pilos,⁊ cū h̄ denigrat eos.Et ēt sumat̄ antimonij adusti p̄s.j.⁊ pipis p̄s.j.⁊ plū bi adusti abluti p̄tes.iiij.croci p̄tes.iiij.⁊ duaꝝ spi caꝝ.iij.p̄tes,⁊ nucleoꝝ dactiloꝝ adustoruꝫ p̄tes.ij. ɔterāt̄ ⁊ fiat ex eis alcohol[p] ⌈et⌋ †⌈ ⌋Ad vltimū cura ho rū piloꝝ est vn⁹ modoꝝ.v.adherētia,⁊ canteriū,et ordo cū acu,⁊ abbreuiatio palpebre cū sectione,et euulsio p̄hibitiua.Inuiscatio āt ē,vt eleuēt̄,⁊ eq̄nt̄ cū mastice,⁊ gūma pini,⁊ gūmi,⁊ visco,⁊ āmonia co,⁊ glutino qđ egredit̄ de vētrib⁹[q] ⌈ostracaꝝ,⌋⁊ aloe,⁊ sarcocolla,⁊ dragagāto,⁊ ture dissoluto cū albugie oui.Et ex iuiscatiuis bōis est vt iuiscet̄ cuꝫ oleo de[r] ⌈scemi,⌋⁊ melior ea est cuꝫ cola casei quā nos diximꝰ i ātidotario.Cura v̄o q̄ fit acu ē vt acus penetret ab iteriore p̄te palpebre ad exteriorē vbi ē pilus.Deide ponat̄ pilus i foramie ei⁹,⁊ egrediat̄ ad lat⁹ aliō,⁊ strigat̄ pilus:⁊ si sit difficil' itroit⁹ pili in foramie acus,pōat̄ i foramie acus extrēitas ca pilli mlieris,⁊ trahat̄ acus ex illo latē.deide pōat̄ capillus i foramie ei⁹,⁊ egrediat̄ ex alio latē.⁊ stri gat̄ capillus,dōec remaneat silis anse a latē intrise co,⁊ pōat̄ i ipa pilus,⁊ ex̄hat̄.⁊ si necia fuīt itera tio acus,q̄rat̄ loc⁹ ali⁹.Scđatio nāqꝫ p̄forationis ac⁹ dilatat foramē,⁊ nō retinet piluꝫ.Sectio āt ē vt abscidat̄ origo ei⁹ ex palpebra.Quidā v̄o p̄cipiūt vt scidat̄ loc⁹ cognominat⁹ egena,⁊ ē apō extrēita tē ocl̄i,deide ɔsolidet̄ ⁊ nascet̄ sup̄ ipꝫ caro addita, ⁊ eq̄t pilū,⁊ nō p̄mittit ipꝫ iuersari.Cauteriū āt qđ meli⁹ est,est vt fiat cū acu h̄ñte caput curuatū,c⁹ ca put igniat̄ ⁊ extēdat̄ palpebra,⁊ cauterizet̄ cuꝫ eo loc⁹ pili,⁊ nō redibit.⁊ qñꝫ necie sūt iteratiōes bis, aut ter,⁊ nō redibit post illō penit⁹.Euulsio āt pro hibitiua ē,vt euellat̄,deide ponāt̄ sup̄ locū medici ne p̄hibitiue natiuitatꝫ piloꝝ:⁊ p̄p̄e sup̄ palpebrā,q̄ sūt de eis q̄ dicte sūt in areolis medicinaꝝ singula riū,⁊ dicemus eas in capl̄o pilorum additoꝝ.

p —— A.† De pilis inuersis,⁊ additis. Cap.xxxi. Ad vltimum ⁊c.
q A.Alia litera. piscium
r A.alscimi

❡De pilis additis. Cap.XXXII.

Nascuntur ex multitudine hu miditatꝫ putride ag gregate in palpebris oculi.

❡De cura. Cap.XXXIII.

Cura eius est mūdificatio capitis,⁊ corpis,⁊ ocl̄i cū eis q̄ scis:dei de admistra alcofol acuta mūdificātia palpebrā,sic̄ albisalicō,⁊ ruscenū,⁊ col lyriū rubeū acutū,⁊ viride acutū,⁊ col lyriū de myrobal'.⁊ p̄p̄e si fuerit illic lachryme:aut aliq̄d accñtiū humoꝝ acciderit:qđ si nō suffecerit, curā adhibe euulsiōis,⁊ euellant̄,⁊ liniant̄ sup̄ ori ginē eoꝝ sāguis ericij,⁊ fel[s] ⌈damaꝝ ⁊ arietuꝫ⌋et fel vulturis,⁊ fel caprinum.Et qñqꝫ p̄miscent̄ fella ista,⁊ sāguines cū castoreo,⁊ fiūt ex eis collyria,sic̄ squame piscis,⁊ administrant̄ quuꝫ necitas incūbit

s A.ipsi⁹ ⁊ fel cymalcunte,⁊ fel vulturis Alia lra fel cymalcunte

dissoluta cum saliua hois. Qui xo eo vtif, media hora expectet sup ipm. Et ex curis qdem bonis, est vt sumant fel ericij, ⁊ fel [a]⌈vulturis⌉ ⁊ castoreū fm eq̄litatē, ⁊ aggregent cū sanguine colūbe, ⁊ fiant inde troc. ⁊ ex eis que narrant sunt sāguis [b]⌈tincte, ⁊ pᵖe sāguis tincte⌉ canis, ⁊ sāguis ranarū: verūtñ experimētuz nō verificauit illud. ⁊ rectius qdē fm q existimāt, est vt misceat cū alkitrā. Et ex eis ēt que narrāt, est vt admistret fel vultur] cū cinere, ⁊ sale āmoniaco, ⁊ succo porri: ⁊ pᵖe qñ ponit in sartagine sup ignē, donec cōmisceant, ⁊ equent. ⁊ si fuīt cinis ostracorū erit melior. Et rubigo ferri eruginosi cuz saliua hois est vltima, q̄zuis dolorē faciat. Et ex eis qdē que sūt expta, est [c]⌈tinea⌉ cū sale āmoniaco: ⁊ pᵖe cū vngula asini adusta cum aceto forti, Et silr spuma maris cū aq̄ [d]⌈psilij.⌉ Quū eni stupefit ⁊ ifrigidat locus eo, nō nascunt ibi pili.

¶ De inuiscatione [e]⌈palpebrarū.⌉ Cap. XXXIIII.

Fit illud fm plurimū post opthalmiā: opz ergo vt administrent sarcocolle, ⁊ zuccari tabarzet partes eq̄les, spume maris q̄rta ptis, terant ⁊ puluerizent super locum.

¶ Tractatus quartus de dispositionib⁹ virtutis visibilis, ⁊ operationibus eius.

¶ De debilitate visus ⁊ nocumento eius. Cap. I.

Debilitatem visus ⁊ eius nocumentū efficit: aut cōplo cōis in corpe [f]⌈siccitatis dñantis humorose: aut cōplexionalis⌉ sine mā. Aut vapor eleuat⁹ ex corpe: aut stō pprie. Aut frigus [g]⌈hñs mām: aut nō habēs māz.⌉ aut ppt dñiuz caliditatis māl aut nō mālis. Aut est sequens cām in cerebro ipso egritudinū cerebri notarū: que est in sba cerebri, aut in [h]⌈pte tota⌉ anteriore, sicut cōpressio, aut pcussio accidēs ei: q̄re non videt oculus: aut in pte añriore eius. Et plm qdē ei⁹ est hūiditas dñans: aut siccitas accñs successiōe egritudinū, ⁊ motuū supfluorū corporeorū, ⁊ aialiū, ⁊ euonū supfluarū, ppter q̄s cadit vtus, ⁊ [i]⌈resoluit⌉ mā. Aut est pp rez appropriatā ipsi spūi visibili, ⁊ mēbris que ipm sequunt, sic neruo concauo, ⁊ sicut humorib⁹, ⁊ tunicis. Et spūi qdē visibili qñq3 accidit vt [k]⌈multiplicetur, ⁊ accidit ei vt subtiliet. Et qñq3 accidit ei vt igrosset.⌉ Et accidit ei vt minoret. Multiplicatio aūt est melior res, ⁊ magis iuuatiua. Et subtilitas qdē plm accidit ex siccitate: ⁊ qñq3 fit ex vehemētia sepationis accñtis quū sol aspicit: ⁊ [l]⌈resplēdētia et⌉ silia. Et qñq3 pducit aggregatio valde supflua ad coarctationē resoluētē, ⁊ ispissat ea pmum: deinde subtiliat valde scdo: ⁊ istud est sicut accidit apud lōgā morā in tenebris. Et grossitudo fit pp humiditatē: ⁊ fit ppt aggregationē vehemētē nō ita vt pducat ad [m]⌈vtēdū cōplone subtiliāte.⌉ Et qñq3 est cā in eis [n]†⌈ ⌉ cadēs in initio creatiōis: ⁊ [o]⌈minoratio⌉ qñq3 est p pter vehemētiā siccitatis, ⁊ mltitudinē euonuz: aut debilitatē anterioris cerebri validā, aut prauitatez egritudinū, ⁊ ppinqtatē mortis, qñ resoluit spūs. Debilitas aūt ⁊ nocumētū que sunt ppt tunicas, ⁊ plm eorū est ppt tunicas extrīsecas sine pfūdis, aut sunt cā sbe tunice: aut sunt cā trāsitus q est in ea: ⁊ q̄ sunt pp tunicā ipsam, sunt pp cōplonē malam: ⁊ plm eius est retētio vaporis in ea: aut supfluitas hūiditatis pmiste ei: aut exiccatio ⁊ siccitas: ⁊ nigrificatio: ⁊ corrugatio accidētes ei: ⁊ pᵖe vuee ⁊ cornee: aut corruptio supficiei ei⁹ ppter ipressionē vlcerum apparētiuz, aut occultorū: aut tolerātia opthalmie plime auferētis puietatē eius: aut color extneus intrans eā, sic accidit cornee in icteritia ex citrinitate: aut in tarfati ex rubedie: aut denudatio coloris nāl, sic illud qd accidit cornee: ⁊ addit puietatē ⁊ firmitudinē ad h vt lumē vincat ipz, ⁊ sepet spm visibilē. Et qñq3 accidit exiccatio, ⁊ calefactio pp coherētiā [p]⌈firmā⌉ aeris ⁊ lumis [q]⌈cū hūorib⁹⌉ aut sepatio earū pp corrosionē accñtē: q̄re nō gradat lumē i penetrādo i eis, imo subito penetrat i glacialē itegre. Aut pp ortū pāniculū sup eas sic in vngula, aut inflatiōe, ⁊ g̃ssitie venarū earū sic in sebel. Accñs aūt foramini, ⁊ trāsitui: aut est q̄ strigit supra nālē pp cās q̄s dicturi sum⁹ in cap suo: aut dilatat, aut oppilat itegre, aut nō itegre: sicut quū est descēsus aq̄: ⁊ nos qdē dicem⁹ ista capla oia sigillati. Fcā aūt pp hūores est: qm glacialis qdē q est vnus eorū, mutat ab eētia sua eq̄li, ⁊ igrossat: aut ei⁹ sbtilitas est fortis, ⁊ fit ipedit⁹ a delatiōe lumis, ⁊ coloris luminosi sup se. Et ex albugineo qdē, qm mltiplicat valde: aut igrossat: ⁊ fit illud cā ad minorādā puietatē suā, aut pp hūiditatē, ⁊ vapores q pmiscent ei: [r]⌈aut⌉ mutāt alterātes ei⁹ puietatē. Vapores.n. ⁊ fumi extnei extrīseci nocēt ei, q̄lr ergo itrīseci. Et oia grana vaporosa iflatiua sūt grauatiua visus. Nocumētū.n. qd visui aduenit ex vitreo, nō est pmitiuū, imo non nocet visui, nisi inq̄ztū nocet glaciali, ⁊ cōuertit eius eētiā ab eq̄litate ppter cibū nō eq̄lē, quē ei defert. Nocumentū aūt qd fit ppter neruū, est qm accidit ei oppilatio: aut accidit ei spa: aut ruptura.

¶ De signis. Cap. II.

Neo qdez qd est cōitate corpis signū est illud, qd dedim⁹, qd fiḡt cōplonē toti⁹ corpis. Et illud qd fit cōitate cerebri est, qm illic est aliqd signorū figntiū nocumētū in cerebro, cuz h vt sint reliq sensus lesi cū illo: illud.n. fiduciā facit cōitatis cerebri. Et qñq3 appropriat visui plm pᵖe tatū eius, ⁊ cuz odoratu, sine auditu. Sicut pcussio coarctatiua qñ cadit in pte añriore cerebri. Et qñz est audit⁹ cū sua dispōne, ⁊ remanet oculus apt⁹, et nō pōt claudi palpebra sup ipm: verū nō videt. Et signū qd ipsi spūi approbat, est, qm si spūs est sbtil, ⁊ est pauc⁹, videt rē ex primo [s]⌈sine⌉ pscrutatiōe, ⁊ nō videt qd elōgatū est cū pscrutatiōe. [t]†⌈ ⌉ Verū ei⁹ sbtilitas quū est supflua, nō [u]⌈figit rē luminosam⌉ valde: imo fugat eū lumē [x]⌈clarū⌉ ⁊ sepat eū. Et si est grossus, ⁊ plim⁹, nō deficit ei pscrutatio ituēdo lōginquū, ⁊ nō pscrutat visionē ppinq. ⁊ cā in h apd loquētes de radio est, q visus nō fit, nisi egressiōe radij, ⁊ quū obuiat ei qd vr: ⁊ q mot⁹ vadēs ad locū lōginquū sbtiliat g̃ssitiē ei⁹, ⁊ equat eētiā ipsi⁹, queadmodū h⁹ mot⁹ resoluit spm sbtilē, q̄re forsitā nō opat aliqd. Et apd illos q dicūt puiū vehere foras [y]⌈vidēdi ⁊ reliq̄⌉ est q glacial mot⁹ fit fortis, quū videt illd qd elōgat: ⁊ illud est ex eis q̄ sbtiliāt spm grossuz habitātē in ipo: ⁊ resoluit spm sbtilē, ⁊ pᵖe paucū. Verificatio āt certioris in his duob⁹ fmonib⁹, ptinet ad sapiētes, nō medicis. Cognitio xo illius ex dispōne tunicarū, ⁊ humorū pfundorū, est ex eis que sunt [z]⌈praua⌉ quū nō est res alia, nisi ipa. Qñq3 aūt recurrit ad dispōnē coloris tunicarū, ⁊ humorū pfundorū: ⁊ ad dispōnē inflationis earū, ⁊ extēsiōis, ⁊ corrugatiōis, ⁊ extenuatiōis ipsarū, ⁊ dispōnē puitatis oculi ppter puitatē ipsius, ⁊ dispōnē ei⁹ qd spgit super ipsum de humiditate, ⁊ imaginat de silitudine iris: aut videt in ipso de siccitate, ⁊ conturbatione,

[a] A. chamaleunte
[b] A. alcharad, ⁊ pᵖe alcharad
[c] A. alarde
[d] A. alasfius.
[e] A. alassar
[f] A. Alia litera: ex siccitate domināte, aut hūiditate dñante, hūorali, aut cōplexionali
[g] A. Alia litera materie
[h] A. ventre toto
[i] A. exiccatur
[k] A. ispisset, ⁊ vt subtiliet, ⁊ accidit ei vt igrosset ⁊ accit ei vt multiplicetur. Alia lra ispisset ⁊ vt subtiliet, et accidit ei vt mltiplicetur
[l] A. ei
[m] A. Alia litera inflāmationē cōplexionis subtiliantem.
[n] † A. ambobus
[o] A. paucitas q dē qñq3 est a principio creatiōis ⁊
[p] A. Alia litera, formarum
[q] A. exiccatio et calefactio humiditatum
[r] A. et
[s] A. cum
[t] † A. Et si fuerit subtilis plim⁹ videt cuz pscrutatione rē ppiquā ⁊ elongatam
[u] A. figitur in re splēdida, seu lucida
[x] A. forte
[y] A. visibiliū cā est alia ab illa ⁊
[z] A. difficilis

que manifesta est exterius:⁊ forsitan nõ appet cum eo hõ oculi,⁊ est forma aspiciẽtis in ipm. Et qñq3 sigt ẽm dispõnẽ cornee. Et qñq3 sigt ẽm dispõnẽ albuginei:⁊ ille cuius est videt semp iter oculos suos sicut nebulas. Si aũt vides ꝯturbationẽ corã foraminẽ tm̃,⁊ nõ sunt relique ptes cornee turbate, sigt ꝙ ꝯturbatio fit in albugineo,⁊ ꝙ nõ est clarus:⁊ si ꝯturbatio est cõis ptib⁹ cornee, nõ est dubiũ qn ipa sit in cornea:s3 remanet dubitatio, an ipsa sit silr̃ in albugineo an nõ. Et accidit qñ3 albugineo siccitas:⁊ accidit qñq3 ex illa siccitate, vt aggregent̃ ea q̃dã ptes ei⁹,⁊ nõ fiunt puie, q̃re videt̃ corã eis fenestra aut fenestre. Et qñq3 est illud ꝑpt̃ vestigia vlcer̃ existẽtia in cornea occulta faciẽtiũ imaginari imaginatiões, q̃re errat̃ in eis:⁊ existimat̃ ꝙ sint imaginationes aq̃,⁊ nõ sunt. De ꝯstrictiõe aũt ⁊ dilatatiõe:⁊ aq̃,⁊ dispõne nerui, posteri⁹ loquemur. ⁊ scias ꝙ oĩs corruptio existẽs a siccitate fit fortis [a]⌈quñ vacuitas adest⌋⁊ apud exercitium resolutiuũ,⁊ apud eũones in hora meridiei:⁊ ex humiditate, eꝯ̃rio.

¶ De cura. Cap.III.

Si fuerit cã debilitatis siccitas, iuuat̃ humectãtibus,⁊ aq̃ casei, et emulsione lactis sup caput,⁊ potu eius:⁊ ponant̃ olea humectatiua sup caput:⁊ ꝓꝑe quu3 fuerit illud in ꝯualescẽtib⁹. ⁊ ꝯferunt ei sõnus,⁊ requies,⁊ caput purgia humectãtia:⁊ ꝓꝑe oleũ de nenufare:⁊ eius que in tunica existit, cura est praua. Qd̃ si fuerit ab humiditate, admistrabis tũc illud qd̃ resoluit post eũones. Uomitus aũt qui [b]⌈mininus⌋est ex eis que ꝯferunt,⁊ ꝓꝑe senib⁹:sed laboriosus nocet valde. Et gargarismata [c]⌈⁊ sternutationes⌋⁊ sternutamẽta ꝯferunt. Et ex eũonib⁹ iuuatiuis in hoc est [d]⌈oleũ⌋de kerua cu3 ĩfusione aloes. Et admistratio eius, qd̃ ꝓhibet vapore3 a capite, sicut trifere:⁊ ꝓꝑe apud somnũ:ꝯfert ẽt,⁊ iuuat̃ exercitijs extremitatũ,⁊ ꝓꝑe extremitatu3 inferior̃. Et silr̃ op3 vt administret̃ fricatio ear̃. Si aũt cã fuerit in ea grossities eius, curet̃ cu3 medicinis abstersiuis p̃dictis in areolis oculi. Et op3 qñ administras medicinas acutas, vt vtaris cũ eis medicinis stipticis. Et ex rebus qdẽ iuuatiuis in hoc, est tutia abluta nutrita cũ aqua sansuci:aut aqua feniculi: aut aqua albedarungi,⁊ succo prassij. Et assiduatio alcohol cũ litio ꝯfert oculo valde,⁊ ꝯseruat virtutẽ eius vsq3 ad tp̃s lõgũ. Et facere alcohol ex fricatione myrobal̃. cũ aqua ros̃. ꝯfert valde, qñ est humiditas subtilis cu3 calitate ⁊ pruritu. Et ex alcohol ꝯferẽtib⁹ in huius cap̃lo, est ex fellib⁹, quũ sũt singularia, sicut fel alcubugi,⁊ fel [e]⌈tauri saboth,⁊ auis frãgẽtis os⌋⁊ tauri,⁊ vrsi,⁊ leporis,⁊ [f]⌈vulturis,⌋⁊ gruis, et hirũdinis,⁊ passeris,⁊ vulpis,⁊ aldib,⁊ catti,⁊ canis [g]⌈leporarij⌋⁊ ariet̃ [h]⌈siluestris,⌋⁊ fellis [i]⌈auis tarde⌋ijest ꝓꝑetas valde mirabilis, [k]⌈⁊ cõposita,⌋⁊ ex oleis qdẽ iuuatiuis sunt, sicut oleũ de kerua,⁊ oleũ de narcisco,⁊ de granis lauri,⁊ oleũ raphaninũ,⁊ oleũ de fenugreco,⁊ oleũ de lilio,⁊ oleũ sansucinũ,⁊ oleũ camemillinũ,⁊ oleũ alacoen. ⁊ facẽ alcohol cu3 aq̃ albedarungi ꝯfert,⁊ ex medicamẽtis bonis mẽsuratis est, vt adurant̃ due nuces ⁊ .xxx. ex nucleis myrobalanor̃ citrinor̃,⁊ terant̃,⁊ ꝓijciat̃ sup eos pipis nõ adusti an̄r̃.j.⁊ fiat ex eo collyriũ. Et ex medicis iuuatiuis est vt sumat̃ succ⁹ granati muzi, et decoquat̃ vsq3 ad medietatẽ, et remoueat̃ ab igne,⁊ misceat̃ cũ eo medietas ipsi⁹ de melle,⁊ ponat̃ sub sole ⁊ admistret̃. Et silr̃ si sumat̃ aq̃ duor̃ granator̃, et ponat̃ sub sole duob⁹ mẽsib⁹ in estate ⁊ collet̃,⁊ ponat̃ in ea aloes,⁊ longi pipis,⁊ salis ãmoniaci:et qñq3 fit sine sale ãmoniaco, ptes eq̃les:terant̃ oĩa valde,⁊ ꝓijciant̃ sup lib. ei⁹. ʒ.iij. ex eis,⁊ reseruet̃:⁊ q̃3to plus antiquat̃ tãto est melius. Et ex iuuatiuis cũ hoc est acorus cum [l]⌈chelidonia⌋qñ terit̃ sicut alcohol. Et facẽ alcohol cu3 aq̃ cepe cũ melle iuuatiuũ est. Et collyriũ qdẽ felliũ est forte. Et fella qdem [m]⌈siluestria⌋sunt, sicut fel [n]⌈accipitris ⁊ vulturis.⌋Aut sumat̃ tabula,⁊ pistilũ, quor̃ ambo sint ex ere rubeo,⁊ distillent̃ sup eã stilla aceti,⁊ stilla lactis,⁊ stilla mellis:deide teratur donec nigrescat illud,⁊ fiat ex eo alcohol. Et scias ꝙ assumẽ [o]⌈carnẽ⌋assidue siue sit assa:siue elixa, est ex eis q̃ ꝯferũt,⁊ ꝯfortãt visu3 valde:itaq3 remouet debilitatẽ [p]⌈añcedentẽ.⌋Et si qs põt sumẽ carnẽ viperar̃ decoctã ẽm modũ quo decoq̃t̃ in tyriaca, et ẽm modu3 quo distinguit̃ in cap̃ de lepra, ꝯseruat sanitatẽ oculi vltime. Et ex medicinis q̃ senib⁹ bone sunt, et ei cui⁹ visus debilitat̃ ex coitu, et alijs, est tutie nõ ablute. vj. ptes,⁊ vini q̃3tũ sufficit, et olei de balsamo plus tutie, ẽm q̃3titatẽ qua ꝯuenit, terat̃ tutia,⁊ ꝓijciat̃ sup ipsa3 oleũ balsami, deinde vinũ,⁊ terat̃ sicut o3, et reponat̃. Medicamẽ de quo dr̃, ꝙ tãti existit iuuaminis ꝙ oculũ talẽ efficit, ne ei noceat in corp⁹ solis aspicẽ. ℞. lapidis [q]⌈sectiçis, et lapidis magnet̃,⁊ lapidis hatis,⌋⁊ est alumẽ bonũ,⁊ sedenegi,⁊ calamẽti,⁊ succi ꝯdisi oĩum añ.ptẽ.j.fellis [r]⌈vulturis,⌋⁊ fellis vipe amborum añ.ptẽ [s]⌈.j.⌋fiat ex eo alcohol. Et admistratio pectinationis sup caput, iuuatiua est:⁊ ꝓꝑe ꝯfert senibus:q̃re op3 vt admistret̃ oĩ die multotiẽs: qm̃ attrahit vapores ad supiora, et mouet eos a pte ocli.

Et igredi aquã clara3 viridẽ, et submergi in ea, et apire ambos oculos in ea ẽm q̃3titatẽ qua poss̃e est, est ex eis que seruãt sanitatẽ oculi,⁊ ꝯfortãt ipm:et ꝓꝑe in iuuẽtute. Et o3 ꝓꝑe eũ qui ꝯquerit̃ de vaporib⁹ stõi, et cui nocet humiditas, vt vtat̃ añ cibũ decoctione absinthij, et oxymelle sq̃llitico:et oĩ qd̃ lenit,⁊ incidit supfluitates, que sunt in stomacho.

¶ Rememoratio rer̃ visui nocentium. Cap.IIII.

Rerum aũt visui nocẽtiũ, alie sunt opõnes et mot⁹, et alie sũt cibi:et alie sunt dispõ [t]⌈ꝯuersionis⌋in cibis. Opõnes aũt et mot⁹ sũt oĩa, que exiccãt, sicut coitus multus, et plixitas aspiciẽdi enitẽtia, et legẽ minuta supflue, et mediu3 in eis est iuuamẽ,⁊ silr̃ actiones minute, et somnus post repl̃onẽ. [v]†⌈ ⌋Imo op3 illũ qui suo in visu debilitatẽ hẽt, expectare donec digerat̃ cibus ei⁹. Et oĩs repl̃o nocet ei. Et oẽ qd̃ exiccat nãm. Et oẽ qd̃ turbat sãguinẽ ex reb⁹ salsis, et acutis,⁊ alijs nocet ei. Et ebrietas nocet ei. Uomit⁹ xo ꝯfert ei inquãtum purgat stõm:⁊ nocet ei inq̃3tũ mouet mãs cerebri expellẽdo eas ad ipm. Et si fuerit necius, o3 tunc vt fiat post cibũ,⁊ cũ facilitate. Et balneũ nocet. Et sõnus supfluus nocet. Et fletus vehemens. Et multitudo flõmie:et ꝓꝑe [x]⌈cũ vẽtosis ꝯtinuis.⌋ Cibi xo qui nocẽt, sunt salsi,⁊ acuti, et vaporosi, et oĩs qui nocet ori stomachi. Et vinũ grossum turbatum. Et porrũ, et cepa, et bedarungi comestũ,⁊ oliue mature, et anetũ, et caules, et lentes.

¶ De noctilopa. Cap.V.

Si ut euanescat visus in nocte, et videat in die, et debilitet̃ in fine eius. Et cã qde3 eius est humores oculi, et grossities eor̃. Aut humiditas spũs,⁊ grossities, eius:et plm̃ qdẽ accidit hñtibus oculos nigros, nõ [y]⌈virides⌋⁊ puitati pupille,

a A. apud famẽ

b A. fit cũ facilitate

c A. ⁊ facientia egredi mucositates ex naribus

d A. Alia litera potus olei

e A. albaçi,⁊ alsabut,⁊ airachame. Alia lr̃a. alrach ⁊ alsabut.

f A. hirci

g A. alselnchi.

h A. montani.

i A. alhabari

k A. singulariter aut cõpositum

l A. mamiran

m A. fortia

n A. albaci.i.fel ... conis,⁊ fel agle... Alia lr̃a. albaci ... ⁊ hirci.

o A. alselgiem...

p A. antiquam...

q A. murichie ... lapidis magne... tis,⁊ lapidis ... nachatis. Alia lr̃a. ma... ⁊ lapidis magne... tis,⁊ lapidis ... chathis. Alia lr̃a. magne... tis ⁊ lapidis ... minio albi,⁊ la... pidis sangui...

r A. aquile

s A. mediam

t A. regimini...

v † A. ⁊ cenam...

x A. vẽtositatis co... tinuata, seu fre... quens

y A. glaucoß.

pupille, ⁊ cui multiplicant̄ colores, ⁊ anfractuosa in oculis suis. Hoc enim signat paucitatē spūs visibilis in creatione sua. Et qn̄qꝫ [a] ⌈hec est cā⌋ ꝓpt̄ egritudinē in ipso oculo: ⁊ qn̄qꝫ fit ꝓpter cōitatē stōi, ⁊ cerebri: ⁊ cognoscit̄ illud per signa que sciuisti.

¶ De cura. Cap. VI.

Si illic fuerit multitudo, flōma cephalicā, ⁊ angulos lachrymales, ⁊ administrent̄ reliq̄ euātia nota, ⁊ iterent̄ ⁊ qn̄qꝫ euāt̄ cū scamonea, ⁊ castoreo, et ꝯfert, [b] ⌈⁊ in potu dat̄ ante cibū vinum paucū vetus, ⁊ dat̄ in potu post digōnē integrā.⌋ Et ex medicinis exptis est illud qd̄ currit ex epate caprino [c] ⌈diuiso⌋ cū cultello ⁊ posito sup̱ prunas: nā quū currit accipit̄ de eo, qd̄ currit, ⁊ puluerizat̄ sup̱ ip̄m sal idus, ⁊ lōguꝫ piper, ⁊ fit ex eo alcohol. Et qn̄qꝫ puluerizant̄ sup̱ ip̄m medicine, quū supponit̄ prunis: ⁊ fit declinatio sup̱ vaporē eius: ⁊ comedit̄ de carne eius assata: ⁊ illud est iuuatiuū: ⁊ qn̄qꝫ incidit̄ faciēdo sectionē latitudinalē, ⁊ ponit̄ ex eo stratꝰ vnus: ⁊ ex pip̱e lōgo stratus vnus: et ponunt̄ stratus inferior, ⁊ sup̱ior ex epate, ⁊ assat̄ in tānor, ⁊ nō p̱uenit ad vltimuꝫ: deinde sumitur, ⁊ colat̄ ex eo aquositas, ⁊ fit cū ea alcohol. Et silr̄ epar leporis. Et silr̄ collyriū factū ex lōgo pip̱e: ⁊ illud qd̄ est ꝭm hāc descriptionē [d] ⌈lōgi pip̱is. ℥. ⌋ spice p̱tes eq̄les fiat ex eis alcohol. Et fella ēt iuuatiua sūt: ⁊ ꝓp̄e fella hircoꝝ, ⁊ arietū mōtanoꝝ. Et silr̄ alcohol cū ol'o balsami ꝯq̄ssato cū pauco opio. Et alcohol ex pip̱ibus tribꝰ ꝯmistis, sicut puluis iuuatiuus est valde. Et silr̄ alumē egyptiacū. Et alcohol cū melle, ⁊ aq̈ feniculi [e] ⌈oleo submerso sup̱ ipso⌋ spatio longo est valde iuuatiuum. Et fortius eo est mel quū in eo est v̄tus aluminis, ⁊ salis āmoniaci. Et alcohol factuꝫ ex sanguinibꝰ aīalium calidaꝝ cōplexionum ꝯfert. Et ꝯfert alcohol ex succo cucumeris asinini ꝯquassato cum semine portulace. Et collyrium alcali. Et collyriū floris ęris ꝯfert ei. Et stercus [f] ⌈lacerti,⌋ ⁊ stinci. Et sumant̄ fellis [g] ⌈hedi⌋ p̱s. j. pip̱is p̱tes. ij. āmoniaci p̱tes. iij. ꝯficiant̄ cū melle, ⁊ administrentur ei. Et ꝯfert ei flōmia vene lachrymalium.

¶ De [h] ⌈alibar,⌋ ⁊ est vt non videat in die. Ca. VII.

Causa [i] ⌈alibar⌋ est subtilitas spūs ⁊ paucitas eiꝰ mlt̄a, q̄re resoluit̄ cū lumīe solis: ⁊ adunat̄ ī tenebris: ⁊ qn̄qꝫ est cā [k] ⌈alibar⌋ parua: quare videt in tenebris, ⁊ vmbra, die ⁊ nocte, et debilitatur in lumine.

¶ De cura. Cap. VIII.

Est additio in humectatiōe, ⁊ ī igrossatione sanguinis.

¶ De imaginationibus. Cap. IX.

Sunt colores q̄ sentiunt̄ coraꝫ visu, ac si ipsi sint [l] ⌈misti⌋ in aere: ⁊ cā in eis est statio rei nō p̱uie iter glacialē, ⁊ iter ea que vident̄: ⁊ illa res aut est ex eis, quoꝝ sil'e non cōprehendit̄ in ꝯsnetudinibꝰ oino: ⁊ neqꝫ cōprehēdit ip̄m nisi, q̄ est fortis visus egrediētis a ꝯsuetudine in cōprehēdendo: aut est ex eis que cōprehēdit visus, qn̄ medius fit, ⁊ nō est in fine acuitatis: sꝫ est ꝭm semitā ꝯsuetudinis. Et itētio p̄mi est: qm̄ quū visus est fortis, cōprehēdit debile, ⁊ occultū ex rebꝰ q̄ volāt in aere ꝓp̱ cuat̄ [n] ⌈⁊ reliq̄:⌋ quare apparēt ei: ⁊ ꝓpt̄ suā ꝓpinquitatē quā hn̄t cū aere [o] ⌈ ⌋ nō verificat eas: ⁊ silr̄ quū sunt in iteriore p̱te vestigia vaporum paruoꝝ [p] ⌈ ⌋ nō euant̄ ex eis ꝯpl'o ⁊ nā oino.

Uerūtn̄ hec duo occultant̄ a visibꝰ, que non sunt in vltimo acuitatis, ⁊ nō imaginant̄, nisi ei qui est vehemētis acuitatis in visu: ⁊ ista sunt ex eis que non cōparant̄ ad nocumētū. Diuisio aūt altera aut existit in tunicis: aut existit in humoribꝰ: ⁊ illa que existit in tunicis est, vt fit sup̱ tunicā corneā vestigiū occultum valde qd̄ remāsit a variol': aut opthalmia, ⁊ bothor, aut alijs: ⁊ nō app̱et oculus exteriꝰ, ⁊ apparet oculo iterius, ꝓpterea ꝙ nō fit p̱uius locus in quo est. Occultant̄ ergo ꝓpter ip̄m ex eo qd̄ sentit̄ ⁊ aere p̱uio p̱tes [q] ⌈vise magne ꝭm q̄ꝫtitatē,⌋ que si ꝭm veritatē exterius rep̱te forēt: [r] ⌈esset p̱s illa p̱ua magna p̱s formaꝝ eiꝰ que sunt in foramine vuee.⌋ Illa aūt que existit ex humoribꝰ est ꝭm duas p̱tes: qm̄ aut iā ꝯuersa est [s] ⌈sb̄a eius in humiditatē ex eo qd̄ est exterius ab ipsa ad qd̄ iam ꝯuersa est sb̄a humiditatis ipsius: aut⌋ accidit p̱ti eius malitia ꝯpl'onis alterās colorē eius, ⁊ remouēs p̱uietatē eiꝰ: q̄re nō p̱uia fit illa q̄ꝫtitas eius ꝓpt̄ frigus: aut humiditatē: aut calitatē. [t] ⌈Scd̄m illā igit̄ q̄ꝫtitatē app̱et in ipso aeritas.⌋ Et ex ꝓp̄etate aeritatis est vt quū p̱miscet̄ humiditati subtili p̱uie faciat ipsaꝫ lactei coloris, [u] ⌈⁊ faciat ipsam videri nō p̱uiā,⌋ aut ꝓpt̄ siccitatē inspissantē ⁊ aggregātē valde: [x] ⌈sꝫ erit illud qd̄ sup̱uenit ei ex ea in alio. Ergo⌋ nō euāt̄ qn̄ aut sit accn̄s nō fixū, ⁊ est ex gn̄e vapoꝝ qui eleuant̄ ex corp̱e toto: aut ex stō, aut ex cerebro: ⁊ quū sunt subtiles p̱ueniūt, ⁊ resoluunt̄, ⁊ sicut fiti crisibꝰ, ⁊ post vomitū, ⁊ post irā: aut fit fixū ī eo, ⁊ portēdit aquā. Et iste q̄dem imaginationes qn̄qꝫ diuersificant̄ in q̄ꝫtitatibꝰ suis, ⁊ sunt p̱ue ⁊ magne. Et qn̄qꝫ diuersificant̄ in essentijs suis, ⁊ sunt grosse, ⁊ subtiles occulte. Et qn̄qꝫ diuersificant̄ in sitibꝰ suis, ⁊ sūt rare: ⁊ qn̄qꝫ spisse nebulose. Et qn̄qꝫ diuersificant̄ in figuris suis, ⁊ sūt [y] ⌈granose⌋ ⁊ sūt cimicales, ⁊ sunt muscose, ⁊ sunt filose, ⁊ capillares cū lōgitudine.

¶ De signis. Cap. X.

Signa eaꝝ que sunt ex acuitate sensus, sunt vt sint leues nō ꝭm moduꝫ vnū, ⁊ figurā vnā: ⁊ [z] ⌈associat̄ hoi aliquo tp̱e sanitas sui visus p̄ter ꝙ illa imaginatio sequet̄ ip̄m.⌋ Et illaꝫ q̄ fit ꝓpt̄ corneā, signat cā eius p̄dicta: ⁊ vt figat̄ aliquo tp̱e nō addēs, ⁊ nō p̱ducēs nocumētū in oculo p̄ter se. Et illa que fit ex cā in albugineo, est vt fit tp̱e longo: ⁊ nō p̱ducat ad nocumētū magnuꝫ, ⁊ fit aut successione opthalmie acute: aut successiōe cause ifrigidātis, aut calefaciētis: ⁊ est ex eis q̄ [⁊] ⌈sensu⌋ sciūt̄: ⁊ ꝓp̄e qn̄ iuenit̄ cornea tersa clara, in q̄ non est aspitas aliq̄ mō. Amplius est res fixa, ⁊ nō addit̄, neqꝫ p̱ducit ad nocumētū magnū. Illa aūt que fit ꝓpter vapores stomaticos, ⁊ corp̱eos cognoscit̄ ꝓpterea, ꝙ ipsa cōmouet̄ cū vaporosis: ⁊ apud repl'onē, ⁊ digestionē, ⁊ apud motus, ⁊ vertiginē, ⁊ scotomiā, ⁊ nō morat̄ ꝭm dispōnē vnā: imo augmētat̄, ⁊ minuitur, ⁊ nō appropriat̄ oculo vni: imo fit in ambobus oculis. Quūqꝫ cū ea est nausea, verificat̄ eiꝰ signatio: ⁊ qn̄qꝫ est vomitꝰ. Et euātio cū pil̄. ⁊ subtiliatio nutrimēti, ⁊ studiū in digōne, remouēt ⁊ minorāt eā. ⁊ tu q̄dē iā sciuisti in cap̄ debilitatis visus, signa eius cuiꝰ est cā siccitas albuginei: aut aliꝫ. Et qn̄ ꝯtinuatur sanitas ocl̄i, ⁊ icolumitas eius q̄ hꝫ imaginationes sex mēsibꝰ, est ꝭm pl'm in securitate. Et imaginationes q̄ sunt an̄tes aquā, non cessant ḡdatim in ꝯturbatione visus, vsqꝫquo descēdit [ꝯ] ⌈cuꝫ eis⌋ aq̄ subito: ⁊ raro p̱trāsit sex menses. Quuꝫ autē vides imaginationes remoueri, ⁊ redire, ⁊ addi, ⁊ diminui, scias ꝙ non sunt aquose. Quūqꝫ [&] ⌈aq̊saꝝ tp̄s

Marginal notes:

[a] A. est hec egritudo

[b] A. Alia litera. ⁊ sumat̄ in potu an̄ cibū sirupus de isopo, aut isopus, ⁊ ruta sicca sūpta in moduꝫ suffuf, seu pulueris. Et sumāt in potu post digōnē integram modicum de vino veteri

[c] A. perforato

[d] A. piperis longi canbil. Alia lr̄a. piperis lōgi, ⁊ piperis, ⁊

[e] A. claudendo oculū sup̱ ipsuꝫ

[f] A. alurel

[g] A. albada

[h] A. algiebar

[i] A. algiebar

[k] A. algiebar

[l] A. Alia litera. sparsi

[m] A. atbomis ⁊ alijs

[n] A.

[o] † A. ⁊ ipsorum paruitatem

[p] † A. a quibus

[q] A. q̄ vident̄ sicut foramina, vel sicut fenestre cū q̄ꝫtitate aliqua

[r] A. Alia litera. tunc illa p̱s p̱ua hēret q̄ꝫtitatē seu tūc ille p̱tes p̱ue hērent spatiū seu locū in foramīe vuee in quo ip̄rimerēt formas, seu species suas

[s] A. sb̄a ipsiꝰ hūiditatis, aut iam aduenit sb̄e hūiditatis illud qd̄ est extrinsecū ab ea, ⁊ illa q̄ est ꝓpterea ꝙ ad ip̄m iā cōuersa est sb̄a ipsius humiditatis est, quia

[t] A. faciēte ebullire illā q̄ꝫtitateꝫ vn̄ cōmouet̄ ī ea seu agitatur ī ea aeritas.

[u] A. spumosi nō p̱uij

[x] A. Illa v̄o que fit ex ꝭ ꝙ ipsi hūiditati aduenit aliq̄d extrinsecū ab ea

[y] A. Alia litera. paleares

[z] A. associat̄ hoi tp̱e sanitatis sui visus absqꝫ diminutiōe subseq̄nte ipsam

[⁊] A. existimatiōe

[ꝯ] A. Alia litera post ipsam

[&] A. videris fixū tp̄s ꝓlongari. Alia litera tempus imaginationum

prolongatur]ꝛ non continuatur in debilitate visus scias ꝙ ipse non sunt aquose.

¶Sermo de cura imaginationū, ꝛ initiū aq̄. Ca.XI

PRimum imaginatiōis est, vt tu venias ad curaꝫ eaꝝ q̄ aquā portēdūt: reliq̄s aūt eaꝝ que sūt ex siccitate ꝯferūt qñq3 humectātia no ta: sꝫ si sint ab hūiditate: ꝛ alie que non sunt a siccitate, ꝯferunt eis oīa alcofol q̄ abstergūt. In portēdentib⁹ ꝟo aquā, opꝫ vt icipias, ꝛ mūdi ces corp⁹, ꝛ ꝑꝑe stōm. Deinde venias ad mūdificā duꝫ caput cū gargarismis, ꝛ caputpurgijs, ꝛ masti cationib⁹. Ex sternutationib⁹ ꝟo inq̄ꝫtum purgat, sperat̃ iuuamētū: ꝛ ex pte laboriosi mot⁹ eaꝝ, timet̃ ex eis mot⁹ aque, ꝛ ꝑꝑe si est cadēs [a] [sub neruo,] ꝛ ꝑpe ipm. Et scias ꝙ hierapic̄. est mirabilis iuua mēti in eis. Et silr pill'e aur̃. Et medicamēta in qb⁹ ponunt̃ cētaurea. ꝛ [b] [cucumer amarus.]Et tu q dē iā sciuisti in caplis cure capitis, ꝛ mūdificatiōis eius illud, qd̄ te opꝫ attēdere. Et opꝫ vt sit mūdifi catio per hierā pigrā: aut pill'as aureas ꝑm semitā [c] [mūdificationū frequētiuꝫ]valde. Et neq3 vtaris medicinis [d] [solutiuis,]ꝛ abstersiuis faciēdo alco hol, nisi post mūdificationē. Et ꝯfert in ꝑncipio aq̄ flōmia arteriaꝝ post aur̃. Et opꝫ qdē vt icipias pri mo a medicinis lenitiuis, sicut feniculū cū melle, et oleo. Et sicut dr̄, ꝙ odoramētū sansuci ꝯfert ei, q ti met descēsuꝫ aque i oculis suis. ꝛ silr [e] [olfatio olei ipsius.]Et dr̄ ꝙ appositio sāguisugaꝝ sup tpa ꝯfert in initio [f] [sui.]ꝛ qñq3 ꝯfert alcohol cū semie [g] [al keteni:]ꝛ dr̄ ꝙ ipm remouet aquā, ꝛ resoluit aq̄3: ꝛ ꝙ ipm est vltimū. Deinde ꝑueniat̃ gradatiꝫ ad me dicinas cōpositas ex serapino, ꝛ silib⁹ sibi. Et ex il lis est medicamen qd̄ recipit serapini tres ptes asse fetide, ꝛ hellebori albi amboꝝ an̄. x. mell'. viij. coti las. Et ex eis que valde expta sūt est vt ex capite hi rūdinis adusto cū melle fiat alcohol. Et collyrium astiticā. Et oia fella ꝑdicta in cap̄ debilitatis visus. Et fortius istis est collyriū de fellib⁹ almarastani: ꝛ ēt alcohol [h] [aunidus,]ꝛ alcohol dcm̄ in antido tario cū felle testudinis. Et medicamē oribasij cum aq̄ feniculi [i] [aut collyriū sansuci, ꝛ alserus ꝛ alme rumi: ꝛ oleū balsami ꝯfert in eis,]ꝛ ex eis q̄ ꝯferūt in initio aq̄, est vt sumat̃ fel [k] [guarsen ꝛ fel sabot] sani corpis, ꝛ ponāt̃ in vase ęreo, ꝛ dimittat̃ ꝑpe. x. dies, vsq3 ad duas septimanas. deinde sumāt̃ myr rhe ꝛ croci tritoꝝ, ꝛ fellis testudis siluestris, ꝛ olei balsami oium an̄. pōdus. ʒ. [l] [. j.] ꝑmisceant̃ oia, et aggregent̃ oia vltime, ꝛ fiat cū eis alcohol. Et etiā accipiat̃ hellebori ps. j. ꝛ asse fetide ps. j. ꝛ serapini qnta ꝛ decima ptis, ꝛ est tres decime partis, fiat ex eis collyriū, ꝛ fiat alcohol cum eo. ꝛ iteꝝ hellebori al. ꝛ pipis ps. j. ꝛ āmoniaci tertia ptis fiat ex eis col lyriū cū succo raphani, ꝛ admistret̃. Et opꝫ vt vitet [m] [pisces ꝛ cibos]igrossātes, ꝛ vaporatiuos, ꝛ po tum plime aque ēt, ꝛ vini, ꝛ frequētiā flōmie, ꝛ ven tosaꝝ: imo postponat illud quātum possibile est: et nisi [n] [tactus necessitatis]cogat ad illud: ꝛ sit cre dulitas ꝙ sanguis sit calidus plurimum.

a A. Alia litera. in neruo, seu in ꝯcauo nerui

b A. Alia litera. galbana amara

c A. pill'aꝝ alsa biar. i. pill'aꝝ as sataret freq̄nter

d A. subtiliātib⁹

e A. attractio o lei ipsi⁹ ꝑ nares.

f A. aque

g A. alchetem

h A. aunalus

i A. ꝛ collyriuꝫ sansuci, ꝛ alseda r⁹, ꝛ almerugiu mus, ꝛ oleuꝫ de balsamo confert eis

k A. fel tauri iu uenis

l A. ij.

m A. pisces ꝛ ci bos grossos, vel

n A. fortis neces sitas

¶De alintisar. Cap. XII.

ALintisar ē vt fiat foramē vuee latius, q̄3 est in nā: et qñq3 fit illud successione sode, aut ꝑpt cām ꝑmitiuā ex ꝑcussione, aut casu. Et qñq3 fit ꝑpter cās exñtes in ipsa pupil la, ꝛ illud est in albugineo, aut in vuea. Albugine⁹ nāq3 quū humectat̃, ꝛ multiplicat̃, cōprimit vueā, ꝛ mouet eaꝫ ad dilatationē. Albuginei ꝟo siccitas non facit dilatationē per se: sed per accñs. s. inq̄ꝫtuꝫ seq̄tur eā siccitas vuee. Et vuea ipsa si desiccat̃, aut extēdit̃ ad extremitates suas, sicut extēdunt̃ coria ꝑforata quū exiccāt̃: accidit ei vt dilatet̃ sicut dila tātur foramina illoꝝ corioꝝ: ꝛ ꝑꝑe qñ cōprimit̃ ab humiditatib⁹. Et qñq3 accidit ei illud ex humidita te intrāte sb̄am eius, ꝛ addēte in spissitudinē ipsi⁹: ꝛ extēdente eā ad grossitiē: q̄re accidit foramē vt di latet̃. Et qñq3 accidit illud ꝑpter aq̄a extēsiuuꝫ ꝑ ueniēs in ea. Et qñq3 est amplitudo oculi nāl', ꝛ no cet visui. Uidet eniꝫ res minores, q̄3 opꝫ vt videāt̃. Et qñq3 est accñtalis: ꝛ [o] [qñq3 est ita:]ꝛ qñq3 ꝯseq tur ad h̄ vt videat aliq̄d. Multotiēs eni dilatat̃ ocu lus adeo, vt dilatatio ꝯsequat̃ coronā, ꝛ non rema neat visui aliq̄d de quo sit curādum. Et illa que est ex ꝑcussione, aut casu, non habet curā.

¶De signis. Cap. XIII.

IAm diximus ea in caplo debilitatis ocli.

¶De cura. Cap. XIIII.

ILla que nālis est curā nō hꝫ. Et illi que est ex siccitate ꝯfert hume ctatio oculi cū humectatiuis ꝑdictj. Et illi que est ex humiditate, ꝯfert flōmia, si in corpe est multitudo. Et ēt flōmia la chrymaliū venaꝝ eūat ex loco, ꝛ ꝯfert ei: ꝛ silr flō mia venaꝝ tēpoꝝ, ꝛ icisio eaꝝ: ꝛ eūones q̄s sciuisti: ꝛ effusio aque salse ꝛ salite sup caput ꝑꝑe miste cuꝫ aceto. Et nō opꝫ vt multiplicent̃ eūones cuꝫ soluti uis, ꝛ debilitet̃ virtus, ꝛ nō euacuet̃ qd̄ q̄rit̃. Imo qñq3 sufficit ei eūatio oib⁹. x. dieb⁹ cū. ʒ. [p] [ꝛ. ʒ.]de pillis cochijs. Et cib⁹ sit aq̄ ciceris cū oleo sisamio. Et fiat alcohol ocl'o alteri cū tutia: vt nō dilatet̃ sic̄ ꝑmus. Et opꝫ vt administres alcofol ꝑdicta in cap̄ imaginationū, ꝛ aq̄. Et ꝯferūt ei vētose sup collū ꝑꝑ illud qd̄ in eis est de attractione ad posteriora. Illd̄ aūt [q] [quo vtēdū]est in cura ei⁹, que fcā est succes sione ꝑcussionis est, vt fiat flōmia: deinde vētoset̃ ca put, postea admistra infrigidātia. Et fiat empl'm ex farina fabaꝝ sine corticib⁹ suis, ꝛ farina ordei cum aq̄ folioꝝ [r] [salicis,]aut aq̄ endiuie. Aut lana isfu sa in vitello oui cū oleo ro. aut pauco vino. Et distil let̃ in oculū sāguis turtuꝝ, ꝛ pulloꝝ [s] [†] ꝛ in die tertio distillet̃ in ipm lac, ꝛ alcofol, que sūt fortiora. Et penit⁹ pl'm cure ei⁹ est ex gn̄e cure aq̄a tum cal'oꝝ. Et post admistret̃ collyriuꝫ fridū ex tu ris ꝛ croci, ꝛ myrrhe oiuꝫ an̄. pte. j. ꝛ arsenici pte. ʒ. Medicamē iuuatiuū [t] [omoroenet̃, ꝛ est distillatio fellis hedi,]ꝛ fellis gruis āboꝝ an̄. aur̃. iij. croci. ʒ. j. pipis cētū, ꝛ septuaginta ḡna, succi liq̄ritie. v. aur̃. ꝛ tertia, āmoniaci duo aur̃. mell' ꝑm q̄ꝫtitatē necessi tatis: ꝛ fiat ex eis alcohol, ꝛ terat̃ cū aq̄ feniculi, et ꝯficiat̃ cuꝫ melle. Et ad illā que fcā est ex ꝑcussione medius aur̃. terat̃ cū succo raphani, vsq3 quo siccet̃ ꝛ administret̃ cū eo sicco alcohol. Et ēt fellis hirci aur̃. j. stercus [u] [lacerti ꝛ stellionis sicci]aur̃. j. ꝛ. ʒ. nitri. ʒ. aur̃. pipis fellis gruis āboꝝ an̄. aur̃. ij. croci aur̃. j. āmoniaci aur̃. ʒ. hellebori albi aur̃. j. terantur etiā cum aq̄ feniculi, ꝛ misceātur cum melle.

o A. fit similiter

p A. j. aut cū. ʒ. j. ʒ.

q A. cui intēdis

r A. alkalef

s † A. colūbi[...]

t A. murifse. i. dilatationi ocli. ℞. fellis milui

v A. aldab, aut alurei

¶De ꝯstrictione pupille. Cap. XV.

COnstrictio est vt sit foramen vue stricti⁹, q̄3 cō suetū fuit. Et si est nālis est laudabilis: ꝛ si est accñtalis, est deterior q̄3 dilata tio: ꝛ qñq3 ꝑducit ad oppil'onē. ꝛ ei⁹ cā est, aut siccitas vuee corrugatiua aggregās eā, ꝛ cō trahit̃ foramē, ꝛ accidit ꝯstrictio aut oppil'o. Aut humiditas extēdēs vueaꝫ ꝛ laterib⁹ ad medium, ꝛ ꝯstringit̃ foramē: ꝛ accidit sicut illud qd̄ accidit cri

bris quādo madefiunt, z mollificanẗ: z extendunẗ in ptes. Aut siccitas vehemēs albuginei, quare mi noratur, z sequtur ipsum tunica ad detumescendū, z aggregationē diuersam dispositioni exitus. Et plm accidit hoc accidens a siccitate.

De signis. Cap.XVI.

IAm diximus ea in cap° debilitatis oculi.

De cura. Cap.XVII.

CJus qdē que sicca est, cura sunt humectātia que sūt ex distillationib⁹, z caputpurgijs, z embrocis factī ex succis humidis, z reliqs sic̄ scis: z cibi leues z pingues [a] [in horis, z nō inuenis necessitatē vtēdi aliquo in quo sit calītas aliq̄ ppter attractionē mäei humide] ad oculū. Et opz vt admistreẗ fricatio capitis, z faciei, z oculi [b] [ɔtinua] breui tpe: z totū id vt attrahat. Nā administratio humectātiū pure, qñqz nocet ēt. z qñ admistras alcofol attractiua, itera tūc humectatiua. Eiꝰo q̄ humida est, ɔferūt alcofol p̄dicta cognita in caplo debilitatis visus, z aque, z imaginationū. Et ex eis est collyriuz h⁹ descriptiōis. Floris eris, āmoniaci ābox aā. ps.j. croci pars z tertia aloes. v. ptes, muschi medietas ptis, fiat ex eis collyriū. Et iterꝝ āmoniaci auẗ. duo, floris eris aure. iiij. stercoris lacerti auẗ. iij. croci auẗ. ij. gūmi auẗ. j. ɔficianẗ cū melle, z admistrenẗ. Et ēt pipis, z āmoniaci ābox aā. ptes ij. olei balsami nona ptis vni⁹, croci ps. j. resoluaẗ āmoniacū in aq̄ feniculi, z pijciaẗ sup ipm oleū balsami, z ɔficianẗ cū melle: h̄ nāqz est valde bonum.

De aqua. Cap.XVIII.

DEscensus aque ē egritudo oppilatiua: z est hūiditas ex̄nea stās in foramine vuee, inter hūorē albugineū, z siphac [c] [z corneā] q̄re ꝓhibet penetrare formas ad visū. Et ipsa qdē qñqz diuersificaẗ in q̄ztitate, z diuersificaẗ in q̄litate. Eius aūt diuersitas in q̄ztitate est, qm̄ qñz est plima fm cōparationē ad foramē: q̄re oppilat totū foramē, z nō videt oculus aliqd. Et qñz est pauca fm cōparationē ad ipm: q̄re oppilat ptē ei⁹, z dimittit ptē ipsi⁹ detectā. Illud ergo qd ex visibilibus corā pte oppilata existit, nō cōprehēdit visus. s3 cōprehēdit illud qd est corā pte discoopta. Et qñz cōprehēdit visus, alicui⁹ rei medietatē: aut ptē ei⁹, z nō cōprehēdit reliquū, nisi pmutatiōe pupille: z fortasse cōprehēdit ipsa3 itegre vice vna, z nō cōprehēdit ipsam itegre vice alia: z illud ꝑpẗ sitū eius. Nā quū puenit cū itegritate sua corā oppilato, nō comphēdit ex ea aliqd: z qñ puenit cū itegritate sua corā discoopto, cōprehēdit ipsa3 totā. z hec qdē oppilatio diminuta qñqz cadit [d] [ad lachrymalē supi⁹, z qñqz ad lachrymalē inferius, z qñqz ɔuenit vt sit illud in anulo medij foramis, z qd ipm circundat] discooptū: z tunc qdē nō videt de oi re nisi latera, z nō videt mediū eius: imo videt in medio eius, sic̄ fenestrā aut apturā: z itētio illius est, q nō videt: sed imaginaẗ tenebras. Diuersitas ꝰo illi⁹ in q̄litate, qñqz est in eēntia: qm̄ alia est sbtilis clara [e] [q̄ non tegit] lumē z solē: z alia ei⁹ est grossa valde. Et qñz est in colore, qm̄ alia ei⁹ est aerei coloris: z alia ei⁹ alba est gypsei coloris: z alia ei⁹ alba est margaritalis: z alia ei⁹ alba declinat ad [f] [viriditatē, z viriditatē intēsā] z aureitatē: z q̄dā est citrina: z q̄dā ē nigra: z q̄dā est cineritia. Et illa qdē que est magis receptibilis cure ex parte coloris, est aerea, z alba margaritalis [g] [q̄ ad viriditatē declinat parūper z ad cinereitate viridē cu3 intēsione.] Genus aūt gypseum: z viride: [h] † [ ] z nigrū plumbeum [i] † [ ] vehemētis nigredinis: z citrinū nō recipiūt curā, que fit cū acu. Et ex spēb⁹ qdē ei⁹, que est grossa, ē q̄dā spēs que qñqz fit dura valde, ita vt egrediaẗ ad h̄ vt sit aq̄: z neqz est ei cura. Et illa qdē que magis susceptibil' est cure ex pte eēntie, est subtilis [k] [que quu3 tu eā cōpresseris,] z sup ipsā digitis tuis cōpressionē feceris, sepabiẗ velociter: deinde redibit, z aggregabiẗ: huius nāqz ablatio cū instr̄o auferēdi aquā, speraẗ. Uerūtñ huius expientie assiduatio, est ex eis que ɔturbāt aquā, z facit curā cū instr̄o difficilē. Et qñqz expiẗ illud alio mō: z est vt ponaẗ sup oculū cottū, z sufflē in ipm vehemēter, deinde auferaẗ, z ɔsidereẗ velociẗ, an videaẗ in aq̄ motus: nā si videẗ tunc iā apta est vt cū instr̄o curetur: z silr si clausio oculi facit dilatationē vehementer alterius. Et illa que post casum: aut egritudine3 cerebri accidit, fit difficilis sanitas eius.

De signis. Cap.XIX.

SJgna portēdētia aquā, sunt imaginationes p̄dicte, que non sunt a causis alijs. Et nos qdē iā exposuimus eē eax in caplo imaginationū, z qd accidit cū eis ɔturbatio sensibil', z ꝓpe qñ est in vno oculox: z q imaginaẗ ei res luminose: sic̄ cādele duplices. Inter aquā ꝰo, z oppilōnē intrinsecā, distat: qm̄ qñ vnus duox oculox cōprimiẗ, dilataẗ alter in aq̄: sed nō dilataẗ alter in oppilōne. Et illud qm̄ cā in illa dilatatione, est exp̄ssio spūs, qui est in oculo cōpresso ad alterꝝ cū fortitudine: sed quū inuenit oppilōnē [l] [posterius] nō penetrat: z h̄ fm plm rei: z [m] [in fine dilataẗ in altero,] nisi aq̄ sit vehemētis grossitudinis: z si nō fuerit oppilatio: sed in alintisar non est aliqd de hoc.

De cura eius. Cap.XX.

JSo qdē iā vidi hoie3 de his, q ad cōprehēsionē redeūt, z itelligētiā, cui aq̄ iā acciderat, q curauit seipm cū eūonib⁹, z abstinētia cibi, z minoratione cibi, z alienatiōe iuriū [n] † [ ] humectātiū, z fuit ɔtētus assatis, z frixis, z administratiōe alcofol resoluētiū subtiliātium: z redijt ad ipm visus ei⁹ bñ: z fm veritate3 qñ succurriẗ aq̄ in p̄ncipio sui, ɔfert in ea [o] † [ ] regimē: illi aūt que ɔfirmata est, nō est ɔuenies nisi cura cū instr̄o.

Opz ergo vt repellat hñs eā replōnē, z vinū, z coitū, z sit ɔtētus comedē semel in meridie, z fugiat pisces, z fruct⁹, z carnes grossas ꝓpe. Uomit⁹ autem q̄zuis ɔferat ex pte mūdificationis stōi, tñ est nocitiuus in ꝓpetate aq̄. Et nos qdē iā docuimus canones curatiōis ei⁹ cū medicinis, in caplo imaginationū. Et nūc dicam⁹ res exptas: z ex eis est, vt sumaẗ granox lauri excorticatox. x. ptes, z gūmi ps. j. teranẗ cū vrina pueri nō polluti: ad aquā, z ad debilitatē visus cū aq̄ pura: z administrenẗ ad eu3 qui nō videt. [p] † [ ] Cōficiaẗ cū felle vipe: z melle, z fiat cū eo alcohol: est. n. bonu3 valde. Dico aūt q expti sunt hoies veraces fel vipere, z nō egit opōnē veneni oino. Et h̄ expimētū ex eis est a qbus canēdi minuiẗ nec̄itas. Aliud expimētū bonū: succi ḡnatox relatox ab isula moadis, z camedrei, coralli oiu3 aā. auẗ. j. ɔficianẗ cū aq̄ feniculi. In regimine aūt cure q̄ fit cu3 instr̄o, opz vt añ ipsā p̄cedat mūdificatio corporis, z capitis ꝓpe, z fiat flōmia si nec̄ia fuerit: deinde obserueẗ ne ille q cu3 instr̄o est curādus, hēat [q] [in oculo rupturā:] z timeaẗ vt accidat in tunicis apa: aut sit assuetus pati tussim: aut sit vehemētis rixe, velocis ire: nā rixa, z ira ois, sūt

a A. z in aliqb⁹ horis necessitas est administrare aliqd i quo sit caliditas aliq̄, vt attrahat materiam humidam

b A. fricatiōe successiua. s. vna p⁹ aliam

c A. cornee

d A. Alia litera supius aut inferius, z qñqz accidit vt sit illud in ipso medio foraminis, z illd qd ipm circūdat sit

e A. peruia que non prohibet

f A. blauedine3 seu glaucedine3 quā, z ad colorē lapidis turchois

g A. z q̄ declinat ad glaucedine3 parꝝ, z ad colorē lapidis turchoi

h † A. turbidū, seu

i † A. vehemēter

k A. quā quū ɔsiderauerīs, seu a spexeris i vm bra lumiosa seu splēdida

l A. aū ipm, seu ipsi oppositam

m A. fm minus dilataẗ alter Alia lr̄a dilataẗ fm plm alter

n † A. et

o † A. Alia lr̄a, h̄

p † A. Dixit alsthius alhamedi

q A. sodam

ex eis, que mouent ad[a] ┌ ꝓfundū vel ┘reditū: Et opꝫ vt fugiat vinū ⁊ coitum. Et cuꝫ hoc nō opꝫ vt admi nistreť cura cum instrumento nisi postq̄ꝫ aqua stete rit ⁊ descenderit qđ descendere vult ex ea, ⁊ in gros sata fuerit essentia eius [b] ┌ parūper: ⁊ hoc est illđ qđ vocať cōplementū. Et cōpressio qdem subito fa cta ┘⁊ phlebotomia nocet: ⁊ cib⁹ ei⁹ sit aq̄ ciceris. Et [c] ┌ ꝯstituať locus ad quē moueat curās cū instru mento sub oculo: ⁊ similiter multotiens inueniť ex ꝓncipio. ┘Et qn̄ volūtas adest vt fiat cura cū instru mento, premittiť habenti aquā, vt nutriať piscib⁹ recētib⁹ ⁊ cibis humectatiuis [d] ┌ ꝑmutatiuis: ⁊ ad ministreť aliqd ex eis q̄ resistūt nocumento ┘aque. Deinde fiat cura cū instrumēto. Et ad vltimū si aq̄ fuerit subtilis valde, aut grossa valde nō obedit cu re cū instrumēto. Et qn̄ volūtas est [e] ┌ faciēdi ┘preci piať infirmo aspicere ad lachrymalē domesticū, ⁊ ad nasum, ⁊ ꝯseruet ꝭm illā figurā: ⁊ nō sit iuxta fe nestrā, necꝫ in loco vehemētis luminis valde: Dein de ꝓcedat artifex, ⁊ incipiat, ⁊ pforet cū mucada hati, ⁊ vadat inter duas tunicas, vsquequo sit corā foramine, ⁊ inueniť illic sicut spatiuꝫ ⁊ sinuositas. Amplius ex artificibus est, q extrahit [f] ┌ Almada hati ┘⁊ intromittit in eū caudā [g] ┌ almuhec ⁊ est ale didu vsqꝫ ad terminū ┘foraminis, vt ꝓpareat extre mitati acute almuhec trāsitū: ⁊ vt assuefaciat egruꝫ patiētia, deinde intromittit [h] ┌ almuhec ┘vsqꝫ ad ter minū difinitū: ⁊ [i] ┌ suspendit ┘cū eo aquā: ⁊ non ces sat deponere eaꝫ donec clarificeť oculus: ⁊ [k] ┌ occul teť ┘aqua post corneā desubtus: deīde [l] ┌ dimittit al muhec ┘in loco suo aliquāto tpe, vt stet aqua in lo co illo: deīde [m] ┌ declinat ab eo almuhec ┘⁊ ꝯsideret an redeat: tūc si redit, interat regimē donec sit secu rus. Et si aqua non obedit, vt currat ad partē ad quā fecit eā descēdere. declina eā ad partem alterā, ⁊ expelle eaꝫ ad partē ad quā declinat, ⁊ sepa ipaꝫ in ea. Qđ si videris eam redire in diebus in qbus curas [n] ┌ reduc almuhec ┘in illo eodē foramine: Ipꝫ enim remanet, ⁊ nō ꝯsolidať: ⁊ quū ad foramē cur rit sanguis. opꝫ vt descēdere faciat eum etiā ⁊ non dimittatur remanere illic, ⁊ [o] ┌ ꝯgeleť, ⁊ nō fit ei cu ra. ┘Qn̄cꝫ curam cū instrumēto opatus fueris, po ne sup oculū cui adhibita est cura cū instr̄o, vitellū oui ꝯquassatū cū oleo viol. ⁊ cū cotto. Et opꝫ vt op pileť sanus ēt, vt non moueať, ⁊ sequať eum infir mus. Et fac eū dormire sup collū tribus diebus in tenebris, Et qn̄cꝫ necessarie sunt iterationes pluri me huius emplationis: ⁊ ꝯseruatiōes huius [p] ┌ ꝓpa ramenti ┘⁊ resupinatiōis p vnam ebdomadā. Et il lud quidem qn̄ illic fuerit apa, aut soda, aut aliud, Uex apa facit esse necessariū solutionem ligatiōis fortis, ⁊ mollificationē eius. Et penitus melius est vt ꝯseruet eger [q] ┌ preparationē ┘suā vsquequo re moueať dolor, ⁊ non soluať ligatura, nisi in oībus tribus diebus. [r] † ┌ ┘Et opꝫ qdem vt fi at vaporatio in tēpore solutiōis cū aqua ro. ⁊ aqua salicis, aut cū aqua cucurbite: aut aqua virge pa storis, ⁊ sibi similib⁹. Et hoīes qdem hēnt viaſ di uersas in exercēdo curam aque, que fit cum instr̄o: ita vt qdaꝫ sint q disrumpūt inferiorē partē cornee, ⁊ extrahūt aquā p eam: ⁊ hoc est in quo est timor: qn̄ cū aqua, qn̄ est grossa, egreditur albugineus.

a —— A.
b A. Alia litera. Et tempus eius equale, est tēp⁹ anni
c A. vt adhereat loco ad quē curans cum instrumēto mouet ad inferiorē parteꝫ oculi: ⁊ pp illud qn̄cꝫ postponiť illud a ꝓncipio
d A. ingrossanti b⁹ aquā ⁊ admi nistrentur res ex eis que ꝯfortant nocumentum
e A. curare cū instrumento
f A. almachda
g A. almhet ⁊ nominať alaclid i opposito
h A. almhet
i A. depzimiť
k A. deprimatur
l A. adhereat almhet
m A. remoueať ab eo almhet
n A. tūc reitera almhet
o A. congelari tunc enim nō ē ei curatio
p A. situationis
q A. situationem
r † A. ⁊ renoueť medicamen

De destructione visus. Cap. XXI.

Destructio visus qn̄cꝫ accidit ex causis debilita tis visus, quū supfluunt: quare cōside reť illic. Nos vō iterū dicamus, ⁊ di mittamus qđ est cuꝫ cōitate cerebri, ⁊ aliorum: qm̄ illud illic intellectū est. Destructio visus, aut fit partibus oculi manifestis in suis substātiis incolumib⁹: aut fit illud, quū iaꝫ acciderit eis nocu mentū: [s] ┌ sensibile, aut nō sensibile: ⁊ q̄ itinere eorum ꝓcedunt ┘. Noster vō sermo est de ꝓmo. Naꝫ si par tes oculi apparentes fuerint incolumes in substan tijs suis: sed iam acciderit eis nocumētū ex pte alia non manifesta hoībus, ⁊ vulgo, tūc aut erit foramē ꝭm dispositionē sanitatis sue, [t] ┌ ┘ aut erit illic oppilatio aquosa: aut erit oppilatio nō illic: imo in neruo ꝯcauo: aut pp rem cadentē in fo ramine ei⁹: aut pp coopimētū accidens ex siccitate, aut mollificatiōe: aut apatibus in lacertis suis cō pressis in seipsis: Aut sequeť cōpressionē accidentē anteriori cerebro, ꝭm q expofuim⁹ in his q̄ ꝓterie runt: Aut accidit ei attritio: Aut glatiali accidet re motio ab oppositiōe foraminis: Aut erit corruptio ꝯplionis eius, ⁊ nō erit ꝯueniēs vt sit instr̄m visus. Et plm̄ qdē accidit pp humiditatē dn̄antē sup eam valde: aut pp siccitatē vincētē sup ipm̄: quare colli giť in seipm̄, ⁊ corrugať ⁊ noīať hec egritudo glau conia, ⁊ nō est ei medicamē ⁊ fit oculus pp eā [u] ┌ va rius multorum generum ┘: aut non erit foramē īcolume. Sꝫ aut erit iam ꝯsecuta ex eo dilatatio in vltimo fi ne: aut erit ꝯsecuta ipsum ꝯstrictio cooperture.

De signis. Cap. XXII.

Signū aūt aque, ⁊ dilatationis, ⁊ ꝯstrictionis, ⁊ reliquorum, ē illud qđ diximus in caplo suo. Cā vō in ea que fit in neruo cōcauo, est illud, cui⁹ cōprehēsio fit [x] ┌ difficilis ┘p signa ꝓdicta in caplo aq̄: Sꝫ distinctio rei in ipso est diffi cilis: ⁊ fortasse non comprehendiť sapientia. ⁊ qn̄ illic fuerit pulsatio, ⁊ rubedo, tunc existima q sit in neruo apostema calidum. Qđ si affuerint illic gra uitas, ⁊ paruitas caliditatis, tūc existima q illic sit apostema frigidum: Et si fuerit grauitas vehemēs, ⁊ oculus humidus valde, tunc materia erit humi da valde. Et si fuerit oculus sicc⁹, tunc materia erit melica. Et qn̄ accidit super caput percussio, aut ca sus faciens exire oculum prius, deinde sequitur il lud profundatio eius, ⁊ destructio visus: tunc existi ma q neruus oculi iam attritus est.

De [y] ┌ diminutione radij. ┘ Cap. XXIII.

Illud est ex eis, que significant ca lefactionē spūs ⁊ eius inflā mationem, ⁊ eius [z] ┌ corruscationem ┘⁊ indicat [?] † ┌ ┘plurimū [?] ┌ karabitū ┘ni si fit ꝓpter scabiem palpebrarum: ⁊ ei⁹ cura est quod nosti.

De [ꝝ] ┌ altumar ┘⁊ albedine vincente. Cap. XXIIII.

Quādocꝫ accidit ex lumine vin cēte, aut albedine, qn̄ aspect⁹ assiduať in niue, vt nō videat ni si parum, ⁊ videat illđ ex ꝓximo, ⁊ nō vi deat illđ ex lōgiquo, pp d̄bilitatē spūs. Qn̄cꝫ aspicit colores imagiať, q sup eos sit albedo.

De cura. Cap. XXV.

Recipiatur vt assidue inspi ciat colores vi rides ⁊ celestes ⁊ suspendat nigros co ram visu: Qđ si iam aggregatum fue rit cū nocumēto visus pp suā albedinē nocumentum eius propter frigus ipius: distilletur in oculo aq̄ in qua decocta ē palea iritici tepida vt nō noceat: Et qn̄ꝫ fit alcohol cū melle, ⁊ succo alleię Et ēt qn̄ꝫ apiť oculus sup vaporē vini distillati sup

s A. Alia litera profundans eorum aut faciens eos fluere ⁊ qđ currit cursu eorum
t † A. Alia litera aut non erit q si fuerit foramen ꝭm disposi tioneꝫ sanitatis sue
u A. exiccatur vel corrugat⁹ glaucus seu varius
x A. facilis in summa
y A. oclis abominātibus radios
z A. subtilitatē
? † A. vt
? A Alia litera frenesim
ꝝ A. alchamar

lapidē molarē: Aut vaporaṫ oculus cū vino duro:
Aut inclinaṫ sup vaporē aque in qua[a] [decocta sūt
papauer ꝛ resoluētia subtilia cognita] sicut isop⁹,
ꝛ melilotum, ꝛ camemilla, ꝛ similia.

¶ Fen quarta de dispōnib⁹ auris ꝛ est tractat⁹ vn⁹.

¶ De anatomia auris. Cap.I.

Auris est membꝝ creatuz auditui: ꝛ fcm̄ est ei ostra
cū anfractuosuz, vt[b] [sentiat] oēs
voces ꝛ faciat tinnitū eaꝝ necessa
riū: Et foramē incipiēs in osse pe/
troso iuolutū anfractuosum, vt sit
anfractuositas ei⁹ elongās spatiū aeris ad iteriora
cū abbreuiatiōe[c] [sub eo ad qd̄] si fcm̄ esset foramē
penetrās directe, abbreuiaretur spatium ad ipsum
[d]† [ ]
vt nō subito pueniat ad iteriora eius calor ꝛ frigus
supflua: imo eueniāt sup ip̄z ḡdata ad ip̄z. Et fora/
mē qdē auris puenit ad ꝯcauitatē, in q̄ est aer stās:
ꝛ supficies ei⁹ domestica ē strata vill' nerui audit⁹,
puenientis a pari qnto, qd̄ est ex pibus neruoꝝ cere/
bri. Et supflua duritie fcūs est dur⁹, vt non sit debil'
passibilis a pcussiōe aeris, ꝛ q̄litate ei⁹. Qum ergo
puenit vnda vocalis ad illd̄, qd̄ est illic, cōprehēdit
eā auditus: Et hic qdē neru⁹ in dispōnib⁹ auditus,
est sicut glatialis in dispōnib⁹ visus: ꝛ reliq̄ mēbra
auris sunt, sicut reliq̄ q̄ circūdāt glatialē ex tūicis,
ꝛ humorib⁹, q̄ sūt create pp glatialē, vt seruiāt ei, ꝛ
custodiāt ip̄m, ꝛ adiuuēt eū. Et alsamac est sicut fo/
ramē vuee, ꝛ creata ē auris cartilaginosa: qm̄ si fo/
ret creata carnea, aut pānicularis, nō suaret figurā
fornicis, ꝛ anfractuositatis q̄ est in ea. Et si crearet
ossea lederet, ꝛ lederet in oi[e] [casu.] Sz creata est
cartilaginosa hn̄s cū ꝯseruatione figure lenitatē, ꝛ
[f] [reflexionē]. Et create aures sunt in laterib⁹, qm̄
añri⁹ fuit ꝯuenieti⁹ visui pp illd̄ qd̄ sciuisti[g] [i oculo
ergo obsuatio habita fuit:] Et create sunt sub tōsu
ra capilloꝝ in hoie, vt nō sit sub tegmēto capilloꝝ,
ꝛ tegmēto[h] [vittaꝝ]: Et huic qdē mēbro accidunt
spēs egritudinū: ꝛ qn̄qꝫ sunt dolores eius pniciosi:
Et multotiens accidunt[i] [ei species egritudinuz.]

¶ De conseruatione sanitatis auris. Cap.II.

Oportet vt in aure intēdaṫ, ꝛ ca
ueaṫ, vt nō ledāt eā ca/
lor, ꝛ frig⁹. ꝛ[k] [†]res extra
nee: neqꝫ eā igrediaṫ aliqd aq̄ꝝ, ꝛ aia/
liū: ꝛ vt mūdificent sordes ei⁹. Deinde
oꝫ vt assidueṫ distillatio olei de amigdalis amaris
in ea oi ebdomada semel: est.n. mirabile. Et opꝫ vt
custodianṫ ne ḡnenṫ in ea apa̅ta, ꝛ bothor, ꝛ vlce/
ra, qm̄ sūt corrūpētia aurem. Et si timeṫ, ꝙ ei acci/
dat bothor administreṫ i ea distilatio fieṫ memithe
in aceto, Et i distillatiōe fieṫ memithe i oi ebdoma/
da semel, est securitas a fluxu qd̄ descēdit ad ip̄m.
Et ex eis qdē que nocēt auri, ꝛ reliqs sensibus, sūt
[l] [fastidiū] ꝛ repletio. ꝛ pꝑe somn⁹ sup repletionē.

¶ De nocumentis auditus. Cap.III.

Nocumēta audit⁹ sūt sicut reli/
quaꝝ opationū: ꝛ il
lud ē qm̄ nocumētū ois opationis ē, vt
ōstruaṫ opatio: ꝛ sit loco ei⁹ h̄ ōstructio
audit⁹: Aut minuaṫ, ꝛ sit vice ei⁹ h̄, vt
minuaṫ audit⁹: q̄re[m] [neqꝫ subtil'r pscruteṫ neqꝫ au
diat nisi] ex lōginquo: Aut altereṫ, ꝛ sit vice ei⁹, vt
audiat qd̄ nō audiṫ: sicut est illd̄ qd̄ accidit in aure
ex sonitu, ꝛ tinnitu, ꝛ sibilo. Et scias ꝙ nocumētum
audit⁹ aut ē ab origine, ꝛ est surditas, aut[n] [taraxē:
aut guacreꝫ] natiua: aut ē accidētale. ꝛ intētio qdē
surditatꝭ ē pter intētionē[o] [taraxē.] Surditas nāqꝫ
est, vt ps intrinseca samac creata sit surda, in q̄ non
existit ꝯcauitas intrinseca: quā p̄diximꝰ, q̄ est sicut
vuea, cōprehēdēs aerē qetū, q audit voces sua vn/
dositate.[p] [Tarax vero ꝛ guacre sunt vt nō pp eas
nocumētū] ꝯsequaṫ puationē sensus. Et nō elōgaṫ
qn[q] [guacre sit sicut destructio cōicans soliditati]
ꝛ nō sit illic ꝯcauitas sꝫ neru⁹ nō affert v̄tutē sēsus:
ꝛ[r] [tarax est] sicut diminutio absqꝫ destructiōe: aut
ꝯueniāt ꝑm ꝯuersionē in significatiōe. Et[s] [tarax]
qdē multotiēs accidit successiōe vomit⁹, ꝛ est facil'
remotōis. Et destructio qdē audit⁹ alia ē natiua na
tural' cui nō ē curatio: ꝛ silr relique spēs alguacre ꝛ
altarax. Etiā alie sṫ natiue nāles, que curationē nō
hn̄t: ꝛ alia est accidētal', sꝫ ei⁹ spatiū est elōgatū, ꝛ ē
chronica: ꝛ illa ēt est ꝑpinqua despatiōi, ꝛ difficilis
cure: Recens aūt ꝑping tpis, que est ex tarax, ē re/
cipiens curā. Ueꝝ cāe illi⁹ qn̄qꝫ sunt cū cōitate mē/
bri, sicut q̄ sunt ex cōitate cerebri: aut quorūdā mē/
broꝝ ei vicinoꝝ, sicut accidit quū ꝑmū nascunṫ dē/
tes: ꝛ sicut accidit apud dolores dentiū: ꝛ qn̄qꝫ sunt
pp nocumētū ꝑpriū in auditu: aut in neruo: aut in
foramine. Et nocumēta qdem auditus, aut sunt cō/
plexionalia, aut instr̄alia, aut resolutiua singulari/
tatis. Nocumentū v̄o in neruo auditus qn̄qꝫ acci
dit pp oēs cās egritudinū ꝯsil'ium partium in ipso,
ꝛ instr̄aliuz, ꝛ solutiōis ꝯtinuitatis. Et egritudines
qdem sil'ium partium in ipso. sūt vnaq̄qꝫ spēꝝ mali
tie ꝯpl'onis singularis. ꝛ cōposite: ꝛ plurimū ei⁹ est
ex frigore: Et qn̄qꝫ fit vnaq̄qꝫ eaꝝ absqꝫ mā. Et qn̄ꝫ
fit cū mā melācholica: aut chol'ica: aut phl'atica ex
phl'ate crudo, aut vētosa. Et multotiēs qdē retineṫ
fluxus vētris chol'icus, ꝛ succedit ei surditas: ꝛ nō
elongaṫ, qn silr in alijs[t] [cursib⁹] ꝯtingat ꝑm nām
cū retinenṫ ꝛ ꝓhibenṫ nō in hora sua. Instr̄ales v̄o
in neruo sunt, sicut oppilatio quā fecit humor, aut
sanies: aut apa, qd̄ est dubellati: aut apa cal'm aut
duꝝ: aut coopimentū sorditiei: aut[u] [tremulū:] aut
inflatio. ꝛ solutio singularitatis in ipo qn̄qꝫ fit ex vl
cere, aut ex corrosione. Plurimū v̄o eius que fit pp
trāsitū, est[x] † [ ] pp cām intrinsecā: aut pp
cām extrinsecā: Et intrinseca qdē est sicut verruca:
aut apa: aut caro addita: aut vermis: [y] [ꝛ plurimū
eius est sordes:] aut humor grossus[z] † [ ] visco
sus: aut ꝯgelatio saniei ex apate rupto. Extrinseca
v̄o ē sicut arena: aut lapis: aut nucle⁹ ingrediēs eā:
aut ꝯgelatio sanguinis, cui⁹ quedā ps fluxit ab au/
re, ꝛ pars ei⁹ remāsit. Et illud qdē qn̄qꝫ accidit su/
bito: ꝛ qn̄qꝫ accidit paulatim. Nocumentū p̄terea
auditus, qn̄qꝫ accidit ꝑm semitā crisium, ꝛ ꝑm semi
tam pmutatiōis māe in fine egritudinū acutarū: ꝛ
[ꝛ] [qn̄qꝫ] remanet p⁹ recessionē fe. grauitas capitis:
Et qn̄qꝫ fit nocumentū qd̄ est hui⁹ capl'i: aut ꝑm se/
mitā accidētis separabilis, sicut recedit apud mo/
tus crisꝭ: aut ꝑm semitā accidētis fixi, vt ip̄m sit ipa
met expulsio crisꝭ. s. vt crisꝭ iā expulerit māꝫ ad par
tem auris: ꝛ firmauerit eam in ipsa, non ppea tn̄ ꝙ
[ꝯ] [inuenerit eam] ꝑm semitam vicinitatis ꝛ mul/
totiēs qdē portēdit hoc accidēs vomitū, aut fluxū
sanguinis nariū: ꝛ m'ltotiēs ōstruit ip̄z flux⁹ vētris.

¶ De signis eorum. Cap.IIII.

Factū qdē cōitate cerebri significat
dispō i reliqs exn̄s sensib⁹, ꝛ
cōitas audit⁹ cū eis in ea: ꝛ cōitas v̄tuꝭ
motiue ēt: ꝛ significator magis signifi/
catiu⁹ ei⁹, ē cōitas lingue: ꝛ pꝑe quū ē successiōe sir/
sen, ꝛ successiōe ꝯmistiōis intellect⁹: ꝛ post nocumē

Marginal notes (left):
a A. decocte sūt herbe resoluentes subtiliantes cognite
Alia litera b A. retineat
c A. corporis sui seu magnitudinis sue in quo
d † A. sed nō fuit regimē in plongādo, vel sꝫ aliam lrām, sed nō uit pelecta plōgatio spatij nisi
e A. contusione
f A. plicabilitatē
g A. q̄re ipa ē ab oculo occupata ꝓ loco sibi conuenientiori
h A. alebas. i. rei cooperientis caput
i A. ex egritudinibus ei⁹ febres difficiles valde.
k † A. ventositates, ꝛ
l A. altochme
m A. nō perfecte audit neqꝫ audit
n A. tharas aut vchar

Marginal notes (right):
o A. tharas
p A. Altharas v̄o ꝛ aluchar sūt vt in eis nocumentum
q A. aluchar sit sicut destructio cōis surditati
r A. altharas quidem sit
s A. altharas
t A. fluxibus vētris
v A. aut alterhel
x † A. ab opilatione
y A. aut multa sorditites
z † A. aut
ꝛ A. etiam qum
ꝯ A. fecerit eā, ꝓcedere vel ꝑtransire in ipsa

a † A. Sȝ factuȝ ꝓprie in neruo, significat super ipm sanitas cerebri

b A. pulsatio

c A. qui nō associantur

tū cerebri ꝯplonale, ⁊ reliq̄ eoꝝ q̄ dcā sunt in caplo egritudinū cerebri [a]†[ ]⁊ foraminis, ⁊ sanitas trāsit⁹ auditus, ⁊ tps ꝓpinquū pseuerātie sanitatꝫ audit⁹ añ. Et si cā ē dubellati, aut apā calꝫ i ipo neruo, significāt ipm febres, cū qb⁹ sūt horripilatio, ⁊ tremor: ⁊ cōitant ipm febres, ⁊ pmistō itellect⁹, ⁊ alienatio. Et i ipo est timor nisi apiat: Q̄ƌ si nō fuerit ꝑꝑ apā i ipo neruo, nō oportebit vt sit febꝛ, nisi sit ꝧȝ iudiciū febris diei: ⁊ erit extēsio ⁊ dolor, ⁊ grauitas, ⁊ [b][pulsus.]Jn dolor v̄o, ⁊ ḡuitate cōicāt oia, q̄ sūt ex apate, ⁊ mā vbicūqꝫ sint. Q̄ƌ si cā fuerit vētositas, significabūt ipsā sonitus, ⁊ tinnit⁹[c][⁊ qƌ erit nō cōpar] ḡuitati. Et si est vlc⁹ ⁊ bothor, significat ipm pruritus cū dolore. Oppilatio v̄o multotiēs fit sine ḡuitate: ⁊ qñȝ fit cū ḡuitate. Et qñ nō est ḡuitas, ⁊ ē nocumētū, ⁊ ñ ē illic malitia cōplonis vincētꝫ, tūc ē ex oppilatiōe: Et regimē añcedēs qñȝ significat ipaȝ. Et si oppilatio ē ex carbūculo, ⁊ silib⁹ sigt ipaȝ pulsatio: ⁊ si ē ex sanguine, sigt eā cursus sanguis añcedēs. Et illā q̄ ē ex malitia ꝯplonis singularis, sigt dolor i ꝓfundo sine ḡuitate, ⁊ nō ē extēsio: Et si ē frā ledit a frīs, ⁊ fit fortior i frīorib⁹ ꝑtib⁹ diei. Et si est calida, ē eꝯrio, ⁊ sentit inflāmatiōeȝ, ⁊ mordicationē. Et si illic ē mā, sentit cū hoc ḡuitas: ⁊ ꝓprie quū ꝓsternit in orōnē. Et ei⁹ qƌ ē a siccitate signū est, vt sit post vigilias, ⁊ ieiuniū, ⁊ cū detumescētia faciei, ⁊ oculi. Et illud cui⁹ cā est v̄mis, sigt assiduatio cōmotionis cum exitu vermis in qbusdā horis.

De cura. Cap. V.

Dicamus ꝑmū, ꝙ oȝ vt sint oia q̄ distillant in aurē tepida, nō frigida, neqꝫ calida: ⁊ hoc dcm̄ est vniuersale: ꝺinde distinguam⁹ rē in ipso. Jn eo qdē qƌ cholicū ē, oȝ vt euacuet chola cū solutiuo vētrꝫ. Plurimū enim [d][accidit]in ipo solutio nāe, ⁊ remouet cū ea surditas: sicut multotiēs accidit flux⁹ cholic⁹, ⁊ retinet, ⁊ accidit inde surditas. Q̄ƌ si illic ē caliditas tm̄, tūc cuȝ infrigidātib⁹ curet ex oleis ⁊ alijs: aut cū succo ḡnati, cui⁹ succus reducat in cortice suo cū aliquāto aceto, ⁊ ture, ⁊ oleo roſ. ⁊ decoquatur donec [e][stet ⁊ distilletur in eam] aqua lactuce, aut aqua solatri. illi āt qƌ fcm̄ est a frigore, ⁊ mā frā, ꝯferunt oia olea calida [f][ ]in qb⁹ dissolutū est castoreū: ⁊ ꝓpe oleū balsami, ⁊ costi, ⁊ oleū amigdalaꝝ amaraꝝ, ⁊ succ⁹ absinthij, ⁊ oleū camemillinū cū adipe vaccino, ⁊ felle taurino: aut oleū sisaminū in q̊ decocta sit pulpa colloqntide, aut radices ei⁹. ⁊ qñqꝫ cōfert in ipso vrina tauroꝝ qñ i ea dissoluit myrrha: ⁊ ponit distillatio, ⁊ succ⁹ cucumeris asinini, Et totū illƌ fiat p⁹ euacuatōeȝ māei frē, si fuerit coarctata, cū euacuatiuis q̄ scinisti cōib⁹ corpi: ⁊ [g][ꝓprie] ꝑtib⁹ capitꝫ: ⁊ post administratōeȝ embrocaꝝ q̄s sciuisti ei: ⁊ ꝓpe illa in q̄ ponunt folia lauri, ⁊ ḡna ei⁹. Et exercitiū ē vehemētis iuuaminis in illo: Et silr vociferatio vehemēs i aure: ⁊ clāgores buccinaꝝ, ⁊ silia. Et qñqꝫ ponit in aure caput embube, vt ad ipaȝ ꝑuenire faciat vaporē ꝺcoctionū resoluētiū. Et ꝯfert oib⁹ illꝭ succ⁹ rute cū melle, ⁊ castoreo, ⁊ oleo anetino, ⁊ vrina caprina, ⁊ felle ei⁹, ⁊ ꝓprie cū galbano. Et ex eis q̄ expta st̄ in hoc, est vt sumatur castorei pondus. ʒ. iij. ⁊ nitri ⁊ hellebori pondus. ʒ. i. ⁊. s. fiāt ex eis q̄si troc. ⁊ administrent distillādo: ⁊ i alia descriptiōe hellebori tres q̄rte. ʒ. i. ⁊ nitri. [i][ʒ. iij.]Et ēt sumant ꝯdisi ⁊ croci ⁊ castorei oīuȝ ꝑtes eq̄les baurac añ ꝑtes. iiij. dissoluant cū vino, ⁊ administrent: aut aloes ⁊ castoreū, ⁊ pulpa collognti de, ⁊ euforbiū, ⁊ fel vaccinū. Et iā expta st̄ olū rhaphaninū, ⁊ oleū ƌ staphisagria, ⁊ fuerūt vehemētis iuuamīs: Aut succ⁹ absinthij, aut ꝺcoctio ipi⁹: aut succ⁹ raphani cū sale: ⁊ ꝓpe qū ē [k][ifusio]⁊ oppilatio. Et iā exptū ē in ħ, vt fiat liciniū, ex sinapi ꝯtrito cū ficub⁹: ⁊ qñȝ addit i ipo nitꝝ. Et distillare aquā marinā [l][ ]i eā, ē iuuatiuū. Et hellebor⁹ niger, ⁊ fella st̄ iuuatia, ⁊ ꝓpe fel capnū cū olo ro. Q̄nidā āt existiauerūt, ꝙ qñ bullit [m][iunipus]i oleo sisamino i cochliario ferreo tādiu dōec ꝺnigret iunipe rus, ē distillatio ꝯferēs surditati. Et ex eis qdē q̄ ad illƌ ꝯferūt ē oleū anetinū, ⁊ laurinū, ⁊ de lilio, ⁊ nardinū cū castoreo, aut spūa absinthij, aut succo rute.

Et fci cā siccitatꝫ cura, ē adheret balneo, ⁊ cibo, ⁊ vio hūectatiuo, ⁊ effusio olei eq̄lis, ⁊ aq̄ tepide sup caput, ⁊ caputpurgiū cuȝ eis q̄ st̄ sic̄ oleū nenufarinū, ⁊ ƌ [n][salicib⁹]⁊ ƌ semine cucurbite, ⁊ alijs. Et fcm̄ cā oppilatōis curet cū eis q̄ dñr i caplo ƌ oppilatiōe: ⁊ ꝯfert ei succ⁹ ḡnoꝝ canab, ⁊ succ⁹ collogntide hūide ē iuuamtū valƌ bonū. [o][ ]Et qñ accidit tarax subito ꝯfert in ipa aq̄ in q̄ ꝺcoq̄t absinthiū, aut succ⁹ absinthij, ⁊ misceat cuȝ eo fel tauri: aut fel sabot, aut fel testudis, aut fel tauri cū oleo ro. aut helleboꝛ⁹ cū aceto: aut spoliū ꝧpētis. [p][ ]Et in fcō successiōe soda, ꝯferūt aq̄ raphāi, ⁊ oleū roſ. ⁊ castoreū cū ḡnꝫ lauri cū oleo roſ. Et i eo qƌ fcm̄ est successiōe firsen, oȝ vt icipiat ab euacuatiōe cū hierapic̄: ꝺinde distillet in aurē [q][castoreū cū oleo costino solo: aut raphaninū: aut oleū amigdalinū dulce]⁊ oleū roſ. ⁊ laurinū aut castoreū cū oleo ro. Et ex pillꝭ exptꝫ ei, qƌ fit ex oppilatōe, ⁊ hūore, ⁊ vētositate, ē vt sumāt turbit. ʒ. xx. ⁊ collogntide. ʒ. x. sarcocolle. ʒ. ij. ⁊. s. ⁊ [r][aloes.]ʒ. vij. myrobolanoꝝ. ʒ. x. fiāt ex eis pillꝭ ⁊ ꝯglutiant. sitqꝫ potio eaꝝ pōd⁹. ʒ. i. Et dicam⁹ sic̄ a capite iterātes v̄bū. Q̄ƌ ex medicinis cōib⁹ oib⁹ illꝭ, q̄ fcā st̄ ex ḡuitate audit⁹, ⁊ dolore ei⁹, ⁊ vētositate ipi⁹, ⁊ sonitu, ⁊ tinnitu ei⁹, cā māe frē, ⁊ frigorꝫ, post purgatōeȝ capitꝫ, st̄ vt distillet in aure baurac cū aceto, ⁊ melle, ⁊ fel ouiū cum oleo de oliuꝫ, ⁊ vio: aut cū oleo amigdalino amaro, ⁊ aq̄ porri, aut aq̄ cepe cū melle: aut lac muliebre, ⁊ medicie cōes dcē in caplo doloꝝ: ⁊ due gutte distillate ex kitran māe ⁊ vespe: aut hellebor⁹ alb⁹, ⁊ niger cū qbusdā oleꝫ: ⁊ ꝓpe cū oleo de lilio, aut aq̄ anisi, aut aq̄ absinthij, ⁊ aq̄ corticis raphāi: ⁊ silr oleū decoctiōis spolij serpētis: aut granoꝝ lauri: aut euforbiū ⁊ castoreū cū [s][vnguēto:]aut oleū balsami, aut naphta: aut sumāt glutis alibat. ℥. i. ⁊ olei alkeiri. ℥. ij. et olei amigdalaruȝ amaraꝝ. medietas. ℥. i. bulliāt oia silꝭ, et administrent ex eis tres stille mane et sero: et silr mel storac̈ cū oleo alkeiri: et silr aq̄ [t][al folioꝝ colloqutide recētiū: et succ⁹ dracōtee, et bezorhasen]st̄ valde vehemētis v̄tutꝫ: et medicine cōes dcē in caplo doloꝝ. Q̄ƌ si ifantib⁹ ħ accidāt, curant cū oleo de dedi in q̊ ꝺcocta st̄ ruta, et maiorana. et ēt saliua masticatiōis [u][ordei]cū sale gēma solū. Et ex vaporatiōib⁹ iuuatiuis ē aq̄ calida cū ꝺcoctiōe camemille, et aneti, et folioꝝ lauri, et sansuci et [x][alfabaca sicca]et piretri vaporēt ea collū, et iferiora aurꝫ: et silr embroce ꝑdicte in caplo capitꝫ, et ponant [y][velamia]et opponat cū ꝺscēsiōe sua auri vt ingrediat vapor eius ꝑ ipsam. et in euacuatiōe quidem habentium tarax ꝯuenienti⁹ est, vt multiplicet numerus eius, et minoret q̄ȝtitas eius oi vice, q̄tenus conseruet virtus, et proueniat maturatio. Factum autem propter apā, cura cum eo quod est ex calido, et quod ex frigido, cum eo quod scis.

d A. iuuat

e A. inspisset ⁊ distillet in eam

f † A. ⁊ ea

g A. appropriatis

i A. tertia pars ʒ. j.

k A. madefactio

l † A. calidam

m A. abhel

n A. kalef

Alia litera o † A. Sȝ factus cā apostemantis curet calidū et eis ⁊ frigidū ꝑ q̄ sciuisti

p † A. cuȝ aceto

Alia litera q A. aut castoreū cum oleo rosato aut oleū costinum solū aut oleum amigdalaꝝ dulcium ⁊ aqua raphani

r A. dragagāti

s A. oleo

t A. bezargichan

u A. ozigani

x A. alhabacho siccum

y A. in helbela in vase strictū orificij

¶De dolore auris. Cap.VI.

Dolor auris aut fit a malitia ɔplo͛nis: aut fit cā apatis: aut bothor: aut fit cā solo͛nis ɔtinuitatꝫ, ⁊ malitia ɔplo͛nis: aut est calida sine mā, sic͂ illa q̄ est cā aeris calidi: aut vēti calidi, ⁊ ꝓprie qn̄ fit ꝑmutatio ad ip̄m a frigore subito: aut fit ablutio cū aq̄ calida, ⁊ ingredit᷑ ex ea in aurez: aut cū aliq̄ aq̄ꝝ in qb⁹ dominat᷑ virtus calida: aut est calida cuz mā sanguinea, aut cholica aut frā sine mā. Jmo ꝑꝑ aliquā cāꝝ ɔ̄riaꝝ causꝭ p̄dictꝭ aeris aut vēti frigidoꝝ. ⁊ ꝓprie qn̄ ad ambos eoꝝ ꝑmutatio fit a calore subito: aut aque frē: aut aq̄ in qua dn̄at᷑ aliqd frm, aut frā cum mā: aut vētosa frā: aut hūorosa viscosa. Factus āt cā apatis ⁊ bothor aut est ꝑꝑ apa calidū aut frm. Factus vͦo cā solo͛nis cōtinuitatis est sicut, q fit a vētositate extēsiua, aut vlceribus: aut [a exituris:] aut catarris. ⁊ ex sūma q̄dē cāꝝ doloꝝ auris q fiunt a solutiōe ɔtinuitatis, ē vētositas generata in ip̄a: aut aq̄ q̄ ingredit᷑ eā: aut aial vadēs ad samac ipsius: aut vermis gn̄atus in ea. Et qn̄z fit successiōe casus: aut ꝑcussiōis. Et ꝑuerior doloꝝ auris ē ille, q ē ex apate calido ꝓfundo: ⁊ illd̄ ē cū febre īseꝑabili: ⁊ ꝓprie qū ꝑducit ad commistionez ītellectus. Qū āt est dolor in cartilaginibus extrinsecis, nō est illic vehemēs dolor, neqꝫ vehemens timor. Sꝫ ille q in p̄mis dict⁹ est qn̄z subito īterficit, sic̄ īterficit apoplexia. Et ipse est magis interficiēs adolescētes, q̄ꝫ senes: ⁊ veloci⁹ interficit eos: ⁊ qn̄z īterficit in. vij. Jn senib⁹ vͦo mlt̄otiēs ꝑuenit ad pus hoc apa: sed pueros pl̄m interficit ante suppuratiōez. Si aūt suppurat᷑, ⁊ assunt signa laudabilia, sꝑat᷑ euasio. Dolor preterea auris qn̄z ē cū pruritu: ⁊ qn̄z ē sine pruritu. ⁊ nos qdē iam dixim⁹ de pruritu in aure capl̄m in suo loco.

¶De signis. Cap.VII.

Signa quidez sunt sicut signa predicta in capitulo taraxen.

De cura. Cap.VIII.

Oportet vt ɔserues canonē i distillādo id qd̄ distillat᷑ in aurē: ⁊ est, vt sit nō vehemētis caliditatis, aut frigiditatis. Qd̄ si cā fuerint repletio in corꝑe [b ex capite] oꝫ vt euacues ꝑtem capitis ex genere illius repletiōis. Calida nāqꝫ si ē, cū phl̄otomia, ⁊ euacuatiōe q̄ fit cū mūdificantibus caput a mā calida, ꝓm ꝙ sciuisti: Et si hūor est grossus viscosus tenax, cuz pill̄is aseibar p̄dictis, ⁊ gargarismate. Et si ē tenax fix⁹ in ꝑte auris, oꝫ vt admistres post solo͛nē [c ⁊ medicias] lenitiuas: ɔ̄inde itē de vice alia cū eo qd̄ euacuat ip̄ꝫ ex mēbro. Si āt cā est caliditas sup̄flua, oꝫ vt infrīes cerebꝝ cū extinguētib⁹ cognitis p̄dictis i capl̄o cerebri: ⁊ vt distilles in aurē oleū rosꝭ. tepidū, aut albumē oui. Qd̄ si dolor ē vehemꝭ ꝑmisce cū eo cāforā. Et qn̄z ē oleū viol̄. cū cāfora magis sedatiuū doloris, q̄ꝫ oleū rosꝭ. ꝑꝑ mollificatiōez q̄ ē in ip̄o: Et ēt distillent᷑ i aurē collyria sedatiua doloꝝ ocl̄i cū albumine oui, ⁊ silib⁹: Albumini nāqꝫ oui soli iest ꝓprietas mirabilis, Et lac cū aq̄ solatri, ⁊ aq̄ coriādri. Et meli⁹ qdē lac [d †] [ ] qd̄ mulget᷑, [⁊ ē calꝫ] ex vber͂ [f ē iuuatiuū. Et] bulli v͛mes terestes i oleo ro. ⁊ distilla i aurē: Aut coquant᷑ limacie i oleo [g amigdalino] ⁊ distillet᷑ in eā: Aut ɔ̄coquat᷑ oleū rosꝭ. in aceto vini, qd̄ sit triplū ip̄i⁹, donec acetū ɔsumat᷑ ⁊ remaneat oleū, ⁊ administret᷑ illd̄ distillādo: est. n. iuuatiuū valde pulsatiōi. ⁊ silr̄ oleū seminis cucurbite ⁊ ol̄m nenufarinū ⁊ ol̄m de [h salicib⁹] ⁊ silia.

⁊ silr̄ succ⁹ q assimilat᷑ succo cucurbite, q fit ex corpore ei⁹, ⁊ folijs ip̄i⁹. ⁊ silr̄ empl̄a infrīantia exterius. Quidam autem dixerunt, ꝙ aq̄ volubilis valde bona ē in hmōi dispōne: ⁊ succ⁹ seminis canabis hūidi. Et qn̄ fortiores fiūt [i pulsus] ⁊ dolor, ⁊ fiet᷑ ex eis spasm⁹ nō ē excusatio a mollificatiuis. Et nō ē aliqd sicut butyꝝ vaccinū antiquū calefcm̄: ⁊ qn̄z in ip̄o excusat laborē intromissio embube in aurē, igeniose fabricate sup cucumā, in qua est aq̄ cal̄a vt ꝑueniat vapor ad aurez: qn̄qꝫ. n. sedat ⁊ excusat ab alijs: ⁊ excusat a narcoticis, ⁊ ꝓp̄e qn̄ ē aq̄ in q̄ ɔ̄cocta sᷓ ea, q̄ mollificāt cū facilitate: ⁊ ē ēt ꝑmista cuz aliq̄ hoꝝ, q̄ stupefaciūt. Qūqꝫ nec̄ariū ē aliqd̄ narcoticū, magi īcolume est sief mēithe qd̄ cū aliq̄ꝫto opio terat᷑, ⁊ misceat᷑ cū lacte mulieris, ⁊ distillet᷑ i aurē. Et si fuerit cā, ītroit⁹ aq̄ in ip̄sam, curet᷑ cū eo qd̄ dicet᷑ i capl̄o suo. Et si fuerit cā frigiditas fixa in ꝓfundo, vel exteri⁹, oportebit vt fiāt distillatōes ex oleis calidis, sicut oleū rutaceū, ⁊ oleū anetinuꝫ, ⁊ oleū de spica romana, ⁊ oleū laurinū, ⁊ oleū albacuen, ⁊ oleuꝫ balsami, ⁊ oleū de alkerua, ⁊ q̄ sᷓ illis silia: Aut sicut oleū in quo decoqᷓ alleū ⁊ collatur: Aut oleū in qͦ ɔ̄coqtur pip, ⁊ euforbiū, ⁊ castoreuꝫ: Aut galie q̄ꝫtitas danic. i. in aureo olei de ben: aut oleū alid̄ ex oleis calidis aromaticis. Et qn̄z potat hn̄s dolorē, vinū puꝝ forte, ⁊ dormit, ⁊ qū excitat᷑ nō hꝫ lesionē aliquā. Et si est cā in ip̄so ex vēto frō, ɔfert ei illd̄ qd̄ dicem⁹ in capl̄o sonit⁹, ⁊ tinnitus, ⁊ qd̄ dicemus in capl̄o ei⁹ cui⁹ cā est humor tenax: ⁊ cui⁹ cā est frigus: Et ex eis q̄ ɔueniūt ad illud, est vt impleant᷑ vētose aq̄ calida, ⁊ applicent᷑ in circuitu auris ⁊ vt distillent᷑ in eā ruta, ⁊ amomū cū melle, aut abrotanū, ⁊ sansuc⁹ in oleo d̄ lilio: aut castoreū cū eis, postq̄ꝫ decoquunt᷑ in eo, ⁊ colat᷑: Aut nitꝝ, ⁊ acetū, ⁊ oleū rosꝭ. Aut succ⁹ [k amigdalaꝝ.] ⁊ si nec̄ariū fuerit illd̄ qd̄ est forti⁹, tūc qd̄ sit sicut euforbium, ⁊ castoreū cū oleo costino: aut costū marinū, ⁊ aristologia. Et qn̄z ɔfert in eo vaporatio cū milijs, ⁊ filtro calefacto. Et si cā fuerit i eo bothor tūc cuꝫ eo qd̄ dicem⁹ in capl̄o de bothor auris. Et si cā fuerit in ip̄o v͛mis in ip̄sa gn̄atus, tūc cum eo qd̄ dicem⁹ in capl̄o vermis generati in aure. Et si fuerit cā in ip̄so introitus aque, ⁊ lapidis, tunc cū eo qd̄ dicem⁹ illic. ⁊ si cā fuerit apa calidū ꝓfundū, qd̄ est timorosuꝫ ꝑꝑ ꝓpinqtatē sui ad cerebꝝ, vsqꝫquo ad collectionē ꝑueniat, ⁊ suppurationē, tunc post phlebotomiā ⁊ euacuationē, oꝫ vt administres lenitiua in p̄mis, ⁊ infrīantia, ⁊ ꝓprie lac mulieris vice post vicē, vsqꝫ ad diē tertiū. ⁊ silr̄ oleū rosꝭ. decoctū cum aceto p̄dictū in p̄mis: deinde mucilaginē fenugreci, post mucilaginē seminis lini, ⁊ mucilaginē seminis almaru [l in aqua lactis.] Et aqua volubilis ē ex eis, que ɔferunt in hui⁹ hora. Et in ip̄so qdē iam exꝑtum est sisamū ɔtritū: ɔ̄inde administrent᷑ semp vaporatiōes cum oleo declināte ad caliditatē aliq̄ꝫtulā: Et oꝫ vt sit oleū dulce, ⁊ sit cū hoc tepidum in quo infundat᷑ cottū inuolutum in extremitate radij subtilis, ⁊ ponatur in aurē vice post vicē: ⁊ fiat empl̄m exterius cum lenitiuis maturatiuis. Si autez virtus nō fuerit vehemēs quū trāsiuerit p̄ncipium, oportebit vt distillet᷑ in aurē adeps vulpis, vel lacerti, aut basilicum cū oleo rosꝭ. vel oleo de alcanna: aut adeps anatis: aut adeps [m rachamati:] aut empl̄m ex adipibus galline, ⁊ anatis. Et quādo nō est apa vehemētis caliditatꝭ, administra in ip̄so medicamen factuꝫ ex adipe caprino liquefacto, ⁊ ꝑmisto cum partibus eq̄libus mell̄, ⁊ alrob, ⁊ isopi: qͦꝝ vnūqd̄qꝫ sit equale illi adipi, ⁊ pone in aurez. Et ex

a A. Alia litera vulneribus

b A. capitis

c A. ⁊ iaꝫ uaporatiōes lenificantēs ⁊ distillationes.

d † A. est illud

e A

f A. ⁊ ē iuuatiuum valde. Aut

g A. Alia litera rosato

h A. kalef

i A. pulsatiōes

k A. luf idest serpentarie

l A. in lacte

m A. rachame

eis q̃ sunt fortiora illo, ⁊ maturãt cũ virtute, ẽ istõ. ℞. lithargij ceruse amboꝝ añ. ℥. i. turis ⁊ pulueris molẽdini, ⁊ gũme pini oium añ. ℥. iiij. olei lib. i. adipis porcini aut caprini recẽtis lib. ij. succi seminis lini, q̃ʒtum sufficit, fiat ex eis empl'm. Et fortasse indigebis narcoticis: administrabis ergo ẽm modum quẽ dicem⁹. Et quãdo ↄuertit̃ ad saniẽ, administra [g]⸢spũaʒ⸣ seminis lini [h]†⸢ ⸣cum oleo ro. aut oleo camemillino, ⁊ reliq̃ que dicem⁹ in capl'o suo. Si ãt apa est extra aurẽ, est pauci timoris, medicat̃ cũ farina ordei. Et empl'm fcm̃ ex farina fabaꝝ est bonũ valde. ⁊ [c]†⸢ ⸣farina fabaꝝ ⁊ camemilla [d]†⸢ ⸣⁊ farina ordei ⁊ [e]⸢malua⸣ ⁊ melilotũ, terant̃, ⁊ cribellent̃, ⁊ infundant̃ aq̃ tepida, ⁊ oleo viol'. Et qñ̃ʒ sufficiunt solatꝝ ⁊ farina tritici ⁊ oleũ sisaminũ. In bothor ãt q̃ fiunt in aure [f]⸢qñ̃ʒ sufficit labor ⁊⸣ decoctio ficuũ cũ tritico, qñ distillat̃ in aurẽ: aut ponit̃ liciniũ in ipsa ex ea. Et qñ̃ʒ sedat dolorẽ administratio embube ẽm modũ, quẽ p̃dixim⁹. Et qñq̃ʒ sufficit in stupefactiõe, ⁊ sedatiõe doloris illud, qδ dixim⁹ post dcm̃ embube in hoc capl'o. Et ex medicinis qdẽ cõib⁹ ad dolores auris, ⁊ p̃p̃e [g]⸢illũ, q⸣ declinat ad frig⁹, est oleũ omphacinũ in quo bullit̃ scarabe⁹: aut lumbrici terrestes, aut ṽmis q est sub vrceo aque: aut fel piscis cum oleo omphacino: aut adeps lacerti: aut vulpis: aut [h]⸢rachamati⸣ aut gruis: aut oleum scorpionum: nam est iuuatiuũ valde: aut aq̃ sansuci recẽtis: aut δcoctio foliorũ algarab, ⁊ corticis ei⁹: aut decoctio lumbricoꝝ terrestiũ [i]⸢inde cocta colata⸣ in q̃ dissoluat̃ adeps anatꝭ: Et si fuerit frigus vehemẽs, decoquat̃ in ipa fel tauri in oleo alkeiri vsq̃ʒquo existimet̃, q̃ fel iaʒ resolutũ fuerit, ⁊ finituʒ, deinde reponat̃ illõ, ⁊ administret̃ distillãdo: est. n. mirabile. Et qñ̃ʒ necessariũ ẽ in curatiõib⁹ doloꝝ vehemẽtiũ in aure, administrare narcotica. Et fit illõ, aliq̃d ex filonio cũ lacte: ⁊ sil'r troc. croci: ⁊ troc. stelle: ⁊ opiũ ⁊ castoreuʒ ⁊ croc⁹ cũ lacte mulieris. Et oʒ vt postponat̃ illud vsq̃ʒquo timeat̃ sincopis: ⁊ p̃p̃e quʒ fuerint hũores fri. Illud. n. nocet eis valde. Qδ si accidat nocumẽtũ ex vsu narcoticoꝝ. administra castoreũ post illõ soluʒ. Et qñq̃ʒ fiunt troc. ex castoreo ↄtrito vltime, δinde p̃ijcit̃ sup̃ ip̃ʒ opiũ ↄtrituʒ, δinde fiunt ex eo troc. cũ vino puro. Et si fuerit illic vlc⁹ valde dolorosum, tũc administra liciũ ⁊ opiũ cũ lacte: aut sumant̃. xx. amigdale excorticate, ⁊ opij, ⁊ baurac, ⁊ turis oiuʒ añ. ℨ. i. s. croci, galbani, myrrhe oiuʒ añ. ℨ. i. s. terant̃ ⁊ p̃l'uerizẽt̃ cũ aceto, ⁊ exiccent̃: ⁊ quũ necesse fuerit ĩfundãt̃ oleo ro. ⁊ distillent̃: ⁊ si fuerit illic sanies loco aceti, sit vinũ aut mel, aut oxymel.

¶ De sonitu, ⁊ tinnitu, ⁊ sibilo. Cap. IX.

Ec dispositio ẽ vox quã hõ incessanter audit [k]⸢exteri⁹.⸣ Et ei⁹ cõparatio ad auditũ est ↄparatio imaginationũ, ⁊ tenebraꝝ q̃s vidʒ hõ absq̃ʒ cã exterius ad oculum: ⁊ qm̃ vocis cã est inundatio accidẽs in aere, q̃ p̃uenit ad sensuʒ: tc̃ oʒ vt sit in hoc accñte, in q̃ sit ẽmo de sonitu ⁊ tinnitu, motus aeris ⁊ qum nõ sit ille aer exteri⁹, tunc ẽ aer interior. Et aer qdẽ interior, ẽ vapor effusus in ↄcauitatib⁹: ⁊ hec inundatio aut est occulta a q̃ [l]⸢fortasse nõ p̃uenit⸣ vapor effusus in vẽtrib⁹: aut ẽ maior illa. Qδ si fuerit occulta ex gñe illi⁹, cuius euacuatio fit difficilis, ⁊ accidat in qbusdaʒ [m]⸢hoĩs⸣ vt audiat̃ a tali q̃lis ipsa est sonit⁹, ⁊ tinnitus, ⁊ nõ accidat in qbusdã alijs, tunc illud aut est p̃p̃ acuitatẽ sensus in qbusdã eoꝝ, ⁊ nõ in alijs: aut ẽm cõparationẽ quã diximus in imaginãdo imaginatiões:

g A. mucilaginẽ
h A. q̃ʒtitate sufficienti
c †A. est
d A. ⁊ viole
e A. altea
f A. excusat laborem
g A. que
h A. rachame
i A. in decoctione mirrhe collate
k A. absq̃ʒ causa exteriori
l A. nõ existimatur q̃ denudet̃ vel denegetur
m A. corporib⁹

aut p̃p̃ debilitatẽ ei⁹, q̃re patit̃ a q̃libet inundatiõe, sicut accidit debili frigus a q̃libʒ frigore, aut calor a quolibet calore. Et spẽs qdẽ debilitatꝭ sunt, q̃s sciuisti ex spẽb⁹ male ↄpl'onis: et si est supra occultã, ⁊ supra illã in q̃ diuersificant̃ fortis ⁊ debilis, tunc cã ei⁹ ẽ inuẽtio ei⁹ q mouet vaporẽ inundantẽ ei supra motionẽ ⁊ inundatiõeʒ ↄsuetã: ⁊ inundãs vaporẽ. Aut est vẽtositas gñata in p̃te capitꝭ mota in ipso: Aut ẽ sonit⁹ saniei q fortasse gñat̃ in ipsa, ⁊ feruor puris in p̃tib⁹ ei⁹: Aut mot⁹ [n]⸢vẽtositatꝭ accidẽtꝭ⸣ multotiẽs in meatib⁹ ei⁹ [o]†⸢ ⸣sicut fit in febrib⁹. [p]†⸢ ⸣Aut repletio sup̃flua in corpe, ⁊ p̃p̃e in capite, sicut fit p⁹ ebrietatẽ plurimã: Aut agitatio tẽdẽs versus cerebꝝ p̃prie, sicut fit post vomitũ laboriosum: Aut casus, aut p̃cussio: Et qñq̃ʒ fit illud nõ p̃p̃ agitationẽ mot⁹, imo p̃p̃ materiã viscosam resolutã in ventositatẽ paucã, ⁊ assiduat̃ illõ: Et qñq̃ʒ fit p̃p̃ vehemẽtiã famis [q]†⸢ ⸣⁊ illud est p̃p̃ agitationẽ cadẽtẽ in humoribus sparsis in corpe qescentibus in ipso. ⁊ quʒ non inuenit nã cibũ aliquem, ↄuertit̃ ad eos, ⁊ resoluit ip̃os, ⁊ mouet eos. Et qñq̃ʒ accidit sonit⁹ post medicinas, quaꝝ p̃prietas ẽ, vt retineãt hũores ⁊ vẽtositates in p̃tib⁹ cerebri. Et cã huius sonit⁹ qñq̃ʒ est ex aure ipsa: Et qñq̃ʒ est cũ cõitate [r]†⸢ ⸣ mẽbroꝝ alioꝝ mittentiũ has vẽtositates ad ip̃am.

¶ De signis. Cap. X.

N illo qdem q est ↄtinuus, ⁊ assiduus, cã est aliq̃d stans in ipso cerebro: Si ãt qescit, deinde excitat̃ post repletioneʒ, aut vacuitatẽ, aut motum, aut quũ calor fit fortis, aut frigus, tunc est p cõitatẽ. Amplius forma vocis significat ipsam: est. n. qñq̃ʒ quasi sit vox rei [s]⸢ascendentis⸣ ad sup̃iora: ⁊ plurimũ ei⁹ est cum cõitate corporis, aut stomachi: aut quasi vox que reuoluit̃ sup̃ se ipsam: Aut sicut fragor arboꝝ ⁊ significat illõ [t]⸢ab scõsionẽ⸣ vẽtositatis: Et si illic est febris, aut dolor p̃ducẽs ad [u]⸢tremorẽ⸣ tunc significat collectionem purulentã. Et qñ eius [x]⸢ↄstrictio⸣ est ẽm semitam gñationis post gñationẽ occultã ↄtinuam, tunc est p̃pter humorẽ viscosum. Illum ãt q est p̃pter acuitatem sensus significat defectus cãrum vẽtositatũ, ⁊ repletiõis, ⁊ mundificatio auditus, ⁊ eius excitatio apud ieiunium ⁊ vacuitatẽ. Factus autem a siccitate, est post euacuationes ⁊ febres. Et factum a debilitate scies [y]†⸢ ⸣p sup̃fluitates: ⁊ quandoq̃ʒ est cum complexione calida ⁊ fit subito ⁊ cum inflammatione: ⁊ frigida est econtrario.

¶ De cura. Cap. XI.

Oportet vt omnes isti vitẽt solem, ⁊ balneum [z]†⸢ ⸣laboriosuʒ, ⁊ vomitũ, ⁊ clamorem, ⁊ [&]†⸢ ⸣repletionem ⁊ vt leniant naturas suas. In eo vero qui fit p̃pter cõmunitatem, oportet vt sit intẽtio mẽbri facientis ipsum, ⁊ p̃prie stomachi: quare mũdificet̃, ⁊ intendat̃ cerebꝝ ⁊ auris, quare cõfortet̃ cerebꝝ qdem cum aliquo quod sit sicut oleum myrtinũ, ⁊ auris cum eo, qδ sit vt oleum amigdalinum ⁊ silia. Et consideret̃ in hoc ad complexionẽ primã: ⁊ intẽdat̃ illud, qδ adiuuat illum ẽm canones cognitos: ⁊ sil'r factum a repletione: oʒ vt mundificet̃ corp⁹, ⁊ caput cum eo qδ scis, ⁊ subtiliet̃ regimen. Creticus autẽ nõ oʒ vt remoueat̃: qm̃ remouet̃ cũ remotione febris. In eo aũt q factus est p̃pter [ʒ]⸢velocitatem⸣ sensus sunt qdam hoĩes, q p̃ceci piunt vten

n A. vermiũʒ accidens
o †A. ⁊ cã antecedẽs istis causis, aut ẽ ↄmotio ebuliẽtis humoris toti⁹ corpis,
p †A. ⁊ in p̃ncipijs paroxismoꝝ febrium
q †A. vel vacuitatis
r †A. stomachi ⁊
s A. Alia litera ebulientis
t A. Alia litera multiplicationẽ
u A. horripilationem
x A. generatio
y †A. ex sup̃fluis preteritis
z †A. ⁊ motum
& †A. coitum ⁊
ʒ A. vehementiã

a A. idest
b†A. aut suchararam
c†A. ꝛ oleo
d A. Alia litera ꝛ in quibus
e A. alsemsar

dum esse stupefaciētibus, sicut oleo ro. decocto cuꝫ aceto, cui⁹ esse p̄dictū est cū pauco opio: aut misto cū oleo de bengi[a] [ꝛ] hyusqami[b] †[ ] ꝯtrito cū castoreo.[c] †[ ] Et ꝯuenīēti⁹ q̄ꝺ p̄ceperūt, est vt sumant̄ ḡna pini, ꝛ castoreū cū oleo, ꝛ ꝯterāt̄ in aceto, ꝛ distillent̄. Fcūs āt a pure curet̄ curatiōe sp̄atis ꝛ puris. Fcūs aūt in ꝯualescētib⁹, [d] [quoꝝ] ꝯpl'o est sicca, si eā ei⁹ fuerit siccitas, curet̄ cū nutricatiōe ꝛ hūectatiōe cū oleis tempatis declinātibus ad frigus, aut calorē, ƀm necessitatē. Si autē cā fuerit debilitas, tūc administra illud q̄ꝺ tempet ꝯpl'onem accidētalē ex distillatiōib⁹ p̄dictis. In eo v̄o q factus est pp mām expulsam ad ipsaꝫ in dispōne sirsen, aut humorē grossum viscosum, administra oīa p̄dicta in capl'o doloris ꝛ tarax. Et ex eis q̄ ꝓpria sunt illi, q succedit sirsen, ꝛ febri ꝓprie, est succ⁹ absinthij cum oleo rosa. aut cum aceto ꝛ oleo de lilio: q̄m ē medicamē bonū. Ei autē q fit ab hūore visco so frō appropriat̄ trociscus exptus, ꝛ est, vt sumant̄ hellebori albi ptes. iij. ꝛ croci. v. ꝛ nitri. x. fiāt troc. ꝛ administrent̄. Et ex medicinis cōibus aggregatꝫ ad illum exptis, q est ad debilitatēꝫ: ꝛ ad illū q est ab oppilatiōe, aut hūore, ē vt sumant̄ gariofiloꝝ ꝛ semis porri āboꝝ añ. ʒ. ʃ. muschi. danic vnū: ꝛ distillent̄ cū aq̄ sansuci, ꝛ rute: aut cū vino, ꝛ silr cū ꝺcoctiōe folioꝝ pini, ꝛ ꝺcoctōe folioꝝ [e] [alzizar] ꝛ ꝺcoctiōe folioꝝ lauri: Et oꝫ vt alienet̄ in oib⁹ eis cena. Quidā āt antiq̄ꝝ sapiētiū dixerūt, nō ē aliq̄d magꝭ ꝯferēs sibilo, quā medicamē alfaudēgi dc̄m ad memoriā: Nā ip̄m ē magis iuuatiuū q̄ꝺ creauit deus ad illud. Et ꝯfert ei distillatio facta ex isopo cū folijs pini, ꝛ grauis lauri: Et attēde q̄ꝺ dc̄m ē i capl'o tarax, ꝛ doloris, ex curis cōibus, ꝛ ꝓprie frigidis.

¶ De cura saniei ꝛ puris vlceꝝ in aure. Cap. XII.

Quod in p̄mis oꝫ p̄mittere, est subtiliatio cibi, ꝛ administratio carniū, ꝛ oleꝝ ex q̄b⁹ ḡnat̄ humor bonus, dulcis laudabilis: ꝛ inclinatio regiminis ad illud, q̄ꝺ oꝫ ex tēperata q̄litate. Q̄ꝺ si ꝯpl'o fac̄ necessariū, vt sumat̄ aq̄ ordei, ꝛ sibi silia, fiat, ꝛ leuitas exercitij: Et inclina mām ad nasum ꝛ os cū sternutatiōibus ꝛ gargarismis. Ampli⁹ nō p̄nt esse vlcera q̄n sint appentia sensui: aut sint ꝓfunda, ad q̄ nō ꝑuenit̄ sensu: Que igit̄ ex eis manifesta sunt, cū aceto abluunt̄ ꝛ aq̄, aut oxymelle ꝛ aq̄ [f] †[ ] aut vino: aut decoctiōe mellis cū roſ ꝛ myrto: ꝛ post illꝺ sufflet̄ in aures illud, q̄ꝺ exiccat sicut dragātū adustuꝫ ꝛ silia. Et q̄n̄ꝫ q̄dem ꝯfert saniose ꝛ purulēte, oleū de semine canabis: ꝛ meli⁹ est vt nō repcutiat̄, neq̄ꝫ ꝓhibeat̄ dum nō supfluit: imo oꝫ vt abluat̄, ꝛ [g] [regat̄] aliquo q̄ꝺ sit sic̄ aq̄ [h] [roſ.] ꝛ oleo [i] [ro.] Et ēt ex succo folioꝝ oliuaꝝ cū melle administrent̄ distillatiōes. Profunda v̄o alia sunt ꝓping tp̄is: ꝛ alia sūt chronica. Sꝫ ea q̄ sunt ꝓping tp̄is, curent̄ cū eis q̄ sunt, sicut sief memithe cū aceto: aut [k] [collyriū] roſ. ꝛ myrrha: ꝛ aloes in melle aut vino ponāt̄ in aurē. Et q̄n̄ꝫ ꝯfert distillatio aq̄ vue acerbe in ipsa: ꝛ ꝓpe q̄n̄ pōit̄ mel cum ea. ꝛ silr succus folioꝝ [l] [salicis] aut decoctio eoꝝ: aut aluminis iameni adusti ꝛ myrrhe amboꝝ ʒ. i. terant̄ cū melle ꝛ ponant̄ in lana: aut sanguinis draconis ꝛ spume maris, ꝛ sarcocolle, ꝛ baurac armeni, ꝛ myrrhe, ꝛ turis, ꝛ sief memithe partes eq̄les puluerizent̄ sup liciniū [m] [inuolutū sup radiū] infusum melle, ꝛ ponant̄ in aurē. Q̄ꝺ si dolorē habuerit curet̄ cū scoria ferri ꝯtrita [n] [in ea multotiēs ꝛ] misceat̄ cū eo q̄ꝺ exiccat, ꝛ sedat dolorē. Et illꝺ est sicut admistratio olei amigdalini [o] †[ ]

f†A. aut melle ꝛ aqua
g A. abstergat
h A. mirrhe
i A. Alia litera amigdalino
k A. sief
l A. kalef
m —— A.
n A. Alia litera cuꝫ aceto ꝛ sit in ea dragagantū, aut
o†A. Alia lr̄a amari

p A. q̄n̄ cum eo q̄ꝺ est in eo de exiccatione associatur ei
q A. alkeiri
r†A. olei ꝺ lino
s†A. reliquis
t†A. dissoluta
v A. albi boni
x A. aut granatū decoctuꝫ cū aceto ꝛ expressum

cū myrrha, ꝛ aloe, ꝛ croco. Et q̄n̄ꝫ necessariū est vt ꝓmisceat̄ cū eo paꝝ opij: Et administratio medicaminis capitalis ē iuuatiua ēt. [p] [exptū nāq̄ꝫ ē cū eo q̄ꝺ in ipso ē ꝺ exiccatiōe cui associat̄.] virtus sedatiua doloris. ꝛ ꝯferūt ēt in hoc ꝯposita q̄ diximus in antidotario. ꝛ ꝯferūt ei troc. andarō. ꝛ ꝯfert vt sumat̄ ex nucleis myrobal'. ꝛ gallis adustis ꝯiunctis cū oleo, [q] [alkerua] ꝛ fece. [r] †[ ] Et ꝯfert ei empl'm de cerusa, ꝛ empl'm basilicō, ꝛ cōmista, ꝛ distillata. Ea v̄o q̄ chronica sīt ꝓfunda antiq̄, sbmersa, sunt valde mala: ꝛ q̄n̄ꝫ ꝑducūt ad detegēdū os, ꝛ significant ipsa dilatatio meatuū ꝛ multitudo saniei fetide: quare indigēt eis q̄ sīt sicut alkitran ꝓmistū cū melle, ꝛ sic̄ fel corui, ꝛ testudinis, ꝛ eoꝝ administratio cū lacte mulieris: aut cordumeni ꝛ nitruꝫ mista cū ficub⁹ mūdatis a ḡnis ꝛ fiat ex eis liciniū, ꝛ administret̄ post mūdificationem sordis. ꝛ silr in [s] †[ ] medicinis. Et ex medicinis fortib⁹ in hoc capl'o ē scoria eris cū arsenico, ꝛ melle, ꝛ aceto: aut rubigo ferri, aut scoria ferri ipsi⁹ frixa ꝯtrita sic̄ puluis post frequētē frixionē mltotiēs factā [t] †[ ] cū aceto vini donec fiat sicut mel, ꝛ distillet̄ in aurē. Et q̄n̄ꝫ est necessariū empl'm de flore eris: ꝛ illud est q̄n̄ antiquat̄, ꝛ sordidat̄. Et ex eis q̄ sunt media in hoc capl'o, ē alumē adustū cuꝫ eq̄litate sui de melle: ꝛ q̄n̄ꝫ addit̄ in ipso dactilus: ꝛ fortior illo est ꝯpositio hꝫ: florꝭ eris, corticū eris amboꝝ añ. ʒ. iiij. succi porri. ℥. i. mellis [v] [puri.] ℥. i. administret̄. Q̄n̄ āt multiplicat̄ pus valde: tūc necessaria est administratio licinij in felle taurino sbmersi: aut distillationes ex vrina infantiū. ꝛ forti⁹ eo ē scoria ferri abluta ꝛ frixa in sartagine multotiēs, q̄n̄ ꝺcoq̄t̄ i aceto, ꝛ administrat̄. ꝛ q̄n̄ cū pure antiq̄ fuerit dolor, funde in aurē vinū duꝝ ꝯquassatū cū oleo roſ. aut cuꝫ aq̄ porri: aut cū aq̄ piscis saliti. ꝛ q̄n̄ꝫ dolor facit necessariū eē aloē, ꝛ opiū, ꝛ crocū, ꝯmisceant̄ cū melle, ꝛ ponāt̄ in eā. ꝛ q̄n̄ videris hūiditatē retineri pp medicinas ꝓhibitiuas, exiccatiuas: tc̄ fūde in aurē olꝫ ro. vt cadat crusta: ꝺinde pone i eā q̄ꝺ ḡnat carnē: ꝛ oꝫ pēit⁹ ne vir⁹ retieat̄: imo ꝓhibeat̄ natiuitas ei⁹, ꝛ exiccet̄ vlc⁹ ipi⁹. ꝛ plures q̄dē callidoꝝ medicoꝝ iplēt aurē purulētā pāno, ꝓhibēdo cursū saiei ab ea: ꝛ ꝓhibēt ifirmū dormire i illo latē, vt n̄ iuēiat sanies meatū: q̄re egredit̄ ad h̄ vt ꝺclinet v̄sus carnē mollē q̄ ē i radice aurꝭ: ꝛ fac̄ euenir̄ apa, ꝛ pforāt ipꝫ p⁹ maturatōeꝫ, ꝛ curāt ipꝫ, ꝛ sanat̄ cursu saniei ab aure.

De eruptōe sāguis i aure. Cap. XIII.

Quandoq̄ꝫ ē spēs ei⁹ aliq̄ q̄ pcedit cursu flux⁹ sanguinis narium in h̄ quod est creticus. ꝛ quandoq̄ꝫ est a repletione perducēte scisionē vene: aut abscisionē ei⁹: aut aptionem ipsius: ꝛ q̄n̄q̄ꝫ est a casu aut percussione.

¶ De cura. Cap. xiiij.

Creticus q̄dē nō ē ꝯueniēs vt restrigat̄, si nō ꝑducat ad ꝺbilitatē, ꝛ sincopiꝫ. Ali⁹ v̄o restrigat̄. aut cū stipticꝭ, aut cū cauterizātib⁹: aut cū ifrantib⁹. Stiptica v̄o sīt sic̄ ꝺcoctio gallaꝝ cū aq̄ aut aceto: ꝛ ꝺcoctio senticꝭ. ꝛ q̄n̄ꝫ miscet̄ cū ea ex vino antiq̄ aut aceto: ꝛ silr sief memithe ꝛ liciū ꝛ ꝺcoctio folioꝝ arboris masticꝭ: aut [x] [ḡna ꝺcocta cū aceto: ꝛ expssa] infrantia v̄o sūt sic̄ succ⁹ virge pastorꝭ, ꝛ arnoglosse cū vino: aut sief memithe ꝛ opiū. Cauterizātia v̄o sīt sic̄ succus albedarūgi: Et ex eis q̄ sīt mirabilia valꝺ ē coagulū leporinū cū aceto: aut succ⁹ porri cū aceto. Et ex eis q̄ sīt expta ad illꝺ ē vt sumant̄ duo renes tauri, ꝛ aliq̄d adipis saliti, ꝺinde

assent media assatiõe, ⁊ exp̄mat aqua eoꝝ in aurē.

CDe cura sordis ⁊ oppilatiõis fcē in aure. C.XV.

Cura qdē ei⁹ leuis ē vt distillet i eā oleū amigdalinuz de amaris mõtanis, ꝓprie in nocte: ⁊ patiēs igrediat balneū, ⁊ ponat aurē sup terrā calidaz vt liq̄fiat sordes. Et qn̄qꝫ ꝯfert ei isufflatio atrimēti i ea: ⁊ ēt cordūeni aure. i. baurac armēi medietas aure. i. ficuū albaꝝ q̄ztū sufficit ad ꝯficiēdū ea: fiat inde liciniū: aut fūdat in ea media. ʒ. fell' capni cū oleo [g] ⁊ ꝓrassiū ꝯtritū, aut aq̄ prassij: aut soluat baurac cū aceto, ⁊ dimittat donec qe scat ebullitio ei⁹. ⁊ misceat cū oleo ros. ⁊ distillet: aut misceat baurac cū ficub⁹ ex qb⁹ eiecta sūt g̃na, ⁊ fiāt g̃na pua, ⁊ ponāt in aurē, ⁊ in die tertio extrahant: associabit. n. ei sordes plīma, ⁊ succedit ei leuitas manifesta. Et qn̄z ponunt i eā cordumeni, ⁊ vrtica. Et ex eis q̄ sṫ fortiora illis ē succ⁹ folioꝝ colloq̄ntide tritoꝝ distillat⁹. Et sumant baurac ⁊ arsenicū equal'r, ⁊ ꝯficiant cū melle, ⁊ liq̄fiāt cū aceto, ⁊ distillent i aurē, ⁊ expectet post vna hora, dinde abluat auris cū aq̄ mell' aut cū aq̄ cal'a, ⁊ licinijs q̄dē fortib⁹ nō vtaris nisi post euacuatõez. Et ex eis ē liciniū ifusū in pice, ⁊ oleo camemillino, ⁊ oleo nardino. Quidā aūt existimauerūt ꝙ cāfora vehemēter ꝯfert altarax: ⁊ vr̄ ꝙ sit tarax chol'ice. Et ex eis qdem q̄ expta sūt, est oleum de scorpiõib⁹: ipm. n. sanat surditatē. Et ex eis q̄ ꝯferūt ad oppilationem sordis, ē liciniū fcm̄ ex nasturtio, ⁊ baurac: ⁊ adhereat auri trib⁹ dieb⁹: deinde extrahat et egrediet: sordes plurima: et similiter sunt licinia cum melle.

CDe oppilatione accidente in aure. Cap.XVI.

Quandoqꝫ fit hec oppilatio, [b] † ꝯsic q̄ ē pp pāniculū creatū sup foramē: ⁊ qn̄z fit pp sordē: ⁊ qn̄qꝫ fit pp [c] carnē ꝯgelatā: ⁊ qn̄z fit pp carnē additā, ⁊ v̂rucā: ⁊ qn̄qꝫ fit pp lapidē, aut nucleū cadētē i eā: aut aīal intrās in eā, ⁊ morit. ⁊ qn̄qꝫ est ex humore grosso viscoso oppilāte foramē: aut meatuz nerui, ⁊ sentit hō ac si auris eius sit semp oppilata: ⁊ quādoqꝫ accidit illud post ventum vehementem.

CDe cura. Cap.XVII.

Illa qdē q̄ est ex pāniculo aut carne oppilante meatuz in initio creatiõis, ē diffícil' cure, qū ē ꝓfunda: ⁊ manifesta ē facil'. Ad intrinsecā v̂o ingeniū iuenit cū instr̄o miuto secāte ipaz: deinde ꝓhibet [d] ꝯtinuitas ꝯƀz ꝙ in ꝓximo dicturi sum⁹. Et si ē manifesta, oꝫ vt scindat cū cultello spinoso, quo icidunt hemorroides nasi: deinde tēta vt [e] buccella ꝯponat sup quā pl'uerizatū sit colcotar: aut q̄ ꝓcedūt cursu ei⁹, q̄ sṫ ex eis q̄ ꝓhibēt natiuitatē carnis: qð si oppilatio fuerit ex re fixa in ea, oꝫ vt distillet i aurē qð sit sicut oleū ros: ⁊ de lilio, aut de [f] alibabici, Et si qð fixū ē: ē sic aīal mortuū in ea, tūc effūdat in eā ex ol'is aliqð, qð eā apiat, deinde ex̄hat cū mūdatorio auris facile. In fcā āt ab oppilatiõe pp carnē additā, aut verrucam, oꝫ vt abluat cū aq̄ calida ⁊ nitro, ⁊ distillent in eā es vstū, ⁊ arsenicū rubeū trita cū aceto valde, ita vt adurāt carnē: deide cura vlcus, Etiā dcm̄ ē ꝙ assiduatio effusiõis fel' porci valde ꝯfert ei. Et ad illð qdē qð imaginat hō, ꝙ auris ei⁹ sit oppilata ꝯfert distillatio olei d̄ lilio, aut fell' tauri i succo sicle. ⁊ succo seminis canabis, Et succo colloq̄ntide iest ꝓꝓetas iuuādi ad oppilationē auris. Si āt oppilatio est sordities, curet cum eo qð diximus in capl'o oppilatiõis ex sorditie. Et ex eis que conferunt oppilationi ex sorditie. [g] Qð medicia p̄t stare trib⁹ dieb⁹ i aure ⁊ reliqs est tēta fcā ex nasturtio ⁊ baurac q̄ trib⁹ dieb⁹ auri adhereat: deide ex̄hat. Et ex eis q̄ sṫ fortiora illo ⁊ mūdificat neruū ēt, sṫ troc. de helleboro, q̊ꝝ descriptio. ℞. hellebori albi aur̄. iij. nitri aur̄. xvj. croci aur̄. iij. ꝯfringant, ⁊ terant cū aceto ⁊ fiāt inde tro. dinde qn̄ ē nec̄ariū soluant in aceto, ⁊ distillent in aurē: sṫ. n. mirabiles valde. In oppilatione v̂o q̄ fit i creatura, ⁊ est vt creet auris nō ꝑforata: aut in creatiõe interi⁹ ē oppilata, iā expit opationē man⁹: ita vt ꝑueniat ad discoopiēdū, ⁊ ꝑforandū vsqꝫ ad sanac iteriorē: ⁊ qn̄z ꝯferunt ⁊ quādoqꝫ nō cōferunt.

CDe attritione accn̄te auri ⁊ ꝑcussiõe. Cap.XVIII.

Hippocrati qdē visum, ē vt nō curet cū aliq̊. Sꝫ ill' q fuerūt post ipm visuz ē vt illð curet. ⁊ ex eis qb⁹ ipsi curauerūt, est vt sumāt acatia ⁊ myrrha ⁊ tus ⁊ fiat ex eis linimētū cuꝫ aceto ⁊ albumine oui: aut medulla panis cū melle,

CDe pruritu auris. C.XIX.

Sumatur aq̄ absinthij, ⁊ fūdat in eā cum aliq̄bus oleis: aut bulliatur absinthiuz cum oleo, ⁊ distilletur in eam.

CDe introitu aque in aure. Cap.XX.

Ingreditur aq̄ in aurē qn̄qꝫ, quū nō [h] effundit ꝯeaꝫ ille q balneat, aut abluit, ⁊ ledit: ⁊ quandoqꝫ apostematur radix auriū ⁊ vehementē incurrit dolorem.

CDe cura. Cap.XXI.

Ex eis q̄ ꝯferūt ad illð, ē vt cū embuba ita sugat, ⁊ ex̄hat sbito: dinde effundat in eā oleū amigdalinū dulce. ⁊ qn̄z ex̄hit eā tussis ⁊ sternutatio: aut lignū d̄ aneto: aut [i] scissio papyri ꝯƀz q̄ztitatē palmi vni⁹. Inuoluat itaqꝫ sup vnā extremitatuz ei⁹ q̄ztū ē tertia sui de cotto ⁊ sbmergat in oleo, ⁊ igeniose extrēitas altera i aurē mittat [k] cū eo cū q̊ igeniata est i ea. ⁊ iaceat ille cui⁹ ē auris: ⁊ altera extrēitas in q̄ ē cottuz inflāmet igne, ⁊ dimittat inflāmari vsquequo ꝑueniat caliditas ad interiora auris: et tunc extrahat, et egrediat subito: quare egrediet cum ea qð in aure est ex aqua. Et ex eis q̄ iuuāt ad illð: et ꝓprie in ꝑ̄ncipio, est vt sumat [l] sclizatoriū aliqð ꝯ. et impleat cū eo aur], deinde ꝯuertat sup eā ille cui⁹ ē, et sit saliēs [m] † ꝯdõec egrediat totuz: Et qn̄qꝫ etiā ex̄hit cum sclizatorio: intromittit. n. caput eius, et ex̄hit ipsius ꝑpendicularis: quare ex̄hitur cum ea aq̄. Et qn̄qꝫ excusat in ea que pauca est effusio oleoꝝ, et effusio [n] lactium tepidoꝝ ꝯtinue ꝯet ꝓprie qn̄ remāet dolor, et remouet cā. Et si dolet illð vehemēter, vaporet auris cū corticib⁹ papauer], et meliloto, et cāemilla, et viol'. et malua, et semie lini, et faria ordei cū lacte mlier].

CDe introitu animalium in aure, et generatiõe vermium in ea. Cap.XXII.

Quandoqꝫ [o] accidit pp introitū ꝑuoꝝ aīaliuz in aurē vehemētia doloris cuꝫ anxietate, et motus ꝯƀm quātitatem animalis: cū verme vero sentit agitatio.

De cura. Cap.XXIII.

Ex eis q̄ oīb⁹ ill' cõicāt, ē distillatio alkitrā in aurē: ipm. n. statim sedat motū aīal'i ea, et interficit ipꝫ in ꝓximo: et ꝓꝓe paruum. et sil'r distil/

g A. aut

b † A. in creatõe

c A. sanguinem congelatum

d A. cõsolidatio

e A. licinium

f A. alkeiri

g A. ⁊ alijs ab eis

h A. custodit

i A. para ex papiro vel ex iunco

k A. ⁊ iaceat i latere habēs eam

l A. q̄ztū palma manus cape pōt de aqua

m † A. sup pedē vnum

n A. lactis tepidi multis vicib⁹ successiuis

o A. Alia litera cognoscit introitus paruoꝝ aīaliū in aurem pp vehemētiā doloris cū anxietate ⁊ motu vel cum pūctione ⁊ pūcturitu

latio succi cucumeris asinini soli⁹, aut cũ scamōea: ⁊ siliter surfur ⁊ aristol'.lõga, ⁊ calcadis: [a]⌈† ⌋ ex bõis ē, vt distillet̃ i eā qḋ fluit a carne vaccina assata. ⁊ qñ ꝯfert illi, vt accipiat̃ ēt oleũ, ⁊ sumat̃ in aurē, ⁊ sedeat in sole patiēs. Et succoꝝ melioꝛ, ⁊ ꝓpe ad v̄mē, ē succ⁹ radic] capparis: ⁊ succ⁹ radicis [b]⌈alfarsadab⌋ ⁊ succ⁹ folioꝝ [c]⌈alcok ⁊ succ⁹ radic] pꝛũoꝝ ⁊ succ⁹⌋ ꝑsici: ⁊ succ⁹ absinthij: aut cētauree, aut pꝛassij: ⁊ succ⁹ folioꝝ albotin viridiũ: [d]⌈⁊ sinisar⌋ ⁊ folioꝝ [e]⌈aloes⌋ ⁊ ꝓpe qñ decoq̃t cũ aceto: ⁊ succ⁹ cucumeris asinini: ⁊ succ⁹ hellebori albi, ⁊ ꝯcoctio ei⁹: ⁊ epithymi: aut succ⁹ mētastri cũ scamōea: aut succ⁹ alseba: aut succ⁹ almarmacoꝛ: aut aq̃ mellis cũ aliq̊ istoꝝ. Et sil'r succ⁹ rhaphani: ⁊ succ⁹ cepe: ⁊ ꝓpe [f]⌈alazir⌋ ⁊ semē ei⁹: aut [g]⌈semē⌋ cepe cũ aq̃ mell': aut aliqḋ felliũ: ⁊ ꝓpe quũ calefit in ꝯcauitate ḡnati cũ pulpa sua. Et sil'r ꝯcoctio ḡnoꝝ capparis recētiũ: aut succ⁹ ei⁹, ⁊ succ⁹ lupinoꝝ: aut aloes cũ aq̃ tepida: aut costũ tritũ mi'tuz: aut piretꝝ: ⁊ oia hec in v̄me sꝫ magis iuuatiua, ⁊ fortioꝛa. Et ex eis q̄ expta sꝫ ad vermē, est vt sumant̃ vini. ʒ.ij. ⁊ mell'. ʒ.iij. ⁊ olei ro. ʒ.i, misceant̃ cũ albumine duoꝝ ouorũ ⁊ fiēt tepida, ⁊ ponant̃ in aurē in lana infusa, ex q̄ impleat̃ auris: ⁊ cubitet se sup eā q̄relosus, ⁊ non dormiat, deide subito rapiat̃: q̄re [h]⌈v̄m] multotiēs egredit̃ sbito.⌋ ⁊ qñq3 ꝯfert nocumēto v̄mis, effusio succi [i]⌈oleādri aut⌋ rubi: [k]†⌈ ⌋ aut absinthij aut ꝯcoctio eoꝝ: aut tritura cortic] radic] capparis: aut almarmacoꝛ cũ aq̃ sāsuci: aut vrīa antiq̃.

De apātib⁹ q̄ accidũt i radice auris. Cap. XXIIII.

Hec apāta sunt ex gñe apātũ accidentiũ in carnib⁹ mollib⁹: ⁊ ꝓprie in carnib⁹ glādulos̃, ⁊ noiant̃ veditus, ⁊ noiat̃ nascētia aur]. ⁊ fortasse ꝯseq̃t̃ qñ3 ex vehemētia doloris ei⁹, vt interficiat. ⁊ hõ qdē multotiēs p̄cedit ꝯmistõ itellect⁹ ⁊ ip̄m apā fcm̄ in samac plus interficit adolescētes q̄3 senes, qm̄ est in senib⁹ leui⁹: Sꝫ adolescētes sũt calidioris ꝯplonis: ⁊ mā apātũ eoꝝ doloꝛosoꝝ est acute q̄litatis, ⁊ vehemēti⁹ doloꝛosa, ⁊ min⁹ tollerans vsq3 quo collectionē faciat. Et apātũ q̄ fiũt sub origine auris magis incolume est illḋ qḋ est f3 semitā cris. [l]⌈bone.

De cura. Cap. XXV.

Illud qdē qḋ est⌋ a crisi cũ q̄ non est signũ maturatiōis: aut p̄cedit horā cris est malũ. ⁊ hec apāta [m]⌈oino⌋ qñ fiunt a mā sanguinea: aut cholica ⁊ qñ3 fiũt a melia: aut a phl'ate. Et significāt illḋ qḋ sāguineũ ē, rubedo, ⁊ ḡuitas ⁊ expulsio eius ad cōpressionē, ⁊ ꝯstrictio in meatibus. Et significāt chol'icũ, ⁊ factũ a sanguine subtili, doloꝛ moꝛdicatiu⁹ fistulosus sine grauitate. ⁊ nõ ꝯstringit meat⁹: s3 est cũ inflāmatiōe vehemēti. Et phl'aticũ ē cũ [n]⌈tremulitate⌋. ⁊ lēitate, ⁊ paucitate rubedis. Et mel'icũ ē cũ duritie, ⁊ paucitate doloꝛ] [o]⌈†.

Et est⌋ ex eis i qb⁹ f3m pl'm oꝫ vt intēdat̃ [p]⌈in infratiōe⌋ ⁊ attractiōe ei⁹, nõ in repulsiōe ipsi⁹, quũ fit mā effusa ad ip̄m supfluitas mēbri p̄ncipalis: ⁊ ꝓprie in crisib⁹ egritudinũ ei⁹, sicut illud qḋ accidit crisi lethargie multotiēs, ⁊ nos qdē iam innuim⁹ ad cognoscendũ hoc in libro vniuersaliũ. Oꝫ ergo ne intendas ad curā ei⁹ inq̄3tũ exigit curā apostemosam, adhibēdo stiptica, ⁊ apocrustica in p̄ncipio: deinde ꝯpositionē regiminis, deinde resolutiōe3 purā. Jmo oꝫ vt icipias, ⁊ ꝓpe quũ accidit i febrib⁹ cũ doloꝛe capit]: ⁊ adiuues ad ex̄hēdũ mā3 ad apāta cũ oi ingenio, ēt cũ vētos̃, si nõ fuerit velocis attractiōis. Et oꝫ vt minores mām cũ minutōe, si ipsa fuerit necessaria. Si āt vehemētis fuerit aduētus, ⁊ attractiōis, dimitte eā f3m nām suā, vt non faciat euenire doloꝛē vehementē, quo febris dupliceẗ: Jmmo oꝫ vt sis ꝯtētus, si fuerit illic doloꝛ vehemēs, eo qḋ mollificat, ⁊ sedat doloꝛē, qḋ fit ex eis q̄ sꝫ cal'a ⁊ hũida. Et si fuerit initiũ ei⁹ cũ doloꝛe vehemēti, sis ꝯtēt⁹ vapoꝛatōe cũ aq̃ f̄ra pura: [q]†⌈ ⌋ Et si fuerit leuis, sis ꝯtent⁹ vapoꝛatōe [r]⌈cāemille:⌋ aut medicamine [s]⌈alhacuen⌋ aut diachilon ⁊ empl'o [t]⌈memithe:⌋ ⁊ si nõ fuerit vehemētis leuitatis ⁊ appꝫuerit ei caput, tũc administra illud qḋ est iter glutinationē ⁊ carminationē: ⁊ qḋ ē magis ꝯferēs, ⁊ magis maturās. Et hõ est sicut farina tritici ⁊ lini cũ sirupo mellis: aut aq̃ fenugreci ⁊ malue ⁊ camemille: ꝙ si existimat̃ ꝙ nõ resoluat̃, imo suppurationē faciat, tũc necessariũ ē in ip̄o vt ex̄hat̃ pus: aut cũ resol'one sbtili, si ē pol'e, aut laboꝛiosa: ⁊ ēt cũ icisiōe, ⁊ suctiōe. ⁊ ex eis q̄ ex̄hunt pus ab ipso post sectiōe3, aut aptionē, ē medicamē. [u]†⌈ ⌋ Et ex eis q̄ sunt ꝯueniētia in hac egritudine cũ sua attractione, ⁊ resol'one sua, ⁊ pꝛopꝛietate sua, est stercus [x]⌈capꝛinu3 ⁊ adeps⌋ anseris ⁊ galline: ⁊ ex eis est [y]⌈noꝛa ⁊ kach⌋ ⁊ adeps vaccin⁹ nõ salit⁹. Jn egritudine aũt antiq̃ necessaria sũt cinis ostracoꝝ, ⁊ [z]⌈alguaLahi⌋ cu3 melle ⁊ adipe antiquo, Aut sumant̃ ficus ⁊ coquant̃ cum aq̃ marina: Aut administret̃ āmoniacũ solũ: aut cũ alio: ⁊ sil'r pix liq̄da ⁊ bdelliũ cũ soꝛdib⁹ aluearioꝝ: ⁊ stoꝛax liq̄da, ⁊ medulla ceruí. Si aũt fiāt scrofule ⁊ figant̃, tunc accipe empl'm cui⁹ elemēta sunt hõ [&]⌈viscus⌋ albotin ⁊ pix, ⁊ ḡna lauri, ⁊ staphisagria ⁊ gũmi, ⁊ cyminũ, ⁊ piper, ⁊ radices serpētarie, ⁊ galbanũ ⁊ coꝛiādru3, ⁊ coꝛdumeni, ⁊ cinis coꝛticis radicis capparis, ⁊ piretri, ⁊ sterc⁹ ouiũ, ⁊ sterc⁹ capꝛinũ, ⁊ adeps ⁊ ꝓpe adeps poꝛcinus, ⁊ capꝛaꝝ: ⁊ hircoꝝ montanoꝝ, ⁊ ꝓprie mel'icoꝝ. Et sil'r cerebella gallinaꝝ ⁊ alcubugi ⁊ vaccaꝝ cerebella: ⁊ ꝓprie siluestriũ. Et olea ad illud qdē qḋ est calidioris materiei cum oleo ros. ⁊ viol'. Et ad illud qḋ est f̄rioris materiei cum oleo de lilio, ⁊ anetino, ⁊ camemillino, ⁊ de kerua: ⁊ cōfert his apostematibus quādo difficilia sunt, emplastrum de resina.

De [9]⌈tremoꝛe⌋ auris ex vocibus magnis. Cap. XXVI.

Causa in ipso existit debilitas virtutis animalis, que est in cerebꝛo, aut aduenientis ad auditum: q̄re est necessaria cura cerebꝛi cu3 eo qḋ ꝯfoꝛtat ipsum secũdum ꝙ sciuisti.

Fen quinta de dispositionibus nasi.

Tractatus pꝛimus de olfatu, ⁊ nocumentis ipsius, ⁊ [ꝝ]⌈curentibus sicut fluxus.⌋

De anatomia nasi. Cap. I.

Comprehendit anatomia3 ossium eius, ⁊ cartilaginum eius, ⁊ lacerti mouentis extremitatem eius. Et illa sunt ex eis a quibus iam expediti sumus. Et eius qdē meatus ambo penetrant vsq3 ad colatoꝛium positum sub duobus coꝛpoꝛibus cerebꝛi similibus duobus capitibus mamille, ⁊ velamen cerebꝛi illic perfoꝛatum est coꝛā foꝛamine colatoꝛij, vt in ipsu3 penetret odoꝛ: ⁊ [a]⌈deinde⌋ est via q̄ penetrat ad gut̃. Et [b]⌈ ⌋ [c]⌈anatomia⌋ instrumenti quo fit odoꝛatus. Et illḋ quidē sunt duo additamenta mamillaria, que sunt in anterioꝛe cerebꝛo, ⁊ extenduntur a duobus ventribus ante-

[a]† A. ⁊ stoꝛax ⁊
[b] A. alfarsad
[c] A. albauch ⁊ succus folioꝛu3 pꝛunoꝝ ⁊ succ⁹ folioꝛum
[d] A. aut semsar
Alia litera
[e] A. piui
[f] A. althalchalar
[g] —— A.
[h] A. egrediunt̃ vermes plurimi
[i] A. alhausegi. i.
[k]† A. ⁊ alchas. i. lactuce
[l] A. bonoꝛum signoꝝ: s3 quũ fit
Jn isto tex. arabico non habet̃ capl'm de cura sic in latina trāslatione
[m] A. cōmuniter
[n] A. alterhel
Alia litera
[o]† A. cap. xxv. De cura Hec apostemata sunt
[p] A. cũ additiōe

Alia litera
[q]† A. vel dulci
[r] A. salis
[s] A. alachauen
[t] A. mesaus
[v]† A. asmilun
[x] A. ouinum cũ adipe
[y] A. nura ⁊ chiach
[z] A. aludha
[⁊] A. gluten
[9] A. abominatione
[ꝝ] A. fluxibus
[a] A. vnicuique meatui
[b]† A. ex
Alia litera
[c] A. anatomiā

riorib⁹ cerebri:ꝛ a⸢ꝑꝑ illō⸣ colanť sup̄fluitates in il lo foramine:ꝛ ex duab⁹ b⸢extremitatibus⸣ eius re cipiūt cerebꝝ,ꝛ duo additamēta nata ex eo odorez cū attractiōe aeris.ꝛ cerebro qdē ipsi inest aeris at tractio,vt ꝯseruet aer calorē inatū in ip̄o c†⸢ ⸣sicut pulsus. Qñqꝫ vo augmentať apud clamorē,ꝛ apud ꝓfocationē aeris,ꝛ d⸢euen tationē⸣ ad supiora:ꝛ in duab⁹ qdē extremitatibus e†⸢ ⸣nasi sūt duo trāsit⁹ ad duos lachryma les:ꝛ ꝑꝑ hoc gustať sapor alchool in lingua: Qua litas vo odoratus iā dicta est in capl'o vtutū. Sz ꝙ odorat⁹ fit in aere cū passione ipsius, aut delatione ipsius:aut ꝑꝑ vaporez q resoluiť:illud est qd̄ ꝑtinet p̄hs:ꝛ recipiet medic⁹ ꝙ odor est in radice p f⸢cō uersionē⸣ aliqꝫ in aere ꝭz viā delatiōis.deinde adiu uat ip̄m g⸢acuitas vaporis⸣ ex eo qd̄ hz odorem.

Cap.II.

De h⸢naso⸣.

Iam diximus anatomiā nasi,ꝛ iuua mentū ipsius,ꝛ lacertū mouen tē ambas nares eius,in eis q̄ ꝓterierūt. Et nūc qdē nobis necessariū ē,vt dica mus egritudines eius,ꝛ causas earuz, ꝛ signa ꝛ curationes ipsarum.

De qualitate viarum administrationis medicina rum nasi.

Cap.III.

Scias ꝙ curationes nasi alie sunt, qb⁹ nō est ꝓpriū,vt fiāt ꝑ viā nasi,sicut gargarismata,ꝛ linimēta sup caput. Et alie sunt,q̄ appropriant ei,sic̄ sūt vapores,ꝛ odoramēta:ꝛ sicut caput purgia,ꝛ sunt corꝑa humida q̄ distillanť in nasuz: ꝛ alia sunt suctiōes narib⁹, i⸢ ⸣q̄ attra hunť ad nasum cū attractiōe aeris. Et alie sunt isuf flationes,ꝛ sūt res sicce puluerizate subtilissime,vt insuffleť in nasum,ꝛ oz vt insufflenť in embubā. Et ois cui aliqd̄ caputpurgiū fit,rectius qdē est, vt os aq̄ impleat:ꝛ ꝑcipiať ei,vt resupineť ꝛ ꝯuertat ca put suū ad posteriora,deinde distilleť in nasum ei⁹ caputpurgiū. Et oz vt narib⁹ sugat oē.qd̄ poniť in nasuz ad supiora oī mō,ita vt faciat oꝑationē suaz. Et multotiēs qdē succedit medicinis acutis distilla tis in naso ꝛ sufflatis in ipso mordicatio vehemens in capite. Et qñqꝫ sedať ꝑ se ip̄az:ꝛ qñqꝫ indiget me dicamine,quo sedeť. Et rectius est vt fit sup caput, quū fit caputpurgiū ex aliq̄ acuta mordicatiua, pā nus ifusus in aq̄ calida. Et qñqꝫ k⸢fricať añ ip̄m cū lacte⸣ mulcto sup ip̄z:aut oleo qd̄ sup ip̄z effundiť, sicut oleo de granis cucurbite,ꝛ oleo roſ.ꝛ oleo de l⸢salicibus.⸣ Qūqꝫ caputpurgium suam ꝑfecerit operationem,tunc consequetur ipsum distillādo in nasum,lac cum aliquo oleorum frigidorum.

De nocumento odoratus.

Cap.IIII.

Nocumentū ingrediť odora tū sicut ingrediť reliquas oꝑationes:impol'e nāqꝫ ē,q̄n odorat⁹ aut destruať,aut debiliteť:aut muteť. m⸢aut⸣ corrūpať. Et destructio qdē ei⁹,ꝛ ipsi⁹ debilitas sunt ꝭm duos modos:aut enim destruiť,ꝛ n⸢nō sentit odores:aut debilitať,ꝛ sentit aromaticū,ꝛ fetidum,sensu debili⸣. Et corru ptio,ꝛ mutatio ei⁹ ēt sūt ꝭz duos modos:vn⁹ eoꝝ ē vt odoret odorē fraudulētū, o⸢ꝛ vt⸣ nō sit inuētus ꝛ scd̄s ē vt sentiat odores,q boni nō sūt,bonos, sicut ille q sētit odorē stercoris bonū,ꝛ abhorret aroma ticū. Et cā qdē hoꝝ nocumētoꝝ aut est malitia cō ꝑl'ionis singularis:aut ē hūor mal⁹ exñs in añriore ꝑte capitis,ꝛ in duobus ventribus,qui sunt in ipsa aut in ipsis duabus rebus sil'ib⁹ duob⁹ capitibus mamille:aut oppilatio i osse ꝑforato ab hūore:aut aut a vētositate aut ab aꝑate,aut a cācro:aut a na tiuitate carnis addite:aut oppilatio i velamine qd̄ est supra ip̄m. Et multotiēs qdē est facta ex malitia cōpl'onis singularis ꝓueniēs ex medicinis admini stratis,ꝛ distillationibus distillatis: quare calesit cōpl'io,aut stupefit ꝛ infrigidať:aut faciūt accide re illud aeres sup̄flue qualitatis. Et qñqꝫ fit ex ꝑcus sione,aut casu faciēte ingredi sup os nocumentū.

De signis.

Cap.V.

Quādo accidit hoi vt nō ꝯp̄hēdat odores:ꝛ accidit illic cur sus sup̄fluitatū ꝭm ꝯsuetudinē,tūc nō ē oppilatio i colatorio, Si āt iueniť ꝓhi bitio penetratiōis respiratōis i naso,ꝛ p⸢nausitas⸣ in loq̄la tūc illic ē oppilatio i q⸢ipsis⸣ alchaiasū: Et qñ retineť cursus,ꝛ nō fit ꝑꝑ malitiā ꝯpl'onis cere bri:aut paucitatē sup̄fluitatꝫ ei⁹,ꝛ ē illō qd̄ ē sup co latorio aptū,tūc illic ē oppilatio ꝓfūda. Et si cursus ē adueniēs ꝭz ꝯsuetudinē,ꝛ nō ē oppilatio ſb alcha iasū ꝛ eis q̄ secunť ea,tūc nocumētū est in cerebro. Cognosce ḡ ꝯpl'ones ei⁹,ꝛ oꝑatiōes ipsi⁹,ꝛ dispō nes ei⁹ ꝑ ea q̄ te.docuim⁹. Et sil'r si ē debilitas i odo ratu,ꝛ diminutio r⸢tūc si⸣ iueniť odor putridus,ꝛ narib⁹ sugiť fetor:tūc cā in ip̄o ē humor hoꝝ locoꝝ putridus:ꝛ significať cū sil'i ei⁹ qd̄ sciuisti:ꝛ qñ odo rat ifirm⁹ in egritudinib⁹ acutꝫ odores nō ꝯsuetos, neqꝫ vsitatos,neqꝫ ab aliquo hñte odorē ꝑñtē: ꝛ cū hoc sentit odorē q ē sic̄ odor pisciū,aut luti ifusi,aut butyri,aut alteri⁹,ꝛ sūt illic signa mala: tūc mors ꝓuenit.

De cura,

Cap.VI.

Si cā ei⁹ ē malitia ꝯpl'onis,tūc oz vt cureť cū ꝯrio,ꝛ itēdať añrior ꝑs cerebri cū embrocis,ꝛ odoramētꝫ,ꝛ suctionib⁹,q̄ fiūt narib⁹,ꝛ epithimati b⁹,ꝛ empl'is ꝑdictꝫ in capl'o curationū capitꝫ: Et pl'm s⸢qdem⸣ accidit ex malitia ꝯpl'onis: t⸢ꝛ⸣ ē vt sit ꝯpl'o frā:aut v⸢est⸣ in ambob⁹ vētrib⁹ añriorib⁹ totꝫ:aut in ipsis mamillarib⁹ additamētꝫ. Et medicine magis iuuatiue ad illō,sūt caputpur gia fcā ex oleis callidis i qb⁹ dissoluta sť euforbiū, ꝛ castoreū,ꝛ musch⁹. Si āt cā in ip̄o ē humor exñs in vētrib⁹ cerebri,significať illō ꝑ illud qd̄ dc̄m est in capl'o egritudinū cerebri,ꝛ euacua corpus totū. Si est humor dñans in toto corpe:aut crebro cū eo qd̄ educit illū humorē ab eo ex x⸢sibaret⸣ ꝛ garga rismis,ꝛ caputpurgijs,ꝛ suctiōib⁹ q̄ fiūt narib⁹,ꝛ odoramētis subtiliatiuis,ꝛ sil'ib⁹ illis q̄ iā sciuisti:ꝛ si phlebotomia necessaria ē,fiat,ꝛ redi in oib⁹ illis ad ꝓncipia data i cura cerebri. Et si cā ē oppilatio in osse ꝑforato qd̄ noiať colatoriū,administra em brocas aꝑitiuas ꝑdictas in capl'o curationū capitꝫ: embroceť ḡ ex eis,ꝛ inclineť sup vaporē eaꝝ,ꝛ na rib⁹ sugat ex eis i qb⁹ dissoluta sť,ꝯdisi,ꝛ pip̄,ꝛ op popōacū. Et oz vt vētose capiti adhibeanť p⁹ illō, ꝛ fiat gargarisma ex reb⁹ aꝑitis y⸢cal'is.⸣ Et ex eis qdē,q̄ exꝑta sūt ē nigella infusa in aceto aliqb⁹ die b⁹:deinde ꝯterať cū eo bñ,ꝛ misceať cū oleo:dein de distilleť in nasū,ꝛ narib⁹ sugať q̄ꝫto pl⁹ pol'e est, ad supiora: Et qñz teriť sic̄ puluis:dinde z⸢teriť⸣ cū oleo antiq̄,post teriť vice alia,dōec fiat puluis sub tilissim⁹. Et ex eis q̄ exꝑta sūt,est vt sumať arsenicū rubeū,ꝛ mētastꝝ,ꝛ teranť sil'valō, ꝛ submerganť in vrina cameli arabici,ꝛ in sole ponať totū illud,ꝛ reuoluať oī die bis. Qūqꝫ medicamē exiccauerit vrinā,itereť sup ip̄am vrina noua: deinde vaporeť nasus cū pōdere.ʒ.i.ex eo:dinde fricet ex oleo roſ. Et qñz laudať ad oppilatiōez vētosā caputpurgiū

Alia litera
a A.similiter

b A.visa

c† A.ꝛ augmītať ꝛ minuiť seu ꝛ dilatať ꝛ ꝯstringitur

d A.ꝛ spiritus

e† A.supiorib⁹

A.alterationez
f

g A.fortis vaporatio

h A.egritudinibus nasi

i† A.ꝛ sūt corpora humida

k A.embrocatur ante ipsum cum lacte nouiter

l A.kalef

m A.ꝛ

n A.debilitatur sēsus aromatici ꝛ fetidi sil', aut destruiť ꝛ debilitať sensus vnius ipsorum

o A.ꝯtulis

p A.nausitas

q A.ipso

r A.si autem

s A.quod

t A.

v A.

x A.sabiaret

y A.acutis

z A.misceatur

ex oleo amigdalino amaro montano: aut suffletur albarmē. ⁊ piper albū [a] ⌈mista in ipso.⌋ Quidā aūt dixerūt ꝙ cortex [b] ⌈pulmonis⌋ qñ exiccat̄, ⁊ terit̄, ⁊ īsufflat̄ puluis eius in nasuꝫ est iuuatiuus. Si aūt cā in ipso est hemorroides, curetur cura hemorroidaꝝ. Jlle aūt qui sentit odorifera, ⁊ nō sentit fetida, nō cesset sibi facere caputpurgiū cū castoreo multotiens, vsqꝫquo rectificet̄ eius dispositio. [c] † ⌈ ⌋

a A. ꝯtritum

b A. alrate

c † A. sed illi qui sētit fetida, ⁊ nō sentit aromatica, nō cesset facē caputpurgiū cū muscho, quousqꝫ melioretur dispositio ei⁹, ⁊ rectificetur

De fluxu sanguinis ex naribus. Cap. VII.

Fluxus sanguis ex narib⁹, qñqꝫ fit distillando, ⁊ qñqꝫ fit fluēdo cum velocitate vehemēti: aut cā dñij sanguinis feruētis cum virtute. Et qñqꝫ fit ꝓpt̄ eruptionē rethis venaruꝫ cerebri, ⁊ arteriaꝝ eius, ⁊ est ſm plīm nō recipiens curā. Et plīm ipsi⁹ fit successione euētus soda, ⁊ inflāmationis, ⁊ egritudinis acute, aut successiōe casus, aut ꝑcussione. Et sequunt̄ ipm accidētia corruptionis opōnuꝫ cerebri ꝓculdubio. Et qñqꝫ est ꝓpt̄ vapores calīos eleuatos. Et ille qdē qui fit ex arterijs discernit̄ ab eo qui fit a venis subtilitate sua, ⁊ rubedine, ⁊ calītate sua. Et qñqꝫ fit rediens cū pio do: ⁊ qñqꝫ fit cadēs subito. Et cursus qdē sanguinis ex narib⁹, est ex dispōnib⁹ que ꝯferunt ⁊ nocēt. Nā qui iuenit successione ei⁹ leuitateꝫ capitis post replōnē, ⁊ eq̄litatē coloris post rubedinē vehementē, ⁊ eq̄litatē forme post inflationē, iuuat̄ eo ꝑcipue in egritudinib⁹ acutis, ⁊ in apatib⁹ intrinsecis, ⁊ ꝓprie sāguineis, ⁊ cholicis in cerebro: deide in epate: postea in velamine, postea in pulmone. Juuamētuꝫ eni fluxus sāguinis ex narib⁹ in pleuresi plus est, q̄ꝫ fit in ꝑipneumonia. ⁊ fluxus qdē sāguinis nariū crisis magna est in egritudinib⁹ acutis [d] ⌈multotiēs⌋ ⁊ ꝓp̄e in eis que sunt sic̄ variole, ⁊ morbillus. Quū aūt mult⁹ fit, succedit citrinitas nō ꝯsueta, aut plūbositas, aut obfuscatio ex citrinitate, ⁊ nigredine, ⁊ extenuatio ꝑtrāsiēs terminū. ⁊ ifridant̄ extrema, q̄uis eniꝫ retineat̄: ei⁹ tñ finis est nociuus. Et in illo cui⁹ color ꝯuertit̄ in citrinitatē, dñat̄ cholīa citrina, ⁊ ledit̄ cū ex̄ctione sāguis min⁹. Et in illo cuius color ꝯuertit̄ ad plūbositatē dñat̄ iaꝫ flā. Et in illo cuius color ꝯuertit̄ ad obfuscationē, dñat̄ iā cholīa nigra. Et isti duo vehemēter ledunt̄ ꝑ id qꝫ minuit̄ ex sāguine. Et vl̄r qdē ille in quo supfluit fluxus sāguinis ex narib⁹ est ſm timorē debilitatis epatis, ⁊ hydropisis, ⁊ reliquoꝝ. Et corpa vehemētius parata fluxui sāguinis nariū, sunt cholīca, ⁊ citrina, sanguinis subtilis, ⁊ iuuant̄ ex eo qui tēpat⁹ est. Et fluxus sāguinis nariuꝫ significatores hꝫ, sicut splēdor apparēs in vtrisqꝫ oculis, ⁊ linee albe, ⁊ rubedo, et citrinitas, ⁊ ꝓprie post soda, ⁊ reliq̄ que distinxim⁹ vbi locuti fuimus de egritudinib⁹ acutis, ⁊ crisib⁹ eaꝝ. Et qñqꝫ significant̄ [e] † ⌈ ⌋ fluxus sanguinis narium, ⁊ dispōnes eius [f] ⌈ſm⌋ dispositiones egritudinum acutarum, ⁊ earuꝫ crises. et iā diximus illud in loco proprio sibi.

d A. plurimis

e † A. ex

f A. per

De curationibus. Cap. VIII.

Cretici qdē ⁊ filij ei, qui accidit ex seipso, via est, vt non curet̄ donec [g] ⌈stringat̄, aut⌋ sentiat̄ casus virtutis. ⁊ qñqꝫ ꝯsequunt̄ .iiij. lib. ex eo, et opꝫ vt nō retineat̄ [h] ⌈donec vehementer supfluat.⌋ Reliq̄ xō curent̄ cū medicinis retinētibus fluxū sāguinis nariuꝫ. Jn eo qui fact⁹ est ꝓpt̄ preparationē corpis, ⁊ [i] ⌈calītatē⌋ eius, opꝫ vt assiduet̄ euātio cholere ex eo, ⁊ cōmēsuratio sāguinis eius cū cibis, ⁊ potib⁹. Et flōmia qdē est melior res qua retinet̄ fluxus sanguinis nariuꝫ, quū sit flōmia subtilis ex latere eq̄distante cōi: ⁊ ꝓprie qñ ꝯtingit sincopis. Medicine xō ꝯstringētes fluxuꝫ sāguinis nariū, aut sunt vehemētis stipticitatis: aut sunt vehemētis infridationis: aut sunt vehemētis glutinationis, ⁊ igrossationis, ⁊ coagulationis: aut sunt acute cauterizatiue, aut sūt medicine hñtes ꝓꝑetatē ei⁹, aut sunt medicine aggregātes duas itētiones, aut tres. Medicine xō stiptice sūt, sic̄ succ⁹ barbe hirci, ⁊ sic̄ acatia, ⁊ sic̄ balaustie, [k] † ⌈ ⌋ ⁊ lētes, ⁊ galle, ⁊ sic̄ succ⁹ folioꝝ senticis, ⁊ folioꝝ piroꝝ, et folioꝝ cydonioꝝ, ⁊ v̄ge pastoris. Jnfrigidātes xō sūt sic̄ opiū, ⁊ cāfora, ⁊ semē iusqami albi, ⁊ semē lactuce, ⁊ succ⁹ lactuce: ⁊ [l] ⌈salicis ⁊ aq̄ floꝝ palme, ⁊ alkakile⌋ ⁊ arnoglosse, oia nō decocta. Glutinatiue xō sunt, sic̄ puluis molēdini, ⁊ farina turis. Cauterizātes aūt sunt sic̄ atrimētū, ⁊ colcotar. Et quū iste cauterizatiue administrant̄, opꝫ vt administrentur cum cautela. Jpse nāqꝫ quādoqꝫ faciūt euenire crustā, que quuꝫ cadit, attrahit deterius q̄ꝫ prius. Jlle autē qbus inest ꝓprietas, sunt sicut stercus asini, ⁊ aqua albedarungi, ⁊ aqua mente.

g — A.

h A. in hora qua vehementer superfluit

i A. cholericitatem

k † A. ⁊ rose

l A. kalef, ⁊ aqua dactiloꝝ imaturoꝝ, ⁊ alchachali

De cura leui fluxus sanguinis. Cap. IX.

Caputpurgia qdē sic fiāt, sumat̄ aq̄ [m] ⌈florū palme⌋ ⁊ acatie āboꝝ añ. ℨ. s. cāfore ℈. j. ⁊ icessāter distillent̄ in nasuꝫ. Et ex eis ēt est aq̄ [n] ⌈floꝝ palme⌋ cum barba hirci, ⁊ cāfora. ⁊ ēt aq̄ floꝝ palme cū succo porri: ⁊ etiā aq̄ [o] ⌈salicis amari⌋ distillet̄ in nasum ⁊ aqua coriādri: ⁊ ēt succus [p] ⌈camemille⌋ cū sua dispōne, nō decocte: ⁊ ēt aq̄ cucumeris, ⁊ cāfore: ⁊ ēt succus albedarūgi cū cāfora, ⁊ succus arnoglosse cū terra sigillata, ⁊ cāfora: aut succus v̄ge pastoris cuꝫ eis. Et ex eis q̄ sūt vltima in h̄ cap̄ est suc⁹ stercoris asini recētis. Si aūt sāguinis multitudinē senseris, tūc flos ęris in aceto īfusus distillet̄ paulatī: ⁊ ēt administra caputpurgiū ex tritura balaustie ꝯtrite optime cū aq̄ plātaginis: ⁊ ēt aq̄ in q̄ dissolutū ē opiū, ⁊ nō opꝫ vt sit supfluitas i effūdēdo aquā vehemētis ifridationis, fortasse eni coagulabit sāguinē, ⁊ ꝯgelabit ipm in pāniculis cerebri: ⁊ hec sunt caputpurgia scripta in antidotario iuuatiua valde. Tēte aūt ita sunt, fiat tēta ⁊ submergat̄ in encaustro, ⁊ puluerizet̄ sup ipm dragagātū, donec oia cōmisceant̄, deinde mittat̄ in nasuꝫ. Et ēt sumāt̄ succus folioꝝ vrtice, ⁊ colcotar, ⁊ pili leporis, ⁊ sterc⁹ asini siccū, aut humidū, ⁊ succ⁹ porri, ⁊ olibanū, ⁊ fac ex eis tētā. Et eis q̄ sunt expta est tēta fcā ex litio īdo adusto, ⁊ aq̄ bedarūgi. ⁊ ēt tēta ex puluere molēdini, ⁊ farina turis, ⁊ aloe cū aceto, ⁊ albumīe oui: ⁊ ēt tēta fcā ex dragāto, ⁊ [q] ⌈carta cōbusta,⌋ ⁊ cortice turis cū aq̄ albedarūgi: ⁊ ēt tēta ifusa aq̄ roſ. ⁊ sbmersa i colcotar, ⁊ aloe: aut tēta ifusa aq̄ porri sup quā est puluerizata mēta ꝯtrita. Aut tēta ex spōgia, ⁊ pice liq̄ta sbmersa in aceto, ⁊ fac tentā ex [r] ⌈cādela alcotrob⌋ aut tela aranee cū colcotar, ⁊ dragāto, ⁊ flore ęris. Aut sit tēta fcā ex pilis leporis carmiat̄ sbmersis i ture, ⁊ aloe ꝯfect̄ cū albumie oui. Et ēt tēta ex dragāto adusto duab⁹ ꝑtib⁹, opij pte. j. aggregēt̄ oia ⁊ terāt̄ cū aceto. Et tēta ex corticib⁹ oui adustis, q misceāt̄ cū ēcaustro ⁊ gallis. Ex īsufflatiōib⁹ v̄o ē liciū īdū adustū. ⁊ ēt rane aduste īsufflate i nasū. ⁊ ēt puluis molēdini, aut t̄ra teste albe: aut [s] ⌈nora⌋ ⁊ ēt cortices turꝭ, ⁊ [t] ⌈carte⌋ ⁊ dragāti ptes eq̄les sufflēt̄ i nasū. ⁊ ēt cōtices fruct⁹ aldulb exiccati, ⁊ ꝯtriti, ozvt accipiat̄ illō [v] ⌈cū sbmersiōib⁹ s̄r lanā.⌋ ⁊ accipiat̄ lāu go ipi⁹, ⁊ pōat̄ i vaceis nouis cū t̄ra sua, ⁊ sī ē cū eis

m A. dactiloꝝ immaturorum

n A. dactiloꝝ immaturorum

o A. salsa amara

p A. alkalkali

q A. ⁊ carthas cōbustum

r A. feragi alchatrab

s A. nura

t A. carthas

v A. ꝯfricatū sup pānū factū ex lana grossa

terra figuli est melius,⁊ stringat caput eius donec siccet in vmbra,⁊ terat quū necessitas fuerit,sicut atomi,qui apparēt in radio solis,⁊ suffletur in nasū,⁊ ꝯstringetur sāguis statim: aut cortices oui ꝯtriti,⁊ ēt calami aromatici,⁊ [a] ⌈seminis lilij,⌋⁊ semis rose,⁊ gariofil'.oium aā.ʒ.s.myrrhe,⁊ gallaꝝ āboꝝ aā.ʒ.s.paꝝ [b] ⌈muschi⌋⁊ cāfore,⁊ sufflent in nasuz dieb⁹ ꝯtinuis. Et quū insufflatur īsufflatio in ipm tūc ꝯstringatur nasus vna hora,⁊ expuat illud qd̄ descēdit ad os:⁊ opꝫ vt sit īsufflatio in embuba, vt ꝓhibeat exuberationē fluxus sāguinis narium. Ex linimētis ↄo,⁊ effusionib⁹,est linimētū sup frontē h⁹. ℞.succi folioꝝ [c] ⌈salicis,⌋⁊ folioꝝ vitis,⁊ foliorū myrti,⁊ aque ros.īfrigident oia,⁊ apponant frōti cū pāno lini. Et silr fiūt ex oib⁹ medicinis fridis stipticis,⁊ stupefactiuis notis,dissolutis cuꝫ succis īfrigidatiuis,stipticis:sic est succus extremitatū salicis,⁊ senticis,⁊ ramoꝝ vitis,⁊ folioꝝ piri,⁊ cydonij,⁊ vge pastoris linimēta,⁊ empl'a. Odoramenta ↄo sūt sicut stercus asini recēs. Sed ipletiones ita sunt. [d] ⌈Implet.n.cū capite cāne:aut cū capitibus palmaꝝ siluestriuꝫ ⁊ distillat⌋cū cotto papyri:aut cū cotto reliq̄ꝝ q̄ egrediunt ex plātis. In eo aūt q prauior est illo:⁊ fact⁹ est ꝑpt feruorē,⁊ calitatē vehemētē:aut eruptionē arteriaꝝ,nec̄ia est flōmia cephalice,q̄ seqt illā narē [e] ⌈minima⌋valde:⁊ nec̄ie sunt vētose sup posteriorē ꝑtē capitis cū scarificatione leui,⁊ sup mamillā que seqt eā,fiat suspēsio eius sine scarificatione.⁊ qn̄qꝫ opꝫ vt extrahat sanguis per flōmiā vsqꝫ ad sincopim ex cephalica. [f] ⌈et⌋ex vena spatule,q̄ est posterius:qm̄ est magis vltima:q̄re ꝓhibet sanguinē eleuari ad caput. Ipsa nāqꝫ quuꝫ ad sincopim ꝑducit,sedat statim,⁊ illud in fluxu sāguinis narium vehemētis velocitatis. Imo opꝫ vt succurrat in hora quū sentit vehementia flux⁹ sanguinis nariuꝫ,⁊ velocitas eius,anteq̄ꝫ cadat v̄tus. Sed si nō fuerit velox vehemēter: sed fuerit guttatim,⁊ fuīt cū ꝑoxismo,oportebit tunc vt fiat flōmia paulatim vicib⁹ ꝯtinuis. Et quuꝫ flōmia ꝑuenit ad finē sufficientē:opꝫ vt fiat ꝑmutatio ad īspissanduꝫ sanguinē cū eo,qd̄ īfrigidat ipm,⁊ cū eo qd̄ ipsum facit [g] ⌈turbidū⌋q̄ꝫuis non infridet cū eo qd̄ fit sic iuinbe. Uētosa ↄo sāguini dn̄anti resistere nō valet:imo opꝫ in ꝑmis vt flōmia per extractionē paulatim minuat,deīde ponat vētosa, ⁊ positio vētosaꝝ sup epar si flux⁹ sāguinis nariū est,a dextra:⁊ sup splenē si est,a sinistra,⁊ sup ambo sil'si est ab āobobus lateribus est ex nobiliorib⁹ curationib⁹. Et ēt opꝫ vt stringant extrema ita vt ēt testiculi viroꝝ,⁊ mamilleulieꝝ. Et ꝯstrictio ambaꝝ auriū est valde vltima. Et opꝫ vt [h] ⌈administret embroca multū⌋cuꝫ aq̄ frida. Et qn̄qꝫ nec̄ium est vt sedeat hō in aq̄ frigida īfrigidata cū niue,donec viridia fiāt ei⁹ mēbra. Et qn̄qꝫ nec̄ium est vt caput eis gypset cū gypso īfuso aq̄:aut gypso īfuso in aceto. Et vt effundant super caput ipsi⁹ aque īfrigidāte cū niue donec [i] ⌈stupefiat.⌋Et qn̄qꝫ nō inuenit in ipso excusatio a tētis fortib⁹ factis ex flore ęris,⁊ aq̄ albedarūgi cū canfora:⁊ a mumia pura ex q̄ pondere [k] ⌈danich⌋vni⁹ fiat caput purgiuꝫ:⁊ [l] ⌈ad minus ꝯuenit vt⌋teneat aquā fridā [m] ⌈ꝯgelatā⌋in ore suo. Et scias q̄ qn̄qꝫ viuit hō in fluxu sāguinis nariuꝫ vsqꝫquo egrediat ex eo vltra.xx.lib.⁊ vsqꝫ ad.xxv.lib,deinde morit. Et qn̄qꝫ sincopis ex q̄ cadit est cā ad abscindēdum ipm. Cibi ↄo sint illi qui fiunt ex lentib⁹ cū sumac, aut aceto,aut acresta,aut silibus illis. Et caseus recēs humidus est ex cibis ꝯueniētibus patientibus fluxū sanguinis narium. Et silr lac decoctuꝫ donec ingrosset:⁊ oua elixata ei qui preparat ad fluxum sanguinis nariū ꝑpter cholerā sanguinis sui,quuꝫ tn̄ acetosa qn̄qꝫ nocēt patiētibus fluxum sanguinis nariū ꝑpter incisionē,⁊ subtiliationē que est in eis. Et ꝯgregatio qdē expientium existimat,q̄ cerebella gallinaꝝ sunt ex meliorib⁹ cibis,imo ex melioribus medicinis ei qui hꝫ fluxum sāguinis nariū ex casu,aut ꝑcussione:veꝝ opꝫ vt ex eis plurimum sumat,aut fiat ei cibus ꝯtinuus. Uinum aūt ꝯfert inquātum ꝯfortat,⁊ nocet inq̄ꝫtum excitat sanguinē: quuꝫ ergo indiges ipso inq̄ꝫtū ꝯfortat,cōmisce ipm parūper:⁊ quū non est nec̄ium,neqꝫ fluxus sanguinis nariū facit casum v̄tutis ꝑximum, tunc nō des ipm in potu. Et opꝫ vt obseruet ne dimittat aliqd eius descēdere ad vētrē,⁊ īflet stōm:⁊ debilitet pulsum,⁊ excitet sincopim. Et si aliqd descendit,oportet,vt dum in stō ꝑmanet,euomat ⁊ [n] ⌈ꝑcipiat⌋illud,quū sentit eius descēsus ad stōm. Nā si ipm ꝑtransierit,oportebit vt fiat clistere,vt velociter egrediatur,⁊ non remaneat in stomacho.

[Margin notes:]
a A.floꝝ alne ssetrin
Alia lr̄a floꝝ liq̄ritie ⁊ seminis liquiritie
q A.Alia litera. sech.i.gallie
c A.kalef
d A.Implentur eni cū capitibus cāne,⁊ cū capitibus vel extremitatib⁹ floꝝ cānarū, ex q̄bus fiūt scope,⁊
Alia lr̄a.Implētur eni cū penis seu folijs cānaꝝ,⁊ cū capitib⁹ florū cānaꝝ ex q̄b⁹ fiunt scope,⁊
e A.stricta
f A.aut
g A.Alia litera. spissum
h A.administrent embroce plime
i A.Alia litera. infrigident vehementer
k A.ʒ.
l A.nō est min⁹ q̄ꝫ q̄
m A. infrigidatam cum niue
n A.festinetur

De regimine eorum que faciunt fluxum sanguinis narium. Cap.X.

NEcessitas qn̄qꝫ facit esse rectuꝫ vt fiat fluxus sāguinis narium:⁊ proprie in egritudinibus [o] † ⌈ ⌋cerebri. Et ꝑpter hoc antiqui fecerūt instr̄m faciēs fluxum sanguinis nariū,ꝑcutiēdo nasum,⁊ curauerūt plimas egritudines idigētes in sui sanatione cursu sāguinis nariū. Et ex regimine qdē in faciēdo fluxū sāguinis nariū,est cōmotio fcā cū extremitatib⁹ plāte lenis tactus:⁊ ꝑprie eius que nascit sup lignuꝫ sgnanti, sicut flos:⁊ est sicut aranee tela: ⁊ collyrio facto ex eo qd̄ est in suprema ꝑte squināti,⁊ mētastro cāpestri:⁊ facto ex medicinis acutis,sicut ꝯdisi,⁊ staphisagria,⁊ euforbio ꝯfectis cum felle vaccino.

De coriza ⁊ catarro. Cap.XI.

HE due egritudines cōicātes sunt in h̄,q̄ vnaqueqꝫ eaꝝ est cursus māei ex cerebro. Ueꝝ qdā hoium sunt qui appropriāt noie catarri illud qd̄ descēdit ad guttur:⁊ noie corize qd̄ descendit ex via nasi. Et qdā homines sunt,qui noiant totum illud catarrū. Et noiant corizā qd̄ descēdit ex via nasi,subtile,⁊ [p] ⌈acutū⌋frequēs,⁊ ꝓhibens odoratū, effusum ad oculū,⁊ cutē faciei:⁊ penit⁹ ad anteriora mēbra faciei. Et catarrus ꝑgit ad [q] ⌈palatū,⌋⁊ ad pulmonē:⁊ ad meri,⁊ ad stōm:⁊ qn̄ꝫ vlcerat ea: ⁊ multotiēs cōmouet eo appetit⁹ caninus. Et qn̄ꝫ descēdit in neruis vsqꝫ ad lōgingora mēbra. Et qn̄ꝫ gn̄ant ex eo sināces,⁊ ꝑipneumonia,⁊ pleuresis,⁊ [r] ⌈extenuatio⌋ꝑꝑe:⁊ ꝑcipue quū catarrus est acutus,⁊ calidus:⁊ dolores stōi,⁊ fluxus ventris:⁊ rasura intestinoꝝ,quū est salsus,aut acetosus,⁊ gn̄at ex eo etiā colica,⁊ ꝑꝑe [s] † ⌈ ⌋mucosa, q̄ cruda est. Et cā oium illoꝝ:aut est caliditas cōplexionalis ꝑprie:aut extrinseca ex sole:aut [t] ⌈venenis:⌋aut olfatu medicinaꝝ calefacientiū,sicut muschi,⁊ croci ⁊ cepe. Aut frigiditas cōplexionalis ꝑꝑe: aut eueniens extrinsecus ex aere frigido:aut septētrione:⁊ ꝑprie quuꝫ discoopit caput ad vtrosqꝫ,ꝑcipue hora qua rarificat cerebruꝫ ex balneo,aut exercitio, aut ira,aut cogitatiōe,aut alijs. Et qn̄qꝫ accidit ex flōmia rarificatio,que ꝑparat corpus ad recipiendum calorem,aut frigus:quare accidit catarrus:⁊ precipue post flōmiam plurimā. Et similiter ex malitia cōplexionis calide [u] ⌈que accidit alicui corpori.⌋Et quū friditas ꝯplonalis fit fortis,⁊ figit i ea

[Margin notes:]
o † A.acutis
p A.salsum
q A.guttur
r A.ptisis
s † A.ex
t A. aere vehementer calido
v A.inflāmatio

ſicut fit in ſenibus, dꝫ qđ ipſe non digeritur, niſi ipſi perueniāt ad vltimū finē in ſanitate cōplōnis, ⁊ caliditatis eius. Et ꝙ cerebro frigido quū aduenit nocumētuꝫ [a] [debilitatꝰ in ſenibus, ⁊ in hn̄tibus debile cerebrū: qr̄e non digeritꝰ in ipſo qđ ad ipm penetrat ꝓpter debilitatē ſuā ⁊ ſupfluit] qr̄e deſcēdit. Et factus qdē a frigore plurimus eſt, qꝫ factus a calore. Et hn̄tes cōplōnem calidā vehemētius ſunt ꝑparati ad recipiēdum cās extrinſecas faciētes corizā, qꝫ hn̄tes cōplōnes frigidas ⁊ humidas: ⁊ hn̄tes cōplexiones calidas in ſeipſis plus ſunt ſecuri ne accidat eis ex cauſis corpeis qꝫ hn̄tes cōplōnes fridas. Cerebrū enim frigidū nō digerit illud qđ ꝑuenit ad ipm ex nutrimēto, ⁊ non reſoluit qđ ad ipm aſcēdit ex vaporibus: cōuertuntꝰ ergo ſupfluitates nutrimēti, [b] [⁊ cōponuntꝰ vapores] ſicut cōuertitꝰ in alembico illud qđ aſcēdit ad ipm ex cucurbita: qr̄e aſſidui ſunt in ipſo fluxus. Et catarrus qdeꝫ qn̄qꝫ eſt groſſus: ⁊ qn̄qꝫ eſt ſubtilis aquoſus: ⁊ qn̄qꝫ eſt calidus acutus, ⁊ ſalſus, aut mali saporis: ⁊ qn̄qꝫ calidus mordicatiuus, ⁊ qn̄qꝫ eſt fridus. Et catarrus qdeꝫ fridus maturatꝰ febre: calidus ꝟo non iuuatꝰ febre. Et catarri qdē ⁊ egritudines catarri multiplicantꝰ quꝫ flat vētus ſeptētrionalis: ⁊ ꝓꝓe poſt auſtrinū: ⁊ multiplicantꝰ ēt in hyeme: ⁊ ꝓꝓe quꝫ fuerit eſtas poſt ipſaꝫ ſeptētrionalis pauce pluuie, ⁊ autūnꝰ auſtrinus pluuioſus. Et qn̄qꝫ multiplicantꝰ [c] [catarri in hyeme ⁊ ꝓꝓe] ēt in regionibꝰ meridionalibꝰ ꝓpꝰ replōnē capitū. Inqt Hip. plibꝰ eoꝝ qbꝰ accidūt catarri, nō accidit ſplen. Inqt G. qm̄ plm̄ q egritudinē hꝫ in mēbro vno: tūc alia mēbra hꝫ icolūnia. Dico autē fortaſſe qm̄ ꝑparatus catarris, ſubtiliores hꝫ humores: ⁊ ille cuius humores ingroſſantꝰ non ꝑparatꝰ catarris multum. Et qn̄ ſoda [d] [eſt conueniens] catarro addit in eo cum attractione.

a A. in ſenibꝰ, ⁊ in hn̄tibꝰ debile cerebrū, ⁊ nō digeritꝰ in ipſo qđ ad ipꝫ penetrat ꝓꝑ debilitatem ſuam, fit ſupfluitas

b A. Alia litera aut cōgregatiōes vaporum

c —— A.

d A. accidit cum

De ſignis. Cap. XII.

Signum catarri acuti calidi, ſi ē corizalis, eſt rubedo faciei, ⁊ oculoꝝ: ⁊ mordicatio eiꝰ qđ currit, ⁊ ſubtilitas eiꝰ: ⁊ caliditas tactꝰ eius: ⁊ qn̄qꝫ accidit cuꝫ eo febris, ⁊ nō iuuatꝰ ea. Et ſi eſt in gutture acuitas eiꝰ qđ deſcēdit ad guttur, ⁊ vehemētia aduſtiōis eius [e] [⁊ attractio ipſiꝰ] ⁊ ſbtilitas eiꝰ cū iſlāmatiōe ſentitꝰ, qn̄ ipm raſcatꝰ: ⁊ ſigt ipm ſputū ad citrinitatē declinās, ⁊ rubedinē. Et eſt hic ēt oppilō qn̄qꝫ, ⁊ [f] [nauſeitas] ⁊ cōmotio acuta. Fridi aūt catarri ſignū, eſt frigꝰ eiꝰ qđ currit, ſi eſt in naſo, ⁊ cōmotio i naſo cū tēſiōe frōtis: ⁊ vehemētia oppilōnis: ⁊ [g] [nauſeitas.] ⁊ qn̄qꝫ ſigt ipꝫ groſſitudo mäei: ⁊ ſi eſt ad guttur, frigꝰ eius qđ raſcatꝰ, ⁊ albedo ipſiꝰ: ⁊ iuuamētū a febre, ſi accidat.

e —— A.

f A. naſitas

g A. naſitas

h A. intentione

De cura. Cap. XIII.

Cura catarri eſt cōprehēſa in [h] [accidētibꝰ] diminutionis mäei: ⁊ oppōne cauſe faciētis, ⁊ ſectione curſus: aut cōmēſuratione eius: aut motus ipſius ad ꝑtem aliā: ⁊ añceſſione ꝓhibitionis eius [i] [ex qͦ forſitā gn̄atꝰ: ſicut chaſim] in naſo, ⁊ vlcera ſup narem, aut ſicut aſꝑitas gutturis, ⁊ tuſſis, ⁊ vlcera pulmonis, ⁊ que ſequuntꝰ ea, ⁊ aꝑa. Et ea oīa idigēt [k] [repulſione faſtidij:] ⁊ dimiſſiōe replōnis ex cibo ⁊ vino. Et ſternutatio eſt nocitiua in ꝑncipio aduētꝰ catarri, ⁊ corize ꝓhibēs maturationē humoꝝ cōtētoꝝ in cerebro, qui nō maturantꝰ, niſi cū qete, ⁊ cum h̄ ipſa trahit ad ipm ſupfluitates alias, ⁊ eſt poſt maturationē vltimi iuuamēti valde ꝓpꝰ illud qđ euāt de ſupfluitatibꝰ maturis. Et opꝫ qdē ne patiens catarrū ⁊ corizā [l] [repleat vētrē cibis:] quare repleatꝰ caput eius. Et vt aſſiduet calefactionē capitis, ⁊ elongationē eius a frigore, ⁊ minuat ipm a ſeptētrione: ⁊ ꝓꝓe poſt auſtrum. Auſter enī replet ⁊ rarificat, ⁊ ſeptētrio cōſtringit ⁊ exꝑmit. Et minoret potū aque cōgelate. Neqꝫ dormiat i die. Et ſitiat, ⁊ famē patiatꝰ. Et vigilet qꝫtū pōt, qm̄ ſūt initiū cure. Et [m] [icipiat a fluxu vētris, ⁊] extractione ſāguinis: deinde a fluxu vētris poſt ipſā. [n] [Bonū eniꝫ eſt ſi neceſſitas idiget ambo ſilꝰ. Et raro qdē adminiſtretꝰ flōmia:] ⁊ ꝓꝓe in ꝑncipio niſi [o] [ſi non toleretꝰ illud ꝓpꝰ multitudinē: ⁊ melius eſt dimittē ipſam, ⁊ non flōmare, dū nō accidit a tuſſi.] Si aūt tuſſis eſt parui ſputi, nec̄ia eſt parua flōmia, leuis, renouās nūm: ꝓpterea forſitā ꝙ facit nec̄ias eē iterationes. Et adminiſtretꝰ ſirupus de papauere [p] † [ ] ſi adſunt vigilie. Et zuccaꝝ, ſi nō ſunt vigilie. Et cliſtere attrahit ſupfluitates, ⁊ [q] [tu leni] viā cū eo qđ fit, ſicut aq̄ ordei, vt faciat penetrare eas. Et cum iuenitꝰ cum catarro pūctio in māmillis ſigt ꝙ mā declinat ad latus. [r] [Fiat ergo iceptio cū flōmia,] ⁊ [s] [ſuffumigatiōibꝰ: ⁊ qn̄qꝫ accidit febris.] Et pillꝰe qdē ad tuſſim, cōueniētes ſunt ad aſꝑitatem pectoris, nō ad mäs capitis. Et opꝫ ēt vt toleret ſitim, ⁊ frāgat eā cuꝫ cōmiſtione ſirupi de papauere, ⁊ aq̄. Et ſi voluerimus [t] [cōfortare pectus,] tūc aq̄ ordei, ⁊ ſauic. Et qn̄ cuꝫ catarro fuerit [u] [tuſſis] nō balneetur. Et illi in quo ꝑſeuerāt catarri eſtate, ⁊ hyeme, pillꝰe cochie ſūt ex curis magis iuuatiuis. Et motꝰ mēbroꝝ iferioꝝ, eſt valde iuuatiuus ad catarros, ꝑꝑ attractionē mäeꝝ ad iferiora: deide adminiſtra qđ narratꝰ ex vaporationibꝰ: ⁊ ſuffumigationibꝰ cū obſuatiōe ne admiſtretꝰ ſup replōnē. Et ille q cōſuetꝰ eſt pati catarrū qn̄qꝫ ꝓhibet aduētū catarri ſuo ſubito itroitu ad ſudādū in balneo añ aduētū catarri. Et opꝫ ſm oēm diſpōnē, vt [x] [regatꝰ cū eleuatiōe capitis, ⁊ eleuetꝰ puluinar] ⁊ nō reſupinatio fiat in ſōno. Mäei aūt diminutio eſt cū adminiſtratiōe mūdificationis [y] [capitis.] In calꝰa qdē cū flōmia, ⁊ ſolōne vētris educēte humores calꝰos, ⁊ cliſteribꝰ trahētibꝰ mām ad iferiora: ⁊ in frida qdē cū medicinis ſoluētibꝰ ſlꝰa [z] [ex capite] q̄ ſunt ex eis, q̄ bibuntꝰ, ⁊ qbꝰ fiūt cliſteria. Et ad ſūmū oꝫ vt minorēt comeſtionē, ⁊ potuꝫ aq̄: ⁊ repellat eū oīno die et nocte, ⁊ remouebitꝰ. Oppoſitio aūt cauſe efficientis, calꝰe qdē eſt vt ſit ſolicitꝰ in ifrigidādo caput cū eo qđ eſt ifrigidās, fridū potētia, ſic itroitus balnei dulcis oi mane quū eſt ieiunus. Et effuſio aq̄ ſuper extrēitates, ⁊ inūctio capitꝫ, ⁊ extremitatū, ⁊ ſumis ⁊ ani, ⁊ teſticuloꝝ, ⁊ q̄ ſunt in circuitu eoꝝ cuꝫ oleo violꝰ. Et embroce admiſtratio facte ex ordeo, ⁊ papauere, ⁊ violꝰ, ⁊ camemilla, ⁊ effuſio fortiter ifridātiū actu ſup caput, ⁊ declinatio cū cibis ad illud qđ alleuiat, ⁊ ifridat, ⁊ hūectat: ⁊ admiſtratio [&] [mellis roſ.] oi die. Sꝫ fride eſt ſolicitudo, quū icipit cōmotio, ⁊ ſternutatio, i calefaciēdo caput, ⁊ vaporādo ipꝫ cū pāno calefcō vſqꝫ q̄ ſētiat calorē iā ꝑueniſſe ad cerebrū, ⁊ cōſuādo caput ſm illā [ɔ] [ſumā.] Et qn̄ꝫ nec̄iuꝫ eſt vt fiat vaporatio cū ſale ⁊ milijs. Et qn̄ꝫ ſit vaporatio cū aqs calꝰis i fine, q̄ poſſe ē eas tolerare. [ꝝ] † [ ] Et adminiſtrētꝰ i ea ēbroce maturatiue, reſolutiue, ⁊ inūctio extrēitatū cuꝫ oleis calꝰis, ſic eſt oleū anetinū, ⁊ oleū camemillinū, ⁊ ſāſucinū. Et fortiꝰ illis ē oleū rutaceū, ⁊ oleū de bē, ⁊ oleū de lilio, ⁊ oleū laurinū. Inūgātꝰ eis teſticli, ⁊ q̄ ſequūtꝰ eos, ⁊ anus, ⁊ ſumē, ⁊ extrēitates: ⁊ lauetꝰ caput cū ſapone [a] [cōſtātinopolis.] Oleū ꝟo inq̄ꝫtū potes, fac ne tāgat caput, niſi ſi nō iuener] excuſationē, ita vt idigeas iſſ̄atōe fixa: aut calefactōe [b] † [ ] ⁊ ſit pꝰ

i A. qđ timetꝰ generari ex eo, ſic chaſem

k A. alienatione ſatietat] nauſeatiue

l A. dormiat repleto vētre cibis

m A. fiat ſolꝰo vētris, ⁊ icipiat ab

n A. quū eſt neceſſitas ſup ābo ſilꝰ, ⁊ raro quideꝫ acceleratꝰ ad flōmiam

o A. ꝑꝑ multitudinē q̄ nō toleratur: ⁊ catarrus i quo cōuenietꝰ ē nō flōmare eſt ille, q euātꝰ a tuſſi

p † A. ſimplex

q A. lenit

r A. feſtina ſ, ⁊ flōma
Alia lra. Feſtina ſ cum flōmia

s A. ſuffumigatiōes qn̄qꝫ faciūt euenire febrem

t A. cōfortatiōnē eius

u A. febris

x A. aſſiduet dimiſſionē capitis ⁊ teneat decliue puluinar, vel capiçale

y A. corporis

z —— A.

& A. gelengibin

ɔ A. diſpōnem

ꝝ † A. ex calefactione

a A. fileſtinoruꝫ

b † A. fixa

euacuationem. Et vt administret̃ sup caput ⁊ frontem linimēta ex sinapi, ⁊ costo, ⁊ silib⁹ ⁊ ablue ip̄m cum aqua saponis, ⁊ silib⁹. Et vt declinet cuz cibis ad illud q̄d alleuiat, ⁊ subtiliat, ⁊ calefacit, ⁊ exiccat cū hoc, vt ex eo liniat̃ pectus. Et qn̄q₃ necia est administratio medicinar̄ rubificātiuz, ita vt in eis recipiant̃ stercus colūbinū cū sinapi, ⁊ ficus, ⁊ mētastrū, ⁊ gūma rute agrestis: imo admistratio cauterij. Et ad vltimū calefactio capitis, ⁊ ipsius exiccatio ꝯferūt [a] ⁊ expellūt illud q̄d accidit. Et op₃ in h̄ catarro: vt non igrediat̃ balneū ante maturationē: imo admistrent̃ vaporationes sicce. Et ex eis que ꝯferūt in eo, est odoramētuz muschi: ⁊ silr̄ impletio auris ex lana ifusa in oleo [b] calido calefacto vsq₃ ad terminū. Abscisio aūt cursus fit cū gargarismis laudabilib⁹ fridis ꝯgelatiuis, sic̄ gargarismate ex aqua frida ⁊ aqua ros̄. ⁊ aq̄ lentis, ⁊ aq̄ coriādri: ⁊ aqua in q̄ decocti sunt cortices papaueris. ⁊ aq̄ granator̄ ēt. Frida qdē ad calidu₃, ⁊ cal'a ad frigidū. Et sicut linimētū gutturis cu₃ vino, in quo est ꝯtrita myrrha: ⁊ p̄p̄e in frido. Et silr̄ retētio auel lanar̄ in ore factar̄ ex opio, ⁊ storace, ⁊ ture, ⁊ croco, p̄terq̄₃ deglutiat aqueitate₃ ear̄. Et sunt sirupi q̄ h̄nt ꝓprietatē in h̄, sic̄ sirupus de papauere pur⁹ ad cal'm, ⁊ sirup⁹ de papauere factus cū decoctione in qua posita sunt sic̄ myrrha, ⁊ crocus, ⁊ alia ex eis q̄ dicturi sum⁹ in antidotario, ad fridū. Et non op₃ vt in potu det̃ sirupus de papauere, nisi in p̄ncipio vt ꝓhibeat a pectore: quūq₃ retinet̃, ⁊ neciu₃ est sputū nō est ꝯueniēs iste sirupus. Et sic̄ vapores retinētes admistrati, ita q̄ intrēt in chaisim [c] † retinētes vaporē. Et isti qdē vapores sunt sic̄ vernix ad cal'm ⁊ frigidū simul: ⁊ sic̄ nigella ad fridum vaporata, aut odorata. Et costus ēt ⁊ nigella frixa qn̄ odorant̃ ligata in pāno lineo, sunt iuuatiua valde. Et silr̄ suffumigatio oris noiata [d] cochia. Et silr̄ vaporatio vini, aut mellis sup lapidē molarem ignitū. Et ex eis que iuuāt ad illud est suffumigatio cū ture, ⁊ xiloaloe crudo, ⁊ vernice, ⁊ costo, ⁊ storace. Tamariscus aūt ⁊ rosa ad cal'₃: ⁊ silr̄ tabarzet ⁊ fabe, ⁊ ordeū infusu₃ in lacte acetoso vaccino, de quo butyrū est extractū ꝓp̄e. Et ₃uccar̄, ⁊ cāfora, ⁊ furfur ifusum in aceto: ⁊ eis fiat suffumigatio ad calidū: ⁊ silr̄ vaporatio aceti a lapide molari ignito, ab luto mūdificato. Equatio aūt eēntie est, sic̄ administratio electuarior̄, ⁊ receptio dragagāti: aut ḡnor̄ cydonij in ore, vt ꝑmisceat̃ grossitudo eor̄ subtili, q̄d descēdit, ⁊ igrosset̃ ea [e] ⁊ descēdat, ⁊ nō iuiscetur ad ꝓfundū: ⁊ fiat cū ea facile sputū. Et administratio eius q̄d subtiliat illud, ita vt non noceat sua grossitudine, ⁊ viscositate sua. Et qn̄ catarrus est fridus nō est ꝯueniēs itroitus balnei añ maturationē. Et si est cal'us, ꝓpt̃ illud nō erit mlt̃ū malū: imo iuuabit̃ eo. Attractio v̄o eius ad pte₃ aliā, est sicut [f] illud quo vtunt̃, quū timet̃ q̄ catarrus descēdat ad guttur: q̄re extrahit̃ ad nasum cū sternutationibus, ⁊ oib⁹ que mordicāt nares. Et sic̄ [g] illō quo facis oēm catarrū currere ad iferiora, ex administratione vētose sup nuchā: ⁊ silr̄ iclinatione [h] † sup embrocas factas ex odoriferis attrahētibus mām ad ptē nasi. Añcessio aūt est, sic̄ q̄ custodiunt̃ guttur, ⁊ pulmo a nocumēto suo: ⁊ p̄l'm eius est cū cibis. In cal'o qdē est cū inūctione pectoris ex oleo viol'. Et acceptio aque ordei cū [i] aq̄ viol'. nutrita ⁊ aq̄ granator̄ dulciu₃. Et administratio sorbitionis facte ex amilo, ⁊ farina ordei, ⁊ fabar̄, ⁊ cu₃ lacte mulcto si nō est febris: nocet eni lac, si adest febris: ⁊ administratio electuarior̄ lenium fridor̄. ⁊ sirupor̄ de isopo frigidor̄. In frido v̄o sicut inunctio pectoris cū oleo [k] viol'. ⁊ de ben. Et administratio sorbitionū cal'ar̄ leniētiu₃ sic̄ [l] triticū cum melle: ⁊ sic̄ [m] furfur tritici cū oleo amigdalino, ⁊ melle, ⁊ sic̄ panis cū rob. Et admistratio electuariorū leniētiu₃, cal'or̄, ⁊ sirupor̄: ⁊ p̄p̄e qui facti sūt ex isopo, cal'or̄: ⁊ ēt isopi ipsi⁹ cū storace: ⁊ pot⁹ aque cal'e est iuuatiuus i catarris, maturās eos, ⁊ expellit ab eo q̄d [n] seq̄t̃ ipsos ex mēbris anhelit⁹, maturādo illud q̄d descēdit ⁊ leniēdo. Et vinū qdem nō est ꝯueniens eis. Et qn̄₃ ꝯuenit vt ꝯferat eis h̄ in p̄ncipio: post maturationē aūt illud q̄d [o] cōmēsuratū est, est ꝯueniēs. Et op₃ vt fit [p] in illa dispōne ēt ad cal'm cholicū ꝑmistū. Et pinguia qdē [q] mali odoris ꝓhibēt maturationē in sbtili in p̄ncipio.

¶ Tractatus secundus de reliquis dispositionibus nasi.

¶ De fetore nasi. Cap. I.

Causa fetoris in naso: aut sunt vapores putridi ascēdētes ad ip̄m ex ptib⁹ pectoris, ⁊ pulmonis, ⁊ stōi: aut humor putrefactus in circuitu ossiū alchaiasim, qui si eēt acut⁹, faceret euenire vlcera: s₃ ip̄e est putridus fetidi odoris. Et qn̄q₃ ꝯuenit odor ei⁹ ad superiora, ⁊ sentit̃ odoramēto sui. Aut hūores putrefacti in vētre: aut in cerebro toto: aut in añriore pte ei⁹: aut i ea pte sui, quā seq̄t̃ nasus. Aut putrefactio ⁊ corruptio accñtes illis ossib⁹ oib⁹, q̄r̄ curatio est difficilis: aut ꝓp hemorroidas in naso putrefactas.

¶ De cura. Cap. II.

Oportet vt p̄cedat mundificatio eius, q̄d est aggregatu₃ ab hūore malo, si est in alio loco, q̄₃ in chaiasim, ⁊ ꝓfundo ei⁹: imo est in stō et cerebro. Deinde administrent̃ medicine [r] narrate que fiūt ex tentis, ⁊ caputpurgijs, ⁊ insufflationib⁹, ⁊ reliq̄s: ⁊ tēte expte in h̄. Et recti⁹ qdē est vt abluat̃ nasus añ eas cū vino: deinde ex illis tentis administret̃ tenta ex myrrha, ⁊ amomo, et acatia fcā cū melle: aut myrrha ⁊ amomo: aut myrrha [s] † cū oleo de nereiden: ⁊ tēte plime diuersitatis facte ex istis medicinis ƀm diuersitate₃ pōderis: ⁊ sunt ciperi, ⁊ spica ⁊ rosa [t] ⁊ anesrin ⁊ calam⁹ aromaticus, ⁊ amomū, ⁊ gariofil'. ⁊ myrt⁹, ⁊ aloes, ⁊ rosa, ⁊ aliq̄d ex sale, ꝯiūcte: aut sepate, et tēta ifusa in triplicato subtili sup quā puluerizetur subtil' puluis fact⁹ ex gariofil'. ⁊ cipi, ⁊ ramic, ⁊ laudani ptibus eq̄libus: ⁊ etiā myrti calami aromatici [u] nifri ros̄. gar̄. oium. añ. ℨ. j. myrrhe gallar̄ āborū añ. ℨ. ß. muschi cāfore ābor̄ añ. ℈. iiij. climie, ⁊ salis gēme ābor̄ añ. kirat. iiij. administret̃ ex eis tenta: ⁊ ex caputpurgijs caputpurgiū cu₃ succo mētastri. Et meliora caputpurgia, et magis iuuatina ex eis sunt vrine asinor̄: ille. n. nunq̄₃ fallūt. Et ex expimētis bonis est, vt resoluātur troc. ādaracon recepti i tyriaca in vino, ⁊ distillent̃ in nasu₃, q̄m sanat̃. Et decoctio aldarsisahā cū vino odorifero est bona valde. Administret̃ ergo aliq̄b⁹ diebus, ⁊ naribus attrahat̃. Et ex linimentis est vt liniat̃ illud, q̄d est iterius eius cū colcotar, ⁊ ēt folia [x] sansuci terāt̃ cū aq̄, ⁊ liniat̃ ex eis nasus. Et h̄ medicamē [y] karitiz ⁊ est mirrhe. iiij. ℨ. ⁊ due tertie, caffie lignee. ℨ. j. ⁊. vj. ⁊ amomi tātūdem ꝯficiant̃ cū melle. Et ex insufflationib⁹ est, vt isufflet̃ in eo mētastru₃ ip̄m, aut hellebor⁹ alb⁹, ⁊ ostracū adustū. Et ex medicamie p̄dicto in fine tentar̄, est vt sufflet̃ xilobalsamus in naso.

a A. ei q̄d accidit ⁊ ꝓhibent illud q̄d accidit. Alia lr̄a q̄d attrahit̃ ⁊ ꝓhibēt illō q̄d attrahit̃.

b A. Alia litera. amigdalino

c † A. ⁊ i guttur

d A. chuſi

e A. ⁊ fiat viscosum, ⁊ nō descēdat

f A. cū eo cu₃ q̄ opponit̃ catarro dscēdēti ad guttur cū faciētib⁹ sternutationem

g A. cum eo cu₃ quo opponit̃ catarro calido currenti

h † A. capitis

i A. violis nutritis vel conditis

k A. Alia litera. camemillino

l A. tri

m A. aq̄ furfuris

n A. vicinatur. Alia lr̄a. nocumentum ipsor̄

o A. Alia litera. temperatum

p A. dulce

q —— A.

r A. localeo

s † A. ⁊ rosis

t A. alnesrin

v A. rosar̄ alnesrin

x A. yesmin

y A. alcharitez

naso. Et ex attractionibus cum naribus ex eis que sunt expte, est decoctio aldarsisabã cũ aq̃, aut vino, ⁊ administret diebꝰ aliqbꝰ. Et ex eis que expta sũt in cura eius: ⁊ ꝓpe quuz est in cerebro, aut añriore pte eius putredo, sunt duo cauteria a dextra parte [a] [calue] ⁊ sinistra eius, corã auribꝰ, que sequunt ad ãbo tẽpora, aut cauteriũ vnũ sup mediũ capitis.

De vlceribus in naso. Cap. III.

Quandoqz gñant in naso vlcera, aut ex vaporibꝰ acutis, aut malis, aut ex catarris acutis: ⁊ sunt aut fetidi putridi, aut cruste, aut vlcera ex bothor, aut vlcera pura, ⁊ sunt aut apparentia, aut intrinseca.

De cura. Cap. IIII.

Nasus est mẽbrũ humidius aur. et siccius oculo. Quare opz vt sit cura vlceris eius ꝓxima cure vlcerũ auris ⁊ oculi. Opz ergo vt sint medicine exiccãtes vlcera nasi, minoris exiccationis q̃z medicine exiccãtes vlcera auris, ⁊ vehemẽtioris exiccationis q̃z medicine exiccãtes vlcera oculi. [b] † [ ] Ulcera [c] [eni nasi] indigent re que sit in initio euẽtus exiccatiõis. Amplius si cã fuerit mãe currẽtes, aut vapores ascẽdẽtes, tũc cura cuz euõne eoꝝ, ⁊ attractione ipsoꝝ ad partẽ aliã, ẜm ꝙ scis: ⁊ ad sumũ neciuz est, [d] † [ ] vt exiccet caput, ⁊ ꝯfortet cuz eo qđ sciuisti: deinde itẽde in nares. Et scias ꝙ oẽs medicine iuuãtes in hemorroidibꝰ, ⁊ [e] [alarnabet] ex eis q̃s dicturi sumꝰ, sunt iuuatiue ẽt in vlceribꝰ quũ sunt fortia: ⁊ quũ feruẽt cũ mucillaginibꝰ: ⁊ ex eis que similant illis, donec leniunt, ꝯueniũt oibꝰ vlceribꝰ, leuibus ẽt: sicca xᵒ vlcera curent cuz inunctione facta ex cera, cui admistũ est quãtũ est medietas eius de medulla cruris vaccini dissoluta cũ aliquo qđ sit sicut oleũ nenufarinũ ⁊ [f] [siricinũ.] Et cõuenientius apud me est oleũ rof: ⁊ ꝓprie factũ ex oleo omphãcino: ⁊ ẽt curet cũ vnctione facta ex oleo viol. cum dragagãto: aut pauca spũa psilij, ⁊ malue: ⁊ etiã cũ tenta ifusa in isopo ⁊ adipe anatis, ⁊ cera citrina, ⁊ adipe cerui ⁊ adipe gallie, ⁊ melle. ⁊ ẽt ex [g] [adipe] ⁊ oleo ⁊ myrobalanis, ⁊ gallis. Et qñqz ꝯfert phlebotomia vene in extremitate nasi post cephalicã ⁊ vẽtosa nocrati ⁊ solutio ventris. Ulcerũ aũt ad que currit mã acuta aut mala fetida, cura fit difficilis: ⁊ necessaria est euacuatio [h] † [ ] Et qñqz indiget solõne vẽtris ex hieris que sunt magne. Et opz vt assiduet ablutio eoꝝ cũ nitro, ⁊ sapone: ⁊ ꝓprie qui cõparatꝰ est asclidi, ⁊ sapone cõpato ad [i] [ꝯstãtinũ.] Deide admistrent medicine vehemẽtis exiccationis, ex qbꝰ est hec. ℞. corticis ęris, ⁊ calcadis, ⁊ arsenici rubei, ⁊ [k] [citrini] oiuz añ. ptẽ. j. ꝯterant ⁊ ifundant in felle tauri aliqbꝰ diebꝰ, donec [l] [rubescãt] in eo, ⁊ administrent. Et qñqz addet in eis amomũ, ⁊ myrrha, ⁊ mẽtastrũ, ⁊ prassiũ, ⁊ crocꝰ, ⁊ alumẽ oiuz ps. j. Et medicamẽ Ruffi exptũ, ⁊ est vt sumant cipeꝝ, ⁊ alumẽ, ⁊ galle, ⁊ myrrha, ⁊ crocꝰ ⁊ arsenicũ ⁊ admistrent. Ulcera aũt vehemẽtis doloris curant cũ plũbo vsto abluto, ⁊ cerusa, ⁊ merdasengi fiat ex eis emplm cũ oleo ro. ⁊ cera. Ulceꝝ aũt bothorosoꝝ cura fit cũ oleo rof. ⁊ cũ oleo myrtino, ⁊ merdasengi, ⁊ aq̃ rof. ⁊ pauco aceto emplo facto ex eis. Ulcera xᵒ manifesta cum h emplo cura. Ceruse lib. j. merdasengi, scorie plũbi vsti ãboꝝ añ. ℥. iij. misceãt cũ vino, ⁊ oleo myrtino. Et ex medicinis qdẽ cõibꝰ est, vt sumat [m] [granatuz acetosuz] ⁊ decoquat in vase ęreo, donec ꝑueniat ad medietatẽ, ⁊ liniat ex eo tenta, deinde administret. Et ex eis qbꝰ curant sunt troc. andarõ qñqz ifusi in vino, ⁊ qñqz ifusi in aceto ⁊ aq̃, ẜm ꝙ videt. Et ex emplastris qdẽ bonis est vt sumãt scoria plũbi, ⁊ vinũ vetus, ⁊ oleũ myrtinũ, ⁊ aggregent oia terẽdo sup ignẽ [n] [leuiter accẽsuz] ⁊ moueãt donec igrossent, ⁊ seruent in vase ęreo. Et plũbuz vstũ est in iudicio scorie plũbi. Et opz vt administret succus ficle solus: ant cum medicinis, qm̃ est valde iuuatiuus.

a A. sincipitio

b † A. Ulcera. n. auris idigẽt aliquo qđ sit in vltimo siccitatis. ⁊

c A. oculi

d † A. primo

e A. alarbian

f A. sisaminum

g A. cera

h † A. ⁊ flõmia

i A. chastitum

k A. Alia litera. hellebori

l A. fermẽtent

m A. succus granatoꝝ acetosoꝝ

n A. Alia litera. lenem ex carbonibus factum

De cura vlceꝝ, q̃ noiant vlcera dulcia. Cap. V.

In ꝑncipio qdẽ sufficit oleũ rof. solũ: aut [o] [cera ⁊ adeps gallinaceus] Et fortius illo est emplm de cerusa, ⁊ ꝑcipue emplm mistũ cũ mucillagine granoꝝ cydonij. Et si exiccationis additio q̃rit, ponat in ipso scoria argẽti: ⁊ qñqz ꝯfert [p] [sola cũ oleo lẽtiscino.] Quũ ãt egritudo parũp fit fortior admistra h emplm. ℞. ceruse lib. j. merdasengi ℥. iij. [q] † [ ] plũbi vsti abluti ꝯtriti cũ vino. ℥. iiij. fiat ex eis vnguẽtum cuz oleo myrtino ⁊ aceto. Quũ ãt egritudo fit chronica, ⁊ fortis valde, fiat vnguẽtum hꝯ. ℞. merdasengi, ℨ. iiij. rute hũide. ℨ. iiij. alumis. ℨ. ij. fiat ex eis vnguẽtũ cũ oleo [r] [lẽtiscino] ⁊ aceto. Et fortiꝰ eo est istud. ℞. dragãti, ⁊ calcãti, ⁊ myrrhe oiuz añ. ptes. vij. calcadis. vj. ptes, alumis iameni, gallaꝝ, scorie ęris oium añ. ptes. iiij. turis ptez. j. ⁊ . s. aceti lib. j. ⁊ . viij. ℥. coquat in vase ęneo, donec fiãt in substãtia mellis, ⁊ fiat inde liuimẽtuz.

o A. aut cũ cera ⁊ adipe galline

p A. cũ oleo mirtino

q † A. scorie

r A. mirtino

De oppilatione in [s] [chaiasim.] Cap. VI.

Oppilatio in [t] [chaiasim] ẽ res retẽta in añriore pte eius, ita vt ꝓhibeat trãsituz ex gutture ad nasum, ⁊ ex naso ad guttur: ⁊ qñqz est humor viscosus, et tenax: ⁊ qñqz est caro nata: ⁊ quãdoqz est crusta.

s A. chaisum

t A. chaisum

De signis. Cap. VII.

Hec oppilo facit [u] [nauseitatẽ] ita ꝙ ꝓhibet supfluitatẽ [x] [ex sufflationis ad h vt ibibat in chaiasim.] q̃re facit tinitum factum ex ea.

u A. nasitatem

x A. isufflationis a transitu, vel a penetratione in chaisum

De cura. Cap. VIII.

Sumantur lẽtis amare. ℨ. j. castorei. ℨ. s. opij croci ãboꝝ añ. kirat. j. [y] † [ ] myrrhe. ℨ. s. fiãt ex eis pille: ⁊ fiat ex eis caputpurgiũ cũ aq̃ sãsuci humidi. Et mltotiẽs qdẽ idiget dispõ opõne manꝰ, ⁊ rasione nasi cũ radio ꝓꝓo nasi, quo polis est rasio: rasio igit nõ cesset donec mũdificet: ⁊ qñqz egrediet cuz rasione res plima, de cuiꝰ sũma mirabit hõ: fortasse eni ꝯsequet medietatẽ libre. Si autẽ nõ adiuuat illud, fiat qđ dicemus in caplo hemorroidarum.

y † A. muschi chirat

De cura [z] [morbi q est sicut in eqs.] Cap. IX.

Ex curis eiꝰ est, vt fiat caputpurgiũ, et gargarismꝰ cũ medicamine hꝯ: decoquant galle ꝯtrite cũ aq̃ gnati dulcis [τ] [sbmersi donec] bibãt ipm, deide exiccent, ⁊ cũ eo misceat lb. s. turis, aut sarcocolle, ⁊ ꝯficiat vice alia cũ aq̃ granati, in q̃ cocte sunt galle, ⁊ administret faciẽdo caputpurgium et gargarismũ diebus aliqbꝰ. Et ex eis qbus curat, est vt ponatur in naso tincar cum cera ⁊ oleo, ⁊ fiat h sine intermissione, donec sanetur.

z A. chanan

τ A. submergente ita vt

De [ꝯ] [contritione] nasi. Cap. X.

Melius ⁊ laudabilius est vt ipleat interius: deide equet exterius, ⁊ exhat ex eo quo plenus est paulatim, donec equet. linimẽta xᵒ iuua/

ꝯ A. ꝯtusione

tiua in hoc, que opꝫ ponere sup fracturã sunt, paꝝ aloes, ⁊ croci, ⁊ mell', ⁊ myrrhe, ⁊ [a] ⌈ramercha⌋ ⁊ gallia [b] ⌈muschata⌋ ⁊ lutũ armenũ, ⁊ lutũ romanũ ⁊ [c] ⌈malua⌋ ⁊ laudanuꝫ, ⁊ [d] ⌈liniãt⌋ cũ aq̃ alatel, ⁊ aq̃ tamarisci. Uerũ nos fortasse reiterabim⁹ relõnẽ huius capli in libro fracture, ⁊ restaurationis.

¶ De hemorroidib⁹, ⁊ [e] ⌈alarnabet⌋ in naso. Ca. XI.

Emorroides qdẽ sunt carnes addite nascẽtes, ⁊ qñq; sunt carnes molles al. ⁊ nõ est in eis dolor, ⁊ iste sũt facilis cure. Et qñq; sũt rubee, aut fusce vehemẽtis doloris: ⁊ iste sũt difficil' cure p̃cipue quũ ex eis currit [f] ⌈sanies⌋ fetida. Et qñq; est ex eis illud, qđ est cãcer corrũpẽs figurã nasi, ⁊ dolorẽ faciẽs, cũ extẽsione sua vehemẽti. Et ille est, q est fusci coloris, male gñonis valde, in pfũditate plima, cui⁹ via est blãdimẽtũ sine icisione, ⁊ rasione. Uerũ iter cãcrũ, ⁊ hemorroides malas distat: qm̃ caro nata, si ẽ post egritudies i capite, ⁊ catarros, est hemorroides: ⁊ si nõ est ƀm illõ: imo accidit post claritatẽ nasi, ⁊ ꝑuatiõnẽ cursus, est cãcer: ⁊ ꝓpe si fuerit ante aduẽtũ ei⁹ i cerebro [g] ⌈egritudies melice⌋ ⁊ fuĩt ꝑncipiũ ei⁹ sicut cicer, aut auellana, ⁊ icepit augmẽtari, ⁊ acciderit i palato durities. Et cãcer qdẽ vt in plib⁹ est nõ hñs saniẽ, ⁊ cursũ ad [h] ⌈palatũ:⌋ imo est sicc⁹ dur⁹: ⁊ hemorroides qñꝫ elõgant, ⁊ fiũt hemorroides pẽdẽtes: ⁊ qñꝫ elõgant adeo, ꝙ ex naso egrediũt, ⁊ palato. Et oẽs medicie q̃ ꝯferũt alarnabet, ꝯferũt hemorroidib⁹: ⁊ qñq; neciuꝫ est, vt frãgat eaꝝ v̄tus.

¶ De cura. Cap. XII.

Uecũq; illaꝝ sũt ex diuisiõe prima, icidunt cũ cultello [i] ⌈puo⌋ deide radunt cũ rasorio [k] ⌈multũ.⌋ Et q̃ sunt ex diuisione scđa, melius est vt [l] ⌈coquãt⌋ aut cuꝫ medicinis q̃s dicturi sumus: aut cũ igne, aut cũ cauterio puo sbtili [m] ⌈et⌋ icidãt cũ rasorio exhẽdo, qđ in naso est ex additionib⁹, ⁊ supfluitatib⁹. Et melius qdẽ rasoriũ est illud, qđ est vt embuba: deide effundant in nares post illud acetũ ⁊ aq̃. Qđ si melioret post ipsuꝫ anhelit⁹, ⁊ remoueat oppil'o, bonũ est: ⁊ si nõ, tunc iã remanẽt ex eis in pfũdo relique: tũc ergo neciũm est vt admistret serra filosa: ⁊ eius ẽt modus est, vt sumant illa ex capillis, aut seta, ⁊ ligent ita vt ligatura illa fiat, sicut serra hñs dẽtes, ⁊ imittat in acum de plũbo icuruatã, itromittẽdo p nasuꝫ donec egrediat ad palatũ: deinde serret cuꝫ ea residuũ carnis exhẽdo eã ex duob⁹ laterib⁹, sicut fit cũ serra: deinde accipe embubã ex plũbo, aut ex pẽna, ⁊ volue sup eã pãnũ, ⁊ pulueriꝫa sup eũ medicinas hemorroidaꝝ: sicut medicamẽ de chartis, ⁊ medicamẽ andarõ ⁊ reliq̃ que dicem⁹ post, ⁊ itromittim⁹ ipsam in nasum, vt remaneat locus anhelit⁹ aptus: ⁊ qñ fit rasoriuꝫ sicut luna, ſꝫ est vt embuba, pol'e est vt ꝯsequat eo volũtas ex mũdificatiõe. Et qñ admistrãt in hemorroidib⁹ instrm̃ icisionis, ⁊ abrasiõis, ⁊ medicine corrosiue, opꝫ vt sternutet post illud, dõec [n] ⌈destruat⌋ õis putredo, ⁊ serratura. Medicie ṽo qb⁹ curant ille, q̃ ex eis leues sunt: sũt sicut tẽta fcã ex cortice gñati ꝯtrito cũ aq̃, donec ꝯficiat, ⁊ admistret illud sine cessatiõe. Est. n. exptũ, ſꝫ est tardi iuuamẽti. Aut tenta ex vsnẽ viridi pura. Aut ex pulpa colloqntide. Aut ex nuce cupssi cũ aliq̃to ficuũ administret aliqb⁹ dieb⁹. Aut tẽta sbmersa in succo [o] ⌈ozimi⌋ solũ: aut submersa in aq̃ eius: deide puluerizet sup ipsam siccuꝫ [p] ⌈eius,⌋ aut in vino ⁊ puluerizet sup eã [q] ⌈tritũ ozimi:⌋ aut ex ꝯgelato aque vtriusq; granatoꝝ ꝯtritoꝝ cum cortice ⁊ pulpa. Aut tenta cũ melle ⁊ [r] ⌈oleo ros.⌋ iterata in die, aliqb⁹ vicibus. Aut isufflatio ex arsenico, ⁊ calcãto ꝯtritis cũ aceto, ⁊ exiccatis. Medicine ṽo qb⁹ ille curant, q̃ chronice fiunt, sunt tente, ⁊ pulueres, ⁊ vnguẽta fcã ex eis, q̃ sunt sicut alumẽ, ⁊ myrrha, ⁊ ęs vstũ, ⁊ cortices ęris, ⁊ radix lilij albi, ⁊ calcãtum, ⁊ colcotar, ⁊ atrimẽtũ, ⁊ nitruꝫ: fiãt ex eis cũ vino: aut aq̃ [s] ⌈ozimi,⌋ aut aq̃ amboꝝ gñatoꝝ cũ pulpis ⁊ corticibus tẽte: aut isufflationes admistrent. Si aũt nõ ꝯferũt fiat tẽta ex huiꝰ aq̃s, sup quã puluerizet res plima ex calcadis, ⁊ colcotar, ⁊ alcali, ⁊ flore ęris: ⁊ atrimento, ⁊ alumine ƀm eq̃litatẽ. Et rectius qdẽ est v admistrent post [t] ⌈icisionẽ.⌋ Si ṽo illud nõ adiuuat, tũc admistret alchalidicõ. Etiã dcm̃ est, ꝙ semẽ serpẽtarie sanat hemorroidas nasi, et si fuerint cãcerose [u] ⌈tũc exꝑmat⌋ vua que est sup extremitatẽ luf [x] † ⌈ ⌋ serpẽta. ⁊ ibibat ide lana, ⁊ itromissa in ãbas nares, destruet carnẽ additã, ⁊ cancrum. Alarnabet ṽo est rectius vt curet cura manus. Et illđ qdẽ post diminutionẽ repl'onis a corpe, ⁊ capite. Si aũt fuerit leuis, admistrabis ex medicinis vlceꝝ medicinas fortes, sicut insufflationẽ factã ex alumis ⁊ myrrhe ãboꝝ añ. ptẽ. j. colcotar gallaruꝫ amboꝝ añ. ptẽ. 5. sufflent in ipso, aut fiat ex eis tẽta. Et medicamen qđ. G. eligit est, vt sumat aqua duoꝝ gñatoꝝ expssoꝝ cũ corticib⁹, ⁊ pulpis suis: ⁊ decoctoꝝ decoctione pauca, deinde ponant in vase plũbi: deide sumant [y] ⌈scope⌋ ⁊ terãt tãdiu, donec fiãt sicut massa, ⁊ imbibat ex tãta q̃ꝫtitate succi ãboꝝ gñatoꝝ, q̃ꝫtum fiãt lenes: deinde fiãt ex eis collyria lõga, ⁊ itromittãt in nasuꝫ ifirmũ, ⁊ dimittãt in ipo post qescat in qbusdã horis, ⁊ exhãtur a naso, ⁊ liniat nasus tũc, ⁊ palatũ cuꝫ succo ãboꝝ, ⁊ pseueret ƀm h̃ regimẽ: est. n. iuuatiuũ vlceꝝ, ⁊ hemorroidaꝝ ⁊ ex eius qdẽ iuuamẽtis est, ꝙ ipm nõ efficit dolorẽ de quo sit curãdũ: ⁊ qñq; aggregat illud ex tribus gñatis pontico, ⁊ acetoso, ⁊ dulci. Si g̃ hemorrois fuerit fortis dura addat ex acetoso. ⁊ si fuĩt plime humiditatis, addat ex põtico. Quidã ṽo eoꝝ qui post. G. fuerũt, addiderunt qñq; in ipso paꝝ colcotar, ⁊ salis ãmoniaci, ⁊ floris ęris. Et ex eis q̃ [z] ⌈ꝯferũt eis,⌋ ẽ medicamẽ citrinũ, ⁊ medicie acute corrosiue ipoꝝ sufflate i ipso: ⁊ qñ apãt, dimittat dõec qescat: postea administrent cera, ⁊ oleũ, ⁊ mel: deide remouet isufflatio, post remouet dimissio, sine cessatione fiat illud, donec cadãt. Et xilocarate, ⁊ nabatie hũide iã expte sunt: nã quũ ipse iplent lana, ⁊ itromittunt in nasuꝫ corrodũt alarnabet, sicut corrodũt verrucas. Et nux cupressi est iuuatiua ẽt. Et ex eis, que expti sum⁹, est vt terat atrimẽtuꝫ viride sicut alcohol, ⁊ sufflet i naso mane ⁊ sero: sanat. n. Et qñ abscindit alarnabet, tũc ex medicinis retinẽtib⁹ sanguinẽ ei⁹, est lutũ ifusuꝫ cũ aq̃ frida ita vt fiat lutuꝫ grossum, ⁊ ifrigidet valde, ⁊ liniatur eo nasus.

¶ De sternutatione. Cap. XIII.

Ternutatio ẽ motus ꝓprius cerebri ad expellẽdũ hũorẽ, aut [⁊] ⌈mãm aliã⌋ cũ auxilio aeris narib⁹ attracti subito, p viaꝫ nasi, ⁊ oris. Et sternutatio qdem cerebro est, sicut tussis pulmoni, ⁊ eis q̃ sequũt ipꝫ. Quidã aũt existimauerũt, ꝙ cerebrũ nõ [?] ⌈redit⌋ ad sternutationẽ, nisi qñ ꝯuertit humor nociuus in aerẽ, ⁊ exhit eũ cũ aere narib⁹ attracto: ⁊ illud nõ est necessariũ: imo nõ idiget aere in h̃, nisi vt sit corpus plenũ aere cuius attractio ad ptẽ humoris sit ꝯtinua. Quũ ergo [ꝑ] ⌈cõprimit⌋ aer totus motu lacertoꝝ

---

a A. ramich
b —— A.
c A. althea
d A. embrocet
e A. alarbian
f A. virulentia
g A. accidentia melãcholica
h A. guttur
i A. subtili
k A. bono. Alia lra. excorticant cuꝫ excorticatorio perfecte
l A. cauterizet
m A. aut
n A. excutiatur
o A. habach
p A. ex eo
q A. tritura habach
r A. rosis
s A. habach
t A. scarificationem
u A. ⁊ quũ exprimitur
x † A. idest
y A. fecces vel residentie
z A. eradicãt eas
⁊ A. nocumentũ aliud
? A. declinat
ꝑ A. cõmouet

pectoris, ⁊ velaminis laborioso, ⁊ expellit̄ ab interiorib⁹ ad exteriora, cogit cū festinatione ptes suas lõgiores ex pectore ad exitū, ⁊ est adiutus ad expulsionē, ⁊ ad victoriā, qm̄ ipm cōmittat̄ cōmotio aeris qui seqtur ipm, ⁊ adiuuat virtutē expulsiuā ad incidēdam mām, ⁊ expellendum eā. Et sternutatio qdē est nociua valde in pncipio catarri, ⁊ corize ꝓpter necessitatē qetis, quā hʒ humor in quo querit̄ maturatio. Et qñqʒ multiplicat̄ in febribus, ⁊ eis silibus tm̄: ꝙ deijcit vtutē, ⁊ replet caput supfluitatibus. Et qñqʒ excitat in febribus [a] ⌈scotomiā: ⌋ q̈re opʒ vt sit festinatio in retētione eius, [b] ⌈vt nō attrahat singultū nocētem ⌋ cōmotione sua. Et sternutatio qdē est que accidit in pncipio paroxismoꝝ febrium. Indi vo existimauerūt, ⁊ nō [c] ⌈excesserūt veritatē ⌋ ꝙ ꝯueniētior situuʒ capitis sternutātis in ea est [d] ⌈vt sit ante ipm nō intuēs oppositionē forme, neqʒ sit ꝯuersum: nō ergo ꝯsequet̄ euʒ malitia. ⌋ Et sternutatio qdē est ex reb⁹ magis iuuatiuis ad excicādum caput, quū mā aut est pauca que expelli potest, q̈zuis nō sit matura: aut est vētosa q̈zuis sit plurima: aut est vaporosa: nā sternutatio est ex reb⁹ magis valētib⁹ ad replōnē vaporosaʒ in capite: aut est grossa [e] ⌈que nō ⌋ est digesta: si aūt est plus hoc tūc sigt fortitudinē cerebri. Et ꝓpter hoc ille cui⁹ mors est ꝓxima, nō pōt sternutare. Et ille cui ex eis adhibent̄ ea que sternutare faciūt, ⁊ nō sternutat, nō sperat̄ vt sanet̄ vnq̄ʒ. Et ipsa est ex eis que adiuuāt ad expellēdas supfluitates retētas, ⁊ faciūt partū facilem, ⁊ egressionē secūdine: ⁊ sedāt grauitatē capitꝭ. Uerū ipsa nocet ei in cuius capite est mā: que idiget qete ad hoc vt maturet̄: ⁊ vt nō calefiat illud qd̄ sequit̄ eā, ⁊ vt non moueat̄ timēdo ꝙ attrahatur ad ipsam aliud ab ipsa, ⁊ ipsa est nociua ēt ei in cuius pectore est materia plurima, aut cruda.

¶ De medicis ꝓhibētib⁹ sternutationē. Ca. XIIII.

Sex eis que ꝓhibent sternutationē, sunt oleū rof. ⁊ oleū de [f] ⌈salicibus ⌋ que vehemēter sedāt eam. Et qñqʒ ꝓhibet̄ si sorbitio cal'a sorbeatur, aut balneet̄ caput aq̄ [g] † ⌈ ⌋ ⁊ effundat̄ oleū calidū in ambab⁹ auribus, ⁊ resupinatio sup puluinar cal'm positū sub collo: ⁊ odoramentū pomoꝝ, ⁊ [h] ⌈nesrim, ⌋ ⁊ silr odoramētū spōgie marine est ex eis que abscindūt eā, ⁊ cogitatio, ⁊ [i] ⌈sollicitudo eoꝝ ꝑ que remotio fit ab ea, ⁊ per que ipsa abscindit̄. ⌋ Infātes vo iuuant̄ eo qd̄ fluit ex renib⁹ sanis positis sup ignē, ⁊ assatis, ⁊ sumant̄ anteq̄ʒ coquant̄, ⁊ accipiat̄ illud qd̄ currit ex eis, ⁊ narib⁹ sugat̄, aut fiat ex eo caputpurgiuʒ. Et ex eis que ipsam ꝓhibent est vehementia tolerātie in ipsa [k] ⌈⁊ vt retineat̄ ⌋ ⁊ est medicamē sufficiēs eique est debilis. Et ex eis que ꝓhibēt ipsaʒ, est fricatio oculi ⁊ auris, ⁊ extremitatū, ⁊ palati, ⁊ fortitudo [l] ⌈oculi ⌋ ⁊ vehemētia ei⁹, ⁊ eructuatio, et [m] ⌈palpitatio ⌋ aspectus [n] † ⌈ ⌋ ad supiora, ⁊ iuolutio, ⁊ ꝑmutatio, ⁊ inunctio lacertoꝝ cum oleis humectātibus, ⁊ ꝓprie lacertoꝝ mādibulaꝝ, ⁊ pcipue ꝓfundatio somni: ⁊ [o] ⌈timor excitationis ꝓcedentis, ⌋ ⁊ cautela a puluere ⁊ fumo.

¶ De facientibus sternutationem. Cap. XV.

Sunt helleborus alb⁹, ⁊ castoreū, ⁊ ꝯdisi, ⁊ piper, ⁊ sinapis, aggrega ea: aut singulariter accipe, ⁊ cū penna appone ea in naso: aut accipiant̄ piretrum, ⁊ gallia [p] ⌈ꝯtrita ⌋ ⁊ ruta siluestris, ⁊ aloes, ⁊ ex eis fiat linimētū: leuia vo sternutationē faciētia sunt opium, quuʒ odorat̄, ⁊ stipites albedarūgi, ⁊ aristol. ⁊ rosa cū suis pilis. Et ipsa ē ex eis que faciūt sternutare calefactos, ⁊ linimētuʒ interioris ptis nasi ex medicamine sternutationis ꝓuocatiuo, rectius est, q̈ʒ insufflatio eius in ipsum.

[a] A. fluxū sāguinis nariuʒ vehementem
[b] A. sed ipsa resoluit singultuʒ materialē cum
[c] A. numerant̄ inter veridicos
[d] A. ꝙ sit anterl⁹ ei⁹ corā pectore, ñ ītuēs ad diuersas ptes, neqʒ declinās valde ad anterius, aut posterius, ⁊ tūc nō aduenit eis malitia vl' nocumētum
[e] A. sed
[f] A. kalef
[g] † A. calida
[h] A. alsauich
[i] A. remotio fātasie ab ea qñqʒ abscindit ipsam
[k] A. q̄ñ retinet ipsam
[l] A. aptiōis oris Alia lr̄a. fortis saltus
[m] A. ituitus vel
[n] † A. i vno loco
[o] A. cautela ab excitatōe subita
[p] A. in suffumisio

¶ Res que cadunt in naso. Cap. XVI

Sternutet hn̄s id cuʒ aliqbus medicinis, ⁊ intromittant̄ in os eius, ⁊ nareʒ sanā: quūqʒ sternutauerit egrediet̄ ex ea res: ⁊ ista sunt [q] ⌈quasi ⌋ ex eis quaꝝ rel'o ꝑterijt.

¶ De desiccatione nasi. Cap. XVII.

Quādoqʒ fit ꝑꝑ calitatē. Et qñqʒ fit ꝓpt̄ siccitatē vehemētē. Et qñqʒ fit ꝓpt̄ humorē viscosuʒ [r] ⌈quo exiccat̄ ⌋ ⁊ curatio vniuscuiusqʒ eoꝝ est manifesta. Et res magis iuuatiue in ipa sūt olea, ⁊ succi fridi, ⁊ hūidi: ⁊ extractio hūoris si fuit post lenificationē ei⁹ cū aliq̊ oleo, aut succo ita vt [s] ⌈nō egrediat̄ illud cui⁹ nō qrit̄ egressio. ⌋

¶ De pruritu nasi. Cap. XVIII.

Quādoqʒ fit ꝓpter vaporē cal'ʒ. Aut ꝓpter catarrum [t] ⌈calidū ⌋ si est. Aut ꝓpt̄ catarrū fortis cursus, q̈zuis sit fridus. Et qñqʒ fit ꝓpt̄ bothor. Et qñqʒ fit ꝓpt̄ motū flux⁹ sanguinis nariū, ⁊ est ex signis crisis, ⁊ ex signis variolaꝝ, ⁊ morbilli, fm ꝙ scies i loco suo. Et cura vniuscuiusqʒ eoꝝ est cū eo qd̄ scit̄ ex pncipijs facilis.

¶ Fen sexta de dispositionibus lingue, ⁊ oris.

¶ De anatomia oris ⁊ lingue. Cap. I.

Os est mēbruʒ necēium ad hoc vt ꝑueniat cibus ad ꝯcauitatē inferiorē, ⁊ cōicat in h̄ vt ꝑueniat aer ad ꝯcauitatē supiorem. Et ꝯfert in expulsione supfluitatū aggregataꝝ in ore stōi, quū [v] ⌈elongat̄ ⁊ ⌋ fit difficilis eaꝝ expulsio ad inferiora: ⁊ est vas vl'e mēbroꝝ ꝓlocutionis in hoie, ⁊ vociferationis in reliqs aialib⁹ vociferātib⁹ ex sufflatione. Et lingua, q̄ est mēbruʒ eius, est ex instr̄is ꝯuersionis cibi masticati, ⁊ icisio vocis: ⁊ extractio lr̄aꝝ: ⁊ ad ipsam ꝑtinet discretio gust⁹, Et cutis supficiei ei⁹ [x] ⌈iferioris ⌋ ē ꝯtinua cū cute meri, ⁊ iteriore pte stōi. Et cutis [y] ⌈strata ⌋ ē diuisa i duo media corā cōmissura [z] ⌈neruali: ⌋ ⁊ iter illa duo est cōitas in ligamētis [⁊] ⌈⁊ ꝯtinuatiōe. ⌋ Et tu iā sciuisti lacertos ei⁹ motiuū ⁊ sensibilē. Et melior liguaꝝ fm potētiā bn̄ loquēdi est illa, q̄ cōmensurata est in lōgitudie, ⁊ latitudie sua, q̄ est subtilis apd̄ extremitatē suā exteriorē. Et qñ ligua ē magna ⁊ lata valde, aut ꝑua sic̄ spasmata, hn̄s eā nō est potēs loq. Et sb̄a qdē lingue est caro moll', alba, quā [ꝯ] ⌈coopuerūt ⌋ vene ꝑue itrātes, sāguinee [ꝝ] ⌈rubee ex colore ei⁹ ⌋ q̈re alie sūt vene, ⁊ alie sūt arterie: ⁊ i ipa sūt nerui pl'es ꝓcedētes ex neruis. iiij. veniētib⁹ ad ipsā, q̊s iā dixim⁹ i anatomia neruoꝝ. Et in ipa est ex neruis ⁊ venis vltra q̄ʒ credat̄ eē i suo sili. Et sub ea sūt duo orificia, q̄ ābo igredit̄ stilus, ⁊ sūt fōtes saliue, q̄ ad carnē ꝑueniūt glādosā, q̄ est i radice ei⁹, ⁊ noiant̄ gn̄atiue saliue. Et isti duo fōtes noiant̄ duo hauritoria saliue: ꝯseruātes rorē lingue. Et pāniculus qdē q est in circuitu ei⁹, est ꝯiūct⁹ cū pāniculo toti⁹ oris, ⁊ vsqʒ ad meri, ⁊ stōm. Et sub ligua sūt due vene magne virides, ex qb⁹ ꝓcedūt vene pl'es, ⁊ noiant̄ due ranine.

¶ De egritudinib⁹ lingue. Cap. II.

Quādoqʒ accidūt ligue egritudines faciētes nocumen

[q] — A.
[r] A. qui exiccat̄ in eo
[s] A. egrediat̄ qd̄ est inobediēs egressioni
[t] A. acutum
[v] A. Alia litera. est ipolis, aut
[x] — A.
[y] A. alnatha
[z] A. alfecbi
[⁊] — A.
[ꝯ] A. ꝯtexerunt
[ꝝ] A. ⁊ rubificat̄ color ei⁹ cū eis: ⁊ ex eis

tum in motu eius, aut ita vt destruat̃, aut debilitet̃, aut mutet̃. Et qñq; accidũt ei accidẽtia faciẽtia nocumentũ ei in sensu tactꝰ, ⁊ gustus: ita vt destruat̃, aut debilitet̃, aut mutet̃: Et qñq; destruit̃ vnꝰ duoꝝ sensuũ eius sine altero, sicut gustus sine tactu ꝓpterea q̄ egritudo potentiã habet[a] ⌈euacuandi nocumentũ cũ ⌋debiliore duaꝝ virtutũ. Et egritudo qdẽ qñq; est malitia cõplõnis, ⁊ qñq; est official: aut ex magnitudie, aut ꝑuitate, aut corruptiõe figure, aut corruptiõe sitꝰ: q̄re nõ dilatat̃ priꝰ, neq; ꝯstringit̃, aut ex resolõne singl'aris[b] ⌈ꝯpositi. ⌋Et qñq; ẽ egrido cõposita, sicut vnũ apatũ. Et qñq; est nocumẽtũ[c] ⌈ ⌋in ipso ramo nerui q est ei ꝓprius. Et qñq; ledit̃ etiaz cũ cõitate stõi: ⁊ qñq; ꝑ cõitatẽ pulmonis ⁊ pectoris. Et lingue qdez cõplexio qñq; significat̃ ex pte[d] ⌈ ⌋saporis vicẽtis in ea ex eo, qđ sentit̃ simile acetositati, aut dulcedini: aut insipiditati: aut amaritudini: aut abhominationi generate a putredine: aut ponticitati: aut stipticitati. ⌈[e]Quũ sigtio tñ ⌋ex eiꝰ colore ⁊ ex eo qđ inuenit in sapore qñq; ꝑtransit ipsam vsq; ad egritudines plures alioꝝ mẽbroꝝ. Rubedo nãq; eius, ⁊ ꝓprie cum aspitate, sigt apata sanguinea in partibꝰ capitis, ⁊ stõi, ⁊ epis: ⁊ albedo ipsiꝰ qñq; sigt frigꝰ stõi, ⁊ epis, ⁊ dñiũ phl'atis in capite. Et qñq; sigt icteritiã[f] ⌈si⌋ color corporis est diuersus. Et sapor eius sigt humorẽ dñantẽ in corpore toto, aut stõ ⁊ capite. Et qñq; significatio eiꝰ habet̃ ex pte humiditatis, ⁊ siccitatis sue. Et siccitas qdẽ sentit̃ ꝃz duos modos: quoꝝ vnus est cũ claritate supficiei lingue, ⁊ hec est siccitas[g] ⌈leuis. ⌋Et ꝭa est cum cursu humoris[h] ⌈ꝓfundi ⌋viscosi qui est in ipsa, quã calor iam exiccauit: ⁊ hoc nõ significat siccitatẽ in substãtia, imo humiditatẽ viscosaz aggregatã in ea: aut ex catarro: aut ex vaporibꝰ grossis spissis. Et hoc est ex eis q̄ faciunt errare medicos, q quũ cognoscũt ex infirmo dispõnẽ exiccatiõis oris, nõ discernũt inter modũ q est añ ipsam, ⁊ inter eã. Et aspitas qdez seqtur siccitatẽ: ⁊ planities sequit̃ humiditatẽ. Et qñq; significat̃ lingue dispositio ex dispõne motꝰ eius apud loquelã, ⁊ ex dispõne diminutiõis eius, ⁊[i] ⌈lenitatis ⌋ipsius, ⁊ dispõne grossitie ipsius, ita vt[k] ⌈minuat̃ ⌋oi hora, ⁊ grauet̃ motꝰ eius: ⁊ sigt repletionẽ sanguinis, aut humiditatis: ⁊ qñq; sigtur eiꝰ dispõ ex apatibus, ⁊ bothor, q̄ accidũt in ea. Et tibi qdẽ pole erit exponere modos significationũ ex hac acceptiõe, postq̄ cõprehenderis principia vniuersalia iam preterita, ⁊ particularia que[l] ⌈ostendi⌋.

¶ De curationibus lingue. Cap. III.

Uãdoq; est curatio eiꝰ cũ cõitate, quã hẽt cũ capite, aut stõ ꝑ id qđ rectificat ambo: ⁊ est ex eis, quoꝝ vnũquodq; sciuisti in suo capitulo. Et qñq; est curatio ipsius, cura ꝓpria cũ potionibꝰ euacuãtibꝰ fluxũ ventris, q̄ sũt magis iuuatiue q̄ illa q̄ vomitũ faciũt, ⁊ ꝑmutãt cõplexionẽ: aut stipticis: aut resolutiuis incisiuis subtiliatiuis, quaꝝ quũ bibunt̃ ṽtutes ad ipsam ꝑueniũt: Et opportuniꝰ qdẽ bibunt̃ hmõi post cibum. Et qñq; curat̃ collutionibꝰ oris, ⁊ fricationibus, ⁊ gargarismis, ⁊ olis, ⁊ pill'is retẽtis in ore factis ex spẽbus que habent virtutes preditcas ꝃm necessitatem. Et melius qdem est vt sumant̃ cõpresse: Et oportet vt caueatur in administratione medicinaꝝ oris ⁊ lingue, quum fuerit ex genere earuz, que nocent gutturi ⁊ pulmoni, vt non attrahatur aliquid ex cursu earum ad ipsa.

¶ De corruptione gustus. Cap. IIII.

Ocumẽtũ ingredit̃ i gustu ex tribus modis: ⁊ totũ illđ est qñq; cũ cõitate: ⁊ qñq; ꝓpter egritudinem propriam ex malitia complexionis, aut egritudine officiali: aut communi, ⁊ signatur per illud quod innuimus.

¶ De cura. Cap. V.

Ura eius, si est cũ cõitate, est vt cognoscas dispõnem cerebri, ⁊ rectifices eã cũ eis que te docuimus in capl'o egritudinuz cerebri: aut dispõne stõi: ⁊ tũc si cã fuerit repletio ⁊ humor malus, oportebit vt euacuet̃. Nã si fuerit acutꝰ euacuet̃ cum eo qđ fit vt hierapiĉ: aut pill'is cochijs, ⁊ pill'is factis ex scamõea ⁊ pulpa colloqntide ⁊ sale naptico. Et si fuerit grossus, tunc oportebit vt euacuet̃ cum hieris, ⁊ administrent̃ gargarismata dicta in capl'o mollificationis lingue, ⁊ cibet̃ patiens cibis acutis, sicut cepis, ⁊ alleis, ⁊ sinapi, ⁊ aceto.

¶ De mollificatõe ligue, ⁊ grauitate eiusdẽ, ⁊[m] ⌈destructione introitus ⌋in sermonem. Cap. VI.

Lingue mollificatio est ex sũma spẽꝝ[n] ⌈nocumẽtoꝝ lingue p̄dictoꝝ ⌋in eis que p̄terierunt. Et cã[o] ⌈qdem nota ⌋qñq; est ex humiditate sanguinea[p] ⌈aut ⌋aquosa. Et qñq; ẽ ꝑꝑ cãm primã in cerebro. Et qñq; ẽ ꝑꝑ cãm in[q] ⌈la certo ⌋mouẽte eã: aut ramo veniẽte ab ipso ad eaz: Et tu scies que fit cũ cõitate cerebri, ⁊ que fit absq; cõitate, ex eis in qbus inuenit̃ dispõ in reliqs membris acqrentibus ex cerebro sensuz ⁊ motũ. Et qñz sigt ꝙ materia sit sanguinea, rubedo lingue, ⁊ caliditas eius. Et qñq; sigt ꝙ mã sit subtil' aquosa, multitudo cursus saliue subtilis, ⁊ paucitas iuuamẽti ex resolutiuis, ⁊ iuuamẽtũ ab eo in q̊ est stipicitas. Et qñq; ꝑuenit mollificatio lingue ad hoc vt ꝑuet loquelã: aut fiat difficilis vt alteret̃: ⁊ ex ea qdem ẽ afefe ⁊ altetẽ. Et ex pueris sunt qdã, spatiũ defectꝰ quoꝝ a locutiõe ꝓlõgãt̃. Et ex eis qdẽ, q vtunt̃ tata in locutiõe sua. Et est aliqs, cui quũ accidit egritudo cal'a, soluit̃ lingua eius ꝑꝑ liq̄factionẽ humiditatis[r] ⌈annexe cũ lingua ⌋retente in radice nerui eius, ⁊ ꝓpter hoc fit puer[s] ⌈althaga ⌋⁊ quũ fit adolescens ⁊ tempat̃ hũiditas eiꝰ fit loquẽs expedite.

¶ De cura. Cap. VII.

Portet vt mũdificet̃ corpus cũ hiera minore: deinde cũ hieris maioribꝰ: deinde intẽdat̃ ꝑs capitis cũ medicis sibi ꝓprijs. Et si existimat̃, ꝙ cũ hũiditate dñet̃ sanguis, phlebotoment̃ vene lingue, ⁊ vẽtoset̃ mẽtũ: deide curet̃ cũ gargarismis, ⁊ fricatiõe ligue, ⁊ assiduatiõe motus eius post euacuationẽ. Et tu qdẽ iã sciuisti duo ꝓma capl'a in regimine egritudinũ capitis. Medicine ṽo ꝓprie loco, que sunt[t] ⌈ꝃm pl'imũ esse sũt ille que sunt ⌋cum resolutiuis incisiuis ⁊ subtilatiuis, ⁊ gargarizatio cũ aqs eaꝝ, ⁊[u] ⌈empl'a ⌋facta cũ eis ⁊ sunt sicut origanũ, ⁊ albasce, ⁊ sinapis, ⁊ piretrũ, ⁊ cortices radicis capparis: imo sicut sinapis, ⁊ ꝯdisi: ⁊ totũ illud cũ eo qđ fit sicut almuri ⁊ acetũ sqllitícũ. Et qñq; iuuat̃ ex fricatiõe lingue facta cũ sale amoniaco[x] ⌈⁊ cũ. ʒʒ. ⁊ cepe ⌋ita vt ex ea currat saliua pl'ima: Et oxymel sqlliticum qñ administrat̃ ad gargarizãdũ, aut ad colluendũ os, ꝯfert valde. Et acorꝰ est bonꝰ mollificatiõi lingue, ⁊ ḡuitati eiꝰ. Et qñ mollificatio fit vehemẽs, ⁊ ꝓhibet locutiõez, tũc sumat̃ aliqd euforbij, ⁊ ꝯdisi, ⁊ assiduet̃ fricatio lin

a A. ponendi nocumentum in

b —— A.

c † A. ꝓꝑũ ⁊ qñz est cũ cõitate cerebri, ⁊ tũc non euacuat̃ a cõitate pomoꝝ maxillaꝝ. ⁊ labioꝝ ꝃm plurimũ, ⁊ qñq; cõicant̃ reliqui sensus quũ non est nocumentuz

d † A. coloꝝ albi ⁊ citrini ⁊ rubei ⁊ nigri: ⁊ ex parte tactus eius: ⁊ ex parte

e A. Quãuis

f A. quãuis

g A. vera

h A. glutinosi

i A. leuitatis

k A. impediat̃ i loquella

l A. Alia litera secunt̃ ea ⁊ lingua nocet̃ simpl'r, vel singl'r. ⁊ qñq; nocet̃ cum cõitate cerebri, aut stomachi. ⁊ q̄ neruꝰ lingue est ꝯtinuꝰ cũ numero neruoruz, non euacuat̃ qn aut sint illi nerui ꝯueniẽtes ei i motu, nõ impediẽtes: q̄re erit dispositio de locutiõis, vl' recte locutionis, aut sint impediẽtes nõ ꝯueniẽtes facilitati eius, q̄re erit tata, vl' impedimẽtũ loqlle, i qua sepiꝰ ꝓnuntiat̃ tata, ⁊ sil'ia. ⁊ qñz cadit tata seu nocumentũ locutiõis, ⁊ sensus tactꝰ, vl' gustus existit, ꝓꝑea ꝙ neruꝰ imbibit virtutẽ a neruo alio sẽtiẽte quousq; dissoluatur

m A. alchalel ingrediente

n A. mollificatio nũ predictarum

o A. Alia litera est nota ⁊

Alia litera
p —— A.

q A. neruo

r A. facientis in lingua thatha

s A. loquẽs altha

t A. in pluribus dispõnibus sunt fricatio

v A. collutio ou

Alia litera
x A. cũ terentiabi aut almasal

gue, ꝛ radicis eiꝰ cũ ipis. Et oꝫ vt ponãt iste medicine, ꝛ eaꝝ siles sup collũ ẽt. Et qñz fiũt ex istis medicinis ꝛ silibꝰ eiꝰ pille ꝯfecte cũ eis, q̃ ꝓhibeãt eas a velocitate resolutiõis, sicut est laudanũ, ꝛ a[dragagãtũ], ꝛ gũma pini. ꝛ gũme viscose. Descriptio pillulaꝝ q̃ tenẽt in ore sb lingua ꝯferẽtes mollificatiõi, ꝛ b[casui]eiꝰ. glũtinis alibat. ʒ. ij. ase fetide. ʒ. j. fiãt ex eis pille sicut cicer, ꝛ teneant sb lingua. Et ex eis q̃ expta sunt in hoc caplo, est gargarismꝰ ex sale ãmõiaco, ꝛ pipe, ꝛ sinapi ꝛ piretro, ꝛ baurac, ꝛ. ʒʒ. ꝛ staphisagria, ꝛ origão, c†[ ] ꝛ sansuco, d[ ] ꝛ sale naptico, terant ꝛ cribellent, ꝛ fiat cũ eis gargarismꝰ in aq̃ cal'a diebꝰ ꝯtinuis. Et ex electuarijs q̃ indi dixerũt ad hãc rẽ vtilia, ẽ electuariũ cuiꝰ ꝺscriptio ẽ hec. Cymini nigri, cymini karmẽi, cinami grossi, sal'indi oium añ. aur. mediꝰ, pip. lõgi. ʒ. c. pipis. ʒ. cc. zucari sextaria. viij. ꝛ sextariꝰ ẽ. ʒ. vj. ꝛ. ʒ. sumat ex eo oi e[die]. Et qũ resolutiua nõ valuerint, ꝛ existimaueris ꝙ hũiditas sit subtilis, ꝛ currẽs, adiuua te cũ resolutiuis stipticis, sic aldarsisaham ꝑmistũ cũ roß, ꝛ sicut ẽ flos sgnanti cũ spodio. Et multotiẽs qdẽ ꝯfert ei fricatio lingue cũ acetoß stipticis. f[Ipe. n. vehemẽter faciũt cũ resol'one saliue ꝛ cursu eiꝰ ꝭm acetositatẽ]: sicut lac acetosuꝫ ꝛ sicut succꝰ fructuũ, q nõ sũt maturati. Et qñ puer tardat ad loquẽdũ, oꝫ vt assiduet motꝰ lingue eiꝰ, ꝛ fricatio ipiꝰ, ꝛ currat saliua ex ea. Et ꝯfert in hoc ꝓpe, qñ admistrant in fricatõe eiꝰ mel, ꝛ sal gẽma, ꝛ oia q̃ dcã st in caplo cur hũiditatꝭ ligue. Et ex eis q̃ mouẽt liguas eoꝝ, ꝛ soluũt eas, ẽ violẽter facere eos loq.

De spasmo lingue. Cap. VIII.

Spasmus lingue qñz fit ex humiditate viscosa, tẽdẽte lacertos eiꝰ in latitudine. Et qñqꝫ fit ex mel'ia ꝯstringẽte: Et qñqꝫ i egritudinibꝰ acutis accidit spasmꝰ in lacerto lingue ꝭm viã exiccatiõis, ꝛ g[siccitatꝭ.] Et spasmꝰ ẽt qñqꝫ facit apparere nocumentum in sermone.

De cura. Cap. IX.

Non elõgat cura spasmi ligue in canone a cura spasmi vniuersal'ꝑdicta in fen ꝑma huiꝰ libri. Sꝫ ꝭꝫ viã ꝓpriã cura eiꝰ est ꝭꝫ ꝙ h[accidit]. Ex suma illiꝰ st vaporatiões radicis colli cũ eis q̃ sũt sic camemilla, ꝛ corõa regia, ꝛ i[farfasa] ꝛ sansucꝰ, ꝛ anetũ sigillatim, ꝛ ꝯiũctim: Et silr gargarismi cũ oleis eaꝝ. Et impletio oris ex aqs eaꝝ, ꝛ sint tepide. deinde retẽtio eaꝝ in eo spatio aliquo: Et admistratio k[lotiõis oris facte] ex oleis cal'is, ꝛ dulcibus resolutiuis, ꝛ seminibus, sicut fenugrecũ ꝛ q̃ sunt eis silia. Et qñ fuerit in febribꝰ, sint olea administrata sicut oleũ viol', ꝛ oleũ de cucurbita ꝛ l[alkerua ꝛ salicibꝰ] tepidis. Et oꝫ vt embrocent loca ꝑdicta cũ aq̃ tepida, ꝛ succis hũidis tepidis.

De magnitudine lingue. Cap. X.

Quandoqꝫ fit magnitudo lingue a sãguie dñante. Et qñz fit ab hũiditate pl'ima phl'atica, mollificatiua m[excitatiua.] Et qñz magnificat pl'm ita vt egrediatur ex ore, ꝛ nõ capiat. eã os. Et huiuꝫ qdem magnitudinis relationẽ singularem fecimꝰ in caplo apatis n[propter illud] qd ei ꝓpꝛium est ex differentia.

De cura. Cap. XI.

Sanguinea qdẽ, ꝛ fctã ex mã calida curat si assiduat eiꝰ fricatio cũ icisiuiꝭ acetosis, ꝛ stipticis, sic ribes, ꝛ acetositas citri: Et facta ex humiditatibꝰ, si assiduet eiꝰ fricatio cũ sale ammoniaco, ꝛ o[sale cũ cepis] ꝛ aceto post euacuatiões: Aut accipiant. ʒʒ. ꝛ pip ꝛ longũ pip ꝛ sal gẽma, terant bene, ꝛ fricet cũ eis lingua, q̃re reuertet ad mensurã suã, ꝛ ingrediet qd de ea exiuit. Et mollificatio qdem lingue qũ accidit pueris, suffic̃ i ea sollicitudo custodie ꝛ cibatio p[ex passeribꝰ ꝛ volatilibꝰ ambulatiuis.] Quidã hõ iã vẽtosatus fuit ꝛ ꝑcussus est cũ scalpello villꝰ nerui in q[spõdilibꝰ pãniculi] ꝯiũcti cũ lingua: q̃re mollificata ẽ ligua.

De abbreuiatione lingue. Cap. XII.

Quandoqꝫ accidit ꝯtinuatiõi ligamẽti, qd ẽ sub capite lingue, ꝛ extremitati eiꝰ abbreuiatio, ꝛ non ꝑmittit linguã dilatari: ꝛ qñz accidit ꝭm semitam spasmi.

De cura. Cap. XIII.

Eea qdẽ q̃ facta est cã spasmi, iam dcm est. Eiꝰ vo q̃ facta est cã abbreuiatiõis ligamẽti, cura est incisio illiꝰ ligamẽti ex latere extremitatꝭ eius parũp, ꝛ succurer loco cũ dragãto adusto, vt abscindat sanguinẽ: ꝛ sũma q̃ necessaria ẽ ex incisiõe eiꝰ in sol'one ligue, est vt flectat ad supiora palati, ꝛ vt egrediat ex ore. Et si nõ audet incidere ipm cũ ferro pauẽdo, ꝛ timẽdo effusionẽ sanguinis pl'imi, trãseat ad hoc, vt intromittat sub ligamẽto acũ cũ filo, ꝛ disrũpat absqꝫ icisiõe: ꝛ ponat sup mẽbꝝ, q̃ ꝓhibeãt ꝯglutinationẽ. Et st medicine cauterizantes, r[attractiue]. Et si subtiliat in icisiõe eiꝰ cũ cautella venaꝝ, que sunt sub lingua ne adueniat eis incisio, non adueniet cursus sanguinis plurimi.

De apatibus lingue. Cap. XIIII.

Quandoqꝫ accidũt ligue apata calida ꝛ apata s[mollia] phl'atica t†[ ] ꝛ apata dura, ꝛ cãcer. Et signa oiuꝫ illoꝝ manifesta erũt, quũ redierint ad illõ qd dictum est in signis apatũ. Et quandoqꝫ apatur lingua ꝑꝑ potũ venenoꝝ, sicut fungoꝝ, ꝛ opij.

De cura. Cap. XV.

Apostemata qdẽ calida curant in primis cũ phlebotomia, ꝛ sol'one vẽtris: ꝛ illõ meliꝰ ẽ in apatibꝰ lingue, q̃ꝫ vomitꝰ. Et qñqꝫ nõ excusant a phlebotomia vẽarũ. q̃ sũt sb ligua. Deide teneãt sb ligua sua cũ ẽ ꝑncipiũ eoꝝ, succũ endiuie, ꝛ succũ lactuce ꝓpe. ꝛ succũ solatri ꝓpe, ꝛ lac acetosuꝫ, ꝛ aquã roß. ꝛ aquã in q̃ decocte st rose ꝛ succꝰ vge pastoris, u†[ ] ꝛ fricet cũ ꝓficis hũidis: q̃m st vehemẽtis iuuamẽti ad illõ. Si ãt nõ resoluant, ꝛ nõ apiant, idigẽt ad vltimũ maturatis resolutis, qbꝰ fiat gargarismꝰ, sic cũ melle, ꝛ lacte, ꝛ sic decoctio radic x[lilij] ꝛ sic decoctio ficuũ. ꝛ fẽugreci: ꝛ decoctio passl'aꝝ, ꝛ fẽicl'i, Et potꝰ hierepic̃, vt soluat mã y[ ] ab ore stõi. Et sint cibi ex gñe eoꝝ, q̃ maturãt, ꝛ rsoluũt, sic illi q fiũt ex caulibꝰ, ꝛ a triplicibꝰ cũ oleo sisamino: ꝛ si apiant admistrent stiptica i ore, sic decoctio sumac, ꝛ myrti, ꝛ lẽtiũ, ꝛ folioꝝ oliue, ꝛ vinum põticũ. Et qñz vꝫ ad illõ vnguẽtũ fcm ex succo solatri, ꝛ oleo roß, ꝛ lẽtibꝰ excorticatꝭ, ꝛ roß. Si aũt apa est molle phl'aticũ, tũc ꝯfert ei, ꝛ apati calido, i q̃ ẽ vltimꝰ status eiꝰ, vt ꝯburat radix feniculi, ꝛ ãnectat. Et qñz i hꝫ fiũt caputpurgia z[ ] i qbusdã apatibꝰ cal'is, i qbꝰ ẽ grossitudo cũ h medicamie. ℞. croci ꝛ hiere pic̃ ãboꝝ añ. ꝑtẽ. j. cãfore, ꝛ muschi ẽboꝝ añ. tertiã ꝑtẽ. ʒ. vniꝰ zuccari tabarzet ꝑtẽ vnã ꝛ mediã, resol-

Marginal notes:
a A. ambrachaꝫ
b A. egressioni
c† A. ꝛ nigella
d† A. sicca
e A. hora
f A. Ipsa. n. stringunt cuꝫ ꝓhibitiõe saliue ꝛ cursus eiꝰ cã acetositatis
g A. assationis
h A. dicemus
i A. fassafa
k A. chabisse facti
l A. kalef
m A. tumefactiua
n A. cum eo
o A. aqua lactis
p A. cũ auibꝰ paruis ꝛ colũbinis volare incipientibus
q A. in substãtia pãniculi. Alia litera in vicinitate pãniculi
r A. acute
s ——A.
t† A. ꝛ apata vẽtosa
u† A. ꝛ cortices granatorum
Alia litera x A. liquiritie
y† A. grossa
Alia litera z† A. ꝛ

a A. duorum

uaꝛ ex eo toto pondus danic a⌈ vnius ⌋in lacte puel le, ⁊ fiat ex eo caputpurgiũ. Inqt. G. apata fuit lingua cuiusdã hoīs apate magno, q erat sexagẽari?, ⁊ nõ fuerat ꝯsuet? phl'otomari: q̃re nõ phl'otomaui eũ, sed feci eũ potare pill'as cochias: ⁊ vt lingua ei? inuolueretꝛ empl'is f'ris volui: ƺ ipse erat stult?, inobediẽs medico suo: vidit itaq; in visiõe illa nocte vt teneret in ore suo succũ lactuce, qđ ⁊ fecit, ⁊ sanat? est integre: ⁊ fuit ꝯueniens illđ, ⁊ mirabile. Qđ si apa fuerit duꝝ, tũc oportebit vt subtilietꝛ regimẽ, ⁊ cib? fiat bon?, ⁊ euacuetꝛ hũoꝛ b†⌈ ⌋cũ hieris magnĳ p̃dictĳ, i capl'is p̃dictĳ. ⁊ admistrentꝛ gargarismata subtiliatiua, ⁊ teneantꝛ in ore infusio fenugreci, ⁊ decoctio ei? cuƺ ficub?, ⁊ g̃noꝝ lauri cũ passis mũdificatis: ⁊ teneatꝛ in ore lac mľiebre, ⁊ asininũ, ⁊ cap̃nũ: ⁊ ẽt đcoctio dactiloꝝ, ⁊ ficuũ cũ vīo dulci. ⁊ c⌈ vino ⌋đ vuis: ⁊ cũ melle casiefistľe, ⁊ assiduet lenificatiõeƺ nãe cũ eis q̃ sꝛ vt hiere p̃ue, ⁊ casiafistľe.

b† A. grossus

c A. rob.

ℭ De alchalel in locutione. Cap. XVI.

Iam dixim? q̃daƺ, q̃ oportuit dici de ea in capl'o mollificationis lingue. Nũc ãt dicam? ꝙ caras ⁊ reliq̃ nocumẽta locutõis, qñƺ fiũt ex nocumẽto in cerebro, ⁊ in d⌈ ptib? nerui veniẽtĳ ad linguã, ⁊ mouẽtis ⌋eã. Et qñƺ fiũt in ipso ramo: Et qñƺ fiũt i lacerto ipso. Et illđ iđ qm̃ alchalel, aut est spasm?: aut tetan?: aut durities: aut mollificatio, ⁊ abbreuiatio ligamẽti: aut nodatio a plaga ꝯsolidata: aut apa duꝝ. Et qñq; fit illđ sic̃ scis ex hũiditate ƺ pl'ƺ. Et qñƺ fit ex siccitate. Et qñƺ fit nocumẽtũ in locutiõe ex p̃te apatũ: aut vlceꝝ acc̃ntiũ in ligua, ⁊ p̃tib? ei?. Et qñƺ accidit post sirsen p̃p expl'sionẽ sup̃fluitatis ex cerebro ad neruos: ⁊ in febrib? acutĳ p̃p exiccatiõeƺ eaꝝ. Et qñq; est lingua in h vt detũescã spasmata, ⁊ ẽ rarissimũ. Et h ẽ ex nocumentĳ acc̃nti b? e†⌈ ⌋ab origine. Et qñq; fit nocum̃tũ i s̃mone p̃p cãs lacertoꝝ epiglotĳ, qũ sꝛ extẽsi, ⁊ mollificati. Et hoī qdẽ qñq; est difficilis vociferatio in p̃ncipio rei, qm̃ laborat i mouẽdo lacertos pectoris sui, ⁊ epiglotis sue, ita ꝙ nõ tollerãt laborẽ ip̃ƺ illi lacerti, q̃re fiũt inobediẽtes, qũ ergo respirat in initio dictiõis sue, ⁊ s̃mõis, f⌈ currit ⌋post illđ. Et oƺ qdẽ vt hꝫ hõ g†⌈ ⌋p̃paret se ad loq̃ndũ cũ respiratiõe magna, ⁊ motu pectorĳ magno, imo festinet i ip̃a velociter. Nã qũ ip̃e assuescit illđ, facil'fit ei locutio, ⁊ ꝯsuescit facilitatem in ip̃a. Reliquoꝝ v̄o mõꝝ curatiões iã dcẽ sꝛ in capl'is suis. Et fcõ qđ post sirsẽ cõfert qñƺ phl'otomia duaꝝ venaꝝ q̃ sꝛ s̃b ligua valđ.

d A. Alia litera ortu neruorum venientium ad linguã mouentium

e† A. non

f A. soluitꝛ lingua eius, ⁊ bene loquitur

g† A. Alia litera non

ℭ De ranula. Cap. XVII.

Est similis glãdule dure exñs sub lingua, cui? color est similis colori cõposito ex colore sup̃ficiei lingue, ⁊ venaꝝ q̃ sꝛ in ea: ⁊ est sılis rane, ⁊ cã ei? est hũiditas viscosa.

ℭ De cura. Cap. XVIII.

Expiantꝛ in ip̃sa medicine corrosiue, icisiue, resolutiue, in qb? est sup̃flua exiccatio, sicut sal ammõiac?, ⁊ acetũ, ⁊ sal, ⁊ fricatio cũ flore eris, ⁊ dragãto. Qđ si nõ ꝯferãt, administrentꝛ medicine acute, sic̃ medicamẽ andarõ: ⁊ medicamẽ ascarion: ⁊ medicamẽ oui hũidi dcm̃ in antidotario: ⁊ administratio phl'otomie sub lingua: ⁊ medicine fortes alcola administrentꝛ. Si aũt nõ valuerint, nõ erit excusatio ab op̃atiõe manus. Et ex medicinis laudatis in ea, est vt sumantꝛ origanũ p̃sicum, ⁊ cortices g̃natoꝝ, ⁊ sal, ⁊ fricetꝛ cuƺ eis lingua infantis patiẽs ranulã, qm̃ sanatꝛ eis. Et ex eis que exp̃ta sunt in ea, sꝛ dragãtum adustũ, ⁊ hermodactili ꝯmista cũ albumie oui ⁊ posita s̃b ligua.

ℭ De adustione lingue. Cap. XIX.

Quandoq; accidit illud cã caliditatis in ore stomaci, aut cerebro, q̃ non p̃uenit ad hoc vt sit febris: Aut cã receptiõis reꝝ acutaꝝ: aut salsaꝝ: aut amaraꝝ: aut dl'ciũ: aut p̃p h†⌈ ⌋sitim vehem̃tẽ. Et qñƺ fit p̃p cãs maiores illis, sicut febres acutas, ⁊ apata interiora. Et cura illi? in summa est, qm̃ oƺ, vt p̃hibeatꝛ q de hoc ꝯqueritꝛ, ⁊ p̃prie q est ex egris, ne dormiat sup̃ collum. Et i⌈ vt assidue vtatꝛ oscitatiõe ⌋⁊ ꝯsuescat vti administratiõe pill'aꝝ factaꝝ ex seminibus bateke, ⁊ k⌈ candi, ⁊ citroli, ⁊ cucurbite ⁊ cucumeris, ⁊ tereniabin, ⌋⁊ sılib? illis. Et teneat in ore nucleos p̃ũoꝝ, ⁊ tamarindos, ⁊ zuccaruƺ albaizẽ, ⁊ mucilagines notas, ⁊ succos infrigidãtes. ⁊ humectantes. Et ꝯuenit vt sup̃ ip̃aƺ fiat abstersio si ẽ illic humor viscosus, deide iungatꝛ, ⁊ colluatꝛ os cũ oleis, ⁊ mucilaginib?, ⁊ succis, ⁊ adipe volatiliuƺ. Et qdam hoīes sunt q curant illud fricãdo cuƺ menta.

ℭ De cura fissurarum in lingua. Cap. XX.

Mucilago psilĳ teneatꝛ in ore. ⁊ trãsglutiat eam, ⁊ sumat l⌈ crura ⁊ ⌋pedes ⁊ oua mollia cocta in aqua, ⁊ ex eis que exp̃ta sunt in eis, est butirum m⌈ recens. Et ex eis est frustum ⌋cucumeris ⁊ sebesten.

ℭ De n⌈ deiectione ⌋lingue. Cap. XXI.

Quandoq; fit p̃p apostemata, ei? magna: Et qñƺ fit a p̃focationibus: o⌈ deĳcit ⌋eniƺ nã, aut volũtas liguã, vt apiatꝛ meat? anhelitus.

ℭ De bothor ī ore. C. XXII.

Plurimũ qdẽ patitꝛ os bothor p̃p stationẽ caliditatĳ in partibus stõi, ⁊ capitis, ⁊ vapoꝝ. Et qñƺ fit in febrib?: Et iã dcm̃ ẽ ꝙ qñ apparet i febrib? acutĳ bothor niger in lingua, moritꝛ ifirm? i die s̃o. Singularia v̄o iuuatiua i bothor i p̃ncipio rei, qũ ẽ nec̃itas ifrigidatiõis, ⁊ exiccationis, sꝛ sic̃ myrobl'. ⁊ galle, ⁊ semina rose, ⁊ amilũ, ⁊ fruct? tamarisci, ⁊ sief mẽithe, ⁊ dragagantũ, ⁊ balaustie, ⁊ duo sandali, ⁊ rose, ⁊ spodiũ, ⁊ sumac, ⁊ lẽtes, ⁊ lutũ armenũ, ⁊ capita g̃natoꝝ, ⁊ cortices glãdiũ p†⌈ ⌋⁊ q⌈ climia ⌋⁊ faufel. Et succus frigidi. sic̃ succ? lactuce, ⁊ solatri, ⁊ succ? v̄ge pastoris, ⁊ portulace, ⁊ extrẽitates vitĳ. Et p̄limoꝝ qdẽ infantiũ sanantꝛ bothor cuƺ zuccaro tabarzet, ⁊ cãfora. Cal'a v̄o q̃ sꝛ nec̃aria in fine rei, sꝛ sic̃ r⌈ chelidonia, ⌋⁊ darsisabã p̃p̃e, ⁊ cortices nucis muschate, ⁊ cipeꝝ, ⁊ croc?, ⁊ nux cup̃ssi, ⁊ buglossa, ⁊ piretꝝ, ⁊ gariofil'. ⁊ mẽtastꝝ, ⁊ galia. Et ex medicis sordidis, ẽ sterc? canis: ⁊ qñƺ nec̃ariũ ẽ in eis q̃ sꝛ vlcerate, arsenicũ. Et ad eas qdẽ q̃ sꝛ grosse, iã exp̃ta sꝛ đcoctiõis darsisabã. ʒ. i. ⁊ vẽaꝝ. ʒ. s. s⌈ chelidõie q̃ntа ⌋p̃s. ʒ. aloes põdus. ʒ. ĳ. croci aur̃. i. Et sılr aq̃ in q̃ đcoquntꝛ gariofil'. ⁊ nucis muschate, ⁊ darsisabã p̃tes eq̃les, aut p̃pinq̃. Et si incipiũt bothor suppurari, tũc fortasse ẽ nec̃ariũ vt appropiquentꝛ eis mucilagines fcẽ ex eis, q̃ sꝛ sic̃ semẽ lini ⁊ semẽ maru ⁊ t⌈ fum? terre ⁊ semẽ malue: ⌋⁊ ista semina eadẽ ⁊ faria ordei ⁊ lac asininũ solũ: aut cũ aliq̊ istoꝝ. Et qñƺ idigẽt đcoctõe semis lini cũ ficub? ⁊ u⌈ butiro ⌋⁊ farina frum̃ti, ⁊ mẽta, ⁊ fenugreco. Quidã v̄o sublimiũ medicoꝝ dixerũt, nõ ẽ aliqd magis vltimũ, q̃ꝫ oleũ de s̃gnãto in curãdo bothor oris, tepidũ i ore.

h† A. res causantes

i A. Alia litera ne assidue vtatꝛ ap̃tione oris vehemẽti

k A. cucumeris longi ⁊ cucumeris, ⁊ cucurbite ⁊ tereniabin, et amili

l —— A.

m A. vel spumosi tas p̃cedẽs ex fricatione frusti

n A. extramissione

o A. extramittit

p† A. iteriores

q A. chimolea

r A. memiran

s A. memiran quarta

t A. alfabefasrag ⁊ semen alchee

v A. Alia litera sisamo

¶De alcola ꝛ vlceribus malignis. Cap.XXIII.

Alcola est vlc⁹ exñs in cute oris, ꝛ lingue, cū expāsione, ꝛ dilatatiōe. Et qñ accidit īfantib⁹ pl'z. imo qū pl'm accidit non accidit nisi eis pp malitiā lact, ꝛ malitiā digestiōis ei⁹ in stōis eoꝝ: Et qñ accidit ex oi hūore. Et cognoscit ex colore suo: Albū.n.ē phl'aticū ꝛ gñat ex phl'ate salso i pl'ib⁹. Et citrinū ē chol'icū, ꝛ ē vehemētioris iflāmatōis q̃z alia. Et nigꝝ ē mel'icū. Et rubeū claꝝ ē sāguineū. Et maligni⁹ oib⁹ ē mel'icū [a]† ⌈ ⌋ꝛ qñq3 fit cū apate: ꝛ qñq3 fit singl'are. Et oē vlc⁹ eueniēs in supfi cie oris, ē velox ad dilatādū, ppea q2 nō 9ficit ei caliditas īsepabil', ꝛ cut hūida lēis. Et de 9suetudine gdē. S. ē vt noiet eā [b]⌈colabā⌋ dū ī supficie pseuerāt qūq3 putrefiūt, ꝛ sbmergūt, nō noiat ea [c]⌈colabā⌋ imo vlcera maligna: ꝛ sſt illa, q̃ idigēt medicis cauterizatiuis. Et qñ ml'tiplicat alcola, qñ multiplicant pluuie: Et ml'tiplicāt in febrib⁹ pestilētialib⁹.

¶De cura. Cap.XXIIII.

Oportet vt intēdat pmo humor dñans faciēs alcola, ꝛ euacuet ex corpe toto, si ē dñans: dinde ex vēis, q̃ sſt sb mēto: ꝛ ex eis q̃ sſt i [d]⌈iabaric.⌋ Phl'ia nāq3 [e]† ⌈ ⌋ 9fert oib⁹ egritudib⁹ oris [f]⌈cal'is.⌋ dinde admistrent medicie bothorales pdicte, ita vt curent fortia, ꝛ pl'ime hūiditat, ꝛ acuta, ꝛ saniosa cū fortibus: [g]† ⌈ ⌋ꝛ dbilia cum debilib⁹, Et qñ vlcera pueniūt vsq3 ad os, tc̃ necaria sſt valde fortia: sic [h]⌈alcadicō⌋ cū acatia pl'ima. Et o3 vt alienet ol'a oia vsq3 ad oleū d oliuis, Medicie vo colligāt ex medicis bothor frīdis ꝛ cal'is, q̃s diximus i capl'o pmo, [i]† ⌈ ⌋ i qb⁹ sſt stipticitas pauca, ꝛ īfridatio, dinde ille, q̃ resoluūt [k]⌈vsq3 ad os tc̃ necaria sſt.⌋ Et i ill' q̃ 9clināt ad rubedinē, ꝛ citrinitatē, o3 vt addant i īfridatiōe medicie. Reliq vo indigēt in pmis eis, q̃ exiccāt, ꝛ abstergūt cū q̃litate sua eq̃li i initio rei: dinde eis, q̃ exiccāt ꝛ resoluūt cū fortitudie: ꝛ obfuet etas i oib⁹ ill'. In puer.n. o3, vt sint medicie eoꝝ dbiliores, ꝛ vt lac eoꝝ rectificet: In magn vo o3, vt sint medicine eoꝝ fortiores: ꝛ puer qñ 9ferūt cibi solū. Si āt ñ sſt cōedētes o3, vt q̃ eos lactāt cibēt eis. Medicie vo 9ueniētes alcola, q̃ sſt acuta sſt sic masticatōes folioꝝ rubi, ꝛ sic lētes cū aceto, ꝛ oēs medulle, qu3 pmiscēt cū cydōijs sſt iuuatie, ꝛ pp̄e medulla cerui, ꝛ vitl'i, ꝛ pōa stiptica: [l]† ⌈ ⌋ꝛ zarur, ꝛ cydōia, ꝛ iuiube, ꝛ extrēitates vit, ꝛ [m]⌈citroli hortulāi siccati⌋ ꝛ faria lētiū, ꝛ faria rizi: ꝛ fortiora ill' pl'uis fcūs ex gall', ꝛ spodio, ꝛ rob, ꝛ acatia, ꝛ silibus ill'. Et [n]⌈chelidōie⌋ cū stipticis iest vt⁹ mirabil' i cola. Et cāfora ē vehemēt iuuamti i cola. In [o]⌈vtrisq3⌋ vo frīdis adiuua te cū abstersiu exiccatiuis, ꝛ pp̄e i phl'aticis: ꝛ cū resolutiuis fort resol'onis, ꝛ exiccatōis: ꝛ pp̄e i mel'ic, sic ē faria herbi. Et mel cū gall', ꝛ [p]⌈rasura pgamēi⌋ ē vehemēt iuuamti in h, pp̄e in puer, qñ miscet cū aceto: ꝛ malign dragātū cū aceto. Et qñ sſt corrosiua mala, tc̃ necria ē admistratio floris eris cū colcotar, ꝛ gall' in rob: Aut gallaꝝ, ꝛ alumis, ꝛ balaustie ptes eq̃les: ꝛ admistratio trociscoꝝ busus: aut alcohol tarcamaticō cū succo stiptico sic succ⁹ agreste. Et sic medicie cōes: aut ex alūine, ꝛ gall' 9strict. [q]⌈Aut pl'uerizatio ꝛ pl'uis fricet cū eis o3 ml'tū.⌋ Et galle qdē 9ferūt oi cola maligno, ꝛ pp̄e qñ coquunt cū aceto, ꝛ sale. Et fit cū eis collutio or i cola pueroꝝ. Et cinis almezeriō h3 pp̄etatē mirabilē in cola mag: ꝛ ē ex medicis coib⁹ spēb⁹ alcola. Et sil'r [r]⌈alumē pl'uerizatum⌋ ꝛ aq̃ erea, ꝛ fex [s]† ⌈ ⌋ adusta. Alcola vo melico nigro 9fert, vt liniat cū melle cui admiste sſt passe enucleate, ꝛ anisum: Si aūt illic fuerit apa ēt, tunc administret hoc vnguētū, Aq̃ albedarūgi sacraiatū vnū, olei ro. sacraiati medietas, lētiū sacraiati medietas, croci pōdus duoꝝ aureoꝝ, fiat ex eis vnguentum.

¶De ml'titudie sputi, ꝛ cursus ei⁹ in sūmo. C.XXV.

Multotiēs [t]⌋accidit ex multitudine cal'itatis, ꝛ hūiditatis, ꝛ pp̄e in stō. [u]⌈Et qñq3 fit pp victoriā caliditat soli⁹, sicut accidit ieiuno. Aut pp grauitatem cibi, Aut corruptionez eius ex sputo assiduo⌋ vsq3quo comedat ꝛ qescat illō ab eo. Et qñq3 accidit ex frītate ꝛ phlegmate.

¶De cura. Cap.XXVI.

Si fuerit ex caliditate, tūc oportebit vt phlebotomet basilica pus, ꝛ admistrēt alrobub acetosa. Et stiptici fruct⁹ [x]⌈ex vino veteri⌋ cū cōmistione plurima. Et sit cib⁹ ex piscib⁹, ꝛ carnib⁹ leuib⁹, sic carnib⁹ edi ꝛ volatiliū. Et assiduet collutionē oris cū decoctiōib⁹ stipticis factis ex lētib⁹, ꝛ sumac, ꝛ silibus. Et si fuerit ex frigore, ꝛ phl'ate, admistra vomitū cū eo qd sciuisti in oi ebdomada duab⁹ vicib⁹, aut trib⁹. Et det ei ad potādū i oi ebdomada semel h medicamē. ℞. hierepi. pōdus. ʒ.ij. salis idi pōdus duoꝝ danic, anisi, ꝛ ameos āboꝝ añ. j. danic, det i potu cū sirupo acetoso d melle, [y]⌈ꝛ⌋ d seminib⁹. Et admistrent p⁹ illud tyriaca, ꝛ electuaria calida. Cibi āt ei⁹ sſt pulli colūbaꝝ cocti in cazola cū spēb⁹, q̃ sſt vt pip, ꝛ sinapis, ꝛ allea. Et sumat in cenis tortellas cu3 almurinabati: dinde trūsglutiat aquā calidā, ꝛ fricet gigiuas [z]⌈sic oñdi.⌋ Et ex medicis, ꝛ cur coib⁹, ꝛ bōis ē, vt sumat oi die pōdus. ʒ.i. sal' triti nō subtil'r cū endiuia hūida: dinde admistret trifera, ꝛ assiduet admistratōez [ꝛ]⌈fricatōis gigiuaꝝ⌋: Et iā expt⁹ ē mus assatus, ꝛ inuētū est iuuamētū ei⁹, ꝛ ppꝛie i pueris.

¶De abscisiōe odoꝝ hōribiliū ex cōest. C.XXVII.

Confert ad illō masticatio rute, ꝛ masticatio foliorum rubi, ꝛ collutio oris post eas cum aceto squillitico, ꝛ administratio ciperi, ꝛ [9]⌈zedoarie⌋ in ore.

¶De sputo sanguinis ex ore. Cap.XXVIII.

Si est exitus ei⁹ ex substātia oris, ꝛ cute ipsi⁹, tūc cura ipm cum [ꝝ]⌈trociscis⌋ pdict in capl'o albothor ꝛ alijs. Et in decoctiōe ramoꝝ vitis, ꝛ p̄putioꝝ eius est iuuamētum maximu3. Si autem in alijs fuerit locis, nos iā ei singulare fecimus capl'm: immo capitula.

¶De fetore oris. Cap.XXIX.

Aut ei⁹ pncipiū ē gigiua pp putredinē q̃ ē i ea: Aut pp mollificatōez q̃ accidit ei: Aut putrefactionē i radice dētiū: Aut in ipo dēte: Aut est pnm ei⁹ cut oris pp 9pl'onē malā in ea, q̃ alterat hūiditatē. Et pl'm huius 9pl'onis est calidū: Aut fit vt sit eius pncipiū [a]⌈stōus⌋ pp humorē putridum in ore stōi, aut chol'icum: aut phlegmaticū. Et qñq3 fit ex partibus pulmonis, sicut accidit in habētib⁹ pthisim.

¶De cura. Cap.XXX.

In illo q est ex gingiua, ꝛ carne, q̃ est iter dentes rubea, o3 vt intēdat in mūdificatione. dētiū semp, ꝛ ablutiōe eoꝝ cū aceto ꝛ aq̃. Si ergo va

a† A. Alia litera ꝛ qñq3 est ex speciebus alchole illud, qd est vehementis corrosionis ꝛ ex eis ē qd est magis getuz

b A. alcola

c A. alcola

d A. gibearech.

e† A. ipsarum

f A. ex materia calida

g† A. ꝛ mediocria cum mediocribus

h A. alfalsidicun

i† A. ꝛ illis que sunt rubee sanguinee magis 9uenientiores sūt ille

k —— A.

l† A. ꝛ pira stiptica

m A. Alia litera balaustia hortulana siccata

n A. memiran

o —— A.

p A. fel testudinis Alia litera ꝛ fel vrsi Alia litera felle vrsi

q A. sicut puluis ꝛ fricet cū eis o3 fricatione bona

r A. albustan ab ruzi, seu albustē abrur

s† A. vini

t A. Alia litera Quandoq3

u A. aut pp grauitatez cibi, aut corruptionē ei⁹ ꝛ qñq3 ē pp dñium caliditatis solius sic accidit in ieiūio sputu3 9tinuum vl' assiduum

x A. ꝛ vinum, nō vetus

y A. aut

z A. quu3 vadūt dormitum

ꝛ A. alsuach

9 A. zurūbet

ꝝ A. stipticis

a A. os stomachi

luerit illō, bñ erit: si autē nō valuerit, imo fuerit illic supfluitas putrefactiōis, tc̄ oportebit vt masticet p⁹ illō fructū tamarisci, ⁊ piretꝝ, ⁊ rutā, ⁊ foliū, ⁊ xilo aloen, ⁊ masticē, ⁊ cortices citri, ⁊ gariofilū: ⁊ vt ponat sup gingiuā aloē, ⁊ myrrhā, ⁊ amboꝝ silia: ⁊ vt colluat os cū aceto sqllitico, ⁊ vt fricet̄ cuȝ aniso ⁊ vino ᵃ[⁊ passo]dulci: Qd̄ si fuerit fortior illo administret̄ masticatio staphisagrie, ⁊ expulsio salïue: Si āt nō ꝯfert, ⁊ appet putrefactio manifesta, sumant̄ draganti adusti ps.i. ⁊ radicis lilij, ⁊ croci āboꝝ añ ps.5. ꝯficiant̄ cū melle ⁊ fiāt trocisci, ⁊ administrent̄: ⁊ colluat̄ os post ipos cū aceto puro ᵇ[⁊]misto cū aq̄ rosꝫ. Aut sumat̄ medicamē forti⁹ isto: ⁊ ē ᶜ[pgamēi adusti.ʒ.iij.feniculi.]ʒ.ij.⁊.5.gallie sumac.ʒʒ. pipis adusti trociscoꝝ calcadicō oiuȝ añ.ʒ.ij.fiat ex eis fricatio, ⁊ linimētū: ⁊ ponat̄ sup ipȝ pān⁹ line⁹, ⁊ alcali solū qñ pōit̄ sup putrefactōez, eradicat eā, ⁊ ōijcit ipaȝ ⁊ fac̄ nasci carnē bonā. Et ex eis q̄ expta sᷓ ad istō, ē acatia, arsenicū citrinū arsenicū rubeuȝ, calx, alumē fiāt ex eis troc. cū aceto: ōinde terāt̄ cū aq̄ mellꝫ: aut decoctōe semis iūipi. Sȝ si fuerit putrefactio i ipo dēte, tc̄ medicamñ ipi⁹ erit fricatō ei⁹, si fuerit i extrēitate: aut limatura ei⁹ cū lima: aut eradicatio dentꝫ, si fuerit putrefactio seq̄ns radicē dētꝫ. Si āt fuerit illic i gingiua mollificatio, ⁊ fuerit cā i euētu putrefactiōis, tc̄ cura ipȝ ꝯstringēdo ipaȝ cū eis q̄ sᷓ in caplo mollificatiōis gingiue. Si āt ē humor cholic⁹ putrefact⁹ in stō, aut i ᵈ[toto ore]tc̄ nō ē aliqd magis ꝯferēs ei, q̄ȝ chrysomila hūida in ieiunio: ⁊ silr albateka: aut citroli: aut psica. Si autē chrysomila pñtia nō fuerit, ⁊ psica hūida, administret̄ ifusio eoꝝ ex ipsis q̄ icisa sᷓ, ⁊ exiccata in ieiunio, ⁊ pp̄e exiccata chrysomila. Et ex eis q̄ iuuāt ad illō, ē administratio sauic cū zuccaro, ⁊ aq̄ niuis. Et administratio pillulaꝝ aloeticaꝝ, q̄s dicem⁹ i antidotario: Et sit cib⁹ ei⁹ oē lauās infrans, nō ꝯuertibile i cholerā. Si āt ē hūor phlatic⁹ ᵉ†[

]administrent̄ hiere mūdificātes os stōi dcē in caplo oris stōi. Et administrent̄ trifera minor, ⁊.ʒʒ. nutritū: ⁊ ᶠ[sbtil puluis aloes]pp̄e: Et sit cib⁹ ei⁹ ᵍ[patelle:]Et minoret potū aq̄, ʰ†[ ]Et abhorreat fruct⁹, ⁊ olera hūida, ⁊ assumat fricatiōes suas ex arborib⁹ amaris sic̄ ⁱ[aleherit]⁊ oliue. Et ex medicis q̄ iuuāt eos ē, vt sumāt oi mane ex folijs myrti cū eq̄li mēsura sua de passis enucleatꝫ ad magnitudinē nucis: aut silr ipi⁹ ex nuce cupssi, ⁊ iunipi cū passis. Et ꝯferūt eis ḡna pini, ⁊ pillle ď gariofil. ⁊ est ōscriptio eaꝝ. ℞. gar. galāge āboꝝ añ.ʒ.5.muschi cāfore āboꝝ añ. danic.i.piretri.ʒ.i.aloes.ʒ.iij. sinapis.ʒ.i.fiāt pille cū vino. Et medicine qdē simplices expte sᷓ sic̄ tus, ⁊ xiloaloes indū, ⁊ cinamuȝ grossuȝ, ⁊ cortices citri, ⁊ rosa, ⁊ cāfora, ⁊ sandal ⁊ gar. ⁊ cubebe, ⁊ mastix, ⁊ macis, ⁊ nux muschata, ⁊ radix ᵏ[aladkir]⁊ alarmel, ⁊ alusnē, ⁊ blacte bizātie, ⁊ cardamomū, ˡ[⁊ agn⁹ cast⁹], ⁊ folia citri, ⁊ spica, ⁊ alneremisek. ⁊.ʒʒ. ⁊ reliq̄ que inueniūt̄ in areol singularium. Et ea quibus medicine conficiuntur sunt miua, ⁊ ᵐ[serum]⁊ succus citri.

¶ Quando os remanet apertum. Cap.XXXI.

Si remanet apertum aut ꝑpter vehementem necessitatem ⁿ[spūs maxime inflāmationis:]aut ꝑpter cōstrictionem, ⁊ ꝑfocationē. Aut pp debilitatem lacertoꝝ oris: q̄re nō efficiunt operationem suam in somno, ⁊ illud est in egritudinibus acutis malum. Meliora autem loca ad distinguendum colores ᵒ[dentium]sunt loca alia: ⁊ qum dicentur egritudines acute.

a —— A.
b A. aut
c A. chartas adustoꝝ. i. iuncoruȝ adustoꝝ. ʒ.iij. arsenici
d A. cute oris
e †A. administret̄ vomitus pmo, ⁊
f A. sahane
g A. res frixe
h †A. plurime
i A. alarach
k A. adadkir
l A. ⁊ alfelengie mesch
m A. missusan
n A. anhelit⁹ magni pp inflāmatione inflamātē
o A. lingue

¶ Fen septima de dispōnib⁹ dētiū: ⁊ ē tractat⁹ vnus.

¶ Sermo de dentibus. Cap. I.

Iam sciuisti q̄ locuti fuim⁹ ď dētib⁹ ⁊ anotōia eoꝝ, ⁊ iuuamēto ipoꝝ: Oȝ ḡ vt tu attendas, qd̄ dr̄ illic, ⁊ vt scias q̄ dētes sᷓ ex sūma ossiuȝ qb⁹ iest sensus pp illō qd̄ venit ad eos ex neru] a cerebro ꝑcedētib⁹ lenib⁹. Et qñ dolēt sentiūt illō qd̄ accidit in eis ex ꝑcussiōe, ⁊ ᵖ[saltu. Et qñȝ sentiunt fricatiōez suā ⁊ ꝯmotōez suā]. Et qñȝ accidūt i eis egritudines mollificatiōis, ⁊ ᑫ[fissure, ⁊ eradicationis, ⁊ augmēti]: Et alteratio coloris in subā sua, ⁊ in ʳ[epithimatib⁹ ꝯpositꝫ]sup eos. Et accidunt eis corrosio, ⁊ putrefactio ⁊ fractura. Et accidūt ei dolores vehemētes, ⁊ ˢ[fricatiōes.]Et accidit eis stupor, ⁊ ē spēs doloꝝ ei⁹. Et accidit eis ďfect⁹ a masticatiōe dlcis, ⁊ acetosi, ⁊ noceri a calor, ⁊ frigore, ⁊ puitas tollerātie ad obuiādū vni āboꝝ aut vtrisq̄ȝ. ᵗ†[

]Et qñȝ accidūt ei spēs apatū: ⁊ illō qdē ñ ē mixꝝ. Dē.n. qd̄ r̄cipit extēsionē cū augmēto nutrimēti, nō elōgat̄ qn recipiat extēsionē cū supfluitate. Nā si nō recipent mās penetrātes i eis, augmētātes eos, nō fieret virides, ⁊ ďnigrarent̄: Illud.n.ē pp penetractionē supfluitatū in eis. Et dentes qdē creati sᷓ recipiētes augmentū, ⁊ additiōes sēp, vt sit eis illō loco ei⁹ qd̄ ꝯterit̄: ita q̄ dēs opposit⁹ loco ei⁹ q cecidit ⁊ eradicat⁹ ē, augmētat̄ i lōgitudie, qū fit additio ᵘ[ꝯueniēs ei]: ⁊ nō opponat̄ ei ꝯtritio. Et scias q̄ dētiū ꝯplones qñȝ signt̄ ex gingiua, ⁊ colore eius, si est citrina, est cholerica: ⁊ alba, est phlatica: ⁊ rubea, est sanguinea: ⁊ si est ad fuscitatem, ⁊ nigredinem, est melancholica.

¶ De conseruatione dentium. Cap. II.

Qui vult vt icolumes sint ʷ sui dētes, oȝ oȝ vt obſuet. viij. res. Ex qb⁹ ē, vt sibi caueat a freq̄nti corruptiōe cibi ⁊ pot⁹ in stō, pp rē in subā cibi. ⁊ ē vt sit recipiēs corruptiōez velociter, sic̄ lac, ⁊ pisces saliti, ⁊ ˣ[pisces pui]aut pp malitiā regiminis sue acceptiōis ex eis, q̄ iā scita sūt in locis suis. Et ex eis est, vt nō nitat̄ multis vicib⁹ vomere, ⁊ ꝑprie qum est illō qd̄ euomit, acetosuȝ. Et ex eis est, vt vitet masticationē ois ʸ[visci:]⁊ pp̄e qū ē dulce sicut ᶻ[ꝯfectio de melle ⁊ sic⁹ viscose.]Et ex eis est, ďuitatio frāgēdi duꝝ: Et ex eis ē ďuitatio ꝯgelātiū. Et ex eis ē ďuitatio ois rei q̄ ē vehemētꝫ frigoris, ⁊ pp̄e post calidū: ⁊ ois vehemētꝫ caloris ⁊ pp̄e post frigus. Et ex eis ē. vt assiduet mūdificationē ei⁹ qd̄ igredit̄ dētes absq̄ȝ ⁊[pscrutatiōe mlta, ⁊ ꝯsuetudine vsq̄ȝ ad hoc vt noceat carni rubee]⁊ carni q̄ est iter dētes, ⁊ moueat eā, aut moueat dētes. Et ex eis est deuitatio reꝝ nocētiū dētib⁹ ꝓpetate sui, sic̄ porri: ipsi.n. vehemēter nocēt dētib⁹, ⁊ gingiue, ⁊ reliq̄ q̄ dcā sunt in singularib⁹. Fricatiōes aūt eoꝝ oȝ vt administrent̄ cū eq̄litate: ⁊ nō fiat in eis ꝯ[pscrutatio]tāta, vt ďstruat̄ ꝫ[humiditas]eoꝝ ⁊ aq̄ᵒsitas, ⁊ ꝑparet eos ad recipiēdū fluxus, ⁊ vapores ascēdētes a stō, ⁊ fiat cā ad timorē: ⁊ qñ administrat̄ fricatio cū eq̄litate, abstergit dētes, ⁊ ꝯfortat eos, ⁊ ꝯfortat carnē rubeā, ⁊ ꝓhibet ᵃ[lapides]⁊ facit bonuȝ oris odorē. Et meli⁹ qdē lignū ad fricatōez faciēdā est illō, in q̄ᵒ sūt stipticitas, ⁊ amaritudo. Et oȝ vt cōsuescat fricationē dētiū qum vadit dormitū cū olō. Sitq̄ȝ illō oleū. aut sic̄ oleuȝ rosꝫ. si est necessaria infratio: aut sic̄ olm de ben, ⁊ nereidē, si necessaria est

p A. sectigatiōe ⁊ qñq̄ȝ sentiunt pruritū ⁊ titilationem
q A. cōmotiōis, ⁊ eradicatiōis, ⁊ eminentie:
r A. supfluitatibus viscosis sicut linimentū adherētibus vl equitatibus
Alia litera supfluitatum vl viscosaꝝ sicut linimentū adherentiū vl egrantiū
s A. pruritus
t †A. ⁊ qñq̄ȝ accidit eis mutatio in q̄ntitate ipoꝝ naturali, ⁊ ita q̄ ꝑlongant̄, ⁊ magnificant̄, ⁊ paruiruntur, ⁊ paruificantur
v —— A.
x A. alsahana
y A. glutinosi
z A. alnathaf s. fiscus glutinose
⁊ A. vehementi ipsius mūdificatiōe, ⁊ absq̄ȝ pcessu in ea pducēte ad hoc, vt noceat albamur
ꝯ A. assiduatio
ꝫ A. splendor
a A. ostracositatem

calefactio:⁊ qñq3 necessaria ē cōpositio. [a]⌈ ⌋
Et meli⁹ qdē ē vt fricent̄ ꝑus cū melle, si est illic fri/
gus: aut cū zuccaro, si ē declinatio ad frig⁹: aut pa/
rū caloris: vnūqðq3 āt amboꝝ ꝯgregat ꝓprietates
laudabiles absterſiōis, ⁊ cibatiōis, ⁊ ĩpinguatōis,
⁊ mūdificatiōis: ſ3 zuccaꝝ ĩ hoc toto ē ĩferi⁹ melle:
⁊ ſi terat̄ altabarzet, ⁊ cū melle miſceat̄ abstergit,
⁊ mūdificat, ⁊ ſtringit gingiuā: ꝺinde oz vt ſequat̄
ip3 ol'm. Et ex eis q̄ ꝯſeruāt ſanitatē ꝺētiū ē, vt col/
luat̄ os in mēſe bis cū vino, ĩ q̊ ꝺcocta ē radix titi/
mali ē.n. [b]⌈ ꝑueniēs ad ⌋ vltimū ĩ faciēdo bonū odo
rē: ⁊ ñ aduenit faciēti illð dolor ꝺētiū. Et ſil'r caput
lepoꝝ adustū, qñ fit cū eo fricatio. Et ſil'r ſal ꝯfect⁹
cū melle, qū adurit̄, aut nō adurit̄: ſ3 adust⁹ ē meli/
or: ⁊ oz vt ex eo fiat auellana ⁊ ponat̄ in pāno, ⁊ fri
cent̄ cū ea ꝺētes. Et ſil'r fricatio cu3 lupinis. Et ſil'r
alumē iameni cu3 aliq̄ztula myrrha: ⁊ ꝓꝑe alumen
adustū cū aceto. Et qñ [c]⌈ iuuant̄ ꝺētes iſtis medici
nis ⌋ oz vt admiſtret̄ post eas mel: ⁊ fricatio cu3 eo
fiat, aut zuccaꝝ: ꝺinde admiſtret̄ fricatio cū ol'is, ſ3
ꝙ narrauimus. Et qum dens ꝑparatus est fluxi/
bus, op3 vt teneatur in ore decoctio reꝝ ſtipticarū
diu. Et aſſiduetur [d]⌈ medicamen ⌋ de alumine ⁊ ſa
le adustis ſuper ipſum.

¶ Sermo vniuerſalis de cura dentiū. Cap. III.

Medicine ꝺētiū alie ſt̄ ꝯſuatiue, ⁊ alie ſt̄ curatiue. Et q̄r
ſubā ꝺētiū ē ſicca, tunc medicie ꝯueniē
tes q̄ ꝯſeruāt ſanitatē, ⁊ reducūt eos ad
illð qð oz, ſ3 pl'm ſt̄ medicine exiccati/
ue. Cal'is āt ⁊ fr'is ĩdigēt qū, accidit vnā duaꝝ q̄lita
tu3 a nāli cōpl'one iā pl'm receſſiſſe. Vehemētiores
igit̄ medicinaꝝ ꝯueniētiū ad ſanitatē ꝺētiū ſt̄ exic/
catiue, cōmēſurate in duab⁹ q̄litatib⁹. [e]†⌈ ⌋ Et
ois medicina ꝺent̄ ē exiccatiua niſi illa q̄ nō ē ꝺent̄
inq̄ztū ē dens, Immo ꝓp acc̄ñs qð ei accidit. Et ex
exiccatiuis q̄dam ſt̄ calide, ⁊ q̄dā ſt̄ fr'e. Et medici/
naꝝ ꝺētiū melior ē illa, q̄ aggregat ad arefactione3
⁊ exiccatiōe3, absterſionē, ⁊ reſol'one3 ſuꝑfluitat̄, ſi
ad ꝺētē ē expulſa, cū [f]⌈ eq̄litate ⌋. Et [g]⌈ ꝓhibitionē
māe q̄ ad ip̄m attrahit̄, cū exiccatiuis fr'is, Et illa ⌋
q̄ ad aliq̄ztulū frigoris ꝺclinat, q̄ nō obſtupefacere
facit ꝺētes ſua acetoſitate [h]⌈ aut pōticitate ſua: ⌋ ſic
ē obſtupefactio agreſte ⁊ acetoſitat̄ citri: ⁊ ſt̄ [i]⌈ gal
lia ⁊ ⌋ cāfora, ⁊ ſandali, ⁊ roſa, ⁊ ſemē ei⁹, ⁊ balau/
ſtie, ⁊ ſanguis dracōis, ⁊ fruct⁹ tamariſci, ⁊ galle, ⁊
karabe, ⁊ margarite, ⁊ fauſel, ⁊ farina ordei, ⁊ cor
tex arboris mori, ⁊ folia tamariſci, ⁊ radix acetoſe.
Et cal'e q̄ [k]⌈ ſt̄ vſq3 ad terminū. ⌋ Alie ſt̄ q̄ꝝ calor ē
in ſubā ſua: ⁊ alie ſt̄ q̄ꝝ calor ē aq̄ſit⁹. Et ille [l]⌈ q̄ ſūt
ad terminū ⌋ i ſubā ſua ſt̄, ſic ſal adust⁹, ⁊ ſceba adu
ſtū [m]⌈ ⌋ ⁊ cinamomū, ⁊ iſop⁹, ⁊ flos ſq̄/
nāti, ⁊ fruct⁹ capparis, ⁊ forti⁹ eo est cortex radicis
ei⁹, ⁊ xiloaloes, ⁊ muſch⁹, ⁊ capill'. veneris crud⁹,
⁊ adustus, ⁊ folia cuꝑſſi ⁊ [n]⌈ iuniꝑi ⌋ ⁊ foliū, ⁊ cor/
nua ceruí adusta, ⁊ ñ adusta, ⁊ mētaſtꝝ, ⁊ cinis ei⁹,
⁊ maſtix, ⁊ [o]⌈ dragagātū ⌋ adustū, ⁊ cinis baurac, ⁊
ariſtol'.ro. ⁊ cinis corticis [p]⌈ vit̄ ⌋ ⁊ cinis capit̄ lepo
ris, ⁊ dactili adusti. Et cal'e cū v̄tute acq̄ſita, ſt̄ ſic ci
nis gallaꝝ: nā cū extiguit̄ cū aceto ē ad eq̄litatē ꝓ/
pinqu⁹, ⁊ cinis ramoꝝ vitis, ⁊ cinis cāne, ⁊ q̄ ſunt
eis ſiſa. Eq̄les v̊o ſt̄ ſic cornua cerui adusta, qu3 la
nant̄, ⁊ ſic nux aldulb, ⁊ ſic cortices arboꝝ pini. Et
ex eis ſt̄ medicine veniētes ex via ꝯpoſitiōis, ⁊ ſunt
ſic farina ordei qu3 ꝑmiſceā̄ cū ſale, ⁊ [q]⌈ ſeroꝝ ⌋ ꝺin/
de adurit̄, ⁊ dactili confecti cum alkitrā, ⁊ adurun
tur donec fiāt carbones, ⁊ deinde effundit̄ ſuꝑ eos
[r]⌈ ſerum. ⌋ Et ex fricationibus exꝑtis, est dentifri/
cium exꝑtum qð recipit, cornu cerui adusti, ⁊ folio/
rum cupreſſi amboꝝ añ. ℥. x. nucis dulb cū diſpoſi
tione ſua. ℥. v. radicis pentaphilon. ℥. x. capilli ve/
neris adusti. ℥. v. roſarū mundatarum a capitibus
ſuis. ℥. viij. ſpice. ℥. iij. cōterant̄ bene ⁊ fiat ex eis ꝺē
tifricium. Dentifriciū bonum. ℞. cornu cerui adu/
ſti [s]⌈ carmeſich ⌋ cipi roſarum, ſpice aromaticea,
oīu3 añ. ℥. i. ſal' gēme. ℥. q̄rtā ꝑtē fiat ex eis ꝺētifrici
um. Et dicem⁹ ēt dentifricia in capl'is, q̄ ſequunt̄, ⁊
ꝺētrificia alia in antidotario. Incipiam⁹ itaq3 ⁊ di/
cam⁹, ꝙ curatio cū exiccatiuis ē curatio, ſic ſcis, cō
ueniēs: ⁊ cu3 calefactiuis ⁊ infr̄atiuis ē curatio, q̄ ē
neceſſaria qum fit vehemēs receſſio ab eq̄litate ꝓ/
pria. Et medicie q̄dē ꝺētales, alie ſt̄ ꝺētifricia: ⁊ alie
ſt̄ maſticatiōes: ⁊ alie ſt̄ linimenta: ⁊ alie ſt̄ q̄ vt pa/
ſtilli ponunt̄ ſuꝑ ꝺētes, aut ſuꝑ mādibulā. Et alie ſt̄
[t]⌈ ſucci: ⌋ ⁊ alie ſt̄ fricatiōes: ⁊ alie ſt̄ res implētes:
⁊ alie ſt̄ vaporatiōes: ⁊ alie ſt̄ cauterizātes: ⁊ alie ſt̄
eradicatiue: ⁊ alie ſt̄ ſuffumigatiōes: ⁊ alie ſt̄ caput
purgia: ⁊ alie ſt̄ diſtillatōes in aure: ⁊ alie ſt̄ euacuā
tes māꝫ cū phl'otomia: aut vētoſ ex ꝓpinquoribus
locis. Et ex medicis ꝺētiū q̄dā ſt̄ q̄ ſūt reſolutiue: ⁊
q̄dā q̄ ſunt infrigidatiue: ⁊ quedā que ſunt narcoti
ce. Et narcotice q̄dem qum adminiſtrant̄ in denti/
bus, ſunt res lōginquores a timore. veꝝ eaꝝ multi/
plicatio qñq3 corrūpit ſubām ꝺētiū. Et ſil'r medici/
ne vehemētis reſolutiōis, ⁊ calefactiōis, oz vt non
adminiſtrent̄, niſi qu3 ē nec̄ariū: ⁊ ſt̄ ſic pulpa collo
q̄ntide, ⁊ hellebor⁹ al. ⁊ cucumer aſinin⁹, ⁊ reliq̄: ⁊
oz vt caueat̄ euēt⁹ alicui⁹ eaꝝ, ⁊ narcoticoꝝ ad vē
trē. Et ſil'r ml'totiēs ē nec̄ariū ꝑforare ꝺētē cū ꝑfora
torio minuto, vt ꝑ ip̄3 [u]⌈ exuccet̄ ⌋ mā nocitiua: ⁊ vt
iueniāt medicine trāſitū ad ꝓfundū ei⁹. Et acetum
q̄dē q̄zuis ſua eſſentia noceat ꝺētib⁹, tñ qñq3 ponit̄
in medicinis ꝺētiū infr̄antib⁹, ⁊ calefaciētib⁹ ſil': in/
fr̄antib⁹ q̄dē, qm̄ infr̄at ſua ſubſtātia, ⁊ [x]⌈ vt ⌋ pene/
trat: in calefaciētib⁹ v̊o qm̄ penetrat, ⁊ qm̄ adiuuat
cū inciſiōe ad reſoluēdū: eius v̊o nocumētū est tunc
fractū cum medicinis dentiū, que eis admiſcent̄.

¶ De dolore dentium. Cap. iiij.

Cias ꝙ dentes qñq3 dolent ꝓpter
cām doloroſam existentē in
ſubā ipſoꝝ, ſm ꝙ ꝓpoſuimus in eis, q̄
preterierūt. Et qñq3 est ꝓp cām doloro/
ſam existentem in neruo, q est in radice
eoꝝ. Et qñq3 est ꝓpter cām doloroſam existētem in
gingiua, ⁊ ap̄a, ⁊ additionem carnis nate in ea, re/
cipientem materiā. Aut ꝓpter mollificationē eius,
⁊ mollitiem eius: q̄re recipit materias malas, ⁊ pu
treſiunt in ipſa, ⁊ nocent ꝺētibus: ⁊ etiā [y]⌈ ponunt ⌋
dentes cōmotos. Et quādoq3 fit difficile pluribus
hominibus cōſiderantibus in dentibus ſuis dolo/
roſ, diſcernere inter eos. Et ſpēs cure ipſoꝝ ſunt di
uerſe. Doloꝝ vero dentiū cauſe: aut ſunt malitia cō
plexionis pure ex frigore: aut calore: ⁊ exiccatio ꝓ/
pter priuatione3 nutrimēti ſicut in ſenibus [z]⌈ est in/
fra humectationē ⌋ ſm ꝙ ſcies in loco ſuo: aut ē cu3
materia, aut vētoſitas. Et materia q̄dē aut facit do
lore3 cū multitudine, aut groſſitie, aut acuitate. Et
quādoq3 est materia ap̄ans ꝺētem ipſum, ⁊ quan/
doq3 est corrodens: ⁊ quādoq3 facit naſci vermem.
Et materiei ꝑncipiū aut est ex ſtomacho, aut est ex
capite: aut ex vtriſq3 locis ſimul. Et ſi fuerit totū cor
pus plenū illa materia, tūc curſus ex corꝑe ad den/
tes erit ex his duabus vijs. Et qñq3 dolent dentes
in febribus acutis ſm ſemitam cōitatis in malitia
cōpl'onis. Et qñ accidūt ſub aliquo ꝺētiū corroſio,
dolor, ⁊ pulſatio, tūc in radice eius est ſuperfluitas

[a]† A. cxambobus
[b] —— A.
[c] A. adminiſtra/ ueris dentibus has medicinas
[d] A. puluis
[e]† A. aliis
[f] A. reſolutione temperata
[g] A. Alia litera prohibitio quidem materie q̄ ad ip̄3 defert̄ ſit cum exiccatiuis frigidis, ⁊ cū ill' Alia litera que ad ip̄m defert̄ ⁊ exiccantia frigida ⁊ illa
[h] —— A.
[i] —— A.
[k] A. declināt ad caliditatem ali/ quam
[l] A. quarum ca/ lor eſt
[m]† A. ⁊ ciperus crudus
[n] A. abel
[o] A. ⁊ vitrum
[p] A. caparis
[q] A. miſuſan
[r] A. miſuſen
[s] A. chezima/ zech vel kerma/ zech
[t] A. collutiones oris
[u] A. Alia litera carminet̄ ſeu re ſoluatur
[x] A. quoniam
[y] A. faciunt
[z] A. preter q̄3 ſit humiditas

nõ matura:curent᷑ ergo apata, ⁊ dolor, ⁊ eradicet᷑.

De signis. Cap.V.

Oportet vt attẽdas, ⁊ ꝯsideres an cũ dolore dentis sit apa in gingiua, aut i ptib⁹ ei⁹. Si ergo inuenies apa in gigiua, existimabis ⁊ iudicabis ꝙ fortasse cã nõ erit in ipso dẽte. Et silr̃ si fuerit cõpressio sup ipaz gingiuã. [a]┼┌ ┘Si ãt nõ iueneris apa in gigiua, tũc cã alia ẽ in ipso dẽte: aut ẽ in neruo q ẽ in radice ei⁹. Nã si senseris apa i dẽte, aut corrosionẽ, tũc cã erit i subã ei⁹. Et silr̃ qñ senties lesionẽ, q̃ extẽdit᷑ ꝟʒ lõgitudinẽ in dẽte. Si ãt nõ sentit᷑ lesio nisi i ꝓfundo, tũc cã ẽ i neruo, q est in radice ei⁹, ⁊ ꝓpe qñ iuenit᷑ dolor expãsus in carnib⁹ rubeis aut i mãdibula, ⁊ sentit᷑ sic stupefactio i dẽte. Et tu qdẽ significabis cõplones calas ⁊ frĩas ꝑ ea q̃ sciuisti: ⁊ siccitatẽ ꝑ detũitionẽ dẽtis, ⁊ cõmotionẽ ei⁹. Et significabis vẽtositatẽ cum ꝑmutatiõe doloris extẽsi: Et humorẽ grossum cũ sbmersiõe, ⁊ mora doloris absqꝫ calitate, ⁊ frĩtate apparẽtibus valde. Et hũorẽ acutũ sanguineũ: aut cholicũ, cũ velocitate nocumẽti, qd̃ icurrerit ab eo qd̃ fac̃ dolorẽ, ⁊ [b]┌ꝑtrãsitõe exñte┘i dolore. ⁊ alteratõe coloris ad silitudinẽ hũoris, ⁊ calitate acuta qñ tãgit᷑. Et scias ꝙ initiũ hũoris ẽ ex cerebro, aut stõ ex repletione, quã iuenies ex vno eoꝝ, aut ambob⁹. Quʒ ãt cã doloris ẽ in gigiua, nõ sufficit eradicatio: ⁊ nõ ẽ necessaria ꝑeit⁹. Et si ẽ in dẽte, remouet᷑ dolor cũ eradicatõe: ⁊ qñ ẽ i neruo qñʒ remouet᷑ cũ eradicatõe: ⁊ qñʒ nõ remouet᷑. Et nõ remouet᷑ qdẽ, nisi ꝓpea ꝙ mã quã nã ⁊ medicina resoluẽ q̃rũt, iuenit locũ amplũ i q̊ expellit᷑ qñ ꝑus fuerit ꝟfocata retẽta cũ dẽte.

De cura. Cap.VI.

Si dolor qdẽ fuerit cõitate membri, tũc incipe a mũdificatiõe mẽbri cõicãtis cũ phl̃otomia, ⁊ vẽtr̄ solone, cũ eo qd̃ sit sic hiera, ⁊ pl̃pa colloqntide: aut scamõea: aut sic ifusiões: aut cũ gargarismis mũdificãtib⁹ caput: cũ cã ẽ in capite. Quʒ ãt illic fuerit apa sensibile i gigiua, ⁊ [c]┌carnib⁹┘rubeis: tc̃ oportebit vt icipias cũ phl̃otomia, ⁊ [d]┌scarificatiõe┘ꝟʒ ṽtutẽ, ⁊ ꝯditiões. Et vt teneat in ore in ꝑn° in oĩb⁹ eis, infrĩantia, q̃ sᷣt ex succis ⁊ ꝺ̃cotionib⁹ ⁊ silib⁹ factꝭ fortib⁹ [e]┌ex┘cãfora absqꝫ supfluitate i stipticitate. Et mltotiẽs qdẽ sufficit, vt sis ꝯtent⁹ ex oleo rof. ⁊ mastice, ⁊ oleo omphacio, aut ex oleo qd̃ sit sic oleũ myrtinũ: Et ꝯfert ad illd̃ vt sumant᷑ vinũ passulaꝝ vet⁹, ⁊ oleũ rof. crudũ [f]┌ꝺ̃coquat᷑ cũ vino i q̊ sint passule ꝺ̃cocte┘ꝺ̃coctiõe bõa, ⁊ teneat᷑ in ore. Deide post illd̃ g̃datim ordinet᷑ ad resoluẽtia, ⁊ maturãtia: ⁊ caueat᷑ vt ñ currat ex aliquo forti eoꝝ aliqd ad vẽtrẽ. Et ordinet᷑ ẽt g̃datim ad eũationẽ ex ipso mẽbro, ita vt mittãt᷑ ad radices dẽtiũ sanguisicce: aut phl̃otomet᷑ vena q̃ est sb lingua: aut vẽtoset᷑ sub mento cũ incisiõe. Qd̃ si dolor vehemẽtior fuerit, tũc oʒ vt adhereat sup radicẽ dẽtis, piretꝝ cũ cãfora, ⁊ reiterent᷑ ambo q̃tiẽs resoluunt᷑. Et si addit᷑ vehemẽtia doloris necariũ ẽ multotiẽs admistrare opium cũ oleo rof. Sʒ q̃tiẽscũqꝫ iuenit᷑ excusatio ab illo, dimittere ipʒ ẽ meli⁹. Immo oʒ vt [g]┌admistret᷑ maturatio.┘Qñ ãt cã est in ipo dẽte: aut in neruo, ⁊ nõ ẽ mã, imo malitia ꝯplonis, curet᷑ cũ medicis dẽtiuʒ q̃ ei opponunt᷑, notis.

Si ãt ẽ cã in malitia cõplonis ei⁹, ⁊ debilitatꝭ ei⁹, [h]┌cõpressio sup calʒ┘colluat os ex oleo frẽ ꝯplonis tepido, ꝺ̃inde fiat frm actu. Et si cã malitie ꝯplonis ei⁹ ẽ [i]┌cõpressio sup frm┘admistret᷑ loco illi⁹ ex oleis calis, sic ẽ oleũ de nereidẽ, ⁊ oleũ ꝺ̃ ben: ⁊ [k]┌cõprimat sup┘vitellũ oui assatũ calm: aut sup panẽ calʒ: ⁊ qñʒ ꝯferũt ambo regimia i vnaq̃qꝫ speꝝ malitie ꝯplonis ꝑdicta. Si ãt cã ẽ pura siccitas, tũc ꝯfert ei vt fricet᷑ cũ eis, q̃ sᷣt sicut butyꝝ, ⁊ adeps anatis.

Si ṽo est cum mã, q̃cũqꝫ sit mã, acuta, aut grossa, aut mlta, oʒ vt eũet᷑ ꝟm ꝙ in ipsa est: Et oʒ vt prius icipiat᷑ in ꝑn° cũ eis, q̃ infrĩant ⁊ repellũt in oib⁹ ill, q̃ʒuis sit illd̃ in mã calida plus necariuʒ, ⁊ in grossa min⁹. Et ex reb⁹ qd̃ sortib⁹ ad rpellẽdũ, ⁊ ꝓpe i materijs frĩs, ẽ alumẽ adustũ, ⁊ extictũ cũ aceto, cũ eq̃li mẽsura sui sal, q̃ ãbo sint trita valď: deide admini strẽt᷑: deide colluat᷑ os postea cũ vio. Et ex eis q̃ cõueniũt ad repellẽdũ, sᷣt galle. [l]┼┌ ┘Qd̃ si mã fuerit cala, curet᷑ cũ succ̄ ifrĩatiuis, ⁊ fiat ꝑparatio in eq̃tione ei⁹. Si ãt illd̃ nõ vʒ, ꝑparatio sit aut i resolutiõe ei⁹: aut in ipsi⁹ stupefactiõe. Et si mã fuerit grossa, aut plĩma, ꝑparatio sit, post illd̃ qd̃ dixim⁹ ex curatiõe initij, cũ resolutiuis ẽt: ⁊ meli⁹ ẽ vt sit collutio oris cũ aceto, ⁊ oleo rof. [m]┌Ipa.n. qñʒ attrahit┘hũiditates radicales post supfluitates. Et qñʒ est necariũ vt aggregent᷑ ad resolutiuas, medicine stiptice, qm̃ mẽbꝝ est siccũ. Qd̃ si cã est ventositas, tunc curatio fiat cum resolutiuis, que dicem⁹: ⁊ ꝓprie serapino, ⁊ galbano, ⁊ granis albarmel.

De medicinis resolutiuis. Cap.VII.

Medicine admistrate in dolorib⁹ dẽtiũ indigẽtib⁹ resolone, Alie sᷣt collutiões oris, in qb⁹ oib⁹ oʒ vt teneant᷑ in ore spatio lõgo, sic acetũ in q̊ coctũ est spoliũ ꝟpentis: aut acetuʒ in q̊ ꝺ̃cocta ẽ colloqntida, ⁊ ẽ fortꝭ iuuamẽti valde. Et qñ frigus est manifestũ, tc̃ sit cũ vino aut aristol, aut piretrũ, aut assa fetida, cũ sinapi: aut cortices capparis, aut cortices pini, aut mẽtastꝝ, aut folia dulb, ⁊ poliuʒ, ⁊ cortices [n]┌rhaphani┘cũ aceto aut aq̃. Et silr̃ folia lauri, ⁊ [o]┌git:┘⁊ silr̃ fustes allei cũ piretro: Aut acetũ in q̊ põit᷑ ꝯdisi teneat᷑ in ore: Aut piretꝝ, ⁊ fruct⁹ tamarisci i aceto. Et ad dolorẽ sansuc⁹ ficc⁹: Aut radix cucumeris asinini, ⁊ ei⁹ succus i aceto: aut cũ harmel q̃ sint ꝺ̃cocte i aceto, aut [p]┌ꝟapinũ.┘Et ad dolorẽ pl̃satiuũ, ꝺ̃coctio gallaꝝ crudaꝝ cũ aceto, ⁊ solatꝝ cũ aceto, ⁊ [q]┼┌ ┘bẽgi cũ aceto, ⁊ cornua cerui adusta ꝺ̃cocta i aceto sqllitico, trita ⁊ ꝯfecta i oxymelle. Et alie sᷣt gargarismata cũ silib⁹ eoꝝ q̃ ꝑdixim⁹ ꝺ̃ collutiõib⁹ oris. Et ex eis ẽ, vt decoquant᷑ [r]┌passe mõtane┘⁊ allea i aq̃, ⁊ fiat ex eis gargarisma, ⁊ dimittat᷑ os aptuʒ, ⁊ currat saliua plĩma. Et alie sᷣt masticatiões accepte ex medicinis ꝑdictis, ⁊ silib⁹ eis. Ex illis ẽ vt sumant᷑ mẽtastꝝ mõtanum, ⁊ piretꝝ, ⁊ pip al, ⁊ myrrha, ⁊ ꝯficiant᷑ cũ carne passulaꝝ, ⁊ fiãt ex eis auellane, ⁊ masticet᷑ ex eis oĩ die auellana vna. Et alie sᷣt linimẽta, ⁊ epithimata, ⁊ [s]┌rorationes┘⁊ empla facta ex medicinis resolutiuis notis, ⁊ [t]┌ponunt᷑ in eo qd̃ hʒ eẽntiã tenacẽ. sicut ẽ mel, aut kitrã: aut aliqd dissolutũ in aq̃ q̃ resoluant᷑: aut ꝯficiant᷑ cum aq̃ sola: aut accipiat᷑ sulfur recẽs┘⁊ liniat᷑: aut sumat᷑ [v]┌pulsatiuo┘sinapi tritũ solũ: aut cũ assa fetida: aut accipiat᷑ sulfur recẽs, ⁊ cũ assa vl sagzenea ⁊ ponat᷑ sup radicẽ dẽtis. Et ex eis q̃ sunt expta, est vt sumat᷑ medulla nucleoꝝ ꝑsici, ⁊ q̃ʒtum est medietas eius ꝺ̃ pipe, ⁊ ꝯficiant᷑ cũ kitrã ⁊ fricet᷑ cũ eis dens [x]┼┌ ┘aut nigella ꝯtrita ⁊ ꝯfecta cum oleo applicet᷑, ⁊ liniat᷑ cũ ea. Et ex eis q̃ sᷣt expta ẽ vt sumat᷑ pipis, ⁊ piretri, ⁊ staphisagrie, ⁊.ʒʒ. oĩuʒ añ ps. i. baurac armeni ps. i. ⁊ s. terant᷑ bñ, ⁊ fricẽt᷑ cũ eis dẽtes, ⁊ gigiua: qm̃ sᷣt vehemẽtꝭ iuuamẽti. Et qñʒ

a┼A. nociua

b A. cum profundatione existẽte

c A. albamur

d A. solutiõe vẽtris

e A. cum

f A. in quo decoctuʒ sit vinũ passularum

g A. intendatur maturationi

h A. est morsus seu masticatio rei calide

i A. morsus vel masticatio super rem frigidam

k A. mordicet vl masticet

l A. cum aceto

m A. Alia litera qm̃ qñqꝫ attrahit acetum

n A. Alia litera eius Alia litera ambrotanum

o A. alseilem

p A. Alia litera Chibichẽgi decoctum in aceto

q┼A. decoctio

r A. zibib algiebeli

s A vaporatiões

t A. aggregent᷑ cũ eo qd̃ hʒ spissitudinẽ mellis aut kitran, aut rei dissolute, aut ꝯficiant᷑ cũ aq̃ sola, aut accipiant᷑ caules contriti Alia litera accipiat᷑ sulfur contritum

v A. ad pl̃satiuũ dolorem

x┼A. ⁊ applicetur super ipsuʒ aut liniatur tyriaca sola, aut assa fetida sola, aut sazanea, aut ꝯfectio [illegible]

barbe fit emplr̄m cuʒ eis q̄ sūt: sicut malua, ꝛ camemil/la, ꝛ anetū, ꝛ semē lini, ꝛ decoctio aneti, ꝛ oleū ei⁹ ꝛ administrant. Et G. quidē existimauit quod epar a⌈stellionis⌋ quando ponit sup dētem dolorosuz, corrosuz, sedat dolorē ei⁹. Et alie sūt vaporatiōes exteri⁹ adhibite: ꝛ oportet vt administrent aut añ cibū duab⁹ horis: aut p⁹ ipz. iiij. horis: ꝛ hoꝝ ē necitas pp vehemētiā doloris, sicut si fiat vaporatio cū sale ꝛ milio: aut cuz oleo calefacto: aut cū cera liqda. Et qñ vaporat barba faciēdo vaporatōez p⁹ vaporatiōez, vt ad ipaz trahat mā: qū. n. aptat barba, sedat dolor: ꝛ ppe quz b⌈cogt⌋ dēs cū oleo feruēte i illa hora. Et alie sunt cauterizātes: ꝛ regimē qdē cauterij ē, sicut vt decoqnt oleū cū aliqb⁹ medicis resolutiuis p̄dictꝫ, aut soluz. Aut sumit ac⁹, ꝛ ignit, ꝛ submergit in illo oleo, ꝛ fit vt penetret in vacuitate ēbube igeniose sup dētē dolorosuz dōec pueniat ad dētem, ꝛ cauterizet ipz. Et qñ pōit c†⌈ ⌋i circuitu ei⁹ cera, aut massa, aut aliqd aliud distinguēs iter dētē: ꝛ iter dētes, q sūt in circuitu ei⁹, ꝛ carnes rubeas. Et iuuamētū qdē hui⁹ ad illū i q̊ mā ē i ipo dēte, ē pl'z. Et quz distillat in embuba ēt oleū feruēs, p⁹ igeniū p̄dictū. Et oleū qdē oliue ē conuenięti⁹ oleis reliqs. Et qñ necessariū ē in cauterizātib⁹, vt pforet dēs pforatorio minuto, vt penetret i ipo vtus cauterizatiua. Et qñ nō valēt curatōes, cauterizet dēs cū acu ignita totiēs, dōec pueniat ad vltimū i cauterizatōe ei⁹: ꝛ fortasse sedabit dolor, ꝛ frāget dēs. Et alie sūt fricatiōes accepte ex eis, q̊ꝝ pterijt narratio. Et. 33. qdē cū melle ē fricatio iuuās, ꝛ ēt acetū, ꝛ sal, ꝛ ēt acetuz, ꝛ pulpa colloqntide, ꝛ piretꝝ. Et alie sūt fum⁹ ꝛ suffūigatiōnes, ꝛ i eis meli⁹ ē vt fiāt itraiectorio. Et qñ suffumigat ex resolutiuis, sicut venꝫ colloqntide, aut gnis ei⁹: aut gnis sinapis: aut vngula asini: aut semie cepe: ꝛ ppe ad vmē: aut folijs myrti aut polio: aut folijs rute, aut piretro. Et alie sūt caputpurgia resolutiua, sicut aq̄ cucumeris asinini, ꝛ succ⁹ radicis sicle, ꝛ ꝛ fassafa, ꝛ aq̄ sansuci. Et alie sūt distillatiōes in aure d⌈q̄ sequunt dolorē sicut si administrent ista caputpurgia distillata in aure: aut ⌋succ⁹ cappar⌉ hūidi. Et alie sūt ipletiōes corrosiōis, si fuerit cā doloris ex corrosiōe: ꝛ oportet vt sbtiliet, ꝛ nō ipleat cū labor, ꝛ vehemētia addēte i dolore, sicut galia cū cipis, aut cū mastice: ꝛ fortior illo ē assa fetida cū e⌈sapino: ⌋aut nigella trita cū oleo, aut pip: aut fex adusta: aut euforbiū: aut piretꝝ, aut ipleat ex medicamine medulle psicoꝝ p̄dcō: imo ipleat calidus cū frīs, ꝛ frigidus cuz calidis. ⌈†f ⌋

a A. famabras
b A. cauterizat
c† A. ante illud
d —— A. Alia litera ꝛ
Alia litera e A. kibikengi
f† A. ꝛ alie sunt eradicatiue sz ei faciemus capl'z ꝛ nō est cōueniēs administratio earū, nisi sit dolor in ipso dente nō in alijs.

De medicinis stupefactiuis. Cap. VIII.

Quandoqz administrant sz modos p̄dictos in resolōne. Uerꝝ meli⁹ ē vt sint dlinite: aut annexe: aut iplētes, cū tñ qñ administrent, vt sint g⌈masticatiōes⌋ ꝛ suffumigatiōes. Ex eis itaqz ē vt sumat semis hyusqami albi, ꝛ opij, ꝛ storacis, ꝛ galbāi oīuz añ pōdus. ʒ. ij. pipis ꝛ assefetide d sceni āboꝝ. ʒ. i. fiat ex eis collyriū cū coagulato vue, ꝛ ponat sup dētē dolorosuz. Aut sumant opij ꝛ castorei ptes eq̄les. Et distillet ex eis g̃. i. aut g̃. ij. in oleo ros. i aurē h⌈vbi ē dolor⌋ aut sumat qd adhereat ex radice mādragor: qñ. n. sedat ipz: aut sumat, sz q̄ osuz ē, ex mō suffumigatōis cū semie hyusqami albi: Aut decoqt radix mādragore solū: aut cū hyusqamo albo cū vino, ꝛ teneat in ore. Et qñ dant in potu ēt narcotica, sicut filonioz: i⌈potat .n. ipz⌋ q d dēte suo cōqrit, ꝛ accipit ex ipo i ore suo, ꝛ dormit: ꝛ maturat egritudo ei⁹, ꝛ qescit dolor ei⁹, Et ex eoꝝ summa q̄ stupefaciūt absqz nocumento, est aqua infrata cum niue in vltimo, ꝛ ponit in ore acceptio, post acceptionē, donec stupefiat dēs: ꝛ qrescit dolor oīno, qzuis qñ sit addēs in p̄ncipio.

g A. collutiones
h A. q̄ est in pte dentis dolentis
i A. qm sanat eū

De dente commoto. Cap. IX.

Quandoqz cōmouet dēs pp cāz pmitiuam ex cāu, aut pcussione. ꝛ qñqz cōmouet ex hūiditate mollificāte neruū cōstrigētē. k⌈† ⌋ ꝛ qñ ē dēs cū h piguis, deide extēuat. Et qñ cōmouet pp corrosionē accñtē origini dētiū, ꝛ āplificat eā: aut sbtiliat dētē pillud qd minuit ex eo, l⌈ꝛ nō fac dolere⌋. Et qñ cōmouet pp dtumitionez accñtē dentibus, pp siccitatē dñantem: sicut accidit dētib⁹ cōualescētiuz, ꝛ senuz, ꝛ eis q famez tollerāt vehemētē cōtinue, ꝛ abbreuiat ab eis nutrimtū. Et qñ cōmouet pp abbreuiatōez carnis m⌈albamur.⌋

k† A. dentem
l A. aut pp diminutionē vel corrosionez alderugi
m A. algamur

De cura. Cap. X.

Oportet vt deuitet masticatiōez cuz illo dēte, ꝛ minoret locutionē, ꝛ nō tāgat ipz māu, neqz lingua, ꝛ penit⁹ dimittat masticationē, ꝛ intēdat ad sorbitōez q̄ztū pt. Qd si cā fuerit corrosio curet corrosio n†⌈ ⌋ ꝛ reliq. Et si cā fuerit detumitio succurrat cuz cibarijs: qū tñ h sit ex eis q̊ꝝ o⌈obuiatio⌋ ē difficil'. Deinde cū humectātib⁹ curet, faciēdo vt adhereāt, ꝛ fricādo, ꝛ distillādo i aurē, sicut ē oleū ros, ꝛ d salicib⁹, ꝛ succ⁹ folioꝝ solatri: imo cū stipticis, p⌈Nā si ē pp dtūitiōez dentꝫ, nō valēt cibaria, qm ipa forsitā non ipinguāt ipz velociter: Immo oportet vt curet cū stipticis⌋ frigidis: ꝛ silr si accidat a pcussione. Si autē puenit ab humiditate mollificāte, oportet vt curet cum stipticis calefaciētibus, ꝛ administrent stiptica oppilatiua ex medicis dētium, colluendo os, ꝛ fricando, calefactis: sicut collutio oris ex aq̄ in q̄ decocta sunt alsedar paꝝ, ꝛ folia cupressi: aut q⌈passo⌋ in q̊ decoctum est alumē cuz medietate sui de sale: aut cū aqua in qua decoctuz est serapinū. Et ex adherentibus est, vt sumat aluminis. ʒ. ij. sal'. ʒ. i. annectant sup radicem dentis: Aut cortices eris cū oleo ꝛ radicis lilij ꝛ corticis cupressi oīum añ. ʒ. iiij. ꝛ aluminis pars. i. ꝛ sumant cineris tamarisci ꝛ sal' equaliter: aut cornu ceruini adusti, ꝛ sal' r⌈ ⌋confectoꝝ cuz melle r⌈adustoꝝ, ꝛ myrrhe aduste⌋ omnium añ. ʒ. x. Aut myrrhe, ꝛ croci, ꝛ spice, ꝛ masticis oīum añ. partes. ij. rute sicce, ꝛ sumac, ꝛ balaustie. oīum partes. iij. fiat ex eis dētifriciū. ꝛ qd adherat: Et etiaz stiptica pmista cū aloe ꝛ colcotar ꝛ climia. Dentifricium conueniens ad hoc capl'm, ꝛ ad alia Ciperi, ꝛ rosaruz, ꝛ spice aromatice, ꝛ sal' gemme, ꝛ carmezit, ꝛ cornu ceruini adusti partes equales. Et ad illud quod est causa diminutiōis carnis gingiuarum, sumantur alumen iamennm, ꝛ xiloaloes adustum, ꝛ ciperi, ꝛ sumac, ꝛ balaustie.

n† A. ꝛ administrēt stiptica constringētia ex medicinis facientib⁹ ad dētē vl' appropriatis dētib⁹, colluēdo os, ꝛ fricando,
o A. rectificatio vel curatio
Alia litera p —— A.
Alia litera q A. vino
Alia litera vino de passis
r† A. adusti
Alia litera s —— A.

De perforatione ꝛ corrosione dentium, Cap. XI.

Accidit illud ex humiditate t†⌈ ⌋putrefacta i eis. Intētio in cura corrosionis, est phibere additionem eius, qd corrodit: ꝛ illud fit cum mundificatione subē corrupte, ꝛ resolutione materiei u⌈ledentis⌋ illud: ꝛ prohibitione dentis: ne recipiat illas mās: ꝛ conuersione illaꝝ materieꝝ ab eo cū euacuantib⁹, si eis indiget. Et medicine phibitiue corrosiōis, sunt exiccatiue. Si autē est fortis, indiget fortibus, vehemētis exiccationis, ꝛ calefactionis. Et si est debilis, sufficiunt

Alia litera t† A. mala
v A. causantis

in eo exiccatio, ꝛ stipticitas, sicut litiũ, ꝛ myrtꝰ, ꝛ spica celtica: ꝛ ipsaꝝ administratio sit ex mõis q̊s p̄dixim⁹, ꝛ plm ei⁹ ex caplo impletiõis. Ex illis. n. ẽ, vt impleat̃ cũ galia, ꝛ cipis: aut galia[a] ⌈sola:⌋ phibet eniz corrosionẽ ꝛ sedat dolorẽ: Aut impleat̃ mastice, ꝛ cipis, ꝛ myrrha: aut storace: aut gall' viridib⁹, ꝛ litiõ: Aut storace ꝛ opio, aut galbano: Aut sulfur̃ citrino, ꝛ litio: aut[b] ⌈visco⌋ albotin, ꝛ pipe: aut cum galia: aut[c] †⌈ ⌋ alboti, ꝛ mẽtastro: Aut cũ nigella ↄtrita ꝛ ↄfecta cũ aceto ꝛ melle: Aut cũ sulfure replẽdo aut liniẽdo: Aut cũ. 33. ↄcocto cũ melle: [d]⌈aut cũ⌋ aceto: qm̃ ipm est vltimũ ad hoc. Aut assa fetida: aut cũ alkitrã: Aut cũ assa fetida ꝛ[e] ⌈ãmoniaco⌋: aut assa fetida sola, ꝛ bulliat cũ cera, vt nõ resoluat̃. Est. n. vehemẽs ad sedandũ dolorem: aut [f]⌈cera sola⌋: aut cũ medicis aut cũ litiõ ꝛ dragagãto. Et iã expta ẽ cãfora in implẽdo, ꝛ ẽ iuuatiua in ipsa vltie cũ phibitiõe additiõis corrosiõis, ꝛ sedat dolorẽ. Et oz vt adiuues te cũ eis, q̄ pterierũt in caplo doloris dẽtiũ. Et qñq3 admistrat̃ in hoc epithimata ex castorei, ꝛ piretri, ꝛ opij, ꝛ galbani ptibus eq̃lib⁹, ꝛ pipe ꝛ cardamomo cũ melle: aut piretro, ꝛ myrrha cũ melle: Et[g] ⌈g̃nis alcadra viridib⁹ cũ melle: aut vinũ bonũ⌋: cui supfundit̃ acetũ feruẽs: Aut ep̄e[h] ⌈lacerte⌋ aut sulfure[i] ⌈† ⌋ cũ eq̃li mẽsura litij: aut pipe ꝛ lacte titimali: aut baurac, ꝛ piretro: Aut galbão, ꝛ semie hyusq̃ami albi: Aut storace, ꝛ opio. Medicamẽ bonũ. ℞. baurac, ꝛ albẽgi amboꝝ añ. ptes. ij. piretri pipis amboꝝ añ ptẽ. j. [k]⌈epithymi⌋ ptes. iij. ponant̃ sup locũ. Et iteꝝ. ℞. [l]⌈ ⌋ capitũ g̃natoꝝ, ꝛ pipis, ꝛ[m] ⌈semis iũipi⌋ oium añ. ptẽ. 5. Et qñq3 admistrat̃ implẽdo ex eo, ꝛ epithimãdo. Et qñq3 ponit̃ sup locũ[n] ⌈calidicõ forte: aut suristicõ⌋: Aut calcis ptes. ij. ꝛ sal' ãmoniaci, ꝛ alumis, ꝛ myrrhe, ꝛ gallaꝝ, ꝛ acatie ꝛ ireos oiuz añ ps. i. ꝛ ordeũ adustũ, ꝛ spuma maris: ꝛ qñq3 addit̃ i eo galbanũ. Et qñq3 iuuat̃ ex collutiõib⁹ oris retẽtis in ore magnifice si ↄcoquat̃ radix capparis cũ aceto, donec ↄsumat̃ medietas aceti, ꝛ teneat̃ in ore. Et admistrent̃ distillatiões in ipsa corrosiue, sicut arsenicum dissolutum in olo feruẽat, ꝛ distillet̃ in corrosum. Et ex eis que iuuant, est vt distilletur in latere dentis corrosi oleum[o] ⌈ros.⌋

a A. cuz muscho solum (Alia litera)
b A. guma
c † A. cuz guma
d A. ꝛ
e A. sceba
f A. galbanũ solum
Alia litera bir solum
g A. granũ viride cũ melle aut vino bono
h A. badaie
i † A. vino
k A. opij
l A † storacis ꝛ
m A. abel. Alia litera abel stafisagrie ꝛ seminis vitice ꝛ opij
n A. felendisiun forte aut suristhan
o A. amigdalaꝝ

De[p] ⌈ruptura dẽtiuz ꝛ eoꝝ corrosiõe.⌋ Cap. XII.

Et cã in hoc fm pl'z ẽ ↄuersio ↄplonis ei⁹ ad hũiditatẽ. Et qñq3 est cã in ipo, vt exiccet̃ siccitate vehemẽti. Sz dria, ẽ manifesta detũitõ, ꝛ ↄriũ ei⁹. Et si est illic significatio alteratiõis coloris, aut corrosionis sig̃t complesionem humidam habentem materiam.

p A. cõminutiõe dentiũ ꝛ eorum fractura

De cura. Cap. XIII.

Et cura tio p̄ma ẽ phibitio materiei, ꝛ[q] ⌈mũdificatio⌋ dentis cũ stipticis fortib⁹ p̄dictis. Et alum̃ q̃dẽ ẽ fortij imp̃ssiõis in hoc: ꝛ si sũt calefaciẽtes cũ hoc nõ ẽ[r] ⌈eaꝝ laborvan⁹⌋ sicut est helleborus niger mistus cum melle. Si vero est a siccitate cura eius, est cura siccitatis.

q A. confortatio
r A. iuuatiuum

De alteratione coloris dentiuz. Cap. XIIII.

Quandoq3 fit illõ pp alteratio nẽ[s] ⌈ei⁹ qõ coopit eos ex linimẽto⌋ ꝛ facit accidere pãnũ. Et qñq3 fit lapis in dẽtiũ radicib⁹ cui⁹ eradicatio ẽ difficil'. Et qñz fit pp mãm malã penetrantẽ in subãm dentis: ꝛ alterat̃ in ea, ꝛ corrũpit colorẽ eius, conuertendo ad colorem melongie, ꝛ similium, ꝛ preter q̧ fit sup ipm pãnus.

s A. coloris ill⁹ supfluitatis viscose que sicut linimẽtũ dẽtibus adheret

De cura. Cap. XV.

Primo q̃dẽ curet̃ cũ eo qõ abstergit, ꝛ mũdificat, sicut spuma maris, ꝛ sal, ꝛ[t] ⌈nasturciũ trituz:⌋ ꝛ cinis ostracoꝝ, ꝛ cinis radicis canne, ꝛ aristol. ro. ꝛ[u] ⌈ordeũ⌋ adustũ, ꝛ sal gẽma q̄ oia sint fz eq̃les ptes: ꝛ si vis adde in eo ostracũ limatiaꝝ adustũ: Aut sumat̃ abrotani adusti ꝛ pipis ãboꝝ añ ps. j. [x]⌈ãmoniaci⌋ ptes. iij. ꝛ folij. ij. ꝛ gypsi adusti. x. ptes, terant̃ ꝛ admistret̃. Et si fuerit supflua, tc̃ flos eris cũ melle. Et ex eis q̄ albificãt in dispõne, ẽ tritura catini de sceni: aut tritura vitri: aut masacũie, ꝛ alsumbedig, ꝛ lapidis adamãtis. Scdo v̊o curet̃ cũ eo, qõ resoluit mãm, ꝛ extrahit eã, aut abstergit eã, sicut pip, ꝛ mẽtastꝝ, ꝛ costus, ꝛ aristol. ro. ꝛ assa fetida pmiscet̃ cũ abstersiuis p̄dictis: ꝛ sic ẽ dẽtrificiũ qõ dixim⁹ añ: aut hoc dẽtrificiũ bonum. ℞. radicis aristol. ptẽ. j. cornu ceruini adusti ptes. ij. masticis ptes. iij. olei ros. ptes. v. terãt̃ ꝛ administrent̃. Aliõ. ℞. abrotani ꝛ sal' torrefacti ꝛ lilij oium añ. ptes. iiij. cipi ptes. v. spice ptẽ. j. pipis ptes vj. Aliud. ℞. sal' q tãdiu adustus fuerit donec fuerit vt carbo, partes. iij. folij partes. ij. ꝛ spice ptez. j. ꝛ iteꝝ cineris ostracoꝝ ptes. iiij. rosaꝝ siccaꝝ partes. v. cipi ptes. iij. [y]⌈floris hyusq̃ami⌋ partem. j.

Alia litera t A. ꝛ testa ptrita
Alia litera u A. origanuz
x A. amomi
y A. sumitatum squinanti

De facilitate originis dentium. Cap. XVI.

Quandoq3 accidit infantib⁹, vt dentiuz eoꝝ natiuitas sit difficil'. Et qñq3 cõicat ei solo vẽtris: quare necessariũ est, vt cõmẽsuret̃ cũ epithimatib⁹ sup vẽtrẽ, ꝛ succis [z]⌈p̄paratis⌋ ꝛ retẽtiõe eoꝝ. Est ẽ necessariũ vt liniant̃ cũ collyrijs p̄dictij in libro vniuersali. Et ex eis q̃bus ortus dẽtium sit facilis, est fricatio cũ adipibus, ꝛ cerebellis, ꝛ pprie cerebro leporis extracto ex capite eius post decoctionẽ: aut cũ alcãna, ꝛ butyro ꝛ oleo de lilio. Et iã dictũ est q̧ lac caninũ confert in hoc vehemẽter cũ pprietate sua. Et si dolor vehemẽtior fiat, liniat̃ cum succo solatri, cũz oleo ros. calefacto. Et oz vt phibeat̃ masticatio sup rez, que hz essentiã tenacẽ. Immo oz vt nutrix intromittat digitũ suũ in ore ei⁹ tunc, quũ incipit dolere pp ortũ dentiũ, ꝛ fricet gingiuã eius vehemẽter, vt currat ab ea humiditas ex via gingiue. deide fricet̃ cũ medicinis p̄dictis. Qñq3 dẽtes parump apparẽt, oz vt fiat empl'm capiti, ꝛ collo, ꝛ mãdibulis cũ lana submersa in oleo, ꝛ distillet̃ ẽt in aure ei⁹ oleũ: ꝛ nos iã p̄missimus tale, q̃le est capl'm hoc in libro. j.

z A. ebibitio

De regimine eradicationis dentiũ. Cap. XVII.

Quoniã qñq3 aduenit ex dente doloroso, vt nõ recipiat curam oino, ꝛ fit vt quotiẽscũq3 sedat̃ nocumẽtũ q̊ ledit̃, in ꝓrimo redeat: Amplius fit vicinitas ei⁹ reliq̃s dẽtib⁹ nocumentũ pp illõ, qõ ex ipo ptrãsit ad eos, ꝛ nõ inuenit̃ ad ei⁹ rectificationẽ semita tũc cura ei⁹ ẽ eradicatio. Et ipse q̃dẽ qñq3 eradicat̃ cũ tenalijs, post ↄtectionẽ ab eo qõ tenet̃ cũ radice ei⁹. Et oz vt attẽdas añ eradicatõez, ꝛ ↄsidera an egritudo sit i ipo dẽte: Nã si nõ fuerit, nõ oportebit vt eradicet̃: Et si eradicet̃ qũ cã fuerit in gigiua: aut fuerit i neruo, q est sub dẽte. Illõ. n. q̃uis dolorẽ parũp alleuiet, nõ tñ ipz ↄstruit: imo redit. Et nõ q̃dẽ alleuiat ipm, nisi pp illõ qõ resoluit ex materia tũc, ꝛ cum eo qõ puenit ad ipsum ex medicinis. Et in eradicatiõe illorũ dentium, q non cõmouent̃ est timor, ex[τ] ⌈q̃busdam nocumentoꝝ plurimoꝝ⌋: quandoq3 enim detegit̃ a mandibula, ꝛ putresit pars substantie eius, ꝛ ex

τ A. nocumẽtis plurimis

citat dolorē vehemētē. Et qñqꝫ excitat dolorē oculi, ꝛ febrē. Quū ergo scieris ꝙ eradicatio ē difficil: aut nō tollerat eā īfirm⁹, tūc nō erit rectū vt moueat cū vehemētia. Illud nāqꝫ est ex eis, que in dolore augmētū faciūt[a] [quū tñ ꝯueniēs ē qñqꝫ si fuerit egritudo ꝑꝑ cāz in dente. Nā si cōmoueat] resoluit mā sub ipso, ꝛ sedat dolor. Qñqꝫ vero eradicat cū medicis: ꝛ recti⁹ qdem est, vt incidat in circuitu dentis cū phlomo, ꝛ administret sup ipm medicamē. Et ex illis ē, vt sumant cortices radicis moroꝝ, ꝛ piretꝝ ꝛ terant in sole cū aceto forti donec fiat totū sicut mel: deide liniat cū eo radix dētis in die tribus vicib⁹. Aut terat piretꝝ ꝛ in aceto sub sole dimittat .xl. dieb⁹: deinde distillet sup illud, qd̄ incisū est, ꝛ dimittat hora vna: aut horis duab⁹. Et qñqꝫ inuestit sanus cera bene: deinde extrahit q̄re eradicat: aut ponit loco piretri radix cucumeris asinini: aut linit cū arsenico nutrito cum aceto, qm̄ mollificat eā: aut sumant seminis vrtice, ꝛ galbani partes equales: aut vrtica ꝛ d̄ ture duplū ei⁹, ꝛ ponat sup radicē dentis[b] [eius:] ꝛ qñqꝫ feruet cuz folijs fici: qm̄[c] [ipm frāgit eam] ꝛ eradicat ipm cū facilitate: Et fex aceti ipsi⁹ est mirabil. Et qñqꝫ sumant cortices mori, ꝛ cortices capparis, ꝛ arsenicū citrinū, ꝛ piretꝝ, ꝛ vene, ꝛ radices collocyntide, ꝛ[d] [sisamū ꝛ ꝯficiant cū aqua aneti:] aut cū aceto forti, ꝛ dimittat trib⁹ dieb⁹: deinde liniant: Aut sumant venarū citrinaꝝ, ꝛ corticis mori amboꝝ añ ps. i. ꝛ arsenici citrini ptes. ij. ꝛ ꝯficiant cū melle: ꝛ ponant in circuitu dētis toti⁹, qm̄ eradicat eū: Aut sumant radicis abrotani, ꝛ lactis titimali ps. j. radicis titimali ptes. ij. ꝯficiant cū melle: ꝛ ponant sup ipz: ꝛ si dēs est debilis, liquefiat cera cū melle in sole, ꝛ distillet sup ipsam oleum, ꝛ precipiat vt masticet eam.

a A. Quis qñqꝫ accidat ꝙ sit egritudo non in dente, ꝛ quū cōmouetur

b A. molaris

c A. mollificat ipsum

d A. Alia litera scebram ꝛ conficiant cuz aqua alumis

De fractione dentis corrosi ꝛ est sicut eradicatio sine dolore. Cap. XVIII.

Conficiat farina cū lacte titimali, ꝛ ponat sup ipsum aliqb⁹ horis: qm̄ franget. Et oꝫ vt ponant in ipso folia volubil maioris acute: Et adeps rane arboree ē[e] [incisiu⁹] fractiuus: Et est rana viridis que hospitat in plantis, ꝛ arboribus, ꝛ ascendit ex arbore ad arborē.

e A. eradicatiu⁹ ꝛ

De vermibus dentium. Cap. XIX.

Sumant semis hyusqami albi, semis porri amboꝝ añ. ptes. iiij. semis cepe ptes. ij. ꝛ. 5. ꝯficiant cū adipe capno ꝯtrito, ꝛ fiāt inde pille, q̄ꝝ vnaq̄qꝫ sit. ʒ. j. ꝛ fiat suffumigatio ex vna pillulaꝝ cū cooptura capitis ꝛ cū traiectorio.

De causa stridoris dentium. Cap. XX.

Stridor dentiuz in somno fit ꝑꝑ debilitatē lacertoꝝ mādibulaꝝ: ꝛ ē ex eis, sic spasm⁹: ꝛ accidit infantib⁹ multotiēs, ꝛ remouet qñ fiūt puberes. Et qñ multiplicat stridor dentium, ꝛ sonitus eoꝝ in somno, indicat epilepsiā, aut apoplexiā, aut spasmū: aut sigt vermes in vētre. Et ille qui est ex vermibus, est habens vicissitudines.

De cura. Cap. XXI.

Oportet vt curet patiēs illd̄ cū mūdificatiōe capitis, ꝛ inunctione colli ex oleis calidis odoriferis, in quibus est virtus stiptica.

De dente q elongat. Cap. XXII.

Oportet vt sumat digitis: aut in stro ꝯstrictiuo: deide limet cū lima. Postea sumat grana lauri, ꝛ alumen, ꝛ aristol. lōga, ꝛ fricetur cum eis.

De congelatione dentium. Cap. XXIII.

Congelatio est stupor qdam accidēs denti. Et illud est ꝑꝑ cām[f] [retentā] ꝛ est aut stiptica, aut pōtica.[g] † [ ] Et qñqꝫ est ꝑꝑ illud qd̄ occurrit dēti adueniens extrinsecus, aut[h] [stans]. Et qñqꝫ fit ꝑꝑ illd̄, qd̄ eleuat ad eos ex stō, quū fuerit illic humor acetosus. Et qñz seqt imagiatio existiatiua, quū pñs est ille q masticat acetosū masticādo[i] [cum trāsmissiōe.]

f A. exasperantē

g † A. aut acris

h A. faciens vomitum

i A. masticatiez post masticatōeō

De cura. Cap. XXIIII.

Confert ei masticatio portulace vald̄,[k] † [ ] aut seminis portulace ꝯtriti, ꝛ īfusi cū aq̄: aut glutinis alibat: aut amigdale: aut nucis regalis: ꝛ alnet gil ꝓprie: aut auellana, ꝛ oleū omphacinū fricādo: aut fex olei igrossati in vase ereo[l] [cū melle] in sole, aut sup ignē: ꝛ collutio oris cum lacte asinino, ꝛ oleo tepido. Aut[m] [cordumeni cū vino, ꝛ grana lauri, ꝛ] aristol. lōga: aut assa fetida: aut lac titimali ꝛ sqlla: Et sal ꝓpterea qr oppositus est acetositati, ꝯfert valde stupefactioni.

k † A. Alia litera aut alhauch

l A. Alia litera sicut mel

Alia litera m A. pice uasoꝝ in qbus vinum recōdit aut grana lauri aut

De ebet dentiuz ꝛ cura eius. Cap. XXV.

Si vt dens nō tolleret aliqd. friz, neqꝫ calidum, neqꝫ duꝝ. Et plm eius est ex frigore: ꝛ est p̄cedēs dolorē dētiū, Et quū cā in hoc est frig⁹, administra grana lauri, ꝛ alumē, ꝛ aristol. lōgam: ꝛ vaporationem assiduā cū vitello oui: Qd̄ si cum illa non sedet, fricet cum hierapic. Si aūt non valet, tūc cum tyriaca. Et oleum sinapinū est iuuatiuū valde. Alkitrā calefactū, cum eo multotiens iniungitur fricando, est iuuatiuum valde. Si aūt causa fuerit compl'o calida, ꝛ est raro, significabit ipsam color gingiue, ꝛ tactus eius, ꝛ tactus dentiū: quare oportebit vt assiduet fricatio dentiū cum oleo ros.[n] [tepefacto] in quo[o] † [ ] sint cāfora, ꝛ sandali. Et administrentur mucilago psilij,[p] † [ ] ꝛ masticatio portulace: aut seminis eius proprie.

n —— A.

o † A. cōminuta

p † A. Alia litera cum aq̄ rosaruz

De cura debilitatis dentium. Cap. XXVI.

Conferunt ei stiptica p̄dicta, ꝛ galle aduste extincte in aceto: ꝛ grana myrti albe: ꝛ sal[q] † [ ] torrefactum, ꝛ extinctum in aceto, ꝛ alramic, ꝛ vinum stipticum, ꝛ dentifricia stiptica. Dentifriciū bonuz. ℞. ciperi. ʒ. iij. myrobolanoꝝ citrinoꝝ enucleatoꝝ. ʒ. v. cinami grossi. ʒ. xv. cinamomi. ʒ. iij. aluminis. ʒ. ij. piretri. ʒ. vij. sal ammoniaci, piperis lōgi, galie, croci oium añ. ʒ. j. salis. ʒ. v. sumac preparatoꝝ corij. ʒ. ij. fruct⁹ tamarisci. ʒ. iij. cardamomi. ʒ. iiij.[r] [aristol.] ʒ. xvj. balaustie. ʒ. iiij. terant oia ꝛ aggregent. Dētifriciū bonuz. ℞. sandali rubei cubebe faufel oium añ. ʒ. xv. cinamomi grossi. ʒ. v. cinamomi. ʒ. ij.[s] [bakiz.] ʒ. iiij. ꝯficiant cum amilo tritici. Dentifricium ad hanc rem bonum. Sumat kiscordei, terat, ꝛ inuoluat melle, aut kitrā paucos scemio ꝛ fiāt troc. ide, ꝛ[t] [submergatur charta de pāno] ꝛ ponatur super lacertulum positum in radice furni: cuncqꝫ eius color denigratur, extrahatur, ꝛ accipiatur ex eo pars vna, ꝛ ex ruptura xiloaloes, ꝛ balaustiis ꝛ ciperis, ꝛ cortice granati, ꝛ sale ex omnibus añ. pars. j. terantur ꝛ fiat ex eis dentifricium. Et quandoqꝫ sumuntur ordei adusti[v] [narati]. partes. xx. ꝛ ciperi, ꝛ faufel, ꝛ alkarmezit omnium añ. partes. iiij. ꝛ. ʒʒ. pars. i. fiat ex eis dentifricium.

q † A. gema

r A. zurumbet

s A. bacham

t A. inuoluātur cum carta

v A. Alia litera contusi

¶Fen.viij.de dispositionibus gingiuarum, ⁊ est tractatus vnus.

¶De egritudinibus gingiuarum. Cap.I.

Gingiue accidūt apata causa mālei descendētis ad ipsam ꝑm pl'm ex capite. Et qñ3 est propter cōmunitatez stomachi. Et qñq3 accidūt ei apostemata i initio hydropisis, ⁊ accñtiū [a] ⌈malitie forme⌋ ꝓpter illud qđ ad eā eleuaꝛ ex vaporib⁹ corrupt[i]. Et figtur genus mālei p colorē, ⁊ tactū. Et qñq3 sūt ex eis manifesta, recētia, velocia ad suscipiēdā curā: ⁊ ꝓfunda ad suscipiēdam curā, tarda: ⁊ qñq3 sunt cum fe.

a A. Alia litera. cacesie

¶De cura. Cap.II.

Si mā est sup̄fluitas cal'a, tūc administra eūonem, ⁊ flōmiā alieheric. Et cura in ꝑncipio cū collutionib⁹ oris ifrigidātib⁹: ⁊ sit in eis stipticitas, sicut est aq̄ roſ. ⁊ lac acetosuz, ⁊ aq̄ myrti, ⁊ aq̄ folioꝝ stipticoꝝ frioꝝ, ⁊ decoctio balaustiaꝝ, ⁊ aq̄ arnoglosse, ⁊ ifusio glādiū, ⁊ succus portulace: deide post illud fiat oris collutio cū oleo omphacino, ⁊ oleo arboris masticis, ⁊ oleo myrtino in vnaq̄q3 vncia ponaꝛ [b] ⌈mastix,⌋ [c] ⌈aut oleo in q̊ bullierint mastix ⁊ sicce roſ.⌋ aut oleū roſ. in quo bullita sint spica, ⁊ rose sicce, ⁊ mastix. Et oleū qdē arboris masticis h3 v̄tutē vehemētē in sedādo dolores [d] †⌈ ⌋gingiue: ⁊ ꝓꝑe recēs. Resistit.n. ⁊ nō exaspat ⁊ magis ꝓpriū iuuamētū ei⁹ est in dispōne doloris.

b A.ʒ.iiij.mastic]
c —— A.
d † A.apatum

Deide post illud administrenꝛ, q̄ sint sic succ⁹ ireos humide: facit.n. currē sanguinē, ⁊ facit qescere: aut succ⁹ folioꝝ oliue: aut fex vini, aut succus rute: aut oleū [e] ⌈alabati alcadra⌋ bullitū cū aq̄ in q̄ sint folia eius, aut cū decoctiōe aristol'. Si aūt apa est cal'3: ⁊ ꝓfūdū, ⁊ noīaꝛ berules, nō resoluiꝛ cu3 medicinis: imo fit purulentū: ⁊ qñq3 idiget cura [f] ⌈man⁹.⌋ Et qñq3 sba ei⁹ ꝑuenit ad creādū carnē nouā. Quū ergo purulētū fit admistra sup ip3 florē ęris, ⁊ gallas: aut corticē ęris ꝯtritū cū aceto dieb⁹ aliqb⁹. ⁊ [g] ⌈surie⌋ adustū, aut gallas cū aceto. Quū aūt gingiua nō cessat suppurari, ⁊ apaꝛ, ⁊ nō sanaꝛ, idiget cauterio. Et meli⁹ est vt sumaꝛ oleū feruēs cū lana iuoluta sup extremitatē tente, ⁊ totiēs fiat, donec detumescat gingiua, ⁊ [h] ⌈ꝯstrigaꝛ.⌋ Si aūt apa fuīt ex humiditate sup̄flua, oportebit i ꝑncipio vt colluaꝛ os cū oleis cal'is, ⁊ cū melle, ⁊ oleo, ⁊ rob, deide administrenꝛ resolutiua fortia p̄dicta multotiens.

e A.granoꝝ viridium
f A.ferri
g A.suri
h A.albescat

¶De gingiua sanguinea, ⁊ cura eius. Cap.III.

Confert ei alumē [i] †⌈ ⌋extinctū cū aceto, cū duplo ipsi⁹ ex sale, ⁊ cū surie tāto q̄3tū ip3 est, ⁊ medietas ei⁹, ꝯspsum sup eā: ⁊ ēt aduranꝛ [k] ⌈taraca⌋ salita vsq3 q̊ fiāt sic carbo, ⁊ sumaꝛ ex cinere eoꝝ ps.j. ⁊ ex roſ siccis ptes ij. ⁊ iteꝝ sumanꝛ myrti, ⁊ lentiū adustaꝝ āboꝝ aā. ps.j. sumac, ⁊ surie amboꝝ aā. ptes.ij. floꝝ squinā/ti ptes.iij. ⁊ cōmisceanꝛ ⁊ administrentur.

i † A. adustum
k A.altharich

¶De fissuris gingiuarum. Cap.IIII.

Curriꝛ in cura eorum cursu fissurarum labij.

¶De vlceribus gingiue, ⁊ corrosione eius ⁊ fistulis eius. Cap.V.

Vlcera gingiue alia sunt pura, et alia sunt incipientia putrefieri: ⁊ alia sunt incipientia corrodi.

¶De cura. Cap.VI.

Puroꝝ qdez cura: cura est alcola. Ea ꝟo q̄ putrefieri icipiūt op3 vt curenꝛ cū eis q̄ sunt, sic [l] ⌈olea calida, ⁊ semen iunipi⌋ ⁊ tribuli. Si g̊ iuuāt, erit bonum: ⁊ si nō, sumaꝛ gallaꝝ ps.j. ⁊ myrrhe ps.ſ. aggregēꝛ cū oleo roſ. ⁊ administrenꝛ. Et ex spēb⁹ qdē collutionū oris iuuatiuis, est collutio oris cu3 aceto sqllitico. Et collutio oris cū lacte asinino. Et collutio oris cū decoctiōe foliorū oliue, ⁊ decoctiōe rosaꝝ, ⁊ lētiū, ⁊ gallaꝝ, ⁊ capitū rosaꝝ, ⁊ ğnatoꝝ. Corrosiua aūt si sunt ꝓfunda, in ipa op3 vt curenꝛ cū calcadicon ꝓꝑo eis dicto in antidotario, ⁊ sil'r fistule: deide spganꝛ sup ea medicine stiptice. Et ex eis q̄ sūt expta, est h̄. ℞. tribuloꝝ fruct⁹ tamarisci, piretri oiu3 aā.ʒ.iij. [m] ⌈chelidōie.⌋ ʒ.j. myrobal'. citrioꝝ, rosaꝝ siccaꝝ āboꝝ aā.ʒ.ij. sa/baru3, ⁊ salis āmoniaci, ⁊ cubebe, ⁊ spume maris, oiu3 aā.ʒ.ſ. balaustiaꝝ, ⁊ croci āboꝝ aā. [n] ⌈ʒ.q̄rtā cāfore.ʒ.iiij.⌋ fiat ex eis dētifriciū: ⁊ ēt dētifricia i qb⁹ recipiūꝛ aristol'. ⁊ colcotar, ⁊ scorie, ⁊ arsenica.

l A.alabel, seu abel
m A.memiran
n A. ʒ.j.canfore quartam.ʒ.j.

In medijs autē sumāꝛ piretri, ⁊ radicis lilij āboꝝ aā. ps.j. sumac, ⁊ gallaꝝ nō ꝑforataꝝ, ⁊ balaustiaꝝ ⁊ alumis oiu3 aā.ʒ.ij. terāꝛ, ⁊ fiat ex eis dētifriciu3 ⁊ admistreꝛ [o] ⌈i medicinis iter corrosa, ⁊ fistulas.⌋

o A.mediocriter corrosum, ⁊ fistulosum

Et sil'r ex balaustijs, ⁊ sq̄ma ferri pulueri3eꝛ gingiua, ⁊ retineanꝛ in ea. Deide colluaꝛ os cū aceto sqllitico, aut aceto in q̊ decocta sūt folia oliue, ⁊ ēt administreꝛ filoniū in loco corroso: qm̄ est bonū. Aut diacalamētū, ⁊ ꝯfectiōes ꝓhibētes putrefactionē, resoluētes illđ, qđ ꝑuenit ex ea. Et ex eis est ꝯfectio de armel. Si āt nō valēt, tūc neĉiu3 est alcadicō. Et ex eis q̄ approximant ei ēt, est vt sumanꝛ alumis, ⁊ calcis, ⁊ gallaꝝ, ⁊ duoꝝ arsenicoꝝ ptes eq̄les, accipiaꝛ ex eo danic.i. post ꝯtritionē vehemētem, ⁊ fiat cū eo fricatio fricādo bñ: deide expecteꝛ sup eā vna hora: postea colluaꝛ os cū ol'o roſ. ⁊ qñ3 pōiꝛ i ipo acatia: ⁊ est ꝯueniēs vt fiāt ex eo trocisci, ⁊ desicceꝛ ⁊ reseruenꝛ ad neĉitatē. Et qñ3 sufficiūt duo arsenica, ⁊ calx, ⁊ acatia, ⁊ fiūt ide troc. Et qñ3 ꝯfert cauteriū p̄dictū. Et est ex eis q̄ deijciūt corrosionē, ⁊ faciūt nasci carnē sanā. Deide admistreꝛ dētifriciū ex gallis cū tertia pte myrrhe: creat.n. carnē, ⁊ ꝯstringit gingiuā. Et flōmia alieheric ꝯfert in eis.

¶De [p] ⌈augm̄to⌋ gigiue ⁊ cura ei⁹. Ca.VII.

Cura eius predicta est in capitulo de fetore oris.

p A.fetore.

¶De diminutione carnis gingiue ⁊ cura. Ca.VIII.

Sumantur turis masculi, ⁊ aristol'.ro. ⁊ sāguinis dracōis, ⁊ farie herbi, ⁊ radicis lilij partes eq̄les, ⁊ ꝯficianꝛ post ꝯtritionē cum melle, ⁊ aceto sqllitico, ⁊ administrenꝛ fricādo. Et [q] †⌈ ⌋farine herbi.ʒ.x. ꝯficianꝛ cū melle, ⁊ fiāt inde trocisci, ⁊ ponanꝛ sup lacertulū aut testā positum in iferiori pte furni, donec ꝑueniat ad h̄, vt ꝯteraꝛ, ⁊ [r] ⌈forsitā aduriꝛ, ⁊ sup id qđ aduriꝛ, ⁊ ꝯteriꝛ⌋ ꝓijcianꝛ sanguis draconis.ʒ.iiij. ⁊ turis masculi q̄3tum ipsum, ⁊ aristol'.ro. ⁊ ireos amboꝝ aā.ʒ.ij. ⁊ fiat ꝑm modum p̄dictum.

q † A.qñ3 sumit
r A. ⁊ existimet q⁹ aduraꝛ, ⁊ qđ aduriꝛ ꝯteraꝛ, ⁊

¶De cura mollificationis gingiue. Cap.IX.

Si qdē fuerit pua, tūc sufficiet in ea collutio oris cū aqua, in q̄ decocta sūt stiptica, cal'a vel frida ꝑm ꝯpl'onem. Et ex eis que sūt vehemētis iuuamēti i h̄, est alumen decoctū cum aceto. Si aūt fuerit plurima, tūc rectius erit in ea, vt incidaꝛ, ⁊ dimittaꝛ sanguis currere, ⁊ exprimaꝛ qđ egrediꝛ ex eo: deinde colluatur os post ipsum cum decoctione

stipticoꝝ, ſm modum ꝓdictum in eis que preterit/ ſunt. Et ex eis que ſunt ꝯueniētia ad illud exdeco ctionib⁹, eſt vt ſumant fructus tamariſci.ʒ.iij.ꝛ fo lioꝝ alcāne.ʒ.ij.[a] †⌈ ⌋tepefiāt, ꝛ admini/ ſtrent. Aut ſumant balauſtiaꝝ, ꝛ corticis ḡnatoꝝ añ.vj.ptes, ꝛ tereniabin, ꝛ aluminis iameni añ.iij. ptes, ꝛ roſaꝝ, ꝛ ſumac albegdegi añ.viij.ptes, ꝛ ſpi ce aromatice, ꝛ floꝝ ſqnāti añ.ptes.x.fiat ex eis li/ nimētum, ꝛ qͦd adhereat. Et flomia alieheric ꝯfert ei. Cōfectio linimēti ꝯuenietis ad illud, qͦd admini/ ſtraſ poſt collutionē oris. ℞.roſaꝝ cū capitib⁹ ſuis pipis añ, ptes.vij.corticis glādiuz, balauſtiaꝝ, gra noꝝ myrti viridiuz añ.iiij.ptes ſiliquaꝝ nabati, ſu/ mac mūdati [b] ⌈alranic.⌋v.ptes: aut loco [c] ⌈alrāic⌋ myrti.viij.ptes. Et qñqꝫ ꝯfert tangere palatū cum hiera minori, ꝛ colluere os ex ea cum aceto ſqlliti/ co, ꝛ adminiſtratio alſuffuf fortium.

a † A. ariſtolo/ gie.ʒ.ij.
b A.armach vel armal
c A.armach

¶ De cura carnis addite gingiue. Cap.X.

Ponatur in ea calcātum ꝛ myrrha, qm̄ purgant eam.

¶ De labijs, ꝛ egritudinibus eoꝝ. Cap.XI.

Uo labia creata ſunt ad coopiendū os, ꝛ dētes, ꝛ ad decorē, ꝛ ad re tinēdū ſaliuā [d] †⌈ ⌋i hoib⁹ ꝛ ad loq̄n dum. Et creata ſūt ex carne, ꝛ neruis q̄ ſunt ptes lacertoꝝ, qui ꝯtinēt ea.

d † A. ꝛ ad adiu/ uandum

¶ De fiſſuris labiorum. Cap.XII.

Medicine qdem qbus indigeſ in curatione fiſſuraꝝ, ſūt ille que ad exiccationem, ꝛ ſtipticitatē aggregant lenificationem.

¶ De cura. Cap.XIII.

Medicine ꝯferētes ad illud: ꝛ ex illis eſt dragagātū, qm̄ tenetur in ore, ꝛ cōmoueſ lingua. Et ex regimie iuuāte in ipſa, eſt inūctio ſumiſ ꝛ ani: ꝛ vt liniaſ ſup eas [e] ⌈butyruz re/ cēs. Et ex eis eſt fruſtū cucumeris ſup aliud, ⌋aut li niaſ ſup eas aq̄ ſeueſtē: aut aq̄ ordei: aut mucillago pſilij. Et ex pinguedinib⁹ ſunt butyꝝ, ꝛ medulla, ꝛ adipes vituloꝝ, ꝛ anſeꝝ cū melle, aut oleū [f] ⌈alha bac alkadra: ⌋aut oleū roſ. ꝛ in qͦ ſunt albumē oui, ꝛ farina, ꝛ ꝓpͤ farina herbi ꝛ ceratū: [g] †⌈ ⌋ ꝛ qñqꝫ ponit in ipo merdaſengi. Et ex medicis exp tis eſt illud: qͦd. ℞. gallas ꝯtritas cuz ceruſa plūbi, amilū, ꝛ dragagātū cū adipe galline. Et ēt galle cō trite cū [h] ⌈ſiſamino, ⌋ꝛ ēt maſtix, ꝛ [i] ⌈viſc⁹ ⌋alboti, ꝛ iſop⁹, ꝛ mel fiat ex eis vnguētū. Et iteꝝ merdaſē/ gi, ꝛ [k] ⌈ſedina, ꝛ venaꝝ vitis oiuz ps.ſ.debenigi ps ſ. ⌋vngule capͤne aduſte croci āboꝝ añ.ptes.iij.can fore.vj.ptis [l] ⌈gūmi ptes.vj.cere.xvj.ptis oleū ro. ⌋ ꝛ ēt ābra ſoluta cū oleo balſamino: aut olei de ben, aut olei de citro.iiij.ps ſumaſ, ꝛ adminiſtreſ i ipſis ceratū: ꝛ ſint cibi ei⁹ pedes: ꝛ extrēa, ꝛ oua ſorbilia.

e A. ſpuma pue/ niens ex fricatio ne fruſti cucūe/ ris lōgi dicti che tha ſuper aliud fruſtum
f A. alhab alcha dara
g † A. cū oleo ro ſato
h A. cum aceto
i A. ꝛ gūmi
k A. debenegi, et ſadenegi, ꝛ vēa/ rū curcume oiuz añ. partem.ſ.
l A. aggrega cū vj. ptibus cere ꝛ xv. ptib⁹ olei ro ſati

¶ De apate labioꝝ, ꝛ [m] ⌈cura. ⌋ Cap.XIIII.

Oportet vt icipiaſ in eis cū euo/ ne huoris dn̄antis: dei/ de adminiſtrent medicie locales. Apa ta ꝟo ſunt prime poſitionis ex iudicio apatū gingiue: ꝛ cura fortior parūp eſt magis neciā. Medicine ꝟo locales ad vlcera aſſu munſ ex ſtipticis, ſicͭ myrobal. ꝛ litio, ꝛ ſemine ro/ ſe, ꝛ nuce cupſſi, ꝛ radicibus [n] ⌈vitis. ⌋Et qñqꝫ po/ nunſ in eis debenegi, ꝛ vngule capͤne aduſte, ꝛ [o] ⌈ca pilli ⌋aduſti, ꝛ fumus aggregatus, ꝛ vſnee. Olea aūt que adminiſtranſ in eis ſunt, ſicut oleū de chry ſomilis: ꝛ oleum de nuce indica.

m A. vlcere eoꝝ
n A. curcume
o A. ordei

¶ De hemorroidibus labioꝝ. Cap.XV.

Si aūt i eis ſūt hemorroides: tūc ex eiſ q̄ ꝯferūt eis, ſunt ſq̄me ferri, ꝛ mer/ daſengi, ꝛ ceruſa, ꝛ croc⁹, ꝛ alumē ſm ptes eq̄les ſūpta, ex qb⁹ fiat vnguētum cū cera, ꝛ olͦo nucis idice ꝛ olͦo [p] ⌈roſ. ⌋

p A. amigdalaꝝ

¶ De tremore labioꝝ. Cap.XVI.

Plurimum accidit cū cōitate oriſ ſtōi, ꝛ ꝓpͤ qm̄ in ea eſt nauſea, aut moueſ q̄ſi ad expel lendū aliqd cū vomitu: ꝛ ꝓpͤ in egritu dinib⁹ acutis: ꝛ horis criſis: ꝛ qñqꝫ eſt cū cōitate neruoꝝ aduenietiū ad ea a cerebro, ꝛ nu cha cum cōitate quā cerebrum hꝫ cum eis.

¶ Fen.ix. de diſpōnib⁹ gutturis, ꝛ eſt tractat⁹ pͥmus.

¶ De anatomia gutturis. Cap.I.

Per guttur itelligim⁹ ſpatiū, in qͦ ſūt meat⁹ anhelit⁹ ꝛ cibi. Et de eo ſūt additio q̄ ſūt vua, ꝛ amig dale, ꝛ galſamac. Et tu qdē iā ſci uiſti anatomiā meri, ꝛ anatomiaꝫ epigloris. Uua ꝟo eſt ſba carnoſa pēdēs ſup ſupmā ptē epiglotis, ſicͭ velamē. Et ei⁹ qdē iuuamētum, eſt gradatio aeris, ne percutiat ſuo frigore pulmoneꝫ ſubito: ꝛ vt ꝓhibeat puluerē, ꝛ fumū: ꝛ vt ſit pcutiēs vocē, q̄ ꝯforteſ, ꝛ magnificeſ, q̄ſi ipa ſit porta cuſto diēs ſup exitū vocis q̄ꝫtitate ſua, ꝛ ꝓpͭ h̄ nocet eius icīſio voci, ꝛ p̄parat pulmonē ad recipiēdū frig⁹, ꝛ nocumētū ei⁹, ꝛ tuſſiꝫ ab eo. Due ꝟo amigdale ſūt due carnes nate in radice lingue tēdētes ad ſupio/ ra, ac ſi ipe ſint.ij. auricule pue: ꝛ ſūt carnoſe, neruo ſe, ſicͭ due glādule, vt ſint fortiores: ꝛ ābe ſūt ex mō ſuo, ſicͭ due radices duaꝝ auriū, ꝛ [q] ⌈ſicͭ itineris ad meri ⌋q̄ꝝ ambaꝝ iuuamētū eſt, vt [r] ⌈adiuuēt ⌋aerē apͦ caput cāne, ſicͭ arca: ꝛ vt nō expellaſ aer [s] ⌈pe/ nit⁹ cū fit attractio cordis, ꝛ deficiat aial. ⌋ Algal/ ſamac ꝟo eſt caro pāniculoſa ānexa palato, ſb vua pēdēs, coopiens caput cāne. Et ſupra galſamac eſt alfaic, ꝛ eſt os hn̄s q̄tuor latera, duo ſupius, ꝛ duo inferius. Cāne ꝟo meri anatomiā dicem⁹ poſteri⁹.

q A. iter ſeu via ad meri eſt inter eas ambas
r A. adunet
s A. tot⁹ apͦ aſpi ratione cordis. Alia lr̄a tot⁹ apͦ aſpiratione cor/ dis, ꝛ nō accidat leſerach aiali

¶ De egritudinibus mēbroꝝ gutturis. Cap.II.

Quandoqꝫ accidūt in vnoquo qꝫ iſtoꝝ egritudies cōplͦonis, ꝛ apata, ꝛ reſolͦo ſingularis.

¶ De cibo quo fit ſtrāgulatio, ꝛ ſilr̄ q̄ currunt curſu eius. Cap.III.

Quando aliqd figiſ magnitudi/ nem hn̄s, opꝫ vt icipiaſ ꝛ [t] ⌈premaſ ⌋collū, ꝛ qͦd eſt iter vtraſqꝫ ſpatulas, adhibēdo pcuſſionem poſt p/ cuſſionem. Si aūt non ſufficit, adiuueſ vomitu: ꝛ qñqꝫ eſt in hoc timor.

t A. percutiatur

¶ De ſpinis ꝛ que curſu eius ꝓcedunt. Cap.IIII.

In ſpinis qdē, ꝛ fruſtis ligni, ꝛ oſſis, ꝛ q̄ ſunt illis ſilia, opꝫ vt ꝯſidereſ tūc, ſi ſenſus cōprehēderit ea, [u] ⌈aut pē/ na, aut curuitas ⌋caizarā: aut corda ar/ cus dupla [x] ⌈tūc expellaſ ⌋cū ea, aut ex trahaſ: ꝛ ſi eſt inſtr̄m [y] ⌈cōprehendens ⌋ſpinā reci/ piens eā, tūc rectior eſt eius attractio ſm ꝙ narra/ bo. Si aūt ſenſus deficit, tunc opꝫ vt poſt ipſa ſor/ beanſ ſorbitiones [z] ⌈viſcoſe. ⌋Si aūt nō valēt, exci tenſ ſingultus, ꝛ vomit⁹ cuꝫ digitis, ꝛ cum pēna, ꝛ medicamine. Et ex eis que expta ſūt, eſt vt bibat oi die.ʒ.j. naſturtij ꝯtriti cū aq̄ calͣa, ꝛ euomat ipm̄. n. expellit qͦd retineſ. Et meli⁹ qdē eſt vt euomat poſt cibū ſuū cū aq̄. Et qn̄ꝫ ligaſ [&] ⌈cū filo fortiſ, ꝛ egre diſ ⌋ꝛ deglutiſ: deide extͣhiſ, ꝛ egrediſ qͦd retētū eſt.

u A. cū pena, aut cum vncino ex
x A. recipiente ipſam tūc remo ueatur
y A. extrahens
z A. lubricatiue
& A. filus fortiter cū carne aliqua liter inciſa

Et sil'r ficus sicce ligate cum filo, qñ paulatim ma/
sticanť, 7 deide deglutiunť. Et qñ fit gargarismus
cũ rob vue, in q̊ decocte sunt ficus sicce: tunc q̊d infi
xum est, mouer̃ a loco suo. Et qñq3 exterius appo/
nitur empl'm gutturi, in quo sunt maturatio, 7 aper
tio subtilis, vt aperiať locus, 7 egrediatur spina, et
que cursu eius ꝓcedũt per se. Et sil'e huic est empla
strũ factum ex farina ordei cũ oleo, 7 aq̃ tepida,

De sanguisugis in gutture. Cap. V.

Qvandoq3 ꝯtingit vt sint q̃dã aq̃ hñtes sanguisu
gas ꝑuas, occultas: q̃ꝝ occultatio diffi
cile facit cauẽ ab eis, q̃re deglutiuť. Et
qñ3 pẽdet in manifesto gutturis: 7 qñ3
suspẽdiť in iteriori ꝑte meri: 7 qñq3 ꝑuenit ad stõm.
Et qñq3 est ꝑua, aspiciens non videt suspensionem
eius: quum autẽ pertrãsit sup illud hora, de qua cu
ratur, 7 sugit ex sanguine quãtitatẽ magnã, crescit
corpus eius, 7 apparet quãtitas.

De signis. Cap. VI.

Ecidit ei in quo suspẽdiť sãguisu
ga, tristitia, 7 angustia, et
sputũ sanguinis. Quuz ergo vides sa/
nũ spuentẽ sanguinẽ, subtilẽ[a] ⌈aut spuẽ
tem ip̃m qñq3⌋ tunc ꝯsidera dispõnem
gutturis eius, fortasse eniz in ipso est sanguisuga.

De cura. Cap. VII.

Qvandoq3 curať illa, que visu
cõprehẽdiť curatio
ne acceptionis, 7 ablationis ꝭm ꝙ nar
rabimus. Et qñq3 curať cuz medicinis
gargarismatum, si fuerit ꝓpe guttur, 7
vapoꝝ. Et ex eis sunt q̃dã cũ caputpurgijs si fuerit
decliuis ad nasuz, 7 cũ eis que vomitu, 7 vẽtris so/
lutione educũt vermes, 7 que eis sunt sil'ia si fuerit
stãs in ꝓfundo, 7 in stõ. Et qñq3 igeniať aliud inge
niũ ei. Inde est vt sũmergat se hõ in aq̃ cal'a: aut mo
reť in balneo cal'o: 7 ꝓp̃e post allea, q̃ assũpsit. Dei/
de nõ sit deses indefinẽter aquã frigidã infrigidatã
in ore suo assumere hora post horã donec[b] ⌈descẽ/
dat sãguisuga que in ipso⌋ suspẽsa est, fugiẽs a calo
re, 7 declinãs ad ꝑtẽ frigoris. Si aũt necium fuerit
vt ipse expectet ꝭm illuz calorẽ, vsq3 quo timeat sin/
copi, expectet sup illud: est eniz regimẽ valde bonũ
in ex̃hendo ipsam. Et multotiẽs q̃dẽ ꝯfert in ea: vt
sit ꝯtẽtus comestione alleoꝝ, 7 mora in sole, tenẽdo
os aptum, corã aq̃ frigida ifrigidata. Et q̃dã hoies
sunť, qui in potu tribuunt hñti sãguisugã,[c] ⌈alfese/
sis⌋ 7 existimo ꝙ sint spẽs cimicum rubeoꝝ sãgui/
neoꝝ sil'iuz[d] ⌈techis⌋ debiles hñtiuz cutes, q̊s for/
sitã destruit tactus. Et si fuerit facilis dẽtur in potu
cũ aceto, 7 vino. Aut suffumigeť ex eis guttur cuz
traiectorio. 7 fortasse ipsi sunt qui noiantur in terra
nr̃a[e] ⌈alchabebil.⌋ Et acetũ solũ quuz sorbeť qñ3
extrahit eã ex gutture, 7 ꝓp̃e cuz sale. Ex gargaris/
mis ℞o est gargarisma, q̊d fit cũ aceto[f] †⌈
⌋ 7 gargarisma de sinapi cũ duplo sui de bau/
rac: aut sinapi cũ eq̃litate sui[g] †⌈
⌋
de nigella: aut cũ aceto vini in quo decocta sũt allea
7 sceba, 7 lupini, 7 colloquintida, 7[h] ⌈siraes,⌋ aut
aceto vini ꝭm q̃ztitatẽ duaꝝ. ℥. in quo ponunť bau/
rac. ʒ. iij. 7 salis ãmoniaci[i] †⌈ ⌋ 7 alleoꝝ duo
dẽtes: 7 gargarismati q̃dẽ cum succo folioꝝ[k] ⌈sali/
cis⌋ inest ꝓp̃etas in ex̃hendo ipsã. Et sil'r gargaris/
mati ex aceto cuz assa fetida. aut[l] ⌈kitrã⌋ 7 aqua.
Quuz aũt iã ꝑuenerit in stõ, oportebit vt in potu su
mat de h̃ medicamine. ℞. sceba abrotani: apsinthij
nigelle, lupinoꝝ costi[m] ⌈nasturtij, mẽtastri, alkebu
li, siraes⌋ oium añ. põdus. ʒ. ij. cuz aceto cõmisto: 7
etiã cibeť hñs eã alleis, 7 cepis, 7 porris, 7 calamẽ
to fluuiali humido, aut sinapi ꝯdito: 7 oi cal'o acu/
to: deide euomat postea, si facilis fuerit ei vomitus.
Si aũt fuerit nõ facilis, tũc res salite acute. Et quũ
eius suspẽsio fuerit in naso, 7 diligiť eius casus, fiat
caputpurgiũ cũ aceto, 7 nigella, 7 succo cucumeris
asinini, 7 helleboro. Quũq3 acciderit vt abscidať,
tũc sibi caueat ille in quo fuit a clamore, 7 loquela.
Si aũt currat sãguis, aut euomat ip̃m, vel sol'one
educat eũ, cureť totũ cum eo q̊d scies in cap̊ suo. Et
hermodactili q̃dẽ hñt ꝓprietatem expellẽdi illud.
Modus aũt quo accipiť cũ instr̃o chirurgico est,
vt stet ille q deglutiuit sãguisugã in sole, 7 apiat os
suuz, 7 ꝓmať lingua eius ad iferiora cũ extremita/
te instr̃i chirurgici, q̊d est sic̃ cochliariũ: quunq3 vi/
deť sãguisuga, ponať instr̃m chirurgicuz in radice
colli eius, vt nõ incidatur: 7 hoc q̃dez instr̃m est in/
strumẽtum, quo remouenť hemorroides.

De suffocationibus[n] ⌈albaba.⌋ Cap. VIII.

Refocatio[o] ⌈et⌋ ꝓhibitio pe
netrationis anheli
tus ad pulmonẽ 7 cor[p] †⌈ ⌋ est res
accñs ex causis ꝑlimis, sic̃ potu medici
naꝝ ꝓfocatiuaꝝ, 7 medicinaꝝ veneno
saꝝ, 7 sic̃ ꝯgelatione sãguinis in q̃busdã viscerib⁹.
Illa ãt de q̃ nunc loq̃mur est illa, que est ꝓpter cãm
accñtẽ in ipso instr̃o anhelitus ex ꝓpinquo epigloti
ex aꝑate, aut cooptura, aut[q] ⌈pigritia⌋ v̄tutis a mo
tione instr̃i attractionis aeris. Et tu q̃dẽ scis, ꝙ aꝑa
tione instr̃i attractionis aeris. Et tu q̃dẽ scis, ꝙ aꝑa
oppilat meat⁹ vicini sui. Et ꝙ coarctatio mẽbri vi/
cini oppilat meat⁹ vicini sui. Et scis ꝙ lacertus mo
uẽs mẽbra motu attrahẽdi aerẽ ad ea, 7 est lacert⁹
epiglotis queãdmodũ dicturi sumus in cap̊ anheli
tus, quũ deficit a motione sua, 7 opõne sua ꝓpť sic/
citatẽ[r] ⌈ꝯgregatã⌋ sup hunc lacertũ, q est in ante/
riore ꝑte epiglotis, 7 q̃ sequunť ipsã, aut ꝑꝑ mollifi
cationẽ, aut ꝓpť spasmũ, aut ꝑꝑ nocumẽtum aliud,
nõ est pol'e aiali vt anhelet, q̃zuis meat⁹ nõ sit oppi/
latus. Cooptura ãt ꝑꝑ coarctationẽ vicini, qñq3 ac/
cidit ꝑꝑ remotionẽ spõdiliũ, que sunt in initio colli
ad iteriora, cã ꝑcussiõis, aut casus: 7 nõ h3 curatio/
nẽ: aut ꝑꝑ aꝑa in lacerto spõdiliũ, 7 ligamẽtis eaꝝ,
aut in lacerto meri, 7 ligamẽtis ei⁹ cũ cõitate: 7 ꝑꝑ
aliquã cãꝝ que trahit eas ad iteriora: aut ꝓpť spa/
smũ q accidit in eis ẽt trahẽdo eas[s] †⌈ ⌋ 7
deterior eis est sicca: aut ꝑꝑ aliõ nocumẽtũ neruoꝝ
[t] ⌈ꝓpter q̊d sit.⌋ Et illud q̃dẽ pl'm accidit ifãtibus
ꝓpť lenitatẽ ligamẽtoꝝ eoꝝ. Que ãt est maioris ti
moris, est illa, que est in spõdili ꝭa, 7 que sunt supra
ipsã: 7 q̃ est sub illa, est magis salua. Et fortior ea, ẽ
illa que est in spõdili ꝓma. Ipa eni est fortior, 7 acu/
tior[v] ⌈eaꝝ que sunt in cap̊ vicinitatis. Illã aũt que
fit cã ℞miũ⌋ dicemus in cap̊ difficultatis trãsglutiẽ
di. Diuisio ãt aꝑatis ꝭm mẽbra aꝑosa, est q̃driparti
ta. Aut eni erit aꝑa in lacertis extrĩsecis ab epiglo/
ti, decliuib⁹ ad añriora, 7 iferiora, ita vt sit aꝑa ap/
parẽs, 7 appeat ei⁹ rubedo in añriore ꝑte colli, aut
pectoris, aut thoracis, aut in lacertis extrĩsecis ab
ea. Sed in illis, q̃ sunt ad posteriora, 7 lacertis me/
ri, ita vt sint aꝑa, 7 rubedo ei⁹, 7 color ipsius appen
tia itus in ore, 7 qñq3 ꝑuenit ad spondiles, 7 nuchã
cũ cõitate: aut erit in lacertis itrinsecis meri, 7 que
sequunť ip̃m, 7 stringit ãhelitũ ꝓpter vicinitatẽ, et
nõ appet sensui: aut erit in lacertis itrinsecis in epi/
gloti, 7 in pãniculo vestiẽte eã: 7 est deterius q̃tuor
7 ip̃m nõ appet sensui ẽt; 7 aliqñ aggregať ex istis
aꝑatibus

a A. aliq̃b⁹ vicl/ bus

b A. dimittat sã guisuga locũ in quo

c A. alfesafes

d A. charad

e A. alanagiel

f † A. 7 assa feti da solum

g † A. de sale ãmonisco, aut gargarisma cuz sceba cũ medie/ tate ipsi⁹ de sul/ fure, aut absin/ thij cuz equali/ tate sui

h A. sirachs

i † A. ʒ. j.

k A. algarab

l A. alchalcho/ iar

m A. breke [illegible] bulu sirach

n A. 7 aldebba

o A. est

p † A. et

q A. defectu

r A. distantem

s † A. ad iterio/ ra

t A. ꝑparans ad illud.

v A. 7 ex capl'o vicinitatis est il/ la que est cã [illegible] mium 7 iam

apatib⁹ numer⁹ duoꝝ, aut triũ. Cã võ hoꝝ apatuꝫ qñꝫ ẽ cã alioꝝ apatũ. Et qñꝫ ẽ ꝑꝑ q̊sdã cibos, q ſũt ꝓpꝛij i faciẽdo ꝯtingeꝛ iſta apata, ſicͣ ẽ andacocha: ⁊ dr̃ ꝙ ei⁹ tyriaca ẽ lactuca ⁊ endiuia. Et qñꝫ nõ eſt cã repletiõis i toto coꝛpe: imo ẽ coꝛp⁹ mũdũ, ⁊ neqꝫ ſupabũdat ſupfluitas niſi in mẽbꝛis viciniſ mẽbꝛis gutturis, ⁊ facͣ euenire apa. Et iaꝫ diuidiꝛ h̃ apa, ⁊ dr̃, ꝙ aliꝺ ẽ appens ſenſui exterius ⁊ aliꝺ ẽ appens ſenſui: qũ aſpiciꝛ iterioꝛ ps gutturis iteri⁹. Et aliꝺ ẽ, qꝺ nõ ẽ appens ſenſui: ⁊ aliꝺ ẽ in meri: ⁊ aliꝺ ẽ intus i epigloti, ⁊ nõ ꝯſpiciꝛ illꝺ niſi cũ cãu lingue, p⁹ aptiõez oꝛis cũ foꝛtitudine, cũ cõpꝛeſſiõe lingue ad iferioꝛa. Et h̃ qdẽ apata qñꝫ accidũt ex ſanguine: ⁊ qñꝫ ẽ choľa rubea: ⁊ qñꝫ accidũt ex phľate: ⁊ pľm ꝑfocatiõis ei⁹ ẽ cũ cooptura lacerti ᵃ[guttur]. Et ex ꝑfocatõib⁹ qdẽ phľatica, ẽ mag] icolumis: ⁊ ei⁹ ſanatio ẽ velocioꝛ, ⁊ facilioꝛ: ⁊ qñꝫ ꝓlõgaꝛ. xl. dieb⁹. Et phľatica qdeꝫ alia ẽ, cui⁹ gñatio ẽ ex phľate viſcoſo, groſſo frido. Et alia ẽ cui⁹ gñatio ẽ ex phľate ſbtili, caľo, ⁊ cũ h⁹ phľa ꝺſcẽdit a capite: ⁊ ipſuꝫ qꝺ nõ deſcẽdit niſi ex capite ſꝫ pľm rei, tũc poľe eſt vt ꝺſcendat ad lacertos ᵇ†[ſupioꝛ] ptis epiglotꝭ] ꝑꝑ g̃uitatẽ ſuã: aut puitatẽ penetrationis ſue: Et raro qdẽ accidit ex meľia. Et dicũt qdã, ꝙ nõ accidit oĩo, qm̃ meľie minoꝛaꝛ effuſio ab aliq mẽbꝛo ad aliꝺ mẽbꝛoꝝ ſbito: Veꝝ nõ elõgaꝛ cũ raritate illi⁹, qn accidat ſbito, aut paulatiꝫ: ꝺinde ꝑfocet. Et qñꝫ ꝑmutaꝛ ex apate caľo, ⁊ ſm oẽꝫ diſpõnẽ eſt mala. Et oẽ apa ꝑfocatiuũ aut iterficit, aut ꝑmutaꝛ mã ei⁹: aut collectiõez facͣ ⁊ ſuppuraꝛ. Et qñꝫ apantur iteri⁹ cãne: ſꝫ nõ ꝑuenit ad h̃ vt ꝑfocet. Et ꝑfocatiuũ malũ faciẽs nec̃ariũ, vt ſit aſſiduatio aptionis oꝛis, ⁊ piectiõis lingue, noĩaꝛ caninũ: qñqꝫ. n. dr̃ illud de fcõ in lacerto intrinſeco in epigloti: ⁊ qñqꝫ ꝺ eo qꝺ accidit in duab⁹ ſpẽb⁹ lacerti ſiľr: ⁊ qñꝫ ꝺ illo qꝺ accidit ex remotõe ſpõdiliũ. Et qñꝫ ꝑmutaꝛ ſinantia ad pipneumoniã, qñ expelliꝛ mã ad pulmonẽ: ᶜ†[ ] Et qñqꝫ ꝑmutaꝛ ad ptẽ coꝛdis, ⁊ iterficit. Et qñqꝫ ad ſtõm effundiꝛ. Et oĩs ſinãtic⁹ q moꝛiꝛ, ſpaſmaꝛ in ꝓmis. Et ꝑfocatio qdẽ canina qñꝫ iterficit iter ꝓmũ diẽ ⁊ q̃rtũ. Et qñꝫ mľtiplicanꝛ ſinãces, ⁊ eaꝝ ſiľia in ṽe hyemali. Qũ g̊ ꝑfocatio foꝛtioꝛ fit ᵈ[anhelit⁹ poniꝛ attractiu⁹, i quo fit iuuamẽtũ motiõe pľmõis] ⁊ fit nec̃ariũ mľtotiẽs moueꝛ pect⁹ cũ ᵉ[pulmõe] velocit̃ ⁊ freq̃nter ſi adiuuerit ṽt⁹, ⁊ nõ fuerit i anhelitu eoꝝ ᶠ[iſlatio.] Et qñqꝫ accidit ꝑfocatio in febꝛib⁹ acutꝭ, ⁊ ᵍ[ꝯſtrictꝭ.] Et qñqꝫ poꝛtendit in eis variolas. Et ſiľr doloꝛ gutturis in eis q̈ꝫuis non ſit ꝑfocatũ. Et accñtia ꝑfocationis in acutꝭ febꝛib⁹ ſꝛ mala valde: qm̃ in eis ẽ neceſſitas anhelitus vehemẽs. Et qñ accidit in die criſ, eſt timoꝛoſũ ⁊ ꝑnitioſuꝫ. Nã criſ cũ apatib⁹ ꝑfocatiuis, ẽ ꝑnitioſa ꝓculdubio.

De ſignis. Cap. IX.

ʰ[Intẽtio cõis] oĩb⁹ ſpẽb⁹ ꝑfocationum, ẽ cõſtrictio anhelit⁹: ⁊ ꝙ os remãet aptũ: ⁊ difficultas ꝺglutiẽdi ita, vt qñꝫ ꝑueĩat patiẽs ad h̃, vt bibat aquã, ⁊ egrediaꝛ ex narib⁹ ei⁹: ⁊ exit⁹ amboꝝ oculoꝝ: ⁊ egreſſio lingue in ea, q̃ vehemẽs ẽ, cũ debilitate motus ei⁹. Et qñqꝫ ꝑuenit illꝺ pľm ad h̃ vt ſit loq̃lla ei⁹ ſpẽi, q̃ dr̃, ꝙ ille loqꝛ cuꝫ narib⁹, ⁊ ẽ ṽe eꝯ̃io ei⁹. Ille võ q ad ⁱ[hãc] cõparaꝛ i ꝯſuetudine hoiuꝫ nõ ẽ niſi hñs nares oppilatas. ᵏ[Ipe g̊ ṽe] nõ loqtur ex naribus. Doloꝛ ãt nõ ſit foꝛtis in phľatica, ⁊ dura, ⁊ ſit foꝛtis in caľa. Qũ g̊ vehemẽtioꝛ fit doloꝛ: tũc qñqꝫ inflaꝛ collũ totũ, ⁊ facies ⁊ ˡ[pẽdet] lingua, ⁊ magis icolumis decollatio ẽ illa, cuꝫ q̃ anhelit⁹ nõ ſit difficiľ. Et pulſus qdẽ hñtiũ ꝑfocationẽ in ꝓncipio ſui, ẽ frequẽs, diuerſus, ꝺinde fit paruus, rarus ⁊ cõicatiõe apoſum in hoc, qꝺ ſentiꝛ aut cũ viſu, aut cuꝫ tactu. Ita vt ſentianꝛ mẽbꝛa meri, ⁊ epiglotꝭ dura, ⁊ extẽſiua: ⁊ ſit hñs eã, q̃ſi deſideret vomere, Et ᵐ[cuꝫ remotiõe qdẽ] ẽ attractio colli ad iterioꝛa: ⁊ ⁿ[abſciſſio] vbi remouenꝛ ſpõdiles: ⁊ qñ tãgiꝛ dolet: ⁊ ſi iacet ſup collũ ſuũ, nõ ᵒ[delectat] aliqꝺ qꝺ ipſe ꝺglutiat oĩo. Et dr̃ia qdẽ inter ꝯſtrictõez anhelit⁹ fcãm cã decollatiõis et fcãꝫ cã pipneumonie ẽ, qm̃ illa q̃ eſt in pipneumonia, nõ ꝑfocat ſubito: ſꝫ hec ſubito qñꝫ ꝑfocat. Et dr̃ia iter apa in epigloti, ⁊ apa meri, ẽ qm̃ qũ ꝺglutire ẽ poľe, ⁊ anhelit⁹ ẽ ꝓhibit⁹, tũc apa ẽ in epigloti: aut ſi ẽ ecõuerſo, tc̃ apa ẽ in meri. Et qñqꝫ magnificaꝛ epiglotale adeo dõec ꝓhibeat ꝺglutiõez. Et qñꝫ magnificaꝛ meriale adeo ꝙ ꝓhibeat anhelitũ. Et nõ ꝯſtringit anhelitũ aliqꝺ apatũ meri, niſi qꝺ ẽ in ſupꝑmo ei⁹: qꝺ võ ẽ ſb hoc, nõ ꝓhibet ãhelitũ, q̈ꝫuis difficiľ fiat, ⁊ ꝯſtrigaꝛ: qm̃ ñ ꝑuenit ad h̃, vt cõpꝛimat cãnaꝫ, ⁊ extrẽitatẽ ei⁹: ⁊ vt nõ igrediaꝛ i eã aer oĩo. Qũqꝫ apa ẽ i meri, ⁊ i lacertꝭ intriſecis, nõ manifeſtaꝛ ſenſui, q̈ꝫuis ᵖ[ligua palato adhereat vehemẽter.] Et dr̃ia iter apa malũ qꝺ nõ ſanaꝛ, ⁊ apa qꝺ nõ ẽ cũ illa malitia, imo ẽ in poſtremo lacerti meri: ᑫ[ ] ẽ qm̃ vr̃ ꝙ cũ eo nõ ꝯſtrigaꝛ anhelit⁹, niſi cũ ẽ ꝺglutitio. Et illꝺ ẽ malũ, qꝺ ẽ int⁹ i epigloti, ⁊ nõ appet ſẽſui exteri⁹ ex eo aliqd, neqꝫ interi⁹ qũ iſpiciꝛ ei⁹ gutꝛ: ſꝫ ẽ ꝓfũdũ: deinde illꝺ qꝺ nõ vr̃ iteri⁹, ⁊ videꝛ exteri⁹. Pꝛefocatio ãt mala feſtinat ad ꝓhibẽdũ anhelitũ: ⁊ qñ reſupinaꝛ patiẽs eã, ꝓhibeꝛ anhelit⁹ oĩo: Et qñ nõ reſupinaꝛ, ãhelit⁹ fit difficiľ. Et ipe ẽt aſſidue extẽdit collũ ingeniãdo ad anhelãdũ: ⁊ ʳ[reuoluiꝛ cũ iclinatiõe, ⁊ diligit expãſionẽ] ⁊ nõ põt iacere. Et qñ ꝑuenit ꝯſtrictio anhelit⁹, ⁊ neceſſitas ex̃hẽdi vapoꝛẽ fumoſũ ad h̃, vt educat ṽt⁹ q̃ efficit anhelitũ, hũiditates ad exterioꝛa i ãhelitu, ⁊ appet ſpũa, tũc nõ ẽ ſpes in ipo, ⁊ nõ oꝫ vt cureꝛ: Qũ tñ qñqꝫ accidat vt ꝑfocat⁹ ſpumet aliqñ: ꝺide ſaneꝛ: ⁊ illꝺ ẽ qũ illic fuerit foꝛtitudo ⁊ appetit⁹ ˢ[⁊ nutrimñtũ.] Qũ ãt facies ei⁹ fit viridis, ⁊ ꝺnigranꝛ ſin⁹ ocľoꝝ ipi⁹ tũc ipe moꝛiꝛ. ⁊ ſiľr qñ minoꝛaꝛ pľſus, ⁊ ifrĩanꝛ extrẽa, ⁊ ᵗ[groſſitudo eqdẽ ligue, ⁊ ipi⁹ ꝺnigratio ſꝛ] ex ſignis maľ. Et qñ ẽ cũ ꝑfocatiõib⁹ maľ febꝛis vehemẽs, tc̃ moꝛs feſtinat: qm̃ fe. facͣ egꝝ idigere anhelitu magno: Et iã dcm̃ ẽ in ſignis moꝛtꝭ velocis, ꝙ ſi qs ꝑfocatõez patiꝛ, ⁊ alteraꝛ coloꝛ ᵘ[poſtremi ei⁹] a rubedine ſua ꝯſueta ad albedinẽ, aut ad viriditatẽ, ⁊ ſudãt aſcelle, ⁊ iguina ei⁹ ſudoꝛe frĩo, tunc ipſe moꝛiꝛ i vno duoꝝ dieꝝ. Signa võ ſpei ſũt, ſi ꝑmutaꝛ rubedo ad exterioꝛa: mľtotiẽs. n. apiũt tũc oculos ſuos, ⁊ ſananꝛ. Et ſiľr qñ alteranꝛ eoꝝ anhelit⁹, ⁊ icipiũt anhelare anhelitu bꝛeui. Et illꝺ iõ, qm̃ ipſi in diſpõne vehemẽtie ˣ[icipiũt] ad anhelitũ lõgũ, vt ipꝫ paulatiꝫ intraꝛ faciãt: Qũ ãt abbꝛeuiaꝛ, tũc iã remoueꝛ cã ꝑparãs ad lõgitudinẽ, ⁊ redeunt mẽbꝛa ad diſpõnẽ nãlẽ. Et ſiľr qñ accidit apa i latere oppoſito, ſpaꝛ cũ eo reſoľo aliq̃. Signa ãt ꝑmutatiõis ſinãcie ſꝛ, vt videanꝛ in apate ꝺtumitio, ⁊ reſoľo abſqꝫ aptiõe ad exterioꝛa, cũ mollificatiõe ſua. Deinde oꝫ vt ꝯſidereꝛ pulſus: nã ſi ſit vndoſus magn⁹, ⁊ accidat cũ eo tuſſis, tũc ipſa ꝑmutaꝛ ad peripneumõiã. Si võ pulſus ẽ ſpaſmoſus, tc̃ ipſa ꝑmutaꝛ ad ſpaſmũ. Et ſi ꝺbilitaꝛ pulſus valde, ⁊ minoꝛaꝛ, ⁊ fit rar⁹, ⁊ cõmouet tremoꝛẽ coꝛdis, ⁊ reſoluiꝛ innatus caloꝛ, ⁊ accidit ſincopis, tunc mã eſt effuſa ad partem coꝛdis. Si autem accidit doloꝛ in ſto/

a A. Alia litera mollificati

b A. inferiores gutturis, ⁊ illa q̃ eſt ex phlegmate groſſo ẽ in lacertis ſupioꝛib⁹ epigloti

c† A. ⁊ qñꝫ ꝑmutaꝛ ad ſpaſmum quꝫ expelliꝛ materia ad neruos

d A. fit anhelit⁹ cũ narib⁹ ⁊ auxiliaꝛ in eo cũ motu alrauthe

e A. Alia litera collo

f A. exſufflatio

g A. concluſis

h A. Accidẽtia communia

i A. ad hoc

k A. ⁊ ipſe ſm veritatem

l A. egreditur

m A. in illa, que fit ex remotione ſpondilium

n A. depꝛeſſio ſeu ꝯcauitas in loco

o A. deſcendit

p A. depꝛimatur lingua a palato depꝛeſſione vehementi

q A. q̈ꝫuis nõ videatur

r A. ingetudinẽ patiꝛ, ⁊ diligit erecte ſtare extẽdendo collum ⁊ partes pectoris pro ꝑparatione ſui anhelitus

s A. nutrimenti

t A. ingroſſatur lingua ⁊ fit nigra eſt

v A. partis poſterioꝛis colli

x A. feſtinant

macho, ꝛ nausea, tunc iam effundit̃ ad stomachũ. Collectionis ãt signũ ẽ, qm̃ inuenit̃ lenitas pauca cũ ptrãsitiõe q̃rti diei. Et qñq3 accidit sinãtie, q̃ fac̃ apper e rubedinẽ in collo, ꝛ pte pectoris, vt [a]⌈ generet̃ ⌋herisipila. Et illð est fm̃ duos modos: aut pp reditionẽ mãe ad interiora corpis: Aut pp euacuationem materiei. Si ãt est pp eũationem, tunc est in q̃ est spes, ꝛ alleuiat̃ cum ea anhelit⁹. ꝛ aliud ẽ malum. Et signa qdẽ ei⁹ q̃ sanguinea ẽ, sunt signa sanguinis nota, ꝛ rubedo lingue, ꝛ faciei, ꝛ oculoꝝ, ꝛ inuẽtio saporis sãguinis. s. aut dulcedinis, aut silis sapori vini. ꝛ dolor vehemẽs extẽsiuus, ꝛ ꝯstrictio anhelitus vehemẽs. Et signa cholͥce sunt inflãmatio, ꝛ calitas, ꝛ tristitia vehemẽs, ꝛ sitis vehemẽs, ꝛ dolor vehemẽs mordicatiu⁹, ꝛ amaritudo, ꝛ siccitas, ꝛ vigilie, ꝛ nõ ꝯseqtur in ꝯstringẽdo anhelituꝫ ꝯsecutionẽ eueniẽtẽ ex sanguine. Et qñq3 signt ipaꝫ color lingue, ꝛ adustio loci, ꝛ acuitas ipi⁹, ꝛ est q̃si sit in loco aliqd acutum, mordicatiuũ: ꝛ dolor cholerice minor ẽ dolore sanguinee. Et signa qdẽ phl'atice sũt salsedo, aut sapor baurac cũ caliditate, ꝛ viscositate: qm̃ hoc phlegma est corruptũ, ꝛ putrefactum. Et qñq3 signt ipsam albedo coloris lingue, ꝛ faciei, ꝛ paucitas sitis, ꝛ inflãmatiõis. Et qñq3 [b]⌈ psternit̃ ⌋lingua cũ mollificatiõe, ꝛ raro accidit cum ea ap̃a in glãdulis: ꝛ [c]⌈ qñq3 ⌋est dolor cum ea paruus: aut priuatus: ꝛ nõ sunt cũ ea febres, ꝛ ꝓlõgat̃ spatiũ ei⁹ vsq3 ad. xl. dies. Et qñ nitit̃ hñs eã, possibilis est ei deglutitio: qm̃ penetrat deglutitũ in mollitiem. Et sig̃ melͥce, sunt durities, ꝛ sapor acetositatis, ꝛ ponticitatꝫ, ꝛ ꝙ accidit paulatim, ꝛ qñq3 est pmutata ex ap̃ate calido. Et signa facte a siccitate mẽbroꝝ spũaliuꝫ, quecũq3 fuerint, sũt paucitas humiditatꝫ in ore, ꝛ iuuari ex aq̃ calida statim cũ eo ꝙ hũectat, ꝛ mollificat. Et scias ꝙ qñq3 accidit [d]⌈ lingue ⌋dolor ꝑseuerãs ãno vno, aut duob⁹ ĩ gutture ei⁹, ꝛ sig̃t petrosaꝫ sup̃fluitatẽ in ptib⁹ gutturis.

¶ Sermo vl'is de curis ap̃atum accñtium in ptibus gutturis, ꝛ epiglotis, ꝛ glãdulis circũdantib⁹ ea, ꝛ vue, ꝛ galsamati, ꝛ duarum amigdalaꝝ. Cap. X.

Oportet vt euacuet̃ in principio vniuscuiusq3 illorũ mã faciens illud cũ phl'omia, ꝛ sol'one ventris: ꝛ vt trahat̃ mã ad partẽ diuersaꝫ, saltem cũ vẽtosis positis sup̃ loca lõginqua, opposita ei, ꝛ ligatione extremitatũ dolorosa. Et vt incipiat̃ in ea cum medicinis stipticis, cõmistis cum eis, q̃ hñt paꝝ abstersiõis, sicut mel: ꝛ meliores eo sunt cortices nucis, deinde rob mori. Et scias ꝙ inceptio gargarizandi cũ aceto, qum incipit passio vue, aut sinãtia, est ex eis q̃ repellunt ꝛ ꝓhibẽt attractionẽ hũiditatꝫ plurime, ꝛ est cũ eo ꝓhibitio eius, qð eueniet. Et de istis qdem medicinis sunt, sicut alumen, ꝛ galle, ꝛ balaustie, ꝛ ambo granata decocta vsq3 ad sol'onez, ꝛ fiat ex eis [e]⌈ qð deglutiat̃. ⌋Et ex eis que iuuãt ad illð, est vt radatur sinciput, ꝛ liniat̃ cũ succo acatie, ꝛ hoc in p̃nc°: deinde gradatio fiat ad maturatiua: deinde fiat g̃datio ad aptiua fortia vsq3 ad g̃dum sal'ammoniaci, ꝛ pi retri, ꝛ ad ea q̃ dicturi sum⁹. Et ex eis q̃ ꝯferunt ad hoc ẽ sternutare cũ eis, que sunt sicut ꝯdisi, ꝛ cost⁹, ꝛ folia oleãdri, ꝛ sansuc⁹. Et ex rebus exptis, q̃ faciunt sua ꝓprietate in apostematib⁹ p̃focationuꝫ, ꝛ vue, ꝛ ambaꝝ amigdalaꝝ, ꝛ oĩno omniũ mẽbrorũ gutturis, iuuamẽtum maximuꝫ, est vt sumant̃ fila [f]⌈ ꝛ ꝓprie ⌋tincta cũ [g]⌈ murice ⌋marino ꝛ p̃focetur cum eis vipera: deinde circũdet̃ eis collũ ei⁹, q hẽt aliqd hoꝝ ap̃atum: Illud. n. ꝯfert ei iuuamentũ mirabile bonũ, ptransiẽs q̃ʒtitatẽ [h]⌈ eius qð timet̃. ⌋ Et lac qdẽ ex medicinis est sublimib⁹ in p̃ncipio, ꝛ statu: ppea ꝙ repellit, ꝛ lenit, ꝛ sedat dolorẽ. Et oꝫ vt ꝯspiciat̃ in administrãdo ea, q̃ [i]⌈ strigũt ⌋ꝛ resoluunt, aut maturãt, ꝛ ꝯsideret̃ ad dispõnez corporis in lenitate, ꝛ duritie sua, ꝛ cõfortet̃ illð, qð est forte in duritie, ꝛ leniat̃ in lenitate: ꝛ sil'r obseruet̃ etas, ꝛ ꝯplo, ꝛ tp̃s, ꝛ ꝯsuetudo. Et qñq3 appropriãt̃ [k]⌈ ap̃ata ⌋vue ꝛ ãbaꝝ amigdalaꝝ ꝛ [l]⌈ ⌋ [m]⌈ mollificatõ eaꝝ, cũ icisiõe. ⌋Et ego qð ãbab⁹ singulariter faciã capl'ꝫ. Et ex mõis curatõis ẽ cõpressio sup̃ locũ. Et ei⁹ loca sũt tria: vn⁹ eoꝝ est quꝫ remouent̃ spõdiles, ꝛ scðs ẽ ex ap̃atibus vue, ꝛ ambaꝝ amigdalaꝝ indigẽtium subleuatione sua: [n]⌈ aut casu ⌋ ambaꝝ ad sup̃iora: ꝛ terti⁹ est in ap̃atib⁹ phl'aticis, quꝫ ꝯstrigunt̃ ambo meat⁹, ꝛ iuuant̃ cũ cõpressione fm̃ mũdificatiõez ipoꝝ, ꝛ sbtiliationem ipsoꝝ.

¶ De cura decollationum ꝛ prefocationũ ꝛ oĩs suffocationis ex omni causa. Cap. XI.

In calida qdẽ oꝫ vt incipiat̃ cũ phl'otomia, ꝛ non extrahat̃ sanguis plurimus subito: ꝛ ꝓprie qum iã incepit ṽtus debilitari: Immo sumãt̃ in oĩ hora. x. ꝛ. x. vsq3 ad diẽ tertiũ cũ sepatiõib⁹ ꝯtinuis. Si ãt debilitari nõ icipit, tũc oꝫ vt sine cessatiõe extrahat̃ sanguis, vsq3quo appareat sincopis in forti. Et oꝫ vt declinet̃ cũ separatione versus ꝯseruationẽ ṽtutis, ꝛ [o]⌈ expulsionez ⌋ sincopis. Sincopis. n. qum accidit, cadit ṽtus ei⁹: q̃re aggregant̃ ei difficultas anhelit⁹, ꝛ casus ṽtutis. Et ꝓprie indicit̃ eis, vt minorẽt cibũ necessario, aut volũtarie: ꝛ p̃cipue si fuerit febris. Et qñq3 opꝫ vt attẽdat̃ in re phl'omie res [p]⌈ aliq̃, q̃ est magis integra, qm̃ qñq3 est cã dñiuꝫ sanguinis in p̃focatiõe retẽti, ꝛ p̃cipue ⌋ꝯsueti sic̃ sanguis mẽstrui, ꝛ sanguis hemorroidaꝝ. Et in hmõi qdem oꝫ, vt sit phl'omia in latere trahẽte mãm ad pteꝫ, a qua cadit retẽtio, sicut necessaria est hic phl'omia saphene, ꝛ ventose crurium. Qum. n. egreditur sanguis plurim⁹, tũc [q]⌈ qñq3 sedant̃ accidẽtia statim: ꝛ qñq3 necessaria est iteratio in mane. Et fm̃ ṽitatẽ [q]⌈ dispõnis ⌋ quꝫ dispositio tollerat [r]⌈ expulsionez ⌋ phlebotomie vsq3 ad maturationẽ, tũc illð est meli⁹ ad hoc vt remaneat virtus in corpore, ꝛ cadat eũatio ipsius materiei egritudinis, ꝛ sufficiat emissio frequẽs in dieb⁹ cum. x. põderibus sanguinis: aut. v. põderib⁹, ꝛ fit facilis anhelitus. et sil'r etiaꝫ gargarismata postponant̃, si est illic repletio, ꝛ fuerint gargarismata dolorosa, timẽdo attractionẽ: Immo administrentur gargarismata post mũdificationẽ. et decollationis qdeꝫ est spẽs quedã existẽs [s]⌈ in fine algalsamati. ⌋ Quꝫ ergo fit phl'omia ante declinatiõez egritudis descẽdit ad locũ p̃focatũ. et [t]⌈ multotiẽs qdẽ scit̃ cũ eo hora p̃focationis ex p̃nc°, ꝛ augmẽto, ꝛ statu, et declinatiõe ꝛ dispõne deglutiõis, ꝛ augmẽtat̃ difficultas: aut casus ei⁹, ꝛ declinatio ⌋ipsi⁹. ꝛ dũ ꝑseuerat in augmẽto, ꝛ nõ ẽ nec̃ariũ nõ fiat phl'omia vltima imo sufficiat [u]⌈ illð qð ⌋ dixim⁹. ꝛ quꝫ sinãtia ñ est cũ cõitate repletiõis in corpe toto: imo est sup̃fluitas in pte gutturis tm̃, ꝛ nõ sentit̃ extẽsio, prrãsit vt nõ fiat phl'omia: Immo [x]⌈ elõgatio fiat ab additiõe cãꝝ resol'onis faciẽtiũ ⌋eẽ nec̃ariã cãbitõez plimã: ꝛ ꝓhibeat̃ nutrimẽtũ, vt sit corp⁹ ei⁹ vtẽs sanguine ei⁹ in nutrimẽto, ꝛ ꝯuertẽs ipꝫ a pte ap̃atꝫ: q̃si [y]⌈ fiat ei inobediẽs sanguis: d̃inde vadat ⌋fm̃ resol'onẽ, ꝛ maturationẽ. Nã si phl'omia fiat tũc, fortasse nõ tollerabit illð: ꝛ nõ erit excusatio cibatiõis: ꝛ in cibationẽ ẽ labor: ꝛ ppe quꝫ nõ ꝯglutit. et nõ postponat̃

a A. occultetur
b A. egreditur
c —— A.
d A. homini
e A. loch
f —— A.
g A. alargiuan
h A. consuetam
i A. stipticant
k A. apati
l † A. ꝛ oĩum mẽbroꝝ gutturis
m A. mollificatiõi earũ incisio
n A. apud casũ
o A. ꝑtermissiones
p A. alia ꝛ ẽ, qm̃ qñq3 est cã diñij apatis in p̃focatiõe, retẽtio sanguinis
q —— A.
r A. ꝑtermissiones
s A. sup̃a galsamach
t A. ꝑlimũ quo scit̃ hora p̃focationis p̃ncipij ꝛ hora augmẽti ꝛ stat⁹ ꝛ dclinatiõis ẽ ex dispõne deglutiõis, ꝛ augmẽto difficultatis ei⁹ ꝛ statu ꝛ declinatione
u A. ea quam
x A. elongent̃ a corpe ei⁹ cãe resolutiõis facientes
y A. quasi rapiat sanguinẽ ab eo, deinde ꝯuertat

a A.sit festinatio ad illam

b A.inter separa tiões predictas

c A.festinatio

d A.potionibus

e A.candarusio

f A.sed ventose cum igne

g A.ex alachdai

h A.illud pmo ponatur

i A.alchiahel

k A.Alia litera dispositione

l A.alcaso

phl'omia vene, que est sub lingua. Immo oz vt[a] [in
cipiat illõ saltẽ] in eadẽ die:imo [b] [saltẽ in dispóne
sepatióis pdicte] ꝛ pprie quz fuerint vene, q̃ sũt sub
lingua extẽse. Et qñq3 nec̃aria ẽ phl'omia alguiõgi:
ꝛ qñq3 nec̃aria ẽ scalpellatio lingue ipsi⁹. Et neces/
sarie sũt vẽtose cruris, qm̃ sũt ꝯferẽtes valõ. Et illũ q/
dẽ q ꝯsuet⁹ ẽ incurrere sinãces, oz vt phl'omet̃ añq3
accidãt, quz vr̃ repletio, ꝛ quz ẽ ver. Et ex eis qdez
q̃ sũt vehemẽtꝫ iuuamis, est [iceptio] admistratio
nis clisterioꝝ fortiũ valõ nisi febris ꝓhibeat. tũc.n.
oz, vt sit ꝯtẽt⁹ clisterib⁹ lẽib⁹. Clisteria nãq3 fortia,
ꝛ collyria sũt i ħ maximi iuuamẽti. Et oz vt embro/
cent̃ extrẽa: Et circũdet̃ collũ lana, ꝛ ꝓpe lana iso/
pi, q̃ sit ifusa siue in oleo oliue: aut in oleo cãemilli/
no, ipsa.n. est lenificatiua, ꝛ sedatiua doloris: õinde
in postrẽo ipsi⁹ admisceant̃ ei attractiua, quz ñ ꝯfe
runt ista: ꝛ sũt sic baurac, ꝛ sinapis, ꝛ cost⁹, ꝛ castore
um, ꝛ sulfur, ꝛ vngtm̃ forte rubificãs, ꝛ ẽt mel ana/
cardi, ꝛ oẽ qõ vesicat. Et oz vt sint ꝯtẽti in cib̃ suis
vsq3 ad diẽtertiũ, oxymelle: aut sirupo de melle: õin
de ğdatio fiat ad aquã ordei cuz qbusdã [d] [medici/
nis] õlectabilib⁹: õinde ad vitellũ oui. Postea quz
facil' fit õglutitio, admistrent̃ sorbitiões, ex [e] [cãda/
ros,] ꝛ i fine ei⁹ fiãt sorbitões ex maturatꝫ: õindere
solutiuis. Et quz deglutio fit difficil'. ponant̃ vẽto
se sup collũ apõ spõdilẽ scõaz, cũ suctiõe, aut igne,
vt dilatet̃ meat⁹ paulatĩ, ꝛ deglutiat illud qõ sor/
bet ex cibis. Qñq3 illud ꝯpleuerit, remoueant̃ ven
tose [f] [ignite: aut] cadũt pseipsas. Et ñ ẽ malũ si sca
pellet̃ ẽt, ꝛ egrediat̃ sãguis illinc. [g] [ꝛ ex balacdã.]
õinde vẽtoset̃ vẽtosa vna sup caput: et ponãt̃ ẽt sup
mẽtũ vẽtose sb̃ gutture, ꝛ illõ fiat postq3 abscindit̃
mã, Dia.n. hec trahũt mãz ad diuersaz ptẽ, ꝛ mi/
norãt eã: ꝛ [h] [silr illõ est meli⁹. Silr ponant̃] sb̃ mã
millis, ꝛ sup [i] [alcheel] ꝛ nõ est malũ itromitter̃ ali/
qd quod mũdificet ex alkeizarã ꝛ ei filibus sup qõ
cottũ sit iuolutũ. Mũdificatio nãq3 dilatat. Et qñz
itromittit̃ in gutture cãnula fcã õ auro, aut argen/
to, aut filib⁹ ãbobus, adiuuãdo ad ispirãdũ. et silr
qñ fortior fit ꝯstrictio, nõ est excusatio qn vẽtose po
nant̃ sup collũ. Et qñz ꝯfert i dilatatõe õglutitiõis,
ꝛ anbelit⁹ cõpressio spatl'aꝝ cũ fortitudine. Medi
cine ãt in pnc⁰ sint stiptice, ꝛ ꝓpe in sanguinea. ꝛ me
liora qdẽ stiptica sunt, q̃ hñt cũ stipticitate sua sub/
stãtiaz subtilez, q̃ submergunt̃. Et ex rebus qdẽ q̃s
exhibit expimentũ, est ꝙ stiptica pmista cõposita, ma
gis sunt iuuatiua q̃3 singl'aria simplicia. Et qñq3 do
lor fit fortior in pncipio rei, q̃re necessariuz est, vt sti
pticis admisceat̃ aliqd, qõ sedet dolorẽ, ꝛ leniat: si/
cut est sirupus viol'. ꝛ penidij, ꝛ lac calidũ, ꝛ mucila
go seminis lini, ꝛ alrob. Et qñq3 multiplicat̃ effu/
sio, q̃re nõ est excusatio, qn resolutiua eis admisce/
antur. Et qñq3 nõ ẽ mã plurima in effusiõe, ꝛ apa
nõ est forte: Incipiat̃ ergo, ꝛ administrent̃ galle, ꝛ
sal ammõiac⁹: qm̃ ꝓhibẽt cũ fortitudie, ꝛ resoluũt
cũ fortitudine. In cholica võ oz, vt sit plurimũ in/
tentiõis ꝯuersum ad infrandũ cũ eo, qõ facit stipti/
cũ. ꝛ qñq3 admistrant̃ linimẽta: Et qñq3 admistrãt̃
in ea, ꝛ i oi [k] [calida] gargarismata, ꝛ isufflant̃ isuf
flatiões cũ sufflatorio, ꝛ pulverizatiões. Et ex eis ẽ
gargarism⁹ fcũs cum oxymelle, ꝛ aq̃, ꝛ aceto. Ipse
eniz est maximi iuuamẽti in initio calide, ꝛ frigide:
ꝛ cũ rob moroꝝ, ꝓprie siluestriũ: õinde cũ eo i quo
non est zuccaꝝ, vel mel. Et administret̃ in pncipio
puꝝ: ꝛ ꝯfortetur cuz stipticis, que sũt de genere suc
ci sumac, ꝛ acreste, siccaꝝ, ꝛ sicut sunt balaustie. Et
in hmõi qdez non ponit̃ mel, nisi vt mundificet, nõ
vt ꝯfortet: ꝛ silr decoctio [l] [alkeshe] cuz melle: aut
decoctio sumac cũ coagulato vue, Et fortius illo
est succus nucis recentis: qm̃ ipse est ex melioribus
medicinis hoꝝ apostematuz, ꝛ succus rose recentꝫ,
ꝛ rob papaueris, qñ pmiscet̃ cuz stipticis est vehe
mentꝫ iuuamenti in initio: ꝛ fortius illo est decoctio
myrti, ꝛ glãdiuz, ꝛ aqua coriãdri, ꝛ sumac, ꝛ aqua
corticũ nucis, ꝛ aqua myrti. et aqua [m] [lentiũ deco
ctaruz] valde: ꝛ cydonia valde stiptica, et [n] [sorbe]
ꝓprie: ꝛ alumen iameni hẽt ꝓprietatẽ in hoc. Et ẽt
insufflet̃ in gutture insufflatio ex semine rose, et su/
mac, et balaustijs ſm ptes eq̃les, et cãfore res mo/
dica. Et cholice adhibeat̃ succ⁹ oleꝝ froꝝ pmistus
cũ eo qõ hꝫ stipticitatẽ aliquã, [o] [sic] succus virge
pastoris, et succ⁹ solatri, et succ⁹ ramoꝝ vitis, Et ex
cõibus inter eas in pncipio sunt semẽ rof, et semen
portulace, et mucilago psilij, et amilũ, et spodiuz, et
sumac, et dragagãtũ, et cãfora ex qbus fiãt pillule
cõpresse, et teneant̃ sub lingua. Quz ergo abscidit̃
attractio, oz vt misceãt̃ cũ rob moroꝝ myrra et cro
cus. Myrra.n. ꝓfundat̃ cũ v̄tute sue stipticitatꝫ, et
sue resol'onis, et fac̃ crocũ puenire ad ꝓfundũ, et ag
gregant̃ ad maturatiõez faciẽdã. Si ãt viderꝫ ipaz
declinare ad duritiẽ, pmisce cũ moris aliqd ex bau
rac. Quz ãt appropinq̃t status, aut puenit in ipsa,
oz vt administrent̃ ea in qb⁹ est sedatio, et lenifica/
tio, sic̃ lac mulctũ, in quo dissoluunt̃ sq̃me casiefistu
le, et [p] [oleũ] in rob moroꝝ: aut decoctio ficuum, et
fenugreci: aut rob myrti cũ rob: aut succus [q] [vitꝫ]
cũ melle: aut rob: aut bdelliũ arabicũ dissolutũ, cũ
rob vue, qm̃ est iuuatiuũ valde: ꝛ aq̃ radicis in qua
decocta sunt passe, ꝛ fenugrecũ, ꝛ dactili, ꝛ ficus, ꝛ
myrra, ꝛ croc⁹, ꝛ cinamomũ gargarizata cuz oxy/
melle: aut aq̃ mell'. Et administrẽt̃ empl'a ẽt ad ma
turãdũ, sic̃ empl'm alseir, ꝛ distillatio olei rof. in au
re est iuuatiua in hac hora. Et qñ vides ꝙ nõ matu
rat̃, ꝛ vides duritiez, oz vt admistres in medicinis
ei⁹ [r] [caules.] Quz ãt maturatio iã adest, tũc stude
in aptiõe apatis cũ gargarismate, qõ ꝯiũgit iter ap
tionẽ, ꝛ lenificatiõez: sic̃ quedã medicine acute in la
cte, qbus fit gargarismus: Et si ẽ appens, ꝛ elõgat̃
tẽpus, ꝛ non disrũpit̃, non est mala admistratio fer
ri. Et ex medicinis tẽperatꝫ cũ iceptõe ad disruptio
nẽ est decoctio ficuũ cũ fenugreco, ꝛ dactilis, ꝛ õco
ctio lentiuz cũ rof, ꝛ rob ligritie, ꝛ semine almaru:
ꝛ post illud fiat ğdatio ad illõ qõ est fortius: q̃re mi
sceant̃ cũ rob moroꝝ baurac, ꝛ myrra, ꝛ dragagã/
tuz, ꝛ ẽt semẽ almaru dissolutũ i lacte capno, ꝛ olea
[s] [dissoluẽtia] ꝛ ꝓprie cũ mell', ꝛ galia, ꝛ fiat ex eis
gargarismus, [t] [ꝛ ex eis] q̃ sũt sic̃ aq̃ mell', in qua de/
cocta sunt ficus, ꝛ calamentũ, ꝛ sansucus, ꝛ [u] [alu/
men] ꝛ menta, ꝛ sisimbriũ, ꝛ radix [x] [lilij] ꝯiuncti,
ꝛ sepatim. et costo, ꝛ ꝓprie marino inest iuuamẽtuz
maximũ in hmõi hora ꝛ [y] [in v̄itate statim post ab/
stersionẽ integrã ꝛ post maturatiõez] cõpletã ꝛ ap/
tionẽ cũ eis, q̃ sunt sic̃ baurac, ꝛ nitꝝ, ꝛ assa fetida,
ꝛ myrra, ꝛ piper, ꝛ castoreũ, ꝛ stercus hirũdinuz, ꝛ
stercus adib, ꝛ fiat ex eis gargarismus cũ rob mo/
roꝝ, imo cũ sale ammoniaco, ꝛ piretro, ꝛ semine al
barmel, ꝛ sinapi: aut semine raphani cũ aq̃ ꝛ oxy/
melle. Et administrent̃ ex istis insufflatiões: Et isuf
flatio salis ammoniaci ẽ faciẽs q̃escere. Quz ergo
declinat egritudo, administra vinũ, ꝛ balneũ, ꝛ em
brocas. Cõfectio pill'aꝝ iuuãtiũ in statu. ℞. radicis
lilij. iiij. ptes asse fetide medietatẽ ptis colligant̃ cũ
succo caulis: aut coagulato vue. Ex curatione ve
ro phl'atice est, vt int⁹ in gutture intromittat̃ v̄ga
mollificata torta, sup quã inuolutus sit pãnus, quo
liniat̃ apa, ꝛ quo mundificet̃ humiditas. Et ei qdẽ

m A.Alia litera citonioꝝ stipticorum

n A.zarut

o A.ꝛ

p A.pix

q A.caulium

r A.sulfur

s A.calefaciẽtia

t ——A.

v A.anetum

x A.liquiritie

y A.in v̄idico statu intẽde ad abstersionem

que ē antiqua, assa fetida, ⁊ cinamomū, ⁊ soluat vē ter cū cochijs, ⁊ hiera, ⁊ sīlibꝰ: ⁊ clisterizet cū cliste ribꝰ valđ fortibꝰ. In cura āt melice ex medicis ma/ gis ꝯferētibꝰ ei, est medicamē albarmel gargariza tū, ⁊ linitū exteriꝰ ⁊ iteriꝰ. Ex medicis vō q̄ habēt ꝓꝓetatē, ⁊ ꝯueniētes sīt i oi hora, ē stercꝰ can] albū, ⁊ᵃ†[ ]adib albū: ⁊ h̄ mō colligit. Custodiat canis ne aliqd comedat nisi ossa tm̄, donec stercus eijciat albū, qđ ꝑui existat fetor]. Et sīl'r stercꝰ hois, ⁊ ꝓprie infantis: ⁊ oz vt solicitudo sit ita, vt illud q̊ cibat, fit cū q̄ztitate q̄ digerat. ⁊ qđ ᵇ[ex eo]ē meliꝰ est panis ᶜ[lupinoꝝ]ſm q̄ztitatē ꝑuā, ⁊ in potu tri buat post ip̄m vinuz vetus: deinde sumat stercus eiꝰ, ⁊ exiccet: est. n. pauci fetoris: ⁊ si cū pane ꝯside/ rat aliqd aliđ, tunc dent ei cibi bone digōnis, boni chimi, calide ꝯplōnis cū eq̄litate: sic̄ carnes gallie, ⁊ ꝑdicis, ⁊ extrēitates capraꝝ. hec. n. cū bōitate di/ gōnis, educūt fecē ꝑui fetoris. Et ex medicis qdem sua ꝓꝓetate faciētibꝰ sīt hirūdines aduste: Decol/ lant. n. ꝑus, ⁊ currit sanguis sup allas ipsaꝝ: deīde pulnerizat sīr eas sal, ⁊ ponunt in vrceolo lutato, ⁊ ligat caput eiꝰ, ⁊ ponunt in furno: ⁊ vt ponant i vi treato vase linito luto sapiētie, ē rectiꝰ apđ me. Et sīl'r stercꝰ hirūdinū adustū cū fortitudine. Et qn̄qꝫ li nit palatū ex felle taurino cū melle, ⁊ felle testudis, ⁊ flore eris, ⁊ capitibꝰ pisciculorum salitoꝝ, ⁊ ꝓꝑe vua. Et linit ēt palatū h̄ntis sinācıā sale cū melle, ⁊ aceto, ⁊ oleo. Et sīl'r ap̄a vue: ⁊ sīl'r admistrent gar garismata cū oxymelle, in quo đcoctū est semē rha phani. Et colcotar qdē ⁊ calcadis ambo sūt bona ap̄ati gaudis. Et ex ꝯposit] sīt medicamē mori cum myrrha, ⁊ croco: ⁊ medicamē hirūdinū: ⁊ medica/ mē albarmel: ⁊ medicamē corticis nucis recent]: ⁊ trocisci ᵈ[andarosim]⁊ medicamen hmōi. ℞. ster/ coris canis albi adusti in testa, ᵉ[⁊ p̄ter testā.]ʒ. i. pipis. ʒ. ij. galaꝝ adustaꝝ, corticis ḡnatoꝝ, ᶠ†[ ]carn] simij ⁊ su] ⁊ adhoba]oīuz an̄. ʒ. j. myrre costi āboꝝ an̄. ℥. s. isuffle: aut liniat cū melle. ⁊ ēt i fine eiꝰ, ⁊ i hora vehemētie admistrent stercꝰ pueri ᵍ[ex pane lupinoꝝ]⁊ stercꝰ canis, ⁊ hirūdinū adu stū: ⁊ sal āmoniacꝰ, iteret h̄ in die multotiēs. Qn̄qꝫ vō ap̄at ligua p̄focati ēt, ⁊ idiget fortasse curatiōe ipiꝰ. Sꝫ nos iā locuti fuimꝰ de ap̄atibꝰ ligue: ⁊ illđ qdē qđ huic loco ē ꝓꝑum ē nec̄ariū ex eo redire ad illđ qđ illic dcm̄ est. s. vt igeniet post phlōmiā, i at/ trahēdo mās ad inferiora: ⁊ qn̄qꝫ fit illđ in loco h̄ cū hierapigra. h̄ꝫ. n. ꝓꝑetatē in deponēdo h̄ūores q sīt corā supp̄mo oris stōi, ⁊ meri, ⁊ guttur]: Deide admistrent sup ip̄ꝫ infrantia, ⁊ repcussiua sic̄ succꝰ lactuce: ⁊ ē medicina h̄ns ꝓprietatez quā sigt visio iuuamēti eiꝰ: đinde si necessaria est resolꝰo subtilis, fiat. Ex eis āt q̄ ꝯferūt in regimine eiꝰ, q̄ est ꝑꝑ spō diles, ē vt igeniet in cōpressiōe loci cū facilitate ad posteriora: fortasse. n. reuertet spōdilis: ⁊ illa qdez cōpressio qn̄qꝫ fit cū instr̄o: ⁊ cū digit]: ⁊ iuenit qn̄qꝫ ꝑ illđ reqes. Instr̄m vō est res sīlis freno, qđ in gut ture itromittit, ⁊ expellit qđ est intus in gutture ad exteriora. Cōpressio āt valde est nociua in ap̄atibꝰ. Qn̄qꝫ sinācēs vehemētiores fiūt, ⁊ n̄ valēt medicie, ⁊ credit ꝙ ꝑditio futura sit, illud ꝑ qđ spat euasio, est scissio cāne: ⁊ illud est cū scissiōe ligamētoꝝ que sunt iter duos annulos cāne, p̄ter ꝙ recipiat aliqd de cartilagine ita vt ꝑ illud anhelet: deinde suat cū expletum fuerit regimen ap̄atis: ⁊ medicet, ⁊ sana bit. Et modus qdem curatiōis eiꝰ est, vt tēdat ca/ put ad posteriora, ⁊ teneat, ⁊ sumat cutis, ⁊ abscin dat. ⁊ qđ de ipso rectiꝰ est, est vt sumat cut] cū vnci/ no, ⁊ elonget, deinde discoopiat a canna, ⁊ findat

a†A. stercus
b A. ei
c A. ⁊ lupini
d A. andaron
e A. aut nō adu/ sti
f†A. ⁊ piloꝝ bar be porci ⁊ simij ⁊ aldabha
g A. q comedit panē ⁊ lupinos

qđ est inter duos annulos cāne corā fissura cut]: de/ inde suat, ⁊ ponat sup ipsam puluis citrinꝰ, ⁊ opꝫ qdē vt duplicent duo labia fissure cut] solū, p̄ter ꝙ ꝯtangant cartilago, ⁊ pāniculi in aliquo: ⁊ h̄ est iu diciū huiꝰ fissure, q̄zuis non cadat ad hāc intentio/ nē. Nā si existimat ꝙ in illis eisdē ligamēt] sit ap̄a, ⁊ nocumētum, nō oz vt admistret scissio. Qum āt sincopis supuenerit egro ⁊ timet ꝙ cōpleat p̄foca/ tio, incipiat a clisteribꝰ fortibus, ⁊ phlomet vena, q̄ est sub ligua, ⁊ phlomet vena frōtis, ⁊ appēdan/ tur vētose sup collum, ⁊ sub mēto cū incisione, aut absqꝫ icisiōe: Et si fuerit cā p̄focatiōis eius, ⁊ sinco/ pis eiꝰ, submersio, tūc ꝯuertat vt currat aq̄: deinde suffumigent cū eo qđ h̄ꝫ fortitudinem, ⁊ odorē bo nū, donec reuiuiscat. Oz āt vt ille q euaserit a suffo/ catione ʰ[vehemēti]phlomet, ⁊ clisterizet, ⁊ sor/ beat aliqbus diebꝰ sorbitiōes ex faria cicer], ⁊ lac, aut aquā carnis in q̄ dissoluti sunt panis, ⁊ vitellus oui. Et scias ꝙ ois q h̄et dolorem gutturis melius est fugere sermonem ex quocūqꝫ dolore.

¶ De vua ⁊ ambabus amigdalis. Cap. XII.

IStis qn̄qꝫ accidit catarrꝰ aposte/ mās eas, ita vt ꝓhibeat anhe litū: ⁊ qn̄qꝫ mollificat vua p̄ter ap̄a, ⁊ indiget eo qđ ꝯstrigit eā, ⁊ exiccet ⁱ[ex mā ipsam]: ⁊ qn̄qꝫ indiget incisione, ⁊ appropinq̄t curationi p̄focationū. Et curet in ꝓn cipio cū linimētis ᵏ[in qbus sit facilitatis obserua tio]⁊ admistrent cū pēna: digiti nāqꝫ in n̄ sua hora ˡ†[ ]qn̄qꝫ laborē afferūt. Et i illa q̄ magꝭ ē, ⁊ ꝑue inflāmatiōis, admistrent pontica. Inflāmate vō ꝯueniens est illud, qđ est vehemētis ifratiōis, sic̄ aq̄ solatri, ⁊ sicut semē roſ, ⁊ folia eiꝰ: vtrisqꝫ. n. inest opatio fort]. Et ex eis q̄ sunt fortiora in hoc caplꝰo, sūt gūmi arabicū, ⁊ dragagātū, ⁊ sar cocolla, ⁊ᵐ[nesestēgi]linita, ⁊ ēt balaustie partes due, alumis ꝑs. j. ꝯterant ⁊ cribellent cuz ⁿ[orali] ⁊ admistrent cū spatula h̄nte caput incisum in lati/ tudie. Et qn̄qꝫ addunt i eis crocus, ⁊ cāfora, ⁊ ad/ mistrant liniēdo: ⁊ ēt galle trite cū aceto, ⁊ liniunt cū pēna, Et iteꝝ aq̄ granati acetosi cū stipticis ⁊ ēt lapis ᵒ[cedenegi:]⁊ ēt lapis corrosus adustꝰ: ⁊ il/ le q noiatur achates, ⁊ lapis alafurugie, ⁊ spodiū, ⁊ lutū sigillatum, ⁊ armenū, ⁊ rob acreste, ⁊ fructꝰ spine egyptiace, ⁊ alumē iameni, ⁊ semē roſ. ᵖ[Su mant]ex eis sic̄ est illud. Et suffumigatio cū ramis aneti est ex eis que ꝯstringunt vuā valde: Et ēt suc/ cus ḡnati dulcis ꝯtriti cum cortice suo, cū sexta sui de mell', factus viscosus ispissatus, est linimētū bo/ nū. Et oz vt cū gargarisma fit cū stipticis, assiduet gargarisma cū aq̄ calida. Illud. n. p̄parat ipsaz, vt in eo stiptica operent, ⁊ lenit ipsam, ⁊ ꝓhibet stiptica indurare ipsam. Qđ si stiptica eā acqrere faciāt du ritiē, ⁊ coarctationē dolorosam, admistra in ea mu cilagines, ⁊ gūmi arabicū, ⁊ dragagātū, ⁊ amilū, ⁊ sarcocollā, ⁊ semē malue, ⁊ aquā furfuris, ⁊ ordei ᵠ[⁊ fiat vt stet]succꝰ extremitatū ʳ[rani]cum qnta sui de melle, ˢ[⁊ aq̄ mistū, qm̄ est linimentū bonū. Et oz vt quz gargarisma fit ex stipticis assidue fiat an̄ illđ gargarisma cū aq̄ cal'a] ᵗ†[ ]aut đco ctio rosaꝝ, ⁊ sumac cuiꝰ sexta ꝑs sit mell', decoq̄t, ⁊ inspisset, ⁊ liniat exterius cum eo qđ h̄ꝫ exiccatio/ nem, ⁊ stipticitatē fortē, sicut qđ fit cuz gallis, ⁊ alu mine iameni. Et salᵘ[quidem]est illud qđ est pre/ mittēdum ante oia illa. Melice vero gallaꝝ imma turaꝝ ˣ[nucis]atrimēti ru. sumac omniū an̄. ꝑtes. iij. ⁊ tertia, salis torrefacti. xx. ꝑtes sumant, ⁊ admi nistrent. Medicamen bonū in dispōnibus ⁊ horis

h A. ex stricturā
i A. ipsam ex fri/ gidis ⁊ calidis
k A. ⁊ cū facilita te tangatur
l†A. ⁊ absqꝫ faci litate
m A. nesestenegi
n A. cribello oc feta
o A. sadenegi
p A. fiat
q A. aut ispisset
r A. rubi
s —— A.
t†A. aut rob
v A. ⁊
x A. partem. s.

℞.alumis iameni ptes.iij.rof.ptes.ij.costi ptez.j. admistref emplastꝝ cũ pẽna [a]⌈vt pueniat ad⌋vuã. Medicamẽ bonũ ad horã suã. ℞.succũ ğnati cum cortice suo, ꝛ ĩspisser cum qnta sui de melle, ꝛ liniaf cũ eo: ꝛ ẽt alumis ptem.j.sal' ãmoniaci ptẽ.j.ſ.gallaꝝ imaturaꝝ tertiã partis, draganti.iij.ptes. ꝛ qñ puenit status, aut appropinqt administra myrrã, ꝛ crocũ, ꝛ cipuz, ꝛ q̃ sũt eis siña, ꝛ darsisahã pprie, ꝛ florẽ sgnãti, ꝛ ramos balsami, ꝛ [b]⌈alusnen⌋administrenf liniendo, ꝛ aq̃ eoꝝ gargarizef, ꝛ pprie qñ admistraf in eis gargarisma decoctionis radicis lilij ꝛ semis rof. cũ melle. Et distillef oleũ amigdalinum in aures in oĩ hora: qm̃ est iuuatiuũ. Si autẽ collectio fiat i vtrisq; amigdal', ꝛ i eis que sequunf eas, admistra decoctiões p̃dictas in capl'o sinãcie. Qd̃ si dolor pseuerat, ꝛ nõ sedaf, reuertẽdũz est ad solonẽ ventri. Si v̂o p ħ non cõplef, admistra ea q̃ sunt fortĳ resolonis, sicut ẽ succ⁹ cucumeris asinini, ꝛ centaurea, ꝛ nitꝝ rubeũ cuz melle, aut solũ. Et si idurescit apa, ꝛ plõgaf nõ est aliqd ei ita pueniens sic̃ assa fetida. Quz ğ icipit subtiliari in loco vno, ꝛ igrossaf i loco alio, tũc icidaf. Et q̃ztum pole est [c]⌈vt expellas illđ ꝛ facias illi empl'm cuz sale ãmoniaco, ꝛ mittas ip̃m ei⌋cuz cochliari qđ est sic̃ frenum: ꝛ est meli⁹. Et nõ oz vt icidaf nisi qum radici ei⁹ aduenit extenuatio: qm̃ i ea ẽ timor magn⁹. Gargarisma exiccãs vlcera apatum gauonũ, ꝛ purgãs ea. ℞.lentiũ balaustiaꝝ amboꝝ añ.ptes.v.fief memithe croci costi oiuz añ.ptẽ.j.coquãf i aq̃, ꝛ sũaf ex d̃coctõe eoꝝ ps.j. ꝛ misceaf cũ medietate sui de rob mori, ꝛ q̃rta sui de melle, ꝛ fiat cum ea gargarisma.

[a] A. ꝛ eleuat
[b] A. alusnee
[c] A. pretermitte illđ, ꝛ facias vt extenuef cũ sale ammoniaco, et eleues ipsam

ℭ Da casu vue. Cap.XIII.

Quandoq; cadit vua in febre: ꝛ qñq; cadit sine febre: Et ei⁹ casus ẽ vt tẽdaf ad iferiora, ita vt non redeat ad locũ suum: Et qñz necessarium fit deglutienti comprimere digitis suis donec transglutiat.

ℭ De cura. Cap.XIIII.

Si sunt illic caliditas, ꝛ rubedo, phl'oma: deinde admistra gargarismata p̃dcã in capl'is p̃dictis, sicut gargarismata cum aceto, ꝛ aq̃ ro. Deide [d]⌈fricef⌋cũ rof. ꝛ sandal', ꝛ balaustijs, ꝛ cãfora, ꝛ rob de moris p̃pe, in instr̃o sili freno. Et opz vt fiat cũ facilitate, q̃zto magis ẽ pole. Et si nõ sunt calitas illic ꝛ rubedo admistra gargarisma cũ oxymelle, ꝛ sinapi, ꝛ almuri anabati, ꝛ [e]⌈fricef⌋cum instr̃o p̃dicto. Et medicamen quo [f]⌈fricaf⌋est illđ, qđ fit ex gall', ꝛ [g]⌈moris⌋ptritis. Et fortior curatio est, vt [h]⌈subleuef⌋cum instr̃o ad supiora, extendendo ad exteriora, cũ medicis stipticis, ꝛ pmistis cum resolutiuis, fm q; oz. Et qñq; p̃mitur cum digitis linitĳ ex eis, q̃ sunt sicut rob moroꝝ, ꝛ nucum, ꝛ all'oꝝ. Et ex medicis bonis ad eleuãdũ sunt balaustie, ꝛ alumen, ꝛ cãfora. Et ex bonis in eleuatione vue est galia cum sale ammoniaco, ꝛ galle cum sale ammoniaco. Sz gallia est subtilior postq̃z nõ fuerit illic nocumentum ex apate, ꝛ repletione. Quz ergo stat, fac gargarisma cũ aqua [i]⌈salsa⌋vtendo gargarismate post gargarisma. Et ex eis que exp̃ta sunt ad illud, est vt sumaf seminis rof. medietas libre, succi barbe hircine.iij.ʒ. decoquãtur in melle, aut vino, quoniã est fortius. Et infantium qdem vuas quãdoq; eleuãt galle [k]⌈aduste⌋cum aceto: et p̃pe qñ liniunf ex eis eorum syncipita.

[d] A. eleuetur
[e] A. eleuetur
[f] A. eleuatur
[g] A. Alia litera sale ammõiaco
[h] A. comprimaf
[i] A. Alia litera infrigidata cuz nue
[k] A. contrite
[l] A. particularis

ℭ Sermo [l]⌈vniuersalis⌋de incisione vue ꝛ vtriusq; amigdale. Cap.XV.

Oportet vt in vua psideref eius subtiliatio, ꝛ detũ tio, ꝛ p̃pe in iferiore pte ei⁹, ꝛ si igrossatur extremitas ei⁹, ꝛ resudat ex ea sic̃ pus, tunc est melior hora, ꝛ tunc icidaf cum ferro, ꝛ cum medicis cauterizãtibus, ꝛ fiat [m]⌈p̃seruatio⌋cum solone ventris subtili, p̃cedente ipsam, ꝛ excussione corporis a repletiõe, si fuerit in ipso ex sanguie, aut alijs. Incisio nãq; cũ repletiõe est timorosa. Illius ãt icisio que subtilis ẽ, ꝛ longa, sic̃ cauda muris, equitãs sup linguã, sine repletiõe, aut rubedine, aut nigredine, ẽ pui timoris. Et modus qdem icisionis eius est, vt p̃maf ligua ad iferiora, et sit pole accipe vuã cum instr̃o, ꝛ p̃maf ad iferiora, ꝛ non radicit⁹ icidaf, imo dimittaf ex ea aliqd. Nã si tu absciderís eã ex palato, sanguis forsitã nõ abscidef oino, qum tñ nõ opz vt icidaf res pua, ꝛ sit nocumentũ [n]⌈ꝛ remaneat⌋cũ dispõne sua: imo oz vt icidatur q̃ztitas, quã addit sup nãm. Qum ãt est rubea apostemosa, tũc eius icisio est timorosa. Et qñq; manat sanguis, ꝛ nõ abscidif pp aliquã medicinã. Ex medicis ãt icidentibus eã, sunt assa fetida, ꝛ alumen iameni, q̃ sine itermissiõe ponãtur sup radicẽ ei⁹: qm̃ icidũt eã, ꝛ faciũt ipsã cadere. Et ex medicis faciẽtib⁹ ipsã cadere cũ cauterio, est sal ãmoniacus cũ assa fetida, ꝛ atrimentĳ: Et oz vt medicie iste sup vuã ãnexe teneãt cũ istr̃o narrato, ꝛ teneaf hora vna, ita q; nõ deglutiat, donec agãt in eã: deide iterẽtur vsquequo nigrescat. Nã si denigtur, cadet post tres dies fz pl'm. Et oz vt sit ille, q curatur decliuis ad iferiora, hñs os aptũ, ita vt currat saliua ei⁹, ꝛ nõ retineaf in ore ipsi⁹. Due v̂o amigdale suspẽdãtur cũ vncino. ꝛ trahãtur ad exteriora, q̃zto plus pl'e est, p̃ter q; cũ eis attrahanf iuicẽ: ꝛ abscindãtur cũ rotũditate desup radicẽ, apud q̃rtã longitudinis cum instrumẽto incisionis [o]⌈preter q; pmutef instrumẽtum⌋ꝛ incidatur vna post alterã, post obseruationem pditionum predcãꝝ in colore, ꝛ q̃ztitate eaꝝ. Qũq; ceciderit ex eis, q; abscidif, dimittaf sãguis currere fm q̃ztitatem mediocrem: Et sit patiens decliuis sup faciẽ suã, ne sãguis ingrediaf guttur eius: Deinde colluat os ex aceto, ꝛ aq̃ infratis, ꝛ euõat ꝛ tussiat, vt mũdificef interius eius: deinde ponaf sup eã quod abscidit sãguinem, sic̃ colcotar, ꝛ alumen, ꝛ dragãtum: Et gargarizet cũ d̃coctione senticis, ꝛ folioꝝ myrti, ꝛ sit tepida.

[m] A. preuisio
[n] A. remanens
[o] A. post pũersionem instrumẽti

ℭ De rememoratiõe nocumẽtoꝝ icisionis. C.XVI.

Ex eis est nocumentũ vocis: et ex illis est detectio pulmonis frigori et calori. Et fac̃ accidere tussim ab oi frigore, et calore: et nõ tolerat sitim. Et ex illis est detegere stõm malitie cõplexionis a cã p̃mitiua ex ventositate et puluere, et eis silibus. Et [p]⌈plurimi eoꝝ infr̃ant aerem temperatum⌋et in pectoribus plurimoꝝ eoꝝ figif frigus in pulmõe ipsoꝝ, donec moriuntur. et quãdoq; accidit ex ea [q]⌈sputũ sanguinis⌋et non retinetur.

[p] A. ꝛ plurimos eorũ infrigidat aer temperatus
[q] A. fluxus sanguinis supflu⁹

ℭ De cura [r]⌈sputi sanguinis⌋ex incisiõe vue, et vtriusq; amigdale. Cap.XVII.

Oportet vt ponãtur ventose sup collum, et mamillas, ꝛ fiat phl'omia, ꝛ vt fiat regimẽ cũ phl'omia venaꝝ iferioꝝ cõicãtiuz, sic̃ [s]⌈ascellaꝝ⌋ꝛ eis silium intẽdendo ad attrahẽdũ. Singularia ãt sanguinẽ retinẽtia, ꝛ linimenta admistrata ad illud, sunt sic̃ attrimẽtũ, q̃ fiat linimẽtũ: aut pl'uerizef attrimẽtũ sup ip̃z, et ifr̃antia actu sic̃ nix, ꝛ succi fr̃i stiptici noti: sic̃ succ⁹ acreste. ꝛ pã/

[r] A. flux⁹ sanguinis superflui
[s] A. venarum brachij infra basilicam

pini vitis, ꝛ ribes, ꝛ solatrũ, ꝛ aqua cydonioꝝ acetosoꝝ, est ex rebus expertis, que hñt ꝓꝓetatẽ in hoc caplo. Et oꝫ vt administret in dispõne medicamẽ, qḋ testat⁹ est sapiẽs noiat⁹ Diogenes, ꝛ est [a] [alcuezric.] ꝛ ẽt succ⁹ arnoglosse, quũ admistrat ꝓprie cũ troc. de karabe, ꝛ luto sigillato. Et oꝫ vt nõ administret ex eis cal'm aliqd, imo frĩn actu. Cal'm.n. cuꝫ eo quod attrahit, destruit opationem medicine.

a A. alcubesarech

¶ Fen. X. de dispositionibus pulmonis ꝛ pectoris, ꝛ sunt tractatus quinque.

¶ Tractatus primus de principijs ꝛ anhelitu.

¶ De anatomia epiglotis, ꝛ cãne ꝛ pl'moni. Cap. I.

Canna quidem pulmonis, est membꝝ compositũ ex cartilaginib⁹ plibus, que sunt circuli, ꝛ ptes circuloꝝ: q̃ꝝ alie alijs ꝯtinuant. Que ergo ex eis obuiãt meatui cibi, q est posteri⁹, ꝛ est meri, fcẽ sunt diminute, ꝛ ꝓpinque semicirculo, ꝛ posita est abscissio eaꝝ ad meri: ꝛ contangit meri de ea corpus pãniculosum, nõ cartilaginosum, Jmmo substãtia ei⁹ cartilaginosa ad añriora posita ẽ, ꝛ cõponunt he cartilagines ex ligamentis, que pãniculus tegit, ꝛ cõprehendit oĩa illa ĩtrinsec⁹ pãniculus lenis, ad siccitatẽ ꝛ duritiẽ ꝯclinans aliquãtulam, ꝛ sil'r exteri⁹ ẽt, ꝛ caput ei⁹ superius, qḋ seqtur os, ꝛ epiglotim, ꝛ extremitas ei⁹ iferior diuidit, in duas sectiões, deide diuidit in sectiones currẽtes i pulmone, vicinãtes ramis venaꝝ pl'satiliũ, ꝛ qetaꝝ, ꝛ puenit eaꝝ ptitio ad orificia valḋ strictiora, q̃ꝫ orificia eoꝝ que similant eis, ꝛ currũt cũ ipsis. Ei⁹ igit creatio fcã ẽ ex cartilagie, vt ineniat in ea aptio p̃dcã, ꝛ ne lenitas [b] [faceret eã idigere cooptura] ꝛ vt sit durities ei⁹ tutamẽ ipsi, quꝫ sit ei⁹ sit⁹ ad añriora: ꝛ vt sit durities ei⁹ cã ad hoc, vt pueniat vox, aut adiuuet eam, Et fcã est ei⁹ compositio ex cartilaginib⁹ plibus ligatis cũ pãnicul', vt sit ei possibilis extẽsio, ꝛ [c] [ꝯiunctio] apud attractionẽ aeris, ꝛ respirationẽ, ꝛ nõ doleat ex pcussiõib⁹, que accidũt ei desubtus, ꝛ supra. Et ex attractionib⁹, q̃ accidũt ei ad extremitatẽ ei⁹, ꝛ vt quꝫ nocumentũ accit, non dilatet neqꝫ [d] [coangustet.] ꝛ fcã est rotũda vt sit securior, ꝛ magis icolumis, ꝛ nõ minuit ad ea, qḋ de ipso tãgit meri, nisi vt nõ ꝯprimat buccellã trãseuntẽ ipsum: imo ptrãseat a facie ei⁹, qum extẽdit meri, ad amplitudineꝫ, ꝛ fit ꝯcauitas ei⁹ tẽ, q̃si adiuuãs meri, qum icipit meri extendi ad ipsam, ꝛ penetrat in ipm, ꝛ ꝓpe in deglutitiõe, [e] [ne ꝯiungat] anhelitui: qm̃ deglutitio necarium facit, vt coopiat cãna pulmonis supi⁹, vt nõ igrediat eã cib⁹, trãsiens sup eã, ꝛ fit cooptura ei⁹ cũ suppositione [f] [cartilaginũ stantiũ] sup meatũ, ꝛ sil'r ei⁹, q̃ nominat nõ hñs nomẽ: ꝛ quꝫ fit deglutitio, ꝛ vomit⁹ ei⁹ idigẽtes cooptura i hoc meatu, nõ est possibile vt sint, quꝫ fit anhelit⁹. Et creata est pp vociferationẽ res, que noiat ligua fistule, ꝯstricta apud extremitatẽ cãne, deide dilatat apud epiglotũ, quare icipit ex amplitudie pueniẽs ad ꝯstrictionẽ, deide ad spatiũ amplũ, sic est in fistula: qm̃ necessariũ ẽ voci ꝯstrictio, vt retineat, ꝛ hmõi qdem corporis silis lingue fistule ꝓꝓetas, est vt ꝯiungat, ꝛ dilatet, vt fiat pillud pcussio vocis. Durities ṽo pãniculi, q tegit eã iteri⁹, fuit vt resistat [g] [solus catarris] ꝛ sputꝭ malis, ꝛ vapori fumoso redeũti ex corde: ꝛ vt nõ mollificet pcussione vocis. ei⁹ aũt diuisio in p̃mis i duas ptes fuit, qm̃ pl'mo hꝫ duas ptes: sꝫ ei⁹ ramificatio cum venis qetꝭ fuit [h] † [ ] vt ex eis accipiat nutrimentuꝫ. Constrictio aũt orificioꝝ eoꝝ fuit, vt [i] [mensuret in eis respiratio arteriaꝝ venientiũꝫ ad cor, vt non penetret in eis ad ipm.] Nã si penetraret faceret puenire sputũ sanguis: h̃ est ergo forma cãne pulmonis. Epiglotis ãt est instrm̃ ad cõplendã vocẽ, ꝛ vt teneat anhelit⁹: ꝛ in iteriore pte ipsi⁹ est corp⁹ sil'e ligue fistule: ꝛ iam dixim⁹ ipm, et cũ eo qḋ opponit ipsi ex palato, ꝛ est sil'e additiõi, qua claudit caput fistule, ꝯpletur vox. Et epiglotis qdem est coarctata cũ cãna ꝯstricta cũ meri. Qum ergo meri appetit deglutire, ꝛ declinat ad iferiora pp attractionẽ bucelle, coopit epiglotꝭ ꝛ eleuat sursum, ꝛ coarctat cooptura q̃ruudã suaꝝ cartilaginũ cũ alijs: quare extendunt pãniculi ꝛ lacerti. Qũqꝫ cib⁹ [k] [ptransit meatũ meri] sunt orificiũ epiglotꝭ et cãne adherẽtes palato supi⁹: quare nõ ẽ poſe, vt igrediat ipm ex eo qḋ cõprehẽsuꝫ ẽ apud meri aliqd, quare ptranseũt ipm cib⁹ ꝛ pot⁹, ita ꝙ nõ cadit ad cãnaꝫ aliqd nisi in qbusdã horis, in qb⁹ festinat ꝯglutitio, anteq̃ꝫ ꝯpleat mot⁹ iste: aut accidat cibo mot⁹ [l] [pp meri ꝯturbatũ:] q̃re non cessat nã laborare in expulsione ei⁹ cũ tussi. Et nos qdẽ iã dixim⁹ anatomiã cartilaginũ epiglotꝭ, ꝛ lacertoꝝ ei⁹ i p̃mo libro. Pulmo ãt est cõposit⁹ ex ptib⁹, q̃ruꝫ vna est [m] [cãna:] ꝛ scḋa ẽ rami arterie venate: ꝛ tertia ẽ rami [n] † [ ] quos pculdubio ꝯiũgit caro moll', rara, aerea creata ex tenuiore sanguie, ꝛ subtiliore: ꝛ illud ẽ ẽt nutrimentũ ei⁹. ꝛ est pluriũ meatuuꝫ [o] [moll' ꝛ rar⁹] ad albedinẽ declinãs, proprie in pulmonib⁹ animaliũ, quoꝝ integra est creatio, Et creatus est rarus, vt in ipso accipiatur aer, ꝛ digeratur in eo, ꝛ expellatur superfluitas eius ab eo, sicut creatum est epar cũ comparatiõe ad cibũ. Et est hẽns duas diuisiones, quarũ vna tendit ad dextram, ꝛ altera ad sinistrã. Et sectio qdem sinistra, duos habet ramos: ꝛ sectio dextra habet tres ramos. Et iuuamẽtum pulmonis oino est attractio aeris. Et iuuamentum attractionis aeris, est p̃paratio aeris cordis pluris, q̃ꝫ ipsum quo idiget i pulsu vno. Et iuuamentũ hmõi preparationis est, vt sit aiali qum submergit in aq̃, ꝛ qñ emittit vocem longã, ꝯtinuã, impediẽtẽ ipꝫ ab acceptatiõe aeris, aut qũ abhorret ei⁹ attractiõeꝫ pp dispões, ꝛ cãs ducẽtes ipꝫ ad illḋ, ex fetore, aut alio, aer p̃parat⁹, quẽ assumat cor. Et iuuamentũ hꝰ aeris pparati est, vt tẽperet sua euentatiõe caliditatẽ cordis, ꝛ vt restauret spũm cum substãtia, que est magis vincẽs in cõplexione ei⁹, preter ꝙ aer solus, sicut existimãt quidã, ꝯuertatur, ꝛ fiat spũs, sicut non sola aq̃ nutrit. membrũ: veꝝ vnumqḋqꝫ eoꝝ, aut est ps nutrimenti: aut est faciens penetrare [p] [lubricitate.] Sed aq̃ est ad nutrimentũ corpis, ꝛ aer est ad nutrimentum spũs: ꝛ vnumqḋqꝫ duoꝝ. s. nutrimentum corporis, ꝛ spũs, est corp⁹ compositũ non simplex. Sꝫ iuuamentum [q] [exctionis] superfluitatis aduste spũs, et est eius fumositas, [r] [ꝛ] pulmonis ẽ ad itroituꝫ aeris frĩ. Jste nãqꝫ attractus iã proculdubio ꝯuersus est ad calefactioneꝫ, quare non ꝯfert in temperãdo spũm. Ramificatio ãt venarum, ꝛ cãne in pulmone, fuit: qm̃ cãna ꝛ arteria venal' cõmunicant [s] † [ ] in nutriendo pulmonẽ ex sanguine digesto claro veniente ex corde. Carnis ãt iuuamentum est vt oppilet [t] [rimas] ꝛ coniungat ramos. Sed eius raritas est vt rectificet attractionẽ aeris. Non. n. est vt non penetret aer nisi in cãna tm̃, imo qñqꝫ vadit ad corpus pulmonis ex [v] [eo] ꝛ in hoc est appitio in multiplicatione, ꝛ vt adiuuet ẽt in ꝯstrictione ad expulsionem. Est ergo p̃paratus duobus motibus: ꝛ pp

b A. cogat ipsaꝫ ad clausionem

c A. aggregatio

d A. ambitũ habeat Alia litera communicetur

e A. que non cõiungitur

f A. cartilaginis stantis

g A. acuitati catarrorum

h † A. ꝛ pulsantibus

i A. sit cũ mensura penetratio aeris aspirati i eis ad arterias venientes ad cor ꝛ ñ penetret i eis ad ipsaꝫ sanguis vl' f'm aliã l'raꝫ. ꝛ ñ penetret ad ipsa sanguis.

k A. est corã meatu meri

l A. ad meri conturbans

m A. rami cane

n † A. vene arterialis

o A. ꝛ color ei⁹ ẽ Alia l'ra color ad albedinem ẽ

p A. ꝛ faciẽs ipꝫ ad diuersa loca distribui

q A. Alia litera ꝯstrictionis pulmonis est extractio

r A. iuuamentũ vero dilatatiõis

s A. in cõplemẽto opatiõis ãhelit⁹, ꝛ arteria venalis ꝛ vena arterialis cõicant

t A. vacuitatem

v A. ea

hoc a[aperit]pulmo cū sufflatione. Eius aūt albedo est pp dn̄ium aeris sup illud, quo nutrit: ꝛ ppter b[plimam ei⁹ frītatem.]Ei⁹ v̊o ptitio in duas ptes est, vt nō cesset anhelit⁹ pp nocumētū aduenīēs vni duaꝝ ptium: ꝛ ois ram⁹ eius ramificat pp illud in duos ramos. Quint⁹ aūt q est in latere dextro, est lectus substratus vene, que noiat ꝯcaua, ꝛ non est ei⁹ iuuamētū in anhelitu plm: Et qm̄ coꝛ magis fuit decliue parūper ad sinistram, c[addit in pte sinistra ꝙ occupet spatium pectoꝛis: ꝛ non est bonū vt pulmoni sit in lateꝛ dextro additio exn̄s venis substrata, qm̄ iā cecidit]necessitas ei⁹. Et pulmonē q̄dem coopit pāniculus neruosus, vt sit ꝭm ꝙ sciuisti sensus aliqs aliquo mō: ꝛ si nō est itrās, tn̄ est coopiens, q̄zuis ipse pulmo sit substrat⁹ cordi, leniēs ipꝫ, ꝛ eius tutamētū. Pectus quoqꝫ diuisuꝫ est ī duas ꝯcauitates, inter q̄s distinguit pāniculus oꝛt⁹ ex oppositiōe mediatiōis thoꝛacis: Et nō est trāsitus ab vna duaꝝ ꝯcauitatū ad alterā, ꝛ iste pāniculus est in v̊itate duo pāniculi, ꝛ ē ꝯiunct⁹ in posterioꝛe pte sui cū spōdilib⁹, ꝛ supi⁹, d[vt defendat ambas furculas.]Et itētio in creādo eos fuit, vt sit pect⁹ hn̄s duos vētriculos, q̄tenus si euēiat vni eoꝝ nocumētū, sufficiat alter ad faciēdū anhelitū, ꝛ ei⁹ itētiōeꝫ. Et ex iuuamēto ei⁹, est ligatio meri, ꝛ pulmonis, ꝛ mēbroꝝ pectoꝛis ad iuicē. Velaminis aūt iā diximus formā, ꝛ iuuamētū eius in anatomia lacertorum. Ipm.n. in v̊itate ē vn⁹ lacertoꝝ: ꝛ est ex trib⁹ tunicis, quaꝝ media est cozda, q̄ cōplet eius opatio: ꝛ tunica que est supra, est sicut fundamētum, ꝛ basis e[pāniculꝫ] pectoꝛis que interi⁹ coopiūt ipꝫ: ꝛ tunica iferioꝛ est sicut illa f[pāniculis]siphac. ꝛ i velamine q̄dē duo sꝫ foramia q̊ꝝ mai⁹ ē trāsit⁹ meri, ꝛ arterie magne: ꝛ p min⁹ ē trāsit⁹ vene, q̄ noiat albabari, ꝛ ē vehem̄tꝫ suspēsiōis cū ea, ꝛ icarnatōis.

a A. inflatur
b A. aduentū ei⁹ plimum in eo
c A. inuenit in pte sinistra occupās spatium pectoꝛꝫ ꝛ nō ī dxtra ꝛ fuit bonū ꝙ sit pulmoni ī lateꝛ dextro additio exn̄s substrata vene quꝫ iā adsit
d A. est obuians furculꝫ ambab⁹
e A. panniculoꝝ
f A. ad pāniculū

¶ De complexionibus pulmonis ꝛ signis dispositionum eius. Cap.II.

Dicamus itaqꝫ ꝙ ꝯplōnē calꝫ signt āplitudo pectoris, ꝛ magnitudo anhelit⁹, ꝛ qn̄qꝫ duplat, ꝛ exsufflatio, ꝛ vox, ꝛ g[opatio] ei⁹: Et ꝙ paꝝ nocet ab aere frō: ꝛ qd̊ plꝫ a calido: Et ꝙ accn̄tia sitis sedat aer frus absqꝫ potu multotiēs, Et accidit ei plm h[inflāmatio]ꝛ tussis. Frām v̊o ꝯplōneꝫ signt, paruitas pectoꝛis, ꝛ paruitas anhelit⁹, ꝛ vox, ꝛ acuitas amboꝛum. Et ꝙ nocetur ab omni frō. Et multitudo gn̄ationis phlꝫatis in ipo. Et multotiēs q̄dē duplat eo anhelitus, ꝛ aduenīūt ei asma ꝛ tussis. Cōplōnē aūt hūidā signt multitudo supfluitatū, ꝛ raucedo vocis, ꝛ stertitio, ꝛ ppe qum fuerit cū mā, ꝛ fuerit declinis ad supioꝛa, ꝛ defectus ab eleuatōe vocis, nō pp ōbilitatē coꝛpis, Siccā v̊o ꝯplōnē signt paucitas supfluitatū, ꝛ aspitas vocꝫ, ꝛ silitudo ei⁹ cū voce gruū: ꝛ qn̄ꝫ ē illic disnia pp vehem̄tiā spissitudis. Vnaq̄qꝫ aūt haꝝ ꝯplōnū qn̄qꝫ ē pulmōi nālis, ꝛ qn̄qꝫ est ei accn̄talꝫ. ꝛ cōicant in aliquo, ꝛ differūt in aliquo. Illa āt in qb⁹ cōicāt sunt signa p̄dcā, nisi illa que excipiem⁹ post. Sꝫ ea i qb⁹ differūt, sꝫ duo: vnū eoꝝ ē, qm̄ qū ꝯplō ē nālꝫ, signū ei⁹ ē stās ꝭꝫ nāꝫ: ꝛ si ē accn̄talꝫ, ē ei signū accn̄tale, ꝛ iā aduēit ei, nisi sit signū d̊ gn̄e eoꝝ, q̄ n̄ accidūt nisi nā tm̄: qm̄ tc̄ signū ē nāle, cui⁹ silꝫe ē magnitudo pectoꝛꝫ, aut puitas ei⁹. ꝛ scias ꝙ magis ppe sigtiōes ei⁹, ꝭm dispōnes pectoꝛꝫ, ꝛ pulmōis, ē anhelit⁹ i frītate sua ꝛ calitate sua, ꝛ magnitudie ei⁹, ꝛ puitate ipsi⁹: ꝛ facilitate ipsi⁹, ꝛ ei⁹ difficlꝫtate: ꝛ fetoꝛe, ꝛ bonitate odoꝛis ei⁹, ꝛ reliqs dispōnib⁹ ei⁹. Et silꝫr vox ēt in hꝯ re, sic illd̊ qd̊ sigt illa, q̄ strāgulata ē, ꝙ nocumētū sit in lacertꝫ dilatātib⁹, ꝛ rauca ꝙ nocumentū sit in lacertꝫ ꝯstrictiuis, qū nocumētū ē i lacertꝫ: ꝛ silꝫr tussis, ꝛ sputū, ꝛ pulsus. Et iā d̊clarata ē tibi q̄litas sigtionū anhelit⁹, ꝛ q̄litas sigtionū vocꝫ, ꝛ q̄litas sigtionū tussis, ꝛ q̄litas sigtionū sputi. Plsus āt, ꝛ qd̊ ipse sigt ꝭm ꝯplōnes, ꝛ egritudies, iā sciuisti. Et pulmo q̄dē vicinat cordi, ꝛ sigtiōes dispōnū ei⁹, sꝫ sup ipm foꝛtioꝛes, et plsus ē magis significatiu⁹ ei⁹, qd̊ seqt ramos i[neruoꝝ]plmōis. Et tussis ē magis sigtiua illi⁹ qd̊ seqt cānā, ꝛ carnē pulmōis. Et sensibilitas grauitatꝫ, ē sigtio ppa, ꝙ mā ē k†[ ]i pānculꝫ, ꝛ lacertꝫ: ꝛ qū nō spuit nisi cū tussi leui, tūc mā est ppinq̄ supp̄mo cāne, ꝛ ei qd̊ seqt ipm: Et si non spuit nisi cum tussi plurima, tunc mā est pfunda, ꝛ est lōginq̄. Et qn̄qꝫ associant nocumentꝫ mēbroꝝ pectoꝛis, signa mēbroꝝ lōginquoꝝ, sicut vertigo in apostematibus velaminis, ꝛ sicut rubedo faciei in apostematibus pulmonis.

g A. grauitas
h A. Alia litera frequētia anhelitus
i A. canne
k† A. in pulmōe ꝛ sēsibilitas moꝛdicatiōis, ꝛ punctiōis, ē significatio ppa ꝙ mā ē

¶ De l[apatibus] accidentibus pulmoni. C.III.

Pulmōi qn̄ꝫ accidūt m[apata appropriata]mēbris ptiuꝫ siliuꝫ, ꝛ egritudies officiales, ꝛ ppe oppilatio i venis suis, ꝛ ptib⁹ cāne ipsius, ꝛ ppe in vēis grossioꝛib⁹, ꝛ in raritate coꝛpis ei⁹. Et qn̄qꝫ fiūt pp cās oppilatiōis n[intra ipm, vsqꝫquo pueniat ad cooptura]ꝛ egritudines cōes. Et qn̄qꝫ mlꝫtiplicāt egritudies pulmonis in hyeme, ꝛ autūno, pp multitudinē catarri: ꝛ ppe in autūno pluuioso, post estatē siccā septētrionalē: Et aer frus nociu⁹ ē plmōi, nisi sit a caloꝛe lesus vehemēti. Et mlꝫtotiēs q̄dē pducūt egritudies plmōis ad egritudies epis, sic pducūt vehem̄tia frītatꝫ ei⁹, ꝛ vehem̄tia calitatꝫ ei⁹, ad hydropisim, ꝛ silꝫr velaminis.

l A. egritudib⁹
m A. egritudies appropriate
n A. oēs, ita vt pueniat ad clausuram

¶ De cura pulmonis. Cap.IIII.

Attende qd̊ dꝫ in caplō asmatꝫ, ꝛ anhelitus: ꝛ pmutet ad o[illud ex eo]qd̊ cōicat ei in causis egritudinū. Et qn̄qꝫ excitat plmo cum eo, qd̊ ē sic eleuatio vocꝫ, ꝛ sic anhelit⁹ exsufflationis, vt sbtilient p illd̊ supfluitates ei⁹: Et administratiōi q̄dē mediciaꝝ pectoꝛꝫ, ī est ppa foꝛma. Oꝫ.n. vt administrent fcē pillule ꝛ electuaria i plib⁹, retinēdo ea in oꝛe, ꝛ deglutiēdo qd̊ resoluit ex eis paulatim, vt plōget spatiū in oꝛe eaꝝ in ptrāseūdo cānā, ꝛ reiteret, ꝛ pueniat ad cānā, ꝛ pulmonē: ꝛ ppe qū doꝛmit resupin⁹, ꝛ p[humectet]lacertos oēs, q sequunt plmonē, ꝛ cānā ei⁹. Et ppinqoꝛ modus declinatōis supfluitatū plmōis, ē lat⁹ qd̊ meri seqt, qua pp iuuat vomitu plm qū nō ē ibi qd̊ phibeat.

o A. aliud
p A. mollificet
q A. inclusis

¶ De materijs q[siccis]in pulmone, ꝛ iudicijs eaꝝ, ꝛ curatione. Cap.V.

Materie que ꝯtinent in pulmone, qn̄qꝫ sunt ex gn̄e r[sanguinis, ꝛ qn̄qꝫ sunt ex gn̄e humiditatis, ꝛ qn̄qꝫ sunt ex gn̄e saniei, ꝛ sunt materie calide, ꝛ subtiles.]Et materias q̄dem s[siccas]in pulmone, qn̄qꝫ ē difficile spuere. t†[ ]quare non adheret ei vētositas expellēs eas cū tussi: Immo rumpit humiditas v[sup vētositatem, quare aduenit ei vētositas nō eradicās: Sꝫ ad vehemētiā multitudinis ei⁹]cū sunt humoꝛes pectoꝛis grossi, nō puenias ad vltimum in exiccando: Immo sis occupatus cum lenificatione, ꝛ incisione cum resolutione materiei. x†[ ]Et sit intentio maioꝛ duaꝝ reꝝ tibi, incisio: y[aut]sit studiū cum incisione plus, q̄ꝫ sit cum resolutione. Et admi

r A. humiditatis ꝛ qn̄qꝫ ex gn̄e saniei ꝛ qn̄qꝫ sunt ex genere sanguis ꝛ materie calide subtilis
s A. inclusas
t† A. aut pp grossitiē eaꝝ, ꝛ viscositatē eaꝝ, q̄re n̄ egredit cū sputo, aut pp subtilitatem earum,
v A. a vētositate q̄re separat ipsaꝫ vētositas nō eradicans: aut pp multitudinem eius. ꝛ
x† A. moderata
y A. quum

nistra in oibus illis medicinis aquā mellis:est.n.faciēs eas penetrare, ⁊ lenificat, ⁊ abstergit.

¶ De medicis pectoris singularibꝰ, ⁊ ɔpositis, ⁊ de forma administrationis earum. Cap.VI.

Medicine pectoris sūt medicine, que mūdificāt pectus, ⁊ sunt ꝑm ordines. Ordo ꝑmus est sicut farina fabaꝝ, ⁊ aq̄ mell', ⁊ semē lini assum, ⁊ amigdale, ⁊ vinū dulce. Nā ipʒ vehemēter apit oppilationē pulmonis:sicut ipsum vehemēter gn̄at oppilationē epatis, quēadmoduʒ scies in cap'lo epatis. Et ex frigidis semen cucumeris, ⁊ bateke, ⁊ cucurbite. Butyri vō, qum solū administraṫ, maturatio est plus, q̄ʒ eius mūdificatio. Si aūt deglutiaṫ cū melle, ⁊ amigdalis amaris, est eiꝰ maturatio minor, ⁊ mūdificatio eiꝰ maior. Et fortiꝰ illo, est glutinū albotim, ⁊ amigdale amare, ⁊ oxymel squilliticū, ⁊ fenugrecū, ⁊ olibanū, ⁊ dactili heirō hn̄t fortitudinē in hac intētione. Et fortiora illis sunt, cyminū, ⁊ pip, ⁊ herbꝰ, ⁊ radix [a] ⌈ lilij ⌋ ⁊ radix oppoponacis, ⁊ castoreū cū melle, ⁊ sqlla assata, ɔtrita, ⁊ ɔfecta cū melle, ⁊ centaurea maior, ⁊ aristol'.ro. ⁊ nigella, ⁊ vermis q est sub vrceis qum desiccaṫ sup testā sup prunas, aut in furno donec albescat, ⁊ cōmisceat cuʒ melle. ⁊ sil'r enula qn̄ poniṫ in medicinis, ⁊ aq̄ eiꝰ est vehemētis iuuamēti, ⁊ [b] ⌈ alreuend ⌋ est ex summa eoꝝ, que faciūt facile sputū, ⁊ siseleos ē valde iuuatiuū [c] † ⌈ ⌋ ⁊ ꝑꝑe crudus. ⁊ post ipʒ illō qō nō est elixatū, nisi elixatura vna. ⁊ crocus cōfortat instr̄a anhelitus, ⁊ [d] ⌈ facile efficit sputū ⌋ valde. Et medicine qdē iste sunt ɔuenientes ebibite ⁊ sunt ɔueniētes vt empl'm supposite. Ex medicinis aūt ɔpositis sunt pill'e Platōis, ⁊ sunt pill'e de storace, ⁊ sirupus de isopo cum descriptionibꝰ diuers, ⁊ medicamē Andromachi, ⁊ medicamen Asclepiadis, ⁊ medicamē. S. ⁊ sirupi de papauere cū ɔ̄scriptionibꝰ, ⁊ medicamē māmius ⁊ medicamē anacardi cū myrobal'. Et ex eis q̄ faciūt spuere humores grossos, ⁊ saniē, est medicamē qō. ℞. serapini, ⁊ myrrhe amboꝝ an̄. auṙ.j. cordumēi auṙ.ij. opij. ⁊ castorei amboꝝ an̄. auṙ.j. ɔficianṫ cū vino dulci: cuiꝰ potio est medietas auṙ. Et ex eis q̄ expta sūt, est medicamē qō. ℞. olibani.iiij. myrrhe.ij. cū tribus.ʒ. rob coquanṫ [e] ⌈ cū melle ⌋ ⁊ ɔ̄glutianṫ: Aut succꝰ caulis cū eq̄li pōdere mellis:aut decoctio eiꝰ, decoq̄nṫ ambo, donec coagulenṫ, ⁊ sit ignis ignis carbonū. Et ēt myrrha, ⁊ pip, ⁊ semen vrtice, ⁊ serapinuʒ, ⁊ sinapis sumanṫ, ⁊ fiāt ex eis pill'e: ⁊ deṫ in potu ex eis mane ⁊ vespe apō somnū: ⁊ ēt sinapis. ʒ.j. baurac.ix. kirat, succi cucumeris asinini [f] † ⌈ ⌋ kirat.j. ⁊ .s. ⁊ sunt potio vna educens superfluitates plurimas ⁊ mundificat sine lesione. Et ex medicis fortibꝰ est, vt sumanṫ [g] ⌈ nasturtiū ⌋ ⁊ sinapis, ⁊ semen vrtice, ⁊ succꝰ cucumeris asinini, ⁊ anisum, ɔiungaṫ totū illud cū melle ⁊ ɔficiaṫ cum eo. Et [h] ⌈ ex cōmistis ⌋ declinātibꝰ ad caliditatē, est vt sumanṫ fenugreci. ʒ. [i] ⌈ j. ⌋ semis lini. ʒ.j. ⁊ .s. [k] ⌈ herbi, ʒ.j. ⌋ eiꝰ qō ē iter gn̄a cotti. ʒ.s. succi ligritie, ʒ.ij. inuoluanṫ oia oleo amigdalino, ⁊ coniunganṫ cuʒ melle. Et iterum sebesten, ⁊ ficus albe, ⁊ passe enucleate, ⁊ radix [l] ⌈ lilij ⌋ ⁊ capillus vene. decoquanṫ in aqua vehementer, ⁊ deṫ ex ea ad potandum. Et si in hac aqua decoquanṫ polypodiū, ⁊ turbit erit iuuatiuum valde. Et scias ꝙ multotiens retinetur aliquid in pectore, ⁊ est [m] ⌈ recipiens ⌋ vt expuatur, nisi virtus eius ab eo debilitetur, ⁊ tunc qdem opʒ vt adiuuetur cum sternutatione.

a A. Alia litera liquiritie

b A. alrauend Alia litera butyrum

c † A. ⁊ bulbꝰ ē iuuatiuū mūdificatiuū valde

d A. facilem efficit anhelitum

e A. sicut mel

f † A. ⁊ anisi oiuʒ

g A. almarut

h A. humoribꝰ

i A. ij.

k A. horobi. ʒ. s.

l A. Alia litera liquiritie Alia litera ireos

m A. dispositū

¶ Sermo vl'is de anhelitu. Cap.VII.

Anhelitus ɔpleṫ duobꝰ motibus iter quos sunt due more, ꝑm ꝙ res se hʒ in pulsu: nisi qr motus anhelitus, est voluntarius, q pōt alterari cū voluntate a cursu naturali, ⁊ pulsus est natural' purus. Et intētio qdem in anhelitu est, vt impleat pulmonē aere fr̄o, donec ꝑpareṫ [n] ⌈ preparatio ⌋ cordis, ⁊ nō cesset cor sumere ex eo aerē fr̄m, ⁊ reddat ipsi vaporē fumosuʒ, [o] ⌈ ad hoc vt accidāt ⌋ illi attractioni due res, quaꝝ vna ē ɔuersio ipsius a fr̄itate, cū calefactiōe eiꝰ qō ei vicinaṫ, ⁊ eiꝰ qō ei cōmisceṫ: ⁊ altera est ɔuersio ipsius a claritate sua, ꝓpea ꝙ admisceṫ ei vapor fumosus: tunc.n. remoueṫ ab eo intentio, qua sit ɔueniēs ad hoc vt extēdaṫ pulsus ab eo, q̄re necessaria sit eius eductio, ⁊ ꝑmutatio ipsiꝰ. Et iter duas res sūt due more: ⁊ eiꝰ qdem introitus, ⁊ est attractio aeris, fit cū dilatatiōe [p] ⌈ pulsus ⌋ pulmōis sequēs motū corpoꝝ, qbꝰ circundaṫ. Et anhelitus qdē apud cōitatē est illud, qō educiṫ: ⁊ apud medicos ⁊ in [q] ⌈ positiōe ⌋ q̄ est iter eos, qn̄qʒ est illud qō educiṫ, sicut est apud cōitatē: ⁊ qn̄qʒ est hoc totū, sicut pulsus apud cōitatē, ē motꝰ dilatatiuꝰ: ⁊ apud medicos in ipso, est positio ꝓpria ꝑm spēm notā. Et motꝰ anhelitꝰ, eq̄lis, nālis, vacui a nocumēto, cōpleṫ motu velaminis: Si aūt idiget additiōe fortitudinis, ꝓpillud qō nō igrediṫ nisi cū labore, aut vt ɔforteṫ anhelitꝰ ad exhendā insufflationē, cōicat velamini in hoc, adiutoriū lacertoꝝ pectoris oium: ita ꝙ supmoꝝ eius, aut saltē quorūdā iferioꝝ eiꝰ tantū. Si aūt est [r] ⌈ necessariū vt secet l'ras: aut gn̄etur ex eo locutio ⌋ nō ē excusatio qn administratio sit lacertoꝝ [s] † ⌈ ⌋ lingue, ⁊ qn̄qʒ est nec̄ariū i eis administrare lacertos labioꝝ. Et quēadmodū i pulsu ē magnꝰ, ⁊ puꝰ: ⁊ lōgus, ⁊ breuis: ⁊ velox, ⁊ tardꝰ: ⁊ cal's, ⁊ fr̄us: ⁊ freq̄ns, ⁊ rarꝰ: ⁊ fortis, ⁊ debilis: ⁊ itercisus, ⁊ ɔtinuus: ⁊ spasmosus, ⁊ tremulꝰ: ⁊ ꝑue repletōis vēaꝝ, ⁊ mlt'e eaꝝ [t] ⌈ ⁊ reꝝ illaudabiliū: ⌋ ⁊ oibꝰ ill' sūt cāe: ⁊ oibꝰ ill' sṫ significatiōes [u] ⌈ ꝑʒ res suas. ⌋ ⁊ ē eis diuersitas ꝑm ɔpl'ones, etates, ⁊ gn̄a, ⁊ accn̄tia corpea, ⁊ aialia, sil'r anhelitui sunt iste res numerate, ⁊ q̄ sunt eis sil'a. ⁊ vnaq̄qʒ res eaꝝ hʒ cām: ⁊ ois res ex eis hʒ significationē. Anhelitus igiṫ alius ē magnꝰ, ⁊ alius est puus: ⁊ aliꝰ est lōgus, ⁊ alius est breuis: ⁊ alius est velox, ⁊ alius est tardus: ⁊ aliꝰ ē rarus, ⁊ alius est freq̄ns: ⁊ alius est strictꝰ, ⁊ alius est latus: ⁊ alius est facilis, ⁊ aliꝰ est difficil': ⁊ aliꝰ est fortis, et alius est debilis: ⁊ alius est cal'us, ⁊ alius est fr̄us: ⁊ aliꝰ est eq̄lis, ⁊ alius est diuersus. Et ex spēbꝰ qdē anhelitꝰ sṫ que hn̄t noia ꝓpria, sicut anhelitꝰ itercisus, ⁊ anhelitꝰ ꝑparatꝰ: ⁊ anhelitꝰ duplus: ⁊ anhelitus suffocatꝰ, ⁊ anhelitꝰ violētꝰ: ⁊ hn̄s [x] ⌈ fetirat ⌋ sicut est in apoplexia, ⁊ silibꝰ. Et nocumenta q̄ accidūt sṫ i mēbris anhelitꝰ ⁊ [y] † ⌈ ⌋ i ꝑncipijs eoꝝ [z] ⌈ ⁊ ⌋ i eis q̄ cōicāt eis cū vicinitate. Et mēbra qdē āhelitꝰ sṫ epiglotis, ⁊ pl'mo, ⁊ cāna, ⁊ vene nō pl'satiles, ⁊ arterie, ⁊ velamē, ⁊ lacerti pectoris, ⁊ pectꝰ ipʒ. Nā nocumētū qn̄qʒ fit i ipso pectore, quʒ ē [ɔ] ⌈ ɔ̄bile ⌋ ⁊ puū, ⁊ aduēit ei ꝓp illō i āhelitu nocumētū. Eoꝝ āt ꝑncipia sṫ cerebꝝ ipʒ, ⁊ nucha ēt: qm̄ ipa ē origo velamis: ɔti Nasciṫ.n. pl'm eiꝰ ex pari q̄rto neruoꝝ nuche, ⁊ ɔtinuanṫ ei rami [ɔ] ⌈ qnti, ⁊ sexti ⌋ ⁊ nerui ad ipm veniētes. Mēbra āt cōicātia cū vicinitate, sṫ sic stōus, ⁊ epar, ⁊ matrix, ⁊ itestina, ⁊ reliq̄ viscera, ⁊ illa nocu

n A. pulsibus

o A. quousqʒ accidant

p ——A.

q A. concordia

r A. Alia litera necessaria vox

s † A. epiglotis Nō si necessariū fuerit vt secet literas ⁊ gn̄eṫ ex eo locutio nō est excusatio qn sit administratio lacertoꝝ gutturis vel epiglotis ⁊

t A. ⁊ ē res vel dispositio diuersitatis: ⁊ dispō laudabilis, ⁊ dispō illaudabilis

u A. super rē aliquam

x A. feterat

y † A. ex eis igitur dit nocumētus in anhelitu, aut sunt in mēbris anhelitus, aut

z A. aut

ɔ A. strictum

ɔ A. ex quinto ⁊ sexto

mēta aut sūt malitia cōplōnis a[succedēs]calīa, aut
frā: aut hūida, aut sicca q̄cūq; eay sit pura, aut cuz
mā humor] retēti, vel effusi ad ipm pl'mi: aut visco
si: aut grossi: ⁊ sanies, ⁊ pus sīt ex sūma ei⁹, aut vēto
sitate: aut vapore: Aut egritudo officialꝭ ex paraly/
si, ⁊ spasmo: Aut resolō singl'aris ex scissiōe, aut pu
trefactiōe, aut vlceratiōe, aut corrosiōe: Aut ex apa
te frō: aut calō: aut duro: Aut ex dolore. Et tu qdez
sciuisti pillō qō narraui tibi, q anhelit⁹ est fortis si/
gnificatōis: ⁊ currit cursu pulsus, postq̄ tu obſuas
in eo consuetudinem. sic necesse est tibi, vt obserues
rem naturalem cōsuetam in pulsu etiam.

a A. debilitans

¶ De anhelitu magno, ⁊ paruo: ⁊ causis, ac signifi/
cationibus eius. Cap. VIII.

Anhelit⁹ magnus, est anhelitus q recipit aerem valde
plimum, supra eq̄lem: ⁊ est ille cuz quo
dilatanꝭ membra anhelitus in partib⁹
oib⁹ supabūdanꝭ, pp magnitudinē ei⁹
qō attrahiꝭ. Parui aūt ⁊ stricti dispō est in h̄ ɔ̄rio, pp
puitatē eius qō attrahiꝭ: ⁊ silr in pte extractionis.
Cāe vō anhelitus magni, sunt cāe pulsus magni.
s. tres p̄dicte. Et existimaꝭ a qbusdā, q paruus est
ille, q ɔpleꝭ motu velamis tm̄, ⁊ illō nō est vey ab/
solute. Nā q̄uis qn̄q; sit ille, q cōpleꝭ motu soli⁹ ve
laminis, puus: qn̄q; tn̄ est ille eq̄lis. Equalis. n. nō
eget motu, nisi velamis, qum velamē est fort] v̄tut].
Et qn̄q; est anhelit⁹ puus q̄uis mēbra pector] oia
moueanꝭ, quz sīt oia debilia. Nō. n. sufficit velamē
solū ad anhelitū, q ē nec̄ari⁹: neq; si b[nec̄arius est
eq̄lis.]Jmmo est nec̄ariū vt oia ei associenꝭ. Am/
plius nō est ex sufficiētia in attractiōe aeris, ⁊ eius
eductiōe, accn̄s oibus, q sit silē ei qō est a velamie
solo, si ē icolume ⁊ sanū ⁊ forte: qm̄ nō est neq; vnū
ex illꝭ mēbris sufficiēs ad dilatatiōez itegrā, neq; il/
lius q̄titatis, vt qn̄ illi aggreganꝭ adiutoriuz alte/
rius pueniat c[ex oib⁹ dilatatiōib⁹ pulmōis]equa
lis sufficiēs. Et illō est pp debilitatē v̄tutū: aut ɔstri
ctōez meatuū, sic̄ accidit in pipneumonia: vey oz vt
sit magnitudo āhelit⁹ d[cōparata]cū q̄titate ei⁹,
qō de aere in ipso exerceꝭ recepto, ⁊ eo q reddit: ⁊
nō cōpleꝭ illud nisi motu oium lacertoy pectoris, ⁊
eoy q̄ sequunꝭ eos: deide nō ɔuertiꝭ e[dōec sit mo/
t⁹ oium illoy, q̄ in ipso mouenꝭ mot⁹ oium lacerto/
rū. Jpse. n. est anhelit⁹ magn⁹: imo nō est nisi qn̄ ad
ipm]mouenꝭ oēs motu, q est vltim⁹ in dilatatōe ⁊
ɔstrictiōe, opando in aere plimo. Et puus ē f̄m op/
positionē ei⁹. Et qn̄q; ɔsegtur ex vehemētia mot⁹
mēbroy anhelit⁹ ad attrahēdū aerē, vt fiat mot⁹ di
latādo in añrioribus vsq; ad furculas, ⁊ posterius
vsq; ad os duay spatulay, ⁊ in laterib⁹ vsq; ad ma
ximā ptē carnis spatule, ⁊ qn̄q; iuuanꝭ narib⁹, imo
iuuanꝭ eis vtrisq; in plib⁹ dispōnibus: Qn̄q; vō di
uersificaꝭ dispō in ɔstrictiōe ⁊ dilatatiōe, ex pte ma
gnitudis, ⁊ puitat]: qn̄q;. n. ē dilatatio maior: ⁊ qn̄z
ɔstrictio, f[⁊ mot⁹ q est f̄m q̄cūq; q̄litatem q̄ ma/
iorem hz necessitatē eq̄tionis cū introitu ⁊ dilatatio
ne est additus. ⁊ q̄litas q̄ indiget eq̄tione cū itroitu
⁊ dilatatiōe ex pte magnitudis, ⁊ puitatis: ⁊ fortas/
se est dilatatio q̄cūq; eay est magis necessaria, ē mo
t⁹ q tenet]eā magis addit⁹. Nā si ē nec̄itas expul/
siōis vaporis fumosi plima, pp mltitudinē q̄titat]
ei⁹, aut acuitatē q̄litat] ipsi⁹, ē ɔstrictio g†[ ]
exufflatiua, Et si ē nec̄itas extinguēdi ignē inflāma
tum, ē dilatatio magna. Et qn̄ ɔtingit in hoie vt nō
sit magne attractōis aer], imo pue: deide sit magne
extractiōis spūs, vel anhelit⁹, ē illō sigtio q calidi/
tas inata ē diminuta: ⁊ exnea itrās ē addita. Et cāe

b A. ē necessitas ad temperatum

c A. Alia litera ex ipsa dilata/tio pulmoni

d A. considerata

e A. ita vt quotiescūq; monēꝭ in ipo lacerti oēs, tc̄ sit āhelit⁹ ma/gn⁹: imo ē qum

f A. maior, ⁊ illō f̄z māz q̄ idiget vt expellaꝭ cū cō strictiōe, ⁊ f̄z q̄li tatē q̄ idiget, vt ɔtempeꝭ cuz in/troitu ⁊ dilata/tiōe, ⁊ q̄cūq; erit nec̄itas, ad ipsū plus erit motus q est f̄m ipm

g† A. magna

in h̄ q hec oia mēbra laborioso motu affliguntꝭ, sīt
q̄tuor. Jpa. n. aut sūt ita, pp cām magne nec̄itatis, q̄
est pp inflāmatōez calitatis in ptib⁹ cordis, ⁊ pl'mo
nis. Aut pp cām debilitat] in ipsis lacert] motiuis.
Aut pp cōitatē p̄ncipioy, sic̄ est i fine ethice, ⁊ ptbi/
sis, ⁊ in collectiōe h[māei:]qm̄ ipsa d̄bilitat v̄tutē.
Aut pp egritudinē instrī ei pp̄riā. Aut pp cōitatē
eius p̄dictam in eo, qō p̄terijt ex spasmo accn̄te ei:
i†[ ]aut malitia ɔplexiōis: aut apostema
te: aut dolore: aut alia re: Aut pp p̄hibitiōez i lacer
to accn̄tez a dilatatiōe, sic̄ est repletio in stō a cibis:
aut vētositas quz ptrāsit terminū, qm̄ k[sepat]iter
velamē ⁊ dilatatōez: q̄si nō l[dilatat]ip̄z solū. Aut
pp ɔstrictiōez meatuū, q sīt epiglotis, ⁊ rami cāne,
⁊ arterie, ⁊ q ɔtinuanꝭ eis ex meatib⁹ anhelit⁹, sic̄
raritas q̄ est in pulmone: qm̄ qum ip̄e impleꝭ hūo/
rib⁹, aut multiplicanꝭ in ip̄o oppilatiōes: aut accīt
in ipso apa. Et isti qdē sunt, sic̄ patiētes asma, ⁊ ha
bētes saniē, ⁊ pipneumonici: Aut pp negligētiā cū
necessitate, aut paucitate necessitatis, ita vt p̄lōgeꝭ
spatiū iter duos āhelit⁹, ⁊ sit necessitas anhelit⁹ ma
gni restaurātis illō qō accidit ex m[negligētia] sic̄
est pl'sus hn̄tis pmistionē rōnū, quz nō hz vehemē/
tem cordis frītatē: qm̄ ipediꝭ ab eo: deide vltimaꝭ
i ip̄o, Et ex sūma h̄ necessitat], ē magnitudo āheli/
tus: n†[ ]qm̄ multiplicaturi ipso vapores
fumosi p̄culdubio, ⁊ negligit anhelitū a voluntate
extractionis anhelitus, vsq;quo multiplicaꝭ cū ip̄o
necessitas: q̄re egrediꝭ p̄culdubio magnus. Et silr
est pulsus, ɔplō cordis cuius non est cū illo calore
o[recipiēt] anhelitū: q̄re expelliꝭ]ad horā nec̄itat],
⁊ restauraꝭ cū magnitudie qō d̄ficit cū p[explōe.]

h A. saniei

i † A. aut paralisi

k A. mediat

l A. dilatatur

m A. diminutōe

n† A. dormiētis

o A. q necessitat āhelitū q̄re post ponitur

¶ De signis anhelitus. Cap. IX.

Signa qb⁹ discerniꝭ iter cās mot⁹
pectoris toti⁹, sīt qm̄ si illō
fuerit cā nec̄itatis, q[ ]⁊ virt⁹
fuerit fort]: erit āhelit⁹ plimus i itroitu
ipsi⁹: ⁊ in exsufflatiōe ei⁹, ⁊ erit tactus
āhelit⁹, calīus, iflāmat⁹, r†[ ]⁊ magn⁹ signifi
cās calitatē, ⁊ erūt sig̃ iflāmatiōis repta i pectore, ⁊
facie, ⁊ oculꝭ, ⁊ lingua i colore suo ⁊ aspitate sua, ⁊ i
religs. Si āt nō fuerit ita, ⁊ v̄t⁹ fuerit nō deiecta, ⁊
q̄si nō fuerit possibilꝭ ei dilatatio itegra, tūc cā ɔstri/
ctiōis erit in s[re ⁊ re]eoy q̄ numerauim⁹. Si aūt
mēbra oia laborauerint: aut moneanꝭ, postea non
fuerit mota motu, de q̊ sit curāduz, neq; extēdūꝭ di
latatiōe itegra, sic̄ quz conaꝭ aligs illō qō nō t[ē,]
⁊ initiꝭ oi nixu sup ambas nares, ⁊ non fuerit illic
apō reditū exufflatio, tūc v̄t⁹ motiua q̄ est i lacert],
erit lesa. Et qn̄q; ɔstrictio ē ex hūiditate i cāna, ⁊
q̄ sequunꝭ ip̄z, ē cū signis in anhelitu, son⁹ ei⁹ q ster
tit, ⁊ ē nec̄itas excreatōis, ⁊ ē additio signi sup signū
ɔstrictiōis totale: q si illō non fuerit, erit cā magis
v[inobediēs]hac. Qum ergo aduēit ɔstrictio ster
tilis x[subito: tūc iā cucurrit ad pl'monē] mā ex ca
tarro, aut currit ad pulmonē prius: deinde ad can/
nā f̄o, sanies, ⁊ pus ex aliquo membrorum subito.

p A. p̄termissiōe vel postpositiōe

q† A. plurime

r† A. ⁊ pulsus

s A. aliquo

t A. potest

v A. profunda

x A. tūc iā cucurrit ad pulmonē subito

¶ De anhelitu vehemēti. Ca. X.

Est ille ex cui⁹ magnitudine v̄t⁹ labo
rat illic y[supflua coarctatōe]ad
itroitū, ⁊ ad exufflandum cū exitu: q̄re
est cum magnitudine fortitudo.

y A. supfluo motu laborioso

¶ De anhelitu alto, ⁊ subimi. C. XI.

Est spēs āhelit⁹ magni, i q̊ nec̄ari⁹ ē
mot⁹ supioy lacētoy pector], ⁊ n̄
pueīt nec̄itas i ip̄o ad mouēdū velamē,
⁊ iferiores lacertos pectoris. Et iste q/
dem anhelit⁹ sepi⁹ accidit i febrib⁹ pestilētialibus.

¶ De anhelitu paruo. Cap. XII.

COgnitio cãꝝ eius est pp cognitionem cãruz magni ẜm semitã oppositõis: ꝛ qñq3 minorat̃ anhelit⁹ cã doloris, qñ [a] ⌈sepat dolor⌋ inter mẽbra anhelit⁹, ꝛ iter mot⁹ eoꝝ. Et qñq3 minorat̃ anhelitus pp ↄstrictionem. Et qñ associat̃ ei raritas, sigt mortificationẽ nãe. ꝛ qñ associat̃ ei freq̃ntia, sigat dolorẽ i mẽbris ãhelit⁹, ꝛ q̃ sequunt̃ ea, ex stõ, ꝛ ei silib⁹, sic̃ vlcera eoꝝ, ꝛ apata ipoꝝ. Signa cãꝝ anhelit⁹ pui oppositoꝝ cãis ãhelit⁹ magni, nota st̃ ẜm oppõnẽ. Ipm ãt cui⁹ puitas ẽ pp dolorẽ, non pp ↄstrictionem, sigt inuentio doloris, ꝛ q̃ habẽs dolorẽ, si tollerat dolorẽ, ꝛ expectat sup ipm, poſſe est ei vt magnificet anhelitũ suũ, ꝛ cũ hoc qñq3 accidit iter sepatiões anhelitus ei⁹, anhelitus magn⁹, ad q̃3 necessitas adducit ad tollerãdũ dolorẽ: aut adducit necessitas in ipso negligẽtiã doloris. Et scũs a ↄstrictiõe est, eↄ̃rio illius totius.

a A. dispositio doloris mediat

¶ De anhelitu longo. Cap. III.

Est ille in quo plongat̃ spatium motus aeris in attractõe spus, ꝛ ei⁹ redditu, vt possit ṽt⁹ opari in aere plõ. Et qñq3 phibet magnũ ꝛ velocem, dolor, aut strictio, ꝛ ponit̃ longus in complemento eius, vt consequatur quod attractum est ẜm quãtitatem magni ꝛ velocis.

¶ De anhelitu breui. Cap. XIIII.

ANhelitus breu], diuersus ẽ a lõgo: Et qñ associatur ei freq̃ntia, ẽ cã eius dolor in instr̃o ãhelit⁹, ꝛ q̃ sequunt̃ ip3: ꝛ qñ associat̃ ei raritas, sigt mõtificatõe3 inati calor].

¶ De anhelitu veloci. Cap. XV.

ANhelitus velox, ẽ ille in q̊ est mot⁹ in spatio breui, cũ ↄsecutõe nec̃itat], nõ sic̃ breuis et pu⁹. Et cã in ipo ẽ vehemẽtia nec̃itat], qu3 nõ ↄseq̃t in ipo sufficiẽtia magnitudinis, Aut qm̃ nec̃itas est supra illõ, qõ magnitudo ad ipa3 ↄphẽdit: Aut qm̃ [b] ⌈magnitudo sepat⌋ sic̃ dcm̃ ẽ i plĩu, ꝛ [c] ⌈illa sepatio,⌋ aut ẽ i istr̃o: aut i ṽtute. Et qñ3 ẽ velocitas i vno duoꝝ motuũ plus, q̃3 in alio pp siĩtudine3 cãe predicte in anhelitu magno.

b A. magnitudini est prohibẽs

c A. illõ phibẽs

¶ De anhelitu tardo. Cap. XVI.

Est ↄ̃ri⁹ veloci: ꝛ cãe ei⁹ st̃ ↄ̃rie causis ipsi⁹. Et qñq3 tardat̃ pp dolorẽ, [d] ⌈qm̃⌋ necesse ẽ vt mẽbꝝ anhelit⁹ moueat̃ cum facilitate, ꝛ spatiositate.

d A. qum

¶ De anhelitu freq̃ẽti. Cap. XVII

Est anhelit⁹ iter quẽ, ꝛ iter illũ, q est ante ipm. abbreuiat̃ tp̃s. Et ex cãis ei⁹ ẽ vehemẽtia nec̃itat], qum non suffic̃ magnitudo, ꝛ velocitas: qm̃ ipa ẽ maior, q̃3 sit illõ qõ cõprehẽsu3 est ad ipsam cũ eis: [e] ⌈qm̃ minor⌋ ea est phibitio ex dolore: aut apate: aut ↄstrictiõe pp mãs plimas: aut coarctationem: aut effusionẽ puris in spatio pectoris: aut aliquã cãꝝ ↄstrictiõis. Et tu qdẽ discernes iter illũ, q accidit cã necessitat], ꝛ illũ q accidit cã doloris, ꝛ alioꝝ ex eis q̃ pterita st̃ tibi in caplõ magnitudis. Et ãhelit⁹ freq̃ns ẜm q̃ testat̃ ↄ̃ eo Hip. [f] ⌈facit seq⌋ nocumẽtũ pp exiccatõe3 pulmõis, ꝛ [g] ⌈õstructionẽ instr̃i anhelit⁹ in eis q̃ ip3 sequũt̃.⌋

e A. Alia litera aut qm̃ inter

f A. sequitur

g A. fatigationẽ mẽbroꝝ anhelitus ꝛ q̃ secuntur

¶ De anhelitu fr̃o. Cap. XVIII.

SIgnificat mortificationẽ ṽtutis, ꝛ extinctionẽ caliditat] innate, ꝛ ↄuersionem cõplexionis cordis ad frigiditatem. Et est deterius signum in egritudinibus acutis. ꝛ pprie quãdo cum eo est raritas. Nam tunc completur significatio eius sup resolutionem innati caloris.

¶ De anhelitu fetido. Cap. XIX.

Est intrans in fetore oris: s3 sepat̃ a reliq̃s spẽbus fetoris oris: qm̃ i illis spẽbus qñq3 euẽtat̃ fetor in dispositiõe, que non est anhelitus, [h] † ⌈ ⌋ ꝛ sigt humores putrefactos in membris anhelit⁹. s. aut canna: aut pulmone, qum in eis putrefit humor, aut [i] ⌈materia.⌋

h † A. ꝛ iste ñ manifestat̃ nisi apõ egressionẽ anhelitus.

i A. sanies

¶ De permutationibus que currunt inter anhelitu3 magnum, ꝛ anhelitum velocem, ꝛ anhelitum frequentem, ꝛ contrarios eorum. Cap. XX.

IAm sciuisti q̃ qñ necessitas addit̃, [k] † ⌈ ⌋ magnificat̃ anhelit⁹. S3 si addit̃ plus, fit velocior: q̃ si addit̃ plus, fit frequẽs. Si aũt [l] ⌈recedat⌋ necessitas minuit̃ p̃us freq̃ntia, deinde velocitas, postea magnitudo: ꝛ silr̃ qñ minuunt̃ ↄ̃sideriũ, ꝛ [m] ⌈phibitio: ꝛ qñ deficit reditio⌋ in intẽtionib⁹ p̃mis trib⁹, iuenit̃ raritas plus, deinde tarditas: postea magnitudo: q̃re est egressio a naturali ad puum minus, q̃3 ad tardũ, ꝛ ad ambo minus q̃3 ad raꝝ. Et si tu expieris ista in dilatatione ꝛ ↄstrictõe simul ẜm diuersitatẽ duaꝝ necessitatũ p̃dictaꝝ, declarabit̃ tibi diuersitas in additiõe ꝛ diminutiõe. Qu3. n. cã est magis ducẽs in dilatatiõe ad additionem, est tempus qõ est ante dilatatiõe3, breuius. Et qñ est similĩ illi cãe in ↄstrictione, est tp̃s getis, q̃ est añ ↄstrictionẽ, breui⁹ ꝛ anhelitus frequẽs velox seq̃t apa calĩm, aut ↄstrictionẽ ab opilatiõe.

k † A. ꝛ nõ ẽ phibens

l A. retrocedit

m A. Alia litera virtus. ꝛ qñ augẽt retrocessio

¶ De anhelitu [n] ⌈mouente pulmonẽ.⌋ C. XXI.

Este anhelit⁹ sigt debilitatẽ, ṽtutis, aut ↄstrictionem vehemente3 prefocatiuam in decollatione: aut collectionem [o] ⌈materiei:⌋ aut effusionem [p] † ⌈ ⌋ humoris.

n A. narium cõmouente extremitates narium

o A. saniei

p † A. eius

¶ Sermo vlĩs de malitia anhelitus. C. XXII.

MAlitia anhelit⁹ cõicat dispõnib⁹ egredientib⁹ a nã, in anhelitu, quã nõ ↄsequunt̃ accñtia sana: immo accñtia egra, impedientia: ꝛ illa st̃, sicut difficultas anhelitus, ꝛ ↄstrictio anhelitus, duplatio anhelitus, ꝛ itersectio anhelitus, ꝛ anhelitus p̃paratus. Et qñq3 accidit pp spẽs malitie ↄplõnis, ꝛ repletionis: aut pp oppilationẽ, ꝛ vicinitatẽ coarctatõis apatũ, ꝛ dolores a motu phibẽtes, ꝛ pp vlcera i velamie, ꝛ ptib⁹ pector]: ꝛ pp casum ṽtutis ex egritudib⁹ [q] ⌈attritũ facientib⁹⌋ ꝛ febribus acutis, ꝛ pestilẽtialib⁹ ꝛ venenis ebibit].

Et omnis qdem malitia anhelitus, aut ipsi⁹ ↄstrictio, aut difficultas ei⁹ pp mãm, addit̃ apud resupinatõe3: ꝛ ẽ media apud dormitione3 sup latus: ꝛ alleuiat̃ qum [r] ⌈sup vẽtrem iacet aliquis⌋: ꝛ in prefocatiuo intrinseco phibet̃ apud resupinationẽ oio.

q A. terentibus virtutem

r A. qs stat erectus

¶ De ↄstrictiõe anhelitus. C. XXIII.

COnstrictio anhelit⁹ ẽ vt nõ iueñiat aer, i q̃ exercitatõ fit cũ ãhelitu, meatũ i pte sui mot⁹, nisi strictũ, i q̊ ñ penetret nisi paulatiz. Et ei⁹ cãe, aut st̃ apata in illĩ meatib⁹ q̃ sũt epiglot], ꝛ cãne, ꝛ rãi ei⁹, ꝛ artie, [s] ⌈ ⌋ ii ipa raritate plmõis ꝛ corpe ipsi⁹. et ↄ̃ apatib⁹ ei⁹ qõ vehemẽti⁹ oppilat anhelitũ ẽ illõ, qõ ẽ duꝝ: [t] ⌈Et⌋ hũores plimi i ipo, aut grossi, aut viscosi, aut aq̃si aggregati i pl/

s † A. ꝛ

t A. am

a A.clausura

b†A.calido

mone, aut[a]⌈cooptura⌋accñs ei ex coarctatiõe vicina ex apãte[b]†⌈ ⌋i epate, aut stõ, aut splene: aut hũores effusi i spatio pp hydropisiz: aut alia, sic fit ex aptõib⁹ apatũ i vẽtre iferiore, nõ pmittẽtib⁹ fieri dilatatõez. Aut spissitudo ex siccitate: aut stipticitate: aut frigore: adueniẽte pl'moni ꝛ velamini: Aut a siccitate i neruꝫ, ꝛ velamie, ꝛ ẽ meli⁹ vt noiet difficl'tas ãbelit⁹: Aut a vaporib⁹ fumoꝶ ꝯstringẽtib⁹ itrinsec⁹ anhelitũ in locꝫ strictꝫ. Et qñq̃ ẽ cã ei⁹ ꝯstrictio pectorꝫ: ꝛ vt nõ iueniãt mẽbra dilatantia, anhelitũ, vbi expãdent. Et qñq̃ fit cã crisꝶ, ꝛ signuz ei⁹ est qñ ꝺclinãt mãe ad supiora. Et qñz fit difficl'tas anhelit⁹, ꝛ ꝯstrictio ei⁹ pp cursũ mãeꝝ ab apatib⁹ itrinsecls, pmutatꝫ ad ptes capitꝫ, ꝛ idicat apata p⁹ aures, si res fuerit magis icolumis, aut in cerebro, si fuerit prauior.

c A. Alia litera debilis

d A.mordicatio

e†A.tunc est

f A.expuitione rei facta cũ quacũq̃ tussi, ꝛ cum stertore

g A.cuz difficultate

¶De signis. Ca.XXIIII.

Apostematũ pfocatiuoꝝ rememoratio iaz pterijt tibi: Signũ vo apatꝫ qð fit i pulmõe ipo, ẽ dolor[c]⌈gũis⌋ ꝛ i lacertꝫ, ꝛ i velamib⁹ pectorꝫ ẽ dolor pũgitiu⁹ itrinsec⁹, ꝛ ẽ fortior, ꝛ vehemẽtior: ꝛ exteri⁹ ẽ ꝺbilior, ꝛ i cartilagib⁹ pulmõis ẽ dolor i q̃ est[d]⌈ꝯstrictio.⌋ Et qñq̃ pducit ad tussim. ꝛ si fuerit cal'm[e]†⌈ ⌋ febrꝫ. Et sig̃ pfocatiui nota st, ꝙ fit vehemẽti⁹ apð resupinatiõez. Signa ãt hũoꝝ si st i cãna, st sputũ, ꝛ ꝺsideriũ tussiẽdi, ꝛ iuuari ea cũ[f]⌈manatõe ñ cũ aliquãtula tussi ꝛ cũ sternutatiõe.⌋ Et si st in pulmõe, ẽ illa dispõ sil'r: nisi qꝛ tussis icipit a loco maglꝫ pfũdo: ꝛ nõ ẽ stertitio nisi fꝫ q̃ztitatẽ ei⁹ qð[g]⌈manat ex eo qð⌋expuit, ꝛ si st in spatio, tũc iã pmutat ex latẽ ad lat⁹, cũ alt'atõe iacẽdi: deide egrediũt cũ sputo: ꝛ nõ ẽ i ipo cũ ꝯstrictõe ãhelit⁹, tussis ð q̃ fit curãdũ.

¶De diuersitate anhelit⁹. C.XXV.

Anhelitus diuersus fit cũ cãis, q̃ sũt sic cãe diuersitatis pulsus: ꝛ est eius diuersitas ordinata, ꝛ inordinata.

¶De anhelitu duplo. C.XXVI.

St ex spẽb⁹ diuersi: ꝛ ẽ anhelit⁹ in q̊ ꝯplet dilatatõ, aut ꝯstrictio duob⁹ motib⁹, iter q̊s ambos ẽ mora, sic ẽ anhelit⁹ pueri quz plorat. Nã fit i eo cõpressio, qñ dilatat: ꝛ mutatio, qñ stringit: Et ei⁹ cã aut ẽ calitas ml'ta, q̃ ñ iuuat eo qð attrahit: Immo[h]⌈ei⁹ extẽsio fac nec̃itatẽ i⌋additõe: aut ẽ ꝺbilitas i instr̃o anhelit⁹ noto, faciẽs nec̃itatẽ qetꝫ i anhelitu: aut ẽ malitia ꝯpl'onis ꝺijciẽs ṽtutẽ, aut exiccãs: aut idurãs instr̃z, ꝛ ẽ pl'm: Aut ẽ dolor in ipo aut in vicinis ei⁹ aut apa. Et vicini st, sic velamẽ, ꝛ epar, ꝛ splẽ. Sz epar ẽ vehemẽtioris cõicatiõis q̃z splẽ: aut ẽ egritudo official' ex eis, q̃ iã nũerate st ml'tꝫ vicib⁹: Aut est ml'titudo spasmi pteriti, aut futuri. Et iste ãhelit⁹ ẽ signũ malũ in egritudibus[i]⌈acutꝫ, ꝛ febrib⁹.⌋ Qũ ãt accit ex frigore tc ipe ẽ ex eis q̃ sanat febris.

h A.cãt necessitatem successiue attractionis aeris cum

i A.ꝛ febribus acutis

k A.dimidio

l A.laboriosa

m†A.pp cãz frigoris ex linimẽtõ aut aliud, et qñq̃ est pp opilatiõez: et qñq̃ ẽ humor, ꝛ qñq̃ ẽ pp malitiã ꝯpl'onis accñtis velamini,

¶De anhelitu[k]⌈pauco.⌋ C.XXVII.

St vt sit nocumentũ in medietate pulmonis, ꝛ sit medietas altera incolumis: q̃re est anhelitus medietas, anhelitus incolumis.

¶De anhelitu difficili. C.XXVIII.

St vt sit exercitatio i aere[l]⌈labor:⌋ siue sit strictura, siue nõ sit strictura. Et cã i ipo ẽ nocumẽtũ mẽbroꝝ ãhelit⁹, fꝫ ꝙ dcm̃ ẽ i alijs. Et qñz ẽ pp iflãmatõez igneã dñantẽ cordi, ꝛ fit pp frigus mortificãs ṽtutẽ motiuã, aut ipediẽs eã, sic accidit qum est frigus velamis,[m]†⌈ ⌋sic frig⁹ ex aere: aut frigus ex empl'o posito sup ipm, pp cãm in ipomet: aut pp cãm in stõ, ꝛ epe, ꝛ cadit ipꝫ i vicinitate illi⁹ empli, ꝛ infrat: q̃re nõ fit bona ei⁹ dilatatio. Et qñz fit pp opilatõez, apud quã retinet[n]⌈pulmo attrahẽs aerẽ⌋ ꝛ idiget labore dõec[o]⌈iflet⌋ ꝛ iste est diuers⁹[p]⌈pp ꝯstrictõez.⌋ Et qñz ẽ opilatio[q]⌈apa.⌋ Et qñz fit pp medicinã solutiuã mouẽtẽ, ꝛ nõ soluẽtẽ: aut pp clistere acutũ ñ soluẽs. Et sil'r qñ phl'omia i pleuresi nõ ꝯseqt nec̃itatẽ. Et oꝫ qdẽ vt legat illð qð scripsim⁹ i fine fmõis nr̃i i ꝯstrictõe ãhelit⁹ h ẽt.

n A.ventositas attracta,

o A.apiantur

p A.a ꝯstrictiõe anhelitus

q A.apostemosa

¶De pparatõe anhelit⁹. C.XXIX.

Reparatio anhelit⁹ ẽ anhelit⁹, q nõ aduenit hñti ipm, nisi ppet, ꝛ equet, ꝛ extẽdat collũ suuz extẽsiõe tẽdẽte ad supiora: q̃re apit pp illð meat⁹, ꝛ nõ pt ꝺclinare collũ suũ: qm̃ ꝯstringit sup ipm anhelit⁹, sic ꝯstringit sup trahẽtẽ collũ suũ ad posteriora. Et sil'r nõ pt ꝺclinare pect⁹, ꝛ dorsuz ad posteriora. Et qñ remouet hec ppatio: ꝛ ppe qñ resupinat, accit ei vt coopiant ex ipa ptes pulmõis .s. q̃dã eaꝝ cũ qbusdã, q̃re oppilãt meatũ: qm̃ ipse in[r]⌈initio⌋in hmõi ẽ oppilat⁹ i plib⁹: ꝛ in ipso nõ ẽ aptio nisi pua, quã destruit declinatio ptium q̃rũdã sup al's, q̃re oppilant meat⁹. Et qñq̃ fit illa oppilatio accñs in febrib⁹, ꝛ silibus, pp vapores declinantes, ꝛ hũiditates resolutas. Et qñq̃ fit in ṽitate pp hũores iplẽtes, ꝛ oppilãtes, ꝛ apata: aut qm̃ lacerti st mollificati. Qũ ergo ñ ꝺscẽdũt ad ptẽ pedũ: imo descendũt ad ptem dorsi, ꝛ pectoris coarctatur.

r A.radice

Sermo vl'is de anhelitu nãrum, ꝛ dispositionum.

¶De anhelitu etatum. C.XXX.

Pueri qdẽ idigẽt eductiõe supfluitatũ fumosaꝝ nec̃itate vehemẽti: qm̃ digõ in eis ẽ plima, ꝛ magis assidua, ꝛ[s]†⌈ ⌋nõ ẽ vehemẽs valde: qm̃ ipsi nõ st ꝯpleti i suis corpib⁹, ꝛ suis ṽtutib⁹: q̃re nec̃ariuz ẽ vt cadãt i ãhelitib⁹ ipoꝝ freq̃ntia, ꝛ velocitas vehemẽs, cũ magnitudie aliq̃, nõ ente cũ illa vehemẽtia. Iuuenũ aut anhelit⁹ st maiores: sꝫ minoris velocitatꝫ, ꝛ frequẽtie[t]⌈ꝛ⌋necessitas ꝯseqtur in eis cũ magnitudine. Senum vo anhelit⁹ sũt minores in[u]⌈intentionibus additiõis⌋ q̃z anhelitus iuuenũ, ꝛ non sunt in puitate anhelitus decrepitoꝝ. Sz decrepitoꝝ anhelitus sunt minores, ꝛ tardiores, ꝛ vehementius rari pp id qð tibi non occultat.

s†A.nõ ẽ necessitas ipsoꝝ ad extinctionem pauca, ꝛ virt⁹ ipsoꝝ

t A.qum

u A.dispõnibus additus

¶De anhelitu repleti ex cibis: aut ex pgnatiõe: aut hydropisi ꝛ similibus. Cap.XXXI.

Orũ ãhelit⁹ ꝺclinãt ad puitatẽ: qm̃ velamẽ ẽ coarctatũ a motu dilatatiuo, ꝛ ppea ꝙ miorat eoꝝ ãhelit⁹, ñ ẽ excusatio a velocitate, ꝛ freq̃ntia, si ẽ sufficiẽs ṽtus: aut freq̃ntia sola, si est ṽt⁹ debilitata.

¶De anhelitu balnei. C.XXXII.

Anhelit⁹ qdẽ balneati aq̃ cal'a, magnificat pp nec̃itatem, ꝛ propter lenitatem instr̃i, ꝛ fit velox, ꝛ frequẽs propter necessitatẽ. Balneati vo frigida, res est econuerso.

¶De anhelitu dormiẽtis. Cap.XXXIII.

Um virtus in ipso est fortis, tũc ei⁹ anhelitus magnificatur, et fit rarus propter causam predictam in capitulo pulsus: ꝛ est eius constrictio maior, ꝛ velocior, q̃z ipsius dilatatio: quoniam digestio in ipso est plurima.

¶De anhelitu dolētis in mēbris pectoris. C.XXXIIII.

St sicut sciuisti [a][in]eis q̄ pterierūt tibi ex me: [b]†[ ]ipse.n. declinat ad puitatē ⁊ breuitatē: ⁊ qñqз [ōbilitat:]⁊ qñqз ē difficil: ⁊ qñqз tardat, qñ nō est inflāmatio: ⁊ fit freqns, sic sciuisti: Et sī puitas ei⁹, ⁊ breuitas ipsi⁹, plus q̄з ei⁹ tarditas: qm̄ ducēs ipз ad retētionē ⁊ puitatē dilatatiōis, ē pl⁹ q̄з ducēs ipm ad facilitatē: ⁊ vt noceat cū magnitudine dilatatiōis vehemēti⁹, q̄з vt noceat cum velocitate. Nā inflāmatio cordis, ⁊ calefactio non excusant ex velocitate, q̄зuis ledat [d][eis.]

¶De anhelitu eius, cuius anhelitus ɔstringitur pp q̄зcūqз cāз: ⁊ de anhelitu hñtis asma. C.XXXV.

Portet vt succurrat ei, q fit cū ɔstrictiōe, ex pte velocitatis ⁊ freqntie, in plīmo rei: q̄re fit anhelit⁹ ei⁹ pu⁹ strict⁹ freqns: ⁊ āhelit⁹ hñtis asma ē ex eis [e][q veloces sī]caplō suo.

¶De anhelitu hñtiū saniē. Cap.XXXVI.

Uādoqз laborant in dilatatiōe pector*ū* toti⁹ cum caliditate, ⁊ exufflatiōe: ⁊ nō est illic [f][caliitas, neqз qō adiuuet]vtutē: qm̄ habēs hāc egritudinē iā ōbilitat⁹ ē in vltitate. Sз ṽtus in hñtib⁹ pipneumoniā, ⁊ asma, ē rēanēs.

¶De anhelitu habentium decolationem, ⁊ suffocationem, ⁊ que eis sunt similia. Cap.XXXVIII.

St cum dilatatiōe magna, cū velocitate, ⁊ frequētia pp necessitatē, ⁊ submersionem materiei, ⁊ nō est [g][ex]eis exufflatio asmatis.

¶De asmate. C. XXXVIII.

Sma ē egritudo pl'mōl, cū q̄ [h][patiēs]nō inuenit excusatiōem ab anhelitu freqnti, sic est anhelit⁹ q̊ laborat pfocatus, ⁊ festinat⁹. Et h̄ egritudo, qum accidit ōcrepitis, nō forsitā sanat neqз maturat: quō.n. quз ipa in iuuenib⁹ ēt difficil' fit fm pl'm: ⁊ augmētat apō resupinatiōez. Et h̄ qdē egritudo est ex egritudib⁹ lōgis, hñs cū hoc paroxismos acutos, fm silitudinē poxismo*ꝝ* epilepsie, ⁊ spasmi. Et qñqз fit pp nocumētuз in ipso pulmone, ⁊ in eis q̄ ipsi ɔtinuant, pp iuiscatiōez humorū grosso*ꝝ* in arterijs, ⁊ ramis ea*ꝝ* [i][breuib⁹]⁊ suctorib⁹ ea*ꝝ*. Et qñqз est in cāna pulmonis. Et qñqз ē i raritate pulmōis, ⁊ locis vacuis. Et iste hūiditates qñqз sī ad ipз effuse ex capite, ⁊ pp̄e i regiōib⁹ meridianis. [k]†[ ]

Et qñqз sī expulse ad ipm ex alijs locis. Et qñqз ē cā gñatiōis ea*ꝝ* i ipso, frītas ei⁹, ⁊ [l][rorificat]paulatim paulati. Et qñqз fit pp hūorē nō exñtē in pulmone, ⁊ arterijs ei⁹, imo in stō, effusū ex capite, aut ex epe, aut gñatū in stō. Et [m][phibitio āhelit⁹ adueniens quз ascēsus fit]est ppea q̄ stōus cōprimit velamen, ⁊ velamē cōprimit pulmonē: Et epar qñ infrat, aut igrossat qñqз adiuuat ad faciendū asma. Et isti qdem hūores qñqз nocēt sua q̄litate: ⁊ qñqз nocent sua q̄ztitate, ⁊ multitudine. Et qñqз fit, sed raro ex exiccatiōe pulmōis, ⁊ siccitate ei⁹ [n][pp corruptionē aggregatōis]ei⁹ ad seipm. Et qñqз fit ex frītate ei⁹. Et qñз fit pp nocumētū [o][pueniēs ad mēbra]anhelit⁹ ex neruis, ⁊ nucha, ⁊ cerebro. Aut catarro expulso ad ipm ex eis. Et qñqз fit pp cōitatē mēbro*ꝝ* vicino*ꝝ* cōprimentiū mēbra anhelit⁹, q̄re nō dilatant: sicut est stōus plen⁹, qñ comprimit velamē. Et qñqз accidit pp m'ltitudinē vaporis fumosi, qñ coarctat in pulmōe, ⁊ puenit ad eū. Et qñз fit pp vētositatē coarctatā i mēbris āhelit⁹, cōprimētez āhelitū. Et qñз fit pp puitatē pectoris, q̄re nō seqtur ipm necessitas ex āhelitu: ⁊ fit illō nocumētū nālei anhelitu, sicut accidit in cibo ex puitate stōi. ⁊ qñqз asma fit vehemēs, ⁊ fit anhelitus pparationis. Et multotiens pmutat ad peripneumoniam.

¶De signis. Cap.XXXIX.

Si fuerit cā asmatis hūores: aut hūiditates i cāna ipa, erit illic ɔstrictio i pnc⁰ āhelit⁹ cū excreatōe, ⁊ [p][hesitatiōe, ⁊ retētōe māei stātis, ⁊ g̃uitas]cū sputo rei ex loco ppinq̊. Et si fuerit hūores ex catarro, erit sbito: ⁊ si ñ, erit paulati. Et si fuerit i [q][venis dur*ū*]pseuerabit diuersitas pl'sus tremulosa. Et qñз adducē ad tremorē cordis ɔfirmatū, ⁊ iterficit: ⁊ pl'm pul⁹ hñtiū asma, ē tremulosus. Si āt fuerit ex spatiū, q̊cūqз mō sit, nō erit tussis. Et si fuerit cuз cōitate pncipio*ꝝ*, significabit ipm illō qō pterijt. Et si fuerit cū cōitate vicino*ꝝ*, sigt ipm additio ipsi⁹ pp excitatiōez [r][māe ipso*ꝝ*:]aut repletiōez accñtez i eis, Et si fuerit a catarro, significabit ipз dispō ei⁹. Et si fuerit ab eruptiōe saniei subito ad mēbra āhelit⁹, significabit ipз illō qō pcessit de apate, ⁊ collectiōe: deide qō puenit ex eruptiōe. Et si fuerit a siccitate, significabit ipm sitis, ⁊ puatio sputi oino: ⁊ q̄ [s][spuit]quз recipit qō hūectat, ⁊ admistrat qō humectat. Et si fuerit pp vētositatē, sig̃abit ipз leuitas ptiū pectoris cū ɔstrictiōe, q̄ diūsificat fз acceptiōez ei⁹ qō inflatiuū est: ⁊ ei⁹ qō nō est iflatiuū. Et si fuerit pp frigus ɔpl'onis pulmonis, ⁊ sicut fit in ōcrepitis, tunc ipsum paulatim incipiet, ⁊ ɔfirmabitur.

¶De cura asmatis, ⁊ ɔstrictionis anhelitus, ⁊ [t][pparatione]eius. Cap.XL.

Nfcō qō ab hūiditatib⁹, cura, ⁊ ei⁹ niōus ē, vt pueiat ad finiēdū hūiditates, q̄ sī i pl'mōib⁹ eo*ꝝ* cū facil itate ⁊ eq̄litate. Et si sciuer*ī* q̄ nocu mētuз accñs i eis, ē pp m'ltitudinē, tc̄ euā b̄ cor p⁹ pculdubio cū solutiuo. Sitqз medicie [u][solutiue]sbtiliatiue, maturatiue, absqз calefactiōe vehemēti pducētes ad exiccatōez māei, ⁊ [x][sbtiliatōez]ei⁹. Et pp h̄ antiq nō apposuerūt in ɔfectiōib⁹ cure asmatis opiū, neqз hyusqamū, neqз mādragorā, nisi itētio sit p illō phibitio catarri, qñ m'ltiplicat: imo neqз psiliū, nisi qō De⁹ vult glios⁹, ⁊ excelsus. Et pp h̄ oз, vt assidue fiat hūectatio mat'iei, ⁊ maturatio ei⁹, qū ē grossa, ⁊ viscosa. Et ñ sis ɔtēt⁹ sbtiliatiōe, ⁊ iobe aut icisiōe pura. Et qñqз adducūt labor ei⁹, ⁊ iobediētia māei, ad vlc⁹ i pulmōe. Et sil'r qm̄ oia q̄ puocant, nocēt huic egritudini inq̄зtū puocant: propterea q*ꝛ* extrahunt subtile ab humiditate, ⁊ qum sentis cum asmate grossitiē in epe, oз vt pmisceas cuз medicis pectoris, medicinas ex genere eupatorij, ⁊ absinthij: Et illud qō ɔiūgit iter duas res simul vehemēter, est sic rubea tincto*ꝝ*, ⁊ aristol'. ēt. Et cuз ille q curat est puer, oз vt pmisceat tūc cū medicis, lac mr̄is eius: Et [y][dent ei sufficientes]medicine eq̄les, sic feniculū hūidū cū lacte. Et ex eis q̄ iuuāt ad maturatiōez [z]†[ ]est ius galli decrepiti. Et ex regimine iuuatiuo eis, ē vt admistret fricatio pectoris, ⁊ q̄ sequunt ipm cū manib⁹, ⁊ mādillis: ⁊ fricatio eq̄lis sicca absqз vnguēto, nisi accidat lassitudo: tūc.n. administrat vngm̄. Et oз vt [z]†[ ] ⁊ fiat administres i qbusdā horis abrotanū, ⁊ nitr*ū*, ⁊ fiat cū eis fricatio vehemēs. Et si mā ē plīma, tunc necessaria ē purgatio ei⁹ cum solutiuo fcō ex eis que sunt sicut semen vrtice, ⁊ polypodiū, ⁊ cucumer as

a A. ex
b†A. declaratio eius
c A. duplicatur
d A. cum ea
e A. q̄ sunt declarata in
f A. magnitudo, neqз qō necessitet
Alia litera magnitudo neqз quod vniat
g——A.
h A. gescens
i A. paruis
k†A. ⁊ cū multiplicatiōe ex sufflationis vētorū meridionalium
l A. incipit
m A. spēs asmatis dicta albhear vel bhear accidēs apud ascēsionem hōis ex deorsum in sursum
n A. ⁊ aggregatione
o A. principiorū membrorum
p A. stertore vel rascatōe ⁊ sensatiōe materie stātis ⁊ grauitatis
q A. arterijs pulmonis
r A. q̄ est in eis
s A. minoratur
t A. pparatiōis
v——A.
x A. ingrossatiōnem
y A. sufficiāt eis
z†A. ⁊ spuitōes
z†A. i fricatiōe

nin⁹,ꝛ pl̄pa collogntide. Et ex regimine in h̄ post purgatōez,ꝛ vōitū,ē admīstratio voc] cū eleuatōe ḡdatiz ad fortitudinē,ꝛ lōgitudinē. Et ex regimi ne i illa mūdificatiōe,ē admīstratio vomit⁹ ꝯtinui: ꝛ ꝓprie post comestionē raphani:aut post potatio/ nem.iiij.ʒ.baurac cum pondere.v.℥.sirupi de mel/ le.Et illud qdē qñ fortꝫ fit[a]⌈ v̄tus ꝛ debilitant⌋res. Et hellebor⁹ alb⁹ valde iuuatiu⁹ ē:ꝛ est in egritudi nib⁹ pectoris secur⁹,ꝛ absqꝫ timore.Et recti⁹ qdez est vt sumāt frustra hellebori,ꝛ figant in raphāo, ꝛ dimittant sic die ꝛ nocte,deide ex̄hant ab ipso,ꝛ comedat ille rhaphan⁹:Et ēt sumant sinapis,ꝛ sa lis amboꝝ añ.ʒ.i.baurac armeni.ʒ.s.nitri danic.i. ꝛ dent in potu in.v.sextarijs aq̄ ꝛ mellis:ꝛ q̄ꝫtitas mell'in ipsa sit.℥.i. Et ex regimine bono in h̄,ē assi duatio lenificatiōis nature,ꝛ adiuuat eos ad illud receptio capparis saliti añ cibū,ꝛ[b]⌈ ouoꝝ taraco/ rū antiquoꝝ,⌋ꝛ iur] galli decrepiti cū medulla car tami,ꝛ volubilis,ꝛ sicle.Qđ si ꝑ illa nō sit lenifica/ tio,det in potu aq̄ ordei,i q̄ vehemēter decoctū est paꝝ euforbij.Et epithimū qdē est vehementꝫ iuua minis in hac egritudie.Nā si sumat ex aq̄,in q̄ đco quat epithymū cū melle,ē vehementꝫ iuuamēti.Et sil'r si sumat ex eo aure.i.cū rob.Et sil'r decoctio fi/ cuū,ꝛ calamēti,ꝛ rute in aq̄,sumāt ex ea cū melle, ꝛ ēt decoctio fenugreci cū ficub⁹ piguib⁹ cū melle plimo administret añ cibū tpe lōgo,ꝛ reiteret post ip̄m.Et sil'r decoctio passulaꝝ,ꝛ fenugreci cum aq̄ pluuiali. Et ex regimie i h̄ est exercitiū in quo ḡda tio fiat ex tarditate ad velocitatē,vt nō faciat acci/ dere eis festinatio ꝓfocationez,ꝑpea qꝛ ipsa mouet mām laboriose In cibis v̄o eoꝝ oꝫ vt sit ḡdatio si mil'ei q̄ꝫ ꝓdixim⁹ i exercitio.Et sit eoꝝ panis:panis coct⁹,hn̄s semina,vt cyminū,anisuz,ꝛ silia,ex mas sa fermētata:Et sint eoꝝ[c]⌈ nuclei subtiliatiui⌋in q/ bus ponunt semē alrased̄,ꝛ[d]⌈ isopuz⌋ꝛ origanū,ꝛ calamētū,ꝛ pinguedies,[e]⌈ꝛ⌋cibi eoꝝ sint de adi/ pib⁹ lepoꝝ,ꝛ cerui,ꝛ gazel,ꝛ ꝓprie vulpis,ꝛ preci/ pue eoꝝ pulmones:Pulmo.n.vulpis ē medicamē hmōi egritudis,qum exiccat,ꝛ dat ex eo in potu pondus.ij.ʒ.Et sil'r pulmo ericij cāpestris.Eoꝝ v̄o carnes sunt,sicut pisces petrosi fluuiales,nō lacūa/ les:ꝛ sic pue aues,ꝛ[f]⌈ starne⌋ꝛ ꝑdices,ꝛ ius gal/ loꝝ ꝯfert eis.Et qñqꝫ pōit ligua arietꝫ in cibis hn̄ tiū asma. Sꝫ eoꝝ vina sint odorifera,antiq̄ subti/ lia,ꝑue q̄ꝫtitatꝫ.Et qñ volūtas ē, vt m'tiplicet ma/ turatio,ꝛ iuuamētū ad spuendū,accipiat ex eo sb̄/ tile valđ.Et sirupus de melle ꝯfert eis ēt,ꝛ in vinis dulcib⁹ adiutꝫ cū aliquo sbtiliatiuo adiūcto eis,est iuuamētū ipsis,ꝑp illud qđ in eis est ex absterſiōe,ꝛ lenificatiōe,ꝛ calefactiōe eq̄li.Et oꝫ vt elōgent iter cibū ꝛ potū,ꝛ nō satient ex aq̄ subito:imo ꝑlib⁹ vi cib⁹.Ex reb⁹ aūt q̄s oꝫ eos vitar̄,est balneū q̄ꝫtum p̄nt,ꝛ ꝓpe p⁹ cibū.ꝛ sōn⁹ ꝑlim⁹:ꝛ ꝓpe somn⁹ diei,ꝛ somn⁹ p⁹ cibū ē res nocibilior eis,nisi adueniat eis spatiū vehemēs:ꝛ lassitudo,ꝛ calitas:tūc nāqꝫ dor miat paꝝ.ꝛ oꝫ vt vitēt oē ḡnū in q̊ est inflatio: ꝛ vt vitēt potare p⁹ cibū siue sit aq̄,siue vinū. Medici/ ne v̄o solutiue fortes q̄ eis ꝯueniunt s̄t,sic si in potu sumant ex oppoponac] ꝛ pulpe collogntide āboꝝ añ.ʒ.s.cū aq̄ mel.Aut castoreū cū āmōiaco : ꝛ pill'. de agarico necium est vti in mēse bis,qñ cā sit for/ tis.Quaꝝ descriptio.℞.agarici tres ptes radicis [g]⌈ lilij ⌋prassij amboꝝ añ.ptem.i.turbit ptes.v.hie rapic̄.iiij.pulpe collogntide sarcocole amboꝝ añ. ʒ.j.[h]†⌈ ⌋ꝯficiant cū rob:ꝛ sit potio eaꝝ, ij.ʒ.Et ēt pulpe colloquintide medietas aure.anisi [i]⌈ sex⌋laurei,ꝯficiant cum aq̄,ꝛ fiant ex eis pill'e,ꝛ administrent p⁹ administrationē clisteris puri añ ipsas ꝑ diē.Et fit ex eis q̄ sūt sic aq̄ sicle,ꝛ oleū sisa/ minū,ꝛ baurac,ꝛ q̄ cursu eoꝝ ꝓcedūt. Et iteꝝ pul pe collogntide danic.ij.semis vrtice.ʒ.j.epithymi. ʒ.s.ꝯficiāt cū aq̄ mell':ꝛ s̄t potio.j.Et expectet sup eā tres hore:đide potēt.ij.[k]⌈ ʒ.⌋aut.iij.ex aq̄ mell'. Aut ēt pulpe collogntide,ꝛ sceba eq̄l'r,baurac me dietas ptis,radicis lilij oppoponacis amboꝝ añ. pars.j.fiāt ex eis pill'e.Sitqꝫ potio eaꝝ ex.ʒ.j.ꝛ.s. vsqꝫ ad.ij.ʒ.ꝛ expectet hora.j.ꝛ det in potu p⁹ eas media cotila aq̄ mell'.Et ēt sinapis aur̄.j.sal'cōis q in pane ponit.s.aur̄,succi cucu.asinini.s.aur̄,fiant ex eis.viij.trocisci ꝛ bibat trocisc⁹.j.ex eis vna die: ꝛ die altera nō:ꝛ potio sit cū aq̄ mell'. Ista.n.leniūt nām,ꝛ faciūt spuere cū facilitate.In reliqs v̄o me/ dicis opꝫ vt ꝑmutatio fiat,ꝛ non ꝯtinuet[l]⌈ cum⌋ vna medicina ex eis assidue,ꝛ amplectat eā nā.Et iteꝝ iter medicinas ꝛ corpa sunt ꝓportiōes,q̄ nō cō prehendunt nisi cū expimēto. Qum ergo expieris [m]⌈ ꝯsequeris⌋qđ magis sit iuuatiuū. Et oꝫ vt ob/ struet ꝑs effusiōis mãe.Nā si fuerit ex capite rege ca put curatiōe catarri cū regimine mūdificatiōis hu moris.Et qñqꝫ ponunt in eo narcotica,Et lutū ar/ menū est mirabile in ꝓhibēdo catarꝝ.Distictio ve/ ro mediciаꝝ est sic medicamen Diascoridis,ꝛ sicut aristol'.ro.Sumat ide in potu oi die.s.ʒ.cū aq̄.Et sic serapinū cum vino,ꝛ semē iunipi,ꝛ nux cupssi,ꝛ [n]⌈ alfesir,ꝛ ēt alfesirestē.⌋iiij.danic ꝛ.s.cū aq̄ radi/ cū:ꝛ ēt acetū in q̊ ifusum est de semine vrtice multo/ tiēs[o]⌈ pōdus.ʒ.ij.ꝛ semē⌋nasturtij sup qđ distilla/ tū est oleū amigdalinū dulce,ꝛ radix rubee medie/ tas ꝛ q̄rta.ʒ.vni⁹,cuꝫ oxymelle sqllitico. Oxymel enī sqlliticū iuuatiuū est valde.Et sqlla assata ipsa/ met:ꝛ ꝓprie cū melle,ꝛ aristol'.ro.ꝛ duo calamēta, ꝛ sceba,ꝛ liliū ēt,ꝛ camepitheos,ꝛ castoreū,ꝛ etiā decoctio cētauree.Et cētauree due spēs iuuatiue s̄t eis i duab⁹ dispōnib⁹,grossa apud motū [p]†⌈ ⌋in ꝓnc°,ꝛ minuta apud qetez [q]†⌈ ⌋in postremo fiat electuariū cū melle,ꝛ ēt glutē alimbat solū,aut cuꝫ pauco piretro ꝛ[r]⌈ aq̄ ro.⌋ Et opopōacū fortiter iu uat ēt hāc egritudinē.Uerūtñ est ex eis quoꝝ maxi ma malitia timēda ē in neruis.Et medicamē[s]⌈ sul/ furis⌋est eis vehemēs iuuamē. Et ēt sumant na/ sturtij,ꝛ sisami āboꝝ añ.ʒ. xxx.ꝛ isopi sicci.ʒ.vij.ꝛ sit potio ei⁹ ſm q̄ꝫtitatē testificataꝫ.Et ēt pulmonis sicci vulpis.v.calamenti montani.iiij.semis apij, folij indi,amboꝝ añ.viij.āmomi pipis amboꝝ añ. iiij.semis hyusqami.ij.Aut sūme succuꝫ sqlle cum mell'eq̄lis mēsure,cui⁹ spuma ꝓijciat,ꝛ coaguletur sup ꝑrūas,ꝛ det ex eo in potu[t]⌈ mistꝝ⌋ante cibū, ꝛ tantūdē post ip̄m.Et ēt calamētū,ꝛ assa,ꝛ ireos, ꝛ anisum,piper ꝯficiantur cū melle ꝛ administrent ex eis q̄ꝫtitas vni⁹ auelane mane ꝛ sero.Et ēt polij, ꝛ sceba armeni,ꝛ camepitheos,ꝛ castorei,ꝛ oliba ni,ꝛ isopi omniū añ.aur̄.j.sumat ꝛ cum melle mi/ sceat,ꝛ est potiones due.Aut baurac.iiij.pipis al/ bi.ij.aniudē.iij.ammoniaci.ij. ꝯficiantur[v]†⌈ cū rob.ꝛ sit potio ei⁹ q̄ꝫtitas fabe vnius cuꝫ aq̄ mellis.Aut castorei,ꝛ aristol'.ro.ammoniaci o/ mniū añ.aur̄.j.piperis.ḡ.x.misceant cuꝫ rob vue: ꝛ potio ex eis sit q̄ꝫtitas fabe.j.cum oxymelle. Et etiam prasij,ꝛ costi,ꝛ storacis,ꝛ granoꝝ pini omni um añ.aure.j.polij,ꝛ castorei amboꝝ añ.aure.j.pi peris albi succi cucumeris asinini oium añ.aure.s. ꝯficiantur cum melle : ꝛ sit potio faba vna cum aq̄ mellis calefacta,Et etiam sinapis,ꝛ baurac ambo rum añ.partes.ij.calamenti fluuialis , succi cucu/ meris asinini amborum añ.pars.j.ꝯficiantur cum

a A. egritudo,ꝛ difficilis fit

b A. altharich antiqui

c A. cibi vltime mense

d A. folia isopi

e ——A.

f A. franculini

g A. Alia litera liquiritie

h † A. myrrhe. ʒ.j.

i A. pars sexta

k A. ℥.

l ——A.

m A. applica

n A. alfasera ꝛ ēt alfeseraften

o A. Alia litera aut pōdus. ʒ.ij. seminis

p † A. ꝛ

q † A. ꝛ

r A. galbano

s A. Alia litera caulium

t A. mestharum

v † A. cū melle aut

aceto sqllitico:ꝛ sit potio ei⁹ q̄ztitas herbi in aq̄ mel lis crudi in ieiunio. Aut sceba, ꝛ absinthiũ, ꝛ ruta ꝯficiantur cũ melle: a[aut coagulenť cuz decoctiõe mell'.] Et meli⁹ ē sumeř i potu cũ oxymelle: b[aut] cũ ꝺcoctõe calamēti cũ c[ficub⁹:] ꝛ ꝑprie qũ fuerit illic caliditas. Et scias ꝙ enula, ꝛ aq̄ ei⁹ vehemēter iuuāt hāc egritudinē. Et ex medicis fortib⁹, ē arse nicũ cũ gũmia pini ex quo fiāt pill'e ad asma. d[Et] deť in potu arsenicũ cũ aqua mell', ꝛ sulfur cũ ouis mollib⁹ coctꝭ in aq̄. Et ex medicis bõis ꝑpinqs eq̄li tati, ē cyminũ cũ aceto ꝯmisto: ꝛ ē iuuatiuũ valꝺ ad anhelitũ ꝑparatõis. Et ēt mucilago sinapis albi cũ eq̄li mensura mell' ꝺcoq̄tur vt electuariũ, ꝛ admini streť, Et apꝺ vehementiā ꝑfocatiõis, ꝛ ꝯstrictiõez āhelit⁹, sumāť baurac.ʒ.iiij.cũ.ʒ.ij.nasturtij.i.v.ʒ. aq̄e †[ ]mell', Cõferũt.n.ei q hāc patiť egritudinē stati, ꝛ sť iuuatiua sciatice. Et olea q̄ distillanť in po tib⁹ eoꝝ, ꝛ ꝑpe sť oleũ amigdalinũ dl'ce, ꝛ amaꝝ, ꝛ oleũ ꝺ pineis, Et inũctões sť sic̄ oleũ de lilio, ꝛ oleũ laurinũ, ꝛ ex eis ꝯfricādo inungať pect⁹. Et silr ole um anetinũ. Suffumigatio āt fit sic̄ arsenicũ, ꝛ sul fur ex qb⁹ fiat suffumigatio cũ adipe renũ: f†[ ]ꝛ ēt myrrha ꝛ cost⁹, ꝛ casia, ꝛ croc⁹, ꝛ aristol'. ꝛ ēt storax, g†[ ]ꝛ galbanũ, ꝛ aloes scotrēb: ꝛ ēt arsenicũ, ꝛ aristol'. lõ. teranť, ꝛ ꝯficianť cũ adi pe vaccino ꝛ fiāt ex eis auellãe, ꝛ suffumigeť ex eis cũ.ʒ.i. decē dieb⁹ fiat, ꝛ oi die ter. In asmate āt ꝛ cõ strictiõe anhelit⁹ fcis ꝑꝑ vapores fumosos, dñantes in corde, ꝛ ab hũorib⁹ exñtib⁹ in arterijs cordis, cõ fert phl'omia. Et melior ē illa, q̄ fit in latere sinistro. In cura āt fcõꝝ ꝑꝑ vētositatē, itētio est due res, q̄ꝝ vna ē resol'o vētositatꝭ cũ facilitate, ꝙ fit cũ subtilia tiuis notꝭ. Et s̄a est aptio oppilatiõis, vt iueniat qꝺ inobediēs ē ex ea ad dissoluēdũ, meatũ. Et ex eis q̄ ꝯferunt ad h̄, ē inunctio ēt cũ oleo ꝺ nereidē, ꝛ oleo laurino, ꝛ oleo rutaceo, Et ex empl'is iuuatiuis est anetũ, ꝛ camemilla, ꝛ sansuc⁹ ꝺcoq̄ntur, ꝛ vaporeť ex eis pect⁹, ꝛ ambo latera. Et ex eis, q̄ in potõe su munť, sť ex sagzenea, ꝛ homorusia, ꝛ cochiũ, ꝛ sera pinũ, ꝛ opopõacuz: Et sit potio cuiuslibꝫ eoꝝ auř. In asmate āt ꝛ ꝯstrictõe anhelit⁹ fcis ꝑꝑ cataꝝ, oꝫ vt laboreť cuz cura ꝓhibēte cataꝝ, ꝛ faciēte spue re qꝺ aggregatũ ē. Sꝫ illi⁹ qꝺ existimatũ ē ex ꝯstri ctiõe anhelit⁹ eē ꝑꝑ neruos: ꝛ est s̄ꝫ v̄itatē spēs diffi cultatꝭ, anhelit⁹, ꝛ ex malitia āhelit⁹, ꝛ nõ ex cap'lo difficultatꝭ āhelitus. iam diximus curam in cap'lo difficultatꝭ āhelit⁹. Fcis v̄o a siccitate ꝛ exiccatõe, ꝯfert potus lactꝭ asinini, ꝛ caprini: ꝛ succi h[fři ꝛ hu midi] ꝛ oleũ amigdalinũ i[ꝛ sorbitiões] ꝛ vinũ s̄b tile h̄ñs admista ex humectātib⁹, Et fugere calefa ciētia cũ potētia, ꝛ resoluētia, ꝛ exiccātia q̄ sť ex eis q̄ sciuisti, ꝛ ꝯueniũt eis epithimata hũectātia, ꝛ em pl'a, ꝛ vnguēta tenera. In ꝯstrictione v̄o āhelit⁹ fcā ꝑꝑ caliditatē, cum q̄ inueniť inflāmatio, oꝫ vt admi nistrenť empl'a infrãtia, ꝛ cerataria infrãtia: ꝛ ē in v̄itate spēs malitie anhelit⁹, nõ ꝯstrictio āhelit⁹: ꝛ potio violati ꝯditi, ꝛ aq̄ ordei ꝯferũt valde in ea. In fcā v̄o a frigore calefaciētia bibita, ꝛ illinita, ꝛ decoctio fenugreci cum passis, conferunt eis,

a A. inspissetur decoctio cũ melle
b —— A.
c A. lacte
d A. Aut
† A. ꝛ
f† A. Alia litera caprarum
g† A. liquida
h A. ꝛ olea frigida ꝛ humida
i A. in sorbitiõibus

De cura aliquaꝝ spēꝝ anhelit⁹. Cap. XLI.

SI fuerit cā in malitia anhelit⁹, ca'litas cordis admini stra medicinas infrãtiuas bibitas, et li niras. Et si fuerit cā multitudo vapoꝝ, q sunt in ipso corde: aut in pulmone, ve nientium ad ip̄m ex locis alijs, phlebotoma basi licā, ꝛ administra eũationez cũ aq̄ casei accepta cũ k[oxymelle] cuz hierapic̄. Et administra fricatõez manuũ, ꝛ pedũ: et si fuerit cā hũiditas subtil', admi nistra qꝺ tempet s̄bam ei⁹ cũ ingrossatiõe, Et si fue rit cā hũiditas eq̄lis, veꝝ ip̄a erit oppilatiua, admi nistra qꝺ abstergit, sic̄ sunt g̃na pini, ꝛ nuces, et pas se, et ꝯferũt malitie anhelit⁹ hũidi sacraiti ex aq̄ al bedarungi hũidi: aut aq̄ rute. Si āt fuerit humidi tas grossa, administra mundificātia ꝑdcā, fortꝭ ab stersiõis, sic̄ ē sqlla, ꝛ isopus, ꝛ sil'a eis: ꝛ reddi ad il lud, qꝺ dcm̄ est in cap'lo asmatꝭ, ꝛ q̄ numeranť i pe ctoralib⁹. Et si fuerint vapores, ꝛ hũiditates veniē tes ex locis alijs. cura cerebrales ex eis curatõe ca tarri, ꝛ mundificatiõe capitꝭ, nisi sit catarrus ex de bilitate s̄be cerebri: qm̄ curationez non hꝫ. Et cura qꝺ aduenit ei ex locis alijs, cuz attractiõe materiei ad ptē alterā, post phlebotomiā, et eũationē. Et in cipe ꝯfortare pect⁹ cuz eis, q̄ sť sic̄ aristol'. et l[succu drium] et sticados, et aldeiacur puꝝ, et ꝯfortatum ꝯfert valde in mundificatiõe capitꝭ. Et si fuerit cā nerui, admistrabis ea q̄ ipsos ꝯfortent, et ꝯfortent sp̄m in eis, ꝛ viuificēt ip̄m, sic̄ sť ol'a b̄ñ redolētia. et si fuerit ꝑꝑ ap̄a in m[meatib⁹] aut malitiā ꝯpl'onis, cura cũ ipso qꝺ dcm̄ est in suo cap'lo. Et si fuerit cũ cõitate sťõi n[ꝯforta] sťõm, et ꝯforta ip̄ꝫ cũ eo qꝺ di in cap'lo suo. Et si fuerit ex frigore admistra ea q̄ sť sic̄ sagzenea, et homorusia, et o[alinkirdea.] Et si fuerit ex siccitate admistra que sť sic̄ peniꝺ. cũ lacte mulcto, et que dñr in cap'lis alijs. Et si fuerit ex vē tositatib⁹, admistra vaporatiões ꝑdcās in asmate, et empl'a, et alia. Et scias ꝙ croc⁹ est ex summa me dicinaꝝ ꝯferentium valde malitie anhelitus, et dif ficultati ipsius: propterea q2 ꝯfortat instrumentum anhelitus, et facile ipsum efficit.

De cura difficultatꝭ āhelit⁹ ex hac sũma. C. XLII.

SI est illꝺ ex hũiditate. S. ꝑcipit da ri medicamē ꝯfectũ cũ melle in oi mēse bis: et sit potio eius. xxxvj. ki rat. Et in die in q̄ eger ip̄m sumit, nõ lo q̄tur: neqꝫ moueať añ illum diē, duob⁹ dieb⁹. Et in hora septima, recipiat panē cum vino cõmisto. Et in sero vitellũ oui cũ medulla panis. Et in mane hēat pullum puuz de quo sumat ius: et bal neeť in sero illi⁹ diei. Si āt cũ h̄ nõ remoueť, admi nistreť ꝯfectio p[adscind] et medicamē androma chi ꝑpe, qñ ꝑlõgať egritudo, Et si egritudo fue rit ex capite administreť ablutio capitꝭ oi ebdomada bis cum sapone, et baurac: et vtať sternutatorijs, et gargarizet rob de moris cuz aloe, et myra. Et vtať exercitio inunctionis cuz fricatione suꝑ dorsum, et vtatur ligatione cruriũ incipiendo a suꝑioribus, et perueniendo ad inferiora. Et administrentur mun dificatiua predcā, et pill'e huiusmodi. sceba, ramo rum rute, et herbe absinthij sumātur ptes eq̄les, et omni die formentur ex eis. ij. pill'e ad modum cice ris, et sumātur, et post eas oxymel et proprie sqlliti cum. Et iterum alie. ℞. castorei, sceba amborũ añ. ptem. j. absintij q[amigdalaꝝ amararuz amboꝝ] añ. ptem. s. fiāt pill'e sic̄ cicer. Et electuarium ꝺ cau libus est bonum eis: ꝛ etiā calx sāguisugaꝝ que sť sub vrceis, qum aduruť in testa, donec fiat cinis, ꝛ commisceātur cũ melle, ꝛ administreť ex eis omni die cochliariũ vnũ. Et omnes isti modi ꝯferũt quz cā est neruosa. Si vero est ex cal'ate, tunc trocisi iu uāt valde, q. ℞. rosaꝝ.ʒ.vj. radicꝭ r[lilij.] ʒ.xiiij. al mirberꝭ.ʒ.ij. lacce s[aristol'.] masticꝭ, succi eupato rij, succi absinthij, spice, anisi. seis fēicl'i, oiuz añ.ʒ. iij. croci.ʒ.s. seis citrol'. ꝛ cucũerꝭ, ꝛ cucurbite, ꝛ me lõꝭ oiuz añ.ʒ.j. gũmi dragagāti succi ligritie t†[ ]oiuz añ.ʒ.j. ꝛ oꝫ vt administreť eũatio cũ eo,

k A. syrupo acetoso
l A. scordium
m A. meri
n A. mundifica
o A. anacardina
p A. albeld
q A. ꝛ cimini
r A. liquiritie
s A. raued
t† A. seminis malue

qđ educit humores calidos, Si autem fuerit pp debilitatem aduenientē neruis:aut nocumētū, opoꝛtebit vt curet cū eo qđ ꝯfoꝛtet spūz, q est in neruis ex oleis calidis odoꝛiferis, sicut ē oleū narcisinū, ꝛ [a]⌈ de lilio, ꝛ sambac, Et oleū fcm̄ cū spēbus ꝛ pipe ꝛ cinamomo, ꝛ silibus ⌋ ꝛ cerataria fcā ex illis oleis, ꝛ oleuz de croco: Et crocus ipse est vltimus in iuuamento ipsi⁹. Et si fuerit cā ꝑcussio adueniens oꝛigini illoꝝ neruoꝝ, curet cū eo qđ oꝫ ex [b]⌈ locis apostemat̄. ⌋

Tractat⁹ secūdus.

De voce. Cap. I.

Vocis factoꝛ ē lacert⁹ q ē apud epiglotiꝫ cū mēsuratiōe aptiōis, ꝛ expulsiōe aerꝭ egredientꝭ, ꝛ ꝑcussiōe ei⁹, ꝛ ei⁹ instrm ē epiglotis, ꝛ coꝛpus sile lingue fistule: ꝛ est instrm ꝑmū in vitate: ꝛ reliq̄ instra sūt [c]⌈ initentia ⌋ ꝛ adiuuātia. Et emitēs māꝫ ei⁹, ē velamē, ꝛ lacerti pectoꝛis [d]⌈ afferūt allationē aerꝭ velamini ⌋ q inundat apđ epiglotim. Quūq̄ꝫ ita sit, tc̄ nocumētū accit ei: aut ex cāis efficiētib⁹, aut pp cāꝫ mittētē māꝫ. Et ei⁹ qdē nocumētū, aut ē ōstructio: aut diminutio: aut alteratio pp raucedinē: aut acuitatē: aut ǧuitatē: aut aspitatem: aut tremoꝛē: aut aliđ. Et vnaq̄q̄ꝫ haꝝ cāꝝ nō fac̄ egritudinē nisi cū malitia ꝯplōnis singularis: aut cum māꝫ ꝛ ꝑꝑꝛie ex catarro, [e]⌈ ꝛ lesiōe ⌋ accn̄te epigloti. Aut pp illđ, qđ accit ei ex solone singlaris, ꝛ icisione: aut apate: aut doloꝛe: aut ꝑcussiōe. aut casu. Et qn̄q̄ꝫ ē nocumētū in [f]⌈ ipa eadē, ⌋ ꝛ qn̄ꝫ ē cū cōitate ꝑncipij ꝑping nerui q dilatat ad illos lacertos ꝛ ꝑncipia eoꝝ [g]⌈ ꝛ ⌋ lōginq, sic̄ ē cerebꝝ. Et qn̄ꝫ ē cū cōitate mēbꝛi vicini, qđ ē ex mēbꝛis nutrimēti: aut ex mēbꝛis anhelit⁹: aut ꝯtinēt̄ ambo q̄ sūt vētris ꝛ pectoꝛis: aut ꝯtiui cū [h]⌈ ambob⁹ ꝙ ē ex spōdilib⁹ spine ⌋ imo ex palato. Nā si alt̄at ad hūiditatē: aut ad siccitatē. ꝛ aspitatē, tc̄ iā alterat vox. Et ex h̄ gn̄e est icisio vue, ꝛ duaꝝ amigdalaꝝ. Nā hn̄s eā, quꝫ vocē emittit sentit: q̄si cōmotiōeꝫ foꝛtē faciētē eē necāriā rascatiōeꝫ. Et qn̄ꝫ oppilant guttura eoꝝ apud oēm vociferatiōeꝫ, Ex pte āt ledēt̄ fit, qm̄ vox alterat pp vehemētiā caliditat̄ pl'mōis: aut f̄ritat̄ ei⁹: aut hūiditat̄ ipi⁹, pp cursuꝫ saniei ad ipm ex apatib⁹: aut pp cursū catarri ad ipꝫ: aut siccitatē ipsius. Calitas āt magnificat vocē ꝛ f̄ritas acuit eā, ꝛ minoꝛat eā. Et siccitas exaspat eā, ꝛ fac̄ eā sileꝫ vocib⁹ gruū. Et hūiditas fac̄ eā raucā. Et plāitudo eq̄t eā, ꝛ fac̄ ipāꝫ planā. Et qn̄ replet pulmo hūiditate, ꝛ cāna n̄ ē mūda, n̄ ē pole hoi emitter vocē altā: neq̄ꝫ clarā: qm̄ illđ ē cū q̄ntitate claritat̄ pulmōis, ꝛ epiglot̄, ꝛ eꝯ̄rio claritat̄ amboꝝ, Et qn̄q̄ꝫ diuersificat vox i ǧuitate, ꝛ acuitate sua ꝫ̄ dilatatiōeꝫ cāne pulmōis, ꝛ epiglot̄, ꝛ cōstrictōeꝫ eaꝝ. Et qn̄ foꝛtia fiūt nocumēta ꝑdcā i mēbꝛꝭ mittētib⁹, ꝛ adducētib⁹, ōstruit vox: ꝛ n̄ oꝫ, vt ōstruat locutio. Locutio nāq̄ꝫ qn̄ꝫ cōplet cū anhelitu eq̄li, sic̄ faciebat hō, neruo reuersiuo cui⁹ accit frig⁹, qū eēt necriū vt discoopiret cū ferro, q̄re ōstructa ē vox ei⁹. Et fuit ali⁹ q qū curaret a scrofulꝭ, icisus ē ei vn⁹ duoꝝ neruoꝝ r̄uersiuoꝝ, q̄re abscisa ē medietas vocꝭ [i]⌈ duoꝝ lacertorū ⌋ ꝛ qū nocum̄tū ē i lacerto dilatatio, fit vox rauca ꝛ qn̄ ē i lacerto motio dilatatio, ē vox ꝑfocatia: imo qn̄ꝫ accit ex eo ꝑfocatio: ꝛ qn̄ ē i lacerto mouēte ꝯstrigēte, ē vox sufflatia: ꝛ quꝫ ōstruit ei⁹ opatō, ōstruit vox. Et qn̄ accit i ipo mollificatio nō iteǧ, ꝛ dispō ei⁹ ē silis tremoꝛi, trēit vox. Et qn̄ n̄ ꝑuēit hūiditas ad h̄ vt mollificet, raucescit vox. Raucedo igit quꝫ accit ab hūiditate, accit ab hūiditate pauca, ꝛ qum mltiplicat parūꝑ tremit: ꝛ si mltiplicat

[a] A. fusen ꝛ oleū alrazachi, ꝛ olea facta cum aromaticis
[b] A. pꝛohibētibus apata
[c] A. emittentia
[d] A. ꝛ deferens materiā eius est pulmo, ꝛ materia ei⁹ est aer
[e] A. humectāte
[f] A. ipso per se
[g] A. aut
[h] A. ꝛ qđ ꝯtinuat cum eis ex anul' spondilium
[i] ——A.

pl'm, ōstruit. Et qn̄ꝫ raucescit vox pp [k]⌈ dilatatōeꝫ ⌋ instrī vociferatiōis: q̄re accit pp eā lassitudo: aut aptio: aut tēsio: ꝛ ōterioꝛ ē ea q̄ ē p⁹ cibū. Et qn̄ꝫ raucescit pp frigus [l]⌈ difficile ⌋ ꝛ caloꝛē supfluū, cū eo qđ [m]⌈ extendit ⌋ ex ꝯplone, ꝛ silr vigilie, ꝛ cibi aspi. Et raucescit pp mltitudinē clamoꝛꝭ, ꝛ attractōeꝫ hūositat̄ cā ei⁹ ad tūicā coopiēteꝫ gutt, ꝛ epiglotim.

Et raucedo q̄ accit ōcrepit̄, nō sanat. Et qū fuerit estas septētrional' sicca, ꝛ ei⁹ autūn⁹ meridiōal' pluuial', tc̄ raucedo mltiplicabit in ipo. Et varices qū appent sūt [n]⌈ pl'm cāꝝ ꝯuenientiū voci. ⌋ Et scias ꝙ ꝯualescentes, ꝛ [o]⌈ debiles, ꝛ ⌋ religiosi, ꝛ siles cum debilitate sua eis, pp paucitatē v̄tutū eoꝝ, sūt q̄si ōficientes ab opatiōe in aere plimo: q̄re angustat eoꝝ epiglotis ita vt acuat eoꝛum vox. Et quādo nitit debilis, vt dilatet epiglotim suam, ꝛ grauetur vox eius non auditur omnino.

De cura. Cap. II.

Cura abscisiōis vocꝭ est, vt si fuerit pp malitiā ꝯplonis i qbusdā lacert̄, aut nocum̄tū, curet cū eo qđ oꝫ i caplo suo, qđ sit ex eis q̄ sciuisti. Et ille qđ q sentit initiū abscisiōis vocis, oꝫ vt icipiat ad curandū, an̄q̄ꝫ foꝛt̄ fiat. Accipiat ǧ vitellū oui elixati, ꝛ sisami excoꝛticati, ꝛ lact̄ boni oium an̄, cocliariū. i. ꝛ sumat i potu cū aq̄ oi die trib⁹ dieb⁹. Et oꝫ vt soꝛbeat qđ ōcoq̄t in iterioꝛe pte ǧnati [p]⌈ melisia ⌋ dolcis ōcocti, sepulti i ciere calido, ꝛ assupti ab eo, cū lēit, ꝛ eradicet qđ i eo supi⁹ ē, ꝛ [q]⌈ radat ⌋ qđ in ipo ē cū spatla, ꝛ effundat i ipꝫ paꝝ aq̄ zuccari, ꝛ bibat. Et si fuerit ex hūiditate in lacerto ꝑpinquo epigloti: aut epigloti, ꝑueniēte ad finē in mollificatiōe: ꝛ nō sit illic doloꝛ, ꝛ sint illic ꝯturbatio, ꝛ ǧuitas. opoꝛtebit tc̄ vt sumāt ficus sicce, ꝛ calamentū ēt, ꝛ decoquant. Deinde misceant cū gūmi arabico cōtrito cū decoctione sua donec fiat sicut mel, ꝛ deglutiant: Aut sumātur myrrha ꝛ crocus cū coagulato vue. aut sumāt croci. ʒ. iij. s. myrrhe, succi liquiritie, turris omniū an̄. ʒ. j. aggregentur cū rob vue [r]†⌈ ⌋ ꝛ coagulēt. Aut sumant croci. j. ꝛ asse fetide medietas, ꝛ mellis. iij. decoquātur donec coagulent, ꝛ fiāt ex eis pillule, ꝛ teneātur sub lingua. Et electuariū de caulib⁹ cōfert eis ēt ꝛ masticatio ramoꝝ cauliū hūidoꝝ, ꝛ soꝛbitio aque ei⁹ paulatim paulatim ē iuuatiua. Et qn̄ non ꝯfert electuariū de caulibus, ponat sup ipsum paꝝ asse fetide, ꝛ farina herbi, ꝛ fenugreci, ꝛ poꝛroꝛuꝫ de sceni, ꝛ anabati, ꝛ cepe ꝛ succ⁹ ei⁹, ꝛ allea, et fistici, ꝛ vua dulcis hyemalis: ꝛ ēt sumat. ʒʒ. ꝯditū [s]⌈ cū lacte vltimū in nutritiōe ⌋ ꝛ terat dōec fiat sile medulle. ꝛ ꝑiciat sup ipm medietas ipsius de longo pipe ꝯtrito sicut alcohol, ꝛ quarta ei⁹ de croco similr, ꝛ quātum est totū de amilo, ꝛ ꝯterant cū tabarzet [t]⌈ resoluto ꝛ ꝑparato. ⌋ aut cū melle [u]⌈ qđ sit puꝝ ⌋ valde. Et ex cibis illis q [x]⌈ ꝯfoꝛtāt sensuꝫ ⌋ sūt sicut pedes [y]⌈ ꝛ extrema ⌋ ꝛ ꝑꝑꝛie pedes vacaꝝ ex qbus [z]⌈ comedat. Et oꝫ in eo qđ est a siccitate neruoꝝ tātum: ⌋ ꝛ ꝑꝑꝛie cum cōitate meri, ꝛ ei⁹ signuꝫ est, vt nō sit cū raucedine maǧ: imo pua, ꝛ acuitate, ꝛ claritate q̄dā, q̄ ē cū aspitate, ꝛ doloꝛe, [&]†⌈ ⌋ vt sumat i hoꝛa doꝛmiēdi ex olo viol. recenti dulci cochliariū vnū cū zuccaro tabarzet. Et ꝯfert ei mucilago seminis psilij cum aq̄ zuccari plurimi, ꝛ cibi hūectatiui, [?]†⌈ ⌋ ꝛ ius galie fcm̄ in issidege: ꝛ ius oleꝝ notoꝝ. Et ficus sunt iuuatiue ad abscissioneꝫ vocis: siue sit ex humiditate, siue sit ex siccitate. Et medicamen ficuum fcm̄ cum calamento confert debilitati vocis, ꝛ raucedini eius

[k] A. Alia litera laboꝛem
[l] A. exasperans
[m] A. deterioꝛat
[n] A. multotiens ex causis rectificantibus voceꝫ
[o] A. humiles
[p] A. melasie
[q] A. agitetur
[r] † A. aut cū melle
[s] A. tenerum seu molle optime conditum
[t] A. dissoluto habente spissitudinem
[u] A. ꝛ est mundificatiuum
[x] A. Alia litera asperitatem
[y] ——A.
[z] A. comedātur nerui solum, ꝛ ꝑꝛopꝛie cū melle. aut ōcocti cū melle. Qđ si fuerit ex siccitate
[&] A. opoꝛtet
[?] † A. ꝛ lenificatiui

ℭ Cura raucedinis vocis ⁊ aſperitatis ei⁹. Cap.III.

Am ſciuiſti cās raucedinis. Et ſciās ꝙ ille cui⁹ vox raucescit, oȝ vt alienet a ſe oē acetoſuȝ, ⁊ ſalſū aſpuȝ ⁊ calidū acutum, niſi velit ꝑ hoc curā ⁊ icisionē: tunc.n. vtaᷣ eis ꝑmiſtis cū medicinis lenificatiuis. Si āt raucedo accidat ex mlᵗitudine vociferatiōis, aſſumat ficuū, ⁊ mēte, ⁊ aloes ꝑtes eq̄les, ⁊ ꝯficiat ea cuȝ rob, ⁊ ſorbeat ex medulla tritici, ⁊ kiſt ordei, ⁊ oleo amigdalino, ⁊ croco, ⁊ vtaᷣ cū vino vue [a]†[ ] Et ꝯfert illud qđ dr̄ in icisiōe vocis. ⁊ ꝓꝑie medicamē de aſſa fetida cū croco. Et ſi eſt illic caliditas, tūc deᷣ ius ď atriplicib⁹ ⁊ maluis, ⁊ aq̄ ordei, ⁊ g̃na cucumeris, ⁊ amillū, ⁊ amigdale. Et ſi fuerit cā frigus, iuuanᷣ ēt cū medicis de aſſa fetida, ⁊ croco ꝑ̄dictꝫ. Et vt ſumanᷣ ſinapis aſſati.ʒ.iij. piperis.ʒ.j. ⁊ myrre.ʒ.vj. ſtorac. [b][ēt calamite] ⁊ galbani amboꝝ. aā.ʒ.iiij. fiāt ex eis pillᵉe, ⁊ teneanᷣ ſꝫ lingua: Aut ſumanᷣ myrrhe pōdus.ʒ.ij. olibani.ʒ.x. ꝯiūgāᷣ cū vino. [c]†[ ]

Et ſi fuerit ex vociferatiōe, ⁊ laſſitudie, ꝯfert ei balneū, ſic̄ ꝯfert reliq̄s ſpēb⁹ laſſitudis: Et ꝯferūt ei cibi mollificatiui, ⁊ ꝯglutiatiui, ſic̄ lac, ⁊ vitelli ouoꝝ ſorbiliū ſine ſole, ⁊ tri. ⁊ ſorbitōes note, ⁊ ius ď atriplicib⁹, ⁊ maluiſ, ⁊ q̄ ſt illᵉ ſilia ⁊ pillᵉe fcē ex amilo, ⁊ dragagāto, ⁊ ſucco liq̄ritie, ⁊ gūmi: ⁊ pillᵉe lenitiue digeſtiue. Si āt fuerit [d][ex aꝑate, reſoluaᷣ cuȝ eo] ⁊ ſilr̄ gargariſmata, ⁊ ꝯfectiōes molles q̄ lābi pn̄t lenificatiue, q̄ ſt ex ſūma eoꝝ qb⁹ curaᷣ ſinātia calᵉa: ⁊ ſilr̄ ſorbitiōes q̄ aggregāt ad ꝯglutinatōeȝ, ⁊ abſterſionē abſq̄ȝ mordicatōe, ſic̄ fcē ex farina fabaꝝ, ⁊ ſemine lini. Et forti⁹ hoc, eſt gūmi albotim ⁊ ꝯuenit hn̄ti hāc raucedinē, vt abhorreat vinū penit⁹. ⁊ ꝓꝑe in ꝑnc°. Et qn̄ [e][fuerit ex aꝑate calido, bibat vinū dulce] ⁊ raphanū decoctū ⁊ almuri cōfert eis. Et qn̄ ē ex hūiditate, tūc n̄ ē excuſatio [f][gn ſint nec̄aria ꝑ̄dicta] in icisiōe vocis. Et oēs medicine ille ꝯferūt ei, ⁊ ſorbitiōes fcē ex farina fabaꝝ, ⁊ ex eis ē decoctio herbi, q̄ ē iuuatiua i ꝫ caplᵒo: ⁊ res q̄ ſt i ꝑmo g̃du abſterſiōis, ⁊ ſilr̄ tri. ⁊ lac. [g]†[

] deide myrrha ⁊ ſq̄lla, ⁊ q̄ ꝓcedūt curſu eaꝝ. Et ſi fuerit hec raucedo hūida ex catarro, deᷣ hn̄ti eā papauer, ⁊ rob ei⁹. Et ex eis q̄ clarificant vocē aſꝑaȝ ⁊ turbidā, ē maſticatio cubebe.

Et ex medicis remouētib⁹ raucedinē, eſt aq̄ g̃nati feruēs i q̄ poſtea diſtilleᷣ olᵉȝ violᵉ. ⁊ [h][ꝑ̄paretur.]

ℭ De medicinis conſeruantibus lenitatem [i][pectoris] ⁊ que bona ſunt ei. Cap.IIII.

Unt fabe, g̃na pini, ⁊ paſſe, ⁊ fic⁹, ⁊ gūmi, ⁊ fenugrecū, ⁊ ſemen lini. ⁊ dactili, ⁊ radix [k][lilij] ⁊ amigdale, ⁊ ꝓꝑe amare. ⁊ cāne zuccari, ⁊ ſebeſten, ⁊ ſirup⁹ de melle, ⁊ rob ꝑ̄dictū p⁹.

Et ex medicis calᵉis, ſt myrrha, ⁊ aſſa fetida, ⁊ pip, ⁊ galbanū, ⁊ olibanū ⁊ glutē albotin, ⁊ calamētū, ⁊ gūma pini, ⁊ ſtorax [l][calāita] ⁊ acetū ſq̄liticū qn̄ nō ē ex calᵉitate ⁊ ſiccitate, ⁊ radices oppopōacis.

Et ex medicis frīs ſt ſemina cucurbite, cucumerꝫ, ⁊ amilū, ⁊ dragagātū, ⁊ gūmi, ⁊ mucilago pſilij, ⁊ iuleb, ⁊ ſuccus liq̄ritie: Et vitelli ouorum ſunt ex cōuenientioribus medicinis, ad hoc vt cum eis cōponanᷣ relique medicine: ⁊ ſilr̄ lac nouiter mulctum.

ℭ De voce aſꝑa, ⁊ ei⁹ cura. Cap.V.

Ecidit aſꝑitas vocis ex frīitate, ⁊ extēſione lacerti [m][pectoris,] ⁊ ex diſpōne ei⁹ q̄ eſt ſic̄ ſpaſmus [n][ ]

a † A. cocto
b A. liquide
c † A. cocto
d A. ſicut aꝑa reſoluatur cū eis
e A. ꝯſiderat ipꝫ ꝯcedi pōt potus vini dulcis. Alia litera fuerit aꝑa ꝯcedi poteſt pot⁹ vini dulcis. Alia litera declinat egritudo cōcedi poteſt vinum dulce
f A. ab abſterſiuis predictis
g † A. deide butirū, ⁊ coagularuȝ vue. i. rob vue, ⁊ radix liq̄ritie, ⁊ ſuccus ſeu rob ei⁹, deinde fabe cū melle, ⁊ decoctio ficuuȝ
h A. inſpiſſetur
i A. vocis
k A. liquiritie
l A. liquida
m A. vocis
n † A. accidens in eo, ⁊ ex exiccatiōe hūiditatis i eo, ⁊ ex multiplicatiōe alternuȝ. ⁊ ex inciſiōe vue

] ⁊ ex coitu ⁊ ex vigilijs. Et cura ei⁹, ē abſtinētia a reb⁹ q̄s diximus iā: ⁊ dimiſſio ſōni p⁹ cibū. Et dimiſſio [o][cātilene cuȝ ďlectatiōe] ⁊ vt recipiat lenificātia ꝑ̄dcā in caplᵒo raucedis, ⁊ ſi cus hūiditas, ⁊ ſiccas: ⁊ paſſe, ⁊ ꝓꝑe iſuſe i olᵒo amigdalino ſt maximi iuuamēti. Et illᵉ qb⁹ accidit ex icisiōe vue raucedo, recti⁹ ē vt ďcoq̄nt coagulatum vue cū eq̄li q̄ȝtitate melis [p][ꝯm q̄ȝtitatē] q̄ remoueri poſſit ex eo ſpuma, deinde cōmiſceaᷣ cū aq̄ calida, ⁊ fiat cum eo gargariſma, ⁊ in potu patiens ex eo ſumat: ⁊ antiquū ei⁹, ē magis iuuatiuū, q̄ȝ recēs.

ℭ De voce breui, ⁊ cura eius. Cap.VI.

Auſa breuitatꝫ vocis eſt breuitas anhelit⁹, ⁊ oȝ vt g̃deᷣ i ꝓlōgatiōe anhelit⁹, ita vt ꝯſueſcat cōprehēſionē anhelit⁹, ⁊ g̃deᷣ i exercitio, ⁊ aſcēſiōe ⁊ ďſcēſiōe in collib⁹, ⁊ gradibus, ⁊ [q][curſum] ſaciētē nec̄itatē anhelit⁹, vt g̃deᷣ ad ꝓlōgandū anhelitū, ⁊ ꝓlōget morā in balneo calᵒo, ⁊ in oī qđ adducit anhelitū, ⁊ feſtinat ipm, ⁊ ꝯtineat anhelitū ſuū, ⁊ faciat illđ totum, ⁊ exerceaᷣ, ⁊ balneetur. Et poſt exitum de balneo oȝ, vt bibat vinū, nā vinū ē magis nutritiuū ſpūs: ⁊ ſilr̄ poſt cibum, ⁊ ſtet plᵉm cū anhelitu vno, ⁊ ſomnus confert eis.

ℭ De voce groſſa, ⁊ eius cura, Cap.VII.

Uandoq̄ȝ accidit ex cāis [r][nimie repletiōis ſtōi faciētꝫ faſtidiū, mollificantꝫ, ⁊ dilatātꝫ] meat⁹: Et accidit ex mlᵗitudine vociferatiōis: Et ci⁹ cura eſt magis praua. Et q̄n̄q̄ȝ accidit ei, q ſtudet i exuflatōe plᵉima i fiſtulᵉ, ⁊ i bucis ꝓꝑe, ꝑꝑ illđ qđ accidit ex icisiōe anhelit⁹ eoꝝ, ⁊ retētōe ei⁹ i plᵉmone, q̄re dilataᷣ meat⁹ anhelit⁹.

ℭ De voce ſubtili, ⁊ eius cura. Cap.VIII.

Ec eſt ꝯ̈ria cōturbate: ⁊ cāe ei⁹ ſt ꝯ̈rie illᵉ ex vigilijs, ⁊ laſſitudine, ⁊ [s][ſomno] ꝓꝑe poſt cibū, ⁊ exercitio laborioſo, ⁊ eūationib⁹, Et cura ei⁹ ē vt dimittat vocē, ⁊ adhereat exercitio eq̄li [t][faciēte teneꝝ,] ⁊ cibꝫ tēꝑatꝫ, ⁊ itroitu balnei oī mane, ⁊ fugiat ſtiptica, ⁊ exiccatiua, ⁊ coitū.

ℭ De voce tenebroſa, ⁊ cura eius. Cap.IX.

Stilla q̄ ſimilaᷣ voci plūbi, qn̄ fricaᷣ vnū cū alio: ⁊ ei⁹ cā ē hūiditas groſſa valde. Et ꝯferūt ei exercitiū, ⁊ luctamē, ⁊ ꝯtinere anhelitū, ⁊ igreſſio fricatio ſicca cū panno lineo, ⁊ igreſſio balnei, ⁊ admiſtratio [v][medicinaꝝ] ſubtiliantiū, ⁊ incidentium ſicut piſces ſaliti, ⁊ vinum antiquum.

ℭ Da voce tremula, ⁊ eius cura. Cap.X.

Recipiatur patiēti eā, vt non clamet neq̄ȝ eleuet vocē ſuā ſpatio mēſis, et minoret locutōeȝ q̄ȝtū ꝑt, et riſū ſuū, et motū, et ſaltū, et aſcēſionē, et ďſcēſionē, et irā, et dimittat q̄ȝtū ꝑt extēſionē manuū, et faciat eas q̄eſcere: deide reſupineᷣ, et laboret vt loq̄ᷣ, qū iā g̃uauerit pect⁹ ſuū cū eo, qđ ſit ſic̄ plūbū in fruſtro quodā ſuꝑ pect⁹ ſuū ꝯꝫ q̄ȝtitatē q̄ tollēt ipꝫ, et patiaᷣ. et cibi meliores ei ſt illi, q ꝯfortāt [x][ſēſū] ei⁹, et ſt pedes, et extremitates lacerti, et ea in quibus ſunt ꝯglutinatio: et ſtipticitas.

ℭ Tractat⁹ tertius de tuſſi, et ſputo ſanguinis. Cap.I.

Uſſis ē ex motib⁹, qb⁹ expellit nā nocumētū a mēbro aliq̄, et ꝫ mēbꝝ i tuſſi ē plᵉmo, et mēbra q̄ ei ꝯtinuanᷣ et cōicātia.

o A. alternum
p A. decoctione
q A. cōprehēſiōne vel retentiōe
r A. raucedinis mollificantibus dilatantibus
s A. alternum
t A. impinguādi
v A. ciborum
x A. vocem

Et tussis qdē pectori, ē sic sternutatio cerebro: ⁊ cōplet cū dilatatiōe pectoꝛ, ⁊ ꝯstrictōe ei⁹, ⁊ motu velaminis. Et ē aut ꝓꝑ cāz ꝓꝑiā pulmoni, aut ꝫ semitā cōicatiōis. Et cā adducēs tussim, aut ē p̄mitiua, aut ꝯiuncta, aut est añs. Et cāe tussis p̄mitiue sꝫ ex cāis p̄mitiuis ponētib⁹ mēbra pectoris lesa i ꝯplōne sua: aut formis eoꝝ, sicut frigus aduenies pulmoni, ⁊ lacertꝭ, q sꝫ in pectore, aut religs:[a]† ⌈ ⌋ q̄re mouet nā ad expellēdū nocumētū: aut ex aliq̄ cāꝝ p̄mitiuaꝝ aduenietiū, ⁊ calefacietiū ea: aut aliq̄ re exiccante, aut exaspante, sicut est fum⁹: aut puluis, aut sapor cibi acetosi, aut pōtici, aut acuti: aut re ext̄nea cadēte in meatu q nō recipit [b]⌈difficultatē anhelit⁹⌋ sicut sic accidit ex tussi ꝑp casum alicui⁹ rei ex cibo, aut potu in illo meatu, ꝑp negligētiā ⁊ occupationē cū s̄mone. Cāe aūt tussis ꝯiūcte sꝫ sic ea q̄ accidūt ex causis corporeis calefaciētib⁹ ꝯplōnē: aut infrantibus, aut hūectantib⁹: aut exiccātib⁹ absqꝫ mā: aut cū mā sanguinea: aut cholica: aut phlatica subtili: aut grossa: aut melācholica, ⁊ illō ē raro. Si āt mā fuerit effusa ex supiorib⁹, tūc dū ipa ꝑmanet discurrēs suꝑ cānā, sic discurrit aliqd suꝑ parietē, nō excitat plīm tussis: Quz aūt vltra infundit in spatio cāne, cōmouet tussiz. Et silr qñ mordicat: ⁊ silr qñ mā siua fit in pulmōe, ⁊ vult nā expellere ipaz. Aut expulsa ex stō: aut epe: aut ex aliqb⁹ mēbris pectoris [c]⌈q̄ ipellūt eā: aut ex qb⁹ gñat.⌋ Et qñqꝫ fit ꝑp resolutionē singularis, ⁊ ꝑp apata, ⁊ oppilatiōes in velamine, aut in pulmone, aut in gutture, ⁊ oib⁹ locis recipiētib⁹ has mās, ⁊ nocumēta ex pulmōe, ⁊ velamine distinguēte ⁊ velamine, qō est iter cor ⁊ pulmonē. Cāe aūt añcedentes sꝫ repletio, ⁊ añcessio cāꝝ corporeaꝝ ad cās ꝯiunctas p̄dictas. Et tussis qō fcā cū cōitate, est sicut illa q̄ fit [d]† ⌈ ⌋ cū cōitate corpis toti⁹ in febrib⁹, ⁊ p̄pe cū fe. adustiua: aut febre vni⁹ diei laboriosa, ⁊ silib⁹, aut pestilētiali: aut ꝑp cōitatē corpis absqꝫ fe. Et tussis qdem alia ē sicca, ⁊ alia ē humida. Sicca ē illa, cum q̄ nō emittit sputū: ⁊ fit, aut ꝑp malitiaz ꝯplōnis calide, aut fre, aut hūide, aut sicce singulr. Et qñqꝫ fit in p̄nc° aduētus apatum calidoꝝ in partib⁹ pectoris vsqꝫquo maturent, Et qñqꝫ fit cū apate duro tussis sicca valde: ⁊ fit ꝑp apata epis, ⁊ ptes suspēsiōis, et in qbusdā horis fit ꝑp apata splenis, et qñqꝫ fit ꝑp saniē replētez spatiū pectoris, q̄ nō expellit [e]⌈nisi⌋ cū tussi. Et scias ꝙ qñqꝫ egredit cū tussi res petrosa silis ciceri: aut grādini, ⁊ cā eius ē hūor grossus, quē in ipso caliditas in lapidē ꝯuertit. Et Alex. qō testificat hoc, ⁊ testificat ipm Paulus, ⁊ dixerāt ꝙ exiuit ex hac sp̄e in sputo. Et nos ēt testificamur illud. Et tussis [f]⌈frequēs⌋ plerūqꝫ ꝑducit ad sputuz sanguis. Et qñqꝫ multiplicat tussis in hyeme, ⁊ v̇e hyemali: ⁊ qñqꝫ mltiplicat in v̇e eq̄li: ⁊ mltiplicat quz flat septētrionalis ventus: Et cum estas est septentrionalꝭ paꝝ pluuiosa, ⁊ est autūnus meridionalis pluuiosus, multiplicatur tussis in hyeme.

¶De signis. Cap. II.

Signa qdē in tussi fra, sunt additio eius ex frigore, ⁊ diminutio ipius cū diminutione frigoris, et cū calore ⁊ plumbeitas faciei, ⁊ ꝑuitas sitis. Et qñqꝫ ē cum frigore catarrus, ⁊ sentit qōdā descēdere ad pect⁹, ⁊ extēsio ei⁹ in gutture, ⁊ [g]⌈ḡuitas⌋ cū attractiōe materiei ad nasuz, ⁊ [h]⌈ꝓijcit illō qō descēdit ad nasum⌋ cū rascatiōe. Et vident signa catarri in cōmotiōe, in vijs catarri, et extēsio in eis q̄ sequunt frōtē, Et oppilatiōes in narib⁹, ⁊ religs, ⁊ ꝙ nō expuit in p̄nc° [i]⌈rascatiōis.⌋ deinde expuit qōdā phlaticū, aut declinās ad citrinitatē, aut ad viriditatē: Et qñqꝫ est cuz hoc febris. Et sig cale, sꝫ inflāmatio, ⁊ sitꝭ, ⁊ sedatio ab aere frigido maior ē, q̄z sedatio ei⁹ ab aq̄, ⁊ rubedo faciei, ⁊ magnitudo pulsus. Et signa hūide, sꝫ humiditas sube pulmonis, ⁊ ꝙ ipa accidit decrepitꝭ, ⁊ humectatꝭ, ⁊ multitudo stertitiōis, ⁊ ꝓꝑie in somno, ⁊ p⁹ ipm. Et sig sicce sꝫ augmētuz ei⁹ cū motu, ⁊ fame, ⁊ lenitas ipsi⁹ quz sꝫ qes, ⁊ repletio, ⁊ apō balneū, ⁊ potū humectātiū. Et sig pure in oib⁹ illis, sꝫ vt nō sit sputū oino. Et signū ei⁹ que est cū mā, est sputū. Et gen⁹ qdē materiei, sigt genus eius qō spuit. Et signū ei⁹ q̄ fit ab apatib⁹, ⁊ silib⁹, est inuētio signorū pleureſ, ⁊ ꝑipneumōie calidaꝝ, ⁊ fraꝝ, ⁊ alioꝝ que dicem⁹ in caplo suo. Et sig ei⁹ q̄ fit ex [k]⌈inflatione, sꝫ sig inflatiōis⌋ q̄ dicem⁹, ⁊ dolor, ⁊ siccitas, ⁊ multotiēs fit hūida. Et sig ei⁹ q̄ fit ex vlceribus, sꝫ sig q̄ dicent in caplo vlceꝝ pulmōis, ex sputo crustaꝝ, aut puris, aut frustoꝝ corpis pulmōis, aut annuloꝝ cāne: ⁊ ei⁹ eē ē post cataꝝ [l]⌈mordicatiuū⌋ ⁊ post sputū sanguinis, ⁊ apata. Et plīm sicce fit, quz est illic mā ꝑp d̄bilitatē expulsionis: aut [m]⌈ꝑp anhelitū⌋ sic scies in caplo suo. Et sig[m] ei⁹, q̄ fit cū cōitate. s. cōitate qō stōi, est cū eo qō cognoscit de significationib⁹ egritudinū stōi, ⁊ additiōe tussis cū additione dispōnis facientꝭ eā necessariā i stō, siue sit repletio, siue sit vacuitas, ⁊ s̄m cibos: Et plīm ei⁹ excitat apō repletionē, ⁊ apō digōnē. Et fcā cū cōitate epis, scit ꝑ sig apatꝭ epatꝭ. Et quz apa est calidū, nō est excusatio ex febre: ⁊ si nō est calīm, nō est excusatio a ḡuitate. Deinde attende reliqs ꝯsiderationes, q̄s sciuisti. Et scias ꝙ res calide subtiliāt mām, ⁊ nō expuit: ⁊ res fre, sic sirup⁹ de papauere, ⁊ [n]⌈pultes⌋ aggregāt mām ad expellēdū: verūtñ quz ipse supfluūt, ꝯgelant. Et sirup⁹ isopi nō est ꝯueniēs, nisi quz q̄rit abstersio [o]⌈ꝯgregati grossi.⌋ Ipe nāqꝫ est abstersor bon⁹.[p]† ⌈ ⌋ Qum āt illic non fuerit sputū, neqꝫ subtile, neqꝫ grossuz, tūc egritudo est aspitas pectoris. Et cura sꝫ electuaria molia, q̄ lābunt. Et qñqꝫ accidit febriētib⁹ tussis, ⁊ nisi sedet tussis, reddibit febris ad initinz. Et stiptica valde ꝯstringūt meat⁹ sputi. Aq̄ v̇o ordei, est bona ad aggregādū sputū. Quz ḡ retinet sputū, ⁊ febrit hō, tūc iā putresit mā, ⁊ facit cadere in febrē putridā, aut eticā.

¶De cura. Cap. III.

Cura qdez ꝯplōnis fre est, qm si est leuis [q]⌈ꝑuētiōis ad vltimū:⌋ ⁊ est ex cā [r]⌈fra⌋ extrīseca rectificat eā [s]⌈cōprehēsio⌋ anhelit⁹. Ipse. n. calefac pulmonē cū facilitate in momēto. Et si est nec̄aria cura fortior ad hoc, aut ad aliud ꝯplōnis fre, tc̄ ex cura ei⁹ ē, vt teneat s̄b lingua auellanā ex myrrha, aut storace factā cū melle, aut sumat ex fece alkitrā cochliariū vnū: aut ex glutino albotim cū melle, aut bibat ex oleo balsami cū s̄apino vsqꝫ ad aur. i. Et silr [t]⌈sulfur cum ouis sorbilib⁹⌋ ⁊ electuaria q̄ lambunt fcā ex mucilaginibus calidis, ⁊ [u]⌈herbius⌋ cū melle: ⁊ cū aq̄ ḡnati dulcis [x]⌈p̄parata⌋ suꝑ quā ꝓijciat mel, aut penithi ⁊ administret. Et inunctiōes suꝑ pect⁹ sint, sic oleū de lilio, ⁊ oleū narcisciñū cum cera rubea, ⁊ dragaganto. Et ꝯfert mel roſ, cū aq̄ ficuū, ⁊ passulaꝝ, ⁊ radicis lilij, ⁊ capilli venerꝭ, ⁊ oleū amigdalinū cū aureo vno [y]⌈collyrij dissoluti⌋ in ipo. Et ꝯfert in ipo d̄coctio isopi ⁊ assari cū ficub⁹, ⁊ alijs. Et cibi ei⁹ sint sorbitiōes frumētales cū fenugreco, ⁊ butyro, ⁊ fic⁹, ⁊ dactili,

Marginal notes:

a † A. ex aere attracto, aut aqua frigida bibita, aut alijs ab istis

b A. aliud ab anhelitu

c A. ad quedam ipsi⁹, aut fuerit in eis gñata

d † A. cōitate apatis epatis, ⁊ nocumēti i eo, ⁊ meri, ⁊ ore stōi, aut mamillis, aut illa que fit

e —— A.

f A. violenta

g A. minoratur

h A. ꝓiectōe ei⁹ qō descendit ad guttur

i A. rei

k A. saniei sūt signa saniei

l A. corrosiuum

m A. mūdificationis

n A. stupefactiua

o A. hūoris grossi faciētis tussiz

p † A. in hūore v̇o subtili non

q A. ꝯtitatis

r A. primitius

s A. retentio

t A. Alia litera caulis ⁊ ouum sorbile

v A. borobus

x A. inspissata

y A. Alia litera mirrhe dissolute

⁊ radix porri de sceni, ⁊ olea sint sic oleū fisticinū, ⁊ grana pini, ⁊ tri cū penithi ꝯferunt eis. Carnes āt sint carnes pulloꝝ ⁊ galloꝝ, ⁊ alesfidabegi [a] † [ ] ⁊ caro agnoꝝ [b] [ānualiū.] Et in secūdis mēs vtaꝛ fisticis, ⁊ granis pini, ⁊ passis cū fenugreco, ⁊ cānis zuccari, ⁊ ficub⁹. ⁊ [c] [chrysomil',] ⁊ musa, ⁊ comestio ficuū siccaꝝ cū amigdal', ⁊ nucib⁹ abscidit illā que ātiq̄ est, ⁊ vinū odoriferū subtile ātiquum, ⁊ aq̄ mellis. Cura āt tussis cal'e ē cū extinguētib⁹ notī, q̄ sr̄ ex succis, ⁊ olei ⁊ linimētī, ⁊ vnctiōib⁹. Et [d] [suppositoria] ēt ꝯferunt eis: ⁊ sumere in potu aldiecur [e] † [ ] māe ⁊ sero f̄m descriptionē quā dicem⁹. Et sil'r electuariū de papauer. Descriptio electuarij de papauē bona. ℞. capita. xv. papaueri nō valde recētia, q̄ ifundāt i kist aq̄ fontiū, aut aq̄ pluuial' qd̄ est meli⁹, die ⁊ nocte. Deide dissoluāt cū ꝺcoctiōe, ⁊ colent, ⁊ ꝓijciant sup oēm ptē colature media ps mellis, aut zuccari: ⁊ ispissetur coquēdo vt electariū. Et potio ei⁹ sit cochliariū vnū in māe, ⁊ cochliariū i sero. Et ex eis q̄ ꝯferūt istis ē aq̄ ordei cū sebestē, ⁊ sirupus viol', ⁊ violatū nutritū, ⁊ ꝺcoctio isopi fr̄a, ⁊ ꝓpe qn̄ maturat, aut in fine ei⁹, ⁊ aq̄ granatoꝝ ispissata, sup quā ꝓijciunt zuccaꝝ tabarzet, ⁊ cāne zuccari ēt. Et electuaria eoꝝ q̄ lābendo sumunt sint ex mucilagine psilij, ⁊ granoꝝ cydonioꝝ, ⁊ amilo, ⁊ gūmi arabico, ⁊ grana ⁊ [f] † [ ] medulle: q̄ dicem⁹ in cap'lo pill'aꝝ tussis: ⁊ qn̄q̄ ponunt in eis narcotica. Et cibi eoꝝ sint ex olerib⁹ fr̄is, ⁊ medullis sic cucumeris, ⁊ cucurbite, ⁊ citroli cū oleo amigdalino, ⁊ fabe ꝯfracte dissolute in ꝺcoctiōe cū oleo amigdalino, ⁊ oleo cucurbitino, ⁊ aq̄ ordei, ⁊ sorbitiones fcē. [g] † [ ] Et si nā fuerit ꝺcliuis ad resol'onē, tunc adhibeant sauic ordei cū zuccaro, ⁊ tri. Et si vehemēs fit res, tūc aq̄ ordei cū cācris ablatī extremitatib⁹ ablutī cū aq̄ cineris salsa. Descriptio medicāinis deiacur fri. [h] [Cōteraꝛ semē papaueris viridis] cū cortice suo, ⁊ dissoluaꝛ decoquēdo in aq̄, ⁊ colleꝛ, ⁊ ꝓijciaꝛ sup ipsam zuccaꝝ, ⁊ ꝺcoq̄tur ispissando ad ispissatōez iuleb: ⁊ si nō fuerit hūidū, infundaꝛ semē sicci ꝯtriti i aq̄ die ⁊ nocte: ꝺinde ꝺcoq̄tur in [i] [aq̄]. Si āt necāriuz fuerit qd̄ est forti⁹, tūc aggregeꝛ cū eo cortex, ⁊ ꝓpe nigri. Et si res fortior fiat ponaꝛ cū eo modicū ꝺ semine hyusqami: aut dissoluaꝛ i eo paꝝ opij. Cura āt ꝯpl'onis hūide, ⁊ hūiditatī in ipso pl'mōe, cū exiccatiuis exiccātib⁹ ꝯmistis cū abstersiuis ex qb⁹ ē ꝯpositū f̄m hunc modū. ℞. boli armeni, dragagāti, gūmi arabici oium añ ptē. i. calamenti, isopi, basce cinamomi, ireos, capilli veneri oiuz añ ptē. s. ꝯficiaꝛ, ⁊ administreꝛ. Cura āt ꝯpl'onis sicce hec est. Impossibile. n. est qn aut sit febris: aut nō sit febris. Si āt nō fuerit febris, tūc ꝯuenientior reꝝ eis, ē lac asininū, ⁊ caprinū, ⁊ alioꝝ cū reliq̄ regimine. Et si fuerit febris, admistrenꝛ res hūectatiue ebibite: ⁊ administrenꝛ cerataria infratiua nota, ⁊ admistrenꝛ aq̄ ordei, ⁊ hūectatio pedū semp cū oleis, ⁊ sorbeāt sorbitiōes amigdalinas hūectatiuas. Et si ē ꝯpl'o cōposita, tūc cōponaꝛ regimen: Et si est illic mā sbtilis, matura eā cū [k] [deiacur, ⁊ simplicib⁹] ⁊ electuarijs de papauere, ⁊ mucilaginib⁹, ⁊ de qbus aliqd̄ dicem⁹ in antidotario. Si āt fuerit grossa, resolue eā, ⁊ absterge ipaz f̄m ꝯditiōes p̄dictas in eis, q̄ p̄terierūt, ita vt nō calefacias nisi cū eq̄litate: Immo stude i h̄, vt lenias, ⁊ icidas, ⁊ lubricū facias, ⁊ admistra mūdificatiua p̄dicta. Et ex eis q̄ sūt magis ꝓpa huic loco, ē glutinū alimbat cum melle: aut semē croci hortēsis cū melle: aut cipi cū eq̄li mensura sui ꝺ melle: aut succi ligritie ⁊ dragagāti. ʒ. i. ⁊ amigdalaꝝ dulciū eq̄l'r, ⁊ aloes qn̄q̄ teneꝛ i ore cū melle, ⁊ ꝯfert valꝺ: Aut sumāꝛ tria oua [l] [itegra] ⁊ duplum eoꝝ mellis, ⁊ medietas ipoꝝ de butyro, et sumanꝛ pipis. xl. grana, ꝯteranꝛ, ⁊ misceanꝛ oia illa, ⁊ coagulenꝛ absq̄ ꝺcoctiōe, ⁊ lābaꝛ ex eis mane ⁊ sero. et ēt sumāꝛ capita. vij. porri de sceni, ⁊ decoq̄nꝛ in trib⁹ lib. aq̄, ꝺōec remāeat tertia, ⁊ coleꝛ, ⁊ ꝑmisceaꝛ cū residuo succi corticis ei⁹, ⁊ melle, ⁊ ꝺcoq̄ꝛ et ēt sumanꝛ rose hūide [m] [grana. viij, pini vnū, gūmi alboti vnū] passulaꝝ. iiij. mellis q̄ztū sufficit, fiat ex eis electuariū. Medicamē bonū. ℞. calamēti fluuial', v. ʒ. granoꝝ pini ⁊ semis vrtice oiuz añ. ʒ. i. seminis lini, pipis oiuz añ. ʒ. iij. ꝯficiāꝛ cū melle ⁊ administreꝛ. Aut sumāꝛ dactiloꝝ carnosoꝝ. v. ptes, [n] [nigelle.] viij. ptes, croci ⁊ pipis āboꝝ añ. ptes. ij. herbi. xx. ptes, ꝯficianꝛ cū melle dispūato: Aut sumāꝛ croci, spice aromatice [o] [āboꝝ] añ. ps. i. prassij ⁊ isopi āboꝝ añ. iij. ptes myrrhe, ⁊ [p] [lilij amboꝝ añ. ij. ptes] ꝯficianꝛ cū melle colato. ⁊ ad antiquā deꝛ in potu alkitrā cū melle fcm̄ [q] [electuariū] aut costi indi cū aq̄ aneti ꝺcocti q̄ztitas sacraiati cū cochliario olei sisamini. ⁊ ēt semē lini frixū cum melle solū: aut cū pipis mēsura vna ꝓ oib⁹, x. aut calamēti: et ēt lābēdo sumāt mel storaci calāite, cū melle apū, ⁊ oppopōacū ēt, ⁊ sinapi, ⁊ amigdalas amaras, ⁊ ēt mithridatū. Et pueri qdē sufficiūt [r] [sorbitōes ꝺcocte cū lacte nutrici ꝺōec sint] i eēntia mell': aut cū aq̄ fēicl'i hūidi. Et si cā fuerit i ea catarr⁹: curret catarr⁹.

Et si fuerit necāria i ꝓhibitione illi⁹, admistratio empl'i de ficub⁹. admistreꝛ sup caput, ⁊ teneaꝛ sb lingua oi hora, ⁊ i nocte ꝓpe, [s] [granū vnū amili:] ⁊ fiat gargarisma cū stiptici, q̄ n̄ hn̄t saporē acetosū, neq̄ saporē pōticū, ⁊ cū deiacur simplici, si fuerit caliditas: aut cū mirrha, ⁊ croco, ⁊ alijs, si fuerit fr̄itas.

In cura āt fcē ab apatib⁹, ⁊ vlcerib⁹ in pulmōe: ⁊ pectore, fiat reuersio ad illꝺ qd̄ dicem⁹ i cap'lo pleureꝭ, ⁊ ꝑipneumonie, ⁊ apatī epis, ⁊ pthisis. Et ad tussim qdē fiūt pill'e q̄ tenenꝛ in ore. ⁊ ex eis nāq̄ sr̄ pill'e ad tussim calidā, q̄ in ore tenenꝛ, de qb⁹ sr̄ pillule bichichie note: ⁊ ex illis sr̄ pill'e cōposite ex succo ligritie, ⁊ gūmi, ⁊ dragagāto, ⁊ amilo, ⁊ mucilagine psilij, ⁊ granis cydonioꝝ, ⁊ medulla granoꝝ cucumeri [t] [⁊ ꝯde] ⁊ cucurbite [u] [⁊ citroli] ⁊ ex spodio, ⁊ granis papaueris ⁊ silib⁹. Et qn̄z fiūt f̄z hūc mōuz, Amilū, ⁊ dragagātū, ⁊ succ⁹ ligritie, formāꝛ in pillulas cū succo lactuce. ⁊ ꝺ illis sr̄ pill'e ad tussiz fraz fcē ex succo ligritie, ⁊ [x] [tamarindis] mūdatī, ⁊ medulla tritici, ⁊ croco, ⁊ dragagāto, ⁊ granis pini, ⁊ granis cotti, ⁊ granis myrti ⁊ semie papaueris, ⁊ cortice ipi⁹, ⁊ aniso, ⁊ aneto, ⁊ myrrha, ⁊ croco, ⁊ pēidijs.

Et de illis sunt pill'e, qbus q̄riꝛ stupefactio, ⁊ dormitio: ⁊ est intētio in eis narcotica, ⁊ admisceanꝛ eis medicine bezahar cal'e: Nā ex pill'is exptis ad illꝺ, ⁊ sunt sedātes tussim antiquā, nociuā, sunt pillule de storace note. Et iteꝝ sumātur storacis, ⁊ castorei, ⁊ assari, ⁊ opij ptes eq̄les, ⁊ fiāt ex eis pillule, et teneātur in ore. ⁊ ēt seminis hyusqami. vj. granoꝝ pini. iij. croci. i. ꝯficiātur cū rob, ⁊ informentur pill'e. ⁊ ēt storacis, ⁊ myrrhe, ⁊ opij oium añ. ʒ. s. olei de balsamo croci oiuz añ. darkimet. ij. fiāt pill'e ad modum herbi. Et quādoq̄ administrātur in tussi ātiq̄, humida, suffumigationes p̄dicte in cap'lo asmatis. Et qum hūiditas est ꝑueniēs ad q̄ztitatē, admistra suffumigationē ex arsenico ru. ⁊ stercore leporis, ⁊ farina ordei, ⁊ corticibus fisticoꝝ ꝯfectis cū vitellis ouoꝝ, ⁊ troc. formatis ex eis, quoꝝ q̄lq̄ sit. ʒ. i. ⁊ exiccenꝛ in sole, ⁊ suffumigatio fiat cū eo tribus vicib⁹, et ēt aristol'. [y] † [ ] ⁊ storaci, ⁊ galbai

a † A. eorum
b A. castratoruz iuuenum
c A. alkesmes
d A. iuleb
e † A. purum
f † A. pill'e ⁊
g † A. ex ordeo, ⁊ fabis, ⁊ herbis ⁊ amilo, ⁊ aqua furfuris
h A. Contūdaꝛ papauer hūidū
i A. ea
k A. diacude simplici
l A. sana
m A. iiij. partes granoꝝ pini partem vnaz gūmi alboti̅n vnam
n A. liquiritie
o A. ⁊ piperis omnium
p A. ligritie amboꝝ añ ps. j.
q A. in modum loch
r A. calamenti decoctū cū lacte mulieris donec fit
s A. pill'a de amilo
t A. lōgi arcuati
v A. cucumeris rotundi ⁊ cucumeris cōmunis
x A. tamarhē run
y † A. ⁊ myrrha

equales sumanť ptes arsenici ꝑm q̃ztitatē oiuz ↄfi/ciant cū melle, ⁊ butyro vaccino, ⁊ fiāt inde silitu/dines auellāe, ⁊ fiat suffumigatio[a] †[ ]ex eis. Sed tussis facte in febribus, iam singulare ordina uimus regimen apud febrium accidentia.

a A. cum vna

ℂ De sputo sanguinis. Cap. IIII.

SAnguis qñqꝫ egrediť spuēdo, ⁊ est ex partibus oris: Et qñqꝫ egrediť rascādo, ⁊ est ex partibus gutturis: et qñqꝫ egrediť cum ve/hemētiore rascatione, ⁊ est ex cāna. Et qñqꝫ egrediť vomēdo, ⁊ est ex meri, ⁊ ex ore stōi, et ex stō, ⁊ epe. Et qñqꝫ egreditur tussiendo, ⁊ est ex partibus pectoris, ⁊ pulmonis. Et in illo qdem, q est ex pectore, non est tm̄ timoris q̃ztum est in eo, qui est ex pulmone. Illud. n. qđ est ex pectore sanať velociter: ⁊ si nō sanať, nō hꝫ malitiā vlceꝝ pulmonis et multotiēs fit vlcus fistulosum rediēs oi hora cum sputo sanguinis. Et cāe ꝓpinque oibus illis, sunt vulnus ꝑꝑ cām ꝑmitiuā ex ꝑcussione, aut casu sup pectus, aut sup epar, ⁊ velamē: Aut rē incisiuā: Aut tussim[b] [freq̄ntē:]aut vociferationē, aut acuitatem vocis sine g̃datiōe, aut rixā: ⁊ ꝓpter hoc multiplicať in demōiacis, ⁊ i illis q rixanť ab omni re. Et qñqꝫ ꝓcedit ex vomitu laborioso, ꝓprie i ꝑparatis. Et qñqꝫ ꝓcedit ex assumptiōe solutiuoꝝ acuto/rū, aut ciboꝝ cal'oꝝ, sic alleoꝝ, ⁊ cepaꝝ: Aut timo/re, ⁊ angustia acuēte sanguinē: Aut dormitiōe non sup stratū: aut sanguisuga adherēte gutturi, ⁊[c] [radici eius. Et illđ aut est in venis: aut alijs. Et id qđ est in venis aut est incisio: aut ꝑforatio: aut apertio dilatata]ab acuitate: aut mollificatio: aut corrosio ꝓpter acuitatē humoꝝ: aut ꝑꝑ raritatē resudatiuā. Et multotiēs dilatanť meatꝰ q sť inter ptes cāne, ⁊ arterias supra illā, que ē in nā: q̄re resudat sanguis ad cannā. Et illud qđ nō est in venis, aut ē vulnꝰ: aut vlcus a vulnere: aut a corrosiōe, aut putrefactione, qum eradicať ex membro aliqd. Et qñqꝫ est ab apate sanguineo in pulmōe, ex quo resudat sāguis: ⁊ huiusmodi qdē apa est incolume, qm̄ est sangui/neum: ⁊ qm̄ resudat mā non[d] [ꝓhibita]neqꝫ igrossata. Et qñqꝫ inueniunť oēs iste cāe[e] [in pulmone] nisi sanguisucce. Et haꝝ cāꝝ ↄiunctaꝝ sunt cāe magis antecedētes. ⁊ sť, aut multitudo materiei[f] [aut multitudo ciboruz, ⁊ dimissio]exercitij: aut qꝛ ipse sunt supfluitates a ꝑparatione nature, sicut accidit illi, de quo locuti fuimus in libro vniuersaliū, apud dimissionē exercitij: aut retētiōe mēstruoꝝ: aut san/guinis hemorroidaꝝ: aut abscisionē mēbri: aut ꝑꝑ acuitatē suā: aut ꝑꝑ vehemētiā motus sui: aut ꝑꝑ vētositatem in venis[g] [faciētem eas laboriosas:]⁊ ꝓprie in alatis, qm̄ illud multiplicať in eis.[h] [Preparationes autem ↄtinentes mām sunt]ꝓpter frigus ↄstringens eā, ⁊ faciens dilatationē eiꝰ difficilē: q̄re non obedit virtuti laborāti in illo cū dilatatōe: imo cū[i] [attractiōe]aut ꝓpter caliditatē extrinsecā, aut itrinsecā: aut siccitatē, que iā ꝑparauit eam ad illđ, qđ est cū ispissatiōe, ⁊ exiccatione. s. ad scissionem a qlibet cā: Aut ꝑꝑ humiditatē mollificātem eā: q̄re dilatātur pori eiꝰ: aut obuiationem[k] [calidi:]aut corrosiui, aut incisiui, aut putrefactiui. Qum ergo accidit repletio sanguinea, icipit nā expellere mām ad quācūqꝫ ptem possibile est ei, quz sit vehemētiꝰ ꝑparata: aut[l] [sit ꝓpingor]loco supfluitatis: quaȓ expellit eam cū sputo: aut solutione ex hemorroidibꝰ: aut i mēstruis: aut i fluxu sanguis nariū: Qđ si vene fuerit fortes q̃ nō[m] [resoluunť]a sanguie, ac/cidit mors sbito ꝑꝑ effusionē sanguis ad ↄcauitatē venaꝝ. ⁊ ille cui accidit sputū sanguis, est ꝑparatꝰ vt adueniat ei vlcꝰ pulmonis. Nā sputū sanguis ꝑꝫ plm̄ fit a vulnere: ⁊ vulnꝰ declinat ad hoc, vt vlcꝰ fi/at. Et qñz succedit sputo sāguis retēti sputū sāguis, timeť ei, ꝙ sit ꝭ ꝑm accn̄s ab vlcere, ad qđ ↄuersuz est vulnꝰ ꝑmū. ⁊ multotiēs ē sāguis q expuiť ex naribꝰ, currēs ex capite ad pulmonē. Qñqꝫ sputū sanguis est ex ptibus pulmōis, ↄmittanť ipꝫ duo timores. s. timor supfluitatꝫ eiꝰ, ⁊ timor vulneris ne fiat vlcꝰ. ⁊ nō ē oē sputū sanguis timorosū, imo illđ qđ nō retineť, aut qđ ē cū febre. ⁊ multotiēs qdē ē sputum sanguis cā sanitatis apatis in epe, aut splene.

a A. cum vna
b A. violentam
c A. iteriori ipsius, aut cā ↄiuncta, ⁊ est aut in venis, aut alijs, ⁊ illa q̃ est in venis, aut est incisio, aut scissio aut aptio ⁊ dilatatio
d A. coarctata
e —— A.
f A. ⁊ hoc aut ꝓpter multitudinē cibi ⁊ dimissionem
g A. scindētem eas
h A. aut ꝑꝑ ꝑparationē instroꝝ ↄtinentiū mām
i A. scissione
k A. scindentis
l A. ad ꝓpingorem
m A. euacuanť

ℂ De signis. Cap. V.

PRopinquus sputo ē cū tussi pua: ⁊ lōgiquꝰ ē cū tussi plīma. Et q̃zto plus lōginquꝰ ē, expuiť cū tussi vehementiore. Et qñ dormit sup latꝰ in q̃ ē egritudo, addiť excreatio eiꝰ qđ expuiť. Et oꝫ vt ↄsidereť in ꝑmis ne sit illud qđ expuiť, sanguis ex naribꝰ. Et cognitio illiꝰ est cum ↄsuetudie fluxꝰ sanguis nariū, ⁊ eiꝰ euētu, ⁊ cū alleuiatōe accn̄te capiti post g̃uitatē. Et signa fluxꝰ sanguis nariū, sunt sic rubedo faciei, ⁊ oculi, ⁊ splēdor corā ocul': ⁊ vt nō sit[n] [spuma,]⁊ sit subito. Signa sanguis excreati ex subā carnis pulmōis ex vulne/re, aut vlcere, sť vt sit spumosus, ⁊ sit abscissus, cū q̊ nō sit dolor, ⁊ est minoris q̃ztitatis q̃ꝫ venal', ⁊ maioris malitie, ⁊ deterioris finis. Et qñqꝫ expellūt spu/mosuz pl'etici, ⁊ ꝑipneumonici quz i pulmōibꝰ eoꝝ est calitas ignea ferues. Et qñqꝫ est spumosus ex cāna pl'monis. Sꝫ ē veniēs cū rascatiōe, ⁊ tussi pauca: ⁊ ē illđ qđ egrediť paꝝ ēt. ⁊ est ibi sensus qdā cū dolore. Et ille q expuiť ex venis eiꝰ, nō est spumosus, ⁊ est[o] [rarior]⁊ vehemētioris spissitudis, q̃ꝫ ille q est i pulmōe, ⁊ silior sanguini, q̃zuis nō sit igrossitudie eiꝰ q ē ex pectore. Et signa excreati ex pectore, sť nigredo coloris eiꝰ, ⁊ grossitudo ipsiꝰ, ⁊ coa/gl'atio eiꝰ ꝑꝑ lōgitudinē spatij cū spumositate q̃dā, ⁊ spuma, cū dolore i pectore sign̄te locū egritudis, ⁊ additio eiꝰ i somno est certū signū eiꝰ. Et cā illiꝰ doloris ē neruositas mēbroꝝ pectoꝝ: ⁊ ē eiꝰ sputū paulatī, nō exuberās: ⁊ ē sputū eiꝰ cū tussi vehemē/ti donec expuať. Et signū fci ex icisiōe venaꝝ, est exuberātia sanguis. Et signū corrosiōis est ante/cessio cāꝝ corrosionis, ex acceptione reꝝ acutaꝝ, ⁊ descēsu catarri acuti, ⁊ vt sit febris, ⁊ sputuz saniei, aut corticis, aut ptis pulmonis: ⁊ est sputuz sil'e aq̃ carnis. ⁊ icipit sputū sanguis paulatim, deide qñqꝫ fluit sbito, ⁊ expuiť res[p] [mala]⁊ color eiꝰ ē malꝰ. Et signū eiꝰ qđ ē ex aptiōe orificioꝝ venaꝝ[q] [est] ex repletiōe[r] [⁊]vt nō sit oino dolor, ⁊ iueniť req/es. ⁊ suauitas, ⁊ egrediť i ꝑmis minus q̃ꝫ illud qđ egrediť ꝑꝑ icisionē, ⁊ scissionē in ꝑncꝰ rei: ⁊ est plus eo, qđ egrediť a corrosione in plibus horis. Et si/gna resudationis ab apate, sunt puitas eiꝰ, ⁊[s] [ꝓ/prie sig̃]peripneumonie, ⁊ reliquorum.

n A. spumosus
o A. calidior
p A. plurima
q —— A.
r A. est
s A. presentia signorum

De cura. Cap. VI.

IN exposito sputo sāguis oi hora, oꝫ vt attēdať[t] [sol'o]repletiōis eiꝰ. Et q̊tiēscūqꝫ sentiť i eo repletio, succurrať cū phl'ia: ⁊ ꝓꝑe quz pectꝰ eiꝰ i creatione fuerit strictū, ⁊ fuerit tussis i ipso[v] [freq̄ues.] Et rectiꝰ est vt inclineť sanguis eoꝝ ad ptē iferiorē cū phl'omia saphene: ⁊ post ipam cū phl'omia basilice: ⁊ ꝑ ꝓuocatōez mēstruoꝝ mliēꝝ i hora sua, ⁊ ꝑꝫ ꝙ suffic̄, rēoueť sputū sāguis eaꝝ, sic accidit i eis ex retētiōe eoꝝ. Et oꝫ vt custodianť ab oibꝰ cāis mouētibꝰ sanguinē, sic sť cibi calefaciētes, ⁊ sic sť saltꝰ,

t A. dispositio
v A. violenta

⁊ clamor, ⁊ rixa, ⁊ coitꝰ, ⁊ anhelitꝰ altus, ⁊ locutio pl'a, ⁊ intueri res rubeas, ⁊ potus vini plurimi, ⁊ multitudo balneatiōis. Et vitent apitiua que sunt ex medicinis, sicut apiū, ⁊ aloes, ⁊ sisamū ⁊ a[ru/ta] ⁊ caseus antiquꝰ: qm̄ est nociuꝰ eis: Recens vero ꝯfert eis. Et cibi ꝯueniētes eis sunt, omne glu/tinatiuū, ⁊ oppilatiuū, et oē ꝯsolidatiuū, ⁊ oē infrā tiuum sanguis ꝓhibens feruorē eius: ⁊ ex eis ē lac decoctū ꝑꝑ illud, qđ in ipso est de glutinatiōe: ⁊ lac vaccinū de quo butyꝝ est ex̄ctū, ꝑꝑ illud qđ in ipso est de stipticitate, ⁊ butyꝝ, ⁊ caseus recēs ꝑter sali/tū, ⁊ fructꝰ stiptici, ⁊ q̄daʒ spēs prunoꝝ paruoꝝ, in qbꝰ est stipticitas, ⁊ oleū omphacinū recētꝭ exp̄ssio nis. b[⁊ q̄nq3 ꝯfert in eo impinguatio] ciboꝝ eoꝝ, ⁊ aq̄ aluminose vehemēter ꝯferūt eis. In eo vō qđ fcm̄ est ab ipso corꝑe pulmonis, oʒ vt patiēti in po/tu denť medicine incarnatiue, ⁊ sicce, sic̄ lutū, ⁊ he/matites cū aq̄ arnoglosse, ⁊ acetū mistū cū aq̄. Cura vō eiꝰ c[a regimine] cibi eiꝰ est, vt succurrať ad phl'omandū basilicā ꝑtis, in q̄ existimať eē sol'o singularis subtilē faciēdo phl'omiā, ⁊ accipiať sāguis in d[expulsionibꝰ] iter q̄s sint tres hore, q̄si ipse sit cū ꝯseruatiōe vtutꝭ. Phl'omia.n. attrahit sanguinez ad e[vacuū] ⁊ ꝓhibet ēt aduētuʒ apatꝭ in vulnere. Et fricenť eoꝝ extremitates, ⁊ ligenť, incipiendo a supiorib' ad iferiora, ⁊ iterdicanť eis res p̄dicte, ⁊ tēperenť eoꝝ aeres. Et sint eoꝝ f[somni] sup la/tus ⁊ ꝭm formā g[q̄ est sicut p̄patio] vt nō cadāt ali que ꝑtes pectoris sup al's: Et q̄nq3 est eis ꝯueniens vt in potu sumāt acetū mistū cū aq̄. Ipm.n. ꝓhibet sanguis cursuʒ, ⁊ mūdificat ꝑtes pectoris, ⁊ pulmonis ex sanguie si retinenť in ipo: q̄re nō ꝯgelať, ⁊ sumāt in potu medicinas f̄ras glutinatiuas. Nā glutinatio ħ ē meliꝰ q̊ occupari oʒ. Et qn̄ repiť cū glutinatiōe mūdificatio, ē vltimū eiꝰ qđ q̄riť. Et psiliuʒ est iuuatiuū cū inf̄ratōe sua: ⁊ vbi est sitꝭ est vehemētis iuuamēti. Et q̄nq3 est nec̄riū vt cū eo misceanť narcotica ꝑꝑ duas res, q̄ꝝ vna est sedatio sanguis, h[⁊ ēt subtiliatio] eiꝰ: ⁊ ꝭa est dormitio, ⁊ remotio motꝰ, ⁊ ego dicā medicias cōes spēbꝰ sputi sanguinis in fine huiꝰ capl'i. Quʒ ergo accidit sputū san/guis ex catarro, ⁊ nō ē catarrꝰ acutꝰ, pūgitiuꝰ, val/de cholicꝰ, phl'omeť hō stati, ⁊ assidueť ligatio ex/trēitatū eiꝰ, descēdēdo a supioribꝰ ad iferiora, ⁊ fricenť cū oleo de oliuis calido: aut cū vnguēto cal'o, sic̄ est oleū cucumerꝭ asinini, ⁊ silia ei: Et nō inūgať caput oino: Et sint cibi eoꝝ triticū cū aliq̊ pōticoꝝ ꝭʒ semitā sorbitiōis: sintq3 pōtica ista ex fructibꝰ, ⁊ q̄ eis similanť, ⁊ apud debilitatē cibenť pane ifuso in aceto misto cū aq̄ f̄ra. ⁊ admistreť in eis clistere acutū ad attrahēdū māʒ a ꝑtibꝰ capitꝭ i†[ ] qum nō fuerit phl'omia k†[ ] ꝑꝑ ꝓhibitōeʒ. Et oʒ vt studiū impēdať in l[infrando] caput q̄ʒtū pol'e est: ⁊ nō impēdať plimū studiū in humectādo ipm. Et ex eis q̄ ꝯferūt ei, est tribuere ipsi in potu trociscos đ karabe. Qūq3 nō valēt ea, q̄ diximꝰ, nō est excusatio cure catarri, ⁊ retētiōis eiꝰ cū eis, q̄ sť sic̄ abrasio capitꝭ, ⁊ admistratio empl'i facti ex ster/core colūbio, qđ more empl'i supponať, ⁊ rēoneať ꝭm necessitatē. Et. G. qdē dixit ꝙ mulieri sputum sanguis aduenit ex catarro, quā clisterizauit cliste/ri acuto: ⁊ ꝓꝑe q2 nō erat pol'e phl'omare eā, q2 iam remāserat.iiij.diebꝰ, ⁊ fuerat debilitata, ⁊ cibauit eā m[pultibꝰ] ⁊ fructibꝰ in qbus ēt erat stipticitas: qm̄ spatiū eiꝰ cū cibo lōgiquū erat: ⁊ curauit caput eiꝰ cū medicamie colūbini stercorꝭ, ⁊ p̄cepit eā igredi balneū ꝑꝑ medicamē, ⁊ n̄ inūxit caput eiꝰ, vt nō hūectareť, ⁊ dedit ei in potu tyriacā recētē, vt faceret eam dormire. Nā hec tyriaca fortꝭ opiꝭ ē vt dor/mire faciat, ⁊ ꝓhibet cōmotionē tussis, ⁊ sedat cursum materiei cū igrossatiōe. In die vō ꝭo huiꝰ me/dicamis, nō ꝑuenit ad mouendū eā. Immo dimisit eā qetam, tranqllā, cū tn̄ nec̄aria foret ei mūdifica/tio pulmōis. Et pl'm q̊ eam rexit, fuit ꝙ fricauit ex/tremitates eiꝰ, ⁊ dedit ei in potu q̄ʒtitatē fabe đ tyriaca recēte, minꝰ q̄ʒ n[herbi] ⁊ fuit intētio eius, vt g̃datim duceret eā ad mel, vt mūdificareť cū eo pulmo: đinde dimisit eā qetā, deinde fricuit extremita/tes eiꝰ, ⁊ dedit ei, post illđ aquā ordei cū pauco pane, vt viuificareť vtus: ⁊ in die.iiij. dedit ei tyriacā antiquā, cū melle plimo, vt mūdificaret pulmonez eiꝰ vehem̄ter. Et cibauit eā i reliqs diebꝰ ꝭʒ ꝙ oportuit, ⁊ rexit eā regimie ꝯualescētiū: ⁊ cū ħ iā posue/rat sup caput eiꝰ hora post horā ex ceratario gūme rute siluestrꝭ, ⁊ ibibuit ei balneū. Et ħ regimē ē bo/nū. Et oʒ vt sit tyriaca iter duos mēses, vsq3 ad.iiij. Ipsa nāq3 dormire fac̄, ⁊ retinet catarꝝ, ⁊ nō appro/ximenť capiti istoꝝ olea. Et nec̄aria ē abrasio capi/tis ad admistrādū ista rubificātia: o[⁊ si n̄ alijs, saltē] mulieribꝰ. Et nec̄aria est ventrꝭ sol'o cū eis, q̄ sť sic̄ pill'e cochie, si ē illic ml'titudo: ⁊ p[post illđ phl'omia:] deīde adhibeanť medicie rubificātes. Et i eo qđ est ex scissura vene, aut icisiōe eiꝰ, ⁊ est cā eius repletio, oʒ vt nō cibeť eger q̄ʒtū pol'e est: imo ieiunet tribꝰ diebꝰ, i quo sufficiat oi die cibꝰ paucꝰ ex aliq̊ viscoso. Et qn̄ nō apparet casus vtutꝭ, tūc expellat a cibatiōe, q̄ʒtū plus pol'e ē vsq3 ad q̄rtā. Et si timeť casus vtutꝭ timore nec̄ario, cibeť eo a quo g̃nať humor eq̄lis, aut decliuis ad frigus, ⁊ in quo sit glutinatio, aut iuiscatio, ⁊ tenacitas, ⁊ stipticitas, ⁊ ꝓꝑe igrossatio sanguis, sicut q[alketisati] cū extremitatibꝰ, ⁊ sic̄ capita, ⁊ sicut oua sorbilia, ⁊ sic̄ tri r[ꝓꝑe qđ decoqtur cū lētibꝰ,] ⁊ sic̄ lētes, ⁊ iuiube, ⁊ q̄ʒtū pol'e est s†[ ] vt non comedat illđ qđ forte faciat, ⁊ sit ꝯtētus aq̄ ordei ⁊ ꝓꝑe decocta cū lentibꝰ aut iuiubis, aut cydonijs, ⁊ pane īfuso in aqua f̄ra t[cū] aliq̊ acetoso, siue sit u[sulcitū] siue nō sit x[sulcitū] ⁊ totū sit īf̄ratū actu. Et lac vaccinū de q̊ butyruʒ est ex̄ctū, qn̄ ꝓlōgať egritudo, ē iuuatiuū ꝑꝑ stipticitatē, ⁊ f̄ritatē suā. ⁊ lac y[ꝯsuetū] ꝑꝑ glutinatiōnē suā, ⁊ suā iuiscationē. Si āt nō z[sufficit ⁊ addiť i sanguie fiat phl'omia.] Et pisces &[aradrati] sūt vehementꝭ iuuamēti eis. Et opʒ vt sint cibi istoꝝ ⁊ eoꝝ q ꝰ[p̄cesserūt eos] f̄ri actu. Et caseus recēs nō salitꝰ valde iuuat eos. Et qn̄ cibanť isti, ⁊ sil's eis carne, eligāť ex carnibꝰ ille, q̄ sť pauci sāguis, sicce, leues, sic̄ sunt carnes colūbaꝝ agrestiū, ⁊ turtuꝝ, ⁊ p̄dicū decocte i stipticis, ⁊ pōticis. Et ex rebꝰ expꝭ in abscidēdo iterationē sputi sanguis, ē masticatio portulace, ⁊ deglutitio aq̄ eiꝰ: q̄nq3.n. stati retineť. Et ex fructibꝰ cydonia, ⁊ poma, q̄ ambo sť stiptica, ꝝ†[ ] ⁊ iniube hūide, ⁊ g̃na myrti, ⁊ xiloca/racte de sceni, ⁊ que hoc cursu ꝓcedunt. Et q̄nq3 sit eis, q̊ vtiť i ꝭa mensa aliqd ex luto sigillato, armēo cū gūmi arabico, ⁊ pauca cāfora. Qūq3 reticeť san/guis, ⁊ ꝑueniť ad q̄rtū diē, oʒ vt nutriať, ⁊ ꝯforteť, ⁊ icipiať ab eis q̄ sūt sic̄ panꝭ ifusus in aq̄ a[deide alkereis] et extremitates, et cerebella. Et si fuerit fissura et icisio, cā acuitatꝭ sanguis, fiat illđ qđ opʒ de decliatiōe sanguis ad iferiora, et ad diuersitatē ꝑtꝭ, b[Eūeť ergo] chol'a: deide fiat if̄ratio cū fortitu/dine, et fiat humectatio, et admistrenť stiptica ēt, et glutinatiua, et aq̄ ordei, et cācri, et cucurbita, et medicamē ādromachi, et medicamē. G. In fcđ āt ex aptiōe venaꝝ medicie q̄s oʒ admistrare, sint stipti/ce, pōtice ꝯglutinatiue sicut sunt medicie q̄ necessa/

Marginal notes:

a A. vinum
b A. qn̄ cadit in impinguatione
c A. preter regimen
d A. iterpolationibus
e A. contrarium
f A. sitꝰ iacendo
g A. preparationis
h A. ⁊ igrossatio Alia litera subtilis
i † A. proprie
k † A. possibilis
l A. Alia litera regendo
m A. harire
n A. prima vice
o A. etiam
p A. illud post phlebotomiam
q A. alherisa
r A. Alia litera ⁊ ꝓꝑie qđ decoquit cum melle
s † A. faciat
t A. ⁊ in
u A. ferculum
x A. ferculum
y A. bulitum
z A. Si aūt non bulitur addit in sāguine ⁊ noceť ꝑ illud
& A. alradradi
ꝰ A. sūt pꝰ istos
ꝝ † A. ⁊ pontica
a A. ⁊ alberaya
b A. ⁊ euacuet

rie sunt in eis, que preterierunt, ⁊ sunt glutinatiue, icarnatiue cũ stipticitate: ⁊ iste sunt sicut balaustie, ⁊ capita ğnatoꝝ, ⁊ sumac, ⁊ succus teratit, ⁊ succ⁹ ramoꝝ vitĳ, ⁊ glãdes, ⁊ folia rubi, ⁊ karabe, ⁊ aca/tia, ⁊ litiũ, ⁊ succ⁹ a†[ ]vḡge pastoꝛ], ⁊ su/chaba, ⁊ succ⁹ agreste, ⁊ emfistides: Et qñq3 cõfoꝛ/tant̃ ista. ⁊ q̃ ex eis fit, cũ alumine ⁊ gallis, ⁊ aloe, ⁊ absinthio, ⁊ fiũt ex eis medicine cõposite, ⁊ troc.p̄/parati ad hoc.ca.iã cõpositi ex medicis p̄dictis: et qñq3 decoquunt̃ iste medicine in aqs puris: aut in qbusdã succis, ⁊ bibit̃ d̃coctio eoꝝ. Et qñq3 fiũt ex eis empl'a: ⁊ qñq3 admiscent̃ eis, ⁊ aggregant̃, medicine b[cordis]p̄dicte ⁊ medicine pectoꝛ] p̄dicte, sicut apiũ, ⁊ ameos, ⁊ anisum. ⁊ spica, ⁊ ramacha. Et qñq3 miscent̃ cũ eis narcotica, q̃ sunt sicut coꝛti/ces radicis mãdragoꝛe, ⁊ hyusqami, ⁊ papaueris. Et qñq3 p̄miscent̃ eis glutinatiua, sicut gũmi, ⁊ coꝛtices turis, ⁊ stella semi⁹, ⁊ spodiũ, ⁊ semẽ arnoglos/se, ⁊ mucilago psilĳ, ⁊ semẽ ei⁹, ⁊ succ⁹ poꝛtulace, ⁊ mucilago ğnoꝝ cydonioꝝ. S3 qum est resudatio ex ap̄ate, tũc cura eius est phl'omia, ⁊ eũatio: deide maturatio, ⁊ nõ curet̃ cũ stipticis: Illud.n.attrahit nocumẽtũ magnũ: imo o3 vt curet̃ cura p̄ipneumo nie. Fcm̃ aũt ex coꝛrosiõe, est praue cure: ⁊ difficil': ⁊ est q̃si sic illud de q̃ despat̃. Non.n.sanat̃: aut non ɔsolidat̃ nisi cũ remotiõe malitie ɔpl'onis: ⁊ istd̃ nõ fit nisi in spatio, i cui⁹ sili, aut indurat̃ vlc⁹, aut pu/trefit. Ueꝝ qñq3 ɔfert, vt nõ p̄mittat̃ coꝛrosio ɔfirmari, expellẽdo humoꝛẽ acutũ: ⁊ qñq3 sol'one edu/cunt̃ chol'a: ⁊ grossum simul, cũ eo qd̃ est sic pill'e d̃ agarico. Et si idigueris itẽtione ɔfoꝛtatõis, ɔfoꝛta. Et igenia vt sedes cõmotionẽ tussis cũ medicamie de seminib⁹. Spatur.n.ex eo q̃ aliqd̃ ɔfoꝛtat iuua/mentũ. ⁊ ad sũmũ cura eoꝝ est mũdificatio c[⁊ eũa tio]cũ phl'omia ⁊ alĳs: Et cibi boni chimi. Et ex eis qdem que sanant coꝛrosionem, sunt tus, ⁊ myr/rha, ⁊ sanguis dꝛacõis, d†[ ]⁊ semẽ poꝛ/tulace, ⁊ radix malue, ⁊ troc.stelle i qb⁹ addit̃ opĳ medietas p̄tis. Et medicine cõposite, q̃s dixit Paulus, ⁊ nos dicem⁹ in antidotario. Et eoꝝ medicine ad hoc iuuatiue sũt ille in qb⁹ ponunt̃ e[scedẽigi,] ⁊ sanguis dꝛacõis, ⁊ karabe, ⁊ sandaraca, ⁊ lutũ si/gillatũ, ⁊ ad vltimũ, oẽ exiccatiuũ mũdificatiuũ iui scatiuũ ɔsolidatiuũ. Fcm̃ ãt a pectoꝛe curat̃ cũ em p'is, ⁊ medicis, in qb⁹ est sub'a subtil', que admiste sunt eis, ⁊ sunt ille q̃s dixim⁹, vt p̄ueniant ad pect⁹. f[Albedarũgi võ in seip̄o]ɔiungit iter duas res, g†[ ]qum existimat̃ q̃ cã sputi sanguis sit h[ru/ptura. Et]medicine p̄dicte oẽs sunt ɔuenientes ad hoc. Et qu3 existimat̃ q̃ cã sit frigus faciẽs eueni/re sputũ sanguis f̃m modũ p̄dictũ, tũc cura ei⁹ est sic dixit. G. Illud.n.accidit cuidã adolescẽti. ⁊ cura uit eũ. Phl'moauit nãq3 eũ i die p̄io, ⁊ secũdauit, ⁊ fricuit extremitates ei⁹, ⁊ ligauit stringẽdo eas f̃m q̃ o3 in oi i[retẽtõe sputi]sanguis, ⁊ cibauit eũ soꝛbitionib⁹: ⁊ posuit sup̄ pect⁹ suũ ceratariũ de gũma rute, k†[ ]⁊ remouit ip̄m ab eo hoꝛa noctĳ, vt nõ adderet calefactionẽ ei⁹ f̃m q̃titatẽ q̃sitã, ⁊ cibauit eũ cũ soꝛbitionib⁹, ⁊ dedit ei in potu medica/men de semib⁹. Et postq̃3 dies tertia affuit, vsus ẽ sup̄ pect⁹ ei⁹, illo ceratario trib⁹ hoꝛis. Deide remouit ip̄m, ⁊ cibauit ip̄m aq̃ oꝛdei l[tafeata]cũ carne anatĳ. Postq̃3 igit̃ tempata est ɔpl'o pulmonis ei⁹. ⁊ sublatus est timoꝛ aduẽtus ap̄atĳ, mundificauit pulmonẽ ei⁹ cu3 tyriaca antiq̃ ɔpleta. Et q̃dauit eũ ad bibẽdũ lac asininũ, ⁊ ad reliquũ regimen sputi sanguis. Et dixit. G. q̃ m[ois q̃ ex istis ɔseqt̃, sputũ sã guis in die p̄mo sanat̃: s3 alioꝝ diuersificant̃]dispõ

a †A.rosarum ⁊ succus
b A sputi
c A.cum euacuatione
d †A.⁊ plãtago Alia litera sanguis edi
e A.hematites
f A.Et aq̃ albedarũgi i ip̄amet
g †A.Et
h A.calitas tũc
i A.q̃ñe cursus
k †A.siluestris
l A.⁊ assidabagi
m A.qlib3 istoꝝ qb⁹ succurrebat in die p̄mo sanabat̃, ⁊ alioꝝ diuersificabantur

nes. Et nos iã testificati sum⁹ de istis quos iuuit h̃ via, ⁊ filis ei. Et qñ existimat̃ q̃ cã ẽ humiditas ⁊ mollificatio, administra illd̃ in quo sit exiccatio, ⁊ ca/lefactio, ⁊ stipticitas, sic est radix sq̃nãti, ⁊ mastix, ⁊ cyminũ toꝛrefcm̃, ⁊ calamentum montanũ, ⁊ calcadis, ⁊ castoꝛeũ, ⁊ crocus, ⁊ n[albꝛengi.] Et qñq3 admiscent̃ eis stiptica eq̃lia, sicut castanee. Et qñ fi unt ex istis ɔposite, q̃ dicent̃ in antidotario. Et qñ existimatur, q̃ cã sit siccitas, ⁊ illud o[est in p̄nc°] administra humectãtes notas, q̃ sunt ex lactibus, ⁊ oleis, ⁊ succis post regimẽ cõe de declinatiõe materie ad ɔ̃rietatẽ p̄tis. Ueꝝ ea q̃ p̄tinẽt huic loco, ex phl'omia, ⁊ alĳs, minoꝛa sunt ⁊ debilioꝛa eis q̃ p̄ti/nẽt alĳs. Et qñ p[est casus]sup̄ epar, tũc cura ei⁹ ẽ cũ isto suffuf. ℞.reubarbari.x.lacce.v.luti armeni. v.sitq3 dof ei⁹ ɔtriti.3.j.⁊.5. Ex medicis võ cõib⁹ ille, q̃ singulares st̃, scripte sũt in lib.ĳ.in ar̃ol'.notĳ. ⁊ illa q̃ ex eis p̄tinet huic loco ẽ hematites. Nã cũ terit̃ vehementer sic puluis, ⁊ bibit̃ ex eo aur̃.j.in q/busdã stipticis, aut succis, iuuat nobili iuuamine. Et qñ masticat̃ poꝛtulaca, ⁊ deglutit̃ aq̃ ei⁹, tc̃ qñ3 retinet̃ stati. Et aq̃ citroli, ⁊ succ⁹ ei⁹: ⁊ p̄p̄e cũ qbusdã glutinatiuis, stipticis valde, cũ paulati3 trahĳ/cit̃. Et coꝛnu cerui adusti qñ p̄miscet̃ medicinis, est p'imi iuuamẽti. Et sil'r aq̃ mẽte, Et ẽt q[succ⁹]algarab põdere. r[ĳ.]3. Et ẽt s[illd̃ qd̃ ẽ supius in coꝛiãdro]cũ aq̃ fra põder̃.iĳ.3.mane, ⁊ sero. Et ẽt coꝛallus qm̃ est p'imi iuuamẽti, ⁊ lutũ semiũ. Et existia/uerunt qdã, q̃ noiat̃ grece stella terre: ⁊ noiat̃ noi/b⁹ p'lib⁹: ⁊ vr̃ q̃ sit t[non altalk]⁊ ẽt sumat̃ sãguis hedi, añq̃3 ɔgelet̃ ⁊ sumat̃ ex eo in potu medietas. 3.trib⁹ dieb⁹. Et ẽt de q̃nis myrti, ⁊ semie arnoglosse põdus.ĳ.3.in aq̃ plãtaginis: aut succo rose qm̃ ẽ vltimũ, Et cydonia ẽt iuuãt, ⁊ p̄p̄e assata: Et ẽt coagulũ lepoꝛis cũ aq̃ rof. Aut alid̃ ex coagul' cũ d̃co/ctiõe põtica. Aut cũ aq̃ albedarũgi, ⁊ p̄p̄e in eo qd̃ est ex pectoꝛ ⁊ lutũ sigillatũ, ⁊ loco eius lutũ samiũ cũ aliquãto aceto: ⁊ ẽt succutũ, ⁊ ẽ sempuiua. Et dixit vir i qbusdã q̃ aggregauit, q̃ ẽ spẽs u[calamenti]nascẽs iter lapides, q̃ terit̃, ⁊ comedit̃ cũ sale: ⁊ x[noiatur nimusil albura]siluestre: ⁊ in hoc est cõsideratio: ⁊ huiusmodi medicina sumit̃ in potu cu3 equali mẽsura amili, Et iteꝝ ex illis, que iuuãt ip̄3, est vt det̃ i potu ex alumine iameni, y†[ ]⁊ p̄p̄rie in vitellis ouoꝝ tepefactis, nõ coa/gulatis oino, Et ẽt glutẽ piscium ɔfert qñ bibit̃ ex eo. Et qñ prauioꝛ fit res, tunc qñq3 dat̃ in potu põdus q̃rte.3.j.de semine hyusgami, cũ aq̃ mellis. Et o3 vt dent̃ in potu medicine ɔstringẽtes sputũ sanguinis, cũ vino põtico, vt penetrent, nisi sit fe. Tũc enim sumant̃ in potu cũ succo alio. Et ad antiquã, ⁊ veterẽ, semis poꝛri nabatie ⁊ q̃noꝝ myrti p̄tes sumant̃ equales, ⁊ potet̃ ex eis vsq3 ad.ĳ.3. cum aq̃ vḡge pastoꝛis: Aut sumat̃ succi poꝛri de sceni.3.j.⁊ aceti media.3.potet̃ in mane. Et det̃ i potu adustũ spongie cũ aliquãto vini z[de passis]Et. G. qdẽ curauit sputũ sanguis cũ tyriaca, ⁊ mithridato, ⁊ medicinis boni odoꝛis: qm̃ ipse ɔfoꝛtant nãm ad hoc vt sit auara sanguis, ⁊ ɔsolidat vl'nera. Et sil'r troc stelle, ⁊ medicamẽ andromachi. Et centaurea ag/gregat ad retentionẽ sputi sanguis, ⁊ mũdificatio/nẽ: q̃re in potu sumãt ex ea febꝛicitãtes cũ aq̃: ⁊ alĳ cum vino. Et sclaui qdem curãt cũ decoctiõe radi/cis cẽtauree maioꝛis. ⁊ ex potib⁹ est ille q. ℞.succi arnoglosse pondus.3.ĳ.succi buglosse pondus.3.j. succi poꝛtulace ⁊ succi ramoꝝ recentis rose.3.j.te/rantur sine roꝛatione aque sup̄ eos, ⁊ colent̃ ⁊ non decoquãtur: imo dissoluat̃ in eis aliqd de luto ar/

n A. Alia litera in vltia ⁊ p̄fecta curatione Alia litera ad efficatione3 operationem
o A. f̃m minus
p A.cã est ɔtusio
q A.fructus
r A.j.
s A.flos coꝛiãdri
t A. aliud a talk
u A. Alia litera alferfengi
x A. in regiõe almussuli noiatur alferfengi Alia litera noiat̃ in regiõe musal vl' almussul aliebꝛucha alberi
y †A.qm̃ est vltimum
z —— A.

meno, ꝛ potet. Aut sumatur succus ramoꝝ rose ꝛ dissoluant in eo succ⁹ hypoqstidos, ꝛ [a][endiuia] ꝛ cornu ceruinū adustuȝ, ꝛ potet. Et ex trocisis troc. hmōi. ℞. acatie, balaustie, rosaꝝ rubeaꝝ, succi barbe hircine, corticū glādiū corticuȝ turis ptes eq̄les: ꝛ iteꝝ [b][arsenicū] corticū radicis mādragore, luti de albohera tus, acatia, semē portulace, semē albedarūgi, balaustie, cāfora, sumant, ꝛ fiāt ex eis troc. Et sit potō eoꝝ pōdus. ʒ. ij. cū media. ℥. aque, aut vini pōtici: aut aque albedarūgi. Et ēt semē papaueris, lutuȝ sigillatū, ꝛ emfistides, tus, cāfora dent in potu cū aq̄ albedarungi. ꝛ iteꝝ trociscus, quē dixit eben serapion: ꝛ ē ille q factus est cū gūma amigdali. Et ex oleis admistraris sup pectus: in estate qdē, est oleū de cydonijs: ꝛ in hyeme est oleum nardinū. Trocisc⁹ bon⁹. ℞. luti de albohera ꝛ coralli, ꝛ stelle semi⁹, rose sicce oium aā. ptes. ij. karabe, ꝛ gummi, ꝛ amili omniū aā. ptē. j. terant ꝛ fiant inde troc. ꝛ potō ei⁹ sit. iiij. auꝛ, febricitantib⁹ in succo stiptico, ꝛ nō febricitātibus in vino, ꝛ ꝓpe stiptico. ꝛ ex empl'is cōibus est farina ordei, ꝛ farina [c][herbi] ꝛ acatia cū albumine oui. Qūqꝫ sāguis retinet, tūc pueni ad ꝯsolidandū vuln⁹, ꝛ ad ꝓhibendū aꝑa, et ꝯsolidatio vulneris est cū eo qd̄ sciuisti ex glutinatiuis, stipticis. Et ꝓhibitio aꝑatis est cū ꝓhibitione cibi, ꝛ attractione materieꝝ ad extrema, ꝛ infrigidatione pectoris. Et oȝ vt sorbeat acetū mistū multotiēs: Et oȝ vt se custodiat post retētionē, ꝛ [d][ꝑuentioneȝ ēt super res ꝑdictas.] Aqua aūt quā potat, oȝ vt sit aqua pluuialis: aut aqua in q̄ ponunt lutū armenum, ꝛ rose, ꝛ aq̄ ferri, ꝛ in qua extinguit ferrū est iuuātiua ꝑꝑ suā stipticitatē. Et qn̄ timet ꝯgelatio sanguinis i pulmone, oȝ vt in potu det in ꝑncipio acetum mistū cum aq̄, nisi tussis adsit: tunc. n. oȝ vt caueat acetū. Et qn̄qꝫ sanat sanguinē ꝯgelatū, medietas. ʒ. j. diacurcume cū aliquātulo de aqua porri, ꝛ cochliario oxymell'. Et ex cōpositis ad hoc, est illd̄ qd̄. ℞. fenugreci decocti. ʒ. ij. aristol'. ʒ. j. myrrhe. ʒ. iij. olei de lilio. ʒ. j. pipis. ʒ. j. hyusqami. ʒ. j. rosaꝝ. ʒ. ij. fiant ex eis troc. ꝛ exiccent in vmbra: ꝛ sumant i potu cū aqua feniculi, ꝛ apij, Et etiam coaguluȝ leporis, ꝛ aqua cineris ligni fici, cū hasce: aut origanū cū melle: Aut soluat venter cū eo, qd̄ euacuat. ꝛ medicinas qdē singulares diximus in libro ꝑo, ꝛ cōpositas dicemus in antidotario. Et tu lege sermonē nr̄m, de resolutione sanguinis ꝯgelati, in lib. iiij.

¶ Tractatus. iiij. de principijs speculatiuis scientie aꝑatum membrorum ꝑtium pectoris, ꝛ exituraruȝ eorum, preterquam cordis.

¶ Sermo vniuersalis de doloribus partium pectoris, ꝛ lateris.

¶ De pleuresi. Cap. j.

Quandoqꝫ accidūt i velaminibus, ꝛ tunicis, ꝛ lacert', q sunt in pectore, ꝛ costis, ꝛ ꝑtib⁹ eoꝝ, aꝑata ledētia, valde dolorosa, q̄ noiant sosati, ꝛ birsen, ꝛ pleureꝭ. ꝛ qn̄qꝫ fiūt ēt dolores i istis mēbris nō ex aꝑate, sȝ ex vētositate: q̄re errāt qdā, ꝛ existimāt ꝙ fit ex hac egritudie: veꝝ n̄ ē [e] † [ ] pleureꝭ [f][nisi] aꝑa cal'm i ꝑtib⁹ pector': aut in lacert' intrinsecis: ꝛ in velamie coopiēte pect⁹: aut in velamine distinguēte, ꝛ ē illd̄ qd̄ est puꝝ: aut in lacerto apparēte extrīseco aut ve lamie extrinseco cū cōitate cutis: aut absqꝫ cōitate: Et maius istis, ꝛ terribili⁹ ē illud, qd̄ est in ipo velamine distinguēte, ꝛ est praui⁹ eis. Et mā qdē hui⁹ aꝑatis ꝑm pl'm est cholera: aut sanguis choleric⁹: qm̄ in mēbris tunicoꝭ, nō penetrat nisi subtil' chol'icus: deinde sanguis purus: ꝛ ꝑꝑ hoc sūt ꝑoxismi vehemētie febriuȝ ei⁹ tertiani ꝑm pl'm: ꝛ ꝑꝑ hoc raro accidit ei, q eructuat ꝑȝ pl'm acetose, qm̄ ē phl'atice ꝯpl'onis. Et cū hoc qn̄qꝫ fit sepe ex sanguie adusto. Et qn̄qꝫ fit ex phl'ate putrido. Et qn̄qꝫ fit: sȝ raro ex melia putrefcā, inflāmata. Et nos iam ondim⁹ in libris vl'ib⁹: ꝙ nō est ex ꝯditiōe aꝑatis calidi, vt nō sit ex phl'ate, ꝛ ex melia: immo qn̄qꝫ fit ex phl'ate ꝛ melia: ꝑȝ modū tn̄, vt n̄ sit acutū, nisi qn̄ ē ex chol'a, aut sanguie. Nā si est ex alijs ab his duob⁹, ē chronicum: ꝛ hec est res q̄ꝫ plures hoium nō cōprehēderunt. Et ꝑꝑea ꝙ oē aꝑa: aut resoluit: aut indurat: aut collectionē facit, ꝛ tūc sil'r est dispō pleureꝭ. Verū induratio in pleuresi ē ex eis q̄ minorant. Ipȝ. n. aut resoluit, aut collectionē fac in ꝯnatiōe dispōnū.

Et pleureꝭ qdem qum resoluit, recipit pulmo ꝑm pl'm illd̄, qd̄ resoluit ex ea, ꝛ [g][exiccat] ipȝ, ꝛ extra educit illud. Et qn̄qꝫ resoluit ad ꝑtē alterā. Et qn̄ colligit sanies, idiget necessario maturatiōe, vt rūpat. Et qn̄qꝫ [h][recipit] pl'mo saniē. Et qn̄qꝫ recipit eā vena ꝯcaua, ꝛ egredit ad vrinā. Et qn̄qꝫ effūdit ad meatū fecis, ꝛ eūat cū sol'one vētris: ꝛ multotiēs cadit ad loca vacua, ꝛ carnes glādosas, ꝛ facit euenire aꝑata in eis, q̄ sunt sicut duo iguina, ꝛ [i][almagabeni] ꝛ post ambas aures. Et multotiēs expellit mā ad cerebꝝ, ꝛ mēbra alia, sic dicemus, ꝛ accidit timor, ꝛ iterficit. Et qn̄qꝫ ꝑfocat mā [k][pulmonē] ml'titudine sua, in ꝑfocādo meatū anhelit⁹. Et qn̄qꝫ ei⁹ multitudo nō est hec ml'titudo: ꝛ nō est mā [l][sanies siue nō] siue sputū fit sil'e saniei. Sȝ v̄tutes sunt ꝓstrate, q̄re ꝺficiūt a sputo: ꝛ ꝑꝑ hoc oȝ vt ꝯfortet v̄t⁹ i hac hora, ita vt sit fort' ad faciēdā ꝯstrictionē vehemētem ad tussim [m][sputi:] h̄ nāqꝫ sputū est opatio, que cōplet duab⁹ v̄tutib⁹, q̄ꝝ vna est nālis maturatiua, ꝛ expulsiua ēt: ꝛ altera ē volūtaria expulsiua: ꝛ qn̄ nō ꝯfortant ambe, pol'e ē vt deficiāt a mūdificādo. Et scias ꝙ difficultas spuēdi nō est nisi ex v̄tute, qn̄ est debil'. Aut ex instr̄o, qn̄ instr̄m est lesuȝ motu sui ipi⁹: aut ex motu vicini sui: Aut ē ex mā qum est subtil' valde: aut valde grossa: aut viscosa. Et in hmōi qdē dispōnib⁹, qn̄qꝫ accidit i pulmone sic ebullitio, ꝑꝑ cōmistionem aeris cū mā inobediēte effusa ad pulmonē ꝛ ad cānā. Et qn̄ nō mundificat cum sputo in pleuresi vsqꝫ ad. xiiij. dies, tūc iā facit collectionē. Et qn̄ nō mūdificat vir⁹ post xl. dies, tūc iā cadit in ꝑipneumoniā, ꝛ ꝑthisim. Et qn̄qꝫ [n][erūpit virus] in. vij. Sȝ in ꝑl'ib⁹ est in. xx. ꝛ. xl. ꝛ i. lx. Et qn̄qꝫ accidit ruptura an̄ maturationē, ꝑꝑea q2 nā expellit māȝ nocētē, ꝑꝑ suā multitudinē, aut acuitatē suā: aut ꝑꝑ cal'atem ꝯpl'onis etat', ꝛ tꝑis, ꝛ regiōis, ꝛ receptionē facientiū eruptionē exhibitis an̄ horā, ex ꝑte erroris medici. Et ego dicā erūpentia, post: aut ex motu egri sup̄fluo [o][ꝛ maximo, sic casu, aut tussi:] Aut vociferatiōe: ꝛ illud est timorosum. Et qn̄qꝫ accidit, vt ꝑmutet pleureꝭ ad ꝑipneumoniā, ita vt recipiat pulmo mām aꝑatis. Deinde non est bonū sputū eius, ꝛ retinet in ipo, q̄re aꝑatur. Et qn̄qꝫ accidit, vt permutet pleureꝭ ad ꝑthisim quādoqꝫ mediāte ꝑipneumonia ꝑm modū quem dicturi sumus, ꝛ quādoqꝫ absqꝫ mediatione ꝑipneumonie, immo vt vlceret mā, aut sanies resoluta ab ea, ꝑꝑ pulmonis acuitate, ꝛ malitia sua. Et quādoqꝫ accidit vt ꝑmutet ad spasmū, ꝛ alcuzē, ita vt expellat mā ad neruos ꝯiunctos membro, in quo est aꝑa: Nam membꝝ est neruosuȝ: ꝛ hec ꝑmutatio pernitiosa est [p][deinde non sequunt] cum ea reliqua signa bona. Et quādoqꝫ succedit pleuresi,

a A. hemas
b A. Alia litera semē hyusquiami ꝛ
c A. turis
d A. administrationem reꝝ predictarum
e † A. ꝛ
f A. est
g A. expuit
h A. Alia litera expuit
i A. almagabeni
k A. Alia litera saniosa
l A. nisi digesta siue fuerit sanies Alia litera ꝛ nō est digestio, siue sanies fuerit, siue sputū sil'e saniei nisi ꝙ v̄tutes sunt ꝓstrate
m A. cuȝ qua est sputum
n A. ꝯtingit purulenta Alia litera mundificatur sanies
o A. laboriose
p A. ꝛ nō iuuant

ꝛ pipneumonie q̃ſi ſtupoꝛ in poſtremo adiutorij pa
tientis, ꝛ in domeſtico brachij ei⁹, vſq; ad extrema
digitoꝝ. Et qñq; ptrãſit ad ptem cordis. Et accidit
a†[ ]tremoꝛ cordis, quẽ ſeqtur ſincopis: ꝛ ad
lat⁹ cerebri, ẽt in diſpõne reſolõnis añ collectionez,
ꝛ in diſpõne collectiõis. Et qñq; pmutat mã ad mẽ
bra apparẽtia, ꝛ fiunt exiture. Et qñq; fit pmutatio
ei⁹ hec cũ penetratiõe ipſi⁹ in ſbas neruoꝝ, ꝛ corda/
rũ, imo oſſiũ. Et qñ ↄ̃clinat ad loca iferiora, deinde
apiunt, ꝛ fiũt fiſtule, ꝛ ẽ illõ ex cãis euaſiõis b[ꝛ nõ
ſt fiſtule maligne nocitiue.]Et ſi ↄ̃clinat ad iunctu
ras, ꝛ fiũt fiſtule, euadit ifirm⁹ ẽt. Sʒ qñʒ c[antiqt]
membꝝ, ꝛ ꝓpe qum nõ eſt illic eũatio alia cũ ſterco
re, aut vrina groſſa, pli ſedimis: d[aut pp ſputum]
plime maturitatꝫ. Nam ſi fuerit aliquod hoꝝ, erit
ſalubri⁹. Illud.n. ſigt paucitatẽ mãei facientꝫ exitu/
ras: ꝛ poſſibil eſt rectificatio ei⁹ cũ maturatiõe. Et
exiture iſte qñ occultant, ꝛ pfũdant, ſignt nocumẽ
tũ: ꝛ e[multiplicant]ꝓpe qñ redit mã ad plmonẽ.
Et qñq; accidit ex vehemẽtia febris, frequẽtia ãhe
lit⁹: Et ex freqñtia anhelit⁹, viſcoſitas ſputi: Spu/
tũ.n. exiccat cã anhelit⁹ freqñtis. Et qñq; accidit
ex viſcoſitate ſputi, vehemẽtia laboꝛꝫ, ꝛ additio iflã
matiõis. Et ex additiõe inflãmatiõis, freqñtia ãhe/
litus: ꝛ ex frequẽtia anhelit⁹, viſcoſitas ſputi, ꝛ nõ
ceſſant ambe iuuat ſe ſup malitiã. Querit ãt que
ſpẽs pipneumonie, ꝛ pleureſ, ſint ↄ̃teriores: an illa
q̃ eſt i latere ſiniſtro vicina cordi, an illa q̃ ẽ i latere
dextro. Quidã.n. ponũt hãc eẽ deterioꝛẽ: ꝛ qdã po
nũt illã deterioꝛẽ eſſe. Veꝝ vitas eſt, q ꝓpinq̃ f[pti
ſiniſtre]ẽ deterioꝛ. Sʒ eſt ↄ̃ueniẽtioꝛ, ad hoc, vt ma
turet, ꝛ recipiat reſolõnẽ, ſi fuerit de ꝓpetate ei⁹ vt
ſuſcipiat illõ. Et illa q̃ remotioꝛ eſt g[a pte ſiniſtra]
eſt ſalubrioꝛ: veꝝ ipſa eſt ex pte reſolõnis, ꝛ maturi
tatꝫ magis iobediẽs. Et qñq; facit cadere in pleu/
reſim replõ hũoꝝ, qñ accidit in pte capitꝫ, aut parte
pectorꝫ: aut in qbuſdã venis h[ↄ̃iũctis ptib⁹]pecto
ris. Et qñq; fac ipſam poſſidere mltitudo pot⁹ aq̃
ſre ↄ̃ſtringẽtꝫ mãs: ꝛ frigus additũ, queadmodũ fa
cit ipſam euenire calitas vehemẽs, ꝛ pot⁹ vini puri
mouẽtis hũores, q̊s ebullire fac. Et raro qdẽ pmu
tat pipneumonia ad pleureſim. veꝝ res eſt eↄ̃rio: ꝛ
cũ hoc illud qñq; ẽ, ꝛ alleuiat cũ eo ↄ̃ſtrictio anhe/
lit⁹ alleuiatõe aliq̃. Et pleureſ qdẽ plm accit in au
tũno, ꝛ hyeme, ꝛ ꝓpe poſt ver hyemale, ꝛ multipli
cat in v̄e hyemali, ꝛ exſufflatiõe ſeptẽtriõis pp mul
titudinẽ ſupfluitatũ: aut pp coarctationẽ ſupfluita/
tũ: ꝛ multiplicant cuʒ eo dolores lateꝝ, ꝛ coſtaꝝ, ꝛ
ꝓpe ſucceſſiõe meridiei, ꝛ i eſtate. Et quʒ exſufflat
meridies mioꝛat valde: veꝝ quʒ ẽ eſtas auſtria plu
uioſa, ꝛ ſilr autũn⁹ mltiplicat i fine autũni i hñtib⁹
cholerã, pleureſ. Scðʒ formã v̄o aliã ab hac, pleu
reſ mioꝛat in aerib⁹, ꝛ regiõib⁹, ꝛ vẽtꝫ meridiãis.
Et mioꝛat ẽt in mlierib⁹, q̃ mẽſtruant: qm̃ ↄ̃plões
eaꝝ declinãt ad hũiditatẽ abſq; cholã. Et qñ accit
ꝑgnãtib⁹, ẽ pnitioſũ, ꝛ mioꝛat in ↄ̃crepitꝫ, nã ſi acci
dat, iterfic pp ↄ̃bilitatẽ v̄tutũ ipoꝝ i ſpuẽdo, ꝛ mun
dificãdo. Et pleureſ qdã qñq; aſſimilat apati epiſ.
Nã ſuſpẽſoria quʒ extẽdunt pp apa epis, pueñt illõ
ad velamẽ, ꝛ pãniculũ, ꝛ ſentit in ipo doloꝛ, ꝛ pue/
nit ad ↄ̃ſtrictionẽ anhelit⁹: q̃re neceſſariũ eſt tibi vt co
gnoſcas dr̃iam iter ea vtraq;, Et qñq; aſſimilat ſir
ſen. Et pleureſ qñq; iterficit pp magnitudinẽ acci/
dentiũ ei⁹, ꝛ qñq; interficit pp ꝑfocationẽ. Et qñq;
iterficit cũ pmutatiõe ad pipneumoniã, ꝛ pthiſim,
aut ſincopim, aut aliõ ex eis q̃ dicta ſunt. Et ſcias
q pleureſ qñ aſſociat ei ſputũ ſanguis, eſt ſilis hy/
dropiſi cui aſſociat febris. Indiget ergo ꝑmũ ꝛ eſt
pleureſ cura ſtiptica pp ſputũ ſãguis i[ledẽte ꝑm]
pleureſim. Sic ꝑm idiget cura calefaciẽte ꝛ exiccã/
te: aut exiccãte eq̃li ꝑʒ hydropiſiʒ, ꝛ hũectãte iffrã
te pp febrẽ. Et multotiẽs ẽ cã pleureſ ꝛ pipneumo/
nie aſſumptio ciboꝝ groſſi nutrimẽti, ingroſſantis
k[nutrimẽtũ]ſic alcãnabit: q̃re expellit ad ptes mã
mille ꝛ lateris: Et cura l[qdẽ materie ſubtil eſt]cũ
balneo: ꝛ exeunti ex eo det oxymel velociter, ꝛ alie
net inunctionem que fit fricando cũ oleo: qm̃ eſt at
tractiua: Et qñq; excuſat ꝑ hec a phlebotomia.

De ſignis pleureſis. Cap. ij.

Pleureſ pur ſiḡ ſt m†[ ]ma
niſeſta ꝛ ſt febꝛꝫ iſepa/
bil pp vicinitatẽ cordis. Et ꝑm, eſt do
loꝛ pũgitiu⁹ ſb coſtiſ, qm̃ mẽbꝝ ẽ pãni
culoſuʒ, ꝛ mltotiẽs ñ appens niſi apõ
ãhelitũ. Et qñʒ ẽ cũ pũctura tẽſio: ꝛ qñʒ ẽ n[plm.]
Et tẽſio qdem ſigt mltitudinẽ: ꝛ pũctura foꝛtitudi/
nẽ i penetratõe, ꝛ mordicatõe. Et tertiũ ẽ ↄ̃ſtrictio
ãhelit⁹ pp coarctatiõeʒ fcãm ab apate, ꝛ puitas, ꝛ
freqñtia ei⁹. Et q̃rtũ ẽ plſus ſerrin⁹ o†[ ]c⁹ qõ
diuerſitas augmẽtat, ꝛ egredit ab oꝛdie apõ ſtatũ,
pp debilitatẽ v̄tutis, ꝛ multitudinẽ mãei. Et qntũ
eſt tuſſis: qñq;.n. accidit in ꝑnc⁹ huius egritudinis
tuſſis ſicca: deide cũ ſputo: ꝛ qñq; eſt hec tuſſis i ꝑn
cipio rei cuʒ ſputo, ꝛ eſt laudabile valde. Et tuſſis
qdẽ nõ accidit, niſi ppea q pulmo ledit ex vicinita/
te. Ampli⁹ reſudat ad ipʒ id, qõ reſudat ex mã egri
tudis: q̃re idiget ſputo ei⁹: Qõ ſi r̃ſoluat tota, ꝛ re
ſudet, tũc iã mundificat illud qõ collectũ erat. Et
cũ ea qdẽ q̃ pura eſt, non eſt pulſatio: qm̃ mẽbꝝ eſt
ꝑuatũ multitudine arteriaꝝ. Ampli⁹ qm̃ pleureſ
eſt ſilis apati epiſ pp tuſſim, ꝛ febrẽ, ꝛ ↄ̃ſtrictionem
anhelitus, ꝛ pp tẽſionẽ ſuſpẽſorioꝝ, ꝛ explõnẽ do/
loris ad pãniculũ coopientẽ, oʒ vt diſtinguat inter
vtraq;. Et iteꝝ ſimilat pipneumonie pp illud, ꝛ pp
ſputũ: q̃re oʒ vt diſtinguat iter ipſaʒ ꝛ illã. Et iterũ
dr̃ia iter apa epiſ ꝛ pleureſim eſt: qm̃ pulſus i apate
epis eſt vndoſus, Et doloꝛ eſt ḡuatiuus, non pũgi/
tiuus: Et facies eſt conuerſa ad citrinitatẽ malã: Et
tuſſis eſt abſq; ſputo, immo tuſſiſ eſt ſicca tarda: Et
qñq; denigrat lingua ei⁹ p citrinitatẽ: Et vrina eſt
groſſa hydropica: Et egeſtio eſt epatica: ꝛ ſentitur
ḡuitas in latere dextro ꝛ nõ cõprehẽdit ipm tactus
p[cũ doloꝛe:]Et qñq; eſt in apate epis ſolõ ſilis lo
ture carnis recẽtis pp debilitatẽ v̄tutis. Et qñ apa
eſt in gibboſitate ſentit in q[carne]plm: ꝛ ſi eſt icõ
cauitate r[detegit]ab eo anhelitus inobediẽs, qñ
ſignificet rẽ ḡuem ſuſpẽſam: Et ↄ̃ſtrictio anhelitus
in apate epis, eſt ſilis in horis: non vehemẽs valõ.

Pleuretici v̄o tuſſis eſt cũ ſputo: ꝛ doloꝛ ei⁹ eſt pũ
gitiuus, ꝛ ei⁹ vrina eſt bone ſbe, ꝛ coloꝛ eius eſt opti
mus, ꝛ conſtrictio anhelitus eius eſt vehemẽs: ꝛ ẽ
pueniẽs ad additionẽ ſ[plimã:]Et dr̃ia iter ea am
bo, ꝛ inter pipleumoniam, ẽt eſt qm̃ pulſus pipleu/
monie eſt vndoſus ꝛ doloꝛ ei⁹ eſt grauatiu⁹, ꝛ ſtri/
ctura anhelit⁹ ei⁹ eſt vehemẽs, ꝛ anhelit⁹ ei⁹ eſt ca/
lefactus, ꝛ ſiḡ alia: Et qm̃ cũ pleureſi qñq; accidũt
accñtia ſirſen hoꝛrẽda, ſic pmiſtio intellectus, ꝛ alie
natio, ꝛ frequẽtia anhelit⁹, ꝛ tremoꝛ cordis, ꝛ ſin/
copis: ꝛ que ſunt minora illis, ꝛ prauitas anguſtie,
ꝛ multitudo rixe, ꝛ vehemẽtia ſitis, ꝛ alteratio colo
ris faciei ad colores diuerſos, ꝛ vehemẽtia febris,
ꝛ vomitus cholẽ: ꝛ cã in iſtis accñtibus eſt cõitas
pectoꝛis cum ꝑncipalibus mẽbꝛis, ꝛ vicinitas eoꝝ
oʒ vt diſtinguat inter vtraſq; res. ſ. ſirſen ꝛ birſen.
Et dr̃ia igit eſt, q pmiſtio itellectus accidit in ſir/
ſen in ꝑmis: deide vehemẽtia fiũt in ipſo reliq̃ acci/

Auic. ꝓ 4

a†A. ex eo
b A. Alia litera ſʒ ſũt fiſtule maligne tpales ſeu cronice
Alia litera maligne ambl'atiue
c A. paraliticat
d A. cum ſputo
e A. recidiuatio nem vel deterio rationem
f A. ex pte loci
g A. ex parte loci
h A. effundentibus ad partes
i A. ꝛ cura lenificante propter
k A. ſanguinem
l A. ei⁹ ẽ ſubtiliatio materie
m†A. quinq;
n A. plurima
o†A. cauſa diuerſitatis
p A. cãns doloꝛẽ
q A. tactu
r A. diſtinguit ipſum
ſ A. continuam ita vt manifeſtet in oib⁹ ſex horis ſenſibil additio plurima
Alia litera in oibus ſex horis diuerſitas additionis pluric

dentia, ⁊ est anhelitus in eo sanior: ⁊ postponit̃ corruptio anhelitus a ꝑmistiõe, ⁊ sunt cum eo accñtia ipsiꝰ ꝓpria, sic̃ ē rubedo oculoꝝ, ⁊ attractio eoꝝ ad supiora. In birsen v̓o postponit̃ ꝑmistio itellectꝰ: ⁊ qñq̃ nõ est nisi iuxta mortē: imo ē rõ eiꝰ icolumis. Ueꝝ in ip̃o ꝑcedit alteratio anhelitꝰ, ⁊ eiꝰ malitia, ⁊ ē in ꝑncipio tẽsio in mirac ad supiora, ac si trahat̃ ad ap̃a, ⁊ dolor pũgitiuꝰ. Et ex dr̃ia in h̃ est, ꝙ pulsus in sirsen est magnus, declinãs ad raritatē. Et in pleuresi ꝑuus, ad freq̃ntiã, vt succurrat̃ ꝑuitati: Et pleures qñ fit vehemẽtior, vehemẽtiora fiũt accñtia ꝑdicta cũ ea, ⁊ siccat̃ lingua cũ ea, ⁊ exaspat̃. Quz q̃ augmẽtat̃, accit rubedo in facie, ⁊ ocul̃, ⁊ inq̃etudo vehemẽs, ⁊ corruptio ãhelitꝰ, ⁊ ꝑmistio itell̃us, ⁊ sudor itersectꝰ: ⁊ qñz ꝑducit ad fluxũ vẽtr̃ malũ.

¶ De signis eius que est pura ⁊ non pura. Cap. III.

Cum nõ est pleures pura, imo est in pãniculo velãte costas, ⁊ lacerto extrĩseco, hẽt signa: ⁊ sẽ dolor i ea, ⁊ nocumẽtũ ad terminũ: Illã nãq̃ q̃ fit i pãniculo extrĩseco, cõprehẽdit tactus. Et qñq̃ cõicat ei cut̃, ⁊ appet visui, ⁊ qñz rũpit̃ exteriꝰ, ⁊ nõ facit sputũ. Et hec eruptio qñq̃ fit nã, et qñq̃ fit arte. Et cũ illa q̃ fit in lacerto extrĩseco, ē pl̃satio. Nã si sentit̃ cũ attractõe aeris ē i lacerto dilatãte: ⁊ si sentit̃ i reditu, ē i lacerto ꝯstrigẽte: Et iã oñdimꝰ qm̃ ambo iueniunt̃ in duabꝰ tunicis simul. s. itrinseca ⁊ extrĩseca: Et [a]⌈ꝯprehẽsio⌋ ẽt cõprehẽdit hũc modũ pleures, q̃ nõ est pura: Et in hac q̃dē nõ pura, nõ est ex dolore pũgitiuo, ⁊ ex ꝯstrictiõe anhelitꝰ, ⁊ tussi, ⁊ ex duritie pulsus, ⁊ serinitate eiꝰ, ⁊ vehemẽtia febris, ⁊ accñtiũ eiꝰ, qd̃ est in pura: ⁊ qñq̃ ē pulsus lenis. Et qñq̃ ē fe. ꝑꝑ ap̃ata i alijs locis a ꝑdictis: aut [b]⌈ꝑꝑ cãz aliã sic̃ sputũ saniosuz⌋ aut aliud, ⁊ nõ ē pleuresis: quz nõ sẽ illic dolor pungitiuꝰ, ⁊ pulsus serinꝰ, ⁊ reliq̃. Et in nõ v̓a existit [c]⌈subtus pectinẽ plãte⌋ dolor. Et in pura q̃ ē in velamie distinguẽte, ē dolor declinãs ad [d]⌈ossa pector̃:⌋ ⁊ est ꝑmistio rõnis in ipsa, ⁊ fiũt vehemẽtiora accñtia, ⁊ dolor, ⁊ difficl̃tas anhelitꝰ: ⁊ nõ est [e]⌈vehemẽtia⌋ febr̃ ⁊ velocitas sic̃ i alijs. Immo qñq̃ postponit̃ vsq̃quo putrefiat supfluitas: ⁊ fit fort̃ fe. valde: Et si ē i pãniculo tegẽte pectꝰ, dolor ē vsq̃ ad furcl̃as. Et diuersificat̃ dolor ꝑꝑ diuersitatē tactꝰ ꝑtiũ pãniculi furculaꝝ, ⁊ ꝑꝑ diuersitatē ꝑtiũ in sensu: ⁊ nõ est cũ ea pulsatio oio: ⁊ dolor declinãs ad [f]⌈ꝑtes thoracis⌋ ē ꝑꝑ ap̃a in velamine distinguente. Et qñq̃ est ꝑꝑ euẽtum ap̃atis in instr̃is mẽbroꝝ carnosoꝝ, que sunt in costis, ⁊ nõ est in eo multus timor.

¶ De signis malis, ⁊ signis saluis. Cap. IIII.

Significãt salutē eiꝰ sputũ facile, velox. matuꝝ. ⁊ ē albũ, planũ, eq̃le. ⁊ pulsus q̃ nõ ē vehementis duritiei, ⁊ serrinitat̃, ⁊ paucitas doloris, ⁊ reliq̃ accñtia ⁊ incolumitas somni ⁊ anhelitꝰ, ⁊ receptio cure, ⁊ ꝙ eger tollerat illd̃ qd̃ patit̃, ⁊ eq̃litas caliditat̃ in corꝑe cũ [g]⌈eq̃litate⌋, ⁊ ꝑuitas sitis ⁊ [h]⌈tristitie.⌋ Et sil̃r sudor, ⁊ vrina, ⁊ egõ ẽm dispõnē laudabilē: ⁊ digestio vrine est signũ bonũ in ipsa: sicut eiꝰ malitia est signũ maluz valde. Et malitia egõnis, ⁊ fetor eiꝰ, ⁊ vehemẽtia citrinitatis eiꝰ est signũ malũ: Et apparitio fluxus sanguis nariũ, est ex signis bonis vltimis in pleuresi. Et malũ est vt sint accñtia eiꝰ, ⁊ sig̃tiões ipsiꝰ, vehemẽtia, ⁊ fortia, ⁊ sputũ retẽtũ, aut tardũ, ⁊ nõ est digestũ: aut rubeũ pure: aut plũbeuz: aut nigꝝ: aut addit̃ viscositas eiꝰ, ⁊ difficultas, ⁊ ꝯstrictio: ⁊ est ẽm ꝯ̃riuz reliquoꝝ q̃ numerauimus in bono. Et ex signis malis est, vt sit illic vrina feculẽta, nõ eq̃lis, ⁊ est sanguinea, sig̃ns inflãmationē ꝯmissuraꝝ cerebri. Et ex signis malis, ē vt sit illic cal̃as vehemẽs, ⁊ ꝓprie qñ est cum frĩtate in extremitatibꝰ: ⁊ dolor tendens ad posteriora, ⁊ additio doloris, qñ eger dormit sup latus. [i]†⌈ ⌋ Quz ergo accidit ei, aut [k]⌈pleuretico diuersitas⌋ in fine eiꝰ significat ꝙ epar iam debilitatum est, ⁊ est malũ valde: ⁊ est in ꝑncipio sui signũ bonũ: imo est res iuuãs. [l]⌈Diuersitas aũt⌋ q̃ venit post illud, ⁊ nõ remouet̃ cũ ea difficultas anhelitꝰ, ⁊ [m]⌈tristitia⌋ fortasse interficit in q̃rto, aut ante ip̃m. Et tremor [n]⌈q̃ est sub thorace⌋ in pleuresi ml̃totiẽs sig̃t cõmistionē rõnis cũ cõitate velamis. [o]†⌈ ⌋ ⁊ [p]⌈qñq̃⌋ fit iste motꝰ ex materijs velaminis: ⁊ motꝰ [q]⌈eius⌋ ẽm pl̃m in hꝰ egritudine est motꝰ ascẽdẽs. Et ex signis malis est, vt ꝓfundent̃ exiture ꝓcedẽtes a pleuresi absq̃ sedatione febris, ⁊ nõ fit sputũ bonũ: Nã illud sig̃t mortẽ, ꝑꝑ illd̃ qd̃ est in eo ꝓculdubio de reditione mãei ad ꝓfunduz. De signis v̓o bonis ⁊ mal̃ q̃ sunt post suppurationē, singulare faciemꝰ capl̃m. Et scias ꝙ pleures, quz nõ est in ea sputũ, tũc est aut debil̃ valde, aut mala fraudulẽta. Nã aut nõ est cũ ea multitudo mãei, de q̃ sit curãdũ: aut ē inobediẽs ad spuẽdũ maligna. Inq̃t Hip. multotiẽs est sputũ bonũ facile, ⁊ sil̃r anhelitꝰ, ⁊ sunt illic alia sig̃ mala mortalia. sicut spẽs in q̃ est dolor ad posteriora: ⁊ est q̃si sit dorsum patiẽtis eã, dorsuz verberati: ⁊ est vrina eiꝰ sanguinea. saniosa: ⁊ raro fit btũs: imo morit̃ inter q̃rtũ, ⁊. vij. ⁊ raro ꝓtendit̃ vsq̃ ad. xiiij. ⁊ in plꝰibus quz ꝑtrãsit. vij. sanat̃: ⁊ multotiẽs appet iter humeros patiẽtis ipsaz, rubedo, ⁊ calefit spatula eiꝰ, ⁊ ñ põt q̃escere. Si aũt calefiat vẽter eiꝰ, ⁊ egrediat̃ ex eo egõ citrina, morit̃: nisi ꝑtrãseat. vij. Et qñ ad ip̃z festinat sputum pl̃aꝝ spẽꝝ, ⁊ diuersoꝝ coloꝝ, ⁊ deinde vehemẽtior fit dolor, morit̃ in tertio: ⁊ si nõ, sanat̃. Et spẽs alia est, cũ q̃ sentit̃ pulsatio extẽsa a furcul̃ vsq̃ ad crura, ⁊ est [r]†⌈ ⌋ in ipsa vrina aquosa cũ q̃ non est sedimẽ [s]⌈⁊ sputũ⌋ ⁊ est mortalis ꝓpter declinationem materiei ad caput. Si autem ꝑtransit. vij. sanatur.

¶ De signis horarum eius. Cap. V.

Cum nõ est sputũ, aut adest sputũ sb̃tile, aut ꝑuum, aut illud quod noiat̃ saliua, ẽz ꝙ dicturi sumꝰ, ē in ꝑncipio, ⁊ quz augmẽtant̃ accñtia, ⁊ augmẽtat̃ sputũ, ⁊ icipit remoueri a sb̃tilitate, ⁊ addit̃ ispissatiõe, ⁊ in facilitate, ⁊ icipit remoueri a rubedie [t]⌈ad albedinē ⁊⌋ si ē mã decliuis ad citrinitatē, ⁊ est ꝓportional̃ rubedini, ē i augmẽto: amplius quz eger expuit sputũ facile matuꝝ, ẽz ꝙ dixtimꝰ de maturitate, ⁊ ē pl̃z, ⁊ dolor ē leuis, tũc istd̃ ē statꝰ, ⁊ hora euẽtꝰ maturitat̃ itegre. Deide qñ sputum incipit minui cũ sb̃a illa, aut illa facilitate, ⁊ cũ ꝯ̃tuatiõe doloris, ⁊ diminutiõe accñtiũ, tunc iã declinat. Qñq̃ retinet̃ sputum post remotionē illorum accidentiũ oino, tunc iam completur declinatio.

¶ De signis spẽꝝ eius ẽm cãs ipsius. Cap. VI.

Tres qbꝰ sig̃tur cã efficiẽs pleuresim, sunt sputum, ⁊ color eius, qñ est simplicis coloris, aut ꝑmisti coloris, ⁊ ex loco doloris, ⁊ ex febre, et vehemẽtia eiꝰ, ⁊ ꝑoxismo ipsiꝰ. Sputũ nãq̃ qñ ē rubeũ sig̃t sanguinē: ⁊ qñ est ad citrinitatem decliue, sig̃t chol̃am. ⁊ flauũ, sig̃t ꝯgregationez amboꝝ. ⁊ qñ est ad albedinē decliue, ⁊ non est maturꝝ sig̃t phl̃a. ⁊ qñ est tendens ad nigredinē: ⁊ plũbeitatem, ⁊ non est ꝑꝑ tincturaz exterius ex fumo,

a A. cõpressio
b A. Alia litera aut ē res alia sicut sputum catarrale
c A. subtꝰ pectinē spatule
d A. serasit̃
e A. velocitas vehementie
f A. serasit̃ qñq̃
g A. lenitate
h A. angustie

i † A. infirmum
k A. aut habenti peripneumoniã fluxus ventris
l A. Fluxus aũt ventris
m A. angustia
n A. vel iectigatio q̃ est sub serasit̃
o † A. ad caput
p —— A.
q A. earum
r † A. saliua mũda cum q̃ nõ est mixtio turbida, ⁊
s —— A.
t —— A.

aut filibus illis, sigt meliam. Et iter dolori phl'a/
tica, ⁊ melica ſm pl'm est descēdens, ad lenitatē ten
dens. Et in alijs duob⁹ est ascendens inflāmat⁹. Et
rursus si fuerit febris fortis, vehemēs, erit ex mate
rijs calidis: ⁊ si fuerit non vehemens, erit ex mate/
rijs decliuibus ad frigus, q̄ztūcūqꝫ fuerit. Et qn̄z
ᵃ[sigt per paroxismos significationem bonam.]

ᵃ A. p̄ paroxismos significatiōe bona

¶ De signis permutationis eius. Cap. VII.

QUando nō expuit sputū lauda/
bile, velox, ⁊ nō mūdifi
caf in. xiiij. dieb⁹, tūc iam p̄mutaf ad
collectionē. Et sigt initiū ei⁹ in ascēsio/
ne, vehemētia doloris p̄us, ⁊ difficl'tas
anhelit⁹, ⁊ ↄstrictio ei⁹, ⁊ duplicitas ipi⁹ apud dila
tationē cū p̄uitate, ⁊ vehemētia febris, ⁊ aspitate lin
gue ꝓprie, ⁊ siccitate tussis pp viscositatē materiei,
⁊ spissitudinē velamis, ⁊ debilitatē v̄tutis, ⁊ casus
appetit⁹, ⁊ p̄mistio rōnis, ⁊ vigilie, ⁊ ḡuitas q̄ sen/
tif in loco illo. Et qn̄ collectiōez facit, ⁊ cōplef col
lectio, qescūt dolor, ⁊ febris, ⁊ augmentaf ḡuitas.
Qūqꝫ rūpit, accidit tremor diuersus, ⁊ dilataf pul
sus cū diuersitate sui, ⁊ cadit v̄tus, ⁊ debilitaf āhe/
litus: ⁊ multotiēs accidit febris vehemēs ꝓpterea
q̄ mā mordicat mēbra, ⁊ mordicat apa. Qūqꝫ rū/
pif, deinde non mūdificaf a die rupture vsqꝫ ad. xl.
dies, p̄ducit ad pthisim. Et ruptura saniosi in die
vij. ē ex eis q̄ ᵇ[noiant in]raro. Et pl'm ei⁹ post il/
lud, vsqꝫ ad. xx. ⁊. xl. ⁊, lx. Et q̄zto plus fiūt accn̄tia
collectiōis vehementiora, erit eruptio velocior. Et
q̄zto plus fuerint leuiora, erit eruptio tardior: ⁊ ꝓ/
prie febris exn̄s de sūma accn̄tiū. Et qn̄ apparēt sig̈
timorosa, ⁊ tu iā testificat⁹ es sigtionē laudabilē in
sputo, ⁊ alijs, tūc nihil timeas: qm̄ eoꝝ euētus ē cā
collectiōis, nō pp cām aliā. Et ois pleuref, cuius
dolor nō qescit p̄ sputū, neqꝫ ᶜ[minutionē]neqꝫ per
alia, tūc ipa ex ea saniositatē, aut mortē: an̄ ipaz, ſ͡z
reliq̄s sigtiōes. Et cū videris pulsus tensionē vehe/
mētē fieri, ⁊ ꝓpe qn̄ ei⁹ freq̄ntia fit fortꝫ tc̄ illō idica
bit ᵈ[mortē, si v̄t⁹ fuerit d̄bil'. Et]si v̄t⁹ fuerit fortꝫ,
ᵉ[tc̄ ipa p̄mutabif]ad pipleumoniā, ⁊ empima, ⁊
pthisiz. Et ad sūmū qn̄ illic ē sigtio v̄tutꝫ ⁊ icolumi
tatꝫ, deide n̄ qescit dolor cū sputo, aut solōne vētrꝫ,
⁊ phl'omia, ⁊ vaporatiōe, tc̄ ipa ē magꝫ d̄cliuis ad
ᶠ[empima.]Sz si n̄ fuerit sigtio icolūitatꝫ fixiōis
v̄tutꝫ, ⁊ fixiōis appetit⁹, ⁊ alioꝝ, tūc illō sigbit q̄ ē
mōtal': ⁊ idicabit sincopi p̄us, q̄zuis appetit⁹ cadat
ſm pl'm apud rupturā. Et rubedo maxyllaꝝ am/
baꝝ est pp illud, qō ad eas ascēdit ex vapore, ⁊ ca/
lefiūt digiti pp illud ēt. Et qn̄ rumpif ad amplitu/
dinē pectorꝫ, facit meditari alleuiationē aliqb⁹ die/
b⁹: deide ᵍ[malificat dispōnez ei⁹.]Qum ergo rū
pif vides pulsuz ſm q̄ indicauim⁹ iam debilitatuz
ʰ†[ ]⁊ tardatū, ⁊ rarificatū pp resolōnez
v̄tutꝫ cum euacuatiōe, ⁊ extinctiōe caliditatꝫ innate.
Et accidit ēt sicut diximꝰ tremor, quē seq̄tur febris
cā mordicationis humoꝝ. Si ergo fuerit mā aptio
nis plurima: ⁊ v̄tus debilis, p̄ducit ad p̄nitiem. Et
scias q̄ qn̄ virt⁹ est debilis, ⁊ tensio, ⁊ frequētia ve/
hemētiores fiūt, tunc istud sicut sciuisti, portēdit sin
copiz. Et si est freq̄ntia minor illa, ⁊ minor ea quā
fecit ipa pleuref, tc̄ qn̄qꝫ idicat subet, ⁱ[⁊]spasmū,
aut tarditatē maturatiōis. Et subet qō nō accidit,
nisi ꝓpea q̄ cerebꝝ recipit vapores humidos, q sūt
p̄culdubio non cū acuitate illa ᵏ[neqꝫ freq̄ntia pul
sus in ea est]valde. Et cerebꝝ qdem recipit eos pp
debilitatē suam ab expulsiōe eoꝝ in neruis. ˡ†[
]Et sigt tarditatē suppurationis pp grossitu/

ᵇ A. accidunt

ᶜ A. p̄ phl'omiaz neqꝫ p̄ solōnem ventris

ᵈ —— A.

ᵉ A. permutationem

ᶠ A. sanationem

ᵍ A. mala fit dispositio eius

ʰ† A. ⁊ dilatatū

ⁱ A. Alia litera aut

ᵏ A. ⁊ si nō, esset frequēs pulsus

ˡ† A. Et accidit spasmus pp fortitudinē cerebri supra expulsio/nē eoꝝ i neruis

dinem materiei. Et ᵐ[qn̄ ipsa non p̄mutatur, tūc]
cerebꝝ ⁊ nerui fortes non recipiūt ipsaz. Et qn̄qꝫ
indicat spasmū, ⁊ illud qn̄ ↄstrictio anhelitus vehe
menter fit fortis, ⁊ febris non est fortꝫ. Et qn̄ vides
egritudinē iā ⁿ[sedatā]parump̄, ⁊ occultatā, ⁊ nō
est illic sputū, tūc fortasse minuif mā cuz vrina: aut
cū egestione: ᵒ[aut apparitiōe solōnis ventris cho
lerice subtilis: aut apparitiōe vrine grosse.] Si aūt
illud non fuerit, tūc apparebit exitura. Nā si vide/
ris tensionē ad mirac, ⁊ hypocondria, ⁊ ᵖ[cutem]
⁊ grauitatem, indicabit illō exiturā apud inguina,
⁊ crura. Declinatio eius ad ambo crura, est vehe/
mens significatio ad icolumitatē: ⁊ in hmōi qdem
p̄cepit. Hip. solōnez vētris fieri cū helleboro. Qō
si videris cū h̄ difficultatem anhelit⁹, ⁊ ↄstrictionē
pectorꝫ, ⁊ soda, ⁊ grauitatē in furculis, ⁊ māmillis,
⁊ brachio, ⁊ calitatē ad supiora, portēdet illō decli/
nationē māei ad ptes auriū ⁊ capitꝫ. Et si fuerit di/
spositio hec, ⁊ nō appuerit apa, neqꝫ exitura in his
ptib⁹, tūc mā declinabit ad cerebꝝ ipꝫ ⁊ interficit.

¶ Sermo aggregatus ex sputo. ᑫ†[ ]
Cap. VIII.

LAudabilius sputuz ē, qō ē
facili⁹, ⁊ velo/
cius ⁊ pl'm, ⁊ magis matuꝝ, qō est al/
bū, planū eq̄le, in quo nō est viscositas:
imo est eq̄lis substātie. ʳ[Aut]qō ē ꝓ/
pinquū huic maturatiōi, ˢ[⁊ cū quo nō est p̄mistio
intellect⁹, ⁊ nō fuerint an̄ ipm vigilie:]aut accidēs
aliud malū. Et seq̄tur, sputuz illud qō est decliue in
primis dieb⁹ ad rubedinē, ⁊ decliue ad citrinitatē,
⁊ post illud ad spumosum. Et spumositatꝫ qdem cā
est, vt sit res parua humorꝫ subtilis, cui admiscetur
aer plurimus, ⁊ fit ei⁹ cōmistio vehemēs valde, q̄z/
uis spumosuz nō fit illi⁹ bonitatꝫ: Immo est decliue
ad malitiā. Et deteri⁹ eo in p̄ncipio est rubeum pu
rum, ⁊ citrinū purum igneū, ⁊ ex malis valde est al
bum viscosum rotūdū, ⁊ deterius oium est nigruz:
⁊ ꝓprie illud, qō est fetidum ex eo, ⁊ citrinuz est me
lius nigro, ⁊ grosso ᵗ[ḡdato vel]rotūdo, ⁊ rotūdū
est melius ᵘ[non rotūdo. Et si fuerit malum, tunc
erit]significatio grossitudinis materiei, ⁊ dn̄ij cali
ditatis, ⁊ significat cum lōgitudine egritudinis qō
ↄuertitur ad pthisim. Et rubeuz est melius citrino:
qm̄ sanguis n̄ālis ipse, ⁊ phl'a eq̄le, sunt leuioris la/
teris, q̄z chol'a adustiua, ⁊ corrosiua. Et viride signi
ficat ↄgelationē, ⁊ adustionē vehemētē, ⁊ nō remo
uet iudiciū malitie sputi in sub̄a sua, facilitas exit⁹
eius, ⁊ fetidum qdem est malū. Et expuere hmōi
mala, est pp multitudinem, non pp maturationem.
Et omne sputum cum quo nō qescit nocumentum,
est non bonum. Et ex ↄsuetudine qdem eoꝝ est, vt
nominent puꝝ, cui nihil extraneū admiscef matu/
rū: aut nihil sanguis: aut nihil cholere: aut melle sa
liuā, ⁊ non nomināt ipm sputum. Et hmōi quando
p̄seuerat, ⁊ non permiscef ei aliqd neqꝫ accidit ei di
spositio, que significet q̄ humor est habens matu/
rationē, tunc significat longitudinē egritudis, ⁊ qn̄
est cum p̄uatione maturationis, malum, sigt p̄nitiē.
Et ad vltimum sputum sigt suo colore, ⁊ significat
sub̄a sua ex grossitudine ⁊ subtilitate sua: ⁊ signifi/
cat sua figura in rotūditate sua, ⁊ n̄ rotūditate sua,
⁊ significat sua q̄ztitate in multitudine ⁊ paucitate
sua. Et sputū qdē salsum sigt catarrum corrosiuū,
⁊ sputum humoris grossi, imo puris, qn̄qꝫ fit nō pp
cām vlcerum pulmonis, immo pp cām humiditatū
ˣ[pectoralium dn̄antium]in corporibus eorum,
qui pertranseūt. xxx. vsqꝫ ad. xl. ⁊ dimittunt exerci/

ᵐ A. q̄ ipsa non p̄mutaf est, qm̄

ⁿ A. alleuiatam

ᵒ A. q̄re apparet solō vētris cholerica subtil' aut apparet vrina grossa.

ᵖ A. caliditatem

ᑫ† A. q icipit in scdo aut i tertio

ʳ A. Alia litera Et

ˢ A. sedat permixtionem rōnis si fuerit an̄ ipsum aut vigilias

ᵗ —— A.

ᵘ A. nigro q̄zuis sit maluz ⁊ eius significatio est Alia litera Et album grossuz rotūdū ē meli⁹ rubeo, q̄zuis sit malū, ⁊ significet grossitiem materie ⁊ dn̄iuz sup̄ caliditatem

ˣ A. Alia litera virulētaꝝ aduenientium

tium: q̄re aggregant̄ in spatio pectoris, ⁊ a[procedūt] ⁊ accidit eis hydropiſ in spatio .xl. dierū vſq̃ ad .lx. ⁊ non est in ea plurimum mali.

a A. expuuntur

De crisibus pleureſ. Cap. IX.

Quando spuit in die ꝑmo aliq̄d subtile, nō maturū, tunc sperat̄ vt maturet̄ in q̄rto, ⁊ b[descendat] in .vij. Si aūt nō maturat̄ vſq̃ ad quartū, aut initium sputi non est ex die ꝑmo, tunc criſ eius erit in .xj. aut .xiiij. Si autē non expuit nisi post q̄rtum: deinde expuit, ⁊ in ipo ē maturitas aliqua tūc res est media. ⁊ si non est in ipso maturitas, tunc egritudo ꝓlongat̄ cum fiducia: ⁊ ꝓprie qum sunt illic signa bona virtutis, ⁊ appetit⁹, ⁊ etatis. Et q̄ñ non spuit vſq̃ ad septimū, aut expuit sputum mundū sine maturatiōe penitus. Immo nō est nisi humor purus, tūc si inueneris v̄tutē debilē, scias ꝙ non maturabit̄ nisi post tp̄s: ⁊ si ipse deficit ante illud, egritudo nō ptransibit .xiiij. Et q̄ñq̃ interficit ante ipsum, q̄m̄ criſ eoꝝ, que sunt hmōi, est vſq̃ ad .xl. aut .lx. ⁊ nature debilis incolumitas nō ptendit̄ vſq̃ ad illaz horā. Q̄d si virtutē inueneris fortem, ⁊ videris duo ꝯsideria equalia laudabilia, ⁊ videris somnū ⁊ anhelitum ſm ꝙ opꝫ, ⁊ videris vrinā maturam bonā, sꝑabis ꝙ ptranseat .xiiij. deinde moriat̄ ſm plurimū post ipsum. Et totū hoc cuꝫ materia que egritudinē facit, fuerit acuta, ⁊ ꝓrsus longior criſ eius que facilis est, est .xiiij. dies: ⁊ q̄ñq̃ extendit̄ vſq̃ ad .xx. ⁊ G. q̄dem dixit, ꝙ q̄ñq̃ mūdificat̄ cum sputo vſq̃ ad .xxx. dies: c[aut] inuenit cū eo crisim itegraꝫ. Et nos iam diximus ꝙ sputū simplex, q̄d est vt salina, significat lōgitudinē egritudinis. Et quādoq̃ ꝯtingit, vt spet̄ criſ in hora, ⁊ accidat significatio, que ponat ipsam ꝓpingorē: aut significatio que ponat ipsam longingorem: Sic̄ quꝫ sputum ⁊ dispōnes significant, ꝙ criſ erit in .xiiij. ⁊ apparet post .vij. sputum nigrum: ⁊ ꝓprie in die malo, sicut octauo. Ipsuꝫ nāq̃ siḡt ꝙ criſ mala ꝓcedit ⁊ si appareat loco eius significatio bona significās maturationē laudabilem, significabit ꝙ crisis mala postponetur, ⁊ bona precedet.

b A. fiat crisis

c A. ⁊

De peripneumonia. Cap. X.

Peripneumonia ē apa calidum in pulmone: ⁊ ipsa q̄ñq̃ accidit incipiendo: ⁊ q̄ñq̃ seq̄tur euentū catarri descēdētis ad pulmonē: aut ꝓfocatiōes resolutas ad pulmonē: aut pleuresim ꝯuersam ad peripneumoniā, ⁊ hmōi interficit vſq̃ ad .vij. Et si natura ꝯfortet̄ ad expuendā materiam, tunc ipsa ſm plimum facit cadere in pthisim. Et ꝑipneumonia q̄dem fit ab omni humore. Ueꝝ plurimū eius fit a phl'ate: q̄m̄ in mēbro raro, raro ꝯtinet̄ humor subtilis: sicut pl'm pleuresis est cholericuꝫ, eꝯ̄rio hmōi intentiōis: q̄m̄ membꝝ est pāniculosum spissuꝫ strictum, in q̄d raro penetrat nisi subtilis acutus: q̄ꝫuis q̄ñq̃ fiat ex sanguine. Et q̄ñq̃ fit ex genere cholere rubee: ⁊ est interficiēs ſm plurimum sua acuitate: ⁊ q̄r vicina est cordi: ⁊ q̄r paꝝ iuuabit̄ ab eo q̄d bibitur, ⁊ q̄d loco empl'i supponitur. Illud .n. q̄d bibitur non ꝑuenit ad ipsam, dum ꝯseruat ex virtute infrationis sue illud, q̄d ei opponit̄, ⁊ illud q̄d loco empl'i supponitur, non ꝑducit ad ipsam infrationeꝫ d[equaleꝫ] ei. Et ꝑipneumonia q̄dem q̄ñq̃ remouet̄ cū resol'one ⁊ quādoq̃ ꝯuertit̄ ad e[empima,] ⁊ quādoq̃ indurat̄: ⁊ q̄ñq̃ ꝑmutat̄ ad exituras: ⁊ q̄ñq̃ ꝑmutatur ad karabitus, ⁊ est malum. ⁊ q̄ñq̃ ꝑmutat̄ ad pleuresim, ⁊ est hoc paꝝ ⁊ raꝝ. Et q̄ñq̃ facit succedere stuporem, sicut ꝓdictum est in pleuresi, ⁊ est plurimū eoꝝ que succedunt ei. Et flux⁹ sanguinis narium non ꝯfert in ꝑipneumonia sicut confert in pleuresi ꝓpter diuersitatem duaꝝ materieꝝ. Et q̄m̄ attractio f[pulmonis longingor est q̄ꝫ sit velaminis ⁊ paniculi pectoris ⁊ lacertoꝝ] eius.

d A. resistentem

e A. saniationeꝫ

f A. a pulmōe lōgingor est, q̄ꝫ sit a velamine, ⁊ pāniculo pectoris, ⁊ lacertis

De signis peripneumonie. Cap. XI.

Signa ꝑipneumonie omnia sūt febris acuta, q̄m̄ est apa calidum in viscerib⁹, ⁊ ꝯstrictio anhelitus vehemēs, sicut ꝓfocatio accidēs anhelanti ꝓpter apostema, ⁊ ꝙ ipsum coarctat vias ⁊ caliditas in ipso vehemēs ⁊ grauitas ꝓpter multitudinem materiei in mēbro nō sensibilis substātie, ⁊ sensibili ꝑꝑ pāniculum in quo inuoluit̄. Et extensio in pectore toto ꝑꝑ illud, ⁊ dolor tēsus ex pectore, ⁊ ex ꝓfundo ad ꝑtes g[thoracis] ⁊ dorsuꝫ. Et q̄ñq̃ sentit̄ dolor inter ambas spatulas. Et q̄ñq̃ sentitur pulsatio sb̄ spatula, ⁊ furcula, ⁊ māmillis: aut ꝯtinuus: aut apud tussim, ⁊ nō tollerat vt dormiat nisi suꝑ collū: sed suꝑ latus ꝓfocatur. Et ꝑipneumonici q̄dem lingua rubescit ꝑ̄us, deinde nigresit, ⁊ est lingua eius ita ꝙ adheret ei manus q̄ñ tangit eam cum grossitudine. Et quādoq̃ cōicat ei in extensiōe, ⁊ repletiōe faciei totius, ⁊ apparēt i vtrisq̃ maxillis rubedo, ⁊ inflatio ꝑꝑ illud q̄d ascendit ad eas ex vapore, ꝑꝑ carnositatem eaꝝ ⁊ raritatē ipsarum, ⁊ nō sunt sicut frons in cute sua. Et q̄ñq̃ vehemens fit rubedo adeo, donec similet̄ tincto. Et q̄ñq̃ sentitur ascensio vaporis, quasi ipse sit ignis h[subito suspēsus] ⁊ apparent inflatio vehemens, ⁊ anhelitus altus, velox ꝑꝑ febris magnitudinem, ⁊ nocumentum ei⁹, ⁊ inflatio oculorum, ⁊ grauitas mot⁹ eorum, ⁊ repletio venarum eoꝝ. ⁊ grauitas palpebrarum. Et cā in eo etiam ē vapor, ⁊ apparet in cornea sil'itudo apostematiōis, ⁊ in pupilla similitudo exitus cum impinguatiōe, ⁊ vnctuositate, ⁊ ingrossatur collum. Et quandoq̃ aduenit subet ꝑꝑ multitudinem vaporis humidi. Et quādoq̃ est cū ea frigus extremitatum. Pulsus autem est vndosus lenis: q̄m̄ apostema est in membro leni, ⁊ materia est humida. Et vndosus q̄dem diuersus est, ꝓculdubio in dilatatiōe vna. i[ ] Et quandoq̃ illō est ſm dilatationes plurimas. Et quandoq̃ accidit in dilatationibus plurimis vicissitudo. Et quādoq̃ accidit in eis cadens in medio: ⁊ eius pulsus ſm plurimuꝫ est magnus, ꝑꝑ vehementiam necessitatis, ⁊ lenitatem instrumenti, nisi debilitetur virtus valde. Frequentia vero vehemens fit, ⁊ minoratur ſm febrē, ⁊ necessitatem, ⁊ ſm ꝙ virtus sufficit illi magnitudini: aut deficit ab ea. Et Hip. quidem dixit ꝙ q̄ñ eis accidunt exiture apud māmillas: aut ea que sequunt̄ eas, ⁊ aperiunt̄ fistule, euadūt: ⁊ illud est nota cāe. Et sil'r quādo accidunt exiture in crure, sunt signa laudabilia: ⁊ quādo ꝑmutatur ad pleuresim raro alleuiat̄ constrictio anhelitus, ⁊ aduenit punctio: ⁊ sputa eoruꝫ sunt etiam tunc ſm colores similes coloribus pleuresis, ⁊ plimum eorum est phlegmaticum. Cuꝫ peripneumonia aūt que est ex gn̄e cholere rubee, aut trahit ad choleram rubeā, sunt cōstrictio anhelitus, ⁊ grauitas sensibilis in pectore minus, Sꝫ inflāmatio est in vltimo vehementie. Et signa ꝑmutatiōis ei⁹ ad k[empima] ꝓxima sunt signis pleuresis in hmōi: ⁊ sunt vt febris non minoret̄, neq̃ dolor: ⁊ neq̃ videat̄ l[diminutio] de q̄ sit curandum in sputo: aut vrina grossa hn̄te sedimē: aut egestionē. Si aūt videris egrum cū istis signis

g A. Alia litera anhelitus

h A. ascendens

i A. ⁊ q̄ñq̃ ē intercisus, ⁊ fit bis pulsans ⁊ illō in dilatatiōe vna.

k A. saniationem

l A. expulsio

incolumē fortem, tunc ipsa conuertit ad empima: aut ad exituram: aut supius: aut inferius: ſm signa ꝑdicta in pleuresi. Et si illic nō fuerit virtus, ⁊ incolumitas, tunc time mortem. Et qñ fit saliuosum dulce, iam tūc fit a[empima,] ⁊ si mūdificat in .xl. diebus, est bonū. Et si nō, ꝓlongat tp̄s. Et qñ ꝓlōgat tp̄s cū ꝑipneumonia, facit incurrere egꝝ inflationē pedum, ꝓpter debilitatem nutritiue ꝓpe i extremitatibus. Et quando declinat materia ad vesicam b[facit sanitatem necessario.]

a A. sanies

b A. spera sanitatem

De apate duro in pulmone. Cap. XII.

Uandoqȝ accidit in pulmōe apostema durꝝ, ⁊ significat ip̄m ꝯstrictio anhelit⁹, cū hoc ꝙ ip̄m augmētat cū dieb⁹, ⁊ est cū grauitate, ⁊ paucitate sputi, ⁊ vehemēti siccitate tussis, ⁊ frequentia eius: ⁊ qñqȝ alleuiatur in qbusdam horis cum paruitate caloris in pectore.

De apostemate molli in pulmone. Cap. XIII.

Uandoqȝ accidit in pulmone apostema molle. ⁊ significat ip̄m ꝯstrictio anhelitus, cum saliua plurima ⁊ humiditate in pectore, absqȝ caliditate plurima, ⁊ in facie non est rubedo: immo plumbeitas.

De bothor in pulmone. Cap. XIIII.

Uandoqȝ accidit in pulmōe bothor, ⁊ signa earum sunt, vt ḡuitas sentiat, ⁊ ꝯstrictio āhelit⁹ cū velocitate, ⁊ freq̄ntia, ⁊ calitas i pector̄, ⁊ iflāmatio absqȝ febr̄ cōi.

De aggregatione aque in pulmone. Cap. XV.

Uandoqȝ aggregatur in pulmone aquositas, ⁊ significāt ipsa c[commotio ð latere ad lat⁹] ⁊ febris leuis, ⁊ apostema d†[ ] extremitatū, ⁊ malitia anhelitus, ⁊ sputum subtile aquosum, ⁊ dispositio que est sicut dispositio hydropisis.

c A. almelilotu,

d† A. vl' inflatio

De apostematibus aut vulnerib⁹ accidentib⁹ canne pulmonis. Cap. XVI.

Igna illi⁹ st̄ febris debilis, ⁊ pulsatio i medio dorsi, ⁊ dolor. Cāna. n. nō est sic̄ pulmo in h̄, ꝙ ip̄e nō sentit: verꝝ ē dolor leuis, ⁊ accidūt cum hac prurit⁹ i corpe, ⁊ raucedo vocis: ⁊ si vlcerat̄, erit oris ei⁹ odor fetid⁹, ⁊ sputū paucum.

De pure ⁊ sanie q̄ est empima. Cap. XVII.

Us in locutione medicoꝝ venit sup duas intētiōes, q̄ꝝ vna ē vsitata i oī loco ꝙ e[apostēa colligit saniē] ⁊ ē collectio saniei apostemat̄. Et scd̄a est q̄ vtunt̄ ꝓprie in egritudibus pectoris, ⁊ volūt p illð, repletionē spatij qð ē iter pectus ⁊ pulmonē, ex pure erūpēte ad ip̄m: aut in ambob⁹ laterib⁹ sil̄: aut in latere vno. Et cāe h⁹ repletionis: aut st̄ catarr⁹ effundēs māȝ subito: aut vlcera i pulmone, ex qb⁹ currit sanies ⁊ vir⁹ ⁊ fit empima post xx. dies ſm pl'm: deide expuit̄: aut eruptio apat̄ in ꝑtib⁹ pector̄, ⁊ est pl'm. Et ē illð aut sanies matura: aut res q̄ est sicut fex. Et dispōnes illi⁹ sunt quatuor: aut. n. ꝑfocat multitudine, ⁊ iterficit ⁊ apparitio illi⁹ est, vt icipiat anhelit⁹ ei⁹ ꝯstringi, ⁊ nō expuat. Aut putrefit pulmo, ⁊ facit cadere in pthisim: Aut mūdificat̄ cū sputo f[succurrēte] facili: Aut mūdificat̄ cū expulsiōe ex via vene magne, ⁊ arterie magne ad vesicā cū vrina grossa. Et est cursus ei⁹ ꝑus ex vena ad epar: deide ad renes: ⁊ qñqȝ ad itestina cū egestione, ⁊ sūt ambe laudabiles ⁊ iam ꝑterijt a nob in rememoratiōe saniei eruptiōis: ⁊ cognitio illi⁹ est ſm fortitudinē signoꝝ ⁊ etatis, ⁊ tp̄is, ⁊ cōplexionis. Et decrepiti qdem moriunt̄ ex empimate plusq̄ȝ iuuenes, ꝑp debilitatē ꝑtium cordiū ipsoruȝ. Et iuuenes moriunt̄ in doloribus plusq̄ȝ decrepiti, ꝑp vehemētiam sensuuȝ eoꝝ. Et nos iā dixim⁹ signa empimat̄ in cap'lo signoꝝ ꝑmutationū pleuresis, ⁊ sil'r signoꝝ eruptiōis. Signa aūt repletionis spatij pectoris g[⁊ puris] sunt ḡuitas ⁊ tussis sicca cū h[ꝑuatione anhelitus] ⁊ dolor. Et qñqȝ est i pluribus eoꝝ tussis humida, faciēs imaginari i[lenitatē] cū sputo, ⁊ est eoꝝ anhelitus ꝯsequēs. Et ꝓpter hoc est ſmo eoꝝ velox: Et frequētes fiūt nares ipsorū ad coarctāduȝ apud anhelitū, ⁊ cōmittat̄ febris minuta, ducēs ad hydropisim. Signa autē loci in quo ē sanies cognoscunt̄, vt dormiat eger qñqȝ sup latus vnū, ⁊ qñqȝ sup latus aliud, ⁊ tūc latus super qð pēdet ḡuitas coarctans, est latus oppositū loco saniei k[Et cōmotio ei⁹, ⁊ sonit⁹ ei⁹ q in cōmotione audit̄.] Et hominū st̄ qdam q ponunt sup pectus, ⁊ latera ei⁹ l[fillū] lineū infusum in luto rubeo dissoluto in aq̄, ⁊ ꝯsiderant locum, q ꝑus exiccat̄: qm̄ ipse est locus puris. Signa aūt eruptionis incolumis, st̄ vt succedāt rupture sedatio febris, ⁊ augmētū appetitus, ⁊ facilitas sputi, ⁊ anhelitus, aut eueniant cū ea exiture in latere, ⁊ ꝑtibus ei⁹ que fiāt fistule: ⁊ sil'r illa que m[est ex eis media.] Nam egredit̄ ex eis sanies alba mūda. Signa vero mala sūt vt appareāt signa ꝑfocatiōis, aut sincopis, aut sputi mali, aut pthisis. Et quȝ n[cogtur, aut perforat̄] egredit̄ sanies cenosa, fetida. Signa aūt differentie inter saniem, ⁊ inter phlegma in sputo, sunt descēsus saniei sputi in aqua, ⁊ fetor ipsius sup igneȝ. Et phlegma natat in aq̄, nō fetens sup igneȝ, q̄uis sanies qñqȝ expuat̄ in egritudie, que nō est pthisis, ſm ꝙ oñdimus in loco precedente. Et qñqȝ o[emittit̄ cū sputo pus plimum] valde. Et ego iam vidi q expuit in hora vna, circiter duas eminas paruas: aut eminā magnā vnā, ⁊ plus medietate emine. Et G. testificat̄ ꝙ qdā empicus expuebat omni die circiter. l. ℥. ⁊ sunt fere. ix. cotile. Et iam feci te scire differentiā inter saniē, ⁊ inter humiditates. p†[ ] Nam sanies discernit̄ fetore apud sputū: ⁊ quȝ ꝓijcitur sup ignem: ⁊ submergit̄, ⁊ non natat. Signa vero ꝑmutationis empimatis ad pthisim, sunt plūbeitas coloris, ⁊ tensio amboꝝ lateꝝ, ⁊ colli, ⁊ calefactio digitoꝝ oīum tanta que non separat̄, ēt in illo cui⁹ extrema infrigidari ꝯsueuerunt in febribus. Et febris que addit̄ in nocte ꝑp cibuȝ. Et curuitas vnguiū ꝑp dissolutiōem carnium sub eis. Et impinguatio oculoꝝ cū declinatione ad albedinē, ⁊ citrinitatē ⁊ signa alia q̄ dicta sunt in cap'lo pthisis.

e —— A.

f A. successiuo

g A. ex pure

h A. bhear

i A. alleuiatiōeȝ

k A. ⁊ scit̄ ex voce vel sonitu saniei ⁊ cōmotione eius.

l A. pannum

m A. cauterizat̄ aut aperitur.

n A. cauterizat̄ aut aperitur

o A. habens empima exspuit rē plurimam

p† A. alias

De vlceribus pectoris, ⁊ pulmonis, ⁊ ex eis est pthisis. Cap. XVIII.

Ec vlcera aut sunt in pectore: aut in velamine: aut sunt in pulmone, ⁊ q[ē] diuisio postrema r[⁊] est pthisis: aut sunt in canna, ⁊ iam diximus ea. Et magis sana hoꝝ vlceꝝ: sunt vlcera pectoris. Et illud ideo, quoniam vene pectoris sūt minores, ⁊ partes pectoris sunt duriores, q̄re non magnificatur in ip̄o malitia: ⁊ qm̄ vir⁹ nō remanet in eis: immo currit ad spatiū pectoris: ⁊ non est ita dispositio pulmonis: ⁊ qm̄ motus ei⁹ nō est fortiter sensibilis, sicut motus pulmonis: imo fortasse est qetus: ⁊ qm̄ ip̄ȝ carnosuȝ ē: ⁊ carnosū est magis susceptibile ꝯsolidatiōis. Et multotiens accidit ꝑp vl-

q A. ista.

r —— A.

cera pectoris facta a vulneribus putrefactiuis, vt corrumpanť ossa, ita vt indigeāt sectione ei⁹ quod putrefactū est in eis, vt saluet̄ illud qđ vicinat̄ eis Et q̄n̄qꝫ ꝑuenit putrefactio ad illud, qđ seq̄tur ip̄m. in panniculo. Jlla aūt vlcera velaminis, que pene trant, non ꝯsolidanť. Et non penetrātia, aut cadūt in ꝑtibus neruosis, ꝛ non consolidanť: aut cadunt in partib⁹ carnosis, ꝛ ꝯsolidanť, si succurrat̄ eis in p̄ncipio, ꝛ nō dimittanť apostemari. Nā qum apo stemanť, ꝛ chronica fiunt, nō sananť. Jn vlcerib⁹ aūt pulmonis diuersificati sūt medici in hoc, ꝙ ip̄a sananť.ᵃ†┌ ┘Dicunt.n.q̄dam ꝙ non sa/ nanť omnino: q̄m ꝯsolidatio idiget q̄ete, ꝛ illic nō est q̄es. Sed. G. diuersificat̄ ab eis, ꝛ existimauit ꝙ solus mot⁹ non ꝓhibet consolidationē, nisi adiun/ ganť sibi reliqua ꝓhibētia. Et significatio illi⁹ est, ꝙ velamen ēt mouet̄: ꝛ q̄n̄qꝫ sananť vlcera ei⁹. Sꝫ Galieni ipsi⁹ sermo in vlceribus pulmonis est, ꝙ si accidant a solutione singularis, non ab ap̄ate, neqꝫ corrosione humoris corrosiui, immo ꝑ egritudinē aliā, tunc diuꝫ ꝑmanent ᵇ┌vlcera┘ꝛ non fiūt adhuc saniosa, neqꝫ apostemanť, recipiūt sanitatē. Et sil'r illa que sunt ex vlceribus, in q̄bus aduenit sputuꝫ, ꝛ non sunt saniosa. Sed que sunt ab apostemate, aut corrosione, non recipiunt sanitatē: q̄m vlcus sa niosum tunc non est possibile vt saneť nisi cū mūdi/ ficatione saniei: ꝛ illud fit cū tussi, ꝛ tussis augmētū efficit in dilatatione vlceris, ꝛ disruptione ei⁹: ꝛ cō/ motio facta in ea addit in dolore, ꝛ dolor addit in attractione māei ad partem. Et medicine exiccati ue sunt ꝓhibentes sputū, ꝛ mūdificatiue s̄t lenificā/ tesᶜ†┌ ┘vlc⁹. Et facta ab humore cor/ rosiuo non sanat̄ absqꝫ rectificatiōe ei⁹: ꝛ illud non ꝑuenit nisi in spatio, in cui⁹ fili oꝫ: Aut vlcusᵈ┌vlce ret̄┘ꝛ fiat fistula, q̄ nō consolidat̄ oino aut dilateť adeo, donec corrodat ᵉ┌totū corp⁹┘pulmonis. Et in factis post apostema, q̄n̄qꝫ aggreganť iste inten/ tiones. Et ex adiuuantib⁹ ad prauitatē ꝯsolidatio/ nis, est mot⁹, ꝛ ēt essentia venaꝝ que sunt in pulmo ne magnaꝝ amplaꝝ duraꝝ. Jllud nāqꝫ est ex eis q̄ difficilem faciunt ꝯsolidationē rupture. Et iteꝝ lō gitudo spatij inter introitū medicine bibite, ꝛ inter pulmoneꝫ: ꝛ necessitas debilitatis v̄tutꝫ ei⁹. ad hoc vt perueniant iste medicine ad vlc⁹, sunt ex adiuuā tib⁹ ad hoc. Et medicine frigide sunt tarde, nō pene trātes. Et que s̄t calide, addunt in febre, que cōmit tat̄ vlcera pulmonis. Et exiccatiue sunt nociue ethi ce, que cōmittat̄ ea. Et humectatiue ꝓhibent ꝯsoli dationē vlceꝝ. Nā cura vlceꝝ oium est exiccatio, ꝛ ꝓprie hmōi vlcerum ad que veniunt humiditates desuꝑ, ꝛ desubtus. Etᶠ┌hec q̄dem infirmitas reci pit oēm┘curam quꝫ est in p̄nc°: ꝛ est suꝑ pāniculuꝫ tegentē cānam intrinsecus, ꝛ in substantia pulmo/ nis carnosa nō est facile suscipiēs: in cartilaginib⁹ vero ipsis nō recipit. Et hoies magis susceptibiles cure pthisis, sunt infantes. Et vlcera pulmonis ma gis salua, sunt illa que s̄t ex gn̄eᵍ┌cruste,┘qum nō est illic cā in complexiōe, ꝛ ipso humore, que faciat vlc⁹ siccū impetiginosum. Et q̄n̄qꝫ accidit pthisico, vt ꝓtendat̄ cū eo pthisis ꝑducens eū spatio t̄pis: ꝛ sil'r extendit̄ a iuuentute vsqꝫ ad senectuteꝫ. Et ego iam vidi mulierem vixisse in pthisi circiter. xxiij. an nos: aut plus paꝝ. Et hn̄tes vlcera pulmonis le/ dunť valde ab autūno. Et q̄n esse pthisis est occul/ tuꝫ, detegit ipsam in patiente eā introit⁹ autūni suꝑ ip̄m. Et nomen q̄dem pthisis quandoqꝫ ꝯceditur alie egritudini, cum qua non est febris: sed pulmo est suscipiens humores grossos, viscosos ex catar/ ro, q effunduntur ad ipsum semꝑ, ꝛ ꝯstringit meatus eius: quare patiētes cadunt in ꝯstrictionem anheli tus, ꝛ tussim frequentem, que ꝑducit ad debilitatē virtutis eorum, ꝛ corporum: ꝛ sunt vere proceden/ tes cursu asmaticorum: tunc si fueritʰ┌mot⁹ par/ uus┘oportebit vt admisceat̄ curis eorum aliquid cure asmaticorum.

ᵃ†A. aut non sa nātur

ᵇA. vulnera

ᶜ†A. humectan tes

ᵈA. Alia litera disrumpatur

ᵉA. partem

ᶠA. ꝛ quandoqꝫ recipit ista cor/ rosio.

ᵍA. escare

ʰA. caliditas pauca

De causis vlcerum pulmonis. Cap. XIX.

Ause vlceꝝ pulmonis sunt catar/ r⁹ mordicatiu⁹, corrosiuus, aut putrefactiu⁹ ꝑꝑ suā vicinitatem cū qua pl'mo nō sanat̄, vsqꝫquo ⁱ┌mature tur:┘Aut sanies hꝰ gn̄is currēs ad pul monē ex mēbro alio, ᵏ┌ꝛ┘āncessio peripneumōie, que iam cōputruit, ꝛ iam vlcerata est: Aut saniosi/ tas pleuresis rupte: Aut aliqua cārum sputi sangui nis predcāꝝ, aperiens venam: aut incidens eā: aut scindens ipsam, siue sit cā intrinseca, sicut ebullitio sanguis, aut aliud de his que dicta sunt, siue extrin seca sic̄ casus: aut percussio. Et quādoqꝫ sunt ex cau sis eorum putrefactio, ꝛ corrosio ˡ┌precedens┘in substantia ipsi⁹ pulmonis, sicut accidit membris.

Et quādoqꝫ multiplicat̄ pthisis quādo estati bor reali sicce succedit autūnus pluuiosus.

ⁱA. digeratur

ᵏA. aut

ˡA. cadens

De preparatis ad pthisiꝫ in figura, ꝛ forma, ꝛ eta te, ꝛ regione, ꝛ complexione. C. XX.

Sti sunt alati, hab entes pect⁹ strictum, hn̄tes spatu las nudas carne, ꝛ ꝓprie posterius ha/ bentes spatulas declines ad anteriora ᵐ┌incedendo┘ꝛ quasi vnicuiqꝫ eoꝝ s̄t due ale, ꝛ q̄si spatule eius sūt abscise ab adiutorio, ꝛ ante, ꝛ retro. ꝛ hn̄tes colla longa, ꝛ iclinātes ea ad anteriora. Et q̄n̄qꝫ p̄cedunt guttura ip̄oꝝ, ꝛ emi nent. Et in pectoribus q̄dem istoꝝ que sequunť ea, multiplicanť vētositates, ꝛ inflatio est in eis ꝓpter ⁿ┌debilitatē┘pectoꝝ eoꝝ. Si autem cuꝫ h̄ est debi litas cerebrorum recipientium superfluitates, ꝛ cū hoc non digeruntur cibi, tunc iam complenť ꝯditio/ nes: ꝛ proprie si fuerit humores eoꝝ°†┌ ┘cho lerici. Et forme q̄dem susceptibiles pthisis veloci ter cum alatione predicta, sunt lenesᵖ†┌ ┘ albe declinātes ad ᵠ┌subalbedinem:┘ꝛ ēt corpora dura spissa ꝓpter illud quod accidit eis de ruptio/ ne venarum. Et complexio susceptibilis illius, est ei⁹ cui⁹ ꝯplexio est frigidior. Et etas i qua multipli/ cat̄ pthisis, est illa que est inter octauū ꝛ decimum annum vsqꝫ ad aduētum. xxx. annoꝝ. Et ip̄a in re gione frida, est plus propter illud qđ accidit in ea d̄ ruptura venarum ꝛ sputo sanguis pl'mo. Et tem/ pus in quo multiplicat̄ illud, est autumnus.

ᵐA. eminentes

ⁿA. paruitatem

°A. acuti

ᵖ†A. absqꝫ pilis

ᵠ†A. ruffedinē

De rebus a q̄bus oꝫ vt isti custodianť. Cap. XXI.

Oportet vt isti custodiantur ab omnib⁹ cibis, ꝛ medici nis acutis, mordicatiuis, ꝛ omnibus que extendūt membra pectoris ex cla/ more: aut rixa: aut saltu.

De signis pthisis. Cap. XXII.

Unt vt cōsideretur sputum saniei cum signis saniei secunduꝫ ꝙ exposuimus, in forma sua, ꝛ colore, et ʳ┌inspissatione┘ꝛ in alijs. Et febris mi nuta inseparabilis propter vicinitateꝫ cordis cum loco egritudinis que fit vehemens cuꝫ fit┘ ciboˢ†┌ ┘in nocte, secundum ᵗ┌partem qum fit┘ vehemensᵘ†┌ ┘febris ethica propter humectationem corporis ex cibo, secūdum ꝙ dice mus in loco suo: quāuis quandoqꝫˣ┌descendāt┘

ʳA. suffumigatione

ˢ†A. ꝛ

ᵗA. moduꝫ quo fit

ᵘ†A. cum eo

ˣA. componant

cum ethica in ipso febres alie.s.tertiana, ⁊ q̄rtana ⁊ q̄ntana, ⁊ deterior eaꝝ est q̄ntana: deide [a]⌈media ē tertiana:⌋ deīde quotidiana. Et qũ accidit pthisis, apparent ēt significatiões q̄s numerauimus in fine capl̃i empimati, ⁊ [b]⌈supfluunt vene eoꝝ⌋ omni hora, qm̃ virtutes eoꝝ debilitant̃ a retētione nutrimēti, ⁊ regimine ei⁹, ⁊ calitas resoluit, ⁊ liquefacit.

Si aũt in sputo sūt cruste, nõ remanet dubietas, ⁊ p̄cipue qum cāe pducētes ad pthisim p̄dicte iam p̄terierũt. Nam qum corp⁹ incipit arefieri, ⁊ extremitates incuruari, ⁊ capilli cadere pp priuationez nutrimenti, ⁊ corruptionem supfluitatum, tunc iaz vera est. Et qñq₃ plũbin⁹ fit color in p̄nc° phthisis veꝝ ipse rubescit qum ascendũt vapores: Et extendũt collũ, ⁊ duo [c]⌈cornua frontis⌋ ⁊ ꝑprie qñ ꝯfirmatur: ⁊ inflãtur extremitates eoꝝ, ⁊ ꝑprie pedes eoꝝ in fine dieꝝ. Et [d]⌈apostemant̃⌋ pp corruptionem humoꝝ, ⁊ mortificationē innati caloris extremitatum ꝑpter malitiam compl'onis. Et illi q̄dez pthisici quoꝝ causa est humor corrosiuus, expuũt saliuã que habet saporē aque marine, salsaz valde. Et pulsus eoꝝ est fixus, eq̄lis cum velocitate paruus. Et quãdoq₃ accidit ei inclinatio ad ambo latera. Deinde accidit post illud in vẽtre rugitus: ⁊ trahunt̃ hypocõdria ad sup̄iora, ⁊ vehemens fit [e]⌈tussis,⌋ Et destruit̃ appetitus cibi ꝑpter debilitatem virtutum nãlium. Et quãdoq₃ fluit vẽter ei⁹ ꝑpter casum virtutis: ⁊ quãdoq₃ expuũt anulos, ⁊ corpora venaꝝ, ⁊ illđ qum appropinq̄t mors. Et illđ qđ expuit̃ de venis, si est magnũ, est ex pulmõe: ⁊ si est paruum, est ex cãna: Et multotiẽs expuũt lapillos: ⁊ [f]⌈expuunt anulos⌋ ex cãna, ⁊ non est ex hoc etiã nisi ex vlcere magno: Et in fine ei⁹ ingrossant̃ sputum, ⁊ saliua: deinde intersecat̃ ꝑpter debilitatem virtutis. Et quãdoq₃ p̄focati moriunt̃: Et quãdoq₃ non postponit̃ hmõi sputum, immo cadit in p̄nc°, qum pthisis est ex genere malo, facta ex materijs grossis que non digeruntur: Et quãdo intersecatur sputum in fine pthisis, tunc quãdoq₃ non addit sup quartũ diem. Et qñq₃ est intersectio sputi ꝑpter debilitatem virtutis, ⁊ tunc fortasse ꝯstringitur anhelitus eorum, vsquequo fiat quasi non sensibilis. Et multotiens quidem tussis in eis fit vehemens, ⁊ ꝑducit ad sputuz sanguinis ꝯtinuũ: Et si curet̃ tussis eoꝝ cũ ꝑhibitiuis sputi, moriunt̃ cum [g]⌈lenitate⌋ adueniente eis: Si autē dimittant̃ tussire, moriunt̃ spuendo sanguinem. Et [h]⌈ex veloci morte⌋ est ꝙ si q̄s h₃ pthisim, ⁊ apparet sup spatulas eius g̃nuz, sicut faba, morit̃ post q̄nquaginta duos dies.

¶ Tractatus quintus de p̄ncipijs opatiuis.

¶ De cura communi apostematum partium pectoris ⁊ pulmonis. Cap.I.

Ex rebus cõmunib⁹ ē phlebotomia: Sed in principio ex latere diuerso, Et magis festina de saphena opposita in longitudine: Et post ipsam de basilica opposita in latitudine. Et post ipsaz de nigra opposita in latitudine. Si aũt nõ appeat, tunc non o₃ vt dimittat̃ phlebotomia cephalice, q̄₃uis sit ei⁹ iuuamentum min⁹ ⁊ tardius. Deinde post aliquot dies, ex latere ꝯueniente in latitudine. Et qñq₃ ponunt̃ ventose sup pectus cum scarificatione, etiam ita, vt attrahatur mã ad exteriora, ⁊ minoretur: ⁊ ꝑprie cum premissa fuerit phlebotomia. Inq̄t. G. si febris fuerit vehemens valde, tunc time solutiuum, ⁊ sis cõtentus phl'omia. In ipsa nãq₃ non est timor: aut tior ei⁹ est minor. In solutiuo vero est timor magnus. Ipsum enim qñq₃ mouet, ⁊ qñq₃ non soluit: ⁊ quãdoq₃ supfluit. Et op₃ q̄dem ne narcotica eis approximes inquantum potes. Ipsa enim ꝑhibent maturationem, ⁊ sputuz. Cibi aũt sint aque ordei, ⁊ aqua tritici, ⁊ aqua decoctionis maluaꝝ, ⁊ blitoꝝ, aut molochie, ⁊ cucurbite, ⁊ aqua fabaꝝ, ⁊ alkesmes qu₃ nõ fuerit caliditas supflua, ⁊ [i]⌈passe⌋ in postremis ꝑprie. Et ex eis que cursu medicinaru₃ ꝑcedunt, sunt omnia que mundificant, ⁊ remouent asp̄itatē, ⁊ leniunt in gradu p̄mo, sicut aqua iuiubaꝝ, ⁊ viole, ⁊ papaueris, ⁊ radix [k]⌈lilij⌋ ⁊ medulla [l]⌈citroli ⁊ cucumeris⌋ ⁊ alia, ⁊ semen endiuie, ⁊ sebesten: ⁊ quãdoq₃ ponunt̃ in eis mucilago seminis cydoniorum, ⁊ gũmi, ⁊ dragagãti, ⁊ semen papaueris: hec omnia ante eruptionē. Et melius abstergentium mũdificantium est aq̄ mellis, si non est apostema in reliq̄s visceribus. Si aũt fuerit apostema [m]⌈o₃ vt admistret̃ postq̄₃ fit⌋ sicut aqua cũ multa cõmistione. Sed iuleb ⁊ aqua zuccari sunt ꝯueniẽtiores ei: ⁊ postea aqua ordei. Et post ipsam vinum dulce: ⁊ est melius vinũ habẽtibus hanc egritudinē: ⁊ ꝑprie illud qđ est albũ: nam illud est magis adiuuãs ad expuendum. Veꝝ non op₃ vt bibat̃ in pleuresi, ⁊ in ꝑipneumonia, nisi post maturationem quãuis s̄m ꝙ dr̄ sit calefaciẽs, ⁊ faciens sitim q̄bus vtrisq₃ iam succurrit̃. Et nõ op₃ vt in potu sumat illud ille, cuius epar aut splen est ĩfirmũ. Et post vinũ dulce, est vinũ aquosum: ⁊ ipsum est ꝯfortans virtutez plusquã aqua: ⁊ in potu ipso sunt incisio, ⁊ subtiliatio. Potus aũt oxymellis facti ex melle [n]⌈⁊⌋ zuccaro ⁊ pauco aceto, qñ miscet̃ cũ aqua ē aggregãs duas intẽtiones.s.extinctionis, ⁊ mũdificationis. Nã si valde acetosum est, tũc ip̄m aut facit multum spuere: aut infrigidat: ⁊ ĩuiscat valde: ⁊ fit adeo malignũ donec illud qđ incidit, qñq₃ indigeat virtute forti ad h̄. vt expuat̃: ꝙ si acetositas necessaria fuerit, tunc oportebit vt potet̃ tepidum, aut mistũ cu₃ aqua calida paulatim. Ex illo vero qđ temperata₃ h₃ acetositatē, securat̃ hec malitia, ⁊ est ꝑhibẽs nocumẽtũ dulcedinis, ⁊ sitis, ⁊ ebulitionē cholere rubee, ⁊ ei⁹ g̃nationem. Et aqua mellis est magis vltima in humectando: ⁊ aq̄ ordei in [o]⌈ꝯfortando:⌋ et qñq₃ est necessariũ in eq̄tione nãe, tribuere [p]⌈acetosa⌋ cum oleo amigdalino. Aq̄ vero q̄ eis in potu tribuit̃, in hyeme q̄dē sit aq̄ calida, ⁊ aq̄ zuccari, ⁊ aqua mellis subtilis: ⁊ in estate aq̄ temperata: ⁊ interdicat̃ eis aqua frigida. Quod si [q]⌈tussis⌋ vehemens fiat, detur eis in potu parum ex ea cõmista cum iuleb, ⁊ oxymelle infrigidatis. Nam oxymel facit eam penetrare velociter, ⁊ expellit nocumentum eius, Et apud declinationem detur eis in potu [r]⌈†⌈ ⌋rob. Eis autē, que necessaria sũt apud collectionem, ⁊ maturationem, ⁊ eruptionē, ⁊ post eas, oportet vt singulare capitulũ faciam⁹.

¶ De cura pleuresis. Cap.II.

Oportet vt prohibeas materiaz venientez ad apostema cum euacuatione, ⁊ attractione ad contrariu₃: ⁊ lege illud qđ narrauimus in capitulo qđ est ante hoc: ⁊ fortasse dicemus illud iterum. Dicamus ergo ꝙ cura eius est phlebotomia, si sanguis fuerit vincens s̄m modu₃ predictum in capitulo quod est ante ipsum ⁊ extrahatur [s]⌈†⌈ ⌋ doẽc alteretur color eius: Significat enim ꝙ nocibilior sanguis iam euacuatus est: Et scias ꝙ sanguis corporis vehementioris nigredinis, est ille qui est propinquus huiusmodi

a A. emitritea
b A. superfluit sudor ex eis
c A. poma maxillarum
d A. tumescunt sicut in cacesia
e A. sitis
f A. qñq₃ expuũt sanguinem ꝯgelatum
g A. leuitate
h A. in libro velocis mortis

i A. zibib
k A. liquiritie
l A. cucumeris ⁊ chetha.i. cucumeris longi
m A. ⁊ administret̃ o₃ vt fiat
n A. aut ex
o A. Alia litera glutinando
p A. Alia litera alhamad
q A. sitis
r †A. aqua cum
s †A. sanguis

apostemati:q̃uis obseruatio virtutis in h necessa/ria sit. Et q̃n̄q3 non ꝯcedit virtus e͡xctionem sangui nis fieri vsq3 ad hũc terminum. Et si est humor ali us, euacua non cum eis, que sunt sic̃ mirobal'. neq3 in quo est stipticitas, immo cũ eis in q̄bus est cum solutione lenificatio, sic̃ res fcẽ cum viol'. ⁊ siracost, ⁊ tereniabin, ⁊ zuccaꝝ albaizez: Et soluãtur in no/cte. Quidam vero sapientũ dixerunt ꝙ rectius est, q̃ntum possibile est, vt euacueť cum phlebotomia, timendo inq̄etudinem, i quã q̃n̄q3 cadere fac̃ soluti uum. Et nos iam diximus istud, ⁊ proprie q̄n̄ spu/tum est cholericũ valde. ⁊ ꝓprie ſm ꝙ dixit. G. q̄n̄ febris est vehemens valde. Et. G. q̄dẽ precepit eos custodiri a scamonea, ⁊ non p̄cepit eos custodiri a biera, ⁊ helleboro simul: ⁊ laudauit opationem aq̃ ordei post administrationẽ solutiui, ⁊ [a]⌈separatio/nem ex eo. Cũ ipsa vero abscindit opationẽ⌋ eius: q̃uis oporteat vt serueť ꝓs declinationis doloris, ⁊ lesionis. Nã si declinatio fuerit ascendens ad fur culã, ⁊ thoracez, ⁊ q̄ð est sup eã, tunc phlebotomia est melior. Et si dolor declinat ad ꝑtem hypocon/drioꝝ, tunc necessaria est solutio sola: aut cum phle botomia, ſm ꝙ necessarium fac̃ illud, quod testifi/cať. Et illð ideo, q̄m̄ phlebotomia sola ex basilica non trahit de h loco aliq̄d de quo sit curandũ. Et ex eis q̃ significant tibi vehemẽtiã necessitatis eua/cuationis, est ꝙ inuenis vaporationem ⁊ empl'atio nem non sedare dolorẽ: aut inuenis eas ex eis, que augmentãt ipsum. Et sig̃t illud repletionẽ in corpo re toto, quare necessaria est euacuatio, ⁊ ꝓprie cum phlebotomia. Q̃n̄q3 phlebotomas, ⁊ euacuas, ⁊ non sedanť accidentia, tunc scias ꝙ ꝓhibitio colle/ctiõis, quã queris est [b]⌈difficilis. Non ergo⌋ literes phlebotomiã, vt non ꝯgeleť mã, que habitura est collectionẽ: ⁊ [c]⌈illud est ex eis ꝓpter que defectus maturatiõis sanguinee cũ diminutione virtutis nõ digerit mãm.⌋ Q̃um ergo maturatur, oz vt ꝓhi/beas eam fieri saniez, ⁊ studeas, vt mũdifices ante illud cũ sputo. Et ad vltimum, quz nõ fit phlebotomia, ⁊ maturatur, ⁊ emittiť sputũ [d]†⌈ ⌋ sufficiẽter: deide vides debilitatẽ in virtute, tunc nõ phlebotomes oĩno. ⌈Dispositio nãq3 debilitat3 vir tutis nõ est q̃ tollerare possit phlebotomiaz, ⁊ solu tionem⌋ necessariũ est tunc vti clisteribus medijs, ⁊ acut3, ſm ꝙ necessariuz fuit illud, q̄ð testificať h: ⁊ ꝓprie qum dolor est declinis ad hypocondria. Et Hip. q̄dem inuit in cura [f]⌈ꝑipneumonie⌋ in qua non sentitur dolor, veꝝ est vehemẽtis declinationis ad hypocundria, vt euacueť cum helleboro nigro: aut cum [g]⌈alkakile⌋ ⁊ in alio libro cũ herba silue/stri, que est silis portulace, ⁊ hẽt lac, ⁊ est de genere lacticinoꝝ. Quz ergo euacueris, ⁊ inueneris dolo rez leuiorẽ, sis ꝯtentus aqua zuccari, ⁊ aqua ordei decocti, cuius ordeũ sit excorticatum in aqua pluri ma, decoctione vehemẽti, ⁊ aqua alcãdarusij si idi ges ꝯfortatiõe, ⁊ melonibus indis, ⁊ aqua iuiube, ⁊ aqua sebestẽ, ⁊ violis [h]⌈nutritis⌋ ⁊ semine papa ueris. Et oleum q̄dem q̄ð administratur cum aliq̃ hoꝝ, ẽ oleum amigdalarum dulciũ. Quidẽ aũt ꝓ/hibuerunt granata ꝓpter infrigidationẽ eoꝝ: Sed apud me in eis que dulcia sunt, non est malum. Et q̃n̄q3 fit ex istis medicinis decoctio, q̃ administrať ad [i]⌈mũdificandũ.⌋ Et est hec. ℞. ordeum excorti/catũ, ⁊ iuiubas, ⁊ sebesten, ⁊ violas, ⁊ semen papa ueris, ⁊ sirupum viol'. ⁊ sirupuz nenufaris: q̄m̄ am/bo sũt meliores iuleb. Et. G. q̄dẽ p̄cepit in p̄ncipio vtendum esse speciebus deiacur: q̄m̄ ꝓhibent mãz, ⁊ maturant, ⁊ [k]⌈ꝯfortant.⌋ Et dico ꝙ necessarie sť, qum nõ est excusatio ꝓpter vehemẽtiam vigiliaꝝ: ⁊ si nõ fuerit illð, tũc fortasse ꝯgelat papauer mãz, ⁊ ꝓhibet sputum: nisi zuccaꝝ q̄ð cum eo poniť ꝓhi beat nocumentum eius. Et videtur ꝙ semẽ est ꝯue nientius q̃ cortex tunc, ⁊ oz vt euacuetur illud q̄ð retinetur cum sputo. Et mẽsura nutrimentũ, ⁊ nõ multiplices: imo subtilis ſm ꝙ necessariũ fac̃ mul titudo acuitatis egritudinis, ⁊ paruitat3 eius: ⁊ ac/cidentium illius. Nã si ipsa fuerit quieta, leuis, faci lis, cibabis ip̄m aqua ordei excorticati decocti val de. Ipsa nãq3 expuere fac̃ incisiua, ⁊ ꝯfortatiua. Et si volueris dulcorare ipsam, dulcorabis eam cum zuccaro, aut melle: ⁊ si fuerit inquieta, sis ꝯtentus aqua ordei vsq3 quo declaretur tibi dispositio, ⁊ ꝓ/prie ſm sputum. Nam cum multiplicatur, securus es de multitudine materiei, ⁊ scis [l]⌈necessariã esse virtutem.⌋ Nutrias ergo cũ aqua ordei excortica/ti, ⁊ ꝯforta: ⁊ si retinetur, subtilia regimẽ, ⁊ sis ꝯten tus aqua ordei, ⁊ sirupo quãtum potes. Et quãdo accidit in pleuresi solutio ventris, ⁊ fuerit pleuresis succedẽs decolationi resolute ad [m]⌈latus⌋ ꝓhibet istud [n]⌈cuz cura⌋ phlebotomie, ⁊ lenificationis na ture: ⁊ sit regimẽ eius [o]⌈cũ sufficientia⌋ sauic ordei. Si aũt indiges phlebotomia necessario in sp̄ẽbus pleuresis, ⁊ nõ est maturatio, tuuc rectius est, vt sis ꝯtentus q̃ntitate. xxx. pondeꝝ: ⁊ prepara ad secun/dationem cum sale, ⁊ oleo super vulnus. Et multo/tiens quidẽ excusat solutio ventris omni die semel, aut bis, a phl'omia. Et si phl'omie alicuius succedit sincopis, aut vehemẽtia difficultatis, ⁊ ꝯstrictio in angelitu, tunc illud est significatio ꝙ phlebotomia non euacuat materiam egritudinis, ⁊ melius est vt [p]⌈tunc liniatur natura.

¶ Sermo continuus de cura dolorum pectoris capitulum tertium.

Non cures⌋ in principio nisi cum eo q̄ð lene est ex clisteribus ⁊ sup/positorijs. Et maximi quidez erroris est in potu tribuere infrigidantia vehe mẽtia, nisi in factis ex cholera, Et [q]⌈nõ detur⌋ in potu infrigidantia stiptica: ⌈[r] Et cibi eo/rum sint sic̃ lentes cum acetositate, ⁊ similibus.⌋ Et scias ꝙ dare in potu aquam frigidam, est incõ/ueniens huic egritudini, ⁊ omnibus apostematib⁹ intrinsecis, minora ergo ipsam q̃ntuz potes. Quod si [s]⌈tussis⌋ fiat inobediens, ꝑmisce eam cũ oxymel/le vt [t]⌈frangat fortitudinez⌋ aque: ⁊ vt minoret mo ram eius, ⁊ fixionem ipsi⁹, immo vt faciat currere, ⁊ penetret in corpore, ⁊ adiuuet cuz incisione oxy/mellis, ⁊ subtiliatiõe ipsius. Et scias ꝙ quãdo in pleuresi multiplicatur inflammatio, ⁊ requirit infri gidationem, tũc nõ infrigidetur nisi cum eo in quo sunt abstersio, ⁊ humectatio, sic̃ aqua citroli, ⁊ aq̃ melonis indi. Aqua vero cucurbite q̃uis ab vna parte cõferat, quandoq3 tamẽ nocet ⁊ debilitat cuz [u]⌈prouocatione.⌋ Ea vero a q̄bus est abstinẽdum sunt sicut portulaca, ⁊ aqua endiuie, ⁊ omnia in q̄/bus est infrigidatio, ⁊ inspissatio. Et oportet vt sit tua magnifica intentio ad hoc, vt sputũ facile sit. Et ex eis quidẽ que multiplicant sputum, est dormi re super latus infirmum: ⁊ quandoq3 est necessaria cõmotio parua: ⁊ vt in potu detur aqua, que ad ca/liditatem decliuis est, sorbẽdo [x]⌈continue⌋ quoniã confert ei valde. Et quandoq3 necessarium facit es/se retentio sputi ꝯstringentis anhelitum, vt laben/do sumat cochliariũ de flore eris, ⁊ melle. Et quan doq3 facit esse necessarium vehementia doloris, vt in potu tribuatur faba vna de assa fetida cũ melle

a A. complementum opationis eius. Cum ipsa vero abscinditur operatio

b A. Alia litera necessaria, ⁊ nõ

c A. illa ẽ ex eis, que nõ digerũť cum diminutione virtutis, ⁊ ꝓ/uatiõe digestionis sanguinee sup materiam

d †A. digestum ⁊ sputum

e A. Et si existit debilitas virtu/tis absq3 flobo/tomia, ⁊ solutione ventris

f A. pleuresis

g A. albachuli/un

h A. conditis

i A. expuendum

k A. faciũt dor/mire.

l A. necessitatez virtutis

m A. pleuresim

n A. oẽm curaz

o A. ꝙ sit ꝯtĩua

p A. non leniat naturã. In cura doloris pectoris ⁊c. ꝯtinuatur capitulum.

q A. ⁊ dare

r A. aut dař eis in cibo lẽtes cũ acetosis ⁊ silia

s A. sitis

t A. frangať malitia

v A. Alia litera solutione Alia litera ⁊ exiccat cũ prouocatione.

x A. sorbẽdo sorbitionẽ post sorbitionem

ꝛ aceto, ꝛ aq̃[a]⌈rof.⌋ꝛ illud qum est vehemẽtia do
loris vociferare faciẽtis. Qñq; ad vltimũ pueniṫ
inobedientia anhelitus coarctati, ꝛ orẽgmon. assu/
mat de nitro assato cũ sũma trium digitoꝝ, ꝛ de flo
re eris q̃ztitatem vnius fabe, ꝛ paꝝ olei, ꝛ aquã te/
pidã, ꝛ mellis parum. Si aũt non valẽt, addaṫ eis
[b]⌈illõ q̃d est supius⌋vitis cũ pipere, ꝛ aceto, ꝛ sint
omnia tepida: Aut isopus, ꝛ sinapis ꝛ nasturtium,
cũ aq̃ [c]⌈mellis⌋tepida: ꝛ hoc est fortius illo, ꝛ sor/
beat cum spuit vitellũ oui vt remoueaṫ malitia ei⁹.
Et si indiges in pleureticis cibo fortiori da pisces
alradradra, ꝛ illud cũ fracta est febris. Et silr panẽ
cum zuccaro, ꝛ butyꝝ: qm̃ adiuuat ad maturatio/
nẽ, ꝛ ad sputũ, Et pisces elixatos cũ porris, ꝛ ane/
to, ꝛ sale, ꝛ stude vt alleuies ptes ventris, vt nõ cõ/
primant ptes pectoris: ꝛ illud fit cum lenificatione
näe, ꝛ attractione fecis, si retineṫ, cum clisterib⁹ le
nibus, sicut aq̃ kist ordei, cum pauca aqua sicle. Et
oꝫ vt phibeas inflationeꝫ. Et scias q̃[d]⌈fumus,⌋fe
cis, ꝛ eius inflatio, nociui sunt valde in hac egritu/
dine. Et ex eis q̃ sollicite sunt attendenda, est vt suc
curras cum maturatiõe egritudinis ante [e]⌈ꝛ absq;
necessitate saniei.⌋Si aũt fiat sanies, oportet vt suc
curras cũ mũdificatõe eius, anteq̃ꝫ corrodat. Et sci
as q̃ necessaria est humectatio. [f]⌈quare stude⌋vt
facile fiat sputum, ꝛ velox. Qũq; sputum incipit in
ascensione, ꝛ ptrãsit quartũ, conforta hãc decoctio/
nem cum radice[g]⌈lilij⌋ꝛ capillo veneris. Et cũ mã
est grossa, ꝛ virtus ẽ fortis, ꝛ nõ est in neruis nocu/
mentum, nõ est malũ tribuere in potu oxymel pmi
stum, vt incidat. Et si lenieris näm cuꝫ eis q̃ sunt si/
cut casia fistula cũ zuccaro, ꝛ tereniabin, ꝛ siracost,
erit rectũ. Et quãdoq; iuuaṫ etiaꝫ cum emplastris,
ꝛ vnguẽtis. Et primũ q̃ oportet administrari, est
ceratũ fcm̃ ex oleo viol̃, ꝛ cera colata. Deinde gra/
datim pueniaṫ ad adipes, ꝛ mucilagines, ꝛ pulue/
rem molẽdini. Deinde g̃datim ad illud q̃d est for/
tius, sicut empl̃m d̃ camemilla, ꝛ radicibus euisci,
ꝛ radicib⁹ [h]⌈lilij,⌋ꝛ viol̃, ꝛ decoctõe ẽt malue hor
tulane. Et si est necessariũ q̃d est fortius administra
empl̃m fcm̃ ex caulib⁹ elixatis, ꝛ feniculo elixato.
Et iterũ empl̃ꝫ fcm̃ ex absinthio ꝛ radice lilij cum
aliq̃ztulo mell̃ ꝛ oleo nardino. Et scias q̃ si mã est
multa tũc empl̃a, ꝛ epitimata fr̃a, nociua sunt: ꝛ si
est pauca, nõ nocẽt. Et silr si apostema iam resolui/
tur, ꝛ [i]⌈descẽdit⌋mã cum q̃ztitate. Et qñ accidit, vt
euacuatio ex phlebotomia sit iuuatiua, cõcediṫ ẽt
vt fiat delinitio. Descriptio emplastri alterius bo/
ni. ℞. folioꝝ violaꝝ ꝛ maluauisci amboꝝ añ. partẽ
vnã, radicis[k]⌈lilij⌋ptes. ij. farie ordei, farine faba/
rũ amboꝝ añ. partem. i. s. camemille dragagãti añ
ptes. ij. Et si mã est grossa, ꝛ indiget additiõe reso/
lutionis, addaṫ in eo semẽ lini, ꝛ fiat [l]⌈eius ꝯfectio
ex⌋rob cũ cera ꝛ oleo viol̃. Et si ẽ caliditas minor,
ponaṫ loco olei violacei oleũ de lilio: aut oleũ nar/
cisinũ, Et si caliditas est fortis ponãṫ loco additoꝝ
calidoꝝ que descriptioni addidimus, folia nenufa/
ris, ꝛ rose, ꝛ cucurbite. Descriptio vnguenti boni
℞, ceram, adipem anatis, ꝛ galline, ꝛ butyruꝫ oui
nũ, isopũ humidã, fiat ex eis vnguẽtum, qm̃ est bo/
nũ valde. Et ex empl̃is que ad maturationẽ aggre
gant sedationẽ doloris, est emplastꝝ fcm̃ ex farina
ordei, ꝛ meliloto, ꝛ cortice papauer]. Et qñq; adiu
uaṫ ẽt in eis cũ[m]⌈empl̃is⌋humidis, ꝛ siccis. Et hu
mida qdem sunt conuenientiora ei q trahit ad ru/
bedinem. Et sicca ei, qui trahit ad phlegmatis p/
prietatem. Veꝝ humida qum nõ iuuãt, nõ nocẽt.
Et sicca si nocent, nocent magnifice. Et melius est
vt antecedat spõgia infusa aq̃ calida. Et fortior ea,
est aq̃ maris, ꝛ aq̃ salsa. Deinde pertrãsi illud si ne/
cessariuꝫ tibi est, ꝛ fac euaporationẽ cũ vapore: aut
cum oleo, ꝛ aq̃ calidis, Et fortius illo est illõ, quod
fit cum aceto, ꝛ herbo, ꝛ caulibus super lanã imbi
bitã oleo. Et ex siccis subtiliatiuis, est furfur: dein
de grana milij: deinde sal. Et vaporatio qdem re/
soluit omnem dolorem altum, aut infimũ, qum nõ
est phibitio ex repletione, quã attrahat vaporatio.
Phlebotomia vero plus ꝯfert doloribus [n]⌈vincẽ/
tibus.⌋Qñq; empl̃m facis, aut vaporas, tunc stu/
de vt retineas eius vaporeꝫ a facie egri, ne eo exci/
tentur[o]⌈tristitia⌋ꝛ ꝯstrictio anhelit⁹. Et quãdoq;
ẽ egritudo vehemẽtis siccitatꝫ, ꝛ ꝯfert vapor empl̃i,
ꝛ vaporatiões humidoꝝ temperatorũ, quãdo pcu
tit faciem, ꝛ peruenit in attractione aeris. Et quã/
doq; adiuuanṫ cum electuarijs, qbus vtunṫ: ꝛ ꝯue
nientius eoꝝ, calefactis est cera alba colata, ablu/
ta cum oleo violaceo: ꝛ proprie quãdo est dolor ve/
hemens. Et qñq; reditur ad ventosas post mundi
ficationem corporis cuꝫ phlebotomia, ꝛ alijs: ꝛ fi/
dutia, q̃ ipm iã sit mundificatum. Ex vẽtosis enim
qum ponunṫ super locum dolorosuꝫ, apparet iuue
mentũ maximuꝫ: ꝛ qñq; sedatur dolor omnino. Et
quãdoq; trahiṫ ad ptes extrinsecas: ꝛ emplastruꝫ
de sinapi, si administreṫ in hoc loco, efficit opatio/
nem ventosaꝝ in attrahendo. Qum ergo pertrã/
sit septimum, preceperunt antiqui dari electuariuꝫ
fcm̃ ex amigdalis, ꝛ g̃nis [p]⌈alcurat⌋ꝛ melle, ꝛ bu/
tyro, ꝛ electuarium ex butyro, ꝛ visco albotim. Et
qñq; administrabãt ꝯfectiones magnas, sicut est
athanasia: ꝛ est via bona qua incedere possũt, q ar/
tem verificauerunt ꝯfidentes in seipsis cum medi/
tatione inuestigatrice, vt succurrãt, si hoc regimen
dederint, vt possit eger tollerare illud: quare cuꝫ ea
consequunṫ finem mundificationis sufficiẽter. No
ui aũt timorosi, non confidentes in seipsis, in hoc ti
ment mel, ꝛ ponũt loco eius zuccarum. Et antiqui
ẽt innuebãt vtendum esse medicinis fortis mundifi
cationis, preparatis cũ melle. s. pillulis que teneṅṫ
in ore sub lingua. Et innuebãt in hac hora vtenduꝫ
esse medicinis, ꝛ empl̃is, que nominantur hẽntes
odorem factis cum sansuco, ꝛ empl̃o [q]⌈asedebi.⌋
Et ad summũ ille q pcedit hac via, que est antiquo
rũ, opꝫ vt incedat ea cum cautella, ꝛ obseruatione,
ꝛ timore, q̃ rumpat apostemata et excitet calorem
plurimũ, Deinde attinet ei, vt confidat post illud de
iuuamento festino. Si aũt egritudo remanet vsq;
ad q̃rtumdecimum dieꝫ, non est excusatio a vẽtoꝝ,
ꝛ subtiliatione regiminis tunc. Et quꝫ vigilie fiũt
in eis vehementes, tunc necessarius est sirupus de
papauere. Et quãdo fit anhelitus in eis frequens,
tunc non succurriṫ illi nocumento, nisi cũ humecta
tione cũ eis, que sunt sicut mucilago psilij, sorben/
do ex ea aliqd post aliqd, ꝛ sicut iuleb. Qñq; ãt cõ/
fert embrocatio lateris cũ aq̃ tepida, vt alleuieṫ do
lor, ꝛ minoreṫ frequentia anhelitus: qm̃ est nociua
fm̃ q̃ iam sciuisti. Et post declinationem manife/
stã administra balneum: ꝛ aliena infrigidationem
[r]⌈ ⌋nisi in eis que sũt de genere cholere
rubee. Et silr aliena regimẽ ingrossatiuũ, ꝛ admini
stra subtiliatiuũ, ꝛ d̃coquãtur in aqs, ꝛ [s]⌈sirupis⌋
predictis[t]⌈caules⌋ꝛ calamentum in fine eius, ꝛ lã
bãt semẽ[u]⌈alcurat⌋cum melle. Quod si apostema
fiat inobediẽs, ꝛ vadat versus collectionẽ, regãtur
cum regimine quod dicitur in capitulo illius pro/
prie. Et oportet vt caueãtur in conualescentibus
pleureticoꝝ, salsa, ꝛ acuta, ꝛ saturitas, ꝛ repletio sã

a—A.
b A. flos
c A. ꝛ melle
d A. vapor
e A. q̃ꝫ fiat sanies
f A. in regimine ipsius
g A. Alia litera liquiritie radix yreos. pro radice lilij accipiaṫ i hoc capl̃o
h A. Alia litera liquiritie
i A. remanet
k A. liquiritie
l A. ex eis massa vl̃ emplastꝝ cuꝫ
m A. fomẽtatio nibus
n A. altis
o A. angustia
p A. alchurais
q A. alsedabi
r † A. vehemen/tem
s A. potionibus
t A. porri
v A. alchurais

turitatis facientis nauseam [a]†[ ]⁊ [b][ventosi/tas]⁊ fumus, ⁊ vox alta, ⁊ [c][saniositas,]⁊ coitus. Nã si recidiuãt moriunt̃. hoc dicimus, si pleuresis est calida pura. Si aũt nõ ẽ ita, imo non ẽ pura, ⁊ non est vehemẽtis cal̃itatis: tũc in te est vt frices, ⁊ empl̃m facias cũ eis, que sunt sicut fenugrecum, ⁊ pix, ⁊ vt ventosas apponas. Et empl̃m valens ad illud. ℞. cineres radicis caulium q̃ ꝯficiant̃ cũ adipe, ⁊ fiat cũ eo empl̃m. Et in cura qdẽ phl̃atici, incipiat̃ a clisteribus acutis, ⁊ sol̃one ventris. Et nõ fiat phlebotomia, ⁊ administrent̃ resolutiua q̃ sint ex empl̃is, ⁊ vaporationibus p̃dictis in qbus ẽ virtus. Et cibent̃ sicla, ⁊ aq̃ caulium, ⁊ aqua ciceris, ⁊ oleo de oliuis: aut oleo d̃ amigdalis dulcibꝰ ⁊ amaris: ⁊ administrent̃ empl̃a, ⁊ vaporationes calide p̃dicte. Et detur in potu decoctio Joseph vigilatoris quã in potu damus cũ oleo de kerua. In melãcholico vero [d][incipiatur a]sorbitionibꝰ factĳ ex tritico fracto, cũ melle, ⁊ oleo amigdalino dulci: ⁊ electuariĳs lenificantibꝰ calidis: ⁊ sorbeant̃ olea lenificantia, sicut oleũ amigdalinum dulce. Et sorbitiones facte ex fabis, ⁊ pauco fenugreco, ⁊ lac mulctum, et ꝓprie asininũ: qm̃ ip̃m est iuuatiuũ eis. Et ex eis q̃ ꝯferũt in eo est, vt sumant̃ costi põdus. ʒ. i. ⁊ detnr in potu in [e][aqua]decoctionis aneti: [f][et oleum balsami: aut sirupus mellis:]et hoc etiam confert tussi male. Aque vero congregate in pulmone, cura est leuior eis, que dicemus in cura empicoꝝ. ⁊ qñq3 indiget perforatione.

a †A. ⁊ sol
b A. ventus
c A. insufflatio
d A. cibet̃
e A. coclearlo
f A. aut olei balsamini aut syrupi de melle

¶ De cura peripneumonie. Cap. IIII.

In cura p̃ipneumonie currit̃ cursu pleureṡ, nisi q̃a opꝫ vt empl̃a ipsius sint fortiora, et vt ponant̃ in eis que sunt ꝓfundantia. Et oꝫ vt sit sollicitudo ad mundificanduꝫ cũ sputo magis vehemens, ⁊ sit in ea loco iacendi sup̱ partẽ spuendi, resupinatio decliuis versus illam partem.

Quũq3 natura in ip̃a fuerit restricta, oꝫ vt in potu sumãt omni die semel de hoc sirupo. ℞. casie fistule ⁊ passulaꝝ enucleataꝝ amborum añ. sextaria. iĳ. ⁊ ꝓĳciant̃ sup̱ ea. iiĳ. sacraiati aque que decoquatur vsq3 ad medietatẽ, que sumat̃ et sup̱ ipsam ꝓĳciat̃ sacraiati aque solatri. Et hoc est illd̃ qd̃ in potu forti dat̃, et debili medietas eius. Et si natura [g][lenitatem habuerit ⁊ debilitatem]det̃ in potu rob myrti, ⁊ cydonia dulcia assata, ⁊ granata dulcia. Et illius que ẽ ex gñe [h][almesir,]⁊ cholere rubee cura est sicut narrauimus difficilis. Nam si aliq̃d ꝯfert est extinctio vltima cũ succis vehemẽtis frigiditatis, sicut oleꝝ, ⁊ herbaꝝ, ⁊ fructuũ. Et dent̃ infrigidantia lenificantia, sicut succus endiuie, ⁊ sil̃ia illi. Qd̃ si euacuet̃ cholera cum eis, que sunt sicut siracost, ⁊ tamarindi, ⁊ tereniabin, ⁊ sil̃ia illis, ẽ bonũ. ⁊ sil̃r quandoq3 est necessarium in ipsa facere phlebotomiam, si fuerit illic repletio.

g A. fuerit lenis lenita te debilitante
h A. almasere

¶ De empimate. Cap. V.

Quando apparet in apostematibus pleuresis ⁊ p̃ipneumonie, signa collectionis p̃dicta, ⁊ ascẽdunt, tũc necessariũ est vt iuuamentum fiat ad maturãdum, post mundificationem corp̱is, qd̃ fit cũ empl̃is, ⁊ vaporatiõibꝰ: sicut illud qd̃ fit ex farina ordei, et [i][vino]alimbat et vino albo ⁊ dulci ⁊ [k][ficubus humidis]et ficubꝰ siccis. Et fortius illo, est illd̃ cum quo ponunt̃ stercus columbinũ, ⁊ nitꝝ: ⁊ est cõueniens in fine, ẽt apud eruptionem. Et oꝫ vt [l][dormiat]ante horam eruptionis sup̱ latus infirmũ: adiuuat. n. ad spuenduꝫ, et ad rumpẽduꝫ. Si aũt caliditas fuerit plurima, det̃ in potu aqua mellis in aqua ordei: aut aq̃ mellis subtilis sola. Et si caliditas est nõ fortis, et virtus est fortis: oꝫ vt in potu tribuat̃ d̃coctio isopi in qua cum isopo decocta sunt hasbe, ⁊ prassiũ, et ficus, ⁊ mel. Et in potu sumat aquã ordei decocti cũ radicibꝰ [m][lilĳ.]Et qñq3 indiges eis, q̃ sunt sicut mithridatũ, ⁊ tyriaca ad maturandũ. Et ꝯueniẽtiores hore ad potandũ ipsa, sunt post maturationem integrã, vt erumpat̃ ꝺm ꝯseruationẽ innati. Et dactili qdem sunt vltimi in hac hora, ⁊ post ipsaꝫ. Et sirupus de prassio, ẽ vltimꝰ. Trociscꝰ maturatiuꝰ. ℞. semẽ altee, et citroli, ⁊ malue melonis, et cucurbite, et succum ligritie, ⁊ florem meliloti, et violas [n][vel]dragagãti fiãt troc. [o][Et ml̃totiẽs qdẽ fiũt trocisci]cuꝫ mucilagine semis lini, et dant̃ in potu cũ aq̃ ficuũ. Eoꝝ aũt cibi in ascẽsiõe, sint panis ifusus aq̃, aut cũ [p][aqua ⁊ melle]et oua sorbilia, et q̃ sũt illis sil̃ia. Et ea qbꝰ vtunt̃ in scd̃a mẽsa, sint g̃na pini maioris, ⁊ minoris, ⁊ amigdale dulces, et sorbitiões subtiles facte ex farina ordei, ⁊ ciceris, et fabaꝝ cũ oleo amigdalio, ⁊ zucauro cũ melle. Qũq3 ꝑtransit hora eruptiõis, et cõplet̃ maturatio, oꝫ vt iuuamẽtũ fiat ad erũpendũ. Nã dimissio ipsiꝰ, efficit egrũ prauũ et male ꝓꝑetatĳ. Et suffumigent̃ guttura ip̃oꝝ cuꝫ storace [q][calamita.]Et det̃ in potu sirupus isopi fortĳ, quẽ diximꝰ. Et apponant̃ fortiora empl̃a, q̃ diximus. et dare in potu mithridatũ. et tyriacã in hac hora, ẽ iuuamẽtũ: si nõ fuerit febris, neq3 [r][debilitas]neq3 extenuatio. et in cibo det̃ pisces saliti, et sumat in ore suo quꝫ vadit dormitũ pillulas factas ex hiera, et pulpa collogntide. et pill̃e etiam cochie in potu sumant̃ in hora dormiendi. et suffumigent̃ guttura eoꝝ cũ storace [s][calamita.]et qñq3 ꝯfert ei mouere sedẽ sup̱ quã sedet, hoie tenẽte eũ p̱ spatulas. et ꝯfert ei sumere in potu sinapiꝫ cũ aq̃ mellis, ⁊ potare assam fetidã in lacte, et ꝯfert ei iacere sup̱ latꝰ sanũ qñ vult eruptõeꝫ, et p̃cipit̃ vt vomitꝰ fiat post cenã in hꝫ horis. Veꝝ illd̃ est timorosum: qñq3. n. facit possidere eruptionẽ magnã vice vna: et qñq3 p̃focat. Quꝫ autẽ non erumpit̃, necessariũ est vt cauterizet̃: deinde cõsideret̃. Nam si exiuerit sanies alba, munda, spes habenda est: et si non, non est spes habenda. Quncq3 erumpit sanies, et currit, et existimas ꝙ pauca sit et equalis, ita ꝙ possibile sit vt mundificet̃ cum sputo vsq3 ad. xl. dies, tunc opꝫ vt administrentur post eam abstersiua, lauatiua, mundificatiua, dando ea in potu, quꝫ incipit expui illud, quod erumpit. Et illa sũt sicut decoctio isopi cuꝫ radice [t][ ]lilĳ celestis cũ sirupo de melle, Et caules, et sorbitiones predicte, facte ex farina ciceris et similibus [u][que sunt ex medicinis:]et ponatur in eis etiam farina herbi: et cõfert etiam electuarium de squilla, et electuariuꝫ de herbo. Medicine vero singulares q̃ sunt matres huiusmodi rei, sunt sicut farina [x][herbi, et sauic] lilĳ, et radix eius, et aristolo. vtraq3, et pipera tria, et sinapis, et nasturtium, et vsq3 ad oppoponacum etiaꝫ, et costus, et casia lignea, et spi ca. Et quãdoq3 cũ est necesse, vt admisceat̃ eis aliq̃d ex narcoticis cũ mensura. Et ex istis medicinis est scordeon. Ipsum Et nãq3 est vehementis iuuamenti in hoc capitulo. Et iste medicine sunt matres medicinarũ in hac hora, iuuantiuꝫ, ex quibus fiunt potiones, ⁊ emplastra ⁊ embroce cum spongĳs, ⁊ [y][olea.]Et quãdoq3 fit oleum ad quod virtutes eaꝝ permutantur, sicut oleum de lilio ⁊ narciscinum, ⁊ camemillinũ, ⁊ de alcanna ⁊ nardinum: ⁊ sicut oleũ laurinum, ⁊ proprie qum

m A. liquiritie
n A. ⁊
o —— A.
p A. aqua mell
q A. liquida
r A. macies
s A. liquida
t † A. ligritie
v A. farinis
x A. horobi cum cura
y A. oleis

pāre qum adest declinatio. Et qñq3 ponit quod est sicut oleũ viol'. ſm diſpõnem, ⁊ horam. Et qñq3 po nunt in hmõi oleis, ea que ſunt ſicut gũma pini, ⁊ adeps, ⁊ galbanũ, ⁊ flos ſqnãti, ⁊ iſop⁹ humida, et fenugrecum, ⁊ folia lauri, ⁊ bdellium, ⁊ ſilia illis. Et qum febris eſt fortis, non ſupfluas in calefacien do: qm̃ debilitat virtus pp maliciã complexionis, ⁊ deficit a ſpuendo. Et op3 vt ſuccurrat ad regimẽ extractiõis ſaniei, poſt eruptionẽ ad pectus, in die bus, in qbus imaginat eger alleuiationẽ. Qum aũt exiſtimaueris in pleureſi mãm plurimã, ⁊ non mũdificat in .xl. dieb⁹, neq3 in paucioꝛib⁹, imo fac cadere in pthiſim, tunc neceſſarium eſt cauteriũ fie ri cum cauterio minuto, quo pforet pectus vt exic cet materia, ⁊ trahat paulatim, ⁊ abluat cum aq̃ mellis, ⁊ adiuuet ad extractionẽ eius ad exterioꝛa. Qũq3 mũdificata fuerit pueni ad ꝯſolidandum. Et op3 vt cognoſcas ptem in qua eſt pus, ex modis p̃ dictis de voce ſaniei, ⁊ ſonitu eius, ⁊ hoc qδ induit pectus cum [a]⌈filo⌋ tincto luto rubeo: ⁊ ꝯſideret qs locus exiccet veloci⁹: qm̃ ipſe eſt locus ſaniei. Si gnum ergo ſup ipſum fiat, ⁊ cauterizet, [b]⌈⁊⌋ pfore tur illic. Nam qñq3 non cauterizat, imo pforat la tus cum phlebotomo, ⁊ ponit p̃paratio tal'r, φ cũ ea egredit ſanies de qua accipiat omni die paru3, abſq3 extractione plurima ſubito. Et in hmõi qui dem hora neceſſaria eſt ꝯſeruatio virtutis, cum car ne, ⁊ cibo tempato, ⁊ non ꝯſideres febrem: qm̃ ipa non ſanat dum ſanies pſeuerat remanens. Qu3 ãt expuitur, eradicat. Et qum ꝯfortat eger ad expuẽ dum ſaniem, aut ad illud quo curat ex cauterio, re mouet febris pculdubio. Et multotiẽs accidit vt apoſtema erumpat ante maturatione3: Et eſt illδ, qδ erũpit ab eo ſanguis: q̃re neceſſaria eſt tũc phle botomia, ⁊ adminiſtratio emplaſtroꝝ, ⁊ expellen tium, ⁊ cõicantium. Emplaſtrum eis conueniens, caules, ⁊ aqua mellis ſup deſcriptiõem Aaron po natur. Et emplaſtrum hmõi. ℞. piper, capillum ve neris, iſopum ſiccam, vrticam, ariſtologiam rotun dam fiat ex eis emplaſtrum cum melle.

a A. panno

b A. aut

¶ De cura vlceꝝ pectoris, ⁊ cura pthiſis. Cap. VI.

Cum vlcus qdem eſt in cãna pulmonis, tũc medicamen ad ipſum velociter vadit: ⁊ o3 vt faciat dormire egrum ſup collum ſuũ, ⁊ teneat medica men in oꝛe ſuo, ⁊ deglutiat ſaliua3 eius paulatim, ita φ non mittat plurimũ ſubito, ⁊ exci tet tuſſim, ⁊ o3 vt ipſe mollificet lacertũ gutturis ſui ita, vt deſcendat ad gutt' ipſi⁹ abſq3 excitatione [c]⌈ſo da.⌋ Et medicine ſunt glutinatiua, ⁊ exiccatiua, q̃s dicemus etiã in pthiſi. Ulcera v̂o que ſunt in pecto re, ⁊ pulmone, que diximus, indigẽt vt iniiciant in eis medicine lauatiue, abſterſiue ⁊ precipitur egro vt iaceat ſup latus infirmum, ⁊ tuſſiat, ⁊ cõmoueat [d]⌈aliquo⌋ motu. Et qñq3 egreditur pus ex eis, poſt miſſionem aque mell' in vlcere, cum inſtrumento at trahente pus. Qũq3 mundificatur ſanies, ⁊ ſpam⁹ φ non remãſit ex ea aliquid, tunc adminiſtrent me dicine ꝯſolidatiue, ⁊ nõ eſt in mũdificatiuis, abſter ſiuis, in hmõi, aliqd ſicut mel. Ipſum enim eſt mun dificatiuũ, ⁊ cibus dilectus a natura, ⁊ nõ nocet vl ceribus. Ulceris aute3 pulmonis regimen eſt due res: quaꝝ vna eſt cura v̂a: ⁊ altera eſt blãdiẽs. Cu ra quidem v̂a non eſt poſſibil', niſi quãdo egritudo eſt ſuſceptibilis cure: ⁊ nos iam narrauimus eã: Et illud eſt cum mundificatione vlceris, ⁊ exiccatione ipſius, ⁊ expulſione materierũ ab eo, ⁊ ꝓhibitione catarri, ⁊ adiutoꝛio ipſius ad conſolidãdum. Et iã

c A. Alia litera tuſſis

d A. leui

preterijt illud in regimine ꝓhibitionis catarri: ⁊ eſt radix tibi in hac cura. Et ſumma eius eſt mundifi catio corpoꝛis, ⁊ attractio materiei a capite ad infe rioꝛa, ⁊ ꝯfortatio capitis vt non multiplicent ſuper fluitates in ipſo: ⁊ ꝓhibitio eius quod effundit ex capite ad pulmonẽ: ⁊ attractio illius ad aliã partẽ. Et o3 vt ſit mundificatio cum phlebotomia, ⁊ me dicinis extrahentib⁹ ſuperfluitates diuerſas, ſicut pillul' cochijs: ⁊ ꝓpꝛie cum bdelio, ⁊ gummi addit in eis. Et fortaſſe neceſſaria ſunt ea que educũt hu mores melãcholicos, ſicut epithimu3 ⁊ ſimilia. Et qñq3 indiges iterationibus in euacuatiõe, vt mino rent ſupfluitates in ipſo. Euacua ergo cum phlebo tomia, ⁊ medicina. Deinde [e]⌈cum ſubtiliatione:⌋ ⁊ ꝓpꝛie in corpoꝛib⁹ fortib⁹. Et ex rebus iuuãtib⁹ in expellendo nocumentũ catarri eſt [f]⌈diacoꝛe:⌋ ⁊ propꝛie illud qδ eſt ex papauere [g]⌈⁊ cũ⌋ eis que di cemus in antidotario, ⁊ reliq̃. Et ex eis que iuuant ad hoc vt natura ſuſcipiat regimen, eſt vt fiat pmu tatio ad regiones, in qbus eſt aer exiccans, ⁊ cure tur, ⁊ detur in potu lac in eis. Et o3 vt ſit [h]⌈prepa ratio⌋ ei⁹ ſm plurimum [i]⌈ea, que eſt p̃parati⌋ ha bens collum tẽſum ad anterioꝛa ⁊ ad ſuperioꝛa, vt equetur caſus ptium pulmonis adinuicem, ⁊ non remoueant ptes vlceris a coopertura, ⁊ poſitione naturali. Et opoꝛtet vt nõ frequentetur in ipſo ſeda tio tuſſis, cum pꝛohibitione ſputi: Nam in ipſo eſt timoꝛ magnus quãuis meditari faciat leuitatem. Blandientia vero ſunt regimen in indurando ea, ⁊ exiccando ea ita, vt non fiat concauitas in eis, neq3 dilatentur: licet in eo non ſperentur incarnatio, ⁊ cõ ſolidatio: ⁊ in hoc eſt ſpes in [k]⌈tempoꝛe⌋ patientis ea, q̃uis vita eius ſit non dilecta, ⁊ ledat quolibet erroꝛe. Et iſta quidem exiccatiua cõſtringunt pul monem, ⁊ exiccãt eum, ⁊ claudunt vlcus, q̃uis nõ conſolident ipm: Et ſi hac via ꝓceſſerit non opoꝛte bit, vt adminiſtretur lac omnino. Et mel eſt vehicu lum medicinis pthiſis, ⁊ ipſu3 non nocet vlcerib⁹. Ulceris autem mũdificatio fit cum medicinis pꝛedi ctis mundificãtibus: ⁊ cum decoctione iſopi pꝛedi cta ad pthiſim in antidotario. Et foꝛtius illo eſt ele ctuarium de herbo cum granis cotti dcm̃ in antido tario. Et foꝛtius illo eſt electuarium de ſquilla cum lacte aſinino. Et quãdoq3 eſt neceſſarium vt aggre gentur in eis viſcoſitatem faciẽtia, glutinatiua. Et quãdoq3 adiuuatur cum narcoticis, vt pꝛohibeat tuſſis, ⁊ adiuuãt medicinã in operatione ſua, ⁊ tũc neceſſarium eſt regimen viuificabile, Et iã dixim⁹ tibi hec mundificãtia in capituloꝝ pꝛincipio. Et di ximus etiã ea in capitulo empimatis. Et vſitata ex eis ſunt ſoꝛbitiones facte ex herbo. Et ſoꝛbitiones in qbus ponitur poꝛrũ de ſceni, facte ex farina cice ris, ⁊ [l]⌈alcandaros:⌋ Et hoc ipſum, poꝛrum elixa tum ⁊ aqua mellis, in quibus coquunt mundifica tiua incarnatiua: ⁊ omnia illa iã pꝛeterierunt tibi. Et confectiões exiccatiue, ſicut diacyminũ, ⁊ atha naſia, ⁊ electuarium de ſemine lini. Uerum mithri datum, ⁊ tyriaca qum adminiſtrãtur in quibuſda3 hoꝛis, ⁊ ꝓpꝛie in pꝛincipio, ⁊ vbi non eſt [m]⌈debili tas⌋ vehemens, ſunt iuuatiua: et vbi non eſt febꝛis iam perueniens ad vltimum in arefactione. Et lu tum quidem ſigillatu3 eſt res magis iuuatiua in o mni hoꝛa, et lutum armenũ. Et ſimiliter omnia que diximus ex emplaſtris, et vapoꝛationib⁹, et vnguẽ tis mundificatiuis. Qũq3 putreſiũt vlcera in pecto re, et in pulmone, ꝯfert facere vt eger lãbat cochlia rium paruũ de kitrã in mane ſolo, aut cũ melle: aut cum aliquãtulo galbani liquefacto cum melle. Si

e A. geſce, dein de reitera Alia litera moderata dein de gradatim ꝓcede cum foꝛtio ri medicina

f A. diacude

g A. ex

h A. ſtatio

i A. ſtatio recta

k A. ꝓlongatõe

l A. alcãdarus

m A. extenuatio

aūt illic fuerit caliditas, ⁊ timent mundificātia ca/
lida, ⁊ non conferunt frigida, tunc sumātur pulmo
vulpis, ⁊ semē feniculi, ⁊ succus ligritie mundifica
tus, ⁊ succus capilli veneris, aggregent cuꝫ aq̄ zuc
cari ingrossata, q̄m est vltimū. Et quādoqꝫ admi/
nistrant in hac egritudine genera suffumigationū,
⁊ exiccātium, ⁊ mundificātium, quibus fit suffumi
gatio cum traiectorio. Et ex eis sunt illa que. ℞. ar/
senicum, ⁊ piper fiāt ex eis similitudines auellāe cū
albumine oui. Et ex eis est illa que. ℞. folioꝝ oliue
dulcis, ⁊ stercorꝫ vacaꝝ [a] ⌈impinguataꝝ⌋ ⁊ adipis
renū hirci, ⁊ arsenici, ⁊ stercoris leporis ptes eq̄les.
Et ex eis est illa que. ℞. cortices nabac, ⁊ arsenicū,
⁊ adipem renū hirci. Et ex illis est que. ℞. arsenicū,
⁊ butyrum de ouibꝰ. Et ex illis est illa que. ℞. arse
nici, ⁊ aristol. ⁊ corticis radicis capparꝫ ptes eq̄les
aggregent cum melle ⁊ butyro. Et ēt pinee in q̄ est
fex alkitrā, ⁊ ēt arsenicū. s. citrinū cū sisamino oleo.
Et quotiēs calefit complo eius supflue, curet cum
trociscꝫ de cāfora aliq̄bus diebꝰ: ⁊ redeat post eos
ad exiccādum. Cibi aūt sint ex [b] ⌈pdicibus⌋ deco/
ctis cum seminibus, ⁊ spēbus. Et non ꝓhibeat vi/
num album purum in principio sui ⁊ olfaciat semp
odorifera ⁊ adhereat [c] ⌈somno ⁊ regei⌋ ⁊ q̄eti. ⁊ di
mittat irā, ⁊ rixā, ⁊ non ꝑueniat ad ipm illud quod
ↄtristat. Et ex eis que ego multotiens sum exper/
tus in corporibus diuersis, ⁊ regionibus diuersis,
est vt vtat patiens zuccaro ros. recēti sui āni omni
die, q̄ꝫtum potest, q̄ꝫuis multum sit, ita ēt vt cum pa
ne. Deinde attendatur esse eius, tūc si constringat
anhelitus eiꝰ propter exiccationem rosaꝝ, detur in
in potu sirupus de isopo ꝭm q̄ꝫtitatem necessitatis:
Et si inflāmat febris, dent in potu trocisci de cāfo/
ra, ⁊ non intermittat hec cura in ipso q̄m sanat. Et
si non timerem dici mendax, narrarē in hac inten/
tione mirabilia, ⁊ referreꝫ summā, q̄ vsa est mulier
pthisica. Peruenit res eius ad hoc, vt egritudo cuꝫ
ea ꝓlongaret adeo, donec ꝑueniret ad mortem: ⁊
vocaret ad ipsam q prepararet ea que morti sūt ne
cessaria: Tunc q̄dā frater eius surrexit ad eā, cura/
uit eā hac cura tpe lōgo, ⁊ reuixit ⁊ sanata est, ⁊ im
pinguata est: ⁊ nō est mihi pole vt dicā summā eius
q̄ comedit de zuccaro rosaceo. Et q̄n̄qꝫ egent sic/
citas ⁊ arefactio administratiōe lactꝫ ⁊ [d] ⌈aldoch⌋
⁊ in hoc est cibatio, ⁊ eq̄tio, ⁊ humectatio humo/
ris corrupti, ⁊ conglutinatio vlceris cū caseitate, ⁊
mundificatio cū abstersione aque lactis, virus ⁊ sa
niei. Jmmo multotiēs sanat hoc regimē vlcera pul
monis, qum nō intēdit in regimine eorum vt indu/
rent. Et de lactibus magis ↄueniens est lac mulie
ris suctum ex māmilla. Deinde lac asinarum, ⁊ lac
caprinum proprie ꝓpter stipticitatem, que est in la/
cte caprino. Et lac eq̄nuꝫ ēt est ex eis, que mundifi/
cāt, ⁊ faciunt sputum facile: Uerum non est ei ↄglu
tinatio, ꝭm ꝙ existimo. Jn lacte autem ouino ⁊ vac
cino, est grossitudo: ⁊ si posset fugi ex vbere, eēt ma
gis ↄueniens. Et oportet vt aialia ex quibus mul
getur, pascāt plātas q̄rum opatio est necessaria, ad
incarnationem q̄dem, sic̄ virga pastoris, ⁊ hausigi,
⁊ [e] ⌈cóetre. i. pirus⌋ ⁊ que sunt illis similia. Et mū
dificātia facientia spuere, sicut alhasce, ⁊ alādaco/
cha, ⁊ nidus apis. Jmmo sic̄ [f] ⌈lacticinium:⌋ Et il/
le q vtitur potu lactis, opꝫ vt obseruet reliquum re
gimen, nā si errauerit in aliquo, fortasse reducet su/
per eum malitiā. Quidā autem medicorum q me/
dicinā comprehendeunt, iā narrauerunt sufficienti
am dandi lac in potu. Et dixerunt illud cuius intē/
tio est cuꝫ proposito nostro. s. quoniā oportet vt ex
asinabus eligātur ille, que a ꝑtu elongate sunt. iiij.
mensibus, aut quinqꝫ mensibus, ⁊ vadāt ad vas in
quo lac mulgetur, ⁊ abluatur cum aq̄. Et si lac fue/
rit mlctū in eo ante, lauetur cū aq̄ calida, ⁊ fundat
in ea aq̄ calida, ⁊ dimittat dōec dissoluat aliquid,
si fuerit in eo in aq̄, deide abluatur cum aq̄ calida,
⁊ frigida: dinde ponatur vas in quo mulget lac in
aq̄ calida, ⁊ mulgeat in eo medietas sacraiati, ⁊ est
q̄ꝫtitas eius q̄ in potu datur in die primo, si egritu
do fuerit salua: ⁊ si non, tunc plus illo dabis ꝭm ꝙ
putaueris, ⁊ existimaueris: Et sumat in potu in se/
cundo die duplum illius, mulctuꝫ in illa mulsione.
Et si nā iā fuerit restricta in die prima, ponatur in
eo q̄ bibitur in die ꝭo, aliq̄d zuccari: ⁊ fac in tertio
sic̄ fecisti in die primo. q̄ si nā non lenificatur in se/
cundo, ⁊ proprie qum non lenificat vsqꝫ ad tertiū,
tunc in potu da duo sacraiati lactis cum duobꝰ da/
nic salis indi, ⁊ de amilo pondus. ℥. s. vsqꝫ ad. ℥. j. s.
⁊ non cesses dare in potu omni die pondus medie/
tatis sacraiati. Quod si peruenerit sextus, ⁊ non re
spondet nā, accipe ex lacte tres sacraiati, ⁊ cum eis
commisce zuccaꝝ, ⁊ salem, ⁊ oleum amigdalinuꝫ,
⁊ [g] ⌈polypodium.⌋ Si āt respondet vltra tres scel/
las, tunc non admisceas post illud ex lacte aliquid,
aut minue ex lacte. Et omnino oꝫ: vt non addat nā
in die ⁊ nocte super tres: neqꝫ minuat ex duabꝰ: tūc
si iuuat cū hoc, da ei in potu tribus ebdomadis.
Et iā dixerunt q̄dā ↄprehendētes, ꝙ melius lac in
potu sumendum [h] ⌈
⌋ illud est, q̄ est animalis pascenꝫ
loca in quibus sunt herbe subtiliatiue, mūdificati/
ue cū stipticitate ⁊ exiccatiōe sic̄ absinthiū, ⁊ allea,
⁊ sceba, ⁊ abrotanū, ⁊ poliū, ⁊ rubꝰ. Jn lacte āt ca/
prino rectiꝰ est, vt misceat, qum recenter mulctū ē,
aliq̄d aque, ⁊ igniātur lapides ⁊ ꝓijciant sup ipsuꝫ
multotiēs, donec coq̄tur ⁊ auferat eius aquositaꝫ:
Et [i] ⌈hec est melior decoctio, q̄ꝫ decoctio⌋ sup ignē.
Et attende ēt lenificationem nāe, nisi sit diaria: tunc
enim: opꝫ vt ponas in eo [k] ⌈hypoq̄stidos:⌋ aut tus/
sis plurima, q̄re tc̄ oꝫ vt ponas in eo dragagāti pō/
dus. ℥. j. Et si fuerit stomachus debilis, ponātur in
eo cyminum ⁊ carui. Et lac q̄dem coctum cū dige
rit ipsum pthisicus, est ei cibus sufficiens: ⁊ quādo
post ipm febrit pthisicus, tūc oꝫ vt abscindat. Al/
doch āt est nec̄rium qum vehemētia est fe. ⁊ qum ē
solutio ventrꝫ, ⁊ est eis iuuatiuū valde. Et meliꝰ ē, si
dimittat lac acetosum nocte vna, post acceptioneꝫ
butyri totiꝰ in loco tempato: dinde moueat in māe
vehemēter, dōec adinuicē vehemēter misceat: din/
de sumātur trocisci de farina tritici, q̄ sit simila bo
ni panis, adeo perforati donec sint illi qui nominā/
tur [l] ⌈berengen⌋ perfice, ⁊ proijciantur super pon/
dus. ℥. x. ex eis pondus. xxx. ℥. de aldoch, ⁊ accipia/
tur: Et in die secundo adde de aldoch decimā sui, ⁊
minue de pane pondus. ℥. j. fac illud assidue donec
remaneat solum lac acetosuꝫ: deinde ↄuertere, quꝫ
non indiget aldoch, ⁊ appet sanitas, ⁊ declinat egri
tudo. Non ergo cesses minuere ex aldoch, ⁊ adde/
re in trocisis donec abscindatur lac. Quod si aliqui
eorum hēant diariam, proijcere ferrum ignitum in
aldoch multotiens, non est malū: ⁊ reddi ħ ad illō
quod dr̄ in antidotario. Cibi āt ipsoruꝫ sint ea, que
glutinationem faciunt, sic̄ panis de simila. ⁊ tri. ⁊ q̄
fiunt de milijs: Et rizi ēt mundificat: ⁊ fac nasci car
nem, Et kisch ordei bene decocta est glutinatiua,
mundificatiua, ⁊ est ↄueniens apud vehementiā fe
bris: ⁊ proprie cum cācris quorū extrema sunt ab/
lata, quorum ablutio est iterata cum aq̄, ⁊ cinere.

a A. montanaꝝ
b A. alduragi
c A. tranq̄llitati
d A. aldum
e A. habeladme sachin
f A. spēs lacticinij vl' titimali.
g A. amiluꝫ vsqꝫ ad. ℥. 1. s. ⁊ nō cesses dare in potu qualibet die.
h ✝ A. ē lac asinaꝝ ⁊ alioꝝ, ⁊ vt fit i vase ex ligno. Et meliꝰ illis lacticibus
i A. melioris digestionis q̄ꝫ decoctio
k A. tarathis
l A. in bezarade vel berazade

a A.amilo ⁊ cucumere ⁊ melonibus quãdoq̧

b A.mundificãt

c A.pedes ẽt ſũt boni pp viſcoſitatem eoꝝ ⁊ piſces ſuper prunas aſſati.

d A.ſadenegi

e A.gũmi fecis

f A.Alia litera q̃ttitas creatõis eius eſt q̃ttitas ſufficiens

g A.Alia litera ⁊

h A.vicinaꝛ tactui

i A.magis forte

k —— A.

l A.vt ſit ei,vbi

m A.paꝝ,vt ſit baſis fixa,firma in creatione Alia litera parũp vt ſit baſis ⁊ tutam̃ creationi eius

Alia litera n —— A.

Alia litera o —— o A.

Alia litera p A.delũ

q A.ſint

⁊ ꝓprie cum oleribus frigidis,⁊ lentes etiaʒ.Et ea
que accipiuntur cũ a[cucumeribus,⁊ citroł,⁊ me/
lonibus]efficiunt ſputum facile. Si aũt febris eſt
leuis,tc̃ non eſt aliquid ſic̃ caules,⁊ aſparagi: ⁊ ea
que b[ſpuere faciũt.] Piſces aũt ſaliti,qum come/
dunt ſemel,aut bis,ꝯferunt in mundificando:⁊ qñ
vlcus eſt malignũ,tc̃ aliena illud,⁊ oẽ ſalſum. Q̃ð
ſi eos carne cibaueris,tc̃ ſint cuʒ eis que ſunt ſic̃ ca
ro athaiugi,⁊ galline,⁊ ꝑdicis,⁊ alcanabir,⁊ mi/
nutaꝝ auiũ:⁊ oẽs ſint nõ impinguate,⁊ melius eſt
vt comedãt eas aſſatas,vt ſint vehementioꝛis exic
cationis ⁊ incarnationis.Et c[extremitates ẽt ſunt
bone pp viſcoſitatẽ eaꝝ,⁊ piſces in furno ꝺcocti.]
Et qñ deſiderant iura,tũc ꝑmiſce ea cum melle. Et
qñq̧ ꝯcedit,vt ipſi ingrediant balneuʒ ante cibũ:
⁊ poſt ipm̃,qum non eſt in epatibus ipſoꝝ oppila/
tio.Ipſum.n.impinguat eos,⁊ ꝯfortat ipos.Aque
vero ipſoꝝ,quas ipſi potant,ſint aque pluuie. Et
ptbiſicis qdẽ multotiens accidit ſputuʒ ſanguinis ſʒ
ꝙ ꝑterijt eius rememoratio.Et ex troc.bonis ad il/
lud ſunt trociſci,q. ℞.luti ſigillati.ʒ.iij.amili,luti
armeni,roſaꝝ rubeaꝝ omniũ añ.ʒ.iiij.karabe,gra
noꝛum myrthi amboꝝ añ.ʒ.vi.cancroꝝ aduſtoꝝ,
ſeminis poꝛtulace amboꝝ añ.ʒ.xv.coꝛalli.dꝛaga/
gãti ſpodij d[ſedine]omniũ añ.ʒ.v.gũmi e[fenicu
li]ſucci ligritie omniũ añ.ʒ.vij,ꝯficiant cum ſucco
poꝛtulace,⁊ aq̃ roſ.recẽtium,⁊ fiant ex eis trociſci,
⁊ bibant cum aq̃ cucumeris:aut cũ aqua pluuiali.
Et multotiens quideʒ accidit ptbiſico caſus vue,
⁊ cadit in laboꝛem,⁊ prefocationem ꝓpter ipſum.
Et quandoq̧ indiget abſciſſione eius.

¶Fen.xj.de diſpoſitionibus coꝛdis.

¶Tractat⁹ primus de principijs ⁊ radicib⁹ ad illð.

¶De anatomia coꝛdis. Cap.I.

COꝛ quidem creatũ eſt ex carne foꝛti,
vt ſit longinquũ a nocument̃,i quo
ꝯteſte ſunt ſpẽs villoꝝ foꝛtium,ve/
hement̃ diuerſitat̃.ſ.longitudina/
lium attractiuoꝝ,latitudinaliũ ex/
pulſiuoꝝ,⁊ trãſuerſaliũ retẽtiuoꝝ,
vt ſint ei ſpẽs motuũ. Et f[menſurata eſt ei⁹ crea/
tio cũ q̃ttitate ſufficiẽti]vt nõ ſint ſupfluitas,⁊ q̃ui/
tas,⁊ magnitudo: g[qm̃]ex ipſo eſt oꝛigo arteria/
rũ,⁊ ſuſpenſio ligamentoꝝ.Et dilatatũ eſt,vt ſit in
oꝛigine ſufficientia cũ eo qð oꝛit. Et poſita eſt hec
pars eius altioꝛ duaꝝ ꝑtium ipſius,vt ſit lõginqua
ab appodiatione ſup oſſa pectoꝛis,⁊ non ledat eaʒ
tactus eoꝝ.Et ſubtiliata ẽ ei⁹ altera extremitas,ſic̃
illud,qð aggregatũ eſt ad punctũ vnũ,vt ſit illð qð
h[leditur tactu]oſſium,minoꝛ ꝑtium eius Et facta
ẽ dura illa pars ei⁹ ſupflue,vt ſit illud qð paratũ eſt
ledi illa obuiatiõe, i[melius factum.] Et grada/
ta eſt figura ad pineã,vt ingenioſa fabꝛicatio infe/
rioꝛ,⁊ ſupioꝛ ſit bona,⁊ non ſit in ea ſupfluitas. Et
poſitũ eſt in pãniculo ſolido,valde k[ſubtili] q q̃ʒ/
uis ſit ex genere pãniculoꝝ,tñ non inuenit pãnicu
lus compar ei in ſpiſſitudine,vt ſit ei clipeus ⁊ tuta
men.Et ſeparatum eſt coꝛpus eius ab illo pãnicu/
lo cum q̃ttitate quadã,niſi apud radicẽ eius,⁊ vbi
oꝛiunt arterie: l[⁊ eſt ei vt]dilatet in ipſo abſq̧ ꝑ/
focatione:Et apud radicẽ eius eſt membꝝ,ſic̃ fun/
damentum,ſimile cartilagini m[ꝑuum,vt ſit baſis
fixa firma.] Et in ipſo ſunt tres ventres.ſ.duo ven
tres magni,⁊ vẽter n[quaſi]medi⁹, o[quẽ G.nomi
nauit p[foueã]aut meatũ,non vẽtreʒ o]vt q[ſit]ei
receptaculũ nutrimẽti,quo nutrit,ſpiſſuʒ foꝛte,ſiꝛ̃e

r †A.ſint

ſ A.in qua ipſi generautur

t A.qñ ipſum pꝛolongatur.

v A.coꝛdis

x A.ſubtiliatiõe

y A.ẽ ſecuritas a reſolutione ⁊

ʒ A.rei cõtente ⁊ cum ingroſſatione ventris

⁊ —— A.

ꝯ A.ſpargiꝛ̃ire

ꝶ —— A.

ſube ipi⁹,⁊ r †[ ]minera ſpũs ſ[gñati in ipſo]a
ſanguine ſubtili:Et inter ambos ſunt vie:⁊ ille vie
dilatant in ipſo,quʒ dilatat coꝛ,⁊ coarctant t[apð
longitudinem eius:]⁊ baſis qdem vẽtris ſiniſtri al
tioꝛ eſt baſi vẽtris dextri,⁊ baſis vẽtris dextri ðſcẽ
dit multũ.Et vene pulſatiles ſũt arterie,⁊ create ſt̃,
niſi vna eaꝝ,hñtes duas tunicas.Et durioꝛ eaꝝ eſt
itrinſeca qñ ipſa ſit obuians ꝑcuſſioni,⁊ motui ſub
ſtantie ſpũs,foꝛti cuius itendit ꝯſeruatio,⁊ cuſto/
dia,⁊ foꝛtitudo.Et oꝛigo arteriaꝝ eſt ex vẽtre ſini/
ſtro,q eſt vn⁹ duoꝝ vẽtrium v[pectoꝛis:]qm̃ ðxter
eſt ꝓpingoꝛ epi:q̃re opʒ vt ſit occupat⁹ in attractõe
nutrimenti,⁊ adminiſtratiõe ei⁹.Et qa vẽter ðxter
coꝛdis ꝯprehendit groſſuʒ graue,⁊ ſiniſter ꝯprehẽ
dit ſubtile leue,tempata ſunt ambo latera cũ x[ꝯfir
matiõe]ventr̃,q ꝯprehendit groſſuʒ:⁊ ꝓprie quã/
do y[ſecurat reſoł'o cũ]reſudatione:aut exuccatio
ne propter groſſitudinem ʒ[meatuum,⁊ ingroſſan
do ventrem]q ꝯprehendit ſubtile.Immo poſitum
eſt vas ſubtilioꝛis,ſtrictius.Et tempatioꝛ ſanguis
eius eſt in medio. Et ſunt ei duo additamenta ſu/
per duo oꝛificia introitus duaꝝ materierum.ſ.ſan/
guinis,⁊ aeris attracti ad coꝛ,ſic̃ due aures,neruo
ſa:que ſunt rugoſa,mollificatiua,dum coꝛ perma/
net ꝯſtrictum.Et qum dilatatur,tenſa,⁊ adiuuan/
tia ad ꝯſtringendum illud,quod ꝯprehenditur ad
ad interioꝛa.Sũt ergo ſic̃ due arce recipientes a va
ſibus:deĩde mittentes illud ad coꝛ cum menſura:⁊
ſubtiliata ſunt,vt ſint magis ꝯprehendentia,⁊ me
lius obedientia ꝯſtrictioni,Et facta ſunt dura,vt
ſint longinquioꝛa a paſſione.Et coꝛ qdem nutritur
cum virtutibus ſuis naturalibus,cum dilatatione:
quare attrahitur ſanguis ad interioꝛa eius,ſic̃ at/
trahitur aer. Et coꝛ quidem poſitum eſt in medio
⁊[medij]pectoꝛis,quoniam eſt temperatioꝛ locus,
Et declinat magis parum ad ſiniſtrum,vt elonget
ab epate,⁊ habeat epar locum amplum.Splen ve
ro deſcendens eſt ab eo cum elongatione:⁊ in de/
ſcẽſione eius eſt iuuamentum,quod ego dicã.Et vt
coꝛ amplificet locum epati melius eſt,q̃ʒ amplificet
ipſum ſpleni:quoniã epar eſt ſublimius. Et ex eis
que intẽduntur in declinatione coꝛdis ab epate,eſt
vt non aggregetur caloꝛ totus in parte vna:⁊ vt tẽ
peretur in latus ſiniſtrum,qum ſplen ipſe ſit non ca
lidus valde:⁊ vt ipſum minus cõpꝛimat venã ꝯca/
uã venientem ad ipſum,preparãdo ei quendaʒ lo/
cum. Et ſi aliq̃ animalia ſunt magni coꝛdis,⁊ ſunt
cum h̃ pauida,⁊ timida,ſic̃ lepoꝛes ⁊ cerui,tũc cau
ſa in eo eſt:quoniam caloꝛ eoꝛum eſt ꝑuus,⁊ ꝯ[exic
catur ex eo res]plurima:quare non calefacit inte/
gre.Et illa que ſunt parui coꝛdis,⁊ cum h̃ ſunt au/
dacia,ideo ſũt,quoniã caliditas in ipſo ẽ plurima,
⁊ coarctatur,⁊ ſit vehemens.Uerum illa que ſunt
plurimum audacia,ſunt ea,que ſunt magni coꝛdis.
Et coꝛ qdem non tollerat nocumentum doloꝛum,
neq̧ apoſtema:⁊ propter hoc non decollatur ani/
mal in cuius coꝛde inuenitur ex nocumentis illud,
quod inuenitur in reliquis membꝛis.Et quandoq̧
inuenitur in quibuſdam animalibus magni coꝛpo
ris os ꝶ[magnum]⁊ proprie in bobus:⁊ hoc os
eſt decliue ad cartilaginem.⁊ illud quod eſt plus,
⁊ maius cum additione ⁊ duritie,eſt illud quod in/
uenitur in coꝛde elephantis. Et iam repertum eſt
coꝛ cuiuſdam ſimij habens duo capita:Et ex virtu
te vite coꝛdis eſt,quoniam quãdo aufertur ab ani/
mali,inuenit pulſari vſq̧ ad hoꝛaʒ. Iam aũt erra
uit qui exiſtimauit,ꝙ coꝛ ſit lacert⁹.q̃ʒuis ſit ſiliuʒ
rerum in eo:Ueꝝ motus eius non eſt voluntarius.

De egritudinibus cordis. Cap. II.

Quandoqz accidūt cordi i sua ꝓpetate spēs egritudinū oēs, sicut spēs malitie complexionum, que qñqz sunt mäles: ꝛ qñqz sunt pure. Et materiales quādoqz sunt in venis eius: ꝛ quandoqz sunt in eo quod est inter pāniculum eius ꝛ corpus ipsius, ꝛ proprie humiditas. Multotiens enim inueniuntur in eis locis humiditates. Et scitum est ꝙ quando multiplicātur, coarctant cor a dilatatione: quare interficiunt. Et quādoqz accidūt ei apostemata, ꝛ opilatio: ꝛ quādoqz accidit ei aliquid de egritudinibus situs etiā, sicut aliqd, quod accidit ei de coarctatiōe in [a]†⌈ ⌋humiditate compressiua, prohibēte ipsum a dilatatione: quare interficit. Et sol'o singularis, que accidit, aut in pāniculo ei⁹. Qūqz cōfirmatur in corde malitia complexionis, nō recipit curam. Et qum non est ꝯfirmata, non est facilis susceptibilis cure. Et apostema qdez calidū est interficiens statim. Et frigidum est ex eis, que [b]⌈sunt difficilia. Et raro eueniunt durities ꝛ mollities⌋ in corde. Sed plurimum illius est in pāniculo cordis: ꝙ si contingat vt in ipso eueniat, tunc ipsum nō interficit in momēto interfectiōis apostematis calidi, verūtamen cū hoc est interficiens. Et quādoqz prolōgatur durū, qð accidit in pāniculo ex humore grosso: [c]⌈ꝛ⌋ non durum ex humore aquoso [d]⌈distillando spatiū⌋ sicut dispositio in apostemate, qð fuit in pāniculo cordis simij, qð narrauit G. vixerat ille simius [e]⌈lesus.⌋ Sed postqȝ anatomizatus est post mortem suam, cognitū est qd passus est in vita sua. Fuerat. n. ei debilitas, ꝛ extenuatio. Qūqz cor ipm non tolleret vt apostemet, quomodo, ergo tollerabit, vt collectio, ꝛ saniositas in ipso fiant? ꝛ qum illic acciderit vlcera tollerabilia bothoralia: tūc ipsa interficiūt post fluxū sanguis nigri ex naribus, ſm ꝙ dr. Et qñqz accidit in venis cordis oppilatio nocens opationib⁹ cordis. Cor aūt longingus est ab hoc vt tolleret solutionez singularis, qȝ apostema. Et quādo accidit corpi ipsi⁹, ꝛ penetrat vsqz ad vētres, interficit statim: ꝛ si nō est penetrās, tūc fortasse postponitur ei⁹ interfectio vsqz ad diem ſm. Et qñqz accidūt cordi egritudines ꝓpter cōitatem pāniculi sui, ꝛ cōitatem cerebri, ꝛ lateris, ꝛ pulmōis, ꝛ epatis, ꝛ intestinoꝝ, ꝛ reliquoꝝ visceꝝ, ꝛ ꝓpe stomachi. Et qñqz est ꝓpter cōitatem alioꝝ mēbroꝝ, ꝛ corporis cōmuniter, sicut est in febrib⁹: ita vt verificet ꝑ paroxismos suos, ꝛ crises suas: ꝛ [f]⌈ꝓpter cōmunitatem⌋ alioꝝ mēbroꝝ. qñqz [g]⌈sunt⌋ ꝓpter ea que abscindunt ex eis, sicut cōmunitate epatis, quando debilitat in trāsmittendo nutrimentuȝ ad ipm: ꝛ cerebri, qñ debilitat, ꝛ debilitat lacertus faciens anhelitum ab anhelitu: Et qñqz est ꝓpter ea que ex eis ad ipm veniūt: ex cerebro qdez, sicut qñ in ipso multiplicat humor melācholicus, ꝛ penetrat in substātia cerebri, quare penetrat in via arteriaꝝ vsqz ad cor, excitans tremorē cordis, ꝛ casum vtutis, ꝛ tristitiā cū [h]⌈extractione⌋ malitie cogitatiōis, ꝛ angustie: ꝛ sicut illud, qð ex eo peruenit ad ipm ex humore humido ꝑ hāc viā, ꝛ facit accidere [i]⌈obliuionē⌋ ꝛ pigritiā ꝛ casum ⌈[k]festinationis.⌋ Sed ex epate sicut illud, qð ipm mādat ex sanguine malo calido [l]⌈ꝛ⌋ frō, aut grosso. Et qñqz sunt ꝓpter cōitatē in nocumēto, ſm semitā vicinitatꝭ, sicut ꝓ nocumentū eius, qð est ꝓ apostema calidū, aut frm existens in pāniculo ꝯtinēte ipsum ꝓprie, ꝛ reliquoꝝ visceꝝ cōiter: ꝛ nocumentū ei⁹, qð est ꝓpter nocumentū oris stomachi: ꝛ stomachi ab humore viscoso, aut mordicatiuo, aut vermib⁹, ꝛ ascaridibus: aut vomitu mordicatiuo: q̄re euenit ex eis tremor cordis. Et qñqz fit ꝓ cōmunitatem in dolore, quādo vehemens fit, ꝛ ꝑuenit ad ipm, ꝛ multotiēs iterficit. Et qñqz sunt ꝓ mutationē materiei, sicut ex squināntia: aut pleuresi: aut ꝑipneumonia: quare declinat mā ad cor, ꝛ ꝑfocat, ꝛ interficit. Ergo cōitates que cadunt iter cor ꝛ pāniculū ei⁹, non oportet vt ꝯsequant ꝑnitiem. Et si est apostema [m]⌈duȝ⌋ nō ē cal'm, ipsuȝ. n. est ꝑnitiosum. Et qñqz accidit in ipso ore stomachi [n]⌈tremor⌋ ꝛ nocet cordi. [o]†⌈ ⌋Modi aūt ex q̄bus significant dispōnes cordis sunt. viij. pulsus: ꝛ anhelit⁹: ꝛ creatura pectoris: ꝛ ea que nascunt sup pectus: ꝛ tactus corporis: ꝛ qð accidit in ipo: ꝛ mores: ꝛ [p]⌈vtutes⌋ corporis: ꝛ debilitas ei⁹: ꝛ meditationes ei⁹. Pulsus qdez, qm velocitas ei⁹ ꝛ magnitudo, ꝛ frequētia ipsi⁹ significāt calitatez ei⁹: ꝛ eoꝝ ꝯria, significāt frītatem ei⁹: ꝛ eius lenitas significat humiditatē: ꝛ eius durities, significat siccitatē ipsius, ꝛ fortitudo ei⁹, ꝛ eq̄litas, ꝛ ordinatio [q]†⌈ ⌋significāt sanitatem ei⁹: ꝛ eoꝝ ꝯria significant ꝯtrarium sanitatis ipsi⁹. Et anhelit⁹ qdem magn⁹, ꝛ frequens, ꝛ velox: ꝛ cal'us significant caliditatē ei⁹: ꝛ cōtraria eoꝝ significāt frītatem eius. Et pectus amplū latū si non est ꝓpter multitudinē cerebri, quā significat capitꝭ magnitudo faciēs multitudinē cerebri, facientē magnitudinē nuche, facientem magnitudinē spondiliū, facientē magnitudinē costaꝝ ortaꝝ ex eis: Jmmo est illic paruitas capitꝭ, aut ei⁹ mediatio, ꝛ fortitudo pulsus significat calitatem ipsi⁹: ꝛ ꝯrium illi⁹, si non facit ipsum paruitas capitꝭ, significat ipsum frītatez ei⁹. Et pili plurimi orti sup pect⁹: ꝛ ꝓpe illi q̄ sunt crispi significant caliditatē ipsi⁹: ꝛ nuditas pectoris, ꝛ paucitas piloruȝ significant frītatē ipsi⁹ ꝓpter ꝑuationem agentꝭ fumum, aut siccitatem ꝓ ꝑuationē materiei fumi. Et si non ꝯtradicit humiditas cōplexiōis corporis valde, ꝛ ꝯsuetudo aeris, ꝛ regionis, ꝛ etatꝭ: Et caliditas corporis toti⁹ significat calitatem ei⁹, si nō resistunt splē, ꝛ epar frā cum frītate sua: ꝛ frītas corporis significat frītatem ei⁹, si non resistit epar aliquo modo: ꝛ lenitas ei⁹ sig̃t humiditatē ei⁹, si nō resistit epar, aliquo mō resistēdi, ꝛ durities ei⁹ sig̃t siccitatē ipsi⁹, si nō resistit epar. Et febres putride cū sanitate epatꝭ significāt calitatē ei⁹, ꝛ humiditatē ei⁹. Ex via aūt moꝝ, qm ira nālis, que non est ex ꝯsuetudine: ꝛ audacia, ꝛ furiositas ꝛ leuitas motuū sig̃nt caliditatem ei⁹. Et eoꝝ ꝯria, si non est acq̄sita ex meditationib⁹, ꝛ ꝯsuetudinib⁹, sig̃nt frītatez ipsi⁹. Corporis aūt fortitudo sig̃t ipsi⁹ fortitudinem, ꝛ ei⁹ debilitas, si non fuerit nocumentuȝ ex cerebro, ꝛ neruis, debilitatē ipsi⁹. Et debilitas ei⁹ significat malitiā cōplexionis in ipso. Et fortitudo ei⁹ significat cōplexionis ei⁹ nālis eq̄litatem: Et est, [r]⌈q̄r⌋ eēntia caloris inati [s]⌈ꝛ sanguis⌋ ꝛ spūs vitalis, plīma [t]⌈est⌋ in ipo, nō iflāmata, fumosa: imo splēdida [u]⌈pura.⌋ Sed accñtalē ex calitate sig̃nt vehemētia inflāmatōis, ꝛ [x]⌈rixa⌋ anime. Et qñqz ꝑducit nocumētū in anhelitu. Meditatiōes vero que declināt ad gaudiū, sicut fidutia, ꝛ bōitas spei, sig̃nt fortitudinē ipsi⁹, ꝛ eq̄litatē ipi⁹ q̄ [y]⌈sequunt⌋ in calitate ꝛ hūiditate ipsi⁹. Et decliues ad [z]⌈inq̄sitiōez solitudis, ꝛ disiūctiōis⌋ sig̃nt calitatē ei⁹. Et ðcliues ad timorē ꝛ tristitiam, sig̃nt frītatē, ꝛ siccitatē ei⁹. Et dispōnes que sentiunt in ipo corde, sic iflāmatio accñs i ipo, ꝛ sic tremor, q̄ sentit ex ipso: ꝛ alie sig̃nt ꝑ seipas ꝯplōnē

a †A. ventribus eius ex
b A. elongant, ꝛ raro euēit apostema durum ꝛ molle
c A. aut
d A. Alia litera vesicāte saniāte
e A. aliq̄b⁹ dieb⁹
f A. cōmunitas
g A. est
h A. cōmotione
i A. hebetudinē
k A. viuacitatis seu agilitatis.
l A. aut
m A. aliquod
n A. iectigatio
o †A. Rubrica. De mōis ex q̄b⁹ significāt dispōnes cordis. Hic icipit capl'm
p A. fortitudo
q A. diuersitatio eius
r — A.
s — A.
t — A.
u A. clara
x A. angustia
y A. est ſm ipsius
z A. ingrendus ꝑpetrādi mala

eius,sicut inflãmatio:⁊ quedam non signt nisi per cõparem suum,sicut tremor cordis.Tremor nanq3 cordis seqtur omnes spẽs debilitatis cordis,⁊ ma litie complexionis ipsi⁹:⁊ non significat rem a[pu ram]in ipso.Et qñq3 plurimum tremoris cordis ẽ ꝓpter fortitudinẽ sensus cordis:quare accidit tre mor cordis,ex q̃libet meditatõe:aut vapore:aut si milibus illis ex eis,que ꝑueniũt ad ipsum.Et qñq3 sunt egritudines cordis cu3 cõmunitate alioꝝ:⁊ ꝓ prie capitꝭ,⁊ oris stomachi.Et non eñanť egritudi nes cerebri melancholice,⁊ epileptice a cõmunita te cordis.Et quandoq3 ꝑmutanť ad cor,mãe expul se ex eis,que sunt sicut pleuresis,⁊ ꝑipneumonia:⁊ sunt cause timoris magni,⁊ mortis subite.Et quã do accidit humorib⁹ diminutio ex q̃ntitate necessa ria,ꝑmum nocumentũ illius est in corde:quare al terať complexio eius.Et quãdo peruenit calor pu rus,aut frigus puꝝ ad cor,moriť ille cuius est.Et iam vidi b†[ ]cõgelatum loq,⁊ iam mo riebatur cum sudore,⁊ sine sudore.

¶De signꝭ ꝯplonũ cordis nãlium. Cap.IIII.

Omplexionem qdẽ cal'az nãlem,si gnificant amplitudo pectoris in crea tione sua,nisi resistat cerebrum,Et ma gnitudo pulsus naturalis,⁊ declinatio ipsi⁹ ad frequẽtiam,⁊ velocitatem:Et magnitudo anhelitus nãlis,⁊ declinatio ipsi⁹ ad frequentiam, ⁊ velocitate3,Et exuberatio piloꝝ super pectus,⁊ proprie sup sinistrũ parumper,si non repugnet hu miditas membri alteri⁹,contrarietate vehementi valde,aut regio ⁊ aer:Et c[vehemẽtiã ire,⁊ furio sitatem ⁊ bonitatem credulitatꝭ,⁊ spatiositate3 spei significat]magnitudo pectoris,qum non est pro pter cerebrum ꝺm q dictum est.Complexione3 ve ro frĩam naturalem significat constrictio pectoris, nisi propter conditiones predictas:⁊ paruitas pul sus natural',⁊ declinatio ei⁹ ad raritate3,aut tardi tatem:nisi sit illic cã faciens velocitatem:Et d[con strictio]anhelitus natural',⁊ declinatio ei⁹ ad tar ditatem,⁊ raritatem,Et debilitas,⁊ pigritia,⁊ pa tientia non acqsita ex consuetudine,⁊ exercitio.Et mores similes moribus mulieꝝ,⁊ erubescentia cũ timore,Et hesitatio,⁊ e[obliuio]⁊ passio a mimis rebus.Et frigus corporis. Humidã vero comple xionem significant lenitas pulsus,⁊ velocitas pati endi a superuenientib⁹,iram facientib⁹,⁊ letifican tibus supueniẽtib⁹,⁊ velocitas remouendi ab eis, Et humiditas cutꝭ,si non resistit epar. Sed cõple xionem siccam significãt durities pulsus:Et tardi tas agendi,⁊ tarditas patiendi,⁊ tarditas qescen di,Et lupinositas morũ,⁊ siccitas corporis,si non resistit epar. Cal'am aũt ⁊ siccam complexionem significant pulsus magnus cum mensura.Et illud ideo,quoniam magnitudo eius est pp necessitate3: ⁊ diminutio ipsius propter siccitatem instrumenti: ⁊ velox proprie ad constrictionẽ,⁊ frequẽs:⁊ anhe litus magnus,velox:⁊ proprie f[qu3 ipse extrahit aerem frequens]Et perfidia morum,⁊ inuerecun dia:Et leuitas in motionib⁹,⁊ in blanditijs:Et ve locitas ire propter calitatem,⁊ tarditas pacifican di propter siccitatem:Et multitudo piloꝝ pectoris, ⁊ spissitudo ipsoꝝ propter siccitatẽ materiei ipsoꝝ, ⁊ crispitudo ipoꝝ:Et calitas tactus,⁊ siccitas ipsi us. In cal'a autem ⁊ humida sunt pili pauciores, Et pectus est latum,magnum:⁊ pulsus est magn⁹, veru3 est lenior.Et velocitas in frequentia ei⁹,sunt infra illas,que sunt in complexione sicca,qum eqn tur in calitate,Et est ira in ea velox,non vehemẽs, Et tactus corporis est cal'us,⁊ humidus,si non re pugnat epar in vehementi frĩtate,⁊ hũiditate,g[si fuerint infra vehementiã,]⁊ multiplicantur egritu dines putride. Frĩam autem ⁊ humidã sigt pulsus, qum non est magn⁹:immo est decliuis ad paruita tem,⁊ est lenis,non velox,neq3 frequẽs:immo ẽ de cliuis ad contraria eoꝝ,ꝺm illð ad quod in vltimo peruenit cõplexio:⁊ est habens eã piger,timidus, tardus,mortue h[festinatiõis.]Nudus a pil',Non retinens i[malũ]neq3 irascibil':Et est corpus frĩ3, ⁊ humidũ,si nõ resistit ei epar cũ calefactione pluri ma,⁊ exiccatione q̃uis nõ sit plima. Frĩam vero ⁊ siccã hñtis pulsus nõ est cũ illa tarditate tota:⁊ hñs eã est tarde ire,fixe,retinẽs k[malũ]lenis sine pil', frĩm habens corpus,⁊ siccũ,si non resistat epar cu3 calefactione plurima,⁊ humiditate q̃uis parua.

¶De signis egritudinu3 cordis. Cap.V.

E illis sunt sigtiones complexio nũ non naturaliu3:⁊ quã doq3 signt malitiã cõplonis cordis,de bilitas ⁊ resol'o virtutis,⁊ liquefactio, non ꝑtinentes ad cãm ꝑmitiuã:aut an tecedente3:aut cõitatem mẽbri: q si tremor cordis adiuuat in his significatiõib⁹,tũc iã compleť signi ficatio:⁊ qñ ꝑducit ad sincopi3,tũc iã ꝯfirmata est res.Et qñ in corde fortꝭ fit malitia ꝯplonis frẽ:aut cal'e:aut sicce sine mã,icipit corp⁹ ꝓcedẽ in via pthi sis,⁊ liq̃factiõis.Est ergo illa,q̃ est cal'a ex illa,ethi ca absoluta.Et frĩa spẽs est ethice ꝯparata ad senes ⁊ decrepitos:Et sicca spẽs pthisis. l†[ ]Et ethica qdẽ diuersificať in toto illo a pthisi fcã a pulmõe.Pulmo.n.i hac nõ ẽ lesus in se ipo:⁊ hñs m[eã]ñ h3 tussi3:⁊ diuersificať ab n[ea] ethica cũ calitate pp ꝑuatõe3 calitatꝭ. Signũ autẽ malitie ꝯplonis cordis cal'e,ẽ augmẽtũ pulsus i ve locitate,⁊ freq̃ntia non nãli:⁊ egressio anhelit⁹ ad magnitudinẽ,⁊ velocitatẽ,⁊ frequẽtiã nõ nãlẽ:⁊ ve hemẽtia sitꝭ,q̃ sedať cũ aere frĩo,⁊ o[suauitas]i fri gore,⁊ cõitas extenuationis,⁊ liq̃factiõis absq3 cã alia ⁊ tristitia,⁊ p[ꝯturbatio]ꝑmiste iflãmatõi.Si gna ãt malitie ꝯplonis frĩde,sť ꝺclinatio pulsus ad ꝑuitatẽ,⁊ tarditatẽ,⁊ raritatẽ ñ nãlẽ:nisi cadat ṽt⁹, ⁊ sit nec̃ria freq̃ntia.vt succurrať q[cũ eo qð appro pinq̃t]nec̃tati cũ alijs r[ab eis duab⁹,]⁊ ẽ cũ ꝺbi litate ãhelit⁹,⁊ resol'one ṽtutꝭ,⁊ trãq̃llitate ad illð, qð calefac̃ ex spẽb⁹ eoꝝ q̃ tãgit,⁊ olfacit,⁊ gustat, Et timiditas,⁊ nõ audacia:⁊ supfluitas i pietate,⁊ misĩcordia. Sig̃ ãt malitie ꝯplonis cordis hũide, sť iclinatio pulsus ad lenitatẽ non nãlẽ,⁊ velocitas patiẽdi ab imꝑmẽtib⁹ i aia,cũ velocitate remotõis eoꝝ:⁊ m'ltitudo eueñt⁹ febriũ putridaꝝ. S3 sig̃ ma litie ꝯplonis sicce,sť ꝺclinatio pl'sus ad siccitatẽ nõ nãlẽ,⁊ difficultas passionũ cũ fixione eaꝝ,siue sint fortes,siue ꝺbiles,⁊ liq̃factio corꝑis. De sigtõib⁹ ãt apatũ,sť sigtiões apatũ cal'oꝝ.Ipsa.n.in ꝑn⁹ sui faciũt appere in pulsu diuersitatẽ mirabilẽ,nõ ꝯsue tã,⁊ magnificãt iflãmationẽ i corꝑe,⁊ ꝓꝑe i ptibus mẽbroꝝ anhelit⁹.Et anhelãs q̃uis attrahit maxi mũ aerẽ,⁊ frĩssimũ,tñ ẽ q̃si ꝑuat⁹ ãhelitu,deide se qtur ip3 sincopis successiua:⁊ non o3 vt aspecteť in cognitiõe dispõnis apatũ cal'oꝝ cordis illð,qð ẽ ex duritie s[instri]ꝺ3 q currit ꝯsuetudo ꝺ expectatõe ei⁹ in alijs,q̃ sť filia eis:Apa.n.nõ ita aduenit cordi, vt ꝑ ipm iduret pl'sus:imo iterfic̃ añ illð.Singl'aris ãt resol'o sciť ex cãis ꝑmitis.Et dixerũt qdã qñ accit i corde vlc⁹,⁊ currit ex nare sinistra sãguꝭ,moriť pa tiẽs.Et signũ ei⁹ ẽ dolor i loco sinistro mãmillari.

a A.propriam
b† A.Alia lsa vehementer
c A.vehemẽtia ire ⁊ audacia vl' furiositas ⁊ bonitas existimationũ vl' cogitationu3 ⁊ amplitudo spei. Et qñq3 significat super ipsam
d A.paruitas
e A.hebetudo
f A.Alia litera in extractione aeris frequenti
g A.q̃uis non vehementi
h A.agilitatꝭ vl' viuacitatis
i A.rancores
k A.rancorem
l† A.Alia litera ⁊ ethice.Et diuersificať q̃libet illarum
m A.eas
n A.eis
o A.trãquillitas
p A.angustia
q A.ei qð ꝺficit
r ——A.
s A.pulsus

¶ De causis imprimẽtibus in corde. Cap.VI.

CAusarum in corde imprimentiũ alie sũt, q̃ sunt ei ꝓpꝛe: ⁊ alie sunt ei cões, ⁊ alijs: sicut cãe efficientes ꝯplõnes, ⁊ cãe efficiẽtes apa ta, ⁊ efficiẽtes solõnem singularis, ⁊ reliquę siles eis, que sunt ex eis q̃s numeraui tibi in libris vniuersalib⁹. Ueruʒ cordi appropriant̃ cãe accidentes ꝑ anhelitũ, ⁊ cãe accidẽtes ꝑ passiones aiales. Propter anhelitũ qdem, qm̃ qñ ꝯstringit̃, aut calefit valde, aut infrat̃ valde, seqtur ex eo vt accipiat cor nocumẽtũ. In passionib⁹ ãt aialib⁹, oportet vt redeatur ad ea que diximus in vlibus, ⁊ iam oñdimus impressionẽ eaꝝ in corde mediãte spũ: ⁊ cuiusq; eaꝝ, que supfluit impssione ꝓfocationis ᵃ[spũs]inati ad iteriora: aut spsionis ei⁹ ad exteriora. Et qñq; ꝯseqtur, vt faciãt ꝑuenire sincopiʒ, immo cõseqtur, vt interficiant. Et ira q̃ est ex summa eaꝝ, est minor omnibus illis in hoc. Ira eniʒ raro interficit. Uigilie vero, ⁊ exercitium, ⁊ similia illis, debilitant cor cum resolutione.

a A. Alia litera caloris

¶ De canonib⁹ vlib⁹ in curatione cordis. Cap.VII.

NOs qdẽ fecimus de medicis cordialibus tractatũ singulareʒ, quo, qum hõ ꝯiunxerit iter sciẽtiã suã in medicia, ⁊ cognitionẽ suã in ꝑncipijs, que sunt magis cõia quã medicina, iuuabitur. Hinc v̓o inuimus ad illud, qd̓ opʒ dici in libris medicinalibus puris, ꝓpea q̓ cor est membꝝ ꝑncipale, ꝑus oi ꝑncipali, ⁊ sublimi⁹, eo oʒ vt sit velox studiũ in curatiõe ei⁹ cum medicis ᵇ[ita vt adiuuet̃ absq; errore vltime:]siue velim⁹ ex eo euãre humorem, siue ꝑmutare ei ꝯplõnẽ. In euãtione aũt que ꝓcedet cursu phlõmie, ita studiose festiam⁹, ᶜ[ne] oporteat nos ꝑmiscere eã cũ alio regimie ᵈ[mũdificatio]Immo plʒ q̓ i ipsa obfuam⁹, est ne supfluat, ⁊ cadat v̓tus, ⁊ vt viuificem⁹ v̓tutẽ, si debilitatur parũp, cũ reb⁹ viuificantib⁹ v̓tutẽ, qñ debilitat̃ ꝑ ꝯplõnem frãm: aut calãm. Et hec res non appropriat̃ egressioni sanguis tantũ: Immo oibus euãtionib⁹: q̃ʒuis sit extractio sanguis vehemẽt̃ necessitatis ad hoc subsidiũ. Cã aũt cum q̃ excusamur a studio spẽꝝ regimis alteri⁹, est q2 egressio sanguis nõ ẽ ᵉ[medicamẽ ꝑueniẽs]ad cor: ⁊ q̓ plurime repletionum cordis non sunt nisi ex sanguine, ⁊ vapore, a nocumento quoꝝ duoꝝ simul liberat phlõmia. Et repletio qdem sanguinea remouet̃ phlõmia basilice dextre. Sed repletio vaporosa phlõmia basilice sinistre. In reliqs autẽ euãtionib⁹ que fiunt cũ medicis, opʒ vt ᶠ[misceant̃ medicine]cũ regimine predicto ᵍ[⁊ regimine alio.]Et illud est, qm̃ plures medicine euãtiue sunt cõtrarie corpori: quare oportet vt eis associẽt̃ medicie cordiales. Et ip̃e ʰ†[ ] medicine q̃ efficiũt i corde fortitudinẽ cum ꝓꝑetate que est in eis: ita vt sint cum medicamine admistrato in euãtione humoris ⁱ[cordialis]sociate medicine tyriacales beʒahartice ꝑtinentes cordi: Et plures qdem haꝝ medicinaꝝ ꝯferunt: imo plures eaꝝ ꝯferunt ei ex alia parte. Et illud est, qm̃ ipse ẽt faciunt penetrare medicinas euacuatiuas ad cor, remouendo eas ab alijs locis. Permutatio aũt complexionis, aut est, q2 ꝯuertit̃ regimen ad ꝑmutationeʒ frĩ: aut ꝑmutatõem calĩ: aut permutationẽ humidi: aut ꝑmutationem sicci: Qñ ergo volumus permutare ꝯplõnem frãm audaces sumus ad illud cũ medicinis calis, cõmistis cũ medicis cordialib⁹ calis, cuʒ custodia nostra, ne accidat ex eis mot⁹ laboriosus humoris cordis, ita vt extendat̃ corpus cordis ᵏ[cuʒ eo qd̓ gradatim facit illud: aut extendat̃ mã apostemosa]⁊ reliqua. Qum ergo volumus ꝑmutare complexionem calãm, nõ sumus ausi esse contenti infratiuis: Nam substãtia ꝓpter quã cor creatum est, ⁊ est spũs effusus in ipso, est substantia calida. s. calitate inata non calitatib⁹ nociuis corpori. Et accidunt ei ex malitia complexiõis cordis, qñ ẽ calã, vt minoret̃ ⁊ resoluat̃: ⁊ vt conuertatur in fumũ, ⁊ conturbetur: Qum ergo superuenit corpori cordis, qd̓ extinguat ipsam, ⁊ nõ est ꝑmistum cum medicinis calis, quaꝝ ꝓprietas est vt confortent calorem inatum, non totum illud ꝑ calitatem earũ, imo cum ꝓprietate ipsaꝝ associata calitati eaꝝ, possibile est vt noceat radici. i. spũi, quãuis ramo conferat, ⁊ est corpus cordis, ˡ[propterea q2 iuuat ad temperandum calitatem cordis, qum sentitur cum eo calitas spũs.]Qua propter non inuenimus sapientes antiquos euãsse curatiões malitie ꝯplõnis calẽ, que est in corde, ⁊ ei⁹ qd̓ accidit ei, a permistione medicinaꝝ frarũ cũ cordialib⁹ calis, cõfidẽtes, q̓ nã si fuerit fortis, discernet inter infratiuũ ⁊ calefactiuũ, ⁊ afferat infratiuum cordi, ⁊ afferat calm̃ cordiale spũi, ⁊ temperabit illud, ⁊ ᵐ[qñq; istud]. ⁊ si non iueniunt medicamen equale faciens ꝯfortationem spũs cum ꝓprietate, aut proximuʒ eq̃litati, sicut buglosam, vigorant ⁊ adiuuant se cum ea: sed si nã fuerit debilis, nõ ꝯfert regimen. Et qñq; cogit eos administrare medicinas calãs cordiales illud, qd̓ ipsi sciũt de g̃uitate sb̃stãtie pliuʒ mediciaꝝ frarum cordialium, ⁊ paucitate penetratõis eaꝝ, ⁊ declinatõe ipsaꝝ cũ natura ad fixioneʒ, ⁊ nõ ad penetratõeʒ, q̃re cogit eos illud ad hoc vt permisceãt medicinas cordiales calãs, qb⁹ ꝑnetrent, vt nã ad iuuetur ad deferendũ illas cordi: sicut ꝑmiscent crocum reliqs permistis trociscoꝝ cãfore. Reliqua. n. permista discurrunt cũ eo ad cor: deinde v̓tuti naturali inest vt ⁿ[ꝓcedat a corde: aut inflãmet ip̃m cuʒ spũ cordis]⁊ adiuuet cũ infratiuis ad tẽꝑandã cõplõnẽ h̓ nãq; meli⁹ est eis, q̃ʒ vt vtant̃ ifratiuis puris q̃ figunt̃ in ꝑnᵒ meatuũ, ⁊ nolũt penetrare. Et isti q abstulerũt crocũ ex trociscis cãfore, ⁊ blasfemauerunt ꝑmos, fecerũt trociscos cãfore pauci iuuamẽti q̃ʒuis ipsi ignorẽt. Amplius ꝯplõ calã curat̃ dãdo i potu rob de fructib⁹, ⁊ ꝓꝑe aquã pomorũ de ᵒ[sceni]⁊ cydonioꝝ. Est. n. bonũ medicamẽ ᵖ†[ ]cũ eis q̃ sibi sũt silia, de his q̃ dicturi sum⁹: ⁊ cũ epithimatib⁹: ⁊ emplis, q̃ sunt extictiua, ꝑmistis cum ꝯfortantib⁹ cor. Et si cã fuerit mã, euẽt̃. Cura aũt malitie ꝯplõnis frẽ est cuʒ ꝯfectionibus magnis, q̃s dicemus, ⁊ cũ vino odorifero, ⁊ cũ exercitijs tempat̃. ⁊ cum emplis, ⁊ linimẽt̃ calidis, aromaticis, cordialib⁹, ⁊ cibis calis cum quãtitate qua digerant̃. Et si cã fuerit materia, euẽt̃. In cura aũt malitie complexionis sicce, necessarius est cib⁹ plurimus, humectatiu⁹, ⁊ introitus balnei post ip̃m, ⁊ admistratio tine cũ ᵠ[custodia]ipius, ⁊ paucitas mot⁹, ⁊ trãq̃llitas, ⁊ sumere in potu aquã frãm. Et si fuerit illic frigus, alienent̃ ab aq̃ frã, que est vehement̃ frigoris. Et ʳ[cibent̃ cibis, ⁊ potib⁹]⁊ multiplicet̃ somnus post cibũ calm̃. Et si cã fuerit materia, euacuetur. Et tu qdem scies distinctionẽ illius, vbi loquemur de cura ethice, ⁊ arefactionis. Cura aũt malitie complõnis humide ẽ subtiliatio ciborum. ⁊ admistratio mediciaꝝ exiccatiuarum, ⁊ exercitia temperata cum frequẽtia, ⁊ multitudine: ⁊ si cã fuerit mã. euẽt̃. Frẽ vero ⁊ humide complexionis cura, est multitudo exercitij, ⁊ balnei ante cibum, precipue thermaꝝ, ⁊ submersio

b A. ⁊ sit studiũ fũdamẽtale nõ erroneũ cũ velocitate vltima,

c A. vt

d A. diuerso

e A. cuʒ medicamine ꝑueniẽte

f A. misceatnr

g A. regimẽ aliud

h † A. sunt

i A. cordis

k A. tẽsione ventosa aut tẽsione mãe apantis vl̓ apostemose

l A. Alia litera Quid. n. iuuat ꝯtẽperantia caliditatis cordis, qñ cũ ipsa extingu. t seu minorat̃ caliditas spiritus

m A. multiplicabit ist[...]m Alia litera ꝯfortabit istum.

n A. remoueat ipm a corde, et applicet ipsi spiritui, nõ cordi

o A. sceni

p A. Alia litera Et curetur

q A. cõmoditate

r A. tẽperent̃ cũ medicinis ⁊ potionibus.

plurima in aqua cal'a, ⁊ admistratio solutiuoꝝ, ⁊ diureticoꝝ, ⁊ vsus vini fortis [a]⌈resol'onis⌋odorife/ri, ⁊ administratio ciborum laudabilis chimi, cum quantitate non plurima: qḋ si illic fuerit caliditas, vitent balneu͂, ⁊ vtantur coitu. Et si fuerit materia calida ⁊ humida, aut humida, euacuetur.

¶ De medicinis cordialibus. Cap. VII.

Medicine qdem cordiales cū totalitate sua, oꝫ vt colligant̄ ex areolis medicinaꝝ singulariū, ⁊ ex areol' membroꝝ anhelit⁹. Sꝫ ꝯm necessitatem in hac hora nos dicem⁹ de eis illas que sunt sicut capita, ⁊ radices. Dicamus ergo, ille qdē que ex eis sunt ꝓxime eq̄litati, sᷓ [b]⌈iacynth⁹, ⁊ albelengesis, ⁊ alferuzegi⌋ ⁊ auꝝ, ⁊ argētum, ⁊ buglosa. Calide vero sūt doronigi, ⁊ zedoaria, ⁊ muschus, ⁊ ambra, ⁊ zurūbet, ⁊ seta ꝓprie, ⁊ crocus, ⁊ ambo beē sunt velocis iuuamēti, ⁊ gariofili sunt valde mirabiles, ⁊ xiloaloes crudū, ⁊ melissa ⁊ semen ei⁹, [c]⌈ ⌋ ⁊ alscehebrā, ⁊ semen ei⁹, ⁊ cardamomū, ⁊ cubebe, ⁊ [d]⌈alfelemenusch, ⁊ acetosa⌋ ⁊ semen eius, ⁊ folia citri, ⁊ foliū indum, ⁊ enula est mirabilis. Frigide vō sūt margarite, ⁊ karabe, ⁊ canfora, ⁊ corallus, ⁊ sandali, ⁊ rosa ⁊ spodium, ⁊ lutum sigillatuꝫ ⁊ poma. Et ex eis est coriandrum siccum, ⁊ humidum.

¶ Tractatus secundus de partibus distinctis.

¶ De tremore cordis ⁊ causis eius. Cap. I.

Tremor cordis ē mot⁹ [e]⌈tremulus⌋ accidēs cordi. Et cā ei⁹ est omne, qḋ ledit cor ex eis, que sunt in ip̄o, aut in pāniculo eius: aut ꝯtinuant̄ ei ex membris vicinis cōicantib⁹ ei. Et qn̄qꝫ fit a mā humorosa, ⁊ qn̄qꝫ fit a malitia cōpl'onis pure. Et qn̄qꝫ fit ab ap̄ate: ⁊ qn̄qꝫ fit a resol'one singularis ⁊ [f]⌈ ⌋ fit a cā extranea, ⁊ qn̄qꝫ fit a morsu venenosoꝝ aialium. Et qn̄qꝫ fit a serpētibus q̄ fiūt in vētre: ⁊ qn̄qꝫ fit a sensu vehemēti. Et mā humorosa qn̄qꝫ est sanguinea: ⁊ qn̄qꝫ ē humiditas: ⁊ qn̄qꝫ est melancolica, ⁊ qn̄qꝫ est colica: ⁊ qn̄qꝫ est ventosa: Et est leuior ⁊ facilior eaꝝ. Et ille q̄ est a malitia ꝯpl'onis pure, ideo est, q2 omnis complexio dominans facit debilitatē: ⁊ oīs debilitas efficit in corde, dum ꝑseuerat in ipso residuū virtutꝫ, agitationeꝫ quādā, quasi ip̄m expellat a seip̄o aliqḋ nocumentū. Et tremor qdē cordis qn̄ supfluit, ꝑmutat̄ ad sincopim: ⁊ qn̄ magis supfluit, ꝑmutat̄ ad mortē. Et vnaqueqꝫ ꝯpl'onū simpliciū facit illud. Ap̄a vero calidū in principio perseuerans facit apparere tremoreꝫ cordis, deinde sincopim, postea mortē. Et frm̄ est propinquū dispositioni eius: sed quādoqꝫ interponit spatiū aliquātulū. Et sil'r resol'o singularis. Et sil'r oppilatio existēs in cursib⁹ sanguinis, ⁊ sp̄us in corde, ⁊ que sequunt̄ ipsum ⁊ in venis [g]⌈sensibilibus⌋ ꝑtium pulmonis. Factus autem a causa extranea, est sicut fcūs a doloribus [h]⌈ꝯstrictiuis⌋ ⁊ permutationib⁹ materieꝝ apostematum vicinoꝝ p̄dictoꝝ, ⁊ a potu venenoꝝ. Et factus a morsibus [i]⌈serpentū⌋. Et fcūs a serpentib⁹, q̄ accidunt in ventre: ⁊ proprie quādo ascendūt ad superiora [k]⌈mirac in cibo ⁊ fece.⌋ Fcūs aūt a subtilitate sensus cordis est: qm̄ habenti illū accidit tremor cordis ex q̄libet vētositate gn̄ata in spatio, qḋ est inter ip̄m, ⁊ inter pāniculꝫ eius: aut in corpore pāniculi eius: aut in vena ei⁹, ⁊ ex q̄libet qualitate frā, aut cal'a adueniente ei: Ita q̄ succedit potui aq̄ preter q̄ perducat illud ad debilitatē in ꝯpatióib⁹

a A. parum
b A. iachut ⁊ albizadach ⁊ alfaruzegi
c A. ⁊ albedarūgi et semen ei⁹
d A. falengiemesch ⁊ semen ei⁹ ⁊ cortex citri, ⁊ acetositas ei⁹, Alia litera ⁊ alfelegiesmesch ⁊ flos eius
e A. iectigatiu⁹
f A. quandoqꝫ
g A. duris
h A. fortibus
i A. animalium vel vermibus Alia litera venenosoruꝫ
k A. loca cibi ⁊ fecis

suis. Fcūs aūt cum cōitate, aut est cū cōitate corporis totius, sicut accidit in febrib⁹: ⁊ ꝓprie in febribus pestilentialib⁹. Aut cū cōitate pāniculi sui, ita vt accidat in ipso ap̄a molle: aut duꝝ, sic̄ accidit simio aut gallo p̄dictis. Aut cuꝫ cōitate stomachi: qm̄ [l]⌈in ipso⌋ est humor viscosus vitreus: aut mordicatiu⁹ coleric⁹: aut corrūpit̄ in eo cibus: aut cuꝫ cōitate oīum membroꝝ, que dolent vehemēter. Et qn̄qꝫ multiplicat̄ cū cōitate stomachi ꝑꝑ humorē, q̄ est in eo: aut bothor in ore ei⁹: aut [m]⌈attractióeꝫ succedētē labori⌋: ita vt forsitā nō discernat̄ inter ip̄ꝫ ⁊ inter cordialē. Et qn̄qꝫ accidit [n]⌈ꝑꝑ tremorē in ore stomachi, ⁊ ꝯtinuat̄ illi:⌋ ⁊ est filior res tremori cordiali. Et qn̄qꝫ fit cum cōitate pulmonis, qn̄ multiplicat̄ in eo oppilatio i ꝑte illa, que obuiat cordi, ⁊ nō penetrat anhelit⁹ ꝯm modos suos: ⁊ illud indicat ꝯstrictionē anhelitus non securā. Et qn̄qꝫ fit cā crisis, ⁊ motuū accidētium humorib⁹ ad crisim. Et ego exponā illud in loco suo. Et si quis ꝯqueritur de tremore cordis post egritudines, ⁊ habet nauseam, ⁊ euomit colerā plurimā, ⁊ non remouet̄ nausea, est malū, ⁊ indicat spasmū in stomacho.

¶ De signis. Cap. II.

Tremorem cordis oēꝫ sig̃t pulsus diuersus, trāsiens terminū i diuersitate, sensu ꝑcepta, in magnitudine, ⁊ paruitate, ⁊ velocitate, ⁊ tarditate ⁊ raritate, ⁊ frequētia: ⁊ multotiēs assimilat̄ pulsui hn̄tiū asma. Et sig̃nt illū, q̄ est humidus vehemētia lenitatꝫ pulsus, ⁊ sensibilitas habentis eā, q̄si cor ei⁹ [o]⌈sit positū⌋ in humiditate. Et sig̃nt illum qui sanguine⁹ est, signa caliditatis, ⁊ inflāmationis, ⁊ velocitas pulsus, ⁊ magnitudo ei⁹ i alia hora, q̄ꝫ tremoris cordis: ⁊ iuuāt̄ coitu: ⁊ in frigido est ecōtrario. Et sig̃nt illū q̄ colericus est, ⁊ est raro, egritudines colerice sequētes ipsuꝫ, ⁊ durities quedā in pulsu, ⁊ vehemētia inflāmationis. Et sig̃nt illū qui melācolicus est, tristitia ⁊ sollicitudo, ⁊ durities in pulsu. Et vētosuꝫ qdeꝫ puꝝ sig̃t velocitas resol'onis eius, ⁊ leuitas [p]⌈laboris⌋ eius: ⁊ ēt paucitas diuersitatꝫ in pulsu eius. Et sig̃nt apostemosuꝫ in sb̄stātia ipsi⁹, aut pāniculi ei⁹, signa duoꝝ apostematū p̄dictoꝝ. Et illū q̄ est ex resolutióe ꝯtinuitatis cā sua, ⁊ fcm̄ a venenis, ⁊ morsib⁹ cāe sue cū ꝓuatione reliquaꝝ cārum. Et simil'r fcm̄ a vermibus. Et fcm̄ a ꝯpl'one singulari calida [q]⌈⁊ inflāmatione vehemēti⌋ absqꝫ sensibilitate humiditatꝫ, in q̄ natet cor, velocitas pulsus, ⁊ frequentia eius, q̄ꝫuis nō fit hora cōmotióis ei⁹: ⁊ qḋ est p⁹ cās [r]⌈spasmaticas⌋ sine mā, ⁊ in ethica ⁊ silibus. Et sil'r fcm̄ a frigore puro sig̃nt cāe sue ex eūationibus extinguentib⁹ calorem innatū: Et egritudines infrātiue: ⁊ aeres, ⁊ alia ⁊ pulsus tardus rarus non in hora tremoris cordis. Fcm̄ aūt ab oppilatione sig̃t diuersitas pulsus in paruitate, ⁊ magnitudine ⁊ debilitate, ⁊ fortitudine, cū ꝓuatióe signoꝝ repletióis. Fcūs āt a subtilitate sensus cordis, ⁊ a q̄libet vētositate gn̄ata [s]⌈ex⌋ nocumēto adueniēte ei, cognoscit̄ ex fortitudine pulsus, ⁊ sanitate anhelit⁹, ⁊ icolumitate reliquoꝝ mēbroꝝ. Et fortitudo pl'sus, ⁊ magnitudo ip̄i⁹ sᷓ sig̃tióes ꝓme sig̃ntes ip̄ꝫ: ⁊ certificat ip̄ꝫ si fuerit corp⁹, cū frequētia hm̄oi tremoris cordis, icolume, ⁊ v̄tus ꝯseruata, ⁊ ꝯsuetudo in ꝯpatióib⁹ sana. Et illi qb⁹ plīmū accidit iste, sūt supquoꝝ facies apparēt vestigia passionū aialiū, q̄ꝫuis paꝝ sicut ire aut gaudij, aut tristitie, aut aliarum. Fcūs aūt cū cōitate corporis toti⁹ in febribus manifestus est, ⁊ sil'r creticus, ⁊ fcm̄ cā stomachi, sig̃nt

l A. in ore ipsius
m A. debilitatē succedentē vomitui laborioso Alia litera attritóeꝫ vel ꝯbilitatē succedēteꝫ vomitui laborioso
n A. iectigatio seu tremor i ore stói, ⁊ ꝯtinuat̄ ille seu ⁊ vicissitudinal'r perseuerat ille
o A. reuoluatur
p A. lesionis
q A. inflāmatio vehemens
r A. calefaciētes
s A. ⁊ ex quolibꝫ

fiẜtiones dispōnum stomachi, ⁊ appetitus, ⁊ quod ab ipso expellit: ⁊ imaginationes, ⁊ nausea, ⁊ punctio: ⁊ qđ alleuiat in tpe vacuitatis: nisi sit a cā colerica effusa ad os stōi in tpe vacuitatis: ⁊ ꝙ fit vehemens in hora, q̄ cibus incipit digeri. Et ille qui fit cum cōitate pulmonis est, qm̄ hn̄s eum est preparatus asmati, repertis in ipso signis significantibꝰ humiditatem pulmonis, ⁊ oppilationē viaꝝ in eo, q̄s dicemus in suo caplo. Fcm̄ aūt ppᵃ ⌈febres⌋ sign̄t significationes supradicte in capitulo suo. Et ex eis que significant ipsum sunt saliua currens, ⁊ dolor, sicut qui fit a constrictione vnguiū, ⁊ punctura euenientes subito in ore stomaci.

ᵃ A. serpētes vł vermes

¶ De curatiōibꝰ vlibus tremoris cordis. Cap. III.

In mali omni fertur auxiliū cū eūatiuis. In sanguineo qdem cū phl'omia, ⁊ extractione sanguis vltima, ⁊ tēperamento cibi in q̄ztitate, ⁊ qualitate. Et si est illi poxismus, aut tp̄s in quo cō moueat plimum, sicut v̄bi grā ver, tunc necessariū est vt precedāt ante poxismum phl'omia, ⁊ subtiliatio cibi, ⁊ acceptio eius qđ ꝯfortet cor. In scđo autē pp humorē phlegmaticū, oz vt fiat eūatio cum medicinis quaꝝ impressio ꝯseqtur cor. Et illaꝝ ꝯuenientiores sunt hiere magne eūantes humiditates viscosas. Facti aūt pp sanguinem melancolicū ᵇ⌈loci longinq⌋ cura est phl'omia, ⁊ tempantia ep̄is, ita vt non generet meliam cū eo quod dr̄ in caplo suo. Si aūt est nudus humor melancolicꝰ, tunc cura est in ipso eūatio cum eis que sunt sicut hiera Ruffi, ⁊ logodion: ⁊ oīa que eūant humorē melancolicū ex locis longinqs: Deinde remanet post illud equatio cōplexionis: frē qdem cum calefacientibꝰ, ⁊ calide cum infrantibꝰ: ⁊ ꝑprie cū eis, que ex eis sunt medicine cordiales. Ille v̄o q est cum cōitate stōi, si ē ex humore grosso, curet vomitu post cibum: ⁊ post acceptionē subtiliātiū notoꝝ, sicut acceptionē succi raphani in oxymelle. Et solo v̄etris fiat post ipsum cū hieris magnis, sicut logodion, ⁊ theodoricon, ⁊ hierapic̄ ꝯfortata cū pulpa colloqntide: aut agarico, ⁊ epithymo. Et si fuerit pp col'am mordicatiuā, curet ꝯfortando stōm cū robub fructuū odoriferorum, sicut pomoꝝ odoriferoꝝ ꝑprie, ⁊ cydonioꝝ: ⁊ ꝑprie post cibū, ⁊ piroꝝ, ⁊ eoꝝ q̄ sunt illis silia. Et cum declinatione nature ad lenitatē, ⁊ alienationez eiꝰ, qđ ꝯuertit ad humorē colericū, Et regimine tēperante stōm. Et silr̄ quando cibus in ipso corrumpit, oz vt regat cum eo qđ ꝯfortat digōnem eiꝰ, qđ corrumpit, cū eo qđ dicet in caplo stomachi. Et queadmodū tu abscindis cāz cū hoc regimine, silr̄ oz ꝙ ꝯfortetur patiens qđ est corrita vt non recipiat impressionē: ⁊ non sis ꝯtentus in abscindēdo cāz absqꝫ ꝯfortatiōe patiētis: Immo oz vt cū hoc intendas ad cor cum medicinis cordialibus. Et ex eis quoꝝ iuuamētū magnificat in tremore cordis, est potare pondus ᶜ⌈medij⌋ aure. de buglossa in tpe somni noctibꝰ ꝯtinuis. Et ex eis qbus iuuat, hn̄s tremorē cordis, ⁊ que ad ip̄z experta sunt, ē potare ᵈ⌈ ⌋ quātitatem ponderis nuclei de gariofilo masculo in. xij. aur̄ lactis dulcis in ieiunio: aut potare aure. de sansuco sicco in aqua frā, si fuerit illic caliditas: aut in vino, si non fuerit caliditas in diebus ꝯtinuis. Et ex eis qbꝰ iuuatur habens tremorem cordis, est vt secum semp sit aromaticuz aliqđ ex genere eorum, que ei ꝯueniunt, ⁊ assidue vtatur suffumigatione cum eo facta, ⁊ vtat odoramentis eius: ⁊ vt sint in aromatico eius, qui habet tremorē cordis calidum, vincentia, rosa ⁊ canfora ⁊ sandalum: ⁊ olea frigida cum parua permistione medicinaꝝ aliarum subtilis caliditatis, sicut parum muschi, ⁊ croci, ⁊ gariofili, nisi metā transgrediat res: tunc. n. sis cōtentus fris. Et si est cōplexio frigida: tūc admisce muschū, ⁊ ambrā, ⁊ oleū de ben, ⁊ oleum de citro, ⁊ aquā ᵉ⌈canforatā⌋ ⁊ algaliaz, ⁊ que sunt silia illis, ⁊ propinqua eis ex speciebꝰ suffumigationis, ⁊ rorificationis ꝯuenientibus ſm cōplexionem. Et ego qdem non multiplico tibi sermonē in numerādo medicinas cordiales calidas, ⁊ fras. Tu nāqꝫ inuenies eas omnes scriptas in tabul' mēbroꝝ anhelitus, in medicinis singularibꝰ: Et ad vltimū omnis medicina odorifera ē cordialis. Et cuz hoc, nos iam diximꝰ, que haꝝ medicinaꝝ sunt antecedentes in hac intētione. ᶠ⌈Habēs⌋ tremorē cordis cū nausea ᵍ⌈cuius⌋ tremorē cordis diximꝰ esse malū, cura eiꝰ ꝑpe, si fuerint illic reliq̄e febris est vt in potu sumat sauic ordei ablutū cum aqua calida ⁊ detur infratum cū pondere. x. ʒ. zuccari, q̄zuis. n. ipsuz euomat etiā, tamē iuuatur eo: ꝙ si ipse abhorret zuccaꝝ pp additionē, quaz efficit in nausea, accipiant loco eiꝰ grana mali granati, ⁊ stringantur ambo crura, ⁊ olfaciat canforā, ⁊ que similantur ei cum aceto: ⁊ ponat sup pectus pannꝰ infusus aqua duorum sandalorum, ⁊ canfore, ⁊ aliorum. Et multotiens quidez excitatur tremor cordis, deinde expellitur aliquid ad inferiora a dextra, ⁊ sinistra: ⁊ sedatur tremor cordis.

ᵇ — A.
ᶜ A. j.
ᵈ A. circa
ᵉ A. canfore
ᶠ A. hn̄tis autes
ᵍ A. quem

¶ De cura tremoris calidi. Cap. IIII.

Si iste tremor cordis est cū mā, ⁊ euacuas eam, ⁊ remanet vestigiū eius: aut est tremor cordis calidus sine mā, tunc oz vt cibet hn̄s eum cū eo qđ parum est, ⁊ ꝯfert sicut est panis ifusus in aqua roſ, in qua est paꝝ vini odoriferi: ⁊ panis cū sirupo de pomis: ⁊ ius pomoꝝ, ⁊ lac acetosum sine butyro, qđ est tp̄is ꝑpinq cōmotioni: aut non acetosum valde, ⁊ cucurbita, ⁊ ʰ⌈blitis⌋ ⁊ fructus frigidi. Si aūt tollerat carnē, tunc vtatur ⁱ⌈alcares, ⁊ halusem⌋ pulloꝝ, ⁊ alcubugi ꝑpe. Habet. n. ꝑprietatem in hac re pp fr̄itatem cōplexionis, ⁊ species acetosoꝝ, que omnes facte sunt cuz succis fructuū, ⁊ acresta, ⁊ pomis acetosis, ⁊ aceto acuto super qđ sparsa sit aqua roſ. ⁊ aqua ᵏ⌈salicis.⌋ Si aūt fuerit acetositas citri, ⁊ limonis, erit res magis iuuatiua. Qđ si res fiat vehemēs, ⁊ inflāmatio, da ei ad ˡ⌈bibendū⌋ aquā frām, ⁊ aquā niuis mistā cū aq̄ roſ. dando sorbitionē post sorbitionem. Et da ei ad sorbendū sirupū de fructibus. Et sirupum de ᵐ⌈malis asceni⌋ ⁊ que sunt silia illis, dando aliquid post aliquid. Et si tibi necessariuz fuerit, vt dissoluas in eo canforam, fac. Et quādoqꝫ est tibi necessarium, vt sis contentus in eo ad dādum ipsi lac acetosum in potu, ab vna lb. vsqꝫ ad. ij. lb. ⁊ ⁿ⌈ꝯueniet⌋ ei cibꝰ. Qđ si tibi necessariū fuerit, vt ꝯfortes eum cuz aliquātulo ex medulla panis, ⁊ tortellaꝝ, fac. Si āt inuenieris v̄tutem debilē, ⁊ timueris extinctionez, non erit excusatio qn p̄misceas cum hoc, ⁊ cum eis que via eius incedunt, ex cubebe, ⁊ cardamomo, ⁊ folijs citri: ⁊ etiam ex coriandro, ⁊ cāfora cum roſ. ⁊ spodio, vt temperent ea, Super buglosam v̄o sis audax, ⁊ non timeas malitiam eiꝰ: ⁊ vtere ea cum oī qđ in potu tribuis, ⁊ in cibo das. Et. n. iā cucurrit ꝯsuetudo, vt in potu tribuat, ⁊ silr̄ aqua eius distillata. Et qn̄qꝫ ꝯfert ei potare pondus. ʒ. j. de reubarbaro sceni in aq̄ frā diebꝰ ꝯtinuis. Et stude vt sit aer infratꝰ, vltima infratione: ⁊ vt sint roratiōes, ⁊ odoramēta aromatizata cāfora, ⁊ ex sandaloꝝ pre

ʰ A. olus iaminum
ⁱ A. alcaris ⁊ alhelam
ᵏ A. alkalef
ˡ A. sorbendum
ᵐ A. pomis sceni
ⁿ A. sit

sentia: Et nō est malum, vt rorent sup ea aliqd vini, cum tanta quātitate, qua penetrare faciat aromaticitatē eoꝝ ad cor. Et ex eis, qbꝰ iuuatur hñs tremorem cordis calidum, est pmutatio ab aere suo ad aerē frm: Illud.n. reducit ad sanitatē. Et nō oꝫ vt obliuiscaris empla infrigidantia sup cor facta ex sandalis, ⁊ aq̄ ros. ⁊ aq̄ ferrarioꝝ, ⁊ cāfora, ⁊ ros. ⁊ spodio, ⁊ lentibus, emplastrent cū eis os stōi ⁊ ppꝛie in febribus. Composita vō iuuatiua in hoc iunt, vt in potu dent trocisci de cāfora cum croco, cū sirupo acetositatis citri: ⁊ qñqꝫ ponunt in eo folia citri, ⁊ diamuschū dulce, ⁊ letificans infrigidatiuū. Descriptio experta ad illum, q nō ē ex caliditate vehemēti, Spodij partes .iiij. xiloaloes indi, galie muschate amborū añ.ʒ.j. cardamomi, gariofiloꝝ amboꝝ añ.ʒ.j. cāfore.ʒ.ß. dragagāti.ʒ.iij. fiant trocisci cū aq̄ de tereniabin. Sitqꝫ vnusqsqꝫ trociscꝰ pōderis medietatis vniꝰ.ʒ. Descriptio alia. ℞. doronigi ptē.j. canfore q̄rtā ptis, sandaloꝝ tertiā ptis, margaritaꝝ, karabe, coralli, xiloaloes, spodij, ros. omniū añ. medietatē ptis, buglose ptes due, pficiantur cū aq̄ maloꝝ, ⁊ fiāt inde trocisci: Et qd̄ ex eis in potu sumit sit pondus.ʒ.j. vsqꝫ ad aure. Medicamē fortiꝰ illo in extinguēdo. ℞. seminis lactucaꝝ, semis endiuie, spodij, rosaꝝ, sandali, semis portulace. buglose, coriandri sicci, coralli, karabe margaritaꝝ, [a]⌈omniū añ. partes due⌋ canfore quartā ptis, sitqꝫ qd̄ ex eo in potu sumit pondus.ij.ʒ. Descriptio alia. ℞. amili, karabe, margaritaꝝ, melisse, felēgemisk, alumis iamēi frixi omniū añ. ptes.iij. luti armeni rubei, coriādri, amboꝝ añ. ptes.v. Sitqꝫ qd̄ ex ea i potu sumit, pōdus aur. cū aq̄ melisse. Qd̄ si supfluat res, ⁊ augmētatur inflāmatio, ⁊ timet ꝙ sit [b]⌈vestigiū⌋ apostematis, tūc fortasse est tibi necessariū, vt in potu des semen mādragore, ⁊ opiū. Et meliꝰ qdem est vt i potu tribuas de semine mādragore pōdus q̄rte.ʒ.j. ⁊ de opio vsqꝫ ad medietatē. [c]⌈ʒ.j. pmistis⌋ cū medicamine aromatizato ex muscho, ⁊ xiloaloe crudo, ⁊ canfora, ⁊ croco sm virtutē, ⁊ horā necessitatis.

¶De cura tremoris frigidi. Cap.V.

Euacuantia qdē, si fuerit illic mā, sint sm semitam q̄ꝫ tibi exposui. Et ex eis que expta sunt ad phlaticū humidū de illis, siue sint in ptibus cordis, aut in stō, est vt sumat agarici pondus medietatꝭ.ʒ.j. ⁊ pulpe colognide pondus.i. danich, ⁊ turbit pōdus.ʒ.j. ⁊ bdelij pōdus danich, ⁊ muschi, ⁊ croci amboꝝ añ. taxaugi, ⁊ xiloaloes indi pōdus danich, ⁊ sal. naptici pōdus q̄rte.ʒ.j. ⁊ est dos vna. Et ex eis q̄ expta sunt ad melicū, est vt sumat myrabolanoꝝ nigroꝝ, ⁊ kebuloꝝ amboꝝ añ. pōdus.ʒ.j. epithymi medietas.ʒ. ⁊ lapidis armeni pōdus q̄rte ptis.ʒ.j. diamuschi amari pōdus.ʒ.iij. sumat in potu cū tāta q̄titate vini odoriferi in q̄ dissoluat. Et qñqꝫ sufficit assiduare admistratione hierepic̄ in pondere aur.j. cū pondere danich de epithymo, dando ipsaꝫ in potu cuꝫ oxymelle, ⁊ continuet. Medicine autē pmutantes cplōnē frām, sunt tyriaca, ⁊ mithridatū ⁊ diamuschum dulce, ⁊ amaꝝ, ⁊ medicamē Cesaris ⁊ scelithe, ⁊ [d]⌈miliū⌋ ambre ⁊ [e]⌈diacādū⌋ ⁊ lenificās magnū ⁊ pfectio [f]⌈anabihab⌋ ⁊ trocisci de muscho. Et qñ frigus fit forte, idiges eis que sūt sicut [g]⌈cordumeni,⌋ ⁊ dare ex eo in potu. Et qñqꝫ pfert ei sumere [h]⌈acetositatꝭ istirgar. xxx. aure. cū vino⌋ in q̄ iam infusa fuit buglosa. Et cibetur aqua ciceris, ⁊ pullis columbaꝝ, ⁊ carnibꝰ paruaꝝ auium, ⁊ alcanabir. Et ex compositis alijs est medicamē expertum. ℞. buglose.ʒ.j. zurūbet, doronigi amboꝝ añ.ʒ.iiij. dos eiꝰ sit pōdus.ʒ.j. in pncipio mensis, ⁊ i medio eiꝰ, ⁊ in fine ipsiꝰ: ⁊ opꝫ vt sit in vino odorifero. aliud. ℞. karabe castorei amboꝝ añ. [i]⌈ʒ.j. alfelengemisk⌋ gariofili, galie oium añ. partem.j. dos eiꝰ sit medietas.ʒ. cum succo [k]⌈almufera⌋ non colato, neqꝫ bullito, Et hic sunt medicine bone, vltime pliꝛarum descriptionum, dicte in antidotario.

¶De speciebus sincopis ⁊ causis ipsiꝰ: ⁊ causa mortis subite. Cap.VI.

Sincopis est destructio [l]⌈maioris partis⌋ pluriū virtutū, motiue, ⁊ sensibilis, pp debilitatē cordis, ⁊ aggregationē spūs totius ad ipm pp cām mouētē eū ad iteriora, aut pp cām pfo cantē ipm interiꝰ, q̄re nō inuenit spiraculū: aut pp paruitatē: aut subtilitatē suā, q̄re nō superfluit sup illū, q iuenit in minera. Et tu scies ex his, que verificasti vsqꝫ ad hanc horā, ꝙ cause illiꝰ non euacuant, qn aut sit repletio materiei pfocantꝭ sua multitudine, aut opilatiōe: Aut eūatio resoluēs spūm: Aut priuatio restaurationis eiꝰ, qd̄ resoluit, ⁊ fames vehemēs. Et debiliores qdē hoies ad tollerandū ipam, sunt cōparati ad hoc, vt neqꝫ sint ifirmi, neqꝫ sani: sicut infantes, ⁊ q sunt eis pximi, ⁊ decrepiti, ⁊ pualescentes: Sꝫ in etate [m]⌈puenientes⌋ tollerāt ipsam. Et eiꝰ tollerātia est in hyeme plima, q̄ꝫ in estate. Aut malitia cplōnis iam pfirmata: aut accidens eiꝰ magnū subito: Aut dolor vehemens: Aut debilitas v̄tutū pncipioꝝ regaliū: ⁊ ppꝛie cordis, deinde cerebri, deinde epis: Aut debilitas cōicantis sicut oris stōi cū corde: Aut debilitas corpis totiꝰ, ⁊ maties, ⁊ extenuatio: Aut oñium accñtium aīaliū sm ꝙ diximus tibi in loco alio. Et plm eius ē i decrepitis, ⁊ debilibꝰ, ⁊ pualescentibꝰ. Aut applicatio virtutis ptrarie substantialr cōplexioni cordis, ⁊ spūs.s. amborū, sicut est ex olfatu fetoris puteoꝝ, ⁊ pestilentia aeris, ⁊ sicut accidit in febribꝰ pestilentialibꝰ: ⁊ ex cadaueribꝰ, ⁊ ex penetratiōe v̄tutum venenoꝝ ad cor: ⁊ qñqꝫ est pp [n]⌈arterias.⌋ Ex illis est illud, qd̄ accidit cā vermium, q ascendūt ad os stōi: ⁊ opꝫ vt distinguamꝰ post hoc distinctiones plurimas. Dicamꝰ ergo, materie qdem faciūt euenire sincopim: aut pp multitudinē suā, ⁊ [o]⌈opilationē viaꝝ⌋ spūs: ⁊ qr [p]⌈cōprehendūt⌋ ipsuꝫ totū i cordis ita vt [q]⌈forsitan⌋ pfocetur. Et huiusmodi qdem generis sunt effusiones humoꝝ plurimoꝝ, aut sanguis plurimi ad stōm, ⁊ pectus, ⁊ [r]⌈ad ambo:⌋ aut pmutatio materiei apatis sināc ie, ⁊ pleures, ⁊ pipneumonie ad ptes cordis subito: Aut pꝑter viscositatem eaꝝ in poris, q̄re oppilant meatus, ⁊ pꝑie in mēbris anhelitꝰ, ⁊ qñqꝫ est cōis in omnibus venis corporis, quāuis non faciunt illud sua multitudine. Aut pp vehementiam sui nocumenti cum q̄litate frā valde: aut mordicatiua valde, aut adustiua valde. Et sincopis quidem que accidit in initio paroxismi febris, est huiusmodi generis: ⁊ eius causa sunt humores grossi valde: aut viscosi: aut mordicatiui: aut adustiui. Et quādoqꝫ fit illud propter ppinquitatem cordis. Et quādoqꝫ est in mēbris alijs cōmunicantibus ei, sicut cerebro. Nam qum in eo accidit oppilatio integra, ⁊ est apoplexia, fit sincopis pculdubio. Et quādoqꝫ est in stomacho pꝑter cām antiquam: aut pꝑter debilitatem accidentem, pꝑter quā fit recipiens attractionē materieꝝ ad os suuꝫ, siue sint frē, siue calide. Et quādoqꝫ fit cā multitudinis oppilationis in venis corporis, vbicunqꝫ sunt. Et iste materie pernitiose multotiens acci-

a A. Alia litera sorbeat ex isto puluere pōdus ʒ.ij. qm̄ ē bonuꝫ valde, ꝙ si indiget fortiori sumat spodij ⁊ sādaloꝝ citrinorū ⁊ rosaꝝ oiuꝫ añ. pars.j.

b A. principiuꝫ

c A. Alia litera danich pmisto

d A. confectio.

e A. pfectio chanad

f A. felicitatis

g A. anacardina

h A. q̄titatē ciceris ex pfectione alfachdaraꝫ cū xxx. aure. vini

i A. ptē.j. corticū citri exiccatorū seminis alfalēgiesmesch oium añ. ptē mediā coralloꝝ.ʒ.j. alēfagiesmech

k A. pomorum

l ——— A.

m A. cōsistentes

n A. cōitateꝫ arteriarum

o A. Alia litera q̄ oppilāt vias

p A. coarctant

q A. existimet ꝙ

r A. similia eis

dunt ex supfluitate comestionis, ꝛ potus, ꝛ frequentia [a] [fastidij] ꝑpter malitiã digestiõis: ita vt ex ea spargat in corpe, qd̃ repleat venas, ꝛ oppilet meatus [b] [anhelitus.] Et iste qdem mãe pp suam multitudinẽ q̃nq3 adiuuãt ad sincopim faciendã ex parte, qua ꝑuant corpus nutrimẽto: qm̃ oppilant viaz nutrimẽti boni, ꝛ nõ conuertunt per seipsas ad nutrimẽtũ: qm̃ ipse pp suam multitudinẽ ꝯfortant supnãm, quare non patiunt ab ea: ꝛ cu3 hoc ꝯplo corporis corrumpit p eas. Et iste qdem materie q̃ faciunt sincopim sua multitudine, aut malitia sua, sunt que faciũt [c] [tristitiam] ꝛ nauseam, quãdo in stõ cadunt: ꝛ sunt minoris q̃3titatis, aut malitie. Fcã aũt eã eũationis superflue non est nisi, q2 seqtur ipsam spũs eũatus cum ea vsq3 ad hoc, vt resoluat maior pars ei9. Et illud est, aut solutio ventris cũ diaria: aut est solo vẽtris ꝯtinua, aut lubricitas stõi, ꝛ intestinoꝝ: aut rasura aut vomit9 plim9: aut flux9 sãguinis nariũ: aut flux9 sanguis ex mẽbro alio, sic orificijs venaꝝ ani: aut pp vuln9: aut pp descensũ aq̃ hydropis: aut pp aptione3 dubellati: ppea q2 currit ex eo res plima subito: aut pp fluxus mẽstruoꝝ. ꝛ partus. Aut pp multitudinẽ exercitij, aut morã in balneo calido vehementis sudoris: aut pp aliquã cãꝝ sudoris [d] [fortis ꝛ] supflui accidentis: [e] [aut q2 fac sudorẽ p seipsa3] sicut caliditas: aut ꝑparatione, sicut raritas corporis supflua, aut subtilitas humoꝝ in substantijs suis, ꝛ naturis suis. Et quãdo accidit sincopis ab eũatione humoꝝ, v̄ute vitali adhuc forti, nõ est adhuc timendũ: ꝛ illa est sicut sincopis, que accidit post phlebotomiã. Dolor aũt facit cõtingere sincopim, ppea q2 supflue resoluit spũm, sic fit in iliaca, ꝛ colica, ꝛ in mordicatiõe superflua accidente in mẽbris sensibilibus. s. oris stõi, ꝛ intestinoꝝ, ꝛ eis silium. Et sicut in dolore [f] [motuũ] neruoꝝ, ꝛ vlceꝝ eoꝝ, ꝛ morsionũ ei9 accidentiũ, sicut scorpionis, ꝛ vespe, Et in vlcerib9 iuncturaꝝ [g] [ꝑpa ratarum fricationi, ꝛ pcussionique sequunt eas] pp effusionẽ mãeꝝ nocentium. Et sicut dolores vlceꝝ ambulatiuoꝝ, vehementia doloꝝ quoꝝ fac̃ sincopim pp suã acuitatem, ꝛ corrosionẽ ipoꝝ. Et ꝑuenit ex eis corruptio membroꝝ, dõec pducit ad mortem. Ipsa nãq3 faciunt sincopi in ꝑmis pp dolore3, ꝛ in fine pp vehemẽtiam infr̃ationis cordis, aut allationẽ vaporis venenosi corrupti ad cor, sequentis ipm exiccatione membri, ꝛ ꝯaersione ei9 ad ꝯ̃rium cõplexionis ꝑportionalr̃ hominib9. De accidentibus v̄o anime iã locuti fuimus, ꝛ sciuisti [h] [in extenuatione cãm, ꝛ oppressione, quã] cordi faciunt.

Apa aũt facit euenire sincopim aut pp magnitudinem suã, vbicũq3 sit, apparẽs, aut occultũ, corrumpens ꝯplonem cordis, mediante allatiõe arteriaꝝ, aut pp mẽbꝝ in quo est, qu3 est sicut pãniculus cordis, aut est mẽbꝝ ꝑximum cordi, in quo ẽt si nõ est apostema magnũ valde, ipm tñ facit illud, qd̃ efficit maximũ longinquu3: aut pp dolorem qñ vehemens fit cum eo. Sed ꝛ stomach9 qualr̃ fit causa sincopis: scias [i] [itaq3] q̃ stomachus est mẽbꝝ ꝑpinquum loco cordis: Et est cum hoc vehementis sensus: Et est minera collectiõis humoꝝ diuersoꝝ, quare ipse facit euenire sincopim, aut q2 infrigidat ipm valde, sicut in bolismo: aut q2 calefacit valde, aut q2 dolere facit valde: aut qm̃ [k] [ex] ipso est materia grossa, mala, frigida, aut mordicatiua acuta: ꝛ vlcera: ꝛ bothor in ore eius. Sed reliq̃ mẽbra q̃liter fiunt ea3 sincopis, scias q̃ membra alia sunt cã sincopis: aut propter dolorem continuatum ex eis cordi: Aut propter vaporem venenosum, que3 ipsa mittunt cordi, sicut est illud qd̃ accidit in ꝑfocatiõe matricis. Aut pp eũationem accidentem in eis, resoluentem spũm cordis, sicut debilitas vehemẽs in ore stõi: Aut pp oppilationem facientem cõstrictionem viaꝝ spũs in eis, que sunt in circuitu meatuu3 cordis: Aut pp cõplexiones corruptas malas, fortes dominãtes eis, sicut fit in febrib9 adurentibus, ꝛ pestilentialib9. Et illud est ex eis que fiunt cũ cõmunitate omniũ membroꝝ. Et scias q̃ sincopis cõfirmata curationem non h3, ꝛ ꝑprie quãdo perducit ad viriditatem faciei, ꝛ ꝯuersionem colli: [l] [fortasse enim non erigitur.] Et ille cui9 res ꝑuenit ad hoc, tunc qum caput eleuat suum, morit. Et scias q̃ in corpore ipsi9, q phlebotomat pp necessitate3, ꝛ sincopizat sup ipsam, non pp multitudinem eũationis [m] [neq3 propter ꝯsuetudinem in phlebotomiam assueta3] est egritudo: aut in stomacho eius est debilitas per se: aut propter effusionem rei ad ipm: Et quãdo materia [n] [ ] decrepiti febrientis resoluit ad stomachũ suũ, facit accidere sincopim. Et causa quare aliquis sincopim patitur in prima phlebotomia sua, est q2 subitum est, quod non consueuit. Et multotiens quidẽ accidit sincopis in crisibus propter expulsionem materiei calide ad stomachum. Et multotiens fit phlebotomia causa sincopis propter infrigidationem.

De signis. Cap. VII.

SIgna significãtia cãm sincopis, ꝛ dolores eius, proportionalia sunt signis ꝑdictis tremoris cordis, nam si ipsa sunt debilia, sunt tremoris cordis, ꝛ quando sunt fortia, sunt sincopis: ꝛ quãto plus fiunt vehementiora, sunt mortis subite. Et pulsus quidem est sig̃tio significãtior illius. Sig̃t enim sua compressione cum fixione v̄tutis, materiã cõpressiuam: ꝛ sua diuersitate vehemẽti cum vicissitudinib9, ꝛ puitate maxima, resolutionẽ virtut̃. Reliquas aũt sig̃tiões suas ꝑm reliquas dispositiones, iam sciuisti. Et ad sũmum qum sincopis non fit subito, tunc ad ipsam minorat pulsus in primis: Deide sanguis incipit occultari ad interiora, Et conuertitur color a dispositione sua. Et fortasse palpebre non eleuantur, ꝛ apparet in oculis debilitas motus, ꝛ alteratio coloris: Et visui apparent imaginatiões extra inuẽtionem, ꝛ infrigidant extrema, ꝛ apparet ei roritas in corpore fr̃a. Et q̃nq3 accidit nausea: Et quãdoq3 infr̃atur totum corpus. Qum igit incipit aliquid horu3 signoꝝ post phlebotomiã, aut solutionem ventris, aut [o] [assiduationem] rei necessario facientis lesione3, abstineatur ab ea, ꝛ remoueatur cã, quoniam iam perducet ad sincopim, si non abscindatur. Et quãdo sincopis non habet cãm manifestã primitiuã, ꝛ antecedentem, ꝛ est cũ tremore cordis frequente, ꝛ nõ est illud quod est in ore stomachi, cã faciens ipsa3 necessariam, ꝛ [p] [generans eam] tunc ea est cordialis confirmata. Illa vero cum qua est nausea, ꝛ conturbatio, est stomachalis. Et qñ continuat sincopis, ꝛ vehemẽs fit, ꝛ nõ est cã manifesta faciẽs eã, imo est cordialis, tũc habens ea3 moritur subito.

De cura. Cap. VIII.

ILla que fortis est, ꝛ fcã pp malitiã ꝯplonis ꝯfirmate, curatõe3 nõ h3. Et illa q̃ nõ est ita, imo est leuior, aut est sequens cãs extrinsecas a corde, curat. Et patiẽs qd̃ sincopi3 q̃n3 ẽ in sincopi: ꝛ q̃nq3 ẽ in eo qd̃ est inter sincopim ꝛ sanitatẽ: ꝛ q̃nq3 est in leui ꝑoxismo sincopis.

---

a A. nauseatiue satietatis

b A. Alia litera spirituum

c A. angustiam

d —— A.

e A. p se facientium sudorem

f A. vulnerum

g A. Alia litera que continue cõfricant ꝛ adinuicem ꝯcutiunt ꝛ illoꝝ que vicinantur eis

h A. cãm nocumentoꝝ que

i —— A.

k A. in

l A. quare fortasse non alleuiat vel nõ sanatur.

m A. ꝛ nõ pp consuetudinẽ in flobotomatiõe consuetam tunc in corpore ipsius

n † A. cruda

o A. administrationem

p A. reiteratur

Quum ergo est in dispōne sincopis, non est semꝑ possibile nobis vt laborem⁹ in abscissiōe cause: Jmmo nobis necessariū est, vt opponam⁹ accidenti, quod accidit cuꝫ eo, qđ ipsi ꝑtinet de cura. Et qñq; aggregant nobis due necessitates ꝯtrarie, ſm duas partes diuersas. Jndigemus.n.in qbusdam membris diminutione, ⁊ enacuatione eius qđ in eis est ex humoribus, ⁊ in spiritib⁹ additione ᵃ⌈nutrimenti⌋⁊ restauratione eius quod in eis accidit de resolutōe. Et in plurimo qdem quod accidit ex sincopi, oꝫ vt incipiatur ⁊ laboretur cū eo, qđ nutrit spūm ex odoribus bonis, nisi in ꝑfocatione matricis: Jn sincopi nāq; facta ex ea, opꝫ vt approximentur naribus earum odores fetidi: ⁊ ꝓprie ꝯuenientes cum hoc ori stomachi. Et ᵇ†⌈ ⌋odoramento qdeꝫ ᶜ⌈calami⌋ est proprietas in ea expta, ⁊ proprie in cura calide colerice, ⁊ silr ᵈ⌈gypso. Jmmo curat⌋ dando in potu ᵉ⌈ad sorbendum⌋ex viuificantib⁹ v̄tutem: Et qñ fuerit illic vacuitas, ⁊ fames, tunc nō approximet eis vinum purū: Jmmo opꝫ, vt misceat cum aqua carnis multa, ⁊ cōmisceat cum aqua: ⁊ si non, tunc fortasse accident ex eo cōmistio rōnis, ⁊ spasmus. Et ex eis que necessaria sunt in plurib⁹ spēbus sincopis, est inspissatio corꝑis exterius, vt cōprimatur spūs resolutus, nisi sit solutio vētris fortꝭ valde: aut sit causa frigus vehemens. ᶠ⌈Et qum nō est illic cā frigoris manifesta⌋prohibens roratione aque frē, ⁊ euentationem, ⁊ sorbitionē aque frē, ⁊ aque roſ. ꝓprie. ⁊ indui eis que odore sandaloꝝ infecta sunt, cum odoramento odoꝝ froꝝ. Multotiens enim sanantur cum istis. Et si est fortior hac, ⁊ nō fit successione rei resoluentis cal'e valde, tunc opꝫ, vt insuffletur muschus in nares ei⁹, ⁊ olfaciat algaliā, ⁊ suffumigetur ᵍ⌈cum nere⌋⁊ sorbeat diamuschum si possibile est. Et si causa fuerit caliditas, tunc odorifera frā administrentur, ⁊ roretur aqua frā super facieꝫ eius in primis: Et non est malum vt ꝑmisceat parū muschi cum eo quod admistratur de illis, cum victoria ex illis, que sunt sicut cāfora, ⁊ sandali, ⁊ qđ est fortis infrationis vt sit frūm contra cal'm ʰ⌈impediens⌋⁊ muschus vt confortet calorem vitalem. Et vt sorbeant aquaꝫ frām: qđ si tollerat dispositio vt sit mista cum vino infrato subtili, tenui, tunc est meli⁹. Et oꝫ cum hoc, vt fricetur os stomachi frequenter. Et necessarium est vt sit lectus ei⁹ in aere frigido: Et simil'r opꝫ vt sint lecti omniū habentiuꝫ sincopim, quꝫ nō est ex cā frā, ⁊ ꝓprie in sincopi habentiū ethicā: ⁊ opꝫ vt assiduet embrocatio extremitatum, ⁊ partium membroꝝ ipsoꝝ regaliuꝫ cuꝫ aqua roſ. ⁊ succis frigidis cognitis: ⁊ necessarium est vinuꝫ infratum, quod ipsi in potu sumant. Et si fuerit illic ⁱ†⌈ ⌋singult⁹, ⁊ nausea: tc̄ oportebit vt viuificetur caliditas infirmi, ⁊ adiuuetur natura ei⁹, cōmouendo guttur cum penna excitante vomituꝫ, ⁊ cōmouendo spūm ad exteriora. Et oꝫ vt assidues ista, ⁊ ᵏ⌈attractioneꝫ suꝑ eū:⌋⁊ q̄ꝫmaximū clamorem, ⁊ sternutatiōem, ⁊ si sit cū ꝯdisi. Qūq; illa nō valēt, ⁊ non sternutat. tunc eger morit. Et opꝫ etiā, ꝓprie in sincopi, que fit ex euacuatiōe, vt appropinques ei odores ciboꝝ desideratoꝝ, nisi in habētib⁹ nauseā, ⁊ sincopim accidentē cā humoris in ore stomaci: Non.n.opꝫ tunc, vt illud approximet eis. Et oꝫ vt vtant vino, ⁊ sorbeant ˡ⌈aquā frām: aut calefactam⌋ſm duas dispōnes notas. Sitq; vinū magis penetrabilis res, ⁊ subtilior, ⁊ melioris saporꝭ ex eo, in quo est residuū ᵐ†† ⌋stipticitatis: quāuis sit ⁿ†⌈ ⌋v̄tus forts in eo, quod recens est ad aggregandum spūm, ⁊ cōfortandum ipm: ⁊ opꝫ vt non sit in ipso amaritudo fortis, ⁊ abhorreat ipsum nā, neq; grossitudo: q̄re nō penetret in ipso cum velocitate. Et opꝫ vt sit color ei⁹ citrin⁹, nisi sit sincopis ab eūatione: ⁊ ꝓprie ſm poꝛros ꝑꝑ raritatem eorum, ⁊ reliqua: tunc.n. diligit vinū nigrum. grossuꝫ. Jpm.n.est nutribili⁹, ⁊ magis faciens declinare humores ad contrariū ei⁹, quo fit resol'o, ⁊ reducens spūꝫ in essentia sua. Jlli aūt q non hꝫ egritudinē hanc, vinū ꝯuenientius, est illud qđ est velocioris penetratiōis. Et tibi qdē pol'e est, vt ipm experiaris, ita vt gustes ex ipo paꝝ. Qumq; videris ipm penetrare ad calefaciendū cū velocitate, cū bonitate substātie, ⁊ odoris, tūc illđ est ꝯueniēs. s. illđ qđ querit. Et quādoq; ponim⁹ in ipso de musco circiter. s. duo ḡna: aut de diamuscho q̄ꝫtitatē doſ vnius, aut medietatꝭ eius, aut tertie ipsi⁹: ⁊ illđ qdeꝫ in sincopi vehemēti: ⁊ sil'r trociscos muschatos dictos in antidotario. Et ꝯuenienti⁹ vinū in hmōi est illud qđ est calefactum. Jpm.n.in eo cui⁹ sincopis nō est ex caliditate, est magis penetratiuuꝫ: ⁊ qñ ꝯfortatur ᵒ⌈fortitudine⌋panis est magis longinquū ab hoc vt ᵖ⌈exiccet.⌋Et ex eis que ꝯferūt eis, est miua appropriata sincopi, dicta in antidotario. Et hoīes qbus necessariū est magis potare vinū calefactū, sūt illi quoꝝ tardior est ᑫ⌈cessatio.⌋Non.n.opꝫ vt isti sumant in potu frm: ⁊ sil'r ille cui⁹ infrat totum corpus. Et isti sunt illi, q indigēt ipo, ⁊ inūctiōe extremitatum, ⁊ stōi cū oleis cal'is aromatizatis. Et si est sincopis cā materiei, tūc si est possibile, vt expellat mā cū vomitu, cui⁹ sperat facilitas: aut cū clisteri, aut phl'omia, fiat illđ. Et si est ꝑꝑ eūationē ex partib⁹ itrinsecis, calefiant extremitates, ⁊ fricent, ⁊ iūgant cuꝫ oleis cal'is aromatizatis: Et qñq; est necessarium stringere eas. Et ʳ⌈sumat in oī genere eūationis illud⌋qđ dr̄ in capl'o suo, ⁊ ꝑpara in viuificatione nāe illud qđ scis. Et ꝯuenientius est hūti illaꝫ, que ex hoc capl'o fit successiōe colerice passionis, vt sumat galiam muscatā in vino, ⁊ succo cydonioꝝ, cum aqua carnis fortis, in vino ⁊ ꝯfert ei masticatio turis ⁊ luti ˢ⌈asambiorij nutriti⌋cū cāfora. Et si est ꝑꝑ eūationem ex ꝑtibus extrinsecis, sicut est sudor, ⁊ que similant illis, ᵗ†⌈ ⌋infra extremitates, ⁊ pulueriza suꝑ cutem myrtū, ⁊ lutuꝫ chimoleā, ⁊ cortices granatoꝝ. ⁊ reliqua stiptica, ⁊ nō extrahes materiā ad exteriora oīno, ⁊ nō administres hmōi pulueri̇zationē in sincopi ab eūatione intrinseca: Jmmo opꝫ vt confortes v̄tutem in omni euacuatiōe, ꝑcipue approximādo odores ciborum desideratoꝝ, ⁊ similia eis, de his que dcā sunt. Et si fuerit causa doloris, stupefac illum dolorem, si non est possibilis abscissio cause eius: sicut curat colica cū filonio, ⁊ similib⁹ ei. Et si venena fuerint cā, da ad sorbendū albeꝫahar experta, ⁊ diamuscum, ⁊ medicinas dcās in libro de venenis. Quod si fuerit in cessatione, ⁊ iam sanatur aliquantulū, tunc sit regimen eius etiam simile regimini primo, cuꝫ additione, ᵘ⌈cui⁹ possibilitas sit⌋in hmōi dispositiōe. Et exemplum eius in quo ambe communicant est, quoniam verbi gratia oportet, vt ad sorbendum dentur medicine iuuatiue scđm dispositionem, de illis que sciuntur, ⁊ dicte sunt in capitulo de tremore cordis, ⁊ festinetur in hoc: Et illud in quo ˣ⌈possibilitas⌋ē additiōis, est sicut si sit illic repletio oris stōi, studendum est vt euomat illud quoniā sanat. Et similiter si sit illic repletio, oportet vt fames adhibeatur, ⁊ minoretur cibus eius, ⁊ vtatur exercitio tollerabili ʸ⌈equali ab⌋huiusmodi: Et fricatio adhibeatur omnibus membris ᶻ⌈vsque⌋sto/

ᵃ A. cum cibo
ᵇ A. in
ᶜ A. cucumeris
ᵈ A. lactuce amplius curetur
ᵉ A. ⁊ sorbendo
ᶠ ——— A.
ᵍ A. cum alned
ʰ A. resistens opposita cōpl'oni
ⁱ† A. sicut
ᵏ A. aduentum hominū ad ipꝫ Alia litera excitationem ⁊ agitationē vel cōmotōeꝫ brachiorū ⁊ humerorū cū tuis manib⁹ super ipsum
ˡ A. ipm aut infrigidatum aut calefactum
ᵐ† A. virtutis
ⁿ† A. illa Alia litera residuū stipticitatis. Et est illa
ᵒ A. Alia litera cum q̄ꝫtitate
ᵖ A. exiccet vel resoluatur.
ᑫ A. cuasio a sincopi.
ʳ A. rege in retētione cuiuslibet eūationis cū eo
ˢ A. alnisaburi conditi
ᵗ† A. fiat contrarium illius ⁊
ᵘ A. in q̄ est securitas
ˣ A. securitas
ʸ A. ꝓportiō at
ᶻ A. etiam

macho, ꝛ vesice, Et neqꝫ cogat ipm sumere cibum, nisi vinum p̄dictū in dispōne sincopis qḋ necessariū est. Et plˀes qdē stultoꝝ medicoꝝ studēt in cibando eū existimantes, ꝙ sit ei ꝯueniens vt viuificēt v̄tutē eius. Ipsi ergo suffocant calitatem eiꝰ innatam, ꝛ interficiūt ipsuꝫ. Et isti qdē iuuanť sirupo acetoso, ꝛ ꝓp̄e illo, q coqtur cū [a] aq̄ in qua sunt subtiliatio, ꝛ icisio, sic isopus ꝛ filia. Et si fuerit cā oppilatio in mēbris spūalibꝰ, ꝛ que sunt corā eis, da ad sorbendum oxymel, ꝛ frica crura eiꝰ, ꝛ adiutoria eiꝰ, ꝛ labora in hmōi ad ꝓuocādā vrinā eius, ꝛ da ei in potu de vino qḋ subtile est, ꝛ illud si est illic calitas.

Si aūt est ab eūatione, ꝛ debilitate, ad sorbēdū deť aq̄ carnis [b] aromatizata: ꝛ fiat vt sugat panē īfusum in vino odorifero, cui aq̄ roſ. sit admista. Et qn̄qꝫ iuuať, si sumat in potu lac acetosuꝫ, absqꝫ butyro, infr̄atū: ꝛ illḋ si fuerit illic cū eūatione caliditas: ꝛ silˀr aq̄ acreste: Et meliꝰ illo est rob acetositatis citri. Et qn̄qꝫ ponunť in ipo folia eiꝰ. Et ad summū illi q cū sincopi hꝫ [c] ꝯturbationē, ꝛ iflāmationē: aut accidit a sudore vehemēti, oꝫ vt deť illḋ qḋ dať, infr̄atū, ꝛ si sit ēt res in qua queriť calefactio. Et ex eis q̄ eis ꝯferūt est, vt in potu sumat aquā carnis fortꝭ decoctiōis, cui admista sit decima sui de vino odorifero, ꝛ aliqd ḋ vitello oui, ꝛ aliqd de succo maloꝝ dulciū, aut muzoꝝ, aut acetosoꝝ fm ꝙ exigit dispō. Si aūt tu fueris cauēs in ipso calefactionē, neqꝫ fueris ausus dare in potu vinū, da ei ad potādū lac acetosum infr̄atuꝫ, in quo sit ꝯtritus panis de simila: ꝛ da ei i cibis spēs acetosoꝝ fcōꝝ cū succis fructuū. Qḋ si hn̄s sincopim iuenit frigꝰ cū ea, aut post eā, aut qū in potu sumit infr̄antia, ꝛ ꝓp̄e in viscteribꝰ, dabis ei ad potandū [d] cardamomū, ꝛ pipiṗm, ꝛ absinthiū: ꝛ qn̄qꝫ dať in potu vinū. Et qn̄ curatio fac̄ necessariū vt fiat mūdificatio, ꝛ [e] times nocumētū eiꝰ, oꝫ vt tu ꝯfortes stōm: ꝛ incipe in hoc, cū eo qḋ ē sicut sirupus de absinthio ḋcoctꝰ cū melle, ꝛ admistra emplˀa ꝯfortātia stōꝫ p̄dicta: ꝛ ad bibēdū da vinū odoriferꝝ post illud, ꝛ ciba cibo laudabili, Facte v̄o in ꝑnᵒ febriū, ꝛ cā apatū, curā dicemus, vbi dicemꝰ curā accn̄tium febriū. Et penitus oꝫ vt frices extrēitates eiꝰ, ꝛ calefacias, ꝛ stringas vt nō submergať v̄tꝰ ꝛ mā, ꝛ ꝓhibeať a comestiōe cibi, ꝛ vino: ꝛ iterdicať somnꝰ: nisi fit, qḋ in ꝑncipio sui nō accidat nisi pp ḋbilitatē. Et qcūqꝫ eoꝝ, q sincopim patiunť, idiget cibo, oꝫ vt deť an̄ paroxismū duabꝰ horis: aut tribꝰ, cibꝰ: ꝛ sit cibusauic ḋ ordeo infr̄atuꝫ, ꝛ panis cū aliquo [f] qḋ hēat ꝑuaꝫ acetositatē ꝛ naribꝰ attrahat odorē bonum. Et si fuerit illic ꝯstrictio vētris, sumať ꝑus cibꝰ q lenificat, sic sunt [g] thafeathe, ꝛ filia eis: ꝛ sirupꝰ de malis cū [h] oxymelle est iuuatiuū in hmōi. Qḋ si necessariū fuerit vti cibis [i] subtiliatiuis sint sic aqua carnis, ꝛ vitellus oui, ꝛ sorbitiōes cū medulla panis ꝛ aqua carnis, ꝛ qn̄qꝫ necessariuꝫ ē vt misceať cū aliquātulo vino. Si āt necessitas illoꝝ fuerit ad hoc, vt conforteť stōus, tūc oportebit vt misceanť cū eis robub, ꝛ succi fructuū odoriferoꝝ, in qbꝰ sit stipticitas: Sꝫ in hora ꝑoxismi necessariū est vinū.

Sincopi aūt fcē ab accn̄tibꝰ aīalibꝰ, succurriť ēt cū eo qḋ ante dcm̄ est ex odoribꝰ bonis, ꝛ strictione nasi, ꝛ vomitu, ꝛ fricatiōe extrēitatū, ꝛ stōi, ꝛ cibatione eiꝰ cū aq̄ carnis. Et sint in ea tortelle [k] in vino ifr̄ato: aut calefacto fm ꝙ scis. Et si sincopis est ex ꝯtinuatiōe [l] † cholˀe citrine, oꝫ vt sit vinū [m] † ꝑmistum. Et silˀr sincopi ex dolore. Et nos qdeꝫ dicemus illud qḋ ꝓprium est colice in caplˀo suo, Et plurimū qdem sincopis, que accidit successione phlebotomie, accidit stomaticis, ꝛ habentibus venas subtiles, ꝛ stomachū debilem, aut corpora in quibus dominatur cholera citrina, ꝛ ei qui non consueuit vti phlebotomia. Et oportet vt isti ante phlebotomiam, sumant in potu aliquid de robub confortantibus stomachum, ꝛ cor. Et quādo cadunt in sincopim, fiat illud qḋ diximꝰ: et sumāt in potu vinum mistum, infr̄atum confortās stōs eorum, ꝛ conseruās eos: ꝛ ꝓprie cū succo alio. Et opꝫ vt dicamus denuo, ꝙ quādoqꝫ eget curatio in sincopi stipticis, vt ꝓhibeāt eūationes, ꝛ confortent membra mollificata, adiuuātia ad resoluēdū: ꝛ vt stringať os stōi an̄, ꝛ nō recipiat illud qḋ ꝑuenit ad ipm: ꝛ eget v̄tute penetrāte velocis penetrationis ad nutriendum spūm, sicut est vinū: ꝛ ambo sunt ꝓhibentia operatiōes: Oportet ergo vt discernatur inter administrationem vtrarūqꝫ dispōnum. Administrentur itaqꝫ stiptica in hora sanatōis, aut postq̄ꝫ administraueris aliud incipiēdo ad hoc, vt viuifices v̄tutem, qum ipsa iam impressioneꝫ in eo fecerit, ꝛ fuerit viuificata. Et administra fm in hora necessitatꝭ velocis, ad viuificāduꝫ v̄tutē, ꝛ nō p̄mittas stipticū super illud, ꝛ ꝓhibeat penetrationē eius. Et qn̄qꝫ necessitas ꝑduc̄ ad illḋ, qḋ est fortiorꝭ nutrimēti q̄ꝫ vinum, ꝛ ꝓp̄e cū sincopis ē a fame, aut resolˀone ꝑlima. Et qn̄ fit vt qū vinuꝫ puꝝ superuenit corporibꝰ eoꝝ [n] multiplicat i eis ꝛ fac̄ possidere cōmistionē itellectꝰ, ꝛ spasmū, tunc nō est eis aliqd ita conueniens, vt aq̄ carnis p̄dcā permista cū vīo [o] puro ꝛ succo pomoꝝ: aut acetosoꝝ. aut dulciū, fm duas res. Et qum nō est qḋ ꝓhibeat, tūc meliꝰ est, vt ponanť in ipsa q̄ sunt sic gariofili, ꝛ muschꝰ. Nā stōus est magis recipiens eā, ꝛ v̄tus stōi cuꝫ ea vehementius iuuatur, ꝛ cor magis attrahit ipsam. Et qn̄qꝫ tibi necessariū est vt dissoluas panē similagineū in eo, qḋ facis ipsuꝫ sorbere, qum spatiū a cibo lōginquū est. Et fricatio extremitatū, ꝛ ꝯstrictio eaꝝ: ꝛ silˀr excitatio vomitus, ꝯferunt oi sincopi. nisi qum est a sudore, ꝛ silibus eis, ꝓpter que mouetur spūs ad exteriora. Isti enim sedatōe magis idigēt, ꝛ nō opꝫ vt moueanť, aut vomāt, aut ligenť. Et ex eis que faciunt eos vomere est aq̄ tepida cū vnguēto: aut cū oleo: aut mista cū vino. Et oꝫ vt calefacias stōm, ꝛ que sequunť ipm ante [p] fricationē extremitatū ēt, vt facilˀ fiat vomitus. Et scias ꝙ fricatio extremitatū, ꝛ calefactio eaꝝ, ꝛ aromatizatio ipaꝝ cū vnguētꝭ, ꝛ aromatizatio oris stōi cū vnctiōibꝰ boni odorꝭ, sicut est oleū nardinū, ꝛ [q] calefacientia sic sinapis, ꝛ piretꝝ, ꝯueniētia sunt valḋ ei cuiꝰ sincopizatio est ab eūatione sanguis, aut hūoris, aut repletione: imo pluribus qbus adest sincopis, qum non est motus humorum ad exteriora. Et oportet vt ligentur crura eorum, ꝛ adiutoria ipsorum vicibus [r] cōtinuis, ꝛ fricenť, prepara illud cum eo, quod necessarium sit oppositum parti euacuationis. Et isti qdem iuuantur constrictione ascellaruꝫ, ꝛ roratione aque fr̄e, ꝛ fricatione oris stomachi, ꝛ similiter omnis sincopis, que est ab euacuatione, ꝛ cum vino commisto nisi aliqd ꝓhibeat a vino sicut apostema: aut humor immaturus: aut solutio ventris: aut soda. Et si in aliquo magnificať necessitas confortādi ipsum, da ei in potu vinum etiā, ꝛ non cures, ꝛ illud quidem in sincopi [s] debili. Et balneum quidem conueniens est ei cui accidit sincopis ex diaria, ꝛ colica passione. Et si accidit sincopis propter fluxum sāguinis, est nociuum valde. Et similiter si accidat propter sudorem ꝑlimum. Et balneum etiā est conueniens ei qui inuenit ex vomiti/

a A. cum eo in quo

b A. Alia litera almachtar

c A. angustiam stomaci

d A. diapipereō

e A. accidit euasio a paroxismo sincopis

f A. ferculo

g A. alassidbagiat

h A. syrupo acetoso

i A. Alia litera absolute

k A. ꝛ vinū infratum aut calefactum

l † A. vomitus

m † A. infratum

n A. nocet

o —— A.

p A. Alia litera an̄ illḋ, ꝛ extremitates

q A. calefacientibus Alia litera sicut oleū de napi ꝛ piretro

r A. successiue soluanť, ꝛ illḋ cū eo qḋ requirit vel necessitat

s A. difficili

bus inflãmationem in ore stõi. Si aũt est pp debilitatem oris stõi, tũc opz vt administrent̃ sup eũ emplastra ↄfortatiua, sicut illud qđ fit ex mastice, ꝛ cydonijs, ꝛ sandal', ꝛ croco ꝛ lilio [a]†⌈ ⌋cũ vino, q̃zuis valde ↄferãt fricatio extremitatum, ꝛ ↄstrictio eaꝝ. Et sincopim qdẽ fcã3 ex fame, qñqз sedat pondus.ʒ.panis. Et paroxismo sincopis siccitatꝫ: aut cũ siccitate nature, opz vt succurrat̃ cũ bucellis panis in aq̃ g̃natoꝝ, aut sirupo de mal': Et quãdoqз necessariũ est in egritudinib⁹ acutis pp sincopim dare in potu vinũ: ꝛ magis ↄueniẽs est isipidũ. Et patiẽtes qdez sincopim, precipiunt̃ vigilare, ꝛ dimittere locutionẽ.

a †A. ꝛ sic̄r emplastratio cũ vino fcã ex musco ꝛ lilio

De casu virtutis subito. Cap.IX.

Hoc plimum ↄtingit vbi non est dolor, neqз solo ventris, neqз apostema magnuз, neqз eũatio magna. Et non est qdẽ nisi pp hũores [b]⌈ↄcurrentes:⌋ ꝛ raro qdẽ ↄtingit, vt sint illi humores sanguinei. Sãguis.n. dum non facit accidere prius [c]⌈aliqđ accñs, ꝛ nõ succurrit̃ cũ ex̃ctione eius, fac̃⌋ accidere casum virtutꝫ subito. Illud aũt qđ sepi⁹ est: est vt sint cã humores grossi in stõ: aut in venis, oppilãtes vias anhelitus. Et scias qđ casus ṽtutꝫ qñqз [d]⌈seq̃tur sincopim: ꝛ qñqз est⌋ infra sincopim, vbi ṽtus non destruit̃ nisi a neruis, aut lacertis, ipsis ex̃ntibus ab ea vacuis: q̃re homo sit nõ motus, neqз remouet̃ a suo situ, ꝛ [e]⌈dormitõe⌋ sua, nisi cũ labore. Et cã illi⁹ est accñs eius, qđ diximꝰ. Nã qum vehemens fit, facit cadere ṽtutẽ integre: ꝛ si nõ fit vehemẽs, facit cadere ṽtutẽ neruoꝝ, ꝛ lacertoꝝ, Et multotiẽs qdẽ fit pp subtilitatẽ humoꝝ in sub̃a sua, ꝛ q2 ipsi recipiũt resolutionẽ, ꝛ ꝓprie in febribus. Et istorum quandoqз operationes [f]⌈sensibiles⌋ sunt non lese, quãuis non sint tollerabiles, quando multiplicantur ꝛ iterantur.

b A. opilantes Alia litera replentes,

c A. accñtia alia nõ pducit dispositio ei⁹ ad hoc, q faciat

d A. pducit ad sincopim ꝛ qñqз ad id qđ est

e A. statione

f A. morales Alia litera sensuũ iteriorũ

De cura. Cap.X.

Cura istoꝝ prima est cure patiẽtiuз sincopiз. Eius nãqз cura, que est ex repletõe sanguinea, est phl'omia. In ea ṽo que est cã alicui⁹ alterius humoꝝ grossoꝝ, opz vt succurrat̃ patienti ipsam in hora cessationis, eũatione cum eis que sunt sic̃ hiere. Et qñqз sufficit hierapicra cum q̃ cõposita sunt turbit, ꝛ sal indus, ꝛ agaricũ ꝛ epithymum, ꝛ que sunt siñia eis. Et qñqз [g]⌈médicas euз⌋ cum scamonea. Scamonea nãqз est ex eis q̃ adiuuant medicinas al's. Et opz qdẽ vt administres in ea vomitũ, post sol'onez, ꝛ assidues receptionẽ ↄfortãtium cor, ꝛ odoramentũ eoꝝ. Et fricatio qdẽ extremitatum, est ex eis que viuificãt calorẽ innatuз, ẽm q iterauimus ei⁹ rememorationẽ, ꝛ vtat̃ post illud exercitio temperato. Cibus vero sit ille, q subtiliat, ꝛ incidit sicut aqua ciceris cum sinapi: ꝛ oleuз de oliuis, ꝛ oleũ amigdalinum. Et de vino qdem, vtat̃ subtili ꝛ veteri. Et vtat̃ balneo post eũacuationem, ꝛ inũgat̃ oleis viuificantib⁹ calorem innatuз, subtiliantib⁹. Deinde vtat̃ post balneũ vino puro, ꝛ sirupo de melle, ꝛ sirupo de absinthio, ꝛ siñb⁹ ill'. Qñqз incipit viuificari, opz vt ꝓparet̃ cib⁹ ↄfortatiuus velocis digõnis. Et tu qdem scis illud, ex eis que dcã sunt tibi. Et scias q ṽtus augmẽtat̃ cibo, ꝛ vino [h]⌈subtili⌋ cõuenientib⁹, ꝛ odorib⁹ bonis, ꝛ trãquillitate, ꝛ gaudio, ꝛ dimissione eoꝝ: que ↄtristant, ꝛ rixari faciũt, ꝛ rememoratiõe reꝝ amabilium, ꝛ habitatione cum dilectis.

g A. adiuuãt ea

h — A.

De regimine eius in quo apparent signa aduent⁹ [i]apostematis calidi in corde. Cap.XI.

Apostema qdẽ, qñ fit apa: tũc iã iterficit, aut interficiet. Ante illud ṽo, qñ apparent tremor cordis magn⁹, ꝛ inflãmatio vehemens, ꝛ signa ꝓdcã: tunc est ẽm iceptionem ꝓnitiei, qđ si aliq̃d iuuat ipз, tunc est phl'omia basilice. Et sperat̃ qñqз in ei⁹ euasiõe, cuз phl'omia arterie, in inferiorib⁹ corpis, ꝛ infratione pectoris eius cum niue, ꝛ canfora [q]⌈super apostema.⌋

q A. ꝛ sandal', ꝛ coriãdro hũido ꝛ sorbeat aquaз niuis cũ cãfora ẽз ↄtinuationẽ.

Fen.xij. de mãmilla ꝛ dispositionibus eius, ꝛ est tractatus vnus.

De anatomia mãmille. Cap.I.

Mammilla est membrum creatum ad generãdum lac: vt nutriat̃ cuз eo nouiter natus, in introitu sue natiuitatꝫ, ꝛ vsqз quo ↄfirmet̃, ꝛ crescat eius ṽtus, ꝛ fiat ↄueniens ad digerẽdũ cibũ forteз solidum. Et ipsa est corpus cõpositũ ex venis, ꝛ arterijs, ꝛ neruis inter que existit vacuitas, quã caro replet glãdosa, cui non est sensus, albi coloris: ꝛ pp suã albedinem, quãdo assimilatur ei sanguis, albificatur illud quod nutrit ipsam: ꝛ albificatur illud, qđ superfluit ab ea, ꝛ fit lac. Et eius qdem comparatio ad lac generatuз ex sanguine, est comparatio ẽpis ad sanguinẽ generatũ ex chilo, In hoc, q vnũ quodqз conuertit. humiditatem ad siñtudinem suã in nã, ꝛ colore. Nam epar rubificat chilum albuз, ꝛ facit ipsum sanguinẽ. Et mãmilla albificat sãguinem rubeum, ꝛ facit ipsuз lac. Et vene qdem, ꝛ arterie, ꝛ nerui positi in substãtia mãmille ramificãt̃ in ea vsqз ad ptes villosas, ꝛ hẽnt in ea reuolutiões ꝛ circuitiones plurimas. Cõmunitas auteз mãmille cum m̃rice in venis inter eas ↄtextis, est res, quã tu iam sciuisti in anatomia venarum.

De exuberatione lactis. Cap.II.

Scias q lac multiplicat̃ multiplicatõe sanguinis boni: ꝛ quãdo minorat̃, tũc cã eius est [k]†⌈ ⌋ diminutio cãrum sanguis: aut [l]⌈penuria⌋ bonitatis eius. Et cã in paruitate sanguis: aut est ex pte materiei: aut ex pte complexionis. Et illa que est ex cã mãei, est quoniã est cibus paucus, aut est contrarius generationi sanguinis ab eo, propter siccitatem suã, ꝛ f̃ritateз sup̃fluã, Aut est iam conuersus ad ptem aliã. s. fluxus sanguinis: aut apostematis: aut aliorum. Ex pte vero complexionis, quoniã est complexio corpis: [m]⌈aut mãmille⌋ exiccãs humiditatem [n]⌈cuius passione⌋ non generatur ex ea sanguis: aut propter sup̃fluitatem aquositatis eius, ꝛ elongationem eius ab eq̃litate conueniente sãguinea, aut aliud. Sed cã que [o]⌈ↄsumit substãtiã⌋ sanguis, ꝛ corrumpit illud, qđ generat̃ ex ea, q̃re non est ↄueniẽs, vt generet̃ ex ea substãtia lactis, qum lac nõ generet̃ nisi ex sãguine bono, est dñium vni⁹ humoꝝ triũ cholere: aut phl'atis: aut melie. Et declaratio qdem chol'e est in citrinitate coloris, lactꝫ, ꝛ subtilitate ei⁹ ꝛ acuitate ipsi⁹. Et phlegma declaratur in vehemẽtia albedis ei⁹, ꝛ aquositatis ipsi⁹, ꝛ declinatiõe ei⁹ ad acetositateз in odore, ꝛ sapore suo. Et melia in vehemẽtia spissitudinis eius, ꝛ paucitate ipsi⁹. [p]⌈Et m̃ltitudo fortitudinis eius⌋ nõ elõgat̃ qñ sit, [q]⌈ideo quod⌋ sanguis ꝓpter vehementiã multitudis sue [r]⌈iobedit⌋ opationi nãe: q̃r nõ patitur ab ea, ꝛ accidit nãe defectus in conuertendo illum, pp coarctationem q̃з fecit ipsi: ꝛ hoc est ex eis quoꝝ sig̃ non sunt [s]⌈ↄfecta.⌋

k †A. aliqua

l A. priuatio

m — A.

n A. Alia litera cibi quare Alia litera aut est ↄplio humectans eã q̃re

o A. priuat bonitatem

p A. ꝛ multitudine fortitudinis eius. Alia litera ꝛ põticitate ei⁹. s

q — A.

r A. inobediens

s A. Alia litera occulta.

a [Et qñq3 accidit ex exiccatione lactis ꝛ spmatis vt egrediant̃ ſm filum]:q̃re fit ſanguis, q̃uis ſit exuberans non laudabil' ſubſtantie neq3 ꝯueniens ad hoc vt generet̃ ex eo lac b [naturale.] Et eſt illð ꝙ gñat̃ ex eo de lacte illaudabile: Et poſtq̃ iam ſciuiſti cãm tunc tu ꝓuidus es in modis abſcindẽdi eã. † [ ] Et ſcias qð omne, qð exuberare facit ſpma, exuberare fac̃ in plurib⁹ corporib⁹ lac ſic̃ d [ſemẽ lactuce] ꝛ ſemen papaueris. ꝛ vber cap̃, ꝛ ouis ꝛ ſilia: queãdmodum illud qð exiccat ſpma, ꝛ minorat ipm, ꝛ ꝓhibet gñationem ei⁹, minorat lac etiam, ſic̃ ſemen canabis, Et qu3 cã in paucitate lactis eſt paucitas cibi, multiplica cibũ, ꝛ fac e [delectari in ipſo] ꝛ fac vt ipſe ſit ex genere calidi ꝛ humidi, laudabilis chimi. Et qñ eſt cã corruptio cibi, rectifica ipm, ꝛ reduc eum ad gen⁹ p̃dcm̃, Et qñ cã eſt multitudo exercitij, minora ipm. ꝛ fac f [delectari.] Et ſi cã in ipſo ẽ paucitas ſanguis ꝓp fluxũ ſanguis, ꝛ ſilia, retine ipm. Et ſi ipſi⁹ fluxus eſt in iferioribus g † [ ] ad ſupiora: ꝛ ſi eſt ei⁹ fluxus in ſupiorib⁹, ad iferiora. Qð ſi ei⁹ cã eſt corruptio cõplexiõis pure, pone cibos oppoſitos illi ꝯplõni, cũ eſſentia exuberatiõis chimi. Et ſi fuerit cã humor corrupt⁹, dñans, euacua cũ eo qð oȝ in oĩ humore.

Et pone cibũ mulierꝝ cholerice ꝯplõnis illud, qð declinat ad frĩtatem ꝛ humiditatẽ. Et ex eis q̃ ꝯferũt eis eſt aq̃ h [ordei] cum iuleb: ꝛ ẽt ſeminis i [citroloꝝ pugillus ꝛ ſemen cucumeris] ꝛ acceptio cerebelloꝝ, ꝛ pot⁹ lactꝭ vaccini, ꝛ caprini, ꝛ piſces aradradri, ꝛ caro hedina, ꝛ galinacea impinguata: ꝛ ſorbitiões fcẽ ex kiſch ordei cũ lacte: ꝛ ius maluaꝝ hortulanaꝝ. Et pone regimẽ eaꝝ que ſt̃ phlegmatice ꝯplõnis, ex cibis, ꝛ medicinis in qbus eſt calefactio in p̃mo, ꝛ ſo, cũ humectatiõe, aut pauca exiccatione. Et ex h̃ qdem genere, ſunt k [panis ꝛ] bautie l † [ ] ꝛ feniculus, ꝛ anetũ ꝛ apiũ humidũ, ꝛ m [macis ꝛ ꝓprie humide] abſq3 ſicco: qm̃ eſt calefactiuũ, ꝛ exiccatiuũ. Et ſorbitiões facte ex farina tritici cum fenugreco, ꝛ feniculo. Et qñ lac egredit̃ filoſum ꝓp groſſitudinẽ ſuã, ꝛ ſiccitatẽ ſuã, tunc cura eſt embrocatio cũ eo, qð humectat valð: ꝛ acceptio humectantiũ, ꝛ ſil'r in ſpmate ꝛ intẽde regimẽ n † [ ] ꝯplõnis ſm medicinas ꝛ cibos, in qbus eſt ſupfluitas calefactionis ꝓpinq̃ ei, qð dixi mus, ꝛ humectatio vltima, Et cognoſcas ẽt genus melancholie dñantis, ꝛ rege ſm ipm. Et ex medicinis qdem tempatis facientib⁹ lac exuberare eſt, vt ſumant̃ o [de ſelel apum.] xxx. ʒ. ꝛ de folijs fenicl'i. xx. ʒ. ꝛ de faſſaſa. xv. ʒ. ꝛ ð tritico p [fracto. xxv. ʒ.] ꝛ de cicerib⁹ excorticatis, ꝛ ordeo albo ꝯtrito, eq̃l'r de vnoquoq3. xviij. ʒ. ficus magne. x. numero: ꝛ oĩa buliant in. xxx. lb̃. aque vſquequo redeãt ad. viiij. lb̃. ꝛ minus. Et ſit qð ide bibit̃. v. ʒ̄. cũ. ſ. ʒ̄. olei amigdalini dulcꝭ ꝛ. ʒ̄. i. ꝛ. ſ. zuccari q [ſcilimiu.] Et piſces r [ſaliti] ſũt ex eis, q faciũt exuberare lac. Et ex medicis facientibus lac exuberare, eſt vt ſumat̃ farina ſiſami, ꝛ diſſoluat̃ in vino puto, ꝛ colet̃ ꝛ bibat̃ colatura ei⁹, ꝛ emplaſtret̃ ex fece ipſi⁹ mãmilla, Et ẽt ſumat̃ ex interiorib⁹ melongie põdus medij kaficij, ꝛ elixes in aqua vehemẽter, donec ẽt diſſoluat̃: deĩde cõmoueat̃ vehemẽter, ꝛ colet̃, ꝛ accipiat̃ de colatura eius, ꝛ ponat̃ ſup ipſam. ʒ̄. j. butyri, ꝛ bibat̃: aut ſumat̃ ĩfuſio cicerꝭ, ꝛ bibat̃ in ieiunio dieb⁹ ꝯtinuis: ꝛ ꝓprie ſit ei⁹ infuſio in lacte. Et aqua ordei cũ melle, aut iuleb: Aut ſumant̃ ſemis faſſaſa ꝑs. j. ꝛ cicerelle partes due cui⁹ potio ſit kermet vnũ cũ aqua calida, Aut ſumant̃ in potu ſ [de pilĩs nardinis]. ʒ. ij. cũ vino. Et ex medicis qdẽ bonis eſt, vt ſumat̃ butyri vaccini. ʒ̄. j. ꝛ vini cadus magnus, det̃ ad bibendũ in ieiuno: Et rami t [papaueris ruffi] ꝛ folia eius decocta cũ tritura ordei, ſumpta ſorbẽdo: Aut ſumant̃ raphan⁹, ꝛ furfur, ꝛ bulliant in vino, ꝛ colet̃ vinu3 illð, ꝛ bibat̃: Aut ſumat̃ ſemen papaueris aſſum cũ ſauic, eq̃lib⁹ ꝑtibus cũ oximelle. aut rob, poſtq̃ infuſa fuerit in quolib3 eoꝝ tribus dieb⁹. Nam illud eſt meli⁹. Et quãdoq3 in potu det̃ nigella cum aqua mellis: aut ſumat̃ ſeminis aneti, ꝛ ſemis porri, ꝛ ſeminis andacoche omnium añ. ʒ̄. j. ꝛ ſemis fenugreci, ꝛ ſeminis faſſaſa ꝑtes eq̃les miſceant̃ cũ ſucco feniculi ꝛ bibant̃: ꝛ ſi miſceant̃ cum melle ꝛ butyro eſt melius.

De minoratione lactis ꝛ prohibitione exuberationis eius ſuperflue. Cap. III.

Lac qñ ſupfluit plurimum, nocet, ꝛ apoſtemat, ꝛ affert ẽt egritudines. Et qñq3 aggregatur lac in mãmilla abſq3 pregnatione, ꝛ ꝓprie quando retinentur menſtrua. u [Conuertitur] enim materia, que non inuenit v̇tutem expellendi ꝑ matricem, propter paruitate3 ipſius, ꝛ ꝑuenit i vbere, ꝛ fit lac. Et qñq3 aggregat̃ in corporib⁹ viroꝝ: ꝛ ꝓprie i puberib⁹, ita vt rotũdent̃ mãmille ipoꝝ. Et tu qdem iã ſciuiſti in his, quoꝝ tibi iam p̃terita eſt rememoratio, cãs paruitatꝭ lactꝭ. Et illud qð in ea plus attẽdit̃: eſt oẽ qð exiccat vehemẽtia ſue ſiccitatꝭ: aut vehemẽtia reſolõnis ſue ꝛ calefactionis. Et oĩa q̃ infrĩgidant ẽt: ꝛ humectãtia que ſũt vehementis humectatiõis, x [ ] ẽt minorãt ſanguinem phlegmaticoꝝ. Et oẽs medicine minorãtes ſpma, ſunt minorãtes lac. Ille aũt que ex eis ſunt frigide, ſt̃ ſic̃ y [ſemẽ papaueris] ꝛ lẽtes, ꝛ z [alkaſil] cũ aceto. Et ex eis que liniunt̃ ſunt ſuccus arboris pſilij: ꝛ mucilago ei⁹ & [q̃ retinẽt ꝛ ſtupefaciunt eſt] farina fabaꝝ cum oleo roſ. ꝛ aceto. Cal'e vero ſunt ſic̃ ruta, ꝛ ſemen eius: ꝛ ꝓprie ruta montana, ꝛ ſic̃ ? [alſelemenuſch] ꝛ ſemen ei⁹. Et doſ eius vltima eſt vſq3 ad. ʒ. ij. Et illud qð verius eſt de re albedarungi eſt, qð ipm minorat lac, q̃uis dicunt qdam ꝙ fac̃ exuberare. Et cyminũ proprie montanũ exiccat lac ẽt: ꝛ etiam vt ex eo fiat epithima cũ aceto. Et ex epithimatibus calidis eſt illud qð fit de ammoniaco ꝛ vino. Epithia bonũ ſumãt̃ radices cauliũ, ꝛ terãtur, ꝛ fiat ex eis empl'm: Aut ſumat̃ farina lentiũ, ꝛ fabaꝝ, ꝛ croc⁹, ꝛ nux endẽ ꝛ ſal ꝛ fiat ex eis epithima cũ aq̃ frĩda: Et ẽt fiat linimẽtũ cũ ſucco fenugreci: aut cũ lacca, ꝛ lithargyrio ꝛ ol'o roſ. Et ex eis q̃ ꝓcedunt curſu ꝓprietatꝭ eſt vt liniat̃ mãmilla cum cancro marino ꝯtrito: aut cũ cãcro fluuiali aduſto.

De caſeatione lactꝭ in mãmilla. Cap. IIII.

Quandoq3 lac caſeat̃ i mãmilla ꝓp cal'itatẽ exiccatiuã. Et qñ3 caſeat̃ ꝓp frĩtatẽ ꝯgelatiuã. Et tu qð ſcis ex eis quoꝝ remẽoratio tibi p̃terijt, ſig̃ cuiuſq3 haꝝ duaꝝ rerũ. Medicie ãt ꝓhibitiue caſeatõis, ſt̃ linimẽtũ fcm̃ cũ cera i qbuſdã olis ſbtiliatiuꝭ, ſic̃ ol'3 alkeiri, ꝛ ol'3 ð mẽta, ꝛ ſilia, ꝛ epithima cũ mẽta trita & [fcm̃ i modũ pãis.] Et epithima cal'3 fcm̃ ex cerato, ꝛ ex mucilagib⁹ frĩs, ꝛ olis frĩs, ꝛ cera colata, ꝛ coriãdru3 hũidũ, ꝛ portulaca valð iuuatiua ſt̃ i h̃ emplãta. Et ẽ acetũ vini ex medicis reſoluẽtib⁹ caſeatõe3 cal'a3, ꝯq̃ſſatũ cũ oleo roſ. ꝛ calefactũ, linitũ ð ſup, aut folia alkekẽgi, lia ſolatri ꝯtrita, qb⁹ fiãt empl'3: aut folia alkekẽgi, ꝛ folia ſolatri, ꝛ folia caul': aut ſucc⁹ eoꝝ, ꝛ ꝓpe qñ cum eis miſcent̃ myrrha ꝛ crocus. Et iteꝝ acetum

Alia litera a —— A.

b A. exuberãs.

c † A. Et qñq3 accidit ex exiccatione lactis ꝛ ſpmatis vt egrediat̃ ſicut filu3.

d A. tuderi

e A. vt quieſcat poſt ipſum

f A. ipſum quieſcere

g † A. Alia litera trahe ipſum

h —— A.

i A. papaueris ꝛ ẽt ſeminis cucumeris pugillus vn⁹ ꝛ feniculi

k —— A.

l † A. eruca

m A. alſemeriu3 alſ ſemurium ꝓprie humidu3

n † A. melancolice

o A. ex ſela vel ſelel alnachel .i. ex melle dactilorum Alia litera ex melle apum

p A. ꝯtrito. ʒ. xv.

q A. ſelimant

r A. boni

ſ A. ex granis alben

t A. alſachichal nemam

v A. Reuertit̃

x † A. aquoſe

y † A. lactuca ꝛ ſemen eius

z A. alkhaſaſil

& A. ꝛ lactuca ꝛ ſimilia. Et

? A. alſenugi chaſt

& A. ꝛ lac acetoſum, ꝛ epithima ſup calidã cum cerato ex mucilaginibus Alia litera in modu3 paſte vel iuſculi dẽſi

vini ⁊ oleum viol'. ⁊ parum fenugreci, ſumant ⁊ fiat ex eis epithima. Et ex medicinis reſoluentib⁹ caſeatiōeȝ frām, eſt aſſiduatio embꝛocatiōis cū aq̄. a†[ ]Et ꝓhibēt b[ei⁹ ſanioſitatem, feniculū, ⁊ ſemen feniculi, ⁊ oēs ſpēs]que ꝓuocant lac, que ſunt de eis in qb⁹ coqtur anetū, ⁊ camemilla, ⁊ balſamita, ⁊ fenugrecuȝ, ⁊ abꝛotanū, ⁊ caſtoꝛeū. Et ex oleꝭ, oleū de lilio, ⁊ oleū narciſinū, ⁊ oleū de coſto. Et ex medicis temperatꝭ bonis eſt vt ſumaſ panis ꝺ ſimila, ⁊ farina oꝛdei, ⁊ eruca, ⁊ fenugrecū, ⁊ euiſcus, ⁊ ſemen lini ꝯtritum de vnoquoq; q̄ȝtum vna manus clauſa tȝ, ⁊ fiat ex eis empl'm. Et ex eis qdem que ꝯferūt apationi poſt caſeationē, eſt vt ſupponaſ ſpōgia infuſa aq̄ ⁊ aceto tepidis: aut c[myrrha]cū pane aggregenſ cum aq̄ ⁊ aceto. Et menta cuȝ aceto ⁊ pane eſt bona. Et marchaſita ꝯtrita ſicut puluis cū oleo roſ. ⁊ albumine oui. Et ex eis que apiunt oppilationē lactis in mamilla eſt, vt liniaſ cū caratim, aut ex myrrha cū aqua calamēti, ⁊ aniſi, ⁊ ex farina ciceris, ⁊ folijs lauri, ⁊ ſemine apij, ⁊ cymino nabati, ⁊ cardamomo cū aqua virge paſtoꝛis: ⁊ ſil'r aqua ſicle, ⁊ triticum cū nigella, ⁊ etiam tus cuȝ fele bouis: aut ſumaſ mel ſtoꝛacis d[calamite,]⁊ miſceatur cum oleo viol', ⁊ fricando inungatur ex eo mamilla: quoniaȝ reſoluuntur cum eo caſeatio ⁊ apoſtema. Et ſoꝛbeaſ aqua caulium: quoniam eſt iuuatiua ad hoc.

¶ De congellatione lactis in mammilla, ⁊ putrefactione eius, ⁊ extenſiōe eius que accidit ei e[ex egritudine.] Cap.V.

Samatur ſicla, ⁊ decoquaſ tādiu, donec diſſoluaſ. Deinde ꝯiūgaſ cū medulla panis, ⁊ farina fabaꝝ, ⁊ oleo ſiſamino, ⁊ ſuperponaſ. Aut emplaſtreſ cū pane, ⁊ herba que nominaſ herdikies hūida cū cera ⁊ oleo roſ. aut f[cera cuȝ aq̄ ⁊ oleo]cū melle ⁊ vino aut rob: itereſ empl'm cuȝ quocūq; fuerit in die bis, aut ter: Et ſil'r ſiſamū cū melle, g[aut butyro.]Et ſi miſceatur cū eo farina tritici cum furfure, aut farina fabarum, eſt iuuatiuū. Euapoꝛatio cum aq̄ calida ⁊ iclinatio mamille ſup vapoꝛē ei⁹: ⁊ ꝓprie quādo in ea decoqtur ſemen lini, ⁊ fenugrecū, ⁊ euiſc⁹, ⁊ ſemē, h[cucumeris]⁊ camemilla: ⁊ embꝛocatio cum ea eſt iuuatiua ei, que non tollerat grauedinem emplaſtri. Qꝺ ſi accidat cuȝ hoc i[egritudo]iuuaſ cum hoc empl'o: ſumanſ mes, ⁊ interioꝛa paſſaꝝ, ⁊ conteranſ, ⁊ ꝯficianſ cum aq̄ k[ſidre ⁊ aqua alhetil.] Et q̄n caſeaſ in mā̄milla ſāguis, aſſidueſ ei⁹ iūctio cū oleo viol', deinde fūdaſ ſupipaȝ aq̄ cal'a, deinde emplaſtreſ cum empl'is ꝑdictis in ꝑn° hmōi capl'i.

¶ De apatibus calidis mammille, ⁊ doloꝛibus loci mammillarum. Cap.VI.

In ꝑncipio qdē eoꝝ l[adminiſtrenſ repcuſſiua cognita in hac cura]⁊ miſceaſ cum eis paꝝ de ſubtiliatiuis. Et illud qdem eſt. ſicut vapoꝛatio cum aceto vini, cū aq̄ calida, aut pauco ol'o roſ. m[⁊]farina fabaꝝ cū oxymelle, ⁊ folia ſolatri cū oleo roſ. Et q̄n ptrāſeūt initiū parump, curenſ cū empl'is dictis in capl'o extēſionis, ⁊ ꝯgelationis ſanguinis. Et ex eis q̄ ſunt bona vltime, eſt vt ſumanſ farina fabaꝝ, ⁊ melilotū ꝯtrita, ⁊ oleuȝ ſiſaminum, ⁊ fiat ex eis epithima cū aqua dulci. Et iterum panis ꝯtrit⁹, ⁊ farina oꝛdei, ⁊ fabaꝝ, n[⁊ aſſafetida]⁊ fenugrecū, ⁊ euiſcus, ⁊ vitellus oui, ⁊ croc⁹, ⁊ myrrha ſumāſ ⁊ fiat ex eis emplaſtꝝ: ⁊ ēt fiat epithima ex ſemie lini o†[ ]cū aceto. Et ml'totiens qdem reſoluiſ p[ſirſen]ad apoſtema mā̄millare, ⁊ eſt locus vbi timeſ pleureſ. q̄re ingenia, vt aggreges pſilium, ⁊ pone ipȝ ſup caput apoſiuȝ, non in circuitu ipſi⁹. Et pone in circuitu inferioꝛuȝ eius q[adog,]⁊ nō vapoꝛes in ꝑn° doloꝛis ne reſoluaſ ſubtile, ⁊ remāeat groſſuȝ, q̄m eſt error. Et q̄n dolet caput mā̄mille, fiat ꝓhl'omia, ⁊ embꝛoceſ cū eis, q̄ ſt ſic ſandali, ⁊ acatia, ita vt nō accidat cācer.

¶ De apoſtematibus fridis phlegmaticis mā̄mille. Cap.VII.

Confert eis, vt teratur apium, ⁊ ponatur ſuper ea, aut camemilla.

¶ De duritie mā̄mille, ⁊ nodis, ⁊ glādul', ⁊ qꝺ accit ei ex circuitōe papille maxie apꝺ pubtatē. C.viij.

Si āt ꝯclinat apoſtema appens in mā̄milla ad duritiem, tūc ex eiſ q̄ ꝯferunt in ꝑncipio, eſt vt emplaſtreſ cū rizi infuſo in vino: aut r[cōmiſto]cū cerato fcꝺ ex oleo viol'. ⁊ vitello oui: ⁊ dꝛagagāto: ⁊ ſi apoſtema fiat duꝝ, liniaſ cū cerato fcꝺ ex ol'o roſ. ⁊ alkitrā ⁊ aq̄ ſ[cāfoꝛata.]Et q̄nȝ pōiſ in ipo fel bouis. Et q̄nȝ medicaſ cū folijs gallaꝝ, ⁊ ol'o. Et ex eis q̄ ꝯferūt, ē fex vini decocti veterꝭ: aut fex aceti, ex q̄ liniaſ. Nodoꝝ āt, ⁊ glādulaꝝ in ipa meli⁹ medicamen ē, vt ſumāſ folia ꝑſici humida, ⁊ folia rute hūida, ⁊ ꝯteranſ ſil', ⁊ cū eis fiat empl'm. qꝺ ſi illꝺ ē reſiduū a circuitiōe papille pubellaris, aut ē accn̄s poſt illā, ⁊ iobediēs, vt medicie reſol'onē faciāt i ipſo: tūc neceſſariū eſt vt ꝑfoꝛeſ tm̄ dōec ꝯſeq̄tur pinguedo, deinde ex̄hatur, ⁊ ſuatur.

¶ De dubellati in mā̄milla. Cap.IX.

Quando accit mā̄mille apa faciens collectōeȝ, tc ex medicis bōi ſ i maturatiōe ei⁹ ē, vt ſumanſ ſemis lini, ⁊ ſiſami ⁊ radicis lilij, ⁊ ſtoracis, ⁊ ſtercoꝛis caprini, ⁊ ſtercoꝛis columbini, ⁊ nitri, ⁊ gumme pini ptes eq̄les ſm ꝙ neceſſarium fac̄ teſtimonium, ⁊ fiat inde linimentū cū oleo ſiragi, ⁊ oleo de alkeiri, ⁊ medulla crurꝭ vaccini: ⁊ ſi vis pone i ipo rob, qꝺ ſi idiges ꝑfoꝛatōe fac.

¶ De vlcerib⁹, ⁊ coꝛroſionibus in mā̄milla. C.X.

Samatur vini pōtici pōdus.xx. lb. ⁊ ponaſ i ipo de ſumac t[tictoꝝ.]lb.j. ⁊ ꝺ gall' imaturis. lb.5. ⁊ ꝺ caſia lignea media. lb. de nucib⁹ cupſſi. lb.i. ifūdaſ i vino v†[ ]⁊ dimittaſ .xx. dieb⁹: deide ꝯcoq̄tur cū lignꝭ cupſſi, ⁊ ꝯmoueāſ donec minuaſ medietas, deide x[cōmoueāſ]fortiter, ⁊ colenſ, ⁊ reducaſ ad ignē, ⁊ y[caleſiat:]ſitq; ille ignis leuis valde, ⁊ reſueſ i vitriata: ⁊ ē bonū oib⁹ vlcerib⁹ q̄ accidūt i mēbꝛis mollib⁹, ſic ſt os, ⁊ ligua, ⁊ alia, ⁊ ꝓhibet coꝛroſionē. 3†[ ]Et ex eiſ q̄ ꝯſuāt mā̄millā ꝑuā, aut coarctatā, ⁊ ꝓhibēt eā a cāu ⁊ ꝓhibēt ēt teſticulos pueroꝝ magnificari ſt iſta. ſ. ⁊[vt mioreſ introit⁹ balnei. Et ſil'r pueri ſumāt] ceruſe: ⁊ chiolee ābo rū an̄. pōdus. ʒ.ij. ꝯficiāſ cū ꝯ[aq̄]ſemis hiuſgami albi, ⁊ miſceāſ cū aliq̄ȝtulo oleo maſticio, ⁊ fiat ex eis linimētū, ⁊ aſſidueſ ſup ipȝ pān⁹line⁹ ifuſus aq̄ gallaꝝ ifrata, ⁊ ꝑpe q̄n ſūt mollificati. Et iteꝝ expimētū mulieꝝ, liniant ſup eos lutū ꝝ[hartū]⁊ mel: ꝙ ſi pōaſ i ipa opiū, ⁊ pāis cū aceto, erit foꝛti⁹: aut ſumaſ luti a[harti]pondus. ʒ.xx. ⁊ b[hyuſquiāi] pōd⁹. ʒ.ij. ⁊ fiat ex eis epithia cū aceto: Aut ſumāſ lutū ſamios, ⁊ acatia, ⁊ ceruſa, ⁊ liniāſ cū ſucco arboꝛis hyuſquiāi: Aut ſūaſ tus, ⁊ c[cochlee marie] ⁊ faria oꝛdei, ⁊ ꝯficiāſ cū foꝛti aceto valde, ⁊ liniaſ

Marginal notes:

a† A.calida.
b A.ab ea come ſtio feniculi ⁊ oēs medicine
c A.dactyli
d A.liquide
e A.⁊ contuſiōe ei accidente
f A.panis ⁊ aq̄ ⁊ oleum
g A.⁊ ſiſamum ⁊ butyꝛuȝ ⁊ mel.
h A.eius
i A.contuſio
k A.cupreſſi et alatel.
l A.adminiſtratio repcuſſiuoꝝ motorum, ē coꝝ curatio
m A.aut
n ——A.
o† A.contrito
p A.birſem
q A.repcuſſiua
r A.inungatur
ſ A.canfoꝛe
t A.aldebagin
v† A.poſt coꝛuȝ contuſionem
x A.confricent
y A.inſpiſſetur
3†. A.⁊ rectifi/cat ipſam
A. De illis que ꝯſeruant mamillam ꝑuam ⁊ ſolidam ⁊ ꝓhibent eā a molificatōe ⁊ a cāu ⁊ ꝓhibēt ēt teſticulos pueroꝝ magnifi cari.
⁊ A. Ille que volūt ꝯſeruare mamillas ſuas ſolidas minorēt introituȝ balnei ⁊ ſimiliter pueri. Deinde ſumaſ
ꝯ A.emulſione
ꝝ A.albar
a A.albar
b A.alſucharam
c A.vdba

cum eis mãmilla tribus diebus, aut q̃tuor: aut su/
mant oua alcubugi [a]†[ ]z storax, z [b][chi/
molea]z liniant cũ aqua psilij, aut liniant cũ her/
ba hyusqami, sic est, terat, z ꝯiungat cũ aceto, z di
mittat trib⁹ dieb⁹: z qñ vult, vt leniat ponat d̃sup
spongia infusa in aqua z aceto: Aut sumant succi
[c][hypostidos]z corticũ ḡnatoꝝ, z plũ; bi vsti cũ sul
fure oium añ. q̃si. ʒ. iij. alumĩs iameni, ceruse plũ/
bi, lẽtium adustaꝝ oium añ. ʒ. j. limaciaꝝ adustarũ
abrotani oium añ, ʒ. iij. ꝯficiant cũ aqua plantagi/
nis, z liniant: Aut sumat cyminũ al'. cuz cepe lilij,
z melle, z aq̃, z dimittat sup mãmillã trib⁹ dieb⁹:
aut sumat ãmoniacũ z [d][hiusqamuz]z ponat sup
eam trib⁹ dieb⁹: z [e][hyusqamũ]solũ. ix. dieb⁹. Et
ex eis que sine certitudine expimenti dicunt in hoc
capl'o est, vt liniat cũ sanguine [f][testiculi porcini]
aut sanguine eritij, aut sanguine testudinis: aut su/
mant oleum, z alumen ꝯtritum sicut alcohol, z po
nant in mortario de plũbo, z moueant tãdiu dõec
in ipso resoluat plũbum, z assidue fiat inunctio cũ
eo: z sil'r lutum [g][alharatuz]z galle immature, ag/
gregentur cum melle, z liniantur cum eis.

Fen. xiij. De meri, z stomacho, z dispositionibus amborum.

Tractatus p̃mus de dispõnib⁹ meri, z stomachi.

De anatomia meri, z stomachi. Cap. I.

MEri quidem est ꝯpositũ ex carne, et
tunicis pãnicularib⁹ [h][planis]vil
los hñtib⁹ lõgitudinales, vt p eos
facilis fiat attractio in deglutiõe.
Nã tu scis ꝙ attractio nõ pficitur
nisi villis lõgitudinalib⁹, qum cõ/
trahunt, z tegit ipm exteri⁹ pãniculus villos hñs
latitudinales: vt p eos facilis fiat expulsio ad illud
qd̃ subtus est. Scias. n. qd̃ expulsio non puenit nisi
p villos latitudinales, z in ipso est carnositas mani
festa. Et opatione qdem duaꝝ tunicaꝝ simul com/
plet deglutitio. s. per id qd̃ attrahit villus eius: z p
id qd̃ exprimit villus eius. Q̃ñq3 aũt difficilis fit
deglutitio eius, cui⁹ scindit meri in lõgitudine, ita
vt priuet attractio [i][adiuuans ad vomitũ humo/
ris.]Et vomit⁹ qdem complet cum tunica extrin/
seca, sola, qua pp est difficilis. Et locus qdez ei⁹ est
sup spondiles, q̃ sunt in colo ꝭm rectitudinem, in cu
stodia z tutella: z descẽdit cũ eo par neruoꝝ ex cere
bro. Et qñ est in directo spondilis quarte, que ẽ ex
spõdilib⁹ dorsi ptingentibus pectori, deinde ptran/
sit ipam, recedit parump ad dexterã dilatãdo locũ
vene venientĩ a corde, deinde descẽdit sup spõdiles
viij. residuas, ita ꝙ qñ puenit ad velamẽ, ligat eo li
gamine qd̃ subleuat ip3 parump, vt nõ comprimat
id qd̃ comitat ipm ex vena magna, z vt sit descen/
sus neruoꝝ cũ eo ꝭm [k][gradationẽ]securando ip3
a nocumento extẽsionis recte, apud ḡuitatem adue
nientẽ stomacho. Q̃ñq3 ptransit velamen, declinat
iteꝝ ad sinistram, ꝭm ꝙ declinauit ad dextram. Et
ille qdem reditus ad sinistrã, est qum ptransit spon
dilem. x. vsq3 ad. xi. z. xii. Deinde dilatat post pene
trationem in velamine: z ampliat mediando [l][ob
uiando ori]stomachi. Et post meri est corpus sto/
machi [m][ꝯtextum:]z creata est intrinseca pars me
ri amplior, z magis spissa primo intestino, qm̃ est
transitus durioris. z intrinseca ps stomachi est me
dia. [n][Et illud quod in ipso est leuius est]apud os
stomachi. Deide in itestino est [o][leuius]z non ve/
stitur interior pars eius pãniculo extẽso vsq3 ad po
stremũ stõi, adueniẽte ei ex pãniculo tegẽte os, nisi

a†A. virid' eris
b A. climia
c A. altarathit
d A. alsucharan
e A. alsucharan
f A. Alia litera virge porri
g A. alhar
h A. intrinsece
i A: ita ut p̃uet attractõ, q̃ adiuuat in descẽsiõe cibi
Alia litera meri in lõgitudine in tpe, quo p̃uat attractio, q̃ adiuuatur ad descẽsionẽ vl'ad declinationẽ iferius.
k A. tortuositatẽ vel reuolutionẽ
l A. Alia litera figurãdo os stomaci
Alia litera z extẽdit ampliando z obuiando ori
m A. Alia litera dilatatum
n A. z est lenior
o A. lenior

vt attractio sit ꝯtinua, z vt adiuuet ad sbleuãdũ epi
glotim ad superiora, qu3 fit deglutitio, cũ extẽsiõe
meri ad inferiora, z qum verificaueris inuenies
ꝙ meri ẽ pars stomachi [p][ꝯtinua ei.]cũ gradatio/
ne. Et eius qdẽ tunice sũt [q]†[ ]tunice stoma/
chi: quaꝝ magis intrinseca, est magis filis panni/
culis, z [r]†[ ]ad lõgitudinẽ: z magis extrin/
seca ambaꝝ est carnosa, grossa, latitudinales hñs
villos: veꝝ est plus carnosa ea, que est stomachi s3
est ex ea, z in situ ei⁹, z ꝯtinuatione ipsi⁹. Primuz
aũt intestinũ nõ est ps stomachi, imo est res ꝯtinua
ei ex ꝓximo. Et pp hoc non gradatur ei cõstrictio,
neq3 tunice eius sunt sicut tunice stomachi. Nam
sba [s][meri]similior est lacerto: z sba stomachi si/
milior est neruis z [t][rotũdat]ps stõi, vbi ꝯtinuat
cũ eo meri, z obuiat velamini, z ampliat inferius:
qm̃ locus in quo morat cib⁹ ẽ inferior, q̃re o3 vt sit
amplior. Et factus est rotũdus pp illd̃ qd̃ scit de iu
uamẽto ei⁹, [u][dilatatus]in posteriorib⁹ sui, vt bo
na fiat ipsi⁹ obuiatio dorsi. Et est ex duab⁹ tunicis,
quaꝝ interior longitudinales h3 villos, pp illd̃ qd̃
scit de necessitate attractionis: z pp hoc ꝯtrahitur
stomachus, qum fit deglutitio, z eleuat epiglotis.
Et extrinseca h3 villos latitudinales pp illud qd̃ sci
re de necessitate expulsionis. Et non positi sunt villi
expulsiui extrĩseci nisi qm̃ attractio est p̃ma opatio/
nũ ei⁹, z ꝓpingor ei: Deinde expulsio aduenit post
illud, z cõplet pp expulsionẽ [x][ꝯtinuã]in toto va
se, vt expellat qd̃ in ipso est, z pmiscent tunice itrin
sece villi transuersales, vt adiuuẽt ad retẽtione3 fa/
ciendã, z positi st̃ in [y][attractiõe, nõ in expulsiõe:]
q̃re non cõmiscent tunice extrinsece: Et separat⁹ est
ab eis meri, qum non sit ad retinendũ. Et tota tuni
ca ei⁹ [z][extrinseca]obuiat corpib⁹ spissis. [&][Intri
sece v̓o ps ꝯcaua]est plus carnosa z calior, vt sit pl⁹
digerens, z os eius est neruosum plus, vt sit vehe/
mẽtius sensibile. Et aduenit ei ex neruis cerebri ra
mus, acqrere ipsum faciens sensum, vt pcipiat fa/
mem z diminutionem. Et illo qdẽ non indigent re/
liqua, que sunt post os stomachi, z stomach⁹ nõ idi
guit sensu, nisi qr eget, vt excitet ipm quando vacu/
us est⁹ †[ ]a cibo. Nã qu3 extremitas p̃ma est
sensibilis acqrens nutrimẽtum sibi ipsi z alijs, non
eget illd̃ qd̃ est post ipsam illo: qm̃ illa sufficiens est
ad deferendum onus alterius. Et iste qdem neru⁹
descendit ab alto reuolutus super meri: z inuoluit
sup ipsum vna inuolutione, qum est ꝓpinquus stõ,
deinde ꝯtinuat stõ. Et loco stõi vehementioris gib
bositatis supponit vena magna, procedẽs in longi
tudine ipsi⁹, z mandat ei ramos plurimos, q cũ eo
ligant, z diuidunt in ramos subtiles, constituti in
ordine vno. Et adheret ei arteria sil'r. z ꝓcedit ex ar
teria, sicut illud: z innitit vnaquecq3 eaꝝ sup [ꝝ][refle
xionem]siphac: z ꝯterit ex sũma eaꝝ zirbus s3 ꝙ
narrabo. Et stomachus qdem digerit calitate que
est in carne sua innata: z caliditatibus alijs, acqsi/
tis a corpibus vicinantibus ei. Epar. n. supponitur
dextro eius desup: z illud ideo, qm̃ illic rotundat.
z fit ei⁹ suppositio bona. z splen sternit sub eo a sini
stro, elõgat⁹ parump a velamine [a][capiẽs in ipõ.]
Nam si supponeret ipse z epar simul vna supposi/
tione, grauaret illud super stomachuz. Electum est
igitur, vt supponat epar taliter, quatenus compre
hendat ipsum additionibus extensis sicut digiti, z
substernat splen subtus. Et cum hoc est epar ma/
gnum valde ꝭm comparationem factaz ad splenẽ,
pp necessitatẽ sue magnitudis: z q̃uo nõ? qum splẽ
non sit receptaculum [b][nisi vnius supfluitatum]

p A. Alia litera q̃ dilatat ad ips
q†A. sicut
r†A. eius villi declinant
s A. Alia litera intestini
t A. piramidalis figure fit
u A. planus
x A. successiuas
y A. attractiuis nõ in expulsiuis
z A. Alia litera intrinseca ẽ neruosa quoniam
& A. extrinseca v̓o ps fundi est
? †A. Alia litera venter
ꝝ A. plicationem
a A. pp feditatem vl' vilitatem eius
b A. cuiusdam superfluitatis

eius. Consequens ergo est vt declinet caput stõi ad sinistrã, amplificãdo locum epati, ꝛ coangustet locum sinistrum: Et ꝺ̃clinet eius inferior pars ad spatium, qđ euãuit epar subtus: ꝛ dilatet ẽt locũ splenis a sinistra, ꝛ desubtus. Posita est ergo nobilior duarum partiũ, ꝛ est supior, ꝛ dextra, epi: ꝛ vilior earuz opposita eis, spleni hoc est sinistra. Et [a]⌈ additũ est in eo ab añrioribus, zirbũ extẽsum ⌋ supipm, ꝛ sup omnia intestina hominũ proprie, ppea ꝙ sunt magis egentes adiutorio digõnis pp debilitatem ṽtutum ipsoꝝ digestiuaꝝ, ꝑm comparationẽ ad alia: ꝛ [b]⌈ factũ est spissuz ⌋ vt comprehẽdat caliditatem: ꝛ [c]⌈ subtile vt leniet̃ ei⁹ adeps. Fit ergo ꝯseruatiuũ ⌋ caliditatis [d]†⌈ ⌋ ab anterioribus. Adeps.n. eius recipit calitatem valde, ꝛ ꝯseruat eaz pp viscositatem suam, pinguẽ. Et sup zirbum pãniculare ẽ siphac noĩatum [e]⌈ berbetinẽ. ⌋ Et sup ipsum, est mirac, ꝛ lacerti ventris pingues oẽs. Et iste due tunice, ꝯiuncte sunt in supremo ambaꝝ apud velamen: ꝛ seperate ab inferiori parte eaꝝ. Et a posterioribus dorsi extendit̃ vena pulsatilis, magna, sup ipsuz, calida pp multitudinẽ calitatꝭ sui spũs, ꝛ sanguis sui. Et associat̃ ei vena magna calida, ꝑpter caliditatẽ multitudis sui sanguis. Et siphac qdem ex summa hoꝝ, est pãniculus ꝑmus, qui comprehẽdit viscera oia nutritiua. Ipsum.n. tegit ea, ꝛ declinat ad interiora, ꝛ aggregat̃ apud dorsuz a [f]⌈ latere suo ⌋ ꝛ cõtinuat̃ velamini a supiori parte sui, ꝛ ꝯtinuat̃ inferius vesice, ꝛ duob⁹ ilijs ab inferiori parte sui. Et illic adueniũt ei duo foramina, apud duo inguina, q̃ sunt due vie, in qbus penetrant vene, ꝛ suspẽsoria: ꝛ qum dilatant̃ descendũt p ea intestina. Et iuuamẽta qdem ei⁹ sunt, tutamen illoꝝ visceꝝ, ꝛ distinctio inter intestina, ꝛ lacertũ mirac, vt non cohopiat ea, ꝛ non ꝯturbent̃ eoꝝ opationes. Et communicãt ei etiam [g]⌈ illa que sunt in ventre nota ⌋ ꝛ in tunica extrinseca que est mirac, sunt iuuamẽta. [h]⌈ Qum eis enim exprimit stomach⁹ p motũ lacerti cũ eo, ꝛ per hoc ꝙ ipse mouet eũ. ⌋ Extendit̃ ergo totũ sup vasa, de qb⁹ sunt corpora, quoꝝ ꝓprietas est, vt expellant expressione quadã adiuuante ad expulsionẽ fecis. Et silr̃ exprimẽt vesicam, ꝛ adiuuant ad emittẽdam vrinam: ꝛ exprimũt ventositates inflatiuas vt exeant, quare non deficiũt intestina, ꝛ adiuuant ad pariendũ. Et siphac qdem ligat oia viscera ad inuicem ꝛ cũ dorso. Et fit eoꝝ aggregatio firma: ꝛ est ipse cũ dorso sicut res vna. Et quãdo ꝯtinuat̃ velamini, ꝛ obuiant due extremitates ei⁹ apud dorsuz, tunc ligatur illic: ꝛ ex inde est ei⁹ initium. Ei⁹ nãqꝫ initium est supfluitas descendẽs ex velamine ad os stõi ꝛ obuiat ei supfluitas [i]⌈ ei⁹. Et qđ ex ipso ascendit ⌋ ad dorsum, ꝛ obuiãt sibi, ꝛ gñatur illic siphac. s. corpus pãniculare nõ diuisuz in villos sensibiles, imo corpus simplex in sensu: ꝛ compħẽdit stõm posteri⁹ a duab⁹ tunicis, que sunt in sba stõi. Et est tamẽ tunice carnose, que est ei: ꝛ puenit ad stõm, ꝛ ligat ipm cũ corporib⁹, que sunt a parte dorsi, ꝛ sũt ei [k]⌈ reflexio ⌋ ꝛ ascensio, ꝛ descensio. Et illud qđ in ipso est grossius, est iferi⁹ ei⁹, ꝛ sinistrum ipsi⁹: ꝛ est ei tunica ex [l]⌈ subtiliato ⌋ lacerto vẽtris coopiens: ꝛ sub ipso vel ipsa est subtile ei⁹, qđ ẽ [m]⌈ recte ⌋ siphac ꝛ est vehemẽtis subtilitatis. Et ex eo orit̃ pãnicul⁹, tegens pect⁹: ꝛ supfluit ex [n]⌈ ei⁹ ⌋ origine siphac supfluitas a duob⁹ laterib⁹, ex qua, ꝛ ex ramis duaruz venarum. s. pulsatilis ꝛ non pulsatilis extẽsis super stomachũ, texitur sba zirbi, que ꝯtexta ẽ ex duab⁹ tunicis, aut ex plurib⁹ tunicis, ꝫ loca supposit pinguibus, coopiens stõm, ꝛ intestina, ꝛ splenẽ, ꝛ mesaraicas [o]⌈ inflexa ⌋ ad lat⁹ [p]⌈ sĩsteri⁹. ⌋ Et [q]⌈ hoc zirbum ⌋ cũ sua sepatione est [r]⌈ suspẽsum cũ eis. s. cum hoc qđ trãsiuit ⌋ ex stomacho, ꝛ ꝯcauitate splenis. [s]⌈ Et loca suspẽsionis ei⁹ sunt glãdule ⌋ que sũt inter venas sugẽtes que nominant̃ mesaraice ꝛ itestinũ. xij. digitoꝝ. Ueꝝ ei⁹ [t]⌈ suspẽsiones ⌋ sunt pue, ꝛ debiles. Et qñqꝫ ꝯtinuant̃ cum epe ꝛ costis [v]†⌈ ⌋ dorsi leui ꝯtinuatione: ꝛ iste qdez [x]⌈ suspensiones sũ fixiones ⌋ zirbi: ꝛ ꝑma eaꝝ est stomach⁹: ꝛ zirbum istud est, sicut saccus in quo si aliqd poneret̃, retineret illud. Qum ergo verificaueris, tũc scias ꝙ cutꝭ, ꝛ pãniculus q est post ipsam, ꝛ est carnosus, ꝛ lacertus posit⁹ in tunica, q̃ est suppꝛema tunicaꝝ lacerti ventris, nota determinata, oẽs sunt in sũma mirac.

Et tunica, q̃ est infima tunicaꝝ lacerti vẽtris, cum pãniculo subtili, q̃ est ꝑm veritatẽ siphac, est ex summa siphac: Et zirbuz est sicut iterior pãnus siphac, ꝛ sicut exterior stõi. Et hec qdem corpora oia sunt adiuuantia in calefactiõe stõi, quoꝝ adiutorium est in ꝺ̃fensiõe ei⁹. Et in inferiori parte stõi, est foramẽ, cui ꝯtinuat̃ intestinum. xij. digitoꝝ. Et hoc qdez foramẽ nominat̃ portenari⁹: ꝛ est stricti⁹ foramine superiore, qm̃ est trãsitus ei⁹ qđ digestum est, ꝛ subtiliatum: ꝛ illud est trãsitus eius, qđ est ꝯtrarium ei. Et iste qdem meatus claudit̃ vsqꝫ quo complet̃ digestio, deinde apit̃ quousqꝫ cõpleat̃ expulsio. Et scias ꝙ stomach⁹ nutrit̃ trib⁹ modis. Un⁹ eoꝝ est, ei⁹ quo fouet̃ cibo adhuc in eo exñte. Et scđus est eius qđ ad ipm venit ex nutrimẽto in venis ꝓdictis i anatomia venaꝝ. Et terti⁹ est eius qđ ad ipsum effunditur in tpe famis, vehemẽtis ab epate ex sanguie rubeo puro, ꝛ nutrit ipsum. Et scias ꝙ antiq, qñ dicunt os stõi, intelligũt qñqꝫ introitum ad stõm, ꝛ est locus strict⁹, in quo non dilatat̃ aliq ptium introitus stõi, que sunt post meri. Et qñqꝫ supiorez introitum, q est terminus cõmunis inter meri ꝛ stõuz. Et qdã homines sunt q nominãt ipsum [y]⌈ alphaet, ⌋ ꝛ cor. sicut sunt qdã hoies q faciunt currere in sermone suo os stõi, ꝛ innuunt ad cor cõicantes in nomie, aut debiles in discernẽdo. et isti quidem sunt valde antiq medicoꝝ. Hip. aũt multotiẽs dicit [z]⌈ fuhed. ⌋ ꝛ sigt p id os stomachi ꝑm suam expositionẽ.

De egritudinibus meri. Cap. ij.

Q Uandoqꝫ accidũt meri spẽs malitie ꝯplexiõis, ꝛ ꝺ̃bilitãt ipsuz ab opatiõe sua, que est deglutitio. Et qñqꝫ fiunt in ipso egritudines instrumẽtales omnes, ꝛ cões: ꝛ qñqꝫ fiunt in ipo apata calida, ꝛ frã, ꝛ dura. Et illđ qđ plimum fit in eo de egritudinibus instrumẽtalibus, est oppilatio, aut pp coarctationem de foris a spõdili remota: aut a pate mẽbri vicinãtis ei, aut pp apa in ipso, aut in lacerto q retinet ipm. Et sũma qdem egritudinũ q̃ accidũt ei sepi⁹, ex egritudib⁹ cõibus, est fluxus sanguinis, ꝛ corruptio eius.

De qualitate deglutitionis. Cap. iij.

S Cias ꝙ deglutitio fit p meri, cum ṽtute attractiua attrahẽte cibum cum villis lõgitudinalibus quos adiuuant villi latitudinales, propterea ꝙ retinẽt retro illud, quod deglutitur: ꝛ exprimunt ipsum ad inferiora: ꝛ vomitus etiam completur per meri. Uerum deglutitio est facilior: quoniam est motus ꝑm [&]⌈ motuz ⌋ naturalẽ: ꝛ fit cũ adiutorio duarum tunicaꝝ: quaꝝ vna hẽt longitudinales villos: ꝛ altera est cooperiens eã, latitudinales hẽns villos. Uomitus aũt est motus non ꝑm cursum nãlem: ꝛ non completur eius opatio nisi p

Auic. B

a A. calefacit ipꝫ ab anteriori pte zirb⁹ extẽsus
b A. fact⁹ est zirbus spissus
c A. subtil̃, vt sit leuis pīguis, vt sit ꝯseruatiuus
d †A. naturalis
e A. berteron.
f A. laterib⁹ suis
g A. Alia litera panniculi q sũt in vẽtre noti Alia litera lacerti qui sunt in ventre noti
h A. qm̃ ipsa cõprimit stõm cuz motu lacerti cũ eo ꝛ cum motu sui ipsius. s. stõi
i A. ex ascendente ex eo
k A. plicationes
l A. ex supemi nente
m A. in veritate
n —— A.
o A. terminata
p A. Alia litera planum
q A. iste zirbus
r A. alligat⁹ cũ eo qđ superfluit
s A. ꝛ cũ loco arteriaꝝ ei⁹ ꝛ cum glandulis Alia litera iste zirb⁹ cũ sua pinguedine zirbosa est alligat⁹ cum eo Alia litera iste zirb⁹ cũ sua separatione ẽ suspẽsus suspensione stõi ꝛ concauitate splenis.
t A. alligatiões
v †A. mendosis
x A. alligatiões sunt origines
y A. alfuad
z A. fuad
& A. cursum

tunicam velatiuam exprimentem tantum.

¶De constrictione deglutitorij, ⁊ difficultate deglutitionis. Cap.IIII.

Constrictio dglutitorij, aut fit ppter cãm in ipo meri: aut fit pp cãm vicini eius. Et cã q̃ est in ipso meri, aut ẽ apostema, aut siccitas supflua: aut exiccatio hũiditatis in ipso pp febrem: aut aliud, aut est aliqua spẽs malitie cõplonis superflue: aut casus virtutis, ⁊ debilitas eius, ⁊ pprie in fine egritudinũ acutarum malarum timorosarum, ⁊ aliarum. Et cã vicini est cõstrictio cõstringentis. s. aut apatis in lacertis epiglotis, sicut fit in financijs: ⁊ alijs. Et qñq3 est cum cõstrictione anhelitus ẽt: aut mẽbris colli: aut est declinatio spondilis ad interiora: aut est ventositas inuoluta in ipso coarctans: aut spasmus, ⁊ cuzez q vult fieri: aut iã incepit. Hoc enim sepe antecedit cuzez, ⁊ cõgelationem. Jã ãt accidit cuidã notorum nrorum difficultas dglutiẽdi pp retẽtionẽ rei in deglutitorio ignote, ⁊ pduxit eũ illd ad silitudinẽ pfocatõis: ⁊ fecit eũ sincopizari cũ nausea, cũ q̃ euomuit vermes plurimos: cũ quorũ expulsione facilior fcã est deglutitio, ⁊ ablata est prefocatio. Et scias q cã fuit retentio eorum illic.

¶De signis. Cap.V.

In illa qdem que est pp spondiles augmentat cõstrictio in tpe resupinationis, ⁊ est deglutitio dolorosa apud spõdilem remotã. Et illaz que est cã malitie cõplonis debilitantis, signt lõgitudo [a]⌈spatij itineris⌋ eius qd deglutitur: [b]⌈Et est cũ leuitate⌋ ⁊ paucitate festinatõis in toto spatio absq3 dolore: nisi sit illud in parte meri [c]⌈visibilr ⁊ cõstringat illic, ⁊ sentiatur⌋ cũ retẽtiõe ei9 qd deglutit apud ipm. Et in illa que est cã apatis, fit cõstrictio in pfingtate ipsi9, ⁊ fit ibi dolor, ⁊ non euat dispositio in plibus a febre, qzuis plm nõ sit vehemẽtis fortitudis. Et qñ apa est calidũ, signt ẽt ipm caliditas, ⁊ sitis. Et si nõ fuerit calidũ, non erit febris.

Et qñq3 est exitura non cũ illa caliditate: ⁊ est illic dolor paruus, cum quo accidũt in qbusdam horis tremor ⁊ febris. Et qñq3 faciunt collectionem, ⁊ rumpit, ⁊ emittit saniẽ, ⁊ sedat illud qd aduenit ex eo, ⁊ fit egritudo vlcus. Et illã q̃ fit in añcessione cuzez, ⁊ cõgelationis, signt cũ ea reliq̃ significationes.

a A. tpis trãsit9

b A. cũ tpe vl cũ motu tepido ⁊ paucitate mor9 fortis seu festini

c A. notabilr qr fit cõstrictio illic ⁊ sentitur Alia litera determinata qr fit constrictio

¶De cura. Cap.VI.

Si causa fuerit apa, aut remotior: tũc cura ei9 erit cura illius. Et si cã fuerit malitia cõplonis: tunc si fuerit inflãmatio, ⁊ adustio, ⁊ caliditas in supficie oris, oportebit vt administres linimenta iter ambas spatulas ex succis, ⁊ medicis fris. Et sorbeat [d]⌈qd sit sic lac⌋ acetosum [e]⌈absq3 butyro⌋ ⁊ que sũt silia illi. Et si fuerit ex frigore, ⁊ est illa que sepi9 fit, oportebit vt curet cũ emplis calefactiuis, qb9 vteris in curatõe oris stõi fri, ⁊ cũ oleis, ⁊ vnguẽtis calefaciẽtib9 dictis in ipo: ⁊ cũ oleo balsami: ⁊ oleo raphanino: ⁊ oleo muscelino, ⁊ silib9: ⁊ cũ emplis fcis ex castoreo, ⁊ ammõiaco, ⁊ myrrha, ⁊ prassio, ⁊ alijs. Qd si fuerit pp cõplonẽ hũidã [f]⌈mollẽ⌋ valde: ⁊ scit q ẽ ex cõitate supficiei oris ⁊ lingue cũ eo: tc curet cũ eo in quo sunt stipticitas, ⁊ calefactio, ex medicis aromaticis post mũdificationẽ stõi ⁊ rectificationẽ eius, si eget ea. Et iste qdem medicine sunt sic anisuz assatum, ⁊ behẽ duo, ⁊ spica, ⁊ spica celtica, ⁊ foliũ indum, ⁊ tus, ⁊ minutũ ipsius, ⁊ myrrha. Et si necessariũ est vt misceant cum eis calefacientia fortia cũ stipticis fris, vt frangat p calefacientia frigus stipticorum frorum, ⁊ vehemẽtis exiccationis, sicut rosarum, ⁊ balaustiarum ⁊ similium, fiat. Et apud me aniudẽ est vehementis iuuamẽti in h. Et si fuerit causa siccitas, fiat cõtrarium illius: ⁊ administra electuaria humectantia equalis cõplexionis, ⁊ oua sorbilia, ⁊ adipes, ⁊ butyrum, ⁊ medullas, ⁊ regimen corpis, ⁊ stomachi. Nam meri in pluribus egritudinibus, est sequens in cõplexione sua cõplexionem oris stõi.

d A. aldug

e —— A.

f A. relaxantem

¶De apatibus meri. Cap.VII.

Quandoq3 sũt cala phlegmonica, ⁊ [g]⌈pustularia⌋ [h]†⌈ ⌋ ⁊ fra phlegmatica, ⁊ dura, ⁊ [i]⌈plurimorum difficilis fit maturatio ⁊ tardantur.⌋

g A. Alia litera masarie

h †A. calida

i A. fz plurimũ difficultat eorũ maturatio, ⁊ fit tarda.

¶De signis apostematum meri. Cap.VIII.

Significat ipsa, dolor in hora dglutitiõis [k]⌈⁊ i nõ deglutitõe puenit⌋ ad posteriora spõdilium colli, cũ cõstrictione deglutitorij. ⁊ cũ illo qd ex eis est calidum, qñq3 est febris non vehemens: ⁊ qñq3 est veniẽs hora post horã, quasi ipsa sit febris diei non vehemẽs: ⁊ qñq3 est cum eo horripilatio: Uerum est cuz eo sitis vehemẽs, ⁊ caliditas. Qum ergo maturat [l]⌈remouet⌋ horripilatio: ⁊ qñ aperitur, emittit pus. Qum autem apa est non calidum, est cõstrictum fm similitudinẽ cõstrictionis apatis calidi, Uerum est absq3 caliditate, ⁊ neq3 est febris, neq3 sitis.

k A. Alia litera perueniens

l A. Alia litera addiur

¶De cura. Cap.IX.

Medicine illius alie sunt, que bibunt: ⁊ alie sunt, q̃ exterius apponuntur. Et op3 vt medicine que exteri9 apponuntur, ponant in loco qui est inter duas spatulas: ⁊ op3 vt sint medicine repcussiue stiptice facte ex odoriferis, ⁊ fructibus, fm operationez que [m]⌈est necessaria⌋ in curatione apatum stõi. deinde addant in eis, ea que sunt sic ammoniacũ, ⁊ bdelium, ⁊ glutem albat, ⁊ ficus: preter q euata sint a stipticis, ex adipibus etiam. qd si illa non valent, ⁊ sunt necessaria illa que sunt plurime resolutionis, ⁊ apa fuerit in radice durum, tunc oportebit vt misceant cũ eis ea que sunt fortis resolutionis, sic grana lauri, ⁊ piretruz, ⁊ cordumeni, ⁊ ireos, ⁊ balsamũ, ⁊ aristologia. Et quandoq3 est tibi necessariũ vt administres erumpentia emplastrizãdo: sicut sinapis, ⁊ gummi rute agrestis, ⁊ reliqua, que sunt de his que diximus in dubellati pectoris, ⁊ pulmonis, quousq3 pueniatur ad terminuz stercoris colũbini. Op3 aũt vt in cura eius qd calm est, sumãt medicine que bibunt, q̃rum quedã sunt [n]⌈electuaria:⌋ quorum icessus sup locuz, sit incessus cõtinuus paulatim paulatim. Et sint in pmis [o]⌈electuaria⌋ ex eis q̃ sũt sic lentes, ⁊ spodiũ, ⁊ mucilago sic psilij ⁊ semis portulace, ⁊ aq̃ cucurbite, ⁊ silia: deinde fiat pmutatio ad pmistionẽ ex repcussiuis ⁊ resolutiuis. in q̃ iã positũ sit aliqd ex ficubus, ⁊ ex aq̃ feniculi ⁊ camemille. Deide addant ⁊ ponant in ipsa dactili, ⁊ fenugrecum, ⁊ administrent sorbitiones, in pmis qdem ex repcussiuis sic facte ex farina ordei, ⁊ lentib9, Et fiãt acetose cũ eo qd scis, ⁊ non acetose. Et qũ icipit maturari, fac sorbitiões ex succo furfuris cũ oleo amigdalino ⁊ zuccaro. [p]⌈Deide pone i eis ea q̃ st sic sem lini ⁊ silia.⌋ Deide pone in eis que sũt sic farina orobi, ⁊ ciceris. Et qñ puenit ad eruptiões, tc idiges vt accipias in ipo vtutẽ ex radice lilij celestis, ⁊ amigdal amarl, ⁊ prassio, ⁊ aliqd ex sinapi, ⁊ ficub9, ⁊ dactil.

m A. sic

n A. loco

o A. loco

p —— A.

De cura apatum fridorum. Cap.X.

a A.loch

Onsidera quod dr in apatib⁹ stōi fris, ⁊ admistra sup ea lenificātia maturatiua. Intrisec⁹ qdē sic a[electuaria]⁊ sorbitiōes, q̄ dixim⁹ ad maturādū, sic q̄ fiunt de farina ordei ⁊ farina herbi. Et illa in qb⁹ b[sūt ablutio, ⁊ fortitudo, sicut radix lilij celestis, radix]liqritie, ⁊ alia. Sz exteri⁹ sr, emplastra maturatiua, q̄ diximus, de qb⁹ sunt fenugrecū, ⁊ camemilla, ⁊ melilotū, ⁊ bdeliū ⁊ gūmi albotim, ⁊ āmoniacū, ⁊ ireos, ⁊ v̂tus aromaticoꝝ. qd̄ si declināt ad c[maturationem, ⁊ sedationē]fac sicut dcm̄ est in caplo primo, ⁊ ꝯsidera in eis illud qd̄ dr in caplo d[stōi.]

b A. Alia litera est v̂t⁹ ad maturandū ⁊ v̂t⁹ radicis lilij ⁊ radicis. Alia litera est mel ⁊ v̂t⁹ radicis lilij ⁊ radicis

c A. Alia litera saniationē ⁊ caliditatem

d A. apatum

De eruptione sanguinis ex meri. Cap.XI.

Am sciuisti cās ei⁹, ⁊ signa ipsi⁹ in caplo e[eruptiōis sanguis ex stō. Et]oz, vt querant illic. Et ex eis q/b⁹ fit dria, est illud qd̄ dr in curatiōib⁹ eruptiōis sanguis ex stō. s. ꝙ medicine in hac eruptiōe oz vt sint medicie hn̄tes viscositatē, ⁊ glutinositatē, vt nō impellant ad stōm subito, imo currāt sup locū, eruptiōis cū lēta mora, vt posse sit eis agere in eū in illam lenta mora opatione fortem, q̄uis redeant p viam venaꝝ, ⁊ agāt in ipsum. verum cum v̂tute debili. pp longitudinem viarum, ⁊ multitudinem passionis in vijs.

e A. Alia litera sputi sanguinis quare. Alia litera vomit⁹ sanguinis quare

De vlceribus meri. Cap.XII.

Uando qz accidunt vlcera in meri f[⁊ ex scissura]accn̄te in ipso: aut pp apata q̄ erumpunt in eo: aut pp humores acutos trāseūtes in ipo quz fit vomit⁹, ⁊ silia: ⁊ nō elongatur quin eueniant g[qum est catarrus.]

f A. aut ex bothor

g A. ex catarro

De signis ipsorum. Cap.XIII.

Am ondim⁹ in caplo vlceꝝ stomachi driam inter vlcera stōi, ⁊ vlcera meri. Illic ergo ppendant. Ueruz signiones ꝙ in meri est vlc⁹, ⁊ non apa, sunt ꝙ deglutitio in apate impedit cuz magnitudine bucelle, ⁊ q̄ztitate ei⁹, plus q̄z impedit cū q̄litate ipsi⁹ ex acuitate: aut acetositate: aut stipticitate. Ueꝝ fm diuersitatē q̄litatꝫ in ea, diuersificat in vlcerib⁹ impedimentū. Et fortasse h[manatio]eq̄lis q̄ztitatis nō impedit, ⁊ pua que hz q̄litatē dn̄antem, impedit ita vt i[non penetret, ppea qr cōprimit ipz sua q̄ztitate.]Sz affectū q̄litate forti impedit, ⁊ dolorem facit. Et illius qdem cui accidit vlcus k[a plaga]antecedente: cura fit difficilis: ⁊ est sup extremitatem mortis fm plurimum.

h A. vnctuosuz

i A. illud qd̄ est penetrās nō cōprimit sua magnitudine

k A. ab exitura

De cura. Cap.XIIII.

I fuerint in meri vlcera, nō in potu tribuem⁹ medicinas ꝯsolidatiuas illoꝝ vlceꝝ subito, l†[ ]sic facim⁹ quz volum⁹ in potu tribuere medicinas vlceꝝ stōi, ⁊ alioꝝ: imo idigemus in illis medicis vt dem⁹ eas ad potādū paulatim, ⁊ vt eligam⁹ eas grossas, viscosas, aut eis misceam⁹ viscosa, ⁊ grossa. Et cā in h est, qr medicine non morant sup meri, neq̄z figuntur imo trāseunt, ⁊ separant. Qūq̄z separant in potu, ⁊ nō potant subito, m†[ ]obuiāt faciēdo obuiationē, q̄re efficiūt opationē post opationē: Qum ergo iuiscant, adherēt suo itinere, ⁊ figunt, ⁊ non separantur subito. Illarum vero medicinarum subas dicemus in capitulo vlcerum stomaci, ipse enim sunt ille.

l†A. vnica vice

m†A. vice vna

De signis ꝯplexionum nālium stōi. Cap.XV.

Igna ꝯplonis calide nālis in stō sunt, ꝙ bene digerit cibaria fortia, sic carnes vaccinas, ⁊ anserinas, ⁊ alia. Et ꝙ corrūpūt i ipo cibi sbtiles, leues, sic caro pulloꝝ, ⁊ lac ⁊ ꝙ ipe recipit cibos q sunt calide ꝯplonis meli⁹: Et ꝙ digestio vincit appetituz. Et signa ꝯplonis fr̄e nālis sunt, vt nō sit in appetitu diminutio: ⁊ sit in digōne diminutio, q̄re nō digerit nisi cibalia sbtilia, leuia, Et vt sit melius recipiens cibaria, q̄ sunt fr̄e ꝯplonis. Et signa ꝯplonis sicce nālis sunt, ꝙ sitis multiplicat in ꝯsuetudine: Et sit ꝯtentus pauca quātite potus, ⁊ aduenit n[nausea]ex q̄ztitate plima, ⁊ est stomachus recipiēs cibos plime siccitatꝫ, melius. Et signa ꝯplexionis humide nālis sunt, ꝙ sitis est parua, cū tollerātia pot⁹ plimi, ⁊ securitate a o[nausea]⁊ stōus est recipiēs cibos hūidiores melius.

n A. Alia litera nauseatiua satietas

o A. Alia litera nauseatiua satietate

De egritudinibus stomachi. Cap.XVI.

Tomacho accidūt qn̄z egritudies malitie cōplexiōis. xvi. pure, ⁊ facte cū mā sāguinea, vl cholica cū speb⁹ suis, Aut phlegmatica vitrea, aut sbtili natāte: p†[ ]aut hn̄te ebulitiōez: aut phlatica acetosa, aut salsa: Aut mā melica acetosa, aut pōtica. Et accidūt ei apata: ⁊ accidūt ei vlcera, ⁊ resolo singlaris, ex que currūt via eoꝝ, ex causis itrisecis, ⁊ extrinsecis sic cāu, ⁊ pcussiōe. Et qn̄q̄z tollerat disruptiōez, ⁊ nō iterficit statim, Et qn̄ q[puenit vltime]resolo ad hoc vt disrūpat corpus stōi, tūc patiens morit. Inqt Hip. ois cui⁹ disrumpit stōus, morit. Et qn̄q̄z accidit ei raritas texture in villis suis. Et qn̄q̄z accit ei vehemētia spissitudinis. Et accit ei ex egritudinib⁹ creatiōis in q̄ztitate, vt sit magnus valde: aut pu⁹ valde: Et ex egritudib⁹ figure. vt sit v̂bi gr̄a vehemētꝫ rotūditatꝫ. Et ex egritudib⁹ aspitatꝫ ⁊ lenitatꝫ. vt sit vehementꝫ lenitatꝫ lubric⁹. Et ex nocumēto sit⁹, vt sit sit⁹ ei⁹ v̂bi gr̄a vehementꝫ apparitiōis ad exteriora. Et qn̄q̄z accidit ei ēt oppilatio in villis suis, ⁊ oppilatio in meatib⁹ stōi ad epar, ⁊ ad splenē. Et accidit r[sanguinolēta egō]si fuerit istud in vijs epatꝫ, ⁊ puitas appetit⁹, si fuerit istō in vijs splen]. Et qn̄z accidūt i stō vētositates ⁊ iflatio cā ciboꝝ, ⁊ cā d̄bilitatꝫ sue i se ipo, ⁊ nos faciem⁹ ad illō caplz singulare. Et malitia qdē ꝯplonis in stō, qn̄z fit ex cāis extrisecꝫ. s. ex calor, ⁊ frigore, ⁊ alioꝝ ab ambob⁹: ⁊ qn̄q̄z fit ex cāis itrinsecis. Et ex egritudinibus qdē stōi sunt q̄dā, q̄ cōmouent in calore vehemēti, aut ppea ꝙ ipe adiuuat eū i attratōe materieꝝ malaꝝ ad ipz, aut qr adiuuat calitatē ei⁹ ad resoluēdā māz i ipo, malo adiutorio nō nāli, resoluēte s†[ ]ipaz ad formā nō nālem. Et qn̄ est cū mā, tūc nō euāt, qn aut sit cū mā imbibita in corpe ipsi⁹, sbmersa, Aut adherēs sup corp⁹ ei⁹, Aut effusa in ꝯcauitate ipsi⁹. Et qn̄z ē hūor, iuētus i ipso gn̄at⁹. Et qn̄z ē effusus ex mēbro alio ad ipm, sic effūdit ex cerebro cū catarro calo, aut fro, ⁊ calefit pp ipm ꝯplo stōi, aut infrat, ⁊ declinat ad ꝯplonez ei⁹ qd̄ descēdit ad ipm. Et silr qn̄z effūdūt ad ipm ex felle hūores cholici: ⁊ illō in qbusdā i qbus creant vie plures ex felle ad stōm, loco aduentus sui fm plimū ex felle ad itestina, q̄re effūdit ad stōm illō qd̄ oz vt effundat ad itestina. Qūq̄z plongant, faciūt accidere salsi ⁊ acuti, q sūt ex eis, in stō. vlcera: ⁊ fri, ⁊ isipidi lenitatē, ⁊ lubricitatē. Et qn̄q̄z puenit eoꝝ impssio ad pmū itestinū eoꝝ, q̄ sequunt ipm. Sz corruptio appetit⁹, ⁊ alistimbre in ipo, est res pma. Sunt. n. qdā hoies in qb⁹ creat illud fm

p†A. Alia lr̄a quiescente. Alia litera aut subtili fluida

q A. vltimatur

r A. darb vel darab

s†A. vel permutante

contrarium consuetudinis, ⁊ ꝟm [a]⌈contrarium illius⌋ qđ diximus in anatomia, ⁊ ꝟm diuersitatez eiꝰ quod est plurimũ in creatione venaꝝ veniẽtium ad stomachũ ex felle, Et quãdoqꝫ effundiť ad ipsuz ex epate, ⁊ ex felle, in qbusdam, in qbus creať ex felle via magna ad stõum, quare effundiť in ipm illud, qđ erat necessarium vt effunderet ad intestina. Et quãdoqꝫ effundiť ad ipsum melancholia ex splene etiã, sicut faciam te cognoscere. Et plurimũ qđ ad ipsum effunditur, est cholera ex epate. Et quãdoqꝫ adiuuant ad illud cause, que sunt in stõ, sic͂ dolor vehemẽs [b]⌈⁊ compressio⌋ vehemẽs ⁊ tarditas cibi, ⁊ debilitas virtutis eius expulsiue. Et qñqꝫ est cã in eo, ira, aut tristitia, aut passio animalis ex eis, que mouẽt materiã, ⁊ effundunt eam ad stomachum, ⁊ facit accidere mordicationem que non remouetur nisi vomitu: Et quandoqꝫ effundũtur ad ipsum cuz huiusmodi motibꝰ, ⁊ ꝓprie [c]⌈dolore⌋ humores virulẽti, precipue qum fuerint in illis partibꝰ vlcera, ⁊ cum hoc quandoqꝫ effundũtur ad ipsum melancholia etiam. Et causa in effusionibꝰ melancholie ad ipsum, est multitudo melancholie, aut debilitas stõi, Et cãe multitudinis melie sunt ex eis, q̃ tu scis, Et cã effusiõis sanguinis ad ipm, est multitudo sanguinis, ⁊ cõmotio eius in mẽbro nobiliore eo, vicinitate eiꝰ in latere suo, sicut est epar: aut supra ipm, sicut est cerebrum, qum ex ipso effundiť sanguis ad guttur, ⁊ meri, ⁊ penetrat ad stõz: Et ṽtuťi ipsiꝰ expulsiue debilitas adiuuat ad recipiẽda omnia, que effunduntur ad ipsum, ⁊ ex causis fortibꝰ in effusione sanguinis ad ipsum, ⁊ ad alia, est retẽtio cursus mẽstruoꝝ, ⁊ sanguinis hemorroidaꝝ [d]⌈aut sanguinolente egestiones⌋ aut dimissio exercitij euacuatiui, vel incisio mẽbri, quare supabundat illud qđ nã ꝓparauit ei ex mã, ⁊ indiget expulsiõe. Et qñqꝫ expelliť ex via stomachi, ⁊ euomiť sanguis. Et scias ꝙ debilitas stõi, est cã fortis in effusione eiꝰ qđ effundiť ad ipm. Et plꝫm qdem qđ inueniť in stõ, aut generať in ipso ex humoribꝰ, est phlegma. Et cã in h̄ est, ꝙ chilus est nature ꝓpinque phlegmati. Qum ergo non digeriť digõne integra, non fiunt sanguis ⁊ cholera ⁊ melancholia. Et iteꝝ [e]†⌈ ⌋ ad stõum non effunditur in plĩmis dispõnibus cholera lauãs eũ, sicut abluit intestina. Sed cholera non generať nisi in qbusdam [f]⌈intestinis⌋ ⁊ ꝟm plꝫm non effundiť ad ipm, nisi ex epate, quãuis ipsa generet in stõ calido, qñ inuenit cibũ recipientẽ ꝯuersionem velociter ad fumositatez. Et qñqꝫ accidit stõ, aut in creatione, aut cũ ꝑseuerantia egritudinũ, aut dolorum, ⁊ malitia regiminis, vt fiat corpus eiꝰ laxe texture, rare substãtie, subtilis cutis: quare ꝑducit illud ipz ad debilitatẽ in oibꝰ opatiõibꝰ suis: ⁊ est necessariũ vt cureť cum labore. Et cãe egritudinuz stõi sunt, oẽs cause egritudinũ ꝑdictaꝝ, extrinsece. ⁊ intrinsece. Et ꝓprie ei sunt vt sint cibi tales q necessario faciunt malitiam digõnis, licet stõus non sit nisi ꝟm saniorẽ dispõnuz: ⁊ est dcm̃ in suo caplo: Aut sint pauci valde, ita vt ꝑducant stõum sanũ ad exiccationẽ, ⁊ adunationẽ: Aut multipliceť vsus medicinaꝝ, ⁊ ꝯsuescat stomachꝰ vti adiutorio medicine in opationibꝰ: Aut laboret plꝫm vomitu, ⁊ solone ventris, ⁊ ꝓprie vomitu: qm̃ ipse indiget motu laborioso, non naturali, ⁊ accidat vt rarificeť textura villoꝝ eiꝰ, ⁊ [g]⌈extenueť.⌋ Et stõus vehementꝫ sensus, paratꝰ est ledi, ⁊ impediri a q̃libet cã. Et ois ꝯplo debilitãs supflue, facit accidere in omni opatõe diminutiõez, ita ꝙ calitas pura. qñqꝫ. n. fit cã lubricitatꝫ stõci ꝑp illud, quod facit accidere de debilitate retẽtiue. Sz ⁊ caliditas cum materia cholerica sepe est causa illius, Et nocumenta qdem que eueniunt in opationibus suis, aut eueniũt in ṽtute appetitiua, ⁊ attractiua: ⁊ non appetit oĩno, aut minorať appetitꝰ eiꝰ: aut multiplicať valde: aut corrumpiť eiꝰ appetitꝰ: ⁊ illud aut cibi: aut aque. Aut in ṽtute retẽtiua, ita vt vehemens fiat eiꝰ retentio, aut debiliteť, aut destruať eiꝰ retentio [h]⌈⁊ natet⌋ cibꝰ, Aut in ṽtute digestiua ita, vt destruať eius digestio, aut debiliteť: aut corrumpatur: ⁊ conuertat rem ad acetositatez, ⁊ fumositatem. Aut in ṽtute expulsiua ita, vt vehemẽs fiat eius opatio in ipso, aut ad viam naturalẽ, aut ad superiora: aut debiliteť eiꝰ expulsio: aut destruať. Ex omni nãqꝫ re cuiꝰ ꝓlongať mora in stomacho, ⁊ tardať, accidit [i]⌈vaporatio gñatiua humoꝝ⌋ ⁊ non est aliqd ita vaporosum vt fructꝰ. Et qñqꝫ accidunt ei dolores extẽsiui, ⁊ mordicatiui, ⁊ reliq. Et qñqꝫ sequunť debilitatem haꝝ ṽtutum omnium, aut quarũdam, natatio cibi: ⁊ tarditas descensionis eius: aut velocitas descensionis ipsius: ⁊ debilitas digestionis: aut destructio eius: ⁊ corruptio, [k]†⌈ ⌋ ⁊ casus appetitiue: aut appetitus caninus: aut appetitus corruptus: ⁊ sequunť eam rugitus, ⁊ eructuatio, ⁊ iflatio, ⁊ mordicatio, ⁊ alia. Et qñqꝫ perducit illud, qđ euenit ex hoc, ad cõmunitatem membroꝝ alioꝝ, ⁊ ꝓprie cerebri cuz cõmunitate intẽr ea ꝑ neruos plurimos, q̃re accidit epilepsia, aut spasmꝰ, aut melãcholia, aut facit cadere in visu nocumẽtuz. Et qñqꝫ imaginanť oculo quasi cimices: aut [l]⌈sinifex:⌋ aut tela aranee: aut fumus: aut nebula. Et multotiens cõmunicat cor stõ, Et accidit sincopis aut ꝓpter vehemẽtiam doloris, ⁊ ꝓp͂e in apostematibꝰ suis magni: aut ꝓpter qualitatem supfluam caloris: aut frigoris, aut cõuersionis ad venenositatẽ. Naz debilitas meri ad hoc vt faciat accidere sincopim, facť euenire [m]⌈estuatõem, ⁊ conturbationem, ⁊ saltũ, ⁊ tremorem.⌋ Et hmõi qdem, sunt de quibus dicit Hippo. ꝙ sumere in potu vinum mistum ꝟm medium sanat eos ad hoc. Et illud propter illud, quod in ipso est de mundificatiõe, ⁊ ablutione cum confortatiõe. Et stomachꝰ qdem quandoqꝫ preparatur causa vehementie sui sensus passioni a causa parua: ⁊ perducit illud ad epilepsiam, ⁊ spasmum. Et iste homo leditur qualibet ira, ⁊ ieiunio, ⁊ tristitia, ⁊ causa mouente humores. [n]⌈Nã⌋ qum effundiť ad ipsum ex eis propter illud humor cholericus, mordicatiuus ad os stomaci, leditur eo propter vehemẽtiam sensus sui: quare patiť epilepsiam: ⁊ sincopis superuenit ei: et spasmus ꝓpter cõmunitatem cerebri cũ ore stomaci. Et huic qdem hoi accidit sicut est illud, quod accidit ex debilitate oris stomachi, ex hoc ꝙ quando vsqꝫ ad [o]⌈fastidium⌋ repletur cibo: aut supfluit potu vini: aut coitu, spasmatur: aut icurrit epilepsiam. Et multotiens qdem accit, vt euadat huiusmodi cum vomitu porrino, aut viridi vt erugo eris. Et quandoqꝫ plurima repletio facit eos pati subet [p]⌈excitentur⌋ ⁊ surgant. Et quãdoqꝫ est illud causa ad cadendum in melancholiam [q]⌈cholericam⌋ ⁊ i cogitatiões, ⁊ somnia corrupta. Et scias ꝙ egritudines stomachi, quando prolongantur, perducũt ad currere ⁊ medicari. Et ex nocumentꝫ malis in creatione est, vt sit caput frm preparatum euentui catarri, ⁊ sit stomachus calidus, quare non tollerat ea que mundificant illum catarrum, sicut sunt diapipereon, ⁊ diacalamentum, ⁊ diacyminum.

Marginal notes:

a —— A. Alia litera

b A. ⁊ tristitia

c A. fame

Alia litera d —— A.

e †A. quia

f A. stomachis

g A. relaxetur

h A. Alia litera quare descẽdat

i A. Alia litera ex ea vaporatio nociua commouens humores

k †A. eius

l A. musce

m A. angustias ⁊ ingetudinem ⁊ oscitationes ⁊ horripilationes

n A. quare

o A. tochme

p A. alleuiant

q A. Alia litera miracbiam

De modis significationum dispositionum stomachi. Cap. XVII.

Res ex quibus signtur dispositiones stomachi, sunt ex dispositionibꝰ cibi, in hoc ꝙ stomachus tollerat euz, ⁊ priuatꝰ tollerantia eius: Et ex hoc ꝙ digerit ipsum, Et ex hoc ꝙ expellit eũ: Et ex hoc ꝙ ipse appetit cibũ ⁊ potũ: Et ex motibꝰ eius, ⁊ cõmotionibus ipsius, sicut [a] [tremor] stomachalis, ⁊ singultus: Et ex dispositione oris ⁊ lingue in sapore suo, ⁊ [b] [infusione] sua, ⁊ exiccatione sua, ⁊ asperitate eius, ⁊ lenitate ipsius, ⁊ odore eius. Et ex eis que egrediuntꝰ ex stomacho cuz vomitu, aut egestiõe, ⁊ ventositate descẽdente cũ sonitu, aut sine sonitu: aut ascendente, que est eructuatio, ⁊ retenta que est rugitus. Aut ex colore faciei, aut interioris partis oris: Aut ex doloribus, ⁊ [c] [impedimentis] ex cõmunitate eius cũ mẽbris alijs, ⁊ ex pte eiꝰ qđ conuenit ei, aut leditꝰ ipz ex eis que comeduntꝰ ⁊ bibuntꝰ, ⁊ medicinis. Significationes aũt ex tollerãtia cibi ⁊ puatione tollerãtie eius, sunt, qm̃ si stomachus non tollerat nisi paucũ, q sit infra ꝯsuetũ, tũc in eo est debilitas ꝑpter aliquã cãrum debilitatis: ⁊ si tollerat tũc v̓tus ipsius est remanens. Uerum sigtiones ex egõne, ⁊ eis que egrediuntꝰ ex ventre, sunt ex egõne qdem, qm̃ equalis temperate tincture, ⁊ fetoris, significat bonitatem digestionis: ⁊ bonitas digestiõis significat fortitudinẽ stomaci, ⁊ eq̃litatem cõplexionis. Sed ille q nõ digeritꝰ ex ipso significat debilitatem stomachi, ⁊ malitiã complexionis cum ipso. Amplius tinctura significat mãz que est in ipso: ꝙ si fuerit illic lenitas, ⁊ fetor, significat ꝙ descẽdit a stomacho ante horã suã, propterea ꝙ stomachus male cõprehendit eum ꝑpter debilitatem v̓tutis retẽtiue: ⁊ si nõ est lenitas nõ significat illud, imo significat debilitatem digestiue. Significationes aũt ex sonitu sunt, qm̃ iã dictum est in eis, que tu scis, ꝙ descensus eiꝰ significat fortitudinem stõi. Et magnitudo sonitꝰ eiꝰ significat bonitatẽ digestionis, ⁊ fortitudinẽ, Et silr̓ paruitas fetoris eiꝰ: Et rectius qdem in hoc est, ꝙ descẽsus eiꝰ non sigt fortitudinẽ, imo sigt debilitatem q̃zdã: sz est debilitas, que est infra illã que facit accidere eructuationẽ. Uex essentia magnitudis sonitus, si est propter substãtiam eius, tũc est ꝑpter grossitudinẽ suã: Et si est cã eius v̓tus expulsiua, tũc illud sigt fortitudinem aliquã. Subtilis aũt tenuis, cui nõ est sonitus, magis sigt fortitudinẽ, q̃z spissa clamosa, ⁊ ꝑprie illa cuius sonitꝰ nõ est in volũtate missus. Sonitꝰ ãt exiens ex se ipso, sigt pmistionẽ sensus. Uex puitas fetoris, sigt ꝑculdubio bonitatez digõnis: Et vehemẽtia fetoris, sigt corruptõez eiꝰ. Et si non est fetor oino, sigt cruditatẽ eiꝰ. Significationes v̓o ex via singultꝰ, sunt qm̃ si hñs eũ sentit mordicationẽ, tũc illic est humor acetosus: aut acutꝰ: aut amarꝰ: Et si sentit cũ eo extẽsionem, tũc illic est vẽtositas: ⁊ si nõ sentit illđ, neqȝ sitit, tũc illic ẽ humor phlegmaticꝰ, Et si est post euatiões ⁊ febres, tũc illic est siccitas. Significatiões ãt ex siti sunt, qm̃ sitis sigt ꝯplonem calꝫam: Et si ẽ cũ nausea sigt mãm cholicã, aut salsã phlegmaticã. Nã si sedatꝰ potu aque calꝫe, tunc mã in plibꝰ dispõnibꝰ est phlegmatica: [d] [aut nitrosa] ⁊ si augmẽtatꝰ, tũc mã est cholerica. Uex sigtiões ex dispõnibꝰ oris ⁊ lingue sunt, qm̃ qñ lingua in doloribꝰ stõi est vehementis aspitatis, ⁊ rubedis, tunc significat dñiuz sanguis, aut apostema calꝫm in ipso sanguineũ: ⁊ si ad citrinitatẽ, tũc nocumẽtũ est cholericũ. Et si ad nigredinẽ, tũc cã est melãcholica. Qđ si ad albedinem ⁊ [e] [lenitatẽ] tunc cã est humiditas, ⁊ si est siccitas supflua, tunc cã est siccitas. Sz sigtiones ex via digõnis sunt, qm̃ digestio bona nõ fit nisi qñ post cibũ cõprehẽsum nõ accidat g̃uitas in ore stõi, neqȝ rugitus, neqȝ inflatio, neqȝ eructuatio, neqȝ sapor fumosus, aut acetosus, neqȝ singultus, neqȝ [f] [tremor], ⁊ tensio, ⁊ vt sit spatiũ more cibi in stõ spatiũ eq̃le, ⁊ descensus eiꝰ ab eo in hora, q̃ opz, nõ ante ipam, neqȝ post eã, ⁊ sit somnꝰ tẽperatus, ⁊ expgefactio velox, leuis, ⁊ in oculo nõ sit apa, ⁊ in capite nõ sit grauitas, ⁊ obediẽtia nãe sit facilis, ⁊ sint iferiora ventris ante egõnẽ inflata. [g] † [ ] Hoc.n. sigt bonitatẽ inuolutiõis stõi sup cibũ: Et ꝙ ipse bene cõprehendit ipm: ⁊ illud significat fortitudinẽ stõi: ⁊ ꝯueniẽtiã cibi in q̃litate, ⁊ q̃ztitate. Qũ ergo stomachus nõ cõprehẽdit cibũ bona cõprehẽsione, neqȝ fit digestio bona, accidũt rugitus, ⁊ frequẽtia eructuatiõis, ⁊ remanet cibꝰ in stõ spatio lõgo: aut descẽdit ante horã necessariã. Et cholere qdem ꝓprietas nõ est vt ꝓhibeat digõnem ꝓhibitione destructoria, aut diminutiua, aut faciẽte cruditatẽ, imo qñqȝ corrũpit eã. Sz melãcholie ꝓprietas ẽ vt ꝓhibeat digõnẽ, ⁊ corrũpat eã simul: ⁊ phlegma decliuiꝰ [h] [est ad ipsaz corrũpendũ.] Et scias ꝙ qñ in stõ nõ est apa, neqȝ vlcꝰ, ⁊ in cibo nõ ẽ corruptio, deide digestio nõ fit bona, tũc cã ẽ malitia cõplexionis. Et plꝫ eiꝰ est ex f̃ritate ⁊ humiditate: ⁊ post eas calꝫa: ⁊ post eas sicca. Uex sigtiões ex stõi doloribꝰ sũt, qm̃ v̓bi g̃ra dolor extẽsiuꝰ sigt ventositatẽ, ⁊ grauatiuꝰ sigt repletionez, ⁊ mordicatiuꝰ significat humorẽ acetosum, aut acutũ, aut [i] [ponticum] aut amax. Significatiões ãt ex appetitu sũt, qm̃ significãt ex eo, aut pp additionẽ eiꝰ, aut pp diminutionem eiꝰ, ⁊ ipsiꝰ destructionem. Aut spẽm [k] [ad quã ipse declinat] sicut est ꝙ ipse qñqȝ est sitiẽs: ⁊ appetit f̃ra: ⁊ qñqȝ appetit acetosuz: ⁊ qñqȝ appetit exiccãtia [l] † [ ] salsa, ⁊ acuta: ⁊ qñqȝ aggregatꝰ appetitꝰ acutox, ⁊ salsox, ⁊ acetosox simlꝫ: Et ex modo, ꝙ ista sunt cõia in faciẽdo lucrari icisionẽ humoris nocitiui, q̃re sunt significãtia debilitatẽ stõi: stomachus.n. fortis declinat ad pinguia ⁊ qñqȝ est appetitus decliuis ad res malas, [m] [q̃s refugit nã] sicut appetit carbones, ⁊ [n] [aluesuen] ⁊ alia: ⁊ cã in hoc est humor corruptus, extraneus, non ptinẽs humoribus laudabilibus. Qum autẽ bonitas adest gustus: ⁊ est sanus, non elegit appetitus saporẽ supra dulcem. Qñqȝ declinat appetitus [o] [versus aliũ, ⁊ abhorret illũ] tunc illic est nocumentum. Nam si appetit pinguia tunc illic ẽ stipticitas, ⁊ spissitudo, ⁊ siccitas. Et si nã abhorret cibos calefacientes, ⁊ declinat ad f̃ros propter f̃ritatem ipsox, tunc est illic calitas. Et si appetit calefacientes, tunc illic est frigiditas. Et si appetit incisiua, ⁊ acetosa, ⁊ acuta, tunc illic est humor viscosus. Et appetitus qdem in stõ calido, aque plus est, q̃z cibi. Et quãdoqȝ fit vehementia caliditatis ꝑpter resolutionem, ⁊ ingsitionem restauratiõis. Et mordicatio qdẽ excitat famem vehemẽtez: ⁊ est species famis, que nullo modo tolleratꝰ: ⁊ associatꝰ ei sincopis ꝑprie, quãdo tardatꝰ cibus. Et appetitus in stõ ad quẽ effunduntur melãcholia, ⁊ phlegma acetosum, multiplicatꝰ qñ est eox quãtitas infra quãtitatem vocãtẽ ad expulsionem: ⁊ non multiplicatꝰ in eo appetitus, ⁊ fit caninus, nisi ꝑpter illud quod dicturi sumus in capitulo appetitus canini. Et scias ꝙ appetitus nutrimẽti cõmunicat membris omnibus. Uerũ illa cõmunitas est naturalis, ⁊ facta ex [p] [suspensione vocationis] virtutis nutritiue cuz attractiua. Amplius

a A. casachan

b A. hũectatiõe

c A. lesionibus.

d A. salsa nitrosa vꝫ baurachia

e A. lebenie. i. lacticinitatem quandam

f A. iectigatio

g † A. parumper

h A. Alia litera ipsa ad prohibendũ q̃z ad corrumpendum

i A. Alia litera putridum

k A. Alia litera aliquã quaz dicemus

l † A. ⁊

m A. contrarias nature

n A. alasnan

o A. aliquẽ cibũ q qñ ꝑsentatꝰ a stõ ⁊ ab appetitu renuitꝰ ⁊ abhorretur Alia litera vel refugit appetitus ⁊ abhorret ipsum

p A. dependẽtia coexigẽtie

approbaṫ stõ appetitus aialis, [a]⌈ꝛ sentit cum eo.⌋
Et qñq₃ [b]⌈ꝯuenit⌋qbusdam hoibus, vt exuriant
pl'm, ꝛ comedunt pl'm, ꝛ neq₃ aduenit eis saturitas
fastidiosa, ꝛ neq₃ egrediṫ in egestione eoꝝ fex pluri
ma, ꝛ neq₃ cũ hoc corpora eoꝝ impinguanṫ: Et cã
qdem huiusmodi dispõnis, est resolõ pl'm velox cũ
sanitate digestiue, ꝛ attractiue, ꝛ appetitiue. Ueꝝ
significatões ex via sapor] oris sṫ, ꝙ amar⁹ sigt cali
tatẽ, ꝛ cholerã. Et acetosus significat[c] †⌈ ⌋
frig⁹ stõi, ſ₃ min⁹ frigore cũ quo nõ digeriṫ cib⁹ oi/
no: Et qñq₃ significat calorẽ debilẽ cũ hũiditate fa/
ciẽtẽ ebulliṙ humiditatẽ paꝝ, q postea sepaṫ ab ea,
ꝯficiẽs in digerendo, q̃re accidit acetositas, sic fit in
[d]⌈musto.⌋Accessit.n. qñ infratur, ꝛ accessit qñ fer/
uet a calitate debili. Et [e]†⌈ ⌋ẽ acetositas, q̃ fit
ex effusione mãei acetose ex splene ad stõm: ꝛ facta
qdẽ cã splenis [f]⌈mutat appetitũ necessario⌋ꝛ mul
tiplicat inflationẽ, ꝛ rugitũ, ꝛ malitiã digõnis, ꝛ fa
cit eructuationẽ acidã. Et ille q ex saporib⁹ oris est
insipidus, sigt [g]⌈humoris insipidi saporẽ.⌋Et sal/
sus sigt [h]⌈saporẽ humoris salsi.⌋Et sapores extra/
nei horribiles signt hũores extraneos putridos ma
los. Sed sigtiões ex vomitu sunt ꝙ si est [i]⌈nausea⌋
tm̃, tunc materia est viscosa ibibita. Et si est vomit⁹
facil', significat ꝙ ipsa est effusa in ꝯcauitate. Et si sṫ
vomit⁹, ꝛ [k]⌈nausea⌋ꝛ nõ separanṫ, signt aggrega
tionẽ vtriusq₃ rei, aut [l]⌈viscositatẽ.⌋humoris, ꝛ nõ
est nausea facta [m]†⌈ ⌋ex mã ibibita. Et
[n]†⌈ ⌋qñ est pl'ma
mordicans os stõi, aut est pauca, [o]⌈ꝯfortaṫ qñ ipa
cũ cibo ꝑmisceṫ⌋ꝛ ascẽdit ex ꝑfundo stõi ad os sto/
machi, ꝛ mordicat ip₃. Quapp facil' fit qñq₃ [p]⌈ex/
pulsio⌋humoꝝ post cibũ: ꝛ non fit facil' ante ipm,
nisi sint multi. Ueꝝ quando ẽ aduent⁹ [q]⌈ꝯturbatio
nis ꝛ nausee a ꝓuocatione⌋tũc mã est effusa. Si vo
est [r]⌈currens⌋tunc mã est gñata in stõ ſ₃ ꝯtinuatio
nez. Et vomit⁹ ẽt significat per colorẽ ei⁹, qȯ [s]⌈in/
greditur in ipo⌋mãz. Significat ergo colerã, ꝛ me
lancoliã per colorẽ. Et phlegma vitreũ ꝑ colorẽ: Et
phlegma acetosuz, ꝛ salsuz ꝑ colorẽ, ꝛ saporem. Et
phlegma descẽdẽs ex capite ꝑ colorẽ muchosuz, ꝛ
quod associaṫ ei ex descẽsu [t]†⌈ ⌋ꝛ ad mẽ
bra alia, ꝛ ex hoib⁹ est, q cũ recipit cibũ aliquẽ, sen
tit ex seipso, ꝙ si moueret supfluo motu, euomeret
cibũ suũ ꝛ illud qdẽ significat hũiditatez [u]⌈in stõ⌋
aut debilitatez stõci. Sed illud qȯ est ex hũiditate,
accidit ẽt qum vacuitas adest, ꝛ illud qȯ est ex debi
litate, non accidit nisi ſm repletionem tantũ. Sed
significationes ex via coloris corporis sunt, qm̃ co/
lor est vehemens significatio dispositiõis stõi, ꝛ epa
tis ſ₃ pl'm: plurime enim egritudines stõi sunt fṙe,
[x]†⌈ꝛ ⌋ꝛ color [y]⌈stomatichoꝝ⌋est plũbi
nus. Et si inest eis citrinitas, est citrinitas decliuis
ad albedinẽ. Significationes aũt ex via rugit⁹ sṫ,
qm̃ rugitus significat debilitatẽ stõi: ꝛ ꝙ ipse male
cõprehendit cibũ, ꝛ egestionẽ humidã. Ueꝝ signi
ficatiões ex sputo sunt, qm̃ multitudo ei⁹, ꝛ spumo/
sitas ipsi⁹, significant hũiditatẽ stõi, mittent] aquo/
sitatẽ [z]⌈ꝛ mucilaginositatem.⌋Et exiccatio oris, ꝛ
paucitas saliue significant siccitatẽ stõi, ꝛ [ꝛ]†⌈
calitatẽ.[ꝯ]⌈Et⌋si fuerit illic significa/
tiones alie, [ꝝ]⌈adiuuabũt illa⌋in significatiõe cali/
tat]. Et scias ꝙ siccitas oris est [a]⌈a siccitate cõplexio
nis⌋duob⁹ modis. Un⁹ eoꝝ est siccitas vera, ꝛ est,
vt non sit saliua: ꝛ scd̃us est mendosa, ꝛ est vt sit sali
ua exuberans, viscosa. sed sit exiccata cã calitat] va
porose venient] ad ip₃: quare op₃ vt distinguaṫ iter
siccitatẽ, ꝛ exiccationẽ sputi viscosi ſ₃ os. Na₃ illa

significat siccitatẽ, ꝛ [b]†⌈ ⌋hũiditatẽ viscosam:
aut ꝓcedentẽ a stomacho: aut descẽdentẽ a capite.
Sed significationes ex eructuatiõe sṫ, qm̃ eructua/
tio qñq₃ ẽ acetosa: ꝛ qñq₃ est fetida aut fũosa [c]⌈aut
rãcida, aut lutosa. aut putrida, aut limosa⌋aut sil'is
cibo quẽ recipit eructuans, aut pura in qua non est
qualitas alia, ꝛ est sanior eructuatio. Nã si ẽ fumo/
sa, ꝛ cã in hac non est suba cibi, que sit velocis con/
uersionis ad fumositatẽ, sicut vitelli ouoꝝ in patel/
la, ꝛ raphan⁹: aut cib⁹ cui in artificio suo, qum sit,
associaṫ qualitas fumosa, sicut dulce cui superuenit
ignis dñiuz, ꝛ alia: tũc cã in ea est igneitas stõi [d]⌈ꝓ/
pter mãz, aut malitiã⌋ꝯpl'onis pure. Si aũt est cu₃
mã, tũc est ſ₃ vnũ duoꝝ mõꝝ predcõꝝ: Et pl'm qdẽ
est illud ex mã colerica, effusa ad stõu₃ ex felle, scd̃z
modũ cui⁹ preterita est rememoratio: Aut ex catar
ro cal'o ex capite, ꝛ ꝓpe qum homo nõ est coleri/
cus in ꝯpl'one sua. Et significatur ẽt ꝙ cã est calitas
materialis, aut pura ex isto modo, ꝙ cib⁹ q sumpt⁹
fuit lõginqu⁹ est a fumositate, sicut est panis ordei.
Nã qum hmõi eructuat fumose, tunc cã est calitas
stõi. Et sil'r attende egestionẽ an est colerica. Nã si
est colerica sigt ꝙ cã est calitas stõi. Et si egõ nõ est
colerica, nõ est necessariu₃ vt cã [e]†⌈ ⌋sit calitas
stõi. Qñq₃.n. est malitia ꝯpl'onis singularis: Et vo/
mitus ẽt est sigtio magis significãs ꝑ illud qȯ egre
diṫ i ipso. Et qñq₃ significat eructuatio [f]⌈acetosa⌋
ꝛ fumosa vigilias cũ qb⁹ nõ iuenit stomach⁹ [g]⌈va
cationez⌋sufficientem digõni ꝛ inflãmaṫ, ꝛ calesiṫ.
Qȯ si ẽ eructuatio acetosa, nõ a cibo acetoso, neq₃
a cibo, q qum supflue sumiṫ, mutat ad acetositatẽ.
tunc illud est ꝑꝑ frigus stõi: ꝛ ꝓprie qu₃ accidit a ci
bis elongat] ab hoc, vt acetosi fiant, sicut ẽ mel. Nã
si iuenis eos acetosos fieri, tunc indica, ꝙ cã in hoc
est frigus stõi sine mã, aut cũ mã: Et associaṫ ei qȯ
est cũ mã grauitas in ore stõi semp. Et pl'm accidit
illud habẽtib⁹ coleraz nigrã, ꝛ [h]⌈spleneticã:⌋ꝛ illi
ad cui⁹ stõm descendit catarr⁹ fṙus. Qñq₃ aũt acces
sit eructuatio a calitate, qu₃ iuenit mãz dulcẽ, ꝛ fa/
cit eã ebullire, ꝛ facit ipsaz acetosaz, ꝛ significat il/
lud, vt sit eructuatio acetosa cũ signis calitat], ꝛ inflã
mationis, ꝛ amaritudine oris, ꝛ siti, ꝛ iuuamẽto cũ
eis que infṙant. Et ex eis qdẽ qb⁹ significaṫ ꝙ cali/
tas pl'ma supflua, qñq₃ accescere faċ cibum, ꝛ eru/
ctuationẽ, est ꝙ calitas qñq₃ facit accescere lac velo
cius, q̃₃ ipsu₃ faciat accescere fṙitas. Et qñq₃ sigtur
ꝑ vomitũ ẽt mã. Et qñ eructuatio ẽ fetida: tũc qñq₃
sigt putrefactõez in stomacho, significatiõe fetoris
[i]⌈li
oris: ꝛ qñq₃ sigt vlcera stõi. Et lutosa ꝛ cenosa ꝛ ⌈li
mosa⌋signt humiditatẽ putrefactã, Et illa que est
vt erugo eris significat acuitatẽ, ꝛ calitatẽ cũ putre
factiõe ꝛ est vehementior sigtio calitat], q̃₃ fumosa:
Si aũt eructuatio nõ est fumosa, neq₃ acetosa, ſ₃ est
afferens saporez cibi post spatiũ eueniens ſm acce
ptionez cibi, tunc significat debilitatẽ stomaci in cõ
uertendo cibũ. Ueꝝ sigtiones ex eis que sunt ꝯue
nientia, aut [k]⌈fugientia, aut impediẽtia⌋sunt vt ꝯsi
dereṫ an res infṙantes sunt ꝯueniẽtes ei, aut res ca
lefacientes aut exiccantes ꝯueniant, aut humectan
tes, postq̃₃ consideraṫ res vna: sepe.n. accidit error
cã dimissionis eius, qum non attendiṫ: ꝛ est, ꝙ res
infṙantes multotiẽs frangũt ebullitiõez humoris
subtil', aquosi humidi: aut salsedinem humor] phle
gmatici, ꝛ existimaṫ ꝙ cũ eis iam ꝓuenit iuuamẽ/
tum [l]⌈q̃₃uis⌋illic sit calitas: Et res calefaciẽtes mi/
totiens expellunt humorem cal'um, ꝛ resoluunt eũ,
ꝛ existimatur, ꝙ cum eis iam accidit iuuamentum
[m]⌈quãuis⌋illic sit fṙitas, immo op₃ vt cõsidereṫ.

a A. qm̃ ipse sen tit
b A. accidit
c †A. ſm pl'imũ
d A. Alia litera succis
e †A. quãdoq₃
f A. vehementẽ facit appetitum
g A. Alia litera flegma isipidu₃
h A. flegma salsum.
i A. subuersio
k A. subuersio
l A. adherentia₃ vel ꝑfundatiõez
m †A. qdẽ nisi
n †A. erit ẽt ex mã nõ imbibita
o A. ꝑxima ꝑmi xtioni cũ cibo
p A. vomitus
q A. subuersiõis ꝛ nausee cũ ꝓo dicatione
r A. perseuerãs
s A. egrediṫ ex eo: ꝛ saporez ei⁹ supra
t† A. ex catarris
v A. oris stõaci
x †A. Alia lṙa ꝛ humide
y A. hñtium eas
z A. aquositatez mucilaginosam
ꝛ †A. calitas ei⁹ significat
ꝯ —— A.
ꝝ A. que adiu/ uent illud
a —— A.

b †A. ista
c A. aut illa q̃ est similis vt erugo eris aut limosa similis odori lu ti fetidi aut si/ mil' odori piscis
d A. cũ materia aut malitia
e †A. non
f —— A.
g A. quietem Alia litera vacuitatez loci
h A. habentibus splenem.
i A. sil'is odori pi scis
k A. ꝯtraria aut nociua
l A. ꝛ q
m A. e q

cum his duabus relique sigtiones. Significatões aũt eo℞ in qbus inueniť sensus stõi sunt, qm̃ si non sentit mordicationẽ, imo grauitatẽ, tc̃ mã est phlegmatica vitrea. Et si sentit mordicationẽ cũ inflãmatione, tunc mã est amara, vel salsa. Aut mordicationẽ sine inflãmatione, tũc mã est acetosa, ⁊ si est illic mordicatio cũ leuitate, tunc mã est subtilis, aut pauca, ⁊ si est cum grauitate, tũc materia est grossa, aut multa. Significatiões aũt cũ dispõnib⁹ cõicantib⁹ sunt, qm̃ ꝯsiderať verbi gr̃a, an cereb℞ patiatur a causis catarri, ⁊ mittat ad stõm [a]⌈descẽsiones:⌋ aut epar an sit gñatiuũ colere, ⁊ mittat ipsam: Aut an splen deficiat in expellendo melãcoliã, ⁊ sit aposus plurime melãcolie: ⁊ hec est cognitio cause. Et ꝯsiderať an imagineť corã ocl'is res non cõsuetas, ⁊ non fixe: Et an accidãt soda, aut [b]⌈estuatio⌋ cuꝫ repletione, ⁊ minoreť cũ eũatione: ⁊ sil'r vertigo ꝑprie: ⁊ an inueniať tremor cordis post repletioneꝫ, an ꝑm vacuitatẽ, aut accidat sincopis, aut spasm⁹: ⁊ hec est cognitio accidentis. Nã si repletio fecerit accidere imaginatiões, ⁊ soda, aut [c]⌈ingetudineꝫ, ⁊ visiones diuersas⌋ aut tremorẽ cordis etiam, aut subet maximã, tunc stomachus erit plen⁹, aut debilis, aut in ipso est malitia cõplexiõis: Qd̃ si tremor cordis, ⁊ soda, ⁊ sincopis, ⁊ [d]⌈estuatio⌋ accidãt in dispõne vacuitatis, tunc ipse est hñs receptionem colere, aut humoris mordicatiui venienť ad os ei⁹, quꝫ est vacuitas, aut humoris melãcolici: ⁊ cognosciť [e]⌈supfluitas⌋ in hoc cuꝫ reliqs signis, que tibi dedimus, aut humoris frigidi, aut ei⁹ q est ex istis causis [f]†⌈ ⌋ in iferiori pte stõi. Nã non magnificať illic, ꝙ ex eo generať ex soda, ⁊ epilepsia, ⁊ sincopi, ⁊ spasmo: ⁊ accñtia significãtia dispões ei⁹ cũ cõitate alia sunt cerebralia, sic̃ ꝑmistio sensus, ⁊ subet, ⁊ ꝯgelatio ⁊ [g]⌈estuatio:⌋ ⁊ alia sť cordialia sic̃ sincopis, ⁊ tremor cordis, ⁊ malitia pl'sus: ⁊ alia sunt cõmunia sicut destructio anhelitus, ⁊ difficultas eius, ⁊ malitia.

a A. catarros

b A. imaginatio mala melãcolica

c A. imaginationẽ malã melãcolicaꝫ, ⁊ somnia diuersa

d A. imaginatio mala melancolica

e A. distinctio

f† A. existẽtibus

g A. imaginatio mala melancolica

¶ De signis male ꝯpl'onis cal'e stõi. C.XVIII.

Significant ipsã sitis: nisi supfluat, ⁊ dijciat v̄tutẽ: Et eructuatio fumosa, ⁊ lutositas saliue, ⁊ iuuari ab eis qua infrant, ꝑm ꝯditiões ꝑmissas in significationib⁹: ⁊ adustio cibo℞ subtiliũ, quo℞ sil'es non aduruť in dispositione nãli: ⁊ ꝙ grossi digeruntur plusqꝫ digeranť in illa, nisi supfluat, ⁊ deijciat virtutem: ⁊ multitudo sitis: ⁊ puitas appetitus cibi ꝑm plĩmũ, ⁊ ꝑprie quãdo malitia complexionis est cũ mã calida colerica [h]⌈faciunt cadere virtutem omnino:⌋ verũ digestio est fortis, nisi supfluat malitia cõplexionis vsqꝫ ad hoc, vt debilitet virtutes, ⁊ qñqꝫ associať huic complexioni febris ethica: ⁊ qñqꝫ hec cõplexio ꝑpter suã supfluitatem, anteqꝫ deijciat virtutem, cõmouet famẽ vehementẽ per id qd̃ resoluit, ⁊ [i]⌈qd̃ attrahit⌋ sua mordicatione, ⁊ qr mouet mãs ad resolutionem, sicut fit [k]⌈successione⌋ ⁊ hec qdeꝫ fames quãdoqꝫ est sincopalis, qñ tardatur cũ ea cibus, aut facit cadere in sincopim: ⁊ qum ꝓlongať spatiũ ei⁹ parump, ⁊ destruiť appetit⁹ omnino. Et qñqꝫ multiplicať [l]⌈ẽt propter cursum sputi ꝑm famẽ, ⁊ multiplicať ꝑm saturitatẽ caliditas resoluẽs stomachũ.⌋ Qd̃ si inuenerit humiditatem erit illd̃ plus, ⁊ hoc qdem sedãt cibi grossi. Et scias ꝙ illi⁹ cuius stomachus est igneus, sanguis ẽ malus, paucus, acut⁹, fetidus, quem abhorrẽt mẽbra diuersa ei in ꝯpl'one radicali, q̃re nõ nutriuntur eo: fit ergo ille pauce carnis: ⁊ sunt vene eius exuberãtes, qm̃

h A. qm̃ ipsa facit cadere v̄tutẽ appetitiuam.

i A. Alia litera accidit cum

k A. suctione. s. venarum

l A. cursus sputi sup famem ⁊ gescit supra saturitatẽ pp cal'itatẽ resoluentem eleuantem Alia litera supra saturitatẽ pp cal'itatem resoluentẽ eleuantem

sanguis ei⁹ inclusus est in eis, quo non vtiť nã: Et phlebotomia extrahit ex ipso sanguinem malum.

¶ De signis malitie ꝯpl'onis fr'e stõi. Ca. XIX.

Significat fr'itatem stõi, tarditas mutatiõis cibi, [m]⌈ita vt nõ⌋ descẽdat [n]⌈sed⌋ expellať vomitu post spatiũ qd̃dã: ⁊ non muteť mutatiõe, que valeat: qd̃ si supfluat nõ alterať pp ipsã cibus oĩno, ⁊ non digeriť. Et qñqꝫ significãt ipsaꝫ multitudo appetitus: ⁊ paucitas sitis: ⁊ eructuatio acetosa, absqꝫ cã in cibo, ꝑm ꝙ diximus: ⁊ hec significant malitiã ꝯplexionis ei⁹ frigide. Et ex significatiõib⁹ significãtibus illud est, vt non sit alistimbre nisi ei⁹, qd̃ est leue ex cibis [o]⌈sine grossis⌋ q iã ante digeruť, ⁊ qñqꝫ peruenit malitia complexionis fr'e in stomacho ad hoc, vt accidãt ex cibo comesto post horas plurimas, extensio, ⁊ dolor magnus: q non sedať nisi cũ expulsione humiditatis acetose omni die, ⁊ qñqꝫ perducit ad hydropisim, ⁊ [p]⌈iliacam.⌋ Et sup colorem hñtis stomachum fr'um apparent citrinitas, ⁊ albedo: ⁊ nõ occultantur experiẽti, Et est ille [q]⌈ex meliorib⁹ curis cuius est ameos.⌋ Et qñqꝫ cõmunicat cereb℞ in [r]⌈complexione hñtibus ꝑm hanc cõplexionem⌋ quare fiunt soda ventosa, ⁊ tinnit⁹, ⁊ silia. Et quando cõuenit malitia cõplexionis frigide. cum cõplexione radicali calida multiplicanť rugitus, ⁊ inflatio, ⁊ exiccatio, ⁊ sitis, ⁊ augmẽtať corruptio, quotiens indiget phlebotomia [s]⌈quoniã exiccat euꝫ,⌋ ⁊ perducit ad ethicã. Et eius qdem medicina est vt sumat pa℞ vini ꝑm quãtitatem qua [t]⌈infundatur⌋ ante cibum: aut sint cibi ei⁹ exiccãtia, ⁊ caro rubea sine [u]⌈iure pingui cum micis.⌋

m A. Alia litera quousqꝫ Alia litera ita vt descendat aut

n A. aut

o A. ⁊ non ẽ alistimbre eius qd̃ est grossũ ex cibis

p A. fluxũ diarliũ

q A. cui ameos est ex meliorib⁹ curis ei⁹.

r A. in nocumẽtis isti⁹ complexionis

s A. a q̃ nõ est excusatio

t A. madefiat vuula

v A. pane infuso in iure

¶ De signis malitie ꝯpl'onis sicce stõi. C.XX.

Significant ipsam sitis vehemens, exiccatio lingue supflua, ꝑm conditiones predictas in capl'o sigationum: ⁊ attenuatio corporis: ⁊ arefactio ipsi⁹ supra fcãꝫ a nã ⁊ iuuamentum cum cibis humidis.

¶ De signis malitie cõplexionis humide. C.XXI

Significãt ipsaꝫ paruitas sitis. ⁊ terreri a cibis humidis: ⁊ impediri ab eis: ⁊ iuuamẽtuꝫ cum minoratione cibi: ⁊ cuꝫ eis q sicci sunt. Et significãt ipsam multitudo sputi: ⁊ saliue: ⁊ si sunt [x]⌈scd̃m⌋ famem significãt caliditatem cum humiditate [y]⌈ꝑm plurimum⌋. Et qñqꝫ sunt ex caliditate sola. Et multotiens qdem est sup os stomachi hois humiditas [z]⌈infusiua⌋ ⁊ quotiens hñs eã comedit aliqd, meditať ꝙ si moueret, vomeret. Et qñqꝫ fit illud ẽt ex debilitate stõi: sed associantur ei significatiões debilitatis predicte, ⁊ fit hoc ꝑm vacuitatem etiam, qꝫuis non comedat: sed illud est apud comestionem tm̃.

x A. ꝑm

y —— A.

z A. madefactiua

¶ De signis complexionum stomachi, que sunt cuꝫ materia. Cap. XXII.

Complexionẽ q̃ est cuꝫ mã, significãt vomit⁹ ⁊ eructuatio, ⁊ [⁊]⌈amaritudo ꝑpe comitãs ipm, ⁊ pp illud⌋ qd̃ ipsi admisceť, ⁊ cõmisceť vrine, nisi sit pp [ꝯ]⌈necitatẽ⌋ trãseũtẽ terminũ. Et subtilẽ qdẽ cal'am virulẽtã significãt cum [ꝫ]⌈lenitate⌋ stõi nausea, ⁊ mordicatio, ⁊ siť, ⁊ inflãmatio: ⁊ qñ recipit cibũ grossuꝫ patiť cũ eo nauseã. Et ad summũ si est plĩma, cũ ea est semp nausea: ⁊ si est pauca est nausea apud cibũ: Et sil'r si est nõ imbibita, sꝫ est cõprehẽsa in fundo stõi,

⁊ A. egestio ꝑpe cum colore suo ⁊ cum eo

ꝯ A. Alia litera caliditatem Alia litera cruditatem

ꝫ A. lenitate

quare non facit nauseam: Quñq3 miscet cum cibo [a]corrũpit in stomacho, ꝛ spargit, ꝛ puenit vsq3 ad os eius, ꝛ facit nauseã. Et qñq3 significat illa q̃ effusa ẽ in spatio stõi, que nõ imbibit, ꝙ qñ recipit, hñs eã, aliqd abstersiuũ, sicut aquã mell' ꝛ zuccari, ducit ipm ad [b]eructuationẽ. Et imbibita non cognoscit ex parte eius qõ exit cum vomitu, ꝛ egõne, immo ex reliqs significationib⁹ pdictis: ꝛ eius radix est nausea, qm̃ significat mãm pculdubio. Naz si est [c]pturbatio tm̃, tunc sunt illic adherentia, ꝛ imbibitio mãei, ꝛ significat gen⁹ mãei sitis: ꝛ sit significat aut calitatẽ ei⁹, aut salsedinẽ ei⁹, aut nitrositatẽ ei⁹. Nã si sedatur cuz cal'a, tunc est flegma salsum: ꝛ si non sedat ea, tũc est mã colerica, Et cognoscit ẽt sapore oris, aut cũ eo quod expellit vomitu ꝙ si aggregent nausea, ꝛ sitis, significãt illud. Et si non est sitis, significat ꝙ mã est fra. Et ex significationib⁹ aggregatiõibus mãe flegmatice plurime viscose, est vt cadat appetitus, ꝛ non dilatet pect⁹ ꝓpter cibũ plimi nutrimẽti: immo declinet ad illud, in quo sunt acuitas ꝛ mordicatio. Qum ergo accipit illum, apparet inflatio, ꝛ extẽsio, ꝛ nausea, ꝛ nõ qescit nisi cũ eructuatiõe. Et ex significatiõibus aggregationis mãe male in stõ, ꝛ que secunt ipm, est [d]saltus mirac: ꝛ qñq3 pducit ad epilepsiã, ꝛ melãcoliam. Et ex significationib⁹ ꝙ mã effusa sit melãcolica, est appetit⁹ plimus cũ debilitate digõnis, ꝛ cum multitudine inflatiõis, ꝛ cũ guesguesce ꝛ solitudine. Et ex significatiõib⁹ ꝙ mã est [e]fortis ẽ solutio ventris [f]ꝛ vertigo cũ multitudine ex capite descẽsus ad os stõi, ꝛ ẽt illud qõ egredit vomitu, ꝛ egestiõe ex humore mucoso. Et ex significationibus ꝙ mã est humida nocẽs sua ebullitiõe, est sitis vehemẽs, cũ defectu amaritudinis, aut salsedinis in ore: ꝛ sensibilitas rei quasi ascendentis, ꝛ descendentis cum humiditate superflua in ore, ꝛ capite stomaci, ꝛ inflammatio.

a A. extenditur
b A. sensationẽ.
c A. subuersio
d A. iectigatio
e A. catarralis
f A. cũ pdicatiõe cũ multitudine catarri ex capite ad stõuz, ꝛ ad alia preter stomachũ etiaz

¶ De significationibus nocumentorum stomaci nõ complexionalium. Cap. XXIII.

Significationes qdẽ magnitudinis stõi sunt, vt sit stõus tollerãs cibuz plim, ꝛ quz replet sentit tunc adherere viscera, ꝛ cõprimi adinuicẽ, ꝛ quz euacuat minuit, ꝛ dimittit viscera q̃si suspẽsa. [g]† Paruitat̃ vo significatões sꝫ vt nõ tolleret cibũ plimũ [h]† añ saturitatẽ. Et significatões qõ oppilationũ cadentiũ inter epar, ꝛ stõm, sunt humiditas egõnis, ꝛ multitudo ipsi⁹, ꝛ sitis, ꝛ paruitas sanguinis, ꝛ alteratio coloris ad hydropicalem, ꝛ inceptio malitie: dispõnis cui⁹ fortasse noti⁹ nomen ẽ malitia ꝯplonis, aut [i]malitia habitudinis. Et significatiões oppilationũ cadentiũ iter stõm ꝛ splenẽ, sunt paucitas appetit⁹ cũ magnitudine splenis. Uerꝝ sigtiones oppilationũ cadẽtiũ inter stõm ꝛ itestina, sunt accñtia ileos, ꝛ colice: Et sigtiones oppilationũ cadẽtiũ iter stõm, ꝛ cerebꝝ, sũt paucitas appetitus cũ rectificatiõe ꝯplonis, ꝛ remanẽtia digõnis cum dispositione sua, si non fuerit aliud qõ ꝓhibeat: ꝛ puitas sentiendi deglutita mordicatiua acuta valde: ꝛ vt non accidat singultus post potũ [k]diapipereon, ꝛ potũ vini in ieiunio. Uentositat̃ vo significationes sunt extẽsio in stõ, ꝛ laterib⁹, ꝛ sub hypocũdrijs: ꝛ natatio cibi, ꝛ multitudo vẽtositatis descendentis, ꝛ eructuabil'. Et scias ꝙ qñ inuenit sentiens inter stõm ꝛ epar duritiẽ cum [l]gracilitate, tunc illud est sigtio indicãs resolõnez nature.

g† A. commota.
h† A. ꝛ repleat
i A. cacesia
k A. Alia litera vini sup ipm
l A. extenuatiõe

¶ De modis vlibus curationuz. Cap. XXIIII.

Curatur stomachus cuz eis que bibũtur, ꝛ cũ epithimatibus: ꝛ embrocis cũ aqs, in qbus decoquunt medicine: ꝛ linimentis: ꝛ vnctionibus ex oleis: ꝛ [m]emplis factis cuz ceris decoctis in aqs, in qbus decoquuntur medicine. Sꝫ [n]epithimata ꝛ empl'a sunt meliora embrocis, embroce. n. sunt debilis impssionis. Et scias ꝙ cura malitie ꝯplonis que accidit stomacho in vtrisq3 q̃litatib⁹ actiuis, facillima est: ꝓpterea qꝛ facile inuenim⁹ medicinas contrarias eis vehemẽtis virtut̃. Uerꝝ cura que accidit ex malitia cõplexionis in vtrisq3 q̃litatib⁹ passiuis, est difficilima: ꝛ ꝓprie cõplexionis sicce: Nam oppositio cuiusq3 earũ est cum ṽtute debilis impressionis. Et scias ꝙ spatiũ qdem calefaciẽdi frm, est sicut spatiũ infrandi calidũ: sed timor in infrãdo maior est, precipue quz quedã membra vicinãtia stomacho hẽant malitiã complexionis fre, aut debilitatẽ. Uerꝝ timor in humectando, ꝛ exi[...]ãdo est silis, q̃zuis spatium humectandi sit long[...]. Et scias ꝙ quz egritudines stõi sunt ex mã, de[...]de ambigua fit mã, tunc nõ est qõ magis ꝯferat ei q̃z hiera: qm̃ ipa est magis adiuuans ṽtutes medicinaꝝ ad rectificãdum stõum, ꝛ cõplendas opationes ei⁹ ipsi ꝓprias. Sed oꝫ vt nõ cures de ea, quãdo est malitia cõplexionis sine materia: qm̃ ipsa nocet in calido, ꝛ sicco, Et iuenitur in fris ꝙ est fortius ea. Qũq3 euacuaueris stomachũ ex humore effuso ad ipsuz ab alio, ꝯforta ipm post illud, vt non recipiat illũ humorem, Et ꝯstrictio extremitatum, ꝛ calefactio ipsaꝝ, adiuuat in retinendo illud qõ effundit ad ipm ab eis. Et sirupus de papauere est [o]vehement̃ iuuamenti ad effusionẽ materieꝝ cal'arum. Qõ si humor est frigidus, tunc ꝯfortantia que necessaria sunt post ipsaz, sunt sicut mastix ꝛ troc. de rof. minores, ꝛ menta sicca, ꝛ xiloaloes, ꝛ gariofili: ꝛ que sunt illis silia. Et si humor est calid⁹, tunc arobob ꝛ troc. fri facti ex rof, ꝛ spodio ꝛ que sunt silia illis. Et ille q iuenit [p]durum, ꝛ gracile illud qõ est iter stõm ꝛ ep, ꝑm ꝙ diximus, ponat cibos suos, ꝛ medicinas suas aquã ordei, ꝛ gradiat in bibẽdo ipsam quaq3 die a. x. vsq3 ad. xx. ꝛ vsq3 ad centum ꝑm longitudinez diei sui, vsq3quo sit potens in bibendo ipsam vice vna, aut duabus: Et non approximetur medicina euacuatiua, neq3 phlebotomia. Troc. dcũs ad illud. ℞. masticis, ꝛ troc. diarodon amboꝝ añ. ℥. iij. karabe, ꝛ mẽte sicce, ꝛ marmacori, ꝛ xiloaloes crudi oiuz añ. ℥. ij. detur in potu cũ vino antiquo aut miua. Et oꝫ vt administrentur i mundificatiõe stõi, ꝛ ei⁹ qõ aggregat in vacuitate eius: aut adheret: aut ibibit, medicine non pertrãseũtes stõm ꝛ vias ꝓximas stõ absq3 venis longinqs ab eo. Si aũt non valet vice vna, iteret, illud est. n. meli⁹, q̃z euacuatio, qum non sit necessaria euacuatio. Et oꝫ vt attendas esse egõnis, ꝛ vrine in egritudibus stõi. Qũq3 videris eas iam icipere rectificari, tũc iã icipit stõus rectificari. Et oꝫ vt nõ afferas i curatiõib⁹ stõi [q]aut calitat̃ ei⁹, ali qd vehement̃ ifratiõis, sic aquã vehement̃ frigoris: ꝛ ꝓpe i eo. q nõ ꝯsuet⁹ est ea: Et nõ euacues medicinas [r]solutiuas ꝓp illud qõ i ipso ẽ ex supfluitatibus, a stipticis ꝯseruantib⁹ ṽtutẽ, ꝓp illud qõ scis.

m A. vnguentis
n A. linimenta
o A. Alia litera vehemẽter ꝓhibens
p A. duritiem ꝛ extenuationẽ q̃
q A. ꝛ etiam
r A. Alia litera resoluentes

¶ De cura malitie complexionis frigide ꝛ humide in stomacho. Cap. XXV.

Et qum illic est materia, tũc euacua sꝫ ꝙ sciuisti in canone. Et si non est multitudo mãei, tũc experimẽtatores habent viã in eo notaꝫ.

In curatiõe qdem, qum materia nõ est, tunc cibãt illum cũ eis in qbus est stipticitas, ⁊ amaritudo, vt exiccent cũ stipticitate sua, ⁊ calefaciãt cũ amaritudine sua. Et huius qdẽ generis est vinũ ponticum. Et ex medicinis q̃ bibunt medicine absinthiales: ⁊ sirup⁹ absinthij ipsi⁹. [a]†[ ] ⁊ medicine fcẽ cũ cydonijs. Sed ex emplis, ⁊ epithimatib⁹, ⁊ vnctiõibus, empla in qb⁹ ponunt medicine stiptice, [b]†[ ] sicut [c]†[ ] amomũ, ⁊ calam⁹ aromatic⁹, ⁊ spica, ⁊ foliũ, ⁊ laudanũ, ⁊ bdeliũ, ⁊ radix lilij, ⁊ balsamũ, ⁊ oleũ ei⁹, ⁊ grana ipsi⁹, ⁊ storax. Unguenta autẽ sunt cerata facta ex oleo masticino, ⁊ oleo [d][de oliuis] ⁊ oleo de cydonijs, Si aũt non ꝯfert hec summa, administra empla rubificãtia, ⁊ medicamen de gũmi rute siluestris. Et ex emplis ꝯfortantib⁹ est vt sumantur croci, ⁊ spice syre, ⁊ masticis ⁊ olei balsami omniũ añ. pars. j. ⁊ mellis partes tres, ⁊ myrrhe asportate a ciuitate atrusulon partes tres, gũmi albotin ps j. ⁊. s. euforbij pars. j. fiat ex eis emplm, Et [e][vt] bibat ex eis parum ꝑtransit. Et iterꝝ aliud. ℞. storacis partes quatuor cereptis tertiam, medulle ceruine partes. ij. gũmi albotim partez. j. olei balsami partẽ. j. ⁊. s. olei nardini ptes. ij. Et iterꝝ storacis tertiam, medulle ceruine tres, aloes rubei. iij. masticis ptes. ij. olei nardini. viij. olei balsami. iij. cer̃. v. fiat ex eis ceratum. Illi vero q rõcinatiõe vtuntur, incipiunt in ꝑmis cum exercitio tẽperato: ⁊ administrant cibũ boni chimi, facilis digõnis, equalis q̃ztitatis, ad paruitatem aliquam declinantẽ, ꝭm mensuram qua digerat: deinde gradat in hoc [f][administrandas medicinas ꝑdictas,] ⁊ que cursu earũ ꝑcedunt, ex electuarijs aromaticis calis, cuz equalitate qdem, [g]†[ ] ꝭm ꝙ exigit oppositio egritudinis, ita vt cõmensuret cõplexio. Et ex istis electuarijs sunt diapipereon, ⁊ diacyminũ. Medicamẽ bonũ. ℞. granoꝝ inniperi, ⁊ gummi albotim, ⁊ piperis oĩum añ. partez. j. ⁊ myrrhe asportate a ciuitate atrusulon, ⁊ existimo, ꝙ opz vt sint cum ea storax ⁊ spica celtica oĩum añ. partes. ij. [h][petroselini. s. seminis apij montani] ⁊ keisin amboꝝ añ. medietatẽ partis, conficiantur cum q̃ztitate sufficiente mellis. Et quando frigus est vehementius illo, tunc opz vt in potu tribuant omorusia, et sagzenea: ⁊ est ex medicis bonis ad omnes egritudines materiales humidas, ⁊ grossas humidas, ⁊ sirupus squilliticus, ⁊ ei⁹ confectio. ℞. squille mundate incise. tres eminas proijciant in vase de vitro, ⁊ orificiũ cooperiat vasis, ⁊ dimittat sex mẽsibus.

¶ De cura malitie ꝯplonis cale. Cap. XXVI.

Inflamationi stomachi cõfert i potu sumere lac acetosum, ⁊ acetũ ꝓprie cum coriandro, ⁊ lac [i]†[ ] acetosum vaccinum, ⁊ medullã [k][citroli:] ⁊ pisces recentes ꝓprie sedant inflãmationẽ in stomacho, ⁊ aqua frigida, ⁊ fruct⁹ [l][recẽtes] ⁊ endiuia, ⁊ cucumeres [m]†[ ] ⁊ ꝑsica que nõ sũt vehemẽtis aquositatis, quare ꝯuertant ad colerã, ⁊ lactuce, ⁊ lentes, ⁊ coriãdrũ humidũ [n][⁊ acetũ] ⁊ cucurbita, ⁊ que sunt silia illis mista cum cãfora, ⁊ sandalis, ⁊ rosis, si illa necessaria sunt. Et dantur eis in potu ẽt troc. de spodio, ⁊ ꝓprie qum est illic solutio ventris colerica: ⁊ oua cocta in aceto, ⁊ lentes cũ ꝯdimento granatoꝝ, ⁊ cum sumachia, ⁊ condimento de acresta: ⁊ carnes que eis conceduntur. sũt caro [o][atahauic] ⁊ duragi, ⁊ pulloꝝ: Q̊ð si eorum caliditas non ꝯseqtur mortificationez virtutꝭ, tunc ciba eos frigidis grossis, sicut [p][infr̃atis piscibus recentib⁹, ⁊ infrigidatis ventrib⁹] ⁊ omnibus in qbus est stipticitas ẽt, ⁊ rob de papauere, ⁊ sirupus eius conferunt ad hoc valde. Et ex eis que cõferunt eis, est vaporatio cũ infr̃atiuis. Et quãdoq̃z emplant eoꝝ stõi cũ vesica iflata iaz impleta ex aq̃ fr̃a. Q̃ũq̃z emplas stõuz ex emplis infr̃atiuis, caue tũc ne velamẽ ex eis infr̃et, aut epar tali infr̃atiõe, qua eoꝝ opationes nãles ledantur. Multotiens. n. accidit inde nocumentũ in anhelitu, ⁊ frigus in epate. ꝙ si perceperis aliqd hoꝝ, tunc succurre ei cum oleo calefacto effuso sup locũ, ⁊ emplastra ipm cuz eo, ⁊ pone loco emplastrorum, ea que bibuntur.

¶ De cura malitie ꝯplonis fr̃e. Cap. XXVII.

Si fuerit hec malitia ꝯplonis leuis, sis ꝯtentus in curatione ei⁹ trocis cis rosatꝭ, in qb⁹ sunt absinthiũ, ⁊ cinamomũ cũ decoctione cymini, ⁊ ameos, decoctoruz in vase vitri mũdo. Et ameos qdẽ est vehemẽtis iuuamẽti in h̃: Et qum est fortior illa, tunc necessariũ est vti confectionib⁹ calis, fortib⁹, ⁊ seminib⁹ calis, ⁊ diapipereon, ⁊ tyriaca magna, ⁊ mithridato cũ vino, ⁊ sagzenea, ⁊ diacymino, ⁊ omorusia, ⁊ [q][alchadicon] ⁊ diamuscho amaro, ⁊ ꝯfectionib⁹ diastomatichon. Et diaolibanũ iuuatiuũ est ad hoc vbi natura est lenis, Et opz vt ad bibendũ dent hmõi in decoctione spice, ⁊ masticis, ⁊ sqnanti, ⁊ eoꝝ, que sunt silia ill̃: Et zinziber cõditũ est iuuatiuũ eis. Et ẽt troc. rosacei cũ eq̃li mensura xiloaloes. Et iterꝝ diapipereon cum vino: nã ipz vehemẽter calefacit stõz: ⁊ significat vltimitas sue imp̃ssiõis p singultũ. Et oz vt vtãtur assa, ⁊ pipe in cibis suis. Ipa. n. sunt plimi iuuamẽti in hoc. Et allea ẽt sunt ex reb⁹, que magis ꝯferunt eis. Et ex oleis iuuatiuis inungẽdo stõm, sunt oleũ camemillinũ, ⁊ oleũ de alcãna, ⁊ oleũ de lilio, ⁊ oleũ masticinũ, posito in ipsis adipe gallie: ⁊ si indiget supfluitate vẽtꝭ, ponant in ipsis ammoniacũ ⁊ bdeliuz. Et si sͭ nec̃ria fortiora istia: tũc admistrent oleũ costinũ, ⁊ oleũ ð ben, ⁊ oleũ sambacinũ. Et ex eis q̃ inungunt sunt [r][sic̃ sirup⁹ de lilio cũ xiloaloes] ⁊ muscho, ⁊ ambra. Et ex seminib⁹ sũt fenugrecũ, ⁊ semẽ apij montani, ⁊ altee. Et q̃ñq̃z positio vẽtosaꝝ super stomachũ in doloribus fr̃is maximuz affert iuuamentũ. Et scias ꝙ calefactio extremitatum ꝑducit ad calefactionem stõi ex ꝓximo.

¶ De cura male ꝯplexionis humide. Cap. XXVIII.

Curatur cũ exiccatiuis, ⁊ icisiuꝭ, ⁊ eis i qb⁹ sͭ [s][calitas] ⁊ amaritudo, postq̃z eis admiscent respõtice: ⁊ oz vt vtant vio forti parũp: ⁊ sint cibi exiccatiui, sic̃ illi q sͭ i patella, ⁊ assati: ⁊ minoret pot⁹ aq̃, ⁊ trocisci rosacei cũ rob recẽtib⁹ ꝯferũt ꝯploni hũide in stõ. Et ex eis qdẽ q̃ remouẽt hũiditatẽ stõi ẽ, vt bulliant. ℥. j. anisi, ⁊. ℥. j. seminis feniculi in aq̃, ⁊ colentur sup. v. ℥. [t][zuccari rob.] dissoluti digitis.

De cura male ꝯplonꝭ sicce, ⁊ ð ethica stõi. C. XXIX

Horũ curatio curatiõi ethice ꝓxima existit. Hec. n. egritudo ẽ q̃dã ethica stõi. Q̃ũ g̊ ꝯfirmat, curatõez oino nõ suscipit, ⁊ neq̃z ẽ poẞe vt occupatio sit ad hũectãdũ ipz solũmõ, imo humectatio ei⁹ nõ fit nisi cũ cõitate corpis. Et ex humectatiõe igit istoꝝ, ẽ eoꝝ balneatio, ⁊ sessio ipoꝝ i tina, ⁊ eoꝝ iteratio ad balneũ ꝭm sũmã siccitatis. Et q̃ñq̃z nec̃ariũ fac̃ supfluitas siccitatꝭ, q̃ est i eis, vt nõ ꝯcedat eis ãbulatio ad balneũ, ⁊ recessus ab eo,

a† A. ⁊ absinthium ipsum

b† A. ⁊ aromatice

c† A. medicine in qbus cadunt

d A. nardino

e A. si

f A. ⁊ in administratione medicinaꝝ ꝑdictaruz

g† A. aut supra equalitatem

h A. petrasilium idest apiũ montanum

i† A. coagulatum

k A. cucumeris

l A. frigidi

m† A. longi arcuati

n A. cum aceto

o A. theyus

p A. caris alsemech thari, ⁊ caris albatim

q A. alchanda dichun

r A. Alia litera oleũ de lilio cuz aloe

s A. acuitas

t A. gelengibin

imo deferant ad ipm, ꝛ ab eo, sup aliqd, qđ conser uet, ne resoluat eos motus. ꝛ ne resudet illud qđ sū pserūt ex tina. Et qm̄ balneū est mollificatiuū v̄tutꝭ, tūc oꝫ ne approximet ei, qđ resoluat, ꝛ duplicet il lud. Et oꝫ vt sit balneatio eoꝝ, submersio ipsoꝝ i ti na, ꝛ nō est ei necessari⁹ aer balnei. Et oꝫ vt sit aqua tine tempata. s. iter illā ex qua fit horripilatio, ꝛ in ter mordicantē. Et ad vltimū oꝫ vt nō patiat ab ea, imo delectet, ꝛ humectet ipm, ꝛ amplificet poros. Et opꝫ vt sit spatiū balneatiōis ei⁹ vsqꝫ dū [a] ⌈ pseue rat ⌋ ꝛ inflat, ꝛ augmētat corpus ei⁹, anteqꝫ icipiat detumescere. Et opꝫ vt qum de balneo egredit, ge scat paululū, deinde in potu sumat ex lactib⁹ subti lib⁹, aut lac muliebre, aut lac asininū, aut lac capri num. Et meli⁹ ex eo est, vt sit suctū ex mām̄illa, aut afferat lac hora, qua mulget, ꝛ bibat ipm anteqꝫ patiat ab aere oīno. Et vt sit illud, cuius lac bibit, iam cibatū tanta q̄ꝫtitate, q̄ꝫtum digerat, ꝛ sit vsum exercitio ante ipm eq̄li, ꝛ vt nō sit suctū, ꝛ si est aīal p̄ter hoīem, cognoscit bonitas digōnis ei⁹, aut ma litia ipsi⁹ p fetorem stercoris eius, aut p̄uationē ipsi usa fetore: ꝛ eq̄litatē ei⁹ aut hūiditatē ipsi⁹ aut ipsi us exiccationē, aut ei⁹ supfluitatē in vna eaꝝ: Aut p eius eq̄litatē, aut ei⁹ inflationē pp vētositatē in ipo. Et vt fricet cū instr̄o, ꝛ [b] ⌈ abstergat exercitando ⌋ ipm. Deinde expectet in ifirmo digō ei⁹, qđ bibit de lacte: aut aqua ordei, ꝛ scit illud ex eructuatiōe ei⁹, ꝛ lenitate visceꝝ. Deide redeat post. iiij. aut. v. horas, ꝛ balneet. [c] ⌈ postea inungant membra ei⁹ cum facilitate, vt exiccet aquositas effusa in eis. ⌋ Si autē fuerit ꝯsuetus balneo, balneet vice tertia: Et si fuerit rectius, vt sit ꝯtentus duab⁹ vicib⁹, ad dat in horis iterpositis inter duas balneatiōes ei⁹, fm q̄ [d] ⌈ dicta est ei⁹ expositio, vt sit qes integra. ⌋ Q̄đ si declinat ad lac, det ei in potu scđo: ꝛ si non, det ei in potu aqua ordei: cui⁹ artificiū est bonuꝫ, ꝛ sapiēs: ꝛ est illa, cuius aq̄ multiplicat, deinde deco quit tam diu, donec minoret aq̄ ei⁹. Et cibet pane furni scō ex fermēto, ꝛ sale, bn̄ cocto ꝛ piscibus ara drada, ꝛ alis volucrū leuiū carniū, molliū, ꝛ [e] ⌈ testi culis galloꝝ leuiū carniū, impinguatoꝝ ⌋ cū lacte ꝛ ꝓhibe ei viscosa, ꝛ dura, ꝛ grossa. Et si fuerint m̄lti nutrimenti, elige ex eis q̄ cum multitudine sui nutri menti sunt velocis digōnis [f] ⌈ facilis ⌋ chimi, ꝛ hu midi. Et sūma sit tāte q̄ꝫtitatis, que nō grauet, neqꝫ extensionē faciat plimam. Vexꝫ minoratio necessa ria est in hmōi. Et necessariū est in potu tribuere ei vinū subtile, decliue ad stipticitatē, paꝝ tollerās cō mistionē ꝓpter aquositatē suā. Ipꝫ. n. facit penetra re cibū, ꝛ viuificat v̄tutē, ꝛ excusat a potu aque fr̄e [g] ⌈ facientis irasci vl' tristari ⌋ suo frigore. Et sit eius summa tāta, ne natet sup stomachū, ꝛ ne faciat ru gitū. Et sit ei⁹ cibatio scđa, qum iam p̄mus integre digestus est, ꝛ separet eius cib⁹, q̄ꝫtum possibile ē, ꝛ sit cibus leuis, vt non ꝯsequat cibus eius cibum [h] †⌈ ⌋ indigestum. Sitqꝫ hoc regimē ei⁹ aliqbus dieb⁹. Q̄ūqꝫ melioraf parump, addat in exercitio, ꝛ fricatiōe, ꝛ cibo. Q̄um aūt sanitati ap proximat, abscidat kist ordei: ꝛ ponant loco ordei vno die, aut duob⁹, sorbitiōes facte ex candarusio: ꝛ addat ei cib⁹ ex eis, qbus vti ꝯsueuit, ꝛ incipiat a pedib⁹, ꝛ extremitatib⁹, ꝛ carnib⁹ auiū mollib⁹.

a A. tumescat

b A. cōmoueat excitando

c A. Alia litera fricentur mem bra eius vt exic cet aquositas. s. supflua nō nālis ꝛ attrahat hūi ditas naturalis Alia litera cum oleo vt cō stipet vl' retinea tur aq̄sitas im bibita in eis.

d A. ꝛ fac ipsum qescere qete in tegra

e A. Alia litera ꝛ gall' castratis . s. caponib⁹ ipin guatis

f A. subtilis

g A. nocentis

h † A. p̄cedentē

De cura fr̄e ꝛ sicce cōplexionis. Cap. XXX.

Quod si cōplexio est fr̄a ꝛ sicca, tūc rege fr̄am sicut regis siccaꝫ, Et qm̄ ei⁹ regimē non est ei nisi cum ca lefacientib⁹, tunc aliena in ea, que ad dunt in siccitate, ꝓpter resolutionē suā, aut ꝓpter stipticitatem fortem in ipsis. Et euapora tiōes qdem [i] ⌈ ⌋ oēs nocent: ꝛ non ꝯferunt ipi, ꝛ oꝫ vt alienet calefactio fortis, velox: qm̄ illđ exic cat, ꝛ addit in siccitate, imo oꝫ vt calefiat paulatim, ꝛ humectetur in eo qđ est inter illud, ꝛ addat in sb̄a caloris inati non in igneitate. Et ex eis q̄ faciunt il lud, est vinū parue cōmistiōis, ꝛ lac: Et aqua ordei pmista cū pauco melle ablata spuma ei⁹, vt multi plicet ipsi⁹ nutrimentū, ꝛ minoret ei⁹ supfluitas, ē bona eis, Et inūgat stōus ex oleis aromaticis, que [k] ⌈ magis humectant, q̄ꝫ ⌋ calefaciant, v̄bi gr̄a sicut oleū de spica, ꝛ spica celtica, ꝛ oleū de mastice ē bo num eis, Et quādoqꝫ miscet cū eo oleū de balsamo [l] †⌈ ⌋ qm̄ est iuuati uum. Et meli⁹ qdē est vt misceat cū eis paꝝ cere, vt sit mora eoꝝ sup stōm. Et ex eis q̄ forte afferūt iuua mentū, est vt [m] ⌈ calefiat ⌋ mastix, ꝛ misceat cū oleo neridē, ꝛ ponat sup stōm, ꝛ eligat ex mastice illud, qđ est pingui⁹: Q̄đ si frigus vehementi⁹ fiat, nō est excusatio qn liniat stōus cū eo qđ est sicut pix faciē do, vt ipa adhereat ei oī die: ꝛ remoueat anteqꝫ in fretur. ꝛ q̄nqꝫ administrat illud in die bis: Ipsa. n. attrahit ad stōm sanguinē nutritiuū. Et oꝫ vt tu co gnoscas formā administrationis picis ex eis, que dicta sunt in capl'o picis. Et ex eis que maximū af ferunt iuuamentū est amplexari infantē carnosuꝫ, sane ꝯpl'onis: qm̄ ipse facit stomachū acqrere cali ditatem innatā, digerentē cibum vehemēter. Si au tē non fuerit infans, tunc sit catulus canis pinguis: aut cattus masculus pinguis: aut qđ procedit via eoꝝ. Et oꝫ qdem vt non sudet ifans amplexatus, ꝛ infrigidet sudor, ꝛ pol'e est vt liniat venter ei⁹ cum eis que ꝓhibent sudorē. Et oꝫ, vt ne eis supflue det aqua fr̄a, qm̄ ipsa est res magis nociua eis,

i † A. siccat

k A. q̄ humectāt cum eo quod

l † A. ꝛ q̄nqꝫ ꝯte rat sup oleo de balsamo

m A. teratur

De cura ꝯpl'onis sicce cū calitate. Cap. XXXI.

Cura hui⁹ est, vt aggreget iter duo regimenta, que diximus. Q̄đ si calitas fuerit parua, sufficit vt adhi beatur regimē habentiū siccitatē, ꝛ po nat vinū eorum recentis temporis. Et oꝫ vt ipsum in potu sumāt infr̄atum in estate, tepi dum in hyeme: ꝛ similiter sint reliq cibi eoꝝ. Et sit inunctio stomachoruꝫ eorum ex oleo de cydonijs: ꝛ ex oleo omphacino. Et quandoqꝫ sanantur inte gre ex potu plurime aque frigide, ꝛ proprie quan do non est siccitas superflua.

De cura ꝯpl'onis cal'e ꝛ humide. C. XXXII.

Conferūt ei fr̄a exiccātia, ꝛ ag grega iter duo regi mina malitie ꝯpl'onis cal'e, ꝛ hūide. Et ꝯferūt ei tro. roſ. fci cū roſ. recentibus. Et quando illic est solutio ventris, ad ministra ceratū factum cuꝫ oleo de cydonijs.

De cura malitie complexionis stōi cuꝫ mā ꝛ cura oppilationis. [n] †⌈ ⌋ C. XXXIII.

Oportet vt cognoscas disposi tionem māei in stoma cho, an sit [o] ⌈ exucans ⌋ sicut exucat spō gia aquā. Aut sit imbibita. sb̄mersa, si cut imbibit pānus tinctura [p] ⌈ viscosa ⌋ submersa in ipso. Aut adherens, Aut effusa in cō cauitate, q̄ noiat apud quosdā natans, ꝛ vt cogno scas ei⁹ initiū, ꝛ locū gn̄ationis ei⁹, ꝛ partem effu sionis ipsius. Q̄đ si fuerit ei⁹ gn̄atio, in ipso, intē tio in curādo, est intētio ei⁹. ꝛ rectifica in ipso cām gn̄antem ipsam, ꝛ si fuerit veniēs ad ipm ex mēbro alio, sic cerebro aut felle, aut epate, aut splene eua cua illud qđ puenit, ꝛ rectifica mēbrum mandans

n † A. ꝛ raritatis stomachi

o A. imbibita vl' exuccata

p A. imbibita

materiā ad ipsum, ⁊ ↄforta stomachum, vt non recipiat illud, qđ effundit ad ipsum. Et qñq3 est effusio eius in hora famis, apud motū virtutis attractiue stōi, ⁊ qetez expulsiue, quare recipit ex materijs illud, qđ nō recipit in hora alia, ⁊ isti sunt illi q non tollerant famē. Et qñ supuenit ei sincopis, qum ipa adest, oz vt pueniat effusio materiez cū comestiōe cibi: ⁊ sint cibi ↄfortantes stōm. Et qñq3 ↄtingit q mā non effundit, nisi qum assunt passiones aiales, sicut ira vehemēs, aut tristitia, aut alie: ⁊ nō sedat mordicatio accñs eis, nisi cū vomitu. Et illi qdem que descēdit a cerebro, ↄferunt pip al. ↄtritum cuz aq̄, ⁊ absinthiū, ⁊ aloes debil' iuuamēti in ipsa est. Sz hiera fortis fit ad illud, pp illud qđ est in ipa de medicinis fortis resol'onis, ⁊ abstersionis, Et iā pterijt a nobis, qđ ex cōpositōe difficilis cure est, vt sit stomach⁹ calidus, ⁊ caput frm: facit enim necessariū illud, qđ descendit ex capite vt administrent ea que sunt sicut diapipeon, ⁊ diacyminū: ⁊ illa qdem nocēt sube stōi. Et ei⁹ cura, que ab epate effundit, indiget eis q̄ leniunt nām, ⁊ euacuāt humorē subtilē colericū, sicut aq̄ casei cū myrabolanis ⁊ scamonea. Et qñq3 declinat ipsuz ab [a]⌈ vtroq3 ⌋ eoꝝ simul [b]⌈ p intentionē ad ⌋ illud qđ ↄfortat stōm. Et opz vt pmittas lenificātia in cibo, ⁊ facias seq stiptica fm q dicturi sum⁹ in loco sibi pprio. Illa aūt q̄ effūdit a splene curat cū eis, q̄ dicem⁹ in capl'o appetit⁹ canini. Et tu qdē iaz sciuisti, q qñq3 effundunt ad os stōi hūores acuti, mordicatiui, ⁊ faciūt euenire sincopim, ⁊ spasmū. Et qñq3 pducit eoꝝ effusio ad destructionez pulsus. Et qñq3 sunt melāc holici, ⁊ est tibi necessariū, vt ↄfortes os stōi, ne recipiat materias [c]⌈ attractas ⌋ ad ipm cum empl'is in qb⁹ sūt stipticitas, ⁊ aromaticitas. Et fra qdē in dispōne curationis calitatis in febrib⁹. sunt [d]⌈ alcafbij ⌋ ⁊ cydonia, ⁊ galia, ⁊ succus agreste, ⁊ rami [e]⌈ albaulalic ⌋ ⁊ olea sicut oleū rof. Cal'a vero ex eis sunt hñtia dispōnez ↄtrariam pdictis, sicut myrrha, ⁊ crocus, ⁊ aloes, ⁊ mastix, ⁊ absinthiū, ⁊ olibanum, et zinziber, ⁊ spica: sed olea sunt sicut neridē, ⁊ oleum de [f]⌈ lilio. ⌋ Et multotiens qdē est cā aggregationis materiei in stō retētio eūationū mundificantiū ipz, non effusio ad ipm. Et in hmōi qdez oz, vt euacues illud, qđ aggregatū est, ⁊ apias partē cursus ei⁹, ⁊ facias ipm declinare a stō ad ipaz: Et neq3 educat ex stō humor, nisi ad ptem declinatiōis ipi⁹ in eūatione. Si aūt ambigu⁹ fit, educ natantē q seqtur os cū vomitu, ⁊ illū q est ei ↄtrari⁹ cū sol'one. Qđ si humor est imbibit⁹, intrans, ⁊ nō est nisi subtilis in essentia sua, tūc meli⁹ quo curat est aloes. Et ablutū recti⁹ est ad ↄfortandū, ⁊ nō ablutū ad purganduz. Nā qum abluit debilitat ei⁹ eūatio, ⁊ mūdificatio ipsi⁹. Et hiera ↄuenientior est ambob⁹ ppter illud, qđ in ipa est de spēb⁹ rectificantib⁹, ⁊ adiuuātib⁹, ⁊ phibentib⁹ a nocentib⁹, ⁊ pprie pura non pmista cū melle. Cōmista. n. cuz melle, q̄zuis sit plurime solutionis ex modis diuersis, qm̄ est plimū remanēs in stomacho, tñ ei⁹ ↄfortatio est minor: qm̄ mel frāgit de fortitudine aliqd in ↄfortando, ⁊ purgando: q̄ ambo sil' pquirunt. Et oz vt qñ bibit, vt itētio sit post ipsaz ambulare, [g]†⌈ ⌋ ⁊ nō oz vt alteret ppter ipaz, regimē suū. Et qñq3 remouet egritudo potione vna ex hiera. Et si fuerit illic casus appetitus, aut nausea, ponant loco croci in hiera rose rubee. Et qñ inuenitur caltas inflāmata, nō administret hiera, qm̄ ipsa qñq3 addit in malitia ↄplexionis, ⁊ pprie qñ existimat q sit illic materia. [h]†⌈ ⌋ hiera est medicina magis ↄferens humorib⁹ colericis in stō, ⁊ pprie cum decoctiōe absinthij. Descriptio hiere ad hūc modū leuis. ℞. floris sqnanti, ⁊ xilobalsami, ⁊ assari, ⁊ cinamomi omniū aā. ptez. j. ⁊ aloes ptes. vj. ⁊ qñ non querit in ipsa fortitudo eūationis, imo mūdificatio equalis ponat pōdus ois medicine ps. j. ⁊. s.

Et ex pillulis exptis iuuātibus in hoc, est vt sumatur aloes. ʒ. j. ⁊ myrabolanoꝝ citrinoꝝ, ⁊ rosaꝝ medietas. ʒ. ⁊ ↄficiant cū succo endiuie: Et dyacidonitē solutiuū fcm̄ ex cydōijs, ⁊ zuccaro, ⁊ scamōea. ⁊ qñq3 sufficit vt in potu det dauic scamonee in trib⁹. ℥. lactis acetosi, colati a butyro suo, dimissi vna hora, donec bona fiat eoꝝ cōmistio. Et geleniabin solutiuū est maximi iuuamēti in hoc: Et sil'r fumusterre, ⁊ pprie ad colericā. Et decoctio absinthij, ⁊ prunoꝝ, ⁊ tamarindoꝝ. Et sirup⁹ rosaceus solutiu⁹, ⁊ pprie in estate. Et sil'r aqua casei cū myrabolanis, ⁊ scamonea pauca, aut aloe, si est voluntas vt euacuet materiā colericā. Medicamē 𝔖. bonū. ℞. absinthij romani. ʒ. v. ⁊ rof. rubeaꝝ sanaꝝ. ʒ. xx. decoquant in lb. duab⁹ aque, dōec remaneat medietas lb. deinde potet sicut est, aut cū zuccaro pauco. Et aloes qdem est ↄueniēs in eūationibus stōi, Et scamonea est nociua stō, ⁊ inimica ei. Nō ergo audeas dare ipsam, nisi quz necessitas adest. Et in hmōi qdem materijs, ↄfert phlebotomia, qñ illic est repletio, vt moueat hūor ad venas, ⁊ extremitates, ⁊ sint in humorib⁹ q sunt in stō, meat⁹ in qb⁹ expellantur. Et iam qdem exptum est sumere in potu hierā cū decoctione absinthij, qm̄ est vltima. Et expertum est diacydonitē hmōi. ℞. cydonioꝝ assatoꝝ in massa q̄ztitatez triū. ℥. ⁊ croci ⁊ absinthij āboꝝ aā. [i]⌈ ʒ. ij. ⌋ ⁊. s. ⁊ olei arboris masticis, ⁊ olei đ cydonijs. viij. [k]⌈ darkimie ⌋ ↄficiant cum vino odorifero, ⁊ administrent. confortant enim stomachum q est cum hoc modo, ⁊ prohibet ipsum recipere humores calidos. Et ex eis que experta sunt etiam, est vt sumant absinthij. ʒ. x. cinamomi. ʒ. v. xilobalsami, spice amboruz aā. ʒ. iij. foliorū rof. recentiuz. ʒ. iij. xiloaloes, masticis amborū aā. ʒ. j. coquantur in aqua multa, vsquequo redeat ad paruitatem. s. ad q̄ztitatem, libre. j. aut minus, ⁊ coletur, ⁊ infundatur in ipso aloes cuius potio sit q̄ztitas. ℥. j. omni die, vsquequo appareat sanitas. Et si humor est effusus, non adherens ei, neq3 grossus, iuuat vomitu facto aqua raphani, ⁊ oxymelle: ⁊ aqua mellis, ⁊ aqua ordei permista cū oxymelle calido, ⁊ que pcedunt cursu eorū ex eis, que faciunt vomere leuibus: ⁊ quandoq3 sufficit aqua calida sola, aut cum oleo calido solo: aut cum oxymelle cū aqua calida sola. Et aqua qdez calida cū melle pauco lauat materiaz: ⁊ quādoq3 expellit eam natura cū vomitu: ⁊ quādoq3 deducit eam ad inferiora. Et quādoq3 curatur huiusmodi materia cū solutiōe ventris etiam, cum eis que diximus, si ex vomitu non puenit illud quod queritur, aut est ad pfundū stomaci magis decliuis. Et quādo volueris soluere ventrē cū hiera in huiusmodi materia, dabis in potu post balneum in die antecedēte aquam ordei, Et quādoq3 est humor hic mordicatiu⁹ paucus, ⁊ est tunc administratio sauic ordei cum aqua granatoꝝ auferens [l]⌈ ipsuz ⌋ ppter exuccationē sauic, ⁊ exiccationem eius, ⁊ q2 confortat aqua granatoꝝ os stomachi, quare non recipit ipsum. Si aūt humor est grossus, tunc rectius est vt incidat, ⁊ subtilietur cū potionibus incisiuis, ⁊ subtiliatiuis. Et medicine qdem incisiue sūt, sicut oxymel, ⁊ [m]⌈ alcaganic ⌋ ⁊ sinapis, ⁊ capparis ⁊ oliue, ⁊ cum emplastris subtiliatiuis:

a A. ambobus
b A. flobotōia ⁊
c A. peruenieūtes
d A. ialcafb
e A. albauleich
f A. mastice
g †A. parump
h †A. ⁊ nō fit ibi mā. Et in sūma
i A. aā. darchamet. i.
k A. darkemet
l A. nocumentū eius
m A. alchiua,, mich, vl' alchuamich Alia litera alchiuamenich

deinde educatur solutione vētris cum eis, que educunt huiusmodi. Qđ si administretur vomitꝰ, deinde ventris solutio, erit rectiꝰ. Et si est inobediēs qn non eradicet̃, tunc oȝ vt facias vomere cū eis, que sūt fortiora, sicut decoctio nucis vomice, ⁊ sinapis, ⁊ piperis. Medicamē faciens vomere phlegma. [a]⌈mucilago⌋cartami dissoluatur cum aqua aneti contriti, ⁊ ꝓijciatur super ipsum oleum laurinum, ⁊ det̃ in potu infirmo, ⁊ mittat̃ in ore ipsius pēna, ⁊ euomat cū ea. Et quādo mūdificatur stomachus, tunc administrent̃ ea, que equāt complexionē, ⁊ calefaciunt ipsum cum subtilitate, vt non generet̃ vice alia. Et quando vis soluere ventrem in huiusmodi mā, dabis ei ad potandum vno die ante ipsam [b]⌈post balneū⌋aquā ciceris: ⁊ opȝ vt administres eis illud multotiens: ⁊ balneatio in aqs thermaticis, ⁊ deambulatiōes, ⁊ motus iuuāt eos. Et multotiens est de ꝯsuetudine hois, vt ꝯgreget̃ in stomacho ipsius phlegma pl'm, tunc ergo administrent̃ porri cum [c]⌈aceto⌋⁊ sinapi, quoniā sanat̃, ꝓpterea ꝙ illa incidunt corpus humoris, ⁊ ꝓpter solutiōeȝ accidentem [d]⌈habenti⌋ipsum, ⁊ si phlegma ē acetosum, det̃ in potu hiera cū oxymelle, ⁊ vtatur medicamine diacalamenti: ⁊ medicine qdem solutiue rectificātes humores grossos, que sunt huiusmodi, [e]†⌈ ⌋sunt pillule alefeniati, ⁊ pillule aloetice magne: ⁊ pillule stomatice: ⁊ aloes i sirupo acetoso cū seminibꝰ, fortia hēte semina, facto cū melle: ⁊ hiera ad illū q grossus ē. ℞. seminis apij. ꝑ. vj. ⁊ extremitatum absinthij, anisi semis feniculi oiuȝ aā. ꝑ. iij. piperis al. ⁊ assari amboꝝ aā. partem. j. ⁊ mediā, costi, ⁊ [f]⌈spice inde⌋keisim oium aā. partes ij. masticis croci amboꝝ aā. partem. j. aloes ꝑtes. viij ꝯficiant̃ ⁊ fiant ex eis trocisci, ⁊ bibatur omni die tro. pondere aure. j. qm̄ mundificat stōm cuȝ facilitate. Et qñq3 necessariū est vti hieris magnis: Et ex eis que ꝯferunt proprie, post [g]⌈potioneȝ⌋ꝓcedēteȝ sunt myrobalani kebuli ꝯditi, ⁊ sirupꝰ de absinthio, ⁊ zinziber ꝯditū: ⁊ cibi ꝯuenientiores eis, sūt iura alkanabir, ⁊ paruaꝝ auium [h]⌈⁊ ius columbe pulloꝝ.⌋Corpora. n. pulloꝝ colūbinoꝝ sunt tarde digestionis, ⁊ longe more in stō. Et scias ꝙ sahane est exiccatiua stōi, exiccatiua supfluitatuȝ oium humidaꝝ, ⁊ aq̄ ferri mineral', aut in qua extinguit̃ ferrum minerale, aut in qua extinguit̃ ferrum ignituȝ multotiens, est iuuatiua stōi humidioris. Et oxymel sqlliticum est vehementꝫ iuuamenti, ⁊ diacydoniten puꝝ est bonuȝ materijs calidis, ⁊ illud qđ est cū pipere, ⁊ zinzibere, materijs grossis, frigidis, ⁊ eius descriptio. ℞. succi cydonioꝝ aquosoꝝ, paruȝ ponticoꝝ partem. j. mellis ad infrigidatū ⁊ zuccari ad calefactū ꝑtem. j. ⁊ aceti boni fortis. s. aceti vini ꝑtem mediam, preparet̃ sup ignem lentum, ⁊ reponat̃: Qđ si volūtas adest, vt sit maioris fortitudis, ad infratuȝ ponant̃ in ipo zinziber, ⁊ pip. Et ex eis que ꝯferunt ad resoluenduȝ mās grossas ex stomacho, est amplexari infantem, q non polluit̃, sed est ꝓximus ad hoc, sine velamine. Et qñq3 aggregant̃ in stomacho duo humores ꝯtrarij: ⁊ est ille q est imbibitus verbi grā ex subtili cholerico, ⁊ effusus in ꝯcauitate ex grosso, opȝ ergo vt intētio sit in eo, q ē maioris nocumēti. Et qn̄ humor impediēs est calidus, mordicatiuꝰ, ex q̄ accidūt sincopis, ⁊ spasmꝰ, tunc rege ipm cū eo qđ diximus in cap'lo sincopis. Et ꝑmum quo oȝ vt ei succurras, est facere ipȝ sorbere aquā tepidam. Nā qum ipsi ꝑ eū euomūt humores suos, sedat̃ illud qđ hn̄t. Et si humor nocēs effusus est melancholicꝰ, tūc ꝯferunt ei decoctio calamēti cum melle: ⁊ decoctio epithymi, ⁊ calamēti cāpestris. Et ex eis q̄ valent ad hoc, est vt ꝯficiant̃ alumen, ⁊ calcadis, ⁊ es vstum cū melle, ⁊ ponant̃ sup stomachū. Et oȝ vt ponat̃ sup stomachos eoꝝ in horis prauitatꝫ egritudinis spongia infusa in aceto calido valde. Qñq3 humor fuerit frīus, ⁊ humidus, tunc sis ꝯtentus calefacientibꝰ, resolutiuis, Et non facias ingredi in eis ea, que exiccāt cū stipticitate, qm̄ error est maximꝰ siue sit cibus, siue medicina. Et qñq3 mā impedit multitudine sua, nō sua corruptiōe, ⁊ in succurrendo nocumēto, administrent̃ medicine ⁊ cibi stiptici absq3 spe maiitie. Curationi aūt apatum stōi, singularia posteriꝰ facie mꝰ capitula: ⁊ sil'r curationi ventositatum, ⁊ iflatiōis. In raritatis vero stōi cura, administrent̃ medicine calefacientes stiptice, q̄s diximus, ⁊ ꝓꝑe aromatica, in qbꝰ est ꝯuenientia cordi, ⁊ spūi: ⁊ administrent̃ electuaria aromatica, stiptica, sicut de nuce muscata, ⁊ electuariū de cardamomo, ⁊ silia: que sunt ex eis que dicemꝰ, ⁊ que diximus in curatiōe frigoris stomaci, ⁊ humiditatꝫ eius. Et [i]⌈oȝ vt exiccētur⌋cibi, ⁊ subtilient̃, ⁊ sumant̃ in plibus vicibus nō grauabunt stomachum. Et non ipleat̃ vino subito, Neq3 moueat̃ post cibū, ⁊ potum. neq3 bibat sup cibum. Et sit illud qđ bibit vinū forte, vetus, ad aliq̄ȝtulaȝ declinans [k]⌈stipticitatē,⌋⁊ assumāt ipm paulatim paulatim. Cura aūt oppilationū eueniētiū i meatibus ꝓpinqs stōi, q sunt ad ipm, aut in ipso, sicut meatus q sunt ex ipo ad splene, aut ex ipo ad epar, est adhibere aperitiua sicut hierā, ⁊ absinthiū. Uerū de curatiōibus obuiationis, ⁊ ꝑcussionis, ⁊ cāus sup stomachū, sunt trocisci dicti in antidotario, in qbus sūt karabe, ⁊ melilotū. Empl'm iuuatiuū ad hoc. ℞. pomoꝝ de scemi coctoꝝ dissolutoꝝ in decoctione ꝯtritoꝝ valde pondus. ʒ. [l]⌈j.⌋ꝯficiant̃ cum decima sui de laudano ⁊ roꝭ. ʒ. viij. ⁊ aloes. ʒ. vj. cōficiantur omnia cum duobꝰ succis. s. buglosse, ⁊ foliorum cupressi, ⁊ misceat̃ cum eo oleum de lilio, ⁊ tepidetur ⁊ ligetur super stōm diebus aliqbus.

Alia litera b—A.

a A. medulla

c A. Alia litera bliti

d A. Alia litera comedenti

e† A. ꝯscriptiōis

f A. sanbulrumi

g A. mundificationem

h A. preter pullos colūborum. Alia litera ⁊ columbinorū

i A. si alleuiant̃

k A. ponticitatē

l A. quinquaginta

¶ De cura eius qui leditur fortitudine sensus sui stomachi. Cap. XXXIIII.

Cum superfluit illđ, nō est excusatio qn administrent̃ narcotica cum facilitate. Et opȝ vt sint cibi eiꝰ illi, qui ingrossant sanguinē, sicut illi q fiunt de frumēto cocto cū multa aqua, ⁊ carnes vaccine vsq3 quo fit necessariū vti narcoticis. Et si illud, quod nocet, fuerit cal'm, tūc oportebit vt partes stomaci mundificentur cum hyera multotiens, ⁊ vt non tardet̃ cibus eiꝰ, imo oȝ in hmōi vt cibent̃ in ꝑncipio famis ipsorum pane cū robub fructuū, aut ifuso in aqua frigida ⁊ aqua roꝭ. ⁊ quādoq3 infunditur in vino mixto infrīdato: illud enim confortat os stomaci etiā. Et si illud quod ledit, fuerit frigidū, tunc plimū qđ eis accidet, non accidet nisi tremor ⁊ spasmus, q̄re oportebit vt eoꝝ stōci ꝯfortent̃ cum vino stiptico, ⁊ cū medicinis aromaticis stipticis, subtiliatiuis: ⁊ euacuet̃ humor qui est in eis.

¶ De regimine eius cuiꝰ stōus puꝰ ē. Cap. XXXV.

Oportet vt sit cibus eius ex eis que sunt in pauca quātitate multi nutrimenti. [m]†⌈ ⌋ [n]⌈⁊ sint ex rebus cōuenientibus stomacho.⌋Cibi autem magis conuenientes ei, sunt illi in quibus sunt stipticitas, ⁊ amaritudo sine acuitate, ⁊ mordicatione, Et sani quidem iuuantur in confortatio/

m† A. aut cibus exhibeat̃ vicibꝰ tribꝰ, aut q̄tuor vt suppleat loco eiꝰ, qđ exhibet̃ vice vna, aut duabꝰ vicibus in stomacho tēperato.

n A. Cap'lm de rebꝰ ꝯuenientibꝰ stomacho.

ne suorum stomachorum cum stipticis. In febrien/ tibus vero non opȝ vt supfluat in hoc a†[ ]cũ eis in qbus est stipticitas vehemens, quoniã illud exic cat ora stomachoꝝ suoꝝ exiccatione nociua, quare opȝ vt in eis cũ facilitate administrent b[quoniã] necessaria sunt. Et ex cibis qdem ꝯuenientibꝰ stõ, iuuantibꝰ ad debilitatẽ ipsius, ſm ꝙ testaṫ. G. sunt pelles intrinsece vẽtrium gallinaꝝ, ꝛ dimissio coitꝰ ꝯfert eis in ꝯfortando stomachum valde. Et ex re/ gimine ꝯuenienti pluribꝰ stomacis, est vti vomitu in mẽse bis, ita vt non ꝯgregetur in stomacho hu/ mor phlegmaticꝰ, Et facilior vomitꝰ est. ille, q fit cũ raphano, ꝛ piscibꝰ comestis, expectando donec sit sitis valde, ꝛ bibẽdo post ipsam sirupum acetosum mellinuȝ, aut zuccarinũ cũ aqua caľa, ꝛ euomẽdo, Et nõ oȝ vt supra illud addaṫ, qm̃ ꝯsuescet nã eijce re superfluitates ad stomachũ. Et scias ꝙ vomitus facilis leuis sine labore, ꝛ non frequẽs, in hora ne/ cessitatis est maximi iuuamẽti. Et ex regimine ꝯue niente pluribꝰ stõis est, vt sint contenti cibo vna vi/ ce, preter qͦ repleanṫ in illa vice. De solutiuis vͦo, ꝯuenientiora eis sunt, aloes, ꝛ absinthij herba, nõ succus eius: quoniam succus sepatus est a stipticita te retenta in herba. Et qñq͛ȝ iuuatur stõus ex acce/ ptiõe c[passulaꝝ]in ſa mẽsa, ꝑꝑ illud qͦ in eis est de abstersione eq̃li. Et ipse qdem sunt ex eis que se/ dant mordicationẽ puam, que accit stõ, sua abster/ sione. Magna vͦo mordicatio indiget fortiori illis, Et grana myrti ꝯferunt stõ, ꝛ capparis ꝑparata ẽt ꝛ ex oleribus lactuca stõ q ad calitatem est ꝺcliuis. Et siľr fumus terre, ꝛ apium est cõis iuuamenti, Et siľr menta, ꝛ enula cõdita cum aceto. Et ex eis que conueniunt stõ sua proꝑetate, ꝛ conferunt meri ẽt, est lapis, qui dr̃ d[corallus]qum suspẽditur ita vt approximet stomacho aut e[summit]ex eo suspen sorium. Qualiter ergo cum ingreditur in confectio nibus, aut bibiṫ ex eo medietas. ʒ. i.

¶ De rebus quarum vsu nocetur stomachus, ꝛ inte stina. Cap. xxxvi.

Scias ꝙ plures egritudines in stõ sequunṫ f[sacietatẽ nausea/ tiuam.]Aliena ergo eaȝ, ꝛ aliena cãm eius ex cibis in quãtitate eoꝝ, ꝛ q̃litate eoꝝ, ꝛ q sũt incõsueti, ꝛ ex aeribꝰ, ꝛ ex aqs ꝓhibentibꝰ digõnem bonã. Et ex rebus magis inimicis stõ est repletio: ꝛ ꝑꝑ illud non augeṫ cor/ pus gulosi, qm̃ cibꝰ non digeriṫ, q̃re non g[crescit] ex eo corpus. Ille autẽ qui a cibo abstinet, dum in ipo remanet adhuc aliqd appetitus, augetur: quo/ niam stõus eius bene digerit cibũ. Et scias ꝙ cibꝰ q est inconueniens stõ in seipso, non causa aggrega tionis sue cũ alio, aut est inconueniens ei ꝓpter suã q̃ntitatem, aut ꝑꝑ q̃litatem sui: ꝛ vnaqueq͛ȝ eaꝝ si est ad leuitatem decliuior natat, ꝛ reqrit expulsionem cum vomitu: ꝛ si ad grauitateȝ residet, reqrit expel li fluxu ventris, Et qñq͛ȝ accidit vt natet pars eius, ꝛ resideat ps eius ꝑꝑ suam diuersitatẽ in leuitate, ꝛ grauedine, ꝛ diuersitate motuũ ventositatũ euenĩẽ/ tiũ in ipso, ꝛ reqrit vomitũ, ꝛ soľonẽ ventris simul. Et scias ꝙ ꝓhibitio fecis, ꝛ ventositatȝ, est maximi nocumenti. Qñq͛ȝ enim ascẽdit ꝑꝑ illud fex ex reuo lutione ad reuolutionẽ ad supiora, donec reddit ad stomachũ, ꝛ impedit nocumẽto maximo: ꝛ mouenṫ h[ex eo ea, que sunt]sicut yleos, ꝛ accidũt ꝯturba/ tio, ꝛ casus appetitus, ꝛ vẽtositas ẽt qñq͛ȝ ascendit ad stõm, ꝛ eleuaṫ vapor ipsiꝰ ad cerebꝝ, ꝛ nocet ve hemẽter, ꝛ corrumpit illud qͦ in stõ est. Et scias ꝙ omne qͦ stipticitatẽ nõ hȝ, ex succis ꝓꝑe, ꝛ ex alijs, cõiter est malũ stomacho. Et oia olea mollificant stomachũ, ꝛ qͦ ex eis est magis ꝯueniens ꝛ magis sanũ, est oleũ de oliuis, ꝛ oleũ de nucibꝰ, ꝛ oleũ de fisticis. Et ex medicis, ꝛ cibis stõ mag] nociuis ſm pľm, sũt grana pini ꝛ selk ꝛ i[albedarogi, ꝛ napi] non dissoluti in decoctiõe, ꝛ acetosa ꝛ atriplices ꝛ k[bliti]nisi cum aceto, ꝛ almuri, ꝛ oleo. Et ex istis sunt fenugrecũ, ꝛ sisamum: qm̃ ambo debilitãt sto/ machũ: ꝛ lac est nociuũ stõ: ꝛ siľr medulle, ꝛ cerebel la: ꝛ ex l[potibꝰ qui est grossus nouꝰ.]Et ex medi/ cin] g̃na iunipi ꝛ g̃na m[alfagd.]Et scias ꝙ oẽs me dicine solutiue, ꝛ oia que abhominationẽ faciunt, sunt mala stõ. Et coitus est ex rebꝰ magis nociuis stomacho: ꝛ dimissio eius est ex rebꝰ magis ꝯferen tibus ei, ꝛ vomitus laboriosus q̃ȝuis sit iuuatiuꝰ ex ꝑte purgatiõis, nocet tñ ꝑlimũ cum debilitatione.

¶ Tractatus. ij. huius fen.

¶ De regimine doloris stomaci ꝛ debilitate eius et dispositione appetitus eius. Cap. I.

Dolor stõi accidit aut ꝑꝑ malitiam ꝯpľonis absq͛ȝ materia, ꝛ ꝓꝑe n[acuta]mordicatiua: aut ꝑꝑ malitiã ꝯpľonis cũ mã, ꝛ ꝓprie acu ta mordicatiua: aut ꝑꝑ soľoneȝ ꝯti/ nuitatȝ ex cã ventosa extensiua, aut mordicatiua adustiua: aut aggregatiua ambaꝝ re/ rũ simul, sicut est in aꝑatibus calidis. Et qñq͛ȝ fit ex vlceribꝰ corrosiuis. Et ex hoibus qdem sunt aliq, qbꝰ accit dolor stõi, qum comedũt, ꝛ sedaṫ post di/ gestionẽ: ꝛ eoꝝ ꝑlimi sunt melancholici, ꝛ patiẽtes melancoliã mirachiã. Et sũt ex hoibꝰ qbꝰ accit do/ lor i fine spatij cõprehẽsionis cibi in stõ, ꝛ apud ho/ ram decimã, ꝛ q̃ seqtur eã: De qbꝰ sunt qdã, quoꝝ dolor non sedaṫ donec euomãt quoddã qͦ est sicut acetum, ex quo ebulit terra, deide sedaṫ dolor eoꝝ: Et ex eis sũt quoꝝ dolor sedaṫ cũ descẽsiõe cibi, nõ cũ vomitu. Et de duabꝰ sectis sunt q remanent ſm o[tollerãtiam]suam longo tẽpore. Et cã qdem ꝓ/ mi est effusio melancholie ex splene ad stõuȝ. Et cã scdi est effusio cholere ad ipm ex epate p[semper] que ambe nõ ledunt in ꝓnͦ rei, quoniã ambe cadũt in ꝓfunduȝ. Qñq͛ȝ cibus permiscet eas, cõmouenṫ cũ cibo, ꝛ ascendunt ad os stõi. Et est ex hoibꝰ sto/ macho cuiꝰ ꝓuenit dolor, aut adustio vehemens, ꝛ qum comedit, sedaṫ: ꝛ eiꝰ qdem causa ẽ effusio ma terieꝝ mordicatiuaꝝ ad stõum qñ vacuꝰ est a cibo, aut acetosaꝝ melancholicaꝝ. ꝛ sunt raro, aut acu/ tarum cholicarum que sunt sepe, Et ex hoibus est, cui accit ꝑꝑ multitudinẽ comestionis, ꝛ iterationis eius. non ſm vͤitatem famis, ꝛ ꝑꝑ repletionẽ corpis eius ex sacietate nauseatiua, adustio in stomacho ipsius intollerabilis. Et quandoq͛ȝ fit dolor stõi ex ventositate. s. aut dolor fortis, aut dolor pungitiuꝰ. Et ex hominibus est cuiꝰ vehemẽtia sensus stoma/ chi, ꝛ accidẽtia eius qͦ diximus de humoribꝰ cho lericis, q effunduntur ad ipsum, sunt causa doloris maximi accidentis stomacho eius, intollerabilis: ꝛ quandoq͛ȝ facit accidere sincopim. Et quandoq͛ȝ prouenit ex potu aque frigide dolor in stõ estuosus, clamosus: Et quãdoq͛ȝ moritur subito propter ad/ uentum doloris ad cor, ꝛ quandoq͛ȝ descẽdit dolor, ꝛ facit prouenire colicam. Et timeṫ quidem in illo in quo ꝓlongatur dolor stomachi, ꝙ attrahat aꝑa stomachi, ꝛ portendit in pregnantibus prefocatio/ nem matricis, quãuis dolor stomachi multipliceṫ in pregnantibus. Et in libro qdem mortis festine

a †A. ꝛ
b A. quando
c A. vuaꝝ siccaꝝ dulcium
d A. iaspis
e A. fiat
f A. altochme
g A. nutritur
h A. vel excitaṫ
i A. albadrugi, ꝛ alsegiem
k A. bachele ymanibe
l A. Alia litera vinis qͦ est grossum nouum.
m A. albarar
n A. calida
o A. Alia litera dispositionem
p ——A.

dſ, ꝙ quando apparet cum dolore ſtõi ſup pedem dextrũ q̃dã ſimile veſice, a †[ ]tũc patiẽs euz moritur in.xxvij.diebus ⁊ ex ſignis illius eſt ꝙ ipſe appetit res dulces: Et ſi hʒ dolorem vẽtris, ⁊ apparet in ſupercilio eius veſtigium, ⁊ bothor niger, ſimilis fabe, deinde fit vlcꝰ, b[ ]tũc ipſe moriſ: ⁊ huic q̃dẽ accidũt ſubet, ⁊ multitudo ſomni c[pp frigus]ſiue egritudinis.

De ſignis. Cap.II.

SIgna ↄplexionũ puraꝝ ſũt ſigna predicta: ⁊ ſigna cõplexionũ, que ſunt cũ materijs, ſunt ſiḡ p̃dcã ẽt. Et mordicatio q̃deʒ cũ ĩflammatione, d[eſt ſiḡtio materie calide, pp q̃litatem acutam aut ſalſam.]Si aũt mordicatio eſt nõ ſtabilis, imo renouaſ. ſiḡt effuſionem materiei cholice ex epate. Et q̃ñq̃ʒ facͭ incurrere mordicatio ſtõi febrem ephimerã. Et mordicatio ſtabilis q̃ñq̃ʒ facͭ incurrere fe. tertianam inſeparabilẽ, ⁊ dolorẽ in latere dextro: ⁊ ſiḡt cõitatem pãniculi velantis epar. Et q̃ñ ſedaſ febris, ⁊ remanet mordicatio, tũc illud eſt pp effuſionẽ materiei ex ſupfluitatibus epatꝭ, aut malitiã cõplexionis calĩδ, aut humorẽ e[viſcoſum]in ſtõ: Et abſq̃ʒ ĩflammatione ſignificat mãm acetoſaʒ. Et ſignũ eius, q̃δ eſt: ex ſumma illius. in quo eſt doloris euentus poſt horas ſup cibum, cã melancholie, eſt vt accidat vomitus aceti acetoſi, ⁊ ſedaſ eo dolor: ⁊ vt ſplẽ ſit leſus, ⁊ digõ mala. Et ſignum eius q eſt ex illo cã cholere, eſt vt non accidat vomitus aceti, immo ſi fuerit erit cholericus, ⁊ vt non ſit digeſtio diminuta, ⁊ ſint ſigna cholere manifeſta, ⁊ epar calidum iflãmatũ. ⁊ ſiḡ eius q eſt ex ventoſitate, ſunt eructuatio, ⁊ f[rugitꝰ,]⁊ extenſio in hypocõdrijs.

De cura. Cap.III.

CUra q̃dẽ eius, qui eſt ex malitia cõplexionis calꝭe, eſt in potu ſumere lac acetoſuʒ vaccinũ, ⁊ lac δ quo extractum eſt butyꝝ acetoſum, ⁊ aquã frãm: ⁊ in cibo ſumere pullos, ⁊ alcubugi, ⁊ duragi g[cucumereſ]cucurbitã, ⁊ portulacaʒ, ⁊ piſces puos elixatos cũ aceto. Et ex ſirupis ſirupũ acetoſũ, ⁊ rob acreſte: ⁊ ex medicis, trociſcos de ſpodio: ⁊ admiſtrare emplꝭa infrĩdantia. Et ſi videris extenuatiõem, ⁊ arefactiõeʒ, adminiſtrabis tinas: ⁊ potabis ĩpm vino ſubtili, miſto, ⁊ facies ei ſorbitiões h[calefaciẽtes]ſubtiles, tempatas. Et qum dolor fuerit ex humore cholerico, calꝭo euacuabis: Et adminiſtrabꝭ ſirupũ acetoſum cũ aceto in quo fuit infuſuʒ abſinthiũ ſpatio lõgo. Et dolores q̃dẽ ſtõi frõſ, ⁊ vẽtoſos, ſi ſunt leues, ſedat vaporatio cũ milijs, ⁊ vẽtoſe cũ igne, ⁊ ꝓprie q̃ñ poniſ ex eis ventoſa magna ſup locũ mirach vẽtris mediũ, ita vt ↄprehendat vmbilicuʒ ab oi latere, ⁊ dimittiſ ſic hora vna abſq̃ʒ iciſione: Ipſa. n. dolorẽ illico ſedat mirabilꝭr: ⁊ ſumere in potu vinũ puꝝ, ⁊ inungi ex oleiſ calefacientibuſ, ⁊ ħ ẽt ſedat dolores prauos. Et ariſtologia longa eſt maximi iuuamẽti in ſedando dolores vehemẽtes i †[ ]ventoſos: Et ſilꝭr caſtoreũ q̃ñ bibiſ cũ aceto ↄmiſto, aut vaporaſ ex eo vẽter exterius cũ oleo antiquo. Et vẽtoſitatẽ q̃deʒ reſoluũt potus vini puri, ⁊ k[allea, ⁊ exercitiũ ſm]vacuitatẽ Et adminiſtratio eoꝝ que dicemus in caplꝭo inflationis, ſi vehemẽs fuerit neceſſitas adhibere fortiores medicinaꝝ. Et ſi dolor eſt ex vẽtoſitate prefocata in ſtõ, aut eis que ſequunſ eum, ↄferũt ei gr̃a lauri, ⁊ cyminum aſſatum. Et ſi eſt dolor ex melia iflatiua, tũc oʒ vt vaporatio fiat cũ aliq̃ʒtulo alumine, ⁊ dragãto ↄtritis cũ aceto acetoſo: ⁊ vt vaporeſ ẽt cum ramis aneti ↄtritiſ. Et ſi fuerit dolor ex ap̃ate, tunc cura eius erit cura quam dicemus in capitꝭo ap̃atum ſtõi. Quod ſi dolor l[nõ ceſſauerit,]mollificabis cũ adipibus ⁊ embrocis factis ex aneto, ⁊ ſilibus. Et cura doloris q excitaſ poſt ſpatium longum, facientiſ neceſſariũ, vt euomatur mã acetoſa, eſt ↄfortatio ſtõi cuʒ calefactione, ⁊ emplꝭis calidis cũ vino: ⁊ vino puro, ⁊ ↄfectiõibus magnis, ⁊ cibari ex eis que in patellis p̃parantͭ: ⁊ quoꝝ ꝓprietas eſt vt m[ſuffumigationeʒ] faciãt in ſtõ calꝭo, ſic oua aſſata, ⁊ mel. Et cura eiꝰ cui accidit dolor vſq̃ʒquo comedat, eſt eũatio cholere, aut eiꝰ extinctio, ſi eſt ex cholera: aut eũatio melꝭe, ſi eſt ex melia. Aut declinare vtrũq̃ʒ humorem ad pteʒ que non ſint ſtõci, n[ꝓpter illud]q̃δ diximus in caplꝭo cãnonis: ⁊ vt ↄfortẽſ os ſtõi: Et opʒ poſt illud, vt diuidãt cibũ, et vt cibenſ ambo cibo pauco in q̃ʒtitate, multo i nutriendo, ⁊ non bibãt o[aquã]ſup ĩpm niſi p[ſorbẽdo: ⁊ expectẽt vſq̃ʒ ad horã famiſ]⁊ quũ compleſ, bibãt tunc. Dolor aũt q accidit poſt cibũ, ⁊ nõ ſedatur niſi vomitu, eſt dolor malus: ⁊ rectiꝰ q̃dem ẽ, vt in potu ſumãt omni die aliq̃d mellis ante cibũ: Et vt ↄſideres cãm illius ex caplꝭo vomitus, ⁊ euacua illud q̃δ opʒ eũari ex infuſione aloes ⁊ ſilibus: deinde admiſtra tro. ſtelle, ⁊ ex eis que ↄferũt ad ħ ẽ, vt ſumãt olibãi ⁊ maſticis, ⁊ nigelle, ⁊ ameos, ⁊ corticuʒ fiſticoꝝ viridiũ, ⁊ xiloaloes crudi, partes eq̃les teranſ, ⁊ cribellenſ, ⁊ ↄficianſ cũ melle emblicoꝝ: ⁊ ſumaſ ex eo ante cibuʒ q̃ʒtitas duaꝝ.ʒ. vſq̃ʒ ad duos aur̃. Et ↄferunt ei admiſtratio coriãdri: ⁊ ſirupus ḡnatoꝝ cum mẽta, ⁊ reliqua que dicunſ in caplꝭo vomitꝰ. Et ex eis que ↄferunt doloribus ſtõi cum proprietate ſm ꝙ teſtificaſ. G. ſunt, cutes itrinſece ſtõꝝ gallinaꝝ. Et plꝭm q̃dẽ mordicatõeʒ ſtõi ſedãt res frigide, ſicut lac acetoſum, ⁊ ſimilia.

De debilitate ſtomaci. Cap.IIII.

DEbilitas ſtomaci eſt nomẽ diſpoſitiõis ſtõi, quãdo nõ bene digerit, ⁊ ↄturbat eum cibꝰ vehemẽter abſq̃ʒ cã que ſit in cibo, ex cãiſ predictis in caplꝭo q[p̃ncipioꝝ]digõnis. Et multotiẽs q̃dem aſſocianſ ei defectus in appetitu, ⁊ paruitas: Veꝝ illud non eſt ſemp, imo q̃ñq̃ʒ eſt appetitus plurimus, ⁊ digeſtio pauca: ⁊ nõ ſiḡt illδ fortitudinẽ ſtõi, ⁊ q̃ñ cã eiꝰ in fortitudie augeſ, ſunt illic rugitus, ⁊ eructuatio alterata ⁊ nauſea, ⁊ ꝓprie ſup cibũ: ita ꝙ quotiẽs ſumit cibũ, r[nõ põt moueri, donec]ipſum euomat: ⁊ ſũt mordicatio, ⁊ dolor iter ambas ſpatulas. Qδ ſi cã in fortitudine valde addaſ, nõ erit eructuatio: aut nõ facilꝭ erit exitus ſtercoris: aut nõ erit ei mora, ⁊ lubrificabiſ velociter: ⁊ erit patiens deiecti pulſus, velox ad ſincopim, ⁊ querit cibum. Q̃ñq̃ʒ approximaſ ei, teretur ex eo, aut ſumit rẽ modicã: aut accidit ei febris pro q̃libet cã: ⁊ apparẽt in eo accidẽtia melꝭe mirachie. Et ſcias ꝙ debilitas ſtõi, fortaſſe eſt cã omniũ egritudinum corporis. Et hec q̃dem debilitas q̃ñq̃ʒ eſt in ſupioribꝰ ſtõi: ⁊ q̃ñq̃ʒ eſt in ĩferioribꝰ eius: ⁊ q̃ñq̃ʒ eſt in vtriſq̃ʒ ipſiuſ. Q̃ñq̃ʒ eſt in ſupioribꝰ ſtõi, eſt nocumentum eius q̃δ comediſ in p̃nº cum comediſ, q̃ʒdiu eſt in partibꝰ ſupioribus ſtõi: ⁊ ſi eſt in iferioribus ſtõi, eſt nocumẽtũ quʒ regeſcit cibus: ⁊ appa ret eius veſtigiũ in egõne. Et cauſe q̃dẽ debilitatis ſtõi, ſũt egritudines veniẽtes in eo p̃dicte: ⁊ nauſeatiua ſacietas ↄtinua: ⁊ q̃ñq̃ʒ facͭ ea plurimus vſus vomitus. Et experimẽtatores q̃dem in cura ↄtenti ſunt exiccatione ⁊ deſiccatione ſm ꝙ innuimus ad illud in caplꝭo ſuccurrẽdi cõplexiõi frigide ⁊ hũide

a †A. aſpere

b †A. ⁊ ꝑmanet vſq̃ʒ ad dieʒ aut plus

c A. in principio

d A. ſignificat mãm acutã qualitatis calꝭe amare aut ſalſe

e A. adherenteʒ

f A. ſingultus

g A. cũ almas ⁊ Alia litera ⁊ almes cum cucurbita ⁊ portulaca

h A. impinguantes

i †A. ⁊

k A. feſtiatio ad ſomnũ ⁊ exercitium ſuper

l A. ex ſui vehementia nõ ꝑſoget ꝑ eꝰ g̃n interficiat tunc

m A. effumationem

n A. cum eo

o ——A.

p A. deglutiẽdo parũper ⁊ ꝑtermittant ipſum vſq̃ʒ ad horam doloris Alia litera parũper ⁊ expectent vſq̃ʒ ad horam doloris

q A. corruptiõis

r A. Alia litera exiſtimat nõ poſ ſe moueri quouſ

que accidit stõ. Sed veritas est, ꝙ debilitas stõi sequitur oẽm malitiã ↄplõnis, q̃re opȝ vt cognoscatur ↄplõ deinde opponatur cum cura. Et qñqȝ est debilitas ꝑꝑ siccitatẽ stomachi, si ergo curet̃ cura predicta, qua ↄtenti sunt expimentatores, erit cã mortis: ⁊ qñȝ ẽ sanitas eiꝰ in potãdo ipm̃ ᵃ⌈aq̃⌋ frã, aut potatõe lact] acetosi vacini ifrĩdati sup niuẽ, ⁊ administratione fructuũ frigidoꝝ. Et qñqȝ vehemẽtia õbilitatis stõi curat̃ cum calefacientibꝰ: ⁊ dominat̃ ei sitis ᵇ⌈sȝ obuiat̃ ei cũ eis q̃ sunt sic̃⌋ aq̃ frã, ⁊ sanat̃ illico. Et qñqȝ expellit̃ ᶜ⌈statim ꝑꝑ repletõem aque illud, qȭ est illic ex humore nociuo,⌋ ⁊ egredit̃ cuȝ solutione vẽtris, ⁊ euadit eger cũ eo. Et solutio ventris est ex eis que debilitãt euȝ, ⁊ fit cũ ea soda. Et scias ꝙ fortitudo stõi fixa, est cũ fortitudine omniũ ṽtutũ.iiij. q̃cũqȝ ergo eaꝝ dabilitet̃ debilitat stõm. Uel hoies iã ↄsueuerunt, vt dicãt illud ꝑm digestiuã. Et vnaqueqȝ ipsaꝝ ṽtutũ õbilitat̃ ꝑꝑ oẽm malitiã ↄplõnis. Ueꝝ attractiua debilitat̃ frigore, ⁊ humiditate ꝑm plm̃: q̃propter oȝ vt ↄseruet̃ cũ medicinis calidis ⁊ siccis, nisi sit debilitas eiꝰ ꝑꝑ cãȝ aliam. Et retẽtiua oȝ vt ↄseruet̃ ꝑm plm̃ cum siccitate cũ declinatione ad frigiditatem. Et expulsiua cum humiditata ⁊ frigiditate. ᵈ†⌈ ⌋ Et digestiua ᵉ⌈ꝑ siccitatẽ cũ caliditate.⌋ Et scias ꝙ deterior õbilitas stõi est illa, que ↄtingit in rarefcatione texturẽ villoꝝ eius: ⁊ sigñ illud hoc, qȭ nõ inuenitur illic signum malitie ↄplõnis, neqȝ apã, neqȝ ↄfert ᶠ⌈reuolutio ciboꝝ illic. scias ergo,⌋ ꝙ stõus iam atterit̃. Et nocumentũ qdeȝ ingredit̃ sup ṽtuteȝ retentiuã, vt non inuoluat̃ stõus sup cibũ oĩo, aut mala inuolutione ipm̃ ↄprehẽdat. s. tremula, aut cũ tremore cordis, aut spasmosa: Ex ea igit̃ est illȭ, qȭ sentit eger manifesto sensu, sic̃ spasmꝰ, ⁊ tremor cordis: tremorẽ ṽo qñȝ nõ mãifeste ꝑcipit, veꝝ sigñ illȭ cũ eo. qȭ sentit̃ de labore stõi, ⁊ õsiderio eiꝰ deponẽdi cibũ a se, ꝑter ꝙ sint vocãtes ad illud rugitus, ⁊ extẽsio, ⁊ iflatio. Quod si supfluat ᵍ⌈horripilatio⌋ fit tremor magnꝰ: ⁊ sentit̃ ex eo, sic̃ sentit̃ ex tremore reliquorũ mẽbroꝝ, ⁊ ingredit̃ sup attractiuã, vt non attrahat oĩo, ⁊ qdã noiant ħ mollificatiõeȝ stõi: aut attrahit cuȝ ʰ⌈pena⌋ sic̃ fit in initio egritudinis, que noiatur mollificatio stõi. Aut ẽ eiꝰ attractio varia, q̃si fit spasmosa aut tremula. Et debilitas qdẽ ṽtutis alteratiue ꝑduc̃ ad hydropisim carneã. Et scias ꝙ qñ stõus talr̃ debilitat̃, ꝙ cibuȝ mutare non põt oĩo absqȝ cã, excepta debilitate stõi ⁱ†⌈ ⌋ est cã quã ᵏ⌈distingũt⌋ expimẽtatores intendẽtes succurrere ei ita vt nõ ꝑcipiãt. ˡ†⌈ ⌋ ⁊ silr̃ iuuãt cũ regimine electo apud eos ꝑm plm̃. Et oȝ vt emplã, ⁊ vnguẽta ꝑdcã, qñ ᵐ⌈volũt ex eis ↄfortatiõeȝ stõi⌋ calefiãt vehemẽter: tepida nãqȝ ꝑm eos mollificãt os stõi. Et G. qdem vsus fuit in ħ caplõ cerato ꝑm hunc modũ. ℞. cere. aure. viij. olei de neriden. ℥. j. ⁊ misceat̃ cũ vtrisqȝ, si stõus fuerit vehementis debilitatis ita vt non retineat cibuȝ ⁊ aloes, ⁊ masticis amboꝝ añ. aure. j. ⁊. s. aut aure. j. ⁊ succi acreste aure. j. ⁊ ponatur sup stõm. Et G. ẽt affirmauit ꝙ egritudines stõi, cum qbus non est caliditas vehemẽs, aut siccitas vehemens, sanant̃ cũ diacydonitẽ ꝑm hũc modũ. ℞. succi cydonioꝝ. lb. ij. ⁊ aceti fort] lb. j. ⁊ mellis q̃ꝫtum suffic̃ decoquat̃ donec fiat in essentia mell̃ ⁊ puluerizet̃ sup illud. ȝȝ. ℥. j. ⁊ tertia aut. ij. ℥. ⁊ administrent̃. Medicamen aliud ꝑximũ illi. ℞. cydonioꝝ ⁿ⌈acetosoꝝ⌋ lb. iij. ⁊ mell̃. lb. iij. ꝑmisceant̃ ambo ⁊ ꝓijciant̃ sup ea pipis. iij. ℥. ⁊ semis apij montani. ℥. j. Et ex eis que ↄferunt stõ debili, ẽ administratio vociferationuȝ, ⁊ oĩum que mouent siphac. Et ex medicinis bonis stõ debili, mollificato, est trifera, ⁊ medicamẽ ꝑsaꝝ, ⁊ eiꝰ modus est vt sumant̃ myrabolanoꝝ nigroꝝ assatoꝝ cuȝ butyro vaccino. ȝ. x. ⁊ nasturtij assati. ȝ. v. ⁊ ameos, ⁊ origani ꝑsici amboꝝ añ. ȝ. iij. scorie ferri. ȝ. x. dosis eiꝰ sit. ȝ. ij. cũ vino forti. Descriptio emplĩ boni ad debilitatẽ stõi cũ duritie sua. ℞. cassie lignee medietatẽ. ℥. i. lilij. carmet. viij. floris sq̃nãti carmet. vj. iuniperi carmet. xviij. bdelij carmet. xxxij. ᵒ†⌈ ⌋ spice. ᵖ⌈celtice.⌋ ℥. vi. aut ᑫ⌈gũme rute siluestris. ℥. j.⌋ aloes. ℥. j. olei balsami. ℥. ij. cynami grossi. ℥. j. Et ʳ⌈potare g̃na myrti est valde iuuatiuum⌋ eis, ⁊ in mẽta ẽ iuuamẽtũ manifestũ, ⁊ supiora feniculi sunt ex eis que ↄferũt in emplĩs stõi frĩ, ⁊ calidi: ⁊ pix est ex emplĩs stõi frĩ debilis. Et scias ꝙ debilitas qñqȝ est cã tarditatis descẽsionis cibi, cũ expulsiua est debilis: q̃re oȝ vt sit panis ↄfectus istis plm̃ hñs fermenti. Et quandoqȝ est cã velocis descẽsionis cibi ꝑꝑ suã ˢ⌈infusionem⌋ lubricitatem ᵗ⌈ꝑꝑ⌋ debilitatem sue ṽtutis retẽtiue, q̃re oȝ vt sit panis ↄfectus istis ad azimum decliuis aliq̃ꝫtuluȝ.

De signis nauseatiue sacietatis, ⁊ destructionis digestine. Cap. V.

Ex signis illius sunt apã faciei: ⁊ ↄstrictio anhelitꝰ: ⁊ g̃uitas capitĩs: ⁊ dolor in stõ: ⁊ singultus: ⁊ pigritia, ⁊ tarditas motuũ ⁊ citrinitas coloris: ⁊ inflatio in vẽtre, ⁊ ĩ itestinis, ⁊ hypocõdrijs: ⁊ eructuatio acetosa, aut acuta fũosa, fetida: ⁊ nausea, ⁊ vomitꝰ: ⁊ ᵘ⌈lubrificatio superflua:⌋ aut retentio superflua.

De cura. Cap. VI.

Portet vt administret̃ vomitꝰ, ⁊ leniat̃ nã cum solõne ventris: ⁊ ieiunet, ⁊ dimittat cibũ q̃ꝫtuȝ põt: Et vt sit ↄtentus minoratiõe, qñ nõ põt: Et exercitiũȝ, ⁊ balneũ, ⁊ vt sudet faciẽda sunt, quũ nõ est repletio, cuius motꝰ timeat̃ cũ motu. qȭ si timeat̃, administret̃ qes, ⁊ somnꝰ plixus, deinde g̃datim pueniãt ad cibum, ⁊ balneũ, ⁊ expire de cibo cuiꝰ digõ bona sit, ⁊ ˣ⌈expire⌋ sig̃ bonitatĩ digõnis ꝑdicta in caplõ suo. Et qñqȝ est nauseatiua sacietas ꝑꝑ multitudinem somni, ⁊ qetĩ, Nã somnꝰ q̃ꝫuis ↄferat inq̃ꝫtum digerit, tñ motus ↄfert inq̃ꝫtuȝ expellit supfluitates: Et somnꝰ qdem nocet vbi egent supfluitates expulsione: Et vigilie nocent vbi indiget mã digõne. Et qñqȝ ꝑducunt nauseatiua sacietas, ⁊ comestio nõ ꝑm ṽitatẽ famis ad ħ, vt accidãt stõ adustio, ⁊ acuitas intollerabiles. Et isti iuuant̃ in curatione nauseatiue sacietatis cum aliq̃ quãtitate ↄfectionis sotire. Et isti qñqȝ ʸ⌈incipiunt vomitu expellere illud⌋ quod comederunt.

De destrucione appetitꝰ, ⁊ debilitate eiꝰ. C. VII.

Uandoqȝ est cã eiꝰ caliditas pura, aut cũ mã: ⁊ appetit humidũ, ⁊ frigidũ, qȭ est potꝰ, absqȝ calido ⁊ sicco, qȭ est cibus, ᶻ⌈Et qȭ est ↄsuetum, vehementius ⁊ magis destruit appetitũ.⌋ Et frigus qdẽ vehementius ptinet appetitiui, ⁊ ꝑꝑ ħ inueniunt̃ septẽtrion ex vẽtis, ⁊ hyems ex tꝑibus vehemẽtiores ad excitãduȝ appetitũ: ⁊ q iter pagit in niue vehementioris appetitus ẽ valde. Et cã in ħ est, ꝙ caliditas est mollificatiua, faciẽs currere mãs, ⁊ replẽs locũ eis: ⁊ frĩtas ẽ eꝫrio: q̃ꝫuis qñqȝ sit cã mag] nocẽs appetitui malitia ↄplõnis frẽ singl̃aris, qñ mortificat duas ṽtutes. s. sẽsibilẽ, ⁊ attractiuã, qr̃ õbilitat̃ appetitꝰ: ⁊ ħ ẽ

raro. [a]⌈Uer̃]qñqȝ est cã eius oĩs cõplexio supflu/ens [b]⌈ q̃ si ↄfirmet̃ malitia cõplõnis debilitabit] oẽs vtutes. Et deijcit̃ appetitus in febrib⁹, pp malitiam ↄplõnis, ⁊ dñium sitis, ⁊ repletionẽ humoꝝ maloꝝ [c]⌈excitabiliũ. Et qñqȝ] vehemẽti⁹ cadit appetitus in febrib⁹ pestilentialib⁹. Et qñ supfluit solutio vẽtris vehemẽs fit [d]†⌈]appetitus [e]⌈cũ supfluitate.]Et appetitus qdẽ cadit in apatib⁹ stõi ⁊ epatis [f]⌈cũ vehemẽtia.]Et qum appetitus conualescentium non est bon⁹, ⁊ cadit, sigt recidiuationem, nisi fit pp paucitatẽ san. ⁊ debilitatẽ corporis, ↄsidera ergo illud. Et qñqȝ est ei⁹ cã phlegma plĩm, viscosũ, comprehẽsũ [g]⌈in ore stomaci]quare natura refugit a cibo, nisi in quo sunt calitas ⁊ acuitas: deinde accidũt ex acceptiõe illius etiam inflatio, ⁊ extensio, ⁊ nausea, ⁊ non qescit nisi cũ eructuatione. Et qñqȝ fit pp assiduationem catarri descẽdẽtis ex capite ad stomachũ. Et qñqȝ fit pp repletionem corporis, ⁊ paucitatẽ resolõnis, ⁊ [h]⌈administratiõis]nature in rectificando humorẽ malum, sicut fit in febrib⁹, in qbus tolleraf̃ dimissio cibi tpe extenso: qm̃ natura non sugit ex venis, neqȝ vene ex stomacho, ppterea quia nã laborat ad expellendũ, ⁊ refugit ab attractione, ⁊ sic abstineret vrsus, ⁊ eritius, ⁊ plurima aĩalia a cibo in hyeme tpe extẽso, qm̃ occupat̃ nã in rectificando illõ, qõ est in corporibus eoꝝ ex humorib⁹ crudis, ⁊ digerẽdo ipȝ, ⁊ administrãdo ipsum loco eius qõ resoluit̃. Et ad vltimũ necessitas cibi, est vt suppleat locũ ei⁹ q̃ resoluit̃. Qum ergo nõ est resolõ, aut [i]⌈est resolutio parua]non est necessari⁹ cibus extrinsec⁹. Et qñqȝ est cã in ea, q̃ venis, ⁊ in carne, ⁊ lacertis ⁊ reliquis mẽbris qñqȝ accidit tm̃ debilitatis, vt non sugant: ⁊ non puenit suctio ꝑm semitam [k]⌈expulsiõis]ad os stõi, quare non [l]⌈sufficienter accipiat]stomach⁹ cibuȝ, sicut qum accidit ei [m]⌈abstinẽtia a restauratione]ei⁹ q̃ resoluit̃: [n]†⌈]q̃re non [o]⌈peruenit]suctio venaꝝ ad os stõi. Et qñqȝ fit pp abscisionẽ melãcolie effuse ꝑm assiduationẽ ex splene ad os stomachi, quare nõ mouet spũm ad appetendum: ⁊ non expellit aliqd ab ipso mũdificando: Qñqȝ remanet supra supficiẽ stõi res extranea, tũc si est pauca, est sic abstinẽs a mã, ⁊ mouẽs ad expellendũ, nõ sic appetens ipaȝ mouẽs ad attrahendũ. Et qñqȝ est cã eius destructio vtutis sensibilis i ore stomachi, quare non sentit suctionẽ venaꝝ ex ipso, q̃uis sugant. Et qñqȝ est illud cã ꝓprietatis stõi ⁊ qñqȝ est cũ cõitate cerebri, ⁊ qñqȝ cum cõitate nerui sexti solum, ⁊ qñqȝ fit cã ei⁹ debilitas epatis, quare d̃bilitat̃ virtus appetitiua, imo qñqȝ fit cã ei⁹ mors vtutis appetitiue, ⁊ attractiue toti⁹ corporis, sic fit post egõm san. plurimi: ⁊ hoc ẽ malũ, ⁊ difficilis cure: ⁊ pducit illõ ad hoc vt [p]⌈cognoscat cibos]⁊ appetat ex eis aliqd, ⁊ [q]⌈ponant̃]ante ipm, refugiat ab eis: Et deterius hoc est, vt nihil appetat, ⁊ non debilitat̃ vtus appetitiua post eũationem tm̃, imo apud oẽm malitiã cõplõnis supflue. Et qñqȝ cã ei⁹ est vmes, qñ nocent intestinis, ⁊ cõicat ei stomach⁹ ⁊ non ledũt stõm nisi ascendẽdo ad ipm. Et qñȝ est cã eius melancholia multa ledẽs stõm, mouẽs euȝ ad vomẽdũ, ⁊ ad expellẽdũ, nõ ad comedẽdũ, ⁊ attrahẽdũ. Et qñqȝ accit destructio appetit⁹ pp pgnationẽ, ⁊ retentionẽ mẽstruoꝝ i pn⁹ pgnatõis: Ueꝝ illõ qõ plĩm accit eis, ẽ corruptio digõnis, ⁊ qñqȝ ẽ cã eius supfluitas caloris aeris, aut fritatis ei⁹, ita vt resoluat vtutẽ sua calitate, aut stupefaciat eã sua fritate: aut ꝓhibeat resolõnem: ⁊ [r]⌈vehemẽteȝ faciat caliditatem]stõi silr̃. Et silr̃ qui consuetus ẽ bibere vinum, ⁊ dimittit illud. Et qñqȝ alterat̃ dispõ appetitus, ⁊ debilitatur pp malitiam dispõnis somni. Et qñqȝ fit casus appetitus pp paruitateȝ san. quã sequit̃ debilitas vtutum, sicut accidit ↄualescẽtibus cũ [s]⌈ↄualescentia.] Hic nãqȝ appetitus redit cũ viuificatiõe, ⁊ reditõe san. paulatim. Et [t]⌈exercitium]ẽt abscindit appetituȝ cibi, Et pot⁹ aque plurime. Et qñqȝ est cã eius tristitia: ⁊ timor, ⁊ ira, ⁊ que sunt silia his. Et quãdoqȝ est appetitus ꝓstratus, ⁊ qñ incipit homo comedere, excitatur: ⁊ cã in hoc est, aut qr cibus excitat vtutẽ attractiuã, aut qr qualitas inuenta in ipso actu, alterat complexionẽ destruẽtem appetitũ: sicut si fit cõplexio illa calida, ⁊ ingrediat̃ cib⁹ q fit frigidus actu cũ cõparatione ad illam cõplexionẽ, ⁊ sedatur. Et silr̃ qñqȝ bibitur in ieiunio aqua fr̃a, ⁊ excitat appetitũ. Et febricitãti qdem redit appetitus eius cuȝ receptione panis infusi in aq̃ fr̃a. Et qñ accidit ebrietas ex vino ebibito sup humorẽ [u]⌈cõmotiuũ]excitat appetitũ ad [x]⌈sorbẽdum.]Et similiter si est ille destructor appetitus frigiditas ⁊ ingreditur cib⁹ calidus actu, aut [y]⌈aggregat̃]ex eo actu. Et casus qdem appetitus in egritudinib⁹ cronicis est sig̃tio valde mala. Et scias q̃ cause destructionis appetitus sunt ipse eedem cause debilitatis appetitus, qum sunt minores ⁊ debiliores.

¶ De signis. Cap.VIII.

SIgna eius que est pp complexiones, sunt ea que scinisti. Et signa eius que fit pp puitatẽ resolõnis, sunt spissitudo cutis: ⁊ regimẽ delitiosũ de his quoꝝ preterijt rememoratio: ⁊ multitudo egestionis: ⁊ [z]⌈conualescentia appetitus]pauca post exercitiũ ⁊ eũationẽ. Et signa ei⁹ que fit ex debilitate oris stomachi, sunt ea que diximus in caplõ debilitatis: ⁊ ex eis sunt eũatiões plurime. Et signuȝ eius cuius cã est aer, est illud quod scit̃ de dispõne egri in eis que sunt pterita. s. an obuiauit aeri vehemẽtis frigoris, aut vehemẽtis caloris. Et sig̃ eius q̃ est ex vlceribus, sunt dolor dictus in caplõ vlcerum: ⁊ q̃ egredit̃ aliqd ex eis in egõe: ⁊ mollificatio nature ⁊ paruitas more cibi in stõ: ⁊ mordicatio ei⁹ qõ hẽt qualitatẽ acetosam, aut acutam, aut amarã. Et signũ eius que accidit pgnantibus, est pregnatio. Et signa humoris putridi, sunt nausea, ⁊ subuersio aĩe, ⁊ fetor oris in qbusdaȝ horis, ⁊ egõ mala. Et signũ eius que fit ex abscisiõe melie effuse ex splene ad stõcuȝ, est q̃ qñ iste homo sumit acetosa, [&]⌈⁊ cõmouẽt stomachũ ei⁹, ⁊ expellit]redit ad appetitũ: ac si ipa faciant opationẽ cãe abscise: si nõ esset abscisa. Et facit credere hãc significationẽ magnitudo splenis pp retentionẽ eius, qõ oȝ vt effundat̃. Et signa ei⁹, que fit ex melia plurima effusa ledente stõum, est vomitus melie ⁊ sapor acetosus, ⁊ [?]⌈inqetudo]⁊ alteratio coloris [ꝑ]⌈hominis]ad nigredinẽ. Et signa eius que fit cã vermium, sunt signa [a]⌈exitus]vermiũ, ⁊ ↄualescentia hmõi appetit⁹, qñ administrat̃ aloes in sirupo maloꝝ, loco empli: nam descẽdũt vermes a supiorib⁹ ventris. Et signum eius q̃ fit pp paruitatem san. est vt accidat cõualescẽtibus: aut q eũatur euacuatiõe plurima, Et signũ eius que fit pp somnũ: est ex malitia dispõnis somni, cũ ꝓuatione reliquoꝝ signoꝝ. Et signa ei⁹ in qua est cã mortificatio appetit⁹: sũt signa malitie complexiõis ↄfirmate: aut eũationes preterite debilitãtes totũ corp⁹: ⁊ vt eger talis fiat, q̃ qñ appetit aliqd, ⁊ afferat̃ ante ipm, refugiat ab ipso, ⁊

a A. immo

b A. qm̃ cõfirmatio malitie ↄplõnis debilitat

c A. furiosorum sed

d † A. Alia litera casus

e —— A.

f A. aliquando

g A. Alia litera in stomacho

h A. occupatõeȝ

i A. Alia litera est id quod resoluit̃ humor, seu res apta supplere locũ eius qõ resoluitur Alia litera ẽ resolutũ id qõ supplet locũ ei⁹ qõ resoluitur

k A. successionis

l A. requirit

m A. Alia litera sufficientia restaurationis

n † A. qum ergo nõ est illic resolutio nõ est illic necessitas ad restaurationeȝ ei⁹ qõ resoluitur

o A. excitatur

p A. offerantur cibi

q A. ⁊ qum ponuntur

r A. ⁊ vehementia caliditatis

s A. cuȝ euacuatione

t A. Alia litera dimissio exercitij

u A. furiosum

x A. surbagiet

y A. pars seu aliquid Alia litera calidum

z A. cõmotio ad appetitum

& A. q̃ titillauerit vel cõmouerint os stõi ⁊ expulerint tunc Alia litera ⁊ fit cõmotio stomachi eius ⁊ expulsio

? A. imaginatio mala

ꝑ A. lingue

a —— A.

ipſo,⁊ abhorreat:⁊ maius ipſo eſt,vt non appetat oino.Et ſigna eiꝰ q̃ fit ꝑꝑ deſtructionē ſenſus ſtōi,⁊ ꝺbilitatē eiꝰ,ſunt vt ſint reliqua ſigna ſana:⁊ vt res acute non mordicationez faciant,neq̧ nauſeā,neq̧ faciant euenire ſingultum,ſicut diapipereon,quando ſumit̄ in ieiunio,⁊ bibitur poſt ipſum.

¶De cura. Cap.IX.

X curatione bona ei q non appetit cibuz,nō ꝑꝑ calitatē ꝺn̄antem,eſt vt ꝓhibeat̄ cibꝰ ſpatio lōgo:⁊ minoret̄ ei,donec viuificet̄ v̄tus eiꝰ:⁊ digerat̄ [a]⌈ꝯginatā⌋ oino ⁊ vt patiat̄ famē dōec [b]⌈rectificet̄⌋ſtōus eiꝰ,⁊ appetat cibū:ſic̄ accidit vigilantibꝰ,qm̄ quū ipſi ꝓhibent̄ a ſomno tpe lōgo,fiūt dormiētes,⁊ ꝓfundant̄ in ſomno.Et ex eis que ꝯferūt illis,quoꝝ appetitꝰ ꝓſtratus eſt ꝑꝑ debilitatē,ſic̄ ꝯualeſcētiū,aut ꝑꝑ mām hūidā viſcoſaz,eſt vt comedāt oliuas aq̃,⁊ aliqd ex piſcibꝰ ſaliτ:⁊ vt ſorbeāt acetū ſqlliticuz paulatim:Et opz vt alienet̄ in cibarijs eoꝝ crocus oino.Ueꝝ ſalita ꝯſueta,ſunt plus ꝓuocatiua appetitus.Et ex ꝓuocantibꝰ appetitū,ſunt cappares ꝑparate,⁊ mēta,⁊ cepe,⁊ oliue,⁊ pip,⁊ gariofilus,⁊ galāga,⁊ acetū,⁊ [c]⌈acetoſa⌋⁊ acetū eoꝝ,⁊ almuri ēt,⁊ allea,⁊ cepe ⁊ paꝝ [d]⌈oppoponaci,⁊ mel ⁊ pip albū,⁊.ʒʒ.⁊ aſſa,⁊ belſeueic⌋ēt ꝓuocat appetitū ⁊ mundificat cū hoc os ſtōi. [e]†⌈

⌋

Et ex medicis [f]⌈diſrūpentibꝰ⌋appetitum eiꝰ q hz malitiā ꝯplōnis cal̄e,aut febrē eſt electuariū diacydoniten.[g]⌈Et ex medicinis diſrumpētibꝰ appetitū eſt medicamen fcm̄ ex ſucco cydonioꝝ⌋fcm̄ cū pomis dcm̄ in antidotario.Et ex eis que iuuant appetitum,⁊ ꝓhibent ſubuerſionē ſtōi eiꝰ,qui non recipit cibū,eſt rob mēte ſm̄ hunc modū.Terant̄ granata acetoſa cum corticibꝰ ſuis,⁊ ſumantur de ſucco eoꝝ pars vna,⁊ ſucci mēte ps.5.⁊ mellis boni,aut zuccari pars.5.deinde [h]⌈ꝑparent̄⌋cū facilitate ſup ignem:⁊ ſit doſis eiꝰ in ieiuno coclear.i.Fcm̄ aūt cā calitatτ quādoq̧ rectificat potus aque fr̄e in q̄ʒtitate,qua non mortificet innatū calorez:⁊ ꝯfert ei vti robub acetoſis.Et ex eis que exꝑta ſunt in ea,eſt ſumere in potu aquā granatoꝝ cū oleo ro.⁊ ꝓprie qn̄ eſt illic mā [i]⌈aut ꝺn̄iuz ſitτ:⁊ ſucci granorū frīoꝝ cum robub infratτ ⁊ emplr̄a infrata.⌋Et ſi fuerit illic mā,eūabis eā imprimis.Et de ſumma iſtoꝝ ſunt ꝯualeſcentes exeuntes a febribꝰ:⁊ eſt cū eis remanentia acuitatτ,⁊ eoꝝ cura,eſt hec cura:Ueruz ipſi nō vtant̄ aqua fr̄a plurima,vt non deijciāt v̄tutes ſtōrum eoꝝ.Et neceſſariū eſt vt in potu ſumant hoc medicamen.℞.roſ.ʒ.x.ſumac.ʒ.ij.cardamomi.ʒ.j.fiant ex eis troc.⁊ ſit doſ.ʒ.ij.Jpm.n.fac̄ appetitū,⁊ incidit ſitim. Et ex eis,que faciūt eos appetere,eſt ſauic [k]⌈ablutū⌋cum aqua,⁊ aceto:⁊ cōfert eis vomere imiſſis digitτ,mouet enim v̄tutem.

Patientibꝰ aūt factā ꝑꝑ frigus ꝯfert decoctio ſpecieꝝ,que eſt vt pip,⁊ cinnamomū,⁊ ſilia.Et ſil̄r vinum vetꝰ,⁊ diapipeon ⁊ tyriaca ꝓprie,Et allea ſūt iuuamēti maximi in hoc,⁊ diacalamētū plimuz cōfert eis,⁊ oia electuaria calida,⁊ ſil̄r citra ꝯdita,⁊ myrobalani ꝯditi,⁊ ſecacul ꝯditi,⁊.ʒʒ.ꝯditum.Et ꝯferunt eis vaporationes cū milio,qm̄ ipm eſt magis iuuatiuū q̄ʒ ſal.Facte v̄o cā flegmatτ plimi viſcoſi,ꝯfert vomitꝰ factꝰ cū raphano comeſto,ſup quē bibit̄ ſirupus acetoſus de melle ſingul̄r,ſm̄ ꝙ expoſuimus in capl̄o cure vl̄is.Et ex eis que ꝯferunt ipſi eſt ſirupus acetoſus cū ſeminibꝰ melonis [l]†⌈ ⌋in quo ponit̄ ſm̄ oēm eminā mell̄,

que in ipſo ponit̄,aloes.iij.ʒ.⁊ ſumunt̄ in potu oi die ex eo tria coclearia.Et ēt oliue de aq̃ cū aniſo,⁊ cappares in aceto cuz melle,Et q̄nq̧ ꝯferunt ei vti aqs thermaꝝ:Et deambulatio,⁊ motus.Et curat̄ poſt mūdificationē cū eis q̃ diximꝰ in [m]⌈capl̄o de caſu⌋appetitꝰ cā frigoris.Jn ea aūt,que fit cā hūoris colerici,aut humoris ſubtilis,fiat eūatio cū eis,que ſcis ex myrobalanis,⁊ ſirupus acetoſus cum aloe ē melior ſirupo acetoſo cū ſcamonea.Scamonea nāq̧ inimica eſt ſtō,⁊ curet̄ ēt cū vomitu,q educit humores ſubtiles,⁊ decoctiōe abſinthij ēt,qm̄ eſt vltima.Jn ea v̄o que fcā eſt cū cōitate neruoꝝ afferentium ſenſus,aut cū cōitate cerebri ipſiꝰ,oz vt attendat̄ v̄ſus curam cerebri,⁊ ꝯfortationes eius:Sed in facta ꝑꝑ ſpiſſitudinē,⁊ ꝑuitatē ſuctionis venaꝝ ex epate,oz vt rarificet̄ corpus cum balneo,⁊ exercitio equali,⁊ ꝓuocatione ſudoris cū apitiuis.Jn ea v̄o q̃ facta eſt cā melācolie,opz vt eūetur melācolia,deinde adminiſtrent̄ [n]⌈alcauguamich⌋⁊ inciſiua,vt incidat̄ illō qō remāſit ex ea,deidē adminiſtrent̄ cibi boni chimi odoriferi.Eiꝰ v̄o que facta eſt ab abſciſiōe melācolie,cura eſt cura ſplenis,⁊ eiꝰ ꝯfortatio:⁊ aptio viaꝝ que ſunt inter ſplenē ⁊ ſtōum cū medicinis,quaꝝ eſt [o]⌈mouere⌋ad partē ſplenis,ſicut eſt epythimū,⁊ radices corticū capparoꝝ cum ſirupo acetoſo:⁊ ſil̄r cappares cū aceto cōdito.Pregnantiuz aūt [p]⌈appetitus quādoq̧ accreſcit,q̄nq̧ cadit:⁊ cura eiꝰ eſt⌋cū eis que ſunt ſic̄ iceſſio tēperāta,⁊ exercitiū tempatum,⁊ intētio ē in cōmeſtis,⁊ bibitτ,⁊ vinuz vetus odorifeꝝ ꝯfortatiuū v̄tutis expulſiue,⁊ reſolutiuum māei male:⁊ repreſentatio ciboꝝ ſaporoſoꝝ:⁊ ea in qbꝰ eſt [q]⌈caliditas.⌋⁊ inciſio.Et in ea qdem que facta eſt ꝑꝑ caſuz v̄tutis, [r]†⌈ ⌋oz vt incipiat̄ a rectificatione cōplexionis deijcientτ eā,quecūq̧ ꝯpl̄o ſit,⁊ conuerſiōe ipſiꝰ ad ꝯ̄riuz ſui.Et ſil̄r ſi fuerit poſt [s]⌈euacuationes⌋⁊ raſurā,tūc illō erit ꝑꝑ mortificatiōem v̄tutτ.Ueꝝ in fcā ꝑpter debilitatē v̄tutτ eoꝝ,opz vt motus fiāt vomitu cū digitis ipſi nāq̧ licet non vomāt,inueniūt tn̄ [t]⌈augumētū⌋v̄tutτ appetitiue.Et quādoq̧ fit eis neceſſarium potare tyriacā in quibuſdam ſirupis ſtomaticis,ſicut eſt ſirupus de abſinthio,aut ſirupus de ſeminibus mirti ſm̄ ꝙ conuenit.Jn fcā vero ꝑpter debilitatē ſenſus ſtomaci,opz vt curet̄ cerebrū,⁊ auferat̄ cā,que intromittit nocumētum in opatione eius.Et ſcias ꝙ vomitus mundificās cum facilitate,eſt medicamē mirabile ei cuius appetitus ꝓſtratur in dulcibus,⁊ vnctuoſis,⁊ eſt ꝯtentus in appetēdo acetoſa,⁊ acuta:Et ex eis quidē,que ꝯferunt [v]⌈plurimū hēntibꝰ deſtructionē⌋appetitus ſunt olibanū,⁊ maſtix,⁊ xiloaloes,⁊ galia,⁊ calamꝰ aro.⁊ balauſtie,⁊ aqua cydonioꝝ cum vino odorifero,quādo ex ea fit emplr̄m,qum non eſt ex ſiccitate.Et ex eis que ꝯferunt eſt ſirupus de abſinthio:⁊ vt aſſumat in omni die pondus.ʒ.j.de radicibꝰ ſquināti,⁊ medietatis.ʒ.de ſpica,bibant̄ cum aqua in ieiunio.Et illa ꝯfectio que cōparata eſt filio abel dcā in antidotario eſt iuuatiua ēt.Et dī ꝙ ex herbo contrito quz ſumitur aureꝰ cum aqua granati muzi eſt ꝯferens in excitādo appetitum.Et quādo caſus appetitus ꝑducit ad ſincopim,tunc cura eſt approximatio odoramētoruz delectabiliū ex cibis ad infirmū,ſicut ſunt carnes,⁊ hedus lactēs,⁊ gallina aſſata,⁊ alia:Et ꝓhibeatur ei ſomnꝰ,⁊ cibet̄ qum ꝯualeſcit pane infuſo in vino:Et ſumāt ſorbitiones velocis nutrimenti.Et ſcias ꝙ oia olea,⁊ ꝓprie butyrū,⁊ vnctuoſa ꝓſternunt appetitū,aut debilitāt ipſum,per hoc ꝙ mol

a A.repletio eiꝰ nauſeatiua

b A.mundificet̄

c A.que ex eis ſūt cū aceto condita

d A.halthit.i.aſſa ⁊ ſaȝane

e†A.⁊ ex medicinis excitātibꝰ appetitū eſt medicamen fcm̄ ex ſucco citonioꝝ,⁊ melle,⁊ pipere albo,⁊ zinzibet̄.

f A.excitantibꝰ

g ——A.

h A.inſpiſſetur

i A.ſi ꝺn̄at̄ ſitis tūc exhibeatur emulſio ſeminū frīoꝝ cuz robub infrantibꝰ ⁊ emplaſtra ifrantia

k A.mixtum

l†A.ſeu factꝰ de melle

m A.regimine caſus

n A.ſalſa ⁊ alcuamich

o A.que mouēt

p A.appetitum q̄nq̧ excitabis qum cadit

q A.Alia litera acuitas

r A.appetitiue

s A.fluxum

t A.excitationē

v A.plībꝰ ſpēbꝰ deſtructionis

lificant, ꝛ per hoc ꝙ a⌈corrumpunt⌋orifitia venarum. Et illud quod ex eis conuenientius est, illud ē in quo est stipticitas aliqua, sicut oleum omphacinum, ꝛ oleum nucinum, ꝛ oleum fisticinum.

¶ De corruptione appetitus. Cap.X.

Quando in stomacho aggregaꝰ humor malus diuersus a ↄsueto in q̄litate sua, nā tūc reqrit aliqd ei ↄ̄riū: Et ↄ̄riū b⌈diuersum⌋a ↄsueto diuersū est c⌈nō ↄsuetū⌋fugantia nāq3 sunt extrema, ꝛ econtrario: q̄propter accidit qbusdam appetitus luti, immo carbonū, ꝛ terre, ꝛ gypsi, ꝛ rerꝫ hui⁹ gn̄is, ꝑpter qualitatē que in eis est exuccantē, aut incidentē contrariā qualitati humorꝫ. Et quādoq3 accidit p̄gnantibus ꝑpter retentionē menstruorꝫ appetitus corruptus, plusquā accidat eis destructio appetit⁹: ꝛ cā in hoc est illđ, qđ diximus: ꝛ illđ est vsq3 ꝓpe duos mēses aut tres. Et illud qdē est, qm̄ earꝫ menstrua retinenꝰ ad nutrimētum embryonis: ꝛ quoniā d⌈quādo currūt⌋ timeꝰ in eis ꝙ abortum faciant. Ampli⁹ embryon in initio ↄceptionis non plurimo indiget nutrimēto ꝑꝑ puitatē sui corporis, q̄re supfluit qđ de mēstruis retineꝰ q̄3tum ad necessitatē, corrumpunꝰ ergo, ꝛ multiplicanꝰ supfluitates in matrice: in stō. Qūq3 embryon fit indigens supfluo nutrimēto, ꝛ illđ est apud .iiij. mēses, minoranꝰ supfluitates iste, ꝛ minoraꝰ hic appetitus, ꝛ est ille q nominatur picülum, ꝛ discrimen. Et rectius ad qđ alteraꝰ iste appetitus, est vt sit decliuis ad acetosum, ꝛ acutum. Et illđ qđ est magis corruptum, est vt sit decliuis ad exiccatū, ꝛ siccum, sicut est lutū, ꝛ carbones, ꝛ teste, ꝛ qn̄q3 accidit hoibus simile huic ꝑꝑ supfluitates.

¶ De cura corruptionis appetitus. Cap.XI.

Oportet vt euacueꝰ humor faciens corruptionē cū medicinis q̄s dixim⁹, qbus opꝫ vti. Et ex regimine expto ad hoc est, vt sumat pisces salitos, ꝛ raphanū infusum in oximelle, ꝛ comedat vtrosq3, deinde bibat post ipsos aquā in qua faseoli rubei decoquunꝰ, ꝛ anetū, ꝛ nasturtiū, ꝛ semē eruce, que in potu sumaꝰ, ꝛ qn̄q3 in ipsa poniꝰ luti inuēti in croco, quātitas .ʒ.iij. ꝛ fiat vomitus cū ea in mēse semel, vel bis, Deinde administreꝰ ↄfectio de myrobalanis cuꝫ nuce enden. Et ex eis que ↄferunt ad hoc, sunt cyminū carmenuꝫ, ꝛ ameos masticata in ieiuno, ꝛ post cibū, ꝛ comedanꝰ e⌈sumpta semel⌋in puluere f⌈hausto post ipꝫ liquore⌋aut sūaꝰ .ʒ.j. de cardamomo minore g†⌈ ⌋ꝛ tantūdem de cubebis h†⌈ ⌋ꝛ q̄3tum totum de zuccaro tabarzet ꝛ sumaꝰ in omni die. Et ex medicinis cōpositis cū cuppulis glandium vehemētis iuuamēti sūt ea, que sunt sicut medicamē, cui⁹ hec est descriptio. Cuppularꝫ glādium .ʒ.viij. aloe .ʒ.xvi. herbe eupatorij .ʒ.vj. radicum sq̄nāti .ʒ.iiij. myrrhe .ʒ.ij. conterantur omnia ꝛ decoquanꝰ in duab⁹ lb. aque dōec remaneat medietas, ꝛ sumaꝰ in potu omni die tertia lb. tribus dieb⁹ ↄtinuis. Et iterꝫ cuppularꝫ glādiuꝫ .ʒ.ij. i†⌈ ⌋myrabolāorꝫ bellíricorꝫ k⌈polypodij⌋embilicorꝫ oium an̄ .ʒ.v. scorie ferri infuse i aceto forti multotiēs l⌈post qđ oi vice assaꝰ⌋sup patellā .ʒ.x. decoquanꝰ in .viij. ℥. vini pōtici ꝛ .viij. ℥. aq̄, donec ad medietatē pueniāt, ꝛ deꝰ in ieiunio .vij. m⌈ʒ.⌋In cura aūt appetitus luti oꝫ vt euacueꝰ humor reqrens illud cum vomitu noto ad suū simile, sicut ille q fit post comestionē pisciū salitorꝫ cum aq̄

a A. opilant
b A. Alia litera diuerso
c A. a consueto
d A. ipsa si fluūt
e —— A.
f —— A.
g † A. ꝛ tantum de cardamomo maiore
h † A. Alia lr̄a ꝛ tantūdem de capparibus
i † A. anisi. ʒ.iij. passularꝫ. ʒ. vij. mirabolanorū nigrorum
k —— A.
l A. ꝛ q̄ iā sit assata omni vice
m A. diebus

faseolorꝫ, ꝛ aneti, ꝛ raphani. Et n⌈ex eis que fortiter agunt fortiora istis,⌋Et si necessaria est solutio ventris ēt, fiat. Et ex eis est eūatio cuꝫ turbit, ꝛ granis o⌈citri⌋ꝛ sale naptico quoniā est iuuatiua: ꝛ ꝓprie si fuerint illic vermes: ꝛ administrenꝰ post illđ medicine p⌈quas dabit hora,⌋ꝛ alie dicte in ātidotario. Et opꝫ vt fiat ex ameos, ꝛ mastice, ꝛ cymino gluten, ꝛ masticeꝰ, ꝛ vt sumaꝰ ex duob⁹ cardamōis an̄ .ʒ.ij. de zuccaro tabarzet q̄3tum est totum in ieiunio, ꝛ sorbeaꝰ sup ea aq̄ tepida multotiēs paulatiꝫ. Et ex eis que expta sunt eis est hec ↄfectio. ℞. myrabolanos beliricos, ꝛ emblicos, ꝛ nucē enden, ꝛ masticem, ꝛ cardamomū maius, ameos, zinziber, ↄficiantur cum melle: ꝛ sumaꝰ ex eis ante cibum, ꝛ post cibuꝫ quātitas nucis. Et ex regimine bono in hoc est vt mundificet patiēs eā, stōm suū, ꝛ rectificet cōplexionē suā. Amplius sumaꝰ lutū q⌈albur⌋ ꝛ dissoluaꝰ in aqua, ꝛ ponanꝰ in ipsa medicine vomitiue, que non habēt saporē maximū, deinde ponaꝰ in ipa ex sale, ꝙ ipsaꝫ bonā efficiat, deinde exiceꝰ in sole: ꝛ p̄cipiaꝰ appetenti lutū, vt sumat ex eo aliqd in quo sit de medicamine, qđ nō addat supra dosim .i. aut dosim .i. ꝛ .s. quoniā faciet ipsuꝫ euomere illud qđ comedit: ꝛ ꝓprie si fuerit res r⌈cōmouēs vomituꝫ⌋sicut caules, ꝛ silia, ꝛ faciet abhorrere lutum. Et iā existimauerūt qdā, ꝙ iuuātius qđ administraꝰ ad expellēdum appetitū luti, est vt cibeꝰ patiens dum est ieiun⁹ pull' columbarꝫ assatis, ꝛ vtaꝰ eis in scđa mēsa post cibum paulatim. Et in secūda mensa vti ameos est valde mirabile: ꝛ silr amigdalis amaris. Et dixerunt: qdam ꝙ potare sacraiati s†⌈ ⌋de sisamo abscindit ipsuꝫ. Et oꝫ vt loquamur in hoc s̄m expimentum, non s̄m rōcinationeꝫ. Et ex illis, que cōferunt t⌈eis, q̄3uis sit ex lutis, est nux enden, ꝛ suctio⌋salsorꝫ, ꝛ si sint ex lapide. Et iā exptum est amilū de tritico, ꝛ ꝓprie cū sale. Et expta sunt eis, vt sumanꝰ vini pōtici .℥.viij. ꝛ coquanꝰ donec remaneat .s. lb. ꝛ ad bibēdum deꝰ in ieiuno ꝑ ebdomadā vnā. Et ex illis qbus oꝫ eos vti in s̄a mēsa, sunt fistici, ꝛ passule, ꝛ castanee, ꝛ u⌈crysomila.⌋Et in qbusdā eorꝫ exptum est vt sumāt x⌈azebegi⌋ꝛ sint in ipso pisces pui, ꝛ cepe, ꝛ carui ꝛ oleū ablutum, ꝛ spēs sint piper, ꝛ .ʒʒ. Etiam dictum est, ꝙ ruta est maximi iuuamenti. Et nos quidem iam diximus regimen eius, qui appetit acetosuꝫ, ꝛ acutum absq3 dulci ꝛ vnctuoso. y†⌈ ⌋

¶ De fame ꝛ vehemētia ei⁹, ꝛ appetitu cāino. C.XII

Multotiens excitaꝰ hic appetit⁹ canin⁹ post eūationes, ꝛ febres prolixas resoluentes. z†⌈ ⌋Et qn̄q3 accidit ex debilitate virtutis retētiue in corpore, q̄re assidue fit resolutio supflua, ꝛ assidue fit appetit⁹ vehemētis restaurationis ei⁹. Et qn̄q3 accidit appetit⁹ caninus ꝑꝑ calitatem supfluā in ore stōi, resoluentē, ꝛ reqrentē restaurationeꝫ, q̄re est os stōi semꝑ quasi sit famelicū: ꝛ hoc s̄m plimum facit sitim: ꝛ in qbusdā dispositionibus facit famē, qum supfluit eius resolutio. Fames autē s̄m plurimū est a supfluitate caloris in corpore toto, ꝛ in extremitatibus eius. Caliditas enim licet qum appropriaꝰ ori stōi, faciat appetere aquā, ꝛ curentia humida, tn̄ ipsa qum dominatur corpori, resoluit, ꝛ cogit venas vti suctiōe p⁹ suctionē donec pueniat ad os stōi ꝛ⌈capiēdo qđ aggregatum est.⌋Et quādoq3 est hec caliditas veniēs de foris, p̄cipue ꝑpter ?⌈dominiū aeris calidi i corpore,⌋qum occurrit raritati eius, ꝛ obediētie ipsius ad resolutionē, ꝛ necessitati ꝫ⌈recte⌋ad restaura

n A. que sūt istis fortiora
o A. brengi cp̄buli
p A. in pillul' fa cte Alia litera pernecantes
q A. Alia litera gid
r A. fetidi ꝛ mali vomitus
s † A. .i. olei
t A. est loco lutī admistraꝰ nuce endē ꝛ suctionē
u A. alkesmes
x A. zerbegi
y † A. ꝛ sanat ipsū vomitus
z † A. corpora
ꝛ A. cū exgestiōe aggregata.
? A. circūferētiā aeris calī super corpus
ꝫ A. continue

a A. raritatis

tionem. Et quandoq͂ superfluitas a⌈resolutionis⌋ corporis sola, est in hoc cā, quia est illic caliditas intrinseca digestiua resolutiua: ⁊ p̄cipue si fuerit illic calitas extrinseca, aut adiutoriū d̄bilitatis retētiue. Et qn̄q͂ accidit ēt ex catarro i capite, ⁊ illud ē raro. Et quādoq͂ fit pp̄ vermes, ⁊ serpētes magnos, quia subito incipiunt venire ad comesta, ⁊ appropinq̄nt eis, ⁊ dimittūt corpus ⁊ stōm famelica. Et qn̄q͂ est pp̄ humorē acetosum .s. melancoliā, aut flegma acetosum, cōmouētem os stōi: ⁊ facit in ip̄o illud, qd̄ facit suctio venaꝝ b⌈capiētium⌋ cibū: ⁊ cōitatur ip̄z, vt inspisset᷑ cū eo sanguis, ⁊ ꝯtrahat᷑, ⁊ sentiatur in orificijs venaꝝ sicut c⌈abstergēs⌋ sugens. Et ē quū acetosum sua incisione, ⁊ d⌈expulsiōe⌋ remoue᷑ humores viscosos, si sunt in ore stōi, q sunt ꝯtrariū appetitus: qm̄ motus quū est cū cōprehēsione horum humoꝝ, e†⌈ ⌋ est ad expellēdum vehementius, q̄z sit ad attrahēduz. Et iteꝝ f†⌈ ⌋ villoꝝ stōi motus vehemens fit ad inspissandū, g⌈⁊ ꝯstringēdum⌋ cuius sil'e accidit, qum est mot⁹ suctionis venaꝝ, ⁊ motus virtutis attractiue. Et illud qd̄ accidit ex canina fame pegre ꝓficiscētibus in frigore vehemēti, possibile est vt sit pp̄ hanc cām, ⁊ silia. Et ex causis qdē cōmouentib⁹ famē, ⁊ appetitū vehemētem, sunt vigilie sup̄flue, ꝓpterea q: resoluunt, ⁊ extrahūt humiditates ad exteriora seq̄ntes dilatationem caliditatis ad exteriora. Et scias q̄ appetitus caninus multotiens perducit ad bolismuz, ⁊ subet, ⁊ mortem.

b A. exquirētiū
c A. Alia litera vacuitas
d A. incoriatiōe vel sua ꝑparatōe stōi i mōuz corij
e† A. viscosoꝝ
f A. quoniam
g A. ꝯtractiōe vel aggregatione

¶ De signis. Cap. XIII.

Signum eius que fit post eūationes, ⁊ egritudines resolutiuas, est antecessio eaꝝ: ⁊ vt nō sit natura soluta ꝑm plīmum: qm̄ corpus attrahit humectationē cibi ad seipsuz, quare exiccat᷑ fex. Et signa eius que fit ex frigore, sunt paruitas sitis: ⁊ h⌈ml'titudo fecis:⌋ ⁊ inflatio: ⁊ reliqua signa hmōi complexionis: ⁊ ex illis est frītas huius aeris circūdantis. Et signa ei⁹ que fit ex caliditate sunt fortitudo sitis: ⁊ non est vomitus acetosus: ⁊ est nā ꝑm plurimuz constricta: ⁊ reliqua signa eius hmōi complexionis. Et signa ei⁹ que fit ex debilitate virtutis retētiue in toto corpore, ⁊ in stō, sunt multitudo exitus egōnis crude: ⁊ p̄ductio dispositionis ad i⌈sanguinolētam egōnem⌋ ⁊ reliqua signa ꝓportionalia nota. Et signa ei⁹ que est ex multitudine resolutiōis, sunt cāe resolutionis p̄dicte in libro vniuersali, quaꝝ rememoratio p̄terijt: ⁊ vt nō fit, in digōne nocumētuz. Et ex summa signoꝝ k⌈casualium⌋ sunt caliditas aeris circundantis, ⁊ vigilie, ⁊ silia. Et signa eius que fit ex humore acetoso, aut melancolico sunt paucitas appetit⁹ aque: ⁊ acetositas eructuatiōis: ⁊ reliqua sig̃ proportiōata nota. Et signa catarri ex capite sunt ea que diximus in capitulo suo. Et signa vermium sunt ea que sciunt᷑ loco suo, ⁊ que dicemus in capitulo suo.

h A. Alia litera multa grauitas
i A. diariam
k —— A. Alia litera sūt calitas aeris Alia litera istoꝝ signoꝝ sex

¶ De cura. Cap. XIIII.

Illa quidē q̄ est ex frigore, ⁊ ex superfluitate flegmatica, opꝫ vt curetur cū mūdificatione nota cū calefactiuis p̄dictis, ⁊ vino plīmo, in quo non sint ponticitas neq͂ acetositas oino. Ipsum .n. sanat ab ea sumptū in potu calefctm̄, in ieiunio. Ipsuz nāq͂ est curatio magis conferens eis, nisi ipsis adsit ventris solutio: tunc .n. opꝫ vt oēnino vitēt, stipticum nāq͂ augmētum facit in casu appetitu ipsoꝝ: ⁊ amaꝝ addit in solutione vētris ipsoꝝ. Et oꝫ vt sint ea quibus cibant᷑ pinguia calide complexionis sicut ea que impinguant᷑ cum gibo cameli. Et oleum est eis iuuatiuū, qum in ip̄o non sunt ponticitas ⁊ acetositas. Et l⌈aliudaber⌋ ꝯferunt eis. Et ex eis quibus opꝫ cibari eos est vitellus oui assatus valde post cibū, ⁊ oꝫ vt elongent᷑ ab acetoso, ⁊ pōtico. Et administrēt᷑ eis electuaria odorifera, sicut alcāzi, ⁊ electuariuz m⌈veremisck⌋ ꝓprie qum fuerit illic solutio vētris. Et ex vnctionibus abstergēdo factis eis, que conferunt sunt, muschus, ⁊ laudanū. Et eis qdē que exp̄ta sunt, sꝰ grana alcadra in ieiuno aliquib⁹ dieb⁹. Illis aūt q patiunt᷑ eam ex debilitate v̄tutis retētiue, nam ipsa licet ꝑm plīmum debilitetur ꝓpter frigus, tm̄ debilitat᷑ qn̄q͂ ipsa, ⁊ omnis virtus ꝓpter oēm malitiam cōplexionis. ⁊ non attēdas ꝑmonē ipsoꝝ q negant illud, ⁊ dimittunt, imo oꝫ vt tu cognoscas compl'onē, ⁊ opponas cū ꝯtrarietate cure: ⁊ si sit magis vicēs illō qd̄ est cū humiditate, confert n⌈panis de armacha⌋ valde. Qd̄ si eoꝝ nature fuerint vehemēt᷑ mollificationis, tūc retine eas: nā in retētione earū, est cura fortis hui⁹ egritudinis. Ueꝝ illos qb⁹ accidit hoc post febres fortes, ⁊ eūationes, oꝫ cibari ex vnctuosis que mundificant os stōi, que nō sunt male sꝑe, sicut est oleū amigdalaꝝ cuz zuccaro: ⁊ vt inspisset᷑, qd̄ de corpore ipsoꝝ est apparēs. Et simil'r est cura eius, que accidit pp̄ resolutionē plurimaz. Et opꝫ ne patiētes hanc spēm famis canine ad calefaciētia p̄ueniāt, ⁊ o⌈sirupos,⌋ imo nutriant᷑ ex cibis frīs, Et liniantur extrinsec⁹ ex eis que oppilāt poros, sicut est oleum myrtinū, ⁊ ꝓprie in cerato: ⁊ sicut alumē dissolutum in aceto, ⁊ vt abluantur aq̄ frā, nisi sit quod ꝓhibeat. Et opꝫ vt sint cibaria eoꝝ frā viscosa, grossa, sicut sunt vētres, ⁊ acida, ⁊ acetosa, ⁊ ꝯgelata, ⁊ panis azimus. Et quia inuenit aliqs eoꝝ iuuamētum ex hoc regimine, conuenit ei vt abhorreat ip̄m paulatim, ⁊ succurrat malitie ipsi⁹, ⁊ simil'r ille causa famis cui⁹ est raritas corporis. In illa autē cuius cā sunt vermes, ⁊ ꝑpentes, oꝫ vt iterficiantur, ⁊ educant᷑ cum eis que diximus in capitulo v̄miuz. ⁊ vt cibent᷑ ex cibis grossis, frīs, ⁊ pane infuso in aqua frā, ⁊ aqua roſ. ⁊ eo q̄ p†⌈ ⌋ dissoluit᷑ in decoctione ex carnib⁹ galloꝝ, ⁊ gallinarum, ⁊ piscium: ⁊ vtant᷑ fructib⁹ stipticis. In ea aūt cuius causa est ex phlegmate acetoso, opꝫ vt patiētes ipsam sumant cum aliquo in quo cadūt, origanum, ⁊ sinapis ⁊ pip̄: ⁊ vt comedant mel, ⁊ allea, ⁊ cepas, ⁊ nuces, ⁊ amigdalas, ⁊ vnctuosa, ⁊ adipes, sicut sunt adipes gallinaꝝ ⁊ similium. Et intētio qdē in quibusdam eoꝝ est calefactio, ⁊ illarum q̄dā sunt medicine calide p̄dicte, Et in quibusdam earū est equatio acetositatis, ⁊ illa quidem sunt cibi vnctuosi predicti. Et ille quidē qui fortis est, tollerans solutionē vētris, soluatur post administrationē horum subtiliatiuorum cum picra confortata eis, deinde dētur ei vnctuosa. In pueris v̄o, quin q⌈subtiliant᷑⌋ cū eis, que sunt sicut cepe, ⁊ allea, ⁊ cibi subtiliatiui, assiduet᷑ tribuere eis in potu aquā calidaz post regimē cum subtiliatiuis: illud enim lauat humores eorum. Illa aūt que est pp̄ melancoliam effusam semp̄, quandoq͂ indiget flebotomia basilice sinistre, si est san. in eis plurimus r⌈causa melācolie plurime,⌋ ⁊ si est splē ap̄atus, tunc labore᷑ in eūando eos cum illis, que scripta sunt in canone: ⁊ alienentur ab acetosis, ⁊ stipticis. Et quandoq͂ conferunt eis vētose sup̄ splenem. Species v̄o que fit ex caliditate, curatur cum eo, quod scis: ⁊ dentur cibaria, subtilia, ⁊ cucumeres, ⁊ melones, ⁊ cucurbite, ⁊ similia: Et vitetur aer calidus.

l A. algindaber
m A. nermisch
n A. alchuzi
o A. vina
p† A. non
q A. recti fuerit
r A. ⁊ resideat melācolia plurīma pp̄ multitudinem eius.

¶De fame que vocatur bolismus. Cap.XV.

Et que nominaꝛ fames vaccia: ⁊ ipsam qdē antecedunt plerūqꝫ fames canina, ⁊ destruiꝛ appetitus post ipam: Et qñqꝫ non, imo destruiꝛ appetitꝰ omnino incipiendo, Et est fames membroꝝ cum sacietate stōci. Sunt ergo mēbra famelica valde, ⁊ indigētia nutrimēto, ⁊ stomachꝰ respuēs ipm, Et qñqꝫ ꝑuenit res in ipso ad sincopim. Et vene qdē sunt vacue, sed stōus respuit cibū, abhorrēs ipm. Et multotiens qdē accidit iter agētibꝰ in frigore, ⁊ a⌈ ꝯgelatis, ⌋ quoꝝ stōci ex frigore vehemēti inspissanꝛ. Et cā eius est malitia cōplexiōis b⌈ mortificans v̄tutem sensibilē, ⁊ v̄tutem attractiuā. ⌋ Et fit ex humoribꝰ tegentibꝰ os stōci, coopientibus ipm, ⁊ sparsis in villis eiꝰ, mouentibus ad expellendum, ⁊ refugientibꝰ attractionem.

a A. vehemēter infrigidatis

b A. Alia litera opposita virtuti sensitiue, ⁊ v̄tuti attractiue

¶De signis. Cap.XVI.

Et tu quidem cognosces signa cum eis, que iterata, ⁊ dicta sunt tibi in canone.

¶De cura. Cap.XVII.

Et cura casus appetitꝰ oīno, ⁊ penitus opꝫ vt odoreꝛ cibi ꝓuocantes appetitū, hñtes spēs, ⁊ fructus odoriferos, ⁊ aromatica odorabilia, in q̄bus ē stipticitas, vt ꝯgregeꝛ virtꝰ, q̄re non resoluaꝛ: Et deglutiant paneꝫ infusum in vino odorifero, Et sumāt in potu, aut sorbeāt ex vīo odorifero, ⁊ ꝓprie si ꝑmisceaꝛ ei cāfora in cal'a ꝯpl'one, aut xiloaloes, ⁊ galia in alijs. Et confert ei sirupus de lilio, si non fuerit cā eiꝰ calitas. Et oꝫ vt ligentur manꝰ, ⁊ pedes ipsoꝝ vehemēter. Et ꝓhibeantur a somno. Et oꝫ vt doleant c† ⌈ ⌋ pūcti aliq̄ re pūgēte, ⁊ vnguibꝰ ꝯstricti, ⁊ ꝑcussi v̄ga subtili, molli, vt dolere faciat, ⁊ nō disrumpat, nisi fuerit cā eiꝰ calitas. Et ex eis que ꝯferunt eis, est vt sumanꝛ tortelle, ⁊ digitis ꝯteranꝛ in d⌈ mesus aut in vdeac ⌋ odoriferis, ⁊ ex eis empl'm fiat stō: ⁊ ꝓprie in dispōne sincopis, ⁊ fiat eis empl'm etiā cū empl'is odoriferis, sicut sunt empl'm pineale, ⁊ empl'm e⌈ almarub fri. ⌋ Et qñqꝫ ꝯfert vt administrenꝛ sup stōs eoꝝ f⌈ medicine facte ⌋ ex medicinis cordialibꝰ boni odoris, Et vt vaporenꝛ ex fumigijs factis ex ambra. Et fiat empl'm iuncturis ipsoꝝ ex empl'o fcō ex aqua rosꝫ, ⁊ aqua myrti, ⁊ g⌈ almesus ⌋ ⁊ canfora, ⁊ muscho, ⁊ croco, ⁊ xiloaloes, ⁊ galia, ⁊ rosꝫ. ⁊ fiat preparatio in calefaciendo corpora eorum, si cā est frigus, ⁊ in infrīdando ipsa, si cā est calor. Et qum supuenit eis sincopis, fiat ipsis illud qꝺ diximus ēt in dispōne sincopis: ⁊ spargatur sup facies ipsoꝝ aqua fr̄a, ⁊ stringanꝛ manus, ⁊ pedes ipoꝝ, ⁊ punganꝛ plante pedum eoꝝ, ⁊ extēdanꝛ capilli. ⁊ h⌈ nasi ⌋ ipsoꝝ. Qūqꝫ euadunt cibenꝛ pane infuso in vino odorifero. Et si fuerit in stōis eoꝝ hūor colericus, aut subtilis, sumant in potu q̄ītitatē.ij.coclearium de i⌈ oxymelle ⌋ cum aure.j.de hiera, aut minꝰ, si fuerint debiles. Et si fuerit frigiditas supflua, sumant in potu tyriacam, ⁊ sagzeneā, ⁊ diamarte, ⁊ ꝯfectionē stomaticō, ⁊ electuariū diaspmaton.

c† A. qum sunt somnolenti

d A. mesusē al'r meisusen aut in nesuad vel nuduad

e A. almuredsafram.

f A. Alia litera empl'a facta

g A. almesusan

h A. aures

i A. syrupo acetoso

¶De fame sincopali. Cap.XVIII.

Et vt sint pacientes famem, non tollerantes seipsos, qum famelici sunt: qūqꝫ tardatur eis cibus, supuenit eis sincopis, ⁊ casus virtutis. ⁊ causa eius est caliditas fortis, ⁊ debilitas in k⌈ stomacho ⌋

k A. Alia litera oris stomachi

¶De cura. Cap.XIX.

Uius egritudinis cura ꝓxima est cuꝛ bolismi, ⁊ iā ꝑterijt maior ps canonis regiminis ipsiꝰ in doloribꝰ stōci, ⁊ bolismo, Et ad sūmū cura ipoꝝ diuidiꝛ ad curādū patiētes ipsaꝫ in dispōne sincopis, ⁊ est iā dcm̄ in capl'o sincopis: ⁊ ad curādū ipsos, qñ euadūt, ⁊ est vt cibenꝛ pane infuso in l⌈ vino, ⌋ ⁊ sirupo de fructibꝰ: deinde cum alio regimine ifr̄ante ꝑdcō in bolismo: ⁊ eo quo curenꝛ añ illud, ⁊ est vt prohibeanꝛ a somno plimo, ⁊ non tardeꝛ eis cibus, ⁊ vt cibenꝛ fr̄is actu: ⁊ vt fiāt illis ea, que dñr in doloribꝰ stōi. m† ⌈ ⌋

l A. Alia litera syrupo frigido

m† A. Alia litera calidi.

¶De siti. Cap.XX.

Altitudo sitis, ⁊ eiꝰ vehementia, qñqꝫ fit ꝑꝑ stōꝫ .s. aut ꝑꝑ calitatē ꝯpl'onis eiꝰ, ⁊ ꝓprie oris eius. Et qñqꝫ accidit illa calitas in inflāmatione febriū ita, vt qdā eoꝝ non cessent bibere, ⁊ nō sacienꝛ donec morianꝛ inde in ꝓximo. Et qñqꝫ accidit illa calitas ꝑꝑ potuꝫ vini fortꝭ, veteris valde, plurimi, aut cibum cal'm valde actu vel potētia, sicut est assa, ⁊ alia, ⁊ silia. Et multotiēs moriꝛ homo ex potu vini veteris inflāmatꝰ, ⁊ ꝯturbatꝰ, ⁊ sitiens. Et qñqꝫ accidit illa calitas ex potu aquaꝝ salsaꝝ, n⌈ ⁊ aquaꝝ aliaꝝ. ⌋ Et aq̄ maris qñqꝫ efficit in siti additionē, cui nō succurriꝛ. Et qñqꝫ fit ꝑꝑ medicinas, ⁊ ꝑꝑ cibos sitim faciētes, q̄ faciunt sitim cū ablutiōe, aut cursu: ⁊ ablutiōe qdē sicut res salite, quaꝫ nā abluere querit cū lauatiōe, Aut incisione, ⁊ cursu sicut viscosa, que nā q̄rit sbtiliare valde ita, vt penetrent, ⁊ nō adhereāt. Et qñꝫ facit sitim res grossa, ꝓpterea qꝛ venit ad eā caliditas. Et pisces qdē saliti aggregāt hec oīa. Aut ꝑꝑ siccitatē stōci. Et qñqꝫ fit ꝑꝑ flegma salsum in ipso, aut dulce, aut colerā amarā. Et qñqꝫ fit ꝑꝑ humiditates feruētes. Et qñqꝫ fit cū cōitate mēbroꝝ alioꝝ, sicut fit in diabete, ⁊ est de egritudinibꝰ renū, ⁊ dicemus ipm in capl'o renum. Et qñqꝫ fit sitis huiꝰ capituli ꝑꝑ oppilatiōem existētem inter stōm ⁊ epar, ⁊ o⌈ seperaꝛ ⌋ inter aquā ⁊ penetrationē ipsiꝰ ad corpus, quare nō sedaꝛ sitis q̄ūis bibaꝛ aqua plima: ⁊ hoc est sicut illud qꝺ accidit in hydropisi, ⁊ in colica. Et qñqꝫ fit ꝑꝑ cōitatem epatis qum p⌈ febricitat, ⌋ aut apatur: aut vehemēs fit frigus eiꝰ, quare nō attrahit. Et ꝑ cōitatē pulmōis cū calescit, Et cordis ēt, qum calescit. Et intestini ieiuni ēt, Et meri, ⁊ q⌈ alcaiasim, ⌋ ⁊ que sequūtur ipm, qñ exiccanꝛ in ipso humiditates, ⁊ r⌈ minuūt ⌋ ⁊ qñ calescit vehementer: Et qñqꝫ ꝑꝑ egritudines cerebri ex sirseꝫ calida, ⁊ mania, ⁊ alcutrub. Et vehemētior qdē sitis s⌈ est illa ⌋ que facta est cā hoꝝ mēbroꝝ, ⁊ ꝑ cōitatē t† ⌈ ⌋ illa, q̄ cōmoueꝛ ab ore stōci: deinde q̄ cōmoueꝛ a meri, postea que cōmoueꝛ a ꝓfundo stōci: deinde que est cū cōitate pulmonis: deinde q̄ ē cū cōitate epatis: deinde que est cū cōitate intestini ieiuni. Et qñqꝫ fit cū cōitate corpis totiꝰ, sicut in febribꝰ, ⁊ sitis cretica, ⁊ que est in fine ethice, ⁊ pthisi. Et sicut accidit ꝑꝑ pūcturā vipaꝝ sitiꝫ facientiū. nā cū ipse pungūt non cessat punctus bibere, ⁊ non satiaꝛ donec moriaꝛ. Et sil'r a potu vini in q̄ mortue st vipe, aut a cibo. u† ⌈ ⌋ Et sic accidit pꝰ euātio nē cū solutiuo, ⁊ x⌈ egōne sanguinolēta supflua. ⌋ Et bibēti qdē medicinā solutiuā ꝫꝫ plimū accidit, quꝫ opaꝛ medicina, sitꝭ, cuiꝰ ꝯfectꝰ in plibꝰ horis figit, q̄ medicina adhuc ē in opatiōe. Et qñꝫ accidit vt tardeꝛ ab hora sua, aut añcedat, ⁊ festinet añ opatiōeꝫ medicie. Uerꝫ eiꝰ añcessio fit aut ꝑꝑ calitatē medicine, aut ꝑꝑ calitatē stōi, ⁊ eiꝰ siccitatem: ⁊ tardaꝛ ꝑꝑ

n —— A.

o A. est mediani

p A. ē inflāmatū

q A. algalsem

r A. fit ꝯtractio

s —— A.

t† A. ipsoꝝ est

u† A. alio

x A. diariam supersluam

ↄtrarium illoꝝ: Et pp illud sitis in eo cui⁹ stõus est calˈus, ⁊ sicc⁹, ⁊ bibit medicinã calˈam, non sigt ꝙ medicina fecerit opatioñe suã iã dudũ: ⁊ in eo q est ei ↄ̃rius sigt ꝙ ipa efficit opatioñe suã iã dudũ. Et ex eis q̃ cõmouẽt sitim sunt multitudo locutiõis, ⁊ exercitij, ⁊ laboris. Et somn⁹ sup cibos calidos: sꝫ qum nõ est sup cibos calˈos, tũc somn⁹ sedat sitim. Et qñ aggregant in egritudinib⁹ acutis sitis vehemẽs, ⁊ siccitas vehemẽs, tũc illud est malũ valde.

¶ De signis. Cap. XXI.

Signa qdẽ fcẽ pp ↄplˈones sciunt ex eis q̃ dcã sũt in caplis aggregatis, siue sit cũ mã, siue absq3 mã, Et siue sit mã amara, aut salsa nitrosa, aut dlˈcis [a] [aut] ipediẽs sua ebulitiõe. Et signũ fcẽ cã oppilatiõis est, qm̃ sigt ipsam qñq3 lenitas nãe. Et signũ fcẽ cã diabetj est, vt sit sitis vehemens, quã nõ sedat potus aq̃, imo quꝫ bibit aq̃, fit necessitas extractiõis ipsi⁹ cũ vrina, ⁊ redit sitis, q̃re sit sitj ⁊ puocatio vrine sese cõitãtes, ⁊ [b] [eq̃les.] Signũ vo fcẽ pp cãs faciẽtes sitim p̃dictas, ẽ antecessio illaꝝ cãꝝ. Et sig ei⁹ que fit cũ cõitate. s. illius qdẽ que fit cũ cõitate pulmõis, ⁊ cordis, sunt qð sedat eã attractio aeris fri: ⁊ vigilie ↄferunt ei. ⁊ somn⁹ addit in ea. ⁊ qñq3 fit suctio aq̃ paulatim magl vltima in sedãdo ipsam, q̃3 sorbere ipaꝫ plimũ: imo qñq3 sorbitio ei⁹ subito ↄgelat [c] [supfluitatẽ] deide calefacit eã, q̃re addit sitis in duplo, ⁊ expulsor sitj addit in siti, q̃re non iuuat ab eis qbus iuuabat in p̃ncipio. Et illa q̃ fit exiccatiõe meri est pua debilˈ, q̃re ↄfert ei somn⁹, ppea ꝙ humectat vẽtrẽ, ⁊ qes, ⁊ dimissio locutiõis. Et si est ex calore, tũc vigilie ↄferũt ei. Et fcãꝫ cũ cõitate epatj significat cognitio dispõnis epatj in ↄplˈone sua calˈa, ⁊ sicca, ⁊ apa suũ calidũ, ⁊ nõ calˈm.

¶ De cura. Cap. XXII.

Omnis facta ex cãis complˈonalib⁹, curat cũ ↄ̃rio. Et sitis pulmõis curat cũ aere attracto. Et mlˈtotiẽs qdẽ curat sitis mãdando aquaꝫ fr̃am sup linguã. Et ille q timet sitim in ieiunio pmittat loco aq̃ fabaꝝ, ⁊ ciceris, acetũ cum oleo: ⁊ abhorreat aquã fabaꝝ, ⁊ ciceris, qm̃ ambo sunt faciẽtia sitim. Et eũat⁹ expectet sup sitim, quã acqsiuit ei eũatio vsq3 quo ↄfortet ei⁹ digõ. Et non bibat sitiẽs, aliqd plimũ subito, neq3 aquã fraꝫ valde, ⁊ mortificet calˈitatẽ quã debilitauit sitis. Et vomitus qñq3 facit sitim, ⁊ sedat eã sirupus de pomis cũ aq̃ rosaꝝ. Et in stõ qdẽ calˈo, ⁊ sicco addit aq̃ fra sitim, Et silˈr in stomaco salsi humoris, ⁊ aq̃ calˈa sedat sitim ei⁹ multotiẽs. Et quãdo fit vehemens sitis, ⁊ non est febris, tũc misceat cum aq̃ paꝝ iuleb, vt pueniat aq̃ ad extrema membrorum.

¶ De cura percussionis obuiationis ⁊ cãu super stomachum. Cap. XXIII.

Oplˈm ↄferẽs ad h. ℞. poma scenia ↄcocta cum ↄcoctiõe bõi odorꝭ dõec dissoluant in decoctiõe, ↄinde terãt bñ, ↄinde sũat ex eis põd⁹ q̃nq̃gita. ʒ. ⁊ misceat cũ. x. laudãi, ⁊ viij rosˈ. ⁊. vj. aloes. ⁊ aggregent oia cũ. ij. succꝭ. s. arnoglosse, ⁊ foliorum cupressi, ⁊ misceat cum eis oleuꝫ de lilio ⁊ fiat tepidum, ⁊ liget super vẽtrem, [d] [⁊] vbi est stomachus aliqbus diebus.

¶ Tractat⁹, III. de nocumẽto digõnis. Cap. I.

Nocumẽta digõnis sequunt nocumẽta i iferiorib⁹ stõi, aut pp cãm in cibo, aut pp cãm in dispõne getj corpis, ⁊ mot⁹ ei⁹. Et fcũꝫ cã rei stõi, ẽ malitia ↄplˈonis aut calˈe, aut fre: ⁊ fortior eaꝝ ẽ fra, ⁊ ↄbilior eaꝝ est calˈa. Fra. n. vehemẽtius nocet digõni q̃3 calˈa. Veꝝ sicca, ⁊ hu. nõ perueniũt ad hoc ẽm plimũ, vt appeat ex eis solũ cũ eq̃litate ambaꝝ aliaꝝ q̃litatũ, nocumentũ digõnis, nisi iã fecerint euenire, sicca qdeꝫ arefactiõem, ⁊ hũida hydropisim. Veꝝ dispõ [e] [inter qetẽ ⁊ somnum,] ⁊ eoꝝ ↄ̃ria, ⁊ qð seqtur ea de iudicijs cibi in hoc, ẽ ꝙ cib⁹ indiget qete, ⁊ somno, vsq3 quo bona fiat digõ: ⁊ qñ sũt loco amboꝝ mot⁹ ⁊ vigilie nõ cõplet digõ. Et cib⁹ qdem g̃uis remanet in stõ plixe: ⁊ digerit, aut remanet indigest⁹, aut est pue digõnis, Sꝫ leuis cib⁹ quꝫ nõ digerit, nõ plongat spatiũ remanẽtie ei⁹ nõ digesti, imo qñ nõ est in stõ q digerat ipꝫ, corrũpit velociter. Et cib⁹ qdẽ aut ↄuertit ad illð, qð [f] [necessario facit digõneꝫ integrã] aut ↄuertit ad illud qð [g] [necessariã facit ↄuersioneꝫ aliquã] ⁊ digerit digõne aliq̃, nõ integra, q̃re nõ [h] [attrahit] corpus ex q̃ꝫtitate cibi, quã polˈe est ipsum sumere, q̃ꝫtitatẽ qua idiget ex cibo: ⁊ fit ibi extenuatio, aut non digerit omnino. Et illud est ẽm duos modos, nã ipse tũc aut remanet cũ dispõne sua, aut ↄuertit ad substãtiam extraneã corruptã. Et qñq3 fit illð in oi digõne, ⁊ vsq3 in tertia, ⁊ q̃rta. Et cã illi⁹ accidũt hydropisis, ⁊ cancer, ⁊ formica, ⁊ herisipila, ⁊ morphea, ⁊ baras, ⁊ scabies, Et illud iõ qm̃ sanguis nõ est digestus digõne ↄueniẽti nãe, q̃re mẽbra nõ [i] [attrahunt ipm ita, vt ipso nutriant, ⁊] putrefit, ⁊ fetet, [k] [⁊ nõ fit] nutrimẽtum ex eo, [l] [⁊] nõ fit bona assimilatio ei⁹ cũ eis: et si fuerit illic vincẽtia [m] [fex] ⁊ calˈitas, ↄnigrat, ⁊ qñq3 fit nigredo ei⁹ silis pici, Et stõus ẽt qñ ñ digerit oio, pueñt res ad lubricitatẽ itestinoꝝ, aut ad hydropisim. [n] † [ ] Verũtñ ñ ↄuertit, [o] [nisi] ad hydropisiꝫ tympãitẽ [p] † [ ] qum stõus in ipsa hꝫ imp̃ssioneꝫ tãte q̃ꝫtitatis, qua faciat vaporatioñe cibi, ⁊ nõ qua digerat. Et scias ꝙ corruptio digõnis, ⁊ debilitas eius, ⁊ ad vltimũ nocumẽtum eius, qum accidit ex qualibet mã, est facilius ad curandum q̃3 sit, qum accidit pp debilitatem ṽtutis, ⁊ malitiã ↄplˈonis confirmataꝫ.

¶ De corruptione digõnis. Cap. II.

Cibus corrũpit in stõ pp cãs, que sunt ↄ̃rie cãis rectificatiõis ei⁹. Et ad summũ cã in hoc, aut est in cibo, aut in receptore cibi, aut in reb⁹ accidẽtib⁹ supueniẽtib⁹ eis. Et cib⁹ qdem corrũpit in stõ aut pp q̃ꝫtitatẽ suã, aut ppter q̃litatẽ suã: Propter q̃ꝫtitatẽ qdem, qm̃ est plus q̃3 oꝫ, quare patit de digestione infra q̃3 oꝫ: Aut est minus q̃3 oportet, ⁊ patit de digõne supra q̃3 oꝫ, q̃re adurit, ⁊ in cinerẽ ↄuertit. Et ex primo huic corrũpit cib⁹ subtilis in stomacho igneo calˈo. Sꝫ pp q̃litatẽ, qm̃ est in seipo velociter suscipiẽs corruptioñe, sicut lac recẽter mulctũ, ⁊ melones, ⁊ psica. Aut tarde recipiens rectificatioñe, sicut sunt tubera, ⁊ carobubali, Aut est supflue q̃litatis ppter suã calˈitatem, sicut mel, Aut ẽ ppter frigiditatẽ suã sic cucurbita. Aut est prohibens appetitũ cibi cũ pprietate, que est in ipso, aut in comedente, sicut ille cui⁹ refugit natura a cibo aliquo, q̃uis sit laudabilis, aut sit appetendus ab aliquo: Aut ppter horã sue receptionis: ⁊ illud est qñ sumit, ⁊ in stõ est repletio, aut remanẽtia alteri⁹, Aut sumit añ exercitiũ ↄsuetum post expulsioñe cibi p̃mi, ⁊ egressioñe ei⁹. Aut ppter errorẽ in ordine suo ita, vt ordinet q ẽ velocis digõnis supra illuꝫ, q est tarde digõnis, [q] † [ ] ⁊ remaneat natãs supra ipm, q̃re corrũpit, ⁊ corrũpit illũ q cõmiscet

Marginal notes:

a —— A.

b A. Alia litera ↄ̃itea cum reuolutione

c A. Alia litera humorem

d —— A.

e A. in imp̃ssiõe quietis ⁊ somni

f A. ẽ necessariũ cum digestione integra

g A. ẽ necessariũ ↄuersione aliq̃

h A. Alia litera inuenit

i A. Alia litera inueniũt ex eo nutrimẽtũ q̃re

k A. aut iueniũt Alia litera aut attrahunt

l A. sed

m A. g̃uitas seu grossities

n † A. tympãitẽ

o —— A.

p † A. nisi

q † A. q̃re digerit ille q ẽ facilˈ digõnis añ illũ q ẽ tarde digestionis

ei. Et necessariuꝫ qdē est in ordine vt p̄mittat leuis [a]⌈supra⌋ grauē: ⁊ leuis [b]⌈supra⌋ stipticū, nisi sit aliqd vocās egrum faciēs necessariū, vt p̄mittat stipticus ad retinēdā nāꝫ. Aut pp multitudinē spēꝝ eiꝰ, ⁊ misceant alij cum alijs, quare cōmiscet ille q est velocis digestionis, ⁊ ille q est tarde digōnis. Facta autē cā receptoris aut est in substātia eius, aut est cā alteriꝰ, ⁊ eorum que circundāt ipsum, ⁊ accidūt in ipso: Et illud quod est in substātia eiꝰ est, sicut si sit in stō malitia complexionis cum mā, aut sine mā, ⁊ dbilitet in digerēdo, aut ptrāseat digōnem, sicut iā sciuisti in calo, ⁊ frō, Aut sit substātia eius [c]⌈spissa⌋ ⁊ zirbū ipsius subtile, Aut sit comprehēsio ipsiꝰ super ipsum non simil, ⁊ non bona, Aut sit bona. veꝝ grauitas eiꝰ sit impediens stōm, quare ipse appetit deponere qd in ipso est, q̄uis non eueniant rugitꝰ, ⁊ inflatio. Et ista duo sunt ex causis debilitatꝭ [d]⌈stomaci⌋ ⁊ destructiōis eiꝰ. Sed illa que est cā alteriꝰ est, sicut si sit in stomaco vētositas sepans inter ipm, ⁊ inter comprehēsionē vltimā sup cibum. Et qn̄ dicit φ multitudo eructuationis, est ex causis corruptionis digōnis, non est in q̄ꝫtum est eructuatio, sed in q̄ꝫtum est ventositas, q̄re extendit stōm, ⁊ facit natare cibum. Non ergo fit bona comprehēsio fundi stomaci sup cibum. Et omne qdē faciens natare cibum, est phibens digōnē. Et sicut si ad stōm currat ex capite, aut epate, aut splene, aut reliqs membris qd corrūpat cibum pp̄ter suā mistionē, ⁊ non possit stōus regere ipsum. Et multotiens qdem effundit ad ipsuꝫ post digōnem, ⁊ multotiens effundit ante ipsam. Et ex illis est, vt sit illud qd circūdat ipm ex epate, ⁊ splene frm, aut male complexionis. Facta aūt pp causas recēter supuenientes cibo, ⁊ receptori est, sicut qum deficit cibo illd quo indiget de somno digōnis, Aut qum inuenit motꝰ super ipsum, quo non indiget, ⁊ cōmouet ipsuꝫ, ⁊ corrumpit: Aut qr accidit potus sup ipsuꝫ plus q̄ꝫ sit necessariū, aut minus. aut accidit coitus sup eum, aut multiplicant cibaria [e]†⌈ ⌋ sup nām digestiuaꝫ, aut balneū, aut obuiatio aeris vehemētis frigoris, [f]†⌈ ⌋ aut male substantie. Et vētositates retēte in ventre phibent digōnem, ⁊ corrūpunt eā, qr cōmouent cibos, ⁊ mouent in eis. Et cibus qdē corrūpit in stō, aut qr putrescit, aut qr adurit, aut qr acessit, aut qr acqrit qualitatē non pportionaleꝫ ad aliquā qualitatū consuetaꝝ. Et totū illd est, aut qr cibꝰ conuertit ad illud: aut qr humor s̄m illā formam pmiscet cibo, ⁊ corrumpit ipsum. Et qn̄qꝫ est iste humor natans, [g]†⌈ ⌋ ⁊ qn̄qꝫ est paruꝫ residēs ad inferiora stōi, q̄re non dilatat, neqꝫ puenit ad os stōi. Et quotiens addit cibus accrescit ⁊ ascendit ad os stōi, ⁊ pmiscet cū toto cibo: Et quādoqꝫ est huiusmodi humor penetrans in venis, dinde reuertit subito quꝫ opponit ei oppilatio [h]⌈subito⌋ in facie meatuum, cum qbus non preparat penetratio. Et qum stōus est calidus absqꝫ mā, aut cū materia colerica effusa ex epate ad ipsum, propter multitudinem generationis eius in ipso [i]†⌈ ⌋ per viam fellis predictam, corrumpunt in ipso cibi leues, ⁊ digerunt fortes grossi, sicut caro vaccina. Et splen est causa corruptionis cibi. Et scias φ corruptio digōnis quandoqꝫ adducit ad egritudines plurimas malignas, sicut epilepsiam, ⁊ melācoliā, [k]†⌈ ⌋ ⁊ similia, imo est mater egritudinū ⁊ origo [l]⌈chronicaꝝ⌋ infirmitatū. Et qn̄qꝫ corrumpit digestio ꝯualescētibus, ⁊ generat acetositas, ⁊ indicat recidiuationem propter illud quod timet de putrefactione. Et multotiens quidem facit accidere corruptio digestionis pruritum.

a A. ad
b A. ad
c A. rara vel tenuis
d A. digestionis
e †A. diuersa
f †A. aut vehemētis caliditatis
g †A. Alia lr̄a non occultus
h A. cadens
i †A. aut
k †A. mirachiaꝫ
l —— A.

De debilitate digestionis. Cap. III.

Cause debilitatis digōnis sunt oēs cause, q̄s diximꝰ i corruptione digōnis, ⁊ sig̃ eaꝝ sunt illa sig̃. Uerū effusio colere ex illa summa non debilitat digōnem, sed qn̄qꝫ corrumpit eam. Effusio āt melie qn̄ꝫ aggregat ambas res. Et silr ēt siccū, ⁊ humidū ex hac sūma non pueniūt ambo sola ad hoc, vt destruāt. [m]†⌈ ⌋ hūidū pducit ad hydropisiꝫ: ⁊ siccitas pducit ad arefactionē. Et ex causis [n]⌈debilitatꝭ⌋ digōnis est raritas mirach, ⁊ paruitas carnis eiꝰ. Et qn̄qꝫ est cā in debilitate digōnis velocitas descēsionis cibi, aut pp lubricitatē stōi ex eis que scis in caplo lubricitatꝭ stōi: ⁊ non est illud ex causis corruptiōis digōnis, ⁊ nō ingredit in eis, imo ingredit in causis debilitatis [o]⌈stōci.⌋ Et hic qdem descēsus an̄ horam qn̄qꝫ fit ex bonitate compssionis stōi sup cibū, qn̄ festinat expulsiua motu suo, ⁊ est fortꝭ. Et qn̄qꝫ fit pp debilitatē retētiue, q̄re nō retinet, ⁊ nō comphendit sic oꝫ, donec digerat integre. Et qn̄qꝫ ē pp apata calida, aut phlica, aut melica, ⁊ vlcera, ⁊ silia q̄re non fit bona cōprehēsio, ⁊ qn̄ꝫ nō fit bona ꝯprehēsio cā cibi, qū est g̃uis, aut mordicatiuꝰ colicus, aut est calidus, aut stōus hꝫ ꝯplonē calam, aut in potu sumit [p]⌈hn̄s ipm⌋ ⁊ cū ipso est ꝯplo cala phibēs bonitatē digōnis aliqd calm phibēs digōnē ⁊ s̄m plimuꝫ corrūpit ipaꝫ, ⁊ nō phibet ipaꝫ tm̄. Et hmōi qdem hoiem sicut scis qn̄qꝫ sanat, ⁊ tempat digōnē eiꝰ, potus aque fre, ⁊ silr qn̄qꝫ in stō sunt hūores mali, ⁊ pprie mordicatiui, distinguētes iter ipꝫ ⁊ iter cibos, q̄re nō fiūt bone ꝯprehēsiōes, ⁊ retētiōes, ⁊ ē desideriū expellēdi vehemētiꝰ. [q]⌈Et illd qd est cā bonitatis digōnis est pp bonitatē comphēsionis: comphēsio. n. stōi sup cibum qum est integra, ⁊ est nō impediēs, digerit qd sibi ptinet. Et si ē integra⌋ sꝫ ē g̃uatiua, ⁊ stōus retinet cibū retētione eiꝰ q hꝫ tremorē pp quandā grauedinē, ⁊ est appetēs vt separet ipꝫ, est digestio infra illā, ⁊ nō sunt eructuatio, ⁊ rugitꝰ. Et si nō ē comphēsio, ē debilitas digōnis, ⁊ rugitꝰ, ⁊ eructuatio. Et qn̄qꝫ pducunt dbilitas digōnis ⁊ ꝯuersio cibi ad phla, ad [r]⌈tremorē⌋ ⁊ frigus extremitatū, ⁊ [s]⌈cōmotionē⌋ paroxismi febris: Ueꝝ pulsus nō est pulsus factus in initio paroxismi febris. Et qn̄ꝫ fit dbilitas digōnis pp nauseatiuā satietatē, ⁊ repletionē an̄cedentē. Et in libro qdē mortꝭ velocis dr, φ si sup oclos eiꝰ, q hꝫ nauseatiuā satietatē, ⁊ tarditatē digōnis, bothor nigra appet silis ciceri, ⁊ rubet ps eiꝰ, ⁊ viridis fit pars alia, tunc ipse incipit cū diminutōe rōnis, ⁊ morit in septima decima. Et ex cāis [t]⌈corruptiōis⌋ digōnis, ⁊ dstructōis eiꝰ, ē tristitia, sic ex causis bonitatis digōnis ē gaudiū.

De signis debilitatis digestionis. Cap. IIII.

Illam qdē q̄ leuis ē, significat g̃uitas, ⁊ extēsio, ⁊ remanētia cibi in stō longior ꝯsueta. Forte aūt sig̃t eructuatio adducens saporē cibi post [u]⌈v. horas⌋ ⁊ rugitꝰ, ⁊ nausea, ⁊ extensio, ⁊ [x]⌈estuatio anhelitꝰ:⌋ sꝫ vltimā sig̃t φ cibꝰ nō alterat alteratiōe de q̄ sit curādū penitꝰ, sic si sit frigitas supflua valde: Et cibꝰ qn̄ nō digerit nisi tarde, dscēdit tarde, nisi sit pp motū v̄tutꝭ explsiue ex mordicatiōe, aut q̄litate alia ꝯ̃ria, aut g̃uitate, Et sig̃ eiꝰ que fit pp ꝯplonem sunt ea, q̄ iam sciuisti, ⁊ [y]⌈φ⌋ est cōprehēsio tremula [z]⌈absqꝫ forti appetitu descēsionis cibi⌋ ⁊ ē dsideriū eructuādi absqꝫ euētu rugitꝰ,

m †A. digōnē dō, imo qn̄qꝫ debilitāt. Et dr̄ destruunt digestionē, quoniaꝫ
n A. Alia litera corruptionis
o A. digestiōis
p A. cam
q A. Et illa q est pp bonitatē cōprehēsionis stōi sup cibū quꝫ est integra, ⁊ nō impediēs, ⁊ i digōne ē leuitas, g̃uis ipsa sit integra.
r A. rigorem
s A. Alia litera ad pncipium
t A. debilitatis
v A. tempus
x A. subuersio anime
y A. si
z A. nō fortis ē appetitus ad deponendū cibus

⁊ eructuatiōis frequētis, ⁊ singultus, ⁊ inflatio pe/tentes illud, aut sicut si eueniat post. Et sig̃ eiꝰ in q̃ ē cā descēsus cibi añ horā, sūt lenitas egōnis, ⁊ fetor eiꝰ: ⁊ paucitas a[mūdificationis]epis, ⁊ corpis ab ea: ⁊ q̃nq̃ accidunt cū ea mordicatio, ⁊ inflatio. Et sig̃tiōes q̃dē eiꝰ, q̃ est ab humoribꝰ calis, sunt sitis, ⁊ puitas appetitꝰ, ⁊ eructuatio fetida, fumosa. Et illā que fit ex humoribꝰ fris, sig̃t illud qđ egredit ex eis cū vomitu, ⁊ acetositas, ⁊ casus appetitꝰ cū sig̃tionibus frigoris, ⁊ māei, p̃dictoꝝ in tractatu primo. Et illam que est ab apatibꝰ, ⁊ silibꝰ, sig̃nt sig̃ eoꝝ.

De cura. Cap.V.

Cum fuerit debilitas digōnis accn̄sa cā leui, aut repletiōe añcedēte non plima, tūc suffi/cient in ea longitudo somni, ⁊ dimissio exercitij, ⁊ vociferatōis, ⁊ balnei, ⁊ ad/ministratio vomitus cū aq̃ tepida, ⁊ subtiliatio regiminis. Et q̃n est plus illa ⁊ maior, ⁊ sunt post acce/ptionē cibi mordicatio, ⁊ nausea, ⁊ eructuatio pue/niēs ad saporē cibi, oꝫ vt sumat in potu aq̃ tepida multotiēs, ⁊ non cesset iterare, donec euomat totū illđ, qđ corruptū est: deinde effundat sup caput eiꝰ oleū aliqđ, ⁊ vaporet vēter eiꝰ, ⁊ b[viscera]cū pā/no calefacto: ⁊ fricent extremitates eiꝰ cū oleo de oliuis, ⁊ oleo roꝭ, ⁊ effundat sup ip̄as aq̃ tepida, ⁊ c[describat]ei plixitas somni, ⁊ ꝓhibeat ei cibus in die illa: q̇ si in mane surrexerit letus ⁊ fortis, ingrediat balneū: ⁊ si nō, redeat ad somnū, ⁊ regimē subtiliatiuū, d†[ ]⁊ dormitationē e[paucā, ⁊ leuē]tribꝰ diebꝰ ꝯtinuis, vsq̃quo ꝯuertat stōus eiꝰ ad dispōnē suā: Et q̃nq̃ idiget solōne vētris. Et pip q̃dē est ex medicinis magis iuuatiuis ad digō/nē. Et somnꝰ ōis iuuat digōnē. Uerū somnꝰ sup sini/strum est plimi iuuamēti in hoc, pp cōprehēsionem epatis sup stōm: sꝫ somnꝰ sup dextrū est cā velocitatis descēsiōis cibi, q̄m f[pparatio]stōi facit illđ neces/sariū. Et scias q̇ amplexari infantē ꝓpinquum ad hoc vt poluat s̄m lōgitudinē noctis, est ex rebꝰ ma/gis iuuatiuis ad digōnem: ⁊ opꝫ ne supueniat ei su/dor. Sudor. n. infrat, ⁊ ꝓhibet iuuamētū calefactionis, cū calitate sua innata. ⁊ oꝫ vt nō sit cum eo g[de ābelitu estuatio.]Estuatio. n. h†[ ] ⁊ motꝰ appetitꝰ, variant motꝰ v̄tutū nutritiuaꝝ. Et sunt q̃dā hōies, q amplexant catulū canis, aut cat/tū masculū nigꝝ. In d̄bilitate aūt digōnis fctā pp calitatem cū mā, ex eis que ꝯferunt, sunt i[oxypo/rium diacydoniten] ⁊ cibi acetosi stiptici k[almu/tati, ⁊ collegati,]⁊ q sunt siles illis ex fris. Et con/fert ei pondus. ij. ʒ. suffuf facti ex decem roꝭ, spodij tribus, coriandri sicci. v. sumant in potu cum aqua granatoꝝ, aut l[oxyporio diacydonitē.]

De signis corruptionis digōnis. Cap.VI.

m[Significatiōes q̃dē eiꝰ, ex q̃bus cognoscit corruptio digōnis, mani/feste sunt.]Uerū sig̃tiones q̃ q̃nq̃ as/sociant, ⁊ q̃nq̃ nō associant, sunt rugitus eructuatio, ⁊ mordicatio. Et sig̃tiones eius, que fit pp dispōnes ciboꝝ p̃dictas, sunt cognitio dispōnum, n[⁊ motꝰ,]eoꝝ, an sint multi, aut suscepti/biles putrefactōis, aut sit erratū in ordine eoꝝ, aut hora ipsoꝝ. Et motꝰ q̃dē sup ipsos est genꝰ erroris pp illud, cuius rememoratio p̄cessit: ⁊ vt quotiēs fecerit illud, accidat corruptio digōnis, ⁊ quotiēs cauet ⁊ abstinet, rectificat digō. Sig̃ autē accn̄tia pp ꝯplōnem stōi, ⁊ egritudines eius, cognoscunt ex si/gnis p̄dictis in caplo aggregante. Et q̃n mā corru/pta est in stō, in ipso sunt nausea, ⁊ accn̄tia que sunt cū corruptione digōnis frequētia, nō hn̄tia vicissi/tudines: ⁊ si sunt illic vicissitudines, tūc māe sunt ad uenientes effuse. In facta aūt pp raritatē stōi, ⁊ atte/nuationē texture villoꝝ eius, ⁊ accn̄tia dispōnis ad ipsum, sicut vetustatis, sig̃ sunt ꝓlongatio doloꝝ stōi, ⁊ egritudinum eiꝰ: ⁊ debilitas digōnis cū debilita/te appetitus: ⁊ attenuatio corpis. Et ex istis q̃dem q̃nq̃ accidunt debilitas digōnis, ⁊ destructio eius, sine corruptione ipsiꝰ. Factam aūt pp ventositates sig̃nt sig̃tiones ventositatū p̄dicte. Sed sig̃tiones ef/fusionis ex mēbris cōibus, sunt ex eis que diximus in locis suis, vt ꝯsideres dispōnem illius membri in seipso, ⁊ vt cognoscas, an multiplicent o[in]ip̄o ef/fusiōes ad membra alia in vijs alijs, sicut vt cogno/scas an ille cuius stōus existimat ledi a catarris, habeat catarꝝ descēdentē ad guttur: ⁊ ad pulmonē, ⁊ alia: Et signū casus corruptionis digōnis pp p[ef/fusionē colere]est vt sit ꝯplo nō cū illa colerica, de/inde inueniant in stō mordicatio, ⁊ natatio cibi.

De cura eius. Cap.VII.

Principium illius est vt egre/diat, qđ est corru/ptum in stomaco ex cibo vsq̃ ad finem sui, cum vomitu, aut solōne ventris. Et vt rectificet regimē eiꝰ, qđ comeditur, ⁊ bibit. Et reducat in omnibꝰ dispōnibꝰ ad illud, qđ necessarium est. Et vt q[expiat cum cibo]dōec verificet eiꝰ r[bonitas quare mūdificet]stōus prius cū potu aque roꝭ. Si aūt fuerit corruptio digō/nis pp calitatem stōi, aut pp colerā effusam ad ipꝫ, ingrossa cibos eoꝝ, ⁊ declina cū eis ad frigꝰ adeo, donec sint sicut caro vaccina cū aceto cōdita, ⁊ non ponas fra s̄btilia, q̄m subtilia corrumpunt in stōis eorum velociter. Et oꝫ vt ille q ex eis colericꝰ ē, euomat añ cibum. Et si fuerit illud pp frigus, curet il/lud frigus cū eis que diximꝰ in caplo suo. Et si fue/rit cā raritatis stōi, curet cum medicinis odoriferis stipticis, p̄dictis: ⁊ cū cibis boni chimi velocis digō/nis, q sint facti decliues ad exiccationē, ⁊ stipticita/tē s[arte ⁊ cū semibus]⁊ religs que diximꝰ in capi/tulo aggregāte. Et ille in corruptiōe digōnis cuius, cā est effusio colere ex t[cursu]p̄dicto eueniēs, ra/ro, oꝫ vt ꝯsuescat vomere ante cibum multotiēs: q̇ si melioret post illud, ⁊ sumat cibū, abscindat hanc ꝯsuetudinem, vt non debilitet stōus ipsiꝰ: ⁊ cū hoc oꝫ vt post vomitum sumat robub ꝯfortantes stōm, repellentes qđ effundit ad ip̄m: ⁊ assidue fiat em/plastꝝ stō ipsiꝰ cum eis, que ꝯfortant ip̄m ad expel/lēdum, qđ ad ip̄m effundit: deinde ponant ei u[cir/cuitus]in q̃bus euomat añ cibum s̄m rōcinatiōē p̄dictam. In illis vero quoꝝ stōi cibum accessere fa/ciunt, si fuerit acetositas parua accn̄talis, fit iuua/mentum cum suctione pomoꝝ dulciū, ⁊ iuuantur coriandro qum bibunt ipsū ante cibū cum aqua: ⁊ silr mastix qum in potu sumit ex eo. Si aūt fue/rit fortis, tunc ex eis que ꝯferūt ad hoc fortiter, ma/gnifice, vltime sunt sumitates sq̃nanti cum carui, ⁊ silr omnia electuaria calida, ⁊ electuariū x[alcha/biti.]Et q̃nq̃ iuuant cum geleniabin infuso in aq̃ cala. Et ex illis q̃ ipsis ꝯferūt ē vt sumāt y[ad mā/sionē]h medicamē. ℞. z†[ ]cymini seminis aneti ⁊[amboꝝ]añ. ptem. j. roꝭ. ru. ablatis capitibꝰ partes. ij. cribellent post contritionē cum orali cu/ius dosis fit medietas, ʒ. j. cum vino cōmisto. Si ve/ro idigent eis que sunt fortiora hoc, oꝫ vt vtant vo/mitu post cōmestionē salsi, ⁊ acetosi, ⁊ acuti sicut fo/ca. Expectent itaq̃ postea vna hora, deide euomāt

a A. acceptiōis
b A. latera
c A. p̄cipiatur
d† A. paucum leue
e —— A.
f A. situatio
g A. animi ꝯside/tiuū ad luxuriā
h† A. ⁊ ꝯsideriū ad luxuriam
i A. squinzibin safauzeli
k A. albelamie ⁊ alcharisie
l A. squinzibin safarzeli
m A. Signū aūt a quo ñ ꝯnudat corruptio digō/nis ē fetor ege/stionis
n —— A.
o A. ex
p A. cām meatꝰ effundentis co/leram
q A. ⁊ vt ꝓtermit/tat cibus
r A. Alia litera fames ⁊ fortifi/cetur
s A. cū moderan/tia ⁊ cū abazir. i. cum sp̄ēbus aro/maticis
Alia litera cū semibꝰ calis bonis saporis si/cut anisū
t A. meatu
u A. Alia litera tempora
x A. alchabit
y A. ꝯpō somnū
z† A. piperis
⁊ —— A.

cũ sirupo acetoso, mellio, calefacto, ꝛ succo raphani: ꝛ cum eis que cursu eoꝝ incedunt, ꝛ ex aq̃ mell', ꝛ silib⁹. Deinde me dicent' cum troc.ro. maiorib⁹, ꝛ cũ trifera. Et multotiẽs qdem non est necessarius in ea vomit⁹, qñ est cã in ipsa fritas sine mã pp quã accessit cib⁹, ꝛ qñ cib⁹ accessit [a]⌈pure⌋ tũc ẽ maior corruptio: ꝛ oꝫ vt hñs eam dimittat cibaria cũ micis, ꝛ iura: ꝛ cibet' exiccantib⁹, ꝛ frixis, ꝛ eis que in patellis coquunt', ꝛ carne rubea. Et opꝫ vt corpoꝝ eoꝝ ꝯplo pmutet' tm̃. [b]⌈Et ex eis que verificãt oẽꝫ cibum corruptum in stõ est, ⌋vt expellatur. qḋ si nã sufficiens fuerit facere illud, tunc sufficiat ipsa: ꝛ si nã non est sufficiens ad illud, sumat diacyminũ ẽm q̃ꝫtitatẽ necessitatꝫ: si autẽ non sufficit, adiuuet' cum reliq̃s electuarijs solutiuis, de q̃bus sumat' q̃ꝫtitas pauca ẽm mensuram qua educat' fex: ꝛ diacydonitẽ est ex summa eoꝝ que eligunt' ex eis. Et signa q̃dẽ bonitatꝫ comprehẽsionis stõi sup cibum: ꝛ bonitatꝫ digõnis, que est in vltimo ꝛ contrarij eoꝝ, sunt ea que diximus in caplo sitionum. Qḋ si res ille p̃dicte non fuerint: sed sentiunt' conturbatio, ꝛ g̃uitas, ꝛ desideriũ minuẽdi g̃uitatẽ cũ ꝯstrictiõe accñte, tunc scias q stõus est vehemẽtis cõprehẽsionis, sed est abhorrẽs summã cibi in q̃ꝫtitate sua. Et scias q digestio est fundi stõci: ꝛ appetitus oris stomaci.

a A. saifen. i. in estate

b A. ꝛ oĩs cib⁹ q corrumpit' in stõ conueniens est

¶ De tarditate descensus cibi ex stomacho, ꝛ velocitate descensionis eius. Cap. VIII.

Quandoqꝫ remanet in stõ aliqd de cibo vsq̃ꝫ circiter. xv. horas in dispõne sanitatis: ꝛ xij. horas. Et illud est ẽm cibum in leuitate sua, [c]⌈†⌈ ⌋ꝛ sigt illud inuentio saporis eius [d]in ore, ꝛ in eructuatione: retẽtio nãq̃ꝫ cibi in stõ, non est nisi ꝑpter tarditatẽ digõnis, vsq̃ꝫquo digerat'. Et expulsio ei⁹ est ꝑpter expulsionẽ expulsiue, qum complet' digõ, aut ꝑpter motorẽ mouẽtẽ, expulsiuã, sicut mordicatio colere, aut melãcolie [d]⌈acetose, ⌋aut alicui⁹ eoꝝ q̃ dicem⁹. Et nõ est sicut existimauerũt qdã, q omnis cã in retẽtiõe ei⁹ est strictura meat⁹ inferioris. Nam si esset illud, non esset possibil' exitus denarij, ꝛ auri ꝯglutitoꝝ: ꝛ vinum, ꝛ lac nõ remanerẽt in stomacho: ꝛ ambo non natarẽt in stomacho debili, ꝛ facerẽt rugitum, ꝛ inflationẽ. immo cã in descẽsione cibi nãlis, est digestio, ꝛ ṽtus stõci ad expellẽdum [e]⌈cui non est cõueniẽtia magis cum aliquo in dispõne ⌋cibi, quꝫ nõ accidit stõ nocumẽtum donec digerat' cib⁹. Stomachus. n. san⁹ comprehẽdit ipsum, ꝛ constringit' sup ipsum meatus suus inferior vehemẽter: q̃ñq̃ꝫ adest hora expellẽdi, dilatatur, ꝛ expellit stomach⁹ quod in ipso est cum villis suis latitudinalib⁹: ꝛ quotiẽs festinat digestio, festinat ꝯscẽsus: ꝛ si tardat, tardat, nisi accidat aliq̃ cãrum faciẽtium descẽdere cibum a stomacho, qum nondum sit digestus ex eis quas iam sciuisti. Et quãtitas qdeꝫ eq̃lis remanẽtie cibi in [f]⌈stomacho ⌋ꝛ egressionis ei⁹, est illud quod est inter. xij. horas vsq̃ꝫ ad. xxij. horas. Et cibus qdeꝫ plurimus qum non digerit' ꝑpter suã multitudinẽ, ꝛ ille cui⁹ qualitas est mala etiam, tunc nullus eorũ remanet in stõ sano fortꝫ expulsiõis, immo expellit' ad iferiora velociter. Et q̃ñq̃ꝫ succedũt ei fluxus ventris, ꝛ colica passio. Et qñ fuerit stõus debilis, quẽ cib⁹ grauat, aut vlcerosus hñs bothor, aut fuerit in eo humor viscosus lubric⁹, nõ morabit' i ipso cibus nisi parũ: ꝛ fit hoc, siue sit debilis retẽtiua, siue digestiua. Et tibi qdeꝫ possibile est vt cognoscas signa, que oꝫ te cognoscere ex causis hoꝝ, ex eis q̃ tibi p̃terierunt in capitulis predictis.

c† A. ꝛ g̃uitate Alia litera ꝛ grossitie sua,

d A. aut flegmatis acetosi

e A. cui nõ sunt cãe plime alie ab ãbob⁹ ex p̃te Alia litera cui nõ ẽ depẽdẽtia plima cuꝫ re alia ab ambob⁹ ex p̃te dispõnis

f A. Alia litera corpore

¶ De cura eius a cui⁹ stõ tardatur descẽsus cibi, aut in cuius stomacho natat cibus. Cap. IX.

Ex cura illi⁹ est somn⁹ sup dextrũ. Adiuuat. n. ad hoc vt velociter descẽdat cib⁹ a stõ, q̃ꝫuis sit ꝯbilis adiutorij ad digerẽdũ: ꝛ adiuuãt ad hoc ꝯambulatio subtil', ꝛ fricatio pedũ ꝛ ꝯfractio ventositatꝫ cũ eo qḋ scit' in caplo eius.

¶ De cura eius a cuius stomacho festinat descensus cibi. Cap. X.

Quidam antiquoꝝ fuerũt q noiauerũt istos stomaticos, sꝫ postremo cecidit nomẽ stõi sup aliḋ. Et ex eis q̃ expta sunt illis, est vt administret' eis empl'm ex farina fenugreci, ꝛ semis lini, ꝛ melle. Et in potu sumãt ex eo ẽt, ꝛ ex eis est, vt sumant' vitelli oui assati, ꝛ cocleariũ mell', ꝛ duo danic masticis ꝯtriti ꝯiungant' oĩa in cortice oui, ꝛ assent' sup cinerẽ cal'm, ꝛ sine intermissiõe moueant' donec preparata sint, ꝛ comedant', ꝛ administret' hoc trib⁹ dieb⁹. Et oꝫ vt administret' añ cibũ aliqd ex stipticis fris, si fuerit illic ꝯplo cal'a: aut p̃mistum cum calis, si fuerit ꝯplo dectiuis ad fritatẽ. Et tu iam sciuisti omnes has medicinas. Et opꝫ vt dormiant sup cibum, ꝛ non moueant' neq̃ꝫ excitent' oino. Et vt stringantur extremitates supiores.

¶ De [g]⌈eructuatione⌋ stõci ꝛ duritie ei⁹. Cap. XI.

Quandoqꝫ aduenit durities in stõacho simil' apostemati, ꝛ tamẽ non est apa: ꝛ est cã ei⁹ frigus inspissans aut melia ingrossans, intrans sine apostematione.

g A. grossitie

¶ De signis. Ca. XII.

Sunt vt cognoscatur causa eius, ꝛ non inueniatur signuꝫ apostematis.

¶ De cura. Ca. XIII.

Fiat empl'ꝫ ei cũ melliloto, ꝛ croco, ꝛ mastice, ꝛ balsamo, ꝛ thur', ꝛ bdellio, ꝛ spica, ꝛ cordũeni ꝛ mugatht, ꝛ cera, ꝛ oleo rosaꝝ. Et sil'r omnes curationes dcẽ ad apata dura, ꝛ p̃pe ea q̃ dcã sunt in caplo debilitatꝫ stõci [h]⌈pp duritiẽ.⌋ Descriptio alia bona ad hãc intẽtionẽ. ℞. cere. ʒ. viij. glutinis alimbath. ʒ. iiij. zinziberis oppoponacis amboꝝ añ. ʒ. ij. aloes, ꝛ galbani amborũ. añ. ʒ. iij. olei de lilio [i]⌈eminam. i. ⌋fiat ex eis empl'm.

h A. cum duritie eius

i A. ʒ. xiiij.

¶ De eis que cõmouẽt eructuationẽ. Cap. XIIII.

Cum in stõ accidit vẽtositas, ꝛ nõ remouet', ꝛ ẽ retẽta in ore stõci, ꝛ ipedit, oꝫ vt eñet' cũ eructuatõe, sic eñan tur supfluitates natãtes cũ vomitu ꝛ si nõ, corrupit digõnẽ, ꝛ natat [k]⌈cũ cibo⌋ nisi accidat multitudo hũiditatũ ꝛ flatũ p̃paratoꝝ ad hoc, vt ꝯuertãt' i vẽtositatẽ: tũc. n. [l]⌈necessariũ⌋ ẽ vt sit supfluitas i cõmotõe eructuatõis ex eis q̃ mouẽt rem prauã. Et ex eis qdem que mouẽt eructuationeꝫ, sunt origanum, ꝛ folia rute, ꝛ anisum, ꝛ carui, ꝛ calamẽtũ, ꝛ mẽta: ꝛ ameos, ꝛ gariofili, ꝛ mastix, ꝛ thus masticatum, ꝛ haustũ.

k A. cibus

l A. possibile

¶ De cura eructuationis supflue. Cap. XV.

Causas qdẽ eructuatiõis, ꝛ sigtiones ei⁹, sup dispõnes, iã dixim⁹ i caplo sigtionũ. In acetosa qḋ cõferũt patiẽti eã, potare diapipeõ cũ vio, Et q̃ñq̃ꝫ iuuant' si in potu sumãt añ prãdiũ suũ ꝛ cenã suã, coriãdri sicci põdus aure. ꝯinde bibãt post ipꝫ vinũ puꝝ. Et ex eis q̃ sedãt eã, sꝫ q

dixerũt qdā, est vt liniat̃ stōus cũ stercore galline, ꝛ calce. In fumosa vō si est a mā, ꝯferunt absinthiũ, ꝛ hiera. Si vō ē sine mā, ea q̃ infrãnt ꝛ extingũt, ꝛ forte faciũt, sicut sũt robub fructuũ frōꝝ, ꝛ cibi frigidi.

¶ Tractatus.iiij.de egritudinibus instrumentalibꝰ ꝛ cōibus accidentibus stomacho.

¶ De apatibus calidis stomaci. Cap.I.

STomacho accidũt apostemata calʼa ꝑꝑ cās cognitas, que faciũt accidere apata calʼa. Et ex illis causis sunt dolores ꝓlōgati. Et quādoqꝫ sunt apata eius calida sanguinea, ꝛ quandoqꝫ sunt colerica.

¶ De signis. Cap.II.

QUando ꝓlongat̃ in stō dolor, q nō remouet̃, q̃ꝫuis regimē bonũ fiat, tũc existima ꝙ illic ē apostema. Illud aũt apa qō est calʼm, signt cũ hoc iflamatio vehemens, ꝛ adustio fortꝫ, ꝛ sitꝫ, ꝛ fe.insepabilʼ, ꝛ dolor pũgitiuꝰ: ꝛ ᵃ[augmētum qō]qñqꝫ sentit̃, ꝛ qñqꝫ ꝑducit ad ꝑmistionē sensus, ꝛ ad sirsem, ꝛ ad meliaz. Qñqꝫ extenuat̃ corpꝰ, ꝛ ꝓfundant̃ oculi, ꝛ ᵇ[resoluit̃]nā, ꝛ multiplicat̃ fluxꝰ vētris, ꝛ vomitus, ꝛ ᶜ[supat̃]febris, ꝛ minorat̃ vrina, ꝛ ᵈ[stōus comprimit̃]sub digitꝫ vbi ꝑꝑ duritiem non comprimebat̃ sub digitis, tunc iā fit exitura, Et quando accidit cũ dolore in stō frigꝰ extremitatũ, tunc illud est signum malum.

¶ De cura. Cap.III.

QUando autumat̃ ꝙ apa calʼz apparet, aut apparebit ꝑꝑ vehemētiā adustiōis, ꝛ inflāmationis, tũc meliꝰ est in ꝑnᵒ vt incipiat̃ a repcussiuis, ꝛ inungat̃ stōus cũ eis q̃ sunt sicut oleũ ō cydōijs, ꝛ fiat ei emplʼz cũ cydōijs ꝛ cōticibꝰ cucurbite, ꝛ pōtulaca, ꝛ faria ordei, ꝛ q̃ currũt hac via: q̃ꝫuis abstinētia, ꝛ sbtiliatio cibi, ꝛ regiminis, magꝫ iuuatiua sint eis. Qñqꝫ medicarꝫ apata stōci calʼa, tũc caue ne i potu tribuas solutiuũ forte, aut qō vomē faciat: nā admistratio vomitꝰ ᵉ[error]ē. Phlʼomia aũt nečria est in plibꝰ horis, ꝛ aliena solʼonē laboriosam, ꝛ vomitũ. Et sis ꝯtentꝰ cibis lenitiuis, ꝛ medicinis, sicut aq̃ ordei, ꝛ almes, ꝛ atriplicibꝰ, ꝛ cucurbita. Et ᶠ[multiplicare]medicinas lenificatiuas sic̃ casia fi. non est malũ: ꝛ vt euatio fiat cũ casia fi. qm̃ ꝯfert apati, ꝛ exiccat mām. Et qñqꝫ admiscet̃ ei ex hiera, ꝛ aloes, pōdus duoꝝ danich vsqꝫ ad.ʒ.ȝ. Et meliꝰ hoc ē vt in potu tribuat̃ casia fi. cũ aq̃ endiuie. Et qñqꝫ ponit̃ in ipa absinthij paꝝ, qm̃ est iuuatiuũ cuz sua stipticitate. Et qñqꝫ vtunt̃ in ea qdā myrobalanis: ego vero nō declino ad eos, nisi sint apata in via dubitatiōis: ꝛ ego abhorreo hoc. ꝛ qñ apparēt, non oz vt administrent̃. Et qñqꝫ dāt eis i potu scamoneā cũ sirupo acetoso, ꝛ ego abhorreo eā. Et qñ ᵍ[apparēt ꝛ]non est ex hmōi excusatio, tũc det̃ aloes aure.j.cũ sirupo acetoso, q̃ꝫuis dimittere ipꝫ sit meliꝰ. Et ex solutiuis iuuatiuis in ꝑncipio est, vt sumant̃ aque solatri, ꝛ aq̃ endiuie.ȝ.ij. ꝛ medulle casie fi.ʒ.iij. ꝛ olei ō cucurbita ꝛ olei amigdalini amboꝝ aã.ʒ.ij. ꝛ det̃ in potu: ꝛ sine cessatione lenificet̃ nā cum hoc, si fuerit siccitas vsqꝫ ad diē vij. Et oz ne sint ausi potare aquā frām ꝑlimā, neqꝫ ʰ[calʼam]immo frāgant eaz cum iuleb, aut robub fructuũ. Et abstinētia qdē a cibo est ex illʼ, q̃ eos valde iuuāt. Et si dolor vehemēs valde fiat, dabis ei in potu pōdus.ʒ.iij. de semine cucumeris ⁱ†[ ]cũ aq̃ fra, aut aq̃ ᵏ[albela]ꝛ sumāt in potu

aquā tabarzet ēt, qm̃ ē iuuatiua valde, ꝛ aquā atararaxacon ēt. Et emplʼa fcā ex ˡ[bella ꝛ capparibꝰ, ꝛ balaustijs, ꝛ alenifestides]sũt iuuatiua valō. Et absinthiũ qũ ex eo fit emplʼz, ꝯfert apati, ꝓhibens ne ᵐ[ibibat̃]in oībꝰ ꝑtibꝰ stōi. Et q̃ꝫdiu calitas ꝑmanet, ꝛ si sit post.vij.nō abscidas aquā endiuie, ꝛ aq̃ꝫ solatri, ꝛ aquā kekēgi, ꝛ aquā ataraxacō: ꝛ ꝑmisce cũ illis qum trāsierit septimā tro.ō rof.ʒ.ȝ. ꝛ aliqd ō succo absinthij, ꝛ ō mastice ꝛ ꝑmisce cũ eis ēt aq̃ꝫ feniculi, ꝛ aquā apij. Et sit cibꝰ vsqꝫ ad.vij.ex mes excorticatis, cuz atriplicibꝰ, ⁿ[ꝛ blitꝫ]ꝛ cucurbita cũ oleo amigdalino, aut oleo omphācino. Et sint illa q̃ in potu sumũt iuleb, ꝛ aq̃ prunoꝝ, ꝛ succꝰ endiuie, ꝛ taraxacon, ꝛ in fine eiꝰ ꝑmisceāt̃ cũ mastice, ꝛ succo absinthij. Post.vij.aũt misceant̃ cuz eis, que abstergunt, ꝛ maturāt parũper, sic̃ sicla, ꝛ alubleb. Et det̃ in potu eis tunc sirupꝰ acetosus. Et qñqꝫ sumunt eũ in potu añ illud aliquot diebꝰ. Et qñqꝫ sumũt ipm in potu cũ ᵒ[violʼ nutritꝫ]si nō fuerit nausea vehemēs, impediens: ꝛ illud qdē vsqꝫ ad.xiiij. Qñqꝫ sedat̃ iflāmatio, ꝛ lenificat̃ apa, tũc est hora resolʼonis. Qum ergo ōclinat parump, itroducant̃ in emplis ea, q̃ sũt sicut mastix, ꝛ absinthiũ. Et ponat̃ potus ex sirupo acetoso absqꝫ timore. Et qñqꝫ sufficit sumere in potu casiā fi. in aq̃ feniculi, ꝛ apij, ꝛ oleũ amigdalinũ dulce vsqꝫ ad finē eiꝰ. Et rectius tibi est qñ ad summũ ꝑuenit cura, hora mollificationis ꝛ resolʼonis, vt non audeas sup vtrasqꝫ audatia nuda cuiuslibet eaꝝ, imo ꝑmisce medicinas mollificatiuas cũ stipticis, Nā in hoc, vt sis ꝯtentꝰ mollificatiuis, ē ᵖ[error]magnꝰ: ꝛ qñqꝫ ꝑducit patiētem ad mortē, siue sint medicine que bibant̃, aut posite sup ipm extrinsecꝰ. Et stōus qdē dignior est hoc q̃ꝫ epar. Et stiptica ꝯueniētia ad hāc rē sũt illa, in qbꝰ ē aromaticitas. sicut mastix, ꝛ rof. ꝛ galle, ꝛ galia ꝛ balaustie, ꝛ extrēitates arboꝝ. Et ex olʼis oleũ ō cydonijs, ꝛ oleũ de mastice, ꝛ oleũ de malʼ, ꝛ oleũ ō neriden, ꝛ oleũ omphacinũ. imo oz in estate, ꝛ in ꝑnᵒ, vt administres in emplis amboꝝ, oleũ rof. ꝛ oleuz omphacinũ, ꝛ oleũ de cydonijs, ꝛ oleũ ō malis. Et in hyeme, ꝛ in horis resolʼonis, oleũ de neridē, ꝛ oleum anetinũ, ꝛ oleũ camomellinũ, ꝛ oleuz de lilio, ꝛ oleũ de mastice tēperate. Cōfectio ᵠ[emplʼi boni] in ꝑncᵒ ꝛ augmēto, ꝛ statu. ʳ†[

]℞. farinā ordei, ꝛ faufel. ꝛ nenufar oiuz añ.ȝ.ˢ[ʒ.[rof.ȝ.j. ꝛ.ʒ.croci.ȝ.ʒ.vio.xij. dragagāti.v. altee, camēille oium añ.x. sādali.xv. masticꝫ acatie balaustie oiuz añ.xv. cer̃ ꝛ olʼi rof. cũ qbꝰ ꝯficiāt̃. Et ex emplis bōis in ᵗ[ꝑncᵒ]apatũ, sũt radix lilij, mellilotũ cera, ꝛ oleũ violaceũ. Et ñ oz vt emplʼz fiat cũ lubricitate vehemēti vētrꝫ, imo tempet̃ vēter i ꝑmis, deide admīstrent̃ emplʼa. Et ex emplis bōis i hora statꝰ vsqꝫ ad ōclinatōez ē illō qō. ℞. ᵘ[cymas sgnāti, ꝛ camemillā, ꝛ mellilotũ,]ꝛ absinthium romanũ, ꝛ spicā, ꝛ radicez altee, ꝛ sandalũ, ꝛ faufel, ꝛ crocũ, ꝛ q̄na lauri, ꝛ q̃ sũt silia illis. Addat̃ in stipticis in ꝑncipijs, ꝛ in resolutiuis in postremis. Et ex ˣ[medicis]bonis in maturādo apa calʼm, cuiꝰ q̄rit̃ ʸ[maturatio]ꝛ almessere ē, vt sumant̃ extremitatũ rof, ꝛ extremitatũ absinthij, ꝛ extremitatũ sempuiue, et corticũ cytri exterioꝝ, et masticꝫ, et thuris oium añ.ꝑs.i.et.ʒ.et cydonioꝝ, et dactiloꝝ imaturorũ, et croci, et aloes, et myrrhe oium añ.ꝑtē.i.et cere et olei camemillini et olei ō neridē oium añ.ꝑtes x. Qō si cā in euētu apatꝫ fuerit dolor añs, de vitate cuiꝰ est vt curet̃ cũ sbtiliatiuis, tunc qum ꝑuenit ad apa, tũc oz vt abscindas sbtiliatiua ab eo, et sis ꝯtentus sedatiuis doloꝝ, sicut est adeps anatꝫ et galline.

ᵃ A. tumor qui
ᵇ A. soluitur
ᶜ A. Alia litera eradicatur
ᵈ A. Alia litera fit stōus propter duritiē eiꝰ i mō ꝙ non cōprimit̃
ᵉ A. periculosa
ᶠ A. administrat̃
ᵍ —— A.
ʰ A. aquam simplicem
ⁱ† A. longi arcuati
ᵏ A. niuis

ˡ A. belha ꝛ alcasb, ꝛ balaustiis ꝛ aliusistides
ᵐ A. dilatetur
ⁿ —— A. Alia litera ꝛ succh ordei
ᵒ A. aqua violas conditas
ᵖ A. timor
ᵠ A. emploꝝ
ʳ† A. Descriptō emplʼi iuuatiui i hac hora, ꝛ añ ipsam
ˢ A. j.
ᵗ A. statu
ᵘ A. Alia litera ℞. flores camomille ꝛ melliloti
ˣ A. emplastris
ʸ A. resolutio

Et quādo antiquat̃ apa, tūc da in potu troc. de spica, ⁊ fac empl'm ex emplastro de bdellio cū ḡnis ꝺ ben dcō in antidotario. Et ex eis que ꝯferunt ad h̃, est ceratū cuꝫ oleo de balsamo, ⁊ aloe, ⁊ cera alba. Et oꝫ vt administret̃ ceratum. S. p̃dictum in capl'o debilitatꝭ stōci. Et empl'm de mellilotо est ad hoc iuuatiuū valde. Et ex illis sunt camemilla, ⁊ balaustie, ⁊ semē lini, ⁊ mellilotū, ⁊ altea ex qb⁹ fit emplastrū: ⁊ fiat ex eis vaporatio, ⁊ embroca fiat cū decoctiōe ipsoꝝ. Et ex eis que sanāt illud, est illꝺ qꝺ. ℞. roſ. ʒ. x. xiloaloes. ʒ. ij. masticis, seminis endiuie, cuscute oium. aā. ʒ. iij. sumant̃ in apate inflāmato cuꝫ canfora in potu, aut sumant̃ tria sextaria casie fi. q̄ decoquant̃ in lb̃. j. aque donec remaneat medietas, deinde colet̃, ⁊ ꝓijciat̃ sup ipsam de aq̄ solatri, ⁊ aq̄ kekēgi sacraiati, ⁊ buliat ⁊ ꝓijciat̃ sup ipsam. ʒ. ſ. hierap, ⁊ sumat in potu ex ea ille q fortꝭ est totā integre, ⁊ debilis medietatē ei⁹. Et si indiget fortiori h̃, addant̃ [a] ⌈ex semine apij, ⁊ ⌋semine caulis, ⁊ ammoniacū, ⁊ medulla cerui, ⁊ adeps galline, ⁊ qn̄qꝫ indiget empl'o [b] ⌈bolisini⌋ ⁊ empl'o cytrino. Et i hac hora qn̄qꝫ necessariū est, vt in potu dent̃ troc. de bdellio. Et ex empl'is iuuātib⁹ in hoc cap. est empl'm hꝰ ℞. cere, ⁊ olei de neridē amboꝝ aā. ℥. j. masticis, ⁊ ciperi, ⁊ sqnanti, ⁊ aloes oium aā. aure. j. ⁊ bdellij. ʒ. iij. soluat̃ in vino, ⁊ aggreget̃ iter has medicinas ꝭm acceptionē empl'i. Qꝺ si fuerit illic sol'o vētris, qn̄qꝫ erit necessariū vt ponas cū istis succū acreste, aut succū absinthij, aut aggreges inter vtrūqꝫ. Et de errore maximo ē, vt ꝓlōget̃ tp̄s tollerātie apatꝭ, [c] ⌈ ⌋ ⁊ incessant̃ fiat curatio cū infr̃antib⁹, ⁊ sit apa i via, vt fiat exitura, ⁊ ꝓhibeat̃ a maturatione: oꝫ ergo vt ꝯsideres hoc. Et iā dcm̄ est, ꝙ suspēsoriū fcm̄ ex lapide [d] ⌈beselis⌋ qum suspēdit̃ ita vt tāgat stōm, erit iuuamētū ei⁹ magnū in dolorib⁹ ei⁹: ⁊ apatib⁹ ei⁹. Quꝫ aūt apa fit dubellati, ⁊ exitura, nos iam singulare capl'm fecim⁹ ei. Qum v̂o apa ē colericū, oꝫ in p̄nc° vt infr̃et̃ valde cū empl'is infrātiuis, notꝭ, ꝓmistis cū sandal', ⁊ canfora, ⁊ roſ, ⁊ silibus. Et det̃ in potu aq̄ ordei cū aq̄ granati muzi, ⁊ decocti cum cācris: deinde post illud ꝑ aliquot dies administra aquā solatri, ⁊ aquā endiuie. Et post illud qum appropinquat status, misceat̃ cum aqua solatri, ⁊ aqua endiuie, parumꝑ aque feniculi.

De apatibus f̃ris flegmaticis. Cap. IIII.

Ista apata ḡnant̃ ex humiditate, ⁊ malitia digōnis, ⁊ paruitate exercitij, ⁊ ex reliqs causis ḡnantibus māS [e] ⌈cronicas⌋ coarctātib⁹ eas in vasis, ⁊ i [f] ⌈viscerib⁹⌋ qꝝ cognitio p̄terijt.

De signis. Cap. V.

Quando iueneris signū apatꝭ cuꝫ dolore [g] ⌈ingeto⌋ i oi dispōne, ⁊ [h] ⌈augmēto⌋ ⁊ nō est febrꝭ neqꝫ inflāmatio neqꝫ [i] ⌈ingetudo⌋ sꝫ est humiditas [k] ⌈lubrica ⁊ claritas coloris,⌋ ⁊ paucitas sitis, ⁊ malitia digōnis ⁊ ꝑuitas appetitus, tūc illꝺ est apa flegmaticū: ⁊ tu significabis cū reliqs significatiōib⁹ p̄dictis, de humiditate ꝯpl'onis stōi.

De cura. Cap. VI.

Decanone in hoc ēt est, vt non euacues resolutiua a stipticis. Resolutiua. n. qb⁹ idiges in hoc, sunt fortis resolutionis. Incipe ergo in cura istoꝝ ita vt des eis in potu aquā apij, ⁊ aquā feniculi amboꝝ. aā. ℥. ij. baurac. ʒ. iij. de oleo amigdalino dulci q̄ꝫtū sufficit, deinde post illud sumāt i potu, [l] ⌈ʒ. ij.⌋ olei ꝺ kerua cū trib⁹. ʒ. olei amigdalini dulcis, ⁊ decoctiōe mellilotі. Et ei⁹ ꝯfectio est hec. ℞. mellilotі. x. radicis feniculi. x. aq̄ lb̃. iiij. ꝺcoquant̃ donec remaneat lb̃. j. ⁊ da in potu ex ea. ℥. iiij. Et ꝯfert istis decoctio isopi, in qua decoqtur melilotum, ⁊ ponant̃ sup potionē eius. ʒ. iij. olei de kerua. ʒ. ij. olei amigdalini dulcꝭ. Ex vnguentꝭ aūt ⁊ empl'is est medicamē exꝑtum qꝺ. ℞. polij, melilotі, ⁊ amomi, ⁊ camemille, ⁊ aneti omniū aā. x. ⁊ absinthij, ⁊ spice amboꝝ aā. ʒ. vij. aloes. ʒ. viij. masticis. ʒ. x. turis. ʒ. vj. radicū altee. ʒ. xv. ammoniaci, ⁊ oppoponaci storacꝭ omniū aā. ʒ. x. adipis anseris, ⁊ adipis galline oium aā. ℥. ij. cere rubee. ſ. lb̃. Et qꝺ ex vnguentꝭ est meli⁹, est oleū de neridē, ⁊ oleū ꝺ spica in quo iā posita fuerint myrrha, ⁊ cordumēi. Et ꝯferunt ēt asꝑagi, ⁊ alubleb cum oleo amigdalino dulci, ⁊ sicla, ⁊ caulis cū oleo oliue. Et ea q̄ siccant sanguinē ex cibis, quoꝝ digō ē facil', ⁊ oꝫ vt alienēt vomitum oino: nam ipse in hmōi est malus.

a A. anetum, ⁊ se. lini, ⁊ fenugreci ꝙ si idiget fortiori hoc addantur ex

b A. feligarius

c † A. curatione

d A. Alia litera iaspis Alia litera tasel', vl' baselis

e A. Alia litera humidas

f A. tunicis

g A. ꝓfundo vel fixo

h A. eminentia

i A. imaginatio mala

k A. salivalis ⁊ plūbeus color Alia litera viscosa ⁊ plumbeus color

l A. Alia litera ℥ j.

De apatibus duris ⁊ grossis. Cap. VII.

Quandoqꝫ fiūt icipiēdo, ⁊ qn̄ꝫ fiūt a ꝑmutatiōe ex apatib⁹ calis, ꝭm ꝙ iam sciuisti in p̄ncipijs: ⁊ qn̄qꝫ fiunt, sed raro, ab apate flegmatico, cui accidit vt indurescat. Et signt ipm cū sigtionib⁹ apatum, durities tactus, ⁊ multitudo [m] ⌈varietatis⌋ ⁊ extenuatio corporis.

De cura. Cap. VIII.

Canon in his ēt est, vt nō euēes medicinas resolutiuas a stipticis. Et oēs medicine q̄ sūt vehemētꝭ resol'onis in fine apatū cal'oꝝ sūt iuuatiue h̃: ⁊ oꝫ vt in potu sumāt lac camellarū fetaꝝ, assidue. Et ex illis q̄ eis ꝯferūt ē, vt sumāt tres aureos ex oleo de kerua cū decoctiōe casie fi. q̄ sit [n] ⌈submersa⌋ in aq̄ radicū. Et si idiget eis, q̄ sunt fortiora, ponat̃ in aq̄ radicū sumitatū sqnāti, ⁊ masticis, ⁊ capilli veneris cū reliqs medicis oium aā. ps. j. ⁊ qn̄ ponit̃ cuꝫ oleo de kerua, olei de [o] ⌈spica⌋ q̄ꝫtitas. ʒ. j. ⁊ olei amigdalini dulcis q̄ꝫtitas. ʒ. ij. est iuuatiuū. Et silr̃ qn̄ in potu sumunt̃ olea ista cū aq̄ mell'. Et oꝫ vt admistret̃ in empl'is eoꝝ medulla ossiū cerui, ⁊ medulla crurꝭ vaccini, ⁊ pinguedo gibbi camelli. Et ex medicis ꝯferētib⁹ ad h̃, ⁊ in dubelati ē illꝺ qꝺ. ℞. mellilotі, ⁊ fenugre. ⁊ camemille, ⁊ baccaꝝ lauri, ⁊ altee, ⁊ absinthij oium aā. ꝑtē. j. ammoniaci [p] ⌈turis amborū aā. ij. tertias⌋ ꝑtis resoluant̃ gūme iste i ꝺcoctiōe ficuū. x. cū vino [q] ⌈cū melle⌋ deinde ꝯiūge cū eis has medicinas, ⁊ fac ex eis empl'm, ē. n. mirabile. Empl'm aliꝺ. ℞. sordiū [r] ⌈vrcei⌋ p. vij, storacis p. ij. masticꝭ p. j. glutinis alibath ꝑtē. ſ. fecis olei ꝺ neridē q̄ꝫtitatē q̄ ꝯficiant̃ medicie. Empl'm aliꝺ. ℞. āmōiaci. [s] ⌈viij⌋. [t] ⌈mellilotі. xij.⌋ cere. [u] ⌈viij.⌋ croci, myrrhe, bdelij iudaici, oiuꝫ aā. viij, olei de balsamo lb̃. j. Et ex eis q̄ valde iuuatiua sꝭ eis, ē oleū de succo vitꝭ. Et ex eis q̄ ꝯferūt eis valde sꝭ ꝺcoctio ireos cū casia fi. Et emplꝫ qꝺ dixim⁹ in cap. debilitatꝭ stōci cū duritie. Descriptio empl'i amboni. ℞. masticis, turis, absinthij oiuꝫ aā. ꝑtē. j. ammōiaci croci amboꝝ aā. ꝑtes. ij. ciꝑi. iij. fac cerotuꝫ cū oleo de neridē tāte q̄ꝫtitatꝭ q̄ lēitas fiat. Et qn̄ accidit illꝺ, qꝺ raro [x] ⌈ꝯuēit.⌋ s. ex ꝑmutatiōe apatꝭ flegmatici ad apa duꝝ, tūc ꝯueniētior cura ē ei emplꝫ hmōi descriptionis. ℞. ammoniacū, bdeliū, semen caulis amigdalas amaras, storacē ligdam, masticem, spicam, squinantum ciꝑeꝝ, gumme dissoluantur, ⁊ alia terāt̃ ⁊ fac ex eis emplꝫ. Sintqꝫ cibi eorū sicut asꝑagi, ⁊ alubleb, ⁊ oleū amigdalinū dulce: ⁊ ꝓprie eius qꝺ ꝑmutatū est ab apate calido.

m A. imaginationū malarum Alia litera multa siccitas

n A. dissoluta

o A. lilio

p A. Alia litera ⁊ bdelij tertiam

q A. ⁊ terant̃ sicut mel Alia litera decocto terātur cum melle Alia litera terant cū aceto

r A. vasoꝝ apus

s A. Alia litera centum

t Alia litera —— A.

v A. centum

x A. accidit

¶De adubellati in stō. Cap.IX.

Multotiēs errant medici in regimine apostematis in stomacho: ⁊ permutando fit exitura, ⁊ multotiens incipiendo fit.

¶De signis. Cap.X.

Iam diximus signa initij eius in capitulo apostematum calidorũ stomachi.

¶De cura. Cap.XI.

Oportet vt incipiat a phlomia: ⁊ [a] ⌈a regimie⌋ stōi apa ti apāte calo [b] ⌈extriseco,⌋ cũ q̄ sit poſſe vt ꝓhibeat fieri dubellati, ⁊ icipit eē in via maturatiōis, oꝫ tũc vt si ē res leuis: ⁊ si autumas maturationē ꝓpinquā [c] ⌈oꝫ⌋ vt in potu tribuas lac recēter mulctũ vice vna, pꝰ aliā cum aq̄ calla: ⁊ tāgas duritiē, ⁊ ꝯsideres an cōprimat, ⁊ attēdas cōmotionē, ⁊ tremorē, ⁊ ꝯpssionē apatꝫ, nā si nō [d] ⌈ꝯprimit⌋ illō, oꝫ vt in potu sumat hñs ipm taraxaconē [e] ⌈siccā⌋ cũ aqua fenugre. ⁊ tribuloꝝ, ⁊ [f] ⌈oleo amigdalino amaro.⌋ Qd̄ si indiget fortiori hoc, ⁊ ē iceptio in via maturatiōis iā addēs sup ꝑmā, ponat in eis oleũ de kerua. Et ex eis q̄ expta st̄ in h̄ ē, vt sumat i potu hñs eā taraxacōis sicce q̄ztitatē. ℥.j. ⁊. ʒ. semis almaru, ⁊ fenug. ℥.j. terat illō, ⁊ bibat cũ qbusdā lactibꝰ recenter mlctꝫ calis, sic̄ est lac asine, ⁊ capraꝝ, ⁊ q̄ztitas lactꝫ sit triũ. ℥. ⁊ miscea tur cũ eo ex [g] ⌈galia⌋ pondus. ʒ. iij. Et ex eis q̄ expta st̄ ēt, ē vt sũat taraxacōis sicce. ℥. j. ⁊ fenugre. ℥. ij. seminis maru. ℥. iiij. terant ⁊ cribelent ⁊ ꝯficiant cũ lacte capꝑno, ⁊ oleo sisamino, ⁊ fiat ex eis emplꝫ sup dubellati: Et oꝫ vt fiat balneũ cũ aq̄ tepida, ⁊ vt ponat emplꝫ sup dubellati aliqd fcm̄ ex ficubus, ⁊ camemilla, ⁊ fenugreco ꝯcoctꝫ, ⁊ sit in eo absinthiũ vt ꝯfortet: ⁊ qd̄ q̄rit ex oībꝰ illē maturatio apatꝫ, ⁊ eruptio. Qũcꝫ existiauerꝫ maturatōeꝫ, postq̄ꝫ iā administrauerꝫ balneatiōem ꝑdcāꝫ, ⁊ emplā ꝑdcā, ⁊ successeris cũ emplo ficuum ꝑdcō, sbsterne ei stramēta duplicia, [h] ⌈vt i culcitris, ⁊ in calefaciētibꝰ⌋ ⁊ ꝑcipe ei vt iaceat sup ea v̄so vētre iferiꝰ [i] ⌈donec⌋ rũpat sb ꝯpressiōe apa eiꝰ. Et tu qdē cognosces, ꝙ iā ruptũ ē ꝑ detumitiōeꝫ, ⁊ attenuatiōeꝫ, ⁊ ꝑ illō qd̄ expuitur, aut cũ solone vētris egredit ex sanie, aut ex sanguine, Et oꝫ vt in potu tribuas: tũc aloem cum aq̄ endiuie. Qũcꝫ erũpit da in potu incarnatiua, q̄zuis ille q euomit saniē ex stō suo sit ad desꝑationē ꝓpingor q̄ꝫ ad spem. Qũcꝫ existimaueris in stō saniē, extrahe ipsam cũ solone vētris, ⁊ nō moueas ipaꝫ ad vomitũ. Qũcꝫ nō valēt hmōi res, administra medicinas ꝑdictas in caplo apatum duroꝝ. Cibi āt ꝯuenietes ei in ꝑncipio rei sunt sorbitiōes facte ex amilo, ⁊ ordeo excorticato, ⁊ vitello oui. Et i fine eiꝰ illi in qbꝰ ponunt anetũ, ⁊ fenugrecũ ꝭm mensuram.

¶De vulceribus in stomacho. Cap.XII.

Stomacho qñcꝫ accidũt vlcera, ⁊ bothor pp acuitatē humoꝝ q imbibũt corpꝰ ipsiꝰ ⁊ q obuiāt ei ex ipsis. Et multotiēs fiunt pp illud qd̄ ꝑuenit ad ipm ex alijs. Multotiēs. n. vlcerat stōus ex catarro descēdente ad ipsuꝫ ex capite calido mordicatiuo, [k] ⌈aut corrosiuo propter suam⌋ putrefactionē, quare putrescit, ⁊ corrodit stōus qũ ꝓlōgat catarrꝰ.

¶De signis ⁊ differentijs. Cap.XIII.

Multotiēs ꝑducũt vlcera stōi, ⁊ ꝓprie i iferioribꝰ eiꝰ ad minoratōeꝫ ābelitꝰ, ⁊ ꝓuocatiōeꝫ sudoris, ⁊ sincopim, ⁊ infrīgidationē extremitatũ. Et qñꝫ sigñt vlcera in stō fetor eructuatiōis: ⁊ eleuatio vaporis faciēs icurrere siccitatē lingue, ⁊ exiccationē ipius: ⁊ est [l] ⌈sincopis ꝑlima.⌋ Et qñ sunt in stō bothor, multiplicat eructuatio valde. Et iā distinguit iter vlcꝰ fcm̄ in meri, ⁊ iter fcm̄ in stō, qm̄ in illo qd̄ fcm̄ est in meri sentit dolor in ipso vsq̄ꝫ ad posteriꝰ inter duas spatulas, ⁊ in collo vsq̄ꝫ ad initia pectoris: ⁊ v̄isicat dispōnē eiꝰ transitus deglutiti: qm̄ sigt̄ locũ dolorosum cũ ꝑñtia eiꝰ. ⁊ qñ ꝑtrāsit hunc locũ [m] ⌈parũper.⌋ Facta aũt in stōi ore sigt̄ ꝙ dolor est in iferioribꝰ pectoris, ⁊ supmis vētris: ⁊ est vehemētior: ⁊ deglutitũ sigt̄ ipm [n] ⌈cũ ꝑtransitiōe pectoris:⌋ ⁊ ꝑlimũ eiꝰ ꝯclinat ad [o] †⌈ ⌋ mirach: ⁊ minorat ex eo anhelitꝰ: ⁊ infrat corpꝰ: ⁊ ꝑducit ad sincopim ꝑlimũ. Uerꝫ fcā in fũdo stōi sigt̄ exitꝰ corticꝫ vlcerꝫ eiꝰ in egōne absq̄ꝫ excoriatōe in itestinis: ⁊ inētio dolorꝫ post qetē eiꝰ qd̄ [p] ⌈sumit⌋ i iferioribꝰ stōi, ⁊ fit dolor ꝑuꝰ. Et distinguit iter vlcꝰ in stō, ⁊ vlcꝰ in itestinis, ꝑ locũ doloris, qũ igredit cibꝰ in corpꝰ: ⁊ ē exitꝰ corticis q egredit in egōne rarꝰ: ⁊ est cortex eiꝰ sbtil. s. ex gñe eiꝰ qd̄ egredit ex intestinis supioribꝰ. Et sigt̄ ꝙ ē ex stō ꝙ dolor nō est in ꝑtibꝰ [q] ⌈viscerũ,⌋ imo supra. Uerꝫ mltotiēs appropinq̄t, ⁊ assimilat dysenterie. [r] ⌈In eis āt q̄ fiũt⌋ in itestinis supioribus [s] †⌈ ⌋ oꝫ vt tu valde intendas. In vomitu aũt qum cortex egredit non est vlcus nisi in meri aut stō. Et oꝫ vt quꝫ tu volueris experiri illud, vt cibes egrum ex aliquo in quo sint sinapis, ⁊ acetum.

¶De cura vlceruꝫ stomachi. Cap.XIIII.

[t] ⌈**P**laga⌋ recēs que fit in ipso, oꝫ vt curet cũ medicinis stipticis: Et dent cibi velocis digōnis, ⁊ vitent medicine vlcerose in qbꝰ ponunt flos eris, ⁊ cerusa ⁊ litargiriũ, ⁊ tucia, ⁊ siliā: imo oꝫ vt curent vlcera stōi, ⁊ corrosio in ipo in ꝑmis cũ mũdificatiōe cũ eis q̄ st̄ sic̄ aq̄ mell, ⁊ iuleb. Et nō oꝫ ēt vt sit in [u] ⌈purgatorio⌋ fortitudo purgatiōis: ⁊ ledat [x] ⌈vlcera plusq̄ꝫ oꝫ.⌋ Et oꝫ vt sit eoꝝ abstersio, ⁊ ablutio ad iferiora. Qd̄ si fuerit illic corrosio, ⁊ caro mortua, oꝫ vt medicet cum medicamine mũdificāte carnē mortuā, ⁊ icarnāte, ⁊ faciēte nasci carnē. Et [y] ⌈o q̄ꝫ⌋ ꝯueniens ē hiera picra ad illō, ⁊ qũ mũdificat, oꝫ vt in potu dent lac acetosum vaccinũ a quo ablatũ ē butyꝝ: ⁊ sirupus de cydonijs, ⁊ granatꝫ, ⁊ silibꝰ: Et det ēt in potu aq̄ ordei cum ḡnatꝫ: ⁊ sirupi de fructibꝰ stipticis. Et est qñcꝫ necessariũ vt cibent ventribꝰ vituloꝝ, ⁊ edoꝝ ꝯditoꝝ cũ aceto. Et scias ꝙ q̄ꝫdiu nō mũdificat sordes tota, nō est iuuamētũ cure alteriꝰ, necꝫ administratiōis ꝯsolidatiuoꝝ. Et qum administras incarnatiua, ⁊ egritudo est in ꝑtibꝰ meri, ⁊ ore stōci, tunc pone in eis ex glutinatiuis aliqd̄ [z] ⌈magnũ⌋ sicut ē gũmi, ⁊ dragagātum. Et qñcꝫ ꝯfert vlceribꝰ stōi filoniuꝫ: Et ꝯferũt ēt troc. de karabe, ꝑcipue si fuerit illic vomitꝰ san. ⁊ ꝯferũt eis oīa rob fructuũ. [⁊] †⌈ ⌋ Et qñꝫ ꝯfert rob eupatorij: ⁊ rob absinthij, Et qñ st̄ in stō vlcera, ⁊ nō est excusatio solonis ventris pp aliqd vocātiũ ad hoc, tũc oꝫ vt soluas vētrē cũ eis q̄ sũt sic̄ casia fi. Qd̄ si accidat ex vlceribus solo ventris, curet cum troc. de spodio, ⁊ robub stipticis cũ aq̄ sauic decocti. Et si fuerit illic corrosio, curet cum eis que diximꝰ in cura sputi sanguinis.

¶De bothor in stō. Cap.XV.

Confert eis mũdificatio cũ solone eorũ, qbꝰ concessuꝫ ē fieri solonē vētris in vlceribꝰ stōi. Et cibari cũ ḡnis ḡnati cũ passis, ⁊ lacte ꝯcocto cũ ferro ignito.

---

a A. Alia litera ab infrigidatōe
b A. Alia litera extrinsece ⁊ intrinsece
c —— A.
d A. Alia litera iuuat
e —— A.
f A. oleum amigdalinũ amaꝝ
g A. zucchāro
h A. i vltimo eq̄litatis ⁊ calitatis
i A. ita vt
k A. recipiente
l A. vomitꝰ plurimus. Alia litera Et qñcꝫ ē vomitus plurimus
m A. dolor est paruus
n A. apud transitum Alia litera qum ꝑtransiuerit pectus
o† A. partem
p A. comeditur vel bibitur
q A. intestinorũ
r A. supiori ⁊ eā illa que fit
s† A. quare
t A. Exitura
v A. mundificatione
x A. ⁊ vlceret plusq̄ꝫ mundificet
y A. Alia litera illud quod est
z A. conueniēs
⁊† A. stipticoꝝ

¶De ruptura stomachi. Cap.XVI.

Quorum stomachus disrumpit, fortasse non euadunt, nisi pauci a ruptura parua.

¶Tractatus quintus de dispōnibus stōci ex pte eius qd ipse comprehendit, ⁊ egreditur ab eo: ⁊ aliqbus dispositionibus mirach ⁊ que sequuntur ipsum.

¶De inflatione stomachi. Cap.I.

Quandoq3 fit ꝓpter cibū, qum in ipo est humiditas extranea, que ꝯuertit i vētositatē: ⁊ nō est pol'e calitati [a] ⌈si est eq̄lis⌋ vt resoluat eā [b] ⌈ita, ꝙ nō resoluat ipsa3⌋ ad vētositatem. Et qn̄q3 fit pp calitatē digestiuā, qum est debilis: cib⁹ nāq3, q̄uis sit nō inflatiu⁹ in nā sua, tñ qum debilitat̃ in ipso calitas, euaporat, ⁊ fac̄ accidere vētositatē. Nā nāq3 in sua suba, si nō est vētositatis plime, nō facit in vētrib⁹ euenire inflatione3, nisi sit calitas minorata, ⁊ moueat̃, ⁊ nō digerat̃: sicut si puet̃ calitas oīno, nō associat̃ ei iflatio, ⁊ si sit ex inflatiuis: Et oē a quo nō accidit inflatio, nō accidit ab eo inflatio, nisi aut pp [c] ⌈se ipm. s. ab illo⌋ in sua sba, aut pp duas res pter ipm: q̄rū vna est dñiu3 calitatis sup ipm: ⁊ altera frig⁹ qd nō mouet aliqd. Et qn̄q3 est calitas apta ad digerēdū, ⁊ mā obediēs ei, ⁊ [d] ⌈mouet̃ p illō qd eā retrahit⌋ ab ipa ex potu aque plime sup ipsam, aut motu cōmouēte ipsam. Et qn̄q3 est ꝯplo cibi inflatiua, sic̄ faseoloꝝ, ⁊ lētiu3 ⁊ siliu3, ⁊ nō ꝯferūt fortitudo v̄tut̄, ⁊ alienatio [e] ⌈locoꝝ digōnis⌋ nisi sit calitas fort̄, vehement̄ v̄tutis ⁊ mā vehemētis [f] ⌈humectatiōis.⌋ Et ex [g] ⌈medicinis⌋ inflatiuis est vinū grossum: ⁊ dulce [h] ⌈pp grossitiē ei⁹⌋ nisi sit dulcedo subtil', ⁊ gn̄at̃ ab eo vētositas subtil'. Et qn̄q3 est cā inflatiōis essentia cibi calī in nā sua: nā qum ipe [i] ⌈iuenit dispōnē q̄ calefacit⌋ qum fit digō, ⁊ egredit̃ ex hoc qd ipse est cal'us potētia, ad hoc vt sit cal'us actu, mām f̃ram hūidā resoluit ipm ⁊ facit ip3 vaporare. Et qn̄q3 sūt inflatio ⁊ rugit⁹ pp vacuitatē vētris cū hūiditate cruda vitrea in stō. [k] †⌈ ⌋ Ipa. n. qu3 occupat̃ calitas nālis ab ea cū cibis, est qeta: ⁊ qn̄ calitas expedita ꝑuenit ad eā, resoluit̃ in vētositatē. Et qn̄q3 est cā in hoc, ꝙ nā qn̄ inuenit vacuitatē, ⁊ mouent̃ v̄tutes, mouet̃ aer effusus in spatijs: ⁊ mouet̃ cū eo residuū vapoꝝ hūiditat̄, ⁊ est sic̄ vētositas. Et qn̄3 sūt cā in ea m'ltitudo melie, ⁊ egritudines splenis. Et multotiēs fit frig⁹ sup̄ueniēs corpi exteri⁹ cā inflatiōis, ⁊ vētositatis, ex q̄ replet̃ corp⁹: ꝑpea q2 debilitat calitatē opantē in mā, ⁊ facit opationē ei⁹ mediā opatiōe3: ⁊ ei⁹ opatio ē digestio hūiditatū: ⁊ medietas opatiōis ē vaporatio, Et qn̄ m'tiplicat̃ inflatio i vētrib⁹ ꝯualescētiū, idicat ꝯuersionē. Et egritudines [l] ⌈almirachiati⌋ pl'm fiunt pp vehem̄tiā calitat̄ stōi ⁊ oppilatōes viaꝝ cibi ad corp⁹, q̄re r̄dit, ⁊ retinet̃ in ptib⁹ stōi, ⁊ fac̄ acetosa3 eructuatiōe3, ⁊ accidit vōit⁹ stupefaciēs dētes, p̄cipue si cōicat splē, ⁊ est egō hūida, ⁊ ingrossat̃ san. Et qn̄q3 ē illic apa faciēs vaporē mel'cū, ⁊ facit euenire melācoliam.

¶De signis. Cap.II.

Illam in qua est cā gn̄atio vētositatis, ⁊ inflatio substātie cibi, significāt reddit⁹ ad cognoscēdum subam ei⁹, qd sumit̃: ⁊ ꝙ inflatio nō est plima valō, [m] †⌈ ⌋ neq3 in horis bonitat̄ cibi: ⁊ ꝙ eructuatio qn̄ iterat̃ bis aut ter, sedat̃ ei⁹ malitia. Et sil'r qn̄ cā in ipa ē [n] ⌈humor⌋ significāt eā assūptio aq̄, ⁊ cōmotio [o] ⌈sonās⌋ ⁊ ad sūmū qd [p] ⌈accidit⌋ v̄tuti digestiue. Oīa. n. cognoscunt̃ p inuētionē cāe, ⁊ remotionē inflatōis cū alteratōe regimis. Et dr̃ia qdē iter inflatiōe3 melācolicā, ⁊ illā q̄ est ex hūorib⁹ [q] ⌈mal'⌋ crudis est, ꝙ iflatio melie ē cū siccitate: ⁊ alia ē cū hūiditatib⁹. ⁊ facte ex causis alijs, signū est inuētio aliaꝝ cārum.

¶De cura. Cap.III.

Si est cā inflatiōis cib⁹, dimitte ip3 tēdēs ad aliū, ⁊ meliora regimē futuꝝ, ⁊ nō ledat̃ digestio. Et vsque quo fit illō, o3 vt dormiat hñs eā super ventrē suū, supra puluinar plenū eis, q̄ calefaciūt sic̄ ē coctū. Et si ē cā ei⁹ f̃ritas stōi, ⁊ debilitas ei⁹, curet̃ cū eis q̄ o3, ex ill' q̄ dcā sūt in ca. ei⁹: ⁊ vngat̃ cū oleo aliquo in quo ꝯcocta s̄t subtiliatiua disrūpētia vētositatē, sicut ameos, ⁊ keisim ⁊ cyminū. Et si indiget fortiorib⁹ illis, tūc sint ruta, ⁊ semē ei⁹, g̃na lauri, ⁊ alaniudē, ⁊ siseleos: ⁊ sit oleum ei⁹ oleū laurinū, ⁊ oleū de kerua, ⁊ q̄ sunt sil'ia illis. Et qn̄q3 sufficit inungere mēbꝝ ex oleo aliquo cū q̄ ꝑmiscet̃ anetū, ⁊ q̄ currūt cursu ei⁹, deide cū empl'is fort̄ resol'onis, sic̄ empl'm fcm̄ cum isopo, ⁊ aneto, ⁊ aq̄ cineris, ⁊ sil'ib⁹. Et qn̄q3 sunt necessaria clisteria cū hmōi oleis ⁊ qn̄q3 ponit̃ in eis pix. Et si fuerit frigus ex mā grossa non dabim⁹ in potu istas medicinas. Qn̄q3. n. ipe addūt in cōmotōe vētositatū: imo o3 vt purgem⁹ mām in p̄mis, deinde dem⁹ eas i potu. Et si frigus fuerit puꝝ, [r] ⌈⁊⌋ fuerit mā pauca, nō curabim⁹ de hoc, imo dabim⁹ eas i potu. Et ex eis q̄ in potu dabim⁹, ⁊ magnificat̃ eaꝝ iuuamētū, est manipulus polij decoct⁹ in aq̄ vehemēter, deide sumat̃ ex ea in potu, Aut misceat̃ ꝯcoctio calamenti flunial' cū melle, ⁊ sumat̃ ex ea in potu, Et decoctio galāge iuuatiua ē valde: ⁊ galāga sic̄ est: Et galāge ꝯfectū cū [s] ⌈sirupo acetoso⌋ fcm̄ pill'e pue, sic̄ cicer: ⁊ sit dos̄ eius aure. j. cū aq̄ cal'a: ⁊ est ex eis, q̄ sol'one educūt vētositatē plimā, ⁊ hūiditate3 paucā. Et ex eis q̄ sunt maximi iuuamenti in inflatiōe [t] ⌈accn̄te⌋ ē castoreū, qn̄ bibit̃ cū aceto ꝑmisto cū aq̄ ⁊ rob cū oleo antiq̄, ⁊ ꝑꝑe aceto alāiudē aut sqllitico. Et dr̃ ꝙ [u] ⌈calcaneus⌋ porci adustus est bonus ad hoc, Et quādoq3 sufficit in ea que leuis ē, vt in potu sumat̃ vinū puꝝ [x] ⌈parūper⌋ ⁊ bibat illud, deinde dormiat sup ipm: ⁊ surget sanus ab egritudine sua. Vnguentū ꝯferens ei, decoquant̃ nigelle, ⁊ grana lauri, ⁊ ruta in vino vehemēter, ⁊ colet̃, ꝯinde coquat̃ ex oleo medietas illi⁹ vini cū ipso, donec remaneat oleū, deinde fiat inūctio ex ipsa. Et simil'r oleum de [y] ⌈lilio.⌋ Dixerūt qdem, [z] ⌈aloes est iuuatiua⌋ valde infantib⁹ quoꝝ inflant̃ ventres. Et inflatio inseparabilis melancolica curat̃ cum eis, que sunt, vt sagzenea, ⁊ alcadicon, ⁊ ameos. Et si indiget euacuatione forti, administra pillulas fetidas, ⁊ pone super spongiam infusam in aceto forti valde: ⁊ melius est acetum alaniuden.

¶De rugitu. Cap.IIII.

Omnes cause inflationis sunt ipe eedem cāe rugitus, qum accidūt ille cause inflationis, ⁊ nitit̃ natura eas expellere, ⁊ non pōt, ⁊ non expellit̃ ad supiora, neq3 ad iferiora, imo mouet̃ in vasis intestinoꝝ tunc ē rugitus: ⁊ ꝑꝑe qū est in intestinis subtilibus strictoꝝ meatuu3. Qn̄q3 gescit, ꝑmutat̃ ab eis ad ampla intestina. s. grossa, gescit, ꝑmutat̃ ab eis ad ampla intestina. s. grossa, cū hoc ⁊ minorat̃. Vex sonitus eius tūc est grauis, cū hoc ꝙ est minor. In subtilib⁹ vero est acutus, cum hoc ꝙ est plurimus. Qn̄q3 permiscentur ille ventosita/

a A. q̄uis sit eq̄lis ⁊ temperata
b A. absq3 ꝑmutatione
c A. extrisecatione ab illa Alia litera nō accidit ab eo iflatō nisi aut q2 absolutū seu expoliatu3 ab illa aut pp duas res
d A. accidit ꝙ diminuat̃ vel ꝙ retrahat vl' ꝙ deficiat
e A. p̄ohibētiū digestionem
f A. paucitatis
g A. potibus
h ——— A.
i A. i dispōne vl' in hora q̄ calefit
k† A. ⁊ itestinis
l A. mirachiales
m † A. in pluribus horis
n A. error regiminis
o A. concussiua
p A. contrariat̃
q A. humidis
r A. Alia litera aut
s A. Alia litera sechbinegi
t A. inobediēte
v A. Alia litera vngula
x A. sup cibum paucum
y A. nigella
z A. algiemsafrā est iuuatiuum

tes cum humiditatib⁹ nõ [a]⸢sunt pure,⸣ ⁊ qñ inueniunt spatium ⁊ sunt [b]⸢inflantes⸣ cõmouentes sonitũ faciunt ꝓuenire sonitũ [c]⸢i vasis hñtib⁹ strictũ collum.⸣ Et claritas qdẽ sonitus significat mundificationẽ intestinoꝝ, aut exiccationẽ fecis. Et cura qdẽ rugitus [d]⸢proxima⸣ est cure inflatiõis, ⁊ ille q inuenit vẽtositatẽ in vẽtre cũ febre pauca, bibat aquam cymini cum tereniabin loco penidiarum.

¶ De lenitate stomaci, ⁊ lubricitate. Cap. V.

Quandoqȝ est cã ei⁹ [e]⸢malitia ꝯplonis⸣ stõci, Et raro fit ex ꝯplone cal'a simplici, quãdo ꝓuenit ad hoc vt mortificet retẽtiuam, Et qñqȝ fit pp malitiã ꝯplonis frẽ cum mã lubricitante, aut absqȝ mã, Et qñqȝ fit pp vlcera in stõ, que ledunt ab eis que ad ipsa ꝓueniunt, q̃re mouet ad expellẽdum ea, ⁊ qñqȝ est cã eius debilitas adueniẽs retẽtiue. Et qñ accidit post lubricitatem stõci, ⁊ intestinoꝝ, ⁊ lenitatem eoꝝ eructuatio acetosa, est fm dcm̃ hip. signũ bonũ. Significat. n. augmentum caliditatis diminute: nam si non fuerit caliditas [f]†⸢ ⸣ non erit ventositas, neqȝ eructuatio.

¶ De signis. Cap. VI.

Nota sunt ⁊ non est necessariũ iterare ea.

¶ De cura. Cap. VII.

Si fuerit cã eius malitia complexionis calide cum mã: tunc oȝ vt educat humor cũ facilitate ⁊ administrent post illõ robub fructuũ stipticoꝝ: aut aqua sauic ordei decocti cum milio. Et si ꝓlõgatur illud, est necessariũ bibere ea, que sunt sicut lac acetosum vaccinũ decoctuȝ, aut in quo extingunt ferꝝ, ⁊ lapides, cum quo sint admiste medicine stiptice, sic̃ spodiũ, ⁊ ros, ⁊ karabe, ⁊ balaustie, ⁊ [g]⸢alcort ⁊ hypoqstidos,⸣ ⁊ ꝓijciatur sup mediã lb. lactis acetosi. ʒ. v. de medicinis, ⁊ administrent sup stõm empl'a dicta in [h]⸢antidotario,⸣ Et sit cibus ex lentib⁹ excorticatis, ⁊ rizi, ⁊ milio cum succis fructuũ stipticoꝝ, sicut est aqua acreste, ⁊ aqua granatoꝝ acetosoꝝ ⁊ aqua cydonioruȝ acetosoꝝ. Qd̃ si non inuenis excusationẽ qn cibes eos carne, cibabis eos illis que sunt ex carne pullorũ ⁊ tubugi [i]⸢tabegi⸣ assata valde, aspsa acetosis ꝑdictis. Et scit ex istis cura eius que est raro, ⁊ minus ex casib⁹ hmõi egritudinis ꝓpter ꝯplonem calidam purã sine materia ex eis que docui te in cap. cõmuni. Qd̃ si fuerit ex frigore, cũ calefactiuis curet ebibitis. Et emplastra eius sint ex eis que iã exposita sunt in loco suo: Et fiat cib⁹ ei⁹ ex canabit, ⁊ minutis auib⁹ assatis, ⁊ [k]⸢pullis⸣ ẽt qm̃ sunt tarde remanentie in stomacho: ⁊ puluerizent cum spẽb⁹ odoriferis calidis stipticis, aut calidis ꝑmistis cum stipticis. Et si fuerit illic materia euacuet cum eis, quoꝝ preterijt declaratio, ⁊ administret vomit⁹ in omni septimana, ⁊ administret electuariũ alcanzi, ⁊ electuariũ de granis myrti, ⁊ electuariũ de scoria ferri, ⁊ detur in potu vinũ [l]⸢purum⸣ antiquũ. Et si fuerit ex vlcerib⁹, curabis vlcera sua cura, deinde regimẽ adhibe ꝯfortando stõm. Facte aũt ex debilitate virtutꝭ retẽtiue, cura est vt administrent [m]⸢sirupi stiptici⸣ cum spẽbus [n]⸢calefactis, odoriferis⸣ in potu sumpti, ⁊ vt empl'm superpositi. Et ex eis que conferũt ad illud est electuariuȝ de xilocaractis cũ aqua senticũ humidaꝝ: aut medicamen de sumach cum aqua de xilocaractis aut suffuf de granis granatoꝝ, cũ robub de cidonijs acetosis puro: aut alcãzi cũ rob d̃ myrto. Et ex illis que ei maximũ afferũt iuuamẽtum sunt troc. [o]⸢enfistides⸣ ⁊ trocisci de balaustijs, ⁊ empl'm de absinthio cũ stipticis. Cibi ãt ꝓximi sunt illi quos diximus in capl'o complonis calide ⁊ humide, ⁊ assata, ⁊ frixa, ⁊ ea que in patellis cũ robub. Et scias ꝙ aqua ordei cum tamarindis iuuatiua est ad [p]⸢difficultates⸣ egritudinum.

¶ De vomitu ⁊ subuersione, ⁊ nausea, ⁊ estuatione stomachi. Cap. VIII.

Vomitus ⁊ subuersio sũt motus stõi ad expellendũ ex eo aliqd qd̃ est in eo ꝑ viã oris, Et subuersio qdeȝ vna duoꝝ, est motus expulsoris, cui nõ associat motus expulsi. Et vomit q ẽ vn⁹ ipsoꝝ est, vt associet motui facto ab expulsore motus [q]⸢expellẽdi⸣ ad exteriora. Et nausea est dispõ stõi q̃ q̃si suscipit hos mot⁹, ⁊ est. q. d̃clinatio ei⁹ ad hos mot⁹, aut [r]⸢ml'ti tpis, aut pui tpis⸣ fm [s]⸢susceptionẽ⸣ materiei. Et iste qdem dispõnes contrarie sunt appetitib⁹ ex omnib⁹ partib⁹. ⁊ subuersio anime dr̃ nausea insepabilis: ⁊ qñqȝ dr̃ d̃structio appetitus. Et vomitus qdem alius est acut⁹, estuosus, sicut in colirica passione, ⁊ sicut accidit ei q bibit medicinã vomitiuã: ⁊ ali⁹ qetus, sicut accidit stomaticis. Quum ergo accidit subuersio, tũc iã accidit aliqd cõmouẽs os stõci ad expellẽdum aliqd ad ꝓpinqores vias: ⁊ illud est, aut q̃litas [t]⸢opatiua aut opatione ei⁹⸣ materia ex q̃ ipse ledit, Aut [v]⸢mẽbri cõmunicantis sicut cerebri: aut aduẽtus ꝑcussionis: Aut mã grossa⸣ imbibita, aut infusa in ipso corrumpens cibum: Aut colerica: Aut humiditas mala putrefacta, sicut accidit pregnantib⁹: Aut hũiditas nõ mala, sȝ [x]⸢tremula debilitãs⸣ os stõi absqȝ malitia cãe, aut hũiditas grossa ⁊ adherens, Aut multa grauãs q̃zuis nõ sit cã alia. [y]⸢Nã q̃zuis⸣ sit v̄bi gr̃a sang. aut flegma dulce sperat tñ ex hmõi ꝙ nutriat corpus ⁊ nutriat ẽt stõm. San. n. nutrit stõm, ⁊ flegma dulce nãle conuertit etiam in san. ⁊ nutrit stõm. Uerum ipsum non nutrit eum quocũqȝ modo accidat, ⁊ [z]⸢quale⸣ ꝓuenit ad ipm, sed qñqȝ nutrit eum quãdo q̃datur aduentus eius ad ipsum, ex venis alterãtibus sanguinem ad complexionẽ stomachi, ⁊ assimilãtibus ipsuȝ ei [⁊]⸢ex venis predictis⸣ in anatomia, nisi accidat ꝓpter cãm cum q̃ non inueniat stomach⁹ nutrimẽtuȝ omnino, ⁊ non afferãt ad ipsum vene qd̃ [ꝯ]⸢ei ꝯueniat, ⁊ libẽter suscipiat ipsum ⁊ digerẽdo faciat ipsum⸣ sanguinem, sicut multotiens effundit ad ipȝ epar, nõ ꝑ viã venarum spargentiũ sanguinẽ, immo ꝑ viã venarũ per q̃s penetrat kilus, sanguinem bonũ ⁊ ꝯuenientem, non plimum grauãtem, vt nutriat ipm, fm semitã qd̃ ipse ex eo exuccat, ⁊ conuertat eum cũ sua substãtia ad suã similitudinẽ. Et illi qdem errauerũt, q existimauerũt ꝙ sanguis nõ nutrit stõm, ⁊ indicãt de eo iudiciũ enunciatiuũ absolutum. Et qdã homines sunt q hñt periodos in melãcolia consuetos, ⁊ in eis sunt sani: ⁊ qñqȝ perducit ad adustionẽ in meri, ⁊ gutture imo ad vlc⁹. Et ex nausea est, q̃ ẽ signũ crisis: Et qñqȝ est signũ maluȝ sicut in febrib⁹ pestilentialib⁹. Et qñ multiplicat in ꝯualescẽtib⁹, indicat ꝯuersionẽ. Et de vomitu qdẽ cretico est, qui ꝯfert febrib⁹ acutis, ⁊ apostematib⁹ epatis q̃ sunt in latere ꝯcauo. Et est vomit⁹ q accidit in accessiõe febrium, Et qñ sunt in stomacho, ⁊ in viscerib⁹ interiorib⁹ apostemata, ⁊ ꝓprie cal'a, sunt facientia venire vomitũ, ꝓpterea ꝙ declinãt ad expellẽdũ, ⁊ ꝓpterea ꝙ ledunt ex quolibet tactu accidẽte eis, aut ex quolibet cibo, aut medicina, aut hũore, aut mẽ/

a A. Alia litera sit clarus
b A. digeste
c A. q dr bach bach
d A. Alia litera fortior
e A. ꝯplo cal'a cũ mã lubricatiua cibi, cum euentu mordicatiõis
f †A. aliqua
g A. alchard ⁊ caltaratit
h A. canone
i A. teingi
k A. alfrach
l A. austerum
m A. Alia litera opilãtia stiptica Alia litera confortãtia stiptica
n ——A.
o A. aiusistides
p A. nauseas
q A. expulsi
r A. debiles mot⁹, q fiũt paulatine, aut fortes mot⁹, q fiunt in breui ⁊ ꝑuo tpe
s A. dispõnem
t A opans in eo illud qd̃ opatur
v A. membꝝ cõicãs sic cerebruȝ qum aduenit ei ꝑcussio aut materia humorosa
x A. relaxans mollificans
y A. Alia litera qm̃ nocet vel ledit cum ea. Et
z A. q̃litercũqȝ
⁊ A. Et sunt vene predicte
ꝯ A. est ei sufficiens ⁊ necãriuȝ, q̃re vene apprehẽdũt ipm ⁊ digerẽdo ꝯuertũt ipsum in

bro mollificato. Et nausea qdem qñq3 remanet, 7
nõ pmutatur ad vomitum: 7 cã est vehementia vir/
tutis retentiue, aut debilitas qlitatis que facit nau
seam, aut puitas ei⁹ ita, q qñ [a][sup ipm fit motus,
alleuiat vomit⁹, imo mouet vomit⁹.] Et illi, cui⁹
stomachus est debilis, accidit vt [b][sincopizet ipe]
7 nõ possit vomere pp vacuitatẽ stõci sui, aut pp pui
tatẽ humoris ledẽtis ip3, siue sit imbibitus, siue nõ
imbibitus. Qd si loco hmõi stõci, 7 oris eius, esset
stõus fortior 7 os stõci forti⁹, non [c][sincopizaretur
ipe] neq3 pateret ab ipo. Uer pp debilitatẽ ei⁹ pati
tur ab eo, 7 pp dbilitatẽ ei⁹, 7 paucitatẽ mãei nõ est
ei possibile vt euomat ipsum. Qñq3 comedit potest
ipsu3 euomere pter duas res: quax vna est, q2 hu
mor quandoq3 est nocẽs ei pax, non mouens, neq3
laborare faciẽs, quoniam est in fundo stomachi, 7
quando cibatur eleuat ipsu3 cib⁹, 7 multiplicat: 7
scda est, q2 adiuuatur cum quãtitate cibi ad expel/
lẽdum ipsum, 7 [d][vincẽdum.] Et quãdoq3 subuer
titur anima, 7 commouent nausea3 calitas 7 sicci/
tas accidẽtes ori stomachi: 7 facit qualitate sua ca/
lida illud, qd facit humor vicin⁹ quantitate sua ca/
lida etiam. Et in administratione qdẽ vomitus cu3
equalitate, est iuuamẽtu3 maximũ. Uer assiduatio
eius maxime debilitat virtutẽ stomachi, 7 facit ip3
lacunam supfluitatum. Et vomitus qdem creticus
[e][euadere facit spasmũ.] Et multotiens accidit fe
bricitanti spasm⁹, aut epilepsia, aut simile epilepsie
subito, 7 euomit humorẽ, vt est flos eris, aut indi/
cum, 7 euadit. Et qñq3 facit etia3 euadere ex subet,
[f][7 ex augmẽtatõe] repletionali in febrib⁹, 7 alijs.
Et multotiens vomitus sanat ex singultu clamoso.
Et ex administratione vomit⁹ cum equalitate con/
seruantur renes, 7 curatur eo nocumẽtu3 eox: 7 no
cumẽtum pedum, 7 sanat eruptio venax deferẽtiũ
sanguinẽ, 7 arteriax. Et amat qdẽ vt administret
in mẽse bis, 7 melior horax vomitus est illa que est
post balneũ, 7 postquã comedit post ipm, 7 imple/
tur. Et nos qdẽ iam subtiliter pscrutati fuimus ser/
monẽ de hoc in libro primo. Et stomachus qdẽ de/
bilis quotiẽs cibatur, accidet ei nausea, 7 subuer/
sio animi: 7 si fuerit debilior pax, non poterit reti/
nere illud, qd recipit, immo expellet illud ad supio
ra, 7 inferiora. Et debilitas qdẽ stomachi quãdoq3
fit ex spẽbus malitie complexionis. Et tu scis q de
causis quarũdam spẽrum malitie complexionis st
qdam, qbus adiungitur resolutio spũs, sicut est so/
lutio vẽtris plima, 7 maxime sanguinis. Et tu scis
q ex debilitantibus, sunt dolores vehemẽtes, 7 tri
stitie, 7 ieiunium, 7 fames vehemẽs. Et ipsa etiam
sunt ex causis vomit⁹ fm semitam introit⁹ debilita
tis sup stomachum. Et vomitus dolorosus etiã ve/
lociter euomit cibum, 7 expellit ipsum. Et illi cui su
puenit frequenter nauseatiua sacietas, 7 q comedit
non fm veritatẽ famis non verificate, accidit in pri
mis quando comedit adustio vehemẽs valde, quã
non tollerat, deinde suertitur ei⁹ esse ad hoc vt euo
mat totũ quod comedit. Et deterior qdẽ vomit⁹ est
ille, qui est vomitus sanguinis, nisi fm [g][necessita/
tem quã] dicam: tunc enim est significatio fortitu/
dinis nature, 7 seqtur ipsum vomitus [h][niger. Et
causa in hoc est malitia] quonia3 ista duo non sunt
gñata in stomacho, immo non sunt nisi expulsa ad
ipsum ex locis longinqs, 7 membris alijs, 7 signifi
cant nocumentum in illis mẽbris, 7 fm cõmunita/
tem stomachi 7 [i][obediẽtiam] ita vt debilitẽt ip3.
Et significat vomit⁹ sanguinis proprie motu3 eius
egrediẽtem a necessitate. Et [k][vomit⁹] sanguinis,
qum egredit a necessitate portẽdit mortẽ. Et vomi
tus quidẽ purus est malus: colericus qdem signifi
cat superfluitatem caliditatis, 7 flegmaticus signi/
ficat supfluitatem frigoris simplicis puri. Et vomi
tus qdem diuersorũ colorũ [l][deterior est nigro. Et
ex illo qui est vt flos eris, 7] vt succus porri est ma/
lus pter illud, qd sigt de aggregatiõe humox ma
lox. Et ex dispõne mala est vt sit os stõi subuersum
patiẽs [m][sincopim] 7 sit natura restricta: tũc. n. illd
qd sedat vomitũ addit in retẽtione nature: 7 illd qd
soluit naturã, addit in vomitu nisi, sit illud qd facit
[n][sincopim] humor subtilis aut colericus. [o][Et]
curetur dispositio cũ aqua prunox, 7 tamarindox,
7 silibus: 7 confert vtrisq3 reb⁹ sil. Et sunt homines
qdam q non cessant appetere cibum, 7 quotiẽs re/
plent eo, euomũt ipm, aut expellũt ipm ad inferio/
ra, dinde redeũt, 7 nõ cessat ille labor eox, 7 ipsi tñ
viuũt vita sanox, ac si illud sit res naturalis eis. Et
ecce hic qdam auis est capiẽs locustas, que nõ ces/
sat cõedere locustas, 7 expellere eas: [p]†[ ]
7 nõ saciat toto tpe quo inuenit eas, 7 est aliud aial
huius pprietatis. Et sunt qdam hoies q cum come
dunt existimant, q si moueantur, euomẽt, aut si ira
scant, aut loquant, aut moueant motu aiali, euo/
mẽt 7 causa in hoc est illd qd sciuisti. Et sanior qdẽ
vomitus est pmistus, medi⁹ in grossitie 7 subtilita/
te: 7 est ex humorib⁹ q sunt consueti ipsi, sicut phle/
gma 7 colera. Uer ille q est vt succus porri, [q][gri
tudinis sigt malitiã.] Et viridis ad nigredinẽ dcli/
uis sicut azul, 7 indicũ fm plimũ sigt congelatiõe3
caliditatis 7 [r][sunt pter illũ q est] vt succ⁹ porri, 7
flos eris quãuis qñq3 stingat vt sint ambo pp adu
stionẽ ẽt. [s][Uer adustio que non est a vehementia
frigoris, 7 sturbatiõe ei⁹,] ẽ decliuis ad splẽdorẽ,
7 claritatẽ, 7 ad illũ q ẽ vt succ⁹ porri [t][7 sigt mor/
tẽ vtutis] q3uis vomitus citrin⁹, 7 vt succus porri,
7 vt flos eris multiplicet in ipso, in cuius epate est
splo cala valde. Et accidit hñti apa cal3 in epe vo
mitus colericus: deinde vomit⁹ vt succus porri: de/
inde vt erugo eris, 7 fit cũ nausea 7 singultu. Niger
vo [u][ñ fit] nisi i apatib⁹ splenis: 7 in fine [x][ver] 7] ẽ
malus. Et fetidus ẽ malus: 7 pp eq cũq3 ãbox in fe
brib⁹ pestilẽtialib⁹. Et qñ inuenit subuersio in die
qrto egritudinũ, 7 fit expulsio vomitu, est iuuatiuũ.

Cap. IX.

De signis portendẽtibus vomitu3.

SUnt nausea, 7 subuersio añceden/
tes vomitum: Et quando tre
mit labium, 7 accidit tensio hypocon/
driorũ ad superiora, tunc iudica ipsum
adesse. Signa aute3 humoris mali, pu
tridi, facientis nauseam, 7 vomitum, si est calidus,
sunt sitis, 7 sapor malus in ore, 7 putrefactio appa/
rens. Et sig quis ex illo humore sit saniosus, sũt in/
tueri ipsum ex pte vomitus: 7 vehemẽtia nocumẽti
stõi ab ipso cũ ei⁹ leuitate, qm ipse non nocet nisi ex
qlitate sua, nõ quãtitate. Signa humoris boni, nõ
mali, q facit illud cũ sua quãtitate sunt, vt non sint
illic vapor [y][7 putrefactio] 7 sapor malus, 7 vomi
tus malus: 7 sedãt ipm, si fuerit subtilis, medicine
pótice. Et si fuerit grossus, medicine subtiliatiue. Et
significant [z][mltitudinẽ humiditat]] mltitudo vo/
mitus nõ mali: 7 multitudo egõnis: 7 multitudo sa
liue: 7 precipue si precesserit nauseatiua sacietas. Et
signũ ei⁹ cui⁹ cã est malitia splonis oris stõi, est qd
non tollerat illud, qd eis supuenit, immo mouet ad
expellẽdũ illud via malitie splonũ pdictax. Et ei⁹
q fit pp cõitatẽ cerebri, aut epatis, aut matricis, si/
gna sũt signa egritudinũ epatis, vl capiq, 7 aliox.

[a] A. Alia litera vehemens fit vl augmẽtat facilitat vomit⁹, imo mouet vomitũ. Alia litera comeditur sup ipsam facilitat vomitus,

[b] A. nauseet ipe vel subuertatur anima Alia litera q accipiat eũ vo lũtas ad vomitũ

[c] A. nausearet vl nõ subuerteret anima eius

[d] A. eradicandũ ipsum.

[e] A. ẽ liberatiu⁹

[f] A. forti

[g] A. modũ quẽ

[h] A. melãcolie. Et cã in hac malitia est

[i] A. receptione3

[k] A. motus

[l] A. Alia litera malox ex nigro 7 ex illo q est vt flos eris, 7 ex illo qui est

[m] A. nauseam

[n] A. nauseam

[o] A. quare

[p] † A. psecessus

[q] A. in egritudinibus est significatio mala

[r] A. ambo, q sũt aliud ab eo qd est Alia litera mortificatiõem vtutis 7 ãbo sũt aliud ab eo qd est

[s] A. qñ adustio q nõ ẽ a frigore nigrefaciente 7 turbidũ faciẽte

[t] A. 7 significat mortificationes virtutis Alia litera

[u] A. est malus

[x] A. 7 in fine febrium quartanarũ

[y] A. Alia litera putridus

[z] A. ip3 multitudo hũiditatis

¶ De vomitu sanguinis. Cap.X.

Et sanguis qdē qum ꝑ vomitum egredit̃, tūc est ex stō, aut meri. Et cā in illo, aut est eruptio vene, ⁊ scisura eiꝰ, ⁊ ipsius incisio. Et multotiēs fit ꝓp vomitū ꝑlimuz, aut vētris solutionē fcām ex catartico calide ꝯplo/nis, aut eruptio apatis nō maturi, aut ꝓp [a][sanguinē a capite curentē ad stōz a loco q ignorat̃]aut ꝓpter effusionē sanguinis ad ipm ex epate, ⁊ ex alijs mēbris: ⁊ ꝑcipue qum retinet̃ illud, qđ oz euāri ex sāguine: aut accidit icisio mēbri, ⁊ supfluit nutrimē/tū eius, ꝭm modū cuiꝰ declaratio preterijt a me ī radicibꝰ: aut accidit [b][mēbro dimissio]exercitij consueti, aut potus sanguisucce suspēse in meri, aut stō aut accidūt [c][fistule]in stō. Et cā eruptiōis venaꝝ, ⁊ scisure eaꝝ, est illud qđ sciuisti in libris vliū, ⁊ illđ qđ diximus in ꝑncipio hmōi tractatꝰ: ⁊ oz vt tu cognoscas ex eis illud, qđ est ex mollificatiōe venarū cū subtilitate, ⁊ sua molitie: ⁊ qđ est ex vehementia exiccationis eaꝝ, aut aliđ [d][ꝓp grossitudinē eaꝝ.] Et multotiens qdē fit vomitus san. ex sana v̄tute, ⁊ expellit san. ad ꝑtē quā iuenit in dispōne expulsiōis eius ꝯueniētiorez. Et ꝓp hoc multotiēs est in vomitu duaꝝ lb. sanguinis v.g̃. tranqllitas, ⁊ iuuamētū. Et illud est qñ effundit̃ supfluitas splenis, ⁊ epatis ad stōz ⁊ egredit̃ vōitu ⁊ expellit̃, Et illud qđ est a splene, est nigꝝ, ⁊ turbidum, ⁊ qñqꝫ est acetosuz. Et non est cū istis duobꝰ dolor. Et multotiens qdē vo/mitu expellit hō frustum carnis, ⁊ cā in illo est caro addita verrucosa, aut [e][fistulosa]orta in stō: ⁊ ab/scindit̃ ꝓp cām aliquā, ⁊ expellit ipsaz nā ad supio/ra. Et omnis vomitꝰ sanguinis cū febre est malus, sed quum non est illic febris qñqꝫ non est malus.

¶ De signis. Cap.XI.

Ille quidē q est a stō, disti n/guit̃ ab illo qui ē a meri, ꝑ locū doloris, nisi sit aptiōe venaꝝ: ⁊ nō ex corrosiōe ⁊ vlceribꝰ, quar̃ nō fit illic dolor. Et illū q est a corrosio/ne sigt signū vlcer], qđ ꝑcessit: ⁊ sanguis egredit̃ ab eo in ꝑnīs paulatim, deinde emanat res ꝑlima. Et illiꝰ q est a sana v̄tute est, vt nihil de esse suo imuta/tū sētiat patiēs, ⁊ iueniat leuitatē pꝰ [f][egritudinē,] ⁊ sit sāguis sanꝰ, ñ [g][calⁱus]corrosiuꝰ, [h][† [ ]aut vlcerosus. Et eiꝰ q ē ex sāguisucca ē, ꝙ sanguis q ē ex ea, est subtilis [i][saniosus:]Et ille iā bibit de aq̄, in qua sunt sanguisucce. Et eiꝰ q est ab hemorroidibꝰ, est vt sit illđ hora post horā, ⁊ iuuat̃ ꝑ illud, ⁊ colores eoꝝ sunt citrini. Et dr̄ia qdē iter fa/ctum ꝓp epar. ⁊ effusionem eius ex ipso ad stoma/chū, ⁊ fcm ꝓpter splenē, ⁊ factum ꝓpter stōm ipm, est ꝙ cum illis non est dolor, ⁊ ille q est a stomacho nō euātur a dolore: ⁊ ille q est a splene est niger, turbidus, ⁊ quādoqꝫ est acetosus: Et multotiēs euōit hō frustum carnis, ⁊ iam ante diximus cām eius.

¶ De cura vomitus absolute. Cap.XII.

Sermo qdez vlis i curatiōe vomi/tus est hic. In vōitu q generat̃ a corruptione administratiōis cibi, rectificet̃ cibus, ⁊ fiat bonꝰ, ⁊ adiu/uet̃ ex qbusdā que diximus, ꝯfortantibus stōz, boni odoris, calis, aut fris, ꝭm ꝙ ꝯuenit. Et in illo cuius cā est mā mala, aut ꝑlima, euet̃ illa mā ꝭm canones predictos, ⁊ cū ebibitis, ⁊ clisteri/bus, ⁊ minoret̃ cibus, ⁊ subtiliet̃. Et adhibeantur exercitiū subtile, ⁊ ieiuniū. Et clisteria ꝓportiōalia ꝭm egritudinē, sunt iuuatiua ꝓp illđ, qđ declinat de mā ad inferiora. Et multotiēs qdē abscindit vomi/tum clistere acutū. Et vomitus ēt multotiēs abscindit vomituz, qum est a materia. Sanat̃. n. ex vomitu, cū euomit illā mām ꝓpter egressionē eiꝰ cum vomitu, aut v̄bi gr̄a, cū aq̄ sola, aut cū sirupo acetoso, aut cū aneto, aut cū aq̄ raphani, ⁊ melle: ⁊ que sunt illis silia de his que sciunt̃ in loco suo. Et qum fue/rit illud qđ euāre volumꝰ [k][vomēdo, aut sudādo] grossum, icipiemus, ⁊ subtiliabimus ipm: ⁊ incidemus illud, deinde euābimus ipm. Et si fuerit nau/sea, immo vomitus ēt ex malitia ꝯplonis, curabit̃ cū eis que ipsā ꝑmutāt. Qđ si necessaria fuerit [l][renouatio]fiat illđ qđ narrauimꝰ nuꝑ. Et vltimuz qđ intendimus in regimine nausee, est ex pulsio hūoris faciētis [m][sincopim]aut [n][subtiliatio]eiꝰ, ⁊ ipsiꝰ incisio, si est grossus, viscosus: aut rectificatio eiꝰ si est putridus, saniosus cū bono odore eius qđ in potu sumit̃ [o][ex medicinis.]Bonus. n. odor vehemēter est ꝯueniens stō: ⁊ [p][ꝓprie qum est in nutritiuis ⁊ remoueri ab ipso si sensus est diligēs ipm,]Et at/tractio mãei excitātis ad extremitates est iuuatiua valde in retētione vomitus, ⁊ ꝓprie quuz est ex ex/pulsione humoꝝ ex mēbris [q][continētibus]stomachū, ad ipsum, ⁊ illud fit si stringunt̃ extrema, ⁊ ꝓ/prie inferiora, sicut crura, ⁊ pedes ꝯstrictione descē/dēte a supioribus. Et qñqꝫ adiuuat ad illud eoꝝ calefactio, ⁊ positio eoꝝ in aq̄ calⁱa. Et qñqꝫ est neces/sariū vt ponat̃ sup adiutoriū, ⁊ crus medicamē ru/bificatiuū vlceratiuū. Et mirabile qdē est, ꝙ calefa/ctio extremitatū est iuuatiua in sedatione vomitus, ꝓpea ꝙ attrahit. Et infr̄atio eaꝝ ē iuuatiua in sedatione vomitus velocis calidi, ꝓpterea ꝙ infr̄at, Et silr̄ infr̄atio stōi. Et existimauerunt qdā ꝙ amigdale [r][† [ ]qum terunt̃, ⁊ digitis fricādo dissol/uunt̃ in aq̄, ⁊ colant̃, ⁊ sumit̃ ex ea in potu sunt maxima cura vomitꝰ dñantis [s][supantij.]Et fabe ꝺcocte cū corticibꝰ suis in aceto ꝑmisto ꝯferunt ꝑlimū eis. Et lētes [t][effuse qum elixant̃ in ipo. s.]qñ ꝺcoquunt̃ in aceto [u][ꝑmisto.]Et [x][ex]eis qdē exꝑtuz est medicamē qđ. ℞. galie ⁊ xiloaloes crudi, ⁊ gariofili ꝑtes eq̄les sumat̃ in potu cū aqua maloꝝ, Et gluten gariofiloꝝ melius est gariofilis, ⁊ sit eiꝰ pondus pōdus illoꝝ. Et qñqꝫ ponunt̃ in ipso qum non reꝑitur gluten gariofiloꝝ, gariofili: ⁊ ponit̃ cū gariofilis pulegij q̄ꝫtum sunt gariofilⁱ. sunt. n. vltimi ⁊ stant loco eius. Et tu qdem stude inq̄ꝫtuz potes, vt eos dormire facias, qm̄ illud est radix. Et ex eis q̄ ꝯferunt in hoc, est facere vt ipsi in potu sumāt volē/tes, aut inuiti aquā carnis ꝑlimā cum seminibꝰ: ⁊ sit in ea coriādrum siccū: ⁊ qñqꝫ fundit̃ in ipsa vinū odoriferꝝ: ⁊ si est cum hoc ponticū, ē meliꝰ. Et qñqꝫ infundunt̃ in ipsa tortelle, aut panis de simila. hoc enim qñqꝫ facit eos dormire, qūqꝫ dormiēt, suda/bunt. Et qum natura fuerit sicca, nō stringās vomitū cū eo qđ exiccat ex stipticis, nisi cū mēsura absqꝫ nocumēto: ⁊ admistra clisteria, ⁊ soluas vētrē ꝺinde sis audax in dādo robub. Et mⁱltotiēs qdē alle/uiant̃ nausea, ⁊ vomitꝰ ꝑ flebotomiā. Et si cū vōitu expellit̃ medicamē fortiter ꝯstringēs vomitū, reitera ipz. ⁊ si vehemēter abhorreat ipz, tūc altera ei aliqd odor] eiꝰ, aut color] ipsius, ⁊ scias qñ nausea ledit, ⁊ nō associat̃ ei vōitꝰ, tc̄ oz vt adiuues ipz cū vomitiuis subtilibꝰ ita, vt euomat cibū suū vel humorē suū. Et si necessariū tibi fuerit, vt soluas ventrez eiꝰ cū facilitate, fac: ꝺinde ꝯforta stōz cū oleis ꝑdcis ⁊ ꝓp̄e cū oleo de nereiden puro, aut ꝑmisto cū oleo rof, ⁊ sic vides de calefactiōe stōi, ⁊ qñqꝫ est nausea nō post cibū, imo ꝭz vacuitatē ēt, ⁊ non ē poⁱe vt fi/

a A. Alia litera fluxum sanguinis nartum fluētis ad stōachuz in modo ꝙ non sentit ipsum

b A. ex dimissione

c A. hemorroides

d A. ingrossatio ipsas

e A. hemorroidalis

f A. grauitatem

g A. acutus

h † A. aut putridus

i A. virulentus

k A. cū vomitu aut cuz re alia a vomitu

l A. stupefactio

m A. Alia litera nauseam

n A. minoratio

o —— A.

p A. olea qum sensus ē diligēs ea
Alia litera remoueri ab eo si sensus est acutus
Alia litera confert diuertere fātasiā ab ipo vomitu ⁊ occupare eam circa alia si sensus vⁱ imaginatio cuz ipso vomitu fuerit occupata seu vexata.

q A. circundantibus

r A. amare

s A. furiosi

t A. a quibꝰ effusa est aqua in q̄ elixantur

v —— A.

x A. iam

st vomitus ꝑpter paruitatē materiei,q̄re oꝫ vt co/
medat patiens ip̄m cibum,q̄m qum replef,facilis
fit post ip̄m vomitus,⁊ expellif cū ipso humor.Et
plimū qdē nausee accidentis a cal'itate,⁊ siccitate,
remouef a positiōe empl'oꝝ cū infrātiuis humecta
tiuis infratoꝝ in niue,⁊ sumēdo in potu aquā[a]⌈ fri/
gidā ꝯgelatā,⌋⁊ qn̄qꝫ pōif in ip̄a sicut rob acreste.
⁊ rob [b]⌈acetose.⌋In nausea v̄o māli necessaria est
purgatio cū eis,que ꝯueniunt,deinde curef q̄litas
remanēs cū eo,qḋ est ipsi ꝯ̄riuꝫ ex medicinis odori
feris,cuꝫ robub cal'is aut f'ris.s.vnūqḋqꝫ fm se.Et
omnē quē curas,si ip̄m vis cibare,ciba paulatim
paulatim ita,vt nō moueaf [c]†⌈ ⌋alia vi/
ce in ipso.Et oꝫ vt illi⁹ stō q ꝯsuet⁹ est vomere p⁹ ci/
bum,⁊ cib⁹ nō stat in stō ipsi⁹,apponant empl'a sti
ptica p̄dcā in canone:⁊ si non fuerit caliditas,ꝑmi/
sceanf cū eis illa que sunt sic piretꝝ,⁊ spica,⁊ tus,
⁊ myrrha.Et iuuanf valde ex trociscis albēchar⁹
quos laudauit.G.Et denf in potu,si fuerit illic ca/
liditas,⁊ sitis,cū robub sicut rob de ḡnatꝫ,⁊ ꝑprie
illud in quo ponif menta,⁊ sequaf illud vinū ꝑmi/
stum,si ꝑmittit ꝯpl'o. Si aūt nō fuerit caliditas,su/
mant in potu cū aq̄,⁊ ꝯferunt eis valde troc.eschi/
lis:⁊ confert eis,q̄n adest eis cū f'ritate trocisc⁹ hꝫ.
℞.zurūbet.gariofi.vsnee,cinamomi,masticis tur]
[d]†⌈ ⌋oiuꝫ an̄.danich.j.opij keratē.j.casto
rei keratem.j.aloes quartā.ʒ. Et ex eis que cōue/
niunt illis q vomunt cibum suū,est vt multiplicef
in cibarijs suis coriād:ꝝ:⁊ lambāt mel embilicoꝝ:
⁊ ēt comedant cortices fistici humidos,aut siccos.
Et masticēt tus,⁊ masticē,⁊ xiloal,⁊ cortices citri,
⁊ mētā:⁊ ꝯueniens est eis vt vomāt,deinde come/
dant.Et antiq qdē [e]⌈ varij in medicina curāt impe/
ditū vomitū ⌋qum est adolescens,fortis,hn̄s stōm
repletū humiditatib⁹ retētis subtilib⁹,⁊ est ml'te sa
liue,flebotomādo ei venā cū eq̄litate ne sequaf ter
minos sincopis,si tollerat nā,deinde expectant ali/
qb⁹ dieb⁹,postea flebotomāt venā ei⁹, que est sub
lingua,deinde dant in potu [f]⌈stupefaciētia ⌋postea
faciunt eū gargarizare cū [g]⌈subtiliatis ⌋deinde ex/
pectant,postea dant in potu hierā factā cū collo̧qn
tidis,⁊ ingenianf vt remaneat hiera in stō ei⁹ tēpo
re paruo,deinde p⁹.vij.dies euomant,deide adhe
rere faciunt vētri ei⁹ vētosam sine incisiōe,⁊ euapo/
rant locū cū oleo calefacto,⁊ in mane ponūt empl'ꝫ
desup ex fenugreco ꝯtrito ꝯfecto cū melle,⁊ semen
malue ꝯfectum cuꝫ oleo,⁊ faciūt illud trib⁹ dieb⁹.
Si aūt illud non sufficit,in potu tribuūt hierā cum
pulpa colo̧qntide,⁊ liniunt stōm ex gūma rute acre
stis,⁊ medicinis rubificantib⁹,donec videāt suplo
cum bothor,⁊ vesicas,⁊ dant in potu hierāpicraꝫ,
deinde decoctionē absinthij,⁊ medicamen fcm̄ cuꝫ
castoreo ⁊ aqua deinde iterāt rubificationē cū eis,
que sunt leuiora,deinde administrant gargarisma/
ta ⁊ postea [h]⌈sitim faciētia.⌋Hec est ergo via i me/
dicina antiq̄ varia,non fm viā cōprehensam. Jam
qdem diximus de cura vomit⁹ illud,qḋ currit cur
su canonis,⁊ nos addemus ei nunc distinctiones.

[i]⌈ De vomitu fcō ꝑpter caliditatem. Cap̄.XIII.

Umat capparē nō maturā ⌋ꝑp̄e ⁊ ḡnata,⁊ sumach ⁊ [k]⌈al/
gobere vꝫ ⌋gubera,⁊ cydonia,⁊ siru/
pos,q fiunt ex eis:⁊ pillulas hmōi.℞.
seminis hyusqami ptē.j.semis roꝭ.ru.
⁊ sumac,⁊ [l]⌈cappar ⌋oiuꝫ an̄.partes.iiij.ꝯiungā/
tur cū duplo eoꝝ de rob de cydōijs,⁊ def ex aggre
gato ꝯfecto a medio aureo vsqꝫ ad auf' hꝫ v̄tutē,fa/
cit.n.dormire,⁊ sedat nauseā.Qn̄qꝫ non est illic cō
strictio nāe,tunc tibi sup̄est tribuere robub pura fa
cta ex acresta,⁊ [m]⌈acetosa⌋⁊ ex acetositate citri ꝑ/
prie.Et cāfore qdē inest ꝑprietas ꝓhibēdi vomitū,
⁊ nauseā cal'os,sumpte in potu cū rob,⁊ olfate,⁊ li
nite sup stōm.Illi⁹ v̄o q cogitat,ꝙ si moueaf post
cibum,euōat,cura melior est:Et ei⁹ q euōit cibum
suū,nō cū col'a citrina,imo est vomit⁹ ei⁹ ꝑpter me/
lancoliā,aut humorē f'rm,est que est ex curatiōe fa/
cta cū calefactiuis exiccātib⁹.Et ex eis est illḋ qḋ.
℞.seminis apij,⁊ anisi,⁊ absinthij ptes eq̄les fiant
ex eis troc.sitqꝫ doſ eoꝝ auf'.j.cum aq̄ f'ra,Et etiaꝫ
fiat eis [n]⌈ius tinctum ⌋ex cymino,⁊ pipe,⁊ pauco
[o]⌈vino ⌋misceanf illa cū aceto,⁊ almuri.Et ad illū
qdem,q cibum suū euomit cū dolore stōi,sumatur
[p]⌈capparis ⌋⁊ conteraf,⁊ distillef desup aliqd de
sirupo ḡnoꝝ myrti.s.q̄ꝫtitas qua ꝯficiaf:deinde mi
sceaf [q]⌈illḋ sup vinū paucū ⁊ mel paucū⌋⁊ bibaf.
⁊ ēt vitellus oui assati,⁊ misceaf cū melle,⁊.xv.ḡ/
nis masticis ꝯtriti,⁊ comedaf:⁊ administref illud
trib⁹ dieb⁹.Et ꝯferunt trocisci p̄dicti in ca.doloris
stōi,in q̄bus ponunf absinthiū,⁊ [r]⌈mēta⌋⁊ opꝫ vt
denf istis,⁊ q eoꝝ cursu incedūt,post cibū qdē sti/
ptica,⁊ an̄ ip̄m qdē lubrificatiua,sicut volubil'.Et
ꝯfert eis,vt sumāt sup cibū hoc suffuf,qḋ.℞.tus,⁊
glandes,⁊ sumach.Et medicamen iuuatiuū valde
ad nauseā est illud,qḋ.℞.coriandri sicci,rute sicce
ptes eq̄les qḋ bibaf cū vino qdeꝫ cōmisto,si sentif
cum acetositate,aut cum aq̄ f'ra,si sentif cum mor/
dicatiōe.Medicamē conferēs vomitui accidēti ꝑp
f'ritatē,⁊ humores f'ros.℞.zurūbet,dorōigi,casto/
rei partes equales,zuccari q̄ꝫtum oia doſ ei⁹ vsqꝫ
ad.ij.ʒ.administrenf aliq̄t dieb⁹.Si aūt hoc regi/
men non sufficit,cū trociscis p̄dictis sumāt in potu
oleū de kerua cum aq̄ de seminib⁹.Accn̄s aūt post
nauseatiuā sacietatē,curef curatione sacietatꝫ nau/
seatiue,⁊ sotira.Ei⁹ aūt que accidit ꝑp hu.saniosuꝫ
cura est eūatio stōi cū vomitu,⁊ mūdificatio ei⁹ ex
eo,⁊ equatio ei⁹ cū qualitatib⁹ boni odoris:⁊ [s]⌈ca
dunt ⌋in ea ex seminib⁹,sic anisuꝫ,⁊ semē apij,⁊ si/
seleos,⁊ cyminū,⁊ daucū.Et opꝫ vt regaf sic oñdi
mus ita,vt sumat an̄ cibuꝫ ex cibis,cibos lubrifica
tiuos,lenitiuos:⁊ post ip̄m,cibos stipticos odori/
feros,sic cydonia,⁊ sil'ia vt deponāt,cibum ab ore
stōi ad fundum ei⁹,⁊ inclinēt mām ad iferiora,non
ad supiora.Et qn̄qꝫ est necessarium in q̄busdā vt in
potu sumāt cyminū,⁊ sumac.Et qn̄qꝫ indigēt [t]⌈ali
quo ⌋leui post cibū.Et diamuschū est iuuatiuū eis
valde.Et troc.stelle sunt vltimi eis cum vino,i quo
dissoluif ḡnum muschi.Uomit⁹ aūt ꝯueniēs ex me
lācolia,nō oꝫ vt ꝯstringaf q̄ꝫtum pol'e est.Qḋ si fue
rit patiēs ip̄m repletus sanguine,flebotomef basi/
lica,⁊ ventosenf [u]⌈tpa ⌋ēt vt alleuief repl'o supior
san.⁊ melie.Et quādoqꝫ sufficit [x]⌈dimissio ⌋repl'o/
nis.Qḋ si supfluat adeo vt non tolleref,trahaf ad
iferiora cū clisteri,in q̊ sit acuitas aliq̄,⁊ assumptio
[y]†⌈ ⌋ex cartāo,⁊ polypodio,⁊ tribulis,⁊ epi
thymo,⁊ halasce,⁊ camemilla cū oleo sisamino,⁊
melle.Et fiat spleni empl'm ex meliloto,⁊ myrto,⁊
laudano,⁊ vsnee, [z]⌈⁊ semine croci ortēsis ⌋cū vino
pontico.Et in potu tribuaf ēt sirupus de mēta cuꝫ
granatis cum allefemati.Et si fuerint illic reliquie
repletionis,fiat flebotomia ex venis pedum,⁊ vē/
tosenf crura.Qumqꝫ sedaf vomitus,cūetur melā/
colia cū medicinis factis ex myrabolanis nigris,
epithymo,⁊ agarico,⁊ sale indo.Et si exigit res,vt
in potu sumaf oleū de kerua cum hierapic̄,⁊ [&]⌈ab
sinthio ⌋fiat.Et si in splene fuerit egritudo,curetur
splen.⁊ illi quideꝫ cui accidit ꝑpter effusionē māei
subtilis,

a A.infrigidatā cum niue
b †A.ribes.
c †A.vomit⁹ ei⁹
d †A.mirrhe
e A.medici ꝯfu/si seu errātes in medicina curāt patiētē vomitū
f A.diuretica
g A.incisiuis
h A.sternutato/ria
i A.ꝯtinuaf cuꝫ p̄cedenti.sic,vo mitum aūt fcm̄ a cā cal'a sedat assūptio alcasb
k —— A.
l A.alcasb
m A.ribes
n A.sabag
o A.rute
p A.alcasb
q A.cū illo p̄ aceti vini ⁊ mel lis
r A.mirrha
s A.iuuant
t A.deambula tione
v A.ptes poste riores capitis
x A.Alia litera diminutio Alia litera alicui repletiō
y †A.facto
z —— A.
& A.epithimo

ſubtilis, mordicatiue cõmiſcentis cibum, quare ſit nauſea, ꝯferũt troc. ſtelle in horis paroxiſmi: ⁊ expulſio cum pigra preter horas paroxiſmi: ⁊ ſolutio vẽtris cum oximelle mixto cum aloe: ⁊ oximelle facto cum ſcamonea ad ſolutionem ventris, ⁊ cum aqua prunorum, ⁊ tamarindoꝝ. Ipſa enim ambo ſunt declinantia mãꝫ ad inferiora, ⁊ ſedantia vomitum cũ acetoſitate ſua. Et oꝫ vt in hmõi trahat̃ materia ad iferiora cũ cliſteri leni ex violis, ⁊ iuiubis ⁊ ordeo excorticato, ⁊ tribul' ⁊ cãemilla ⁊ ſebeſtẽ, ⁊ turbit cũ oleo viol'. ⁊ zuccaro ru. ⁊ baurach: ⁊ vt adminiſtret̃ ſirupus de papauere poſt excuſſionẽ. Et ꝯfert ſirupus alexãdri cũ hac deſcriptiõe cydonia, ⁊ ſumach, ⁊ nabach, ⁊ g̃na g̃natoꝝ, ⁊ tamarindi ꝺcoquant̃, deinde ponant̃ tus, ⁊ paꝝ xiloaloes. Et ſcias ꝙ qñ mã eſt ſicca cũ cauſis ^a †[ ]⁊ oẽs q̃ hñt vomitũ hũiditatiſ iuuant̃ cũ ^b[ſirupis]⁊ pane exiccato in furno, ⁊ ſpodio in ſucc]. Et oẽ qḋ adheret illi hũiditati, ⁊ exiccat eã, cõfert eis. Et eſt neceſſariũ multotiẽs vt ponant̃ ſup ventrẽ eius vẽtoſe, ⁊ ſup dorſum iter ambas ſpatulas. Et eſt neceſſariũ vt dormitio ei⁹, ⁊ ipſi⁹ cõmotio ſit in cuna. Et ſi fuerit humiditas ſanioſa, tũc adhibeant̃ narcotica odorifera, reſiſtẽtia corruptõi ſaniei, ⁊ fetori: ⁊ ſtiptica exuccãtia, ꝓprie ſi ſunt aromatica: imo ſi ſunt nutritiua. Et ſi eſt hmõi mã ſummerſa, imbibita, oꝫ vt ſint illic ẽt ſubtiliãtia, inciſiua, ſicut ſirup⁹ acetoſus, ⁊ ſicut alefeniati p̃dicte. Et ſil'r ſi eſt viſcoſa, ⁊ groſſa, tũc ea q̃ ſunt fortiora parũp. Et hiera cũ ſirupo acetoſo eſt cõis ad plima. Et iſti qdẽ poſt illud ſumãt in potu medicinas ſedãtes vomitũ cũ calefactiõe aliq̃, ſicut ſirupũ de mẽta factũ cũ g̃natis in quo poſitũ ſit xiloal'. crudũ, aut ſirupũ ^c[acetoſuꝫ]in quo iã poſite ſint alefeniati cal'e, ⁊ xiloaloes, ⁊ folia citri, ⁊ ẽt diamuſcũ amaꝝ, ⁊ diacydoniten: ⁊ totũ illud cũ decoctõe alefeniati, ⁊ ẽt diamuſcũ cũ miua. Et ſirupus de abſinthio ꝯfert eis i oi hora. Deſcriptio bona. ℞. g̃natoꝝ acetoſoꝝ, ⁊ mente, ſiſimbrij oium añ ^d[baccati]. j. decoquat̃ i duab⁹ lb. aque vſq₃ quo remaneat medietas, ⁊ ponant̃ in ipſa muſchi danich. i. xiloaloes q̃rta. ꝫ. que oia ſint ꝯtrita, ⁊ ſorbeãt hora poſt horã. Et ex medicinis ſedãtib⁹ hãc ſpẽꝫ vomit⁹, eſt rob ^e[cydonij] cũ xiloal'. ⁊ garioſi. ⁊ ſirup⁹ de mẽta cũ g̃natis, ⁊ ꝓprie qñ ponunt̃ in ip̃o tus, ⁊ galia, ⁊ cortices fiſtici, Et muſch⁹, ⁊ xiloaloes, ⁊ miua ſedat võitũ flegmaticũ valde. Et qñ timet̃ ex frequẽtia vomit⁹, ⁊ multitudine ei⁹, ⁊ quocũq₃ modo ſit, p̃terq̃ꝫ in febrib⁹ vehementis calitatis, caſus ṽtutis ſorbeat ifirmus aquã carnis aſſumptã ex pullis, ⁊ extremitatib⁹ hedoꝝ, ⁊ arietũ cũ tortellis ꝯtritiſ ſic̃ alcohol, ⁊ aquaꝫ pomoꝝ, ⁊ paꝝ vini, ⁊ olfaciat ex pullis aſſatiſ ſciſſis añ faciẽ ei⁹: ⁊ olfaciat panẽ cal'm. Et ex illis ẽ vt elixent̃ pulli in aq̃, ⁊ effundat̃ ab eis, ⁊ ꝺcoq̃nt̃ in aq̃, ⁊ diſſoluant̃ in ea: deide terant̃ in mortario, ⁊ exp̃mat̃ ^f[in ipſo aq̃ ipſoꝝ ⁊ infret̃]⁊ diſſoluat̃ in ip̃a medulla panis de ſimila, ⁊ miſceat̃ cũ pauco vino, ⁊ ponat̃ in ipſo ſucc⁹ maloꝝ, ⁊ ſorbeãt ex ea. Et illi q̃ diſſoluunt̃ i decoctiõe, ꝺinde ꝯterunt̃, meliores ſt̃ ill' q̃ ꝯterunt̃, ꝺinde decoqunt̃. Ab iſtis. n. reſoluit̃ hũiditas nãlis, ⁊ euaporat, ⁊ in ill' ꝯtinet̃. Et q̃ñq₃ ꝯferunt nauſee, ⁊ ſubuerſiõi aie, ⁊ in expulſiõe cum vomitu, cibi fci ex cubugi, ⁊ pull' factis acetoſis cũ aq̃ acreſte, ⁊ acetoſitate citri, ⁊ ſumach, ⁊ aq̃ malorũ acetoſoꝝ, frixis cũ oleo omphacino cũ ill'. Et nõ eſt malũ cibare eos ſauic ordei cũ aq̃ ^g[ordei]ꝓpe qũ ſt̃ vomit⁹ relique. Et opꝫ vt iteret̃ illḋ ſup eos, ⁊ ſi euomũt illḋ, ⁊ abhorrẽt, ꝑmutet̃ forma ei⁹, ſi refu/

a A. vomit⁹ cura ei⁹ eſt difficilis

b A. ſauich

c A. Alia litera de acetoſitate .ſ. citri vel limonis

d A. bacha

e A. de citro

f A. aqua ipſoꝝ ⁊ ponant̃ in ea ſemina vel aromata

g A. frigida

giũt ip̃m. Medicine ſingulares, ⁊ cõpoſite ꝯferẽtes nauſee, ⁊ vomitui. Scias ꝙ maſticatio maſti. ⁊ turis, ⁊ cup̃ſſi q̃ñq₃ ꝯferunt ad illud: ſil'r g̃na alcadra: aut ruta ſicca, de qua in potu ſumat̃ coclear. i. qm̃ eſt mirabil'. Et garioſi. qum terunt̃ vehementer, ſic̃ alcohol, ⁊ puluerizant̃ ſup ſorbitionẽ fcãꝫ ex tortellis, ⁊ ſuccis, ſedãt ſtatim. Et ſil'r qum bibunt̃ in aq̃ fr̃a, aut decoquunt̃ cũ aq̃, ⁊ in potu ſumit̃ ꝺcoctio eoꝝ, ⁊ ꝓp̃e ad pueros. Et meli⁹ eſt vt puluerizent̃ ſup eã maſtix. Et ex medicinis ^h[reficiantib⁹]vomitum, ⁊ nauſeã, eſt rob citri qḋ in potu ſumat ille q̃ vomit ꝑꝑ coleram, ſicut eſt, ⁊ ille q̃ vomit ꝑꝑ cãs fr̃as, ꝑmiſtũ cũ xiloaloe crudo, ⁊ garioſi. Et iteruꝫ ꝺcoctio corticũ fiſtici, aut pura, aut cũ alefeniati. et fortior ea eſt aq̃ ^i[puloꝝ vitiſ ſingularis]aut cũ alefeniati cũ carui, ⁊ miua, Et ^k[ſuſen ſt̃]ex eis q̃ ſunt neceſſaria. ^l†[ ]Cõpoſitũ exptũ, ⁊ eſt ẽt ex eis que adiuuãt ad digõnẽ. ℞. ſemis lini, ireos, maſticis, cymini, oium añ. ptẽ. j. decoquat̃ ex eo cũ aq̃ mellis, ⁊ adminiſtrent̃. Qum g̃ deficit curatio, neceſſaria ſunt narcotica, in quoꝝ mã nõ eſt vt vomitũ moueãt, ſic̃ ẽ in ^m[ꝺcoctiõe] hyuſqami, ⁊ nucũ methel niſi aſſocient̃ eis medicine odorifere ^n[retinẽtes]eoꝝ ſtupefactiõeꝫ, ⁊ rectificãtes eoꝝ vomituꝫ: ⁊ reſiſtẽtes ^o[ſua ſilitudine]imo ꝺbiliora ex eis, vt ſemẽ papaueris, ⁊ ſemẽ lactuce: ⁊ forti⁹ eo eſt cortex ei⁹, ⁊ ꝓprie nigri: ⁊ ſeq̃tur ip̃ꝫ cortex radicis mãdragore cãpeſtris: ⁊ forti⁹ eis eſt opiũ, ⁊ paꝝ ex eo ẽ iuuatiuũ cũ ſalute: ⁊ ꝓprie qum eſt cũ eo ex medicinis hñtib⁹ vim tyriace ei⁹, qḋ repugnat veneno ipſius.

Et ex cõpoſitiſ nobis bonis in hoc eſt, vt ſumat̃ corticũ fiſticoꝝ ⁊ ^p[zuccari]⁊ roſ. ⁊ ſemis roſ. oium añ. ꝑs. j. ⁊ bezahar ꝑs. ſ. ⁊ ſi nõ fuerit p̃ſens ponat̃ in ip̃o zurũbet ꝑs. j. ⁊ opij due tertie partiſ, ⁊ xiloaloes crudi ꝑs. ſ. fiãt ex eis troc. ⁊ doſis eius ſit vſq₃ ad aur̃. Et ex medicinis bonis ad illḋ nobis eſt, vt ſumant̃ cydonioꝝ ⁊ ^q[cappar] imature]amboꝝ añ. ptes. ij. ⁊ ſemis papaueris tertia ptis, ⁊ corticũ radicis mãdragore, tertiadecima ptis, ⁊ q̃rtadecima ptis xiloaloes crudi, ⁊ aque mẽte tm̃ qḋ totũ ſbmergat̃, ⁊ aque roſ. tm̃, ꝙ ſupmineat digito vno, ⁊ aq̃ ^r[cucurbite]triplum amboꝝ aquaꝝ: ⁊ oꝫ vt cũ facilitate adeo decoquant̃, donec diſſoluant̃ ^s[cap/ paris]⁊ cydonia: ꝺinde colent̃ aque: poſtea ^t[ꝑparent̃]cuꝫ facilitate, ⁊ ſumat̃ ex eo in potu. Et cum in potu ſumunt̃ ſtupefaciẽtia, opꝫ vt multiplicetur olfatus odoriſeꝝ. ⁊ dormiat, ⁊ non ſeparet̃ aromaticum ſuaue apud eũ. ſi aũt abhorreat aromaticuꝫ ꝑmuta ip̃ꝫ ad aliḋ, ⁊ troc. ^u†[ ]ſꝫ ꝙ teſtat̃. G. ſt̃ iuuatiui ad illud. Ipſi eni aggregãt oẽs res neceſſarias in cura vomitus ⁊ ꝓprie qum eſt humor virulentus. Trociſcus. n. ille eſt eius tyriaca ⁊ eſt ſm ꝙ dcm̃ eſt in antidotario. Inquit. G. nã in ipſo ponunt̃ aniſum, ⁊ ſemen apij odorifera, ⁊ nutritiua ⁊ abſinthiũ ad abſtergẽdum, ⁊ deponẽdũ humoreꝫ, ⁊ ad ꝯfortandum os ſtõi, ⁊ ad ^x[faciẽdũ rigidum] ⁊ cinamomũ ad ꝯ̃riãdum ſua aromaticitate virulẽtie, ⁊ cõuertẽdum ipſam ad rectificationẽ aliquã, ⁊ reſoluẽdũ eã: ⁊ in ipſo ẽ ex aromaticitate, qḋ ꝯuẽit oi mẽbro neruoſo, ⁊ opiũ vt dormire faciat ⁊ ſtupefaciat, ⁊ caſtoreũ vt ſuccurrat corruptõi opij, ⁊ nocumento ⁊ veneno ipſius: Sed ⁊ troc. ſtelle ſt̃ vehemẽtis iuuamẽti in hmõi diſpõne. Et nauſea qdem quãdo eſt ꝓpter debilitatẽ ſtomaci, quã non ſedat expulſio fcã vomitu, tunc non laboret̃ in illa, imo ſi dimittat̃ ꝑ ſeipſam, fortaſſe iuuabit̃. Et q̃ñq₃ ſedat eam ſauich ordei ^y[algellilij.]Et ille q̃ inuenit ſubuerſionẽ inſeparabilem in vere, ⁊ fuerit conſuetus

h A. ſedantibus

i A. vel ſucc⁹ ſumitatũ vitis ſimplex

k A. almiſuſen ẽ

l †A. ad ipſum.

m A. natura

n A. ꝯſeruãtes

o A. venenoſitati eorum

p A. galle

q A. alcaſb

r A. Alia litera fontis

s A. alcaſb

t A. inſpiſſentur

v †A. amaricos

x A. ⁊ corrugandum

y A. algiel

vomere, pprie in huiusmodi tēpore, comedat cum pane parue q̄ztitatis.ʒ.iij.cepe narcisci. deinde sumat aquaȝ calidā.[a] †⌈ ⌋Et nō multū sumāt ꝺ cepe narcisci, qm̄ fac̄ accidere spasmum.

a A. Alia litera ⁊ sirupum acetosum

¶ De cura vomitus sanguinis. Cap. XIIII.

Si senseris vlcera, tūc curabis ea cū eis q̄ scis. Et si senseris [b]⌈ sanguinē descēdentē ex capite: tūc icipies, ⁊ ⌋ phibebis cām ei⁹. Et si senseris repletionē expelles eam: Et qn̄qȝ indigebis post euatione duaꝝ lb. sanguis flebotomia alia minuta. Qn̄qȝ augmētaꝭ, liga extrema vehemēter: ⁊ pp̄e in eo, cui⁹ cā est [c]⌈ pot⁹ medicine calide. ⌋ Et qn̄qȝ sumiꝭ in potu in fcō pp medicinā, vinū mistum cū lacte supante vsqȝ ad q̄tuor cotilas, dando aliqd post aliqd: ꝺinde deꝭ in potu sirup⁹ acetosus infratus cū niue: Uel ex medicinis exptis in phibitiōe san. ē cōpositū i phibēdo [d]⌈ sāg. vehemēs. ⌋ ℞. acatiam, semen ro. lutū sigillatū, balausti, opiū, semē hyusqami albi, gūmi arabicum, succū arnoglosse: aut succū ꝟge pastoris: ⁊ sumaꝭ i potu cū aceto vini multe comistiōis, aut cū aq̄ arnoglosse, si fuerit pueniens ad stōm plimū. Et dosis eius sit ex medio aureo vsqȝ ad.ʒ.j. Et ꝯfert ad illꝺ sumere in potu arobub stiptica: ⁊ ex eis est rob de nuce, ⁊ sunt cōposita dicta in antidotario. Et ex curatione facili est, vt sumatur gallaꝝ, ⁊ balaustiaruȝ ambarū añ. ps. j. ⁊ sumatur ex eis in potu pondus ij. aure. cum kerate opij cum aq̄ plātaginis.

b A. fluxū sāguinis nariū descēdentem interi⁹

c A. Alia litera fluxus acutus

d A. vomitū sanguinis vehemētem

¶ De ꝯturbatione ⁊ anxietate stōi. Cap. XV.

Quandoqȝ accidūt ex stō ꝯturbatio, ⁊ anxietas, ex qb⁹ inuenit ifirm⁹ tristitiā: ⁊ fit necessariū vt pmuteꝭ de figura ad figurā: Et qn̄qȝ cōitaꝭ ipaȝ tremor cordis, aut accidit cū ea: ⁊ nō est poſſe hñti eā vt cognoscat cām i eo, ⁊ qn̄qȝ eū seqtur scotomia, ⁊ ꝟtigo: Et qn̄qȝ alteraꝭ ex ea color, ⁊ est ſm ꝟitatē ꝑn[m] nausee: Et qn̄qȝ est cū ea nausea: ⁊ qn̄qȝ pmutaꝭ ad nauseā. Et cā in illo est mā nausee, ⁊ pp̄e imbibita: Ipsa. n. duȝ pmanet imbibita, facit accidere ꝯturbatiōeȝ: Qn̄qȝ aggregaꝭ in ore stōi, facit accidere nauseā sup stōm, p expulsionē humoris post excitationē nāe cum eo. Et qn̄qȝ ꝯturbāt relīqe [e]⌈ vētositatis ⌋ hūoꝝ ex medicinis vomitiuis, ⁊ solutiuis, q̄re deꝭ rob de cydonijs, ⁊ rob de acresta, ⁊ silia. Et oē qꝺ ſuet in stō ex fructib⁹, ⁊ ex malis dulcib⁹, ꝯturbat. Et aq̄ fr̄a q̄ bibiꝭ nō i hora, ꝯturbat. Et mꝉtoties fit i febrib⁹ cā additiōis febꝛ: nō ĝ oꝫ vt bibaꝭ i febre, nisi aq̄ calꝉa.

e A. odoris

¶ De cura. Cap. XV.

Illud qꝺ puuȝ est ex ea, remouet vinū mistū cum aq̄ ſm mediū: ⁊ aq̄ cōmista ex eis q̄ ꝯfortāt ⁊ infrant: aut cū [f]⌈ aq̄ mellis, aut cuȝ eis q̄ temperāt ⌋ humorē malū. Et illꝺ qꝺ ex ea est plimū, indiget medicinis nausee, ⁊ si fuerit ex calitate, ⁊ humore calido, ⁊ est illa q̄ fit ſm plimū, qn̄qȝ sedabūt eā infrantia hūida: ⁊ epithimata fcā ex eis, ⁊ sandalꝭ, ⁊ cāfora, ⁊ roꝭ. Et ex eis q̄ experta sunt in hoc, est emplꝭm ex corticib⁹ cucurbite, ⁊ portulaca: ⁊ sauich ordei cū aceto, ⁊ aq̄: ⁊ fiat ex eis emplastꝝ stō ⁊ epi. Et qn̄ augmētaꝭ fiat emplꝭm ex sandalis, ⁊ roꝭ. ru. ⁊ silibus. Et ex eis q̄ in potu tribuūꝭ ad ꝯturbationē stomaticā est sauic ꝺ ordeo, cōtritum pprie cū ĝnis ĝnatoꝝ: ⁊ oꝫ vt nō sit ablutū: Et [g]⌈ frīora ĝnoꝝ ĝnatoꝝ sine semine, ⌋ ⁊ rob de cydonijs. Qum ergo non est nausea, aliena vinū oīno: ⁊ sit cōmistio [h]⌈ ei⁹ aq̄ tamarindoꝝ, ⌋ Et sirup⁹ de pomis antiqu⁹, cui⁹ supfluitas resoluta ē, [i]⌈ Et ad eos qdeȝ narrata ⌋ est aq̄ [k]⌈ citroloꝝ ⌋ excorticatorum cum iuleb tabarzet paꝝ, ⁊. ʒ. j. spodij.

f A. eo qꝺ lauat aut cū eo quod rectificat

g A. alfocha cuȝ granis granatorū sine semibus Alia litera focha ex granis granatorum

h A. aque ipsius tamarindi

i —— A. Alia litera

k A. cucumeruȝ citrinoruȝ

¶ De sanguine retēto in stō, ⁊ in intestinis. C. XVII.

Sumatur pondus. ʒ. ij. [l]⌈ belliꝭi albi, fabaꝝ pondus. ʒ. iij. ⌋ ⁊ sumaꝭ in potu cuȝ aq̄ calꝉa. Si aūt ꝯgeleꝭ sūat in potu eger aquā albasce, ⁊ similiter coagulum leporis.

l A. nasturtij albi dicti bebeli aut pōdus. ʒ. iij. ipsius

¶ De congelatione sanguinis in stō. Cap. XVIII.

Cura eius est sumere in potu coagui leporis. ʒ. ij. aut aque mente quātitatē. ij. ℥. in qua iā posituȝ sit pondus. ij. ʒ. salis contriti.

¶ De singultu. Cap. XIX.

Singultus est mot⁹ diuersus, cōpositus, sic̄ spasmus [m]⌈ ꝯstrictiu⁹ ⌋ cum tēsione dilatatiua, [n]⌈ exn̄s in ore stōci, aut toto corpe eius, aut meri, ex quo ⌋ aggregaꝭ ad se ipm cum spasmo, fugiēs ex nocente si fuerit nocēs, [o]⌈ aut ⌋ pparatus ad motū fortꝭ expulsiōis sequētis ipm, sicut accidit ei q[p]†⌈ ⌋ vomit. Et assimilaꝭ alicui moꝝ mot⁹ tussis, q̄ ē in pulmōe, ⁊ velamine ad expellēdū hūorez: Aut nō sit nocēs, imo sit ſm semitā supfluitatis siccitatis mouētis ad silitudinē aliquā, sic̄ spasm⁹: ⁊ nā moueat ad dilatationē, ⁊ non obediat illud, ⁊ succurrat ei. Et plimum qdē accidit ori stōi pp illꝺ qꝺ ledit: sicut accidit ori stōi tremor pp illud, qꝺ nocet, pprie si fuerit stōus sicc⁹, ⁊ non tolleret os ei⁹ nocumētum mordicatiōis. Et qn̄qȝ accidit pp cōitatē. Et qn̄qȝ accidit singult⁹ post vōitū [q]⌈ ori ⌋ stōi: aut pp dimissionē humoris pauci in ipo, q nō expelliꝭ vomitu: sicut qn̄qȝ fit singult⁹ pp retētionē vomitus, ⁊ expectationē sup ipm, quare qescit mot⁹ voluntari⁹. Et plimum motus ptium stōi, non fit nisi motu oris ei⁹, pp vehemētiam sensus ei⁹, ⁊ fortitudinē lesionis ei⁹ a mā [r]⌈ feruēte. ⌋ Et dixerūt qdam q motus singultus fortior est motu vomit⁹, qm̄ vomitus expellit rē effusaȝ in vētre: ⁊ singult⁹ expellit rē siccā: [s]⌈ sȝ ⌋ non omnis vomitus ⁊ subuersio fit a cā effusa: neqȝ ēt qꝺ expellit aliqd, oꝫ vt sit debilius eo qꝺ nō expellit, ⁊ eo qꝺ laborat vt expellat, ⁊ non pōt: imo singꝉt⁹ ē mot⁹ ꝺbilior motu vomit⁹: ⁊ ē q̄si motus ad vomitū debilis. Et silꝛ multotiens incipit singultus, deinde fit vomitus, q̄si motus stomachi apud tactū cause singultus est puus, qm̄ causa [t]†⌈ ⌋ ē pua: ⁊ q̄si qn̄ augmentaꝭ res, vehemētior fit mot⁹, ⁊ fit vomitus. Distinguam⁹ aūt illud qꝺ facit accidere singultū pp nocumētū ꝯn̄s os stomaci. Dicam⁹ itaqȝ q qn̄qȝ fit illud, aut a re nocente [u]⌈ suo calore: aut re ledēte os stōi ⌋ frītate sua, sicut accidit ex singultu in rigore febrium, ⁊ in aere frīo, ⁊ in humorib⁹ infrantibus: ⁊ a frigore alio cōfirmato in cōplexione stōi ꝯstringente ipsum, ⁊ spasmāte euȝ. Et qn̄qȝ accidit hoc pueris, ⁊ infantib⁹. Et frigus qdē facit accidere singultum trib⁹ modis, vnus eorum est ex parte insepabilitatis māeꝭ Et secūdus est ex parte frigoris eius ⁊ ꝯrietate sua cum qualitate sua transeunte equalitatem. Et tertius est ex parte cōstrictionis eius, ⁊ inspissationis, quam facit in poris: quare retinetur in [x]⌈ illis inspissatis illud de virtute sua cuius ⌋ est q ab eis resolui. Aut a re nocēte suo calore, sicut accidit in febribus adurentibus ex spasmo in ore stōi: Aut a re nocente mordicatiōe sua, sicut accidit ex potu sinapis, ⁊ diapipeon, ⁊ humoribus virulentis: ⁊ potu medi

m A. ꝯtractiuus

n A. qum os stōi aut totū corporis ei⁹ aut meri eo

o A. ⁊

p †A. vult saltare qm̄ ipse retrahit postea saltat

q A. pp nocumētum in ore

r A. furiosa morbili

s A. ⁊ nō ē sic q̄m

t †A. nocumēto

v —— A.

x A. porositatibus villoꝝ illꝺ cuius natura

cinaꝝ mordicatiuaꝝ, vt diapipeon cū vino: ⁊ ꝓprie ſm ſanitatē ſenſus ſtōi: Aut ō̄bilitatē ſubſtātie oris ſtōi, ⁊ de hoc gñe eſt cibus corruptus, ⁊ ꝯuerſus ad qualitatē mordicatiuaꝫ, ⁊ pueris qdē accidit illud plimū: Et ſil'r accidit ex effuſiōe coleraꝝ in os ſtōi: ⁊ ſicut fit, qū eſt coleraꝝ motus in criſibus ad caput ſtōi, vt expellat eas nā cum vomitu: Aut a vētoſitate retēta in ore ſtōi, ⁊ in tunicis eius: ⁊ in meri gñata a caliditate [a]⌈vaporoſa⌋ que nō pōt reſolui: aut a re nocēte ſua grauitate, ſicut fit a repl'one. Iſte ergo ſunt ſpēs eius, q fit ex cauſa nocente. Ille vō q fit a ſiccitate, qñq; fit a ſiccitate [b]⌈pura cū ſpaſmo,⌋ ſic accidit in poſtremo febriū incēſiuaꝝ, ⁊ eūationum exiccantium, ⁊ famis ꝓlixe, ⁊ eſt ſiḡtio timoris. Et qñq; fit ex ſiccitate non ꝯfirmata, ⁊ iuuat̄ ex quolibet humectāte, ⁊ remouet̄. Fact⁹ aūt ꝑ cōitatē eſt ſicut ille, qui accidit ei, cui fcm̄ eſt apa magnū in epe ſuo, ⁊ ꝓprie in latere ꝯcauo: aut in [c]⌈inteſtinis⌋ aut in velaminib⁹ cerebri ſui: aut eſt ꝑꝑ [d]⌈venas⌋ in velaminib⁹ cerebri ſui, ſicut accidit apud ictū nociuū, [e]†⌈ ⌋ ⁊ ꝑcuſſionem doloroſam, ꝑ quā ꝑcutitur caput: ⁊ ſicut accidit in febrib⁹ in eleuatione ſua, ⁊ in ſignis criſis. Ille.n. eſt ꝑꝑ cōitatem corporis. Et iaꝫ [f]⌈exiſtimatum⌋ eſt in inueniēdo cauſaꝫ ꝓpinquā euētus ſingultus in apate epatis: ⁊ dixerūt qdam, ꝙ eſt qm̄ effundit̄ ex eo colera ad duodenū: dinde ad ſtōm, poſtea ad os ei⁹. [g]†⌈ ⌋ Et dr̄ ꝙ cauſa in ipſo eſt cōitas epatis, ⁊ ſtōci in neruo minuto ꝯtinuante inter ea. Et ſi hō habuerit ſingultū ex mā, ⁊ acciderit ei in ſeipſo [h]⌈ſitis⌋ reſoluet̄ ſingl'tus ei⁹: ⁊ ſil'r ſi vomuerit, ⁊ expellerit humorē. Quod ſi euomat, ⁊ ei⁹ ſingult⁹ nō reſoluit̄, ſiḡt aut apa in ſtomacho: aut in radice nerui veniētis ad ipm ex cerebro, aut in cerebro: ⁊ ſeqtur illico ambo ſimul, rubedo ocl'i: ⁊ diſtinguit̄ inter vtraq;, ꝑ accidētia apatum cerebri, ⁊ accidētia apatum ſtōci. Et ſingultus q ingredit̄ in ſignis criſis, qñq; eſt ſignum bonū: ⁊ qñq; eſt malum, ſm ꝙ exponemus in ſuo capitulo. Et in libro qdem aphoriſmoꝝ dr̄, ꝙ quando vomitus non ſedat ſingultū, ⁊ eſt cū eo rubedo in oculo, eſt malū ſignum ſignificans apa ſtōci, aut cerebri. Et in libro ſignoꝝ mortis velocis dr̄, ꝙ qñ accidit habēti ſingultuꝫ apa in latere dextro egrediēs a natura, abſq; cā cognita, ⁊ eſt ſingult⁹ vehemēs, egredit̄ aia ei⁹ ex ſingultu añ ortū ſolis: Et ex illo eſt [i]†⌈ ⌋ ille, qui habet cum ſingultu punctionē, ⁊ vomituꝫ, ⁊ cuꝫeꝫ, ⁊ deſtructionem rationis, moritur.

a A. vaporante
b A. vehementi ſpaſmante
c A. ſtōacho ei⁹
d A. accñs mēbri nobilis
e † A. dure mſis
f A. cōſideratuꝫ
g † A. ⁊ dr̄ ꝙ cā in eo eſt coarctatio apoſtematis
h A. ſternutatio
i † A. libro habetur ꝙ ille

De ſignis. Cap. XX.

Omnis ſingultus, q vomitu ſedatur, cā eſt res nociua ſua grauitate: aut qualitate ſua mordicatiua ſm vnum modorū ꝑdictoꝝ. Et ois ſingultus ſuccedēs eūonibus, ⁊ febribus adurētib⁹, ⁊ quē nō ſedat ipꝫ vomit⁹, imo addit in ipſo, eſt a ſiccitate. Fact⁹ aūt ꝑꝑ ꝯpl'ones cuꝫ materia, ⁊ ſine materia ſcitur ex ſignificatiōib⁹ ꝑdictis in capl'is cōibus. Factum aūt ab apatibus ſtomaticis, aut cerebri, aut epatis, ſiḡnt accidētia vniuſcuiuſq; eorum dicta in ſuo capitulo.

De cura. Cap. XXI.

Vomitus eſt cura magis conferēs ſingultui, cui⁹ cauſa eſt repl'o plima, ⁊ res nocēs ſua qualitate. Et ſil'r omne mouēs laborioſe, ⁊ mouēs terrefaciēdo, ⁊ vociferando, ⁊ ira, ⁊ timor, ⁊ gaudiū ſubito accñs, ⁊ triſtitia ſupflua, ⁊ aſꝑſio aque f're ſuꝑ faciem [k]⌈paciētis⌋ ſubito, ⁊ motus, ⁊ exercitiū, ⁊ equitationes, ⁊ expectatio ſuꝑ retētionem tuſſis commouētis, ⁊ expectatio ſuꝑ ſitim. Et ſternutationi qdē in [l]⌈ſuꝑando⌋ mām facietēꝫ ſingultū, ineſt impſſio maxima. Et ex eis q̄ remouēt eum ēt eſt longitudo retētionis anhelitus: qm̄ illud eſt res faciēs accreſcere caliditatem, ⁊ mouet eā ad exeūdum verſus poros, querēs attractionē aeris: quare mouet humores, [m]†⌈ ⌋ ⁊ reſoluit eos. Et ſōn⁹ lōg⁹ vehemēter iuuat ipm: Et ꝯſtrictio extremitatū: Et poſitio vētoſaꝝ ſuꝑ ſtōꝫ ſine icīſiōe, ⁊ ſuꝑ vētrē, ⁊ ſuꝑ [n]†⌈ ⌋ vtraſq; ſpatulas: Et poſitio medicinaꝝ rubificantiū. Et ex curis ꝯferētib⁹ ſingultui [o]⌈viſcoſo⌋ ⁊ repl'onali eſt, vt patiēs ipm incipiat, [p]⌈⁊ euomat⌋ deinde bibat hierampicrā: aut ſiccū abſinthij, ſumendo ex eo aure. ⁊ ex ſale indo. ij. danich: Deinde poſt illud vtat̄ mirobalanis ꝯditis. Si aūt cā [q]⌈eſt viſcoſitas⌋ opꝫ vt in ei⁹ cura tres res intēdant̄. ſ. reſolutio mãei, ⁊ inciſio ei⁹, ſicut cū oximelle ſqlllitico: Et ſc̄a ꝑmutatio ꝯpl'onis ei⁹ ita, vt equet̄, ſi nō fuerit nocens niſi q̄litate ſua: Et tertia ſtupefactio ſenſus oris ſtōi parūꝑ: ita vt minoret̄, [r]⌈mãei mordicatio:⌋ Et iā laudati ſunt troci. hmōi. ℞. coſti, croci, ro. recētiū, maſticis, ſpice oium añ. iiij. aure, aſſari, aure. iij. aloes, opij amboꝝ añ. aure. j. ꝯficiantur cuꝫ ſucco pſilij, ⁊ bibat̄ ex eis medietas aurei. Pſiliū enim, ⁊ opiuꝫ ſtupefaciūt: ſpica ꝯfortat, ⁊ reſoluit: aſſaꝝ inclinat humiditates ad partē vie vrine, ⁊ educit eas ꝑ eaꝫ: aloes inclinat eas ad viam fecis, ⁊ extrahit eas ex ea: coſtus, ⁊ crocus maturāt, ⁊ ꝯfortāt calefaciētes: ꝑꝑ hoc ergo fiunt troc. iſti conferētes valde ſingultui vehemēti, ⁊ ſubuerſioni anime: Et ſi antiquat̄, ⁊ cronic⁹ fiat affert ei oleū alkekengi iuuamētū maximū exꝑtum: ⁊ qō ex eo bibit̄, ſit cochliariū vnū cuꝫ aqua cal'a [s]⌈mellis.⌋ Et ex eis q̄ conferunt ei, eſt ō̄coctio. ʒʒ. in aqua [t]⌈tepida.⌋ Qñq; vehementior fit, ⁊ antiquat̄, neceſſarie ſunt ꝯfectiōes magne valde, ⁊ electuaria, ſicut diacyminū cum aqua tepida: imo qñq; indiget ꝯfectiōib⁹: [u]†⌈ ⌋ ⁊ tyriaca: Et filoniū hꝫ iuuamētum maximū in hoc ꝑꝑ illud, qō in ipſo eſt de ſtupefactione cū ꝯfortatione, ⁊ reſol'one, ⁊ expulſione. Et iuuat̄ ex pill'is, ſicut illis q̄ ſunt de oppoponaco, ⁊ ex pill'is ſtomaticis: ⁊ troc. ſtelle valēt vehemēter ad ſingultum. Et medicine valētes in curatiōe ſingultus facti a mā f'ra [x]⌈⁊ ſicca:⌋ aut ꝓxima ei, ſunt ruta, ⁊ nitꝝ potata cū vino: ⁊ ſil'r aq̄ apij: ⁊ acetū ſqlliticū: ⁊ [y]⌈baſilicū⌋ aq̄ ⁊ aſſaꝝ: ⁊ neridē: ⁊ maiorana: ⁊ alaniudē: ita ꝙ olfatus ſedat ſingultū: ⁊ ariſtol'. ⁊ aniſum: ⁊ dauc⁹: ⁊ ʒʒ. ⁊ enula exiccata: ⁊ ſucc⁹ eupatorij: ⁊ foliū ⁊ acor⁹: ⁊ abrotanū ſingul'r, ⁊ cōpoſite: ⁊ fiāt ex eis [z]⌈electuaria.⌋ Ipſa. n. ſunt [⁊]⌈ꝯueniētiora ori ſtōi⌋ ⁊ magis adherētia ei, q̄ꝫ ea q̄ bibunt̄, ⁊ deſcēdunt ad fūdū ſtōi ſubito: Et caſtoreū hꝫ ꝓprietatē mirabilē in ipſo. [ꝯ]†⌈ ⌋ Et ex eis q̄ maximū afferūt iuuamētum ei, qū ex ea in potu ſumit̄, eſt ō̄coctio abrotani, ⁊ calamēti montāi, ⁊ maſticis, aſſūptꝭ eqs ꝑtib⁹, ⁊ elixatis in aq̄, ⁊ bibat̄ cū vino [ꝝ]⌈decocto cū⌋ maſticis ⁊ cinamomi, ⁊ ſqlle. [a]⌈ʒ.⌋ iiij. in kiſto aceti. ⁊ det̄ in potu ex eo paulatim aliqb⁹ dieb⁹. Et iteꝝ [b]†⌈ ⌋ nitꝝ cū aq̄ mell'. Et iteꝝ ꝯfectio de galāga cū melle, ⁊ ſumat̄ in potu mane ⁊ veſꝑe q̄ꝫtitas nucis. Et iteꝝ medicamē hui⁹ cōpoſitiōis, Coſti, ⁊ aloes, ſquināti, ſiſimbrij ſicci, calamēti fluuial', mēte, rute, ſeminis apij, turis, aſſari, omniū añ. ʒ. ij. opij, ro. ſiccaꝝ amboꝝ. añ. ʒ. ſ. ⁊ iā laudāt̄ cappares conditi cū aceto in hoc. Et qñq; adiuuat has medi

k A. ira vt faciat rigorem
l A. eradicando
m † A. adherētes
n † A. illō qō eſt inter
o A. adherenti
p A. vomere
q A. ſit adherēs
r A. nocumētuꝫ mordicationis
s —— A.
t A. Alia litera penidiorum
u † A. magnis valde
x —— A.
y A. calamētuꝫ
z A. loch
⁊ A. magis ſūt ꝑmanentia ſuꝑ ſtomachum
ꝯ † A. ⁊ qñq; dat̄ in potu ex eo. ʒ. ſ. in tertia ſacratari aceti ⁊ duab⁹ tertijs ſacratari aque. Alia l'ra ——
ꝝ A. ⁊ ēt decoquatur
a A. ʒ
b † A. ad hūidū frigidum

cinas administratio medicinaꝝ sternutare facien/tiũ. Q̃ð si fuerit [a]†⌈ ⌋ex frigore puro, tũc medicine p̃dicte ꝯferunt ei, sumendo ex eis in potu cũ aceto, ⁊ aq̃: ⁊ liniendo ex eis colluz, ⁊ gulã, ⁊ locũ q est sup̱ furculã, ⁊ q est sub ossib⁹ pectoris: Aut liniat̃ collũ, ⁊ loc⁹ q est sup̱ furculã cum oleo antiquo: aut oleo cucu. asinini. Et silr̃ sunt oia olea calı̃a sola iuuatiua: ⁊ p̱p̱rie oleũ camemilinũ: aut oleũ in quo decoquunt̃ castoreum, ⁊ cyminuz, ⁊ aniuden. Et sumant̃ castorei ⁊ costi amboꝝ añ. ʒ. s. [b]⌈petroselinũ, ⁊ mastix: ⌋aut sumat̃ cortex exterior rube⁹ fistici cum radice squinãti ⁊ decoq̃tur in aq̃ ⁊ bibat̃ ex decoctiõe amboꝝ. Et dixerunt q̃dã, ꝙ cortices [c]⌈alcala ⌋qñ exiccant̃, ⁊ bibit̃ ex eis pondus auř. j. cum aq̃ feniculi ⁊ seminis rute sunt iuuatiue valde. Et ego non existimo ꝙ conferãt [d]⌈stõ. ⌋ Q̃ð si fiat vehemẽs, ⁊ antiquat̃, non est excusatio qn ponant̃ ventose sup̱ stõm sine incisiõe, ⁊ ꝯsequant̃ eas medicine rubificãtes. Illi ãt q fit ex vẽtositate retẽta sup̱ os stõci, aut in ipso, aut in meri, ꝯfert administratio balnei, ⁊ receptio aliquãtuli turis ꝯtriti in [e]⌈eo: de inde fiat̃, vt currat aq̃ calı̃a ⌋sup̱ ip̃z paulatiz. Et enula exiccata est vltima in hoc. Q̃ð si humor fuerit mordicatiuus, gñatus illic, aut effusus ad ipsuz, p̃cipiat̃ patiẽti ip̃m vt euomat, si põt cũ eis, q̃ vomitum educũt hmõi: aut soluat̃ vẽter cũ eis, q̃ sunt sicut hiera cũ sirupo acetoso: ⁊ sicut cũ sirupo de absinthio: Et qñq̃z sufficit potare acetũ, ⁊ aquã, ⁊ sorbere butyꝝ: aut sorbere oleũ amigdalinuz, cum aq̃ calı̃a: ⁊ [f]⌈occupari somno ⌋⁊ p̱longare ipsum, quãtum possibile est. Et silr̃ aq̃ ordei affert ei iuuamẽtũ maximũ, ⁊ vehemẽs: ⁊ p̱p̱rie cũ aq̃ g̃natorum dulcium, ⁊ muzoꝝ declinãtium ad dulcedinez. Et aq̃ [g]⌈acetose ⌋est ex eis que ꝯferunt ẽt cũ mũdificatione, ⁊ confortatione silr̃. Et si cã est [h]†⌈ ⌋ accũtalis, tũc cura in ipso est [i]⌈eũo ⌋ad sumẽdũ in potu lac recẽter mulctũ, ⁊ aquã tepidã cuz aliquo, q̃ð sit sicut oleũ amig. ⁊ oleuz de cucurbita, deinde aquã ordei, ⁊ aquã cucurbite, ⁊ aquã citrolorũz, ⁊ mucilagines frãs. Et silr̃ inunctio ex eis exterius, ⁊ silr̃ inunctio iuncturaꝝ. Et [k]⌈vti incisiuis ⌋⁊ silib⁹. In scõ ãt post vomitũ, si sentit eger reliq̃as humoris mordicatiui, ⁊ fit cũ eo parum nausee, sternutet sternutationibus frequẽtibus: postq̃z dant̃ ei ea, q̃ lubricũ faciunt illũ humorẽ, sicut rob de prunis, ⁊ tamarindi: ⁊ p̱p̱rie cũ tu fueris p̃cipiẽs ei [l]⌈recipe⌋ ẽt tamarindos. Et si nõ sentit illud, imo sentit extẽsionẽ, fac emplr̃m ori stõi cũ emplr̃is tem̃patis, ⁊ fac eum sorbere sorbitiões leues, in q̃bus nõ est [m]⌈mũdificatio ⌋immo in q̃b⁹ est [n]⌈ꝯfortatio ⌋sicut medulla tritici, ⁊ sedatio aliq̃ sic̃ oleũ amigdalinũ, ⁊ odoramẽtum aliq̃ð, sicut [o]†⌈ ⌋pulli. [p]†⌈ ⌋In scõ aũt ab ap̃atib⁹ epatis, ⁊ aliorum, oz ⁊ vt curet̃ ap̃a, ⁊ fiat flebotomia si necessaria ẽ flebotomia, ⁊ tem̃pet̃ stõus in ip̃o cũ eis, que sũt sic̃ aq̃ g̃natoꝝ, ⁊ aq̃ ordei, ⁊ aq̃ endiuie, ⁊ emplr̃a.

De dispositionibus accidentalib⁹ mirach ⁊ hypocondrioꝝ. Cap. XXII.

Quandoq̃z acciditin istis partib⁹ [q]⌈tremor ⌋p̱p̱ mãs exñtes in eis: Et qñq̃z sunt male ⁊ p̱uenit nocumentum eaꝝ ad cerebꝝ: ⁊ faciũt accidere i ipso melı̃ã, sic̃ diximꝰ, ⁊ epilı̃ã mirachiales. Et qñq̃z ẽ de hoc tremore q fit p̱p̱e os stõi: aut in ipsomet [r]⌈p̱p̱ tremorem ⌋cordis. Et qñq̃z [s]⌈facit accidere inflationem insep̱abilez ⁊ g̃uitatẽ ⁊ fit ⌋proxima significatio illi. Et qñq̃z significãt ap̃ata intrinseca: q̃ð si sentit̃ attractio mirach ⁊ hypocondrioꝝ ad sup̱iora, tũc qñq̃z sig̃t vomitũ. Et in febrib⁹ acutis significat sodã, que cõmouet: aut [t]⌈sanguinẽ a capite fluentem: ⌋aut vomitũ ẽm ꝙ distinguemus eum in suo loco: aut p̱mutationez mãei ⁊ apostematis. [u]†⌈ ⌋Et qñ est eoꝝ attractio ad inferiora, ⁊ p̱tes suminis, sig̃t p̱mutationẽ ad inferiora, ⁊ solutionem ventris, quã cõfirmat punctio. Et tensio hypocõdrioꝝ ad sup̱iora, est ex eis que multiplicant̃ in febrib⁹ pestilentialib⁹. ⁊ qñq̃z est p̱p̱ siccitatẽ sequẽtem calorem aut frigus: ⁊ qñq̃z est ẽt p̱p̱ ap̃ata [x]†⌈ ⌋q̃zuis sit in inferiorib⁹ ẽt. In illis ãt q sunt in sup̱ioribus, est tensio eoꝝ ad sup̱iora cum [y]⌈anhelitu ⁊ mirach ⌋silr̃ ⁊ hec inflatio in egritudinib⁹ acutis est mala, cui associat̃ ictericia ep̃ica. Et qñq̃z accidũt istis membris. s. hypocondrijs, ⁊ mirach dolores mordicatiui: ⁊ dolores extensiui, p̱p̱ egritudines epatis, ⁊ egritudines splenis, ⁊ ap̃ata lacerti, ⁊ in febribus, ⁊ in crisib⁹. [z]⌈Inq̃t Bucatij ⌋loganesibur i caplr̃o doloꝝ epatis si destruit̃ ṽtus appetitiua: Draco. n. qñ debilitat̃ in venando hedos, ⁊ arietes, ⁊ silia, ⁊ non vz defferre eos ad gruptã suã, venat̃ aues: ⁊ p̱p̱rie auẽ q̃ dr̃ taptilus: ⁊ comedit epar earum, ⁊ excitatur tunc appetitus eius, ⁊ redit virtus eius.

Fen. xiiij. de epate, ⁊ dispositionibus eius.

Tractatus primus de vl̃ibus dispõnibus ep̃is.

De anatomia epatis. Cap. I.

Epar est membꝝ q̃ð [z]⌈generat sanguinez ⌋q̃zuis mesaraice ꝯuertãt qñq̃z chilum ad sanguinẽ cõuersione aliq̃, p̱p̱ illð q̃ð est in eis de ṽtute ep̃is. Et sanguis q̃dem ẽm ṽitatẽ ẽ cib⁹ ꝯuersus ad silitudinẽ ep̃is, q̃ð est caro ru. q. ipsa sit sanguis verus congelatus. Et ẽ vacuum a villis neruorũ, in quo nascunt̃ vene, que sunt radices eaꝝ que procedũt ex eo disp̃tite in ip̃o sicut vili. Et sicut tu sciuisti in anatomia venaꝝ quietarum [?]⌈sunt sugentes ⌋a stõ ⁊ intestinis medianti bus ramis porte [ꝝ]⌈noiate mesaraice ⌋ ex cõcauitate, Et decoquit [a]⌈illud ⌋illic sanguinem: ⁊ mittit illum corpori mediãte vena concaua orta ex gibbositate ei⁹: Et mãdat aquositatẽ ad renes ex via gibbositatis. Et mittit spumã colericã ad fel ex via cõcauitatis [b]†⌈ ⌋etiam et [c]⌈ꝯcauatum est illud de eo ⌋q̃ð est a p̱te stõi, vt eius coaptatio sup̱ gibbositatẽ stõci bona sit: Et [d]⌈attractum ⌋est illð q̃ð de eo est a p̱te diafragmatis, vt non coartetur [e]⌈diafragma cuz suo laborioso motu ⌋: immo sit q̃ tãgens ip̃m, p̱p̱e punctum: Et ei est ꝯiunctum p̱p̱e venã magnã ortaz ex eo: ⁊ vti bene comprehẽdãt sup̱ ipsum coste curue. Et ip̃m q̃dẽ tegit pãniculus neruosus g̃natus ex neruo paruo veniẽte ad ipsum, vt faciat ipsum acq̃rere sensuz aliquem, queãdmodum diximꝰ in capitulo pulmõis: ⁊ huiusmodi sensus manifestus est in latere ꝯcauo: ⁊ venit ad ip̃z ⁊ vt liget ip̃m cum alijs visceribus, Et venit ad ip̃z vena pulsatilis p̱ua disp̃tita in ipso, ⁊ affert ei sp̃m: ⁊ seruat caliditatem ei⁹ innatã: ⁊ tem̃pat ipsum cũ pulsu. Et factum est vt penetret hec vena ad concauitatem: qm̃ gibbositas ipsa euentatur motu diafragmatis. Et sanguini quidẽ non est creatũ in epate spatium amplũ: immo ramosuz dispartitũ, vt sit comprehẽsio eius totius sup̱ chilum vehemẽtior: ⁊ passio dispartiti chili ex eo magis completa, ⁊ velocior sit. Et illð q̃ð de venis est a p̱te ep̃is subtiliores hẽt tunicas, vt velocius p̱ueniat per eas impressio

a† A. Alia lr̃a frigiditas

b A. petroselini ʒ. j. det̃ in potu cuz aq̃ sisimbrij, aut cũ ꝺcoctiõe calamẽti, ⁊ anisi, ⁊ masticis.

c A. altalha

d A. frigido

e A. aq̃ deinde deglutiat aquã calidam

f A. fesẽ nare ad somnum

g A. duoꝝ granatorum Alia litera ribes

h† A. siccitas

i A. festinatio

k A. administratio balnei i tina

l A. comedere

m A. nauseatio

n A. Alia litera conglutinatio

o† A. ius

p† A. ⁊ ꝯfortatio sicut coriandrũ

q A. iectigatio

r A. ⁊ similat̃ tremori

s A. ei inflatio inseparabilr̃ ⁊ grauitas quare erit

t A. fluxũ sanguinis narium

v† A. ad sup̱iora.

x† A. intrinseco

y A. exiccatione ⁊ coarctatione

Alia litera z —— A.

⁊ A. cõplet generationẽ sanguinis Alia litera cõplet essentiã sanguinis

? A. Alia litera ipsum sugit ꝝ A. Alia litera nominat̃ mesaraicis

a A. ipsum

b †. supra portã ⁊ mittit sup̱flui tatem vel residẽtiam melicã ad splenẽ ex via cõcauitatis

c A. ꝯcauũ ei⁹ est illud

d A. gibbosum

e A. diafragmati loc⁹ mot⁹ eius

a A. panniculo tegente
Alia litera
& pānicul⁹ qdez q ɔphēdit epar ligat cū panniculo tegente intestina & stōm q̄ dixim⁹ & ligat et cū diafragmate ligatōe maxima forti & ligat ipse cū costis dorsi et ligam̄tis aliis subtilib⁹ par, uis, & ɔtinuat.
b A. adueniens
c †A. inenit magis in tutella &
d †A. mollia
e A. suctio
f A. adherens costis

carnis ad chilum. Et pāniculus quidem eius q cō/
prehendit epar, ligat ipsum cum a[visceribus tegē
tibus]intestina: & stōm q̄ diximus: & ligat ipm etiā
cum diafragmate ligatiōe maxima forti: & ligat ipz
cum costis dorsi: & ligat ipsum alia subtilia pua. Et
ɔtinuat inter ipsum, & inter cor vena b[continuās]
inter ea ambo, quā sciuisti descēdēs ō corde ad ipz,
aut ascendēs ex ipso ad cor fm ambas intentiones.
Et hec qdem vena sapienter ligata est ēt cum epe,
cum pāniculo duro, spisso: & est penetrās sup ipsuz:
& subtilius latus eius est illud, qd̄ est a pte intrinse/
ca, c†[ ]qm̄ tangit mēbra sub
tilia. d†[ ]Et epar qdez hominis maius est
epe omnis animalis appropinquātis ei in quātita/
te: & dr̄ q̄ oē animal plus comedēs, & debilioris cor
dis, est habēs maius epar: Et continuat inter ipm,
& inter stōm, nerus, s3 est subtilis: & non sunt cōmu
nicantia nisi pp rem maximam ex apatibus epis.

Et primū qd̄ orit̄ ex epe, sunt due vene: quar̄ vna
est in latere concauo: & plimum iuuamēti eius est in
attractione cibi ad epar & nominat̄ porta: & altera
est in latere gibboso, & iuuamētum eius est applica
tio nutrimēti ad membra ex epe: & nominat̄ conca/
ua, Et ostendimus iam anatomiā ipsar̄ in libro.j.
Et epar qdem h3 additamēta comprehēdētia sto/
machū, & adherētia ei, sicut est cōprehēsio eius qd̄
comprehendit̄ digitis: & mai⁹ additamētorum ei⁹
est additamētuz appropriatū nomine additamēti:
& positum est sup ipm fel: & posita est e[extēsio]ei⁹
additamēti ad inferiora, & oia additamēta ei⁹ sunt
iiij. aut. v. Et scias q̄ non ē corpus epis in homini/
bus omnibus f[cōprimens costas]dorsi: & fortiter
innixum eis q̄zuis sit in plurimis eor̄ sic: & est eius
cōitas ad ipm pp illud. s. cōitas epatis ad costas dor/
si, & diafragmatis. Et caro qdem epis sensum non
h3: sed illud qd̄ de ea seqtur pāniculum, sentit: ppea
q̄ aduenit ei parump de pte pāniculi neruosi. Et p/
pter hoc diuersificat̄ hec cōitas, & iudiciū ei⁹ in ho/
minib⁹. Et tu iam sciuisti q̄ gn̄atio sanguinis fit in
epate, & in ipso fit sepatio colere, & melancolie, & aq̊
sitatis. Et qn̄q3 destruitur res in vnaquaq3 earuz: &
qn̄q3 destruit̄ in gn̄atione sanguinis, & non destruit̄
in separatione: & qn̄ destruit̄ in sepatione, destruit̄
ēt in sanguine bono. Et qn̄q3 accidit destructio in se
paratiōe, non pp epar, imo pp mēbra attrahētia ex
eo illud, qd̄ sepat̄. Et in epe qdem forti sunt. iiij. v̄tu
tes nāles: cui⁹ plimum digestiue est in carne eius: &
plimum aliar̄ v̄tutum est cū villis ei⁹: & non est lon
ginquum qn sint in mesaraicis oēs iste v̄tutes, licet
qdam postremor̄ aduersent̄ primis, & dicāt. Erra/
uit ille q posuit in mesaraicis attractiuā, & retētiuā.
ipse. n. sunt vie p q̄s attrahit̄, & non est possibile vt
fit in eis attractio. Et afferūt ad hoc rōnes siles rō/
nibus debilibus, que sunt ei in omni re: & dicit. Si
mesaraice hērent v̄tutē attractiuā, hērent & digesti
uā: sed nō hn̄t v̄tutē digestiuā: quomodo. n. hn̄t vir
tutem digestiuā, qum non morer̄ in eis cibus tēpo/
re quo patiat̄. Et dicit &, Si hērent v̄tutem attracti
uā qum epar ēt eam hēat, communicarēt in sba p/
pter conuenietiā v̄tutum. Et iste qdē debilis ɔside/
rationis nō sciuit, q̄ v̄tus attractiua qum ē in mea/
tu ex quo attrahit̄, est illud magis adiuuās, sicut qū
expulsiua ē in meatu ex quo expellit̄, sicut est in ite/
stinis est illud magis adiuuās: & oblit⁹ est q̄ attra/
ctiua est in meri, & est meat⁹. Et non sciuit, q̄ nō est
multū malū vt sit in meatib⁹ qbusdā v̄tus attracti/
ua: & non sit digō de qua sit curādū, qum non sit ne/
cessaria in eis digō imo attractio. Et oblit⁹ ē q̄ chi/
lus qn̄q3 ɔuertit̄ in mesaraicis ɔuersiōe aliq̄. Qua/
re ergo negauit, q̄ sit cā in hoc, virt⁹ digestiua i me
saraicis: & q̄ sit illic v̄t⁹ retētiua retinēs q̄ztitate ali
qua, q̄zuis non plonget̄. Et oblitus est q̄ spēs vil
lor̄ opationū notar̄ sunt diuerse. Et elongauit, q̄
sit in illo in quo festinat penetratio, digō aliq̄: & illd̄
non est elongādū. Medici nāq3 dicūt q̄ in ore ipso
est digestio aliq̄: & non negāt qn in g[orbo]sit v̄tus
expulsiua, & digō: & est mēbr̄ qd̄ velociter euāt̄ ab
eo qd̄ comphēdit. Et oblit⁹ est, q̄ poīe est, vt diuer/
sificet̄ substātia mēbror̄, & ɔueniāt in attractōe vni
us rei: q̄zuis sit vadēs in via vna ad mēbra oia. Et
oblit⁹ est q̄ attractio fit ad epar: & plimum ei⁹ fit cū
villis venar̄, & sunt hōgenei cum sba mesaraicar̄,
non longinq ab ea. O q̄ztum errauit iste homo in h
iudicio. Illud aūt qd̄. G. dixit, sigt̄ q̄ attractio pri/
ma fortis est in ipso, vbi est initiū motus, de quo cu
rat̄. Et eius intētio fuit vt h[sepet illū]q est conten
tus curatione mesaraicar̄ sine epe. Et significatio
ad illd̄, est fmo ei⁹ qum dicit, q incedit in hac egri/
tudine ad curādas mesaraicas, & dimittit curatiōez
epis, est sicut ille q vadit ad hoc, vt faciat emplz pe
dib⁹ mollificatis pp nocumētuz accn̄s nuche, q̄ est
in dorso & dimittit curationē pncipij, & radicis que
est nucha. Hic est ergo fmo. G. ɔiunctus huic fmo
ni. Et tu qdē scis q̄ pedes non sunt vacui a v̄tuti/
bus. s. nāli: & motiua, & sensibili q̄s nucha h3: & non
est dr̄ia inter v̄tutem eor̄, & v̄tutē nuche, nisi q̄z v̄t⁹
sensibilis, & motiua vni⁹ eor̄, est pma: & alteri⁹, est
fa: & silr est dispō mesaraicar̄. Ipse nāq3 non sunt
vacue a virtute, q̄zuis sit earum pncipium epar. Et
quomodo qum ipse sint instrumētum i†[ ]&
instrm nāle attrahit ex longinquo, nō fm semitam
motus localis, sic̄ in lacerto qm̄ fm plimū nō eū at̄
a v̄tute currēte in ipso, & obuiāte in ipso, & obuiāte
patiēti: & ita q̄ ferr̄ patiat̄ a magnete, & qn̄q3 attra
hit̄ cū eo ferr̄ aliud: Et silr k[tangēs]inter ferrum
& magnetem, apud plurimos eor̄, q v̄ificauerunt.

g A. intestino ieiuno
h A. pbibeatur curator
i †A. aliquod
k A. aer

De mōis ex qb⁹ significant̄ dispōnes epatis. C.II.

Quandoq3 significant̄ dispō/nes epatis p obuia/tionē tactus, sicut sigṅtur apata ipsius quādoq3, Et qn̄q3 ēt sigṅtur p dolores q sunt ei pprij, Et sigṅt̄ p opationes fa/ctas ex eo, Et sigṅt̄ p cōmunitates mēbror̄ primo/rū ipsi, sicut stōi, & diafragmatis, & intestinor̄, & re/num, & fellis. Et significant̄ p cōitates mēbror̄ que sunt longinqora illis ab eo, sicut ptium capitis, & sic̄ splenis: Et qn̄q3 sigṅt̄ p dispōnes l[cōmunitatis toti us corporis]sicut colorē, & formā, & tactū. Et qn̄q3 sigṅtur p ea, que oriunt̄ in ptibus eius, ex pilis: & q̄ oriuntur m[in]ipso, sicut p venas, Et ex forma mē/bror̄ alior̄, Et ex eis que gn̄ant̄ in ipso, & pcedūt ab eo, Et pp ɔueniētia, & diuersificātia, & ex n[cau/sis]Et ɔsuetudinibus, & que ɔtinuantur cū eis.

l A. cōes toti corpori
m A. ex
n A. etatibus

Distinctio modor̄ har̄ significationū. Cap.III.

Similitudo qdē accepta ex ta/ctu, est calitas ta/ctus ptium eius: qm̄ ipsa sigt̄ cōplōnez calām: & fritas eius sigt̄ complōnē fri/gidā: o[& lenitas eis sigt̄ humidā com/plexionē epatis:]& durities sigt̄ duritiē ei⁹, aut apa dur̄ in ipso: & ipsius inflatio sigt̄ eius tumorem, aut apa in ipso: & lunatio que sentit̄ ex inflatione eius sigt̄ q̄ est in ipso epe: & ipsius elongatio exn̄s fm ali am formā, q̄ est in alio ab epe: & q̄ est in lacerto vē tris. Siītudo āt accepta ex dolorib⁹ est, sicut si fue/rit extēsiu⁹ cū grauitate, tūc illic erit oppilatio, aut

o —— A.

apa: Et si fuerit sine q̃uitate, tūc illic erit vētositas. Et si fuerit q̃uitas sine pūctura tūc mā erit in corpe epis, siue fuerit apa, siue oppilatio. Et si fuerint cuz pūctura, tūc erit apud pāniculū velātē ipm. Uer significatiōes assūpte ex opatiōib⁹ fcis ab eo, sunt pp digōnē, ꝛ attractiōez, ꝛ expl'sionē sanguinis ad corp⁹, ꝛ aq̃sitatꝫ ad renes: ꝛ col'e ad fel, ꝛ melie ad splenē, ꝛ sic dispō [a] ⌈tussis.⌋ Qñq3 destruit aliqd hoꝝ, ꝛ nō sit pp mēbꝝ cōicās epi, tūc ē ex epe. Sigñatōes aūt accepte ex cōitatib⁹ sunt, sic sitis: nā [b] ⌈si est⌋ ex stō multotiēs sigñt dispōnes epatꝫ: ꝛ sic singult⁹ ēt: ꝛ sic appetit⁹ ēt: ꝛ digō: ꝛ sic malitia ãhelit⁹: q̃zuis. n. sit pp pl'monē ꝛ diafragma tñ qñq3 sit pp epar: ꝛ sic spēs egōnis: ꝛ spēs vrine sigñt dispōnes epis q̃s scies: ꝛ sic dispōnes sode, ꝛ egritudinū capitꝫ. Et dispōnes egritudinū splenis sigñt ipas: ꝛ sic ex dispōnib⁹ lingue in [c] ⌈tactu⌋ ei⁹ ꝛ aspitate ipsi⁹ ꝛ colore ei⁹, ꝛ colore labioꝝ [d] ⌈sigñt ipse.⌋ Et iā qdē currūt inter cor, ꝛ epar diuersitas, ꝛ [e] ⌈ꝯueniētia,⌋ ꝛ victoria in q̃litatib⁹ suis, q̃s diximꝰ in caplo [f] ⌈anatomie⌋ cordis. Uer sigñatiōes pp dispōnes [g] ⌈cōitatꝫ⌋ sunt, sic sigñatio coloris sup epar, ita vt si sit rube⁹ alb⁹, tunc sigñat sanitatē ei⁹, aut sit citrin⁹ sigñat calitatē ei⁹, aut plūbin⁹ fritatē ei⁹, aut brun⁹ sigñt fritatē ꝛ siccitatez ei⁹, ꝛ sicut est significatio icteritie sup ipm. Et ēt sic significatio pinguedinis carnose, sigñs hūiditatē ꝛ calitatē ipsi⁹: aut pinguedinis cū adipe sigñs hu. ꝛ fritatē ei⁹: ꝛ sicut maties sigñt siccitatē ei⁹. Et sic cōitas calitatꝫ in corpe significat, si nō fuerit a vehemētia calitatꝫ cordis, calitatē ei⁹, Et cognoscunt cuz ea sigñatiōes calitatꝫ ei⁹ p̃dicte. Significatiōes autē ex formis mēbroꝝ aliquoꝝ, st sicut sigñtiōes ex magnitudine venaꝝ, ꝛ amplitudine eaꝝ, sigñtes magnitudinē epis: ꝛ amplitudinē viaꝝ ei⁹. Et ex breuitate digitoꝝ, ꝛ lōgitudine eoꝝ ēt, significat puitas, ꝛ magnitudo ei⁹. Sꝫ sigñatiōes ex pilis ortꝫ sup ipm st sic sigñatiōes eoꝝ in mēbris alijs, q̃s iā diximus. Significatiōes v̊o ex eis q̃ oriunt [h] ⌈in⌋ ipo, ꝛ sunt vene: st qm̃ si ipse sunt grosse, magne, manifeste, tūc ꝯpl'o [i] ⌈p̃ncipal'⌋ est cal'a: ꝛ si sūt subtiles, occl'te: tūc ꝯpl'o [k] ⌈p̃ncipal'⌋ est fra: Uer ei⁹ calitas, ꝛ fritas, ꝛ lenitas, ꝛ durities qñq3 st pp ꝯpl'onē [l] ⌈p̃ncipalē⌋ ꝛ qñ3 st pp ꝯpl'onē accñtalē. Sigñtōes āt ex eis, q̃ in ipso gñant, st sic si i ipo gñat col'a, sigñt calitatē ei⁹ ꝛ melācolia calitatē ei⁹ vehemētē, aut siccitatez ei⁹, ꝛ fritatē, s3 q̧ scit i loco suo: ꝛ gñatio sanguinis boni ē sigñtio sanitatꝫ ei⁹ [m] †⌈ Et ille⌋ cui⁹ sanguis ē colleric⁹, aut melācolic⁹, aut [n] ⌈mollis⌋ declarat i eo, qd̄ spgit ex eo ad corp⁹: aut aq̃sus nō recipiēs cōtinuatōez cū corpe, sic ē i hydropisi carnosa, ē ifirmū, s̄m q̧ sigñt ipm dispō ei⁹, qd̄ spgit ab ipso. Cōueniētia v̊o, ꝛ diuersificātia sciunt ex h̄, qd̄ ꝯueniētia sūt silia ꝯpl'oni naturali, ꝯria ꝯpl'oni accñtali, Ex etate v̊o ꝛ ꝯsuetudine: ꝛ que currunt in eis, sigñtiones cognoscuntur in [o] ⌈qualitatibus.⌋

¶ De ꝯ opantia cordis ad epar in q̃litatib⁹. C.IIII.

Scias q̧ calitas cordis vincit [p] ⌈calliditatem⌋ epis magnifice: ꝛ hūiditas ei⁹ nō vicit siccitatē ipsi⁹: ꝛ siccitas ei⁹ qñq3 vincit hu. epis parūp: Et calitas epis vicit fritatē cordis debil'r: ꝛ hu. ei⁹ vicit siccitatē ipsi⁹: [q] †⌈ ⌋ ꝛ ei⁹ fritas [r] ⌈paꝝ⌋ vincit calitatē ei⁹: ꝛ ipsi⁹ siccitas semp vincit hu. ei⁹: Et frigus cordis vincit calitatē epis pl⁹, q̃z vincat siccitas illi⁹ hūitatē epis: Et calitas cordis vincit hu. epatis, ptusq̃z vincat siccitas ipsi⁹ humiditatem eius, Et vincit frigiditas eius etiam caliditatem illius aliquo modo victorie.

¶ De signis ꝯpl'onū epis nāliū, ꝛ p̄mo cal'e. Ca.V.

Complonis cal'e nālis sig̃ st, amplitudo vēaꝝ ꝛ ipaꝝ māifestatio, Et calefactio [s] ⌈pulmōis⌋ ꝛ corpis, si nō resistit ei cor. Calitas. n. cordis vicit fritatē epis fortiter, Et multitudo gñationis col'e in etate iuuētutꝫ: ꝛ melancolie in fine eius: Et multitudo piloꝝ in [t] ⌈ossib⁹ pectoris:⌋ Et fortitudo appetit⁹ cibi, ꝛ pot⁹.

¶ De signis cōplexionis fre nālis. Cap.VI.

Signa ei⁹ st ꝯria illis signis ꝛ fritas cordis vicit calitatē epatis min⁹, q̃z vincat calitas ei⁹ illi⁹ fritatem. Et qm̃ sanguis hñtꝫ hāc ꝯpl'onem est subtilis, ꝛ aq̃sus, ꝛ v̊tus eius est debilis, tūc multotiens accidunt in ipso febres.

¶ De signis ꝯpl'onis sicce naturalis. Cap.VII.

Signa eius sūt paucitas sanguis, [u] †⌈ ⌋ ꝛ grossitudo [x] ⌈ei⁹⌋ ꝛ vacuitas venaꝝ, ꝛ siccitas toti⁹ corpis, ꝛ spissitudo piloꝝ, ꝛ crispitudo ipoꝝ. Et cor sua hūiditate non [y] ⌈ꝯseqt siccitatē epis, ita q̧ aliqd valeat⌋ imo nō vicit eā oio. Uer siccitas epis vicit hūiditatē cordis valdē. Et calitas cordis vicit hūitatē epis i vltimo.

¶ De signis ꝯpl'onis humide nālis. Cap.VIII.

Signa eius st ꝯtraria illis signis: Et cordis siccitas quādoq3 [z] ⌈consegtur⌋ humiditatem epatis parum valde. Uerum humiditas ipsius vincit siccitatem cordis fortiter.

¶ De signis ꝯpl'onis cal'e ꝛ sicce nālis. Cap.IX.

Signa ei⁹ sūt sanguis grossus, Et multitudo piloꝝ nigrorum apud [ꝛ] ⌈ossa pector⌋, Et amplitudo venaꝝ [ꝯ] ⌈sequēs repletōez ꝛ durities.⌋ ꝛ multitudo gñationis colere, ꝛ melancolie in fine iuuentutis, Et [ꝑ] ⌈siccitas corporis⌋ si non diuersificauerit ipsam cor.

¶ De sign ꝯpl'onis cal'e ꝛ hūide nālis. Cap.X.

Signt ipam [a] ⌈calitas⌋ sanguis, ꝛ bonitas eēntie ei⁹, Et amplitudo vēaꝝ valida cū leuitate: Et q̧ color ē rube⁹ sine citrinitate, Et pili plimi i [b] ⌈pector ossib⁹⌋ min⁹ tñ eis q̃ st i cal'a ꝛ sicca: ꝛ neq3 st in spissitudine eoꝝ ꝛ crispitudie. Et teneritas corpis pp calitatē ꝛ hu. ipsi⁹. Et qū calitas ē dñans. remanet corp⁹ sanū: ꝛ si hūiditas ē magis dñans, festināt ad ip3 egritudines putrefactōis.

[c] ⌈¶ De signis ꝯpl'onis fre ꝛ hūide nālis. Cap.XI.

Signt ipaz sanguis aq̃sus, ꝛ phl'atic⁹: Et paucitas piloꝝ apd̄ cēssa pectoris: Et strictura vēaꝝ: vene ñ replete: mollities: paucitas gñationis colere, ꝛ melancolie in fine iuuentutis, ꝛ humiditas corporis si nō contra opet cor.⌋

¶ De signis ꝯpl'onis fre, ꝛ sicce nālis. Cap. XII.

Signt ipam paucitas sanguinis: ꝛ paucitas calitatis sanguis: ꝛ corporis: ꝛ ꝯstrictio venaꝝ, ꝛ occultatio eaꝝ, ꝛ eaꝝ durities, Et paucitas piloꝝ i mirach, ꝛ siccitas toti⁹ corpis.

¶ De egritudinibus accñtibus epati. Cap.XIII.

Epati accidūt egritudines ꝯpl'onis in ꝓprietate sive substantie: ꝛ egritudies ꝯpōnis, ꝛ apata, ꝛ vesice: ꝛ p̄pe apd̄ pāniculū: ꝛ rūpunt apd̄

a A. sitis
b A. q̃uis sit
c A. lenitate
d A. significatur super ipsas.
e A. ꝯtra operantia
f A. ꝯpl'onum Alia litera dicem⁹ in caplo complexionum epatis
g A. communes
h A. ex
i A. radicalis
k A. radicalis
l A. radicalem
m† A. illō a quo spargit sanguis bon⁹ cū assimilatiōe corpis bōa est sanum. ꝛ illō
n A. mollificatiuis
o A. vtibus
p A. Alia litera frigiditatem
q† A. debiliter
r A. minus
s A. sanguinis
t A. serasis
u† A. ꝛ siccitas toti⁹ corporis
x A. Alia litera pilorum
y A. succurrit siccitati epatis sufcursu de quo sit curandum
z A. temperat
ꝛ A. serasis
ꝯ A. cum repletione ꝛ duritie
ꝑ A. calitas corporis ꝛ duritiei eius
a A. eruberātia
b A. serasis
c A. Alia litera Signa ꝯpl'onis fre nālis sūt sanguis subtil' aquosus, ꝛ fritas corporis, ꝛ humiditas ei⁹ ꝛ puitas piloꝝ i mirach, ꝛ multitudo gñationis flegmatis. Alia litera

ſpatiū, ꝛ reliq̄ quarum ſingulaꝝ dicemus capl'a. Et qñcꝫ tollerat rupturā plimū q̄ꝫ reliqua membra: ꝛ nō timet̄ ex ea mors feſtina, niſi aſſociet̄ ei eruptio ſanguinis ex vena magna. Et qñcꝫ accidunt epati [a] ⌈apata⌋ ꝑ cōitatem, ꝛ ꝓprie in ſtō, ꝛ ſplene, ꝛ felle, ꝛ renibꝰ, ꝛ diafragmate, ꝛ pulmone, ꝛ meſaraicis, ꝛ iteſtinis, ꝛ ꝓpe ſupiorībꝰ. Sꝫ ſtō, ꝛ [b] ⌈diafragmati, ⌋ ꝛ felli, ꝛ meſaraicis, ꝛ iteſtinis cōicāt i ꝑmis vene, que ſunt a pte ꝯcauitatꝭ epatꝭ, deinde ꝑuenit nocumētuꝫ eoꝝ ad epar: ꝛ qñcꝫ ꝯfirmat̄. Diafragma v̄o, ꝛ pulmo, ꝛ renes cōicāt in ꝑmis venis gibboſitatꝭ, deinde ꝑuenit ad epar: ꝛ qñcꝫ ꝯfirmat̄. Et plurima cōicatio q̄ eſt, non eſt niſi ꝓp ſtōm, ꝓp cām cuꝫ q̄ corrumpit̄ digō, ꝛ expellit̄ cibꝰ indigeſtus, niſi ſit cā alia. Et egritudinū qdē gibboſitatꝭ, māeꝝ expulſio ꝑm plimū fit cū ꝓuocatiōe vrine, ꝛ fluxu ſanguinis ex naribꝰ, ꝛ ſudore: ſꝫ in egritudinibꝰ concauitatis eſt illud cum ſol'one ventris, ꝛ vomitu colerico, ꝛ ſanguineo, ſudore etiam in pluribus horis.

¶ De ſignis malitie ꝯpl'onis cal'e. Cap. XIIII.

Malitie ꝯpl'onis cal'e ſigñ ſunt, ſitꝭ vehemēs, ꝛ nō abſcindit̄ cuꝫ aq̄ potu. Et paucitas appetitus cibi. Et inflāmatio, ꝛ citrinitas vrine, ꝛ tinctura eiꝰ: Et velocitas pulſus, ꝛ frequētia eiꝰ: Et febres ꝛ aduſtio ſāguis: [c] †⌈ ⌋ Et ledi a calefaciētibꝰ. Et ſeqt̄ ipſā liq̄factio icipiēs ab humoribꝰ: deinde a carne ep̄is: ꝛ ſeqt̄ eā raſura iteſtinoꝝ. Et qñcꝫ deſiccat̄ cū ea nā abſcꝫ dolore in [d] ⌈lateribꝰ: ⌋ aut ḡuitate. Et multiplicat̄ cū ea vomitus citrinus, ꝛ rubeꝰ, ꝛ viridis vt ſuccꝰ porri. Et eſt cuꝫ ea egō colerica plimū, ꝛ ꝓprie ſi fuerit illic cū ꝯpl'one mā: ꝛ ſi nō fuerit minorat̄ ſan. Et exaſpat̄ ligua: Et extenuat̄ corpꝰ. Et qñcꝫ ſignificat̄ illō ex etate, ꝛ ꝯſuetudine, ꝛ arte, ꝛ regimine: ꝛ illa que media ē ḡnat colerā: ꝛ ſupflua ḡnat meliā, ꝛ egritudies eiꝰ, [e] ⌈ſunt ex ⌋ mania, ꝛ melancolia, ꝛ [f] ⌈ſilibus. Et qñ ꝑuenit ſol'o vētris ad ſincopim ⌋ cum cāu appetitꝰ, tūc plimum eiꝰ eſt ꝓp debilitatē ep̄is, fcām a ꝯpl'one cal'a. Et in plimo ipſiꝰ ē egō ſicca, aduſta, niſi ad hoc ꝑueniat vt adurat ſanguinē, ꝛ humores, ꝛ carnoſitatē ep̄is, ꝛ ſol'one vētris eā educat. Et qñ incipit adurere ſanguineꝫ eſt egō ſicut fex. Et qñ eſt in ep̄e aduſtio, aut ap̄a, aut dubellati, deinde egredit̄ cū egōne aliqd [g] ⌈nocēs ⌋ groſſuꝫ: tūc illō ē carnoſitas ep̄is iā putrefacta. Et nō eſt oīs res nigra egrediens [h] ⌈fex. Et qñcꝫ rectificat̄ ablutū ꝛ virulentū māle: ⌋ deinde ingroſſat̄, ꝛ fit nigruꝫ, groſſum, fetidum, ſicut fit in febribus peſtilentialibus. Et qñcꝫ egredit̄ pꝰ virulētū ſangu[i], deide [i] ⌈nigꝝ ⌋ ſubtile.

¶ De ſignis malitie compl'onis frigide. Cap. XV.

Signa eiꝰ ſūt albedo labioꝝ, ꝛ lingue. Et paucitas ſāguinis, ꝛ difficultas curſus eius. Et multitudo flegmatꝭ, ꝛ paucitas ſitis, ꝛ corruptio coloris, ꝛ [k] ⌈liq̄factio māei: ⌋ qñcꝫ denigrat̄ declinās ad viriditatē: ꝛ qñcꝫ fit citrinꝰ ad colorē ſiſtici ꝺclinās. Et ēt albedo [l] ⌈coloris, ꝛ flegmatis ꝓprietas, ꝛ groſſitudo ꝓp ꝯgelationē, ⌋ ꝛ tepiditas pulſus. Et vehemētiā famis. Fames.n. non fit [m] ⌈niſi ⌋ ex ſtō tm̄. Et ꝑuitas digōnis bone: ꝛ qñ frigus ꝯſeqtur finē, priuat̄ appetitꝰ. Et egō qñcꝫ eſt ſicca, ſine odore: ꝛ qñcꝫ eſt humida, ꝓp debilitatem attractiue: ꝛ eſt ꝺclinis ad albedinē: ꝑui fetoris. Et qñcꝫ ſubtiliat̄ cū ea egō, ꝛ humectat̄: veꝝ nō ꝑſeuerat ita ꝯtinue: ꝛ nō mltiplicat̄ cū eo fluxꝰ vētris q̄ꝫuis [n] ⌈ſit eiꝰ inceptio ꝛ euētꝰ elōgatꝰ. ⌋ Et in fine eiꝰ egredit̄ qddā ſil'e [o] ⌈feci ſāgnis putrefacti ⌋ nō ſicut [p] ⌈ſanguinis liq̄facti. ⌋ Et qñcꝫ ſequūt̄ ꝯpl'onē fraꝫ poſt ſpatiū qddā, febres: ꝓp ea q̄ ſāguis ſbtilis q ē in ipſa, recipit putrefactionē, q̄ accidit ei: ꝛ ſunt febres praue q̄s dicā in capl'o febriū: ꝛ qñcꝫ eſt in initio eaꝝ, virulētus ſubtilis: deinde ingroſſat̄, ꝛ ꝺnigrat̄. Et qñ eſt fluxꝰ ventris ſilis lauature carnis recentꝭ, ꝛ illud cū appetitu in ꝑnº, ſigt frigus: Et ſi accidat poſt illud cāus appetitꝰ, tūc eſt ꝓp corruptionē humoꝝ: aut ꝓp cām aliaꝫ febris, ꝛ ſiliu. Et plimū ſigtionis eiꝰ eſt ſuꝑ debilitatē a frigore: ꝛ in fine eiꝰ redit appetitꝰ ꝛ fit ſupfluus ꝑm plimum: ꝛ [q] ⌈ſpaſmat̄ ⌋ cū eo mirach. Et qñcꝫ ſignt ipſā etas, ꝛ conſuetudo, ꝛ cibꝰ, ꝛ cāe ꝑterite: ſicut potus aq̄ fr̄e in ieiunio: aut poſt balneū: aut coitū, qm̄ epar inflammatū ſugit ex aq̄ tunc velociter plimum. Et ſi ē illic mā, ſentitur acetoſitas in ore, ꝛ humiditas in egōne. Et quādocꝫ eſt ad nigredinem, ꝛ viriditateꝫ tendens, ꝛ non ad citrinitatem, ꝛ rubedinem.

¶ De ſignis male ꝯpl'onis ſicce. Cap. XVI.

Signa eiꝰ ſt̄ ſiccitas oris, ꝛ lingue, ꝛ ſitis, ꝛ durities pulſus, ꝛ ſubtilitas vrine, ꝛ qñcꝫ denigtur color. Et ſi fuerit illic melancolia, aut colera, ſcies ſignificatiōes earum facile per ea, que ſciuiſti in primis.

¶ De ſignis malitie ꝯpl'onis humide. Cap. XVII.

Signt ipaꝫ inflatio faciei, ꝛ oculorū, ꝛ mollities carnis hypocōdrioꝝ: ꝛ ꝑuitas ſitꝭ niſi ſit calitas [r] ⌈cōſumēs ⌋ hūiditatē: Et hūiditas lingue: ꝛ albedo colo[ri]s, ꝛ qñcꝫ eſt cū ea citrinitas pauca. Qm̄ at̄ vehemēs fit frigus, ꝛ dn̄at̄ humiditas eſt decliuis ad viriditatem: Et qñcꝫ debilitat̄ corpus ꝓp molitiem humiditatis.

¶ Sermo vl'is ꝺ curis egritudinū ep̄is. Cap. XVIII.

In ep̄e neceſſaria eſt ꝯſeruatio ſanitatis cum ſilibus, ꝛ expulſio egritudinis cum ꝯ̄rio. Et in regimine ap̄atū, ꝛ vlceꝝ, ꝛ nocumētoꝝ q̄ꝫtitatꝭ, ꝛ in oppilationū aptiōe, ꝛ reliquoꝝ, ea q̄ ſunt neceſſaria in reliq̄s mēbris. Et melior qdē horarū ad ſumēdū in potu medicinas egritudinū ep̄is, ꝛ ꝓprie ꝓp oppilatiōeꝫ ep̄is, ꝛ ſilia, eſt hora in q̄ exiſtimat̄ ꝙ illud ꝙ penetrat ex ſtō ad epar, ꝛ ꝯprehēdit̄ in ipſo, iā eſt digeſtū, ꝛ ſepatum ꝙ ſepari oportuit: Et inter ip̄m, ꝛ inter comeſtionē t̄ps interuenit ꝯueniēs. Et in ꝯſuetudine hoium eſt hora q̄ eſt iter ſurrectionē a ſomno, ꝛ inter balneationē. Et oꝫ ēt i ep̄e vt tu nō euacues medicinas apitiuas, ꝛ reſolutiuas [s] ⌈q̄bus ꝯ̄hit̄ ⌋ vſus egritudines ep̄is māles, ꝛ oppilatiuas, ꝛ ap̄oſas, ex ſtipticis ꝯfortantibꝰ, niſi exiſtimes ſiccitatē ſupfluā. Et nō oꝫ vt ad ſummū ꝑueniat̄ in infrātiōe ep̄is, q̄ꝫtū poſ'e eſt, ꝛ ꝑducat ad hydropiſim: necꝫ in calefactiōe eiꝰ, ꝛ ꝑducat ad arefactionē. Et ꝓp hoc oꝫ vt ſcias q̄ꝫtitatē ꝯpl'onis nālis ep̄is, qꝺ curas, ita vt qū reduxeris ip̄m ad eā, ſtes. Et ſcias, ꝙ cū tu erras in ep̄e ꝑuenit error tuꝰ ad venas: deinde ad corpꝰ. et ex errore qdē ē vt tu ꝓuoces vrinā, vbi neceſſariū ē te ſoluere ventrē: ꝛ eſt, vt fit mā in ꝯcauitate: Et ſoluas vētrē, quꝫ te oporteat ꝓuocare vrinā: ꝛ eſt, vt ſit mā in gibboſitate. Et oꝫ qdē vt medicine ep̄ice optime terāt̄: ꝛ oꝫ vt ſint ſbtil'ſubſtātie, q̄tenꝰ ad ipꝫ ꝑueniāt, ſiue ſint cal'e, ſiue ſint fr̄e, ſiue ſtiptice. Et ſubtiliātiū qdē ꝓpetas ē, vt acuāt ſanguinē, lꝫ ſint apitiua: q̄re oꝫ vt attēdas illud: ꝛ ſicut aq̄ radicum eſt ex ſumma apitiuaꝝ eiꝰ. Et ſubtiliantia eius generant quādocꝫ humores diuerſos, [t] †⌈ ⌋ non ꝓportionales: quare oꝫ vt

Marginalia:

a A. egritudies
b A. ſplenꝭ
c † A. Alia lr̄a ꝛ carnis
d A. coſtis
e A. ſicut
f A. ſilia. Et quꝫ incipit fluxus lotiuus
g A. nigrum
h A. mala ꝛ qñꝫ egerit̄ lotiuum ꝛ virulētū aquoſum
i A. Alia litera melancolia
k A. claritatis eius ꝛ
l A. vrine ꝛ ſ[f]lati citas eiꝰ ꝛ groſſitudo eiꝰ ꝓp cāꝫ congelationis
m A. vere
n A. ſeparatio ꝛ eiꝰ egreſſio prolongetur.
o A. ſāguini putrefacto
p A. Alia litera ſanguini liquefacto.
q A. corrugatur
r A. faciens ebullire
s A. q̄ dirigunt
t † A. in epate

qum frequentas ei⁹ potũ, duobus aut trib⁹ dieb⁹ ꝯuenienter cũ aliquo lenias nãm. Uex vrine ꝓuocationem aqua ip̃a de radicib⁹ oꝑatur. Et oẽs qdẽ endiuie spẽs, ⁊ ꝓprie amara, que ad [a][rubedinez] declinat, ꝯferunt lesiõib⁹ ep̃is: calefactis qdem cuz sirupo acetoso: ⁊ infr̃atis cũ melle. Et epar adib iuuatiuũ est cũ sua ꝓprietate, ⁊ carnes limaciaꝝ silr̃.

a A. caliditatem

De causis nociuis epatis. Cap. XIX.

Elias ꝙ itromittere cibũ sup cibũ, ⁊ error ordinis ei⁹, sũt ex reb⁹ magis nociuis ep̃i: ⁊ potare aquam fr̃am subito in ieiunio: ⁊ post balneũ: ⁊ coitũ, ⁊ exercitiũ, q̃nq; ꝑducit ad infr̃ationẽ vehemẽtẽ ep̃is. [b][Et q̃nq; accidit ep̃i inflammato ab ip̃a, suctio velox, ⁊ multa ex ea.] Et q̃nq; ꝑducit ad hydropisiz. Et oz in hmõi dispõne vt ꝑmisceas eã cuz vino: ⁊ nõ infr̃es eã vehementer: ⁊ non trahijcias eã impetuose deglutiendo, imo sugendo paulati. Et viscosa qdẽ oia nocẽt ep̃i ex ꝑte, q̃ faciũt possidere oppilationẽ. Et frumẽtũ est ex sũma eoꝝ in qbus est viscositas, [c]†[ ] cũ cõparatiõe ad illd̃ qd̃ est p⁹ epar ex mẽbris, cum digerit in epate. Et non est omne frumẽtuz ita, imo glutinosum. Et vinũ dulce facit accidere in ep̃e oppilationẽ: ⁊ ip̃m abstergit illã que est in pectore. Et cã in illo est, ꝙ vinũ dulce attrahit ad epar nõ q̃data tim, ꝓpterea ꝙ epar diligit ip̃m ex hoc ꝙ est dulce: ⁊ ꝑꝑ suã penetrationẽ ex hoc ꝙ est [d][pot⁹:] q̃re nõ morat in ipso q̃ztitate q̃ sepet fex ab eo, ꝭm moram aliaꝝ reꝝ grossaꝝ, imo supuenit epati in grossitudine sua: ⁊ inuenit vias ad ip̃m paratas: qm̃ vie q̃ sũt inter stõm, ⁊ epar sunt ample ꝭm cõparationẽ ad illud qd̃ venit ad ip̃m ex venis sparsis in epate. Amplius qum cõprehẽdit in ep̃e, non morat q̃ztitate q̃ sepet, ⁊ digerat: immo expellit subtile in venas strictas, illic velocitate sue penetratiõis: ⁊ dimittit sedimẽ ꝑꝑ constrictionẽ vie. In pulmone v̊o res est eõ̃rio: qm̃ supuenit ei vinũ dulce, qum iam colatũ est: aut ex via meatuũ meri ꝭm semitam resudatiõis, ex meatib⁹ strictis ad amplos: aut ex via ꝯcaua qum iam dimittit fecẽ, ⁊ vadit adhuc qum iã sit colatuz, ⁊ transit in meatibus strictis ad amplos: quare colat vice altera. Et similiter relique dispõnes nõ iueniuntur ei cum comparatione ad pulmonem.

b A. ꝓpter attractionẽ ep̃is iflãmati ẜz suctiõez velocẽ plurimã ex ea

c † A. cõparatõe ad epar ⁊ nõ est in eo hoc

d A. vinum

De rebus ꝯuenientibus epati. Cap. XX.

Ex medicinis qdẽ, conferũt ei oia in qbus ẽ amaritudo, qua apiat: aut virt⁹ alia, qua apiat cum stipticitate q̃ confortet: ⁊ odoramento ꝯueniẽte substãtie sp̃ũs, ⁊ ꝓhibẽte putrefactionẽ: sicut cinnamomũ, ⁊ sũmitates sq̃nanti, ⁊ myrrha, ⁊ silia. Et ea in qbus sunt ablutio, ⁊ abstersio, ⁊ mundificatio virus mali, qũ non [e][ꝯsequuntur in mollificatione summã ꝯsecutionis mellis,] Et ea in qb⁹ sunt maturatio: ⁊ lenificatio, ⁊ ꝓp̃e cum stipticitate ⁊ ꝯfortatione, sicut crocus: Et que sunt cũ hoc suauia, sicut passe: Et velocis penetrationis, sicut vinũ odoriferꝝ plurib⁹ ep̃ibus, in qbus non est calitas vehemẽs. Et q̃n medicina aggregat ad ꝓꝑetates p̃dictas, suauitatẽ: tunc [f][fortasse est amica ep̃is, diligẽs ip̃m] sicut passe: ⁊ fic⁹: ⁊ auellane: ⁊ ẽ vltimi iuuamẽti. Et si est nõ recipiens putrefactionẽ, ⁊ corruptionẽ, tunc est magis vltime ꝯsecutionis in iuuãdo. Et altaraxacõ qdẽ, ⁊ endiuia hortulana, ⁊ cãpestris ꝯueniunt ei vald̃. Et ꝯfert [g][fr̃a] egritudini cal'e in ep̃e cum ꝓprietate sua, ⁊ q̃litate ꝯ̃ria simul: q̃zuis qdã dicãt ꝙ illa q̃ est vehemẽter amara, est cal'a: ⁊ ꝯfert apiendo oppilationem ꝓpter suã amaritudinẽ: ⁊ ꝯfortando propter suã stipticitatẽ. Et ꝯfert egritudini fr̃e, cum sua ꝓprietate. Et cũ eo qd̃ est in ipsa de aꝑtione, ⁊ ꝯfortatione. Et q̃n supfluit frigus in ep̃e, ꝑmisce q̃zlibet illaꝝ duaꝝ cum melle, aut cum aq̃ mell': qm̃ resistit mel infr̃ationi eius, si timet ex ea: ⁊ adiuuat ip̃am ad reliq̃s oꝑationes suas: Et q̃nq; exiccant ambe, ⁊ sumunt in potu cum melle ⁊ aq̃ sua, ⁊ d̃coquunt cũ melle, ꝯferunt valde: ⁊ apiunt, ⁊ educunt humorem fr̃m cum vrina. Et ex cibis qdem ꝯuenientib⁹ ep̃i sunt illi, quoꝝ chimus bonus est: Et dulcia conueniunt ep̃i: quare impinguat eis, ⁊ magnificat, ⁊ ꝯfortat. Uex velocia sunt ad hoc vt faciãt euenire oppilationẽ: ꝓpterea ꝙ epar attrahit ea [h][laborio se] associans ea humorib⁹ alijs. Et ꝑꝑ hoc oz vt deuitet dulcia ille, q hz apostema in ep̃e suo: qm̃ ip̃sa ꝯuertunt velociter ad colerã: ⁊ faciũt accidere oppilationes. Et nocibiliora dulcia sunt, q̃ sunt ex eis grossa: ꝓpterea q̃ faciũt accidere oppilationẽ: ⁊ q̃ ex eis sunt cal'a, ꝑꝑ ꝯuersionẽ suã ad colerã. Et fistici qdẽ iuuatiui sunt ꝑꝑ suã aromaticitatẽ, ⁊ stipticitatẽ, ⁊ ꝯfortationẽ ⁊ mũdificationẽ viaꝝ cibi. verũ sunt vehemẽtis calefactiõis. Et auellane sunt ꝯuenietes oibus ep̃ib⁹: quoniã ipse non sunt vehementis calitatis: ⁊ sunt apitiue, ⁊ chimus earum est bonus. Et epar adib, ⁊ carnes limatiarum conueniẽtes sunt epati cum proprietate que est in eis.

e A. vltimant in mollificatiõe vltimitate ablutionis

f A. recti⁹ ⁊ ꝯuenieti⁹ ẽ vt sit amica epati dilecta ab eo

Alia litera g —— A.

h A. impetuose

De cura malitie ꝯpl'onis cal'e in ep̃e. Cap. XXI.

Oportet vt sit subtiliatio in [i][regimine] ei⁹: ⁊ non ꝑueniat ad vltimũ. Et vt caueat in ea mollificatio vehemẽs, cũ humectatiuis aq̊sis. Et caueat in ea, euẽtus oppilatiõis cũ infr̃antib⁹ grossis. Et oz vt caueat in ea stupefactio vltima: imo opz vt infr̃antia ip̃m, aggregẽt ad infr̃ationẽ, abstersionẽ, ⁊ aꝑtionẽ, ⁊ penetrationẽ cibi, ⁊ stipticitatẽ ꝯfortãtem non ꝑlimã, ⁊ in aq̃ ordei sunt oẽs iste ꝓprietates. Et endiuia qdẽ cãpestris ⁊ hortulana vltima est in hac intentione. Cõpl'o nãq; ambarum decliuis est ad frigus non valde supfluũ. Et est in ea [k][calitas] aperitiua, ⁊ non calefactiua: ⁊ stipticitas equalis confortãs: immo ꝑuenit ex iuuamẽto ambaꝝ, vt non noceãt ep̃i fr̃o: ⁊ ponuntur ambe in medicinis [l]†[ ] sicut diximus in medicinis singl'arib⁹: ⁊ in areolis medicinaꝝ ep̃icaꝝ. Et quãdoq; comedunt elixate, ⁊ ꝓprie cum coriãdro humido, ⁊ sicco, ⁊ comedunt cũ aceto. Et amirberberis hz ꝓprietatẽ maximã ẽt: ⁊ tamarindi etiã.

i A. Alia litera infrigidatione

k A. Alia litera amaritudo

l † A. eius

Et qum sentit oppilatio in ep̃e, conuenit vt adiungat illis ambab⁹, apiũ: qm̃ aperit oppilationes ex q̃cunq; duaꝝ ꝑtium sint: ⁊ est ex eis [m][quoꝝ penetratio est velox, ⁊ silr̃ calefactio.] Et ex eis q̃ conferunt ad illd̃ est, vt sumant succi endiuie, ⁊ succi alkekẽgi, ⁊ succi solatri oĩuz añ. ℥. ij. ⁊ succi coriãdri humidi, ⁊ succi feniculi omniũ añ. ℥. j. ⁊ ʒ. admisceat. ʒ. ʒ. croci, ⁊ sumatur in potu. Et q̃nq; sumit in potu oleum roꝭ. bonũ, ⁊ oleũ de pomis cum aq̃ fr̃a, ⁊ tẽperat [n][ꝯpl'onẽ] ep̃is. Et ex eis q̃ ꝯferũt ep̃i, quod hz malitiã ꝯpl'onis cal'e est, vt sumat ex [o][alefrigius] laure. ij. cum zuccharo taberzet, ⁊ aq̃ fr̃a. Et ẽt vt in potu sumat succ⁹ cucurbite assate, ⁊ aq̃ q̃nato rum, ⁊ [p][lac] vaccinũ sine butyro, ⁊ aq̃ pomoꝝ, ⁊ pirorum, ⁊ [q][altharichi] ⁊ succ⁹ roꝭ. recent. ⁊ q̃n non est fe. ꝯfert aq̃ [r][lactuce] cũ sirupo acetoso, oi die bibat cum pondere. iij. ʒ. myrobalan. citrinoꝝ, ⁊ pondere. ʒ. j. de lacca abluta, ⁊ ʒ. ʒ. semis apij. Et q̃n [s][sepatio fit ex eo] duab⁹ ebdomadis bibatur lac camellaꝝ fetaꝝ incipiẽdo ab vna libra vsq; ad

m A. velocitant penetratões coꝝ ⁊ silr̃ syrupus acetosus.

n A. caliditatẽ

o A. alasfius

p A machid

q A. alfarfir

r A. cosci

s A. expedit⁹ cõ pleuereis illud

duas, ⁊ [a]⌈coquant⌋ in ipso medicine diuretice, apitiue, faciētes penetrare, sicut aliq̄d ex succo eupatorij: ⁊ ex semine endiue: ⁊ semen cuscute. Et qn̄q3 sūt necessaria ea q̄ sunt sicut fumitates sq̄nāti. Et qn̄q3 est necessariū sumere in potu stupefaciētia, ⁊ confectiones opiatas, ⁊ recipiētes hyusq̄amū, ⁊ filoniū.

Et ego abhorreo illud [b]⌈qum inuenit ab eo iter. Et vinū forte qn̄q3 excusat ipm, si bibat aqua fra⌋ valde in ieiunio. Et ꝯferūt ei troc. de spodio, ⁊ troc. bemberberis frī, ⁊ troc. de canfora. Et ex trociscis ꝯferētibus eis, est trociscus hmōi. ℞. folioꝝ [c]⌈sali/cis⌋ ⁊ folioꝝ nenufaris amboꝝ an̄. ʒ.x. rof. rubearū absq3 capitib⁹ suis. ʒ.xij. cāfore pondus. ʒ.ij. ⁊.s. ⁊ [d]⌈mellis rubei⌋ ⁊ lacce ablute cum alfeniati, sic̄ est ablutio aloes amboꝝ an̄. ʒ.vij. [e]⌈gariofiloꝝ.⌋ ʒ.viij. croci. ʒ.iij. [f]⌈aristologie.⌋ ʒ.v. luti. [g]⌈alka/brusim⌋ mastic. capilli veneris omniū, an̄. ʒ.iij. conficiantur cum aq̄ solatri, ⁊ endiuie, ⁊ fiāt inde trocisci: ⁊ sit vnusq̄sq3 aure. j. ⁊ sumatur ex eis [h]⌈omnis⌋ trociscus cum aq̄ solatri. Et qn̄q3 cōferunt ad illud empl'a fcā ꝑm hunc modū, sumatur portulaca ⁊ teratur ⁊ ponatur sup ipsum oleum rosaceum ⁊ infrigidetur ⁊ fiat cum ea emplastrū. Aut sumat ambo/rum sandaloꝝ an̄. j. ℥. [i]⌈gariofil.⌋ violarum siccaꝝ amborum an̄. ℥.s. ⁊ rof. ℥.j.s. ⁊ croci abluti. ℥.s. ⁊ absinthij. ℥. quarta pars cāfore pondus. ʒ.ij. adiungant cerato fcō cum oleo de [k]⌈salicib⁹,⌋ ⁊ liniatur super aliquid latum: ⁊ proprie folia cucurbi. ⁊ folia acetose: ⁊ folia ficle: ⁊ fiat cum eo empl'm. Et quādoq3 empl'm fit cum succis herbaꝝ frigidarum, sicut succo cucurbi. ⁊ cucu. ⁊ reliq̄s que diximꝰ in capitulo eoꝝ que bibuntur: ⁊ ponunt in ipso [l]⌈orde/um:⌋ aut sauich lentiū, ⁊ effunditur sup ipm oleum rof. ⁊ fit cum eo empl'm: ⁊ quādoq3 ponitur in ipso aliq̄d de ligno sandali, ⁊ [m]⌈gariofi.⌋ ⁊ cāfora: ⁊ nō elongatur quin ponatur in ipso aliquid ex odorife/ris, ⁊ aq̄s fructuu3 odoriferoꝝ. ⁊ quādoq3 roratur aliquid super ipsum de [n]⌈meuisus.⌋ Cibi vero qb⁹ cibātur sint, sicut aq̄ ordei, ⁊ decoctio oleꝝ predictorum, ⁊ ipsamet olera decocta, ⁊ endiuia decocta cū coriādro humido, ⁊ lactuca, ⁊ ficla ꝯcocta, ⁊ [o]⌈passe acetose⌋ ⁊ aq̄ lactis acetosi, ⁊ carnes limaciaru3.

Et ex fructibus alzarur, ⁊ cydonia, ⁊ pira: ⁊ non multum sumat ex illis vt non superflue addāt in stipticitate, ⁊ generet oppilatio ēt, ⁊ poma, ⁊ granata muza, ⁊ expressio vue acetose. Et frāgat stipticitas eorum cum eis in quib⁹ est lenificatio, ⁊ mora alse/mi, ⁊ ribes cum zuccharo, ⁊ acetū preparatū cum aq̄ ḡnatoꝝ: ⁊ grana ḡnatoꝝ ante cibū, ⁊ post cibū: ⁊ melones qui [p]†⌈ ⌋ sūt superflue dulcedinis, ⁊ precipue illi qui [q]⌈nominant raki, ⁊ palestini, ⁊ i/di. Et non oportet quidem vt de istis medicinis su/mant ille frequēter, in qbus est cū infrigidatiōe stipticitas:⌋ propter illud quod in ipsis est de vi faciē/di accidere oppilationē: Et nō est malū sumere melones duros, parue dulcedinis: ⁊ vuas in qb⁹ ē duritiеs carnis, ⁊ ꝑuitas dulcedinis, ⁊ illas que sunt muze ex vuis proprie. Et conferūt ei cibaria fcā de mes: ⁊ de cucurbitis, ⁊ de spinachijs, ⁊ lentib⁹, cu3 aceto condita, ⁊ sine aceto. Et quidā homines sunt qui ꝯcedunt passas, sed oportet, vt sint decliues ad acetositatem: ⁊ auellanas, quoniā non est in eis calefactio plurima, ⁊ sunt aperitiue oppilationum, ⁊ sunt boni nutrimenti: op3 ergo vt misceantur cum eis in quibus est infrigidatio aliqua, [r]⌈⁊ stiptici//tas.⌋ Et ex carnibus piscium ꝑuorum decoctorum [s]⌈issidebegi:⌋ aut cum aceto, ⁊ almosos, ⁊ congelata facta ex carnibus subtilibus. s. carnibus hedi, et

a A. ponant
b A. ⁊ nō repit in eo iter. Et iuueni forti qn̄q3 sufficit ei, vt bibat aquā frigidam
c A. kalef
d A. sandaloru3 rubeorum
e A. faufel
f A. reubarbari
g A. alchubrusi
h A. omni die vnus
i A. faufel
k A. kalef
l A. sauich ordei
m A. faufel
n A. misusen
o A. alraib acetosum
p† A. Alia lra non
q A. sciūt ex gn̄e zachi, ⁊ alfalestini ⁊ idi ⁊ qd̄ ē ex ill' medicinis in qb⁹ ē cū frītate stipticitas ⁊ op3 vt nō frequētet comestio iparū pp illud qd̄ ē in eis ex euētu oppilationum. Alia litera ⁊ alfalestini ⁊ indi ⁊ op3 q nō frequētet comestio illaꝝ mediciaꝝ in qb⁹ ē cū stipticitate frigiditas
r —— A.
s A. assidbagi

auium leuis digestionis, sicut est caro [t]⌈perdicum, ⁊ turturum⌋ nō superflue pinguium [u]⌈cum pomis preparata.⌋ Et conferunt eis ventres auium aque: ⁊ [x]⌈alguarascen cum aq̄ rof. ⁊ galline cū aceto condite⌋ ⁊ similiter ꝑue aues cum [y]⌈acero⌋ preparate.

Et nocent eis epar, ⁊ splen, ⁊ cor, ⁊ carnes grosse, sicut carnes hircorum, ⁊ arietum, ⁊ animaliu3 ner/uosorum, ⁊ dure carnis: sed caro vaccaꝝ iuuēcularum preparata [z]⌈vt ea que congelātur⌋ confert habēti fortem stōm, ⁊ illum qui digerit. Et op3 vt vitent oua cocta, donec fuerint dura, ⁊ assata, ⁊ vitent pinguia superflue. Et nocet ei vinum valde, nisi ipsu3 sit necessarium propter consuetudinem: aut propter debilitatem digestionis: tunc op3 vt sumant in potu parum subtile, [z]†⌈ ⌋ quod sit decliue ad albedinem.

De regimine malitie ꝯpl'onis frē. Cap. XXII.

Ex eis que conferūt istis est potare sirupum de absinthio, cū sirupo acetoso de melle. Et quādoq3 cōfert hn̄ti frm epar vt dormiat in nocte sup troc. ꝺ absinthio, Et semina calefaciētia nota sunt vehementis iuuamēti. Et sil'r iuuat cum administratione lactis camellarum arabicarum, non aliarum cum pondere. ʒ.v. vsque ad. x. zucari. [?]†⌈ ⌋ Hoc enim temperat complexionem, ⁊ educit humores frigidos soluēdo vētrem: ⁊ prouocādo vrinā, ⁊ aperiendo oppilatiōes. Et fortius illo ē vt dormiat super dyacurcuma: aut dyalacca, ⁊ atthanasiā, ⁊ administrentur in [x]⌈sincopi⌋ diacostum, ⁊ zinziber conditum cum aq̄ apij. Et troc. de costo, ⁊ de lacca dicti in antidotario. Et bibant in ieiunio eupatorij, ⁊ assari. ʒ.ij. ⁊ bibatur desuper vinum. Et ex decoctionib⁹ decoctio costi, ⁊ absinthij dicta in antidotario bibat cum oleo amigdalino dulci pondere. ʒ.ij. ⁊ olei de fisticis pōdere ʒ.ij. Et fortius illo est vt bibatur cū oleo de neridē, ⁊ oleo amigdalino amaro, ⁊ oleo de kerua. Et etiā cū decoctione huiusmodi. ℞. seminis feniculi, apij, anisi, masticis pōdus. ʒ.ij. ⁊ corticum radicis apij, ⁊ corticum radicū feniculi amboꝝ an̄. ʒ.x. ⁊ herbe eupatorij ⁊ absinthij romani an̄. aure. v. ⁊ lacce, et calāi aromatici, ⁊ costi dulcis, ⁊ amari ⁊ [a]⌈aristo.⌋ omniū an̄. ʒ.iij. ⁊ supiorum squināti, iiij. decoquantur in. iiij. lib. aque vsquequo redeat ad medietate3, ⁊ bibantur ex ea omni die. ℥.iiij. cum oleo fisticino quātitate. ʒ.j. et. s. et olei amigdalini dul'. quātitate ʒ.ij. Et quādoq3 confert eis si adhibeant epithimata cal'a, et empl'a sicut stomathicō, et empl'm [b]⌈calcadis,⌋ et empl'm de mellilotо, cum empl'o facto ex eis que sunt sicut costus, et mirrha, et spica, et neriden romana, et acorus et fenugrecum, et similia.

Empl'm bonum ad illud. ℞. vsnee amirberis, mastic. melliloti, spice radicis lilij celestis, rosarū ꝑtes eq̄les dissoluantur in oleo masticino, decoquendo fiat ex eius empl'm mane et sero, et sit tepidum. Et iterum emplastrum bonum. ℞. fumitatum squināti: granoru3 alben, et mastic. et cordumeni, et amomi omnium an̄. darchamet. iij. aloes, et herbe eupatorij, et absinthij, et superiorum eius, omnium an̄. durkimet. vj. spice aromatice, et cassie amborū an̄. durkimet. ij. yreos [c]⌈venarum sansuci⌋ amborum an̄. durkimet. ij. ammoniaci durkimet. xxiiij. gummi albotim et turis amborum durkimet. xij. [d]⌈gūmi.⌋ lib. j. et. s. olei de alcāna quantum oportet ad conficiendum. Et iterum emplastrū. ℞. amomi. ℥.j. carpobal, et bdellij, cordumeni [e]†⌈ ⌋ turis et croci omniū an̄. ℥.j. et. s. et spice. [f]⌈semine.⌋

t A. coturnicū ⁊ ⁊ aluers. i. colūborum
v A. ⁊ alfacht
x A. anseres ⁊ galline ꝑparate cum acetosis
y A. acetosis.
z A. preparata i gelatina
z† A. Alia lra aquosum
?† A. alhaser
x A. vespe vel in sero
a A. reubarbari
b A. filarius
c A. folioꝝ maiorane
d A. cere
e† A. vlchāe mirrhe
f A. seim.

ʒ.ij.gummi albotim.ʒ.vj.soluant tus ⁊ bdeliuz i vino: ⁊ dissoluat crocus in ipso, ⁊ liquefiat gũmi albotim in neridẽ, ⁊ terant medicine sicce: ⁊ misceãt cum oleo de neridẽ, ⁊ vino, ⁊ pijciat sup ea pars de cera, ⁊ administra empl'z. Et sumant ẽt cydonia, ⁊ farina ordei, ⁊ cera, ⁊ medulla vituloꝝ, ⁊ oleũ rosatum, ⁊ absinthiũ, ⁊ [a] ⌈amomũ, ⁊ gallia ⁊ crocus ⁊ assaꝝ ⁊ mastix ⁊ gluten alimbat, ⁊ neridẽ ⁊ sumat ex eis⌋ ſm q̃ʒtitatez necessitatꝫ, ⁊ fiat ex eis empl'm.

De cibis aũt sumãt medullã panis cali [b] ⌈ↄtritã⌋ in vino ⁊ ↄtritã in [c] ⌈audacoca⌋ ⁊ carnes leues, q̃ sũt ex carnib⁹ auium paruaꝝ: ⁊ alcanabir, ⁊ alduragi, ⁊ pdicum, ⁊ ventres anseꝝ, ⁊ ꝓprie oĩa illa assata, ⁊ frixa, ⁊ cum seminib⁹ ↄdita, Et caules decoctos in aq̃ trib⁹ decoctionib⁹, ↄditos cũ seminib⁹ calefaciẽtib⁹, ⁊ cinnamomo, ⁊ pipe, ⁊ cymino, ⁊ silib⁹: ⁊ icidat sup ipsos ruta: Et sorbitiões fcãs ex eis que sũt sicut fenugrecũ, ⁊ medulle cal'e. Et qñq3 ponit in cibis endiuia, ⁊ ꝓpe illa q̃ est vehemẽtꝫ amaritudinis.

Et sunt qdam q dicũt ꝙ milliũ vehemẽter coctuz ↄfert eis: ⁊ illud apud me est prauũ. Fruct⁹ aũt, ⁊ silia qb⁹ in scõis vtunt mẽsis, sunt sicut castanee, ⁊ passe pingues, ⁊ fistici ꝓpe. Et qdã sunt q dicunt, ꝙ oz vt abstineant a fisticis, ⁊ amigdal', pp q̃uitatem amboꝝ sup stõm, sed nõ oz vt attendant v̂ba eoꝝ in fisticis [d] ⌈⁊ amigdal'.⌋ Et ex eis q̃ ↄferũt eis est caro limaciaꝝ ꝓprie preparata cum seminib⁹. Et oportet vt deuitent gña lactis, ⁊ pisces, ⁊ fructus humidos recentes ⁊ carnes grossas.

¶ De regimine male ↄpl'onis sicce. Cap.XXIII.

Regimẽ ei⁹ est cuz humectatiuis pdictꝫ ex cibis, ⁊ olerib⁹, ⁊ epithimatib⁹, ⁊ empl'is, ⁊ potiõib⁹, ⁊ fiat declinatio cũ eis ad eq̃litatẽ, aut cal'm, aut frm ſm q̃litatez necessitatꝫ: ⁊ cum hoc non opz vt supfluitas sit in humectatione ita, vt nõ perueniatur ad [e] ⌈malitiam forme, ⁊ mollitiem⌋ ⁊ hydropisim carnosam.

¶ De regimine malitie ↄpl'onis hũide. Cap.XXIIII.

Regat cuz exercitio, ⁊ minoratione cibi, ⁊ acceptiõe ei⁹, in q̊ sit subtiliatio, ⁊ exiccatio: ⁊ ꝓpe ei⁹ in q̊ cum exuccatione est exiccatio: ⁊ minoret potatiões aq̃: ⁊ deuitet lac, ⁊ nõ pueniat i exiccatõe ad vltimũ, ⁊ pducat ad arefactõez.

¶ De regimie malitie ↄpl'onꝭ cal'e ⁊ sicce. Ca.XXV.

Tatur hñs eam cibis fris, ⁊ humidis: ⁊ herbis fris, ⁊ humidis: ⁊ ꝓpe endiuia: ⁊ deuitet ea in quibus est frigus, ⁊ [f] ⌈siccitas⌋ vehemẽs.

Et ex eis que ↄferunt ei valde, est lac asininũ de quo bibat ↄbilis vsq3 ad.vij.sextaria, cũ aliquãtulo zuccari tabarzet, ⁊ non plimo: ⁊ fortis vsq3 ad.x.sextaria. Et vtat empl'is, ⁊ epithimatibus, fris ⁊ humectantib⁹: ⁊ cum hoc toto non opz vt pueniat ad vltimũ in humectatiõe: ⁊ pueniat ad summũ cũ ea mollificatio. Et oz vt deuitet rizi, ⁊ cyminũ, ⁊ [g] ⌈ↄdimenta⌋ ⁊ fisticos plurimos, sed parũ ex fisticis quãdoq3 non nocet propter proportionalitates: ⁊ deuitet carnes grossas: ⁊ membra grossa bonarum carnium, sicut epar, ⁊ splen.

¶ De regimine malitie complexionis calide ⁊ humide. Cap.XXVI.

Administrent infrantia i quib⁹ est stipticitas ⁊ exuccatio aliqua ex cibis, ⁊ medicinis: Et si fuerint mãe administrent etiam ea, que subtilient, q̃ʒuis non insit eis exuccatio, sicut est aqua casei, ⁊ zuccari tabarzet. Aut sumat ex succo solatri: ⁊ alkekengi q̃ʒtitas qnquaginta [h] ⌈gusneti⌋ vsq3 ad.lx.cũ duob⁹ aure. aloes ad fortẽ: ⁊ min⁹ illo ad debilẽ, Aut medietas aur.ȯ hiera cũ duob⁹ sextarijs de casiafistu. dissoluta i sacraiati aq̃ solatri: aut aq̃ endiuie. Aut casiefistu. sola i aq̃ endiuie: aut aq̃ feniculi: aut aq̃ solatri.

¶ De regimie malitie ↄpl'onis fre ⁊ sicce. C.XXVII.

Regat cum empl'is cal'is, ⁊ pinguibus lenib⁹ cum empl'is cõfectis ⁊ alijs: ⁊ administrent ↄfectiões cal'e sicut dialacca, ⁊ diacurcuma. ⁊ cõfectio [i] ⌈ȯ lacca,⌋ ⁊ homorusia, ⁊ atanasia, ⁊ [k] ⌈kokium⌋ ⁊ de ↄfectione [l] ⌈kenderucon⌋ q̃ʒtitas ciceris: Aut fabe cũ aq̃ de radicib⁹, in qua cadunt [m] ⌈olera⌋ humectatiua: Et administret vinuz subtile forte. Et qum fuerit illic ↄstrictio nãe administra pillulas modi huius. ℞. serapini ammoniaci oppopõacis ptes eq̃les seminis apij. ⁊ anisi amborũ aña. medietatẽ: ⁊ quartã ptꝫ, fiãt ex eis pillule: aut sufficiat serapinũ [n] †⌈ ⌋ cuz vino eoꝝ ſm nec̃itatẽ: ⁊ sit põdus ei⁹ vni⁹ aut duoꝝ [o] ⌈aure. aut⌋ oinz. qũ sunt oẽs medicine administrate. ⁊ dos ei⁹ sit i debili.j.aure, ⁊ forti.ij.aure. Et oz vt tu obfues, vt non adueniat vltimus finis in mollificatione.

¶ De regimine malitie complexionis frigide, ⁊ humide. Cap.XXVIII.

Administra ex cibis, ⁊ medicinis ea in qb⁹ sunt calitas, ⁊ stipticitas, ⁊ sbtiliatio, ⁊ exiccatio: Et si est illic mã, euacua eã cũ eis que sũt sicut aqua de radicib⁹ fortib⁹, ⁊ sicut alkekengi, ⁊ sicut hiera archigenis euacuatiõe subtili: Et subtilia regimẽ, ⁊ calefac ipm. Et sit cib⁹ ei⁹ ex carnib⁹ leuib⁹ cum seminib⁹, ⁊ vinum sit forte, subtile, puꝝ paꝝ. Et administra ↄfectiões magnas ſm ꝙ faciunt eas necessarias hora: ⁊ dispositio, Et administra empl'a resolutiua exterius.

¶ De paruitate epatis. Cap.XXIX.

Minoratur epar in quibusdam hoibus, ⁊ est quandoq3 sicut ren paruus. Et seqtur ei⁹ paruitatem, ꝙ qum homo assumit qȯ necessarium est ei de cibo, non capit ipm epar: ⁊ mittit ipsi stomach⁹ illud a quo cõstringitur, ⁊ facit illud accidere oppilationẽ: aut dolorẽ grauatiuũ, ⁊ extensiuum: Aut ledit virtus epis in opationib⁹ suis, ꝓpter coarctationẽ v̂tutis eius operantis sub v̂tute patientis supuenientis ei: quare destruunt dispões attractiõis: ⁊ digestõnis: ⁊ retentiõis: ⁊ separatiõis: ⁊ expulsiõis. Et qñq3 comitat [p] ⌈sanguinolẽta vẽtris egõ⌋ ⁊ flux⁹ vẽtrꝭ: q̃m de chilo nõ attrahit ad epar illȯ qȯ colatum est.

¶ De signis. Cap.XXX.

Quandoq3 significãt ipsam, vt sit euentus ab ipsa in epe oppilationis [q] ⌈vt vẽtositas plurima:⌋ ⁊ granat ipsum cibus tempate q̃ʒtitatis, ⁊ debilitat corpus: ꝓpterea q2 indiget cibo plurimo: Et assiduat debilitas digestiõis, ⁊ multiplicat euentus oppilatiõis, ⁊ apostematum, ⁊ certificat illud breuitas digitorum in creatione. Et iam fuit homo cuius corp⁹ non [r] ⌈le dabatur a cibo in aliquo⌋ non ascendebat ad ipsuz aliquid de quo esset curandum, quare existimauit. G. ꝙ ipse erat [s] ⌈fastiditus propter⌋ paruitatem epatis ⁊ constrictionem viarum eius. Rexit ergo ipsum regimine similis sui.

a A. alchana, ⁊ spica, ⁊ zaiará, ⁊ assaꝝ, ⁊ yreos, ⁊ gariofilus, ⁊ ammoniacũ, ⁊ mastix, ⁊ glutẽ alibat ⁊ mẽsura caliditatis ⁊ frigiditatis eorũ sit

b A. infusam

c A. alchandicõ

d —— A.

e A. cacesiam ⁊ mollificationez seu inflationem

f A. stipticitas

g A. aromata calida

h A. pondo

i A. cabd ... luch

k A. chus...

l A. can... dicun

m A. olea

n †A. au... num

o A. pond...

p A. diar...

q A. ⁊ vẽ... plurime

r A. accipi... aliquid ...

s A. patien... uitatem

¶De regimine ipsorum. Cap.XXXI.

Regimen ipsoꝝ est ꝑparatio cuꝫ cibis parue q̃ntitatis: ⁊ plimi nutrimẽti, velocis penetratiõis: ⁊ vt assumant̃ sepati in vicibꝰ. Et administrent̃ medicine solutiue, ⁊ diuretice, mũdificatiue epis, ⁊ subtiliatiue, ⁊ aperitiue.

¶Tractatus scd̃us de debilitate epis, ⁊ oppilatiõe eius, ⁊ doloribus, ⁊ inflatione eius.

¶De debilitate epatis. Cap.I.

Inquit. S. epicus est ille in opatiõibꝰ epis cuiꝰ est debilitas absq̧ re manifesta ex apate, aut dubellati. Uerũ d̃bilitas epis in veritate seq̃tur egritudines epis: ⁊ illud aut est pp malitiã ꝯplonis singlar̃, sine mã, a†[ ]cuiꝰ pncipiũ est ex epe in ipo: Aut ex mẽbris alijs, q̃ sũt iter ipꝫ, ⁊ iter ipsa vicina, sicut est fel, qñ fit vt nõ trahat colerã, Aut splen qñ fit, vt nõ trahat melãm, Aut renes, aut vesica, b†[ ] Aut matrix c†[ ]pp vehemẽtiaꝫ retẽtiõis mẽstruoꝝ, ⁊ corrumpit̃ pp ipaꝫ sanguis epis, Aut stõus quñ nõ mãdat ad ipm chilum bone digõnis: d†[ ]aut illũ q de eo corruptꝰ est, Aut pp itestina qum ledunt̃: ⁊ qñ mltiplicat̃ in eis humor viscosus, ⁊ accidit iter ea ⁊ iter fel oppilatio: e[⁊]nõ sepat̃ cholã f[ab epe,]⁊ remanẽt plena: q̃re nõ recipiũt illd̃ qd̃ g[vadit ad ea]ex sanguine. Et hoc multotiens accidit in colica: Aut pp cõitatẽ mẽbroꝝ pectoris, Aut ex corpe toto, sic̃ fit in febribꝰ. Et qñq̧ ẽ, nõ pp malitiã ꝯplonis solã, immo pp apa sãguineũ: aut herisipilã: aut duritiẽ: aut cancrũ: aut h[vndimiã:]aut pp vlcꝰ, ⁊ scissurã: aut pp putrefactionẽ accñtem epi. Et debilitas epis total̃, aggregat debilitatẽ oium ṽtutũ eiꝰ: ⁊ qñq̧ nõ ẽ debilitas vlis: immo est ẽm aliquã q̃tuor ṽtutuꝫ. Et plimũ qdem debilitat̃ attractiua, ⁊ digestiua ex frigore: i†[ ]⁊ debilitatur retentiua ex humiditate, ⁊ expulsiua ex siccitate.

a†A. aut cum materia

b†A. cũ fuerint nõ attrahentes aquositatem

c†A. pp vehemẽtiã fluxꝰ sanguinis mẽstrui q̃re infrigidat̃ epar aut

d†A. imo ẽ mãdans chilũ debilis digõnis

e A. quare

f A. a felle

g A. sequestrat̃ ad ipsuꝫ

h A. trehel

i†A. ⁊ hũiditate

¶De signis. Cap.II.

Dolor est ex rebꝰ, que signt ẽm plimũ dispõnẽ epis. Epicus. n. ẽm plimũ est decliuis ad citrinitateꝫ, ⁊ albedinẽ: ⁊ qñq̧ d̃clinat ad viriditatẽ, ⁊ suscitatẽ, sic̃ diximꝰ in sigtiõibꝰ ꝯplonum. Et illiꝰ qdẽ epar cuiꝰ colorẽ vides ẽm finẽ sanitatis, egritudinẽ nõ hꝫ. Et medicꝰ qdẽ exptus cogscit epicũ, ⁊ stomaticũ oẽm, p colorẽ suũ nõ egẽs cũ eo sigtiõe alia: k[aut pauca.]Et nõ est l[ad illud] nomẽ signs illũ ꝓportionale ꝓpriũ: Et egõ, ⁊ vrina siles aq̃ carnis signt ẽꝫ plimũ q epar nõ est fortiter laborãs in gñando sanguinẽ: q̃re nõ sepat mãꝫ eiꝰ a chilo: neq̧ colat ipꝫ ab aquositate: ⁊ hec ẽm plimũ ẽ sigtio debilitatis epis. Et iste fluxꝰ vẽtris lauatiuꝰ in fine suo pmutat̃ ad spẽm aliã: ⁊ fit in hñte ꝯplonẽ cal̃am, virulẽtus: deinde fit sic̃ fex, ⁊ sicut sanguis adustus: ⁊ multiplicat̃ añ ipm solo vẽtris cũ colera pura. Et in hñte frãm ꝯplonẽ fit sic̃ sanguis m[cõgelatꝰ]⁊ pueniũt ambo n[simul]ad educẽdas res diuersaꝝ q̃litatũ, ⁊ substãtiaꝝ: ⁊ ꝓprie in hñte fraꝫ ꝯplonem. Et est, sicut accidit pp debilitatẽ digõnis stõi. Et plimos eoꝝ, q debilitatẽ hñt in suo epe, cõitat̃, ⁊ ꝓprie qum penetrat cibꝰ, dolor leuis extẽsus vsq̧ ad costas. o†[ ]Cõplones aũt signt ex radicibꝰ p̃dictis in cognitõe malitie ꝯplonis epis. Et cal̃a ponit humores p[expãsos.]Et frĩa ponit hũores grossos, tardi motꝰ, ⁊ sicca ponit eos paucos grossos: ⁊ humida ponit eos aquosos. Et illaꝫ q̃ fit pp fel, qñq̧ sigt color ictericꝰ. Et qñq̧ est cũ ea egõ alba, qñ est oppilatio inter fel ⁊ itestina. Fcã v̂o cõitate splenis, sigtur p egritudines splenis, ⁊ p colorẽ in quo vincit nigredo, Stomatica v̂o sigtur p sigtiões nocumẽtoꝝ stõi, ⁊ malitiã digõnis. Et illa q̃ est p itestina sigtur p pũcturã, ⁊ vẽtositates, ⁊ rugitus, ⁊ p colicã, ⁊ que sũt silia illis: Et illa q̃ ẽ p renes ⁊ vesicã, sigtur p alteratiõem dispõnis vrine ab eo qd̃ oꝫ ẽm nãm, ⁊ declinatõeꝫ forme ad q[malitiã habitudinis,]⁊ hydropisim. Et illã q̃ fit pp mẽbra pectoris sigt malitia anhelitꝰ, ⁊ tussis sicca. Et qñꝫ inuenit hñs eã in suspẽsorijs g̃uitatẽ, aut tẽsionem. Signa aũt apatũ, ⁊ duritiei, ⁊ vlceris, ⁊ scissure, ⁊ reliquoꝝ dicã oia in suo loco: q̃re oꝫ redire ad illa. Sigtio v̂o debilitatis v̂tutis digestiue est, q cibꝰ penetrans ad mẽbra ẽ idigestus: aut parue digõnis: aut corrupte digõnis ꝯuersus ad q̃litatẽ malam. quare multotiẽs inflatur pp ipm facies, ⁊ oculi. Et ẽ sanguis q currit p phlomiã, declinãs ad aquositatem. ⁊ phlaticitatẽ, nisi sit ex debilitate retẽtiue: ⁊ nõ retineat̃ tpe, quo digerat̃: Et deterior spẽꝝ est, vt nõ digerat̃: deinde vt digerat̃ paꝝ: d̃inde vt digerat̃ male. Dixerũt qdã duas ꝑmas seq̃tur fluxꝰ ventris diuersaꝝ partiũ: ⁊ tertiã fluxus ventris sicut sanguis grossus. Et hec v̂ba sunt absq̧ ꝯprehẽsione. Et ablutiuꝰ qdẽ fluxꝰ ventris sigt debilitatẽ digõnis cum digõne pauca. Et albꝰ purꝰ sigt, q attractiua ẽ debilis valde: ⁊ digestiua r†[ ]penitꝰ p̃cipue qũ egredit̃ sicut intrauit. Et si egrediunt̃ res diuerse, significat q corrupta est digõ. Et vrina in hac intẽtione est magis significatiua digestiue: ⁊ egõ attractiue. s[Plimũ aũt significationum debilitatis attractiue, ẽ egõ,]⁊ lenitas eiꝰ, ⁊ albedo ipsiꝰ. Et qñ est cũ hoc in vrina tinctura, sigt q nocumẽtũ ẽ in attractiua tm̃: ⁊ ꝓpe qñ nõ est in stõ nocumẽtũ, Et certificat debilitatẽ attractiue t[d̃bilitas]corpis. Ueꝝ significatiões debilitatis retẽtiue, sunt significationes d̃bilitatis digestiue, pp d̃fectũ retẽtiue, ita vt pueniat ad mẽbra nutrimẽtũ illaudabil̃ digõnis, ⁊ ẽm illaꝫ v[spẽm.] Ueꝝ est illd̃ a digestiua plus, ⁊ a retẽtiua minꝰ. Et illd̃ qd̃ est ꝓpriũ retẽtiue ẽ q x[ab epe festinat remotio expulsiue, ita vt minoret̃]sepatio supfluitatũ triũ, ⁊ minoret̃ vrina, ⁊ minoret̃ cũ hoc eiꝰ tinctura: ⁊ tinctura egõnis, ⁊ minoret̃ necessitas surgẽdi: ⁊ non expellat̃ melãa ad splenẽ: ⁊ minoret̃ appetitꝰ cibi pp illud: ⁊ aggreget̃ in colore y[mollities]cũ citrinitate, ⁊ nigredine pmistis cum albedine. Et multotiẽs perducit ad hydropisim. Et qñq̧ pducit ad colicam phlegmaticam.

k A. simili huic

l A. huic colori

m A. putrefactꝰ

n —— A.

o†A. mẽdosas.

p A. adustos

q A. cacesiam

r†A. nõ digerit

s A. Significatiões ãt debilitatis attractiue ẽ multitudo egestionis

t A. macies

v A. viam.

x A. epar festĩat ab eo remotõeꝫ repletiõis sensate cũ grauitate pauca post penetratiõnẽ cibi: sꝫ signa d̃bilitatis expulsiue sunt, qñ minoratur

y A. inflatio

¶De cura debilitatis epis. Cap.III.

Si cognoueris causam in debilitate epis, vtrum sit ꝓpter complexionẽ aut egritudineꝫ officialẽ: aut alia, per signa predicta ad ea tunc curabis totum cũ cura predicta in ipsis. Et plimum qdem debilitatis epatis, est ꝓpter frigus aliqd̃, aut humiditatem, aut siccitatẽ: aut ꝓpter materias malas retẽtas in ipso: ⁊ ꝓpter hoc est plimum cure eius cum calefactione subtili cum aptione, ⁊ maturatione: ⁊ lenificatiõe pmista, cum stipticitate confortante, ⁊ prohibente putrefactionem. Et plimum illius fit cũ medicinis aromaticis in q̃bus sunt aptio, ⁊ maturatio z†[ ]sicut crocus est. Et quandoq̧ conferunt

z†A. ⁊ stipticitas.

ẽt res muze in qb⁹ est paꝝ stipticitatis: Ipse enim sua acetositate ↄfortãt, ⁊ incidunt: ⁊ dulcedine ab/stergunt, [a]†⌈ ⌋sicut gña gnatoꝝ muzo/rũ. ˋeinde ↄsidera ꝑtem calitatis, ⁊ fritatis, ƀz ꝙ exqrit ↄplo, ⁊ [b]⌈cognosce cum ea⌋illud qđ calefa/cit, aut infrat. Et de hoc gñe sunt passe cum suis in/terioribus post bonitatẽ masticatiõis. Et qum ali qd te vocat ad resoluẽdum, tunc nõ euacues ipm a stipticitate, siue sit in apatib⁹, siue in oppilatiõib⁹, aut alijs, nisi sit illic ↄplo sicca valde. Et qñqꝫ indi/gemus ꝑꝑ retentionem mãei in ipso pħlia, ⁊ solone vẽtris. Et mẽsura ƀm mãm, si est fra, viscosa, sit sic agaricum: Et si est ad subtilitatẽ decliuis, ⁊ calita/tẽ: [c]†⌈ aut⌋ est illic oppilatio, sit sicut succ⁹ eupatorij: ⁊ absinthium, cum qb⁹ sint admista ea q̃ adiuuãt. Et qñqꝫ nõ retinet solo vẽtris, ⁊ [d]⌈egestio sanguinolẽta: ⁊ icipit⌋medic⁹ adhibere medicinas stipticas, ⁊ ꝑuenit ex eis nocumẽtũ maximũ: immo oꝫ in hmõi vt administres apitiua, confortatiua, cũ stipticis eq̃lib⁹, ⁊ cũ aptione [e]⌈pura:⌋ ⁊ ꝑprie aro/matica: ⁊ ꝑprie decocta in vino odorifero, in quo ẽ stipticltas. Et ex medicinis cõib⁹ spẽbus debilita tis epis, ⁊ opantibus cũ ꝑprietate sua, ẽ epar adib exiccatũ, ⁊ ↄtritũ de quo sumaꝛ cocliarium.i.cũ vi no. Et quꝫ curas epar cũ curis necessarijs, oꝫ vt tu ꝑuenias tunc ad lac camellaꝝ arabicaꝝ. Et de me/dicinis bonis ad ðbilitatẽ epis est hoc medicamẽ. ℞. lacce ablute [f]⌈aristologie: aloes⌋oium aã.ʒ.iij. succi eupatorij se.fen.se.atriplicis omnium aã.ʒ.v. absinthij ro.ʒ.vj. seminis endiuie [g]⌈seminis aneti amborum aã.⌋ʒ.x. [h]†⌈ ⌋semi nis apij.ʒ.iiij. fiãt ex eis troc. aut suffuf. Et ex medi cinis laudabilibus p̃latis alijs est hoc medicamẽ. ℞. passarum enucleataꝝ aure.xxv. croci. aure.j. ⁊ in alia scriptura medietatem aurei calami aroma/tici aure.ij. bdellij iudaici aure.ij. ⁊. s. cinnamomi aure.j. casie medietateꝫ aure, spice aroma. aure.iij. sqnanti aure.ij. ⁊. s. myrrhe aure.iiij. gummi albo/tin aure.iiij. darsisahan aure. ij. mellis. aure.xvj. vinũ q̃ꝫtum sufficit: ⁊ qñqꝫ ponunꝛ in ipso opiũ, ⁊ se mẽ hyusqami al. Et existimat G. ꝙ hoc medicamẽ cõpositũ est ex medicinis ↄueniẽtib⁹ cũ suis ꝑprieta tib⁹ epi. Ex eis.n. sunt que stipticitatẽ afferũt tẽpe/ratã cũ maturatiõe. Et ex eis sunt q̃ exiccãt, ⁊ mũdi ficat vir⁹ malũ. Et ex eis sunt q̃ rectificãt ↄplonem malã. Et ex eis sunt q̃ sunt ↄ̃rie putrefactiõi: ⁊ plu/res eaꝝ sunt spẽs aromatice: sicut cinnamomũ, ⁊ ca sia: ipsa.n. ambo sunt ↄ̃ria putrefactiõi, ⁊ rectificãt ↄplonẽ, ⁊ expellũt cãm corrũpentẽ: ⁊ mũdificãt vi/rus malũ, ⁊ expellũt ipm, ⁊ resistũt medicinis mor tiferis, ⁊ veneno: lꝫ sit cinnamomũ forti⁹ casia: ⁊ iste due medicine sũt fortiores oibus medicinis aroma ticis alijs: sicut spica, ⁊ alijs in hoc caplo: sꝫ aldarsi sahan ⁊ croc⁹ aggregãt ad stipticitatẽ maturatõeꝫ, [i]†⌈ ⌋⁊ rectificatiõeꝫ putrefactiõis. Ue rũ passaꝝ põdus qñqꝫ ponit minus multũ, ꝑꝑ dul/cedinẽ suã: ⁊ vt sit magis ↄueniẽs: ⁊ ẽ ex medicinis amicis epi [k]⌈cõibus⌋ei: ⁊ hec amicitia ẽ melior ꝑ/prietatum medicine iuuatiue: ⁊ in ipsa est etiã matu ratio, ⁊ eq̃tio humoꝝ, ⁊ non est velox ad corruptio nẽ. Et vinũ est ex medicinis ↄuenientib⁹, dum non est aliqd qđ ꝓhibeat ex eis, quoꝝ rememoratio ꝑ/terijt: ⁊ in ipso est ↄ̃rietas putrefactioni. Et in melle qdem est illud, qđ scis. Et bdelium ẽ lenitiuum ma turatiuũ, resolutiuũ. Et silr gluten albotin: ⁊ in ipo est aptio, ⁊ abstersio. Et illud in quo ponunꝛ opi/um, ⁊ semen hyusqami al. est etiã vehementis iuua mẽti: qum debilitas epis est associata caliditati ali/cui. Et ꝑpter hoc fit filonium cõiter iuuãs hñtes debilitatem epis ƀm descriptionẽ suã. Et ex medici nis iuuatiuis in qbus non est calefactio vehemens est, vt sumanꝛ [l]⌈neriden⌋ptes.iij. ⁊ absinthij roma ni ptes.ij. ⁊ teranꝛ, ⁊ coniunganꝛ cum melle: ⁊ su/manꝛ ex eo in potu. Et ex vaporationib⁹ est, vt me dicine aromatice note cõiunganꝛ, ⁊ decoquanꝛ in vino odorifero stiptico: ⁊ sint iã miste cũ eis tortel/le, ⁊ ponaꝛ in eo oleũ de neridẽ, ⁊ silia, ⁊ sumanꝛ cũ lana, ⁊ fiat vaporatio: Et emplm dcm̃ in antidota/rio: ⁊ in ipso sunt acresta, ⁊ preputia vitiũ, ⁊ rose: ⁊ oia que dicta sunt in cap. de debilitate stõci ex em/plastris, ⁊ [m]⌈medicinis.⌋ Et empla cõposita ex ci/peris, ⁊ mastice, ⁊ spica, ⁊ ture, ⁊ galia, ⁊ muscho, ⁊ nucibus cupressi, ⁊ supioribus sqnanti, ⁊ semini/bus notis cõmistis cũ [n]⌈meisis⌋ ⁊ similib⁹. Et em plm quod sequiꝛ ipsum: ⁊ emplm qđ est ex aloe, ⁊ mastice. Et qñ est epatis debilitas ꝑꝑ caliditatẽ, ⁊ est ex eis que fiunt paꝝ. [o]⌈infra illud, qđ in ipsa do/minaꝛ⌋oꝫ vt ꝑcipiaꝛ eis comedere cydonia, ⁊ ma/la scemi, ⁊ pira scemi, ⁊ granata muza, ⁊ acetosa, si non fuerit oppilatio plurima: ⁊ aqua endiuie, ⁊ aq̃ solatri. Et precipiaꝛ recipe ius [p]⌈alessidabegi⌋co/latũ a pinguedine sua ƀcm̃ cũ coriãdro. Et si nõ fue/rit caliditas vehemẽs, aromatizeꝛ cũ cinnamomo, ⁊ spica, ⁊ mastice. Et cõueniũt eis [q]⌈almosiũ⌋ple na coriãdro humido cũ pauca menta. Et si non fue rit caliditas vehemẽs ponanꝛ in eis [r]⌈semina pre/dicta.⌋ Et qum vides impssionẽ debilitatis in epa/te ꝑuenientem ad digestiuã, conforta cum eis in q/bus est stipticitas cuꝫ mẽsura, ⁊ aromaticitas: ⁊ sit in eis maturatio, sicut sꝛ medicine in qbus ponunꝛ spica, ⁊ [s]⌈foliũ ⁊ nux muschata, ⁊ coriãdrũ⌋ ⁊ ma/stix, ⁊ calam⁹ aromaticus, ⁊ cipi, ⁊ silia. Et si fuerit ꝑueniens vsus retentiuã, adde in ↄfortatione, ⁊ sti/pticitate: ⁊ minue de calefactiõe: Aut [t]⌈ↄforta⌋ hu iusmodi medicinas cum medicinis oppositis ei cũ infrigidatione, sicut sunt balaustie, ⁊ ro. ⁊ hypoqsti dos. Et si fuerit debilitas in attractiua, ↄforta cum eis in qbus est stipticitas [v]⌈⁊ minora valde ea⌋in qb⁹ est de stipticitate mensura que conseruet virtu/tem epatis, sed [x]⌈est⌋in eis aromaticitas, ⁊ calefa/ctio. Et stude in hoc, vt cures cũ emplapstris, ⁊ epi thimatibus, ⁊ vnctionib⁹: qm̃ ipsa vehemẽtius sũt ↄueniẽtia in hoc loco. Et stude ẽt in oppilationũ ap tione. Et si fuerit ðbilitas in expulsiua, ↄforta ipaꝫ: ⁊ calefac renes: ⁊ calefac viscera cũ eis que scis in caplo suo: ⁊ api poros. Et scias ꝙ qñqꝫ fit ois debi/litas ex oi malitia ↄplonis. [y]⌈Et⌋qñqꝫ ẽ necessitas vt infreꝛ ita, vt digerat: ⁊ ita, vt attrahat: ergo ↄsi/dera malitiã ↄplonis dñant, añq̃ꝫ ↄsideres debili/tatẽ. Ueꝝ plimũ cui⁹ cã cadit ðfectus in digõne, est ex frigore, ⁊ silr in attractiua. Et ↄuenientiores cibi sunt illi, in qbus non est grossitudo, ⁊ viscositas, sic carnes leues, ⁊ frumẽtũ nõ glutinosum: ⁊ aq̃ ordei, Et vi calefactis ƀm dispõnẽ suã: ⁊ infratis cũ melle: Et ex [z]⌈al telli ouoꝝ sorbilium: ⁊ que sunt silia illis. Et ex quꝫ beret⌋iuuãtibus eos est romaniati cuꝫ passis, quꝫ aromatizatur cum cinnamomo ⁊ pipere. Et passe [⁊]†⌈ ⌋conferunt eis, ita ꝙ prohibent solu tionem ventris similem aque carnis.

Cap.IIII.

¶ De oppilationibus epis.

Opilationes epatis acci/dũt in [ꝰ]⌈car/ne⌋epatis propter grossitudinem san/guinis, qui nutrit ipsum, ⁊ propter de/bilitatem expulsiue: aut vehementiam attractiue. Et quandoqꝫ accidunt in venis que

a†A. ⁊ aperiunt
b A. approxima cum ea
c†A. aliquam ⁊
d A. diaria ⁊ fe/stinat
Alia litera Et qñqꝫ fit diffi/cilis seu augu/mẽtaꝛ solo ven/tris ⁊ diaria. ⁊ fe stinat
e A. ↄuenienti
f A. reubarbari
g ——A.
h†A. se. cuscute ʒ.viij.
i†A. ⁊ lenifica/tionem
k A. ꝑportiõatis
l A. nardin
m A. vaporatio nibus Alia litera succis in modũ vaporatiõis ad/ministratis vel linimentis.
n A. meisusen
o A. Alia litera ⁊ que non domi nant in ipsa
p A. alsichbegi
q A. almosusat
r A. spẽs ꝑdicte
s A. Alia litera ponit ⁊ feniculũ ⁊ nux muschata ⁊ thus Alia litera macis ⁊ nux mo scbata ⁊ thus
t A. aggrega
v A. minor valde immo cum eis
x A. sit
y A. quare
z A. albagiat
⁊† pingues
ꝰ A. vacuitate carnosa

sunt [a] ab ipso: aut propter ɔstrictionem earum propter creationē earum, aut propter accidēs ex [b] constrictiōe, ⁊ siti/bus, aut propter earum inuolutionē in creatiōe sua, aut propter illud quod currit in eis. Et plimuz qđ est hui⁹ gn̄is, est in ramis porte: qm̄ materia oppilationis puenit ad eos prius [c] per illud qđ colat ab ipsa ad orificia venarum ramificatarum ex vena ascēdēte, ⁊ iam dimisit fecē illic: Et propter hoc plm oppilationū nō fit nisi in latere ɔcauo. Et qn̄q3 puenit ad hoc vt faciat accide/re oppilationes in gibboso: Et qn̄ multiplicat ⁊ p/longat tp̄s ei⁹ in epate, puenit ad putrefactiones fa/ciētes accidere febres, ⁊ apata pducētia ad hydro/pisim: ⁊ ad gn̄ationem vētositatis faciētis accidere dolores prauos. Et oppilatiōes qdē sunt ex matri/bus egritudinū epis. Et mā q̄ gn̄at oppilationem: aut est humor oppilans propter suā grossitudinē: aut propter viscositatē suā: aut propter multitudinē suā: aut replōnē factam ex eo: aut est apa: aut ventositas: aut q̄litas [d] ɔstrictiua. Qđ aūt dr̄ de ortu carnis, aut poro/rū, aut pmanētia alicui⁹ rei absq3 humore grosso, ē longinquum, ⁊ parum, ⁊ rarum valde. Et illud ideo qm̄ orificia venarum sunt neruosa, sup quorum similia nihil orit: ⁊ sunt plura. tunc si orit, non cōicat oibus fm cōparationē vnā. Sed efficiēs oppilationē est ðbilitas digōnis ⁊ sepatiōis: ⁊ debilitas expulsiōis propter malitiā ɔplōnis calide, ⁊ frē: aut alia gn̄ata in ipo, aut veniētia ad ipm, [e] † sicut come/sta, grossa ex carnib⁹: ⁊ ex auib⁹ pprie: ⁊ ex appeti/tib⁹ corruptis, sicut carbōib⁹ ⁊ gypso, ⁊ [f] alusneti ⁊ fungi, ⁊ qbusdā gn̄ib⁹ pirorum: ⁊ sicut zarur, ⁊ que sunt illis silia. Et radix in eis ē grossities. Qn̄q3.n. sunt frā subtilia, tenuia, ⁊ non faciūt accidere oppi/lationē. Et qn̄q3 sunt calā grossa ⁊ propter [g] † grossitudinē suā faciunt incurrere oppilationes. Et iam diximus in eis que pterierunt, q res qn̄q3 sunt grosse p cōparationē ad epar, nō grosse p compara/tiōez ad ea q̄ sunt post ipm, quz digerunt in epate, sicut triticū glutinosum. Et multotiēs [h] ɔfortat na/turā ad expellēdū mās oppilationū: aut adiuuat ipsaz curatio. ⁊ egrediunt aut in egōne, si fuerit op/pilatio in later ɔcauo, aut i vrina si fuerit oppilatio i latere gibboso: ⁊ appent hūores [i] pmisti grossi. [k]

De signis, Cap.V.

Signa oppilatiōis sunt [l] vt non attrahat epar chilū: qm̄ nō iuenit meatū: aut qm̄ vtuti attra/ctiue, pculdubio associat nocumētū. Et comitant illđ due res: vna earū est ex eo qđ expellit, ⁊ altera ex eo qđ retinet. Et illa q̄ est ex eo qđ expellit est, vt sit egestio subtilis, chilosa, plima. Subtilis qdē qm̄ aquositas [l] cholerica nō inuenit viā ad epar, sz chilosa: qm̄ epatis opatio nō pualet in ipso ita, vt ɔuertat ipz a sua chi/lositate ad sanguinē. Multa vo qm̄ illi cui⁹ pprie/tas est vt in egōne expellat fex, iā additū est illđ, cu/ius pprietas est vt penetret ad epar. ⁊ ɔuertat plu/rimū ei⁹ in san. ⁊ separet plimū ei⁹ fcm̄ aquositas, ⁊ sepet ps ei⁹ fcā colera: ⁊ ps ei⁹ fcā melācolia. Et hoc totum addit ad illud cui⁹ pprietas est, vt egre/diat fcm̄ egō, q̄re multiplicat [m] ei⁹ nocumētum. Illud aūt qđ seqtur ex eo qđ retinet in ipso, ē gra/uitas sensibilis in ptib⁹ epis: ⁊ illđ ideo, qm̄ illđ qđ expulsum est ad epar, qum in ipso cōprehēdit [n] raro expellit ad egōnem fcđo: ⁊ neq3 expellit ab ipso ad aliud: tūc ipm multiplicat ⁊ replet ex eo qđ pe/netrat in ipso a penetratiōe, ⁊ grauat: ⁊ q̄to magis qum est illic apa, est grauitas in pte apatis tm̄: ⁊ nō est plurima oppilatio valde. Vel dolor est vehe/mentior [o] eo q est in oppilatiōe pura cū qua nō est cā alia faciēs dolorē plimū. Qđ si est: est res par/ua, ⁊ nō est febris. Et apa qdē sigtiones apatis signt: ⁊ que egrediunt ex pte vrine, ⁊ egōnis, ⁊ aliarum, que sunt de illis que dn̄r in cap. apatis. Et oppilationē qdem hn̄s est pauci san. ⁊ corrupti coloris. Et qum illic est ventositas, sigt ipsam cū grauitate. extensio mutabilis. Illam autē que est fm semitā ɔstrictio/nis, sigt antecessio cārum stipticitatē facientium, si/cut potus aquarum constipātium valde, ⁊ sigt ipsam siccitas manifesta in corpore. Et qn̄q3 seqtur oppi/lationē difficultas in anhelitu etiam, propter cōita/tem membrorum anhelitus cum epe.

De cura oppilationum epis. Cap.VI.

Medicine que necessarie sūt in cu/ratiōe oppilationis ac/cidētis in epe ab humorib⁹, sunt medi/cine abstersiue: ⁊ ille in qb⁹ est solō ven/tris tpata, ⁊ puocatio vrine fm necessi/tatē. Qn̄q3 oppilatio ē in latere ɔcauo, administra ea que vētrez soluāt. Et si oppilatio est in latere gib/boso, administra ea que sūt diuretica: ⁊ meli⁹ qdez est vt tu pmittas eis illa q̄ incidunt, ⁊ apiunt, ⁊ ab/stergūt. Et quādo antiquat oppilatio, indiget fle/botomia basilice, ⁊ solutiuo. Hora aūt sumēdi in potu: ⁊ qđ oz ɔsiderari post potū, sicut aq̄ de radici/bus ⁊ silia, iā dcā est in canōe vniuersali. Et iste me/dicine abstersiue qn̄q3 sumunt in potu in aqua ra/dicum endiuie, [p] † ⁊ sceba, ⁊ camemille, ⁊ albachoben, ⁊ sqnāti, ⁊ cuscute ⁊ fumiterre, aut in vino: aut decoctiōe seminū: aut decoctiōe absinthij. Et si non vr̄ in vrina sedimē manifestū, ⁊ signū ðco/ctionis, non opz vt in potu dent fortia. Qn̄q3 cā est apa, aut ventositas, oz vt curet cā cum eis que dice/mus in suo cap. Et ɔfert in hmōi sumer in potu lac camellarum, ⁊ succedere ei cum solutione vētris facta cum aqs olerum, ⁊ casiasi. ⁊ silibus, ⁊ diureticis subti/libus in qbus nō sint ebulitio, ⁊ calitas cū eis, que dicent in suo cap. Et qum cā est ɔstrictio in creatio/ne, aut corruptio situs in venis, adhibe regimē ei⁹ q hz paruū epar: ⁊ si est propter [q] ɔstipatōez accn̄tez ex siccitate regat cū lenitiuis, maturatiuis ex lacte, ⁊ alijs de illis, que dicent in caplō suo ð humectatio/ne epis. Et medicinarum qdē apitiuarum, alie sunt frē: ⁊ alie sunt pxime equalitati: ⁊ alie sunt calē, que sunt necessarie in chronicis. Frigide vero sunt sicut en/diuia ortulana, ⁊ cāpestris, ⁊ taraxacon, ⁊ aq̄ plan/taginis cum folijs ⁊ radicibus suis, ⁊ oia que puo/cāt cum infrigidatōe: ⁊ cuscute est apitiuū [r] valde: ⁊ non est potāduz in calā ⁊ reubar. ⁊ silr absinthi/um ēt: nam lz sit in eo calitas quedā, non est tn̄ ma/lum vti ipso in oppilatiōe associata caliditati, ⁊ fri/giditati simul [s] sicut opz, vt ipm administret, aut decoctio ei⁹ ⁊ pbe [t] † in aq̄ endiuie ⁊ radicis ei⁹, ⁊ eupatorij, ⁊ amigdalarum amararum. Ipsa enim omnia pxima sunt: Et pxi/mi istis sunt succus feniculi humidi, ⁊ succus [u] ab/sinthij cum sirupo acetoso [x] fortium seminum. Et si necessaria est [y] plima caliditas, cum melle, ⁊ aqua eius, ⁊ sirupo acetoso mellino. Equalitati au/tem vicine sunt sicut lupini. Ipsi nāq3 sūt medicina melior qua petitur apertio epis absq3 calefactione, aut infrigidatione. Et camepitheos est eis pxima, sed est calidior eis parump. Et si potet ex ea cum aq̄ endiuie, tempat. Et acetū sqlliticū, ⁊ oxymel sql

a A. in

b A. stipticatōe

c A. deinde

d A. stiptica

e † A. Alia lra de foris sic̄ aer ⁊ alia sz passum qđ est mā oppi/lationis est

f A. alasnan

g † A. Alia lra caliditatem ⁊

h A. ɔfortat nā

i A. diuersi

k A. sūma signo/rū oppilatiōis est

l A. ⁊ res q̄ cola/tur vel colatura

m A. Alia litera ipsa de nec̄itate

n A. raro expelli/tur ab eo ad ali/ud, ⁊ ēt ad egō/nē, so aut si non expellit ad aliđ oino tūc multi/plicat ⁊ rplet ex eo id in quo fit penetratio ðsus rē opilātē, phibē/tē a penetratiōe ⁊ grauat ⁊ quo mōr cū nō expel/lit. Et grauitas ē i apate ēt: sz cū ē illic apa ē graui/tas i pte apatis solū ⁊ nō ē vehe/mēs valde. Alia litera qū cōprehēdit i ipo anq3 expel/lat ab eo ad aliđ ad egōnē fz, aut si non expel/lit oino, tūc ipz mltiplicat ⁊ re/plet ex eo qđ pe/netrat ad clau/suram seu opila/tiōez phibētē a penetratiōe ⁊ g/uat ⁊ q̄to magi qū nō expellit. ⁊ grauitas ē i apate ēt sz qū est illic apa ē grauitas in pte apatis tātū ⁊ non est vehe/mens valde. Alia litera ad egōnem fo ⁊ cū non expellat ab ipso ad aliđ tūc ipz mltipli/cat, ⁊ replet ex eo illđ in quo fit penetratio ita vt efficit opilatū p/hibens penetra/tiōe. Et silr quz ē illic apa ē graui/tas i pte apatis tātū, tn̄ ē plima neq3 vehemens valde.

o A. ea, ⁊ i opila/tione pura, cū q̄ nō ē cā alia, nō est dolor plim⁹.

p † A. ⁊ aqua ei⁹ aut i eo sic̄ ē lac camelarum arabi/carum nutritarum sic̄ ex feniculo ⁊ en/diuia ⁊ sceba ⁊ cāemilla ⁊ alba/chuan Alia litera in radicib⁹ endi/uie ⁊ aqua eius

q A. stipticitatē ⁊ siccitatem

r A. bonū. Et nō ē vehemens seu exuberās in ca/lore, ⁊ similiter

s A. ⁊ opz vt dor/miat sup ipsum aut supra deco/ctionem eius

t † A. in aqua cu/scute ⁊

v A. apij

x A. forti cum seminibus

y A. maior

liticuz, ⁊ aspagi, ⁊ radix lilij est huiusmodi generis: ⁊ lacca etiam: ⁊ ista quidē potantur ſm necessitatē, aut sicut cum aqua endiuie, aut aqua cuscute si fuerit, cōplexio habēs caliditatem: aut cum vino, ⁊ aq̄ seminum: ⁊ aqua lupinoꝝ [a] [calida] ⁊ decoctione absinthij, ⁊ silib⁹, ⁊ sirupis acetosis ſm ordines suos, ⁊ aceto de allijs, ⁊ aceto de aniuden, ⁊ de capparibus. [b] [ ] Ille aūt que sunt ad caliditatē decliues, sūt diuretica fortia, sicut assaꝝ: et casia, ⁊ [c] [petrosellinū,] ⁊ aristol.ro. ⁊ rubea, ⁊ ireos, ⁊ fistici. ⁊ agaricū, ⁊ epithimū, ⁊ sqlla, ⁊ polium, ⁊ centaurea minor, ⁊ succus ei⁹, ⁊ gētiana, ⁊ sirupus acetosus de melle, ⁊ sqlliticus q̄ fit cum rubea ⁊ silibus: ⁊ ficus infuse in oleo amigdalino. Et ex medicinis cōpositis fortib⁹ sunt trocisci plures, quoꝝ descriptiones dicte sūt in antidotario, sicut troc. de lacca, ⁊ de absinthio. ⁊ troc. de scolopendria, ⁊ dialacca. ⁊ diacurcuma, ⁊ hōrusia, ⁊ athanasia, ⁊ tyriaca de.iiij. ⁊ [d] [socrugene] ⁊ araston, ⁊ ꝯfectio de gētiana, ⁊ ꝯfectio de reubarbaro cū scamo. ⁊ sine scamonea, ⁊ confectio facarusten, ⁊ ꝯfectio de aniuden nigro. ⁊ ꝯfectio diapipereon, ⁊ diacalamentū ꝓprie, ⁊ filoniū, ⁊ dimuschatū amaꝝ: ⁊ ꝯfectio quā dicaz in antidotario fcā ex muscho. Et suffuf, ⁊ pillule q̄s dicam in loco suo, illic in duritie ep̄is ⁊ splenis. Cōfectio fortis in aptione oppilationū ep̄is, ⁊ splenis. ℞. ammoniaci. ℥.j. masticis, turis amboꝝ an̄. carmet.v. costi, eupatorij amboꝝ an̄. carmet.iiij. piperis, ⁊ lōgi pipis amboꝝ an̄. carmet.vj. folij carmet viij. spice aromatice, ⁊ stercoris leporꝫ amboꝝ an̄. carmet.vij. ꝯficiant cū melle dispumato, ⁊ sit dosis ei⁹ cochleariū.j. cū vino, in quo infuse sunt aliq̄ medicine faciētes deoppilationē, aut cū aq̄ de radicibus. Et ex eis que sunt faciliora illa est, vt sumant spice romane ptes.iij. ⁊ absinthij pars.j. ⁊ terant ⁊ ꝯficiant cū melle, ⁊ dent. Et iteꝝ agaricū cum succo eupatorij iuuatiuū est valde. Et ex illis est vt in potu det radix [e] [rubee] cū sirupo acetoso. Decoctio ꝯferens ad oppilationes epatis, ⁊ splenis. ℞. sqlle, ⁊ capilli veneris amigdalaꝝ amaraꝝ fenugreci, extremitatꝫ absinthij ptes eq̄les decoquant: ⁊ sumat decoctio eoꝝ cū melle. Cōfectio valēs ad oppilationem epatis ꝓpinqui tēporis. ℞. pipis. ℥.j. ⁊ ʒ. spice aromatice carmet.iij. aut.vj. ſm diuersitatē scripturarum, fenugreci, costi, assari an̄. carmet.vj. mellis. lb̄.j. ⁊.ʒ. ꝯficiatur cū eo, ⁊ sit dosis ei⁹ cocliariū.j. cuz aliqb⁹ sirupis ꝯueniētib⁹ ad hāc rem: ⁊ ex sirupis est sirup⁹ acetosus de zuccaro cū seminib⁹: ⁊ fortior illo est mellin⁹ cuz seminib⁹, ⁊ sqlliticus, ⁊ aqua mellis in qua fortiter decocte sūt spēs aromatice in quibus est stipticitas. Et decoctio lupinoruz amarorū, in qua ponit succus eupatorij. Et decoctio in q̄ ponunt radices capparis, ⁊ radices apij: ⁊ radices feniculi, ⁊ sq̄nantium, ⁊ lacca, ⁊ rubea, ⁊ fenugrecuz. Et decoctio eupatorij, ⁊ sirup⁹ de absinthio, ⁊ infusio ei⁹, ⁊ infusio facta ex aloe, ⁊ aniso, ⁊ amigdalis amaris. Solutiua aūt conuenientia ad hoc capl'm, vbi opz vt solutio ventris fiat, non opz vt administrent ex eis fortia, nisi qum vehemēs est necessitas: imo opz vt sint leuia, qm̄ mā est in eo, qd̄ proximū est medicine: ⁊ qm̄ mēbro si v̄tuosum est, sufficit quodlibet adiutoriū ad expellendū. Et medicine bone ad hāc rē sūt hiera picra, ⁊ polypodiū, ⁊ agaricum, ⁊ absinthiū det in potu hiera pi. forti vsq3 ad aure.j. ⁊.ʒ. ⁊ debili vsq3 ad aure. Et est cuz oleo de kerua ꝯueniētior, ⁊ fortior, ⁊ melior. Et suffuf de turbit cum polio dictus in antidotario iuuatiuus est eis valde. Ipse enim aperit, ⁊ soluit ventrē sil. Et qum necessaria sūt solutiua fortia, nō est excusatio qn dent ea q̄ sūt sicut pillule stōatice: ⁊ pill'e de serapino. Et qn̄z sunt necessaria ea q̄ sunt sic [f] [theodoricon ⁊] logodion. Emplastra v̄o, sicut empl'm fcm̄ ex polio, ⁊ farina lupinoꝝ, ⁊ seminib⁹ diureticis. Et sicut empl'm fcm̄ ex [g] †[ ] fenugreco, ⁊ ammoniaco, ⁊ absinthio, ⁊ camedreos, ⁊ mastice, ⁊ croco cū oleo de nereiden, ⁊ cera. Ei⁹ aūt regimē cum cibo est: qm̄ opz vt alienet omne grossuz ex carnib⁹, ⁊ pane azimo, ⁊ pane facto ex simila viscosa, glutinosa: ⁊ vinū grossum ⁊ dulce, ⁊ rizi, ⁊ miliuz, ⁊ pedes, ⁊ capita, ⁊ frixa [h] [siccata ⁊ assata sic/cata] imo ea q̄ sunt sicut [i] [decocta] sunt conueniētiora ei: ⁊ dactili: ⁊ dulcia: ⁊ omnia ꝓprie in qb⁹ sūt viscositas, ⁊ grossitudo, sicut [k] [alanasati ⁊ albabitati ⁊ alfeludē ⁊ alcabif]. Et deuitet oia q̄ diximus esse de illis, q̄ gn̄ant oppilationē: Et opz vt non succedat cibo ei⁹ balneum, ⁊ [l] [resoluat] ipsum nāz loco ei⁹ qd̄ ab ipsa resoluit: ⁊ ipse non est digestus. Et sil'r opz, vt non vtat sup ip̄m motu, neq3 exercitio: ⁊ neq3 bibat sup ip̄m plimum. Et elonget inter comestionē, ⁊ potum, ⁊ ꝓprie potū vini. Ipz.n. intromittit cibum non digestum ad epar. Et oz vt sit massa panis ei⁹ plurimi fermēti, ⁊ salē habeat [m] [quātuz sufficit ⁊ parum plus.] Et ordeuz, ⁊ alcandaros, ⁊ cicer, ⁊ triticū leuis pōderis, ⁊ fabe [n] [⁊ oia bona] sunt ei. Et non est malū tribuere vinum antiquum subtile, puꝝ. Et oz vt admisceant in cibis suis porri, ⁊ silia, Et aspagi iuuatiui sunt ei, ⁊ cappares.

De inflatione, ⁊ vētositate in ep̄e. Cap. VII.

Quandoq3 aggregant in partibus epatis, ⁊ sub partib⁹ panniculoꝝ ei⁹ vapores: Quz ergo retinent, ⁊ inspissant, ⁊ ꝯuertunt in vētositates inflatiuas, ⁊ non inueniunt meatū: aut ꝓpter suam multitudinē: aut ꝓpter oppilationē in epate, tunc illud est inflatio in epate. Et quādoq3 [o] [est] cum ea extēsio plurima, ⁊ non ē in ipsa grauitas plurima, sicut est in apostemate, ⁊ oppilatiōe, neq3 febris sicut est in apostemate. Et accidit aut ꝓpter debilitatem virtutꝫ digestiue, aut qm̄ mā̄e cibalis, aut humorose ꝓprietas est, vt cōmoueat vētositatem. Et quādoq3 est hec vētositas retēta sub epate, sicut retinetur sub splene: ⁊ mouet eam compressio [p] [sub hypocondrijs] ⁊ illd̄ quod plimum sigt supra vētositatem est tensio incipiens: deinde addit: et in ipsa est pmutatio q̄dā: ⁊ non seqtur eam alteratio dispōnis in forma, ⁊ colore egredientis a consueta. Et qn̄q3 sedat compressio inflationē: ⁊ resoluit eam, ⁊ [q] [consumit] mām̄ eius.

De cura vētositatis, ⁊ inflatiōis in ep̄e. Cap. VIII.

Approximat cura ei⁹ cur oppilationū: ⁊ est cū medicinis subtiliatiuis, resolutiuis, p̄dictis in ipsa: ⁊ ꝯfectionib⁹ p̄dictis, ⁊ ꝯferunt ei balneum in ieiunio: ⁊ vinuz puꝝ in ieiunio: ⁊ paucitas potus aque frigide: ⁊ vaporationes cū pāno calefacto: ⁊ cū [r] [alefeniati] re solutiuis: Et empl'a fcā cum mastice ⁊ squinanto: ⁊ spica: ⁊ grano d̄ ben. Et empl'a facta ex eis, que sūt sicut oleum de nereiden, ⁊ mastix cum seminibus. Et si vaporatio mouerit, tunc oportebit vt consideres latus communicationis: nam si extenditur dolor ad partes intestinorum, tunc solue ventrem prius: deinde resolue ventositatem. Et si extenditur ad dorsum: ad diaphragma, ⁊ ossa pectoris: ⁊ ad ministra diuretica etiam: deinde resoluentia ventositatem.

a — A.
b †A. ⁊ aceto cepe alzir
c A. fetrasalit un
d A sagenea
e A. peonie
f A. mitridatus
g †A. assa fetida Alia litera ⁊ sit assa fetida
h A. fanich siccata Alia litera exiccātia: ⁊ fanich exiccantia Alie litera exiccātia ⁊ assata exiccantia
i A. elixata
k A. alchabisse ⁊ alfaludegi ⁊ alchathabif
l A. attrahat Alia litera alteret
m A. ⁊ sit panis bene coctus
n A. Alia litera omnes bone
o A. sentitur
p A. ⁊ facit accidere rugitum
q A. spargit vel separat
r A. Alia litera medicinis

¶De dolore epatis. Cap.IX.

Pati qñq3 accidit dolor, aut ex malitia complexiõis diuerse in parte panniculi sui, aut ex ventositate extensiua: aut ex oppilationibus: aut ex apatib⁹ calidis: aut duris. Et frigida flegmatica raro faciunt accidere dolorẽ. Et qñq3 fit pp motum humor in crisib⁹. Et cognoscit pars eius ex significationib⁹ notis in pnosticis. Et qñq3 fit ex debilitate: z non tollerat illd qd venit ad ipsu3 ex cibo, z ledit eo [a] ⌈propterea qr abhorret⌋ ipm. Et qñq3 ptingit in motibus materierum creticis, vt accidant grauitas, z dolor in partib⁹ epati. Et dolor vehemẽs valde, non fit nisi ex apostemate calido [b] †⌈ ⌋aut ex ventositate quapropter qum non est febris, z dolor vehemẽs: tunc cã eius est vẽtositas. Et pp hoc qum febris superuenit ei, soluit ipsum: queãdmodũ dixit Hip. z Hippo. quidem dixit in libro, q di ei ptinere, quem dicunt qdã inuentũ fuisse in ei⁹ sepulchro: q quãdo accidit dolor epatis cũ pruritu vehemẽti in [c] ⌈camaduati, ⌋z posteriore parte capitis, z pollice pedis: z apparet in collo bothor similis fabe morit eger in qnto añ ortum solis. Et illi cui accidit hoc, accidit difficultas vrine [d] ⌈ppter oppilationẽ cum distillatiõe: qm̃ est⌋ in lacerto. Dico ergo cã eius est, qm̃ [e] ⌈est aquositas maligna que expellitur in vrinam penetrãs⌋ aliquo modorum penetrationis in extremitates: z facit accidere [f] ⌈caliditas⌋ z bauracitas ipsius pruritum vehementem.

a A. Alia litera panniculus inuoluens

b† A. Alia litera vehementer

c A. chamadua

d A. Alia litera vehemens tum distillatione pp nocumentum

e A aquositas maligna cum nõ expellit i vrina, penetrat

f A. amaritudo

¶De signis. Cap.X.

Iam sciuisti signum cuiusque rei, ex eis que dicta sunt in capitulo suo.

¶De cura. Cap.XI.

Iam etiã diximus omnẽ rem in capl'o suo. Ver homines iam dixerũt ad dolores epatis medicinas, dicentes ipsum iuuari ex eis absolute. Et plurimum iuuamẽti eoru3 est in specie debilitatis eius. Et nos qdẽ referemus quasda3 earum: z eas in quibus est fiducia, ẽm q dixim⁹ eas. Dixerunt magis iuuatiue ex illis sunt troc. de reubarbaro cum descriptionib⁹ diuersis: z confectio de reubarbaro, z diacurcuma: z confectio de ruta solutiua: z confectio cordumeni, z confectio cesaris, z Atanasia minor. z maior, z tamirij, z [g] ⌈cocaie⌋ z cõfectio Asclepiadis: z troc. de [h] ⌈cymino⌋ z confectio. S. proportionata [i] ⌈ad illud.⌋ Dixerũt z ex eis que conferunt ei sunt. ij. ℨ. succi foliorũ pini recentium cum sirupo acetoso: Aut decoctio eorum cum reubarbari pondere. ʒ. s. z croci tertie. ʒ. j. cum aliquãtulo seminis apij, z feniculi, Et etiam sumantur rosarum. ʒ. iiij. z spice, z masticis, amborum añ. ʒ. iij. succi eupatorij z succi absinthij, z lacce, z reubarbari, croci, superioru3 squinanti rubee tinctorum, assari, seminum trium xiloalo. crudi omnium. añ. ʒ. j. xilobal'. ʒ. s. Et qum est illic dolor cũ solutione ventris narrauerunt hoc medicamen. ℞. fecu3 vini decocti lacce, spice, reubarbari omnium añ. aure. j. scorie ferri pondus. ʒ. vij. bibatur sup duas. ℨ. aque coriandri. Et oportet vt in omnibus illis deuitet cibos grossos, z carnes: z sit contentus leuibus, subtilibus ex auibus, z alijs sicut sciuisti: Et proprie qum est illic caliditas. Et ex emplastris: emplastrum de cordumeni: z emplastrum de euforbio: z emplastrum de meliloto: z emplastra proportionalia.

g A. chusi

h A. decem reb⁹

i A. chuiachaf medico

¶Tractatus tertius de apatibus epatis, z solutione continuitatis eius.

¶Sermo vniuersalis de apostematibus epatis z q̃ sequuntur ipsum. Cap.I.

Apostematum in partibus epatis accñtiũ, q̃dam sunt que accidũt in ipso epate, z alia sũt q̃ accidunt in lacertis posit super ipm, z alia sunt q̃ accidũt in mesaraicis. Et eo que fiunt in ipso epe, alia sunt, que accidunt in partib⁹ ei⁹ superiorib⁹, z ad latus eius gibbosum: z alia sunt que accidũt in ptibus ei⁹ inferiorib⁹, z ad latus concauũ: z alia sunt que accidunt in velaminibus eius, z pãniculo ei⁹, z in venis ipsi⁹: z hec diuisio est ẽm minus. Et quãdoq3 cõicat apostema spẽbus partium ei⁹. Amplius apa ipsum non euacuat, qn sit phlegmonides: dubellati, aut nõ dubellati: aut colericum [k] †⌈ ⌋cancerosum, aut inflatiuum vẽtosum. Et cause illi⁹ sunt cõplexio calida cũ febrib⁹ destruentib⁹, aut sine febribus: Aut complexio frigida phibens digõnem, z expulsionẽ: Aut debilitas in stomaco: Aut oppilatio pgregãs humores: deide facit eos penetrare in ptes epatis penetratiõe non nãli, Et [l] ⌈colera⌋ etiã z silia, sunt ex causis hui⁹ oppilationis, z cũ est oppilatio ad latus fellis, facit san. feruẽte3: z imbibit in partib⁹ epatis imbibitione non nãli, ppter multitudinem colere: z ad summum maxima col'e multitudo ẽ ex causis apostemat calidi epatis. Et qñq3 est ex nocumẽtis cum cõitate stomaci, z corrumpit digõnẽ. Et cibi quidem calefaciẽtes, z grossi: Et illi q nõ digerunt, valde adiuuantes sunt ad faciẽdũ accidere apostemata in epate. Et sil'r qum epar est vehemẽtis attractionis, z attrahit vltra q3 oporteat: z seqtur ipsam ex eo cui⁹ est expelli res magnas, z preparat apostema. Et quãdoq3 accidit propter pcussionem, aut torsionem. Et omne apostema in epate creticum, si est ex latere gibboso est ei⁹ crisis cum sudore, aut puocatione, aut fluxu sang. Et si est in latere concauo, facit crisim cu3 sudore, aut vomitu. aut solutione vẽtris. Et apostema qdẽ quod est in gibbositate, deterius est apostemate quod est apud concauitatem. Et omne apostema accidẽs in epate cal'm, vel frigidum [m] ⌈facit oppilationẽ, z⌋ non relinqt corpori nisi sang. aquosum: z cum hoc debilitat epar in separando aquositatẽ. Et [n] ⌈qũ⌋ retinetur plurimũ aquositatis in mesaraicis, z iste sunt cãe hydropisis carnase. z asclitis. Et qñ pmutatur apa calidum ex epate ad splenẽ, est bonu3. Et quãdo pmutatur ex splene ad epar, est malum.

k† A. aut flegmaticũ, aut durum cancerosu3 aut non

l A. paruitas. s. epatis

m A. per hoc q opilat

n A. cum hoc

¶De signis vniuersalibus apostematum epatis cõmnium. Cap.II.

Signa qdẽ cõia sũt, q inuenit eger grauedinẽ sb hypocõdrijs inseparabilẽ, z inuenit illic dolorẽ vehemẽtem qñq3, non sicut in oppilationibus. Ipsa. n. [o] ⌈accidunt a dolore forti.⌋ Et alterat cum eo forma, non sicut in inflatiõe, in qua non alterat: Et est cũ eo attractio furcule ad inferiora in plurib⁹ horis, non semp. Et non sit hec quidẽ attractio nisi ppter tẽsionem [p] ⌈concauitat⌋ z suspensorio. Et nõ accidit [q] ⌈egritudinib⁹⌋ epis calidis, z alijs pulsatio, qm̃ arterie dispertite sũt in panniculo eius. Et [r] ⌈neque est grauitas in eis, nisi q3titas insaparabilis.⌋ Et qñq3 communicant coste dorsi doloribus epatis, z apostematibus ei⁹, su/

o A. euacuant a dolore forti Alia litera non euacuant a dolore forti Alia litera ipse. n. faciũt accidere dolorem non fortem

p A. vene pcaue

q A. apatibus

r A. nõ penetrãt i ip3 nisi s3 q3titatẽ nõ sensibilẽ Alia litera non penetrãt in ip3 nisi q3titate non sensibili

perioꝛib⁹, [a] ⌈ aſcēdētibus: ⌋ q̄ꝫuis non ſint ſemꝑ cō/
municantes. Et hēntes q̄dem apa̅ta epatis ꝓꝑie
calida, ⁊ magna, non poſſunt dormire ſuꝑ latus de/
xtrum. Et grauat eos dormire etiam ſuꝑ latus ſini/
ſtrum, ꝓpter tēſionem apa̅tis ad inferioꝛa: imo plu
rima inclinatio eoꝝ eſt ad dormiendum reſupine.
Et ſi apa̅ eſt in latere gibboſo, inuenit̃ grauitas il/
lic: ⁊ ſentit̃ tenſio apud ſuſpēſoꝛia: ⁊ cadit tactus il/
lic ſuꝑ apoſtema manifeſtius: ⁊ ꝓꝑie [b] ⌈ in debili. ⌋
Et accidit tuſſis ſicca, ⁊ ↄſtrictio anhelitus, ⁊ ꝓꝑie
q̄n̄ anhelat cū foꝛtitudine ꝑꝑ cōitatē diaphꝛagma/
tis, ⁊ pulmonis ad ip̄m in nocumento. Et minoꝛat̃
vꝛina: ⁊ quādoq̄ꝫ retinet̃ omnino, qum apoſtema ē
magnū, ꝓpter illud qͦd accidit de oppilatione in la
tere gibboſo: ⁊ de debilitate expulſiue. Et grauitas
in ipſo maioꝛ eſt ea que eſt in facto apud concauita
tem: q̄m̄ latus ↄcauum ſuſtentatur ſuꝑ ſtōm: Et eſt
grauitas in ipſo [c] ⌈ plus ⌋ ⁊ attractio furcule ad in/
ferioꝛa a dextro minus: ⁊ ꝓꝑie in illo cuius epar
creatū eſt non vehemēter adherens, ⁊ obuians co
ſtis. Ueꝝ attractio furcule ad inferioꝛa, ⁊ cōmuni/
tas furcule in doloꝛe ad epar, ſunt in continuatione
epatꝭ cū coſtis manifeſtioꝛes, ⁊ maioꝛes, Et ſingul
tus minoꝛat̃ in gibboſo: ⁊ multiplicat̃ in ↄcauo ꝓ/
pter elongationem gibboſitatis ab oꝛe ſtomaci.
Qum aūt apa̅ eſt in ↄcauitate, ⁊ latere inferioꝛe, ē
grauitas minoꝛ ꝓpter ſuaꝫ ſuſtentationē ſuꝑ ſtōm,
Et nō ſunt tuſſis, ⁊ ↄſtrictio anhelitus de q̄b⁹ ſit cu
randum: ⁊ non cadit ſub tactu caſus de quo ſit cu/
rādum. Ueꝝ doloꝛ eſt vehemēs ꝓpter compꝛeſſio
nē factā illic: ⁊ ꝓꝑie qum attrahit̃ mirach. Et quꝫ
apoſtemata ep̄is ſunt magna, declinat nā ad reſupi
nationē [d] ⌈ etiam, ⁊ ad doꝛmitionē. ⌋ Quod ſi ſuper
fluat, ledit̃ a reſupinatione etiam. Et apa̅ta lateris
ↄcaui [e] ⌈ cōmunicāt meſaraicis ⌋ plurimū. Et ꝓ/
ſus qum apa̅ eſt ad lat⁹ ↄcauū ſtōus ē vehemētioꝛ]
cōitatꝭ: ⁊ appent ſinglt⁹, ⁊ nauſea, ⁊ [f] ⌈ tuſſis ⌋ ſi apa̅
ē calidū. Et exiſtimauerūt q̄dā ꝙ cōitas iter vtraq̄ꝫ
ē ꝑꝑ neruū ſubtilem continuantē inter epar, ⁊ inter
os ſtomaci: quapꝛopter non accidit ſingultus, niſi
qum eſt apoſtema magnū compꝛimens os ſtōi. Et
vr̄. G. ꝙ cā in illo eſt illud qͦd effūdit̃ ad ſtomachū
in oꝛe ſuo ex apa̅te cal'o, ⁊ ex humoꝛe acuto. Et ad
ſummū ſingultus apud oēs non apparet, niſi dum
apa̅ eſt magnuꝫ: q̄m̄ ſpatiū lōginquū eſt inter epar,
⁊ os ſtōi: ⁊ ſi eſt illic neru⁹ in quo ipſa duo cōmuni/
cāt, ⁊ ↄtinuat inter ea, eſt ſubtilis valde. Et ad ſum
mum dum non eſt apa̅ magnū, non fit inter ſtoma/
chū ⁊ epar cōitas ſm̄ plīmum. Et illud de apa̅tib⁹
ep̄is quod fcm̄ eſt circa pāniculos, ⁊ venas, eſt ve/
hemētioꝛis doloꝛis, ⁊ prauioꝛis fe. ſi ē cal'm. Si aūt
apa̅ eſt in vtriſq̄ꝫ laterib⁹ ſil', appent ſigna q̄ ſt̃ vtro
rūq̄ꝫ lateꝝ ſil'. Et q̄n̄q̄ꝫ cōicat lat⁹ lateri vſq̄ꝫ ad ter/
minū n̄ plīmū. Et q̄n̄q̄ꝫ ꝑducūt oēs ſpēs apa̅tū ep̄is
cal'oꝝ, ⁊ f'roꝝ ad hydropiſim. Et ſcias qͦd qū apa̅ti
epatis aſſociatur ventris ſol'o, eſt moꝛtale.

De differentia inter apa̅ta epatis ⁊ apa̅ta lacerto rum poſitoꝛum ſuper ipſum mirach. Cap. III.

COgnoſcitur differētia iter vtrunq̄ꝫ [g] † ⌈ ⌋ ex p̄te figure: [h] ⌈ ⌋ q̄m̄ apa̅ lacerti appet ſp̄: ⁊ apa̅ ep̄is
quādoq̄ꝫ nō apparet, ⁊ ꝓꝑie in conca/
uitate, ⁊ in pingui, niſi ſit res magna, aut grauis. Et
lacerti q̄dē ſit⁹, aut eſt in latitudine, aut eſt in lōgitu
dine, aut [i] ⌈ trāſuerſe capiēs in lacerto. ⌋ Et iaꝫ q̄dē
ſig̃uimus ip̄m in anatomia. In figura v̄o, q̄m̄ figu
ra eius qͦd apparet de apa̅te ep̄is eſt lunaris ſm̄ ſi/
tum ep̄is, que ſentit̃ cum ſeparatiōe abſciſionis ei⁹
cōis. Lacertoſum aūt eſt ſil'e ſtillo, cuius vna extre
mitatū eſt groſſa, ⁊ altera eſt ſubtilis, ⁊ eſt q̄ſi cau/
da muris, ⁊ [k] ⌈ ſil'r ⌋ nō ſentitur cū ſeparatiōe abſciſ/
ſionis ei⁹ cōis: imo vides ip̄m ſubtiliari in longitu
dine ſua paulatim: imo non foꝛſitā ↄtingit vt cōpꝛe/
hendat̃ ex eo, niſi [l] † ⌈ ⌋ paꝝ in ꝓfundo [m] † ⌈
⌋ qum eſt in lacerto ꝓfundo trāſuerſo. Et eſt ſi/
milius apa̅tib⁹ ep̄is. Ex p̄te aūt accn̄tium ꝓpꝛioꝝū,
⁊ cōmuniuꝫ, q̄m̄ ex accn̄tibus ꝓpꝛijs ⁊ cōibus, que
accidunt apa̅tibus, que ſunt in epate, non eſt aliq̄d
in apa̅tibus lacertoꝝ de quo ſit curandū: Et cū vi/
des almirach declinare ad [n] ⌈ tenebꝛoſitatē, ⌋ ⁊ ſic/
citatem, tunc exiſtima ꝙ apa̅ eſt epaticum.

De apa̅te calido. Cap. IIII.

CAuſe eius ſunt ex ſūma cāruꝫ apo ſtematis, i quo eſt caliditas. Eius vero ſigna ſunt ſigna p̄dicta apa̅/
tuꝫ [o] ⌈ cōmuniuꝫ ⌋ ⁊ [p] † ⌈ ⌋ que
ſunt in q̄buſdam partib⁹, ⁊ eſt illic fe.
acuta, qum eſt apa̅ in carnoſitate: ⁊ fit vehemēs ſi/
tis. Et minoꝛatur appetitus: Et accidunt ſinglt⁹,
Et nauſea, ⁊ choleric⁹ vomitus in p̄mis, deinde vt
flos eris, poſt niger, Et accidit frigus extremitatū,
Et nigredo lingue: Et ſincopis: ⁊ totū illud ꝓꝑie,
qum apa̅ eſt in ↄcauitate. Et eſt malitia anhelitus,
⁊ doloꝛ extēſus ad doꝛſuꝫ, ⁊ furculā, ⁊ moꝛdicatio:
⁊ ꝓꝑie qum eſt apa̅ in gibboſitate. Et q̄n̄ eſt in cō/
cauitate: tūc non [q] ⌈ addit niſi ⌋ in re anhelit⁹: [r] ⌈ q̄m̄
quādo ⌋ attrahit̃ aer plīmus valde [s] † ⌈
⌋ extēdit diaphꝛagma, ⁊ coarctat ipſum ⁊ cō
ſtringit attractioneꝫ aeris: ⁊ q̄n̄q̄ꝫ accidit tuſſis. Et
accidūt lingue quocūq̄ꝫ modo ſit citrinitas, ⁊ rube/
do vehemētes: deinde ↄ̄clinat ad nigredinē: deinde
alterat̃ coloꝛ cutis toti⁹, ꝓꝑie qum apa̅ eſt in gib/
boſitate. Et quādo eſt virtus foꝛtis, ⁊ ꝓꝑie virtus
ſtōi, ⁊ apa̅ eſt in ↄcauitate, retinetur nā. Et ſi virt⁹
in coꝛpoꝛe, ⁊ ſtō eſt debilis, ſoluit̃. Inq̄t Hip. egō
[t] ⌈ conturbata ⌋ nigra in p̄ncipio egritudinis acute,
ſig̃t ꝙ in epate eſt apa̅ calidum magnū [v] ⌈ hoc ē ⁊ ⌋
pulſus fit vndoſus, magnus frequēs, velox. Et apa̅
q̄dem calidum, aut reſoluit̃, ⁊ deſtruunt̃ acciden/
tia eius, aut collectionē facit, ⁊ ſunt cū eo ſigna du/
bellati, ⁊ dicā ea: Aut induratur, ⁊ ꝑmutat̃ etiā ad
ſigna apa̅tis duri, ⁊ deſtruunt̃ ſigna apa̅tis calidi.
Et plurimum quidē cāe ꝑmutationis eius ad duri
tiem, eſt ſuꝑfluitas in infrīatione, ⁊ ↄſtipatōe, ⁊ ad/
miniſtratiōe groſſoꝝ in apa̅te. [x] † ⌈ ⌋ Et dr̄ia
inter ip̄m, ⁊ pleureſim eſt, q̄m̄ tuſſim non ſeq̄tur ſp̄u
tū: ⁊ ꝙ doloꝛ eſt in dextro q̄uatiuus: ⁊ coloꝛ lingue:
⁊ coloꝛ coꝛp̄is alterant̃ cum eo. Et pulſus nō fit ſer
rinus valde: ⁊ capit̃ manu, ſi eſt in gibboſitate: ⁊ ſi/
gnificat ip̄m laboꝛ anhelit⁹ magni: ⁊ attractio aer]
plurima, ſi eſt in ↄcauitate, ꝑꝑea q2 apa̅ compꝛimit
diaphꝛagma: ⁊ extēdit ip̄m: ⁊ q̄n̄q̄ꝫ cōmouet̃ tunc
tuſſis. Et criſis q̄dē apa̅tum epatis calidoꝝ in gib/
boſitate fcōꝝ, ⁊ apa̅tū calidoꝝ fcōꝝ in lacertis, fit
cū fluxu ſan. nariuꝫ, ⁊ ꝓp̄e ex dextra: aut cū ſudoꝛe ⁊
aut vꝛina laudabilibus. Et fcōꝝ in ↄcauitate, fit cū
ſudoꝛe, aut fluxu vētris colerico, aut vomitu.

De almeſire in epate. Cap. V.

GRauitas in [y] ⌈ meſire ⌋ in ep̄e eſt timoꝛ: ⁊ inflāmatio, ⁊ ſictu
moꝛdicatio, ⁊ denigratio ligue, ⁊ tictu
ra coloꝛis [z] ⌈ ⌋ vehementioꝛes
pl'm. Et eſt coloꝛ decliuis ad citrinita/
tem: ⁊ ē ꝑoxiſm⁹ vehemētie febꝛis tertiane. Et ei⁹
q̄dē iuuamētū a f'ris humidis ē vehemēti⁹. Et pul/
ſus

a A. Alia litera ⁊ exterioꝛibus
b A. macro
c A. Alia litera minoꝛ
d A. ⁊ a doꝛmitiōe ſuꝑ latus
e A. aſſociat̃ apoſtemati meſaraicarum
f A. ſitis
g † A. ex parte ſitus ⁊
h † A. ⁊ ex p̄te accidentiuꝫ ſed ex parte ſitus
i A. vnum lacertoꝛum.
k A. ꝓpter illud
l † A. aliquid
m † A. longum
n A. macilētiā
o A. cōmunia
p † A. coꝛum
q A. imprimit
r A. niſi qum
s † A. ꝓpterea ꝙ apoſtema
t A. ſpiſſa ſeu calis
v A. ⁊ tunc Alia litera
x † A. calido
y A. meſere
z † A. vrine

sus est durior, et similior serrino q̄z vndoso puro, et minor, et vehemētioris frequētie, et velocitatis.

¶ De phlegmone in epate. Cap.VI.

Significant ipsum signa apostematis calidi: et diuersificāt ipsum ea, que proportio nauimus ad mesire in proprietatibus: et rubedo faciei: et exuberatio venaꝝ.

¶ De apatibus frigidis in epate. Cap.VII.

In istis apostematibus est grauitas plus, et nō est sitis, neq̄z febris, neq̄z nigredo lingue. Et sentit cum eis i stomacho similitudo spasmi. Et significant ipsa etas, et regimē et cōplexio, et color s̄m q̄ sciuisti.

¶ De apostematibus phlegmaticis. Cap.VIII.

Significant ipsa inflatio cutis. Et plumbeitas coloris. Et q̄ non sentitur cū duritie. Et vehementia lenitatis pulsus cū reliquis signis apostematis fri.

¶ De apostemate duro et cancro. Cap.IX.

Sepe accidit ab apate antecedente ip̄m: et q̄nq̄z accidit incipiendo: et q̄nq̄z accidit a ꝑcussione et [a] ⌈ incipit tendere ⌋ ad duritiem. Et significat ipsum tactus in eo qui suscipit tactum partiū epis eius. Et si nō icipet hydropisis ꝑuenire ad h̄ntem ip̄m, apparēt ad tactū, manifestū valde: nā almirac extenuat̃ cū eo, et debilitat̃, et attestatur apa lunare absq̄z dolore. Veruz q̄nq̄z leditur apud initiū receptiōis cibi: et alleuiat̃ apud famē: et est via ad hydropisim. Et q̄nq̄z significāt ipsum vehementia grauitatꝫ valde sine febre. Et extenuatio corpis. Et casus appetitus. Et tenebrositas coloris. Et q̄ minorat̃ vria. Et q̄nq̄z succedit accidētibus apatis calidi, qum remouent̃, et nō remanēt nisi grauitas: Et si addit̃ ꝓp illud difficultas anhelitus, sign̄at q̄ apa calidū idurat̃. Et difficultas quidem anhelitus et grauitas sine febre, cōicāt i apate duro et oppilatione: et differūt ꝑ reliqua que dicta sunt. Et sequit̃ ip̄m hydropisis, et ꝓprie hyposarche ꝓp debilitatē [b] ⌈ seponis materiei aquose ex sanguie ad resudationē subtilē eius ⌋ quare currit aquositas cū sanguie i mēbra, et [c] ⌈ accidūt febris et ebullitio ⌋. Et spissuz aquositatis q̄nq̄z ꝑuenit ēt ad spatiū vētris s̄m q̄ dicem⁹ i caplo [d] † ⌈ ⌋ asclites q̄re moriunt̃ s̄m plurimū [e] ⌈ ꝓp resolutionē ⌋ nāe, ꝓp oppilationē viarum ad epar: quapp dissoluūt̃ eoꝝ virtutes. Et isti q̄dē nō curantur nisi in ꝑncipio: tūc enim q̄nq̄z confert cura: sed q̄ū ꝓlongat̃ egritudo, nō ꝯfert curatio. Et si fuerit duꝝ cācerosum, et fuerit illic [f] ⌈ retētio tunc dolor erit vehemēs et ⌋ accidet nocumētū i colore, et i appetitu, et reliq̄s plus. Et q̄nq̄z accidūt singultus, et nausea sine febre, et nō sentit̃ dolor: et erit ivia [g] ⌈ securitatis ⌋ mēbri. Et scias q̄ epar velocit̃ oppilat̃ et ꝯuertit̃ i lapideitatē et ꝓprie q̄ū admistrant̃ superflue ingrossantia et cōstipantia in apate calido.

¶ De dubellati. Cap.X.

Plurimum fit post apa cal'z. Q̄um.n. icipit fieri collectio fit dubellati: et qum icipit collectionē facere, vehemētiora fiūt febres et dolores, et accn̄tia ip̄rimis: dei de accidūt tremores diuersi: et ledit̃ a resupinatōe: ne dū a dormitiōe sup latus. Q̄ū ergo fcā est collectio, lenit̃ cōpressio, et sedant̃ accn̄a. Q̄ūq̄z apitur accidunt [h] ⌈ horripilatio ⌋ et lubricatio virus, et saniei et reꝝ, q̄ sunt sicut fex: et iuenit ꝑ illud leuitatē, et resolutionē ex grauitate sensata. Et ipsi⁹ eruptio aut fit ad ꝑtē itestinoꝝ, et egredit̃ cū egōne: aut ad partē renū et egredit̃ cū vrina: aut ad spatiū q̄ est in ꝯcauitate vētris, et inuenit alleuiationē, et detumitionez, et nō attestat̃ eūatio in egōne aut vrina. Et dubellati quidē q̄nq̄z est ꝓfundū in carne epis: et q̄nq̄z tendēs ad manifestū ipsius et nō ꝓfundū, et sanies diuersificat̃ in ea. Fit.n. in ea [i] ⌈ ea q̄ submersa est ⌋ nigra et in nō [k] ⌈ submersa ⌋ tēdit ad albedinem.

¶ De apate mesaraice. Cap.XI.

Communicāt in signis suis apati epatis. Veꝝ febris in illo q̄d calidū est: ē debilis, nō exn̄s i vehemētia febris apatis epatici: et ē grauitas cū extēsione ꝓfundior ad vētrē, et stōm. Et q̄nq̄z ē tēsio maior q̄z grauitas. Q̄ū ergo nō iuenis signa oppilatiōis epis, nec signa apatū epatis, et iuenis [l] ⌈ chilū ⌋ subtilē [m] † ⌈ ⌋ ꝓp debilitatē digōnis i stō: et [n] ⌈ sign̄ationem ⌋ eius: et sunt illic tēsio, et febris, [o] ⌈ lenis ⌋ scias q̄ i mesaraica est apa calidū. Sed iter apa duꝝ et oppilatiōes mesaraice ē dr̄a difficilis, nisi cū existimatiōe lōga: [p] ⌈ nā ⌋ si egredit̃ aliquid saniosuz post dies aliquot, tūc scias q̄ ē ab apate. Et hec sanies discernit̃ a sanie fcā a suo sil'i in epe in hoc, q̄ illa tendit ad rubedinem, et sanguineitatem [q] † ⌈ saniosam ⌋ et citrinitatez.

¶ De cura apatis calidi et sanguinei. Cap.XII.

Primum q̄ tibi necessariū est, est vt cōsideres dispōnem replōnis: et dispōnez v̄tutꝫ, et etatis, et hore, et alioꝝ, q̄ tu scis: et q̄ras ex eis licētiā i phlomia, ergo phlobotoma si est pol'e tibi, ex basilica: et si nō, ex nigra: et si nō, ex cephalica. Et si v̄tus est fortis, extrahe q̄ necessariū est de sanguine in vice vna: et si nō, partire, et segrega i vices pl'imas. Et scias q̄ q̄ū non phlobotomas, et dimittis mām in epe, et admistras stiptica et apocrustica, ꝓculdubio indurat̃ apa. Et si tu admistras resolutiua, nō est dubiū q̄n cōmoueatur dolor, et apa. Phlebotoma ergo i ꝑmis, et non hesites in h̄ q̄ū nō ē ꝓhibitor fortis: et extrahe san. abūdātē. Et scias q̄ tu indiges in initio eius eo cuius sil'e est in canone de repcussione, et infrigidatione. Veꝝ tibi inest tūc, vt attēdas latus duritiei. Q̄ q̄z velociter [r] ⌈ r̄ndet ⌋ duritiei: et ꝓp h̄ opz q̄ sint ꝑmista cū subtiliatiuis et apitiuis. Et epithimatum quidē frigidorū admistratio superflua, q̄nq̄z ꝑducit ad duritiē. Et q̄nq̄z sufficit eis itroitus balnei. Et q̄nq̄z apitur ad renes. Et scias q̄ plures medicinarū, i q̄bus est stipticitas aliq̄, et frigus: et sil'r ciborū, q̄ sunt h̄, sicut granata, et poma, et pira nocēt ex alia ꝑte. Et illud q̄m ipsi ꝯstipāt meatū q̄ est ad fel, quare nō attrahit cholerā, et est illud additio i apate, et malitia pl'ima. Et ex ꝯstipatiōe cū hoc q̄ ipsa est necessaria in ꝑncipio egritudis, et i fine ei⁹ et apud [s] ⌈ r̄nsionē ⌋ resolutionis ad ꝯseruādā virtutē timent̃ due malitie, lapideitas, et retētio cholere i epe. Quapp idiges ēt vt [t] ⌈ incipias a regimine ⌋ resolōnis māei in hac egritudie, plusq̄z sit tua [v] ⌈ inceptio ⌋ i reliq̄s apatib⁹: timēdo lapideitatē, et duritiē: et expellēdo illud, q̄ forsitan resudat ex viru malo: a cuius resudatione nō eūant̃ apata calida. Veꝝ resolō et aptio q̄nq̄z mollificāt v̄tutē, et approximāt mortē, sicut narrauit. G. ꝯ dispōne medici curātis apata epatis cū mollificatiuis, quib⁹

a A. Alia litera festinat

b A. nisi resudationis subtilis ex eo.

c A. carnosa hydropisis et inflatio

d † A. hydropisis et fit

e A. cū solutiōe

f A. sensatio doloris vehementis. Alia litera sensatio doloris vehementior

g A. invia mortificationis

h A. rigor

i A. eo q̄ est ꝓfundum

k A. profundo

l A. egestionem chilosam

m † A. non

n A. et non sunt signa

o A. occulta tūc

p A. q̄

q † A. et ista ad saniositatem

r A. efficit durū. Alia litera obedit

s A. exigentiam

t A. festines ad regimen.

v A. festinatio

curant̄ reliqua apa̅ta, ſicut eſt ēpl'm factū ex oleo, ⁊ tritico, ⁊ aqua: ⁊ cibabat illum alcandaruſi: ⁊ oportebat vt cibaret̄ eis, in qbus eſt abſterſio ſine viſcoſitate, ⁊ groſſitie: ⁊ vt miſceret̄ cuz reſolutiuis medicine, in qb⁹ ſunt ſtipticitas, ⁊ ꝯfortatio, ⁊ aromaticitas: ſicut cipi, ⁊ calamus aromatic⁹, ⁊ apſinthiū: ⁊ vt adminiſtraret̄ de iſtis quātitas q̄ ꝯſeruaret [a] ⌈ſanitatē⌋ ⁊ nō ſupflueret: ⁊ eſſent in initio ſui repcuſſio cū fortitudine: ⁊ ī medio ipſius cōpō: ⁊ in fine eius reſol'o cū ſtipticis h⁹ gn̄is, ⁊ ſi eſſet neceſſe vt ꝯfortaret̄ reſolutio: ⁊ [b] ⌈feſtinaret qdam ⁊ in ipſo eſt qđ ē in ipſo. Ille ergo⌋ nō recepit ex. G. ⁊ īdicauit ei. G. in egroto, qn̄ ꝯuenerunt ad eū, ꝙ iſte eger morietur cū diſſolutione virtutis, ⁊ ſudore viſcoſo, pauco apparēte ſup ipm: mortuus eſt ergo īfirmus, ⁊ fuit ſm ꝙ exiſtimauit. G. [c] ⌈Nō⌋ eſt ergo neceſſariū vt cū hac reſolutione ſingulari [d] ⌈incipiat̄⌋ ī hora [e] ⌈rn̄ſionis⌋ repcuſſiōis: ⁊ [f] † ⌈ ⌋ opz vt eūet̄ a ſtipticitate ⁊ [g] ⌈aptione⌋ in diſpōne [h] ⌈rn̄ſionis⌋ reſolutionis pure. Et ꝯſideratio omnium iſtoꝝ eſt ex ſubtilib⁹ reb⁹. Et ſcias ꝙ ſicut h̄ mēbꝝ velociter ꝯuertit̄ in lapideitatez, ſil'r velociter ſuſcipit reſol'onē. Et qn̄qz ſunt reſol'o, ⁊ apertio cauſe ad eruptionē. Et qn̄ adminiſtras reſolutionē non adminiſtres eā ex genere eoꝝ, que mordicāt, ⁊ cōmoueant apa̅. Et aqua quidē [i] ⌈ordei⌋ quāuis abſtergat ſine mordicatiōe, tn̄ eſt dulcis, ⁊ dulce facit incurrere oppilationes: pp illud ergo in aqua [k] † ⌈ ⌋ eſt ſufficiētia abūdās, qm̄ abſtergit ſine mordicatiōe, ⁊ nō facit accidere oppilationem. Amplius poſſibile eſt, vt ꝯfortent̄ eius aptio ⁊ abſterſio cū eis, q̄ admiſcent̄ ei: ſi neceſſariū eſt vt addatur ipſius virtus. Et mordicatio qdez, ⁊ ſtipticitas plus nociue ſunt cōcauitati, q̄z gibboſitati: qm̄ ipſe [l] ⌈feſtinant⌋ cū virtute ſua, ⁊ faciunt accidere oppilationes ī initio viaꝝ: ⁊ in gibboſitate ſunt fracte virtutis, ⁊ obuiāt extremis orificijs. Amplius opz vt cognoſcas latus egrū: ⁊ caue ne ꝓuoces vrinam egritudine exiſtēte in ꝯcauitate: aut ſoluas vētrem: egritudine exn̄te in gibboſitate: ⁊ facias materiā in vtriuſqz diſpōnibus [m] ⌈ſimul inobediētē⌋ īmo opz vt tu eūes ex propinquioribus locis. Eūa ergo ex apa̅te, qđ eſt in ꝯcauitate ex latere ſol'onis vētris: ⁊ illud qđ eſt in gibboſitate, ex ꝓuocatiōis latere. Et caue ne dimittas naturā remanere reſtrictā, In hoc. n. eſt nocumētū magnum: ⁊ in ipſo eſt [n] ⌈error.⌋ Et non ēt dimittas eam ſolutā ſupflue, ⁊ cadat virtus, ⁊ [o] ⌈heſitet⌋ nā: īmo ſupereſt tibi, vt reſoluas cōſtrictam cuz equalitate: ⁊ ꝯſtringas ſolutā cū equalitate. Medicine aūt ꝯueniētes apa̅tibus epis, ⁊ in initio rei, qū illic eſt caliditas ſupflua, ſunt aqua endiuie, ⁊ aq̄ ſolatri cū ſirupo acetoſo ʒuccarino, ⁊ aqua ordei, ⁊ aqua virge paſtoris, ⁊ aq̄ arnogloſſe ⁊ alkekēgi, ⁊ aq̄ coriādri humidi, ⁊ aqua cucur. ⁊ aqua cucumeris, ⁊ aq̄ cuſcute. Et opz vt admiſceat̄ eis aliquid horuz, que ſunt ſicut apſinthiū, ⁊ calamus aromatic⁹: ⁊ troci. hmōi. ℞. carnis amiberberis. ʒ. x. roſaꝝ ſpodij amboꝝ ana ʒ. v. medule ſemis citroli, ⁊ medule ſemis cucurbite, ⁊ ſemis portulace, ⁊ ſemis endiuie oīum ana. ʒ. iij. ſemis feniculi pōdus. ʒ. i. [p] † ⌈ ⌋ ſumat̄ ex eis ī potu pōdus. ij. aur̄. [q] † ⌈ ⌋ Et ſi neceſſariū ē addere ꝯfortātia epar ponant̄ in eis lacca, ⁊ reubar. Et ſi fuerit illic tuſſis, ponant̄ ī ipſis ſuccus liqritie, ⁊ aliqđ de dragagāto, ⁊ terenīabin. Medicie q̄ ſunt fortiores, ⁊ ꝯueniētiores ei, qui nō hz ex caliditate quātitatē ꝯueniētē in vltimo, ſunt aqua feniculi, ⁊

a A. virtutem
b A. feſtinatio tēporis eius eſſet neceſſaria. Et ille.
c —— A.
d A. accelerer̄
e A. oportuna
f † A. non
g A. cōfortatiōe
h A. oportuna
i A. mellis
k † A. ordei
l A. penetrāt velociter
m A. magis profundam
n A. periculum
o A. debilitetur
p † A. ⁊ fiant troc. ⁊
q † A. Et ſi neceſſaria ē aditio extinctionis, ponat̄ in eis paruz camfore.

bugloſe, ⁊ ſqnātum, ⁊ apiū mōtanū; ⁊ alubleb: ⁊ totū illud cū ſirupo acetoſo. Iſta. n. ⁊ ꝯſil'ia ꝯferūt in illo, qđ eſt in [r] ⌈tunica ꝓma⌋ qū īcipit ī maturatione ꝓuenire parū. Et troci. de roſis ēt, ⁊ ꝓprie in eo qđ ſeqtur ꝯcauitatē. Et multotiēs qdē eſt cā apa̅tꝭ, ⁊ initiū eius, ſaltus ⁊ pcuſſio. Et ex eis q̄ ꝓhibent ipm accidere poſt illa duo, ⁊ poſt phlebotomiā eſt vt in potu ſumat̄ ex rubea ⁊ [s] ⌈reu. alſani⌋ oī die ʒ. i. ⁊ fiat hoc trib⁹ dieb⁹. Et poſtq̄z ſcis, ꝙ apa̅ eſt in latere ꝯcauo, tunc primū eſt vt adminiſtres aquā alubleb pmiſtā cū eis, que neceſſe eſt illi admiſceri ex ifrigidatiuis p̄dictis. Et aqua ſicle [t] ⌈in oibus⌋ que maturāt, ⁊ repcutiūt, ⁊ leniūt nām. Et confert qū apparet maturatio [u] ⌈oppoponacū⌋ cū aq̄ feniculi, ⁊ aqua ſolatri, ⁊ aq̄ alubleb: ⁊ vt tu ponas ī cibo aliqđ de ſemīe cartami ⁊ ſil'e ſui de vrtica, ⁊ polypodio. Et qn̄ ꝺclinat, adminiſtra fortia ſic̄ aloes ⁊ agaricū, ⁊ turbit: ⁊ qdā adminiſtrant myrob. citrinos: Ego vō abhorreo eos pp illud, qđ in eis eſt de virtute ſtipticitatis: ⁊ timeo ꝙ educat̄ ſubtile, ⁊ vertat̄ in lapideitatē groſſum. Et qn̄qz adminiſtrātur in hmōi hora ea, q̄ ſunt ſicut ſemē cartami, ⁊ ſicut vrtica, ⁊ polypodiū in cibo, ⁊ epithymum ſine timore. Et qn̄qz addemus ad ea, q̄ ſunt ſicut hell'us ſm neceſſitatē. Cliſtere aūt in principio, ⁊ vbi accidit vt ſit nā conſtricta fiat ex eis que ſunt ſicut ſuccus folioꝝ ſicle cū melle, ⁊ ſale, ⁊ baurach, aut cuz ʒuccaro ru. Et apud declinationē fiat fortior: ⁊ ponatur ī ipſo polypodiū, ⁊ cētaurea, ⁊ iſopus, ⁊ origanū: Et qn̄qz ponit̄ in ipſo colloqntida. Quum autem eſt in latere gibboſitatis, opz vt īcipias in ipſo cū diureticis frigidis, deīde cū tēperatis. Et qn̄ apparet maturatio, adminiſtra fortia [x] ⌈acuta⌋ ⁊ nō eſt neceſſaria hec poſterioratio niſi ꝓpter timorem lapideitatis. Medicie aūt iſte ſunt ſic̄ rubea, ⁊ petroſelinū, ⁊ aſſaꝝ ſquinātū, ⁊ tro. [y] ⌈amireberis deſcripti⌋ ⁊ tro. de eupatorio fortes: ⁊ reliqua diuretica fortia p̄dicta in areolis expulſionis, ⁊ in capitulo ꝓuocationis. Empl'a vō opz vt non adminiſtrētur frigida, ſicut ſup apa̅ta alia: īmo tepida. Et illa quidē a qbus opz incipere, qū exiſtimas ꝙ apa̅ eſt hn̄s initiū, ſunt ſicut ſucci frigidi ſtiptici, ſicut ſuccus, portulace, ⁊ cucurbite: ⁊ ſempuiue, ⁊ aq̄ roſ. ⁊ ſandali, ⁊ cāfora. Empl'a facta ex p̄putijs vitiū, ⁊ ro. ſiccis, ⁊ [z] ⌈atriplicib⁹.⌋ Et nō opz vt [2] ⌈ſint⌋ hmōi [?] † ⌈ ⌋ qū verificat̄ ꝙ apa̅ iā eſt: Meliora [ꝝ] ⌈nāqz⌋ empl'a ſunt illa, q̄ ſunt fcā ex cidonijs cū medicis alijs: De illis eſt vt terant̄ cydonia cuz farina ordei, ⁊ aq̄ ro. ⁊ fiat ex eis emplz. Aut cydonia decocta cū aceto, ⁊ aqua, donec diſcocta ſint: ⁊ miſceant̄ cū ſandalis: ⁊ ponat̄ ſup ea aliquātuluz olei ro. ⁊ adminiſtrent̄. Et ex illis eſt, vt decoquantur cydonia cū vino odorifero ī quo ſit ſtipticitas, ⁊ addat̄ eis virga paſtoris. Et ꝯfortent̄ cū eis que ſunt ſicut paꝝ ſpice, ⁊ apſinthiū, ⁊ cipi: ⁊ [a] ⌈p̄parētur⌋ cū eis q̄ ſunt ſicut ſauich ordei, ⁊ adminiſtrent̄. Et qn̄qz ponit̄ cū eis oleū de cydonijs, aut oleum maſticinū, aut oleū de alcāna. Et de aquis, aq̄ myrti, ⁊ aqua de folijs maloꝝ, ⁊ aqua cydonioꝝ, ⁊ ſimilia. Et qn̄qz fit empl'm ex cydonijs decoctis cuz decoctiōe apſinthij. Et qū volūtas eſt vt eleuet̄ ad gradū reſol'onis, ponat̄ in ipſo maſtix, ⁊ camemilla, ⁊ mellilotū, ⁊ farina ordei, ⁊ fenugrecū cū reb⁹ ī qb⁹ ſit [b] ⌈ſtipticitas,⌋ ⁊ ſemē lini: ⁊ oleū. [c] ⌈.ſ. ei⁹⌋ ⁊ oleū fiſticinū, ⁊ oleū camemillinū, ⁊ fenugrecuz. Et ex empl'is laudatis eſt emplz [d] ⌈de tenulis⌋ ⁊ empl'm filagri⁹, ⁊ empl'm de melliloto, ⁊ empl'm [e] ⌈caritiuz⌋ ⁊ empl'a q̄ dicem⁹ ī ātidotario. Deſcri/

r A. gradu ꝓmo
s A. rauendſeni
t A. ⁊ omnia
u A. caſſia fiſtula
x A. bona
y A. amirberis maiores
z A. ſauich
2 A. iteretur
? † A. immo
ꝝ A. tunc
a A. īſpiſſentur
b A. ponticitas
c A. Alia litera de aneto
d A. bilibus
e A. caritbum

ptio empl'i ad inflămationē. ℞. ª [busri] ⁊ suci rubi amboꝝ an̄. partē.i. croci masticis ăboꝝ an̄. ptez s. olei ro. partes.iiij. cere quātū necesse est. Et in fine eius administra empl'a aperitiua, resolutiua, pmista cū stipticis, pp ꝯseruationez virtutꝭ: sicut sunt empl'a facta ex ireos ⁊ assaro, ⁊ alusnee, ⁊ polio, ⁊ origano, ⁊ sceba: ⁊ semine ᵇ [apij] ⁊ bdelio, ⁊ similibus. Et q̄nqꝫ addunt̄ in eis ꝯfortantia. Et empl'a fcā ex myrto, ⁊ rubea tictoꝝ, ⁊ g̃nis lauri, ⁊ croco, ⁊ myrrha, ⁊ mastice, ⁊ cera, ⁊ ol'o sambacio, ⁊ ol'o de lilio. Descriptio empl'i resoluentis apata epatis ᶜ [pportionatū ad cabos] laudabile exptū. ℞ storacis, ⁊ cere amboruz an̄. darkimet. x. ⁊ masticis, ⁊ croci, ⁊ amomi oīum an̄. darkimet. ij. olei de arbore masticis, ⁊ olei ro. amborū an̄. darkimet. ij. vini cotilas. ij. ⁊ . s. liquefiāt cera, ⁊ oleū, ⁊ misceant̄ cuz eis oīa. Aliud iuuatiuū valde. ℞. lilij, amomi, folij oīum an̄. pondus darkimet. i. storacis, cere amborum ana darkimet. ᵈ † [ ] .i. olei de arbore masticis quātum necesse est. Aliud bonū. ℞. aloes. ʒ. iij. masticis. ʒ. i. camemille, ⁊ mellilloti amboruz ana. ʒ. iiij. croci. rubee, ⁊ calami aro. assari, omniū ana. ʒ. ij. cere, ⁊ ammoniaci amboꝝ ana. ʒ. vi. olei de lilio quātū sufficit. Aliud resolutiuū, cōfortatiuū. ℞. croci. ʒ. ij. bdelij. ʒ. vij. ⁊ sordis ᵉ [vrceoli]. ʒ. iiij. ᶠ † [ ] ⁊ amomi, ⁊ spice romane, ⁊ carpobalsami oīum ana. ʒ. vi. olei de lilio quātuz sufficit, pmisceant̄, ⁊ administrent̄. Qđ si cū apate fuerit sol'o vētris debilitās, quā solicitudo exigit retineri, tūc opꝫ vt in potu sumant̄ trocisci almirberis, ⁊ troc. de reubar. ᵍ [muschati.] Cibus aūt melior ē kisch ordei. Infrat. n. ⁊ abstergit, ⁊ nō facit acqrere oppil'ones, ⁊ festinat eius penetratio. ʰ [In cādarusio āt ⁊ frumēto fortiori eo, necessario est aliqd de grossitudine, ⁊ cōpressiōe apatis.] Et si nō est excusatio a pane, sit panis, q nō est ex simila, neqꝫ ex tritico grosso: ⁊ iā sit in ⁱ [furno] panis factus. Et opꝫ vt ᵏ [intēdat̄ cū cibo] vltio. Et ex oleribus lactuca, ⁊ atriplices, ⁊ ex fructibus granata dulcia, ei in cuius stō non ꝯuertunt̄ dulcia ˡ † [ ] ⁊ opꝫ, vt deuitet dulcia, q̃tuz pōt.

a A. besser
b A. caulis
c A. appropriatum Cabus
d † A. x. turis croci assari omniuz darchami
e A. vasoꝝ apiū
f † A. masticis vnc. iij. storacis ⁊ picis et cere et amoniaci an̄. vncī. viij.
g A. constrictiui
h A. Et aq̄ cādarusij ⁊ fortius eo ē frumētū sꝫ ipm necessario igrossat ⁊ coarctat apostema
Alia litera Candarusiuz āt ⁊ frumētū fortius eo necessario ingrossat ⁊ cōprimit apostema.
i A. tanur
k A. attēdat̄ ad cibum
l † A. in cholerā

¶ De cura herisipile. Cap. XIII.

Cura herisipile, prima est cure phlegmonis. Uerꝫ opꝫ, vt sint ventris sol'o, ⁊ vrine puocatio sublimiores ⁊ cū eis q̄ sunt decliuiora ad friditatē. Et ponant̄ medicie sup ipsaz, ifrigidate cū niue: ⁊ nō cessanter renouet̄ illud, donec eger iueniat submersionē frigoris. Et fiant empl'a ex nenufare, ⁊ aqua alkekēgi, ⁊ aqua cydonioꝝ, ⁊ sandaloꝝ, ⁊ cāfora, ⁊ similibus. Et nō administres in ea calefacientia quātum possibile est.

¶ De cura aldubellati. Cap. XIIII.

Oportet vt administrent̄ i pncipio aldubellati, ⁊ qū incipit apa cal'm, de quo existimat̄ ꝙ ad colectionē pueniat, repercussiua q̄ sunt ex empl'is cū eq̄litate ⁊ epithimatibꝰ. Et i potu dentur aq̄ ordei, ⁊ sirupus acetosus. Et si dispō nec̄iaz faciat phlebotomiaz, phlebotoma ex basilica, aut vētosa ptē ᵐ [vētris, q̄ seqtur epar.] Et q̄nqꝫ idiges sol'one vētris, Qū g̃ non est excusatio qn collectio fiat, tūc nec̄iuz est, vt admistres maturationē, ⁊ suppurationē: ⁊ nec̄iuz est vt adiuuentur cū icisione, ⁊ subtiliatione, qū nec̄ium sit humoribus grossis exn̄tibꝰ in hꝫ apatibus, qbus mēbꝝ iā imbibitū est, Et nec̄ia est lenificatio, vt faciat humorem pparatū ad resolnendū. Qū ergo apparet maturatio, ⁊ nō ⁿ [suppurat̄ altera ipm ab illis, ⁊ vtere suppuratiuis] fortibꝰ, potādo ᵒ [aut] ēplastrādo: deide adiuua nāꝫ ad expellēdū māꝫ. Et si indiges adiutorio, ⁊ ᵖ [oppōne ad partē declinationis] ⁊ oportuerit vt vētrē soluas, aut vrinā prouoces, facies, Et nō puoces cū re forti, ⁊ calida: ⁊ faciat incurrere egrū nocumētū in vesica. Conseruatio. n. vesice in hac egritudine, ⁊ quꝫ erupit pus ad ipam p seipm, aut cū medicia diuretica, necessaria est. Qūqꝫ erupit pus, aut expellit̄, ⁊ necessaria est ablutio residui puris, tūc fiat cū eis, q̄ sunt sicut aq̄ mellis, ⁊ ᑫ [rubea.] Deide si idiges icarnatiōe vlceris, tūc si virtus tollerat vētris solutionē, est i ipa adiutoriū pl'mū ʳ † [ ] qū nō est superflua. Et vētris qdē sol'o necessaria est pp duas res, vna earū ante eruptionē, vt minoret̄ mā, ⁊ alleuiet̄ sup nām: ⁊ scđa post eruptionē, aut prope eruptionem, ⁊ cōplemētū maturationis, qū scitur ꝙ materia ad partē intestinoꝝ est decliuior, ⁊ ꝙ dubellati est in latere ꝯcauo. Et ex illis qdē qbus venter soluitur ante eruptionē, fm semitā adiutorij nāe, ˢ [⁊ alleuiationis] sunt tereniabin, ⁊ xiracost, ⁊ cassiafistu. ⁊ çuccarū rubeū, ⁊ huiusmodi in aqs allubleb, ⁊ endiuie bibita. Et fortius illis ᵗ † [ ] ē decoctio seminū, ⁊ radicū in qua decoctū est eupatorium, ⁊ in qua soluta sunt tereniabin, ⁊ xiracost, ⁊ cassiafi. ⁊ similia. Et q̄nqꝫ ponunt̄ in ipso aloes, ⁊ apsinthiū. Et ex clisteribus clisteria lenia nota Solutiua aūt que sunt post maturationē, ⁊ iuuant ad maturandū ēt, ⁊ ad eruptionē, sunt vt sumant̄ in potu i decoctione radicū ⁊ eupatorij olei đ tribul'. ʒ. iiij. sambaci pōdus. ʒ. ij. ꝯiūgatur cū. ʒ. s. çucca. ⁊ ⁊. ʒ. s. cassiefi. Si aūt mā fuerit versus gibbositatē, non oportebit vt administrent̄ solutiua nisi fm viā adiutorij, ⁊ alleuiationis in principio ⁊ ante maturationem. ᵛ [Post] maturationē vō opꝫ, vt administrentur diuretica pdicta fm ordinem suū. s. quotienscunqꝫ est maturatio in vltimo, administrentur fortia. Medicine vō ebibite adiuuantes ad maturationez, sunt sicut lac asininū cum çuccaro ru. aut çuccaro alhasir: ⁊ sicut aqua de radicibꝰ cū passis, ⁊ ficubus, ⁊ capillo veneris, ⁊ fenugreco cuꝫ oleo amigdalino dulci, aut amaro, aut oleo de fenugreco, aut oleo de tribul'. Et si voluerit fortius illo, ponātur in ipso dactili, Et sumant in potu i ieiuno decoctionem psilij, ⁊ sirupū de isopo confortatū. Et cibētur melle colato a spuma sua cū decoctione sua, ⁊ ficubus ⁊ ˣ [aqua mellis] in aqua ordei. Aut sumātur de taraxacon sicca pōdus. ʒ. i. ⁊ ʸ † [ ] lactis asinini. ʒ. iij. cū çuccaro. Et vtat̄ medicinis in qbꝰ sunt aptio, ⁊ subtiliatio: ⁊ ēt cōfortatio, sicut sunt apsinthiū, ⁊ crocus, ⁊ spica, ⁊ radix peonie, ⁊ radix albasce, ⁊ radix rubee, ⁊ mastix, ⁊ vtraqꝫ spica, ⁊ grana ᶻ [alfagdi] ⁊ succꝰ eupatorij, ⁊ radices cētauree: ⁊ ex oleis oleū đ nereiden, ⁊ oleū đ arbore mastic. ⁊ oleū de lilio. Empl'a vō adiuuātia sunt sicut emplastra in qbus ponunt̄ farina, ⁊ mellilotum, ⁊ camemilla, ⁊ radix lilij, ⁊ calamētū, ⁊ radix ⁊ [euisci, ⁊ ficus, ⁊ oleū, ⁊ frumētū ⁊ cepe assatū, ⁊ oleuz de ben.] Si aūt necessaria sunt fortiora illis administret̄ empl'm ex farina ordei, ⁊ baurac, ⁊ fimo colūbino, ⁊ calamēto, ⁊ glutīe albotin, ⁊ picis, ⁊ ꝰ [mānis] ⁊ simili, Et opꝫ qn̄ sentit maturationē, vt dormiat sup epar suū: ⁊ assiduet balneationez cū aqua calida. Et q̄nqꝫ est necessarium vt exercitet̄, ⁊ ambulet, si possibile est ei illud. Qđ si erumpitur, tunc

m A. dorsi que vicinat̄ epati
n A. rūpit̄ adiuua ad hoc cum apitiuis
o A. ⁊
p A. cōsideratione lateris ad qđ declinat
q A. similia
r † A. ad cōsolidationem
s A. tūc leuia ex istis
t † A. parūper
v A. Apud
x A. Alia litera ⁊ melle
y † A. ⁊ ex semie maru. ʒ. i. s. ⁊ farina fenugreci. ʒ. i. bibat̄ cum
z A. alfachd
⁊ A. althee ⁊ fic⁹ ⁊ passule ⁊ fermētū ⁊ cepe assatū ⁊ oleū seminis
ꝰ A puluere thuris

opꝫ vt sumat sup ipsam ea, q̄ abluūt ipm, ꝛ mūdificant ᵃ ⌈sicut aq̄ mellis⌋ calida deide ꝯsequant̄ ea, q̄ mūdificāt ipsuꝫ ex pte declinationis, aut cū solone vētris, aut cū ꝓuocatione vrine, si idiget eis: aut admisceat̄ aliqd illoꝝ cū aq̄ mellis. Et non opꝫ, vt dent̄ ei in potu diuretica valde: ꝛ ledāt meatus vrine. Q̄ꝝ si accidat vt vlceret, aut ledat pus meatꝰ vrine, aut vesice, tūc rectius est vt nutriat̄ cibis in quibus est abstersio absq̄ꝫ mordificatiōe: imo cū ꝯglutinatione aliq̄, sicut est aqua mellis decocta cū eq̄litate, cū qua ꝑmixtū est paꝝ amili, ꝛ ouū, ꝛ oleum ro. ꝛ sicut sunt malue cū candarusio. Et ad vltimuꝫ opꝫ, vt regat̄ regimine vlcerū mēbrorū interioꝝ: ꝛ ſm ꝙ opꝫ, vt res currat in vlceribus renū. Q̄uꝫ ergo mūdificat̄ vltime, opꝫ vt in potu sumat in matutinis aquā ordei ꝛ sirupū acetosum: Q̄ūq̄ꝫ preterierint hore alique, sumat̄ turis, ꝛ sanguinis dracōis amboꝝ añ. auꝛ̄. i. ꝛ seminis endiuie, ꝛ seminiꝫ apij, ꝛ masticis oīum añ. auꝛ̄. i. ꝛ sumat ea in potu in sirupo acetoso, aut ᵇ ⌈gileui⌋ aut aq̄ mellis. Et post illud ꝯfortet̄ cū cibo, ꝛ curet̄ vlcus eius cū eis, que sunt sicut ea, q̄ dicemus i cura vlceꝝ renū. Et qum accidit vt mā effundat̄ ad spatiū vētris, tunc necessariū est, vt incidat̄ cutis apud inguina, ꝛ discooperiatur lacertus adeo, donec appareat siphac iteriꝰ noiatū ᶜ ⌈birabaton.⌋ Deide fiat i ipso foramen, ꝛ ponat̄ i ipo cannula: ꝑ quā currat pus: deide ᵈ † ⌈ ⌋ cū empl'is. De cibis v̇o opꝫ vt administret̄ i ꝑncipio subtiliatio cibi: ꝛ sit ꝯtētus kisch ordei, ꝛ sirupo acetoso. Deide post illud administrent̄ cibi apitiui, quos diximꝰ, ꝛ vitelli ouoꝝ sorbiliū, ꝛ sorbitiones lenificātes. Q̄ū ḡ erūpit̄ ꝛ mūdificat̄, necessaria sunt ea q̄ ꝯfortāt, sicut aq̄ carnis: ꝛ carnes arietine, ꝛ hedine, ꝛ auiū teneraꝝ, ꝛ eaꝝ iura cuꝫ aceto ꝯdita ᵉ ⌈sine⌋ semibꝰ: ꝛ vitelli ouoꝝ sorbiliū, ꝛ siľia ꝛ paꝝ vini. Et vtat̄ odoramētis ꝯfortatiuis.

Marginal notes: a A. Alia litera cuꝫ aqua ordei — b A. iuleb — c A. bariterun. — d † A. curetur — e A. cum

ℭ De cura apatum frigidorū. Cap. XV.

Oportet vt administrent̄ in eis subtiliatiua, abstersiua ꝛ appropiquat cura eoꝝ cure oppiľonū, ꝛ cure adubellet, q̄ ꝑparate sunt ad maturationē. Et tu qdē iā sciuisti medicinas maturatiuas, ꝛ diureticas, ꝛ apitiuas, ꝛ subtiliatiuas. Et opꝫ vt sit in eis v̇tus stiptica ꝯfortās aromatica. Et mittunt̄ in eis de oleis oleū de kerua, ꝛ oleū de iensemino, ꝛ oleū sambacinū i emplastris que ad ea assumūtur. Et meliora empl'a ipsoꝝ sunt emplm ᶠ ⌈fuludriatio⌋ ꝛ emplastrū filargius, ꝛ emplastrū stomaticon. ꝛ emplm de seminibꝰ. Et ꝯfert diacurcuma, ꝛ dialacca, ꝛ similia. Et fistici qdem maximi iuuamēti sunt in eis. Et trocisci de spica. Et ex sirupis sirupus de seminibus cū camedreos, ꝛ polio iaꝫ decoctis in eo. Et ex eis que in ipsis iuuant, ꝛ proprie in illo, qđ indurationi proximuꝫ est, ꝛ ꝯferunt ēt doloribus renū, ꝛ splenis, est medicamen factū cum squilla ſm hūc modū. ℞. squille assate: lilij celestis: assari ᵍ ⌈dauci⌋ semis apij, anisi, spice aromatice, cassie ʰ † ⌈ ⌋ castorei, calamenti montani, cimini, calamēti fluuialis, ⁱ ⌈acori,⌋ piretri, piperis longi, ᵏ ⌈nucis mus.⌋ amomi, ˡ ⌈opij⌋ euforbij, seminis altee, sticados, polij, siseleos, seminis rute. seminis feniculi corticū radicū, capparis, aristoľ. ro. cinamomi grossi. ʒʒ. baccarū, lauri ᵐ † ⌈ ⌋ seminis hyusquiam al. costi, ameos, seminis carui ⁿ † ⌈ ⌋ omniuꝫ añ. partem vnā, cōficiātur cū melle dispumato, ꝛ administrentur. Medicamē factū cū alleis cāpestribus, ꝛ efficit opationē predicti eandē. ℞. alleoꝝ, gentiane albe, eupato, costi, aristoľ. keisim, siseleos, piperis lōgi omniū añ. darkimet. iij. seminis apij, assari, meu fu. ᵒ ⌈nucis muscate⌋ ameos aniuden nigre oīum añ. darkimet. xv. ᵖ † ⌈ ⌋ castorei ᑫ ⌈aque ro.⌋ omniū ana darkimet. xij. soluantur ista cū vino, ꝛ reliqua terant̄, ꝛ misceantur ita, vt fiāt res vna, deide ꝯiūgāt̄ cū melle ꝺ̄spūato.

Marginal notes: f A. fuladiginun — g A. meu ꝛ fu — h † A. lignee — i A. ciperi ꝛ radicis affodili — k A. pastinace siluestris — l —— A. — m † A. opij — n † A. albi — o A. pastinace montane — p † A. folioꝝ rute sicce ꝛ calamēti mōtani ꝛ calamēti fluuialis ꝛ origāi siluestris omniuꝫ. añ. darchmet. x. — q A. bazard id ē galbani ꝛ mirrhe

ℭ De cura apatum durorum. Cap. XVI.

Non euadit aliqs ex apate duro, qescente, ꝯfirmato. Et illi q sanātur ex eo, sunt q curant̄ in initio sui. Et canon qdē curationiꝫ eoꝝ, est post purgationē corporis ex humiditatibꝰ grossis cū medicinis cōpositis ex spēbus, in qbus sunt lenificatio equalis, ꝛ resolutio, ꝛ subtiliatio, ꝛ calefactio tēperata, ꝛ aptio oppilationū dñantior q̄ꝫ lenificatio, ꝛ cōfortatio, ꝛ stipticitas, ꝛ aromaticitas cū quātitate qua indiget ʳ ⌈infra qđ adiuuāt duas intētiones alias.⌋ Et vt in pluribuꝫ haꝝ medicinarum ˢ ⌈q̄ iuuāt duas intētiones⌋ dñantur amaritudo, ꝛ stipticitas parua. Et iste medicie administrātur in potu, ꝛ administrantur in empľis, ꝛ administrātur in embrocis. Et opꝫ vt lenias nām, si fuerit ᵗ ⌈tēperata⌋ cū rebus lenibus, ꝛ clisteribꝰ ꝓpriꝫ. Et illud qdē efficiunt grana pini maioris, ꝛ semen lini, ꝛ glutē albotim cū hoc ꝙ ipsa cōferunt apati. Et nō opꝫ vt sis audax ad soluēdum ventrē cum rebus vehemētis caliditatis, ꝛ faciāt lesionem, ꝛ addant in nocumēto. Et opꝫ, vt sit eius somnuꝫ super latus dextrū. Illud. n. est ex eis que valde cōferunt ad resolutionē eius. Medicine v̇o singulares valētes ad illud sunt grana pini, ꝛ medulle, ꝛ adipes tēperate, ꝛ ad caliditatē declives. Et in farina fenugreci est lenificatio quedā cum maturatione: ꝛ compostus est vehemētis iuuaminis. nam cū ex eo sumitur in potu. ʒ. ʃ. vsq̄ꝫ ad auꝛ̄. cum ᵘ ⌈tille⌋ misto: aut cū vino confert manifeste. Et q̄ñq̄ꝫ confert ei sumere in potu oleū de nereiden, aut oleum de balsamo, aut oleū cōstinū cū aqua, in qua decocta sunt ruta, ꝛ anetum, ꝛ dosis olei de nereniden sit quātitas. ʒ. iiij. administret̄ illud hebdomada vna, ꝛ ꝯfert maxime. Et ex eis q̄ ꝯferūt ad illud ˣ † ⌈ ⌋ sunt semina agni casti pōdus. ʒ. i. in qbusdā sirupis, Et eupatorij pōdus. ʒ. i. cū aqua apij aut feniculi, aut endiuie, Aut arnoglose sicce pōdus auꝛ̄. i. Et decoctio lupinorū in q̄ positū ē de spica aromatica vsq̄ꝫ ad. ʒ. ʃ. aut de pipe minus ß. Et amigdale amare i vino. Et radix arboris sanguīs draconis iuuatiua ē ēt, ꝛ cortex arboris aldemest, ꝛ bacce lauri. Et radix ʸ ⌈amigdali, ꝛ radix fu.⌋ ꝛ cicer nigꝝ, ꝛ poliū, ꝛ camedreos, ꝛ porri. Et ex medicis cōpositꝭ ꝯferētibꝰ ad illđ, sūt trocisci ꝺ̄ bdellio, quoꝝ ꝯfectio. ℞. rosaꝝ tritaꝝ. ʒ. x. spice arōatice. ʒ. ij. ᶻ † ⌈ ⌋ myrrhe. ʒ. i. costi. ʒ. i. ꝛ. ʃ. masticꝭ. ʒ. i. amigdalaꝝ amaraꝝ. ʒ. i. ꝛ. ʃ. bdelij. ʒ, iij. terant̄ medicie, ꝛ dissoluat̄ bdeliū cū vino, ꝛ ꝯficiant̄ cū eo medicie, ꝛ fiāt ide trocisci: ꝛ potio eoꝝ sit triū. ʒ. cū aq̄ mellis, aut cū apoꝫimate de semibꝰ: ꝛ si fuerit calitas cū aq̄ allubleb, ꝛ endiuie. Et ex istis ē medicamē asclepiadis fcm̄ cū felle vrsi: ipm nāq̄ꝫ exptū ē ꝯferre ꝑ illud, qđ i ipso ē ꝺ̄ spēbꝰ medicinaꝝ valētiū ad illud ſm ꝯdōnes suas, q̄s diximus. Et descriptio qdē eiꝰ. ℞. camepitheos, prassij, seis apij mōtani, gētiane, seis agnicasti, fellis vrsi, sinapis seis cucu. scolopēdrie radicū oppoponacis ᶻ ⌈amiloꝝ lacuē⌋ rubee tictoꝝ, seminis caulꝭ

Marginal notes: r A. ea infra illū qđ ipedit duas intētiones vlias. — s —— A. — t A. stricta — v A. talba — x † A. est succus scebra recētis qđ administrat̄ aliquibus diebus, Et ex eis que iuuant ad illud — y A. rubee tictoꝝ ꝛ radix aluiruꝫ — z † A. croci. ʒ. i. — z A. tebuarim albayra

ᵃ[aristol.] piperis, spice inde, costi, seminis apij hortulani, semis eruce, ⁊ herbe iudaice, polij, opij eupatorij granorum ᵇ[iunipi] ptes eq̃les, ↄficiantur cũ melle. Et dosis ei⁹ pondus auellane cũ ᶜ[vino] Et ex eis q̃ ↄferũt ad illũ, sunt diacurcuma, ⁊ athanasia, ⁊ tyriaca diateserõ, ⁊ ᵈ[socrugene] cõferũt ad illud. Et ex cõpositis leuib⁹ in h, est medicamen altaraxacon, dictũ in caplõ aldubellati: ⁊ medicine q̃s diximus in caplo apatũ fridorum absolute. Et qñ administraueris oĩ die trociscos almirberis p hebdomadã vnã, q bibant in aq̃, ⁊ icipiat a.ʒ.i.⁊.s.vsq3 ad.ʒ.ij.⁊.s.erit ᵉ[vltimũ.] Et ᶠ[vt] aggreget aliqd ᵍ[h⁹ aq̃ administrãdo cardos ⁊ alsabrẽ gradatim ex.ʒ.iij.⁊.s.] vsq3 ad.ʒ.i. Et stude in h ne faciat illud cadere ipm i ʰ[erectione] ⁊ api oppilationẽ. Et ex potib⁹ q bibunt est apoçima costi, ⁊ ramorum eupatorij, ⁊ fenugreci, ⁊ passarum.iiij.℥. cum.℥. olei amigdalini, aut olei de nucib⁹ recẽtibus. Aut apoçima qd. ℞.gẽtianã, apsinthiũ, melilotum, passas, ficus. Aut apoçima ⁱ[aristol.] apsinthij, rute, florum sqnãti, ⁊ passul', ⁊ fenugreci. Et apoçima lupinorum, ⁊ costi, ⁊ apsinthij cũ oleo de kerua. Et ex emplastris bonis ad illud est, vt empl'z fiat cũ amomo hũido, aut sicco, decocto cũ vino põtico. Aut ex spica cũ oleo de fisticis, cũ prassio ᵏ[⁊] ex prassio cuz aneto ↄcocto. Aut emplm factũ ex farina fenugreci, ⁊ ficub⁹, ⁊ ruta, ⁊ meliloto, ⁊ nitro, Aut sumant ãmoniaci.ʒ.cẽtũ, bdellij.ʒ.xxv.croci.ʒ.xij. terãtur oĩa ⁊ ↄficiant cũ cerato fcõ ex cera, ⁊ oleo de alcanna, fm q vi. Aut empl'z factũ ex farina fenugreci, ⁊ stercore capno, ⁊ cordumeni, ⁊ calamẽto, ⁊ ˡ[caulib⁹] ⁊ vsnee, ⁊ ruta. Et illi qdẽ cui⁹ cã est pcussio, ⁊ iã icipit apari, ⁊ idurari, ↄuenientius ex emplis est emplm ᵐ[ro.cũ sabren.] Et ex medicis ⁊ regimine bonis cũ admĩstraueris potiones ⁊ empl'a, ẽ vt ponant sup mẽbrorum vẽtose calefacte sine icisione: imo supponant loco sanguisuce: deide admĩstra medicinas, q̃ sunt fortiores i subtiliatiõe, ⁊ resol'one: ⁊ fac adherere loco ea, q̃ sunt sicut nitrũ, ⁊ sulfur citrinũ.v.dieb⁹, aut hebdomada vna: deide administra epithimata cũ sinapi in oĩb⁹.x.dieb⁹: postea fac vomere egrũ cũ rhaphano. Qd si ⁿ[obediẽs] fuerit apa administra helleborum albũ. Et qñ sit apa cãcer minorat spes in eo: nã si ↄfert aliquid, tũc medicamen asclepiadis qd est in antidotario absq3 fellevrsi. Cibi antem sint illi, quorum digestio est velox, sicut vitelli ouorum sorbiliuz, ⁊ sicut kisch ordei. Et cibus eius qui habet oppilationes in epate suo, ⁊ parum vini quod est subtile est bonum valde, ⁊ abstineat a carne.

De cura apatũ almirach lacerti. Cap.XVII.

St proxima curationi apatũ epatis ex pte medicinarũ: nisi q audacia ad repcutiẽdã mãm in primis, ⁊ ad resoluẽdũ eaz fo, est fortior. Et non timetur ex eis ex stipticitate ⁊ resol'one, quod timetur ex apate epatis.

De cura apostematum meseraice. Capitulum. XVIII.

St similis curationi apostematũ cõcauitatis epatis.

De percussione, ⁊ obuiatione, ⁊ casu super epar. Cap.XIX.

Qoniam quandoq3 accidit obuiatio, aut casus, aut ᵒ[nocumentum] super epar, tunc necesse est, vt tu succurras, vt non accidat ex eis fluxus sanguinis, aut apostema

a A. reubarbari
b A. harar
c A. sirupo de melle
d A. sazanea
e A. Alia litera iuuatiuum
f A. si
g A. ex aqua, administra troc. alsaff ⁊ troc. alsebram gradatim. ex tertia.ʒ.i.⁊.s. Alia litera admistra trocis. paruos, ⁊ troci. alsebram
h A. fluxum vẽtris
i A. reubarbari
k A. aut
l A. Alia litera sulfure
m A. almodasefrã vel almurdasefram
n A. inobediens
o A. percussio

magnum. Quod si accidat apostema, curetur cuz eis que diximus de cura apostematis, quod succedit percussioni. Et quandoq3 accidit ex eis, vt additamentum maius de additamentis epatis remoueatur a loco suo, ⁊ proprie si fuerit magnuz: ⁊ accidit dolor sub ᵖ[hypocũdrijs dextris] post pcussionẽ, aut saltũ, aut casum, ⁊ rectificat istud cõmotio, ⁊ excussio cũ pparatione pectoris illius, q hz illud, ⁊ erectione illius, q̃re sedat dolor subito cũ reditione additamẽti ad locũ suũ. In alijs autez opz vt incipiat, ⁊ fiat phlebotomia. Et si fuerit caliditas vehemẽs, tunc potet, ⁊ liniat cũ ifrigidatiuis apocrusticis. Si aũt sanguis eius egrediat, tũc ponãtur cũ eis stiptica. Et si nõ fuerit caliditas vehemens, neq3 cursus sanguinis, aut iã fuerit sedatum illud qd inde erat, tũc tua intẽtio nõ erit nisi, vt resoluas sanguinẽ mortuũ. Et si nõ fuerit possibile vt resoluas sanguinẽ, aut ptransiuit terminũ, tunc administra resoluẽtia. Et nõ est aliqd simile epithimati cũ mumia ⁊ oleo ᑫ[araçaki.] Et cõferũt oĩbus illis medicine predicte in capitulo apostematũ euenientium ab obuiatione. Medicamen conferens ad illud in principio, qum est caliditas, ⁊ inflammatio, aut timetur cursus sanguinis, ℞.reubarb. balaustiarum, sanguinis draconis, aluminis iameni, ptes equales: ⁊ dosis eius sit aur.i.cuz aqua cydoniorum. Quod si non fuerit illic caliditas plurima, ⁊ volueris administrare medicinas, in quibus sit repcussio cũ resol'one aliqua, ⁊ ʳ[cõfortatione] tũc ↄfert ad illud hoc cõpositũ ℞.karabe.ʒ.x.rosru.ʒ.v.mellilotĩ.ʒ.x. acatie.ʒ.iiij. spice inde croci, amborum añ.ʒ.vi.masticis, corticis ˢ[capparis] amboruz añ.ʒ.iiij.luti armeni.ʒ.vij.nucis cupressi ʒ.viij.ↄficiãtur cũ aqua arnoglosse, ⁊ fiãt inde trocisci, quorum vnusq̃sq3 sit vnius aur. Medicamẽ bonum.℞.ᵗ[aque neilon].ʒ.x.lacte ablute.ʒ.vij. ⁊ ᵘ[reu.seni.] ʒ.iiij.croci.ʒ.iij.⁊.s.basce.ʒ.iiij.ciceris nigri.ʒ.vij.myrrhe.ʒ.v.luti armeni.ʒ.x.ↄficiãtur cũ oleo de lilio, in quo posita sit mũia: ⁊ fiãt inde trocisci: ⁊ sumãtur in potu: ⁊ dosis sit vsq3 ad.ʒ.iij. Et ˣ[reu.alseni] ⁊ lutũ sigillatũ qñ miscent cũ aliquãtulo de granis myrti, sunt res magis iuuatiue ad hoc in eis, q̃ ego sum exptus, In fine aũt rei, ⁊ qñ nõ cauet ab inflãmatione, ⁊ apatione, oz vt in potu sumant de h trocisco. ℞.reu.seni, laccã, ⁊.çç. fiãt ex eis trocisci: ⁊ qñq3 ponit cũ eis aliqd arsenici citrini: qm ipm est mirabilis virtutis i repcussione, ⁊ resol'one sanguinis, sumat in potu ex hoc: ⁊ liniatur sup ipsum hmõi epithima. ℞.xiloal. ⁊ crocum, ⁊ baccas lauri, ⁊ bdeliuz, ⁊ calamum aromaticum, ⁊ masticem, ⁊ ceram, ⁊ oleum ʸ[araçaki ⁊ almeisus] fiat emplastrum ⁊ ponatur.

De scissura, ⁊ incisione in epate. Cap.XX.

Xistimauit. hip. q morit ille, cuius disrũpitur epar, ⁊ ᶻ[accit sepatio cõis ex eo] corpi ipsius ⁊ venis eius. In illo autez qd est minus hoc, qñq3 est spes. Et qñq3 accidit illic vrina sanguinis, ⁊ solutio ventris cũ eo fm duo latera epatis.

De cura. Cap.XXI.

Cura illius est cum medicinis stipticis, ⁊ glutinatiuis secundum q scis. Et fm q dictũ est in capitulo sputi sanguinis: ⁊ quandoq3 confert ei dare in potu põdus.ʒ.ij.de rosis cum aqua frigida: aut dare ei in potu balaustias, aut facere emplastrum ex eis.

p A. hypocundrio dextro
q A. alrazachi.
r A. conglutinatione
s A. thuris
t A. ex machilun
v A. rauendseni
x A. reubarbari
y A. alrazaki ⁊ ⁊ almeisusan
z A. intelligit p illud solutionez cõtinui magnaz cõmunẽ

¶ Tractatus.iiij.de humiditatib⁹, quibus accidit causa epatis, vt expellantur egrediendo, ꝛ coarctētur [a] ⌈occultando.⌋

¶ De spēbus expulsionū rex in epate. Cap.I.

Q uandoqꝫ diuersificātur expulsiones i suba ei⁹ qđ expellit: ꝛ qñꝫ diuersificat cā ei⁹ pp qđ expellit. Sba vō ei⁹ qđ expellit, qñqꝫ ē res [b] ⌈chimosa⌋ ꝛ qñqꝫ est aquosa: ꝛ qñqꝫ ē ablutiua [c] † ⌈ ⌋ ꝛ qñqꝫ est cholerica, ꝛ qñqꝫ est viruléta: [d] † ⌈ ⌋ ꝛ qñqꝫ est nigra subtilis: ꝛ nigra sicut fex: ꝛ nigra melancholica, ꝛ qñqꝫ est fetida: ꝛ qñqꝫ nō ē fetida: ꝛ qñqꝫ ē sanguis purus: ꝛ qñqꝫ expellit siṁis ei ex via stōi cū vomitu: ꝛ sigt ipm priuatio doloris. Et qñqꝫ est res grossa nigra, q̄ est suba carnis [e] ⌈stōi.⌋ Cā autē eius pp qđ expellit, qñqꝫ est apa qđ rūpitur. Aut oppilatio, q̄ [f] ⌈aperit ꝛ expellitur, Aut scissura.⌋ Aut vlcus, Aut corrosio, Aut debilitas retētiue: q̄re nō retinet illđ, qđ in ipo cōprehēdit. Aut debilitas attractiue q̄re non attrahit. Aut digestiue, ꝛ nō digerit illud, qđ cōprehēditur i ipso. Et [g] ⌈qñqꝫ⌋ nō recipit ipm corpus, ꝛ expellit ipm, aut [h] ⌈fortitudine⌋ expulsiue: aut malitia cōplōnis calide liq̄factiue: aut fr̄e debilitātis ex causis ifrigidātibus: ꝛ ex eis sunt eūones plurime. Aut est pp replōnē [i] † ⌈ ⌋ quaꝫ necesse est nām expellere. Et qñqꝫ est replō f̄z corpus totū: ꝛ qñqꝫ est i ipso epe, qñ bona est gñō sanguinis: sed morat i ipso sanguis, ꝛ nō penetrat ad venas pp cōstrictionē eax, aut pp dbilitatē attractiue i [k] ⌈ipo,⌋ aut pp oppilōnes, aut apata q̄ diximus. Et qñqꝫ ē cā replōnis q̄ expellit, dimissio exercitij, aut additio in cibo: aut icisio mēbri f̄m q̄ diximus i lib. vl'i. Aut retētio cursus ꝯsueti hemorroidaruꝫ, aut menstruox, aut aliox. Et qñqꝫ cā est mordicatio, ꝛ acuitas materiei cogēs nām ad expellendū, lꝫ virtutes nōdū fecerint in ea opatiōnē suā, q̄ꝫ facerēt si nō eēt hoc nocumētum. Et qñqꝫ associat illud qđ inuenit in via, ꝛ fit ei laboriosuꝫ, ꝛ [l] ⌈inobediēs.⌋ Et qñqꝫ fit hō in crisibus. Et qñqꝫ cā nō est in ipso epate, immo in mesaraica. Et q̄ꝫuis nō sunt pošes in mesaraica oēs modi isti cāx, est tñ possibile vt sint ex parte apatū, ꝛ oppilationū: [m] ⌈nā si fuerit in ea primum possibile est⌋ vt epar attrahat, ꝛ mesaraica non attrahat [n] ⌈q̄re accidit ex ea⌋ res de qua curat [o] ⌈q̄ꝫuis⌋ attractio dignior [p] ⌈sit⌋ epati non mesaraice: ꝛ nō est attractio mesaraice solius, attractio de qua curet. Et multotiēs qdē est solō vētris epatica: qñ corpus nō recipit nutrimētū, ꝛ reddit pp oppilōnē, aut pp aliud. Et oēs spēs hax expulsionū nitunt in veritate: aut ad debilitatē: aut ad fortitudinē. Sunt ergo ea q̄ fit ex scisura, [q] † ⌈ ⌋ ꝛ vlcerosa, ꝛ ptinēs ad malitiā cōplexionis, ꝛ debilitateꝫ v̄tutis, de gñe debilitationis. Et aptio oppilōnū, ꝛ eruptio aldubellati, ꝛ expulsio supfluitatuꝫ de gñe fortitudinis. Virtus.n. dū nō ꝯfortatur, non [r] ⌈pōt aperire aldubellati. Et supfluitas sanguinis corrupti, pp multitudinē aggregationis, ꝛ paucitas suctionis ex eo ꝛ supfluitas⌋ sanguinis plīmi, ꝛ alia. Et qñ egredit sanguis fetidus, nō opꝫ vt existimetur, q̄ illic sic debilitas: qñqꝫ.n. fetet pp lōgitudinē more, deinde expellit, ꝛ est quasi fex nigra: [s] ⌈qūqꝫ supfluit expellit⌋ ipsum nā, sicut [t] ⌈oñdimus ēt i venis.⌋ Vex illū q expellit a virtute seqtur leuitas ꝛ est cū eo sanitas dispōnum. Et qñ non est fetēs in oi dispōne [u] ⌈mala⌋ tūc niger est dignior vt nō sit i [x] † ⌈ ⌋ dispōne [y] ⌈mala.⌋ Et siṁr qñꝫ ē i explōib⁹ colorū diuersox leuitas: ꝛ errat qui retinet hos colores diuersos in oi dispōne. Et vehementior error eius est, q retinet eos cū oppilatiuis constipatiuis. Et scias q̄ nō elōgatur qn virtus debilitet, ꝛ nō separet supfluitates, ꝛ nō expellat replōnē: deinde accidat ei vt ꝯfortet virtus, aut pueniat de p̄paratione materiex [z] † ⌈ ⌋ ꝛ aptione oppilationū [ꝛ] † ⌈ ⌋ cū quo facilis fiat expulsio in obediētis, ꝛ expellant supfluitates. Et cā qdē in solutione vētris chilosa, q̄ est cā epatis, ꝛ eox que sequunt ipm, aut est pp debilitatē attractiue q̄ est in epate, aut pp oppilationes, ꝛ apata que sunt in concauitate eius, aut mesaraica ita, vt non attrahat, ꝛ nō alteret oino. Et ego dicā iudiciū hax oppilōnū in capitulo intestinox. Et est ex eis que cū diminuttūtur, arefaciūt, ꝛ deijciunt virtutē: ꝛ qñ retinent inflant in supioribus, ꝛ nocēt eis, ꝛ ꝯstringūt anhelitum. Materierū v̄o chilosax multitudo est qđ ipe sunt augmētatiores virtute attractiua, q̄ est in epe, quare remanet maior ps earū nō attracta. Et qñqꝫ est cā in hoc vehemētia appetitus stōi, ꝛ supfluitas eius. Et cā in solōne ventris lauatiua, est debilitas v̄tutis alteratiue, sepatiue q̄ est in epate: aut augmētū patiētis sup agētē [ꝫ] ⌈ꝛ⌋ debilitatio retētiue. Et est tūc [ꝝ] ⌈siṁs solōni vētris lauatiue epatꝫ debilis: ꝛ cā eius est vomitus, ꝛ colirica passio ab⌋ eo qđ nō tollerat stōus debilis, ꝛ expellit añ cōplemētuꝫ opationis pp debilitatē retētiue. Qum ergo nō est pp debilitatē retētiue, tūc est pp debilitatē alteratiue. Et vtreqꝫ debilitates sequunt oēm cōplexionē. Sed plīm debilitatis retētiue ē pp caliditatē [a] ⌈tm̄: aut pp frīditatē tm̄ in vtrisqꝫ dispōnibus: nā ablutiua ꝯuertit ad illud qđ est plus sanguineū pp vehemētiam ꝯsecutionis corpis⌋ deinde ad illud qđ est turbidū. Et eius qdem q̄ facta est a caliditate, est signum aliud: ꝛ facte a frīditate, est signū aliud, que ego dicā. Et cā in solutione vētris cholerica, ē multitudo cholē: ꝛ fortitudo expulsiue. Et cā in virulēta est adustio sanguinis, ꝛ humox, ꝛ liq̄factio eox: ꝛ qñqꝫ pducit ad adustionē corpis ipsius epatis, ꝛ [b] ⌈qđ ipsuꝫ educit⌋ post humores diuersos: ꝛ qñqꝫ fit virulēta pp resudationem apatis, aut dubellati. Et sepe fit resudatio ex epate, ꝛ fit vētris solutio periodica. Et cā i facta que est similis feci, aut est corruptio dubellati, Aut oppilationis aptio, Aut corrosio, ꝛ vlcera putrida, Aut adustio sang. ꝛ alteratio [c] † ⌈ ⌋ in ptibus epatis pp paruitatē penetrationis, cū caliditate epatꝫ, ꝛ eox q̄ sequunt ipsum. Aut alteratio eius i venis qum est vehemētis caliditatis, ꝛ corrūpit ipm, ꝛ nō suggit ex eo corpus: q̄re igrossat, ꝛ fit sicut fex fetida vehemētis fetoris: ꝛ i ipso est [d] ⌈additio ebullitiōis ꝛ liq̄factiōis ꝛ amaritudinis pp dñium cholere.⌋ Et qñ corrūpit hac corruptione, expellit ipm nā fortis, ꝛ sigt corruptionē cōplōnis in mēbris. [e] ⌈Et est pculdubio ꝯtinēs melāncholica p debiles ꝛ extenuatos.⌋ Et differt a melāncholica illa in colorē, ꝛ subam, ꝛ fetorem: nā ipsa est minor ipsius nigredine [f] ⌈per colorem ꝛ subam⌋ ꝛ fetor ipsius melāncholie, Aut vehemēs est, cuius similis nō est melācholie, Aut frigus inspissans sanguinem, ꝛ cōgelans ipm, Aut debilitas epatis, ppter q̄ꝫ pducit ex lauatiua ad sanguineam, ꝛ ad feculētam, ꝛ nō est subito nisi raro. Et plurimum qum fit subito, est a cōplexione calida adurente. Frigida enim facit ipsum [g] ⌈rem non digestā⌋ ꝛ calida adurens ꝯturbat ipsuꝫ, sicut fex: sed pp egressionēꝫ ipsius carnis epatis est adustus

a A. quiescendo
b A. chilosa
c † A. vel sicut lotura carnis
d † A. ꝛ qñqꝫ est saniosa
e A. epatis
f A. est apta ꝛ facta est expulsio, aut ruptio, aut scisio, accidēs in corpe ei⁹ aut venis eius ꝛ cā ei⁹ est icisio aut percussio aut obuiatio
g A. qū nō digeritur
h A. fortitudo
i † A. ꝛ superfluitatem
k A. ipsis
l A. angustiosuꝫ
m A. Alia litera q̄ꝫuis primuꝫ sit lōginquuꝫ pośe ē tamen Alia litera q̄ꝫuis sit longinquū, aut non sit possibile [illegible] Alia litera ꝛ si fuerit, ptransit, ꝛ nō est pośe
n A. ꝛ accidat
o A. qm̄
p A. est
q † A. vel eruptione [illegible]
r A. expellit pus dubellati, neqꝫ supfluitatē sanguinis corrupti, pp multitudinē aggregationis, ꝛ paucitatem suctionis ex eo, neqꝫ superfluitatē
s A. Alia litera qū supfluit, ꝛ expulserit
t A. ēt fetet in vlceribus Alia litera ꝛ fetet in venis
u A. malus
x † A. omni
y A. malus
z † A. ad expulsionem
ꝛ † A. aliqua
ꝫ A. aut
ꝝ A. pportio fluxus lotiui ex epate debili, pportio vomitus ꝛ colirice passionis ex
a A. ꝛ humiditatē. Et plm debilitatis alteratiue vel imutatiue est pp friditatē: ꝛ nō affirmes sniaꝫ, q̄ lotiuus fit pp caliditatē solū, aut pp frigiditatē solum. Et in vtrisqꝫ dispositionib⁹ qdē lotiuus ꝯuertit ad illud quod ē plus sanguineū pp vehemētiam retrocessiōis ex corpore
b A. egressiones eius
c † A. eius
d A. spumositas pp ebullitionē ꝛ liquefactionē ꝛ colericitatē pp dñiuꝫ caliditatis Alia litera spumositas ebulliti ꝛ liquefactio et colericitas pp dominium caliditatis
e A. Et sunt hi tes ipsam pculdubio debiles ꝛ extenuati.
f A. ꝛ spissior ea in substantia
† A. fluidum, nō digestum

grossus a † ⌈ ⌋

Et cā ī sanguine puro est v̄tus fort̄ nō faciēs necessariū vt remoueat̄ supfluitas a sanguine tpe, ī quo alteret̄ b ⌈ ⁊ ⌋ expellat ipsaȝ. Et qn̄qȝ fit pp sol'oneȝ ꝯtinuitat̄. Jnqt Hip. ille cuius epar replet̄ aq̄, deinde rūpit̄ illud ad pāniculū v̄tris, tūc qū replet̄ v̄ter eius c † ⌈ ⌋ morit̄. Et scias ꝙ pl'm potus vini passi recētis, facit cadere in sol'onē v̄tris epaticā. Et qū retētio solutionis ꝯturbat, ⁊ eius solutio facit acqrere tranquillitatē, est mortale. Et scias ꝙ qum longe egritudini senis succedit fluxus v̄tris d ⌈ est timorosum. Et qum ⌋ eius fluxus retinet̄ cū nocumento, tunc eius fluxus est epaticus, ⁊ ei⁹ corpus nō recipit nutrimētū pp exiccationē viarum.

¶ De signis. Cap.II.

Differentia qdē īter sol'onem ventris epaticā ⁊ eā q̄ fit ab ītestinis, est qm̄ hūores mali egrediētes, ⁊ sanguis, ex ītestis sunt cū rasura dolorosa, ⁊ pūgitiua, ⁊ paulatim fm ꝯtinuationē: ⁊ epatica fit sine dolore, ⁊ est plīma, ⁊ nō est semp ꝯtinua ī oī hora. Et qn̄qȝ distiguit iter vtrasqȝ, pmixtio cū egōne, ⁊ sepatio ab ea, ⁊ postpositio ab ea. Jn ep̄ica. n. venit post egōnē parū pmistionis. Dr̄ia v̄o iter sol'onē v̄tris epaticā, ⁊ stomaticaȝ, est qm̄ epatica egredit̄ chilosa eq̄lis, in qua iā stōus effecit qō ei inerat, ⁊ remansit impssio epatis ī ipsa: ⁊ si eēt stomatica e ⌈ oñderet̄ ex ea qō cū sol'one egredit̄ ⌋ indigestū, ⁊ grauaret sup stōȝ, ⁊ eēt cū ea nocumētū stōi pl'm. Et qn̄qȝ egredit̄ aliqd idigestū nō pp stōȝ solūmō, imo pp cōitatē epatis ēt ad stōm: veꝝ ptinet ad stōm, qm̄ nocumētū est ī operatione eius. Et dr̄ia iter sol'onem v̄tris chilosam f ⌈ sanguineā ⌋ q̄ est ex ep̄e, ⁊ illā q̄ ē ex mesaraica, est: qm̄ cū illa q̄ est ex mesaraica, nō sunt siḡ debilitatis ep̄is g † ⌈ ⌋ ī vrina, ⁊ alijs. Sȝ dr̄ia inter virus factū ex vlcere aut resudatiōe ap̄at̄, ⁊ fcm̄ ex ptib⁹ alijs, est qm̄ añ p̄mū est febris, ⁊ h̄ aliō incipit sine febre: ꝙ si febricitat post illud, tunc est illud pp cām aliā. Et qum h ⌈ virus qō ⌋ diximus esse ex mesaraica ⁊ ex ap̄atibus in ipsa, est fluxus ventris chilosus purus absqȝ signis debilitatis ī ipso epate ex ap̄ate aut dolore i ⌈ resoluēte ⌋ colorem: ⁊ est febris, que ip̄m cōitatur, debilis. Et ad vltimū virus epaticū est decliue ad albedineȝ, ⁊ rubedinem, ac si ipsum sit k ⌈ sordes, aut pus, ⁊ sanguis ⌋ ⁊ mesaraice decliuius ad albedinem, ⁊ citrinitatē. q. sit virus vlceris. Verū dr̄ia iter l ⌈ solutionē v̄tris ⌋ que est ab vlceribus, ⁊ corrosionē, ⁊ dubellet: ⁊ inter illaȝ que est a virtute, est: qm̄ cū illa que est a virtute, reperitur lenitas, ⁊ egrediunt̄ cū ea colores diuersi, extranei: ⁊ nō sunt cū ea signa ap̄atuȝ. Et qn̄qȝ sunt ante ipsaȝ, oppilationes. Et quocūqȝ mō fit, nō antecedūt eā fe. ⁊ arefactio, neqȝ antecedit eā sol'o ventris lauatiua, aut sanguinea, subtilis: aut virulēta. Et m ⌈ illa que est cā ap̄atum retinet sanguinē: ⁊ corrumpit ipsuȝ ⁊ nō sunt ibi dubellet. Signū v̄o ei⁹ ⌋ est vt sit illic ap̄a, ⁊ nō sit illic signum collectionis: ⁊ sit p̄mo subtilis virulenta, resudatiua, deinde igrosſetur in fine rei. Et illā, que fit ꝓpter debilitatē epatis incipiēs ex lauatiua, ⁊ peruenit ad feculētā, antecedit illud: ⁊ raro fit subito. Qō si fit subito, cū alteratione coloris, ⁊ casu virtutis n † ⌈ ⌋ tūc ipsa ēt est a debilitate. Et quȝ cā est cōpl'o, sign̄t ipsam signa ei⁹. Et feculēta, cuius cā est caliditas, similat̄ sanguini adusto, ⁊ añcedūt eaȝ liq̄factio humoꝝ, ⁊ mēbroꝝ, ⁊ flux⁹ v̄tris virulētus, ⁊ sitis, ⁊ paucitas appetitus, ⁊ vehemētia rubedinis aque. Et qn̄qȝ sunt cū ea fe. ⁊ est eius egō, sicut egō fe. pestilētie in vehemētia fetoris, ⁊ grossitudine, ⁊ tinctura coloris: deide egredit̄ in fine eius sanguis niger. Et illa cuius cā est friditas est sil'is sanguini putrefacto i seipso, nō sicut caro liq̄facta: ⁊ neqȝ est multa vehemētia fetoris: imo fetor eius minor ē fetore calide: ⁊ est minoris o ⌈ nigredinis ⌋ q̄ȝ calida ⁊ minoris coloris. Et qn̄qȝ est sanguis, subtilis, niger. q. sit sanguis p † ⌈ ⌋ aliquo mō q ⌈ feculentus ⌋ ꝯgelatus: ⁊ est incessus eius lauatiuus plus, ⁊ sitis in p̄ncipio sui pua, ⁊ appetitus cibi est plurimus: deide in fine sui pducit pp sui putredinē ad febres, ⁊ deijcit virtutē ēt, ⁊ perducit ad hydropisiȝ, ⁊ ad vltimū est lōgitudo cuȝ extēsione disp̄ōnis. Et significat̄ illud qō associatur cōplexionali ex humiditate ⁊ siccitate, per disp̄ōneȝ eius qō egreditur in suba sui, ⁊ per sitiȝ. Et ī illa q̄ fit aldubellati qn̄qȝ ē pus grossum, ⁊ sanguis feculētus, ⁊ humores plurimi, sicut fit in oppilationibus. Veꝝ signa aldubellati, ⁊ maturationis eius, ⁊ eruptionis ipsius sunt sicut iā sciuisti ⁊ cognouisti ante. Et qn̄qȝ currit aldubellati, ⁊ ap̄osa in p̄ncipio sui virus subtile, deinde qum erūpit̄, egredit̄ sanies, ⁊ qn̄qȝ currit cū ea sanguis. Et illa qdeȝ que fit ab vlcere, aut corrosione est cū dolore in ptib⁹ epatis: ⁊ cū paucitate eius qō egredit̄, ⁊ r ⌈ remanet. ⌋ Et añcessione, faciētiū necessario vlcera, ⁊ corrosionē. Et illa in q̄ est illud qō egredit̄ ex ea ipsa caro ep̄is, est nigra grossa, ⁊ associat̄ ei debilitas s ⌈ circa mortē: ⁊ qn̄qȝ morit̄. ⌋ Et illā q̄ fit pp repl'onē, ⁊ a retētione cursus, aut īcisione mēbri, aut dimissione exercitij, aut sil'ib⁹, siḡt ꝙ est cā eius: ⁊ fit subito cū multitudine, ⁊ abscissione veloci, ⁊ poxismo. Et in oī, cuius res ꝓtendit̄ in fluxu v̄tris lōgo, siue sit feculētus, siue virulētus, aut alius ab hoc, vt cū fluxu egrediat̄ nigrū, paruȝ h̄z spes: ⁊ fortasse ꝯferunt ei medicine fortes, stiptice t † ⌈ ⌋ paꝝ glutinatiue: veꝝ eaꝝ vltia ꝯsecutio nō pducit ad sanitatē. Huius v̄o capl'i curationē postponemus vsqȝ ad capl'm sol'onis v̄tr̄.

¶ De cacesia. Cap.III.

Quando corrūpit̄ disp̄ō epatis, ⁊ u ⌈ cōicat ⌋ sup ip̄ȝ debilitas, accidit in p̄mis disp̄ō añcedens hydropisim, ⁊ noiat̄ cacesia, ⁊ appropriat̄ noie corruptionis cōpl'onis. Jn p̄mis itaqȝ pmutat̄ color corpis, ⁊ faciei ad albedinē, ⁊ citrinitatē: ⁊ appet iflatio ī palpebris, ⁊ facie, ⁊ extremitate manuū, ⁊ pedū. Et qn̄qȝ expargit̄ in totū corpus ita. vt fiat sicut massa, ⁊ ꝯseqtur ipsam corruptio digōnis: ⁊ qn̄qȝ appetitus fit fortis: ⁊ est nā ī sui retētione, ⁊ x ⌈ resol'one ⌋ fm ordines. Et similr̄ est disp̄ō y ⌈ sincopis eius qn̄qȝ, ⁊ vigiliaruȝ, ⁊ elōgatiōis eius alius. ⌋ Et minorāt̄ cū ea vrina, ⁊ sudor, ⁊ multiplicat̄ vētositas, ⁊ fortis fit iflatio in mirach: ⁊ qn̄qȝ inflant̄ testiculi. Et qū accidit ei vlcus, fit difficilis eius ꝯsolidatio pp corruptionē cōplexionis. Et qn̄qȝ accidit ī z ⌈ cōmissuris ⌋ ⁊ gingiuis caliditas, ⁊ pruritus pp vaporē corruptū ascēdētē, ⁊ fit corpus & ⌈ debile ⌋ mollificatū. Et qn̄qȝ accidit ꝯ ⌈ cacesia ⌋ pp aggregationē aque in pulmone. Et fit forma patiētis eā, similis forme hydropisis.

¶ De hydropisi. Cap.IIII.

Hydropisis ē egritudo mālis, cuius cā est materia ꝑ ⌈ exuberās ⌋ frida igrediēs membra, ⁊ a ⌈ ꝯsequuntur ⌋ p eā aut mēbra manifesta oīa, aut loca vacua ptiū, in qb⁹ sunt regi-

a † A. Et cā si fetore est putrefactio accidēs pp corrosioneȝ ⁊ vlcerationē aut ꝓpter multitudinē retētionis et adustionis.
b A. deinde
c † A. aqua,
d A. ⁊ ipse est extenuatus ⁊
e A. flueret sicut fluit aliqd
f — A.
g † A. in colore
h A. est virulentus quem
i A. permutāte
k A. resudatio a pure ⁊ sanguie.
l A. spissam vel īter feculētam
m A. illius que est pp cām ap̄ap̄, tū retinētū sanguinē ⁊ corrūpētū ip̄m, ⁊ nō sūt ibi dubellati, signum
n † A. Alia lfa appetitiue
o A. frequentie
p † A. turbulentus
q A. non
r A. fetore
s A. ꝓpinq̄ morti, ⁊ nocumenta p̄dicta
t † A. ⁊ nutritiue
u A. dn̄atur
x A. eius sol'one non
y A. somni ⁊ vehemētis somnolētie qn̄qȝ ⁊ vigiliaꝝ ⁊ ꝓlōgationis capvice alia. Alia litera somni ⁊ euētus eius cū vehemētia qn̄qȝ, ⁊ vigiliaꝝ, ⁊ ꝓlōgationis capvice alia
z A. radice gingiuarum
& A. pigrum
ꝯ A. disp̄ō similis cacesie
ꝑ A. extranea
a A. tumescunt

men nutrimēti, ꝛ humores. Et diuisiones eius sunt tres. s. hyposarcha ī qua cā ē mā a † ⌈ ⌋ phlegmatica b ⌈ penetrās ⌋ cū sanguine in membra. Et asclites, in qua cā est mā aquosa effusa ī spatiū vētris īferioris, ꝛ q̄ sequunt̄ ipm. Et tympanites, ī q̄ cā est mā vētosa spsa in illas ptes. Et hydropisis q̄dē hꝫ cās, ꝛ iudicia cōia: ꝛ oīs hydropisis hꝫ cāꝫ ꝛ iudiciū c ⌈ cōe. ⌋ Et nō qdē accidit hydropisꝭ absqꝫ egritudīe epatꝭ ꝑpria: aut pp cōitatē d † ⌈ ⌋ lꝫ qn̄qꝫ egrotet epar: ꝛ nō accidat hydropisis. Et cāe hydropisis oīno, aut sunt proprie epatice, aut sunt cū cōitate. Et cārum ꝑpriarum dignior, ꝛ cōior est debilitas digōnis epatice, ꝛ ipsa est. q. cā ꝯiuncta. Cause vō añcedentes sunt oēs egritudines epatis, cōplexionales, ꝛ instr̄ales: sicut ꝑuitas, ꝛ oppilationes, ꝛ apata calida, frida, ꝛ molia, ꝛ dura oppilantia orificiū vene e ⌈ ascēdētis ⌋ ꝛ durities siphac cōtinētis. f † ⌈ ⌋ Et compl̄onales sunt inflāmantes: ꝛ faciūt hydropisim plus illis g † ⌈ ⌋ cū ḡdatione resol̄onis īnati caloris, aut extictionis eius subito. Intelligo aūt p resol̄onē hꝰ illud, qꝺ sciunt medici ꝙ calori īnato accidit resol̄o paulatim, aut extictio siue sit ex calido siue ex frigido: sicut potu aque frigide ī ieiunio, ꝛ post balneū, ꝛ exercitiū, ꝛ coituꝫ: ꝛ humectāte sup̄fluo, ꝛ exiccāte post liquefactioneꝫ. Et eūones sup̄flue p sudorē, ꝛ vrinā, ꝛ solutionē vētris, ꝛ rasurā, ꝛ mēstrua, ꝛ hemorroideſ. Et nocibilior eūonum est eūo sanguinis. De egritudinibꝰ vō officialibꝰ dictū est in capl̄o cuiusqꝫ earū, qual̄r ꝑducit ad hydropisim. Cāe aūt hydropisis cū cōitate ad ipm: aut sunt p cōitatē cum corpore toto ita vt calefiat h ⌈ sanguis ⌋ eiꝰ valde: aut īfrigidet̄ valde pp aliquā cāꝝ. Aut est pp frigus stōi, ꝛ malitiā cōplexionis eius: ꝛ ꝑprie qum succedit i ⌈ fluxui ventris sanguiolēto. ⌋ Aut ē pp mesaraicā. Aut pp cōitatem splenis, pp magnitudinē suā, pp apata ī ipso dura: aut lenia k † ⌈ ⌋ cal̄a: aut mītitudinē euacuationis melācholie. Et ꝑducit superfluitas eius l ⌈ p illud, qꝺ accrescit de virtute melācholie mote ad debilitatē epatis ⌋ ꝛ īfrigidationē eius, ꝛ applicationē nocumēti eius ad ipm: sicut ꝑuenit ad cerebrum, ꝛ m ⌈ variat̄. ⌋ Et magnitudo splenis perducit ad hydropisim, ꝛ ad debilitatē epatis: pp duas cās: vna eaꝝ est multitudo eius qꝺ extrahit de epate, ꝛ remouet virtutē eius: ꝛ altera est cum debilitate virtutis epatis ꝭm semitaꝫ, qua ei ꝯꝛius est: ꝛ qꝺ prohibet ipsuꝫ gn̄are sanguinē bonū. Et qn̄qꝫ est p cōitatem renum, ꝛ pp frigiditatē renū: aut pp caliditatem eoꝝ proprie: aut pp oppilationem in eis, ꝛ duritiē: quare nō attrahūt aquositatē, quāuis n ⌈ renes ⌋ egritudinē nō habeant. Et qn̄qꝫ fit pp intestina, ꝛ egritudies eoꝝ: ꝛ ꝑprie o ⌈ orbi ⌋ ꝑpterea qa est ei ꝑpinqū. Et ꝑpter vesicā, Et matricē, Aut pulmonē, Aut diaphragma. Et nō est oē qꝺ accidit ꝑpter cōitatē renū, ꝑpter cōplexionē eoꝝ, imo qn̄qꝫ est pp oppilationes eoꝝ, ꝛ apata ipsoꝝ: quare non attrahunt. Et similiter est dispō in eis, que accidūt ꝑpter cōitatē intestinoꝝ. Non enim oia sunt ꝑpter alterationē dispōnis ītestinoꝝ in qualitatibus tm̄, imo qn̄qꝫ sunt ꝑpter dolores intestinoꝝ ex punctura, ꝛ rasura, ꝛ colica vehementis doloris ꝛ alijs: q̄re debilitatur epar pp illa. Et sil̄r qꝺ illud fit pp cōitatem matricis nō est in q̄litate eius tm̄, imo pp dolores eius. ꝛ retētionē menstruoꝝ in ea. Et qn̄qꝫ fit pp cōitatē ficteris pp retetionē sanguinis hemorroidarū: sil̄r in mēbris alijs ꝑdictis. Et pl̄m qdem cōicant mēbra fecis cū cōcauitate: ꝛ mēbra ꝑuocationis, ꝛ anhelitus cū gibbositate. Verū plurime cōicationes ꝑducentes ad hydropisim, sunt cōicationes cū renibus ꝛ p ⌈ orbo ⌋ ꝛ splene, ꝛ mesaraica, ꝛ stō. Quidā aūt dixerunt ꝙ qn̄qꝫ accidit hydropisis ꝑpter apata accn̄tia in locis vacuis proprie q ⌈ in/guineis ⌋ pp malitiā cōplexionis eoꝝ ledentē epar: ꝛ nocētem ei, Aut sanguinē melācholicū qui multotiens coarctat̄ in eis, ꝛ generat oppilationes in eis que vicina sunt illis, perueniēdo ad ea, ꝛ r ⌈ egōnem sanguinolētā ⌋ ꝛ est primū ꝑducens ad hydropisim post tollerātiam doloris cōfirmati in partibꝰ ilioꝝ: qui forsitan nō resoluit̄ per medicamē ꝛ euacuationē. Et hic est sermo nō bonus. Et deterior quidem hydropisis est illa, que est cū egritudine acuta. Et sunt hoīes qnidā quibus videt̄, ꝙ hyposarcha est deterior alijs: qm̄ corruptio ī ipsa cōicat epati, ꝛ oibus venis corporiſ, ꝛ carni ita, vt destruatur plurimū digestionis tertie. Et ex eis sunt, quibꝰ videtur ꝙ ipsa sit leuior alijs ita, vt sit leuior tympanite. Verum dignius est, vt sit asclites malignior illis oibus: deinde s † ⌈ ⌋ hyposarcha sit aliqua que est leuior oibus: ꝛ sit ex ea alia, que est valde mala: ꝛ illud ꝭm ꝯsiderationē causarū facientiū cadere in ipsam. Et in manifesta qdeꝫ dispōne: ꝛ in plurimo, qꝺ quidē experimētum facit esse necessarium, opꝫ vt sint t † ⌈ ⌋ spēs hyposarche leuiores: ꝛ nō opꝫ necessario, vt u ⌈ de eis sit deterior ⌋ ꝭm ꝙ est in illis reliquis. Et hō de quo vehemētius timet̄, cuꝫ aduenit ei hydropisis, est ille cuius cōplexio naturalis est calida ꝛ sicca. Nō enim egrotat p ꝯtrariuꝫ sue cōplexionis, nisi propter rem magnā. Hydropisis autē eueniens ꝑpter duritiē splenis, magis salua est, quam aduenīēs ꝑpter duritiem epatis: imo est in qua speratur curatio. Et qn̄qꝫ dominatur materia hydropisis adeo, donec faciat accidere disn̄iā ꝛ constrictionem anhelitus, ꝛ x ⌈ solutionē vētriſ ⌋ ꝛ illud significat propinquitatem mortis in tribus diebus. Et qn̄qꝫ alteratur anhelitus y ⌈ ꝑpter compressioneꝫ officialē ⌋ ꝛ hec est magis salua. Et quādoqꝫ accidunt eis prope mortē, vlcera oris, ꝛ gingiuarum propter malitiam vapoꝝ. Et in fine eius accidunt vlcera in corpore, propter malitiam cōplexionis sanguinis. Et dicitur ꝙ quādo descendit ex hydropico qꝺ est sic̄ z ⌈ caro ⌋ ꝑnuntiat mortē eius. Et si alicui accidit hydropisis habenti melancholiam, resoluitur melancholia, propterea qꝛ hydropisis humectat eam. Et scias ꝙ fluxus ventris in hydropisi, mortalis est. Et oportet quidem vt habens hydropisim sciat illud. quod de ipso primum iuflatur: scilicet an sit ꝛ ⌈ femur ⌋ aut pedes, aut dorsum, ꝛ partes renum, ꝛ alchatin, ꝛ ex intestinis. Et oportet vt sit natura in lenitate, ꝛ siccitate cognita. Natura enim sicca melior est, quaꝫ qum ipsa est lenis: ꝛ proprie in incipiēte ex alchatin, ꝛ renibus. Et cum incipiente quidem ex alchatin multiplicatur lenitas nature, propter reuersionem humiditatum cibi ex eo ad intestina: ꝛ siccitas in incipiēte ex añriori est plus. Et opꝫ vt cognoscas dispōnem locorum sicut ? ⌈ vmbilici, ꝛ vētris, ꝛ femoris ēt ⌋ an sit tabefacta, aut carnosa. Carnosa. n. significat fortitudinē: ꝛ tollerātiā sol̄onis vētris: ꝛ ꝯsidera ēt an ꝛ ⌈ femur ⌋ cōicet in iflatiōe, aut nō cōicet. Et qn̄ cōicat a † ⌈ ⌋ timet̄ resudatio. Et resudatio b ⌈ qdē putrefacit, ꝛ liq̄facit ⌋ ꝛ facit cadere in vlcera maligna, difficilia ad sanādū.

De causis ꝑprijs asclitis. Cap. V.

Causa coniuncta in ipsa est, ꝙ superfluitas aquosa non egredit̄

a † A. aquosa
b A. sparsa
c A. proprium
d † A. eius
e A. alhaleb
f † A. ipsum
g † A. Alia lr̄a mediāte siccitate aut īfrigidantes ꝛ oēs faciūt illud
h A. Alia litera corpus
i A. diarie
k † A. aut
l A. p illud qꝺ expandit̄ de virtute melācholie mote ad epar
m A. fit guesgues
n A. epar
o A. ieiuni
p A. intestino ieiuno
q A. inferioribꝫ Alia litera frigidis
r A. diariā Alia litera iliop seu alchatin. i. lumborū
s † A. ex
t † A. Alia lr̄a plurime Alia litera cōiter
u A. fit epar debile in eis Alia litera epar
x A. tussim
y A. Alia litera cū coarctatione nō cum madefactione Alia litera pp coarctationē instrumēti
z A. aqua carnis Alia litera carbo
ꝛ A. pectes
? A. partius vmbilici ꝛ pectinis
ꝛ A. oscum
a † A. oscum
b A. est labor grossa egritudo faciēs egrum diu pati

ex parte sui exitus, quare reuertit̃ necessario, ⁊ flu/
it ad alium locum, quã ad illũ in quo cõprehendi ⁊
cõstringi solet necessario. Aut ſm semitã resudatio
nis, aut separatione [a] ⌈ vẽtositatis, quã resoluit co/
arctatio: aut ⌋ pp multitudinẽ materiei, Aut pp ve
hemẽtiã expulsiõis, quã expellit natura necessitate
vincẽte in vijs, quas hñt superfluitates ad spatium
vẽtris, ⁊ ad concauitatẽ ventris, in qua sunt intesti
na. Et plurimũ stationis eius nõ est nisi inter ꝣirbũ
⁊ inter siphac intrinsecũ [b] ⌈ nõ propter resolutionẽ
ꝣirbi: imo nõ nisi corrosione ⌋ ꝣirbi. Et tu iam sciui/
sti qꝺ expulsio nãlis qñq₃ [c] ⌈ penetrat apertionez ⌋
in ossibus, nedum ab alijs, aut ſm semitaz scissure
aliquorũ meatuũ, qui preparati sunt cibo ad epar:
quare [d] ⌈ attrahitur ⌋ aquositas ad eos [e] ⌈ anteq̃₃ ⌋
ad epar. Aut ſm semitam, quã dixerunt quidaz an
tiquorũ sublimiũ, ⁊ secuti sunt eam quidã antiquo
rum posteriorũ. s. ꝙ illa reuersio est ex orificijs ve/
narum que perueniunt ad [f] ⌈ sumẽ in vtrisq₃ lateri/
bus. ⌋ Et sumit̃ ex eis cibus [g] ⌈ ex ⌋ orificijs q̃ sunt
venientia ad ipsum ⁊ egredit̃ ex eis vrina qm̃ in/
fantes dũ sunt in vẽtre migunt [h] ⌈ ex sumine: ⌋ ⁊ or/
ti anteq̃₃ ligent̃ migũt ẽt ex [i] ⌈ sumine. ⌋ Qũq₃ pro/
hibetur, ex illo latere tẽdit ad vesicã. Qũ₃ ergo ne
cessitatẽ faciũt oppilationes, ⁊ resistẽtia virtutũ ex
pulsiuaru₃ ex ptibus alijs, [k] ⌈ expellit̃ ⌋ aquositas
ĩ illis venis, donec pueniat ad orificia earũ. Qũq₃
nõ inuenit meatũ ad [l] ⌈ sumẽ ⌋ dilatãtur ad vẽtrez,
⁊ aperiuntur, ⁊ fiunt valde latiores ſm cõparatio/
nem ad creationẽ suã primã: ⁊ coarctãtur meatus
q̃ sunt apud gibbositatez. Ipsi. n. sunt stricti, ⁊ aug/
mentatur strictura eoꝝ, plus q̃₃ illorũ, q̃ sunt apud
cõcauitatem. Et nõ elõgat̃ qn sit eũo aquositatis ex
vẽtre, adueniẽs ex istis partibus. Et medicina qdẽ
inuenit viã per eas ad epar: deinde ad intestina. Et
cã qdẽ huius cãe ꝯiũcte, aut est in virtute separati
ua, aut in mã separata aut in vijs. Cã itaq₃, q̃ est in
virtute separatiua est, qm̃ sepatio est cõis inter vir/
tutẽ expulsiuã in epate, ⁊ ṽtutẽ attractiua₃ in reni/
bus: qum ergo debilitant̃ ambe, aut vna earũ: aut
fuerit in vijs oppilatio, ⁊ ꝓprie qum est in renibus
ap̃a durũ, ⁊ nõ sepatur aquositas, ⁊ nõ recipit eam
corpus,, ⁊ nõ tollerãt eã vie, tunc necessario ẽ vnus
modoꝝ casuum hydropisis asclitis. Et ꝓpter hoc
qñq₃ accidit hydropisis ꝓpter debilitatẽ ⁊ egritu/
dinem in [m] ⌈ epate ⌋ solũ. Cã autez que est in sepato
est vt sit aquositas plĩma valde, vltra quã virtus se
parare possit, aut sit nõ bene digesta. Et aquositas
qdem fit plurima valde, pp potũ aque fride plĩme:
⁊ [n] ⌈ sitꝛ ⌋ pp vehemẽtiã sitis dñantis pp cõplexio/
nem in epate, faciẽtem sitim. aut pp cãm aliã facien
tem sitim: aut pp oppilationẽ cũ qua nõ attrahitur
ad epar aliq̃d de quo sit curãdũ, quare assidua fit si
tis sup multitudinẽ potus: aut qm̃ aqua non ꝯfert
siti, aut q̃r calida est, nõ frigida, aut q̃r in ipsa est q̃li
tas faciens sitim ex salsedine, aut bauracitate, aut
alijs. Pars aũt alia est, qm̃ [o] ⌈ ꝓpterea ꝙ ⌋ nõ equa
tur dispõ digestionis cibi humidi, recipiũt corpus
[p] ⌈ ⁊ ⌋ epar partez cibi humidi, ⁊ redit pars eius, ⁊
implet vias: ⁊ qñq₃ ꝑducit ad cãm hydropisis ascli
tis predicte, si dñatur aquositas: aut tympanitis, si
dñatur ventositas: ⁊ illud in digõne secũda. Cã aũt
que est in vijs est vt sint illic ap̃ata, ⁊ oppilationes
prohibẽtia aquositatẽ ab [q] ⌈ inceptione ⌋ vie sue, ⁊
penetratione in parte sua: imo ꝓhibet, ⁊ ꝯuertit eã
ad partẽ aliã, q̃₃ ad viam suã. Et qñ expellit natura
ex hydropico aquositatẽ hydropisis per seipsa₃, si/
gnificat euasionẽ. Et in pluribus horis qum [r] ⌈ ca/

[a] A. vaporum quos ꝯmutat ⁊ cõuertit coarctatio in aquã

[b] A. ⁊ nõ pertrãsit ꝣirbũ nisi pp corrosionem

[c] A. facit penetrare pus in

[d] A. Alia litera resudat

[e] A. non

[f] A. vmbilicum in embrione.

[g] A. ⁊

[h] A. ab vmbilico suo.

[i] A. ex vmbilico suo

[k] A. penetrat

[l] A. vmbilicum

[m] A. Alia litera renibus

[n] A. hoc

[o] A. qum

[p] A. aut

[q] A. incessione

[r] A. perforatur

tarrum patit̃ ⌋ hydropicus, redit inflatio in spatio
triũ dierũ. Et ſ₃ plurimũ fit illud ex vẽtositate. In/
quit Hip. ab illo q̃ h₃ phlegma plĩn inter diaphra
gma ⁊ stõm, faciens ei dolorẽ: tunc qum ipsum va/
dit in venis vsq₃ ad vesicã, resoluitur egritudo. In/
quit. G. melius est vt p̃cipitetur phlegma ad [s] ⌈ fe/
mur ⌋ nõ ad partez vesice. Quomodo. n. resudabit
ad eam qum sit phlegma, ⁊ nõ sit aquositas subti/
lis. Et dico ego nõ elõgat̃ qn resoluat̃, ⁊ subtiliet̃.
Et nõ elõgatur qn sit expulsio eius ſm electionẽ na
ture ad ptẽ aliquã pp necessitatẽ suã, aut sit in ptes
alias pp cãm [t] ⌈ agentẽ ⌋ sicut expellit̃ pus qꝺ est in
pectore ad ꝯcauã, ⁊ ad vesicã. Hec autẽ penetratio
nõ est mirabilior penetratione puris in ossibus pe/
ctoris. Et illud qꝺ q̃dã dixerũt, ꝙ forsitan intellexit
per phlegma aquositatẽ, ẽt est lõginqũ, ⁊ nõ est ne/
cessariũ. Et qñq₃ accidit vt ĩflet̃ vẽter sicut ĩ hydro
pisi, in eo q̃ hʒ vlcera ĩtestinorũ: deĩde perforent̃, ⁊
nõ moueatur vsq₃quo moriat̃: ⁊ [u] † ⌈ ⌋
egestio effunditur ad vẽtrem eius, ⁊ magnificatur
iste: sed hoc, ſm me quãuis dicatur, est sicut longin
qum. Mors enim magis antecedit, q̃₃ illud, ⁊ pro
prie qum est eruptio ex superioribus.

¶ De causis proprijs hyposarche. Cap. VI.

Causa antecedẽs ĩ ea est corruptio in digõne tertia, decliui ad cruditatẽ, ⁊ aquositatẽ, ⁊ phlegmatici tatẽ: ⁊ san. nõ adheret corpori adherẽ/
tia naturali, ꝓpter sui [x] ⌈ frigiditatem
⁊ indigestionẽ. ⌋ Et qñq₃ est añcedens in hoc [y] ⌈ di
gestio secunda: aut digestio prima ⌋ aut corruptio
eius qꝺ [z] ⌈ sumit̃ ⌋ aut phlegmaticitas [⁊] † ⌈ ⌋
Et qum debilitãtur digestiua, ⁊ retentiua, ⁊ sepati/
ua in epate ipso: [ꝯ] † ⌈

⌋
aut p̃ cõitatẽ q̃₃uis nõ sint ap̃ata aut oppilatiões ꝓ/
hibẽtia penetrationẽ cibi: ⁊ [ꝫ] ⌈ sicut multitudo fri/
giditatis ⌋ venaꝝ corpis, ⁊ egritudĩes [a] † ⌈ ⌋ ac
cidẽtes ⁊ oppilõnes exñtes ĩ [b] ⌈ eo ⌋ ex comestione
viscosoꝝ, ⁊ luti, ⁊ siliũ. Et qñq₃ est pp stationẽ in fri
gore aeris frigidi, in quo iã fortẽ efficit ĩpressionez.
Et qñq₃ accidit cã caliditatis liq̃facientis corpus, ⁊
humores: qum ergo accidit oppilatio, nõ põt cũ eo
penetrare humor virulẽtus, liq̃factus in ptes renũ,
q̃re disp̃titur in corpe: ⁊ plĩn huius fit subito. Et flu
xus qdẽ vẽtris qñq₃ est valde iuuatiuus ĩ hyposar
cha. Et nã qñq₃ studet vt expellat supfluitatẽ aquo
sam in vijs nãlibus, ⁊ non nãlibus. Sed qñq₃ [c] ⌈ fit
pigra ⌋ ab illa expulsione. Aut fortasse [d] ⌈ vicit ⌋ pe
netratio eius nõ nãlis in modis p̃dictis dñiũ expul
sionis nãlis sup eã. Et fortasse nõ recipiunt eã mea/
tus. Et fortasse expulsiua expellit eã ad ptẽ epatis:
qm̃ eius aquositas est ex gñe ei⁹, qꝺ expellitur ad
epar. Qũ g̃ nõ recipit eã epar, ⁊ q̃ sequunt̃ ipm, pp
debilitatẽ, aut pp multitudinẽ mãei, aut qm̃ corpus
nõ recipit pp oppilõnes, aut alia, hesitat iter duas
expulsiões. Inq̃t Hip. cui⁹ epar replet̃ aq̃, deide erũ
pit aq̃ illa ad pãniculũ [e] ⌈ ĩtrĩsecũ ⌋ ĩplet̃ vẽter ei⁹,
⁊ morit̃. Inq̃t. G. ĩtellexit p̃ illud vesicas plĩmas, q̃
accidũt sup manifestã ptẽ epis, ⁊ ꝯgregãt aquã, qñ
erũpunt̃ ⁊ sũt nĩl'te, colligit̃ aq̃ ĩ spatio epis ⁊ paꝝ
penetrat ĩ ꝣirbũ nisi pp corrosionẽ ꝣirbi ex illa pte.
Et dixit hec aq̃ est sic aq̃ hydropici [f] † ⌈
⌋ q̃ nõ morit̃: imo egredit̃ aqua eius, ⁊ viuifi
catur [g] ⌈ aut incidẽdo aut medicãdo. ⌋ Et simil'r nõ
elõgat̃ ĩ h̃ qn [h] ⌈ raꝝ sit, aut elõgat̃ ꝙ reuiuiscat: ⌋ ⁊
ego existimo ꝙ morit̃: qm̃ hec aq̃ ẽ deterior ĩ suba

[s] A. pectinem

[t] A. mediantem seu prohibentẽ

[u] † A. illud est quoniã

[x] A. malitiam

[y] A. corruptio digestionis scẽe Alia litera corruptio digõnis scẽe aut corruptio digõnis prime

[z] A. comeditur

[⁊] † A. eius.

[ꝯ] † A. ⁊ forti fuerit attractiua in mẽbris, ⁊ debilitat digestiua in eis est dñõi hydropisis. Et plꝫ eius est pp frigiditatẽ epatis ꝓpriam

[ꝫ] A. est plĩn pp frigiditatẽ

[a] A. eis

[b] A. eis

[c] A. deficit

[d] A. antecedit

[e] A. ventris

[f] † A. Et qñq₃ efficit̃ hydropicus

[g] A. cum nã aut medicatione

[h] A. ꝙ viuat

ſua, q̄re corrũpit̃ in ſpatio, ⁊ interficit vapore ſuo: qm̄ c̄pis eius tunica ꝯtinēs ip̄m, iam corrupta eſt.

¶De cauſis tympanitis. Cap.VII.

Plurimum carũ tympanitis eſt corruptio di/geſtionis p̄me pp virtutē: aut pp mãz, Ipſa.n. qum nō valde digerit̃, qum iã in eã egerit caliditas debilis opationē aliquã, non fortē, ⁊ abhorret eã corpus, ⁊ a ⌈fugit ab ea⌋ p̄mũ ad qḋ ꝯuertit̃, eſt vapor, ⁊ ventoſitas. Et qñ q̃ʒ ſunt iſte materie ꝯtēte in ptibus ſtōi, ⁊ ite/ſtinoꝝ b ⌈recipiētes reſolōnē debileʒ que reſolutio fit⌋ in vētoſitateʒ ⁊ ꝓprie qum ſtōus eſt frigidus ⁊ hu. c ⌈qm̄ nō digerit⌋ ad digōnē epatis d ⌈deinde fit in epate cal'itas aliqua preparata vt digerat aliquid nōdũ p̄paratũ ad ſuã digōnem.⌋ Et qñq̃ʒ eſt illud pp caliditatē vehemētē extraneã in ſtomaco, ⁊ epate, incipiēdo ad cibos humidos, ⁊ humiditates corporis, anteq̃ʒ dn̄etur ſup eos digō, que ꝓuenit a caliditate inata, ⁊ efficit in eis opationē nō naturalē, ⁊ reſoluit eos in vētoſitatē ante digōnē. Eſt ergo cã tympanitis debilitas digōnis p̄me, ⁊ debilitas caloris: aut pp vehemētiam caliditatis dn̄antis, q̄ nō dimittit tpe digōnis, aut pp cibos. Et qñq̃ʒ accidit i febrib⁹ peſtilētialib⁹, ⁊ i p'ũb⁹ finib⁹ egritudinũ acutaꝝ iflatio vētr̃, q̄ſi tympanites, ex quo audit̃ ſonitus tympani, ſi pcutiat̃ manu, ⁊ eſt ſignũ malũ valde.

¶De ſignis cōibus. Cap.VIII.

Omnes ſpēs hydropiſis ſeqtur corruptio coloris. Et eſt color in ſplenetico decliuis ad viriditatem, ⁊ nigredinē. Et in oībus accidit iflatio pedũ ꝓpter debilitateʒ caliditat̃ inate, ⁊ pp humiditatē ſanguinis, ⁊ eius vaporeʒ, ⁊ inflatio amboꝝ oculoꝝ, ⁊ inflatio extremitatum aliarũ. Et oēs ille non eũant̃ ex ſiti clamoſa, ⁊ conſtrictione anhelitus. Et pl'm eaꝝ ē cũ paucitate appetitus cibi, pp vehementiã appetitus aq̃, niſi accidat q̄cũq̃ʒ illarũ ſit, a friditate ep̄is, ⁊ ꝓprie a potu aq̃ fride i nō ſua hora. Et in oib⁹ illis, ⁊ ꝓprie i aſcliti, deīde hypoſarcha, minorat̃ vrina. Et in pl'ib⁹ diſpoſitionib⁹ rubet, pp paucitatē ſuã, q̄re aggregat̃ in ea tictura, q̄ ſpſa eſt i e ⌈ep̄e⌋ ⁊ ēt pp paucitatē ſeparationis ſanguiſ ⁊ cholere ru. ab vrina. Nō ergo opꝫ vt iudicet̃ pp tincturã aque, ⁊ rubedinē ēt, caliditas hydropiſis. Et accidũt eis pl'm fe. tepide. Et multotiēs accidũt eis bothor, q̄ erupte emittũt a ſe aquã citrinã. Et multiplicat̃ f ⌈egō ſanguinolēta⌋ in hypoſarcha, ⁊ tympanite. Et qum eſt initiũ hydropiſis ex ap̄ate in ep̄e, aſtringit̃ nã, ⁊ ap̄antur pedes: ⁊ eſt tuſſis ſine ſputo, ⁊ accidũt ap̄ata in latere dextro, ⁊ ſiniſtro, q̄ occultant̃: deīde apparēt, ⁊ plurimũ illius fit i aſcliti, Et ſi icipiat in ambob⁹ ilijs, ⁊ alchatin: icipit ap̄a ex pedib⁹: deīde accidit g ⌈fluxus vētris ſanguinolētus lōgus qui⌋ nō reſoluit̃, ⁊ neq̃ʒ egredit̃ cũ eo aqua. Et hydropiſis cuius cã eſt calida: eſt cũ ſignis caliditatis, ⁊ ex inflãmatione ⁊ ſiti, ⁊ citrinitate coloris: ⁊ amaritudine oris: ⁊ vehemētia ſiccitatis in corpe: ⁊ caſu appetitus cibi: vomitu citrino, ⁊ viridi: ⁊ fortis fit aduſtio vrine in fine eius pp vehemētiã cholere. Et ſi eſt ex gn̄e ei⁹ in quo multiplicat̃ liq̃factio ⁊ expulſio ad duas vias nãles, ſignt ipſaʒ multitudo citrinitatis, ⁊ ſigna liq̃factionis, ⁊ añceſſio egōnis: ⁊ vrine lauatiue, ⁊ virulēte: ⁊ icipit ex ptibus ilioꝝ, ⁊ alchatin. Et ſil'r oīs hydropiſ fcã ab egritudib⁹ acut̃ h † ⌈ ⌋

Et hydropiſis cuius cã eſt ap̄a duꝝ, cognoſcit̃ per i ⌈ſigna eius, ⁊ fluxũ vētris ſanguinolētũ qui ſeqt̃ eam⌋ ⁊ paucitatē appetitus cibi. Et illa cuius cã ē ap̄a calidũ: incipit ex pte epatis: ⁊ ꝯſtringit̃ cũ ea nã. ⁊ ſunt reliq̃ ſigna q̄ ſunt ap̄atis calidi. Et ſpleneticã qdē ſignt color ad viriditatē decliuis: ⁊ egritudo añcedēs in ſplene: ⁊ qñq̃ʒ nō cadit cũ ea appetitus. Et ſil'r cũ eſt ex renibus nō cadit appetitus in hora k ⌈eo caſu quo⌋ cadit i epatica: ⁊ añcedũt eaʒ egritudo renũ, ⁊ ap̄ata eorũ, ⁊ vlcera ipſorum.

¶De ſignis aſclitis. Cap.IX.

Cum aſcliti eſt grauitas ſenſibilis i vētre. Et qũ pcutit̃ vēter non eſt ſonitus ei: ſed qñ cōmouetur, ex eo audit̃ ſonitus aq̃ cōmote. Et ſil'r qñ p/mutatur hñs eã ex latere ad latus. Tactus eius eſt tactus vtris pleni: non vtris in quo eſt iflatio. Et nō fiũt cũ ea mēbra l ⌈grauia⌋ ⁊ nō ē magnitudo mēbroꝝ eoꝝ, ſicut in hypoſarcha: imo arefiunt. Et eſt ſemp ſup cutē corpis m ⌈tēſio⌋ cutiſ humide extēſe. Et qñq̃ʒ cũ ea eſt ap̄a virge. Et accidit n ⌈paucitas vrine.⌋ Et eſt pulſus hñtiſ eã paruus, frequēs, decliuiſ ad duritiē, cũ aliquãta tēſione: pp tēſionē velaminũ. Et qñq̃ʒ declinat i fine eius ad lenitatē, pp multitudinē humiditatis. Et qñ ē hydropiſis aſclites eueniēs ſubito, poſt lapidē exeũtem, abſq̃ʒ cauſis manifeſtis in ep̄e, tũc ſcias, ꝙ vna duarum viaꝝ o ⌈duoꝝ teſticuloꝝ⌋ iam diſrupta eſt.

¶De ſignis hypoſarche. Cap.X.

Cum ipſa eſt, apparet cũ ea inflatio in corpe toto, ſicut accidit corpori mortui. Et impinguant̃ mēbra in ipſa. Et ꝓprie facies eſt decliuis ad pinguedinē, nō ad arefactionē. Et qũ premunt digiti in oī loco corporis eius p ⌈cōprimit̃.⌋ Et nō eſt in vētre eius de inflatione, ⁊ cōmotiōe, aut inflatiōe, ⁊ exitu q ⌈ſuminis, ⁊ vētris: illud qḋ⌋ eſt in vētre aſclitis ⁊ tympanitis. Et ſ'ʒ plurimũ ſequũtur eã r ⌈fluxus vētris ſanguinolentus⌋ ⁊ lenitas nature tēdens ad albedinē. Et qñq̃ʒ pulſus eius eſt vndoſus, latus, lenis. Et iã dictũ eſt, ꝙ qñ eſt in facie hominis: aut manu eius ſiniſtra, mollities, ⁊ accidit ei in principio huius accñtis, pruritus in naſo, moritur in ſecundo die aut in tertio.

¶De ſignis tympanitis. Cap.XI.

Egreditur in ea s ⌈ſumē⌋ plurimo exitu. Et ne/q̃ʒ eſt illic de grauitate illḋ qḋ eſt i aſcliti: ſed qñq̃ʒ eſt i ipſa de tēſione, qḋ non eſt in aſcliti: imo qñq̃ʒ eſt, q̄ſi ſit corda tēſa. Et nō eſt in ipſa piguedo mēbroꝝ, ſicut eſt i hypoſarcha: imo incipiunt membra tendere ad arefactionem. Et qum venter pcutitur manu, auditur ex eo ſonitus vtris, in quo eſt inflatio, non vtris pleni aqua. Et eſt appetens eructuationeʒ ſemper, ⁊ meliorатur ea: ⁊ exitu ventoſitatis. Et eius pulſus eſt longior pulſu aliorum hydropicorum: ⁊ non eſt debilis qum non ledatur virtus cum qualitate ſua. t ⌈Et non minoretur attractione⌋ aſclitis. Et eſt ſecundum plurimum velox, ⁊ frequens, decliuis ad duritiem, ⁊ tenſionem. Et non eſt inflatio pedum ſicut eſt in alijs.

¶De cura caceſie. Cap.XII.

Conſidera an ſint in corporib⁹ eorum humores diuerſi, cholerici, ⁊ educantur ſolōne vētris cum hierap. Ipſa enim educit ſuperfluitates abſq̃ʒ humiditatib⁹ inatiſ. Et ſi ſciueris ꝙ humores eoꝝ ſũt viſcoſi, groſſi: ſolues

a A. expellit ipſam

b A. qñq̃ʒ efficiētes pũctionem vel dolorē continuũ, qm̄ cal'itas nãlis non fortis faciēs i eis reſolutionē debileʒ pmutat eas Alia litera qñq̃ʒ efficiũt pũctionē ꝯtinuaʒ, qm̄ cal'itas non dn̄ans faciēs in eis reſolōnē debilem

c A. Alia litera q̄re nō p̄parat Alia litera

d A. deinde eſt i epate cal'itas q̄ vult digerere rē nō p̄parataʒ vel nō diſpoſitã adhuc ad digōneʒ ſuam. Alia litera preparata digerere rē nō diſpoſitam adhuc ad digōnem ſuaʒ.

e A. plurima

f A. diaria

g A. diaria lōga que Alia litera diaria lōga cuʒ qua nō reſoluit aut eũat aqua

h † A. Et hydropiſis cuius cã ē frida, eſt ꝯtraria huic. Et qñq̃ʒ vehemēs fit cũ ea appetit⁹ cibi val de ſicut i fridita te ſtōi poſtea qũ ſuperfluit cōplexio cadit.

i A. flegma ei⁹ ⁊ fluxum vētris diarium

k A. ⁊ in quãtitate qua

l A. pinguia

m A. ſplendor

n A. inflatio teſticulorum

o A. pororũ vritidum

p A. fit cōpreſſio profunda

q A. vmbilici et tēſione i modum timpani que

r A. diaria

s A. vmbilicus

t A. aut grauitate repletionis Alia litera aut grauitatē ꝙ biliтãteq̃ eſt in aſcliti.

cum hiera diacolloqntidos, Et qñqȝ [a] ⌈ponunt⌋ i
ea aloes, ⁊ colloqntida, ⁊ polypodiũ: ⁊ agaric⁹ cũ
scamonea. Et põdera in illis erũt ẜm q̃ztitatẽ quaȝ
existimaueris de subtilitate humoꝝ: ⁊ grossitie eo/
rũ: ⁊ ṽtute corpis: ⁊ debilitate ipsius. Et qñqȝ indi/
gẽt eis, q̃ sunt sicut helle. niger, si nõ valẽt alia ĩ mũ
dificãdo, ⁊ educẽdo supfluitates viscosas. Et cũ h
toto opȝ, vt subtile studiũ fit ĩ soluẽdo eos: ⁊ sepes
in eis illud, q̃d ĩ potu sumũt. Et quotiẽs imagina/
ris q̃d mã aggreget, nõ pmittas ipsam figi: ſȝ itera
eũonẽ. Et cũ hoc opȝ vt tu ɔsideres st̃õs eoꝝ, ne le/
dãtur a solutiuis: ⁊ ponas eoꝝ solutiua aromatica
sicut xiloaloes crudũ, ⁊ silĩa. Si aũt ṽtus fuerit for
tis, nõ multiplices cogitationẽ in h̃: sed [b] ⌈fac pue/
niẽdo ad finẽ⌋ sufficientẽ. Et ad sũmũ opȝ, vt sit re/
gimẽ ꝓhibens gñationẽ supfluitatis. ⁊ illud qdeȝ
cũ eũonibus subtilibus, frequẽtibus. Et deuitent
phlebotomiã q̃ztũ possibile est. Et si fuerit necessa/
ria pp replẽonẽ sanguinis, aude sup eã cũ [c] ⌈mensu
ra⌋ ⁊ ptire in dieb⁹ tribus aut q̃ttuor, Et qũ plus
est necessaria phlebotomia, est qñ cã est ex retẽtiõe
sanguis hemorroidaꝝ, aut mẽstruoꝝ. Et melius q
dem est, vt eũo fiat in p̃mis cũ eis, q̃ mũdificãt san
guinẽ, sicut hiera, ⁊ silĩbus: deinde si nõdũ sufficit,
extrahe sanguinẽ paucũ. Et in plĩbus dispõnibus:
q̃s hñt necesse est vt euacues cũ eis, q̃ educũt hũo/
res solõne vẽtris, ⁊ apiũt oppilõnes. Deĩde cũ eis,
q̃ ꝓuocãt, ⁊ apiunt oppilõnes. Et clisteria subtiliã
tia, ⁊ resoluẽtia humiditatẽ solõne educẽtia eas, cõ
ferũt in ea valde. Qum ergo eũant, tunc illud quo
melius curant, est exercitiũ tẽperatũ, ⁊ minoratio
potus aque, ⁊ balneatio cũ aq̃s de baurach, ⁊ sul/
furis, ⁊ aluminosis: [d] ⌈q̃d si desunt, tunc fiat cũ aq̃
maris.⌋ Balnea aũt dulcia nocẽt eis, nisi vtant eis
siccis: ⁊ sudẽt ĩ aere eorũ calido: ⁊ vt vtant vomitu
añ cibũ: est. n. bonũ regimẽ eis. Et opȝ vt sit in p̃nci
pio rei cũ rhaphano ĩfuso in sirupo acetoso: ⁊ ĩ fine
ei⁹ cũ helleboro. Et vt pmutent ad exiccationẽ q̃z/
tũ posẽ est, ⁊ ad aptionẽ. Et vtant in emplĩs ipsoꝝ,
⁊ potib⁹ eoꝝ, medicis exiccatiuis, apitiuis, subtilia
tiuis, aromaticis: sicut spica, ⁊ cassia, ⁊ cinamomo:
⁊ medicinis [e] ⌈lubricãtib⁹⌋ sicut apsinthio, ⁊ kei/
sim, ⁊ eupatorio, ⁊ semine vrtice, ⁊ camepitheos ⁊
aristol'. ro. ⁊ succo cucu. asinini, ⁊ folijs meçereon, ⁊
[f] ⌈gensit⌋ ⁊ alkekengi cũ ꝓprietate sua: ⁊ ponat ĩ
emplĩs ipsoꝝ sulfur, ⁊ succus cucu. asinini, ⁊ radix
meçeriõ, ⁊ folia eius, ⁊ nitrũ, ⁊ cinis lilij, ⁊ spuma
maris. Et ista ⁊ similia hoꝝ cõueniũt fricationi eo/
rum in balneo. Et ɔferũt eis [g] ⌈tymbra ⁊ alcãdari
con, ⁊ vinũ odoriferũ paucũ, ⁊ sirupus de lilio.⌋ Et
ex eis que ɔferunt eis valde sunt sirupus de apsin/
thio in ieiunio [h] † ⌈

⌋ mithridatũ, ⁊ diacurcuma, ⁊
[i] ⌈⁊ dialacca ⁊ alkekẽgi ⁊ diaspmatõ.⌋ Et qñqȝ su
munt in potu de lactibus lac camelaꝝ, ⁊ vrinas ea
rum: ⁊ ꝓprie in corporibus solidis, fortibus: ⁊ ꝓ/
prie qñ antiquatur cacesia, ⁊ [k] ⌈fortasse fit⌋ hydro
pisis. Et qñqȝ sumunt in potu. ℥. ij. de vrina camela
ruȝ cũ serapino cuius plurimũ fit vsqȝ ad aur. 5. Et
similiter de vrinis capraruȝ. Et qñqȝ rectius est, vt
cõmisceantur cũ eis mirobal'. citrini, si materie fue
rint subtiles cholerice. Et ɔferunt eis ex vaporatio
nibus, vaporatio stomaci ⁊ epatis cũ [l] ⌈galia ⁊ cas
sia⌋ ⁊ silĩbus. Et iterũ fac emplastꝝ ex eis cũ [m] ⌈li
lio⌋ ⁊ silĩbus. Et assidue fricare ventrẽ cũ eis, que
sunt sicut baurach, ⁊ sulfur cũ oleis calidis notis.
Et confert eis ex emplĩs emplĩm de tortellis cuȝ cy
donijs. Et si inobediat liniat ex stercore vaccino, ⁊
stercore caprino. Cibus aũt hñtium cacesiaȝ, sit ex
eis in q̃bus est suauitas, ⁊ confortatio nature, sicut
alduragi, ⁊ alcubugi: ⁊ sint iura eorum açiberagi
odorificata valde cuȝ eis, que sunt sicut gariofili, ⁊
cinnamomũ, ⁊. çç. ⁊ mastix ẽt. Et simil'r almofusat.
Et ex fructibus granata dulcia: ⁊ de cydonijs paꝝ
non nocet. Et opȝ vt misceantur ẽt cũ cibis ea, que
sunt sicut sinapis, ⁊ porrũ, ⁊ allea: ⁊ que currũt cur
su eoꝝ absqȝ multiplicatione plurima.

¶ De cura asclitis. Cap. XIII.

Anon cõis in curis eoꝝ est exic/
catio, ⁊ extractio supflui/
tatum, ⁊ si non cũ alio, saltẽ cũ statione
in sole, vbi nõ est ventositas, ⁊ calefien
do ad ignẽ accẽsuȝ ex lignis exiccatis.
Et comedere cũ mẽsura. Et dimittere aquã, Et ape
rire poros. Et prouocatio frequens, Et solõne vẽ/
tris educere aquositatẽ [n] ⌈subtilẽ⌋ cũ facilitate, ⁊
frequẽter, Et expectatio sup sitim, ⁊ regimẽ ipsius,
⁊ ꝓhibitio a visione aque, nedũ a potu ipsius, q̃ztũ
possibile est. Et si nõ est excusatio, qn ipsa potet, bi
batur post cibũ [o] ⌈aliq̃ztulo spatio⌋ ⁊ pmista cũ vi
no, aut alijs. Et minoratio cibi, ⁊ subtiliatio ei⁹ val
de, est melior cura. Et exercitiũ q̃d diximus in capi
tulo hyposarche. Et cõseruatio virtutis, ⁊ cõforta/
tio ipsius cũ bene redolẽtibus, aromaticis, ⁊ olfa/
tionibus suauibus, ⁊ odoribus ciboꝝ ɔfortãtiũ: ⁊
ɔfortatio ipsoꝝ cũ vino aromatico. Et nõ est multi/
tudo potus [p] ⌈vini⌋ in ea laudabilis. Et ex eis que
cõferunt eis, est vomitus: ⁊ ꝓprie ante cibũ: ⁊ etiaȝ
post cibũ de tertio in tertiũ, aut de q̃rto in q̃rtũ, aut
de qnto in qntũ. Ipse. n. iuuat eos valde. Et sternu/
tatio cũ medicis, ⁊ insufflationes ⁊ alia cõferũt eis
[q] ⌈ex illis que deponũt aquositatẽ, ⁊ extrahũt⌋ eã
ad vias eũatiuas. Phlebotomiã ṽo opȝ vt deuitet
oĩs hydropisim hñs, q̃ztũ põt, nisi illi qui patiũtur
hydropisim ex retentione sanguinis: phlebotomia
enim prohibet mẽbris eoꝝ nutrimentũ cũ ipsa sint
pauci nutrimenti, ⁊ cũ hoc infrigidat epar ipsorũ.
Phlebotomia igitur est nociua ĩ q̃zpluribus dispo
sitionib⁹. Et si fuerit illic ap̃a [r] ⌈pueniat ad ipsaȝ⌋
in p̃ncipio rei. Qñqȝ hydropicus ɔqueritur de late
re sinistro multaꝝ arteriaꝝ, tunc nõ est eius q̃rimo
nia pp tẽsionẽ, q̃ fit in ipso: nã ambo latera cõicant
in hoc: ĩmo illud est propter sanguinem. Phleboto
metur ergo in primis, deinde curetur cura hydro/
pisis. Et si fuerit ap̃a durum, tunc nõ speretur in sa/
natione hydropisis asclitis, que seq̃tur ipsum: nã ⁊
si aqua eũetur qualibet eũatione, redit tñ ⁊ replet.
Et scias ꝙ eũo cum medicinis, laudabilior est q̃ȝ q̃
fit sectione, ⁊ resudatione, ⁊ fit [s] ⌈difficile succurre/
re eis.⌋ Et opȝ vt fiat eũo hora, qua non est febris:
[t] ⌈q̃zuis eniȝ⌋ regimen exiccet hydropisim, tñ ap̃a
ipsaȝ redire facit. Et opȝ vt in ipsa minorent troci/
sci stiptici, q̃zuis sint ɔfortatiui, sicut est trociscus ð
almirberis: ⁊ ꝓprie qum ɔstricta est nã. Et opȝ vt
fiat exiccatio in hydropisi frigida cũ oĩ calido, sub/
tiliatiuo, apitiuo. In hydropisi aũt calida ẜȝ modũ
alium, de quo singulariter sermonem faciaȝ. Et sci
as ꝙ oleum de fisticis: ⁊ amigdalinũ iuuatiua sunt
in omnibus speciebus hydropisis. Medicine au/
tem singulares cõuenientes huic speciei hydropi/
sis, ⁊ qum est frigida, sunt sicut decoctio andacoce
vehementis decoctionis: de qua bibantur omni
die. ℥. ij. Aut decoquatur squille. lib. i. in. iiij. kist vi/
ni in vase mũdo donec consumatur, tertia vini, ⁊ bi
bat omni die ex eo quãtitas cochliarij magni: dei/
de addat super illud donec pueniatur ad qnqȝ co/

a A. Alia litera confert

b A. Alia litera eũa quãtitatem

c A. Alia litera timore

d A. Alia litera ⁊ ꝙ sedeant apd̃ mare

e A. subtiliãtib⁹

f A. giausir

g A. miua ⁊ alcã dicun ⁊ vinum odoriferũ subti/ le paucuȝ ⁊ siru/ pus meisuseȝ

h † A. Et de cõ/ fectionibus p̃ci pue post mũdifi catione, sunt ti/ riaca ⁊

i A. kalklãzi cũ seminibus Alia litera ⁊ alkalklengi maruri

k A. existimat ꝙ fiat

l A. spica ⁊ cas/ sia lignea

m A. almesusan

n ——— A.

Alia litera o ——— A.

p A. squinzibin

q A. Alia litera per hoc ꝙ attra hũt aquositateȝ ⁊ mouent

r A. occupetur in eo

s A. difficilis cõ/ solidatio carũ.

t A. Alia litera Et licet

chliaria: deide minuat donec redeat ad vnũ. Et ite
rum detur in potu oĩ die de succo calamenti. ʒ.i. Et
dixerunt qdã, ꝙ opꝫ vt sumant cantarides, ⁊ aufe
rant capita ⁊ ale eaꝝ, deide resoluant corpa in aq̃
mellis, ⁊ igrediat eger balneũ, ⁊ sumat illud in po
tu, aut comedat cũ eo panẽ: ⁊ hoc apud me ẽ error
maximus. Et plus qδ [a] ⌈exptũ est debere sumi⌋ ex
eis in potu est kerates. i. in potu aquaꝝ exp̃ssarum
notaꝝ. Et dr̃, ꝙ qñ mũdificat corpus [b] ⌈potando⌋
oĩ die ex tyriaca [c] ⌈q̃ztitatẽ⌋ ciceris cuꝫ decoctione
calamẽti. xxi. die, ⁊ est ꝯtẽtus comestione vna leui,
ꝙ ꝯfert. Et existimauerũt qdam ꝙ sumere in potu
stercus caprinũ cũ melle, iuuatiuũ est eis. Aut vri-
nam ouiũ, aut vrinã asinoꝝ cuꝫ spica ⁊ melle. Aut
aristol. ro. põdus. ʒ. iij. in vino. Et iã laudauerũt eis
qdam oĩ die, aut oĩbus duobus diebus sumere q̃z-
titatẽ fabe ex alumine humido [d] † ⌈ ⌋ in
aqua. Et ex medicis iuuatiuis sunt [e] ⌈alkekengi ⁊
diacurcuma ꝓprie. Et spes est ad oẽm hydropisim
in diacurcuma, ⁊ ꝯfectione alburbatus ꝓprie, ⁊ ele
ctuariũ asus⌋ ⁊ medicine de sqlla, ⁊ sirupo sqlliti-
co: ⁊ tyriaca. Et scias ꝙ tyriaca, ⁊ diacurcuma, ⁊
alkekẽgi ꝯferũt valde i fine hydropisis fride. Et ex
medicinis mirabilis iuuamenti, sunt trocisci de sa-
brã ⁊ [f] ⌈daruch.⌋ Al'. R. sabrã myrro, citrinorũ
ptes eq̃les: ⁊ dosis eius q̃datiꝫ sit ex danich. i. ⁊. s.
ad q̃ztitatẽ. ʒ. i. bibat in oĩbus. iiij. dieb⁹ semel. Et i
eo qδ est inter eos, bibãtur trocisci almirberis. Et
qñqꝫ cõponuntur medicamina, ex reubarba. ⁊ co-
sto, ⁊ baccis lauri, ⁊ fenugreco, ⁊ lupis, ⁊ enula, ⁊
gẽtiana, ⁊ gũma amigdali, ⁊ galbano, ⁊ sunt medi
camenta iuuatiua. Regimẽ aũt euacuans aquosi-
tatem est cũ solutiuis ebibitis [g] † ⌈ ⌋ ⁊
clisteribus ꝓprie. Ipsa eniꝫ ꝓpinquiora sunt aque:
⁊ leuiora super nã, ⁊ remotiora a [h] ⌈liq̃factione⌋
⁊ cũ spẽbus balneationũ [i] ⌈cũ thermis ⁊ cum regi
mine calefaciẽte.⌋ Et cũ aquis in quibus decocta
sunt subtiliatiua, sicut feniculus, ⁊ camemilla, ⁊ sq
nantũ. Et spẽbus vnctionũ, ⁊ emplastroꝝ, ⁊ vapo-
rationum. Et ingredit in sũma illius, vt sumantur
in potu lac caprinũ, ⁊ lac camelarũ fetarum. Et de
hoc quidem genere, vrina, ⁊ lac camelarum feta-
rum cõuenientia sunt asclitꝭ: qum sumunt hebdo-
mada. i. cuꝫ trociscis de aloe, in primis. ʒ. s. ex eis,
cũ. s. ʒ. spodij, vsqꝫquo perueniatur ad. ʒ. i. Et post
[k] ⌈istã euacuatione eũa cum meçerion cũ. ʒ. i. kekẽ
gi⌋ deinde itera trociscos de aloe hebdomada. i. ⁊
nõ cesses facere hoc, ⁊ fortasse sanabit. [l] ⌈Extenua
ti⌋ vo nõ sumãt in potu ex trociscis de aloe in ꝓnci
pio, nisi quãtitatẽ vnius danich. Et descriptio qdẽ
trociscoꝝ de aloe est in antidotario. In solutiuis ãt
nõ opꝫ vt sit illud, qδ nocet epati. Et si aliqua neces
sitas facit huiusmodi necessariũ esse, opꝫ vt rectifi-
cetur. Et opꝫ vt nõ sit subito: imo ſm vices. Naꝫ il-
lud qδ subito est, mortale est: ⁊ [m] ⌈paruũ⌋ nocumẽ
tũ [n] ⌈debilitat⌋ epar. Et aloes solũ, est malũ valde
epati: q̃re opꝫ vt elõget ab epe, nisi ꝑꝑ necessitateꝫ:
aut cũ ingenio rectificationis. Et opꝫ vt solutiua se
quatur ieiuniũ, q̃re nõ comedat solutus postea die
⁊ nocte: si possibile est, ⁊ vt sequant postea, q̃ cõfor
tant ⁊ [o] ⌈ꝯstipãt⌋ parũper, sicut sunt trocisci almir
beris, ⁊ sicut aq̃ fructuũ, in qbus est suauitas, ⁊ sti-
pticitas ita, vt ꝯfortẽt epar: ⁊ ꝓprie postea q̃ sunt si
cut sunt euforbiũ ⁊ meçerion, ⁊ [p] ⌈aq̃ ammoniaci⌋
⁊ silia. Deinde administrent rectificãtia cõplõneꝫ,
sicut tyriaca, ⁊ diacurcuma in frida: ⁊ aq̃ endiuie i
calida. Et illi qdẽ q̃ ẽ vehemẽtis caliditatꝭ, nõ cõue
nit lac camelaꝝ fetaꝝ. Et icipiat in lacte camelarũ

a A. audem⁹ da re
b A. ⁊ potatur
c A. quantitas
d † A. dissoluto Alia litera aneti humidi
e A. alkaikalãgi ⁊ dialacha ꝓprie in asclite ⁊ in oĩ hydropisi ⁊ diacurcuma ⁊ ꝯfectio aburbatus ⁊ electuariũ alsusen. i. δ lilio celesti Alia litera alkalkalengi et dialacha ꝓprie ⁊ in ea ẽ spes ad oẽm hydropisiꝫ ⁊ diacurcuma, ⁊ ꝯfectio aburbatus ⁊ electuariũ susen. i. de lilijs celestib⁹ ⁊ ex radicibus ipsoruꝫ
f A. cõpõ ipsorũ
g † A. ⁊ suppositorijs
h A. ꝓncipalib⁹
i A. ⁊ cũ ꝓuocatione sudoris facta cũ tanur, vel furnis calidis
k A. hebdomadã, quꝫ euat aq̃ cũ pondere. ʒ. ij. kalkalangi
l A. Debiles
m A. minus
n A. est debilitare
o A. stipticant
p A. ãmoniacuꝫ

in ꝓmis a. xl. ʒ. ⁊ addat i oĩ die. ʒ. x. Et [q] ⌈deuita⌋
qũ fuerit cal'itas, vt nõ solõne educas choleraꝫ qm̃
ipsa resistit aquositati aliquo mõ. Et qm̃ necesse ẽ,
vt aquositas solõne vẽtris educat, tũc duplicat so
lutio vẽtris, ⁊ accidit v̂tuti nocumẽtũ, imo necẽium
est, vt extiguat cholera. Et solue aquositatem, nisi
cholera sit trãsgrediẽs terminũ i multitudine: ⁊ sis
tũc ꝯtentus eis q̃ sunt sicut myrobolani. Est. n. bo-
num solutiuũ in h⁹ dispõne: sicut serapinuꝫ est bo-
nũ solutiuum in dispositione frigida. Et oĩs sup̃flui
tas eũonis in q̃ztitate, ⁊ in tpe, est mala: ⁊ est i [r] ⌈ca
lida⌋ rectior. Et ex [s] ⌈solutiuis⌋ bonis est ius alca
nabir, ⁊ ius galloꝝ decrepitoꝝ, ⁊ ꝓprie cũ polipo
dio, ⁊ aneto. ⁊ silibus. Et qũ euacuaueris vicibus
x. ꝑ aliquot dies, cũ aliquo eũatiuoꝝ subtiliũ, ⁊ cũ
lacte camelaꝝ, ⁊ aq̃ casei, ⁊ reliqs, ⁊ minuta fuerit
aq̃, ⁊ alleuiatũ fuerit ap̃a, tũc rectius erit, vt sup vẽ
trem cauteria fiãt, vt nõ recipiat aquã post illud: ⁊
fiãt cauteria post abstinẽtiã, ⁊ dimissioneꝫ solõnis
vẽtris duobus diebus, aut tribus. Et sint sex caute
ria. s. tria in lõgitudine, incipiẽdo a [t] ⌈cassu vsqꝫ ad
femur⌋ ⁊ tria in latitudine ventris: ⁊ expectet post
ipsa ſm famẽ ⁊ sitim. Et rectius qdẽ est vt in potu
sumãt iter duas solõnes vẽtris, aliqd de apiẽtibus
oppilationes: sicut trociscos de amigd. amar]. Lac
aũt camelaꝝ, ⁊ caprarũ, ⁊ ꝓprie arabicaꝝ, ⁊ ꝓprie
[v] ⌈qum ipinguãtur⌋ in potu det cũ eis que solõne
vẽtris educũt aquositatẽ, ⁊ subtiliãt, ⁊ prouocãt, si
cut sceba, ⁊ abrotanũ, ⁊ [x] ⌈cardamõ⌋ ⁊ alia. Et ca
lefactis cũ eis que ꝯueniãt cũ hoc epati, sicut cuscu
te, ⁊ endiuia, ⁊ alia. Et nõ respicias ad illud, qδ dr̃
i ipso ex hoc, ꝙ decipiũt sophistici, ⁊ qδ dr̃ ꝙ nã la-
ctis est ꝯ̃ria hydropisi, imo scias ꝙ est medicamen
iuuatiuũ ꝓpter illud, qδ in ipso est de abstersione.
[y] † ⌈ ⌋ Et est ꝯueniẽs ꝑꝑ illud, qδ i ipso
est de ꝓprietate sua. Qñqꝫ. n. est medicina [z] ⌈lubri-
catiua⌋ ꝯ̃ria ei qδ q̃rit de cura qualitatis, ſꝫ est cõ-
ueniens cũ ꝓprietate sua, aut ꝑꝑ [⁊] ⌈egritudines⌋ si
cut eũo, ⁊ similia: sicut ponit endiuia in curationi-
bus epatꝭ, qδ hꝫ egritudines fridas. Et sicut fit eũo
[ꝯ] ⌈⁊ tẽdit ad scamoncã⌋ i egritudinib⁹ cholericis:
imo scias ꝙ hoc lac vehemẽtis iuuamẽti est: naꝫ si
hõ assidue ipso vteret loco aque ⁊ cibi, sanaret ꝑ
ipm. Et illud qdẽ iã exptũ fuit in qbusdã, q ꝑuene-
runt ad terras arabũ, ⁊ ꝑduxit eos necessitas ad il
lud, ⁊ sanati sũt. Et lac qdẽ camelaꝝ qñqꝫ admistra
tur solũ: ⁊ qñqꝫ administrat mistũ cũ alijs medicis
in qbusdã quaꝝ est itẽtio regimis nõ calefacientis
valde, sicut myrobolanis cũ semine endiuie, ⁊ seie
cuscute, ⁊ sale naptico. Et in qbusdã eaꝝ est intẽtio
regiminis calefaciẽtis, subtiliãtis sicut serapino, ⁊
[ꝝ] ⌈granis⌋ eius. Et in qbusdã eaꝝ est intẽtio [a] ⌈su
perfluitatis solõnis⌋ vẽtris sic [b] ⌈costo⌋ ⁊ silibus.
Et qñqꝫ admiscent vrine camelaꝝ. Et qñqꝫ sunt cõ
tenti eo loco cibi, ⁊ potus. Et qñqꝫ addit ei cibus
alius. Et in vtrisqꝫ dispõnibus, opꝫ vt tu verifices
in re eius, an corpus sugat ex eo, ⁊ nõ soluat, aut sol
uat parũ: aut soluat plus pondere suo ſm mẽsuraꝫ
tollerabilẽ: aut sup̃fluat, ⁊ soluat vltra tollerantiã:
aut caseet in stõ, ⁊ in vijs: aut perducat ad ifrigida
tionẽ, aut fluxu ventris educat hu. grossum phleg-
maticũ, aut hu. adustũ ꝑꝑ putrefactionẽ suã, si eam
recepit. Et scias ꝙ melior hora sumẽdi ipm i potu
est ver, vsqꝫ ad initiũ estatis. Et ex regimine bono
in dando ipsum in potu, est illud quod experti sui-
mus multotiens, ⁊ ꝯtulit: ⁊ est vt bibatur lac came
larum fetarum, ſm vacuitatẽ ventris, ⁊ abstinẽtiã
diei ⁊ noctis ante ipsuꝫ. Et non [c] ⌈sumatur⌋ in eis

q A. oportet
r A. Alia litera calido
s A. lenitiuis
t A. pectore vsqꝫ ad pectinem
v A. nutricãtur
x A. chachalẽ
y † A. cũ facilitate
z A. solutiua
⁊ A. rem aliam
ꝯ A. cum scamonea
ꝝ A. pillulis
a A. prohibere solutionem
b A. carath vel chara
c A. comedatur

nisi parū valde. Et si possibilis est abstinētia eorū s. diei ⁊ noctis, fiat. Et necīa qdē est abstinentia noctis, q̄ est añ ip̄m: deīde bibat ex eo qḋ mulctū est ī hora, ⁊ statī, q̄ztitas. ℥.ij. aut. iij. Et melius qdē est vt sumant. ℥.ij. ex eo cū. ℥.ij. vrine camelaꝝ. Et abhorreāt aquā aliqbus dieb⁹: ⁊ ꝯsideret vsq3 ad dies. iiij. ⁊ inueniet qḋ egredit cū ꝓuocatiōe, primū ei qḋ bibit. Et post illud soluet vēter cuz eo, qḋ bibitur ex eo: ⁊ fortasse nō soluet vēter cū eo, nisi sex parūper. Et nō soluit ꝑ ipsuz, nisi q2 corpus iam repletū est ex eo. Qḋ si soluat venter eius, vltra q̄3 bibit, abstineat ab eo vna die, aut misceat cū eo illud qḋ ꝯstipat. Et si nō soluit, tunc op3 vt timeat ex potu eius caseationē, ⁊ dimittat ipsuz. Et silr si soluit [a]⌈vltra⌋ illud qḋ bibitur, ⁊ tūc quidē o3 vt bibat aliqd qḋ deponat illud qḋ est in ore stōi ex eo: ⁊ vt iteret ip̄m admixtū cū oppoponaco, ⁊ silibus: imo ꝯueniēs est vt in oībus trib⁹ dieb⁹ sumat de pillulis de [b]⌈oppo.⌋ ⁊ silibus, cū quātitate pauca, q̄ extrahat illud qḋ fortasse caseat ex reliquijs ei⁹, aut gn̄atur ex eo: ⁊ ꝓprie qum eructuat acetose, ⁊ inuenit grauedinē. Et ex regimine ꝯferēte in huiusmodi dispōne, est clistere in hora. Et op3 ēt in hmōi dispositione, vt dimittat sumere in potu lac vno die, aut duob⁹, ⁊ vacet ad vaporationes, ⁊ empl'a, quibus empl'et vēter, ⁊ resoluūt. Qḋ si potus lactꝭ nō facit accidere aliqd ex hoc: ⁊ egredit oī die res nō suꝑflue, imo ꝑueniēs ad q̄ztitate duoꝝ vasorū paruorū [c]⌈sicut aqua⌋ sit ꝯtētus eo, siue sit solum, aut cū [d]⌈oppoponaco⌋ ⁊ pillulis solutiuis de [e]⌈oppoponaco⌋ ⁊ alijs. Et si suꝑfluerit solutio ventris [f]⌈solue⌋ ab eo lac vno die aut duob⁹ dieb⁹: deinde gradatim ꝓcede in faciēdo ip̄m potare: ⁊ da ei in potu ex eo, lac [g]⌈aīalis iam nutriti⌋ ex stipticis, ⁊ ꝑmisce cū eo hora qua emulget scorie ferri albasceri ꝯtrite, ⁊ ablute cū vino, ⁊ aceto assate ſm quātitatē. ℥.xx. ⁊ [h]⌈hypoq̄stidos⌋ amborū añ. ℥.v. seminis apij. ℥.iij. [i]⌈baccar pondus origani ⁊ apij ⁊ rute.⌋ Et dimitte in ipso hora vna, deinde colet, ⁊ bibat. Deīde gradatī ꝑueniat ad purū, postea ad ꝑmistū cū eo qḋ soluit ventrē, si necessariū fuerit illud. De diureticis v̄o ꝯferētib⁹ nō op3 vt vnū solū adhibeat: imo fiat ꝑmutatio de quibusdā ad quedam, sicut sunt petroselinū, ⁊ ameos, ⁊ calamentū, ⁊ assarum, ⁊ feniculu3 ⁊ semen apij ⁊ siler, ⁊ [k]⌈radix⌋ aniudē, ⁊ camepitheos, ⁊ acorus, ⁊ [l]⌈spica⌋ ⁊ daucus, ⁊ fu, ⁊ meu, ⁊ asparagus, ⁊ semē eius. ⁊ radix pastinace cāpestris, ⁊ kekēgi. Et op3 vt optime fiat eorū tritura, ita vt velociter perueniant ad partes gibbositatis. Et qum administras diuretica fortia, op3 vt administres postea aliquid de iuribus pinguib⁹, sicut est ius galline pinguis. In emplastris v̄o regula est, vt nō multiplicētur in eis ea, que exiccātur ⁊ resoluūt cū stipticitate forti [m]⌈stātia loco eius qḋ exiccat ⁊ resoluit⌋ nisi res modica eorū ſm quātitatē, que cōseruet [n]⌈sanitatem⌋ si illa necessaria sunt, sicut sunt spica, ⁊ tus, ⁊ cipi cuz quātitate pauca valde: illud enim ꝯseruat virtutez mirach, ⁊ illud qḋ in ipso est ēt. Et facit ipsum non susceptibile. Medicinas āt singulares que emplastrātur, ⁊ emplastra cōposita iuuatiua in hac egritudine, iam plurima diximus in antidotario. Et ea que diximꝰ hic, sunt exp̄ta, ⁊ iuuatiua: stercus vaccinum ⁊ stercus caprinū: ⁊ stercus vaccaruz pascētium herbam non [o]⌈minimā.⌋ Descriptio emplastri ex eis. Sumatur ex hoc stercore vaccino aliqd, ⁊ bulliat cum aqua ⁊ sale: deinde pulueriçetur sup ipsum sulfur cōtritum: ⁊ ponatur super ventrez. Et iterum stercus caprinū cum vrina infantiū. Et iterum stercus colūbinum ⁊ bacce lauri, ⁊ ireos. Et ex fortibus in hoc capitulo est stercus caprinum, ⁊ stercus vaccinū in quo ponit aliquid ex helleboro, ⁊ alscebran ⁊ cōgregātur cum vrina camelaꝝ, ⁊ fit ex eis emplastrū. Et ex compositis bonis est vt misceantur [p]⌈alguadabi⌋ contrite, ⁊ dimittātur sup ventrē hydropici cum dispōne sua, postq̄3 contrite sunt cū ostracis suis, ⁊ expectetur sup eas vsq3 quo exiccētur per seipsas. Et ex emplastris bonis est, vt fiat empl'm ex gūma pini ⁊ nitro ⁊ enula, ⁊ minuto ture, cū adipe vaccaꝝ. Et empl'm cōueniēs hydropisi, decoquātur ficus carnose cum aqua, ⁊ misceātur cū eis meçerion pars vna, nitri partes. ij. camepitheos pars. i. ⁊ ꝭ. Al'. forte valde. ℞. gūmi pini, ⁊ cere, ⁊ isopi humide, ⁊ picis, ⁊ gūmi albotin omniu3 añ. darkimet. iij. [q]⌈meba ⁊ est storacis⌋ ⁊ masticis, ⁊ aloes, ⁊ croci, ⁊ cimarū apsinthij. ⁊ ammoniaci oīum añ. darkimet. i. castorei sulfuris ⁊ amomi, ⁊ ostracoꝝ piscis nominati [r]⌈añ. darkimet. ꝭ.⌋ stercoris colūbini, ⁊ [s]⌈ostracorū babilonicorū⌋ ⁊ spume maris omniu3 ana darkimet. iij. lilij celestis darkimet. iiij. baurac rubei darkimet. i. ꝑmisceant cū oleo de camemilla. Et qñ est in epate apa ꝯfert empl'm factum ex herba spice ⁊ croco ⁊ granis alben, ⁊ mastice, ⁊ melliloto, ⁊ ꝑputijs vitis, ⁊ cāmemilla, ⁊ oleis aromaticis. Et ex empl'is ꝯfectis emplastrū modi huius. ℞. marchasite, sulfuris, citrini nitri [t]⌈baurac⌋ ammoniaci oīu3 añ. pte3. i. cimini ptes duas ⁊ duas tertias ptis, ꝯiūgātur cū cera, ⁊ glutino albotin, ⁊ vino ⁊ ponat super vētrez. Et empl'm de castoreo: ⁊ empl'3 de apsinthio: ⁊ empl'3 de ireos nostrū: ⁊ empl'm de euforbio: ⁊ empl'm de colloq̄ntida: ⁊ empl'm factu3 ex salice: ⁊ empl'm de baccis lauri: ⁊ empl'm diaspermaton: ⁊ empl'm colophidis. Et ex eis q̄ pulueriçātur sunt nitrū, ⁊ sal assata, que pulueriçetur super vētrē: ⁊ proprie post [v]†⌈ ⌋ oleū cucu. asinini: ⁊ oleu3 de nereiden. Et qñq3 administrant super eos medicine rubificātes. Et qñq3 percutiunt mēbra extrema cū virgis subtilibus. Et illud qde3 illaudabile est apud me. Et qñq3 suspēdunt super [x]⌈anchas⌋ eoꝝ, ⁊ q̄ sequunt eas vesice in qbus sufflatū est, s3 ego nō cognosco in eis pl'm bonum. De icisione v̄o mirac scias, ꝙ paꝝ ꝓficit nisi ī corꝑe valde forti qū potēs est [y]⌈hoc mō⌋ tollerare exercitiū tpatū, ⁊ sitim, ⁊ minorationē cibi. Et op3 vt non audeat fieri dū possibilis est cura alia. Et rectius quide3 est vt non fiat in vice vna subito. ⁊ euacuent spūs subito ⁊ cadat virtus: imo paulatim: ⁊ vt ipsa nō ꝑueniat ad multā debilitatē. Modus aūt incisionis ad extrahendū aquā est iste. Precipit autē affrius, vt erigat se eger equaliter si pōt, aut sedeat equali situ, ⁊ cōprimant seruiētes latera eius, ⁊ expellant ea ad inferiora suminis: deinde admistret icisio: ⁊ si non est potēs ad illud, nō incidas ip̄m. Et si vis ip̄m icidere op3 vt [z]⌈mēsures inferiora suminis⌋ q̄ztitate triū digitoꝝ ꝯiūctoꝝ: deinde icide, si fuerit initium hydropisis ab itestinis. Et si fuerit ex latere epatis, fiat incisio a latere sinistro [⁊]⌈suminis.⌋ Et si causa fuerit a splene, pone ipsa3 a latere dextro [ꝯ]⌈suminis⌋ ⁊ subleua ipsa3 vt nō scidat siphac [ꝝ]⌈deide⌋ excorietur mirac a siphac parūper ad iferiora loci scissionis mirac. Deide pforet siphac ita vt sit foramē [a]⌈mirac iferi⁹ foramine siphac⌋ q̄ten⁹ qū egredit cāna, coopiat illud, ⁊ retineat aq̄ pp diuersitatē duoꝝ foraminū: deinde itromitte in ipsam cānulam ereā. Qñq3 accepis aquā cū mēsura, fac iace-

a A. infra
b A. serapino
A. verbi gr̄a
b A. serapino
e A. serapino
f A. abscinde
g A. lac camelle iam nutrite
h A. carathulchard ⁊ tarathit
i A. bachat ex origano ⁊ apio et ruta.
k A. relique spēs
l A. due species spice
m A. oppilante poros illos per quos fit expiratio ⁊ eorū egressio ⁊ resolutio
n A. virtutem
o A. Alia litera viridem
p A. aludha
q A. ⁊ meba seu miha ⁊ est astarach
r A. besasa oīu3 Alia litera sesa omniū darchami. i.
s A. nasturtij babeli
t —— A.
v† A. oleum calidū sicut
x A. partes alchatim
y A. post ipsum
z A. incidas inferiora vmbilici
⁊ A. vmbilici
ꝯ A. vmbilici
ꝝ A. immo
a A. siphac inferius foramine mirach

re ipsum resupinū. Et opꝫ vt ꝯsideres pulsuꝫ: ⁊ qñ incepit debilitari parūper, retine aquaꝫ. Qñqꝫ aqꝫ extraxeris [a] ⌈i fine extractiōis ⁊⌋ remāserit aliqd: tūc iā sufficiet vt laborēt i ipsaꝫ medicine solutiue. Et qñqꝫ fiūt post icisionē, cauteria q̄ diximꝰ. Et qñqꝫ fiūt in stō, ⁊ epe, ⁊ splene, ⁊ in iferioribꝰ [b] ⌈sumi nis⌋ cauteria minuta. Et qñqꝫ subtiliant̄ qdā, ⁊ faciūt currere aquositatē ad saphati ⁊ incidunt ex saphati paulatiꝫ: ⁊ est regimē iuuatiuuꝫ: ⁊ illud cum sternutatione, ⁊ cū oī qđ [c] ⌈trabit⌋ aquositatē ad iferiora: ⁊ opꝫ tūc vt caueat̄ ne ꝓueniat ex eo ruptura: ⁊ vt fiat illud cū eo, in quo nō est nocumētū aliud. Et qñqꝫ pūgimus inflaturā testiculoꝝ cū acubus multis vt aqua habeat resudationes plīmas. Et fortasse succedūt icisioni dolor, ⁊ pūctura; quare opꝫ vt administret̄ infusio olei anetini, ⁊ olei camemillini, ⁊ oleoꝝ lenitiuoꝝ sup puncturā. Et sup locū incisionis ponant̄ emplā facta cū fenugreco, ⁊ semine altee, ⁊ similibus. Et qñqꝫ sufficiūt aqua calida, ⁊ oleū effusa sup locū incisionis: qūqꝫ sedat̄ pūctura, dimitte ea. De eūationibus aūt eoꝝ particularibus cū medicis afferā capitula. Et has qdē medicinas solutiuas aquositatis, iā numerauimꝰ in tabulis: Et fortes earum sunt, sicut lac lacticiniorū, ⁊ arbores eoꝝ. Et melius quo malitia eorū frangit̄, est acetū, ⁊ poma, ⁊ cydonia, ⁊ semia granatorū: ⁊ ꝓprie acetū in quo ꝯdita sūt cydonia, aut in quo sunt dimissa aliqbus diebꝰ, aut sup qđ roratus est succus eoruꝫ. Et ex eis qbus conficiūtur lacticinia, sicut lac alscebrā ⁊ silīa ⁊ sunt rob [d] † ⌈ ⌋ ⁊ sirupus acetosus est melius illo. s. qū soluit̄ in. ℥. eiꝰ danich ex eis q̄ sunt scebrā: ⁊ ꝓprie [e] ⌈arbor ex qua fit tyriaca: ⁊ extremitates algaiati⌋ ⁊ euforbiuꝫ. [f] † ⌈ ⌋ medicamen de quo in potu sumit̄ pōdus. ʒ. i. i vitello oui sorbilis, qđ mltotiēs ꝯfert i fortibꝰ, cū timore maximo [g] ⌈. ℞. galbanū⌋ ⁊ es vstū ⁊ [h] ⌈scoriā⌋ eris ⁊ ꝓprie ꝯfectū cū medulla panis ⁊ factum ad modū pillulaꝝ. Et herba q̄ noiat̄ mēdaria ⁊ succꝰ cucu. asinini. Et vinū i quo effusa ē pulpa collogntide. Et ex sūma lacticinioꝝ, meçerion est fortis i ħ cap̄. Et eiꝰ rectificatio est, vt ifundat̄ i aceto. Et qūqꝫ fit ex hꝰ sirupus acetosus. Et de āmoniaco qñqꝫ sumit̄ in potu vsqꝫ ad. ʒ. ij. cū aq̄ mellis. Et ex eis q̄ eq̄litati vicine sunt, sunt serapinū, ⁊ ireos, ⁊ semen vrtice excorticatū ex cortice suo ꝯfectū cuꝫ melle, ⁊ aq̄ folioꝝ raphani. Illa v̄o q̄ sunt salubriora, ⁊ d̄bilioꝛa, sunt aq̄ cardamomi. 5. lib. cū çucca. albasir: ⁊ aq̄ alkekēgi, ⁊ aq̄ solatri. Et sirupus acetosus d̄ meçereon. Et lac camelaꝝ fetaꝝ p̄paratū. Et aq̄ lactis p̄parata cū v̄tute ireos ⁊ [i] ⌈scoria⌋ eris, ⁊ almeçereō, ⁊ silibꝰ. Descriptio aq̄ lacti̇. Ponat̄ sup [k] ⌈. ij.⌋ lib. eius. ʒ. i. salis gēme, ⁊. ʒ. v. turbit trita bulliant cū [l] ⌈subtilitate⌋ ⁊ accipiat̄ spuma eiꝰ, ⁊ colet̄. Et i iceptiōe sumat̄ i potu ex ea tertia ꝑs lib. deide addat̄ paulatiꝫ vsqꝫ ad lib. i. Ipsa. n. expellit aquaꝫ sine calefactiōe. Et aq̄ casei melior est, q̄ accipit̄ ex lacte camelaꝝ. Et melior ⁊ [m] ⌈laudabilior⌋ ex calefactis ē illa, q̄ accepta est ex lacte cap̄no ⁊ lacte asinino. Et ex medicis [n] ⌈resistētibꝰ⌋ ad illđ, ⁊ ꝯferētibꝰ hydropisi cal'e est: vt ifundat̄ medietas cydonij i aceto tribꝰ diebꝰ, deide terat̄ cum pondere sui de meçeriō recēti vehement̄ [o] ⌈ ⌋ ita, vt misceāt̄, ⁊ ꝓijciatur super ea medietas pōderis aceti de çuccaro, ⁊ decoquat̄ donec redeat in essentiā mellis, ⁊ misceātur oīa. Et qñqꝫ appropinquant huic pillule facte de semine meçereon cum çuccaro albasir. Et sunt ex eis, in qbus non est timor in calida etiaꝫ. Et

a A. Alia litera tardando extractionē cū mēsura qua
b A. vmbilici
c A. facit descendere
d † A. vue conficiantur cuꝫ eo ⁊ fiāt pillule
e A. Alia litera cerotū adherēs glutinosum vel factum ex colla qđ noiat̄ albausegi. Et puto ꝙ arbor illa noiet̄ vel ꝙ sit spēs titimali qđ noiatur albaie Alia litera plāta ex qua fit tyriaca alchara ui ⁊ alfussabi et existio ꝙ sit albaya
f † A. est
g —— A.
h A. tubal
i A. squama
k A. vnam
l A. facilitate
m A. frigidior ⁊ melior
n A. que associātur
o † A. contrito

ex cōfectionibus est [p] ⌈alkekengi⌋ ⁊ ꝯfectio nr̄a d̄ scoria ferri, ⁊ almeçerion in ātidotario. Et cōfectio quorūdam. ℞. endiuie, ⁊ seminis [q] ⌈apij⌋ añ. ʒ. x. ⁊ succi altaraxacō sicci pōdus. ʒ. xx. ⁊ succi almirberis. ʒ. xv. lacce ablute reubar. de seni amboꝝ añ. ʒ. v. succi apsinthij. ʒ. vij. succi cucume. asinini, ⁊ pulpe collogntide ana. ʒ. v. agarici. ʒ. vij. ꝯficiantur cū iuleb, ⁊ sumatur in potu cū aqua de oleribus. Et ħ est medicamen bonū quod quidā prioruꝫ antiquorum dixerunt, ⁊ secuti sunt eos quidā posterioruꝫ: ⁊ est securius latus q̄ꝫ [r] ⌈alkekengi⌋ ⁊ in ipso sunt cōfortatio, ⁊ solutio ventris fortis. Et ex cōpositis potibus est sirupus noster de ireos. Et sirupus huiusmodi. ℞. eris vsti aur̄. i. ⁊ teratur valde, ⁊ pulueriçetur, ⁊ fimi colūbini aur̄. i. ⁊ tertiam ramoꝝ rute, ⁊ aliquātulū salis panis, bibatur illud cū vino. Et ex pillulis pillule fulurinus ⁊ earū cōfectio. ℞. [s] ⌈scorie⌋ eris, ⁊ foliorū almeçerion, ⁊ seminis anisi oīum ana partē vnā, ⁊ fiāt ex eis pillule, ⁊ sumāt ex eis in potu debilis. ʒ. i. ⁊ fortis aure. i. Et ēt pillule escebchie: ⁊ pillule biberē: ⁊ pillule de quinqꝫ: ⁊ pillule de serapino: ⁊ pillule de meçeriō. Et sunt vltime in asciliti: sicut pillule de reubarb. sunt vltime in hyposarcha: ⁊ pillule de bdellio: ⁊ pillule de scebrā: ⁊ pillule quas diximus in antidotario. Et pillule hmōi. ℞. lactis alsebrā, ⁊ succi apsinthij, ⁊ spice, ⁊ turbit oīum añ. danic. i. agarici, ⁊ rosarū anborū añ. ʒ. i. informētur pillule cū aqua solatri, ⁊ bibantur. Pillule bone. ℞. cortic. eris camepitheos anisi ꝑtes equales, informētur pillule, ⁊ recipiātur ab eis cū. ʒ. i. ⁊ [t] ⌈fiat subleuatio.⌋ Et iteꝝ ex trociscis, trocisci de reubar. [u] ⌈plīm⌋ solutiui. ⁊ [x] ⌈meliores⌋ cū semibꝰ ⁊ trocisci de meçerion descriptiōis alterius note. De balneis v̄o illa, q̄ sunt hūida, eis sunt horrenda, ⁊ illa que eis sunt meliora, sunt sicca [y] † ⌈ ⌋ sicut [z] ⌈clibanus⌋ calefactus [&] ⌈postquam tollerauerit⌋ infirmus vt ingrediatur ipsum: ⁊ proprie habens hyposarcham. Qumqꝫ ingredit̄ dimittat caput suuꝫ extra ad aerē, vt ꝓueniat frigus ad partes cordis, ⁊ pulmonis, ⁊ infrigidet cor eius. ⁊ non magnifice tur sitis eius, ⁊ resoluat̄ corpus eius in sudore exuberāte iuuatiuo. Et si fuerīt humida cū aqs [?] † ⌈ ⌋ termarū nitrosis, sulfureis, ⁊ aluminosis notis exiccatiuis, iuuabit̄ cū eis valde in statu egritudinis, ⁊ proprie hñs hyposarchā: ⁊ iterādo ingrediatur in ea i die vicibꝰ aliqbꝰ. Et si nō cadit v̄tus eius, ⁊ possibile ē eis, vt stet i eis ꝑ lōgitudinē diei, ⁊ calefaciat. Et huiꝰ qdē gñis est aq̄ maris tepida, ⁊ cale ⌋ i si facta. Ueꝝ submersio i frida [ꝝ] † ⌈ aq̄ne rei, vehemēter est ꝯueniēs. Et de bonitatibꝰ aq̄rum termaꝝ [a] ⌈⁊ statio⌋ regiminis anhelitus frī, cuius silīs deficit in balneis. Qđ si aq̄ termarū nō sunt p̄sentes, tūc [b] ⌈resoluant̄⌋ aque dulces cū eis, que administrātur ex eis ex medicinis, ⁊ decoquātur in eis ea que sunt sicut baurach, ⁊ sulfur, ⁊ alumē ⁊ sinapis, ⁊ calx, ⁊ spēs alie note [c] ⌈quas vis. In oibus. n. non sit malū⌋ ⁊ opꝫ qdeꝫ vt iste aque obuient vētri hñti asclitem, ⁊ tympaniteꝫ: ⁊ hyposarcham toti corpi. Hydropisis autē calida, que est sequēs apa calidū, aut sequēs cōplōnē calidā sine apate [d] † ⌈ ⌋ ꝓpter debilitateꝫ virtutis [e] ⌈stōi.⌋ Et nō sigt hanc spēm hydropis̄ ꝓculdubio rubedo aq̄. qñqꝫ [f] ⌈est ꝓpter cor suū⌋ imo inittitur i ea ƀ reliquas sigtiones: deinde curatur. Et opꝫ vt deuitent isti duo simul medicinas calidas oino, qm̄ addunt in cām, ⁊ addūt in egritudine, imo ē i eis timor magnus. Et nō opꝫ vt attēdat̄ illđ qđ dr̄, ꝙ hydro

p A. alkalkalāgi
q A. cuscute
r A. alkalkalāgi
s A. tubal
t A. ascendatur
u A. magni
x A. trocisci
y † A. Et meliora ex siccis sunt
z A. tanur
& A. cū quantitate qua possit tollerare
? † A. calidis
ꝝ † A. pura
a A. est in quibus est possibilitas
b A. preparētur
c A. ƀ canones ipsarū anteqꝫ cōfirmet̄ egritudo ita ꝙ non iuuāt medicine Alia litera anteqꝫ egritudo perueniat ad operationem
d † A. est
e A. imutatiue.
f A. enim est in cura eiꝰ ꝓpter paucitatē suam

pisis nõ sanat̃ nisi cũ medicinis calidis: Mltotiẽs n.sigt illud qd̃ testificat̃, ꝛ expti sumus vt curemus nos, ꝛ q fuerũt ante nos, apa curatione sua, ꝛ com plexionẽ calidã cũ ifratione. Et ego qdez vidi mu/ lierẽ quã hydropis attriuit: ꝛ magnificata est sup eã, ꝛ [a] ⌈morata est ſm ꝓlixitatẽ tpis⌋ tã maximã, ꝙ eius relatio est icredibilis, ꝛ sanata est: ꝛ ꝑpara uit seipsaz, ꝛ appetitũ suũ ħ regimine. Et cũ hoc ẽt opꝫ vt attẽdas latus aquositatis aggregate. Nã si tu ꝯsideraueris tm̃ latus fe. erit timorosuꝫ: ꝛ si cõsi/ deraueris latus aquositatꝭ tm̃, erit error. Opꝫ ergo vt tu ꝯiungas iter duo regimina cũ facilitate: ꝛ itẽ de tm̃ in eis q̃ equãt ꝛ resistũt vincenti. Et scias ꝙ qñ tu studes in sanãdo hydropisiꝫ, ꝛ apa, ꝛ febres ꝯstantia sunt: nõ est tibi poſſe. Et regimẽ in hmõi est, vt administres aquã solatri ꝛ aquã alkekengi, ꝛ aq̃ꝫ apij: ꝛ aquã [b] ⌈cordumeni⌋ ꝛ aquaꝫ taraxacon: ꝛ est endiuia amara. Et opꝫ vt misceat̃ cũ istis aliqd de lacca, ꝛ croco, ꝛ reubar. cũ myrob. citris. Et vt administres ẽt apud necessitatẽ illud, qd̃ posuim⁹ i ordine ꝑterito de solutiuis de meçereon, ꝛ alijs. Et opꝫ vt attẽdas qd̃ dixit. G. i cura hydropici calidã hydropisiꝫ hñtis: ꝛ descripsimus illud suis dictiõi bus. Jnqt. G. illud quo [c] ⌈ꝑparaui⌋ senẽ amicum meũ in hydropisi asliticũ cũ caliditate, ꝛ virtute de bili fuit hoc. Cibaui illũ carne hedi assati, ꝛ carne alcubugi [d] ⌈ꝛ alkabi⌋ ꝛ attaiugi, et similib⁹ ex aui bus, et pane [e] ⌈kisch et infrigidatis, et almosius, et halbulen⌋ et lẽtib⁹ cũ aceto [f] ⌈facto ex eis cibario citrino. Et cõcessi illud ei⌋ ꝑp ꝯseruationeꝫ v̄tutis. Et nõ ꝯcessi ei vt vteretur iure oĩno, nisi in die quo in potu medicinã ei tribuere volui. Jn illo. n. die ꝑ/ misi vt vteret̃ ipse çirebegi añ medicinã, et post ip/ sam: et nõ multiplicata fuit sitis ipsius. Et ꝑcepi ei vt comederet ista cũ aceto medie fortitudis, et sol/ ui ipm hac decoctiõe. ℞. myroba. citrinoꝝ. ʒ. vij. fu miterre. ʒ. iiij. herbe apsinthij. ʒ. ij. herbe eupatorij ʒ. ij. ẽdiuie recẽtis [g] ⌈baccati⌋ spice aromatice. ʒ. ij. seminis endiuie. ʒ. ij. rosaꝝ. ʒ. ij. decoquant̃ i trib⁹ lib. aque, donec redeat ad. ij. libr. ꝛ spargat̃ in ipsa põdus. ʒ. x. çuccari, ꝛ bibat̃. Et iteꝝ cuꝫ istis pillu/ lis. ℞. lac scebrã, ꝛ çuccari q̃tuꝫ ipm, ꝯgelaui ipꝫ: ꝛ dedi ipsas añ cibuꝫ suũ. Et qñq₃ coagulaui ipsuꝫ cũ [h] ⌈lacte⌋ ficuũ, ꝛ dedi ex eo duo cicera, aut tria: ꝛ dedi ei in potu post illud rob de acresta, ꝛ [i] ⌈ace/ dula.⌋ Et feci empl'm epati ipsi⁹ cuꝫ frigidis, ꝛ cũ ḡnis cõdes, ꝛ meçereon ĩfuso in aceto. Et ex epithi matibus sup vẽtrẽ, est illud qd̃. ℞. lutũ armenum, [k] ⌈ꝛ aquã⌋ ꝛ farinã ordei, ꝛ milij, ꝛ sterc⁹ vaccinũ, ꝛ fimum caprinũ, ꝛ cinerẽ quercus, ꝛ vitis: ꝛ [l] ⌈in vtrisq₃ laterib⁹⌋ baurac, ꝛ sulfur: ꝛ oĩa sint cũ ace to. Et [m] ⌈qum⌋ epati eius faciebã empl'a, que re/ cipiunt sandalos, ꝛ qñq₃ ponebaꝫ emplastrum de sandalis sup epar: ꝛ resolutiuuꝫ super [n] ⌈fumẽ⌋ et ventrẽ. Et qñq₃ solui eum ẽt cum sirupo roſ. postq̃₃ infudi in ipso meçerion ꝛ [o] ⌈myrrhã aut⌋ dissolui i ipso lac alscebran. Et concessi ei de fructibus ficus siccas, ꝛ amigdalas, ꝛ çuccaꝝ. Et precepi ei tolle/ rare sitim. Et qñ supfluit ĩ ipso ꝑmiscui [p] ⌈iuleb⌋ ꝛ dedi ei ĩ potu. Et qñq₃ ꝯtriui folia almeçeriõ, ꝛ ꝑ miscui cuꝫ melle ficuũ, ꝛ dedi ex eis ipsi ante come stionem, ꝛ post eam: ꝛ ad vltimum nõ dimisi eũ die vno absq₃ expulsione. Hec sunt verba eius. Cibus autẽ habentium hydropisim, opꝫ vt sit paucus, et semel in die. Et si possibile est eis vt abstineãt a pa/ ne tritici, propter suam viscositatẽ, ꝛ suam oppila/ tionem, faciant: ꝛ sint contenti pane ordei cuꝫ semi nibus. Et si necessarius fuerit, oportet vt sit panis de furno [q] ⌈ischarien⌋ coctus, ꝛ siccatus, vt nõ sit açymus ꝛ [r] † ⌈ ⌋ sit ex frumẽto. [s] † ⌈ ⌋ Et sunt qdã homines qui in eo ponunt farinam ciceris: ꝛ sit eo rum vnctuositas ex tali, quale est oleum omphaci num. Et ex cibis eoꝝ est [t] ⌈oleum de seminibus, ꝛ almusẽniati⌋ qm̃ est conueniens eis: ꝛ ius galline est iuuatiuum eis. Jpsum eniꝫ aggregat ad prouo/ cationem, ꝛ rectificationem epatis. Et cibus queꝫ faciunt christiani ex oliuis ꝛ [u] ⌈nucibus⌋ ꝛ alijs. Et oportet vt sint iura eoꝝ aqua ciceris, ꝛ ius alca nabir ꝛ galli vetusti, ꝛ galline: et proprie cum her ba [x] ⌈almeuduneti.⌋ Et sint carnes quas sumunt carnes auium leues sicut alduragi et alcubugi, et [y] ⌈ascet feꝫ, et alfuidet et alcanabir ꝛ carnes alca/ ca et carnes alkasel⌋ et hedoꝝ et paruoꝝ piscium [z] ⌈subtiliantium et acutoꝝ et incisiuoꝝ.⌋ Et [&] ⌈ca ro vipere est eis bona⌋ valde, sed ipsa quãdoq₃ su perfluit in siti. Et eorum olera sint sicut apiuꝫ, et si/ cla, et herba iudaica, ꝛ endiuia, aut fumus terre, ꝛ parum de [?] ⌈sumach⌋ ꝛ porri, ꝛ ruta, ꝛ folia car/ ui, ꝛ calamẽtum, ꝛ allea, ꝛ capparis, ꝛ sinapis. Et grana omnia nocẽt eis, proprie patiẽtibus tympa nitem. Medule auteꝫ fistici, ꝛ auellane, ꝛ amigda le. [ꝝ] † ⌈ ⌋ Et quãdoq₃ cõceduntur eis in hora [a] ⌈furtiua⌋ dactili, et vue passe. Et de fructi/ bus recẽtibus non cõcedũtur eis omnino, nisi gra nata dulcia. Uino autem nõ appropinquet calidã habens hydropisim. Uerum habens hydropisim frigidam, oportet vt nõ bibat ex eo nisi subtile, an/ tiquum, parum: nõ qum est ieiunus, neq₃ sup cibũ: imo post horã, ꝛ qum fit descẽsio cibi a stomacho. Clisteria v̊o, et suppositoria sint ita. Clisteria enim sint facta ex aquis extrahẽtibus aquositateꝫ cum eis q̃ sunt sicut [b] ⌈sirupus acetosus⌋ ꝛ similia. Col liriuꝫ bene extrahẽs aquã. ℞. semis vrtice [c] ⌈.v.⌋ numero granoꝝ [d] ⌈almeudunati⌋. xxx. numero, agarici kirat. vij. corticum eris darkimet. xxx. mi/ sceantur cũ medulla panis et administret̃ collyriuꝫ: ꝛ sumãt ex eo. vi. kirat, aut. vij. De diureticis autẽ sciẽdũ ẽ, ꝙ oĩa diuretica ꝯferũt eis. Et ex eis q̃ sunt illis bona, ẽ medicamẽ ꝓuocãs vrinã: qd̃. ℞. vrti/ ce kirat. vij. bell'i nigri tãtũdẽ, alkekẽgi darkimet .i. spice idice. ʒ. ij. ꝑmisceant̃ et sumãt̃ cui⁹ potio sit .i. aur̃. cũ sirupo alefeniati. Al'. ꝓuocãs vrinaꝫ. ℞. xilobal'. spice, cassie, cymini, radicis lilij, ipicõ, flo/ rum sq̄nanti, amigdalaꝝ [e] ⌈basir et açabrie amo/ mi et semeriõ⌋ et est spẽs apij [f] ⌈cãpestris: et petro selinũ⌋ et ẽ semẽ apij mõtani, calami, aromatici, pi peris, alkekẽgi, siseleos, et est aniudẽ romanũ oĩuꝫ añ. ʒ. ij. misceant̃ oĩa, et doſ eius sit aur̃. duo.

De cura hydropisis hyposarche. Cap. XIIII.

Radices vl'es [g] † ⌈ ⌋ iuuan/ tes i curatiõe hydropi/ sis hyposarche [h] ⌈sunt iste:⌋ et cũ ħ iã diximꝰ in cap. hydropisis aslitis ꝯdi/ ctiones ꝯueniẽtes ad curatiões hypo sarche. Et i ea qdẽ qñq₃ accidit nec̃itas phleboto/ mie, si fuerit cã retẽtio san. mẽstrui. aut hemorroi/ daꝝ, ꝛ fuerit illic sigtiones repl'onis. Jn phl'omia n. tũc erit ablatio ꝓfocationis extiguẽtis. Et phl'o mia qdẽ vehemẽti⁹ ẽ ꝓportionalis hyposarche, q̃₃ asliti: ꝛ lenitas nãe in eis est ꝯueniẽs. Et qñ est cũ hyposarcha febris nõ [i] ⌈timet̃⌋ sol'o vẽtris, ꝛ eũo cũ phl'omia, neq₃ medicie dũ nõ remouent̃. Et tro cisci de scebrã, ꝛ potatio eoꝝ ſꝫ ꝙ narrauim⁹ i ca. aslitis, vehemẽti⁹ sunt ꝯueniẽtes hyposarche, q̃₃ reliq̄s spẽb⁹ hydropis, valde. Non ḡ opꝫ vt reten/

a A. ipsa mulier comedit q̄titatem malorũ granatorum
b Alchacali
c A. rexi
d —— A.
e A. ꝛ pane althi schar ꝛ alcharis ꝛ almosus ꝛ balam
f A. Alia litera ꝛ adesia safra et multiplicaui ei illa cibaria
g A. bacha
h A. carne
i A. ribes
k A. cuꝫ aceto ꝛ aqua
l A. aliquotiens
m A. etiam
n A. vmbilicum
o A. alia vice
p A. acetũ cum aqua
q A. dicto tanur chischar
r † A. non Alia litera vt nõ generet̃ lanugo sup ipsuꝫ seu vt non putrescat ꝛ sit ex frumento
s † A. viscoso
t A. est acetũ cũ oleo ꝑmixtũ cũ spẽb⁹ aromaticis
v A. Alia litera pastinacis
x A. almaudana
y A. alsafanin ꝛ alfuachat ꝛ alcanabir ꝛ carnes alcatha et carnes gazelarũ
z A. cũ seminib⁹ subtiliantibus ꝛ acutis icisiuis
& A Alia litera sal vipere est eis bonum
? A. sarmach
ꝝ † A. amare sũt bone
a A. Alia litera hiemali
b A. Alia litera serapinũ ꝛ yreos
c A. qnquagita
d A. almaudana
e A. costi ꝛ pastinace siluestris ꝛ amomi ꝛ semurbium
f A. siluestris ꝛ fatrasilium
g † A. sunt
h —— A.
i A. conuenit

tio fiat:imo opꝫ vt soluat̃ semp:Et si nõ cũ alio sal tẽ cũ medicina tpata. Et cõfert vomitus. Et cõfert gargarisinus mũdificãs cerebꝝ. Et ↄfert solõ ventris:et q̃ melior est:est illa q̃ est cũ pillulis ð reub. Et hydropisi qdẽ, et ꝓprie hyposarche idẽ exercitiũ, icipiẽs ꝑmũ resupinãdo:deide initẽdo sup dorsũ aĩalis, postea ãbulãdo paulati sup terrã lenẽ: arenosaꝫ, et associet̃ ei q abstergat sudoreꝫ:vt non oppilet resudatio ꝑma a ꝑa:et ꝑueniant post exercitiũ, ad calefactionẽ proprie solis:qm̃ ipse est fortis [a] ⌈stipticitatis⌋ ⁊ qñ vehementius fit calidus sol, caueat̃ caput vt non adueniat ei egritudo cerebralis, ⁊ discooperiant̃ reliq̃ mẽbra oĩa, ⁊ sit lectus eoꝝ arena si iuenit̃:⁊ cũ puluerībꝰ p̃dictis. Qñqꝫ ꝑuocat̃ ab eo sudor, abstergat̃, ⁊ vngat̃ cuꝫ eis q̃ sunt sicut oleũ cucu.asinini:⁊ siſia. Et caueat̃ flatus vẽtoꝝ frĩoꝝ, ⁊ oꝫ vt bibat dialacca, ⁊ diacurcuma, ⁊ [b] ⌈alkekẽgi⌋ ẽt ⁊ administrent̃ diuretica p̃dicta, ⁊ solutiua i qbꝰ est subtiliatio, ⁊ exiccatio. Et ex eis sunt trocisci de eupatorio cũ iunipo, ⁊ aq̃ radicũ:⁊ i sirupo acetoso cũ semibꝰ [c] ⌈qñ sit caliditas medicinaꝝ singulariũ in asciliti ↄueniẽs⌋ i oibꝰ istis, ita ꝙ serapinũ.⁊ costus ⁊ almezerion, ⁊ euforbiũ. Et decoctio [d] ⌈iunipi⌋ iuuatiua est valde, si decoquãtur sola ꝑm q̃ztitatẽ, ꝙ ex ea rubeat aq̃:deide sumatur põdus.ʒ.iij.de iunipo, ⁊ bibat̃ de illa aqua de sup. Et sumant̃ in potu ẽt ameos, ⁊ sal altabarzet, ⁊ cyminũ. In illa aũt q̃ fit a cã calida, oꝫ vt [e] ⌈phlebotomia fiat, vt egrediat̃ virus maluꝫ, ⁊ ꝑuocet̃. Si aũt sudor ꝓcedat, rectificat⌋ cõplexionẽ epis, ꝑ h̃ ꝙ reducit epar ab iflãmatione ad cõplexioneꝫ nãlẽ. Et cibatio hyposarche calide ⁊ frigide, ⁊ tolleratio sitis eiꝰ, est sicut i asciliti frigida ⁊ cal'a ipsa.

Ⅽ De cura hydropisis tympanitis. Cap.XV.

Canon in curatiõe eius ẽ, vt euet̃ humor humidus, si ipsa ẽ pp retẽtionẽ eius [f] †⌈ ⌋vt ↄfortet̃ stõus si fuerit cã ipsiꝰ õbilitas. Et tpet̃ epar cũ epithimatibꝰ ⁊ alijs ita vt nõ superfluat eius vaporatio. Et phlõmia qdẽ nõ igredit̃ i h̃ ca.nisi raro:imo meliꝰ est ut soluat̃ nã cũ facilitate. Et oꝫ ut nõ adsit multiplicatio solutiuoꝝ. Et opꝫ vt administrent̃ diuretica, sed nõ sit supfluitas i eis. Supfluitas.n.in eis ꝑducit ad gñatiõnẽ vapoꝝ plurimoꝝ. Deide administrent̃ faciẽtia eructuationẽ, ⁊ soluẽtia vẽtositates. Et fricet̃ vẽter eiꝰ cũ [g] ⌈alleis⌋ multotiẽs. Et vaporet̃ cũ milio, ⁊ furfure si ↄfert ei. Et silr̃ pillule ebibite, ⁊ suppositoria. Et qñqꝫ necessariũ ẽ ponere ventosas [h] ⌈euãtiuas⌋ sup vẽtrẽ eius multotiẽs. Et opꝫ vt alienẽt g̃na, ⁊ olera, ⁊ lac, ⁊ fructꝰ recẽtes. Et si fuerit hydropisis tympanites ex malitia cõplõnis calide, oportebit vt i potu dent̃ que sũt sic̃ aqua feniculi, ⁊ melliloti, ⁊ apij, ⁊ camemille, ⁊ tribuloꝝ. Et si fuerit hydropisis tympanites ex malitia cõplõnis frĩe oportebit vt i potu dentur cyminũ, ⁊ anisũ, ⁊ castoreũ, ⁊ ameos:⁊ masticent̃ cyminũ, ⁊ tus semp. Et ↄfert ei ↄfectio de acoro cũ nigella dicta i antidotario. Et iteꝝ ameos, ⁊ [i] ⌈iuniperus,⌋ ⁊ cyminũ ⁊ sal taberzet. Suppositoriũ. ℞.cyminũ, ⁊ baurach, ⁊ folia rute ⁊ fiat ex eis collyrium. Et ex clisteribꝰ oleũ rutaceũ ipm solũ, aut cũ [k] ⌈baurac ẽ resolutiuũ vẽtositatũ.⌋

Ⅽ De doloribꝰ hypocõdrioꝝ. C.XVI.

In hypocondrijs eueniunt dolores mordicatiui, ⁊ extensiui ventosi, ⁊ alij. Et qñqꝫ fiũt pp cãm epis, ⁊ multotiens fiũt cã diaphragmatꝭ:⁊ qñqꝫ fiũt cã splenis: ⁊ qñqꝫ fiũt cã apatis i mẽbris carnosis q̃ accidũt in costis, ⁊ nõ est timor i eis. Et qñqꝫ accidit illud i febribꝰ. Et multotiẽs [l] ⌈currit⌋ i crisibꝰ:si auteꝫ nõ fuerit dolor aut fuerit dolor ꝑuus ad supiora tẽdẽs, ⁊ humor decliuis ad ptes capitis, cadet crisis illic. ⁊ si fuerit cum dolore, ⁊ punctura decliuis ad [m] ⌈sumẽ⌋ ⁊ ad iguina, aut ad dorsũ ⁊ alchatim, tũc fit crisis cũ solõne vẽtris aut ꝑuocatione vrine. Et qñqꝫ tendũtur hypocondria, ⁊ mirac ventris, propter siccitatẽ sequentẽ malitiã cõplexionis, aut apata intrinseca. Et tensio quidẽ hypocondrioꝝ multiplicatur in febribus pestilentialibus.

Ⅽ Fen.xv.de felle ⁊ splene ⁊ dispõnibus eorum.

Ⅽ Tracta.i.ð anatomia fellis ⁊ splenis ⁊ icteritia.

Ⅽ De anatomia fellis. Cap.I.

Fel est cistis pendens ab epate, ad ꝑtẽ stõi, ex tunica vna neruosa:⁊ hꝫ orificiũ ad epar:⁊ i ipso ẽ meatus attrahẽs humorẽ subtilẽ ↄuenientẽ ei, ⁊ cholerã citrinã. Et ↄtinuatur meatus iste cũ ipso epate ⁊ venis in qbꝰ gñatur sanguis. Et sunt ei illic rami plurimi [n] ⌈neruosi⌋ q̃zuis sit itroitus [o] ⌈perpẽdicularis⌋ eius ex ↄcauitate. Et hꝫ orificiũ, ⁊ meatuꝫ ad ptẽ stõi, ⁊ itestinoꝝ in qbꝰ mãdat ad ptes eoꝝ supfluitatẽ cholere, ꝑm qð diximus in li.i. Et hmõi qdẽ meatus [p] ⌈ↄtinuat̃ ramus⌋ cum duodeno. Et qñqꝫ ↄtinuat̃ res ꝑua ex eo cũ fundo stõi. Et qñqꝫ accidit res ecõtrario:⁊ ꝑuenit maior ↄtinuitas cũ vase grosso ad fundũ stõi, ⁊ minor ad duodenũ. Et in plibꝰ hoĩbus est meatus vnus ↄtinuus cũ duodeno. Introitus võ cãnule sugẽtis cholerã [q] †⌈ ⌋ꝓximus est itroitui cãnule vesice i vesica. Et de ↄsuetudine qdẽ medicoꝝ antiquorũ fuit noiare fel cisti minorẽ, sicut de ↄsuetudine eoꝝ fuit noiare vesicã, cistiꝫ maiorẽ. De iuuamẽtis võ in creando [r] ⌈cholerã⌋ est mũdificatio epatis a supfluitatibꝰ spumosis:⁊ iteꝝ calefactio eius, sicut accẽsio ignis sub vase:⁊ subtiliatio sanguis:⁊ resolõ supfluitatũ ẽt, cũ motione egõnis, ⁊ mũdificatiõe itestinoꝝ. Et [s] ⌈coarctatiõe⌋ eius qð mollificat̃ de lacerto i circuitu eius. Et nõ fuit creata in plibꝰ fellibꝰ via ad stõm, vt lauarent̃ humiditates cũ cholera, sicut lauant̃ humiditates itestinoꝝ, nisi q: stõus ledit̃ pillas, ⁊ patit̃ nauseã, ⁊ corrũpit̃ digõ in ipso ꝑ illð, qð miscet̃ cibo de humore [t] ⌈illo.⌋ Et adueniũt ei ex vena pulsatili, ⁊ neruo q ↄtinuat̃ cuꝫ epate, duo rami valde ꝑui. Et fel qdẽ sicut vesica vnã hꝫ tunicã, cõpositã ex spẽbꝰ villoꝝ tribꝰ:⁊ qñ nõ attrabit fel cholerã, aut attrahit sꝫ nõ complete, eueniũt ab ea nocumẽta. Cholera.n.qũ retinet̃ supra fel, facit possidere apata epis, ⁊ icteritiã:⁊ qñqꝫ putrefit, ⁊ facit accidere febres malas. Et qñ currit ad membra vrine cũ superfluitate, vlcerat. Et qñ currit ad membrũ aliqð, accidunt herisipila ⁊ formica. Et quãdo spargitur in corpe toto qeta [u] ⌈absqꝫ ebullitione⌋ accidit icteritia. Et quando currit a felle ad intestina cum superfluitate, facit incurrere solutionem vẽtris cholericã, ⁊ rasuram.

Ⅽ De anatomia splenis. Cap.II.

Splen oĩno est euãtoriũ fecis sanguinis, ⁊ adustionis eius, ⁊ sunt melãcholia nãlis, ⁊ accñtalis. Et in est ei ꝓprietas qdã, ⁊ virtus eius resistendi cordi ex [x] ⌈latere⌋ ⁊ epati ⁊ felli ex latere. Qunqꝫ trabit turbiditatẽ sanguis, digerit

a A. profundationis
b A. alkalkalãgi
c A. Alia litera si fuerit caliditas. Et medicie singulares in asciliti sunt cõuenientes
d A. abel
e A. intẽdas ad egressionẽ virus mali ⁊ ꝑuoces. Et cũ mũdificaueritis venas rectifica
f † A. cã iflatiõis ⁊ qñqꝫ indiget euãtione aquositatis ⁊ aptione seu incisione ẽt sicut i asciliti ⁊ ꝙ Alia litera ⁊ qñqꝫ indiget euõne aquositatis ⁊ ꝑuocatiõe vrine ẽt sicut in asciliti ⁊
g A. in die
h A. sine scarificatione
i A. abel
k A. seminibus resoluẽtibus vẽtositates
l A. est pp morbi
m A. vmbilicus
n A. profundi
o A. Alia litera colli
p A. cõtinuatur plures rami
q † A. in felle
r A. fel
s A. coadunatione
t A. malo
v A. Alia litera non furiosa
x A. parte inferiori

digerit ipsum. Et qñ accessit, aut fit pōtica ⁊ fit ꝯue niēs ad cōmouēdū os stomaci: ⁊ preparādū ipsuꝫ vt corīa, ⁊ tēperādū caliditatē eius, mandat eaꝫ ad ipsuꝫ in vena magna. Et qñ debilitatur splen a mūdificatione epatis ⁊ que sequunt ipsum ex melancholia, accidūt in corpe egritudines melācholice s. ex cancro, ⁊ varicibus, ⁊ elephantia, ⁊ impetigine, ⁊ lētiginibꝰ nigris, ⁊ morphea nigra: imo melancholia, ⁊ lepra, ⁊ reliqs. Et qñ debilitat ab educēdo illud qḋ opꝫ exire de melācholia ab ipso, opꝫ vt fiat magnus, ⁊ magnificetur, ⁊ apostemet: ⁊ vt non fit ei qḋ gñatur de melancholia locus in ipso: ⁊ vt retineat illud qḋ cōmouet os stomaci. Et quādo mandat eā cū superfluitate, fortis fit fames. Et si fuerit acetosa, ⁊ [a] ⌈non fuerit superflua, ⌋ tūc facit vomitū ⁊ facit nauseam. Et qñqꝫ facit accidere in intestinis excoriationē melācholicā, mortiferāt Et qum ingrossatur splen arescit corpus, ⁊ arefit epar: ⁊ est magis nocēs epati: Et qñqꝫ adurit, melancholia in splene, declinans ad acetositateꝫ tēperatam. Et qñqꝫ effunditur [b] ⌈plurimū abbominabilis ad stōm, ⁊ ⌋ facit accidere vbmitū melācholicum. Et qñqꝫ est ei periodus, ⁊ accidit ex ea subuersio stomaci. Qñqꝫ multiplicat eūo melancholie: ⁊ nō est illic fe. tunc est pp debilitatē retentiue, aut fortitudineꝫ expulsiue. Et qñ multiplicat eius retentio, est tunc ecōtrario. Et splen qdem est membrum longū, linguosum, cōiunctum cuꝫ stomaco a sinistro suo vsqꝫ retro, ⁊ vbi est dorsum, attrahens melācholiam cū collo cōtinuato cū ꝯcauitate epatis, vbi cōtinuatur collū fellis, ⁊ expellit ipsam cū collo orto ex interiore eius: ⁊ eius concauitas sequtur stōm: ⁊ gibbositas ipsius seqtur costas: ⁊ eius suspensio cū costis non est cū ligamentis pluribus fortibus: imo cū paucis villosis vigoratis cū pānīculis costarū. Et ab hoc latere cōtinuatur cū venis quietis, ⁊ pulsatiuis. Et latus eius cōcauū superficiale [c] ⌈venit super ⌋ epar ⁊ stōꝫ quāuis sit [d] ⌈equidistans ⌋ inferiori parti epatis cadēs apud īferius stomaci: ⁊ cōtinuat inter ipsum ⁊ inter stōm vena incarnata cū vnoquoqꝫ eoꝝ: ⁊ in ipso est suspēsio ēt, ⁊ sustentat ipsum a siphac cōstans ex duabus tunicis cū ramis qui ex ipso separātur, in eo pluribus numero, ꝑue q̄ztitatis, ītrātibꝰ splenē ⁊ zirbū. Et in splene qdē sūt vene pulsatiles ⁊ nō pulsatiles plīme, in qbus sanguis digeritur, ⁊ assimilatur substātie ipsius: deinde expellit supfluitas ipsius, Et corpus eiꝰ ē raꝝ vt facile recipiat supfluitates [e] † ⌈ ⌋ melācholicas, q̄ ipm igrediunt. Et tegit ipꝫ pānīculus ortus ex siphac, ⁊ cōicat diaphragmati cā illius, q̄zuis sit pānicul's diaphragmatꝭ ēt ex siphac.

a A. Alia litera ⁊ nō superflue

b A. plurima qū qꝫ ꝓuenit ad stomachū

c A. declinat ad

d A. oppositum Alia litera transuersalis

e † A. grossas

¶ De icteritia citrina, ⁊ nigra. Cap. III.

ICtericia ē alteratio coloris corporis feda, ad citrinitatem tēdēs, aut nigredinē pp cursuꝫ hu. citrini, aut nigri ad cutē, ⁊ q̄ sequuntur ipsam sine putrefactione, que si ei associaret, faceret accidere tertianā in citrina, ⁊ quartanā i nigra. Et cā citrine ꝰm plꝫ est ex pte epatis, ⁊ ex parte fellis. Et cā nigre est ex splene: ⁊ quādo qꝫ accidit vt sit ex epate. Et qñqꝫ accidit vt sit causa citrine ⁊ nigre sit ipsa cōplō cōis corpi. Loq̄mur g̊ ꝑus d̄ icteritia citrina: ⁊ dicamꝰ ꝙ icteritia citria aut fit pp mltitudinē gnōnis chole citrine: aut pp ꝓhibitionē eūonis eius, Et multitudo eius qḋ gñatur ex ea: aut est pp mēbrū generās ipsam: aut propter māꝫ a qua generat: aut ꝓpter cās extraneas. Et mēbrū quidē generās ipsam in natura, ē epar. Nam qum ipsum valde calefit pp cās calefaciētes [f] ⌈.s. aut ⌋ pp āpata ī epate, ⁊ ī meatu cholere: aut ꝓpter oppilationē retinentē cholerā a felle: aut ꝓpter caliditatē cōplōnis cholere [g] ⌈⁊ ⌋ calefit complexio epatis valde ⁊ facit cholerā ꝰm ꝙ sciuisti in loco suo. Generās v̊o ipsam non in nā, est totū corpus. Nam qñ ipsum supflue calefit, ꝯuertitur qḋ ī ipso est ex sanguine ad cholerā. Et mā sunt cibi, ⁊ qum sunt ex gñe eoꝝ a qbus gñatur cholera, aut ꝓpter caliditatē ipsoꝝ, aut pp velocitatē ꝯuersionis eoꝝ ad caliditatē [h] † ⌈ ⌋ ī stomaco calido, nō eūantur a generatione cholere plurime. Cause aūt extranee sunt, sicut caliditas extrinseca dñans sup ipm, ⁊ sparsa in eo pp cām que est sicut morsus gererati aut serpentis: aut ꝑcussio vespe [i] ⌈grosse ⌋ aut pūctura pediculi vulturis. Et qñqꝫ faciūt eam medicine ebibite, sicut fel [k] ⌈leopardi, ⌋ ⁊ vipere, qum sunt taliter ꝙ [l] ⌈non ⌋ interficiūt: ⁊ venenum ꝰm plurimuꝫ apparet subito. Et in icteritia qdem que fit ꝓpter multitudnie cholere, qñqꝫ fit eiꝰ sparsio ex [m] † ⌈ ⌋ ipsa ꝓpter vehemētiā victorie eius super sanguinē: ⁊ qñqꝫ est ꝰm semitaꝫ expulsionis nature, ⁊ est icteritia cretica. Et hec multitudo accidit qñqꝫ, vt gñetur subito: ⁊ qñqꝫ gñatur paulati, ⁊ in diebus aliqbus: qñ illud qḋ generat nō resoluitur, aut pp spissitudinē cutis, aut ꝓpter grossitiē materiei. Et ꝓpter has duas cās fit icteritia, qum cōmouent venti septētrionales, ⁊ in [n] ⌈estate ⌋ frigida: ⁊ qñ retinet sudor ꝯsuetus. Et multitudo generationis cholere qñqꝫ est in epate, ⁊ qñqꝫ est in corpe toto, ꝰm ꝙ sciuisti, ⁊ est pp āp ata calida vbicunqꝫ sint, pp illud qḋ alteratur de cōplexione ad caliditatē, quare multiplicatio fit generatiōis cholere. Accidit ergo icteritia a vicinitate āpatū calidorum, ꝓpterea q2 alterāt cōplexionē, q̄zuis qñqꝫ accidat illud ēt ꝰm semitam oppilationis, ⁊ ꝓhibitionem eūationis. Et frā sunt digniora ad gñandū choleram nigrā: hec ergo est illa que facta est propter multitudinē. Facte aūt pp priuationē eūationis: aut est priuatio ab epate, aut a felle, aut ab intestinis, ⁊ membris alijs. Et qñ nō eūatur ab epate, aut est cā in agente, aut in instrō, ⁊ cā que est ī agēte, est debilitas virtutis sepatiue, aut debilitas virtutis expulsiue. Et cā que est in instrō est oppilatio meatus, aut eius qḋ est inter epar, ⁊ meatū. Et huius quidē generis est illa que gñatur ab āpatibus epatis calidis, ⁊ duris, ⁊ huius generis est icteritia que est cū frigore [o] ⌈pp debilitatē epatis, ⌋ quare ꝯstipātur eius meatus: ⁊ illa que est ex coarctatione ēt, ⁊ reliquis causis oppilatiōis. Et scias ꝙ qñ peruenit oppilatio retinens cholerā in epate, in quocūqꝫ locoꝝ sit epatis, ⁊ fellis, opꝫ vt ex ea fiat epar calidius q̄ꝫ est, ⁊ generetur cholera plus ēt, q̄ꝫ ea que gñatur in dispōne sanitatis. Facta autem cā fellis: aut ē pp debilitateꝫ eius ab attrahēdo ex epate, ⁊ precipue qum est cū debilitate epatis a separatione, ⁊ expulsione: aut pp vehementiā virtutis attractionis, ⁊ implet ipsum valde vice vna: ⁊ [p] ⌈nō capit ipsam ꝓpter illud qḋ ⌋ ipsum repleuit, ⁊ extēdit ipsum: deinde cadit virtus eius, ⁊ nō trahit: Aut pp casuꝫ oppilationis in meatu eius ad intestina. Et qñqꝫ fit illa oppilatio ꝓpterea ꝙ vehementer [q] ⌈retinet ⌋ in epate illud, qḋ ad ipm cōcurrit de cholera subito, pp multitudinē generatiōis: aut vehementiā expulsionis epatis: aut attractionis fellis, quare coopitur orificiū meatus ex eo qḋ retinet: ⁊ cū hoc qm̄ virtus [r] ⌈alia ⌋ debilitat: Et qñqꝫ fit pp reliquas cās oppilationis. Et illa que

f A. ⁊

g A. tunc

h † A. Alia lrã sicut lac

i A. perniciose

k A. alnemer

Alia litera l ——— A.

m † A. se

n A. hieme

o A. debilitāte epar.

p A. ipsuꝫ nō capit aliud ab eaq̄

q A. coarctatur

r A. pp nocumētum

est in colica fit, ꝑpea ꝙ humoꝛ viscosus glutinat fa
ciem meatus, q̃re cholera nō effundit̃ ad itestina.
Et hec est illa, cuius cā est colica. Est.n. icteritia q̃/
dam, q̃ fit cū colica, ⁊ nō est eius cā colica: imo sūt
ambe simul cōicantes in causa vna, ⁊ est oppilatio
[a] ⌈p̃terita, q̃ ꝑuenit⌋ ad meatum fellis, anteq̃ʒ acci
deret colica, ⁊ ꝓhibuit cholerā effundi ad itestīa,
⁊ abluere ea: postq̃ʒ ergo hec fuit ꝓhibita, ad hoc
vt effunderetur ad itestina, nō fuerūt abluta, ⁊ mł/
tiplicate fuerūt in eis humiditates, ⁊ cōmouerunt
colicā, ⁊ accidit vt cholera rediret ad corpus, qua
re cōmouit icteritiaʒ. Et in oī qdem oppilatione in
meatu epatis ad fel: aut in meatu fellis ad itestina:
que est ex incarnatione aut porro, nō speratur sani
tas. Facta aūt ab intestinis est illud, qď qdā existi/
māt ꝙ qñq̃ʒ accidit vt aggregetur in itestinis, ⁊ ꝓ
p̄rie colō cholera pl'm que iā effusa fuit ad ea, ⁊ nō
egredit̃ ab eis ꝑꝑ cām [b] ⌈resoluentē⌋ q̃re nō iuenit
cholera que est in felle. locū i quē eūet̃: q̃ʒuis mea/
tus sit aptus. Et hoc valde paꝝ fit, ⁊ quasi longin/
quū: qm̄ chol'a qñ multiplicat̃ ⁊ [c] ⌈colligit̃⌋ in in/
testino, extrahit seipsam, ⁊ alia, nisi accidat sensui
vt destruat̃: aut expulsiue vt cadat. Icteritia aūt ni
gra splenetica ipsa i modis sue gn̄onis est ẜm icte/
ritiam [d] ⌈cholericā⌋ inquātū eius gn̄o est ꝑꝑ oppi
latione vtroꝝq̃ʒ meatuū, ⁊ iquātū eius generatio
est ꝑꝑ debilitatē quarūdā virtutuʒ, ⁊ fortitudinem
quarūdā eaꝝ. Uerꝝ icteritia nigra epatica qñq̃ʒ est
ꝑꝑ vehementiā caliditatis epatis, q̃ adurit sangui
nem, ducēdo ipm̄ ad nigredinē: ⁊ facit multiplicar̃
melācholiā in corꝑe. Qď si ipsa [e] ⌈iuuerit⌋ ex sple
ne ⁊ meatu [f] ⌈aliqd⌋ cōplet̃ res. Et qñq̃ʒ est ꝑꝑ ve
hementiā frigiditatis eius q̃re ꝑꝑ ipsam cōturbat̃
sanguis, ⁊ nigrescit. Et qñq̃ʒ est illud frigus cū sic/
citate, ⁊ qñq̃ʒ est cū humiditate. Et qñq̃ʒ est ꝓpter
apata frigida dura. Icteritia v̓o nigra que est cau
sa corꝑis totius, aut est ꝑꝑ vehementiaʒ caliditatis
corporis totius, ⁊ adurit sanguinē faciēdo nigruʒ:
aut ꝑꝑ vehementiā frigiditatis, ⁊ ꝯgelat ipm̄ ⁊ de
nigrat eū. Et oīs icteritia citrina aut nigra, q̃ est ꝓ
pter corpus totū, est cā venaꝝ, ꝓcedentium in toto
corꝑe: ⁊ est corruptio ꝯuersionis sanguis ad ipsuʒ
ẜm cōparationē corruptionis conuersionis san. ad
māṁ hydropisis hyposarche facte: q̃ʒuis nō sit il/
lic corruptio apparēs in epate: imo sit in venis tm̄.
Et tibi qdē possibile est vt diuidas, ⁊ scias, ꝙ icte/
ritia nigra qñq̃ʒ fit ꝑꝑ multitudinē: Et qñq̃ʒ fit pro/
pter retentionē: ⁊ scd̄m ꝙ dictū est i citrina. Et quā
doq̃ʒ aggregātur vtreq̃ʒ icteritie simul, aut q2 cho/
lere [g] † ⌈ ⌋ ⁊ ei ꝙ ipsi cōmiscetur ex san. acci
dit adustio, ⁊ fit [h] ⌈nigra⌋ ⁊ cōponūtur ambo hu.
aut q2 i vtrisq̃ʒ laterib⁹ simul est nocumētū. s. latere
epatꝭ ⁊ chol'e, ⁊ latere splenis. Et iā existimauerūt
qdā ꝙ cholera accit subito: ⁊ melācholia nō accit
subito, ⁊ fuit eoꝝ intētio ad h̄, ꝙ cā gn̄ationis cho
lere est fortioꝛ cā gn̄ationis melancholie: ⁊ melan/
cholia gn̄atur paulatim: ⁊ res nō est ita, quāuis sit
pl'm ẜm ꝙ ipsi dixerūt. Et qñq̃ʒ accidit ēt icteritia
nigra, vt sit crisis egritudinū splenis, ⁊ q̃ similātur
eis qū nō [i] ⌈reminiscit̃⌋ natura tendēs ad parteʒ
[k] ⌈excussionis ꝑꝑ cām nocitiuam.⌋ Et plurimis q
dem hn̄tium icteritiā citrinā, accidit cōstrictio na/
turarum eoꝝ, propter retētionē excitatoris mordi/
catiui, quem tu sciuisti. Et in illo qui hʒ icteritiam
[l] ⌈frigidā⌋ ⁊ nō curat̃, neq̃ʒ resoluit̃ eius mā ē tioꝛ:
Et pluribus eoꝝ associat̃ mors subita. [m] ⌈Relique
aūt spēs sunt icteritie epatice⌋ q̃ est ab apate: ⁊ est
illa quā dixit Hip. ⁊ dixit. Quʒ epar est in icterico
duꝝ, tūc illud est sigtio mala. Et Hip. qdē iā dixit i
qbusdam, q̃ ad ipm̄ referunt̃, ꝙ [n] ⌈icteritie ē spēs
mala in vrina patiētis quaʒ est silitudo herbi: ⁊ est
cū ea profundatio in vētre ⁊ febris ⁊ tremoꝛ⌋ de/
bilis: ⁊ est debilitas in locutione [o] ⌈ex liquefactio/
ne⌋ ⁊ ista interficit vsq̃ʒ ad. xiiij. diem.

¶ De signis cārum icteritie citrine. Cap. IIII.

Scias ꝙ in pluribus icteritijs, citri
na ⁊ nigra, tingitur vrina: ⁊
[p] ⌈q̃ʒto vrina est plus citria ē acutioꝛ,⌋
⁊ magis significatiua sanitatis epatis,
⁊ virtutis eius. Facta aūt malitia com
plexionis cal'e in ep̄e, signa sunt sig̃ nota, siue sint si
gna illa cū signis apatū calidoꝝ, aut nō, sicut qum
nō albescit cū ea egō ea albedie, q̃ʒ hʒ i oppilatiua:
imo qñq̃ʒ tingit̃ plus. Et nō sentit̃ grauitas q̃ senti
tur in oppilatiua, Et minorat̃ appetitus, Et multi
plicatur sitis: Et exiccat̃ corpus, Et rubescit vrina,
Et raro fit subito: Et si fuerit cā [q] ⌈vehemētie cali/
ditatis egritudinis cholera⌋ in felle, ⁊ inflāmatio
eius in ea, tūc signa eius erunt assiduatio citrinita
tis coloris corporis, Et nigredo faciei solius, Et al
bificatio lingue, Et arefactio ⁊ ꝯstrictio nature ꝓ/
pterea ꝙ [r] ⌈cholera⌋ vehemēter exiccat feceʒ, Et
albedo vrine ⁊ subtilitas eius in [s] ⌈dispōnibus⌋ ꝓ
pter retentionē cholere in corpore absq̃ʒ expulsiōe:
deinde vehemētia citrinitatis eius: deinde nigredi
nis, ⁊ grossities eius, Et vehemētia fetoris odoris
eius in fine. Uerꝝ facta a malitia cōpl'onis calide i
toto corꝑe est, vt sit totuʒ corpus calidi tactus ⁊ in
ipso sit pruritus, ⁊ sit appetitus ꝑuus cū acceptiōe
grossi, ⁊ dulcis: Et sit egō proxima ꝯsuete, tēdēs ad
lenitatē, ⁊ silr̄ vrina, ⁊ vt vene sentiant̃ calide val/
de, alterati coloris: Et nō sit cū albedine egōnis, ⁊
grauitate partiū epatis, ⁊ fellis, sicut est in dispōne
oppilatiue: imo multotiēs est egō tincta, ⁊ corpus
lene, Et nō appropriat̃ epar aliquo signoꝝ eius sin
gulari ei: ⁊ nō fit subito, sicut est q̃dā spēs oppilati
ue. Qď si fuerit ꝑꝑ apa calidū, aut duꝝ, scies signa
ei⁹ ex eis q̃ dicte sunt. Ex oppilatiue āt signis inse/
parabilib⁹, sunt albificatio egōnis in pl'b⁹ horis,
aut paucitas citrinitatis eius, ⁊ vehemētia citrini/
tatis vrine in coloꝛe suo. Et grauedo in mirac i la/
tere dextro, Et doloꝛ ⁊ iflatio apud cibū. Et pruri/
tus in corꝑe toto, ⁊ lenitas somni sup̲ latus sinistꝝ.
Uerꝝ [t] ⌈ex chola⌋ eius nō albificat̃ cū ea egō subi
to, vehemēti dealbationē: albificat̃ ergo egō in pri
mis, deīde accidit icteritia: ⁊ cū ep̄ica nō albificat̃
egō, nisi gradatim: Fel.n. trāsimittit illud qď i ea est
de cholera paulatim vsq̃ʒquo [u] ⌈erūpat⌋ ⁊ silr̄ al/
bificat̃ [x] ⌈egō⌋ paulatiʒ vsq̃ʒquo cōpleat̃ albifica
tio eius, ⁊ iā appareat icteritia. Et qñ cadit oppila
tio i meatu, q est i felle ad itestina, ⁊ nō est i opatio
nibus ep̄is nocumētū p̃teritū, neq̃ʒ i hoꝛa nisi post/
q̃ʒ ledit̃ eo ex retētione cholere in ipso, ⁊ nō iuenit
viā [y] ⌈qū fel sit⌋ plenū: tunc est amaritudo oris ve
hemētioꝛ, ⁊ sitis fortis. Et [z] ⌈cholerica⌋ qdē plu/
rimū cōmouet colicā, aut associat̃ ei ẜʒ modū quē
inuinimus. Et illā ex oppilatiua, c⁹ cā est frigus, aut
ꝯstipatio signt̃ [&] ⌈dicta p̃terita.⌋ Et ex sūma earuʒ
est dispō corꝑis totius. Si aūt cā ei⁹ est hūoꝛ gros/
sus, sigt ipsam regimē p̄cedens. Qď si ei⁹ cā fuerit
nascētia rei alicui⁹, aut icarnatio significabit ipaʒ
assiduatio icteritie, ⁊ assiduatio signoꝝ oppil'onis,
⁊ paruitas iuuamēti administratiōis apitiuoꝝ ex
clisterib⁹, ⁊ alijs. Et i illa in q̃ cā est debilitas vtu
tis expulsiue ep̄is, aut discretiue, nō ē tictura vrine
vehemēs valde, sic est i oppilatiua i dispōne q̃ sunt

Marginal notes:

a A. que āncessit
b A. prohibēteʒ
c A. peruenit
d A. felleam
e A. adiuuatur
f A. aliquo adiu torio
g † A. Alia lr̄a sparse
h A. melācholia
i A. declinat
k A. mundifica/tionis ꝑꝑ cām prohibentem
l —— A.
m A. peioꝛ spēs icteritie est epa/tica
n A. ex icteritia est spēs mala quē erit in vrina hn̄tis ipsaʒ silr̄ pro bo ⁊ est cū corꝑe crio i corꝑe ⁊ fe bris, ⁊ horripila tio
o A. ex gingiuis Alia litera periodica Alia litera ex vertigine
p A. Alia litera quotiescūq̃ vri na est plus citri/ na est laudabili or
q A. ei⁹ vehemē tia acuitatis chol'e
r. A. Alia litera caliditas
s A. principio
t A. cuʒ fellea
v A. finiat̃
x A. Alia litera vrina
y A. ad fel
z A. fellea
& A. dispōnes p̃terite.

virtus discretiua ꝛ expulsiua fortes:ꝛ nõ albificat̃ egõ pure:ꝛ nõ sentit̃ grauitas, q̃ est ex oppilatiõe: ꝛ inuenit̃ in reliqs oponibus epatis debilitas. Et qñqꝫ associant̃ ei [a] [egestio sanguinolẽta] ꝛ signa debilitatꝫ. Et illa in qua est cã debilitas virtutũ fellis est cum nausea vehemẽti, ꝛ amaritudine, absqꝫ grauitate:ꝛ est generatio eius paulatiꝫ : ꝛ tinctura in egõne est inter albedinẽ ꝛ citrinitatẽ, sed est i vrina fortis valde. [b] [Et icteritia] qum nõ est illic debilitas virtutũ epatis expulsiuaꝝ. Quidã aũt existimauerũt ꝙ in illa q̃ est ex felle, cuꝫ rectificatione epatis, vrina est ẽm colorẽ suũ ꝛ dispõnes suas naturales, ꝛ hoc est ĩpossibile. Epar nãqꝫ sanũ expellit cholerã in ꝑmis ad fel, ꝙ si nõ fecerit, tũc ad vrinam:ꝛ ꝓhibet ipsaꝫ penetrare in sanguinẽ quãtuꝫ põt. Verũ qñ multiplicat̃ remanẽtia vrine albe cũ icteritia, aut parũ tincte est deterius, ꝛ magis timẽdum ꝙ cadat hñs eam in hydropisiꝫ, qm̃ sigt̃ ꝙ oppilatio est ex frigore. Venenosam aũt sigt̃ morsus, si est ab aĩali. Sed si est a veneno sigñt ipsam ꝑterita sanitas, ꝛ bonitas humoꝝ, ꝛ aduẽtus ipsius subito, absqꝫ alteratione egõnis ad albedinẽ. Ei⁹ v̊o q̃ cretica est, sig̃ sunt qm̃ ipsa fit in egritudinibus acutis, hñtib⁹ crises per eã:ꝛ sunt cũ ea signa alia crisis, sicut nausea, ꝛ subuersio stõi, ꝛ vomitus cholericus, ꝛ vehemẽtia vigiliaruꝫ, ꝛ sitis, ꝛ paruitas appetitus cibi, ꝛ amaritudo oris ꝛ paruitas anhelitus, ꝛ siccitas nature. Et creticã qdem sigt̃ crisis tãtum:sed bonitas ꝛ malitia verificãtur cũ significationibus [c] [significãtibus vicinãtibus] quẽadmodũ de eis dicemus in capl'o suo. Et pulsus qdeꝫ in icteritia citrina in pluribus dispõnibus est paruus, ꝓpter debilitatẽ virtutis, sed nõ est vehemẽs, qm̃ [d] [cholera] est leuis [e] [calida.] Sꝫ est durus ꝓpter vehemẽtiam siccitatis, ꝛ non est ꝓpter illud velox:qm̃ virtus nõ est cuꝫ illa fortitudine propter malitiã cõplexionis. Et cũ icteritia quidem citrina multotiẽs egreditur sudor citrinus.

[a] A. diaria
[b] A. icteritialis. Alia lr̃a ——
[c] A. que eis associantur
[d] A. Alia litera caliditas ẽ leuis
[e] A. Alia litera acuta

De signis cãrum icteritie nigre. Cap.V.

Factam quidẽ a splene solum, significat ꝙ nõ est citrina: deide fit nigra. Citrina.n.ñ fit a splene oĩno. Lꝫ nigra fiat qñqꝫ ab epate. Verũ nigra splenetica vehemẽtioris ẽ nigredinis [f] [ꝛ separãt eã] signa duritiei splenis, ꝛ magnitudo eius, ꝛ dolores eius q sunt ĩ sinistro latere:ꝛ ꝙ qñqꝫ sunt egõ ꝛ vrina in ea nigre. Et qñqꝫ egredit̃ in egõne fex nigra:ꝛ hoc est signũ forte. Et qñqꝫ saluat̃ vrina, qum nõ est in epate nocumẽtũ, si nõ venit ad ip̃m nocumẽtũ aduẽtu sup̃fluo. Est eni tũc salus eius, sigtio ꝙ icteritia est splenetica. Et in hac icteritia mirac qñqꝫ est extẽsum cum dolore, ꝛ grauedine. Et ẽꝫ pl'm nã est ꝯstricta, ꝛ qñqꝫ nõ est: Et est digõ mala ꝛ est cũ ea malitia aĩe, ꝛ tristitia, ꝛ [g] [varietas] sine cã. Et qñqꝫ egredit̃ cuꝫ ea sudor niger. Et factã ꝑꝑ oppilationẽ in meatibus, sigñt grauitas vehemẽs, ꝛ difficultas dormiendi suꝑ latus sinistrũ. Et cũ facta ꝑꝑ ap̃a cal'm ꝛ durũ, sunt signa eius. Et cũ facta ꝑꝑ debilitatẽ, nõ est grauitas. Qd̃ si fuerit debilitas ep̃is ẽt, sigñt ipsaꝫ signa ei⁹. Et factã ex ap̃ate sigñt ꝙ nocumẽta ꝑma apparẽt in epate, ꝛ splen est saluus nõ lesus, nisi cũ eo nocumenta fuerit ep̃is faciẽtia melãcholiã. Et nõ est nigredo [h] † [ ] pura, sic ĩ splenetica:ꝛ sigt̃ ipsaꝫ nocumẽtũ ĩ vrina. Et si fuerit corruptio ex latere cal'itatis ꝛ siccitatꝫ, erit nigredo ad citrinitateꝫ decliuis. Et si fuerit ex latere cal'itatis ꝛ humiditatis, erit illic citrinitas cũ rubedine, sicut [i] [citrinitas] quedã. Et si fuerit ex latere friditatis ꝛ siccitatis, ꝛ frigus erit dñans, erit ad viriditatẽ:aut siccitas dñans, erit ad nigredinem. Et si fuerit ex latere fri. ꝛ hu. humiditate vicẽte, erit ad citrinitatẽ quãdam, ꝛ sisticitatẽ. Et si fuerit frigiditas vincẽs, erit ad viriditatẽ. Splenetice v̊o [k] [colorator] vn⁹ est.

[f] A. associant̃ ei
[g] A. guesgues
[h] † A. vehemẽs
[i] A. rufedo
[k] A. color

De cura icteritie citrine. Cap.VI.

Scias ꝙ intẽtio in curatione icteritie ad duas res tẽdit: q̃rum vna est vt remoueat̃ icteritia ipsa, cuꝫ eo ꝙ resoluit ipsam acute, ꝛ ab oculo cuꝫ medicinis notis, lauatiuis, ꝛ cum collyrijs oculi, ꝛ cũ medicinis solutione educentibus mãm facientẽ icteritiã. Et secunda vertitur ad cãm, ꝛ abscindit eã:ꝛ est aut rectificatio cõplexionis, aut ꝯfortatio virtutis, aut regimen ap̃atis, aut ap̃tio oppil'onis: Aut eũo ꝑ phlebotomiã basilice, aut saluatelle, aut venaꝝ q̃ sunt sub ligua ex eo qd̃ narrauerũt quidã. Et si nõ fuerit illud tũc cũ vẽtosatione supra locum epatis sub spatula dextra:aut sub eo in spatio qd̃ est sub costis. Aut eũo q̃ est cũ sol'one vẽtrꝭ eũante mãꝫ. [l] [ ] Et eũo cũ vomitu. Nã ipse est iuuatiu⁹ in oĩ icteritia. Verũ in curatione nocumẽti veneni, abscisio cause est melius quod opꝫ ꝑmittere quare opꝫ vt cũ ea occupatio fiat ꝑmo. Et icteritie qdẽ cuius cã est cõpl'o calida i ep̃e aut in corꝑe, aut in felle ꝑꝑ aliquã cãrũ, ꝑter ebibita ꝛ comesta, ꝛ q̃ sunt ex ambob⁹, cura est si est illic repl'o sanguinea, ꝛ cholerica, cũ eũatione amboꝝ in ꝑncipio rei, sãguinis qdẽ per phlebotomiam, sicut ex basilica:sed cholere ꝑ sol'onẽ vetris cũ eis q̃ sunt sicut myrob. ꝛ fumusterre, ꝛ sicut cuꝫ scamo. in lacte acetoso [m] [coagulato] ꝛ ad vltimũ cũ soluẽtib⁹ chol'aꝫ, aut sp̃eb⁹ aque casei factis fortibus cũ mirob. ꝛ scamonea, ꝛ siĩbus. Descriptio aq̃ casei bona. ℞. lactis caꝑni lib. iij. ꝛ cartami q̃ꝫtum manu capi põt, terat̃, ꝛ dissoluat̃ digitꝭ i lacte hora vna:deide colet̃, ꝛ dimittat̃ vt lac coaguletur in nocte, deinde colet̃ a caseitate sua, ꝛ accipiatur aquositas eius, ꝛ ꝓijciat̃ suꝑ ipsaꝫ aliqd mellis aut çuccari, aut salis indi põdus. ʒ. ij. Et si vis ipsaꝫ facere fortẽ, pone i ea scamonee danic. i. ꝛ bibatur ex ea ẽm mẽsurã, q̃ tollerat̃ trib⁹ dieb⁹. Et ex eis que ꝯiũgũt mũdificationẽ icteritie cũ eductione mãe ꝑ solutionẽ vẽtris, est vt sumant̃ aq̃ folioꝝ rhaphani. ℥. i. cassiefistule. ʒ. ix. ꝛ semis atriplicis. ʒ. i. ꝛ aloes danic. i. ꝛ croci danic. i. hoc est rectius ei, que est cum apostemate calido in epate, aut in meatibus, ꝛ febricitat ẽt. Et sit cibus sicut aq̃ ordei, ꝛ olera:ꝛ ẽm ꝙ sciuisti in capl'o ap̃atũ epatis:qm̃ nõ est in ꝓlongatione sermonis vtilitas. Qñqꝫ apparet maturatio [n] [expire ea] in qbus est scamonea, ꝛ aloes, ꝛ sil'ia:postq̃ꝫ fregeris cũ eis, q̃ sunt sicut aq̃ cuscute, ꝛ endiuie, ꝛ reliquoꝝ ex illis q̃ sciuisti. Et ad sumũ, dũ ñ remouet̃ ap̃a ꝛ [o] † [ ] rectificat̃ dispõ, nõ habeas spem in curatione ipsius icteritie. Sꝫ si febris non est, ꝛ virtus sit fortis, [p] [ꝛ illud ẽ sigtio ap̃atũ] deinde est inflãmatio tũc tibi inest administrare almosusat, ꝛ [q] [cibos ĩfrigidatos de piscib⁹ ꝛ cibos ĩfrigidatos de carne vaccina ꝛ] hedina:ꝛ aq̃s fructuũ, ꝛ sucos eoꝝ:ꝛ ꝓprie aquã g̃natoꝝ i ieiunio:ꝛ acetosiꝫ de carne vaccina:ꝛ acetosiꝫ de piscibus:ꝛ succos oleꝝ froꝝ:plurima nãqꝫ istoꝝ q̃ꝫuis sint ex cibis, tñ inest eis ꝓprietas fortioꝝ medicinarũ huius capl'i in rectificãdo cõplexionẽ. Et ex curis huius dispõnis est illud qd̃. ℞. succi folioruꝫ rhaphani, ꝛ succi mori ꝑtes eq̃les bibat̃ ex eo põdus. ʒ. xxx. nã i ipso intẽdit̃ ẽt intẽtio ipsi⁹ icteritie.

[l] † A. Alia lr̃a quãuis nõ euacuetur materia
[m] —— A.
[n] A. aude super ea
[o] † A. non
[p] A. illud ẽ illic significatio ꝙ ñ sit apostema
[q] A. ꝛ charis albachar ꝛ charis alsemech ꝛ caris de carne

Et similiter si fuerit inflāmatio i felle. Et ꝓfert istis lac asininū ꝺcoctū cū pauco aceto, ⁊ sumat̃ i potu. Aut succus apsinthij cuꝫ aq̃ frigida. Et qn̄qꝫ ꝓfert vt cibet̃ ifirmus pane açimo, ⁊ sale trito, ⁊ endiuia plima. vij. dieb⁹. Hoc.n. lauat fel, ⁊ remouet putrefactionē eius, ⁊ igrossat illud qꝺ est in ea. Et istis q dem nō ꝯcedit̃ vt bibāt vinū nisi plurime cōmixtū. Et vt nō ꝑueniāt nisi ad illud, quod est leue ex carnibus, ⁊ ad ius carnis auis. Et oīs qui hꝫ icteritiam ex cā calida, opꝫ vt deuitet vigilias, ⁊ iram, ⁊ motum plurimū, ⁊ balneuꝫ. Et qn̄ caliditas est in toto corpore. ᵃ ⌈Et infrigidas epar. ⁊ vesicaꝫ ⁊ infrigidas venas.⌋ Et ꝓprie quādo administras balneationem cū aquis ᵇ ⌈frigidis ⁊⌋ tepidis in quibus decocte sunt medicine frigide ⁊ humide. Aq̃ v̄o frigida actu. ⁊ illa in qua sunt v̄tutes medicinarū cōstipātium, ꝓhibēt resolutionē icteritie. Et ᶜ ⌈iam⌋ administrant̃ in curatione epatis ⁊ fellis calidorū, empl'a sup ea. Et qn̄qꝫ dātur in potu trocisci, de quibus sunt trocisci cōpositi ex semine citroli ⁊ semine endiuie, ⁊ semine lactuce, ⁊ semine cucurbite, ⁊ sandalis, ⁊ spodio, ⁊ ro. ru. assumptis eq̄libus ꝑtibus ꝓijciant̃ sup oēs. ʒ. ij. ex eis kirat. i. cāfore, ⁊ fiāt inde trocisci ⁊ bibant̃. Et ᵈ ⌈ego qdē iaꝫ exptus sum iuuamētū eoꝝ, ⁊ fac empl'm epati in eo qꝺ est in circuitu eius⌋ cū succis ifrigidatis sup niuē, ⁊ duob⁹ sandalis, ⁊ cāfora ita vt sentiat̃ infrigidatio iteri⁹. Ipsuꝫ.n. remouet icteritiā, ⁊ albificat vrinā in diebus aliqbus. Si aūt cā fuerit debilitas in epate, ⁊ felle, curet̃ cū regimine p̄dicto i debilitate epatis. Nā cura ipsius fellis, est illa cura etiā. Ad regimē aūt ap̄atis iam inuimus hoc, ⁊ cōpleuimus sermonem in capl'o epatis. In oppilatiua v̄o illud qꝺ cōmunicat oī oppilationi, est cura oppilationis predicte in capl'o epatis, ex phlebotomia, ⁊ ꝓuocatiōe: si fuerit oppilatio i gibbositate: ⁊ ex sol'one vētris, si fuerit in cōcauitate ſm necessitateꝫ. Et alienent a se oē qꝺ cōstipat, ⁊ exiccat, quāuis sit calidū: qm̄ cōstipat meatus, ⁊ oppilationē efficit forte. Et ex eis que rectiora sunt, est vt premittas lenificationē ei⁹, ⁊ humectationē: deinde sequaris eā cum aptione. Et sit lenificatiuū qn̄qꝫ calidū ⁊ humidū: ⁊ qn̄qꝫ frigidum ⁊ hu. queādmodū dispō facit ipsuꝫ necessarium. Et qn̄ apis in fine, aut incipiendo, tunc ex eis que recta sunt est vt sequaris illud soluendo, ſm ꝙ tollerat ipsaꝫ: ⁊ ſm ꝙ p̄terijt de solutione vētris. Et scias ꝙ qn̄ tu incipis cū solutione vētris, ⁊ non efficit imp̄ssionē, tunc tibi inest vti fortibus ᵉ ⌈vomitibus⌋ deinde solutiuo forti. Et opꝫ vt des i potu vice vna ſm fortitudinē. Et si fuerit oppilatio ex nascentia rei alicuius, nō existimo ꝙ sit ei medicina. Quidā aūt dixerūt ei medicamē, ⁊ dixerunt: sume succi portulace, ⁊ succi folioꝝ rhaphani ᶠ †⌈ ⌋ ⁊ aque folioꝝ acetose ᵍ ⌈oīum ſm existimationeꝫ⌋ ⁊ fac bullire oīa simul, ⁊ colent̃, ⁊ ponant̃ quātum illud ꝺ succo acetose cū aliquātulo herbi ꝯtriti. Et dixerūt, in potu det̃ ex eo aliqd, cū semine rhaphani, ⁊ semine melonis excorticatꝭ, ⁊ cōmixtis cuꝫ q̄rta amboꝝ costi, ⁊ myrrhe. Et si fuerit oppilatio ex siccitate, ⁊ ʰ ⌈ꝯtractiōe.⌋ Et illud est ex eis ⁱ ⌈qꝺ significat corpus⌋ tūc administrabis lenificantia ex ᵏ ⌈subtiliātibus⌋ cholerā sicut mucilagines, ⁊ sic̄ seuesten, ⁊ similia cū oleo amigdalino. Qꝺ si oppilatio fuerit ex ap̄ate calido, tūc cura eius erit cura ipsius. Qn̄ ergo maturat̃, sis audax ad dādū in potu diuretica, sicut anisuꝫ, ⁊ feniculuꝫ sine timore: similiter ad euandā solutione ventris choleraꝫ. Et si fuerit ap̄a durū, tūc res in ipso erit difficilis: oportebit eniꝫ vt curet̃ ap̄a durū. Et vsqꝫquo fiet illud, oportebit vt intēdat̃ intētio icteritie ipsius cuꝫ eis que dicemus. Et medicine qdem singulares ˡ ⌈solutiue⌋ ᵐ †⌈ ⌋ i hoc capl'o p̄dicte sūt in capl'o oppilationis epatis. Et ex apitiuis bonis ꝓprijs huius capl'i, sunt squilla, ⁊ assarū, ⁊ ⁿ ⌈anisum, ⁊ agaricus⌋ ⁊ ea in qb⁹ sunt cū aptione intentiones, alie. ᵒ ⌈Aut⌋ sumant̃ granoꝝ pinee maioris ᵖ ⌈. ʒ. xxx.⌋ ⁊ passulaꝝ enucleataꝝ. ʒ. v. ⁊ sulfuris citrini aur̃. s. ⁊ epythimi, ⁊ semis apij mōtani, ⁊ ciceris ni. ⁊ turis albi, oīum an̄. ʒ. ij. terantur, ⁊ cribellent̃, ⁊ sumat̃ ex ea sūma eoꝝ. ʒ. i. ⁊. s. cū aq̃ feniculi, ⁊ administret̃ diebus aliqbus: sil'r est eni sanatiuū: ⁊ nos iā expti sumus ip̄m multotiēs. Et ᑫ ⌈asi nar⌋ est ex melioribus medicis icteritie. Et ʳ ⌈debilior⌋ ista, est in qua est oppilatio in meatib⁹ cholere. Sꝫ clisteria ⁊ solutiua sunt ꝯueniētiora in eis. Et assumunt̃ solutiua ex eis que sunt sicut epithymum, ⁊ polypodiū: ponantur in eis iste medicine. Descriptio bona ad illud. ℞. ˢ ⌈granorum pini. ʒ. iiij. agarici. ʒ. iij.⌋ ⁊ succi eupatorij. ʒ. iij. iformētur ex eis pillule ⁊ bibat̃ ex eis. ʒ. i. ⁊ iteret̃ multotiēs. Et qn̄ chronica fit icteritia oppilatiua, tūc necessariū est sumere diacurcuma, ⁊ tyriacā, aut similia ex eis, q̄ apiunt cū fortitudine, ⁊ sil'r dialacca. Et qn̄ ē cū oppilatione febris, tūc atriplices sunt boni valde: qm̄ sunt apitiui ⁊ extictiui. Et sil'r radix lactuce ᵗ ⌈de aqua⌋ de q̄ sumat̃ pōdus. ʒ. ij. cū melle. Et similiter aq̃ cuscute, ⁊ endiuie ᵘ ⌈⁊ myrrha⌋ cū rotulis cassiefistule, cū oleo amigdalino amaro, ⁊ dulci. Curationes aūt icteritie in qbus attēdit̃ itētio egritudinis ipsius, ⁊ resol'onis eius lꝫ in eis sint aptio oppilationū ⁊ reliq̃ iuuamēta, alie sunt potiones: ⁊ alie sunt ablutiōes: ⁊ alie sunt ˣ ⌈sternutatiōes.⌋ Et pl'm iuuamentū eaꝝ est in oculo, ⁊ facie. Et alie sunt q̄ sunt regimē cōe, sic̄ est administratio ʸ †⌈ ⌋ tine cū aqs fortib⁹. Et qn̄ icipit mingere, migat in tina qm̄ est cura ei⁹. Et qn̄ egredit̃ ex balneo, coopiat̃ vt nō adueniat ei frigus oīno, ⁊ dormiat cooptus. Ea v̄o q̄ sunt p̄ter balneū ex illis q̄ administrantur vsu medicine, sunt q̄ extrahunt ex cute icteritiā. Et medicine q̄ ex̄hūt illud, qn̄qꝫ ex̄hūt ip̄m aut cū solutione vētris, ³ †⌈ ⌋ aut cū sudore, ⁊ meliꝰ est vt sit sup exercitiū, ⁊ laborē, ⁊ siti: ⁊ proprius est vt sit sup exercitiū... Et illud qn̄ est faciēs sudare potus: ⁊ sil'r post balneū. Et illi q sue icteritie curationē vult cū resol'one, nocent frigus, ⁊ septētrio: nisi vellit ꝑ ea resistere medicine cal'e. ⁊ ᶻ ⌈aggregare⌋ eā: sicut sumit in potu pip: deinde post illud sedet in aq̃ f̃ra. Et dr̃ ꝙ patiētes icteritiam iuuant̃ ꝑ ꝯsiderationē in reb⁹ citrinis. Illud eniꝫ mouet nām ad expellēdū nām citrinaꝫ totam ad cutē: q̄re adiuuat̃ adiutorium curationis in ea. ego v̄o nō sum ex illis q negeꝫ hmōi curationes, sicut sunt plures eoꝝ, q philosophantur ad eas, ⁊ ex medicinis bibitis ² ⌈cognitis⌋ est vt i potu sumat stans in tina. ℥ ij. succi rhaphani cuꝫ. ʒ. s. baurac ⁊ ℥. i. ᵠ ⌈vini.⌋ Nā ipsa nō morant̃ qn extrahant ex ea citrinitatē. Et iterū sumat̃ manipulus aspagi, ⁊ pugillus ciceris ⁊ decoquant̃ in vase vitreato cuꝫ v. kist aque de qua i potu sumat̃ mixta cum vino si nō est feb. ⁊ si ē fe. potet̃ sola: deīde sedeat i tina aq̃ in qua decoctus est capillus veneris ⁊ egrediet̃ ex eo ᵃ ⌈chol'a⌋ ⁊ iteꝝ floris nitri pōdus. ʒ. ij. cū vino antiquo dimittat̃ i nocte sub celo ⁊ sumat̃ i potu, ⁊ de balneatione fiat illud qꝺ dcm̄ est. Aut sumant̃ i potu sqlla assata cū. vi. ꝑtibus salis adusti, ⁊ dosis

a A. infrigidat̃ epar ⁊ fel tūc infrigidant̃ vene. Alia litera infrigida epar ⁊ vesicā ⁊ ifrigida venas

b —— A.

c A. qn̄qꝫ

d A. iam exptū est iuuamētum empl'onis epis ⁊ eoꝝ q̄ vicinantur ei

e A. aperitiuis

f A. crudi

g A. oīa ista sumant̃ cōtrita

h A. exiccatione. Alia litera arefactione

i A. que significat dispō corpis

k A. eis que soluunt

l —— A.

m † A. q̄ administrantur

n A. trocisci facti ex amigdalis amaris ⁊ absinthio, ⁊ assaro, et aniso, ⁊ agarico

o A. sunt vt

p A. ʒ. iij.

q A. alsangiar

r A. difficilior

s A. Alia litera ℞. ex pillulis de aloe quartā. ʒ. i. agarici tertias duas. ʒ. i. Alia litera ℞. granorum pinee. ʒ. iiij. agarici duas tertias ʒ. i.

t A. Alia litera asini. Alia litera amare

v A. amare

x A. caputpurgia

y † A. balnei frequens qm̄ radix curationis ē super ipsaꝫ ⁊ super id qꝺ currit cursu eius ex administratione

3 † A. aut ꝓuocatione

z A. remittere

2 A. Alia litera facientib⁹ sudare

4 A. telba

a A. citrinitas

fit.ij.aur.in ieiunio. Aut sumat in potu [a] ⌈leporis⌋ marini pon.ij.ʒ.puluerisati sup ouuz sorbile, ⁊ sorbeatur. Aut corticis granatoꝝ.ʒ.iiij.arsenici pondus.ʒ.ij.sumat ex eis simul quātū tollerat polex, ⁊ sumat in potu cū tribus.℥.lactis asinini. Aut pondus.i.ʒ.⁊ qđ est sup̄ fenugreci, ⁊ sumat ī potu cū aq̄ ⁊ melle, ⁊ sedeat i tina aq̄ fride: aut sumat capillus vene. tritus, ⁊ accipiant ex eo.ʒ.iiij.cū aq̄ i q̄ decoctum est anisuz. Aut succus acetose cuz aliquātulo vini: aut stercoris canis comedētis ossa alba nō nigra pōdus.ʒ.iiij.cū aqua mellis. Aut foliorū sicle exiccate [b] †⌈ ⌋ʒ.iiij.cū vino pmixto, fiat illud trib⁹ diebus: aut ciceris nigri.lib.i.capilliveneris manipulus.i.decoquātur in aqua, donec cōsumat tertia: ⁊ sumat ex ea in potu.℥.i. Aut succi raphani.℥.ij.vini.℥.i. Aut ciceris nigri lib.i.carpobalsami, turis, semis feniculi, oiuz añ.pugillus.i.decoquant ī.vi. [c] ⌈ascenit⌋ aque donec ꝯsumat tertia: ⁊ sumant in potu ex ea.℥.ij. Et si nō fuerit fe.potētur cum vino. Aut cinamomi quātitas quam tollerāt tres digiti cū vino, ⁊ melle medietatis s̄m mēsurā.℥.i.⁊.s.aut cū aqua ⁊ vino. Aut semina almahaleb excorticata ex corticibus suis, de qbus in potu sumat pondus.ij.ʒ. Aut rubee tincture.ʒ.i.i ouo sorbili. Aut sumat limature cornu ceruini kirat.xviij.⁊ sumat in potu cū sirupo [d] ⌈begursericon.⌋ Aut sumātur grana pinee, ⁊ ameos, ⁊ staphisagria, ⁊ sumat i potu eger ex eis. Aut pipis, ⁊ stercoris canis albi comedētis ossa cochliariū.i.cū vino. Aut ipleat colloqntida eiecto ex ea qđ intra est, vino ⁊ aq̄, ⁊ bibatur. Aut det in potu de felle vrsi in vino. Aut sumatur cornu cerui.ʒ.i.⁊ tertia, ⁊ sulfuris pōdus [e] ⌈.ʒ.ij.⌋ ⁊ bibat illđ: ⁊ bibat post illđ vinū. Aut sumat ⁊ pprie i oppilatiua reubar.ipicon, capilli veneris [f] ⌈olibani⌋ rubee tictoꝝ ptes eq̄les ⁊ dosis sit.ʒ.i. Et medicine qdē singulares q̄ igrediunt in hoc capitulo, ⁊ sunt apitiue ēt, sunt apsinthiū, anisum, assaꝝ, acorus, rubea tinctoꝝ, gētiana, xilobal. agaricus, condisi, nux cupressi, costus, vtraqꝫ aristol. Et ex eis q̄ dicūtur, ⁊ sunt leuia, est vt sumat i potu cerebrū alcubugi i vio puro. Aut sumant vitelli duorū ouoꝝ [g] †⌈ ⌋ ⁊ ꝯq̄ssent i [h] ⌈medio assa/cruati⌋ vini ⁊ bibant. Et ex eis q̄ laudant vehemēter est, vt sumant in potu de lūbricis terrenis exiccatis, qm̄ ipsi mūdificant statim. Et silr fel vrsi. Et ex eis que expta sunt ēt est, vt dentur in potu radices acetose: ⁊ stet in sole, ⁊ ambulet post illud hora vna, donec calefiat, ⁊ sitiat: deide sumat decoctionē capilli veneris, ⁊ rubee tinctoꝝ, ⁊ mente. Et similr si bibat post balneū. Et ex diureticis pprijs ei est, vt sumat nucis cupressi pōdus.ʒ.ij.cū pōdere.ʒ.ij. cassie lignee, ⁊ bibat cū vino antiquo: deinde [i] ⌈sedeat in tina ī qua decoctus sit capillus veneris aut anisuz post illud hora vna donec calefiat:⌋ qm̄ minget icteritiā totaz. Et qñqꝫ iuuātur cum carne eritij ppter fortitudinē sue puocationis, ⁊ mūdificationis, ⁊ ꝯuenientie sue ad epar. [k] †⌈ ⌋ Et aqua cuscute qñ bibitur ex ea sacraiati.i.cū semine apij, ⁊ çuccaro altabarçet est iuuatiua. Et ex solutiuis proprijs eis est, vt pforetur colloquintida, ⁊ expellatur illud qđ est in ea, ⁊ impleat vino, ⁊ bulliat super prunas, ⁊ coletur, ⁊ bibat. Et ex eis que nos probauimus est, vt sumat aloes.ʒ.media ⁊ scamonee danic.i.⁊ salis naptici.ʒ.i.quarta, ⁊ rubee tinctorum, ⁊ agarici amboꝝ añ.ʒ.s.fiāt ex eis pillule, ⁊ bibant cū aqua de seminibus [l] ⌈medicinarum⌋ quas diximus. Et nos iā diximus clisteria in antidotario ad hoc capitulū. Et ex [m] ⌈sternutatorijs⌋ sunt succi, qbus [n] ⌈sternutat⌋ sicut succus cucumeris asinini, ⁊ succus folioꝝ nasturtij, ⁊ succus prassij, ⁊ succus ciclaminis, sicut est: aut ꝯterit ciclamē ⁊ infundit i lacte mulieris in nocte: deide exp̄mit i mane, ⁊ tepefit, ⁊ distillat. Aut succus radicis [o] ⌈alfarsasa⌋ exp̄mit ⁊ bulit cū sambacino bullitiōe leui, ⁊ in ipso sit parū galie, ⁊ fiat cum eo [p] ⌈sternutatio⌋ aut succus radicis rhaphani ꝯtriti cum folijs suis. Et ex succis q non sunt caliditatis magne, est succus sicle: ⁊ ex succis fridis est succus sempuiue, aut succ⁹ [q] ⌈alafius⌋ fluuialis: ⁊ acetū ip̄z qñqꝫ suggit narib⁹, ⁊ retinet hora vna ifirm⁹ i pila balnei, qm̄ ē bona curatio. Et silr si ifūdat i eo nigella die ⁊ nocte, de'de coletur, ⁊ fiat caputpurgiū, ⁊ odoret ex ea sola ⁊ pmixta. Et ex eis q̄ sunt p̄ter succos est, vt sumat staphisagrie quarta.ʒ.i.⁊ terat: ⁊ dissoluatur cū aqua coriandri, ⁊ olei amigdalini añ.ʒ.x. ⁊ fiat cū ea caputpurgiū ipso exñte in tina aut pila aque in balneo. Et qñqꝫ miscētur cū ea aliqd [r] ⌈ordei⌋ sicci, ⁊ aliquid aceti vini. In oculo v̂o ipso assiduetur ipsius ablutio cū aqua ros.⁊ aqua coriandri, ⁊ aqua niuis. Ablutiones v̂o habentib⁹ icteritiā sunt aque in qbus decoquunt capillus veneris ⁊ sceba, ⁊ maiorana, ⁊ poliū ⁊ camemilla, ⁊ [s] ⌈alaniuden⌋ pprie ⁊ tribuli, ⁊ anetum est radix in eis. Et qñqꝫ ponit pp calidā icteritiā i eis acetositas citri, qm̄ est vehemētis abstersionis cū sua incisione in oi tinctura: ⁊ qñqꝫ assumūtur ex istis rebus emplastra, ⁊ assumunt ex eis olea, qbus fit inunctio, sic oleū albacuen, ⁊ oleū camemillinū, ⁊ oleū anetinum, ⁊ iteꝝ oleū [t] ⌈ꝯgelati vue⌋ ⁊ oleū de lilio. In icteritia v̂o cretica opꝫ, vt cū [v] ⌈exiuit ifirmus intēdat cū ea itētione⌋ ipsius egritudis cū lauatiuis, ⁊ diureticis mūdificatiuis, ⁊ fortasse nō indiget solutione vētris: ⁊ fortasse sufficit balneū solū. Qđ si videris in vrinis eoꝝ, ⁊ egōnib⁹ paucitatez tincture, scias q̄ mā in eis est grossa, q̄re ꝯforta illud cū quo medicas ex lauatiuis notj [x] †⌈ ⌋ ⁊ silib⁹. Venenose aūt cura est tyriaca, ⁊ mitridatuz, ppterea q₂ resistit veneno: deide bibat aquā malorū acetosoꝝ, ⁊ aquā ḡnatoꝝ, ⁊ succū endiuie, ⁊ portulace, ⁊ mucilaginē psilij, ⁊ almirberis, ⁊ oia in qbus est ifrigidatio cū v̂tute tyriace. Et i ipsa qdē iā exptū fuit in p̄ncipio qū accidit, ⁊ pprie qū venenū est ebibitū, vt bibat lac assidue cuz oleo amigdalino. Regimē aūt ipsoꝝ cū cibis iā docui ipm in cōplexione cal'a, absqꝫ debilitate manifesta, ⁊ sine oppilatione. Oppilatiuā v̂o ⁊ debilitatiuā cognosces p ea q̄ dcā sunt in cap̄ epatj. Et cib⁹ qdē ictericoruz est ille q [y] ⌈alleuiat, ⁊ subtiliat⌋ ⁊ in quo est aptio. Et ius pisciū ꝯfert eis, pprie cū eis q̄ prouocant, ⁊ subtiliant de illis, que dicemus in fine capitulorū.

¶ De cura icteritie nigre ⁊ aggregationis vtriusqꝫ icteritie. Cap.VII.

Nilla qdē q̄ splenetica est, ꝯsidera an sit illic repl'o sanguinea p'lima: q̄re phlebotoma basilicā sinistrā: ⁊ saluatellā post eā: deinde occupa te cū splene, ⁊ rectificatōe oppil'onū eius, ⁊ ap̄atū ipsius, ⁊ debilitate eius. Et si fuerit illic cā multitudo melācholie pp illud, qđ ḡnat ipsaz ex [z] ⌈v̂tutibus⌋ ⁊ cibis, s̄m q̄ dcm̄ est, opꝫ ēt eūare eā cum eis que ipsam eūant. Ex illis est decoctio scolopendrie cū hell'o dicta i antidotario: ⁊ eūet ex ea multotiēs. Et decoctio epithimi s̄m hūc modū. ℞. myrobol'.ni.⁊ keb.oium añ.ʒ.x.fumiterre, scolopendrie, polypodij, ⁊ floꝝ [⁊] ⌈squinanti⌋ oium añ.ʒ.v.

Marginal notes:
a A.caulis
b † A.ʒ.vi.cū aq̄ mellis. Aut stercus ouiū cuz decoctione aut calamēti exiccati
c A.achsar
d A.farsaticum
e A.duoꝝ danic
f A.condisi ⁊
g † A.Alia lsa crudorum
h A.media scutella vini seu in media libra
i A.currat hūs ipsaz cū vestib⁹ cinctis. Alia litera currat hūs ipsā cursu vehemēti vel cū forti conatu ad currēduz
k † A.⁊ est cibus
l A.⁊ medicinis
m A.caputpurgijs
n A.sit caputpurgium
o A.rathba vel fassasa
p A.caputpurgium
q A.alassius
r A.origani
s A.alachauan
t A.achid albaneb
v A.cū cōsumit egritudo itēdatur in ea itētio
x † A.⁊ prouocātibus sudorē
y A.est leuis ⁊ subtilis
z A.Alia litera ex aere
⁊ A.caparorum

radicū apij, ꝛ feniculi āboꝝ añ. pugillū.i. helī'i nigri pōdus.ʒ.ij. decoquātur ī trib⁹ lib. aque, donec remaneat q̄rta: ꝛ ꝓijciat̄ sup̱ ea epithi.ʒ.v. ꝛ bulliat ebullitiōe leui: deīde colet̄, ꝛ cōponant̄ cū ea hie repicre ᵃ ⌈.ʒ.xxx.⌋ Et silr̄ pillule facte ō myrobol. nigris, ꝛ epithymo, ꝛ sale indo, ꝛ agarico, ꝛ corticibus radicis capparis. Et qñ fit eūo, detur ī potu lac camellaꝝ: ꝛ si nō repit̄ ᵇ † ⌈ ⌋ aq̄ casei fcā cuꝫ sirupo acetoso de semibus, ꝛᶜ ⌈spodio ꝛ polio. Et medicine subtiles q̄ sunt ex⌋ scolopēdria ꝛ radice capparis ꝛ sil'ibus. Et aqua in qua decoquūtur folia tamarisci, ꝛ radices: ꝛ aqua folioꝝ capparis ꝛ aq̄ folioꝝ raphani: ꝛ sirupus aceto. ꝛ silr̄ aq̄ solatri: ꝛ aq̄ apij, si fuerit cal'itas, ꝛ sirup⁹ aceto. ī quo ō cocta sunt scolopēdria, ꝛ folia capparis, ꝛ fructus tamarisci, ꝛ poliū. Et si fuerit in splene apa calidū, oportebit vt nō sup̱fluitas sit in calefaciētib⁹. Et si in ipso sunt oppil'ones, tunc apitiua fortia p̄dcā in capl'o epatꝭ, iuuatiua sunt ēt. Et ego dicaꝫ in capl'o oppil'onis splenis medicias, q̄ ei ꝓprie sunt. Et si est cā debilitas attractiōis splenis, tūc de illis q̄ necessaria sūt, vt tu ponas sup̱ ip̄m vētosas sine icisione. Et vt administret̄ exercitiū, ꝛ empl'a ꝯfortantia splenez, sicut illud qō fit ex apsinthij, ꝛ cordumeni, ꝛ floꝝ sq̄nāti, ꝛ albasce, ꝛ cētauree, ꝛ radicū capparis oīum añ. parte.i. ꝛ ex roſ. ptibus.ij. ꝛ ex bdelij parte.i. ꝛ.ſ. ꝛ ex āmoniaci ptibus.vij. ꝛ decima ptꝭ fiat ex eo empl'm. Et qñ abluit̄ fiat cuꝫ aceto puro forti, in quo bulliāt anetū, ꝛ baurac, ꝛ sal, ꝛ ruta, ꝛ calamētū. Et si fuerit in cā icteritie nigre caliditas epatꝭ: curet̄ epar cū ᵈ ⌈subtiliatiuis⌋ ꝛ si fuerit frigiditas. curet̄ cū tyriaca maiore ꝓprie, ꝛ cū medicinis notꝭ. Et si fuerit cā ī ea corp⁹ totū, fac in p̄mis illud qō ꝯuenit epi, vt patiant̄ ab eo vene: deīde corpori. Ipsaꝫ aūt icteritiā cura cū eis, quibus curas ipsaꝫ icteritiā citrinā, ꝛ cum eis que de illis fortia sunt. Et qñ aggregantur ambe icteritie simul, ꝛ est repl'o, ꝛ indiges phlebotomia, phlebotoma tunc ambas manus ᵉ ⌈ꝛ euacua⌋ iter eas ambas dieb⁹ aliq̄bus. Et aggrega inter duo regimenta. Et da in potu iter ea ambo decoctionem apsinthij, ꝛ epythimi: ꝛ aggrega aq̄s folioꝝ raphani ꝛ tamarisci, ꝛ salicis omniū añ.℥.i. ꝛ.ſ. aque solatri.℥.iij. aq̄ folioꝝ capparis.℥.ij. aggrega ꝛ fac bulire oīa cuꝫ.ʒ.x. cassiefistule, ꝛ proijce sup̱ ea pōdus ᶠ ⌈.ʒ.xxx.⌋ hierepigre, ꝛ pōdus.ij. danich croci, ꝛ pondus.iij. kirat scamonee assate in ᵍ ⌈cepe⌋ ꝛ expecta duobus diebus: ꝛ post illud bibatur aqua casei, ꝛ sirupus acetosus. Cibi autē in omnibus illis, sunt cibi, leues, noti, ꝛ pisces alradradri, ꝛ ʰ ⌈ex pullis impinguatis.⌋ Et ex oleribus endiuia, ꝛ apiū, ꝛ condita proprie, ꝛ capparis cum aceto.

¶ Tractatus.ij. de reliquis dispōnibus splenis.

¶ Sermo vl'is de egritudinib⁹ splenis. Cap.I.

Spleni accidūt oēs species egritudinū predictarum. s. de egritudinibus cōplexionis, ꝛ compositionis, sicut oppilationes, ꝛ solutio ꝯtinuitatis, ꝛ similia, ꝛ apata cum spēbus suis. Et scias ꝙ qñ splen impiguatur, extenuatur corpus: qm̄ ⁱ ⌈in primis destruit̄⌋ v̄tus epatis vehemēter cū ꝯrietate, quare minoratur generatio san. ꝛ cū hoc ipse attrahit de sanguie illius infirmi rem plurimā ꝓpter magnitudinē sui. Et penitus extenuatio splenis sig̃t bonitatem humoꝝ: ꝛ pinguedo eius malitiā humoꝝ. Et qñq꜠ cōuertunt̄ egritudines splenis ad febres cōmixtas, sicut ipse qñq꜠ gñantur ab illis egritudinibus. Ipse. n. generantur multotiēs ex tertiana nō pura, ꝛ ex febrib⁹ pestilētialibus, ꝛ fe. cōmixtis: ꝛ plurime qdē egritudines splenis sunt autumnales. Et color habentis eas, est decliuis ad citrinitatē, ꝛ nigredinez. Et qñq꜠ perueniunt egritudines splenis ad stōm, ꝛ forcasse addūt in appetitu eius, ꝛ qñq꜠ destruūt appetitum ipsius: ꝛ qñq꜠ cogūt ipsum, quꝫ ꝓpinqua est digō, ad euomēdum rē acetosam ex qua ebulit terra ᵏ ⌈absq꜠ nocumento, ꝛ absq꜠ dolore.⌋ Et vrina sanguinea bona est in fine egritudinū splenis: ꝛ similiter grossa in qua est fex ˡ ⌈ꝛ viscositas que est i ipsa est similis viscositati sanguinis⌋ ꝛ quādoq꜠ resoluitur per eam feb. ex ᵐ ⌈febribus egritudinuꝫ⌋ splenis: quare resoluitur per eam splen.

¶ De signis cōplexionū splenis. Cap.II.

Calidaꝫ sig̃nt sitis, ꝛ inflāmatio i sinistro, ꝛ corruptio virtutis eius q̄ attrahit melācholiā. Frigidam v̄o sig̃nt debilitas attractionis eius, ꝛ casus appetitus ꝛ ⁿ ⌈iteratio fastidiose sacietatis⌋ ꝛ multitudo rugitus ꝛ eructuationis Et significāt siccā durities, ꝛ ᵒ ⌈debilitas⌋ corporis, ꝛ grossitudo sang. ꝛ vehementia nigredinis coloris. Et humidaꝫ significant lenitas lateris sinistri, ꝛ molities corporis, ꝛ nigredo trahens ad albedinem plumbeam.

¶ De cura. Cap.III.

Est proxima curationibus epatis: ꝛ indiget vt sint medicine fortiores, ꝛ penetrabiliores: ꝛ ingeniet̄ eoꝝ penetratio cū eis, q̄ penetrare faciūt: ꝛ cū eis q̄ obseruāt virtutē super eas, vsq꜠ quo ꝑficiant opationes suas. Et scias ꝙ d'ria iter curationes spleneticas ꝛ epaticas, est in fortitudine, ꝛ debilitate, ꝛ labore, ꝛ ᵖ ⌈alleuiatione.⌋ Epar enim est dignius vt ᑫ ⌈alleuiet̄⌋ cū eo. Et nō sit sup̱fluitas in ʳ ⌈ꝯfortando⌋ illud quo curat̄. Et nō afferātur sup̱ ip̄m medicine acute nimis, sicut acetuꝫ forte nisi in necessitate. Et splen ꝯ̄rio illius eget vt adiuuent̄ medicine eius cū eo, qō cōseruat v̄tutem eaꝝ, ꝛ cū eo qō penetrare facit. Et spleni qdeꝫ sunt medicine q̄ sunt ꝓprie ei: sicut cortices radicis capparis, ꝛ sicut scolopēdria, ꝛ ammoniacū, ꝛ alleū silueſtre. Et qñq꜠ necessariū faciūt egritudies splenis vt phlebotomet̄ basilica maior, ꝛ phlebotomet̄ saphena: imo phlebotomētur vtreq꜠ guidegi.

¶ De apatibus splenis calidis, ꝛ frigidis, ꝛ duris, ꝛ ˢ ⌈quoꝝ durities est in fieri apa.⌋ Cap.IIII.

Scias ꝙ minorant̄ in splene ᵗ ⌈accidētia⌋ apatū calidoruꝫ, ꝛ ᵘ ⌈fixio⌋ ipsoꝝ simul: imo qñ accidūt spleni apata cal'a, festināt ad duritieꝫ: qm̄ sanguis, q ꝑuenit ad eū vt nutriat̄ in apate q̄re ipso, est sanguis ˣ ⌈spissus quꝫ ponit̄⌋ in apate molia iduat̄. Plura ergo apata splenis sunt dura, molia v̄o sunt in q̄busdā horis. Et pl'ꝫ qō accidit ī ipso de apate cal'o est sanguineū: ꝛ cholericū accit ī ip̄o raro ʸ ⌈ꝛ duꝝ⌋ ē ī iferiore p̱te splenis ꝑꝑ ḡuitatē materiei. Et figure ei⁹ sunt q̄ttuor rotūda, ꝛ lata, ꝛ longa, grossa, ꝛ lōga subtilis. Phlegmaticū v̄o accidit raro. Et spleneticus qdē ē q hꝫ duritiē ī splene suo: ꝗuis nō ꝑueniat ad fi aut ꝑꝑ grossitudinē sue sub̄e, aut ꝑꝑ apa duꝝ ī ipso: ꝛ p̄mū nē ad quē ꝑuenit apa: aut ꝑꝑ apa duꝝ ī ipso: ꝛ p̄mū ... Ingt Hip. si spleneticus īuenit dolorem interiorē, est magis saluum: ꝛ illud qm̄ in ipso qdē est leuius. Et dixit qñ accidit ei fluxus vētris cū sanguine, est melius, s. q² sperat̄ cum ᶻ ⌈sperat̄⌋ adhuc sensus.

Marginal notes:

- a A. due tertie ʒ.i.
- b † A. detur
- c A. Alia litera sq̄nāto ꝛ polio, ꝛ medicinis splenet icis, ꝛ Alia litera Et medicie splenetice q̄ sunt ex
- d A. extinctiuis
- e A. simul aut fiat interuallum
- f A. duarū tertiarū vni⁹ dragme
- g A. citonio
- h A. ius pulloꝝ pinguium
- i A. debilitatur
- k A. post nocumentū ꝛ post dolorē.
- l A. vniformis ꝛ i q̄ est viscositas sanguis similis sanguisuge Alia litera vl' hypostasis coherēs vel coadunata
- m A. egritudib⁹
- n A. Alia litera turbulētia cōtinue oculi
- o A. matice
- p A. facilitate
- q A. faciliter procedatur
- r A. fortificādo
- s A. de duritie ipsi⁹ q̄ nō ē apa
- t A. euentus
- v A. Alia litera apparitio
- x A. grossus ingrediens seu cōgregatus
- y A. sicut plurimū eius qō accidit i eo ex frigido, est durum, ꝛ
- z A. est

ipso resolutio materiei splenis eius. Si aũt pseuerauerit, adueniet ei a ⌈lubricitas hydropica⌋ ꝛ morietur. Et cã in eo est dñium frigiditatis sup cõplõnẽ. Et dixit, illi qui catarrũ hꝫ, non accidit splen: ꝛ in h̃ est ꝯsideratio. Et fortasse mltitudo catarri est significatio humiditatis cõplonis eius b ⌈vt sit illud in ꝓximo futuro.⌋ Et in libro hip. ille q hꝫ dolorẽ in splene suo, ꝛ currit ex eo sanguis rubeus, ꝛ appent in corpe ipsius vlcera alba nõ ledẽtia, moritur ĩ die ij. ꝛ c ⌈si non⌋ cadit appetitus eius. Et qñqꝫ terminant̃ ãpata splenis fluxu sanguinis nariũ ẽt, ꝛ ꝓprie ex latere sinistro: ꝛ ãpatibus apud aures difficilis suppurationis, ꝛ aptionis, ꝑꝑ grossitiez materiei. Et laudabilior vrina eoꝝ, est grossa sanguiea. Et vrina in qua est fex d ⌈viscosa⌋ qñqꝫ sigt sanitatem splenis, ꝛ destructionẽ eius. Et dixerunt qdaꝫ qum fuerit in vrina sicut suspẽsio sang. ꝛ febricitãs habuerit splenẽ, extenuatur vel destruit̃ splen eius. Et qñqꝫ ꝯtingit in qbusdam hoibus vt magnitudo splenis gñetur, ꝛ remaneant fm illud tẽpore lõgo, ꝛ sint fm salutem dispõnuꝫ suarũ apparẽtiũ e ⌈spatio prolixo⌋ quãuis qñqꝫ accidãt ex magnitudine eius nocumenta plurima ẽt, fm materiã efficiẽtez, ꝛ fm virtutem splenis. Et scias ꝙ splen qñqꝫ ãpat̃ post ãpa epatis fm semitã ꝑmutationis: ꝛ illud est melius, q̃ꝫ vt ꝑmutetur ãpa splenis, ad epar.

De signis. Cap.V.

Communicant ãpata splenis oĩa in grauedine, ꝛ ĩ magnitudiue, ꝛ dolore extẽso vsqꝫ ad diafragma ex latere sinistro, ꝛ qñqꝫ ascendit vsqꝫ ad furculã, ꝛ ad humerũ sinistrũ ꝑ cõmunitatez furcule. Et qñqꝫ facit anhelitũ duplũ existentẽ fm formã anhelitus fletus infantis, qm̃ ãpa impedit diaphragma ad h̃, vt vadat in motu anhelitus: q̃re stat subito ꝑꝑ lesionem, deide redit: ꝛ dũ nõ est ãpa magnũ, non cõprimit diaphragma. Nã cõicatio splenis ad diaphragma f †⌈ ⌋ minor ẽ cõicatione g ⌈eius ad stõm⌋ ẽt. Sensus.n. sentit splenis ĩflationẽ ꝛ corpus h ⌈alleuiatur.⌋ Et qñqꝫ accidit ex ãpatibus splenis, ꝛ ꝓprie qñ sunt ĩ inferiore pte eius, vt subtiliet̃ sanguis, qm̃ splen vehemẽter mũdificat i ⌈sanguinẽ a fece sua.⌋ Et accidit vt k ⌈rubeãt⌋ pedes, ꝛ genua ipsius: ꝛ illud qñ stõi os cõicat ĩferiori pti splenis, qm̃ ex ipso ascẽdit vena expellẽs humorẽ melãcholicũ: quum ergo caliditas nãlis l ⌈vincit⌋ ꝑuenit ad extremitates m ⌈ꝓximas.⌋ Et n †⌈ ⌋ accidit extremitati nasi ei⁹ ꝛ auriũ ipsius vt o ⌈resplẽdeat⌋ ꝑꝑ illud qᵭ accidit ex p ⌈ãpate sanguini, ꝛ malitiam passionis eius, ꝛ paucitatẽ⌋ ẽt. Et ista mẽbra vehemẽtis sunt passionis, ab infrigidatiuis. Et ãpa qdeꝫ differt ab inflatione ꝑ ꝓuationẽ grauitatis: ꝛ ꝙ ãpa dolorem facit q ⌈incessus⌋ ꝛ ĩflationẽ qñqꝫ sedat r ⌈ꝛ remouet eã ꝛ differt ꝑ euẽtũ rugitus⌋ ꝛ eructuationẽ. Et cõicãt ãpata eius calida cũ accñtibus ꝓdictis, ꝛ cũ ĩflatione, ꝛ siti, ꝛ febre. Uerꝫ eius, qᵭ est cholericũ, est inflãmatio vehemẽtior, ꝛ sitis fortior, ꝛ grauedo ei⁹ minor: ꝛ est dolor ad ĩflãmationẽ decliuior, q̃ꝫ ad tẽsionẽ: ꝛ color est ad rubedinẽ tẽdẽs. Cũ ãpatib⁹ ṽo duris, maligna fit aĩa, ꝛ cõmouet̃ tristitia, ꝛ s ⌈varietas⌋ in qbusdã horis. Cõmixtio ṽo sensus fortĳ nõ accidit, nisi apud t ⌈plm victorie⌋ qm̃ mã melãcholica mota est nõ ad ptẽ capitĳ, quãuis iã accidat ex pte alia, ꝛ est ꝑ cõmunitatẽ splenis ad diaphragma: deinde diaphragmatis ad cerebrũ. Et qñqꝫ denigrat̃ lingua ex duritie splenis: ꝛ sentitur durities eius absqꝫ rugitu, qum ꝓmit̃: nisi aggreget̃ ei inflatio, ꝛ nõ ẽ cũ ea se. insepabilis imo qñqꝫ est u †⌈ ⌋ fm ordinẽ. Et qñqꝫ multiplicant̃ cuꝫ ea vlcera crurium. Et corrodunt̃ dentes, ꝛ gingiue, ꝑꝑ grossitudinẽ san. q descẽdit in vlcera cruriũ: ꝛ corruptionẽ vaporis, qui descẽdit in oẽs ptes gingiuaꝝ, ꝛ dentium. Et qñqꝫ est ĩ vlcerib⁹ cruriũ crisis illius. Pluribus nãqꝫ eoꝝ q splenẽ hñt, qum accidũt exercitia laboriosa, attrahitur inde mã ad crura, ꝛ euadit, ꝛ egrediunt̃ cũ ea bothor q̃ noiantur x ⌈anitham.⌋ Et multotiẽs est vrina splenetici, sicut sani: sed cum exercitat seipꝫ, resoluit̃ melãcholia eius ad vrinã, ꝛ facit ipm hẽre nigredinẽ y ⌈nõ exñtez, ꝛ si eẽnt cã in ea renes pseueraret saltẽ in hora exitus ei⁹.⌋ Et phlebotomia plĩma ãpat splenẽ. Et autũnus est ei⁹ inimicus. Et qñ fuerit durities post ãpa calm, añcedent accñtia calidi: deide acqrent̃ accñtia duritiei. Et multotiẽs q̃dẽ ꝯfortat̃ splen subito ꝑ seipm, aut ꝑ illud qᵭ ꝯfortat ipsum, ꝛ ꝓualet sup totũ illud qᵭ est in ipso de mã mala, ꝛ solone educit eã feculẽtã, sicut fex oliuaꝝ. Et sigt ꝙ est ex splene, ꝛ non ex epe z ⌈eũo⌋ epis ab egritudĩe. Et ꝙ splen tollerat ipaꝫ, ꝛ detumitio ei⁹ ꝑꝑ illud qᵭ accidit ei ex h̃. Cũ ãpatib⁹ aũt fridis phlegmaticis, sunt signa ãpatũ cũ lenitate tactus, ꝛ cũ albedine coloris, in quo est paꝝ nigredis. Et splenetici qdẽ vehemẽtiorẽ cibi appetitũ hñt, q̃ꝫ alĳ. Sed vomitus difficilis fit in eis valde, ꝛ sunt nãe eoꝝ stricte fm plm, ꝛ indigẽt ĩ vomitu, ꝛ ĩ solone vẽtris medicinis. ꝛ †⌈ ⌋

De curatiõe ãpatũ splenis caloꝝ valde. Cap.VI.

Approximant curationes eoꝛuꝫ curationibus suoꝝ similiũ in epate, ꝓter ꝙ necessitas sit ꝯ ⌈illaꝝ ꝛ obseruãtia⌋ ad latus stipticitatĳ, sꝫ cũ cautella ꝝ ⌈calefactionis⌋ vehemẽtis: vt non festinet mã ad grossitiem, ꝛ duritiẽ. Et cõicat in hoc epar ẽt: ambo.n. ꝓparata sunt vt ꝑmutent̃ ex ãpatibus calidis ad duritiẽ. Uerꝫ opꝫ vt misceant̃ cũ eis medicine, ĩ qbus fit incisio aliq̃ cũ caliditate eq̃li: ꝛ stipticitas, ꝛ virtus friditatis sicut a ⌈alumen.⌋ Et scias ꝙ acetum multũ ĩgredit̃ ĩ curis b †⌈ eoꝝ.⌋ Et opꝫ vt ĩcipiat̃ ĩ ꝓmis a phlebotomia basilice: deide dant̃ ĩ potu succi, ꝛ aq̃ ꝓdicte ĩ egritudine epis. Et illa q̃ appropriãtur spleni plm, sunt aq̃ folioꝝ c ⌈salicis⌋ ꝛ aq̃ foliorũ algarab, ꝛ aq̃ portulace, ꝛ aq̃ capilli vene. humidi, Et ex eis q̃ ꝯferũt in ipso, est vt det̃ in potu pondus. ʒ.i. de semine portu. cũ aceto. Inest.n. ei ꝓprietas in resoluẽdo ãpata, ꝛ duritiẽ eius: ꝛ vt de arnoglossa exiccata pulueris oĩ die sumat̃ quãtitas cochliarĳ vnius. Et cib⁹ sit ille quẽ diximus in caplo epatĳ. Et d ⌈çersicati⌋ inest ꝓꝑetas iuuatiua, ꝛ ꝓꝑe qñ frãgit̃ cũ çuccaro siccitas ei⁹, ꝛ cũ tereniabin.

De curatiõib⁹ e †⌈ ⌋ splenis. Cap.VII.

Cum scis ꝙ cã in illo est f ⌈oppilatio⌋ ex sanguine plĩmo melãcholico, opꝫ vt phlebotomes basilicã, ꝛ saluatellã: ꝛ dimittas saluatellã constringi ꝑ seipsaꝫ, qũ ꝯstringit̃ añ casuꝫ ṽtutis. Et qñqꝫ necessariũ est tibi vt phlebotomes guidegi sinistrũ. Et qñqꝫ ĩdiges vt ꝯseq̃ris eã cum euone, ꝑ ea q̃ educũt melãcholiã de qbus dictuꝫ est ĩ caplo icteritie nigre. Et opꝫ vt nõ obliuiscaris ꝯcanonis ꝓdicti ĩ curatione duritieruꝫ de lenificatione g ⌈vltima, imo resolõne⌋ vt nõ reuertat̃ ĩ duritiẽ lapidis hũor. Q̃ᵭ si expeditus fueris ab hoc aut non ĩdigueris eo, erit tibi necessariũ vt admĩstres medi/

a A. hydropisis Alia litera lubricitas itestinoꝝ ꝛ hydropisis

b A. ꝛ est illud ꝓximũ rõni Alia litera ꝛ illud est significatio certa

c A. primo Alia litera non

d A. coadunata vl hypostasis coadunata

e A. tpe vite sue

f † A. est minor valde communicatiõe epatis ad diafragma ꝛ

g A. stomachi

h A. extenuatur

i A. grossitiẽ sanguinis ꝛ fecem eius

k A. calefiant

l A. fugit

m A. fortes

n † A. qñqꝫ

o A. ifrigident̃

p A. subtilitate sanguinis ꝛ velocitate passiõis in eis ꝛ paucitate eius

q A. tactus

r A. cõpressio et remouet dolorẽ eius ꝛ causat rugitum

s A. guesgues

t A. multitudinẽ dñĳ ipsius

u † A. non

x A. grana albothin. Alia litera bothin.

y A. que nõ erat Et si in ea esset cã vl̃is pseueraret ẽt in hora qetis.

z A. euasio

ꝛ † A. fortibus valde

ꝯ A. oĩum illorũ ꝛ obseruantie Alia litera illi⁹ obseruãtie

Alia litera ꝝ A. extinctiõis

a A. Alia litera alsebet.

b † A. egritudinũ splenis oib⁹. Et opꝫ vt administrent̃ oẽs medicĩne in curis ipsius cũ eo.

c A. kalef ꝛ aqua tamarisci

d A. zersecbie

e † A. duritiei

f A. q̃titas

g A. que ꝯiungit̃ cĩ resolõni vt ñ ꝯuertatur in lapidẽ humor Alia litera q̃ ꝯsequit̃ omnẽ resolutionem

cinas abstersiuas, incisiuas, in q̃bus nõ est multitu
do calitatis. Et fortasse inuenies has intẽtiones in
medicinis singularibꝰ, ⁊ fortasse indigebis cõposi
tis. Et medicine singulares q̃ faciũt illud sunt medi
cine in q̃bꝰ inuenis amaritudinẽ, ⁊ stipticitatez: aut
caliditatẽ tẽperatã ⁊ stipticitatem. Et q̃ñqꝫ inuenis
medicinas singulares faciẽtes illud cum ꝓprietati
bus, que sunt in eis. Qđ si iuenis medicinã in q̃ sit
amaritudo tm̃ tũc ꝑmisce eã cũ aliquantulo [a] ⌈alu
minis ⁊ aceto. Alumẽ.n. frãgit sua ṽtute subtilita
tẽ eius.⌋ Et cauteriũ dictũ in egritudĩe splenis, sup
venã q̃ est i iteriore ꝑte brachij sinistri, fiat. Et si nõ
fuerit manifeste dispõnis, tũc cũ eo qđ inuimus. Et
q̃ñqꝫ sufficit regimẽ subtiliatiuũ i sanatiõe splenis.
Et q̃ñqꝫ accidit vt ꝯferat in ipso regimẽ ipinguans
corpus, qũ nõ facit accidere oppil'onẽ, ⁊ non fuerit
ingrossans sang. Et si fuerit ita [b] ⌈sꝫ non possumus
ipm rectificare.⌋ Regimẽ nãqꝫ ipinguatiuuz est ex
eis q̃ humectãt san. ⁊ rectificãt ipm, ⁊ tẽperãt ipm
cũ fractione melãcholie. Et q̃ñqꝫ peruenit durities
splenis ad h̾, vt nõ sufficiat in curatione eius adiu
toriũ cũ eis, q̃ bibunt̾ absqꝫ eis, cũ q̃bꝰ fit ei empl'ꝫ.
Et oẽ lac, ꝑ̃ter lac camelarũ est malũ spleni. Et me
dicinarũ singulariũ q̃ administrant̾ ad hãc cãꝫ, me
lior est cortex radicis capparis, ipse.n. multotiens
educit vrinã, ⁊ egõnez sanguineã [c] ⌈malã⌋ ⁊ sanat
ꝓprie q̃ñ bibit̾ cũ sirupo acetoso de semĩbꝰ, trahẽ
te ad acetositatẽ. Et nõ est ipse solus, imo sicut cen
taurea, ⁊ succus eius, ⁊ ꝓprie minor, ⁊ radix lilij, ⁊
flos salis, ⁊ acorus ꝯfecta cum melle oĩ die cochlia
riũ vnũ: ⁊ grana [d] ⌈alcafid⌋ ⁊ [e] ⌈myrtus⌋ ⁊ came
pitheos, ⁊ camedreos: ⁊ grana alcadra cuꝫ sirupo
acetoso, ⁊ p̃ssiũ ꝑ̃cipue cuꝫ aq̃ ferrarioꝝ quã dicã.
Et sq̃lla est bona, ⁊ vltima: ⁊ melius est oximel eiꝰ,
⁊ scolopẽdria cũ succo tamarisci, ⁊ nasturtiũ, ⁊ ni
gella, ⁊ agaricus solus cum sirupo acetoso aut cen
taurea. Et dosis cuiuslibet illoꝝ sit ab vno aur̃. vs
qꝫ ad.ʒ.[f] ⌈.i.⌋ Et epithymi pondus.ʒ.v.in.℥.i. siru
pi acetosi, vsqꝫ ad.ʒ.ij. istud.n. qum iterat̾ solutione
vẽtris educit illud qđ est in splene, ⁊ detumere eum
facit. Et ammoniacũ, ⁊ lupini, ꝑ̃cipue đcoctio eorũ
cũ sirupo aceto. ⁊ đcoctio [g] † ⌈ ⌋ cũ aq̃ dulci ⁊
bibat̾ cũ sirupo acetoso aut cũ aq̃ decoctiõis polij:
⁊ acetosa [h] ⌈nutrita cũ aceto⌋ cũ sirupo acetoso, ⁊
succus spinaꝝ recentiũ, ⁊ anetũ siccuꝫ sumat̾ ex eo
oĩ die põdus.ʒ.ij. ⁊ ꝯsequatur vrina cameli, ⁊ succi
eupatorij põdus.ʒ.ij. cũ aq̃ decoctiõis apsinthij. Et
iuuamẽtũ cũ lacte camelino, ⁊ vrinis eoꝝ est vehe
mẽs valde: ⁊ assumat ide fortis, ⁊ debilis oĩs ꝫ̃ꝫ se.
Et melius est illud cuiꝰ camella iã pascuit algarab
⁊ sceha, ⁊ apiũ, ⁊ feniculũ. Et q̃ñ appet ex potatio
ne eius digõ a̅patis, ⁊ apparet in fece eũatio melã
cholie, perueni post illud cũ ꝯfortatiõe. Aut sume
albothin infusum in aceto.vij. diebus: deinde acci
piet ex illo albothin oĩ die tria cochliaria, ⁊ sorbe
at ex illo aceto sup ipm. Et sumat i potu seminis ra
phani pondus.ʒ.i. ⁊.ꝭ. cũ aceto forti: aut decoctio
ne foliorũ nucũ recentiũ decoctorũ cum aceto squil
le. Aut aqua folioꝝ capparis cũ sirupo ace. aut de
[l] ⌈nereiden cũ aceto⌋ squillitico. Et ex eis que cur
runt cursu eoꝝ in q̃bus est ꝓprietas est põdus.ʒ.ij.
seminis portulace cũ aceto. Aut coralli [k] ⌈decocti⌋
valde põdus aur̃.i. cũ aliquo sirupoꝝ spleneticoꝝ.
Aut [l] ⌈empl'm⌋ de cucurbita tenerã. Aut ipsa cu
curbita terat̾ post exiccationeꝫ, ⁊ bibatur ex ea.ʒ.
ij. põdus cũ sirupo acetoso. Et iteꝝ semen cãne, ⁊ se
men cuscute, ⁊ folia salicis ꝓpter suã amaritudinẽ
⁊ stipticitatem: ⁊ semẽ acetose, ⁊ semen atriplicis, ⁊

a A. Alia litera aneti q̃ñ anetũ iuuat cũ virtute eiꝰ subtiliatiua, Alia litera aluminis ⁊ aceto. Alumẽ eniꝫ iuuat cũ virtute eius.

b A. epar ṽo sit forte sup rectificationẽ eius. Alia litera sꝫ epar sit forte sup rectificationem

c A. feculentam

d A. alfachd

e A. Alia litera amoniacum

f A. ij.

g † A. alsuila

h A. syluestris dissoluta

i A. nardin. i. spica romana cum syrupo acetoso

k A. contriti

l A. rasura

fructus tamarisci, ⁊ folia eius ⁊ pulmonis vulpis:
aut epatis ipsius põdus [m] † ⌈

⌋.ʒ.ij. exiccati. Aut acci
pe vespertilionẽ, ⁊ decola ipm, ⁊ exicca ipm, ⁊ cõtere
eũ: ⁊ accipe ex eo qđ tollerant tres digiti. Aut acci
pe.vij. vespertiliones pigues, ⁊ decola eos, ⁊ [n] ⌈ifun
de⌋ eos, ⁊ exicca eos, ⁊ pone ipsos in vase vitreato
sũmersos cũ aceto forti, ⁊ lutato, ⁊ dimitte i [o] ⌈fur
no clauso.⌋ Qũ ergo decocti sunt, depone vas ex
tractũ ex eo, vsqꝫquo ifrĩdet̾ deĩde exhe eos, ⁊ dis
solue digitꝭ in aceto, ⁊ sumat̾ ex eo i potu oĩ die pon
dus.ʒ.ij. ⁊ hec est curatio expta. Et ꝯueniẽs q̃dem
est, vt hꝫ medicine singulares dicte ꝑ̃us, ⁊ posteriꝰ
bibantur cũ sirupo ⁊ aceto. Et vt fiãt ex eis empl'a
ꝯfortãtia cũ aceto. Medicine ṽo cõposite q̃ bibun
tur sunt, sicut scolopẽdria, ⁊ spodiũ ex q̃bus bibat̾
põdus.ʒ.ij. cũ sirupo acetoso. Et trocisci de cappari
bus, ⁊ troci. [p] ⌈alselemenusch⌋ cũ sir. aceto. ⁊ troc.
de reu. facti cũ corticibꝰ radicis capparis, ⁊ bibiti i
aceto vehemẽtis acetositatꝭ: ⁊ illud qũ nõ fuerit in
flatio. Et trocisci de rubea. Et tyriaca diateserõ est
optia valde cũ nõ fuerit fe. Aut sume nasturtij ꝑteꝫ
i. ⁊ nigelle ꝑtẽ.ꝭ. ꝯficiant̾ cũ melle despumato, ⁊ sit
doꝭ.ʒ.iij. cuꝫ aceto cõmixto: aut suffuf ex aristol'. ⁊
mirobal'. kebu. de quo sumat̾ cochliariũ.i. cũ vrina
cameli, ⁊ cũ vrina capraꝝ. Et corticuꝫ capparis.ʒ.
iiij. Et aristol'. lõge põdus.ʒ.ij. seminis [q] ⌈alseleme
nusch⌋ ⁊ pipis amboꝝ aã.ʒ.vi. fiãt ex eis trocisci.
Et ex eis que ꝯferũt ẽ illud, qđ. ℞. capilli veneris,
⁊ corticuꝫ radices capparis, ⁊ semis portu . ⁊ seis
rute, ⁊ seis [r] ⌈alselemenusch⌋ ⁊ isopi oĩum aã. ꝑtes
eq̃les, ⁊ doꝭ sit.ʒ.iij. in sirupo acetoso. Aut sumant̾
radices capparis, ⁊ asse, ⁊ semẽ napi, ⁊ isopi terã
tur oĩa ⁊ ifundant̾ in aceto die ⁊ nocte ⁊ decoquan
tur in aq̃ pl'ima, donec ad paucã redeat, ⁊ misceat̾
cũ ea sirupus acetosus fortis de semibꝰ, ⁊ bibatur.
Aut i potu sumãt de aceto, in quo decocta fuerunt
[s] ⌈sauina⌋ ⁊ nux cuꝑssi đcoctõe vehemẽti donec re
maneat paꝝ, ⁊ bibat̾ ex eo illđ qđ põt, ⁊ fiat ẽpl'm
cũ fece ipsiꝰ. Aut lac camelaꝝ ꝫ̃m cõdõnes suas in
potu sumat̾ cũ aq̃ folioꝝ algtrab. Et iteꝝ sumãtur
rubee.ʒ.xij. ⁊ cortices radicũ capparis, ⁊ aristol'. lõ
ge, ⁊ ireos oĩum aã.ʒ.ij. ꝯterant̾ valde, ⁊ ꝯficiant̾
cũ oximelle acetoso, ⁊ fiãt ide troci. sitqꝫ doꝭ. aur̃.i.
cũ aq̃ apsinthij ⁊ corticũ radicis capparoruꝫ deco
ctoꝝ sil'. Aut sumant̾ folioꝝ [t] ⌈rãni recẽtiũ⌋ ⁊ cor
ticũ radicis capparis, ⁊ fructus tamarisci, ⁊ scolo
pẽdrie, ⁊ squille assate, ⁊ pipis albi, partes eq̃les i
formẽtur ex eis trocisci, ⁊ sit doꝭ. põdus ij. aur̃. cuꝫ
sirupo aceto. Aut sumat̾ splẽ asini syluestris. ⁊ splẽ
pulli eq̃ni ambo exiccati, ⁊ ꝯtriti, ⁊ bibatur ex eis
aur̃.i. ꝑueniendo vsqꝫ ad.ʒ.ij. cũ vino ꝑmixto. Et di
ꝙ qum iste medicine in potu dant̾ porcellis aliqui
bus diebꝰ nõ repitur in eis splẽ. Sumantur epithy
mũ, ⁊ cortices radicũ capparis [u] ⌈mediatim⌋ cõfi
ciant̾ cũ melle, ⁊ bibat̾ ex eo circiter aur̃.v. Aut su
mant̾ cortices radicũ cappis, ⁊ scolopẽdria, ⁊ fru
ctus tamarisci, ⁊ cortex [x] ⌈salicis⌋ ⁊ rubea, ⁊ ireos,
⁊ assaꝝ, ⁊ acorus decoquant̾ cũ aceto forti: deinde
colet̾, ⁊ fiat ex eo sirupus aceto. mellinus, ⁊ bibat̾,
i cuius dosi fit põdus.ʒ.i. ãmoniaci, est.n. mirabile.
Et si spleneticus ꝯquerit̾ de sol'one vẽtris, i q̃ nõ est
san. ⁊ cũ q̃ nõ est pũctura, sumat suffuf de g̃nis g̃na
toꝝ tribꝰ diebꝰ, aut.iiij. oĩ die.ʒ.iij. aut.iiij. ⁊ faciat
vt cibꝰ eius sit medietas eiꝰ quo ꝯsueuit vti: [y] ⌈naꝫ
sol'o eiꝰ est splenetica: ⁊⌋ cã i eo ẽ: q̃m corpꝰ nõ reci
pit sanguinẽ. Et scias ꝙ res cal'e valde nõ sunt mul

m † A. ʒ. ij. in syrupo acetoso aut ex splene asini syluestris aut splenis equi aut pulli eq ex quocunqꝫ illorum fuerit

n A. mundifica

o A. Alia litera tanur calido.

p A. alfengiech est

q A. alfengiech est

r A. alfengiech est

s A. abel

t A. rubi recẽtis

v A. ptes eq̃les

x A. kalef

y A. Alia litera ꝙ si fuerit solo vẽtris eius splenetica

tum ꝯuenie͂tes spleni, ꝓꝑea ꝙ indurāt, ⁊ exiccant, ⁊ ꝓhibe͂t a resol'one. Et qn̄ fuerit i vrinali caliditas, tūc melius erit ēt vt in potu sumanṫ trocisci almirberis, ⁊ sil'ia. Medicamē ꝯferēs duritiei [a] † ⌈ ⌋ accn̄ti in splene. ℞.radic.oppopo: ⁊ [b] † ⌈ ⌋ radic.cappa. ⁊ spēi volubilis noiate albroconiū, ⁊ medulle sqlle assate, ⁊ granoꝝ albē, ⁊ alleoꝝ syluestriū oīuꝫ añ. partē.i. misceanṫ oia ⁊ sumātur ex eo darkimet.i. i mane cū syrupo ace. aut aceto ꝑmixto. al'. ℞.medulle alben darkimet.iij. alleoꝝ syluestriū darkimet.vi. corticis radicū cap. darkimet iij. costi darkimet.ij. [c] ⌈ storacis ⌋ darkimet.vi. polij darkimet.iij. radicis plante noiate cotoli, ⁊ est spēs illa q̄ noiaṫ [d] ⌈ asactaiat ⌋ darkimet.ij. ⁊ existio ꝙ h̄ est spēs [e] ⌈ asactaiet ⌋ ⁊ est plāta hn̄s folia similia myrto, ⁊ i medio sui hꝫ anulū similēꝫ oculo, ⁊ sil'aṫ sempuiue maiori: ⁊ granoꝝ volubilis maioris numero.xxv. āmoniaci darkimet. iiij. [f] ⌈ beꝫabard ⌋ darkimet.i. [g] † ⌈ ⌋ radicis ei⁹, darkimet.iij. cordumeni darkimet.i. ⁊ .ꝫ. [h] ⌈ semis arboris, mariē darkimet.i. ⁊ ꝫ. ⌋ ḡnoꝝ sqlle ⁊ est alhōsol assoꝝ darkimet.xvi. misceanṫ simul, ⁊ admīstrenṫ i syrupo ace. ⁊ sit dosis darkimet.i. ⁊ .ꝫ. ⁊ ꝟm plīmū darkimet.ij. Trocisci alij faciētes illā opationē. ℞.seminis lilij darkimet iiij. pipis albi, ⁊ spice sire, ⁊ ammoniaci oium añ. ʒ.ij. iformenṫ trocisci, ⁊ admīstrenṫ sicut illi q sunt añ eos. Trocisci alij ꝯferētes splenetic]. ℞.āmoniaci ⁊ fructus alhausigi oium añ. darkimet.viij. cortices radicis cappa. ⁊ fruct⁹ tamarisci, ⁊ pipis albi, ⁊ scordeon, ⁊ sqlle mundate assate oium añ. darkimet.ij. ꝯficianṫ cū aq̈, ⁊ fiāt ide troc. quoꝝ vnusqsꝙ sit darkimet vni⁹ ⁊ dos̄ sit.i. eoꝝ cū syrupo mel. Al'. ℞.medul'. sqlle assate lib.ij. radicis alfesir, ⁊ ē radix vitꝫ albe. lib.viij. pipis al. ⁊ petroselini, ⁊ pastinace syluestris, ⁊ farie herbi, ⁊ ḡnoꝝ pinee oium añ. ʒ.viij. lilij celestis, ⁊ radicis oppopo. āboꝝ añ. ʒ.iij. ꝯficianṫ. Et qū admīstraṫ aliqd eoꝝ, tunc melius est vt dimittat aquā, aut minoret potū ei⁹, vt sit medicina [i] ⌈ saluata i ꝯcauo. ⌋ Et nō trahaṫ ad gibbositatē epis ꝑꝑ adiutoriū aq̈ pl'm. In admīstratione aūt [k] ⌈ ciboꝝ ⌋ meli⁹ est, vt admīstreṫ añ eos balneatio lōga ꝟm ieiuniū: ⁊ sit statio i tina. Et qn̄ egrediṫ eger ex ea, sumat icisiua [l] ⌈ subtiliatiua ⌋ facientia sitiꝫ sicut pisces salitos, ⁊ carnē salitā ⁊ sinapiꝫ, ⁊ sabane, ⁊ sumat i potu vinū mixtū cū aq̈ marina. Et subtiliet regimē suū, ⁊ faciat illud trib⁹ dieb⁹, ⁊ in q̈rto exerciteṫ donec sudet, ⁊ freq̄ns fiat anhelitus ei⁹, ⁊ empl'eṫ: ⁊ h̄ fiat si res fuerit fortꝫ, ⁊ si fuerit debilior hac, ꝯtētus sit eo qd̄ est leui⁹ h̄. Emplꝫ rū v̊o forma est: qm̄ q̄nqꝫ fiunt ex illis simplicib⁹, q̄ diximus. Et qū emplꝫ fit ex āmoniaco ipso, ⁊ stercore ouiū cū aceto est empl'm forte. Et stercus ouium adustū ⁊ cinis [m] ⌈ asinaꝝ ⌋ est empl'm bonū qn̄ cōficiṫ cū aceto, ⁊ fit emplꝫ cū eo. Et sil'r [n] ⌈ ex radice ⌋ vitꝫ albe cū aceto. [o] † ⌈ ⌋ Et qn̄ accipiṫ stercus vaccaꝝ pascētiū ⁊ exiccaṫ in ꝑmis, deide decoqtur cū aceto, est ex eo emplꝫ bonū. Et q̄nqꝫ pulueriꝫaṫ sup sulfur citrinū. Et empl'atio cū flore salis ē mirabilis. Et ex illis ē [p] † ⌈ ⌋ ḡnoꝝ albē cū aceto. Et iteꝝ alharmet cū semie suo decoquaṫ i aceto donec dissoluaṫ, ⁊ fiat ex eo empl'm. Et ex eis q̄ sūt ꝓpinq̈ eq̄litati est sicla decocta cuꝫ aceto, ⁊ radices altee decocte i aceto. Et ex cōpositꝫ est marā basilicō, ⁊ marā. Sal'. ⁊ maran alusꝑkilcus, ⁊ empl'm aureū, ⁊ empl'm de aloe. Sal'. ⁊ maran fcm̄ de radice capparis ifusa i aceto horis tot, donec lenificeṫ: deinde desicceṫ ⁊ teraṫ bn̄ ⁊ fiat ex ea marā cū cera ⁊ oleo de alcāna. Aut sumaṫ nigredo vasis de ere, ⁊ fiat ex ea, ⁊ farina ordei, ⁊ aceto ⁊ syrupo acetoso empl'm: qm̄ est vltimū iuuamētū. Aut admīstretur empl'm de sinapi qm̄ est forte. Al'. resoluēs duritiē. ℞.āmoniaci, ⁊ cere, gūme pini, oium añ. darkimet iij. glutinis albotin ⁊ bdelij ⁊ [q] ⌈ beꝫabard ⌋ oium añ. darkimet.vi. turis, myrrhe, olei [r] ⌈ sicionij ⌋ omniū añ. darkimet.iiij. ifunde [s] ⌈ liqda ⌋ i aceto, ⁊ permisce ea, ⁊ vtere eis. Al'. ℞.fenugreci, ⁊ furine herbi, amboꝝ añ. ʒ.ij. gūmi albotin, ⁊ āmoniaci amboꝝ añ. ʒ.v. radices cappa. ⁊ ḡnoꝝ [t] ⌈ alfangdi ⌋ ⁊ radicis alei syluestris, ⁊ rubee oium añ. darkimet ij. cere lib.ij. ifundanṫ i aceto ⁊ misceanṫ i oleo antiquo ⁊ administrenṫ. Aut farina fenugreci, ⁊ sinapis, ⁊ nitrū. Aut ficus cocte in aceto qb⁹ supponaṫ sexta ꝑs āmoniaci. Aut sumaṫ mel faui ⁊ liniaṫ super [u] † ⌈ ⌋ ipꝫ sinapis, ⁊ empl'eṫ ex eo splen, ⁊ dimittaṫ dū tollerat. Aut sumaṫ ex ficub⁹.x. pigues, ⁊ ifundanṫ i aceto horis trib⁹, deide coquantur, ⁊ dissoluanṫ, ⁊ colenṫ, ⁊ sumaṫ pōdus eaꝝ de sinapi, ⁊ radice capparis ꝯiūctis, ⁊ misceanṫ oia. Et q̄nqꝫ ponūt cū eis āmoniacū ⁊ meꝫerion ꝟm q̈ꝫtitatē necessitatis, ⁊ faciūt ex eis oib⁹ epithima, ⁊ empl'm. Et fenugrecū, ⁊ cordumeni, ⁊ calx, ⁊ baurach cum aceto: ⁊ āmoniacū, ⁊ [x] ⌈ ꝫarur ⌋ ⁊ myrrha ⁊ tus eq̄liter cū aceto forti, linianṫ sup vētrē, ⁊ ponanṫ sup ip̄m, ⁊ dimittaṫ quousqꝫ cadat ꝑ seipsaꝫ. Et ex eis q̄ expta sunt, ⁊ eligit ip̄m Alkindus est, vt sumatur ruta, ⁊ cortices radices capparis, ⁊ apsinthiū ⁊ calamētū, ⁊ origanū, ⁊ decoquanṫ cū aceto ⁊ exꝑmātur ⁊ ponanṫ sup frusta filtri, ⁊ fiat cū eis empl'm, ⁊ renoueṫ quotiēscūqꝫ ifrīdaṫ.xxi. vice in ieiunio. Et ex epl'is bonis valde, ē sumaṫ farine glādiū lib.ij. ⁊ resoluanṫ sup prunas, ⁊ ꝓiicias sup ipsas lib.i. calcis, ⁊ misceanṫ ⁊ fiat ex eis ēpl'm. Aut sumaṫ baurach, ⁊ calx ⁊ piretꝝ, ⁊ sinapis aggregenṫ oia cū kitrā ⁊ liniaṫ, ⁊ nō ꝯueniūt cū fe. Aut sumaṫ piretri ʒ.v. ⁊ sinapis.ʒ.xv. ⁊ de ḡnis almeꝫeriō.ʒ.iiij. ⁊ cordumeni.ʒ.iij. ⁊ nucis aromatice.ʒ.i. ⁊ pipis.ʒ.iiij. aggregenṫ cum aceto sq̈llitico: ⁊ fiat ex eis empl'm spleni trib⁹ horis postq̈ꝫ locus ablutus fuerit cum aceto, ⁊ nitro. Et chronico qdē fit epithima ex ammoniaci ⁊ amigdalaꝝ amaraꝝ añ. ꝑtib⁹.x. ⁊ ex folioꝝ rute ꝑtibus.v. fiat ex eis epithima cum aceto. Aut stercus capraꝝ, ⁊ sinapis recēs ꝯfecta cū quibusdā succis iuuatiuis, ⁊ pauco aceto. Et ex ēbrocis est aq̈ i q̄ ꝺcocta sunt lupini, ⁊ ruta, ⁊ pip. Et ex empl'is vehemētis v̊tutꝫ est, vt sumanṫ helli nigri. ʒ.iij. ⁊ helli al. ʒ.iiij. ⁊ āmoniaci. ʒ.iij. ⁊ nitri. ʒ.iij. ⁊ scamonee. ʒ.ij. pipis. ḡna.xxx. ꝑparaṫ ruta cū glutino albothin tal'r vt tolleret ꝑmixtionē cum istis, sicut marā, ⁊ liniaṫ sup locū post calefactionēꝫ eius, cū fricatione: et hoc est ēt solutiuū. Et qn̄ nō ꝯferūt medicine, opꝫ vt ponanṫ vētose, et scarificantia sup ip̄m. Et q̄nqꝫ opꝫ, qū dn̄aṫ hu. melācholic⁹, et san. vt phlebotomeṫ alguidegi sinistra, ⁊ fiant cauteria sup.v. loca splenis, aut.vi. deide nō ꝑmittanṫ sanari. Qd̄ si nō tollerat ignē admīstreṫ cauteria ex medicinis, sicut empl'm de ficub⁹ ⁊ sinapi: ⁊ sic ēpl'a ꝺ gūma rute syluestris, et alia. Et si dn̄aṫ cal'itas, et nō tollerat ifirmus empl'a fortia, vaporeṫ splē eius cum vaporatione aceti ex lapide [y] ⌈ crudo. Aut sumat i potu ⌋ i ieiunio et ponaṫ sup splenē ipsius frustū filtri ifusuꝫ i aceto calefacto, et ꝓprie in quo decocta est ruta. Et meli⁹ illo est, vt igrediaṫ eger ieiunus balneū, quꝫ tollerauerit illud, et resupineṫ i eo

a † A. cronice

b † A. ammoniaci

c A. astrufiun

d A. sachragie

e A. alsachragiat

f A. bazard

g † A. semis arboris mariē vel seminis bachur mariem darchmet.i. aut

h —— A.

i A. saluans vel ꝯseruās virtutē

k A. empl'orum

l A. acuta

m A. alatun

n A. emplastruꝫ

o † A. aut sulfure cuꝫ aceto aut folijs titimali cū aceto ⁊ ruta cuꝫ aceto

p † A. fex olei

q A. bazard

r A. cucumeris asinini

s A. dissolubilia

t A. alfachd

u † A. frustū carte magnū ad q̈ntitatēꝫ ꝯpatis ⁊ pulueriꝫeṫ sup

x A. sorditites aluei apum

y A. molendini. Aut iaceat supine

z nõ cesset ponere sup splenẽ frustũ filtri infusum in aceto, vice vna post aliã, dũ tollerat, z itereť super ipm dieb⁹ aliqbus, qm̃ est curatio fortis. Et ex eis q̃ approximãt huic, z ɔueniũt caľo, est vt sumať ex semine endiuie, z semine portulace, z cucurbita sicca z semine [a] ⌈agnicasti⌋ z in potu sumanť ex illis auř.ij. [b] †⌈

⌋ cũ sirupo acetoso z iteratio fiat sup illõ. Cibi võ sunt illi q sunt leues, z pigues ex iurib⁹ facti ex eis q̃ sunt leuia, z subtilia, z calefaciẽtia cũ eq̃litate, z capparis cũ aceto, z q̃na alcadra cũ aceto ɔdita: z reliq̃ q̃ sciuisti i locis alijs. Et opz vt admĩstrenť cũ illis subtiliatiua, sicũ sinapis, z q̃ sunt illis siľia. Et pot⁹ eoꝝ sit aq ferrariorũ: z oẽ in quo extiguiť ferrũ ignitũ multotiens.

a A. alfelengie mesch

b † A. vehementis acetositatis, deide cureť post illud cũ curatione filtri infusi in aceto. Et pluri/mis patiẽtibus splené cũ caľuita te datur in potu aqua endiuie

¶ De cura apatũ phlegmaticoꝝ splenis. Ca.VIII.

Cura eius est illa q̃ tpata ẽ ex cura duri cũ eũone phlegmatis, z melãcholie. Phlegma.n. i⁹ meľicũ ẽ: z empľa accepta ex meliloto, z aneto, z calamo arõatico, z ruta sicca, z alijs.

¶ De oppilatione splenis. Cap.IX.

Quandoqz fit ex vẽtositate: z qñqz fit ex apate: z fit ab humorib⁹, fm q sciuisti: z cũ vẽtosa qdẽ est extẽsio vehemẽs cũ leuitate: z aposa ẽ cũ signis apatis. Et oppilatiões alie sũt cũ q̃uedie z ñ associať eis sig̃ apatz.

¶ De curationibus. Cap.X.

Sunt ille eedẽ que sunt fortes ex curationibus oppilationũ epatis: z iam innuimus ad eas illic etiã.

¶ De vẽtosi^te, z iflatõe i splene. C.XI.

Inflatio in splene est vt sentiantur in ipso tẽsio, z duricies, z eminẽtia, z cõprimiť tẽdens ad rugitum z eructuationem, absqz grauitate apostematum.

¶ De cura. Cap.XII.

Scias q medicine ɔueniẽtes duriciei splenis ꝓxime sunt i vtute curationi iflationis: nã ipsa ẽt idiget apitiuis, abstersiuis, resolutiuis cũ virtute stiptica forti, plusq̃z sit vtus resolutionis: qm̃ mã est vẽtosa leuis. Et h̃ est diuersũz ab eo qd̃ est in apatib⁹. Et cũ h̃ sunt ei medicine, q̃ ipi sunt magis siľes, z i ipsaz magis opantes, z magis ɔueniẽtes ei sicut agnus castus, z cyminũ, z ruta, z semẽ rute, z ameos: z q̃ sunt illis siľia. Et cõfert illi iuuamẽtũ maximũ põ vẽtosaꝝ ignitaꝝ sup splenẽ. Et opz vt famẽ tolleret: z nõ sumat cibũ [c] ⌈subito⌋ imo distiguat q̃ztitate pua valde. Et nõ bibat aquã inq̃ztũ põt: imo bibat vinũ antiquũ subtile amaruz [d] ⌈paꝝ.⌋ Et nõ dormiat sup ipm, donec alleuieť vẽter ei⁹. Et qñ repľo vẽtris eius cõmouet sup eũ dolorẽ nocte vel die, ɔprimat ipz faciẽdo cõpressionẽ, post cõpressionẽ, z igeniũ faciat ad egõnẽ, z dormiat. Qd̃ si illud nõ ɔfert, fomẽtet ipm. Et qũ sciueris qd̃ mã est melãcolica, pľima, z iflat multitudie sua eũabis. Et ex bibiti nãqz sunt trocisci modi huius. ℞. [e] ⌈hellebori⌋ albi.ʒ.xxx.q terať, z cribelleť, z ɔficiať cũ aceto vini forti, acuto, z fiant ex eo troci. subtiles pui: z ponanť vt panis i furno, aut patella vsq̃zquo exiccenť, z nõ aduranť. Et sumanť [f] ⌈trocí.ʒ.xxx. in initio añq̃z vt panis in furno ponerenť, z terãť⌋ z cõmisceanť cũ eis granoꝝ [g] ⌈alfangdi⌋ z fructus tamarisci añ.ʒ.v. z scolopẽdrie.ʒ.vij. z iformẽtur ex eis troc. z sit dosis eoꝝ.ʒ.iij. cũ sirupo acetoso de çuccaro. Et ɔferũt ẽt troc. de agnocasto. Aut sumanť [h] ⌈carmisck⌋ granoꝝ almaru añ.ʒ.x. semis endiuie, z semis portulace amboꝝ añ.ʒ.v. in formenť trocisci: z sit dosis.ʒ.iij. cũ sirupo acetoso. Et qñqz opz vt in potu tribuatur ex agnocasto, z ameos, z corticibus radicis capparis, z ruta sicca, z acoro auř.i. cũ vino antiquo, aut decoctione medicinarũ cõferentiũ ei. Inunctiões aũt z emplastra ex oleis sunt, sicut que fiunt ex oleo de apsinthio, z oleo de nereiden, z oleo costino. Et ex marã est marã fcm̃ ex sulfure, z alumine, z nitro, z pice z [i] ⌈ammoniaco.⌋ Empľa võ sunt sicut empľa dicta in capitulis p̃teritis, sicut empľm de ficubus cũ aceto, z cũ ruta z nitro, z semine agnicasti, z melliloto, z camemilla. Embroce aũt sunt sicut acetum in quo decocte sunt ille medicine, ꝓprie fm q diximus ex administratione eius cũ frustis filtri, z proprie acetũ in quo decocta sunt capparis recẽs, z sulfur, z fructus tamarisci, z scolopẽdria, z [k] ⌈semen⌋ agni casti, z nux cupssi, z ruta. Et si voluerit, vt sit cũ fortitudine, z vt nõ sit febris ponanť in eo ammoniacũ, z bdelliũ, z siľia. Et iteꝝ calamẽtũ, z ruta, z [l] ⌈alusnẽ⌋ z baurac decocta i aceto cũ aliq̃ztulo alumis. Et cibus in illa sit siľis ei, qui dictus est in alijs.

c A. vna vice

d A. parum Alia litera muzum parum

e A. nasturtij

f A. ex eis trociscus pondere.ʒ.xxx. sicut panis z teratur

g A. alfachd

h A. carmazech

i A. oppoponaco.

k A. folia

l A. alasabe

¶ De dolore splenis. Cap.XIII.

Et fit ꝓpter vẽtositatẽ, z inflationem: aut pp apa magnum: aut pp soľonem ɔtinuitatis: aut ꝓpter malitiã cõplexionis. Et tu quidez iam sciuisti signa eorũ, z curam cuiusq̃z speciei ipsorũ. Et qum dolori non associatur sensus, nisi in parte splenis, apud latus, tunc est vẽtositas retenta inter pãniculum z siphac. Et si natura fuerit sicca, resoluatur, z administretur balneũ. Et nõ fiat phlebotomia quamuis indicet eam cõitas medicorum, nisi apud necessitatem paucam.

¶ Fen.xvj. de dispositionibus ficteri z intestinoruz. Et est quinqz tractatuum.

¶ Tractatus primus de anatomia eorum, z solutione ventris.

¶ De anatomia. Cap.I.

Creator sublimis pp premissionem sue benigne ordinationis in hoie, z antecessionem sue scie in cõmodis eius, creauit intestina eius, q̃ sunt instrã expulsionis supfluitatũ siccarũ, pluriũ numeroꝝ, z inuolutionuz, z reuolutionũ, vt sit cibo descẽdẽti ex stõ mora conueniens in illis iuolutionibus, z reuolutionibus: naz si creasset loco intestinorũ intestinũ vnũ: aut breuis q̃ztitatis, separeť cibus velociter a ventre, z eẽt necessarium homini hora oi sumere cibũ, fm cõtinuationem: z sequereť illud ɔtinuatio egerendi, z surgendi ad necessaria: z esset ex vno eorũ in preoccupatione [m] ⌈laboriosa⌋ a negocio suo, in necessitatibus vite sue, z ex secũdo in nocumento [n] ⌈pľimo z esset donatus malitia⌋ z siľis bestijs. Creator igitur sũmus intestinorũ numeꝝ multiplicauit, z ipsorum plurima ꝓlongauit ꝓpter hoc iuuamẽtum z ꝓpter iuuamẽtũ aliud, z est q vene continuate inter epar z inter instrumẽtum digõnis cibi, nõ trahunt nisi qd̃ subtile est ex cibo cũ suis orificijs penetrãtibus in tunicas stõi, imo in tunicas intestinorum, z non trahũt nisi quod tangunt. Eius vero qd̃ ab eis occultať, z submergitur in ꝓfundo [o] ⌈itestini⌋ elõ/

m A. occupatione

n A. z labore et eẽt i eo appetitus ɔtinuus Alia litera z labore z esset donatus malitie

o A. cibi

a A. contangēs

b A. ordinez primum.

c A. sarm vel sargi.

d A. scindat

e A. excoriat

f A. Alia litera extrinsec⁹ vt sint resistētia feci cu, ius plīm nō idurat neq3 ispissat nisi illic. Et silr nō putrefit qū incipit putrefieri nisi

s † A. ex

h A. hūiditatis

i A. peruenit cū summa

k A. ista cāna diuersificat a meri in hoc q̄ meri

l † A. canna

m † A. stomach⁹

gati a tactu orificiorum venarum, attractio aut est īpossibilis, aut difficilis: q̄re subtiliatus est creator i multiplicādo inuolutiones, vt illud qd̄ ptinet occultuz in pte intestini, redeat [a] ⌈ptingēs⌋ in pte altera: ⁊ sit possibile ordini alij venarum sugere purum eius, qd̄ euasit [b] ⌈aciē p̄mā.⌋ Et numerus qdē intestinorum est sex: primū eorum est noīatum duodenū. Deinde illud qd̄ noīatur ieiunū: post intestinū lōgū qd̄ noīat̄ subtile, ⁊ inuolutū. deinde intestinū qd̄ noīatur monoculū: deīde intestinū qd̄ noīatur colon: deinde ītestinū qd̄ noīatur rectū ⁊ est [c] ⌈extale.⌋ Et ista oīa ligata sunt cū dorso cū ligamētis stringētib⁹ ea s̄m necessitatē situū ipsorum. Et creauit supiora ex eis subtilis sube: qm̄ necessitas que ī eis est digōnis, ⁊ penetrationis virtutis epatis ad ipsa, plus est q̄3 necessitas in intestinis inferioribus. Et qm̄ illud qd̄ ipsa ptinēt, subtile est: ⁊ nō timet̄ vt [d] ⌈pungat⌋ substātiam intestini pp̄ suā penetrationē in ipso, ⁊ suā incessionē p ipsuz, ⁊ nō [e] ⌈scalpit⌋ ipm̄. Et iferiora incipiētia a monoculo sunt grossa, spissa, pinguia [f] ⌈intrinsecus vt sint resistētia feci: q̄ nō induratur, ⁊ resoluit̄ nisi ꝓpter multitudinē illic: ⁊ simil'r nō putrefit nisi qum incipit putrefieri⌋ in eis. Et sup superiora quidē nō est pinguedo. Uerūtn̄ nō vacua fuerūt in creatione sua a glutinatione superficiei sue intrinsece cū humiditate viscosa, mucosa que est in eis loco pinguedinis. Et intestinū duodenū cōtinuatum est fundo stōi: ⁊ h3 orificiū sequēs stōm, ⁊ noīatur portanarius. Et hoc oio est oppositū meri: nā sicut meri nō est nisi ad attrahendū ad stōm [g] † ⌈ ⌋ superius: sil'r illud nō est nisi ad expellēduz a stō subtus: ⁊ est strictius q̄3 meri. Et nō fuit necessariū in creatione ipsius, vt dilataret̄ sicut dilatatū est meri: propter duas res quarum vna est, qm̄ res q̄ penetrant in meri est grossior, ⁊ durior, ⁊ maioris q̄ntitatis: ⁊ illud qd̄ penetrat in hoc intestino est leuius, ⁊ planius, ⁊ subtilioris q̄ntitatis pp̄ digōnē suā in stō, ⁊ cōmistionē [h] ⌈spume⌋ aquose secū. Et secunda est, q penetrāti in meri, nō attribuitur ex virtutibus naturalibus nisi virtus vna, quāuis volūtas adiuuet ipsaz ex pte vna: ⁊ ē attractiua. Adiuuat ergo aperiendo viā ⁊ dilatādo ipsaz: penetrās aūt in intestino p̄mo patit̄ a duab⁹ virtutibus, quarum vna est expulsiua que est in stō, ⁊ altera attractiua q̄ est in itestino. Et adiuuat eā fex que [i] ⌈ꝑuenit pp̄ sūmā⌋ cibi: ⁊ fit facilis pp̄ illud expulsio eius in via tēperate amplitudinis. Et [k] ⌈pp̄ hanc rez diuersificatur a meri: ⁊ illud est qm̄ meri⌋ est sicut pars stōi, similis ei in forma cōpōnis sue ex tunicis: hec aūt [l] † ⌈ ⌋ est sicut res extranea adherēs ei diuersa in substantia tunicarū suarū a duab⁹ tunicis stōi: qū [m] † ⌈ ⌋ indigeat attractione forti, cuius sil'i non indiget itestinū: pp̄ illud ergo vincēs super duas tunicas intestini est villus vadēs in latitudine. Uerū in intestino recto iā apparēt villi multuz longi: qm̄ est ex intestinis maioris opationis idigēs ad attrahendum illud qd̄ est supra ipsum, vt adiuuetur eis super bonitatē expressionis, ⁊ expulsionis, ⁊ egressionis: nam paucos hn̄s est inobediens ad expellēdum, ⁊ exprimēdum: ⁊ ꝓpter illud creatū fuit amplum magne ꝯcauitatis. Et create sunt in intestino due tunice pp̄ ꝯseruationem in hoc, vt non [n] ⌈imbibant ipm̄⌋ corruptio ⁊ putrefactio: ad que duo itestinū preparatū est, apud qd̄libet nocumētū consequens ipm̄ velociter: ⁊ pp̄ diuersitatē duarum operationū in duabus tunicis. Et creauit hāc cānā recte creationis, extēsam ex stō ad inferiora, vt sit initiuz expulsionis p̄paratū. Penetratio eniz fecis in extēso recto, velocior est eā q̄ est ī [o] ⌈vndoso ⁊ sopito.⌋ Et fuit hec creatio ī ipso iterum iuuatiua ītētiōe alia: ⁊ est qm̄ qum ipm̄ [p] ⌈sedet⌋ rectū dimittit a dextra ⁊ sinistra sua locū reliqs mēbris circūdātib⁹ stōm a duobus laterib⁹, sicut portioni epatis a dextra, ⁊ sicut spleni a sinistra, ⁊ reliqs intestinis: ⁊ dictuz est duodenū: qm̄ lōgitudo eius est huius q̄ntitatis. xij. digitorum hn̄tis ipm̄. Et eius qdē amplitudo est āplitudo orificij eius, qd̄ noīatur portanarius. Et ps intestini subtilis, qd̄ seqtur duodenū, noīatur ieiunū. Et in hac qdem parte est initiū inuolutionis, ⁊ circuitiōis, ⁊ [q] ⌈reptonis⌋ ⁊ q̄si sint ei vie plīme, ⁊ nominatur hoc intestinū ieiunū, qm̄ ipsum inuenit̄ s̄3 plīm inanitū, ⁊ vacuū: ⁊ cā in hoc est ꝯnexio duarū rerum: quarum vna est, qm̄ illud qd̄ attrahitur ad ipsuz de multitudīe chili, velociter sepatur ab eo: portio nāq3 eius attrahit̄ ad epar, qm̄ plures venarum mesaraicarum ꝯtinuate sunt huic intestino, qm̄ hoc intestinum est ꝓpinqus epati, q̄3 alia ītestina. Et nō est in aliquo intestinorum de ramis mesaraice q̄ntum est in eo, ⁊ post ipm̄ in duodeno. Et hoc intestinū ꝯstringitur, ⁊ detumescit, ⁊ minorat̄ in egritudine valde. Et portio alia abluit̄ ab eo, ad illud qd̄ est sub eo d̄ ītestinis: qm̄ cholera citrina venit ex felle ad hoc intestinū, ⁊ est pura, nō p̄mista q̄re est fortitudo ablutionis vehemēter cōmouēs virtutē expulsiuā cum mordicatione: [r] † ⌈ ⌋ ꝓpterea q lauat [s] ⌈⁊⌋ adiuuat ad expellēdū ad īferiora [t] ⌈p hoc, qd̄ commouet expulsiuā. Adiuuat ergo⌋ ad expellēdū ad duas ptes simul. s. ad epar, ⁊ ad inferiora. Accidit ergo pp̄ has dispōnes, vt remaneat hec ps intestini vacua, ⁊ noīatur pp̄ illud ieiunū. Et ꝯtinuatur cum ieiuno ex itestinis, itestinū lōgū inuolutū, reuolutū, hn̄s reuolutionē vnā post aliā: ⁊ iuuamētū ī īuolutione sua, ⁊ cā reuolutionū in ipso, est illud qd̄ inuimus in [u] ⌈capl'is⌋ p̄cedētib⁹. Et est vt sit cibi ī ipo mora, ⁊ cū mora ꝯtinuatio orificiorum venarum sugentium post ꝯtinuationē. Et h̄ itestinū est postremū ītestinorum supiorum, q̄ noiant̄ ḡcilia: ⁊ digō ī eis ē plus q̄3 in itestinis īferiorib⁹, q̄ noiant̄ grossa. Sūma. n. opōnū itestinorum īferiorum. est p̄paratio fecis ad exeūdum: q̄3uis ēt nō eūent̄ a digōne, sic̄ nō eūant̄ a venis epatj veniētibus ad ea, pp̄ suctionē, ⁊ attractionem. Et ꝯtinuat̄ cū īferiori gracili, ītestinū noīatuz monoculū, ⁊ noīat̄ ita: qm̄ est itestinū qd̄ nō h3 nisi vnū orificiuz, ⁊ est sic̄ cistis, ex quo recipit illud qd̄ ad ip3 venit desup. Et ex ipso iterum educit ⁊ expellit illd̄ qd̄ expellit. Et situs ei⁹ est ad posteriora parum: ⁊ ei⁹ declinatio est ad dextrā. Et creatū qdē fuit pp̄ iuuamēta de qb⁹ ē, vt feci sit loc⁹ in quo cōprehēdat̄, ⁊ nō cogat surgere oī hora, ⁊ ī oī hora q̄ ꝑuenit ad ītestina īferiora parum stercoris [x] † ⌈ ⌋ sit ꝯcauitas in qua aggreget̄ cuz sua totalitate: deīde expellatur ab ea cuz facilitate, qum cōplet̄ fex. Et de eis est, qm̄ hoc intestinuz est initiuz [y] ⌈reliq̄rum ꝯuersionuz⌋ cibi ad feculētiā, ⁊ [z] ⌈p̄pationis suctiōis future accn̄tis⌋ ei ex mesaraica, l3 non sit in illo illa suctio [⁊] ⌈cuz ē motus descēdēs, ⁊ depositus⌋ imo nō cōplet̄, nisi quz [ꝯ] ⌈euadit⌋ ab epe: ⁊ appropinq̄tur ei [ꝑ] ⌈cuz vicinitate digōnis⌋ post digōnē stōi q̄ fuit cū qete, ⁊ vicinitate [a] ⌈ī ipo aggregato, ⁊ cōp̄hēso ī re vna in q̄ remāsit tpe lōgo qū eēt⌋ qet⁹ ⁊ aggregatus. Fit ḡ ꝓportio eius ad itestia grossa ꝓportio stōi ad gracilia. Et pp̄ h̄ est nec̄ium vt approximet epati, vt cōpleat̄ ex epe, ⁊ fiat cōplemētuz digōnis: ⁊ ꝯuertat̄ residuū ei⁹ qd̄ nō [b] ⌈digerit̄⌋ ⁊ nō ē ꝯueniēs suctioni epis, ad meli⁹, ad qd̄ pote ē ipm̄ ꝯuerti, qū iā fuerit iobediēs ī stō, ⁊ nō aduenerit ei ꝯple

o A. tortuoso aut adherēte vel apodiato sup latus.

p A. incedit vel situatur

q A. tortuositatis

r † A. quare

s —— A.

t A. ⁊ ꝓpea q cōmouet vel excitat expulsionem adiuuat

u A. distōnibus

x † A. immo

y A. in quo complet̄ ꝯuersio

z A. in eo fit preparatio cibi ad suctionē futurā accidentem

⁊ A dū ipe cōmouetur ⁊ p̄mutat̄ ⁊ separatur
Alia litera
qm̄ nō est in illo suctio illa dum ipse cōmouet̄
Alia litera
qū nō insit ei p̄paratio ad illaz suctionē dū ipse cōmouet̄ ⁊ p̄mutat̄ ⁊ separatur

ꝯ A. Alia litera suscipit

ꝑ A. vt veniat ei ex eo cū vicinitate digō

a A. ⁊ est aggregatus cōprehensus in re vna i q̄ remanet tpe lōgo ⁊ est
Alia litera
vt cibo adueniat cū vicinitate dū est aggregatus cōprehēsus in re vna remanēs in ea tpe lōgo digō post digestionem stōi q̄ fuit cū vicinitate cibo aggregato ⁊ qescēte i eo

b A. Alia litera fuit digestum

mentum digõnis pp multitudinẽ mãe, ⁊ p̄cessionẽ
[a] ⌈sepationis aduenietẽ ei qȯ est magis⌋ obediẽs:
ppea ꝙ illud qȯ est magis obediẽs submersit illud
qȯ est inobediẽs:⁊ mõ iã denudatũ est illud qȯ est
inobediẽs. Qũ ergo aduenit ei v̄tus actiua iuenit
ip̄m p̄paratũ, ⁊ denudatũ, nisi a sup̄fluitate de cui⁹
v̄tute ẽ vt ꝯuertat̃ infecẽ:⁊ est reptũ i vtrisq; disp̄ȯ/
nibus simul:s; fuit in stȯ cum submersore alio:⁊ in
[b] ⌈colȯ est submersũ; h̄ solũ. Et est illud, qȯ ei p̄mi
scet̃ dignius, vt pprie patiat̃ ⁊ nõ vacuat⁹ ẽ stȯus⌋
a passione quadã, ⁊ digõne ⁊ p̄paratione [c] ⌈pp⌋ cõ
plemẽtũ passionis, ⁊ digõnis qũ [d] ⌈eũat̃ ad ipres/
sionẽ⌋ agẽtis. Et intestinũ qdẽ monoculũ est ĩtesti/
nũ in quo cõplet̃ digȯ eius qȯ fuit inobediẽs in stȯ
⁊ sup̄fluit a [e] ⌈digõne portio, ⁊ paꝝ⌋ submergit ip̄z,
⁊ sepat inter ip̄m ⁊ iter v̄tutẽ agentẽ in [f] ⌈chimo⌋
humido:⁊ fiat tal'r vt paꝝ v̄tutis rectificet ip̄m, qũ
iuenit̃ stãs, ⁊ morãs i ipso tãta q̃ztitate q̃ [g] ⌈discer
nat̃⌋ ei⁹ digȯ:deide sepat̃ ab eo ad ĩtestinũ ex quo
sugit [h] ⌈stȯus illud qȯ p̄paratũ ẽ.⌋ Quidã aũt di/
xerũt ꝙ ĩtestinũ creatũ ẽ monoculũ, vt moret̃ i ipso
[i] ⌈chimus ad mũdificãdũ epar⌋ ex eo qȯ remãsit
in ipso de sub̄a cibi ĩtegre:⁊ putauerũt ꝙ mesarai/
ce nõ veniũt nisi ad monoculũ. Et isti qdẽ expimen
tatores errauerũt in h̄, ⁊ neq; sunt iuuamẽta ei⁹ nisi
illa q̃ d⁊claui⁹mus. Et huic qdẽ ĩtestino sufficit orifi
ciũ vnũ, qũ nõ sit situs eius situs stȯi s̄z lõgitudinẽ
corpis. Et ex vtilitatib⁹ [k] ⌈ei⁹ s̄m ꝙ ẽ monoculũ,⌋
est ꝙ ip̄m est aggregatiuũ sup̄fluitatũ, q̃ si venirent
oẽs ad reliqũ ĩtestinoꝝ timeret̃ aduẽ us colice. Et
qñ aggregant̃ in eo a via diuertunt̃. Et pos'e est vt
eaꝝ aggregatio expellat̃ a nã in sũma vna. Aggre
gatũ. n. velocius expellit̃ q̃z dispꝫitũ. Et ex iuuamẽ
tis eius est, ꝙ ipse est loc⁹ ei⁹ qȯ gñatur in ĩtestinis
s. vermiũ, ⁊ serpẽtũ:nã raro eũat̃ ex eis corpus, ⁊ ĩ
gñone ipsoꝝ ẽ iuuamẽtũ ẽt, qũ sint pauci numero ⁊
pauce q̃ztitatis. Et h̄ ĩtestinũ est dignius alijs ĩtesti/
nis, vt descẽdat ĩ rupturã ĩguinis:qm̃ nõ est ligatũ:
neq; strictũ cũ eo qȯ aduenit ei de mesaraica. Non
eni aduenit ex mesaraica res q̃ h̃eat magnitudinẽ.
[l] †⌈ ⌋ Et ꝯtinuat̃ cũ monoculo ab ĩferio
ri pte eius ĩtestinũ noiatũ colon:⁊ est intestinũ gros
sum, spissũ;:qñq; elongat̃ a monoculo declinat ad
partẽ dextrã, declinatione ꝯueniẽte pp ppinqtatez
epatis:deide ad ptẽ sinistrã descẽdẽs. Qñq; oppo/
nit̃ lateri sinistro, declinat ad dextrã, ⁊ ad posterio
ra descẽdẽs ẽt. Et illic ꝯtinuat̃ recto:⁊ qũ; ptransit
splenẽ coarctat̃. Quapp in eo q h̄z ap̄a splenis pro
hibet̃ exitus vẽtositatis, dum nõ cõprimit̃ sup ip̄z.
Et iuuamẽtũ in hoc intestino est aggregatio fecis,
⁊ expressio eius, ⁊ gradatio eius ad expellẽdũ post
[m] ⌈subtilẽ pseruationẽ fecis⌋ ex cibo si fuerit ĩ eo.
Et in hoc qdem intestino accidit colica s̄m plimuz
eius. Et ex ea deriuat̃ nomẽ eius, ⁊ intestinũ rectũ
est postremũ intestinoꝝ, ⁊ ꝯtinuat̃ cuz inferiori pte
colon:deide descẽdit ex eo s̄m rectitudinẽ ⁊ ꝯtinua
tur cũ ficteri, substẽtatũ sup dorsuz alchati, amplia
tum fortasse sil'e stȯ, ⁊ pprie eius ĩferius. Et iuuamẽ
tũ; huius ĩtestini est expulsio fecis ad exteriora. Et
creator qdẽ cuius essentia sublimis est creauit ei q̃t
tuor lacertos, sicut sciuisti. Et hoc intestinuz nõ fuit
creatũ rectũ, nisi vt sit expulsio fecis ab eo facilior.
Et lacerti qdem adiuuãtes ipsum ad expellẽdum,
non sunt in ipso:imo sunt illi q sunt super mirac. Et
sunt. viij. lacerti. Sit itaq; hec quãtitas sufficiẽs de
anotomia intestinoꝝ, ⁊ relatione iuuamẽtoꝝ eorũ.
Et nõ mouet̃ aliqd hoꝝ mẽbroꝝ que sunt via cibi
per lacertos, nisi duo extrema. s. caput ⁊ est meri, ⁊

a A. passionis vł digõnis eius qȯ fuit
b A. monoculo est ip̄m submerges solũ. Et illȯ qȯ ei p̄miscebat̃ fuit dignius, vt pateret̃ proprie. Et nõ eũat̃ qdẽ in stomaco
c A. ad
d A. relinquitur impressioni
e A. digesto obedienti ⁊ paucuz est illud quod
f A. chilo
g A. cõpleatur
h A. Alia litera ficteri vel anus Alia litera cum quo coniũgitur ficteri. Alia litera ex quo sugit epar.
i A. chilus ⁊ mũdificet̃ ab epate
k A. monoculi
l † A. s̄m qȯ df
m A. cõplementuz residui eius Alia litera mũdificationez sup̄fluitatis seu fecis

guttur:⁊ inferius, ⁊ est ficteris. Et adueniunt inte/
stinis oibus vene, ⁊ arterie, ⁊ nerui, plures neruis
epatis:ppterea q; indigent sensu plurimo.

¶ De solutione vẽtris oium modoꝝ, ⁊ causis vsq; ad
lubricitatem oium intestinoꝝ, ⁊ colirica passione, ⁊
[n] ⌈sanguinolenta egõne⌋ ⁊ fluxu sanguinis ex ven
tre, ⁊ expulsionibus rerum ex epate, ⁊ splene, ⁊ ce/
rebro, ⁊ ex corpore, ⁊ tenasmone. Cap. II.

SCias ꝙ ois fluxus vẽtris, aut est
ex cibarijs ⁊ cibis, ⁊ aere cõ
tinẽte:aut ex mẽbris. Et nos qdẽ loq̃/
mur primuz de facto ex mẽbris. Et fa/
ctus ex mẽbris:aut ẽ ex stȯ:aut ex me/
saraica:aut ex ep̄e:aut ex splene:aut ex capite:aut
ex intestinis:aut ex toto corpore. Et oẽs illi cõicant
in causis. Nã aut seqtur illud malitiaz cõplexionis
[o] ⌈ppter debilitatẽ retentiue:aut digestiue:aut ex/
pulsiue⌋ aut ꝯfortatur expulsiua. Et totũ illud:aut
est ppter malitiã complexionis singularis, aut pro
pter malitiã cõplexionis cum materia ꝯfirmata in
[p] ⌈intestinis:aut pp cõturbationez substãtie eius⌋
aut egritudinẽ officialẽ:aut vlcus:aut rupturã. Et
de facto ab epate iaz nos expediuimus. ⁊ diximus
de eo q fit pp cõplexiões eius, ⁊ ap̄ata ipsius, ⁊ op/
pilationes eius, ⁊ alia. Et sil'r diximus illũ q est ex
mesaraica. Factus aũt a cerebro est ille, q fit pp ca/
tarrum descẽdẽtẽ ab eo ad stomacuz, ⁊ ad intestina
⁊ corrũpit cibũ, ⁊ facit ipsum descẽdere, ⁊ descẽdit
ipsemet cũ eo pp suã lubricitatẽ, ⁊ expulsionem ex/
pulsiue. Factus autẽ a stȯ non est totus indigestus:
[q] †⌈ ⌋ ⁊ cã illi⁹
est debilitas virtutis retẽtiue q̃re nõ sustinet [r] ⌈de/
lationẽ cibi nisi vsq; ad tẽpus in quo iã digerit̃ ⁊⌋
nõ digerit̃:deinde non põt gradare missionẽ eius,
⁊ egressionẽ eius:⁊ illud est ppter debilitatẽ existẽ
tem ppter malitiã cõplexionis frigide s̄m plimuz.
Et est pp malitiã complexionis calide ⁊ humide, ⁊
sicce. Et errauit qui existimauit ꝙ sit illud pp phle/
gma nõ aliud, ⁊ pp cõplexionẽ frigidã ⁊ humidaz,
quãuis hoc sit superans:⁊ hoc est ducens sua lõgi/
tudine ad hydropisiz. Et est in sũma difficilis cura
tionis qum ꝯfirmatur, Et multotiens est cã in ipso
remanẽtia virtutis medicinaꝝ solutiuaꝝ adheren/
tis sup̄ficiei intestinoꝝ, ⁊ stomaci. ⁊ orificijs venaꝝ
stȯi, ⁊ intestinoꝝ. Et hic qñq; obseruat periodos ⁊
multotiẽs adducit ad abrasionẽ malã ⁊ vlcera. Et
qñq; fit iste stomaticus pp debilitatẽ digõnis:qua/
re corrũpitur, ⁊ appetit expelli. Et qñq; fit pp lubri
citatem in stȯ factã pp humiditates, q̃re nõ dimittit
ip̄m figi ea quãtitate qua digeratur:⁊ nõ est hoc in
veritate egrediens ex eo qȯ diximus. Sed nos ap
propriauimus ip̄m cũ [s] ⌈allatione⌋ in distinguẽdo
ad excitãdũ. Et hoc plm̄, qm̃ illud perducit ad hy
dropisim. Et Hip. quidẽ laudauit in ipso eructua/
tionem acetosam, qm̃ significat [t] ⌈paucã calidita/
tem facientẽ⌋ vaporẽ quẽdam l; nõ sit [v] ⌈cõpletus
postq̃z fuit mundificatus.⌋ Et qm̃ acetositas quã/
doq; incidit [x] ⌈vt coriũ a corticibus⌋ ⁊ p̄parat sto/
machũ, ⁊ facit acqrere retẽtionẽ tũc laudauit pil/
lum inquãtũ est sigtio, ⁊ inquãtũ est cã. Et qñq; fit
h⁹ lubricitas ex vlceribus in [y] ⌈ipso⌋ aut in eo qȯ
ipsi vicinat̃: [3] †⌈ ⌋ q̃re cõicat ei stȯus i
dolore:aut pp [⁊] ⌈iceptionẽ vlceꝝ⌋ ⁊ illud in stȯ pa
rũ est. Et qñq; [ꝯ] ⌈fluxus vẽtris stomaticus ẽ catar/
rus in stȯ⌋ pp illud qȯ ipse cõprehẽdit ex hu. malis
effusis ad ip̄m ex corpe. q̃re corrũpunt cibuz, q̃zuis
sit bone sub̄e:⁊ fit necessarium ei expellere ipsuz vo
mitu, ⁊ deponere ipsuz. Et si fuerit pars supior for/

n A. diaria
o A. debilitatez retentiuã aut digestiuam aut expulsiuam
p A. vel imbibita in mẽbris vel adherẽte superficiei substantie ficiei substantie itestinoꝝ vel stȯi vel aliquoꝝ cop Alia litera cũ mã ibibita i itestis aut adherẽte faciei vel superficiei ipsoꝝ Alia litera mẽbris aut adherẽte substãtie ipsorum
q † A. imo ẽ digestus digestione aliqua. Alia litera imo aliqñ est digestus digõne aliqua, ⁊ aliqñ ẽ non digestus
r A. on⁹ cibi nisi ad tp̄s aliqȯ in quo qñq; digerit̃ ⁊ qñq;
s A. voluntate Alia litera reiteratione
t A. viuificationẽ caliditatis faciẽtis euaporat̃
v A. cõpleta vel nõ pfecta postq̃z fuit mortificata
x A. ⁊ incoriat
y A. stomaco
3 † A. ex itestis
⁊ A. fluida vlcera Alia litera ipressionẽ vlceꝝ
ꝯ A. est cã fluxus stomatici ⁊ lubricatiui stȯus

tior nō expellet ipsum ⁊ nō educet vomitu:imo cuꝫ solōne vētris. Et qñqꝫ nō fit solō illoꝝ humoꝝ, propterea ꝙ ipsi corrūpāt cibū, ⁊ cogāt stōm ad expellēdū ipm:imo est in ipso virtus quā abhorret stōs: quare expellit ipm, ⁊ qḋ est cū ipso. Aut est in ipsomet vtus solutiua, aut lubricatiua, aut icisiua, abrasiua: sicut facit multitudo effusionis [a] ⌈ cholerice mñei ⌋ ad os stōi:⁊ fit illud cā fluxus vētris stomatici. Et qñqꝫ fit pp vētositatē, ⁊ iflationē, q̄ oriunť:⁊ corrūpiť digō, ⁊ accidit illud qḋ diximus. Et qñqꝫ fit lubricitas nō pp [b] ⌈ aliud nisi pp illud, qḋ ⌋ comeditur ex debilitate retētiue:aut pmisto corrūpēte imo [c] ⌈ in cōmesto prius ⌋ nō pp qualitatē suā [d] † ⌈ ⌋ imo pp q̄ztitatē. Ipm.n.qñ multiplicať vicit vtutē retētiuā ⁊ egrediť sicut itrauit. Et qñqꝫ fit ppea ꝙ corrūpiť aut pp multitudineꝫ sui, aut pp suā puitatē, sicut sciuisti:aut pp malitiā sui ordinis: deīde [e] ⌈ pp artificiū. ⌋ Et qñqꝫ est solō ventris stomatica pp dolores exñtes in stō:aut in eo qḋ ei vicinatur:q̄re accidit debilitas vtutis retentiue i ipso. Et dolores illi i ipso fiūt a vētositate, ⁊ ab apatibꝰ, ⁊ a malitia cōplōnis diuerse:⁊ totū illud est i ipso, aut venit ad ipm ex eo qḋ ipsi vicinať. In facto aūt ab intestinis, dicamus in primis illū, q fit ex intestinis.v.supiorībꝰ. ⁊ dicamus ꝙ fluxus factus ex eis, aut est cū excoriatione:aut est sine excoriatione. Et excoriatio est dolor abrasionis ex supficie itestinoꝝ intrīseca. Et illud abradens, aut est mā cholerica: aut sanguinea acuta:aut virulenta:aut saniosa:aut feculēta. Et pcedit ab ipsis intestinis:aut ab eis q̄ supra ipsa, ⁊ puenit ad intestina. Et epaticus est huius generis:⁊ iā pterijt sermo noster in ipso subtilr̄ pscrutatꝰ. Et [f] † ⌈ ⌋ apostemosus sanior ē q̄ꝫ epaticus: [g] ⌈ ⁊ ille q est ⌋ ex debilitate [h] ⌈ est ⌋ susceptibilior curationis. Et excoriatio ⁊ solutio vētris splenetica ⁊ fellina ⁊ epatica [i] † ⌈ ⌋ ⁊ illa q̄ est ab vlceribus i stō ⁊ meri oīa sunt pp illud a quo pcedit mā ad intestina. Sed noster sermo non est nūc de illo:imo in illo qḋ est ab ipsis itestinis. Et illud aut est pp apā in intestinis:aut pp mordicationem cholericā:aut san. effusum ex epate vehementis caliditatis:aut [k] ⌈ pcessionē ⌋ vene in supiorībꝰ, aut inferioribus:aut pp medicinā solutiuā vulnerantem intestina, sicut pulpa colloquintide. aut ex [l] ⌈ cholera ⌋ ⁊ vlceribus cū putrefactione, ⁊ corrosione:aut vlceribꝰ sine putrefactione, ⁊ corrosione: aut vlceribꝰ mūdis:aut vlceribus sordidis. Et ipsa aut sunt in itestinis grossis, ⁊ sunt magis salua:aut in itestinis gracilibꝰ, ⁊ sunt prauiora, ⁊ pprie cadētia in ieiuno. Videť enim ꝙ non saneť vlcus eius, nedū ꝙ a ruptura sua pp multitudinē venaꝝ eius, ⁊ magnitudinē eaꝝ, ⁊ subtilitatē corpis eius ⁊ cursum cholere pure ad ipm ex felle p̄ter comistionē: ⁊ qm̄ maxima est malitia nocumēti eius, ppterea ꝙ pximū est mēbro regali, ꝙ est epar:naꝫ nō est ex intestinis aliqḋ ppinquus ei q̄ꝫ ieiunū. Et medicina ēt nō stat sup ipm:imo lubricādo recedit ab eo. Et vlcera qdem fiūt ex excoriatione fecis:⁊ ex acuitate cholere, aut salsedine humoris:aut vehementia, fixionis [m] ⌈ viscositatis ⌋ que qum eradicatur vulnerat:aut ppter eruptioné apostematū ⁊ reliquas euacuationes diuersas nocētes [n] ⌈ per suuꝫ exitū. ⌋ Et quecunqꝫ excoriatio melācholica est eueniēs secundum semitā inceptionis, est mortalis:qm̄ significat cancruꝫ putrefactum. Et illa que est in fine febriuꝫ, est mortalis valde:quamuis nō fiat adhuc [o] † ⌈ ⌋ solutio melācholica ⁊ proprie illa que ebulit sup terrā, ⁊ hꝫ odorē acetosum. [p] ⌈ Et ⌋ q̄ꝫuis sit virtus [q] ⌈ fortis adhuc:⁊ ⌋ q̄ꝫuis sit in sanitate ēt [r] ⌈ tñ ⌋ habēs hanc spēm melācholicā nō sanať. Qum aūt nō est ei hec pprietas, ⁊ nō ebullit, neqꝫ hꝫ odorē acetosum, tūc est supfluitas melācholica, q̄ꝫ expellit nā:⁊ sperať cū ea sanitas qñqꝫ. Et vlcus quideꝫ qñqꝫ gñatur successione apatis ⁊ fit a re [s] ⌈ inobediēte, aut abrasione ⌋ aut cibo duro excoriante suo incessu. Et qñqꝫ fit ab humoribus, q solutione educti fuerunt:deinde vlcerauerūt. Et terminus qdē tēporis generationis vlceris a fluxu cholerico, ē duc hebdomade. Et a baurachio, est mēsis. Et a melancholico. est quadragesimus dies vsqꝫ ad plm̄ illius. Et multotiēs qdem perforanť intestina hñtis vlcera, ⁊ moriť ꝭm plm̄. Et qñqꝫ sunt qdā fortes:⁊ [t] ⌈ laborant ⌋ aliquo tēpore:⁊ aggregať fex in ventre eoꝝ:⁊ sunt quasi hydropici:deinde moriūtur. Secūdum plurimū vo, qum vlcus ad hoc puenit, vt egrediatur de substātia intestinoꝝ aliqd, quantitatem hñs, perducit ad putrefactionē, ⁊ ad casum virtutis cū cōitate stōi. ⁊ ad mortē. Quomō enim nō? qum pforenť: ⁊ pprie intestina superiora. Et iam dixerūt qdam, ꝙ pforata sunt quedā itestina inferiora: deīde pforata sunt almirach, ⁊ venter ppter apostema accñs in eis, in directo foraminis, ⁊ cōicans illi putrefactiōi, ⁊ nocumento:⁊ perforatus est vēter etiam illic, ⁊ egrediebatur stercus ex eo, ⁊ vixit homo. Et hoc quāuis sit in summa possibiliū est tñ de possibilibus lōginquis. Et lōginquius eo est, vt viuat:⁊ fex effundatur ad spatiū ventris. Dixerunt quidaꝫ, qñ accidit vt pforentur intestinū, ⁊ vēter indirecto ieiuni, non sedatur [u] ⌈ dolor ⌋ ⁊ nō figitur aliqd i stō, ⁊ arefit hñs illud, ⁊ [x] ⌈ aperiť ⌋ vēter eius, ⁊ moritur. Et spēs excoriationis sunt sanguinea [y] ⌈ ⁊ ⌋ virulenta: ⁊ saniosa: [z] † ⌈ ⌋ ⁊ curathia ⁊ mucosa [&] ⌈ ⌋ ⁊ corticalis. Et [?] ⌈ saniosa ⌋ ē salua ⁊ succurriť ei:⁊ mltotiēs fit ex egritudinibꝰ acutꝭ, ⁊ febribus adurētibus, ⁊ tertianis. Et multotiēs est eis crisis. Et saniosa qum incipit pmitiue, aut est cā eius eruptio dubellati, ⁊ apatum in visceribus, q̄ꝫ expellit nā ad intestina ⁊ est magis incolumis: Et ista pars nō est vere [ꝛ] ⌈ stomatica, ⁊ multotiens nocet stō, ⌋ ⁊ facit accidere in ipso corruptionem in fine rei. Et multotiēs sequitur ipsam fluxus ventris saniosus, ⁊ nō retinetur:⁊ est plurimū illius pus saniosum:⁊ qñqꝫ admiscetur ei sanguis. Qḋ si illud nō est cā eius, ⁊ nō est in mēbris interioribus apostema maturū, qḋ erūpatur, tunc fit ex parte cancri putrefacti in intestinis:⁊ nō est sanitas ppter multitudinem eius quod [a] ⌈ coniūgitur ⌋ ⁊ paruitateꝫ eius, qḋ inuenitur de quiete propter difficultatem egritudinis in seipsa. Virulenta autem aut est a liquefactione:aut a resudatione apostematis existētis in via maturationis:⁊ plurimum ipsius non est [b] ⌈ cū stomatica. ⌋ Sāguinea autē alia est eueniens subito, ⁊ alia est eueniēs paulatim. Et pme qdē cā est aptio venarū:⁊ [c] ⌈ secūde ⌋ resolutio singularis: ⁊ qum nō associatur ei dolor aliqs, tūc nō [d] ⌈ fit ex apatibus:imo ex rebus ⌋ alijs, ⁊ pprie qū associātur cū illo signa alia. Et qñqꝫ fit ex intestinis etiam sine dolore, qum est ꝭm semitaꝫ apertionis orificiorum venarū eoruꝫ sine causa alia:⁊ est incolumior. Et qum fuerit hyems sicca, septētrionalis, deinde successerit ei ver pluuiosum, meridionale, ⁊ estas pluuiosa, multiplicabitur fluxus sangui. ex vētre. Et similiter quādo hyems est austrina, ⁊ ver boreale pauce pluuie, ⁊ pprie in corporibus hu. ⁊ corporibus mulieruꝫ. Et quādo venit estas post ver bo-

---

[a] A. melancolie
[b] A. rem aliā ab ea que comeditur. i. ex
[c] A. rē comestā ⁊
[d] † A. Alia lra tantū
[e] A. partes cibi se cōsequuntur
[f] † A. epaticus
[g] —— A.
[h] A. ⁊
[i] † A. ⁊ opilatiua
[k] A. apertionem
[l] A. alcola
[m] A. cum sua viscositate
[n] A. suo incessu
[o] † A. excoriatio immo fuerit adhuc. Alia litera quia nō noceat
[p] —— A.
[q] A. Alia litera remanēs adhuc immo
[r] A. quoniā
[s] A. excoriāte vl̄ excorticāte ⁊ abradēte in pricipio sicut medicina solutiua aut cibo viscoso adherēte postea sepaf excoriādo vel excorticādo abradēdo
[t] A. remanent
[u] A. fameo
[x] A. inflatur
[y] —— A.
[z] † A. ⁊ colerica
[&] † A. spumosa
[?] A. colerica
[ꝛ] A. Alia litera itestinalis ⁊ mltotiēs perducit ad intestinalem
[a] A. ꝯtrariaf ⁊ ē vehementis malitie
[b] A. intestinalis
[c] —— A.
[d] A. est ex itestinis imo ex visceribus

a A. egritudo, p fundat in

b A. Alia litera superficiei

c A. in specie

d A. eius qđ est

e —— A.

f A. magnitudinem

g A. antiqua

h A. hydropisiʒ aquosaʒ accñtē Alia litera hydropisim accidenlem

i A. Alia litera Et pseuerat fluxus euatur non aquositas Alia litera solutio ventris diaria

k † A. non

l A. diaria

m A. dolore ventris pungitiuo

n † A. Et scias ꝙ febris difficil' est signatio sup magnitudinem apatis. Et casus virtutis appetitiue signat mortificationē virtutis que est i ore stōi. Et flux⁹ melācolicus i vlcere itestinoꝝ totū illud est maluʒ.

o † A. ⁊ sanguie

p A. ex fluidis vlcerib⁹ in eis est plusq̄ꝫ ea que fit in stō imo nō est nisi in eis: Si āt fuerit alcholaia i. ex vlcere silī alcole oris

q A. adherentia

r A. fluida Alia litera nocina vel dolorosa.

s † A. aut ventositas

t A. accideng et thuzez vel

v † A. aut hūor acutus

reale, ⁊ hiemē austrinā, multiplicant̄ solutio ventris, ⁊ excoriatio: ⁊ est cā eoꝝ multitudo catarroꝝ. Et qñq̄ꝫ multiplicat̄ fluxus san. p vētrē in regionibus meridionalib⁹, ⁊ cū exufflationib⁹ austrinoꝝ, ⁊ multitudine pluuie, ppea q̄ mouēt mās, ⁊ mollificāt poros: ⁊ pprie post catarros salsos fluxus āt san. p vētrē, q est post solōnē cholicā, ⁊ excoriationē cholericā, ⁊ est cū dolore, est malus: ⁊ pprie qñ p cedit alcurathi: deide venit sanguis purus: illud. n. sigt ꝙ [a] ⌈est sup⌋ corpus itestinoꝝ. Alcurathi vo ē ab aliq̄ abrasione [b] ⌈tunice⌋ itestinoꝝ. Sꝫ mucosa est pp humiditatē grossaꝫ. Et qñq̄ꝫ accidit flux⁹ vētris mucosus i febrib⁹ cōpositis. Et [c] ⌈spēs⌋ febriū quā dicā in suo cap. ⁊ i febrib⁹ pestilētialib⁹: ⁊ plꝫ [d] ⌈qdē fit⌋ in pestilētialib⁹ [e] ⌈⁊⌋ ē spumosus. Corticalis aūt qñq̄ꝫ fit ab vlcerib⁹ stōi, ⁊ egredit̄ cū solutione vētris, sꝫ nō est illic excoriatio. Et qñ est cū excoriatiōe, ē ab ipsis tunicis itestinoꝝ. Et sigtur ꝙ sit de grossis semp, pp grossitudinē ⁊ in plibus per [f] ⌈maiorē.⌋ Et ꝙ fit de subtilib⁹, p ꝯrium. Et cortices isti egrediunt̄ apud eleuationē ad ascellā: ⁊ est pim exitus eoꝝ qū fit clistere lotiuuꝫ. Inquit Hip. Solō vētris [g] ⌈grossa⌋ melācholica nō sanat̄. Dixit Hip. qū est euo silīs aque: deide fit silīs vnguento est mala. Et qū accidit post hydropisiꝫ solō ventris ⁊ pprie [h] ⌈eueniēs⌋ ab apate epis, est mala ⁊ [i] ⌈est egō sanguiolēta⌋ tūc solōne educit̄ [k] † ⌈ ⌋ aquositas ⁊ nō abscidit̄. Inqt ois flux⁹ vētris post egritudinē subito est malus signs mortē ppinquā. Inqt. Et qñq̄ꝫ fit cū hydropisi [l] ⌈egō sanguiolēta⌋ q̄ nō abscidit̄, ⁊ neq̄ꝫ sanat̄: qm̄ nō solōne educitur aquositas, imo solōne educit̄ illud qđ debilitat corpus. Et qñq̄ꝫ pducūt excoriatio, ⁊ vlceratio itestinorū ad hydropisiꝫ. Et si aliqs hꝫ cū [m] ⌈pūctura⌋ spasmum, ⁊ vomitū, ⁊ singultū, ⁊ ꝯturbationē rōnis significat mortē. Et i lib. Hip. q hꝫ dysenteriaꝫ, ⁊ apparet post aurē ei⁹ sinistrā res nigra, silīs herbo, ⁊ accidit cū h sitis vehemēs, morit̄ i. xx. ⁊ nō tardat̄ ⁊ nō euadit [n] † ⌈

⌋ Illa āt q̄ fit ab itestis absq̄ꝫ excoriatiōe [o] † ⌈ ⌋ ⁊ absq̄ꝫ cā eoꝝ q̄ sunt sup ea cōicat lubricitati stomatice i causis. Sꝫ q̄ facta est [p] ⌈a corpib⁹ vlceꝝ in eis plus q̄ꝫ ea q̄ est i stō: imo q̄si nō est nisi i eis. Si aūt fuerit eradicabiles⌋ ⁊ mā faciēs eas nō cessauerit currere pducit illū ad excoriationē sanguineā, pculdubio ⁊ ad fluxū san. p vētreꝫ fortē ⁊ cōicabit ei in cā [q] ⌈cōicātia⌋ vtutis medicine solutiue ad orificia venaꝝ q̄ sunt i eis ⁊ supficiei eoꝝ ⁊ facit solōnē. Et illa q̄ fit a debilitate itestinorū ⁊ stōi noiat̄ mā ventris ⁊ plm cāe in h est debilitas ⁊ vlcera [r] ⌈⁊ corpa eoꝝ.⌋ Et qñq̄ꝫ accidit vt cōgelet̄ aliqd huius san. effusi in vētreꝫ: ⁊ signt illud, frigus extremitatū subito, ⁊ festine, ⁊ inflatio ventris, ⁊ casus pulsus, ⁊ puētio ad sincopim. De ea āt q̄ est ab itestino recto, ⁊ est itestinū sextuꝫ, alia est q̄ est cū dolore ⁊ noiatur çabir: ⁊ est dolor extēsiuus, ⁊ abrasiuus in itestino recto, ⁊ alia est q̄ est sine dolore. Et cā alçabir: aut est apa calidū ex quo currit aliqd: aut apa durū [s] † ⌈ ⌋ aut mollificatio lacerti: q̄re egredit̄ cū eo anus: aut tēsio [t] ⌈ex q̄ accidit⌋ spasmus: q̄re phibet̄ lacertus retētiuus in pte ani ab opatione sua: aut supfluitas salsa: aut bauracbia: aut chimus grossus: aut cholera ingrediēs: aut frigus adueniēs mēbro: aut lōgitudo sessionis sup duꝝ: aut grossitudo ei⁹ qđ egredit̄ de fece ⁊ durities ei⁹, [v] † ⌈ ⌋ aut hemorois: aut fistula: aut ragadia: aut [x] ⌈rugitus: aut corrosio: aut grauitas sensata.⌋ Et plm qnidem fit ex hu. mucoso: ⁊ postquā fuerit mucosus, fit curathius, deide pūcta san. Et qñq̄ꝫ egredit̄ cū çabir aliquid qđ est sicut [y] ⌈caro⌋ bm ꝙ dixerūt qdā sꝫ. G. elōgauit illđ. Et çabir qdē plm accidit hñtib⁹ phlegma putridū: nā putrefactio ei⁹ relinqt vestigia i itestino recto apud icessionē suaꝫ oi hora: Amplius est viscosuꝫ, adherēs, nociuū. Et qñq̄ꝫ cogitat eger ꝙ in ano suo fit sal pulueriçatus pp bauracitatem eius. Et çabir facilius est illud, qđ non succedit dysenterie: aut [z] † ⌈ ⌋ gñatur a dysenteria. Et qñ q̄ꝫ accidit vt spasmet̄ anus, ⁊ rectū, aut tendat̄: q̄re accidit lacerto, vt nō retineat illud qđ venit ad euꝫ: sicut accidit ei, vt spasmet̄: ⁊ nō pōt facere descēdere qđ supra ipm est ad eū. Illa aūt q̄ fit ab ano, sine dolore, est sanguis nō aliud. Et plm ei⁹ est bm seni tā, q̄ nā expellit supfluitates ex corpe. Et [⁊] ⌈coadiunāt ipm⌋ in corpe cāe supfluitatū ciborū, ⁊ retētio cursus: aut icisio membri: aut dimissio exercitij: aut reliq̄ q̄ dicunt̄ i locis suis. Et iste nō opꝫ vt retineatur nisi timeat̄ casus pulsus, ⁊ vtutꝫ. Iste ḡ sunt species cursus itestinalis, itestinoꝝ sex. Factus aūt a toto corpe: aut est bm semitā crisis: aut fortitudinē virtutis expulsiue: aut bm semitā casus vtutꝫ retētiue, sic accidit timēti [?] ⌈ꝙ stati supueniat⌋ ⁊ hñti ptbisim in fine vite sue. Aut bm semitā liq̄factionis, ⁊ incipit subtilis, deide fit turbida, ⁊ fit fortis fames, ⁊ qñ cadit vtus, [p] † ⌈ ⌋ ⁊ accidūt febres: ⁊ qñq̄ꝫ accidūt nausea, ⁊ difficultas vrine. ⁊ vētositas, ⁊ rugitus, ⁊ tenebrositas coloris, ⁊ frigus extremitatū, ⁊ exiccatio ligue. Aut bm semitā ꝯuersionis humoꝝ ad corruptionē pp febres malas, ⁊ venena nocētia. Aut bm semitā expulsionis replōnis vehēmētis, pp illud qđ scis ex dimissione euonis: aut retentione cursus ꝯsueti: aut abscisione mēbri: aut dimissione exercitij: aut paucitate resolōnis ex corpore, ⁊ reliqs q̄ sciuisti. Aut pp cōpositioneꝫ nauseatiue satietatis plime in vicib⁹ plurib⁹ [a] ⌈⁊⌋ redit bm semitā egritudis acute, ⁊ est de sūma colerice passionis: aut bm semitā phibitionis nutrimēti pp oppilationes i venis, ⁊ alijs. Colerica aūt passio est motus materierū corruptaꝝ, nō digestaꝝ, ad seponeꝫ ex via itestini, redeūtiū ad ipm a corpe bꝫ acuitatē, [b] ⌈val ⁊ laborē expulsiue: cibi nāq̄ꝫ qū nō digerunt̄ ⁊ mode⌋ ꝯuertunt̄ i humores nō ꝯueniētes corpi, ⁊ mouet̄ nā ad expellēdū eos a corpe, qū [c] ⌈grauent sup ipm⌋ ex ptib⁹ cū spēb⁹ vomitus cholici, ⁊ aquosi, ⁊ eruginosi qñq̄ꝫ, ⁊ spēb⁹ fluxus vētris. Et illa colirica passio, cui⁹ cā est corruptio cibi, icolumior est ea, cui⁹ ē frequētia corruptiōis post corruptioneꝫ. Et colirica qdē passio mala icipit i pmis cū lenitate: deide accidūt dolor, ⁊ pūctura in vētre, ⁊ in intestinis, ⁊ dilatat̄, ⁊ ascēdit ad stōm pp multitudineꝫ eius, qđ nocet ei ex humorib⁹ acutis, veniētib⁹ ad ipm. Et bm plm sunt fluxus ventris, ⁊ vomitus simul. [d] ⌈Quum ergo expellunt̄, mundificātur⌋ humores corporis pp illud qđ scis ex causis. Incipit ergo cū fluxu vētris cholerico: deinde aquoso, puro fetido: deinde qñq̄ꝫ pducit ad fluxū ventris, qui est sicut lotura carnis recentis, hñtem odorem pinguedinis, ⁊ ad curathiū: deinde pducit ad mollificationē pulsus, ⁊ spasmū, ⁊ sudorē frigidum, ⁊ ad mortē. Et in hñtibus quidē coliricā passioneꝫ multiplicatur sitis: ⁊ quotiens bibūt aquā, calefit i stōeoꝝ, ⁊ euomūt eā. Et tollerare sitim confert eis. Et multotiens accidit eis destructio pulsus, bm semitam cōpressionis, ⁊ lesionis ppter cām accidētiuꝫ.

x A. vlcera ⁊ corrosiones aut fex retenta

y A. lapis

z † A. qđ non Alia litera ⁊ non

⁊ A. Alia litera associantur ei

? A. valde extimore fortis status superuenienti

p † A. Alia litera ⁊ appetitus

a A. aut

b A. bene

c A. Alia litera coadunet̄ vel cōuertat sup ipsos

d A. Alia litera ⁊ qum expellun tur insequūtur

sequentiuz malignoꝝ. Qñ ergo qescũt accñtia, redit pulsus. Et ille q ↄ̃suetus est icurrere coliricam passionẽ, nõ hꝫ ex ea timorẽ, sicut ille q nõ assuetus est ea: ⁊ est i ĩfantib⁹ plus. Et colirice qdẽ passiões plꝰm nõ accidũt nisi in estate, ⁊ autũno, pp debilitatem digõnis in vtrisqꝫ, ⁊ minorat̃ in hyeme ⁊ vere. Et qñqꝫ multiplicat̃ euẽtus colirice passiõis ex potu aq̃ fre i ieiunio, sequẽte [a] ⌈ cibũ grossuz, ꝑcipue i comestione g̃noꝝ pinee, ⌋ Et chrysomila, ⁊ melones sunt ex eis q̃ cõmouẽt coliricã passionẽ. Et mꝫ totiens qdẽ restrigit̃ colirica passio, ⁊ declinat mã subito ad mẽbra vrine: ⁊ accidit ardor vrine. Fluxus aũt vẽtris eueniẽs pp prohibitionẽ penetrationis cibi [b] † ⌈ ⌋ est oppilatiuus. [c] ⌈ Et ⌋ ille q noiatur fluxus vẽtris factus cũ ꝑiodis: Et illud est qñ vene oppilate replent̃ in tpe noto, vsqꝫquo [d] ⌈ euacuent̃ ⌋ deide eũantur redeũdo ⁊ in eo qui est inter vtrasqꝫ, dispõ est sicut sana. Et plꝰm qõ est iter paroxismos, est. xx. dies. Et qñqꝫ añcedit aut tardat̃ ꝓpter illud, qõ scit̃ de causis. Factũ aũt pp cibũ iam semel diximus in [e] ⌈ stõ. ⌋ Uerũtũ nõ est malũ si iteremus illud, ⁊ addamus [f] ⌈ velociter. ⌋ Dicamus itaqꝫ ꝙ factus ex cibis aut est pp eoꝝ ꝑuitatez: q̃re corrũpũt̃ in stõ ignito, sicut sciuisti. [g] ⌈ Et ⌋ nõ recipit eos nã. [h] ⌈

⌋ Aut pp grauitatẽ eoꝝ ẽ, q̃re descẽdunt, Aut pp eoꝝ mordicationẽ, sicut cepe: aut pp virtutẽ venenosaz, sic̃ i fungis: Aut pp velocitatẽ ↄ̃uersionis ad corruptionẽ, sicut lac: Aut pp vehemẽtiã subtilitatis eoꝝ: q̃re resudãt, ⁊ nõ retinent̃ apud portanariũ: Aut pp ipsoꝝ humiditatẽ ⁊ eoꝝ viscositatẽ: q̃re lubricant̃. Aut pp multitudinez mot⁹ sup eos: Aut pp multitudinẽ potus aq̃ post ip̃os: q̃re [i] ⌈ subito deponit eos ⌋ ⁊ lubricare eos facit: aut pp multitudinẽ ei⁹, qõ repit̃ de hũorib⁹ lubricãtib⁹, sicut phlegmate: ⁊ abstergẽtib⁹ sicut cholera: aut q̃ est cibus [k] ⌈ ↄ̃turbatus ⌋ ⁊ est ille q est plurime q̃ꝫtitatis, ⁊ pauci nutrimẽti, sic̃ sunt olera: aut pp ordinẽ nexio facientẽ lubrificationẽ, sic̃ ꝑmissio cibi lenis, facilis digõnis, lubricitãtis, ⁊ postremitas cibi stiptici cõpressiui. Aut postremitas ei⁹ q est velocis ↄ̃uersionis, q̃re corrũpit̃, ⁊ corrũpit qõ sub eo est, ⁊ vocat nãm ad expellẽdũ. Factus aũt pp aerẽ circũdãtẽ ẽ, qñ aer ↄ̃tinẽs calidus rẽsoluit, q̃re [l] ⌈ exiccat ⌋. Et frigus aggregat: q̃re ↄ̃strigit, Et auster, ⁊ multitudo pluuiaꝝ, ⁊ regiões meridiõales, soluũt vẽtrez. Et qñqꝫ est vẽtositas cã fluxus vẽtris ꝑ id qõ corrũpit de digõne, ⁊ mouet de cibo. Inqt Hip. altheca accidit diaria, pluria: ꝑ altheca ĩtelligit illos q non pñt ꝑferre the: ⁊ cã i h̃ est, ꝙ hũiditas dñat̃ sup mẽbra ipsoꝝ neruosa, ⁊ sup stõs eoꝝ cum cõitate cerebroꝝ eoꝝ: aut pp cerebꝝ ⁊ aliõ. Et isti ẽt opꝫ, vt soluant̃ cũ facilitate. Inqt Hip. q ẽ i pueritia lenis nature, aut dure, est apud senectutẽ ↄ̃ṽrio: sed q est lenis nãe semp i adolescẽtia, nõ ↄ̃uenit ei in senectute assiduatio ei⁹. Et oĩs fluxus vẽtris q fit post egritudinẽ vehemẽtẽ, accñs subito, est sig̃tio mortis: qñ sig̃t corruptionẽ subitã. Dñia iter illũ q ex illo lubrificatiuus est, ⁊ ĩter stõi lubricitatẽ, sig̃t digõ pauca q̃ est in cibo: qũ ergo descẽdit a stõ, nõ morat̃ in intestinis, imo ꝓcedit ad exitũ. Si ṽo cã eius ẽ vlcus, sig̃nt ipsum excoriatio, ⁊ illud qõ egredit̃ de significationibus vlceꝝ. Et si est phlegma viscosum, significat ipsum ẽt phlegma qõ egredit̃ cũ eo: ⁊ ventositas, ⁊ rugitus [m] ⌈ in vẽtre, cũ quo sentit̃ lubricitas rei grauantis. Et in vlceribus ⌋ per dolorẽ sub loco stõi, ꝙ si fuerit lubricitas nõ ab vlceribus, neqꝫ

a A. Alia litera cibo grosso ꝑcipue in comestione sequẽte immediate post ieiunium Alia litera ꝑcipue in comestione fungorũ ⁊ granoꝝ pineorum

b † A. ⁊

c A. Est

d A. tollerant

e A. stomatico

f A. declaratio, item

g A. quare

h † A. ⁊ expellit eos aut pp q̃titatẽ vel multitudinẽ eorũ quare facit rẽsionem ⁊ nauseatiuam sacietatẽ q̃re non recipiũt digõnẽ ⁊ corrũpuntur

i A. causat nauseatiuã facietatem

k A. mẽdax non verus

l A. Alia litera soluit

m A. ⁊ si flegmate sentit̃ cũ lubricitate res grauãs ⁊ si i vlceratiuo

a phlegmate: imo pp malitiã cõplexionis significabit illud ꝑuatio exitus signoꝝ vlcerũ, ⁊ phlegmatis. Et singultus qũ accidit hñtibus fluxũ ventris, ⁊ ꝓprie hñtibus çahir, est sig̃tio mala sig̃ns siccitatem faciẽtẽ arefactionẽ. Et qũ cibat̃ hñs ventrem [n] ⌈ debilẽ, ⁊ nõ additur ⌋ pulsus eius tũc nõ cures eũ. Et hñs vẽtrẽ morit̃ paulatĩ cũ casu pulsus ei⁹: ⁊ fit vermiculosus, aut formicãs, ⁊ est cum hoc viuus, ⁊ intelligit: deĩde destruit̃ pulsus eius ipso viuo, deinde moritur. Et scias ꝙ ille q egerit species diuersas. s. cholerici ⁊ spumosi ⁊ [o] ⌈ spẽs pingues ⌋ ⁊ non debilitatur, non opꝫ vt ipsum constringas, ⁊ perducas ipsum per illud ad egritudines difficiles; ⁊ [p] ⌈ egritudines malas fraudulentas. ⌋

¶ De signis. Cap. III.

Dicitur ꝙ qñ fuerit vrina i febribus cholericis alba cum incolumitate signoꝝ in fixione rõnis, ⁊ defectu soda, ⁊ similiũ: tũc caue excoriationẽ intestinoꝝ. Amplius ṽxia iter cerebralẽ, ⁊ stomaticũ est, qñ stomaticus ordinem nõ hꝫ, neqꝫ horas ꝑ seipsum, i qbus crescat, imo est ẽm regimen: nã si digestiua est debilis, egredit̃ sine digõne. [q] † ⌈ ⌋ Et si sunt retẽtiua ⁊ expulsiua simul debilis, egredit̃ velociter. Et nõ egredit̃ plꝰm subito: imo freq̃ntatur [r] ⌈ eleuatio ⌋ paulati. Et piꝫ eius est ex frigore. Et si est debilitas in nõ digestiua, egredit̃ quod egredit̃ nõ ꝑuatũ digõne tota: imo egredit̃ hñs digestionẽ q̃ꝫdam ẽm tp̃s more in stõ. Et cũ illo q est a lubricitate humorali, egrediunt̃ humiditates: ⁊ cũ illo qdẽ q fit a lubricitate vlcerosa, aut bothoria sunt signa vlceꝝ stõi ex vomitu corticali, ⁊ bothor i ore, ⁊ dolore. Et Hip. qdeꝫ iã dixit illis q intestinorum lubricitatẽ hñt, vomitus est malus, ⁊ hoc iudicium occultã hꝫ cãm. Cerebralis aũt plurimum est post somnũ longũ: ⁊ est ↄ̃seruãs ꝑoxismos: ⁊ cũ eo sunt signa catarroꝝ, ⁊ corruptionis [s] † ⌈ ⌋ cerebri. Et in li. algarab. Qum appet i lubricitate itestinoꝝ sup costas [t] ⌈ aliqd ⌋ simile ciceri, ⁊ ꝓuocat̃ vrina, ⁊ multiplicat̃, morit̃ eger in ipsa hora. Epatici ṽo signa iaꝫ diximus in cap̃. egritudinũ epatis. Et silr̃ eius q fit ex mesaraica. Plꝰm autẽ splenetici est melãcholicũ, ⁊ iã diximus in ca. suo. [v] ⌈ In feculẽto aũt ⌋ iam diximus qd in illo sit de signis malis ⁊ saluis: ⁊ distiximus ip̃m ab epatico. Et [x] ⌈ illud per id qõ scitũ est ꝙ est ⌋ apud dolores eius, ⁊ dispões ipsius egrediẽtes a nã i ca. egritudinũ splenis, ⁊ in h̃ ipso, ⁊ qũ dicte sunt expulsiões epatice. Intestinalẽ aũt q sanguineus est, ⁊ q nõ est sanguineus, sig̃t dolor itestinoꝝ, ⁊ pũctura: ⁊ diuersificat̃ ab epatico ꝑ illõ, qõ scis ex h̃, ꝙ ille est plus ⁊ hꝫ paroxismos, ⁊ vices: ⁊ oĩs ꝑoxismus est deterior illo q est añ ip̃m, ⁊ [y] ⌈ manifestior, ⁊ eius nocumentũ in supioribus corpis ⌋ est vehemẽtius: ⁊ sig̃ corruptionis epĩs cũ eo sunt magis apparẽtia. Et scias ꝙ dispõ doloris, ⁊ pũcture, ⁊ alcurathi ẽ maius ad qõ redit. [z] ⌈ Scias ergo ꝙ qũ iuenit̃ ⌋ qõ est ex intestinis ꝓculdubio, lꝫ cũ eius ꝑuatiõe qñqꝫ sit ẽt ex intestinis. Et excoriationẽ ⁊ fluxuz san. [⁊] ⌈ puri ⌋ ab itestinis sig̃nt ẽt dolor, ⁊ pũctura. Et qñqꝫ ẽ fluxus san. ab aptione venaꝝ, ⁊ est cũ eo excoriatio qum exulceratio fit. Et qñqꝫ est exulceratio in primis: deinde seqtur ip̃m fluxus san. Et sig̃nt ꝙ ipse est intestinalis alcurathi, ⁊ abrasio. Et qñqꝫ est vlcus [ꝯ] ⌈ eradicabile ⌋ adhuc: quare nõ apparet alcurathi nisi post horã, sed est lubricitas dolorosa i loco noto: ⁊ ẽ q̃ꝫtitas ei⁹ qõ egredit̃, pauca, ⁊ ↄ̃tinua

n A. debilis et nõ redit Alia litera ⁊ est debilis ⁊ ñ redit

o A. turpis seu extranei Alia litera spẽs malas

p A. ꝑpata mala perniciosa

q † A. Alia lr̃a Et si retẽtiua est debilis egredit̃ velociter

r A. assellatio

s † A. cõplexiõis

t A. bothor albũ

v A. ⁊ de eo qõ ẽ sicut feculẽtuz. Et

x A significauimus ꝙ ip̃m est

y A. Alia litera magis fetidus ⁊ eius nocumẽtũ in corpib⁹ grossis aut piguib⁹ Alia litera ⁊ eius nocumẽtũ in grassis corporibus

z A. medic⁹ Et scit̃ apud inuentionẽ eius

⁊ A. ꝓprij

ꝯ A. alcolaia

ta, ⁊ lógi tēporis. Et exitus corticū in fluxu sine ex/
coriatione, sigt ꝙ est in stō [a] ⌈.s.⌋ in eo qd̄ sequitur
ipsum: ⁊ sigt ipm dolor stomaci, ⁊ illud qd̄ scitur in
suo ca. Et scias ꝙ alcurathi, ⁊ excoriatio sunt due
sigtiones vltie ad significāda vlcera. Et qñ sunt c
hoc fetidi odoris signt corrosionē. Et si sunt cū illo
fetore melācholice, timet̄ ꝙ sit cācer. Et scit̄ locus
vlceris, aut lesionis [b] ⌈per exitū san. ex eis. Et⌋ ex
loco doloris vtrū sit supra [c] ⌈sumen⌋ aut sub eo ⁊
ex [d] ⌈eo qd̄ est supra dolorē:⌋ nā dolor gracilium
est vehemēs, cōicans mēbris supioribus. Et ex cor
ticib⁹, an sint subtiles, aut grossi: qm̄ grossi semper
sunt a grossis: ⁊ subtiles fm pl'm a subtilib⁹: ⁊ ma/
gni sunt fm pl'm ex grossis, ⁊ parui sunt ex gracili
bus. Et ex pmistione, qm̄ vehemēs pmistio cuz eo
qd̄ egredit̄, sigt ꝙ vlcus est in supiorib⁹: ⁊ sepatuz
ab eo, sigt ꝙ ipm est in iferioribus. Et multotiens
fit in illo, q est in iferiorib⁹, ⁊ in ano, vt sanguis ei⁹
egrediat̄ ante egōnē. Et ex tpe qd̄ est inter dolorez
⁊ ascellationē: qm̄ si est tēpus prolixū, tūc est in gra
cilibus. Et ex dispōne eius, qd̄ ipsi associat̄ ex ege/
stione: qm̄ si est chilosum, aut simile aque carnis,
tūc est i gracilib⁹ Et ex fetore qm̄ illud quod descē/
dit ex gracilibus, est magis fetiduz. Et ex dolore:
qm̄ dolor eoꝝ est vehemētior. Et ex san. qui qñqz
egreditur: qm̄ est in gracilibus lauatiuus, nó pmi/
stus cū ipso stercore. Et scias ꝙ qñ egritudo est vl/
cus, ⁊ est chronica, ⁊ illi qd̄ egredit̄ est quantitas
[e] ⌈amplius⌋ nó est dolor sensatus, tūc vlcus ē plu/
rime sordis. Et dr̄ia qdem inter vlcus sordidum, ⁊
corrosiuū est, qm̄ corrosiuū est vehemētis doloris,
⁊ qd̄ egredit̄ ex eo ē vehemētioris, fetoris ⁊ ē decli
ue ad nigredinē, ⁊ minus: ⁊ ex sordido est virulētū,
aquosuz, ⁊ est decliue ad albedinē, ⁊ ē grauis odo/
ris: Et qñ egredit̄ post alcurathi san. plurimus, si/
gnificat ꝙ vlcus pfundat̄, ⁊ egritudo fit fortis, ⁊ fi
nitur illud qd̄ est sup faciē intestinorū, ⁊ puenit ad
partē intestinoꝝ ⁊ multotiēs fiūt post apata q̄ pte/
rierunt, vlcera ⁊ sigñtur p dolores eoꝝ ⁊ reliq̄ que
dicta sunt de signis, fm ꝙ ipsa sunt apata. Et mul/
totiens qdē fiūt vlcera pp cās alias ex his que dixi
mus. Qd̄ si excoriatio est pp apertionē venaꝝ, pce
dit eam eūo san. puri, cui est pmstiio q̄dā. Et qñqz
est cū ea dolor, ⁊ qñqz nó est cum ea dolor. Et qñqz
sunt cū ea piodi: sicut fit ēt in ea q̄ nó accidit ex inte
stinis, ⁊ antecedūt eā signa replónis. Et si fuerit ab
hemorroidib⁹, ⁊ reb⁹ cancerosis in supioribus ite
stinis, putrida erit, ⁊ cū ea erit sanguis niger, ⁊ fiet
paulatim, ɔtinua fm repletionē corpis ⁊ eius eūo/
nez. Et si fuerit ab humorib⁹ salsis, ⁊ baurachijs,
aut grossis, viscosis, sigbit eam eūo eaꝝ p̄cedēs: ⁊
euētus vētositatis, ⁊ rugitus: ⁊ priuatio tincture in
egōne: ⁊ illud qd̄ sentitur de re eradicata ex loco: ⁊
erit dolor, q̄si insepabilis, q nó pmutat̄ ad horaz, ⁊
sentit̄ cū ea q̄si gūedo, ⁊ admiscet̄ alcurathi phleg
ma. Et si fuerit a cholera excoriatio eius, sigbūt eā
eūo ipsius p̄cedens, ⁊ permistio alcurathi si fuerit
[f] ⌈aut egōnem tincture corruptionis eius.⌋ Et silr
melācholiā malā, ⁊ saluā signt p̄cessio illius ordis
melācholie. Et pmistio ad illd̄ qd̄ egredit̄ acetosa ī
odore bulliēs sup terrā, aut feculēta nigra, nó ace/
tosa ī odore neqz bulliēs sup terrā: ⁊ ē cū ea ɔturba
tio vehemēs, ⁊ qñqz pducit ad sincopi. Et scias ꝙ si
cā dysenterie est stans adhuc, ⁊ egredit̄ cū alcura/
thi, verbi gr̄a cholera, aut melācholia, aut san. cali
dus, aut phlegma putridū, aut vitreuz, aut stercus
siccū, tūc egritudo est in via additionis pp īsepara/
bilitatē cāe. Qd̄ si abscindit̄ illud ⁊ remaneāt alcu

rathi, ⁊ abrasio [s] † ⌈ ⌋ ⁊ silīa, tūc cā iaz
abscisa est, ⁊ remāsit cātum, ⁊ imp̄ssio proueniens
ab ea: quare opz vt tu intēdas ipm solū cū curatio
ne. Et signū fluxus [h] ⌈stōi⌋ sanguinei [i] ⌈est ꝙ facit
sequi⌋ excoriationē dolorosam, aut fluxū frequētē:
deinde destruitur cū eo appetitus, ⁊ subuertit̄ aīa,
⁊ pducit ad abrasionē, ⁊ alcurathi: ⁊ interficit mul
totiēs. Factus aūt subito, sine dolore plimo, ⁊ abs/
qz nocumēto sequēte ipsum in appetitu, ⁊ alijs, est
saluus. Et si est a grossitudine fecis sigbit ipsuz di/
spositio fecis, ⁊ eius euētus cū incessione fecis sup
ipm, ⁊ sedatio doloris, quz lenitas adest nature. Et
multotiēs egredit̄ succus sepatus a fece, qū igros/
satur, ⁊ alleuiat̄ [k] ⌈pp cām⌋ q̄ exiccat ipsam, ⁊ exi
stimatur ꝙ sit fluxus, q̄re retinet̄: ⁊ i ipso est mors.
Et signū illius est, vt nō sit aliqd eius, qū lenitas ē
nature, ⁊ sepatio fecis, ⁊ vt añcedat fex: deide egre
dit̄ post illud [l] ⌈fecis parū.⌋ Sz diuisio illa q̄ ē añ
ipsum [m] ⌈⁊⌋ plurimū ipsius egredit̄ [n] ⌈añ⌋ fecez
que excoriat. Dr̄iam aūt q̄ est inter illū, q lubricati
uus est, ⁊ īter lubricitatē stōi, sigt digestio pua exi/
stens in cibo: ⁊ qñ descēdit a stō, nō morat̄ in intesti
nis: īmo [o] ⌈pcedit⌋ ad exitū. Si aūt eā eius sint vl
cera, sigt ipm excoriatio cū eo qd̄ egredit̄ de signi/
ficationibus vlcerū. Et si est illic phlegma viscosuz
signt ipz ēt phlegma qd̄ egredit̄ cū eo, ⁊ vētositas,
⁊ rugitus. Et in phlegmatico sentit̄ [p] ⌈lubricitas
rei grauātis.⌋ Et in vlceroso sentit̄ dolor sub loco
stōi. Et si est lubricitas nō ab vlcerib⁹, neqz a phle/
gmate, īmo pp malitiā cóplexionis sigt illud prima
tio exitus signoꝝ vlceꝝ, ⁊ phlegmatis. [q] ⌈Oppila
tiuum⌋ aūt ⁊ liquefactiuū significāt [r] ⌈cursus⌋ in
seipsis ⁊ ōnudatio [s] ⌈sigtionū necessario faciētiū⌋
fluxū sup ea: ⁊ inflāmatio corpis, ⁊ caliditas eius,
⁊ cómitantia febris minute, ⁊ diuersitas coloris, ⁊
essentie, ⁊ fetor odoris. Qui ergo est ex liq̄factione
[t] † ⌈ ⌋ est virulētus aquosus. Et q est ex liq̄
factione adipis, est virulētus grossus, sicut in vlce/
ribus cum pinguedine, ⁊ colore diuerso: deinde fit
eius essentia adipis absqz diuersitate in substantia
sua, [u] ⌈neqz in essentia sua.⌋ Et similiter est dispō li
quefactionis carnis rubee, nisi q2 p̄uatur piguedi
ne. Et est postremū eius feculēti coloris. Factū vo
a supfluitate, ⁊ replóne, quā nā expellit ex corpore,
pp illud qd̄ dictū est de causis [x] ⌈attrahētibus sup/
fluitates ⁊ replónē⌋ signt cause. Et qñqz signt ipz,
qd̄ eūatum est, sanguis purus, mūdus, cū multitu/
dine, sine dolore: ⁊ nō facit sequi mollificationez, ⁊
debilitatē: ⁊ hz poxismos. Alçabir aūt diuisiones,
sigt illud qd̄ egredit̄ ex eo qd̄ vr̄. Et cāe repte ex fri
gor̄ adueniēte, aut ex sessiōe sup duꝝ, aut ex hemor
roidibus, ⁊ ragadijs, ⁊ alijs, ⁊ qd̄ p̄cessit, ex fluxu,
⁊ excoriatione: aut nō p̄cessit. Et [y] ⌈sicut errāt qdā
in ipso si fuerit⌋ illic fex retenta ledens, ⁊ dolorē fa
ciens, ⁊ mittēs succū [z] ⌈existimātes⌋ ꝙ est cursus
çabir. Silr̄ errāt quz qñqz egreditur curathi sicut
phlegma, ⁊ existimāt ꝙ sit çabir phlegmaticū, nō
opz ergo vt decipiaris in h̄: īmo opz vt attēdas cāz
ex oī pte, fm ꝙ sciuisti. Et dr̄ia inter vlcera eius ⁊
vlcera ītestinoꝝ, q̄ sunt sup ipsum est, qm̄ in illo qd̄
fluit ex recto est puus fetor, aut nō est in eo fetor. Et
qñ accidit hn̄tibus vlcera intestinoꝝ, ⁊ hn̄tib⁹ flu/
xum san. vt coagulat̄ san. ī vētre eoꝝ, scias sig̃ q̄ di
ximus in capl'o [&] † ⌈ ⌋ huius egritudis ex i/
flatiōe vētris, ⁊ frigore extremitatū subito, ⁊ ex ca/
su virtutis, ⁊ pulsus. Qum ergo accidit illud, tunc
scias [?] † ⌈ ⌋ ꝙ qū egestio
nigra facta ab adustione, tēdit ad viriditatez, tunc

iam

Marginal notes: a A. ? — b A. principium egressionis sanguinis — c A. vmbilicum — d A. vehemētia doloris — e† A. deinde — f A. aut egestio vehementius tincture — g† A. sanguis — h A. intestinalis — i A. mali ē ꝙ ipse sequitur — k A. Alia litera causa — l A. fex sicca — m A. est ꝙ — n A. post — o A. festinat — p A. cū lubricitate res grauans — q A. alia litera saniosum — r A. sanitas intestinorum — s A. ipsorum significationibus facientibus — t A. humorum — v A. ⁊ nō ē aquosa — x A. euētus supfluitatis ⁊ repletionis — y A. ex eis in quibus fit error in ipso est vt si — z A. ⁊ existimantes — &† A. causarum — ?† A. ꝙ sanguini accidit illud Et scias

iam nã icipit succurrere:q̃re fit viridis: deĩde citri/na, post stat. Et scias ꝙ q̃n̄qꝫ egerunt res[a] ⌈plures numero, ⁊ existimãt qdã ꝙ sit curathi pp apa:⁊ vl/cera itestinoꝝ, ⁊ illud⌋nõ est nisi cuz pũctura: illud ergo nõ est[b]⌈cura hi⌋imo supfluitates humoris. Et scias ꝙ si qs hꝫ fluxũ vẽtris, ⁊ stringit, ⁊ ipse remanet ẜꝫ dispõnẽ suã, ⁊ nõ aduenit ei fortitudo sua tũc cã in hoc est, ꝙ corpus eius nõ recipit cibuꝫ. Et scias ꝙ in illo q ascellat in die plusq̃ꝫ in nocte: imo accidit ei vt ascellet, quotiẽs suppresserit appetitus eius in die, cã est debilitas stõi eius. Et qñ in nocte est plus, tũc cã est debilitas epis, ⁊ ꝙ remittit cibũ. Et scias ꝙ multotiẽs succedit ascellatiõi, p h̃ ꝙ ipa exhit subtile, ⁊ dimittit spissuꝫ, colica vehemens.

a A. mucilaginose vel res glãdose q̃re existimatur ꝙ sit abrasio humiditatis mucose stagnantis itestina ⁊ illa

b A. abrasio

❡ De cura fluxus vẽtris absolute. Cap. IIII.

DIco in p̃mis ꝙ opꝫ, vt iunẽt se medici cũ eo qͦ dr̃ in cap̃ supflui tatis fluxus vẽtris, ex medicinis ebibitis, ⁊ legant illud caplꝫ cũ hoc caplo. Amplius dico ꝙ fluxus vẽtris ꝓhibetur, inquãtũ est fluxus, cũ stipticitatẽ faciẽtibꝰ, ⁊ ingrossantibus mãs, ⁊ faciẽtibus glutinationem. Et q̃n̄qꝫ necessaria sunt narcotica. Et iterũ q̃n̄qꝫ curatur fluxus ventris cũ diureticis, ⁊ sudorẽ facientibus, ⁊ dilatãtibus poros, ⁊ vomitũ faciẽtibus: oĩa nãqꝫ hec mouent mãm ad ꝯ̃riam partez fluxus ventris. Qͦ si misceat fluxui ventris caliditas, ponant cuꝫ eis infrigidãtia: aut eligantur ex eis infrigidantia, [c]⌈in qbus fit stipticitas.⌋ Et administrent dilatantia poros, ⁊ sudorẽ facientia corpi exterius. Si aũt ei admisceat frigus, ponant cũ eis calefacientia, ⁊ eligant ex eis calefaciẽtia [d]⌈in qbꝰ fit stipticitas.⌋ Et tũc sunt plurimũ necessaria calefaciẽtia, qñ digestiua est debilis: ⁊ qum est oppil'o ex hu. visco. ⁊ iuuant ⌈ cũ eo quod dr̃ in cap̃ debilitatis digõnis. Et tunc plin sunt necessaria infrigidãtia, qñ retẽtiua ẽ debilis. Et calitas q̃n̄qꝫ adiuuat ad retinẽdã nãm, p hoc ꝙ facit penetrare cibũ velociter: ⁊ p hoc ꝙ ꝓuocationẽ facit, ⁊ facit sudare. Et q̃n̄qꝫ facit vinum purũ[e] †⌈ ⌋antiquũ hoc Qñqꝫ. n. ille q hꝫ fluxum vẽtris bibit[f] ⌈vasa terrea plena⌋ hͦ vino. s. vnũ post aliud ita vt sit semp, q̃si ebrius, ⁊ retinetur nã eius. Et scias ꝙ dormire est ex rebus magis iu/uatiuis ei q hꝫ fluxũ vẽtris. Et qñ fuerit cum fluxu vẽtris tussis, dimittat illud in quo est acetositas vehemẽs, ⁊ stipticitas: ⁊ sit cõtentus eis, in qbus non est illud ex cibarijs, ⁊ cibis: ergo eligat frida, ⁊ fa/cientia glutinationẽ. Et [g]⌈illud in eo qͦ est durũ⌋ ⁊ in eo est cõfortatio corpis eiꝰ q cibat eo sicut sunt alsauich, ⁊ nocet eis oẽ qͦ liqdum est ex sorbitionibus, ⁊ iuribꝰ. Et scias ꝙ alrobub dulcia mltotiẽs nocẽt, ꝯmouẽdo sitim. Et ex retinẽtibꝰ fluxũ vẽtris, sunt balneũ, ⁊ fricatio p h̃ ꝙ dilatãt poros. Et multotiens attrahit materia ad exteriora corporis, ex vnctionibus, ⁊ fricationibꝰ. Et ex eis sunt olea ca/lida, sicut oleũ anetinũ, ⁊ similia. Et ex retinẽtibus fluxũ vẽtris, est positio vẽtosarũ sup ventrẽ: iã. n. expertũ est ꝙ vẽtose posite sup vẽtrẽ eoꝝ, q hñt fluxũ vẽtris, ⁊ excoriationẽ, quꝫ dimittunt q̃ttuor horis restringũt. Et nos iã expti sumus illud. Et ex retinẽtibus fluxũ vẽtris sunt empl'a supposita stõ, ⁊ inte/stinis, facta ex calefaciẽtibus stipticis, ⁊ ex infrigi/dantibus stipticis ẜm necessitatẽ. Et ex retinentibꝰ fluxũ ventris, qñ cã eius est humor effusus ad stõꝫ, ⁊ intestina, ⁊ faciens descẽdere cibũ, ⁊ soluẽs ipm, ⁊ euans eum, ⁊ cuius euationi adheret, vt sequant euã humores, est[h] †⌈ ⌋qm̃ qñ[i] ⌈finit il/lud: ⁊ euatur⌋ alleuiatꝰ est modus regiminis, Qñqꝫ

c A. Alia littera

d —— A.

e † A. forte

f A. ciatos plenos

g A. sit r oẽ illud cuius substãtia est dura

h † A. fluxus vẽtris

i A. est eradicatus ille, ⁊ ẽ euacuatus

administras medicinas, tũc incipe cũ singularibꝰ: si vͦ nõ valẽt tunc tende ad cõposita. Et restrictiue qdem, aut sunt exiccatiue desiccatiue: aut cõstipati/ue, aut ifrigidatiue inspissatiue, aut glutinatiue op/pilãtes poros, ex qbus emanat. Et medicine singulares frigide absolute, aut ẜm virtutẽ retẽtiuã, sunt sicut balaustie, ⁊ galle, ⁊ acatia, ⁊ rose, ⁊ gũmi ara/bicũ ⁊ lutũ sigillatũ, ⁊ lutũ armenũ, ⁊ [k]⌈ipoquisti/dos⌋ ⁊ spodiũ, ⁊ ꝓprie assatũ, ⁊ ꝓprie cõdituꝫ cum cãfora, ⁊ fructus tamarisci[l] †⌈ ⌋ ⁊ grana granatoꝝ, ⁊ sumach, ⁊ almirberis, ⁊ reu/bar. ⁊ semẽ acetose, ⁊ semẽ[m]⌈portul'.⌋ ⁊ coriãdruꝫ, ⁊ semẽ arnoglosse, ⁊ succus barbe hircine, ⁊ semẽ rose bonũ, ⁊ fructus mori imaturi[n] †⌈ ⌋ad excoriationẽ ⁊ succi stiptici exiccati, ⁊ ipsoruꝫ rob. Et succi[o] †⌈ ⌋portulace bibat. ℥. i. ⁊ cõfert. Et lac acetosum decoctũ in quo butyrũ penitus nõ est. Et medicine qdẽ singulares, calide ⁊ sicce sunt, sicut cyminũ assatuꝫ, ⁊ ameos, ⁊ anisum assatum, ⁊ cortices turis, ⁊ myrrha, ⁊ storax sicca, ⁊ aldarsisa han, ⁊ sicut laudanũ ipm, de quo in potu detur põ/dus. ʒ. [p]⌈ij.⌋ cũ decocto, ⁊ caseus vetus assatus, q accipiat sicut est: aut decoquat i succo stiptico, sed facit sitim. Et melius regimẽ ipsius est, vt abluatur cũ aqua [q]⌈⁊⌋ sale aliquotiens, aut decoquat bñ vt egrediat sal eiꝰ, deide exiccet. Tũc. n. ʒ. i. eiꝰ restringit, ⁊ est fortior oi re. Et ad pueros qdẽ q̃n̄qꝫ [r]⌈ex/corticatur⌋ nux, excorticata. ⁊ terit ⁊ datur cũ çuc/caro frixo ⁊ aq̃ frigida quãtitas auellane vniꝰ. Et atrimẽta, ⁊ coagula cõstrictiua sunt. Et de coagulo qdem hedi q̃n̄qꝫ datur in potu ifanti põdus q̃rte. ʒ. i. in aq̃ frida ⁊ magno supra illud vsqꝫ ad põdus. ʒ. i. Et ẽt ex coagulo leporis: nã ipsum retinet ventreꝫ statim. Et opꝫ vt incipiat qui ad potãdũ dat coagula a danich. i. si vͦ non cõfert, addat ex eo vsqꝫ ad illud, qͦ non ꝑtranseat in põdere. ʒ. i. Et caseus qdeꝫ vetus cuius regimẽ preteritũ est, qum ex eo dat in potu. ʒ. i. est minoris nocumẽti, ⁊ fortioris operationis q̃ꝫ coagula. Et iam existimauerũt qdã ꝙ qñ frustum ex [s]⌈alrob⌋ adurit donec denigretur: deinde datur in potu ex eo põdus. ʒ. s. tũc stringit ventreꝫ. Et qdam amicus meus ex medicis, iã dixit mihi illud verũ esse experimẽtũ. Et stercus canis comedẽtis ossa solũ, qum in potu ex eo datur pondus. ʒ. i. ⁊ s. cũ decocto retinet fortiter, ⁊ ꝓprie siccũ acceptuꝫ in [t]⌈aqua⌋ Et ex eis que nõ ꝑtinẽt ad vnã duaruꝫ extremitatũ est venter structij exiccatus, ⁊ dosis sit ʒ. iij. exiccet, ⁊ limet cũ lima, ⁊ detur in potu ex eo quãtitas hec illi q hꝫ diariaꝫ in rob myrti, aut rob de cydonijs ẜm declinationẽ cõplexionis. Et iteruꝫ lac caprinũ decoctũ donec ingrosset, aut decoctum cũ lapidibus fluuialibus ignitis bis ⁊ ter in ipsum ꝓiectis: ⁊ q̃n̄qꝫ ponit in ipso parũ riçi frixi. Et iteꝝ vitellus oui elixati in aceto. Et ex cõpositis declinãtibus ad frigus sunt trocisci de spodio [u]⌈muscha/ti⌋ ⁊ trocisci[x] †⌈ ⌋noiati calidicon ⁊ trocisci de luto sigillato, et trocisci de balaustijs, et trocisci alfeluçabaragi: et trocisci de [y]⌈hypoqstidos⌋ et trocisci de croco: et trocisci de opio: et trocisci d̃ papauere [z]⌈muschati⌋ et pillule de opio: et pillule de mãdragora, et suffuf de granis granatoꝝ, et pillule de sandaracha. Et ad fluxũ superfluuꝫ põdus. ℥. ij. ostracoꝝ adustoꝝ. Et luti armeni mediatim, et spẽs assatoꝝ cũ luto sigillato.[⁊] †⌈ ⌋ Et nõ opꝫ vt sit supfluitas in assatione eorũ, [ꝯ]⌈ et liquefiat⌋ eoꝝ virtus: imo opꝫ vt igniat vas et eleuetur sup ignẽ et dimittat [ꝝ]⌈sup ipsum⌋ et moueatur donec assent. Et ex cõpositis declinãtibus ad calo/

k A. tarathith

l † A. alhauleich i. rubi

m A. psilij assatũ

n † A. proprie

o † A. seminis

p A. i.

q A. Alia litera ex

r A. assatur

s A. mesha

t A. mẽse iulij

u A. cõstrictiui

x † A. alhauleich

y A. tarathith

z A. cõstrictiui

⁊ † A. Et absqꝫ luto sigillato

ꝯ A. ne remoueatur

ꝝ A. ab igne

rem, siue paruus sit, aut magnus, sunt trocisci alefe niati: ⁊ electuariũ alcãçi, ⁊ electuaria q̃ dicã in anti dotario: ⁊ el'ariũ de seminibus stipticis: ⁊ troci. de [a] [trocudes] ⁊ troc. de karabe. Et iteꝝ sumaẽ gal larũ nõ pforataꝝ viridiũ, ⁊ corticũ granatoꝝ, ⁊ su mach, ⁊ piperis oĩum aã. ʒ.ß. teranẽ, ⁊ ꝯficiãtur cũ al. oui, ⁊ ꝯcauetur ĝnatũ, ⁊ ꝓijciaẽ in ipso, ⁊ oppi leẽ eius foramen cũ pulpa, ⁊ ponaẽ sup prunas. Et ex illis est vt sumaẽ tritici farina, ⁊ misceaẽ cuz ali quãtulo de ameos, ⁊ fructu tamarisci, ⁊ nasturtio, ⁊ dissoluaẽ cũ oleo õphãcio, ⁊ ꝯficiaẽ, ⁊ fiat panis, ⁊ exicceẽ in furno: deinde sumaẽ ex eo ꝯtrito pon dus. ʒ.x. ⁊ bibaẽ in aq̃ frida, ⁊ pauco vino. Et hui⁹ qdem gñis ex eis quibus curanẽ pueri, qñ accidit eis fluxus vẽtris, tpe natiuitatis dentiũ ipsoꝝ, est il lud qð. ℞. papaueris, ⁊ granoꝝ myrti, turis mascu li, ciperi oĩum aã. ʒ.ß. teranẽ bene ⁊ dissoluanẽ ĩ la cte eius cuius lac sugat, ⁊ deẽ in potu. Et huius q dem gñis est medicamẽ bonũ exptũ, qð. ℞. grano rum passulaꝝ exiccatoꝝ, ⁊ bene tritoꝝ donec fiant sicut puluis ⁊. ℞. ossiũ adustoꝝ ⁊ medulle glãdiũ, ⁊ coaguli, ⁊ coriãdri assati ⁊ sumat, xilocaracte spi ne, ⁊ seminis apij, ⁊ cymini infusi in aceto, ⁊ panis açimi sicçi, ⁊ turis ⁊ ameos partes equales, teranẽ valde, ⁊ cribelletur illud, ⁊ ponaẽ de coagulo mi nus q̃z de alijs: aut sit medietas partis: deĩde suma tur ex eo oĩ hora nabac vna, ita vt sit quãtitas que sumiẽ in die ex eo. ʒ.xx. Et si fuerit de coagulo mi nus q̃z pars. i. [b] [tũc minuaẽ ex] illo, ⁊ si fuerit coa gulum plus, tũc restringit nãm in die vno. Et hui⁹ qdem gñis est vt sumanẽ cipi, ⁊ spica, ⁊ balaustie, ⁊ minutũ tus, ⁊ aliq̃ztulum gallaꝝ. s. q̃ztitas medie ptis decoq̃tur in aq̃, deinde coletur illa aqua, ⁊ pul ueriçeẽ super eã de galia muschata, ⁊ xiloal'. crudo bono, aliqd ẽm ꝙ exigit dispõ, ⁊ bibaẽ. Et huius gñis est illud qð. ℞. çç. atrimen i [c] [alasekefati] su mach partes equales sumaẽ ex eo in suffuf põdus ʒ.ij. vsq̃ ad. ij. auř. Et huius gñis ⁊ propinqus ad equalitatẽ est, vt sumatur capillus veneris, ⁊ spica aromatica, ⁊ semẽ [d] [auellane bedeoard] ⁊ radix arboris pini, ⁊ fiant ex eis trocisci. Et scias ꝙ neces sitas spodij est ad cõstringẽdũ sanguinẽ. Et necessi tas seminũ est ad cõstringẽdũ fluxũ [e] [stomaticũ.] Et necessitas psilij, aut arnoglosse assate, est ad pun cturam. Et si nõ [f] [ipsum fluxũ remouẽt sirupi] et proprie quoꝝ assatio iterata est. Et cibus sit quẽ di ximus. Et ouum qdẽ elixatũ iuuatiuuz est in fluxu ventris facto ab [g] [attractione] intestinorũ ⁊ non est ꝯueniens epatico, ⁊ stomatico, imo qñq̃ nocet. In narcoticis v̄o est timor, licet quandoq̃ accidat vt sint necessaria: nam ipsa qñq̃ conferũt, inquãtũ ingrossant materiã, ⁊ inquãtum faciunt dormire, ⁊ [h] [prolõgant] necessitatẽ surgendi ad scellam pro pter [i] [sensum] mordicationis. Et quocũq̃ modo sit, non opz vt administrenẽ quãdiu ab eis excusa tio esse põt. Quod si necessaria fuerit eorũ admini stratio, nõ exhibeãtur ei, cuius ĩfrigidatur corpus, ⁊ debilitaẽ virtus, ⁊ apparet illud in pulsu. Si v̄o necessariũ fuerit, misceãtur cũ eis que sunt sicut ca storeum. ⁊ crocus, ⁊ silia. Et iã testati sumus nos vi disse, q suppos uit sibi collyriuz ex opio, ⁊ mortuus fuit. Et qum possibile est vt administreẽ in collyrio nõ administreẽ ĩ potu. Et qñ possibile est, vt admi nistretur in emplastris, nõ administreẽ suppositũ, ⁊ factũ collyriũ. Et ex emplastris stupefaciẽtibus est vt sumat opij, ⁊ seminis hyiusquiami [k] [albi] amboꝝ aã. partem. i. ⁊ [l] [cuppularũ glandium] ⁊ balaustij, ⁊ acatie ⁊ turis, ⁊ myrrhe oĩum aã. ptes

a A. croco
b A. aut minus
c A. alasachfe
d A. althil lenis ⁊ medl'le seu ra dicis althil ⁊ be dauard
e A. intestinalez.
f A. tunc remo uẽt ipm fluxum sauich
g A. excoriatiõe
h A. destruunt
i A. sedationem Alia litera cã retentionis
k —— A.
l A. giefth al balut

v. aggregẽtur cũ succo hyusquiami aut succo corti cum papaueris, aut decoctione eorũ, ⁊ liniatur cũ eo: est enim bonũ. Narcoticũ potãdum fortis stipti citatis. ℞. coaguli, leporis põdus danich. ij. ⁊ opij tãtũdem ⁊ gallarũ [m] [ʒ. vij.] ⁊ turis. ʒ.ß. fiãt ex eis trocisci, ⁊ sit potio eorũ medietas auř. i. Et iteꝝ gal larum ĩmaturarũ pars. i. turis opij amboꝝ aã. ps ß. ⁊ dosis sit vsq̃ ad. ʒ. i. Et iterũ seminis hyusquia mi, ⁊ opij, ⁊ papaueris, ⁊ spodij, ⁊ balaustiarum, ⁊ turis, partes equales ⁊ dosis sit vsq̃ ad. ʒ. i. Et iteꝝ opium, sandaraca, ⁊ minutuz tus, myrrha, crocus dentur in potu ex eo due pillule sicut cicer. Et cõue nientius illo, est illud qð. ℞. castorei, opij, storacis liqde, seminis hyusquiami, myrrhe croci, assari, tu ris, ameos, partes eq̃les ꝯficiantur cũ melle despu mato, ⁊ sit dosis sicut nabac. Et iteruz merdasengi quarta. ʒ. i. coaguli. ʒ.ß. ossis adusti, gallarũ aã. ʒ. i. opij danich vnũ. Et iteꝝ acatia, ⁊ gallaꝝ, ⁊ opij gũ mi oĩum aã. pars. i. fiant ex eis trocisci. Et iteꝝ nar coticum ad bibẽdũ cõstringens in duobus diebus ℞. ameos ⁊ seminis apij, ⁊ corticũ granati acetosi, ⁊ gallaruz ⁊ [n] [sauine] partes equales oĩum, opij partẽ. ß. terãtur oĩa sicut alcohol, ⁊ sit dosis eius ex ʒ. i. vsq̃ ad auř. i. in mane ⁊ tãtũdem in sero. Et pue ro ex vno danich vsq̃ ad duos danich. Et ex medi cinis fluxus ventris, que ꝯueniũt ei qui cum fluxu hz tussim, sunt sicut myrtus, ⁊ mastix, ⁊ gũmi ara bicum, ⁊ tus, ⁊ psilium assatũ, ⁊ spodium, ⁊ casta nee, ⁊ nux, ⁊ auellane assate. Et oĩno opz vt detur il lud in quo nõ est acetositas, ⁊ ponticitas vehemẽs: imo oppilatio, ⁊ [o] [cõfortatio.] Quod si nõ fuerit excusatio, dentur pontica, deinde cõsequentur exhi beantur electuaria lenificãtia pectus. Et multa qui dem ex electuarijs factis ex papauere, ⁊ dragagã to, ⁊ gũmi, ⁊ xilocaractis, ⁊ fructu myrti, ⁊ amili as sati, ⁊ mucilagine rerũ que prius assantur, deinde ingenietur in extrahẽdo earũ mucilaginẽ que con iungit inter vtrasq̃ res. In cibis vero eoruz opz vt non sit mordicatio, neq̃ salsedo plurima, neq̃ ace tositas nociua, ⁊ moueat virtutẽ expulsiuã. Et hoc est sicut illud, qð de lacte decocto cũ lapidibus igni tis diximus, ⁊ proprie illud in quo extinguiẽ ferrũ aliquotiens. Et [p] [melius] illo est lac acetosuz ab lato butyro cũ riçi, aut milio assatis. Et experiatur summa eius, qð digeritur. Qum ergo nõ digeritur aliquid, sumatur acceptio minor eo. Et de lactibus decoctis fortius cõfortans est lac vaccinũ. Et quod ex eis cõuenientius est calefactis, est lac caprinuz, cum hoc ꝙ ipsum est magis stipticuz. Et lac aceto sum est melius calefactis, q̃z non acetosum. Et sicut medulla similaginea assata, infrigidata, exiccata. Et sicut panis cuius farina confecta est cum aceto facta panis [q] [valde] ⁊ est calefactis vltimus. Et sic lens decocta in duabus aquis, effusis [r] [super eam:] deinde decoquatur in tertia, donec inspisse tur, ⁊ acescat: aut non acescat: ⁊ sicut [s] [illud quod sit] acetosa. Acetosa aũt sunt sicut illud quod fit ex sumach, ⁊ granis granatorum, ⁊ tortellis [t] [in] co riandro, ⁊ qñq̃ ponitur in eo riçi. Et fabe decocte cum aceto sunt bone eis. Et ex cibis eorum, que co medũtur, ⁊ sunt in seipsis curatio bona, est vt suma tur ex sauich ordei pugilli. ij. ⁊ seminis papaueris pugillus. i. ⁊ corticum papaueris pugillus. i. deco quantur valde, ⁊ colẽtur, ⁊ sumantur. Et si acetosa fiant cum sauich malorũ acetosorũ, aut granis gra natorum, aut sumach, erit conueniens. Et sit eoruz sal salgẽma ⁊ teratur: deinde [u] [perfricetur bene] deinde admisceantur ei grana granatorũ, ⁊ corian

m —— A.
n A. abel
o A. ꝯglutinatio
p A. frigidius
q A. bonus
r A. ab ea
s A. cibaria
t A. cum
u A. affertur assa tione bona

druz, ꝛ sumach. Et si nõ est caliditas vehemẽs per/misceaṫ cuz eo caseus vetus assatus tritus. Et opz vt nõ sumãt in potu, nisi frigidũ qualecũqꝫ sit. Frigidũ.n. ↄstringit ꝛ sufficit, ꝛ tepidũ resoluit ꝛ [a] ⌈fit⌋ necessariũ plus nisi in colyrica passione, ẜm ꝙ conditionatũ est, ꝛ in oppilatiuo, ꝛ in apoſo. Et carnes in qbus datur eis licentia, sunt carnes altaeiugi, ꝛ alcubugi, ꝛ aldaragi: ꝛ aues parue, ꝛ alcanabir, et caro leporis, ꝛ [b] ⌈alcata, ꝛ alsesez, ꝛ alfuabet, ꝛ caro ascorie⌋ ꝓprie. Et rectius est vt sint assate, cuz seminibus ↄdite, aut acetose, ꝛ ẽt vitellus oui elixati in aceto, ꝛ almufusat facta ex eis, cũ eis q̃ sunt sicut grana granatoꝝ, ꝛ passe [c] ⌈magnoꝝ⌋ interioꝝ ꝛ coriandrũ, ꝛ cũ eis que sunt sicut sumach, ꝛ q̃ eis sunt silia ex fructu rubi, ꝛ capriolis vitĳ, ꝛ folĳs acetose, ꝛ folĳs arnoglosse, ꝛ caulis iterate decoctiõis, ꝛ pisces parui decocti cuz aceto. Et ex eis que currunt cursu [d] ⌈seminũ⌋ est flos fistici, ꝛ flos ꞔarur, ꝛ coriãdrũ, ꝛ grana myrti. Et qñ non digerunt carnẽ fiãt eis cõtritiones ex carne [e] ⌈pulloꝛuz⌋ ꝛ alcubugi ꝛ similiũ: ꝛ decoquãtur fortiter, ꝛ misceatur cuz eis riꞔi, ꝛ milĳ parũ: deinde colẽtur, ꝛ reducãtur super ignẽ, donec appropinquẽt coagulationi, deide fiant acetose, cũ sumac aut granis granatoꝝ, ꝛ similibus. Et [f] ⌈alcordumech⌋ iuuatiuũ est eis quz nõ corrũpitur digestio valde. Et opz vt non saliatur nisi parũ, ꝛ vt [g] ⌈currat ex eo ĩ mane⌋ humiditas plurima. Et pedes vehemẽtis iuuamenti sunt, quz decoquũtur in riꞔi assato. Et vitẽt fructus oĩno, q̃zuis sint stiptici, nisi quũ stomachus refugit ex cibis: sꝫ castanee non nocet eis, ꝛ similiter [h] ⌈alcasbu.⌋ Et si cibus subtilis corrũpatur in stomacis eoꝝ, cibentur cibis in qbus sit grossitudo, sicut sunt pedes cũ robub stipticis, et sicut sorbitiones fortes facte ex riꞔi et milio. Et qñqꝫ iuuantur quidã cũ [i] ⌈cibo infrigidato⌋ facto ex vẽtribus ꝛ similibus. Et [k] ⌈acetoso⌋ facto ex bonis partibus vacce, comedãt acetosum solũ cũ micis, ꝛ sumant cum eo si appetũt aliquid ex eis bonis, ẜm quãtitatez virtutis digõnis. Et nõ sunt ventres cõuenientes vltime oĩbus speciebus ascellationis. Et ex sorbitionibus laudatis eis est, vt sumaṫ papauer, et assetur plurimũ, deide fiat ex eo ꝛ ex riꞔi, ꝛ milio sorbitio: ꝛ si volũt, fiat acetosa cũ sumach, et granis granatoꝝ, et similibꝰ. Aut fiat sorbitio ex tortellis siccis, et riꞔi, et adipe renuz caprarũ. Aut infundatur sumach in aqua plu. die ꝛ nocte, et bulliat leuiter, deinde coletur vehemẽter, postea ponatur in ea [l] ⌈coriãdrũ,⌋ ꝛ dimittaṫ vsqꝫ quo infundatur, deinde coquaṫ, postea fiat dissolutio in ea manibus: deinde coleṫ, et proĳciaṫ fex: deinde sine cessatione moueaṫ super ignẽ cũ ligno, donec redeat ad similitudinẽ cibi: deinde cõdiatur cũ sale pauco, ꝛ sit pinguedo eius adeps hedi. Aut amigdale assate cõtrite, ꝛ parũ olei: et non multiplicentur in ipsa sal, ꝛ pinguedo. Et ita sit siue cibus sit calidus, siue frigidus. Et ex eoꝛuz pinguedinibus, est oleũ omphacinũ. Et opz vt sit aqua eoꝛuz aqua plu. in ipsa enim est stipticitas. Et existimo, ꝙ multitudo iuuamẽti illius, est ꝓpter velocitatẽ sue [m] ⌈attractionis⌋ ad epar et velocitatẽ resolutionis eius, quare nõ relinquit in chilo humiditatẽ. Et interdicatur eis vinũ. Si aũt non fuerit excusatio, et fuerit virtus reqrens ipsum, vt ipso reuiuiscat, tunc sit nigrum, stiptici saporis, parũ. Et rectius qdez est, vt nõ comedat cibos plĩmaꝝ spẽꝝ, neqꝫ multotiẽs: immo opz vt sint contenti cibo pauce q̃ztitatis, et sit vice vna. Et vt ꝑmittant super cibum illud, qd̉ est magis stipticũ. Aut sugãt ante ipsum aliquid de cydonĳs, ꝛ granatis acetosis, ꝛ non bibant super illum aquã. Et si expectauerint, vt nõ bibant oĩno, erit cura per se: ꝛ ꝓprie quz nõ mouenṫ [n] ⌈ad eã.⌋ Et opz vt ꝑmantur eoꝝ extrema supiora, vt attrahaṫ nutrimẽtum ad ea, ꝛ vt emplẽntur stomaci eoꝝ cũ medicinis stipticis, retentiuis, frigidis, et calidis, ꝛ ꝑmixtis, ẜm ꝙ exigit dispositio. Et opz vt ponantur in eis spica, et mastix, et myrrha, et tortelle. Et almeisus est plurimi iuuamẽti: qum poniṫ in medicinis. Epithima bonũ quo linitur illud, qd̉ est inter stõm et epar: qñ cõicat in fluxu. Bulliaṫ. ʒ. x. apsinthĳ cũ vino, ꝛ coletur, et ponatur sup locũ cum pãno: deinde sumãtur rosarũ, et balaustiarũ, et myrti sicce, et acatie, et enifistides, et gallarũ partes equales ꝛ misceãtur cũ aqua myrti, et inspissentur apsinthium predictũ ꝛ emplẽntur cũ eo. Et scias ꝙ tyriaca est cõferens valde omni fluxui vẽtris [o] ⌈in quo intẽditur ꝛ deĳcit⌋ virtutẽ, et cuius cã non est apa, neqꝫ cũ eo est febris vehemens. Et cõsilium qd̉ dãdum est illi qui nõ [p] ⌈permutaṫ ex loco suo⌋ et iam retenta est eius ascellatio quam habuit, sed corpus eius nõ recipit nutrimẽtũ, est vt comedat [q] ⌈paruarum auiũ ꝛ almimehit pectora absqꝫ extremitatibus eoꝝ magis tardis ad descendẽdum in patella coctoꝝ.⌋ Et similiter illi cuius appetitus est ad comedẽdum, et debilitatur eius digestio, dentur iste res. Et caro rubea, frixa cũ oleo, pulueriꞔato desuper cinnamomo. Et [r] ⌈infundatur⌋ illud etiam in sirupo de cydonĳs, et malis.

Tractatus. ĳ. de curationibus specierum solutionum ventris diuersarum, predictarum post [s] ⌈cessationem a cura vniuersali.⌋

De cura fluxus epatici. Cap. I.

Iam sciuisti cãs fluxꝰ epatici. Et sciuisti curationez cuiusqꝫ cãe, opz ergo vt redeas ad illd̉, ꝛ cures malitiam cõplexionis eius, ꝛ aposte ma ipsius, et debilitatẽ, et oppilationẽ, et repletionẽ eius ẜm vnũqd̉qꝫ cum eo quod dr̉ in cap̊ suo. Nam quũ tu feceris illud, tunc iam curasti: et illud qd̉ cadit in hoc cap̊ de errore est, vt dentur illi q hꝫ fluxũ epaticũ oppilatiuũ medicine constipatiue, addẽtes in oppilatione, ↄfortãtes eam, vt ↄstringant nãm: et ꝑducit illud ad errorẽ maximum. Et multotiens qdem linit insipiens epar in hac ascellatione cũ inspissantibus sanguinẽ, et extinguentibus epar [t] ⌈per hoc ꝙ⌋ sunt frigida et in h̃ est mors, et [u] ⌈successio⌋ putrefactionis. Immo opz, qum sciueris ꝙ cã in ipso est oppilatio in ep̃e, et mesaraica, vt intendas cũ apertione oppilationis. Et iam laudate fuerunt passe pingues in hoc cap̊, ita vt quidam existimauerunt, ꝙ ipse sanãt fluxũ lotiuum difficilez. Et nos quidẽ iam experti sumus illud, qd̉ fuit res nõ lõginqua ab eo qd̉ dixerunt. Et in inceptione ascellationis epatice [x] ⌈primũ⌋ est vt nõ approximẽt pani, qm̃ epar nõ recipit ipm, imo rectius est vt sit cõtentus aqua sauich in die bis aut ter. Qd̉ si tollerat in fine sua permixtionẽ milĳ cũ eo, decoquẽdo, deinde colãdo ipsum faciat. Et si tollerat vt comedat decoctũ, non colatũ, faciat: ꝛ in decoctione sit sacraiati. i. de sauich cum. xx. sacraiati aque. et decoquatur vsqꝫ quo ingrosseṫ. Qunqꝫ in [y] ⌈vase⌋ nõ fuerit varietas nõ erit malum vti adipe galline. Et qñ est ascellatio sanguinea epatica, sicut [z] ⌈phtisis⌋ tunc non opz vt retineatur desubtus aliquid, vt non retineatur aliqd nocitiuum et accidat ꝑillud nocumẽ/

a A. facit
b A. alcatha ꝛ alsafanin et alfuachat ꝛ caro alseudeni
c A. plurimoꝛũ
d A. aromatizantium
e A. Alia litera aldaragi
f A. alchiardanach Alia litera Et alchiardanagi Alia lr̃a
g A. fluat cũ pũctionibus ex eo
h A. alcasb
i A. charis
k A. alsichbesi
l A. darhe
m A. penetrationis

n A. Alia litera omnino
o A. laborioso vel lassãte ꝛ deficiente
p A. alleuiaṫ a debilitate sua
q A. aues paruas ꝛ arinabed. i. colũbinos volare icipiẽtes ꝛ pectora ipsoruz absqꝫ extremitatibus eoꝝ ossuosis tarde descensionis in patella cocta. Et facta charnanegi. i. prius elixa ꝛ post assata.
r A. confert
s A. cõplemẽtuz cure vniuersalis
t A. cũ eis que
v A. preparatio
x A. melius
y A. vrina
z A. aliqd̉ fluxꝰ vehementer Alia litera

a A. rectifica vel bonifica regim̄ ⁊ curam

tum:imo a ⌈denudetur regimen ⁊ cura⌋desuper.

¶ De cura fluxus stomatici, ⁊ intestinalis absq3 excoriatione: ⁊ primo de lubricatiuo. Cap.II.

IAm sciuisti qualr̄ curatur lubricitas stōi cum spēbus suis. Et cura lubricitatis intestinoru3 proxima est illi, ⁊ pportionalis ei. Et cu3 hoc nos afferemus potiones, ⁊ empl'a, ⁊ canones, digniora istis locis. Et canones ad eos in qbus nō sunt vlcerosi, sunt vt permisceas stiptica fortis stipticitatis cū medicis calefactiuis, dādo eas in potu, ⁊ ponēdo in empl'is. Et vt vtanť medicis, q̄ adiuuāt nām, ⁊ ꝯfortāt spiritum sicut tyriaca magna, et homorusia, ⁊ athanasia. Et op3 vt administres b ⌈narcotica⌋ qm̄ ipsa sunt fortis iuuamēti in hac egritudine. Et si sign̄t sigtiones multitudinū phlegmatis, labora in eūando ip3. Et si nō valent medicine ppinque c ⌈fortes, ⁊ fortes fortitudine tēperata⌋ tūc fortasse indiges eis q̄ sunt sicut helleborus. Uerū eūo māei huius egritudinis cu3 vomitu, est difficilis, ⁊ mala. Et raro eūat vomit⁹ phlegma descēdēs ad itestina. Et nō op3 vt bibāt aquā inquātū poťe est. Amplius si bibūt eā, non cōcediť vt bibāt eā calidā oīno. Et vinū qdem vetus subtile, purū parū cōfert eis. Et illud qd̄ diuersificať ab illo nocet eis. Et si diligūt vt d ⌈in secūdis mēsis comedāt, comedāt in eis ea⌋ q̄ sunt sicut sauich algobere: aut sauich alcaso ⁊ sauich e ⌈d̄ siliqs⌋ ⁊ sauic d̄ granis ḡnatoꝝ, ⁊ sauich de nabac. Coriandru3 v̄o est fortj impressionis in retinēdo cibum in stō. Et ex cōpositis bonis ad eos est illud, qd̄. ℞. semis arnoglosse, ⁊ anisi amboꝝ añ. ʒ.i. ⁊ corticis granatoꝝ, ⁊ san. draconis amboꝝ añ. ʒ.5. ⁊ est potio vna. Et op3 vt bibať in vino pōtico. Et si fuerit illic fe. tunc cu3 aq̄ plu. Et ex cōpositis ꝯferentibus eis, est electuarium de gallis, ⁊ el'uarium de ture, ⁊ el'uariū de siliquis. Et de empl'is cōferunt eis, sicut empl'm de semine lini cū dactilis, ⁊ ꝯfortať cū eis que sunt sicut succi cydonioꝝ, ⁊ f ⌈aluminis humidi⌋ ⁊ g ⌈hypoquistidos⌋ ⁊ acatie, ⁊ balaustiarū, ⁊ masticis, ⁊ rosarū, ⁊ h ⌈rubi, ⁊ myrti⌋ partes eq̄les. Et qn̄q3 fiūt ex istis medicis marā cū cera ⁊ oleo i † ⌈ ⌋ sicut empl'm abrucalis, ⁊ empl'3 rub⁹, ⁊ empl'm de saufel qu3 fuerit cal'itas. Facti autē pp vlcera intestinoꝝ cura est cura vlcerū, ⁊ multitudo admistrationis exiccātiū stipticoꝝ ex k ⌈medicis⌋ frigidis sic̄ est illud, qd̄ fit de acresta, ⁊ sumachia ⁊ cureť cura dysenterie quā dicem⁹. Et cū cā cholerica illic est illa q̄ effundiť, ⁊ vlcerat, tūc meli⁹ ē vt ipsa eūetur in estate cū vomitu, ⁊ nō eūes ea3 ex via vlceꝝ. Et qn̄ cā ei⁹ est phlegma, nec̄cium est tibi, vt eūes phlegma p clistere l † ⌈ ⌋ dictu3 in cap̊ suo: ⁊ m ⌈exicces⌋ cibū, ⁊ calefacias ip̄m: ⁊ ponas ip3 ex assatj, ⁊ n ⌈alcalage⌋ factj ex carnib⁹ leuib⁹, ⁊ minora potū aq̄. Deīde si indiges fortiori illo, o † ⌈ ⌋ tc̄ vtere aut albo ad stō3, aut nigro ad itestia iferiora: ⁊ ē p ⌈ēt ex eis q̄ vacuant linita.⌋

b A. diuretica

c A. fortitudini ⁊ virtus est fortis equaliter

d A. pmuteť cibaria fiat talis mutatio cu3 eis

e A. Alia litera xilocarate vel carnub

f A. Alia litera aneti Alia litera alcasb

g A. althărathit

h A. alhausegi

i † A. Alia lr̄a masticino ⁊ ol'o de cydonijs, et oleo rosaꝝ ⁊

k A. cibis

l † A. phlegmatis

m A. alleuies

n A. frixis

o † A. sicut elleboro

p A. ⁊ cu3 eo qd̄ eūat permutās cōpl'onē ⁊ calefaciēs eam. Alia litera ipsum ēt linitu3 curat vlcera

q ⌈¶ De cura vlcerosi. Cap.III.⌋

q ——— A. ⁊ ꝯtinuatur hoc capl'm cum precedenti

MEdicamen bonū ad lubricitatem humidā, ⁊ est sicut cibus. ℞. r ⌈passas⌋ nigras, q̄ coquātur, ⁊ teranť cū suis iterioribus, ⁊ misceanť cū eis cortices ḡnatoꝝ alborum, ⁊ pip albū, ⁊ oleū omphacinū, ⁊ comedať cū pane. Et op3, vt cōmisceātur cū eo qd̄ in ipso administratur de stipticis fridis, mastix, ⁊ tus, ⁊ si tollerat, piper. Et cū chronica fit sol'o ventris, lubricatiua, ⁊ ꝯtingit vt virtus cadat, tūc necessariū est i hoc vt incipias cū equatione cōplexionis, ⁊ calefactione eius. Et facias egrum vti exercitio, qd̄ ipse tolleret. Aut facias ip̄m ingredi balneū, ⁊ premas eum p̄cessione s ⌈subtili⌋ ⁊ frica qd̄ de corpe eius apparet: deīde da ei ad sorbēdū iacenti, nō sedēti: imo co t ⌈supiore ⁊ toto⌋ qd̄ supra ipsa3 est u ⌈i p̄paratione aliqd⌋ de aq̄ carnis fortis cum q̄ mixta sint vinū stipticū x ⌈subtile⌋ ⁊ tortelle sicce. Et si tolerauerit v̄tus, ⁊ cōpl'o ei⁹, vt ꝯsequenť adhibeas aliqd penetrare faciēs sicut diapipeō ⁊ diacalamētū, fac illud ita, vt faciat ip̄m penetrare: nā qū feceris illud, attrahet epar aliqd illius cibi, ⁊ ꝯfortabitur eo. Reliquaꝝ aūt spēꝝ fluxus stōi, q y ⌈est infra lubricitatē pl'imā⌋ cura z ⌈nota est ⁊⌋ appropinq̄t curationi lubricatiui. In illa ergo cui⁹ cā est chol'aru. plurima, effusa ad stōm, ⁊ itestina: op3 vt temperes mēbru3 in quo ḡnatur cholera, ⁊ a quo pcedit s. epar, ⁊ fel p illud, qd̄ sciuisti i cap̊ suo. Et eūes superfluitatē cholericā, si fuerit pl'ima. Et rectius illo est, cū vomitu, si pol'e est, ⁊ leue: aut cū fluxu vētris, si nō fuerit in v̄tute debilitas, ⁊ nō timeť vt accidāt vlcera: aut qp sint facta. Et post illud & ⌈icipe in primis⌋ cū ifrigidātibus ⁊ stipticitatē faciētib⁹ predictā. Et multotiēs qdē sanat hanc lesionē, sumere in potu myrobal'. citrinos. Ipsi. n. educunt cholerā, ⁊ faciūt succedere virtutē infrigidatiuā faciētē stipticitatē. Et ex eis que ꝯferunt eis est administratio lactis acetosi, ⁊ pprie cū spodio. Et sil'r ? ⌈cū⌋ aq̄ sauich ordei. Et si fuerit cā eius phlegma, cureť cum eis q̄ educūt phlegma ex ebibitis, ⁊ clisteribus, si fuerit pl'm valde: deīde cureť cū eo qd̄ ꝯstipat, ⁊ calefacit calefactiōe tēperata. Et ex eis q̄ cōueniūt ad illud, est el'uariū de granis granatoꝝ, qd̄ est cum cimino: ⁊ el'uarium alcançi ⁊ trocisci de spēbus. Et si phlegma est vitreū, nō excusatio est eoru3 que sunt, sicut trocisci askiladis, ⁊ suffuf facti ex aniudem, ⁊ semine ameos, ⁊ cimino in aceto posito, ⁊ assato, ⁊ semine lini torrefacto, ⁊ galia, ⁊ balaustijs, ⁊ carui, ⁊ myrrha. ⁊ ture cum spodio s̄m qp tibi bene visum fuerit de mēsuratiōe testimonij. Et si fuerit illic phlegma ⁊ cholera simul, ⁊ sign̄t illa exitus eius qd̄ egrediť, ⁊ reliqua signa, iuuabūtur si sumpserit myrobal'. citrinoꝝ partē. i. ⁊ nasturtij partē. 5. cū qbus misceantur & ⌈çucari⌋ ⁊ granoꝝ myrti ⁊ sumach ⁊ carmesich oīum añ. sextā partis illius. Et si fuerit cā melācholia effusa ad ip̄m, nos faciemus ei capitulū singulare, qd̄ appropriať ei cū capitulis fluxus melācholici, ⁊ pportionabimus ip̄m ad splene3. Sed ei qui est s̄3 cibaria ⁊ cibos, singulare ēt faciemus capitulū: ⁊ si non fuerit nisi debilitas fortis. ⁊ malitia cōplexionis, ꝯsiderabis malitiā cōplexionis per signa sua. Et pl'm qdē malitie cōpl'onis itestinorū est cōicans malitie cōplexionis stōi, ⁊ signa eius sunt signa illius. Qd̄ si debilitas fuerit in digestiua sola, ⁊ fuerit frigus, iuuanť cū electuario alcançi, ⁊ iuuantur cū electuario nr̄o qd̄ est s̄m modu3 hunc. ℞. xiloaloes crudi, ⁊ cimini in aceto infusi, ⁊ assati, ameos carui a † ⌈ ⌋. çç. assati ⁊ cardamomi, iterioꝝ passulaꝝ tritoꝝ, ptes eq̄les ⁊ fiāt ex eis suf, suf, ⁊ dos̄ sit vsq3 ad. ʒ. iij. Et si fuerit illic vētositas pl'ima ponamus in eo semē b ⌈alscesbrā⌋ ⁊ semē rute. Et iteꝝ cōpositū quorūdā pl'ime vtilitatis i h̄ ca. ℞. çç. seis feniculi, ⁊ anisi, ⁊ pipis lōgi, ⁊ cardamomi oīum añ. ʒ. iij. ⁊ semis ameos, ⁊ apij amboꝝ añ. ʒ. iiij. ⁊ cassie ⁊ calami aromatici, ⁊ ciperi, ⁊ xiloal'. crudi oīum añ. ʒ. iij. ⁊. 5. ⁊ galie. ʒ. v. ⁊ croci. ʒ. iiij. et gariofil'. c † ⌈ ⌋ ⁊ blacte biçantie ⁊ nucis muschate omniū añ. ʒ. iij. ⁊ sextā, granoꝝ myr/

s A. leui

t A. exn̄te altioři ad id

u A. Et cibeť in hoc situ aliquo

x ——— A.

y A. vel q nō est lubricatiuus

z A. cura plurima ipsarum

& A. succurre

? ——— A.

& A. Alia litera galie

a † A. ⁊ mirrhe

b A. alfabeschū

c † A. Alia lr̄a ⁊ balaustiarum

ti.ʒ.xx.ĩformenť ex eo trocisci ꝛ fit doſ eoꝝ ſm mẽ surã testificati. Et iuuãt ĩ ea trocisci almarmacur ꝓ prie si fuerit virtus expulsiua debilis ẽt. Et iuuant ĩ ea empl'a p̃dicta calefactiua. Et si fuerit cũ debilita te expulsiue pmisce ea cũ apsinthio. Q̃ð si fuerit cor ruptio digõnis pp calorez, admĩstrabis medicinas ĩfrigidatiuas, ꝛ sit ĩ eis stipticitas aliq̃, ꝛ ĩgrossa ci/ bũ, ꝛ fac eũ ex gñe fridoꝝ grossoꝝ de qbus diximꝰ in capᵒ malitie digõnis. Et opꝫ ꝙ adiuueris cuꝫ eis q̃ diximus in eodẽ capᵒ. Q̃ð si fuerit debilitas ĩ retẽ tiua pp frigus aut calorẽ, admĩstrabis stiptica p̃di/ cta in initio capituli cal'a aut frigida. Et si fuerit ex pulsiua etiaꝫ debilis administrabis suffuſ de scoria ferri cũ nuce muschata in sirupo de menta, ꝛ admi/ nistrabis empl'a ſm necessitatem.

De cura fluxus cholerici. Cap. IIII.

Iam diximus ipsam ĩ capᵒ stõi: ꝛ est pẽdẽs in fine rei cuꝫ curationi/ bus dispõnũ epatꝭ, ꝛ fellis, ꝛ stõi, gñan tium cholerã: ꝛ opꝫ vt q̃ratur illic.

De cura fluxus melãcholici ꝛ ẽ sple neticus fluxus ĩ qᵒ nõ est excoriatio. Cap. V.

Oportet vt ĩtẽdas in ipso curam splenis: ꝛ cãm eius co/ gnoscas, ꝛ apponas ꝑ illud qð necessa riũ est in eo. Et si fuerit illic multitudo melãcholie, ꝛ exuberãtia [a] ⌈virtutis⌋ eũabis cũ decoctione epithimi, ꝛ silibꝰ. Et si fuerit grossa sicut fex, ꝛ nõ fuerit ab a p̃ate, ĩmo pp grossi/ tudinẽ melãcholie ipsius, tũc admĩstrabis in ipsa h̃ solutiuũ, si fuerit ṽtus fortis. ℞. salis gẽme pte. i. et spine egyptiace ptes. iij. ꝛ hellĩ nigri ptes. ij. deco/ quãtur itaqꝫ spina ꝛ helleboris in aq̃ fortiter, ꝛ dis/ soluať in ipsa sal ꝛ coleť. [b] † ⌈ ⌋ Et hec ẽ via [c] ⌈fluxꝰ eiꝰ ꝛ purgationis eius ab eo qð fluit ex eo.⌋ Et si nec̃ia fuerit phlebotomia, phlebotoma, ꝛ ꝯforta epar, ꝛ ꝯforta os stõi. Et si cã fuerit ĩ fluxu stomatico melãcholica pp illud qð effundiť ad sto machũ ex humoribꝰ melãcholicis, pone sup splenẽ vẽtosas [d] ⌈retẽtiuas retẽto in eis illo qð ab eis cõ/ prehẽditur⌋ ad stõm, ꝛ ĩtestina. Et postea rege cum eo qð est subtile, ꝯfortatiuũ sicut est h̃ cõpositũ, qð est nr̃m. ℞. g̃noꝝ g̃natoꝝ. ʒ. x. been rubei torrefacti ʒ. i. [e] ⌈ꝛ seis alscebrã. ʒ. i. çedoar. ʒ. i. ꝛ karabe. ʒ. i. ꝛ se. rute. ʒ. i.⌋ riçi. ʒ. i. fiat ex eo suffuſ: ꝛ sit doſ eiꝰ. ʒ. iij. Et iteꝝ sumanť g̃na g̃natoꝝ, ꝛ passe nigre, terãť cũ aceto ꝛ aq̃, ꝛ [f] ⌈exꝑmať desup⌋ ꝛ coleť, ꝛ ꝓijcia tur desup salis parũ, ꝛ origani, ꝛ intingať cũ eo. Si aũt necessaria fuerint fortiora hoc, sumať turis, ci/ peri, ꝛ nucis cupressi, ꝛ galie omniũ ana. ʒ. s. et tor/ tellarũ. ʒ. i. bibať cum vino antiquo puro.

De cura fluxꝰ sanguis absqꝫ excoriatiõe. Ca. VI.

Iam sciuisti ꝙ hic fit ex corpe, et fit ex [g] † ⌈ ⌋ stõ ꝛ ĩtestis supioribꝰ, ꝛ ĩferioribꝰ, ꝛ fit ex ficteri et nouisti sig̃ eoꝝ. Et q ex eo est virulẽtus, ꝛ feculẽtus, ꝛ lotiuus, cura ip̃m ex pte ep̃is, ꝛ rectificatione cõpl'onis eius, ꝛ aptione oppi lationis ipsiꝰ. Et regimẽ añcedẽs ĩ curatione illiꝰ, ẽ ꝯsideratio dispõnis [h] † ⌈ ⌋ ĩ repl'one: ꝛ cõsi deratio cãrũ faciẽtiũ [i] † ⌈ ⌋ nec̃io. Q̃ũ ergo nõ ẽ pp ip̃m dolor, ꝛ existimas ꝙ est ex corpe, aut ep̃e: et nõ cadit pp ip̃m ṽtus, non retineas ip̃m. Et si timeť ꝙ cursus eius, qñqꝫ facit accidere excoriationem, aut facit accidere debilitatẽ, fiat phlebotomia, ꝛ ex trahať ex ꝯ̃rio motus partꝭ eius: deide admĩstrẽtur medicine stiptice restringentes san. Et in illo q acci dit ex ruptura in venis ĩtestinorum, qñqꝫ ꝑducit ad

[a] A. Alia litera eius

[b] † A. ꝛ bibat

[c] A. solonis ven tris eius ad mũ dificationẽ eius cũ eo qð soluit

[d] A. retinẽtes il lud quod fluit ex eo

[e] A. zarũbed tor refacte. ʒ. i. cara/ be. ʒ. i. semis ru/ te semis alsabe/ sefram. ʒ. i.

[f] A. fiat expres/ sio ab eo

[g] † A. epate ꝛ ex

[h] † A. corporis

[i] † A. eam

excoriationẽ festine. Opꝫ ergo vt ꝯuertas studium ad retinẽdũ eũ, ꝛ inclinãduꝫ ad ꝯ̃rium ptis, si fuerit illic repl'o vehemens, ꝛ plurima. Et scias ꝙ potata ꝯstrictiua ꝯueniẽtiora sunt ei, q est ex ĩtestis supio/ ribus, ꝛ q̃ sequunť ea: ꝛ q̃ sunt super ea. Et clisteria sunt ꝯueniẽtiora ei q est ex ĩtestinis ĩferioribꝰ. Et in eo q est inter illa rectius est vt aggregẽtur vtreqꝫ cu rationes. Et oẽs medicine stiptice, frigide, ꝛ facien tes glutinationẽ, p̃dicte in eis q̃ p̃terita sunt, strigũt sanguinẽ: p̃cipue qñ in eis ponunť alumẽ, ꝛ hema/ tites [k] ⌈vel semẽ canabis⌋ tritũ, sicut puluis, ꝛ san guis draconis, ꝛ karabe ꝛ corallus. et margarite, qum bibunť ꝛ fiũt ex eis clisteria. Et qñqꝫ indiges narcoticis: ꝛ qñqꝫ est tibi necessariuꝫ vt ꝯfortes ea cũ illis, in qbus cũ stipticitate est [l] ⌈fortitudo.⌋ Et troc. de balaustijs in sũma eoꝝ q̃ bibunť, est virtus fortis: ꝛ troc. de se. acetoſ: ꝛ troc. [m] ⌈de se. canabis, ꝑ illud⌋ qð scire fecimꝰ: ꝛ succꝰ arnoglosse, ꝛ succꝰ psilij, ꝛ succus barbe hircine in his capl'is iuuamẽ tũ ꝯferũt: ꝛ ꝓꝑe qũ ponunť ĩ eis medicĩe singulares p̃dicte, ꝛ troc. dicti ĩ ꝑmis. Et iteꝝ sumãť maloꝝ: ꝛ cidonioꝝ, ꝛ rosaꝝ siccaꝝ oĩuꝫ añ. lib. s. decoquãť ĩ qnqꝫ lib. aque donec remaneat lib. i. ꝛ. s. [n] † ⌈ ⌋ ꝛ ꝓijciať sup eã tantũdeꝫ olei roſ. ꝛ coq̃tur in vase duplici, donec ꝯsumať aq̃, ꝛ remaneat oleũ: ꝛ oleũ illud admĩstreť in eis que bibunť. Clisteria ṽo restrictiua sunt ex istis succis ꝛ ex aqs in qbus decoqunť stiptica nota. Et pulueriçeť sup ea ex eis, q̃ coqunť in eis, ꝛ ponanť in ipsis pinguedines ex adipe renũ capraꝝ, ꝛ ex oleo roſ. bono vltimo: ꝛ di cemus ea in antidotario: ꝛ dicemus ea ẽt in capᵒ ex coriationis, ꝛ eligemus ex eis salua tẽperata, in q/ bus nõ sunt medicine acute [o] † ⌈ ⌋ ꝛ af feremus quedã hic. Clistere bonũ ex eis q̃ exposui mus. ℞. corticũ g̃natoꝝ ꝛ arnoglosse ꝛ [p] ⌈siliqua/ rum⌋ spine, ꝛ sauich alnabac, ꝛ sauich riçi oĩuꝫ añ. ʒ. viij. ꝛ sumanť de gallis ĩmaturis. ij. ꝛ balaustiaꝝ ꝛ roſ. oĩum añ. ʒ. iiij. effundať sup ea aq̃ emina vna [q] ⌈cũ parua aq̃.⌋ Et si fuerit aq̃ illa aq̃ virge pasto ris. erit valde bona: deide decoq̃tur cũ facilitate, do nec remaneat fere tertia eius, ꝛ coleť. Et sumať alu minis. ʒ. s. ꝛ san. dracõis, ꝛ acatie, ꝛ hematitꝭ [r] ⌈vel seminis canabis⌋ ꝛ balaustiarũ ꝛ succi barbe hir/ cine, ꝛ gũmi [s] ⌈ꝛ bdellij⌋ assati, ꝛ ceruse plumbi, et ostracoꝝ adustoꝝ, ꝛ luti rubei, ꝛ armeni oĩum añ. ʒ. i. ꝛ olei roſ. ʒ. vij. ꝛ interioris adipis capraꝝ. ʒ. vi. Et qui vult ponat in ipso opij pondus danich vsqꝫ ad danich ꝛ. s. ꝛ clisteriçeť cũ eo. Et qũ est intentio in clisteri retẽtio san. nõ est necesse vt ingrosseť cum faciẽtibus glutinationẽ ex riçi, ꝛ milio: et silibꝰ. Et qũ est [t] ⌈in ipso regimẽ⌋ excoriationis, aut regimẽ amboꝝ sil'r, necessariũ est illud. Et [u] ⌈studebimus, vt hec duo nõ faciãt ingredi in clisteribꝰ vẽtositatẽ. Et ex suffuſ⌋ fortibꝰ in h̃ capᵒ est, vt sumanť acatie, ꝛ gũmi arabici, ꝛ seis hyusqami albi, et luti arme/ ni, et karabe, et gallaꝝ ĩmaturarũ oĩum ptes eq̃les ꝯtere ea, et aggrega ipsa cũ medicamĩe ꝺcocto cali do, et fac ex eis silitudines glandiuꝫ. In eo ṽo q est ex ficteri, sufficit vt admĩstres has medicias, suma tur merdasengi, ꝛ balaustie, ꝛ cerusa plũbi, ꝛ ostra ca assata, et admĩstrenť sup locũ post ablutionez, et mũdificationẽ. Q̃ũ ergo feceris hoc, et [x] ⌈remanet sup⌋ te egritudo, et nõ retineť, nõ inuenis ei excusa tionẽ, quin liges ambas manus ab ascella, stringẽ do vehemẽter, et frica extremitates eoꝝ vehemen/ ter, et sedeat eger in aq̃ frigida estate: et in aere frigi do in hyeme, et da ei ad potãdũ aquã frigidẽ, et ef/ funde sup eius sorbitiones succos frigidos, et ĩfri/

[k] —— A.

[l] A. Alia litera virtus abstersiua vel fortitudo ab stersionis. Alia litera confortatio. Alia litera in qbꝰ est virtus stipticitatis

[m] A. hematitis cum eo

[n] † A. deinde coletur

[o] † A. ꝛ trocisci acuti

[p] A. xilocarate

[q] A. parua.

[r] —— A.

[s] —— A.

[t] A. intẽtio regi minis

[u] A. opꝫ vt stu/ deat ne igredia tur ĩ clisteri vẽto sitas. Et ex sup/ positorijs

[x] A. augumẽtať apud

gidatos:⁊ sirupos ꝯstrictiuos:sicut rob de acresta, ⁊ rob de ribes, ⁊ similia infrigidata cum niue.

¶ De cura excoriationis ītestinoꝝ, ⁊ vlceꝝ. C.VII.

OPortet vt nō sit error ī excoriatione intestinoꝝ. Fortasse.n.nō est illa, que idigeat eo ī quo est virtus vehemēs:⁊ est in administratione eius in ipsa pnities. Et est ipsa īfrigidatio vehemēs:⁊ dare mellones indos, ⁊ lactucā, ⁊ portulacā [a] ⌈est⌋ sufficiēs in cura. Qūqʒ administras clisteria, in qbus ponunt̄ medicine cautericatiue, est pnitiosum. Et opʒ vt cures sicut sciuisti illō, qō est in ītestinis supioribus cū ebibitis:⁊ qō est in īferioribus cū clisteribus:⁊ qō est in medio cū vtrisqʒ curis:deīde pmū qō opʒ te considerare, est dispōcāe faciētis excoriationē:⁊ vlcera intestinoꝝ, an est adhuc in effusione. Et an cā eius antecedēs sit ex ruptura, aut repletione, aut apate [b] ⌈remanēte aut est retētū, aut abscisum ⁊ destructū⌋ ⁊ remansit vestigium eius ex excoriatione ⁊ vlcere. Et nos qdē iaʒ dedimus signa in h̄. Si ergo cā adhuc effunditur [c] ⌈ppara in abscindēdo ipsaʒ ⁊ ꝯstringēdo⌋ ipsam cū eo, qō iā sciuisti ī loco suo. Et si fuerit necessaria eūo ꝓpter malitiā hu. fac eā cuʒ timore, ⁊ cautella. Et stude vt sit solutiuū nō vehemēter nociuuʒ vestigio, ⁊ vlceri:īmo sit sicut myrobal. [d] ⌈Et⌋ rectifica ipm cū eo qō miscet̄ ei ex eis, q̄ sunt sicut [e] † ⌈ ⌋ dragagā. ⁊ q̄ sunt similia illi. Qō si tibi possibile est, vt ꝓhibeas ipm a cibo duobus dieb⁹, vt fiat corpus auaꝝ eius qō effundit̄ ab eo, fac. Et qū volueris ipm cibare ciba cū lacte decocto cū lapidibus, ⁊ decoq̄ fm qꝫ pterijt in cap̄ suo:⁊ iste cibus est fm semitā medicine. Cibus v̄o ipse apud necitatē, ⁊ apparitionē debilitatꝫ, est ille cuius q̄ʒtitas minorat̄, ⁊ ꝯfortatio multiplicat̄ ipsi⁹:sicut epar galline piguis, ⁊ paꝝ panis de simila, ⁊ declinis ad açymitatē, ⁊ [f] ⌈testiculi galloꝝ⌋ ⁊ oua q̄ ascēdūt a sorbilibus, ⁊ descēdūt ab assatis fortib⁹:⁊ qn̄qʒ iuuat̄ valde ex piscib⁹ assatis, calidis, ⁊ [g] ⌈pedib⁹ decoctꝭ in lacte dulci. Et riçi torrefactū est bonuʒ eis valde qum sugit ipm.⌋ Et opʒ vt ꝯserues virtutē eius ēt cum rob fructuū:⁊ [h] ⌈cibis dictis in cap̄ p̄.⌋ Et sit sal eius sal gēma, ⁊ sit torrefactus. Et non opʒ vt bibat vinū nisi qn̄ non [i] ⌈multiplicat̄⌋ caliditas: tūc enim bibat ex eo parū, qō sit nigruʒ stipticū. Et aq̄ eius sit aqua frigida, Et nō est ꝯueniēs vt in primis incipiat [k] ⌈a⌋ medicinis, puris [l] ⌈singularib⁹⌋ cū qualitatibus suis stipticis, ⁊ asperis. [m] † ⌈ ⌋ Et qn̄ dolor sit fortior, idiges necessario facientibus glutinationē, vt fiat sicut [n] ⌈marā⌋ ⁊ liniatur sup faciē infirmi. Et oēs medicine īfrigidatiue, faciētes stipticitatē, pmixte cū glutinatiuis sunt iuuatiue, nisi accidat corrosio:fortasse.n. tūc idigebis abstersiuis, ⁊ cautericatiuis pmixtis cū eis q̄ [o] ⌈leuia sunt⌋ sine mordicatione. Et opʒ vt det̄ in potu hn̄ti excoriationē illud, qō in potu est ex seminibus ⁊ alijs, in aq̄ frigida:⁊ nō ī aq̄ calida. Et reubarbaro qdē inest ꝓprietas mirabilis in vlcerib⁹ ītestinorū:⁊ in fluxu algaras:⁊ ꝓprie qn̄ datur in potu ī eo qō est sicut aqua arnoglosse cū pauco vino ātiquo. Et glandes assate, ⁊ [p] ⌈silique⌋ virtutē hn̄t fortem cōiuncte, ⁊ separate. Et semen rose est mirabile valde:⁊ nos iā expti sumus illud, qō dixerūt qdam, qꝫ qn̄ [q] † ⌈ ⌋ dātur ex [r] ⌈eo⌋ in potu ʒ.iiij. cū a qua frigida remouet̄ ab eo. Lutū autē sigillatū est iuuatiuū valde oī excoriationi:ita qꝫ corrosioni de quo in potu dat̄ post mūdificationeʒ corrosionis, ⁊ sorditiei cū clisteri aliquo ex clisterib⁹ q̄

a ——— A.
b A. remanens aut resecata abscisa iā ꝯstructa
c A. tūc regimē est in abscindendo ipsam ⁊ resecando
d A. Alio litera aut
e † A. Alia lr̄a myrobalani ⁊
f A. capones seu galli castrati
g A. Alia litera decocti in lacte rizi torrefacti sī boni eis valde, qū sugūt vel comedunt eos.
h A. cibi p̄dicti in cap̄lo primo cōferunt eis
i A. est
k A. cum
l A. nocētibus
m † A. ⁊ excoriātibus
n A. velamen tegens
o A. exiccant
p A. carnub
q † A. in principio dissinterie
r A. Alia litera gūmi arabici

diximus. Et silr̄ qū clistere fit cū luto sigillato ī succo arnoglosse, ⁊ [s] ⌈stella seminis⌋ ēt ⁊ succo portulace. Et ex eis q̄ ēt ꝯferunt ad illud est succus mori, qō nō maturat̄. Et silr̄ [t] ⌈succus⌋ herbe caude eque. Et succus herbe tinctorum citrine [u] † ⌈ ⌋ bibitus ⁊ clistericatus. Et dixerūt qdā in medicis huius capli pedē [x] ⌈albacohā⌋ ⁊ existimo qꝫ sit pes corui:⁊ dī qꝫ Hip. qū dixit pes [y] ⌈albacohā⌋ ītellexerit folia ficus. Et h̄ nō est ex eis q̄ ꝯueniūt in hoc cap̄. Et potare coaguluʒ leporis, ⁊ caseū ablato sale eius ab eo, fm qꝫ dixim⁹ in cap̄ p̄, est vehemēter iuuans eos [z] ⌈⁊ qꝫ est vltimum⌋ in corrosiōe. Et qū accidit excoriatio ꝑꝑ medicinā ebibitā, tūc ex rebus iuuatiuis est, vt fiat clistere cū butyro ⁊ san. draconis. s. ponant̄ in. ʒ.xxx. butyri ex ʒ.i. sang. draconis vsqʒ ad. ʒ.iij. Et ex cōpositis valētibus ad eos, sunt trocisci de suffuf frigidi p̄dicti. Et ex eis q̄ illis bona sunt, est [&] ⌈panis qū pulueriçat̄ sup vinū⌋ ⁊ det̄ ī potu ex eo ⁊ bibat̄ post ipm aq̄ frigida. Et ex eis q̄ ꝯferūt est vt sumantur cineris [?] ⌈ostracoꝝ fluuialiū⌋ ptes. iiij. ⁊ gallarū ptes. ij. ⁊ pipis ps. i. terantur, ⁊ cribellent̄, ⁊ pulueriçet̄ ex eo pōdus. ʒ.i. sup cibū, ⁊ bibat̄ cū aq̄ frigida. Et filoniū est eis iuuatiuū etiā qum bibūt ipʒ cū aq̄ frigida. Suppositoria v̄o, ⁊ clisteria ꝯuenientia ad hoc, sūt sic̄ clisteria ⁊ suppositoria cōueniētia ad fluxū san. absolute, additis in eis in p̄ncipio facientibus glutinationē, stipticis:⁊ in fine eius, si ꝑducit ad corrosionē, mundificatiuis, ⁊ cautericatiuis. Et vsqʒquo [ꝝ] ⌈dissoluatur⌋ illud, qō est sup intestina, ⁊ remaneāt manifesta nō opʒ vt pertrāseat glutinationē faciētia, ⁊ stiptica. Et dixerūt qdā qō opʒ ne acatia mittat̄ ī clisteri, qū nō est ī egritudine san. et nō est h̄ aliqd:deinde qum mūdificat̄ vlcus, incipiat̄ cū exiccatiuis, stipticis, glutinatiuis, ⁊ piguibus:deīde in fine eius si ꝑducit ad corrosioneʒ, cū mūdificatiuis, ⁊ cautericatiuis. Et sunt qdā homines qui pmiscent rē modicā de [a] ⌈calidicon⌋ in qbusdam succis. [b] ⌈Et clisteria salua⌋ ꝯferūt ei iuuamētum maximū. Uerū qū nō ducit necessitas ad illud, qō est acutū, ⁊ ad illud qō est acetosum, tunc melius est vt nō administret̄. Et opʒ vt permutatio fiat pmū ad acetosa:deinde ad [c] ⌈calida.⌋ Et quādo exigit necessitas ⁊ corrosio, tūc nō cures, et [d] ⌈si cū calidicon administres⌋ necessitatē tuaʒ in eo. Et qn̄qʒ rectū est vt incipias cū aliquo narcoticoꝝ, deinde admistra clisteria acuta [e] ⌈nisi⌋ qū nō tollerat ipsa infirmus. Et de istis acutis, et illis q̄ fiūt ex arsenico, timet̄ denudatio cutis post cutē, donec pforent̄ ītestina. Et ꝑꝑ hoc opʒ vt sit [f] ⌈inceptio⌋ ī administrādo ea, qū scis qꝫ vlcus iaʒ corruptū est. Et nō tardat̄ vsqʒ ad horā, in qua timet̄, qꝫ accidat forāmen ꝑꝑ dilatationē vlceꝝ, et ꝓfunditatē eorū. Et scias qꝫ adeps caprarū bonū est sup totuʒ illud, qō aggregat̄ ad clisteria ex glutinatiuis:est.n. succurrens, et sedās mordicationē, et [g] ⌈portat⌋ sup locū egritudis velociter:et h̄ ēt nō est necīū nisi ī p̄ncipio egritudinis. Et qū ꝑuenit ad saniē indiges mūdificatiuis:deīde illis q̄ sunt fortiora. Et idiges [h] ⌈si in duritiē lapidis ꝯuertat̄, piguibus, et glutinatiuis, et sepantib⁹⌋ iter medicinā et egritudinē. Et qū sciueris qꝫ vlcera sunt sordida, tūc mūdifica ea cū eis, q̄ sunt sicut aqua mellis, et fortior illa, est aq̄ salis: et aqua ī qua ꝯdiunt̄ oliue salite, et decoctio pisciū salitoꝝ. Et necessariū est tibi ī sanie vt administres ea, que sunt sicut trocisci de arsenico procul dubio. qū ptrāsierit egritudo nouitatē, et nō ꝓhibuerit ab eis prohibitor. Et scias qꝫ clisteria pinguia, gluti/

s A. lutū samus Alia litera stella samus
t A. bibat herbā vel succum
u † A. ⁊ succ⁹ foliorum arboris rose
x A. pes albachach
y A. pes albachach
z A. lʒ vltimētur
& A. est qū puluerizant̄ sup panē
? A. aludha
ꝝ A. remoueat
a A. Alia litera calchidicon
b A. ⁊ clisterib⁹ saluis ⁊
c A. acuta
d A. ēt cū calidicon ⁊ admistra
e ——— A.
f A. festinatio
g A. cōgelatur
h A. vt alienes pinguia ⁊ glutinatiua ⁊ separātia

natiua sedant dolorē eius, qui hʒ vlcus in itestinis suis corrosiuū, sed nō sanāt. [a] ⌈Et nō cures in corrosione nisi de⌋ medicis ↄferētibus corrosioni: ⁊ sunt mūdificatiua, abstersiua cū exiccatione, ⁊ stipticitate: ⁊ ea ex qbꝰ fiūt trocisci. Et nō opʒ vt multiplicentur sup ea glutinatiua, ⁊ piguia: ⁊ sepent iter ea, ⁊ iter corrosionē. Et valētia corrosioni qñqȝ ledunt, et dolorē faciūt: sed non respiciat̄ ad illud. Et scias ꝙ qñ tu mūdificas cū clisteribꝰ acutꝭ, opʒ vt facias sequi ea incarnatiua, assumpta ex stipticis, ⁊ glutinatiuis: ⁊ illud quʒ sciueris, ꝙ caro sana appet. Et qñ aggregātur febris, ⁊ debilitas, ⁊ corrosio, ⁊ fuerit calitas ⁊ nō pōt eger vti eis, q̄ sunt sic̄ trocisci de arsenico solis: opʒ vt dissoluant̄ in aqs fructuū stipticoꝝ frigidoꝝ sicut acresta, ⁊ sumach, ⁊ ribes, ⁊ granata, ⁊ rosa, ⁊ q̄ sunt illis silia: deinde exiccentur, et [b] ⌈multiplicet̄⌋ sup eos illud ⁊ admīstret̄. Et qñqȝ nō est excusatio, qn misceant̄ hyusqamuʒ album ⁊ opiū cū eis: aut p̄mittant̄ narcotica sup ea, aut det̄ īfirmo cibꝰ [c] † ⌈ ⌋ laudabilis. Et maior sūma hoꝝ troc. est a media. ʒ. vsqȝ ad. ʒ. ij. Et qñqȝ est rectiꝰ, vt ponas i aqs eiꝰ infrīdātia stiptica: ⁊ de eis sunt lētes, ⁊ [d] ⌈cuppule⌋ glādiū. Et illō adiuuat i h̄ vt accidat cortex. Et ex eis q̄ fortē faciūt dolorē eiꝰ, ⁊ iuuamētū sil', est vt clisteriçent̄ cū troc. ꝺ arsenico i aq̄ salsa, qñ vehemēs ē ḡssitudo [e] ⌈māei.⌋ Et qñʒ sufficit febricitātibꝰ, ⁊ debilibꝰ, ⁊ illis quoꝝ sensus fortꝭ ē, ⁊ nō tollerāt acuta clisteria, h̄ regimen. Incipiāt, ⁊ clisteriçent̄ cū aq̄ mellis: deinde post. iiij. horas cū aq̄ salis: deide det̄ eis i potu lutū cum aceto mixto cū aq̄: sanat. n. eos. Et ex regimine in cap̊ clisterioꝝ ē, vt clistere fiat paulatī p̱ vices: ⁊ quʒ dolor fit fortior: tūc succurre cū oleo ro. ⁊ clisteriça cū eo. Clisteria v̊o q̄ administrant̄ i retētione san. ⁊ ꝓhibitione fluxus eiꝰ, sunt alia, ⁊ sunt ꝓxima clisteribꝰ ꝓhibitionis fluxꝰ vētris. Et qñqȝ fiūt eis troc. q administrant̄ in [f] ⌈eo p̱ se.⌋ Et nos qdē dicamus nūc clisteria, ⁊ collyria, ⁊ tro. q ingrediunt̄ i clisteribꝰ. Ex clisteribus itaqȝ leuibꝰ in h̄, ⁊ in fluxu vētris calido est, vt fiat clistere cuʒ aqua arnoglosse sola: aut cū aliqbus tro. quos dicā. Et fiat clistere cū pane silagineo, açymo, trito i succo. Et ex clisteribꝰ leuibus est, vt sumant̄ aq̄ ordei, ⁊ oleū amigdalinuʒ, ⁊ vitellus oui, ⁊ aq̄ riçi decocti cū adipe renū capraꝝ annualiū, ⁊ colent̄ ⁊ [g] ⌈proijciant̄ i luto sigillato.⌋ Et silr̄ decoctio riçi assati, decocti cū adipe capraꝝ: ⁊ qñqȝ ponūtur cū eo in ipso cortices granatoruʒ ⁊ galle. Et silr̄ clistere aque sauich, ⁊ luti sigillati. Et iterū clistere iuuatiuū qum est caliditas vehemēs, succus rasure cucurbite, ⁊ portulace ⁊ arnoglosse, ⁊ succus virge pastoris, ⁊ grana myrti, ⁊ lētes a qbus aq̄ bis eiecta est. Aggrega hos succos, ⁊ committe cū eis oleū roſ. ⁊ cerusam, ⁊ lutuʒ armenū, et acatiā, ⁊ tutiam. Et si indigueris opio pone i eis s̄ʒ necessitatē, ⁊ dispōnem. Descriptio clisteris conueniens excoriationi ēt. ℞. cortices amigdalarū ⁊ cortices [h] ⌈fistici ⁊⌋ granatoꝝ ⁊ gallas ⁊ sumach ⁊ folia senticis ⁊ radicē [i] ⌈alientum⌋ elixētur itaqȝ cuʒ vino, donec īspissent̄, deide colent̄, ⁊ terāt̄ aliq trocisci clisterioꝝ ⁊ ponant̄ i eo cū oleo myrtino. Collyrioꝝ āt ad excoriationē, medicinaꝝ mr̄es sūt myrrha, ⁊ tus, ⁊ crocus, ⁊ sandaraca, ⁊ alumē, ⁊ storax, ⁊ castoreū qñ adest opiū, ⁊ litiū, ⁊ charta ↄbusta, ⁊ san. draco, ⁊ cornu ceruiū adustū, ⁊ chimolea, ⁊ luta q̄ currūt cuʒ ea, ⁊ climia, ⁊ merdasengi, ⁊ q̄ sunt silia illis. Et qñqȝ necessaria sunt atrimēta, ⁊ [k] ⌈arsenica.⌋ Collyriū ad excoriationē, ⁊ tenasmonem: Myrrha, ⁊ crocus, ⁊ tus, ⁊ opiū ↄficiant̄ cū albumine oui. Aliō sandaraca, storax, myrrha, crocus, opiū ↄficiant̄ cū aq̄ arnoglosse. [l] † ⌈ ⌋ Et qñqȝ fit ex hꝰ medicinis marā cū oleo roſ. ⁊ cerusa, ⁊ admīstrant̄ sup pānū, ⁊ frustū cotti, ⁊ ponit̄ i ano, s̄m ꝙ ponit̄ i ipso tēta, [m] † ⌈ ⌋ ita vt equet̄ illud, ⁊ [n] ⌈mūdificetur.⌋ Troc. aūt clisteriorū excoriationis sunt sic̄ troc. de arsenicis ad corrosionē, ⁊ troc. stelle. Et opʒ vt seruent̄ i vinatia vue, vt ↄseruet̄ in eis v̊tus: ⁊ trocisci de charta cōbusta. Descriptio troc. charte cōbuste. ʒ. x. arsenicoꝝ adustoꝝ, ⁊ corticū eris, ⁊ aluminis iameni, ⁊ gallaꝝ, ⁊ calcis, q̄ nō est exticta oium añ. ʒ. xij. fiāt ex eis trocisci cū succo arnoglosse, quoꝝ vnusqsqȝ pōderet. ʒ. iiij. ⁊ paruo ex eis administret̄ pōdus. ʒ. i. ⁊ magno troc. i. iteger. Troc. alius. ℞. sumach ⁊ capita granatoꝝ ⁊ [o] ⌈succutū⌋ ⁊ balaustiaꝝ, ⁊ grana acreste, ⁊ calcantū, ⁊ colcotar, ⁊ [p] ⌈eris⌋ adusti, ⁊ antimonij oium añ. partē. i. floris eris p̱tē. s. fiāt ex eis troc. Troc. fortis. ℞. calcē, ⁊ alkali, ⁊ acatiā, ⁊ gallas, ⁊ arsenicū, ⁊ terant̄ cū aceto aliqbus diebus, ⁊ informentur troc. Et ex fortitudine eius qñqȝ sufficit, vt clisteriçet̄ cū aqua arnoglosse. Empl'a aūt, ⁊ epithimata iuuatiua in hoc sunt empl'a predicta in cap̊ curationis fluxus vētris absolute. Et iam expertū est epithima de troc. stelle cū aqua myrti, ⁊ contulit ei valde. Et qñ non cessat dolor, tūc sedeat infirmus in tina, in cuius aqua decocta sunt stiptica nota cū aliquātulo aneti ⁊ fenu. ⁊ altee. Et si fortior fiat sitis, ⁊ angustia in excoriatiōe cholica, admīstra lac aceto suʒ decoctū [q] ⌈in⌋ aq̄ sauich ordei q̄ vtraqȝ ifrīdata sint. Q. ꝺ si dolor adeo fiat fortis donec approiquet sincopis, nō erit excusatio narcoticorū. Et añ illud clisteriça cū adipe vaccino, cū aq̄ sauich ordei absqȝ [r] ⌈expulsione.⌋ Et fortasse sedabit̄ dolor, ⁊ abscidetur egritudo p̱p̱ illud, qꝺ accidit de eq̄tione hu. ⁊ si nō sedat̄, cura cuʒ eo qꝺ scis. Et si vis clisteriça in hꝰ hora cū hoc clisteri. sumatur aque kisch ordei, ⁊ riçi, ⁊ adeps renū capraꝝ, ⁊ oleū roſ. ⁊ gūmi arabicū, ⁊ cerusam, ⁊ vitellū oui, ↄquassent̄ oia i loco vno ⁊ si vis pone in eo opiū. ⁊ administra. Et si fuerit excoriatio phlegmatica, tūc necessariū erit vt incipias in curatione eius cuʒ eo, qꝺ incidit ⁊ educit ipsum, ⁊ facit qescere ab eo: ⁊ cibet̄ cum hꝰ, donec sint cibi eius ēt pisces saliti, ⁊ sinapis cū sicla, ⁊ almuri, ⁊ alcauguamich. Et sint tincture eius ex eis, que sunt sicut grana granatoꝝ cū [s] ⌈oleo⌋ cū seminibus ⁊ sinapi ⁊ q̄ incidunt. Et qñqȝ multiplicat̄ cibatio ex [t] ⌈albusir⌋ assato: qū iā sumpserit aliqd ex medicis q̄ ad caliditatē decliues sunt, sicut alcançi, ⁊ [u] ⌈cardamonū⌋ iuuat̄ cū eo. Et dixerunt qdam ꝙ quidā hn̄s vlcera intestinorum, iuuatus est cum [x] ⌈electuario⌋ qꝺ omni die sumebat i potu cū [y] ⌈vino:⌋ deinde cibabat̄ [z] ⌈albusir⌋ assato fecit illud aliqbus diebus [⁊] † ⌈ ⌋ ⁊ vī ꝙ sit illud huius gn̄is. Et iā dixerūt ꝙ quidā homo fuit curans dysenteriā añcedentē, cura mortificāte, aut sanāte i die vno. Cibabat hoiem panē cuʒ cepe acuto: ⁊ minorabat potū eius in illo die: ⁊ clisteriçabat eum in mane cū aqua salis acuta, deinde cōsequebat̄ illud cum clisteri medicine fortis ex clisteribus icarnatiuis. Et si tollerabat dolorē eius, cū quo curabat̄, sanabatur: ⁊ si nō, moriebatur. Et erāt clisteria eoruʒ ex huiusmodi clisteri. ℞. sansuci, cymini carmeni, salis folioꝝ ademest humidoꝝ [ↄ] † ⌈ ⌋ mellilotí oium añ. ʒ. i. ⁊ olei kist. ij decoquantur in oleo donec ↄsumatur tertia, ⁊ colet̄, ⁊ administret̄ illud oleū clisteriçādo. Et iteꝝ ↄfert eis clistere cuʒ

[a] A. sed vere sanant illa que remouēt corrosionem cum
[b] A. reiteretur
[c] † A. paucus
[d] A. giesr
[e] A. saniei
[f] A. aqs eorum
[g] A. ꝓijciatur i eo lutū sigillatū
[h] A. [illegible]
[i] A. altenbut
[k] A. viride eris
[l] † A. Aliō opiū castoreuʒ gūmi litiū ↄficiat̄ cum succo arnoglosse.
[m] † A. ⁊ qñ iponit̄ i eo inuoluatur tēta vel suppositorium
[n] A. remaneat
[o] A. sufertum
[p] A. plumbi
[q] A. ⁊
[r] A. ꝑmissiōe
[s] A. passulis
[t] A. albesser
[u] A. triūpigeon
[x] A. giausir
[y] A. gūma rute
[z] A. albesser
[⁊] † A. ⁊ sanatus est
[ↄ] † A. aneti rute

decoctione riçi. Et qñqз ponũtur in ea pisces saliti. Ceratũ dictũ i hac spẽ egritudinis. ℞. carnis dacti/lorꝝ põdus lib.ij.ꝛ.ß.masticis.℥.i.[a]⌈ꝛ.ß.⌋ꝛ[b]⌈ane ti⌋ hũidi.℥.[c]⌈.vj.⌋ꝛ aloes.℥.i.ꝛ cere.℥.x.ꝛ[d]⌈olei rutacei⌋ꝛ olei roſ. quãtũ sufficit. Et qñqз ponit in ipso semẽ nasturtij, ꝑprie qñ sentit[e]†⌈ ⌋ phlegma vitreũ. Excoriatiõi aũt melãcholice post regimẽ melãcholie, ꝛ splenis, ẜm ꝙ diximus i loco añ hũc: ꝛ post rectificationẽ regiminis, ꝯfert suffuf d̃ luto. Et ꝯferunt ei clisteria de riçi, ꝛ sint in eis spẽs aromatice, ꝛ semina ca[f]la, lenia, ꝛ[f]⌈semina⌋ stiptica. Et ponant in eis oleũ roſ. ꝛ vitellus oui: ꝛ corũ cibi sint a qbus bonus gñat san. Et qũ fuerit vlcus malignũ nõ erit excusatio qn fiat clistere cũ aq̃ salis gẽme, deinde seq̃ris ipm, si indiges eo cũ illo, qd̃ tã valde mũdificat donec appareat caro mũda: deide cura cũ clisteribus icarnatiuis. Et clisteria lenia ad hoc sunt sicut clistere in quo ponunt spine egyptiace ptes.iiij. hellebori nigri ptes.ij. decoquant cum aq̃, ꝛ salegẽma. Qꝫ si illud nõ ꝯfert, tũc admĩstrẽtur troc. de arsenico. Excoriatio aũt q̃ fit ex fece, curat cũ eo qd̃ lenit nãm: ꝛ sint i eo lenitas, ꝛ vnctuositas, ꝛ glutinatio, ꝛ lubricitas: ꝛ p̃mittat añ cibũ sic vitellus oui sorbilis: ꝛ sicut ius galli decrepiti: ꝛ sic iura ꝛ[g]⌈alessidabegi⌋ fcã ex pullis[h]⌈facilib⁹⌋ ipiguatis. Et administrent clisteria lenitiua ex succis glutinatiuis lubricatiuis simlˀ cũ oleo roſ. ꝛ vitello oui, ꝛ silib⁹. Et qñqз ꝯfert qũ ꝓlongat hec excoriatio: vt sumant semẽ lini, ꝛ psilij semẽ, ꝛ semẽ maru, ꝛ semẽ altee: accipiat mucilago eoꝝ, ꝛ det in potu añ cibũ. Ipsa.n. aggregat ad lubricitatẽ sedationeз doloris, ꝛ glutinationẽ. Et sumere pruna añ cibuз, qñqз remouet hoc accñs. Excoriationi ṽo facte successione potus medicie, ꝯferũt medicine[i]⌈singulares glutinatiue⌋ p̃dicte. Et ꝯferũt ei dragagãtũ assatũ, de q̃ bibant i lacte aceroso.ʒ.iij.ꝛ.ß.ꝛ qd̃ est supra. Et ꝯfert ei valde, vt fiat clistere cũ butyro vaccino recẽti bono: ꝛ qñqз ponit in ipso aliqd de san. drac. Et qñqз confert ius vẽtriũ[k]†⌈ ⌋i aliq̃ excoriatione cholerica ꝛ nõ est medicia[l]⌈oium.⌋

- a A. Alia litera
- b A. aluminis
- c A. vij.
- d A. ꝛ vini
- e † A. frigus ꝛ
- f A. infrigidãtia
- g A. alfidbegi
- h A. teneris
- i A. frigide
- k † A. vaccaruз
- l A cõpleta

De cura fluxus vẽtris facti pp cibos. Cap. VIII.

Cura nota ad istos est, vt[m]†⌈ ⌋ ꝓhibeat descẽsio eius duз nõ accidit colirica fortis supflua: ſꝫ si fuerit ex multitudine cibi[n]⌈fiat illud⌋ et admistret fames post illud. Et qñ descẽderit sumat aliqd̃ ex robub stipticis. Et si acciderit debilitas sumat alcançi: aut suffuf de granatis. Et si sentit debilitas in stõ, cũ eo qd̃ accidit de multiplicatiõe, ꝛ sigt illud id quod accidit de rugitu, ꝛ[o]⌈vẽtositate⌋ sumat balaustiarũ, ꝛ turis, ꝛ ameos ptes eq̃les: ꝛ ꝯficiant cũ[p]⌈passis tritis, cũ suis iterioribus⌋ ꝛ comedat ex eo oi mane q̃ztitatẽ nucis. Et iteꝝ sumat medicamen de acoro ꝛ[q]⌈ ⌋ alcamerçech⌋ dictũ in antidotario. In fcõ aũt ex corruptiõe ciboꝝ i seipsis, aut i[r]⌈eo⌋ aut q̃litatib⁹ malis i eis: aut velocitate[s]⌈administrationis eius⌋ i eis, opз vt sumat post eos cibos boni chimi,[t]†⌈ ⌋ ꝛ curet impꝛ̃ssio remanẽs ex calore ꝛ frigore cũ eo qd̃ scis ex electuarijs[u]†⌈ ⌋ fridis aut calidis. Et si fuerit cã viscositas eorũ, ꝛ lubricitas ipsorum:[x]†⌈ ⌋ ꝯuerte eos ad illud i q̃ cũ lenitate est stipticitas. Frig⁹ aũt eoꝝ ꝛ calitas ipsoꝝ sunt, ẜз ꝙ eis ꝯuenit. Et si cã fuerit p̃missio lubricãtis, premittat stipticũ: ꝛ si cã fuerit postremitas ei⁹ cui⁹ velociter fit digõ[y]⌈apud regimẽ, tũc⌋ sumat spodiũ[z]⌈ꝛ aliqd de⌋ robub, vt rectificet stũs ab ipressiõe ei⁹ cui⁹ alteratio nocuit ipm. Nã ẜm plˀm accidit calefactio[a]†⌈ ⌋ ꝛ si faciat accidere raro fritatẽ pp acetositatẽ cibi i qbusdã dispõnib⁹ hꝫ regimen, sumat spodiũ cũ alcãçi. Et si cã fuerit paucitas cibi, aut subtilitas sube ei⁹, cibet post ipm carnib⁹ grossis mosusat, ꝛ ꝯditi cũ stipticis, ꝛ cũ aceto p̃paratis, ꝛ piscibus salitis[?]†⌈ ⌋ ꝛ similibus.[?]†⌈ ⌋ Qd̃ si timeat debilitas digõnis cũ hoc, cũ seminibus condiantur.

- m † A. Alia lra non
- n A. minoret ille
- o A. inflatione
- p A. zibib tritis cũ suis arilis
- q A. alcherma/zech vel alcher/mazegi
- r A. hora ipsorũ
- s A. Alia litera accelerationis
- t † A. stiptici
- u † A. stipticis
- x † A. aliena ipsa ꝛ
- y A. ꝑmittet re/gimen ꝛ
- z A. cũ aliqbus

De cura fluxus cerebralis. Cap. IX.

Oportet vt hñs eũ oĩno nõ dormiat sup collum. Et qñ excitat a somno, est ei neciũ vt vtat vomitu, q̃tenus egrediat humor[a]⌈grossus⌋ effusus ad stõm ex capite, faciens fluxũ: ꝛ vt admĩstret illud, qd̃ dixim⁹ i cap̊ catarri, de rasione capitj, ꝛ fricatiõe ei⁹ cũ reb⁹ aspis: ꝛ exvaporationib⁹ capitj, ꝛ admĩstratõe rubificãtiũ, ꝛ cautericãtiũ sup ipm: ꝛ ex ꝯfortatione ei⁹, ꝛ rectificatione cõplˀonis ei⁹. Et qñqз neciũ est cauteriũ, ꝛ nõ opз vt admĩstret retẽtio ei⁹ a stõ cũ medicis stipticis, et magnificet timor: imo opз vt ex̃hat illud, qd̃ de eo aggregat supi⁹ p vomitũ: ꝛ illud qd̃ descẽdit ex via itestinoꝝ, ꝛ si nõ cũ alio, saltẽ cũ clisterib⁹: ꝛ restringat illd̃ qd̃ de eo descẽdit ad vẽtrẽ, nõ cũ illo qd̃ cõstipat: q̃re[b]⌈sedeat⌋ mã i vẽtre: imo cũ eo, qd̃ ẽ sitˀe illi, q̃ retinet ex pectore: ex eis q̃ dixim⁹ in suo cap̊: ꝛ cuз eo qd̃ docuimus te in cap̊ cure catarri ex abscissione cãꝝ faciẽtiũ catarrũ, ꝛ rectificatione eaꝝ.

De cura fluxus oppilatiui. Cap. X.

Fluxus oppilatiui plˀm fit cũ periodis, siue fit a corpe toto: aut fiat ab oppiˀlone in epe: aut iter epar, ꝛ itestina. De errore igit est vt cadat additio in oppiˀlone p stiptica, imo opз vt iuuet qd̃ expellit ab oppiˀlone cũ euãtione. Qñqз euãnt vie ab eo,[c]⌈misceant⌋ medicine apitiue[d]⌈oppilationũ⌋ vt apiant eas. Et qñqз neciũ ẽ in apiendo oppiˀlones, solutiuuз fortiter attrahens mãs grossas, gñantes oppiˀlonẽ, ꝛ clisteria fortj apationis, ꝛ attractionis. Et vomitus est ex rebus magis iuuatiuis ad illd̃: qñ cadit[e]⌈ex obuiatõe ipsi⁹⌋ queadmodũ testat Hip. Et rectius qdẽ est hñti hãc egritudinẽ, vt comedat cibũ suũ in plib⁹ vicib⁹, nõ in vice vna:[f]⌈imo in oi hora⌋ quãtitatẽ, q̃ ptinet ei de cibo suo: deide opз vt partiat: deide opз vt ꝯseq facias cibũ suũ illud qd̃ adiuuat ad penetrãdũ cuз velocitate, ꝛ apiat oppiˀlonẽ cibo. Et melius[g]⌈illo toto⌋ apud. G. est diacalamẽtũ: ꝛ det de eo añ cibũ vsqз ad aur.i. Et qũ digerit cib⁹, detur ẽt de eo q̃ztitas.ʒ.ß. Et vinũ vetus, forte, subtile, paucum est bonum valde qũ administrat post cibum. Et tyriaca res ẽ magis iuuatiua ad illd̃. Et qñ rectificat digõres cibi, balneet. Fricatio aũt opз, vt non ab ipso sepet[h]†⌈ ⌋ añ cibũ ipз, ꝛ post ipз. Et qñ debilitat, idiget fricatiõe vehemẽti cũ pãno aspo dorsi, ꝛ vẽtrj. Et qñqз neciũ est vt liniat corpus eius pice: ꝛ medicinis rubificãtib⁹. Oppiˀlonũ ṽo aptionẽ iã sciuisti: nã cuз ꝛ opз vt nõ[i]⌈soluat eger iste a fricatione.⌋ nã cuз tu curaueris eũ, ꝛ apierj oppiˀlones, ꝛ[k]⌈resoluerj⌋ hũores oppilatiuos, penetrabit cib⁹ ad corp⁹ ei⁹, ꝛ nõ accidet diaria post illd̃, ꝛ ꝯfortabit corpus eius.

De cura fluxus liquefactiui. Cap. XI.

Neis que sunt sicut ethica, ꝛ pthisis, ꝛ q̃ hac via incedũt, nõ sperat vt curet, nisi sicut sperat in curatione cãe eius. In eo autez q̃ est infra illud, curet corpus cũ infrigidatiuis humectãtibus ꝛ aeribus ꝛ embrocis ẜm illud. Et ex/

- z † A. eius
- ? † A. p̃paratio cũ aceto ꝛ origano
- ? † A. quãtitate moderata.
- a A. Alia litera
- b A. retineatur
- c A. pertrãseunt
- d A. ad oppilationes
- e A. sponte sua
- f A. et comedat q̃libet vice
- g A. illis oibus
- h † A. corpus
- i A. ꝓhibeat te macredo istimi ab hoc
- k A. euacueris

tinguatur cum eis q̄ ſunt, ſicut trociſci de ſpodio, ⁊ trociſci de cāfora, ⁊ cū epithimatibus ⁊ emplis infrigidatis ſup cor, ⁊ pectus, ⁊ epar. Et ſint cibi eius ex carnibꝰ leuibus[a] ⌈bulumet ⁊ ifridatis, ⁊ nuſuſat, ⁊ caro piſciū ⁊ ſucabegi⌋ cū aceto, ⁊ panis ſimilagineus bñ ꝯfectus, ⁊ fermētatus. Et panis cū aſſatur.[b] ⌈Et⌋ qñqꝫ fit ex eo ſorbitio ꝑmixta cū gummi.[c] † ⌈ ⌋ Et ſilr cibꝰ,[d] ⌈q fit de acetoſa⌋ ⁊ ſilibꝰ. Et nō retineaṫ expulſio vice vna, imo retineaṫ gradati cū hꝭ curatiōibꝰ, ⁊ cū trociſcis d̄ ſpodio reſtrictiuis ꝓprie: ⁊ cū troc. ſm hūc modū. ℞. lutū armenū, ⁊ ſpodiū, ⁊ caſtaneas, ⁊ ſemē acetoſe excorticatū, ⁊ almirberſ, ⁊ roſ. ⁊ gūmi aſſatū, ⁊ cācros aduſtos, teraṫ oīa, ⁊ ꝯficianṫ cū aq̄ cydonioꝝ.

¶De cura fluxus fcī a ſpiſſitudine cutis. Cap. XII.

Tam inuinimus ad[e] ⌈ſigna⌋ eius vbi docuimus regimē attractionis mārum repletionaliū ad exteriora corporis. Et melius qdē eſt, vt exhanṫ humores ꝑ phlebotomiā, ⁊ fluxū ventris ꝑtinētē, a quo iā expediti ſumus: ⁊ admiſtrenṫ balnea cū aqs apitiuis: ⁊ ſunt illa in qbus decocta ſunt apitiua: ⁊ cū lauatiuis, apitiuis, ⁊ mūdificatiuis. Et multotiēs vtanṫ tinis icteritie.[f] ⌈Et ſi⌋ fuerit ſpiſſitudo vehemēs[g] † ⌈ ⌋ admiſtreṫ fricatio cū pannis lineis aſperis: ⁊ cum vſllis donec rubeat cutis: deinde effundatur ſup eā aqua calida, ⁊ aque i quibus eſt virtus aperitiua eoꝝ que diximus.

¶De cura colirice paſſionis. Cap. XIII.

Colirica paſſio hꝫ regimē in ꝓncipio, qñ moueṫ: ⁊ reglmen i medio ſui motus: ⁊ regimē apud cōmotionē ſuā malā, ⁊ inobedientiam ſuā malitioſam ⁊ motionē accñtiū ſuorum timoroſoꝝ. Qñ apparēt ſigna colirice paſſiōis ⁊ icipit eructuatio alterari a diſpōne ſua. ⁊ ſentiṫ in ſtō ḡuitas, ⁊ in iteſtinis pūctura: ⁊[h] ⌈qñ eſt cum ea nauſea⌋ tūc opꝫ vt nō ſumat ſup illud aliquid oino neqꝫ poſt illud niſi cuꝫ timeṫ caſus v̄tutꝫ: tūc. n. regeſio fiat ꝑ vomitū ſi fuerit cibꝰ adhuc ꝓrimꝰ ſuꝑiori/bꝰ: ⁊ ſi non fuerit ita, ꝯſequenṫ adhibeaṫ aliqd, qđ ipm deponat ex eis q̄ leniūt nām. Et[i] ⌈ſit illđ qđ facit vomitū lenificatiuū⌋ cū mēſura q̄ exhat illā[k] ⌈q̄ꝫ titatē ꝑter ꝙ exhat illā ſuꝑfluitatē⌋ ſup illđ: aut reꝫ exneā ab ea. Et opꝫ vt expellāt cū eo in q̊ nō ſūt due malitie mollificatio ſtōi, ⁊ debilitas v̄tutū eiꝰ, ſic in oleo ſiſamino, ⁊ oleo de oliuis, ⁊ aq̄ calꝫa. Neqꝫ cū illo in quo eſt[l] ⌈glutinatio⌋ qnm ipſi indigeant ꝯ̄rio[m] ⌈glutinationis⌋ ſicut aq̄ mellis, ⁊ ſirupus acetoſus dulcis cū aq̄ calꝫa[n] ⌈nō⌋ ꝑꝑ neceſſitatē: imo cuꝫ eo qđ eſt ſicut aq̄ calꝫa ſola, aut cuꝫ pauco baurach: aut cū ſale naptico: aut aq̄ calꝫa cuꝫ cymino pauco. Et ſilr ſi vomuerit ꝑ ſeipſos, ⁊ acciderit eis ſubuerſio nō obediēs, ⁊ nocet eis ꝑ illud ēt, tūc illic opꝫ vt cureṫ: Hip. n. dixit ꝙ vomitus qñqꝫ ꝓhibeṫ vomitu: ⁊ fluxus qñqꝫ ꝓhibeṫ fluxu: ⁊ vomitus ꝓhibeṫ fluxu: ⁊ fluxus ꝓhibeṫ vomitu. Et eoꝝ fluxus opꝫ vt fiat cū ſuppoſitorio leni ex tereniabin ⁊ ꝩucaro, ⁊ ſale. Aut cliſteri leui ex aqua ſicle quantitate. lx. ʒ. ⁊ baurach, pauci ſup eā, q̄ꝫtitate. auṙ. i. ⁊ ꝩucari ru. q̄ꝫtitate. ʒ. x. ⁊ olei roſ. ⁊ ſiſamini q̄ꝫtitate. ʒ. vij. aut cū aliquo qđ bibaṫ, ſicut cyminū. Ipm. n. eſt iuuatiuū in ħ valde. Qñ ergo ſciueris ꝙ māe in corꝑe cholerice ſunt cōmouētes eā (nā ipſe qñqꝫ ſunt de adiuuātibus ad ħ vt accidat colirica paſſio) ⁊ nō eſt timor totus ex cibo, nō iuenis excuſationē qn ifrides ſtōꝫ tūc exteriꝰ cū eo, qđ ifridat: ⁊ ſi nō cū alio, ſaltē cum niue, poſt adiutoriū eiꝰ ad vomitū, ſi declinat ad illđ cū mēſura tollerabili. Et i illa ifridatiōe ē ſedatio ſitis, ſi fuerit. Qñ ergo ſuꝑabūdat vomitus, ex eis q̄ retinēt ipm, ē ifridatio ſtōi cū hꝭ, ⁊ ponere vētoſas ſup vētrē abſqꝫ iciſione: ⁊ ſi fuerit frigidū ifrigidās ex ſuccis fructuū, erit ēt magis iuuatiuum. Et ſi miſceanṫ cū eo ſandali, ⁊ cāfora, ⁊ roſe, ⁊ liniaṫ cū eis almirach erit iuuatiuū. Et qñqꝫ neceſſariū eſt ſtringere extremitates. Et ſi nō fuerit calitas fortꝫ cureṫ, cū medicamine de luto[o] ⌈aneſiburni⌋ dicto i antidotario. Ampliꝰ opꝫ vt ꝯſideres illđ qđ egrediṫ: dū eni ꝑſeuerat exeūdo chilus ⁊ aliqd hōgeneū ei, ⁊ cibus, nō ꝯcediṫ eiꝰ retētio oīno aliq̊ modoꝝ. In ipſo eni eſt timor magnus. Qñqꝫ alteraṫ ab illo, alteratiōe fortaſſe[p] ⌈feda,⌋ necīa ē eiꝰ retētio. Et[q] ⌈ſilr⌋ qñ illud qđ egrediṫ ē res curathi viſcoſa, aut cholerica, aut alia ex eis q̄ debilitāt corpus, ⁊ iprimūt in pulſu, ⁊ faciūt eū freq̄ntē[r] † ⌈ ⌋ ſm eq̄litatem ⁊[ſ] ⌈deſcēdētē.⌋ Et faciūt appere i corꝑe ſic extenuationē: ⁊ in mirach, ſicut ſpaſmū. Et fortaſſe accidūt ſicut ſitis, ⁊ fe. ⁊ ſignt ꝙ ſolutio ventris ꝑmutaṫ ad ſanitatē. Et opꝫ vt adiuueṫ i retētione eiꝰ cū robub ſtipticis. Et qñqꝫ ꝯdiunṫ cū eo, qđ ē ſicut mēta. Et ſi euomuerit ea, reiterenṫ ſup eos, ⁊ denṫ eis paulatiꝫ: ⁊ nō opꝫ vt ceſſeṫ a dādo i potu medicinas[t] ⌈reſtrictiuas⌋ ⁊ robub ſtiptica[u] ⌈ſm v̄tutē⌋ eoꝝ, imo opꝫ vt iterenṫ ſup eos, ⁊ fiat ꝑmutatio de vna medicina ad aliā: ⁊ ſint oēs[x] ⌈ſtomatice.⌋ Et aq̄ roſ. calefacta ꝯfortat ſtōs eoꝝ, ⁊[y] ⌈calefacit, ⁊ ꝓhibet ex⌋ egritudibꝰ eoꝝ. Et iſta robub opꝫ vt nō ſint acetoſitatis talis, q̄ mordicet ſtōm ēt: ⁊ ſint adiuuantia ad mām: imo ſi eſt cū eis aliqd ex ħ, frāgaṫ cū re q̄ nō ſit de gñe eius, qđ ſoluit, aut vomere facit. Et acetoſa qdē[z] ⌈ꝯueniētia ſunt⌋ in excoriationē. Et ſilr ea q̄ ſunt vehementis frigiditatꝫ ex eis q̄ bibunṫ actu. Et qñqꝫ nō ꝯueniūt eis[&] ⌈ꝑ hoc qđ ꝑcutiunt ſtōꝫ.⌋ Et plimi qbus iſta ꝯueniūt ſunt illi, q ſunt cholerici: q̄re opꝫ vt expiatur diſpō qua recipiūt ea. Et ſirupus factus de mēta cū aq̄ granatoꝝ exꝓſſoꝝ cū pulpa ſua, cū aliq̄ꝫtulo mēte eſt bonus eis, ꝓhibēs vomitū eoꝝ: ⁊ ſilr aq̄ granatoꝝ acetoſoꝝ. Et qñqꝫ ponīṫ i ipſo aliqd de luto aromatico, qđ comediṫ. Et qñ plimi eoꝝ bibūt aquā calidā fortiter, expāditur virtus eius ad venas ⁊ redeūt materie expanſe ad venas. Et opꝫ vt vaces etiā ad vaporationes, ⁊ vnctiones ex oleis, in qbus ſunt ꝯfortatio, ⁊ ſtipticitas, ⁊ calefactio ſubtilis ſub hypocōdria: ſicut oleo de nereidē, ⁊ de lilio narciſcino ⁊ oleū roſ. etiam, ⁊ oleū in quo bullituꝫ eſt maſtix: ⁊ eſt inunctio bona eis proprie cuius colirica paſſio eſt a cibis groſſis. Iūcture v̄o ⁊ lacerti inungaṫ cū eis q̄ ſunt ſic oleuꝫ roſ. aromatiꝩatū: ⁊ ſicut oleū violꝫ. cuꝫ cera pauca. Et in hyeme cū oleo de nereiden cū cera pauca. Et emplꝫentur ſtōi eoꝝ cū emplis ſtipticis infrigidatiuis vehementis ſtipticitatis: ⁊ ſit in eis aromaticitas ex eis que ſciuiſti. Et qñ neceſſariū facit timor, vt prohibeas coliricā paſſionē, ⁊ nō euacuata ſunt oīa que oportuit eūari de cibo corrupto, ⁊ humore malo:[?] ⌈deīde cōmouet⌋ tunc opꝫ vt[ꝫ] ⌈cibes⌋ eū adhuc cū cibis frangētibus ipm: deinde eūes eum poſt aliquot dies cū eo, qđ ſoluit ipſum. Quꝫ ergo ſenſeris ꝙ cā tota non eſt ex cibo, ſꝫ eſt illic[a] ⌈ſicut fortitudo frigoris⌋ ſtomaci, ꝓpparabis in retinēdo vomitū eoꝝ, poſtq̄ꝫ vomitu expulerit quātitatem, quā oportuit expelli cū ſirupo de mēta ꝑmixto cuꝫ miua pauca: aut cum virtute xiloaloes, ⁊ fac vt ſint emplaſtra eoruꝫ decliuiora ad calefactionem: ⁊ fac vt illi ſuper quod dormiūt ex cibo permixta ſit vir/

a A. ꝑparatis in ſapore vel cibario dicto helā ⁊ ꝑparatis i cibario dicto charis ⁊ in cibario dcō moſus ⁊ caro piſciū ꝑparata i cibario dicto ſecbagi

b —— A.

c † A. ⁊ amido

d A. Alia litera qui ſit de acetoſis

e A. curam

f A. Alia litera quū

g † A. ⁊

h A. Alia litera qñqꝫ eſt cum ea nauſea quare

i A. ſint vomitiua ⁊ lenificantia

k A. ſuꝑfluitatē abſqꝫ ꝙ extrahat ſuperflue Alia litera abſqꝫ ꝙ extrahat ſuꝑfluitateꝫ aliā ſuper illam

l A. Alia litera nutricatio Alia litera virtus nauſeatiua

m A. nutricationis Alia litera nauſeationis

n A. niſi

o A. alniſaburi

p A. mala, vel ſuperſtua vel nocente

q A. illud

r † A. non

ſ A. profundum

t A. ſtipticas

v A. ꝑꝑ cauſam vomitus

x A. Alia litera preſentes

y A. confert

z A. faciunt cadere

& A. Alia litera qbus eſt ſtōs vacuus

? A. cōmouente vel furioſo

ꝫ A. tēperes

a A. Alia litera coadiutoriuꝫ ex frigore

tus pulloꝝ colūbaꝝ. Et sint cū eis spēs [a] † ⌈ ⌋ ſm quātitatē quā existimas, ⁊ panis īfusus ī [b] ⌈passo⌋ ēt. Qūq₃ feceris hn̄tib⁹ h̄ accn̄s ex pota/tione, ⁊ emplone illud qđ diximꝰ, tūc necīuȝ erit vt igeniū iuenias ī faciēdo eos dormire sup lectos stratos [c] ⌈pānis, cū cāticis sōnifer] ⁊ cātilenis ⁊ cunis, ⁊ p̄ssione⌋ leui ſm q̄ȝ dormiāt sup eā: Et cū eis q̄ diximus ī faciēdo dormire illos, sup q̊s dn̄antur vigilie. Et opȝ vt sit locꝰ eoꝝ locus in q̊ nō sit lumē pl̄z, neq₃ frigus. Frigus nāq₃ expellit humores eoꝝ ad īteriora. Et necessitas ad trahēdū eos ad exteriora est necīa. Qđ si pulsus īcipit minorari, ⁊ videris aliquid de imp̄ssione spasmi, ⁊ singultus, īcipies, ⁊ dabis eis ī potu aliqd de vino dulci odorifero, in q̊ est stipticitas cū aq̄ cydonioꝝ, ⁊ tortellis: aut medullā panis similaginei cali, quātū pol'e est. Et si necīū est ꝙ sit fortius illo, accipiat' caro plīma ex carne molli, ⁊ tenera q̄ sit ex carne auiū, ⁊ arietuȝ, ⁊ incidat', ⁊ ponat' sicut est in vase, ⁊ decoquatur q̊usq₃ emittat aquositatē suā: ⁊ forsitā ad se redire eā faciet, deide exprimat' fortiter, post decoquat' illud, qđ exp̄ssuȝ est ex ea paulatim, ⁊ fiat acetosuȝ cū aliquo fructuū īfrigidātiū. Et meliores eis sunt ḡnata, ⁊ cydonia. Et sunt ex hoibus, q ponūt cū eo aliqd occultuȝ ex vino, ⁊ sorbēt: ⁊ si digitj soluat' ī eo panis paucꝰ nō erit ī eo malū: deide dormiāt sup illud. Et nō est malū eis vti vua pēsili, de q̄ tp̄s accepit, qū appetūt eā: ⁊ sumere ex ea paꝝ, masticādo ḡna eius bn̄. Qđ si nō retineat' in stōis eoꝝ aliqd de hoc, ⁊ alijs, ⁊ declinant ad vomēdū, tūc pone sup īferiora vētriū eorū vētosas magnas apud vmbilicuȝ sine īcisione. Qđ si nō steterit sup ip̄ȝ, tūc sup illđ, qđ ē īter vtrasq₃ spatulas ḋcliues ad īferiora. Et si pol'e fuerit, vt sic dormiat erit rectū: ⁊ si fuerit [d] ⌈magis decliue ip̄ȝ⌋ ad īferiora liga qđ ē sub ascellis, ⁊ adiutoria eiꝰ, ⁊ fac eū dormire si pol'e est: ⁊ qū excitat ip̄m dolor vētosarū, aut instita, tūc reitera ea ambo sup ip̄m: ⁊ nō al/teres ea ambo, vsq₃quo sis securus, vt īcipiat cibꝰ discedere a vomitu: aut sedat' motu descēsionis ī fluxu vētris, tūc.n. solue qđcunq₃ fuerit amboꝝ paulatim. Si aūt non recipiat aliqd: imo fluxu vētris educat ip̄m, tūc aggrega in cibatione eius īter stiptica, ⁊ inter ea in qbus est stupefactio aliq̄, sicut amilum assatū qđ ponat' ī decoctiōe [e] † ⌈ ⌋ papaueris ⁊ ponat' sup ip̄m galia, [f] † ⌈ ⌋ ⁊ nō ponas ī ipsa dulcedinē. Dulcedo eniȝ q̄nq₃ fit cā ad abhorrēdū, ⁊ lenitatis, ⁊ fluxus, ⁊ sol'onis nature. Qū ergo dederis ei hꝰ, fac ipsum dormire desup. Quod si fuerit illic vomitus, cōsequētur adhibeas ei cochliariuȝ. i. de sirupo mente, aut rob eius. Et si fuerit fluxus vētris, p̄mitte sup ipsum suctioneȝ aq̄ cydonioꝝ stipticorū alçarur, ⁊ pirorū alsceni, ⁊ malorum alsceni muçoꝝ, ⁊ algobeira. Sitis aūt eoruȝ frāgitur cū eis q̄ sunt sicut sauich ordei, aut sauich maloꝝ cū aqua granatoꝝ. Et opȝ vt nō separentur ab eis odores ɔfortatiui, ⁊ [g] ⌈restaurētur⌋ sup eos: ⁊ omne qđ mouet in eis subuersioneȝ aīe p̄mutetur ad aliud. Et q̄nq₃ abhorrēt qdā eoꝝ odoreȝ panis: ⁊ q̄nq₃ delectātur eo qdaȝ eoꝝ. Et q̄nq₃ abhorrent qdam eoꝝ odorē iuris: ⁊ q̄nq₃ delectant' eo quidaȝ eoꝝ. Et sil'r vinū: ⁊ sil'r suffumigationes. Fructuum aūt odorē plures eoꝝ recipiūt. Et opȝ vt nō cibent' aliquo, dū non verificat' eoꝝ fames. Qđ si famē patiantur ante mūdificationē, nō cibētur: imo mittan/tur ī balneū, ⁊ fundat' sup capita eoꝝ aqua tepida, ⁊ exeant, ⁊ nō morent'. Si autē appareat spasmus, administra sup iūncturas cerata leuia, cal'a p̄fundā/tia, sitq₃ in hyeme cū oleo de nereiden, ⁊ de lilio: ⁊ ī estate cū oleo roſ. ⁊ viol'. Et sil'r p̄ijce super eū pan/num īfusum in oleis humectantibus lenitiuis, ⁊ in oleo de oliuis. Et opȝ vt intētio sit in mandibulis ⁊ incessanter [h] ⌈eleuet' cū mento, ⁊ lacerto mouēte⌋ genas inferiores ad sup̄iora cū ceratis. Et iterū qū quiescit [i] ⌈inflāmatio⌋ colirice passiōis, ⁊ dormiūt, ⁊ excitant': da eis ī potu aliqd de robub: ⁊ fac eos ī/gredi balneū cū facilitate, ⁊ nō multiplicēt morā in eo: imo q̄ȝtitate q̄ sumāt de humiditate balnei: deinde extrahe eos, ⁊ [k] ⌈coop̄i ipsos⌋ et ciba eos cibo pauco leui boni chimi ⁊ [l] ⌈calefac⌋ eos: ⁊ nō dimittas eos pl'm bibere [m] ⌈valde⌋ ⁊ sepent iter aquā ⁊ vinū [n] ⌈si sumpserint⌋ stiptica sup cibū. Et prepara post illud in ɔfortādo stōs eoꝝ cū eis, q̄ sunt sic tro/ci. de roſ. parui ⁊ magni: ⁊ sicut geleniabin, ⁊ spo/dium, ⁊ cū eis q̄ sunt sicut alcançi. Et multotiēs quidem fit balneū cā sparsionis humoꝝ, ⁊ materiei colirice passionis, ⁊ euētus ɔfractionis in mēbris.

De regimine fluxus medicinalis. Cap. XIIII.

AB hoc iā singulare fecimus capitulū, vbi diximus medicinas solutiuas, ⁊ vomitiuas, ⁊ eaꝝ ad/ministrationē. Sȝ cū hoc nos dicemus breuiter, ꝙ in p̄ncipio sui opȝ vt curet' cū lactibus ⁊ oleis, ⁊ p̄prie qum ingeniat' in lacti/bus vt sint stiptica: ⁊ in oleis vt sit in eis aliqd ex h̄. Hoc.n. tēperat cām [o] ⌈sanguis.⌋ Et q̄nq₃ sufficiūt ī p̄ncipio lac, ⁊ oleū, ⁊ aq̄ calida: ⁊ q̄nq₃ est sanatio in potādo ista vna vice post aliaȝ. Et bibat' aq̄ cal'a, ⁊ p̄prie qū adheret ex suba medicine aliqd stō, ⁊ intestinis. Ipsa enim [p] ⌈trāsmittit⌋ eius audaciam: de/inde [q] ⌈consequaris illud cum clisteri confortato tēperate, ⁊ cibo similiter.⌋

De cura fluxus cretici. Cap. XV.

NOn opȝ vt retineat' fluxus creticus, qū nō p̄ducit ad timorē. Qđ si sup̄fluat, curet' cū p̄piquo illi, quo curatur colirica passio: verūtn̄ nō opȝ vt cibet' aq̄ carnis, si fuerit egritudo acuta valde: imo cibet' eo in quo est infrigidatio, ⁊ igrossatio: sicut ē sorbitio fcā ex sauich ordei, ⁊ sauich maloꝝ. Et si tollerat carneȝ, cibet' cū eis q̄ sunt sicut pisces recētes decocti cū granis ḡnatorū: aut cū aq̄ eoꝝ ɔditi cū seminibꝰ stipticis: ⁊ q̄ sunt ex coriādro in aceto posito, ⁊ exiccato, ⁊ silibus ei.

De tenasmone. Cap. XVI.

PRincipium qđ te opȝ scire ḋ dispōne tenasmō est an est tenasmō veꝝ, aut tenasmō mēdosum. Et tenasmon qdē mēdosuȝ est, vt sit in ano fex sicca retēta: ⁊ q̄nq₃ exp̄mitur ex ea aliqd. Et q̄nq₃ abradit ītestinū p̄p labo/rē, q p̄uenit ex motu eius: q̄nq₃.n. est illud, ⁊ existi/mat' ꝙ illic sit tenasmō. Si ergo ē aliqd ex illo, opȝ vt cures ip̄m cū clisteribꝰ lenibꝰ, ⁊ cū collyrijs mor/dicatiuis, ꝙ si nō agūt clisteria lenia, acue ea cū lenitate, ⁊ hūiditate sua, aliq̄ acuitate, vt ex̄hat' [r] ⌈grauē⌋ ex eis: deide si īdiges in reliq̄ hūiditate ⁊ lenitate pura, sis ɔtētus eis. Et q̄nq₃ idigebis, vt in potu des pillulas de bdellio, aut gūmi alboti, si fuerit il/lic grossitudo māei. Et si fuerit caliditas, indigebis eis q̄ sunt sicut cassiafistula, ⁊ sirupus viol'. ⁊ silia. Et pillulis factis ex medulla cassiefistule cuȝ succo ligritie, ⁊ dragagāto. Si aūt fuerit tenasmō puruȝ, tūc si fuerit cā eius frigus adueniens ano, curabis ip̄m vaporatiōibꝰ [s] ⌈⁊ cū clisteribꝰ⌋ calis, ⁊ cū fur/fure cū quo vaporabūtur anus, ⁊ coxe, ⁊ pecten, et emūctoria. Et sedeat sup milliū ⁊ salē calefcā āboi

a † A. aromatice
b A. vino
c A. cū ingenijs faciētibꝰ dormire ⁊ cuȝ cāticis vel cantilenis ⁊ alaragiba ⁊ cōpressione
d A. ipsa declinatio
e † A. corticum
f † A. muschata
g A. expiantur
h A. mollificet locus cōiūctiōis mādibule superioris cū inferiori ⁊ lacerti mouentes
i A. vehemētia
k A. approxima eis aromatica
l A. fac gescere
m A. aque
n A. aut comedant
o A. agēte mordicationem
p A. remouet
q A. quȝ sequtur ad illud clistere glutinatiuū tēperās eaȝ: ⁊ cibꝰ similiter ē iuuatiuus.
r A. Alia litera fex dura
s A. cum pannis

pāno. Aut vaporet̄ cū spongia, ⁊ aq̄ calefacta: ⁊ cū
spōgia sicca calefacta. Et inungat̄ cū cerato ex qui
busdā oleis calis, ⁊ stipticis: ⁊ calefiat locus eius.
Et [a] ⌈ pmisce eū ⌋ cū vino calefacto, ⁊ oleo ompha/
cino: aut p̄cipe ei vt igrediat̄ balneū calidū, ⁊ sede/
at sup terrā calidā. Et scias q̄ frigus nocet tenasmō
in plibus horis, ⁊ pp illud est calefactio subtilis cō
ferēs ei in plibus dispōnibus. Et silr sunt pl'es spēs
tenasmon qbus ꝯfert vaporatio: sicut nocet eis ifri
gidatio. Et plibus spēbus eius nocet [b] ⌈ assumptio
medicinaꝝ q̄ ⌋ gñant chimū grossum, ⁊ viscosum.
Et si fuerit cā eius durities rei super quaz sedit ho/
mo, mollificet̄ cū cerato ex oleo anetino aut came/
millino cū bdellio, ⁊ cera: aut cū oleo calido in quo
ponas spōgiam, ⁊ appropinques loco. Et si fuerit
cā eius apa calidū, stude in retinēdo illud, qd̄ cur/
rit ad apa in via venarum, aut ex via fluxus: ⁊ rege
apa, ⁊ tēpera humorē calidū. Et opz vt curet̄ in ini
tio sui cū phlebotomia, si necessariū fuerit: ⁊ cū mi/
noratione cibi multa: imo fac eū ieiunare si possibi/
le est ei illud duobus diebus. Et vt administres su/
per eū in p̄ncipio aquas ⁊ embrocas, que declināt
ad frigus aliqd̄ cum mollificatione ⁊ prohibitione
eius qd̄ effunditur ad ipm. Et ex eis que conferunt
ad ipsum, est filtrū infusum in aqua myrti, ⁊ rose cū
alcāna pauca. Et fiat clistere ēt in primis cū eis que
sunt sicut aqua ordei, ⁊ aqua solatri, et aqua rof. et
oleū rof. ⁊ albumen oui. Et si cā fuerit fluxus, reti/
nebis ipsum sicut scis: deinde embrocabis ⁊ empla
strabis cū mollificatiuis ex camemilla, ⁊ aneto cō/
mixtis cū eis, que scis ex stipticis: deinde administra
bis maturatiua [c] † ⌈

q̄zuis sint ⌋ omnia illa in locis
p̄teritis. Et qñqz cōfert clistere cum oleo dulci deco
cto cū aliquo ex stipticis. Et qū tu cibas, meli⁹ quo
cibas est lac recēter mulctū decoctū. qm̄ retinet flu
xum desup, ⁊ lenit locū. Et ex medicinis bonis quz
vis maturationē, ⁊ resol'onē, ⁊ sedationē doloris, ē
empl'm de fenugreco ⁊ maluis, ⁊ empl'z de mellilo
to, ⁊ empl'm de caulib⁹ decoctꝫ. Qd̄ si necium fuerit
fortius, ponat̄ cū eo paꝝ cepe assate, ⁊ paꝝ bdellij.
Et ex marā exptis, qū apa est iflāmatū, dolorosuz,
est vt sumātur plūbi adusti ⁊ lauati, ⁊ ceruse plūbi
[d] ⌈ p̄parate cū oppoponaco ⌋ ⁊ merdasengi conditi
ptes equales ⁊ ꝯficiant̄ cuz vitello oui, ⁊ oleo rof.
Et nos pbauimus ipm, ⁊ inuenimus in fine vltimū.
Et si vis distilla sup ipz aquā solatri, aut aquā coriā
dri. Et si vis adde i ipso climiā. Et qñqz confert eis
[e] ⌈ climia ⌋ sola cū vitello oui, ⁊ oleo rof. Qd̄ si cau
sa tenasmō fuerit apa durū, curabis ipm cū eo, qd̄
scis de curatione apatū duroꝝ. Et ex eis que exper
ta sunt in hoc, est vt sumant̄ bdelliū, ⁊ crocus ⁊ al/
canna [f] ⌈ ⁊ sinapis ⌋ ⁊ alkeiri citrina sicca, ⁊ cerusa
plūbi: deinde aggregent̄ illa oia cuz [g] ⌈ eo qd̄ tegit
adipē ⌋ galline, ⁊ anatis, ⁊ medulla cruris vaccaꝝ,
⁊ proprie vituli vaccarū, pmixtis cuz vitello oui, et
oleo rof. ⁊ oleo alkeiri, ⁊ fiat ex eis marā. Si autez
fuerit cā eius humor putrefactus, ibibitus illic ex
phlegmate aut chol'a: aut fuerit phlegma viscosuz,
curabis ipz cū ablutione. Et illa q̄ melior est, ē q̄ fit
cū eis q̄ sunt sicut aqua oliuaꝝ salitaꝝ, cū q̄ fiat cli/
stere mēsura medie lib. sūpta ex ea, donec egrediat̄
illud qd̄ est illic: aut fiat clistere ex succo folioꝝ sicle
cū virtute violaꝝ, ⁊ turbit, deide cura ipm cū sedā/
tibus dolores ex collirijs tenasmon. Et qñqz facit
necessarium phlegma potare pillulas fetidas. Et si
fuerit cā residuū eius qd̄ descendit in hora, tunc si il
lic fuerit fluxus, retinebis ipsum. Qñqz retinueris,

[a] A. liniatur
[b] A. administratio ciboꝝ qui
[c] † A. Et si fuerit illic collectio administrabis apertiua post digestionem ⁊ iā sciuisti
[d] A. facte cū putrefactione
[e] A. chimolea
[f] — A.
[g] A. vnctuositate adipis

cōsiderabis: nā si eger tollerauerit, ⁊ nō fuerit spes
q̄ fluxus redeat, clistericabis quaz leuiter poteris:
aut suppones collyriū ex violis cū pauco sale, si mā
fuerit cholerica ⁊ ex medulla cassiefi. coagulata cū
pauco baurac, ⁊ turbit, si fuerit mā phlegmatica.
Et si nō audes illud [h] ⌈ redi ad illō ⌋ qd̄ mollificat,
⁊ [i] ⌈ attrahit ⌋ ⁊ sedat dolorē ex embrocis, ⁊ colly/
rijs. Et qñ difficile fit tenasmon, ⁊ nō est illic mate/
ria egrediēs, ⁊ nō est nisi eleuatio ad scellā frequēs,
cuius qñqz est cā apa durū, ⁊ qñqz est frigus insepa
rabile, tūc assidua vaporationē eius cū lana infusa
oleo calefacto: sicut oleo ro. ⁊ oleo myrtino, ⁊ viol'.
⁊ camemillino, ⁊ pauco vino: ⁊ ifunde cuz illo oleo
anum ⁊ pectinē, ⁊ testiculos. Qd̄ si nō sedetur, tunc
clisteriça ipsum cū oleo sisamino tepido: ⁊ retineat
ipsum p horas aliquas: qm̄ sanat eū. Et hoc qdem
regimē antiqui dixerūt, ⁊ fecerūt ipm quidā poste/
riorū: ⁊ nos iā expti sumus ipsum: ⁊ est vehemētis
iuuamēti. Si aūt fuerit ab vlceribus, ⁊ corrosione,
ꝯsidera: ⁊ tunc si est nā sicca nō dimittas siccitatem
eius: imo stude in leniēdo ipsaz cū equali lubricita/
te, vt p̄cipitetur egō. siccitas. n. egōnis in huiusmo/
di egritudine est mala valde: ⁊ opz vt non cibentur
amaris, neqz salsis valde, neqz acutis, neqz acetosis
valde: oia. n. illa faciūt egōnem mordicatiuā, ⁊ do/
lorosam, aut excoriatiuā. Et ad vltimū opz vt cures
ipm curatione corrosionis intestinoruz ⁊ [k] ⌈ chole ⌋
ipsoꝝ, ꝯsidēs in collyrijs. Et si nō indigueris mun/
dificatione, incipies, ⁊ clistericabis ipm ex aq̄ mel/
lis ⁊ pauco sale commixto ei. Et [l] † ⌈ ⌋ fit clistere
eius [m] ⌈ cū ⌋ hoc clistere [n] ⌈ ita vt nō sit fex ⌋ in inte/
stinis: aut fac collyriuz ex mell'. ⁊ baurac ⁊ admini
stra ipm, deinde labora in curatione vlcerum. Et si
fuerit ab hemorroidibus, ⁊ fistulis, ⁊ ragadijs, cu/
rabis cām cum eo qd̄ dicemus in capitulo suo.

¶ De collirijs q̄ supponunt̄ ad tenasmō. Ca. XVII.

Colliriorū autē, q̄ ad tenasmon
supponūtur melius
est, qd̄ ex eis est magis stipticum. Et ex
eis est colliriū Alex. notum: ⁊ ex eis est
colliriū de sandaraca: ⁊ collíria pluri/
ma ex eis, in qbus est narcoticitas q̄ iā diximus in
curatione vlcerū. Descriptio collyrij ad tenasmon.
℞. opiū, castoreū, ⁊ tus, ⁊ crocum fiat, ex eis colly/
rium ⁊ supponatur. Et iteruz galle imature, cerusa
plumbi, tus, sang. draconis, opiuz. Empl'a v̄o sunt
empl'a fcā ex vitello oui, ⁊ medulla similaginei pa/
nis ⁊ camemilla: aut aqua eius expressa ex ea que
humida est: ⁊ aneto sicco, ⁊ altea, ⁊ mucilagine se/
minis lini, ⁊ similibus. Et ex bonis qbus fit empla
strum ano eius sunt porri [o] ⌈ de sceni ⌋ decocti elixa
ti cum butyro vaccino, ⁊ oleo rof. ⁊ pauca cera co/
lata. Suffumigationes aūt sunt suffumigatiōes no
te ad eos, qbus vtātur qum dolor fit fortior, ita vt
sedeāt sup sedē perforatā sup quaz equet̄ anus: aut
ponat̄ subtus traiectoriū per qd̄ fiat suffumigatio.
Ex illis itaqz est, vt fiat suffumigatio ex [p] ⌈ sulfure ⌋
⁊ nucleis oliuarū, ⁊ stercore cameli. Et si fiat suffu/
migatio cū plurimo sulfure, subito iuuat̄ eo. Aque
v̄o in qbus sedent qdā, vt sedet̄ dolor, sunt sicut aq̄
in qbus decoqūtur malue ⁊ anetū, ⁊ camemilla, et
altea. [q] ⌈ Et qdem ⌋ vt retineat̄ illud, qd̄ currit sunt
aque in qbus decoqūtur stiptica. Et opz vt aggre/
getur inter aquas s̄m necessitatē. Qd̄ si anus egre/
diatur, lauetur, ⁊ mūdetur, ⁊ reducat̄: ⁊ sedeat ille
cuius est in aquis stipticis valde: aut fiat ei empl'm
post reductionē, ⁊ reuersionē cū stipticis [r] ⌈ ꝯforta
tiuis ⌋ ꝯtritꝫ, ⁊ aggregatꝫ cū qbusdā succis stipticis.

[h] A. expelle cuz eo
[i] A. stupefacit
[k] A. alchole
[l] † A. si
[m] A. sicut
[n] A. nō facit aliquid idest nō nocet Alia litera nō moratur
[o] A. sceni
[p] A. cappare vel radice capparorum
[q] A. ⁊ mellilotū Sed
[r] A. fortibus

Tractatus.iij.de inceptione sermonis de doloribus intestinorum.

De punctione. Cap.I.

Cause punctionis aut sunt vētositas coarctata, aut superfluitas acuta.mordicatiua, aut baurachia salsa mordicatiua aut [a] ⌈humor viscosus qui⌋ nō expellitur: aut vlcus [b] ⌈apatis⌋ aut serpētes, ⁊ ascarides. Et ex pūctione est, que est fꝫ semitā crisis: ⁊ est ex signis eius. Et ōis pūctio vehemēs est silis colice: ⁊ cura eius est cura colice, nisi cholerice: nā si ipsa curatur illa cura, est in ea timor magnus: imo pūctio que nō est cū fluxu, quꝫ fortior fit, est colica aut iliaca. Et qñ puenit pūctio ad cuçeç, ⁊ vomitum, ⁊ singultum, ⁊ destructionē rōnis, significat mortem.

a A. grossa viscosa vel herēs que

b A. ⁊ apostema

De signis. Cap.II.

Uentosa quidē fit cū rugitu, ⁊ inflatione, ⁊ extensione, sine grauitate, ⁊ qete cū exitu vētositatꝫ. Factam vō ab humore cholerico sigñt [c] ⌈grauitas⌋ cū vehemētia mordicationis inflāmate, ⁊ sitis, ⁊ exitus eius in egōne, ⁊ est similis colice. Et si curet᷑ cura eius, erit timor maximus. Signa aūt facte ab humore baurachio, sunt mordicatio cū grauitate, addēte, ⁊ egressio phlegmatiꝫ in egōne. Et signa facte ab humore grosso, viscoso, sunt grauitas, ⁊ adherētia doloris in vno loco, ⁊ exitus huius generis in egōne. Et signa facte ab vlceribus sunt, signa excoriationis nota. Et signa facte ab apostemate sunt signa apostematis dicta in cap. colice. Et signa facte a vermibus sunt signa vermium dicta in capitulo vermium.

c A. super ipsaꝫ paucitas grauitatis

De cura. Cap.III.

Oportet in oī pūctione materiali [d] ⌈nocēte sua mā⌋ vt vomat hñs eā: deinde soluat᷑. Sed punctio, que est ex vētositate, curet᷑ ꝑus cū regimine cōueniēte, ⁊ alienatione eius ex quo gñatur ventositas, ⁊ minoratione comestionis, ⁊ paucitate potus aque super cibū, ⁊ paucitate motus sup cibū. Deinde si fuerit vētositas inseparabilis, tūc oportebit vt curētur intestina cū clisteri eñante humorē [e] ⌈ex quo ipsa euaporat⌋ ⁊ administret᷑ in eo adeps galine, ⁊ oleū roꝭ, ⁊ cera. Aut cū eo qd̄ bibit᷑, si fuerit egritudo supiꝰ, sic [f] ⌈⁊ dactilū⌋ ⁊ hiera i aq̄ de seminibus: ⁊ silr diacydonytē. Deinde sumat ea, q̄ sunt sicut tyriaca, ⁊ [g] ⌈socrugene⌋ et silia: ⁊ sicut semina resolutiua vētositatū. Descriptio clisteris, decoquantur polipodij cētauree, cymini, aneti, rute sicce, fenugreci, seminis apij [h] † ⌈ ⌋ in aqua decoctione bona, deide sumat᷑ ex ea pōdus. c. ʒ. ⁊ ponant᷑ [i] ⌈vel⌋ dissoluant᷑ i ea [i] ⌈opoponaci⌋ bdelij amborum añ. ʒ. s. aut minus, aut plus ſm necessitatē: ⁊ distillet᷑ sup ea olei ō nereidē ʒ. x. aut olei rute [l] † ⌈ ⌋ ⁊ mellis. ʒ x. Pluis. ℞. cymini, baccaꝝ lauri, rute, ⁊ anieos oīum añ. ʒ. s. ⁊ penidij lapidosi. ʒ. v. fiat ex eis puluis, ⁊ est doꝭ. i. Et iteꝝ sumant᷑ cētauree grosse pōdus auꝛ. i. cū decocto. Et ex eis q̄ sunt mirabilis iuuamēti apud experimētatores est [m] ⌈calcaneus⌋ porci, aduraт᷑, et sumat ipm i potu hñs pūctionē vētosam. Aut det᷑ i potu de gñis lauri siccis solis duo cochliaria. Et ex eis q̄ ꝯferūt ei ⁊ phlegmatice est illud, qd̄. ℞. gñoꝝ alben ⁊ carpobal᷑. āboꝝ añ. ʒ. i. bibat᷑ in aq̄ cal᷑a in mane ⁊ sero. Et ex emplis cōibꝰ vtrisqꝫ, sūt auellane assate, cū corticibꝰ suis, cū qbꝰ [n] † ⌈ ⌋ empl᷑et᷑ locus [o] ⌈semp.⌋ Et silr vaporatiōes cū eis q̄ sunt sicut anetū, ⁊ ruta, ⁊ sansucuꝫ sicca. Et emplastratio vmbilici, vel suminis cū gñis lauri ꝯtritis ⁊ ꝯfectꝫ cū vīo, aut cū aq̄ rute, ⁊ reseruata tota nocte, iuuatiua est valde. Et cibꝰ vētose ⁊ phlegmatice fit ex eis q̄ sunt sicut ius alcanebir ⁊ galloꝝ decrepitorū equatū cū aneto plimo ⁊ spēbꝰ vel pipe ⁊ seibꝰ. Et sit ꝯtētuꝫ iure. Et sit panis panis salitꝰ bñ ꝯfectꝰ. Et alkiskar rectior est ei. Et vinuꝫ sit vetus subtile. Et opꝫ vt vtātur exercitio subtili ante cibuꝫ. Et eritius assatus ſm q̄ dr̄, ꝯfert pūctionibꝰ [p] ⌈ambabꝰ simul.⌋ Facte aūt ex phlegmate viscoso [q] ⌈cognoscit᷑ cura ex cura⌋ vētose, nisi q2 opꝫ vt intētio sit in mūdificādo plus, aut desubtus, aut d̄sup. Et ex eis q̄ ꝯferūt illis in ipsa, si nō fuerit fluxꝰ, est puluis amomi [r] ⌈sumptuꝫ ꝑ se sequēte potu.⌋ Et ꝯfert ei simere i potu nasturtiū [s] ⌈cū oleo⌋ ⁊ troc. alefeniati. In facta aūt ex phlegmate salso, opꝫ vt incipiat᷑ ab eūone eiꝰ cū clisteribꝰ, q̄ recipiūt turbit, polypodiū in qbꝰ sit eq̄tio [t] † ⌈ ⌋ cū eis q̄ sunt sic aq̄ seuestē, ⁊ viol᷑. ⁊ vt eūetur ēt cū eis q̄ sunt sicut hiera pigra ⁊ dyacidonitē. Deide administrentur cibi boni chimi, īpinguati piguedine bona: sicut piguedo facta ex carnibꝰ arietū [u] † ⌈ ⌋ ⁊ galline, ⁊ pulloꝝ piguiū. Et minoret᷑ cibꝰ cū bonificatione eius: ⁊ bibat vinū subtile paucuꝫ. Et ex eis q̄ ꝯferūt in oī pūctione frida, et sumere in potu aquā mellis cū gñis [x] ⌈arasceid⌋ ⁊ aniso, ⁊ acoro, ⁊ xigñis lauri, ⁊ aristol᷑. ⁊ folijs lauri, ⁊ cētaurea, ⁊ xilobal᷑. ⁊ singul᷑r ⁊ cōposite. In fcā āt a chol᷑a opꝫ vt ꝯsideret᷑, q̄ si fuerit illic v̄tuꝫ fortꝫ, ⁊ mā plima, eūetur cuꝫ eis q̄ sunt sicut decoctio myrobal᷑. citri. ⁊ sic aqua granatoꝝ, ⁊ paꝝ scamonee, aut absqꝫ scamonea: imo sola, ⁊ seq̄tur eā aqua cal᷑a. Et cū eis q̄ sūt sicut decoctio tamaridoꝝ, ⁊ cassiefist. ⁊ siracost. ⁊ q̄ sunt silia illis: deide equet᷑ mā cū eis, q̄ sunt sicut semē psilij cū oleo roꝭ, ⁊ aqua granatoꝝ, ⁊ succus cucumeris cū oleo roꝭ. Et emplastret᷑ venter cuꝫ emplastris frigidis, ⁊ sint in eis solatrū, ⁊ supiora vitꝫ, ⁊ opꝫ vt misceātur cū eis ēt sicut apsinthiū. Et cibi sint illi q̄ fiūt de lētibꝰ ⁊ de sumach, ⁊ de spinachijs, ⁊ de berberis, ⁊ similes illis. Et oꝫ vt caueat᷑ ab errore cadente in ea, et existimat᷑ q̄ sit colica ⁊ curat᷑ cura eius ⁊ morit᷑ infirmus. Uerūtñ nos redibimꝰ ad cognitionē integraꝫ eius, quo opꝫ, vt curet᷑ hec pars pūctionis, qñ loq̄mur de spēbꝰ colice [y] ⌈Existimo⌋ ergo cōplemētū eiꝰ sermonis in eo illic. Facte aūt ab vlceribꝰ cura, est cura vlceꝝ: ⁊ iā diximꝰ eā. Sed facte ab apate cura, est cura apatum. Ueꝝ facte a vermibus cura, est cura vermium.

d A. pp māꝫ eiꝰ q̄ successiue effūditur

e A. euaporantē in eis

f A. alseriaran ⁊ electuarium de dactilis

g A. saganea

h † A. partes eq̄les

i A. ⁊

k A. serapini

l † A. ʒ. x.

m A. chiab

n † A. calefactis vel actu calidis

o —— A.

p A. oībus

q A. appropinq̄tur cura eiꝰ curre

r —— A.

s A. cuꝫ passulis

t † A. aliqua

v † A. lactātiū vł agnoꝝ lactātiū

x A. alrasad

y A. cholerice. Expectetur

De rugitu, ⁊ egressione ventositatis absqꝫ voluntate. Cap.IIII.

Rugitus gñatur ex multitudine vētositatis: ⁊ gñant ipꝫ cibi inflatiui: aut malitia digōnis propter aliquā cārū in malitia digōnis q̄ ē in mēbris, aut est in cibis. Et plurimuꝫ qdem est in mēbris, ⁊ nō fit nisi pp frigiditateꝫ: aut pp casum v̄tutis, sicut in fine pthisis. Et plm̄ qdem fit cū lenitate nature, ⁊ stimulatiōe necessitatis egōnis. Et qñqꝫ fit in intestinis supioribus subtilibus, ⁊ est sonitus eiꝰ acutus: ⁊ fit in grossis ⁊ est sonitus eiꝰ grauior. Et qñ pmiscet᷑ ei hūiditas ē decliuis ad gurgulationē. Et qñqꝫ rugitꝰ ē signū criꝭ [z] † ⌈ ⌋ ⁊ qñqꝫ accidit pp cōitatē splenis. Et qñqꝫ rugitꝰ accidit m᷑totiēs patiētibꝰ [z] ⌈i mirac pp ꝯtritionē⌋ ppea q̄ itestina eoꝝ ifridant᷑. Et qñqꝫ fit qñ in epe ē debilitas. Exitus āt vētositatꝫ absqꝫ vo/

z † A. ⁊ est pronosticatio fluxꝰ ventris

z A. mirachialē passionē pp oppilationes multas

luntate, qñq; fit ꝑꝑ mollificationē recti, ⁊ qñq; fit ꝓpter mollificatione ieiuni: [a] ⌈⁊ quãdoq; fit propter vtrasq; mollificationes⌋ ⁊ distiguitur inter vtrasq; ꝑ illð, qð vr̃ de paucitate sensus ani, aut frĩtate ei⁹.

Alia litera a — A.

¶ De cura. Cap.V.

Regatur cũ alienatione ciboꝝ inflatiuoꝝ, plurimorũ, cũ tollerãtia famis, ⁊ ꝯfortatiõe digõnis cũ eis q̃ iã sciuisti, ⁊ resoľone vẽtositatis cuz medicis q̃s dicemus in cap̊ colice vẽtose. Et ex eis q̃ bona sunt in h̃ in pl̃ib⁹ horis est diacyminũ, ⁊ iterum diapipereon ⁊ iteꝝ acorus conditus. Et si fuerit cũ fluxu, tũc alcãçi. Et iterũ sumaꝛ cymini, ⁊ ameos, ⁊ keisiz, ⁊ carui, omniũ añ. ꝑs. i. anisi ꝑtes. ij. ⁊ fiãt ex eis suffuf cũ penidijs lapidosis põdere. ʒ. v. Et cureꝛ exit⁹ vẽtositatꝭ absq; volũtate curatiõe palysis ani: aut assumptiõe tyriace, ⁊ olei [b] ⌈alkekẽgi⌋ ⁊ inungaꝛ illð qð ẽ sup̃ vmbilicũ cũ oleo costino, ⁊ silĩb⁹, si fuerit ꝑꝑ ieiunũ.

b A. alkelkelangi

¶ De colica ⁊ retentione fecis. Cap.VI.

Colica est egritudo intestinalis dolorosa cuz qua difficilis fit exitus eius qð egrediꝛ ꝑ nãm. Et colica qdẽ ẟm veritatẽ est nomẽ eius i quo est cã in itestinis grossis [c] ⌈.s.⌋ colon, ⁊ q̃ sequunꝛ ip̃m: ⁊ est dolor q multiplicaꝛ i eis ꝑꝑ frigus eoꝝ, ⁊ ꝑꝑ spissitudinẽ ipsoꝝ: ⁊ ꝑꝑ frigus eorũ multiplicaꝛ sup̃ ea adeps. Qð si est in itestis gracilibus, tũc nomẽ ꝓpriũ ei ẟm sciẽtiã veraz est ileos, Uerũ qñq; [d] ⌈est⌋ ileos in qbusdaz locis colica ꝓpterea q̃ vehemẽter est ei silĩs. Et cãe colice, aut cadunt ꝓprie in colõ, aut cadũt in alijs, ⁊ ꝑueniũt ad ip̃m ẟm semitã cõitatis. Et cãe eius q̃ cadũt in ipso ꝓprie: aut sunt malitia cõpľonis singularis calida: aut frida: aut sicca, ⁊ caľa qdez opaꝛ [e] ⌈exiccatione sua, ⁊ ꝯstrictione sua reducẽte nutrimẽtũ ad epar, ⁊ expellẽte illud ad ip̃m.⌋ Et frigida ꝯgelatiõe sua, aut faciẽdo accidere malitiã cõpľonis nociuam. Et pl̃m eius est i terris fridis, ⁊ qũ flat septẽtrio. Et frigus qdẽ qñq; facit illud, ꝑpea ꝙ restrigit lacertos vẽtris, ⁊ ꝑuenit calefactio eius ad ꝯcauitatẽ, ⁊ exiccat fecẽ, ⁊ stringit lacertũ ani, ⁊ expellit feces, ⁊ qð cũ eis est ad supiora. Et sicca opaꝛ ꝑꝑ ꝑuationẽ ei⁹, qð lubricat fecẽ, ⁊ inuẽtionẽ eius qð exuccat eaz, ⁊ exiccat ipsam. Malitia aũt cõpľonis humide singularis, nõ semꝑ est cã colice, nisi accidat ex ea accñs, qð sit cã colice, frida aut hũida mãlis: aut [f] † ⌈ ⌋ malitia cõpľonis cum mã: aut [g] † ⌈ ⌋ mã caľa q̃ iflãmat, ⁊ mordicat, ⁊ sepat ꝯtinuitatez, ⁊ ꝑtrãsit terminũ pũctionis, ꝑueniẽs ad terminũ colice: aut frida, ⁊ [h] ⌈redit ad⌋ malitiã cõpľonis diuerse frigide. [i] ⌈Qð aũt⌋ accidit de sepatione ꝯtinuitatis [k] ⌈subito, q̃zuis sit illud cũ essentia colice, tñ⌋ qñq; facit ip̃m accidere frigus ꝑꝑ h̃, qð gñaꝛ ab ipso vẽtositas i corꝑe itestinoꝝ, hora post horã. Et qñq; est humor faciẽs hũc dolorẽ: aut illũ q ꝓpinquus est ei, melãcholia. Et qñq; est ei⁹ euẽtus cũ ꝑoxisinis, ⁊ apud comestionẽ cibi. Et qñq; sedat ip̃m vomitus rei acetose, melãcholice: lz sit h⁹ vomitus in h⁹ dolore ẟm pl̃m phlegmaticus: ⁊ gñat ip̃m frigus mẽbroꝝ: aut malitia digõnis, ⁊ cibi, ⁊ fructus, ⁊ olera. Aut est cã colice ꝓprie, oppilatio ꝓhibẽs egõnẽ, ⁊ hu. ⁊ vẽtositates a penetratione ⁊ ipsi expelluntꝛ, ⁊ accidũt dolor ⁊ extẽsio maxima. Et pl̃m huius oppilationis, qum non est ap̃a, accidit postq̃z repletur monoculũ: deinde ꝑuenit ad colon. Et hec oppilatio, aut est ex ap̃ate in itestino: ⁊ pl̃m eius est caľm. Aut ex hu. phlegmatico, viscoso, implẽte spatium eius, ⁊ oppilat ip̃m. ⁊ est illa que fit ẟm pl̃m: ⁊ est illa q̃ iuuaꝛ febre. Aut ex vẽtositate accidẽte: aut ꝑꝑ torsionẽ ꝯtorquẽtẽ [l] † ⌈ ⌋ ꝑꝑ vẽtositatem torquẽtẽ [m] ⌈⁊ incisionẽ⌋ ligamẽti: aut rupturã [n] ⌈aut attritionẽ: aut⌋ expulsionẽ intestinoꝝ ad ꝑtes iguinuz, ⁊ testiculoꝝ: aut rupturã supra illud: aut ꝑꝑ vermes [o] † ⌈ ⌋ cõprimẽtes. Aut ꝑꝑ fecẽ siccã, ⁊ hec fex sicca ẽ, qm̃ ipsa ẽ fex ciboꝝ siccorũ: aut q̃ remanet tꝑe lõgo, ⁊ siccaꝛ. Et est cã remanentia eius, debilitas expulsiue in itestinis: ⁊ multotiẽs est hec remanẽtia ꝑꝑ potũ rei narcotice stupefaciẽtis virtutes oꝑantes i fece: ⁊ cũ hoc [p] ⌈possibile est ẽt, vt debiliteꝛ v̾tus expulsiua⌋ q̃ est in lacertis vẽtris, sicut accidit ei q multiplicat coitũ. Aut ꝑꝑ destructionez sensus itestini. Aut ꝑuitatẽ effusionis cholere expellẽtis, lauãtis. Aut qm̃ mesaraica exuccat ex ea humiditatẽ pl̃imã. Aut ꝑꝑ ꝓuocationẽ sudoris superflui: aut exercitia faciẽtia sudare. Aut ꝑꝑ vehementiã raritatis corꝑis, ꝑꝑ cõpľonẽ q̃ est in ipso: quare [q] ⌈obedit attractioni⌋ aeris ꝯtinẽtis calidi: ⁊ ꝑꝑ h̃ẽ balneatio cũ aq̃ caľa ex eis, q̃ retinẽt nãm. Aut ꝑꝑ aerẽ, ex calefactione cui⁹ ꝯseqtur, vt attrahat humiditates ⁊ si fuerit absq; raritate, Aut ꝑꝑ [r] ⌈raritatẽ fistulosam.⌋ Et qñq; fit ꝓpter artẽ facientẽ necũni tactũ caliditatꝭ, sicut vitrearia, ⁊ ferraria, ⁊ fusoria. Aut ꝑꝑ cõplexionẽ ivẽtre ipso calidã valde, exiccãtem caliditate sua, aut est cã in illa caliditate in paucis dispõnibus multitudo cholere acute effuse ad vẽtrem adurẽtis fecẽ, qum inuenit eã p̃paratã ꝑꝑ paruitatẽ suã: aut ꝑꝑ siccitatẽ subẽ sue. Et hoc est ẟz minus, sed ẟm pl̃m ipsa soluit nãm. Et quz accidit hec colica [s] ⌈in ꝑ̃ncipio⌋ nocet intestino, ⁊ dolorez facit vehementẽ intollerabilez. Et qñq; est cã illius caľitatis vehementia frigoris aeris exterioris, q̃re coarctat caľitatẽ interius, ⁊ cũ hoc ꝓuocat vrinã, ⁊ constringit anum: quare impellit fecem ad superiora: aut propter complexionem siccam in intestinis, ⁊ ventre: quare exiccatur fex: aut propter tenasmõ [t] ⌈apostematis⌋ recti: quare [u] ⌈exiccatur⌋ fex. Et existimauerũt qdam, ꝙ qñq; lapidescit illud, qð retentũ est in intestinis, ⁊ egrediꝛ lapis. Illa aũt q̃ est per cõitatẽ, est sicut si accidat in epate, aut in vesica, aut in renibus, aut in splene ap̃a: ⁊ cõicet ei itestinũ per hoc, qð coarctat illud ap̃a de subẽ eius, ⁊ cõstipat ip̃m, ⁊ oppilat illud. Et sicut si cõicet renibus in doloribus lapidis, ⁊ debilitetur oꝑatio eius in expulsione humoꝝ: quare retinentur in ipso, ⁊ accidit colica per cõitatẽ lapidis: q̃zuis dolor lapidis sit ex eis, q̃ similanꝛ dolori colice, ⁊ occultaꝛ nisi illi, q ꝓuisionẽ hz. Et nos dicemus dĩam inter vtrasq; cuz signis. Et qñq; accidũt colica, ⁊ ileos ẟm semitã accidentie egritudinũ pestilẽtialiũ, aduenientiũ, ⁊ ꝑueniunt de regione ad regionẽ, ⁊ de hoie ad hoiez. Et iaz retulit illud qdã medicus de antiqs: ⁊ dixit, ꝙ ꝑueniebat qdã eoꝝ ad epilepsiã: ⁊ erat epilepsia mortalis: ⁊ qdã ad [x] ⌈resoľonez⌋ intestini colon, ⁊ mollificationẽ eius cũ incolumitate sensus eius. et sperabatur cũ huiusmodi euasio. Et erat pl̃m eius ileos: ⁊ ledebaꝛ colon ẟm semitã permutationis similis crisi. Inqt, ⁊ qdaz medici curabant eos cura mirabili. ipsi nãq; cibabãt eos lactuca, et endiuia, ⁊ carnibus piscium grossis: ⁊ carne [y] ⌈omni habẽti⌋ vngulaz [z] † ⌈ ⌋ in pedibus, ⁊ omnibus illis infrigidatis, ⁊ aqua frigida, ⁊ acetosis: ⁊ sanabant eos cuz hoc ita, ꝙ sanabant omnes [⁊] ⌈taliter ne caderent⌋ in epilepsiã, ⁊ paralysim predictã. Et sanabãt quosdã eoꝝ i qb⁹ erat iceptio epilepsie. Et qñq; accidit colica h̃ñtibus tetanũ, q̃re deficiunt in

c — A.
d A. noiatur
e A. ꝑꝑ vehemẽtiã exiccationis eius ⁊ ꝑꝑ vehemẽtiã ꝯuersiõis vel directiõis cibi ad epar ⁊ expulsionis ei⁹ ad ipsum.
f † A. sunt sicut
g † A. cum
h A. facit dolorẽ propter
i A. aut cum eo quod
k A. cum trãsitu eius q̃uis fuerit illa nõ pura vel nõ vera colica ⁊ Alia litera cũ ꝯtractõe ipsi⁹ q̃uis fuerit illa non pura

l † A. intestina
m A. aut disruptionem
n A. ⁊ herniã et
o † A. cõgregatos
p A. cõgelãtis ẽt aut ꝑꝑ debilitatem virtutis exprimentis
q A. p̃paraꝛ ad attractionem
r A. resolutionẽ creticam Alia litera resoľonẽ fistule Alia litera resolutionem fistulosam.
s A. q̃ est ẟm minus vel raro
t A. ⁊ ap̃a
v A. retinetur
x A. dislocationem
y A. carentis vel non h̃ñtis
z † A. duram
⁊ A. qui non ceciderant

expellēdo fecē, ꝛ hu. ab intestinis supiorib⁹, sic ipsi deficiunt in retinēdo qd̄ est in iferiorib⁹. Et qñqꝫ ē frig⁹ cōplonū eoꝝ cā colice. Et plꝫ qdē accidit colica a phlegmate grosso, deīde a vētositate forti fcā, et penetrāte in tunicis itestinoꝝ, et villis eoꝝ: ꝛ pp sepationē ꝯtinuitatꝫ eoꝝ. Uētositas. n. spgit̄ i stō pp amplitudinē stōi, et pp cal'itatē stōi, et ꝓpinqtatem mēbroꝝ calidoꝝ ad ipm: et spgit̄ [a] ⌈in⌋ itestinis superiorib⁹ pp ꝗcilitatē itestinoꝝ supioꝝ: et retinet̄ in itestinis alijs, pp ꝯriū illi⁹ ex frigore eoꝝ, et constrictione ipsoꝝ, et multitudine reuolutionis i ipsis, et spissitudine tunicaꝝ eoꝝ. Et colica ventosa quāuis [b] ⌈fit⌋ ex mā, q̄ fit mā vētositatis, tñ nō cōparat̄ illi materiei: qm̄ mā sola nō oppilat viā [c] ⌈fm⌋ ꝙ egredit̄, et neqꝫ facit dolorez p se: imo p illud qd̄ accidit ab ea. Et phlegma facit dolorez per se, ꝛ oppilat p se: reliq̄ aūt diuisiones min⁹ illis. Et ex eis q̄ preparant itestina ad colicā, ꝛ ꝓprie vētosaꝫ, est vinū plurime cōmixtionis, ꝛ olera, ꝛ ꝓprie cucurbita, ꝛ fructus recētes, ꝛ ꝓprie vua ꝛ potus aq̄ sup eos: ꝛ motus sup eos, ꝛ coitus, ꝛ retētio vētositatis volentis egredi, ꝛ aduētus frigoris vehemētis ad itestinū, ꝛ infrigidātis ipm, ꝛ inspissantis illud. Et ex eis q̄ p̄parant intestina [d] ⌈iferiora⌋ est comestio ouoꝝ assoꝝ, ꝛ piroꝝ, ꝛ cydonioꝝ stipticorum, ꝛ passe, ꝛ sauich, ꝛ milij, ꝛ rici, ꝛ que sunt sil'ia illis. Et iteꝝ retentio egōnis volentis egredi qñqꝫ facit cadere in ipsaꝫ: ꝛ coitus plurimus: ꝛ ꝓprie sup cibū grossuꝫ. Et [e] ⌈ex mā ois colice⌋ ex humore grosso: aut ex fecibus [f] † ⌈ ⌋ iplet̄ monoculū prius fm plurimū [g] † ⌈ ⌋ deīde puenit ad alia. Et duꝫ nō euātur mā que est in monoculo, nō accidit complemētū sanitatis. Et qñqꝫ est colica veniens desup. ꝛ quotiēscūqꝫ fit clistere aut euaporatio [h] ⌈retinet̄⌋ mā in monoculo, ǭre duplicat̄ dolor. Et febris quidem est iuuatiua in oibus doloribus colice, cuius cā est ventositas grossa, aut phlegma: aut malitia cōplexionis frigide: ꝛ est ex rebus velocius sanātibus vētosam. Et colica qdem multotiens pmutat̄ ad paralysim, ꝛ [i] ⌈sanat̄⌋ per eaꝫ: ꝛ illud qñ expellitur mā subtilis ad extremitates, ꝛ [k] ⌈coarctant̄⌋ ex ea lacerti. Et qñqꝫ similiter [l] ⌈sanant̄⌋ p dolores iuncturarū. Et qñqꝫ pmutat̄ ad dolorē dorsi phlegmatica, aut sanguinea, ad quā ꝯfert phlebotomia: ppea ꝙ maturāt cal'itas dolorosa ꝛ medicine [m] ⌈ilia ce⌋ mās crudas. Et qñ pmutat̄ ad varietatē melācholicā, ꝛ melācholiā, ꝛ epilepsiā, ē malū. Et qñqꝫ pducit ad hydropisiꝫ p illud qd̄ corrūpit de cōplone epatis. Et qñ inenit colica dolores articuloꝝ, et sil'ia, nō apparēt illi dolores trib⁹ de causis: qm̄ dolor fortior ipedit̄ a debiliore: ꝛ qm̄ materie sunt cōuerse ad latus doloris [n] ⌈fortis⌋ ꝛ qm̄ dolor, ꝛ fames, ꝛ vigilie resoluūt superfluitates. Et qñ prolōgatur retētio fecis, inflatur vēter, ꝛ interficit. Et qñ fortia fiunt mēbra colice, ꝛ non recipiunt superfluitates, tunc multotiēs [o] ⌈redeūt supfluitates, ꝛ infrigidant⌋ caput. Et multotiēs accidit colica post solutiones qbus [p] ⌈expellit̄⌋ grossum. Et multotiēs subleuat curatio colice [q] ⌈singultū punctionis.⌋

a A. ex
b A. nō fit euāta
c A. ei
d A. ad fecalem
e A. ois colica
f † A. est qm̄
g † A. ex mā sua
h A. descendit
i A. creticatur
k A. ibibunt eaꝫ
l A. creticatur
m A. colice
n A. intestinalis
o A. ascendunt supfluitates ꝛ infirmatur
p A. postponit̄
q A. ꝛ pūctiōis sb leuat singultuꝫ, vl' facit accidere singultum
r A. sed Alia litera ꝛ non declinat nisi

De signis colice absolute. Cap. VII.

Accidentia qdē colice vere, cuius nō declarat̄ cōfirmatio, sunt qm̄ minorat̄ illud quod egredit̄ de fece, ꝛ expellitur poxismus egōnis, ꝛ minoratur appetitus, imo remouet̄ oino: ꝛ abhorret hñs eā vnctuosa, ꝛ dulcia: [r] ⌈ꝛ non⌋ declinat declinatione pua ad acetosa, aut acuta, aut salsa: ꝛ est decliuis ad subuersionē, ꝛ nauseam, ꝛ ꝓprie qum recipit vnctuosuꝫ: ꝛ olfacit odorem vnctuosi, ꝛ dulcis: ꝛ debilitat̄ digō ei⁹ valde: ꝛ inuenit oī hora pūctionē: ꝛ declinat ad potandum aquā [s] ⌈plurimā⌋ ꝛ inuenit dolorē in crurib⁹ suis, ꝛ in dorso suo: deīde fiūt cū ea fortia accidētia: ꝛ fit ipsa fortis, ꝛ retinet̄ nā: ꝛ forsitan non egredit̄, nec ēt vētositas penitus. Et qñqꝫ retinet̄ ēt eructuatio: ꝛ fit fortis punctio: ꝛ fit quasi pforetur vēter eius terebello: aut quasi sit abscōsa in intestinis eius acus, stans: ꝛ quotiēs mouet̄, dolet: ꝛ fit fortis sitis ꝛ non satiatur hñs eā, lꝫ bibat plurimū: qm̄ qd̄ bibit̄, nō penetrat ad epar, ꝓpter oppilationes accidētes in orificijs mesaraicaꝝ, q̄ sequunt̄ vētrē. Et qñqꝫ multiplicat̄ in qbusdā eoꝝ [t] ⌈tremor⌋ absqꝫ cā. Et si ingeniet̄ i extrahēdo aliqd de vētre hñtis colicā egrediūtur humiditates, ꝛ sqbale, sicut stercora ouiuꝫ, vel sicut stercora capraꝝ, magne, ꝛ pue, ꝛ res natās i aquā, ꝛ freqns fit vomitus chol'icus, ꝛ phlegmatic⁹, ꝛ [u] ⌈appropinqt⌋ fm plꝫ [x] ⌈ab hu. phlegmatico deīde chol'ico⌋ deīde qñqꝫ euomit rē porralē, et vt erugo eris, ꝛ qñqꝫ euomit rē de gñe melāc holie icēsaꝫ. Hūores. n. qñqꝫ corrūpuntur, ꝛ adurunt̄ ex dolore, ꝛ vigilijs, ꝛ medicis cal'is. Et vomitus qdē nō fit freqūes, nisi pp cōitatem stōi ad itestina, ꝛ pp multitudinē materiei, ꝛ penuriā vie ad inferiora, ꝛ qm̄ via cholere ad itestina fꝫ pl'm ꝯstringit̄. ǭre expellit̄ ad supiora: ꝛ pp hoc rubet vrina in ipsa [y] ⌈et qm̄ maior ps chol'e ꝯuertit̄⌋ ad renes, qū nō inuenit viā ad fel [z] ⌈substētatū⌋ pp illud qd̄ est coraꝫ eo de oppilatione, ꝛ qm̄ dolor rubificat aquā: ꝛ qm̄ renes cōicāt in dolore. Et pp illud retinet̄ vrina etiaꝫ qñqꝫ. Et qñqꝫ est vrina i pncipio ei⁹ fm colorē aq̄ ciceris, ꝛ aque casei. Et qñqꝫ associat̄ ei tremor cordis maximus: ꝛ indiget pectus eius retētiōe cū manu. Et qñqꝫ puenit res ad sudorē frigidū, ꝛ sincopi.

s A. declinatione plurima
t A. horripilatio seu rigor
u A. incipit
x A. phlegmaticus deinde cholericus
y A. pp ꝯuersionem cholere
z A. plenum

De signis saluis colice. Cap. VIII.

Magis incolumis colica est illa, in qua retētio nō est vehemēs ꝛ est dolor mutabilis. Et qñqꝫ alleuiatur plurimū, q̄uis redeat post eam. Et inuenit habēs eā ꝓpter exituꝫ ventositatis, ꝛ egōnis, ꝛ administrationē clisterioꝝ, qetē: sicut eius ꝯria est prauior vel difficilior colica.

De signis malis in colica. Cap. IX.

Fortitudo doloris: ꝛ qd̄ vomitus cōseqtur vomituꝫ, ꝛ sudor frigidus: ꝛ frigus extremitatū pp vehemētiā doloris vētris, ꝛ declinationē san. ꝛ spūs ad ipm. Et qñ puenit ad singultū quoꝝ vnus seqtur aliuꝫ, ꝛ ad turbationē rōnis, ꝛ spasmū, ꝛ retentionē eius qd̄ egreditur: ꝛ nō egreditur saltē cū ingenio, est mortalis. Et in extraneis signis est, quꝫ apparet in eo qui hꝫ dolorē ventris, vestigiū [ꝛ] † ⌈ ⌋ ꝛ bothor nigrū sicut faba, ꝛ vlceratur, ꝛ remanet vsqꝫ ad diē fm aut plus, qm̄ moritur. Et huic qdē homini aduenit subet, ꝛ multitudo somni in pncipio egritudinis sue. Et bonitas anhelitus [?] ⌈est bona sigtio ad euadēdum⌋ quomodo erga erit eius malitia.

De differentia que est inter colicam ꝛ lapidem renum. Cap. X.

Quandoqꝫ accidunt in lapide renum accñtia colice pdicta: qm̄ colon ipm cōicat renib⁹, quare accidit ei dolor, qui est ei ꝓpri⁹: ꝛ accidunt ei accñtia sua, que [ꝫ] ⌈pertinēt⌋ illi dolori. Uerū dr̄ia inter eas qñqꝫ ē ex dispōne doloris, ꝛ ex pte [a] ⌈vicinātiū ꝓpoꝝ⌋ ꝛ ex pte ei⁹

ꝛ † A. i supcilio
? A. tūc paruꝫ significat super euasionem Alia litera non est bona significatio super euasionem
ꝫ A. similantur
a A. eoꝝ q̄ associant̄ proprie

qđ ꝯuenit, ⁊ eius qđ nõ ꝯuenit: ⁊ ex pte ei⁹ qđ egre/ dit, ⁊ ex pte vltimitatis accñtiũ ⁊ ex pte cãrum ⁊ si gnificationũ añcedẽtiũ. Dispõ aũt doloris diuersifi catur in eis qꝫtitate, ⁊ loco, ⁊ tpe, ⁊ motu. Quãtita te võ qm̃ ille q est lapidis est puus, q̃si fit acus: ⁊ co licus est magnus. Loco aũt qm̃ colicus icipit ab in feriore pte dextri lateris, ⁊ tẽdit ad supiorẽ sinistri: Et qñ ꝯfirmat dilatat in dextra ⁊ in sinistra. Et ƀm quosdã nõ icipit colica a sinistra: sed illud nõ est ve/ rũ. Et nos iã expti sumus ꝯ̃riũ illi⁹: ⁊ est ad añriora ⁊ versus pectinez decliuior, q̃ꝫ sit ad posteriora. Et renalis icipit a supiorib⁹, ⁊ descẽdit paulatim vsqꝫ ad locũ vbi cõfirmat: ⁊ est decliuior ad posteriora. Tpe võ qm̃ renalis fit fortꝫ i hora vacuitatꝫ: ⁊ colic⁹ alleuiat i ea, ⁊ fit fortꝫ qũ sumit aliqd. Et colicus i/ cipit subito, ⁊ in tpe breui: ⁊ lapidosus paulatim, ⁊ fortis fit i fine suo. Et si ẽ renalis fit ƥus dolor i dor/ so: ⁊ difficultas i vrina: deĩde signa i qb⁹ cõicat co/ lica: ⁊ i colico sunt illa sig̃: deĩde dolor. Motu autẽ qm̃ colicus ad ptes mouet pl̃es: ⁊ renalis figit. Et ex pte aũt vicinãtiũ ᵃ ⌈ pprioꝝ ⌋ qm̃ tremor multi/ plicat i renib⁹ ambob⁹, ⁊ nõ ptinẽt colico. Dr̃ia ãt accepta ex eo qđ ꝯuenit, ⁊ non ꝯuenit: est qm̃ cliste/ ria, ⁊ exitus vẽtositatꝫ, ⁊ fecis alleuiãt dolorez coli/ ce, ⁊ nõ alleuiãt dolorẽ renũ alleuiatione de q̃ fit cu rãdũ in pl̃ibus dispõnib⁹. Et lapidẽ frãgentes me dicine alleuiãt dolorẽ renũ, ⁊ nõ alleuiãt dolorẽ co lice. Ex parte aũt ei⁹ qđ egredit ẽ, qm̃ cũ renali for tasse nõ est retẽtio rei, q̃ qñ egredit, ẽ sicut stercus, ⁊ sqbale: ⁊ sic̃ stercus vaccinũ ⁊ natat. Et qñqꝫ nõ ẽ retẽtio oĩno, ⁊ rugitus, ⁊ sil̃ia, ⁊ colicus nõ euat ex bis. Ex pte aũt vltime ꝯsecutionis accñtiuz est, qm̃ dolor crurium, ⁊ dorsi, ⁊ tremor in renali est plus ᵇ ⌈ ⁊ ⌋ casus appetitus, ⁊ vomitus ᶜ ⌈ ꝯsequutiuus ⌋ phlegmaticus, ⁊ puitas digõnis, ⁊ vehemẽtia dolo ris, ⁊ pductio ad sincopiz, ⁊ sudor frigidus, ⁊ iuua mẽtũ cũ vomitu in renali sunt minus. Ex pte autez cãrum, ⁊ sig̃tionũ añcedẽtiũ est, qm̃ frequẽtia nau/ seatiue satietatis, ⁊ assumptio ciboꝝ malorũz, ⁊ vi cissitudo punctionis, ⁊ rugitus, ⁊ retẽtio fecis sunt precedentes in colica. Et vrina arenosa, ⁊ ᵈ † ⌈ ⌋ filosa est precedẽs in renali: ⁊ ᵉ ⌈ nõ ⌋ ẽ i rena li vrĩa subtilis: deĩde ᶠ ⌈ filosa ⌋ g̃ssa: deĩde arenosa.

De signis distinctionis colice: et primo de signis phlegmatice. Cap. XI.

QUandoqꝫ sig̃nt colicã phleg maticã, antecessio cãꝝ g̃natiuaꝝ phlegmatis ex satietate nauseatiua. Et ex spẽb⁹ ciboꝝ, ⁊ etas, ⁊ regio, ⁊ hora, ⁊ reliq̃ que sciuisti. Et sig̃nt ipsaz exitus phlegmatꝫ in fece añ colicã, ⁊ cũz ea qũ fit clistere. Et friditas iferioꝝ, ⁊ g̃uitas sensa ta. Et vehemẽtia retẽtionis multa: q̃re non egredit aliqd de fece, aut humore, aut vẽtositate. Si autez egredit est res iflata sic̃ stercus vaccinũ, sic̃ egredit in vẽtosa ᵍ ⌈ ⁊ ⌋ est leuior, ⁊ fit dolor ꝑlix⁹: imo i spa tio lõgo. Et non opꝫ vt decipiat aliqs ꝑ id, qđ forte fit de siti, ⁊ iflammotione, ⁊ rubedine aque, ⁊ existi met ꝙ egritudo sit calida. Illud nãqꝫ cõe est oĩbus.

De signis colice ventose. Cap. XII.

ANtecessio cãrũ suaꝝ notaꝝ ex multitudine potus aq̃ frigide, ⁊ potus vini cõmixti, ⁊ ole/ ra iflatiua, ⁊ fructus, ⁊ qđ affuit cibus nõ digestus, ⁊ rugitus, ⁊ retẽtio fecũ i intestinis, ⁊ extẽsio, ⁊ ʰ ⌈ volutatio ⌋ vehemẽs q̃si ꝑ forent itestia terebello, ⁊ q̃si occultet i itestio acus: ⁊ ƀ qñqꝫ fit in phlegmatica, qum retinet vẽtositas, aut g̃nat ipsam, sed est in vẽtosa fortius: ⁊ nõ sentit in ea grauitas vehemẽs. Et in vẽtosa qdẽ precedũt qñqꝫ rugitus pl̃imi: ⁊ vẽtositates qñqꝫ qescũt, ⁊ nõ rugit tunc, ⁊ nõ egredit, ⁊ fortasse nõ accidit, vt ru/ giat: nisi qum fit vaporatio, ⁊ cõpressio: ⁊ qñqꝫ figi/ tur dolor: ⁊ non pmutat. Et qñqꝫ cognoscitur infla tio cũ manu. Et ƀm pl̃m iuuat cõpressione. Et qñqꝫ iuuat vaporatio eius, ⁊ qñqꝫ nõ iuuat: ⁊ illud qum fuerit mã faciẽs vẽtositatẽ ⁱ ⌈ sicca ⌋ tunc quotiens inuenerit caliditatẽ, ⁊ calefactionẽ faciet ventosita/ tem. Et qñqꝫ sig̃t ipsam ᵏ ⌈ grossitudo fecis ⌋ vacci/ ne, que natat sup aquã, pp multitudinẽ eius, qđ in ipsa est de vẽtositate. Et qñqꝫ est vẽter cũ ea lenis: ⁊ qñqꝫ est fluxus, ⁊ egrediunt humores: ⁊ non iuuat eo pp retentionẽ vẽtositatis grosse in tunicis. Et il/ la in qua est pmutatio doloris est incolumior. Et il/ la in qua est iflatio vẽtris sicut tympani est mala.

De signis eius que fit ex fece. Cap. XIII.

SIgna eius q̃ fit ex fece sunt añces sio reꝝ, que sunt retẽtio fe/ cis ante euẽtũ doloris cum ˡ ⌈ tẽsione ⌋ ⁊ est illic grauitas valde vehemẽs. Et sentit quasi intestinũ scindat a seipso. Et qñ ᵐ ⌈ fit tenasmon ⌋ nõ egredit aliquid, sed qñ/ qꝫ egreditur res viscosa ⁿ ⌈ grossa. ⌋ Uerũ illaz q̃ fit ex fece cholerica sig̃t tictura fecis, ⁊ multitudo ei⁹ qđ egredit de chol'a: ⁊ adustio, ⁊ iflãmatio, ⁊ mor/ dicatio, ⁊ ᵒ ⌈ aduẽtus qetis ⌋ cũ fluxu chol'e, ⁊ exic catio lig̃ue. Et feculẽtã factã a raritate corpis sig̃t ꝑ cessio puitatis fecis, ⁊ ᵖ ⌈ siccitas ⌋ corpis, ⁊ veloci tas ledẽdi ex calore, ⁊ frigore extriseco. Et feculẽtã factã a cal'itate vẽtris, ⁊ siccitate ei⁹, iuẽtio inflãma tionis ᵠ † ⌈ ⌋ ⁊ siccitas almirach, ⁊ ʳ ⌈ te nebrositas ei⁹ ⌋ ⁊ siccitas egõnis, ⁊ ei⁹ nigredo ad rubedinẽ q̃ꝫdã decliuis. Et feculẽtã qdẽ factã a re/ solutiõe aeris, ⁊ exercitio, ⁊ sudore, ⁊ reliqs, sig̃t ꝑ/ missio puitatis fecis facte a resol'one, cũ ꝯcursu cã/ rum p̃dictaꝝ. Et signa facte ex retẽtione cholere ef fuse ad itestinũ, sunt g̃uitas, ⁊ inflatio vẽtris ⁊ albe do coloris egõnis, ⁊ difficultas egressionis ei⁹ cum dolore ˢ ⌈ ⁊ tẽsione ⌋ fecis, ⁊ cõpssiõe facta ex ea tm̃: ⁊ qñqꝫ ᵗ ⌈ vicinat ⌋ ei icteritia. Et sig̃ retẽtionis fa/ cte fride pp frigus ep̃is, aut ali⁹, ẽ vt nõ sit ᵘ ⌈ ignei/ tas ⌋ ⁊ sit color decliuis ad viriditatez. Et signa fcẽ ex melãcholia ˣ ⌈ acetosa sunt eructuatio ⌋ ⁊ nigre/ do egõnis, ⁊ inflatio vẽtris cũ paruitate doloris.

De signis colice apostemose. Cap. XIIII.

SIgna aũt facte ab apate calido, sunt dolor tẽsiuus, fixus in loco vno, cũ grauitate, ⁊ pulsatione, ⁊ inflãmatione, ⁊ febris acuta, ⁊ sitis ve/ hemẽs, ⁊ rubedo in colore, ⁊ inflatio i oculo, ⁊ retẽtio vrine: ⁊ est signũ forte: ⁊ ledi cuz flu xu. Et qñqꝫ est iste dolor cũ lenitate nature. Et qñqꝫ pducit ad frigus extremitatũ cum calore vehemen ti in vẽtre: ⁊ qñqꝫ rubet id, qđ ei opponitur de ven tre. Et si fuerit apa cholericum, erunt tẽsio, ⁊ pulsa/ tio, ⁊ grauitas minus, ⁊ febris, ⁊ iflãmatio, ⁊ mor/ dicatio vehemẽti⁹. Sig̃ aũt facte ex apate frigido, phlegmatico, ⁊ est paꝝ: sunt vt sit dolor continuus ʸ † ⌈ ⌋ apparẽs in loco vno, ⁊ pprie qũ de/ scẽdit aliqd ex eis q̃ descẽdũt ex ventre. Et inuenit cum manu inflatio cũ lenitate, ⁊ est forma eius for/ ma ᶻ ⌈ mollium. ⌋ Et iã ꝑmissum est, qđ fecit illud ex assumptione generũ lactis, ⁊ pisciuz, ⁊ carnium grossarũ, ⁊ fructuũ, ⁊ olerũ frigidoꝝ, ⁊ humidoꝝ: ⁊ est sperma frigidũ subtile, est enim signum cõue/ niens ad hoc, ⁊ egestio est phlegmatica.

ᵃ A. proprie
ᵇ A. sed
ᶜ A. colericus ⁊
ᵈ † A. humo/ rosa
ᵉ A. primo vel prius
ᶠ A. humorosa
ᵍ A. sꝫ in vẽtosa
ʰ A. scissio vł dis solutio vel dis/ ruptio
ⁱ A. firma vel sta bilis
ᵏ A. significãt ip sam fex sil'is feci
ˡ A. tempore
ᵐ A. Alia litera anus exprimit si cut fit i tenasmo ne
ⁿ A. quare igros satur Alia litera quare accidit er ror
ᵒ A. nocumẽtuꝫ preteritum
ᵖ A. Alia litera lenitas vel mol/ lities
ᵠ † A. i mirach
ʳ A. fetor egõnis
ˢ A. extensiuo Alia litera cũ tensione ⁊ do lore a fece Alia litera ⁊ dolore pp ten/ sionem factaꝫ a fece
ᵗ A. associatur
ᵘ A. fetor
ˣ A. sunt acetosi tas eructuatio/ nis
ʸ † A. paucus
ᶻ A. almethre/ lin

¶ De signis facte ex torsione, et ruptura. Cap. XV.

Et signa facte ex torsione, sunt euētus ei⁹ subito, post motū laboriosum, aut saltū vehemētē. aut casum: aut pcussionez: aut [a] ⌈ calcationē ⌋ aut luctationē: aut tollerātiā pōderis: aut rupturā, aut vētositas vehemēs: ⁊ est dolor eius similis nō incipiēs: deinde addens paulatim, ⁊ sigt rupturā illam, que fit ex ruptura.

a A. cursum

¶ De signis reliquarum specierum colice leuis a frigore ⁊ calore: aut debilitate sensus: aut vermibus: aut ruptura. Cap. XVI.

Et signa facte a frigore itestinorum sunt puitas sitis, ⁊ [b] ⌈ apparitio ⌋ egōnis ⁊ eius inflatio: ⁊ sensibilitas frigoris in itestinis, ⁊ leuitas doloris. Et qñqʒ est spma cū ea frigidū. Et signa facte ex cholera citrina, sūt cāe añcedētes, ⁊ etas, ⁊ regio, ⁊ forma, et tps: ⁊ alia eorūʒ q̄ īuenit de mordicatione vehemēti, ⁊ iflāmatione, ⁊ adustione, ⁊ nocumēto a clisterib⁹ acutį, ⁊ nocumēto ab eo qd̄ solōne educit, ⁊ descēdere facit cholāʒ. ⁊ noceri fame, ⁊ iuuari a tēperatis īfrigidātibus, ⁊ eūone cholere si non fuerit mā imbibita ⁊ cōmotio [c] ⌈ raro. ⌋ Et qñqʒ associat̃ ei feb. ⁊ fortasse nō associat̃ ei: ⁊ nō est fe. eius sic feb. apose ī magnitudine accñtium. Et qñqʒ associat̃ ei dolor ī pectine q̄si pūctura cultelli, ⁊ nō est vētositas. Et signa facte ex debilitate expulsiue sūt, vt iā añcesserit eā lenitas nāe, ⁊ necessitas surgēdi ad scellā frequēter, sʒ paululū. Et añcessio cāꝝ eius ex eis, q̄ debilitāt vel destruūt ṽtutē ex calore ⁊ frigore [d] † ⌈ ⌋ aut [e] ⌈ assumptione. ⌋ Et multotiēs accidit vētri, vt sit lenis aut tēperatus: aut sit quātitas egōnis, ⁊ q̄litas eius ₰m cursuʒ nālē: sed est necessariū ad hoc vt egrediatur fex, vti instro, aut suppositorio. Et qñqʒ ē illud pp fistulā. Et sig̃ eius q̄ est ex debilitate sensus, sunt vt illud qd̄ sumit̃ faciēs declinare egōnē cū q̄litate ad mordicationē nō pcipiat̃ in ascellatione: ⁊ hoc ē sicut porrū, ⁊ cepe, ⁊ caseus, ⁊ fenugrecū: ⁊ iterū vt suppositorioꝝ acutoꝝ nō sentiat̃ nocumētū qū supponūtur. Et vēter inflat̃ ex eis q̄ sumunt̃, ⁊ retinentur: ⁊ nō dolet dolore de quo sit curādū. Et qñqʒ accidit vt sit illic fistula, corrūpēs sensum. Et sig̃ facte ex vermib⁹ sunt sig̃ vermiū: ⁊ añcessio exitus eorū.

b A. Alia litera supernatatio

c A. de tertio in tertium.

d † A. aduenīēte

e A. comestione

¶ Tractatus. iiij. de cura colice, ⁊ locutione in ileos ⁊ rebus particularibus egritudinum intestinoruʒ, ⁊ dispositionum eorum.

¶ De canonibus curationis colice. Cap. I.

Oportet vt colice regimen nō pretermittatur nā qum apparēt signa iceptionis eius, opʒ vt iterdicat̃ replō, ⁊ [f] ⌈ icipiatur ⌋ mūdificatio ei⁹ ꝙ est ₰ʒ ipsam. Et si fuerit post cibū quem comedit expellat ipm vomitu statim, ⁊ euomat cū eo qd̄ [g] ⌈ retinet̃ ⌋ de humoribus, donec mūdificet̃. Et vomitus qdē qñqʒ [h] ⌈ incidit ⌋ mām colice humidā, ⁊ cholericā. Qd̄ si supfluat retineatur cū retinētibus vomitū. Et ex eis que bona sunt, ⁊ expta in hoc, est vt ponat̃ in sirupo de menta facto ex aq̄ granatoꝝ aliqd de cymino, ⁊ sumach. Et ex eis in qbus nō est ꝯuenientia, est vt festinatio fit in dādo in potu solutiuū desuper. [i] ⌈ Ipsum. n. est fortasse vehementis virtutis ⌋ ⁊ humores ⁊ sqbale sunt plures: qñqʒ ꝯuertit̃ ad eos humor desup, fortasse nō inuenit penetrationē, ⁊ pducit regimen ad timorē maximū. Et illud qd̄ in primis necessarium est, est vt incipiat, ⁊ sorbeat leniētia lubricatiua, sicut ius galli vetusti, qd̄ narrabo in eis q̄ sunt post: ⁊ iam narrauimus illud in areolis medicinarū singulariū. Deinde administret̃ clistere lenitiuuʒ. Qd̄ si fuerit illic febris, pmutet̃ aqua galli: ⁊ loco eius sit aqua ordei, vt icipiāt humores ⁊ squibale desubt⁹ descēdere paulatiʒ. Qñqʒ sentit̃ ꝙ sqbale, ⁊ humores grossi valde iā egrediunt̃, ⁊ opʒ vt in potu det̃ aliqd desup, fiat. Et si pole est vt mūdificatio fiat ꝯ super cū vomitu frequēti, fiat. Et non sit vehemētia necessitatis dādi in potu desup, nisi qñ sunt pricipiū materiei stōus, ⁊ intestina supiora, ⁊ scit̃ ꝙ stōus est debilis, ⁊ hu. multitudo: ⁊ inuenit̃ replō supra vmbilicū, ⁊ grauitas illic: oia. n. ista exigunt vt fiat fluxus desup. Et silr̃ si accidat colica post excoriationē, tunc cura facta desup est melior, ⁊ [k] ⌈ in hac spē ⌋ colice est illa cuius pricipiū est ex stō, ⁊ supioribus: [l] † ⌈ ⌋ si fuerit mā cōfirmata: deinde ipsa mandat ad intestinū lesum mām post mām: ⁊ quotiens puenit ad ipsum [m] ⌈ accidit ⌋ dolor, tunc necessaria erit mūdificatio incipiēs. Qū ergo bibit̃ solutiuū, aut extrahit eā, et sanat ex ea: aut deponit ipsaʒ ad inferiora ad locū vnū, mūdificet ergo ipsaʒ clistere vnū aut minor numerus eo, q necessarius est ante illud. Et qñ nō opʒ dare in potu medicinā desuper pp necessitatē manifestā, tūc nō opʒ vt in potu sumat̃ desup oīno aliqd, et sit cōtētus clisteri. Et illud qm̄ ₰m plurimi in cā colice est hu. grossus viscosus [n] ⌈ egrediēs, et nō egrediēs ⌋ itegre p euacuātia: Qñqʒ bibit̃ medicina desup, eūat nō ab vno quoqʒ duoꝝ. s. stō, et itestinis tm̄, imo ex alijs locis, a qb⁹ eūo oīno nō est nečia: et illud facit acqrere debilitatē pculdubio. Qū ergo hoc fit, deīde sit necesse mūdificare intestinū, exigēs clisteria plima, et eūones frequētes. et debilitat̃ virtus valde tūc [o] ⌈ opʒ ⌋ vt sit cōtētus quātū pole est clisteribus, et eis q̄ currūt cursu eorum. Ipsa. n. dū īueniūt in ītestinis humorē, non attrahūt ex locis alijs, et non eūant ex reliqs mēbris plm. Et si iteret̃ clistere multotiēs ₰m [p] ⌈ necessitatē ⌋ hūoris gñatiui doloris, nō erit tātū timoris in ipso, quātū est qum fit eūo desup per medicinas attrahētes ex corpore toto. Et qum clistere nō educit aliqd, et mā nō maturatur, tūc [q] ⌈ abbreuiet̃ ⌋ et nō clisteriçet̃, et ꝓprie cū clisterib⁹ acutis: hora nanqʒ eoꝝ est post maturationē: q̄ʒuis ex clisterib⁹ acutis [r] ⌈ timeat̃ cordi ⌋ et cerebro. Et multotiēs qdem fit clistere, et nō soluit: imo facit sodā: [s] † ⌈ ⌋ quare opʒ tūc vt addiuuet̃ desup. Et qñqʒ est solō desup, et oppilatio desubtus: q̄re necessariū est vt [t] ⌈ restringat̃ ⌋ qd̄ est supius cū stipticis ita vt fiat [u] ⌈ retētū ⌋ vnū: deinde eūetur. Et opʒ vt leniatur clistere qum fuerit illic feb is, et multiplicetur eius [x] ⌈ humiditas ⌋ vt frāgat salsedinē salis de quo fortasse necessariū est vsqʒ ad. ʒ. ij. ⁊. ʒ. Et qū clistere nō facit descēdere aliqd, tūc detur in potu hiera pigra cū [y] ⌈ vino ⌋ aut sicca. Et silr̃ post [z] ⌈ assumptionem eoꝝ q̄ sunt sicut alkisch, et dactilicō. ⌋ Et nō opʒ vt ꝯfortet̃ hiera eoꝝ cū agarico, qm̄ est ꝓfundās, stās in visceribus. Et opʒ vt nō fiat clistere, dū in stō est aliqd, et attrahat̃ crudū ad inferiora. Et opʒ vt nō cōtinuent̃ clisteria: imo interueniat inter ea spatiū. Et cholerice qdem colice [&] ⌈ poxismus vincit̃ ⌋ cuʒ pillulis aureis. Et qñqʒ accidit vt medicine attrahētes ex corpe attrahāt ad intestina humores malos [?] ⌈ puros ⌋ quare alios: et qñqʒ attrahūt humores aggregant̃ excoriatio et colica simul: et hoc est ex nocumētis mortalibus. Et qd̄ deterius in potu sumitur in colica de solutiuis est, vt sit magne q̄ʒtitatis, ex

k A. ista spēs

l † A. ⁊

m A. redit

n A. adherēs ad herentia qua nō egreditur Alia litera adherens q nō egreditur

o A. melius est

p A. Alia litera viscositatem

q A. expecta

r A. Alia litera fiat attractio ex corde

s † A. ⁊ commotionem

t A. inspisset vel ingrossetur

v A. genus

x A. oleum

y A. melle fermentata

z A. assumat alferiaran ⁊ elnarū de dactilis

& A. succurritur vel occurritur

? A. excoriātes

tis, ex qua fugiat sumẽs; et nõ remaneat in stõ: imo pillulas de hiera, et oẽ qd̃ est minoris quãtitatis, et magis aromatici odoris, est melius sumere ĩ potu. Et opꝫ vt intẽtio in capite sit vehemẽs valde, ita vt nõ recipiat vapores eius, qd̃ retinet̃ in vẽtre: ⁊ vapores medicinarũ acutarũ, q̃s administrare necesse est in pl̃ibus horis ĩ egritudib⁹ colicis. Qñq̃ꝫ.n.ꝑducit illud ad varietatẽ, ⁊ cõmistionẽ rõnis: ⁊ est cauẽdũ in colica. Et ex eis quorũ cã gñatur nocumẽtũ, est vt nõ sit poſſe medico vt sciat formã dispõnis egri: q̃re nõ põt tunc scire, qd̃ necessariũ est in curatione. Et hec intẽtio cõplet̃ cũ aromaticis fridis, ⁊ cũ oleis fridis, ⁊ reliq̃s: ⁊ q̃ iuuimus in ĩfridatione cõplonis capitꝭ. Et qñq̃ꝫ accidit vt sit necessitas calefaciẽdi ĩtestina, cõpar necessitati ĩfridatiõis epatꝭ: q̃re custodiat̃ illud cũ empl̃is ĩfridãtib⁹ epar, ⁊ siṁibus: ⁊ custodiat̃ ps epatꝭ ab empl̃is vẽtris, ⁊ inunctionib⁹ ei⁹ cal̃is. Et siṁr est dispõ cordis. Et ꝯueniẽtior ĩfrigidatio ei⁹ est cũ succis frigidis cũ cãfora, ⁊ sandal̃. Et opꝫ tũc vt ponat̃ [a] ⌈in ptib⁹⌋ ĩtestinorũ, ⁊ [b] ⌈ptibus⌋ cordis ⁊ epis aliq̃d qd̃ distinguat, ex pãno aut fermẽto aut siṁib⁹, ꝓhibens ne currat qd̃ ꝓpriũ est vni eorũ ad aliud. Et sitꝭ multiplicat̃ ĩ eis: ⁊ nõ opꝫ vt bibat̃ nisi parũ: aut tolleret̃. Qñq̃ꝫ illud fuerit ꝑmistũ cũ iuleb, erit magis iuuatiuũ siti, propterea q̃ corp⁹ diligit rẽ dulcẽ, ⁊ fac̃ ipaꝫ penetrar̃.

¶ De cura colice frigide. Cap.II.

Colice aũt frigide regimẽ ſm semitã canonis est, vt nõ [c] ⌈incipiatur⌋ ĩ ea a stupefactiõe. [d] ⌈Incipiẽtes⌋.n. sedare dolorẽ cũ narcoticis cõponũt rẽ maximã erroris. Administratio.n. narcoticorũ nõ est curatio vera in aliquo: ⁊ illud iõ qm̃ curatio vera est ĩcisio cãe: ⁊ stupefactio ẽ ꝯfortatio cãe, ⁊ destruit̃ sensus per eaꝫ. Et illud iõ, qm̃ si cã est hu. grossus fit fortior, ⁊ [e] ⌈deterior⌋ aut ipsa cõplexio frigida fit fridior: aut vẽtositas spissa fit spissior: aut [f] ⌈oppilatio ĩspissans corpus intestini ⁊⌋ nõ resoluit̃ ex eo qd̃ in ipso retẽtũ est: ⁊ fit vehemẽtius ĩspissans: ⁊ dolor redit post diẽ vnuꝫ, aut duos, aut tres fortior q̃ꝫ fuit: q̃re nõ opꝫ vt in ea elaboret̃ q̃ꝫtũ poſſe est: ⁊ dũ inuenit̃ ab ea excusatio, ⁊ deuitatio: imo elaboret̃ in elõgãdo cãm ĩcidẽdo eã ⁊ resoluẽdo eã, ⁊ dilatãdo poros in q̃b⁹ retinet̃ sua viscositate: ⁊ qd̃ plus facit hec sunt medicine subtiliatiue nõ vehemẽtis calefactionis. Vehemẽs nãq̃ꝫ calefactio qũ [g] ⌈ĩtestinis⌋ subito accidit nõ est securitas [h] ⌈q̃ sit illud qd̃ ipsa commouet de vẽtositate additũ sup illud qd̃ ipsa resoluit de mã⌋ imo opꝫ vt sit q̃ꝫtitas ei⁹, q̃ꝫtitas q̃ faciat ĩ vẽtositate resol̃onez fortẽ, ⁊ in mã humida subtiliationeꝫ, ⁊ maturationẽ, nõ resol̃onẽ forteꝫ. Et ꝑp hoc qñq̃ꝫ sufficit abstinere a cibo ⁊ potu dieb⁹ aliq̃bus. Et [i] ⌈siṁr euaporatio⌋ qñq̃ꝫ cõmouet dolorẽ vehemẽtẽ. Quare necessariũ est tũc aut dimittere euaporationẽ, aut multiplicare, ⁊ iterare ipsaꝫ, vt resoluat illud qd̃ primo cõmouit de vẽtositate: deinde [k] ⌈administrent̃⌋ clisteria euãntia [l] ⌈illud qd̃ opꝫ. Opꝫ.n.⌋ vt si fex sit retẽta, vt nõ ĩcipiat̃ nisi cũ eo in quo est lubricatio fecis, ꝑp mucilagines, q̃ sunt ĩ ipso, ⁊ oleis, ⁊ medicinis q̃ sunt ad feces. Et sunt ille q̃ ꝯueniũt curationi colice facte ex fece pura, hec qñ ẽ vẽtosa: deide post illud redeat̃ ad clisteria euãntia phlegma, si fuerit phlegmatica: aut resoluẽtia vẽtositatem ⁊ euãntia ipsam, si fuerit vẽtosa. Et opꝫ vt scias q̃ qñq̃ꝫ euãtur totũ, qd̃ est ex humoribus, ⁊ remanet res ꝑua, que est illud, qd̃ associatur pti doloris: ⁊ est faciens dolorẽ: opꝫ ergo ne dicat̃ q̃ curatio nõ ẽ iuuatiua: imo euẽtur illud ẽt cũ clisterib⁹. Et qñq̃ꝫ est illd̃ vẽtositas sola quã signt̃ fig̃tiones vẽtositatis. Quare opꝫ vt admistret̃ [m] † ⌈ ⌋ qd̃ ꝯfortatiuũ ẽ mẽbri, ⁊ resolutiuũ vẽtositatis cũ calefactione subtili. Et fortasse sufficit tũc bibere ꝯfectionẽ fortẽ calaꝫ, sicut tyriacã, ⁊ sil̃ia. Et qñq̃ꝫ sufficit ponere vẽtosas cũ igne sup locũ doloris. Et qñq̃ꝫ sufficit semina potare resolutiua ventositatis. Et qñq̃ꝫ sufficit bibere vinũ calefactũ: ⁊ qñq̃ꝫ sufficiunt empl̃a resolutiua: ⁊ fortiora eis sunt rubificãtia facta ex sinapi. Ipsa enim qñq̃ꝫ resoluũt: ⁊ qñq̃ꝫ attrahũt mãm ad lacertos vẽtris. Et aqua thermarũ in dolore vehemẽti, qñ cũ ea fit balneatio, iuuat valde, ⁊ aq̃ de sale ammoniaco est mirabilis in h̃ absolute: ⁊ si non aliter, saltẽ bibita si tolleratur eius potatio. Et siṁr tina facta ex aq̃ in q̃ decocte sunt medicine resolutiue subtiliatiue. Et qñq̃ꝫ sufficit fricatio vẽtris subtilis, cũ fricatione forti [n] ⌈aliorũ.⌋ Et qñq̃ꝫ cõmouet doloẽ potus aq̃ fride: est.n. nocibilior res in hac egritudine cũ pauca ĩtẽtione ĩ sedatione sitis. Et [o] ⌈passuꝫ⌋ durũ [p] ⌈parũ⌋ est melius ea: ⁊ cal̃m est magis sedatiuũ doloris. Et nocibilior res istis est frigus, ⁊ aer frigidus: quẽadmoduꝫ res magis iuuatiua eis est [q] † ⌈ ⌋ aer calidus, ⁊ aq̃ calida. Et si cã fuerit frigus intestinorũ, ⁊ fuerit mirac g̃cile. festinabit hñti ipm colica oi hora. Quare opꝫ vt calefiat vẽter ei⁹ semꝑ, ⁊ expellat̃ ab eo frigus cũ eis, q̃ cooperiũt ex pellib⁹: ⁊ strigat̃ sup euꝫ ex eis: ⁊ vnctiones ex oleis cal̃is, ⁊ embroce [r] † ⌈ ⌋ q̃s dicem⁹ sũt ĩ ea iuuatiue: ⁊ qñq̃ꝫ nec̃ie sunt vaporatiões. Et qñq̃ꝫ nec̃ium est vt ponant̃ ĩ oleis cal̃is, castoreũ ⁊ euforbiũ. Et ois colice fride cuius cã est illud qd̃ diximus de [s] ⌈ĩteratiõe⌋ rei ad locũ lesum, q̃re accidit tũc dolor: cura est euõ subtilis, sepata, frequẽs, nisi sciat̃ q̃ illic sit mã pl̃ima: tũc.n. euõ facienda est. In ea aũt q̃ est ſm semitã [t] ⌈attractiõis⌋ ⁊ g̃nõnis cõueniẽs est, vt ĩ potu det̃ qũ poxismus est doloris, ⁊ ĩ nocte vehemẽtie ei⁹ aliq̃d, sic̃ pillu. de aloe, ⁊ pill̃. de hiera. ⁊ pill̃. cõposite de pulp colloq̃ntide, ⁊ scamonea, ⁊ serapino, ⁊ aloe. Sumat̃ ĩ potu ex q̃buscunq̃ꝫ earum fuerit ex aur̃. ꝭ. vsq̃ꝫ ad. ij. tertias aur̃. Ista enim qum assiduantur aliquibus diebus, ⁊ rectificatur cibus, sanant.

¶ De cãnonibus proprijs colice ventose, que est ex eis que sunt inter colicam frigidã. Cap.III.

Oportet vt administrent̃ clisteria, et suppositoria, et empl̃a q̃ dicemus. Et ĩterdicat̃ cibus oino, ⁊ si nõ plus, saltẽ duob⁹ diebus, vel tribus. Et dormiat quantũ poſſe est ei, Et studeat in eradicatione materiei vẽtositatis, cũ clisterib⁹ [u] ⌈resolutiuis⌋ et in calefactione membri [x] ⌈cũ eis⌋ ⁊ deforis ſm modũ quẽ diximus añ. Si aũt nõ [y] ⌈inuenis⌋ q̃ illic sit humor, tũc calefac qd̃ vis, et vapora quod vis. Et stude ẽt in positione ventosarũ cum igne, absq̃ꝫ incisione. Qumq̃ꝫ natura fuerit obediens, tunc iuuet̃ fricando suauiter locum doloris, et inungẽdo cum eis, q̃ sunt sicut oleũ sambacinum, et oleũ de nereidẽ, et oleum alben calefacta et vaporando cum milio, et sale calefacto, ſm quantitatem q̃ꝫ vides conuenientiorem. Et experire figuram dormiendi: scilꝫ resupinationem, et dormiendi super ventrem, que earum sit cõuenientior, et magis expellens ventositateꝫ. Et ex eis que bibita conferunt, est vt in potu detur carui, et semẽ rute in aquis de seminibus: aut in vino antiquo: aut in aqua mellis: aut cum penidijs. Et qñq̃ꝫ dat̃ in potu filonium in hac hora, et euadere facit.

[a] A. inter ptes
[b] A. inter ptes
[c] A. festinetur
[d] A. festinantes
[e] A. frigidior
[f] A. vehementia spissitudinis corporis ĩtestini vñ
[g] A. Alia litera materie
[h] A. qn illud qd̃ cõmouet̃ ⁊ excitat̃ de vẽtositate ⁊ qd̃ resoluitur ⁊ euaporat̃ ex mã fit plusq̃ꝫ illd̃ qd̃ resoluitur de vẽtositate
[i] A. ꝑp illud fomẽtatio
[k] A. qũ administras
[l] A. tunc opꝫ
[m] † A. clistere
[n] A. crurium
[o] A. vinum
[p] A. parum
[q] † A. calore
[r] † A. Alia lr̃e calide
[s] A. effusiõe seu de potatione
[t] A. effusionis
[u] A. abstersiuis
[x] A. intrinsece
[y] A. timetur

De compositione solutiuoꝝ eius q hn̄t frigidā colicam ex ventositate: aut materia phlegmatica, de quibus fiunt clisteria. Cap.IIII.

Compositio clisteris educentis phlegma ⁊ fecem. ℞. tribuloꝝ, polypodij, fenugreci, cartami, seueste ptes equales, turbit pondus.ʒ.ij. ⁊ pulpe collogntide sane, nō ꝯtrite auṙ.5. ficus. x. numero, semis lini, seminis apij, anisi, cētauree minoris, granoꝝ kerua [a] ⌈trito rum⌋ ⁊ violaꝝ oium añ.ʒ.v. ⁊ rute. M.i. foliorum cauliū. M.i. decoquant̄ i aq̄ pl'ima suauiter, donec redeat ad paucā, ⁊ ꝯfricent̄ manib⁹, ⁊ colent̄: ⁊ sumātur ex ea circiter.ʒ.c. ⁊ dissoluant̄ i ea cassiefistule.ʒ.vij. ⁊ çucari rubei.ʒ.vij. serapini bdelij āboꝝ añ.ʒ.i. baurach auṙ.i. ol'i sisamini.ʒ. [b] ⌈v.⌋ ⁊ clistericet̄ cū ea. Et qn̄qꝫ ponit̄ i ea aliqd de felle tauri. Et clistere educēs phlegma [c] † ⌈ ⌋ sumat̄ cōmistio illi⁹ clisteris, ⁊ ponat̄ i ea de pulpa collogntide plusq̄ꝫ illud, ⁊ sumat̄ ḡnoꝝ alkerua.ʒ.v. [d] ⌈⁊ aq̄ volubilis exp̄mat̄⌋ ⁊ effundat̄ sup illō [e] ⌈qō colat̄ ab eo⌋ clistere p̄mū, ⁊ ponat̄ in ipso loco casiefistul'. ⁊ çuccari, pōdus.ʒ.xv. mellis, ⁊ sit oleū ei⁹ oleū cartami, ⁊ ponat̄ i ipso tm̄ de oppoponaco, q̄ꝫtū est serapinū. s. pōdus.ʒ.i. ⁊ admistret̄. Et qn̄qꝫ ponit̄ i ea oleū de kerua. Et multotiēs qdē sunt ꝯtēti decoctiōe seminū ⁊ basce, ⁊ origani, ⁊ isopi, ⁊ cymini, et petrosel'. ⁊ se. rute, ⁊ polypodij, ⁊ cētauree, ⁊ calamēti, ⁊ aniudeꝫ, deinde addat̄ in ea succus cucumeris asinini [f] ⌈ꝓprie⌋.ʒ.5. ⁊ fiat clistere cū ea, aut decoquātur cū ea cucumeris asinini radices, ⁊ aliqd de pulpa collogntide, ⁊ dissoluat̄ in ea serapini, ⁊ opoponacis, ⁊ bdelij oium añ. pōdus.ʒ.i. ⁊ fiat cū ea clistere. Et multotiēs qdē decoquunt̄ iste medicine in oleo: [g] ⌈⁊ cū illo oleo cal'o⌋ fit clistere. Et multotiēs qdē fit clistere cū sirupis acetosis incisiuis. Cōpositio sirupi acetosi cū quo clistericant̄ hn̄tes colicam. ℞. aceti kist.i. ⁊ mellis kist.i. pulpe collo. auṙ. iij. ⁊ pipis.℥ i.ss.ʒ.ij. ⁊ semis rute [h] ⌈sylueſtris⌋ ⁊ amomi, ⁊ keisim, ⁊ anisi, ⁊ epithymi oium añ. auṙ. iiij. [i] † ⌈ ⌋ ⁊ polypodij. ℥.i. [k] ⌈terant̄⌋ illa oia, ⁊ decoquant̄ i aceto ⁊ melle donec medient̄. [l] † ⌈ ⌋ Et qn̄qꝫ ponunt̄ i ipso aniudē ⁊ [m] ⌈polypodiū ēt⌋ sed nos nō inuim⁹ ad hꝫ regimē. [n] ⌈Suppositoriū⌋ clisteris doloris sedatiui quorūdā ātiquoꝝ boñ. ℞. aloes, ⁊ castorei ⁊ storacis, ⁊ glutis alimbat, oium añ.℥.i. succi buchormariē recētis [o] ⌈⁊ corticis⌋.℥. i. ⁊.5. reseruet̄, ⁊ admistret̄ qū necītas ē ex eo quātitas fabe: ⁊ ponat̄ i qbusdā clisterib⁹. Et qn̄qꝫ [p] ⌈ponunt̄ i qbusdā teca adipū ⁊ olea⌋ ⁊ clistericat̄ cum eis [q] ⌈i qbusdā clisterib⁹.⌋ Et qn̄qꝫ clistericat̄ cuꝫ clisteri forti qū fex est iobediēs cū phlegmatib⁹ vehemētis viscositatꝫ vltima in v̄tute, ⁊ inobedientia. Quare opꝫ vt fiat clistere cū aq̄ [r] ⌈alusnē⌋ humide ȣ q̄ sumat̄. lib.5. cū.℥.i. [s] ⌈⁊.5. aceti⌋ ⁊.ʒ.v. baurac. Et fortius hꝫ ē vt sumant̄ ḡna alscebrā ⁊ folia almeçerion, ⁊ [t] ⌈cordumeni⌋ excorticatū, ⁊ buchormarien, ⁊ artanita, ⁊ cortices collogntide, ⁊ ei⁹ pulpa, ⁊ cucumer asinin⁹, ⁊ turbit, ⁊ polypodiū. ⁊ coquātur oia in aq̄ ƀm descriptionē q̄ est i suo sil'i: ⁊ ꝓijciātur sup eoꝝ decoctionē oleum de kerua, ⁊ mel, ⁊ fel vaccinū, ⁊ clistericet̄ cū ea: ⁊ ponant̄ iste medicine in oleo cal'o, ⁊ fiat clistere cū eis. Et qum clistere fit ex oleo cucumeris asini. qn̄qꝫ extrahit̄ phlegma viscosum. qū mora fit sup clistere horis aliqb⁹. Et similiter oleū de raphano, ⁊ [u] ⌈alkekēgi⌋ Et qn̄qꝫ ē necīum qū vehemētia est doloris vt ponant̄ in his clisterib⁹, assa, ⁊ āmoniacū, ⁊ fimus colūbin⁹ [x] † ⌈ ⌋ cū eis q̄ calefaciūt mēbꝛ: ⁊ euforbiū in qbusdaꝫ horis, ⁊ fit clistere qn̄qꝫ cū kitrā ꝯquassato i aq̄ mellis [y] ⌈pl'imaꝝ spēruꝫ⌋ ⁊ sedat̄ dolor. Et succus buchormariē est mirabilis valde. Et qn̄qꝫ necessaria sunt scamonea, ⁊ euforbium, ⁊ alia. Et laudauerunt qdā medicamē noiatū [z] ⌈dianiuschū, dicētes⌋ ꝙ qum ponit̄ in clisteri fit eo iuuamētū. Et qn̄qꝫ fit clistere ex pondere.ʒ.ij. castorei cū oleo. Et iterū sumatur picis quātitas trium.ʒ. super quā fundat̄ vini, ⁊ olei rutacei, ⁊ butyri omniū ana sacraiati. i. et administrentur. Et quādoqꝫ ponuntur in clisterib⁹ fortibus folia fici ⁊ cortex arboris eius.

De cōpōne medicinaꝝ bibitaꝝ soluentium phlegma, de pillulis fortis iuuamenti. Cap.V.

De illis sunt pillule [⁊] ⌈que. ℞.⌋ alscebrā cū serapino. Et iterū pillule de serapino cū secacul, ⁊ pillule de serapino cū harmel. Et iteꝝ sumantur turbit, ⁊ aloes succotrensis, ⁊ pulpe collogntide ptes eq̄les, scamonee tertia ptis ꝯficiant̄ cū melle dispumato: ⁊ iforment̄ ex eis pillule. Pillul'. bone ad phlegma. ℞. pulpe collogntide danich.i. ⁊ turbit.ʒ.i. ⁊ succi cucumeris asini. danich.5. ⁊ castorei danich.i.ss. danich.i. [2] ⌈⁊ serapini⌋ pōdus,ij. tertiaꝝ.ʒ.i. Et si fiāt fortes cū scamonea erit bonū. Reliq̄ aūt solutiua sunt, sicut [ꝝ] ⌈alikisin ⁊ dactilicō ⁊ alischisini⌋ et pigra ꝯfortata cum pulpa collogntide: et sit cū ea oleū de kerua, et sicut diacydonitē. Et qn̄ ꝑmiscet̄ fex, et phlegma sil', et si fuerit fex pl'ima [a] ⌈et multa⌋ nō obediēs reqrit necessitas admistrationē solutiuoꝝ fortiū de qb⁹ sunt pillu. hꝫ. ℞. eufor. et ḡnoꝝ almeçeriō [b] † ⌈ ⌋ et scamonee ptes eq̄les, et sit doƀ eaꝝ.ʒ.i. Solutiuū aliō forte. ℞. casitiuꝫ.i. fimi columbini, et. M.i. aneti, et [c] ⌈penidē et danich⌋ aq̄ et decoquant̄ vsqꝫ ad medietatē, et det̄ i potu ex ea.℥. [d] ⌈.i.⌋ et est vehemētis fortitudis, et vehemētꝫ tiorꝫ. Et oīuꝫ lacticinioꝝ lac resoluit colicā: sic̄ [e] ⌈alkigati⌋ ⁊ sic̄ alscebrā et silia: et noiant̄ ḡna eius ḡna [f] ⌈lūboꝝ⌋ et sic̄ spēs lacticinioꝝ sup quaꝫ [g] ⌈sint aures⌋ muris sil'is maioranę magnoꝝ folioꝝ: et cū ea curat̄ pūctura scorpionū, et hꝫ lac plꝫ: et iā dixim⁹ eaꝫ i medicis singularib⁹.

De suppositorijs fortibus, educētibus fecē plurimam cū phlegmate viscoso. Cap.VI.

De eis est, vt q̄rat̄ sal petrosus, et supponat̄ ex eo glans. i. Et opꝫ vt sit lōgitudo ei⁹. vi. digitoꝝ, et ex eis est glans magna facta ex sterco re muris, et fiat tenta ex raphano, et [h] ⌈sit⌋ cū melle, et supponat̄. Aut glans ex melle ꝑ misto cuꝫ pulpa collogntide: et glans ex cucumere asinino, et pulpa collogn. et felle vaccio, et nitro, et mel'. Aut pulpa collogn. [i] † ⌈ ⌋ et sarcocol'. cū penidijs. Et iteꝝ mel'. et tereniabin, et pulpe collogn. et salis naptici ptes eq̄les. Et iteꝝ res cōis phlegmatice, et ei q̄ fit ex fece, et vētose. ℞. pulpe collogn. castorei āboꝝ añ. q̄ꝫtū est nucleus oliue, et kitrā cochliaria.ij. admistretur cū aliquātulo melle, et succo buchormariē. Et est forte valde, qō necīuꝫ est qū nihil vꝫ. Et multotiēs qdeꝫ necīum est qum nihil valet, administrare scamoneā, et semē vrtice, imo euforbium.

De cōpōne clisterioꝝ ad vētositateꝫ. Cap.VII.

Clistere bonū. ℞. albasce, isopi [k] † ⌈ ⌋ origa, rute [k] † ⌈ ⌋ seis rute se. agni [l] † ⌈ ⌋ casti, ḡnoꝝ alkerua, tritoꝝ camemille,

a A. contusoꝝ

b A. xv.

c † A. viscosum

d A. fiat emulsio vel expressio ipsoꝝ in aq̄ lebleb

e A. a quo colat̄

f A. prope vel circa

g A. aut in oleo cal'o ⁊ cum eis

h A. hortulane

i † A. cimini carmeni auṙ.ij. seis aneti auṙ.ij.

k A. cōtūdantur

l † A. deinde coletur ⁊ fiat clistere cum eo

m A. Alia litera amilum

n A. Descriptio

o A. vnci.ij. opij

p A. ponitur in qbusdaꝫ oleis ⁊ pinguedinibus dissolutis

q —— A.

r A. alasnan

s A. olei sisamini

t A. carmedane

v A. oleuꝫ alkelkelangi.

x † A. ꝓpi'e

y A. plurimoꝝ alesinati

z A. daneb alsar idest medicamē caude muris

⁊ —— A.

2 A. Alia litera hiere pigre

ꝝ A. el'uariū elefchof ⁊ el'uarium de dactilis ⁊ feriaran

a A. squibalosa

b † A. mūdaroꝝ

c A. durach. i. et vas paruum

d A. ij.

e A. alhaya

f A. aldarach

g A. auricula

h A. liniatur

i † A. cū penidijs lapidosis solis ⁊ ucꝫ pulpa colloquintide

k † A. sicce

l † A. ⁊ sinafera et acori ⁊

tribuloꝝ, centauree, aneti, seminũ triũ, ⁊ aniudẽ, et petroselini partes equales decoquãtur ĩ succo rute a † ⌈ ⌋ plĩmo donec redeat ad paꝝ: deĩde sumanť olei ps.i. ⁊ succi decocti ptes ij. decoquanť donec remaneat oleũ solũ, deinde su/ mať ex eo q̃ztitas clisteris.i. ⁊ ponanť ĩ ipso p̃dicta cũ adipe anatis ⁊ capraꝝ, ⁊ aliq̃ztulo oppoponacis ⁊ serapini: ⁊ fiat cũ eo clistere. Et si accipiať succus ipse, ⁊ dissoluanť ĩ ipso gũme predicte cũ adipibus suis, ⁊ ponatur ĩ ipso põdus.ʒ.x. b † ⌈ ⌋ ⁊ fiat cũ eo clistere, erit iuuatiuũ. Et ĩtromissio casto/ rei, ⁊ asse ĩ clisterib⁹ eoꝝ, ẽ iuuatiua valde. Et q̃nq̃z fit clistere ex põdere.ʒ.xx. olei ĩ quo dissolutũ est põ dus.ʒ.x. storacis liq̃de, ⁊ ẽ iuuatiuũ. Et q̃nq̃z fit cli/ stere ex baurach plĩme resoluto in succo rute. Et fit sũma eius vltia vsq̃z ad.ʒ.x. ⁊ salis vsq̃z ad.ʒ.xv. Et q̃nq̃z clisteriçanť cũ oleo rutaceo, ⁊ oleo de nereidẽ c † ⌈ ⌋ ⁊ olõ raphanio ⁊ olõ ꝺ̃ kerua.

¶ De cõpõne suppositorioꝝ ad vẽtosaz. Cap.VIII.

Conterať ruta cũ aq̃ mellis, donec fiat sic̃ illꝺ̃, ꝺ̃ quo fiat linimẽtũ: ⁊ ponať cũ ea q̃ztũ ẽ ipsi⁹ medietas de cymino: ⁊ q̃ztũ est q̃rta ps ei⁹ de nitro, ⁊ sumať ex ea glans cuius lõgitudo fit.v.digitoꝝ: ⁊ iteꝝ suppositoriũ qꝺ̃ fit ex d ⌈oleo rutaceo⌋ cũ castoreo, cũ melle, ⁊ felle vacci no, ⁊ baurach, de vnoquoq̃z quorum sit.ʒ.auř. Et iterum serapinum, ⁊ bdellium, ⁊ baurach, ⁊ collo/ quintida, ⁊ altea fiat ex eis glans.

¶ De clisterijs ⁊ suppositorijs habentium frigus in testinorum absq̃z materia. Cap.IX.

Clisteria v̊o eius q̃ hʒ colicã ex cõplone frida sine mã ⁊ suppositoria ei⁹, sunt sic̃ clisteria hñ/ tiũ colicã vẽtosam, ⁊ suppositoria eoꝝ. Et q̃nq̃z iuuat eos alkitrã solũ, qum fit clistere cũ eo põdere.ʒ.ij. in oleo. Et similiter iuuat eos fimus colũbinus solus, qum ex eo fit clistere in succo e ⌈camemille⌋ ⁊ oleo de kerua.

¶ De tina, ⁊ balneis, ⁊ embrocis. Cap.X.

Tina vehemẽtẽ iuuamẽti ẽ ĩ dolori/ bus colice. Et ꝓprie qũ ẽ ple/ na aq̃, in q̃ decocte sunt medicĩe colice. Ipsa.n. sua caľitate acq̃sita ab igne, et v̊tute sua acq̃sita a medicis resoluit cãz f † ⌈ ⌋ ⁊ hũiditate sua cũ caľitate mollificat mẽbꝝ. Quare alleuiat carminationẽ cãe faciẽtẽ do lorẽ, ⁊ mollificat lacertũ ani. Et illꝺ̃ ẽ ex eis q̃ iuuãt ad expulsionẽ retẽti: verũtñ tina fac̃ accidere angu stiã, ⁊ sincopĩ ꝑꝑ h̃ q̃ mollificat de v̊tute. Quař oʒ vt vtať ea debilis ẜʒ cautellã, ⁊ sint ei ꝓxime qũ ea, vtiť ea, q̃ ꝯfortãt v̊tutẽ de odorib⁹ fructuum, ⁊ aro matũ, ⁊ g ⌈alcardeneki⌋ ⁊ panis caľus. ⁊ ea q̃ de/ lectãt eũ ĩ q̃b⁹ q̃escat, ⁊ studeat vt nõ coopiat aq̃ pe ctus ei⁹, ⁊ cor ipsi⁹. Et aq̃ q̃dẽ thermaꝝ vehement̃ ꝯferũt colice fr̃e, qũ sedẽt ĩ eis: sic̃ meli⁹ est eis vt nõ approximẽt aq̃s dulcib⁹. Qũq̃z aliqꝺ̃ vasoꝝ ĩpleť aq̃s thermaꝝ, aut aq̃s ĩ q̃b⁹ ꝺ̃cocte sunt medicĩe co lice, ⁊ ĩ fũdo ei⁹ sepanť foramĩa plĩma. q̃ forsitã nõ sentiunť ꝑꝑ suã h ⌈debilitatez⌋ ⁊ resupinať eger: ⁊ eleuať vas ab eo vsq̃z ad q̃ztitatẽ stature, ⁊ dimitta tur ita, vt distilent ex eo sup ventrem ipsius stille fre quentes, est valde vehementis iuuamenti.

¶ Sermo de q̃litate clisterioꝝ, ⁊ ĩstrõ eoꝝ. Ca.XI.

Melior q̃dem cãne clisteris figura quã antiqui dixerunt est vt sit i ⌈circulatio⌋ cãne ei⁹ diuisa ꝑ ter/ tiam ⁊ duas tertias, ⁊ sit positum inter vtrãq̃z k ⌈velamen⌋ de corpore de quo facta est can na: ⁊ sit consolidatum cum cãna ꝯsolidatione vehe/ mẽti l ⌈sit ergo velamẽ ei⁹ duarũ partiũ diuersaꝝ.⌋ Et sit vter decẽter aptatus in m ⌈pte⌋ q̃ duaꝝ ptiũ maior est, ⁊ sit n ⌈in pte minore aptus.⌋ Et qñ vter decẽter aptatus est sup o ⌈totã cãnã strĩgať⌋ caput ptis minoris cũ p ⌈ꝯsolidatione⌋ forti, vt nõ ingre/ diať q ⌈ipsaz aer⌋ ⁊ sit ei sub vtre in loco, q non in/ grediť anũ, meatus ꝑ quez egrediatur ventositas. Qũ.n. administrať r ⌈ ⌋ clistere, ⁊ s ⌈exꝑmiť⌋ cũ fortitudine vẽtositas t ⌈egrediť enema ⁊ sistitur enema hñ, vẽtositas.n. est ꝑ quã redit ad exituz⌋ et facit nec̃itatẽ surgẽdi ad scellã cum velocitate. Am plius opʒ vt ꝯsideres si dolor ẽ decliuis ad ptẽ dor/ si, clisteriça egro resupino. Et h̃ est meli⁹ ei cui coli/ ca est cũ cõitate renuz. Et si est decliuis ad añriora, clisteriça eo iacẽte sup vẽtrẽ. Et oĩo clistere qꝺ̃ fit ia cẽti sup vẽtrẽ magẽ fac̃ puenire enema ad ĩuolutões ĩtestinoꝝ. Et q̃nq̃z fit clisteř alicui iacẽti sup sinistꝝ. Et eleuať q̃nq̃z ancha cũ puluinari, ⁊ subleuať pes dexter ponẽdo ĩpm sup pect⁹, ⁊ deponiť sinister in plano: qũ ğ clisteriçat⁹ ẽ, redeat sup dorsum suũ. Et silř oĩs q clisteriçať. Et ex hoĩb⁹ ẽ aliq̃s, q nõ ĩdiget h̃. Et ex hoĩb⁹ ẽ, cui recti⁹ ẽ vt ĩtromittat ãnularẽ in anũ suũ multotiẽs, q iã sit ĩnũctus cũ cerato, donec dilateť, ⁊ decẽter aptet ĩ eo cãnã. Et ꝺ̃ hoĩb⁹ ẽ, q nõ ĩdiget h̃. Quz ğ vis clisteriçare, fac qꝺ̃ tibi vř ex h̃, deĩde ĩnũge cãnã, ⁊ anũ cũ cerato, ⁊ ĩpelle ipsam in eo u ⌈taľr, vt nõ cõplete retineať⌋ ab ĩtestis, immo x † ⌈ ⌋ nõ ꝑtrãseat ĩtestinũ rectũ: cũq̃z ita accidit y ⌈deĩde ĩtromitte enema⌋ qũ ğ eq̃tur cãna in loco suo effunde enema ĩ vtrez, deĩde exꝑme ĩpm vtrisq̃z manib⁹ tuis exꝑssiõe bona ꝯtinua, q̃ nõ sit cũ labo/ re: nã multotiẽs ĩpelliť enema ĩ hꝰ, vsq̃z ad lõgiq̃ũ, vltra locũ nec̃itatis. Et recti⁹ q̃dẽ est z † ⌈ ⌋ hꝰ: et qũ fit ĩpulsio enematẽ ad supiora est, vt ⁊ ⌈tẽdãtur⌋ capilli capitẽ, ⁊ effundať aq̃ fr̃a sup faciẽ, ⁊ adiuueť ad attrahẽdũ enema ad ĩferiora. Et scias q̃ qñ ene ma administrať, ⁊ nõ descẽdit, nõ ẽ excusatio, q̃n ad/ ministrenť suppositoria, vt deponãt ĩpm cũ egritu/ dine: ⁊ cũ h̃ nõ opʒ, vt sit ĩpulsio enematẽ cũ illa faci litate, ⁊ nõ ꝯseq̃tur enema locũ nec̃itatẽ. Qũq̃z ꝯ ⌈ĩ/ pellis enema⌋ ⁊ ꝺ̃clinãt ad egrediẽdũ, nõ ꝓhibeas ab h̃, imo reitera ĩpm stati, sic̃ est. Et opʒ ne eger cli steriçeť, donec sternutat, aut tussit Et scias q̃ ene/ matẽ eq̃lis q̃ztitatẽ iuuamẽtũ, nõ ꝯseq̃tur ĩtestĩa supe riora. Et qñ ẽ plĩm mltiplicať nocumtũ ei⁹, ⁊ timeť ex nocu^{to} ipsi⁹. Et spissũz adheret, ⁊ efficit nocu^{tum} plĩm, ⁊ subtile nõ ꝯfert: ⁊ est in iudicio paucitatis.

¶ De cura facta ab apate frigido. Cap.XII.

Cura facta q̃dẽ ab apate fr̃o, ⁊ ẽ pa rũ valde, ex curatiõibus bonis est, vt sumãtur olei laurini ⁊ olei de oliuis, ⁊ adipis anseris, ptes eq̃les, est.n. mirabile. Et ꝯferunt ei emplr̃a fcã ex abrotano, ⁊ aneto, ⁊ ꝝ ⌈piretro⌋ ⁊ melliloto, et reliq̃s medicis q̃b⁹ curãtur apata frigida ex eis, q̃ sciuisti ĩ oĩ loco. Et ex eis q̃ cõferunt ei valde, ẽ em/ plastrũ de abrotano, factũ cũ bitumine iudaico.

¶ De regimine dandi in potu oleum de kerua in cu/ ratiõe colice fride, eis q a ⌈nõ⌋ cõsueuerũt. C.XIII.

Oleuz de kerua est ex reb⁹ magis iuuatiuis eis, qũ mensurať ẜʒ necessitatẽ, in hora sua, ⁊ cũ seibns: ĩpm.n. nõ dať in potu, nisi postq̃z mũdi ficatũ est corpus cũ eis, q̃ sunt sic̃ pillu/ le de serapino, aut alie. Et dať in potu in die ꝑmo, põdus.ij. auř. in die ẜo addiť medietas aurei, ⁊ silř

a † A. ⁊ calamẽ/ ti decoctione ve hementi ĩ succo

b † A. mellis

c † A. ⁊ oleo ca/ momellino

d A. semie rute

e A. calamenti

f † A. Alia lr̃a apostematis

g A. alkiardane si

h A. stricturam

i A. concauitas

k A. ĩtermediãs

l A. ⁊ fiat ĩterme diãs inter ptes eius diuersas.

m A. in orificio partis.

n A. orificiũ par tis minoris ap/ tum.

o A. vtranq̃z ptẽ cãne obtura

p A. ligamento

q A. Alia litera medicina

r † A. hoc

s A. cõmouetur

t A. retrocedit vẽtositas ⁊ egre diť ex pte, q̃ nõ ĩgrediť clistere, q̃re remanet cli/ stere remanẽtia vel mora bona: qñ vẽtositas est illã ꝑ quã fit re/ trocessus ad ex/ teriora

v A. impulsione nõ inueniẽte ꝓ/ hibitionem

x † A. cum hoc

y A. non ingre/ ditur clistere

z † A. in

⁊ A. trahantur

ꝯ A. enema sti mulat, ⁊ facit angustiam

ꝝ A. squinanto

a —— A.

addit̃ i oi die aur̃.medi⁹, vsq3 ad septimũ:deide nõ malũ est, vt [a] ⌈dimittat̃ paulatĩ⌋ donec iã pũetuz sit ad.ij.aur̃, ⁊ est ei, vt stet apud.vij. Et quotiens ef fundit̃ sup [b] ⌈seia⌋ misceat̃ cũ eis vehemẽter cum instr̃o miscẽdi. Et est neciũ i oĩ die potationis ei⁹, vt tardet̃ cib⁹ p spatiũ qd̃ est iter sex horas vsq3 circit̃ x.horas, ⁊ vsq3q̊ nõ sentiat̃ i eructuatione odor ei⁹, deide cibet̃ supipm cũ alessidabegi:⁊ si appetit ace tositatẽ, tũc cũ çebirbeget:⁊ potus ei⁹ sit aq̃ mellis. Et op3 vt ↄseruet dẽtes suos post potũ ei⁹, ita vt fri cet eos cũ sale assato, deide sequat̃ ipm oleũ ro.pu rũ cũ q̊ fricet̃. Qũq3 ⌈[c] ab administratiõe ei⁹ eũo fit⌋ bibat̃ post ip3 hiera pigra ↄfortata cũ pulpa collo qn.⁊ sitib⁹:aut nõ ↄfortata si nõ ẽ illõ neciũ. Et hie/ra qdẽ pigra expellit nocumẽtũ ei⁹ a capite, ⁊ ocl'o.

¶ Modus medicinaꝝ cõferẽtium hñtibus colicam frigidã ẽm semitã digõnis ⁊ [d] ⌈maturationis⌋ ⁊ p prietatis nõ ẽm semitã euationis. Cap.XIIII.

Iste medicine sunt potatiões, ⁊ em/plastra, ⁊ vaporationes, ⁊ vn/ctiones. Et [e] ⌈meli⁹ eoꝝ⌋ q̃ bibunt̃ est alleũ:alleo.n.inest ꝓprietas bona in se dando dolores colice fride, cum hoc ꝙ nõ inest ei vis faciẽdi sitiz, sicut cepe. Et qñq3 sumit ex eo colicus, qum sentit initiũ colice:⁊ dimittit ci bum oĩno, ⁊ vltimat se i exercitio, ⁊ nõ comedit ali/quid, imo [f] ⌈dormit postquã bibit de vino puro, ⁊ reiterat⌋ ⁊ sanat̃. Et ex ebibitis sedãtibus dolores, est vt in potu dent̃ apsinthij, ⁊ cymini ptes equales. Aut detur in potu herba oppoponacis sola, aut cũ cymino. Aut sumant̃ anisi, ⁊ piperis, ⁊ castorei par tes eq̃les, de qbus in potu detur.ʒ.i.⁊.ſ. Aut detur in potu sagçenea, diacyminũ, ⁊ tyriaca si non fuerit in hoc ꝓhibitoriũ presens. Et castoreo in colica in/est opo mirabilis. Et ex eis q̃ expta sunt ẽ vt i potu dent̃ radices lilij.ʒ.iiij.in aqua decoctionis prassij, aut in aqua casei, ⁊ lilij ipsius hec q̃ztitas. Et iteruz dent̃ i potu nasturtij.ʒ.v.in aq̃ penidij petrosi:⁊.℥.i.olei sisamini. Et iterũ corticis algarab.ʒ.iiij.çinçi beris.ʒ.iij.⁊ nucis, ⁊ dactiloꝝ, amboꝝ aã.ʒ.vi.cuz aque dulcis kist.i.terãtur medicine, ⁊ decoquãtur in aqua, donec remaneat tertia, ⁊ fiat motus eius cũ ramis rute:⁊ dentur in potu omni die.℥.ij. Et su mantur ẽt cortices algarab, ⁊ radices ei⁹ ⁊ rami ru te, ⁊ çinçiberis, ⁊ decoquãtur in aqua, que sit q̃dru pla eoꝝ donec remaneat tertia, ⁊ detur i potu ex ea omni die põdus ℥.ij.fiat illud tribus diebus, ⁊ di/mittatur trib⁹ dieb⁹. Et op3 qñ in potu datur aqua mellis, vt sit vehemẽtis decoctionis:debilis eñi de/coctionis facit possidere inflationẽ. Et illud cui in/est opo ꝓueniẽs a proprietate sua, est ius albudud, ⁊ corpus eius. Et iterũ lũbrici terreni exiccati, sunt iuuatiui, ẽm ꝙ dr̃ in doloribus colice. Stercus aũt adib, qd̃ fit ex ossibus que comedit:⁊ eius signũ est vt sit albũ in quo color alius nõ permiscet̃, ⁊ ꝓprie illud qd̃ eijcit super spinas, est res magis iuuatiua: ⁊ datur in potu in vino, aut in aqua mellis, aut lam bitur in melle lãbitionibus:postq̃3 cũ eo ↄficit̃ ẽm descriptionẽ:aut fit aromaticũ cũ sale, ⁊ pipere, aut cũ aliqua spẽrũ. Et si inuenit̃ in stercore eius os, si/cut est, est mirabile ẽt. Et dr̃ ꝙ eius suspensio est iu/uatiua, nedum potus ei⁹. Et p̃cipiũt, vt suspẽdatur in pelle [g] ⌈leopardi⌋ aut cerui, aut lana arietĳ, quã cepit adib, ⁊ euasit ab eo. Et.G.qdẽ testat̃ iuuamẽ tum eius suspẽsi:⁊ si nõ in alio, saltez in argento. Et dictũ est ꝙ corpus intestini adib.qum exiccat̃, ⁊ te ritur ẽ magis vltimũ i iuuamẽto, q̃3 stercus eius, ⁊ illud qdẽ nõ est lõginqũ. Et ex eis q̃ currũt hoc cur su, sunt scorpiones assati:ipsi nãq3 vehemẽter valẽt colice. Et op3 vt expiat̃ illud, sup colicã verã, ita vt nõ sit expimẽtũ ei⁹ sup colicã mẽdosam. Et est vlti^m ad lapidẽ renũ p se, ⁊ i colica p accñs. Et ex eis que laudant̃ i dolorib⁹ colice, ⁊ vehemẽtia doloris, ẽ vt i potu det̃ cornu cerui adustũ:⁊ dicũt ꝙ sedat dolorẽ statim.

¶ De emplis colice frigide. Cap.XV.

Emplastra võ alia sunt empl'a in qbus est sol'o ali qua, sicut empl'm factũ ex pulpa collo/qntide, cu3 medulla cartami:⁊ empl'm factũ ex felle vaccino, ⁊ pulpa collogn tide.⁊ sitib⁹. Et alia sunt empl'a qbus nõ intẽdit̃ so lutio, sicut empl'atio ex se.vrtice cũ medulla carta/mi. Et empl'atio ex semibus, et herbis p̃dictis, que ponunt̃ i clisterib⁹. Et fiũt eis empl'a ex granis lau ri, solummõ. Descriptio empl'i. ℞.cere carmet.viij. glutinis alibat carmet.vi.turbit carmet.iij.staphi/sagrie carmet.i.⁊.ſ.piretri, sansuci, baccaꝝ lauri, se mi.vrtice, lupinoꝝ siccoꝝ, pulpe collogntide oium aã.carmet.i.⁊.ſ.scamonee.℥.i. ⁊ carmet. iij. fellis [h] ⌈vaccini⌋ q̃ztũ sufficit [i] † ⌈ ⌋ fiat ex eis linimẽtũ spissuz. Et iteꝝ hellebori, se.vrti ce, apsinthij oium aã.pars.i.fellis tauri, cere, ãbo/rũ aã.pars.ſ.adipis anseris ptes.iij.liniat̃ ab vm/bilico, vsq3 ad radicẽ virge.⁊ si ponat̃ i ipso [k] ⌈meu deneti⌋ est meli⁹. Et qñq3 addit̃ in ipso cortex eris.

¶ De vaporationibus colice frigide. Cap.XVI.

Vaporationes qdẽ sunt, sic milium, aut panicũ assatũ:aut factũ ex seminib⁹, et herbis p̃dictis in ca.clisterioꝝ, ↄtritis, calefactis, ↄfectis, aut ĩfusis i oleo cale facto. Ex vnctionibus võ est oleũ cucu.asinini, ⁊ ex eis est oleum sinapis. Et ex eis est quodcũq3 oleum vis ex oleis calidis, postq̃3 in ipso ponuntur casto/reum, ⁊ euforbium ẽm necessitatem.

¶ De cura colice cholerice. Cap.XVII.

Nec ẽ3 veritatẽ op3, vt numeretur de cap̊ pũctionis, verũ nos ꝓcedimus ẽm ↄsuetudinẽ i ipsa, ⁊ qm̃ est ex sũma doloꝝ huius itestini. Et qñ q3 qdẽ errat̃ i curatione ei⁹ maxime:et administrãtur subtiliatiua ⁊ calefactiua. Et leuior hac est in q̃ est humor effusus in spatio ĩtestini: ⁊ nõ [l] ⌈est cũ illa spsione tota.⌋ Quare sufficit i curatiõe ei⁹ eq̃tio cõp onis, ⁊ humoꝝ, ⁊ admĩstratio ciborũ fridoꝝ hũectatiuoꝝ:aut prunoꝝ pforatorũ cũ acu, ĩfusoꝝ i iuleb de quib⁹ sumant̃.xx.numero. Et sil'r soluit̃ mã cũ eis, q̃ sunt:sicut ĩfusio prunoꝝ cũ chry somilis:⁊ sicut cũ aq̃ granatoꝝ:⁊ sicut cum terenia bin, ⁊ siracost:⁊ sicut cũ pauca scamonea cũ iuleb: ⁊ sicut cũ violis, et sirupo eius:⁊ troc.ipsius, ⁊ rob ei⁹. Et qñq3 sufficit laborare i ipsa, vt sumat̃ [m] ⌈ex/pressio cartami cũ lacte fici.⌋ Aut sumat̃ oleuz de aq̃ aã cibũ:aut sumat̃ sicla decocta cũ oleo, ⁊ almu ri. Et qñq3 reqrit necessitas, vt admistret̃ clistere ex aq̃ volubilis cũ baurac, ⁊ violis [n] ⌈ↄditĳ⌋ oleo vio la. aut aq̃ ordei cũ oleo viol'.⁊ baurach [o] ⌈potus ãt necius, est vt in ea sit illud⌋ qd̃ est sicut hiera pigra. ipsa.n.est medicina magis iuuatiua ei:⁊ scamonea cũ pillulis de aloe. Et ex clisterib⁹ clistere modi hu ius. ℞.tribuloꝝ.ʒ.xxx.⁊ folioꝝ sicle.M.i.et viola rũ.ʒ.vij.et fenugreci, ⁊ cartami, ⁊ radices feniculi, ⁊ g̃noꝝ mellõis ↄtritoꝝ, oiuz aã.ʒ.v.⁊ seuestẽ.xxx. ⁊ terenia bin põdus.ʒ.xxx.cassiefistule.ʒ.x. de/cũo, ⁊ coquãtur o'a ẽ3 ꝙ ↄuenit in sili ei⁹.et colent̃ [p] † ⌈sup eaz almuri.ʒ.xij, et çuchari rubei.ʒ.⌋

a A. Alia litera descẽdat parũp parumper

b A. Alia litera aquã seminum

c A. expedit⁹ fue ris ab admini/stratione eius

d A. rectificatio nis

e A. igenta alia Et ex eis

f A. firmat̃ ⁊ ex/pectat sup potũ vini puri ⁊ ↄfert

g A. nemer

h A. tauri

i † A. olei lauri/ni q̃ntuz sufficit

k A. maudana

l A. cũ illa imbi bitione totali

m A. Alia litera emulsio carta/mi cũ ficubus

n A. Alia litera ⁊ almuri ⁊

o A. sed humor ibibitus idiget i eo

p † A. ⁊ ponatur

xij, ⁊ aloes auř.i. ⁊ baurach auř.i. ⁊ administreť. Et ꝯuenit in h̄ cap̊ ēt dare in potu stercus adib, ⁊ ponere ipsum in [a] ⌈stupefaciētibus, ⁊ clisteribus in hoc loco: qm̄ valet ad sedandum dolorē: ⁊⌋ qn̄q₃ sedat acuitatē materie faciētis dolorē, ⁊ rectificat ipsam.

a A.clisteribus. ⁊ narcotica sunt cōuenientia i hoc loco, qm̄ ipa cū sedatiōe doloris

❡ De cura colice facte ex retētiōe chol'e. Ca.XVIII.

Cura eius est, vt apias vias cholere cū eis q̄ scis de illis, aliqd, q̄ inuimus in cap̊ icteritie: deinde administra res in qbus est [b] ⌈lenificatio⌋ ⁊ penetratio sicut medullā cartami cū ficubus: ⁊ sicut [c] ⌈cōfectiones colicorū⌋ ⁊ quādoq₃ sufficit in ea premissio sicle elixate, ⁊ condite cu₃ oleo, aque, ⁊ almuri, ⁊ sinapis super cibum.

b A.abstersio

c A.cōfectio galange

❡ De cura colice apośe calide ⁊ fride. Cap.XIX.

In facta qdē ab apate [d] †⌈ ⌋ op₃ vt eueniet san.p phlebotomiā basilice, si etas, et dispō, ⁊ virtus, ⁊ reliq̄ nec̄cia ꝯsentiūt i ea, aut faciūt eā necessariā. Et si fuerit apa vehemētis magnitudinis, ⁊ puenit ad h̄ vt cōicēt ei renes, ⁊ retineatur vrina, oportebit vt fiat phlebotomia ex saphena: ēt post basilicā: ⁊ incipiať i curatione eius in p̄mis ab acceptis fridis humidis: sic aq̄ citrolorum, ⁊ mucilagine psilij, ⁊ q̄ sunt silia illis, p̄ter cucurbitā: inest.n.ei ꝓprietas mala in egritudibus intestinorū. Et ex illis est, vt sumať se.psilij.ʒ.iiij. et olei roſ.boni.℥.i. ⁊ ꝯquassenť cū.℥.ij.aque, ⁊ bibātur, vt leniať nā. Aut aqua granatorum duorum: aut aq̄ foliorum altee: ⁊ aq̄ endiuie, ⁊ aq̄ solatri. Et qn̄q₃ ponunť in h9 siracost, ⁊ cassiafistula ⁊ bibunť. Et qū nec̄cia sunt in h9 dispōne clisteria, clisteriçeť ex aq̄ ordei cū aliquātulo cassiefistule, ⁊ siracost. Et si in aq̄ ordei decocte fuerint seuestē ⁊ viol'.erit magis ꝯueniēs. Et si p̄misceať cū aq̄ ordei, aq̄ solatri, ⁊ alkekēgi erit vehemētius ꝯueniens. Et nos diligimus ad eā enemata cū lacte asinino in quo dissoluta est cassiafistula: ⁊ ē oleū ei9 oleū amig. ⁊ oleū sisaminū. Et qn̄q₃ inuenis mām cholericā ⁊ acuitatē plimā, q̄re indiges tūc vt soluas cū eis q̄ sunt sicut scamonea, ⁊ aloes s̄m singularitatē: deinde perueni ad ifrigidandū, ⁊ humectādum, ⁊ cura sit s̄m apa vt sit illō magis ꝯferens, ⁊ magis iuuās. Et qn̄ pertrāsit hec infirmitas hūc locū, ⁊ apparet lenitas pauca: tūc necessarium est vt ponas in clisteribus aquā ordei, folia altee, ⁊ semē lini, ⁊ aliqd de [e] ⌈rubea, ⁊ fenugrecum⌋ ⁊ camemilla, ⁊ anetū, ⁊ caules: aut succos eorū: aut olea eorum: ⁊ pone in ea triplicatum succi vue, ⁊ cassiefi. Et silr pone i eo qd̄ bibit, ad soluēdū çuc.ru. ⁊ pone cibū eorum aquā ciceris decoctā cum [f] ⌈ordeo excoriato⌋ ⁊ detur eis ēt in potu aqua feniculi. Empl'a v̊o s̄m horā sint ex ipsis, ex qbus fiūt clisteria s̄m illā horā. Incipe igiť in p̄mis cū empl'is infrigidātibus, ⁊ fit in eis lenificatio quedā, sicut [g] ⌈ē aqua violarū⌋ ⁊ sicut semen lini: deinde declina ad lenificatiua plus, sicut est camemilla. Et [h] ⌈humectātia⌋ cōposita ex eis q̄ sunt, sicut oleū roſ.cū oleo camemillino, ⁊ mastice, ⁊ adipibus. Qū ergo subleuatur, paulatim ponātur in eis gūma albotim, ⁊ fenugrecu₃, ⁊ pix. Ex curationibus v̊o bonis facte ab apate frigido, ⁊ est parū valde. est vt sumať olei laur.pars i.olei de oliuis pars.i. ⁊ adipis anseris equaliter pars.i.est enim mirabile. Et [i] ⌈cōsequenter adhibe⌋ ei emplastra facta ex abrotano, ⁊ aneto, et squinanto, et mellilotho, et reliquis medicinis, quibus curantur apata frigida de illis, que sciuisti in omni loco. Et ex eis que valde conferunt ipsi, est empl'm de abrotano factum cum asphalto.

d † A.calido

e A.virtute fenugreci

f A.Alia litera aqua ordei excorticati

g A.sunt viole

h A.vnguenta

i A.iuuant

❡ De cura colice melancholice. Cap.XX.

Oporter vt eūes melācholiā cū eis, que sunt sicut decoctlo epithimi, ⁊ pillule d̊ laçulo, ⁊ similia: deinde seq̄re cū pillulis de alscebrā: ⁊ serapino. Et si nec̄cia sunt clisteria, ponanť in eis polypodiū: ⁊ epithimū ⁊ sticados, ⁊ ponatur in clisteribus, ⁊ suppositorijs lapis laçuli cōtritus sicut puluis: aut lapis armenus. Et qn̄q₃ poniť in eis clistere cortic.rad.mori: ⁊ empl'etur venter eius, ⁊ euaporeť cū eis, q̄ sunt sicut grana nigelle, ⁊ alharmel, ⁊ origanū, ⁊ camemilla decocta i aceto.

❡ De cura colice facte ex fece. Cap.XXI.

In facta qdem pp cibos, si pot'e est vt euomat residuum eorum in stō, faciat. Et declinetur cū cibo ad lubricatiua frida, ⁊ calida: aut tēperata s̄m necessitatē. Et lubricātia [k] ⌈frigida⌋ sunt sicut iura piguia: ⁊ ꝓprie ius galli decrepiti, q [l] ⌈inseq̄tur⌋ donec cadat: ⁊ nō remaneat i eo fortitudo, deide decoleť, ⁊ icidať, ⁊ frāganť super ip̄m ossa eius, ⁊ decoquanť in aq̄ plima valde, cu₃ sale, ⁊ aneto, ⁊ polypodio, quousq₃ dissoluať in aq̄, ⁊ remaneat aq̄ fortis, ⁊ sorbeat illud. Et qn̄q₃ ponitur i ipso oleū de cartamo: ⁊ sicut ius de spinachijs, cū pullis piguibus: ⁊ sicut ius de prunis, ⁊ alia. Et hec lubricātia: aut educūt eā, aut leniūt ipsa₃, ⁊ currunt iter ipsa₃ ⁊ corpus itestinorum, ⁊ sepant iter ea. ⁊ p̄parāt fecē ad lubricitatē. Qum ergo bibiť solutiuū, aut admīstrať clistere, alleuiať exitus fecis ex eo. Et administrenť clisteria [m] †⌈ ⌋ p̄dicta in colica. Et clistere ex succo sicle, ⁊ violarum ꝯtritaru₃, ⁊ almuri, ⁊ [n] †⌈ ⌋ sisamino, ⁊ baurach s̄m q̄ docui ip̄m. Et clistere ita factū. ℞. sicle. M.i. ⁊ furfuris pugillū.i. ⁊ ficus.x.numero, aq̄ lib.vij. ⁊ ponať in ipso altee albe aliqd, ⁊ decoquanť donec redeat ad lib.i. ⁊ coleť ⁊ p̄ijcianť sup ipsa₃ çucari ru.ʒ.x. ⁊ baurac auř.i.et almuri.℥.s. ⁊ [o] †⌈ ⌋ sisamini.℥.s. ⁊ clisteriçeť cū ea. Et itereť clistere ipsum donec egrediantur oēs sq̄bale, ⁊ clistere fiat sicut h̄ clistere. ℞. tribulorum, ⁊ polypodij, et aneti, et cartami ꝯtriti oīum aā.ʒ.x.et pruna.x.numero, et fic9.x.numero, et viol. M.i.et turbit pondus.ʒ.ij.et se.lini, et se.apij amborum aā.ʒ.iij. ⁊ tereniabin, ⁊ tamaridorum amborum aā.ʒ.xxx. ⁊ siracost, et cassiefi. āboru₃ aā.ʒ.xij.et ramorum sicle, et ramorum cauliū, āborum aā. M.i.decoquātur sicut ꝯuenit, ⁊ ponanť sup decoctionē eorum colatā muri ⁊ çucari ru. āborum aā.ʒ.xv. ⁊ baurach auř.i.et olei sisamini auř.x. ⁊ fiat clistere cū ea. Qd̊ si res fuerit vehemens, ⁊ cū h9 clisteribus nō iuuať, administrētur clisteria fortia predicta in cap̊ colice phlegmatice narrata: qm̄ ipa sunt ꝯferentia phlegmatice, facte [p] ⌈ex⌋ fece plima: ⁊ ex eis est clistere de alusnē. Ea aūt q̄ bibuntur sunt, sic [q] ⌈dactilicō et serieçē, et aloscusin⌋ et diacydonitē. Et ista qdem nō administranť, nisi postq̄₃ nō inueniūtur cōposita p̄dicta [r] †⌈ ⌋ colice cholerice [s] †⌈ ⌋ plurimi iuuamenti. Et ex eis que sunt inter virtutes duas, est vt sumať çucari rub.et penidij resoluta in tāto oleo sisamino quātum ipsa sunt, et bibātur. Et silr decoctio ficuū cu₃ seuestē, q̄ bibať cū triplicato. Qd̊ si nō ꝯferūt ipsa, neq₃ que diximus de electuarijs p̄dictis, tūc nō est excusatio pillularū, et [t] ⌈siruporu₃⌋ fortiū in capitulo colice phlegmatice, narrate ad hoc, q̄ ipsa sunt vehementis iuuamēti, ad retētionē vehemētē phlegmatis, et fecis plime. Et ex bonis, et fortibus i hoc, est vt decoquātur [v] oleū ⌋seuestē et cassiafistula, sicut facit il

Alia litera k —— A.

l A. fatigeť currendo

m † A.leuia

n † A.oleo

o † A.olei

p A.cum

q A.el'uariu₃ de dactilis ⁊ el'uariū seriarā ⁊ electuariu₃ alascof

r † A.in cap'lo

s † A.fore

t A.potionum

v A.⁊

lud necessariũ dispõ, et colet͛ a ⌈sup aquositatẽ suã⌋ ꝛ ponat͛ in ea hierepigre põdus.ʒ.ij.cũ põdere.ʒ. vij.olei de kerua, ꝛ iteꝝ sumat͛ hierepigre pondus b ⌈.ʒ.ij.cũ põdere.ʒ.vij.olei de kerua, ꝛ bibat͛ i de/coctiõe aneti.⌋ Et iteꝝ ille q̃ vtitur multa comestio/ne pisciũ fridoꝝ, ꝛ ouoꝝ elixatoꝝ c ⌈ꝛ⌋ supflue vti/tur eis, recipiat vt suffuf rẽ plimã salis: ꝛ bibat sup ip̃m aq̃ d †⌈ ⌋ quãtitatẽ, quã põt: deide exerci/tet͛, ꝛ cõmoueat͛ labore aliquo, ꝛ fortasse soluet eũ. Q̃ð si cã fuerit vehementia raritatꝫ corpis, ꝛ sudor: aut calitas vẽtris: e †⌈ ⌋ oportebit vt ad/ministrent͛ curatiões faciles p̃dicte in capl̃o colice. f †⌈ ⌋ Et est neciũ illis, ꝛ eis q̃ sunt añ eos, vt sumãt añ cibũ lubricãtia, sic̃ pruna, ꝛ sicla ꝯdita cũ oleo dulci, ꝛ almuri ꝛ siracost, ꝛ ouis sorbilibꝰ: ꝛ vua ꝛ ficubꝰ, ꝛ chrysomill: ꝛ sumat almuri i ieiu/nio: aut oliuas aq̃ i ieiunio. Et m̃ltiplicẽt͛ i cibo suo piguia: ꝛ sorbeãt añ cibũ decoctiones cauliũ deco/ctoꝝ i carne agni piguis, aut galline piguis. Et si ra/ritas fuerit i corpe supflua, ĩspissa ip̃m cũ oleo rosꝫ. ꝛ myrtino in vnguẽto, ꝛ i cerato positꝫ. Et minora a balneatione, cũ admĩstratiõe reliq̃ regimis p̃dicti, ꝛ ponat͛ balneatio eius cũ aq̃ frigida. Et si fuerit cã multitudo prouocationis vrine, extrahe fecẽ cũ eis que scis: deinde multiplicet͛ in accipiẽdo ea, q̃ sunt sicut dactili, ꝛ passe dulces, ꝛ humide, et penidij: et oĩa que minorant vrinã, ꝛ leniunt naturam.

a A. aquositas eius
b A. aut. i. cũ ali quãtulo olei de kerua.
c ——A.
d † A. calide
e † A. aut sicci/tas
f † A. colerice

¶ De cura colice f̃re fcẽ ex ỏbiᵗᵉ expulsiue. C. XXII.

IN hoc mõ cõferũt administratio ꝯfortãtiũ, ꝛ tyriaca, ꝛ mi/thridatum, ꝛ theodoricon, ꝛ sagçenea, ꝛ diamarte, ꝛ administret͛ in solutione eius ꝙ est sicut hierapigra cum aqua specierum, ꝛ oleo de kerua, ꝛ opꝫ vt sit cibus eius de cibis bonis, sicut sunt alessidabegi, ꝛ alçirebegi cum carnibus leuibus laudabilibus.

¶ De cura colice facte ex debilitate sensus, ꝛ eius ab/latione. Cap. XXIII.

HIc generi cõfert sumere ea, q̃ sunt sicut logodiõ, ꝛ sicut g ⌈alkika/die,⌋ ꝛ tyriaca, ꝛ mithridatum. Et ex h ⌈sirupis⌋ sic̃ alcadicõ, ꝛ almesusen, ꝛ vinũ purũ: ꝛ ex oleis bibẽdo ꝛ clistericãdo oleuꝫ i ⌈alkekengi⌋ ꝛ oleũ alkerua: ꝛ oleum de costo pro/prie: ꝛ alkitran in oleo. ꝛ pix in oleo, secunduꝫ ꝙ sci/uisti in locis preteritis.

g A. anacardina ꝛ alkandicon
h A. potibus
i A. alkelkelãgi

¶ De cura colice facte ex torsione. Cap. XXIIII.

MElior cura eius est, vt sedeat in lo/co k ⌈occulto⌋ ꝛ fricet͛ ven/ter eiꝰ cũ tactu subtili, eq̃li p̃parãte ite/stina eiꝰ ad locũ: ꝛ sil̃r iungat͛ dorsũ eiꝰ ꝛ strigant͛ crura eius fortiter valde.

k A. accomoda/to

¶ De cura colice facte a vermibus. Cap. XXV.

OPortet vt scias illud ex sermo/ne nr̃o in vermibus, ꝛ curationibus eoꝝ. Q̃ð si fuerit sup vm/bilicũ, tũc administrent͛ ea que bibun/tur: ꝛ si fuerit apud vmbilicum, et sub eo, tunc fiant clisteria dicta illic.

¶ De cura colice facte ex ruptura Cap. XXVI.
l †⌈ ⌋

REgatur colica in seipsa, si nõ re/mouet͛ p rectificationẽ rupture m ⌈deĩde p̃paret͛⌋ n ⌈Narco/tica⌋ Jã diximus in libro vl̃i q̃litatẽ ne/cessitatꝫ alienationis narcoticorũ. Q̃ð si fortis fiat necessitas ꝛ nõ sit eoꝝ excusatio, tũc cõ/ueniẽtius eoꝝ, est filoniũ, ꝛ ꝯfectiones: q̃s ego dicã in antidotario, ꝛ oẽ narcoticũ in quo recipit͛ casto/reũ. Et ex eis sunt trocisci astare q̃rũ descriptio. ℞. croci, storacis liq̃de. ꝭꝭ. pipis lõgi, se. hyusq̃ami al/bi, oĩum añ. ʒ. i. opij castorei amboꝝ añ. ʒ. q̃rtã, fiãt ex eis pil̃. pue: ꝛ sit dosꝫ eaꝝ ex duabus tertijs. ʒ. vs/qꝫ ad. ʒ. i. Medicamẽ bonũ. ℞. radic̃ peonie, ꝛ cro/ci, cordumeni, cipi, oĩum añ. ℥. ij. folioꝝ mẽte sicce. costi, myrrhe, pipis lõgi, ammomi, spice inde, oĩuꝫ añ. ℥. iij. se. apij, o ⌈corticis⌋ aniuden. ꝭꝭ. cassie, car/pobalsami oĩum añ. ℥. iiij. opij, se. hyusq̃ami, corti/cis mãdragore oĩum añ. ℥. i. mellis q̃ꝫtũ sufficit, ad/ministret͛ post sex mẽses. Et iteꝝ admĩstrent͛ q̃dam clisteria nota, tẽperata, ꝛ ponat͛ in eis castorei. ʒ. s. ꝛ opij q̃ꝫtitas fabe, ꝛ minus. Et q̃nq̃ꝫ ponit͛ opium p ⌈solũ⌋ in oleis clisteris, ad colicã. Et q̃nq̃ꝫ ponũ/tur cũ h̃ serapinũ, ꝛ assa ꝛ oleũ balsami, ꝛ aliq̃d mu/schi. Et q̃nq̃ꝫ fit tenta q †⌈ ⌋ ex opio, ꝛ casto/reo dissolutꝫ i oleo de seibꝰ, ꝛ sũmergit͛ i r ⌈oleo lici/niũ⌋ ꝛ mittit͛ i anũ: ꝛ ponit͛ ei fimbria fili ꝛ dimittit͛ ex̃, ꝛ ĩfundit͛ oĩ hora: ꝛ renouat͛ supra ipꝫ medicia.

l † A. Cura coli/ce ex ruptura est rectificatio ru/pture deinde
m ——A.
n A. De regimi/ne narcoticoruꝫ Capl̃m
o ——A.
p A. ꝛ similia
q † A. linita
r A. eis

¶ De cibatione colicorum. Cap. XXVII.

QUod oẽs h̃ntes colicã cibo indi/geant lubrificatiuo, lenitiuo est res in qua non est dubitatio. Sed ꝛ ꝙ ꝯfortatiuo aliquo egeãt, est res que est apud debilitatẽ apparẽtẽ, pp vehe/mẽtiã doloris, ꝛ multitudinẽ eũonis. Et cõfortãtia q̃dem sunt aque carnis decocte fortiter, ꝛ vitellus oui sorbilis, ꝛ medulla panis dissoluta in iure, ꝛ vi/no. Q̃ð aũt dimissio cibi penitus sit iuuatiua colice phlegmatice, ꝛ vẽtose, ꝛ alijs, est res currens cursu canonis. Et q̃nq̃ꝫ necessariũ est vt ponant͛ turbit, et scamonea in iure eoꝝ, ꝛ in pane ipsoꝝ. Et opꝫ vt sit panis eoruꝫ s ⌈kiskariẽ⌋ fermẽtatus non açimus. t †⌈ ⌋ Et ꝯferũt plibꝰ eoꝝ, aut nõ nocẽt, ficꝰ, ꝛ passe ꝛ u ⌈algemieꝫ⌋ ꝛ musa x ⌈hũida, ꝛ oĩa illa q̃⌋ sunt dulcia, ꝛ melon vehemẽtis dulcedis, ꝛ vehemẽtis maturitatꝫ. Am/plius cibi ap̃ose, ꝛ cholice, sunt lubricatiua f̃ra, sic̃ aq̃ ordei, ꝛ ius de lentibus, ꝛ alessidabegi, ꝛ ius de spinachijs, si ñ timet͛ ĩflatio spiachioꝝ: ꝛ y †⌈ ⌋ ꝛ al/q̃ð fit de prunis, et silia. Jus ãt galli decrepiti, ꝛ f̃re cuꝫ canabir z †⌈ ⌋ ẽ cõe ei, q̃ fit ex fece ꝛ f̃re cuꝫ spẽbꝰ suis. Et nõ dat͛ licẽtia i carne galli decrepiti. Jn carne ãt ꝛ ⌈alcãburati⌋ q̃dã licẽtiã ñ dãt pp illõ q̃ð timẽt deꝰ †⌈ ⌋ carne ꝫ ⌈cuiꝰ⌋ ex̃cta ẽ v̂tus i elixatõe a ⌈de supfluitate.⌋ Et q̃dã sic̃ Ruffus ꝛ. G. in libris suis, ꝛ p̃prie i lib. de tyriaca, dicũt ꝙ caro eiꝰ iuuatiua ẽ b ⌈ꝛ si nõ al̃r, saltẽ bibita⌋ ꝛ caro al/hudub sil̃r. Et acceptio almuri anabati añ cibũ, se/p̃tẽ sorbitionibꝰ, ẽ iuuatiua in oĩ in q̃ nõ est calitas maxima. Et sil̃r sorbilia iuuãt eos. Amplius q̃ð p̃/priũ est colice frigide, est assumere almuri, ꝛ allea i cibario eoꝝ: ꝛ ꝯdire cibaria eoꝝ cũ porris, ꝛ sale, ꝛ ꝯdire cum spẽbus q̃ sunt cinamomũ, ꝛ. ꝭꝭ. ꝛ origa/num, ꝛ cyminũ, ꝛ vrtica, ꝛ cartami. Et opꝫ vt sumã/tur alessidabegi cũ spuma sinapis: ꝛ sit sal eoruꝫ ex c ⌈cinamomo⌋ cũ semibus cõmixto cũ cartamo, et nigella, ꝛ cymino, ꝛ aniso. Et alienẽt oĩa olera, nisi rutã, ꝛ siclã. Et i mẽta ẽ ĩflatio ẽt. Et ex potibꝰ eoꝝ, est vinũ odoriferꝫ puꝝ: ꝛ sirupus de melle cũ spẽbꝰ.

s A. furfuraceus
t † A. Et sit spõ/giosus vel mol/lis nõ dẽsus vel purus
u A. algiemis
x A. ꝛ dactili te/centes oĩa ista qum
y † A. ferculum
z † A. ꝛ alfrach
ꝛ A. ꝛ alcanabir
ꝰ A. retẽtione q̃ ex
ꝫ A. ipsius
a ——A.
b A. etiã assata
c A. sale gẽma

¶ De his que nocent colicis. Cap. XXVIII.

REs que colicis nocent, alie sunt cibi: ꝛ alie sunt opatões: cibi v̂o sunt oẽ grossum, ꝛ viscosuꝫ ex carne syluestri, ita ꝙ lepoꝝ, et gaçella/rũ, et vaccaꝝ: et d ⌈aliaçir: et pisces pui ꝛ⌋ proprie siue sint recẽtes, siue saliti: et oẽ frixũ ex

d A. algiazor ꝛ pisces magni

carnib⁹: ꝛ oē assatū quocūq; mō sit: ꝛ oēs vētres animaliū, imo oia corpora carniū, nisi illa q̄ excepim⁹ ante. Et nocēt eis [a] ⌈simila, ꝛ⌋ açimus: ꝛ nocēt eis [b] ⌈alsucabegi, ꝛ almidragari, ꝛ alkikatri, ꝛ albeathia, ꝛ albuçunba⌋ minoris est nocumenti. Et silr [c] ⌈albasceueneket oēs nociue sunt ꝛ alscebebit ꝛ genera lactis⌋ ꝛ caseus antiqus, ꝛ recēs: ꝛ oē in quo est inflatio ex cibis. Et olera oia, p̄ter illud qđ diximus de his q̄ sunt sic̄ sicla, ꝛ ruta, [d] † ⌈ ⌋ ꝛ mēta nocet eis cū iflatiōe sua. Et silr eruca, ꝛ [e] ⌈altaraxacō⌋ nocet eis ēt: ꝛ sicut oliue, ꝛ oēs fructus, nisi chrysomilla, ꝛ pruna cholice et cale, et facte ex fece [f] ⌈cale tm̄⌋ ꝛ nō alij. Et melon dulcis añ cibū i dispōne sanitat̄ est nō nociuus p̄limis colicoꝝ. Cucurbita aūt ꝑprie, ꝛ [g] ⌈cucumer, ꝛ alconde, ꝛ cydonia ꝛ oua cauliū ꝛ oua napoꝝ ꝛ canabit⌋ ꝛ pira ꝛ poma ꝛ ꝑprie acetosa ꝛ stiptica ꝛ çarur [h] ⌈ꝛ nabata ꝛ algobeira ꝛ lētes⌋ recētes, ꝛ mora scemi: ꝛ almirberis, ꝛ sumach, ꝛ acresta, ꝛ ribes, ꝛ q̄ fiunt ex eis: ꝛ q̄ sunt silia illis, colico nō ē via vtēdi illis. Et silr nocēt eis nuces, ꝛ amigda. hūide valde, ꝛ fabe hūide. Et de ḡnat̄ dulcia sūt minoris nocumēti, q̄ȝ acetosa. Actiōes v̄o q̄s ip̄m opȝ vitare sunt sic̄ retētio vētositat̄, ꝛ retētio egōnis. Et somn⁹ sup egōnē i vētre, ꝛ ꝑprie siccā: imo opȝ vt cōmoueat seip̄ȝ apđ oēm [i] ⌈diē⌋ ad [k] eūandū. Et scias ꝙ retētio vētositatis multotiēs facit accidere colicā, ꝑpea ꝙ subleuat eā, ꝛ exp̄mit ipsam, ita vt aggreget̄ res vna: ꝛ ꝙ facit accidere debilitatē in itestinis. Et qñq; illud ꝑducit ad hydropisim. Et qñq; generat tenebrositatem visus ꝛ vertiginē, ꝛ epilepsiā. Et qñq; retinet̄ i iuncturis, ꝛ fac̄ accidere spasmū, ꝛ motus sup cibū est malus ei. Et pot⁹ aq̄ fride, ꝛ [k] ⌈vinū pl'ȝ⌋ sup cibū.

❡De ileos ꝛ ē sil' colice qū accit i ḡcilib⁹. C.XXIX.

Ileos accidit ex oibus cāis, ex q b⁹ accidit colica: ꝛ opȝ vt reditio fiat cuȝ causis suis, ꝛ accñtibus suis, ꝛ cura curatione ad illud qđ dcm̄ est in cap̄ colice. Et qñq; accidit ꝑꝑ potationē venenoꝝ facientiū ileos. Et qñq; accidit ꝑꝑ vehemētiā v̄tut̄ itestinoꝝ retētiue: q̄re cōprehēdit illud qđ ē i eis, ꝛ retinet ip̄m. Et ex eis qb⁹ differt ab eo colica i iudicijs suis, ē ꝙ multotiens fit a malitia cōplōnis singularis, plusq; fiat ab ea colica. Et pl'ȝ ei⁹ est ex cōplōne fra: ꝛ ꝑprie qū accidit vt stōs sit calidus valde: tūc. n. obtorq̄t itestinū ꝛ oppilat vētositatē, ꝛ phlegma. Et qñq; ē cā potus aq̄ fre, nō s̄ȝ necessitatē ei⁹. [l] ⌈nā dolor vētosus q ex eo ē, ē⌋ cū casu oppilōnis, plusq; sit dolor ei⁹ cū icisione tunicaꝝ: imo ē totū nocumētū ei⁹ ex illo. Et h̄ diuersificat̄ ab eo, qđ est i colica. Et āpostus plus multiplicat̄ i eo, quā colica: ꝛ ē malus. [m] † ⌈ ⌋ Et multiplicat̄ in eo q ē ex ruptura, ꝛ fece, vehemētia doloris valde. Et multotiens ꝑmutat̄ colica ad ileos: ꝛ hec est res q̄si facta s̄m maiorē partē. Et ⌈[n] quȝ plus⌋ occidit ileos occidit in. vij. Et ipse qdē vadit de qbusdā ad quosdam ꝑmutatione, q̄ fit in aere pestilētioso, ꝛ de terra ad terrā ꝑmutatione egritudinuȝ venientium. Inq̄t Hipp. qum accidit in colica a qua deus tueatur nos, vomitus, ꝛ singultus, et cōmixtio rōnis, ꝛ spasmus, tūc totū illud est significatio mala. Hec nāq; accñtia accidunt cū cōitate stōi, ꝛ cōmunitate cerebri. Inq̄t Hipp. qum accidit ex distilatione vrine ileos: morit̄ ille cuius est i. vij. nisi accidat febris ꝛ currat cū ea sudor p̄limus. Sed. G. ignorauit causam in hoc. Et ille q ex eo phlegmaticus est, ꝛ vētosus iuuat̄ cum fe. ēt. Et qñ fortis fit frequentia vomitus maligni, ꝛ alcuçeç, ꝛ singultus est mortalis.

Et bonitas vrine in hac egritudine non est plurime significationis s̄ȝ bonitatē: qualr ergo malitia ei⁹. Et deterior ileos est ille, in quo expellit̄ stercus ad supiora, ꝛ noiatur fetidus. Deinde ille in quo est sudor fetidus, hñs fetorē stercoris. Deinde ille in quo est anhelitus fetidus: deinde ille in quo est eructuatio fetida: deide ille, i quo ē iferior vētositas fetida.

❡De signis. Cap.XXX.

Signa ileos sunt, vt sit dolor supra vmbilicū, ꝛ nō egrediatur aliquid oīno desubtus: ꝛ nō fiat iuuamentum magnū cū clisteri, quēadmodū dixit Hip. Et qñq; expellitur fex ad supiora, ꝛ euomit̄ fex, ꝛ vermes, ꝛ ascarides: ꝛ fetet os eius, ꝛ ipsi⁹ eructuatio: imo qñq; fetet totū corpus, ꝛ hec significatio non diuersificatur: ꝛ retētio exitus fecis est inseꝑabilis ab hac egritudine. Magnitudo aūt dispōnis vomitus stercoris iseꝑabilis, nō magnificat̄, nisi qum est timor. S̄ȝ motus vomitus, ꝛ subuersio hic sunt plusq; i colica: qm̄ hoc est in itestino ꝑpinquiore stō, quā ipsa. Et silr accidentia tristitie ꝛ angustie, ꝛ tremor cordis, ꝛ sincopis, ꝛ vigilie, ꝛ frigus extremitatuȝ. Ista. n. i ileos sunt plus, quā sint in colica. Et est [o] ⌈fex⌋ in phlegmatico, ꝛ in eo q factus est ex fece fortior, q̄ȝ sit in colica: qm̄ [p] † ⌈ ⌋ est in mēbro vehementioris altitudinis, ꝛ maioris corporis, ꝛ minoris q̄etis sup corpus. Et qñq; apparet in ipso iflatio oculi plus quā in colica. Amplius signa distōnum eius [q] ⌈similia sunt signis distōnuȝ colice⌋ sicut signa distōnū colice sunt cū signis ileos ex loco doloris, ꝛ motu eius, ꝛ paucitate iuuamēti eius cum clisteribus. Uerum factū ex venenis sign̄t accñtia significationū aliarū ante eius fortitudinē: nā ille cuius cā est venenum, qñq; ꝑducit ad debilitatē, ꝛ mollificationem, ꝛ tremorēȝ cordis in p̄ncipio, qū accidit anteq̄ȝ fort̄ fiat ꝛ magnificet̄ dolor eius. Et sign̄t ipsam vt nō cognoscatur [r] ⌈ꝑꝑ cām aliā manifestā. Et factuȝ ex apate intestinoꝝ seq̄tur durities fecis, ꝛ velocitas in egōne⌋ ꝛ nō erit illic fe. neq; casus virtutis vehemens.

❡De cura. Cap.XXXI.

Cura ileos appropinquat curis colice: veꝝ est fortior: ꝛ illud qđ bibit̄ magis iuuatiuuȝ est in eo. Et est necessariū ēt clistere in ipso: nā qū bibitur desup, ꝛ ꝯsequēter adhibet̄ clistere ab iferioribus, est adiutoriū bonū bibito. Et equale est siue p̄mittatur siue postponat̄ s̄m necessitatē, s̄ȝ qđcūq; eoꝝ premittat̄, opȝ vt ponatur [s] ⌈aliud⌋ debilius. Et multotiens sedat dolorēȝ eius sorbitio aque calide [t] ⌈aut applicatio⌋ eius ad ipsum cū ꝑpinq̄tate, resoluendo illud qđ nocet in eo. Et qbusdam vī, ꝙ rectius est vt equetur intestinuȝ in p̄mis cum pōne [u] ⌈inflationis eius⌋ cū facilitate: deinde clisteriçetur, ita vt ꝑueniat enema ad locū lōginqū, applicatione facili. Et phlebotomia hic est magis necessaria: nā si fuerit āpa, non erit eius excusatio, ꝛ si fuerit dolor fortis ex quo timeat̄ āpa: oportebit [x] ⌈incipere⌋ cum ea. Et ex hoc qñq; accidit seꝑatio maloꝝ humoꝝ in corpore ꝑꝑ retētionē eoꝝ [y] ⌈a dolore⌋ ita vt [z] ⌈feteat⌋ corpus. Et qñ [ꝛ] ⌈separantur⌋ humores mali i corꝑe ꝛ difficilis fit exitus eorum cū fluxu vētris. [ꝯ] ⌈Et⌋ est phlebotomia ex necessarijs. Et fricatio extremitatū ēt est ex eis q̄ prohibent mām faciētem dolorē [ꝝ] † ⌈ ⌋ seꝑando eā a ꝑfundo. Et forsitā est admistratio lubricatiuoꝝ declinātium ad caliditatē, ꝛ mucilaginum calidarū cū oleo de kerua, iuuatiua in plu

Marginal notes:

a A. cibi ex simila ꝛ panis
b A. alsechbagi ꝛ almedif ꝛ alkischie ꝛ albheth ꝛ allauzime ꝛ alchatayf. Alia litera ꝛ lauzime ꝛ alchataif sunt
c A. alchasche, nanegiat oēs nocēt ꝛ alfatit ꝛ alzalabia ꝛ lactici nia
d † A. Alia lr̄a ad frigidam
e A. tarcon
f A. ꝑꝑ calitateȝ
g A. alcheta id ē cucumer lōgus ꝛ alchayar. i. cucumer cōis ꝛ alcheted. i. ꝛ cucumer rotūdus et citonia ꝛ album cauliū ꝛ albū raparum ꝛ alcanabit
h A. algobera ꝛ ꝑdisi. Alia litera ꝛ nabach ꝛ algobera ꝛ apium recens,
i A. somnum
k A. potus plurimus
l A. ꝛ vētosus q ex eo est.
m † A. valde.
n A. plurimuȝ illum quem
o A. Alia litera grauitas
p † A. ipse
q —— A.
r A. cā alia manifesta. Et factū ex v̄tute itestinorū retētiua signi ficāt ipsuȝ vehementia duritiei fecis ꝛ velocitas vomitus fecis
s A. Alia litera alterum eorum
t A. ꝑꝑ aductus
u A. follis vel instrumenti insuflantis
x A. preseruari ab ipso
y A. ab expulsione vel a loco expulsionis
z A. Alia litera tendat
ꝛ A. sparguntur
ꝯ A. tunc
ꝝ † A. cū profundatione sua

rinis ileos, nisi i colico et aposo vehemētis calidi/tatis. Et silr decoctio aneti cū sale, ⁊ oleo decoctꝭ cū eo. Et silr inunctio corpis cū oleo calefacto, ⁊ curet ille q phlegmaticꝰ ē cū eis, q̄ dcā sunt i colica ex ebibitis. Et cū eis q̄ sunt sic pille de aloe, ⁊ pille de se/rapino, ⁊ pille de pigra, Et oia illa cū oleo d̄ kerua: ⁊ clisteribꝰ eqlibꝰ trahētibꝰ ad iferiora. Et vētosus curat cū eis q̄ sunt sic illa q̄ dcā sunt illic, ex ebibitꝭ ꝯferētibꝰ ad vētositatē, ⁊ clisteribꝰ vt ponat clistere adiuto: iū ei qd̄ bibit, ⁊ cū vētosis ꝑlibꝰ positꝭ in su/perioribꝰ vētris. Et qn̄qꝫ necessariū est vt [a] ⌈icidat illud qd̄ est corā dolore. Et qn̄qꝫ⌋ trahit mā ad mi rach. Et cōplonalis purus curat cū eis q̄ scis de ꝑ/mutatione cōplonis, ⁊ euōne humoris ꝼm ꝙ dictū est in capͦ colice mālis. Et aposus cals cū eis q̄ sunt sicut ea, q̄ d̄scripsimꝰ i colica. Et aposus frus curat cū eis q̄ st sic illa q̄ dcā sūt i colica. Et ꝯueniētiꝰ illo rū est potus olei de kerua in aq̄ de radicibꝰ, ⁊ aq̄ de radicibus, [b] ⌈⁊ aq̄ cassiefistule⌋ ⁊ reliq̄ curationes note. Et iterū [c] † ⌈ ⌋ aneti, ⁊ bacca/rū lauri, ⁊ semis lini, ⁊ fenugreci, ⁊ se. altee, ⁊ se. ma ru oium an̄. aur̄. i. radicū triū oium an̄. aur̄. vij. ⁊ fi/cus. v. ⁊ seuestē. x. d̄coquant: ⁊ dent in potu cū olo de kerua, ⁊ amigdalarū amararū. Et cholericꝰ cu/ratur cū eis [d] ⌈q̄ dicta sunt i colica, sicut illa, qbꝰ cu rātur reliq̄ q̄ residua sunt⌋ de colica. Et ille q fit ex torsione curat cū eis q̄ dicta sunt i colica. Et q fit ex ruptura [e] ⌈ēt curatur cū pōne exiccatiui ad expellē dum illud qd̄ est⌋ in ruptura, ⁊ oppilatione eiꝰ. Et ille q est ex [f] ⌈oppilatione forti⌋ intestinorū curat cū lubrificatiuis pinguibus, ⁊ iuribꝰ gallinaꝝ pin/guiū, ⁊ pulloꝝ ⁊ arietū, quoꝝ iura pinguia suman/tur alesfidabegi, ⁊ çiribagi. Et ꝓprie qn̄ ponunt in eis anetū, ⁊ radices porri nabati, ⁊ oleū amigdali/num. Et admistret post illud clistere humiduꝫ lene subtilis caliditatis. Et factus ex fece curat in ꝑmis cū clisteri leui: deinde gradatiꝫ ꝑuenitur ad forte: ⁊ succedit illi potus solutiuoꝝ ꝓpriorū feci, vt depo/nat illud qd̄ remāsit. Et in venenosi curatōe icipiat a vomitu, sic cuꝫ aq̄ cala, ⁊ oleo sisamino. Et qn̄qꝫ ē necēiū vt ponat in eo qd̄ [g] ⌈i potu dat⌋ v̄tus turbit: aut se. raphani. Et post illud det i potu tyriaca ma gna, ⁊ albeçar, ⁊ q̄ sunt silia illis, ⁊ ponat potus aq̄ çucari, ⁊ cibꝰ ipsius iura piguia. Et qū ꝯtinuat sup eos vomitus: ⁊ nō recipiūt cibū: sumāt i potu medi camen ꝑdictū in hꝰ dispōne colice. Et qn̄qꝫ [h] ⌈reti/net in eis, ⁊ stare facit cibū in vētribꝰ eoꝝ vt sumāt panē infusum⌋ in aqua calida feruēte: ⁊ eius q ac/cidit ex cibis ponticis, ⁊ stipticis, ⁊ viscosis cura ꝓ pinqua est cure sui relatiui ex colica, nisi qꝛ magis iuuatiua in eo sunt ea, que bibunt, ⁊ sorbent.

¶ De tardiᵗᵉ ascellatōis, ⁊ velocitate eiꝰ. C. XXXII.

Illud pendet, aut a cibo, vt sit sti/pticus: aut ꝓ̄ticus grossus: aut viscosus: aut sit lenis viscosus [i] ⌈so lutiuus⌋ aut ex v̄tute. Nā si v̄tus expul siua fuerit fortꝭ, expellet: ⁊ si fuerit d̄bil, nō expellet. Et si v̄tus lacertoꝝ vētrꝭ fuerit fortꝭ, mū dificabit: ⁊ si nō est fortꝭ, nō mundificat ⁊ retinet. Et v̄tus sensibilis itestinoꝝ, si est fortꝭ idicat ascellatio/nē: ⁊ si nō est fortꝭ nō idicat. Et v̄tus cōplonis, nā fri gida ⁊ cala ambe retinent: ⁊ tu cognoscis regimen ꝼm cognitionem tuam cause.

¶ De multitudine stercoris, ⁊ paucita te eius. Cap. XXXIII.

Ista duo pēdēt ex cibo q̄litatiue, ⁊ q̄ꝫtitatiue: ⁊ ex dispōne eiꝰ qd̄ expellit ad epar cibi nāqꝫ ꝑlimi humi/di sup quē bibit, egō ꝑlima est: ⁊ eius ꝯ̄rij, egō pau ca. Et qn̄ [k] ⌈cholera⌋ magnifice expellitur ad epar minoratur egestio: ⁊ qn̄ nō expellitur, multiplicat: ⁊ tu cognoscis ex eis que preterita sunt resistētiam [l] ⌈duarū spērum eius, ꝼm tuā cognitionē cause.⌋

¶ Tractatus quintus de vermibus. Cap. I.

Cum [m] ⌈euadit⌋ mā, ⁊ vestit cōplone [n] ⌈necessaria ē rectificatio, quā tollerāt figure, et forme, ⁊ nō ꝓhibet eiꝰ ꝑparatio i cōplemēto⌋ nāli, q̄ ꝑtinet ei ex fa/ctore potente: ⁊ ꝑꝑ hoc creati sunt vermes, ⁊ musce, ⁊ q̄ cursu eoruꝫ currūt ex materijs putridis ⁊ hu/midis: qm̄ ille māe [o] ⌈quꝫ rectificat illud, qd̄ tolle/rant vt suscipiāt de forma, est aial vermiculare: aut muscale: naꝫ⌋ illud melius est q̄ꝫ vt ipse remaneant ꝼm putrefactionē purā. Et est cuꝫ hoc ꝙ ipsa [p] ⌈sa/liunt⌋ sup putrefactiones sepatas in mūdo, ⁊ cibā tur eis ꝑꝑ [q] ⌈cōitatē⌋ ⁊ assumunt eas ab habitatio nibus hoium, ⁊ ab aere ꝯtinēte eos. Et vermes q/dē vētris sunt huius gn̄is. Et nō est eorū gn̄atio ex omni humore: ipsi. n. nō gn̄antur a cholera ru. neqꝫ nigra: qm̄ vna eaꝝ est vehemētis caliditatꝭ: q̄re non gn̄atur ex ea vermis humidus: imo est ꝯ̄ria cōple/xioni eius: ⁊ altera ē frida ⁊ sicca lōginq̄ a ꝓportio nalitate [r] ⌈aialis: sanguini⌋ vo custodia est attribu ta: ⁊ mēbra vehemēter idigēt eo: ⁊ est ꝓportionalis carni hois, ⁊ ossibꝰ eius, nō vermi, ⁊ nō est ēt ex eis q̄ effundunt ad itestina, ⁊ remanēt in eis, ⁊ gn̄at ex eis vermis. Neqꝫ ēt forma vermis, ⁊ color eiꝰ sigt, ꝙ ipse fit ex mā sanguinea: imo mā vermiū est phle gma, qn̄ calefit, ⁊ putrefit, ⁊ multiplicat i itestinis, ⁊ remanet in eis. Et tu qdem scis [s] ⌈res⌋ multitu/dinis gn̄ationis phlegmatis. s. ex satietate nauseati ua, ⁊ comestis, ⁊ debilitate digōnis ꝑꝑ quācūqꝫ cau sam fuerit, ⁊ ex cōplexione mēbroruꝫ frigida. Et ex cibis que gn̄ant ipm sunt cibi lenes viscosi: sicut tri ticum, ⁊ faseoli, ⁊ fabe, ⁊ ex receptiōe pulueris fari ne, ⁊ comestione carnis crude, ⁊ lactis, ⁊ oleꝝ, ⁊ fru ctuū humidoꝝ [t] † ⌈ ⌋ ⁊ ablutione cū aq̄ cala post cibū: ⁊ silr balneatio post comestio/nem, ⁊ coitus post repletionē. [v] † ⌈ ⌋ species ver mium sunt quattuor.

[x] ⌈Cap. II.⌋

Longi [y] ⌈⁊ lati⌋ ⁊ rotūdi, ⁊ lati, ⁊ sunt ascarides ⁊ ꝑui. Et nō diuersificat eoꝝ gn̄atio, nisi ꝼm diuersi tatem illius ex quo gn̄antur, ⁊ diuersi/tatem illius i quo gn̄antur. Diuersitas aūt eius ex quo gn̄antur est, qm̄ quidā eoꝝ generā tur ab humiditate, sup quā nō dn̄antur diuisio, ⁊ se paratio ex ꝑte attractionis epatis. ⁊ ex ꝑte vehemē tie putrefactionis. Et qdam gn̄antur ab humidita te, quā separauit, ⁊ minorauit, ⁊ paruaꝫ fecit attra [z] ⌈cō ctio epatis ꝯtinua, ⁊ putrefactio, ⁊ multitudo ꝑ turbationis⌋ fecis. Et qum gn̄antur, adiuuat ad ꝑ vt ipsi remaneāt parui, ꝙ fex extrahit eos an̄q̄ꝫ ma gnificētur, ꝑꝑ vicinitatē eoꝝ ad exitum [τ] ⌈strictū.⌋ Et qdā gn̄antur ab humiditate inter duas humidi tates media. Et illi q fiunt ex humiditate in intesti/nis supioribus, sunt ꝑꝑ humiditatē dictā in ꝑmis. ⁊ q sunt ex humiditate in intestino recto, sunt ꝑꝑ hu/miditatē dictā secūdo, ⁊ q sunt in monoculo ⁊ inte/stino colon, sunt ꝑꝑ humiditatē dictā tertio: ⁊ longi sunt ꝑꝑ primā: ⁊ qn̄qꝫ perueniūt ad summā q̄ est vl tra cubitū. Et rotundi, ⁊ lati sunt ꝑꝑ tertiā, quāuis ꝓprie grossi, ⁊ gn̄entur ēt in intestinis supioribus: ⁊ maximi eoꝝ. Et fortasse nō gn̄antur nisi in colon, ⁊

a A. scarificet locus q vicinatur dolori qn̄qꝫ enīꝫ
b A. aut cū cas/siafistula
c † A. ex duabꝰ spicis.
d A. qbus cura/tur sil'e eius
e A. curat cuꝫ si tuatiōe ꝓportio nata reducendo vel reponēdo il/lud quod est ex/pulsum
f A. vehementia virtutis
g A. vomere fa/cit
h A. retinet vo/mitus ipsoꝝ ⁊ re tinet cibꝰ in ven tribus eoꝝ si tri buat vel sumat panis infusus
i A. fluidus
k A. subtile eius
l A. vel curatio/nē duoꝝ supfluē tiū ꝼm ꝯ̄uetates cāe tibi cognitā
m A. aderit
n A. aliq̄, tribui tur ei magis cō ueniens qd̄ ipsa pōt tollerare ex figuris ⁊ formis ⁊ nō ꝓhibet ei ꝑparatio a perfe ctione
o A. magis ꝯue niens qd̄ pōt su scipe ex formis ē forma vermicu laris aut forma musice. Et
p A. possident Alia litera dominātur
q A. ꝓportionē vel similitudinē
r A. vite
s A. causas
t † A. ⁊ reruꝫ vn ctuosarum
v † A. Et
x —— A. Et continuatur textus
y A. magni
z A. penetratio nis
τ A. Alia litera breuem

monoculo:deinde spargunt ex latere ad stōm:⁊ ex latere ad anū, ⁊ parui sunt pp secundā. Et isti lati, ⁊ rotūdi sunt, q̄si generētur ex ipsis viscositatib⁹ fixis in sup̄ficie intestini, quas cōprehēdit paniculus mucosus, velās eas quasi ipsi gn̄entur ex eo, ⁊ in ipso putrefiāt. Et de eis minus nociui sunt pui, qm̄ sunt parui:⁊ qm̄ sunt elōgati a principijs:⁊ qm̄ sunt apti ad expellēdū cū fece forti spissa:verū ipsi si magnificant, ⁊ accidat eis vt remaneant spatio aliq̄ztulo, ⁊ magnificant in eo, tūc sunt deteriores oib⁹:qm̄ ipsi sunt ex deteriori mā:deide lōgi:nā ipsi nō sunt i malitia latoꝝ:qm̄ mā eoꝝ.s.latoꝝ est vehemētioris putrefactionis. Et lati, ⁊ parui plurimi exitus sunt ex ano pp vicinitatē ani, ⁊ debilitatē: quare non pn̄t figi in intestino fixione lōgorū. Et sicut longi sunt vehementioris fixionis, sic parui sunt vehementioris expulsionis. Et cum habētibus vermes adest fe. accidētia sunt fortia, ⁊ maligna:qm̄ fe. ꝯsumit cibum eoꝝ:quare mouent ad querēdū ip̄m, ⁊ figunt in intestinis:⁊ qm̄ fe. nocet eis in suba ipsoruz, ⁊ affligit eos. Et qm̄ fe. addit in nā eoꝝ putrefactionē, ⁊ acuitatem, ⁊ afflictionē. Et qm̄ cholera quæ effunditur ad eos in fe. ledit eos. Qum ergo inuoluunt in intestinis, ⁊ mordicāt ea nocēt vehemēter. Et iā retulerunt qdā, q̄ viderūt eos pforasse vētrem, ⁊ exiuisse ex eo:⁊ illud apud me maximuz est. Et [a] ⌈pp hoc⌋ eleuātur ex eis vapores mali ad cerebrū, ⁊ nocēt ei: ⁊ qn̄q3 est retētio eoꝝ in itestinis. Et qd̄ ipsi faciunt accidere [b] ⌈putrefactionē⌋ cā fe. Et nō ē eoꝝ dispō in hoc, q̄ p ipsos sit iuuamētū in mūdificatione itestinoꝝ, iuuamētū qd̄ fit p vermes, ⁊ filia eoꝝ, in mūdificatione putrefactionis mūdi:qm̄ in itestinis est mūdatoriū expulsiuuz ex nā. Et qm̄ proportio eius qd̄ gn̄atur ex istis [c] ⌈putrefactionib⁹ in itestinis superfluētibus⌋ ab expulsione nā, maior est pportione [d] ⌈vermiū⌋ ⁊ similiū ad aerē mūdi, ⁊ terrā eius. Et qm̄ ex istis gn̄antur nocumēta alia [e] ⌈quoꝝ operationes sunt ex proportione eoꝝ indigentiū cibo⌋ ⁊ ex cōtrarietate motus eoꝝ. Et ex hoc q̄ faciūt accidere colicam:⁊ ex ꝯtrarietate qualitatis sup quā figitur cōplexio corporis, ⁊ alijs. Et qn̄q3 gn̄antur pp vermes, ⁊ serpentes epilepsia, ⁊ colica. Et qn̄q3 generatur fames canina, ppterea q2 vehemēter rapiunt cibū. Et qn̄q3 generāt bolisimū, ⁊ casuz [f] ⌈virtutis oris⌋ stōi, ppter eleuationē suam ad ipsum, et [g] ⌈quia infrigidāt⌋ ipsum. [h] †⌈ ⌋ Et qn̄q3 seqtur vtrasq3 dispōnes tremor cordis maximus:⁊ plurimū generātur in etate infantie, ⁊ pubertatis, ⁊ in fine adolescētie. Et ascarides s̄m plm̄ gn̄antur in eis, q separantur ab etate infantie. Sed rotūdoꝝ plm̄ est in infantibus, deinde in adolescentibus ⁊ minoratur in senibus, qum tamē illud totū fit. Et ipsi quidem generantur in autūno plurimū q̄3 in reliquis tēporibus, ppter premissionē assumptionis fructuum, ⁊ similiū, ⁊ putrefactionem. Et ipsi cōmouentur in sero, ⁊ plimuz in hora somni. Et labor quidē, ⁊ exercitiū vehemēs qn̄q3 solutione educit vermes. Et qum egrediūtur vermes habentium feb. acutas viui, non sunt vehementis malitie:nam significant sanitatem virtutis, ⁊ potentiam expulsionis, ⁊ proprie post declinationem. Et si egrediuntur mortui sunt signum malum. Et ad summū eorum exitus in febribus cū egestione, non est significatio bona:⁊ proprie ante declinationem: verū [i] ⌈in dispōne fe.⌋ est melior. Uexitus eoꝝ exitus nō in dispositione feb. qn̄ cū eis est sanguis, est malus:⁊ indicat nocumētū i corpe, ⁊ i itestinis: s3 eoꝝ exit⁹ cū vomitu sig̃at humores malos in stō.

[a] A. Alia litera similiter

[b] A. de putrefactione

[c] A. ad putrefactionē in itestis supfluentem

[d] A. muscarum

[e] A. ex hoc q̄ rapiūt de cibo necessario corpori Alia litera ⁊ qm̄ pportio v̄mium ad putrefactionē i itestinis ⁊ ad totū corpus hois est maior p portione

[f] A. appetitus ex ore

[g] A. fetorē ipsorū queniētez ad

[h] † A. Alia lr̄a ⁊ q̄litatē ipsoruz cāntē abominationē in stō

[i] A. eorū exitus cum vita

De signis. Cap. III.

Signa qdem cōia sunt, cursus saliue, ⁊ humiditas labioꝝ in nocte, ⁊ eoꝝ exiccatio in die, ppea q̄ caliditas expanditur in die:⁊ coarctat in nocte. qū ergo spargit caliditas, attrabitur humiditas cū ea:quare vermes incurrūt famē, ⁊ attrahūt a stō:q̄re exiccat sup̄ficies ꝯtinua ei ex sup̄ficie oris ⁊ labij. Et adiuuat eū ad exiccāduz labiū aer exterior:q̄re laborat ifirmus in humectādo labiū suū cū lingua sua. Et qn̄q3 accidit habētibus vermes rixa, ⁊ horribilitas locutionis, ⁊ quasi ipse sit in forma irati maloꝝ moꝝ. Et qn̄q3 pducunt ad alienationē pp illud, qd̄ eleuat de vaporib⁹ malis:⁊ accidūt eis accn̄tia karabitus, nisi q̄ nō colligūt pilos, ⁊ nō patiunt sodā, ⁊ nō patiunt tinitū auris. Et accidit eis stridor dētiū, ⁊ pprie in nocte. Et sunt i plib⁹ horis, q̄si masticēt aliqd, ⁊ q̄si appetant extrahere linguā. Et accidūt eis saltus i sono, ⁊ tremor, ⁊ clamor i ipso, ⁊ agitatio forme, ⁊ ira ad versus illū q euigilat eos:⁊ accidūt eis sup cibum nausea, ⁊ tristitia, ⁊ itersecat vox eoꝝ, ⁊ debilitat plsus ipsoꝝ ⁊ apud cōmotionē, est, q̄si pstratus, ⁊ ē eoruz egō, vt pl3 [k] ⌈dura.⌋ Casus āt appetit⁹, ⁊ ei⁹ vehemētia ē, s̄m q̄ dixim⁹ i cap̄ cāꝝ. Et qn̄q3 accidit eis sitis, cū q̄ nō satiant:⁊ sil'r qn̄q3 accidunt eis egritudines q̄s dixim⁹ illic. Et qn̄ fortes fiūt dolor, ⁊ egritudo, cadūt, aut spasmant, aut torq̄nt ac si eēnt epileptici. Et qn̄q3 accidit eis i h9 hora, vt euomāt eos: ⁊ diuersificant colores eoꝝ, ⁊ color oculorū ipsoꝝ: ⁊ qn̄q3 remouet color facieꝝ eoꝝ, ⁊ oculoꝝ ipsorū. Et qn̄q3 redit, ⁊ qn̄q3 iflant, aut tumescūt:aut tēdūtur vētres eoꝝ, sicut hydropicoꝝ: ⁊ q̄si [l] ⌈non sunt vētres eoꝝ nisi hydropicoꝝ.⌋ Et qn̄q3 apant testiculi eoꝝ, ⁊ emittūt sudorē fr̄m cū fetore vehementi. De signis aūt distōnis eoꝝ q̄dā sunt cōis distōnis, ⁊ est exitus illius spēi [m] ⌈ex egressione. i. ano⌋ deide lōgos sig̃nt cōmotio oris stōi, ⁊ mordicatio ipsi⁹ cū pūctione eius, qd̄ seqtur ip̄m:⁊ difficultas trāsglutiēdi, ⁊ casus appetitus s̄m plm̄, ⁊ [n] ⌈nocumētū ex cibo, ⁊ lubricitas.⌋ Et qn̄q3 nocēt pulmoni ⁊ cordi pp vicinitatē suā, ⁊ qn̄q3 accidunt tussis sicca, ⁊ tremor cordis, ⁊ diuersitas pulsus, ⁊ sunt somnus, et exiccatio nō s̄m ordinē:⁊ est pigritia, ⁊ accidūt pruritus, ⁊ ituitus, ⁊ palpitatio, ⁊ aptio oculi:imo ꝯclinat ad clausionē oculi. Et accidit oculis eoꝝ vt rubeāt qn̄q3, deide alia vice obfuscent. Et qn̄q3 tēdūtur vētres eoꝝ, ⁊ fiūt sicut hydropici. Et qn̄q3 accidit eis flux⁹ vētris. Cū latis aūt, ⁊ rotūdis appetit⁹ s̄m plm̄ multiplicat:qm̄ s̄m plm̄ elōgant a stō, q̄re nō nocēt i eo, ⁊ rapiūt cibū, ⁊ mouent in tpe famis motu nocēte [o] †⌈ ⌋ debilitāte v̄tutem, ⁊ mollificāte, icidēte i eo qd̄ seqtur vmbilicum. Paruos aūt sig̃t pruritus ani, ⁊ insepabilitas cōmotionis apud ip̄m. Et qn̄q3 adeo fit fortis, donec accidit sincopis:⁊ inuenit hn̄s eos, qum aggregant in itestino suo, grauitatez sub hypocōdrijs suis, ⁊ dorso. Et ex eis q̄ cōferunt istis omnib⁹ est vt sorbeant aliquid aceti in tpe somni.

[k] A. liquida

[l] A. vēter eoruz sit durus

[m] A. q̄ egredit

[n] A. abominatio cibi ⁊ singultus

[o] † A. mordicāte

De cura. Cap. IIII.

Atentio que attēdit in curationibus vermiuz, est vt phibeantur a mā gn̄ante eos, ex cōmestis p̄dictis, ⁊ vt mūdificetur phlegma aggregatū in itestinis ex quo gn̄ant:et vt interficiant cū medicis, q̄ sunt venena in cōpatione [p] †⌈ ⌋ ⁊ sunt amari sapor] de qb⁹ q̄dā sūt calie ⁊ q̄dā fride:q̄s dicemus:⁊ medicie q̄ opantur cū pprietate:deide fluxu vētris educant post iterfe

[p] † A. ad eos

ctionem, qñ nō expellit eos nā p se. Nō .n. opz vt p' longet̄ eoꝝ statio in vētre post mortē, ꝛ [a] [exiccationem] ꝛ iferat vapor eoꝝ nocumētū venenosuz. Et medicine qdē calide ad gradū puenietes tertiuz sūt couenientiores in regimine eoꝝ hora oī, nisi illic sit fe, aut apa: amari .n. cali cōpl'o ꝯria est eis cū caliditate: ꝛ est ꝯria cū qualitate, illis que ipsi magis diligunt .s. vnctuosum, ꝛ dulce. Et iuenit̄ ex ebibitis, ꝛ enematib⁹, q̄ aggregāt [b] [pprietates tres.] Suppositoria vō melius est vt ipsa extrahāt, q̄z vt ipsa iterficiant: nisi [c] [qp in] recto est ex puis vermibus. Qñqz eni fit ex gñe vnctuosi dulcis, vt trahatur ad ipsa vermis, ppea q: diligūt ea, ꝛ egrediunt̄ cuz eis [d] [q̄] extrahunt̄: ꝛ melius qdē curant̄ cū ebibitis hora vacuitatis vētris. Et qum mittunt̄ venena interficiētia eos in lacte, ꝛ in [e] [fauū mellis] ꝛ similibus, sunt ipsi ad sumēdū ex eo diligentes magis: ꝛ est illud magis interficiēs eos. Et qñqz sumit in potu hñs vermes, sicut lac duob⁹ dieb⁹, deinde potat in die tertio in lacte medicinā interficientez eos. Et qñqz sugit ante eā [f] [fauū mellis.] Quñqz inuenit odorē eius puenit ad sugēdū illud qd̄ [g] [deponitur ad ipm] ꝛ qñ sequnt̄ illud medicine sunt magis interficiētes eos. Et qñ tu admistras [h] [medicinas venenosas interficiētes] tūc melius est vt linias stōm cū stipticis, ꝛ pprie in qbus est virtus interfectiua vermiuz, sicut sumach, ꝛ [i] [hypoqstidos] ꝛ acatia dissoluta in vino. Et silr̄ capparis, ꝛ anetū in vino. Et si nō tollerāt stipticitatē hoꝝ, tunc lutū sigillatū in vino. Et qū bibunt̄ medicine faciētes ad vmes, tunc oportebit vt stringantur nares vehementer, ꝛ [k] † [ ] multiplicet̄ extractio anhelitus, ꝛ intromissio eius, q̄ztū pol'e est: nā rectius est vt nō permisceatur cū anhelitu aliqd de odore earū. Et de curatione ꝯtinua cū curatione vermiū, est rectificatio appetitus cū cadit. Et qñqz inuenitur i emplis, ꝛ eis q̄ bibunt̄, qd̄ aggregat ad ꝯfortationez appetitus, ꝛ iterfectionē, ꝛ extractionē eoꝝ: sicut aloes cū apsinthio, ebibitis pillulis factis ex eis: ꝛ [l] [epithimate] facto ex eis: ꝛ silr̄ [m] † [ ] cū robub acetosis. Et qñqz aggregat̄ cū vermibus fluxus ventris, q̄re necessariū est vt interficiātur tantū: motus nāqz [n] † [ ] exhibit eos. Et qñqz dispō exigit vt iterficiant̄ cū stipticis amaris, vt aggregēt̄ mors eoꝝ, ꝛ retentio nature .s. qñ aggregātur vermes, ꝛ fluxus vētris, ꝛ timet̄ casus [o] [appetitus.] Et [p] [empl'entur] cū emplis stipticis in qbus est interfectio aliq̄ vermiū: [q] [ꝛ nō deijciūt virtutē] deide [r] † [ ] ipsi egrediant̄ post illud: aut p expulsionez nāe: aut per medicinā: aut suppositoria: ꝛ qñqz sunt cū eis apata in viscerib⁹, ꝛ est necīū regimē subtile. Et medicine q̄ iterficiūt ascarides fortiores sunt eis, q̄ iterficiunt lōgos: ꝛ ille q̄ iterficiūt ascarides, ꝛ rotūdos, iterficiunt ēt lōgos: ꝛ cā i hoc est, qp ascarides sunt remotiores ab eis, q̄ bibunt̄, ꝛ sunt magis submersi i humiditatibus [s] [ꝯuenientibus eis] ꝛ qñqz sunt in'cisti. Et qm̄ ipsi generati sunt a mā grossa, ꝛ grossiore ꝛ spissiore, ꝛ ppinquiore ad cōplexionē calidam, et magis simili ei quod est venenum: quare non patit̄ a suo simili, dum non superfluat.

a A. putrefactionem vel fetorez
b A. tria iuuamenta
c A. illis q sunt in itestino
d A. qum
e A. carne super prunas assata
f A. carnē super prunas assatam
g A. descēdit ad ipsum
h A. clisteria venenosa iterficiētia eos
i A. tarathit
k † A. non
l A. linimēto
m † A. aloes
n † A. nature
o A. Alia litera virtutis
p A. proprie
q A. vt nō cadat virtus
r † A. vt
s A. ꝯtinentibus eos

De medicinis calidis interficientibus vermes, et proprie longos. Cap. V.

Singulares quidē sunt sicut prassiū, ꝛ cordumeni: de qbus sumat̄ aur̄ .i. ꝛ sceba, ꝛ lupini amari, ꝛ cassia, ꝛ calamētum, ꝛ succus ei⁹, ꝛ grana aldeemest, ꝛ costus amarus, ꝛ epithimū, ꝛ cartamū, ꝛ mēta, ꝛ cambil, ꝛ cyminū, ꝛ camepitheos, ꝛ cētaurea, ꝛ pullegiuz, ꝛ alleū pprie. Et qñqz iterficit ascarides semen feniculi. ꝛ myrtus, ꝛ origanū, ꝛ faufel, ꝛ apsinthiū, ꝛ semen cauliū ꝛ cortices algarab, ꝛ radix enule exiccata, de qua bibant̄ .ʒ. iij. ꝛ cyminū assatuz, ꝛ abrotanum, ꝛ anisum, ꝛ semē apij, ꝛ nasturtiū forte est i capitulo suo, ꝛ nigella. Et semē atriplicis sol'one educit eos cū mortificatione, ꝛ silr̄ volubilis, ꝛ polypodium. Et melius quo educit̄ fluxu vētris post mortificationē ē aloes. Et qñ hō bibit de oleo potionē, ꝛ supfluit quātitatē q̄ polis est in bibēdo ipm, interficit eos, ꝛ extrahit ipsos: ꝛ pprie oleū omphacinū ꝛ ipm iterficit latos ēt, ꝛ interficit pp suā amaritudinē, ꝛ [t] [extrahit] pp viscositatē sui. Qd̄ si nō fuerit possibile bibere ipm vice vna, bibat ipm vtēdo potu post potū, sumendo ex eo cochliaria duo. Et silr̄ grana nīl iterficiūt serpētes, extrahēdo eos: ꝛ qñqz ꝯferunt in latis. De cōpositis vō q̄ interficiunt eos: sunt q̄ sunt sicut tyriaca magna. Et ille q̄ aggregāt iterfectionē, ꝛ extractionē, sunt sicut hierapigra. Et sicut si sumat̄ sceba, ꝛ apsinthiū āboꝝ añ .ʒ. i. ꝛ tertia pulpe colloqntide [v] [.ʒ. i. ꝛ quarta] ꝛ salis indi danich .i. ꝛ sumat̄ in potu. Et qñqz iterficit eos potare cyminū, ꝛ nitrū mediati, ꝛ [x] [fenugreci] pondus duoꝝ aur̄. ꝛ iteꝝ nitri, pipis cordumeni ptes eq̄les: ꝛ dosis ei⁹ sit vsqz ad .ʒ. i. ꝛ .ʒ. Et iteꝝ pip, ꝛ grana lauri, cyminū indū, mastix, ꝯficiant̄ cuz melle: ꝛ sit dosis ei⁹ i mane cochliariū .i. ꝛ in hora dormiēdi tātūdem: aut enule, ꝛ sceba, ꝛ pipis, ꝛ [y] [siracsi] partes equales sumantur in potu ex .i. ʒ. ꝛ .ʒ. vsqz ad .ʒ. iij. Et pillule de apsinthio educunt longos: lati autem indigent fortiori hoc.

t A. lubricat
v A. pōdus quarte .ʒ. i.
x A. ex oibus
y A. siracbs

De medicis q̄ magis pprie sunt ascaridū. C. VI.

Santkitrā administratū in clisteribus, ꝛ epithimatib⁹, ꝛ [z] [alsiraos, ꝛ medulla ei⁹, ꝛ alsirai] ꝛ costus amarus, ꝛ cortex radicis mori, ꝛ succ⁹ eius, ꝛ cābil, ꝛ pulpa colloquintide, et aloes, ꝛ [ꝛ] [alsimar] mirabile est i latis: ꝛ cortex albelēgi ex arborib⁹ ꝛ existimo qp est spēs [ꝯ] [sidere ꝛ alçadarachat.] Et ex eis q̄ extrahunt vermes sine nocumēto est, vt bibātur .ʒ. iij. succi enule recētis: est [ꝑ] [ireni mirabile valde. Et antiq qdē dixerūt, qp ireos] extrahit ascarides. Et ex medicis mirabilibus in oibus spēb⁹ vermiū sunt pili aīalis noiati [a] [alcasim.] Et alcalcadis est ex eis q̄ iterficiūt eos cū iuuamēto, si fuerit illic flux⁹ vētris: ꝛ iā dixim⁹ ad eos i antidotario decoctionē ei⁹, ꝛ cētauree. Et iteꝝ bibat lac mulctū trib⁹ dieb⁹ in mane: ꝛ cenet sup ipm alesfidabegi: deide sumant̄ [b] [.vi. aur̄. abrūgi. ꝛ .iij. ʒ. siracasi ꝛ .iij.] cambil ꝛ terant̄ ꝛ soluātur in aceto acetoso aut i sirupo acetoso, ꝛ masticet̄ aliqd de [c] [fauo mellis vt egrediant̄] vermes, deide bibat̄ ex eo q̄ztitas q̄z necessariā faciūt existimatio, ꝛ expimētū. Medicie aūt fre, ꝛ pauce calitatꝭ sūt, sic semē coriādri, qū bibit̄ trib⁹ dieb⁹ cuz rob: ꝛ semē apij: ē eni forte valde iterficiēs oēz vermē, ꝛ sumat cū sirupo acetoso, aut lacte acetoso: aut bibat̄ ꝯcoctio ei⁹: ꝛ faufel, ꝛ folia persici ꝛ succus [d] [eoꝝ ꝛ spina egyptiaca] ꝛ sunt absqz plima caliditate. Et rub⁹, ꝛ decoctio corticis arboris granati acetosi, ꝛ muci decoctio corticis arboris granati acetosi, ꝛ bibat̄, ꝛ siquātur in aq̄ nocte tota: deinde colet̄, ꝛ bibat̄, ꝛ similiter aq̄ in qua decoqtur radix ei⁹. Et succus arnoglosse ꝯuenit ei, q hz vermes, ꝛ fluxū ventris silr̄ aut arnoglossa sicca. Et iteꝝ sumach dissolutuz i aq̄ ē mirabile, ꝛ hypoqstidos lutū sigillatū cū vino sūt ēt mirabilia: ꝛ magra mirabil' ē ēt, ꝛ semē pōtulace qñ ex eo multū sumit̄ iterficit eos: ꝛ silr̄ ediuia ama

z A. albrench vl berēgi ꝛ medulla ei⁹ ꝛ alsiracbs
ꝛ A. alsangiar
ꝯ A. seder ꝛ azadaracht.
ꝑ A. alarbian
a A. barimum
b A. vij. aur̄. bedgi kebuli vel brēch kebuli ꝛ siracbs .ʒ. iij. ꝛ cabil .ʒ. iiij.
c A. carne assata super prunas vt delectentur
d A. Alia litera spine egiptiace

ra[a] [ꝛ lactuca amara] ꝛ apiũ aceto ꝯditũ. Et dĩ ꝙ melõ iterficit eos, ꝛ ſolone educit ipos, ꝛ tribuli ꝓpinq ſũt iſtis medicis: ꝛ ꝯſeqꝰ ex vtute haꝝ, ꝙ ipſe trahũt latos ẽt. ſ. illa q̃ ſũt ſic ſemẽ[b] [ſalic.] ꝛ ſuccꝰ pſici, ꝛ coriãdꝝ, ꝛ ẽdiuia amara ꝛ poliuʒ, ꝛ reliq̃, ꝛ iſta aut bibũtꝰ cũ lacte abſq butyro: aut cũ aq̃ cal'a aut ſir. acetoſo. ¶De regimie vmiũ puoꝝ. C.VII.

Quandoqʒ interficiũt eos ſuppoſitio ſal', ꝛ cliſteriçatio cũ aq̃ cal'a, ꝛ eradicãt mãm eorũ. ꝛ fortius h̾ eſt cliſtere in q̃ recipiuntur cẽtaurea, cartamũ, iſopus, rubea, ꝛ pulpa collogntide, qđ admĩſtretꝰ cal'ʒ. Et fortiꝰ illo eſt ſuppoſitoriũ de alkitran ꝛ cliſtere cũ eo: ꝛ proprie cũ oleo de chryſomillis amaro: aut medulla pſicoꝝ amara: ꝛ ſint iã decocte i ipſo medicie iterficiẽtes: ꝛ qñʒ cliſteriçatꝰ ẽt cũ kitrã. Et ex eiſ qbꝰ fit ſuppoſitoriũ ſũt arthanita, ꝛ buchor mariẽ, ꝛ cortices radicis[c] [ſceba.] Et ex eis q̃ colligũt hos puos, ẽ vt mittatꝰ i anũ caro piguiſ ſalita, ꝛ ſit iã ſup eã ligata fimbria fili. Ipſi nãq aggregantꝰ ſup eã, ppea q diligũt eã, deinde extrahatꝰ poſt expectationem hore vnius ſup eã quãtum poſſibile eſt, ꝛ extrahatur: ꝛ iteretur vſq quo mundificetur.

¶De cliſteribꝰ[d] [acutĳ iterficiẽtibꝰ] vmes. C.VIII.

Cliſterizentur cũ decoctionibꝰ medicinaꝝ p̃dictaꝝ ad eos, ꝛ qñq ponuntꝰ in eis ſolutiua ſic̃ pulpa colloquintide, et turbit, ꝛ aloes, ꝛ cucu. aſininꝰ ſm vtutẽ, ꝛ horã. Et ẽ ꝯueniẽs vt admĩſtretꝰ i cliſteribꝰ eorũ alkitrã: nã ꝯfert iuuamẽtũ maximũ, ꝛ cuſtodiatꝰ tũc anus, ne ꝓueniat tenaſmõ cũ ſuppoſitorĳs faciẽtibꝰ ad tenaſmõ: ꝛ ſtõs vt nõ debilitetꝰ cuʒ potibꝰ, ꝛ emplis faciẽtibꝰ ad ſtõm. Et iaʒ ſciuiſti oĩa illa. Et qñq ꝯfert cliſtere cũ aqs ſalſis, ꝛ aqſ ſalitĳ cũ nitro, ꝛ ſilibꝰ, ꝛ ꝓprie cũ kitran. Et qñq ponuntꝰ in cliſteribus eoꝝ ſuccus foliorũ pſici: ꝛ decoctio radicum mori, ꝛ corticũ granatoꝝ, ꝛ ꝓprie qũ fuerit cal'itaſ.

¶De emplis hñtium vermes. Cap.IX.

Emplaſtra etiã aſſumuntꝰ ex medicis ſilibꝰ iſtiſ ꝛ ꝯfortantꝰ cũ eiſ q̃ ſunt ſicut pulpa collogntide, ꝛ fel vaccinũ, ꝛ ſuccus cucu. aſinini: ꝛ cũ eis q̃ ſunt ſicut kitrã, ꝛ aloes. Et qñq fit empl'm cũ aloe, ꝛ apſinthio: aut cum aloe, ꝛ rob cydonioꝝ, ꝛ rob malorũ: ꝛ interficit, ꝛ[e] [rũpit] appetitũ, ꝛ qñ aggregãtur oĩa eſt rectiꝰ. Emplm bonũ, teratꝰ nigella cũ aq̃ collogntide humide: aut decoctiõe pulpe eiꝰ, ꝛ liniatꝰ ſup ventrẽ, ꝛ[f] [ſumẽ.] Et dĩ ꝙ medulla cerui, qñ empl'atꝰ cũ ea vmbilicus confert ad illud. Et ſimiliter olea medicinarum predictarum, quʒ eis linitur, iuuãt: ꝛ oleũ camemillinum, ꝛ apſinthium proprie.

¶De cibatione eorum. Cap.X.

Cibus qdem q neceſſarius eſt eiſ ſm oppõneʒ cãe, opʒ vt ſit calidus ꝛ ſiccus, in quo non ſit viſcoſitas, ꝛ ſit i eo abſterſio[g] [ex eis que abſtergunt eos ꝛ attrahũt] ipſos. Et ingrediũtur in cibis eoꝝ aq̃ ciceris, ꝛ folia caulis, et carnes colũbaꝝ ẽt ſunt iuuatiue eis: ꝛ potus aq̃ ſalſe ꝯfert eis oĩbus. Et qũ ſunt fluxus vẽtris, ꝛ caliditas, cibamꝰ cũ ſorbitionibꝰ acetoſis cũ ſumach factis: qm̃ ẽ iterficiẽs reſtrictiuũ: ꝛ ſil'r aq̃ ḡnatoꝝ acetoſoꝝ. Et qñ debilitat fluxꝰ vẽtris, nec̃ia ſunt q̃ nutriũt cũ fortitudine. Qđ ſi non digerantꝰ, ponantꝰ ex gñe ſorbitionũ, ꝛ aquaꝝ carniũ. Hora autẽ, ꝛ ordo ſunt, qm̃ opʒ, vt ipſi ñ egeãt cibo[h] † [ ] ꝛ mordicẽt ſtõm: ꝛ fortaſſe faciunt cadere vtutẽ appetitiuã: imo cibentꝰ añ motũ eoꝝ i hora qetis: ꝛ vt ſepetur cibꝰ eoꝝ, ꝛ cibentꝰ cibo pauco. Et qũ[i] [alleuiatur] fluxus, admĩſtrentꝰ ſup vẽtrẽ empl'a ſtiptica ex eis, q̃ ſcis: veꝝ in hñtibꝰ puos vmes, meliꝰ eſt vt eoꝝ cibi ſint ex gñe illorũ qui ſunt boni chimi, ꝛ velocis digõnis: nã virtus eoꝝ ſm ſemitã oppõnis nõ ꝓuenit ad eos oĩno. Et qum ſunt boni chimi oĩno, minoratꝰ chimus corruptus q eſt mã eoꝝ.

¶De cura caſus, ꝛ[k] [ꝓiectiõis] ſup vẽtrẽ. C.XI.

Rectius in oibꝰ illis eſt, vt extrahatur ſang. ſi poſ'e eſt, et detꝰ in potu poſt illud, turis, ꝛ ſan. draconis, ꝛ luti armeni, karabe oĩum añ. ʒ. i. cũ triplicato ſubtili. Et ſi fuerit ſputum ſang. aut fluxus eius ꝑ anũ, aut vomitus ipſiꝰ, ponatur in ipſa kirat. i. opĳ. Et poſt hoc oportet vt tu cõſideres illud qđ diximus in capitulo de[l] [proſtrationibus] in libro qui eſt poſt iſtum.

¶Fen. xvĳ. de egritudibꝰ ani: ꝛ eſt tractatus vnus.

¶Sermo v'lis de egrituidnibus ani. Cap.I.

Dicias quod egritudies ani ſunt difficiles ad ſanandũ, pp ea q̃ aggregantꝰ in eo: qm̃ eſt callis: ꝛ q eſt iuerſuʒ penetrãs ab inferiori vſq ſupius: ꝛ q eſt vehemẽtĳ ſenſus: ꝛ q eſt poſitus i iferiori. Quia ḡ ẽ callis ꝓuenit ad eũ fex in oĩ hora, ꝛ mouet ipm, ꝛ addit i dolore eius, ꝛ[m] [diminuit] eũ a qete cũ q̃ cõpletꝰ receptio iuuamẽti mediciarũ: ꝛ[n] [nõ põt nã facere rectificationẽ.] Et q eſt iuerſus difficilis fit adherẽtia medicinaruʒ ad ipm. Et qm̃ eſt vehemẽtis ſenſus, multiplicatꝰ dolor eius: ꝛ multitudo doloriſ attrahit. Et qm̃ ẽ poſitus i iferiori facilis fit deſcẽſus ſupfluitatũ ad ipm: ꝛ ꝓprie qũ obedit ad receptionẽ eaꝝ, debilitas, que ẽ cũ eo [ex nocumẽto qđ eſt in ipſo[o] [ex hemorroidibus.

¶De hemorroidibus. Cap.II.

Scias ꝙ multotiẽs exiſtimat aliqſ ꝙ hẽat hemorroidas, ꝛ non hʒ niſi vlcera in recto, ꝛ in eis q̃ ſunt ſupra ipm: opʒ ḡ vt ꝯſideretꝰ illud. Et hemorroides qdem diuiduntꝰ ꝑ ſpẽs diuiſionis famoſe in verrucales, ꝛ ſunt deteriores eaꝝ: ꝛ i vueas. ꝛ in morales. Et verrucaleſ ſunt ſil'eſ verrucis puis. Et vuee ſunt late rotũde purpurei coloris: aut ad purpureitatẽ decliues. Et morales ſunt molles ſanguinee. Et ſunt de hemorroidibꝰ hemorroides q̃ ſunt. q. veſice. Et diuidũtur hemorroides diuiſione alia, i exteriꝰ natas, ꝛ ꝓfundas, ꝛ ſunt deteriores eaꝝ, ꝛ ꝓprie ille q̃ tẽdũt ad partẽ vge: qñq eniʒ ſtrĩgũt vrinã cũ apatione. Et nate exteriꝰ apparẽtes ſunt vne triuʒ. De ꝓfundis aũt q̃dã ſunt ſanguinee, ꝛ q̃dã ſũt nõ ſanguinee, ꝛ diuiduntꝰ hemorroides ẽt in aptas fluentes, ꝛ currit qñq res plima pp aptionẽ venaꝝ plimaꝝ: ꝛ i ſurdas cecas. de qbꝰ nil currit. Et pl'm qdẽ gñantꝰ hemorroides ex melãcholia, ꝛ ſan. melãcholico, ꝛ paꝝ gñantur a phlegmate, ꝛ qũ gñantur ab eoꝰ gñantur, q̃ſi ipſe ſint veſice ventriũ piſciuʒ, ꝛ verrucales ſunt ꝓpinqores ad hoc vt fiãt[p] † [ ] melãcholia: ꝛ morales ad ſan. ꝛ vue iter iſtas ꝛ illas. Et nõ eſt poſ'e vt accidãt hemorroides niſi apiantꝰ orificia venaꝝ i ano, ſʒ ꝙ dix̃, H. ꝛ pp h̾ ml'tiplicãtꝰ cũ vẽto auſtrio, ꝛ i regiõe auſtrina. Et nõ oʒ ꝙ i hemorroidibꝰ aptĳ currẽtibꝰ ſang. fluxus retineatꝰ donec ꝓueniat ad debilitatem

a A. Alia litera

b A. alkalef

c A. Alia litera alengi

d A. eoꝝ q hñt

e A. excitat

f A. vmbilicum

g A. aliq̃ que abſtergat eos ꝛ extrahat

h † A. q̃re excitẽtur

i A. timetur

k A. cõtuſionis

l A. cõtuſionibꝰ

m A. priuat

n A. cũ qua facit rectificationẽ

o —— A.

p † A. ex pura

[a] A.cafacan
[b] A.fluat

⁊ mollificationē genuū, ⁊ cōprehēsionem [a]⌈sincopis⌋ ⁊ videat̄ san.nō niger: ⁊ meli⁹ ē vt [b]⌈extrahatur⌋ paulatī, ⁊ nō subito. Et qū i mulierib⁹ ōclinat san.hemorroidaꝝ ad mrīcē, ⁊ egredit̄ i mēstruis, iuuant̄ eo. Et opꝫ vt fiat ēt illud arte, ⁊ ꝓuocent̄ menstrua eaꝝ. Et plurimis qdē hn̄tibus hemorroidas adest color ꝓprius eis, ⁊ est citrinitas declinās ad viriditatē. Et multotiēs accidit hn̄tibus hemorroidas fluxus san.nariū, ⁊ remouent̄ hemorroides.

¶ De cura. Cap.iij.

[c] A.almabad
[d] A.duas ăchas
[e] A. Alia litera illud pp rectificationē eius qd generatur in
[f] A.aldadi
[g] A.miliaris
[h] A.morphea vl' impetigine
[i] † A.armeno
[k] —— A.
[l] A.eas

Oportet vt iceptiōe rectificetur corpus, ⁊ eūet̄ san.malus ita vt phlebotomet̄ saphena, ⁊ vena q̄ est a posteriori pte calcanei, ⁊ vena [c]⌈almabit⌋ ē fortior vtrisqꝫ eaꝝ. Et vētosatio ei⁹ qd est iter [d]⌈vtrasqꝫ spatulas⌋ ꝯfert ad eas, ⁊ ad hūores melācholicos. Et curet̄ epar, aut splē si oportuerit [e]⌈pp societatē ei⁹, qd gn̄at̄ ex⌋ eo de san.malo. Ampli⁹ si nō fuerit dolor, neqꝫ apa, nꝫ iflatio, nō erit tūc plima necitas curatiōis eaꝝ: naꝫ eaꝝ curatio qn̄qꝫ pducit ad fistulā, ⁊ ad ragadias. Ampli⁹ studiū ipēdat̄ i lenificatiōe nāe, vt n̄ noceat durities fecis ano, ⁊ magnificet̄ labor. Et meli⁹ est vt sit illd cū solutiuis, ⁊ lenitiuis, q̄ sūt ex medicis, ex qb⁹ iuuamētū affert̄ hemorroidib⁹, sic pillule d bdellio, ⁊ pill'e d alfeluçaharagi, ⁊ pill'e [f]⌈amalei⌋ ⁊ pill'e, q̄s dicā. Et oꝫ vt studiū ipēdat̄ i apiēdo surdas, ⁊ faciēdo vt currat san.ex eis, q̄ꝫtū pol'e ē, vsqꝫ quo d̄bilitet: ⁊ egrediat̄ san.rube⁹, clar⁹, i q̊ n̄ sit nigredo. Qd si nō sufficit sit regimē ei⁹ cū icisione hemorroidaꝝ, ⁊ deiectiōe eaꝝ, icidēdo, aut exiccādo eas, aut adurēdo ipsas cū eis q̄ faciūt illd. Et scias ꝙ i sanguie q currit ab hemorroidib⁹, ⁊ ex ano, est securitas ab herpete estiomeno, ⁊ mania, ⁊ melia, ⁊ epilepsia melica, ⁊ herisipila: ⁊ ab ill's q̄ sunt sicut [g]⌈miliū⌋ ⁊ cācro, ⁊ excoriatiōe, ⁊ scabie ⁊ [h]⌈glabrie⌋ ⁊ lepra, ⁊ pleuresi, ⁊ pipneumonia, ⁊ phrenesi. Et qn̄ retinet̄ san.ex eis ꝯsuet⁹, timet̄ aliq̄ haꝝ egritudinū, ⁊ timet̄ hydropis pp illd qd accīt in ēpe de apate malo, ⁊ duro, ⁊ corruptiōe cōplōnis, ⁊ timet̄ pthisis, ⁊ dolores pulmōis pp expulsionē sanguinis mali ad ip̄ꝫ. Et qn̄ cursus fac̄ accidere sincopim sumat̄ sauich ordei cū spodio, ⁊ luto, [i]† ⌈ ⌋ ⁊ det̄ i potu [k]⌈ex cal'o⌋ paulatī. Et medicie qdē q̄ ad hemorroidas ꝯueniūt, alie sunt apiētes eas: alie cōsolidātes: ⁊ alie sūt ꝯstrigētes san. ⁊ alie sūt icidētes [l]⌈eū⌋ ⁊ alie sūt sedatiue doloris. Et sūt: aut q̄ bibūtur, aut suppositoria, aut epithiata, ⁊ ēpl'a, ⁊ linimēta: aut pl'ueres: aut suffumigatiōes: aut aq̄ i qb⁹ sedet̄: aut restrictiua. Et oia illa: aut sunt singularia, aut cōposita. Et scias ꝙ pil'aꝝ d bdellio iuuamtū i hemorroidib⁹ hn̄tib⁹ piodos, apparēs est eis: ⁊ nō sunt multi iuuamēti i eis, q̄ sunt fixe, nō hn̄tes piodos. Et qn̄ aggregant̄ ragadie, ⁊ apa, curet̄ i p̄mis apa, deide hemorroides. Et oleū d chrysomil' i q̊ resolutū est bdelliū vꝫ ad hemorroidas, ⁊ ragadias.

¶ De regimine incisionis hemorroidarum, et adustionis earum. Cap.IIII.

[m] A.⁊ ita apparente
[n] A.faciētes eas cadere
[o] A.ventosa
[p] A.tumefiat
[q] A.in pāno
[r] A.Aut
[s] A. et dolores magnos. Et qn̄ꝙ pducit ad difficultatē vrine ⁊ retētionem egestionis
[t] † A.plurimus
[v] —— A.
[x] A.Et qn̄qꝫ
[y] A. incidere cū ligamento
[z] A.cumcum
[⁊] A.hauari
[?] A.opio
[ꝑ] A.vel sessio in vino aldadi.
[a] A.caulis
[b] A.ex hemorroidibus
[c] A.ab introitu loci vbi fecces egeruntur
[d] A.vult

Casus hemorroidaꝝ qn̄qꝫ fit cū icisione: ⁊ qn̄qꝫ fit cū medicinis acutis. Qū ergo sunt hemorroides plures nūo: nō opꝫ vt incidant̄ oēs simul, imo opꝫ vt audiat̄ p̄ceptū. Hip. ⁊ dimittat̄ vna ex eis, deide curent̄, imo rectius est vt curētur icidēdo vnā post vnaꝫ, si tolleraт̄ illud: ⁊ in fine rei dimittat̄ vna ex q̄ currat sanguis corruptus cuius exitus ex ea ꝯsuetus est i nā. Et illud icisuꝫ si fuerit apparēs erit ei⁹ regimē facilius: ⁊ si fuerit ꝓfundum, erit regimē ipsi⁹ difficilis: [m]⌈nā⌋ recti⁹ ē vt liget̄ radix ei⁹ cū filo sete, aut lino, aut pilo forti: ⁊ dimittat̄, tūc si ceciderit p illd, bonū erit: ⁊ si nō, experiant̄ sup illud medicie [n]⌈icisiue⌋ ⁊ si nō, icidat̄: p funda v̊o idiget vt ex̄hat̄, deide icidat̄. Extio qdē qn̄qꝫ fit cū instr̄o, sicut [o]⌈fit vētosatio⌋ cuꝫ igne. Et quocūqꝫ mō fit, ponat̄ sup anū, donec egrediat̄, deinde retineat̄ cū instr̄o ex̄ctionis. Et si timet̄ velocitas reditionis, dimittatur ventosa vna hora, donec [p]⌈apetur⌋ locus, ⁊ nō redeat. Et qn̄qꝫ ligat̄ velociter cuꝫ filo ligatione apante, ⁊ remanet hemorrois exteri⁹. Et qn̄qꝫ fit cū medicinis ex̄hentib⁹, sicut vt sumat̄ succus cētauree, ⁊ aneti humidi, ⁊ staphisagria, ⁊ ꝯficiant̄ illa oia cū melle, ⁊ liniatur cum eis anus, ⁊ supponant̄ [q]⌈in melle.⌋ Ipsa.n. cōmouēt egōnē, ⁊ pducūt ad h̄, vt appeat anus, ⁊ faciāt ip̄m exire. [r]⌈Et⌋ admistret̄ nitrū, ⁊ fel tauri: aut administrent̄ pip, ⁊ nitꝝ: aut aggreget̄ ad illud qd est ex illis succus buchormarien: aut staphisagrie. Et ex bonis est phlebotomia basilice, an̄ incisionē, ⁊ ligationē. Et qū voluerit abscidere, retineat illd, qd abscidit ex eo, qd appet: aut qd factū est apparens cuꝫ istr̄o ex̄hēdi: ⁊ trahat ip̄m ad seip̄m, deide icidat illud ex radice ip̄i⁹ cū acutiore re, ⁊ penetrabilior re. Et nō opꝫ vt ptrāseat radicē eius, ⁊ icidat aliqd ex eo, qd est ifra ip̄m, ⁊ pducat ad nocumēta, ⁊ apata [s]⌈magna. Et qn̄qꝫ pducit ad malitiam ⁊ difficultatem.⌋ Et dimittat̄ san.fluere vsqꝫ q̊ timeatur debilitas: deide retineat̄ san.cū restrictiuis q̄ dicem⁹. Et si nō fluat san. [t]† ⌈ ⌋ multiplicet̄ phlebotomia ex basilica. Qd si tolleret̄ vt san.educat̄ cū aperitiuis p̄dictis, ⁊ fluat san.ex eis, erit rectū, [v]⌈⁊⌋ si nō timeat̄ casus v̊tutis ex dolore [x]⌈in eo⌋ sufficit i hoc qd est sicut succus cepe. Et si voluerit [y]⌈vt audeat⌋ liget pua ex radice sua ⁊ magnā ex medietate sua: aut s̄m diuisionē aliaꝫ, ⁊ succurrat vt nō apetur, ⁊ doleat. Et illud est vt desup ponat̄ cepe elixatum: aut porrū decoctū ꝯfectū cū butyro. Et sedeat ille qui curat̄ in aquis stipticis decoctis in [z]⌈cucuma⌋ in aceto, ⁊ aqua, i qua decocte sunt galle, ⁊ cortices granatoꝝ. Deide curet̄ cū his, q̄ faciunt nasci carnē ex marā, vt nō apetur. Et intētio in ligatione faciē est p̄paratio ad penetrādū virtutē medicinaꝝ, faciētium cadere hemorroidaliū in ea. Et qū vides anū apari, ⁊ dolorē incurrere vehemētem ex h̊ curis: tūc necessariū est vt suffumiges cū bdellio, ⁊ adipe gibbi cameli, ⁊ empl'es cū emplis p̄dictis: aut emplastres cū pane [⁊]⌈adarmache⌋ ⁊ vitello oui ⁊ pauco [?]⌈oleo⌋ ⁊ encatisma in [ꝑ]⌈passo arhadiu⌋ ē mirabilis iuuamēti, ⁊ sedat dolorez incisionis, ⁊ fistula. Et encatisma i aqs, i qb⁹ decocta sunt lenificatiua: ⁊ ēbroca cū eis, ⁊ sūt aq̄ i qb⁹ dcocte sunt semē lini, ⁊ altea, ⁊ semē eius, ⁊ [a]⌈porroꝝ⌋ ⁊ illis fistula. Et ex eis q̄ ꝓpria sunt apatib⁹ ani [b]⌈sup hemorroidas⌋ sunt ceruse plūbi.ℨ.iij.suculus.ℨ.i.lithargyrij.ℨ.ij. Et masticis.ℨ.iij.aggregentur cū succo hyusqami. Et opꝫ vt leniat̄ nā, ⁊ non dimittat̄ fex indurari i ano. Et curetur retētio vrine, si acciderit lenificādo apa, q̄ꝫuis oporteat, vt prohibeat̄ [c]⌈introitus vacuitatis⌋ die ⁊ nocte ⁊ ꝓprie, post fluxū sanguis fortem. Qū aūt nō [d]⌈ꝓuenit̄ ad hoc⌋ vt fiat incisio hemorroidarū cū instr̄o, aut ligatione, imo cuꝫ medicina, pulueriçet̄ super eā medicina acuta, qm̄ ipsa corrodet eā, ⁊ mūdificabit ipsaꝫ, ⁊ apparebit caro sana. Si aūt doleat: sedeat in aqs stipticis, ⁊ curet̄ an̄ illud cū butyro pl'imo posito sup eā, deide curet̄ cuꝫ eis q̄ sunt sic marā de cerusa ⁊ litharqyrio, ⁊ marā facto ex eis, ⁊ ex aqs solatri, ⁊ alkekēgi, ⁊ coriādri.

Et qñq3 [a] ⌈non resoluit' dolor absq3 administratione medicine acute i vice vna: q̃re op3 vt administret' medicamẽ acutũ: q si dolor sanet' curet' curatione p̃cedẽti deide reiteret'. Et nõ fit medicamẽ acutum nisi cũ exiccatiõe, qm̃ ẽ leui⁹⌋ z ĩ fine rei denigrat', z cadit. Et medicamẽ qdẽ acutũ ẽ dichbardich z [b] ⌈alcaldicõ⌋ z q̃ sunt si'lia illis. Et qñ denigrat' elixetur caulis cũ oleo z ponat' desup, z sedabit' dolor: deinde iteret' donec cadat. Si aũt sup moralẽ, z eas que ipsi sunt si'les, pulueriçentur attrimẽta exiccabunt eas, z deijciẽt eas, z qñq3 inciduntur ẽt. Et phlebotomia, z fluxus vẽtris nec̃ia sunt in eis: z pulueriçatiões, z suffumigatiões, z epithimata [c] ⌈fiũt⌋ i eis.

¶ De regimine aptionis hemorroidaꝝ [d] ⌈surdarũ⌋ z puocatione sanguinis earũ. Cap.V.

Oportet in p̃mis vt leniant' cu3 balneationib⁹, z fiat iuuamẽtũ ad aptionẽ eaꝝ cum phlebotomia saphene, z vene alinabit: z vnctionib⁹ ex eis, q̃ sunt sicut oleũ de [e] ⌈psicis z de medulla chrysomiloꝝ, z de amigdalis amaris z cortex piguedis⌋ gibbi cameli, z medulla cerui, z bdeliũ, z alia singulariter, z cõposite: deide administret' sup eas succus cepe fortj: z qñq3 ponit' i eis succus buchormariẽ: z qñq3 ponit' cũ hoc aliqd de lacticinijs, z de staphisagria, z stercore columbino qm̃ ipm apit p̃culdubio. Et qñq3 ɔficit' [f] ⌈aspaltũ, z galbanũ z⌋ q̃ igrediunt' in B. [g] †⌈ ⌋ Et si'r folia rute z oleũ alachoẽ [h] ⌈ip3⌋ p̃uocat san. z amplificat poros. Et medicamẽ ꝺ myrobalanis cũ seminib⁹ s̃btiliatiuis, cũ iuuamẽto suo in hemorroidib⁹ p̃uocat san. s. san. hemorroidaꝝ pp illud qꝺ i eo est de semĩb⁹ subtiliatiuis. Et ex eis q̃ p̃uocant sanguinẽ [i] †⌈ ⌋ est vt sumat' pulpa collogntide. ʒ. iij. z amigdal'. amararũ. ʒ. iiij. fiant ex eis licinia longa, z retineãtur in ano, z p̃mutent' oi hora: z sint. v. licinia in. v. horis. Qunq3 dolor fit fortior, ponat' in ano liciniũ ex oleo rof. z phlebotomet' saphena. Et qñq3 [k] ⌈apit eas ex obuiatiõe sui ipsi⁹.⌋

¶ Sermo de medicinis hemorroidalib⁹ suffumigationibus z pulueriçationibus. Cap.VI.

Rectius est vt leniant' añ poluerizationes fortes cũ sarcocolla dissoluta i aq̃. Et si tollerauerit dolorẽ, liniat' intus anus cũ psilotro balnei [l] †⌈ ⌋ z tolleret parũ, deide abluat' cũ vino stiptico, deide pulueriçet' puluis sup hemorroidas. s. cortices eris [m] ⌈vsti soli⌋ z cũ plũbo adusto. Et iteꝝ [n] ⌈erugo eris⌋ z cantarides z sal ãmoniac⁹ pulueriçent' sup eas: z [o] ⌈sumat' illud⌋ cui⁹ p̃terijt relatio ex butyro z si'lib⁹. Et fortius istis ẽ, vt sint ɔfecta cũ vrina infantj: z B currit cursu medicamĩs acuti. Que autẽ sunt ɔueniẽtiora illo, z leuiora, sunt sic̃ cinis nucis cupssi lauatus cũ vino: z cinis corticis oui, z cinis ossiũ dactiloꝝ, z lupini sicci amari adusti: z si'r ossa dactilorũ adusta. Et ex eis q̃ currũt cursu p̃petatu3 ẽ, vt sumat' caput piscis saliti, z exiccet' approximando igni, z misceatur cũ tãto casei veteris q̃tũ ip3 ẽ, z pulueriçet' sup circulũ. Et si'r cinis caude piscis saliti. Et nigella ẽ ex pulueríb⁹ bonis mirabilis iuuamti. Et de eis sũt suffumigatiões, z eoꝝ fortior est anacardus solus. aut cũ reliq̃s medicis, z cũ arsenico p̃prie. Et arsenicũ solũ: z sulfur, [p] ⌈z lacca solla⌋ reliq̃ ãt medicie sunt sic̃ radix aniudẽ, z rad. oleãdri, z alinstirgat, z ra. lilij, z ra. cappa. [q] †⌈ ⌋ z ra. collogntide, z radix alharmel, z vene tictoꝝ, z semẽ porri, z sinapis, z sterc⁹ cameli, z alkali, z [r] ⌈fim⁹ colũbinus⌋ z alushẽ, z galbanũ, z sarcocolla administrẽtur iste medicie singul'r, z aggregati z ponat' aliqd de anacardo, z ɔficiãt' cũ oleo de [s] ⌈iusi3⌋ z fiat idẽ troc. z fuent' vt fiat cũ eis suffumigatio. Et ex eis q̃ ɔferũt i eis s' alusnẽ. z galbanũ, z s̃cocolla. Et stercus cameli ẽ iuuatiuũ. Et qñq3 suffic̃ suffumigatio fcã cũ tamarisco mlt'otiẽs ɔtiue. Suffumigatio cõposita. ℞. ra. capp. z ra. apij [t] ⌈q̃ est exterior⌋ z folioꝝ oleãdri, et radic] spine [u] ⌈q̃ ẽ exterior⌋ z mbarut, z radicis lilij, z anacardi oiu3 p̃tes eq̃les: z fiãt ex eis auelane cũ oleo sambacino, et administrẽt suffumigãdo. Et dixerũt qdã q suffumigatio cũ folijs myrti iuuatiua ẽ valde: et si'r [x] ⌈cutj nig̃ excoriata⌋ cũ sale ãmoniaco. Et hec suffumigatio qñq3 fit cu3 traiectorio igeniose posito i ano, ab ex̃mitate, z suffumigat' i ip̃o: z qñ3 fit cũ vase p̃forato sup quẽ sedetur. Et [y] ⌈qꝺ ɔueniẽti⁹ ẽ ad ip3 calefaciendũ est stercus⌋ cameli.

¶ De liquidis que ponunt' sup eas, et q̃bus embrocantur. Cap.VII.

Et eis sunt fortes acute, sic̃ aq̃ i q̃b⁹ decoquunt' calx viua, et alkali, et arsenicũ, et [z] ⌈allea⌋ deide ɔficiant' cũ eis calx, z alkali. Et aq̃ aluminose bibite, z i ablutiõe administrate sũt ex eis q̃ retinẽt cursu3 eaꝝ. Epithia sumat' [&] ⌈frumtũ hũidũ qꝺ⌋ scindat' i q̃ttuor p̃tes, et ponat' i vase, z fundat' sup ip3 vrine cameli pascẽtj z p̃pe [ɔ] ⌈arabati z⌋ s̃bmergẽdo ip3, et ponat' in sole estiuo: et restauret' cũ vria. q̃tiẽs miuit': ẽ. n. vehemtj iuuamti, z deijcit eas p̃culdubio. Et qñq3 fit linimẽtũ cũ myrrha aliq̃tiẽs: nã ipsa corrodit hemorroidas. [ꝑ] †⌈ ⌋ Et i aq̃ siliq̃ hũide s̃bmergat' lana, et ponat' sup hemorroidas, qm̃ p̃ eã ꝺstruunt' oio. Et si fiat fricatio cũ ea s̃p, faciet illud sicut fit iverrucis: et si'r cucumer capparis hũidus. Et vnctiones butyꝝ vet⁹, et oleũ de nucleis chrysomiloꝝ, et oleũ de nucleis psicoꝝ et piguedo gibbi cameli et oleu3 [a] ⌈alcabiti⌋ et oleũ de alcãna. [b] ⌈Et licia et suppositoria⌋ s̃bmergat' cottũ i melle, z pulueriçet' sup ip3 nigella adusta, et administret'. Et qñq3 fit liciniũ adustũ fcm̃ ex vtroq3 arsenico et si'lib⁹. Et pol'e qdẽ ẽ vt ex medicis pulueriçabilib⁹ administrent' licinia cu3 melle. Et ex eis q̃ sunt mirabilia: s3 sunt difficilia et acuta ẽ vt ĩcidat' radix dragõtee i frusta p̃ua et ĩfundat' ivino nocte et die deide retineat' q̃tũ pol'e ẽ. Et qdã existimauerũt ꝺ nenufare q qñ fit ex eo tẽta cõfert et existimo q sedat dolorẽ, et ꝺ eis q̃ bibunt' sũt pillule ꝺ bdellio s̃m descriptionẽ notã et ille q̃ sunt cũ cucurbita et ille q̃ sunt cũ [c] ⌈guada.⌋ Et ex eis s' pillule adedie. Et eaꝝ ꝺscriptio ẽ hec myrobalanorũ et belliricoꝝ et serẽblegi et ẽblicoꝝ p̃tes eq̃les et [d] ⌈dedru egyptiaci⌋ p̃tes. v. dissoluant' cu3 oleo de chrysomilis: donec s̃bmergant' et ɔficiant' cũ melle et sit eaꝝ dof ex. ij. ʒ. vsq3 ad auf. iij. Et pillule ꝺ sandaraca et ꝺscriptio eaꝝ ẽ hec sandarace cortic] ouorũ [e] ⌈fumiterre⌋ se. porri p̃tes eq̃les salis ãmoniaci p̃s. 5. scorie ferri p̃tes. iiij. fiãt ex eis pil'le sic̃ nabac, et dof eaꝝ sit i mane. vi. pil'aꝝ vsq3 ad. vij. pil'as et cõmouet coitũ. Et iteꝝ. ℞. myrob. nigroꝝ, et belliricoꝝ [f] ⌈ãboꝝ⌋ añ. ʒ. x. cucur. aduste. ʒ. vij. karabe ʒ. iij. [g] ⌈acori⌋. ʒ. ij. bdellij. ʒ. xx. ĩfundant' i aq̃ porri et fiant ex eis pil'le, et administrent'. Et ex eis q̃ expta sunt est illud qꝺ. ℞. [h] ⌈scorie⌋ ferri, et se. porri, et se. ameos oium añ. ʒ. i. fruct⁹ capparis sicci. ʒ. iij. dosis ei⁹ sit pugillus cũ aq̃ porri. [i] †⌈ ⌋ Et iteꝝ sumãt' mirob. nigri frixi cũ butyro vac/

[a] A. Alia litera prohibet dolor administrationez medicine acute in vna vice quare op3 vt reiteretur medicamen acutũ p'lib⁹ vicibus cũ leuitate qm̃ est facili⁹ vel tollerabilius Alia litera z necessariu3 est administrare medicamẽ acutu3, q si dolor ĩtẽdit' curet' curatione p̃cedẽti deinde reiteretur

[b] A. alfelfediu3

[c] A. magis operantur

[d] A. cecarum

[e] A. medulla vel nucleo p̃sicoru3 z ꝺ medl'la chrysomiloꝝ amara z pinguedo

[f] A. cu3 felle bouis, z galbanu3 est ex eis

[g] † A. capitulo

[h] A. Alia litera z comestio ipsius alachoen

[i] † A. retentum

[k] A. aperiuntur ex seipsis

[l] † A. z aloe pauco

[m] A. contriti solius

[n] A. arsenicum

[o] A succurratur cum eo

[p] A. solum

[q] † A. z radix apij

[r] A. stercus cameli

[s] A. iasmin

[t] ——A

[u] A. albagi

[x] A. cum cute nigra alsalach

[y] A. ɔueniẽtior pruna vel ignis ad ip3 est pruna vel ignis factus ex stercore

[z] A. reiteret' illꝺ

[&] A. collogntida humida z

[ɔ] A. arabici

[ꝑ] † A. z destruit eas omnino

[a] A. alkeiri

[b] A. in licinijs z suppositorijs

[c] A. alhuda

[d] A. dadi bassari

[e] A. sytharagi

[f] A. z emblicorũ

[g] A. vitrioli

[h] A. squãme

[i] † A. Et iteru3 sumat' mirabolanoꝝ nigroru3 frixoꝝ cu3 butyro vaccino z semie feniculi omniũ añ. p̃tes eq̃les nasturtij partes duas potio vel dosis ex eo ẽ coclearũ. i. omni die cũ vino.

cino cũ aq̃ porri ⁊ oleo de nucibus [a] † ⌈ ⌋ ⁊ trifera [b] ⌈de ferrugine⌋ ferri, ⁊ iteruз scorie ferri cribellati trite, ʒ.iij. cũ. ʒ.ij. nasturtij albi det̃ i potu ex eo i ieiunio i. ʒ.i. aq̃ porri [c] ⌈pondus⌋. ʒ.ij. olei de nucib⁹ [d] ⌈⁊ oleũ ð nucib⁹ ẽt.⌋ Et iteꝝ sumatur aristol'. lõga, ⁊ piretꝝ, ⁊ tribuli, ⁊ amigd. amar̃ ⁊ ameos, ⁊ ꝓijciat̃ desup pugillus farie, ordei, ⁊ ꝯficiant̃ cũ aq̃ porri, ⁊ oleo de chrysomilis. Et iteꝝ sumant̃ [e] ⌈sauine mũdate recẽtj⌋. ʒ.x. ⁊ ifundat̃ in aq̃ porri aliqb⁹ dieb⁹ ⁊ exiccet̃ i vmbra, ⁊ terat̃, ⁊ addat̃ ei se. albarmel, ⁊ aniudẽ carmeni, ⁊ nasturtij albi, ⁊ fenugre. ⁊ ameos oĩuз añ. ʒ.viij. ferueãt nasturtiũ ⁊ albarmel cũ oleo [f] ⌈de nucib⁹⌋ ⁊ oleo ð chrysomilis, ⁊ terant̃ reliq̃ remanẽtia, ⁊ aggregent̃ oĩa in vase vitreato, aut scutella vitreata et potio sit ex vno aur̃. vsqз ad. ij. aur̃. Et ex eis q̃ electa sunt, ⁊ experta, est vt in potu sumat̃ galbani sicci põdus. ʒ.ij. cũ aq̃: nã ipm remouet eas. Et si in potu sumat̃ tribus vicib⁹, nõ redibũt. Et serapinũ, ⁊ storax sũt ex sũma bibitoꝝ, q̃ bibuntur ad hemorroidas, ⁊ si nã est lenis ꝯfert suffuf myrob. cũ semib⁹, ⁊ ipm ꝓuocat san. ⁊ ex illis q̃ ꝯferunt eis est assiduatio comestionis [g] ⌈amigdalaꝝ amararũ⌋ cuз melle: trifera aũt cũ scoria stringit san. ⁊ ꝯfert hemorroidibus.

¶ De sedãtib⁹ dolorẽ hemorroidarũ. Cap. VIII.

Sumant̃ serapi, ⁊ bdellij subalbidi. añ. ʒ.ij. storacis. ʒ.i. opij. ʒ.ſ. olei de nucleis chrysomyloꝝ. ʒ.i. ⁊ .ſ. dissoluant̃ gũme i eo, ⁊ ponat̃ desup põdus. ʒ.ſ. de castoreo, et iteꝝ nenufaris exiccati ps. i. altee ps. ſ. ⁊ iteꝝ mellilotj, lẽtiũ excorticataꝝ ãbaꝝ añ. ps. i. ꝯiũgant̃ cũ vitello oui, ⁊ oleo rof. Et iteꝝ folia altee ⁊ mellilotuз ꝯfecta cũ vitello oui, ⁊ oleo rof. [h] † ⌈ ⌋ qñ ponũtur sup diaqlõ cũ oleo rof. ⁊ aliq̃ztulo croci, et opij, ⁊ rob, sunt iuuatiua. Et adeps anatj ẽ vehemẽtis iuuamẽti. Et iteꝝ cãcer fluuialis, isop⁹ hũida, adeps renũ capraꝝ, cera alba. Et iteꝝ ꝓprie qñ apat̃, ꝯuenit vt sumant̃ camemilla, ⁊ mellilotũ, ⁊ paꝝ croci, ⁊ terãt̃ ⁊ ꝯficiant̃ cũ mucilagie se. lini, ⁊ triplicato. Et addat̃ ad h̃ ca^m illõ qð dicem⁹ i cap̃ ficteris. Ipz n. ꝯfert, ⁊ sedat dolores icisiõis, ⁊ ligatiõis, ⁊ apatj.

¶ De restrictiuis cursus hemorroidaꝝ. Cap. IX.

De illis sunt ea, q̃ restrigũt cursuз icisionis: ⁊ sunt fortiora, et [i] ⌈meliora q̃з⌋ vt sint cauteriçantia. Et de illis sunt ea, q̃ retinẽt cursuз [k] ⌈eruptionis.⌋ Et illa q̃ retinẽt sanguinẽ icisionis sunt atrimẽta. Et iteꝝ q̃ sunt sicut pulueriçatio ex aloe, ⁊ ture ⁊ san. draconis, ⁊ balaustijs ⁊ sief meithe, ⁊ siiĩbus, pulueriçet̃ ⁊ liget̃ ligatura forti. Et iteꝝ pili leporis: aut tela aranea cum albumine oui, ⁊ iuoluat̃ puluere Galieni, ⁊ liget̃ vsqз q̃ sigilletur. Et q̃ ex eis fortia sunt, sũt sic̃ alcolcotar cũ acatia, ⁊ gall': deide liget̃ fortit̃. Qð si nihil ꝯfert [l] ⌈coquat̃⌋ cũ cotto sbmerso i oleo cal'o feruẽte, ⁊ retinebit̃ san. deide pulueriçent̃ ðsup restrictiua: ⁊ i h̃ ẽ timor spasmi. Ea v̉o q̃ sũt ifra illa, sũt stiptica nota: ⁊ aq̃ i qb⁹ ðcoquunt̃ stiptica. Aut vinũ stipticũ i quo ðcoquunt̃ cortices. [m] † ⌈ ⌋ ⁊ galle. Et ex eis q̃ bibũtur ad illud est trifera minor i q̃ posita est scoria ferri ifusa i aceto hebdomada vna, a q̃ colet̃ acetũ, ⁊ [n] ⌈fricet̃⌋ ipa i sartagie [o] ⌈ita vt bibat ipz⌋ deide terat̃ sic̃ puluis subtilissimus.

De cibatõe hñtiũ hemõroidas. C. X.

Oportet vt alienẽt a se oẽ grossuз ex carnib⁹ ⁊ rebus [p] ⌈lenib⁹⌋ ⁊ oẽadurẽs san. ex [q] ⌈attaguebil⌋ ⁊ semib⁹: nisi fm q̃ztitatẽ iuuamenti: ⁊ opз vt comedãt ea, q̃ꝝ digõ ẽ velox. Et fiat cib⁹ eoꝝ bonus ex carnib⁹, ⁊ vitellis ouoꝝ, ⁊ alessidabegi pinguib⁹, ⁊ [r] ⌈aludebenet ⁊ cirabeiet⌋ ⁊ aq̃ ciceris, et sisaminũ dlce eis ꝯfert. Et nux ida cũ penidijs ꝯfert eis. Qð si fuerit illic sol'o, ⁊ cursus supflu⁹ san. ꝯfert cib⁹ fact⁹ ex riço, ⁊ [s] † ⌈ ⌋ g̃natis cũ passis. Et eoꝝ olea sint oleũ de [t] ⌈kerua⌋ ⁊ oleũ de nuce idica, ⁊ oleũ amigdalinũ ⁊ oleũ de nucleis chrysomiloꝝ, ⁊ piguedo gibbi cameli, ⁊ adipes laudabiles: ⁊ [u] ⌈ꝯfectio⌋ ex vitellis ouoꝝ, ⁊ ex porris, et pauco cepe: ⁊ pẽidij, ⁊ sic⁹ sũt meliores eis q̃з dactili

¶ De apatibus cal'is i ficteri ⁊ herisipilla [x] † ⌈ ⌋ Cap. XI.

[y] ⌈De illis sunt icipiẽtia ⁊ fcã post dolores⌋ hemorroidaꝝ ⁊ successiõe [z] ⌈curationũ⌋ hemorroidaꝝ cũ icisione, ⁊ medicinaꝝ acutarũ. Et qũ apata collectionẽ faciũt, ⁊ fiũt [z] ⌈vlcera⌋ timet̃ sup ea, q̃ꝓ fiãt fistule: ꝓp h̃ q̃ añ maturationẽ apiunt̃. Et opз vt admĩstret̃ phlebotomia i ꝓn⁹ hoꝝ apatũ: qñqз. n. [ʔ] ⌈sedat̃ dolor solũ⌋ ⁊ admĩstret̃ sup eã marã de cerusa: aut liniãt̃ cũ albumine oui trito, cũ oleo rof. i mortario plũbi, aut stãni, donec i ipso denigret̃. Aut sumat̃ merdasengi [ꝝ] ⌈. ʒ.v. hematitj ceruse põdus. ʒ.ij. myrrhe. ʒ.iij. sumach. ʒ.ij. pulpe collogn. ʒ.i.⌋ olei sisami. q̃ztum sufficit [a] ⌈aut⌋ ponat̃ cũ eis aliqd de triplicato ⁊ vino. Et sil'r pano. Et adeps anatj ẽ vehemẽtj iuuamẽti. Et sil'r panis coct⁹ cũ aq̃ qũ fit ex eo emplm cũ vitellis, ⁊ oleo rof. Aut panis mũdi. lib. i. croci. ʒ.i. opij. [b] ⌈ʒ.i.⌋ ad rob. Et sil'r ẽpl'з fcm̃ de kekẽgi, ẽ bonũ ministrent̃ i rob. Et sil'r ẽpl'з fcm̃ ð vitell' ouoꝝ [c] ⌈sorbiliuз⌋ q valde. Et sil'r terant̃ i vino stiptico: deide misceant̃ cũ cera, ⁊ ol'o rof. Et qñ ꝑtrãseũt initiũ, ⁊ nõ sunt ab icisiõe: administret̃ sup eas diaqlõ ꝯq̃ssatũ cũ ol'o rof. [d] ⌈⁊⌋ paꝝ ẽpl'i basilicõ cũ vitellis oui sorbilis. Et iteꝝ cepe, et porri elixati cũ camemilla, aut marã ceruse cũ ãmoniaco. Et si fortj fiat dolor, tũc folia hyusqami viridis exꝑmant̃, ⁊ sumant̃ ex aq̃ eaꝝ aliqd, ⁊ misceat̃ cũ aq̃ ẽt: deide ĩfundat̃ i ea panis, ⁊ adiũgat̃ ei vitelli oui nõ coagulati [e] ⌈cũ aliq̃ ps. i.⌋ ⁊ oleũ rof. ⁊ fiat ex eo marã. Et iteꝝ qñqз ꝯfert vaporatio eq̃lis, ⁊ sessio i aqs in qb⁹ decocta sunt ea q̃ sedat dolorẽ sic̃ semẽ lini, [f] † ⌈ ⌋ ⁊ semẽ altee ⁊ malue ⁊ addit̃ sup ea mucilago frumẽti [g] † ⌈ ⌋ cocti cũ aq̃ vsqз q̃ fiat sic̃ puls, ⁊ oз redeam⁹ ad capl'з tenasmon. In eo nãqз est cura bona ad hoc capl'm. Et qũ sũt ista apata ꝓping termini i ano ex gñe eorũ q̃ aggregãt [h] ⌈mãm⌋ tũc cito ꝑge ad ꝑforãdũ añ maturationẽ, vt nõ extẽdat̃ mã ad ꝓfundũ, ⁊ fiat fistula: ⁊ iã narrat̃ hoc regimẽ ab Hippocrate.

¶ De ragadijs ani. Cap. XII.

Ragadie in ano qñqз fiũt ꝓp siccitatẽ, ⁊ cal'itatez accñtes ei: q̃re findit̃ a fece sicca, ⁊ a q̃libet cã [i] ⌈⁊ qñqз fiũt ꝓp vehemẽtiã dolorj.⌋ Et qñqз fiũt ꝓp apa cal'з. Et qñqз fiũt ꝓp g̃ssitudinẽ fecis vehemẽtẽ, ⁊ siccitatẽ ipsi⁹: ⁊ fiũt ꝓp hemorroidas q̃ findunt̃ ⁊ fiũt ꝓp fortitudinẽ expulsionis sang. ad orificia venarũ ani.

¶ De cura ragadiarũ. Cap. XIII.

Quedam medicine ragadiarum sunt incarnatiue [k] ⌈lubrificatiue⌋ ⁊ quedaз sunt lenitiue [l] ⌈⁊ quedam humectatiue⌋ quedam curatiue apostematis: ⁊ quedam sunt incedentes incessu ꝓprietatis: aut propinque eis. Incarnatiue autẽ stiptice exiccatiue sunt, sicut galle non

a † A. ⁊ trifera minori
b A. scorie
c A. ⁊ pondere
d —— A.
e A. abel noui mundati
f A. Alia litera amigdalarum
g A. radicis alluf.
h † A. Et
i A. melius est
k A. apertionis
l A. cauterizet
m † A. granatorum
n A. frixetur
o A. frixione assante
p A. Alia litera lacticiniosis Alia litera res densas
q A. altuabel

r A. alguidabar ⁊ zirbagiat
s † A. cib⁹ factus ex
t A. nucibus
v A. albagie
x † A. in eo incipientib⁹ ⁊ factis post dolores hemorroidarũ ⁊ icisione earum.
y A. Apata fiũt ris accidunt fm minus icipiẽtia ⁊ fm plm fiunt successiõe ragadiaꝝ ⁊ pruritus ⁊ successione oppilationum orificiorum
z A. Alia litera nocumenti doloris ⁊ fortitudinis
ʔ A. exiture
ꝝ A. sedat dolorem sola.
ꝝ A. ptes. v. amili octo ceruse. ʒ. ij. cere noue vnci. iij. butiri vnci. ij. piguedinis anatis vnci. i.
a —— A.
b A. Alia litera vnci. ʒ.
c A. assatorum
d A. Alia litera aut
e A. assatiõe vehementi
f † A. ⁊ altea
g † A. contusi
h A. Alia litera saniem
i A. Alia lfa
k A. Alia litera cõposite Alia litera exiccatiue
l A. humectatiue

a ⌈ptussate⌋ q̃ bñ in aq̈ decoquuntur, et pauco vino pótico, et administretur ex eis epithima. Et fortius illo est vt sumat b ⌈vçifur⌋ et balaustia, et cerusa, ꝛ merdasengi ꝛ plũbũ adustũ, et scoria argenti, et climia: et administrent cũ oleo roſ. et cera pauca. Et iterũ maran de cerusa notũ: aut cerusa, et stãnũ adustũ, et oleũ roſ. et albugo oui c ⌈aut⌋ scoria plũbi, et semẽ rose. Et terant et administrent in maran, et sicca, et adherẽtia. Et iteꝝ alcãne sumat ps. i. et cere albe ptes. iij. dissoluat cera cũ oleo roſ. et misceã tur: et silr alkeiri exiccata. Et ex eis q̃ currũt cursu ꝓprietatũ sunt cinis d ⌈ostracorũ et polypodium⌋ eq̃li mẽsura, et folioꝝ oliue medietas vnius, et cuꝫ eis liniat. Et ex medicis iuuatiuis etiã est illa q̃. ℞. e ⌈lithargirij⌋ et ceruse, et fricationis plũbi, et olei hyusqami albi, et cere ptes eq̃les, olei rosacei q̃ztũ sufficit. Et iteꝝ adeps anatis, et tus, e medulla ossiũ cerui, et semẽ rose, et tutia et climia abluta f †⌈ ⌋ et opiũ, et isopus humida, et succus endiuie, et succus solatri, et oleũ rosa. et cere paꝝ fiat ex eis ceratũ. Et in h̃ qdẽ cũ rectificatione vulneris est ꝓhibitio apatj. et rectificatio ei⁹, et expulsio doloris. Et ex eis in qb⁹ sedet est aq̈ cucume in q̃ feruẽt solatrũ, ꝛ lẽtes, ꝛ rose, ꝛ ordeuꝫ excorticatũ. Et qñ nõ est pruritus ꝯfert g ⌈filoniũ⌋ cũ oleo myrtino. Et ex eis q̃ sunt fortj h ⌈aggregationis⌋ est vt sumat olei sisamini, ꝛ turis puri i †⌈ ⌋ ꝛ aluminis rotũdi oium añ. pódus. ℨ. ij. ꝛ croci, ꝛ myrrhe ãboꝝ añ. ℨ. i. glutis alimbat, ꝛ cere ãboꝝ añ. ℨ. xxij. aggregent cuꝫ vino ꝛ oleo roſ. Et ex medicis hui⁹ capl'i sunt medicie ꝯferẽtes cuꝫ eq̃tione, ꝛ lenificatiõe facta cũ adipib⁹ ꝛ k ⌈inribus piguib⁹⌋ ꝛ succis, ꝛ oleis, ꝛ glutinationẽ faciẽtia, sic amilũ, ꝛ puluis molẽdini, ꝛ dragagantũ, ꝛ silia. Et aggreget ad illas curatio ragadiaꝝ. De illa est hec descriptio. ℞. isopũ humidã, medullam vituli, amilũ ablutũ, adipẽ anatj, aut galline, ꝛ oleuꝫ roſ. Et ex illa ẽ vt sumat medulla crurj vaccini, ꝛ l ⌈asinini⌋ ꝛ amilũ ꝛ liniat m †⌈ ⌋ ꝛ iterũ marã. n ⌈℞. bdelij, gibbi⌋ cameli, ꝛ o †⌈ ⌋ farine ordei ptes eq̃les p †⌈ medulle⌋ cruris cerui, ꝛ q ⌈adipis⌋ cerui oiuꝫ añ. ℥. i. mumie. ℥. ſ. olei sisamini. ℥. ij. amili r ⌈amigdalarũ⌋ dragagãti oium añ. s ⌈. ℨ.⌋. i. ꝛ aggregent cuꝫ oleo sisamio, ꝛ olea iuuatiua ragadijs, i qb⁹ nõ est calitas plima t ⌈ꝛ apa sine hemorroidibus⌋ sunt u †⌈ ⌋ oleũ alkeiri: ꝛ oleum delilio, ꝛ oleũ de nucleis chrisomiliorũ: ꝛ oleũ de nucleis psicoꝝ, ꝛ dissoluat i eis bdelliũ. Et ꝯfert eis suffumigatio cũ bdellio ꝯfecto cũ adipe. Aposas ãt x ⌈qñq3 aufert⌋ ꝛ ꝯfert eis chimolea cũ oleo myrtino, ꝛ sessio i stipticis, ꝛ oleo omphacino. Et iteꝝ decoq̃nt galle cũ vino, ꝛ fiat ex eis empitm. In ragadijs ãt hemorrosaicis est necium vt sup eas admistret marã, ꝛ administrent ea q̃ bibunt. Et admistrentur pillule de bdellio cũ serapino, q̃ bibant i nocte y ⌈aut⌋ i die. Et qñ currit ex ragadijs aliqd sumat cottuꝫ ꝛ submergat i aq̈ z ⌈aneti⌋ ꝛ exiccet, ꝛ abstergat cũ eo anus, ꝛ deuitetur stiptica exiccantia egestionẽ.

¶ De cibatione hñtium ragadias. Cap. XIIII.

Oportet vt ipsi deuitẽt acetosa, ꝛ stiptica exiccãtia naturã. Et sint cibi eoꝝ alessidabegi, ꝛ ea q̃ fiũt ex ꝛ †⌈ ⌋ maluis, ꝛ piguedo gibbi cameli, ꝛ adeps galline ꝛ anatj. Et ? ⌈ꝯfert eis ꝯditũ i alessidabegi⌋ ꝛ vitelli ouoꝝ sorbiliũ. ꝛ ꝓprie añ alios cibos, ꝛ ⌈ꝯfectio⌋ de vitellis ouorũ, et de porris, et cepe cũ butyro vaccio ñ vehemẽtj a ⌈fortitudis⌋ ꝛ nux idica ꝛ b ⌈auellane⌋ ꝛ penedij ꝯferũt eis. Et via cibatiõis eoꝝ ẽ via cibatiõis hñtiũ hemorroidas.

¶ De mollificatione ani. Cap. XV.

Quandoq3 fit ex cópl'one palytica: aut frigore infra illã. Et cópl'o qdẽ palytica, qñq3 ẽ ex humiditate subtili ĩbibita ſm plm, ꝛ qñq3 ex humiditate q̃ est decliuis ad calitatẽ: ꝛ est ei⁹ calitas cã ĩbibitiõis eius, et cognoscit illa calitas ꝑ tactũ. Et qñq3 fit ꝑꝑ c ⌈hemorroidas⌋ ꝛ ligationẽ hemorroide: aut icisiõeꝫ ei⁹, qũ lacerto aduenit nocumẽtũ cõe. Et qñq3 fit ꝑꝑ casũ super dorsuꝫ: aut ꝑcussionẽ nocẽtẽ d ⌈qm̃ stringit neruos: aut rũpit eos⌋ ꝛ h̃ fit subito, et nõ ẽ ei curatio. Cópl'onalis v̇o accidit paulati, ꝛ recipit curationẽ. Et accidit ex mollificatiõe ani exitus fecis iuolũtarie. Et qñq3 est illic tẽsio ad exteriora silis mollificationi, ꝑꝑ illud qȯ seqtur ipsaꝫ de exitu fecis inuolũtarie. Et multotiẽs seqtur colica, ꝑꝑ illud qȯ aduenit e ⌈neruo⌋ ꝯstrictiuo de tẽsione, ꝛ scit ꝑ tactũ duritiei. Et qñq3 ẽ mollificatio cũ sensu, ꝛ qñq3 est cuꝫ destructiõe sensus: et illa q̃ est cũ sensu ẽ icolumior.

¶ De cura. Cap. XVI.

Si fuerit cã ei⁹ frigus vehemẽs cũ mã, aut absq3 mã, sedeat in aqs cucume. in qb⁹ sunt cocta sauina, et costus, et nux cuꝑssi, et spica, et aliqd f †⌈ ⌋ de sq̃nãto. Et si idiget fortiore illo, clistericet cũ medicina noiata euforbiũ: ꝛ administrent sup ipm ea q̃ sunt sicut oleũ costinum et alia. Et si fuerit mã g ⌈faciẽs humiditatẽ⌋ i qua sit calitas aliq̃, qȯ scit ꝑ tactũ, fac sedere ipsum in aqs stipticis fortib⁹, decliuibus ad frigus: et ꝑmisce cũ eis calefactiua ẽt h †⌈ ⌋ et si illic existimaueris tẽsionẽ eẽ, tũc admistra mollificãtia, lenificantia ex oleis, et adipib⁹, et alijs. Et in fine illius, opꝫ vt admistres i ⌈stiptica, et mouẽtia⌋ i qb⁹ ẽ sbtiliatio, et resol'o ad excitãdã v̇tutẽ: et euãdã mãm, sic aq̈ salsa, et aq̈ salita, et collogntida. Et attẽde ea q̃ dicunt in cap̃: qȯ est post istud, et ẽ de egressiõe ani.

¶ De egressione ani. Cap. XVII.

Quandoq3 fit ꝑꝑ vehemẽtiam mollificationis lacerti ꝯstrigẽtis anũ, educẽtis ipsuꝫ ad superiora: et qñq3 fit ꝑꝑ apata k ⌈ꝯñantia.⌋ Et curatio qdẽ redeuntis facilior est curatione aposi q non redit: ꝛ cura vniuscuiusq3 nota est. Et rectius qdem est vt l ⌈nõ curet vnus curatione qua curatur alius⌋ ꝛ reducat, et strigatur. Qȯ si nõ reducatur, administrent mollificãtia. Et opꝫ vt dicamus medicinas ꝯstringẽtes anũ, ꝯstipãtes ipm: nã pl̃m necessaria sunt ea q̃ sunt huiusmodi: nã quꝫ administrãtur, et reducit anus post eas, si fuerit reducibilis, et restringit, iuuat. Ex eis itaq3 sunt aque in qbus sedet, et qbus fit embroca, et in qbus decocte sunt medicine stiptice. Et cõueniẽtior illarũ est vt sit m †⌈ ⌋ aqua ꝛ vinũ stipticũ. Et de illis est vt sumant rose, et lẽtes, et solatruꝫ, et sumach et ꝺcoquant in aq̈, et administrent. Et ista iuuãt ẽt qum illic est apa. Et ex eis sunt pulueres, de qbus qum nõ est caliditas vehemens est, vt sumantur corticũ arboris albotin. ℨ. viij. nucis cuꝑssi pódus. ℨ. ii. ceruse. ℨ. i. madefiat n ⌈anus⌋ cũ vino stiptico; et abluatur cum eo et o ⌈assiduetur illud⌋ super ipm. Et iteꝝ minuti turis, et merdasengi amborum añ. ℨ. viij. nucis cupressi sicce, ꝛ ceruse plũbi assumpte ꝑ fricationẽ plũbi eiusdem super aliud cum

a A. perforate
b A. zangiefer
c A. ꝛ
d A. ostracorum ꝛ amili. Alia litera lane ꝛ amili
e A. Alia litera cornu cerui
f † A. et cerusa plũbi ꝛ stãnum adustũ ablutuꝫ
g A. chimolea
h A. iuuamenti
i † A. ꝛ hematitis
k A. piguedinibus ꝛ mucilaginibus
l A. Alia litera fermentum
m † A. cum eis
n A. de bdelio ꝛ gibbiꝫ
o † A. iterum medulla cruris ꝛ fermentum
p † A. Et iteruꝫ medulla
q A. piguedinis
r — A.
s A. vncia
t A. imo siccitas
u † A. sicut
x A. iam sciuisti eas
y A. ꝛ
z A. aluminis
ꝛ † A. spinachijs ꝛ molochia vel
? A. ꝯferunt eis caules ꝯditi i iure carnium pinguium
ꝛ A. fritalea

a A. coagulationis
b A. amigdale. Alia litera amigdale cũ penidijs
c A. fistulas
d A. pricipio neruoꝝ aut rumpẽtem eos
e A. lacerto
f † A. de mora ꝛ
g A. mollificans humiditas
h † A. Alia lr̃a stiptica
i A. mordicãtia ꝛ cõmouentia
k A. inuersantia ipsum.
l A. vt curet cũ eo quo curatur
m † A. illa
n A. illud quod egreditur
o A. pulucrizetur hoc

vino stiptico amboꝝ añ.ʒ.ij.et [a] † ⌈ ⌋ iterum scorie plũbi, et sumach aũ.ʒ.iiij. myrrhe.ʒ.i.se.roſ.ʒ.iiij. Et iteꝝ [b] ⌈cũ melle ⁊ ⌋ oleo roſ. [c] ⌈crudo sumat̃ sumach et ⌋ alumen, et galle, et antimoniũ, et cerusa plũbi, et pulueriçent̃ sup ipm, et reducat̃ si reducibilis est, et strīgat̃. Q̃d si anus nõ reducit̃, et nõ redit pp apã magnũ, tunc melius est vt regatur apã et mollificet̃ [d] † ⌈ ⌋ p sessionē in aq̃ calida, in q̃ decocta sunt sedãtia dolorē, et mollificãtia apã de eis q̃ iã dicta sunt i cap̃ suo: ⁊ inũgat̃ post illud cũ oleo anetino, et oleo camemillino: nã si lenitur, et redit: tunc curetur cũ eis q̃ dcã sunt. Et ex eis que conferunt in hac hora, sunt sedãtia dolorem predicta, et proprie [e] ⌈alnenufar ⌋ predictum in quo sunt lentes.

De fistulis in ano. Cap.XVIII.

Quandoq̃ gñantur iste fistule [f] ⌈ex vulnerib⁹ ⌋ i ano, ⁊ corpe eius ⁊ qñq̃ gñant̃ ab hemorroidib⁹ corrosiuis: ⁊ de fistulis ani q̃dã nõ sunt penetrantes, ⁊ sunt incolumiores: ⁊ q̃dã sunt penetrãtes, ⁊ sunt d̃teriores. Et ille q̃ sunt ꝓpinque, [g] ⌈ꝯcauitati ⌋ ⁊ introitui sunt i columiores: qm̃ si [h] ⌈p̃mant̃ ⌋ nõ aduenit lacerto toti nocumẽtũ, imo pti ei⁹, ⁊ i reliquo est ei⁹ opo ex retẽtiõe. Elõgate aũt qñ [i] ⌈p̃inũt̃ ⌋ ⁊ qñ ē curatio icidit̃ lacert⁹ retẽtiu⁹ tot⁹, aut plĩm ei⁹: ⁊ destruit̃ tota rẽtẽtio, ⁊ ꝑducit ad egressionē stercoꝝ iuolũtarie. Et qñq̃ sunt ꝯtinue cũ venis, ⁊ neruis: ⁊ ē i eis timor. Et scit̃ dr̃ia iter penetrãtes, ⁊ nõ penetrãtes, ꝑ itromissionē tente i fistulã, ⁊ digiti i ano, quo sentit̃ vltimus status casus tente: q̃re sciunt̃ penetrãtes, ⁊ nõ penetrantes. Et penetrãtes qñq̃ sig̃t exit⁹ stercoris ex eis. Et scit̃ ẽt an [k] ⌈exp̃ssio ⌋ adueniat lacerto toti, aut pti ei⁹. [l] ⌈Regimẽ ⌋ qd̃ q̃dã p̃mo ꝝ ãtiquorũ dixerũt, ⁊ imitati sunt ipm q̃dã posterioꝝ. Et illud ē, vt itromittat̃ digit⁹ i ano, ⁊ tẽta i fistula, ⁊ p̃cipiatur ifirmo vt strigat anũ, ⁊ trahat ipm ad supiora, ⁊ sentit̃ illud qd̃ ꝯstrigit̃, ⁊ illud qd̃ egredit̃ de lacerto, ⁊ quãta sit latitudo ei⁹, q̃ ē i lõgitudie corpis. Et q̃ñtũ sit iter extremitatē tẽte, ⁊ [m] ⌈ē s̃z latitudinē ei⁹ ⌋ i lõgitudine corpis, an sit paꝝ, aut plĩm. Et penetrãtes qñq̃ hñt orificiũ vnũ. Et qñq̃ hñt orificia pl'a.

De curatione. Cap.XIX.

Ex non penetrãtib⁹ q̃dē, si nõ fuerit nocumẽtũ cursus plurimi, ⁊ fetor supfluus, nõ erit maluz dimittere eas, ⁊ si fuerit nocẽtes, expiat̃ sup eas collyriũ algarab: ⁊ q̃ ꝓcedunt cursu ei⁹ ex medicis fistulaꝝ: ⁊ si rectificauerit eas: aut minorauerit corruptionē earũ, erit bñ. Et si nõ, administret̃ medicamē acutũ, vt ꝯsumant qd̃ apparet de fistula: ⁊ est caro mortua ⁊ appareat caro sana, ⁊ [n] ⌈qñq̃ ⌋ succurritur dolori cũ butyro [o] ⌈cui supponit̃ oleum roſ. ⌋ deinde incarnat̃ vulnus cũ medicinis, ⁊ cum marã incarnatiuis, ⁊ proprie marã [p] ⌈arafil. ⌋ ipsum enim sanat ipsum. Q̃d si fuerit etiã fistula, nõ curetur cũ eis adhuc que incidũt cuz [q] ⌈caliditate sua ⁊ siccitate sua sed cũ subtilitate ⌋ ⁊ in spatio. Et ex eis que ipsas incarnant est marã nigrum. Penetrãtiũ aũt curatio est [r] ⌈cõprehẽsio ⌋ ⁊ cõsideretur in [s] ⌈cõprehẽsione ⌋ illud qd̃ diximus. Et ex bona [t] ⌈cõprehẽsiõe ⌋ eius est, vt [u] ⌈cõprimatur ⌋ cũ pilis [x] ⌈formatꝭ vt liciniũ, qd̃ sit subtile: aut cũ seta formata. vt liciniũ, cũ quo ⌋ strigat̃, ⁊ dimittat̃. Et qñ ꝑducit ad dolorē vehemẽtē ⁊ timet̃ ꝙ accidat spasm⁹, aut aliud accñs malũ, auferat̃ ab ea filũ ⁊ curet̃ cũ eis, q̃ sedãt: deide iteret̃ ꝯstrictio cuz eo.

De pruritu in ano. Cap.XX.

Quandoq̃ fit pp vermes ꝑuos gñatos i eo. Et qñq̃ fit pp hu. salsos, ⁊ cholericos mordicantes ipsum: ⁊ quandoq̃ fit propter vlcera saniosa in ipso.

De curatione. Cap.XXI.

Factus q̃dē a vermibus, curatur curatione vermiũ: ⁊ fact⁹ ab vlceribus, curet̃ curatione vlcerũ: s̃z facti ab hu. retẽtis in eo, si fuerint venientes desup, curatio est rectificatio cibi, ⁊ euo hu. Et si fuerit retẽti illic, est euo cuz collyrijs scitis narratis i eis, q̃ mũdificãt itestinũ rectuz ex hu. phlegmatico, ⁊ cholerico. Et iaz dictũ est in cap̃ tenasmõ. Et curat̃ cũ suppositorijs tꝑatꝭ, ⁊ cum suppositorijs stupefaciẽtib⁹. Et [y] ⌈rob ⌋ cũ acetovini iuuatiuũ est valde. Et silr̃ vẽtose sup alhosos.

Ulcera ani. Cap.XXII.

Curentur cum exiccatiuis fortibus, ꝑdictis in capl'o excoriationis [z] ⌈q̃zuis ⌋ sit dolor vehemens valde [⁊] ⌈in sensu ⌋ loci doloris. Et ꝯferũt eis almarã nigruz, ⁊ almarã de viride eris, ⁊ ponat̃ totũ in lana sup caput tente.

Fen.xviij. de dispositionibus renum, cuius sunt duo tractatus.

Tractatus primus de vniuersalibus iudicijs renum ⁊ de lapidibus eorum.

De anatomia renum. Cap.I.

Creati sunt renes ad hoc vt sit instr̃m mũdãs san. ex aquositate supflua [?] ⌈q̃ indiget pp necessitatē faciẽtē eã neciam. ⌋ Et illa q̃dē necessitas destruit̃ qũ digestus est san. ⁊ p̃paratus, vt penetret in corpus. Et tu iam sciuisti ista. Et ppea ꝙ hec aquositas valde plĩma fuit, fuit necessariũ vt crearet̃ mẽbꝝ mũdificãs ipsam, ⁊ attrahẽs [x] † ⌈ ⌋ ad se: aut mẽbꝝ magnũ: aut duo mẽbra pia. ⁊ si esset magnũ, vnũ coarctaret, ⁊ ꝯp̃meret. Loco igit̃ vni⁹ creata sunt duo. Et i [a] ⌈mũdificatione ⌋ eoꝝ est iuuamẽtũ qd̃ notũ est i creatione mẽbroꝝ piuz: ⁊ duaꝝ diuisionũ, ⁊ diuisionuz plurium vna. s. vt qñ nocumẽtũ acciderit vni eoꝝ, stet s̃m cũ pte opationis: aut cũ plĩmo ei⁹. Et subtiliatũ est ad [b] ⌈multiplicãdũ ⌋ subam eoꝝ, ⁊ ad faciẽdã eã solidã pp iuuamẽta: quoꝝ vnũ est, vt [c] ⌈occurrãt mlt'o cũ ꝑuo spatio. ⌋ Et s̃m est, vt sint ꝓhibiti ab [d] ⌈attrahẽdo nisi subtile exuccãdo ipm. ⌋ Et tertiũ ē, vt sint fortꝭ sube, nõ velociter patiẽtes ab eo. a quo implent̃ oi hora ex aquositate acuta, cui associãt̃ hu. acuti i plĩb⁹ horis. Quia igit̃ creati sunt ita [e] ⌈alleuiat̃ penetratio ⌋ i meatib⁹ eoꝝ. Et [f] ⌈dilatatus ⌋ ē locus eoꝝ pp illud, qd̃ positũ est illic de visceribus. Et positus est rē dexter sup̃ sinistꝝ, vt sit loc⁹ eius situi epatis ꝓpinquior: ⁊ magis trahẽs ab ipso, q̃ñtum pol'e est, ita vt fortasse tãgat ipm, imo tãgat addita mẽtũ qd̃ seq̃tur ipm. Et positus ē sinister descẽdẽs: qm̃ cõpressio fit i latere sinistro a splene, ⁊ vt illud qd̃ attrahit̃ ex aquositate, nõ attrahat̃ [g] ⌈ex foramine qd̃ hz ⌋ imo attrahat̃ ad ꝓpinquus i p̃mis, ⁊ ad longinquus s̃o. Et ipsi q̃dē [h] ⌈sunt ⌋ cũ duob⁹ [i] ⌈additamẽtis i ꝯcauitate ipoꝝ, ⁊ i gibbositate eoꝝ. ⌋ Et poꝝ ꝯcauitas a q̃ attrasita est i iteriore pte cuiusq̃ eoꝝ ꝯcauitas a q̃ attrahit̃ ad ipm aquositas ex supiore, qd̃ aduenit ei: ⁊ in ipsa vadit, deide trahit̃ ab ipsa ex iteriore pte ei⁹ ad vesicã in [k] ⌈latere, qd̃ sepat̃ ab eo ⌋ paulatiz, postq̃ mundificat

Marginal notes:

- a † A. puluerizetur ⁊
- b A. et abluatur ⁊ inungatur cũ
- c A. puro ⁊ bono ⁊ sumatur
- d † A. Alia lr̃a illud qd̃ eminet
- e A. nenufar
- f A. ab exituris
- g A. Alia litera althabarizi
- h A. incidantur
- i A. inciduntur
- k A. incisio
- l A. cũ regimine
- m A. inter superius latitudinis eius que est
- n ——A.
- o A. supposito ⁊ oleo rosato
- p A. alrasul
- q A. adustione, ⁊ festinatione, s̃z cũ facilitate
- r A. incisio
- s A. incisione
- t A. incisione
- v A. incidatur
- x A. tortis subtilibus, aut cũ seta torta cuz gb⁹.

mundificat rē illud qđ associať illi aquositati đ sup fluitate san. purificatiōe meliorī, ⁊ magis vltia, que polis est: q̄re nutriť ab eo qđ de ipso purificatū est, ⁊ expellit supfluitatē. Aquositas.n. nō puenit ad renes exn̄s in vltio clarificatiōis, ⁊ sepatiōis: imo puenit ad eos [a] ⌈ exn̄te sanguineitate scđa in ipsa que ē ⌋ q̄si ipsa sit lauatura carnis ablutiōe vltia. ⁊ [b] ⌈ silr ⌋ qn̄ debilitanť renes, nō purificať: q̄re egrediť aq̄sitas associata sibi sanguineitate. Et silr qum epar ē debile, ⁊ nō discernit aq̄sitatē a sanguineitate, sepatiōe q̄ oꝫ, ⁊ q̄ntitate q̄ oꝫ, ⁊ regimine q̄ oꝫ, tunc penetrat cū aq̄sitate sanguineitas plꝰ q̄ꝫ necesse sit penetrare, [c] ⌈ ppea ꝙ ⌋ supfluit illđ qđ associať ei de sanguineitate mēsurā q̄ idigēt renes in nutrimēto sui: Et ē illđ qđ egrediť ex illo in vrina lotiuū ēt silr lotiure, q̄ egrediť qum renes ꝺ̄biles sūt in nutriēdo se. Et renibꝰ q̄dem aduenit neruꝰ paruus, ex quo creantur pāniculi eorum, ⁊ aduenit eis vena ex latere epatis: Et aduenit eis arteria quātitatem habens ex arteria, que aduenit epati.

De egritudinibus renū. Cap. II.

Accidūt eis egritudies ꝯplonis, ⁊ accidūt eis egritudies ꝯpōnis in puitate q̄ntitatis, ⁊ magnitudine eiꝰ, ⁊ ex oppilatiōe: de cuiꝰ sūma ē lapis. Et egritudines solonis ꝯtinuitatꝫ, sicut vlcera, ⁊ corrosio, ⁊ abscissio venaꝝ, ⁊ earuꝫ aptio. ⁊ totū illđ accidit, aut in ipis, aut in meatibꝰ q̄ sunt iter eos, ⁊ iter alia: ⁊ illđ paꝝ fit. Qđ si accidat in illꝭ meatibꝰ oppilatio ex san, aut hūore, aut lapide, cōicat ren in curatōe. Et qn̄ mltiplicanť egritudines in renibꝰ ꝺ̄bilitať epar adeo, donec peruenit res ad hydropisim siue renes sint calidi, siue fri. Qn̄qꝫ vides hn̄tem dolores in renibꝰ mingere vrinā viscosaꝫ, ⁊ glutinosā, tūc scias ꝙ illđ addit in doloribꝰ eoꝝ pp illđ qđ attrahūt de materijs malis: ⁊ gn̄at qn̄qꝫ lapideꝫ. Et resoluunť eoꝝ egritudines p vrinā grossaꝫ residētē. Et mltotiēs q̄dē facit icurrere strictura lūbaris dolorē, ⁊ calitatē in renibus.

De signis quibus significantur dispositiones renum. Cap. III.

Significať ex vrina in q̄ntitate, ⁊ sbtilitate sua, ⁊ colore suo: [d] † ⌈ ⌋ ⁊ ex eo qđ admisceť ei ⁊ ex dispōne sitꝫ: ⁊ ex dispōne ꝯsiderij coitꝰ: ⁊ ex dispōne dorsi, ⁊ doloribꝰ eiꝰ: ⁊ ex dispōne cruriū: ⁊ ex ipo dolore, ⁊ ex tactu: ⁊ ex eo qđ ꝯuenit ⁊ qđ nō ꝯuenit. Et egritudinibus q̄dē renū associať paucitas vrine: Et distinguit ep̄is egritudines ⁊ q̄ eis similanť, ꝙ appetitꝰ non oino ꝓstratus est. Et ille q̄ mingit vrinam [e] ⌈ ppter quā multotiens. surgit ad mingēdū ⌋ in renibꝰ eiꝰ ē egritudo. ⁊ silr est in illo qui habet sedimem carnosum ⁊ capillosuꝫ ⁊ [f] † ⌈ herbinuꝫ.

⌋

De signis caliditatis renum. Cap. IIII.

Significať calitas renū ex [g] ⌈ in cisione ⌋ vrine sicut sua rubedine, ⁊ sua citrinitate: ꝺinde ex ꝓuatiōe piguedinis totiꝰ corpis: ⁊ ex caliditate tactꝰ: ⁊ ex veloci accessu apatū: [h] ⌈ ⁊ maxime ⌋ calidoꝝ: [i] † ⌈ ⌋ ⁊ multo desiderio coeundi: ⁊ siti nimia.

De cura. Cap. V.

Cura eoꝝ est exhibitio lactis asine i potu: ⁊ capraꝝ nutritaꝝ in domo: [k] ⌈ ⁊ herbe ꝯueniētes frē: ⁊ deť etiā lac ⌋ de quo ex̄ctū est butyꝝ, nisi timeať vitiū lapidis: q̄ si timeať [l] ⌈ aq̄ ciceꝝ detur, ⁊ oē ius ⁊ glutinū: ⁊ q̄ cognita sunt. Et qn̄ clisterizať cum aq̄ fra ⁊ oleo se. alkekēgi erit bonū: ⌋ Et silr emplꝭa fcā ex illis ⁊ vnctiones ex [m] ⌈ vnguētis ⌋ fris. ⁊ canfora est vtilis valde in cura calitatis renum. Et scias ꝙ sitis in hac complone [n] ⌈ succedit que non sedatur ex potu ⌋ aque frigide.

De signis frigiditatis renum. Cap. VI.

Significať fritas renū ex discoloratiōe vrine, ⁊ totius corpis, ⁊ paucitate [o] † ⌈ ⌋ coitus. Et ex debilitate [p] ⌈ renum similitudinem habentium cum renibus senum. ⌋ Et his quidem superueniunt egritudines frigide, ⁊ nocentur a frigidis.

De cura. Cap. VII.

Iuuamētū illius est clistere ex [q] ⌈ vnguentis calis adipum: ⁊ butyri vaccini: ⁊ olei sisami: ⁊ olei baucie ⌋ ⁊ alkekēgi ⁊ amigdalaꝝ amaraꝝ: ⁊ cartami [r] † ⌈ ⌋ ⁊ fenugreci: ⁊ aneti: ⁊ [s] ⌈ adipis dab, ⁊ olei laurini, ⁊ olei auellanaꝝ, ⁊ fisticoꝝ, ⁊ olei costini ⌋ ꝓprie. Et qn̄qꝫ ꝓmisceť aq̄ eoꝝ cū oleo s̄ꝫ q̄ntitatē [t] ⌈ sufficiētē ad clistere faciēdū. ⌋ Et sumanť iteꝝ emplꝭa medicinaꝝ calꝭa, summa quaꝝ est aggregata: Et cyminū est iuuatiuuꝫ valde in cura fritatꝫ renū, ⁊ ꝓpe [u] ⌈ cū medicinis mistū, sup q̄s ꝺ̄niū hꝫ ⌋ ⁊ clistere cū oleo costino ē [x] ⌈ laudabile: ⌋ ⁊ sequēs est illud [y] ⌈ in virtute albabre: ⁊ alcadra: ⁊ ⌋ fistici; ⁊ adeps caude arietum quādo fit clistere cum eo, est vltimum in calefaciendo renes, ⁊ confortando.

De extenuatione, ⁊ [z] ⌈ vetustatione ⌋ renum. Cap. VIII.

Quādoqꝫ accidit rēibꝰ extenuatio, ⁊ [⁊] ⌈ vetustatio ⌋ q̄ dꝛ debul, ⁊ diminuiť [ꝯ] ⌈ eiꝰ substātia, ⁊ ⌋ qn̄qꝫ non remanet pinquedo [ꝝ] ⌈ sup ⌋ pp malam complexionem, ⁊ nimium coitum: ⁊ [a] ⌈ purgationem. ⌋

De signis. Cap. IX.

Signa sunt casus [b] † ⌈ ⌋ coitus: ⁊ albedo vrine: ⁊ frequenter vrinare: ⁊ debilitas [c] ⌈ ilioꝝ: ⌋ ⁊ dolor [d] ⌈ extēsiuus ⌋ in illo: ⁊ quādoqꝫ erit cum illo [e] ⌈ grauitas ⌋ corporis.

De cura. Cap. X.

Iuuamētū eoꝝ est cōedere medullas [f] ⌈ nucū ⌋ cū zuccaro: [g] ⌈ ⁊ nuces indas: ⁊ auellanas cū fisticis: ⌋ ⁊ papauer: ⁊ cicera: ⁊ fabe: ⁊ faseoli ꝯferūt, ⁊ [h] † ⌈ ⌋ adeps gallinaꝝ: ⁊ anseꝝ: ⁊ renuꝫ hedoꝝ: [i] ⌈ ⁊ panis ⌋ calidus. Et misceanť cū istis [k] ⌈ medicinis diuretica: ⁊ spēs ꝯfortatiue si sint medicine effuse ad renes: spēs.n. v̄tutem mouent. ⌋ Et quandoqꝫ miscentur cum illis sicut

a A. remanente sanguineitate i ipsa
b A. ppter hoc
c A. quare
d † A. Alia lr̄a ⁊ hora sua
e A. i qua ē spuma pluria ⁊ fortis tunc Alia litera in qua ē spuma plurima super ipsam tunc
f † A. orobinum digestum quo., niam digestio ē ante renes, verū tamen digestio qum est vehemens valde ⁊ cum ea permixtio ex rebus alijs, arbitrare ꝙ egritudo est in vesica: ⁊ si fuerit digestio infra illam minor vel maior illa, tunc est in renibus, ⁊ si non vides digestionem, tunc iudica ꝙ principium egritudinis est in epate: quoniam digestio quidem fit propter causam superiorum, ⁊ si non esset sanitas eoꝝ, non fieret digō. ⁊ si non esset nocumentum in eis, non esset defectus digestionis.
g A. tinctura
h —— A.
i † A. ⁊ sicut diabetes calida
k A. cuꝫ herbis fris, ⁊ exhibitio lactis vaccini
l A. Alia litera exhibeať aq̄ lactis đ quo ex̄ctū ē butyꝝ, qm̄ ipa ē vehemēter extinctiōis renū. ⁊ silr oēs succi ⁊ mucilagines q̄s scиuisti. Et qn̄ clisterizabꝫ cū eis, erit melius. Et qn̄qꝫ clisterizať cū aq̄ fra ⁊ oleo seminū cucumeꝝ lōgi, ⁊ erit bonuꝫ.
m A. oleis
n A. sit frequens ⁊ nō puenit prohibitio
o † A. desiderij
p A. dorsi, ⁊ est dorsū eiꝰ sic dorsum senis.
q A. oleis calꝭis ⁊ adipibꝰ calꝭis ⁊ butyro vaccino ⁊ oleo sisamino ⁊ oleo nucum
r † A. ⁊ cū aqua
s A. brodio capitū arietū ⁊ colūboꝝ ⁊ alijs ⁊ ꝙ vngať ab ex̄ cuꝫ adipe vlꝭ pino ⁊ adipe aldabha ⁊ oleo laurino ⁊ olꝭo nucū ⁊ fisticoꝝ ⁊ olꝭo costio
t A. Alia litera quaꝫ medietas cuiusqꝫ exigit p clisteri.
u A. illđ in quo ꝯtritio ꝓmiscētꝫ uꝫ ipꝫ ē plꝭima
x A. forte valde
y A. est oleū babalchadara. i. oleū gn̄i viridis ⁊ oleum
z A. arefactione
⁊ A. arefactio
ꝯ A. pinguedo ipsoꝝ, immo
ꝝ A. ipsorum
a A. cūonem.
b † A. appetitus
c A. dorsi
d A. lenis
e A. extenuatio
f —— A.
g A. suē medllaꝭ amigdalaruꝫ, ⁊ nucis ide, ⁊ auellanaꝝ ⁊ fisticoꝝ
h † A. pinguedines sicut
i A. vlꝭ capraꝝ et panis ipinguatus vlꝭ vnctuosꝰ
k A. medicie diuretice ⁊ spēs aromatice ꝯfortatiue vt sint diuretica pducētia vlꝭ faciētia pueniť s. ad renes ⁊ spēs aromatice ꝯmoueāt virtutem.

[a]Γ alalec.i.res q̄ masticant̄ diu: ⁊ res viscose: ⁊ q̄ h̄ ñt saporē de sen ⌋vt ꝯfortet̄ substātia carnis: Et [b]Γ iuuat̄ cū cibis in qb⁹ sit lac vaccinū admistū: ⁊ lac ꝺ̄coctū ⌋cū sua tertia aut q̄rta ꝺ̄ terēiabin. Et [c]Γ qñꝗ accipiūt̄ renes, ⁊ decoquunt̄: ⁊ ꝓijcit̄ puluis spēꝝ, donec bñ ꝑparent̄: ⁊ res q̄ in pinguari faciūt ⁊ ꝯfortāt sunt spēs: ⁊ tāguebil. iuuāt ēt eos clisteria q̄ fcā sūt ex carnib⁹ arietū, ⌋cū oleis bonū odorē h̄ñtib⁹ [d]Γ spēꝝ. ⌋Et olea medullaꝝ q̄ dcā sī: ⁊ [e]Γ vnguēta ⌋ caude arietū ꝓꝑe. Et si [f]Γ fiant ⌋renes pingues erit [g]Γ maximū iuuamētū. ⌋⁊ silr̄ que sunt ei silia. Clistere bonū. Capita agnoꝝ pinguiuꝫ ponant̄ in olacuꝫ aq̄ kist.j. ⁊.5. ⁊ claudat̄ cū luto forti: ⁊ ponat̄ in furno spatio. xxiiij. horaꝝ q̄usꝗ sepet̄ caro ab ossib⁹ ꝑse ⁊ misceat̄ cuꝫ eo butyꝝ: ⁊ ꝫābac: ⁊ paꝝ succi porroꝝ: ⁊ qū [h]Γ ꝺ̄coq̄t̄ cū illo corall⁹: ⌋⁊ ascek. i. tribul⁹: ⁊ mugat: ⁊ fenugrecū: ⁊ semē papaueris [i]Γ ip̄ius qꝺ̄ meli⁹ est vꝫ plus: ⌋Et qum necessariū fuerit plus calefacere, ponat̄ in eo oleū alkerua, ⁊ oleum costi: Et si eq̄le volueriꝭ facere ponat̄ oleū cartami. Et iteꝝ si fiat clistere cū lacte recēter mulcto [k]†Γ ⌋ꝯfert valde: ⁊ si ē necessaria calefactio ad ignē paꝝ fiat. Nos iā dicem⁹ in antidotario clisteria alia ⁊ electuaria [l]Γ mediciaꝝ valētia ad h̄. ⌋

¶ De debilitate renum. Cap. XI.

Debilitas renum fit cā ꝯpl'onis alicui⁹: cui⁹ deterior est illa q̄ ꝯfirmata est: ⁊ [m]Γ fit qñꝗ ⌋ꝑꝑ extenuationē. Et qñꝗ fit ꝑꝑ dilatationē meatuū, ⁊ eoꝝ aptionē, ⁊ [n]Γ mollificationē: ⌋quā eoꝝ acq̄siuit eēntia: Et ē debilitas ꝓpria eiꝭ ambob⁹: ⁊ est illa, cā cui⁹ deficiūt in colāda aq̄sitate ab eo, qꝺ̄ ei associat̄ vsꝗ ad renes. Et qñꝗ sunt vene incolumes: ⁊ qñꝗ nō sunt: ⁊ cā illi⁹ est sic multitudo coit⁹: ⁊ sic̄ multitudo [o]Γ stupefaciētiū: ⌋ ⁊ multitudo vrine: ⁊ statio in eq̄s, ⁊ ipsoruꝫ eq̄tatio absꝗ ḡdatione, ⁊ ꝯsuetudine: ⁊ propter [p]†Γ ⌋ laborem aduenientem renibus. ⁊ ꝑꝑ ꝑcussionem. Et huius q̄dē generis est [q]Γ ascellatio ⌋plurima ⁊ [r]Γ incessio ⌋precipue pedibus.

¶ De signis. Cap. XII.

Illam que ē cā ꝯpl'onis, sig̃nt sig̃ ꝯpl'onis. Et q̄ ē cā extenuationis, sig̃nt sig̃ extenuatiōis. Et cū illa q̄ est ꝑꝑ dilatationē meatuū, ⁊ [s]Γ mollitiē ⌋carnis eoꝝ nō est dolor nisi qñꝗ: ⁊ minorat̄ cū ea appetit⁹ cibi, ⁊ est vrina, añ digōnem, ⁊ aduētum ad venas, ſm plimū aq̄sa. Quꝫ āt cib⁹ ꝑuenit ad venas, tūc ſm plimum fit exitus san. ⁊ humiditatū grossaꝝ cū vrina: Et est plm̄ vrine ei⁹ sicut lotura carnis [t]†Γ ⌋grosse: qm̄ ipse nutrit̄ cum eo qꝺ̄ currit ad ip̄m. ⁊ non discernit̄ grossum a subtili. Et accidit multotiēs, vt subsideat sanguineitas: ⁊ [u]Γ appeat ⌋res silis spume maris. Et illud est qñ vene sunt incolumes. Qū ergo vene nō sūt incolumes, nō [x]Γ discernit̄ ⌋aliq̄d, imo remanet [y]†Γ ⌋cū dispōne sua ꝑꝑ debilitatē digestiōis. Et comitant̄ q̄dem debilitatē renū quocūꝗ modo fit, ⁊ extenuationē eoꝝ, paucitas vrine, ⁊ defectus in coitu: ⁊ debilitas visus, ⁊ dolor capitis.

¶ De cura. Cap. XIII.

Curatio ei⁹ que est ex ꝯpl'one, est cura ꝯpl'onis in ꝑmutatione sui, ⁊ eūone māei si est. Et ei⁹ que est cā extenuatiōis, cura ē cura extenuatiōis. Et in ea q̄ ē cā dilatatōis, ⁊ est ꝺ̄bilitas vaꝛoꝫ vt intētio, sit ꝓhibēdi cās dilatationis ⁊ [z]Γ ꝯglutinādi ⌋⁊ ꝯfortādi. Et ꝓhibitio q̄dē cāꝝ dilatationis, est dimissio mot⁹, ⁊ coit⁹, ⁊ odire balneationē plimā, ⁊ declinare ad q̄etē, ⁊ tranq̄llitatem, ⁊ abhorrer̄ diuretica. [⁊]Γ Cōglutinatio ⌋vō fit cū glutinatiuis, ⁊ stipticis, [ꝯ]Γ ⁊ frigidis. ⌋Ex cibis q̄dem sicut sauic ⁊ [ꝝ]Γ dactilis siccis ⁊ ꝫaroꝛiꝭ ⌋⁊ cydonijs, ⁊ cibo facto ex granatis cum interioribus passularum: ⁊ cum adipe capraꝝ. [a]Γ Et eis que sugunt̄ ex congelatis ⌋factis ex eis que sunt sicut grana ḡnatorum, ⁊ succi acetosi, ⁊ muꝫi: ⁊ acetum bonū cum coriādro: ⁊ ea que silia sunt eis. Et ex potib⁹ vinum [b]Γ passuꝫ pōticū. ⌋Et ex medicinis vō sī, sic̄ succi stiptici ꝑmisti cū bolo armēo, ⁊ gūmi, ⁊ empl'a fcā ex sauic, ⁊ [c]Γ casab ⌋⁊ cydonijs, ⁊ rosis, ⁊ eis q̄ currūt cursu eoꝝ, ⁊ vnguentis ꝑ̄dictis ad debilitatē ep̄is, ⁊ stōi. Cōfortātia aūt sī ⁊ cibi, ⁊ clisteria, ⁊ ꝯfectiones impinguatiue dcē in cap'lo extenuatiōis: ⁊ opꝫ vt addant̄ i eis stiptica: ⁊ ponāt̄ in clisterib⁹ ꝑ̄dictꝭ sicut [d]Γ dactili sicci ⌋⁊ cydonia: et admistrent̄ in eis lac camellinū, ⁊ ouinū: nā ip̄a ꝯfortant renes, ⁊ aggregāt eos, et ꝯsolidāt ēt. Et lacti q̄dē ouino non est compar in egritudinibus renum ꝑꝑ debilitatem: et ꝓprie qñ miscet̄ cum eo qꝺ̄ est sicut boluꝫ armenū. Et comedere renes cum reliq̄s cibis: et permiscere cum eis [e]Γ ꝓhibentia ⌋est multi iuuamenti.

¶ De ventositate renū. Cap. XIIII.

Generatur in renib⁹ vētositas grossa, extēdēs eos, et sig̃nt q̄ ē vētositas dolō, et tēsio absꝗ grauedine, et nō sunt signa lapidis. Et fit in eis mutatio quedā, que minorat̄ qum est vacuitas, et ſm digestionem bonam.

¶ De cura. Cap. XV.

Oportet vt abstineat a cib⌋ iflatiuis: ⁊ bibat diuretica resoluētia vētositates: sic̄ semīa ⁊ semē rute, ⁊ [f]Γ fagdi ⌋in aq̄ mell': aut in iuleb ſꝫ dispōnē. Et empl'et̄ cū eis, q̄ sī sic̄ cyminū, ⁊ [g]Γ calamētū ⌋⁊ anetū, ⁊ ruta sicca, ⁊ vaporet̄ cū eis. Et inungat̄ cum costino, ⁊ sambacino, ⁊ similib⁹.

¶ De dolore renum ⁊ cura. Cap. XVI.

Fit ex a̅pate: aut vētositate: aut lapide: aut ꝺ̄bilitate: [h]†Γ ⌋ ⁊ qñꝗ sequunt̄ dolores eoꝝ, debilitas digōnis, ⁊ casus appetit⁹, ⁊ nausea. Et tu q̄dē iāsciuisti sig̃ diuisionū ꝑ̄dcāꝝ, ⁊ curatiōeꝭ eaꝝ. Qūꝗ dolor fit vehemēꝭ tūc supest tibi vti eis, q̄ sī sic̄ filoniū, ⁊ troc. stelle: ⁊ ea q̄ tramite isto ꝓcedūt tādiu, dōec sedet̄ dolor: deinde curet̄ cū yreos. Et tūc vehemēter ꝯferūt ei qñ ꝺ̄coquunt̄ in eis medicie lēitiue, ⁊ dolorꝭ sedatiue ſꝫ q̄ dixim⁹ i caplis. [i]†Γ ⌋Et [k]Γ oꝫ vt icipiat i admistratōe sēi nū, qñ ñ iuēit excusatōeꝫ ab eis ⌋i curatōe renū ⁊ vesice, ꝑcipue h̄ñtiū vlcera. veꝝ vti semib⁹ cū dolor̄, tiorosū ē ꝑꝑ illꝺ̄ qꝺ̄ [l]Γ accidit, ⁊ ꝺ̄scēdit ⌋⁊ stu diū in abstinēdo iteꝝ a narcoticis ē magis necriū: sit ḡ ꝯtent⁹ aq̄ tepida, ⁊ sedatiōe absꝗ lōgitudine in admistratōe ꝑducēte ad [m]Γ stuporē ⌋⁊ attractioneꝫ. solone ꝯtinuitatis.

¶ Tractat⁹. ij. de a̅patib⁹ renū, ⁊ sol'one ꝯtinuitatis. Cap. I.

¶ De a̅patib⁹ calis in renib⁹, ⁊ dubellati.

Apostemata cal'a in renib⁹ diuersificat̄ i mā: q̄dā. n. eoꝝ fiūt ex san. grosso: ⁊ quedaꝫ eoꝝ fiunt ex san. subtili colerico. Et diuersificantur cā suoꝝ locoꝝ: fiūt enim q̄dā ipsorū in corꝑe renis: ⁊ q̄daꝫ accidunt ad latus ꝯcauitatis: ⁊ quedā ipsoꝝ ad latus panniculi velantis eos. Et iteꝝ quedā eoruꝫ tendunt ad

---

a A. albach. i. lacha ⁊ illꝺ̄ i quo ē viscositas vnctuosa

b A. iuuat pot⁹ lactis vaccini ⁊ lactis decocti

c A. qñ ꝯterunt̄ vl' minutim icidunt̄ renes ⁊ coquunt̄ ⁊ aromatiꝫant̄ ⁊ pōit̄ sup eos qꝺ̄ ipinguat ⁊ ꝯfortat ex semib⁹ ⁊ spēb⁹ aromaticis erit iuuatiuū. ⁊ iuuāt eos clisteria facta ex carnib⁹ agnorū vl' arietū ⁊ colūbinoꝝ ⁊ capituꝫ castratorum

d A. aromaticū

e A. adipes

f A. ponāt̄ in eo Alia litera ponat̄ in eo pinguedo renū pinguium

g A. iuuatiuum

h A. decoquant̄ cū illo colūbini

i A. ꝯtritū ⁊ vt⁹ seu aliq̄d cepe ē melius

k† A. calido sicut mulgetur

l A. ex medullis

m A. Alia litera ꝺ̄terior ea est illa que est

n A. relaxatōem

o A. diureticoꝝ

p† A. omnem

q A. statio

r A. itineratio longa

s A. relaxationē

t† A. retentis

v A. supernatet

x A. sequestrat̄

y† A. vrina

ꝫ A. solidādi vel inspissandi

⁊ A. Solidatio

ꝯ A. viscosis.

ꝝ A. alcasb ⁊ ꝫarur

a A. Et almesus sat ⁊ alcharissat

b A. ꝺ̄ cibibo vl' vua passa aceto sa.

c A. casb

d A. casb

e A. iuuantia

f A. alfachdi

g A. camemilla

h† A. aut vlcere

i† A. añcedentibus

k A. scias q̄ pillē de semib⁹ sūt ex eis a qb⁹ non est excusatio

l A. facit descendere

m A. Alia litera mollificationes

a†A.ꝛ q̄das ad ptē intestinoꝝ

b†A.Alia lr̃a qbus occurrūt

c A.aptione cū ferro

d A.pp causam

e A. pp magnitudinem

f A.associantur ei significatiões male.Qđ si associāt ei significationes bone

g†A.ꝛ dolores vl' nocumētum percussionis

h A.huiusmodi nanq̄

i A.cingere vel stringere dorsuz i medio cū albe mianat.i.cū cingulo in quo oc/cultum sit ꝛ ab/scōsuz auꝝ vl' argētū monetatū

k†A.amaro

l A.ꝛ

m A.difficilis fit situatio ei⁹,in q̄ apa ñ firmat vl' non accōmodat sup locū suū vl' supsitū accōmodatū faciētē ge/scere ꝛ sedat dolorem

n——A.

o A.puenit dolor ad faciē ꝛ ad oculos ꝛ retinet ventrem

p A.icipit aq̄ residere residentia laudabili

q A.dies pmos

partē meat⁹ emūctorij: a†[ ] ꝛ q̄dā ipsoꝝ declinant ad ptem dorsi,ꝛ q̄dā ad ptes meatus q̄ est ad supiora.Et iterū q̄nq̄ sunt in vno/quoq̄ duoꝝ renū: ꝛ q̄nq̄ sunt in rene vno. Et rursus q̄nq̄ faciūt collectionē: ꝛ q̄nq̄ nō faciūt collectóez. Et qum collectóez faciūt: aut rūpunt,q̄ñ rūpunt, ad ptem vesice: ꝛ est meli⁹ oibus: aut ad itestina,ex/pulsiõe fcā a nā ab eis ad intestina, b†[ ] sicut expellit mām pleuresis in ossa lateris ad illđ, qđ apparet de corpore. Et q̄nq̄ fit ꝑm semitā redi/tiõis ad epar,deinde ad mesaraicā,deinde ad itesti/na. Et expulsio q̄ fit ad intestina,q̄litercūq̄ fit,est mala valde: aut expellit ad spatiuz ꝯcauitatꝫ,ꝛ loca vacua: ꝛ indiget c[pforatiõe]educēte illud. Aut nō rumpunt,ꝛ remanent in eis: ꝛ hec ēt curant cū ap/tione. Et oia q̄dem renum apata velocia sunt ad h̄, vt in lapidem cōuertant: ꝛ q̄uo non? qum ipsa sunt cā lapidis: ꝛ qum apa cal'm est in rene: ꝛ illud non fit vacuū a fe.deinde accidat cōmixtio rōnis: tūc il/lud est d[cā]cōitatis velaminis e[magnitudinis] apatis: ꝛ est mortale.ꝛ ꝓprie q̄ñ f[accidit sig̃tio ma/la: nā illud est pp cōitatē malā. Qđ si accidat sig̃tio bona]tunc expectat ruptura ad salutē. Et fortasse egredit in hmōi de pinguedine renis aliq̄d.Et for/tasse egredit sicut pilus rubeus in lōgitudine vni⁹ palmi,ꝛ plus. Et cāe q̄dem apatis renū, sunt repl'o in toto corpe: aut i mēbris cōicātib⁹ eis: aut pp q̄ti/tatē san.aut q̄litatē eius: aut excoriationē lapidis: g†[ ]aut retētionē vri/ne apud renes extēdentē ꝛ alia. h[repl'o nāq̄ hec] apat renes. Et apatibus q̄dem calis in renib⁹ velo/citer aduenit induratio: ꝛ tunc apparent signa indu/rationis. Et facit quandoq̄ incurrere apostemata i[strictura lumbaris in medio.]

De signis. Cap. II.

Signū apatis cal'i in renibus est fe.isepabilis,que hꝫ remis/siones,ꝛ cōmotões inordinatas q̄si sint ꝑncipia q̄rtane. Et pulsus non hꝫ mino/rationē in inceptõe poxismoꝝ ei⁹,quā hꝫ in inceptione reliq̄ruꝫ fe. Et est fe.eius cū frigore extremitatū,ꝓprie manuū,ꝛ pedū.ꝛ fit illic horri/pilatio cōmiscēs inflamationē. Et sensibilitas extē/sionis,ꝛ g̃uitatꝫ apud ptem renis semp. Et nocumē/tum ab oi diuretico, k†[ ]acuto,salso,ꝛ ace/toso: l[aut]inflatio ꝑꝫ mām. Et dolor q̄ ꝯmouet, ꝛ sedat: ꝛ ꝓprie si fuerit aldubellati. Et dolor q̄ ma/gis q̄etus est,est qum fit apa in corpe renis: qum āt est apud pāniculū,ꝛ apud suspensoriū, magnificat dolor,ꝛ fit fortꝫ,ꝛ ꝓhibet erectionē,ꝛ tussim,ꝛ ster/nutationē, Et m[debilitatē ꝑparationis ei⁹ in quo non est ꝯfirmatū sup locū suū.]Et q̄ñ resupinat est dolor leuior q̄z sit qum iacet sup vētrē: ꝓpea q̄ suspē/dit renē. n[Et est ei⁹ ꝑparatio leuior ipsi.]ꝛ q̄nq̄ fit fortꝫ fe.hui⁹ egritudinis pp magnitudinē apatis,ꝛ ꝑducit ad cōmixtionē sensus pp cōitatez velaminis, ꝛ ad vomitū colere pp cōitatē stõi ad epar. Et q̄nq̄ o[ꝯtinuat dolor faciei,ꝛ oculi: ꝛ retinet venter]ꝓ/pterea q̄ coarctat mām in intestinis. Urina v̄o est alba,deinde fit citrina ignea,non ꝑmixta: deīde fit rubea. Et q̄ñ aq̄ pseuerat alba,indicat duritiē futu/ram: aut ꝯuersionē aldubellati. Et ad vltimū q̄ñ vri/na in hac egritudine est alba, viscosa.ꝛ pseuerat ꝑꝫ hoc,est sig̃tio mala. Et q̄ñ p[rubet aq̄,ꝛ residet i ea sedimē laudabile]tūc obedit apa digōni absq̄ cō/uersiõe ad rem aliā. Et q̄ñ ptrāsit apa q[maturatio/nem in ꝑmis dieb⁹]ꝛ remanet vrina clara,tenuis, tūc apa est in via faciēdi collectionē, aut in via indu/rationis. Et scit q̄ apa est in corpore renis,aut ꝓpe pāniculū,ꝑm q̄ diximus in eis q̄ pterierūt. Et scit q̄ apa est in rene dextro,aut sinistro: q̄m iacere sup la/tus ei⁹ facili⁹ est,q̄z iacer sup oppositū sibi,pp suspē/sionē suā. Et iteꝝ,q̄ si ꝓtendit dolor ad ptes epis, tunc apa est in d̄xtro: ꝛ si extēdit ad ptez vesice, tūc apa est in sinistro: ꝛ si sunt signa omnia simul, tunc apa est in ambob⁹ simul. Qumq̄ apa fit aldubel/lati,magnificatur g̃uitas valde,ꝛ sentit g̃uitas,q̄si spera g̃uata in vētre,ꝛ accidit inflatio in locis vacu/is: ꝛ accn̄tia fiunt fortia,ꝛ sentit punctura vehemēs in ventre. r†[ ]Q̄ūq̄ apa est in sinistro tūc sentit s[sup] inguina duo: ꝛ magnificat dolor in lacerto dorsi in t[toto illo.]Et q̄ñ maturat,alleuiat fe.ꝛ augmen/tat horripilatio: ꝛ ingrossat vrina,ꝛ multiplicat in ea sedimē bonū. Et q̄ñ rumpit apa,remouent fe.ꝛ rigor oino. Et si sanies est alba,lenis,non fetida,ꝛ egredit cū vrina,tūc adeo bonum est q̄ melius esse non pōt. Et silr̄ si est san.ꝛ pus album, Et id qđ est diuersum ab hoc est deterius ꝑm diuersitatē sui.

r†A. Sꝫ in apate d̄xtri sētit pūctura in latere d̄xtro apđ epar

s A.supra Alia litera supra duos testiculos.

t A. quolibet illorum

De cura. Cap. III.

Initium curationis est abscissio cāe p flebotomiā ex basilica,si san.est vincēs. Et q̄nq̄ ē tibi ne/cessariū vt ꝯsequaris id, faciēdo flebo/tomiā ex curuatura poplitꝫ: ꝛ si ñ appa/ret vena illa,tūc fiat ex saphena. Et p sol'onē vētris ēt,si sunt cū san.illic hu.acuti,cal'i,cum clisterib⁹ le/nibus,fcis de mucilaginibus,q̄ꝫtum pol'e est,ꝛ illđ qđ melius soluit est aq̄ casei,ꝛ casia fistula. Et in aq̄ q̄dē casei ē declinatio māei ad intestina,ꝛ ablutio, ꝛ abstersio,ꝛ infr̄atio, ꝛ maturatio, ꝛ rectificatio in vlcerib⁹. Et in casia fi.est sol'o ꝛ maturatio cuꝫ facilitate. Et aq̄ zuccari,ꝛ mellis ꝑlimē cōmixtiõis: est hui⁹ ordinis. Et si est pol'e vt hu.temper: deinde sol'one educatur post,est meli⁹. Et oꝫ ne solutio fit laboriosa u†[ ]fortis,ꝛ magnificet nocumē/tum pp hu.ꝑlimū effusum ad intestina vicina reni/bus. Et aq̄ q̄dem ordei est ex eis qb⁹ est adheren/dum in ea: Et oꝫ,vt nullo modo x[dimittas,]ꝛ nō des in potu semina,ꝛ pillulas que ex eis fiūt,ꝛ ꝓpe corpore nō mūdificato: humores.n.effundunt tūc ad renes y[donec verificet maturatio nō ꝓuoces.] Et pp illud oꝫ vt ꝓhibeas potū aque q̄ꝫtū possibile est.s.in hora simili huic hore: z†[ ] q̄ꝫuis & †[ ]sit conueniēs ꝑm aliquē modū curatio ? [ad mundificādum:]nā etsi aq̄ fit ꝯueniēs,ꝓpea q̄ infr̄at,ꝛ humectat apata cal'a: ve/rūtñ qum est talr̄ q̄ ꝑ[impellit ꝓuocationem,ꝛ co/arctat v̄sus eos ea que sunt effusa ad latus huius ptis apatis ꝛ ad ꝯ̄rium vie suo motu,tūc]nocumē/tum est supra eius iuuamētum cā q̄litatis sue. Et cum hoc associantur cum ea ipsi hu.ad renes,quo/rum descensus ad eos fit facilis a[per ꝯuenientiā] aque. Quod si necessaria fuerit, tunc oportet vt in potu det aq̄ dulcis frigida b[que sugendo p cottū, vel per aliud sumatur:]Et opꝫ ne ita fit fr̄a, vt ꝓhi/beat maturationem. Et abstineat a carne, ꝛ dulci/bus. Aq̄ vero cal'a nocet eis. Et simil'r omne calidū actu,quod fortis est calitatis. Et penitus aq̄ pluri/ma nō eūatur,quin laborare faciat renes suo inces/su,ꝛ motu. Et non est vlceribus, ꝛ apostematibus aliq̄d congruum sicut q̄es: Et balnea q̄dem nō cō/ueniunt eis: nisi post declinationem apostematum calidorum. Et opꝫ vt administret in primis ex eis que bibuntur,ꝛ ex epithimatibus,ꝛ clisteribus,ꝛ alijs illđ qđ est c[iuuatiuū:]ꝯinde admisceat ei de

v†A. neq̄

x A.prouoces

y A.ita vt q̄ū v̄ificat maturatio tunc prouoces. Alia litera quousq̄ v̄ificat maturatio tunc enim prouoca

z†A . quousq̄ mundificetur

& †A.ipsi⁹ aque exhibitio

?——A.

ꝑA. multiplicat prouocationem ꝛ coarctat cū sb̄stātia ei⁹ qđ effūdit ad lat⁹ apatis subāꝫ apatis nocet pp causā motus eius ꝛ

a A. cū incessu Alia litera vl' ex associatiõe

b A.sugēdo ipaꝫ paulati paulati

c A. prohibens Alia litera repercussiuum

eis q̄ sit abstersiua mollificātia, ⁊ maturātia, aliqd hz magnitudinē apaṫ, ⁊ ei⁹ puitatē: Deīde admistrē tur abstersiua, ⁊ mollificatiua: ⁊ oz vt [a] [admistrēt] ō abstersiuis, ⁊ mollificatiuis ea ī qb⁹ ñ existat mor dicatio si vo nec̄ria sit fortiora mordicatiōez hñtia, pp magnitudinē apatis, tunc recti⁹ est vt in eis vin/ cat qō mordicationē non hz. Et silr, si est illic hu. [b] [viscosus] euacuetur. Et opz vt frāgatur cum ci/ bis, q sunt de gñe sorbitionum, ꝯueniētib⁹ renibus, ⁊ apatibus: veꝝ tñ sint de summa eoꝝ que mordica tionē non hñt: qm̄ ipsi eis nutriunt: Et oz vt cogno/ scat dispositio hu. in subtilitate, grossitudine sua, et in substātia sua, an sint de gñe corrupti: aut sani: aut hu. alteri⁹: ⁊ in sua summa, an sit multus, aut pau/ cus: ita vt opponant illi cū q̄litate medicine: aut cū q̄ztitate ei⁹. Et qum potes curare cū eo qō est mino ris acuitatis, nō intēdas ad aliud, quod sit acuti⁹. Qūcꝫ apa integre maturat, cui⁹ cognitio est in vri na, tunc in potu dentur diuretica, sic̄ semina, ⁊ pille eorum in aq̄ ordei, ⁊ similibus, ⁊ ante illō non dent in potu diuretica, ⁊ ppꝛie quādo hu. corporis sunt mali. Et quādocꝫ facit accidere sumere in potu illa ꝯuitatē, sed non cures inde qm̄ potare illa ipsa, [c] [re mouet] illud. Et pma qdē qb⁹ fit curatio in rectifi/ catione apatis, ⁊ in sol'one hu. mali, sunt clisteria, ⁊ non potiones: clisteria. n. sunt magis ꝯuenientia ad ista cum fixione ṽtutis sue: ⁊ cum hoc ipsa nō faci/ unt descēdere aliqd desup: sicut descēdere faciūt ea que bibunt, ⁊ propꝛie solutiua: ⁊ opz vt sit clistere lene p̄dictum in capl'o colice, vt sit clistere facile, nō coarctans, necꝫ horribile, ⁊ faciat lesionem, ⁊ noce at. Et casiafi. qdem est res ꝯgrua in curatiōibus re num: nam qum ipsa ponit in clisterib⁹, ⁊ eis que bi bunt, euacuat sine labore, ⁊ [d] [associat.] Et qū scis q corpus est mundum, ⁊ apa est puum, tunc fortas se sufficit tibi dare in potu aquā mell', aut aquā zuc cari plime ꝯmixtiōis: nā abstersio ambaꝝ, ⁊ earuz incisio, ⁊ subtiliatio fortasse resoluet ipz sine mordi catione. Et res iuuatiue in pncipio, sunt aq̄ ordei cum oleo ros. aut oleo aliquo: ⁊ succ⁹ salicis, ⁊ suc/ ci fri: ⁊ empl'a cum [e] [subtiliatiuis] ⁊ sumere in po tu mucilaginē psilij. Et [f] [fortasse] dat in potu lac. at si est inflamatio, opz vt sit lac s̄m q narrauimus. Et post illud tūc administra clisteria ex altea, ⁊ mal uis, ⁊ semine lini cū aliquo froꝝ, ⁊ oleo ros. Et opz vt administres empl'a ex farina ordei, ⁊ sint cum ea viole, ⁊ fabe. Et in fine dimitte fr̄a, ⁊ adde fenugre. ⁊ camemillā, ⁊ similia, ⁊ sit oleum sisami, ⁊ oleum de cartamo. Et empl'etur de foris cum eo qō ē ma turatiuū, ⁊ vehemētioris calefactionis. Et ex illo ē vt [g] [empl'ent] cū pāno lineo infuso in oleis calefa/ ctis, ⁊ illis in qb⁹ est ṽtus aneti, ⁊ altee. Et sumant empl'a ex farina tritici, ⁊ aqua mellis decocti, ⁊ ex folijs fenugreci, et caulis, ⁊ radice lilij, ⁊ aneto, ⁊ al tea ⁊ camemilla [h] [que appropꝛiata sunt cū leniti/ uis]. Et fortasse necessarium ē cā doloris, vt ponat in eis aliqd de papauere, ⁊ cortices mādragore sūt conueniētes ad illud. Et illud qō fit ex apostemate pꝑter lapidem, opz vt regat regimine illi⁹ loci cuz eo quod dicem⁹. [i] [Et non est nisi regimē] doloris qum cōmouetur, ⁊ ppꝛie apud vesicā pꝑter magni tudinē lapidis in ea: aut excoriationis asperitatez: [k] [⁊ quādocꝫ sedat] cuz bal'. ⁊ rina. Qūcꝫ supfluit, ⁊ mollificat, redit dolor vehemēs post horā. Et em/ broce fcē ex camemilla, ⁊ meliloto, ⁊ altea ⁊ ex fur fure, sunt iuuatiue valde. Et si est illic retētio aliqua nāe, tunc illud qō rectius est. est extractio fecis cum collyrio, aut clistere nō magno, qō coarctet, aut do lorē faciat: immo [l] [magis diligo vt collyriū in leni ficatiōe nature sit lenitatis plime, ⁊ sedet dolorez.] Et non est via ad administrandū solutiuū: qm̄ dolo rem facit, ⁊ nocet p id qō descēdere facit desup. Cli stere aūt qum in eo ponunt adipes, ⁊ vnctuosa, et [m] [ꝯfortat eius mollificatio, ⁊ ꝯfortatur eius ꝓuo/ catio] facit cum sol'one lenificationē, ⁊ frangit do/ lorē. Et ex empl'is fortibus in maturādo aldubel/ lati accidēte in renibus sunt ficus elixate cum aqua mellis. ⁊ si necessarium est vt ꝯfortetur cum mezeri on ⁊ ireos, fiat. Et ex potionibus exptis est illud, quod recipit, seminis lini pondus. ij. aure, amili au re. j. ⁊ est due dosis. Et qñ completur maturatio, tunc administrent diuretica, que bibantur ⁊ ex q/ bus fiat clistere. Et ex emplastris qdem, est empla/ strum fcm̄ ex camepitheos, ⁊ polio, [n] [⁊ prassio:] ⁊ petroselino, ⁊ [o] [squanto,] ⁊ spica. Et oz vt [p] [tu assidue vtaris in dispositione doloris, ⁊ sedatiōe su spēsorij eius, sedatiuis] que diximus multotiēs. Et quādocꝫ est clistere extrahēs feces, sedans dolorē, p hoc q facit ōscēdere illud qō compꝛimebat, pro/ pterea q lenit: Et si non fac̄ illud, necessariū est vt al leuietur, sic̄ cum flebotomia, ⁊ ventosis positis cuz facilitate inter chatim, ⁊ dorsum: deinde fiat scapel latio, ⁊ vaporet locus cū lana infusa in oleo calido in quo decocta sunt, sicut altea, ⁊ abrotanum, ⁊ ca/ memilla. Et [q] [necessarium est] vt emplastret cum eis que sunt sicut semē lini ⁊ silia. Et quādocꝫ neces sarium est tibi vt ꝯfortes empl'um cum eis que sūt, sicut polium, ⁊ olibanum, ⁊ herbus, ⁊ cera, ⁊ oleū de lilio. Et quādocꝫ est tibi necessariū vt ponas me dicamē penetratiuū ita, vt ponas vētosas, ⁊ scapel les leniter: deinde vapores cū vaporatiōe p̄dicta. ⁊ fortasse necessarium est tibi vt tribuas in potu semi na diuretica fr̄a cum paucis cal'oꝝ subtilium, ⁊ ali/ quo narticorum sicut anisum cum herbo, ⁊ oppio: ⁊ sicut filonium. Ipsum. n. est melius medicamen in hmōi loco. Cura aūt ppꝛie aldubellati, qum sciue/ ris q necassariū est vt collectionē faciat, est quoniā opz vt tu adiuues cum maturatiuis que diximus: ⁊ addas in eis ṽtutem cū eis, que sunt sicut gluten albotim, ⁊ vrtica, ⁊ absinthiū ⁊ ireos, ⁊ farina her bi. Et quādocꝫ ponunt in eis ea, que sunt sicut ra/ dix vitis albe, ⁊ mezerion, ⁊ fimus columbinus. Et quādocꝫ sufficit in ea ꝯcoctio ficuū cū melle. Et opz vt vtaris in clisterib⁹, ⁊ in potibus eis, q̄ matu rant cum fortitudine: ⁊ administres vaporatiōes p̄ dictas ꝯfortatas cum eis qb⁹ opz eas ꝯfortari. Et multotiēs qdem est cā tarditatis maturatiōis mali tia ꝯpl'onis cal'e inflammate. Qūcꝫ equat matura tio, ⁊ illud fit cum eis q̄ sunt sic̄ gñia lactis ebibita, ⁊ clisterizata, [r] [Et reditu ad maturationē faciēdā sup res fr̄as natura, et calis] p accidens, sicut est aq̄ cal'a, in qua fiat encatisma, tunc si nō rumpit, admi stra rupturā faciētia, ⁊ clisteria acuta vsqꝫquo ꝓue nias ad illud in quo ponuntur helleborus, et [s] [fici dis] ⁊ alia. Et illud qō exterius [t] [est] rege cum va porationibus, et empl'is deforis: ⁊ adhibe diureti/ ca fortia, sicut est acorus, ⁊ semen agni casti. [u] [Et eis quidem vtriscꝫ est propꝛietas] in hoc: [x] † [ꝓuocant enim cum ṽtute laboriosa:] Dīnde administra ea q̄ incarnant de medicinis p̄paratis ad vlcera renum: et ego dicam ea.

¶ De apate flatico in rene. Cap. IIII.

IPsum ꝓuenit a causis faciētib⁹ prouenire flegma.

a A. eligantur

b A. acutus Alia litera mordicatiu⁹ nō euar⁹, tūc oz vt frangat cū cibis

c A. adiuuat re/ mouendo

d A. maturat a/ postema

e A. extinctiuis

f A. quandocꝫ

g A. fomentet

h A. ꝯmistis vel fricatis cū oleo sisamino, ⁊ tibi iest vt tu ponas i istis empl'is violas ⁊ adipes le/ nificantes.

i A. Regimē aūt

k A. qñcꝫ ē pol'e

l A. collyriū est magis dilectuz. Et i lenificatiōe nāe ē alleuiatio plima ⁊ sedatio doloris

m A. virtutes mollificatiue ⁊ ṽtutes īfratiue

n —— A.

o A. sumitate sq nanti

p A. attēdas di/ spōnē doloris ⁊ sedes ingerudi nē q̄ fit ex eo cuz sedatiuis

q —— A.

r A. Alia litera ⁊ sic̄ maturatio cū reb⁹ frigidis natura ⁊ calidis

s A. cucumeris a/ ninus

t A. apparet

v A. hñtia ꝓpꝛie tatem

x † A. Et ō rūpē tib⁹ bōis ē cina momū ⁊ nastur tiū ⁊ qum rūpit administra illa qō ꝓuocat cum fortitudine vt mundificetur

¶De signis. Cap.V.

Sunt grauitas, ⁊ tensio, ⁊ minoratio in operationibus renum: ⁊ non est illic inflãmatio. Et quãq; est cum eo a[mollities] in facie, ⁊ oculis, ⁊ in reliquo corpore, Et est sperma valde hũidũ, frm, tenue cũ defectu signoꝝ, q̃ sunt propria duro.

a A. tumefactio

¶De cura. Cap.VI.

Est cum emplis calefaciẽtibus, ⁊ cum diureticis, ⁊ mũdificatiuis. Et oꝫ vt ponat̃ in ea fidutia plurima in lauro, ⁊ folijs eius, ⁊ oleo ipsius, ⁊ in ruta, ⁊ b[in huiusmodi: ⁊ administrentur clisteria.]

b A. hmõi administrent̃ ẽt in clisterib⁹ ⁊ emplis ⁊ potionibus

¶De apate duro in renibus. Cap.VII.

Quandoq; ẽ incipiẽs, ⁊ plimũ ei⁹ est post c[egritudinẽ acutã cui⁹ qdem cã est incipiens: ⁊ plimũ eius est mã melãcolica currens] ad eũ: aut est lapideitas ex apate calo ppter frigus qd̃ ↄuertit ipsum in lapidem: aut calorem ingrossantem ipsum: que ambo sunt cã in hoc ne proueniat maturatio. Maturatio.n. est sequens caliditatem tendẽtem ad equalitatem.

c A. apa cal'z. Et cã ei⁹ est m'ltitudo mãe melancolice currentis

¶De signis. Cap.VIII.

Significat ꝙ apa duꝝ est in renibus, grauitas vehemens, cum q̃ nõ est dolor, de quo fit curãduꝫ: nisi in fcõ post apa cal'm. In ipo enim quãq; cõmouet̃ dolor. ⁊ de signis duri est d[paucitas pyxiduꝫ, ⁊ stupor ambaꝝ ⁊ stupor anchaꝝ.] Et quãq; stupescũt ambo crura, ⁊ verũtñ ipsa ambo non euãnt̃ a debilitate, ⁊ accidit in oibus istis mẽbris inferiorib⁹ arefactio, ⁊ extenuatio. Et vrina est subtilis, pauca in q̃ntitate, ppea q2 ipsi ambo paꝝ aquositatẽ attrahunt, ppter debilitatem vtutis, ⁊ debilitatẽ expulsionis eoꝝ amboꝝ: ⁊ est puata digõne tenuis: ⁊ cã in hoc est oppilatio. ipsa.n. phibet qd̃ turbidũ est penetrare: ⁊ plimum ei⁹ qd̃ tenue est: imo oppilatio quãq; e[captiuat] vrinã: ⁊ debilitas phibet vtutem digerere. Et quãq; puenit ex ea f[cõmotio]. Et multotiẽs pducit ad hydropisim, ppter oppilationem vie aquositatis san. ⁊ reditionem eius ad corpus. Et pp illud oꝫ in huiusmodi egritudine, vt assidue fiat eius puocatio.

d A. subtiliatio vl' extenuatio ahachuin.i. ptiũ supioꝝ anchaꝝ ⁊ stupor earum ambarum

e A. retinet

f A. tumefactio similis cacesie.

¶De cura. Cap.IX.

Considera radices que sunt in curatiõib⁹ duritiei epis, ⁊ medicinas: nã ille eedẽ sunt via curatiõis duritiei renũ. Qd̃ si necessaria est phl'omia pp multitudinẽ san. melãcolici, fiat. Et ↄfert ei quãq; potare semina in qb⁹ ẽ lenificatio, ⁊ resol'o: sicut se. almaru, ⁊ se. lini, ⁊ se. altee, ⁊ fenugrecũ, ⁊ cartamũ, de qb⁹ fiant pulueres, g[q sicci manib⁹ in os pijciant̃:] ⁊ misceant̃ cum eis diuretica fm necessitatem. ⁊ non sit supfluitas in h[medicinis] quãobrẽ retineat̃ grossuꝫ, ⁊ ↄuertat̃ in lapidẽ: immo ↄsidera vrinã ei⁹: ⁊ quotiẽs ingrossat̃, puoca cũ eq̃litate: ⁊ q̃tiẽs i[stat] matura. Et d̃ signis maturitatẽ, est ꝙ m'tiplicat̃ vrina. Et ↄferunt ei inunctiões, ⁊ vaporatiões cũ eis, q̃ sunt sicut oleum de costo, ⁊ oleũ nardinũ, ⁊ sambacinũ, ⁊ oleum camemillinũ: ⁊ oleũ anetinũ, ⁊ oleũ laurinuꝫ. Et de emplis sunt empl'a facta ex camemilla, ⁊ meliloto, ⁊ semine lini. Et quãq; necessaria sunt ea q̃ sunt sicut bdellĩũ, ⁊ ammoniacũ, ⁊ serapinuꝫ, ⁊ adeps vrsi, ⁊ adeps leonis, ⁊ medulla vaccina, ⁊ ceruina, ⁊ alia de qb⁹ fiãt empl'a, ⁊ vnguẽta, ⁊ administrentur. Et quãdoq; necessarium est vt dissoluant̃ ea, que sunt sicut bdellium, ⁊ ammoniacuꝫ in decoctione diureticorum: ⁊ similiter camemilla, ⁊ tribuli, ⁊ melilotum, ⁊ polypodium: ⁊ detur ex eis in potu.

g —— A.

h A. diureticis

i A. Alia litera est subtilis

¶De vlceribus renum. Cap.X.

Cause vlceꝝ sunt ipsemet cãe reliquoꝝ vlceꝝ: ⁊ sunt cãe sepationis ↄtinuitatẽ, deinde aptio. Et illud quãq; fit a scissura vene, ⁊ eruptiõe ei⁹, ⁊ ipsi⁹ incisione pp cãs notas: k†[ ] ⁊ fiũt pp aldubellati q̃ erũpit̃, ⁊ fiunt pp lapidem q egredit̃. Et quãq; fiunt ppter humores colericos l†[ ] excoriãtes: aut viscosos excoriationem facientes per eradicationẽ suam, ⁊ ex adherentia sua cum labore. Et vlcera quidem renum sunt minoris malitie, q̃z vlcera vesice, ⁊ q̃z vlcera meatuũ m†[ ] inter vtrũq;, ⁊ n[q̃z vlcera meatuũ inter duo emũctoria.] Et cã in hoc est, ꝙ vlcera mẽbri neruosi difficilioris sũt sanatõis, q̃z vlcera mẽbri carnosi. Et plimũ qdẽ accidũt vlcera in meatib⁹ pp o[gñationẽ] mãe colerice excoriationẽ faciẽtẽ: aut pp lapidẽ faciẽtẽ accidere excoriationẽ. Et quãq; fiũt ista vlcera corrosiua: ⁊ quãq; non fiũt. Et multotiẽs qdẽ pueniunt ex vlcerib⁹ renũ fistule, q̃ nullo mõ sanãt̃, q̃uis sint de illis q̃ cessant a cursu suo cũ mũdificatiõe corpis, ⁊ currãt quꝫ est ei⁹ repl'o. Ex illa võ que est bone p[mãei] non puenit magn⁹ timor, neq; ẽt timet̃ ex ea q[nisi] dilatatio ⁊ corrosio. Illa aũt q̃ est male r[mãei] facit accidere dilatationẽ, s†[ ] ⁊ pducit ad pditionem. Et ille cuius ren disrumpitur, moritur. Et multotiens est t[aliqd ex capite] apatis decliue ad exteriora, quare rumpitur ad exteriora.

k† A. i simili ei⁹

l† A. aut baurachios

m† A. existentiũ

n A. dispõ vlceꝝ meatuũ ẽ inter duas dispõnes Alia litera vlcera meatuuꝫ inter poros vritides.

o A. presentiam

p A. saniei

q —— A.

r A. saniei

s† A. ⁊ corrosionem

t A. caput.

¶De signis. Cap.XI.

Signa vlceꝝ renũ sunt, ꝙ egrediunt̃ in vrina sanies, ⁊ ptes capillares, ⁊ frusta rubea carnosa. Et in locis renũ quãq; sentit hñs ea dolorẽ: ⁊ quãz añcedit ea mict⁹ san. aut aldubellati renũ, aut dolor ex eradicatiõe lapidis. Et quãq; sigt ipsam pcussio eueniẽs: aut casus. Cũ aptiõe aũt non fit dolor, ⁊ sign̄t ipam assiduatio mict⁹ san. paulatim. Mictus.n. san. qũ est ex eruptiõe aldubellati, aut fixura vene desup, pol'e est vt sit assiduus duobus dieb⁹, aut trib⁹: si aũt illd̃ u[fit plus] tũc fit pp aptionẽ, aut pp vlcus in renib⁹: aut vesica: nã qum v plongat̃, ⁊ est illic alteratio coloris, aut cõmixtio virus, tũc non est nisi vlc⁹ in renib⁹, aut vesica: Et ille mictus san. debilitat: qm̃ q̃uis illd̃ qd̃ de eo puenit omni hora sit paꝝ, tñ frequentia pducit ad hoc vt euẽtur summa plima. Et dĩa qdem inter vlcera renũ, ⁊ vesice, est, ꝙ vlcera renũ sunt cũ x[facilitate vrine] ⁊ vlcera vesice sunt cuꝫ difficultate vrine. Et cortices in vlcerib⁹ renum sunt rubei. Et in vlceribus vesice sunt albi: aut magni grossi, si sunt in vesica ipsa: aut parui tenues, si sunt in meatibus. Et cognoscit̃ ẽt dĩa per locum doloris: nã locus doloris in eis diuersificat̃ y†[ ] ex vlcerib⁹ meatuũ ʒ†[ ] in medio: ⁊ in ⁊[meatu nerui post collectiõeꝫ. Et quãq; associat̃ dolor in vlcerib⁹ vesice cui est] cõmotio oi hora sicut parturiẽtis. Et significat̃ quãq; dĩa quesita ʔ†[ ] ex hoc ꝙ dolor in vlceribus vesice est difficilior, qm̃ membꝝ est neruosuꝫ fortis sensus: ⁊ mictus san. frequens, q̃uis sit de significationib⁹ vtriusq; rei, ẽ tñ in vesica minoris q̃ntitatis, ⁊ minoris pmixtionis cũ vrina. Et qñ mingũt

v A. prolongat̃

x A. mictu inuoluntario

y† A. dolor.n. ex vlcerib⁹ renũ est in supiori, ⁊ in pte posteriori. ⁊ ille q ẽ ex vlcere vesice ẽ iferi⁹ in pte añriori. Et qum est

ʒ† A. est

⁊ A. vlcerib⁹ vge dolor ẽ p⁹oia, ⁊ quãq; difficilis fit dolor i vlcerib⁹ meatuũ, ⁊ est ei

ʔ† A. cũ fortitudine doloris

patientes vlcera renum.⁊ vesice,san. post mictum saniei,tunc significaꝫ inde corrosio. Et figtur qñq; difficultas vlcer̄ in renibꝰ,⁊ malignitas eor̄ p pau citatem receptiõis [a][rectificatiõis]⁊ longitudinez temporis,⁊ multitudinẽ fecis,⁊ colorem malum vi ridem in eo,qd̄ mingitur,⁊ vehementiã fetoris.

¶De cura. Cap.XII.

PRimum qd̄ necessarium est intẽdendum in curatiõe vlcer̄ renũ,⁊ vesice,ẽ equatio hu.⁊ declinatio eor̄ ab amaritudine,⁊ bauracitate ad dl'cedinẽ,vt nõ faciat venire vulnus post vulnꝰ:⁊ dimissio oĩs acuti,⁊ amari,⁊ salsi,⁊ acetosi,⁊ minoratio potus aq̄,vt minoreꝫ necessitas mingẽdi,⁊ minoreꝫ motꝰ renũ ab eo qd̄ puenit ad eos,⁊ eor̄ rasio p illd̄. Canon.n.curatiõis vlcer̄ est ges,Et ex eis que equãt hu.est flebotomia, si est necessaria:⁊ sol'o subtilis,⁊ tenuis sine labore penitꝰ:⁊ sine sol'one hu. acutor̄ subito in vice vna. Hmõi.n.[b][expellit a corpe expulsionẽ subtilẽ] cuz declinatiõe ad ptẽ [c][q̄ est alia a pte]renũ:⁊ duz nõ administras solutiuũ coler̄ est meliꝰ [d][vsq; ad]necessitatẽ:⁊ meliꝰ qdem est vt eques mãm,⁊ educas illam post illud ppie vomitu:Uomitꝰ nãq; est melius quo renũ vlcera curanꝫ:ppterea q mundificat, ⁊ euat,⁊ pp hoc q attrahit hu.a ɔ̃rio ptis renuz.Et qñq; est vsus vomitꝰ frequẽs sufficiẽs ad illd̄,excusans ab alio.Et meliꝰ qdẽ est vt puocet pus cũ seminibꝰ,deinde pmuteris ad vomitũ.Et oz vt vomitꝰ fiat sup cibum cũ eo qd̄ facilẽ efficiat,sicut melon,⁊ eiꝰ semen,⁊ ppie semẽ eiꝰ cũ vino dulci:⁊ cũ eo qd̄ est sic̄ sirupꝰ acetosus cum aq̄ cal'a.Et oz vt non fiat cõmotio vehemẽs cum labore.Et ex eis qdem que hu.tempant,est sumere [e][aquã melonis romani,⁊ vuã]⁊ alkekengi,⁊ papauer.Et de radicibꝰ quas te opz ɔsiderare,est vt qum dolor sit fort̄,cureꝫ dolor prius,deinde vlcus. Et qum vlcus est recens, ⁊ [f][quotiens]rumpiꝫ apa est eiꝰ curatio facilior. Et fortasse sufficiũt pill'e de amilo cum sirupo viol'. Qum aũt chronicum sit,res sit difficil'.⁊ opz vt pperes immũdificãdo in leui qdem cũ diureticis leuibus,sicut est semẽ alkekẽgi,⁊ altee,vsq; ad acceptionem feniculi:⁊ in malo qdem,⁊ maligno cũ eis que sunt sicut capillus veneris:[g][lz sit temperatꝰ] ⁊ ireos [h]†[ ]⁊ farina herbi.Et est necessariuz vt aggreges inter potatiõem,⁊ empl'atiõnẽ, qum egritudo est maligna:⁊ fortasse cõferunt in ea isopus,⁊ ruta,⁊ silia. Si aũt mũdificeꝫ:tũc sis occupatus in sigillatione,vt non eueniat corrosio. Et opz vt qeti adhereãt,⁊ non laborent,q̃ztum eis possibile est:immo opz vt sint ɔtenti de exercitio,fricatione extremitatũ.⁊ [i][p euatione quam facit exercitium,vaporatõe]sicca:ita vt non ɔcedas eis incessionem,⁊ alia:⁊ ppie quz assueti fuerint exercitio: deinde qum sananꝫ gradatim exercitio vtanꝫ leui vsq;quo redeãt ad ɔsuetudinem in motu suo. In cura vero ipsiꝰ vlceris:opz vt in pmis dimittaꝫ coitꝰ. Coitus nãq; nociuus est illis valde [k][pp multitudinem motus exercitij,]⁊ sufficiat fricatio:qm̃ ipsa ẽ iuuatiua,⁊ attractiua san.ad corpꝰ.Ipsor̄ vo regimen cũ medicinis,opz vt sit cũ exiccatiuis, abstersiuis,sine mordicatione.Qd̄ si vlcus nõ fuerit cũ illa malitia,sufficiat illd̄ qd̄ est tẽperatum in abstersiõe ⁊ exiccatõe.Et si est malignũ,est necessariũ illd̄ qd̄ fortius mundificat,⁊ lauat,⁊ quod est vehementioris exiccationis,vt phibeat sordes:⁊ post illud qd̄ est vehementioris stipticitat̄,⁊ phibitionis vt prohibeat effusiõem hu,malor̄, Et qum mundificatur,⁊ exiccatur,⁊ auertunꝫ ab eo materie,est sanatio.Et opz vt cõmisceas cũ medicinis vlcer̄ omnibus,glutinationẽ faciẽtia,sicut sunt amilum,⁊ dragagãtuz,⁊ fr̄e gũme.nã glutinatio est ex eis que ponunt vlcera munita ab excoriatione eor̄ que transeunt sup ea. Et que de eis est vnctuosa sic̄ lacca, facit carnem mẽbri.[l][Et illud qdẽ ex quo ipsuz nutriꝫ spissum ⁊ ãnexum pparationi ad sigillandũ.] Et opz iter̄ vt misceanꝫ cum eis diuretica,⁊ medicine subtiliatiue:vt faciant puenire ad ipsa medicinas rectificantes,⁊ sigillantes:lz ipse in se ipsis noceant,⁊ cõmoueant.Et qñq; necessarium est vt misceanꝫ cum eis narcotica ex [m][herbis,sic̄ hyusgamum album,⁊ mandrago.⁊ opium,⁊ hyusgamuz nigrum]⁊ illud propter sedationem doloris,⁊ exiccationem,⁊ repcussionem.Qũq; scis q in vlceribꝰ est sordes,tunc da in potu abstersiuũ,in quo est fortitudo prouocationis,sic̄ aqua zuccari,⁊ aq̄ mellis cum qbusdã seminibꝰ,donec puocet,⁊ lauet.deinde cõsequenter adhibe exiccatiua. [n][Et medicine ebibite]qbus curaꝫ,qd̄ non est malignũ valde de vleribꝰ renum,sunt sic̄ semen altee,⁊ semen almaru,⁊ radices eor̄ cum aqua mellis,⁊ semen alkekẽgi,⁊ aque vue vulpis,⁊ ppie montane:⁊ iterum semen cucumeris,⁊ bolum armenũ cum iuleb:⁊ capillus veneris cũ aq̄ mellis. Et radici ligritie inest exiccatio,⁊ mũdificatio,⁊ maturatio,⁊ glutinatio. Et iter̄ seminis lini,⁊ dragagãti aã.ps.j.[o][⁊ polypodij]ptes.ij.cum aq̄ mellis.Et iterum g̃na pini,⁊ semẽ citruli sumanꝫ de qbꝰ puluis factus quãtum palma plena est sumaꝫ.Et iter̄ de semine papauer[torrefacti,⁊ ɔtriti sumanꝫ.ʒ.j.⁊.ʃ.cuz aqua, in qua bullita sint sqnantum,⁊ radix ligritie. Et fortiꝰ eis que diximus est petroselinũ,aut daucum cum vino odorifero,⁊ [p][inuoluaꝫ bolo armẽo.]Et iuuaꝫ sumendo in potu bdelij dissoluti cum gumma alboti, ⁊ terre sigillate partes equales:⁊ sit dosis pueniẽs ad aure.j.in vino dulci.Et iter̄ farina herbi est fortis mundificationis,⁊ exiccationis [q][sola.]Qũq; cum ea aggreganꝫ eaque sunt sicut terra sigillata, ⁊ acatia,⁊ succus barbe hircine,compleꝫ iuuamẽtum eius.Et ireos etiã est forte cũ quo fiat hec operatio,⁊ silia. Composita aũt sunt sicut illud,quod fit ex seminibꝰ cucumeris excorticati [r][g̃nis.xxx.] ⁊ ex g̃nis pini.xij.⁊ ex g̃nis amigdale.v.numero,⁊ ex croco [s][qd̄ sit eq̃le põderi eor̄,]⁊ bibaꝫ in ieiunio.Et si calitas est vehemens,loco g̃nor̄ pini ponanꝫ g̃na [t][citroli.]⁊ iter̄ de g̃nis. [u]†[ ]xx. g̃na ⁊ d̄ g̃nis cucumeris. [x]†[ ]xl.grana [y][polypodij.ʒ.j.ʃ.]bibatur cũ.lb.j.⁊.ʃ.aque,ĩ qua bullite sint spice celtice,⁊ se.apij ambor̄ aã. ʒ.viij.vsq; quo redierit ad q̃rtã.Et iter̄ terre sigillate.⁊ sang. draco.⁊ [z][castorei,]⁊ se.melonis ⁊ se.apij ⁊ se. cucu. [⁊]†[ ]⁊ se.cucurbite,⁊ succi ligritie, et lacce,⁊ [?][aristol'.⁊ amigdale]pini magne,⁊ papaueris,⁊ se.hyusgami albi partes equales,in potu detur,s̄m q exigit illud quod est presens cuz rob. Et iter̄ d̄ g̃nis pini magne.xxx.numero amigdale excorticate g̃na.xx.dactilor̄ carnosor̄ [ꝝ][g̃na.xv. fructus capparis]aure.iiij.croci aure.j.sexta ɔficiantur cuz rob,⁊ administrenꝫ.Qũq; dolor sit fortior, oz vt a curatõe vlceris sepatio fiat,⁊ cureꝫ cũ hmõi medicamine.℞.se. hyusgami albi.ʒ.j.sextam,opij kirat.j.se.citroli,se.lactuce ambor̄ aã.ʒ.j.se.portula.ʒ.j.ipsum enim sedat dolorem in dispositione. Et quãdo dolor est puus sedat ipsum potus lactis loco aque:⁊ potare sirupũ viol'.⁊ de fortibꝰ sunt diacalamentũ:⁊ troc.alkekẽgi:⁊ troc.asclepiadis:⁊ troc,

a A. Alia litera cure

b A. expellatur a corpe expulsiõe subtili

Alia litera c —— A.

d A. nisi propter

e A. angurias magnas dl'ces ⁊ cucumeres longos armatos

f A. ⁊ in hora q̄ Alia litera aut in hora qua

g A. cũ eq̃litate ipsius

h †A. ⁊ prassium

i A. Alia litera Et illd̄ qd̄ euaꝫ exercitio cũetur cũ fomentatiõe

k A. Et nõ multipliceꝫ motus ⁊ exercitium

l A. Et p illd̄ ex quo nutriꝫ fiat spissum ɔnexuz pparatum ɔsolidationi.

m A. papauere ⁊ hyusgamo ⁊ mãdragora, ⁊ opio ⁊ alfucharan

n A. Alia litera ex medicinis ebibitis

o A. amili

p A. pauco boli armeni

q A. simul

r A. g̃na.xxxv.

s A. Alia litera q̃titate qua ista tingantur

t A. cucumeris

v †A. pini

x †A. longi

y A. amili.ʒ.ij̃.ʃ.

z A. turis ⁊ amili

⁊ †A. longi

? A. reubarbari ⁊ medulle

ꝝ A. nu.xv.dactili dragagãti aure.iiij.succi ligritie

Diascoridis: ꝛ suffuf [a] [regis, ꝛ aristol'. ꝛ regimen] alkekẽgi montani. Et suffuf camedrios est fortꝫ valde. Et mlt'otiens ꝯferunt clisteria dysenterica ꝺm se mitã vicinitatꝫ. Et qñqꝫ administras empl'a hui⁹ generis ponẽdo sup dorsum, ꝛ apud stricturã medij, ꝛ loca vacua, sicut illud qð fit de farina herbi ꝯcocta cũ vino ꝛ melle. Et iteꝝ qð fit de rob siccis, ꝛ lẽtib⁹, ꝛ melle, ꝛ gñis myrti, ꝛ empl'ef cũ eo: ꝛ hoc qdem ꝓhibet [b] [putrefactionẽ dilatatã.] Et de vnctiõib⁹ sunt, sicut oleum ꝺ alcãna, ꝛ oleũ arboris masticis, ꝛ oleum de cidonijs, cũ qbus qñqꝫ miscetur qð est sic̃ storax. Et qñqꝫ est necessariũ illð qð est sicut adipes anatꝫ ad lenificãdum. Fistule vero curationeꝫ non hñt nisi exiccationẽ, ꝛ ꝓhibitionẽ corruptõis. Exiccatio qdẽ fit cũ assiduatione mũdificatiõis corporis, ꝛ cautella a repl'one ꝺm q̃litatẽ, ꝛ quãtitatẽ: ꝛ h̃ qdẽ sufficit in curatiõe ei⁹ q̃ nõ est maligna. maligna v̊o opꝫ vt curef cũ hoc, ꝛ cũ eis q̃ sunt fortiora eo, sicut sunt empl'a, ꝛ potatiões ꝓhibẽtia putrefactionem: sicut sunt stiptica nora cũ abstersione, cũ quib⁹ nõ est mordicatio de mũdificatione. Cibus [c] †[ ] opꝫ vt sit cib⁹ boni chimi ex carnib⁹ auium q̃s scis, ꝛ de piscib⁹ [d] [aradrachi] ꝛ olerib⁹ boni chimi, frĩs, sic̃ sunt atriplices, ꝛ [e] [bliti.] Et dum vlcera ꝑmanent mala, opꝫ vt dentur assata, [f] †[ ] ꝛ sicut vitelli ouoꝝ sorbiliuꝫ. ꝛ g̃datim ꝑueniaf ad gallinam pinguem, ꝛ ad tri. Et gña lactis ꝯferunt eis qñ ea digerunf. Q̃ð ergo est sicut lac asininũ, ꝛ lac equum ẽt, ꝛ lac camellinũ ꝯfert eis: qm̃ lac rectificat mãs vlceꝝ, ꝛ lauat ea, ꝛ glutinat ea cum sua [g] [retentõe.] Et qð est sicut lac vaccinũ, ꝛ ouinũ aggregat ad illud additionẽ in ꝯfortatiõe mẽbri et cibatione eius. Verũtñ lac asininũ, ꝛ caꝑnũ iuuatiuũ est ex ꝑte rectificationis ꝯpl'onis, ꝛ ablutiõis, ꝛ ex parte ꝓprietatꝫ est magis iuuatiuũ q̃ꝫ illa duo: ꝛ ꝓprie [h] [qð est] nutriti in domo. [i] [Et fortasse est cõueniens vlcerib⁹ in qb⁹ scif dispositio ei⁹.] Et oꝫ vt misceaf cũ lacte eoꝝ, ꝛ cibis ipsoꝝ quos ipsi sũmunt aliqd ex medicinis rectificãtib⁹ vlcera, sicut ẽ dragagãtum, sumptꝫ in potu his gñibuꝫ lactis post mundificationẽ, ꝛ amiluꝫ, ꝛ gummi. Et exiccatiua ẽt, ꝛ aliqd de diureticis, ꝛ seminibus [k] [faciẽtibus glutinationẽ.] Et qñ bibit lac, non cõedaf post ipꝫ aliqd, donec descẽdat: ꝛ si ei⁹ tardatur descẽsio misceaf cum eo aliqd [l] [salitũ:] ꝛ quãdoqꝫ ponũf in eo sal, ꝛ mel. Et lac ꝯueniẽs est ei loco aque, ꝛ cibi silis. Et qum [m] [deficit] ꝑus est iuuatiuũ lac [n] [camelí] ꝑ hoc qꝫ sigillat, ꝛ glutinationẽ facit, ꝛ confortat. Et est ei vt bibat gña lactis, qum sitis adest. Olera aũt, ꝛ fructus que ei ꝯueniũt, sunt melones, ꝛ citroli, ꝛ pira, ꝛ zarur, ꝛ g̃nata dulcia, ꝛ cydonia. Et [o] [de siccis quibus in sc̃dis vtendum est mensis sunt] amigdale, ꝛ ꝓprie torrefacte, ꝛ fistici, ꝛ auellane, ꝛ g̃na pini ꝓprie, ꝛ alcasb. Et dimittant ficus siccas, quoniã male sunt ad vlcera, abstergẽtes ea: ꝛ scalpellantes ipsa, ꝛ excitantes ea: ꝛ in ipsis est lacticinium occultum, ꝛ opꝫ vt ꝺuitet omne acetosuꝫ fortis acetositatis, ꝛ omne acutum, ꝛ omne salsum, ꝛ omne qð est vehementis dulcedinis.

a A. Alia litera ꝺ lãcca ꝛ reubarbarum ꝛ semen
b A. ꝓfundatio/nem ꝛ dilationẽ
c † A. autem
d A. alradradi
e A. olus iame/num
f † A. ꝛ meliora eis sc̃ carnes volatiliũ ꝛ ꝑuaruꝫ auiũ montanaꝝ assatarum
g A. caseitate.
h A. animalis
i A. cũ eis q̃ cõueniũt vlcerib⁹, quorũ dispões cognoscuntur
k A. notis
l A. salis
m A. minoratur
n A. ouinum
o A. pira. Et cibi sicci ad quos sit ꝑmutatio sunt sicut

De scabie renum ꝛ meatuum. Cap. XIII.

De genere vlcerum eorũ est scabies: ꝛ cause eius ꝺm plurimum sunt bothor, que apparent super eos ex humoribus cholericis, et baurachijs: deinde vlcerantur.

De signis. Cap. XIIII.

Sunt cum signis vlceꝝ in exitu ei⁹, quod egredif cum cõmotione, ꝛ pruritu in loco renum, cui admisceᵱ punctura. Et qñqꝫ magnificatur cum ea dolor: ꝛ illud quod egreditur ꝺ ea, que fit in meatibus, panniculosum est.

De cura. Cap. XV.

Confert ei flebotomia basilice, si est corpus totum plenũ: ꝛ maius iuuamẽ ei in omni dispõne est flebotomia [p] [basilice] ꝛ vẽtosatio [q] [loci] renũ ꝛ administratio mundificatõis ꝛ corporis semper, ꝛ ꝓprie cum vomitu. Et [r] [cõfectiones ex auellanis similes de seminib⁹ cũ boli armeni: ꝛ succi liq̃re. eq̃s ꝑtib⁹.] Et cib⁹ sit, qui bene digerif, ꝛ est boni chimi, sicut vitelli ouorum: ꝛ que infrãnt ꝛ humectant, sicut pulli cum atriplicibus, et [s] [spinachijs, ꝛ [t] †[blitis.

p A. saphene
q A. sb̃ loco
r A. pillule facte ex seminib⁹ cuꝫ bolo armeno et succo liquiritie
s —— A.
t † A. olus iamenuꝫ ꝛ cucurbita ꝛ spiachia ꝛ fructus humidi ꝛ ꝓprie gñata dl'cia ꝛ olera humida. Et cura scabiei meatuum ẽ iter curaꝫ scabiei renũ ꝛ curã scabiei vesice q̃re in eis ambab⁹ sil' considera

De lapide renum. Cap. XVI.

Communicãt renes ꝛ vesica in cã gñatiõis lapidis: ꝛ illud est, qm̃ lapidis gñatio non cõpleref nisi ex mã patiente, ꝛ v̊tute agẽte: Materia v̊o est humiditaꝫ viscosa, grossa, flegmatis, aut saniei, aut san. aggregati in aꝑate. [u] †[ ] ꝛ hoc est raro. v̊tus vero agẽs ẽ calitas egressa ab eq̃litate: Et mã qdẽ .ij. hẽt cãs, q̃rũ vna ẽ mã mãe, ꝛ ꝺa ẽ retẽtor mãe. Mã v̊o mãe sunt cibi grossi ex gñibus lactꝫ, ꝛ ꝓprie spissis: ꝛ caseus, ꝛ ꝓprie humidus, ꝛ carnes grosse [x] [ꝛ] carnes auiũ palustrium, ꝛ magni corꝑis, ꝛ caro camelina, ꝛ vaccina, ꝛ hircina, ꝛ que de siluestribus [y] [ingrossant.] Et pisces grossi: ꝛ cibi ꝺ patellis omnes, Et panis viscosus, ꝛ crudus, ꝛ azym⁹: ꝛ tri. ꝛ [z] [sorbitiões ex simila ꝛ adarmacha viscosa, ꝛ cõfectio de melle viscosa, ꝛ fruct⁹ acetosi] ꝛ difficil' digestionis, ꝛ illi q gñant humorẽ viscosum: sic̃ mala immatura: ꝛ sicut caro citri ꝛ piroꝝ. Et ex aq̃s turbide [&] [ꝓprie nõ ꝯueniẽtes] diuerse. Et vina nigra, grossa: ꝛ ꝓprie qñ digõ est debilis, ꝑp debilitatẽ v̊tutis digestiue: aut ꝑp multitudinẽ eiuꝫ qð summif: ꝛ destruit v̊tutem: aut ꝑp malitiaꝫ ordinis, ꝛ exercitij sup repl'onẽ. Et qñqꝫ est mã sanies vlceꝝ in eis, aut in alijs. Retẽtor aũt mãei est debilitas expulsiue in renib⁹, ꝑp ꝯpl'onẽ: aut aꝑa cal'm, ꝛ herisipilã, ꝛ vlcera in renib⁹: ꝛ retinenf in eis suꝑfluitates [ꝯ] [residẽtes] omnis aquositatꝫ, que ꝑuenit ad eos: Aut vehemẽtia calitatꝫ in eis, [ꝝ] [ꝛ retinet] suꝑfluitates, ꝛ facit eas lapides anteq̃ꝫ expellanf: ꝛ attrahit eas ad eos añ digõnẽ integram a suꝑiorib⁹ corꝑib⁹. Et hec calitas aut est inseꝑabilis: aut accñs ꝑp laborẽ: aut acceptionẽ calefaciẽtis: aut ꝑp oppilationẽ suꝑfluitatum aggregataꝝ, aut frigus constringẽs: aut aꝑata oppilãtia: [a] †[ ] ꝛ hoc est plimũ [b] [ꝛ] fra ꝛ dura [c] [ꝛ cõmunitas] mẽbroꝝ ꝓpinquoꝝ sicut intestinoꝝ ꝛ alioꝝ. [d] [Et quãdo cõprimunf renes tunc accidit in eis oppilatio.] Et iste res omnes etiã inueniunf in vesica causa lapidis quãuis differãt vtriqꝫ lapides: est. n. ille q in renib⁹ est lenior paruꝫ, ꝛ minor, ꝛ magis declinis ad rubedinẽ: ꝛ ille q est in vesica est durior, ꝛ maior valde, ꝛ magis ꝺclinis ad [e] [nigredinẽ] ꝛ ad cinereitatẽ, ꝛ ad albedinẽ licꝫ [f] †[ ] gñetur in ea lapis q minutatim frãgitur. Et iteꝝ [g] [si est] lapis renum [h] [ꝛ] generatur ꝺm plimũ: ꝛ non adhuc mingif [i] [tunc] ẽ se-

u † A. Alia litera ꝛ dubellati
x A. sicut
y A. grossa est.
z A. gña chisch ꝛ albeth ꝛ cibaria ꝺ simila, ꝛ hauari viscosis, ꝛ dulcia viscosa, ꝛ fructus crudi
& A. aq̃ nõ famosꝫ vel' non vsitate
ꝯ A. ꝛ residentie
ꝝ A. que ꝯuertit in arenam
a † A. calida
b A. aut
c A. aut cõitate
d A. qum cõprimũt renes ꝛ faciunt accidere in eis opilationeꝫ.
e A. puluerulentiam vel fuscedinem
f † A. quandoqꝫ
g A. quoniam
h —— A.
i A. vrina ꝛ

dimen vrine retentum cum ea:⁊ [a]⌈si est vesice ⁊ di/scernitur⌋ ſm plimum post sepationem vrine: [b]⌈tūc est fex san. deinde associat̄ ei, ⁊ diuersificat̄ ab eo.⌋ Et ille cui plimū aduenit lapis renum, est pinguis: ⁊ ille cui plurimū aduenit lapis vesice, est extenua/tus. Et senib⁹ plimū aduenit lapis renū, quā lapis vesice: ⁊ infantium, ⁊ eoꝝ q̄ illos sequunt̄, est econ/uerso. Et plimum hui⁹ fit inter infantiā, ⁊ puberta/tis initiū: ⁊ illud ideo, qm̄ v̄tus expulsiua in infanti bus, ⁊ adolescētib⁹ est fortꝫ: q̄re expellit a supiorib⁹ mēbris ad illa que sunt inferi⁹. In senib⁹ v̄o v̄tu/tes renū ipsoꝝ debilitant̄ valde. Et iteꝝ qm̄ infan/tium, ⁊ adolescētium subtiliores sunt hu. ⁊ pp hoc penetrant in renib⁹ eoꝝ: ⁊ senū hu. sunt grossiores, q̄re nō penetrant in renib⁹ eoꝝ. Et ꝙ plimum gn̄at̄ lapis in infantib⁹, est pp [c]⌈appetitū⌋ eoꝝ ⁊ motum ipsoꝝ sup repletionē: ⁊ q2 potant lac, ⁊ ꝓpter con/strictionē meat⁹ vesice eoꝝ: ⁊ in senib⁹ ꝓpter debili tatē digestiōis ipsoꝝ: Et ꝓpter hoc iudicauit, Hip. ꝙ ipse in senib⁹ non sanat̄. Et omnis vrina in qua est hu. plurim⁹, est dignior vt ex ea generet̄ lapis: ⁊ est illa ex qua qum [d]⌈descendit⌋ gn̄atur sal: ⁊ est eius sal plurimus. Sal aūt generat̄ ab aquositate in qua est terrestreitas plurima quā adussit calitas. Et vrina q̄dē infantiū pluris est salis, quā vrina se/num: non qm̄ terrestreitas ei⁹ sit plurima: imo qm̄ caliditas in eis est plus, ⁊ terreitas ei⁹ in adustione est [e]⌈ꝓfundior.⌋ Et ꝓpter hoc vrine eoꝝ sunt turbi de, ꝓpter multitudinē ꝑmixtiōis ipsoꝝ: ⁊ pp rarita tē corpoꝝ eoꝝ q̄re soluit̄ ab eis plimum aquositatꝫ cuꝫ resolōne occulta: Et dignior pueroꝝ vt in eo ge neret̄ lapis, est ille q̄ est sicce nature ſꝫ plimū, ⁊ cali ditōi. Et non exiccat̄ ſm plimū nā nisi pp attractōeꝫ humiditatū ad ipsi⁹ epar: deinde mēbra vrine ipsi⁹. Et qn̄ est illic calitas, est cā efficiens p̄sens. Et ad vl timum siccitas nature facit vrinā grossiorē, ⁊ pluri mā. Et in illo, in quo est sedimē arenosuꝫ, [f]†⌈ ⌋ nō aggregatur lapis, qm̄ mā non est [g]⌈coar/ctata: ⁊ neqꝫ aduenit ei iteꝝ cā plima, ⁊ si ipsa esset plima⌋ esset ꝑmuꝫ qd̄ gn̄aretur ab ea lapis magn⁹ durus, nisi esset [h]†⌈ ⌋ plima: sed [i]⌈esset⌋ mol lis suscipiēs cōminutionē, ⁊ si non: [k]⌈nō multiplica ret̄⌋ ei⁹ separatio in vrina. Et qum forma fit hec, sci as ꝙ mareria [l]⌈non est⌋ neqꝫ pp causam in seipsa: neqꝫ pp vehemētiaꝫ caliditatꝫ [m]⌈ei⁹ qd̄ in lapidē cō uertit̄ non suscipienteꝫ⌋ comminutionem. Et sig̃t fortitudinē expulsiue. Et hm̄oi iudicium plimū nō est necessariū. Et scias ꝙ paꝝ accidit puellis, ⁊ mu lierib⁹ [n]†⌈ ⌋ lapis in vesica qm̄ meat⁹ vesice eaꝝ est. ad exteriora breuior, ⁊ latior, ⁊ paucoꝝ an/fractuū: ⁊ in breui de facilitate expulsiōis est, qd̄ nō est in longo. Et de habentib⁹ lapidem sunt, q̄bus fi/unt paroxismi gn̄andi lapidem, ⁊ mingēdi eum. Et quādo aggregat̄, ⁊ [o]⌈fortasse⌋ egredit̄, quꝫ vri na, aduenit eis sicut in colica. Et spatium in hoc est diuersum inter mēsem, ⁊ vsqꝫ ad annū. Et ille q̄ con sueuit tollerare lapidem magnum, alleuiat̄ ꝑ alios dolores vesice: ⁊ sig̃t illud qd̄ membꝝ non [p]†⌈ ⌋ su scipiens apationem velociter [q]†⌈ ⌋ non apat̄ ꝑ hm̄oi, neqꝫ per dolorem clamosum, cū tollerat do lorem lapidis cuꝫ magno lapide: [r]⌈tunc⌋ vnusq̄sqꝫ amborū si singulare fiat, apostemat. Et scias ꝙ la/pis renum, ⁊ vesice est ex eis que [s]⌈hereditantur.⌋

De signis. Cap. XVII.

Signorum aūt lapidis q̄ est in renib⁹ ꝓmū est vri na: ⁊ est ꝙ vrina in ꝓmis est grossa, de/inde incipit ꝯuerti ad tenuitatē, ⁊ atte/nuat̄ pp retentionē turbidi [t]†⌈ ⌋ tūc existi/ma eius gn̄ationem q̄uis qn̄qꝫ mingat̄ in ꝓncipio rei tenuis, Et [v]⌈generatio⌋ ei⁹ in ꝓncipio rei grossa est magis significatiua sanitatis v̄tutꝫ, ⁊ dilatatiōis meatuum. Et qn̄qꝫ est cum eo sedimen plimū simile sedimini, qd̄ ē in egritudinib⁹ c̄pis infirmi. Et q̄to plus ē vrina vehemētius clara, ⁊ magis assidue cla ra, ⁊ paucioris sediminis, sig̃t ꝙ lapis est durior. Et dr̄ ꝙ qn̄ sani, ⁊ ꝓp̄e senes mingunt [x]⌈nigrum⌋ cū dolore, aut absqꝫ dolore, indicat ꝙ lapis cōplet̄ in vesica: Et ꝯfirmatur significatio in omnib⁹ illis si vides arenam residētem. Et est arena illa tendēs ad rubedineꝫ, ⁊ citrinitatem. Et [y]⌈ꝯfortat illud⌋ si in/uenitur grauitas in chatin, ⁊ dolor [z]⌈⁊ si.⌋ q̄si reti/neatur aliq̄d cum mouet̄ sup euꝫ, sentit̄ [⁊]⌈in eo qd̄ seq̄tur alchatin⌋ sig̃t magis fortitudinē v̄tutꝫ, ⁊ am plitudinem meatuū. Et vehementior dolor q̄ fit pp lapidem renum, qum in ꝓmis generat̄, est q2 ꝯstrin git. [ꝯ]⌈Et pp ea q2 inititur qū mouet̄, ⁊ icedit i mea/tibus: ⁊ ꝓprie in meatu vesice facit dolorē, quꝫ mo uet̄ ab eo.⌋ In dispositione v̄o ꝯgelationis ei⁹, ⁊ ge tis eius, ⁊ getis patiētis ipsum, qum nō est repletio vehemēs, coarctās, cōmouens lapidē, inuenit̄ [ꝫ]⌈re tētio⌋ grauitatꝫ tm̄. Et replō cibi facit ip̄m vehemē tius excitare dolores: ⁊ ꝓp̄e qn̄ descendit cibus ad intestina [a]†⌈ ⌋ ⁊ ꝑtransit ea: qum aūt euāct, ⁊ expellunt̄ supfluitates ex intestinis, dolores sunt q̄etiores. Signa v̄o mot⁹ lapidis, sunt [b]⌈g̃uitas⌋ doloris, ⁊ ei⁹ vehemētia, ⁊ descēsio ei⁹ ex alchatim vsqꝫ ad inguina, ⁊ [c]†⌈ ⌋ [d]⌈ve ad⌋ emūctoria: ⁊ tūc iā ꝑuenit lapis ad meatū vesice: ⁊ qum sedat̄ ille dolor, tūc iā ꝑuenit in vesica.

De curatione. Cap. XVIII.

Dicamus hic curatiōes, que sūt lapidis renū ꝓprie, ⁊ communes ei cuꝫ lapide vesice: deinde faciamus ad lapidē vesice caplm̄ sin/gulare, ⁊ curationes singulares ꝓpri/as. Intentiones q̄dem quas medici in curatione la pidis intēdunt, sunt abscissio materiei ei⁹, Et ꝓhi/bitio gn̄ationis ipsi⁹ cum abscissione cause, ⁊ recti/ficatio ei⁹: Deide [e]⌈mūdificatio, ⁊⌋ cōminutio ipsi/us, ⁊ fractio eius, ⁊ [f]⌈compressio⌋ ipsius ⁊ eradica tio ei⁹ ex suo suspēsorio cū medicinis que illud effi/ciūt: Deinde eius extractio: ⁊ [g]⌈subtiliatio⌋ in ip̄o, ⁊ ordine ei⁹. Et illud complet̄ cū medicinis ꝓuoca tiuis, aut cū adiuuantib⁹ deforis. Deinde est regi/men sedans illud, qd̄ seq̄tur inde de dolorib⁹: ⁊ re/ctificatio ei⁹ qd̄ accidit in eis de vlcerib⁹: Et sunt q̄/dam qui laborant extrahere ipsum per incisionem ilij, ⁊ ꝑ dorsum, sed est magnus timor in eo: ⁊ opera tio eius, q̄ rationem non habet. Materiei autem abscissio preparat̄ in ꝓmis cum euacuatiōe eius ꝑ solutionem ventris, aut ꝑ vomitum: deinde abstinē do a cibis grossis, ⁊ aq̄s turbidis, equando qd̄ co/medit̄, ⁊ confortando stomachū, ⁊ faciendo vt di/gestio fit bona. Et cum exercitio tempato in tēpore vacuitatis: ⁊ fricatione ei⁹ [h]⌈qd̄ in medio stringit̄⌋ ⁊ leniendo nām, vt declinent hu. grossi ad latus fe/cis: ⁊ non fiat ex [i]⌈declinatiōe fecis⌋ coarctatio re nū. [k]†⌈ ⌋ Et ex eis q̄ ꝯferūt ad hec, est assi duatio ꝓuocatōis cū eis, q̄ lauāt vesicā de seminib⁹ diureticis: ⁊ de ill' q̄ bona sūt apud illō est aq̄ ciceris: ⁊ [l]⌈aqua carnis:⌋ ⁊ aqua folioꝝ raphani, ⁊ rapha nus ipse ꝓprie minut⁹ humidus. Et qum supuenit ei spatium dieꝝ, administret̄ diureticum forte. In pueris vero ꝓhibet gn̄ationem lapidis, sumere in potu vinum album subtile ꝑmixtum. Et iuuat̄ a cli

a A. lapis vesice coagulat̄ vl' idu ratur

b A. ⁊ ē fex vrine q̄ nō associat̄ ei, sed postponitur ab ea. Alia litera post sepationeꝫ vrine sic ꝑs feca lis sanguinis q̄ nō associat̄ ei sꝫ postponitur

c A. ingluuiem

d A. dimittitur

e A. vehemētior

f †A. in vrina

g A. retenta. Et existimo ēt ꝙ nō sit mlta vl' mag̃ qm̄ si eēt multa vel mag̃ digni⁹

h †A. ꝙ esset

i ——A.

k A. Alia litera est propter illud quo mltiplicat̄

l ——A.

m A. est mā q̄ cō/uertat̄ in lapidē lapidatione que non recipit Alia litera tunc scias ꝙ mā nō est nisi pp se/ipsā ⁊ nō pp cal'i tatē vehemēteꝫ ab illa. n. ꝯuerte ret̄ in lapidē la/pidatiōe q̄ nō re ciperet

n †A. proprie

o A. existimat̄ ꝙ

p †A. est

q †A. qum

r A. ⁊

s A. Alia litera apostemant ipsa Alia litera accidūt pp stri cturā sup renes ꝯ cinglō in quo auꝝ ⁊ argētum monetatum est occultum.

t †A. in renibus

v A. essentia

x A. vrinā nigrā

y A. fortificat̄ illa

z ——A.

⁊ A. sentit qd̄ vt cinatur alchati ⁊ ipsum

ꝯ A. locū. Et apd̄ motū ⁊ icessionē i meatib⁹, ⁊ ꝓp̄e in meatib⁹ v̄ius vesicā, ⁊ qn̄qꝫ fit dolor apd̄ id qd̄ mouet̄ sup eos. Alia litera qum descēdit ē pp id qd̄ extēdit ⁊ ledit apud mo tū suū ⁊ trāsitū i meatib⁹ ⁊ ꝓp̄i meatib⁹ ad vesi/cā q̄re fit dolor qum mouetur super eos.

ꝫ A. Alia litera sensatio

a †A. vicina ei

b A. permutatio

c †A. poros vri/tides transeun/tes super

d A. ꝓp̄e vesicā

e ——A.

f A. commotio

g A. subtil' ope ratio

h A. ⁊ ꝓhibitōe ꝯstrictionis me/dij dorsi

i A. fece

k †A. ⁊ ꝯstrictio

l A. arset

ſterib⁹lenibus tempatis ꝑ illud, qꝺ̄ educũt de fece, ⁊ leniunt nãm. Et[a] ſ quandoqꝫ ponunt in eis ꝺ̄ medicinis cliſteris, ⁊ ꝑducunt ṽtutẽ ꝓprie.] Et ex ꝓhibitiuis gñationis ei⁹, eſt vomitus poſt cibuꝫ, ⁊ multus vſus ei⁹: Ipſe enim expellit ſuꝑfluitates groſſas ꝑ viam ꝯtrariaꝫ vie, cuius motus eſt ad renes: ⁊ facit latus renũ mũdum, ⁊ vacuũ. Et balneũ, ⁊[b] ſ renes fortaſſe ꝑueniunt] ad lubricitatẽ ei⁹: ⁊ qñqꝫ extrahunt mãs ad illud qꝺ̄ de corpore appet, ⁊ auertunt eas a renib⁹. Et qñ multus vſus eſt eoꝝ, mollificant ṽtuteꝫ, ⁊ debilitant ṽtutẽ renũ. Et ſilr̃ ſi adminiſtrent in hora, in qua nõ ſunt neceſſarie lenificatio, ⁊ ſedatio doloris. Faciunt.n. renes ſuſceptibiles materieꝝ effuſaꝝ ad eos ꝑꝑ mollificationẽ ipoꝝ rum. Et dormire ſuꝑ dorſuꝫ eſt ex eis que lapidi cõferunt. Medicine vero cõminuẽtes cũ ſunt ꝭm plꝛ̃imum medicine amare, que non ſunt valde vehemẽtis calitatꝭ, ⁊ addant in cauſam: et omne cui⁹ inciſio eſt vehemẽtior, ⁊ cui⁹ calitas eſt minor, eſt melius. Et opꝫ vt ille que ſunt lapidis veſice ſint vehemẽti⁹ cal'e, quã ille que ſunt lapidis renũ. Et eſt hoc genus medicinaꝝ aliud quaꝝ oꝑatio non ꝓportionat ad cal'm, ⁊ frm, imo non faciũt illꝺ̄ qꝺ̄ efficiũt, niſi cum ꝓprietate. Et medicinaꝝ cõminuẽtiũ q̃daꝫ ſunt, que non ſunt cũꝫ illa ſuꝑfluitate in ṽtute, ⁊ nã eaꝝ eſt ad cõminuẽdum lapidẽ ꝑuum. Et illaꝝ que non ſunt cũ vehemẽtia, q̃dã ſunt que ſunt vehementis ṽtutꝭ ꝭm lapidem renũ, ſꝫ ſunt ꝑue ṽtutꝭ ꝭm lapidem veſice: aut non habẽt ṽtutẽ ad illũ, ſicut lapis iudaicus. Et quedam eaꝝ ſunt, que ſunt fortes ꝭm lapidem renũ ⁊ oꝑant in lapidem veſice. Et q̃daꝫ ſunt fortes vehemẽtes in vtriſqꝫ lapidib⁹ ſimul: ſicut auis, que nominat altragulidos: ⁊ ſicut cinis ſcorpionũ. Et qum cõponunt ex medicinis ad lapidem medicine, oꝫ vt adiungantur eis ſpeties medicinarũ, que eas adiuuent ad operanduꝫ qꝺ̄ efficiunt: de qb⁹ ſunt medicine fortis ꝓuocationis: [c] ſ ⁊ extrahũt in vrina groſſa] illud quod eradicat de lapide ⁊ cõminuit. Et de ill' ſunt medicine in qbus ẽ [d] ſ alteratio ei⁹ qꝺ̄ alie mouẽt medicine ⁊ morant vt ſua mora ꝑficiant integritatem] ſue oꝑationis. Et iſte medicine ſunt nõ velocis penetratiõis ꝑꝑ pinguedineꝫ in eis, ⁊ viſcoſitatẽ: ⁊ ſunt cũ hoc faciẽtes digõnem: ſicut gũma [e] ſ feniculi] Et de illis ſunt medicine velocis penetratiõis ⁊ mundificationis, ſicut piper, ⁊ [f] ſ allea,] Et medicine ꝯfortantes membꝝ apud diuerſitatem impꝛ̃ſſionum in eo, ⁊ motum ſuꝑ ipm: Et ſunt medicine albezereati ſicut ſpica ⁊ caſſia [g] † ſ] ⁊ alie. Et de illis ſunt medicine in qb⁹ eſt ſtipticitas ſubtilis: ſicut ſũt robub fructuũ vt ꝯſeruẽt [h] ſ mẽbꝝ.] Et qñqꝫ miſcent cũ iſtis medicinis medicine ſedantes dolores cũ ꝓꝑetate, aut ſtupefactõe [i] ſ ſua cũ ꝓuocatione.] Quꝫ cõponimus medicinã ꝭm hãc formã: oꝑatur ṽtus nãlis in eaꝫ: q̃re vtit eis que ad lapidẽ ſunt apud lapidẽ [k] † ſ

] poſtq̃ꝫ vſa fuerit [l] ſ ill'] ad hoc vt ꝑuenirent ille que ſunt ad lapidem ad locũ lapidis: ⁊ tunc viit [m] ſ liquefactiuis ⁊ lenitiuis] illic vt ꝑmaneat medicina lapidis, ⁊ facit ipſam morari, vt operationem ſuã efficiat [n] † ſ

] ſ [o] ꝑ hoc ꝙ dñat ei ṽtus adminiſtratiua, qum] iam ante illud vſa fuerit illis faciẽtib⁹ penetrare [p] ſ que feſtinare fecerũt illis ad lapidẽ faciẽtib⁹ ad lapidẽ. Et qum vtit cõminuẽtib⁹, ⁊ cõprimentib⁹, ⁊ faciunt oꝑationem ſuaꝫ, euaneſcũt medicine morari faciẽtes, ⁊ ꝓuocatiue, ⁊ penetratiue. Qum aũt extendit] dolor adminiſtra ſtupefacientia ꝭm ꝙ eſt regula cognita in cõpoſitione medicinarum. Et quãdoqꝫ [q] ſ eſt neceſſarium vt in medicina ſingulari vna ſint] plures harum proprietatũ. Nunc quidem numeremus medicinas comminuẽtes lapidem ⁊ extrahentes ipſum.

a A. ꝑ illꝺ̄ qꝺ̄ ponit in eis de medicinis lapidis q̃re ꝑuenit vl' ꝑducit ṽt⁹ eaꝝ ex proximo ſeu velociter.

b A. tũa fortaſſe perducunt

c A. q̃ extrahant vrinam groſſaꝫ vt extrahatur

d A. tepefactio mor⁹ aliaꝝ medicinaꝝ ⁊ mora vt ꝑficiat cũ mora ipſaꝝ integritas

e A. polipodij. Alia litera pini

f A. alia

g † A. lignea

h A. ṽtutẽ mẽbri i —— A.

k † A. ⁊ dimittit vt relinqt ꝓuocãtia, ⁊ directia ad mẽbꝝ quꝫ tã applicauerit ſe cũ medicinis lapidis apud lapidem

l A. ꝓuocatiuis

m A. ꝑmanẽtib⁹ ⁊ his que faciũt morari

n † A. ⁊ ñ moueãt ipas penetrãtia ⁊ ꝓuocãtia a loco quo indigẽt vt ſtẽt in eo tpe vt faciant operationem ſuam

o A. cũ eo qꝺ̄ dimiſit ṽt⁹ oꝑatiua vl' ꝑꝑ illꝺ̄ qꝺ̄ dimiſit ṽt⁹ oꝑeratiua, ⁊

p A. vt feſtinaret medicinas lapidis verſus lapidem anteq̃ꝫ pateret a nã paſ.

De medicinis cõminuentib⁹ lapidem. Cap. XIX.

ET ſunt ſicut coſti radix: ⁊ radix rubi: ⁊ bdellium ⁊ radix [r] ſ ſule] ⁊ cortic. radicuꝫ aldemeſt: ⁊ cicer nigꝝ. ⁊ ꝓprie aqua ei⁹, ⁊ ſemen altee, ⁊ fruct⁹ alkaraſie, ⁊ gũmi alzarur: ⁊ in alzarur eſt ṽt⁹ in hoc: ⁊ [s] ſ tribuli ⁊ ra. eoꝝ ſunt boni] ad illud: ⁊ radix [t] ſ albaſce] ⁊ ſquilla, ⁊ acetũ ei⁹, ⁊ oxymel ipſius: ⁊ apium montanũ, ⁊ calamenlamẽtum, ⁊ abſinthium, ⁊ caſſia ⁊ radix [u] ſ citroli] cãpeſtris: ⁊ xilobal'. ⁊ carpobal'. ⁊ oppobal'. ⁊ [x] ſ radix ei⁹ eſt fortis] valde: ⁊ ſemen malue campeſtris, ⁊ cardus, ⁊ aqua radicis ei⁹: ⁊ ſcolopẽdria, ⁊ capillus veneris de quo ſumat pondus. ʒ. ij. in aqua raphani: ⁊ apium, ⁊ radix [y] ſ athel ⁊ ſemẽ canabis] ⁊ ṽga paſtoris ⁊ ꝓprie roma. ⁊ cyminũ campeſtre. ⁊ radix pẽtaphilon, ⁊ aq̃ ei⁹ ⁊ camepitheos ⁊ poliũ. ⁊ radix aſpagi, ⁊ ſemẽ cipi egyptiaci ⁊ cortic. radicũ lauri ⁊ ſemẽ raphani ⁊ ſcordeon ⁊ extremitates vitis albe ⁊ ruta agreſtis. Et iteruꝫ baurac armeni de quo ſumat pondus aure. v. ⁊ ꝯficiat cum melle ⁊ potet in aq̃ raphani tribus dieb⁹, ⁊ iteꝝ ſotire aure. j. cuꝫ aq̃ tepida. Et dixerũt qdam ꝙ ſi ſumant ſeptuaginta grana piperiſ, ⁊ optime terant, ⁊ fiant ex eis. vij. trociſci, ⁊ det in potu omni die troc. vn⁹, [z] ſ deſcẽdet lapis] ⁊ in fiſticis eſt virtus qua cõminuit lapis renũ. Et de fortib⁹ ꝭm lapidem renũ, ſũt lapis iudaic⁹, ⁊ pulegiũ, ⁊ camepitheos. Et de fortib⁹ abſolute ſunt cinis ſcorpionũ: ⁊ oleũ in quo ponunt ſcorpiones ſtans ſub ſole, linitum iniectũ per ſiringam in lapide veſice. Cineris aũt ſcorpionuꝫ regimẽ meli⁹ eſt, vt linias vas ſil'e vrinali ſpiſſum luto ſapiẽtie, deide ponas in ipſo ſcorpiones, ⁊ dimittant in furno cal'o nocte vna [⁊] ſ ad] min⁹, ita vt non ꝑueniant ad ſummũ in aduſtiõe, ⁊ in mane remoueant. Et vitꝝ eſt meli⁹ q̃ꝫ teſta ericcans, ⁊ accipiens ṽtutem. Et cinis leporis decollati ꝭm hũc modũ eſt fortꝭ, de quo ſumat in potu pondus. ʒ. ij. Et [?] ſ aqua ei⁹] ſũt vehementꝭ iuuamẽti ⁊ reſol'onis, [ꝝ] ſ ⁊ que ꝺ̄ eo ex more ſumunt ſunt caput] ⁊ extrema ipſi⁹ exiccata in ſole in vaſe eneo. Et iteꝝ lumbrici terreſtres exiccati. Et iteꝝ vitꝝ attritõe fcm̃, vt atomi, q in ſol' apparent radio. Et iteꝝ cinis vitri, ⁊ illꝺ̄ meli⁹ fit ſi igniat ſuꝑ cochliariũ ferreũ, ⁊ tritũ cribellet: ꝺ̄inde ponat ſuꝑ aq̃ꝫ [a] ſ fabaꝝ] ⁊ oñdet in ea qꝺ̄ ꝺ̄ eo calcinat, ⁊ iteꝝ reliquũ [b] † ſ] donec pl'uerizet totũ: ꝺ̄inde terat pl'uis ſic atomi, q ſt̃ in radio ſolis: ⁊ dat ꝺ̄ eo in potu aur̃. j. in. xij. aur. aq̃ cal'e. ⁊ illud meli⁹ ẽ qꝺ̄ ẽ de vitro albo claro. Et de ill' q̃ valde fortia ſunt, eſt vnus lapidũ q in ſpongia inueniunt. Et iteꝝ ſan. hirci exiccat⁹: ⁊ ille melior ẽ q ſumit i hac hora, in qua colorat vua. Quere ergo ollã nouã, ⁊ [c] ſ ablue eaꝫ] aq̃, ita vt remoueat qꝺ̄ de ea eſt de nã [d] ſ terreitatꝭ] ⁊ ſalſedinis: ⁊ ſi fuerit lapidea erit melior: ꝺ̄inde ꝺ̄colla hircũ, q hẽat q̃tuor ãnos ſuꝑ illaꝫ ollã: ⁊ dimitte ꝑmũ ſan. ei⁹ ⁊ vltimũ currere: ⁊ aſſũme mediũ tm̃. ꝺ̄inde dimitte dõec coagl'et, ꝺ̄inde icide ipꝫ i fruſtra ꝑua, de qb⁹ facies troc. q̊s põas ſuꝑ rete, aut pãnũ mũdũ: ⁊ ſꝑge eos ad ſolẽ ſb̃ diuo poſt orale defendens eos a puluere: ⁊ dimitte eos tãdiu, donec eoꝝ exiccatio vehemens fiat in loco ad quem ros nullo modo ꝑtingat: ⁊ conſerua trociſ.

ſiõe ꝺ̄bilitãte ṽtutẽ cũ q̃ oꝑatione faciũt in lapide. et qũ vſa fuerit medicinis cõminuẽtib⁹ lapidẽ ⁊ ꝯmouẽtib⁹ ⁊ fecerit oꝑatõeꝫ eaꝝ dimittit medicinas ꝑmanẽtes ⁊ morari faciẽtes ⁊ feſtinat ⁊ accelerare fac̃ ꝓuocãtia ⁊ penetrantia. Quꝫ aũt fortificatur

q A. aggregant in vna medicina ſingulari

r A. alrathbe

s A. pulegiũ ⁊ radix ei⁹ eſt bonũ Alia litera radix ei⁹ ẽ bona Alia litera ⁊ radices eoruꝫ ſunt bone

t A. alcãne

v A. Alia litera malue

x A. Alia litera oleuꝫ balſami ⁊ exiſtio ꝙ ſit forte

y A. althil ⁊ ſemen folij

z A. minget lapidem

⁊ A. aut

? A. ex eis que

ꝝ A. eſt alierba a q̃ caput eius ſit acceptum

a A. Alia litera alkali

b † A. inflãmet

c A. buliat in ea

d A. cinereitatis

ꝛ qum volueris eos in potu tribuere, dabis de eis in potu cochliariū vnū in vino [a]⌈aceti⌋in hora geſ doloris: aut in aq̄ apij montani, ꝛ videbis rē mira/ bilē. Et de eis q̄ fortia ſī, eſt cinis [b]†⌈ ⌋ouoꝝ galline, poſtq̄ʒ eūata ſunt a pulis. Et de eis q̄ ſūt ve hemētis fortitudinis, ꝛ meliora oium, eſt auis que grece noiaṫ tragulidos: ꝛ auis eſt de gn̄e pūaꝝ, mi nor oibus auib⁹, excepta aue regia, ꝛ color corpis ei⁹ eſt inter viridē ꝛ cineritiuʒ, ꝛ citrinū, ꝛ ſup alas ei⁹ ſunt pēne auree, ꝛ ſup caudā ipſi⁹ ſunt alba pun/ cta, ꝛ plimū appitiōis ei⁹ eſt in hieme, ꝛ apud piſci/ nas, ꝛ apud pietes, ꝛ ipſi⁹ volatui apud pietes nō ē fixio, imo volat paꝝ, ꝛ cantat, ꝛ garrit ſemp, ꝛ mo/ uet caudā. Et ipſa comedaṫ cruda ſic̄ eſt, q̄ð meli⁹ eſt: ꝛ comediṫ elixata, ꝛ aſſata, ꝛ ſaliṫ, ꝛ reſeruaṫ vt caro ſalita. Et qn̄qʒ aduriṫ ſic̄ eſt, in furno, q non ſit cū illa calitate. ſ. cuʒ q̄ʒtitate qua [c]†⌈ ⌋oñeṫ ei aduſtio, ꝛ deſtruaṫ v̄tus, ꝛ ſit in vitreato vaſe, ꝛ ſm̄ modū q dictus ē ad ſcorpiōes, ꝛ alia: ꝛ qn̄qʒ aduriṫ in olla lapidea: aut [d]⌈butinai⌋ꝛ ſtringiṫ caput ei⁹. Et quʒ ptrāſit terminū [e]⌈rei⌋tendēs ad aduſtionē, tūc retine. Et qn̄qʒ [f]⌈pulueriʒaṫ⌋illud q̄ð de ea ſali tū eſt, ꝛ aſſatū ipſi⁹ cū pipe, [g]†⌈ ⌋ꝛ ſilib⁹: ꝛ bibaṫ tritū ei⁹ [h]⌈a pulueriʒatiōe: aut aduſtiōe cū vino claro⌋cū melle: [i]⌈aut cū aq̄ mell': ⌋aut cū chā dicon. Et ſilr̄ vnaq̄qʒ haꝝ medicinaꝝ. Et exiſtimāt q̄dā ꝙ hec auis ſit auis ſpine, ſʒ hec eſt auis q̄ noiaṫ frācigine ſafurion, de q̄ nō ſcio an ſit illa, aut alia: ꝛ exiſtimāt ꝙ qn̄ exiccaṫ, ꝛ bibiṫ paulatim ex̄hit lapi dē ex oi loco. Et dixerūt q̄dā ꝙ lapis ipſe ex̄hit lapi dē. Et iteꝝ fim⁹ colūbin⁹, ꝛ fim⁹ galli. ꝛ exiſtiant hu nain ꝛ alkind⁹, ꝙ qn̄ ſūiṫ [k]†⌈ ⌋ð eo pōdus. ʒ. ij. ꝛ origani⌋pōd⁹. ʒ. ſ. ꝛ q̄ʒtū ipm̄ ē ʒuc cari tabarʒet, ex̄hit oēʒ lapidē. Et qn̄ ponunṫ cū eo pip, ꝛ ſal, ꝛ p̄pe in ðcoctiōe pulegij, ꝛ iteꝝ ſcarabei exiccati. Et exiſtimāt q̄dā ꝙ ſuffumigatio ei⁹, q̄ð ē ſb̄ v̄ga, cū ſpina eritij, facit mingere lapidē: ꝛ hoc ē de illis q̄ ego nō v̄ifico. Medicine v̄o que cū iſtis pmiſcenṫ pharmacijs, ad penetrādum ſunt, ſic̄ pip, ꝛ calamētuʒ, ꝛ cinnamomū: ꝛ iſte cū hoc ſunt iuua tiue in capl'o motionis lapidis. Medicine aūt que cum iſtis cōmiſcenṫ vt p̄uocēt cū v̄tute, ꝛ ex̄hāt ſup fluitates groſſas, ſunt ſicut ſemina cognita, ꝛ p̄prie [l]⌈fenu.⌋ꝛ ſic̄ daucū, ꝛ meu, ꝛ fu. ꝛ aſſaꝝ, ꝛ acorus, ꝛ ameos, ꝛ keiſim, ꝛ ſiſeleos, ꝛ ſemē agnicaſti, ꝛ ſq nātum, ꝛ cordumeni. Et fortaſſe q̄dā hoies dicunt bonum eſſe vti cātaridib⁹. Et iſte q̄dē medicine cū vehemētia p̄uocatiōis ſue nō ſunt p̄uate impreſſiōe in lapide. [m]†⌈

⌋Medicine v̄o doloris ſedatiue ſūt, ſic̄ ſemē lini, ꝛ mucilago ei⁹: ꝛ ſic̄ nuces, ꝛ auellane: [n]†⌈ ⌋ꝛ ſemē altee, ꝛ h̄ñt ordinē etiā ad medicinas lapidis, Et ꝯueniētiā ad corp⁹ renū, ꝛ ex narcoticis eſt illud q̄ð ſciuim⁹. Medicine aūt ꝯfortatiue, ſunt ſic̄ been, ꝛ [o]⌈ariſtologia: ⌋ꝛ lilium ſiccū, ꝛ ſemē agnicaſti: ꝛ iteꝝ ſic̄ roſa, ꝛ balauſtie, ꝛ ſq̄nantū, ꝛ ſandali. Medicine v̄o cōpoſite ad lapi dē ſī, ſic̄ mithridatū: ipm̄ nāqʒ fortj opationis eſt in lapide renū: ꝛ ſic̄ ſagʒenea: ꝛ ſic̄ ꝯfectio de ſcorpio/ nib⁹ cognita ad renes, ꝛ veſicā. Et iteꝝ medicamen ſcm̄ cū ſan. hirci, q̄ð noiaṫ man⁹ dei pp̄ ſuā nobilita tē. Et medicamē theſauriʒatū dcm̄ ſcm̄ cū oleo bal ſami, q̄ð eſt mirabile. Et ſic̄ medicamē forte, quod expti ſum⁹. Recipiēs cineris vitri, ꝛ cineris ſcorpio num: ꝛ cineris radicum cauliū nabati, ꝛ cineris le/ po. ꝛ lapidis ſpongie, ꝛ ſan. hirci exiccati ꝯtriti: ꝛ ci neris corticum oui de quo pullus egreſſus eſt, ꝛ la/ pidis iudaici, ꝛ gūmi nucis, ꝛ acori ptes equales: ꝛ petroſelini, dauci, pullegij, gummi arabici, ꝛ ſemi/ nis altee, ꝛ pipis oium an̄. ptem. j. ꝛ. ſ. cū melle ꝯfi/ ciaṫ [p]†⌈ ⌋cui⁹ doſ ſit vſqʒ ad aure. ij. ꝛ ſu pra, cū aq̄ tribuloꝝ decoctoꝝ cū cicerib⁹ nigris. Et hoc ēt ꝯueniēs eſt ei q in veſica eſt, [q]†⌈

⌋ex̄hens ipſuʒ ſil'em luto albo. Et iteꝝ ex eis q̄ ſunt fortia aggrega ta eſt illud q̄ð recipit ſe. melōis ꝛ vitri aduſti ꝛ [r]⌈cul bum⌋ptes eq̄les ſumaṫ cū aq̄ ciceris. Et iteꝝ fimi colūbini, ꝛ fimi galli. deṫ aliq̄d cū aq̄ raphani: aut cū vino: aut cum aq̄ cal'a, eſt. n. aggregatiuuʒ. Et de illis q̄ ſunt aggregatiua eſt, vt ſumaṫ ꝯdiſi pondus ʒ. j, fimi colūbini. ʒ. j. ſcarabei. ʒ. i. duodecima, teraṫ ꝛ deṫ cū vino. Et iteꝝ lapiſ ſpōgie, ſcolopēdrie, ca pilli veneris, ſeminis altee, petroſelini: equalr̄ ꝛ ſit doſis q̄ʒtū neceſſe eſt in aq̄ apij: aut aq̄ radic. aut aq̄ tribuloꝝ: aut aq̄ raphani. Et iteꝝ de eis q̄ ſunt ag/ gregatiua eſt illud, q̄ð. ℞. gn̄oꝝ fruct⁹ balſami, ca/ lamēti cāpeſtriſ ſicci, lapidis ſpōgie, ſe. malue, ꝛ al bedarūgi ſicci ptes eq̄les, teraṫ, ꝛ deṫ ex eo omni die cochliariū vnū cū vino pmixto, q̄ſi. ʒ. iiij. Et de illis que p̄priora ſūt ei q eſt in renib⁹ eſt illð, q̄ð. ℞. [s]⌈meiſus⌋ſumiriō amboꝝ an̄. pōdus. ʒ. ij. pipis. ʒ. iiij. cui⁹ doſis ſit ſm̄ q̄ʒtitatē, q̄ exiſtimatur cum oxy melle ſq̄litico. Et iteꝝ rute cāpeſtris, malue campe/ ſtris, radic. apij ptes eq̄les de q̄bus ſumaṫ quātitaſ duoꝝ cochliarioꝝ, que coquaṫ i vino, ꝛ coleṫ, ꝛ bi baṫ vinū. Et iteꝝ radix pentaphilon cū [t]⌈oxymel/ le ſq̄litico: ⌋aut aqua mellis. Et iteꝝ ſe. raphani ꝛ [u]⌈culbū⌋equalr̄ [x]†⌈

⌋ſumaṫ in potu vna vice p⁹ aliā. Et iteꝝ gn̄oꝝ almhaleb excorticatoꝝ tritoruʒ aure. ij. croci aure. j. [y]⌈ariſtol', aure. ſ. ⌋ꝯficiāṫ cū melle cui⁹ doſ ſit. ʒ. iiij. Et iteꝝ cordumeni pōduſ. ij. ʒ. [z]⌈cū ter tia ſui⌋cortic. radic. lauri. [&]†⌈ ⌋ꝛ iteꝝ ſe/ mē alharmel, bdelliū ſumanṫ de q̄b⁹ fiāt pill'e: ꝛ ſu maṫ de eis oi die pōdus. ʒ. j. cū aq̄ cal'a, ꝛ cuʒ aqua folioꝝ raphani, aut enule humide, aut cū aq̄ oliua/ rū. Medicamē vltimū ſedās dolorē, ꝛ ex̄hēs lapi/ dem. ℞. ſumirion, ꝛ eſt apium cāpeſtre, ꝛ diciṫ api/ um p̄ſicum. ℥. j. cipi egiptiaci, ſpice aromatice, ſe. pa pauerís albi, cinnamomi, caſſie, pipis al. ſe. bautie, acori omniū an̄. ℥. j. ꝛ. ſ. lapidis iudaici, lapidis ðla ti de regiōe macedonie, an̄. ℥. ſ. ꝯficianṫ cū melle de quo ſumaṫ ad magnitudinē auellane cū vino. Me dicamē ꝯferēs gn̄ationi lapidiſ. ℞. [ꝯ]⌈ſe. citroli⌋pu legij, ſe. altee oiuʒ an̄. ʒ. j. ſe. cucu. hortulani, ſeminiſ melonis, dragagāti oium an̄. ʒ. ſ. miſceanṫ oia, ꝛ ſu manṫ: ſitqʒ doſ ei⁹ pōd⁹. ʒ. ij. cū vino ſubtili pmixto. Alið. ℞. lapidis inuēti in ſpōgia: radicis tribuli, ſe. bautie, oium an̄. ʒ. ij. ſe. cucumeris hortulani, ſemi/ nis melonis, ſeminis altee, amili oium an̄. pōd⁹. ʒ. ij. ſeminis feniculi, aniſi, polij oiuʒ an̄. ʒ. iij. Et qn̄qʒ danṫ eis in potu aq̄, in q̄b⁹ decoquanṫ medicine la/ pidis [ꝝ]†⌈ ⌋ſic̄ aq̄ in q̄b⁹ ðcoquunṫ camepitheos, ꝛ poliū, ꝛ calamētum, ꝛ ſiſeleos, ꝛ ra dix tribuli, ꝛ fruct⁹ ei⁹, ꝛ ſcolopēdria, ꝛ radix mal/ ue, ꝛ capillus veneris, ꝛ v̄ga paſto. ꝛ ra. [a]⌈tamari/ ſci: ⌋ꝛ radix eupatorij, ꝛ ſemē altee, ꝛ [b]⌈fumoriō, ꝛ ſaguaſ: ⌋ꝛ pulleģiuʒ, ꝛ alia [c]⌈ex⌋diureticis. Et qn̄ adminiſtraṫ in dieb⁹ ſanitatj p̄hibet gn̄ationē lapi/ dis ēt. Et ex decoctionib⁹ q̄bus iuuamentū ꝯfer/ tur lapidi renum, qum eorum adminiſtratio aſſi/

a A. dulci
b† A. corticum
c† A. non
d A. burnia
e A. aſſationis
f A. aromatiʒaṫ
g† A. ꝛ folio ido
h A. q̄ð ē ſalitū aut aduſtū cum vino puro aut
i ——— A.
k† A. in potu in corpore magno Alia litera in corpore p̄uo
l A. apij monta/ ni Alia litera montana
m† A. Medicie v̄o q̄ pmiſcēt ad tardādū paula/ tine ſī ſic̄ gūme. Et qn̄qʒ ſī in ſe ipſis opantes in lapidē, ſic̄ gūma albeſſaigi. i. poli podij ꝛ gumma nucis. Alia litera gūmi ratinegi.
n† A. ꝛ grana pi ni maiora Alia litera ꝛ mucilago eius ꝛ ſic̄ grana pini maiora ꝛ auella ne
o A. ʒarumbet
p† A. ꝛ reſeruet
q† A. Et iteꝝ ci nis radicū cauli uʒ nabathi ꝛ ci nis ouoꝝ ð q̄bꝰ ſī egreſſi pulli ꝛ raſure vl' fricatu re lapidis iudai ci maſculi ꝛ fe mine aggregēt ꝛ deṫ in potu ex eo q̄ʒtitate vni⁹ cociearij in vino aut aq̄ tribuloꝝ ꝛ ē ēt ꝯueniēſ ad lapidē veſice
r A. calt. i. almea indi ſeu milius ſolis
s A. miſuſen
t A. ſyrupo ace toſo mellino
v A. alchat
x† A. deṫ ex eo ſi cut auelana cuʒ oleo iaſmino. et iteꝝ medicamē expīū ſe. melōis ſe. altee ꝛ carta/ mi ꝛ croci, ꝛ al chait. i. meſindū
y A. Alia litera reubarbari au/ re. j.
z ——— A.
& † A. q̄ʒtum ipſi
ꝯ A. ſameriuma
ꝝ† A. ipſum cō/ minuentes
a A. althea
b A. ſameriuma ꝛ ſuaſera
c A. cum

duatᷣ in horis ꝑoxismi, est vt decoquantᷣ folia malue cāpestris, ⁊ ponantᷣ in decoctione eius butyꝝ, ⁊ mel de q̄ sumatᷣ in potu res pl'a [a] ⌈frāgit⌋.n.lapidē, ⁊ ꝓuocat vrinā ⁊ lenit iter eius, ⁊ extrahit eū cū facilitate. Et Ruffus qdē dixit ꝙ plima balneatio in thermis sulfureis frāgit lapidē. Et hoc fortasse facᷣ ꝓuenire ad hoc, ꝙ q̄dā aque cal'e, que qn̄qȝ vlcerāt cutē, qn̄ ponuntᷣ in eis medicine lapidis, ⁊ sbmergitur in eis pānus, dum sunt cal'e, ⁊ ponitᷣ sup locū lapidis resoluit ip̄m. Et ego iam exptus sum res huius gn̄is: In regimine aūt [b] ⌈in ꝑparatione⌋ lapidis ad hoc vt [c] ⌈eleuetᷣ⌋ ⁊ patiatᷣ a medicinis cū facilitate lubricitatꝫ, ⁊ exit⁹, oȝ vt administrentᷣ olea mollificātia, inungēdo cum fricatione. Et sil'r empl'a, ⁊ embrocatiōes, ⁊ cerata mollificātia, ⁊ balnea, ⁊ tine cū q̄ᷓtitate, q̄ nō mollificēt v̄tutem supflue, ⁊ d̄bilitetᷣ expulsiua: ⁊ qn̄qȝ currit ꝑpillō ad membꝝ additio māei. Et tūc bibitᷣ medicamē ad eradicatiōeȝ lapidis, vt fiat facil' sup ip̄ȝ eradicatio, ⁊ extractio. Et oȝ vt misceantᷣ cū mollificantib⁹ ꝯfortantia, ſm canonē motū: ⁊ ꝓprie qum nō est in ꝯfortantib⁹ plima ꝯ̄rietas ad intētionē, que est in resol'one: ⁊ illa sᷣt sicᷣ oleū de lilio, ⁊ oleū de spica, ⁊ oleū de alcanna ⁊ corpa eoꝝ ēt: Et oleū alkeiri aggregat intētiōes plimas: d̄inde stringantᷣ mediū, ⁊ [d] ⌈alchatim,⌋ ⁊ pecten, vt dilatentᷣ meat⁹ desup: aut fricentᷣ cū manu: deinde detᷣ in potu medicamē cōminutiuū: ⁊ si fuerit sumptū in potu, tūc ꝯsequēter adhibeantᷣ diuretica. Et non est malū vt bibatᷣ ēt: qđ est sicᷣ casiafistula cū oleo amigdalino, ⁊ cum succo viscoso, q̄ fit de succis diureticis, in q̄bus sunt viscositas, ⁊ lubricitas cū oleo amigdalino. Et ex eis que ꝯferunt post mollificatiōeȝ, aut qum excusatio est a mollificatione ꝑpillud qđ scis [e] ⌈de lapide suspēso moto⌋ sūt vaporationes cū spongia, ⁊ silibus sibi, infusa in aq̄ ⁊ oleo, ⁊ cuȝ pāno: aut furfure: Aut empl'a calefacta ⁊ [f] ⌈viscosa: aut⌋ cū oleis calis calefactiuis sicᷣ oleo rutino: aut cū oleo ⁊ castoreo. Et est necessarium vt ꝯseruetᷣ calefactio empl'oꝝ. Qđ si necessaria sunt fortiora illis, ponantᷣ vētose vacue [g] ⌈sup⌋ lapideȝ, ⁊ [h] ⌈sit eaꝝ positio dolorosa⌋ vt attrahat ip̄m d̄inde deponatᷣ ab illo loco ad illum, q̄ est sb eo ad inferiora, ⁊ suspendantᷣ ibi. Et sil'r ſm ḡdationē descendāt a loco renuȝ ſm obliquationē [i] ⌈emunctorioꝝ⌋ ad inferiora. Qn̄qȝ descēdit ad vesicā, sedatᷣ dolor. Et qn̄qȝ exercitiū ⁊ mot⁹, ⁊ eq̄tatio sup animal [k] ⌈inge te incedēs⌋ sufficiūt. Et sil'r descēsus ꝑ gradus ⁊ ꝓprie post q̄ȝ administrate fuerint inunctiōes. Qn̄qȝ descēdit ex vesica ad meatū v̄ge. tunc fortasse facit dolorē. ⁊ tunc opȝ vt regatᷣ regimine illi⁹ loci cū eis q̄ dicem⁹. Regimē aūt doloris, qn̄ cōmouetᷣ, ⁊ ꝓ̄pe apud v̄gā ꝑꝑ magnitudinē lapidis, aut ꝑꝑ dētes in ipso, ⁊ fracturā rascatiōis, ⁊ aspitatē excoriātē, qn̄ȝ pol'e est vt fit cū balneo, ⁊ tina. Qum aūt supfluūt, [l] ⌈⁊ mollificāt⌋ redit dolor vehemēs post horā. Et embroce de camemilla, ⁊ meliloto, ⁊ altea, ⁊ furfure bone sūt ⁊ iuuatiue. Et si fuerit ꝯstrictio aliq̄ nāe, tunc de rectiorib⁹ reb⁹ est, extrahere fecē cū suppositorio, aut cū clisteri nō magno, qđ coarctet, ⁊ dolorē faciat: imo suppositoriū amabili⁹ est mihi. Et in lenificatiōe nāe est alleuiatio plima, ⁊ sedatio doloris. Et nō est semita ad administrādum catharticū. ip̄ȝ.n. ledit, ⁊ nocet ꝑ illō, qđ descēdere facᷣ d̄sup. Clistere aūt qum in eo ponuntᷣ adipes, ⁊ vnctuosa, ⁊ v̄tutes mollificantes, ⁊ v̄tutes diuretice, facᷣ cum sol'one vētris lenitatē, ⁊ frāgit dolorē, ⁊ adiuuat ad extractionē lapidis. Et qn̄qȝ dolor fortis sedatᷣ, qn̄ curatᷣ cū eis q̄ dixim⁹: deind; quȝ curatᷣ lapis, multiplicatᷣ. Quarᷣ rectius est vt abstineatᷣ a medicinis fortiter mouentib⁹, ⁊ administrentᷣ clisteria leuia, lenificātia: ⁊ inunctiōes, q̄ cōprimēdo ⁊ fricādo fiunt: ⁊ cerataria mollificātia, lubrificātia. ⁊ [m] †⌈ ⌋ de illis q̄ iuuāt in hac hora ē administratio vomitus: ⁊ illud ē de eis q̄ minorāt mās cōprimentes lapidē: sȝ fortasse nocet ꝑ illō, ꝙ attrahit lapidē ad supiora. Et si fuerit dolor de ill' q̄ nō [n] ⌈remouentᷣ⌋ ꝓrsus: tunc necessariū erit dare in potu illud qđ stuporē facit. Et [o] ⌈iteꝝ filoniū, ⁊ ēt mitridatū mādragoratū,⌋ ⁊ tyriaca q̄ nō ē antiq̄: imo ad nouitatem decliuis, ⁊ in q̄ est v̄tus opij remanēs: ipsa.n. plib⁹ ꝯfert modis. Cōfert nāqȝ ex pte tyriacitatꝫ, ⁊ ex pte ꝓuocatiōis, ⁊ cōminuit lapidē, ⁊ ex pte stupefactionis doloris, ⁊ qn̄qȝ adiuuat in [p] ⌈dieb⁹ vētositatem in renib⁹ coarctātē⌋ ēt lapidē. Et cognoscitᷣ ꝑ signa vētositatꝫ renū aut [q] ⌈vētositatem in intestinis cōprimētem⌋ ip̄m: ⁊ cognoscitᷣ ꝑ signa sua, q̄re oȝ tūc vt intēdatᷣ ad ea q̄ frāgunt vētositatē, sicᷣ ruta, ⁊ semē eius, ⁊ semē apij, ⁊ anisum, ⁊ ameos, ⁊ carui, ⁊ nigella dādo in potu in eis, q̄ sūt sicᷣ aq̄ mellis: aut emplando: aut faciēdo ex eis ceratū cū oleo aliquo: ⁊ vtēdo eo in clisteri. Et si fuerit lapis ꝑꝑ ap̄a cal'm, curetᷣ curatiōe ap̄atꝫ renum in p̄mis. Et sufficient ea que scis de embrocis, ⁊ emplis, ⁊ ceratarijs infrantib⁹, q̄ p̄terierunt tibi in cap. plib⁹, aspso super eo modico aceto, dōec penetrēt: ⁊ sil'r fiat clistere cū istis succis, ⁊ cū oleo roſ. cū eis, ⁊ si indigent phl'omia, fiat. ⁊ si fuerit ꝑꝑ ap̄a duꝝ, tūc adhibeantᷣ ea q̄ sūt sicᷣ mucilagines cal'e, vt mucilago seminis lini, et fenugreci, ⁊ altee: et se. almaru ꝑmixte cum eis, q̄ infrant. ⁊ sil'r camemilla, et melilotum, et tribuli, et anetū. Et ista administrantᷣ bibita: et administrantᷣ clisterizata. Et administrātᷣ epithimata. Et qn̄ administrantᷣ epithimata, opȝ vt ponantᷣ in eis, q̄ sūt sicᷣ gūma pini, et serapinū, et ammoniacū, et storax, et castoreū, et sicᷣ myrrha. Et iteꝝ olea cal'a cū ꝯfortantibus aliq̄b⁹. Et de vnguentꝫ, vnguētū diaglon, et vnguētum de adipib⁹ et alia: et qn̄ videris [r] ⌈inflationē⌋ ꝓuocabis tunc. Cibi aūt lapidē patiētiuȝ sunt illi, q̄ ꝯ̄rij sunt cibis nocētib⁹ eis: et carnes auium assate hn̄tium colorem cineritium, et auium in domibus habitātium [s] ⌈dissolute⌋ cum decoctione, non nocent eis: et simil'r que de carnibus sᷣt sb̄tilia: Et cancri assati caro confert eis. Et opȝ vt in cibis eorum ponantur capita cardi, et asparagi, et proprie campestris [t] ⌈cum⌋ aqua ciceris [v] †⌈ ⌋ et oleo cartami.

Margin notes: a A. lubricat — b A. ꝑparatiōis — c A. eradicetur — d A. hypocūdria — e A. ꝙ lapis ē suspensus motus — f A. vnctiones — g A. infra — h A. locum doloris — i A. duoꝝ pororum vritidum — k A. qđ saltando vel trotando incedit — l Alia litera —A. — m † A. qn̄qȝ — n A. tepescunt — o A. iteꝝ filoniū ⁊ medicina mādragorata. Alia litera meli⁹ ē filoniū ⁊ ēt medicine mādragorate — p A. dolore vētositas in renibus coarctans — q A. vētositas in intestinis comprimens — r A. digestioneȝ — s A. ⁊ columbini dissoluti — t A. ⁊ — v † A. cum oleo

¶ Fen. xix. de dispositionibus vesice, et vrine: duos comprehendens tractatus.

¶ Tractatus primus de dispositionibus vesice.

¶ De anatomia vesice. Cap. I.

Queadmodum deus excelsus creauit feci vasa aggregatiua cōprehendentia totū, vsqȝ quo aggregatᷣ, deinde expellit totū sil', ꝑ qđ fit excusatio ab ascellatiōe ꝯtinua hora post horā sicᷣ sciuisti: sil'r ꝑ̄parauit excelsus, et creauit eis, qđ de supfluitate aq̄sitatꝫ attrahitᷣ d̄igne excuti et expelli, capacitateȝ et sacculū cōprehēdentē totalitatē ei⁹, aut plimū eius, donec surgat ad exhendā ipsam semel, et non sit necessarium expellere ip̄am ꝯtinue: sicut accidit patiētibus distillationē vrine: et capacitas illa est vesica. Et creata est neruosa ex neruis ligamēti, vt sit vehementioris fortitudinis, et fit cū fortitudine susceptibilis extensionis [x] ⌈plane, sustētate⌋ vt impleatᷣ aq̄/

Margin note: x A. dilatabilis fortis substātie

sitate. Q̃ñ replet, euãt qđ in ea est cũ volũtate ad quã pducit necessitas. Et in collo eiꝰ est carnositas ᵃ[retenta]vicina lacerto. Et ipsa qdẽ ᵇ†[

]duas hꝫ tunicas quaꝝ interior in pfundo est dupla extrinsece: qm̃ ipsa obuiat aq̃sitati acute. Et subtiliatꝰ ẽ creator sapiẽter in attrahẽdo aquositatẽ ad eã, ⁊ in exhendo aquositatẽ ab ipsa, quare puenire fecit ad ipsam ᶜ[duo emunctoria q̃ sunt renũ.]Et qũ ad ipsaꝫ puenerũt, sepauit vesice duos anulos, quos facit incedere inter duas tunicas, incipiẽtes in pmis penetrare in tunicã pmã, pforãtes eam: deinde hẽntes incessum hẽtem q̃ʒtitatem inter duas tunicas, deinde submergunt in tunica interiore disrũpentes vtrãq; eaꝝ ad ꝯcauitatẽ vesice, ᵈ†[

]ita vt qñ replet aquositate, ⁊ ᵉ[sustentat coopiat tunica aliam]tunicã exteriorẽ expulsa ad ipsaꝫ ab interiori pte ⁊ a ᶠ[pfundo]talr vt existimet .q. tunica vna, ⁊ nõ fit in eis penetratio: ⁊ pp illud nõ redit aquositas, ⁊ vrina qum figit vesica ad posteriora ⁊ ad ᵍ[duo emũctoria:] Deinde creauit ei deus cuiꝰ v̂tus est sublimis, collũ expellẽs aquositatẽ ad v̂gam, anfractuosum, plures hñs anfractus, ppter quos non mũdificat ab aquositate integre expulsa, pprie in masculis. In eis nãq; tres hꝫ anfractus. Et in mulieribꝰ hꝫ anfractum vnũ pp ppinqtateꝫ vesicaꝝ eaꝝ cũ matricibꝰ ipaꝝ. Et ʰ[illiꝰ colli, eiꝰ q̃dam ps munita est, eo qđ circũdat]ipm sicut suffocatorium, ⁊ exp̃ssoriũ, ita vt phibeat exitũ aquositatis ab ea, nisi cũ volũtate mollificãte illũ lacertũ adiutũ lacertĩ ventris ſm q̃ sciuisti in loco suo: nisi illi lacerto adueniat nocumẽtuꝫ: aut ⁱ[supflua necessitas.]Et ꝯtinuat vnicuiq; lateꝝ eiꝰ neruꝰ q̃ʒtitatem hñs, ⁊ vene qete, pulsatiles, ⁊ multiplicati sunt nerui eiꝰ, vt ipa sentiat illud cui inititur, ⁊ ad quod extenditur .ᵏ†[ ]

- a A. cum qua fit sensatio
- b† A. Alia lr̃a hẽt tunicã vnaꝫ ꝯtextã ex spẽbus villoꝝ tribꝰ nisi in loco vbi pori vritides ingrediunt eaꝫ qm̃ illic corpus
- c A. duos poros vritides ex rẽibꝰ
- d† A. ⁊ effundit in ea supfluitas aquosa
- e A. fuerit repleta ꝯplete tũc coopiat tunica interior
- f A. Alia litera concauo
- g A. duos poros vritides
- h A. pncipiũ colli munitũ ẽ cuꝫ lacerto circundante
- i A. lacerto ventris
- k† A. Alia litera plurimum

Ꞓ De egritudinibꝰ vesice, ⁊ cura eiꝰ. Cap. II.

Accidunt iteꝝ in vesica egritudines ꝯplonis cũ mã, ⁊ absq; mã, ⁊ ap̃ata, ⁊ oppilatio ˡ[de cuius summa]est lapis. Et inueniunt in ea egritudines q̃ʒtitatĩ in puitate, ⁊ magnitudine. Et accidũt ei egritudines sitꝰ ᵐ[i augmẽto]⁊ dislocatiõe. Et accidũt ei egritudines solonis singularis p aptionẽ, ⁊ incisionẽ, ⁊ vlcera. Et q̃ñq; cõicant vesice mẽbra regalia, ⁊ nobilia: sic cerebꝝ: ipsum. n. fit dolorosum cũ ea, ⁊ aduenit ei vertigo: ⁊ q̃ñq; puenit ad sirsen cã cõmunitatĩ egritudinũ vesice calaꝝ: ⁊ sicut epi iteꝝ: mltotiẽs. n. accidit hydropisis pp frigus vesice. Et egritudines qdẽ vesice mltiplicant in hyeme. Et curant iteꝝ sic curant ille q̃ sunt renũ, ⁊ cũ medicinis fortioribꝰ, ⁊ magis remanẽtibus: ⁊ sunt potiões, ⁊ iniectiões, ⁊ vnctiones, ⁊ empla qbꝰ emplent duo emunctoria, ⁊ sub vmbilico: ⁊ in ⁿ[duabꝰ cõmissuris singularibꝰ]⁊ dolores vesice multiplicant in aeribꝰ, ⁊ in regionibꝰ, ⁊ ventis septẽtrionalibꝰ, ⁊ in temporibus frigidis

- l A. ⁊ ex eis
- m A. ex eminentia
- n A. Alia litera cõmissuris situatis inter anuꝫ ⁊ testiculos. Alia litera cõmissura singulari

Ꞓ De his que calefaciunt vesicam. Cap. III.

Diuretica cala oia calefaciũt vesicã: ⁊ vnctões: ⁊ iniectiões ex ole. calis, ⁊ gũmis calis, sicut oleũ costinũ, ⁊ nardinũ, ⁊ ꝺ hẽ: ⁊ vaporatiões: ⁊ empla ex medicis p̃dictĩ i caplo renũ calis: ꝺ qbꝰ fiat emplꝫ vbi scis.

Ꞓ De his q̃ infrigidãt vesicã. Ca. IIII.

Infrigidant eã potꝰ ᵒ[succi portulace: ⁊ citro,]⁊ cucur, ⁊ potꝰ spodij ᵖ†[

- o A. lactĩ vl emlsiõis seminũ portulace
- p A. canforati

]cum aqua, frigida. Et ex epithimatibus sandali, ⁊ canfora, ⁊ fausel cum lacte acetoso, de quo butyruꝫ est exctum: ⁊ silr mucilagines ⁊ succi frĩ: ⁊ olea frã sicut ole. de se. cucurbite, ⁊ ole. ros. bonũ: ⁊ ole. de papauere, ⁊ ole. ꝺ se. lactuce cũ cãfora, ⁊ silibꝰ ⁊ iniectiões ppe, ⁊ lac asini iuuatiuũ est valde.

Ꞓ De lapide vesice ⁊ signis eius. Cap. V.

Oportet vt tu ꝯsideres illđ qđ diximꝰ de lapide renum, deinde pmuteris ad ꝯsiderãdũ hoc capitulũ. Et tu qdẽ iam sciuisti illic dñaꝫ inter lapidẽ vesice, ⁊ lapidẽ renũ, in q̃litate, ⁊ q̃ʒtitate ex caplo lapidis renũ. Differũt eniꝫ vtriq; lapides: at ille q est in renibꝰ, est lenior parũ, ⁊ minor, ⁊ magis trahẽs ad rubedinẽ: ⁊ ille q est in vesica est durior, maior valde, ⁊ magis decliuis ad soliditatẽ, ⁊ cinereitatẽ, ⁊ albedinẽ: lꝫ gñetur, in ea lapis, q cõminuit: ⁊ ᵠ[ille qdẽ q est in vesica discernit]ſm plimũ post sepationeꝫ vrine. Et ille cui plimũ aduenit lapis vesice, est extenuatꝰ: ⁊ in renibus est ecõuerso. Et infantibꝰ qdẽ, ⁊ q eos sequunt, aduenit lapis in vesica. Et dicaꝫ hic q̃ vrina in lapide vesice ẽ decliuis ad albedinẽ: ⁊ sedimẽ nõ est rubeũ, ʳ†[ ]ad albedinem tendens: aut cinereitatẽ: ⁊ q̃ñq; est vrina grossa, oleaginee fecis: ⁊ ſm plimũ ẽ subtil, ⁊ pprie in pnᵒ. Et nõ est dolor lapidis vesice, sicut dolor lapidis renũ: qm̃ ille q est vesice tenet in spatio: ˢ†[ ]nisi qum lapis retinet vrinã: qm̃ eiꝰ dolor vehemens fit: ⁊ qñ ipe cadit in meatu. Et aspitas in lapide vesice plima est, qm̃ est in spatio in q̃ pole ẽ vt stet sup eũ illđ, qđ ᵗ[ipse retinet:]⁊ pp hoc ẽ maior, qm̃ eiꝰ locꝰ latior est. Et accidit q̃ñꝫ vt sint in vesica vna duo lapides, ⁊ plẽs illis, excoriãtes ⁊ mltiplicat ᵘ[ꝯfractio arene]ex eis. Et est q̃ñq; cũ arenositate fex furfurea pp abrasionẽ ˣ†[ ]eiꝰ a lapide ʸ[abstergẽte.] Et in lapide qdẽ vesice ẽ assiduatio pruritꝰ, ⁊ doloris in v̂ga, ⁊ in radice eius, ⁊ in pectine cõicatione v̂ge ad vesicam, ⁊ habẽs eum multiplicat ᶻ[cõtrectionem]v̂ge sue, pprie qum est puer, ⁊ assidua fit ei erectio. Et quãdoq; pducit illud ad exitum ani, ⁊ ad retentionẽ egestionũ, ⁊ difficultatẽ vrine. cũ hoc q̃ illud qđ egredit. egredit cum fortitudine ppter compressionẽ ⁷[suam a stricto, ⁊ ab impellẽte]post ipsum. Et quãdoq; mingit in fine eius vrinã ʔ[quã vult.]Et quotiẽs euacuatur ex vrina quam mingit desiderat mingere statim: ⁊ agẽs illđ est lapis ꝥ[expellens expulsionem vrine aggregate.] Et multotiens mingit san. ppter rascationeꝫ lapidis, pprie quãdo est asper, magnus, ⁊ ᵃ[multotiẽs pungit:] Qum ergo resupinat lapidosus, ⁊ eleuant anche eius, ⁊ concutitur, remouet lapis a meatu. Et quãdo tunc fit compressio sup pectinem, eijcit vrina: et hec est significatio fortis sup lapidem. Et quãdoq; alleuiat illđ incuruatio lapidosi super genua sua, ⁊ ᵇ[cõmotio]membroꝝ suorum ad inuiceꝫ. Et quãdoq; alleuiatur p intromissionem digiti in anũ, ⁊ remotionem lapidis ſm hmõi preparationẽ. Et quãdoq; alleuiat illud p figuras alias compressionis, ⁊ expressionis, ⁊ resupinationis, ⁊ incuruatiõis q̃s experimẽtum inuenit. Qum ergo non cõfert illud, administret alchatatir: ᶜ[⁊ extrahit ⁊ expellitur vrina ⁊]est significatio fortis. Et similiter si difficilis fiat eius intromissio, tunc melius est vt non laboret alchatatir cuꝫ conamine. Et quãdoq; significat alchatatir per illud quod ᵈ[associatur ei mã]ex qua generat lapis. Et lapis quidem paruus, magis retinet vrinam, q̃ꝫ magnus: qm̃ figit in meatu: magnus ve/

- q A. lapis qdem vesice seq̃strat vł coagulat
- r† A. sed est
- s† A. ñ coarctãs neq; coarctatus
- t A. quod ipsuꝫ exasperat
- v A. cõminutio arenosa
- x† A. superficiei
- y A. aspero
- z A. ꝯfricatione
- 7 A. eiꝰ a stricto ⁊ ab exprimente grauante
- ʔ A. sine voluntate
- ꝥ A. expssus et pssiõe q̃ expellit vria aggregata
- a A. Alia litera coarctatur. Alia litera retinetur. Et q̃ñ resupinatur. Alia litera proprie q pũgit
- b A. aggregatio
- c A. vt expellat lapis, q̃ñq; ẽ ibi aliqd obuiãs alchatatir, ⁊ expellit, ⁊ eijcitur vrina tunc
- d A. associat ei materiam

ro remouet a meatu velociter. Et scias q lapis vesice multiplicatur in regionibus septentrionalibus, ⁊ proprie in infantibus.

¶De curõnibus lapidis vesice. Cap.VI.

Lapis vesice indiget medicinis fortiorib⁹, qm̃ ipsa ē frigior: ⁊ q2 est lõginqor: ⁊ qm̃ lapis ei⁹ est vehemẽti⁹ ꝯfirmat⁹ ex vehemẽtia coagulatiõis: ⁊ medicine ei⁹ sũt medicine fortes p̃dcẽ in curõne lapidis renũ. Et eis qdẽ ꝯferũt sagzenea, ⁊ mithridatũ, [a]†[ ]qum lapis est puus, aut lenis [b][⁊ silr̃]athanasia. Et ꝯferũt ei scolopẽdrie põdus. ℥.j. ⁊ mahaleb excorticate. ℥.s. Sirup⁹ iuuatiu⁹ eis. ℞. [c][milij sol.]triti. ʒ.xv. capilli veneris. [d][ʒ.]vij. [e][†]petroselini. ʒ.iiij. fic⁹ albas. vij. nũero ꝯcoquãtur cũ. iiij. lb. aq̃ donec remaneat. lb. j. ⁊ bibat post exitum ꝺ balneo, cuius dos sit. lb. s. Et opꝫ vt tine, q̃ in ea administrant sint fortiores: ⁊ ponant in eis cũ medicinis notis medicine, q̃ sunt sicut fol. agnicasti, ⁊ capillus veneris, ⁊ foliũ, ⁊ [f][assuesir]⁊ rosa ei⁹, ⁊ aliqd hñs stipticitatẽ, vt nõ supfluat mollificatio: Et ponãt in eoꝝ vnctionib⁹ galbanũ, ⁊ pix, ⁊ ammoniacũ, ⁊ euforbiuꝫ. Et meli⁹ eoꝝ est emplm̃ ꝺ bdelio ⁊ mecha. Et melius eorum oleoruꝫ est ole. de scorpionib⁹, emplatum, ⁊ distillatũ, aut iniectum, cũ quo misceat aliqd confortatiuũ. Et medicine qdẽ emploꝝ eoꝝ sunt radix scolopẽdrie, ⁊ radix [g][asech,]⁊ poliũ, ⁊ [h][canabl] ⁊ altea, ⁊ capillus veneris: ⁊ ponant in eis illa, que sunt sicut folia v̂ge pastoris, ⁊ auis predcã in caplo lapidis renuꝫ, ⁊ q̃ diximus cũ ea de ordinib⁹ ei⁹ valde ꝯferunt ei. Et de eis q̃ sunt ꝓpa illis in curis ipsoꝝ, est vt vtant medicinis lapidis in iniectiõe, ⁊ iuuantur eis vehemẽter. Et qñ vrine fit difficultas, ⁊ retinet cã lapidis vesice, ⁊ nõ est semita ad scindẽdum pp aliqd, qꝺ ꝓhibet: aut pp timorẽ, tũc de hoib⁹ est aliqs, q ingeniat: ⁊ in eo qꝺ est inter anũ, ⁊ testiculos, scissurã efficit puã: ⁊ ponit in ea cãnulã, vt egrediat, [i]†[ ]

q cognoscit anatomiã vesice, ⁊ cognoscit locũ colli ei⁹, cui ꝯtinuant vasa spmatꝭ, ⁊ cognoscit locũ arterie, ⁊ locũ carnosum vesice, ⁊ caueat illꝺ qꝺ opꝫ ipm cauere: q̃re non accidit nocumẽtuꝫ in gñatione, aut fluxus san. aut fistula, que non ꝯsolidat: ⁊ opꝫ vt vaporet intestina, ⁊ vesicã ante illud resupinus.

¶De regimine qꝺ in ipso p̃cipit. Cap.VII.

Sit vt p̃paret sedes, ⁊ sedeat eger sup eã, ⁊ sit p̃sens minister, ⁊ itromittat man⁹ suas sub genib⁹ ei⁹, deinde p̃pet ad scindẽdũ: ⁊ opꝫ vt [k][anteneat lapidẽ,]⁊ faciat ipm puenire in locum [l][q scindit,]⁊ illud faciat intromittẽdo digitũ mediũ in ano viroꝝ, ⁊ virginũ, ⁊ mulieꝝ corruptaꝝ in orificio mr̃icis, donec iueniat lapidẽ, ⁊ cõprimat manu alia desup, [m][faciẽdo vt descendat lapis]ex mirach ⁊ [n][sumine]donec descendat lapis ad locũ ꝓpinquũ ori vesice, ⁊ studeat vt expellat lapis talr̃ vt remoueat a cõmissura q̃ztitate [o][vnius pili]⁊ caue ne scindas sup cõmissurã, qm̃ est malũ: cõmissura. n. ꝺm v̂itatẽ est locus mortal: ⁊ opꝫ vt non cadat in expulsione abbreuiatio, vl defect⁹: qm̃ euenit tũc scissura lata, que nõ sanat. Qñqꝫ expellis, ⁊ vides scissurã non penetrãtẽ, tunc pfora si tua operatio hui⁹ q̃ztitatꝭ nõ pducit ad dolorẽ vehemẽtem, ⁊ torsionẽ colli, ⁊ casum v̂tutꝭ, ⁊ destructionẽ motus, ⁊ ꝺmonis, ⁊ [p][ꝯfractionẽ]palpebraꝝ, ⁊ oculi: si ãt pduxerit ad illud, tunc nõ pfores ipꝫ, nã si ipm pforaueris, morietur illico. Ampli⁹ fac sup ipm scissurã tendẽtem ad trãsuersum parũper, cũ ingenio bono, q nõ ꝯtingat neruũ studẽdo vt cadat scinssura in collo vesice: nã si ceciderit in corpe vesice, nõ ꝯsolidabit oĩno: ⁊ stude q̃ztũ potes, vt scissio minoret: nã si lapis fuerit puus fortasse expellet cũ exp̃ssiõe. Magn⁹ v̂o indiget scissiõe ampla, ⁊ fortasse idiget ext̃hente qꝺ ipm ext̃hat. Et qñqꝫ est lapis magn⁹ valde: q̃re nõ est posse vt scindat pp magnitudinẽ suaꝫ: q̃re opꝫ tunc vt cõprehendat cuꝫ tenalijs, ⁊ rumpat paulatim, ⁊ assumat qꝺ frãgitur, ⁊ nõ remaneat in vesica aliqd oĩno, nã si remãserit, ⁊ magnificabit ⁊ fiet magn⁹. Et multotiens accidit vt pueniat lapis ad collũ vesice, ⁊ qꝺ seqtur v̂gam, ⁊ tunc opꝫ vt sine cessatiõe inungat pecten, ⁊ fiat cõpressio sup ipm: ⁊ sit tecũ adiutor, ita vt qñ figit lapis in loco, scindas subtus eũ, ⁊ ext̃hat. Et fortasse erit recti⁹, vt ligetur post ipsum ad anteriora cũ filo ita vt nõ redeat. Et si penetrat ad locum ꝓpinquũ capiti v̂ge, nõ opꝫ vt laboret ad ext̃hendũ eum ex ipso. Illud. n. facit fortasse accidere vuln⁹ qꝺ non ꝯsolidabit, imo oportebit vt equet: aut stringat qꝺ est post ipm, ⁊ scindat subtus caput virge, vt egrediat. Cum ergo feceris in lapide oĩa que dicta sunt in caplo de illo, ⁊ extraxeris ipsum, fortasse accidet ex cõpressiõe vẽtris cũ fortitudine, ⁊ ex dolore scissiõis, ap̃a: ⁊ ẽ res timorosa. Et ex eis q̃ nõ pmittũt euenire illꝺ, ẽ vt iã clisterizes egꝝ, ⁊ ext̃has fecẽ ei⁹, ꝺinde des ei in potu post illꝺ aliqd leniẽs nãꝫ: ⁊ nõ cibes eũ nisi re pua, ⁊ lenificãte. Si ãt idigueris phlomia, vt [q][alleuiet ex minoratiõe]fac: q si volueris vt vehementi⁹ [r][alleuiet]⁊ appent signa ap̃atꝭ, ⁊ dolor sit vehemẽs valde, tũc opꝫ vt sedeat eger in tina: aut pelui aq̃ in q̃ decocta sunt lenificãtia: sicut molochia, ⁊ semẽ lini, ⁊ altea, ⁊ furfur: ⁊ cũ illa aq̃ sit ꝯmixtũ olm̃ plimũ, ⁊ cõquassatũ cũ ea: ⁊ sit illa aq̃ tepida. Qñqꝫ ext̃xeris eũ de tina, inunges [s][p̃tes v̂ge]cũ olis lenificãtib⁹, sicut ẽ oleũ camemillinũ, ⁊ anetinũ. ⁊ pones sup vulnus butyꝝ tepidũ, ⁊ funde in ipm. Et pone sup ipm cottũ infusum in oleo ros. ⁊ pauco aceto: deinde administra medicinas ꝯsolidatiuas: si ãt magnificat ap̃a assidue, fac eũ sedere in tina p̃dicta in ꝺcoctiõe fenugreci, ⁊ se. lini, ⁊ si dolor fiat fortior, fac eũ sedere in die scꝺo, ⁊ in die tertio in aq̃ ⁊ oleo tepidis. Ille ãt quẽ scissura, ⁊ vuln⁹ nõ ita dolere faciũt vt ide [t][curet]soluit in die tertio. Et opꝫ vt assiduet calefactionẽ vesice cũ olo ꝺ ruta, qũ. n. calefit ẽ rectior dispõnis. ⁊ minoris doloris, ⁊ mioris vrine. Et vrina qꝺ ledit valde pforatos: ⁊ pp illꝺ opꝫ vt sumãt in potu aquã paulatim: ⁊ quotiẽs mingũt, opꝫ vt sit minister ꝯsuãs mãu sua locũ ligamẽti, ⁊ cõprimat eũ, vt nõ infundat vrina locũ scisum. Ampli⁹ non potest esse, quin aut non currat de san. quantitas que necessaria est, ⁊ est illic timor ap̃atis, ⁊ corruptionis membri, [u]†[ ]qum alterat color ei⁹ ad corruptionem a rubedine: aut vt currat, ⁊ supfluat, ⁊ timeat fluxus san. Et p̃mum qdem opꝫ vt curet ꝺm q vides signũ p̃dcm̃, imo incidat vel scalpellet illico vt currat san. ⁊ vt ponat ꝺsup emplm̃ ex aceto, ⁊ sale in pãno lini, tãdiu donec ꝓhibeat corruptionẽ. In scꝺo aũt quod est, vt timeat fluxus san. est rectius vt sedeat in aqs stipticis cognitis, ⁊ ponat sup locum tus, ⁊ attrimẽtum trita: ⁊ supra ipsa cottũ, ⁊ supra illa cottũ aliud, [x][magis]madefactũ aceto, ⁊ aq̃: ⁊ si sciueris q vena magna: aut arteria incisa sit [y][adde]in curatione ei⁹ cum ꝯstrictione. Et si san. inobediẽs est, ⁊ non cessat, ⁊ non sanat, tũ fac eũ sedere in aceto forti. Et fortasse idiges vt flebotomes

a †A.⁊
b —A.
c A.chalt
d A.℥.
e †A.scolopendrie.ʒ.viij.tribloꝝ.ʒ.x.dauci
f A.alsuasera.
g A.althl
h A.folium
i †A.ex ea vrina ⁊ recedat mors Quis vita sit nõ trãqlla ⁊ qũ nõ ꝓsgant medici, ne volueri scindere opꝫ vt eligat scissionẽ illum
k A.Alia litera antecedat sensatio lapidis
l A.quẽ scindere oportet
m A.Alia litera descendendo
n A.vmbilico
o A.Alia litera grani ordei
p A.mollificationem
q A.preseruetur
r A.preseruetur
s A.membrum
t A. sit curandũ
v †A.⁊ proprie
x A.magnum
y A.rege

cū vt attrahať san. Et fortasse necessariū est tibi vt ponas sup pectinē ⁊ inguina, narcotica. Et ex eis q̄ accidūt ex scissura ⁊ cursu san. est vt currat frustum san. ad vesicā, ⁊ coaguleť sup orificiū eius, q̄r fit dif ficultas vrine, ⁊ tūc necessariū est, vt intromittatur [a]⌈digitus⌋in foramine, ⁊ auferať nocumētū ab ori ficio vesice, ⁊ collo eiꝰ, ⁊ extrahať: [b]⌈aut⌋cureť lo cus cum aceto ⁊ aq̄ donec resoluať [c]⌈claudēs con gelatum⌋⁊ extrahať. Et ex eis que accidūt ex illo, est abscisso gn̄ationis: Signa aūt mala, q̄ qum acci dūt expectat medicꝰ mortē, sunt vt si fortꝫ fiat dolor sub vmbilico, ⁊ infrentur extrema, ⁊ acuať fe. ⁊ ac cidāt rigor, ⁊ casus v̄tutꝫ. [d]†⌈ ⌋Ampliꝰ quꝫ addiť vehemētia doloris loci pforati, ⁊ accidit sin gultus, ⁊ moueť vēter motu ex̄neo, tūc iā appropin quat mors. Signa aūt egri bona, sunt salus rōnis, ⁊ sanitas appetitꝰ, ⁊ vt sit color, ⁊ forma sani valđ.

De apatibus calīs in vesica. Cap. VIII.

Accidit, quāuis non p̄limum, apa calīm in vesica ex mā san. ⁊ colerica: aut composita: ⁊ ē egritudo mala. Et multotiens accidit illud, ⁊ p prie in infantibus, cā lapidis ⁊ doloro sitate eius, ⁊ q̄ ipse [e]⌈conq̄ssant⌋vesicam.

De signis. Cap. IX.

Signt ꝙ apa est in vesica calīm, fe bris, ⁊ retētio vrine, aut diffi cultas eius, aut distillatio ipsius, ⁊ retē tio qdē est qum iacēt, ⁊ non possunt eij cere aliqd de ea nisi stātes. Et qn̄q3 est retētio sterco ris, ⁊ inflatio pectinis, ⁊ ilij cū dolore pungitiuo, ⁊ pulsatiōe: ⁊ qn̄q3 appet rubedo exteriꝰ, ⁊ signt ipaz ex trāquillitate infirmi quā inuenit ex vaporatiōe. Et de accn̄tibus que cū ipso accidunt, sunt sitis ve hemens, ⁊ vomitꝰ colere pure, ⁊ asma, ⁊ frigus ex tremitatū, [f]⌈⁊ fortasse nō calefaciūt,⌋⁊ alienatio, ⁊ nigredo lingue, ⁊ noceri ab omni acuto diureti co, ⁊ pprie qum sunt hu. corpis calī. Signt ergo ipꝫ etas, ⁊ cāe pterite, ⁊ psites de illis q̄s scis. Et deteri us est illud cum quo ꝯtinuať calitas fe. acute: ⁊ ve hemens fit retētio vrine, ⁊ stercoris, ⁊ fortꝫ fit dolor, ⁊ in vrina non est digō: [g]⌈est enim⌋mortale. Et hoc plus est cū fit aldubellati. Qum aūt apparet in vri na fex subsidens, [h]†⌈ ⌋lenis, tunc est maioris spei. Cū dubellati v̄o appet de horripilatiōibus di uersis, ⁊ fe. pmixtis illud qđ diximus in aldubella ti renū. Et silr̄ sign̄t maturitatē eius lenitas. ⁊ [i]⌈sunt de accidētibus digōnis vrina⌋⁊ sedimē eiꝰ. Et sign̄t eius eruptionē vrina hn̄s admixtū pus. Si autez sign̄ maturitatis nō appuerit [k]†⌈ ⌋nō rūpeť [l]⌈ante ebdomadā.⌋Et p̄lime exiture vesice fiūt v̄sus collū eius. ⁊ qn̄q3 declināt ad ptes alias: ⁊ qn̄q3 aperiunť ad partem vesice interiorem. ⁊ quandoq3 aperiun tur ad partem aliam.

De curationibus apatum vesice. C. X.

Oportet in p̄mis vt ex basilica si nistra fiat phlebotomia fm virtutē: est. n. prima curationū eius, ⁊ melior earū. Et festina si illic fuerit calitas valde vehemēs ad empla apocrustica spatio breui: ⁊ non supfluas in eis, neq3 plongeris. Illud nāq3 nociuū est ⁊ indurat apa velocitertimo si inceperis a molli ficatiuis qū non fuerit aliqd qđ ab illo phibeat ex sensu vehemēti erit meliꝰ, qm̄ mēbrū est neruosuz. Et pp hoc vehemēs fit tranquilitas egri ex vapora tionibus [m]⌈repcussiuis spatio breui⌋factis [n]⌈vapo rationibus⌋cū spongijs, ⁊ lana infusis in aqua in qua, decocta sunt lenitiua resolutiua, ⁊ vesicis in q bus sufflatuz est, plenis aqua calida, ⁊ oleis leniti uis subtiliatiuis ⁊ ppinquis eis q̄ iaz sciuisti in ca. curatōis renū. Et qū hoc te subtilia vt initias, si tol lerat, per siringā in primis qđ fit sicut mucilago psi lij in lacte asine: aut aqua ordei in lacte asi. qm̄ ē ma gis salua. Et post illud lac asi, ⁊ adeps, ⁊ post illud cassiāfistulā in lacte mulieris, fm ordinem quē scis fm horas apatis. Et qn̄q3 confert clisterizatio fcā cum eis fm suos ordines. Et de emplastris bonis post principiū inceptionis est illud qđ fit cū pane ex simila ⁊ sisamo excorticato cum lacte, ⁊ oleo viol. ⁊ oleo cāmemillino ⁊ similibus. Et iterum [o]⌈napi bo ni sunt. ⁊ iterum sula⌋elixata emplata, ⁊ vaporata. Qđ si ebdomadā pertranseat: ⁊ approximet status tunc adhibeanť farina fabarū, ⁊ semel lini, ⁊ came milla cū triplicato. Et [p]⌈silr̄ descendit per phlebo tomiā⌋saphene, ⁊ dilata te in administratione resol uentiū, que sint ex emplis, ⁊ vnguētis p̄dictis in ca. renū. Et qn̄q3 eges emplo ex isopo, ⁊ castoreo, ⁊ ce ra, ⁊ proprie post narcotica. Et scias ꝙ assiduatio sessionis eorū in tina est valde iuuatiua, ita ꝙ qn̄ ad uenit eis vrina, tunc rectius est vt mingant in ea. Et aque tinarū eorum meliores sunt ille in quibus est mollificatio de illis que iā sciuisti multotiēs. Et qn̄ q3 ponūtur in eis aldarsisaban, ⁊ ciperi, ⁊ cordume ni, ⁊ spica, ⁊ amomū, ⁊ squinantiū cū fenugre. ⁊ se. lini, ⁊ sedant dolorē ⁊ apa. Et iste aque mollificati ue quas multotiēs sciuisti, sunt sicut decoctio se. li ni, ⁊ fenugreci. Et iterū aqua in qua decoquntur [q]⌈napi ⁊ albasce⌋⁊ caules. Et curatio quidē aldu bellati eius, est prima curationi aldubellati renū, ⁊ imo necessariū est vt sint medicine eius fortiores: ⁊ quidā laudauerūt papa. al. pondus. ℥. ij. ⁊. ʒ. qđ de tur in potu in decoctione spice, ⁊ squinanti, ⁊ pprie qn̄ sunt difficultates vrine, ⁊ dolor. Et qum vehe mēs fit dolor, ⁊ timeť mors, nō est excusatio a nar coticis linitis ⁊ suppositis. [r]⌈Epithimata⌋v̄o sint sic epithimia fcm̄ ex hyusqamo albo, ⁊ mādrago ra, ⁊ papauē ꝯfectꝫ cū oleo: aut sūať q̄rta. ℥. j. opij. ⁊ dissoluať i olo viol. cū pauco croco, ⁊ ibibať pānꝰ, ⁊ supponať i ano. fortasse. n. iueniet pillđ trāq̄llita tē, ⁊ dormiet loco eiꝰ. Et qn̄z administrať đ eo aliqd i siringa si tollerat, ⁊ epithima đ opio exteriꝰ fcm̄ ē fortꝫ stupefactionis. Potiones vero, ⁊ reliq̄ curatio sunt curatio sirsen ⁊ birsen.

De apate duro vesice. Cap. XI.

Apostema durū i vesica accit a cāis silib̄ꝰ cāis apa tis duri in renibꝰ: ⁊ p̄limū eiꝰ fit succes siōe calī, ⁊ successiōe pcussiōis: aut cāus, ⁊ quādoq3 fit successione scissure.

De signis. Cap. XII.

Signa, cū eo fit difficltas vrine ⁊ egōnis sil: aut accn̄t ex ea accn̄tia duritiei renū ex [s]⌈retētiōe fecl⌋ ⁊ stupefactiōis i cruribꝰ, ⁊ agitatōe di uersa, ⁊ đbilitate, ⁊ puentiōe ad hydropisim, q̄3uis sit [t]⌈supvētrē ex duritie⌋renū: ⁊ iter ea qđ discerniť p locū in q̄ accit ḡuitas, ⁊ illđ cui accit cā in p̄mis.

De cura. Cap. XIII.

Curationes. Sūt eedē q̄ sunt duritiei renū ex inunctiōe fcā cū ole. calīs, ⁊ vaporatiōe cū eis, ⁊ dare in potu aq̄s in qbꝰ đcocta sunt semina diuretica cū melle ⁊ cassia fi. ⁊ administratio tinarꝫ fꝫ illū modū, ⁊ fm ḡdatio nes illic p̄dcās: ⁊ ex eis q̄ ppa sť, ē vt administrenť illa ole, ⁊ gūme cū siringa. s. eiectorio vrine si polē ē,

a A. Alia litera instrumētum

b A. ⁊

c A. sanguis cō gelatus

d † A. Alia litera ⁊ appetitus.

e A. scalpelat vł excoriat

f A. nō existima tur ꝙ calefiant

g A. ⁊ est

h † A. Alia lr̄a alba

i A. sedatio acci dētiū ⁊ digestio vrine

k † A. Alia lr̄a ⁊

l A. moritur in ebdomada

m —— A.

n —— A.

o A. rape elixate sunt bone valde ⁊ iteꝝ alrathbe, idest fassafa

p A. Alia litera qum declinat fi at flebotomia

q A. rape ⁊ albasceeꝑ

r A. linimenta

s A. sensatione grauitatis

t A. Alia litera infra nocumen tū duritiei Alia litera minus pducens q̄ duritiea

¶De vlceribus vesice. Cap.XIIII.

Quandoqz fiũt a cãis vlcex̄ notis q̄s iaz narrauimus in cap.vlcex̄ [a] pectinis ex excoriatõe lapidis aut excoriatiõe hu.colerici: ⁊ qñqz fiunt pp̄ apã: [b] aut bothoꝛ que vlcerant: Et in eo cui assidue fit vꝛina acuta succedũt vulnera, ⁊ vlcera: ⁊ sunt difficilioꝛa plimum q̄z vlcera renũ, qm̄ sũt vlcera mẽbꝛi neruosi Et ille cuius vesica disrumpitur, moꝛitur ƀm plurimum. Quod si scindaꝛ, non incarnaꝛ nisi cadat in parte partis carnose.

a A.renũ. Et pl'imũ accidũt vlcera vesice
b † A.eruptum

¶De signis. Cap.XV.

Iam diximus in cap. vlcex̄ renum doꝛiam inter duovlcera. Et diximus q̄ vlcera vesice faciũt difficultatẽ vꝛine, ⁊ retinẽt eã: ⁊ q̄ doloꝛ eox̄ est in loco pectinis, ⁊ ilij: ⁊ q̄ egrediunꝛ cuz eis coꝛtices albi, aut grossi, magni, si sunt in vesica: aut tenues pui, si sunt in meatib⁹. Et alia que oꝛ te scire illic. Et signa [c] que sunt in eo, immo totũ, sicut illd̄ qd̄ dcm̄ est in cap.renum. Et signũ cõe in vlcerib⁹ renum ⁊ vesice, ẽ mict⁹ san. ⁊ saniei paulatiz, ⁊ nõ subito, deinde distiguunꝛ p̄ ea, qb⁹ differunt. Et sig̃ q̄dem 'ap̄tionis ⁊ scissionis, ⁊ coꝛrosionis, ⁊ similium, vna sunt in ambobus simul.

c A.in quo ẽ coꝛrosio, sicut illa q̄ dicta sunt

¶De curatione. Cap. XVI.

Opoꝛtet vt ipi ðuitẽt cibaria acuta, ⁊ salsa, ⁊ acetosa, ⁊ vehemẽtis dulcedinis ꝯuertibilia ad colerã, ⁊ sumãt cibos [d] delectabiles sibi bonos: ⁊ illos, q̄ faciũt glutiatõez. Et exercitiũ q̄dẽ nocet eis pp̄ ea q̄ꝛ [e] acuit, ⁊ inflammat: si aũt nõ facit illd̄, tũc est iuuatiuũ pp̄ea q̄ ꝯfoꝛtat membꝛx̄: expiaꝛ ergo paulatim: ⁊ ꝯsidera in canonib⁹ dcis in cap.vlcex̄ [f] ⁊ p̄muta plimũ eox̄ ad hũc locũ: ⁊ [g] pp̄ illud ꝯsidera in eo qd̄ scripsimus de potu genex̄ lactꝭ, qm̄ ipsa sunt ƀm ꝯditiones p̄dictas iuuatiua vlcex̄ meatuũ vꝛine, p̄cipue lac equx̄. Et scias q̄ p̄seruatio in curatiõe eax̄, ẽ vt administreꝛ in p̄mis mũdificatio cũ aq̃ mellis, ⁊ zuccari decocta cũ diureticꝭ ebibita: aut iniecta, deinde ꝯñter adhibeanꝛ relique medicine. Et si [h] illd̄ qd̄ mingiꝛ est fuscũ: oꝛ vt inijciaꝛ illd̄ qd̄ subtiliaꝛ a cinere arboꝛis fici: aut cinere arboꝛis q̄rcus aut cinere arboꝛis sceba, donec mũdificeꝛ vltime. Medicine v̄o q̄ ad ipsaz bibunꝛ, sunt sicut [i] alesti⁹ cũ oleo roſ. ⁊ sic̃ lac asi. ⁊ cap. ⁊ [k] iumẽtinũ poteꝛ ƀz assiduationẽ diex̄, cũ q̃ztitate digõnis cui⁹ plimũ sit q̃ztitas.iij.ʒ. Et iam q̄dẽ [l] p̄paraꝛ de infrantib⁹ stipticis trociscox̄ d̄ papaue. ⁊ troc.alkekẽgi põdus aure.j.cũ aq̃ fra. Et de vnguẽtꝭ bonis, qb⁹ [m] cõpꝛimẽdo fit inunctio est, vt sumaꝛ stoꝛacis liq̄de pondus.ʒ.j. ⁊ pinguedinis anseris ex trib⁹ vsq̄z ad.iiij. ⁊ cere albe põdus.ij.sextarioꝝ ⁊ cũ eo fiat empl'm. ⁊ vnguẽtũ iuuatiuũ, ⁊ p̄p̄rie qum est coꝛrosio est illud qd̄. ℞.dactilos, ⁊ passas, ⁊ gallas, ⁊ acatiam, ⁊ alumẽ, ⁊ [n] hypoq̃stidos. Et qñqz ponunꝛ cum eis isopus, ⁊ stoꝛax. Et qñqz administraꝛ añ illd̄ vnguentũ in eo, in quo nõ est coꝛrosio, cera, adeps anatis, ⁊ ol'.roſ. Et administrenꝛ exiccatiua potãdo ⁊ inijciẽdo. Et qñqz administranꝛ de istis eisdẽ clisteria ⁊ administranꝛ egro sup̄ genua recuruo. Et q̄ꝛz non ꝯferunt ea que bibunꝛ, ⁊ p̄p̄rie in eo qd̄ est p̄pinquius meatui, ⁊ cũ quo est coꝛrosio, tunc curationes eius sunt iniectiones cum incarnatiuis dissolutis in lacte mulieris: de quoꝛum summa sunt troc, de [o] chartis ⁊ troc.andrulis cum aliquãto merdasengi, ⁊ ceruse, ⁊ amili, ⁊ calcis.ablute. Descriptio cõpetens ei. ℞.terre sigillate, chimolee coꝛnu ceruini valde adusti p̄tes eq̃les [p] se.canabis tertiã p̄tis istius, opij [q] sextã partꝭ, ⁊ vnguenti de cerusa p̄tes.iij.sarcocolle p̄tem.5.myrrhe, turis ambox̄ añ.ij.tertias partꝭ, aggregenꝛ oĩa cũ aliquanto ol'o roſ. ⁊ cera, ⁊ administrẽꝛ in siringa. Et qñqz addiꝛ in ea aristol'.ro.p̄s.j. Et leui⁹ illo est illud qd̄ fit ex s̄cocolla, ⁊ amilo, ⁊ cerusa, qd̄ cum lacte inijciaꝛ. Si aũt ꝯfoꝛteꝛ plumbo adusto, ⁊ ture, tũc est foꝛti⁹. Troc.exp̄tus.℞.enifistides, terrã sigil. karabe, coꝛallum, amilũ, se. citro.se.altee, se.melonis excoꝛticatũ, se.apij, daucũ, petroselinũ, [r] troc. alkekẽgi. Medicamẽ [s] aliđ. ℞.se.cucum.se.melonis, se.cucur.excoꝛ.omniũ añ.ʒ.v.amili.ʒ.iiij.succi liq̃ritie.ʒ.viij.se.poꝛtulace.ʒ.iij.⁊.5.⁊ amigdalarum dulciũ excoꝛ.auellanax̄ assatax̄ ambax̄ añ.ʒ.iiij.g̃nox̄ pini.ʒ.iij.⁊.5.se.apij, dauci, se.eruce, granox̄ mahaleb excoꝛ.diuz añ.ʒ.iij.dꝛaga.gũmi amigdale, se.hyusq̃ami al.opij añ.ʒ.iij.ciceris.ni.ʒ.x. croci.ʒ.v.ꝯficianꝛ cum rob.⁊ infoꝛmenꝛ troc.ʒ.ij.⁊ bibaꝛ cũ aq̃ raphani, ⁊ aq̃ apij, ⁊ aq̃ ciceris nigri, ⁊ p̄p̄rie post mundificationẽ vlceris. Et oꝛ vt minoreꝛ potus aque: Et qñ doloꝛ fit vehemẽtioꝛ, inijciaꝛ in ea collyriũ al', qd̄ ẽ ad oculos cuz lacte mulieris. Et iterum semen papaueris, ⁊ opium, ⁊ adeps galline, clisterizenꝛ aut supponantur, aut inijciantur.

d A.isipidos chimi boni
e A.Alia litera facit descendere
f † A.renum
g A.similiter
h A.fuerit sanies, q̄ mingiꝛ pl'ima, oꝛ vt inijciatur aq̃ que colata fuerit
i A.alassius
k A.equaruz vel camelarum
l A.Alia litera scuissi stiptica fra ⁊ trociscos papaueris Alia litera depastum fit animal stipticis fris
m —— A
n A.tharathit
o A.carthas vel de carathis
p A.lapidis ematithes ⁊ alumis omniũ ana
q A.mediã partem sexte.
r † A.⁊
s A.bonum

¶De scabie vesice. Cap.XVII.

Scitur scabies vesice ex vitiõe vꝛine, ⁊ fetoꝛe ei⁹, ⁊ doloꝛe vehemẽti cũ pꝛuritu, ⁊ sedimine furfureo: ⁊ qñqz currunt ƀm assiduationẽ humiditates. Et quãdoqz currit sanguis.

¶De cura. Cap.XVIII.

Opoꝛtet vt administreꝛ abstersiua, mũdificatiua, q̄ sũt de exiccatiuis absq̄z moꝛdicatiõe: ⁊ sint illa penitus foꝛtioꝛa, quã ea que sunt in reliq̄s vlcerib⁹. Et administrenꝛ medicine scabiei renũ iniecte in eã, ⁊ bibite. Et bibaꝛ ẽt glutinãtia infrantia, sicut mucilago psilij, ⁊ se. cydoniox̄ cũ oleo [t] roſ. ⁊ ꝯferũt cibi [u] dulcis chimi viscosi sicut sunt [x] pedes ⁊ res pingues cũ ol'o amigdalino, ⁊ aq̃ oꝛdei, ⁊ frumentũ coctũ cũ carne auium, ⁊ g̃na lactis, sicut lac asi. ⁊ capꝛi. ⁊ ouinum, ⁊ vaccinũ: ⁊ assiduatio mũdificationis coꝛpoꝛis.

t A.amigdalax̄
v A.insipidi Alia litera delectabiles
x A.pedes ⁊ intra pinguia

¶De congelatione san.in vesica. Cap.XIX.

Significãt ipsam q̄ accidit angustia, ⁊ [y] resistẽtia seu tollerãtia sincopis, ⁊ frigus extremitatum, ⁊ p̄uitas anhelitus, ⁊ pulsus cũ freq̄ntia, ⁊ sudoꝛ frigidus, ⁊ nausea. Et qñqz est cũ ea rigoꝛ cũ antecessione mictus sanguinis, aut p̄cussionis, aut casus super vesicam.

y A.appꝛoximatio vl' p̄pingtas

¶De cura. Cap.XX.

Cura illius est cura lapidis. ⁊ quandoqz sufficiens laboꝛ est in ipa potare sirupum acetosum ⁊ vt euomat cum eo [z] calido ⁊ p̄poꝛie squilliticoꝛ ⁊ p̄p̄rie cum aliquãtulo cineris ligni fici: aut in quo decocta sunt incisiua, ⁊ medicine lapidis. Et quãdoqz inijciunꝛ in vesica coagulum leporis, ⁊ medicine ad lapidem. Et fit vt sedeat in tina, in qua decocte sunt herbe q̄ sunt ad lapidem. Et de illis que laudantur ad ipsam est sumere in potu de carpobal'.pondus.ʒ.ij.aut tantundem ligni peonie aut granoꝛum peonie, ⁊ p̄p̄rie cũ aq̃ ligni eius: aut tantũdem de blacte bizantie: aut aure.j.de coꝛdu-

z A.Alia litera est conueniens

meni cum aqua cal'a: aut cum aceto vini, ⁊ oleo omphacino. Et oxymel acetosum squilliticū a me magis diligit̃ q̃ꝫ acetū. In aceto. n. est incisio, ⁊ mel resoluit, ⁊ abstergit. Et itēꝝ sauine, ⁊ [a]⌈ basce ⌋⁊ amoniaci, ⁊ rubee tincture partes sumant̃ equales, ⁊ fiāt ex eis pill'e sil'es auellanis, de qbꝰ. iiij. pill'e in potu sumant̃ cū aq̄ de radicibꝰ, ⁊ inijciant̃ in iniectorijs: Aut agaricum, aut sisseleos: aut duos aure. ase. aut aristol'. lon. Et de hñtibus ꝓprietatem sūt epar asini, ⁊ fel testudinis, ⁊ coagulū leporis, ⁊ [b]⌈ ꝓpriū in ipsa est lignū ⌋vitis, ⁊ abrotanū in hoc est iuuatiuū, ⁊ lac ficus exiccatū quꝫ eo inijcit̃ aliqd paruum, ⁊ administrat̃ de eo embroca pōderis. ʒ. Et ō exiccato itēꝝ cū aliq̄ de aqs. Et sil'r embroca ex pōdere aurei coaguli leporis. Aque vō in qbꝰ potāt̃ medicine iste, sūt sic̄ aq̄ ciceris ni. ⁊ aq̄ [c]⌈ albasce ⌋⁊ aq̄ cineris ligni fici: ⁊ aq̄ cineris ligni vitis, ⁊ ligni abrotani, ⁊ decoctio abrotani cum [d]⌈ vino. ⌋

a A. asse fetide
b A. ꝓprie int'aq̄ ligni
c A. tribulorum
d A. ruta

De dislocatiōe vesice, ⁊ mollificatōe eiꝰ. Ca. XXI.

[e]⌈ Ecidit ⌋dislocatio eiꝰ ex remotione ipsiꝰ a loco suo. Et [f]⌈ accidit ⌋mollificatio eius ꝑꝑ exitū vrine absq̄ꝫ volūtate. Et dislocatio q̄dē fit cā humiditatis, ⁊ cā vētositatꝫ, ⁊ cā ꝑcussionis sup dorsum: aut ꝑꝑ casuꝫ. Et mollificatio fit ꝑꝑ cās mollificatiōis notas: ⁊ seq̄tur mollificationē, ⁊ dislocationem qñq̄ꝫ difficultas vrine. ⁊ qñq̄ꝫ inuolūtaria emissio vrine, fm illud quod accidit lacerto de tensione ⁊ dilatatione.

e A. Scitur
f A. scitur

De cura eius. Cap. XXII.

Acte qdē a ꝑcussione, ⁊ casu, curatio est difficilis: ⁊ fit [g]⌈ ꝑꝑ reditionē, ⁊ ꝯstricturā ⌋cū medicinis calefacientibꝰ exiccatiuis, q̄s dicemꝰ. Facte autē a ꝯpl'one paralytica, ꝯfert eūo māeꝝ flegmaticaꝝ [h]⌈ subtilis ⌋⁊ ꝓhibitio ab eo qō gñat eas. Et regimē hñtiuꝫ paralysim in eo qō comedit̃, ⁊ bibit̃, ⁊ motu, ⁊ alijs. Et ꝯfert ei vomitꝰ si fit cū hell'o al'. Qō si vrina egrediat̃ absq̄ꝫ volūtate, oꝫ vt administres stipticitatē vehemētiꝰ faciētia, ⁊ non mollificēt plimū, imo aggregēt inter resol'onē, ⁊ ꝯstrictionē, ⁊ fm cōparationē curationū paralysis. Et sumat oē qō ingrossat [i]⌈ aquositatē ⌋⁊ impinguat eā, ⁊ gñat san. laudabilē, ⁊ cal'm, grossum sicut [k]⌈ alfeludē. Sꝫ si vrina est cum dispōne sua, aut ad difficultatē decliuis, tūc audacia ad mollificantia cū q̄ꝫtitate aliqua, cū resol'bne bona, ⁊ incisione vltima, est audacia necessaria. Et de potibꝰ ꝯferētibus oibus spēbus eiꝰ, [l]⌈ que sunt ex dislocatiua ⁊ paralytica ⌋sunt tyriaca, ⁊ mithridatū, ⁊ sagzenea, ⁊ homorusia, ⁊ diacurcuma, ⁊ [m]⌈ cochiū ⌋⁊ iterum flos alachoen ⁊ cipi ⁊ tus simul ⁊ singul'r ⁊ almahaleb. ⁊ itēꝝ [n]⌈ succꝰ ⌋se. rute hūide aut flos eiꝰ decoctus in [o]⌈ vino ⌋⁊ itēꝝ agnuscastus, ⁊ semē eius, ⁊ oppoponacū, ⁊ cyminū. Et qñq̄ꝫ ꝯfert, ⁊ ꝓprie ei cum qua est difficultas, vt bibat ex corticibꝰ melōis sicci pugillū vnū cū zuccaro. Et de eis q̄ currūt cursu eiꝰ, ⁊ que ꝓportionat̃ ad ꝓꝓetates, sunt testiculi leporis sicci, q cum vino odorifero bibant̃: aut guttur galli adurat̃, ⁊ det̃ in potu in ieiunio in aqua tepida. Medicine aūt que inijciunt̃, sunt sicut oleum de ruta, ⁊ oleū costinū, ⁊ oleū laurinū, ⁊ oleū nardinum, ⁊ oleū sambucinū, ⁊ oleum cucu. asi. ⁊ oleum de pino cuꝫ qbus ꝑmista sint ea que sunt sicut castoreum, ⁊ sicut assa, ⁊ galbanū, ⁊ oppoponacum. Et ista itēꝝ ꝯueniunt si sunt inuncta sup [p]⌈ emūctoria ⌋⁊ mirach ⁊ proprie oleū [q]⌈ tefisie ⌋ꝑmixtum cuꝫ seminibus [r]⌈ subtilibus ⌋odoriferis. Empl'a vō sunt ex medicinis calidis, ⁊ in qbus est stipticitas aliq̄, sicut cipi, cinnamomū, bdellium, spica, ⁊ [s]⌈ mirtꝰ ⌋cum camemilla, ⁊ sceha, ⁊ mel. Et qñq̄ꝫ curat̃ etiaꝫ cum clisteribus calefaciētibꝰ, factis ex cētaurea, ⁊ colocyntida, ⁊ alkerua, ⁊ alijs [t]⌈ ex ⌋oleis calidis ꝑdictis. Et natatio in aq̄ cal'a maris, ⁊ balneatio in aqs thermaꝝ sunt iuuatiue valde ad illud.

g A. cū reditione ⁊ strictura
h A. subtilium
i A. Alia litera materiam
k A. alfeludegi
l A. epilenticis aut paraliticis Alia litera epilentice ⁊ paralitice
m A. chuchi vel chusi
n A. decoctio
o A. Alia litera ruta
p A. pectinem
q A. tafasie
r —— A.
s A. macis
t A. cum

De doloribus vesice. Cap. XXIII.

Iunt ex cā malitie ꝯpl'onis diuerse, ⁊ ex lapide, ⁊ vlceribꝰ, ⁊ ex scabie, ⁊ apostematibus, ⁊ vētositate. Et iā sciuisti oē ca. ⁊ curationē eiꝰ, ⁊ multotiēs fit ex significatōe crisis expectate cum vrina, ⁊ dolores qdeꝫ vesice m'tiplicant̃, qum sufflat septētrio, qum in vesica est dolor. Et dicitur ꝙ qñ appar[?]in hente ipm sub ascella eiꝰ sinistra apa, sic̄ cydoniū, ⁊ accidit illō in die. vij. morit̃ in. xv. die: ⁊ ꝓprie si accidit ei ꝓfundus somnus.

De debilitate vesice. Cap. XXIIII.

Ebilitas vesice quandoq̄ꝫ accidit etiā ex parte ꝯpl'onis, cuius plimū est frigus. ⁊ ex ꝑte apatis duri, [u]† [x]⌈ nō tollerās vrinam plurimam: ⁊ desiderans ⌋euacuare eā. Et quādoq̄ꝫ debilitatur lacertus eius in adiuuādo ad euacuandum, soluēdo se ipsum, ⁊ est ex aggregatione duaꝝ rerum distillatio non [y]⌈ dilatata. ⌉

u † A. ⁊ mollificatōis ⁊ dislocationis. Et signa oia sūt māifesta. Et curationes eius sūt note. Et quꝫ debilitat̃ vesica
x A. nō tollerat vrinā plimam ⁊ desiderat
y A. ordinata copiosa

De ventositate in vesica. Cap. XXV.

Uandoq̄ꝫ est retenta, ⁊ quandoq̄ꝫ est ꝑmutabil'; ⁊ cā in hoc sunt cibi inflatiui: [z]⌈ ⁊ plurimum eius est humiditas ⌋in vesica cuꝫ debilitate caliditatis.

z A. Alia litera aut multitudo humiditatis

De signis. Ca. XXVI.

Ignum ventositatis, est tensio sine grauitate, ⁊ ꝓpe qum permutat̃.

De cura. Cap. XXVII.

Agis iuuatiua curationū eiꝰ post abstinentiā ab inflatiuis, ⁊ a malitia digestiōis, est vt bibat oleum de kerua cum aq̄ radicū, ⁊ liniat pectinē cū oleis aromaticis resoluētibus, ⁊ gūmis cal'is, ⁊ empl'et̃ cū ruta, ⁊ [?]⌈ camemilla: ⌉⁊ aneto cum re forti de castoreo, ⁊ assa, aut musco: ⁊ inijciantur ista olea cum aliquātulo castorei in virgam, aut inijciantur in ipsaꝫ succus rute cū musco: aut oleum de ben cum musco, ⁊ gallia in oleo sambucino. Et recordare eiꝰ quod dcm̄ est in cap. renū, quod renes, ⁊ vesica quādo sunt dolorosi, egri non appropinquent pillulis de seminibus, ⁊ augmentet̃ in renibus, ⁊ vesica dolorꝰ ⌈ cū attractiōe ⌋neq̄ꝫ stupefacientia, immo aqua tepida per quātitatem qua non attrahat, neq̄ꝫ stupefaciat aliqd.

? A. calamento
? —— A.

Tractatus. ij. de nocumentis que accidunt vrine.

De qualitate exitus vrine naturalis. Cap. I.

Esica expellit vrinam, qm̄ constringit sup eā ex omnibus lateribus, ⁊ cōprimit eā, ⁊ dilatat lacertum suuꝫ, quod est super ipsius orificium, ⁊ [*]⌈ comprimit lacertum ⌋myrach.

* A. cū cōpressione vel expssione lacerti

De nocumētis

¶De nocumentis vrine. Cap.II.

Ista sūt ardor vrine, ⁊ difficl'tas vrine, ⁊ retētio eius, ⁊ inuoluntaria ipsius emissio: de cuius summa sunt multitudo eius, [a]†┌ ┘⁊ ipsius distillatio ⁊ diabetes. [b]†┌

¶De ardore vrine. Cap.III.

Cause ardoris vrine sūt, aut acuitas vrie, ⁊ ei⁹ bauracitas ꝑꝑ cāz ꝯpl'onalē: aut cā defect⁹ ei⁹ qđ ꝑparatū est ad temperādā ipaz, ⁊ est humiditas ꝑparata in carnib⁹ glādosis, q̄ sūt illic. ipa.n. currit sup meatū, ⁊ glutinosuz eū facit, ⁊ ꝑmiscet vrine ēt, ⁊ equat eā: cum ergo finit deficit loco glutinatio, ⁊ vrine [c]┌eūo┘⁊ equatio: q̄re accidit ardor. Et ex illis q̄ [d]┌adiuuāt ipm┘est multitudo coitus. Iste.n. hūiditates qn̄q₃ egrediunt cū coitu: ⁊ ꝑ vicinitatē spmat͡ exitu ꝑlimo. Et iteꝝ egritudines eliquātes corpus: aut vlcera que sunt in meatibus vrine, ꝑpinqua virge, ⁊ scabies [e]┌que adustionē facit.┘Et signum q̄dem ꝑoris, est acuitas vrine, ⁊ vt nō fit sanies: ⁊ signū scđi est san. [f]┌gn̄atio┘⁊ saniei. Et multotiēs ꝑducit ꝑmum ad ꝭm, ꝭm ꝙ sciuisti in eis que preterita sunt: ꝑmum igitur est sicut antecedens secundi, sicut fluxus vētris colericus, est quasi antecedens vlcerum intestinorum.

¶De curationibus. Cap.IIII.

Si est cū san. ⁊ sanie, tūc ei⁹ cura est cura vlceꝝ vesice, ⁊ ꝑtiū eius: ⁊ illud iā dcm̄ est. Descriptio cōpetēs ad illud: fiāt troc. ꝭz hūc modū, sumat se. melonis, citro. q̄noꝝ cucur oīum añ. pondus. ʒ. xx. turis, gummi, san. drac. oīum añ. ʒ. x. opij. [g]┌ʒ. iij.┘se. apij. ʒ. j. dent in potu cū [h]┌aqua┘đ papauere sitq₃ dosis. ʒ. ij. postq̄₃ de eis facti fuerint troc. Et si nō fuerint vlcera, neq₃ sanies, tunc melior cura ei⁹ erit [i]┌exuberatio vrine, ꝯn̄r exꝑhendo superfluitates┘cuz sol'one subtili ꝭm ꝙ sciuisti in capl'o egritudinis [k]┌renum:┘⁊ vomit⁹, ⁊ cibi humectantes infrantes, ex cibarijs, ⁊ oleribus, ⁊ fructib⁹, ⁊ deuitatio oīs saliri, ⁊ acuti, ⁊ vehemēt͡ dulcedinis, ⁊ dimissio laboris, ⁊ coit⁹. Et de eis q̄ ꝯferunt ē potus mucilaginū, ⁊ iniectio eaꝝ. sicut ē mucilago seminis almaru, ⁊ mucilago psilij, ⁊ mucila. seminis cydonioꝝ, ⁊ aliq̄d de papauere, ⁊ semina diuretica fr̄a. ⁊ det in potu totū illđ cū aq̄ fr̄a. Et administret kisch ordei, ⁊ aq̄ ei⁹ iteꝝ, ⁊ oua sorbilia, ⁊ cib⁹ fcūs ex cucur. ⁊ cib⁹ fcūs ex mes, aut cū eis que sunt sic oleū amigdalinum: aut cū pillis, ⁊ gallina pingui. Et si cā in eo est exiccatio accn̄s glādulis: tūc cura ei⁹ est humectatio [l]†┌ ┘ei⁹, ⁊ dimissio eius qđ exiccat ex coitu. Et de iniectionibus vsitatis in hoc, ē mucilago se. almaru, ⁊ mucilago psilij, ⁊ mucilago se. cydoniorum, ⁊ gummi ⁊ cerusa, ⁊ albugo oui recent͡, ⁊ lac mulieris ⁊ inijciatur in eaz. Et de exꝑtis est. ℞. lapidis hematit͡. ʒ. vj. lact͡ mulieris femellā lactāt͡. ℥. j. tere terēda, ⁊ simul misce, ⁊ ꝑ foramē v̄ge ꝑ siringā mitte. Et qn̄q₃ sufficit in assiduatione iniectiōis lactis lac asini. ⁊ [m]┌muliebre nō currens┘⁊ lac caꝑnū. [n]†┌ ┘Et qn̄q₃ sufficit iniectio albuminis oui solū: aut cū aliquo [o]┌diureticoꝝ┘⁊ cū oleo roꝭ. Et qn̄q₃ ponunt in eo stupefaciētia: nā si dolor est vehemens, ⁊ ꝑprie qum mingit sanies, tūc nō est excusatio q̄n ponat in eo qđ inijcit, aliq̄d de stupefaciētib⁹, ⁊ ꝭm descriptiōes ꝑdictas in ca. vlceꝝ. Descriptio bona. ℞. cortices papaueris, ⁊

[a] †A. ⁊ paucitas eius
[b] †A. est đ sūma multitudinis ei⁹ Alia litera mictus sanguinis, ⁊ saniei
[c] A. viscositas
[d] A. finiunt eaz
[e] A. q̄re fit ardor
[f] A. Alia litera mictus
[g] A. textiam vnius. ʒ.
[h] A. syrupo
[i] A. diuertet vrinā cū eūatiōe superfluitatū facta Alia litera ē dulcē facet vrinā cū eūatōe, vl' remittē acuitatē vrine cū eūatiōe supfluitatū Alia litera ꝯtēꝑare vrinam cū euacuatione superfluitatum
[k] A. vesice
[l] †A. corporis
[m] A. mulieris lactantis puellam
[n] †A. Et qn̄z ponit i eo aliq̄d ex mucilagib⁹ fr̄is ⁊ aliq̄d fiet albi
[o] A. ex ꝑdictis

amilum, ⁊ succuz ligritie, ⁊ sumat ex eis quod inijciatur: ⁊ si indigeat confortatiōe, ponatur in eo aliquid opij, ⁊ se. hyusquiami albi.

¶De paucitate vrine. Cap.V.

Fit ꝑꝑ paucitatē pot⁹: aut multitudinē [p]┌raritatis:┘aut multitudinē fluxus vētris: aut ꝑꝑ debilitatē renū in attrahēdo: aut ēpis i discernēdo, ⁊ mittendo aquositatem, sicut fit in cacesia ⁊ hydropisi. [q]†┌ ┘

¶De difficultate vrine ⁊ ei⁹ retētiōe. Cap.VI.

Difficultas vrie, aut fit ꝑꝑ cāz in vesica ipa ex debilitate, ⁊ seq̄tur ꝯpl'onē malā, ⁊ ꝑprie fraz, sicut accidit in multitudine flatus septētriōis: aut apostema: aut alia: q̄re non [r]┌ꝑtransit┘apud expulsionē eius dn̄ium super vrinā vt extrahat eā exꝑmendo, ꝭm ꝙ se h₃ res nāl's. Et fortasse est cā in ea frigus, aut calor de foris, aut ꝑcussio, aut retentio vrine ꝑlime: aut fit ꝑꝑ cām in meatu, q est collū vesice, ⁊ [s]┌caput┘virge, aut fit ꝑꝑ cāz in v̄tute: aut ꝑꝑ cām in instr̄o, qđ est lacert⁹: aut ꝑꝑ cāz mēbri mittētis: aut ꝑꝑ cām in vrina, ⁊ cā q̄dem in meatu: aut est [t]┌ꝑmitiua:┘[u]†┌ ┘aut ꝑ cōitatē. [x]┌Primitiua aūt┘est oppilatio in ipo met: aut ꝑ cōitatē. ⁊ oppilatio in ipo: aut est cā apa/tis cali aut duri in ipso: aut rei grosse sicut humiditat͡: aut [y]┌rei inuiscate, ⁊┘saniei. Et multotiēs q̄dē fit sanies cā oppilatiōis, aut lapis, aut vētositas repugnās, aut veruca, aut incarnatio vlceris, aut ꝑꝑ ꝯstrictionē ex frigore, aut ꝑꝑ ꝯstrictōez ex calore vehemēti, sicut accidit in fe. adurētib⁹, ⁊ in egritudinibus liquefactiōis, ⁊ qn̄q₃ fit cā vlceris, ⁊ quādoq₃ fit cā tensionis que accidit ei vehemētis oppilationis, [z]┌aut saniei. Et multotiēs fit tēsio cā oppilationis┘sicut accidit ex difficultate vrine, ⁊ retētiōe ei⁹ illi, q supfluit i retinēdo vrinā: [⁊]┌nā figit in┘vesica ⁊ coopit meatus. Et retētio q̄dem fit in nocte ꝑꝑ somnū, ⁊ in die ꝑꝑ occupatiōem. Et ille in quo fit oppilatio ꝭm cōitatē, est sicut si fit in itestino, ⁊ matrice, ⁊ in [ꝯ]┌sumine┘apa cal'm, aut duꝝ: aut sunt in eo fex sicca, aut flegma ꝑlimū extēsiuū, aut ventositas repugnās, aut extēdens, aut apa in ano incipiens: aut cā tenasmon, aut incisio hemorroidaꝝ, aut fistularuz, aut dolor hemorroide: aut ragadie dolorose: aut sicut si fit in ꝑtibus inferiorib⁹ dorsi apa: aut torsio. Et sicut si accidat testicl'o eleuari ad mirach, q̄re cōprimat meatū, ⁊ attrahat ipm ad supiora, ⁊ cōstringat ipm, ⁊ difficilē faciat exitū vrine, ⁊ dolorez faciat, ⁊ egrediat paulatim. Et qn̄q₃ est cā vrine difficultatē faciēs, ⁊ retinēs, dolor ꝑꝑ vlcera in meatu sine oppilatiōe, ⁊ sine apate: q̄re quotiēs vult mingere, dolet, q̄re nō exꝑmit mictor vesicā suā cū lacerto vētris, fugiēs a dolore: ⁊ ꝑprie qn̄ est cū hoc in lacerto debilitas, aut spasm⁹, ⁊ q̄ sūt his silia. Et quz studet in se ipso, mingit vrinā suā nālem in q̄ztitate, ⁊ q̄litate, ⁊ sedat dolor. Et sil'r [ꝑ]┌cū vincit dolor.┘Et qn̄q₃ hēns hoc est cū difficultate vrine, patiens distillationē ei⁹, q̄si qum egredit paulatiz, alleuiat dolor, ⁊ tollerat. Cā aūt in v̄tute, aut est in v̄tute sensibili, aut motiua, aut in nāli. Et fcā cā v̄tutis sensibilis est, vt sit ingressuz sensuz vesice, aut lacerti ei⁹ nocumētū. q̄re nō suscipiat ab exꝑl'siua expulsionē fortē, aut expulsionē oino, aut sit igressum ꝑncipiuz hoc nocumētū, sic qđ accidit in karabito, ⁊ lethargia de obliuiōe, ⁊ ꝑuitate sensus. Et fcā cā v̄tut͡ motiue ē, vt nō sit lacerto vt soluat se ipm, ⁊ moueat a sua ꝯstrictione, ad dilatationē suā, exn̄s auar⁹ a sua

[p] A. Alia litera resolutionis
[q] †A. Et scias ꝙ acetosa nocent eis, ⁊ coitus addit in egritudie ipsorum
[r] A. bonificatur
[s] A. meatus
[t] A. principalis
[u] †A. ⁊ per se
[x] A. prima aūt ⁊ principalis
[y] A. sanguis inuiscati vel ꝯgelati aut
[z] —— A.
[⁊] A. q̄re vehemēter repletur
[ꝯ] A. vmbilico
[ꝑ] A. Alia litera qum fit ꝯpressio Alia litera qn̄ comꝑmitur

dilatatiōe: ⁊ vt fit lacert⁹ vētris nō obediēs virtuti sue ad hoc vt [a] ⌈ ꝑmat ⌋ in vesica pp ꝯbilitatē ꝟtutꝭ: aut pp dispōnem in eo de tensione ⁊ silib⁹. Et fcā cā ꝟtutꝭ nālis, est sicut si debilitet̄ virtus expulsiua pp malitiā ꝯplōnis diuerse cal'e: ⁊ est ẜm min⁹, ⁊ frē ⁊ est ẜʒ plimū [b] ⌈ ⁊ ⌋ cū mā, sicut ē cal'a cū acuitate vrine: ⁊ frā cū humectātib⁹, mollificantib⁹, aut extendentib⁹. Et qn̄qʒ est cā hui⁹ debilitatꝭ [c] ⌈ accidēs ⌋ electio nāe in retinēdo, q̄re debilitat̄ vt⁹ expulsiua. Fcā aūt pp cām in lacerto, aut est nocumētū ꝯplonale, aut apā, aut nocumētum nerui ex spasmo, aut mollificatiōe, ⁊ ꝯstructiōe ꝟtutꝭ motus pp pcussionē aut casuʒ, aut alia, aut in ipso, aut in ꝑn⁹ eius ex ramis nerui: aut nucha, aut cerebro. Cā v̄o mēbri mittentꝭ facta, est vt sit in renib⁹ apā cal'm, aut durꝝ, aut lapis, aut ꝯbilitas attractiōis eoꝝ desup: aut debilitas expulsiōis ipsoꝝ ad iferiora: aut sit epar impotens [d] ⌈ lenificādi mām, ⁊ mittendi ⌋ eā ad dispōnes hydropicas. Et hec qdē diuisio exponet̄ tibi, si posuerim⁹ ipsam ca. singulare, aut posuerimus ipsam de gn̄e paucitatꝭ vrine. Fcā aūt cā vrine, ē vt sit [e] ⌈ calor ⌋ faciēs dolorē. Et exptū qdē est in plib⁹ hoib⁹, ⁊ dcm̄ est: q habʒ difficultateʒ vrine: ⁊ aduenit post ipam tenasmon, morit̄ in. vij. nisi accidat fe. ⁊ puocationē plimaʒ faciat. Et scias qꝺ qn̄qʒ accidit post ardorē vrine, ⁊ remotionē ei⁹, exiccatio in gādula sup quā lubricat vrina, ⁊ pducit ad difficultatē vrine, ⁊ retentionem eius: q̄ opʒ vt administretur humectatio, vt non accidat illud.

¶ De signis. Cap. VII.

Signa qdē eius cuius cā est frig⁹ ꝯplōnis, ē albedo vrine cū grossitudine, aut tenuitate: ⁊ mltitudo necessitatꝭ surgēdi ad mingēdū an̄ illꝺ, ⁊ multitudo balneatiōis, ⁊ sensibilitas frigoris, ⁊ vacuitas a reliqs signis. Signū v̄o ei⁹ cui⁹ cā est calitas, ē acuitas vrine, ⁊ iflāmatio q̄ sensu pcipiunt̄. Et si cā est ꝯstrictio a frigore, sign̄t iuuamētū pueniēs ex mollificatiōe. Et si est a liq̄factōe, ⁊ fe. aduretib⁹ sign̄t ipam iuuamētū humectatiōis: ⁊ iteꝝ de signis ei⁹ ē, ꝙ paꝝ nō egredit̄, ⁊ multū ē facilioris exitus: ppea ꝙ humectat madefaciēdo meatū, ⁊ dilatādo ipm. Siḡ āt ei⁹ q̄ est cā apatꝭ in vesica, aut mēbris vicinis, aut exiture, iā sciuisti in illis q̄ pterierūt. ⁊ nos ꝯterminauim⁹ vnicuiqʒ eoꝝ cap. stās pse. Ampli⁹ de dr̄ia inter difficultatē fcāʒ ab apate, ⁊ fcāʒ ab alijs, est ꝙ apōsa accidit paulatiʒ, nō subito, nisi sit res magna valde: ⁊ scit̄ ꝙ illa q̄ fit ab oppilatiōe apud vesicā pp egritudinē in ea, aut coarctationē ei⁹ cū [f] ⌈ appodiatiōe ⌋ vesice, ⁊ ei⁹ iflatiōe, ⁊ tēsiōe ei⁹. Et illa q̄ ē cā mēbri mittētꝭ, ē vt nō sit in vesica [g] ⌈ appodiatio ⌋ ⁊ iflatio. Et oēs spēs oppilatiōis q̄ accidūt in vesica ex ipsa, aut ex coarctatiōe, sunt cū dolore. Et cognoscit̄ apā oppilās p illꝺ qꝺ sciuisti. Et cognoscit̄ res oppilās absqʒ apate p siringā, ⁊ illꝺ qꝺ ipsa exhibit de san. aut humore, aut p illꝺ qꝺ stat in facie ei⁹. ⁊ nō dimittat ipsam [h] ⌈ incedere ⌋ ex v̄uca, aut lapide, aut incarnatiōe. Et lapis qdē scit̄ p signa ei⁹: ⁊ ppea ꝙ siringa tāgit rē duraʒ valde. Et san. qdē, aut humor cognoscit̄ iteꝝ p vrinā pteritaʒ. Et san. ipse qn̄qʒ cognoscit̄ p siḡ ꝯgelationis san. in vesica, ⁊ ex citrinitate coloris, ⁊ puitate pulsus, ⁊ anhelitus, ⁊ freq̄ntia amboꝝ, ⁊ sudore frō, ⁊ febre, ⁊ rigore, ⁊ nausea: ⁊ ē malus a quo parum fit euasio. Et hu. qdē grossus cognoscit̄ iterū ex [i] ⌈ grauitate sensata ⌋ si est ei summa de qua sit curādum: ⁊ si egredit̄ in vrina humor grossus crud⁹. Illius aūt q̄ est a frigore ꝯstringēte, aut [k] ⌈ calore ⌋

a A. exprimat quod est

b A. aut

c A. accidentis

d A. ad sequestrandū aquositatem ⁊ mittat

e A. cal'a vl' acuta

f A. plenitudine

g A. repletio

h A. penetrare

i A. sedimine sēsato

k A. Alia litera frigore

solidū faciēte, cause [l] ⌈ ppinque ⌋ ⁊ antecedētes sūt significationes: Et signū eius q̄ fit ex vētositate, est tēsio sine grauitate: ⁊ qn̄qʒ est cū pmutatiōe: ⁊ qn̄qʒ est retēta in vesica. Et signū ei⁹ q̄ fit ex ꝯbilitate sensus, est vt nō sentiat mordicationē vrine. Et signum ei⁹ que fit ex debilitate expulsiue, ē vt cōpressio educat vrinā cū facilitate. Et signū mollificatiōis lacerti, est debilitas puocatiōis absqʒ [m] ⌈ clisterib⁹ ⌋ ⁊ vt sentiat ꝙ res intrinseca nō ē obediēs [n] ⌈ mēbro: ⌋ ⁊ cōpressio educit eā. Et signū spasmi lacerti, est vt parum qꝺ egredit̄ egrediat̄ [o] ⌈ cū cōpressiōe. ⌋ Et fcāʒ pp debilitatē renū, significat illꝺ qꝺ pterijt ꝺ signis eius. Et silr̄ fcāʒ cā lapidis, ⁊ apatis ipsius. Et ad vltimū si grauitas, ⁊ dolor sunt ex pte renū, tūc egritudo ē illic. Et si sunt signa apatꝭ, tūc in ipsa est apā. Et si est illic grauitas vehemēs valde, tūc illic ē vrina retenta: ⁊ si est minor illa, tūc illic est humiditas [p] ⌈ pura ⌋ cū apate, aut absqʒ apate. si aūt nō est grauitas, sʒ dolor extēsiuus, tūc est vētositas in renib⁹: ⁊ qn̄qʒ est vēter lenis, ⁊ nō sunt signa oppilatiōis renū ⁊ vesice, ⁊ [q] ⌈ ꝯbilitas ⌋ vesice, ⁊ alioꝝ inuēta, tūc cā est debilitas attractiōis renū. [r] † ⌈

⌋ Et signū fcē cā doloris accidētis ex vlcere, aut acuitate vrine, est qꝺ tollerātia doloris educit vrinā, ⁊ sedat dolorē: ⁊ silr̄: [s] † ⌈

⌋ [t] ⌈ quare ipa fiet vlcerosa ⁊ erit ⌋ cū signis vlceꝝ. Et signa fcē ab exiccatiōe hūorositatꝭ in mēbris glādosis, sunt an̄cessio cāꝝ eius pdictaꝝ: ⁊ ꝙ humectatio facit effluere vrinā.

¶ De cura nocumenti vrine. Cap. VIII.

Si causa ē humor, aut sanies, tūc oʒ vt curet̄ cū apitiuis, ⁊ diureticis fortib⁹, que sciuisti: si nō timet̄ qꝺ res sit maior, quā vt [u] ⌈ cadat ⌋ in ea diureticū deinde qum admistrat̄ faciat descēdere [x] ⌈ saniē ⌋ aliā ad vesicā, ⁊ augumētet dolorē, ⁊ tēsionē, ⁊ nō exhbat aliqd. Et aq̄ raphāi fortē hʒ impressionē in hoc cap. ⁊ tātum vʒ ꝙ oʒ vt ipsa [y] † ⌈ . ⌋ sit ꝯdimētum cibi. Et silr̄ aqua ciceris ni. Diuretica v̄o sunt sicut petroselinū, ⁊ ammoniacū [z] † ⌈ ⌋ ⁊ myrrha ⁊ rubea ⁊ amomū ⁊ costus, ⁊ siseleos ⁊ acorus: et [&] ⌈ anisum ⌋ ⁊ semē ei⁹: ⁊ totū illꝺ in aq̄ raphani decoctī: aut aq̄ ciceris nigri, aut in aq̄ albasech: aut in suco apij, ⁊ feniculi ppie cāpestris. Et oxymel sqlliticū est iuuatiuū valde, ⁊ tyriaca, ⁊ mithridatū sūt vehemētis iuuamēti, ⁊ diacurcuma ⁊ homorusia, ⁊ [ꝯ] ⌈ diackebid ⌋ reguʒ. Infantib⁹ aūt dent̄ illa lactantib⁹ eos: aut dent̄ ista in lacte matrū. Confectio diuretici fortꝭ. ℞. sauine, assari, amomi, ameos, petro. se. apij, rube tinture, amigdale amare, spice, omniū an̄. ʒ. xx. seminis melonis. ʒ. x. corpoꝝ cātaridaꝝ abscisis capitib⁹ ⁊ alis. ʒ. j. resoluat̄ ammonia cū cū triplicato subtili, ⁊ fiāt ex eis pill'e vt auellane, de qb⁹ sumant̄ vsqʒ ad. ʒ. iij. Et iteꝝ medicamē de sauina ⁊ assa pdcm̄ in cap. ꝯgelationis san. in vesica bibitū, ⁊ iniectum. Et qn̄qʒ cōponunt̄ medicine in qbus ponunt̄ castoreū, ⁊ euforbiū, ⁊. ʒʒ. ⁊ pip longū, ⁊ oleū balsami: ⁊ qn̄qʒ ponunt̄ in eis opiuʒ, ⁊ semē hyusqami albi cā doloris: ⁊ tu videbis eas in antidotario. Et oēs medicine que ꝯferunt ad lapidē, ꝯferunt ad hoc: ⁊ ad plures spēs silr̄ a calore et frigore, postq̄ʒ nō fuerit san. aut vlc⁹: et sunt sicut cinis scorpionū, ⁊ lapis spongie, et cinis vitri. Et ꝺ illis q̄ ppietatē q̄ndā hn̄t ẜm ꝙ dr̄, est vesica danu[ꝓ] le exiccata, de q̄. ʒ. iij. in vino odorifero bibant̄. Et iterum cancri [ꝗ] ⌈ marini ⌋ adusti pōdus. ʒ. ij. bibat̄,

l A. primitiue

m A. impetuoso exitu vrine

n A. expressioni

o A. exitu impetuoso.

p A. opilans

q A. debilitatis

r † A. aut expulsiue ꝓpis. Et fcāʒ ex ꝯbilitate attractiōis renū ⁊ expulsiue sign̄t dispōnes hydropice. Alia litera aut expl'sīue epatis ⁊ sign̄t super eaʒ dispōnes hydropice.

s † A. expl'sio vel ne cū conamine et tollerātia doloris

t A. Et ē vlcerosa vl' fcā ab vlceribus

u A. iuuet

x A. materiam

y † A. comedat cū pane tanquā

z † A. ⁊ daucum

& A. anetum

ꝯ A. diachebed

ꝓ A. fluuialis

ꝛ ꝓprie a pueris. Et iam diximus medicinas al's in curatōe eius, cui⁹ cā est frigus vesice: ꝛ oꝫ vt legant̄ iteꝝ in hoc loco. Fcā aūt cā ꝯgelationis [a] ⌈ei⁹ qḋ in viscatū est in vesica⌋ curet̄ cū eo qḋ dcm̄ est in capl'o ꝯgelatiōis [b] ⌈ei⁹ qḋ inuiscatū est⌋ in vesica. Et qn̄qꝫ administrant̄ empl'a ex istis medicinis cū aq̄ raphani. Et qn̄qꝫ linit̄ cū tyriaca, ꝛ mastice, ꝛ homorusia, ꝛ diacurcuma, ꝛ diakebid regum. Et qn̄qꝫ necessarie sūnt embroce fortes accepte ex eis, q̄ sūt sic [c] ⌈ sinapis⌋ ꝛ pullegiū cū fimo colūbino: ꝛ iteꝝ ex baurach, ꝛ piretro, ꝛ sinapi. Empl'm exꝑtuꝫ bonū. ℞. baccaꝝ lauri ꝛ [d] ⌈aluminis⌋ amomi, meliloti, farine ciceris nig. camemille oium ān. ʒ. x. dauci, se. raphani, se. apij hortulani, ꝛ montani oium. ān. ʒ. vij. fiat ex eis empl'm cum oleo balsami: aut cū oleo lilij, ꝯficiant̄ cum aq̄ caulis [e] ⌈armēi,⌋ Cōfectio vnguēti boni. ℞. serapini, bdelij, oppoponacis acori ꝑtes eq̄les de q̄bus fiat vnguētū cum adipe anatis, ꝛ cera citrina, ꝛ oleo de lilio. Et de iniectionib⁹, est iniectio fcā ex galbāo, storace, oppopōaco, ꝛ piꝑe: ꝛ qn̄qꝫ ponit̄ in ea assa. Et si cā fuerit lapis curet̄ lapis vbicunqꝫ fuerit. Et si cā fuerit veruca, aut caro orta, aut incarnatio, tūc curatio erit cū tinis mollificātibus, ꝛ oleis mollificatiuis scitis in capl'o vesice. Et abstinētia ab acetosis, ꝛ stipticis: ꝛ fortasse ꝓderit, ꝛ fortasse non ꝓderit. Et si cā fuerit ap̄a, curet̄ ap̄a, ꝛ mollificet̄, ꝛ liniat̄, ꝛ administret̄ [f] ⌈tyriaca⌋ in balneo aq̄, ꝛ leniētia ex q̄b⁹ fiat empl'm: ꝛ iniecta, ꝛ supposita in ano: ꝛ minoret potū aq̄ ꝛ dimittat [g] ⌈stiptica.⌋ ꝛ ꝓhibeat̄ cibus saltē duob⁹ diebus. Et qum lenitas est ap̄atis, iā descēdit vrina cū cōpressione, ꝛ expressione post multitudinē mollificationis lenificatiōis, ꝛ caul'. ꝛ altea, ꝛ cepe, ꝛ porri ꝯcocti elixatione, iuuantes sunt in hoc capl'o plimum, qum fit cū eis empl'm. Et flebotomia basilice est de illis q̄ magis necesse est ꝑmittere, deinde ex saphena: qn̄qꝫ. n. ꝓuocat̄ cū ea vrina. Et qum cā fuerit frigus ꝛ stipticitas, curet̄ curōne malitie cōpl'onis frē, ꝛ si fuerit calor, curet̄ cum oleis tēperatis, ꝛ frīs in q̄bus est lenificatio, ꝛ mollificatio: sicut oleū viol'. ꝛ oleū de cucur. ꝑmistū cū ol'o anetino, ꝛ camemillino. Et si fuerit illic siccitas ēt, administrent̄ tine, ꝛ olea mollificātia, ꝛ cibi humectātes, ꝛ regimē ꝯualescentiū, ꝛ balneū. Et si cā fuerit ꝑalysis curet̄ cura ei⁹. Qḋ si cā fuerit spasmus lacerti, curet̄ curatione spasmi ꝑdicti in capitulo suo. Et si cā fuerit ꝯpl'o frā, curet̄ cū oleis cal'is: ꝛ ꝯfectionib⁹ cal'is q̄ sciuisti. Et de illis q̄ ꝯferūt ad illud, ꝛ ad paralysiꝫ, est vt sumat̄ fimi colūbini siluestris pōdus. ʒ. j. ꝛ bibat̄ cū vrina pueri, ꝛ ꝓuocat vrinā ꝛ stercus muris pondere aure. j. in aq̄ decoctiōis aneti. Et qn̄qꝫ inijcit̄ cū mumia: aut pōdus. ʒ. j. [h] ⌈ventris arachamathi⌋ cum eadē mēsura salis indi cū aq̄ cal'a. Et confert ei potus [i] ⌈balsami⌋ cū aq̄ cal'a, ꝛ tertia. ʒ. j. asse in lacte asini: ꝛ hoc ēt ꝯfert ei que est ex hu. grosso. Fcā āt a calore, curat̄ cum seminib⁹ frīs: ꝛ semen lactuce bibit̄ cum vino ꝑmixto, ꝛ aq̄ ḡnati aceto. Sꝫ si fuerit a cāu, aut ꝑcussione iā ap̄a faciēte, aut non ap̄ante, [k] ⌈aut remonet⌋ aliq̄d tūc curatio est phl'omia in ꝑmis ꝛ [l] ⌈mollificātia temꝑata⌋ ꝛ tine ꝛ studere in hoc vt mingat. Qḋ si minxerit san. plimum tunc retinebis eū cū troc. de karabe, q̄ artificiose fiunt cū [m] ⌈ole] ⌋ nuc. Et si timeat̄ ꝙ accidat [n] ⌈aliq̄d qḋ inuiscet̄⌋ tūc cura ip̄m cū cura [o] ⌈ei⁹ qḋ est inuiscatū ꝯgelatū. Qḋ si illud qḋ est inuiscatū⌋ fecerit oppilationē, tūc curet̄ oppilatio fcā ex [p] ⌈inuiscatione.⌋ Et iā dcm̄ est illud, Qḋ si cā fuerit ventositas, curet̄ cura ventositatꝫ vesice. Fcā vero cā doloris ꝓhibentis curat̄ cū administratione stupefaciētiū, [q] ⌈ꝛ⌋ iniectione: deinde cū [r] ⌈decēsione⌋ vrine. ꝛ p⁹ illḋ administret̄ cura vlceris, aut cura eq̄tionis vrine acute cū cibis, ꝛ herbis ꝑdictis. Et qn̄qꝫ initiūt glutinationē faciētia seperātia inter acuitatē vrine, ꝛ [s] ⌈nocumētū ei⁹ in meatu sensibili.⌋ In fcā āt ꝑꝑ debilitatem sensus, curet̄ ꝑncipiū, si fuerit egritudo ꝓcedēs a ꝑncipio: aut ipse lacertus, ꝛ vesica cū medicinis hn̄tib⁹ virtutē albezahar, que sunt tyriaca, ꝛ mithridatū, ꝛ vnctiones, ꝛ iniectiones ꝯueniētes [t] ⌈vlcerib⁹⌋ sicut oleū [v] ⌈sambucinū⌋ ꝛ oleū ꝺ lilio, ꝛ oleū narciscinū, ꝛ oleū de croco, ꝛ oleū de balsamo ꝓprie. Et administrent̄ empl'a ex folijs arboꝝ, fructuū, ꝛ oleꝝ dilectoꝝ sp̄ūi aiali, sicut folia malorum, ꝛ mēta, ꝛ ruta: ꝛ admisceant̄ cū eis medicine exꝑgefaciētes valde, sicut semē albarmel, ꝛ semen rute montane: deinde empl'et̄ cū eis pecten. Et si fuerit ꝑꝑ debilitatem expulsiue, altera ꝯpl'onē dn̄antē, ꝛ egritudinē debilitātem cū eo qḋ scis, ꝛ cura. ꝛ illius q̄dē plimū est ex frigore: ꝛ ei⁹ curatio est cū eo in quo est calefactio, ꝛ stipticitas: ꝛ ꝓprie qḋ dcm̄ est in debilitate sensus. Et si cā fuerit lōgitudo retētionis tūc eius cura iteꝝ est cū tinis mollificātibus lenientib⁹, fcis ex semine lini, ꝛ fenugreco, ꝛ cartamo, ꝛ [x] ⌈sula⌋ ꝛ empl'is fcis ex istis: Deide vtere eis q̄ sunt vehemētis ꝓuocationis, ꝛ siringa, ꝛ oleū balsami: ꝛ q̄ sunt ei cōparia sunt maximi iuuamēti hic. In fcā āt cā renum, ꝛ epis, ꝛ intestinoꝝ, ꝛ dorsi: opꝫ vt intēdat̄ intentio illoꝝ mēbroꝝ: tunc si curatio vꝫ in eis, bene ē: et si non, nō valebit. Et cū hoc necessariū ē administrare mollificātia ex tinis, ꝛ empl'is, ꝛ iniectionib⁹. Et necessaria est admistratio diureticoꝝ, nisi timeat̄ ꝙ ipsa faciāt descēdere mām plurimā. Et scias ꝙ lac est res magis ꝯueniēs eis, qum non est fe. Et omni hora in q̄ dāde sunt pillule similes auellanis de seminibus, ꝛ non est fe. tunc consilium meum est vt cum lacte in potu sumant̄.

De rememoratione reꝝ faciētium mingere ꝯferentium in plibus dispositionib⁹. Cap. IX.

Dixerunt q̄dā, ꝙ qn̄ fimus colūbinus cū mumia inijcitur, fac̄ mingere: Et iteꝝ illud qḋ dictū est in cap. curōnis oppilatiōis grosse, ꝛ qḋ dcm̄ est in curatiōe ei⁹, q̄ est ex frigore. Et dixerūt q̄dā, ꝛ est de illis que iā exꝑti sum⁹, ꝛ ꝓfuit, fiat suppositoriū de sale tabarzet, ꝛ supponat̄ in ano. ꝓuocabit. n. vrinā, ꝛ soluet vētrē: Et dixerūt si intromittat̄ i caput v̄ge pediculus: aut sumat̄ [y] ⌈alcodri⌋ qḋ cadit ꝺ lecto. Et forsitā est illud qḋ noiatur fisessis, ꝛ aligil, ꝛ imittat̄ in caput v̄ge, ꝓuocat̄ vrina. Et sil'r si liniant̄ suꝑ eā allea, aut cepe, ꝓuocatur: ꝛ ponat̄ in capite v̄ge [z] ⌈cooꝑtura ex croco.⌋ Et qn̄ nō est ap̄a, sꝫ est oppilatio q̄litercūqꝫ fit, ꝯfert iniectio olei in quo sub sole morante positi fuerūt scorpiones albi, q̄ non sunt mali valde, cū siringa argēti. [ꝛ] ⌈Aut adiuuet̄ cum in sufflatione fcā ꝑcatatir. ꝛ ipsi⁹ administratio [ꝯ] ⌈in vngendo⌋ ꝛ in iniectione. Et qn̄ non ꝯferūt medicine [ꝛ] ⌋ nō est excusatio ingenij alteri⁹, ꝛ administrationis alcatatir, ꝛ instrumenti quo mingit̄. Et caue ne administres ea quā ap̄a est in vesica, aut in coarctāte eā ꝓxime. Intromissio nāqꝫ eoꝝ ap̄at, ꝛ addit in dolore. Et siringaꝝ melior, est illa que est ex leuiorib⁹ corporib⁹, ꝛ magis susceptibilib⁹ flexionis: ꝛ iā inueniunt̄ [ꝝ] ⌈similr q̄dā animalia marina⌋ ꝛ q̄dā coria aialium siluestrium, qum aliquo modo ꝑparant̄: deinde [a] ⌈sumat̄ ex eis aliq̄d⌋ ꝛ ꝯglutinat̄ glutine casei: ꝛ qn̄qꝫ fit ex plūbo ꝛ stāno, et est bonū ēt. ꝛ si est vehemen-

a A. sanguinis coagulati
b A. sanguinis
c A. harmel
d A. Alia litera aneti
e A. Alia litera nabathi.
f A. faciētia sudare
g A. diuretica
h A. stomachi alrachame
i A. olei nardini
k A. imo remouente
l A. vnctiones temperate
m A. gumma
n A. sanguinis coagulatio
o A. sāguinis coagulati. Qḋ si sāguis coagulat⁹
p A. sāguine coagulato.
q A. in
r A. studio egressionis
s A. inter suꝑficiem meat⁹ sensibilem
t A. spiritibus
v A. iasminum
x A. alrathbe
y A. alcarad
z A. filum vl' villus croci
ꝛ A. Alia litera De siringis, ꝛ administratiōe eaꝝ in faciendo mingere, ꝛ ꝺ iniectiōib⁹. cap. x. Qum nō conferūt medicīe ꝛc.
ꝯ A. Alia litera est in faciendo mingere
ꝝ A. ad hoc pelles quorūdā aīaliū maritimoꝝ
a A. fit ex eis instrumentum

tis lenitatis fiat forte cum pauca re ꝓiecta sup ipm ex massacuima, ⁊ marchasita: aut cū multitudine liquefactionis, ⁊ fusiōis, ⁊ ꝓiectiōis sanguinis hirci sup ipm. Hircinus.n.san.est fortis in his cap. ⁊ cum hoc stringit plūbū: ⁊ tunc opꝫ vt sit caput eius duꝝ rotundum, ⁊ fiāt in ipso foramina plura numero, ita vt qū retinet aliqd eoꝝ aliqd arene, aut san. aut hu. grossi, sit ei qd inijcitur de medicina, aut ꝓuocatur de vrina, penetratio alia: ⁊ non egeat extractione, ⁊ intromissione freqnti: ⁊ aliquādo fit ex argento, ⁊ reliqs corporibus. Et qñqꝫ ꝑparatur totū illud ad clisterizandum aliqd illi. Et qñqꝫ ꝑparaṫ ad extrahēdum aliqd cum eo. Et super os illi⁹ qd ꝑparaṫ ad hoc, vt cuꝫ eo clisterizatio fiat, sup [a]† ⌈ ⌋extremitatem aptam solutā ligatur aliqd qd est sicut vagina pua: aut vesica ꝯfricata firma, ⁊ fundiṫ in id medicamen, dinde impelliṫ ſm ꝙ impellitur enema: ⁊ est possibile vt fiat sicut fit clistere electum qd diximus in cap. colice. Et si ꝑparaṫ ad hoc vt p ipm educaṫ vrina, tunc necesse est, vt currat cursu attrahētium pp cām [b]⌈ ꝯuersiōis cā casus vacuitatis ⌋. Et illud est quoniā impletur re aliq̄, deinde extrahitur illa res ab eo cum fortitudine, quare ex̄hitur post ipsam vrina ꝓuocata: aut aliđ: Aut ingeniose statuiṫ in eo, aut supra ipsum, aliqd exꝑmens de aere quātitatē aliquā. Qum ergo extrahitur, ⁊ aeri non est introitus, opꝫ necessario vt extrahatur vrina ꝓuocata, aut aliud: ⁊ illud qd implet illam vacuitatē intrinsecā, aut est lana ordinatorum filoruꝫ [c]⌈ extenso ⌋ medio toti⁹ cum filis, ita vt qum impellitur a duabus extremitatibus suis in spatiū ⁊ ꝯcauitatem impulsione leui, deinde ex̄hitur filum, egrediatur lana, ⁊ sequaṫ ipsam illud quod sequiṫ: aut [d]⌈ est perpendicularis penetrans in eo ⁊ suspēsiōes cōprehēdentia sup ipsam cū manica q̄ remoueaṫ. ⌋ Haꝝ vo medicinaꝝ administratio melior est, vt sedeat eger sup extremitateꝫ caude sue, ⁊ comprimat anū substētatum retro, ⁊ eleuet genua sua paꝝ vsqꝫ supra inguina, cum aptione inter ea, ꝑcedente balneatione ei⁹ cum tinis mollificantibus, ⁊ ipsi⁹ emplastratione cum vnguētis, ⁊ emplastris mollificātibus: deinde intromittaṫ siringa tāta q̄ꝫtitate, que sit in mēsura longitudinis virge. Et melius qdem est [e]† ⌈ ⌋ illud quo educiṫ vrina omnis hominis ſꝫ [f]⌈ virgā ⌋ ei⁹ ⁊ eius amplitudinē, ⁊ ipsius stricturam. Et tu iam ꝑcessisti, ⁊ linisti [g]† ⌈ ⌋ cū ceratis: ⁊ ꝓprie qum sunt ex oleis ꝓportionalibus intētioni: qum ergo [h]⌈ ꝑuenit ⌋ in ipsa q̄ꝫtitas sicut [i]⌈ medietas v̄ge ꝑpareṫ eq̄lis ⌋ sicut stans cum declinatione ad [k]⌈ sumen: deinde subtilieṫ in expulsione ⌋ siringe in meatu vesice q̄ꝫtitate vnius nodi, aut duoꝝ nodoꝝ: ⁊ illic ꝑuenit ad vacuitatē vesice, ⁊ sedaṫ cum ea dolor, aut minoraṫ, aut sentiṫ ꝙ ei⁹ penetratio iam ꝑuenit ad mouēdum aliqd. ⁊ ad vltimum est penetratio s[e]nsata: deinde redeat virga ad ptem inferiorem ad suā dispōnem ꝑmam in ꝑparatione sua: aut vehemētius inferius. Qum igiṫ feceris illud extrahe aliqd si vis, ⁊ impelle aliqd per clistere si vis impellere illud. Et ad vltimum opꝫ vt studeas ne excoriationem faciat, ⁊ sit ſm tarditatem ⁊ facilitatem, non cum dolore.

a † A. illius

b A. Alia litera impositatis casus vacui

c A. ligato

d A. sit columna seu aliqd ꝑpēdicul'r penetrāś in ea, aut aliqd in ea penetrās ita accōmodate, et adequate, ꝙ nihil mediet inter ea: ⁊ sup illđ applieṫ māic⁹ seu res sibi ꝯtinuata cū q̄ māib⁹ fiat apprehēsio et cū q̄ moueatur.

e † A. vt sit

f A. lōgitudinē virge

g † A. siringam

h A. equatur

i A. q̄ꝫtitas eius eleueṫ vl' ꝑparetur virga eleuatione equali

k A. ptes vmbilici dinde igenieṫ cuꝫ facilitate in impulsione

¶ De distillatione vrine. Cap. X.

Et fit pp cām in vrina: aut pp cāꝫ in instrumētis vrine: [l]† ⌈ ⌋ aut in corpe ipsi⁹ vesice: aut pp cām in ꝑncipijs. Et cā qdem in vrina, aut ē acuitas, aut multitudo ei⁹. Et fit acuitas que est cā distillatiōis eius, aut ꝓpter illud qd diximus in cap. difficultatis vrine, ex hoc ꝙ fit eius missio dolorosa ꝓpter acuitatē in ea fortem, ⁊ aggregationē eius, ⁊ ḡuitatē ipsi⁹ intollerabilem: quare fit ei dispositio inter retētionem, ⁊ missionem que est distillatio, aut quoniā omne ꝑuū ei⁹ pp [m]⌈ nocumētuꝫ suū ⌋ cū sua attractione exgrit expulsionē, quare expellit ipsum expl'siua, q̄ꝫuis fiat absqꝫ volūtate. ⁊ [n]† ⌈ ⌋ pp cibos, ⁊ medicinas, ⁊ laborē, ⁊ coitum, ⁊ alia: aut pp complexionē mēbroꝝ [o]⌈ vicinoꝝ sicut epis, ⁊ vēaꝝ ei⁹. Et renes qdē ꝯpl'onem hēnt puram: ⌋ aut cum mā saniei, aut absqꝫ sanie: aut in toto corpe ē supfluitas acuta: q̄re expellit eam nā. Mltitudo vero que est cā distillationis ei⁹, fit pp ipsius ḡuitatem: ⁊ q2 ipsa comprimit lacertū ad aptionem ꝑuā, q̄ꝫuis voluntas non vocet ad illud. Aut est cā ꝓpria in lacerto [p]† ⌈ ⌋ sic est mollificatio [q]⌈ supflua ⌋ cuꝫ stupore, ⁊ destructione sensus: sicut accidit ēt ano: Aut pp a͞pa: aut pp malitiā compl'onis, et debilitatē incipiētem in eo: aut ꝓcedētem ad ipsum in ꝑncipio suo, cui⁹ plimum est a frigore: ⁊ ꝓpter illud ei⁹: q [r]⌈ ꝯgelatur ⌋ vrine eius distillatio ml'tiplicatur: ⁊ qñ accidit ei d̄bilitas, d̄bilitaṫ ei⁹ ꝯstructio sup meatum. Et cū hoc debilitaṫ sol'o sui ipsius, ⁊ ꝓpe qū cōicat ei lacertus vētris in debilitate. Facta aūt cā vesice: aut ē debilitas in ipsa ex malitia compl'onis fr̄e: ⁊ est illud qd est plimum: ⁊ illud est sicut dixim⁹ in eo q [s]⌈ ꝯgelatur ⌋ ⁊ distillat vrina ei⁹. Et illa complexio, ⁊ hec d̄bilitas ḡnant distillationē vrine duobus modis, quoꝝ vn⁹ est ꝑpea, ꝙ debilitaṫ ei retētiua, quare non vꝫ retinere oē paꝝ cōprehēsum do nec aggregeṫ plimum, quare ꝑmittiṫ ab ea vt currat, lꝫ non adsit volūtas. Et sc̄dus est ꝑpea ꝙ debilitaṫ ei expulsiua, q̄re non exꝑmit vrinā nisi paꝝ: ⁊ ē ex distillatione ꝑmixta difficultati. Et qñqꝫ fit hec debilitas in se ipa: ⁊ qñqꝫ fit pp cōmunitatem membroꝝ, que sunt supra eaꝫ, cā a͞patum, ⁊ aldubellet, ⁊ aptionis in renib⁹: ⁊ que sunt sup eos, qbus communicat vesica, ⁊ lediṫ p id qd currit ad eā. Et qñꝫ est vlcus in vesica, scabies, q̄re nō valet retinere vrinam pp dolorē. Et qñqꝫ fit distillatio pp oppilationē meatus vesice ex a͞pate in ipso: aut in matrice: ⁊ intestino [t]⌈ duro ⌋ aut lapide, aut oppilatōe alia: Et qum non est oppilatio completa, possibile est naturę vt ingenieṫ, ⁊ extrahat vrinā paulatim. Et qñqꝫ fit cā doloris vesice pp vlcera in ea ſm ꝙ dixim⁹ in capitulo difficultatis vrine. De distillatione igitur vrine est, cum q̄ est difficultas: ⁊ de ea est cū q̄ nō est difficultas: ⁊ de difficultate vrine est, cū q̄ est ardor, ⁊ dolor: ⁊ de ea est cū q̄ nō est illud. Et videṫ ꝙ fiat plimū distillatiōis vrine pp cās inuolūtarij exitus: ⁊ pp cās difficultatis, ⁊ pp causas ardoris.

l † A. aut lacerti eius

m A. vehementiam nocumēti

n † A. est acuitas eius aut

o A. q̄ sunt eius ꝑncipia sic epar ⁊ vene ei⁹ ⁊ renes pp eoꝝ ꝯpl'ones simplicem

p † A. ⁊ in ꝑncipio eius

q A. singularis aut

r A. vehementer infrigidatur

s A. infrigidatur vehementer

t A. ⁊ dorso

¶ De signis. Cap. XI.

Postematū qdē, ⁊ oppilationis, ⁊ cāruꝫ materialiuꝫ, ⁊ doloꝝ, ⁊ alioꝝ plurium [u]⌈ corpoꝝ ⌋ ⁊ diuisionū iā sciuisti signa, ⁊ sciuisti signū ꝯpl'onis calide ex colore vrine, ⁊ inflāmatiōe loci, ⁊ a͞ncessiōe cārū. Et signum ꝯpl'onis fr̄e ex colore vrine, ⁊ inuentione frigoris, ⁊ antecessione cāruꝫ. Et signa cōia iteꝝ nota sunt, ⁊ non opꝫ vt ꝓlongem sermonem in eis.

u A. capitulorum

¶ De curatione. Cap. XII.

Iam sciuisti iteꝝ curationē ōis cap. in se singularē [x]⌈ puraꝫ. ⌋ Ueꝝ hec egritudo plimum accidit cā frigoris, ⁊ cā paralysis: ⁊ plimū curationis ei⁹ est curatio calefaciens ꝯstringēs. Et

x A. Alia litera propriam

omnis qui deficit in tolerantia v rine, iuuatur a medicinis desideriū coeundi facientib⁹. Et de medicinis ebibitis facientib⁹ ad illud, sunt tyriaca, ꝛ mithridatum, ꝛ biera Galieni, ꝛ anacardinū, ꝛ trifera maior, ꝛ electuariū de ture, ꝛ trifera minor ꝯfortata cū anacardino: aut sagzenea, cōmistis cum ea aliqbus stipticitatē faciētib⁹ [a]†[ ]sic sūt ḡna myrti ꝛ [b][cuppule]glādiū, ꝛ q̄ sīt illis silia. Et iteꝝ nasturtiū iuuatiuū ē, ꝛ admistratio alleoꝝ ē iuuatiua, ꝓuocāt.n. vrinā abscissam, ꝛ reducūt eā ad illd̄ qd̄ necr̄iū ē. Et d̄ expt̄s sīt pill'e albasce cū piretro. Et d̄ eis q̄ expti sum⁹, ē vt sūat myrob. kebl'oꝝ torrefactoꝝ ps vna, ꝛ beē albi ps.5. ꝛ calamēti sicci ꝛ ḡnoꝝ myrti, ꝛ sandarace, ꝛ myrrhe, ꝛ olibani, ꝛ ciperi, ꝛ mac. oīum añ.iij. ptis.j. ꝛ gariofilorum ps.5. enule [c][aduste]ꝛ ḡnoꝝ almahaleb ptes duas, ꝛ ꝯficiant cū melle emblicoꝝ, ꝛ reseruet, ꝛ bibat. Confectio fortis: myrobal. nigr. ꝛ kebuloꝝ, ꝛ galie oīuz añ. pōdus.ʒ.v. myrrhe, ꝛ castorei amboꝝ añ.ʒ.j.ꝛ.5. karabe, ꝛ cipi amboꝝ añ. pondus.ʒ.ij.ꝛ.5. olibani, ꝛ granoꝝ almahaleb amboꝝ añ.ʒ.x. ꝯficiant totum cum melle, ꝛ sumat ex eo ꝓm assiduationē pondus aure.j. Et iteꝝ cymini, cētauree, ꝛ origani omniuz añ. pondus.ʒ.ij. cum aq̄ cal'a. Et iteꝝ granoꝝ myrti, ꝛ glandinm, ꝛ cortic. turis, ꝛ cymini carmeni oīum añ. ps.j. ꝛ dos est.ʒ.iij. cum vino antiquo. Et iteꝝ myrobal'. kebul, bellir, ꝛ emblico. torrefactoꝝ omniū añ.ʒ.vij. corticis turis.ʒ.v. ḡnorum myrti.ʒ.x. [d][inuoluat]quotiēs exiccat aqua, in qua extinctum est ferꝝ ignitum multotiēs, deinde ꝯficiat cū rob myrti. Confectio alia. ℞. ḡnorum myrti ptem vnam, laudani quartā ptis.j. [e][fruct⁹ heyron]ptes duas, ꝯficiantur cum eo, ꝛ sit dos ei⁹ aure.vij. Aut folioꝝ myrti, ꝛ folioꝝ alcāne ꝛ [f][dactiloꝝ]ꝛ turis, ꝛ balaustie, ꝛ glandium omniū equal'r, bibat quātum necesse est cum vino. Et iteꝝ ꝯfectio iuuatiua ꝛ ꝯueniens mictui in lecto. ℞. vniuscuiusq; myrobal'. kebul'. ꝛ bellirico. ꝛ emblicoꝝ añ.ʒ.x. glandiū infusaꝝ in aceto die ꝛ nocte, torrefactaꝝ. [g][solum] ꝛ sandarace, ꝛ ciperi, turis masculi, enule sicce, stora. sicce, ꝛ corali omniū añ.ʒ.v. myrrhe.ʒ.iij. conficiant cum melle. Et iteꝝ medicamē forte. ℞. castorei, ꝛ myrrhe, ꝛ albasce, ꝛ cuppulaꝝ glandiū, ꝛ piretri omnium añ. partes equales ꝯficiantur cuz aq̄ myrti humide, ꝛ sit dos.ʒ.j. [h][ad māsionē.]Aut bibat turis ꝛ olei de alcāna amborum añ.ʒ.j. Et d̄ curationibus leuibus, est vt bibat de semine [i][portulace]pondus aure.j. Et farina glandium iuuatiua est ꝛ ꝓprie quando infundunt glandes in aceto sql litico die ꝛ nocte, deinde frigunt sup testā, ꝛ bibit ex ea. Et vltimum qd̄ sumit, est pondus.ʒ.x. [k]†[ ]ꝛ iteꝝ cipi, ꝛ turis ptes equales, de quo bibat omni mane in ieiunio aure.j. Et iteꝝ nigelle ꝛ se. rute ptes eq̄les, ꝛ sit dos vsq; ad.ʒ. [l][ij. [Et enula ē cōpetēs medicina. Et oleū de kerua iteꝝ bibitum, ꝛ inunctū. Et ꝯfert ei mellis assumptio ꝓm assiduationē. Et ad senes qdem est medicamē iuuatiuum qd̄. ℞. castoreū, ꝛ opiū, ꝛ semen hyusqami albi, ꝛ semē rute bibat ex eo aure.j. cum ʒ. vini. Et quādo suppōit mumia dissoluta in sambaco in ano, ꝛ distillatur in virgam, facit tollerare vrinam. Et similiter comestio ficuū cum oleo.

De inuolūtario exitu vrine. Cap. XIII.

Si vt egrediat absq; volūtate. Et plimū ei⁹ fit pp supfluitatez frigoris, ꝛ mollificationē lacerti ꝛ debilitatem accidentem ei, ꝛ vesice, sicut accidit [m]†[ ]in renib⁹, ꝛ fortitudinē v̄tutis attractiue. Et qñq; fit pp calitatem plimam attrabētem ad vesicā resudationē a corpe. Et de causis ei⁹ est remotio spōdiliū, quare accidit nocumētū in lacerto, ꝛ non pōt ꝯstringere eam. Et qūq; est inuolūtaria egressio vrine non pp cām in vesica, ꝛ lacerto, ꝛ vrina, imo pp [n][stercoris] coarctationē comprimentē omni hora, ꝛ exꝓmit: quar egredit vrina, sic aduenit ꝓgnātib⁹, ꝛ illis in quoꝝ vētrib⁹ est fex plurima, ꝛ hñtib⁹ āpata magna in mēbris supra vesicā. non ergo idiges post illud qd̄ [o][dcm̄]est, vt cognoscas sig: ꝛ scire ea facile fit ex eis q̄ pterierunt.

De cura. Cap. XIIII.

Ali q est ex calitate, ꝛ est raro, ꝯferūt medicine infrantes stiptice. Et de ill' est [p][puluis q sicc⁹ i ore manu sumit hmōi]. ℞. coriādri sicci, ros. rubeaꝝ amboꝝ añ.ʒ.v. spodij.ʒ.x. semis lactuce ꝛ seminis portulace āboꝝ añ.ʒ.xv. boli ar.ʒ.v. [q]†[ ]cāfor.ʒ.5. gūmi pōdus.ʒ.ij. ꝯficiant cū aq̄ granati acetosi. Et iteꝝ karabe, ꝛ boli armeni, ꝛ myrob. ni. ꝛ medulle glādiū, ꝛ lētiū excorticataruz oīuz ana pōdus.ʒ.ij. coriādri torrefacti, in aceto positi.ʒ.i. ꝛ sit dos [r][ipsi⁹ sicci].ʒ.iij. ꝛ curat cura diabetis. Et abscīdit sitis p illud qd̄ tenet in ore ex masal, ꝛ sumac, ꝛ nucleo tamaridi ꝛ granis granati. Fro aūt curatiōes ꝓdicte i capl'o distillatiōis, ꝛ iteꝝ ciperi, ꝛ acori, enule sicce medulle glādiū oīuz añ.ʒ.ij. myrrhe.ʒ.iij. ꝛ est puluis [s][q sumit siccus]ꝛ diacyminū ē valde iuuatiuū ꝓprie qñ ei⁹ spēs valde terunt. Et diacyminū iteꝝ ꝯfert ad illud epithimatū. Et ad vltimū est iuuatiuū ei qd̄ est in mēbris vrine, ex frigore vehemēti. Et ex eis q̄ ꝯferūt est sumere in potu.ʒ.iiij. turis retinēt.n. inuolūtariā vrīe emissionē. Aut pōd⁹.ʒ.ij. mahaleb. Et olea cal'a disruptis in eis muscho, ꝛ assa, ꝛ castoreo, ꝛ euforbio, ꝛ silibus. Cōfectio clisteris hōi. ℞. [t][albasce].lib.i. ciperi pōdus.ʒ. [v][xx.]mahaleb pōdus.ʒ.x. d̄coquāt in.iiij. lib. aq̄ cū facilitate postq; ifusa sunt die ꝛ nocte: qūq; ex aq̄ remāserit q̄ztitas. lib.i. colet, ꝛ fundat sup eā q̄ztū ē ipsi⁹ medietas olei sisamini, ꝛ decoquat, ꝛ administret oleū i clisteri. Aut sumat aq̄ ps.j. ꝛ olei [x]†[ ]de ben ꝛ auellanaꝝ ꝛ fisticoꝝ ꝛ [y][albasce ꝛ alkadra]ꝛ almahaleb ptes eq̄les, queādmodū existimatio facit illd̄ necessariū ꝛ disrūpat i eis virtus muschi, ꝛ clisterizetur cum eis. Et oleum de ben est forte valde.

De mictu in lecto. Cap. XV.

Causa eius ē mollificatio lacerti: ꝛ qñq; adiuuat eā acuitas vrie ꝛ pueros qdē adiuuat ad illud ꝓfunditas in sōno. Qū ergo mouet expellunt eā nā, ꝛ occulta volūtas silis voluntati aie añ ipsoꝝ euigilationē. Qum ergo fortes fiūt, ꝛ [z][ꝯfortant alleuiant sōno, ꝛ ꝯfortat lacertus mollificatus, ꝛ]non mingunt.

De cura. Cap. XVI.

Cura eoꝝ est cura eius q hz mollificationē vesice, ꝛ distillationez vrine, ꝛ iuolūtariā ipsi⁹ emissionē, ꝛ ꝓprie medicamē d̄ myrob. cū enula ꝛ storace. Et de vnguētis oleū de ben ē vltimū. Et cū hoc opz, vt dormiant ꝛ alleuiet cibus vt alleuiet eoꝝ sōnus: ꝛ nō bibāt aquā plurimā: ꝛ cōmoueāt seipsos ad mingēdum. Et fortasse est aliqs eoꝝ q imaginat q̄si vocet eū virtus expulsiua, ꝛ sensibilis ad mingēdū, dū ipe dormit, qm̄ cōueniēs est

Marginal notes, left margin:

a †A. ꝛ ꝯfortantibus

b A. giesti

c A. exiccate

d A. madefiat

e A. dactili heirun

f A. Alia litera mirrhe

g A. de per se Alia litera post

h A. apud horaz somni

i A. alchachule .i. cardamomi

k †A. ꝛ iteꝝ fic⁹ madefacte cum oleo

l A. Alia litera .j.

m †A. i fine egritudinū. Et qñq; fit pp mltiplicationē diuretico. rū ꝛ ex eis ē vinū sbtile ꝛ ꝓpe apd̄ dillatatiōez meatuum

Marginal notes, right margin:

n —— A.

o A. declaratum

p A. suffufistius dscriptionis

q †A. balaustie ʒ.j.

r A. suffuf eius

s —— A.

t A. hasech .i. tribulorum

v A. x.

x †A. laurini ꝛ

y A. granorum viridium

z A. fuerint adulti seu augumentati alleuiat somnus ꝛ mēbruz mollificatuz augumentatū fuerit tunc

locus ad hoc, vt in eo mingat, ꝛ ↄsuescit illud: ꝙ si loc⁹ ille fuerit inuētus, a[curet]cursu latrine ꝛ cursu cloace ꝛ tecture tegētis b[ðinde]elaboret adeo dōec alteret ip̄z, ꝛ fabricet in ip̄o oratoriū ꝛ habitatiōes alias, ꝛ figet illð in imaginatiōe sua: qñq̄ ðsiderat puenire ad illū locū: ðinde rememorat in imaginatiōe sua, ꝙ est alterat⁹ ab eo qð fuit in ipso, tūc c[abstergit v̄tus volūtaria ei⁹ illð spatiū occultā nō famosum.]ꝛ accidit ei in somnis vt stet statiōe aliq̄ cū d[inobediētia]v̄tut̄ expulsiue: q̄re nō morat gn excitet. Et de ill' qdē q̄ expta sunt ad illos, est id qð ℞. glādium, turis, myrrhe oium ptes eq̄les, q̄ oia ðcoquāt cū vino q̄ztitat̄. ℥.iij. vsq̄ quo redeat. ℥.j. ꝛ colet, ꝛ potet cū pōdere. ʒ.j. olei myrtini. Et existimauerūt qdā ꝙ qñ exiccant renes leporis, ꝛ sumit de eis ps.j. ꝛ se. aneti ps.j. ꝛ piretri, ꝛ se. apij amborū an̄. ps.s. ꝛ est dos eoꝝ pondus. ʒ.ij. ꝛ.s. in. ℥.j. aq̄ frē, est valde iuuatiuū ad illð. Et ↄfert ei cerebꝝ leporis e[nutritū]cum vino. Et ↄferunt ei troc. facti ex massa in qua posita est v̄tus fimi columbi, cū aq̄ frā: sunt. n. vltimi: f[Aut ex vino in ieiunio quz est infratum.]Et qñq̄ ↄferūt ei clisteria cū medicinis retinentib⁹ vrinam, ꝛ iniectio eaꝝ in vesica.

De diabete. Cap. XVII.

Si vt egrediat aqua sicut bibit i tpe breui. Et pportio qdem hui⁹ egritudinis ad ebibita, ꝛ ad membra sua, est pportio lubricitat̄ stomaci, ꝛ intestinoꝝ ad comesta: ꝛ sūt ei in greco alia nomina, q̄z diabetes. dr̄ qñq̄ dipsacos, ꝛ cadumis: ꝛ nominat arabice circuit⁹, ꝛ g[rota molendini,]ꝛ lubricitas renū. Et dixerūt qdam hoc accidēs accidit subito, q̄m est res nālis non cum volūtate facta: ꝛ lubricitas intestinoꝝ paulatim: q̄m illic est sensus, ꝛ volūtas: ꝛ iste ſmo est non ↄueniēs. ꝛ hēns qdem h[egritudinem meatuū ꝛ transitus] sitit: quare bibit, ꝛ non satiat immo mingit, sic̄ bibit, non valens retinere penitus. Et causa qdē diabetis est dispositio renum: aut pp debilitatē accidētem, ꝛ dilatatiōnē, ꝛ aptionē orificioꝝ meatus, q̄re non adunatur tanta hora, qua figatur aquositas in renibus, Et qñq̄ fit illud ex frigore ðñante i[corpori aut renibus.]Et qñq̄ facit illud potus aq̄ frigide, aut obsessio vehemēs frigoris in totū penetrātis, aut pp vehemētiam attractiue pp v̄tutē calidā innaturalē cum materia, aut absq̄ materia: ꝛ est illud qð est plimum: q̄re renes attrahūt ab epate vltra q̄z illud qð tollerāt: quare expellūt illud, deinde attrahunt ab epate, ꝛ epar ab eis q̄ sunt ante ip̄m: nō ergo cessat illic attractio ↄtinua aquositat̄, ꝛ expulsio: ꝛ tu scis ꝙ quando expellit illud qð currit, qñq̄ pducit ad liq̄factionē ꝛ ad ethicā pp multitudinem attractionis humiditatis ex corpore, ꝛ q̄r phibet ab eo qð opz ip̄m recipere de supfluitate humiditat̄ p potū aq̄, Et tu qdē scis, ꝛ cognoscis signa eoꝝ q̄ dicta sunt, ꝛ lecta vsq̄ ad hanc horā.

De cura. Cap. XVIII.

Diabetes qdē qum accidit, plurimum accidit ex caliditate ignea, quapp plimum curatiōis eius est infratio, ꝛ humectatio cum fructib⁹, ꝛ olerib⁹, ꝛ robub frīs de illis, q̄ non prouocant: sic̄ sunt lactuca, ꝛ papauer: ꝛ qescere in aere frō humido ꝛ sedere in tina aq̄ frē tā diu, donec k[fortasse ↄgelet]ꝛ sedet sitis ei⁹, ꝛ infrent renes, ꝛ fortes fiāt lacerti eoꝝ. Et ↄfert in ea odorare cāforā ꝛ nenufar ꝛ silia de redolētib⁹ frīs. Et ð illis que valēt ad hoc est dormire, ꝛ occupatio a siti

a A. currit

b —— A.

c A. abstinet seu auara fit v̄t⁹ volūtaria ab illa liberalitate in vrinatiōe facili nō sensata.

d A. Alia litera exquisitione

e A. Alia litera siluestris

f A. mirrha cū vino sup ieiuniū ꝛ est sanitas ei⁹.

g A. aldulab

h A. eam egritudinem

i A. Alia litera sup corpus aut super epar

k A. vehemēter infrigidetur

l[ ]est regimē an̄cedēs, quare oz vt m[occupet saltē]sumēdo in potu supfluitatē aq̄. Et melius illo est, vt sumat in potu aquā frām valde, deinde euomat eā, ꝛ iteret istud in eo. Et opz vt ↄuertat aquositas a renib⁹ cum vomitu, ꝛ sudore forti. Et stupefactio ptis alchatim est ex eis q̄ ↄferunt p' dormitationē v̄tutis ab inobediētia n[aq̄]ꝛ ðfectu ei⁹ ab attractiōe iteꝝ, Et de illis que opz ip̄z ðuitare, est labor dorsi, ꝛ assumptio diureticoꝝ. Et lenificatio qdē nāe ↄfert eis, ꝛ si non cum alijs, saltem cū clisterib⁹ tempatis. plures nāq̄ eoꝝ existūt sicce nāe. Et qñq̄ indigent flebotomia in p̄ncipijs egritudinis. Et de ebibit̄ iuuatiuis ē lac de q̄ extrahit butyꝝ, acetosum, infratum. ꝛ de ipso meli⁹ est illð qð est magis spissum, ꝛ pprie qð est ex lacte ouino. Et aq̄ cucurbite assate, ꝛ succus o[citro.]cum psil'. ꝛ aq̄ g̃nati acetosi, ꝛ aq̄ mori, ꝛ aq̄ prunoꝝ, ꝛ similia hoꝝ: Et sint potus hui⁹ g̃nis, ꝛ p[eoꝝ fractio cum]aq̄ q̄ztum poss'e est: Et rob mēte ↄfert eis valð, ꝛ aq̄ ros, imo succi ros. q[℥.j. ↄfert eis sedans sitim eoꝝ. ꝛ dosis sit q̄ztitas cotile vni⁹ lact̄.]Et iteꝝ aq̄ distillata ex lacte vaccino subtracto butyro: aut lacte ouino acetoso extracto buty. r[ ]Et ð ill' que nos expti sumus ad eos est vt[sumat alfoca ex farina ordei. ꝛ quotiēs ↄturbat, hoc est magis frm q̄re]bibat infratū. Et de medicinis exptis sūt troc. de balaustijs ſm hūc modū. ℞. acatie pondus. ʒ.ij. rosa. ʒ.iij. s[boliar. ʒ.iiij.]gūmi. ʒ.j. dragagāti. ʒ.s. bibat cū mucilagine psilij, ꝛ aq̄ frā, ꝛ cū aq̄ cucur. Et iteꝝ troc. ð spodio cum aq̄ cucum. t[aut citro:]aut cum aq̄ g̃na. Et iteꝝ sumat spodij, ꝛ terre sigillate, ꝛ cācro. fluuialiū adustoꝝ, ablutoꝝ, oium an̄. ps.j. ꝛ lacce tertia ptis.j. ꝛ seminis papaue. ꝛ se. lactuce amboꝝ an̄. ps.j. ꝛ.s. aggregent cū mucilagine psilij, ꝛ informēt inde troc. ꝛ dos ei⁹ sit sic̄ vides. Et de emplis, illa q̄ fiūt ex medicis, in qb⁹ ē infratio ꝛ ↄstrictio. Descriptio empli. ℞. u[atriplices]ꝛ capolos vit̄ x[si inueniāt, ꝛ ð ol'o]maloꝝ ꝛ cydo. ꝛ zarur aliqd aggreget ad illa. Et sil'r y[sula]ꝛ ribes, ꝛ agresta, ꝛ v̄ga pa. ꝛ cortic. g̃natoꝝ, pmisceāt oia pmixtōne empli, ꝛ admistrent. Et ð epithimatib⁹, illð qð ℞. aca. ʒ.iiij. turis. ʒ.ij. succi barbe hircine, ꝛ laudani, ꝛ ramik. omniū an̄. ʒ.ij. galla. ʒ.j. terant, ꝛ ↄficiant cū aq̄ myrti humide, ꝛ liniat cū eo. Et ð clisterib⁹ fortib⁹ in hac egritudine, est clistere bonū frm cum lacte de quo extctum est butyꝝ, ꝛ cū succis frīs stipticis p̄dictis in emplis. Et qñq̄ fit enema cum z[clisterib⁹ lenib⁹ sic̄ que fiūt ex fenugre.]ꝛ oleo ð cucurbita, ꝛ oleo amigdalino. Cibi aūt eoꝝ sunt illi q non sunt velocis ↄuersionis pp suā sbtilitatē ad colerā: aut pp suā subtilitatē ꝛ paucitatē, ita ꝙ fiāt vapor, ꝛ resoluant, ꝛ exiccēt egōnem. Et ei⁹ qdem exiccatio qñq̄ fit p ↄuersionem aquositat̄ ab intestinis ad renes, immo si est subtil', resoluit aquositas ei⁹, ita ꝙ non aggregat ex eo plimum vrine: ꝛ est associatus lenitati nāe, q̄re est bon⁹. Nā melior res dispōnis ciboꝝ quos sumere p̄cipiunt, est vt sint tales, q̄tenus comitet eos lenitas nāe, ꝛ ↄfractio sit̄. Et de illis q̄ ipsis ↄferunt sunt sorbitiōes de candarusi, ꝛ aq̄ kisch ordei, ꝛ almususat ꝛ alellemech. Et qñq̄ ponit cū eis qð ?[pmutet]ↄstrictionē ?[quā ipsi faciūt]nāe: ꝛ ?[alessidabegi plima: ꝛ pinguedines carniū]animaliū, ꝛ gallina pinguis. Et de pedib⁹, pedes vaccini, ꝛ pisces recētes cū a[aceto p̄parati]si securitas adest de eoꝝ siti: Et lac ouinum ðcoctū cū aq̄, dōec aq̄ ↄsumat: ꝛ aliqd de lacte, oia

l † A. Et regimē sitis

m A. intendat

n A. vrine

o A. cucumeris

p A. Alia litera bibat ista absq̄

q A. in hora ei⁹ ↄferūt ei: ꝛ sedāt sitim eoꝝ ꝛ dosis ei⁹ ē q̄ztitas duarum cotilarum

r † A. ↄfert eis ꝛ sedat sitim eoꝝ. ꝛ ex eis q̄ iuuāt eos ſz ꝙ dr̄ est vt infundātur tria oua in aceto die ac nocte, deinde sorbeantur

s A. fiat focha ex faria ordei ꝛ aq̄ lactis acetosi de quo ext̄ctū ē butyꝝ collata post inspissatiōnē lactis acetosi reiteret factio focha mltotiēs ex eo ꝛ colet deinde ad minuitret focha ex farina ordei ꝛ quotiēs reiterat hoc est magis frigidum ꝛ

t —— A.

v —— A.

x A. sauich

y A. Alia litera ꝛ si repiūt ex floribus

z A. rose recētes

? A. lacte recēter mulcto

? A. prohibet

? —— A.

a A. alassidbegi at plime pinguedinis cū carnib⁹

a A. acetosis p̄parati aut nō p̄parati cū aceto

illa ꝯferunt eis. Et opꝫ vt a fructibus custodiant, in qbus est infrıatio, ⁊ stipticitas cū ꝓuocatiōe sicͦ sunt cydonia. Fcm̄ aūt a fritate, q cum hoc non eūatur a siti, ⁊ cuius p̄ntia non accidit nobis, retulit qdam sapientum antiquoꝝ, ⁊ dixerunt, opꝫ vt sit sbtilitas ad sedādam sitim eiꝰ: deinde soluat cum clisteribꝰ leuibꝰ aliquotiēs, postea soluat cū pillis de aloe. xj. numero: quaꝝ vnaqueqꝫ sit sicut cicer: ꝺinde dimitte eū tribꝰ diebꝰ, ⁊ iteret regimē: deinde fac eū vomere sup cibū cū raphano: ⁊ que sunt eis silia: deinde calefiat corpus eiꝰ cū vētosis: ⁊ ponant sup ipm euaporatōes, ⁊ suffumigatiōes, ⁊ ꝓprie extremitates eiꝰ. Et qn̄qꝫ necesse est tibi vt vtaris sup ipꝫ medicinis rubificantibꝰ: deinde qescat aliqbꝰ diebus: ꝺinde exercitet cū eqtatiōe eq̄li, ⁊ tempata fricatione, ⁊ ꝓprie in extremitatibꝰ eiꝰ: ⁊ in fine eiꝰ precipiatur vti balneo cal. ⁊ bibat vinum odoriferū.

¶ De multitudine vrine. Cap. XIX.

Ultitudo vrine est fꝫ modos, de qbus est ille q fit fm semitā diabetꝭ, ⁊ non istiꝰ cum quo est sitꝭ tm̄, immo illiꝰ cum quo est sitis, q̄ non satiat, ⁊ egredit aqua sicͦ bibitur: Et de illis est cū quo est sitꝭ, ⁊ non sunt dispōnes diabetis, ⁊ eiꝰ virtus. Et de illis est cum quo non est sitis, ꝺ qua sit curādum. Et si est ardor ⁊ acuitas eiꝰ, tunc cā in ipso est acuitas vrine, aut vlcera sicut sciuisti: [a]†⌈ ⌋ si non fuerint [b]†⌈ ⌋ illic cause inuoluntarie emissionis vrine [c]⌈ frē. ⌋ [d]⌈ Frigus. n. ⌋ ꝓuocat multotiēs ꝓpterea ꝙ ꝯstringit, ⁊ ꝓpterea ꝙ calefacit ventrē. Et illiꝰ qdem vrina minorat, cuius egestio multiplicat, ⁊ subtiliatur. ⁊ illiꝰ cuiꝰ siccat egestio, multiplicat vrina. Et iaꝫ cognouisti ea que ꝯtinuant in hoc cū illis que p̄terierunt, ⁊ iam qdeꝫ p̄teriȷ̄t curatio omniū illoꝝ: ⁊ dicam hic iteꝝ curationes eiꝰ que est ex frigore. Dico ergo ꝙ oēs medicine que sunt ad coitum calefaciētes, iuuatiue sūt ei q hꝫ multitudineꝫ vrine ex frigore: ⁊ sorbere oua sorbilia in ieiunio iuuatiuū est: ⁊ sumere g̃na lactis cocta. Et ex eis que ipsis ꝯferunt iteꝝ est decoctio g̃noꝝ myrti, ⁊ piroꝝ siccoꝝ, ⁊ dactiloꝝ [e]†⌈ ⌋ omni die. ℥. ij. in ieiunio. Et myrrha ē de medicinis bonis: ⁊ silr almahaleb: ⁊ silr ciperi, ⁊ tus, ⁊ silr galāga, ⁊ silr scoria ferri, ⁊ coriandruꝫ. Descriptio medicaminis. ℞. casto. [f]†⌈ ⌋ ⁊ myrrhe, ⁊ hasce, ⁊ cuppulaꝝ glandium, ⁊ piretri oium an̄. ptes eq̄les fiant ex eis pille cū aqua myrti humide [g]⌈ de quo sumat ad mēsurā. ⌋ ℥. j. Clistere ad illꝺ bonū, ⁊ ꝯfortat renes. ℞. succū [h]⌈ alhasce ⌋ decoctū donec fiat fortis ⁊ [i]⌈ vitellū oui ⌋ ⁊ adipem renis caprini tollant, ⁊ resoluant oia ista equalr, ⁊ aggregent, ⁊ sumat de lacte recēter mulcto, ⁊ butyri, ⁊ adipis gibbi cameli, ⁊ olī [k]⌈ alcabet alcadra ⌋ partes equales, quoꝝ summa sit silis ei quā sumpsisti in p̄mis, ⁊ ꝯq̄ssent adinuicē, ⁊ fiat cū eis clistere.

¶ De mictu sangui. ⁊ saniei, ⁊ vrina simili loture carnis, ⁊ capillorum, ⁊ de vrinis extraneis que sunt similes illis. Cap. XX.

Anguis qdem purus q mingitur, aut est san. procedens ex mēbris, que sunt supra renes, ⁊ vesicā, sicut est epar: aut ex corpe toto propter replonem [l]⌈ multā ⌋ supfluam, quare sepatur ꝯtinuitas venarum fm spēs tres notas, aut dimissionē ꝯsuetudinis, aut abscissioneꝫ mēbri, ⁊ reliqua que sciuisti, aut fm modū crisis, ⁊ mundificationem supfluitatū, aut obuiationē ꝑcussiuā, ⁊ saltum, ⁊ casum, ⁊ ꝑcussionē [m]⌈ exprimentē ⌋

a †A. ⁊
b †A. tunc sunt
Alia litera c —— A.
d A. Et frigus
e †A. bn̄ maturorum dulcium
f †A. costi
g A. ⁊ potꝰ eius apud somnū sit
h A. tribulorum
i A. medullā arietū ⁊ testiculos eorum
k A. ab alcadra
l A. puram
m A. cōmouentē

san. ⁊ silr omne qꝺ currit cursu eoꝝ: ⁊ hoc fm minus, aut est in partibꝰ mēbroꝝ vrine ꝓpter incisionem vene, aut aptioneꝫ eiꝰ, aut ipsiꝰ scissionē ꝑ ꝑcussionem, aut casum, aut vētositatē, aut frigus scindēs cum [n]⌈ detectione: ⌋ aut ꝓpter corrosionē. ⁊ qn̄qꝫ est g̃iatio illius a tetano ⁊ spasmo fortibꝰ. Et qn̄qꝫ est spēs vrine sanguinee, ꝓpterea ꝙ liquefit carnositas rediens in san. aut ꝓpter vehemētiā tenuitatis san. in corpore. Hoc. n. qum accidit, cum fortitudine renes attrahunt san. plimum, ⁊ sunt p̄mo due intētiones in facilitate cursus san. quoniā currit cursu supfluitatis, ⁊ qm̄ non est ei [o]⌈ essentia, quare currit: ⌋ Et p̄o, est intētio vna, ⁊ qum renes attrahūt cū fortitudine, expellunt illꝺ ad vesicā. Mictus v̄o san. similis loture carnis fit, aut ꝓpter ꝺbilitatē digōnis, ⁊ discretionem in renibꝰ: aut ꝓpter debilitatē earū in epate. Mictus vero san. ꝑmisti cum humoribꝰ grossis, fit plimum ꝓpter debilitatē renū. Et silr mictus rei silis capillis: nā fortasse est cā eius ꝺbilitas digestionis renum ⁊ fortasse est causa eiꝰ debilitas digestionis venaꝝ. Et qn̄qꝫ est longa valde, q̄si duabus palmis. Et qn̄qꝫ est ad albedinem decliuis, ⁊ qn̄qꝫ ad rubedinē, ⁊ non ꝓlongatur nisi cā sue generationis in inuolutionibꝰ venaꝝ renum, aut aliorū. Et ex cibis grossis, ⁊ generibus lactis, ⁊ g̃nis sicut fabis, ⁊ silibus: ⁊ non est in eiꝰ mictu de timore fm ꝙ teret corꝑ exitum eius, ⁊ facit timere. Mictus autem puris, ⁊ mictus san. ꝑmisti puri quādoqꝫ fit ꝓpter eruptionem aldubellet in mēbris supioribꝰ, pulmonis, ⁊ pectoris, ⁊ epis, queādmoduꝫ sciuisti totum in loco suo: aut ꝓpter apa eruptū in mēbris vrine: aut ꝓpter vlcera in eis hn̄tia pruritum: aut non hn̄tia pruritum. Urine vero grosse mingunt, aut cā mundificationis, ⁊ crisis, ⁊ expulsionis quā seqtur alleuiatio. Et qn̄qꝫ fiunt ꝓpter multitudinē hu. grossoꝝ, ꝓpter debilitatem digōnis. Urine v̄o pingues, facilis exitus, sign̄t liquefactionē adipis. Et opꝫ vt redeamus in caplo distinctiōis ad sermonem nr̄uꝫ in vrina. Inqt Hipp. qū mingit san. sine dolore, ⁊ est paucꝰ: in horis qbusdā nō ē malū in eo: Qū āt ꝑseuerat, tc̄ fortasse accidet fe. ⁊ mictꝰ purl.

¶ De signis. Cap. XXI.

Ictum san. puri q ē ꝓpter repletionē, ⁊ cās cōpares ei, sign̄t cause sue, ⁊ sig̃ cārum eius de illis que sciuisti. Et ille q est ꝓpter aptioneꝫ venaꝝ, fit sine dolore: ⁊ est mundus sincerꝰ. Ueꝝ san. aptionis fit paulatim: ⁊ san. eruptionis ⁊ fissionis fit plimus, ⁊ [p]†⌈ ⌋ in vesica qdem aptio ⁊ eruptio cum qua currat san. plurimus [q]⌈ ⁊ ⌋ fit in renibus. Uesice. n. aduenit aquositas colata: sanguinē vero nutrimēti recipit ex venis puis, in qbus venit ad eam nutrimētum tm̄, quare non est in ea san. exuberans: ⁊ ad renes qdem venit san. plurimus cum aquositate: colatur ergo apud eos aquositas: ⁊ aduenīunt ei vene magne. ex qbꝰ membra alia nutrimētum sumunt, quare est san. illorum plus, q̃ꝫ ille quo indigent: quare est plimus: Et vene eoꝝ sunt non [r]⌈ minute ⌋ ⁊ neqꝫ sunt boni situs equalis. Uene vero vesice sunt conseruate, nō exposite scissioni, ⁊ eruptiōi cū situ suo. Et san. qdē vlcerū est cū dolore quodā. Et si est corrosio est paulatim, ad nigredinē decliuis: ⁊ quādoqꝫ est cum eo fetor: ⁊ fit plimum eius post egritudines: ⁊ multotiens sunt cum eo cortices, ⁊ sanies, ⁊ pus, ⁊ [s]⌈ resoluit illud ⌋ exitus san. puri ⁊ sicut sciuisti ex signis vlcerum, ⁊ signis eiꝰ quod egreditur ex eis. Sign̄t vero liquefactiuū liquefactio: ⁊ ꝙ illud quod min/

n A. inspissatiōe
o A. spissitudo pp quā fit inobediens cursui
p †A. non est
q A. sicut
r A. non sint fortes
s A. intermediat vł interponitur ad illud

a A. adurens, ꝛ sicut resudãs ex chubab, i. ex carne incisa que asʒ super pruna

b A. sanguinis

c —— A.

d †A. cum vrina

e A. significat su p apostemosum ex hac ꝛ ex vrina saniei cum signis apatis not]

f A. cũ iteruallo

g A. ꝛ facit in eo saniem

h A. sanguinez congelatum

i A. naturali

k A. diureticis

l A. contrarium

m A. hasech, i. tribuli

gitur de san. est tenue sicut [a]⌈adustum ac si ipsuz sit abrasio libri.⌋ Illum autem qui est ꝓpter tenuitatem san. corpis, significat illud qḋ egredit̃ ex flebotomia existens valde tenue: ꝛ non associat̃ aliud signum. Locus autẽ saniei, ꝛ [b]⌈doloris⌋ cognoscit̃ [c]⌈etiã⌋ p dolorem si fuerit dolor: ꝛ cognoscit̃ p signa egritudinũ in qbuscũqꝫ mẽbris existant, sicut p signa apatꝫ, aut aldubellati, aut vlceris, aut replõnis. ꝛ cognoscit̃ ex via cõmistionis: nam quãto magis est altior, tanto est vehemẽtioris permixtionis: [d]†⌈ ⌋ꝛ q̃to plus est inferior, tanto est vehemẽtioris separationis illo. Et illum qdem q fit pp causas vicinas virge, antecedit vrina, ꝛ elongatus a v̾ga postponit̃ ab vrina, aut pmiscet̃ ei vehementer. Similis aũt loture carnis est significatiu⁹ debilitatꝫ renum, aut epis. Illa qdem que est ex renib⁹, est vehementioris albedinis, ꝛ ad grossitudinẽ declinans: ꝛ epatica est magis trahẽs ad rubedinez, ꝛ subtilior, ꝛ similior sanguini: ꝛ [e]⌈sign̄t apostema illi⁹, ꝛ saniei vrina. Signa apatis nota⌋ ſm membrũ vnũquodqꝫ, ꝛ comitantia febris. Et ille q est purulentus egrediens ab apate est plurimus subito, ꝛ non pducit ad excoriationem, ꝛ vlcerationẽ ꝛ nocumentum: ꝛ ille q est ex vlcerib⁹ est paucus, ꝛ [f]⌈separatur⌋ꝛ quãdoqꝫ corrumpit incessum suũ [g]⌈cuz sanie ꝛ pure.⌋ Et cum illa que de istis expulsionibus est cretica, est alleuiatio ꝛ fortitudo, ꝛ est subito. Et illa que fit causa repletionis, aut causa dimissionis exercitij, aut abscissionis membri, quandoqꝫ habet periodos.

¶ De curatione. Cap. XXII.

Acti qdem a replõne, ꝛ que cuz ea dicunt̃, iam sciuisti curatiões in pncipijs vniuersalibus, ꝛ que sunt postea. De facto vero ab vlceribus iã sciuisti ꝙ curatio ei⁹ est curatio vlceꝝ, ꝛ corrosionis. Et iam ostẽdi tibi omnia illa in loco suo. Et cura debilitatꝫ digõnis in renib⁹, ꝛ epate, ꝛ liquefactionis, ꝛ tenuitatꝫ humoꝝ, totum est ex illis que sciuisti. Et scias ꝙ cretici, ꝛ ei⁹ q est ſm semitam expulsionis, nõ est retentio necessaria. Qum ergo indiges flebotomia, tũc magis ꝯfert saphene, q̃ꝫ basilice. Et subtilia cibũ post flebotomiã, Et nõ approximes stipticis sic̃ est cib⁹ fcũs cum sumach, nisi postq̃ꝫ vrina sig̃t mundificationẽ. Stiptica. n. congelant [h]⌈qḋ inuiscatũ est,⌋ꝛ constringunt q̃re qñqꝫ reuertit̃ aquositas ad posteriora, ꝛ in eo est timor, ꝛ similiter acetosa. Mictus aũt capilloꝝ indiget vt in ipso administrent̃ subtiliatiua, incisiua, ex diureticis, ꝛ medicinis ad lapidem: ꝛ vt sit cibus humectans humectatione [i]⌈abũdanti.⌋ Et curatio quã nunc opꝫ me dicere est curatio mict⁹ san. q est cã sepationis ꝯtinuitatꝫ in venis. Et curationes qdem cõmunes inter illuz q est cã vesice, ꝛ renũ, sũt infr̃atio, ꝛ constrictio cum medicinis, quaꝝ plures diximus in caplõ fluxus san. menstrui, cũ [k]⌈stupefacientibus⌋ vt faciant penetrare medicinas, ꝛ vt tu antecedas cum attractiõe san. ad [l]⌈posteriora⌋ cuz vẽtosis, ꝛ flebotomia sbtili pauca ex basilica, ꝛ acceptione ciboꝝ ingrossantiũ san. ꝛ infr̃antiũ ipm, ꝛ ꝛ qete, ꝛ tranqllitate, ꝛ constrictione membroꝝ extremorum: Et opꝫ vt dimittat coitum omnino. Et opꝫ vt administres tinas in qbus decocta sunt stiptica, ꝛ ex lentibus excorticatis, ꝛ ex corticibus g̃natorum, ꝛ cydonijs, ꝛ piris, ꝛ gallis, ꝛ virga pasto. ꝛ similibus. Et de medicinis fortibus in retentiõe eius sunt [m]⌈albasce⌋ꝛ seratura ligni alnabac, ꝛ radix centauree maioris ꝛ g̃na peonie: Et de epithimatibus [n]⌈radices raphani, ꝛ silique nabatie, ꝛ silique⌋spine, ꝛ sumach, ꝛ radix pruni siluestris, ꝛ cortic. granatorum de qbus fiat epithima, cũ aqua ribes, aut agreste, ꝛ succi roſ. Et sempuiua sola est epithima bonum, ꝛ ꝓprie radix ei⁹ cum dragaganto, ꝛ aliquo succoꝝ stipticoꝝ. Et ex linimentꝫ in dorso, ꝛ pectine sunt myrrha, ꝛ attrimẽtum, ꝛ galle, et charte cõbuste, ꝛ acatia. Et de illis que bibuntur est troc. q. ℞. balaustiaꝝ, ꝛ san. draco. amboꝝ añ. ʒ. j. Et de fortibus, ꝛ q̃ necessaria sunt in mictu san. ex vesica facto est troc. huiusmodi. ℞. aluminis iameni, ꝛ balaustiaꝝ, ꝛ san. draco. omniũ añ. ʒ. j. dragagãti. ʒ. ij. ꝛ gũmi. ʒ. ſ. detur in potu in vino pontico [o]⌈dulci:⌋ꝛ succo portulace. ꝛ qḋ ẽ sub illo, ꝛ magis incolume est illud qḋ. ℞. dragagãti, ꝛ se. papa. ꝛ terre sigillate, ꝛ succi barbe hircine, ꝛ gũmi prunoꝝ ni. ꝛ karabe, omniũ ptes eq̃les, ꝛ dosis ei⁹ sit a duab⁹. ʒ. vsqꝫ ad. iij. Et iterum radicis sempuiue, ꝛ karabe amborum añ. pars. j. [p]⌈folij⌋ pars. ſ. aluminis iameni sextam partis vnius, boliar. pars. j. ꝛ. ſ. ꝛ dosis eius est vsqꝫ ad aureum mediuz in quibusdam succis stipticis: ꝛ quãdoqꝫ ponuntur in eis stupefaciẽtia, sicut est hec descriptio. ℞. croci, ꝛ g̃norum alharmel, ꝛ g̃norum malue siuestris, ꝛ opij omnium. añ. ʒ. ij. amigdalas mundatas. iij. ꝛ. ſ. numero, de quo sumatur ad [q]⌈nucis⌋ magnitudinez. Et iterum corticis radic. mandragore assati, ꝛ anisi assati, ꝛ granoruz [r]⌈pini⌋assatorum omniũ añ. ʒ. iij. papaueris ni. ʒ. xij. conficiantur cũ vino, de quo sumatur pondus. ʒ. ij. Et iterum suffuf cornu cerui adusti, ꝛ dragaganti partes sumantur equales, ꝛ fiat suffuf cuz rob myrti. Et iteꝝ medicamen quod antiqui laudauerunt est, se. [s]⌈almugath⌋ mundati grana. xxx. grana pini. xij. numero amigdale amare excorticate. vij. numero, se. malue. ʒ. iij. fit dosis eius. ʒ. j. in ieiunio. Illud vero ꝙ vesice propriũ est, est vt ponantur medicine que ebibuntur fortiores: ꝛ diuretica in ea fortiora iteruz. Et de illis qb⁹iuuamentum fit iterum, est vt emplastretur cuz spongia infusa in aceto, que ponatur in omnibus lateribus eius, ꝛ in duobus emunctorijs, ꝛ alijs. Et vt administrentur medicine in ea iniecte cuz succis, sicut est succus arnoglosse, ꝛ succus [t]⌈albatat:⌋ꝛ succus portu. Et de medicinis trocis. [u]⌈aneti⌋ p̄dictus, et troc. de stupefacientibus predictis. Et cornu cerui adustum, ꝛ karabe, ꝛ [x]⌈semi. canabis,⌋ꝛ gummi, ꝛ galle, ꝛ succ⁹ barbe hircine, ꝛ balaustie, ꝛ aliquãtulum [y]⌈aneti,⌋ꝛ plumbum adustum ablutum. ꝛ virtus de stupefacientib⁹ opiatis, ꝛ que cum hyusquiamo sunt confecta. Et de regimine retentionis cursus sang. vesice, est positio ventosarum super ilia, ꝛ anchas: ꝛ pectinem: Illud enim retinet [z]⌈in san. Deinde adhibeatur regimen eius quod inuiscatur⌋ secundum ꝙ dictum est. Et de cibis est panis tritus in lacte, et ex quo butyrum est extractuz. et cibus conditus cum granatis, ꝛ cibus factus cũ sumach. Et si virtus fuerit debilis confortetur cũ iure stipticorum confortato cum carne contrita, et cibetur cum alessidabegi, ꝛ ex cubegi, ꝛ perdicibus masculis, et turturibus, cum aceto conditis, ꝛ cum aqua acreste, ꝛ granorum granatorum, ꝛ lacte decocto, ꝛ similibus illis. Et si non fuerit excusatio a vino propter casum virtutis, aut vehementiam desiderij, tunc detur ponticum grossum nigrum. Qumqꝫ sanatur ille qui mingit sang. aut saniem, tunc bibat illud quod est permixtum, vt abstergat, ꝛ prouocet ꝛ non retineatur vrina omnino, ꝛ redeat egritudo.

n A. radix rubee ꝛ charnub nabathi ꝛ charnub

Alia litera
o —— A.
Alia litera non dulci

p A. hematites

q A. grani pinee maioris

r A. Alia litera vel seminũ apij

s A. Alia litera se. cucũeris lõgi

t A. albathbat

v A. aluminis

x A. hematites

y A. aluminis.

z A. est sanguis coagulatus

¶ Fen vigesima de dispositionibus generationis masculorum, que est duorum tractatuum.

¶ Tractatus prim⁹ de mēbris virilib⁹ ⁊ coitu.

¶ De anatomia testiculoꝝ, ⁊ vasoꝝ spmatꝫ. Cap. I.

Sublimis deus creauit duos testiculos, sicut sciuisti, q sunt membra pncipalia in qb⁹ gñaṫ spma ex humiditate delata ad eos in venis, que est q̃si supfluitas cibi q̃rti in corpe toto. Et est san. magis digestus, ⁊ magis subtilis. Cōmoueṫ .n. in eis p spūm: ⁊ in meatib⁹ qui veniūt ad duo oua de venis pulsatilib⁹, ⁊ q̄etis plimū ramificatis ex vena pulsatili, ⁊ vena q̄eta, que sūt due radices, ramificatione plimoꝝ anfractuuz, ⁊ inuolutionū [a] ⌈que tādiu ramificanṫ, donec incisio tua quā in vna illaꝝ duarū facis sit silis incisioni tue quā facis⌋ in plibus venis pp multitudinē orificioꝝ, que apparent: deinde effundiṫ ab eis in vasis spmatis, que dicemus, ad v̂gam, ⁊ pijciṫ in cōmixtione cum muliere, q̃ est coitus nālis, ad matricem, cui obuiat mr̄icis orificiuz cum aptione, ⁊ attractione vltima qum conueniūt [b] ⌈duo pares⌋ simul. Et testiculi q̄dē duo creati sūt, Et est substantia oui ex mēbro glandoso, albe carnis, que est res magis similis carni mamille: ⁊ assimilat san. qui effundiṫ in ipso cuz colore suo, q̃re albificaṫ: ⁊ ꝓprie pp illd̄ qd̄ cōmoueṫ in ipso de aereitate, ⁊ pp spm. Et meatus q̄dem in quo veniunt vene ad testiculos, est ex siphac maiore qd̄ est sup [c] ⌈femur.⌋ Sed panniculi q tegit arterias, ⁊ venas venientes ad testiculos, origo est ex siphac maiore, sicut sciuisti in loco suo. Et [d] ⌈silr̄⌋ continuaṫ etiam cum pāniculo nuche, ⁊ descendit sup illud qd̄ descendit de venis, ⁊ suspensorijs in ptibus inguinum ad duos testiculos: q̃re gñaṫ ex eo [e] ⌈meat⁹⌋ penetrans, ⁊ panniculi tegētis illd̄ qd̄ penetrat in barbaki inguinis generatio est ex eo. Et tu iam sciuisti in anatomia venaꝝ, ꝙ ad ouum sinistrum venit vena alia ab illa que venit ad dextrū cū nutrimento. Et ꝙ illa que venit ad dextrum effundit ad ip̄m sang. magis digestum, ⁊ magis mundificatū ab aquositate. Et ouum q̄dem dextrū in plurib⁹ hominib⁹, est fortius q̃z sinistrum, nisi in illo q est in iudicio [f] ⌈lassitudinis.⌋ Uasa aūt spmatis incipiunt, sicut barbaki, existēte in vnoquoq̄z ouo barbaki vno, q̃si ipse sit separatus ex eo, non ab ipso generatus, lz sit ꝯtingēs adherens. Et dilataṫ vnumquodq̄z eoꝝ, ꝓpe ouuz dilatatione que habet q̃ztitatē sensatam: deinde incipit ꝯstringi, q̃zuis [g] ⌈ramificenṫ⌋ ꝓprie in mulieribus vice altera apud [h] ⌈statū⌋ suū: ⁊ ista vasa ascendunt in primis, deinde declinant ad collū vesice sub meatu vrine. Uirga v̄o est membrum [i] instrumentale, gñatū ex membris singularib⁹, ligamentalibus, ⁊ neruosis, ⁊ venosis, ⁊ carnosis. Et pncipium originis ei⁹ est corpus ortuz ex [i] ⌈carne⌋ pectinis, ligamentale, plime ꝯcauitatis, late: q̃zuis sit gñatum in pluribus dispositionib⁹ cooptum, ⁊ ideo ꝙ ip̄m repleṫ ventositate fit erectio. Et currunt sub hoc corpore arterie plures: dilatate supra hoc, qd̄ conuenit q̃titati huius mēbri. Et adueniunt ei nerui ex spondilib⁹ caude, lz non plimū sint submersi in sb̄a eius. Et ipsi non sunt nisi nerui quoꝝ sb̄a est ligamentalꝭ, priuati sensu. Et nerui ex q̄bus erigiṫ apud. G. alij sunt a neruis mollificatiuis, ex quib⁹ mollificatur

a A. ⁊ ramoꝝ, ita vt sit incisio tua i. vna illaꝝ venarū silis icisiōi fcē

b A. Alia litera due expulsiones

c A. pectinem.

d A. Alia litera illud

e A. barbachi

f A. alhaser. i. in iudicio illorum quoꝝ ps sinistra est fortior ⁊ agilior

g A. dilatetur

h A. finem

i A. Alia litera osse

Et tu q̄dem iam sciuisti lacertos ꝓprios v̂ge in calacertorum. Et in v̂ga sunt meatus tres. s. meatus vrine, ⁊ meatus spmatis, ⁊ meatus alguadi. Et scias ꝙ v̂ge aduenit v̂tus erectionis, ⁊ vētositas a corde, ⁊ aduenit ei sensus ex cerebro, ⁊ nucha: ⁊ aduenit ei san. equalis, ⁊ desideriū ex epate, Et desideriū naturale quādoq̄z fit ei [k] ⌈causa⌋ renum, ⁊ apud me principium eius est ex corde.

¶ De causis erectionis. Cap. II.

Erectio accidit [l] ⌈qñq̄z⌋ pp tēsionem [m] ⌈cāne concaue⌋ et que sequunṫ [n] ⌈eam dilatate, ⁊ ꝓlongate⌋ pp illud qd̄ effundiṫ ad ipsam de vētositate forti, q̃z defert spūs desideratiuus, spissus cū quo incedit san. plimus, ⁊ spūs grossus. Et pp illud accidit qum somn⁹ est, ex calefactione arteriaꝝ que sunt in mēbris spmatꝫ, ⁊ attractiōe ventositatꝫ, ⁊ spūs, ⁊ san. ad ipsam, vt erigaṫ. Et de illis que adiuuant ad hanc erectionē est omne in q̊ est humiditas extranea p̄parata ad hoc, vt ꝯuertaṫ in vētositatē. [o] ⌈⁊ est nō facilie: nō. n.⌋ pōt digō prima ꝯuertere eam in ventositatē, ⁊ finire illud, qd̄ ex ea [p] ⌈resoluit⌋ in ventositatē [q] †⌈ ⌋ resolōne veloci: immo figiṫ vsq̄z ad digōnem tertiā: Illic. n. inflatur, ⁊ vsus coitus ꝯfortat hoc membꝝ, ⁊ facit ipsum lacertosum, ⁊ ingrossat ip̄m: ⁊ dimissio eius liquefacit, ⁊ arefacit. Operatio nāq̄z quēadmodū dixit. Hip. ingrossat, ⁊ opationis ei⁹ dimissio, liquefacit. Et cā q̄dez desiderij, ⁊ mot⁹ eius, aut est meditatiua, aut est ꝓpter multitudinē ventositatis in sang. ex quo generaṫ sperma, ⁊ ex quo nutriṫ instrumentū v̂ge, q̃re inflatur, ⁊ erigiṫ, ⁊ fit pp illud qd̄ moueṫ ex desiderio pp p̄parationē mēbri ad illud: [r] †⌈ ⌋ qm̄ tensio facit accidere mordicationē. Et iteruz qum congregaṫ spma in mēbris coitus, ⁊ multiplicaṫ [s] ⌈inquisitio separationis ei⁹⌋ moueṫ materie in ipsis. Et quādoq̄z fit erectio pp mordicationem materie [t] ⌈stantis⌋ in glandulis, positis in duob⁹ lateribus orificij vesice: aut materiei tenuis subtilis venientis ad eaz ex renibus, sicut fit pp motum spermatis ipsius, qum acuiṫ, ⁊ multiplicaṫ et mordicat. [u] †⌈ ⌋

¶ De causis spermatis. Cap. III.

Sperma ē supfluitas digōnis q̃rte, q fit quz dispti̇ṫ cib⁹ in mēbris resudādo a venis, tertia digōne iā expleta: Et est de summa humiditatis ꝑrime coagulationi, ex qua nutriunṫ mēbra [x] ⌈dura⌋ vtpote vene, ⁊ arterie, ⁊ silia illꝭ. Et qñq̄z repiṫ de ea plimū [y] ⌈retētū⌋ in venis ad qd̄ iā p̄cessit digō q̃rta, ⁊ remāsit vt nutrianṫ ipo vene: aut ꝑuenit ad mēbra hōgenea, ⁊ nutriūṫ ea p̄ter qd̄ necessaria sit magna alteratio illi⁹: ⁊ pp illd̄ ꝑuenit spma ex eo. [z] †⌈ ⌋ Et apd̄ G. q̄dē, ⁊ medicos, masculo ⁊ femine silꝭ sūt duo semina, d̄ qb⁹ ambob⁹ dr̄ nomē spmatꝫ, nō cōitate nois tm̄, sz vniuoce. Et i vnoq̊q̄z duoꝝ se. ē v̂t⁹ formādi, ⁊ [2] ⌈informandi⌋ silꝭ. Ueꝝ semē masculinū est forti⁹ in v̂tute a q̃ ē iceptio formatiōis iussu d̄i. Et se. femininū ē plimū in v̂tute a q̃ est pn̄m [2] ⌈informatōis.⌋ Et spma q̄dē masculi expelliṫ [3] ⌈ꝓpe mr̄icē ēt:⌋ q̃re ꝯglutit ip̄m os mr̄icis attractiōe vehemēti. Et spma q̄dē mlꝭieris expelliṫ [a] ⌈itra mr̄icē ei⁹ i⌋ vasis ⁊ vēis ad locū ꝯceptionis. Sapiētū v̄o [b] ⌈medicoꝝ⌋ qū itētio ꝯprehēdiṫ. ē [c] ⌈cōprehēsio⌋ ꝙ in spmate mascli ē pn̄m formationis: ⁊ ꝙ in spmate femine ē pn̄m [d] ⌈informatōis⌋ in re propria. [e] †⌈ ⌋ Uirtus. n. formatiua in spermate masculi intendit in formando ad similitudi/

k A. pp cōitatez

l —— A.

m A. nerui ꝯcaui

n A. latitudinaliter ⁊ longitudinaliter

o A. p̄paratione non facili ⁊ non

p A. conuertit

q † A. ⁊ resolueṫ ipsam

r † A. ⁊

s A. ingrit separatiōez ex ipsis ⁊

t A. Alia litera incedentis

u † A. ⁊ tēsionez facit.

x A. radicalia

y A. sparsum

z † A. ad ipsos.

⁊ A. virtus recipiendi formam

ꝯ A. Alia litera recipiēdi formā

ꝝ A. Alia litera in ꝯcauitate matricis

Alia litera prope os matricis

a A. ab interiori matricis ex

Alia litera ab exteriori parte matricis ex

b A. phorum

c A. conclusio

d A. recipiendi formam

e † A. ipsius

nem eius a quo sepatum est, nisi sit aliqd qd impedi
at, ⁊ phibeat. Et vtus informatiua in spmate mulie
ris intēdit in recipiēdo formā, ad hoc q recipiat eā
sm similitudinē ei⁹ a quo sepatum est: Et nomē qdē
spmatis qum de eis duob⁹ dr, est p cōmunitatē no/
minis, vt componat intētio aggregās rez distinctā
in intentiōe. Nam in intentiōe q̄ nominat expulsio
viri spmatica, non nominat expulsio femine spma/
tica. Et ve qdē. Nam spma viri est calm, digestuz,
spissum. Et spma femine est gen⁹ san. menstrui, dige
stū parump, ⁊ ꝯuersum pax: ⁊ non elongat a [a]⌈ vtu
te sanguinea ⌋ elōgatione spmatꝫ viri: Et ppter hoc
assimilauerūt ipꝫ philosophi antecedētes, mēstruo.
Et dixerunt q spma masculi qn pmiscet, opat cum
vtute. ⁊ non est [b]⌈ alicui pti ⌋ ei⁹ plimus introitus in
[c]⌈ rectificando pticularitatem ⌋ corporis infantis.
Illud. n. est spmatis mulieris ⁊ san. mēstrui. Immo
plimū studij sui est in [d]⌈ particularitate ⌋ spūs infan/
tis: ⁊ nō est nisi sicut coagulū agēs in lacte. Spma
aūt mulieris est fundamētum [e]⌈ pticularitatꝫ ⌋ corpo
ris infantis. Et vnūquodqꝫ ambox exuberare fa/
cit, qd gn̄at san. calm ⁊ humidū. [f]†⌈ ⌋ Co
gnitio vo certitudinis vni⁹ hax duax intētionū pti
net ad scientiam nālem: ⁊ non nocet medico ignorā
tia ei⁹. Et nos qdem iam exposuimus dispōnem in
ea in libris nostris radicalib⁹. Et Hip. qdē dixit in
suis intentionib⁹, q plimum materiei spmatꝫ est ex
cerebro: ⁊ q descēdit ex duab⁹ venis, que sunt post
ambas aures. Et pp hoc abscidit flebotomia am/
bax gn̄ationem, ⁊ facit incurrere sterilitatē. Et est
san. [g]⌈ eius leuis, ⌋ ⁊ continuate sunt nuche, vt non
elongent a cerebro: ⁊ q̄ ei similant spatio lōgo, q̄re
alterarent ꝯplo illi⁹ san. ⁊ ꝯuertet, imo pueniunt ad
nucham, dinde ad renes, postea ad venas q̄ veniūt
ad testiculos. Et G. qdem non sciuit an faciat incur
rere incisio hax duax venax, sterilitatem, an non.
Mihi vo vr, q non opꝫ vt sit spma ex cerebro solo,
q̄uis eius fermētum ex cerebro sit. Et est verum q
dixit. Hip. de esse duax venax: imo oꝫ sit ei ex omni
membro pncipali fons, ⁊ vt sit ex mēbris alijs resu/
datio ēt ad istas radices. Et pp illud est assimilatio.
Et pp hoc gn̄at ex mēbro diminuto membx dimi
nutū, lꝫ illō [h]†⌈ ⌋ fiat duꝫ vene nō [i]⌈ vltimū finez
sequunt: ⁊ nō pcedit ⌋ appetit⁹ vltim⁹ cū digōne cō/
pleta. Et spma qn̄qꝫ expellit ventositas permixta ei:
⁊ necesse est vt precedat exitus ei⁹ exitum illius.

a A. sanguineitate

b A. corpulentie

c A. gn̄ando corpulentiam

d A. corpulētia

e A. corpulentie

f †A. ⁊ spirituosum

g A. cax lacteus

h †A. non

i A. sunt adhuc vene dilatate cū pubertate ⁊ non excitatur

¶ De signis complexionis calide membrorum sper/
maticorum. Cap. IIII.

Signa ꝯplonis cale sunt appitio venax in vga, ⁊ pelle testi/
culox, ⁊ grossitudo ei⁹, ⁊ aspitas ipsi⁹,
⁊ velocitas ortus pilox sup pectinem,
⁊ que sequunt ipm, ⁊ aspitas, ⁊ multi/
tudo, ⁊ spissitudo ipox, ⁊ velocitas [k]†⌈
ꝯsecutiōis. ⌋ Et
q vult cognoscere ꝯplonem sui spmatꝫ, rectificet re/
gimen, deinde attendat colorem sui spmatis, Si/
gna complexionis fre, sunt contraria illis signis.
Signa complexionis humide sunt subtilitas spma
tis, ⁊ multitudo eius, ⁊ debilitas erectionis. Si/
gna complexionis sicce, sunt contraria illis signis,
⁊ qn̄qꝫ egreditur sperma in ipsa filosum.

¶ De signis ꝯplonis cale ⁊ sicce. Cap. V.

Sunt [l]⌈ dominiū spissitudinis ⌋ sub stantie spmatꝫ, ⁊ [m]⌈ assiduatio
desiderij apud quālibet pn̄tiam ⌋ ⁊ qd
impregnat plimum, ⁊ efficit masculū,
⁊ est desiderium vehemens, ⁊ velox, ⁊

k A. aladarach .i. velocitas euēt⁹ ad hoc q possit coire, seu velocitas pubertatis.

l A. spissitudo

m A. an̄cessio dsiderij coit⁹ ⁊ ei⁹ expl̄sio apd quēlibet amplexum vel coitum

eius erectio est fortꝫ: verumtamen abscindit a coitu
iterum velociter q si superfluat caliditas ⁊ siccitas,
erit pax aque, ⁊ pax descensionis cū velocitate ere
ctionis. Pilli vo q sunt sup pectinē, ⁊ anchas, ⁊ q
sunt inter eas, sunt in cala ⁊ sicca plures spissi.

¶ De signis ꝯplonis cale ⁊ humide. Cap. VI.

Est pluris spmatis quā cala ⁊ sicca, sed est pautio
rum pilox, ⁊ min⁹ impregnans, ⁊ vehe
mētioris fortitudinis sup coitū plimū,
⁊ non est pluris desiderij, ⁊ erectionis,
⁊ leditur a dimissiōe coitus superflua, ⁊ est plurime
pollutionis, ⁊ velocis [n]⌈ executionis. ⌋

¶ De signis ꝯplonis fre ⁊ humide. Cap. VII.

Sunt lenitas pectinis, ⁊ tarditas desiderij coitus, ⁊ tenuitas sp
matis, ⁊ paucitas impregnationis, ⁊
tarditas ortus pillox, ⁊ paucitas eox.

¶ De signis complexiōis frigide ⁊ sic/
ce eorum. Cap. VIII.

Sunt grossitudo spermatis, ⁊ pau/
citas eius, ⁊ est diuersa a cali
da ⁊ humida in modis omnib⁹.

¶ De signis complexionum innatura/
lium. Cap. IX.

Sunt [o]⌈ vt accidant signa que sunt naturalium ⌋ duꝫ non fuerint
prius: ⁊ significat earum distinctionem
sensus.

¶ De iuuamentis coitus. Cap. X.

Coitus bon⁹ est ille, qui fit in ho/
ra quā superfluitatum se/
quitur euacuatio: ⁊ alleuiat corpus, ⁊
preparat corpus ad [p]⌈ augumentuꝫ sic
qum de cibo postremo sumitur aliqd,
quasi delegatū ⌋ mouetur natura vt restauret motu
forti, quem sequitur impressio fortis, ⁊ adiuuat eaꝫ
illud quod [q]⌈ est in huiusmodi de consecutione. ⌋
Et quādoqꝫ seqtur ipsum expulsio cogitationis do
minantꝫ: ⁊ aqsitio audatie: ⁊ edomatio ire supflue: ⁊
aqsitio g̃uitatis, Et ipse qdem cōfert melancolie, ⁊
plurib⁹ egritudinibus colere nig. propterea q [r]⌈ di
latat, ⌋ ⁊ ppterea q expellit fūmū spermatꝫ aggre/
gatum a pte cerebri, ⁊ cordis: Et confert doloribus
renum repletorū, ⁊ egritudinib⁹ flegmatis omni/
bus, ppie in eo cuius caliditas innata est fortis,
quā non [s]⌈ destruit ⌋ exitus spmatis: ⁊ ppter hoc re
grit appetitus cibū. Et quādoqꝫ abscindit materi/
as apatū accn̄tiū in partib⁹ inguinum, ⁊ testiclox
et omnem cui adueniunt apud dimissionē coitus, ⁊
constrictionē [t]⌈ coitus ⌋ tenebrositas visus, ⁊ verti/
go, ⁊ g̃uitas capitis, ⁊ dolores emunctoriox, ⁊ an/
chax, ⁊ apostemata eorū, q temperatus est, sanat.
Et plurimorū quorū complexio reqrit coitum, quꝫ
ipsum dimittūt, infratur corpus, ⁊ [u]⌈ relique ⌋ dispo
sitiones: ⁊ cadit appetit⁹ cibi, ita vt ipsum ēt non re
cipiat: ⁊ expellat eum vomitu. Et omnē in cui⁹ cor/
pore ē vapor fumosus, [x]†⌈ ⌋ coit⁹ alleuiat ab
ipso, ⁊ cōfert ei: ⁊ remouetur ab eo qd timet de no/
cumēto coarctatiōis vaporis fumosi. Et quādoqꝫ
accidit viro ex dimissione coit⁹, ⁊ abundātia spma/
tis, ⁊ frigore ei⁹, ⁊ ꝯuersione ipsi⁹ ad venenositatē,
vt mittat spma ad cor ⁊ cerebrum vaporeꝫ malum
venenosum, sicut accidit mulieribus ex coarctatio/
ne [y]†⌈ ⌋ matricis ⁊ minores dispo/
sitiones illius nocumenti: ⁊ antequam spargatur
[z]†⌈ ⌋ venenositas, sunt grauitas
corporis, et frigiditas eius, ⁊ difficultas motuū.

n A. pubertatis Alia litera descensionis

o A. accn̄tia sig que accidūt nāe

p A. Alia litera magnificationē ⁊ ingrossationē qm̄ qū sumit de cibo meliori aliqd q̄si violenter raptum,

q A. fit in hoc de attractiōe membrox ⁊ successiua suctiōe cox.

r A. letificat

s A. diminuit

t A. spermatis

v †A. maligne fiunt

x †A. plurimus

y †A. spermatis prefocatio

z †A. vel augumentetur

¶De nocumento coitus, ⁊ dispositionibus eius, ⁊ malitia figurarum. Cap.XI.

Coitus euãt de sb̃stãtia cibi [a]⌈po/stremi⌋ q̃re debilitatem af fert, cuiꝰ siĺe alie non afferũt euõnes: ⁊ euãt de sb̃a spũs rem plimã, ꝑꝑ delectationẽ, ⁊ ꝑꝑ illud q plus delectanť, plus sunt cadentes in debilitatẽ. Et coitus qdem velociter facit ꝑuenire illum q plimũ eo vtiť ad infratio/nẽ sui corꝑis [b]⌈cã sui:⌋ ⁊ resol̃onem calitatꝫ innate, ⁊ mortificationẽ ṽtutis, ⁊ ꝑparat ipm in primis ad calitatem fumosam, [c]†⌈ ⌋ adeo donec mul/tiplicenť suꝑ ipm pili: deinde succedunt ei infratio cõpleta, ⁊ debilitas sensuũ visus, ⁊ auditus, ⁊ acci/dunt cruribꝰ eius tepor, ⁊ dolor: q̃re nõ forsitan susti net onus sui corꝑis. Et qñq3 similať dispõ eiꝰ epi/lepsie occulte ꝑꝑ illud: ⁊ qñq3 suꝑat [d]⌈in ipso nigre/do, deinde citrinitas⌋ ⁊ accidũt ei ꝑiodi a debilita/te, ⁊ videť ei qȯ fit incessus formicaꝝ in mẽbris suis incipiẽs a capite suo vsq3 ad finẽ dorsi. Et accidit ei tinitus: Et ml̃toties accidũt ei fe. acute adurẽtes. [e]†⌈ ⌋ Et qñq3 adueniũt ei tremor, ⁊ debilitas [f]⌈neruoꝝ,⌋ ⁊ vigilie, ⁊ ꝑminẽtia oculorũ ad exteriora ẽt, sicut accidit in separatiõe anime a corꝑe: ⁊ accidit ei caluitiũ [g]⌈⁊ epilepsia,⌋ ⁊ dolor dorsi, ⁊ renũ, ⁊ vesice. Dorsum v̊o ignescit ꝑus q̃re attrahit mãm [h]⌈dolor⌋ ad ip3, ⁊ restringiť eoꝝ nã. Et qñq3 facit incurrere colicã: ⁊ facit accidere eis fetorem, ⁊ fetet eoꝝ os, ⁊ carnes gingiuaꝝ. Et in il/lis in quoꝝ corpore sũt humores mali, colerici, moueť post coitu3 horripilatio. Et in cuiꝰ corpore sunt humores putridi, ꝑcedit post coitũ ex eo odor feti/dus. Et ei q est debilis digõnis, accidit post coitum rugitꝰ. Et de hoibus est q est passus ꝯpl̃onẽ malã, ⁊ dimissio coitꝰ ꝯtristat plimũ, ⁊ g̃uat corpus eiꝰ, ⁊ caput ipsiꝰ, ⁊ rixať, ⁊ multiplicať polutio ipsiꝰ: ⁊ si est ei obediẽs, debilitať stõus eiꝰ, ⁊ desiccať. Et de hominibꝰ dignior alienatione coitꝰ est ille, cui adue nit post ipm tremor, aut frigus, aut ꝯstrictio anheli tus occulta, ⁊ pulsus cordis, ⁊ ꝑfunditas oculoꝝ, ⁊ destructio appetitꝰ cibi: ⁊ cuiꝰ pectus est infirmũ, aut debile, aut est debilis stõi. Dimissio. n. coitus est ꝯuenientior res ei, q h3 stõm debilẽ. Et deuitent ipm de mulieribus ille, q̃ abortũ patiunť. Et in coitu qde3 sunt figure male, sicut si ascẽdat mulier suꝑ viꝝ. Figura. n. in coitu illa est mala, ex qua timeť ramex, ⁊ inflatio ⁊ vlcera v̊ge, ⁊ vesice, ꝑꝑ laborem eiectiõis spmatꝫ: ⁊ dubitať si currat aliqd in v̊gã ex ꝑte mulieris. Et scias ꝙ retẽtio spmatis [i]⌈in coitu⌋ est mala valde. Et qñq3 ꝑducit ad [k]⌈ꝯtritionẽ⌋ vnius duoꝝ duoꝝ. Et o3 ne coitus fiat necessitate fecis, aut mingẽdi mota: neq3 cum exercitio, ⁊ motu: aut post passionẽ animalẽ fortẽ. Et coitꝰ qdem cum in/fantibus est fedus apud multitudinẽ gentiũ, ⁊ ꝑhibitus in lege: ⁊ est ex parte nocibilior, ⁊ ex parte minus nociuus. ⁊ ex ꝑte qdẽ, q2 nã indiget in ipso motu plimo vt educat spma, ẽ nocibilior, s3 ex ꝑte alia qm̃ spma nõ expelliť cũ eo expulsiõe plima, sicut fit in mulieribꝰ, est minoris nocumenti. Et [l]⌈comitať ipsum de iudicio presentie minus q̃3 vulua.⌋

¶De horis coitus. Cap.XII.

Oportet ne coitus fiat suꝑ repl̃one: [m]⌈ꝑhibet⌋. n. digestionem, ⁊ facit cadere in egritudines, q̃s efficit motus suꝑ repl̃onẽ: [n]†⌈ ⌋ ⁊ debilitat: ⁊ si accidat alicui illȯ tũc o3 vt moueať post ipm paulatim vt descẽdat cibꝰ in stõ ⁊ nõ natet deinde dormiat

a A. Alia litera melioris
b A. ⁊ exiccationem eius
c †A. extraneas
d A. Alia litera suꝑ ipm colera deinde melancolia, ⁊ accidit ei vertigo a debilitate
e A. cũ qbꝰ moriuntur.
f A. Alia litera visus
g A. ⁊ egritudines frigide
h A. doloris
i A. ⁊ ꝑtermissio eius
k A. ocultatiões Alia litera ad ascẽsionẽ ad suꝑiora
l A. in iudicio eiꝰ actus coitus absq3 vulua. Alia litera vicinať ei in iudicio coitus facti non in vulua
m A. Alia litera debilitat
n †A. casu velociori ⁊ difficiliori vel fortiori

[o]⌈Et op3 q̃3tum possibile est ne⌋ coeat aliqs, qum adest vacuitas iteꝝ. hoc. n. est nocibiliꝰ ⁊ onerosius nãe, ⁊ magis [p]⌈ꝑnecans⌋ calorẽ innatum, ⁊ magis attrahẽs liquefactõe3, ⁊ ethicã, ⁊ arefactionẽ: imo o3 vt fiat qum cibus descẽdit a stõ, ⁊ compleť digõ ꝑma, ⁊ scd̃a, ⁊ [q]⌈mediať⌋ dispõ in dispõne tertia: ⁊ hoc diuersificať in hominibꝰ, nõ ergo audiẽdus est ꝑmo eius q dicit, o3 vt fiat illud post cõplemẽtũ di/gestiõis [r]⌈tertie⌋ ex omni mõ. Illa. n. hora est hora vacuitatꝫ [s]⌈qum corpus incipit in sꝑsione,⌋ ⁊ in omnibus membris sunt reliqe cibi in via digõnis. Nã de hoibus ẽ, q est in hmõi dispõne in ꝑncipijs noctis, q̃re fit illa ꝯueniẽtior horaꝝ coitꝰ ei ex [t]⌈generibus⌋ ꝑdictis: ⁊ ex ꝑte alia, ⁊ est ꝙ somnꝰ lõgus succedit ei, ⁊ accrescit cũ eo v̊tus, ⁊ figiť aq̃ in mr̃ice ꝑꝑ somnũ mulieris. Et o3 ne coitus fiat nisi a d̊si/derio sano, qȯ non excitat aspectꝰ, aut intuitus, aut pruritus, aut ardor: sed cõmouet ipm multitudo sꝑ/matis ex repl̃one, ⁊ adiuuat totũ illud sanitas v̊tu/tis. Et o3 vt viteť coitus post sacietatẽ nauseatiuã, ⁊ post euõnes fortes ex vomitu, ⁊ fluxu ventris, ⁊ colirica passiõe, ⁊ diaria facta subito, ⁊ motus cor/poreos, ⁊ animales, ⁊ apȯ motũ vrine, ⁊ stercoris, ⁊ flebotomiã. Diariã v̊o ãtiquã qñq3 alleuiat sua exiccatõe, ⁊ trahẽdo mãs ad ꝑtem aliã a parte intestinoꝝ. Et o3 vt deuiteť in tꝑe, ⁊ regione calidis. Et deuitet ipm vir corꝑe suo iam calefacto: aut infrigidato, l3 post calefactionem fit incolumior, q̃3 post infrationẽ: ⁊ sil̃r post humiditatẽ melior, q̃3 post sic/citatẽ. Et melior horaꝝ [u]⌈eq̃lium⌋ est hora [x]⌈quã determinauimꝰ ⁊⌋ qñ vtiť eo in ipsa pꝰ [y]⌈spatiũ in quo non abhorret coitum⌋ inuenit leuitatem, ⁊ al/leuiatur anhelitus, ⁊ bonus fit sensus.

¶De sꝑmate g̃nante, ⁊ nõ g̃nante. Cap.XIII.

Sperma ebrij, ⁊ d̊crepiti, ⁊ infantis, ⁊ multi coitus non g̃nat, Et sꝑma hẽntꝫ mẽbra [z]⌈debilia⌋ raro g̃nat sanũ: ⁊ qũ ꝑlõgať v̊ga valde, ꝑlõgať spatiũ motꝰ sꝑmatꝫ: q̃re v̊eit ad mr̃icẽ calore eiꝰ inato iã fracto, nõ g̊ g̃nat ꝑm plimũ.

¶De signis eius q coiuit. Cap.XIIII.

Urina eius est habens filos, ⁊ ramos permixtos adinuicem.

¶De diminutione coitus. Cap.XV.

Causa aut est in v̊ga ipsa, aut in mẽbris sꝑmatꝫ, aut in mẽbris ꝑncipalibꝰ, ⁊ q̃ sequunť ea, aut in mẽbro medio iter ꝑncipalia ⁊ mẽbra coitꝰ, aut cã mẽbroꝝ vicinoꝝ ꝑpria eis aut ꝑꝑ paucitatẽ inflatiõis in iferioribꝰ corꝑis, aut paucitatẽ eiꝰ in corꝑe toto. Fcã aũt cã v̊ge ipsiꝰ est ꝑꝑ malitiã ꝯpl̃onis in ipsa, ⁊ mollificatõe3 suꝑfluã. S3 fcã cã testiculoꝝ, ⁊ vasoꝝ sꝑmatꝫ: aut ẽ ꝑꝑ mali/tiã ꝯpl̃onis [z]†⌈ ⌋ singl̃arꝫ suꝑflue: aut cũ siccitate, ⁊ ẽ d̊terior: aut ẽ dñans siccitas sola. Et qñq3 ẽ ꝑꝑ ꝑuitatẽ motꝰ sꝑmatꝫ, ⁊ d̊fectũ eiꝰ a mordicatõe excitãte, ita vt qñq3 fit i qbusdã sꝑma plimũ, ⁊ qũ coeũt nõ d̊scẽdit ꝑꝑ ꝯgelationẽ suã, ⁊ [?]⌈coeũt cũ h̊ paꝝ⌋ qm̃ vasa sꝑmatꝫ [*]⌈nõ⌋ calefiũt i eis, [a]†⌈ ⌋ q̃re [b]⌈nõ⌋ calefit sꝑma [c]⌈neq3⌋ sb̃tiliať. Fcã aũt cã mẽbroꝝ ꝑncipaliũ, aut ẽ ex ꝑte cordis q̃re abscidiť mã sꝑs, ⁊ ventositatis [d]⌈incendentꝫ⌋ aut ex ꝑte ẽpis q̃re abscindiť mã sꝑmatꝫ: aut ex ꝑte cerebri, q̃re ab/scinditur materia virtutꝫ sensibilis: aut ex ꝑte renũ, ⁊ frigore ipsorum [e]†⌈ ⌋ ⁊ egritudi/nibus eoꝝ notis, ⁊ cõplexionibꝰ eoꝝ: aut ex parte stõi propter malitiam digõnis: ⁊ totum illud aut est

o A. q̃3tũ ꝑt. Et non
p A. minues
q A. media est
r —— A.
s A. imo in hora qũ corpꝰ incipit sugere
t A. istis modis
v A. Alia litera corporibus temperatis
x A. que iam est experta ꝙ
y A. tꝑs dimissionis coitus
z A. lesa
z †A. Alia litera frigide
? A. poluunť cũ hoc in nocte
* —— A.
a †A. in nocte
b —— A.
c A. ⁊
d A. facientis exigere
e †A. ⁊ extenuatione ipsorum

cā debilitatis ꝓncipij: aut cā oppilationū meatuūz inter membra coitꝰ. Et mlˀtotiens qdē est debilitas facta cā cerebri sequēs casum, aut ꝑcussionem. Cā vō que est ꝭm inferiora, est vt sit aut calitas, aut fri tas valde, aut siccitas ꝯplonis, ꝛ ꝓueī in eis infla tio. Et inflatio qdē est bonꝰ adiutor ita, vt in illo in cuiꝰ vētre multiplicaꝛ inflatio absqꝫ supfluitate do lorosa, erigaꝛ. Et hn̄tes colerā nig. sꝛ plime erectio nis pp multitudinē inflatiōis ipsoꝝ. Cā aūt in vici nātibꝰ est, sic̄ illud qd̄ accidit ei cuius hemorroides incidunꝛ, ꝛ hn̄tibꝰ anū dolorosum: nocet. n. illd̄ ner uis cōibꝰ inter anū, ꝛ lacertos eiꝰ, ꝛ vgā. Et ex eis q̄ debilitāt coitū, ꝛ vtutē eiꝰ sunt res meditatiue, sic̄ horribilitas coeūdi, aut verecūdia eiꝰ, aut aṅcessio itellˀus ad cor. [a]⌈debilitat. n. coitū, ꝛ facit deficere⌋ ꝛ ꝓprie qum illud aliq̄ hora casu accidit, tūc q̄tiens euenit reiteratio, assimilaꝛ illd̄ in mēte, Et fit cā in illo qn̄qꝫ dimissio coitꝰ, ꝛ ꝙ aia obliuiscit eiꝰ, ꝛ cō strictio mēbroꝝ ab eo, ꝛ paucitas ꝑparationis nāe in gn̄atione spmatis: sic̄ non est sollicita in gn̄ando lac in mamilla remouētꝫ filiū a lacte: Et scias ꝙ ere ctiōis cā ē vētositas, ꝓcedēs a spmate, aut nō a spma te: Et frigus, ꝛ calor simul sūt ꝯtria vētositati: nā fri gus eiꝰ ꝓhibet gn̄ationē: ꝛ calor resoluit mām eiꝰ: ꝛ nō est qd̄ ipsaꝫ gn̄et, sic̄ humiditas tempata, ꝛ cali tas [b]⌈quā ipsa nutrit⌋ ꝛ de illis q̄ adiuuāt in hoc, ē eqtare equos ꝭm intētionē eiꝰ q ꝯsueuit, ꝛ cuius re nes, ꝛ [c]⌈vesica sunt humidi aut cū hoc fri.⌋ Illi vō q renum complonem [d]†⌈ ⌋calˀam hꝫ, ꝛ nō vsus est ea etiam cum equalitate, est nociua, ꝛ facit incurrere sterilitatem.

De signis. Cap. XVI.

Facta aūt pp mollificationem vge, aut frigus ꝯplonis nerui, co gnoscit ex hoc ꝙ nō fit erectio: Et non ꝯbitur in aq̄ fra: Et qn̄qꝫ est spma exu berās facilis egressionis. Et qn̄qꝫ descēdit sine ere ctione. Et qn̄qꝫ est cū ea extenuatio corpis, ꝛ debili tas eiꝰ, ꝛ non est in desiderio diminutio. Facta vō cā testiculoꝝ, ꝛ mēbroꝝ spmatꝫ, si fuerit difficultas eiꝰ pp frigus eoꝝ sigt [e]†⌈ ⌋ eritꝰ spmatꝫ [f]†⌈ ⌋ ꝛ frigus factꝰ. Qd̄ si fuerit pp siccitatē eoꝝ, ꝛ paucitatē spmatꝫ, tunc spma erit pau cū, difficilis descēsiōis: ꝛ plimū eiꝰ est cū extenuatio ne corpis, ꝛ paucitate carnis, ꝛ sanguis. Et est hu mectatio ex eis q̄ ꝯferūt ei. scilicet ex balneatōibꝰ, ꝛ cibis. In fcā aūt cā mēbrorūꝫ ꝑpositoꝝ supra mē bra coitus, sic̄ ex epe, ꝛ renibꝰ, minoraꝛ appetitus: imo nō est digō, neqꝫ appetitꝰ, neqꝫ gn̄atio san. ꝭm ꝙ oꝫ. Et si fuerit ex corde, minorabiꝛ erectio, ꝛ qn̄ꝫ erit descēsio sine erectiōe, ꝛ erit pulsus debilˀ, lenis, ꝛ calitas corporis diminuta. Et si fuerit ex cerebro, minorabiꝛ sensus motꝰ spmatis ꝛ non erit cōmotio [g]⌈ꝯfricatiua. spma. n. est ex eis q̄ excitāt⌋ ꝛ signifi cabūt ipsam dispōnes sensus: ꝛ oculi ꝓpe qn̄ est pꝰ ꝑcussionē: aut casum aduenietē cerebro, Etꝰ ⌈oi cor di, ꝛ cerebro in debilitate sua⌋ sūt sig̃ iaꝫ ꝑterita. Et renibꝰ in egritudinibꝰ suis sūt sig̃: cognoscanꝛ ergo inde. Fcē vō pp ꝑuitatē inflatiōis in inferioribꝰ sig̃ sunt, qm̄ vides vtutes mēbroꝝ saluas, ꝛ vides ꝺbi litatē in erectiōe tm̄, cū vtute cordis [i]†⌈ ⌋ ꝛ renū, ꝛ desiderio, ꝛ aq̄: ꝛ qn̄ administranꝛ inflatiua iuuaꝛ eis. Fcē vō cā paruitatꝫ motꝰ spmatꝫ, ꝛ ꝑuita tis mordicatiōis eiꝰ, signū est, ꝙ egrediꝛ apud coi tum res plˀa ꝯgelata: ꝛ plimū illiꝰ seqtur ꝯplonem fram. Et qn̄qꝫ ꝯtingit vt sit spma plimū, sꝫ sit getuꝫ ꝯgelatū, ꝭm ꝙ diximꝰ. Et pinguis qdē magis defe ctus ē a coitu, q̄ꝫ extenuatꝰ. Et ei q vult coitꝰ multi

a A. ꝙ sit debilis in coitu ꝛ ꝺficit

b A. que sit ꝭm ipsius quātitatē

c A. que eis vici nanꝛ sūt hūida aut cū hoc sunt frigida.

d †A. siccam ꝛ

e †A. difficultas

f †A. non ex pau citate

g A. regrens coi tum cum eo qd̄ excitat

h A. cuilibet cu ius epar ꝛ cor ꝛ cerebꝝ ē ꝺbile

i †A. Alia litera ꝛ epatis

tudinē, conuenit vt minoret sudorē, ꝛ balneationē faciētem sudare, ꝛ dimittat flebotomiam q̄ꝫtum po test, ꝛ vtatur inunctione pedum cum oleis calis. Il lud. n. confortat renes, ꝛ vasa spmatis.

Curationes. Cap. XVII.

Cum ergo cognoueris ꝙ cā ē in mēbris ꝓncipali bꝰ, tūc necessariū est vt intēdas in cura tiōe eoꝝ. Et si cā est frigus eoꝝ, qd̄ est plimū, tūc nō ē aliqd qd̄ sit sic̄ mithridatū, qm̄ ē for tius medicamē ad illd̄, ꝛ i oi ꝺfectu a coitu pp frigꝰ in quocūqꝫ mēbro sit, aut pp ꝺbilitatē [k]⌈ꝛ pp epar⌋ denꝛ q̄ sunt sic̄ medicamē de curcuma, ꝛ horusia, ꝛ sazanea. Et si ē pp malitiā digōnis stōi, ꝯforta stōm. Et si cā est in renibꝰ, cura renes in ꝓmis cū cura q̄ est eoꝝ, cuiꝰ plimū est cū calefactione: nā calefactio dorsi ꝛ renū iuuatiua est in erectōe. Qum ergo fece ris illd̄, cura cū residua curatiōe, ꝛ odoribꝰ bonis. Et caputpurgia odorifera, humectatiua, cōferunt cordi, ꝛ cerebro ēt, ꝛ cordi medicamen ꝺ muscho ꝛ tyriaca ꝛ mithridatū. Et si fuerit cā paucitas ifla tiōis in inferioribꝰ, tūc si fuerit cā eiꝰ [l]†⌈ ⌋ frigus, qd̄ est cū eis, administra fricatiōem subtilē ꝛ vnctōes q̄s dicā, ꝛ administra cinamomū plimū: ꝛ administra q̄na in cibis, sic̄ fabas, ꝛ faseolos, ꝛ ci cer, ꝛ cepas cū sale in quo aliqd cadit altit. Et si cā fuerit in [m]⌈ea paucitas iflatiōis valde⌋ administra infrātionē, ꝛ eq̄tionē cū [n]⌈potibꝰ, ꝛ decoctionibꝰ⌋ ꝛ epithimatibꝰ, ꝛ cibis, ꝛ sumanꝛ ea in qbꝰ est infra tio ꝛ iflatio, sicut pira, ꝛ mora scemia, ꝛ fabe, ꝛ [o]⌈se rum.⌋ Et si cā fuerit ꝺbilitas corpis, ꝯforteꝛ cor pus cū cibis ꝯfortātibꝰ, sicut sūt alessidabegi, ꝛ ea que ꝑparata sunt in patellˀ, ꝛ assata, ꝛ [p]⌈ea q̄ ꝑpara ta sꝛ in vasis cū coopturis, ꝛ frumētū coctū vt puls⌋ ꝛ oua sorbilia, ꝛ [q]⌈napi⌋ ꝛ lac, ꝛ butyꝝ, ꝛ pāis silˀe, ꝛ medulle fructuū, sic̄ medulla amigdale ꝛ nucis ꝛ medulla nucis indice, ꝛ fisticoꝝ, ꝛ [r]⌈auellanaꝝ, ꝛ alcadra⌋ ꝛ q̄ sunt silia istis, [s]⌈ꝛ tāguebil ex⌋ semi nibꝰ, ꝛ ꝑmixta cū cepe, ꝛ mēta, ꝛ porris, ꝛ fenugrē co, ꝛ andacocha, ꝛ eruca. Et silˀr ꝯforteꝛ corpꝰ cū balneationibꝰ necessarijs, ꝛ inunctionibꝰ ꝯfortāti bus, vt est oleū de lilio, ꝛ oleū de bē. Et si necessaria est supflua calefactio, ponāꝛ in eis muschꝰ, ꝛ casto reū, ꝛ alia. Qd̄ si cā fuerit frigꝰ mēbroꝝ spmatꝫ, cu reꝛ cū medicinis calefaciētibꝰ, q̄s dicemꝰ, ꝛ cū vn ctiōibꝰ [t]⌈abstergēdo factꝫ⌋ calefaciētibꝰ. Et si fue rit cā cū hoc siccitas, adiuueꝛ cū humectātibꝰ calis, ex illis q̄ comedunꝛ. Et si cā fuerit calor mēbroꝝ spmatꝫ cū supfluitate, ꝯfert omne infrātiuūꝫ, hume ctatiuū cū eq̄litate, sicut [u]⌈seꝝ vaccinum⌋ ꝛ lac in q̄ ꝺcocta est portulaca. Et si fuerit siccitas, tūc hume ctatio eq̄lis cū balneatiōibꝰ, ꝛ vitellis ouoꝝ sorbi liū, ꝛ lacte dulci ꝺcocto: Et qn̄qꝫ poniꝛ in ipso q̄nta eiꝰ ꝺ tereniabi, ꝛ cibꝫ ꝑpatꝫ vt alessidabegi, ꝛ hūecta tiōe cū olis fris, vsqꝫ ad olˀꝫ ꝺ lactucis, ꝛ cucurbita. Et si cā fuerit siccitas, hūecteꝛ corpꝰ cū cibꝫ, ꝛ gn̄ibꝰ lactꝫ, ꝛ balneatōibꝰ, ꝛ vino sbtili, ꝛ sorbitōibꝰ lenibꝰ ex gn̄is [x]⌈ꝛ aq̄ cucurbite ꝛ⌋ locio. Et si fuerit cā fri gꝰ neruoꝝ vge, ꝛ eoꝝ mollificatio, cureꝛ cū cura q̄ ē mollificatōis ꝛ frigoris, sic̄ q̄ dcā sꝛ i ca. vesice. Et oꝫ vt ꝺuiteꝛ coitꝰ pꝰ eūones, ꝛ laborē, ꝛ [y]⌈ligationē⌋ ꝙ vulneꝝ. Illd̄. n. ꝺbilitat [z]⌈ꝛ coitꝰ freq̄ns plimꝰ.⌋ ꝙ si illd̄ accidat ei retineaꝛ [ꝛ]⌈liniēdo.⌋ Mlˀtitudo nā q̄ꝫ coitꝰ qn̄qꝫ abscindit coitū: Et vt ꝺuitet sacietatē nauseatiuā: ꝙ si accidat, alleuieꝛ cibꝰ, ꝛ fiat vt digō bōa sit, ꝛ ꝯforteꝛ stōus, ꝛ oꝫ vt mioreꝛ potꝰ aq̄, mlˀti tudo. n. potꝰ aq̄ ē res nocibiliō. ꝛ ꝺuitet oē rsolutiuū vētositatꝫ, exicatm̄ calorꝛ suo, sic̄ ruta, ꝛ sasucꝰ ꝛ har

k A. Alia litera in epate

l †A. vehemens

m A. paucitate iflatiōis calor

n A. tinis ꝛ vn ctionibus

o A. lac nouiter mulctū ꝛ alma set. i. lac coagu latum dulce.

p A. alchiebabat ꝛ alheraya

q A. rape

r A. pineaꝝ ꝛ gnoꝝ viridium

s A. aromatizata cum spēbus ꝛ

t A. vlˀ linimētis

v A. almaset. i. lac coagulatum

x A. vlˀ nucleis ꝛ

y A. cū letitia ꝛ tran quillitate vel

ꝛ A. aptionē ext turaꝝ ꝛ morsuūm males

z A. coitum, vt ꝛ alienet coitū fre q̄ntem plurimū

ꝛ A. tpe aliquo

mel [a]†[ ]⁊ almarmacora, ⁊ cyminū, ⁊ semē
agni casti, ⁊ oē exiccatiuū cū fricatate, sicut lentes, ⁊
xilocaracte, ⁊ miliū, ⁊ acetosa, ⁊ stiptica pp exicca
tionē suā: ⁊ omne infrātiuū vehemētis infrationis,
sicut narcotica, ⁊ sicut cāfora, ⁊ psiliū, ⁊ nenufar et
rose, [b][quum lz in semine papaueris sit par stupefa/
ctionis tñ ei⁹ pinguedo, ⁊ q̄ ipm cōmouet vētosita
tē succurrit ei]⁊ addit sup ipm. Et oz vt deuitet
coitus mēstruate, ⁊ coit⁹ vetule, ⁊ egre, ⁊ coit⁹ illi⁹
que [c][nōdū puenit ad etatē in qua est mlier ⁊ coit⁹
illi⁹ q̄ nō nup coiuit]⁊ coit⁹ v̄ginis: Totū.n. illud
debilitat [d][v̄tutē mēbroꝝ coit⁹ p̄pe.]Et oz vt refe/
rant ei [e][pposita]coeuntiū, ⁊ libri [f][narrati]d̄ di
spositiōe coitus, ⁊ figuris ipi⁹, ⁊ cogitet in eis cum
dimissiōe coit⁹ oino, ēt vsqꝫ quo ꝯfortet, ⁊ approxi/
met istis deficiēs a coitu pp dimissionē ⁊ [g][afflictio
nē]anime. Et opz qdē vt isti gradatim pueniāt ad
eum, ⁊ vtant vnctionib⁹, ⁊ fricatiōib⁹, q̄s dicem⁹,
⁊ corā ipsis fiat rememoratio cāꝝ coitus, ⁊ referāt
que ꝯtinuant eis, ⁊ respiciant ad coitū animalium.
Regiminis vero appropriati nomini coitus pluri/
mū est tendēs ad calefactionē, ⁊ humectationem, ⁊
[h][inflationē]⁊ calefactionē dorsi, ⁊ renum cū eis
que illud efficiunt ex euaporationibus, ⁊ inunctio/
nibus, sicut oleum de ben, ⁊ oleum de granis cotti
[i][inunctū abstergēdo.] Ea vero que sumunt ap/
propriata nomine q̄ ipsa valētia sunt ad coitū, sunt
medicine ꝯferētes frigori [k][virge]inuncte, ⁊ bibi/
te: ⁊ medicine in qbus est inflatio in digestiōe scđa,
⁊ tertia, ⁊ eaꝝ inflatio est cum humiditate extranea
cum q̄ inflant. Et medicine que agunt cum proprie/
tate, ⁊ cibis, ex qbus gñatur sanguis calidus ⁊ hu
midus, habūdans, ⁊ in eis cum hoc sunt inflatio, ⁊
viscositas, ⁊ spissitudo, sicut cicer, ⁊ faseoli, ⁊ cibi
quos dicā: ⁊ melior administratio eoꝝ est vt sit post
balneum humidum, ⁊ inunctionē cum oleo samba
cino, ⁊ de lilio, ⁊ narciscino, aut silibus. Et sorbeāt
oua sorbilia ante cibum puluerizato desup sale stin
ci: aut q̄ sunt sicut ipse. Qūqꝫ comedit cibos ad coi
tum, bibat post illud vinum odoriferꝫ parump: de/
inde pgat ad lectum suum, ⁊ abluat pedes suos aq̄
calida, ⁊ vtat vnctionibus, ⁊ [l][abstersionib⁹ cum
inunctione.] Et nos dicemus nūc has medicinas,
⁊ cibos, ⁊ procedemus ēt ad loca eorum in eis, que
conueniunt diuisionibus debilitatiuis coit⁹. Et sci
as q̄ p̄rimum [m][sustentationis est propter]cibos:
⁊ ex eis prouenit exuberatio materiei, ⁊ viuificatio
v̄tutis. Et oportet vt ꝯsideret ille qui in coitu est cu/
pidus, qum m̄ltum vtitur medicinis ad coitum cor
pus suum: q̄ si videat febrem, ⁊ inflāmationē, ⁊ re/
pletionem [n][abbreuiet]⁊ temperet naturam: dein
de iteret ea que sunt ad coitū, Et non oportet vt ad
summū pueniat in calefaciendo, ⁊ pducat ad desic/
cationem. Et qum vtitur medicinis, ⁊ cibis ad coi/
tum, tunc consequenter sumat [o][vas terreum]ple/
num vino odorifero.

Marginalia: a A. Alia lr̄a ⁊ piper — b A. ⁊ semen papaueris q̄uis sit in eo paꝝ stupefactionis tñ vnctuositate ei⁹ ⁊ cōmotiōe vētositatis quā ipsuz cōmouet vz ib — c A. non coierit iam longo tp̄e — d A. Alia litera cuz fortitudine mēbra coit⁹ cuz proprietate — e A. hystorie — f A. describētes — g A. continētiaz — h A. Alia litera apertionem — i A. calefactum — k A. neruorum — l A. linimentis facientibus erectionem — m A. fūdamēti hui⁹ curationis est super — n A. fiat flebotomia — o A. ciatum

De medicinis singularibus ad coitum. C.XVIII.

Semina qdem sunt vt semē [p][na/
pi,]⁊ caulis, ⁊ vrtice, et
lupini, ⁊ eruca [q][⁊ alkerua]⁊ bautie,
⁊ mentastrum hortulanū, quod est mē
ta, ⁊ semē asparagi, ⁊ semen raphani,
⁊ [r][artetice]⁊ semen melonis, ⁊ semē apij, ⁊ petro
selini, ⁊ [s][cordumeni ⁊ alcacul, ⁊ macropiper, ⁊ se
men eilbague,]⁊ sisamū, ⁊ semē lini, ⁊ grana [t][ara
sced]⁊ grana de ben, ⁊ oleum eius ⁊ grana [u][alki/
kil ⁊ grana azeliz], ⁊ fenugrecum ⁊ proprie deco/
ctum cum melle: deinde exiccatuz. Grana v̄o sunt
sicut cicer, ⁊ fabe, ⁊ faseoli, ⁊ que sunt eis similia.
Cortices autem, ⁊ herbe, sūt sicut cinnamū, ⁊ cin/
namomum, ⁊ macis, ⁊ [x][albasec, ⁊ talisafar.]
Medulle v̄o sunt sic̄ grana pinee, ⁊ lingua auium,
⁊ ḡna viridia, ⁊ ḡna alkilkil, ⁊ fistici ⁊ auellane. Gū
me autem sunt sicut dragagātum, ⁊ assa [y]†[
]qm̄ inflat valde: nā qum infri
gidatus bibit de assa aure.j. cum vino, magnificat
eius iuuamentum. Radices vero, ⁊ ligna sunt, si
cut radices aluf, ⁊ been, ⁊ zedoaria, ⁊ costus dul/
cis, ⁊ testiculus vulpis. Nā ipse est fortis in erectio
ne, ⁊ aspagi, ⁊ radix cardi, ⁊ cepe, ⁊ proprie assatū,
⁊ squilla assata, ⁊ secacul. ⁊ zz. ⁊ proprie ambo con
dita, ⁊ galāga, ⁊ piretrum, ⁊ radix hascec, ⁊ assaꝫ,
⁊ buzeiden, ⁊ almugat, ⁊ hermodactili, ⁊ [z][napi
d̄ barbaria]ipsi.n. cōmouent, sicut caltitas [&][rute]
in toto corpore ⁊ ciperi ēt bibiti ⁊ vncti. Animalia
autem sunt sicut [?][stellio, ⁊ lacert⁹]⁊ stincus ⁊ p/
prie radix caude ei⁹, ⁊ eius sumen, ⁊ renes ipsi⁹, et
sal ipsi⁹. Sumat [ꝫ][lacertus]in diebus v̄is, ⁊ d̄col
letur, ⁊ mundent viscera ei⁹, ⁊ impleatur sale, ⁊ su/
spendat in vmbra, donec exiccet. qūqꝫ feceris illđ,
tunc accipe salem ei⁹, ⁊ pijce corpus ipsius, ⁊ suffi/
ciet tibi de sale eius res pua, minus q̄z de sale stinci,
⁊ [a][albubere ⁊ almenbesigi ⁊ alkersigi. Et de ani
malibus aq̄, pisces pui, ⁊ fluuiales exiccate cutis]
⁊ lac camelinū de quo bibatur. xx. dieb⁹ omni die
q̄ztitas que digerat, ⁊ non grauet, ⁊ pisces pui flu/
uiales exiccati, ⁊ sit dosis. ʒ. vij. ⁊ oua pisciū, ⁊ oua
galine, proprie oua [b][perdicis], ⁊ oua columbe, ⁊
oua paruarum auium: ⁊ omnia cerebella proprie
[c][pulloꝝ, ⁊ puaꝝ auium]⁊ anatꝫ, ⁊ pulloꝝ: ⁊ arietꝫ
cum sale: ⁊ de illis que currūt cursu pprietatum, est
vt sumat veretꝫ tauri, ⁊ exiccet, deinde terat, ⁊ pul
uerizet de eo res modica sup oua sorbilia, ⁊ sorbea
tur. Et iteꝝ res mirabilis de animalib⁹ est. Su/
mat coagulum filij cameli masculi. pui exiccatum,
⁊ sumat de eo añ necessitatē. xij. horis q̄ztitas cice/
ris dissoluti in [d][duab⁹ tertijs.]lb, aque ⁊ bibat:
q̄ si ledit, abluat cum aq̄ fr̄a. ⁊ iteꝝ [e][de melle d̄co
cto sumat]aqua mellis absqꝫ spēbus, ⁊ [f][bibatur
cum oleis,]⁊ si est in ea paꝝ croci est bona. Aque
v̄o sunt sicut aqua ferrea, [g]†[
], ⁊ vinum nouū: antiquū
vero subtiliat vaporem, ⁊ resoluit eum, ⁊ nocet,
De fructibus vero, vua dulcis est bona ad coitum
⁊ proprie que recens est, quoniā replet sanguinem
humiditate ⁊ ventositate cum caliditate, ⁊ spissitu/
dine cibi. Olera vero ⁊ que sūt eis similia est alba
sec, ⁊ proprie aqua eius cum melle decocto, donec
[h][stet vt bucella.]Et iterum eruca, ⁊ proprie qum
bibitur omni mane ex succo ei⁹ cū. lb vini [i][puri:]
deinde sit cibatio ex eis que conueniunt. quoniam
est presentis iuuamenti, Medicinarum v̄o com/
positarum ebibitarum caput est mithridatuz: ⁊ ite
rū diamuscum ei que ē ex debilitate cordis. Et ite/
rum tres aurei. de electuario de seminibus cuz. ʒ. j.
aque eruce humide. Et de eis est medicamē de stin/
co notum. Et iterum semen eruce campestris pon
dus. ʒ. iij. cum butyro vaccino: Et medicamen de
hascec: Et medicamen [k][almur dulcis.]⁊ medica/
men almehedi: ⁊ iteꝝ sal stinci: ⁊ semen eruce tritū,
⁊ puluerizatum sup vitellum oui. Et iterum testicu
lus galli exiccatus cum equali mēsura salis stinci,
cuius dos. sit omni die. ʒ. ij. Et iterum semen eruce,
⁊ se. raphani, ⁊ se. melonis omnium añ. pars. j. bi/
batur cum lacte recenter mulcto. Et iterū sumant
granoꝝ pini, ⁊ se. apij montani, ⁊ fellis [l][masculi]

Marginalia: p A. raparum — q —— A. — r A. semen alrabbe. i. fasfasa — s A. cordumeni ⁊ pipa. s. albū ⁊ nigꝝ ⁊ pip lōgū ⁊ semē heilbua. i. semī cardamomi minoris — t A. alrased. i. nasturtij — u A. alkalkal ⁊ ḡna alzelem — x A. albasech. s. tribuli ⁊ thalisfar — y †A. est calta Alia litera inuncta seu linita ⁊ bibita — z A. alhabe barbarie proprie — & A. vini — ? A. dab ⁊ alurel — ꝫ A. alurel — a A. algeri ⁊ almermaigi, ⁊ alchusegi d̄ his q̄ currunt i aq̄ ⁊ pisces calidi — b A. coturnicis — c A. columbinorum ⁊ passerum — d A. Alia litera tertia — e A. Alia litera ex melle fiat — f A. ꝯtinuet potus eius — g A. mineralis ⁊ aqua in q̄ extinctum est ferrum — h A. sit spissum sicut loch. — i A. potentis — k A. ex duobus tuderi — l A. rasure virge

a†A.exiccate | b A.altuderian | c A.passerum | d†A.iterum | e†A.valde | f A.cardamomi

cerui a†[ ]⁊ glutinis alimbat ptes eq̃les, cõ/misceant cum melle: ⁊ sumat de eo aure.j. Et iterũ sumat secacul, ⁊ se.eruce, ⁊ b[hermodactiloꝝ,] ⁊ ʒʒ.⁊ pipis lõgi oĩuʒ añ.pondus.ʒ.ij.lingue auis, ⁊ cerebelloꝝ c[passerũ auiũ] ⁊ turis oium añ.ʒ.j.inuoluat totũ cũ oleo de nuce indica, ⁊ ɔficiat cum melle, ⁊ penidijs: ⁊ administret. Et ille qdẽ in quo sup fluit frigus, iuuat valde sumẽdo in potu ɔfectionẽ nasturtij cũ piretro, ⁊ d†[ ]oppoponacis pondus.ʒ.iij.dissoluat in.℥.decoctiõis sansuci, ⁊ bibat illud in trib⁹ dieb⁹. Et iteꝝ.ʒʒ.ptes.iij. pipis longi ps.j.ɔficiat cũ melle, ⁊ det de eo aure.j.cũ aq̃ cal'a. Et iteꝝ se.asparagi, secacul.ʒʒ.oium añ.ʒ.v.tuderi rubei, ⁊ albi amboꝝ añ.pondus.ʒ.ij.been al.⁊ ru. amboꝝ añ.ʒ.iij.se.sule ⁊ seminis raphãi, ⁊ seminis eruce, ⁊ seminis vrtice oium añ.ʒ.iij.sq̃lle assate, su minis stinci amboꝝ añ.ʒ.iij.lingue auis.ʒ.ij.zucca ri.ʒ.xl.sitq; dosis.ʒ.iiij.cũ vino.trib⁹ dieb⁹: ⁊ sit ci/bus q est ad coitũ. Et iteꝝ medicamẽ de eis q̃ sunt nobis, forte e†[ ]℞.asse ⁊ se.eruce, ⁊ f[alkilki lati.] ⁊ se.bautie, ⁊ lingue auis ⁊ cordumeni oium añ ptẽ vnã, ⁊ buzeiden ⁊ pipis amboꝝ añ. ptes.iij. muschi.vj.ptis vni⁹: inuoluat cũ oleo pinee mino/ris: ⁊ ɔficiant cum melle. Medicamẽ vehementis v̾tutis. ℞.mellis anacardi, ⁊ mellis apum, ⁊ buty/ri vaccini ptes eq̃les, ⁊ feruẽat, deinde bibat de eo qd̾ bibitor tollerauit in vino: est.n.mirabile. Et de medicinis bonis que nõ sunt vehemẽtis calitat̾ su/perflue, est vt sumant dactili, ⁊ fenugrecum, ⁊ deco quãtur donec decocta sint, deinde sumant dactili. ⁊ ex̃hantur ab eis ossa, deinde exiccent, ⁊ terantur, ⁊ ɔficiant cũ melle. Et sit dosis eius q̃ʒtum est auella na, ⁊ bibat post ip̃m vinum. Et iteꝝ infundant.5. lb.g̃noꝝ viridium ⁊ lb.j.dactiloꝝ que vtraq; sit cõ trita in duabus.lb.lactis ouini: deinde comedatur qd̾ infusum est, ⁊ bibat post ip̃m de lacte duobus diebus. Et de medicinis bonis est ɔfectio de me/dullis cuius descriptio. ℞.amigdalaꝝ g†[ ]excorticataꝝ, fisticoꝝ, ⁊ neregil excorticatorũ ɔtritoꝝ, ⁊ amigdalaꝝ pini, ⁊ g̃noꝝ alkilkil ⁊ g̃noꝝ azeliem, ⁊ g̃noꝝ viridium ptes eq̃les, neremisch, ⁊ piperis longi, ⁊.ʒʒ.omniũ añ.ptes.x.⁊ plus parũ, terantur omnia, ⁊ ɔficiantur cum penidijs, de quo sumatur omni die quãtum est ouum vnum.

g†A.⁊ auellanarum | h†A.⁊ iniectiõibus | i —— A. | k —— A. | A.alhagian | m†A.calida | n —— A.

¶De inunctionibus h†[ ]que i[ab stergendo] fiunt ad anum, ⁊ pectinem, ⁊ testiculos, ⁊ virgam, k[⁊ alugen, ⁊ que sequunt ea]. C.XIX.

Piretri.ʒ.5.misceat cũ sambaco bono. Et qñq; miscet cum eo euforbium ⁊ muscus: ⁊ inungãt cũ eo v̾ga, ⁊ l[alugez] ⁊ que sequunt ea, Aut piretrum, ⁊ quãtum est medietas eius de musco sumantur, ⁊ dissoluatur aure. vnus de eis ambob⁹ simul cũ.℥.j.olei sambacini. Et iteꝝ sinapis cũ oleo arazaki. Et sil'r semen vrtice cũ oleo arazaki. Et iteꝝ assa cũ oleo sambacino est inũctio fort̾. Et iteꝝ se.almezeriõ cũ oleo cal'o. Et iteꝝ bau rach cũ melle collato. Et fel taurinũ cũ melle colla/to. Et iteꝝ medicamẽ bonũ, sumat d̾ cepe narcisci res pua cũ ol'o sambacino, ⁊ fricatio fiat cũ eo. Aut g̃na nil, ⁊ pireꝝ sumat eq̃l'r cum oleo aliquo: Aut staphisagria cũ oleo cal'o: Et iteꝝ assa cũ melle. Et iteꝝ cipi ipsi cũ rob, ⁊ inungat cũ oleo. Aut sumãt cẽtaurea, ⁊ pix, ⁊ ceratũ cum oleo de lilio, ⁊ oleo de keiri, ⁊ eruca, ⁊ mastice, ⁊ cipi liniat cũ eo virga, ⁊ ptes ei⁹. Et oia olea m†[ ]p̾dicta in cap'lo de clisterib⁹ sunt mirabilis iuuamẽti, quʒ administrãt inũcta n[cũ abstersiõe.] Et ꝓprie oleũ de g̃nis cot/ti: ⁊ ol'. o[de storace] ꝓprie ⁊ adeps leonis est vehe mẽtis iuuamẽti in hui⁹ vngm̃ ruffi p[forte valde.] ℞.myrrhe, ⁊ sulfur] nõ extincti, ⁊ g̃noꝝ cartami oi uʒ añ.ʒ.ij.piretri, q[amili.ij.] pipis g̃na.xxx. r[cor dumeni] g̃na.xx.terant cũ.ʒ.ij.cepe optime, s†[ ]⁊ si terat vnũqd̾q; ꝑ se, erit meli⁹: deinde cõmi sceant cũ cerato, ⁊ terant donec fiãt in spissitudine mellis, ⁊ iungat cum eo alchatim ⁊ t[alugẽ] ⁊ as/sa in virga erectionem facit, ⁊ stimulat: q; si timeat calitas eius vehemens, dissoluat in oleo viol'.

o A.ciperi | p —— A. | q A.aiulusan | r A.charmedãc | s†A.contrite Alia litera cepe squille cõtritiõne optima | t A.alhagian

¶De suppositorijs. Cap.XX.

Fiat suppositoriũ ex adipe anatis, ⁊ g̃nis cotti, ⁊ piretro in oleo de nuce indica. Et dĩ q; si supponat colly/rium ex adipe asini est mirabile: Et ite/rum suppositoriũ ex vnguẽto picis qd̾ dictum est. Clisteria v̾o assumunt ex iure capituʒ, ⁊ pullorum columbinoꝝ cum vitellis ouoꝝ, ⁊ testi culi arietum boni sunt quãdo in clisterijs ponunt. Et est eis iuuamẽtum in confortãdo cerebrũ, ⁊ cor/pus. u[Et si ipsi assiduãt nates. Et ea que sũt sicut] oleum nucum, ⁊ sisaminũ, ⁊ butyꝝ vaccinũ, ⁊ oleuʒ de fisticis, ⁊ de auellanis, ⁊ oleũ de nuce indica, ⁊ d̾ alma haleb, ⁊ oleum de g̃nis cotti est mirabile val de, ⁊ calefactis oleum de hascec, ⁊ oleum de papa/uere, ⁊ oleum de g̃nis cucurbite, ⁊ g̃nis melonis, ⁊ similia illis. Clistere ad eos sumatur x[vnctuosita/tis] capitum, ⁊ pulloꝝ columbaꝝ decoctorum cuʒ mugat, ⁊ buzeiden, ⁊ secacul in furno in nocte, de/coctione valde forti, ps vna, ⁊ proijciatur super eã lactis ps.5.⁊ butyri ptis sexta, ⁊ olei de y[nera] ⁊ olei nucis indice amborum añ.tertia septime ptis, ⁊ de adipe renum stinci, ⁊ lacerti ẽt, quodcunq; pre sens est: ⁊ sint sicut semina condientia, ⁊ fiat cum eo clistere. Confectio clisteris. ℞.hascec recentis, qn ta ptis vnius, fenugreci pugillus vnus, z†[ ]⁊ semẽ bautie, ⁊ eruce, ⁊ semen asparagi, et medullã spinalem hirci, ⁊ testiculos eius cõtritos, ⁊ cerebrum ipsi⁹, ⁊ fundãtur desuper due lb.aque, ⁊ due.lb.lactis dulcis, ⁊ decoquãtur donec ingros/setur, ⁊ fiat clistere ex vncijs quatuor eius cum.℥.j. olei de botim, ⁊ ⁊[separetur in tribus diebus, ⁊ fiat iniectio] post ascellationẽ. Clistere aliud, sumatur ?[ ]⁊ po/?[natis] ⁊ incidatur ꝝ†[ ] natur in incisionibus eius pondus.ʒ.5.castorei con triti, in quib⁹ diuidat cum mensura: ⁊ ponat a[na/tis] sub re g̃ui tribus diebus, deinde incidatur, ⁊ li quefiat cum eo, quod est in eo de castoreo, ⁊ sumat pinguedo eius, b†[ ]⁊ reseruetur, ⁊ su/matur de illa pinguedine sacraiati, ⁊ de butyro vac cino.℥.5.⁊ de aq̃ porri media sacraiati. Et d̾ deco/ctione fenugreci media sacraiati: ⁊ clisterizet cũ eo ite c†[ ]vsq; ad tres horas noctis, d̾inde ite ret qum est hora dormiendi: ⁊ dormiat sup ipsum: ⁊ fiat illud trib⁹ diebus. Clistere forte, caput arie d[na/tis], ⁊ tres aut quatuor testiculoꝝ ei⁹, ⁊ frustũ d[na tis, ⁊ su/tis,] ⁊ cicer e†[ ]decoquant in furno, ⁊ su/mant aq̃ eoꝝ, ⁊ vnctuositas ipsoꝝ ẽt, p⁹ decoctiõeʒ vehemẽtẽ, ⁊ ponat ẽt desup oleũ de nucib⁹: aut ole uʒ de g̃nis viridib⁹, aut aliqd de adipe stinci, ⁊ fiat clister cũ eo: ⁊ clisteria alia q̃ st̾ scripta i ãtidotario.

v A.olea ipsoruʒ seu vnctuositas ipsorũ sit aialic. i.pinguedo cau de castrati ⁊ Alia litera olea ipsoruʒ sint vnctuositas dissoluta ex cauda castratorum vel agnorum ⁊ | x A.brodium | y A.mahaleb | z†A.⁊ semẽ rape | ⁊ A.reiteret tribus diebus supiectnium | ? A.alie | ꝝ†A.in ptes latas subtiles | a A.alie | b†A.dissoluta | c†A.a vesperis | d A.alalie | e†A.concusum

¶De cibis puris. Cap.XXI.

Meliores cibi sunt, q fiunt ex car ne hedi pinguis, mascu li, ⁊ carne f[ouina,] ⁊ cicere, ⁊ cepe absq; frixiõe carnis. frixio nãq; ꝓhibet ɔfortationẽ carnis, ⁊ multitudinẽ nutri mẽti ei⁹. Et g[almuamemet] ⁊ h†[ ]si nõ

f A.arietis castrati | g A.almugamat | h†A.facta acetosa

cum alio, saltem cum almuri, sunt bona, ⁊ silr galline, ⁊ pulli columbini impinguati, ⁊ ꝓprie [a]⌈aliudebi⌉ ⁊ oua sorbilia, ꝓpe puluerizata cũ cinamomo, ⁊ pipe, ⁊ galãga, ⁊ sale stinci, ⁊ oua pisciũ, ⁊ caro piscium cal'a. Et si fuerit illic frigus, resiste cũ.33. ⁊ pipe, ⁊ macropipe ⁊ cinnamomo, ⁊ silib⁹. Et cib⁹ de [b]⌈napis,⌉ ⁊ cibus de caulibus, ⁊ cib⁹ de bautijs, ⁊ ꝓprie de bautijs, postq̃ꝫ bñ ꝺcocta est caro eaꝝ. Et de illis q̄bus fit iuuamẽtũ, sl'r cerebella [c]⌈ꝑuaꝝ auiuꝫ⌉. ⁊ butyꝝ [d]⌈⁊ lac⌉ ⁊ silr cib⁹ [e]⌈q fit de tritico cocto cũ multa aq̃ vsquequo fiat sic̃ puls, ⁊ aliudebi, ⁊ alkemimec, ⁊ rizi cũ lacte, ⁊ caro cũ lacte ouino, ⁊ ꝯferunt in scd̃is mẽsis eorum asparagi⌉ ⁊ eruca, ⁊ porri, ⁊ capita cardoꝝ, ⁊ menta ꝓprie: ipsa.n.cõfortat mẽbra spmatis valde, ⁊ eius vsus fortitudinẽ facit super sperma, q̃re forte fit desideriũ, ⁊ andacocha [f]⌈⁊ crocus⌉ ⁊ fenugrecum. Et de iudebi bonis est illđ, qđ est cũ croco ⁊ simila cũ lacte, ⁊ aq̃ nucis indice. Et qdã dixerunt, ille qui assiduat comestionem passeꝝ, ⁊ bibit sup eã lac loco aque, sine cessatione est erectus, ⁊ multi spmatis [g]⌈⁊⌉ frigatur cepa cũ butyro donec rubea fiat, ⁊ dissoluat in decoctione, ⁊ frãgant super eã oua. Calefacto ãt ꝯueniunt ea que sunt, sicut lac [h]⌈acetosum⌉ ⁊ lac, ⁊ pisces assati cal'i, ⁊ melones, ⁊ [i]⌈citroli⌉ et cucumeres, ⁊ cucurbita, ⁊ fructus, ⁊ olera humida omnia, ita ꝙ lactuca, ⁊ ita ꝙ semẽ portulace addit in spmate ei⁹. Et albumen oui est eis plurimi iuuamenti ẽt, multicãs spma, ⁊ cerebella animalium, ⁊ medulle eoruꝫ, ⁊ cãcri fluuiales, omnia ista conferunt eis.

De cibis in qb⁹ est silitudo cũ medicinis. C.XXII.

DE illis est vt sumat lactis. lb.j. ⁊ ꝓijciat desuper tereniabin pondus.ʒ.xl. [k]⌈consuetis lacte⌉ ⁊ decoquant donec spissef, ⁊ bibat q̃ꝫtitas cadi vnius omni die: ⁊ est temperatum calefactis. Infr̃atis v̂o est necessariuꝫ vt teraf eis pondus.ʒ.x. cinnamomi vehemẽter, ⁊ misceat cum lb. lacꝭ, ⁊ ꝯq̃ssef, ⁊ bibat ex eo cadũ vnuꝫ in ieiunio, aut sup cibũ loco aque: ⁊ nõ bibat sup ipsum aquã: ⁊ ꝓpe quum est eius cib⁹ ex [l]⌈cimuzet⌉ ⁊ adipe ouino. Et q̃nq̃ꝫ iuuat eo ille in quo sunt frigus ⁊ siccitas simul. E de illis ẽ vt sumat butyri vaccini, ⁊ lacꝭ vaccini, ⁊ olei de fisticis [m]†⌈ ⌉ decoq̃ntur omnia donec remaneat tertia, ⁊ bibant de eo in mane cochliaria duo cum aliquãtulo vini. Et iteꝝ penidioꝝ lb.j. succi cepe. lb.j. lacꝭ dulcis. lb.j. coq̃tur totuꝫ donec ingrossef, ⁊ inspissef, ⁊ sumat de eo omni die in mane q̃ꝫtitas.ℨ.j. Et iteꝝ sumat cicer nigrũ magnũ, [n]⌈⁊ teraf⌉ ⁊ infundat in aq̃ eruce donec intumescat parump deinde exiccef in vmbra: postea teratur cum penidijs. ⁊ ꝯficiaf, ⁊ sit dosis q̃ꝫtitas nucis in mane, ⁊ quãtitas auellane ad [o]⌈mãsionem⌉ ⁊ bibat desup cadus, ⁊ infundat in aq̃ albasce, ⁊ nutriaf in ipsa in sole cuꝫ cautella incessanter imbibẽdo ipꝫ, quotiẽs exiccaf deinde [p]⌈excoq̃tur⌉ ⁊ refrigetur, ⁊ fiat ex eo sorbitio cum lacte dulci ⁊ penidijs. Et iteꝝ sumant tres. lb. lactis dulcis, ⁊ proijciat in ipso.5.lb. tereniabin, ⁊ lb.5. g̃norum viridium tritorum, ⁊ bulliãt: deinde mãibus ꝯfricent bene, ⁊ colef, ⁊ sumat de eo.5.lb. ⁊ ꝓijciat in eo.5.[q]⌈lb.⌉ galãge, ⁊ bibat de eo cum quãtitate alistimbre dieb⁹ aliq̄bus. est.n. mirabile. Et iteꝝ sumat aq̃ cepe, ⁊ quãtum est ipsa mellis, ⁊ decoq̃tur dõec remaneat mel: de quo bibat cochliarium vnum, aut duo qum vadit dormitũ cum aq̃ calida. Et iteꝝ sumat farina, ⁊ misceat cũ aq̃ dulci, sicut sorbitio. Deinde exprimatur ab eo expressione

[a] A. algiudebat
[b] A. rapis
[c] A. passeꝝ ⁊ columborum
[d] —— A.
[e] A. cib⁹ dictus alberise ⁊ algiudabegi ⁊ cib⁹ ꝑparat⁹ cũ cimio ⁊ rizi cum lacte ⁊ caro cuꝫ lacte ouino. ⁊ cadit i oleribus eorum asparagus
[f] —— A.
[g] A. aut
[h] A. coagulatũ
[i] A. cucumer lõgus arcuatus
[k] A. temparis. s. corporibus
[l] A. thabahegi. et
[m] †A. oium aã. meluchuzi idest vas paruum
[n] —— A.
[o] A. ap̄d horam somni
[p] A. Alia litera teratur
[q] A. Alia litera vncia

aliq̃, ⁊ decoq̃tur cum lacte [r]⌈plimo⌉ ⁊ addat lacti aq̃ nucis indice, ⁊ impinguef adipe anatꝭ, ⁊ fiat ex ea sicut illđ qđ fit de frumẽto cocto vt puls. Et iteꝝ vitelli ouoꝝ sorbilium sumant, ⁊ puluerizent ꝺsup altit, ⁊ sal stinci, ⁊ sunt fortes: ⁊ ꝓpe post balneationem, ⁊ fiat fricatio cũ sambacino, ⁊ de lilio. Et iterũ sumant vitelli ouoꝝ. Et ꝯquassent ad inuicem, ⁊ lꝫ vt sint cũ albugine sua, ꝺinde ponat [s]†⌈ ⌉ quãtum est q̃rta eoꝝ de succo cepe ꝯtrite, ⁊ fiãt sorbitiões, ⁊ sorbeant cũ aliquo de salib⁹, et seminib⁹ ꝑdictis. Et iteꝝ sumant bautie, ⁊ cepe, ⁊ [t]⌈napi⌉ ⁊ in minutas reducãtur ꝑtes, ⁊ decoquant cũ fabis, ⁊ ciceribus, ⁊ melle cum carne molli bona, ⁊ puluerizent seminib⁹ calis. Et iteꝝ sumant fabe, ⁊ cicer, ⁊ faseoli ⁊ infundant in aq̃: ꝺinde incidat caro ouina sic̃ ꝑparat [v]⌈ataugi⌉ et fiat de eo sternẽdo ordo vnus, et de cepis, ⁊ g̃nis ordo alius, et puluerizef sup vnumquẽq̃ꝫ ordinẽ sal stinci, ⁊ paꝝ altit, ⁊ parũ cinnamomi, ⁊ gariofiloꝝ [x]⌈plimuꝫ⌉ postea spargẽdo cerebella [y]⌈ꝑuaꝝ auium⌉ et colũbaꝝ fiat ordo alius, et fiat silr, ⁊ sit ordo grossior ordo carnis [z]⌈ꝑmixte⌉ deinde effundat ꝺsup aq̃ bautie sola aut aliqd aq̃ [&]⌈que assumif cum aq̃ eius.⌉ [ꝯ]†⌈ ⌉

Et iteꝝ sumant cerebella.xxx. ꝑuaꝝ auiũ, et [ꝝ]⌈ꝓijciãt in sacraiati de nitro⌉ vt decurrat aquositas ei⁹ et fiat tal'r ꝙ ꝯficiaf, et ꝓijciat desup quãtũ ipsa sũt de adipe renũ capraꝝ hora q̃ decolatur, et [a]⌈seminent⌉ cum pipe, et gariofi. et.33. et fiãt inde pill'e vt auellane, et comedat de eis vnã post aliã in dispóne q̃ vult coire. [b]⌈Confectio⌉ bona q̃ ex nobis est, sumat de cerebellis passeꝝ, et colũbaꝝ.xxx. numero, et de vitellis ouoꝝ passerum.xx. numero, et vitelli ouoꝝ galline.xij. et de aq̃ carnis ouine [c]⌈trite⌉ bene decocte et exp̃sse [d]†⌈ ⌉ et de aq̃ cepe exp̃sse.ℨ.iij. et de aq̃ bautie.ℨ.v. et de sale et de spẽb⁹ que cibis ad ꝯdiendũ admiscent quãtũ necesse est et de butyro pódus.ʒ.l. ⁊ [e]†⌈ ⌉ sumat de ea, et comedat et bibat desup [f]⌈qum masticata est⌉ vinũ forte [g]⌈odorifeꝝ⌉ ad dulcedinem decline. Modus ꝯfectionis [h]⌈sissamoꝝ⌉ eis: sumãt pineaꝝ mũdataꝝ ꝑtes due et se. eruce et se. melonum aã. ꝑs.j. et [i]⌈bulliantur⌉ cum butyro, et ꝓijciatur desup paꝝ pipis, et cinnamomi: deinde proijciaf desup de melle q̃ꝫtum sufficit, et fiãt inde [k]⌈sissami.⌉ Alr sumat cicer, et infundat in aq̃, aut in aq̃ eruce, aut in aq̃ albasec donec inflef: deinde frigat cũ butyro vaccino leuiter ita, vt nõ aduraf, et ꝺ g̃nis pini minoris q̃ꝫtum est ipsum, et proijciat ꝺsup mel, et sumat aq̃, et ꝯficiantur et misceant cum pauco mastice, et cinnamomo, et ꝺponat ab igne, et incidat incisiõe [l]⌈sissamoꝝ⌉ aliđ ingrossef mel decoquendo, et sternant desuper g̃na pini maioris, et semen bautie, et pip longum, et secacul, et cinnamomũ, et semen eruce, et fiat ex eis electuarium: ꝙ si horribile sit ei semen eruce, et eruca, ponantur loco eius grana viridia, et parum muschi.

De potu dulci eorum. Cap.XXIII.

POtus dulces sunt illi q fiũt de passis vere dulcedinis: et illi in q̄bus est grossitudo aliqua omnes cõueniunt eis. Confectio potuꝫ ad eos cõuenientis temporis. Sumat eruca, et [m]⌈napi,⌉ et fic⁹, et decoq̃ntur cum aq̃, et coletur aq̃ eorum, et sumat infusio passulaꝝ decoctaꝝ colata, et [n]⌈seruent⌉ omnia ꝑm eq̃litatem, et augmentetur dulcedo ei⁹ cum penidijs, et fiat inde vinũ, et dimittatur donec finem [o]†⌈ ⌉ consequatur.

[r] A. Alia litera nouiter mlcto
[s] †A. super eos
[t] A. rape
[v] A. thabahegi
[x] —— A.
[y] A. passerum
[z] A. incisei ꝑtes
[&] —— A.
[ꝯ] †A. ⁊ coquat i vase coopto vel suffocato donec ꝯplete coquat ⁊ cõedat ex hmõi cibo.
[ꝝ] A. dimittant i sacraiati vitreo .i. in vase vitreo
[a] A. puluerizẽt
[b] A. hagie .i. fritalea seu ortoclea
[c] —— A.
[d] †A. scutella parua
[e] †A. fiat ex eis fritalea vel ortoclea
[f] A. apud digõnem eius
[g] A. calidum
[h] —— A.
[i] A. frigantur
[k] A. confectio
[l] A. qua icidunt alie ꝯfectiones
[m] A. rape
[n] A. misceantur
[o] †A. ꝯfectiõis

¶ Potus alius noster. Cap.XXIIII.

Sumatur albascec ⁊ eruca, ⁊ bautie ⁊ a[napi] ⁊ ꝯ coquanť in aq̄ vehementer, ⁊ coleť aq̄ eoꝝ ⁊ ponať in vnaq̄ꝗ pte aq̄ sexta ꝑs penidioꝝ zuccari rubei, ⁊ q̄rta, ⁊ sexta ficuuz, ⁊ medietas ⁊ sexta ptis passulaꝝ tarsi. bone dulcedinis, ⁊ sexta septime nucis indice ꝯtrite ⁊ fiat inde vinū de passis donec ad finē b†[ ] ꝑueniat. Al'nr̄m, sumať succ⁹ vue, ⁊ ponať in omni pte. x. minaꝝ ei⁹ tertia mina ꝯ hac medicina: Semi n', eruce, ⁊ se. bautie, ⁊ c[napoꝝ] ⁊ buzeiden, ⁊ se. spagi ⁊ lingue auis ⁊ ḡnoꝝ alkilkil, ⁊ d[naporuz barbaroꝝ,] ⁊ vtriusq̄ been omnium ptes eq̄les, terant, ⁊ ponāť in pāno, ⁊ ligenť in eo moliter, ⁊ ponanť cū succo in vase: ⁊ moueanť oi hora. Pot⁹ alius, ꝯcoquanť bautie, ⁊ ficus in aq̄ pl'a, ⁊ colentur, ⁊ ꝯcoquanť in aqua eoꝝ passe enucleate, ⁊ coleť, ⁊ pijcianť ꝯsup penidij, ⁊ dimittať dōec ferueat: ⁊ aq̄ ferrea, ⁊ aq̄ in qua extinguiť ferꝝ, est confortatiua.

a A. rape
b †A. perfectōis
c A. raparum
d A. lhabe barbarie ⁊ se. eruce

¶ De multitudine desiderij. Cap.XXV.

Multitudo desiderij qn̄ ē cū fortitudine corpis ⁊ sāguineitate, ⁊ sanitate ꝯpl'onis, ⁊ adolescētia etat̄, ⁊ potētia sup coitū absq̄ successiōe ꝯbilitat̄, nō est necessariū vt occupatio sit in regimine ei⁹, ⁊ fractiōe ipsi⁹. Fractio nāq̄ ei⁹ atterit ꝯpl'onē, ⁊ destruit ꝟtutē e†[ ] ꝑꝑ vehemētiā sui nocumēti. Et scias ꝙ ḡnatio spmatis ꝯfortat corpus ⁊ cor. Et ꝑuitas ḡnatiōis ei⁹ corrūpit colorē, ⁊ debilitat memoriā, ⁊ itellectū: ꝙ si aduēiat ei raritas corpis, ⁊ facilitas sudorꝫ, f[Et vtanť exercitio ꝑparatiōis] ⁊ balneenť si eis pol'e est cū aqua fr̄a ꝯfert eis: ⁊ nō oꝫ vt frāgať de desiderio aliq̄d, nisi de illo q̄ est ꝑꝑ supfluitatē repl'onis ex calitate ⁊ humiditate: tēperať. n. cuz eūone. In illa aūt cui⁹ cā est, aut acuitas spmat̄, aut ei⁹ multitudo cū debilitate corpis, ꝑꝑ fortitudinē vasoꝝ spmat̄, ⁊ q̄ꝛ attrahūt māꝫ spmatis ad se, q̄zuis sit in corpore indigentia ꝟtutis, sicut accidit vt creenť q̄dā membra fortiora alijs, g†[ ] succedit ei inde leuitas, aut ꝑpter pruritū ei⁹, ⁊ bothoꝛ in vasis spmatis, ⁊ sicut accidit mulieribus pruritus in ore m̄ricis, q̄re nō q̄escit in eis desideriū coit⁹, ⁊ ꝑꝑ h[fortitudinē] inflāmatiōis, ⁊ ꝑꝑ hoc q̄nq̄ accidit cū rugitu q̄ nō facit dolorē i[coarctatio] vehemens, ⁊ fit fort̄ erectio hn̄tiuz melācoliā. Et viroꝝ q̄dē desideriū forte fit in regiōibus, ⁊ aerib⁹, ⁊ tpib⁹ fr̄is, ꝑpea ꝙ aggregať illꝺ ex ꝟtutib⁹ eoꝝ. Et dispō mulieꝝ est ecōtrario, ꝑpea ꝙ spgit illꝺ de ꝟtutib⁹ eaꝝ ꝯgelatis. Et de illis eaꝝ sunt que sunt frigide valde. Et dormire super dorsum est de facientibus erectionem.

e †A. nisi sit
f A. administreť exercitium alastadad
g †A. quare
h A. m'ltitudinē
i A. erectio

¶ De signis. Cap.XXVI.

Signum sanitat̄ corpis, ⁊ signū repl'onis nō sūt tibi occulta, ⁊ signū acuitat̄ spmat̄ est ꝙ egrediť velociť cū acuitate, ⁊ adustōe, ⁊ fac̄ accidē i vrina adustōeꝫ, ⁊ seq̄ť ipꝫ ꝯbilitas. Et signū m'ltitudinis spmatis soli⁹ est, vt nō sit in corpore de dispōnibus ꝟtut̄, ⁊ multitudinis san. aliq̄d de quo sit curandū, ⁊ fortasse est cū ea debilitas. Ueꝝ tn̄ spma multiplicať, ⁊ polutio fit frequēs, ⁊ qꝺ egrediť est pl'imū, ⁊ debilitat corpus. Signū pruritus est vt coitus addat in desiderio. Et q̄nq̄ est desideriū pl'imū, k†[ ] ⁊ seq̄tur coitū doloꝛ. Et signuz inflationis ē vehemētia erectiōis, ⁊ antecessio acceptionis inflatiuoꝝ, ⁊ complexio l†[ ] melancholica.

k †A. Alia l'ra ⁊ non est aqua
l †A. inflatiua sicut

¶ De curis. Cap. XXVII.

Illius q̄ est a repl'one cal'a curatio est flebotomia, ⁊ alleuiatio cibi, ⁊ assumptio infr̄antiū. Et illius que est a repl'one humida curatio est m[qꝺ repellit eā] ex calis exiccātib⁹ spma cū medicinis ad coitum, vt ꝑueniāt medicine ad vasa. Et illi⁹ q̄ est ex acuitate spmat̄, curatio est eq̄tio humoꝝ, ⁊ ipsoꝝ infr̄atio ꝑacceptionē eoꝝ q̄ sūt sicut lactuca, ⁊ pōtulaca, ⁊ semē eaꝝ, ⁊ endiuia, ⁊ cucurbita, ⁊ cucumeres, ⁊ fructus, ⁊ coriādꝝ humidū, ⁊ empl'atio cū eis q̄ sunt sic̄ nenufar, ⁊ n[muschū] ⁊ cerata fcā ex oleis fr̄is: ⁊ cū succo cāne humide, ⁊ cāfora bibita ⁊ linita, ⁊ administratio lamine plūbi sup dorsum, ⁊ pot⁹ aq̄ fr̄e, ⁊ dormire super stratū lineū, ⁊ q̄ similanť ei, ⁊ cib⁹ de lētib⁹ ⁊ portulaca. o†[

] Et illi⁹ q̄ est ex multitudine ḡnatiōis spmat̄ curatio ēt est infr̄atio vasoꝝ spmat̄ cū infr̄atiuis que dixim⁹. Et illi⁹ que est ex fortitudine pruritus ⁊ bothoꝛ, curatio ē flebotomia, ⁊ eductio māei cal'e sol'one vētris, ⁊ eq̄tio ꝯpl'onis, ⁊ epithimata infr̄antia ꝑdicta, ⁊ fortasse indiget narcoticis, ⁊ epithimata cū eis q̄ sūt sic̄ hyusq̄a. al'. ⁊ folia hyusq̄a. ni. ⁊ isusio in aq̄ fr̄a valde. Et illi⁹ que est ex iflatiuis curatio sūt infr̄antia, qum est cal'itas vehemēs, donec extinguať cal'itas inflatiua, ⁊ exiccatiua cuz fortitudine, ⁊ resolutiua vētositatū, si ē cū fr̄itate vehemēti, ⁊ eūo colere nigre eoꝝ si sunt melācolici.

m A. quam diximus
n A. althaleb
o †A. Et illi cuius fortis ē digestiua cib⁹ ex ventribus ꝑparatis cum aceto

¶ De exiccatiuis frigidis spermatis. Cap.XXVIII.

Lentes, ⁊ aq̄ eaꝝ, ⁊ ꝑprie ꝯcocta ruꝫ cū semine canabis, lꝫ semē canabis sit cal'm, ⁊ nēufar, ⁊ coriandrū, ⁊ semen portulace, ⁊ succ⁹ cāne humide, ⁊ aq̄ lact̄ de quo ex̄ctū est butyꝝ vehemētis acetositat̄, ⁊ farina glādiū, ⁊ acetū, ⁊ semē canabis, ⁊ semē lactuce. Et fortasse abscidit spma qn̄ multū vtiť aliq̄s eo, Et ex oleis p[oleuz] minorat spma. Et empl'atio cū q[sbtiliatiuis ⁊ herba hyusq̄ami nigri] ⁊ hyusq̄ami albi, ⁊ reliq̄ q̄ ponunť sup testicl'os, ⁊ anū. Et sil'r r[melones] cū cerusa abluta ⁊ f[plūbo adusto] ⁊ chimolea, ⁊ acето. Et iteꝝ cōpositū infr̄atiuū, semē lactuce, ⁊ semen hyusq̄ami albi, ⁊ semē citroli, ⁊ semē endiuie, ⁊ psilium non tritum, ⁊ coriādrum siccū, ⁊ nenufar exiccatū terrantur omnia nisi psilium, ⁊ fiat ex eis suf. Et de eis que experti sunt expimētatores, est ꝙ incessus nudis pedibus deijcit desiderium coitus.

p A. alzeit
q A. cuz musco aq̄: ⁊ herba alia charā. i. cicuta
r A. linimentuz
f A. merdasengi

¶ De exiccatiuis spmatis calis. Cap.XXIX.

t[Oleum torrefactū, ⁊ nō torrefactū,] ⁊ semē rute, ⁊ euforbiū, ⁊ semē agnicasti, ⁊ calamētum, ⁊ u[myrrha al'biū,] ⁊ andacocha, ⁊ cyminū. Et de cōposit̄ diacyminū est exiccatiuū spmat̄ valde: ⁊ si ille q̄ sumit ē calefactus sumat ipm in potu cū aceto. Cōpositū aliud, pineaꝝ excorticataꝝ frixaꝝ, ⁊ bdellij amboꝝ an̄. ʒ. x. balaustiaꝝ, ⁊ rosaꝝ amboꝝ an̄. ʒ. v. se. rute. ʒ. vij. se. agnicasti. ʒ. v. teranť ⁊ cribellenť ⁊ intētio in pineis x[ēt est reliq̄ue medicine] ⁊ friguntur vt frāgať de fortitudine eaꝝ quā hn̄t sup coitum, ⁊ iteꝝ aneti pōdus. ʒ. iij. se. lactuce, ⁊ se. portulace amboꝝ an̄. ʒ. iiij. bibatur cum aq̄ lentium. Et iteꝝ se. rute, ⁊ castorei, ⁊ se. hyusq̄ami al'. omnium ptes eq̄les cui⁹ dosis sit. ʒ. j. cū vino cōmixto. Et iteꝝ se. rute, anisi amboꝝ an̄. ʒ. j. castorei, hyusq̄ami albi, amboꝝ an̄. ʒ. ij. rof. ru. ⁊ balaustiaꝝ amboꝝ an̄. ʒ. iij. teranť ⁊ cribellenť ⁊ sit dof. ʒ. ij. cum aq̄ fr̄a: aut vino ꝑmixto.

Et iteꝝ

t A. Nigella torrefacta ⁊ nō torrefacta
v A. maru albū
x A. est vt pduꝫcāt reliquas medicinas

Et iterũ radicis lilij pondus.ʒ.ij.se.rute.ʒ.iij.balaustiarũ.ʒ.v.sumat̃ de eo pōdus.ʒ.ij.[a] † ⌈ ⌋ cũ oximelle. Et iteꝝ se.lactuce.ʒ.iij.ꝛ.ß.se.rute.ʒ.i.balaustiaꝝ pondus.ʒ.ij.se.agnicasti.ʒ.i.ꝛ est dosis vna. Et iteꝝ cōpositũ ca[l]'m radicis cāne sicce, ꝛ ocimi mōtani, ꝛ myrrhe oiuz añ.ʒ.ij.euforbij.ʒ.ß.semē rute, ꝛ [b] ⌈baucie⌋ ꝛ agnicasti, ꝛ sansuci aggregent̃ oia: ꝛ sit doß eius pōdus.ʒ.i. Et iteꝝ radicis plante noiate testiculus canis, ꝛ se.canabis cāpestris amboꝝ añ.aure.viij.se.agnicasti torrefacti aure.ij.se.caulis aque aure.i.ꝛ sit dosis qđ bibit̃ de toto, aur̃.i.cũ vino nigro stiptico qđ iam [c] ⌈pmiscuit aqua.⌋

a † A.cuz aqua lactis acetosi de quo extractũ est butyꝝ. Et iterũ semē lactuce.ʒ.iij.ß.se.rute.ʒ.ij.ß.bibat̃ ex eo pō dus.ʒ.ij.

b A.albaza.i.zufare

c A.laudauerũt ipm antiqui.' Alia litera laudatuz est ab antiquis

¶ De multitudine exuberationis spmatis, ꝛ humoris q [d] ⌈est añ vrinā, ꝛ q egredit̃ post.⌋ Ca.XXX.

Causa in hoc, aut est in spmate, aut in vasis spmatis, aut in renibus, aut in lacertis ɔseruātibus ipsuz, aut in pncipijs. Et cā q̃ est i spmate, aut est multitudo ei⁹ pp paucitatē coitus, ꝛ multitudinē acceptiōis gñantiũ spma, [e] † ⌈ qm̃ ⌋ multiplicat̃, ꝛ grauant̃ eo vasa spmatꝫ, idi gent motu expellēte ipm ex vasis cũ [f] ⌈applicatiōe sua⌋ sup ipm: ꝛ pducit illud ad aptionē meatus, q ē expellēs supfluitatē, aut pp suā tenuitatem q̃re resudat, sicut resudat oē tenue, aut pp suā acuitatem, et mordicationē: q̃re mordicat, ꝛ est necessariũ nature expellere ipm. Et cā que est in vasis spermatꝫ, aut ē debilitas retētiue pp malitiā complexionis, aut pp vehemētiā virtutis expulsiue, aut pp egritudinē officialeꝫ ex spasmo, aut tetano q̃ necessario facit motus extraneos, q̃re mouet̃ expulsiua pp illud ꝛ expellit sperma, sicut ipsa expellit nociuũ aliqđ, quēadmodũ accidit vomitus qũ aliqd nocet stō, ꝛ apō [g] ⌈alterationeꝫ⌋ cibi. Et ad vltimum spasmus ipse [h] ⌈est pressor⌋ ꝛ expressor eijciens. Et scias qđ spasmus mēbroꝝ spermatis [i] ⌈est solutiuus.⌋ Et spasmus lacerti ani est retentiuus, qm̃ lacertus ani est creatus ad retinēdũ, ꝛ ille ad exprimēdum. Aut est mollificatio in eis, q̃re nō retinetur pp dilatationeꝫ accñtem in meatibus. Causa v̊o in lacerto ɔseruatiuo est spasmus iterũ aut mollificatio. Sed cā in renibus est, qm̃ qñq3 accidit adipi eoꝝ liquefactio ex vehemētia desiderij coitus, aut multitudine coitus, quare egredit̃ ex coeũtibus post vrinā ēt ex ea res plurima [k] ⌈pendēs in pāno⌋ ꝛ est mala destruens virtutē, ꝛ corpus. Cā aũt in pncipijs est sicut si multiplicet̃ cogitatio in coitu, ꝛ auditus suoꝝ verboꝝ: aut accidat ei q desiderat in nā coitũ silꝛ illi quare mouent̃ [l] † ⌈ ⌋ ad opationē suā aliquo mō motu debili, ꝛ emittit [m] ⌈humorē ante vrinam⌋ aut forti, ꝛ descēdit sperma. Et accidit qñq3 mulierib⁹ emissio [n] ⌈humoris plimi añ vrinā⌋ pp mollificationē oris mñcis, ꝛ debilitꝫ vasoꝝ spmatū earũ ēt pp has cās pdictas.

d A.pcedit coitum ꝛ humoris q pcedit vrinaz vel q egreditur post ipsam.

e † A.quare cuz

f A.compressione eorum

g A.abomiatione

h A.exprimit

i A.facit fluere

k A.adherēs pāno.s.camisie

l † A.membra spermatis

m A.humiditatē saliualem

n A.humiditatis salliualis

¶ De signis. C.XXXI.

Illam in qua est cā spmatis multitudo, nō sequunt̃ debilitas, ꝛ diminutio cũ multitudie coitus, nisi sit corpus debile, ꝛ vasa spermatis fortia: tũc.n.sigt illud multitudo ei⁹ qđ egreditur, ꝛ eius eq̃litas cuz debilitate adueniente corpi ex eo. Et illā q̃ est pp tenuitatē eius, sigt tenuitas spmatis cũ pñtia. Et illa q̃ ē pp acuitatē, ꝛ mordicationē eius, sentit̃ ipsa igressiōe, ꝛ qñq3 est cũ ea ardor vrine, ꝛ ē color eius ad citrinitatē decliuis, ꝛ sigt ipsam cāe pterite ex cibis ꝛ motib⁹. Et illius que est cā debilitatis in istrumētis, ꝛ in virtute sua retētiua, signũ est q descēdit sine erectione. Et similiter si est illic mollificatio, ꝛ cũ illa que ē ex spasmo est erectio. Et silꝛ est illa q̃ est a vehemētia v̄tutis expulsiue, āpli⁹ mollificatiōi ꝛ spasmo adsunt signa.

¶ De cura. Cap.XXXII.

Inoretur cibus, ꝛ fiat eũo, ꝛ administrent̃ ea q̃ diximus de illis q̃ exiccāt spma, ꝛ minorāt ipm, ꝛ q̃ diximus de illis q̃ tēperāt [o] ⌈adustionē⌋ ꝛ iā dixim⁹ curā spasmi ꝛ mollificationis, ꝛ tu sciuisti eā. Eq̃tio aũt tenuitatis ei⁹ est cũ eis in qb⁹ est stipticitas, ꝛ calefactio, pmixtis cũ exiccatiuis ꝛ iā sciuisti ea. Et ex cibis ingrossatiuis sunt sic̃ [p] ⌈pultes⌋ ꝛ triticũ decoctuz vt puls. Cōfortatio aũt retētiue fit cũ faciētib⁹ stipticitatē, q̃ tu iā sciuisti potādo ꝛ liniēdo. Uirtutꝫ v̊o expulsiue sedatio fit cũ ifrigidātib⁹, ꝛ stupefaciētib⁹ parũper. Et mēta qdē est pharmacũ nobile i igrossando spma, ꝛ ɔfortādo vasa ei⁹, ad retinēdũ ipm. Et in libris quorũdā sunt cōposita retinētia exuberationē: ſ3 timeo ex plimis eoꝝ q addāt i spmate.

o A.acuitatem

p A.albede.i.ferculum de rizo sicut puls

¶ De multitudine pollutionis. Cap.XXXIII.

Cause eius sunt cāe exuberationis ꝛ motus spmatis: ꝛ qñq3 nō mouet̃ nisi apud somnũ, ꝛ pprie qum dormit aliqs supra ceruicē, ꝛ ſ3 modũ quē iā pegimus de cā eius. Et ei⁹ cura est illa cura. Et stricture lamine plũbi super dorsuz est impressio magna: verũ qñq3 nocet renib⁹: quare op3 vt attēdatur hoc in eo iterũ: ꝛ silꝛ [q] † ⌈ ⌋ in lecto ifridātia ꝛ dormire sup folia salicis, ꝛ silia.

q † A.sternere

¶ De pauci[te] spmatꝫ ꝛ exitu ei⁹ filoso. C.XXXIIII.

Fit propter cās, q̃ ɔ̃rie sunt cāis exuberationis, ꝛ multiplicat̃ i laborātib⁹, ꝛ exercitātibus. Et curatio eius est curatio paucitatis coitus: ꝛ cura exitus filosi, est illud quod humectat.

¶ De regimine ei⁹ quē ledit coit⁹.[r] † ⌈ Cap.XXXV.

r † A. Alia lr̃a ꝛ dimissio eius.

Oportet vt hṽ hō pueniat ad cōfortādũ stōm suũ: ꝛ ad ħ vt ei⁹ digō bona fiat cũ eis q̃ bibuntur: ꝛ epithimatib⁹, ꝛ emplis pdictꝫ in cap̊ stōi, vt ɔtigat p id succursus debilitatis accñtis p id qđ euenit ex coitu pp necessitatē, ꝛ cũ medicinis q̃ sunt ad cor vtiles. Et administrent̃ super mēbra coitus [s] ⌈eius viri⌋ medicine ifridātes, minorātes spma de illis q̃s dicem⁹. Et bibāt ifrigidātia ɔ̃ria spmati: ꝛ administrent̃ in stratibus, ꝛ in vnctionib⁹ ea, q̃ faciũt hñtibus priapismũ: ꝛ dimittant oia, q̃ gñant spma: ꝛ assiduēt exercitiũ supiorũ partiũ corpoꝝ suoꝝ, sicut ē pcussio [t] ⌈altatab ꝛ sauliget⌋ ꝛ eleuatio lapidis: ꝛ op3 vt gradatiꝫ pueniāt in minoratione coitus: ꝛ qñ coeunt i pncipio noctꝫ, dimittāt ipm vno die, aut duob⁹ dieb⁹ vsq3 ad horā somni noctis [v] ⌈añ ipsum⌋ aut post ipsum, ꝛ rectificent cibũ in eo qđ est inter illud: ꝛ dormiāt post coitum, deinde gradatiꝫ pueniāt ad dimittēdũ numeꝝ dierũ, quoꝝ plurimũ sit per occupationem in ludicris. Et de cibis eoꝝ qui succurrunt ipsoꝝ debilitatibus est panis bonus mũdus ifusus i vino bono.

s —— A.

t A. altabtab et sulegian

v A. future

¶ De regimie ei⁹ q plimo vtit̃ coitu, ꝛ nocet̃ eo, ꝛ debilitat ip3: aut ledit̃ visus, ꝛ sensus ei⁹, ꝛ caput: aut neruis accit ei tremor. Cap.XXXVI.

Oportet vt administrent̃ calefactio, ꝛ humectatio cuz cibis bonis, quoꝝ paucũ nutrit plm̃: ꝛ cũ balneatiōib⁹, ꝛ aromaticis, ꝛ regi/

mine, ꝛ facere vt ipsi dormiāt ꝛ qescāt, ꝛ letari i ludis q letificāt. Et lac qdē ouinū, ꝛ vaccinū est vehemētis iuuamēti ad ꝯfortādū, ꝛ viuificādū: qū sumitur ꝺ eo i ieiunio cū qͣ̄ntitate q̄ digerat᷑, ꝛ dormiat super ipm. Et opꝫ vt admīstret᷑ exercitiū ꝑparatiōis, ꝛ qñ admīstrat᷑ mithridatū, ꝛ diamuscū cū supfluitate i hūectatiōe viuificat. Qꝫ si appeat debilitas visus tūc cā ei⁹ est cerebꝝ, q̄re opꝫ vt assiduet īunctionē capitꝫ sui cuꝫ eis q̄ sunt sic̄ oleū viol᷑, ꝛ fiat caputpurgiū cū eo: aut distillet᷑ i aurē, ꝛ vtat᷑ itroitu aque dulcis, ꝛ apiat visuꝫ suū i ea. Si aūt accidat tremor ex ea, tūc si mā fuerit plīma, hūida, soluat᷑ cū eis q̄ sunt sic̄ pulpa collogntide: aut cucūere asinino, ꝛ cētaurea: ꝛ post illud [a] ⌈curet᷑ virga⌋ cū vnguētis fortib⁹, ī qb⁹ sint muschū ꝛ ambra, ꝛ ben cū oleo de costo, ꝛ nardino, ꝛ de lilio, ꝛ oleo de cipis, ꝛ almahaleb, ꝛ oleo de sauina, ꝛ oī oleo cal'o in quo est stipticitas. Et si nō fuerit mā, curet᷑ cū vnguentis tremoris. Et qñ accidit ei post ipsum tremor, sumat in potu oppoponacū in aq̄ sansuci [b] ⌈ꝛ cassiefistule⌋ ſm qͣ̄ntitatē, quā tollerat: ꝛ aq̄ sansuci sit qͣ̄ntitas. ℥. i.

¶ De multitudine erectiōis absq̄ desiderio, ꝛ de papismo. Cap. XXXVII.

Causa ꝓpinq̄ multitudīs tēsionis virge vt corda, est mlᷓtitudo vētositatꝫ grosse in ꝑtibus mēbrꝝ coitus. Aut. n. est multitudo huius cause [c] ⌈vētose⌋ in ipso neruo ꝯcauo. Aut ē supueniēs eis ex arterijs, aut vasis spmatis, aut sūt due res simul. Et mā qdē hui⁹ vētositatꝫ est humiditas plīma. ꝛ efficiēs ipsaꝫ est caliditas pauca: ꝛ hec mā, aut est [d] ⌈resudās⌋ fixa in vasis spmatꝫ ꝛ in eo vbi gñat᷑: aut nō [e] ⌈resudās⌋ ql'rcūq̄ igit᷑ sit [f] ⌈si ꝑtēditur hec vētositas⌋ ꝛ virtus eius: tūc aut est ꝓpter frigus eius, aut ꝑꝑ ipsius grossitudinē, ꝛ qñq̄ adiuuat mālem cām ꝛ efficientē [g] ⌈ꝛ causas⌋ instrales: verbi gratia, vt sit in cute virge ꝛ q̄ sequūtur ipsaꝫ, spissitudo ꝓhibēs resol'onem: aut dilatatio orificiorum venaꝝ veniētiū ad eā, sicut accidit ei [h] ⌈cuius coitus plimus fit vehemēs⌋ ꝛ ei q dimittit coitū ad tp̄s, q̄re mouet᷑ in ea spma, ꝛ vētositas cū fortitudine: ꝛ qñq̄ ꝑuenit ad papismū. Et qñq̄ adiuuāt oīa illa cāe ꝑcedētes. Aut ex cibis calis acutꝫ: aut inflatiuis: sicut sunt cicer, ꝛ vua, ꝛ vitellus oui: ꝛ illa que aggregāt vtrāq̄ rē sicut eruca: ꝛ illud cui inest proprietas gñandi sperma sicut vinū nouū. Aut ex dispositionib⁹, ꝛ figuris, sicut est multitudo dormitionis sup [i] ⌈collū⌋ q̄re liquefiēdo cōuertit᷑ sperma in vētositatē: aut strictura [k] ⌈anchaꝝ⌋ cū cingulis de corigijs, aut istitis, q̄re dilatant᷑ orificia venarum. Priapisimus vͦo est si ꝯfortet᷑ aliq̄ haꝝ cārū, ꝛ fortis fiat erectio, ꝛ remaneat ꝛ tēdat᷑ virga vt corda, qͣ̄uis nō sit desideriū, ꝛ necessitas ꝛ post [l] ⌈ꝑfectionē⌋ necessitatis: ꝛ qñq̄ incipit magnificari, ꝛ augmētari, aut ꝓlōgari, ꝑꝑ illud ꝙ effundit᷑ ad ipsaꝫ de materijs pluribus. Et plurimū cāꝝ eius est [m] ⌈amor⌋ ꝛ hoc nomē ꝑmutatur ad hāc egritudinē ex forma [n] ⌈formationis erecte virge⌋ q̄ ludūt qdā. Et h̄ accidēs qū nō curat᷑, fortasse ꝑuenit ad tetanū vasorū spmatis, ꝛ accidit apa cal'm cū eo, ꝛ interficit.

¶ De signis. Cap. XXXVIII.

Tu ista sup plīma signa, q̄ numerauimus cū tua reuersione ad illud, qꝺ accepisti vsq̄ ad [o] ⌈hūc finē⌋ ex principijs. Et scias ꝙ si fuerit vētositas gñata in istis i ipsa virga, erit illic tremor virge antecedens plurimū: ꝛ si nō fuerit ita, tunc causa in ipso est [p] ⌈ꝓpter virgaꝫ ad qͣ̄ iam ꝑuenit ex arterijs sang. vasorum⌋ spermatis.

a A. curent᷑ nerui
b —— A.
c A. ventosantis vel inflatiue
d A. stabilis
e A. stabilis
f A. fixio isti⁹ vētositatis
g A. cause
h A. qui stringit mediū dorsi aut ilia vel anchas plurimum
i A. ceruicem
k A. lūboꝝ duorū seu iliorum
l A. Alia litera cōplementum
m A. calor
n A. hoīs figura ꝛ hñtis virgam erectam
o A. hanc cognitionem
p A. in eo qꝺ est añ virgā ad quā iā ꝑuenit ex arterijs ꝛ vasis

¶ De cura. Cap. XXXIX.

Curatio tēsionis vt corde [q] ⌈assidua⌋ est administratio eoꝝ q̄ dicemus de ꝓhibentib⁹ inflationem ex ebibitꝫ ꝛ epithimatib⁹. Canon vͦo curationis papisimi est eūo cū vomitu, ꝛ phlebotomia absq̄ ventris sol'one oīno, ꝓꝑea qꝺ timet᷑ qꝺ vētris sol'o descēdere faciat mās desuper, ꝛ ꝑꝑ illud qꝺ opꝫ vt sit exercitiū mēbroꝝ superiorum ludēdo cū [r] ⌈talub⌋ ꝛ filibus: ꝛ dimittatur coitus, nisi ꝑꝑ necessitatē eius, ne eueniat nocumentum aliqꝺ ex nocumētis dimissionis ipsius: deinde īfrigidatio [s] ⌈in aq̄⌋ ꝛ [t] † ⌈ ⌋ in stratib⁹ rosaceis, ꝛ de salicib⁹, ꝛ cū epithimatib⁹ ꝛ ceratarijs fortꝫ īfratiōis ꝑdictis: ꝛ admīstret᷑ lamina plūbi sup pectinē: ꝛ ebibita īfrigidātia, ꝛ nenufar ꝛ cāfora, ꝛ lactuca [u] ⌈ꝛ excusatio plima est⌋ ꝛ in eo ꝙ est inter illa. Et post minoratione materiei ventositatis, opꝫ vt admīstret᷑ qꝺ subtiliet sine calefactione vehementi, sicut sunt embroce camemelline, ꝛ ꝺ agno casto. Et administrent᷑ tūc ea que sunt sicut [x] ⌈vinū⌋ ꝛ semen agni casti, ꝛ filia, postq̄ꝫ [y] ⌈diuidit᷑⌋ mā. Et bibat tunc vinū albū tenue. Et opꝫ vt dimittat coituꝫ oīno, ꝛ cogitationē i eo, ꝛ ꝯsiderationē ad illud qꝺ mouet desideriū, nisi ille cui accidit priapisimus ꝓpter dimissioneꝫ coitus oīno, ſm qꝺ diximus, tunc enim cura eius est coitus. Et nutriat᷑ cum eis, que sunt sicut lentes, ꝛ que currunt cursu eaꝝ: ꝛ nō multum vtatur acetosis, ipsa enim quādoq̄ inflant.

¶ De [z] ⌈alacuoth.⌋ Cap. XL.

[ꝛ] ⌈Alacuoth⌋ est ille q qum coit, eijcit sterc⁹ suū, qū spmatis fit descēsio, ꝛ nō restrīgit anū suuꝫ: ꝛ sup plures eoꝝ dñat᷑ desideriū valde: ꝛ multiplicat᷑ in eis delectatio: ꝛ mollificant᷑ valde ꝑꝑ resolutionē spirituum eoꝝ, ꝛ plimi ipsoꝝ sunt molliū corporū.

¶ De regimine eius. Cap. XLI.

[ꝰ] Oportet vt admīstrent᷑ vnguenta, ꝛ empl'a stiptica, cōfortātia lacertos [ꝰ] ⌈ꝛ semē agnicasti ꝛ si⌋ ꝛ fiat i nunctio cuꝫ eis q̄ sunt sicut oleū nardinuꝫ ꝓprie, ꝛ oleū de cupresso, ꝛ oleū de sauina. Unguētū bonū. [ꝝ] ⌈Sumantur oleū de cydonijs ꝛ oleū ꝺ alcāna ꝛ⌋ terant᷑ karabe ꝛ acatia ꝛ liliū siccū [a] † ⌈ ⌋ ꝛ fiat ex eis ꝛ ol'o de cydonijs, ꝛ alcāna vnguētū. ꝛ admīstret᷑ assidue sup lacertū ani: ꝛ fiant ex eis suppositoria retētiua, ꝛ ꝓꝑe ī tp̄e coit⁹, sic̄ si supponat᷑ collyriū ex remich, ꝛ gallis, ꝛ balaustijs, ꝛ ture. Et iteꝝ supponat᷑ collyriū ex oleis stipticis. At vͦo qꝺ dī de bonitate ciboꝝ eoꝝ, ꝛ regimine ciboꝝ ipsoꝝ, ꝛ subtiliatiōe eorum est res que non hꝫ in hac intētione locū, nisi intelligatur de cibis stipticis qbus cibant᷑. Et silr̄ in clisteribus pinguibus infrigidātibus, q̄ dicūt, non est vtilitas apud me: imo opꝫ vt intēdat᷑ in eis q̄ diximus: ꝛ vt intendat᷑ ad frangendū acuitatē [b] ⌈stomacorū⌋ eoꝝ ꝛ cōfortandū corda, ꝛ cerebra ipsoꝝ.

¶ De [c] ⌈aluminati.⌋ Cap. XLII.

[d] ⌈Aluminati⌋ ſm veritatē ē egritudo accñs ei q ꝯsuescit vt sup eū iaceāt hoīes, ꝛ ⌈ ⌋ Et hꝫ desideriū pl'z. [e] † ⌈ ⌋ ꝛ cor ei⁹ ē i ipso spma pl'm, nō motū, ꝛ cor ei⁹ ē debile, ꝛ ei⁹ erectio debilis i radice: aut debilitat᷑ nūc, ꝛ fuit iā assuetus coitu: q̄re affectat ipm, ꝛ non pōt sup ipm: aut pōt sup ipꝫ potētia [f] ⌈meditatiua⌋

q A. assidue
r A. altabrab
s A. Alia litera habitationis
t † A. quiescere
v A. est iuuatiua plurimum
x A. rata
y A. separatur
z A. alhadiuth
ꝛ A. alhadiuth
ꝰ —— A.
ꝝ —— A.
a † A. ꝛ alchāna
b A. spermatis Alia litera desiderij
c A. alabone vel alabene
d A. Alabene
e † A. meditatiuum
f A. debili

quare desiderat vt videat coitũ currẽtẽ inter duos:
⁊ ꝓpinquior est ille, q est cũ eo, tunc.n.mouet desiderium eius: ꝙ si emittat spma qñ cũ eo aliqs coit, aut erigit cũ eo mẽbꝝ suũ, tũc pot pficere desideriũ suũ: est.n.q̃daz secta eoꝝ, quoꝝ desiderium nõ erigit, ⁊ mouet, vbi qñ cũ eis coit: ⁊ tũc aduenit eis delectatio emissionis spmatis, siue cũ opone illius, siue absq; effectu. Et secta eoꝝ ẽ, ꝙ qñ cũ eis coit nõ emittunt spma tũc, imo declinat ad h̃, vt coeant cũ alijs: ⁊ sũt in veritate ꝓstrate aĩe, ⁊ maligne nãe ⁊ male ꝯsuetudinis, ⁊ cõplonis muliebris. Et qñq; sunt mẽbra eorũ [a] ⌈magis sustinẽtia⌋ q̃z mẽbra viroꝝ. Et scias ꝙ oĩa q̃ dicunt ꝑter ista, vana sunt. Et stulti hoĩes sũt q volũt eos curare. Nã initiũ egritudinis eoꝝ medicatiuũ est, nõ nãle. Si v̂o ꝯfert cura eis tũc est illõ qd̃ frãgit desiderium eoꝝ ex tristitia, ⁊ fame, ⁊ vigilijs, ⁊ carcere, ⁊ ꝑcussione. Et dixerũt qdã ꝙ causa [b] ⌈aluminati⌋ est, ꝙ neruus sensibilitatis q venit ad v̂gã ramificat i illis i duos ramos, quorũ subtilis radici v̂ge ꝯtinuat, ⁊ grossus declinat ad caput virge, q̃re idiget ille q tenuis ẽ fricatiõe vehemẽti, donec sentiat: q̃re [c] ⌈spargit sup ipsũz hoĩem⌋ ⁊ tunc aduenit ei explemẽtũ libidinis: ⁊ hec res est sicut illud qd̃ remotũ est. Et prima est sup quã est initẽdũ, ⁊ auditũ est ex qbusdam, qbus est sciẽtie pars, ⁊ in arte maligna introitus, ⁊ verificata sunt verba omnium illorum super illud quod dixerunt.

a A. meliora

b A. alabene

c A. fit erectio in homine

⁋ De hermaphrodito. Cap. XLIII.

Aliqui est hermaphroditus nõ est mẽbrũ viri, neq; mẽbrũ mulieris. Et de illis ẽ q h̃z vtrũq;: sed vnũ eoꝝ est occultius, ⁊ debilius: ⁊ alid est e͞xrio: ⁊ [d] ⌈descẽdit sperma⌋ ex vno eoꝝ absq; alio. Et de illis est i quo ãbo sunt eq̃lia, ⁊ ꝑuenit ad me, ꝙ de illis est q agit ⁊ patit, sed paꝝ verificatur hoc. Et multotiẽs curant ꝑ incisionem mẽbri occultioris, ⁊ regimẽ vulneris eius.

d A. egreditur vrina

⁋ De excusatione medici in illis que docet de delectatione, [e] † ⌈ ⌋ ⁊ coangustatione receptricis, ⁊ calefactione eius. Cap. XLIIII.

e † A. ⁊ magnificatione virge

Non est turpe medico quz loqtur de magnificatione virge, ⁊ coangustatione receptricis, ⁊ delectatione mulieris. Et illud iõ: qm̃ sunt ex causis qbus ꝑuenit ad gñationẽ. Multotiens enim est ꝑuitas virge cã vt nõ delectetur ea mulier, qm̃ diuersa est ab ea q̃ assueta est, quare nõ emittit spma: ⁊ qñ nõ emittit sperma non fit filius: ⁊ qñq; est illud cã vt fugiat a suo pari, ⁊ q̃rat aliũ. Et silr̃ qñ ipsa nõ est angusta, nõ ꝯuenit ei suus par: ⁊ ipsa iteꝝ nõ ꝯuenit pari, ⁊ indiget vnusq̃sq; eorũ ꝑmutatione. Et silr̃ delectatio vocat ad emissionem spermatis festinã. Mulieres.n. f̃m plm̃ tardant in emittẽdo sperma, ⁊ remanẽt nõ cõplẽtes desideriũ suũ, quare non fit gñatio. Et [f] ⌈iterũ ipse remanent f̃z desideriũ suũ quare ille que ex ipsis nõ custodiũtur⌋ mittunt in illa dispõne sup seipsas quẽ iueniũt: ⁊ propter hanc cãm redeunt ad fricationẽ [g] † ⌈ ⌋ vt perficiant [h] ⌈in eo ꝙ est⌋ inter eas complementum voluptatis.

f A. ille q̃ ex ipsis sunt, q̃ nõ custodiunt ⁊ fidẽ non h̃nt vel non curãt de preceptis sue fidei

g † A. cum mulieribus

h —— A.

⁋ De delectando viros ⁊ mulieres. Cap. XLV.

De illis que delectãt eos vtrosq; simul, est saliua eius q sumit in ore suo altit, ⁊ saliua cubebe, ⁊ mel emblicoꝝ, ⁊ mel cũ quo cõficit scamonea, ⁊ .ꝫꝫ. ⁊ pip cũ melle. Et si vtat linimento ꝓprie sup medietatẽ postremã virge [i] ⌈ ⌋ non est magnũ iuuamẽtum in vsu illius [k] ⌈facit enim delectationẽ⌋ in capite virge solum.

i † A. qm̃

k A. linimentuz

⁋ De magnificantibus virgam. Cap. XLVI.

Magnificat ipsam fricatio cum adipib⁹, ⁊ oleis calidis post pãnũ aspeꝝ, ⁊ effusionẽ generũ lactis sup ipsaz, ⁊ ꝓprie lactis ouini: deinde adherẽtia picis sup ipsam vt attrahat san. ⁊ retineat viscositate sua, ⁊ coagulet sua pinguedine: ⁊ fiat assiduatio in istis in duab⁹ extremitatibus diei: ⁊ sciet qdẽ q̃liter fiat picis adherentia in sermone nr̃o, q est in fen in qua est decoratio, qum sciet impiguatio mẽbroꝝ. Et de illis q̃ faciũt illud sunt sanguisuge, qum exiccãtur, ⁊ linit cũ eis, ⁊ lumbrici terrestres, ⁊ allebleb ⁊ est spẽs volubilis que h̃z lac, ⁊ aqua albedarũgi. sumant sanguisuge ⁊ ponantur in [l] ⌈luto in quo est aqua⌋ earuz, ⁊ dimittãtur hebdomada vna, ⁊ qd̃ ẽ supra, donec exiccentur, ⁊ deinde terant, ⁊ liniatur cũ eis.

l A. cõcauitate nucis idice in q̃ est aq̃ vel lac

⁋ De constringentibus vuluam. Cap. XLVII.

Sumantur xiloaloes, ⁊ cipi, ⁊ enula, ⁊ gariofili, ⁊ ramich, ⁊ paruz muschi, ⁊ terant oĩa, ⁊ inuoluantur in lana infusa in [m] ⌈meisus⌋ ⁊ supponant. Et iterũ galle imature, supiora sqnanti, cribellentur cribro subtili, et supponant cũ pãno isuso in vino vice vna post aliã. Facit.n. illud redire virginitatẽ ꝯstringẽdo. Et iteꝝ corticis pini ꝯtritoꝝ partes quattuor, alumnis partes.ij. ciperi pars.i. decoquant cũ vino odorifero, ⁊ madefiat in ipso pãnus lini, ⁊ supponantur: ⁊ opz vt ꝯseruetur in vase, obstruso capite, ⁊ administret de eo vna vice post aliã: est enim bonũ valde

m A. mesusen

⁋ De calefacientibus receptricem. Cap. XLVIII.

Ferueant muschus, et galia, et crocus in vino odorifero, i quo ifundat pãnus lini, ⁊ imbibat, ⁊ admistret: ẽ.n. redolere faciẽs ⁊ cordumeni [n] ⌈ẽ mirabilis valde⌋ i h̃.

n A. Alia litera ⁊ cinamomuz ⁊ cubebe ⁊ gariofili sunt mirabiles

⁋ Tractatus secundus de dispõnibus hoꝝ mẽbrorum. s. de illis que cõtinuantur cum coitu.

⁋ De apatibus testiculorum calidis, ⁊ que de eis approximantur ano. Cap. I.

Apostema qñq; fit in ipso testiculo, ⁊ qñq; fit in oseo, ⁊ illius qd̃ fit in oseo tactus polis est, ⁊ cognoscit dispõ duritiei eius, ⁊ lenitatis ei⁹, ⁊ coloꝝ ipsius. Et in illo qd̃ fit in testiculo, est illud difficile, ⁊ sentit illud ipso exñte iter oseũ. Et qñq; est cũ eo fe. Est.n. mẽbꝝ nobile ꝯtinuatũ cũ corde. Et multotiẽs quidem cadit oseũ: deide redit, ⁊ remanent ambo testiculi suspẽsi: deide nascit oseũ, ⁊ icarnat, ⁊ creat ibi cistis dura, nõ sicut erat ꝑus. Et multotiẽs corrodit testiculus, q̃re idiget vt castratio fiat neccio, vt nõ ꝑambulet corrosio. Et multotiẽs delet apa testiculi ꝑ tussiz accñtẽ q̃re ꝑmutat mã ad ptẽ pectoris. De cura. C. II.

Oportet vt fiat phlebotomia, ⁊ soluat nã, ⁊ ꝓprie cum eis q̃ admistrant desubtus. Naz qum administrant suppositoria, ꝯferũt magnifice, ⁊ attrahit mã ad anũ. Et qñq; necessariũ est vt post phlebotomiã vene manus, secũdo fiat phlebotomia de saphena: ⁊ opz vt attẽdatur latus doloris, ⁊ fiat phlebotomia ex latere ei⁹. Et si fuerit in vtrisq; testiculis simul accipiat qd̃ necesse est accipere de san. ex vtrisq; manibus simul: ⁊ opz vt alleuiet cib⁹, ⁊ dimittat carnez, ⁊ q̃ sunt ei

ſimilia, ⁊ regat̃ regimine ſubtili: ⁊ adminiſtret̃ in ꝓ mis ſuper mēbrū pānus ībibitus in aceto, ⁊ aq̃ ro. ⁊ mucilaginib⁹, ⁊ ſuccis fridis infridatis. Et qum īcipit augmētari admiſtrent̃ hõ epithimata, ⁊ emplaſtra. Sumat̃ aq̃ ſolatri, ⁊ aq̃ cucur. ⁊ aqua cāne humide ꝓprie, ⁊ aq̃ endiuie, ⁊ farina ordei, ⁊ fabarū, ⁊ aliq̃ztulū croci, ⁊ oleuz roſ. Et iteꝝ folia alkekēgi, ⁊ farina ordei, ⁊ lētiū. Et iteꝝ folia cāne, ⁊ farina fabaꝝ, ⁊ oleū roſ. Et de eis q̃ nos expti ſumus iteꝝ, eſt vt ſumant̃ alkekēgi, ⁊ farina ordei, ⁊ farina lētiū, ⁊ farina fabaꝝ, ⁊ violarū tritaꝝ ptes equales [a] ⌈igniant̃⌋ ⁊ emplent̃ cuz eis. Et ſi fuerit calās, ⁊ dolor ſupflui, ē neciū vt miſceant̃ cū repcuſſiuis ſic̄ ſunt folia hyuſqami al'. ⁊ ſi fuerit ī eo durities aliq̃, aut ptrāſierit terminū ꝑncipij manifeſte, tūc oportebit vt regat̃ cū eis in qb⁹ eſt maturatio, ⁊ ꝓpinqus maturātiū ex gradu ꝑncipij eſt farina fabarū, ⁊ camemilla, ⁊ altea, ⁊ mucilago ſe. lini, ⁊ rob, ⁊ iteꝝ farina ordei cū aq̃ ⁊ melle. Et iteꝝ folia caulis, cū farina ordei, ⁊ vitellis ouoꝝ, ⁊ oleo roſ. Qū āt īdiget reſol'one, ⁊ ſtat augumētū, tūc de exptis bonis ſunt paſſule enucleate, ⁊ cīminū, q̃ terantur, ⁊ fiat ex eis empl'm cū vino. Aut folia caulis, ⁊ fenugrecū decocta, Aut farina fabarū ⁊ paſſe pigues enucleate, ⁊ cyminū decoquat̃ totū ī vio cōmixto, ⁊ liniat̃, Aut farina ordei cū ſtercore vaccino īfuſa ī aceto cū modico [b] ⌈cāfore⌋ ⁊ aliq̃ztulo aque ſolatri. Aut cinis [c] ⌈papiri ſylueſtris⌋ ⁊ altea eq̃l'r ꝯficiant̃ cū aceto. Et cinis caulis cū albumīe oui, aut vitello ei⁹. Aut radix cucumeris agreſtis cū [d] ⌈vino⌋ mellis cū farina radicis lilij trita ſic̄ vnguētū. Aut paſſularum mundataꝝ. v. g̃noꝝ viridiū elixatoꝝ. i. ⁊. ſ. cymi. i. caul'. vij. glutiſ pini. iij. ꝯficiant̃ cū melle. Et iteꝝ ad apata cū vlcerib⁹: ſcoria argēti decoq̃tur cuz oleo donec fiat ei ſpiſſitudo, deide ponant̃ ſup eā cera, ⁊ gūma pini, ⁊ reponat̃. Et iteꝝ alkalibat, ⁊ āmonia cū eq̃liter, olei de lilio, butyri vaccini q̃ztuz ſufficit. Et iteꝝ radix [e] ⌈lactuce⌋ cū ſauic. Et iteꝝ fenugrecū ⁊ ſemē lini cū aq̃ [f] ⌈cepe.⌋ Et iteꝝ fex vini antiq cū ſauich. Et iteꝝ ea q̃ diximˀ ī cap̊ [g] † ⌈ ⌋ fridoꝝ. Et iteꝝ [h] † ⌈ ⌋ forte ad apa qõ indiget maturatiōe: ⁊ ad frm, ⁊ vētoſitatē ī teſticulo. Sumat̃ ciceris nigri, ⁊ ſtaphiſagrie, āboꝝ an̄. ps. i. ſcorpiōis aduſti ps. i. empl'et̃ cū eo. Et paꝝ īfuſiōis olei ſambacini ī v̊ga ē iuuatiuū ad illud, ⁊ ad fridū ꝓꝑe. Et ſuſpēſio rubee tīcture ſup ipm. Et qñ apa ē dubellati, tūc de illo ꝙ bonū eſt, ē vt fiat aptio apud oſeū: ⁊ nō ꝯcedit̃ vt apiat̃ illō, qõ ſeq̃t̃ anū, q² q̃ñq; fit fiſtula mala, imo oz vt aſſiduet̃ poſitio farine riçi ꝯfecte cū aq̃, ſup ipm, vt ꝓhibeat aptionē ei⁹: ⁊ in fine ei⁹ inijciat̃ ī v̊ga muſch⁹ cū oleo ſābacio, ⁊ ē vltimū: aut oleū ſābacinū aliq̊tiēs, eſt. n. cura ſufficiēs.

De cura apatis fridi in teſticulis. Cap. III.

Ultotiens accidūt in eis iſta apata ī diſpōne cacheſie, ⁊ hydropiſis, quoꝝ curationes ſunt maturatiua ꝓdicta ī apate cal'o: õ qb⁹ ſt farina fabaꝝ, ⁊ farina fenug. cū triplicato. Et iteꝝ cauliū. M. i. fic⁹. v. nūo, decoq̃ntur in aq̃ donec diſſoluant̃, ⁊ fiat cuz eis empl'm. Et forti⁹ illo eſt vt ſumant̃ farina ciceris, ⁊ faria fabarū, ⁊ cyminū, ⁊ adeps renū, ⁊ camemilla, ⁊ mellilotū, ⁊ cera: ⁊ fiat ex eis vnguētū. Et iteꝝ bdelliū diſſoluat̃ ī rob, ⁊ admiſtret̃, ⁊ diſtillet̃ ſābacinū ī v̊gā aliq̊tiēs, qm̄ ē mirabil'. Et iteꝝ ſumāt̃ maſtix, ⁊ ançarut, ⁊ īfundant̃ ī vino, ⁊ ī oleo ſambacio, ⁊ liniāt̃ ſup ouū. Et ol'z õ kerua efficax ē ī apatib⁹ teſticl'oꝝ aut diſtillet̃ ī v̊ga muſch⁹ cū ol'o ſamba. qm̄ ē vltiᵐ.

De cura apatis duri in teſticulis. Cap. IIII.

Uamatur ficuū, ⁊ adipis anatis amboꝝ an̄. ps. i. foliorū oliue, ⁊ folioꝝ cuꝓſſi, ⁊ ammoniaci oīum an̄. pars. ſ. aggreget̃ cuz vino, ⁊ butyro vaccino. [i] ⌈Et iteꝝ folia caulis cū faria ordei, ⁊ vitellis ouoꝝ, ⁊ oleo.⌋ Et iteꝝ colcotar, ⁊ iſopi humide, ⁊ cere, ⁊ olei roſ. ⁊ medulle cruris cerui, ⁊ foliorū rubi oīum ptes eq̃les, fiat ex eis linimētū. Et iteꝝ ſumant̃ bdelliū, ⁊ āmoniacū, ⁊ diſſoluant̃ ī triplicato, ⁊ aggregent̃ cū pauca farina fabaꝝ, ⁊ oleo. Et iterū curatio bona expta ad illud: ſumat̃ furfur, ⁊ īdeſinēter terat̃, ⁊ cribellet̃ in cribro tenui, donec cribellatū ſit, ⁊ reſoluat̃ ammoniacū cū oxymelle, ⁊ ꝯficiat̃ cū eo, ⁊ īuiſcetur loco, dū tpatū tz calorē, ⁊ reiteret̃ ſup ipm aſſidue: ē. n. cōferēs oī duritiei. Et iteꝝ aliud ꝯferēs duritiei: ſumātur camemilla, ⁊ fenugre. ⁊ aſſa, ⁊ fabe, ⁊ butyꝝ, ⁊ ꝯgelatū vue, ⁊ [k] ⌈dactili⌋ biſcocti, ⁊ fiat cū eis ēpl'z. Et iteꝝ ciner] oſſiū dactiloꝝ aduſtoꝝ ptes. ij. [l] † ⌈ ⌋ altee ps. i. terant̃, ⁊ ꝑmiſceāt̃ cū aceto, ⁊ fiat cū eis empl'm.

De [m] ⌈acrai ⁊ arſacon.⌋ C. V.

Hec egritudo eſt [n] ⌈frida,⌋ ⁊ eſt ī mulieribus plus: [o] † ⌈ ⌋ ⁊ eſt [p] ⌈tītillatio v̊ge⌋ in viris, ⁊ ī [q] ⌈ore m̄ricis mulierū,⌋ ⁊ tēſio accn̄s ī vaſis ſpmatis [r] ⌈⁊ mollificatio, ⁊ tetanus, ⁊ ſpaſm⁹ ipſoꝝ⌋ ⁊ tūc īſtat vēter egri cū ſudore frido.

De cura. Cap. VI.

Quando hec egritudo apparet, oz vt fiat phlebotomia ⁊ vētoſatio, ⁊ mittant̃ ſanguiſuge: deide fiat vētris ſol'o, nō ſemel ſubito, q̃re deſcēdat aliqd ad mēbra īfirma: ſz paulatim cū facilitate ⁊ illud fiat cū eis, q̃ ſunt ſic̄ aq̃ volubilis cū caſſiafiſtula, ⁊ aq̃ ſicle, ⁊ aq̃ ſolatri cū caſſiafi. ⁊ cū iure limaciaꝝ, ⁊ cū iurib⁹ oleꝝ fridoꝝ lenīetiū nām: ⁊ ſunt ſic̄ illud ꝙ fit de ſpinachijs, ⁊ de atriplicibus, ⁊ q̃ ſunt illis ſilia. Et fiat clyſterīçatio ex ſeueſtē, ⁊ prunis, ⁊ altea, ⁊ ſicla: ⁊ ſiracoſt, ⁊ atriplicibus, ⁊ q̃ ſunt illis ſilia, ⁊ ꝑueniat̃ ad vltimū in epithimatibus fridis, valde īfrigidātib⁹ ſup mēbra coitus, ⁊ ſup dorſuz, ſic̄ illud qõ fit de [s] ⌈hyuſqamīni.⌋ ⁊ chimolea, ⁊ oib⁹ q̃ ſciuiſti ī ꝑapiſmo cal'o, in apatib⁹ teſticuloꝝ calis. Et radix q̃dē nenufaris, ⁊ radix lilij ſunt ꝯuenientes ad hanc egritudinem.

De dolorib⁹ teſtic'loꝝ ⁊ v̊ge. C. VII.

Fit ex malitia cōpl'onis diuerſe fride, ⁊ cal'e: ⁊ ex ventoſi'te, ⁊ ex apate, ⁊ ex ꝑcuſſione, ⁊ ex caſu [t] ⌈ſuper ventrē.⌋

De ſignis. Cap. VIII.

Qum eſt ex malitia cōpl'onis, nō eſt illic tēſio vehemēs: ⁊ ē cal's cognitio cōpl'onis eſt cū ſenſu: ⁊ ē cal's iſlāmatus ⁊ fridus ſtupefactus ⁊ nō ē plimus. Et cū vētoſo eſt tēſio, [u] † ⌈ ⌋ ⁊ ꝑmutatio ſine grauedine, ⁊ cum illis reliquis ſunt cauſe eoꝝ, ⁊ ſigna ipſorum.

De cura. Cap. IX.

Manifeſte ſunt ex eis q̃ dcā ſūt ī calefactiōe teſticuloꝝ ⁊ īfratiōe eoꝝ, ⁊ curatiōe apatū eoꝝ, ⁊ reſol'one vētoſitat] ipſoꝝ. Et qñ frig⁹ ē vehemēs, tūc cura ei⁹ ē ol'm de kerua in q̊ diſſolutū ſit euforbiū: ⁊ ſi [x] ⌈vehemētior⌋ fit iſlāmatio, ⁊ aduſtio, tūc cura ei⁹ eſt cū ſuccis īfridātib⁹, ī qb⁹ poſitū ſit aliqd [y] ⌈turis⌋ ⁊ opij. In fcō āt a ꝑcuſſiōe, aut caſu, oz vt fiat phlebotomia ⁊ [z] ⌈aſſumat̃ mēbꝝ⌋ cū

a A. ꝯmiſceātur

b A. bdelij Alia litera cymini

c A. oſſiuz dactilorum

d A. ſyrupo

e A. ozimi

f A. ⁊ melle

g † A. apatum

h † A. medicamen

i —— A.

k A. ficus

l † A. ſeminio

m A. bachuna ⁊ arſatun.

n A. rara

o † A. rara

p A. ſaltus vel ic ctigatio ſeu percuſſio in virga

q A. matrice in muliere

r A. ꝑp apa calz i eis a qua ſi nō ſanat̃ ꝑducit ad diſlocationē vaſoꝝ ſpermatis ⁊ mollificationez eoꝝ ⁊ tetanum ⁊ ſpaſmū ⁊ mortē

s A. ſucharan

t —— A.

v † A. Alia lrã vehemens

x A. vehemēs

y A. hyuſqami

z A. ſuccurratur membro

infrigidātibus repcussiuis, absqꝫ stipticitate vehe/mēti: q̄re dolorē faciāt, imo sit cū eis v̄tus lenitiua, sicut sunt viole, ꝛ nenufar, ꝛ cucurbita, ꝛ silia: dein/de post illud administrenť mucilago altee, ꝛ came/milla, ꝛ silia. Et iterꝫ gūmi pini, ꝛ myrrha cū aq̄ fra ꝛ semē lini ꝯfectū cū aq̄ fra: ꝛ butyꝝ, ꝛ glutē alibat eq̄liter.

De magnitudine testiculoꝝ. Cap.X.

Accidit testiculis vt magnificētur nō fꝫ semitā apostematio/nis, sed fm̄ semitaꝫ impinguationis, ꝛ teneritudinis, sicut accidit mānillis.

De cura. Cap.XI.

Curatur cuꝫ medicis īfridātibꝰ, qbꝰ curanť mānille vir ginū [a] ⌈stātes vt⌋ nō cadant sic̄ est epi/thima cum [b] ⌈hyusqamo ni.⌋ ꝛ hyus/quiamo [c] ⌈al'.⌋ Et oē qđ debilitat v̄tu/tem nutritiuā, ꝛ fricatura plūbi ꝯfricati adinuicem cū aq̄ coriādri humidi: ꝛ cōfricatio cotis, ꝛ lapidis molēdini. Et de illis q̄ ꝯferunt ad illud, ꝛ separant ipsam, est vt assidueť iniectio sambacini in virgaꝫ.

De eleuatione testiculi ꝛ puitate eius. Cap.XII.

Quandoqꝫ accidit testiculo, vt corrugeť, ꝛ minore tur pp ꝺn̄iū cōplexionis frigide, ꝛ debi litateꝫ. Et qn̄qꝫ occultatur, ꝛ eleuať ad mirach vētris, ita vt difficultas fiat vri ne: ꝛ dolor fiat cū mingitur, ꝛ accidit distillatio eiꝰ.

De cura. Cap.XIII.

Curetur cū vnctionibꝰ [d] † ⌈ ⌋ ꝛ empl'is calefa ciētibꝰ ꝯfortātibꝰ, ꝛ attractiuis q̄ dixi/mus i cap̄ erectionis. Et qn̄ occultať, ꝛ fugit: tūc cura est assiduatio balneatio/nū, ꝛ tinaꝝ ꝯtinuaꝝ. Et qn̄qꝫ ē nec̄iū, fm̄ ꝙ scripse/rūt antiq̄, vt ītromittāt [e] ⌈opiū⌋ in virgaꝫ, ꝛ sufflet donec corpus eiꝰ [f] ⌈subtilieť⌋ ꝛ ꝺscēdat testiculus.

De varicibus osei, ꝛ duritiei eius. Cap.XIIII.

Quandoqꝫ apparēt sup oseū, ꝛ q̄ sequunť īpm, va rices īuolute plīme, ī qbꝰ qn̄qꝫ coarcta tur vētositas, ꝛ frequēs fit titillatio sup eas: ꝛ multotiēs gn̄ať sup eas apa du/rum, qđ ē de gn̄e apatū fridoꝝ. Et pl'm qdē accidit i latere sinistro pp debilitatē ipsiꝰ: ꝛ qm̄ hꝫ venā ad ditā ad quā effunduntť māe.

De cura. C.XV.

Cura eius est cura apostematum du/rorum.

De mollificatione osei. Cap.XVI.

Quādoqꝫ ꝓlōgať oseuꝫ, ꝛ mollificať ꝓlōgādo, ꝛ fit ī eo res feda.

De cura. Cap.XVII.

Oportet vt eius embrocatio assi dueť cū ifridantibꝰ, sti/pticitatē faciētibꝰ, ꝛ empl'etur cū eis, ꝛ minoreť coitus. Et de medicis sunt q/dā, q icidūt ptē osei, ꝛ supfluitatē ipsiꝰ, ꝛ suūt residuū, vt equeť eiꝰ q̄ꝫtitas. Sꝫ meliꝰ ē, ꝛ ma gis ꝯseruať, vt suať ī ꝑnis: deide abscidať supfluū.

De ramice, ꝛ ruptura, Ca.XVIII.

Iam postposui ramici, ꝛ rupture ca pitulum, in quo inuenietur in fine tractatuū q sunt huius libri tertij,

De corrugatiōe testiculoꝝ. C.XIX.

Fit illud cā frigoris vehementis, aut casus v̄tutis accn̄tis ī signis mal' hn̄tibꝰ egritudiēs acutas, ꝛ ego dicā ea illic.

De vlceribꝰ testiculis, ꝛ v̄ge ī loc] ani. C.XX.

Cum vlcera accidūt in istis lo cis, sunt mala am bulatiua: qm̄ mēbra ista sunt fꝫ formā ad quoꝝ ptes festinat putrefactio, qm̄ sunt ꝓtecta ab aere, ꝛ decliuia ad caliditatē ꝛ humiditatē, ꝛ approximāt meatibꝰ supfluitatū ꝛ assimilanť q̄dāmō vlceribꝰ visceꝝ, ꝛ oris. Et eorū deteriora sunt illa, q̄ fiūt i lacerto q est i radice v̄ge, ꝛ i ano: ꝛ illud iō, qm̄ idigēt exiccatione forti, ꝛ sen/sus eoꝝ cū h̄ est vehemēs. Et fortasse nec̄iū ē absci/dere v̄gā ipsaꝫ, qū sup ipsaꝫ putrefiūt vlcera, ꝛ per/ambulant.

De cura. Cap.XXI.

Ulcera q̄ sunt sup caput v̄ge, indi gēt eis q̄ sunt vehemētio/ris exiccatiōis, q̄ꝫ sint ea qbꝰ idigēt fcā sup ꝑputiū, ꝛ cuteꝫ ēt, qn̄ caput v̄ge est vehemētioris siccitat] i cōpl'one sua. Et ista vlcera, aut sunt recentia, aut sunt ātiq̄. Et de eis sunt q̄ sunt maligna. Et recētibꝰ qdē nō ē res melior quā aloes ꝛ assimilanť [g] ⌈aloes plūbū vstū⌋ ꝛ cli/mia abluta cū vino, ꝛ tutia. Et approximāt illi mar garite, ꝛ [h] ⌈vene aduste sunt mirabiles⌋ in h̄. Et ci nis [i] ⌈ouoꝝ⌋ ꝛ tutia pulueriçata ꝛ epithimata cuꝫ aq̄ frida. Si aūt sūt humidiora illis, ꝛ iā faciūt pus īdigēt eis q̄ sunt fortiora, sic̄ es vstū, ꝛ cortices arbo ris pini hn̄tis grana pua adusti. Et si indigēt gn̄ati uis carnis, misceať cū eis tus. Medicamē exptum ad ea q̄ idigēt exiccatiōe vehemēti cuꝫ icarnatione. ℞. tutie, ꝛ aloes, ꝛ sarcocolle, ꝛ turis, ꝛ [k] ⌈scedeni/gi⌋ ꝛ corticis [l] ⌈mediani⌋ algarab adusti, ꝛ alumi nis iameni, ꝛ atrimēti adusti, ꝛ gallaꝝ, ꝛ balaustia/rū, ꝛ acatie oium an̄. ptes eq̄les, ꝛ floris eris ptē.i. ꝛ.s. ꝛ capitū gnatoꝝ ēt acetosoꝝ ptē.i. fiat ex eis vn guētū cū oleo ro. Descriptio alia, scoria ferri [m] ⌈plū bū vstū⌋ san. draco. charte cōbuste, alumē cōbustū sumanť ꝛ cū oleo rof. fiat ex eis empl'm aut vnguē tū: aut troc. Et si fuerit antiq̄, ponanť i eis tus, ꝛ mi nutū eiꝰ, ꝛ aloes fꝫ ptes eq̄les. Qꝫ si illic fuerit cor/rosio, tūc ex eis q̄ ꝯferūt illi est, vt sumanť cinis ca/pilloꝝ hois, ꝛ aniuden, ꝛ lētes mōtane, ꝛ fiāt ex eis puluis, ꝛ empl'm. Et iterꝫ fortiꝰ illo, sumanť de vno quoqꝫ duoꝝ arsenicoꝝ. vij. ptes, ꝛ calcis nō extīcte lapidee. xx. ꝛ acatie. xij. ptes, ꝯficianť cum aceto, ꝛ succo alesfius hūidi, ꝛ fiāt trocisci i vmbra, ꝛ admi/nistrenť. Et fortiꝰ illo ē illđ qđ. ℞. vtrūqꝫ arsenicū, ꝛ acatiā [n] † ⌈ ⌋ ꝛ staphisagriā ꝛ cinereꝫ [o] ⌈aneti⌋ ꝛ pip, de qbꝰ fiāt trocisci. Si aūt maligna fiāt, ꝛ denigrenť, tūc meliꝰ ē vt penitꝰ abscidať locꝰ niger, ꝛ cureť cū vnguēto gn̄atiuo, donec gn̄etur.

De vlceribꝰ iterioribus virge. Cap.XXII.

Curatio illius est curatio vlceruꝫ vesice: ꝛ qn̄qꝫ nec̄ia sunt ea, q̄ sunt sicut medicamē de chartis cō bustis, ꝛ alumine adusto, ꝛ climia ab/luta post cōbustionē. Et de corticibꝰ ar boris pini minoris [p] ⌈scedengi⌋ ture de qbus fiant troc. ꝛ administrentur in iniectorio.

De [q] ⌈fricatione⌋ i v̄ga. C.XXIII.

Fit ex mā [r] ⌈calida⌋ effusa ad ipaꝫ ꝛ sudore acuto resudante ex ptibus eius q̄re facit [s] ⌈ipsaꝫ fricari.⌋

De cura. Cap.XXIIII.

Expellatur humor cū phlebo tomia, ꝛ sol'one vē tris. Deinde sumať acatie, ꝛ memithe amboꝝ an̄. ʒ.i. salis ammoniaci, aloes an̄. sexta. ʒ.i. croci. xij. [t] † ⌈ ⌋. ʒ.i. ꝛ quantū sunt oia vsnen, terantur oia, ꝛ cribellenť, ꝛ

a A. dispositarū ad coitum ne
b A. sucharan
c —— A.
d † A. Alia lra ꝛ distillationibꝰ
e A. embubā vel cānulam
f A. fiat sicut vter
g A. ei merdasē/gi
h A. cucurbita adusta est mira/bilis
i A. Alia litera alumis seu alu/men adustum Alia luera aneti
k A. sadanegi
l —— A.
m A. merdasen/gi
n † A. ꝛ viride eris
o A. aluminis
p A. sadanegi
q A. pruritu
r A. acuta
s A. pruritum
t † A. pars

conficiantur cū oleo sambacino: est. n. mirabile. Et qn̄q; sedat̄ si leniat̄ desup̄ in balneo acetū ⁊ oleū rosa. Et sint i ipso nitrū, ⁊ alumē. Et si est [a] ⌈frida⌋ ponat̄ in ipso aliqd de staphisagria. Et qñ egredit̄ ex balneo, liniat̄ ex albumine oui cū melle: ⁊ si nō confert aliqd, ⁊ iā facta fuerit phlebotomia, ⁊ eūo, tūc fiat ventosatio ab interiore parte coxe, ⁊ in pximo illius loci: aut mittant̄ sup̄ ipsam sanguisuge.

¶ De apatibus virge calidis. Cap. XXV.

Curationes eoꝝ sunt prime curationib⁹ apatuz testiculoꝝ calidoꝝ: sed sunt magis tollerātia stiptica in principio rei: ⁊ de descriptionibus eoꝝ sibi ꝓprijs ē hec, cortices granatoꝝ, ⁊ rose sicce, ⁊ lētes decoquant̄ i aq̄: ⁊ quz in decoctiōe dissoluunt̄ terant̄ cū oleo ro. ⁊ administrent̄. Et iterū chimolea cū aqua solatri, ⁊ silr̄ bolum armenū, ⁊ lentes ⁊ folia alkēkengi.

¶ De apatibus virge frigidis. Cap. XXVI.

Sermo de eis est primus sermoni de apatib⁹ testiculoꝝ, ⁊ multiplicant̄ in dispōne cacesie, ⁊ hydropisis. Et de illis q̄ expta sunt ad ea, est illud qd̄. ℞. [b] ⌈ossa⌋ dactilorū ptes duas, altee ptē. i. ⁊ cterantur cū aceto, ⁊ emplastretur cū eo. Et medicamē assumptū ex furfure ⁊ ammoniaco predictuz in caplo apostemat̄ [c] † ⌈ ⌋ in testiculis est medicamen magis cōueniens locis illis, ⁊ in virga qñ apostematur apate duro.

¶ De cura ragadiarum virge, Cap. XXVII.

Curentur cura ragadiarū ani. Et de illis quorū iuuamentum propinqū est, est vt sumantur chimolea, ⁊ tutia ⁊ alcāna cōtrita, ⁊ dragagantum, ⁊ fiat ex eis ⁊ ex cera ⁊ vitellis ouorū [d] † ⌈ ⌋ vnguentum.

¶ De dolore virge, Cap. XXVIII.

Accidit dolor virge ex causis diuersis. Et multotiēs accidit a retētione vrine, quē clisteria leuia sanāt, ⁊ vt sit cōtentus aqua ordei cum iuléb. Et non approximet seminibus, vt non descendant superfluitates. Deinde post clistere fiat vaporatio in circuitu pectinis, ⁊ virge, tante quantitatis vt leniatur cutis, ⁊ fundatur desuper aqua tepida, ⁊ liniatur cum viol̄.

¶ De verrucis super virgam. Cap. XXIX.

Incidantur ⁊ ponatur desuper medicamē retinens sanguinem, ⁊ curentur cura reliquarum verrucarum.

¶ De cura bothor, ⁊ similium moro, ⁊ carnis orte, ⁊ addite sup̄ istas ptes. Cap. XXX.

Sumatur baurach adustū, ⁊ cinis ligni vitis, terant̄ cum aqua bene, ⁊ ponantur super morum, ⁊ que ei similantur. Et qñ nō valent incidatur, ⁊ pulueriçetur desuper [e] † ⌈ ⌋ atrimentū [f] ⌈⁊ arsenicū⌋ ⁊ si fuerit deterius illo, nō erit excusatio qn cauteriçetur.

¶ De [g] ⌈corrosiōe⌋ vge. Cap. XXXI.

Lenificatur virga cū lenitiuis ex oleis sicut sisamino, ⁊ oleo narcisino, ⁊ adipib⁹ subtilib⁹ notis, sic adeps gallie, ⁊ anat̄, ⁊ medulle crurīū vaccaꝝ, ⁊ ceruoꝝ, ⁊ cera, ⁊ resina i balneo ⁊ fiñ balneo ⁊ clister̄ fiat ex h̄ gn̄e cū iniectōib⁹ ⁊ fiāt colyria, ⁊ ponat̄ d̄sup̄ aliqd, ⁊ fiat [h] ⌈vt⌋ seq̄t̄.

a A. peior
b A. farine ossiū
c † A. duri
d † A. ⁊ oleo rosato
e † A. viride eris ⁊
f —— A.
g A. icuruatiōe
h A. donec

¶ Fen. xxj. de membris generationis in mulieribus tres continens tractatus.

¶ Tractatus primus de radicibus, ⁊ principijs, et conceptione, ⁊ partu.

¶ De anatomia matricis. Cap. I.

Dico q̄d instrm̄ gn̄onis mulieris est matrix: ⁊ ē in radice creationis sīlis instro generationis qd̄ est in viris, ⁊ est virga, ⁊ q̄ cū ea sunt. Sed vna eoꝝ est [i] ⌈cōpletū⌋ pcedens ad exteriora: ⁊ alterū est diminutū, retentū in interioribus: ⁊ est q̄si ꝯuersum instrm̄ viroꝝ. Est. n. q̄si oseū siphac mr̄icis: ⁊ quasi virga collū mr̄icis: ⁊ duo oua mulierib⁹ sicut viris. Ueꝝ ipsa i viris sunt magna, apparētia exterius, elōgata, ad rotūditatē tēdētia, ⁊ in mulierib⁹ sunt pua, rotūda, tēdētia ad vehemētiā cōpressionis latitudinalis, itrīseca [k] ⌈in vulua⌋ posita a duob⁹ laterib⁹ eius in omni latere [l] ⌈pfunditat̄ cuius⌋ extitit vnū, distincta, quorum [m] ⌈vnūqd̄q; appropriatū est pāniculo⌋ q̄ ambo cistis vna nō aggregat, ⁊ pāniculus cuiusq; āboꝝ ē neruosus. Et sicut viri hñt vasa spmatis iter ouū, ⁊ eūatoriū radicis vge: silr̄ mulieres hñt vasa spmat̄ iter duos testiculos, ⁊ iter id qd̄ expellit ad iteriora mr̄icis: verū illa q̄ sunt viroꝝ, incipiūt ab ouo, ⁊ eleuātur ad supiora, ⁊ cadūt in foramina, ex qbus descēdit [n] ⌈cooptoriū⌋ oui custodita ⁊ ptecta, deinde [o] ⌈spargunt̄⌋ descēdēdo [p] † ⌈ ⌋ transuersa [q] ⌈expāsa⌋ hñtia inuolutiones [r] ⌈⁊ cōplet̄ in eo qd̄ est inter ipsa⌋ digō spmatis, donec redeat, ⁊ [s] ⌈expellat̄⌋ ad meatū q est in radice virge a duobus lateribus. Et in pximo eius [t] ⌈est⌋ illud qd̄ [u] ⌈expellit⌋ ad ipm̄ ēt [x] † ⌈ ⌋ extremitas colli vesice, ⁊ est longū in viris ⁊ breue in mulierib⁹. In mulieribus vō [y] ⌈extēdit̄ qd̄ est iter duo oua⌋ ad ambo ilia sicut duo cornua arcuata incedentia [z] ⌈ad duo emulctoria⌋ quoꝝ duo extrema ꝯtinuant̄ cū duob⁹ iguinibus, ⁊ tēdūtur vt corda [&] ⌈pp coitū equātia⌋ collū mr̄icis ad recipiēdū ita, q̄ trahāt ipsum ad duo latera, q̄re dilatat̄, ⁊ aperit̄, ⁊ deglutit spma. Et ipsa ambo sunt breuiora quā [ꝯ] ⌈duo iactores sibi sil̄es⌋ in viro. Et diuersificātur in hoc q̄ vasa spmatis in mulieribus ꝯtinuant̄ cū duob⁹ ouis, ⁊ penetrāt in duobus additamētis, que sunt vt duo cornua quod dam oriēs ex vnoquoq; ouo, qd̄ expellit sperma ad vas: ⁊ nominātur duo expulsoria spermatis, ⁊ non ꝯtinuātur vasa spermatis in mulieribus cū duob⁹ ouis nisi qm̄ membra spermat̄ in mulierib⁹ ppinq̄ sunt in lenitate duobus ouis: ⁊ nō fuit necessariū in durare ea, ⁊ indurare panniculos amboꝝ, qm̄ ipsa sunt in cauea: [ꝝ] ⌈quare⌋ nō indigent piectione longinqua. In viris vō nō fuit bona continuatio eoꝝ cum duobus ouis, ⁊ nō permiscētur eis ambobus. Nam si fieret illud, noceret eis ambobus, cū tenderentur vt corda ppter duritiē amboꝝ: imo positū est inter ambo mediū qd̄ nominatur endros [a] ⌈scilicet⌋ expulsoriū apud medicos ad interiora eius. Et intra matricē est [b] ⌈extremitas rotūda⌋ neruosa in cuius medio [c] ⌈est quasi semita:⌋ ⁊ sup̄ ipsam

i A. egrediens
Alia litera complete
k A. spatio continente matricem
l A. partis ei⁹ opposite gibbosita ti
m A. vnicuiq; appropriatur panniculus
n A. suspēsorius
o A. flectuntur
p † A. tortuosa
q —— A.
r A. Alia litera in quib⁹ cōplet̄
s A. perueniat
t —— A.
v A. peruenit
x † A. est
y A. extēdunt̄ et duobus ouis
z A. versus poros vrinales
& A. apud coitū vt coequēt
ꝯ A. lōgitudo fibi silis
Alia litera lōgitudo āboꝝ similis
ꝝ A. ⁊
a A. Alia litera Et matrix q̄dē est membꝛuz ad rotunditatē tendens, neruosuz quod extēditur in modum medii

⁊ dilatatur sicut corrigia: ⁊ super ipsam sunt additamenta plurima in modum anulorum. Et sperma mulieris peruenit ad expulsoriū, quod est apud medicos expellens sperma ad interiora matricis, ⁊ apud philosophos mulier expellit semen suum extra testiculos apud foramen vrine, ⁊ ex ipso impellitur ad interiora matricis.
a Alia litera. Et peruenit ad
b A circulatio in modum anuli
c A. sunt sicut fimbrie aut corigie

sunt additamēta plurima [a] ⌈incedentia.⌋ Et mřix
qdē creata est hñs venas plimas, ramificatas ex ve
nis, q̃s diximus, vt sit illic sustētatio embryonis: ⁊
sit supfluitatib⁹ mēstruis p̄cipitatio. Et ligat̃ mřix
cū dorso ligamētis fortibus plibus, ⁊ ad ptē [b] ⌈su/
minis⌋ ⁊ vesice ⁊ ossi lato ⁊ eis q̃ [c] ⌈sequnt̃⌋ ipaz,
sed sunt laxa. Et de ligamētis eius sunt q̃dā, qbus
ↄtinuatur ex neruis, ⁊ venis p̄dictis, in anatomia,
neruoꝝ, ⁊ venaꝝ. Et facta est ex substātia neruosa,
vt extēdat̃ [d] ⌈apud collectionē⌋ ⁊ vt ↄgreget̃ ad q̃ʒ
titatē ꝑuā apud partū. Et non cōplet̃ eius ↄcauitas
nisi cū cōplemēto augumēti, sicut mamillaꝝ q̃ʒtitas
nō cōplet̃ nisi cū cōplemēto, qm̄ añ illud est vana, ⁊
nō est necessaria: ⁊ ꝑꝑ illud matrix in puellis est mi
nor [e] ⌈vesicis plm.⌋ Et hʒ in hoibus duas ↄcauita
tes, ⁊ in alijs ↄcauitates ꝺm numeꝝ papillarū mā/
millarū. Et locus ei⁹ est post vesicā, ⁊ supfluit sup eā
desup, sicut supfluit vesica sup eā [f] † ⌈ ⌋
desubtus. Et i añriorib⁹ sunt itestina, vt sit ei a duo/
bus laterib⁹ sustētaculū, ⁊ stratus lenis, ⁊ sit i tutel
la. Et nō est intētio p̄ma in h̄ veniēs ad mřicē ipsaz,
imo ad embryonē. Et ipsa qdem occupat qd̄ est in/
ter ꝑpinqtatē vmbilici vsq3 ad postremuz meatum
vulue, ⁊ est eius collū. Et lōgitudo eius eq̃lis i mu/
lieribus est iter sex digitos vsq3 ad .xi. digitos, ⁊ ꝙ
est inter illud. Et q̃nq3 abbreuiat̃, ⁊ ꝑlōgat̃ ꝑ vsum
coitus, ⁊ dimissionē eius. Et q̃nq3 assimilat̃ q̃ʒtitas
eius figure q̃ʒtitatis eius, q ↄsuetus est eius ↄcubi/
tu, ⁊ appropinquat illi lōgitudo matricis ipsius: ⁊
q̃nq3 tāgit intestina superiora. Et creata est matrix
cū duabus tunicis, quarū intrinseca propinqor est
ad hoc vt sit venosa, ⁊ aspitas eius [g] ⌈silr.⌋ Et ori/
ficia harū venaꝝ q̃ [h] ⌈figunt̃⌋ in mřice, nominātur
foramina mřicis. Et cū eis ↄtinuātur pāniculi em/
bryonis, ⁊ ex eis currit san. mēstruus, ⁊ ex eis nutri
tur embryō. Et exterior haꝝ duarū ꝑpinqor est ad
hoc, vt sit neruosa: ⁊ vnaq̃q3 illaꝝ tunicaꝝ ↄstringi
tur, ⁊ dilatat̃ cū p̄paratione suaꝝ nãrū. Et tunica q
dē extrīseca pura est vna, ⁊ intrīseca est sicut diuisa ī
duas diuisiones, q̃si [i] ⌈distinctas, nō sicut cōsolida/
tas⌋ ita ꝙ si excoriaret̃ tunica exterior [k] † ⌈ ⌋
earū duarū, excoriaretur q̃si a duabus mřicibus, q
bus esset collū vnū: non sicut a matrice vna. Et inue
niuntur spēs villoꝝ oēs in tunica intrinseca. Et ma
trix p̄terea ingrossat̃, ⁊ inspissat̃ q̃si ipsa impingue
tur: ⁊ illud est in hora mēstruoꝝ. Deinde qū purga
tur, extenuat̃, ⁊ exiccatur. Et ipsa iteruʒ attenuatur
cū magnitudine embryonis. Et ei⁹ dilatatio est ꝺm
dilatationē corpis embryonis. Et qū coit̃ cū mulie
re expellit̃ matrix ad os mřicis, quasi ꝑcedēs desi
derādo attrahere spma ꝑ sui nãm. Et qū dr̃ matrix
neruosa, nō itelligit̃ ꝑ illud quod eius creatio sit ex
neruis cerebri, imo qd̄ creatio sit ex suba simili ner
uis, alba, p̄uata san. [l] ⌈viscosa⌋ extēsiua. Et nō ad/
ueniunt ei ex cerebro nisi nerui pauci, qbus sentit: ⁊
si esset vehemētius neruosa vehemētius cōicaret ce
rebro. Et collū qdem matricis lacertose carnis, est
quasi ipsum sit cartilaginosum: ⁊ q̃si sit ruga sup ru
gam, cui addit pinguedo duritiē, ⁊ cartilaginosita/
tem: ⁊ impregnatio iterū in hora ipregnationis. Et
in eo est meatus oppositus ori mřicis extrinseco, ex
quo deglutit spma, ⁊ expellit mēstrua, ⁊ parit fetū.
Et fit in dispōne ↄceptionis in summo ↄstrictionis,
quā fortasse nō ingreditur extremitas acus. Dein/
de dilatatur p̄cepto dei excelsi, ⁊ egreditur ex ea fe/
tus. Meatui autez vrine in ea, est locus alius: ⁊ est
propinquior ori matricis [m] ⌈ab⌋ eo ꝙ seqtur sup̄/
muz eius. Et de mulieribus est cuius matricis col/

a —— A.
b A. vmbilici
c A. sunt supra
d A. plimuz apd̄ cōprehensionē
e A. Alia litera ea q̃ est in mulie rib⁹ que genuerunt filios
f † A. cum collo ipsius
g A. Alia litera est ꝑꝑ illud
h A. penetrant
i A. duo vicinantia nō sicut consolidata
k † A. ab vna
l A. lenis
m A. ex

lum redit ad sinistrum: ⁊ de eis est, cuius est ad dex
trum. Et ante violationem puelle virginis sunt in
[n] ⌈ore⌋ matricis pāniculi ↄtexti ex venis, ⁊ ligamē
tis subtilibus valde, ortis ex omni [o] ⌈mēbro⌋ eius
q̃s destruxit violator, ⁊ currit qd̄ i eis ē de sanguie.

De generatione embryonis. Cap. II.

Cum matrix colligit̃ sup sperma, tūc p̄ma di/
spositionum q̃ aduenit illic est spumosi
tas spmatis, ⁊ est ex opatione virtutis
formatiue. Et veritas quidez dispōnis
ipsius spumositatis est ex hoc ꝙ virtus iformatiua
mouet illud qd̄ est in spmate ex spū aiali naturali et
vitali ad minerā vniusq3 eorum [p] ⌈in qua figitur.
Et creatur⌋ illud mēbrū ex eo ꝺm modū quē expo/
suimus ⁊ declarauimus in libris p̄ncipioꝝ: ⁊ ꝑꝑ il/
lud repitur exufflatio tota impelli ad mediū humi/
ditatis, vt p̄paret̃ locus cordis: deinde fiūt a latere
eius dextro, ⁊ a latere eius supp̄mo due vesice, q̃si
ramificate ab eo tāgētes ipm vsq3 ad horā, deinde
sepantur ab eo, ⁊ discernunt̃, ⁊ fit p̄ma [q] ⌈illud ex q̊
creatur cor⌋ ⁊ dextra [r] ⌈illud ex quo creat̃ epar⌋ ⁊
iplet̃ alia sanguine ad albedinez decliui: ⁊ penetrat
ad exteriorē partē humiditatis [s] ⌈ipse post duas ve
sicas vētositas inundās eā vt recipiat ꝑꝑ eā restau/
rationē ex mřice ⁊ ex spū ⁊ ex sang. ⁊ creat̃ vmbili/
cus ⁊ ꝙ p̄mo creatur tūc est panniculus.⌋ Verūtñ
vesice cordis, ⁊ epatis, ⁊ cerebri creationē vmbili/
ci p̄cedūt: q̃ʒuis cōplementū hoꝝ triuz postponat̃ a
cōplemēto sube vmbilici. Et hoc qdem iā verifica/
uimus, ⁊ declarauimus diuersitatem in eo in libro
p̄ncipioꝝ scientie nãlis. Et qum spma figit̃, ⁊ spu/
mat, ⁊ penetrat spuma ad ꝑfundū [t] ⌈.s. vesicaz cor
dis⌋ gñatur pāniculus, ex [u] ⌈hoc ꝙ sperma mulie
bre mouet spma masculinū⌋ ⁊ est sepatus. Deinde
nō suspēdit̃ [x] ⌈a⌋ mřice nisi cū foramib⁹ [y] † ⌈
⌋ ꝑꝑ attractionē nutrimēti. Et embryo qdē non
nutrit̃ [z] ⌈cū⌋ hoc pāniculo, nisi dū pāniculus [⁊] ⌈in
eo est,⌋ ⁊ nutrimēti paꝝ est necessariū. Qū aūt idu/
ratur tunc fit cibatio per illud qd̄ gñatur i [ↄ] ⌈poris
eius⌋ ex meatib⁹ manifestis venosis. Deinde diui/
ditur post [ꝝ] ⌈spatiū⌋ in pāniculos. Et veritas qdē
est qd̄ primū mēbrū ꝙ creatur est cor, q̃ʒuis de Hip.
dicatur ꝙ dixerit ꝙ primū qd̄ generat̃ est cerebꝝ, ⁊
oculi: ꝺm quod testificatur illud dispositio pulloruz
oui. Cor vō non est in primis qum creatur, in omni
re apparens manifestum. Et [a] ⌈sequūtur capitula
post in quibus⌋ dixit ꝙ rectius est, vt sit primum
quod creatur epar: quoniā prima operatio corpo/
ris est [b] ⌈nutrimētum⌋ quasi sit res ꝺm appetitum
eius ⁊ [c] ⌈desiderium ipsius.⌋ Et sermo iste ostēdi/
tur esse corruptus ex via experimenti: quoniam stu
diosi in hac re non testificātur rem esse ꝺm ꝙ existi
mauit omnino. Et ex ratiocinatione: ⁊ est quoniam
si res est ꝺm ꝙ ipse existimat, ꝙ creatur imprimis il
lud, cuius operatio in primis p̄mittenda est [d] ⌈quz
ab eo non fiat nutrimentum⌋ tunc sciat ꝙ non nu/
tritur membrum [e] ⌈animalis⌋ in quo nō est susten
tatio vite cū calore naturali. [f] † ⌈ ⌋ Qum er
go ita sit necesse est vt creet̃ mēbrū a quo ꝑcedit ca/
lor nãlis ⁊ spūs vitalis ante creationem nutrientis
ipsum. Et virtus † [g] ⌈ ⌋ informatiua nō indi/
get in dispōne formationis nutrimēto, dū nō accidit
resol'o sensibilis sensibile faciens nocumētū, quare
sit necessariū restauratiōe eius, ⁊ sit necessarius spi
ritus vitalis ⁊ calor animalis vt [h] ⌈erigatur⌋ eo.
Quod si dixerit ꝙ [i] ⌈cōprehensio informatiue est⌋
ex patre, tunc similiter ēt virtus nutritiua associata

n A. collo
o A. partē
p A. vt figatur ipsa ⁊ creetur
q A. locus ꝑ corde
r A. locus ꝑ epate
s A. spermatice post vētositatem spirituosaz ꝑforantē eam, vt ex ipsa recipiat a mřice restaurationē spūs ⁊ sanguis ⁊ creat̃ vmbilicus ⁊ est primū qd̄ gñat̃ manifeste
t A. cāndo vesicā pro corde
v A. motu spmatis mulieris causato a spermate masculi. Alia litera ex hoc ꝙ spma mulieris mouet̃ super sperma masculinum
x A. cum
y † A. venarum
z A. ex
⁊ A. est subtilis
ↄ A. Alia litera panniculo
ꝝ A. tempus
a A. iā postea insurgit fabulans qui
b A. nutricatio
c A. ꝺʒ ꝙ vř ei eē conuenientius
d —— A.
e A. vitale
f † A. ⁊ spiritu vitali
g † A. quidem
h A. substētetur
i A. ipse adueniat virtuti formatiue

a A. ista nutritiua pcedit, qn ia illa .s. vtus vitalis sit magis pcedens sz esse, z hoc est. Et dispo qde alia apparens seu exns e pucta sanguis i siphac z extensio eo(rum) i siphac extesioe aliq z i hac dispone sunt vesice aliq ex eis sanguinee que ia puertunt ad sanguineitate z vmbilicus puersus e ad forma vmbilici puersioe sensibili. Tertia at disponu e puersio spmatis ad sanguine pgellatu seu coagulatu, z post ipsaz e puersio ad carne masticata seu ad frustu carnis masticate: z illis seu tuc mebris pncipalib appet separatio sensata z quatitas sensata z post fit eius puersio vsqz quo copleat gno cordis z mebro(rum) pmo(rum) z incipiut ipsa se pari adinuice z iter ea st mea t9 noti. seu me bra itermedia coicantia nota z sunt extremitates ia lineate sz no sut a seipsis sepate sepatione itegra. Deide n cessat puersio aut trasmutatio quo vsqz

virtuti informatiue gnatiue est ex parte pris. Qualiter ergo a [erit qd illa magis antecedat in modis suis: z hec dispo alia sit inuenta in embryone sanguineo i siphac, z extesio ei9 in siphac sit extensio aliq. Et in hac dispone illa q de vesicis est sanguinea couertitur ad sanguineitate: z conuertitur vmbilicus ad forma vmbilici sensibiliter. Et recipiunt dispones puersione spermatis ad pceptione, z queda earum ad soliditate. Et illic mebris pncipalibus iam apparet impressio sensibilis, z qatitas sensibilis. Et queda earu couersionuz, ad hoc, vt copleat creatio cordis, z mebro(rum) primo(rum): z incipiut separi ab inuicem. Et iter ea sunt meatus suppmi: z sunt extremitates ia lineate: sed no sepant itegre z vasa eius: deinde ad hoc vt] fiant extremitates. Et vnicuiqz couersioni, aut duab9 puersionibus simul, est b [spacium] sup qd statur: z no est illud de illis que no diuersificant in hoc: na diuersificat in masculis z mulieribus embryonu: z sunt in mulierib9 tardiores. Et no c [signt experimetu, z pbatio in hoc, qm] inter ea ambo in veritate non est diuersitas. d [Unuqdqz eniz] eo(rum) no iudicat nisi p illud sup qd pterijt res fm experietiaz eius z no est impole qd sit istud q exptu est in fine, cades fm illud qd ei diuersificatur: in toto .n. illo est qd est plm pculdubio: z plm est in eo qd gnatur plus. Et spatiu qdem spume est vi. dieru aut. vij. z in his diebus format informatiua in embryone no e [petedo aliquid] ex matrice: z post illud f [appetit.] Et inceptio linea(rum) g † [ ] z pucto(rum) est tribus alijs dieb9 post illud: z sunt noue dies ex pncipio. Et qnqz fit antecessio die vno, aut postponit die vno: deinde post. vi. dies alios, z sunt. xv. a coceptione penetrat sanguineitas i toto z fit h [illud vnde creatur.] Et qnqz antecedit die vno aut duobus. Et duodeciz diebus post illud fit humiditas caro: z ia discernutur frusta carnis: z discernunt mebra tria manifeste: z iam separantur i [alia] a ptactu alio(rum) z extenditur humiditas miche: z qnqz postponit, aut ancedit duob9 dieb9 aut tribus: deide post noue dies separatur caput ab humeris: z extremitates a k [lateribus] z vetre vt discernat sensus in qbusdam eoru, z celetur in qbusdam eo(rum), ita vt sentiat post illud in. iiij. dieb9 copletis. xl. diebus, z postponit raro vsqz ad. xlv. dies: z minus in hoc est vsqz ad. xxxv. dies. Et di in doctrinis primis q qn post. xl. dies sciditur l [abortiuu z ponitur] in aq frigida apparet res pua discreta(rum) extremitatu. Et masculus est velocior in illo toto, qz femina. Videt enim q sit minus spatiu formatiois masculoru. xxx. dies: z minus parturitionis est medietas anni, z qd dicemus in proximo. Determinatio aut dispositionis masculi, z femine in distictione m [spatij] est res qua queda pars medicoruz indicat audacter z stulte. n [primu eniz inuenit spma respirans respirare. Et pmuz qd agit informatiua est qd aggregat calore inatu: deide] exitus z meatus: deide post illud icipit nutritiua opari: z apud quosdam embryon ia respirat ex ore o [deide] respirat cum eo maiori respiratione qum copletur in mrice, sed non est sup illud significatio Et apud quosdam

b A. tepus

c A. facientes experimeta z pbationes i hoc no iudicant q

d A. qm vnusqsqz

e A. sugedo nutrimentum

f A. sugit

g † A. rubearum

h A. Alia litera sanguis coagulatus

i A. queda eo(rum)

k A. costis

l A. ab abortu paniculus subtilis in quo fet9 cotinet z ponat ille fetus expoliatus a panniculo dicto

m A. teporum

n A. dicut .n. q p(rimu)m qd embryo respirans inuenit est rspiratio z pmu qd opatur vtus formatiua e loc9 i quo aggregat calitas inata seu nalis deide opratur

o A. immo

cu superuenit formationi embryonis duplu p † [ ] eius in quo format, mouetur: z cu supuenit motui dupluz eius in quo mouet, nascitur ita vt sit spatij qd est a prima inceptione pceptionis vsqz ad motu triplu. Et q [lenitas accidit cu motu sensus.] Et dr q tepus equale mediu ad formationem eius est. xxxv. dieru r [z] mouet in. lxx. diebus: z nascitur ducetis z dece diebus: z illud est septe menses z antecedit diebus aliquot: z qnqz postponitur, quonia fortasse cadit in. xxxv. dieb9 s [raritas] t † [ ] z multiplicat i duplatione. Et qn est illud qd est plus est. xlv. dieruz, z mouetur in nonaginta diebus: z nascit in ducentis septuaginta: z illud est. ix. meses. Et qnqz cadit i hoc iteru diuersitas in dieb9, sicut dictu est. u † [ ] Et natus in. x [. viij. mesibus qzuis sit ia copletus tn plz] iudiciu eius est vt no viuat, fm q facia te scire post. y [Et ipse quide no iam integre copletur nisi fm proportione pdicta z nascit apud coplementu suu. Est eniz spatiu] . xl. die(rum): deinde. lxxx. die(rum): deide. cc. z xl. die(rum): z † [ ] z minorat z addit fm q sciuisti. Et dixerut no iuenit in abortu masculus copletus an. xxx. dies, z femina q copleat an. xl. dies. Et dixerut q natu in. vij. mese ingredit virtus z [pparationis cu hoc q superueniunt] natiuitati eius vij. meses, z natu i ? [. ix. mesib9, z natu] post dece menses. Et nos afferemus in spatijs ipregnationis z ptus caplm in tractatu qui seqtur huc tractatuz. Et scias q san. mestruus in pgnante diuidit in tres partes. s. parte que couertit in nutrimetu: z partez q eleuat ad mamillas: z pte que est supfluitas stas vsqzquo veniat hora, & † [ ] z expellat. Amplius fetus ptinet trib9 paniculis. s. scdina, q est paniculus coprehedens ipm, i quo ptexunt vene a [ex trasuerso cui9 pulsatiles diuidunt in duas venas, z ei9 qete in vena vna] z illo, q noiat biles, z est iuolutus, z effundit ad ipm vrina fetus. Et tertio q dr abgas b [z est pfundatio sudoris] z no est necium vas aliud supfluitati egonis quz sit illud ex quo nutrit subtile, i quo no est durities, neqz fex: z neqz separat nisi aquositas vrine: aut sudor. Et de paniculis q ei est ppinqor est paniculus tertius: z est subtilior eo(rum), vt aggreget humiditate resudate ex ebryone: z in retetione illius toti9 humiditatj est iuuamentu c † [ ] vt no d [pmutetur] sup ipm, z sup mrice. Et silr in elogatioe ei9 qd est inter e [vmbilicu] z mrice: paniculus .n. durus ledit cu suo tactu, sicut ledunt pp tagetia ea q sunt i cute ppinq tpis de illis q nascunt sup vlcera qu no du sint firma. Paniculus aut q seqtur hunc ad exteriora est inuolutus, qm est silis iuolutionibus ad que qde penetrat ex vmbilico effusoriu vrine, z no ex virga qm virge meatus est costrictus: z continet ipm lacertus f [ppositus q soluit] cu voluntate: z hora g [hui9 vsus sunt vsqz ad fine ei9 anfractus: z hora est hora ptus z puersionis.] Hoc aut est amplu directi itroitus. Et h [posita fuit vrine pfundatio ppria:] qm si obuiaret corpi no tolleraret ea corpus pp mordicatione z acuitate sua: z illud in ea manifestu est. Et dria quide inter ipsam, z humiditatem sudoris, in odore, z rubedine coloris manifesta est. Et si obuiaret iteru secudine, fortasse corruperet illud sup qd i [sustetaret. Et vene qde scdine habet] duas tunicas, subtiles, z texuntur in eo qd est inter eas vene: z peruenit vnuqdqz genus earu ad duas venas. s. arteriaz, z quieta. Vene aut quiete quz ingrediuntur abbreuiat spatiu ad epar: quare fiut ve

p † A. temporis

q A. lac quidez accidit cu motu embryonis.

r A. quare

s —— A.

t † A. diuersitas pua seu additio seu diminutio parua

v † A. z hoc e res in q non est iudiciu firmatu cum rone demonstratiua

x A. octauo mese si no est copletus tuc pmum

y A. Ille aut qui ia est copletus integre fm pportione predicta z nascit apd coplementum suu, tuc spatiu eius est

z † A. z octo meses

& A. z fortificatio postqz supuenerit

? A. nono post noue meses z natu in decimo

(rum) † A. partus

a A. pulsatiles puenientes ad duas venas z vene qete ipsaru puenientes ad duas venas

b A. seu anfes

c † A. in substetado vel isubleuado ipz ebryone,

d A. grauet

e A. cute ipsius

f A. sibi deputatus pstringens z aperiens ipsum meatum

g A. vrendi hmoi meatu z ogandi lacerti ipsius est post hora ptus

h A. positum qdem fuit vrine colliges ppriuz

i A. substetatur vene scdine z secudina quide

na vna, vt sit salubrius: ꝛ penetrat ad gibbositatez epatis, vt [a] ⌈eũo⌋ nõ cõprimat fel ex ɔcauitate ei⁹. Et in veritate hec vena nõ orit̃ nisi ex epate, ꝛ descẽdit [b] ⌈ad vmbilicũ ex scõina⌋ ꝛ dispɫit̃ illic, ꝛ fiunt due vene, ꝛ egrediunt̃ ꝛ mouẽtur [c] ⌈ex⌋ scõina ad orificia venarũ, q̃ sunt in mr̃ice. Et istis quidẽ venis accidũt duo, quoꝝ vnũ est ꝙ ipse sunt apud orificia que ei obuiãt, tenuiores: ꝛ sunt quasi sint extremitates ramoꝝ: ꝛ iterũ qm̃ ipse [d] ⌈nõ descẽdũt in p̃mis nisi inde:⌋ qm̃ ipse assumũt sang. illic: q̃re existimatur ꝙ ille oriant̃ illinc. Qđ si ɔsideraueris amplitudinem foraminis, faciet te existimare ꝙ radix sit ex epate. Et si ɔsideraueris cõuersionẽ ad sanguineitatem faciet te existimare, ꝙ radix sit ex secũdina. Uerum cõsideratio prima est consideratio foraminis ꝛ meatus. Cõuersiones ṽo [e] ⌈sunt sicut instr̃a superficierũ cõprehẽdentiũ⌋ foramẽ. Et sil'r arterie aggregãt ad [f] † ⌈ ⌋ arterias. Et si accepis p̃ncipiũ ex secũdina inuenies eas penetrantes ex vmbilico ad [g] ⌈arterias magnas q̃ sunt sup̱ dorsum sustẽtãte super vesicã ipse. n. sunt mẽbra ꝓpinqora ad que possibile est vt ipse ligent̃ illic cũ qbus sunt ligate pãniculis laxis. Deide sunt penetrãtes ĩ arterias sempiternas que nõ apiunt̃⌋ in aĩali vsq3 in finem vite. Hec est ergo manifestatio sermonis medicoꝝ. Inveritate ṽo [h] † ⌈ ⌋ sunt duo rami quoruz origo vera est ex [i] ⌈arterijs⌋ ꝛ s̃m ɔsideratiõe predictã. Et dicũt medici, ꝙ nõ ɔuenit eis ambabus vt vnirent̃ [k] ⌈aut⌋ extẽderent̃ ad cor: ꝓpter lõgitudinem spatij ꝛ [l] ⌈intẽtionẽ sepantiũ.⌋ Et ꝓpea ꝙ appropinquat spatiũ [m] ⌈ ⌋ ambaꝝ eis qbus ɔtinuãt̃, nõ ĩdiguerũt vnitione. Et dicũt ꝙ [n] ⌈ꝓpterea ꝙ arterie⌋ ꝛ vene penetrãtes ex corde [o] ⌈ꝛ pulmone⌋ ĩ illa hora nõ ɔferũt iuuamẽtũ magnũ in anhelitu, cõuersum est earũ iuuamentũ ad nutrimentum, q̃re factus est vni earũ ad aliã meatus, q oppilatur apud partũ. [p] ⌈Pulmo. n. nõ est nisi⌋ rubeus in embryone: qm̃ non respirat illic: imo [q] † ⌈ ⌋ nutrit̃ sanguine rubeo subtili ꝛ nõ albificat ipm nisi p̱mistio aeritatis. Et dicũt medici ꝙ pãniculus inuolutus creatur ex sp̱mate mulieris qđ est paruz et minus spermate viri, q̃re non fuit possibile vt esset [r] ⌈amplius.⌋ Factus est ergo lõgus, vt cõtinuaret̃ fetus cũ iferiore parte matricis: ꝛ [s] ⌈coarctatus est ab humiditatibus oĩbus, q̃re non est excusatio qn penetret ad sudorẽ ⌋effusoriũ amplũ, ꝛ hoc est ex dictis eorũ [t] ⌈nõ in suo loco.⌋ Et quz ad cor fetus antecedit complexio masculina [u] † ⌈ ⌋ fluit in oĩa mẽbra: ꝛ [x] ⌈est⌋ qũ masculinitate sua assĩl'at̃ patri suo. Et qñq3 est cã masculinitatis p̃ter cõpl'onez patris sui: imo est [y] ⌈vacuitas⌋ matricis: aut ex cõplexiõe spermati accñte ꝓprie: quapp nõ opz, vt cũ ipse assimulat̃ p̃ri ĩ hoc ꝙ est masculus, ꝙ sit ei similis in reliquis mẽbris: imo qñq3 assimilatur mr̃i. Et assimilatio quidẽ indiuidualis seq̃tur figurã: ꝛ masculinitas nõ seq̃tur figurã, imo cõplexionẽ: ꝛ quãdoq3 accidit cordi soli quasi cõplexio patris, q̃ spargitur in mẽbra: ex parte aũt preparatiõis figuralis est receptio materiei in extremitatibus decliuis ad figurã matris. Et qñq3 est informatiua potẽs ad h̃, vt dominet̃ spermati, ꝛ figuret ipsuz ex p̃te lineationis cũ figura [z] ⌈prima:⌋ sed deficit ex p̃te cõplexionis vt faciat ipsum similẽ ei in cõplexione. Et dixerunt quidã sapientuz, ꝛ non sunt elongati a iudicio possibilitatis, ꝙ de causis assimilatiõis, est illud qđ exẽplificatur, quz est dispõ ɔceptionis in mẽte mulieris, aut viri ex forma humana exẽplificatione firma. Cã aũt in staturis, qñq3 est diminutio que est in ipsis ꝓpter mãm paruã in primis: aut pp̱ paruitatẽ nutrimẽti apud creationẽ: aut pp̱ paruitatẽ mr̃icis, quare nõ inuenit fetus dilatationez in ea, sicut accidit fructibus qui ponunt̃ in formis [ꝛ] † ⌈ ⌋ qũ sunt adhuc ĩmaturi q̃re nõ fit additio super eos. Et cã qdẽ in geminis est multitudo [ɔ] ⌈spermatis,⌋ ita vt nõ spargat̃ ad duos ventres mr̃icis sp̱sione replẽte [ꝝ] ⌈totũ⌋ s̃m singularitatez. Et qñq3 accidit pp̱ diuersitatẽ expulsionis duarũ eiectionuz qñ ꝓuenit illi diuersitati motus mr̃icis in attractione: nã mr̃ici apud attractionẽ accidũt motus sequẽtes sicut illi q deglutit bucellã post bucellaz: ꝛ sicut respirat piscis emittẽdo respirationem post respirationẽ: qm̃ [a] ⌈expellunt̃ ex eo ad ꝓfundũ mr̃icis impulsiones.⌋ Et est vnaq̃q3 ĩpulsio cũ attractiõe spermatis deforis [b] ⌈inq̄sitio mr̃icis ad aggregãdũ⌋ inter duo sp̱mata. Et illud est res quaz sentit ille q ex coeũtibus sollicitus est. Et sciũt illud iterũ ipsemet ꝛ ille ĩpulsiones ꝛ attractiões singulares nõ sunt pure: imo sunt [c] ⌈tremule⌋ q̃si vnaq̃q3 eaꝝ sit cõposita ex motib⁹: sed ipse nõ cõplent̃ nisi apud numerum [d] ⌈titillationũ:⌋ imo sentit̃ post oẽz sũmã [e] ⌈titillationũ⌋ qes q̃dã. Deide redit in qete sili ei q̃ est inter eiectiones quz ṽga eiecit sp̱ma: ꝛ fit ois vicissitudo scõa debilioris ṽtutis ꝛ minoris numeratiõis [f] ⌈titillationũ,⌋ ꝛ fortasse sunt vices vltra tres aut. iiij. Et pp̱ illud multiplicat̃ delectatio ipsaꝝ. Ipse. n. delectant̃ ex motu sp̱matꝭ qđ est in eis: ꝛ delectant̃ ex motu sp̱matis viri in ore mr̃icis eaꝝ descẽdẽdo ad vẽtrẽ mr̃icis: imo delectant̃ pp̱ ipsum motũ qui accidit matrici. Et nõ verificatur sermo dicẽtis ꝙ earum delectatio ꝛ cõplementũ nõ stant nisi s̃m descẽsionem sp̱matis viri, [g] ⌈ac si vir nõ emitteret sp̱ma⌋ nõ delectarent̃ ipse suiipsius sp̱matis emissione. Et ꝙ si vir emittit sperma ꝛ mr̃ici eaꝝ nõ accidant motus isti: ꝛ nõ qescant ex eis tunc ipse [h] † ⌈ ⌋ inueniunt delectationez [i] † ⌈ ⌋ a delectatione ꝓua, cui silis est ẽt viris añ motũ sp̱matis ipsorũ, similis [k] ⌈fricationi⌋ ꝛ cõmotioni que fit in emissiõe [l] ⌈humoris q nõ est sperma.⌋ Neq3 sermo dicẽtis qđ qũ sperma viri super matricez funditur extinguit eius caliditatẽ, ꝛ sedat ipsius iflãmatiõez, sicut aqua frigida que effundit̃ sup̱ aquã calidaz bullientẽ. Hoc enim nõ fit nisi s̃m modũ quẽ diximus qũ ipse emittunt sp̱ma ꝛ deglutiũt sp̱ma viri qum descendit. In alia. n. hora nõ fit [m] ⌈virtus⌋ de q̃ sit curandum. Et qñq3 ɔuenit ꝓiectio [n] ⌈ṽge eius effusiõi clepsydr̃i⌋ quare p̱miscent̃ ambo ꝛ seq̃ũtur illã ꝓiectiões sil'es illi vice vna post aliaz: quare imp̄gnatur mulier ex ventribus numero pluribus, qum vnaq̃q3 p̱mixtio separata sit p̱ seipsaz. Et qñq3 sunt p̱mixtiones vtrorũq3 spermatũ simul: deinde abscindũtur, aut absciditur vnũ antecedens cã ventositatis, aut [o] ⌈titillationis⌋ aut alterius rei ex causis sepantibus: q̃re distinguitur vnũqđq3 s̃m singularitatẽ suam. Et qñq3 est illđ post texturã pãniculi, ꝛ fit multitudo [p] † ⌈ ⌋ in re vna: ꝛ hoc est ex eis que nõ cõplentur neq3 cõsequntur vitam. Et qñq3 est ante illud: ꝛ que currunt hoc cursu. [q] ⌈Simile igitur⌋ ꝙ sit p̱ue vtilitatis. Et vtile quidem nõ est nisi illud quod cadit in radice distinctũ. Et sperma virile [r] † ⌈ ⌋ est adhuc nõ exuberãs, neq3 implens mr̃icem, neq3 ꝑueniens ad partes. iiij. donec ɔtinuetur cũ eo sp̱ma mulieris ex duobus additamẽtis, que sunt duo cornua similia ossibus dactilorum. Et qum p̱miscent̃, fit ebullitio predicta, ꝛ creatur vesica, ꝛ pãniculus p̃mus, ꝛ suspẽditur sperma totum tunc cum [s] ⌈duobus additamẽtis que sunt duo cornua⌋ ꝛ iuenit il/

a —— A.
b A. ex vmbilico ad secũdinaz
c A. in
d A. rubificãtur primo illic
e A. cõplẽtur vel fiũt a sup̱ficie cõtinẽte
f † A. duas
g A. arteriã magnã q̃ ẽ sup̱ dorsum, q̃ qdẽ due arterie substẽtãtur sup̱ vesicam qm̃ ipsa ẽ mẽbꝝ ꝓpinquũ ad qđ possibile ẽ vt ipse ligent̃ illic alligate cũ panniculis ɔseruãtib⁹ deide penetrãt in arteriã p̃ñtẽ motum ɔtinuũ qui nunquam deficit
h † A. ipse due vene
i A. arteria
k A. ex
l A. obuiationẽ impedientium
m † A. trãsitus
n A. arteria ꝛ
o A. ad pl'monẽ
p A. ꝛ ꝙ pulmo nõ est quidem
q † A. quare
r A. Alia litera amplior
s A. strictus p̱ cõparationẽ ad humiditates oẽs q̃re nõ fuit excusatio qn sudori fiat singulare
t A. medicorum absq3 rõne
u † A. tunc ipsa
x A. ipse fetus
y A. dispõ
z A. patris

ꝛ † A. seu ĩ loco angusto
ɔ A. ponderis
ꝝ A. quemlibet ipsoꝝ ventrium
a A. ipsa ẽt expellit sp̱ma suũ ad fundũ mr̃icis cũ ĩpulsiõ. b⁹ pl'ib⁹
b A. cuz q̃ attractione mr̃ix desiderat aggregationem
c A. cum motu iectigatiuo
d A. iectigationum
e A. iectigationum
f A. iectigationum
g A. qñ nõ descẽdit sp̱ma viri
h † A. non
i † A. aliam
k A. titillationũ
l A. alguadi
m A. vehemẽtia delectationis
n A. sp̱matis masculi cuz effusiõe sp̱matis mulieris
o A. iectigatõis
p † A. ẽbryonuz
q A. verisil'e est
r † A. solum
s A. additamentis orificioꝝ venaꝝ in pãniculo secũdine

lic qȝ alit ipsum dū ꝑmanet sperma vſqȝquo ſumat ex ſang. mēſtruo [a] † ⌈ ⌋ ex fo/raminibus [b] † ⌈ ⌋ cū qbus ꝯtinuaťͬ pannicu/lus gñatus. Et ſm. G. qdē iſte pāniculus eſt ſic̄ lini mētū, qȝ creat ſpma mulieris, qum ipm effundiť il luc vbi effudiť ad ipm ſpma viri: ⁊ ſi nō ꝑmiſceť cū eo tūc [c] † ⌈ ⌋ diſcerniť apud permixtionez. Et [d] ⌈mulier qdem ⁊ mulier ſuſcipiunt⌋ ſpma ſup ſperma, ⁊ delectanť ambe ſimul. Partus vͦ non fit niſi quȝ fetui nō ſufficit qȝ ei mittit ſecūdina ex ſang. ⁊ qȝ peruenit ad ipm de attractione aeris qū mēbra eiuſ iā cōpleta ſunt. Moueť ergo tūc apud ſeptimū ad exeundū qum in eo cōpletur virtus, Et quȝ defi cit aduenit ei debilitas quedā, ⁊ nō [e] ⌈ſalit⌋ ad ipȝ cum ea virtus vſqȝ ad nonū. Qȝ ſi egrediať i octa/uo egrediť, ⁊ eſt debilis [f] ⌈⁊ nō exꝑmiť⌋ a virtute faciente naſci: imo ex cā alia [g] ⌈exprimente⌋ ledēte [h] † ⌈ ⌋ debili. Et egreſſio qdem fetus nō cōpleť niſi ꝑ ſciſſionē pāniculoꝝ humidoꝝ ⁊ effuſionē hu/miditatū eoꝝ ⁊ facientiū ipſum lubricari. Et qñqȝ ꝯuertitur ſup caput ſuū in partu naturali vt ſit faci/lioris ſeparationis. Partus vͦ ſuper pedes vtroſqȝ eſt ꝑpter debilitatē eius qui naſcitur. Nō enim pōt [i] ⌈cōuerti⌋ ⁊ eſt timoroſum. Non eniȝ [k] ⌈vtile eſt⌋ ſm plm. Et fetus qdem añ motū ſuū ad exitū eſt ſu ſtētatus cū facie ſua ſup pedes ſuos plantiſ manuū ſuppoſitis genibus ſuis ⁊ naſo ipſius iter ambo ge nua ⁊ oculiſ ſup ea ambo ⁊ colligit ea ambo ad an teriorē partē ſui ⁊ eſt [l] ⌈poſitū⌋ collū eius ⁊ facies ipſius ad dorſum mr̄is eius defendēdo cor. Et hec qdē [m] ⌈ꝑparatio⌋ ꝯueniētior eſt ad ꝯuerſionē faciē dam: lȝ qdā dixerūt ꝙ faciei [n] ⌈mulieris ꝑparatio⌋ eſt ſm ꝯ̈rium huius [o] ⌈ꝑparationis⌋ ⁊ hoc non eſt niſi maſculi: ⁊ adiuuāt ad ꝯuerſionē grauitas ſupe/riorū fetus ⁊ magnitudo capitis eius ꝑprie. Et qñ ſeparať apitur matrix aptione tali, cuius ſimilē effi cere nō valet in [p] ⌈ſuo ſimili.⌋ Et neceſſariuȝ eſt vt ſeparenť quedā iuncture, ⁊ ſuſtētenť adiutorio dei excelſi [q] ⌈poſt⌋ illud [r] ⌈⁊ ꝑp illud redeūt⌋ in proxi mo ad ꝯtinuationē nālez ⁊ eſt opatio illa de opatio nibus fortibus nālibus. Et [s] ⌈formatiua quidē ap propriata eſt vt ꝯtinuat ad creationē vt ſit prepara/ta nō ceſſans cōprehendere⌋ cū augumēto fetus, q̄ non cōprehēditur: ⁊ hoc eſt de ſecretiſ dei. Sit ergo deus exaltatus qui eſt rex verax laudabilis ⁊ bene dictus ⁊ melior oīum factoꝝ. Cōprehenſio igiť hu ius eſt qȝ cā partus fetus naturalis eſt qȝ ipſe indi get aere plurimo, ⁊ cibo plimo [t] ⌈⁊ cum⌋ expgiſcū tur virtutes aīe eius querētes latitudinē ſpatioſita tis, ⁊ attractionē aeris copioſam, ⁊ cibū abūdātem ⁊ [u] ⌈fugiens⌋ a ſtrictura, ⁊ a penuria attractionis aeris copioſi, ⁊ paucitate cibi, Qum ergo naſcitur [x] ⌈nondū cōprehenſi ſunt in eo⌋ ſomnus ⁊ expgefa ctio: qū ergo [y] ⌈adueniūt ei⌋ ridet poſt. xl. dies.

De egritudinibus matricis. Cap. III.

Accidunt matrici oēs egritudi/nes cōplexionales, et inſtrūales, ⁊ cōes, ⁊ accidunt ei egritu/dines impregnationis, ſicut vt nō ipre/gnetur: aut vt impregneť ⁊ abortuȝ fa ciat, ⁊ vt impregneť ⁊ non faciat abortum: imo fiat difficilis, ⁊ [z] ⌈ſepareť⌋ ⁊ moriatur in ea fetus, ⁊ ac cidunt ei egritudines mēſtrue, ita vt nō emittat mē ſtrua, aut emittat mēſtrua pauca, aut nō i hora ſua, aut mala, aut vt ſuperfluant mēſtrua eius. Et fiunt ei egritudines proprie, ⁊ egritudines ꝑ cōitatez ita vt cōmunicent ipſi mēbra alia [&] ⌈vel ⁊ fiunt ei egri/tudines proprie, ⁊ egritudines ꝑ proprietatē ita vt non cōmunicent ipſa mēbris alijs.⌋ Et qñqȝ fiunt ab ea egritudines mēbrorum alioꝝ per cōitatē, ita vt cōmunicent ei alia membra, ſicut fit in ſffocatio/ne matricis. [?] ⌈Nam⌋ qum multiplicātur egritudi nes in matrice debilitatur epar, ⁊ preparatur ad h̄ vt generetur ex eo hydropiſis.

De ſignificationibus cōplexionum matricis.

De ſignificatione caliditatis. Cap. IIII.

Caliditatem mr̄icis ſig̃nt cōitas corporis, et paucitas mēſtruoꝝ, ⁊ ſignificāt ipſam color mēſtruorū. Et proprie qum ſumi tur pānus lineus, ⁊ ſupponiť in nocte, deinde exiccatur in vmbra, ⁊ ꝯſideratur an ſit rube us, an citrinus, ⁊ ſignificat caliditatē ⁊ cholerā aut ſanguinem: aut ſit niger ⁊ albus, ⁊ ſig̃t cōtrarium il lius. Uerū niger cū fetore putrido, ſignificat calidi tatem quandā: ⁊ qui eſt ſine ipſo, ſig̃t frigiditatem. Et qñqȝ ſig̃t caliditas ex doloribus in ꝑtibus epatiſ, ⁊ [p] ⌈vulneribus⌋ ⁊ vlceribus accñtibus in matri/ce: ⁊ exiccatio labioꝝ mulieris, ⁊ multitudo pilloꝝ ⁊ tinctura aque ſm plm, ⁊ velocitas pulſus.

De ſignificatione frigiditatis. Cap. V.

Retentio menſtruoꝝ, aut pauci tas eoꝝ, aut ſubtilitas eoꝝ, ⁊ ipſoꝝ albedo, aut nigredo eorū vehemēs, ⁊ ꝑlōgatio [a] ⌈mondificatio nis⌋ ⁊ añceſſio ciboꝝ groſſoꝝ, ⁊ frigi/dorum, ⁊ añceſſio coitus plurimi ⁊ ſtupor in ſupio ribus mr̄icis, ⁊ paucitas pilorum in pectine, ⁊ par uitas tincture aque, ⁊ corruptio coloris eius.

De ſignis humiditatis. Cap. VI.

Tenuitas menſtrui, ⁊ multitudo cur/ſus humiditatis, ⁊ abortus fetus qum magnificatur.

De ſignis ſiccitatis. Cap. VII.

Exiccatio ⁊ paucitas curſus.

De ſterilitate ⁊ difficul/tate impregnationis. Cap. VIII.

Causa ſterilitatis, aut eſt in ſpmate viri, aut in ſpmate mulieris, aut in mēbris mr̄icis, aut i mēbris v̄ge, ⁊ iſtrīs ſpmatis, aut ꝑp cām i ꝑncipijs, ſic̄ triſtitia, ⁊ timor, [b] ⌈⁊ tremor⌋ ⁊ do/lores capitis, ⁊ debilitas digōnis, ⁊ ſatietaſ nauſea tiua, aut ꝑp errorē accñtē. Cauſa vͦ que eſt in ſper/mate, eſt ſicut malitia cōplexionis diuerſificātiſ vir tutem gñationis, calide, aut frigide ſcilȝ frigide ex frigore naturali: aut frigore accñte [c] ⌈lōge retētio/nis ſparſo⌋ aut humiditas: aut ſiccitas. Et cā illius ſunt cibi nō ꝯuenientes, ⁊ acetoſa ēt. Ipſa. n. ſunt in ſūma eorū que infrigidāt, ⁊ exiccāt. Et qñqȝ eſt cā, que eſt in ſpermate ſiccitas cōplexionis, nō ꝓhibēs gñationem, ſed q̄ facit ipſum difficilē, aut corrūpit illud qȝ aduenit mr̄ici de alimēto infantis. Et qñqȝ eſt cā in ſpermate, vt ſit ſperma viri diuerſe ipreſſio/nis ei q̄ eſt in ſpmate mulieris [d] ⌈ꝯ̈rium receptrici: aut cōicātis ſup vnū duoꝝ ordinū⌋ ⁊ nō accidat in/ter ea ambo filius. Et ſi ꝑmutet vnuſqſqȝ ſociū ſuū, nō eſt dubiū quin ſit ambobus filius. Et qñqȝ diuer ſificanť duo ſpmata ꝑp cām malitie cōplōnis i vno/quoqȝ eoꝝ, qȝ cū alio nō equať, imo addit ei corru ptionē. [e] ⌈Nā⌋ qū ꝑmutanť, iuenit vnūqȝqȝ āboꝝ qȝ equat ipm cū ꝯ̈rietate, q̄re tēperať. Et de gñe q/dem ſpmatis ex quo non fit gñō, eſt ſpma infantis, ⁊ patientis nauſeatiuā ſatietatē, ⁊ ebrij, ⁊ ſenis. Et ſpma eius q plm vtiť coitu, ⁊ cuius corpuſ nō eſt ſa nuȝ. Spma. n. currit ex oībus mēbris: ⁊ eſt ex ſano,

a † A. ꝑ vmbilicuȝ q̄ītitatē ſibi ſufficientem
b † A. venarum
c † A. tamen
d A. qñqȝ recipit mulier ⁊ equa
e A. redit
f A. tūc nō ſtimulatur ad egreſſionem
g A. ſtimulante ad egreſſionem
h † A. non
i A. ſe conuerti
k A. viuit
l A. inclinatum Alia litera qeſcēs ſup calcanea ipſius
m A. ſituatio
n A. fetus feminei ſituatio
o A. ſituationis
p A. in alia hora
q A. ꝑparāte ad
r A. decide reuertente eas
s A. Et v̄tuti formatiue appropriať impreſſio ⁊ v̄tus ꝯtinua vel ꝯueniēs ex creatore ad ea q̄ ſūt preparata nō deſinens adeſſe
t A. qum
u A. ad fugiēdū
x A. fetus nō apprehēduntur ab eo
y A. apprehēdūtur ab eo
z A. ſit adherēs firmum Alia litera adherēs ⁊ firmū ita vt non egrediať fetꝰ ex mr̄ice q̄re moriť i ea ⁊ neceſſariū ē extrahere ipm violēter cū inſtrīs Alia litera imo ſepať cū difficultate aut nō ſeparatur
& —— A.

? A. Et
p A. exituris
a A. apparitiōe eorum Alia litera tpis inter menſtruationē ⁊ mēſtruationē
b —— A.
c A. Alia litera ex lōga remanētia ⁊ retētione Alia litera ex lōga retētiōe faciēte caliditatem euaneſcere
d A. Alia litera diſpoſito receptioni aut cōicante ſm vnā duaꝝ ſectarum
e A. quare

ſanum:ꝛ ex infirmo, infirmũ ſm qḋ dixit Hip. ꝛ iſte diſpõnes omnes inuente ſunt in vtriſqȝ ſpermatibꝰ ſimul. Et dixerunt quidã quod de cauſis corruptionis ſpermatis viri, eſt coire cũ illis que nõduȝ ſunt magne, ꝛ hoc currit curſu ꝓprietatum. Cã aũt que eſt in matrice, aut eſt malitia cõplexionis corrũpentis ſperma, cuius plurimũ eſt frigus cõgellãs eã, ſicut accidit ex potu aque frigide mulieribus, ꝓ hoc ꝙ infrigidat:ꝛ ſilr viris. Et [a] ⌈ qñqȝ alterantur partes menſtrui:ꝛ ex eis que cõſtringunt ex poris menſtrui, quare nõ effundũtur mẽſtrua ⌋ ad fetum. Et qñqȝ eſt cuȝ materia. Et humiditates corrũpũt ſperma iterum, per cõmixtionem ſuam cuȝ eo:aut exiccant:aut reſoluũt:aut humectãt lubricãtes:q̃re debilitatur retẽtiua, ꝛ eſt plurimũ:aut debilitãtes virtutẽ attrahentẽ ſperma, quare nõ attrahit ſpma cuȝ fortitudine. Aut ꝑꝑ ꝯſtrictionẽ meatuũ nutrimenti ex frigore, aut calore, aut ſiccitate. Et qñqȝ vincit̃ ex ſiccitate, ita vt ſimilent̃ corijs ſiccis:aut corrũpens nutrimẽtũ infantis, aut ꝓhibẽs ipſum [b] ⌈ ab amplificatione ⌋ ꝑꝑ adunationẽ [c] ⌈ oris ⌋ matricis vehementẽ ꝓpter ſiccitatẽ, aut frigus, aut cõſolidationẽ vlcerũ, aut carnem additã [d] ⌈ vlceroſam ꝛ ⌋ verrucoſam:aut ſicut ſiccitas dominãs ſecũdine, q̃re corrũpit meatus nutrimẽti. Aut accidit ſpmati in [e] ⌈ cõplexione ⌋ frigida ꝛ humida qḋ accidit [f] ⌈ rori i terra rorata ⌋ ꝛ in cõplexiõe calida ꝛ ſicca, qḋ accidit [g] ⌈ in terra qñ eſt madefactio, ſpſa ⌋ aut ꝑꝑ abſciſſionem materiei q̃ eſt ſan. mẽſtruus cuȝ matrix deficit in attrahẽdo ipm, ꝛ [h] ⌈ ꝯtinuatione ⌋ eius:aut eſt ꝓpter declinationẽ in ea, aut ꝯuerſionẽ:aut vehemẽtiam adunationis oris mr̃icis ante partũ, ꝑꝑ oppilationẽ, aut ꝑꝑ duritiẽ, aut carnẽ additam verrucoſam, ꝛ nõ verrucoſam:aut ꝯſolidationẽ vlceꝝ, ꝛ frigus ꝯſtringẽs, ꝛ alia ex cauſis oppilationis, ꝛ ſiccitatem quare nõ penetrat ad ipſum ſpma, aut debilitas adunationis poſt pregnationẽ, quare nõ retinet ipſum:aut multitudo adipis lubrificantis. Et quandoqȝ fit cũ cõitate corporis totius. Et qñqȝ eſt i matrice ꝓprie, ꝛ ꝣirbo:aut in matrice ſola. Et qñ multiplicatur adeps ſup ꝣirbũ facit [i] † ⌈ ⌋ cõſtrictionem ſuper ſpma, ꝛ educit ipſum expreſſione ſua:ꝛ operatio eius eſt hmõi. Aut ꝑꝑ vehementiaȝ extenuationis in corpore toto, aut in matrice. Aut nocumentũ in matrice ex apoſtemate, ꝛ vlceribus, ꝛ hemorroidibus. ꝛ additione carnea prohibente. Et qñqȝ eſt in ore eius res dura, ſicut [k] ⌈ virga ⌋ prohibens introitũ virge, ꝛ ſpermatis: aut vlcera que cõſolidata ſunt, quare lenitur matrix ꝛ ꝯſtringũtur orificia venarũ emittẽtiũ [l] ⌈ ſperma: ⌋ aut aſperitas [m] ⌈ oris matricis. ⌋ Cã aũt facte in mẽbris generationis, aut eſt debilitas vaſoꝝ ſpermatis, aut corruptio accedẽs cõplexioni eoꝝ. ſicut cui abſcindũtur vene auris poſterius, aut cuius perforat̃ veſica a lapide, quare cõicat nocumentũ membris generationis. Et qñqȝ abſcinditur aliqd de [n] ⌈ numero eius ⌋ ꝛ facit incurrere debilitateȝ in [o] ⌈ mẽbris ⌋ ſpermatis, ꝛ in virtutibus eoꝝ generatiuis ſpermatis, ꝛ eijcientibus ipſum. Et ſimiliter cuius [p] ⌈ abſcindũtur ⌋ teſticuli:aut emplaſtrãtur cũ [q] ⌈ hyuſquiamoni. ⌋ aut bibit ex cãfora plurimum. Cã aũt virge facta, eſt ſicut ſi ſit breuis in creatione ſua, aut cã pinguedinis viri, quare aſſumit caro plurimum eius, [r] † ⌈ ⌋ quare elõgatur [ſ] ⌈ i matrice ⌋ ꝛ nõ equat̃ in ea virga. [t] ⌈ Et de eis eſt amplitudo oris mr̃icis, ꝛ nõ equat̃ in ea virga:aut ex eis ambobus ſimul: ⌋ aut ꝓpter tortuoſitateȝ eius:aut propter abbreuiationẽ corde, quare declinat virga ab oppoſito, q̃re nõ eijcit ſperma ad guttur oris matricis. Cãm ṽo in principijs iã numerauimus:neceſſarium eſt.n. vt ſint mẽbra digõnis, ꝛ mẽbra ſpũum fortia, ita vt fiat ꝯceptio. Error auteȝ accñs eſt cum ſpermatis fit emiſſio ante cõplemẽtũ aut poſt complementum. [u] ⌈ Ante cõplementuȝ ṽo cum ſperma emittitur ⌋ eſt vt ſint mulier ꝛ vir diuerſi in tp̃e coitus: [x] † ⌈ ⌋ q̃re nõ ceſſat vnus eoꝝ añcedere cuȝ emiſſione ſpmatis. Si ergo fuerit añceſſio viri, dimittat eã, ꝛ nõ emittat ſpma. Et ſi fuerit añceſſio mulieris, emittet vir poſtq̃ȝ emiſerit, [y] † ⌈ ⌋ ꝛ expellet̃ in os mr̃icis [z] ⌈ ꝑꝑ motus attractionis ſpmatis:qḋ ſe apit ei ⌋ aptiõe vna poſt aliã cũ attractione [ꝛ] ⌈ vehemẽtis ſenſus ⌋ qḋ ſentit̃, qũ [ꝯ] † ⌈ ⌋ ipm emittit̃. Et nõ fit illud qũ ipſuȝ emittit̃, niſi aut ꝑꝑ attractionẽ aq̃ viri cũ eo qḋ currit ex ea ex vaſis ſpmatis eius itriſecis i mr̃ice effuſum ad iteriora eius apud quoſdã:aut ꝑꝑ attractionem [ꝑ] ⌈ eius qḋ tãgit ipm, ⌋ ſi veꝝ eſt qḋ dicũt qdã alij. ſ. qḋ ſpma eius quãuis gñetur itra ipſam, tñ effundit̃ ad exteriora oris mr̃icis:deĩde deglutit ipm os mr̃icis, [a] ⌈ vt ſit ⌋ motus eius ad attrahẽdũ ſperma ſuiipſius deforis [b] ⌈ q̃re recipit ipm quȝ mouet̃ ſpma eius ⌋ q̃re attrahit cũ hoc ſpma viri. Nõ.n. appropriat̃ illud emiſſioni ſpmatis viri. Error ṽo accidens poſt cõplemẽtuȝ, eſt ſicut motus laborioſus ex ſaltu, aut obuiatione q̃ fit cũ caſu, ꝛ velocitas eleuationis poſt emiſſionẽ ſpmatis, ꝛ ſilia illis poſt cõceptionẽ, q̃re lubricat:aut ſicut timor accñs:aut aliquid ex reliqs cauſis abortus, q̃s dicemꝰ i ſuo cap̊. Inqt Hip. nõ eſt vir oĩno frigidior muliere. ſ. in cõplexione mẽbroꝝ ſuoꝝ ꝑncipaliũ, ꝛ cõplexione ſua ꝑma:ꝛ cõplexione ſui ſpermatis ſani, niſi accidat ex cõplexione accidente. Et ſcias qḋ mulier que parit, ꝛ impregnat̃, minus infirma eſt, quã ſterilis:verũ tñ eſt debilioris corporis, quam ipſa, ꝛ velocius fit anus. Sterilis ṽo eſt pluriũ egritudinũ, ꝛ tardatur eius ſenectus:ꝛ eſt q̃ſi iuuenis in plĩmo ſue etatis.

¶ De ſignis ſterilitatis. Cap. IX.

De ſignis ſterilitatis ex quocũqȝ duoꝝ ſpmatũ ſit, dicunt̃ res quarũ [c] ⌈ ſaluatio ⌋ nõ verificatur:neqȝ in eis aliquid iudicat̃, ſicut eſt illud quod dixerunt, quod opȝ vt experiantur duo ſpermata:ꝛ proijciãtur ſuper aquaȝ, ꝛ quodcũqȝ illorum natat in aqua, tũc ex parte illius eſt defectus. Et dixerũt fundantur due vrine ſuper [d] ⌈ lactucaȝ ⌋ ꝛ ex illo eſt defectus, cuius vrina exiccauerit eam. Et hoc dixerunt vt ſumãtur ſeptẽ grana tritici, ꝛ ſeptẽ grana ordei, ꝛ ſeptẽ fabe, ꝛ ponãtur in vaſe teſteo ꝛ mingat ſuper ea vnus amborũ, ꝛ dimittantur ſeptẽ diebus, tũc ſi grana naſcunt̃ nõ eſt ſterilitas ex parte eius. Et dixerunt quod eſt longinquius hoc iterũ. Et melius eſt illud quod dixerunt in experiẽtia mulieris ſcilȝ quod opȝ, vt ſuffumigetur matrix mulieris in traiectorio cũ ſuffumigatione aromatica, tũc ſi penetrat odor vſqȝ ad os, ꝛ nares eius, cauſa nõ eſt ex ea:ꝛ ſi nõ penetrat, tũc illic ſunt oppilatio, ꝛ humores mali ꝓhibẽtes [e] ⌈ ꝑambulare ⌋ odorem ſuffumigationis, ꝛ aromacitatis. Et dixerunt ſupponatur alleuȝ ꝛ conſideret, an inueniat odorem ꝛ ſaporem ipſius deſuper. Et plurima ſignificatio huius eſt, ad ſciendum an ſit in ea oppilatio, an non. Quod ſi eſt in ea oppilatio, tunc eſt ſignum ſterilitatis:ꝛ ſi non eſt in ea [f] ⌈ ſterilitas ⌋ tunc non eſt longinquȝ quin ſterilitati ſint cãe alie, ꝛ ad impregnationem prohibentia alia. Et omnis mulier que mũdificatur, ꝛ remanet os mr̃icis eius

a A. ꝓ hoc ꝙ alterat ptes ſanguinis menſtrui ꝛ ꝓ hoc ꝙ cõſtringit foramia ſanguinis mẽſtrui q̃re nõ effundit̃ ſanguis mẽſtruus
b A. a ꝯuẽtione
c —— A.
d —— A.
e A. matrice
f A. ſemini i terris humidis paludoſis.
g A. ſemini i terris in qbꝰ ẽ calx ſparſa ſeu ꝯmixta
h A. applicatõe
i † A. cõpreſſionẽ
k A. Alia litera neruus
l A ſanguinem menſtruum
m A. in mr̃ice
n A. ex neruiſ eorum
o A. vaſis
p A. cõtuſi fuerit Alia litera ligantur
q A. ſucharam
r † A. aut ex pinguedine ipſius mulieris
ſ A. ab ore matricis
t A. Alia litera

u A. Alia litera Apḋ emiſſioneȝ ṽo ſpmatis
x † A. ꝛ emiſſionis ſpermatis
y † A. mulier
z A. Alia litera ex motibus ꝛ attractionibꝰ ſpermatis ad qḋ attrahẽdũ os ipm mr̃icis ſe aperit
ꝛ A. vehementi
ꝯ † A. ſperma
ꝑ A. aq̃ vel ſpermatis ſui ipſius
a A. ꝛ fit
b A. ſtimulans ipm apud motũ ſpmatis ſui
c A. veritas
d A. radicem lactuce
e A. aut corrumpentes
f A. oppilatio

humidū, est lubricans. Signa aūt spmatis [a] ⌈ex va sis suis⌋ in cōplōne sua sunt qm̄ cognoscūtur sicut sciuisti caliditas ⁊ frigiditas ei⁹ et [b] ⌈ipso⌋ et sen/sibilitate mulieris cuz suo tactu, ⁊ ex spissitudine ⁊ subtilitate eius, ⁊ ex dispōne piloꝝ pectinis, ⁊ ex co lore ei⁹, ⁊ odore ipsi⁹, ⁊ ex velocitate pulsus, ⁊ tar/ditate ipsi⁹: ⁊ ex tictura vrine, ⁊ ꝑuitate ticture ipsi⁹ ⁊ ex cōitate corpis. Humiditas v̄o ⁊ siccitas cogno scūtur ex ꝑuitate cū grossitie, ⁊ multitudine cū sub/tilitate. Et spma q̄dē sanū, est albū, viscosum, splēdi duz, sup q̄d cadūt musce, ⁊ comedūt de eo. Et odor eius est odor floꝝ palme, ⁊ sambaci. Signa v̄o mē strue ⁊ mēbroꝝ eius, in cōplōne sua sunt, qm̄ signi/ficat̄ sicut sciuisti: aut ex caliditate ⁊ friditate ex ta/ctu, ⁊ ex colore [c] ⌈mēstrue. s. si est ad citrinitatez de/cliuis:⌋ aut nigredinē, aut turbiditatē. [d] †⌈ ⌋ Et ex dispōnibus piloꝝ pectinis: ⁊ sigtur hu miditas ⁊ siccitas ex multitudine cū subtilitate [e] ⌈⁊ ꝑuitate cū grossitie⌋ ⁊ ex eētia oculoꝝ aposoꝝ te/nebrosoꝝ. Oculus. n. significat super matricē apud Hip. ⁊ ex paruitate cū grossitie. Et quecūq; mulier mūdificatur ⁊ non exiccatur os matricis eius, imo est humidū, nō imp̄gnatur. Pinguedo autē, ⁊ exte/nuatio, ⁊ adeps, ⁊ breuitas virge, ⁊ tortuositas ei⁹: ⁊ breuitas corde, ⁊ cōuersio matricis. ⁊ dispō dua/rum emissionū spmatis, sunt res que cognoscuntur expimento [f] †⌈ ⌋ Et vulna cuz cir/bo multe adipis est stricti introitus, longinqua, bre uium cornuū, eminentiū ventriuz. [g] ⌈Et mouetur⌋ apud oēm motum, ⁊ ledit̄ quolibet odore. Et [h] ⌈si/gnificat cursum mr̄icis:⌋ qm̄ sentitur intra vuluā. Q̄ḋ si nō fuerit os matricis oppositū, tunc est decli ue. Et illa cuius est matrix habēs declinationem, ⁊ cōuersionem, sentit dolorem apud coitum.

a A. ⁊ mēbrorū eius

b A. spmate ei⁹

c A. menstruorū si sint ad citrini/tatē decliuis

d † A. aut albe/dinem

e —— A.

f † A. ⁊ relatiōe patientis

g A. ⁊ difficultat anhelitum

h A. significatur declinatio ma/tricis

De regimine ⁊ cura. Cap. X.

Regimen huius capli diuiditur in duos modos, quo/rum vnus est ad ipregnationē, ⁊ subti/liationē in ea: ⁊ secūdus est ad curatio/nes cārum ꝓhibētiū ipregnationē. Ste rilis aūt, ⁊ vir non generās ex creatione, ⁊ inconue niens suo socio in cōplōne, indigens ꝑmutari, ⁊ bre uitas instrī, medicationē non hꝫ. Et silr̄ eius cuius orificia menstrue oppilata sunt ex vlceribus [i] ⌈que ꝯsolidata sunt quare lenificata est⌋ ⁊ eius cui⁹ parē necesse est permutare, curatio nō pendet ex medici/na. Reliquē v̄o ab illis regimen habent. Primi v̄o modi distinctio est, ꝙ opꝫ vt eligat̄ ꝯuenientior ho/rarum coitus: ⁊ iam diximus eam. Et de eis eligat̄ cōuenientior, vt sit in fine menstrue, ⁊ in hora simili hore in qua opꝫ vt in ea coitus fiat, ꝓpter illud q̄d diximus. Et opꝫ vt prolongetur dimissio coitus, tā ta prolōgatione, ne ꝑueniat vt corrumpat ea ambo spmata frigus. Si v̄o accidat illud, vtant̄ coitu ſm modū qui est ad nō impregnādū. Deinde dimittant ipsum tādiu, ꝙ sciatur ꝙ sperma bonū iam aggre/gatum sit: ⁊ ꝯsideretur de eis vt sit illud ī prima ho/ra mūdificationis eius. Et silr̄ ī omni [k] ⌈ꝑmutatio/ne alia vice.⌋ Amplius ꝓlongēt ludū, ⁊ ꝓprie cuz mulierib⁹ quaꝝ cōplōnes nō sunt male. Tāgat er/go vir eius mamillas cū facilitate: ⁊ tāgat pectinez eius, ⁊ obuiet ei nō ꝑmiscēdo se ei ꝑmixtione vera. Q̄ūq; desiderat, ⁊ affectat, ꝑmisceat̄ ei fricando de ea q̄d est iter [l] ⌈anū eius desup ⁊ vuluā.⌋ Ille. n. lo cus est loc⁹ delectationis eius. Cōsideret ḡ in ea ho ram in qua fortis fit in ipsa adherentia, ⁊ incipiunt oculi eius mutari in rubedinē, ⁊ eius anhelitus ele uari, ⁊ verba eius balbutire, ⁊ tūc mittat illic sper/ma oppositū ori mr̄icis, dilatādo locū eius illic pa/rūper. s. tāta q̄ntitate ne ꝯsequat̄ ip̄m ipressio aeris exterioris oino. Ipse eniz in dispōne corrūpit ipsuz, ⁊ nō est cōueniēs ad ḡnationem. [m] ⌈Et scias q̄d qn̄ [n] †⌈ ⌋ mittitur sperma in [o] ⌈hora sua parū, imo est in preparatione sua inseparabile oppositi fortas se tūc⌋ perditur sperma: imo opꝫ vt recipiat os ma tricis cum eiectione quadam, ⁊ non [p] ⌈stringat in virga exitum imo⌋ adhereat ei hora, qum iam per miscetur post illud permixtione que est vehemētio ris [q] ⌈perscrutationis⌋ donec videat q̄d [r] ⌈nodi⌋ oris matricis ⁊ [s] ⌈anhelitus⌋ eius iam quiescunt ex toto: ⁊ post illud [t] †⌈ ⌋ parum ipsa ia cente eleuatis coxis. [u] ⌈Et demerso dorso.⌋ Dein/de surgat ab ea et dimittat eam sic [x] ⌈horula vna cum strictis pedibus et retento anhelitu.⌋ Et si dormierit post illud erit melius ad conceptionem. Et si [y] ⌈fiat odoramētum super eam quod naribus attrahatur cum suffumigationibus cōuenientibus huic rei⌋ est illud cōuenientius: ⁊ suppositoria, ⁊ ꝓ/prie de gūmis que non sunt vehemētis caliditatis, sicut bdellium, ⁊ que sunt similia illi, supposita an/te illud. [z] †⌈ ⌋ Et de illis que sunt mirabi/lia, est vt sit mulier suffumigata sub matrice cū aro maticis calidis, ⁊ non odoret ea desuper: deinde su mat cānam longā, ⁊ ponat vnam duarum extremi tatum in [⁊] ⌈aquam calidam⌋ ⁊ aliam in ore matri cis, quātitate qua perueniat caliditas eius ad ma/tricem aduētu tollerabili, ⁊ dormiat super illā [ꝯ] ⌈p̄/parationem:⌋ aut sedeat vsq; ad horam qua pōt su per eaz, deinde coeat. Modus v̄o alius est quoniā, si causa est propter calorem [ꝶ] ⌈humorū calidoruz⌋ euacua eos, ⁊ equa cōplexionē cū cibis, ⁊ potibus notis, ⁊ administra super matricem cerataria equa lis caliditatis ex succis, ⁊ mucilaginib⁹, ⁊ oleis fri gidis. Et si fuerit cā frigiditatis ⁊ humiditatis, cu/retur cū eis que dicemus post: ⁊ est illa q̄ fit ſm plu rimū. Et si fuerit cā, ipsa remotio oris mr̄icis, cure/tur cura remotionis cum vētosis predictis in caplo suo: ⁊ phlebotomia saphene ex parte qua opꝫ, ſm quod dictū est. Et si fuerit causa multitudo adipis, administretur exercitiuz, ⁊ subtiliatio cibi, ⁊ dimit tat balneationem humidam, nisi cū aquis therma rum: ⁊ vtatur eūatione cum phlebotomia, ⁊ cliste/ribus calidis, ⁊ exiccatiuis calefaciētibus, sicut est tyriaca, ⁊ theodoricon, ⁊ opꝫ vt dimittat vinuz sub tile album, ⁊ vtatur forti rubeo, puro, pauco. Et ex [a] ⌈vnctionibus⌋ bonis ad eas est [b] ⌈mel album, ⁊ oleum de lilio.⌋ [c] †⌈ ⌋ Et si causa fuerit ventositas prohibens a bonitate firmationis sper/matis, curetur cum eis que sunt sicut diacyminuz, ⁊ bibat anisuz, ⁊ semen apij, ⁊ precipue semen rute, in aqua radicis, ⁊ pessaria facta ex eis. Et ex resol/uentibus ventositatem, sunt sicut castoreum, ⁊ semē rute, ⁊ semen agnicasti. Et si causa fuerit vehemen/tia siccitatis, administrentur super eam clisteria hu mectantia, ⁊ suppositoria de adipibus lenibus, et dentur in potu lac, ⁊ proprie lac caprinum, ⁊ alessi/dabegi [d] ⌈humectantia⌋ ⁊ supponantur adipes le nietes. Et si fuerit causa strictura oris mr̄icis, opor tet vt administretur in ea semper radius de stāno,

i A. Alia litera q̄re repleta sunt ⁊ opilata

k A. corpe ⁊ mu liere alia

l A. labia eius desuper

m A. Alia litera. Et scias ꝙ qn̄ nō mittit̄ spma i spatio ꝑuo ⁊ virga non est adhe rens parietibus receptricis vel secundū aliam litteram non est adherens orifi cio seu ori receptricis, qn̄q; ꝑditur spma imo opꝫ vt ipsa inhereat ori matricis cū electione q̄dā ⁊ nō reiteret̄ extractio ⁊ intromissio virge, imo ipsa ꝑ horā ei adhereat, qū iā ipsa ꝑmixta fuerit apud illā ꝑmixtionē q̄ est vehementioris co natus ⁊ diligētie donec videat ꝙ os mr̄icis sit apertū, ⁊ dilatatio ⁊ constrictio eius iam q̄euerit ex toto ⁊ post illud extrahat̄ virga ipsa muliere remanēte cuz coxis suis ad se iuicē aliqualiter distantib⁹ ⁊ dua bus ancis ele uatiōe dorso suo iferi⁹ declinante

n † A. non

o A. cōcauitate ꝑua imo est vir ga adherēs late ri vulue qn̄q;

p A. stringat̄ vul ua sup virgā de inde

q A. introitus

r A. apertio

s A. dilatatio et constrictio

t † A. expectet

v —— A.

x A. ꝑ aliq̄d tps coadunando ex tremitates pedū suoꝝ ad se iuicē ⁊ retinēdo anhe litum.

y A. ꝓcesserit ad ministratio suf/fumigationū su per ipsaz huic rei conuenientium

z † A. cōferunt

⁊ A. in cinere ca lido

ꝯ A. figuram

ꝶ A. Alia litera ⁊ humores cali dos

a A. Alia litera pessarijs

b A. almadi id ē mel rubeum.

c † A. ⁊ myrrha

d A. pinguia

⁊ ingrosset gradatiꝫ, ⁊ inungat cū vnguētis lenifi/
catiuis, ⁊ multū vtat balneo, ⁊ confert ei comestio
cauliū: ⁊ admīstrent apiū, ⁊ cyminū, ⁊ anisum, ⁊ si/
milia. Et plīm qdē cārū prohibētiū imp̄gnationem
receptibilē curationis, est frigus ⁊ humiditas. Et
plīm medicinarū facientiū imp̄gnare [a] ⌈ est ex parte
q̄si succurrēdi ⌋ ei ⁊ nō est excusatio eūonū humidi/
tatis [b] † ⌈ ⌋ cū hieris, ⁊ suppositorijs, ⁊
clysterijs. Et ex eis q̄ bibunt sunt cōfectiones cali/
de, sic mithridatū, ⁊ tyriaca, ⁊ teodoricō, ⁊ medica
mē alkekēgi. Et de eis q̄ bibunt hn̄tes ꝓprietates,
est vt in potu det mulieri vrina elephātis. Est enim
mirabilis in imp̄gnatione: ⁊ fiat illud qū ꝓximus ē
coitus, ⁊ quꝫ coit. Et iterū bibat serraturā eboris,
qm̄ est pn̄tis iuuamēti: ⁊ semē siseleos est bonum, ⁊
expertū. Et de eo qdeꝫ datur in potu pecudibus fe
minis, vt multiplicet generatio. Et de [c] ⌈ pessarijs
ē illud qđ ⌋ fit ex oleo balsami, ⁊ oleo de ben, ⁊ oľo
de lilio ⁊ pessaria de [d] ⌈ nata nigra. ⌋ Et iteꝝ adeps
anseris ī lana, ⁊ ex vngulis aromaticis, ⁊ muscho,
⁊ spica, ⁊ ciperis, ⁊ [e] ⌈ aneto ⌋ ⁊ origano, ⁊ [f] ⌈ venu
ca, ⌋ ⁊ isopo, ⁊ bdellio, ⁊ testiculis vulpis. Et darsi
saban est mirabilis: ⁊ nux cup̄ssi: ⁊ bacce lauri ⁊ ga
lia: ⁊ animomū, ⁊ foliū, ⁊ cordumeni: ⁊ ex oī calefa
ctiuo stiptico ꝓprie [g] † ⌈ ⌋ ⁊ supposito
rio coaguloꝝ ⁊ ꝓp̄e coaguli lepoꝛ cū [h] ⌈ oleo ⌋ post
mūdificationē, adiuuat ad imp̄gnaādū: aut cū oleo
vioľ. ⁊ silr̄ suppositio stercoris eiꝰ: ⁊ suppō fellis ga
ꝫel masculi fm̄ q̄ dr̄, ⁊ ꝓprie si ponat cū oleo aliqd
de testiculis vulpis. [i] † ⌈ ⌋ Et silr̄ suppō si/
mi eius: ⁊ suppositio fellis adib, ⁊ leporis: ⁊ leonis
pōdere tertie. ʒ. i. Collyriū bonū: spica, ⁊ crocus, et
mastix, ⁊ myrrha, ⁊ [k] ⌈ galia ⌋ ⁊ castoreū cum oleo
nardino. Et iterū sumātur myrrhe. ʒ. iiij. ⁊ ireos, et
simi [l] ⌈ adib ⌋ amboꝝ an̄. ʒ. ij. preparet ex eis pessa
rium simile glandi, ⁊ supponat, ⁊ iteretur in omni/
bus tribus diebus. Et iteꝝ mel colatū, ⁊ serapinū,
⁊ bdelliū, ⁊ oleū de lilio. Pessarium bonum: croci,
amomi, spice, mellilotí, oīum an̄. ʒ. iij. ⁊ media, fo/
lij, ⁊ cordumeni amboꝝ an̄. ℥. i. adipis anseris, ⁊ vi
telli ouorū amborum an̄. ℥. ij. olei nardini. ℥. s. sup/
ponatur post ablutionē in lana celesti tribus diebꝰ
renouādo omni die. Et iterū: sumant allea sicca, et
humida, ⁊ effundatur super ipsa quātum ipsa sunt
de oleo [m] ⌈ roſ. aut ⌋ sisamino: ⁊ decoquant donec
in decoctiōe dissoluant, ⁊ recedat aquositas ex eis:
⁊ supponat cū lana: est eniꝫ mirabile bonū Et quā
doq̄ꝫ indiget ante vsum pessarioꝝ clisteribus cū re
aliqua, in qua sit virtus pulpe collogntide, q̄re edu
cunt humiditates, aut supponant in vulua sua qđ
est sicut gūma [n] ⌈ arboris masticis, ⌋ ⁊ educet ex ea
humiditates. Et ex suffumigationibus, sunt troci.
facti ex myrrha, ⁊ storace, ⁊ bacis lauri, ⁊ fiat ex eis
suffumigatio omni die. Et iteꝝ nux cupressi, ⁊ arse/
nicum ru. cōficiantur cum storace liquida, ⁊ fiat suf
fumigatio cum eis in traiectorio post mundificatio
nem tribus diebus cōtinuis. Et similiter myrrha,
⁊ storax liquida, ⁊ galbanuꝫ, ⁊ bacce lauri, ⁊ nigel
la iterum, ⁊ bdellium ⁊ isopus.

[a] A. tendunt ad succurrēdum
[b] † A. si fuerit humiditas
[c] A. vnctionibꝰ est illa que
[d] A. nafta Alia litera costo nigro
[e] A. Alia litera alumine
[f] A. cipo ⁊ ameos
[g] † A. ad lubricitatem
[h] A. butyro
[i] † A. cū melle
[k] A. muschus
[l] A. leporis
[m] A. Alia litera ——
[n] A. alebūchar

¶ De signis imp̄gnatiōis, ⁊ indicijs eius. Cap. XI.

Significāt ipsam illud qđ ante cessit de conuenien/
tia duarū emissionū spermatis: ⁊ dispō
quasi tepor succedēs coitui: ⁊ est caput
virge q̄si suctum, qum emittit sperma,
⁊ est qum egredit ad siccitatē aliquātulū decliue: ⁊
succedit ei vehemēs adunatio oris matricis, ita vt
nō ingrediatur ipm̄ stillus. Et silr̄ eius eleuatio ad
superiora, ⁊ anteriora: ⁊ colligit absq̄ꝫ duritie ex ve
hemētia siccitatis illius partis: ⁊ retinent mēstrua,
quare nō mēstruatur vsq̄ꝫ ad tēpus: aut menstruat
paulatim: ⁊ accidit dolor paruus in eo qđ est inter
vmbilicū: ⁊ receptricē. Et qn̄q̄ꝫ fit difficultas vrine,
⁊ accidit ei, vt abhorreat coitū post illud, ⁊ odio ha
beat ipm̄. Et qn̄ qum ea coit, nō emittit sp̄ma: ⁊ ac/
cidit ei apud coitū dolor sub vmbilico, ⁊ nausea. Et
pregnās habēs masculū vehementius odit coituꝫ,
q̄ꝫ pregnans habens feminam: ipsa enim qn̄q̄ꝫ non
abhorret coitū. Deīde illud qđ succedit ei de angu/
stia, ⁊ pigritia, ⁊ grauitate corporis, ⁊ malitia aīe, ⁊
parua nausea, ⁊ eructuatione acetosa, ⁊ horripila/
tione, ⁊ dolore capitis, ⁊ vertigine, et tenebrositate
oculoꝝ, ⁊ pulsu cordis: deīde cōmouent appetitus
mali post mēsem, aut duos mēses. Et citrinat albe
do oculoꝝ earū. [o] † ⌈ ⌋ Et qn̄q̄ꝫ pro
fundant oculi eius, ⁊ mollificant palpebre eius, et
acuit aspectus eius, ⁊ [p] ⌈ minorant ⌋ eius pupille,
⁊ igrossat eius albedo, ⁊ nō citrinat fm̄ plīm. Et ne
cessaria est alteratio coloris, ⁊ euētus imp̄ssionum
egrediētiū a nā, q̄uis sit in p̄gnante ex masculo mi
nus, ⁊ in p̄gnante ex femina plus. Et qn̄q̄ꝫ imp̄gna
tio sedat dolores dorsi, ⁊ ancharū, ꝓpea q̄ calefacit
ea matrix: ⁊ qum parit redeunt. Et qn̄q̄ꝫ [q] ⌈ alterat
corpus ⌋ eius ab eo qđ fuit: [r] ⌈ quare ⌋ dilatantur ⁊
citrināt sup ipsum vene eius, ⁊ virides fiunt, ⁊ in
pluribus dispōnibus accidit pregnātibus vt molli
ficentur earū [s] ⌈ corpora ⌋ in p̄ncipio retētionis mē
struorū, ⁊ augmēto eius, qđ de ipsis retinet vltra il
lud quo īdiget embryon, ꝑꝑ paruitatē embryonis,
⁊ debilitatē eius a cibatione: deinde qū magnifica/
tur embryon, cibatur illa superfluitate [t] ⌈ quare fit
conuersio ⌋ ⁊ sedantur accidentia retentionis eius.
Et qum īpregnat puella que nōduꝫ ꝯsecuta est. xv.
annos, timet ei mors ꝑꝑ parui tatē matricis. Et si/
militer est dispō illius, cui ex magnis aduenit feb.
acuta. Interficit. n. fetū, ex hoc q̄ facit possidere de
malitia cōplōnis, qū ipse sit debilis nō tollerans il/
lud. Et ex hoc q̄ nutrimētū eius corrūpit ex parte
cōplōnis eius: ⁊ ex hoc q̄ cū mater nō nutrit, debi
litat [v] ⌈ nutrimētū ⌋ fetus, ⁊ quꝫ nutrit, debilitatur
ipsa. Et silr̄ qū accidit in mr̄ice eius apa calidū. Nā
si est phlegmon tunc qn̄q̄ꝫ sperat cū eo raro euasio
fetus ⁊ matris. [x] ⌈ Essere v̊o est malum ⌋ valde. Et
qn̄q̄ꝫ cognoscit dispō impregnationis per expimen
ta, de q̄bus est vt ī potu dentur de [y] ⌈ aqua mellis ⌋
in hora dormiendi due. ℥. cū tanto pōdere aque plu
uialis p̄mixta, ⁊ videat an pūctionē sentiat, an non.
[z] † ⌈ ⌋ Et cā qdem in illo est,
retētio inflationis cū cōitate intestinorū, licet medi/
ci mirētur de hoc: ⁊ est expertū certū nisi in consue/
tis potare illud. Et iterū laboret in ieiunio in die, ⁊
in sero inuoluat pānus, ⁊ suffumiget a [⁊] ⌈ librello ⌋
⁊ traiectorio cum suffumigio: si ergo egreditur fu/
mus ⁊ odor ex ore, ⁊ naso, tunc ipsa non est p̄gnās.
Et similiter experitur qum vacuitas est, supponen
do alleum, ⁊ dormiendo super ipsum, ⁊ consideran
do an inueniat saporē eius, ⁊ odorem ipsius in ore,
an nō. Et ex eo qđ dicemus in cap̄ signorū masculi/
nitatis, ⁊ femineitatis de suppōne aristologie cum
melle, ⁊ intromissione. Et vrina qdem p̄gnantis in
principio pregnationis est citrina, ad [ↄ] ⌈ subalbedi
nem ⌋ decliuis, q̄si sit coitū in eius medio sparsum.
Et significat p̄gnationem vrina [ꝝ] ⌈ pure ⌋ subē, sup
quam est quod est simile nubibus. Et ꝓprie qn̄ in
ea sunt sicut grana ascēdentia, ⁊ descēdentia. In fi/
ne aūt ipregnationis qn̄q̄ꝫ apparet ī vrinalibus ea/

[o] † A. ⁊ fit viridis.
[p] A. clarificātur
[q] A. Alia litera alterant mamille
[r] A. ⁊
[s] A. mamille
[t] A. ⁊ viuificat
[v] —— A.
[x] A. Alia litera herisipila v̊o est mala
[y] A. melle
[z] † A. q̄ si sentit tunc punctionē est pregnans.
[⁊] A. vase seu instrumento suffumigationis
[ↄ] A. glaucedinē Alia litera celesteitateꝫ vel plūbeitatem vel fuscedinē
[ꝝ] A. clare

rum rubedo in loco in quo apparuit in pncipio im
pregnatiōis [a] ⌈subalbedo.⌋ Et qn̄ mouetur vrina/
le p̄gnantis, ⁊ ꝯturbatur, tunc est i fine p̄gnationis:
⁊ qn̄ non cōturbatur, est in pncipio p̄gnationis.

a A. glaucedo

De causis masculinitatis. Cap. XII.

Causa masculinitatis est spma viri, ⁊ calitas eius, ⁊ abundātia ipsius, ⁊ ꝯuenientia coitus in hora mū dificationis eius, ⁊ puocatio spmatꝭ ex dextro: qm̄ ē calius, spissioris sube, ⁊ sumitur ex rene dextro, q est calidior, ⁊ altior, ⁊ ppinquior epati. Et silr qn̄ cadit i dextro mr̄icis. Et silr spma mulieris in proprietatibus suis, ⁊ in pte sua, ⁊ regio frigida, ⁊ tps fridū, ⁊ vētus septētrionalis ad iuuant ad masculinitatē: ⁊ ꝯ̄riū ad ꝯ̄riū. Et silr etas adolescentie, absqꝫ pueritia, ⁊ senectute. Et dicunt qdā ꝙ si currit a dextro viri, ad dextruꝫ eius, masculinat. Et ex duobus sinistris, femininat. Et si currit ex sinistro eius ad dextruꝫ, ipsius erit femina masculina. Et ex dextro eius ad sinistruꝫ ipsius, erit masculus femininus. Et dixerūt quidā de illis qui [b] ⌈prudētes sunt⌋ ꝙ pregnatio a die ablutionis est cū masculo vsqꝫ ad quintū, ⁊ est cum puella vsqꝫ ad octauū: deinde est cū masculo vsqꝫ ad. xi. deinde est cū hermaphrodito. Et san. p̄gnantis cuꝫ masculo, calidior est plr̄m, quā san. p̄gnantis cū femina.

b A. Alia litera loquūtur absqꝫ ratione

De signis masculinitatis ⁊ femineitatꝭ. Cap. XIII.

Pregnans [c] hn̄s masculinū, est melioris coloris, ⁊ plis leuitatis, ⁊ agilitatis, ⁊ mūdioris faciei, ⁊ sanioris appetitus, ⁊ qetioruꝫ accn̄tiuꝫ, ⁊ sentit grauedinē lateris dextri. Plurimū eniꝫ gn̄atur masculus ex spmate expulso ad dextrū [c] ⌈duorū⌋ lateris [d] † ⌈ ⌋ matricis: ⁊ nō accidit illud nisi aut pp desideriuꝫ illius lateris ad recipiēdū: aut qm̄ expulsio est ex testiculo dextro. Et qn̄ mouet̃ fetus masculus, mouet̃ ex latere ꝺ̄xtro. Plꝫ. n. qn̄ icipit mamilla augumētari ⁊ alterat̃ color, fit in ea q̄ hꝫ masculū ex latere dextro, ⁊ pprie papilla dextra, ⁊ ad ipsam currit lac in primis, ⁊ puocat̃ in primis. Et est lac qꝺ mulgetur ex vbere eius, grossum viscosuꝫ, nō tenue aquosuꝫ, ita qꝺ lac masculi distillat̃ sup speculuꝫ, ⁊ ꝯsiderat̃ ad ipm in sole, ⁊ remanet q̄si ipm sit frustum argēti viui, aut granū margarite, nō curens, neqꝫ [e] ⌈plongatur.⌋ Et augumētat̃ papilla i hn̄te masculum in rubedine, nō in nigredine vehementi. Et fiunt vene [f] ⌈papillarū⌋ eius rubee [g] ⌈ad nigredinē ꝺ̄cliues.⌋ Et sit pulsus eius dexter vehemētius plenus, ⁊ frequens. Et dixerūt qdaꝫ, qꝺ qn̄ mouetur a statione, mouet prius pedē dextrū, ⁊ est expertū. Et qn̄ erigitur, sustētatur sup manū dextraꝫ. Et est oculus eius dexter leuioris ⁊ velocioris motus, Et masculus mouet̃ post tres mēsēs, ⁊ femina post quattuor mēses. Et dixerūt quidā de ingenijs est in cognitione illius, vt sumat̃ aristologie aure. i. ⁊ terat̃, ⁊ ꝯficiat̃ cū melle, ⁊ supponat̃ cū lana viridi a mane vsqꝫ ad meridiē, ⁊ in ieiunio: tūc si dulcescit saliua eius, est cōcipiens masculū: ⁊ si est amara, tunc est pregnās cū femina: ⁊ si nō alteratur, tūc nō est pregnans. Et in hac cā, est cōsideratio, ⁊ indiget experimēto, vel multa perscrutatione in sua sciētia. Signa autez femine, ⁊ que p̄gnans est cū filia sunt, [h] † ⌈ ⌋ multitudo vlcer̄ pedū, ⁊ proprie in [i] ⌈coxis⌋ ⁊ multitudo apatū eor̄. Et qn̄qꝫ est pregnans cū masculo, sed non est masculus nisi debilis, ⁊ est [k] ⌈mollificatarū venarū. Signa aūt femine fortia⌋ Et enixe masculū sunt, ꝙ cōsumitur eius partus in xxv. dieb⁹ vsqꝫ ad. xxx. dies nisi ipsa sit egra, ⁊ femina ex. xxxv. vsqꝫ ad. xl. ⁊ illud fit ꝭm plurimum.

c —— A.
d † A. colli
e A. protensum Alia litera depressum
f A. pedum
g A. non nigre
h † A. ꝯtraria illis. Et ex eis q̄ verificāt est
i A. tibijs
k A. lassus ⁊ sūt peiores dispositiones ⁊ deteriores significationes q̄ꝫ in p̄gnante cū femina forti

De regimine masculinitatis. Cap. XIIII.

Oportet vt calefiat mulier ⁊ vir cū aromaticis, ⁊ suffumigatione, ⁊ potu, ⁊ cibis, ⁊ potu mithridati ⁊ cū suffumigationib⁹, ⁊ pessarijs p̄dictis, si eis indiget cū clisteribus [l] † ⌈ ⌋ ⁊ vnctiōib⁹. Et nō auscultet̃ ille q dicit, ꝙ opꝫ vt mulier sit debilis spmatꝭ, vt generet̃ ex ea masculꝰ: imo oꝫ vt sit spissi spmatꝭ, ⁊ fortis, ⁊ [m] ⌈puella:⌋ hꝰ. n. spma digni⁹ est vt suscipiat masculinitatē. Uerūtn̄ non opꝫ vt deficiat a spmate eius spma masculi, imo opꝫ vt sit spma masculi fortius in hoc cap̊ eo, ⁊ opꝫ vt dimittat coitū ad tp̄s, ⁊ nō recedat a coitu oīno: quare corrūpat̃ spma, ꝭm ꝙ diximus, ⁊ vt nō multū vtant̃ potu aque, imo bibant de ea paulatim, ⁊ cibet̃ cibis fortibus calefacientibus: deinde experiat̃ vir sperma suū, ⁊ dū permanēt tenue, scias ꝙ necessitas ad curationē remanens est: ⁊ qn̄ igrossat̃ spma, expectet post illud diebus aliquot, ⁊ pcedat ꝭm regimē suū, donec cōfortetur spma, ⁊ aggreget̃ ꝭm modū quē inuim⁹. Deinde ꝯueniat cū ea ꝯuentu quē inuimus, i loco aromaticato aromaticis calidis, sicut [n] ⌈nere p̊ ex⌋ muscho, ⁊ croco, ⁊ xiloaloe indo crudo: ⁊ deuitet cāforam: ⁊ sit in letiore dispōne, ⁊ meliore aīa. ⁊ delectabiliore domo, ⁊ cogitet de masculis, ⁊ appropriet meditationē suā i masculis fortib⁹ hn̄tib⁹ audaciā, ⁊ opponāt suos oculos forme viri, de illis qui sunt rectioris creationis, ⁊ gloriose forme, ⁊ coeat.

l † A. calefacientibus
m A. Alia litera calidi
n A. ned ⁊ Alia litera ned primo

De signis albani faciētis nasci masculos. C. XV.

Albanin faciens masculos, est vir fortꝭ corpis, eq̄lis carnis in duritie, ⁊ mollitie, multi spermatis, grossi, calī, ⁊ est magnorū testiculor̄, manifestar̄ venar̄, fortꝭ desiderij, quē nō debilitat coitus, ex cuius dextro eijcitur spma. Nā rustici ēt stringūt sinistrū testiculū tauri, vt effundat̃ ex dextro. Qn̄qꝫ adolescētis dexter prius iflat̃ testiculus, tūc ipse est masculinās, aut sinister, tūc ipse ē femininās Et silr ille ad quē festinat pollutio, nō a nocum̄to i spmate, ē faciēs masculos.

De signis mulierū masculinicātium. Cap. XVI.

De mulieribus masculinās ē mulier eq̄lis coloris, ⁊ forme, q̄ non est [o] ⌈ḡuis⌋ corpe, neqꝫ mollis: ⁊ neqꝫ mēstrua eius sunt subtilia [p] ⌈cruda⌋ neqꝫ pauca aq̊sa [q] † ⌈ ⌋ adusta valde: ⁊ cui⁹ os mr̄icis ē vulue oppoᵐ: ⁊ cui⁹ digō bona est, ⁊ cui⁹ vene sunt appentes pcedētes ad exteriora: ⁊ cui⁹ sensus ⁊ motus ꝭm ꝙ oꝫ existūt: ⁊ nō hꝫ vētris solōnē assiduā, neqꝫ ipsi⁹ ꝯstrictionē assiduā: ⁊ oculi ei⁹ sūt declines ad fuscedinē, absqꝫ subalbedine: ⁊ ē gaudētis nāe, ⁊ lete aīe. Et puelle viripotētes i primis qn̄ coeunt sunt velocis ipregnatiōis pp fortitudinē calitatꝭ earum, ⁊ puitatē adipis mr̄icis ipsar̄, ⁊ humiditatuꝫ ear̄. Et ille qb⁹ velociter veniūt mēstrua, digniores sunt vt masculos ꝯcipiāt. Et spatiū mūdificatiōis illar̄, q̄r̄ ē breue ē vsqꝫ ad. xxij. dies, nō vsqꝫ ad. xl.

o A. dura
p A. nigra sanlosa
q † A. neqꝫ pauca

De causis geminorum, ⁊ impregnationis sup impregnationem. Cap. XVII.

Causa earum est multitudo spmatis, ⁊ diuisio ipsius in duo: ⁊ qꝺ est supra: ⁊ eius casus in duos vētres. Et incolumitas quidem duorum filiorū, ēt geminorū,

non est plurima. Et paꝝ sunt iter geminos dies plu
rimi: ipsi.n.ꝓm plurimū fiunt ex coitu vno. Et paꝝ
cōtingit ꝙ ex coitu super pregnationē fiat cōceptio.
Nam si fit ꝯceptio, fit in mulieribus q̄ corpora [a] ⌈te
nera⌋ habent, ⁊ sunt multoꝝ piloꝝ, ⁊ multi san. ꝓ/
pter fortitudinē caliditatis earū. Et [b] ⌈de illis⌋ sunt
que fortasse vidēt sang. in ipregnatione, ⁊ nō curāt
de eo ꝓpter virtutē earum ⁊ fortitudinem matricis
ipsarum, ⁊ nō abortiūtur cū mēstruis, ⁊ cū apertio
tione [c] ⌈eius qđ emittit in matrice.⌋ Et qn̄qꝫ men/
struātur super impregnatione numero duarū men/
struationum ⁊ supra. Qđ si cadat impregnatio sup
impregnationē in nō valde forti, ⁊ in ea, que nō con
cipit nisi ꝓpter apertionem oris matricis sue, nō ꝓ
pter fortitudinē sue matricis, timet ꝙ sit filius pri/
mus iaꝫ debilitatus, quare corrūpitur secūdus. Et
iterū in fortibus timet latus casus litigij ⁊ cōpres/
sionis inter duos filios. Et illud quidē plurimū per
ducit ad fe. ⁊ iflationē faciei, ⁊ aduētū egritudinū,
ad hoc vt abortiat vnū eoꝝ. Et de signis quidem ge
minorū, ⁊ qui supra sunt, ꝓm ꝙ dixerunt, ⁊ exptum
est, est vt ꝯsideret vmbilicus nati primi ꝯtinuus cū
fetu: tunc si nō fuerit in ipso ruga, neqꝫ nodus, non
erit post natū primū, filius: ⁊ si fuerint in ipso ruge,
tunc pregnatio erit ꝓm numerum rugarū.

a A. carnosa ⁊ pinguia
b A. ille
c A. Alia litera aliqua oris matricis

De signis appropinq̄tionis partus. Cap. XVIII.

Cum pregnans ingredit̄ i spatio ꝓ/
pinquo tēpori partus, ⁊ sentit grauita
tem in inferioribus vētris sub vmbili/
co, ⁊ in dorso, ⁊ dolorē in inguine, ⁊ ca
liditatem in vētre, ⁊ inflationē in ore matricis vehe
mentem, sensatā, ⁊ humectationē eius, tunc iam ap
proximat. Qunqꝫ [d] ⌈mollificat̄ eius cauda⌋ ⁊ in/
flantur eius inguina, ⁊ fortior fit inflatio inguinis,
tunc nō est inter illud ⁊ inter partū nisi ꝓximum.

d A. mollificant eius anche

De signis debilitatis embryonis. Cap. XIX.

Significant debilitatem eius egritudines ma/
tris sue, ⁊ euacuationes accidētes ei, ⁊
proprie ꝯtinuatio prouocationis men/
struorum pertrāseuntiū illud, qđ fit ꝓꝫ
semitā raritatis ⁊ paucitatis, ⁊ ꝓm semitā superflui
tatis cibi. Et silr̄ aparitio lactis ēt i primo mense in
quo concipit ipsum, ⁊ emulget, qum māmilla exp/
mitur. Et sigt ipsam ꝙ non mouetur fetus motu de
quo sit curādum, aut mouet̄ in nō sua hora.

De signis debilitatis nati. Cap. XX.

Cum fetus nascitur, ⁊ nō infla
tur vmbilicus eius
⁊ non mouetur, ⁊ nō sternutat [e] † ⌈
⌋ vsqꝫ ad tēpus, tunc
ipse est debilis, ⁊ non viuet.

e † A. ⁊ nō soluitur vēter eius

Tractatus secūdus, de impgnatiōe ⁊ ptu. Ca. I.

Tempora quidē creationis
⁊ motiōis, ⁊ par
tus, iā diximus in anatomia, ⁊ eis
q̄ sunt post ipsaꝫ. Et scias inde, ꝙ
mēsis septimus est p̄mus mēsis in
quo parit ipsum, ⁊ est fetus fortis
creationis, ⁊ cōplōnis, cuius crea
tio [f] ⌈velox⌋ fuit, ⁊ cuius motus festinauit, ⁊ cuius
petitio ad exitū fuit [g] ⌈velox.⌋ Et multotiēs qdem
morit̄ natus [h] ⌈ifra h̄ spatiū⌋ qm̄ tollerat motꝰ ve/
hemētes i debilitate creatiōis, hꝰ natus nāqꝫ lꝫ i ra
dice sit fortis, tn̄ est ꝓximi spatij cū creatione. Verū
natus in. viij. mēse est q plīn moritur de natis, ⁊ pa
rum viuit. Qđ si aliquis viuat de natis in. viij. men

f A. velocior
g A. velocior
h A. in hoc tpe

sibus, tunc illud est parū valde: ⁊ paruꝫ est ꝙ viuat
natus [i] ⌈pueniens⌋ hoc tpe. Et in quibusdā regio/
nibus nō viuit natus. viij. mensiū omnino: qm̄ non
euātur eius dispō, quin aut sit retardatus in creatio
ne, ⁊ motione, ⁊ desideriū ad partū vsqꝫ ad hāc ho/
ram. [k] ⌈Et significat⌋ ꝙ eius virtus nō est fortis in
radice: [l] ⌈aut adueniunt eis motus sepōnis⌋ in p̄n/
cipio tp̄is cōplemēti [m] † ⌈

⌋ q̄zuis sit fortis i ra
dice v̄tus eius, sicut nati in. vij. Qđ si nō fuerit ita:
imo fuerit creatio eius ⁊ motus ipsiꝰ ⁊ volūtas desi
derās puenire ad ptū, [n] ⌈Et motꝰ eiꝰ cōpleti an̄ illđ
tūc huius fetus iā conat̄ euadere a loco suo ⁊ con/
uertitur, sed qd vꝫ eius ꝯuersio cū q̄ nō ꝯseqtur iten
tionē suā⌋ ⁊ remanet sic ꝯuersus, vsqꝫquo redit ad
ip̄m v̄tus sua: ⁊ facit ip̄m deficere debilitas sue v̄tu
tis [o] ⌈⁊ accidit ei ꝓculdubio ꝙ accidit debili itento
motibꝰ euasiōis qū ꝓcedit absqꝫ directiōe. s. lassitu/
do ⁊ defectus:⌋ ifirmat̄ ḡ ꝓculdubio ⁊ debilitat̄ ⁊
resoluit̄ v̄tus eius: ⁊ qn̄ nascit̄ in hꝰ dispōne est iu/
diciū eius iudiciū nati infirmi debilis: ⁊ de iudicijs
eius est ꝙ nō spat̄ ei vita. Natus aūt in nono, si cō/
pleta fuerit eius creatio, ⁊ desiderauerit moueri in
vij. ⁊ nō fuerit ei possibile vt euadat, imo remaneat
in mr̄ice, ⁊ acciderit ei i. viij. qđ diximus [p] ⌈viuet⌋
in spatio mēsis, ita redeūte ad ip̄m virtute, ⁊ equa/
bitur a ꝯuersione sua, vsqꝫquo redeat conuersus, et
cōfirmetur: qūqꝫ nascitur, saluatur. Et quꝫ nō fit ita
imo non desiderat nisi moueri in illa hora, tunc iu/
diciuꝫ eius est iudiciū omnis debilis [q] ⌈omnino.⌋
Et plurimū quidem nascitur in decimo: ille cui acci
dit vt desideret partū in nono, ⁊ non fuit ei prepara
tuꝫ. Et accidit ei illud qđ accidit nato in. viij. Et pa
rum quideꝫ accidit vt fit [r] ⌈assiduatio⌋ sepationis
cadens in. vij. deinde extendatur vita vsqꝫ ad. x. ita
vt eueniat ei integra [s] ⌈vita⌋ in. x. hoc enim rarum
est, Et cum hoc est significatio debilitatis virtutis,
qum [t] ⌈currit vicissitudo⌋ ex septimo vsqꝫ ad. x.

i A. q est femina
k A. quare significatur
l A. conatus aūt eius ad motum exitus ad extra
m † A. magis ⁊ plus debilitat ipsuꝫ, q̄ꝫ debiliter illū cuiꝰ conatus ad exitū est i p̄ncipio tp̄is cōplementi
n A. iā fuerit cōpleta ante illū ⁊ fuerit hmōi fetꝰ iā desiderās ⁊ exquirēs sepōnē ⁊ exitū a loco suo ⁊ ꝯuertat̄ ⁊ eius ꝯuersio q̄ nō seqtur itētionē suā, faciat accidere laborē ⁊ fatigationem
Alia litera ⁊ ꝯuertat̄ ⁊ deficiat debilitas v̄tutis tūc eiꝰ conuersio q̄ nō ꝯseqtur itētionē suā facit ei accidere laboreꝫ ⁊ fatigationem
o A. tūc accidit ei ꝓculdubio illa lassitudo ⁊ defectio q̄ accit debili ꝯsiderāti vl̄ exgrēti motum euasionis ad locū optatū qn̄ aduenit ei tal̄ motus absqꝫ ꝙ pueniat vel applicet ad illū locum
p A. tūc viuificatur
q A. in creatiōe
r A. voluntas
s A. viuificatio
t A. postponitur cōplemētū vel pfectio viuificationis seu virtutis

De regimine vniuersali p̄gnantis. Cap. II.

Oportet vt assiduent lenificatio
nem suarū nārum sem
per, cū eis que leniūt cuꝫ equalitate, si/
cut sunt alessidabegi pinguia: et sicut
[u] ⌈suraset⌋ ⁊ silia qum stringitur natu
ra valde: ⁊ vt occupentur exercitijs tēperatis, ⁊ de/
ambulatione tenui absqꝫ superfluo. Superflua eni
abortiri facit, ⁊ illud ideo, quoniam ipse replentur
propter illud quod accidit eis de retētione mēstruo
rum. Quod si superfluitates in eis multiplicentur
opꝫ vt non assiduent balneū. Balneum nāqꝫ eis exe
crabile est, nisi apud propinquitateꝫ. Et nō oportet
vt inungantur capita earum, ⁊ fortasse accidet eis
inde coriça: quare accidat tussis, ⁊ cōmoueatur fe/
tus, ⁊ post abortus. Et oportet vt deuitent motum
superfluū, ⁊ saltum, ⁊ percussionē, ⁊ casum, ⁊ coitū
proprie, ⁊ repletionem cibi, ⁊ iram: ⁊ non superue/
niat eis quod faciat tristari, ⁊ timere, ⁊ elongentur
ab eis omnes relique cause abortus: ⁊ proprie i mē
se primo, ⁊ vsqꝫ ad. xx. dies: ⁊ proprie in hebdoma/
da prima: ⁊ vsqꝫ ad tres dies a conceptione. Illic
enim est execrabile sup eas omne [x] ⌈compressioneꝫ
faciēs.⌋ Et ꝯsideretur illud qđ diximus de ꝯserua
tione embryonis. Et opꝫ vt cooperiat̄ illud qđ est
sub hypocūdrijs eaꝝ cū lana leui. Et sint cibi earū
panis mūdus cū alessidabegi, ⁊ alçerbeiet. Et deui
tent oē acutū, ⁊ amaꝝ sicut caparis [y] † ⌈ ⌋ ⁊
oliue imature, ⁊ oē ꝓuocatiuū mēstruoꝝ: sicut sunt

u A. siracost
x A. cōmouēs subito
y † A. ⁊ lupini

faseoli, ⁊ cicer, ⁊ sisamũ. Et si desiderant cibũ in die cōceptionis, precepit Hip. vt in potu sumāt sauich in aqua: ipm enim q̃uis sit inflatiuũ, est tamē velocis nutrimenti. Et vinũ earũ sit odoriferũ, ⁊ subtile antiquum. Et Hip. qdem dixit sumant in potu vinuz nigrum: ⁊ vi ꝙ voluerit intelligi per illud subtile nigrum: ⁊ sit nigredo eius ꝑpter ipsius fortitudinez, nō propter fecē. Et sint in secūdis mēsis earũ passe, ⁊ cydonia dulcia, ⁊ pira, ⁊ excitantia appetitum, ⁊ mala muça, ⁊ granata muça. Medicine v̾o earuz sint sicut electuariũ de margaritis cuius descriptio ℞. margaritarũ non perforatarũ, piretri amboruz añ. ʒ. i. ss. ⁊ masticis ambo℞ añ. ʒ. iiij. çedoarie, doronici, semis apij [a] ⌈capsie⌋ cardamomi, nucis muscate macꝗ [b] ⌈cinami⌋ oiuz añ. ʒ. ij. beē albi, been rubei, piperis, ⁊ macropipis omniũ añ. ʒ. iij. cinamomi. ʒ. v. çuchari sulimeni quantum omnia, ⁊ plus: cuius dosis sit cochliariuz vnum: ipsum eniz rectificat dispōnem matricis earuz, ⁊ dispositionē stomacorum earũ. Et opz vt vehemens sit studium in stomacis earum, quare confortētur cum eis que sunt sicut geleniabin cũ xiloaloe, ⁊ mastice, ⁊ similibus. Et electuaria facta cum çucaro plurimo, cũ speciebus aromaticis [c] † ⌈ ⌋ in quibus non est multa [d] ⌈caliditas⌋ ⁊ cũ emplis stipticis calefaciētibus aromaticis.

De regimine enixe. Cap. III.

Oporter quādo parit, vt studiũ sit in prouocatione mēstruorũ eius, [e] † ⌈ ⌋ ⁊ rectificetur cibus, ⁊ nō pmutet̃ cibus subito ad regimen grossum: q̃re faciat ipsam febrire, ⁊ debilitet virtutē alteratiuā in epate eius, ⁊ multiplicetur sitis eius, ⁊ fortasse fiat hydropica. Q: si induret̃ cum hoc epar eius, nō speratur ei sanatio. Et diebus quidē partus sunt motus, ⁊ periodi. Et principiũ eius est hora aduētus cōmotionis, ⁊ doloris. Et qum egritudo pertrāsit. xx. dies vsqz ad. xxiiij. egritudine stāte, aut [f] ⌈recidiuante⌋ sigt tarditatē [g] ⌈ɔsumptionis.⌋ Et necessaria est eũo in die alio ab isto, q ē dies crisis, si nō fuerit debilitas.

De appetitu pregnantis. Cap. IIII.

Um cadit appetitus pregnantis, iuuatur dimissione pinguis, vehemētis piguedinis, ⁊ dulcis, vehementis dulcedinis, ⁊ administratione [h] ⌈rei subtilis,⌋ ⁊ moderamine in potu aque, ⁊ vt sit contenta vino odorifero, pauco subtili. Est enim iuuatiuũ rectificans appetitum: ⁊ illud qȯ accidit de nausea, ⁊ vomitu plurimo. Et de medicinis appetitui conferentibus est omne in quo est stipticitas cum caliditate subtili, sicut v̂ga pastoris [i] ⌈decocta cuz vino ⁊ succo⌋ eius, ⁊ [k] ⌈aristologia⌋ ante cibum ⁊ post ipsum de quo parum sumatur. Et emplastra nota cōfortantia stomacum facta ex cydonijs ⁊ dactilis [l] ⌈albis⌋ siccis, ⁊ calamo aromatico, ⁊ spica cum vino odorifero antiquo. Et quādoqz ponuntur in eis semē apij, ⁊ anisum, ⁊ feniculum: ⁊ proprie si fuerint illic dolor, ⁊ iflatio. Quod si eius appetitus malus fiat superflue, stude in mundificando stomacum eius cuz eis, que sunt sicut aqua algeleniabim facti cuz rob. persicis, deinde rectificetur cum acetosis, ⁊ rob de acresta. Et vinum eius factum cũ aqua mellis, aut aqua çucari, iuuamentum eis bonum est in illo, et conueniens embryoni. Et [m] ⌈polypodium⌋ quidē exiccatum conuenit appetentibus lutum ex eis. Et quandoqz iuuātur ex acutis, sicut sinapi, ⁊ similia: ipsum enim abscindit humorem malũ, ⁊ excitat appetitum: ⁊ est vltimum in reducendo appetituz earum. Qunqz conuertitur appetitus earũ ad caseũ, assetur eis humidus super prunas, donec exiccet̃, quoniā ille est melior, quam siccus acutus: primus eniz est minoris superfluitatis: ⁊ secūdus est magis [n] ⌈disrumpens⌋ appetitum. Ad ventositatem vero stomaci earum, ⁊ dolorem eius, verbi gratia, administretur hoc electuarium. ℞. cymini carmeni infusi in aceto, ⁊ torrefacti post illud, ⁊ olibani, ⁊ origani persici omnium ana partē vnam, castorei partis vnius tertiam, sumatur de puluere eius sicco a medic aur̃. vsqz ad aure. i. Ad vomitum v̾o earum super cibuz, oportet vt dentur post cibũ ea in quibus sunt aromaticitas, ⁊ ponticitas, ⁊ stipticitas, sicut cydonia assata, ⁊ proprie quz fixa sunt in eis frusta xiloaloes indi, ⁊ assiduetur compressio manuum ⁊ pedum earum. Et administrentur super stomacum earum emplastra nota: ⁊ teneant in oribus suis grana granato℞ cũ folijs mēte, ⁊ [o] ⌈sorbeāt⌋ aliqd de miua: ⁊ bolũ armenũ est de eis q sedāt ea℞ nauseā.

De [p] ⌈pulsu⌋ cordis pregnantium. Cap. V.

Illud qdē plm accidit eis pp cōitatem oris stōi, ⁊ cā humoris in eo [q] ⌈qm̃⌋ multotiēs alleuiat sorbere aquā calidam, ⁊ exercitiuz leue ꝑcipitans illud qȯ est in ore stomaci.

De regimine cursus mēstruo℞ ꝑgnātis. Ca. VI.

Decoquantur stiptica i qbꝰ nō est aromaticitas in aq̃: ⁊ ex ea administret̃ tina sicut sunt lentes, ⁊ cortices granato℞, ⁊ balaustie, ⁊ galle, ⁊ glandes, ⁊ silia. Et quandoqz fit ex gallis, ⁊ balaustijs, ⁊ corticibus granato℞, ⁊ ficubus siccis emplm, ⁊ ponitur super pectinem cum aceto.

De apatione pedum ꝑgnantiũ, ⁊ mollitie earum. Cap. VII.

Emplastrent pedes ea℞ cũ folijs caulis, ⁊ liniātur cũ vino mixto cũ aceto, ⁊ de coctione citri: aut [r] ⌈cum decoctione chimolee⌋ ⁊ quādoqz sumitur emplm ex [s] ⌈cannis cũ aceto, ⁊ ex aneto⌋ cum aceto.

De abortu. Cap. VIII.

Cause abortus, aut sunt ꝑmitiue ex ꝑcussione, aut casu, aut exercitio supfluo, aut saltu vehemēti, ⁊ proprie ad posteriora, vel retro: ipe. n. multotiēs facit descēdere sperma ɔceptum visibiliter: aut aliqd ex passionibꝰ aialibꝰ, sicut ira vehemēs, aut timor, aut tristitia. Et ex frigore aeris, ⁊ caliditate eius supfluis. Et pp h genus abhorret̃ ꝑ ꝑgnāti plōgatio balnei ex h ꝙ magnificat̃ anhelitus eiꝰ. Balneũ. n. lz abortiri faciat p lubricitatē, fac̃ tñ abortiri [t] ⌈p egressionē fetus ad aerē frz.⌋ Et qñqz ɔuenit ex debilitate eiꝰ pp defectũ, ⁊ mollificationē ipsiꝰ, [u] ⌈cā resolōnis rei corꝑee⌋ ⁊ ex egritudibꝰ, ⁊ [x] ⌈askiu⌋ ⁊ fame vehemēti, ⁊ eũone humoris, aut ex fe san. plimi p medicinā, aut phlebotomiam, aut ex se ipso: ⁊ ex fluxu san. mēstruo℞ plimi. Et q̃zto magis filiꝰ est maior, est nocumētũ cũ phlebotomia in ipso plus: aut ex replōne vehemēti: aut ex satietate nauseatiua plima corrūpēte nutrimētũ fetus, ⁊ oppilāte viā ad eũ: aut ex multitudine coitus mouēte mrīcem [y] † ⌈ ⌋ ⁊ ꝑprie post septimũ. Et multitudine balneatiōis, ⁊ ablutōis lubricāte [z] † ⌈ ⌋ mrīcē, ⁊ faciēte abortũ, lz balneũ abortiri [&] ⌈eo faciat cā mollificatōis v̾tutū, ⁊ q2 fac̃ fetũ egere eo quod est frigidũ⌋ fm ꝙ diximus. Isti ergo sunt or-

dines

Margin notes, left column:
a A, feitaragi
b A. cherse
c † A. Alia lr̃a subtilibus
d A. acuitas
e † A. sufficienti Alia litera retentorum
f A. redeunte
g A. Alia litera finis
h A. deambulationis leuis
i A. Alia litera cuz aneto bibat̃ decoctio Alia litera cũ vino bibatur decoctio
k A. rauend Alia litera alrobub
l A imaturis
m A. amilum

Margin notes, right column:
n A. excitans
o A. lambant
p A. casachan
q A. ⁊
r A. Alia litera liniat̃ cũ chimolea.
s A. dactilis immaturi siccis cũ aceto ⁊ alumine
t A. Alia litera ꝑpterea ꝙ facit fetum indigere aere frigido
u A. pp cām resolutionis ⁊ ex nocumentis corporeis
x A. ascham
y † A. ad exteriora
z † A. ⁊ mollificāte
& A. aere frigido

dines cārum. [a] † ⌈ ⌋ Et qñq3 fit a causis ꝓpter fetū, sicut est mors eius pp aliquā cāruz mortis eius: quare expellit eū natura, ꝛ proprie qñ currit ex eo res virulenta, que mordicat matricez, ꝛ ledit eam: vel sicut est debilitas eius, quare nō firmatur: aut pp pāniculos, ꝛ inuolutiones qbus ꝯtinet᷑. Qum.n.abrūpuntur, ꝛ mollificātur, ꝛ effundit᷑ ex eis humiditas eorū, ledit matricē, ꝛ mouet eam expulsiua, ꝛ adiuuat iterū ad lubricitatē. Aut pp causam matricis de amplitudine oris eius, ꝛ paruitate adunationis eius, aut ex humiditatib⁹ in mr̄ice, aut in orificijs venaꝝ lubrificātibus, ꝛ grauātibus. Et qñq3 fit pp reliquas spēs malitie cōplōnis i matrice ex calore, aut frigore, aut humiditate, aut siccitate, ꝛ paucitate nutrimenti fetus. Et qñq3 fit ex vētositate in matrice, ꝛ ex a̅pate, ꝛ [b] ⌈ q̄ sunt eis similia ⌋ aut duritie: aut cancro. Et qñq3 fit ex vlcerib⁹ in matrice. Et pl̄m abortus facti in mense secundo, ꝛ tertio fit ex vētositate, ꝛ humiditatibus sup orificia venaꝝ, que sunt mr̄icis, que noiantur foramina ex qbus ꝯtexunt᷑ vene secūdine: quz ergo humectātur, mollificant᷑ ipse, ꝛ illud qḋ ex eis texitur: q̄re fit abortus fetus ex quolibet motore, aut ex vētositate, aut grauedine. Et qñq3 est causa malitia complexionis calide exiccātis, aut frigide congelantis. Et iteruz ex eis que abortiri faciunt in initio rei, est tenuitas spermatis in radice, quare nō creatur ex eo pāniculus primus nisi debilis, ꝑparatus ad disrūpendum, cum hoc ꝙ ipse attrahit san. Et in sexto, ꝛ qui sunt post ip̄m ex humiditatibus disptitis in matrice, lubricātibus fetuz. Et dixerūt quidā ꝙ fit plurimum illius ex ventositate: ꝛ veritas est iste sermo. Post spatiū v̊o notum plurimū abortus non fit nisi ex debilitate mr̄icis. [c] † ⌈ ⌋ Et dr̄ ꝙ illa que est vehemēter extenuata, qum ipregnatur, abortit᷑ anteq3 ingrossescat: qm̄ corpus recipit de cibo ad sui rectificationē, ꝛ redditionez sue virtutis, taliter ꝙ nō superfluit embryoni, quod ipsuz nutriat, quare debilitatur. Et in regionibus quidē valde frigidis absq3 equalitate, ꝛ tēporib⁹ frigidis valde multiplicatur abortus. Et similiter mors ꝑgnantiū. Et [d] † ⌈ ⌋ in regionibus meridionalib⁹ [e] † ⌈ ⌋ multiplicatur abortus: ꝛ sil'r in aeribus meridionalib⁹. Et minoratur in septētrionalibus, nisi sint frigidi vehemēter ledentes embryonem. Et qñ preterijt hyems austrina, calida, ꝛ sequtur illā ver boreale frigidum, abortiuntur pregnātes que pariture sunt in vere, ex qualibet cā, ꝛ pariunt debilem. Et dolores quidez accidentes apud abortum, vehemētiores sunt doloribus accn̄tibus apud partū: qm̄ ille sunt res non naturales.

De signis. Cap.IX.

Signa quidē abortus ipsius sunt, qm̄ incipit mām̄illa detumescere post soliditatē sanam. Soliditatem v̊o egram rectificat natura perducens ad detumitionem sine timore abortus. Et quecūq3 duarum mām̄illaruz detumescit a soliditate sana, tunc habēs eam abortit᷑ [f] ⌈ in die illo. Et similiter ex pleuresi. Qum ergo ⌋ superfluit lactis prouocatio, ꝛ frequēs fit, adeo donec detumescat mām̄illa, tūc indicat ꝙ fetus est debilis, ꝛ ꝙ ꝑparatur abortui. Et sil'r multitudo doloꝝ in matrice. Et qñ rubet facies [g] † ⌈ ⌋ in febre, ꝛ accidit rigor, aut grauatur caput, ꝛ dñatur lassitudo, ꝛ sentitur dolor in ꝓfundo oculi, sig̃t ꝙ cause abortus sunt venientes, ꝛ ꝙ ipse facient peruenire menstrua, deide faciēt abortiri. Et sil'r cāe [h] † ⌈ ⌋ abortus quādo veniunt, significant ipsum. Cōplexiones v̊o, ꝛ vlcera, ꝛ apostemata, et humiditates per ea cognoscuntur que dicta sunt multotiens. Factus autem causa vētositatis cognoscitur per signa ventositatis, ꝛ extēsionis absq3 grauedine, ꝛ ex permutatione ꝛ ex additione cū acceptione iflatiuoꝝ. Et cāe primitiue iteꝝ cognoscūtur [i] ⌈ q̄ʒtitate sua. ⌋ Mortē v̊o fetus sig̃t motio rei [k] ⌈ delate ⌋ in cōcauitate grauātis sicut lapis, qui mouetur de latere ad latus: ꝛ ꝓprie qum iacet sup latus suū, ꝛ ifrigidat᷑ sumen, qū an̄ illud esset calidū ꝛ detumescit mammilla. Et qñq3 currūt humiditates virulēte fetide. Et sig̃t illud si iam acciderint ꝑgnātibus egritudines acute, nocētes sua caliditate vehemēter: nam si ex eis ꝓhibetur nutrimētum, moritur fetus: ꝛ si nō prohibet᷑ vehementior fit egritudo, ꝛ fiūt alie egritudines praue. Et quādoq3 fit qum moritur fetus, ꝛ ante illud. Et est de idicātibus illud, vt demergatur oculus pregnantis ad profunduz, ꝛ fiat albedo oculi fusca. Et quādoq3 fit rigida auris eius, ꝛ extremitas nasi, cum rubedine labij, ꝛ dispositio eius est similis hydropisi hyposarche.

De conseruatione embryonis, et cautella abortus. Cap.X.

Embryonis suspēsio ex matrice, est sicut suspēsio fructus ex arbore: ꝛ sicut maior timor q timet᷑ super fructum ꝙ cadat, est aut qum incipit eius apparitio, aut qum ipsius existit cōplemētum. [l] † ⌈ ⌋ sil'r qḋ vehemētius timetur super embryonē, quod abortiuus fiat, est apud ꝑncipiū ꝯceptionis, ꝛ ante appropinquationē partus, quare opʒ vt caueātur in his duab⁹ horis cause abortus ꝑdicte. Et pharmacum qdem solutiuū est de summa illarum causarum, quare opʒ vt caueatur eius dispositio an̄ mensem quartū, ꝛ post septez: ꝛ in eo quod est inter illa iteꝝ: verūtamē in eo, qḋ est inter illa, est salubrius: ꝛ ad ipsum ꝑuenitur qum necessariū est. Et fortasse non erit excusatio in qbusdā harū horarū, quin soluatur, ꝛ mūdificetur san. eius, vt nō corrumpat embryonē pp malitiā cōplexionis: q̄re opʒ vt fiat cū facilitate, ꝛ subtilitate. Et qñq3 ēt mēstrua ante conceptionez nō sunt mēstrua necessaria, ꝛ remanēt in ea supfluitates mēstruoꝝ eius, indigētes mūdificatione, ꝛ tūc si nō mūdificant᷑ recipit eaꝝ corruptionez embryon, opʒ ergo vt mundificetur illud [m] ⌈ subtile ⌋ cum mūdificatiuis subtilibus, nō potando, sed supponendo [n] ⌈ in primis suppositoriū post collū ⌋ matricis, imo supponantur in collo matricis: ꝛ nō mundificetur cum [o] ⌈ eis illud qḋ mundificatur ⌋ vice vna: imo vicibus pluribus. Et qum super mulierem timetur, ꝙ abortiatur, causa complexionis, et apostematū, ꝛ vlcerum, ꝛ vētositatis, ꝛ reliquorū, curetur totum cum eis que sunt in suo capitulo. Et qum abortitur [p] ⌈ cā cōplexionis frigide, tūc si motor etiā est cōplexio ⌋ temperetur: ꝛ si est aliud, ꝛ est de illis que declinare faciunt ad matricē materiam calidam, ex qua timetur apostema curetur cū apocrusticis, ꝛ prohibentibus apostema, ꝛ cum eo qḋ de solutione possibile est. Si autem nō fuerit illud, imo non timetur ex eo nisi vt consequatur embryonem causa eius nocumētum, aut lesio faciēs ipsum abortiri, aut interficiens ipsum, tūc opʒ vt curetur cum medicinis conseruantibus embryonem, quas dicemus. Propter lubricitatem v̊o ab humiditatibus, q̄ est plurima lubricitas, opʒ in hora ipregnationis vt administrentur clisteria lenitiua, eūantia

[a] † A. primitiua rum

[b] A. herisipila

[c] † A. ledente

[d] † A. similiter

[e] † A. ꝛ tp̄ibus meridionalib⁹

[f] A. fetū ex duobus geminis q est in illo latere. Et qum

[g] † A. valde

[h] † A. fortes

[i] A. ex aduentu suo ad extra

[k] A. derelicte vl' non ligate

[l] † A. seu maturatio

[m] A. cum subtilitate

[n] A. ꝛ nō supponant post os

[o] A. eo qḋ mundificat

[p] A. pp cām primitiuam tunc si est cōmouēs cōplexionē etiam

stercus, deinde administrētur iniectiones, ⁊ prouocantia vrinam, ⁊ clisteria mūdificantia matricē.

¶ De reginine bono ad illud. Cap. XI.

D St vt in potu def' aq̄ radicū cum oleo de kerua, aut decoctio alhasech, aut fenugreci cū ol'. d̄ kerua. Et def' in potu in oibus decem diebus aliqd de pillulis fetidis: ⁊ detur hiera G. in potu. Clistere bonū ad illud, ⁊ ad vētositatez. ℞. sauine ⁊ origani, ⁊ ameos, ⁊ keisim, ⁊ ramorum aneti, ⁊ camemille, ⁊ rute, ⁊ hascec, ⁊ fenugreci aā. pugillū vnū decoquātur in tribus lib. aque, donec ɔsumatur medietas ⁊ sumat' de ea minus lib. ⁊ ad de super istā sextarium vnū olei araçaki, ⁊ sacraiati vnuz olei sisamini, ⁊ vtere ipso clisteriçādo, ⁊ clisteriça ipsam omnibus quattuor diebus cum tātūdē. Et ex eo est vt sumatur colloqntida, ⁊ perforetur, ⁊ extrahātur grana eius, ⁊ impleatur oleo de lilio, et dimittatur die ⁊ nocte: deinde p̄paretur in mane super cinerē calidū, ⁊ dimittatur donec buliat oleum sintegre: deinde colletur, ⁊ clisteriçetur cum eo receptrix dum est tepidū: hoc eniz est mirabile ad lubricitatem humidam. Et post huius euacuationē opz vt administrentur olea odorifera, calida, inuncta, ⁊ iniecta, ⁊ supposita in lanis. Et cōfectiones magne, ⁊ medicamen alkekengi, ⁊ diamarte, ⁊ saggenea in oibus tribus diebus, aut quinqz. Et similiter de diamuscho, ⁊ diaspermaton. Et iteꝝ sumat' corticis turis, ⁊ ciperi tritorū etiā amboꝝ ana pars. i. ⁊ myrrhe pars. v. decoquantur cū [a] ⌈sextuplo sui aque,⌋ donec remaneat quarta, ⁊ colet', ⁊ clisteriçet' ex ea cum. iiij. ʒ. in omnibus tribus diebus postquā iam euacuata fuerit humiditas que est ante ipsaz. Et ex [b] ⌈pessarijs⌋ bonis sunt bdelliū, ⁊ gluten alimbat, ⁊ ammoniacū, ⁊ nigella cōiunctim, ⁊ singulariter: ⁊ administrētur post mūdificationē, ⁊ supponatur spica, ⁊ crocus, ⁊ mastix, ⁊ myrrha, ⁊ galia, ⁊ castoreum, ⁊ bdellium, ⁊ silia in oleo nardino: aut adipe anseris sup lanā viridē. Et supponat' post illud cuius p̄missio necessaria est, coagulū leporis, ⁊ medicine ɔseruātes fetū in ventre mr̄is, qum non est nocumētū cōplexionis calide: aut ap̄atis calidi, ⁊ similium illis. Et sunt medicine q̄ sunt ad cor, sicut [c] ⌈çedoaria⌋ ⁊ doronigi, ⁊ been duo, ⁊ letificātes, ⁊ diamuschū, ⁊ mithridatū. Medicamē ꝓhibēs abortū ℞. doronigi, ⁊ [d] ⌈çedoarie⌋ ⁊ castorei, [e] ⌈⁊ asse⌋ et galie, ⁊ muschi, ⁊ cardamomi minoris, ⁊ gallaꝝ, ⁊ spodij, oium aā. ʒ. i. [f] † ⌈ ⌋ cū aqua frigida, ⁊ [g] ⌈clisteriçetur calefactuz aā ℔⌋ ⁊ ex eis que conferunt in eo sunt [h] ⌈ordeum⌋ ⁊ camemilla ⁊ [i] ⌈assa⌋ ⁊ anetū, ⁊ ameos, ⁊ similia.

¶ De regimie abort⁹, ⁊ extractiōe fet⁹ mortui. C. XII.

Q Uandoqz abortus in quibusdam horis necessarius est, de qbus est illa: q̄ est qum pregnans est puella, pua, supra quā timet' mors ex ptu. Et de illis est qūi [k] ⌈matrice⌋ est nocumētū. ⁊ additio carnis stringens sup fetus egressionez, q̄re interficit. Et de illis est apud mortē fetus in vētre p̄gnātis. Et scias q̄ qn̄ fit difficilis partus. iiij. diebus, tūc iā moritur fetus, quare occupatus sis in vita mr̄is, ⁊ nō occuperis in vita fetus: imo stude in extractione illius. Et abortuz quidē qn̄qz faciunt motus, ⁊ qn̄qz faciunt ip̄m medicine. Et medicine quidez faciunt. qm̄ interficiunt fetum, ⁊ q2 prouocāt menstrua cum fortitudine. Et qn̄qz faciunt cum lubricitate. Et interficientes fetū sunt amara, ⁊ prouocantia mēstrua iterū sunt amara, ⁊ acuta, ⁊ lubricantia sunt humida, viscosa, que administrentur bibita ⁊ supposita. Et ex motib⁹ est phlebotomia, ⁊ proprie ex saphena post basilicaz: ⁊ proprie super magnitudinē [l] ⌈ieiunij⌋ et famem, ⁊ exercitiuz, ⁊ saltus plurimi, ⁊ delatio oneris grauis, ⁊ vomitus, ⁊ sternutatio. Et de regimine bono in illo est vt intromittatur in os matricis p̄gnantis charta facta licinium aut pēna, aut [m] ⌈herba amara vel abrasa⌋ cum mēsura quantitatis [n] ⌈penne⌋ ex vsnen, aut ruta, aut hatranita, aut [o] ⌈siracost.⌋ Ipsa enim abortiri faciunt proculdubio: ⁊ proprie qum liniuntur ex aliqua midicinarum abortiri facientim, sicut alkitran, ⁊ [p] ⌈pulpa⌋ colloquintide. Et de medicinis quidem abortiri facientibus, alie sunt singulares, ⁊ alie cōposite. Et singulares quidem iam diximus in tabulis medicinarum singulariuz, ⁊ compositas in antidotario. Hic v̄o dicemus de vtrisqz ordinibus eas que magis operatiue sunt in intentione. De medicinis v̄o singularibus que sunt longingores a vehementia caliditatis, sunt sicut apsinthium ⁊ [q] ⌈capsia.⌋ Sed medicine singulares calide sunt sicut semen [r] ⌈capsie⌋ quod est simile nasturtio, ⁊ est ei odor nasturtij [s] † ⌈ ⌋ ⁊ grana harmel iterū bibita, ⁊ supposita: ⁊ oleū balsami qum supponitur extrahit fetuz, ⁊ secundinam, ⁊ assa, ⁊ galbanum forte est iteruz: ⁊ buchormarien in hoc cap̊ fortis est valde bibita, ⁊ supposita, ita q̄ quidaz existimant q̄ si pregnās iaciat [t] † ⌈ ⌋ sup eā, perducit eā ad abortiēduz: ⁊ succus eius corrūpit fetum linitus super ventrē, quanto ergo plus suppositus super cottum. Et similiter succus reliquarū hartanitaruz. Et si in potu detur de vsnen persico pondus. ʒ. iij. eijciet fetum in die illo. Et qum sumitur de [u] ⌈cordumeni⌋ tertia. ʒ. eijcit fetū, ⁊ facit possidere caliditatē ⁊ [x] ⌈motū.⌋ Et iterum si initiatur decoctio pulpe colloquintide in iniectorio narrato s̄m conditiones suas: aut supponatur ī lana suppositorio ascēdēte. Et ex medicinis bonis est cinamomū, qum p̄miscet' cū rubea: ipsuz eniz abortiri facit fetū bibitū, aut suppositū, ⁊ cū ℔ sedat nauseā. Et de illis q̄ proprietatē habēt, est vngula asini. Secūdum enim q̄ qdam existimāt si cū ipsa suffumigetur fetus [y] † ⌈ ⌋ mortuus, extrahit eum. Et qum ex stercore eius fit suffumigatio per traiectorium. extrahit mortuū velociter. Et similiter suffumigatio cum oculo piscis saliti. Et de medicinis cōpositis ebibitis in hoc est medicamē forte in faciendo abortū, ⁊ extrahēdo fetū mortuū, Quod. ℞. asse pōdus. ʒ. v. ⁊ foliorū rute sicce. ʒ. iij. ⁊ myrrhe. ʒ. i. ⁊ est dosis. i. sumatur in potu cū decoctione sauine, dosis vna in mane, ⁊ dosis. i. in vespere: aut sumatur aristologia longa, ⁊ gētiane, ⁊ baccarū lauri: ⁊ myrrhe, ⁊ costi marini, ⁊ cassielignee nigre, ⁊ rubee ticture, ⁊ succi apsinthij, ⁊ cordumeni recētis acuti, ⁊ pipis, ⁊ meseatramesia ēt partes equales, de quo bibatur oī die aur'. [z] ⌈. i.⌋ x. dieb⁹. Et de medicinis bonis facientibus abortū cū facilitate: cuz sedatione nausee est illud, qd̄. ℞. cinamomi, ⁊ cordumeni, ⁊ sauine omniū aā. ʒ. x. myrrhe. ʒ. v. ⁊ sit dosis eius. ʒ. iij. omni die: ⁊ alleuiatur cū hoc mundificatio enixe, ⁊ exitus secundine. Et tyriaca diatesseron etiā est fortis in faciendo abortuz, ⁊ extrahendo mortuū. Et ad infantē mortuū sumantur ℥. iij. aque rute, ⁊ tātundem aque fenugreci decocti cum ficubus decoctione multa, ⁊ origani. ℥. iij. ⁊ sumantur in potu. Ipsa enim lubricant mortuum. Et quādoqz datur in potu aque frigide quātitas lib. i. ⁊ pulueriçatur desup altee. ℥. i. ⁊ datur i potu, ⁊ vo/

a A. Alia litera sex eminis aq̄
b A. suffumigationibus
c A. zurumbet
d A. zurumbet
e A. Alia litera
f † A. 33. ʒ. x. ⁊ potus eius oi die ē aure. i.
g A. clistere calefactiuū isti⁹ generis
h A. origanum
i A. fenugrecuz
k A. ore mr̄icis
l A. fetus
m A. lignū abrasum vel politus ⁊ factū acutū i modū licinij
n A. fusti vel rami
o A. serachs
p A. succus
q A. fum⁹ terre
r A. seitaragi.
s † A. qū supponit' cāt abortum
t † A. pedem
v A. charmedane
x A. adustione
y † A. viuus ⁊
z A. ij.

mitur, ⁊ fit sternutatio. Et datur in potu aqua rute plurima cũ oleo de fenugreco decocto cũ dactilis, ⁊ est cõueniẽs secũdine. Et de pessarijs est medulla [a] ⌈cordumeni⌋ de qua ⁊ ex ammoniaco fiat pessariũ, ⁊ supponatur. Pessariũ forte. ℞. succi cucumeris asinini kirat. viij. confecti cũ felle taurino, ⁊ supponatur, extrahit. n. fetum [b] † ⌈ ⌋ mortuuz. Pessariũ pauli. ℞. helleboꝛ nigrũ, ⁊ staphisagriã. ⁊ aristol. ro. ⁊ buchoꝛmarien, [c] † ⌈ ⌋ ⁊ grana almeçerion, ⁊ pulpã collo͞qntide, ⁊ ammoniacum, terant oĩa, ꝓter ammoniacũ: ipsum nanqꝫ resoluit in aqua, ⁊ aggregent cũ eo reliqua: ⁊ qñqꝫ ponit cũ eo fellis taurini exiccati pars. i. ⁊ fit ex eis pessariũ. Et iteꝝ aliud forte valde. ℞. salis ammoniaci triti. ʒ. x. ammoniaci. ʒ. iiij. ꝯficiat sal ãmoniacus cũ resolõne ãmoniaci, ⁊ fiat ex eo pessarium: ⁊ supponat nocte tota eleuatꝭ pedib⁹ sup puluinar, ⁊ initiat iteꝝ in eã, qꝺ fit sicut decoctio apsinthij, ⁊ sicut succ⁹ rute, ⁊ sic̃ decoctio sauine, ⁊ oleũ de kerua.

> a A. charmedana
> b † A. viuum ⁊
> c † A. ⁊ pulpaz cordumeni Alia litera ⁊ medullã charmedana

¶ De instr̃o quo iniectio fit in mr̃icẽ. Cap. XIII.

Portet vt sit instr̃m quo iniectio fit triangulate extremitatis, longũ habens collum, ꝭm mẽsuraz lõgitudinis colli matricis mulieris, que curatur, ⁊ taliter vt ĩgrediatur os matricis, ⁊ sentiat mulier ꝙ iam peruenit in spatiũ intra matricẽ, ⁊ initiatur per ipsum, illud qꝺ interficit, ⁊ qꝺ lubꝛicat, ⁊ quod extrahit.

¶ De regimine quoꝛundam antiquoꝛum in extrahẽdo fetum moꝛtuum. Cap. XIIII.

Xtractio fetus moꝛtui, ⁊ incisio eius cũ ferro, quz difficilis fit partus ꝯsiderent an sit salubꝛis, an sit non salubꝛis. Si ergo fuerit ex illis que salubꝛes sunt, simus audaces in curatione eius: ⁊ si nõ, pꝛohibeat illud. Mulieri. n. cuius dispõ mala est, accidit sincopis, cũ vigilijs, ⁊ obliuione, ⁊ mollificatione, ⁊ dislocatione: ⁊ quz vocat non foꝛtasse respõdet: ⁊ qum clamatur alta voce, respõdet debiliter: deinde supuenit ei sincopis iterũ: ⁊ de illis sunt que spasmãtur cum tẽsione, ⁊ [d] ⌈pulsant earũ lacerti⌋ ⁊ pꝛohibent a cibo: ⁊ est pulsus earũ paruus frequẽs. Illis ṽo que saluãtur nihil accidit de hoc. Opz ergo vt mulier resupinetur sup [e] ⌈caput, ⁊ sup doꝛsum suuz:⌋ ⁊ sit caput eius decliue ad inferioꝛa, ⁊ crura eius eleuata, ⁊ cõtineant eã mulieres, aut accipiant ab omni latere, si fuerit p̃sentes. Et si nõ, ligetur pectus eius ad [f] ⌈lectum⌋ cũ ligamẽtis vt non attrahatur coꝛpus eius apud tẽsionẽ [g] † ⌈ ⌋ deide apiat obstetrix [h] ⌈rectũ⌋ colli mr̃icis, ⁊ inungat manũ [i] ⌈sinistrã⌋ oleo, ⁊ aggreget oẽs digitos in lõgitudine protẽsos, ⁊ intromittat eos in os mr̃icis, ⁊ dilatet [k] ⌈eos ẽt cum eo qꝺ est⌋ supꝛa ipsos de oleo. Et inquirat vbi opz figere vncinos, qbus fetus extrahatur, ⁊ loca [l] ⌈eleuata vt⌋ figant ĩ eis vncini. [m] ⌈Et si appꝛoximat ei qꝺ inuenit.⌋ [n] ⌈Ista ergo⌋ sunt loca in fetu q descẽdit sup caput, oculi, ⁊ os, ⁊ [o] ⌈collum, ⁊ palatũ, ⁊ sub mãdibula⌋ ⁊ furcula, ⁊ loca ꝓpinqua costis, ⁊ sub hypocũdrijs. In fetu ṽo q descendit sup pedes, sunt ossa q̃ sunt supꝛa pectinez, et coste medie, ⁊ furcula: deinde teneat instr̃m quo extrahatur fetus cũ manu dextra, ⁊ itromittat manũ sinistrã [p] ⌈sub vncino ĩ eo qꝺ est⌋ iter digitos suos, ⁊ infigatur in [q] ⌈ꝑtibus⌋ locoꝝ q̃ diximus donec ꝑueniat ad rẽ vacuã, ⁊ infigat ecõtra vncinus alius, vt sit attractio eq̃lis, ⁊ nõ declinet ad partẽ aliquã. Deinde tendat, ⁊ nõ sit tẽsio equalis in directo tm̃: immo in lateribus ẽt, sicut fit in ablatione dentiuz. Et opz in [r] ⌈hoꝛa illa⌋ vt mollificet tensio: deinde intromittat index inunctus, ⁊ digiti plimi in eo qꝺ est inter matricẽ, ⁊ coꝛpus, qꝺ retinet. Et [s] ⌈circundent digiti eius circuitũ.⌋ Qum ergo [t] ⌈seqtur⌋ fetus ꝭm ꝙ opz, tũc ꝑmutet vncinus ꝑmus ad locuz altioꝛẽ, ⁊ ita fiat cũ vncinis alijs donec egrediatur fetus totus cũ attractione. Qꝺ si egrediatur manus ante aliã, ⁊ non est possibilis reditio eius ꝑꝑ ipsius coarctationẽ, tunc opz vt inuoluat sup ipsaz pãnus vt nõ lubꝛicet, ⁊ attrahat tãdiu, donec qũ tota egreditur, abscindat ex spatula: ⁊ ita fiat qum egrediuntur ambe manus añ [v] ⌈adiutoꝛia sua⌋ ⁊ nõ est possibilis earũ reductio. Et sil'r fiat de pedibus, qũ nõ ꝯsequitur eos ambos reliquz coꝛpus. s. incidantur ex inguib⁹. Et si caput ĩfantis ẽ magnũ, ⁊ accidit ei coarctatio in exitu, ⁊ est ĩ capite eius aqua ꝯgregata, tũc opz vt intromittatur inter digitos phlebotomus, ant cultellus spinosus: aut cultellus quo incidunt hemoꝛroides nasi, ⁊ pfoꝛet cũ eo caput vt effundat aqua, ⁊ detumescat. Et si aq̃ nõ est, ⁊ est necessariũ vt extrahat cerebꝛũ eius, fiat. Si aũt fetus est magni capitis natura, tunc opz vt findatur craneum, ⁊ capiatur cũ tenalijs, quibus extrahuntur dentes, ⁊ ossa, ⁊ extrahat. Et si egrediatur caput, ⁊ coarctet pectus: tũc findãtur cuz hoc ingenio loca, que sequũtur furculam donec perueniatur ad ossa vacua, quare effundat humiditas, que est in pectore, ⁊ detumescat pectus. Si aũt nõ [x] ⌈adunet⌋ opz tũc vt scindatur, ⁊ auferat [y] ⌈furcula.⌋ Qum eniz auferẽ, obedit tunc. [3] † ⌈ ⌋ Et si fuerit ĩferius vẽtris apostum, ⁊ fetus moꝛtuus, aut viuus, opoꝛtebit tunc ẽt, vt euacuet [⁊] ⌈sicut narrauimus cuz eo⌋ qꝺ est in concauitate eius. Fetus aũt qui egreditur super pedes, attractio fit facilis, ⁊ transpositio eius ad os matricis facilis. Qꝺ si coarctetur apud ventrem, ⁊ pectus, opz tunc vt attrahatur cũ panno, ⁊ findatur ꝭm ꝙ narrauimus, donec effundatur qꝺ intra ipsuz est. Si ṽo reliqua membꝛa auferantur, ⁊ redeat caput, ⁊ retineatur, tunc intromittatur manus sinistra, ⁊ queratur cũ ea caput, ⁊ extrahat cuz digitis ad os matricis, deinde intromittat in eo vncinus vnus, aut duo ex illis quibus attrahit fetus, ⁊ trahatur. Et si os matricis iã coarctatũ est ꝓpter apostema caliduz acc̃ns ei, tunc nõ opz vt laboꝛet, imo opz tunc, vt administretur effusio rerum pinguiũ plurima, ⁊ humectatio, ⁊ sessio ĩ tina: ⁊ administrentur [?] ⌈epithimata⌋ ad aperiẽdum os matricis, ⁊ auferatur caput, sicut diximus. In illo autem qui de fetibus egreditur super latus si possibile est vt equetur: tunc admininistrẽtur [ꝫ] ⌈epithimata ad aperiendum os matricis que⌋ diximus. Et si non fuerit illud, incidatur infans totus interius. Et necessaria est post administrationem harum rerũ, administratio specierum curationis apostematum calidoꝛuz, que eueniunt in [a] ⌈matrice.⌋ Qꝫ si accidat fluxus sang. curetur cũ eo ꝙ est in capitulo suo.

> d A. cõmouẽtur earum nerui
> e A. tabulaz eleuatã a terra
> f A. tabulam eleuatã a terra
> g † A. ⁊ attractionẽ fetus
> h A. supioꝛẽ ꝑtẽ
> i A. Alia litera aliam
> k A. cum eis ⁊ effundat
> l A. supioꝛa in quibus
> m —— A.
> n A. Et ista
> o A. pars posterioꝛ capitis, q̃ ẽ pꝛĩcipiũ nuche, ⁊ ꝑtes guturis, ⁊ sub mento
> p A. ⁊ occultet vncinum
> q A. vno
> r A. internallo ipsius
> s A. applicentur digiti ei⁹ in circuitu ipsius.
> t A. extrahitur
> v A. ante alia
> x A. detumescat
> y A. os furcule
> 3 † A. pectus
> ⁊ A. cũ eo quod narrauim⁹ totũ
> ? A. emplastra
> ꝫ A. canones quos
> a A. Alia litera oꝛe matricis

¶ De regimine pꝛegnãtis post aboꝛtũ. Cap. XV.

Um aboꝛtit mulier fetum, opz vt suffumiget cũ bdelio, ⁊ [b] ⌈isopo⌋ ⁊ alharmel, ⁊ glutine albotin, ⁊ oꝛigano, ⁊ sinapi albo, vt currat sang. ⁊ nõ ingrossetur: quare retineatur, ⁊ doloꝛem faciat.

> b A. zufera

¶ De extractione scꝺine. Cap. XVI.

Ngenium quidẽ in extractione qꝺ administratur in ea absqꝫ medicamine, est vt ster-

mutet cum aliquo eorũ, que sternutare faciunt:dein de teneat ambas nares ⁊ os violẽter, quare [a] ⌈in/ spissatur⌋ vẽter, et tenditur, et lubricat secundina. Quñqꝫ apparet secũdina, tũc tẽdatur paulatim cũ facilitate, et non sit in ea labor, vt non abscindatur. Quum ergo timetur abscisio, stringatur illud quod [b] ⌈sequitur manu⌋ cũ coxa mulieris, constrictione tẽperata, et elaboretur in sternutatiõe. Qñqꝫ tarda tur casus secũdine, non tẽdas eã tẽsione aliqua, im mo stringe eaꝫ ad coxas ambas ligatione desup, ta liter vt nõ ascẽdat. Et si fuerit adherens cũ profun/ ditate matricis, tũc subtiliatio sit in separatiõe eius cũ motu leui ad latera, vt mollificentur ligamenta. Et opꝫ vt nõ cadat in hoc labor oĩno. Et si fuerit re tentio eius ꝓpter vehemẽtiã oppilationis, et cõstri ctionis oris matricis ingenietur [c] ⌈vt carminet:⌋ aut cum digitis:aut effusione vnguẽtorũ calidoruꝫ mollificantium ſm propinquiorem preparationeꝫ situs mulieris que possibilis est in ea:⁊ fortasse est iacere eius conueniẽtius ad illud. Et qñqꝫ adiuuãt ad illõ vnctiones, ⁊ empl'a lenificantia de foris sub vmbilico, ⁊ alchatim. Et qñqꝫ sufficit linimentũ di gitorum obstetricis:deinde regatur regimento ster nutationis, ⁊ suffumigationum, ⁊ tinarum, ⁊ eoruꝫ que bibuntur, ⁊ ingenietur omni ingenio. Ipsa enĩ in quolibet spatio putrefit, ⁊ [d] ⌈lenitur, ⁊ cadit,⌋ et adiuua te cũ diureticis fortibus. Et administra ei ti nam decoctionis vsnẽ:qm̃ facit ipsaꝫ cadere. Et de illis que faciunt ipsam cadere, est vt infundãtur in mr̃iceꝫ vnguẽtuꝫ basilicon: Ipsuꝫ.n. putrefacit eã, ⁊ extrahit ipsam. Et quꝫ egredit' administret' oleũ roꝝ. ⁊ similia. Et de his que adiuuãt ad lubricatio/ nem eius est, vt in potu detur aq̃ [e] ⌈rosaꝝ recẽtiuꝫ⌋ pulueriçata desup altea:aut detur in potu:aut sup/ ponatur aliqd de stercore [f] ⌈accipitris⌋ ⁊ admini/ stretur desup qδ dictũ est de medicinis facientibus abortiri fetũ, ⁊ pesarijs, ⁊ suffumigatiõibus. Et de suffumigationibus bonis, est helleborus al. facta suffumigatione cũ eo:⁊ stercus colũbinũ etiã facta suffumigatiõe cũ eo, ⁊ aristologia facta suffumiga/ tione. Et de antiquis fuerunt, qui preceperũt obste trici vt inuolueret manũ suam in pãno, ⁊ intromit/ teret eam, ⁊ acciperet secũdinã:sed hec cura est do/ lorosa:nã qum nõ egredit' secũdina. tũc ipsa [g] ⌈car minatur⌋ ⁊ egredit' post dies. Uerũtamen pariẽti [h] †⌈ ⌋ accidit dispõ maligna ꝑꝑ vapores ma/ los ascẽdẽtes ex secũdina ad cerebrũ, ⁊ cor, ⁊ stõm: opꝫ ergo vt succurratur ad nocumẽta earum cũ suf fumigatiõib⁹ aromatic], ⁊ potu [i] ⌈ almeisus,⌋ ⁊ dia muschi. Et administrentur epithimata super cor, ⁊ stomacũ, ⁊ medicine aromatice facientes cordi. Et quidã antiquoꝝ locutus est de extractione secundi ne sermonẽ quẽ ego sua dictõe narro. Inqt Ludus, si remanet secũdina in matrice post exitũ fetus, tũc si os mr̃icis est aptũ, ⁊ secũdina est [k] ⌈suspẽsa que⌋ iam collecta est, ⁊ facta est silis spere in latere matri cis, tũc exitus eius est facilis. Et opꝫ vt calefiat ma nus sinistra, ⁊ inungat', ⁊ intromittat' ad ꝓfunduꝫ, ⁊ querat cum ea donec inueniat secũdinã cũ [l] ⌈col/ lo⌋ mr̃icis anexã, opꝫ vt trahatur non ſm rectitudi nem [m] ⌈qm̃⌋ timemus inde cõuersionem matricis, neqꝫ attractione vehemẽti:imo opꝫ imprimis vt ꝑ/ mutetur cũ facilitate ad latera dextra ⁊ sinistra:de/ inde addatur in quãtitate attractionis:ipsa eniꝫ at/ trabitur tũc ⁊ separat' ex adherẽtibus. Et si os ma tricis fuerit adunatum administra spẽs curationis quas dixi tibi. Et si nõ fuerit virtus debilis, admi/ nistra res mouẽtes sternutationẽ, ⁊ suffumigatiões

a A. fiat tẽsus vt corda
b A. apprehẽdit manus
c A. ad dilatan/ dum ipsum
d A. ⁊ fetet
e A. Alia litera cineris recẽtis
f A. auis falcõis
g A. dilatatur Alia litera putrescit
h † A. enixe
i A. almisusen
k A. inuoluta et
l A. profundo
m A. Alia litera nisi

cum spẽbus in vase. Et si apitur os matricis, tũc tu intromitte manũ, ⁊ extrahe eã ſm q̧ diximus. Et si nõ egredit' secũdina cũ istis rebus, tũc non solicite/ ris ex hoc:ipsa.n. post dies paucos resoluet', ⁊ cur/ ret sicut currit aquositas san. At võ [n] ⌈augumẽtũ⌋ odoris eius facit dolorẽ capitis, ⁊ corrũpit stõm, ⁊ angustiã facit. Quare [o] ⌈opꝫ vt soliciteris,⌋ ⁊ opꝫ, vt nõ sit abbreuiatio in administratione suffumiga tionis cũ rebus ꝯueniẽtibus ad illud. Inqt, ⁊ iã ex/ pertus sum in hoc suffumigationẽ nasturtij, ⁊ ficuũ siccarũ. Et alius locutus est ſm sermonẽ quẽ scripsi mus ſm modũ suum ẽt, [p] ⌈videt' mihi⌋ vt ponan/ tur medicine acute, sicut ruta, ⁊ prassium, ⁊ abrota/ nũ, ⁊ oleũ de lilio, ⁊ oleũ de alcãna tãte quãtitatis, qua humefiãt medicine sicce:aggreget' totũ illud i vase nouo, ⁊ coopiatur caput eius, ⁊ fiat in eo fora/ men paruũ, ⁊ intromittatur in foramine cãna, ⁊ po natur sub eo ignis. Quñqꝫ vno feruore bulierit, re/ moue ipm, ⁊ pone ipm super prunas, ⁊ approxima ipm scãno super qδ sedet mulier, ⁊ pone cãnã invul uam eius, ⁊ coopi cuꝫ pãnis plurimis ex partibus eius vt nõ egrediat' vapor, ⁊ dimitte eã ſm hũc mo dum duabus horis donec ꝑmutet' secũdina. Qδ si non sufficit illud, ⁊ debilitatur vapor in extrahẽdo ipsaꝫ, tunc tibi cõuenit vti emplastris, que abortiri faciũt fetum. Administratio nãqꝫ eorum post vapo rationem est fortior, ⁊ penetrabilioris virtutis.

¶ De prohibitione impregnationis. Cap. XVII.

Edico quandoqꝫ necessariũ est ꝓ hibere impregnationeꝫ in parua, sup quã timetur de partu:⁊ i ea in cuius matrice est egritudo:⁊ in ea in cuius vesica est δbilitas. Grauitas nã/ qꝫ fetus facit possidere scissuraꝫ in vesica, quare in/ uoluntarie egreditur vrina, ⁊ non põt retineri vsqꝫ ad fineꝫ vite. Et de regimine in hoc est vt precipias in hora coitus, vt caueatur forma ĩpregnatiua, quã diximus:⁊ cũ diuersitate inter duas spermatis eie/ ctiones, ⁊ separatione cũ velocitate, ⁊ ꝑcipue vt ele uetur mulier cũ cõplemẽto coitus, ⁊ saliat ad poste riora, vsqꝫ ad. vij. ⁊. ix. saltus: fortasse.n. egredietur sperma. Incessus aũt paruus, ⁊ saltuꝫ ad anteriora quiescere facit sperma fortasse. Et qñqꝫ adiuuat ad lubricitatẽ spermatis, vt sternutet. Et de illis q̃ opꝫ ꝯsiderare est, vt supponatur ante coitũ, ⁊ post ipsuꝫ alkitran:⁊ vngatur cũ eo virga, ⁊ sil'r cum oleo bal sami, ⁊ cerusa:⁊ vt supponatur añ ⁊ post pulpa gra nati, ⁊ alumen. Et suppositio ẽt sumitatis caulis, ⁊ seminis eius, apud mundificationẽ, ⁊ [q] ⌈apud⌋ coi tum, ⁊ post ipsum est in hoc fortis, ⁊ ꝓprie qñ poni tur in kitran [r] ⌈⁊⌋ submergitur in [s] ⌈calamento.⌋ Et suppositio folioꝝ algarab post mundificationẽ. et proprie qñ cuꝫ hoc sunt submersa in aqua folio rum algarab. Et sil'r pulpa collogntide. Et [t] ⌈albe guerescen⌋ ⁊ scorie ferri, ⁊ cauliũ, ⁊ scamonee, ⁊ se/ minis caulis ꝑtes eq̃les aggregent' cũ kitran, ⁊ sup ponant'. Et suppositio pipis post coitũ prohibet cõ ceptioneꝫ. Et sil'r suppositio stercoris elephantis so la, aut cum suffumigatione cum eo in horis predi/ ctis. Et de ebibitis est vt in potu dentur aque albe/ darungi. ℥. iij. prohibet enim impregnationem.

¶ De mola. Cap. XVIII.

Uandoqꝫ accidũt mulieri di/ spositiones similes dispõnibus ꝑgnantiũ, ex retẽtione men struorũ, ⁊ alteratione coloris, ⁊ casu ap petitus, ⁊ adunatione oris mr̃icis. Et qñqꝫ est cuꝫ hoc durities quedam. Et qñqꝫ est in ea

n A. malitis
o A. rectius ẽet fiat suffumiga/ tio
p A. precipit
q A. ante
r A. aut
s A. decoctione calamĩti aut suc co eius
t A. berçargie/ san.

aliqd duritiei i matrice tota. Et accidit iflatio ambarum mãmillarum, ꝛ repletio earũ. Et qñq3 accidit earũ apostematio. Et sentit in vẽtre suo motum, qui est sicut motus embꝛyonis, ꝛ magnitudinẽ corporis, ꝛ que est sicut quãtitas embꝛyonis qȯ [a] ⌈mouetur ꝑ cõpꝛessionez⌋ dextra ꝛ sinistra. Et qñq3 remanet sic annis quattuoꝛ, aut qnq3. Et qñq3 ꝓtẽditur vsq3 ad finẽ vite, ꝛ nõ recipit curationẽ. Et qñq3 accidit ei sicut hydropisis, ꝛ inflatio ventris: [b] ⌈sed que tẽdit ad duritiẽ non clamat voce⌋ tympani. Et qñq3 accidit doloꝛ pariẽdi, ꝛ angustia, ꝛ cũ hoc non parit: imo qñq3 est cã in eo tensio, ꝛ inflatio in venis mẽstrue, q̃re nõ deponit aliqd. Et qñq3 deponit frustum carnis, cuius est foꝛma q̃dã, cuius spẽs nõ cõpꝛehendũtur. Et qñq3 est illud qȯ egreditur tm̃ ventositas. Et qñq3 sunt supfluitates aggregate, quare egrediunť cũ sanguine plimo ex eo q retinetur. Et mola ex oibus istis est diuisio secũda: ꝛ est eadẽ nominata mola: ꝛ alia ab illa nõ dr̃ mola, ꝛ noiať psice naducẽ. Et cã in gñone huius frusti carnis, ſ3 ꝙ existimať, sunt due res q̃rũ vna est multitudo materierũ effusarũ ad eã cũ vehemẽtia caliditatis. Et ſa est coitus in quo matrix cõpꝛehẽdit aquã mulieris, ꝛ extẽdit eam cũ nutrimẽto, ꝛ ꝑꝑ defectum virtutis masculinitatis, nõ cõcipit. Et de signis decernẽtib⁹ inter molã harũ spẽrũ, ꝛ inter pꝛegnationẽ verã, est ꝙ res illa nõ moueť nisi in hoꝛa quadã, deide post illud nõ moueť: ꝛ est durities vẽtris cũ ea vehementioꝛ duritie vẽtris p̃gnãtis cũ conceptione vera. Et sunt mulieris man⁹, ꝛ pedes molles valde cũ [c] ⌈minoꝛatiõe.⌋ Et sig̃ discernẽtia iter spẽs alias, ꝛ verã molã, est existimatio ꝙ est embꝛyõ ꝛ sentiť coꝛpus [d] ⌈foꝛmatũ⌋ i mr̃ice. Et multotiẽs accidit ex mola illud qȯ accidit ex apate mr̃icis, [e] ⌈ꝛ⌋ ex accñtib⁹ colice, ꝑꝑ ꝯstrictionẽ [f] ⌈ab oꝛbo:⌋ q̃re accidit doloꝛ vehemẽs, l3 multotiẽs hñs molã patiať [g] ⌈ex apate⌋ colice. Et [h] ⌈i colica qdẽ vẽtosa iuuamẽtũ fit cũ dactilis idis, ꝛ cũ eo qȯ vocãt affeim⌋ ꝛ silib⁹. Ipa eni resoluũt ipm doloꝛẽ, ꝛ cũ hoc extrahũt molam.

a A. ꝯmutatur a

b A. tẽdit ad duritiẽ nõ ad tympanitẽ sonantez sono

c A. subtilitate eoꝛum.

d A. adunatum

e —— A.

f A. sup oꝛbum

g A. aliquid ex doloꝛe

h A. qñq3 fit iuuamẽtũ in colica molatica cuz electuario de dactilis ꝛ eluario dicto alseriaran

i A. materierum

k A. duroꝛum

¶ De cura. Cap. XIX.

Regimen in ea est paucitas motus, ꝛ dimissio exercitij, ꝛ resupinatio in doꝛmiẽdo cũ eleuatione iferioꝝ, ꝛ ꝓhibitio [i] ⌈inferioꝛũ⌋ a latere iferioꝛe. Et si indiget phlebotomia, ꝛ euacuatione, ꝛ vomitu, fiat. Et in reliquis curationibus fiat curatio apostematum [k] ⌈grauatiuorum⌋ ꝛ cũ mollificatiuis. s. emplastris, ꝛ vapoꝛationibus, ꝛ embꝛocis, ꝛ tinis, ꝛ ex eis que aboꝛtiũtur ꝛ aboꝛtum faciũt post illud: quãdoq3 enim resoluũt materiã facientem molam, ꝛ qȯ ei simile est, ꝛ quãdoq3 eijciunt eaz. Et multotiens sufficit in ea laboꝛ dandi in potu logodion: ꝛ dandi in potu oleum alkekengi: est. n. vehementis iuuamenti in hoc.

¶ De figuris naturalibus, ꝛ non naturalibus partus. Cap. XX.

Figura nãlis partus est, vt egrediatur super caput suum, ſm rectitudinẽ oꝛis matricis, absq3 inclinatione, manibus eius extẽsis super coxas: ꝛ que est pꝛeter illã est nõ naturalis, sed que ei pꝛopingoꝛ est, est vt egrediatur super pedes suos: ꝛ egrediantur manus eius extense sup coxas. Quod si caput declinat a rectitudine, aut remouentur manus a coxis, ꝛ egrediũtur pedes, ꝛ retinetur manus, tunc est mala. Et foꝛme exitus mali quandoq3 interficiunt fetum, ꝛ matrẽ. Et quãdoq3 euadit ex eis mater, ꝛ moꝛitur fetus pꝛopter illud quod aduenit ei de laboꝛe. Et [l] † ⌈ ⌋ accidit ei apatio exterius, qum ꝓlongatur, ꝛ nõ sedatur i tribus diebus. Et qñq3 ꝑducit ad apata [m] ⌈calida⌋ ꝛ euadit fetus, ꝛ moꝛitur mater. Et quãdoq3 pꝛefocatur in huiusmodi puer, ꝛ moꝛitur p̃focatus.

¶ De difficultate partus. Cap. XXI.

Difficultas partus: aut fit causa p̃gnãtis: aut cã fetus aut cã matricis: aut secũdine: aut cã vicinantium, ꝛ cõmunicantium: aut causa hoꝛe partus: aut causa obstetricis: aut pꝛopter causas pꝛimitiuas. Facta v̂o causa p̃gnantis est vt sit [n] ⌈stricta, aut⌋ debilis passa egritudines: aut famẽ: aut sit timida, aut nõ ꝯsueta imp̃gnationi, aut partui: imo tũc est ꝑmũ qum parit, q̃re est timoꝛ eius maioꝛ. Et doloꝛ ipsi⁹ vehementioꝛ: aut est anus debilis: aut est plime adipis: aut est vehemẽtis pinguedinis hñtis strictũ [o] ⌈almeçen cui⁹ meçeç⌋ nõ dilatať, ꝛ nõ [p] ⌈adiuuať mẽbꝝ vehemẽtis frigoꝛis cõpꝛessione lacertoꝝ vẽtris vel⌋ est parue tollerãtie in doloꝛe, ꝛ est vehemẽtis ꝑmutatiõis, ꝛ inqetudinis, q̃re ꝑducit illud ad cãm aliã, ꝛ est alteratio figure infantis ab eo qȯ conuenit. Facta aũt cã fetus: aut est pꝛopter genus eius. Femina. n. penitus est difficilioꝛis partus, q̃3 masculus: aut est ꝓpter magnitudinẽ eius: aut magnitudinẽ capitꝪ ei⁹: aut grossitudinez coꝛpoꝛis eius: aut ꝓpter multam eius paruitatẽ: aut leuitatẽ, quare non [q] ⌈submergitur⌋ cũ foꝛtitudine: aut pꝛopter alterationẽ creature ab equalitate facilis lubꝛicitatis: sicut si sit sicut ille q h3 duo capita: aut quẽ cõpꝛimit numeratio embꝛyonũ: foꝛtasse enim in vẽtre vno sunt qnq3: immo quãdoq3 est numeratio maioꝛ illa, qui parui sunt, ꝛ diuersi. Et qñq3 est numeratio plurima valde in cisti vna. Et qñq3 est difficultas, pꝛopterea ꝙ est moꝛtuus: quare nõ fit ei adiutoꝛiu3 ꝑꝑ motum eius: aut est debilis ꝛ fit paruũ adiutoꝛiũ ꝓpter motu3 eius. Et qñq3 fit difficultas pꝛopterea ꝙ figura eius exitus est nõ nãlis sicut si egrediť sup pedes suos: aut sup latus suũ, ꝛ manus eius [r] ⌈sint plicate⌋ sup coxas ꝛ genua eius, ꝛ istud fit ꝑꝑ coꝛruptionẽ motus embꝛyonis, aut ꝑꝑ multitudinẽ inqetudinis [s] ⌈patiẽtis.⌋ Et ex eis q̃ securitatẽ faciũt eius, est vt sint inqetudo partus, ꝛ doloꝛ decliuis ad iferioꝛa, ꝛ sit anhelitus bonus. Facta v̂o cã matricis est vt mr̃ix sit parua, in qua coangustať [t] ⌈incessus:⌋ aut sit sicca valde, in'q̃ nõ sit lubꝛicitas: aut sit [u] ⌈via constricta⌋ valde in creatione: aut ꝑꝑ ꝯsolidationẽ ab vlceribus, ꝛ reliquis spẽbus constrictionis. Aut sit in ea aliqua egritudinũ malaru3, sicut phlegmon, aut vlcera: aut ragadie: aut hemoꝛroides in mr̃ice. Aut fuit iam clausa, quare scissum fuit siphac ab oꝛe matricis, scissione nõ cõpleta, quare est eius dispositio sicut dispȯ cõstrictionis [x] † ⌈ ⌋ matricis i creatione. Facta aũt pꝛopter secũdinam est, vt secũdina non disrũpatur ꝓpter grossitudinẽ suam, quare nõ reperiat fetus euasionẽ: aut rumpatur ab eo velociter, ꝛ egrediantur humiditates plurime ante cõplementum fetus, quare nõ inueniat [y] ⌈euasionẽ.⌋ Facta v̂o causa vicinantium est vt sit in vesica apa: aut nocumẽtũ aliud ex [z] ⌈fixione⌋ vrine, ꝛ alijs: aut sit in intestino fex sicca plima: aut apa: aut colica alterius gñis: aut hemoꝛroides: aut ragadie ar ꝛ sicut si sint ilia mulieris subtilia. Fcã aũt cã hoꝛe ꝑtus est vt sit fetus velox [ꝛ] ⌈i admistratione ꝑtus, ꝛ oꝛdinatione in eo: ꝛ nõ depastus est a q̃libet grauedine rei sup se, sicut sepe ꝯtingit illud: s3 ꝑseuerauit: q̃re accidit ꝙ difficilis factus est ꝑtus eo nõ exñte foꝛti, ꝛ si

l † A. ꝑꝑ illȯ qȯ

m A. matricis interficientia

n —— A.

o A. almaçen cuius maçem

p A. foꝛtificatur sup cõpꝛessionez ꝛ expꝛessionẽ vehemẽtẽ ad mr̃icez cu3 lacertis ventris ꝛ

q A. descendit

r A. aut egrediť curuatus ita vt pedes ꝯclinent versus faciẽ aut egreditur super genua
Alia litera aut sint pedes adherẽtes faciei aut sup genua ꝛ coxas

s A. parturientis

t A. motus fetus

u A. os eius strictum

x † A. oꝛis

y A. lubꝛicitate3

z A. retentione

ꝛ A. ad conatu3 ꝑtus ꝛ fit foꝛtis i eo, ꝛ non acciderit ei nocumẽtũ ꝛ fiat res difficilis ei sicut sepe ꝯtingit illud, immo accelerat q̃re accidit vt difficulteť ꝑtus qm̃ virt⁹ quãuis sit foꝛtis ſm necessitatẽ, tñ est debilis ſm accelerationẽ vł conatũ
Alia litera velocioꝛ in desiderio ad partũ ꝛ conať in eo ꝛ nõ dimittat ip3 hora q̃ res fit ei difficilis sicut accidit illud multotiẽs imo ꝑseuerat in eo q̃re accidit vt difficulteť ꝑtus qm̃ virtus ei⁹ q̃uis sit foꝛtis ſm necessitatẽ tñ est debilis ſ3 eius perseuerantiam

fuerit fortis ẜm φ opꝫ erit debilis ẜm φ opꝫ.⌋ Facta aũt pp cãs ꝑmitiuas est, sicut si forte fiat frigus, q̃re fortis fiat ꝯstrictio mẽbꝛoꝝ ꝑtus, ꝛ pp illud multiplicat̃ in regionib⁹ septẽtrionalib⁹, ꝛ i vẽtis septẽtrionalib⁹: ꝛ fit in regionib⁹, ꝛ tpibus frigidis, difficilioꝛ. Et qñq3 ꝑducit hꝰ difficultas ad ᵃ⌈magnificationẽ vẽtris, ꝛ inflationẽ⌋ mirach. Aut fortis fiat caloꝛ q̃re fortꝫ fiat mollificatio ṽtutꝫ: aut adueniat ei tristitia. Et sicut si mulier fit pl'm vtens aromaticis, ꝛ odoꝛamẽto aromatum, ꝛ fiat matrix eius assidue attractionis ad supioꝛa: quapp nõ opꝫ apud difficultatẽ partus, ꝛ casum ṽtutis vt olfaciat aromatica ᵇ sup retẽtione⌋ necessitatis in reductione ṽtutis ᶜ⌈ꝛ⌋ si cadat, ꝛ ml'totiẽs ꝑducit difficultas partus ex causis ꝑdictis, ꝛ ex ᵈ⌈medicamine⌋ ꝯstrictiuo, ꝛ ĩspissatiuo ad h̃ vt incidant̃ vene in pectoꝛe, ꝛ pulmone, q̃re ꝑducit ad sputũ san. ꝛ tussiꝫ, ꝛ ptisim. Et qñq3 ꝑducit ad incisionẽ neruoꝝ, ꝛ lacertoꝝ pp vehemẽtiã eius qđ accidit de tẽsione cuꝫ paucitate ᵉ⌈cõplementi⌋ propter defectum lenitatis. ꝛ lubꝛicitatis: quare perducit ad spasmum. Et qñq3 peruenit res in quibusdã eaꝝ ad hoc, vt findatur mirach ventris: ꝛ illud est quãdo superfluit inspissatio.

¶ De signis. Cap.XXII.

ᶠ⌈Sunt vt sentiat doloꝛẽ añ partum, ꝛ post ip̃m in anterioꝛibus: nam si declinat ad pectinem facilis fit partus: ꝛ si declinat ad posterioꝛa difficilis.⌋

¶ De regiⁿᵉ eiꝰ ᵍ⌈quã ledũt ꝑtus accñ a.⌋ C.XXIII.

Cum pregnas appꝛopinq̃t ꝑtui, necium est tũc, vt assiduet balneationeꝫ, ꝛ tinã: ꝛ melius est, vt fiat extra balneũ, vt nõ debilitet̃, q̃re mollificet̃. Aut administretur inunctio pectinis, ꝛ doꝛsi, ꝛ ʰ⌈coxaꝝ⌋ cum eis, q̃ sunt sicut oleũ anetinũ, ꝛ camemillinum, ꝛ de keiri, ꝛ alia ab illis. Et assiduet suppõnẽ aromaticorũ, ꝛ effundant̃ in ⁱ⌈maceria sua ceratariа⌋ subtilia ꝛ olea mollificãtia ꝛ mucilagines mollificantes ᵏ†⌈ ⌋ sic̃ adeps galline, ꝛ ãseris ipiguate, tepida nõ frida: sꝫ sit ad calitatẽ ꝑpinqoꝛ: ꝛ pꝛopꝛie qũ ẽ siccitas vulue: ꝛ coꝛpis totius cũ vulua. Et opꝫ vt in potu dent̃ pp difficultatẽ partus, mẽse vno oĩ die i ieiunio mucilagines, sicut mucilago cydonioꝝ cuꝫ mucilagine semis lini. Et sil'r detur ei in potu in diebus doloꝛis ꝑtus, aq̃ fenugre. Et sit cibꝰ eius ex olerib⁹ lenificatiuis, ꝛ alessidabegi, ꝛ caro piguis, ꝛ gallina piguis, ꝛ interdicant̃ ei stiptica. Et opꝫ vt suffumiget vuluã suã cũ muscho, ꝛ aromatic]. Qũq3 ꝑñs est partus, ꝛ incipiũt accñtia eius, comedat rẽ pauce q̃ztitatis, ꝛ multi nutrimẽti, ꝛ bibat desup vinũ odoꝛiferuꝫ. Deinde opꝫ vt sedeat mulier hoꝛa vna, ꝛ tẽdat pedes suos, deinde resupinet̃ sup doꝛsum suũ hoꝛa vna, postea surgat subito, ꝛ ascendat gradus, ꝛ descẽdat, ꝛ clamet. Cum ergo aperit̃ os matricis paꝝ, ꝛ incipit augumentari, ꝛ aperiri, tũc opꝫ vt ˡ⌈suffumigetur⌋ quãtum possibile est, ꝛ ꝑpꝛie qum scinditur siphac, ꝛ ᵐ⌈laboꝛet siti⌋ ꝛ aperiat os suum quantũ põt, ꝛ intromittat aerẽ plimũ attrahendo ipsum naribus quãto plus potest: hoc enim extrahit fetum, ꝛ secũdinam. Et melius super quod sedetur apud partũ, est scannum, posito puluinari post ipsaꝫ: ꝛ istud fiat post apertionẽ oꝛis matricis. Qđ si mulier fuerit pinguis iaceat super ventreꝫ suũ, ꝛ ponat caput suũ sup terrã, ꝛ intromittat genua sua sub vẽtre suo vt ⁿ⌈cõpꝛimat̃⌋ os m̃ricis cũ vulua eius: deĩde inungat vuluã suã cũ lenificantibus ꝑdictis. Et opꝫ vt dilatet̃, ꝛ apiatur cum digitis. Cum ergo facit illud, ꝛ coarctat̃ vẽter eius, parit velociter partu quadrupedũ. Qũq3 apparet secundina, scitur φ fetus appꝛopinquat. Et si nõ scinditur ꝑpter grossitudinẽ suã, opꝫ tunc vt scindatur vnguibus, aut instr̃o ᵒ⌈noiato lingua⌋ assumpto inter duos digitos cũ facilitate, ne inueniat fetũ, ꝛ ledat eũ, donec scĩdit̃, ꝛ curret humiditas ꝛ lubꝛicet fetus. Qđ si tu administras scissionẽ secũdine, ꝛ fetus nõ est ᵖ⌈cõpletus incuruat̃ ẜm accñtia partus euadẽdi⌋ ꝛ ꝑlõgat̃ spatiũ, ꝛ exiccat̃ vulua, sequere illud effundẽdo lubꝛificãtia, ꝛ ceratariа subtilia ꝛ mucilagines in vulua, ꝛ adipes liquefactos, ꝛ albumen oui, ꝛ vitellũ eiꝰ ᑫ⌈est.n.regimẽ mirabile.⌋

¶ De regimine eius in qua fit difficilis partus absq3 semita medicinarum. Cap.XXIIII.

Quando difficilis fit partus tnuc fac eam odoꝛare odores delectabiles cuꝫ quantitate parua. Et si virtus fuerit debilis ʳ†⌈ ⌋ da ei in potu aquã carnis, ꝛ ciba eam cibis bonis, pauce quãtitatis: sicut sunt soꝛbilia oua, ꝛ similia. Et da ei in potu cados vini odoꝛiferi, aromatici: deinde fac eã sedere: ꝛ tempera sessionem eius, si est hyems, accende ignem plurimuꝫ: ꝛ si est estas, euenta eam: ꝛ fac eam sedere vsq3 ad hypocundria in aqua tepida ad caliditatẽ aliquantulã decliui: ꝛ pꝛopꝛie ˢ⌈conca⌋ in qua decocti sunt. M.x. calamẽti. Et suppone collyriũ ex eis, que sunt sicut myrrha. Et inũge pectinẽ eius, ꝛ membꝛa partus eius, ꝛ doꝛsum ipsius cum cerato, ꝛ adipe tepidis: ꝛ pꝛopꝛie si fuerit cã frigus. Et sil'r mucilaginibus ꝛ lubꝛificantibus. Et qñq3 est tibi necessarium vt clisterices cum eis vuluã eius, ita vt precipias vt ponat̃ sub anchis eius ꝛ sit ipsa resupina super puluinar, ꝛ eleuent̃ pedes, ꝛ ᵗ⌈aperiãtur⌋ coxe eius quantũ possibile est, ꝛ effunde in cã lubꝛificãtia, ꝛ alia similia, cũ iniectione vltima in canna cuius lõgitudo sit lõgitudo matricis, ꝛ plus. Et dimitte eaꝫ vna hoꝛa vsq3quo testentur mulieres, φ os m̃ricis eius, iam aperit̃, ꝛ φ humiditates iã incipiũt currere, tũc ergo fac eã sternutare, ᵘ†⌈ ⌋ ꝛ fac eaꝫ sedere sup scãnum: ꝛ precipe vt expꝛimat inferioꝛa vẽtris sui, ꝛ ꝑcipe ei vt exꝑmat se ꝛ cõpꝛimat ilia eius. Ipsa enim pariet. Et foꝛtasse qñq3 indigebis vt aperias vuluã eius cum instr̃o ˣ⌈quo naues extrahũtur vt aperias⌋ os m̃ricis eius ꝛ aperiat̃. Et opꝫ vt experiantur sup eam figure iacendi super vẽtrẽ, ꝛ super ʸ⌈faciẽ extẽsis manibus⌋ ꝛ resupine, ꝛ alie. Et ꝯsidera q̃ illaꝝ facit appꝛopinq̃re caput infantis vulue, ꝛ alleuiat partũ ꝛ caue ne dimittas obstetricẽ laboꝛare in receptiõe, ꝛ in ᶻ⌈dimissiõe vulue eius cũ lubꝛificatiuis⌋ φ si hoc regimẽ nõ excusat, adiuueris cũ medicinis, ꝛ suffumigationib⁹. Qũq3 das in potu ᶻ†⌈ ⌋ ex medicis alleuiãtib⁹ partuꝫ, ex pillulis, ꝛ alijs, ꝛ nõ parit, opꝫ vt soꝛbeat i hoꝛa meridiei de iure faseoloꝝ, ꝛ ciceris cuꝫ oleo sisamino: deide qũ ˀ⌈securus fueris⌋ pꝛecipe ei vt supponat aliq̃đ de suppositoꝛijs, q̃ dicemus: ꝛ doꝛmiat super ip̃m, postea qũ mane fuerit factũ, suffumiga eã cuꝫ aliq̃ suffumigationũ, q̃s dicemus: deide itera dare i potu medicinã. Si aũt non ꝯfert administra epithimata doꝛso, ꝛ vmbilico cũ aqua rute, cõfecta cũ farina alsceilem: ꝛ qũ foꝛtioꝛ fit doloꝛ, ꝛ ꝑpꝛie pp frigus, ponatur in vulua oleũ calefactũ ꝫ⌈qđ dicetur in antidotario.⌋ Et antiq quidẽ pꝛimi dixerũt i extrahendo fetũ ingeniũ in cap̃ motuuꝫ eius ᵃ†⌈ ⌋ nos relationẽ dimisimus pp puitatẽ fiducie i ipso.

Marginal notes:

a A. disruptionem vẽtris ꝛ rupturam. Alia litera disruptionẽ ventris ꝛ inflationẽ

b A. supꝛa exigẽtiam

c —— A.

d A. frigoꝛe

e A. cõuenientie ad exitum

f A. Alia litera Qũ declinat doloꝛ añ ꝑtũ ad anterioꝛa ꝛ ad ventrẽ ꝛ ad pectinẽ facilis fit ꝑtus. Et si dclinat ad posterioꝛa ꝛ ad doꝛsuꝫ difficilis fit partus

g A. q̃ est partui ꝑpinqua

h A. partiuꝫ inter vuluã ꝛ anum

i A. ꝑtibꝰ vulue ipsius ceratariа vel in ꝑtibꝰ inter anũ ꝛ vuluã earum vnguenta

k† A. ꝛ vnctuose

l A. fiat expꝛessio

m A. coneќ sternutare

n A. equetur

o A. simili foliis myrthi

p A. pꝛeparatus ad egressionẽ ab hoꝛret euasionẽ seu exitũ ad extra

q —— A.

r† A. et

s A. in cucuma

t A. dilatentur

v† A. ꝛ eleua eã

x A. ad hãc rem appꝛopꝛiato vt appareat

y A. genua

z A. piectiõe lubꝛicãtiũ in vuluam eius

ꝛ† A. in mane

ˀ A. vesper fit

ꝫ —— A.

a† A. Et

De regimine eius, cuius geminis pedes egrediuntur ante caput. Cap.XXV.

Oportet vt subtiliatio sit, vt reducant pedes, & puertant cũ subtiliatiõe: ita vt eq̃tur sedẽs, & eleuent crura ei9 a † ┌ ┘ donec descẽdat caput ei9, q̄ si nihil de h est pos̃e, liget genitus cuz vitta linea & extrahat: & si nõ est pos̃e vt fiat sine incisione fiat illud f̄m modum qui dictus est in genito mortuo.

a † A. paulatim paulatim

De regi^ne ei9 c9 fet9 egredit sup lat9 suũ. C.XXVI.

Est proximum illi vt equetur cum eleuatione ad supiora: deinde cũ sessione, & b ┌lenificatione┘ cũ facilitate.

b A. retroductione Alia litera motu ad iacendũ sup latus

De regimine eius q̃ parit apostemate in matrice eius existente. Cap.XXVII.

Administrentur sup eam cerataria, & olea: deĩde administra ei illa que scripsi tibi debere fieri in pingui de forma partus & alijs.

De regimine eius cuius partus fit difficilis causa magnitudinis fetus. Cap.XXVIII.

Oportet vt c ┌inueniat obstetrix possibilitatẽ┘ h9 fetus: q̃re subtilieẽ in extractiõe ei9 paulatiz: tũc si valet illud in eo, bñ est: & si non liget eũ cuz margine pãni, & trahat eum d ┌subtil̃r valde cũ q̄busdã attractionibus.┘ Qz si illud non cõfert, administrent forcipes, & extrahat cũ eis. Si v̊o nõ cõfert illud, extrahatur cuz incisione, f̄m q̄ facile fit, & regat regimine fetus mortui,

c A. obstetrix bonã faciat retẽtionem

d A. attractione post attractionẽ

De regimine eius cuius partus fit difficilis causa mortis fetus, aut malitia figure partus, cuz qua nõ speratur vita. Cap.XXIX.

Administrentur medicie exp̃ẽtes fetũ mortuũ, de his q̃ dicta sunt, & dicẽtur. Q̄ð si illud nõ ꝯfert, suspẽdat cum vncinis, & icidat frustatiz, & extrahat: & festina ad hoc antequã infletur. Si ergo fuerit caput magnum, & pos̃is fuerit eius conquassatio, aut incisio vt currat quod est in ipso, fiat.

e A. sincopis

De regimine e ┌nausee┘ eius. Cap.XXX.

Aspergatur aqua sup faciez ei9, si non timet reuersio p̄tus, & viuificet v̊tus eius cũ aromaticis, & fac eã sumere aquã carnis cum vino, & sp̃ebus ꝯdientibus.

De medicinis facilẽ efficiẽtibus p̄tũ. Cap.XXXI.

Omnes medicine q̃ educunt vermes, & ascarides, exp̃hunt fetũ. Et q̃ũ in potu sumit mulier de corticibus f ┌cassiefistule┘.iiij. aure. parit stati. Et sumere i potu assaz, & castoreũ est bonũ & vltimũ. Et sumere in potu cinamomũ est bonũ valde: ip̃m.n. accñã partus alleuiat, & partũ. Et iterũ decoctio folioꝝ altee romane cũ aq̃, & melle, est ex eis q̃ alleuiãt p̄tũ valde, q̃m alleuiat accñã partus, & partũ. Et iterum aqua fenugreci, alleuiat partũ valde. Et iterum medicamẽ bonũ & vltimuz est, vt sumat capillus veneris, & dissoluat cõtritus cũ g ┌sirupo ros̃.┘ & aliq̃ztulo olei & sumat in potu & sil̃r pullegiũ. Pillule bone q̃ sunt quorũdã medicoꝝ me nuper p̄cedentiũ, & quas h ┌mihi attribuerunt┘ q̄dã postremi. ℞. cinamomi, & i ┌sauine┘ amboꝝ añ.ʒ.x. cassie bone.ʒ.vij. k ┌cinami┘ & myrrhe & aristol̃. ro. & costi amari, oĩum añ.ʒ.v. storacis, et opij amboꝝ añ.ʒ.ij. muschi l ┌de fallo┘.ʒ.i. q̃rtaz, fiãt ex eis pillule, & dent i potu aure.iij. in duab9.℥. vini antiq. Et q̄ð magis diligẽdũ est, est vt minoret opiũ, & sufficiat de eis.ʒ.i. Pill̃e alie bone. ℞. m ┌sauine┘.ʒ.x. & rute.ʒ.v. & g̃noꝝ harmel.ʒ.iiij. & asse, & ãmoniaci, & rubee oĩum añ.ʒ.iij. fiant ex eis pill̃e: & bibant ex eis.ʒ.iij. cũ decoctione ꝓuocãte mẽstrua, sicut est decoctio de n ┌sauina┘ & pullegio, & rubea, & cũ decoctione faseoloꝝ rubeoꝝ, o ┌&┘ cũ succo rute. Pillule bone. ℞. p ┌sauine┘.ʒ.ij. asse, ãmoniaci, rubee oĩum añ.ʒ.ſ. & sit dosis vna. Et iteꝝ aristologie lõ. pipis, myrrhe oĩum eq̃les p̄tes: fiãt ex eis pillule, & sit dos̃.ʒ.iij. oĩ die cũ.℥.i. aq̃, lupinoꝝ: sunt.n. abortũ faciẽtes, p̄tũ alleuiãtes, mũdificãtes m̃ricẽ cũ fortitudine. Et sil̃e illis in suis dispõnibus est illud, q̄ð. ℞. bdelliũ subalbidũ, myrrham, & q ┌sauinam┘ de quo fiãt pillule auellanis sil̃es, & bibant, q̃m alleuiãt partũ. Cõfectio bona valde, de q̃ d̃r q̄ð nõ equat ei aliq̄ð. ℞. myrrhe, & castorei, & storacis oiuz añ. aure. i. cinamomi, r ┌sauine┘ ãboꝝ añ. aur̃. mediũ, ꝯficiant cũ melle cui9 dos̃ sint duo aur̃, & melius est vt det i potu cũ vino, est.n. vltima. De ẽpl̃is & epithiatib9. Sumat decoctio pulpe collogntide, & succ9 ei9 q̃ humida est, est melior, & misceat cũ ea succ9 rute, & ponat in ea aliq̄d myrrhe, & liniat cuz ea pectẽ vsq3 ad vmbilicũ. Suppositoria fortia i faciẽdo descẽdere illud q̄ð sepat. Sumergat lana in succo pulpe collogntide, & succo rute, & supponat: aut supponat aristol̃. ẽt in lana, aut supponatur buchormarien, aut staphisagria, & cucumer asininus, & ꝯdisi: aut supponat collyrium ex helleboro, & oppoponaco, & felle taurino, facit.n. descẽdere viuũ & mortuũ. Medicine faciẽtes illud cuz ꝓprietate. D̃r opz vt ĩ difficultatẽ p̄tus teneat patiẽs in manu sua sinistra magnetẽ: aut liniat cuz cinere vngule asini, q̃m est vltimũ, aut suffumiget cũ ea. Et sil̃r vngula equi. Et sil̃r suffumigatio cũ s ┌oculo┘ piscis saliti. Et d̃r q̄ si suspẽdat corallus ẽt in coxa dextra ꝯfert difficultati p̄tus. Et d̃r q̄ si suspẽdat sup coxaz eius storax aphricana, nõ adueniet ei dolor. Et d̃r q̄ si teratur crocus, & ꝯficiãtur, & fiat ex eo nux, & suspendatur sup eã, expellit secũdinã. Suffumigationes. Suffumiga eã cũ myrrha q̃m ẽ bona valde. Et iterũ cũ myrrha & galbano & t ┌castoreo┘ cõfectis cũ felle vaccino: sumat ex eo aur̃. i. & suffumigetur cuz eo: aut sumant sulfur citrinũ, & myrrha rubea, & fel vaccinũ, & oppoponacũ, & galbanuz & suffumiget cũ eis. Et suffumigatio cũ spolio s̃pẽtis: aut cũ fimo colũbino est alleuiãs: & fortasse interficit suffumigatio cũ spolio serpẽtis fetũ. Et suffumigatio cũ oppoponaco solo, alleuiat: & cũ stercore u ┌accipitris,┘

f A. Alia litera cucumeris siccis

g A. vino

h A. sibi attribuere voluerũt

i A. abel

k A. cinnamomi grossi

l —— A.

m A. abel

n A. abel

o A. aut

p A. abel

q A. abel

r A. abel

s A. oculis

t A. oppoponaco

v A. falconis

De regi^ne ifant̃ q̃ũ nascit̃. C.XXXII

Iam crez ꝓsecuti sumus in libro vniuersaliũ, quare queratur illic.

De dispõnib9 enixaꝝ. C.XXXIII.

x ┌Partus┘ nõ extẽdit in masculis vltra.xxx. & in feminis vltra.xl. dies, & plus paꝝ: & accidũt fetis egritudines plĩme, sicut fluxus, & retẽtio san. q̃re p̄ducit fluxus san. ad casum v̊tutis: & p̄ducit retẽtio menstruorum ad febres prauas: & ad apostemata praua, & multotiens accidit exitura ex partu difficili. Et quandoq3 accidit eis inflatio ventris: & fortasse moriuntur. Et sanguis q̄dẽ p̄tus vehemẽtioris est nigredinis, quã san. mẽstruoꝝ: q̃m est retẽtiõis lõgioris spatij.

x A. t̃ps enixe

¶De regimie mltitudis sāguis ei⁹. Cap.XXXIIII.

QUm multiplicaẽ fluxus san.eni xe, oꝫ vt cũ vitta ligenẽ man⁹ ei⁹, ⁊ ponanẽ sup vẽtrẽ eius pāni ĩfusi in aceto: ⁊ supponātur collyria ex eis q̃ sunt sic̃ balaustie, ⁊ karabe, ⁊ rose, ⁊ tus cũ vino pōtico. Et opꝫ vt deuitet medicinas cauteriçātes: ipse.n. sunt male matrici ꝓpter neruositatẽ eius, ⁊ de illis quibus inest ꝓprietas in hoc, ẽm q̄ dr̃, est suspẽsio stercoris porcini in lana, ⁊ suspẽdatur in coxa eius.

¶De regimine paucitatis san.eius. Cap.XXXV.

QUando parit, aut abortiẽ, ⁊ timeẽ q̄ san.ei⁹ minoretur aut appet illō, tũc rectius est vt solicitudo sit in ꝓuocatione san.ei⁹, ⁊ attenuatione ei⁹: nā qũ retineẽ facit accidere apata. Et sternutatio ĩ h̄ est iuuatiua. Et de medicinis q̄bus fit suffumigatio ĩ h̄, est vt suffumigeẽ cũ sinapi, ⁊ harmel, ⁊ bdellio, ⁊ myrrha. Et iterum suffumigeẽ cũ oculo piscis saliti: aut cũ vngula eq, aut asini. Si aũt illud nō excusat aliq̄d, tũc nec̃ia est phlebotomia saphene, vt ex̄hat san. ⁊ ꝓhibeat nocumẽtũ repl̄onis, ⁊ apatiōis ei⁹, ⁊ fortasse ꝓuocabit. Et phlebotōia vene curuature poplitꝭ, ẽ fortior.

¶De regimine febrium eius. Cap.XXXVI.

AQua ordei ꝯfert ei: ipsa.n. cuꝫ hoc nō retinet mẽstrua. Et simil'r granata dulcia: ⁊ pl'm q̄dẽ febriũ earũ est pp retẽtionẽ mẽstruorum. Qum ergo curatio fit cum phlebotomia saphene, fit iuuamentum cum ea.

¶De regimine iflatiōis vẽtris eius. Cap.XXXVII.

DEtur in potu diamarte: ⁊ detur in potu alkekengi, ⁊ dentur in potu serapinum, ⁊ origanum, ⁊ mastix cum equalitate.

¶De regimine doloris matricis. Capitulum. Cap.XXXVIII.

SEdeat in aqua tepida: ⁊ inungat loca sua cum oleo viola. dulci, tepido.

¶De regimine vlceꝝ ei⁹. C.XXXIX.

CUrentur cum vnguento albo, ⁊ similibus ex vnguẽtis conuenientibus vlceribus, sup mẽbra neruosa.

¶Tractatus tertius de reliquis egritudinib⁹ matricis, exceptis apostematibus, ⁊ que currunt cursu eorum.

¶De iudicijs menstruorum. Cap.I.

MEnstrua tẽperata in q̄ꝫtitate, ⁊ q̄litate sua, ⁊ in tpe suo, currẽte ẽm ꝯsuetudineꝫ suā nālẽ in oī [a] ⌈spatio⌋ sunt cā sanitatis mulieris, ⁊ mũdificationis corpis eius ab oī nocumẽto in q̄ꝫtitate, ⁊ q̄litate, ⁊ faciũt ipsaꝫ acqrere castitatẽ, ⁊ paucitateꝫ desiderij. Et mẽsuratio eq̄lis [b] † ⌈ ⌋ est vt mẽstrueẽ mulier in [c] ⌈oī mẽse⌋ vsq꞉ ad.xxx.dies: ⁊ q̄ð est supra illud, ⁊ q̄ð ẽ infra illud, q̄ð cadit in q̄ntodecimo, ⁊ septimodecimo est nō nāle. Et qũ alteranẽ mẽstrua [d] ⌈ab eq̄litate⌋ a dispōne sua nāli, sunt cā egritudinũ pluriũ. Et parũ q̄dẽ accidit, vt alterenẽ in tpe suo. Et ex nocumẽto alterationis mẽstruoꝝ ꝓueniẽ ad additioneꝫ debilitatꝭ mulieris, ⁊ alterationẽ forme eius, ⁊ paucitatẽ ꝯceptionis eius, ⁊ multitudinẽ abortus eius,

Et ad partũ ipsius debilitātẽ fetumq̄um nasciẽ. Retẽtio aũt mẽstruoꝝ, ⁊ paucitas eorũ, cōmouẽt in ea egritudines repl̄onis oẽs, ⁊ preparāt eā ad apata, ⁊ dolores capitis, ⁊ reliquoꝝ mẽbroꝝ, ⁊ tenebrositatem visus, ⁊ ꝑturbationẽ sensus, ⁊ fe. ⁊ multiplicatur cũ ea repl̄o vasoꝝ spmatis eius: q̄re fit desiderans, nō casta, ⁊ nō suscipiẽs filiuꝫ ex imp̄gnatione ꝓpter corruptionẽ mr̄icis eius, ⁊ spmatis ipsius: ⁊ ꝑducit cũ eo res ad p̄focationẽ matricis, ⁊ stricturā anhelitus, ⁊ retẽtionẽ eius, ⁊ pulsum cordis, ⁊ sincopim [e] ⌈⁊ singultũ:⌋ ⁊ q̄ñq꞉ moritur: ⁊ accidunt ei [f] ⌈difficultas⌋ ⁊ distillatio [g] † ⌈ ⌋ pp oppilationem materierũ. Et q̄ñq꞉ accidit ei sputũ san. ⁊ vomitus eius, ⁊ ꝓprie in virginibus, ⁊ cursus eius fluxu vẽtris. Et diuersificantur iste egritudines ex eis ẽm diuersitatẽ cōplexionis eius. Nā si fuerit cholerica gñabunẽ in ea egritudines cholerice. Et si fuerit melāncholica, gñabuntur in ea egritudines meli. ce. Et si fuerit flatica, gñabunẽ ĩ ea egritudiẽs phlegmatice. Et si fuerit sanguinea, gñabuntur ĩ ea egritudines sanguinee. Et de mulieribus q̄dā est, cuius ablatio menstruoꝝ festinat, q̄re in.xxxv. ⁊ ẽt.xl.anno vite sue fit finis. Et de eis est in qua tardaẽ illud vsq꞉quo ꝑueniant.l.anni. Et q̄ñq꞉ ꝑuenit retẽtio mẽstruoꝝ ad alterationẽ dispōnis mulieris ad [h] ⌈purpureitatem⌋ ẽm q̄ð [i] ⌈diciẽ⌋ in cā retẽtionis menstruoꝝ, ⁊ q̄ñq꞉ apparet in ea cuius mẽstrua abscindunt lac, ⁊ significat illud. Et q̄ñq꞉ accidit retentio mẽstruoꝝ, pp [k] ⌈tortuositatẽ venaꝝ⌋ matricis.

¶De supfluitate cursus mẽstruoꝝ. Cap.II.

SUperfluitas in hoc q̄ñq꞉ fit ẽm semitaꝫ, q̄ nā expellit supfluitates, q̄ð q̄dẽ est laudabile, qũ nō ꝑducit ad supfluā [l] ⌈turpitudinẽ⌋ ⁊ cursuꝫ, quo nō indigetur. Et q̄ñq꞉ fit ẽm semitā egritudinis, aut pp dispōnem in mr̄ice: [m] † ⌈ ⌋ aut est pp debilitateꝫ mr̄icis, ⁊ [n] ⌈illa est deterior q̄ fit⌋ pp malitiā cōplexionis alicuius: aut pp vlcera. ⁊ corrosionẽ, ⁊ hemorroidas, ⁊ [o] ⌈fricationẽ⌋ ⁊ ragadias. Aut pp aptionem orificioꝝ venaꝝ, ⁊ abscisionem earũ, ⁊ scissurā ipsarũ ꝓpter cām corporeā, aut extrinsecaꝫ ex [p] ⌈corruptione ⁊⌋ ꝑcussione, aut casu, aut sił̄tibus, aut malitia ꝑtus, ⁊ difficultate ei⁹, aut pp vehementiā oneris. Facta aũt cā san. aut est ꝓpter multitudinẽ, ⁊ dñium eius, ⁊ exitũ ipsius cũ virtute: [q] † ⌈ ⌋ aut nō cum virtute nāe, ⁊ rectificatione eius. Et nos q̄dẽ iam diximus illā que fit a regimine nāli, q̄ ambe sunt diuerse: lꝫ sint ambe cōpares in hoc, q̄ vtreq꞉ nō retinenẽ, nisi qũ adest debilitas: aut pp grauitatẽ san. super corpus pp debilitatẽ in corpore: lꝫ nō sit sang. trāsiens equalitatem in q̄ꝫtitate, ⁊ q̄litate sua: aut pp acuitatẽ sang. aut tenuitatẽ, ⁊ subtilitatẽ eius: aut pp calitateꝫ eius: aut pp multitudinẽ aquositatis eius, ⁊ humiditatis: lꝫ oīs fluxus sang. incipiat paulatim subtilis: deinde incipit ꝓculdubio ꝑueuire ad grossitudinẽ [r] † ⌈ ⌋ deinde descẽdit, ⁊ ꝑuenit ad subtilitatẽ, ⁊ paucitatẽ, ⁊ aquositatẽ. Et hec est dispō in oī fluxu san. ob quācũq꞉ cārum fit. Et cā in hoc est, q̄ orificia venarum, ⁊ incessus [s] ⌈vẽtositatis⌋ sunt in primis stricta, ⁊ in fine eius cōstringuntur iteruꝫ: ⁊ adunantur pp siccitatẽ. Et qum supfluit fluxus sang. seq̄tur euꝫ debilitas appetitus, ⁊ debilitas digōnis, aut infla. tio extremitatũ, ⁊ corporis, ⁊ malitia coloris: ⁊ q̄ñq꞉ perducit ad hydropisim. Et q̄ñq꞉ perducit multitudo exitus sang. ad dñium cholere, quare accidũt feb. cholerice, mordicatiue ꝓpter inflāmationeꝫ ca

a A.periodo

b † A.ad menstrua

c A.oibus.xx.diebus

d —— A.

e —— A.

f A retẽtio vrine

g † A.eius

h A.masculinitatem

i A.dicemus

k A.ꝑmutationẽ

l A.supfluitates

m † A.aut ꝓpẽ dispōnẽ ĩ sanguine. Et facta pp dispōnẽ ĩ mr̄ice

n A.venaꝝ eius

o A.pruritum

p —— A.

q † A.ipsius

r † A.⁊ ꝓcedit grossitudo eius

s A.Alia litera spirituum Alia litera sanguinis

liditatis mordicatiue, que equat per sanguinez. Et accidūt iteruz horripilationes. Et [a] ⌈qn̄qꝫ⌋ accidit hec caliditas [b] ⌈in casu appetitus cibi quē fecit forte necessariū debilitas caliditatis ⁊⌋ addit in casu appetitus stomaci ꝓpter defectū sanguinis, ⁊ accidit dolor in dorso ꝓpter [c] ⌈tensionē⌋ neruoꝝ positorum in illo loco. Et qn̄qꝫ multiplicat fluxus sanguinis ex mr̄icibus cū multitudine [d] ⌈humorum.⌋

¶ De signis. Cap.III.

Ius quidē que est ſ͡ꝫ semitā expulsionis nālis, signū est, ꝙ nō sequitur eā nocumētū, imo ꝑducit ad iuuamentū eius: ⁊ nō aduenit ei lesio, neqꝫ alteratio virtutis, ⁊ plm̄ qdē accidit in [e] ⌈pinguibus.⌋ Facte v̄o cā replōnis cōis quam expellit natura [f] ⌈a dominio⌋ eius q̄re expellit, signum est replō faciei, ⁊ corporis, ⁊ exuberatio venarū ⁊ alia ex signis replōnis: ⁊ qn̄qꝫ est cum ea dolor, ⁊ qn̄qꝫ nō fit: ⁊ dū nō debilitat, nō retinet. Et cognoscitur dn̄ans cū sanguine vt exiccet san. ⁊ ꝯsideretur an color ei⁹ declinet ad albedinē, aut citrinitatem, aut nigredinē, ⁊ purpureitatē: q̄re euāt huōr q dn̄atur cū eo iterū. Facta v̄o cā debilitatis mr̄icis, ⁊ aptionis venarū eius, signt exitus sanguis puri nō dolorē faciēs. Si v̄o cā est acuitas sanguis, cognoscit ꝑ colorē suū, ⁊ [g] ⌈acuitatē⌋ ipsius, ⁊ velocitatē sui exitus, ⁊ paucitatē abscissionis egressiōis. In facta v̄o ꝓꝑ subtilitatē sanguis cū mā aquosa, ⁊ humiditatē, est san. aquosus, nō [h] ⌈calidus⌋ ⁊ ledit cum stipticis. Et qn̄qꝫ apparet in ea q̄si ꝑgnatio: ⁊ qn̄qꝫ apparēt in ipsa sicut accn̄tia partus, q̄re parit humiditatē. Et sunt lacerti corꝑis eius vehemētis mollitiei, q̄si sint [i] ⌈lenes postq̄ꝫ voluerūt⌋ coagulari, ⁊ qn̄qꝫ nocēt ei curationes diuretice ꝓꝑ caliditatē suā quare addunt in aquositate san. Facta v̄o ab vlceribus [k] ⌈cū materia, ⁊ dolore, est cū vehementia doloris.⌋ In facta v̄o a corrosione, egredit paulatim, [l] † ⌈ ⌋ q̄si fex ⁊ proprie qn̄ est a venis absqꝫ arterijs. Et si fuerit corrosio in [m] ⌈profundo⌋ matricis erit color minus niger. Et qn̄ est illic, ⁊ apud os matricis poſ̄e est, vt tangatur. Facta v̄o ab hemorroidibus h̄ꝫ periodos [n] † ⌈ ⌋ mēstrue. Et qn̄qꝫ non sunt ei periodi: imo est sequens repletionem: ⁊ sunt signa hemorroidaꝝ matricis manifesta. Et est san. ſ͡m plurimū niger nisi sit ab arterijs. Et qn̄qꝫ est hemorroisaicus [o] ⌈frustatim.⌋ Et multotiens quidem associatur hemorroidibus in matrice dolor capitis, ⁊ grauitas capitis, ⁊ dolor in visceribus, ⁊ epate. [p] † ⌈ ⌋ Et qn̄ currit sang. ex illis hemorroidibus remouet illud accidens.

¶ De cura fluxus san. [q] † ⌈ ⌋ ⁊ ī fine ei⁹ de cura [r] ⌈patiētis fluxum menstruorum.⌋

Facta quidē ſ͡ꝫ semitā expulsionis nālis: ⁊ facta a repletione, ⁊ grauedinē san. sup corpus, opꝫ ne retineatur, donec timeat debilitas: ⁊ qn̄qꝫ excusat phlebotomia ab expectatione illius, ꝓpterea qꝛ expellit repletionē, ⁊ trahit mām ad ꝯ̄rium. Et qn̄ cā est [s] ⌈cholera⌋ euētur, ⁊ ꝓprie cuꝫ eis que sunt sicut fumusterre, ⁊ myrobalani, ꝓpter illud qđ in vtrisqꝫ est de virtute stiptica. Et si cā fuerit aquositas [t] ⌈⁊ ꝓuocatio eius, ⁊ attractio ei⁹ ad cutē, tunc dentur⌋ in potu de gummi arabico, ⁊ dragaganto. Et si cā fuerit debilitas matricis, aggrega ad medicinas stipticas medicinas cōfortatiuas cū sua aromaticitate, ⁊ proprietate sua. Et si cā fuerit vlcus curet cū medicinis cōpositis ex [u] ⌈cōfortatiuis⌋ ⁊ stipticis ⁊ [x] ⌈diureticis.⌋ Et illa que est ex hemorroidibus, curet curatione hemorroidarum: ⁊ cū se. lini cū aqua calida. Et opꝫ vt obseruētur hore qetis. Et si fuerint illic ꝑiodi, curet tunc in horis ꝑiodoꝝ, ⁊ studeat ad sedādū. Qū ergo superfluit fluxus san. opꝫ vt ligent ambe manus a radice adiutoriorū, ⁊ vtriqꝫ pedes a radice coxaꝝ apud duo inguina, deide ponant vētose in īferiori parte māmille, ⁊ vbi incedūt vene ascēdētes ex mr̄ice ad māmillas, ⁊ sugātur: ⁊ eligatur vētosa magna: ipsa enim retinet san. in hora vna: deinde opꝫ vt ꝯsequēter adhibeatur reliq̄ cura. Et qn̄qꝫ retinet fluxū sanguinis positio vētosarū sup locuꝫ, q est inter vtrasqꝫ anchas. Et opꝫ vt patiēs fluxū sanguinis cibet cuꝫ eis, q̄ sunt sicut vitelli ouoꝝ sorbiliū, ⁊ cuꝫ omni qđ est velocis digōnis cōfortatiuo: ⁊ qn̄qꝫ opꝫ vt cibetur aqua carnis forti, q̄ acetosa facta sit cuꝫ [y] ⌈aq̄⌋ sumach [z] ⌈⁊ aqua acetose, ⁊ potibus boni odoris ex carne bona qm̄ necessarij sunt. Et silr̄ sorbitionibus humidis⌋ ex sauich, ⁊ amilo, ⁊ vino nouo grosso dulci [&] † ⌈ ⌋ ⁊ deuitet antiqū subtile. Et qn̄qꝫ ꝯueniēs est eis vinū mellis recens. De medicinis aūt cōibus, ⁊ ꝓprie fluxui sang. acuto, calido, arnoglosa est melior: imo non est ei par: ⁊ qn̄qꝫ abscindit fluxū san. oīno bibita, ⁊ iniecta: ⁊ ꝓfert chronice, et nō chronice. Et potus [?] ⌈balasce⌋ iterū. Et administratio cāfore bibēdo, ⁊ supponēdo. Et de illis que cōferunt ad istud est sumere in potu lac bene decoctuꝫ cū ferro ignito, ⁊ in quo est scoria ferri, de quo cū q̄busdā stipticis in potu tribuant oī die. ℥.iij. Et acetositas citri bona est valde. Et silr̄ detur in potu gūmi arabicum cū dragagāto, ⁊ semē lini cū aqua calida. Et troc. de spodio cum camfora cōferunt ei valde ⁊ troc. de balaustijs. Confectio medicine vltimi iuuamenti. ℞. [ꝝ] † ⌈ ⌋ terre sigillate, ⁊ boli armeni, ⁊ aluminis, ⁊ galarū, ⁊ sang. draco. partes equales de quorū summa accipiatur. ʒ.i. ⁊ cāfore pondus. ij. granoꝝ ⁊ galie. sexta. ʒ.i. qđ totū dissoluatur in. ℥. vna sirupi myrtini. Et iterum acatia, balaustie, galle. enifistides, sumach, myrrha, ⁊ tus, opiū ꝯficiat cū aceto acuto forti, ⁊ sit dos. ʒ.s. Et iterū [a] ⌈dragagātū magisterij⌋ cuppule glādiū. myrrha, tus, opiū cōficiant ⁊ fiant pillule, ⁊ sumant de eis. ʒ.ij. sunt enim bone valde. Et iterū bibat [b] ⌈cōcularum marinarū que asportantur a sancto iacobo⌋ adustarū, pondus. ʒ.ij. cum aqua sumach, ⁊ cydoniorum, ⁊ dactilorum, [c] † ⌈ ⌋ ⁊ istaruꝫ cibi antequaꝫ indigeant viuificatione virtutis forti sunt albulem, ⁊ karos, ⁊ almosos ex carnibus hedi, ⁊ auium montanaruꝫ: ⁊ preparata in patellis, et cibaria ex lentibus aceto conditis, que omnia sint frigida. Et deuitent omnē cibum calidum actu, aut potentia. Et de suppositorijs cōmunibus sunt suppositoria facta ex lithargyrio, ⁊ dragaganto, ⁊ balaustijs, ⁊ terra sigilla. ⁊ bolar. ⁊ ātimonio, ⁊ alijs. Descriptio medicaminis ad illđ. ℞. colcotar, ⁊ dragagantum, ⁊ acatiam, ⁊ cortices turis, et antimonium, ⁊ fiant ex eis trocisci: deinde sumantur ex eis aur̄. i. boli armeni, ⁊ gummi arabici, ⁊ karabe omnium ana aur̄. i. ⁊ ponantur in duabus. ℥. succi stiptici, aut aque, ⁊ clistericetur cum eo matrix ſ͡m ꝙ sciuisti. Confectio clisteris ad matricem. ℞. aluminis. ʒ. mediam, ⁊ sem̄. hyusquiami albi, ⁊ opij amborum ana. ʒ.i. sextam, et supponatur. Pessarium bonum, et proprie ad corrosionem, ⁊ vlcera. ℞. testas [d] ⌈furni⌋ ⁊ succum barbe hircine, ⁊ acatiam, aggregentur: ⁊ fiat pessarium cum aqua gallarum immaturarum. Et iterum galle immature, ⁊ balaustie, ⁊ amilum, ⁊ opium, ⁊ alumen, ⁊ reubarbaruꝫ,

a A. qum
b —— A.
c A. Alia litera fragilitatem
d A. pluuiarum
e A. ociose viuentibus
f A. aut dn̄ium
g A. Alia litera adustionem
h A. acutus
i A. q̄si sint sicut lac postq̄ꝫ vult Alia litera q̄si ipsa sit sicut lac spissuꝫ quod vult
k A. est cū pure ⁊ dolore
l † A. nigrum
m A. collo
n † A. alios a periodis
o A. gutatiꝫ gutatim
p † A. ⁊ splene
q † A. menstrui superflui
r A. alasthada .i. fluxus sanguinis menstrui nō superflue facti nō solū in t̄pe cōsueto sed etiā in t̄pe nō ꝯsueto
s A. acuitas cholere
t A. tunc ꝓuocaēa ⁊ attrahe ipsā ad cutem ⁊ det
u A. glutinatiuis
x A. stupefactiuis
y —— A.
z A. alchebeb ꝯ̄r et carnes assate boni odoris ex bonis carnibus sunt necessaria, et silr̄ alchabisa humida
& † A. pauco
? A. aceti
ꝝ † A. mumie
a A. vitriolum quo coria ꝑparantur ⁊ pelles
b A. alhuda
c † A. imaturoꝝ recentium
d A. altamir

ꝛ grana myrti viridia, sumach, succus barbe hirci ne, grana acreste, charte cōbuste, sandalū albū, cortices turis, terra sigillata, capita ğnatoꝝ a ⌈foliuz, scoria ferri⌋ coriādꝝ siccū supponant̄ de eo. ℥. iiij. ī lana viridi ībibita in aq̄ myrti, ꝛ teneat eā tota nocte. Et iteꝝ balaustie ꝛ sordes b ⌈veru⌋ ꝛ charte cōbuste ꝛ alumē, ꝛ dragātū ꝛ cyminū īfusuz ī aceto, ꝛ bolū armenū, ꝛ rob c ⌈alchath⌋ ꝯficiant̄ cuz aqua d ⌈salicis⌋ ꝛ coriādri viridis, ꝛ supponat̄ nocte tota. Et de tinis ꝯferētibꝰ eis ē encathisma ī decoctione calamēti, ꝛ folioꝝ eiꝰ, ꝛ fructus ipsiꝰ, ꝛ radicis eiꝰ ꝯcocti cū myrto, ꝛ roſ. e ⌈sine⌋ capitibꝰ, f †⌈ ⌋ ꝛ cōticibꝰ ğnaꝝ, ꝛ xilocaractꝫ nabathi, ꝛ balaustijs, ꝛ barba hircina, ꝛ gallis viridibꝰ. Et ꝺ epithimatibꝰ, ꝛ vnctionibꝰ ꝯferētibꝰ eis, est epithima ꝺ g ⌈alcāna⌋ sup̱ sumē. Et vngere p̱tes m̄ricis cū oleis stipticis stipticitatꝫ fortis. Et reiteremus distōnē cure fluxus san. facti p̱p̱ tenuitatē ꝛ aquositatē eius. Dico ergo ꝙ necessariū in hoc est vt h ⌈fiat, ꝙ currat⌋ aquositas eius ꝛ operet̄ sup̱ ip̄m cū sudatione ꝛ ꝓuocatione cū eis q̄ sunt sicut decoctio assari, ꝛ apij, ꝛ rubee, ꝛ q̄ sunt silia illis i ⌈currat⌋ vna vice, ꝛ ꝓuocetur alia cū facilitate, ꝛ ꝓuocatione, ꝛ sudatione. Et fricet̄ corpus eius cū pāno aspero, ꝛ liniatur corpus eius cū aq̄ mellis, ꝛ cū emplastris hydropicoꝝ. Et qn̄qꝫ ꝯfert ei vomitus fortis, ꝛ opꝫ penitus vt declinet̄ cū medicinis eaꝝ, ꝛ cibis istaꝝ ad illud qꝺ exiccat, ꝛ ingrossat sanguinē. Si v̄o est cā vlceratio, tūc ꝯfert hoc vnguētū. ℞. balaustias ꝛ k ⌈plūbum vstū⌋ ꝛ fiat ex ambobus, ꝛ ex cera ceratū cuz oleo roſ. ꝛ supponat̄. Quidā aūt faciūt necessariuz in curatione l ⌈patiētis fluxū sang. mēstrui⌋ caplꝫ vnū, ꝛ est curatio cōposita ex mūdificatiōe, ꝛ stipticitate, ꝛ ꝯfortatione. Et est vt ꝓuocent̄ mēstrua eiꝰ ī hora vt nō tardent̄. Deinde agitent̄ motus eius, ꝛ mūdificet̄ matrix eius, ꝛ ꝯfortet̄, vt nō suscipiat superfluitatē egrediētē a necessitate. Dicūt ergo, opꝫ vt dent̄ in potu m ⌈sauine⌋. ℥. x. ꝛ se. mēte. ℥. i. se. feni. ℥. ij. ponant̄ ī vase ꝛ fundant̄ desup̱ vini puri lib. ij. ꝛ decoquant̄ donec medient̄, ꝛ ꝓijciatur desup̱ sarcocolle, ꝛ licij amboꝝ aā. pōdus. ℥. ij. butyri vaccini, ꝛ mellis aā. cochliariū vnū, ꝛ sumant̄ de eo ī potu in ieiunio q̄ꝫtitas vnius cochliarij, ꝛ tardet̄ cibꝰ vsqꝫ ad vesperā: ꝛ faciat illud tribus diebꝰ. Et ego dico ꝙ quāuis hoc iuuamētū sit ī plibꝰ horis, qn̄qꝫ tamē est n ⌈fluxus sang. mēstrui⌋ ex causis alijs facientibus necessariū esse vti stipticis puris, ꝛ tu cognoscis eas o †⌈ ⌋

De vlceribus m̄ricis ꝛ putrefactione eiꝰ. Ca. V.

Iam significauimus in eis q̄ p̄terierunt illud: ꝛ tu scis ꝙ cāe eorū sunt cāe vlcerū: ꝛ cāe vlcerū sunt ex causis intrinsecis, ꝛ ex cursibus acutis, ꝛ p ⌈plagis vlceratis⌋ aut accn̄tibus deforis p̱p̱ p̱cussionē, aut casū, aut p̱p̱ partū, aut ꝓpter alia: aut p̱p̱ vulnus ex medicamine supposito, ꝛ instrumēto īcidēte. Et qn̄qꝫ sunt cū putrefactiōe: ꝛ qn̄qꝫ sunt oīa illa cū sordibꝰ, ꝛ sorditie: aut cū mundificatione, ꝛ sine sorditie. Et qn̄qꝫ fiūt ī ꝓfundo: ꝛ qn̄qꝫ fiūt in nō ꝓfundo. Et qn̄qꝫ fiunt cum corrosione, ꝛ absqꝫ corrosione. Et cū ap̄ate, ꝛ absqꝫ ap̄ate.

De signis vlcerum matricis. Cap. VI.

Significat illud q ⌈san, ꝛ ꝓprie si signa sunt⌋ sup̱ os m̄ricis, ꝛ in eiꝰ ꝓrimo. Et sigt illud cursus saniei, ꝛ hūiditatū diuersi coloris, ꝛ odoris. Et nocumētū ex medicinis q̄ mollificāt, ꝛ iuuamētū ex eis q̄ stipticitatē faciunt.

a A. ematites, teste noue
b A. corij p̄parati
c A. alcharat
d A. kalef
e A. cum
f † A. ꝛ myrtho
g A. gipso
h A. sofone euacuetur
i A. sofone euacuet
k A. merdasengi
l A. alasthada
m A. abel
n A. alasthada
o † A. ex eis q̄ p̄terita sunt
p A. exituris erupti
q A. sup̱ illō dolor proprie si fuerit

Et signū mūdificationis vlcerū m̄ricis est, vt sit illō qꝺ egredit̄ ad grossitudinē, ꝛ albedinem decliue, ꝛ r ⌈planitiē, sine⌋ dolore vehementi, ꝛ fetore, ꝛ mordicatiōe. Et signū qꝺ ipsa sunt sordida, ꝛ tabida, est multitudo humiditatū virulētaꝝ, ꝛ s ⌈ꝙ currit ex intestino⌋ ꝙ si fuerit illic putrefactio erit sīle aq̄ carnis. Et ꝙ illud qꝺ resudat est putridum maluz. Et si fuerit cū corrosiōe, erit illud qꝺ egredit̄ nigrū cū dolore vehemēti, ꝛ pulsatiōe. Et signū ꝙ ipsa sūt cū ap̄ate, est adherētia fe. ꝛ horripilatio, ꝛ qꝺ dicemꝰ de signis ap̄atis, ꝛ iuuamēto eius, ꝛ corrosiōe eius.

De putrefactione matricis. Cap. VII.

Hoc iterū est ramus capli vlcerū m̄ricis, ꝛ est cā in ea difficultas p̱tus, ꝛ mors embryōis: aut admistratio medicinaꝝ acutaruz: aut cursus cal's, ꝛ acutus: aut vulnera putrefacta: ꝛ fit ī ꝓrimo, ꝛ fit ī ꝓfundo: ꝛ fit cū sorditie, ꝛ cū p̄uatōe sorditiei. Et fcā ī ꝓfundo nō eūat̄ ex hūiditatibꝰ diuersis egrediētibꝰ, ꝛ fortasse plꝫ assimilant̄ feci.

De corrosiōe m̄ricis. Cap. VIII.

Iam diximus corrosionis signuz in eo qꝺ egredit̄: ꝛ dispōnē doloris in cap̊ fluxꝰ san. ꝛ dr̄ia qdē inter corrosionē m̄ricis, ꝛ cācrū est, qꝺ cū corrosione nō est grauitas, neqꝫ durities: ꝛ seq̄tur eā q̄es ī horis q̄busdā, ꝛ ꝓprie post exitū eiꝰ qꝺ egredit̄: ꝛ nō est lōgitudo plīma spatij in curatiōe ꝯueniēte: t ⌈spatiū v̄o cancri est assidui⌋ doloris ꝛ est ibi pulsatio lōgi spatij.

De cura. Cap. IX.

Oportet vt ꝯsideret̄ an vlcus sit sordidū, an nō sordidū. Si ergo fuerit sordidū, mūdificet̄ ī primis cū aq̄ mellis, ꝛ sifibꝰ ꝓiectis in eā cū instr̄o iaciēdi: aut cū decoctione ireos: aut cū vnguento mundificatiuo. Et si fuerit corrosio inijce in ip̄az vnguētū rectificās corrosionē, cū mūdificatione u †⌈ ⌋ ꝛ admistra cibos ꝯueniētes. Et ꝯsidera iteꝝ an sit cū ap̄ate an nō cū ap̄ate. Si ḡ fuerit cū ap̄ate curet̄ p̄us, ꝛ sedet̄ cū curationibꝰ ap̄atꝫ, q̄s dicemus. Qū ergo mūdificat̄ matrix, v x ⌈ ⌋ tūc curet̄ cū ꝯsolidatiuis q̄ sunt vnguenta predicta. Unguētuz qꝺ ꝯfert in principio rei, qū in vulnere nōdū nascitur caro. ℞. lithargirij, ꝛ cerusse, ꝛ sarcocolle p̱tes eq̄les: ꝛ fiat ex eis ceratū cū cera, ꝛ oleo roſ. Et si fuerit illic sordities, ponat̄ in eo parū floris eris. Qū ergo caro īcipit nasci, ꝛ existimat̄ illud, curet̄ cū vnguēto hꝫ. ℞. tutie ablute partes. ij. climie argenti, ceruse, ꝛ sarcocolle oium ana partē. i. fiat ex eis ceratū cū oleo rosaceo ꝛ cera.

De regimine deuirginate. Cap. X.

De mulieribus est cui accidunt qū violantur dolores magni, ꝛ proprie qum collum matricis eius est strictum, ꝛ pāniculi y ⌈sunt debiles⌋ ꝛ virga deuirginantis est grossa. Qum ergo accidūt ei fluxus san. ꝛ dolores, necesse est ei vt sedeat in aquis stipticis, ꝛ in vino ꝛ oleo: deīde administrētur super eā cera/taria in lana inuoluta super cannā, prohibētē a ꝯsolidatione: ꝛ alleuietur super eam concubitus.

z ⌈De cura. Cap. XI.⌋

Administrent medicīe mūdificātes: deinde post illud vnguentū p̄dictū ad vlcera: ꝛ qn̄qꝫ admiscetur cum eo terra sigillata, ꝛ que sunt ei similia.

r A. Alia litera lenitatē vel eq̄litatem cuz
s A. illud quod fluit absqꝫ mūdificatiōe si fit sordidū erit fetidū
t A. Cuz cancro aūt ē assiduitas
v † A. corporis
x † A. mūdificatione bona
y A. virginales sunt texture dēse
z A. Alia litera ꝯtinuatur lr̄a sequens cū precedenti sic. Et si fit vlcus administrētur medicine ꝛc.

¶De ragadijs matricis. Cap.XII.

RAgadie accidūt in mr̄ice: aut ꝓpter siccitatē sup̄ueniē/tem ei maximā, ⁊ ꝓprie apud ꝑtū: aut ꝑꝑ ap̄a. Et sunt in p̄ncipio, qn̄ accidūt, leues occulti doloris q est sub dolore partus, ⁊ [a]⌈reliquijs⌋ ei⁹. Deīde appet, ⁊ proprie qn̄ tāgitur, Et qn̄q₃ igrossant̄ ragadie valde. Et qn̄q₃ fiūt sic̄ verruce, ⁊ remanēt, [b]⌈⁊ cōsolidat̄⌋ loc⁹.

a A. est sicut reliquie

b A. quāuis consolidetur

¶De signis earum. Cap.XIII.

POssibile est vt p̄ueniat̄ ad atte/stationē ragadiaꝝ po/nēdo sub muliere speculū corā vulua ei⁹, deīde apiatur vulua ei⁹, ⁊ ꝯsideret̄ illud qđ imaginat̄ i speculo. Et illđ qđ siḡt eas, est dolor apđ coitū, ⁊ exit⁹ v̄ge sāguiolēte.

¶De cura. Cap.XIIII.

NOn euānatur ragadie, quin aut sint intrīse/ce, aut i collo sint, ⁊ q̄ sequnt̄ ip̄m. In/trinsece ḡ curant̄ cū suppositorijs pene/trātibus, ⁊ distillatiōib⁹ iniectis [c]⌈⁊⌋ aqs stipticis p̄mistis cū vnguētis rectificantib⁹, sic̄ vnguētū factū ex climia ⁊ [d]⌈plūbo adusto.⌋ Et vnguētū ragadiaꝝ ani. Et s̄m curationē eaꝝ [e]⌈sentiet q. mordicationē.⌋ Or̄ si idigēt maturatiōe aliq̄, misceat̄ cū eis sic̄ vnguētū basilicon cū₃ adipib⁹. Et si fuerit cū ragadijs grossitudo vehemēs, quā siḡt lō/gitudo spatij, ⁊ p̄uitas receptiōis curatiōis, administra vnguētū de chartis cū oleo roſ. Si v̄o nō tolle/rat illud, ponat̄ cū eo oleū de lilio, ⁊ glutē alimbat. Qū ḡ qeſcūt curent̄ cura ragadiaꝝ puraru₃: ⁊ proprie qn̄ vlcerant̄. Et qn̄ indigent eis q̄ sunt sicut cortices eris optime triti, aut dragātū, ⁊ galle, aut ag/gregatio eoꝝ. In extrinsecis v̄o qn̄q₃ sufficit laborare cū administratione tutie valde trite cum vitellis ouoꝝ [f]⌈aut aggregatione illius⌋ ⁊ sine cessatione fiat adherētia illius, ⁊ vnguētū de cerusa iterū.

c A. ex

d A. lithargirio

e A. alienet omne mordicatiuū

f ——A.

¶De pruritu mr̄icis, ⁊ papismo mulierū. Ca.XV.

QUādoq₃ accidit in mr̄ice pru/ritus ꝑꝑ hūores acu/tos, cholericos, aut salsos, baurachi/os, aut corrosiuos melācholicos, s₃ q₃ appet de dispōne coloris [g]⌈menstrue⌋ aut bothor ḡnatas ex eis [h]⌈cal'as acutas⌋ valđ. Fortasse. n. sup̄fluūt adeo, donec deijciāt v̄tutē: ⁊ qn̄₃ accidit illi mulieri, vt n̄ saciet̄ ex coitu, ⁊ aduenit ei papismus mulieꝝ, ⁊ q̄tiēs cū ea fit coit⁹, addit̄ mali/tia eius.

g A. menstrui exiccati

h A. aut ex sper/mate cal'o acuto

¶De cura pruritus mr̄icis. Ca.XVI.

OPortet vt mūdificet̄ corpus cū phlebotomia ex nig̃, ⁊ si idiget fiat scđatio ex [i]⌈cephalica⌋ ⁊ euēt̄ hūor acutus. s. oīs hūor cū eo qđ euāt ip̄m: sic̄ chol'a cū pillul'. de scamo/nea: ⁊ phlegma cū pillulis stomaticis: ⁊ mel'a cū₃ pillul' de epithymo, ⁊ đcoctōe ei⁹: ⁊ frāgat̄ [k]⌈ebullitio⌋ sp̄mat͡ꝫ cū medicis [l]† ⌈ ⌋ [m]⌈ifridāti/bus vt ifridet̄: ⁊ cū medicis adurētib⁹ ip̄m⌋ s₃ nec̄itatē, ⁊ attestationē cōpl'onis: ⁊ [n]⌈delibutiōe⌋ oris mr̄icis fcā cū eis q̄ sunt sic̄ acatia, ⁊ hypoq̄stidos, ⁊ rose, ⁊ sādali, ⁊ siefmemithe, [o]† ⌈ ⌋ ⁊ fex, [p]⌈⁊ acetū⌋ ⁊ ol'm roſ. Et iteꝝ q̄ st̄ sic̄ succ⁹ portulace. Et qn̄q₃ p̄miscet̄ cū medicis se. lini, ⁊ fit ēbroca cū aqs in qb⁹ decoqunt̄ stiptica, ⁊ empl'et̄ cū fece eoꝝ: ⁊ si idiget mūdificatiōe, bibat mel cū aq̄ frigida valde. Et ad pruritū ē exp̄tū istud. Sumant̄ folia mēte, et cortices ḡnatoꝝ, ⁊ lētes excorticate, decocta cū vi/no, ⁊ supponant̄. Et iteru₃ sumātur croci, ⁊ cāfore, amboꝝ an̄. sextā. ℥. vnius, plūbi adusti tertiam. ℥. i. baccaꝝ lauri. ℥. s. terant̄, ⁊ cribellent̄, ⁊ liniat̄ loc⁹ oleo roſ. ⁊ ꝯficiant̄ cū albumine oui ⁊ aliq̄₃tulo vi/ni, ⁊ supponant̄. Et iteꝝ sumat̄ mirobalanoꝝ, ⁊ balaustiaꝝ amboꝝ an̄. pōdus. ℥. ij. ⁊ licij, ⁊ salis āmo/niaci, ⁊ vinū antiqū, terant̄ ⁊ cribellent̄, ⁊ liniatur locus oleo roſ. ⁊ pulueriçent̄ desup̄ ista. Et de suffu/migijs est illđ qđ fit ex licio, ⁊ medulla ḡnoꝝ citri.

i A. basilica

k A. cōmotio Alia litera malitia seu acuitas

l† A. simplicib⁹ q̄ sunt ex medi/cinis ipsi exp̄tu₃

m A. Alia litera —— Alia litera adurētib⁹ ipsu₃

n A. linitione

o† A. Alia lr̄a ⁊ lentes

p A. aceti Alia litera bus alderabin/di ⁊ acetum

¶De fistulis matricis. Cap.XVII.

QUandoq₃ accidūt in mr̄ice fi/stule, q̄ qn̄q₃ p̄tran/seunt [q]⌈carnē⌋ ⁊ apparēt ab eo quod vicinū est ex mēbris, ita vt corrūpāt os pectinis, ⁊ putrefaciāt ip̄m, ⁊ collū mr̄icis: ⁊ qn̄q₃ p̄ueniūt ad abradēdū pilos pectinis [r]† ⌈ ⌋ ⁊ icedūt vsq₃ ad p̄tes ani, ⁊ lacertoꝝ ei⁹ ēt: q̄re p̄s eaꝝ tūc est in manifesto mr̄icis: ⁊ sunt i vnoq̄q₃ lateꝝ mr̄icis. Et p̄s i iteriori p̄te mr̄icis. Et q̄ ex eis est i ꝓfundo matricis, nō est poſ'e vt curet̄: ⁊ sil'r p̄ueniēs ad vesicā. Relique v̄o ab istis curationē h̄nt, ⁊ si sit difficilis. Et deterior illarū est illa q̄ p̄uenit ad abradendū pilos pectinis, ⁊ ꝓprie qū p̄forat os foramine paruo.

q A. matricem Alia litera vicinant̄ mr̄ici

r† A. ⁊ qn̄q₃ p̄forant ip̄m p̄foratione p̄ua ⁊ qn̄₃ accipiūt a parte alia q₃ a pectine

¶De signis eius. Cap.XVIII.

SUnt lōgitudo putrefactiōis, ⁊ ad/herētia doloris, ⁊ an̄cessio vl/cerū, q̄ nō sanant̄ cū curatiōib⁹, ⁊ ꝓlō/gat̄ spatiū ⁊ curritvirus: deīde dolores sic̄ dolores cancri, ⁊ cog̃scit̄ loc⁹ ei⁹ cū radio, ⁊ vbi peruenit̄ cū eo: ⁊ scit̄ status eius, an sit in carne adhuc, aut pertranseat vsq₃ ad os per illud qđ sentit extremitas radij, ex lenitate, ⁊ mollitie, et asp̄itate, ⁊ duritie.

¶De cura. Ca.XIX.

EX curationibus est p̄fo/ratio, et multotiēs p̄ducit illud ꝑꝑ neruositate₃ mēbri ad spasmū, ⁊ abscissionē vocis, ⁊ permixtionē rōnis. Et perforatio ite/rum nō est possib. lis, nisi in eo, qđ videt̄, cuius carnem mortuā incidere est possibile: veru₃ est melius vt administrent̄ desuper medicine exiccātes, ⁊ mū/dificetur corpus, ⁊ ꝯfortet̄ matrix [s]⌈⁊ medicet̄.⌋

s A. Alia litera cum facilitate

¶De debilitate matricis. Cap.XX.

CAusa ei⁹ est malitia cōplexionis, ⁊ raritas texture, ⁊ tolleran/tia egritudinū diuersarū. Et accidūt ex đbilitate matricis paucitas appetitus coitus, ⁊ multitudo cursus menstruo/rum, ⁊ sp̄matis, ⁊ alioꝝ. ⁊ priuatio imp̄gnationis.

¶De cura. Cap .XXI

CUra eius est cura malitie comple/xionis, ⁊ succurrere ei qđ ac/cidit ipsi de nocumētis cognitis. [t]† ⌈ ⌋

t† A. cum eis q̄ sciuisti

¶De doloribus matricis. Cap.XXII.

FIunt ex malitia cōpl'onis diuer/se: ⁊ ex vētositatibus exten/dentibus, ⁊ humiditatibus accn̄tibus in ea, ita vt qn̄q₃ accidat i ea sicut acci/dit intestinis de colica. Et qn̄q₃ accidit dolor matricis ex ap̄atibus, ⁊ cancris, ⁊ ex vlceri/bus. Et cōicant ei ilia. ⁊ inguina, ⁊ crura, ⁊ dorsu₃, ⁊ pecten, ⁊ diaphragma, ⁊ [v]⌈anus⌋ ⁊ caput, ⁊ proprie medium syncipitis. Et qn̄q₃ permutant̄ dolo/res eius ad anchas post spatium, ⁊ vsq₃ ad decem menses, ⁊ cōfirmantur in eis. Et tu cognoscis curationem omniū horu₃ ex eis que tibi premissa sunt, ⁊ non est in iteratione sermonis in eis vtilitas.

v A. stomacus

¶De cursu matricis. Cap.XXIII.

QUandoqʒ accidit mulierib⁹, vt currāt ex matricibus earuʒ humiditates plurime, putride: ⁊ currat ex eis iteruʒ sperma. Et primū quidē fit ꝓpter multitudineʒ superfluitatum, ⁊ ꝓpter debilitateʒ digōnis in venis menstruorum, qum putrefit matrix, ⁊ hʒ capl'm. Et cognoscitur substātia eius ex colore mēstrue ex siccitate ⁊ ex colore eius in seipso. Secundū vo est sicut [a] † ⌈ ⌋ cursus spmatis viri. Si ergo est sine desiderio, tunc causa est debilitas matricis, ⁊ vasorum eius, ⁊ mollificatio ipsorum. Et si est cum desiderio, ⁊ mordicatione, ⁊ commotione, tunc causa eius est tenuitas spermatis, ⁊ acuitas eius. Et quādoqʒ est cā in eo pruritus matricis, quare perducit cōmotio eius ad hoc vt descēdat sperma. Et hñtis qdē cursuʒ difficilis fit anhelitus, ⁊ cadit appetitus cibi, ⁊ destruit' color eius, ⁊ aduenit ei apa, ⁊ iflatio in oculo sine dolore ſm pl'ni: ⁊ qñqʒ est cū dolore.

a A. Alia litera ꝓpter causam

¶De cura. Cap.XXIIII.

CUrsus quidē spmatis earū curatur cū similibus, qbus curatur illud i viris. In cursibus vo alijs opʒ vt incipiatur a mūdificatiōe corporis cū phlebotomia, ⁊ solutione vētris, si indiget' ambob⁹: deīde clistericet' mrix i ꝓmis cū mūdificatiuis ⁊ exsiccatiuis: sic est decoctio ireos, ⁊ decoctio prassij. Et fricentur crura cū oleis subtiliatiuis cū medicinis [b] ⌈calidis⌋ sicut est oleū de squinanto, ⁊ piretro, ⁊ pipere. Deinde ɔsequēter post illud adhibeant' clisteria cuʒ stipticis clistericatis, ⁊ ebibitis. Et clisteria magis operant' post euonem. Et sint aque in qbus decoqunt' sicut galle, ⁊ balaustie, ⁊ cortices granatoꝝ, ⁊ squinantū, ⁊ myrtus.

b A. acutis

¶De retētiōe mēstruoꝝ, ⁊ paucitate eoꝝ. C.XXV.

MEnstrua retinentur, aut ꝓpter causam ꝓpriaʒ in matrice, aut propter causam cōem. Et illa quidem [c] ⌈causa propria in matrice:⌋ aut est ꝓpter causam inataʒ, aut ꝓpter causam accidētem alio modo. Amplius menstrua retinētur: aut ꝓpter cām in virtute, aut ꝓpter cāʒ in mā: aut ꝓpter cāʒ in instrumēto. [d] ⌈⁊ proprie⌋ solo. Et causa in virtute est sicut debilitas ꝓpter malitiā cōplexionis frigide, aut sicce, aut calide. [e] † ⌈ ⌋ Et frigida, aut est cū mā, aut sine materia. Causa aūt in materia, aut est quātitas, aut qualitas, aut aggregatio ambaꝝ. Et illa q̄ est ex q̄ʒtitate, est paucitas: ⁊ illud est, aut ꝓpter ꝑuatione cibo rum, ⁊ paucitatē ipsoꝝ: aut pp vehemētiaʒ virtutis [f] ⌈cōprehēdētis⌋ cibos, ⁊ si multiplicet' nō [g] ⌈mūdificat supfluitatē⌋ mēstruoꝝ. Et hꝰ quidē mulieꝝ nature, viroꝝ similes existunt naturis: ⁊ sunt potentes super digōnem vltimā, ⁊ distributionē necessariam, ⁊ expulsionē supfluitatū, ſʒ modū quo expellunt eas viri. Et iste sunt [h] ⌈pigues⌋ neruose, lacertose, de qb⁹ sunt fortes viragines, quaꝝ anche ipsarū pectoribus sunt strictiores, ⁊ ipsaꝝ extremitates sunt [i] ⌈pigues plus ⁊⌋ sunt multarū euonū cū medicinis, ⁊ exercitijs, ⁊ ꝓprie [k] † ⌈ ⌋ san. fluentis ꝑ nares, aut hemorroidas, aut plagas, aut alia. Facta vo pp qualitatē māei est, qm̄ san. est grossus pp frigiditatē: aut pp multitudineʒ ei⁹ qđ admiscet' ei ex humorib⁹ grossis: aut pp multitudinē trāqllitatis, ⁊ q̄ currūt cursu illoꝝ de illis q̄ sciuisti. Et cā q̄ est ex parte instri, est oppilatio: ⁊ illa, aut est pp calorē exiccātē, ɔstringētē: aut pp frigus exiccans. Et multotiens facit ipsam possidere multitudo potus aque, ⁊ ꝑducit ad [l] ⌈putrefactioneʒ⌋ aut pp siccitatem cū inspissatione sua, ⁊ pp multitudinem adipis etiam, aut humorū grossorum viscosorū: aut ꝓpter apata, aut pp clausurā, ⁊ additionē carnis: aut propter vlcera accñtia in matrice, que ɔsolidata sunt, ⁊ [m] ⌈corruperūt sua ɔsolidatōe⌋ orificia venaꝝ apparētiū: aut pp tortuositatē [n] † ⌈ ⌋ i ea supfluā [o] ⌈⁊⌋ cōuersionē: aut [p] ⌈pp breuitatē⌋ colli matricis: aut pp percussionē, aut casum claudēteʒ orificia venarū: aut successione abortus. Facta aūt pp retentionem menstruoꝝ causa cōitatis alioꝝ membroꝝ, est sicut facta cā debilitatis epatis, quare non emanat san. neqʒ discernit ipsum: aut ꝓpter oppilationē in eo, ⁊ in corpore toto: aut pp pinguedinē facientē accidere oppilationem cōstringentē vias cōstrictione fcā a cōpressiōe. Et extenuatio ɔstrīgit eas ɔstrictione fcā ab exiccatiōe, aut pp paucitatē sanguis. Et sanguis [q] ⌈effluit sup matricē cū exitu ⁊⌋ qū nō inuenit meatum, redit. Qum ergo iteratur illud, dilatatur in corpe, ⁊ facit incurrere egritudines.

c A. q̄ est pp cāʒ propriam

d —— A.

e † A. sicce aut frigide sicce.

f A. dñantis sup

g A. remaneant superfluitates

h A. coloris bruni

i A. dure solide plurimum aut

k † A. euatione

l A. sterilitatem

m A. oppilata sunt cū consolidatione ipsoruʒ

n † A. seu declinationem

o A. aut

p A. aut stipticitateʒ seu coadunationem

q A. exgrēs exitū sup mricem

¶De accidentibus [r] ⌈illius ⁊ de prefocatione matricis.⌋ Cap.XXVI.

QUandoqʒ accidūt ei cui⁹ mēstrua retinent' egritudines, de qbus est ꝑfocatio matricis, propter collectionē suā, ⁊ declinationē ad partē lateris: ⁊ accidūt ei iterū apata matricis calida, ⁊ dura, ⁊ apata viscerum: ⁊ egritudines in stomaco ex debilitate digōnis, ⁊ casu appetitus, ⁊ corruptione eius, ⁊ nausea, ⁊ sitis vehemens, ⁊ mordicatio i stomaco, ⁊ accidūt ex ea egritudines capitis, ⁊ neruoꝝ sicut epilepsia, ⁊ palysis, ⁊ egritudines pectoris, sicut tussis, ⁊ malitia anhelitus, ⁊ plime ex egritudinibus epatis, sicut hydropisis, ⁊ alie, ⁊ alterat' ex ea forma: ⁊ accidunt ei iterum difficultates vrine, ⁊ eius cōpressio, ⁊ dolores alchatim, ⁊ colli, ⁊ grauat' corpus, ⁊ extenuatur, ⁊ cōtristatur, ⁊ aduenīūt ei horripilationes, ⁊ fe. adurentes. Et qñqʒ difficilis fit sermo ꝓpter exiccationem lacertorū ⁊ lingue ex vapore calido: ⁊ fortasse est illa grauitas cā doloris capitis: ⁊ accidunt ei inquietudo, ⁊ [s] ⌈tristitie ꝓpter vaporē⌋ ⁊ qñqʒ apat' totū corpus eius, ⁊ venter eius ꝓpter attractionem virulentie sang. ad ipsum. Et qñqʒ accidit ei in complexione sua, quʒ retinentur menstrua, qñ est fortis creationis, cuius virtus est potēs ad exercendū superfluitatē retētā, vt assimilet' viris, ⁊ multiplicent' pili eius: aut nascat' ei. q. barba, [t] ⌈q̄re frangit' forma⌋ eius, ⁊ ingrossat': deinde morit'. Et qñqʒ puenit ante mortē ad dispōnem cū qua nō est possibile, vt ꝓuocētur mēstrua eius: ⁊ plures istaꝝ sunt de illis que pariūt plurimū. Qum ergo nō coit cum eis aliqs, ⁊ recedūt ab eis sui cōpares, retinētur menstrua eaꝝ, ⁊ remouent' ab eis [v] ⌈dispō⌋ o quā necia facit euō san. ⁊ acceptio ɔceptionis ⁊ acceptio coitus ⁊ accidit eis vt fiat vrina ei⁹ nigra in q̄ ē sedimē virulētū sicut aqua carnis: ⁊ qñqʒ migit sanguineʒ.

r A. ad illā retētionē mēstruoꝝ.

s A. angustia et dolor oculoꝝ ex vaporib⁹ calis Alia litera tristitie pp dolores putredinis ⁊ pp vapores calidos

t A. ⁊ exasperat' vox

v A. humilitas seu morigeratio

¶De signis. CapXXVII.

ALius q̄ pendet ex frigore, signū est grauitas somni, ⁊ [x] ⌈ꝓfundatio⌋ in ipso, ⁊ albedo coloris corporis, ⁊ viriditas venaꝝ, ⁊ raritas pulsus, ⁊ frigus sudoris, ⁊ multitudo vrine, ⁊ phlegmaticitas egestionis. Et illam que pendet ex caliditate significāt inflammatio, ⁊ exiccatio matricis, ⁊ reliqua signa caliditatis scita in eis que preterita sunt. Et illā que pendet ex siccitate, signi

x A. stertor

ficant signa siccitatis in ea, scita in illis q̄ ꝑterierūt, ⁊ verificāt eā extenuatio corpis, ⁊ vacuitas venaꝝ. Apa v̄o, ⁊ clausura, ⁊ alia sunt notorum signorum de illis que tu iam sciuisti vsqꝫ ad hunc locum.

¶De curationibus. Cap.XXVIII.

Curatio quidem pendēs a calefactione, ⁊ infrigidatione, ⁊ generatione san. ⁊ humectatione corporis, ⁊ curationes apatum, ⁊ cura clausure, ⁊ similiū sunt nota ex radicibus iteratis. Et facta qdem a clausura que nō curatur, ⁊ ab oppilatione orificiorum venarum ab incarnatione vlcerum, ⁊ alijs, est quasi [a] ⌈similis⌋ et eius cura est extractio san. vt nō multiplicet, ⁊ mūdificatio corporis, ⁊ vsus exercitiorū. Et non oportet nisi vt afferamus nunc rememorationem curationum prouocantium mēstrua, ⁊ sunt ille que mouent san. ad matricem, ⁊ faciunt ipsum penetrātem in poris, ⁊ faciunt poros apertos. Et has qdē medicinas iam diximus qum de singularibus tractaremus in tabulis earum, ⁊ dicemus iterum in antidotario. Hic v̄o volumus dicere de regimine, ⁊ medicatione illud quod est magis conueniens huic loco. Et regimen in hoc est mouere sanguinē cum fortitudine ad menstrua. Et de illis que faciūt illud est phlebotomia ex saphena, ⁊ vena que est post cauillaz, ⁊ phlebotomia vene geniculi, ⁊ curuature eius est fortior illa. Et vētosatio super crus, ⁊ calcaneū. ⁊ proprie pinguis est magis conueniens. Et quandoqꝫ est necessariū vt fiat phlebotomia super saphenam pedis alterius. Et assiduatio stringendi cum vittis mēbra inferiora, ⁊ ligandi ea, ⁊ dimittēdi ea taliter aliquibus diebus. Deinde administrentur medicine vt aperiantur pori, ⁊ [b] ⌈currant⌋ humiditates viscose. [c] ⌈Et similiter⌋ si causa fuerit humiditas. Deinde administrentur medicine proprie ad prouocādum, que sunt subtiliantes sang. aperiētes oppilationem, ⁊ de illis sunt que bibūtur sicut calamentum, ⁊ decoctio eius cū aqua mellis: ⁊ puluerizatio ipsius super aquaꝫ mellis: ⁊ sauina est fortior ea: ⁊ pullegiū est forte valde: ⁊ cinamomum, ⁊ hierapigra, ⁊ serapinum, ⁊ opponacum, ⁊ fructus eius, ⁊ castoreum, ⁊ cordumeni, ⁊ decoctio enule, ⁊ decoctio alusnen, ⁊ decoctio faseolorum rubeorum ⁊ [d] ⌈almaroch⌋ ⁊ alastirgar, ⁊ semē sansuci. Et de illis suppositoria sunt, sicut albus helleborus, ⁊ pulpa colloquintide, ⁊ storax, ⁊ centaurea, ⁊ gūma oliue campestris, ⁊ opponacum, et fructus eius, et castoreum, ⁊ assa, ⁊ serapinum, ⁊ cordumeni, ⁊ succus absinthij. Et quandoqꝫ supponitur euforbium super cottum, ⁊ expectatur super ipsuꝫ hora parua absqꝫ superfluitate. Suppositorium bonū. ℞. myrrhe, calamenti amborū ana. ʒ. iiij. sauine. ʒ. viij. rute sicce. ʒ. x. passularum mūdatarum. ʒ. xx. cōficiantur cum felle vaccino, ⁊ fiant de eis pessaria. Et iterum sumātur castoreū, ⁊ myrrha, ⁊ muschus, ⁊ fiāt similitudines glandium cum oleo de ben, ⁊ supponantur. Et ol'. alacuhen prouocatiuū est mēstruoꝝ qum supponitur: ⁊ succus papaueris ruffi, ⁊ [e] ⌈alnesim ſm partes equales, ⁊ iterū galbanū⌋ ponat' in lana īfusa in sambacino, ⁊ supponātur intra matricem. Et de eis sunt emplastra ⁊ vaporationes, et vaporatio cū spēbus prouocat menstrua. Et de eis sunt suffumigationes, sicut cuꝫ colloquintida sola: ipsa enim ꝓuocat in dispōne. Et sil'r opponacū, ⁊ assa, ⁊ serapinū, ⁊ cordumeni. Et de eis sunt tine ēt ex aqs in qbus decocta sunt, subtiliatiua, ꝓuocātia mēstrua, sicut calamētū, ⁊ ruta, ⁊ pullegiū, ⁊ silia.

a A. sicut alm⁹ idest sicut illa in qua nō est spes
b A. eūenit solutione ventris
c —— A.
d A. almaruch
e A. alneserin, et iteꝝ vīnen ꝑsicū piretrū, nigella, ⁊ ruta humida, euforbiū partes eq̄les terant' bñ ⁊ ꝯficiant' cū galbano, ⁊

¶Tractatus quartus de nocumentis situs matricis, ⁊ apatibus eius, ⁊ que similia sunt illis.

¶De clausura. Cap.I.

Clausura est: qū sup os mr̄icis ei⁹ [f] ⌈egredit'⌋ aliqd quod prohibet coitum, ex re addita lacertosa, aut pāniculari forti: aut est illic incarnatio ab vlcere, aut creatione: aut [g] ⌈illud qð est inter os vulue, aut os mr̄icis est ſm vnū ⁊ eundē⌋ horum modoꝝ. Aut est sup os mr̄icis eius qð ꝓhibet impḡnationē, ⁊ exitū mēstruoꝝ ex pāniculo, aut incarnatione vlceris, aut qð est eis sil'e. Aut meatus nō est iuētus in creatione, ita vt accidat virgini quꝫ icipit mēstruari, vt nō iueniāt mēstrua meatū pp aliquam haꝝ cārū, q̄re accidāt ei dolores vehemētes, et egritudo maxima. Si ergo non ingeniet' ei, redit san. et denigrat' mulier, et ꝑfocatur, et morit'. Et qn̄ qꝫ accidit vt clausa retineat [h] ⌈p accn̄s⌋ ꝯceptionē, [i] † ⌈ ⌋ q̄re morit' ipsa, et fetus ei⁹ ꝓculdubio, si nō regit'. Et hoc qdem nō est poſſe nisi aliquo modorū, aut vt sit illud qð opponit' ori mr̄icis de clausura rare texture: aut sit hn̄s foramina plura ita ꝙ possibile sit mr̄ici attrahere de spmate aliquid, lꝫ [k] ⌈enim⌋ paꝝ sit tn̄ ex illo ꝑuo fit ꝯceptio, si ps eius est [l] ⌈veritas⌋ qð visum est philosopho, et pars eius qð visum est. G. medico. Illud nanqꝫ qð necessariū est in creādo mēbra, est spma femine ſm [m] ⌈sermonē philosophi, et est illud qð in eo prouocatur ad matricē intra mr̄icem ſm sermonē⌋. G. et est sperma viri [n] ⌈vt sumat ex eo virtutem odoris⌋ ſm sn̄iam philosophi: vidit. n. ꝙ qum [o] ⌈ouū galline cruduꝫ rore aspersum est, et procedit ex eo odor spermatis viri ꝯuertitur ouum in conceptione.⌋

¶De cura clausure. Cap.II.

Curatio clausure est cū ferro, nō cū alio. Si ḡ hec clausura apparens est, tunc modus est vt disrumpātur labia vulue a clausura, ita vt ponatur super vnumquodqꝫ labiuꝫ [p] ⌈pila⌋ et inuoluantur pollices panno et tendantur labia, donec disrumpātur ab eo qð est inter ea: [q] ⌈aut⌋ iuueris phlebotomo [r] ⌈obtuso, et finde⌋ siphac ⁊ incide carnē additā, si est sub siphac, paulatim ita, vt nō remaneat de addita aliqd, neqꝫ sumas de radicali aliqd et illud fiat cū calib. Et diīa qdeꝫ inter siphac, et carnem, est ꝙ siphac non sanguinat, sed caro sanguinat. Deinde pone inter ambo labia lanam infusam in oleo, et vino, et dimittatur tribus diebus: et administra sup eam aquā mellis, si ea indiges: et administra desup vnguenta [s] ⌈nutrita⌋ cō cautella a ꝯsolidatione, et glutinatione, et ꝯstrictione: et proprie si illud qð incisuꝫ est, est caro. Siphac v̄o parum suscipit ꝯsolidationem post scissuraꝫ. Qꝫ si clausura fuerit profunda, tunc modus est vt pueniat ad ipsam vncinus et si est siphac, findat' scissione vna: nō cū illa equalitate. Nā fortasse, [t] ⌈cooperit⌋ vesicaꝫ et alia: imo opꝫ vt [v] ⌈caueant' alia sicut vesica⌋ et icidat' si est caro paulatiꝫ, et adhereat icisioni lana īfusa in vino pōtico stiptico: deīde post illud sedeat in aquis, in qbus decocte sunt medicine mollificatiue. Postea curetur cū vnguētis rectificātibus [x] ⌈vlcera⌋ linitis, et iniectis: deinde cū ꝯsolidatiuis. Et qū apparet sanitas, opꝫ vt assiduet' sup eā coitus: et opꝫ vt caueant' apud hāc scissionē, et icisionem due res. s. abbreuiatio in incidēdo, et i findendo q̄ātitatē additā. Illud. n. [y] ⌈si est cōpositū⌋

f A. descendit
g A. Alia litera inter os vulue ⁊ os matricis ſm vnum
h —— A.
i † A. ⁊ fiat pregnans
k —— A.
l A. vera
m A. Alia litera ——
n A. a quo sumitur v̄tus ⁊ odor eius. Alia litera virtutē ⁊ odoreꝫ
o A. aduenit ouo venti rori/tas galli ⁊ recipit ab ea odores masculi tūc conuertit' ⁊ fit ouū cōceptionis
p A. panus plicatus multi plicationibus
q A. Alia litera ⁊
r A. occulto Alia litera ita vt scindatur
s A. oleaginea seu exoleo
t A. declinat ad
v A. elongetur a loco vesice
x A. vulnera
y —— A.

est faciens possibilitatē cōceptionis apud coitum, q accidit cū ea, ⁊ difficilē faciens partū, preparans fetum ⁊ pgnātē morti. Et caueat iterū ne pertranseat quātitatē additā, ⁊ capiat de suba matricis aliqd, quare apostemet matrix, ⁊ doleat, ⁊ icurrat cuçeç, ⁊ spasmū, ⁊ egritudines pernitiosas. Qum ergo feceris hoc, oportebit vt abstineas eam a frigore, ⁊ non appropinques medicinā frigidā actu oino: immo opz vt sint omnes distillationes, ⁊ iniectiones, ⁊ suppositoria expoliata frigore.

De mō in admistrādo hāc scissionē. Cap.III.

Reparetur mulieri sedes corā lumine, super quā sedeat cū pauco sustētaculo ad posteriora. Qū ergo equatur, crura sua, adherere faciat coxis suis [a] † ⌈ ⌋ ⁊ adiūgat illud vētri suo, ⁊ liget man⁹ suas sub curuatura poplitū suoꝝ, ⁊ ligetᷣ ꝭm hanc formaz fortiter: deinde medicus administret scissionez siphac, ⁊ īcisionē carnis. Et qñqz idiget medicus, vt administret speculū ⁊ ꝓprie in eo qđ est inter mr̄icē. Qum ergo extenditᷣ siphac cū radijs ⁊ vncinis extensione cū qua non [b] ⌈cōprimuntᷣ⌋ matrix, ⁊ collū vesice, ⁊ [c] ⌈siphac eius cōpressiōe⌋ nocēte his mēbris, [d] † ⌈ ⌋ in ꝑmis cū manu, ⁊ secundo cū eo [e] ⌈cuius nō excusatᷣ ꝓcessio cū vtrisqz manib⁹ aduenit ei de acumine ferri.⌋ Et speculū qdē facit te videre illud qđ arte efficias ide, ⁊ facit te cognoscere illud qđ associatᷣ siphac subtili: ⁊ de mēbris q̄ ꝑterierūt hoc mēbrū .s. ex vesica, ⁊ alijs. Qꝫ si supfluit, dimitte illud qđ extēdisti, vt redeat qđ vehemētius est in eo qđ necessariū ē: deide subleua siphac clausure cū subtilitate: deide scide ipm ꝭm obliqtatē, vt nō ꝯsequatᷣ vesica: deinde ꝯsidera in ꝑncipio qū scīdis, ⁊ si egreditᷣ san. paucus, tūc penetra in opatiōe tua sine timore: ⁊ si multiplicatᷣ cursus san. tūc finde paulatim, vt nō accidāt sincopis, ⁊ puitas anhelitus, ⁊ qñqz tibi est nečium vt dimittas instr̄m [f] ⌈icidens⌋ qđ noīatᷣ alcalib in ea vsqz in mane īnoluum in lana ligata in pāno: ⁊ qū fuerit mane ꝯsideretur in v̄tute eius: ⁊ si fuerit fortꝫ curetᷣ ītegra curatione: ⁊ si nō, dimittatᷣ vsqz ad diē tertiū: ⁊ remoueatur tūc instr̄m, ⁊ ꝯsidera dispōnē scissure cū digitis, ponēdo sub loco eius, vt significetᷣ tibi sūma quam necesse est te incidere post. Et quz soluitᷣ mulier ab eo qđ curatᷣ, opz tūc vt sedeat in aq̄ in qua decocta sunt lenitiua, qū est calᷓa: ⁊ ꝓprie quz apparet āpa. Et melius qdē est vt admtnistrenᷣ sup euz vnguēta in calib ꝓhibētia ꝯsolidationez. Et melius est illud qđ est ꝯcauū hñs foramen, vt egrediantᷣ in eo supfluitates, ⁊ vētositates. Et qñ incisio accipit carnez nālē, tūc fortasse accidit cursus vrine, q nō curatur.

Marginal notes: a † A. apertis — b A. Alia litera leduntur — c A. panniculi ipsoꝝ lesione — d † A. fiat extensio — e A. qđ nō elōgat eminentiam vel egressionez eius qn adueniat ei acuitas ferri. Alia litera tūc fiat extensio talr̄ ꝙ nō ledantᷣ mr̄ix ⁊ collū vesice ⁊ panniculi ipsius cū lesione nocēte his mēbris, ꝑmo cū tēsiōe ꝭo cū egressione ipsoꝝ facta ex supflua tēsiōe talr̄ ꝙ nō est longinquū qn ipsis adueniat acuitas ferri. — f —— A.

De [g] ⌈suspēsione⌋ mr̄icis. C.IIII.

Qandoqz accidit illud ꝓpter clausuram: ⁊ qñqz accidit propter āpata calida, ⁊ dura, ⁊ cura eorum est cura eius.

Marginal note: g A. cōtractione

De [h] ⌈augmento⌋ matricis, ⁊ exitu eius, ⁊ cōuersione eius. Cap.V.

Matrix [i] ⌈augmentatur, aut⌋ exit, aut ex cā primitiua .s. ex casu [k] ⌈aut cursu vehemēti⌋ aut vociferatione, qua ipsa vociferata est: aut sternutatione maxima, aut strepitu, aut vociferatione, quaz ipsa audiuit, quare terrefacta est: aut ꝑcussione mollificāte ligamēta matricis: aut ꝓpter cāz partus difficilis: aut partus grauatiui, aut labore obstetricis in extrahendo fetū, ⁊ secūdinaz, aut exitus fetus subito: aut ꝓpter humiditates mollificantes [l] ⌈humiditates⌋ aut ꝓpter putrefactiones accidentes ligamentis. Et qñqz egreditur tota: ⁊ qñqz ꝯuertitur: ⁊ qñqz eradicatur radix eius.

Marginal notes: h A. eminentia — i A. eminet seu — k A. Alia litera ⁊ occursu subito rei timorose — l A. ligamenta

De accidētibus illius ⁊ signis. Cap.VI.

Accidit mulieri inde dolor in pectine magnus, ⁊ i [m] ⌈chatin, ⁊ dorso⌋ ⁊ qñqz sunt cuz hoc fe. Et accidūt ei multotiēs exꝑssio, ⁊ difficultas, [n] † ⌈ ⌋ ꝓpea qꝛ matrix cōprimit meatus fecis, ⁊ vrine. Et accidūt spasmus, ⁊ tremor, ⁊ timor sine cā. Et sentit rez rotūdā in pectine. Et sentit apud vuluā rem descēdētē, leuis tactus, ⁊ proprie qum cōpletᷣ cōuersio. [o] ⌈Egreditᷣ eniz⌋ qđ intrinsecū eius est [p] ⌈manifestū.⌋ Et qum nō sentitᷣ [q] ⌈foramē eius rotūdū⌋ scitᷣ ꝙ radix ei⁹ iā cōuertitᷣ ⁊ egreditᷣ: si aūt inuenis [r] ⌈foramē ⁊ iā exiuit sicut ē nō ꝯuersa tūc nō cadit nisi clausura scias g̈ illud.⌋

Marginal notes: m A. ano ⁊ in alchatin. Alia litera stō ⁊ in alchatin — n † A. vrine — o A. quare egreditur — p A. manifeste — q —— A. — r A. residuū eius iam egressum sicut est non ꝯuersum tūc nō cecidit nisi collū eius. Alia litera foramē iaz egreditur sicut ē ipsa nō ꝯuersa quare non cecidit nisi collū eius.

De cura. Cap.VII.

Non speratur curatio nisi ei⁹ que recens est in adolescentia: ⁊ incipe in primis a solutione nature cū clisteribus: ⁊ prouoca vrinam cum diureticis. Et qum expletuz fuerit illud, resupinetur mulier, ⁊ aperiat qđ est inter crura sua, ⁊ assumme lanā ex velleribus lenibus, ⁊ fac eam adherere [s] ⌈mr̄ici:⌋ deide accipe lanā aliaz, ⁊ infunde eā succo acatie, aut vino ī quo dissolutum sit aliqd stipticū, ⁊ pone super os matricis, ⁊ reduc cū facilitate ad [t] ⌈anteriora⌋ ita vt redeat lana tota ad [u] ⌈añriora:⌋ deinde accipe lanaz aliā, ⁊ infunde eā aceto. ⁊ aq̄, ⁊ pone eā sup vuluaz, ⁊ ꝑcipe mulieri vt iaceat sup latus suū, ⁊ adunet crura sua, ⁊ seruet lanā vbi est ꝑparata in ea, ne cadat: ⁊ pone vētosam sup radicē suminis eius, ⁊ sup dorsum ipsius, ⁊ fac eā odorare odores bonos valde, vt ascēdat matrix cā eorū ad superiora. Et caue ne approximare ei facias aliqd fetidum, quare fugiat matrix ad īferiora. Qñqz dies tertia affuerit, ꝑmuta lanā eius, ⁊ pone eā lanā infusam in vino in quo decocta sunt myrtus, ⁊ rosa, ⁊ acatia, ⁊ cortices granatorū, ⁊ alia ab istis, tepido: ⁊ embroca ex illo sup eā līsumē eius, ⁊ ipsius pectinē. Et administra sup eā linimenta facta ex sauich, ⁊ facta ex [x] ⌈herba que nascitur sup lapides qū sunt in aqua ⁊ facit lubricare pedē.⌋ Et facta ex lētibus cū stipticis. Hoc. n. regimen qñqz sanat eam: ⁊ fac eā sedere post illud in decoctione squinanti: ⁊ myrti, ⁊ rosarū. Et opz vt facias eā abstinere a [y] ⌈salsis⌋ ⁊ sternutationē mouētibus, ⁊ tussiz: ⁊ fac eā manere trāquillā, ⁊ qetam.

Marginal notes: s A. Alia litera ori matricis — t A. interiora — v A. interiora — x A. thaleb — y A. vociferationibus

De declinatiōe mr̄icis, ⁊ sepōne eius. Ca.VIII.

Matrici accidit qñqz vt declinet ad [z] ⌈vnam duarū partiū matricis⌋ ⁊ remoneatᷣ os matricis ab oppositione, per quam inijcitur ad ipsam spma. Et qñqz est causa in eo durities, ⁊ ꝯstrictio, vnius duarum partium: aut inspissatio, ⁊ ꝯstrictio, quare diuersificantur duo latera in humiditate, et mollificatiōe, ⁊ siccitate, ⁊ spasmo. Et qñqz est causa in eo repletio in vna venarum duarum partium proprie. Et quādoqz est causa in eo humores grossi viscosi in vna duarum partium [&] ⌈facientes illā: attrahitur enim secundina⌋ ad ipsaz. Et multotiēs accidit ex eo prefocatio matricis. Et obstetrices qdem cognoscunt partem declinationis per tactum cum digitis ⁊ cognoscūt an sit a duritie, aut a repletione cum facilitate [?] ⌈⁊ tensione⌋ venarum, ⁊ duritie earū, ⁊ necessitate eius ad euacuandū.

Marginal notes: z A. vnū duorū laterū mulieris — ⁊ A. aggrauātes illā q̄re attrahit secunda — ? A. tensionis

De cura. Cap.IX.

Oportet ergo vt phlebotomet saphena ptis cui opposita est ps declinationis, si sentit replo: ꝛ si dicit obstetrix ꝙ vene in illa parte sunt tēse, ꝛ replete, ꝛ illic ē grossitudo. Et si illic est ɔstrictio, ꝛ coadunatio, ꝛ nō ē illic grossitudo, admistra lenitiua ex clisteribus ꝛ suppositorijs, ꝛ vnctōib⁹. Et admistra balneū. Et fac vt cib⁹ bon⁹ fiat, ꝛ si fuerit illic hūiditates, eūa eas. Et da ei i potu oleū de kerua. Et admistra ēt [a] ⸢i suppositorijs⸥ ꝛ silr iunge [b] ⸢mrīcē ei⁹.⸥ Et inijce i mrīcē ei⁹ oleū balsami, ꝛ araçaki, ꝛ silia. Et tūc fortasse poŀe erit obstetrici, vt itromittat digitos inūctos cū cerato, aut adipe galline, aut anatꝫ. Aut eq̄t mrīcē, ꝛ tēdat [c] ⸢ad ɔ̄clinationē donec faciat cadere oppo^m^os mrīcis vulue.⸥

De apate calo i mrīce. Ca.X.

Accidunt mrīci qñqꝫ apata calida. Et cā i eis ē, aut ꝓmitiua sic ꝑcussio, aut casus, aut multitudo coit⁹, aut abortus, aut disruptio ex obstetrice qū recipit fetū. Et qñqꝫ ē cā in eis retētio mēstruoꝝ, ꝛ replō, ꝛ multitudo humiditatꝫ. Aut iflatio ispissata q̄ nō resoluit, Et qñqꝫ fiūt ꝑꝑ eleuationē spmatꝫ. Et qñqꝫ fiūt i ore mrīcis, ꝛ qñqꝫ i ɔcauitate ei⁹, in qbusdā ptib⁹ duoꝝ lateꝝ, ꝛ ante, ꝛ retro. Et qđ de eis est deterius est illud qđ est cōe pluribus partibus. Et qñqꝫ fit dubellati. Et qñqꝫ conuertitur ad indurationē, aut cancrū.

De signis. Cap.XI.

Quādoqꝫ sigñt ipꝫ cōicātia: stōs enim cōicat ei, q̄re dolet: ꝛ accidūt i eo tristitia, ꝛ angustia, ꝛ nausea, ꝛ singultus, ꝛ corrūpit digō, ꝛ appetitus aut debilitat. [d] ⸢Et⸥ cerebꝝ [e] ⸢cōicat ei⸥ q̄re accidūt dolor capitꝫ i syncipite, ꝛ dolor i collo, ꝛ radice oculoꝝ, ꝛ ꝓfunditate ipsoꝝ cuꝫ grauitate: ꝛ ꝓcedit dolor donec ɔseq̄tur ex̄mitates, ꝛ digitos, ꝛ duo focilia, ꝛ vtrūqꝫ crus, ꝛ iuncturas cū mollificatiōe i eis. Et dolēt due ptes dorsi, ꝛ duo iguina, ꝛ pectē, ꝛ iflant. Et mirach iteꝝ iflatur. Et sentit i toto corpe g̃uitatē. Et accidit [f] ⸢exp̄ssio, ꝛ difficultas⸥ ita vt nō sit vētositati meat⁹ ad exeūduꝫ: ꝛ illud fit ꝑꝑ coarctationē apatꝫ: ꝛ vbi coarctat ō meatibus plus, illic fit [g] ⸢sensibilitas⸥ vehemētior. Et qñqꝫ ē [h] ⸢exp̄ssio sine diffi^te^, ꝛ difficultas sine exp̄ssione⸥ ꝛ accit i ea vt debilitet pulsus, ꝛ minoret, et freq̄ns fiat. Q̄ꝫ si apa fuerit calm, erunt oia accn̄tia ista vehemētia, cū febre iflāmata, ꝛ cū horripilatio nib⁹, ꝛ cū nigre^n^ ligue, ꝛ dolor fiet fortꝫ, ꝛ pl'satio, ꝛ mltiplicabit sudor in ex̄mitatib⁹. Et qñqꝫ ꝑducit ad abscissionē vocis, ꝛ spasmū, ꝛ sincopi. Et sigt ptē apatꝫ loc⁹ pulsatiōis, ꝛ cōicatio iteꝝ.s. an sit dolor i sumine, aut ad dorsum decliue: aut ad vtrasqꝫ pyrides. Et qđ ē ꝓpinquū ori mrīcis, ē vehemēti⁹, ꝛ durius eo qđ ē i ɔcaui^te^: qm̄ os mrīcis ē neruosuꝫ, ꝛ ē tāgibile: ꝛ illi⁹ qđ est i ɔcaui^te^ tactus ē difficilis. Et in q̄cūqꝫ pte fit apa, declinat mrīx ad ɔ̄riū illius. Et fit difficilis somn⁹ sup ɔ̄riū ei⁹. Et fit difficilis mot⁹ localis, ꝛ eleuatio, ꝛ sessio, ꝛ icessio, Et ɔseq̄t egraꝫ vt claudicet apō deābulationē. Et signū ꝙ ɔuertit ad dubellati, ē vt sit dolor additus valde, ꝛ accn̄tia fiāt fortiora, ꝛ diuersificant fe. ꝛ ꝑmiscent. Et inuenit trāq̄llitatē qū est flux⁹ vētris, ꝛ egressio vrie. Et signū collectiōis cōplete est ꝙ sedat fe. ꝛ pulsatio, ꝛ mouet rigor. Et apa qdē matricis, ꝛ eius dubellati qñ sunt in ore matricis, possibile est vt [i] ⸢sanent⸥ ꝛ si sunt profunda, non est possibile vt [k] ⸢sanent.⸥

a A. suppositoria ꝛ vnguenta.

b A. ptes vulue

c A. declinātem donec cadat oppositū oris matricis ad vuluā.

d —— A.

e A. ꝑꝑ cōitatez

f A. retētio fecis ꝛ retētio vrine

g A. retentio

h A. retētio fecis absqꝫ retētione vrine ꝛ retentio vrine qñqꝫ absqꝫ retētiōe fecis

i A. videantur

k A. videantur

De cura apatūm calidorum. Cap.XII.

Necessaria est in eis euō san. qū adiuuāt sigtiones famose. Et phlebotmia qdem basilice lꝫ cōferat ad illud, est tñ in ipsa ꝙ retinet mēstrua, ꝛ trahit sang. ad superiora. Et plebotomia qdē saphene est vehemētioris cōitatis ꝛ magis attrahēs sang. q̄ꝫ illa. Et melius qdē est vt ꝓuocent menstrua, ꝛ magis iuuatiuū: ꝛ ꝓprie ei in quo cā est retētio mēstruoꝝ. Et rectius qdē in ꝑncipio est vt phlebotomet basilica, quare ꝓhibebit effusionē materie: deide ɔsequēter adhibeat phlebotomia saphene, vt attrahat san. [l] ⸢ad locuꝫ⸥ ꝛ succurrat ei qđ fecit icurrere phlebotomia basilice ex nocumento cōicante ei. [m] ⸢Et opꝫ vt fiat phlebotomia pedib⁹ eius ad supiora leuatis, ꝛ ipsa sit iacēs, ꝛ ꝑueniat ad summū i extrahēdo sang.⸥ Et opꝫ vt ꝓhibeat cib⁹, ꝛ minoret in dieb⁹ ꝑmis vsqꝫ ad dies tres. Et ꝓhibeatur aqua penitus, ꝛ ꝓprie i die primo. Et habitet i domo boni [n] ⸢odoris.⸥ Et ꝑcipiatur vt vigilet q̄ꝫtū pōt. Et vomitus vehemētis iuuamēti est ad illud. Et qñqꝫ est tibi neciū, vt admistres solōnē faciēs, educēs humores. Et opꝫ vt sint i medicinis ei⁹, qđ sedet nauseā. Et minoret cib⁹, qū necessitas est, ꝛ sedeat i ꝑncipio i aqua dulci cōmixta cū oleo rof. bono. Et embrocet cū stipticis ex aqs. Deinde nō fiat assiduatio sup eā cū stipticis, vt nō iduret apa. Et de eis quoꝝ admistratio est ɔueniēs in hac hora, est papauer dissolutū cū decoctione, de quo fiat empl'm cū oleo ōphacino, aut oleo rof. aut oleo de pomis. Deide festina cū lenitiuis, quare fac embrocā ex vino cū oleo rof. tepidis. Et suppone lanam ifusam aqs, in qb⁹ decocta sunt ea, q̄ sunt sicut [o] ⸢malua⸥ ꝛ semen lini, ꝛ albasech, et albarmel [p] ⸢pl'm cū medicis stipticis, sic est arnoglossa ꝛ blitis.⸥ Et silr vnguētū fcm̄ ex ouis, ꝛ mellilotо decocto i decoctiōe dissoluto. Et qñqꝫ ponit i eo oleū de croco, ꝛ oleū nardinū. Deide fiat ꝑmutatio ad maturationē. Et ex eis q̄ maturāt ipm sunt dactili dissoluti i coctiōe decocti cuꝫ sauich, ꝛ oleo rof. ꝛ oleo de alcāna, ꝛ ꝓprie in statu suo, ꝛ empl'a ex isopo, ꝛ adipe anseris, ꝛ adipe [q] ⸢vacce⸥ ꝛ medulla ceruí, ꝛ silibus. Et qñ declinat egritudo, curatio ei⁹ est tunc cū resolutiuis puris, ꝛ [r] ⸢sunt aq̄ sisimbrij⸥ ꝛ sansucus, ꝛ laur. ꝛ [s] ⸢polypodiū⸥ ꝛ silia ō his q̄ sciuisti. Et ciba eā, ꝛ ɔforta, ꝛ viuifica ipsaꝫ. Et qñ ponunt sup eā empl'a, oꝫ vt nō ligent: ligatura.n. nocet apati. In dubellati vō oꝫ vt occupis i maturādo ipsaꝫ. Et si est ꝓpinq̄ ori mrīcis, ꝛ est possibilis sectio ei⁹ s̄m modū regiminis clause fiat [t] ⸢intriseca aūt quꝫ poŀe est vt ɔsideret eius maturatio ex ipsamet, aut sufficit⸥ illud qđ ꝓuocat ꝓuocatione subtili sic lac, ꝛ semē melonis cū aliqua mucilaginū: ꝛ ei⁹ eruptio ex ipsamet fiat. Et si polis est [u] ⸢ifridatio⸥ ꝛ resolō, tūc ē meli⁹. Et qū rūpit aldubellati, tūc qñqꝫ egredit pus ei⁹ ex vulua. Et opꝫ vt iuuet ad mūdificationē, ꝛ resolōnē residuoꝝ cū eis, q̄ sunt sic vnguentuꝫ basilicō min⁹ ꝛ initiat i eā. Et qñqꝫ egredit ex vesica, ꝛ tūc nō opꝫ, vt iuuamētū fiat i mūdificatiōe ei⁹ cū diureticis fortibus, q̄re effundat mā alia ad vesicā ꝛ [x] ⸢vincāt, ꝛ faciāt⸥ aduenire vlcera vesice: imo subtilieris in illo, ꝛ sis cōtētus illis q̄ ꝓuocant subtilr, sicut lac, ꝛ semē melonis cū aq̄ mucilaginū: ꝛ fortasse egredit ex via egōnis: ꝛ fortasse est necessariū, vt rūpat cū medicinis dictis in dubellati matricis, ꝛ alioꝝ: sicut sunt empl'a facta ex ficubus, ꝛ sinapi, ꝛ fimo colūbino. Et post illō opꝫ, vt mūdificetur vlc⁹ cū eis q̄ sunt sic aq̄ mellis, ꝛ iteret illō mul-

l A. ex loco

m A. Alia litera

n A. aeris

o A. altea

p A. Alia litera ꝛ dragagātū cū v̄tute stiptica arnoglosse ꝛ portulace

q A. anserꝫ ꝛ butyro vaccino

r A. ex eis est sisimbrium

s A. gumia pini

t A. sed i itriseco q̄rū est poŀe expectetur digō ex ipsamet ꝛ contētetur super

u A. sepatio seu sparsio Alia litera regimen

x A. sint coadiuuantia ad faciēdum

totiens dũ inuenit pus grossum. Q̃ñq̃ mũdificat, curetur curatione vlcerũ. Et qñ magnificant accñtia in dubellati, nõ est excusatio qn administrentur empl'a lenitiua, facta ex farina ordei, ⁊ ex ficubus, ⁊ fenugreco, ⁊ semine lini, ⁊ mellilotc, ⁊ tine q̃ ꝺm hunc modum sunt. Et opꝫ, vt [a] ⌈serues⌋ res q̃s diximus in cap̊ apatũ calidoꝝ, ⁊ dubellati i cap̊ alijs p̃ter mr̃icẽ, ⁊ cõpleas q̃ hic abbreuiamus illinc.

a A. cõsideres

¶ De apate phlegmatico in mr̃ice. Cap. XIII.

Apostema phlegmaticũ i matrice sign̄t sig̃tiões apatis p̃dicte, q̃ pẽdẽt cuꝫ grauitate, ⁊ iflatiõe: sꝫ nõ est cũ dolore de quo fit cu rãdũ. Et fit illic mollities ex̃mitatuꝫ, ⁊ pectinis. Et ẽ fora hñtis ipm, sic̃ formã hñtiũ hyposarchã. Et curatio ei⁹, est curatio apatũ phlegmaticoꝝ in viscerib⁹, ex eis q̃ diximus in cap̊ plibus.

¶ De apostemate duro. Cap. XIIII.

Significant ipm apprehẽsio ei⁹ cũ tactu: ⁊ ꝙ est illic difficultas [b] ⌈ex pte⌋ vrie, ⁊ fecis: aut vni⁹ ãbaꝝ. Doloris v̊o euẽtus minorat̃ cũ eo, dũ nõ fit cãcer. Et si est res lenis. Et extenuat̃ cũ eo corpus, [c] ⌈⁊ debilitat̃, ⁊ ꝓprie crura.⌋ Et qñq̃ magnificat̃ vẽter, ⁊ apant̃ pedes, ⁊ extenuant̃ crura, ⁊ accidit dispõ, sic̃ dispõ hydropisis: ⁊ ꝓprie qñ durities est ipsa. Et qñq̃ accidit ex eo hydropisis v̊a. Q̃ũ ergo nõ resoluit̃ durities, festinat ad cãcerositatẽ. Et signũ ꝙ apa durũ est cãcer, aut fit cãcer, qũ qdẽ est vt appeat sensui, ẽ ꝙ apa vi duꝝ, nõ eq̃lis figure, a quo ꝓcedũt sic̃ varices, qd̊ ledit tact⁹ vehemẽs, mali coloris, ⁊ turbidi, decliuis ad rubedinẽ, q̃ ẽ sic̃ rubedo fecis: ⁊ qñꝫ trahit ad plũbeitatẽ, ⁊ viriditatẽ. Et quꝫ nõ appet, sig̃t ipm grauitas: ⁊ qd̊ existimat̃ de lesiõe ⁊ [d] ⌈sentit̃.⌋ Et cõicãt i ipso pectẽ, ⁊ duo emulctoria, ⁊ due anche, ⁊ iguina, ⁊ ꝑuenit lesio ei⁹ ad diaphragma, ⁊ dorsuꝫ: ⁊ multotiẽs accidit cuꝫ eo dolor in vtrisq̃ oculis, ⁊ tpib⁹, ⁊ frigus ex̃mitatũ: ⁊ qũq̃ est cuꝫ eo sudor plim⁹: ⁊ qñq̃ cõmittat̃ ipm fe. icipiẽs cũ lenitate, deĩde acuit̃, ⁊ sit fortꝫ cũ vehementia doloris. Difficultas aũt vrie, ⁊ ei⁹ guttatio, ⁊ retẽtio stercoris ẽt, aut vni⁹ eaꝝ sine alia est signũ i q̃ cõicat durities, ⁊ phlegmõ. Et si vlcerat⁹ est appet pus nõ eq̃le, hñs sordẽ: ⁊ est sordes ꝺm plĩm mali coloris, nigra: ⁊ qñq̃ est rubea, ⁊ viridis: ⁊ raro fit alba, ⁊ currit ex eo hũiditas acuta, ⁊ [e] † ⌈ ⌋ mã virulenta [f] ⌈ꝑueniẽs⌋ ad viriditatẽ fetidã. Et qñq̃ currit sã. pur⁹ ꝑpillõ qd̊ accit illi de corrosiõe, ita vt existimetur ꝙ illõ sit mẽstrua. Et qñq̃ currit res cũ q̃ sedat̃ febris, ⁊ sedat̃ dolor. Et qñq̃ associant̃ ei sig̃ apatꝫ cali, ⁊ nõ est ei curatio.

b A. egressionis

c —— A.

d A. punctione

e † A. amara ⁊

f A. ignea declinans

¶ De cura. Cap. XV.

Apostema qdẽ duꝝ opꝫ vt medicet̃, ⁊ euet̃ cũ eo corpus ab hũorib⁹ grossis, ⁊ melãcholicis. Et admistrent̃ vnguẽta sic̃ diaqlon, ⁊ basilicõ, ⁊ qd̊ fit ex bdellio, ⁊ adipe anseris, ⁊ medula cerui, ⁊ butyro ouiũ, fcm̃ ceratuꝫ cũ oleo de lilio, ⁊ [g] ⌈araçaki⌋ ⁊ narcisino ⁊ anetino ⁊ oleo camemillino, ⁊ oleo de fenugre. ⁊ oleo d̊ kerua, ⁊ oleo de alcãna, ⁊ olo [h] ⌈de alcubẽ⌋ ⁊ sit cera ei⁹ cera citrina: ⁊ qñq̃ ponit̃ i eo vitellus oui. Et si necẽ ẽ, vt sit forti⁹ isto, ponant̃ i ipso castoreum, ⁊ aloes semegeniũ, ⁊ coagulũ leporis, ⁊ [i] ⌈seꝝ, ⁊ ireos, ⁊ ruta, ⁊ alacubẽ⌋ ⁊ crocus ⁊ glutẽ alibat, ⁊ gũma amigda. Et de vnguẽtis exptꝫ ẽ, vt ifundant̃ folia cappa. i aq̃, donec leniant̃, ⁊ terat̃ cũ eis caseus, cũ aq̃ mellis, ⁊ fiat ex eis vnguẽtũ. Et admistrentur flores vitis cũ caseo, ⁊ aq̃ mellis. Et folia caulis, ⁊ flos ei⁹ ꝯueniẽtia sunt apud me ad h̃. Et iteꝝ si supponant̃ sordes auris, sic̃ dr̃, ꝯfert. Et opꝫ vt sedeat i aqs in qb⁹ sunt v̊tutes leniẽtiũ, ⁊ fiat emplĩn cũ folijs altee recẽtib⁹ ꝯtritꝫ cũ gũma amigdalaꝝ, ⁊ adipe anser]. Et empl'a fcã ex sansuco, ⁊ melliloto, ⁊ fenugreco, ⁊ camemilla, ⁊ altea. Cãcer v̊o opꝫ vt medicet̃ cũ medicatiõib⁹, cũ qb⁹ sunt vnguẽta sedãtia ⁊ hũectatiõe corpis, ⁊ euõne sanguis ex basilica assidue, ⁊ saphena post ipsaꝫ i qbusdã hor], ⁊ eductione melic, ⁊ sol'one vẽtris ⁊ vnguẽto [k] ⌈arasil⌋ ẽ ꝓꝑtas i eo mirabilis, ⁊ sedat dolorẽ eius. Et qñ fortior fit dolor itẽde, ⁊ expire i sedatiõe doloris medicias cal'as, ⁊ fridas sil' [l] ⌈⁊ sis ꝯtẽtus ꝯueniẽtiorib⁹⌋ earũ ⁊ ꝓprie ad vlceratũ. Cal'e itaq̃ sedãtes dolorez, sunt sic̃ decoctio fenugreci, ⁊ silia. Et ceratũ factuꝫ ex fece olei ẽt diuissi i vase eris, vt sumat d̊ flore ei⁹ parũ cũ cera citrina, ⁊ deforis liniat̃. Et frigida sũt ẽpl'a fcã de papa. cũ coriãdro, et solatro, et olo ro. ⁊ albumine oui, ⁊ ex eo qd̊ resoluit̃ ex plũbo ad inuicez fricato cũ aqua coriãdri. Et iteꝝ decoctio lẽtiũ sumat̃, ⁊ clistericetur cũ ea. Et iterũ lac asine, ⁊ succus arnoglosse ꝯiũctim, ⁊ sigillatim. Et qñ aduenit ex vlceratiõe flux⁹ san. admistret̃ vnguẽtũ flux⁹ san.

g A. alrazachi

h A. alchauan

i A. gluten albotin ⁊ yreos ⁊ alhachuen

k A. rasil idest vnguento aplorum

l A. vt intrarius sup convenientiores

¶ De prefocatione matricis. Cap. XVI.

Hec egritudo silis est epilepsie, ⁊ sincopi: cui⁹ initiũ est ex mr̃ice, ⁊ ꝑuenit ad cõitatẽ fortẽ cordis, ⁊ cerebri, mediatione velamis, ⁊ retis, ⁊ venaꝝ pulsatiliũ, ⁊ getaꝝ. Q̃uidã v̊o sapiẽtũ medicorũ dixerũt ꝙ non cognoscit̃ cã ꝓfocatiõis. Veꝝ cã i ipa qũ [m] ⌈cõphẽdit̃⌋ est ꝙ accit retẽtio mẽstruoꝝ, aut spmatꝫ i adolescẽtib⁹, ẽt viripotẽtib⁹ i ꝑmis, qũ sint viripotẽtes: ⁊ v̊ginib⁹, ⁊ viduis, ⁊ fit ꝯuersio ei⁹ qd̊ retinet̃ ide ad frigus ꝺm plĩm: ⁊ ꝓprie qũ accidit vt i radice fit fridũ, ⁊ addit ei [n] † ⌈ ⌋ spissitudo ⁊ soliditas frigus: aut [o] ⌈ad frig⁹ putrefactionẽ⌋ ⁊ ẽ parũ ⁊ cognoscit̃ ex [p] ⌈soliditate⌋ ei⁹ ad qd̊ declinat i sua cõpl'one. Q̃ũ g̃ ispissat̃ vnũ hoꝝ duorũ [q] ⌈ante menstrua corrũpit̃⌋ corruptione p̃dicta, ⁊ declinat ad nãm venenosam: ⁊ accidũt due spẽs egritudinis, quaꝝ vna est egritudo officialis, q̃ in ꝑmis ꝯsequitur mr̃icẽ, q̃re spasmat̃, ⁊ ꝯhitur in ꝑmis ad supiora aut añ, ⁊ retro: aut ad latus dextrũ, ⁊ sinistrũ ꝺm iobediẽtiã mãe retẽte in venis: ⁊ nõ iuenit meatũ, imo dilatat venas, ⁊ spasmat eas cũ dilatatione, q̃re dolorẽ facit: ⁊ qñq̃ spgit̃ i suba mr̃icis, ⁊ ingrossat cã, deide ꝯhit eã: aut nõ spgit̃ in ipsa, imo apat ipaz deide corrugat ipsaꝫ, q̃re addit̃ malitia [r] ⌈aut ꝓuocat⌋ sup ipsam mẽstrua alia, q̃re nõ inueniẽtia cursum, ꝑducũt ad nocumẽtũ in mẽbris principalibus vltra nocumẽtũ primum. [s] ⌈Et qñq̃ ꝯhitur cã apatis: aut malitia cõplexionis in primis.⌋ Et qñq̃ antecedit ꝯctio cã apatis: aut malitie cõplexionis exiccantis, q̃re accidit oppilatio [t] ⌈oris mr̃icis⌋ ⁊ orificiorũ venarũ: deinde accidit retẽtio, ⁊ sil'r due declinationes ad latera. Et secũda est egritudo mãlis cũ eo, qd̊ facit procedere mãm retentã ad duo mẽbra pricipalia ex vapore malo venenoso, quare accidit res sicut epilepsia, ⁊ sincopis. Et qm̃ hec egritudo est fortior [u] ⌈sincopi⌋ pura, tũc antecedit sincopis, sicut debilius ãñcedit fortius. Et q̃ ex eis ẽ mẽstrualis, magis salua est q̃ꝫ spmatica. Spma. n. quãuis sit eius gñō a san. ⁊ ꝓprie in mulieribus, ante ꝯuersionem, tñ est magis susceptibile cõuersionis male, q̃ꝫ sanguis: sicut lac gñatum a sang. susceptibilius est ꝯuersionis, q̃ꝫ san. Et qñq̃ accidũt huic egritudini periodi.

m A. cõtingit

n † A. coarctatio ⁊

o A. declinat ad calorẽ ⁊ putrefactionem

p A. colore

q A. Alia litera minorant̃ menstrua ⁊ corrũpit

r A. qñ superueniant

s —— A.

t A. Alia littera matricis

u A. Alia littera epilepsia

periodi. Et multotiens accidit in autumno. Et qñz sunt ꝑiodi eius tardi: ⁊ qñqꝫ accidit omni die: ⁊ frequētia eiꝰ est praua. Et quare non accidit hmōi apō partum qum motꝰ ille sit laboriosus, qm̄ motꝰ mr̄icis tūc ē filis ex oibꝰ diametris, ⁊ ē gradatus, ⁊ nō subitus, ⁊ est ad inferiora, ⁊ est opatio nature, ⁊ in ipso non ꝓcedit vapor venenosus ad mēbra ꝑncipalia. Et ꝺterior ꝑfocatio matricis est illa, que destruit anhelituꝫ in eo qꝺ apparet, q̄zuis necessariꝰ sit aliquis anhelitus, ⁊ fortasse apparet in eo qꝺ est sicut lana carminata suspēsa corā anhelante: ⁊ destruit ēt sensum, ⁊ motū, ⁊ assimilaꝛ morti: ⁊ plimū illius est cā spmatis ⁊ causa, eius qꝺ de eo fr̄m est, ⁊ seqtur eam in difficultate illa q̄ anhelitū [a] †[ ]destruit. [b] †[ ]sꝫ leuior ea ⁊ minor est in ḡdu tertio, que facit accidere spasmū, ⁊ tetanum, ⁊ [c] [sincopi]sine nocumento in ratione, ⁊ sensu.

De signis. Cap. XVII.

Quando appropinq̄t ꝑiodus huiusmōi egritudinis, accidit disnia, ⁊ difficultas anhelitꝰ, ⁊ pulsus cordis, ⁊ dolor capitꝭ, ⁊ [d] [vt loquaꝛ secū]⁊ debilitas discernēdi, ⁊ [e] [debilitas,]⁊ pigritia ⁊ debilitas in crúribꝰ, ⁊ citrinitas coloris, ⁊ alteratio eius cū paruitate fixionis sup dispōnem suā: ⁊ qñqꝫ accidit ex putrefactione cali vaporis sitis. Et quando addiꝛ in ea, accidūt subet, ⁊ ꝑmixtio rōnis, ⁊ rubedo faciei, ⁊ oculi, ⁊ labij, Et [f] [egrediunꝛ ad exteriora. Et qñqꝫ claudit oculos] ⁊ nō apit eos ⁊ debilitaꝛ anhelitꝰ valde: deinde abscindiꝛ ꝑꝫ plimū. Et imaginaꝛ egra: q̄si aliqd eleueꝛ ex pectine eiꝰ. Et accidit stridor dentium, ⁊ ꝑcussio eoꝝ ⁊ motꝰ inuoluntarij ꝑꝑ corruptionē lacertoꝝ. Et alteraꝛ dispositio eiꝰ, ⁊ abscindiꝛ loquela, ⁊ difficilis fit intell ctꝰ eius qꝺ loquiꝛ, deinde accidunt, ꝑcipue ex ea que spmatica est, sincopis, ⁊ abscissio vocis, ⁊ attractio cruriū ad supiora: ⁊ apparet sup corpus ros non cōis, imo paruus. Et qñqꝫ resoluiꝛ ad vomitū flegmaticū, puꝝ, ⁊ dolorē capitis, ⁊ dolorē geniculi, ⁊ dolorē dorsi, ⁊ ad rugitum, ⁊ ad expulsionē humiditatis ex matrice. Et quādoqꝫ ꝑducit ad ꝑipneumoniā, ⁊ ad sinātiam, ⁊ apata [g] †[ ]dorsi ⁊ pectoris. Et pulsus fit in ea in ꝑmis tensus, spasmosus, rarus: deinde fit frequēs absqꝫ ordine, ⁊ ꝓprie apud casum v̄tutꝭ, ⁊ ꝓpingtatem mortꝭ. Et fit vrina similis loture carnis, aut fit sanguinea rubea. Et mēstrualem qdem sig̃t retentio mēstruorū. Et spmaticā significat elōgatio spatij a coitu cuꝫ desiderio, ⁊ castitate. Et menstrualem qñqꝫ ꝯseqtur exuberatio lactis: ⁊ corpꝰ est grauiꝰ, ⁊ sensus debiliores, ⁊ dolores oculoꝝ, ⁊ colli, ⁊ fe. ⁊ accidentia q̄ sequunꝛ retentionē menstruoꝝ ꝑdicta sunt manifestiora: ⁊ cum hoc humoris dn̄antis in san. apparet dn̄ium ⁊ malitia, [h] [sic melācolici]ipse. n. facit accidere alienationē ꝑ cōitatē cerebri, ⁊ sincopim fortē ꝑ cōitatem cordis, ⁊ destruit anhelitū per cōitatem amboꝝ simul, ⁊ ꝑ cōitatem diafragmatis. Et flegmaticus est grauior, ⁊ qetiora hēt accidentia. Et colericus est acutior, ⁊ magis incolumis. Spmatica v̄o incipit cum nocumēto anhelitus, ⁊ magnificaꝛ [i] [timor]in ea magis quā in menstruali. Reliq̄ vero accidētia non apparēt in ea: Et multótiens qdem accidit ex hoc ꝙ obstetrix tangit mr̄icem eius spasmosam, cōmotio, ⁊ desideriuꝫ, quare descendit spma grossum, ⁊ sanaꝛ. Et quandoqꝫ expelliꝛ illud [k] [ex obuiatione sui ipsius]⁊ inuenit regem. [l] [Et licet ipsa]sit similis epilepsie in pluribus iudicijs [m] †[ ]in hoc ꝙ subito accidit, tamē inter ipsam ⁊ epilepsiam distinguit [n] [retentio]eiꝰ ꝙ eleuatur ex matrice, ⁊ pectine: ⁊ ꝙ ratio non minoraꝛ valde, et sempimmo in dispōnibus vehemētibꝰ valde, ⁊ qñ euadit, ꝑfocata narrat plimū eiꝰ qꝺ fuit in ea, nisi sit maxima imoderata: ⁊ spuma nō currit, sicut est cursus eiꝰ in epilepsia difficili ex cerebro: ⁊ si currit, sedat egritudinē statim: ⁊ nō indigetꝰ [o] [qꝺ ab ea excuset,]⁊ redeamꝰ ad illꝺ qꝺ narrauimꝰ in caplo epilepsie, de dr̄ia. Dr̄ia vero inter ipsam, ⁊ apoplexiaꝫ est manifestior, ⁊ qūo non: qum sensus destruaꝛ in ea ꝺm plimum integre, ⁊ non sit [p] [gemitus.] Dr̄ia vero inter ipsam, ⁊ letargiā ē, ꝙ cū ea nō est fe. neqꝫ pulsus est plenꝰ, vndosus: ⁊ ꝑncipiū doloris eiꝰ in capite: ⁊ est color diuersus, alteratus: ⁊ in letargia est fixus ꝺm dispositionem vnam.

De cura. Cap. XVIII.

Illius qdem esse cuiꝰ cā est retentio mēstruoꝝ, opꝫ vt regatur, si nō est lic albedo supflua, ⁊ cā retentionis nō est multitudo humiditatꝭ viscose, cū flebotomia ex basilica, ⁊ ex saphena [q] [addēdo]in omni dispōne [r] [ex]administratione ꝓuocantiū menstrua, ⁊ ꝓꝑe suppositoriorū acutoꝝ, mordicātiū os matricis: ⁊ sunt sicut cordumeni, ⁊ pip. Euforbiū v̄o est valde forte in hoc, faciens descēdere mēstrua statim. Et cōmotio oris matricis, ⁊ ꝑtium vulue eiꝰ est ꝯferens ei, siue retentio sit mēstrualis, siue spmatica: ipsa. n. facit declinare mr̄icē ad inferiora, ⁊ ad eq̄litatē, ⁊ ꝑparat menstrua ad ꝓuocationē. Et galia qdē est mirabilis in hoc. Et tine ex diureticis iuuatiue sunt: ⁊ ꝓprie que fiūt ex keisi, ⁊ fenugreco, ⁊ se. lini, ⁊ sansuco ⁊ abrotano. Et aq̄ thermaꝝ vtiles sunt eis iteꝝ, Et opꝫ vt fiat flebotomia ex basilica ꝑtis, que seqtur declinationē mr̄icis. Si aūt non declinat ad latus, imo cōtrahiꝛ ad supiora, tunc tibi superest vt flebotomes quācūqꝫ duaꝝ vis, aut ambas. Qꝺ si senseris humiditates plimas, tunc administra euacantia eas, sicut est hiera ruffi, ⁊ theodoricon. Et iteꝝ qum tu flebotomaueris, ⁊ eūaueris san. fortasse necessariuꝫ erit tibi post septimū, soluere vētrem cū hiera diacollogntidos, ⁊ hierapicra. Et qñqꝫ erit necessariū vt iteres hoc sup eam, Et fortasse erit tibi necessariuꝫ, vt eūes, ⁊ in potu tribuas pillas de [s] [tapsia,]⁊ pillulas fetidas: Deinde ponas ventosas post tres dies sup dorsum, ⁊ myrach, ⁊ qñqꝫ sup coxaꝛ, ⁊ inguina. Et subtilia regimē, ⁊ calefac inferiora cū fricatiōe, ⁊ vaporatiōibꝰ, ⁊ vnctionibꝰ: deinde da ei in potu qꝺ sit sicut castoreū, ⁊ myrrha cū aq̄ mellis, ⁊ sagzenea, ⁊ diamarte, ⁊ diapipeō, ⁊ diacyminū, ⁊ [t] [serapinū]cū aq̄ anisi aut aq̄ faseoloꝝ rub: ⁊ gariofili iuuatiui sr̄ iteꝝ. Et ꝺ potiōibꝰ bonis ē, vt sumaꝛ cymini q̄ztitas galle. ⁊ deꝛ in potu cū aq̄ rute: aut aq̄ ꝺcoctionis agnicasti: Et agaricū est valde bonū in hac egritudine, qñ potaꝛ cum vino, Et castoreū qñqꝫ sanat integre: ⁊ silr̄ blacte bizātie: ⁊ silr̄ sqlla, aut acetum eiꝰ qum sorbeꝛ: aut oxymel eiꝰ acetosum. [u] [Alsosir v̄o cū ex eo]in potu sumiꝛ est in eo sanitas. Et iteꝝ deꝛ in potn [x] [de eo]pōdus. ʒ. ij. [y] [aldeci] in in vino forti. Et potꝰ olei de kerua est valde iuuatiuus. Et iteꝝ sumat i potu succū folioꝝ agnicasti cū vino, ⁊ oleo. [z] †[ ]Et iteꝝ sumaꝛ pōdus. ʒ. j. opoponaci, ⁊ tertia. ʒ. j. castorei, ⁊ deꝛ in potu cum vino. Est. n. iuuatiuum valde, diureticum. Et ꝺ emplastris, ⁊ vaporationibus quecūqꝫ subtiliant san. ⁊ faciunt eum colericum. Et de suppositorijs bonis, est [⁊] [sagzenee cum]oleo de lilio quantitas auellane: ⁊ suppone collyriuꝫ exꝰ [aldeci]cum vi-

a † A. non
b † A. imo facit ipm paruum
c A. Alia litera nauseam
d A. malitia aie
e A. statio cum oculis apertis
f A. ⁊ qñqꝫ oculi ꝯtinue stant apꝑti intuētes in locū vnū. Et qñqꝫ oculi eius sunt clausi
g † A. colli ⁊
h A. melācolica
i A. angustia
k A. sponte sua
l A. Dr̄ia aūt inter ipsaꝫ, ⁊ inter epilepsiā est ꝙ licet prefocatio
m † A. ⁊
n A. sensatio
o A. eo qꝺ opeꝛ aliud. Alia litera ꝙ fiat aliud
p A. stertor
q A. ⁊ non est excusatio
r A. ab
s A. sceitaragi
t A. alchiasche negi
v A. Et aq̄ alsusera qum
x —— A.
y † A. aldadi
z † A. Alia lr̄a de kerua
⁊ A. sazanee cū oleo laurio aut
ꝯ A. aldadi

no. Et iterum sumatur storacis liquide.ʒ.iij.pipis
tur.ambo℞ an.ʒ.j.adipis anatis.ʒ.iiij.se. vrtice.ʒ.
iiij.fiat ex eis liciniũ,⁊ supponaᵗ. Et iteruz admini
streᵗ ex clisteribus,⁊ collyrijs factis ex eis, que ca
lefaciũt,⁊ ꝓuocant ⁊ soluũt humores grossos,⁊ re/
soluũt vẽtositatem. Si aũt cã eius est retentio spma
tis,tũc opꝫ vt nuptui tradaᵗ ᵃ †[ ]ⁱ visqꝫ
ad illam horam opꝫ,vt vtaᵗ exercitio,⁊ exiccatiuis
spmatꝫ,sicut ruta,⁊ calamẽto,et se.ᵇ [almaru]ⁱ ele
ctuario diacymino cũ eis que sunt,sicut decoctio ꝺ
radicib⁹. Et opꝫ vt intromittat obstetrix man⁹ su/
as in vuluã ei⁹,inunctas oleo de lilio,aut nardino,
aut laurino,⁊ cõmoueat portã vulue,⁊ portã matri
cis motiõe plurima leui:⁊ necessariũ est vt associeᵗ
ei cũ delectatione dolor:⁊ sit sicut est dispositio coi/
tus: Ipa.n.fortasse expellet sperma frm,⁊ sanabiᵗ.
Et similiter quꝫ supponunᵗ res mordicatiue,cõmo
tionem faciẽtes,sicut sagzenea cũ oleo laurino:⁊ si/
cut.ꝫꝫ.⁊ piper,⁊ cordumeni sunt mirabiles in hoc.
Et caue in hmõi dispositiõe flebotomiã: immo ad/
ministra in hac diuisione que excitant caliditatem:
⁊ cura curatione sincopis. Et ꝯfert ad illud,⁊ acci/
dentia ei⁹ mala,confectio nominata confectio iuua
menti,quoniã iuuamentũ eius est mirabile vehe//
mens. Et sagzenea,⁊ mithridatũ,⁊ medicamen de
muscho,⁊ tyriaca,⁊ si timetur ex medicamine mu/
schi,⁊ mithidato ᶜ[qꝫuis sit in eis]cõmotio spmatꝫ
tñ confortatio eo℞ quam faciunt cordi ⁊ nature ad
expellenduꝫ,resistit illi,⁊ vincit ipsum. Etᵈ[serapi/
num]ⁱ gariofili mirabilia sunt etiam.

a† A.velociter

b A.agnicasti

c —— A.

d A.alcblasche negi

De regimine eius qum commoueᵗ. Cap.XIX.

OPortet vt fundaᵗ super caput oleum odoriferũ, con/
fortatiuũ, calefactiuũ valde,sicut oleũ
nardinum,aut oleum de ben, ⁊ incipe
ad faciẽdam cõmotionem predictã:⁊ ꝓ/
prie cũ ᵉ[facientib⁹ pruritũ mordicatiuũ.]ⁱ suppo
nanᵗ collyria ꝑdicta ꝓuocatiua,⁊ suppositoria tra
hentia matricẽ ad inferiora,sicut galia,⁊ olea odo/
rifera,sicut oleũ de ben,⁊ sambacinum,⁊ sicut oleũ
alacuben,⁊ oleũ de folio,⁊ reliqua olea odorifera
acuta,ad que declinat matrix,⁊ cũ hoc est in eis sb/
tiliatio,⁊ prouocatio. Et similiter suffumiga eã sub
tus cum muscho,⁊ xiloaloe. Et suffumiga eaꝫ cum
ᶠ [muscho contrito]sup lapides ignitos,⁊ lini cuꝫ
ᵍ [colobe]ⁱ algalia, Et tene anhelituꝫ ei⁹,⁊ nares
ipsius,⁊ moue ad vomitũ cum penna intromissa in
gutture eius: ipsa enim inuenit cum vomitu regeꝫ,
⁊ leuitateꝫ, Et fac eã sternutare,⁊ fac eã odorare fe
tida. Et fac adherere inferiorib⁹ eius ventosas plu
rimas,trahentes sanguinẽ,⁊ matricem ad inferio/
ra proprie sup emunctoria ⁊ coxas: aut super illud
quod est contrarium parti declinationis , si fuerit
declinatio: vt trahatur matrix,⁊ sang. ad inferio/
ra. Et frica pedes eius fortiter,⁊ fac adherere an/
chas eius,⁊ pectinem psius,⁊ coxas, ⁊ crura . Et
stringe eas ligando a superioribus ad inferiora,
⁊ ʰ [suffumigetur] cum eis que sunt sicut oleum
arazaki,⁊ medicine calide rubificantes , in qb⁹ sit
qꝺ sit sicut euforbiũ. Et suppone ano ei⁹ sic ea,q̃ re/
soluũt ventositatẽ: Et lini stomachũ ite℞ cũ eis, Et
voca eam,⁊ cõmoue. Qum ergo fiunt ei omnia il
la,⁊ non reddit ei anhelitus eius , tũc necessarium
est vt effundatur oleum feruens super caput eius:
aut cauterizetur syncipuṫ eius,si non fuerit excusa/
tio inde. Et qñqꝫ euadit cuꝫ flebotomia. Et caue ne
ei des in potu vinũ,qm̃ aqua est ei ꝯueniẽtior,⁊ car
nes grossas,⁊ ea q̃ addũt in carne,⁊ spmate.

e A. medicinis mordicatiuis

f A. messusam sparso vl' posito

g A.alchaluch

h A. vagatur

De hemorroidibus,⁊ bothor,⁊ moro que appa/ rent in matrice,⁊ clauo. Cap.XX.

QUandoqꝫ eueniũt in matrice hemorroides,⁊ ac
cidit quãdoqꝫ in ea sicut mo℞, sicut di/
ctũ est in masculis. Et quãdoqꝫ appa/
rent sup eaꝫ bothor diuerse: quare qdã
dicunᵗ alhasce,quoniã sunt similes capitib⁹ alha/
sce.⁊ quãdoqꝫ sunt albe. Et quãdoqꝫ apparent sup
eãⁱ[bothor]vt veruce ᵏ[⁊ vt claui]successione ra/
gadia℞,⁊ successione apostematũ duro℞. Et nõ est
possibile vt sanenᵗ hemorroides,nisi que ex eis sũt
extra matricem, Et pa℞ sananᵗ facte in ꝓfundo. Et
qñqꝫ ˡ[seqtur illam]cui⁹ menstrua retinenᵗ ᵐ[ap/
paritio]hemorroida℞ in ano suo,⁊ in eo qꝺ appa/
ret de matrice sua. Naꝫ speraᵗ ꝙ aperianᵗ,⁊ mũdi
ficenᵗ. Et fit cũ eis securitas ab egritudinib⁹ diffici
lib⁹,q̃s facit retentio menstruo℞. Et possibile est vt
appareant hemorroides,⁊ similia illis,in speculo,
cui opponiᵗ vulua, fm modum quem diximus in
capitulo ragadiarũ. Et qum ⁿ[imprimunᵗ]in spe/
culo,nõ euacuantur quin aut appareãt in hora do/
loris,⁊ est hora retentionis menstruorum eius:⁊ vi
deanᵗ rubee dure,aut in hora quietis,⁊ videantur
detumefacte. Et illud est apud cursum eius qꝺ cur/
rit ex eis de re nigra sicut fex.

i A. hemorroides

k A.clauose

l A.iuuatur illa

m A. cuꝫ appartione

n A.videntur

De curationibus hemorroida℞. Cap.XXI.

SIte hemorroides nõ dolẽt,nisi ꝑꝑ
vehemẽtiã inflatiõis ea℞,⁊ so/
liditatis ea℞: q̃re opꝫ vt linianᵗ,⁊ ꝑpa
renᵗ ad currendũ. ꝙ si non iuuanᵗ per
hoc, ᵒ[hemorroides non sunt]late am
ple,nõ est excusatio qn administreᵗ fer℞ fm modũ
quem diximus in administratione hemorroidaruꝫ
ani cum calib noto. Et illꝺ est quꝫ sunt extra matri/
cem. Qum ergo incidunᵗ ponanᵗ sup incisurã attri
mentum,⁊ alumen,⁊ ᵖ[cortex]turis ⁊ que sunt si/
milia illis. Qñqꝫ volũtas est vt fiat illꝺ intromittaᵗ
mulier in domo frã,⁊ incidatur illud ex ea in ipsa:
⁊ precipiaᵗ ei,vt subleuet pedes suos ad parietem
duab⁹ horis,⁊ faciat adherere dorso suo,⁊ pectini,
⁊ ᵠ[macerie sue]pannos infusos aqs stipticis in/
frigidatos niue. Et si forsitan san.non abscinditur,
tunc pone super pectinem,⁊ super dorsuꝫ,⁊ que se/
quuntur ipsum vẽtosas adherentes:⁊ suppone la/
nam infusam in aqua decoctionis stipticorum, in q̃
sunt dissoluta acatia, ⁊ hypoquistidos,⁊ lycium,⁊
similia:⁊ fiat vt sedeat in aquis stipticis . Et si fue/
rint hemorroides late ample,tunc non labores ad
incidẽdũ eas,sꝫ administra sup eas exiccatiua,forti
ter retinentia sang. sicut sunt panni infusi succo her/
beris,aut acetose,super quod pl'uerizata sint liciũ,
⁊ acatia,⁊ similia: Et ligentur extrema eius cuꝫ stri
ctura, Et precipe vt dormiat secundum figuram re/
uantem illud quod suppositum est. Et rege eam re/
gimine fluxus sang. superflui. ʳ †[

]Et de lenificatione earum est,
vt sedeat mulier in aquis in qb⁹ decocta sunt lenifi/
cantia sicut altea,⁊ camemilla,⁊ fenugrecum,⁊ se/
men lini,⁊ melilotũ. Et administra super eas ex ole
is sicut oleum de ˢ[pice]ⁱ de lilio,⁊ oleum de me/
liloto.

o A.⁊ non sunt hemorroides

p A.farina

q A. pti q̃ ẽ inter anum ⁊ vuluã

r A. Alia litera ⁊ securãt hemorroides ꝙ nõ doleãt ꝑꝑ cursum sanguinis eq̃lis ab eis,⁊ securat ꝙ nõ cadat ṽtus cũ ꝓhibitõe tua fcã ad fluxũ sanguinis supflui. Alia litera ⁊ sufficit in cura hemorroida℞ ꝑ curare ꝙ ipse cũ fluxu sanguinis moderate q̃titatis fluẽtis ab eis nõ doleãt ⁊ ꝙ nõ cadat ṽtus cũ ꝓhibitiõe tua fcã ad fluxum sanguinis superfluum

De clauis. Cap. XXII.

SEdeat habens eas in decoctione
fenugreci , ⁊ lenificantiuꝫ
cuꝫ aliquo oleo,⁊ supponanᵗ pessaria
facta ex isopo,⁊ nitro,⁊ resina.

s A.oliue

¶ De carne addita, ⁊ lõgitudine [a] allakic, ⁊ apparitiõe sic̃ vͣga, ⁊ rei noiate [b] fursus. Cap. XXIII.

Quandoqꝫ oritur in ore matricis caro addita. Et quãdoqꝫ apparet sup mulierẽ res que est sicut virga [c] cõmouens sub coitu. Et quãdoqꝫ aduenit ei vt faciat cũ mulieribus simile qꝺ fit eis cum qb⁹ coitur: ⁊ quãdoqꝫ est illud battarum magnũ. Et [d] fursus quidem ẽ caro addita orta in ore matricis, que quãdoqꝫ ꝓlongatur: ⁊ quandoqꝫ abbreuiatur, ⁊ non prolongatur nisi in estate, ⁊ abbreuiatur in hyeme. Et summa quidem medicorum testificatur illꝺ sicut archigenes. ⁊ [e] Gal. negat illud medicus.

De cura. Cap. XXIIII.

Urge qdez, ⁊ albatara curatio est incisio, post ꝯuersionem ei⁹ sup ceruicem suã, ⁊ retine [f] ventrẽ ei⁹, ⁊ incidatur illud ex ꝓfundo, ⁊ ex radice, vt non accidat flux⁹ san. Carnem vero aliam fortasse possibile est curare cum medicinis corrodentibus carnem, de illis que administranť in capitulo suo: ⁊ fortasse non est excusatio quin incidať, ⁊ tunc currit cursu hemorroidaꝝ. Et [g] fursus qdez ligať cum filo ligatura stricta, ⁊ dimittiť duob⁹ diebus, aut tribus. [h] † Et [i] fortasse minuiť dimissio eius ita dõec putrefiat, [k] ⁊ incidať vt minoretur cursus sang.

¶ De aqua in matrice. Cap. XXV.

Quandoqꝫ aggregatur in matricibus mulieruꝫ aqua, ⁊ [l] prefocantur ea.

¶ De signis. Cap. XXVI.

Signa sunt, ꝙ antecedit retentio menstruoꝝ, ⁊ multiplicať rugitus in ventre, ⁊ ꝓprie quꝫ moueť, ⁊ ambulat. ⁊ accidit in inferiorib⁹ ventris aꝑa molle. Et qñqꝫ fit sicut hydropica: ⁊ multiplicať cursus hũiditatꝭ aquose: ⁊ qñqꝫ existimat ꝙ sit ꝑgnans. Et qñqꝫ est vulua ei⁹ in hoc vt prouocetur ab ea aqua plurima subito.

¶ De cura. Cap. XXVII.

Curatio eius est vt administretur flebotomia si idiget ea, et exercitiũ: Et vt faciant eam sedere in reb⁹ prouocantib⁹ aquositatem fortis ꝓuocatiõis. Et res que administranť in emplis hydropisis donec matureť: Deinde approximenť ei ꝓuocantia menstrua cũ fortitudine. Et deň in potu ꝓuocantia vrinam. Et nõ est malũ si clisterizeť clisteribus hydropicorum. Et cum collyrijs ꝓuocantib⁹ aquam, ⁊ menstrua, ⁊ suppositio hellebori albi confert ei, ⁊ extrahit aquam plurimam.

¶ De inflatiõe in mr̃ice, ⁊ cognitiõe ei⁹. C. XXVIII.

Quandoqꝫ est cã ꝑma in hoc, vt eueniãt inflatio ⁊ vẽtositas in mr̃ice, ꝑcussio, aut casus, ⁊ sicut illꝺ: quare debilitať complexio ei⁹. Et qñqꝫ est difficultas partus, ⁊ cõuersio oris mr̃icis: aut [m] frig⁹ fecit ei supuenire opilationẽ oppilãdo os matricis coarctãdo ventositatem in vacuitate ei⁹, aut in vacuitate villoꝝ ipsius, aut in angul' eius. Et illa que est in vacuitate est [n] debilior: deinde que est in angulis: postea que est in ꝯcauitate. [o] † Qñqꝫ fit fortꝭ vt⁹ retẽtionis vẽtositatis in matrice, ⁊ villis ei⁹, vsqꝫ quo ꝯsequitur dolor extensus ad pectinem, ⁊ dilatať in inguinibus, ⁊ eleuatur vsqꝫ ad coxas, ⁊ vsqꝫ ad diafragma, ⁊ stomachum, ⁊ habet vocem sicut est vox tympani, ⁊ hydropisis tympanitꝭ. Et quandoqꝫ est permutabilis, ⁊ associantur ei pulsio, ⁊ pulsatio, ⁊ punctio, ⁊ punctura, quam vaporationes cũ virtutibus calitatis sedant, ⁊ redit cũ reditu frigoris, Et cõpressio ꝑmutat eam in rugitum, ⁊ augmentať cũ ea pecten, Et fortasse remanet hec vẽtositas spatio vite. ⁊ existimãt qdam ꝙ [p] dominiũ matricis sup ſꝑma resoluit hanc ventositatem. q. non sit.

a A. albatara vel albandar

b A. Alia litera carchas.

c A. prohibens coitum. Alia litera cũ q̃ ꝑueniť ad opus sil'e coitui,

d A. Alia litera alcharcas seu carchas

e A. negat illud empedocles

f A. batarum ⁊ incide

g A. Alia litera carchas

h † A. deinde inciditur.

i A. qñqꝫ ꝑcipiť

k A. deinde

l A. coarctať seu retinetur in

m A. vehemens dñium frigoris opilantis

n A. difficilior

o † A. Signa

¶ De cura. Cap. XXIX.

Confert ad illud potus logodiõ, ⁊ sagzenea in aqua radicum, ⁊ se. post eũatiõnẽ materiei facientis illud, a corpore, ⁊ a matrice, cuꝫ eis que sunt sicut hierapicra proprie. Et si chronica sit egritudo, tũc cum eis que sunt sicut hierararchigenis. Et oleũ alkekengi iuuatiuũ est valde ad hoc. Et qñqꝫ supponuntur collyria ex eis, que sunt sicut bdellium, ⁊ xilobalsamũ, ⁊ se. ei⁹ cuꝫ oleo nardino, ⁊ oleo de ruta. Et qñqꝫ embrocať cuꝫ oleo de ruta, ⁊ oleo anetino. Et qñqꝫ apponunť sup mr̃icem emplastra facta ex eis, que sunt sicut ruta, ⁊ semẽ agni casti, ⁊ cyminũ, ⁊ cẽtaurea, ⁊ alberẽgesiť, ⁊ sansuc⁹, ⁊ anisum, ⁊ calamentũ, ⁊ cassia, ⁊ ameos, ⁊ reliq̃ semina. Et qñqꝫ fit vt sedeat in aqs in qbus decocte sunt medicine emplastroꝝ ꝑdictorum. Et quãdoqꝫ [q] fiunt cum speciebus calidis, ⁊ qñqꝫ opponunť pectini, ⁊ matrici ventose cum igne.

¶ De vẽtositate matricis [r] non inflante. Cap. XXX.

Sentit habẽs eam quasi sit res in ea iuoluta, suspẽsa, ⁊ videt separatiõem doloris permutari.

¶ De cura. Cap. XXXI.

Cura est vt sumat omni die. ʒ. j. et ʒ. de diamarte cum. ʒ. j. cymini, ⁊. vj. ʒ. vnius masticis.

¶ Fen. xxij. de egritudinibus in extremitatib⁹ membrorum: que habet duos tractatus.

¶ Tractatus primus de eo quod accidit eis de nocumentis quantitatis, ⁊ situs.

¶ De forma zirbi, ⁊ duorum siphac. Cap. I.

Oportet vt scias ꝙ super ventrem post cutẽ sunt duo panniculi: quoꝝ vnus [s] nominať siphac ⁊ comprehendit intestina ⁊ calefacit ea sua spissitudine, ⁊ vnctuositate ⁊ cõꝑhẽdit lacertos. Et scꝺs est interior, ⁊ nominať [t] beriteron ⁊ nominatur [u] † rotũdus: quoniam quãdo [x] singularis fit ab eo quod tegit ipm, est sicut spera sup quam sunt [y] summe ⁊ additiones molles, ⁊ foramina. ⁊ ꝯtinuať desup velamini: [z] ⁊ processio ei⁹ est ex supmo, ⁊ est subtilis sub cute ventris ⁊ panniculis ei⁹ ⁊ adherẽt ei duo ex lacertis vẽtris dexter ⁊ sinister adherẽtia vehementi. Deinde ꝯtinuať post eos ambos velamini et partibus eius carnosis ꝯtinuatione vnitionis [&] post continuationem suam cum stomacho ⁊ post ꝯfirmationem ⁊ soliditatẽ substantie eius: ⁊ illa ꝯtinuatio est ꝯtinuatio dilatata: verũ ipsa qum ꝯtinuať epati est subtilis valde: Et est ei in eleuatione sua ad stomachuꝫ, ⁊ in reflexione sua descendendo ab eo firmitudo cũ [ꝯ] oppositione venarum ⁊ arteriarum [ꝝ] magnaꝝ suspensaꝝ cũ eo, et descendit subtus, ⁊ fit zirbũ. Et currit sup ꝑlimũ

p A. collectio

q A. suffumigať

r —— A.

s A. Alia litera vicinať ipsi cuti Alia litera althasi. i. supior

t A. beritharius

u † A. etiam

x A. separatur

y A. chamel.

z A. ⁊ origo ei⁹ ẽ ex supmo, ⁊ est panniculus Alia litera ⁊ tãgit ipꝫ velamen ex supmo ⁊ ꝯtinuať iferi⁹ cũ vesica ⁊ mr̃ice ⁊ tãgit ea ambo desubt⁹, ⁊ ipse ẽ

& A. ⁊ ꝯtinuatio ei⁹ cum stõ est

ꝯ A. transitu vel associatione seu vicinitate

ꝝ A. multarum

a[alberiteron]de subtilibus lacertis b[dilatatis] super ventrem c[tunica vna.]⁊ forsitan existimat̄ q̄ sit pars eius ꝓpter continuationem eius, ⁊ similitudinem suā cū eo in neruositate. Qum d[ergo]singularis sit ab eo e[alberiteron]est subtilis texture valde, ⁊ ille est f[alberiteron vere.]Et subtili⁹ ei⁹, ⁊ purius ipsius est apud g[epiglotalē:⁊ ortū]panniculi intrinseci costarū h†[ ]ex hoc panniculo. ⁊ iuuamentū hmōi siphac i†[ ]est k[replere quod est]inter lacertos ventris, ⁊ intestina, ⁊ l[stringere]locū, ⁊ ꝓhibere m[supfluitates]ne cadant in locis vacuis n[cū adiutorio diafragmatis, qđ est posterius ⁊ comprimere posteri⁹ intestina, ⁊ viscera euacuantia supfluitates, qum proxima sunt ad expellēdū quod est in eis de fece, ⁊ aqua hydropisis, ⁊ vrina ⁊ prohibere]inflationē vehemētem. Et ligat viscera o[ligamento forti ⁊ est in dorso sicut res vna ⁊ lacerti omnes]posteri⁹ sup carnem glandosam. q. substratam eis, ⁊ venis magnis, ⁊ meatibus continuatis inter intestina ⁊ stōm. Quidam vero dicunt p[nō ptransit]vt dicatur q̄ in siphac sint q†[ ]genera villoꝝ cōtextoꝝ ꝼm r[partes notas]villoꝝ q sunt instrumēta virtutū trium nāliū. s†[ ] ⁊ istis qdem non est possibile vt dicant illud in tunicis venaꝝ, ⁊ vesice, ⁊ matricis, nisi de aliquo panniculoꝝ, immo est corpus singulare. Et ista duo velamina tutamina sunt viscerum ꝯcauitatis inferioris Qumq̄ perueniunt ad pectinē fiunt in eis duo foramina stricta, qua ipsa ambo sint t[per que transit lumbarea dextra ⁊ sinistra in eis insepabilia donec fiant sicut due ciste duoꝝ ouorum,]⁊ sub duob⁹ velaminibus est zirbus ⁊ zirb⁹ quidē est compositus ex duobus panniculis, quoꝝ vnus cooperit aliū, inter quos sunt arterie plime, ⁊ vene pauciores eis. Et figura eius est sicut cistis. Et est ligatus cū stomacho, ⁊ mesaraicis, ⁊ cū colo, Et eius u[ꝓcessio]est ex eo qđ descendit ex supfluitate beriteron apud stomachū, ⁊ duodenū, ⁊ eo quod ascēdit ex supfluitate ei⁹ apud pectinem. x†[ ]

Primū ergo quod occurrit de ventre est cutis: deinde sub ipsa est panniculus primus: ⁊ nominat̄ aggregatio eoꝝ mirach: deinde sunt lacerti, postea beriterun, deinde zirbum, deinde intestina.

De ruptura ⁊ his que assimilant̄ ei. Cap. II.

Ruptura fit per solōnem panniculi a singl'aritate sua, ⁊ casum fixure in eo quā penetrat corpus y†[ ]quod fuit comprehēsum in eo ante scissurā aut ꝓpter dilatationē stricture in meatu: aut solutionē: ⁊ qum accidit illud taliter q̄ quādo incedit penetrans puenit ad testiculos, nominatur ramex ⁊ hernia. Qđ autem est preter hoc nominat̄ nomine cōmunitatis z[hernia testic'li, ⁊ varices eius, ⁊ durities ipsi⁹, et durities qdē folliculi testiculoꝝ cadit in zirbo]accidit enim qn̄q̄, vt dilatent̄ duo foramina p̄dicta pp debilitatem eoꝝ: Aut disrūpat̄ ⁊ egrediat̄ qđ seq̄t ea de humiditate glutinosa, aut humorosa: aut mollificatiua: Aut ꝓpter adiutoriū ex a[percussione:] aut motu, aut casu, aut retentione spmatꝭ moti, ⁊ ꝓhibiti ab expulsiōe: Aut ascensiōe mulieris supviꝝ, aut labore anhelitus in coitu, ⁊ ꝓprie sup repletionem: ⁊ sil'r coitu sup nauseatiuā satietatē, ⁊ aggregationē vētositatis, ⁊ egōnis in ventre quare descēdit aut zirbus, aut velamē, ⁊ intestina ⁊ ꝓprie monoculū, qm̄ est solutū non ligatū: aut humiditates que effundunt̄ ad eos ex expulsiōe nature: aut generant̄ apud eos pp frigus ipsoꝝ, ⁊ ꝯuersionem san. ad aq̊sitatem: Et fortasse accidit ei pāniculus ꝓprius. Et quādoq̄ est ꝓpter humiditatem ? †[ ]sanguineam, ⁊ feculētam, vbi est cā ei⁹ pcussio: aut casus, aut vētositas inflatiua. Et qn̄q̄ ꝛ[confert curatio]cum ferro. Et quādoq̄ nascit̄ illic caro addita. Et qn̄q̄ ingrossat̄ oseum, aut indurat̄ ex ap̄ate, aut a[pinguedine]quaꝝ assimilant̄ ramici, ⁊ nominat̄ hernia carnis. Et qn̄q̄ est sil'r in inguinib⁹. Et qn̄q̄ inflantur vene eius, ⁊ nominat̄ hernia varicosa. Et qn̄q̄ mollificat̄ mollificatōe vehemēti absq̄ ruptura q̄re prolongat̄ ⁊ assimilat̄ hernie iteꝝ. Et qn̄q̄ accidit ruptura supra testiculos, ⁊ puenit apud inguina. ⁊ quod est supra ea b[in sumine est malorum accidentiū, ⁊ in duob⁹ emulctorijs.]Et illa que accidit supra c[sumē]est parumper raro ꝼm comparationem ad alias qm̄ ille locus sustētatus est lacertis: ⁊ qđ sub eo est, tuet̄ extremitatib⁹ lacertoꝝ. Et qn̄q̄ accidit d[sumini augmētū,]⁊ est đ gn̄e rupture iteꝝ. Et oē qđ est ex ruptura sup sumē e†[ ]est maloꝝ accidētiū, q̄uis sit parue additionis: ⁊ non dolēt in p̄ncipio, qm̄ expulsum in ea sunt intestina minuta: ⁊ sunt expressa, coarctata, ⁊ f[coarctant fecē,]⁊ euomunt eā: ⁊ est de genere ileos, ⁊ g[ingetudine eius ⁊ angustia]ipsius. Veꝝ illa q̄ est subtus est magis susceptibilis dilatatiōis, ⁊ magis incedēs in additiōe: ⁊ non dolet in principio. ⁊ scias quod ramex intestinorum, ⁊ zirbi est egritudo fortis, difficilis q̄uis sit parua. Et ramex aque est egritudo facilis, ⁊ si sit magna.

De signis. Cap. III.

Signum aūt cōmune rupturis ē additio apparēs: ⁊ sentitur inter siphac intrinsecū, ⁊ inter mirach. ⁊ addit̄ ei⁹ apparitio apud motū ⁊ h[comprehēsionē]anhelitus. Et ei⁹ que est pp dilatationē meat⁹ signū est, q̄ appet paulatim in oseo absq̄ motu laborioso, ⁊ vociferatiōe, ⁊ alijs, ⁊ est ramex testiculi. Quod aūt est i[ꝓpter illud, qđ est supra]est pp disruptionē ꝓculdubio: ⁊ non ꝯfert ei exiccatio. Et signum ei⁹ que est ex intestinis penetrantib⁹ in scissurā, est redditio ei⁹ cū velocitate qum resupinat̄, ⁊ sensibilitas rugitus, ⁊ ꝓprie qum p̄mitur. Illam vero que fit ex zirbo, ⁊ est ad ꝓphac, significat aduentus eius paulatim, ⁊ non sentit̄ in illa ramifundum cū eq̄litate in situ. Et non sentit̄ in illa ramice rugit⁹, ⁊ ꝼm plimū est q̄titatis parue k[in q̄titate ꝓfunditatis,]⁊ qn̄q̄ egredit̄ total'r, ⁊ habet q̄titatem magnā: ⁊ est difficilis sanatiōis, l†[ ] sicut hernia intestini: veꝝ ei⁹ tactus est diuersus a tactu hernie intestini, m†[ ]⁊ ventositatꝭ, ⁊ reditio ei⁹ que est ex intestino, ⁊ zirbo difficilior ē, q̄ ventose. Et ramex qdem aque cognoscit̄ p tactum, ⁊ tēsionē osei, ⁊ p splēdorē, ⁊ lenitatē: ⁊ ipsa iteꝝ nō redit, ⁊ non ingredit̄. Et hernie vētose cognitio est qm̄ inflatio vētosa manifesta est: ⁊ vētosa qdē redit in absq̄ compressione plima, ⁊ dolore, ⁊ qn̄q̄ redit in dispōne: ⁊ resupinatio nō facit eā velocioris reditus quam hora alia. Judiciū nāq̄ ei⁹ in resupinatione,

a A. albaritarun
b A. latitudinalibus
c A. siphac
d A. autem
e A. alberitarun
f A. alberitarun verum
g A. malū granatum ⁊ ortus
h† A. est
i† A. beritarun
k A. Alia litera separare
l A. Alia litera replere
m A. lacertos
n A. ⁊ ne ex hoc difficil' fiat mot⁹ ipsoꝝ ⁊ ne difficiliter eueīat illō qđ ē in ipsis, ⁊ ipse qdem beritarun exp̄mit ab iteriori ⁊ velamē a posteriori intestina ⁊ viscera euācuantia supfluitates expssiōe adiuuāte ad expl'sionē illius qđ in eis ꝯtinet̄ đ fece ⁊ vrina ⁊ ad expellēdū embrionē ⁊ prohibet.
o A. adinuicem ⁊ cū dorso ligamēto forti q̄re totū aggregatum ex eis est forte, ⁊ fit ipse ⁊ dorsum sicut res vna ⁊ initūt̄ seu substentant̄ omnia ista
p A. q̄ non licet
q† A. tria
r A. viam notam
s† A. imo ip̄e panniculus beritarun est corpus simplex
t A. duo meatus .s. dexter ⁊ sinister ⁊ i eis isepabil'r dscendūt donec fiāt .s. duo saculi duob⁹ ouis seu duob⁹ testiculis
v A. origo
x† A. ⁊ noiat̄ althasi .i. supra existēs vl' supra egtās, ⁊ ꝯtinet intestina, ⁊ stōm, ⁊ calefacit ipsa sua spissitudie, ⁊ sua pinguedine seu vnctuositate
y† A. preter naturaliter
z A. ruptura. Et hernia quidem testiculi accidit ex foramine
Alia litera ruptura. Et hernia quidem testiculi ⁊ varices eius, ⁊ durities ipsius ⁊ durities osei accidit ex foramine
Alia litera Et plurimum hernie testiculi ⁊ varices eius ⁊ durities eius, et durities osei cadit in zirbali

a A. clamore
z† A. sanguinis
Alia litera
z A. sequitur curationem
a A. impinguat
b A. ⁊ in vmbilico ⁊ supra vmbilicū, ⁊ in duob⁹ lateribus.
c A. vmbilicum
d A. vmbilico eminentia
e A. vel supra vmbilicum
f A. retinet̄ fex
g A. Alia litera paucitate ⁊ magnitudine
h A. retentionem
i A. supra illud
k A. in ꝓfūditate
l† A. Alia litera ⁊ non est
m† A. ⁊ aque

⁊ non resupinatiõe sil'e est: qum non sit grauitas ei, neqȝ lubricitas: sed in ea que est ex intestinis, est diuersum, qm̃ est apud resupinationẽ facilior par. Et qñqȝ accidũt ex ea dolores vehemẽtes, ꝓpterea ꝙ extẽdit oseũ. Et [a] [qñqȝ] ꝯprimit testiculũ. Et carnose signũ est, ꝙ est in ipso oseo, non intra ipm, ⁊ ẽ cuȝ duritie, ⁊ grossitie, ⁊ diuersitate [b] [vie.] Et quãdoqȝ est ex lapideitate a͡patis duri, ⁊ nominatur buris.

Hernia vero varicosa cognoscit̃ ex venis repletis, ⁊ ex [c] [torsione vrinali in ea] cũ mollificatione testiculoꝝ, ⁊ prohibitione [d] [a cursibus,] ⁊ motib⁹. Et illam que est in arterijs [e] [tact⁹ cũ digitis comprehendit.] Et illã que nõ est in eis, immo in venis nutrientibus illa membra, nõ [f] [cõprehẽdit tactus.]

a A. ꝓpterea ꝙ

b A. figure

c A. inuolutione fili racemis existente in eis

d A. ab ambulatione

e A. cõpressio cũ digitis separat

f A. separat eam compressio

¶ De cura. Cap. IIII.

Regimen quidẽ vl'e hñtib⁹ rupturã, ẽ dimittẽ repl'ponẽ ⁊ dimittẽ motũ plimũ, ⁊ saltus, ⁊ [g] [incessum subitũ,] ⁊ coitũ. Et deterior illarũ dispõnum est illa, que est sup repletionẽ. Et opȝ vt dimittat cibos inflatiuos, ⁊ nõ multum vtat̃ potu aque, ⁊ dimittat oẽs res mollificantes, ita ꝙ ẽt balnea. Et quȝ comederit, resupinet̃: ⁊ sit qum sedet ꝯstrictus circa rupturã, ⁊ apud coitũ ꝓprie. Et sit coit⁹ ei⁹ apud [h] [lenitatẽ] vẽtris eius: Et scias ꝙ intẽtio in curatiõe rupture est ꝯsolidatio scissure, si possibilis ẽ: aut ꝯseruatio eius ne addat̃: ⁊ exiccatio ei⁹, qd̃ mollificatũ est, ⁊ dillatatũ, Et reductio ei⁹, qd̃ descẽdit in ipsa, si est zirbũ, aut intestinũ, Et resolutio ei⁹ qd̃ aggregatũ est in ea, si est aq̃, aut ventositas: Et ꝓhibitio materiei que extẽdit eã. Et si non resoluit̃, ꝑparatio fiat in ei⁹ extractione. Amplius ꝯsolidatio scissure, aut ꝯseruatio eius, vt non addat̃, fit cũ medicinis glutinationẽ faciẽtib⁹ confortantibus in qb⁹ est stipticitas. Et quãto magis est scissura minor, ẽ ꝯsolidatio facilior. Et quãdoqȝ fit iuuamẽtum in ea cũ cauterio. Et ei⁹ exiccatio fit cum medicinis resolutiuis. Et reductio ei⁹ qd̃ descẽdit fit cuȝ [i] [strictura,] ⁊ ligatura. Uer resol'o ei⁹ qd̃ aggregatũ est, fit cum empl'is faciẽtibus ad hydropisim, ⁊ q̃ sunt eis sil'ia. Et ꝓhibitio mãei, fit cum eũatione, ⁊ equatione cibi. Et eius extractio fit cum medicinis [k] [adurentibus] cum fortitudine, ⁊ operatione ferri.

g A. Alia litera saltatiões in sursum subito

h A. leuitatem

i A. reductione

k A. Alia litera facientibus resudare Alia litera prouocantibus vel diureticis

¶ De curatione rupturaꝝ intestini, ⁊ zirbi. Cap. V.

Si est amboꝝ descensio ad oseum, possibilis est eoꝝ reductio, veruȝ fit difficilis ſm comparationẽ reductionis amboꝝ in ruptura, q̃ est desup: illd̃ enim fit facile cũ resupinatione, ⁊ q̃libȝ compressione cũ manu. Qd̃ si addat̃ ruptura incipiatur in desiccando illud qd̃ dilatatũ est ꝑꝑ humiditatẽ: ⁊ adunando quod scissum est: ⁊ ingeniet̃ in consolidatione eius. Et qum fit inobediẽs ad redeundum, fiat vt eger sedeat in aq̃ cal'a, ⁊ empl'et̃ ruptura cum lenitiuis: aut vaporet̃ cũ panno cal'o tãdiu, dõec redeat: Deinde stringat̃ sup positis medicinis aggregationẽ faciẽtibus, ⁊ dimittat̃ trib⁹ diebus, ⁊ sit resupinatus. Et sit strictura cuȝ inuolutionib⁹ quadratis, ⁊ inuolutionib⁹ ꝑparatis ad aggregandum labia scissure, Et quãdoqȝ cauterizat̃ ſm hãc stricturã, ⁊ ꝑparationẽ. Et non [l] [administrent̃ inuolutiões spice] qm̃ ipse dilatãt: maxime aũt [m] [necessaria est ꝯsolidatio]. Et non opȝ vt approximẽt huic rupture ferrum oĩno. Et medicine q̃ bibuntur qbus iuuant̃ hẽntes rupturã, sunt sagzenea, ⁊ d̃coctio nuc. cuꝑssi: ⁊ ꝓprie in qbus dissoluta sunt sagzenea, ⁊ diacyminũ. Et oȝ vt administrẽt̃ in ea empl'a que sup scissurã administrant̃ postq̃ȝ aggregata sũt labia scissure, ⁊ tracta sũt duo oua ad supiora, ⁊ expleta est reductio ei⁹ qd̃ d̃scẽdit. Et de istis empl'is ẽ illud, qd̃ fit ex sauina, ⁊ nuce cuꝑssi, ⁊ cuꝑssi folijs. Ipa. n. sunt radices empl'oꝝ, sup plimum iuuamẽti quoꝝ est ꝯueniẽtia. Et de empl'is ꝯueniẽtie est illd̃, quod fit ex bdelio, ⁊ dragagãto, ⁊ gũmi arabico, ⁊ glutino pisciũ, ⁊ glutio corioꝝ, [n] † [ ] ⁊ tuberib⁹ siccis, ⁊ carnib⁹ cãcroꝝ, ⁊ rosis cũ capitib⁹ suis, ⁊ oibus stipticis, ⁊ mastice, ⁊ myrto sicca, ⁊ mes excorticat̃, ⁊ [o] [alteid ⁊ folijs altee] d̃ mecha, ⁊ alumine iameni, ⁊ sumac, ⁊ fructu tamarisci, ⁊ magra, ⁊ centaurea ⁊ aloe [p] [semegenio.] Descriptio alia empl'i. ℞. ammoniaci, ⁊ turis, ⁊ aloes semegenij, ⁊ ⁊ dabac oĩuȝ añ. ʒ. iij. bdelij põd⁹. ʒ. ij. acatie, ⁊ sarcocolle amboꝝ añ. ʒ. j. terant̃ in mortario, ⁊ madefiãt in ꝑncipio noct̃ cũ aceto: d̃inde terant̃ in mane cum aliquãtulo sauine, ⁊ imbibat̃ ex eis cottũ ⁊ ponat̃ sup locũ ⁊ stringat̃ ligãdo. Empl'm lene. ℞. masticis, ⁊ sarcocolle, ⁊ turis ꝑtes eq̃les, ⁊ aggregent̃ [q] † [ ] in vino de passis, ⁊ liniat̃ sup ꝑgamenũ de pãno, ⁊ stringat̃. ⁊ sil'e illi est illd̃ qd̃ fit ex aloe ⁊ glutine ⁊ ture, ⁊ iteꝝ sumat̃ nux cuꝑssi, ⁊ tus ⁊ acatia, ⁊ balaustie, ⁊ sarcocolla, ⁊ san. dracõis, ⁊ litiũ ⁊ mirrha, ⁊ [r] [galle] ⁊ sauina eq̃li mẽsura, ⁊ terãt̃ bñ, ⁊ ꝯficiant̃ cuȝ gũmi, ⁊ fiat vt adhereãt ouo, aut in q̃cũqȝ loco fiat ruptura, donec cadãt. Empl'm bonũ qd̃ qñqȝ ꝯsolidat rupturã ĩfantiũ. ℞. corticũ ĝnatoꝝ pondus. ʒ. x. gallaꝝ immaturaꝝ. v. d̃coquant̃ cũ vini stiptici. ℥. v. decoctiõe vehemẽti: ⁊ reducant̃ intestina ad superiora: ⁊ embrocet̃ locus cũ aq̃ f'ra, ⁊ inuiscet̃ hoc empl'm, ⁊ nõ soluat̃ nisi trãsacta ebdomada: aut in oib⁹. x. dieb⁹ semel. Empl'm mirabile sumant̃ masticis, corticis turis, nucis cuꝑssi, ⁊ myrrhe, ⁊ glutinũ pisciũ, ⁊ sarcocolle oĩum ꝑtes eq̃les, dissoluatur glutẽ cũ aceto vini, ⁊ aggregent̃ cũ eo medicine, ⁊ fiat ex eis empl'ȝ. Et fortasse sufficit infantib⁹ empl'ȝ qd̃ fit ex balaustijs, ⁊ psilio, ⁊ radice lilij siluestris. Et fortasse sufficit tibi vt facias empl'm cuȝ lẽticula aq̃, que est de gñe herbaꝝ [s] [nascẽtiũ in aq̃.] ⁊ fortasse sufficit vt liniant̃ eoꝝ rupture cũ bdellio dissoluto in vino, ⁊ oleo sambacino. Aut cũ castoreo, ⁊ ꝓpe qñ ẽ aq̃sa. Et iteꝝ fortasse sufficit [t] † [ ] cũ sauich d̃ ordeo.

l A. administrẽt pãnos lineos plicatos ſm formã spericam

m A. necessariuȝ est brachale

n † A. ⁊ visco

o A. almedad. i. enclaustro scriptoꝝ ⁊ folijs licij

p A. semegienio ⁊ mirrha

q † A. cũ glutine seu colla piscium dissoluta ⁊ dissoluatur

r A. licium

¶ De ruptura aq̃. Cap. VI.

Quandoqȝ eũat̃ aq̃sitas ei⁹ cũ bezel ĝdato, ⁊ qñqȝ eũat̃ cuȝ empl'is exhẽtib⁹ aq̃sitatẽ: ⁊ post illud qñqȝ [u] [fit] cũ ferro, ⁊ medicinis acut̃ [x] [calefaciẽtib⁹] illd̃ qd̃ seq̃t̃ rupturã ex siphac q̃re ꝯstringit̃, ⁊ nõ descẽdit aquositas. In opatione võ q̃ fit cuȝ bezel, ⁊ flebotomo, oȝ vt eleuent̃ testiculi ad supiora, ⁊ elongent̃ valde ab oseo postq̃ȝ [y] [obliq̃tus ẽ pectẽ ⁊ pars ei⁹ vt elõget̃ ab infirmo ⁊ vt resupinet̃ sup lectum aut sup locũ in quo sedẽt hoies.] Et fiat vt sedeat [z] [ancilla] a d̃xtra ei⁹ extẽdẽs ṽgã ei⁹ [τ] [ad supiora.] Deinde flebotõet̃ cũ flebotomo lato: ⁊ caue ne flebotomes aliq̃d d̃ cõmissura, sȝ in d̃xtra ꝑte aut sinistra: d̃inde scinde fugiẽdo cõmissuraȝ: ⁊ stude tãdiu donec descẽdat tota aquositas ⁊ eũes eã: Deinde tibi ieſt electio, si timueris reuersionẽ, ⁊ repletionẽ ei⁹ post tẽpus, vt reiteres curationẽ, si volueris cũ bezel: ⁊ si volueris cauterizabis: ⁊ [ꝯ] [cauterium fit hoc mõ.] Sume ferꝝ subtile [ꝑ] [in quo sunt vncini,] ⁊ igniat̃ sicut ignitur cauteriũ: ⁊ liga testiculos quãto longius pol'e est a locis: ⁊ reuolue cauteriuȝ [a] [ab oseo] ita vt non inueniat testiculũ, ⁊ inueniat oseum, ⁊ al-

s A. ⁊ est de gñe althaleb

t † A. alaseras

u A. Alia litera cauterizat̃

x A. ꝯtrahentibus

y A. abrasi sint pili cũ nura a pectine ĩfirmi ⁊ vt resupinet̃ sup tabulaȝ aut super apothecam

z A. seruiens

τ A. versus mirach

ꝯ A. figura cauterij sit talis.

ꝑ A. cuius extremitas sit plicata parum ad figuram anguli

a A. super oseuȝ

beriteron, ⁊ constringat [a]⌈⁊ calefaciat⌋ipsum, q̃re nõ ingrediat̃ ip̃m aq̃ post illud, ⁊ qđ dilatet [b]⌈mea tum, est enim⌋melius: Deinde cura crustas, ⁊ ꝯsoli da: Et fortasse incidis ex beriteron aliquid, deinde cauteriza ip̃z, ⁊ pone sup̱ scissuras stiptica: ⁊ ꝓhibe egrum potare aquam, Empl'a vero ad ramicem aq̃ sunt ex gñe empl'orum hydropisis, ⁊ splenis. Et si/ cut si sumantur staphisagria, ⁊ cyminum, ⁊ aggre/ gent̃ cum passis rubeis enucleatis aggregatiõe fa/ cta cum cõtritione, ⁊ fiant sicut vnguentũ, ⁊ empla/ stret̃ cum eis. Et iteꝝ sumant̃ piper, ⁊ grana lauri, ⁊ baurac, ⁊ cera, ⁊ oleum antiquũ, ⁊ fiat ex eis vn guentũ, ⁊ empl'etur cum eo. Et iteꝝ sumat̃ cinis q̃r cus, ⁊ conficiat̃ cũ oleo confortato cũ decoctione, ⁊ empl'et̃ cum eo ẽ.n. iuuatiuum valde, Et sumant̃ nitri. ʒ.xxx. ⁊ cere. ℥.vij. olei. ℥.vj. ⁊ pipis [c]⌈q̃m bo num est,⌋⁊ ğnorũ lauri ğna. lxxx. fiat ex eis empla strũ adherẽs. Et bdelliũ arabicum [d]⌈sanat testicu/ los: ⁊⌋ q̃nq̃ resoluit ramicem aque puerorũ.

¶ De cura rupture ventositatis. Cap. VII.

REgimen in hoc est vt deuitet in flatiua ex oleribus, et granis, ⁊ repl'onem sup̱fluã p̱ducentez ad rugitum, ⁊ ad malitiam digõnis, et potum vini mixti, ⁊ vinũ crudũ inflati/ num. Et sumat in potu medicinas resoluentes ven/ tositatem, sicut diacyminum, ⁊ sagzenea, ⁊ trifera magna: ⁊ totum illud cũ decoctione galange. Con/ fectio ad eos bõa. ℞. foliorũ rute sicce, ⁊ [e]⌈isopi,⌋⁊ cymini, ⁊ ameos, ⁊ se. agnicasti, ⁊ baurac, ⁊ calamẽ ti omniũ p̱tes eq̃les, ⁊ epithimi q̃ãtũ oia: cõficiant̃ cũ melle, ⁊ fiat empl'z cũ ruta, ⁊ cimino, ⁊ calamẽto ⁊ agnocasto ⁊ acoro, ⁊ bac. lauri, ⁊ sãsuco, ⁊ sceba, ⁊ storace. Et sint olea qb⁹ fit inunctio, sicut oleũ de costo, ⁊ sambacinum, ⁊ oleum nardinũ proprie. Et fiat vaporatio cũ resoluentibus ventositatem predi ctis multotiens. Et quando fortior fit dolor, admi/ nistrent̃ collyria fcã ex melle, ⁊ nitro, ⁊ serapino, et oppoponaco, ⁊ cymino ⁊ se, rute, ⁊ folijs ru. ⁊ casto re. s. omnibus, aut qbusdam eoꝝ ẜm necessitatem.

¶ De cura ramicis carnis, ⁊ varicose. Cap. VIII.

CUratio eorũ est curatio aposte matum duroꝝ. Et mul/ totiens quidem sufficit in ramice vari/ cosa inunctio cuz vnguento basilicon, ⁊ adipibus lenibus, ⁊ medullis.

¶ De [f]⌈augmento⌋vmbilici. Cap. IX.

QUandoq̃ accidit ĩ vmbilico augmẽtũ qđ est ẜz semitã rupture note: ⁊ q̃nq̃ est ẜz semi/ tam hydropisis, ita vt aggreget̃ in illo loco solo humiditas, aut vẽtositas. Et quãdoq̃ fit causa vene, aut arterie facientis curre/ re ad ipsum sang. Et quandoq̃ fit causa apostema/ tis duri, aut additione carnis sub cute.

¶ De signis. Cap. X.

ANeo qui est causa egressionis zir bi, aut intestini signũ est, q̄ color corporis est color ipsius, ⁊ fit lo/ cus diuersus, ⁊ p̱p̱rie in ruptura ex inte stinis. Et associat̃ rupture ex intestinis dolor q̃dam, ⁊ occultat̃ qum p̃mitur [g]⌈vt occulte/ tur.⌋ Et quãdoq̃ occultat̃ cum rugitu, Et addit e administratio mollificantiũ scz ex balneis, ⁊ inun/ ctione, ⁊ motus [h]⌈magnitudine.⌋ Et illud qđ est ex humiditate non reducit compressio: ⁊ est lene, [i]⌈cu/ ius q̃ãtitatem non alterat compressio facta cã occul tationis⌋⁊ est color eius color corpis. Et qđ est ex vẽtositate est leui⁹, ⁊ min⁹ expellẽs, quã illđ qđ est ab humiditate: ⁊ est ei sonus tympani, ⁊ vox. Et qđ est ex sang. est sanguinei coloris, ⁊ nigri. Et quod est ex natiuitate carnis, aut duritie, est graue durũ, cui⁹ [k]⌈occultatio⌋nõ est sicut [l]⌈occultatio⌋alioꝝ.

¶ De cura. Cap. XI.

HIillud quod est ex aptione ve/ ne pulsatilis, ⁊ non pul/ satilis, aut ventositate curãdum, nõ oꝫ te laborare. Qđ si laboraueris ad illđ, ꝯsequet̃ te vt labores ad incidendũ, ⁊ suendũ. Reliquoꝝ aũt curatio est, vt facias egrũ surgere: ⁊ p̃cipias ei vt extendat ventrem suũ, ⁊ re/ tineat anhelitũ suũ tãdiu, donec appareat [m]⌈augu mentũ.⌋ Qum ergo apparuerit, fac in circuitu ei⁹ circulũ [n]⌈vt sit distinctũ:⌋ deinde resupina [o]⌈eũ nõ sup̱ circulũ post separationẽ ei⁹ cũ vncino, ⁊ fac op̱a tionem⌋sup̱ mirach solũ, ita vt non accipias qđ sub ipso est: ⁊ intromitte in eo acũ cũ filo tal'r, vt nõ ob/ uiet corpori sub ipso: deinde p̱fora tali p̱foratiõe, vt discoop̱iat̃ ab eo qđ est sub mirach solũ: Si ergo ẽ sub eo intestinũ, expelle intestinũ ad inferiora: ⁊ si ẽ zirbus extende ipsum ⁊ incide [p]⌈lacertũ:⌋ deinde sue locũ disruptum cũ filis oppositis, duris, extẽsis adinuicẽ, ⁊ stringe ipsum sup̱ alchatim, ⁊ sue euz: ⁊ dimitte filis. iiij. capita ꝯsiderãdo vt cadat [q]⌈ad la certũ,⌋⁊ ꝯsolida residuũ: ⁊ stude vt ꝯsolides ita, vt p̱funde remaneat, ⁊ nõ p̱cedẽs ad exteriora, ita vt sit nõ fedum. Uẽtosi aũt regimen iteꝝ est albezel, ⁊ incisio, ⁊ ꝯsutio post illud ẜm modũ q̃ dictus est.

¶ De gibbositate, ⁊ vẽtositate, [r]⌈gibbositatꝫ. C. XII.

GIbbositas est remotio spodi lium: aut ad inte/ riora dorsi, Aut ad anteriorez p̱tem: ⁊ est gibbositas anterioris, quã quidam nominant arcuationẽ, ⁊ q̃n accidit cuz cõmunitate ossiũ cassi nominat̃ cõcauatio, ⁊ arcua/ tio: Aut ad exteriora dorsi, [s]⌈† ⌈ ⌋⁊ ẽ gib/ bositas posterioris: Aut ad latus, ⁊ dr̃ contorsio. Et cause eius: aut sunt p̱mitiue, sicut p̱cussio: aut ca sus, ⁊ que currũt cursu eoꝝ: Aut corp̱ee ex humidi/ tate aquosa [t]⌈salsa⌋lubrificatiua mollificante liga menta: aut humiditate [u]⌈limosa,⌋ Et que p̱lmũ fit [x]⌈ab hũiditate salsa est torsio, aut ad añriora, aut⌋ posteriora. Et q̃nq̃ fit gibbositas p̱pter ventositatẽ [y]⌈aliquã p̱cutientẽ faciẽtem gibbositatẽ:⌋ aut ap̃a, aut exiturã extendentẽ tunicas in p̱te sua, Et multo tiens [z]⌈declarat̃ ap̃a per san. egredientẽ,⌋ aut saniẽ cũ sol'one ventris significantẽ maturationẽ ap̃atis, ⁊ eius eruptionẽ: Et multotiẽs est illđ ap̃a duꝝ. Et q̃nq̃ fit p̱p̱ spasmũ ligamentoꝝ, ⁊ est pauci casus: ⁊ velocis interfectionis. Et totũ illud, aut est cã cõita tis spondiliũ plurium numero, ⁊ ẜm gradationez: aut nõ est ita. Et gibbositas quidez, ⁊ proprie illa q̃ est ad interiora, constringit locũ sup̱ pulmonẽ: q̃re facit accidere malitiã anhelitus. Et quãdo accidit in infante ꝓhibet pect⁹ incedere in dilatatiõe, ⁊ am/ plificatione sui [&]⌈quare diuersificant membra anhe litus nocumenta ꝯstringẽtia sup̱ ea anhelitũ. Et p̱/ pter illud⌋ dixit. Hippo. cui aduenit gibbositas ex asmate aut tussi anteq̃ [?]⌈expuat⌋ipse morit̃: ⁊ illđ iõ, q̃m significat p̱mutationẽ mãei faciẽtis eas am/ bas ad spõdiles. Et facit accidere in eis exiturã for tem euenientem a mã grossa: Et si non esset ei⁹ gros situdo, nõ accideret ab ea gibbositas, ⁊ qum ita fit non fit p̱paratio pectori vt dilatet̃ pulmo: [ꝝ]⌈quare retinet̃ anhelit⁹⌋ imo op̱ꝫ vt malus fiat anhelitus, ⁊ p̱ducat ad p̱ditionẽ. Et infantib⁹ q̃dẽ accidit gib/

a A. contrahat

b A. ingressum cauterij est

c A. centũ grana

d A. cum saliua hominis

e A. zufere

f A. eminentia

Alia litera g ———.

h A. magni.

i A. ⁊ nõ alterat ex quãtitate sua compressio Alia litera quẽ non alterat q̃ãtitas cõpressio nis

k A. compressio

l A. compressio

m A. eminentia

n A. cũ colore di stinguente

o A. postea suble uet̃ vl' sep̱et̃ illa circulatio cũ vn cinis ⁊ procede

p A. superfluum

q A. superfluum

r A. grossa cau/ sãte gibbositatẽ

s † A. ⁊ ad poste/ rius

t A. paralitica

v A. spasmatiua

x A. Alia litera est ab humidi/ tate paralitican te ⁊ est ꝯtorsio ñ ad anteriora⁊ Alia litera et q̃ p̱lmũ fit ab hũiditate paliti cante est ꝯtorsio nõ ad anteriora Alia litera est ab hũiditate paraliticãte. Et q̃nq̃ ẽ ꝯtorsio ñ ad anteriora

y A. grossam cõ firmatã expellen tez facile mẽbꝝ aliud a loco suo

z A. sanat̃ gibbo sitas ap̃osa ex flu xu vẽtris sangui nis

& A. ⁊ fiũt mẽbra anhelit⁹ lesa, q̃ stringit̃ anheli/ tus in eis. Et

? A. nascant̃ pi/ li in pectine tũc

ꝝ A. ⁊ fiat anhe/ litus bonus

a A. Blasferse

bositas, ⁊ vētositas a[gibbositatis]quādo cibanť ante horā: quāobrem ingrossanť humores, ⁊ declinant ad spōdiles: Et subtilianť crura hñtis gibbositatez pp illud, qȝ facit gibbositas de oppilatione quorūdam meatuū, ⁊ vie, in qua penetrat cibus.

¶ De signis. Cap.XIII.

SIgna facte a causis pmitiuis sūt casus eaꝝ. Et signum facte ab humiditate est signū forme, ⁊ tact⁹: ⁊ ꝙ locus paꝝ exuccat oleū, cum quo inungitur. ⁊ tarditas ei⁹ in exuccando ipm, ⁊ antecessio ēt regiminis humiditatis. Et signū facte ab apate est tactus loci, ⁊ dolor eius pungitiuus ppriē: ⁊ fe. habenti ea accidētes. Et signū facte a siccitate, est significatio siccitatis corpis, ⁊ tollerātia fe. acutarum, ⁊ euonum: ⁊ velocitas exiccatiōis olei, ⁊ vehementia ipsius siccitatis.

¶ De cura gibbositatis, ⁊ ventositatis grosse facientis gibbositatem. Cap.XIIII.

HUmide qdē, ⁊ sicce curatio, ē cura palysis, ⁊ spasmi hūidi ⁊ spasmi sicci in nečitate euonis, ⁊ dimissionis ei⁹, ⁊ q̄litate admiſtrādi empl'a, ⁊ embrocas, ⁊ q̄ sť ei silia. Et canō medicinaꝝ ei⁹ que non est cū siccitate, est vt sint stiptice, vt stringāt ligamēta, q̄ mollificata sunt, quāobrē inclinate sunt spōdiles: ⁊ calefactiue vt ꝯfortēt ea: ⁊ resolutiue, vt b[ꝯstringanť]humiditates mollificantes, aut adiuuātes ad mollificandū. Nā cum cadit sufficiētia sup stiptica pol'e est vt ꝯfortenť ligamenta: veꝝ qum non resoluiť materia, pertransit vt pmuteť ad membꝝ aliud. Et plimū qdem pmutať ad pedes, ⁊ facit in eis accidere palisim, ⁊ sika, ꝭm māz in subtilitate, ⁊ grossitudine sua: ⁊ ꝭm pmixtionem eius ex imbibitione, aut c[infusione paulatim facta.] ⁊ qum antecedit mūdificatio non est maluz vti stipticis. Et q̄nq̄ʒ aggreganť stipticitas, ⁊ calefactio, ⁊ resol'o in re vna: sicut aggreganť in nuce cupressi, ⁊ folijs ei⁹, ⁊ folijs lauri, ⁊ calamo aromatico, ⁊ d[alusniati]⁊ enula. Et q̄nq̄ʒ componiť medicina ex stipticis fr̄is, sič rosa, ⁊ acatia, ⁊ balaustijs cū e[calis]calefaciētib⁹ resoluentib⁹, sič bacca lauri, ⁊ castoreo, ⁊ folijs oleādri, ⁊ acoro. Olea v̄o ꝯferentia ei que est humida, sunt olea reꝝ cal'arum stipticaꝝ, sicut oleū cupssi, ⁊ oleuz rute. Et f[indiget empl'is hñtib⁹ medicinas resolutiuas]fortis resolutionis sicut sunt folia oleandri, ⁊ acorus, ⁊ castoreum, ⁊ ruta. ⁊ ex oleis oleū de ruta, ⁊ oleū de castoreo, ⁊ oleū de piretro, ⁊ euforbio factū ꝭm hūc modū. Disrumpanť pip, ⁊ castoreuz, ⁊ piretꝝ, ⁊ pulpa collogntide, ⁊ euforbiū, ⁊ assa in oleo rutino, ita vt ℞.ʒ.j. medicinaꝝ sumať .lb.j. olei deinde moreť sub sole, ⁊ coleť post duas ebdomadas, ⁊ renouenť sup ipm medicine, ⁊ fiat illud multotiēs ad min⁹ g[octies]⁊ administreť medicamē forte ad illam que est ex hūiditate, ⁊ ad ventosaz simul. ℞. sauinā, ⁊ sebā ⁊ h[ammoniacum,]⁊ nuc. cupssi, ⁊ piretꝝ, ⁊ sansucum, ⁊ cordumeni, ⁊ sqnantū, ⁊ cassiā decoquantur cū aq̄ ꝯcoctōe optima, ⁊ fundať desup de oleo q̄ʒtū est aque medietas, ⁊ decoquanť: ⁊ iterenť aliquotiens: ⁊ pijcianť in eo castoreū ⁊ euforbiū, ⁊ sauina ꝯtrita, ⁊ administreť: ⁊ in ipso qdē est ꝯfortatio mēbri, ⁊ carminatio vētositatis, ⁊ resolutio humiditatū extraneaꝝ grossaꝝ. Empl'm ad gibbositatē ex vētositate. ℞. storacis liqde, ⁊ costi, ⁊ calami aromatici, ⁊ sauine omnium an̄. ʒ.j. euforbij. ʒ.j. olei nardini q̄ʒtū necesse est. Apose aūt cura est apatis difficil'ma turatōis, ⁊ eruptiōis, ⁊ resol'onis, ppria apatib⁹ duris. Rememoratio emplastroꝝ ad gibbositatē humidam empl'm bonuz. Sumanť acorus, ⁊ enula, ⁊ decoquanť in aqua cupressi, ⁊ emplastreť ex eis locus. Emplastrum ꝯferens humide, ⁊ vētose ex eis simul. Sumanť enula, ⁊ sauina, ⁊ acor⁹, ⁊ coquanť in vino donec in decoctione dissoluanť: ⁊ dissoluať cum eis bdelliū, donec fiat sicut vnguētū, ⁊ administreť. Et q̄n non valent curatiōes cuz eis q̄ bibunť, ⁊ emplastris ⁊ similibus, administreť cauterium, vt remoueať mollificatio, ⁊ indureť locus.

b A. consumant

c A. effusione

d A. alusuce

e A. Alia litera acutis

f A. Alia litera empl'a ⁊ medicine resolutiue

g A. trib⁹ vicib⁹

h A. mirtum

¶ De varicibus. Cap.XV.

ESt dilatatio venaꝝ in crure, ⁊ pede pp multitudinē ei⁹ qȝ descendit ad eas ex san. Et plurimum san. est melācolicuz. Et quandoq̄ʒ est san. mūdus nō melācolic⁹. Et q̄nq̄ʒ est san. grossus flegmatic⁹. Et q̊cūq̄ʒ modo sit est sanguis in quo nō est putrefactio. ⁊ si nō, nō saluabiť cū eis pes ab vlceratione, ⁊ apatib⁹ malignis. Et plimū qdem accidunt cursorib⁹, ⁊ viatorib⁹, ⁊ onera portantibus, ⁊ corā regib⁹ astantib⁹. Et multotiēs accidunt ppter egritudines acutas, q̄m expelliť materia illic in illis, q ex p̄dictis ad eas sunt preparati. Et q̄nq̄ʒ accidūt incipiendo, sicut accidūt dolores iuncturaꝝ incipiendo. Et accn̄t hñtib⁹ splenem ex p̄dictis multotiens. Et iste varices non suscipiunt curationem. Et q̄nq̄ʒ incidunť, ⁊ accidit ex incisiōe eaꝝ extenuatio mēbri, pp pnationem deferentium nutrimentū, Et accidūt in illis, que ex eis sunt melācolice, qum incidunť, ⁊ phibenť, egritudines melācolice, et melancolia. Qum autē est san. mundus, ⁊ eradicanť, aut auferunť, tunc non timetur ꝙ accidat melancolia. Et multotiens quidem putrefit illud quod est in varicibus, ⁊ perducit ad vlcera.

¶ De elephantia. Cap.XVI.

ESt additio in pedib⁹ ꝭm modum, q accidit in venis varicū: q̄re ingrossat pedē cū q̄litate sua. Et q̄nq̄ʒ fit pp humorē melācolicum, ⁊ est illud qȝ est plimū. Et q̄nq̄ʒ fit pp humorē flegmaticū grossum. Et q̄nq̄ʒ accidit ex causis ex qb⁹ accidunt varices. Et ex san. bono qum plimū descendit, aut nutriť eo pes nutrimēto aliquo ⁊ est in primis rube⁹, deinde niger. Et cā ei⁹ est vehementia repl'onis, ⁊ ēt debilitas membri pp multitudinē cal'atis, ⁊ vehementiā attractionis ei⁹ propter vehemētiā caliditatis inflāmate ex motu. Et adiuuāt ad illȝ dispōnes adiuuātes ad varices.

¶ De signis. Cap.XVII.

DIscernitur vnaq̄q̄ʒ ex i[suo simili]p colorem ⁊ regimen antecedēs. Et melācolica ē k[grauis]tendēs ad cal'itatez. Et illa que rubea est, est magis incolumis, q̄ʒ nigra. Et flegmatica est ad lenitatem decliuis. Et quandoq̄ʒ festinat melancolica ad sciffionem, ⁊ vlcerationem. Et sanguinea nota est.

i A. causa sua

k A. dura

¶ De cura varicum ⁊ elephantie. Cap.XVIII.

ELephantia qdem maligna est, que paꝝ sanať: Et oȝ vt dimittať cū dispōne sua, si non l[additur]Qȝ si pueniť ad vlcerationez, ⁊ timeť corrosio, non est aliqd, nisi vt incidať radicit⁹. Qum ergo succurriť ei in pncipio sui, pol'e est vt phibeať cū euonib⁹: ⁊ pprie cū vomitu laborioso: ⁊ cū eo qȝ extrahit flegma, ⁊ melācoliā: ⁊ m†[ ]flebotomia, si indiget ea. Deinde administrenť stiptica sup pedē. Qū āt ꝯfirmať,

l A. Alia litera nocet

m† A. cum

pa⁊ ſpatur quod a ⌈ prohibeatur, ⌋ ⁊ ſi ſpatur, ſcias ꝙ ſumma curatiōis ſpate hui⁹ egritudinis, ē b ⌈ aſſiduatio in curatione ⌋ ⁊ adminiſtratio reſoluētiū fortium, Et dr̄ quod alchitram ꝯfert ei c ⌈ inuiſcatum ⌋ ⁊ linitum. Regimē vero varicū eſt, qm̄ opȝ vt eūeꝭ corpus ex venis man⁹: Et eūenꝭ melancolia, ⁊ hūores groſſi, ⁊ rectificeꝭ regimen: ⁊ deuitet oē ingroſſatiuū, Et deuitet mot⁹ laborioſos, ⁊ ſtationē lōgā: Deinde perueni ad iſtas venas: q̄re flebotoma eas, ⁊ extrahe totum quod in eis eſt de ſanguine melancolico, ⁊ d ⌈ fac flebotomiā in fine ſaphene ⌋: deinde aſſidue fac in omni pauco e † ⌈ ⌋ mūdificatōez corpis cuȝ eis que ſunt ſicut hierapigra cū aliquātulo lapidis lazuli: ⁊ aſſidueꝭ ſup eā q̄ȝtum poſ̄e eſt, Et aſſiduet potuȝ epythimi in aq̄ caſei, Et dimittat motū oino, ⁊ vtaꝭ ligatura ſup pedes, cuȝ innſtitis ab inferiori pte ad ſupiorē. ſ. a calcaneo vſq; ad genu. Et cū hoc adminiſtra f ⌈ epithimata ſtiptica, ⁊ ꝓprie poſt mundificationē cū flebotomia ex manib⁹, ⁊ pedib⁹, ⁊ venis ipſis, ⁊ cinerē caulis: ⌋ aut oleum de oliuis pulueriȝata d̄ ſup tamariſco: ⁊ lupinos decoctos epithimādo, ⁊ embrocādo cū aq̄s eius. Et fimus capra⁊, ⁊ farina fenugreci, ⁊ ſemē raphani, ⁊ ſemen eruce ſunt huius generis etiam. Quod ſi non vȝ aliquid niſi inciſio, ſcinde carnem, ⁊ fac apparere g ⌈ vitem ⌋ ⁊ ſcinde eaȝ in longitudine ſua. Et caue ne findas eas latitudinal̄r aut ex tranſuerſo, quare fugiant, ⁊ noceāt. Qūq; feceris illō, extrahe totū qō in eis eſt ex ſan. Et opȝ h ⌈ vt facias currere ex eis illō, qō poſ̄e eſt currere. Deinde mūdifices illō ſcindēdo ⌋ in longitudine: Et qn̄q; extrahuntur cum acu, ⁊ incidunꝭ penitus, Et opȝ tunc vt eradicenꝭ: ⁊ ſi non, nocebūt. Et melior extractio eſt cum cauterio, cauteriū. n. melius eſt, q̄ȝ inciſio, Et non licet vt extrahanꝭ niſi rubee non nigre: in nigris v̂o fiat illud qō deſcripſim⁹ prius de mūdificatione. Et q̄ndoq; accidit vt nō ſaneꝭ vlcus dū non ad vltimū ꝑuenit in mūdificatōe: ⁊ n̄ i ⌈ cucurrerūt adhuc ⌋ humores melācolici ⁊ groſſi. Et opȝ poſt inciſionē, ⁊ extractionē, k ⌈ ⁊ ⌋ cauteriū, vt deuitet illud qō gn̄at humorem melācolicū: ⁊ aſſiduet mūdificationē corporis, ita vt nō gn̄eꝭ ſupfluitas melācolica, q̄re fiat reuerſio egritudinis, ſi fuerit māei iter ad ipſam nō ſtrictum, ⁊ moueaꝭ qō fuerit ꝯſueti mot⁹ a pedib⁹ ad mēbra, que ſublimiora ſunt: q̄ȝuis in aptione, ⁊ ſciſſiōe ſit timor: ⁊ qum nō expelliꝭ ad mēb⁊ vili⁹, ꝑuenit ad membra ſublimiora: q̄ȝobrem rectius eſt, vt non apianꝭ, neq; fiat in eis aliqd niſi poſt mundificationē vltimā. Et fortaſſe aſſimilanꝭ nodi elephātie q̄re erratur in eis: ve⁊ nodi l ⌈ tāgunꝭ cū ferro ⌋ ſed elephantia eſt ſicut diximus.

a A. recipiat iuuamentum
b A. vltimitas in curatione varicum
c. A. acceptuȝ in modum loc⁊
d A. flebotoma in fine ſaphenaȝ
e † A. tēpore
f A. inimēta ſtiptica ꝓpe ſub ligamētis. Et magis ꝯuenies ei ē vt nō incedat neq; deambulet niſi hēat pedes inſtitis ligatos. Illō ā cū quo linitur loc⁹ ꝓpe p⁹ mūdificatōez cū flebotōia ex manib⁹ ⁊ pedib⁹, et ex ipſis venis eſt cinis caulium
g A. varicem
h A. extrahere illas quas ē poſ̄e extrahi, deinde ſcindere eas
i A. ſūt euacuati adhuc cū ſolōne
k A. aut
l A. Alia litera ſepanꝭ ſb digitiſ Alia litera tanguntur ſub digitis
m —— A.

Tractatus ſcd̄us de doloribus horum membrorum.

De dolore dorſi. Cap. I.

DOlor dorſi fit in lacertis, ⁊ cordis intrinſecis, ⁊ extrinſecis clauſis cum dorſo: ⁊ qual̄rcūq; ſit, Aut accidit ꝑꝑ frigus complexiōis, ⁊ flegmat̄ crudi: Aut ꝑꝑ multitudinē exercitij vl̄ laboris: Aut ꝓpter multitudinem coit⁹. Et qn̄q; fit ꝑꝑ cās gibboſitatis, qum nōdum ꝯfirmata eſt: Aut ꝓpter cōitatem quorūdam viſcerum, ſicut fit ꝓpter debilitatē renū, ⁊ matiē eo⁊. Et ꝑꝑ repletionē vehemētem vene magne poſite ſuper dorſum: Aut ꝑꝑ cām apatis: Aut vuln⁹ in cāna pulmōis: ⁊ m ⌈ quādoq; ⌋ fit in medio dorſi. Et quādoq; fit ꝓpter cōitatem matricis, ſicut fit qum appropinquat deſenſus menſtruo⁊: aut prefocatio matricis. Et qum ſunt ſigna partus, dolor fit dorſi. Et iterum quandoq; eſt ex ſignis criſis.

De ſignis. Cap. II.

ILlum quidē qui eſt ex frigore: ⁊ q eſt ex crudo humore, deambulatio, ⁊ exercitiū ſedāt ſ̄ȝ plimū, ⁊ eſt ei⁹ inceptio paulatim: Et qūq; ſentiꝭ cuȝ eo frigus: Et fcm̄ a labore rei, ⁊ onere ḡuantis, ⁊ ſilib⁹, ⁊ a coitu ſiḡt anteceſſio rei illius. Et fact⁹ cā renum eſt apud alchatim, ⁊ debilitaꝭ cū eo deſideriū coeūdi ⁊ fit cū vna cā⁊ n ⌈ renū ⌋ nota⁊. Et fcm̄ cā caliditatis pure ſiḡnt inflāmatio, ⁊ mordicatio cuȝ leuitate, ⁊ pulſationis ꝑuatione. Et fcm̄ cā repl̄onis vena⁊ ſiḡnt extenſio doloris in dorſo cū caliditate, ⁊ inflāmatio, ⁊ pulſatio, ⁊ repl̄o corporis. Et fcm̄ ꝑꝑ cās gibboſitatis ſiḡnt ea, q̄ docuimus in capl̄o ei⁹. Et dolores qdem dorſi: aut egent incuruatiōe, aut erectiōe. Et indigētes incuruatiōe ſunt illi in qb⁹ eſt cā ſpaſm⁹ ex apate dorſi: aut alijs ex cāis gibboſitat̄: Et indigētes erectiōe ſunt illi, in qb⁹ nō eſt neceſſariū o ⌈ qō diuerſificet reductionem anhelitus ex incolumitate lacerto⁊ a reclinatione retro, ⁊ incuruatiōe ⌋ ante facientibus dolorem. Et qum manus inuenit dolorem, tunc cā eſt in dorſo: ⁊ ſi non inuenit, tunc cā eſt in ventre.

De cura doloris dorſi. Cap. III.

OPortet vt redeas in ea ad curatiōes dolo⁊ iūctura⁊, q̄s dicem⁹: ⁊ curatiōes gibboſitatis, ⁊ vētoſitatis faciētis gibboſitatē: nā via vna eſt. Frigidus vero inq̄ȝtum eſt frigidus opȝ vt cureꝭ cū ebibitis, ⁊ empl̄is, ⁊ vnctionib⁹ ꝑdictis in capl̄o ꝑteritis. Et inq̄ȝtū eſt illic crud⁹ hūor oȝ vt fiat eūo cū eis q̄ ſunt ſicut hiera d̄ pulpa collo q̄ntide, ⁊ pill̄e fetide. Et factus a labore, ⁊ ſilib⁹, oȝ vt cureꝭ cū cibis bonis, ⁊ vnctionib⁹ tēꝑatis, ⁊ oleis tepidis. Et fci a coitu cura ē cura ei⁹, q debilitat⁹ eſt a coitu. Et facti cā renū curatio eſt cura debilitat̄ renuȝ. Et facti cā repl̄onis p ⌈ vena⁊ plime ⌋ cura eſt flebotomia ex q † ⌈ ⌋ curuatura genu ēt: ipſa. n. in diſpōne ſedat eū: ⁊ ꝓprie quȝ ꝯſequunꝭ inunctiones ex oleo roſ. ⁊ ſilib⁹. Et facti cā gibboſitat̄ curatio eſt cura gibboſitat̄. Et qm̄ plimū ei⁹ ꝙ accidit ex dolore dorſi, non accidit niſi ꝑꝑ frigus, aut ꝑꝑ debilitatē renū, tunc opȝ vt ſit plimū curatiōis ex ꝑte eo⁊. Et nos qdē iam cōpleuimus ſermonē in curatiōe renū. ⁊ cōpleuimus ite⁊ ſmonē in calefactione dorſi in. c. gibboſitat̄. Ue⁊ de curationib⁹ ꝓprijs dolo⁊ dorſi ſ̄ro⁊ eſt adminiſtratio olei de euforbio ſolius. Et de potionib⁹ exptis ad ipm eſt tyriaca diateſſeron: aut oleū de kerua cū aq̄ apij: ⁊ vt bibat infuſionē ciceris nigri, ⁊ acori multotiēs cū. ȝ. iiij. butyri, ⁊. ȝ. j. mellis: ⁊ vtaꝭ hoc. xiiij. dieb⁹: ⁊ comeſtio aſpago⁊ ⁊ aſſiduatio ei⁹ eſt iuuatiua valde. Et pill̄e ſoluētes hn̄tes hunc dolorē qui ſunt ſ̄re ꝯpl̄onis, ſunt pillule fetide. Empl̄a v̂o ſunt hoc mō: nā empl̄atio cū oleādro ſanat euȝ q antiq̄s eſt. Et empl̄atio cū eis q̄ ſunt ſicut oppoponacū, ⁊ cabdelliū, ⁊ ſerapinū r ⌈ ⁊ enula ⌋ ⁊ ammoniacū, ⁊ ſtoreū, ⁊ euforbiū ſigillatim, ⁊ cōpoſite cū oleo laurino, s † ⌈ ⌋ ⁊ ol̄o rutino, t † ⌈ ⌋ ⁊ oleo de ſtorace, ⁊ ol̄o de kerua iuuatiua ē valō. Et de vnguētis ſunt oleum de euforbio, ⁊ oleū d̄ coſto. u † ⌈ ⌋ ⁊ oleo de lilio ineſt ꝓꝑetas mirabil̄. Et meli⁹ qdem eſt vt calefiat dorſum in ꝑmis fricādo cū pāno aſpo: deide x ⌈ inungaꝭ ꝯprimēdo. ⌋

n A. debilitanti um renes
o A. illud qō diuerſificaꝭ volūtati aie ex icolumitate lacerto⁊ ab incuruatōe ⁊ cō torſione Alia litera illō qō diuerſificaꝭ ei qō vult aia ex incolumitate lacerto⁊ ab icuruari ⁊ ꝓtorqueri ad omne latus
p A. vene magne
q † A. baſilica ⁊
r —— A.
s † A. ⁊ granis lauri
t † A. ⁊ ſemine rute
u † A. ⁊ oleuȝ de ruta
x A. fiat inunctio

¶De dolore ilij. Cap.IIII.

ESt primus huic caplo: ⁊ plimũ ei⁹ est ventosum, flegmaticũ: ⁊ appropinquat ei cura ei⁹. Et de curatiõe ꝓpria ei, est vt sumant fenugreci, ⁊ gnoꝝ [a][arasced,] ⁊ se. apij, ⁊ ameos, ⁊.℥.⁊ cinnamomi ptes eq̃les serapini q̃ztum oia fiãt ex eis pillule, vt auellane, ⁊ administrent. Qd̃ si fuerit pp apã in mẽbro, aut in eo qd̃ cõmunicat ei, tunc curatio ei⁹ est illa cura. Et parũ qdẽ fit pp malitiã ꝯplõnis calide [b][sicce] aut cũ mã nisi ſm semitam cõmunitatis membroꝝ vrine, ⁊ intestinoꝝ. Et signũ, ⁊ cura in hoc manifesta sũt.

¶De doloribus iuncturarum, ⁊ eis que communicant podagre, ⁊ sciatice, ⁊ alijs. Cap.V.

CAusa patiẽs in his egritudinib⁹, est mẽbꝝ suscipiẽs: Et cã efficiens, sunt ꝯplões, ⁊ materie male. Et cã instrũalis est dilatatio meatuũ nãliũ accñtalis, aut ex creatione, aut euentu [c][ꝯplonum] nõ nãlium, q̃s accidere fecit motus, ⁊ vacuitas, ⁊ raritas accñtalis: aut pp creationẽ, sicut est in carnib⁹ glandosis. Ampli⁹ distinguam⁹ vnãquãqꝫ haꝝ diuisionũ distinctiõe aliq̃. Membrum itaqꝫ suscipiẽs est cã, vt eueniãt iste egritudines, aut pp debilitatẽ sui pp malitiã ꝯplonis ꝯfirmate, ⁊ ꝓprie fre, ⁊ pp debilitatẽ sui in creatiõe sua, nõ ex pte ꝯplonis: aut pp vehemẽtiam [d][caliditatis, ⁊ ꝓpe quꝫ accidit p motũ, ⁊ p dolores, ⁊ p cãs extrinsecas.] Iꝫ hec diuisio nõ fit lõginqua a diuisione ꝯplonali: aut [e][casu] sui sit⁹ sub mẽbris alijs, ⁊ vbi ad ipm currũt mãe p naturam: ⁊ pp hoc multiplicant in pedib⁹, ⁊ anchis. Cã aũt efficiẽs aut est ꝯplo corpis toti⁹, aut in mẽbro ꝑncipali inflãmans, aut infrans, ꝯgelans: aut exiccãs, ꝯstringẽs: ⁊ ꝓpe quꝫ ei cõmiscet hũiditas extranea. Mãe vo: aut sunt san. singularis, aut san. flegmatic⁹, aut san. colicus, aut sã. melic⁹: aut ẽ flegma singular: [f][aut vehemẽtia crudi, aut] singularis: aut humor cõposit⁹ ex flegmate, ⁊ colera: aut aliqd ⁊ ex gñe [g][colere:] aut vẽtositas irretita. Et plimum qdeꝫ fit a flegmate cũ colera: deinde a crudo: deinde a sanguine: post a colera: ⁊ raro fit a melãcolia. Et cãe diuisionũ hui⁹, sunt cãe q̃dam p̃terite, ⁊ catarri, ⁊ corize sunt ex cãis eius Et curatio cholice ſm hũc modũ, in quo ꝯfortant intestina, ⁊ expellũt supfluitates ꝯsuetas, ⁊ nõ suscipiũt eas, q̃re expellũt ad extrẽitates. [h]†[ ] Et d cãis ei⁹ iteꝝ sũt cibi gñantes gen⁹ faciẽs euẽire dolorẽ illũ [i][mãeꝝ,] ⁊ paucitas digõnis, Et tranqllitas, ⁊ qes, ⁊ dimissio exercitij, Et coit⁹ plimus: Et frequẽtia ebrietatis: Et retẽtio euonũ ꝯsuetaꝝ san. mẽstrui, [k]†[ ] ⁊ alioꝝ de illis q̃ꝝ iã ꝯsuetudo currit ex flebotomia: aut solõne ventris, ⁊ est dimissa. Et iteꝝ exercitiũ sup repletionẽ: Et coit⁹ sup repletionẽ, ⁊ [l]†[ ] cibũ, ⁊ vinũ plimũ in ieiunio añ cibũ: ipsum nãqꝫ ledit neruos. Et hũores crudi qum [m][retinent] in corpe, deinde nõ euãnt p nãm in egõne, vrina, neqꝫ p arteꝫ, non ẽ longinquũ qn euenire faciãt dolores iũcturaꝝ si expellãt ad eas partes [n]†[ ] si remãserint, ⁊ putrefiãt. Qum aũt nã expellit eos in egõne, ⁊ vrina, tunc inuenis cũ eis vrinã grossaꝫ semp nõ subtilẽ, crudam: q̃re tũc forsitã fit securitas ab eoꝝ malitia. q si nõ ita fuerit, erit vnũ eoꝝ q̃ dixim⁹. Et si adiuuerit ad [o][hoc] mãs crudas, mot⁹ iũcturaꝝ laboriosus, aut pcussio, aut casus: aut addiderint i dbilitate ṽtutũ ira, ⁊ vigilie dbilitãtes ṽtutes, ⁊ trahẽtes mãs [p][ad ipm,] ⁊ fiãt penetrantes [q][sua ꝓpetate] eueniẽt dolores iũcturaꝝ. Et hoꝝ qdẽ hũoꝝ plimũ ẽ supfluitas digõnis fe, ⁊ tertie. Et aptiores ad hoc vt in eis multiplicent ista, sũt senes, ⁊ hñtes egritudines chronicas, ⁊ ꝯualescẽtes, qũ nõ regunt cũ rectificatiõe. Et illd io qm eoꝝ ṽtutes debilitant a digõne bona: ⁊ ꝓpe quꝫ sũt curati cũ sedatõe absqꝫ euõne sufficiẽti, ⁊ expulsiõe vltima. Et non qdẽ mltiplicant dolores in iũcturis, nisi qm ipe sunt magis vacue, q̃ꝫ reliq̃ mẽbra, ⁊ plis mot⁹, ⁊ debilioris ꝯplonis, ⁊ frioris: ⁊ sit⁹ eaꝝ in extremitatib⁹ ẽ lõginquus a [r][regimine] ꝑmo. Et mltotiẽs qdẽ [s][inuiscant] mãe itra iũcturas, ⁊ fiũt sic gypsum: ⁊ ꝓpe q̃ ex eis sũt crude. Et mltotiẽs orit [t][sup] iũcturas eoꝝ caro ⁊ ꝓpe inter digitos: q̃re ꝯtorq̃nt digiti, ⁊ ꝯstringũt: ⁊ fit dolor fortꝫ qñqꝫ, ⁊ sedat qñqꝫ. Et plimũ qdem hui⁹ nõ fit nisi in hñtib⁹ ꝯplones calas. Et plimum qdẽ orit caro qum mã est sanguinea. Et plimũ qdẽ illi cui accidũt dolores iũcturaꝝ, accidit in ꝑmis podagra. Et dolores qdẽ iũcturaꝝ sũt ex sũma egritudinũ, q̃ hrdirant plimũ: qm spma ẽ ſm ꝯplonẽ gñantis. Et multotiẽs qdẽ fit curatio doloris iũcturaꝝ, ⁊ ꝯfortatio eaꝝ, ⁊ expulsio mãꝝ ab eis cã ad pnitieꝫ: qm ille supfluitates que ꝯsuete sunt [v][supfluere] ⁊ puenire ad iũcturas pueniunt ad mẽbra ꝑncipalia, ⁊ si nõ trahũt ad iũcturas [x][currũt alibi faciẽtes] cadere hñtem eas in timore. Et aptiora tpa ad hoc vt in eis eueniãt dolores iũcturaꝝ, ⁊ podagra, sunt ver pp motũ san. ⁊ humoꝝ in eo: Et autũnus pp malitiã humoris, ⁊ digõnis: ⁊ añcessiõeꝫ dilatatiõis poroꝝ in estate: ⁊ ex calore, q fortꝫ fit in die. Et qũ succurrit dolorib⁹ iuncturaꝝ in ꝑmis qum appent, fit eoꝝ cura facilꝫ si ꝯfirment, ⁊ ꝯsuescãt, ꝓpe illi q gñati sunt ex humorib⁹ diuersis, nõ curant. Et qñ appent varices in hñtib⁹ dolorẽ iũcturaꝝ, ⁊ podagrã, est eoꝝ sanatio p eas. Et de hñtib⁹ dolorẽ iũcturaꝝ qdã sunt q sibi supuenire eos faciũt pp malitiã sui regiminis. Et de illis sũt sup quos euenire facit eos corruptio forme mẽbroꝝ eoꝝ, ⁊ dilatatio meatuũ venaꝝ eoꝝ: ⁊ gñatio humoꝝ maloꝝ in ipsis, pp malitiã ꝯplonis mẽbroꝝ radicaliũ. Et qñqꝫ cõmouent dolores iũcturaꝝ i febrib⁹, ⁊ eoꝝ [y][eleuatio] sic ipsi qñqꝫ eueniũt in febrib⁹. Sciatica vo ẽ de sũma dolorꝫ iũcturaꝝ. ⁊ ẽ dolor q icipit a iũctura anche, ⁊ dscẽdit retro ad coxã: ⁊ qñqꝫ extẽdit vsqꝫ ad genu, ⁊ ad calcaneũ. Et q̃zto pl⁹ ꝓlõgat spatiũ ei⁹, addit ei⁹ dscẽsio: ⁊ ſꝫ mãꝫ i paucitate, ⁊ mltitudine sua. Et qñqꝫ ꝓtẽdit vsqꝫ ad digitos. Et extenuant ex eo pes, ⁊ coxa: Et in fine ei⁹ dlectat ꝯpressiõe, ⁊ dambulatiõe pauca sup extrẽitates [z][suoꝝ] digitoꝝ: ⁊ fit ei difficilꝫ icuruatio, ⁊ eq̃tio erectõis. Et qñqꝫ soluit i eo nã, ⁊ iuuat p id. Et qñqꝫ pduc ad dislocationẽ extrẽitatꝫ coxe ei⁹: ⁊ ẽ [⁊][zemẽtũ ſꝫ ṽitatẽ:] Dolõ vo anche, ⁊ ẽ ille i q ẽ dolor fix⁹ i ãcha, q ñ dscẽdit, nisi qũ pmutat, ad sciaticam [?]†[ ] mltotiens accidit aut ex dbilitate [ꝝ][ꝯseq̃nte anchã] cã sessiõis, sup durũ, ⁊ cã pcussiõis [a][ꝯseq̃nte eã,] ⁊ cã assiduatõis egtãdi, ⁊ [b][sũt cãe ei⁹ ille cãe.] Verũtñ plimũ fit ab hũore crudo: Et mltotiẽs pmutat a dolorib⁹ mrĩcꝫ crõicis, ⁊ rẽanẽtib⁹ tpe lõgo [c][ita vt sint. x.] mẽses. Et qñqꝫ fit a mãijs calis, ⁊ pmixtꝫ ẽt. Et a replectõe vẽaꝝ ãche ex sã. Et ab apatib⁹ itrisecis i ꝓfũditate locoꝝ, verũtñ nõ appent pp ꝓfũditatẽ suã, sic apparẽt apata reliq̃ꝝ iũcturaꝝ. Et di q hꝫ dolorẽ ãche, ⁊ appet i coxa ei⁹ rubedo vehemẽs q̃ztitate triũ digitoꝝ, ñ faciẽs ei dolorẽ, ⁊ accit ei i ea prurit⁹ vehemẽs, ⁊ dsiderat olera, morief i. xxv. Et oẽ qd mẽbꝝ i q ẽ dolõ iũctur, macrescit, ⁊ extẽuat. ⁊ dolores qd iũcfaꝝ, q sũt p̃ter sciaticã ⁊ podagꝫ, qũ curãt, ⁊ era

a A. rased. i. nasturtij
b A. pure
c A. Alia litera meatuum
d A. attractionis caliditatis ei⁹, ꝓpe qũ adiuuat cuꝫ motu ⁊ cũ dolorib⁹, ⁊ cãis extrinsecis
e A. pp causam
f A. ⁊ pei⁹ eo est crudũ aut cola
g A. saniei
h† A. ⁊ iũcturas
i A. ex materijs
k† A. ⁊ ani seu hemorroidalis
l† A. balneũ sup
m A. Alia litera aggregant
n† A. aut ad febres
o A. istas
p A. crudas
q A. cum ꝓfunditate
r A. rectore
s A. lapidantur
t A. inter
v A. separari
x A. vice alia faciunt
y A. augmẽtatio
z —— A.
⁊ A. romanetea aut albach. i. ⁊ ẽ extremitas ossis ei⁹ rotũda dislocata a pyride. i. a concauitate
? † A. Et
ꝝ A. adueniente anche
a A. aduenietis ei
b A. q̃ sũt hmõi
c A. circa sex

dicantur eoꝝ mãe, non redeunt velociter. Sciatica
v̄o ꝛ podagra a[quꝫ curãt, ꝛ eradicant eaꝝ mãe]
sũt ex eis q̃ redeũt velociter q̃libꝫ ex cã: ꝛ illḋ fit pp
sitũ mẽbri: Et iste qdẽ egritudines sũt ex eis q̃ heredi
tant, ꝛ ꝑꝑe podagra. Et mã qdẽ sciatice plimũ est
in iũctura, ꝛ ꝓcedit ex ea in neruo lato: ꝛ quꝫ dolet
ꝓpat effusio mãeꝝ ex toto corꝑe d̄sup ad ipsaꝫ, ꝑter
mãs coarctatas in ꝓnº rei. Et q̃nq̃ accidit vt nõ sit
in iũctura, immo in neruo lato. Et multotiẽs qdem
multiplicatur humiditas mucosa in pyxide, qua
re mollificat ligamẽtũ qḋ ẽ inter additamẽtũ ꝛ py
xidẽ, q̃ꝫobrẽ dislocat ancha: ꝛ añ illḋ accidit dispõ
iter firmitudinẽ, ꝛ dislocatiõeꝫ: ꝛ ẽ vt sit velocis exi
tus, ꝛ velocis reditꝰ ingeta valde. Et sciatica qdẽ ẽ
d̄ vehemẽtioribꝰ doloribꝰ iũcturaꝝ: ꝛ cauteriũ secu
ritatẽ fac̃ eiꝰ. Podagra v̄o ex sũma doloꝝ iũcturaꝝ
exñs q̃nq̃ icipit a digitꝫ.s.a pollicibꝰ. Et q̃nq̃ icipit
ex calcaneo: ꝛ q̃nq̃ incipit ex b[lateribꝰ] pedis. Et
q̃nq̃ icipit ex latere eiꝰ: d̄inde cõicat, ꝛ q̃nq̃ eleuat
ad coxã. Et q̃nq̃ apat, ꝛ vr̃ vt nõ sit illḋ in cordis, ꝛ
neruis, imo in ligamẽtꝫ, ꝛ corꝑibꝰ qbꝰ ꝯtinent iũctu
re de foris, sꝫ ꝙ dixit. G. ꝛ pp hoc nõ accidit vt ꝑue
niat dispõ podagricoꝝ in doloribꝰ suis, ꝛ apatibus
ipsoꝝ ad spasmũ oino. Et ex eis q̃ accidũt h̃ñtibus
podagrã est vt ꝓlongent osea testiculoꝝ ipsorum.
Et podagra qdem colerica attrahit mortem subi
to, ꝛ proprie apud c[regimen plurimum.]

De signis. Cap. VI.

Illud qḋ oꝫ te cognoscere d̄ cãis
haꝝ egritudinũ ꝑ signa in
ꝑmis est dispõ simplicitatꝫ ꝯplõnis, aut
cõpositiõis eiꝰ cũ mã. Et simplex qdem
eiꝰ est parũp, ꝛ raro ꝛ fit in ea dolor sine
g̃uedine, ꝛ absq̃ inflatiõe: ꝛ nõ est alteratio coloris,
neq̃ signũ mãei. In mãli v̄o illḋ qḋ de ea in ꝑmis oꝫ
te cognoscere est genꝰ mãei: ꝛ via cognitiõis eiꝰ est,
aut ex colore loci, aut ex colore apatꝫ eiꝰ cũ dolore,
sic̃ fit in hũore crudo. Et ex tactu, aut ẽ frĩdus, aut
caľus, aut inflãmatꝰ aut sꝫ ꝯsuetudinẽ: Aut ex acci
dẽtibꝰ doloris, an sit cũ iflãmatiõe vehemẽti, ꝛ pul
satiõe: aut cũ inflãmatiõe eq̃li ꝛ tẽsione: aut cũ tẽsiõe
tm̃: Aut ex eis qbꝰ iuuat, ꝛ cũ qbꝰ sedat dolor, si nõ
d[errat existimatio: tũc.n. existimat] pp ea ꝙ frĩa sit
ei ꝯueniẽtia, ꝙ mã sit caľa. e[Et nõ accidit existima
tiõi eiꝰ vt erret nisi pp additiõeꝫ doloris apḋ infrã
tiõeꝫ inspissantẽ existimãs ꝙ mã inspissata] sit frĩa.
Aut errat ꝑ sedationẽ doloris apud resoľonẽ: ꝛ exi
stimat ꝙ mã sit frĩa, ꝛ est caľa que resoluitur, ꝛ f[re
soluit ꝛ sedat dolor eiꝰ] imo oꝫ vt ꝯsideres oĩa illa,
aut ex hora doloris ꝛ additiõe eiꝰ, aut est in vacui
tate aut repľone: ꝛ ex dispõne g[incipiẽte] ad apa,
ꝛ tarditate in eo: aut ꝓuatiõe apatꝫ oino, q̃re sigt̃ hu
mores malos, subtiles, caľos, aut cõpositos, ꝛ h[sit
inter viscosũ, ꝛ] hũorẽ crudũ puꝝ: ꝛ ex dispõne g̃ui
tatꝫ q̃m̃: g̃uitas in materijs sbtilibꝰ d̄ qbꝰ poľe est vt
aggreget plimũ vice vna est plus: Et q̃nq̃ cogno
scit in plibꝰ horis ex vrinis illḋ, qḋ vincit sup ipaꝫ.
Et ex egõne an vincẽs sup eã sit colica res, aut mu
cosa, i†[

] Et cognoscit q̃nq̃ ex etate, ꝛ ꝯsue
tudine, ꝛ ex regimine ꝑcedẽte in cõmestis, ꝛ ebibitꝫ,
ꝛ exercitio, ꝛ rege, ꝛ ex ꝯrijs eoꝝ, ꝛ cõitate ꝯplõnis
reliq corꝑis. Et mãm qdẽ sãguineã sigt̃ rubedo lo
ci, si nõ est vehemẽtꝫ ꝓfunditatꝫ: k[aut nõ est] aut nõ
appet adhuc: ꝛ sigñt ipsaꝫ tẽsio vehemẽs, ꝛ repul
sio, ꝛ pulsatio, ꝛ g̃uitas, ꝛ ꝑteritũ regimẽ, ꝛ qḋ scit
de dispõnibꝰ corꝑis sanguinei: ꝛ fortasse est corpus
grossum carnosum pingue, ꝛ est in sciatica sangui
nea dolor extẽsiuꝰ, lõgꝰ, silis lõgitudinis quã flebo
tomia statim sedat. Et mãꝫ colicã sigt̃ caľitas vehe
mẽs, q̃ ledit tactũ cũ ꝑuitate q̃ꝫtitatꝫ in egritudine, ꝛ
ꝑuitate g̃uedinis, ꝛ tẽsiõis, ꝛ ꝑuitate rubedis: ꝛ d̄cli
natiõe doloris ad illḋ qḋ appet d̄ cute, ꝛ trãq̃llitate
eiꝰ ex frigore, ꝛ qḋ preterijt ex regimine, ꝛ reliq̃ sig
tiones q̃s diximꝰ: ꝛ dispõ corꝑis colici. Et mãm fle
gmaticã sigt̃, ꝙ nõ alterat color, aut alterat ad plũ
beitatẽ: aut est illic paꝝ inflãmatiõis, ꝛ adherentia
doloris, ꝛ ꝓuatio signoꝝ san. ꝛ colere, ꝛ ꝙ fortis sit
incessio dolorꝫ in latũ: ꝛ ꝙ corꝑꝰ nõ ẽ carnosuꝫ, imo
est adipe plenũ: ꝛ sigtiões note huiꝰ ꝯplõnis q̃ ꝑteri
te sũt. Et mãꝫ melãcolicã sigñt doloris occultatio, ꝛ
ꝑuitas tẽsiõis, ꝛ paucitas iuuaii cũ curatiõe: ꝛ l[at
tenuatio] loci, ꝛ nõ est in eo mollities, neq̃ claritas
coloris: ꝛ q̃nq̃ tẽdit ad tenebrositatẽ: ꝛ sigñt ipsam
ꝯpľo viri: ꝛ dispõ splenis eiꝰ, ꝛ appetitꝰ supfluꝰ, ꝛ re
gimẽ ipsiꝰ ptm̃: ꝛ reliq̃ sigtiões q̃s inuimꝰ in cogni
tiõe ꝯplõnis melãcolice. Mãm v̄o m[cholicã] sigt̃
caľitas vehemẽs cũ re q̃ est q̃si pruritꝰ, cũ nocumto
vehemẽti ab eo in q̊ est calefactio, ꝛ iuuamto vehe
mẽti ab eo in q̊ ẽ infrĩatio, ꝛ stipticitas q̃dã. Mãꝫ
v̄o vẽtosã sigt̃ tẽsio vehemẽs absq̃ g̃uitate. Et sigñt
ipsã ꝑmutatio doloris, ꝛ regimẽ vẽtositatꝫ g̃ñatiuũ.
Mãs aũt ꝑmixtas sigñt n[tẽsio vehemẽs ꝛ] pauci
tas iuuamẽti cũ curatiõibꝰ caľis, ꝛ frĩs: ꝛ diuersitas
horaꝝ in qbꝰ iuuat. Iuuat.n. aliq̃ medicia vna ho
ra, ꝛ hora alia cũ ea q̃ illi ꝯria est. Et plimũ qdem
accidit hoc accidẽs corꝑibꝰ caľe ꝯplõnis, aut colice
nãe, q̃ vtunt regimine infrĩante, hũectãte, g̃ñatiuo
flatꝫ, ꝛ humoris crudi ex cibis, ꝛ motibꝰ sup reple
tionẽ, q̃re ꝑmiscẽt duo hũores, ꝛ expellit ex eis qḋ
grossum est pp ea ꝙ sũmersit ipm sbtile sanguineũ,
ꝛ colicũ ad iũcturas: Et hoꝝ qdẽ pluriuꝫ iuuant ꝛ
qescũt dolores ꝑ cõpressionẽ sbtilẽ cũ mãibꝰ plibꝰ,
quoniã humor resoluit, ꝛ maturat per eam. Et iu
uant cum vnctionibus temperate caliditatis cum
qete. Motus enim ꝓhibet a maturatione.

De curationibus dolorum iuncturarum, ꝛ poda
gre, ꝛ sciatice. Cap. VII.

Cum cognoscit ꝙ cã ẽ ꝯpľo simplex
facile ẽ ipsiꝰ regimẽ. Multoti
ens nãq̃ ẽ iflãmatio pura absq̃ apate,
q̃re sufficit ꝑmutatio ꝯplõnis, ꝛ maiꝰ q̃
idiget ẽ euõ colere siľ ꝛ san. Et siľr q̃ñ
ẽ ꝯgelatio ꝛ frigꝰ dolorẽ fatiẽs: q̃re suffic̃ ꝑmutatio
ꝯplõnis, ꝛ maiꝰ q̃ indiget ẽ euõ flatꝫ, vt calefiat sã.
Et multotiẽs qdẽ ẽ siccitas o[exasꝑans:] q̃re neces
saria ẽ hũectatio sic̃ scit. Qũ aũt cã ẽ in eis mã, tũc
oꝫ vt ꝓhibeat qḋ effũdit ꝑ attractiõeꝫ ad ꝯriũ, ꝛ ꝑ
minoratiõnẽ: Et ꝯfortet mẽbꝝ, vt non suscipiat, Et
resoluat qḋ inuẽtum est, vt ꝓuet: ꝛ redi in oibꝰ illis
ad canones vniuersales. Et si fuerit sanguinea, aut
cũ d̄ñio san, oportebit vt administres flebotomiam
ex ꝑte ꝯria: ꝛ si fuerit cõis iuncturis corꝑis, tunc ex
vtrisq̃ ꝑtibus flebotoma simul: deinde administra
vomitũ, ꝛ ꝓprie q̃ñ dolor est in inferioribꝰ: vomitꝰ
enim magis iuuatiuus est ei, q̃ꝫ vẽtris soľo: Deinde
p[administra soľonẽ] vẽtris: ꝛ incipe a re forti si nõ
ꝓhibet ꝓuatio maturitatis, ꝛ grossitudo materiei:
q̃ꝫuis faciľ sit incolumior, ꝛ g̃datio ꝯueniẽtior: De
inde seq̃re cũ solutiuis mundificãtibus sꝫm g̃datio
nem. ꝛ sunt de hoibus, q q[describũt] initiũ cũ faci
li post facile, ꝛ sigillãt cum forti post maturationeꝫ.
Et rectius quidem est in hoc, si materia est subtilis
colerica, festinare euõnem, qum vr̃ maturatio: ꝛ si
est grossa non est malũ ꝑmittere qḋ eam subtiliet, ꝛ
maturet, ꝛ ꝑparet ipsam ad hoc, vt expellat ad ꝑtẽ

Alia litteris a ——— A.

b A. pte iferiori

c A. inflationeꝫ plurimam

d A. faciat errat stupefactio ꝛ existimet

e A. ꝛ iã ñ fuerit iuuamẽtũ nisi pp stupefactioneꝫ. aut nõ faciat errare additio doloris apḋ infrãtionẽ ispissantẽ q̃re existimatur ꝙ materia

f A. qescit cãns dolorem

g A. festinante

h A, q̃ sunt inter eos aut

i † A. ꝛ qui sit color eiꝰ. Et in dolore anche ꝛ sciatice vincit sup fecem res mucosa

k ——— A.

l A. asperitas

m A. saniosam

n ——— A.

o A. spasmans

p A. Alia litera sic intercutis cum solutione

q A. precipiuum

euonis. Et tu interim allevia cuz solone subtili. Et si mã fuerit cõposita fac vt solutiuum, ⁊ empl'm sint composita, lz tñ melius sit vt blande tractet in pnci pio, ⁊ nõ fiat flebotomia. Flebotomia enim [a] ⌈accrescere facit⌋ humores, ⁊ facit eos currere in corpus, ⁊ nõ extrahit illud qd necesse est vt extrahat. Et silr non fiat euo, Et assiduet aq ordei vsquequo maturatio appareat. Si at replo exigit vt fiat [b] ⌈expulsio⌋ tuc fiat cu eo qd facit ascellat semel aut bis. [c] ⌈Et⌋ ex eis que bibunt, sicut aq endiuie ⁊ solatri cu casiasi. ⁊ clisterib⁹: ⁊ sunt rectiora. Qum aut ocli nat icipit, tuc nõ [d] ⌈ocliues ad illa, ⁊ eua⌋ qm fortasse mouebit humores a locis suis ad egritudinẽ: Et attede crises. s. que fit in die qrto, ⁊ septimo, ⁊ vndecimo: ⁊ hora crif melior eis est qrtusdecimus. Et si pole est vt cesses ab euone vsqz ad maturationem, ⁊ sis ptentus embrocis cuz aq fra, ⁊ cala, ⁊ tepida fm canones pdictos in cap. embroce, fac, ⁊ incipe ab aq fra. Epithimata vo cala, ⁊ narcotica oia sut nociua. Cala qdẽ pp attractionẽ: Sed narcotica pp pgelatioez, ⁊ cruditatẽ. Et itez epithimata infrantia grossum faciut crudum: ⁊ [e] ⌈mortificat⌋ subtile: plongant ẽt egritudinẽ. Et aq qdez cala nociua est eis, qm humectat inuncturas: Et oxymel pp suam acetositatẽ non est magni iuuamenti: Et semina fortia sicut se. feni, qnqz adurunt supfluitatẽ, ⁊ puertut eã in lapideitatem. Qnqz pplet maturitas, tuc eua cu eis q sunt sicut hermodactili, ⁊ buzeidez, ⁊ pille eoz: ⁊ intede cu facilitate: ⁊ [f] ⌈icipe itez, et⌋ epithima cum eis que sunt sic herba que nascit in fluuijs ⁊ sika. Et caue ne in potu: des in pmis [g] ⌈nisi⌋ medicinam debilem: qm ipsa mouet mãm, ⁊ non [h] ⌈facit currere⌋ aliqd de quo sit curadum: imo fortasse subtiliat mãs pgelatas als: ⁊ facit eas currere ad mẽbz. Expedit ei q vult sumere medicinã, vt summo mane sumat: ⁊ tardet cibu: deide sumat post tres horas. xx. aure. panis cuz vino, ⁊ aq pauca: ⁊ post. vj. horas ingrediat balneu, ⁊ egrediat, [i] ⌈† ⌋ deinde cibet cu eo qd pueniẽs est: deinde admistra puocatioez. Nã puocatio [k] ⌈desiccat⌋ mãm doloz iucturaz: qm ipsa, sicut scis, est ex supfluitate digõnis que est epis, ⁊ venaz: ⁊ pprie in podagra cala.

nota ¶ Verutñ plures hntiu dolores iucturaz fros, ⁊ cõplones huidas, nõ iuuant cuz solone plima fca potiõe, ⁊ clisteri: ⁊ quz medicant cu diureticis, sanat. Et de corpib⁹ qdẽ extenuatis sunt corpa, q non tollerat solonẽ, ⁊ puocationẽ plimã: ⁊ gnat ex eis i ipsis adustio san. psiderent. g oia illa. Et tyriaca itez in fris pfert: ⁊ pp̃e post euonẽ: ipsa. n. mudificat reliquas mãez cuz facilitate, ⁊ resoluit eas, ⁊ pfortat oia mẽbra. Repcussio aut mãei a mẽbro, nõ opz vt fiat mã exnte fortis effusionis [l] ⌈plime resumptiõis.⌋ Illud. n. facit duas res malas, quaz vna est, q facit mãz inobediẽtẽ: ⁊ est priu motui ei⁹: qre accidit dolor magn⁹: Et qum accidit hmõi, tuc cessa, ⁊ occupare cu lenificatib⁹: Et sa est qm fortasse puertitur ad mẽbra pncipalia: qre accidit timor. Et quz mã nõ est plima, aut est pue [m] ⌈restaurationis.⌋ tuc nõ est malu repellere eã [n] ⌈in pmis qu est⌋ nisi in sciatica. Nã repcussio in ea, retinet mãm in pfundo, qre opz vt fiat paulatiz debilr: aut dimittat: ⁊ sit occupatio cu euone: in fine vo ei⁹ oz vt occupis i eis q resoluut ⁊ subtiliat, ⁊ extrahunt mãm ex pfundo ad illd qd apparet, saltẽ cu vẽtosis cu icisiõe, aut suctiõe, aut cauterio: ⁊ cu rubificatib⁹, ⁊ vesicantib⁹, p qs currunt mãe, ⁊ non psolident vsqz ad tps. Et de vesicatibus qdez sut sicut allea, ⁊ cepe: ⁊ nõ est qd sit sic mel anacardi, ⁊ post ipz lac titimali, ⁊ lac fici: Et oz vt admisceat cu [o] ⌈abstersiuo⌋ ⁊ vesicate lenitiuu: ⁊ si nõ, pducit ad lapideitatẽ iucturaz: nã vesicatio itez est, sicut resolo, p id qd timet de ingrossatiõe: Et cõfert [p] ⌈vesicas, si misceat cu resolutiuis, ⁊ adipib⁹,⌋ Et deuitet frigus, Et nõ opz vt approximẽt ei resolutiua fortia in pncipio rei, an euonẽ: qm faciẽt euenire mãs plimas: deinde resoluut subtile eaz, ⁊ inspissat residuu, ⁊ retinebut ipsaz. Et opz vt obruet illd fm plimu itez: Et pp̃e qn mã est viscosa, aut melancolica. Qum ergo fortes siut dolores, ⁊ non tollerant, nõ est excusatio qn tribuant sedatiua doloris, ebibita, ⁊ linita. Epithimata vo sedat cu subtilitate resolutiõis mãei, aut cu stupefactiõe: Et nõ administres stupefaciẽs nisi apud necessitatẽ: ⁊ [q] ⌈mẽsura illud qd sedat malitiã summã doloris,⌋ ⁊ vtere eo cu audacia ⁊ temeritate plus. Et multotiẽs pfert stupefactio, inqztum ingrossat mãz pcedentez: qre retinet. Et scias q recti⁹ est vt pmutatio fiat cu medicinis: qnqz. n. est medicina pferẽs vni mẽbro, ⁊ nõ alij mẽbro: ⁊ qnqz pfert in hora: deinde post illud, nocet, ⁊ mouet dolorẽ. Et oz vt dimittat vinu oino vsqzquo sanet ex eo sanatiõe integra, ⁊ veniat sup ipm qttuor tpa. Et opz vt dimittat illd psuetus fm gdationẽ. Et vtat qum ipm dimittit diureticis, Et vinu d melle cu diureticis pfert eis. Et melacolici de hntibus arteticã oz vt rectificet splẽ, ⁊ euet ei⁹ melacolia, ⁊ ⁊ humectet corpus ei⁹: ⁊ leniat cu cibo, ⁊ inunctionib⁹, ⁊ silib⁹: ⁊ nõ assiduet sup ipm pura resolo sine lenificatõe, sic sciuisti in radicib⁹ vlib⁹. Et oz vt duitet caro [r] ⌈† ⌋ in eo qd frm ẽ de hac egritudie. Qd si necaria fuerit, tuc det caro auis mõtane, ⁊ leporis, ⁊ gazeli, ⁊ ois caro paucaz supfluitatum. Et si euenerit dolor in dorso in pmis, ⁊ pmutet ad manus, tunc flebotoma ex manu, vt egrediatur sang. ⁊ humor ex parte sue declinationis.

¶ De solutione eorum. Cap. VIII.

Oportet vt i eis nõ educat solone flegma solu, imo cu cola, nã qum in eis solu flegma solone educit, iuuant statim, ⁊ redit cola, ⁊ facit currere ad mẽbz flegma vice alia. Et nõ oz vt sit eoz catharticu vehemẽtis calitatis, fortis valde, qre liqfiant humores, ⁊ redeat ad mẽbz qztu ẽ illd qd acceptu ẽ [s] ⌈mltiplr.⌋ Et i hermodactilis qdẽ credit eẽ plimu iuuamẽti, ppea q ipi soluut stati huorẽ frz: ⁊ i ipsis ẽ res alia, qm faciut succedẽ soloni stipticitatẽ, ⁊ pfortat: qre ñ ẽ pole cu eis, vt redeat supfluitates [t] ⌈liqfcẽ⌋ p medicinã, qb⁹ ñ accidit vt euarent, ⁊ phibẽt itez illd qd sbtiliatu ẽ p vtutez medicie solutiue curret i meatu: ⁊ h ex opatiõe hermodactiloz priu ẽ reliqs [v] ⌈solutiuis⌋ ⁊ euatiuis calis ⁊ plura eoz st q dilatat meat⁹: ⁊ dimittut eos dilatatos: vez hermodactili st nociui stõ: qre oz vt misceant cu eis, q st sic pip, ⁊. 33. ⁊ cyminu: ⁊ qnz admiscẽt ei ea q st sic aloes, ⁊ scamõea vt pfortet eoz solo. Et dixert qdã q pedi coruino iest opatio hermodactiloz: ⁊ ñ ẽ ei⁹ nocẽ stõ. Et lapis armen⁹ pfert dolori b⁹ iucturaz, Et d cognitis st pille iuuamti: ⁊ pille fetide: et hiera ruffi ẽ magni iuua[ti] ad podagrã, ⁊ sciaticã. Et gna nil iuuatia st itez ⁊ gna regis: ⁊ buzeidẽ ⁊ [x] ⌈almezaharagi, ⁊ raba calhamẽ⌋ ⁊ cẽtaurea ⁊ collognti, ⁊ aloes, [y] ⌈⁊ scamonea,⌋ ⁊ vitis alba [z] ⌈† ⌋ ⁊ alharmel: ponat cu eis ammoniacu, ⁊ sarcoco. ⁊ bdelliu, ⁊ turbit ⁊ piretrum. Descriptio solutiui cu facilitate. 33. ʒ. j. pipis, agarici ãboz an. ʒ. s, medulle chartãi põd⁹. ʒ. ij. radicis pedis coruini. ʒ. iij. c⁹ dos. fit. x. ⁊. viij. siliq. faciẽs ascellat septies, aut octies. Et itez cymini carmẽi. 33. her

a A. cõmouet
b A. minoratio
c —— A.
d A. mltiplices euonẽ non ordinatã ⁊ sine digestione
e A. congelant
f A. tunc
g —— A.
h A. euacuat
i † A. ⁊ quiescat
k A. abscindit
l A. ⁊ q plimã p ptẽ post ptẽ successiue effundit.
m A. effusiõis ad locum
n —— A.
o A. resolutiuo
p. A. vt misceat cu resolutiuis ⁊ vesicantib⁹ adipes
q A. cu mensura q sedat malitiã doloris ⁊ administra illd i calo
r A. etiam
s A. duplum seu multiplicatum
t A. attracte
v A. resolutiuis
x A. almahezheregi, ⁊ rabi alaman
y —— A.
z A. ⁊ alfaserasiz idest vitis nigra

modactilorum omniũ añ.ʒ.j.aloes põdus.ʒ.ij.[a][Sumant de puluere.ʒ.ij.]cum decoctione aneti.est.n. iuuatiua in hora. Et iterum sumat oleum de nucibus, et oleum de alkerua, et sarcocolla vna die cuz hiera pigra, et vna die sola.vij.diebus, et non sumatur nisi cum[b][alseluzabaragi, et aneto]decoctis. Et iteruz sumãtur hermodactili, et buzeiden, et mezabaragi, et pip, et.ʒʒ.et anisum, et daucum cõficiant cuz melle, et bibat ex eis omni die. Et iterum sumant ex hermodactilis pondus.ʒ.xxx.et pulpe collogntide:põdus ʒ.x.decoquant cum.xv.lb.aque donec remaneant. iij.lb.aque, et sit dosis ei⁹ omni die media libra cuz trib⁹.℥.zuccari.est.n.mirabile valde. Solutiuũ lene iuuatiuum, sarcocolle rubee.ʒ.iij.[c][zuccari rubei.]ʒ.iij.terantur, et commisceant cũ oleo centum nucum, et[d][pijciant sup ea]aqua aneti. Est.n.mirabile soluẽs absq3 labor, et alleuiat. Uomitiuũ forte valde, cõferens hñtib⁹ humiditatẽ, et melãcoliaz ex hñtib⁹ dolores iuncturarum, et sciaticã. ℞.aloes, et se.hellebori ni.et scamonee omnium añ.℥.j.euforbij, et nitri amborum añ.℥.s.cõficiant cũ succo caulis:et qñ fit vomitus cum eo, eradicat radix egritudinis.

a—A.

b A. aq̃ alsecbinegi.i.tribulorum et aneti

c A. hermodactilorum

d A. det in potu cum

¶De potionibus ad solutionem faciendam, et de illis que conferunt eis. Cap.IX.

De illis que cõferunt eis est medicamen albesed fm hunc modũ. ℞.albesed de quo dixit qdam q̃ ẽ alkeiri rubea aure.j.et.s.gariofilorum.ʒ.vj.et myrrhe et peonie, se.aneti omnium añ.℥.j.et polij[e][veuti.xij.]et vtriusq3 aristologie añ.ʒ.ij.de quo in potu det[f][veutẽ].j.cũ aqua mellis:et non comedat.ix.horis:fiat, illud.x.dieb⁹. Et iterum medicamẽ qd administrat omni hora:et sanat cũ puocatione. Camepitheos, camedreos, gẽtiane omniũ añ.ʒ.vij.foliorum rute sicce.ix.ʒ.terant, et cribellent:et sit dosis ei⁹ omni die cochliariũ vnũ in ieiunio post digõnem cibi pteriti in trib⁹.ʒ.aque fre. Et iterum medicamẽ albesed fm fmonem q existimauit, q̃ sit alkeiri rubei floris, et est pximũ descriptioni pmi. ℞.[g][cinamomi filonij]omniũ añ.ʒ.ij. folij indi.ʒ.i.gariofil'.gña.xv.albesed qd est alkeiri pdicta.ʒ.s.aristol'.vtriusq3.℥.iiij.cui⁹ dosis sit omni die kirat.iij.qd incipiat bibere apud eq̃litatẽ vernalẽ:et vtat eo.l.dieb⁹, et dimittat ipm.xv.dieb⁹:deinde iteret fz hoc anno toto, nisi cũ ortu⁹[h][alsahara]vsq3 ad mẽsem, et.s.et fm regiones. Si aũt non põt bibere ipm anno toto, bibat ipm in medietate fra. Qũq3 ptransierint[i][ducẽti dies]nõ erit malum vt bibat vno die, et duob⁹ diebus non. Et opz vt elonget ab eo comestio q̃ztũ pol'e est ei, et si non plus saltem vsq3 ad nonã, et rectificet regimẽ reliquũ. Et oz vt deuitet ea q̃ nocẽt hñtib⁹ dolorẽ iũcturarum. Et existimauerũt qdam q̃ de exptis q̃ non diuersificant oino, est vt in potu dent ossa hois adusta:et iã qdez vsi fuerunt eis qdam de[k][presumptuosis]et sanati sũt cũ eis ex podagra, et dolorib⁹ iũcturarum omnino. Et hiera qdẽ hermetis maximi est iuuamẽti ei, q bibit eam de dieb⁹ aliquot cõfortãdo iũcturas eius: et ipsa extrahit supfluitates, cui⁹ plimũ efficit p sudorẽ, et puocationẽ:et confert sciatice. Et qum chronica fuerint apata, et dolores iũcturarum iuuant p hoc regimẽ relatum ad humain sumat sauine sicce q̃rta keilin, et decoquat cũ eo qd submergat ex aq̃ sup ignẽ leuez donec denigret aq̃, et sumat de colatura ei⁹ lb.j.et.s.pijciant sup eã.iij.℥.olei sisamini, et bibat ipsam eger, et comedat sup ipsam cibũ pparatũ cũ agresta. Et ad dolorẽ anche est regimẽ lene, si nõ ledãt ipsum balneũ, et aq̃ cal'a, et semina, forsitã pphe

e A. nua.xij.

f A. nua

g A. Alia litera cinamomi peonie mirrhe spice Alia litera reubarbari peonie mirrhe

h A. stelle canicularis et

i A. dies q erunt residui

k A. famosis

post cibũ malum sedat eam vomit⁹ sup aquã ciceris, et sol'o vẽtris cũ aq̃ olerum, et casiafistula.

¶De emplastris iuuatiuis ad dolores iuncturarum grossi humoris, et eorum que sunt in via vt conuertantur in lapideitatem. Cap.X.

Emplastrum bonũ. ℞.granorum alkerua mũdatorum.℥.iij.terant cum.℥.j.butyri vaccini optime, et pijciantur desup.℥.j.mell', et faciat ipm viscosum et fiat cũ eo empl'm, et pprie sup iũcturas siccas. Et qñq3 ponit cũ eo ex aceto forti.℥.j. Et empl'atio cũ stercore vaccino ẽ fortis valde in doloribus iũcturarum, et dorsi, et genuum:et ẽ.q.melior plurib⁹ alijs. Empl'm forte ℞.olei antiq.lb.j.et.s.et nitri alexãdrini, et glutẽ albotin amborum añ.lb.j.et euforbij.℥.j.et ireos.℥.ij.et farina fenugre.lb.j.et.s.fiat ex eis empl'm. Et iteruz bdelliũ, oppoponacũ adeps liq̃factus iuuatiua sũt ei valde qd fit ex crudo humore in genib⁹, et iũcturis. Empl'm fugitiuũ, resolutiuũ[l][nitri danich.j. ammoniaci]fiat ex eis empl'm. Aut sumat euforbium, et terat cũ oleo de lilio, et liniat cũ eo. Empl'm forte. ℞.baurac, et galiã, et piretrum, staphisagriaz, et calcẽ, misceant omnia:et liniant ex eis iũcture cũ melle, et aliquãtulo aceto. Empl'm bonũ, et resolutiuuz ammoniaci, et licij sumant ptes eq̃les, terantur cũ oleo omphacino, et vino antiquo, et farina fabarũ emplet cum eo cal'o. Et emplastrum ex cinere ciclam], et aceto, et melle, ẽ mirabile valdẽ. Et de emplis[m][ẽ modus eorum q̃ necẽaria]sũt ad cõfortãdũ mẽbrum, et resoluẽdũ residuũ:et nõ indiget eis nisi p⁹ euonez integrã, de qb⁹ ẽ empl'z. ℞.sauine, et nucis cupressi, et ossiũ adustorum ptes eq̃les, et aluĩnis ptẽ.j.[n][draganti]sextã ptis vni⁹, et glutinis pisciũ q̃ztum sufficit ad cõgregãdum. Aliud faciẽs opatiões in egritudinib⁹ plures:et illud ideo, qm̃ apit, et extrahit spinas, et ossa putrida ex pfundo, et cõfert mollificatiõi iuuamẽtũ manifestũ. ℞.se.vrtice mũdati, et spume baurac, et salis ammoniaci, et aristol'.rotũde, et radicis collogntide, et glutinis alimbat omniũ añ aure.xx. fenugreci, et pipis, et macro pipis oium añ.aure.x. ãmoniaci aure.xij.cordumeni, et xilobalsami, et turis, et myrrhe, et adipis cap.et gũme pini oium añ. aur.x.cer.lb.iij.dabk.lb.viij.lacti ficis siluestri aur. viij.olei de lilio q̃ztũ suffic ad liq̃factiõez medicinarum hũidarum, et vini optimi q̃ztũ sufficit ad cõficiẽdas medicinas siccas:cõmisceant oia, et fricent, et administrent. Aliud cõferẽs in hora ad sciaticã, et dolorẽ man⁹, et pedis, et dolorẽ reliq̃rum iũcturarum:Sumat fenugrecũ, et pijciat in vase testeo, et pijciat desup aceti cõmixti q̃ztũ sufficit, et coq̃t sup prunas vsq3 q̃ dissoluat in decoctiõe, deinde pijciat desup mell' q̃ztuz sufficit, et bulliat scdo, et refriget. Aliud simile illi. Picis de minera.lb.iij.fecis aceti sicce aduste.lb.j.baurac. lb.j.et.s.gũme pini, et cere, et sulfur] nõ adusti, et staphisagrie oiuz.lb.j.piretri.lb.s.cordumẽi kist vnũ.

l A. nitrum dabach vl' dabk.i.viscus ãmoniacũ nura idest calx

m A. sunt spẽs q̃ necessarie

n A. et draganti idest vitrioli

¶De vnctiõib⁹ in hmõi intẽtiõe pdicta. Cap.XI.

Oleum de collogntida, et oleũ de castoreo, et oleũ de sinapi, et oleũ de kerua, et oleũ de nuce rõana, et pphe qñ adurit, et[o][currit.]et oleuz de collogntida fcm̃ ex decoctiõe ei⁹ cũ oleo ros. dõec cõsũat aq̃:et oleũ de costo vltimũ ẽ, et pphe cũ storace aut cũ assa, et oleũ de costo. Et de vnguẽtis q̃ bonis iuuatiuis ẽ oleũ in q̃ decoq̃t vipa, et ẽ ex eis q̃ sanãt sanatiõe itegra. Et de eis ẽ oleũ vesptilionũ. Cuius mod⁹ ẽ vt sumant.xij.vesptiliões decollati et sumat de succo[p][ ]almarmacor, et oli ãtiq.lb.s.

o A. Alia litera est acuti odoris et saporis pp assationem nucis

p A. foliorum

⁊ aristo.ʒ.iiij. ⁊ castorei.ʒ.iiij.⁊ costi.ʒ.iij.decoquãt oia simul,donec ɔsumat aqua,⁊ remaneat oleum

¶ De embrocis in illa intentione. Cap.XII.

Embroca sedatiua,iuuatiua experta:Sumatur galia,⁊ ordeum,⁊ lactuce decoquant cũ aceto dõec discoquantur,⁊ dissoluant,⁊ fiat embrocatio:⁊ est cõueniẽs ad calidum.Et iterum maiorana ⁊ anetũ,⁊ folia lauri,⁊ ruta,⁊ [a]†[ ]cyminum coquant,⁊ fiat cum eis embroca. Et ex eis iterum que conferunt [b][ad lapideitatem]iũcturarum ⁊ genuũ [c][est fex]aceti in omni parte cuius ponit sexta partis harmel contriti,supquam proijciantur lapides igniti,⁊ fiat suffumigiũ faciẽdo cũ eo suffumigationem sub kisse, aut similibus.Et sedeat in decoctione asini siluestris in qua ponuntur omnia mẽbra eius decocta cũ aneto,⁊ [d][rectificat cum]seminibus ⁊ porris ⁊ similibus.Et decoctio [e][ordei]⁊ vulpis:cui⁹ modus est, vt bulliat aqua ebullitione vehementi tãdiu donec minuat tertia eius,⁊ proijciat sup ipsam daba,aut vulpes viua decollata cũ san.suo:⁊ decoquatur donec dissoluat in decoctione,⁊ colet aq̃,⁊ sedeant in ea,aut pijciat sup illam aquam oleũ, ⁊ decoquat donec pmisceant,aut donec aq̃ ɔsumat, ⁊ remanet oleũ,⁊ sedeat in eo:Et qñq3 decoquit in oleo,sic est.

¶ De balneationibus ad hmõi. Cap.XIII.

Balneatio quidem cũ aq̃s calidis,⁊ hũidis, nocet eis pp̃ter illud qđ liquefacit de humorib⁹,⁊ dilatat de poris nisi in aq̃s thermarũ.Balneationes võ sicce cũ fricatione cum nitro,⁊ sale,⁊ sepelliri in arena calida,⁊ sudare in ea sunt iuuatiua eis.

¶ De sedatiuis doloris calidis,leuibus. Cap.XIIII.

Sumat fenugrecũ ⁊ teratur cum aceto cõmixto cõtritione minutissima:deinde fundat sup ipsum mel,⁊ coquatur donec coaguletur,⁊ liniatur postq̃3 conteritur sup tabulã,sic algalia ⁊ [f][inuiscet] loco cũ pãno lini.⁊ dimittat duob⁹ dieb⁹ aut trib⁹,⁊ succurrat exiccationi eius cũ oleo ros.Et hoc quidem ɔueniẽs est in pncipio egritudinis,⁊ in ascẽsione ei⁹.Et iterũ sumant in pncipijs,⁊ in residuis mucilago fenugreci,⁊ se.lini,⁊ ɔquasset cũ oleo sisamino,⁊ ingrosset sicut mel.Et iterũ qñ non est dolor valde vehemẽs,emplastretur cũ caulibus recentib⁹,⁊ apio.Et si fuerit fortior emplastret cũ oľo irino,⁊ farina fenugreci,⁊ farina ciceris cũ sirupo mellis,cũ pauco vino,⁊ cũ aliq̃3tulo olei de alcãna.Et iterũ cinis cauliũ cũ adipe,⁊ ceroto fcõ cũ oleo camemillino bonus eis est valde.

¶ De narcoticis sedãtibus dolorẽ. Cap.XV.

Sumant opij aure.iij.⁊ croci aure.j.⁊ terant cum lacte vaccino, ⁊ pijciatur desuper medulla panis similaginei,⁊ [g][liniatur:]⁊ fiat ex eis empľm,⁊ coopiat cũ folijs siclẽt,aut lactuce:⁊ ponat loco panis similaginei ceratũ.Et iterũ se.[h][hyusqami nigri.]ʒ.vj . opij.i.croci .i.vini dulcis cũ q̊ ɔficiat,⁊ misceat cũ cerato.Et iterũ se.hyusqami al.⁊ opiũ,⁊ psiliũ,⁊ acatia,⁊ mugat sumant ⁊ informent troc.ex eis,⁊ liniant cum lacte vaccino,⁊ reseruent cũ folio.Et iterũ aloes.ʒ.x.[i]†[ ]succi hyusqami.ʒ.[k][vj. hyusqami.]ʒ.iiij.hypoqstidos.ʒ.vj.pomorũ mandragore.xx.aure.croci.aure.iiij.decoquant poma mandragore cũ aceto donec dissoluant,⁊ pijciant sup medicina:⁊ liniat cũ eis.Et iterũ mandragora pijciat in butyro vaccino trita:deinde inungat cum ea dolor:Et iterũ opium,⁊ storax sumant,⁊ fiat ex eis epithima.Et ex eis que stupefaciunt est effusio aq̃ plurime qum non sunt vlcera.Et iterum psilium infundatur in aqua calida:⁊ qum inflatur conquassetur cum oleo ros.⁊ infrigidetur,⁊ liniatur cum eo.

¶ De curatione ventosi. Cap.XVI.

Hoc currit cursu gibbositatis ventose:⁊ de eis in q̃bus est iuuamentum in sedando dolorẽ cũ stupefactione,est vt sumantur gentiane,⁊ rubee,⁊ ameos,⁊ aristoľ,⁊ calamẽtũ,⁊ se.citroli,⁊ hermodactilorũ,⁊ buzeidẽ,⁊ almehezabara,⁊ almugat ptes eq̃les,opij ps.s.cui⁹ dos fit vsq3 ad.ij.ʒ.

¶ De regimine cauterij ad eos. Cap.XVII.

Et de cauterizatione bona eis:aut de eis q̃ [l][surgũt]loco cauterij,est vt iaceat ifirm⁹ ſm figurã quã oz,⁊ phibeat ei motus,⁊ [m][ɔseruet] circuit⁹ doloris,[n]†[ ]⁊ impleat mediũ eius sale,⁊ ponat desuper parũ olei,⁊ ponat desup pannus,⁊ sint pñtia cauteria diuersa,⁊ igniantur cauteria,⁊ administrent in pmis taľr,vt non sentiantur caľa:deinde sentiant cũ ea,deinde fiant fortia donec non possint tollerari:qum ergo ptrãsierint [o][vtutẽ]pforet massa,⁊ pcipiat ei vt incline, quatenus egrediant sal ⁊ oleũ:deinde coopiant cũ lana,⁊ ligetur:⁊ oz vt sit sup caput infirmi vas plenũ aq̃,⁊ aq̃ ros.cũ q̃ abstergat facies ei⁹,qñ sudat: ⁊ caueatur ne caro aduratur,⁊ vlceretur.

¶ De cura calidi. Cap. XVIII.

Oportet vt curent cum eis que infrant,⁊ humectãt ex olerib⁹,⁊ carnib⁹,⁊ cibis,⁊ fructib⁹,⁊ linimẽtis,⁊ embrocis,⁊ ceratarijs:⁊ exercitent cũ eq̃litate,⁊ balneent cum aq̃ dulci,postq̃3 effundit sup extrẽitates eorũ aq̃ fra in domo pma,⁊ administret tina tepida:deinde submergat in aqua [p][tepida]subito semel:⁊ fundat sup pedes eorũ aqua fra.Et opz vt soluant,⁊ puocatione vtant,cũ eis in q̃b⁹ nõ est calefactio plima, sicut sirupus ros.⁊ diacydonitẽ solutiuũ. Medicamen bonũ in quo est puocatio,⁊ soľo,⁊ sedatio doloris.℞.semi.melonis,se.citroli,⁊ hermodactilorũ al.⁊ almugat omnium añ.partem.j.opij tertiã partis vnius,aggregentur omnia:⁊ sit dos eius.ʒ.iiij. cum.ʒ.iiij.zuccari.est.n.presentis iuuamenti.

¶ De epithimatibus. Cap.XX.

Scias q qñ ipsa sunt fra, stiptica, sicut sandali,tunc fortasse ledũt:imo oz vt sint tеporẽ faciẽtia,⁊ leniãt.Et qñ ledunt cũ infrantib⁹ pp tensionẽ eorũ,administrent ea q̃ mollificãt sicut rob,⁊ oleũ ros.⁊ ceratũ.Et qñq3 ponit super illud pãnus ĩfusus aq̃ ⁊ aceto.Et de eis que sũt expta est succus extremitatũ cãne humide:qum.n.ex eo linimẽtum fit,sedatur dolor statim.Et iterũ terantur glandes optime,⁊ decoquant vehemẽter,⁊ embrocet cũ eis hora longa,Et qum tollerãt ĩfrantia, ⁊ nõ faciũt eis dolores p inspissationẽ,⁊ tẽsionẽ:tũc non est aliq̃d sic aq̃ endiuie,⁊ aq̃ solatri,⁊ aq̃ semp uiue,⁊ aq̃ blitorũ,⁊ cucumeris,⁊ cucurbite, ⁊ siHa. Et siľr empľatio cũ adipib⁹,[q][⁊ siĥb⁹ eis,]⁊ cum melonib⁹:ipsi.n.infrant,⁊ leniunt siľ.Et mucilago psilij est fortĵ infronis.Et iterũ sandali,⁊ memithe ⁊ siHa sedãt dolorẽ.Et qũ sedãt dolorẽ,oz vt auferãt, ⁊ remoueãt.et d eis q̃ iuuatiua sť i fine residuorũ do

a†A.origanuz
b A.est euaporatio
c A.cum vaporatione
d A.sale ⁊
e A.aldabba
f A.adherere faciat
g A.fiat lene
h A.succaran
i†A.opij.ʒ.x.
k A.v.sucharan
l A.ponuntur
m A.circundet
n†A.cum pasta
o A.tollerantias
p A.frigida
q A.quãtuz ipa

lorũ iũcturaꝝ, ꝛ podagre caľorũ, est vt sumantur aloes, ꝛ croci, ꝛ myrrhe partes equales, ꝛ linianꝭ cum aqua caulis aut endiuie ſm q̃titatem calitatꝭ. Et iteꝝ ceratum cum oleo camemillino: Et iterum diaglon dissolutum in oleo camemillino. Balnea q̃ ex eis nocent, sunt balnea caľa. Fr̃a vo q̃nq̃ iuuant, ꝛ repcutiunt, ꝛ confortant, ꝛ sedant dolorem.

¶ De solutiuis. Cap. XXI.

Sumantur myrobaľ. citrinoꝝ ʒ.x. ꝛ hermodactiloꝝ, ꝛ buzeidẽ amboꝝ añ. ʒ.iij. se. apij, ꝛ anisi amboꝝ añ. ʒ.ij. ꝯficianꝭ cũ zuccaro soluto, de quo in potu sumanꝭ oi die. ʒ.ij. Et iterũ sumaꝭ succi cydonioꝝ. lb.j. ꝛ aceti de vino. ℥.iij. ꝛ zuccari. lb.j. ꝛ hermodactiľ. aloes, ꝛ diagridij [a] †⌈ ⌋ʒ.iij. ꝛ dos ei⁹ sit ex. ʒ. ℥. vsq ad. ℥.j. ꝛ. ʒ. Et iteꝝ hermodactiloꝝ. ʒ.x. scamonee. ʒ.j. ꝛ tertia. ʒ.j. cubebe. ʒ.iij. zuccari tabarzet. ʒ.xxx. dos ei⁹. ʒ.iij. Et iteꝝ scamonea decocta in [b]⌈ duplo ⌋sui aque cydõioꝝ acetosoꝝ, aut pomoꝝ decoctiõe in q̃ ꝯsidereꝭ [c]⌈ sba ⌋ ei⁹. qum ergo incipit inspissari, oppileꝭ os ei⁹ in quo est, ꝛ dimittaꝭ donec ericceꝭ, ꝛ sumaꝭ de ea pondus. ʒ.x. ꝛ sumanꝭ de tabarzet. ʒ.xx. ꝛ de cubebis ꝯtritꝭ sicut alcohol põdus. ʒ.ij. aggreganꝭ oia cũ iuleb, ꝛ fiãt inde pilľe ꝛ ericcẽꝭ in vmbra: Et sit dos eaꝝ pilľe. ij. vsq ad. iij. in omni hora. Et qum illic est cõpositio, [d]†⌈ ⌋tũc administra hierãpigrã. Et de eis q̃ ꝯferũt eis ẽ sirup⁹ ros. ſz hũc modũ. Sumanꝭ succi ros. lb.ij. ꝛ melľ. lb.iiij. ꝛ scamõee assate. ℥.j. decoq̃ntur vsq quo inspissenꝭ, ꝛ sit dos eius ex duob⁹ [e]†⌈ ⌋vsq ad. v. Et iteꝝ ĩfundãꝭ tamarindi cũ casiasi. [f]†⌈ ⌋i aq̃ endiuie ꝛ feñ. Et si ñ fuerit fe. sũaꝭ ꝯcoctio myrobaľ. ꝛ fumi terre, ꝛ prunoꝝ, ꝛ tamarindoꝝ, ꝛ absinthij ſm ꝙ vĩ. Et iteꝝ buzeidẽ, ꝛ hermodactili, ꝛ rose rubee, eq̃li mensura sumãꝭ, de quo sumaꝭ aure. j. ꝛ. ʒ. est. n. in ipso sedatio, ꝛ infr̃atio. Et isti q̃dẽ iuuanꝭ plimũ a cibis fr̃is, ꝛ grossis, sicut q̃ fiũt de lentib⁹ cũ aceto, ꝛ reliq̃s cibis infr̃antibus ingrossantib⁹ san. sicut ille q̃ fit de [g]⌈ acetosa, ⌋ Et vẽtres cũ aceto p̃parati: ꝛ acetosũ carnis vaccine. Et q̃nq̃ iuuanꝭ plimũ cũ cibis ericcãtib⁹, sicut est [h]⌈ herbus. ⌋ Et non opꝫ vt ieiunẽt plimũ. Et eis q̃dem ꝯceditur ex fructib⁹, vti piris ꝓprie, ꝛ prunis, ꝛ malis, ꝛ granatis, ꝛ persicis: ego autem abhorreo eis ea, que sunt sicut p̃sica, ꝛ chrysomila, ꝛ que replent san. aquositate plurima.

¶ De cura iuncturarum ericcatarum, ꝛ conuersarum in lapideitatem. Cap. XXII.

Isti sunt hñt es ꝯpľones caľas, ꝛ m ãs grossas, Et opꝫ vt isti non resoluanꝭ sine lenificatõe: immo opꝫ vt lenianꝭ, ꝛ resoluanꝭ simul. Et de eis q̃bus caueꝭ a lapideitate, sũt empľa fcã ex farina herbi, ꝛ lupinoꝝ cũ oxymelle, ꝛ alaniudẽ, ꝛ vitis albe, cum p̃te licij, ꝛ ammoniaco, cum vino antiquo, ꝛ oleo omphacino. Et quãdoq ponitꝭ desuper farina fabaꝝ. Et de eis que conferũt ei cui⁹ iuncture ꝯuerse sunt in lapideitatẽ, aut sunt in itinere lapideitatis, sunt emplastra que diximus in fr̃is de dolorib⁹ iũcturaꝝ grossoꝝ humorũ: ꝛ vnctiões: ꝛ embroce q̃s cũ eis dixim⁹. Et de illis que ꝯferunt eis, est farina lupinoꝝ cũ oxymelle, aut aceto cõmixto: ꝛ iteꝝ radix almarot: Et iteꝝ emplastreꝭ cũ bulbo dissoluto in aq̃. ip̃e enim ꝓhibet lapideitatẽ incipiẽtem. Et silr̃ embroce ex aq̃s in q̃bus decocta sunt calamẽtum, ꝛ albascetaut aceto, [i]⌈ aut decoctiõe in qua ⌋caseus antiquus decoctus [k]⌈ est ⌋ proprie in iure [l]⌈ casiefistule: ⌋ꝛ nitrum, ꝛ euforbiũ: ꝛ aqua cineris caulium combustorum.

¶ De cura [m]⌈ ꝯtractionis ꝛ azemena. ⌋ Cap. XXIII.

Elias ꝙ oleũ de andacocha potãdo ex eo, ꝛ inungẽdo cum ipso, est res magis cõferens ei. Et modus faciẽdi hoc oleũ ẽ, vt decoquaꝭ andacocha cũ seminibus in tanto vino q̃tum ipsa est, ꝛ oleo donec ꝯsumaꝭ aquositas. Cuius dosis sit vsq ad. ʒ.iij. ꝛ min⁹. Et illi⁹ q̃ ex ea ventosa est curatio currit cursu curatiõis vẽtositatis, facietis [n]⌈ vẽtositatẽ. ⌋ Et de eis q̃ exp̃ta sunt ad [o]⌈ cõtractũ ⌋est vt sumaꝭ pellis ouis hora q̃ excoriaꝭ, et ponaꝭ sup ipsum, ꝛ liniaꝭ lacte vaccino dulcizet iuuaꝭ eo. Et administratio balnei sicci, ꝛ sudare in furno, aut fouea ignita iuuatiua sunt.

¶ De cautella ad dolores iuncturaꝝ. Cap. XXIIII.

Oportet vt vtaꝭ ille, q̃ assuetus est his doloribus flebotomia, ꝛ soľone ventris in vere: ꝛ qum ꝓrimus est porismus, Et vtaꝭ regimine t̃pato in subtilitate. Et oĩno opꝫ si cã in eo qꝺ accidit ei, sit mľtitudo humoꝝ, vt nõ dimittat eos mľtiplicari cũ eo qꝺ eũat: ꝛ cũ eo qꝺ [p]†⌈ ⌋exercitio administraꝭ bono: Et si cã fuerit corruptio eoꝝ, opponaꝭ illi cũ eũone ei⁹ qꝺ [q]⌈ oꝫ ⌋ꝛ ꝯ̃rietate regiminꝭ p̱ qꝺ gñaꝭ. Flegma. n. gñaꝭ p̱ adiutoriũ ex infr̃antib⁹: ꝛ tu q̃dẽ scis ea ꝛ scis oppõnẽ eoꝝ. Et colera gñaꝭ p̱ adiutoriũ calefaciẽtiũ: ꝛ tu scis ea: ꝛ scis oppõnẽ eoꝝ. Et silr̃ melãcolia gñaꝭ p̱ id qꝺ scis. Et oppõiꝭ ei qꝺ gñat ip̃z. p̱ id scis. Et qum accidit eũo, tunc ex illis q̃ rectiora sũt, est ꝯfortatio membri cum stipticis, vt non suscipiat sup̃fluitates: ꝛ ꝓprie qum nõ timeꝭ ꝯuersio eaꝝ ad mẽbra p̃ncipalia, cã añcessionis mũdificatiõis. Et ista sunt sicut acatia, ꝛ balaustie, ꝛ succus virge pastoris, ꝛ liciũ, ꝛ memithe. Et iteꝝ fricatio locoꝝ cũ sale trito, ꝛ cum oleo ẽt, nisi sit siccitas vehemẽs: Et quãdo est ap̃a flegmaticũ, ꝛ bibit hñs ip̃m aristo. ro. pondus. ʒ.ij. aliquotiẽs in vẽ, ꝛ hyeme, tunc fortasse ꝓhibeꝭ p̱iodus eius. Et vtatur exercitio tẽperato, ꝛ vectiõe: ꝛ non sup̃fluat in eis, q̃m excitãt podagrã, ꝛ dolores. Et nõ adhibeaꝭ illꝺ q̃ nõ est ꝯsuetus subito sine g̃datiõe. Qꝺ si illud accidat, administra olea ꝯfortãtia inungẽdo: Et oꝫ vt ꝯuitẽt carnes grossas, ꝛ oia salsa, ꝛ [r]⌈ asse kessud ⌋. Et ex olerib⁹ deuitẽt ea q̃ sunt sicla, ꝛ bautie ꝛ citroli [s]⌈ ꝛ aq̃ melonis. Nocẽt. n. ipsa ⌋ꝓp̃ea ꝙ gñant humorẽ aq̃suz: ꝛ ꝯferunt p̱ ꝓuocatiões: ꝛ diuersificaꝭ dispõ eoꝝ in corpibus. Et deuitẽt potare vinũ plimũ, grossum: imo oẽ vinũ. Et cibenꝭ eis que sunt bone digõnis, ꝛ velocis. Et oꝫ vt deuitẽt repľonẽ, ꝛ [t]⌈ anchilationẽ ab exercitio ⌋ꝛ deuitẽt cũ hoc sup̃fluitatẽ in labore, ꝛ exercitio, ꝛ ꝓprie sup repľonẽ. Et ꝯuitẽt coitũ. Et minorenꝭ in balneationib⁹, q̃m ipse liq̃faciunt hũos res: ꝛ faciũt eos currere ad iũcturas, veꝝ aq̃ thermaꝝ ꝯferunt eis in hora egritudinis. Et ex illis q̃ ꝯferunt eis in p̃ncipijs balneoꝝ, ꝛ post ipsaꝝ expletionez, ꝛ in medio introitus eoꝝ in ipsis, est effusio aque fr̃e sup iũcturas: si nõ est aliq̃d qꝺ ꝓhibeat ex debilitate neruoꝝ. Et quãdoq auferũt hoc nocumentum [u]⌈ fe. ⌋ꝛ opꝫ vt non dormiãt sup cibũ omnino, q̃m est ex rebus nocibilioribus eis.

¶ De cura. Cap. XXV.

Cura q̃ magis ꝓp̃a est sciatice, ꝛ doloribus anche, ꝛ genuũ fixis ẽ, ꝙ oꝫ vt redeaꝭ ĩ curõne eoꝝ ad canões ĩ dolorib⁹ iũcturaꝝ. Et tu qꝺ scis ꝙ ipsi

---

[a] †A. ſm oẽm librã p̃dcõꝝ

[b] A. tantundem

[c] A. inspissatio

[d] †A. aliqua

[e] †A. selengiar

[f] †A. aut cassia fistula.

[g] A. agresta

[h] A. cibus ex caulibus

[i] A. in quo decocta sunt p̃dcã et

[k] —— A.

[l] A. Alia litera pedum porci

[m] A. alachad aizemena

[n] A. gibbositatẽ

[o] A. alachad

[p] †A. minorat ex cibo ꝛ cuz eo qꝺ de

[q] A. qꝺ aggregatur

[r] A. almemeeb fud.

[s] A. Sz melõ nocet eis

[t] A. Alia litera diminutionem exercitij

[u] A. balnea

differunt ab alijs doloribus iuncturaꝝ: Nam repcussio in pncipio quãdoq₃ nocet eis nocumento vehementi: q̃m mã ꝓfunda est, ⁊ repcussio retinet eã illic, ⁊ ponit eam talr̃, ꝙ difficilis fit eius resol̃o, ⁊ pparat eam ad hoc, vt dislocet iũcturas: qũ [a] ⌈ipsa dislocet iuncturas⌋ absq₃ repcussione fit̃r: immo op₃ si volueris sedationẽ doloris in pncipio, vt sedes eos cum mollificatiuis, lenificantibus, nisi accidat vt sit mã subtilis valδ. Et fit difficilis eoꝝ curatio in frigore: ⁊ in tpe fr̃o: ⁊ in pingui: ⁊ in pte sinistra ẽ difficilior. In illis võ que de eis sunt sanguinee, de reb⁹ magis ꝯferentibus eis est flebotomia: ⁊ iuuanť in dispõne per flebotomiã in pmis ex manu: deinde ex pede. Et non fiat phlebotomia ex pede, nisi post flebotomiã ex manu. Et iuuamentũ fit in eis ꝑ vomitum. Uentris aũt solõ quãdoq₃ vsq₃ ad finẽ postponiť: ⁊ est sufficiẽtia in vomitu forti, vt non trahat solutio ventris mãm ad inferiora: nisi sciať ꝙ sit pua. Et de bono est vt ieiunent duob⁹ dieb⁹, deinde flebotomeť. Et scias ꝙ flebotomia sciatice vene magis est iuuatiua [b] ⌈in sciatica⌋ q̃₃ saphene plimum, nisi sit dolor [c] ⌈leuior extẽsus in siluestri, immo sit pur⁹ rube⁹ cui⁹ tẽsio ex domestico⌋ q̃re erit saphena magis ꝯferens ei q̃₃ vena sciatica q̃uis ambe sint duo rami vene vni⁹ [d] †⌈ ⌋ sicut basilica ⁊ cephalica in manib⁹. Uerũ. G. rememorať saphene, ⁊ vene curuature poplitis tm̃. Et flebotomia vene curuature poplitis, magis iuuatiua est, q̃₃ vene sciatice ⁊ saphene simul: Et ex eis que flebotomanť est vena, que est inter minimũ, ⁊ fr₃ pedis: ⁊ flebotomeť post ipsam vena sciatica. Et dr̃ ꝙ hec vena magis iuuatiua est q̃₃ vena sciatica, sicut saluatella magis iuuatiua est q̃₃ basilica in egritudinib⁹ epis, ⁊ splenis. Illi aũt q sunt flegmatici ex eis currũt cursu apatũ grossoꝝ ⁊ in [e] ⌈ꝯificatione⌋ curationis: ⁊ pp hoc nõ op₃, vt sit ꝓsũptio ad administrãdũ resolutiua fortia añ euonẽ, pp illδ qδ sciuisti cũ eis, que diximus. Et iã diximus ꝙ vomit⁹ iuuãtior ẽ q̃₃ vẽtris solõ, pp mot⁹ materiei ad ptẽ doloris: ⁊ vomit⁹ mouet eã ab eo. Et de eis que bona sũt in eo est, si fiat cũ baurac ⁊ aceto. Et qu₃ euomuerit cũ vomitiuis fortib⁹ qb⁹ indigeť in humorib⁹ eoꝝ fr̃is, grossis, tũc op₃ vt seq̃ris illδ cum subtiliatiuis calefaciẽtib⁹, Et est necessaria in flegmaticis iteꝝ q̃nq₃, imo multotiẽs flebotomia, ⁊ administrenť post euonẽ [f] ⌈cũ eis⌋ q̃ diximus ex diureticis ⁊ ebibitis iuuantib⁹ ad dolorẽ iuncturaru₃. [g] †⌈ ⌋ Medicamẽ hermetis ꝓprie: [h] ⌈nã⌋ hδ medicamẽ ẽ mirabile valde. Camedreos, gẽtiane amboꝝ añ. ℥. ix. aristol. ro. ℥. ij. se. rute sicce. lb. j. terať, ⁊ cribelleť cribello sbtili cui⁹ dof sit coclbear. j. Et administrenť iteꝝ vaporatiões, ⁊ embroce resolutiue, ⁊ aq̃ thermaꝝ. Qδ si nõ excusat, tũc clisteriza: deinde administrenť vẽtose sup anchã cũ incisiõe, ⁊ sine icisione. Et pone rubificãtia vesicãtia: ⁊ nõ ꝯsolidenť donec saneť. Et emploꝝ qdẽ administratoꝝ in eis diligiť acuitas pp duas intẽtiões, quaꝝ vna est resolõ: ⁊ altera attractio ad exteriora: ⁊ abhoreť acuitas pp quãdã intẽtionẽ: ⁊ est, ꝙ ipsa exiccat mãm, ⁊ in lapideitatẽ ꝯuertit, ⁊ dimittit eã nõ recipientem medicinam: quãobrem op₃ vt non dimittatur lenificatio: Et quãdoq₃ necessarie sunt ventose, ⁊ earum positio propter attractionem.

¶ De embrocis ⁊ tinis. Cap. XXVI.

Samantur olei de alcãna. lb. j. ⁊ aceti. lb. s. ⁊ nitri quarta. lb. j. ⁊ cardamomi. ℥. j. ⁊. s. ⁊ isopi. ℥. j. ⁊. s. sbmergať in eo lana [i] †⌈ ⌋ ⁊ vaporeť cum ea locus. Et administrenť tine ex aq̃s medicinaꝝ singulariũ, resoluentium ꝓdictaꝝ in hoc cap. Ea võ ex qbus fiũt inunctiones sunt, sicut oleũ costinũ, ⁊ oleũ de eufor, ⁊ oleum de piretro, ⁊ oleum de castoreo que administrenť post mundificationem: Et cerataria cũ opponaco, ⁊ euforbio, ⁊ oleis predictis.

a A. ipse dislocẽt
b —— A.
c A. nõ extensus ad ptẽ siluestrez imo in viã alia₃ cuius extẽsio est i pte domestica
d †A. non sunt
e A. exigentia
f A. illa
g †A. ⁊
h A. ⁊
i †A. succida

¶ De epithimatibus, ⁊ emplastris. Cap. XVII.

Emplastrum [k] ⌈resoluens⌋ mãm ad illud qδ apparet ex ꝓfundo. ℞. se. rute siluestris, baccaꝝ lauri, aniudẽ, nitri, sceba armeni, cordumẽi, pulpe collogntide, ameos oium añ. auř. iiij. rute recẽtis, picis, cere, ammõiaci omniũ añ. octauã, bezard aure. v. oppopo. sulfuris qδ non tetigit ignis amboꝝ añ. aure. iiij. fiat ex eis emplastrũ. Et si liniatur sciatica ex stercore caprino, ⁊ aceto forti, erit sicut medicamen de sinapi: ⁊ melius eo, ⁊ magis iuuatiuũ eo. Et emplastra rubificãtia, ⁊ vesicantia bona sunt valde: ⁊ op₃ vt perforentur vesice, δinde puluerizetur super eas medicamen exiccatiuum: deinde iteretur vesicatio vsquequo eueniat sanitas. Et iteru₃ sumantur. lb. j. baurac. lb. j. olei, ⁊ fiat ex eis epithia. Et iteꝝ emplastrum iuuatiuũ: staphisagrie. lb. j. fecis aduste. lb. ij. piretri. lb. s. nasturtij. lb. j. ⁊. s. bezard. s. sulfuris. lb. j. baurac tantũdem, olei cotilas. iij. gummi pini qδ sit equale cum bezard: fiat ex omnib⁹ emplastrum, ⁊ administreť. Et iteꝝ sumatur picis pars. j. sulfuris pars. j. ꝯtriti. sicut alcofol: ⁊ liniať super anchã, ⁊ ponatur desuper charta [l] ⌈de panno⌋ ⁊ dimittať vsquequo cadat ꝑ se. Et ex eis que expta sunt, est vt colligať planta [m] ⌈rapsie⌋ in estate dum est viridis: ⁊ eius ꝯtritio optima fiat, quoniã ẽ difficilis ad conterẽdum, deinde aggrega ipsam cũ [n] ⌈cera⌋ ⁊ inuisca eam anche: ⁊ loco doloris, ⁊ ligeť desup ⁊ dimittatur. iiij. horis vsq₃ ad. vj. δinde ingrediať balneũ: q̃ũq₃ parum rorari incipit, ingrediať tinam, ⁊ tollať ab eo emplastrũ: ⁊ ponať sup locum lana [o] ⌈cu₃ dragagãto⌋ ebdomada vna, aut. x. diebus: ⁊ itereť quonia₃ excusat a sinapi, ⁊ gũma rute agrestis. Et iterũ staphisagria, ⁊ [p] ⌈gũma pini⌋ ⁊ gũma iterum rute agrestis, ⁊ cera, ⁊ oleũ de ruta. Et iteꝝ piretꝝ, ⁊ dabk, ⁊ flos lapidis asiũs ⁊ baurac, ⁊ staphisagria, ⁊ sumať ex eis emplastrũ: Et quãdoq₃ addiť in eo nasturtium. Et ex eis que conferunt ad hoc, ⁊ ad dolores genuũ, est ceratum de euforbio. Et iterũ olei de alcanna. ℥. viij. ⁊ aceti. ℥. iiij. nitri. ℥. ij. piretri. ℥. j. infundatur piretꝝ cum oleo de alcanna post q̃₃ triueris ipsum: ⁊ pone ipsum in oleo tribus diebus, ⁊ bulliat bullitione leui, deinde proijcianť desuper acetum, ⁊ nitru₃: postea imbibatur in ipso lana sordida: deinde ponatur super locum doloro su₃ anche: Et aliud simile illi de epithimatibus. ℞. cere collate aure. c. ⁊ glutinis alimbat. aure. [q] ⌈xxv. ⁊ floris eris⌋ aure. vij. lilij. ⁊ albezard, ⁊ myrrhe omnium añ. aure. vj. ⁊ alkitran aure. v. aggrega ista, ⁊ conquassa ea sicut pars. j. ⁊ fac ex eis emplastrum. j. ⁊ lini cum eo locum dolorosum pyxidis, precipue si fuerit materia faciens dolorem sang. fixus in iunctura ipsa, aut flegma grossum vitreum quod iam bibit pyxis iuncture. Emplastrum sedans sciaticã ℞. olei antiqui. ℥. xviij. limature plumbi, ⁊ salis [r] ⌈masse⌋ glutinis alimbat omnium añ. aure. c. limature eris rubei. ℥. iij. floris eris abrasi, ⁊ condisi, ⁊ radicis almezerion nigri aristol. sinapis, omnium añ. ℥. ij. proijciatur in eo quandoq₃ piretri. ℥. j. Aliud ℞. aniuden, semi. rute siluestris, baccarum lauri, ⁊ baurach, ⁊ colloquintide, sceba, ameos,

k A. attrahens
l —— A.
m A. sceitaragi
n A. adipe
o A. ⁊ quiescat
p A. ⁊ cãtarides
q A. Alia litera xxxv. ⁊ seminis basiliconis
r A. communis

cordumeni, omnium ā̄ā. auř. iiij. rute hortulane humide, ⁊ picis sicce, glutis alimbat, gumme pini ammoniaci adipis vitulorū omnium ā̄ā auř. xv. oppopo. auř. vj. sulfuris non adusti aure. iiij. olei de alcāna. ℥. xviij. Aliud. ℞. picis humide. ℥. xviij. aristol. ℥. x. ⁊. s. cere. lb. j. gumme pini auř. [a] [iiij.] sulfuris non adusti. lb. j. baurac. lb. j. ⁊. s. staphisagrie kist. j. ⁊ est cotile. ij. piretri. lb. s. cordumeni kist. j. bezard. lb. s. liquefiēda liquefac, ⁊ tere. sicca, ⁊ pmisce oia, ⁊ frica ea sm modum predictum in eo cuius rememoratio preterijt. Et sm q dicitur post solutiua bona ⁊ vtilia sunt pillule de hermodactil: ⁊ pillule fetide, ⁊ pillule de [b] [tapsia] ⁊ pillule de storace. Et nō sunt aliqua, sicut pillule iuuamenti, neqꝫ sicut hiera hermetis que bibat in vere. Et illius qui bibit eaz, incipiunt iuncture dolorose rorem emittere, ⁊ sudare, ⁊ non est in ea solutio ventris plurima: imo mundificat cum subtiliatione. Et elementa quidem medicinarum solutiuarum, sunt pulpa colloquintide, ⁊ centaurea, ⁊ gummi, ⁊ [c] [fumusterre, ⁊ tapsia] ⁊ succus cucume. asinini. Sumantur due colloquintide, ⁊ perforentur, ⁊ educatur quod in concauitatibus ambarum est ex pulpa, ⁊ seminibus, ⁊ carne: ⁊ impleantur oleo sisamino, ⁊ cooperiantur ambarum foramina, ⁊ dimittantur nocte vna: deinde proijciantur ambe collogntide in mane illius noctis cuz oleo quod est in eis ambabus in ollam, ⁊ fundatur super eas ambas, quātum est olei mensura. j. ⁊. s. ð aqua, ⁊ coquantur simul, vsquequo discocte sunt ambe colloquintide. Qum ergo discocte sunt ambe, extrahantur, ⁊ proijciantur ambe, ⁊ coquantur aqua, ⁊ oleum tempore sufficienti: deinde proijciat desuper [d] [helleborus] contritus pulucrizatus, cribellatus scōm quātitatem qua congelatur aqua, ⁊ fiat sicut [e] [panis de quo fiant magdaleones] scōm quātitatem auellane, ⁊ sumantur de illis auellanis xviij. numero, ⁊ sumat infirmus post balneationez. Et modus alius est, vt decoquat oleum cuz succo: ⁊ qum accidit mundificatio per solutionē ventris, ⁊ vomitum, ⁊ prolongatur egritudo, tunc tibi conuenit vti suppositorijs ex medicinis facientibus excoriationem, ⁊ solutione educentibus sang. sicut est decoctio cucume. asinini, ⁊ collogntide, ⁊ fel vaccinum, ⁊ piretrum, ⁊ centaurea, ⁊ nastur. ⁊ [f] [tapsia] ⁊ elixatura piscium, omnia illa iuuatiua sunt eis in hac hora: ⁊ forte sanant. Et quādoqꝫ ponitur in clisteribus euforbium, ⁊ dicitur q illud est nociuum valde prohibens a reliquis [g] [conuersionibus] in fine vero eis est iuuatiuum, ⁊ proprie quando sequtur vesicatio. Et multotiens quidem accidit excoriatio per se, ⁊ euenit cum ea sanitas. Clistere bonum excoriationem faciens: ð coquantur colloquintida, ⁊ nasturtiū, ⁊ radix capparis, ⁊ centau. ⁊ cucumer asininus, ⁊ [h] [tapsia] ⁊ rubea, ⁊ fiat clistere cuz aq̈: ⁊ emplastretur ancha cum fece: ⁊ est ex clisteribus iuuatiuis. Et iterum emplastretur cum aceto, ⁊ fur fure calefactis. Si autem fuerit illic san. qui moriatur in ea, cauterizetur cum auro rubeo locus sang. cauterizatione vehemēti, vt currat san. ex ea.

a A. xl.
b A. sceitaragi
c A. mabeizabe regi ⁊ sceitaragi
d A. panis
e A. panata spissa de q̄ fiāt pill'e
f A. sceitaragi
g A. administrationibus
h A. sceitaragi

De bothor iuncturarū. [i] † [ ] C. XXVIII.

Ebothor apparent in crure nigre: ⁊ quasi ipse sint fruct⁹ tamarisci, aut grana viridia. Et materia earum est materia varicuz: ⁊ cura earum ex parte mundificatiōis, est cura varicum, ⁊ vlcerum melancolicorum, quorum canonem dicemus in libro quarto.

i † A. nominatis grana albotin

De dolore calcanei. Cap. XXIX.

Quandoqꝫ accidit ex obuiatione ꝯterente: aut casu, aut coarctatione calciamenti, et alijs: ⁊ sanat ipsum embrocatio plurima cum aqua frigida, ⁊ epithima de memite ⁊ bolo armeno resoluto.

De debilitate pedis. Cap. XXX.

Fit quandoqꝫ in creatiōe: ⁊ fit q̄ndoqꝫ debilitas ex labore plimo, ⁊ ex mollificatione antecedente, ⁊ ex oppilatione vie nutrimenti ad ipsum, sicut accidit castratis.

De [k] [bothor] vnguiū, ⁊ attritōe earū. Ca. XXXI.

k A. doloribus

Appropinquat cura eorū cure suppurationis. Et ex illis que conferunt illis, est emplastrum cum folijs mirti, ⁊ cum folijs cupressi, Et emplastrum de adipibus cum fimo caprino, ⁊ stercore vaccino. Et conferunt eis nux cupressi, ⁊ sauina emplastrate. Et conferunt eis fistici decocti emplastrati. Et de eis que liquefaciunt san. mortuuz sub attritione est farina confecta cum [l] [oleo] ⁊ super ipsum posita.

l A. pice

De inflatiōe vnguis, ⁊ pruritu in ea. Cap. XXXII.

Curatur cum aqua maris abluēdo cuz ea semper, quare remouetur: aut cum decoctione lentium ⁊ herbi: aut cuz decoctione [m] [cucumeris] ⁊ ex emplastris ei⁹ sunt [n] [nenufar ⁊ oleum,] ⁊ ficus [o] [decocte] coniunctim, et singulariter.

m A. alchanthi
n A. bulb⁹, ⁊ pix
o —— A.

Expletus est liber tertius.

¶ Incipit liber quartus canonis: de egritudinibus particularibus: que quum accidunt: nō appropriantur vni membro: cōtinens septem fen.

¶ Fen prima est de febribꝰ: ⁊ continet quatuor tractatus.

¶ Tractatus primus de febre ephimera.

¶ De diffinitione febris, ⁊ generibus fe. Cap.I.

Febris ē calor extraneꝰ accensus in corde ⁊ ꝓcedens ab eo mediantibus spiritu: ⁊ sanguine ꝑ arterias, ⁊ venas in totum corpus: ⁊ inflāmaƭ in eo inflāmatiōe que nocet opatiōibꝰ naturalibꝰ: nō sicut caliditas ire ⁊ laboris: a⌈ qū nō vltiaƭ: ⁊ impedit opationem ita vt retineaƭ. ⌋ Et sunt q̄dam hominū q̄ diuidunt febres in duas diuisiones ꝑmas. s. in febrem egritudinē, ⁊ in febrez accidens: ⁊ ponunt febres apostematū de genere febris accidentis. Et intētio q̄dez sermonis eoꝝ est, ꝙ febris egritudinalis est illa inter quā, ⁊ cām q̄ non est egritudo, non est mediū, sicut febris putredinis: putredo. n. est cā eiꝰ absq̧ medio: ⁊ non est putredo in se ipsa egritudo: imo est cā egritudinis. Febris vero apātis est accidens apāti existens, dum est apa, sequens ipsum: ⁊ apa est egritudo in se ipso. Et ꝯtra dicenti q̄dem inest vt dicat: q̄m si ꝓpterea ꝙ febris apātis seq̄tur caliditatē eiꝰ, ⁊ seq̄tur ex dolore ipsius: b⌈ est simile ⌋ vt sit febris accidēs, tūc opꝫ vt sit plimum febriū ephimeraꝝ accidens: ⁊ si ipsa seqƭ putredinem que est in apāte: tunc apa non est causa eius ꝑma, vnde est apa: immo q̄ꝫtum ad putredinē que est in ipso: causa igiƭ eiꝰ que ē essentialis, est putredo: ⁊ apa non est cā eiꝰ nisi ꝑ accn̄s. Et dicimus ꝙ si non significauerint ꝑ febrem accūs, hoc: immo non intellexerūt ꝑ eam, nisi ꝙ ipa seq̄tur apostema hoc: c⌈ ⁊ inueniūt eam ⌋ ꝑ inuentionē apātis: simil'r ergo est dispositio febriū putredinis ꝑ cōparationē ad putredinem, Verꝝ occupatio in hmōi ꝯtradictionibus est illud, quod non confert in scientia medicine aliq̄d: ⁊ facit medicuꝫ ꝓcedere ex arte sua ad inquisitiones, que fortasse impediūt ipm ab arte sua: procedamꝰ ergo ſm id quod ꝯsuetū est. Dicamus ergo ꝓpterea ꝙ febres apātum, ⁊ oppilationū sunt febres accidētes, ⁊ alie febres sunt egritudines, tūc ꝯueniēs est vt dicamus, q̄m ꝓpterea ꝙ omnia que sunt in corpore hominis sunt tria genera. s. membra ꝯtinentia illud q̄d est in eis de humiditatibꝰ, ⁊ spiritibꝰ, quoꝝ comparatio est comparatio parietū balnei: Et humiditas d⌈ recōdita: ⌋ ⁊ eius cōparatio est cōparatio aque balnei, Et spūs animalis, ⁊ vital' ⁊ nālis, ⁊ vapores effusi, ⁊ comparatio eoꝝ est cōparatio aeris balnei: Et e⌈ aer balnei ⌋ f†⌈ ⌋ q̄n infraƭ illud q̄d est vicinū ei: non opꝫ vt g⌈ ipe ⌋ extinguaƭ: immo possibile est vt remaneat, ⁊ redeat, ⁊ calefaciat illud q̄d ei vicinum est. h⌈ simil'r est ⌋ vnum istorū trium generꝝ extra i⌈ q̄d ⌋ nō inueniƭ in homine genus corporeū. Nam si accēdaƭ febris in membris radicalibꝰ accensione ꝑma: sicut accendiƭ adustio: verbi grā: in parietibꝰ balnei, aut k⌈ ꝑ follem ⌋ ferrarij: aut l⌈ per ollam ⌋ coci, tunc illud genus febrium nominatur febris ethica. Et si accendiƭ febris accensione ꝑma in humoribus: deinde accendatur ex eis in membris sicut accidit: vt effundaƭ aqua calida in balneo, ⁊ ignianƭ lateres eiꝰ cā eius, aut ius cal'm in olla, ⁊ accendaƭ olla cā eius, tunc illud genus febrium nominaƭ febris humoris. Et si accendaƭ febris accensione sua prima in spiritibus, ⁊ vaporibus: deinde accendaƭ ex eis in membris, ⁊ humoribus: sicut accidit, vt perueniat ad balneuꝫ aer m†⌈ ⌋ ignis qui accendaƭ in eo, ⁊ calefaciat aerem eiꝰ, ⁊ perueniat ad aquam, ⁊ parietes, tūc genus illud febris nominaƭ febris ephimera: quoniam est accēsa in re subtili, que resoluiƭ cū velocitate: ⁊ raro pertrāsit diem cum nocte sua: nisi ꝯuertaƭ ad genus aliud febrium. Hec ergo diuisio febrium est per modū ꝓpinquū diuisiōi eueniēti ꝑ differētias. Et diuidunƭ febres alio modo. Dicitur enim ꝙ de febribꝰ sunt febres acute: ⁊ d̄ eis sunt nō acute. Et de eis sunt cronice: ⁊ de eis sunt non cronice: Et de eis sunt nocturne: ⁊ d̄ eis sunt diurne: Et de eis sunt salubres recte: ⁊ de eis sunt hn̄tes accidentia horribilia. Et de eis sunt dimittētes, ⁊ de eis sunt inseꝑabiles. Et de inseꝑabilibus sunt quedam, quibus insunt n⌈ remissiones: ⁊ de eis sunt quibus sunt intensiones. Et de eis sunt quibꝰ sunt exfortiationes. ⌋ Et de eis sūt similes. o†⌈ ⌋ Et de eis sunt frigide habentes rigorem, aut horripilationem. Et de eis sunt simplices. Et de eis sunt composite.

¶ De preparatis ad febres. Cap.II.

Dixerunt q̄dam ꝙ corpora vehementiꝰ ꝑparata ad febres sunt corpora calida ⁊ humida: ⁊ ꝓprie qum humiditas est fortior caliditate: ⁊ isti q̄dem sunt fetidi sudoris: ⁊ vrine, ⁊ egestionis. Et corpora cal'a ⁊ sicca iteruꝫ sunt ꝑparata ad febres p⌈ calidas: ⌋ ⁊ incipiūt priꝰ ephimere, deinde festinātad putredinem, ⁊ adustionem: ⁊ q̄nq̧ faciunt cadere in ethicā. Et sequunƭ ea ambo, q̄ equanƭ in humiditate ⁊ siccitate, ⁊ dominaƭ caliditas: ⁊ ista sunt de genere eoꝝ in q̄bus incipit febris vaporis calidi, deinde ꝑmutatur ad febrē humoris. Postea illa in q̄bus equantur calor ⁊ frigus ⁊ multiplicaƭ humiditas: ⁊ istis quidez febres putredinis accidunt ſm ꝑimuꝫ incipiētes. Et corpora frigida ⁊ humida: ⁊ frā ⁊ sicca, sunt longinqua corpora a febribꝰ, ⁊ ꝓprie ab ephimera.

¶ De horis febrium. Cap.III.

Febrium hore sūt sicut reliquarum egritudinum. ꝑncipium, ⁊ augmentū, ⁊ status apud vltimū, ⁊ declinatio. q†⌈ ⌋ Et sunt quādoq̧ particulares r⌈ causa cuiusq̧ paroxismi ⌋ ⁊ timor est in ꝑncipio vsq̧ ad statū: apud declinationē vero nō moriƭ eger ex ipsa febre, nisi ꝑ id q̄d dicemus de cā s⌈ communiter. ⌋ Et principium quidē est hora: in qua calor natural' prefocaƭ a materia t⌈ submersa ⌋ in mēbro u⌈ tandiu donec non appeat ⌋ maturationi, aut diuersitati eius contrarie maturationi vestigium. Et principium q̄dem est inuentum in omni egritudine. veꝝ q̄nq̧ occultaƭ, sicut est eiꝰ occultatio in sinocho, ⁊ epilepsia, ⁊ apoplexia. Et q̄n principium

Marginal notes:

a A. quā nō peruenit ad hoc vt sit accēsa ⁊ noceat operationibus. Alia litera ita vt sit accensa seu firmata ⁊ noceat opatiōibus

b A. videtur

c A. inuentuꝫ

d A. contēta

e —— A.

f† A. accēsuꝫ cū caliditate extranea inflamatiōe ꝑma ē illō q̄d q̄n ipꝫ extinguiƭ infraƭ q̄d ei vicina. ⁊

g A. ipsum

h A. existens

i A. que

k A. in folle

l A. in olla

m† A. calidꝰ aut

n A. intēsiones ⁊ remissiōes seu tepores. Alia litera intensiones ⁊ exfortiationes

o† A. ⁊ d̄ eis sūt calide

p A. acutas

q† A. Et sūt q̄nq̧ iste hore vniuersales

r A. ſm quēlibꝫ paroxismum

s —— A.

t A. submergēte ipsum

v A. ⁊ ē hora i q̄ non apparet. Alia litera in hora qua nō apparet

est occultum paucoꝝ accidētium, existimaẜ ꝙ non sit principium in ea. Et similiter quādoqꝫ in die primo febrium acutaꝝ videnẜ nubes, ⁊ signum maturitatis, ⁊ existimatur ꝙ non sit ei principium: ⁊ non est ita. Et augmētū qdem est hora in qua cōmoueẜ calitas innata ad resistēdum māei motu manifesto, ⁊ apparent signa digōnis: aut signa ꝯria digōni. Et stat⁹ est hora in qua vehemēs est pugna inter nām ⁊ mām: ⁊ apparet victoria vni⁹ ambaꝝ eaꝝ sup aliam: ⁊ est hora pugne: ⁊ ei⁹ spatium est in hn̄tibus paroxismos acutos, paroxism⁹ vnus, ⁊ non cognosciẜ nisi p illum q seqtur ipm: aut duo paroxismi, ⁊ cognosciẜ in tertio ei⁹: [a]⌈ideo ꝙ⌋non addit sup illos ambos in plurib⁹ nisi in egritudinib⁹ macronoxijs: fortasse.n. assimilanẜ paroxismi plures in oīb⁹ iudicijs suis: ⁊ illic apud statū compleẜ vestigium digōnis aut ꝯtrarij eius. Et declinatio qdeꝫ est hora in qua calor innatus iam dominaẜ māei, ⁊ [b]⌈vincit⌋eam: ⁊ existit in ꝯgregationis eius sepatione. s. rei post rem: ⁊ tunc alleuiaẜ calitas [c]⌈caloris occulti,⌋ ⁊ expelliẜ ad extremitates dōec resoluiẜ: ⁊ multotiēs [d]⌈ingrossatur.⌋ Et status qdem diuersificaẜ in egritudinib⁹. Egritudinū.n. valde acutaꝝ lōginquior status est vsqꝫ ad quatuor dies: ⁊ febres ephimere sunt de hac summa: verūtamē ipe non numeranẜ acute, qm̄ nō sufficit in acuitate egritudinis vt sit status eius ꝓximus, imo sit de egritudinib⁹ hn̄tibus timorē. Et sequunẜ eas, febres acute absolute [e]⌈nō valde:⌋ ⁊ sunt ille quaꝝ status [f]†⌈

⌋ꝓuenit vsqꝫ ad. xiiij. dies: [g]†⌈

⌋⁊ qd̄ est supra id. Et cognitio qdem egritudinū acutaꝝ in ordinibus suis, ⁊ cronicaꝝ, est iuuatiua in regimine cibi egri ſm ꝙ dicemus in sequentib⁹. Et plures qdem febrium complent ꝑncipium, ⁊ augmentū, ⁊ statuꝫ in paroxismo vno: ⁊ faciunt paroxismū aliuꝫ declinando. Et febres qdem diuersificanẜ in his tēporibus: de eis enim sunt, quarū augmētuꝫ ꝓlongaẜ: ⁊ de eis sunt quaꝝ declinatio prolongatur.

¶ Cognitio horarum vniuersalium egritudinis ⁊ ꝓprie status. Cap. IIII.

COgnitio horarum egritudinis vniuersaliū qn̄qꝫ ē ex specie egritudinis: nam spasm⁹ sicc⁹, ⁊ epilepsia, ⁊ apoplexia, ⁊ sqnantia sunt ex acutis valde. Et tertiana pura, ⁊ causon de acutis non valde. Et quartana, ⁊ paralysis d̄ macronoxijs. Et qn̄qꝫ ex motu egritudinis: nā si paroxismi sunt breues, significant ꝙ status est ꝓpinquus: sicut tertiana pura: tēpus.n. paroxismorū ei⁹ est ex trib⁹ horis vsqꝫ ad. xiiij. horas: ⁊ si sint ꝓlixi, significāt ꝙ materia est grossa, ⁊ status lōginquus: sicut in tertiana nō pura. Et si nō fuerint illic paroxismi, imo mā ei⁹ fuerit acuta sicut sinochi: tunc egritudo erit acuta: Et si [h]⌈fuerint signa ei⁹ signa māe fr̄e grosse⌋aut decliuis ad grossitudinē, tunc egritudo erit nō acuta: [i]†⌈

⌋⁊ si remāserit cū dispōne sua, tunc egritudo non erit illi⁹ acuitatꝭ. Et qn̄qꝫ est ex v̄tute egri cui velociter aduenit debilitas: qre est egritudo acuta: aut nō apparet illud, ⁊ est egritudo non acuta. Et quādoqꝫ est ex etate, ⁊ tpe. nam in tpe calo, ⁊ etate cal'a festinat status egritudinū: ⁊ in tpibus fr̄is, ⁊ etatib⁹ fr̄is tardaẜ stat⁹ egritudinum: ⁊ sil'r est dispositio regionū. Et ex pulsu: naꝫ si est velox, freqns magn⁹, tūc egritudo est ad acuitatem decliuis: ⁊ si non, tunc non est acuta. Et est rigore, nā si est ꝓlixi spatij, tūc egritudo est decliuis ad ꝓlixitatem, ⁊ si ē breuis spatij, tūc egritudo ad acuitatem tendit. Et qn̄ nullo modo est rigor, tūc [k]⌈abbreuiaẜ ei⁹ extensio.⌋ Et cognoscunẜ hore egritudinis qn̄qꝫ ex ꝑte horaꝝ paroxismoꝝ: nā si fuerint ꝓcedētes ſꝫ añcessionem superfluētem [l]⌈ita vt vn⁹ añcedat supfluitatem alteri⁹, tēdēs⌋ad additiōem, tūc egritudo erit in augmento. qm̄ de egritudinib⁹ sunt que currunt vsqꝫ ad finē horaꝝ suaꝝ ſm [m]⌈augmētum.⌋ Et sūt qn̄qꝫ de gn̄e tertiane, ⁊ de gn̄e [n]⌈assidue.⌋ si aūt steterit [o]⌈añcessio⌋ ⁊ steterint supfluitates, tūc sine dubio erit egritudo in statu. Et seruans horam vnam est longi spatij: ⁊ si postponunẜ, tūc egritudo est in ꝺclinatiōe. Et sil'r cognosciẜ dispō horaꝝ ex augmēto accidentiū febris, ⁊ statione eoꝝ, ⁊ declinatione ipsoꝝ, ⁊ ex additiōe paroxismoꝝ ei⁹ in lōgitudine, ⁊ breuiatiōe ipsoꝝ: ⁊ fortasse diuersificanẜ, ⁊ nō assimilanẜ. Et qn̄qꝫ cognoscunẜ ex dispōne euonū: nā qum accidit in paroxismo aliquo sudor, aut vētris fluxus, ⁊ ꝑoxism⁹ scd̄us q est post ipm est in silitudine vehemētie ꝑmi, ⁊ fortitudine ei⁹, aut supra ipaꝫ, tūc euo ei⁹ est ꝑꝑ multitudinem, non ꝑꝑ fortitudinē, ⁊ egritudo iudicaẜ longa. Et qn̄qꝫ cognoscunẜ ex parte digōnis, ⁊ ꝯtrarij digōnis, ſm ꝙ dixim⁹: v̄bi gr̄a qn̄ apparet sputum cū digōne aliqua, aut vrina in qua est nubes aliqua, tūc est ꝑncipium augmētꝭ: deinde qn̄ multiplicaẜ illud, ⁊ apparet, aut ꝯtrariū ei⁹, tunc est status: Et iteꝝ qn̄ apparet digestio, aut ꝯtrarium ei⁹ velociter ex sputo, aut nube, tūc scias ꝙ stat⁹ est ꝓpinquus: ⁊ si tardaẜ, tūc scias ꝙ status est longinqu⁹. Cognitio aūt horaꝝ particulariuꝫ sic accipiẜ: nā hora ꝑncipij ꝑoxismi est hora in q̄ coarctaẜ pulsus, ⁊ tu iā sciuisti intētionē ei⁹: ⁊ plumbeus fit color extremitatuꝫ, ⁊ infrr̄antur extrema, ⁊ ꝓprie extremitas auris, ⁊ nasi, vsqꝫ ad horā in qua sentiẜ sparsio calitatꝭ. Et qn̄qꝫ associanẜ ꝑncipio alteratio colorꝭ, ⁊ pigritia, ⁊ angustia, ⁊ tarditas motuū, ⁊ ꝓfunditas somni, ⁊ mollificatio palpebraꝝ, ⁊ grauitas sermōis, ⁊ horripilatio iter spatulas, ⁊ in dorso: ⁊ fortasse accidit in eo rigor fortis, ⁊ qn̄qꝫ accidit cursus saliue, ⁊ salt⁹ tēpoꝝ, ⁊ tinnit⁹ auriuꝫ, ⁊ sternutatio, ⁊ [p]⌈cōmotio⌋mēbroꝝ corporis. Et vehemētius qdem debilitaẜ v̄tus ꝑꝑ debilitatem q̄ est in ꝑncipio, aut statu. Et hore augmēti medietas ꝑma est hora, in qua pulsus incipit apparere, ⁊ magnificari, ⁊ velox fieri: ⁊ spargiẜ calor in toto corpore ſm eq̄litatē: ⁊ medietas ei⁹ altera est hora, in qua non cessat hec calitas sparsa cum eq̄litate augmētari. Et hora status est hora in qua remanet calitas sparsa cū eq̄litate: ⁊ accidētia cū dispōne sua, ⁊ pulsus fit maior q̄ꝫ vnquā, ⁊ fit vehemēti⁹ velox, ⁊ frequens. Et hora declinatiōis est hora in qua icipit diminutio, ⁊ incipit pulsus tempari, ⁊ equaẜ. Deinde illa in qua incipit corpus sudare ⁊ ꝑducit ad eradicationem. Et multotiēs qdē accidit apud mortē dispō q̄ est sicut ꝺclinatio: ⁊ est q̄si eger euaserit: ⁊ nō oꝫ vt tu occupis in hoc, imo cognoscas dispōneꝫ pulsus, ⁊ an magnificeẜ ⁊ fortꝭ fiat. Et si tibi videẜ ponā tibi exēplū de tertiana. Attēde ergo ꝙ eū tertiana in ꝑlib⁹ dispōnib⁹ incipit horripilatio: ꝺinde frigus, ⁊ rigor postea sedaẜ rigor, ⁊ minoraẜ frig⁹, ⁊ incipit calefactio. postea equaẜ calefactio, deinde addiẜ: postea stat: ꝺinde incipit minui vsqꝫ quo eradiceẜ. Et scias ꝙ [q]⌈egritudo qn̄qꝫ⌋ꝓlōgaẜ, aut ꝑꝑ multitudinē māei: aut ꝑꝑ grossitiē ei⁹: aut ꝑꝑ frigus ei⁹. Et qn̄qꝫ adiuuāt ad illō tꝑs fr̄m, ⁊ regio fr̄a, ⁊

a A. ⁊

b A. Alia litera vicit

c A. intrinseca

d A. accidit error. Alia litera accidit error in statu

e —— A.

f † A. ē vsqꝫ ad se primū diē sic febris adustiua, seu causon, ⁊ tertiana ꝯtinua. Et ex eis sūt q̄ sūt min⁹ acute q̄ꝫ ille ⁊ sūt ille q̄ꝫ status

g † A. ⁊ q̄ sūt p⁹ illas sunt acute cronice vsqꝫ ad xxi. diē postea sꝭ cronice vsqꝫ ad xxxx. ⁊ lx.

h A. fuerit mā ei⁹ grossa fr̄a

i † A. Et qn̄qꝫ ex forma seu figura, qm̄ si ipa extenueẜ vl' tornaẜ fiat velociter, et ꝯtabescāt facies ⁊ hypocundria, tc̄ egritudo erit acuta

k A. ipsa ē ex breuiori gn̄e ipsius

l A. ad illū q añcessit supfluitate tendente

m A. additionē

n A. quotidiane

o A. p⁹ añcessionem

p A. tensio

q A. temp⁹ egritudinis

etas frã, ⁊ ɔ̃bilitas caloris inati, ⁊ soliditas corpis.

Alia litera Tractatꝰ scd̃us

¶ Sermo vl̃is de febribꝰ ephimeris. Cap.V.

Cause omniũ sp̃erum febris ephimere sunt cause primitiue calefacientes essentialr̃, ⁊ calefacientes p̱ accidens: de summa occurrentiũ, ⁊ assumptoꝝ, scʒ in cibo ⁊ in potu: ⁊ passionum corporeaꝝ, ⁊ animalium, ⁊ ex doloribꝰ, ⁊ apostematibꝰ ᵃ⌈apparentibꝰ: ⁊ sunt de eis⌋ ex oppilationibus, quaꝝ causa non est primitiua: ⁊ non proueniunt cãe eaꝝ cum vehementia sua ad hoc, vt p̱transeat illud qḋ inflammat spũm: nam si p̱transeãt illud, faciunt cadere in ethicam: aut in spẽm febriũ humoꝝ quam dicemꝰ. Cãe.n. primitiue plerunqʒ mouẽt ãncedẽtes: ꝙ si mouerint eas ad putredinẽ, erunt febres putredinis. Et sunt q̄dam hominũ q̄ existimant, ꝙ febris ephimera non fit nisi ex labore spũs, ⁊ corpis, ⁊ illud est error. Et iste q̄dem febres ſm plimum recedũt in die vno: ⁊ raro p̱transeũt tertium diem. Nam si p̱transeant illam q̄ʒtitatem, existimaꝛ de esse eaꝝ, ꝙ ipse p̱mutanꝛ. Et intentio q̄dem p̱mutationis est, ꝙ ᵇ⌈retẽtio⌋ caliditatis p̱transit spũm: aut ad corpus, aut humorẽ. Licet sint de hominibus q̄ dicãt, ꝙ ipsa q̄nqʒ remanet sex diebꝰ, ⁊ ɔsumitur integra ɔsumptiõe: cui nõ esset similis, si p̱mutareꝛ ad genus aliud. Et hec q̄dem febris est facilis curationis, ⁊ difficilis cognitiõis: ⁊ similiter p̃ncipium ethice. Et homines q̄dem velocіꝰ cadentes in febres ephimeras: ⁊ q̄ vehemẽtius leduntꝛ ab eis, si erreꝛ in eis, sunt illi in q̄bus calor ⁊ siccitas sunt magis vincẽtes: q̄m p̱ueniũt velociter ad ethicam, ⁊ tertianã. Deinde illi in q̄bus calor ⁊ humiditas vincũt. q̄m perueniunt velociter ad febrem putredinis. Deinde illi in q̄bꝰ calor est plus. Deinde illi in q̄bus est plus siccitas. Et q̄m illi q̄ habent complexionem siccam ⁊ calidam accidit fames, ⁊ ᶜ⌈adueniũt cum ea⌋ vigilia, ⁊ labor animalis, ⁊ labor corporeus, festinat ad ipsuʒ febris ephimera cũ horripilatõe quadã: Q̄ḋ si non succurraꝛ, ⁊ cibeꝛ statim, festinabit ad ip̄m febris putredinis.

ᵃ A. extrinsecis, ⁊ q̄nqʒ q̄dam ex eis sunt

ᵇ A. accensio

ᶜ A. associanꝛ ei

¶ Signa propria febrium ephimerarum, distinguẽtia eas ab alijs. Cap.VI.

De proprietatibus earũ ẽ, ꝙ ipse nõ fiũt a causis antecedẽtibꝰ: neqʒ incipiũt cũ coarctatione, ⁊ est ꝙ ip̄e nõ incipiũt ſm plurimum cũ rigore, ⁊ frigore extremitatũ, ⁊ p̱fundatiõe calitatis, ⁊ declinatione ad pigritiã, ⁊ somnum, ⁊ submersionẽ pulsus ⁊ diuersitatem eius, ⁊ paruitateʒ ipsius. Immo fortasse accidit in p̃ncipio earum similitudo frigoris, ⁊ horripilationis, ⁊ punctio: cuiꝰ causa est vapor chimi mali, ⁊ remoueꝛ velociter: ⁊ accidit, sed raro rigor p̱pter multitudinẽ vaporuʒ ledentium lacertos p̱pter punctiõem suam ᵈ⌈sup̱flua multitudine.⌋ Et est eiꝰ inflãmatio nõ mordicatiua aspera. ᵉ⌈ ⌋ immo bona, sicut caliditas corporis laborantis, ⁊ ebrij. Et q̄m est vrina in p̃mo die digesta, ⁊ pulsus bonus, tunc iudica ꝙ est febris ephimera: ⁊ illḋ ideo, quoniam vrina non alteraꝛ in ea in quantum ipsa est ephimera, ⁊ est sedimen eius digestum, non decliue ad colorem humoris: ⁊ est quãdoqʒ nubes eius pendẽs: ⁊ quãdoqʒ est natans boni coloris: ⁊ quãdoqʒ accidit vt non equeꝛ color eiꝰ, tamen eius substantia est equalis: ⁊ non alteratur color eiꝰ, nisi propter id quod associatur ei de causa alteratiõis vrine: quãuis non sit illic febris ephimera ex eo qḋ dicemus in ᶠ⌈tertiana,⌋ ⁊ similibus ei. Et pulsus est decliuis ad spissitudinem, ⁊ fortitudinẽm, ⁊ magnitudinem nisi in ea que est a passionibus debilitantibus: ⁊ nisi fuerit in stomacho humor mordicatiuus, aut frigidus, aut causa alia de his que ᵍ⌈mutant⌋ pulsum preter febrem. Et raro q̄dem diuersificatur: si vero diuersificeꝛ, erit ei ordo: nam si diuersificeꝛ illud, tũc erit p̱pter cãm aliam antecedẽtem febrem: aut ʰ⌈vicinãtem⌋ ei, sicut est labor vehemẽs, aut mordicatio vehemẽs in visceribꝰ, ⁊ similia his, Et quãdoqʒ accidit vt induret pulsus p̱pter frigus vehemens, ⁊ inspissans infrãns, aut p̱pter caliditatem solis vehementem exiccantem: aut propter vehementem laborem exiccantẽ, aut famẽ, aut angustias, aut vigilias, aut euacuationes: Et quandoqʒ festinat in eo dilatatio, ⁊ tardaꝛ cõstrictio: ⁊ non festinat plusquã naturalis nisi raro, ⁊ cum velocitate pauca: quoniaʒ necessitas euentationis in eo est vehementior, q̄ʒ necessitas educẽdi vaporeʒ corruptũ vapor nãqʒ in eo non est corruptus comparatiõe sui ad equalem: immo est ⁱ⌈bonus⌋ comparatione sui ad eum. Et q̄m ambiguus sit tibi pulsus, ⁊ constrictio ipsius, tunc scias ex anhelitu: Et pulsus q̄dem reddit post eradicationem eius ad consuetudinem eiꝰ naturalem in illo corpore, ⁊ hoc est signũ bonũ. Et scias penitus, ꝙ quotiẽs vrina ⁊ pulsus sunt boni, significant ꝙ febris est ephimera: ⁊ quãdo non sunt boni, nõ opʒ vt nõ sit ephimera: multotiens.n. est in ea vrina tincta, ⁊ pulsus diuersus, ⁊ debilis, ⁊ p̱uꝰ. Et de ill' q̄ significãt ꝙ ipsa ẽ febris ephimera, est vt sit p̃ncipiuʒ eius facile, ⁊ leue: ⁊ sit augmentũ eius nõ addens supra duas horas, ⁊ neqʒ associenꝛ statui accidentia vehemẽtia. ᵏ†⌈ ⌋ ⁊ vt non accidãt in ea accidentia praua: ⁊ non sit in ea ˡ⌈ebullitio⌋ caloris vehemẽs: ⁊ minorenꝛ cum ea dolores: Q̄ḋ si cũ ea dolor fuerit capitis, aut dolor alius non sit fixus inseparabilis post eradicationem eius: ⁊ hoc q̄dẽ significat ꝙ ipsa est ephimera. Et plurimum q̄dem eradicationis eiꝰ fit per sudorem, ⁊ humorositatem simileʒ sudori naturali, non humoroso: ⁊ nõ sit vehemẽs superfluitas iterum in q̄ʒtitate sua, immo appropinquat sudori naturali in quãtitate sua: sicut est proximus ei in qualitate sua. Si.n. videris sudorem plimum, tũc febris erit non ephimera. Et de eis de q̄bus febris ephimera experiꝛ, est vt ingrediaꝛ balneum habens eam: q̄nqʒ mora fecerit euenire in eo q̄si horripilationem non ɔsuetam, sciꝛ ꝙ febris est febris putredinis: ⁊ egrediaꝛ habens eam ex balneo illico: ⁊ si nihil alteraꝛ a dispositione sua, tunc febris est ephimera.

ᵈ A. plimaʒ sup̱fluam

ᵉ† A. Alia litera sicca

ᶠ A. effimera ex labore

ᵍ A. paruificant

ʰ A. associatam

ⁱ A. calefactus

ᵏ† A. Et in febre putrida ẽ ɔ̃uum

ˡ A. acuitas

¶ Permutatio febris ephimere. Cap.VII.

Cum expedit vt febrem ephimeraʒ patiens cibetur, ⁊ errat medicus sup̱ eam, ⁊ non cibat ipsum: p̱mutatur febris in corporibus cholericis ad ethicã ᵐ⌈incendenteʒ:⌋ ⁊ in corporibꝰ carnosis ad sinocham que est absqʒ putredine: ⁊ fortasse p̱mutatur ad illam que est cum putredine. Et similiter quando necessariũ est adiutorium in apriẽdo poros, ⁊ rarificando corpus, ⁊ nõ fit, fit inflãmatio in humoribꝰ retẽtis in corp̱e inflãmatione ⁿ⌈eiꝰ qḋ calefacit cum fortitudine eiꝰ quod putrefacit.⌋

ᵐ A. ⁊ incensiuã

ⁿ A. qua fit calefactio cũ fortitudine ⁊ putrefactio.

¶ Signa permutationis febris ephimere ad febres alias. Cap.VIII.

Significatio illius est, ꝙ ip̄a declinat absqʒ sudore, aut humorositate: aut cuʒ sudore absqʒ mundificatione per sudorem: ⁊ est declinatio longa difficilis, ⁊ absqʒ

mundificatiõe pulsus. Immo remanet in pulsu aliquid, ⁊ remanet dolor capitis si fuerit: ⁊ hoc totuz significat ꝑmutationem ad febrem putrefactiõis humoris aut [a]⌈ethicam: nam⌋ si cause fuerint vehementes, aut ꝓlongetur mora eius, ꝑmutabitur ad ethicam. Quod si ad ethicam ꝑmutetur, videbis tactũ arteriarũ calidũ valde: ⁊ videbis febrem similem, vel fixam: et in omnib⁹ mẽbris additur calefactio sup replẽtionẽ: ⁊ in tẽpore acceptionis cibi: aut videbis pulsum seruare equalitatẽ cũ duritie, ⁊ ꝑuitate. Et videbis signa reliqua que diximus de signis ethice: Et qñ ꝑmutatur ad gen⁹ febriũ sanguinis, qđ nominatur sinocha absq; putredine, videbis additionẽ, ⁊ replẽtionez caliditatis: ⁊ inflãmationẽ faciei. Et quãdo ꝑmutatur ad febres putredinis, apparent horripilatio, ⁊ diuersitas pulsus, ⁊ paruitas, ⁊ coarctatio: ⁊ est caliditas mordicatiua sicca, ⁊ vehementia accidẽtium. In vrina aũt fortasse remanet digestio [b]⌈ex substantia.⌋ ⁊ in plurib⁹ non apparet in ea digestio.

a A. Alia litera ad sanguineã ⁊ Alia litera ad ethicam ⁊

b A. substantie Alia litera rei precedentis

¶ Curationes febris ephimere secundum modum vniuersalem. Cap. IX.

In omnibus spẽbus febris ephimere opz, vt afferantur sup corpa patiẽtium eas ea que nutriãt eos nutrimẽto bono, cũ velocitate digẽnis: qm febriẽs est eger: et eger est lesus. [c]†⌈ ⌋

At qbusdã eoꝝ cõceditur deliciari in ea: sicut patiẽti ex labore, ⁊ angustia, ⁊ fame, ⁊ illis in quoꝝ corporibus colera plurima est. Et qui conqueritur se pati horripilationẽ in ꝓncipio, deglutiat cibũ infusũ in aqua, ⁊ vino vt sit magis penetrans: ⁊ isti qdem cibantur etiam in ꝓncipio febris. Et qbusdã ꝓhibetur deliciari in ea, ⁊ innuitur eis vt fiat subtiliatio sicut in patiẽte febrẽ ex oppilatione, ⁊ soliditate, ⁊ ex apostemate. Et meli⁹ qdez est vt postponatur cibatio vsq; ad declinationem, nisi in illis quos excepimus. Et aqua frã qdem opz vt nõ ꝓhibeatur in ꝓncipio rei, qm virtus est fortis: quare non timetur debilitas ei⁹: ⁊ est melior cura in infrãdo. [d]†⌈ ⌋ veꝝ si fuerit illic debilitas in visceribus, ⁊ febris iam extẽdit, aut fuerit [e]⌈vehemẽs:⌋ tũc melius est vt de ea nõ multum sumatur. Et ꝯceditur eis balneũ qum eorũ paroxismus ꝯsumitur in febrib⁹ ephimeris ꝓpter [f]⌈accidentia⌋ de qbus est humectatio, ⁊ de qb⁹ est sudatio, ⁊ rarificatio poroꝝ, ⁊ de eis est infrãtio in [g]⌈qeta⌋ dispõne: ⁊ ꝓhibetur vbi timetur casus putredinis. Et non opz vt euitet balneũ nisi hñs eam ex oppilatione, [h]⌈ꝓpterea ꝙ⌋ balneum gñat egritudinem putridam: ⁊ similiter patiens eam ex sacietate nauseatiua, nisi in fine rei, ⁊ qum dilatantur pori, ⁊ descendit nauseatiua sacietas: illic. n. opz vt balneet. Et hñs catarrum non balneetur, nisi sit adustiuus. Et omnes hñtes febres ephimeras opz, vt non ꝓlongẽt morã in aere balnei, immo in aqua ei⁹ quãtum volunt, nisi hñtes eam ex solliditate, ⁊ ex spissitudine: eis enim conuenit, vt ꝓlongent morã in aere balnei donec sudent. [i]⌈Embrocatio⌋ autẽ si fuerit effundendo, aut liniẽdo tantum, oppilat poros. Et in curatione omnis febris ephimere, que est ab oppilatiõe extrinseca, aut intrinseca, fricatio aperit poros hẽntis eam, deinde si obuiat humiditati plurime, resoluit eam, ⁊ si obuiat humiditati parue, exiccat [k]⌈eam.⌋ Euacuatione autem non indiget aliquis eorum, nisi habens oppilationem replexionalem, ⁊ habens nauseatiuam sacietatem, ⁊ qui habent febrem ephimeraz ex soliditate, cuius corpus est repletum.

c†A. Alia litera ⁊ lesus nõ digerit aut tarde digerit

d†A. spiritus

e A. febris ex opilatione

f A. intentiones

g A. secunda

h A. qñq; enim

i A. Inunctio

k A. corpus

¶ Speties febris ephimere. Cap. X.

De febribus ephimeris sunt, q̃ omnino cõparantur ad dispõnes aiales. Et de eis sũt, que comparantur ad dispõnes corporeas. Et de eis sunt, que ꝓportionantur ad res que eueniũt de foris. Et de cõparatis ad dispositiões animales est illa, que fit ex angustia, ⁊ illa que fit ex tristitia, ⁊ illa que fit ex existimatione, ⁊ cogitatiõe, ⁊ ira, ⁊ vigilijs, ⁊ somno, ⁊ tranqllitate, ⁊ timore, ⁊ gaudio. Et de ꝓportionatis ad dispõnes corporeas sunt ille que comparantur ad res que sunt actiones ⁊ motus: ⁊ de eis sunt, que cõparantur ad non actiões ⁊ motus, ⁊ ad cõtraria eoꝝ. Et cõparate ad res que sunt motus, [l]†⌈ ⌋ ẽ q̃ fit ex labore: ⁊ illa que ex tranqllitate, ⁊ illa q̃ fit ex euãtione: ⁊ de eis est febris ephimera ex dolore, ⁊ de eis est febris ephimera q̃ est cũ sincopi: ⁊ de eis ẽ illa, q̃ fit ex fame. ⁊ de eis est illa, que fit ex siti. Et de comparatis ad ea que nõ sunt actiões ẽ illa, que fit ex oppilatiõe: ⁊ de eis est illa que fit ex nauseatiua sacietate: ⁊ de eis est illa q̃ fit ex ãpate: ⁊ de eis ẽ illa q̃ fit ex [m]⌈soliditate.⌋ Cõparate aũt ad res que accidunt deforis sunt sicut illa que fit ex adustione [n]⌈quecũq; adustio fuerit.⌋ ⁊ sicut q̃ fit ex [o]⌈frigore ⁊ soliditate ⁊ ex ablutiõe.⌋ dicam itaq; vnãquãq; earum cum curatione sua.

l†A. ⁊ ꝯtraria coꝝ

m A. siccitate cutis

n A. solis

o A. ꝯdẽsatione cutis fcã ex frigore ⁊ fcã ex ablutione cuz aquis stipticis

¶ De febre ephiera ex ãgustia, ⁊ sign[is] ei⁹. Cap. XI.

Quandoq; accidit ex motu spiritus ad interiora, ⁊ [p]⌈occultatione⌋ eius in eis, ꝓpter superfluitatẽ angustie febris spiritualis. Cui⁹ signa sunt igneitas vrine, ⁊ acuitas ei⁹: ita vt hñs eaz sentiat acuitatẽ ipsi⁹, ꝓꝑ dñiũ siccitatis in ea: ⁊ est motus oculi ad clausionẽ decliuis: ⁊ est oculus submersus ꝓpter resolutionẽ cum qete [q]⌈⁊ subclusione,⌋ ⁊ facies est tendẽs ad citrinitatẽ ꝓꝑ profunditatẽ caliditatis, Et pulsus est ad debilitatẽ, ⁊ ꝑuitatẽ decliuis: ⁊ forte declinat ad duritiem.

p A. ꝯculcatione

q A. teporis Alia litera ⁊ tepore

¶ De cura. Cap. XII.

Oportet vt habẽs eam multiplicet introitum tine, ⁊ ponat plimũ sue intẽtionis in balneatiõe cũ aqua balnei absq; aere ei⁹, ⁊ multiplicet eam inunctionẽ cum [r]⌈fricatione⌋ post illud: oleũ. n. [s]⌈aliquod⌋ ẽ magis iuuatiuũ ei q̃z balneũ, Et vtatur lenificantibus, ⁊ odoriferis frĩs, Et ponat sup pect⁹ suũ epithimata ifrãntia ex mucilaginib⁹, ⁊ succis, ⁊ aqs [t]⌈bonis,⌋ ⁊ sumat in potu vinũ plime commixtionis: est. n. bonum medicamen ei.

r A. oleo

s ——— A.

t A. boni odoris

¶ De febre ephimera ex tristitia. Cap. XIII.

Quandoq; accidit ex multitudine tristitie ꝓpter rẽ q̃sitam motus laboriosus, spũm calefaciẽs, faciens cadere in febrẽ: cuius signa sũt similia signis eius, que ex angustia: nisi q2 motus oculi cũ ꝓfunditate sua, ꝓꝑ resolũnẽ ẽ ad partẽ extrinsecã ⁊ pulsus nõ ẽ demissus [v]†⌈ ⌋ cum debi depssus: imo ẽ in eo litate: [x]⌈sed est cum eo saltus.⌋ Et cura eius est sicut cura eius, que est ex angustia.

v†A. eleuatio aliqua

x A. si ipsa debilitas fuerit cũ eo.

¶ De febre ephimera ex cogitatione. Cap. XIIII.

Quandoq; accidit ex multitudine cogitatiõis in rebus, febris similis illi q̃ est ex [y]†⌈ ⌋ tristitia, nisi q2 motus oculi est equalis, non ad clausionẽ, neq; ad exitum decliuis, ⁊ ẽ decliuis ad profunditatẽ: ⁊ plsus

y†A. angustia ⁊

a A. eleuatione ꝛ depressione

est diuersus in [a]⌈dilatatione ꝛ ꝯstrictione:⌋ ꝛ plurimum quidem est equalis: Et facies est ad citrinitatē ꝯclinis. Et cura ei⁹ est cura illi⁹ q̄ est ex tristitia.

De febre ephimera ex ira. Cap.XV.

Quandoqꝫ accidit ꝓpter superfluitatē mot⁹ spūs ad exteriora i dispositōe ire, calefactio superflua [b]⌈adurens spūm⌋ ꝛ febris. Cuius signa sunt rubedo faciei, nisi ꝑmisceat̃ ei timor, quoniam citrinat̃: ꝛ inflatio faciei similis ei, q̄ inflatur in [c]⌈dormitione,⌋ Et sunt oculi rubei tendentes exterius propter vehementiam motus spūs ad exteriora. Et quādoqꝫ accidit quibusdam eorum tremor, ꝓpter motū humoris: aut propter debilitatem naturarū, Et est aqua rubea, acuti tactus propter acuitatem suam. Et quādoqꝫ est cum ea aliquātulū claritatis. Et pulsus est grossus, plenus [d]⌈pulsans⌋ frequens.

b A. accensa in spiritu

c A. febre causata ex vigilijs

d A. eleuatus

De cura. Cap.XVI.

Faceos quiescere, ꝛ fac vt occupentur letificantibus, ꝛ narrationibus, ꝛ vocibus bonis, ꝛ ludis mirabilibus: ꝛ fac eos ingredi balneū in aqua tepida, non plurimi caloris: ꝛ inungant̃ ꝑlimum cum aliquo oleo plurimo. illud.n. est magis ꝯueniens eis, q̄ꝫ aqua calida, Et cibentur eis que infrant, ꝛ humectant: Et prohibeantur a vino omnino, non.n. est eis via ad ipsum.

De febre ephimera ex vigilijs. Cap.XVII.

Quandoqꝫ etiam accidit ex vigilijs febris ephimera: cuius signa sunt, antecessio vigiliaꝝ, ꝛ grauitas palpebraꝝ, [e]⌈q̄m⌋ fortasse non aperit eas: ꝛ profundatio oculi propter resolutionem: ꝛ inflatio palpebraꝝ ꝓpter corruptionem cibi, ꝛ multitudinem vaporis: Et cōturbatio vrine ꝑꝑ ꝑuationem digestionis, Et debilitas pulsus, Et citrinitas faciei ꝓpter malitiam digestionis: Et inflatio eius ꝓpter [f]⌈excitationem⌋ ex malitia digestionis: sed non est cum rubedine, sicut in illa que est ex ira.

e A. ꝛ

f A. tumefactionem factam

De curatione. Cap.XVIII.

Curatio autem eius est ociari, et quiescere, ꝛ dormire, et embrocare caput cum eis que infrigidant ꝛ humectāt: ꝛ balneum humidū, ꝛ cibi bonorum chimorum: ꝛ inunctiones humectantes. Et vinum est ex rebus magis cōferentibus eis: ꝛ sumant in potu ipsum sine timore, nisi fuerit dolor capitis.

De febre ephimera ex somno, ꝛ qete. Cap.XIX.

Spiritu quādoqꝫ resoluuntur vapores calidi ꝑ vigilias, ꝛ motus. Cum ergo prolongatur: somnus, ꝛ tranqllitas, ꝛ non resoluuntur: accidit ex eis calefactio spirit⁹ ꝛ febris ei⁹. Cuius signa sunt ista: significant enim eam antecessio somni, ꝛ tranquillitas plurima, ꝛ ꝓprie que non est in consuetudine: ꝛ cadit contrariū consuetudinis: ꝛ significat ipsam repletio vaporosa ꝛ pulsus.

De curatione eius. Cap.XX.

Curatio ei⁹ ē sudatio in aere balnei: ꝛ ablutio eq̄lis cum aqua calida: ꝛ paucitas cibi: ꝛ declinatio eius ad id quod infrigidat, ꝛ humectat ipsum: ꝛ exercitium temperatum: ꝛ non oportet vt bibat vinum.

De febre ephimera ex gaudio. Cap.XXI.

Quandoqꝫ accidit ex gaudio febris, sicut illa q̄ fit ex ira. Cuius signa sunt ꝓxima signis ei⁹, que est ex ira. nisi quia forma oculi est forma gaudentꝭ, nō forma irascentis. Et est frequentia in pulsu minor. Et cura eius est proxima curationi eius, que est ex ira.

De febre ephimera ex timore. Cap.XXII.

Quandoqꝫ accidit ex timor̃ febris ꝺm semitam, q̄ accidit ex angustia. Proportio nāqꝫ timoris ad angustiam, est ꝓportio ire ad gaudiū, ex hoc, ꝙ mot⁹ timoris est ad interiora, ꝛ ire ad exteriora: ꝛ fit subito, ꝛ aliorū modoꝝ fit gradatim. Cuius signa sunt ꝓxima signis ei⁹, q̄ fit ex angustia: nisi qr diuersitas in pulsu est vehementior: ꝛ forma oculi eius est forma territi. Curatio ei⁹ ē ꝓxima curatiōi ei⁹ que fit ex angustia: ꝛ oꝫ vt securet̃ a timore: ꝛ veniatur ad eū cū nūtijs gaudē faciētib⁹: ꝛ [g]⌈letificātia sīt iuuatiua ei.⌋

g A. vinum confert eis

De febre ephimera ex labore. Cap.XXIII.

Labor qn̄qꝫ peruenit ad summū in calefaciēdo [h]⌈corpus ꝛ⌋ spiritū, ita vt fiat febris nocens operationib⁹, ꝛ est plurimi nocumenti, ꝛ grauitatis ipsi⁹ super vitalem, ꝛ animalē. Signa sunt antecessio laboris, ꝛ additio calefactionis iuncturaꝝ super alia: ꝛ [i]⌈tactus⌋ lassitudinis: ꝛ siccitas corpis. Et quādoqꝫ accidit in fine ei⁹ humectatio, si fuerit labor tempatus [k]⌈in eo.i. quando non est in eo exiccatū.⌋ aut frigus ꝓhibens sudorem. Si aūt labor fuerit supfluus, minorat̃ humectatio, ꝛ sudor: ꝛ quandoqꝫ seqtur ipm tussis sicca ꝑꝑ cōmunitatem pulmonis: ꝛ est pulsus eius paruus debilis: ꝛ quandoqꝫ declinat ad duritiem: ꝛ vrina est citrina, [l]⌈calida⌋ propter motum, ꝛ subtilies propter resolutionem.

h —— A.

i A. sensatio

k A. ꝛ non fuerit calor exiccans

l A. acuta

De cura. Cap.XXIIII.

Curatio eoꝝ ē tranqllitas, ꝛ balneatio in tina: ꝛ inūctio [m]⌈fricando proprie⌋ super iuncturas: ꝛ acceptio cibi boni chimi, humectantis, secundum quātitatem qua digeratur, ꝺ genere carniū pulloꝝ, ꝛ edi, ꝛ piscium [n]⌈paruorum.⌋ Et quoniam virtutes eoꝝ sunt debiles: tunc nō opꝫ vt confidant de se, posse digerere, quod digerebant in dispositiōe sanitatis: immo minus illo. Et propter hoc cibent̃ eis, quoꝝ paucū nutrit plurimum, sicut ea que diximus: ꝛ sicut vitelli ouorum sorbilium ꝛ testiculi gallorum sunt eis boni. Quidam tamē existimauerunt: ꝙ opꝫ vt patientiū lassitudinem regimen plus subtilietur q̄ꝫ aliorum: sed illud non est rectum. Et opꝫ vt sumant de fructibus humidis. Et sumant in potu vinū plurime commixtionis, si fuerint asueti: aut iuleb: ꝛ aliud, si non fuerint consueti. Et oportet vt eorum inunctio sit plurima, q̄ꝫ inunctio aliorum cum oleo aliquo vt humectentur eorū membra, ꝛ iuncture exsiccate: ꝛ iterum vt mollificet̃ illud quod accidit eis de tensione. Et oleum viol. est de oleis melioribus eis. Et oportet vt communicet inunctio eorū corpori: ꝛ proprie capiti, ꝛ collo, ꝛ spondilibus dorsi, ꝛ iuncturis omnibus: ꝛ proprie post balneationem. Et oportet vt [o]⌈sternantur⌋ strata eorum, ꝛ aromatizentur indumenta eorum, ꝛ sedilia eorum: ꝛ si indigent iteratione balnei propter reliquias, iterentur omnia que scripta sunt in capitulo suo.

m A. cū fricatione leui

n A. petrosorum

o A. mollificent̃

¶De febre ephimera ex euacuatione. Cap.XXV.

Quandoqꝫ accidit ex commotione humoꝝ post ventris solutionem motus spūum superfluus, ⁊ inflammans in ipso febrem ꝓpter multitudinē lassitudinis, que sequitur ipsam. Et quādoqꝫ faciunt eā medicine solutiue, ꝓpterea ꝙ calefaciūt. Et qñqꝫ seqtur flebotomiā, ꝓpea ꝙ [a]⌈redire facit humiditatē vapoꝝ:⌋ ⁊ sanguinitatē eoꝝ ad furiositatem colericam.

a A. Alia litera remouet ab humiditatib⁹ vapores
Alia litera remouet ab hūiditatib⁹ vaporosis ⁊ sāguineis earū talr̄ ꝙ ipse cōuertant̄ ⁊ efficiant̄ fumose colerice

¶Curatio. Cap.XXVI.

Oportet vt subtilietur in retinēdo naturā per ea q̄ sūt ordinata in capitulis suis: ⁊ vt cibetur eger cum eo, quod confortat plus: ⁊ sꝫ q̄ɀtitatem qua digeratur, de eis que infrigidāt, ⁊ humectant: ⁊ sint in eo pontica, stiptica: ⁊ ponant̄ sup stomachū empl'a, ⁊ embroce confortantia calefacta, non tepefacta: Nā omne tepidū est mollificatiuū, ⁊ resoluit virtutem. Et de hac summa ē lana infusa in oleo nardino, aut oleo frigidiore eo, aromatizato: ⁊ exprimatur adeo, donec separentur ab ea partes olei, Et ponantur super cor, et epar ea que infrigidant.

¶De febre ephimera ex dolore. Cap.XXVII.

Dolor quandoqꝫ calefacit spiritū adeo, donec inflāmet̄ febris: Signa. dolor in capite, aut oculo, aut aure, aut dēte, aut iuncturis, aut extremitatibus, aut colica, aut hemorroidibus, aut alijs de doloribus furunculorum.

¶De cura eius que fit ex dolore. Cap.XXVIII.

Regatur dolor cum eo quod oꝫ in capitulo suo, deinde curetur cura eius que fit ex labore. Quod si timeatur ex potu vini motus doloris, non detur in potu.

¶De febre ephimera ex sincopi. Cap.XXIX.

Quandoqꝫ accidit ei cui superuenit sincopis ꝓpter commotionem spūs diuersam calefactio, ⁊ conuertit̄ in febrem: ⁊ quādoqꝫ remouent de ea post ablationem timoris in sincopi reliquie. Signa. Uicinitas sincopis: ⁊ casus virtutis absqꝫ signis febriū aliaꝝ, que non sunt ex febrib⁹ ephimeris: Et pulsus in ea est diuersaꝝ dispōnum. Quandoqꝫ enim cadit, ⁊ destruit̄, quando vincit frigus: Et quādoqꝫ fit velox, ⁊ apparet, qum dominatur caliditas: ⁊ similatur pulsui patientium extenuationem exiccatiuam, in duritie cū [b]⌈verminatione.⌋

b A. dispositione pl'sus vmicularis

¶Curatio. Cap.XXX.

Cura eius est cura sincopis, ⁊ dare cibos velocis digestionis, boni chimi, de illis quos sciuisti: ⁊ si indigueris vt des in potu vinum, fac: ⁊ nō cures de febre. Qum ergo liberatur ex sincopi, ⁊ remanet febris, similis ei que est cum extenuatione, curetur cum eo quod est in canone de infrigidatione, ⁊ humectatione.

¶De febre ephimera ex fame. Cap.XXXI.

Quandoqꝫ acuunt̄ vapores in corpor̄ qñ nō inueniunt nutrimentū, ⁊ gñant febrem: Et eius pulsus est debilis, paruus, ⁊ qñqꝫ declinat ad duritiem. Curatio. Cibatio quidem in febre est sicut ex sorbitionibus factis ex kist ordei cum oleribus, ⁊ post illas cum cibis bonis ꝯfortantibus: Et balneet̄, ⁊ effundatur supcaput eius aqua plurima tepida: ⁊ sedeat in ea, ⁊ humectetur corpus eius cum eis, que sunt sicut oleū viol'. ⁊ ros. ⁊ cucurbitinum.

¶De febre ephimera ex siti. Cap.XXXII.

Hec proxima est ei que est ex fame: et est dignior vt accidat ꝓpter defectum [c]⌈eius quo sedat̄ de aqua⌋ caliditas fortis i vaporib⁹. Curatio. [d]†⌈ ⌋ dare in potu aquam frām, ⁊ aquas fructuum frigidorum, ⁊ proprie granatorū, Et humectare corpus cum tina, ⁊ si possibile est ei balneatio cum aqua frigida, faciat.

c A. Alia litera aq̄ cū qua sedat̄
d †A. est

¶De febre ephimera ex oppilatiōe. Cap.XXXIII.

Oppilationes fiūt in poris cutis, ꝓpter [e]⌈spissitudinē⌋ eius, ⁊ paucitatē ablutionis, ⁊ multitudinē [f]⌈ciboꝝ:⌋ ⁊ ꝓpter fritatem. Et propter ablutionē cū aqs frigidis stipticis. Et propter adustionem solis. Et quādoqꝫ fit in vijs venaꝝ, ⁊ [g]⌈meatibus⌋ eaꝝ, ⁊ orificijs ipsaꝝ, ⁊ cursib⁹ [h]⌈⁊⌋ vijs eaꝝ. Et qum di febris ephimera ex oppilatione, non innuit̄ nisi ad hanc spēm. Nam plurimūqꝫ accidit vt minoret̄ resolutio, ⁊ multiplicet̄ repletio, ⁊ coarctatio, ⁊ priuetur respiratio, ⁊ aggreget̄ vapor plurimus, [i]†⌈ ⌋ ⁊ non resoluat̄, ⁊ tunc eueniat caliditas superflua: ⁊ dum pseuerauerit eius inflāmatio in [k]⌈debiliori⌋ ex corporib⁹, qđ est spūs, erit febris ephimera: qum ergo inflāmat̄ in sanguine est spēs famosa sinoche, quam dicemus: ⁊ est illa que est de summa febriū humoꝝ, ⁊ non est propter putredinē, immo est ꝓpter inflāmatiōem, ⁊ ebullitionem. Quod si pertrāseat illud ad putredinē, quā facit oppilatio ⁊ ꝓhibitio respirationis, permutatur ad febres putredinis: ⁊ hmōi quidem oppilatio, aut fit ex multitudine humoꝝ, ⁊ sanguinis, aut ex grossitudine eoꝝ: aut ex viscositate eoꝝ: aut ꝓpter casum rei de causis oppilationis in instrumento, nō in [l]⌈cursu immo⌋ sicut frigus ꝯstringens, aut apostema coarctās, aut nascētia rei: aut aliud de illis quaꝝ te opꝫ rememorari. Et hec quidem febris de febribus ephimeris paꝝ permutat̄ ad ethicam: quoniam corpus in ea est plurime materie. Et in hac febre iteꝝ est sitis, ⁊ inflammatio, ⁊ adherentia calitatis: ⁊ vrina media inter igneā. [m]†⌈ ⌋ Et hec febris est difficilis ad cognoscendū, cuius similitudo est ꝓxima similitudini febrium humoꝝ. Et hec febris qñqꝫ remanet vsqꝫ ad diem tertium, [n]⌈⁊ in eo qđ est post ipꝫ⌋ si sunt oppilationes plurime fortes. Et non [o]⌈inspissantes, ⁊ non ꝯdensantes⌋ deforis ⁊ si sunt [p]†⌈ ⌋ parue, festinat ei⁹ eradicatio, si non fuerit error. Et hec febris inter febres ephimeras, qñqꝫ accidit ⁊ redit ꝓpter fixionem oppilationis, que est cā q̄re fiunt ei [q]†⌈ ⌋ ꝑoxismi. Et hec qdem febris multotiēs ꝑmutatur ad frigus, ⁊ horripilationem, ⁊ significat ꝙ ipsa sit putrida. Et cū illa que est ex oppilatiōe facit accidere dolorē post flebotomiā in latere sinistro [r]†⌈ ⌋ nō est excusatio iteratiōis flebotomie: ꝑcipue qñ sedat̄ febris, ⁊ pseuerat dolor. Signa. Qñ accidit febris ephimera nō a cā primitiua, ⁊ est longe declinatiōis, tūc existima ꝙ ipsa est [s]⌈oppilatio:⌋ ⁊ ꝓpe qñ declinat sine euatione [t]⌈cū humectatione.⌋ Et verificāt existimationē tuā signa repl'onis, in corporib⁹ plimi sanguinis, ⁊ gñantibus eū: aut grossorū humoꝝ, viscosoꝝ. Et differētia qdem inter ea ambo est, qm̄ si oppilationes in eis sunt ꝓꝑ grossitudi/

e A. siccitatem
f A. Alia litera puluerio
g A. in ramis
h A. seu
i †A. calidus
k A. Alia litera subtiliori
l A. meatu
m† A. ⁊ fuscam
Alia litera n —— A.
o A. oppilatiōes cū inspissatione cutis causate
p †A. oppilationes
q †A. sicut
r †A. post flebotomiam lateris dextri
s A. ex oppilatiōe
t A. rorida

nem humorum, ⁊ viscositatez eoꝝ, significant ea si/
gna nota eis, ⁊ non est illic inflatio corporis, ⁊ ru/
bedo, ⁊ extensio, ⁊ ad summũ signa multitudinis.
Et in illis in q̃bus causa est repl'o, sunt signa repl'o
nis ex rubedine faciei, ⁊ exuberatiõe venaꝝ, ⁊ infla
tione, ⁊ tensiõe, ⁊ alia apparentia. Et si sup̃fluunt
oppilationes, pulsus est paruus: ⁊ si non sup̃fluunt,
non op3 vt minoreẽ pulsus. Cura. Qu3 cã est mul
titudo humoꝝ, ⁊ repl'o, tunc op3 vt in p̃ncipio ꝓpe/
res ad flebotomiam, ⁊ eũonem. Et vt flebotomes
eum cũ iam non febrit, tunc est meli⁹. Et quãdo fe
brit, si non fuerit necessitas, tũc statio est magis cõ/
ueniens: flebotomia.n. facit humores currere, ⁊ p̃/
miscet inter eos. Si autẽ nõ fuerit excusatio, tunc
non op3 vt postponatẽ, ⁊ tardeẽ flebotomia, ⁊ eua/
cuatio. Deinde fiat occupatio in eis que ap̃iunt op/
pilationes, ⁊ mundificant meat⁹. Et non ꝓperes
ante euacuationẽ ad mundificandos meatus, ⁊ ap̃
tionem. Illud.n. fortasse fit cã ad attrahẽdu3 humo
res subito ad quosdam meatus, ⁊ inuiscandum in
eis: ⁊ illud est res in qua sunt errores plurimi: ⁊ for
tasse addit in oppilationib⁹, si fuerint grossi, ⁊ ꝓp̃e
si meatus in creatione sua fuerint stricti. [a]⌈Qum⌋
flebotomia iteꝝ, ⁊ euacuatio q̃n̄q3 educant sup̃flui/
tates [b]⌈viscosas⌋fumosas, faciẽtes coarctatõe sua
hanc febrem, ⁊ ꝓhibeant vt ꝑmuteẽ ad putredinẽ:
⁊ proprie qum ad vltimũ facis eam ꝑuenire, ⁊ facis
approximare sincopi. Et si non sentis multitudine3
humoꝝ, immo sentis oppilatiões, ⁊ ꝙ ipse sunt ac/
cidẽtes a grossitudine eoꝝ, ⁊ viscositate ipsoꝝ: tunc
fortasse non indiges flebotomia sup̃flua, ⁊ euacua/
tione sup̃flua: immo indiges ap̃tione: Et ap̃tio q̃/
dem est cũ abstergẽtib⁹ ex medicinis, ⁊ cibis. Et
ꝓpterea ꝙ egritudo est febris, non est possibile vt
redeas in ap̃iendo ad abstergẽtia calida: immo ad
illa que sunt inter sirupu3 acetosum purum, vsq3 ad
illum q̃ est cum seminibus: ⁊ aqua endiuie vsq3 ad
aqua3 feniculi. Et cibus sit ille in quo est ablutio:
⁊ non in quo est viscositas, sicut kist ordei. Et zucca
rum cũ hoc quod ip̃m est ꝓpinquu3 cibo, est in ip̃o
ap̃tio, ⁊ abstersio: nõ est ergo malum si misceaẽ cu3
kist ordei. Demũ op3 vt ꝯsideres qum euacuaue/
ris, si necessaria fuerit euacuatio ei⁹, ⁊ [c]⌈apparue/
rit sicut⌋dixim⁹, an minuaẽ febris, ⁊ deficiat: ⁊ an,
si paroxismos habuerit, frangaẽ, ⁊ debiliteẽ paro/
xismus eius secũdus a primo. Et considera vrina3:
⁊ si inuenis eam non priuatam digestione: ⁊ in pul/
su, ⁊ si inuenis eum non significare putredinem, ꝓ/
cedes ꝯm hoc regimen. Et intromitte egrũ in die
tertio post paroxismũ in balneum, hora mollifica/
tionis paroxismi expectati, si fuerit febris, vsq3 ad
quinq3 horas. Et inunge eum: ⁊ frica ipsum cum re
bus in quibus est abstersio equalis, sicut quod est
inter farinam fabarum vsq3 ad farinam orobi, ⁊ fa
rinam radicum lilij, ⁊ aristologie emollite cum ali
quantulo mellis ⁊ aque. Quod si fueris ausus vti
fortiori hoc, tunc vtere spuma baurac. Et si existi/
mas ꝙ balneum alterat naturam eius in aliquo, ⁊
facit accidere quasi horripilationem, non moretur
in eo ictu oculi: oppilationes enim iste non sunt de
ꝑñe earum, quas aperit balneu3. Qum ergo egre
ditur de balneo, non op3 vt approximet cibo, neq3
vino, nisi post securitatem ex paroxismo. Si autẽ
exigit dispositio vt cibeẽ aliquãtulum, ⁊ non tolle/
rat: detur in potu id in quo est ap̃tio, sicut aqua or/
dei subtilis, plurime aque, pauci ordei, plurime de/
coctionis, decocta cum apio. Quod si paroxism⁹
non iteratur ei, tunc balnea eum scdo, si desideraue
rit illud, ⁊ ciba ipsum: Et si fuerit paroxismus dimi
nutus a paroxismo primo, ⁊ vrina fuerit bona, tunc
confide in veritate curationis, ⁊ paucitate oppila/
tionis: ⁊ cura eum post eradicatiõem eius, sicut cu/
rasti, ⁊ ciba ipsum. Et si venerit paroxismus sicut
fuit, aut fortior illo, ⁊ vrina non fuerit sicut op3, tũc
egritudo est tendens ad putredinem: ⁊ curatio ei⁹
est curatio putredinis.

¶ De febre ephimera ex nauseatiua satietate, ⁊ reple
tione. Cap.XXXIIII.

Quandoq3 accidũt ex nausea/
tiua sacietate vapo
res mali, ex q̃bus accẽdiẽ caliditas, ⁊
inflãmantur sp̃ũs, quare accidit febris
⁊ ꝓprie in corꝑib⁹ colericis: ⁊ in illis q̃
non habẽt amplos poros. Nam plurimũ sup̃flui
tatum eoꝝ vaporat vaporatiões fumosas, ⁊ mino/
raẽ in eis eructuatio acida. Et de illis q̃ sunt vehe
mẽtius dispositi ad illã, sunt illi q̃ incipiũt post nau
seatiuam satietatẽ vti exercitio, ⁊ motu, ⁊ ire sub so
le, ⁊ balneatiõe postq̃3 accidit eis h̃: m'ltiplicanẽ.n.
in eis vapores fumosi: ⁊ ꝓprie qñ habuerint in cor
porib⁹ suis dolorẽ [d]†⌈ ⌋⁊ ꝓp̃e in visce
rib⁹ eoꝝ. De mã v̊o eructuatiõis acetose, ⁊ in ha/
bẽtibus eam, raro ꝯtingit vt ꝑñetur febris. Si aũt
ꝑñetur, erit debilis: immo nõ ꝑñatur. Et existima
mus [e]⌈qȯ ꝑñatur ab eructuatione acetosa: non est
nisi sacietas nauseatiua.⌋ Et isti q̃dem cum eoru3
soluunẽ nature, iuuanẽ valde, ⁊ remouetur febris
eoꝝ propter expulsionẽ sup̃fluitatis sup̃flue fumo/
se. Et diuersificaẽ q̃dem curatio eius, cuius retine
tur natura ex illis, ⁊ cuius soluiẽ. Et si natura illi/
us q̃ febrit ex nauseatiua satietate lẽiaẽ duab⁹ ascel
latiõibus, aut trib⁹, deinde flebotomeẽ, fortis fit su
per eam fluxus ventris: ⁊ fortasse fiet fluxus epati/
cus, quem significabũt pulsus cordis, ⁊ nigrido lin
gue. Et similanẽ accidẽtia febris ephimere ex re/
pl'one accidẽtib⁹ febris [f]⌈ex ira:⌋rubent.n. oculi, ⁊
facies valde, ⁊ fit inflãmatio vehemens, ⁊ magnifi/
caẽ pulsus, ⁊ fit velox: ⁊ rubet vrina. Ampli⁹ qu3
plus remanet, non excedit tres dies. Et scias ꝙ fe
bris ephimera ex nauseatiua sacietate q̃n̄q3 venit cũ
ꝑiodis quatuor, aut septe3, ⁊ cũ hoc est febris ephi
mera, verum pulsus ei⁹ est sanus. Signa ei⁹ sunt
alteratio eructuationis ad acetositatem, aut fumo/
sitatem. Qum ergo alteratur eructuatio ad sani/
tatem, indicat sanitatem. Et vrina quidem istoꝝ est
est p̃uata digestione, aquosa. Et qñ cã nauseatiue sa
cietatis ẽ vigilia, est in facie, ⁊ faucib⁹ eoꝝ inflatio:
⁊ in palpebris eorum est grauitas.

¶ De cura. Cap.XXXV.

Patiens hanc nauseatiuam sacie
tate3 non euacuaẽ quin
aut sit natura eius non soluta, aut sit so
luta. Quod si natura eius fuerit nõ so/
luta, tunc [g]⌈proculdubio op3⌋ vt sol/
ues eam: Et si fuerit aliquid cibi, aut fecis, aut gra
uitatis remanẽs in stomacho, tũc oportebit vt faci
as vomere ipsum, deinde solue eum: Et ꝯsidera vbi
inuenit grauitatẽ. ⁊ ꝯsidera tunc, an sit rectius eua/
cuare illud cum clisteribus, ⁊ suppositorijs, aut cu3
aliquo quod bibiẽ desuper vt soluat, aut deponat,
aut digerat: Et significat illud qȯ rectius est de hoc
dispȯ eructuatiõis: fortasse.n. necessariũ erit, si fue/
rit cibus stans desuper, ⁊ sit difficilis vomit⁹, vt nõ
aspiciaẽ ad febrẽ, sed administreẽ diapipereon, vt
p̃cipitetur, ⁊ descendat cũ digõne: aut administreẽ,
qȯ est debili⁹ eo: ⁊ administrenẽ embroce, ⁊ empla/

a A. Uerum

b —— A.

c A. scã fuerit ap̃tio sicut cũ eis q̃

d † A. ⁊ mordicationem

e A. febrẽ ꝑñatã cũ eructuatione acetosa esse ꝓp̃ cãm aliã a satietate nauseatiua

f A. concluse

g A. ꝯuenienti⁹ est

ſtra digeſtiua cognita in caplo digõnis: ⁊ ſolutiua cognita in caplo ſolõnis. Qum ergo deſcenderit, tunc aut egredieť ꝑ ſe ipm, aut iuuabiť cũ ſuppoſitorio, Et tolleret fames ſuꝑ eum tam diu, donec nõ remaneat heſitatio in deſtructiõe ſacietatis nauſeatiue: deinde ſumat cibum leuem, velocis digõnis, boni chimi, ⁊ [a] ⌈ſit intẽtio ad famem, ⁊ ſomnũ tm̃, qd̃ excuſat ſollicitudinẽ⌋ in alleuiatione replõnis. Qd̃ ſi nã fuerit ſoluta, ꝯſidera an res que euãatur, ſit illud qd̃ eſt corruptũ. Et ſi fuerit illud non retineať donec totum euãeť vſqꝫ ad poſtremũ ei⁹. Et expecta declinationẽ paroxiſmi, ⁊ fac ingredi ipſum tũc balneum, ⁊ ciba ipſum, niſi fuerit illic ſuꝑfluũ deſtruẽs v̾tutem: tũc enim non facias ipſum ingredi balneũ, immo ciba ipm, ⁊ ꝯforta ſtomachũ ei⁹ cum rebus, quas ſcies, ⁊ quaꝝ quedã ſcripte ſunt in caplis de ſolõne vẽtris: ⁊ d̾ illis eſt lana infuſa in oleo, in quo eſt virt⁹ abſinthij, aut etiam in oleo nardino poſtq̃ꝫ fuerit expreſſa, ⁊ ſeꝑata fuerit ab ea maxima pars olei. Et ſi ꝑſeuerat ſolõ ⁊ inuenis id qd̃ egreditur, abſqꝫ genere eius qd̃ corruptũ eſt adminiſtra oleuꝫ de cydonijs [b] ⌈tepidũ⌋ recẽs ſm hũc modum, ⁊ oleum de maſtice: ⁊ non eſt iteꝝ in oleo nardino cõtrarietas eis. Et fortaſſe adminiſtrabim⁹ ceratariа, ⁊ ꝓprie qñ nõ ſuffert diſpõ ſtricturam eoꝝ ſuꝑ vẽtres eoꝝ. Et qñqꝫ indigemus emplis fortiorib⁹ hoc, de emplis ꝑdictis in colirica paſſiõe. Et da eis in potu aq̃s fructuũ, ſi [c] ⌈tollerat⌋ eas: ⁊ da ei ad comedẽdum illud cui⁹ alleuiať nutrimẽtum, ⁊ facilis ſit digeſtio ſicut teſticuli galli ⁊ piſces [d] ⌈aradrach,⌋ ⁊ ꝑmitte ſuꝑ illud aliqd de fructib⁹, ⁊ ſuccis, ⁊ robub ſtipticis. Et ſi abſcindiť de appetitu aliqd, admoue ipm cum eis que ſciuiſti, ⁊ ꝓprie cum eis que fiunt ex cydonijs. Et qum [e] ⌈euãatum eſt:⌋ nõ eſt maluꝫ, vt adminiſtres ei electuariũ forte de illis, que digerũt, ⁊ confortant ſtomachũ, ⁊ aperiũt oppilatiões: ⁊ illud poſt ablationem febris, ⁊ accidentium. Et iter qdem ad flebotomiã eſt, vt non fiat in ea, donec declinet: tũc.n. fiat: ⁊ illud qd̃ ꝑus datur in potu, eſt aqua ordei. Et cibus ſit ſicut ille q fit de agreſta cũ cucurbita, ⁊ amigdalis paucis. Et infrigidetur locus eius, ⁊ odoramentum eius, ⁊ trociſci de canfora in quibus non ponitur reubarbarum.

a A. feſtiatio ad famẽ, ⁊ ad ſõnũ, ẽ ex eis q̃ ſt̃ ſufficiẽs curatio vel ſufficiens adiutorium

b A. bonum

c A. deſiderat

d A. alradradi

e A. expeditus fueris

De febre ephimera ex apate. Cap.XXXVI.

Febres ſequentes aꝑata interiora ſunt putride: Et qñqꝫ aſſociať eis ethica: ⁊ non ſunt de numero febriũ ephimeraꝝ. Apoſtemata vero [f] ⌈apparẽtia⌋ ſicut ſunt furunculi, ⁊ exiture, vel bubones que eueniũt in ea, ⁊ ꝓꝑe apoſtemata magna que fiũt in mẽbris glãdulosis, ⁊ in carnib⁹ que vocanť molles, ſicut illa que fiũt in inguinibus a ſuꝑfluitatib⁹ epatis, ⁊ in aſcellis a ſuꝑfluitat b⁹ cordis, ⁊ ſub aure a ſuꝑfluitatib⁹ cerebri qñqꝫ ſequuntur febres, ⁊ non euãnť qn aut ſit illud qd̃ ꝑuenit ex eis ad cor donec igneat ipm calefactio ſola, aut cũ putredine: ꝙ ſi fuerit calefactio ſola: tũc erit de gñe febrium [g] †⌈ ⌋ aꝑatum intrinſecoꝝ. Et plurimum qd̃ accidit de iſtis febrib⁹ ſequẽtib⁹ apoſtemata ſequẽtia cãs ꝑmitiuas ex vlceribus, ⁊ ſcabie, ⁊ dolorib⁹, ⁊ ꝑcuſſiõib⁹, ⁊ caſib⁹, ad que expelluntť materie, ⁊ retinenť in vijs apd̃ carnes molles, eſt de gñe febris ephimere. Et plimũ qd̃ accidit de iſtis febrib⁹ ſequẽtib⁹ aꝑata, quoꝝ cauſe ſunt antecedentes, ſicut repletiones ⁊ oppilationes ꝑ̃terite [h] ⌈ſunt patride, ⁊ ſcd̃m plimũ⌋ febres ſunt radices, ⁊ apoſtemata ſequẽtia, licet quãdoqꝫ accidat econtrario. Et Hippocrates nominauit has febres malignas, que ex eis ſunt ephimere, ⁊ q̃ non ſunt ephimere. [i] ⌈Et febres qdẽ ſequẽtes ea ſm plurimum ſunt ephimere, ⁊ ſi non ſunt ephimere ſunt male.⌋ Et plurimũ quidẽ haꝝ ſequunť apoſtemata ſanguinea: ⁊ quandoqꝫ accidũt ſequẽtes heriſipilam, ⁊ ſimilia ei. Signa earum ſunt ea que diximus de antecesſione apoſtematum ante eas, Et facies eſt inflata ⁊ rubea. ⁊ eſt additum in [k] ⌈ea⌋ ſuper diſpoſitionem ſanitatis: Et non eſt caliditas vehemẽter mordicans, q̃uis ſit multitudo ei⁹ in eis: quoniam huiuſmodi aꝑata ſunt ſanguinea, niſi ſint febres ſequẽtes heriſipilam: ⁊ tunc iſtis febrib⁹ ſuccedit humectatio. [l] †⌈ ⌋ ⁊ eſt pulſus in eis velox, magn⁹, frequens propter repletionem, ⁊ caliditatẽ. Et eſt vrina aquoſa alba propter curſum mãeruꝫ ad apoſtemata, ⁊ vlcera. Cura. Oportet vt anteceſſio fiat in ea cum flebotomia, ⁊ fluxu vẽtris: Et curetur apoſtema cum eo quod oportet in capitulo ſuo. Et ſubtilietur regimen: ⁊ non bibat vinum omnino: ⁊ non cibetur, niſi poſt declinationeꝫ completam, Et neceſſaria ſunt ei extinguentia, ⁊ infrigidantia humectantia: ⁊ emplaſtra infrigidata cũ niue ſuꝑ membꝝ infirmũ apoſtemoſum: ita vt non noceant aꝑati, neqꝫ faciãt ipm crudũ: immo infreť via inter ipm, ⁊ cor infrãtione penetrãte in ꝓfundum.

f A. extrinſeca

g †A. ephimerarũ. Etſi fuerit calefactio cũ putredine tũc erit de genere febrium

h A. Alia litera ẽ febris putredinal' ⁊ plime illarũ febriũ ſeq̃ntiuꝫ ad ea ſt̃ ephimere qñ febres ſt̃ ſeq̃ntes ⁊ aꝑata ſt̃ radices. Et plime illaꝝ febrium ſunt putride quando

i Alia litera —— A.

k A. his duobus

l †A. Alia litera vel roritas reſudans a corpore

De febre ephimera ex [m] ⌈terreſtreitate, ideſt quando cutis ſit dura vt teſta. Cap. XXXVII.

Hec febris iteꝝ ſequiť priuationem reſolõnis propter oppilationes nõ profundatas. Et plures quidẽ hominum qum dimittũt conſuetudines ſuas balneãdi, febriũt. Et plures eoꝝ ſunt illi, in quorum corporib⁹ gñať vapor colericus, propter complexionẽ corporũ eorum, ⁊ ciborum ipſoꝝ, ⁊ aquaꝝ ipſaꝝ malarum, ⁊ propter diſpoſitiones eoruꝫ accidentes ex vigilijs. [n] †⌈ ⌋ Curatio ei⁹ eſt [o] ⌈extinctio⌋ ⁊ adminiſtratio balnei, ⁊ ſudare in eo poſt declinationem. Et fricari cum eis, que ſũt ſicut furfur, ⁊ farina fabaruꝫ, ⁊ amigdal'. amar. ⁊ ſemẽ melonis, ⁊ aliquid de [p] ⌈aluſen⌋ ⁊ baurac. Et ſit cibus ei⁹ extinguẽs, ⁊ humectans: ⁊ vinum eius ſit plurime commixtionis. Et iteret balneum multotiens.

m A. ſiccitate vl aſperitate

n A. Alia litera ⁊ labore

o A. mundificatio

p A alaſnan

Febris ephimere ex calore. Cap.XXXVIII.

Quandoqꝫ accidit ex calorꝫ aeris, ⁊ calore balnei ⁊ ſimiliũ, febris ephimera. Et plimum illi⁹ non accidit niſi ex vehemẽtia caloris ſolis, Et eſt prima ſuſpẽſio ei⁹ cum ſpiritu animali: qum primum quod eo leditur ſit caput: calefacit.n. aer eius, ⁊ peruenit ad cor, ⁊ ſit febris: deinde ſꝑgitur in totum corpus. Et quãdoqꝫ ſit eius ſuſpẽſio cum corde ꝓpter caliditatẽ anhelitus: ⁊ quãdo cuſtodiť caput a calore. Sꝫ illa que ex ſole accidit plurimum imprimit in cerebro, ⁊ capite: ⁊ propter illud q non eſt mundus, impleť caput ei⁹. Et illa que non ſit ex ſole, ſꝫ ſit ex dieb⁹ canicularibus, ⁊ ex balneatione, ⁊ ex alijs, impreſſionem facit in cor. Signa. Signa ſunt cauſa eueniẽs ex vehemẽtia inflãmationis capitis in parte ſolari cerebri, Et fortaſſe eſt cum g̃uitate, ⁊ replõne, ſi non fuerit corp⁹ mundum. Et magnitudo anhelitus in parte cordiali. Et illud quod apparet de corpore vehemẽtis calefactionis calidius interiore ei⁹. Et de illis quibus ſcitur illud, eſt, ꝙ ſitis ei⁹ eſt minor ſiti illius, cui⁹ caliditas eſt illa caliditas, ⁊ eſt in habitudine contraria vel diuerſa ei que eſt ex den

sitate. Cura. Est necessarium vt incipiatur in curatione eius cum eo, quod infrigidat ex embrocis sup caput, ⁊ pect⁹: ⁊ ex oleis frigidis, ⁊ ꝓprie oleo rosꝫ. infrato super niuez, quod fundat̃ super caput, ⁊ pectus ex loco longinquo: Et det̃ in potu aqua frã, ⁊ que currunt cursu eius: ⁊ sine cessatione ei⁹ fiat illõ vsquequo declinet febris. Quũqꝫ auferẽ ingrediat̃ [a] ⌈tinam, ⁊ non tangat eũ tina⌋ si fuerit cum eo [b] ⌈febris:⌋ ⁊ balnea eum cũ aqua tepida: ⁊ non ꝑmittas aerẽ eius calefacere ipsum: ⁊ non timeas ex effusione aque cal'e super caput ei⁹: quoniam ipsa humectat, ⁊ resoluit febrem: ⁊ necessitas ad balneandum plus est, q̃ꝫ necessitas ad [c] ⌈vnguẽdum.⌋ Quũ ergo egredit̃: [d] ⌈tunc frica⌋ caput eius cũ oleis frigidis, sicut est oleum rosaceum, ⁊ de nenufare.

a A. Alia litera balneũ ⁊ non curet̃ de catarro si fuerit cũ eo ⁊ balnea euz cum aq̃ tepida. Alia litera tinam ⁊ non curet̃ de catarro

b —— A.

c A. fricationem

d A. inunge vehementer

⸿De febre ephimera que accidit ex soliditate causata a frigore. Cap. XXXIX.

Quandoqꝫ accidit ex frigore, ⁊ balneatione cuꝫ aquis frĩs, vt ꝯdensent̃ pori [e] ⌈apparẽtes:⌋ ⁊ coarctentur vapores fumosi, secũduz ꝙ dictũ est: in illa que fit ex [f] ⌈tefluositate:⌋ quare accidit febris, ⁊ multotiẽs ꝑducit ad putridam. Et non ꝑducit ad illam febrem, nisi qñ vapor p̃focat⁹ est acutus, nõ suauis. suauis. n. non generat eam. Signa ei⁹. sunt cause: ⁊ corp⁹ in ea in ꝑmis qum tangitur non est vehemẽtis caliditatis: Quũqꝫ figitur man⁹, sentitur calor eleuari: Et pulsus non est in paruitate, in qua est in illa, que fit ex angustia, ⁊ tristitia, ⁊ fame, quoniam non est illic resolutio: sꝫ est velox ꝓpter necessitatem. s. attrahendi aerem: nisi sit frigus [g] †⌈ ⌋ vehemẽs: ⁊ fortasse declinat ad duritiẽ. Et oculus nõ est profundus, immo quãdoqꝫ est inflatus ꝓpter vaporẽ coarctatum. Et vrina quãdoqꝫ est alba, quoniam caliditas ẽ ꝑfocata: ⁊ qñqꝫ est tincta, quoniaꝫ caliditas q̃ [h] ⌈resoluit̃⌋ ex poris expellit̃ ad viam vrine. Curatio. Cooperiant̃ in febre, donec sudẽt: quꝫ ergo declinant, ingrediant̃ balneuꝫ, ⁊ balneent̃ cum aqua ad caliditatẽ declini, ⁊ cũ aere calido: ⁊ embrocent̃ super ipsos aque in quib⁹ ꝯcocta sunt, sicut amaracum, ⁊ anetum, ⁊ sisimbriũ. Et fricetur cuꝫ eis, que diximus que abstergunt poros, ⁊ mollificant eos: Et postponatur in eis inunctio vsquequo sudent, ⁊ fricent̃, ⁊ balneentur cum aqua calida valde. Et oꝫ vt antecedat balneatio cum aqua, balneationẽ cuꝫ aere: deinde inungatur cum aliquo ex oleis dilatantib⁹ poros: Et fundat̃ super capita eoꝝ sicut oleum de aneto, ⁊ keiri, ⁊ de camemilla, Et cibent̃ cibis lenib⁹, ⁊ aromatizent̃. Et sumant in potu vinum album, subtile, cõmixtum: ⁊ est meli⁹ eis q̃ꝫ aqua ꝑꝑ id qđ est in eo de sudatione, ⁊ ꝓuocatione. Et inunctio cum oleo aliquo patiẽtibus ex labore, est magis iuuatiua q̃ꝫ patientibus ex soliditate.

e A. extrinseci

f A. siccitate vel asperitate cutis

g † A. Alia litera debilitans

h A. resoluebat̃

⸿De febre ephimera ex soliditate cutis causata ex aquis stipticis. Cap. XL.

Quandoqꝫ accidit illis qui balneantur in aquiꝫ stipticitatẽ faciẽtib⁹ sicut sup quaꝫ vincit ṽtuꝫ aluminis, aut dragãti, vt vehemẽs fiat spissitudo pororum [i] ⌈apparẽtiuꝫ⌋ quare comprimuntur eorum vapores: ⁊ accidit eis quod diximus aliquotiens: ⁊ multotiens quidem perducit ad putredinem.

i A. extrinsecoꝝ

⸿De signis. Cap. XLI.

Significant eaꝫ cause ⁊ quod significat̃ de [k] ⌈nigredine⌋ cutis quasi ipsa [l] ⌈extẽsa⌋ sit preparata preparatione qua preparantur coria: ⁊ sicut si tangatur cutis infusa in aqua draganti: ⁊ est dispositio in additione caliditatis post tempus ex tactu [m] ⌈cutis⌋ sicut in alijs de illis que accidunt ex oppilatione pororum: Et pulsus est debilior, ⁊ minor, ⁊ vehemẽtioris velocitatis. Et vrina est vehementius alba, ⁊ tenuis, sicut vrina [n] ⌈mulieris:⌋ ⁊ non est in corporibus eoꝝ detumitio, neqꝫ in oculis eoꝝ ꝓfundatio. Cura. Oportet, vt curet̃ cuꝫ ꝓpinquitate curationis eoꝝ qui sunt ante eos: verũtamẽ eis non datur in potu vinũ, nisi post fidutiam vehementie amplitudinis pororum, nisi sit condensatio parua: fortasse. n. tunc aperit eam vinũ. Et oꝫ vt subtiliatio regiminis ipsoꝝ sit maior: ⁊ mora eoruꝫ in aere balnei, ⁊ balneatione eorum cum aqua cal'a maior: Et oꝫ vt tardet̃ inunctio eoꝝ plus.

k A. asperitate

l A. exiccata

m A. manus

n A. ouium

⸿De febre ephimera ex vino. Cap. XLII.

Quandoqꝫ accidit ex vino febris ephimera, ⁊ cura eorum est cura ebrietatis. Et fortasse indigent solutione cum aqua fructuum, ⁊ similibus, ⁊ flebotomia, ⁊ vomitu, ⁊ ꝓprie quando perseuerat dolor capitis eorum. Et oportet vt ingrediatur balneum post declinationem.

⸿De febre ephimera ex cibis calidis. Cap. XLIII.

Cibi calidi faciunt febrem ephimeram: ⁊ sicut illa que est ex sole secũdum plurimum est cerebralis, ⁊ in spiritu animali: ⁊ illa que fit ex balneo ẽ cordialis, ⁊ in spiritu vitali, similiter illa que fit ex cibo est epatica, ⁊ in spiritu naturali.

⸿De cura. Cap. XLIIII.

Eius curatio est prouocatio cũ infrigidantibus notis: ⁊ solutio nature est melior cum siracost, ⁊ tamarindiꝫ: Et rectificare epar cũ eis que sunt aqua endiuie, ⁊ oleum, ⁊ sirupus acetosus: ⁊ emplastra infrigidantia ex sandalis, ⁊ canfora, ⁊ aqua ro. ⁊ oleo, ⁊ succo ei⁹, ⁊ ex succis olerum infrigidatis actu. Et extinctio cum cibis frigidis, ⁊ humidis.

⸿Principium sermonis de febrib⁹ putridis ⁊ complementum sermonis est in febribus sanguineis, ⁊ colericis.

⸿Tractatus secundus sermo vniuersalis de febribus putridis. Cap. I.

Alia litera hꝫ tractat⁹ terti⁹ Sermo vlis

Putredo accidit aut ꝓpter ꝓpter cibum malum, qum est preparatus vt putrefiat illud quod generatur ab eo propter malitiam sue substantie. Aut propterea ꝙ velociter recipit corruptionem, quãuiꝫ sit bone substantie, sicut lac. Aut quoniam est aquosus, nutrimẽti mali, [o] ⌈cui⁹ aquositatem recipit san.⌋ sicut illõ quod generatur a fructibus [p] ⌈tardis⌋ humidiꝫ valde. Aut quoniam est ex illis, que non conuertunt̃ ad sanguinem bonuꝫ: immo remanet humor malus frigidus, quẽ abhorret calor innat⁹, ⁊ [q] ⌈succedit ei⌋ extrane⁹ sicut ille q generat̃ a cucumere, ⁊ citrulo, ⁊ piris ⁊ similibus. Aut [r] ⌈malitia artificij ei⁹: Aut hora ipius: Aut ordo⌋ ei⁹ secundum ꝙ scis. Aut ꝓpter oppilationẽ

o A. remouẽs sãguinem a substantia sua

Alia litera p —— A. Alia litera tardis ad digerendum

q A. putrefacit ipsum

r A. ꝑꝑ malitiaꝫ artificij ei⁹, Aut hore ipius, Aut ordinis

probibentem respirationem, ⁊ euentationem, propter complexionem corporis malam [a] ⌈quin non potest digestionem facere bonam: Et sunt iterum virtutes de illis, ⌋que non faciūt in cibo aut humore aliqd [b] ⌈propter puationē respirationis humorū ⌋q̄re dimittūt eū crudum. Et hmōi qdē ꝯplo aut gn̄at humorē malū, aut corrūpit id qd̄ gn̄at pp abbreuiationē suā in digōne, ⁊ q̄z mouet eum motu pigro. Et iste cāe sᷓ iuuātes in gn̄atione oppilationis, gn̄antis putredinē. Aut pp dispōnes extrinsecas ex aeribus malis, sicut est aer pestilentie, ⁊ aer [c] ⌈lacunaꝝ, ⁊ locoꝝ infusoꝝ in qb⁹ madefiūt res vt linum ⁊ aspaltū.⌋ Et qn̄q̄ȝ aggregaᷓ de eis numerus rerū plimus. Et plimum cāꝝ putredinis humoꝝ est [d] †⌈ aut ⌋pp multitudinē hūoris, aut grossitudinē suā, aut viscositatē sui. Et cause multitudinis humoꝝ, ⁊ viscositatꝫ, ⁊ grossitiei humoꝝ sunt note, Et [e] ⌈inceptio ⌋oppilatiōis est nota. Ergo qn̄ fecerint oppilationē, accidit putredo pp euentationis puationē, ⁊ ppᷓe qum fuerint succedētes [f] †⌈ ⌋motus in non sua hora sup replōnem, ⁊ nauseatiuā satietatē. Et balneatiōes silr aut [g] ⌈solcal'us ⌋aut sumere calefaciētia sup replōnē: ⁊ dimissio cautelle obseruationis digōnis in stō, ⁊ epate, ⁊ succurrēdi defectui si acciderit [h] ⌈pp calefactionem amboꝝ in epithimatib⁹, ⌋⁊ vaporatiōib⁹. Et putredo qdem qn̄q̄ȝ est cōis corpi: ⁊ qn̄q̄ȝ est in mēbro pp debilitatē suā: aut pp vehemētiam calitatis sue extranee, ⁊ sue acuitatꝫ, aut doloris ei⁹. Et humor recipiēs putredinē: aut est colera [i] ⌈tal' modi vt ab ea vapor egrediaᷓ q̄ sit sbtilis fumosus valde: Aut san. talis modi ⌋vt euaporet ab eo vapor sbtil': Aut flegma [k] ⌈talis modi ⌋vt illud q̄ȝ euaporat ab eo sit vapor spiss⁹: Aut melia [l] ⌈tal' mōi ⌋vt illd̄ q̄ȝ euaporat ab ea sit vapor fumosus [m] †⌈ ⌋puluerulētus. Et putredo qdē colere facit tertianā. [n] †⌈ ⌋Et putredo san. facit [o] ⌈ꝯtinuā.⌋ Et putredo melie faᷓ q̄rtanā: ⁊ q̄ currūt cursu eius. Et putredo flegmatꝫ sil'r vt multū, facit quotidianā: ⁊ q̄ currūt cursu eius. Et san. loc⁹ est intra venas. [p] †⌈ ⌋Colera aūt ⁊ flegma, ⁊ melia qn̄q̄ȝ putrefiūt intra venas: ⁊ qn̄q̄ȝ extra venas: ⁊ qn̄ putrefiunt extra venas, si non est cā alia, neq̄ȝ est putredo in spāte intrinseco, qd̄ det cordi putredinē cōtinuam, faciunt piodos quos diximus. [q] ⌈Sed vnicuiq̄ȝ accidūt ⁊ eradicanᷓ ⌋q̄ȝuis flatica non eradiceᷓ, qn ibi sint reliquie occulte. Et qn̄ putrefiunt intra venas faciūt adherētiam febris: ⁊ nō eradicanᷓ neq̄ȝ est pxima ei que eradicaᷓ: immo est assidua inseparabil': sed ei est vehemētia p̄ quam cognoscitur paroxismus qui est ei. Et quando putredo est intrinseca [r] ⌈dominans ⌋super venas omnes aut sup plimum [s] ⌈ei⁹ qd̄ seq̄tur cor ex eis ⌋non sūt forsitan additiones ⁊ diminutiones appentes: Qū aūt est ꝓm ꝯ̄rium ei⁹ apparent alterationes manifeste. Et febris putredinis qdē extrinsece non eradicaᷓ, ⁊ reddit, nisi qn̄ māei que putrefit supuenit putredo in tpe paroxismi: ⁊ [t] ⌈finit ⌋eius humiditates ex qbus pendebat calitas, ⁊ resoluunᷓ ⁊ egrediuntur ex corpe: qn̄ non sunt retēte in venis, ita vt phibeat eas illud a cōplemēto resolōnis: ⁊ remanet cinerietas ei⁹, ⁊ ipsius terreitas, que non sunt vehiculū febris, ⁊ calitatꝫ: sicut vr̄ de dispōne cumulorum stercoꝝ paulatim paulatim [u] †⌈ ⌋donec fiat cinis totū: deinde nō remanet calitas. Et qn̄ nō remanet in humore adusto p̄ putredinem calitas, destruiᷓ febris, quousq̄ȝ aggregeᷓ vice alia ad locū putredinis. Et iam remanserūt in ea reliq̄e calidita-

a A. Alia litera aut est ēt fortior ex eis Alia litera Et est fortior ex eis
b ——— A.
c A. albathaia ⁊ aer almenstanchaat
d † A. oppilatio. Et oppilatio q̄dez aut est
e A. generatio
f † A. ei
g A. statio sub sole
h A. cū calefactione ipsoꝝ āboꝝ cū linimētis seu epithimatib⁹, ⁊ fomentatiōibus
i A. cui⁹ nā ēvt illud qd̄ ab ea vaporat sit vapor fumosus subtil' acut⁹ aut sāguis cuius natura est
k A. cui⁹ nā est
l A. cuius nā est
m † A. spissus
n † A. ⁊ q̄ currūt cursu eius
o A. conclusam
p † A. q̄re putredo ei⁹ ē itra vēas
q A. vnicuiq̄ȝ humori accidere ⁊ eradicari
r A. communis
s A. eaꝝ que vicinanᷓ cordi tūc
t A. finiuntur
u † A. putrescentis

tis ex putredine prima, quāuis non remaneat materia: aut ppter inuētionem cause pme putredinis in mā pma, ⁊ inflāmaᷓ in mā scōa ꝓm semitā putrefactionis. Res ergo putredinis [x] ⌈resoluiᷓ ⌋ꝓm inuētionē calitatꝫ [y] ⌈non ⌋deficientꝫ, putrefaciētis ⁊ resoluentis, ⁊ faciētis cinerē, ⁊ ptranseūtis ad vicinū donec [z] ⌈abscindat terminū, ⁊ finiat mām, ⁊ non inueniat ⌋vicinuȝ aliud ⁊ [⁊] ⌈remaneat febris expectans mām aliam, ⁊ attrahat ad locum suū.⌋ Qum aūt putredo est intra venas: tunc accidit vt sit resolutio completa difficilis: ⁊ [ꝯ] ⌈non resoluiᷓ putredo p̄ continuitatem que est in qbusdam venis cum alijs, ⌋⁊ putrefit omnis res que vicina est ei: deinde [ꝝ] ⌈resoluitur ⌋ad vicinum aliud. Et iterum illud qd̄ comprehēsum est in venis, est vehemētioris [a] ⌈ꝯtinuitatis ⌋ad cor. Et iste qdem febres quib⁹ sunt paroxismi eradicationis ⁊ teporis quādoq̄ȝ dimittūt ordinem suum ppter diuersitatē materieꝝ in multitudine, ⁊ paucitate, ⁊ grossitudine, ⁊ tēuitate: ⁊ ppter diuersitatē in eis in gn̄e, ita vt permutentur quedaȝ māe, ⁊ fiant de genere materiei alterius, que diuersificaᷓ ab eis in specie, nō in multitudine ⁊ paucitate, ⁊ tenuitate ⁊ grossitie tantū: Et qn̄q̄ȝ fit ex malitia regiminis egri: aut ppter debilitatē eius: aut ppter multitudinē sensus ei⁹. Et paroxismi quidē qui eradicanᷓ, incipiūt ꝓm plimum cum horripilatiōe, aut frigore, aut rigore, ⁊ resoluunᷓ p̄ sudorem. Et non incipiūt cum frigore aut horripilatiōe ꝓm plurimum, Nisi aut pp frig⁹ humoris, aut pp [b] †⌈ ⌋q̄re humor mordicat lacertos, aut ppter pfundationē calitatis ad interiora euntis [c] ⌈ad ptem materie: ⌋aut pp debilitatem v̄tutis: aut ppter frigus aeris, sicut ꝯtingit tempore hyemis. Et illud quod fit ex mordicatione calitatis, est dignius vt pportioneᷓ ad horripilationē, quā ad frigus. Et plurimū quod accidit de eo, est vt sit sicut pūctio acuū in omni membro. Uerꝝ resolō māei cum sudore est quoniaȝ calitas putrefaciēs resoluit humiditatē, ⁊ remanet cinereitas: qum ergo sit illa humiditas nō obsessa in venis, facilis fit expulsio ei⁹ per sudoreȝ in poris. Paroxismi aūt [d] ⌈inseparabilis minuuntur, ⁊ non eradicanᷓ p̄ sudorē, neq̄ȝ ⌋incipiūt cū frigore, nisi pp debilitatē virtutis: aut pp pfundationē caloris innati, [e] ⌈tunc. n. ⌋infrīanᷓ extremitates: ⁊ illud est signū malū. Et in qbusdam febrib⁹ componunᷓ frigus, ⁊ horripilatio, qn̄ mā que putrefit est composita ex frigido, ⁊ mordicatiuo: Et quandoq̄ȝ cōponunᷓ quedā febres putredinis tali cōpositiōe, qua fiant in forma insepabiles: ⁊ illd̄ est v̄bigr̄a, qn̄ incipit humor putrefieri in loco, ⁊ qum supuenerit ei putredo [f] ⌈consumitur ab ea: deinde ⌋incipit humor de gn̄e eius, aut non de gn̄e eius putrefieri: tūc obuiat paroxismus secūdus tempori eradicatiōis paroxismi primi, deinde ꝯtinuaᷓ res ita. Et quandoq̄ȝ componunᷓ febres putredinis modis alijs cōpositionis, quos distinguam in capitulis suis. Et paroxismi quidē febrium prolongantur quādoq̄ȝ, ⁊ abbreuiantur: [g] †⌈ ⌋prolongatio eoruȝ est [h] ⌈er go ⌋aut propter grossitudinem materie [i] ⌈⁊⌋ viscositatem eius [k] ⌈⁊⌋multitudinem eius: aut ipsius grossitatem eius: aut propter debilitatē virtutis, aut propter debilitatē sensus: aut ppter spissitudinē pororum quare non resoluiᷓ humor: ⁊ eoꝝ abbreuiatio est propter contraria eorum. Et paroxismi iterum festinant, ⁊ tardantur: ⁊ tarditas eorum est, aut propterea quia eorum materia est pauca, aut tardi motus ad mineram putredinis propter grossitiem suam, ⁊ hoc quidez est sicut materia quartane. Et velo-

x A. plodice pcedit
y ——— A.
z A. Alia litera abscindaᷓ calor ⁊ ꝯsumeᷓ materia ⁊ nō inueniaᷓ
⁊ A. remaneāt reliq̄e febris expectātes māȝ aliaȝ que effundaᷓ ad locum eius
ꝯ A. q̄ pcedat putredo pp ꝯtinuitatē cuiusdā rei q̄ est in venis cū quadā alia
ꝝ A. procedit
a A. peruētionis
b † A. Alia litera acuitatē eius
c A. v̄sus mām eius
d A. febris inseparabilis q̄ tepescit, ⁊ non eradicatur non
e A quare
f ——— A.
g † A. ⁊
h ——— A.
i A. aut
k A. aut

citas eorum est, quoniam ipsa est multa: sicut flegma, nisi sit vitreum, quoniam paroxismi eius quandoque tardant: aut subtilis sicut colera. Et deteriores quidem febres sunt inseparabiles in quibus putredo est intra venas. Deinde ille que eradicantur, in quibus est putredo in toto corpore, aut in partibus cordis. Et parum quidem accidit senibus febris valde accensa propter frigus complexionis eorum, et paucitatem carnis ipsorum. Pulsus vero dispositiones diversificantur in febribus putredinis, secundum diversitatem earum in generibus suis: et secundum diversitatem speciei unius earum in vehementia, et debilitate: et in fortitudine accidentium, et debilitate eorum. Et quandoque accidit ei durities, aut propter apostema callidum vehementis extensionis: aut propter apostema callidum in membro [a]† ⌈ duro: ⌋ aut propter vehementiam siccitatis: aut cum dominatur frigus in principiis. Et quandoque fit lenis propter materiam lenem flegmaticam, et sanguineam, et propterea quod apostema est in membro leni, sicut illud quod est in epate, et peripneumonia, et lethargia: aut propter humorositatem quando expectatur quando vult ut sudet. Et pulsus quidem in principio paroxismorum est debilis coarctatus propter adventum virtutis super materiam, et occupationem eius in mundando et euentando.

Sermo universalis de signis febrium putredinis. Cap. II.

Significant febres putredinis adventus causarum antecedentium eas: et proprie quando non est in eis causa primitiva. Et pulsus, et anhelitus [b]⌈ cuius ⌋ constrictio est velox, quoniam necessitas est ad mundificandum vehemens valde. Et est caliditas mordicativa non suavis sicut est caliditas ephimere febris. Et plurimum quidem febrium putredinis antecedit almelileti, et almelileti quidem est dispositio, cui admiscetur caliditas, non perveniens ad hoc ut sit febris: et associatur ei lassitudo, [c]† ⌈ ⌋ et pigritia, et alices, et saltus, et commotio somni, et vigilie, et constrictio anhelitus, et tensio venarum, et hypocondriorum, et dolor capitis, et pulsatio capitis: quum ergo prolongatur facit cadere in febres putredinis: aut facit accidere debilitatem, et citrinitatem coloris. Et quandoque associantur almelileti antecedenti febres multitudo superfluitatis, et mucus, et nausea, et urina plurima, et egestio plurima putrida, et gravitas capitis, et [d]⌈ excitatio. ⌋ Et accidit frequentia in pulsu non a causa extrinseca, sicut ex labore, aut ira, aut aliis. Quum ergo acciderit in eo coarctatio tunc iam venit paroxismus: et coarctatio quidem est submersio pulsus, et paruitas diversa in quo accidunt pulsationes magne fortes, et non est velocitas eius fortis. Sed diversitas in principio, et in augumento est ex proprietatibus significantibus [e]⌈ putredinem: ⌋ quamvis non appareat in tertiana plurima apertione propter levitatem materiei.

Et de signis quidem quod febris sit putrida est eundo periodi primi [f]⌈ sudoris, et humectationis ⌋ ephimera. n. est econtrario illius: [g]⌈ licet in initio sit in tertiana propter levitatem predictam ut sit similis ephimere que tamen ephimera non permutatur ad putredinem. ⌋ Et [h]⌈ quando fuerit ⌋ augumentum eius non permixtum, non proportionatum, non simile. Et prolixitas augumenti iterum significat quod ipsa est putrida. Et additio pulsus in magnitudine secundum processionem significat augumentum. Amplius autem est interpollata incipiens cum rigore, aut horripilatione, et [i]⌈ dimittit ⌋ secundum plurimum cum sudore et humorositate et [k]⌈ resolvitur cum paroxismis ⌋ aut est inseparabilis cum tepore [l]† ⌈ ⌋ non similis ephimere in urina, et pulsu et complemento mundificationis, et quiete accidentium. Et [m]⌈ plurimum quidem putridorum. ⌋ sunt accidentia plurima ex siti, et dolore capitis, et nigredine lingue, et proprie apud statum: et multiplicatur ingetudo ex angustia, et agitatione vehementi: quam facit pugna materiei et virtutis: quandoque enim elevatur materia, et quandoque consurgit virtus. Et pulsus similiter quandoque tendit ad magnitudinem, et fortitudinem: et quandoque ad paruitatem, et debilitatem, et coarctationem. Durities autem fit quandoque, et non oportet semper ut sit nisi sit cum febre apostema durum, in quocunque membro sit: aut apostema in membro duro quamvis non sit durum: aut iam acciderit potus aque frigide: aut aliquid aliud de illis que indurant pulsum, de illis que dicuntur in libro pulsuum.

Diversitas autem in principio, et augmento est ex proprietatibus febris putride: et de significationibus eius fortibus, quamvis non appareat in tertiana plurimum, propter levitatem materiei. Et dum non fit pulsus fortis, et non sit velox velocitate predicta, tunc febris adhuc est ephimera: et non permutatur ad putredinem. Et est urina in principio indigesta, aut parum digesta: et fortasse est acuta. Et scias quod a febribus acutis [n]⌈ interficientibus ⌋ raro fit evasio nisi cum [o]⌈ contractione ⌋ membri. Et quando [p]⌈ alleviatur ⌋ febris post quietem apostematis in pleuresi, et similibus, tunc scias quod de materia remansit aliquid et quod materia [q]⌈ declinat ⌋ ad locum ubi apparet dolor.

De signis inseparalibus. Cap. III.

In continua est diversitas pulsus, que est secundum febrem, apparens valde: et est in plurimo eius non habens ordinem, neque pondus. Et perseverat febris, et non separatur post vigintiquatuor horas, Et non associatur ei quod diximus de dispositionibus [r]⌈ eradicabilium ex ⌋ antecessione rigoris, et aliis. Et de illis que significant eam est eius assiduitas, et vehementia diversitatis dispositionis eius apud augmentum: minuitur enim quandoque, et augetur vice alia.

De rebus in quibus differunt febres putredinis, et in quibus communicant. Cap. IIII.

Febris que est propter putredinem colere motus est tertianus, sive sit motus principii paroxismi, aut principii vehementie: nisi species eius que dicitur adusta, cuius motus est occultus valde: et est sicut inseparabilis conclusa. Et tertiana quidem pura est acuta propter subtilitatem materiei: et eius caliditas est magna, mordicativa propter fortitudinem colere: sed est salutifera, propterea quod colera est lenis super naturam, et quoniam ipsa facit quietem. Tertiana vero non pura est longioris spatii, quam pura. Et pura quidem raro pertransit septem periodos, nisi ab errore. Continua quandoque consumitur in ebdomada. Et illa que est ex putredine sanguinis est continua, inseparabilis: et eius calor est plurimus, communis, cum lenitate, non cum mordicatione colere: et quandoque pervenit ad statum in quatuor diebus. Flegmatica autem accessionem faciens omni die est lenis caliditatis per comparationem ad colericam: [s]† ⌈ ⌋ longa propter viscositatem materiei, et frigus eius, et multitudinem eius: et est magni timoris, quoniam habet parvum spatium [t]⌈ interpolationis, et quietis ⌋ et quoniam ipsa associatur corruptioni et debilitati in ore stomachi [u]⌈ que ⌋ non excusatur: et illud est de illis que attrahunt accidentia mala ex sincopi, et pulsu cordis, et casu appetitus. Et que de ea est inseparabilis, est res magis similis ethice, si non esset lenitas pulsus: quamvis quandoque fiat durus etiam. Et quantum est minus pura, est minoris, et brevioris paroxismi nisi declinet cum puritate sue puritatis ad melancoliam. Quartana autem est non acuta propter frigus materiei, longa propter illud: et fortasse extenditur que de ea pura est anno uno: et non pura est brevioris spatii: verum in ea non est timor, quoniam quietem facit in spatio longo: et quoniam ipsa non est talis acuitatis, quam sequantur accidentia vehementia. Et quartana quidem, et tertiana assidua, et in-

[a] † A. nervoso aut propter apostema durum

[b] —— A.

[c] † A. Alia litera et fractio membrorum

[d] A. tebegi

[e] A. febrem putridam.

[f] A. a sudore et a humectatione rorida

[g] A. Alia litera dum non permutatur ad putredinem licet in principio febris tertiane propter levitatem eius predictam

[h] —— A.

[i] A. dimittens

[k] A. precedens periodice cum paroxismi suis

[l] † A. aut sine tepore

[m] A. cum plurimis quidem putridarum

[n] —— A.

[o] A. zemane

[p] A. Alia litera remanserit

[q] A. tam declinavit

[r] A. interpollate s. de

[s] † A. etiam est

[t] A. eradicationis et teporis

[u] A. a qua

terpolata consumuntur per vomitum, ⁊ solutionez ventris, aut sudorem, aut prouocationez vrine. In censiua autem ꝯsumitur ꝑ hmōi, ⁊ fluxū sanguinis nariū. Et scias q̄ꝺ ꝑncipiuz ꝓlongatᷣ in tertiana, ⁊ status in ꝯclusa, ⁊ declinatio in incēsiua ⁊ stat⁹ ⁊ de/clinatio in cōtinua, ⁊ stat⁹ ⁊ declinatio in quotidia/na: q̄ꝫuis raro inueniatᷣ q̄rtana ꝯtinua, ⁊ quotidia/na integre eradicatiōis. Et febres q̄n̄ non curantᷣ ſm ꝙ opꝫ, ⁊ ꝓprie apostemose, ꝯuertuntᷣ ad arefa/ctionē: ⁊ ꝓprie in febrib⁹ acutis, in q̄bus opꝫ vt pa/tiētes eas, cibentᷣ: ⁊ non cibantᷣ ꝓpter intētionez vt ꝑueniat natura suꝑ materiā: aut opꝫ vt detᷣ in potu aq̄ frā, ⁊ non datur in potu ꝓpter intētionem vt nō fiat cruda, ⁊ non succurritᷣ cū extinctiōe alia. Qm̄ si fuerit alia intentio quā dicturi sumus in cibatio/ne, ⁊ dando in potu aquam frām, fortior duarū in/tentionum predictaruz, premittatur super eas am/bas, ⁊ dimittatur obſuatio illarum duaꝝ.

¶ De significatiōib⁹ accidētium febriū. Cap. V.

SCias ꝙ acceptio significationū fe/briū est ex regimine añcedē/te, ⁊ q̄uo fuit: Et ex dispōnibus ⁊ acci/dētib⁹ p̄sentib⁹, [a] ⁊ ex regionibus, ⁊ tpibus, ⁊ ex etate, ⁊ complōne, ⁊ ex pulsu, ⁊ vrina, ⁊ vomitu, ⁊ egōne, ⁊ fluxu sanguinis nariuz, ⁊ ex dispōne febris in rigo/re, ⁊ sudore, ⁊ qualitate caliditatꝭ, ⁊ ex paroxismis, ⁊ ex dispōne appetitus, ⁊ sitis, ⁊ ex dispōne anheli/tus, ⁊ ex coniunctis sicut dolore capitis, ⁊ vigilijs, ⁊ alienatiōe, ⁊ inquietudine, ⁊ alijs. Febribus. n. as/sunt accidētia ex quibus significantᷣ dispōnes eaꝝ: de q̄bus sunt accidentia significātia magnitudinez eaꝝ, ⁊ ipsaꝝ paruitatē, sicut qualitas caliditatis, et q̄ꝫtitas ipsius. Et de ea est, que est mordicatiua ve/hementer ex quo prius inuadit vsq̄ꝫ ad finem suuz. Et de ea est que mordicat in primis, deinde minuitᷣ ꝓpter resolōnē materiei, ⁊ lenitᷣ. Et de eis sunt que non mordicant. Et de eis sunt quarū caliditas est humida. Et de eis quaꝝ caliditas est sicca. Et sīt accidentia que significant genus eaꝝ, sicut acciden/tia ꝓpria cū tertiana, sicut ꝑncipiū paroxismi cū pū/ctione, ⁊ horripilatione, ⁊ mordicatione caliditatis in eo. Et accidētia significātia malitiam eaꝝ, sicut inq̄etudo, ⁊ alienatio, ⁊ vigilie. Et accidētia signi/ficantia digōnem, ⁊ indigōnem sicut illud ꝙ dice/mus de dispōnibus vrine. Et accidentia que signi/ficāt crisim, que dicemus. Et accidētia significātia sospitatē ⁊ ꝯtrariū ei⁹: ⁊ dicem⁹ omnia illa. Et for/me insunt iudicia ꝑlima, sicut ille cui⁹ ꝯuertitᷣ color ad plūbeitatē ex albedine, ⁊ viriditate: ⁊ significat frītatem humorum, ⁊ paucitatē caloris innati: aut [b] ⁊ inflationem sicut accidit ei cu/ius febris causa est sacietas nauseatiua: ⁊ sicut velo/citas detumitionis faciei, ⁊ tornatilitas ei⁹, ⁊ tenui/tas nasi, ⁊ significāt aut vehemētiam calitatis, aut subtilitatem humoris, aut velocitatē resolōnis eo/rum ꝓpter amplitudinez poroꝝ: ⁊ motus in se ip̄is, ⁊ exitus eorum a consuetudine, aut casus eoꝝ ha/bent significationes ⁊ res de illis quas dicemus.

Et accidētium febrium q̄dam sunt quoꝝ hora ē ho/ra status, sicut alienatio, ⁊ cōmixtio mentis, ꝑꝑ in in/flāmationem capitꝭ. Et de illis sunt quoꝝ hora est ꝑncipium, sicut horripilatio, ⁊ frigus, ⁊ sicut ꝓfun/ditas somni que ꝯseq̄tur ꝑlimum ꝑncipioꝝ febriū, ꝓpter debilitatē cerebri, ⁊ declinationē caliditatis ad interiora corporis vbi est materia: ⁊ multitudi/nem vaporum eleuatoꝝ ab ea ꝑꝑ cōmotionem inci/pientem in corpore, vsquequo resoluat eos inflāma/tio: ⁊ adiuuat illud frigus cerebri in se ip̄o ⁊ frigus humoris qui vult putrefieri, ⁊ calefit. Et res ex q̄/bus scitur dispositio febris, ⁊ ex qua spē sit, sunt di/spositio febris in acuitate sua, ⁊ sua leuitate: ⁊ dispo/sitio febris in hoc, ꝙ ip̄a accidit a causis primitiuis, [c] antecedētib⁹ ſm ꝯditionē p̄dictam. Et dispō febris ī adherētia sua: ⁊ eradicatiōe: ⁊ tepore suo: ⁊ dispositio febris in [d] sua cuz rigore, ⁊ fri/gore, ⁊ horripilatione, aut ei⁹ contrario, ⁊ q̄ꝺ est ex eo. Et dispō febris in dimissione sua cū sudore ꝑli/mo, aut pauco. Aut dispō p̄terita regiminis, ⁊ etas, ⁊ forma, ⁊ tempus, ⁊ ars, ⁊ dispō pulsus, ⁊ vrine.

¶ Sermo d̄ rigore, ⁊ frigore, ⁊ horripilatione, ⁊ fra/ctione. Cap. VI.

HOrripilatio est dispō in qua inuenit corpus diuersitatem in frigore, ⁊ punctione in cute, ⁊ lacertis: ⁊ añcedit eam pigritia, ⁊ fractio, ⁊ q̄si fractio est maneries ei⁹. Frigus aūt est vt sentiat in mēbris suis, ⁊ dorsis la/certoꝝ suorum frigus purum. Rigor v̄o, est vt nō possit ꝯtinere membra sua ex cōmotione, ⁊ tremore eueniēte in eis, ⁊ motib⁹ inuoluntarijs: ⁊ fortasse ē frigus forte, ⁊ non fit rigor fortis, sicut in febribus flegmaticis, ⁊ quartana: Et de causis vehemētie rigoris est vehemētia v̄tutꝭ expulsiue in lacertꝭ: ⁊ ꝓ/pter illud quāto est cā rigoris [e] est rigor vehemētior: ⁊ sang. submergitᷣ cū rigore ad interio/ra. Et scias ꝙ humor frīus est q̄etus, quem iam cō/sueuit mēbrum in quo est: ⁊ q̄escit passio ei⁹ ab eo, quare non sentit frigus ei⁹. Qum ergo mouetᷣ, ⁊ spargitᷣ sparsione plurima, aut pauca ꝓpter aliquā causarū. s. ꝓpter caliditatē seꝑantem, aut aliud, pa/titur ab eo mēbrum q̄ꝺ erat non occurrēs ei: ⁊ sen/tit frigus eius ꝓpter causam cōplexionis diuerse: ⁊ tu q̄dem sciuisti hoc in radicib⁹ vniuersalib⁹ sciētie medicine. Et multotiēs quidem accidit a phlegma/te vitreo sparso in corpore rigor, non ꝑducens ad fe/brē: Et q̄ñq̄ꝫ sunt ei ꝑiodi: ⁊ non est fortitudo ei⁹ for/titudo rigoris ꝑducētis ad febrē. Et materia q̄ fa/cit lassitudinē ꝑ paucitatē suam, facit rigorē ꝑ suam multitudinem antequā putrefiat: nam si non putre/fit, non ꝑducit ad febrē: Et quādoq̄ꝫ accidit frigus, ⁊ rigor ꝓpter submersionē caloris in corpore causa cibi, ⁊ que sunt ei similia. Et rigor, ⁊ frigus antece/dunt febres, quoniam humor crudus effunditᷣ ad lacertos in primis, ⁊ nocet frigore suo per compa/rationem lacertos, deinde qum incipit putrefieri incipit calefieri. Et quādoq̄ꝫ añcedit rigor febres ꝑꝑ mordicationē humoris, ⁊ fortitudinē virtutꝭ ex/pulsiue que est in lacertis, sicut excutitur homo ex effusione aque calīe valde suꝑ cutem, ⁊ ꝓprie qum est salsus. Et fortasse fit nocumētum eius q̄ꝺ mordi/cat causa vt refugiat calor innatus ad interiora, ⁊ dn̄etur frigus: quare fit cū mordicatione caloris fri/gus, quasi frigus [f] ⁊ mordicatio [g] Et q̄n̄/q̄ꝫ accidit rigor ꝓpea q̄ꝛ refugit calor ad interiora, sicut fit in aꝑatib⁹ intrinsecis. Et q̄ñq̄ꝫ siḡnt rigor, ⁊ horripilatio sanitatem in febrib⁹ inseparabilib⁹, quoniam siḡnt ꝙ materia expellitᷣ ex venis, ⁊ egre/ditur: Ve҃ꝝ quando nō est cū digōne, ⁊ in hora cre/tica, ⁊ non sequitur eā leuitas, est significatio, ꝙ ex/pulsio illius q̄ꝫtitatis nō est: quoniam v̄tus est vin/cens: imo quoniam materia multa, expellitᷣ ꝑꝑ mul/titudinem suam. Et de rigore est qui siḡt mortez. [h] ⁊ est ille quem sequitur debilitas virtutis, ⁊ ca/sus caloris innati, ⁊ siccitas. Horripilatio vero fit

[a] A. ex eis que dicemus

[b] A. ad tebegi

[c] A. aut

[d] A. inceptione

[e] A. Alia litera mordacior

[f] A. ambiens extrinsece

[g] A. cali fit apud pāniculos inte/riores.

[h] A. sicut ille q̄ sequr debilita/tē v̄tutꝭ ⁊ casum caloris innati ⁊ siccitatem.

ex causis paucioribus causis rigoris. Et cōmotio a[anime, ꝛ piodi]indicat piodum. Et senum quidem febres sunt sepulte. Et quādoq3 est cā in lōgitudine febris grossitudo inuiscerib⁹, quare resupinet febriens, ꝛ extendat pedes suos, ꝛ tangant viscera sua. Et quādo ↄnigrat lingua febriētis cū alleuiatione febris, tūc febris ei⁹ est sepulta. Et qñq3 associat febri paralysis, ergo curet febris in primis. Et ꝺ'eis que ↄueniūt illis, est sirupus acetosus pmixt⁹ cū3 geleniabin, ꝛ aqua ciceris cū oleo, si tollerat febris. Et rasio capit̄ est ex eis que inspissant cutem eius, quare reuertunt vapores, ꝛ fit fortis febris.

De intentione ad curationes vniuersales febrium putredinis. Cap. VII.

SCias ꝙ intentio in medicādo has febres qñq3 vertit ad ptē febris, q̄re est necessariū vt infrēnt. ꝛ humectent ꝛ qñq3 ad ptē3 māei, vbi necesse ē vt b[maturet vel] digerat: aut necesse est vt euacuet: Et digestio qdem in grossa est equatio eius cum subtiliatione: In subtili est equatio ei⁹ cū ingrossatiōe. Et qñq3 contraria sunt illa q̄ regrit febris de infrigidatione, ꝛ illud qꝺ regrit humor de digōne, ꝛ euōne, ꝛ resolutione. Quādoq3 enim est digestiuū, ꝛ euacuatiuū cal'm: immo est fm plimum ita, ꝛ tūc op3 vt obſuet magis timorosa ꝺ vna duaꝝ reꝝ: Et fortasse ↄtrarium est illud qꝺ conuenit febri de infrigidatione cum eis, que sunt sicut c[melones]indi, ꝛ reliqua olera, ei qꝺ cōuenit materiei de minoratione, quare ꝓhibet illud dare ea in potu, nisi vbi non est materia. Et oino solicitudo sit vt postponat aq̄ fructuū vsq3 ad ebdomadam: ꝛ sit ↄtentus aqua ordei. Et omnes fructus nocēt febricitantibus cū ebullitione sua, ꝛ corruptione sua in stomacho. Et multotiēs quidem inuenit res que digerit, ꝛ subtiliat, ꝛ d[infrat cū euacuatione] sicut sirupus acetosus. Et scias qꝺ febris quādoq3 est tante vehemētie, ꝛ acuitatis, qꝺ nō licet vti regimine cause, immo indiget infr̄atione vltima: ꝛ proprie qum non inuenis virtutē fortē, resistētem, tollerantē. Qꝺ si inuenis eam resistētem, tollerantē, abscinde causam, ꝛ e[expelle]humorē, ꝛ abscinde cibu3: ꝛ non infrigides infr̄atione que prohibeat resolutionē. Quod si inuenis virtutē deficiētem, sis occupatus in equando complexionē contrariam ei, q̄re infr̄a eam ꝛ viuifica ṽtutem cum cibo. Qūq3 f[fit fortis]p viuificationē suā, ꝛ vincit ↄtrarium suum, redi ad causam. Et qum tu infr̄as de istis febrib⁹ tunc non infr̄es eam cum eo in quo sunt stipticitas, ꝛ g[exiccatio:]sicut sunt trocisci infr̄antes nisi post digōnem, ꝛ euacuationem. Et scias qꝺ cura febris putride est diuersa a curatione febris ethice: Curatio enim ethice est ↄtenta sup ↄtrarietate3 egritudinis: ꝛ curatio febris putride non est contēta sup cōtrarietatē egritudinis tantū, immo sup h †[ ]abscissionē cause eius: quāuis i[illꝺ qꝺ est conueniēs egritudini, ꝛ cibationi sit amicū ṽtuti ex parte sui. s. virtutis: ꝛ inimicum virtuti ex parte, quoniam est amicum]inimico eius, ꝛ est materia: quare est adiuuans vtrāq3 earum, quamobre3 indiges in regimine eius canōe: ꝛ nos singulare capitulum ei si deus voluerit, faciemus. Et scias qꝺ non est tibi possibile curare febrem, nisi cognoueris eam: Quod si ignoraueris, tūc subtilia regimen: ꝛ prouide ne occurrat paroxismo, nisi vētrem habeat vacuum. Et non moueas in die paroxismi aliqd q̄tū possibile est tibi, neq3 [k cures febrē.] Et op3 vt obserues in omnib⁹ illis dispositionem virtutis:

a A. vł excitatio aldepes, ꝛ alduar

b ——A.

c A. batech

d A. euacuat infrigidans etiam Alia litera euacuat infrigidando etiam

e A. rege

f A. Alia litera virtus fortifica, ta fuerit

g A. inspissatio

h †A. ipsa3 ꝛ sup

i A. ipsa ñ sit filis vł ↄformi] egritudini. Et cibatio qdē ē amica ṽtuti ex pte viuifica tiōis ei⁹, ꝛ inimica ṽtuti ex parte q ipsa est amica

k A. Alia litera curationē facias

Qꝺ si fuerit fortis, ꝛ fuerit illud ꝙ vincit sanguis, aut cum humore, qui vincit, sang. tūc flebotomia ē magis conueniens, ꝛ proprie qum vrina est rubea, grossa: non citrina ignea ex qua timeat apud flebotomiā victoria colere, ꝛ acuitas eius. Deinde fac sequi flebotomiam solutionē vētris subtilē, ꝓprie si fuerit illic l[siccitas,]cum eis que sunt sicut aq̄ ordei, ꝛ alsiracost m[pauco,]ꝛ aqua ordei n[cum sirupo acetoso.] Et si natura nō fuerit lenis adde in eo, qꝺ est sicut siracost, ꝙ sit sicut sirupus viol'. Et sit o[vltimitas]lenificatio, non fluxus vētris, ꝛ nō solutio laboriosa. Et magis dilectū est apud me administratio clisterioꝝ s3 p[vltimitatē]qua indiget in virtute. Et de clisterib⁹ cōmunis iuuamēti leuibus ē clistere fcm̄ ex oleo viol'. ꝛ succo folioꝝ sicle, ꝛ vitello oui, ꝛ zuccaro ru. ꝛ baurac. Qū g̊ lenieris hac lenificatiōe fortasse q†[ ]indigebis r[eo debiliore q3 illud quo]idiguisti in principio. Et illud est qūādo natura est s[obediēs.] Deinde fac ipsum sequi ea, q̄ vrinam ꝓuocent: sicut sirupus acetosus decoctus cum radice apij, ꝛ similibus. Deinde fac ipsu3 sudare, ꝛ aperi t[meatus]cum illis in quibus nō sit calor fortis, sicut cū inunctiōe ex oleo camemillino, ꝛ fricatione cū vino albo, ꝛ cū aq̄ dulci tepida: Et si febris fuerit acuta, v[nō inuenis excusationē ab inunctione, ꝛ embrocatiōe.] Quod si inuenis humorē in primis declinare ad stomacū, fac vomere cū eis in qbus non sit diuersitas ↄsuetudini: immo cū eis q̄ sunt sicut sirupus acetosus cum aqua calida, qum nā mouet humorē ad vomitum: ꝛ non diuersifices eam, x[Quod]si fuerit illic declinatio ad intestina, ꝛ senseris rugitū, ꝛ descensum fecis y[tunc adhibe qꝺ soluat vētrem.] Et ꝓhibe eum a somno in ꝓncipijs febrium: ꝓprie quando ē horripilatio, aut frigus, ꝛ rigor, qm̄ prolongat sup eu3 frigus, ꝛ rigor: z[ipsa nāq3 exꝓmunt]materias si fuerint euntes ad quedā viscera, ꝛ ꝛ[prohibēt]digestionē humoꝝ: apud declinationē ṽo est iuuatiu⁹ valde: ꝛ fortasse non nocet apud statū. Et non ꝓhibeas ei aquā fr̄am, nisi fuerit humor q est in eo, crudus, ꝛ grossus: tunc enim prohibet digestionem. Et scias quod quando flebotomia iuuat, ꝺinde vteris via mala: ꝯ[tunc non purgabitur.] Humoris autem colerici digestio est, vt conuersus a sua subtilitate fiat spissus: ꝛ aqua quidem frigida facit illꝺ, nisi sint stomachus, aut epar debile, aut frigidum: aut sit in visceribus apostema: aut sit in ꝝ[visceribus]dolor: aut sit complexio eius pauci sanguinis: aut caliditas eius innata debilis, quare debilitatur post potum aque frigide: Aut sit non consuetus potare aquam frigidam: sicut illi qui sunt de regione calida: isti enim spasmantur velociter, ꝛ associatur eis singultus: ꝛ extenuatus est de hac summa. Ubi autem materia calida, aut grossa iam digesta est, ꝛ corpus est carnosum, ꝛ caliditas innata exuberans, ꝛ virtus ē fortis, ꝛ viscera sana, ꝛ non frigida eorum complꝺ radical'. ꝛ non insueta aque frigide, immo assueta aqua fr̄a valde, tunc aq̄ frigida est melior res: multotiens enim adiuuat ad expellendu3 materiam cum solutione nature, aut per vomitum, aut per vrinam, aut per sudorem, aut per omnia illa: quare fit statim, vt sanetur'. Et quandoq3 dat in potu medicus de aq̄ fr̄a infirmo quantitatem plurimam adeo, donec a[color eius fiat viridis]ꝛ tremat que sit saltem perueniens vsque ad eminam vnam, ꝛ dimidiam. b†[ ] Et fortasse conuertitur febris ad phlegmaticam: et fortasse confortatur natura, ꝛ expellit materiam

l A. Alia litera lenitas

m A. parum

n A. ꝛ sirupus acetosus

o A. finis intēt⁹

p A. mensuram

q†A. Alia litera in statu

r A. Alia litera ꝛ in statu lenitio ne hmōi ꝺbilio re q3 sit illa qua

s A. restricta

t A. porositates eius

v A. valde non ↄcedit aliqd ex vnctiōib⁹ ꝛ embrocationibus

x ——A.

y A. ꝛ q̄ eis similantur.

z A. ipse nāq3 adiuuat

ꝛ A. prohibet

ꝯ A. ꝛ nō est corpus mūdificatū idicat recidiua3

ꝝ A. neruis eius

a A. Alia litera ātiq̄ vehemēter. inf̄et corp⁹ eius

b †A. Alia lr̄a ex parua

cum sudore, ⁊ vrina, ⁊ fluxu ventris, ⁊ est sanitas.
Et quādoq; iterum sunt quedā prohibentia deinde
timetur [a] ⌈malitia ⌋caliditatis, ⁊ sitis, ⁊ existimas ꝙ
ꝑuenit̃ ꝑ eam ad ariditatem, vel extenuationem, nō
ꝓhibeas aquam frām: nam additio apātis ⁊ crudi
tatis ei⁹ [b] †⌈ ⌋melior est, q̄z extenuatio. Et
sirupus q̄dē acetosus q̄nq; etiam sedat sitim, ⁊ inci
dit, ⁊ soluit: ⁊ nocumentū ipsi⁹ apāti non est plimū,
sicut nocumentū aque: ⁊ non est ei uis aggregandi
mām, ⁊ inspissandi eam: Et silr iuleb plime come/
stionis. Et qum non lz vt non bibat aquā frām, ⁊
sit audax sup eaz, timet̃ ꝙ non faciat accidere ꝯstri
ctionē pororꝫ q̄re fit causa febris alteri⁹ cum euētu
oppilationis alteri⁹: ⁊ fortasse erit vehemētior pri/
ma. Et q̄n obuiat membro debili, corrumpit opa/
tionem ei⁹: ⁊ multotiēs facit deglutionē difficilem,
⁊ facit difficultatez anhelit⁹: ⁊ facit accidere tremo
rem, ⁊ spasmū, ⁊ debilitatē vesice, aut renis, aut co/
lon. Et ille quē plimū opz ex eis ꝓhibere a potu aq̄
frē, est cui nocet in sanitate sua: immo qum videris
[c] ⌈calefactionē ⌋fortem, [d] †⌈ ⌋⁊ cō/
plexionē calīam ⁊ siccam, ⁊ ēuaueris, tunc q̄nq; cō/
cedes infusionē fieri in aqua frā, [e] †⌈ ⌋apud decli/
nationem ⁊ appitionem digōnis, ⁊ ēuationē humo
rum, [f] ⌈⁊ ⌋non est malū vt administret̃ balneum: ⁊
potus vini cōmixti subtilis, ⁊ inunctio cū oleis [g] ⌈le
nificantibus. ⌋ Et qum administraueris canones
p̄dictos in p̄ncipio [h] ⌈accidentium ⌋febris, tūc opz
post illud vt tu occuperis in digōne, ⁊ ēuone q̄ non
est fm semitā minorationis ⁊ [i] ⌈desicationis: ⌋ ⁊ iā
diximus eam: immo scd̄m semitā abscissionis cau/
se. Et non euacues materiā indigestā in calīo, aut
frō nisi ꝓpter necessitatē: fortasse enim multiplicat̃
ēuatio [k] †⌈ ⌋humoris non [l] ⌈ꝑueniē
tis ad statū per digōnez ⌋vt ēuetur. Et fortasse no
cet ēuatio maturationi. Et fortasse ꝑmiscet̃ cum ea
malignū cū bono, ꝓpea ꝙ mouet̃ malignū absq; di
gestiōe sua. Et tu non ascultes virꝫ, q existimabat ꝙ
intentio in digerēdo est subtiliare, ⁊ humor calidus
est subtilis, q̄re non est necesse vt subtiliet̃. Res.n.
non est sicut dixit, immo intētio in digerēdo est eq̄re
substātiam materiei, ita vt fiat p̄parata ad expulsio
nē facilem: ⁊ subtile imbibitum: ⁊ grossum fixum:
⁊ viscosum adherēs: totū illud nō est preparatū ad
expulsionē facilē: immo est necessariū vt inspissetur
subtile, [m] †⌈ ⌋⁊ subtiliet̃ spissum [n] ⌈pau/
latim: ⌋⁊ incidatur viscosum. Et si vir iste nō audi
uisset in sermone antiquorꝫ de digōne aliq̄d [o] ⌈ante/
quā dixissemus illud, ⁊ rememoraret̃ dispōnis di/
gestionis humorꝫ fixorꝫ. ⌋s. q̄r qui de eis subtilis est
indiget vt inspisset̃: ⁊ q de eis spissus est, indiget vt
subtiliet̃ [p] ⌈oporteret vt sciret ⌋hoc ꝑ illō. Et q̄re nō
[q] ⌈oportuit vt in se ipso ꝯsideraret ⁊ diceret ⌋ quare
vrine in febrib⁹ acutis nō hēnt in principijs earꝫ se/
dimen, deinde fiunt hēntes sedimē, ⁊ an sedimē lau
dabile est aliq̄d aliud nisi humor faciens egritudi/
nē, q iam digestus est: quare ergo nō expellit̃ in p̄n/
cipijs egritudinis ad salutē, si est subtilitas vltimū
q̄d intendit̃ in digōne: ergo necessariū est vt sit in p̄n
cipio febriū san. ⁊ colere sedimē laudabile? Si aūt
nature non est possibile expellere illā supfluitatē ni/
si post horā. in qua fit p̄paratio ad expellēdū in vri/
na, tunc silr opz vt sciat̃ q̄d arti ēuare humorē ante
illaz horā in qua apparet digestio in vrina, est [r] ⌈in
conueniens, aut ⌋ difficile [s] ⌈malum. ⌋ Et fortasse
mouet, ⁊ nō opat̃ vltime: ⁊ fortasse miscet malignū
cū bono. Et eēt meli⁹ homini huic, vt bene opina
ret̃ de illis q fuerūt sicut. G. ⁊ Hip. in eis que scripse

a A. Alia litera nocumentum
b. †A. fortasse
c A. figuram
d† A. ⁊ musculos grossos
e†A. et
f —— A.
g A. resoluētib⁹
h A. Alia litera euentus
i A. alleuiatōis
k†A. alterius
l A. preparati cū digestione
m†A. parumꝑ
n A. parumper
o A. ex gn̄e eius q̄d diximus ⁊ ꝯsiderasset dispōnē digōnis humorꝫ ꝑ sputū expl̄iorꝫ
p A. necessariuz fuisset vt sciuisset
q A. ē ꝙ nō ꝯsiderauit in seipso ⁊ non dixit
r A. prohibituz
s A. laboriosum

runt de hoc: aut valde attēderet: ⁊ tūc rediret ad cō
tradictionē: q̄r omnis ꝯtradictor in [t] ⌈primis ⌋qum
est sup veritatem, est excusatus. Veruz melius esset
ei vt [u] ⌈non ꝯsideraret ⌋in ꝯsideratione sua. ⌋Et opi
nor ꝙ raro huic viro acciderūt expimēta que ꝓfue
runt in hoc capitulo, ⁊ acq̄euit in eis. Et hmōi q/
dem expimentis que non sunt fm canones, accidit
eis, vt nec vnū [x] ⌈valeat: ⁊ accidit eis vt nec vnū eo/
rū sit signū: ⌋hoc nāq; est ꝯueniens. Qum aūt ma
teria est plurima, mobilis, ꝑmutabilis d̄ mēbro ad
membrꝫ, ⁊ existimas q̄d non est spatium in digōne
ei⁹, aut fortasse accidit ex ea apā [y] ⌈pleureticuz ⁊ ⌋
aliud si dimittat̃ faciet cadere in timorē ante tp̄s in
quo expectat̃ digestio ei⁹: ⁊ illud est [z] ⌈per longitu/
dinem tp̄is ⌋in quo expectat̃ digestio eq̄lis, ꝓculdu
bio tūc est necessaria euacuatio ei⁹: timor.n. in hoc
est minor, q̄z timor in illa: ⁊ cum hoc natura mouet̃
ad expellēdum eam, ꝓp multitudinē sui nocumēti:
qum ergo adiuuat̃ natura, ꝯuenit ei adiutoriuz vl/
timū: quare nō est excusatio ei⁹. Et scias q̄d flebo
tomia [⁊] ⌈quādo est intētio san. ⌋nō est ex gn̄e ei⁹, in
quo expectat̃ digestio, expectatiōe que est in soluti/
uis: ⁊ nō expectat̃ digestio nisi in humoribus alijs.
Et qum postponit̃ flebotomia [ꝯ] ⌈in ⌋p̄ncipio egritu
dinis [ꝫ] ⌈nō ampli⁹ est ⌋ei intētio: ⁊ fortasse iterficit
ꝑ aduētum debilitatꝫ virtutꝫ. Et simil̄r si times [a] ⌈vi
ctoriā humoris: magis necessaria cautella est ēuo,
⁊ si nō est digestus ⌋nō moueas nisi in p̄ncipio: apō
statum vero non moueas aliq̄d, donec vincat nā, ⁊
digerat: ⁊ si ipā non mouet, moue tu [b] ⌈hora mot⁹ ⌋
eius. ⁊ si ipsa mouet, aut mouit, tunc dimitte eam ⁊
opationē eius. Et hoc est illud q̄d nominauit. Hip.
furiositatez, vbi dixit: opz vt administret̃ medicina
solutiua postquā digeritur egritudo: In p̄ncipio au
tem egritudinis non opz vt administretur illud, nisi
egritudo sit furiosa ⁊ forsitan non est scd̄m plurimū
furiosa: Et talis est ista euacuatio necessaria que nō
est in hora sua, sicut cibatio necessaria que nō est in
hora sua: Et ꝓportio istius euacuationis ad [c] ⌈ces
sandum ex malitia ⌋materie, est sicut ꝓportio illius
cibationis ad ꝓhibēdum v̄tutez a casu suo. Qum
ergo exerces ēuonem, tunc considera horā interpo
lationis, aut horam ipsius tēporis, aut frīorē horaz
que est in die: ⁊ non euacues ꝑ fluxum vētris in die
ꝑiodi: Neq; flebotomes. Et non agas cum ēuone
artis ꝯtra partē ēuonis nature. Et non [d] ⌈diminu/
as humorē ꝑ rē que facit statim habitudinē ⌋mot⁹
ꝑiodi. Et omnino caueat̃ a regimine grosso in ho
ra ꝑiodi, ita vt non detur in potu [e] †⌈ ⌋aqua ordei
zuccarꝫ, neq; iuleb, vt non frangat periodum cū cō/
strictione meatuum: quoniā est timor: imo adiuua.
[f] ⌈Dicit nāq; Hippoc. ⌋medicus adiutor est natu//
re, non impediens eam. Et opz vt scias quod mul/
totiens indigetur medicina forti debili, sed eius
fortitudo est ex hoc, ꝙ soluit humorē [g] ⌈ ⌋vi
scosum: ⁊ ipsius q̄dem debilitas est ex hoc, ꝙ facit
ascellare semel aut bis. Et non euacuetur pluri/
mum simul, ita vt non cadat virtus. Et consilium
q̄dem meum in flebotomia est, vt dimittatur q̄ztuz
possibile est. Si aūt non est possibile, tunc multipli
catio numeri est melior multiplicatione q̄ztitatꝫ: opz
enim vt non euacuetur san. mult⁹ subito, quoniam
euacuatur multū de eo cuius non est necessaria eua
cuatio. Et non [h] ⌈est in sanguine excusatio ad eua/
cuationes ⌋quibus fortasse indigetur: ⁊ debilitatur
virtus a resistēdo in crisibus expectatꝫ. Et scias ꝙ
quando aggregantur dolor capitis, ⁊ febris: tunc
curatio febris est dignior. Et scias ꝙ dolor capitis

t A. primoribus
v A. bn̄ ꝯsiderasset prius.
x A. iuuet aut accidit eis vt neq; vnum frustretur operatione sua iuuatiua
y A. sirsem aut
z A. lōgi⁹ q̄z tēp⁹
Alia litera ⁊ —— A.
ꝯ A. Alia litera a
ꝫ A. tūc nō ꝓhibemes in statu ei⁹ qum non sit
a A. sup ipsaz virtutē ex huore, ⁊ magis necessaria fuerit obfuātia ēuationis, q̄uis non sit digō, tūc
b A. motu ꝯuenienti motui
c A. ꝓhibendaz acuitatem
d A. moueas humorē cum eo q̄d facit statū dispositionem
Alia litera moueas humorē cū eo q̄d opat̃ illud subito in hora
Alia litera infres humores cum eo q̄d opat̃ illō. Et dispō sit dispositio
e †A. in
f A. Alia litera nisi supfluat q̄ri
g† A. grossum
h A. erit in sanguine vl̄ ex sanguine resistentia seu quod resistit euacuationibus
Alia litera erit in sanguine fundamentum virtutis sufficiēs tolleraf ēuones

q̄nq̃ facit redire febrē declinatam, ad augmentū. quare oportet vt sedetur. Et qum infans lactens febricitat, tūc oportet vt rectificetur lac matris eiꝰ. Et quando fuerit vrina [a] ⌈icterica⌋ in febre, [b] †⌈ ⌋ sig̃t ap̄a: q̄re ē curatio dare in potu aquā ordei, aut sirupū acetosum. Qum ergo qescit febris, intētio sit ad ap̄a. Et qn̄ fuerit cū febre colica, [c] ⌈nō aperieṫ via in dādo in potu aquā ordei: imo ius galli, ⁊ leni ius⌋ ⁊ multiplica vnctuositatē eiꝰ: deinde deṫ in potu aq̄ ordei, si necesse fuerit. De solutiuis v̊o est potio fcā ex tamarindis, ⁊ tereniabin, ⁊ siracost. Et q̄nq̃ poniṫ in ea aq̄ lubleb, ⁊ q̄nq̃ poniṫ in ea casiafi. Et fortasse ꝓijciṫ d̄sup scamonea. Et fortasse daṫ in potu scamonea sola in lubleb. Et fortasse est necessariū administraṫ ea q̄ sunt sicut aloes, qn̄ mā est grossa. Et meliꝰ qdē est vt abluaṫ, ⁊ nutriaṫ cū aq̄ endiuie, ⁊ aqua [d] ⌈solatri⌋ deinde fiāt ex eo pillē. Mirobalanos v̊o citrinos qdā administrauerunt [e] ⌈s̄z nō inueniṫ ab eis intētio s̄m quā opeṅt ꝯstringūt .n. poros eiꝰ⌋ post solōnez vētris, ⁊ exasꝑant viscera eoꝝ: ꝙ si fuerit necessarij, tūc post digōnē integram. Et aqua duoꝝ ḡnatoꝝ est maximi iuuamēti [f] †⌈ ⌋ exꝑssa cū pulpis amboꝝ. [g] ⌈Et q̄nq̃ in horis de solutiuis, q̄ fiūt⌋ ex violis, ⁊ scamonea: ita vt de violꝰ sit q̃ītitas aure .j. de scamonea vsq̃ ad [h] ⌈siliquā⌋ .i. ⁊ q̄nq̃ ponitur in eis paꝝ mente. Et q̄nq̃ fit ex infrantibus extinguētibꝰ medicina, in q̄ poniṫ scamonea, sicut pillē hmōi. ℞. coriādri, spodij, rosaꝝ aā. ʒ .s. canfore tosugi .i. scamonee duodecima ps. ʒ .j. ⁊ vsq̃ ad sextā ptē eiꝰ: ⁊ deṫ in potu de eis. Aliud. ℞. siracost. ʒ .v. tereniabin. ʒ .v. succi pomoꝝ de seni, succi cydonioꝝ ptes eq̄les, succi coriādri humidi sextā ptis vniꝰ, aggrega succos, ⁊ submerge in eis siracost, ⁊ tereniabin, ⁊ inspisseṫ cum eis, dōec [i] ⌈fortasse coaguleṫ.⌋ dīnde sume cāfore pōdꝰ sexte. ʒ .j. ⁊ madietatȷ̄ sexte, scamonee. [k] ⌈ʒ .j.⌋ ⁊ [l] ⌈pone siracost sup ignem⌋ ⁊ pulueriza desup cāforam, ⁊ scamoneā. Et ꝯseruenṫ ne resoluaṫ cū vapore, deinde dimittaṫ donec coaguleṫ ꝑ se cū facilitate: ⁊ dosis eius sit a. ʒ .ij. vsq̃ ad. ʒ .ij. ⁊ .s. Et est possibile vt fiat ex tereniabin, ⁊ siracost, ⁊ zuccaro tabarzet natiṫ .i. forme que sunt sicut penidie, ⁊ poniṫ in ea scamonea, ⁊ cāfora s̄m q̃ītitatē que cadat in vna potione eius, [m] ⌈⁊⌋ cāfore vsq̃ ad tosugi .i. ⁊ scamonee vsq̃ ad sextā. ʒ .j. quare sit tūc anime non horribile. Et febricitans qdē in estate febre [n] ⌈fra⌋ non ingrediaṫ domū [o] ⌈venti⌋ ꝓprie qn̄ sudat, vt nō ꝯuertaṫ mā a resolōne sua. Et trocisci qdē nō sunt ꝯuenientes principijs haꝝ febriū, nisi post digōnē, ⁊ euōnē. Et trocisci qdem sunt magis ꝯuenientes ei cuius febris est adherens in suo stō, quasi ipsa sit eticha. Et dimissor ꝯsuetudinis in regimine suo, sentit q̄nq̃ febrem: ⁊ non est tm̄ nocumentū, qm̄ cā eiꝰ est dimissio consuetudinis in regimine.

a A. icterici Alia litera icterica in febre significauerit apostema tūc curatio
b †A. cruda Alia litera clara
c A. dū non apiṫ via nō exhibeaṫ i potu aq̄ ordei imo ius galli et lēifica cū clisteri
d A. Alia litera aliadid Alia litera ⁊ aqua aliadid
e A. ⁊ dū iueniṫ ab eis via alia .i. administratio aliarū medicinaꝝ fiat: qm̄ ipsi ꝯstringunt poros
f †A. precipue
g A. in qbusdaz horis. Et ex solutiuis ē illō qō fit
h A. kirat
i A. existimeṫ ꝙ sint inspissata
k A. Alia litera danich .i.
l A. eleueṫ medicina ab igne
m A. videlicet
n A. Alia litera acuta
o A. fraz vētosā

¶ De cibatiōe febricitātium in ḡnali. Cap. VIII.

Scias ꝙ ꝯuenientiores cibi febricitantibus sunt cibi humidi: ⁊ ꝓprie ei cuiꝰ ꝯplō est humida ex infantibus, ⁊ grassis: ꝯueniunt .n. ex hoc, ꝙ assimilanṫ ꝯplexioni, ⁊ ex hoc ꝙ sunt ꝯtrarij egritudini. Q̄ūq̃ accidit febris ⁊ nā est sicca, non cibes penitus dum non egrediṫ ꝑfecte fex. Et opꝫ vt occurrant eis paroxismi ꝑiodici ⁊ paroxismi [p] ⌈qui fiunt fortes⌋ ventribꝰ ipsorū vacuis: in qbus non sit cibus omnino: nam si cibati fuerint, in illa hora occupabiṫ natura in digerēdo: ⁊ dimittet digerere, ⁊ expellere: ⁊ confirmabiṫ egritudo, ⁊ ꝓlongabiṫ. Et ꝓpter illud opꝫ vt postponant cibationem vsq̃ ad declinatiōez: ⁊ in eo qō est post ip̄az. Et si accidat forte vt hora declinationis sit hora cōsuetudinis in cibo, tunc est melius quā esse potest.

Et scias ꝙ de cibatione ⁊ regimine est, qō est subtile valde, ⁊ de eo quod ē grossum valde, ⁊ de eo qō est inter illa: ⁊ est pars eiꝰ decliuis ad subtile plus: ⁊ pars eiꝰ declinat ad spissum plus. Et subtile vltimū in subtilitate, est ꝓhibitio cibi. Et grossum valde, ē administratio ciboꝝ sanoꝝ hominū. Et [q] ⌈illi qui sequunṫ latus eius subtile quod est mediū⌋ est vt sit ꝯtentus in cibo succo ḡnatorum, ⁊ iuleb subtili valde: ⁊ post ipsum aqua ordei subtilis: ⁊ post ipsaz aq̄ ordei grossa: ⁊ oleribus frigidis, ⁊ hūidis sicut atriplices, ⁊ spinachia, ⁊ bliti, ⁊ similia: ⁊ postea kist ordei sicut est, ⁊ est medium. Et illi q sequunṫ latus grossi sunt [r] †⌈ ⌋ galline, ⁊ extremitates. Et subtiliores eis sunt [s] †⌈ ⌋ alchubugi, ⁊ pulli, [t] †⌈ ⌋ ⁊ subtiliores eis sunt [u] ⌈alchanzi, ⁊ oua sorbilia, pauca, subtilia, ⁊ pisces parui.⌋ Et subtilius eis est. kist ordei sicut est. Et subtilius eo est panis simile solutꝰ in aqua bene fr̄a solutiōe bona subtili. Grossi autem est cibus fortior. Et kist quidem ordei est bonus cibus ipsum enim aggregat ad glutinationem, ⁊ digestionem suam, ⁊ lenitatem, ⁊ planitiem, ⁊ lubricitatē, ⁊ abstersionez, ⁊ humectationē, ⁊ ꝯtrarietatem febris, ⁊ sedationē sitis, ⁊ velocitatē penetrationis, ⁊ ablutionē: ⁊ non est in eo stipticitas: qua ꝓpter nō residet, neq̃ figiṫ in poris, ⁊ meatibus, quāuis sint ꝯstricti, ⁊ non est in ea adherentia qum incedit per meri ⁊ fortasse abstergit [x] ⌈spissum flegmatis.⌋ Et quādo bona sit eius decoctio, non inflat omnino. Et antiqui qdem vsi sunt vbi necessaria est subtiliatio regiminis subtilioris regimine, quod est kist ordei ⁊ aq̄ eiꝰ, aqua mellis plurime aq̄: quoniā nutrimentū eius est paruū: ⁊ qō ipsa facit penetrare aquā: ⁊ eius humectatio, ⁊ abstersio, ⁊ eius apertio, ⁊ ꝓuocatio eiꝰ est multa, ⁊ caliditas eius est cōfracta. Et ipsa proculdubio quādoq̃ addit in v̊tute additionē quādam, quāuis sit parua. Et seq̄tur eam sirupus acetosus de melle, sed est grossior, ⁊ nutribilior: ⁊ fortioris incissionis, ⁊ abstersionis: ⁊ non est in eo de calefactione, et de nocumento visceꝝ calidorū quod est in [y] ⌈aqua mellis. Nunc aūt⌋ mel canne qō est zuccarum ⁊ proprie mundificatum est meliꝰ melle apis: licet eiꝰ abstersio sit minor abstersione mellis: ⁊ similiter sirupus acetosus de zuccaro: [z] ⌈Et sit sufficientia in sirupo acetoso, sed fortasse⌋ faciet incurrere rasuram intestinorū, ⁊ hoc qdem timorosum est in egritudinibus acutis. Et nos ponemus aque ordei potationem, ⁊ sirupi acetosi, sermonez singularē. Et subtiliationem qdem regiminis egri sig̃t nā materiei: [⁊] †⌈ ⌋ ⁊ [ꝯ] ⌈possibilitas⌋ nature, in digerendo ipsam, ⁊ resoluendo, ⁊ euacuando eam. Et dignior horarum ad subtiliationem est status: hic enim est vehementia occupationis nature in pugna materiei. Et non oportet vt ab ea recedens occupetur re alia, ⁊ proprie apō crisim: ante vero illud, pugna nondum est confirmata. Et de illis que significant, ⁊ faciunt pertinere ad subtiliationez: est vt si sit necessitas flebotomie, aut solutionis ventris, aut clisteris, aut sedationis doloris, tūc oportet vt des operam ad [ꝝ] ⌈consumandam⌋ illam necessitatem: deinde ciba si necessarius est cibus, nisi si prohibens aliud. Et ingrossationem quidem regiminis significat vel requirit virtus. Et dignior horarum ad ingrossandum est hora, in qua virtus non est valde occupata in materia: ⁊ est principium

p A. exacerbationum
q A. illō qō seq̄ṫ latꝰ subtile ē ex eis q̄ sṫ media ⁊
r †A. Alia litera sicut
s †A. sicut
t †A. galliculi
u A. alteiugi ⁊ pisces parui valde Alia litera ale puloꝝ ⁊ alteiugi, ⁊ oua sorbilia pauca sbtilia ⁊ pisces parui Alia litera alteiugi ⁊ pisces ⁊ sbtiliores eis sṫ ale puloꝝ ⁊ pdicū ⁊ oua sorbilia pauca subtilia
x A. illud qō est sicut flegma
y A. melle s̄z in hoc loco
z A. s̄z ꝯtētari in syrupo acetoso quandoq̃
⁊ †A. egritudinis
ꝯ A. ꝑmanentiа
ꝝ A. expediendā vel complēdam

egritudinis. Et opz vt succurraſ nocumento illius ingrossationis cũ sparsione:qm̃ est leui⁹ sup virtu/tem itex. Et estas qdem ꝓpter suam resolõnem in/diget additione cibationis ⁊ sepatione eius:nã vir/tus non sufficit ad digerendũ illud, qḋ multũ est se/mel. Et quoniã resolutio in ea est p sparsionẽ:tunc opz vt cambiũ sit per sparsionẽ. Et in hyeme ẽ res econtrario, quoniã pp paruitatem resolõnis ei⁹, nõ facit indigere cambio multo. Ampli⁹ si multũ dede rit cambiũ ᵃ⌈subito⌋erit tollerans ipsum, ⁊ fortis ᵇ⌈apud expulsionez eius.⌋ Et autumnus qdem est tempus maluz:⁊ pp hoc opz vt subtilieſ in eo inter ↄseruationem virtutis, ⁊ inter supationẽ materie:⁊ spargere paulatim in eo est melius:⁊ ꝓrsus sparge/re cũ debilitate virtutꝫ est meli⁹ egro. Et scias ꝙ si non esset illud qḋ ptinet ṽtuti, esset magis. necessari um, vt subtiliareſ cib⁹ vltima subtiliatiõe, ſʒ virtus non suffert illud, ⁊ deficit:⁊ qum deficit nõ valet cu ratio. Curans.n. sicut sciuisti, est virtus, non medi cus:qm̃ medic⁹ ᶜ⌈facit⌋ꝓuenire instrumẽta ad vir tutẽ. Et qum intellexeris hoc, tũc oportebit vt cõ sideres. nã si egritudo fuerit valde acuta, ⁊ illud est vt sit status eius ꝓpinquus, ⁊ existimaueris ꝙ ṽtus non deficiet in hoc tp̃e, quod est inter ꝑncipium ei⁹ vsqꝫ ad statum eius, alleuiabis occupatiõeʒ ᵈ⌈a vir tute⌋⁊ incitabis eam sup materiã:⁊ non facias eaz occupari in cibo spisso, immo subtilia regimẽ ᵉ⌈sal tem⌋cũ dimissione cibi oĩo, ⁊ ꝓprie in die crisis. Et si videris egritudinẽ acutaz non valde, imo acu tam absolute, tunc oportebit vt subtilies regimẽ nõ in vltimo, nisi a̅patum, in die crisis ꝓprie:nisi ꝓpter causaz maximã. Et si videris egritudinẽ chronicã, aut ꝓpinquam chronice, non subtilies regimẽ:vir/tus.n. non saluabitur vsqꝫ ad statum cũ subtiliatio/ne regiminis. Uerũ est tibi necessariũ cum hoc in omnibus spẽbus vt sit principiũ tui regiminis gros sius:⁊ postremũ tui regiminis ꝓueniẽs ad statum, subtilius:⁊ gradatim ꝓcedas in eo qḋ est inter illa, ita vt ṽtus sit ↄseruata vsqꝫ ꝓpe statum, tũc.n. intẽ/de sup mãm, ⁊ non sis occupat⁹ in alio. Et qñ scis ꝙ ṽtus est fortis, tũc fortasse necessariuz facit dispõ vt sis ↄtentus iuleb solo:ᶠ †⌈ ⌋⁊ si nõ pl⁹, saltem ebdomada vna, ⁊ ꝓprie in febrib⁹ a̅patum. Qḋ si timueris debilitatẽ, sis ↄtentus aq̃ ordei. Et qum ambigua fit tibi dispõ in egritudine, ⁊ non co/gnoscis eaz, tunc vt declines ad subtiliationẽ est me lius, q̃ꝫ vt declines ad additionẽ, te obseruante ṽtu tem, ⁊ tollerantiã. Et illi⁹ quidem q existimauit, ꝙ cibatio in febre acuta est melior, quoniã nõ est intẽ/tio in digestione, ⁊ in ᵍ⌈euacuatiõe⌋ qum volueris faciat id nã, aut nõ faciat, errorẽ iã te scire feci:imo quando times casum virtutis, tunc cibatio est me/lior. Et de corporib⁹ sunt corpora colerica, que req/runt regimen diuersum ab illo, qḋ diximꝰ:⁊ ꝓprie qñ sunt assueta comestiõi plĩme:ipsi.n. cũ nõ ciban tur ʰ⌈saltẽ⌋in ipso ꝑncipio febris, imo in hora q̃ est prauior ea, ⁊ est hora status, nõ vacue sunt disposi/tiones eox a duabus reb⁹:qm̃ qum ipsi sint ꝺbiliũ ṽtutum, supuenit ei sincopis, ⁊ moriunſ in ꝓximo: ⁊ si sunt fortium ṽtutuz, cadũt in extenuationẽ ⁊ ap parent sup eos signa ariditatꝫ, ⁊ ex minoratione na si, ⁊ ꝓfundatione oculox:⁊ qḋ tẽpora sunt depressa, ⁊ fortasse supuenit eis sincopis ante illḋ, pp illḋ qḋ effunditur ad stomachos eox de colera mordicati/ua. Et sũt de hominib⁹ qdã q sunt exuberãtis car/nis, sed quz abscindiſ ab eis cib⁹, debilitanſ, ⁊ ex/tenuationẽ incurrunt:q̃re non tollerant ꝓhibitionẽ cibi. Et oĩs cui⁹ calor innat⁹ fortꝫ est valde:aut plu rim⁹, aut calor innat⁹ est valde debilis, ⁱ†⌈ ⌋ non põt dimittere cibuz. Et de eis sunt qbus acci/dit dolor, ⁊ lesio in stomacho, ⁊ dolor capitꝫ pp com munitatez, ⁊ isti sunt de hoc genere. Et istis fortas se sufficit aqua ordei:⁊ fortasse egent vt misceãt suc cũ g̃natorum, ⁊ filia illi, vt ↄforteſ os stomaci. Et qñqꝫ est nobis necessariũ, vt faciamus eos vomere cũ facilitate, ante cibũ. Et in plurimis istox ᵏ⌈si⌋ ꝺbilitanſ, ˡ⌈⁊ ꝓprie si⌋supuenit eis sincopis, cã nõ est vehemẽtia debilitatꝫ:immo effusio ᵐ⌈materiei⌋ ad os stõi:qum ergo sumũt in potu sirupũ acetosuz ꝑmixtũ cum aq̃ cal'a multa, aut vinum ꝑmixtũ cum aqua ml'ta, euomũt in vomitu humores colericos, ⁊ virtus eorũ fit fortꝫ:qũqꝫ cibanſ aliquo robub sti pticox sedanſ. Et senes qdem, ⁊ debiles, ⁊ infan/tes sunt de genere eox, q non tollerant famẽ.ⁿ⌈De primis vero senib⁹ sunt q⌋sunt vehementis tollerã tie famis:⁊ sequunſ eos ᵒ⌈adolescẽtes:⌋ ⁊ proprie hñtes solida membra, amplas venas in aere frõ. Et multotiẽs quidẽ errat medic⁹ in hmõi egrotis ꝭm alium modũ, qm̃ ipse ꝓhibet eis cibũ in princi/pio rei, ⁊ qñ appropinquat status ⁊ sciuerit ꝙ cadit virtus, cibat in illa hora necessario:iam ergo erra/uerat duob⁹ modis:⁊ si ipse cibaret eos in ꝑncipio, esset error ille:⁊ ignorãtia infra hũc errorẽ. Et ac/cidit istis egris vt accidant eis catarri ᵖ⌈nauseati/ui⌋⁊ colerici ⁊ ᑫ⌈vigilatiui⌋ꝓpter repletionẽ ⁊ ꝓ/uationẽ digõnis:⁊ ingeti fiũt, ⁊ ʳ⌈reuoluunſ ⁊ alle uianſ⌋⁊ coarctanſ materie ṽtutes eox, ⁊ multipli canſ ipsorũ vapores, quare audiũt id qḋ non est, ⁊ tremunt, ⁊ citanſ vel saliunt, ⁊ ꝑmutanſ in lectis, ⁊ imaginanſ qḋ non est, ⁊ ˢ⌈tremũt vel saliunt⌋labia eorum inferiora ꝓpter dolorem oris stõi, ⁊ ↄtristan tur anime eox pp grauitatem materiei.

¶ Canon in dando in potu aquam ordei, ⁊ sirupum acetosum. Cap. IX.

AQua ordei q̃dam est in qua nõ est ꝺ corpe ordei, nisi qḋ est sicut virtus ⁊ forma:⁊ nõ est ei introitus in curatione, aut fidutia in iuuamẽto:nisi qñ est complete decoctiõis. Et q̃ de ea est melior:est vt sit aque quãtitas sacraiati.xx. ⁊ or/dei sacraiati.i. ⁊ sit iam reducta ꝓprie ᵗ⌈ad q̇ntã:⌋ ⁊ assumaſ illḋ qḋ de ea rubeũ est, ⁊ subtile. Hoc.n. est subtile, cui⁹ nutrimẽtum est min⁹:⁊ cuius hume ctatio est maior, ⁊ ablutio ei⁹, ⁊ extractio sup̃fluita/tum ab ea, ⁊ digestio facta ab ipsa est multa ᵘ†⌈ ⌋equalis. Et de ea est in q̃ est ali/quid de corpore ordei, ⁊ farina ei⁹. Et magis dile ctum mihi in hmõi est vt non sit plĩmũ ˣ⌈decoctũ:⌋ immo ꝭm mẽsurã que auferat inflationẽ:⁊ non ꝑue niat ad hoc, vt faciat ipsam viscosam vehementer. Et huiusmodi qdem est pluris nutrimenti, ⁊ mino/ris ablutionis, ⁊ digestionis:⁊ accidit ei multotiẽs vt acetet in stomacho frõ in substantia sua:⁊ si sit in eo calor extraneus multus de malitia complexiõis. Et aqua qdem ordei quandoqꝫ est ꝺcocta ex ordeo ipso sicut est:⁊ quandoqꝫ est excorticatum. Et meli/or quidem sirupus acetosus apud me est ille in quo ponitur zuccarũ in vase, deinde fundiſ super ipsum acetũ forte, quod sit de vino, tante quãtitatis ne ele uetur super dorsum zuccari:immo dimittat ipsum discoopertum, deinde ponantur sub vase carbones quieti ʸ⌈⁊⌋cinis calidus donec liquefiat zuccaruz in aceto sine ebulitione, deinde colligitur spuma, ⁊ dimittitur vna hora ᶻ†⌈ ⌋cũ multo calore, do/nec misceatur zuccarũ cum aceto, deinde funditur sup ip̃m aque q̃ꝫtitas duorum digitox, ⁊ bullit vsqꝫ ad spissitudinẽ

a A. vice vna virtus
b A. in se expedi endo ab eo vice vna.
c A. est minister faciens
d A. Alia litera super virtutem
e A. etiam
f † A. ⁊ silibus
g A. ꝓtãte tua est euacuatio
h A. etiam
i † A. paucus
k A. qum
l A. aut fortasse
m A. colere
n A. Primi vero senes
o A. iuuenes
p A. crudi
q A. vigilie ⁊ in/quietudo Alia litera debilitant
r A. ⁊ nõ gescũt ⁊ nõ mouentur
s A. iectigant
t A. vel circa ad duas quintas
v † A. ⁊ inflatio eius est
x A. decocta
y A. aut
z † A. non

ad spissitudinem. Et aggregare sirupuz acetosuz: ⁊ aquam ordei simul, est illaudabile: quoniã corrũpit aquã ordei fm plimum. Et non opz vt detur in potu aqua ordei, qñ siccitas nature adest: immo añ ipsam fiat clistere. Quod si acetet in stõ, det in potu qd de ea est magis subtile. Qd si acetat, coquat cum ea radix apij, ⁊ eius simile. Si vero acetat iterum: tũc necessariũ est vt misceat aliqd pipis cũ ea, ꝓprie qñ mã nõ est vehemẽtis subtilitatis: ⁊ calitatis: Et qñ multiplicat eiꝰ inflatio: tũc misceat cũ ea ad calefactos par aceti vini [a]⌈acetosi.⌋ Uer quz sirupus acetosus in potu dat [b]✝⌈ ⌋incidit humores, ⁊ ꝑparat [c]⌈supfluitates⌋ad expulsionez. Et tu dñr post duas horas da aquã alkist ordei sb tilem, ꝑdictaz, vt abluat ꝙ incidit, ⁊ abstergat id, ⁊ extrahat ipm p sudorẽ, ⁊ ꝓuocationẽ. Et non est nocumẽtũ si det in potu sirupꝰ acetosus apud cenã, qñ iam sepatus est cibꝰ a stõ. Et qñqz est necessarium vt ꝑmittat iuleb ante aquã ordei, vt addat in humectatiõe: ⁊ illd est qum vides siccitatẽ dñantẽ sup corpus, ⁊ linguam. Et quãdoqz est necessariũ vt premittat ante ipsam ad liniendum naturam, aliqd de [d]⌈tamarindis⌋ante illud per duas horas.

a — A.

b ✝ A. in mane

c — A.

d A. Alia litera aq̃ tamarindoꝝ

De curationibꝰ febrium acutarum. Cap. X.

Quod dictum est de regimine lenificatiõis, ⁊ ꝓuocationis, ⁊ sudationis, ⁊ digõnis: deinde eũonis cuz medicina post illud: ⁊ quod dictum est de cibatiõe post ipm, est illd qd [e]⌈oportuit nos⌋rememorare hic. At modi extinctionis vehementie calitatis, sunt cum infratione aeris: Et cum infratiõe cibi. Et cũ epithimatibus, ⁊ emplis. Et cũ medicinis. Et cũ retentõe eoꝝ, que st sic mucilago psilij, ⁊ mucilago gnoꝝ cydonij, ⁊ succꝰ portulace succꝰ ⁊ liqritie in ore, vt sedet sitis: nã assiduare gutturi patiẽtis egritudinẽ [f]⌈calam⌋aliquid vt remaneat [g]⌈os⌋humidũ ⁊ nõ exiccet in curis est iuuatiuũ valde. Et qñqz iuuant p administrationez clisteris facti ex succo melonis indi, ⁊ cucumeris, ⁊ cucurbite, ⁊ portulace cũ oleo ros. ⁊ cũ aliquãtulo cãfore, iuuamẽto maximo. Et opz vt sit aer infratus quantum possibile est: ⁊ eiꝰ infratio est p prohibitionem [h]⌈frequẽtie⌋⁊ p suspensionem flabellorũ multoꝝ: ⁊ per positionẽ niuis plime. Et si domus est proximi tẽporis ex quo linita fuerit luto: [i]✝⌈ ⌋⁊ proprie illo in quo ponit loco palee, cotuz papiri: tũc est meliꝰ. Et qñqz preparant in ea manationes vt fontium, ⁊ rorationes, ⁊ currit in ea aq̃ dulcis. Aut stratus est super lacunam coopertam cum reti [k]✝⌈ ⌋: ⁊ est ⌋stratꝰ sup quẽ dormit ex tabari, [l]✝⌈ ⌋⁊ his silibus: ⁊ reliquꝰ stratus [m]⌈est⌋ex extremitatibꝰ salicũ, ⁊ cydõioꝝ, ⁊ [n]⌈myrti⌋asperfis aqua ros. [o]✝⌈ ⌋⁊ violis ⁊ nenufaris ⁊ rosis. Et ponunt qñqz calathi in q̈bus sũt [p]⌈ordines de⌋frustis fructuũ boni odoris froꝝ [q]✝⌈ ⌋sicut malorũz acetosoꝝ ⁊ cydõioꝝ, ⁊ [r]⌈modoꝝ⌋piroꝝ boni odoris aspsis aq̃ ros. ⁊ [s]⌈nenufare ⁊ salicibꝰ⌋sup que sunt puluerizata sandali, ⁊ rose ⁊ cãfora, ⁊ sup que iã distillatũ est paꝝ vini odoriferi: tũc ẽ illd qd est vltimũ. Hoc ergo est regimẽ aeris. Regimẽ aũt cibi iã scinisti: ⁊ si volũtas adest vt cũ infratione sit lenificatio, tũc det aqua cucurbite, ⁊ aq̃ melonis indi [t]✝⌈ ⌋ꝓprie ⁊ aq̃ [u]⌈cucumeris⌋⁊ lactuca cũ aceto est vltima. Et qd ꝯueniẽs est ad sedandũ sitim eoꝝ, est foca fcm̃ ex pane sile cũ aq̃ casei acceptа ex dogs post collationẽ vehementem. Et si adest volũtas vt cũ [x]⌈sedatione⌋sit retẽtio, tunc det succus gnati muzi, ⁊ acetosi ⁊ aqua acreste, ⁊ aq̃ mori de semi. ⁊ aq̃ acetositatꝫ limonis nõ salsi: ⁊ aq̃ acetositatꝫ citri, ⁊ q̃ sunt his silia: ⁊ aq̃ cerescli ⁊ est berberis. Epithimata v̓o, ⁊ empla sint ex succis notis: ⁊ ꝓpe aqua ros. aut succo rosaꝝ recẽtiũ cũ sandal, ⁊ canfora, ⁊ aq̃ coriandri, ⁊ endiuie: cum istis. n. est infratio plima: ⁊ mucilago psilij cũ aceto, ⁊ aq̃ ros. est huiꝰ gñis. Et embrocare epar cũ infrantibus est res maxima, ⁊ magis iuuãs: nã quz equat est in eo maior ps rectificatiõis, ⁊ fortasse rectificat aquã. Et qñ illic est catarrus, ⁊ tussis, aut in capite eiꝰ est gũitas, aut tẽsio, significat multitudinẽ vapoꝝ, q̃re opz ne fundat sup caput aq̃, aut acetum: immo occupet cũ inclinatiõe capitꝫ sup vapores aq̃, fm ꝙ dispõ facit illud necessariũ. Si v̓o non fuerit catarrꝰ, neqz aliqd eoꝝ q̃ diximꝰ, tũc administra de embrocis, ⁊ epithimatibꝰ que vis. Et nocibilior embroca in huius dispõne replõnis capitꝫ, ẽ mlsio lactꝫ sup caput: fortasse. n. facit accidere apa in capite, ⁊ pditionez. Et magis salua horaꝝ embrocatiõis capitꝫ cum replõne eiꝰ, est vt sit vapor colericꝰ, non hũidus: imo in hmõi hora fortasse nõ nocet applicatio lactꝫ: imo cõfert. Et cognoscit ex dispõne somni, ⁊ vigilijs, ⁊ humiditate supioꝝ ptiũ nariũ, ⁊ eaꝝ siccitate: qum ergo videris somnũ, aut ꝓfunditatẽ somni, aut humiditatẽ supioꝝ ptiũ nariũ, tũc caue embrocatõez, ⁊ inunctionẽ: ⁊ stude in attrahẽdo mãm ad inferiora. ⁊ qum videris rubedinẽ in naso, ⁊ facie vehemẽtem. tũc nõ erit malũ vt facias currere sanguinẽ ex naribꝰ. Et infra epar cũ emplis: ⁊ qum infras, caue ne occurras cũ infratõe vehemẽti, hora sudoris, ⁊ resolõnis: immo opz vt obserues illd: fortasse. n. fit cã in lõgatione egritudinis: lz qñqz sit lõgitudo egritudinis saluior, q̃z ipsiꝰ acuitas. Et opz vt caueas in febribꝰ acutꝫ casum rasure [y]✝⌈ ⌋: qm̃ addit in debilitate v̓tutꝫ, ⁊ terret nã a receptiõe supfluitatũ ad intestina, ⁊ ab expulsiõe eaꝝ ab eis [z]⌈pp victoriã supfluitatũ: ⁊ fortasse⌋redeũt supfluitates ad supiora, ⁊ ledũt hypocondria, ⁊ inflant ea, ⁊ ledũt. caput. Et qñqz est in [⁊]⌈potu papaueris⌋iuuamentum mirabile in inspissando mãm subtilez: [ꝰ]⌈quare digerit⌋⁊ in faciendo somnum.

x A. infrigidatione

y ✝ A. intestinoꝝ

z A. nisi cogãt ⁊ dñent supfluitates ⁊ quandoqz Alia litera nisi cogat ⁊ vincat ipa ex superfluitatibus

⁊ A. sirupo d papauere

ꝰ A. propter digõnẽ eius

e A. oportet te

f A. acutam

g A. guttur

h A. mltitudinis hominum

i ✝ A. libero

k ✝ A. fcõ ex cordis vel cũ cãnis vel v̓gulis ꝓparatis in modum retis. Et sit

l ✝ A. inflato

m A. sit

n A. basiliconis

o ✝ A. ⁊ folijs pomorum

p A. odorifera ex

q ✝ A. vel ex fructibꝰ boni odoris frigidis

r A. speciebus

s A. Alia litera aqua nenufaris ⁊ aqua alkalef

t ✝ A. Alia litera ⁊ endiuia

u A. alcheta ⁊ alcheted

Rememoratio accidẽtium que difficilia sunt in febribus acutis. Cap. XI.

Loquamur itaqz in ꝑmis d accidẽtibus q̃ vehemẽtia sunt in febribꝰ, ⁊ de curatiõe eorũ: ⁊ festinemꝰ ad distinguẽdum febres acutas. Et hec qdem accñtia sunt sicut rigor, ⁊ frigus, ⁊ horripilatio: ⁊ sicut sudor plimus: ⁊ sicut fluxus sanguinis nariũ supfluꝰ: ⁊ sicut vomitus laboriosus: ⁊ fluxus vẽtris d̓bilitans: ⁊ sicut sitis que non tollerat: ⁊ sicut ꝓfunditas somni superflua, ⁊ sicut vigilatio insepabilis: ⁊ sicut asperitas lingue, ⁊ [ꝝ]⌈obfuscatio⌋oris: ⁊ sicut sternutatio cõtinua: ⁊ dolor capitis prauus: ⁊ tussis frequens: ⁊ sicut casus appetitus, ⁊ bolismus: ⁊ sicut appetitus caninus [a]✝⌈ ⌋⁊ singultus.

ꝝ A. siccitas seu exiccatio

a ✝ A. ex frigus vehemens

De regimine rigoris, ⁊ horripilationis qum superfluunt. Cap. XII.

Quod est de hoc sequens sudorẽ, rectificat velociter, ⁊ non indiget regimine. Et cretico nõ opz vt ꝯriũ fiat per remotionẽ: ⁊ nõ est de illis que debilitant, ⁊ que faciunt aliud: ⁊ qñqz sedantur cum ligatiõe extremitatũ, ⁊ fricatiõe facili, ⁊ cum calefactione coopture: ⁊ cum vnctione de

oleo ꝺ aneto, ⁊ ꝺ camemilla si indiget eo. In forti aũt qñ ꝑseuerat, siue sit in febrib⁹, siue sit in alijs, oꝫ vt ligent extremitates in locis plurimis ⁊ inunctio fiat cũ oleo camemillino, ⁊ [a]⌈radice⌋ lilij: Et sunt ꝺ hominib⁹ q ꝯfortant illud cũ eis que sunt sicut cardamomũ, ⁊ castoreũ, ⁊ ruta, ⁊ sceba, ⁊ calamẽtuꝫ, ⁊ baurach, ⁊ pip, ⁊ piretꝝ. Et qñq3 pertransit illꝺ ad administrandũ linimẽta ex sinapi, ⁊ assa fetida. Et qñq3 decoquunt medicine iste in aq̃, deinde coquit in eo aliqꝺ oleũ. Et aq̃ eruce fortiꝫ est in hoc capitulo ꝑ se sola, aut cũ oleo aliquo qꝺ decoquit cuꝫ ea. Et similiter decoctio ozimi, ⁊ aqua eius.

a A. radicis

Confectio olei boni.

Sumantur anetũ siccũ, ⁊ myrrha, ⁊ ruta, ⁊ calamentũ, ⁊ pip, ⁊ piretꝝ, ⁊ coquant in vino decoctiõe vltima, deinde decoquat colatũ in tãto q̃ztum est medietas eius de oleo sisamino, vsq3 quo cõsumat aq̃, ⁊ remaneat oleũ, ⁊ administret inungẽdo. Et de oleis fortib⁹ in eis, in tali qualis ẽ rigor quartane, est oleũ de costo, ⁊ oleũ de sceba, ⁊ oleum de abrotano, ⁊ oleum de lilio, ⁊ oleum de myrrha: ⁊ ponantur in. ℥.j. olei. pondus. ʒ.iij. piperis, ⁊ sexta. ʒ.j. piretri tritorum: Et administret absinthiũ decoctuꝫ in oleo aliquo: aut oleũ oliue in quo decoctũ est apiũ. Et introitus in [b]⌈oleũ leuis calitatis⌋ est iuuatiu⁹ valde. Et fortasse necessarie sunt potiões. Et multotiẽs sedatur cũ [c]⌈aqua cal'a leuis⌋ calitatꝫ, ⁊ cum incuruatione sup vaporem ei⁹. Et qñ non sedatur ꝑ id, si mã est grossa, ꝺcoquant in aq̃ anisum, ⁊ calamẽtũ, ⁊ semẽ apij, ⁊ mastix, ⁊ eruca, ⁊ anetũ, ⁊ silia. Et [d]⌈balneet in⌋ aq̃ in q̃ decocta sunt ea q̃ sunt sicut sceba, ⁊ abrotanũ, ⁊ calamẽtũ, ⁊ anetũ, ⁊ sqnãtum, ⁊ ruta, ⁊ sansucus, ⁊ costus, ⁊ semina cal'a. Et oẽs medicine fortis ꝓuocationis sedãt rigorem. Et de medicinis sedantib⁹ rigorem maximũ in quartana, ⁊ silibus sibi, est vt bibat de costo aureus. j. cũ aqua calida, ⁊ de agarico quãtum de ipso in aq̃ cal'a: Et in agarico est iuuamẽtũ, ⁊ qñq3 ponit cum eo paꝝ opij, qm̃ facit dormire, ⁊ facit sudare, ⁊ ꝓhibet vehemẽtiam rigoris, ⁊ alia. Et iteꝝ ireos quãtitas aur. j. in aq̃ cal'a. [e]†⌈ ⌋Et de cõpositis est tyriaca diatesseron: ⁊ [f]⌈electuaria alia⌋ ⁊ diacyminũ, ⁊ diacalamẽtuꝫ ⁊ diapipereon, ⁊ sirupus de melle in quo feruẽt sicut assa, ⁊ ruta, ⁊ piretꝝ, ⁊ piper. Pillule expte que dant in potu añ rigorem ꝑ horã vnã, infirmo [g]⌈erecto vel stãte sup lectũ suũ, vel scamnũ suũ,⌋ ⁊ aere eius calefacto cũ igne, [h]⌈⁊⌋ coopimento: quoniã temperãt ipsuꝫ, aut ꝓhibẽt quaꝝ ꝯfectio. ℞. storacis, myrrhe, opij: opoponaci [i]†⌈ ⌋omniũ añ. ꝑtem. j. ꝯficiantur cum butyro, ⁊ sit dosis eius quãtitas fabe: Et iterũ sumantur oppoponaci, castorei, dauci, asse, piretri, opij añ. partes equales, fiat sicut primo fit. Descriptio bona. ℞. oppoponaci, serapini, aniuden, ⁊ cymini carmeni, ⁊ seminis apij, ⁊ piperis añ. aure. j. s. seminis hyusqami albi, croci, aristologie, castorei. euforbij, myrrhe, ameos, zinziberis omniũ añ. pondus tertie. ʒ.j. seminis harmel, piretri omnium añ aure. j. ꝯficiantur cum melle: ⁊ dosis eius sit auellana cum aqua calida valde: Et fortasse est necessarium in eo, vt detur in potu vinum calefactum, ⁊ cibi calefacti, Et solutio ventris cum eis que sunt, sicut hiera, ⁊ dyacidoniten, ⁊ diasinicon: immo quando est rigor prau⁹, ⁊ proprie sine febre, dentur in potu pill'e fetide, quoniam ipse sunt sanitas eius.

b A. oleo calido

c A. potu aque calide multe

d A. euaporetur cum

e †A. Et iteruꝫ abel põdus aur. j. cum aqua cal'a Alia lr̃a. Et iteꝝ apiũ montanuꝫ põdus aure. j. cũ aqua calida.

f A. tyriaca hazare

g A. infirmo qescẽte sup lectuꝫ suum

h A. aut

i †A. piperis

Regimen sudoris sup̃flui in febribus. Cap. XIII.

Oportet ne sudor creticus quantuꝫ possibile est, restringat. Qum aũt euenit necessitas, ⁊ ꝑtrã sit terminum, tunc opꝫ vt euentet, ⁊ infretur locus. Si aũt non excusat, tunc sup instrumẽtum positus, quo pueri vel iuuenes solẽt in aere ꝯcuti, cõmoueat in loco frõ. Et non opꝫ vt occupet in exuccãdo illud qꝺ rorãdo egreditur, faciẽdo exuccationem post exuccationẽ: nã illud est occasio ad illud ꝓuocandũ, ⁊ multiplicãdum, ⁊ fortasse attrahit sincopim. Nã eius abstersio addit in ipsum, ⁊ ei⁹ dimissio restringit ipm. Et oꝫ vt inungat eũ cũ oleo ros. forti, ⁊ oleo myrtino, aut cũ ol'o ꝺ [k]⌈salicib⁹,⌋ ⁊ cũ ol'o de balaustijs: aut fiat oleũ cũ aqs in qbus decoquunt cydonia pontica, ⁊ mala pontica, ⁊ rose ⁊ [l]†⌈ ⌋balaustie, ⁊ karabe ꝯtritum sicut puluis q appet in radio sol', ⁊ silia qm̃ restringit. Et qñq3 restringit acetũ mixtũ aq̃, ⁊ succ⁹ acreste, ⁊ decoctio balaustiaꝝ, ⁊ decoctio gallaꝝ, ⁊ ꝺcoctio myrti, ⁊ succus [m]⌈salicis⌋ est mirabil', ⁊ aq̃ sempuiue. Et qum res fit vehemẽs liniat cũ mucilaginib⁹ frĩs, ⁊ cum gũmi, ⁊ ꝓprie qum [n]⌈empl'at⌋ cum his duob⁹, ⁊ euentat. Et qñ vehemẽs fit res, opꝫ vt ponat nix sup extrema: [o]⌈⁊ sola sint in ea⌋ extrema: aut balneet cum aq̃ frã, si suffert eã.

k A. kalef

l †A. balaustie ⁊ silia ⁊ collet ⁊ ꝺ coquat i ea ol'm ꝺm qꝺ sciuisti et qñq3 puluerizat ꝺsup grana mirthi contusa, ⁊

m A. kalef

n A. Alia litera ponunt in hmõi sandali ⁊ cãfora ⁊ ꝑhe qñ fricat seu aspgit

o A. Alia litera aut ingrediant seu intromittantur in ea

Regimen fluxus san. narium sup̃flui. Cap. XIIII.

Oportet vt non ꝓperet ad ꝓhibendum illũ, q creticus est, q̃ztum possibile est. Qum aũt ẽ necesse ꝓhibere fluxũ sanguinis nariũ in febrib⁹ acutis, tunc liga extrema, ⁊ pone vẽtosas sup latus qꝺ seqtur [p]⌈latus⌋ fluxus sanguinis narium. Deinde ꝯsequẽter adhibe [q]⌈regimẽ⌋ illius loci: [r]⌈fortasse. n.⌋ possibile erit tibi vt infrigides, ⁊ restringat ꝑ illud, [s]⌈⁊⌋ non ponas ventosas desup: Et distilla in nasum aliq̃s distillatiões ꝑdictas in capl'o flux⁹ sanguinis nariũ, ⁊ qum non est ꝓhibens aliqꝺ, infra caput cuꝫ infrigidantibus q̃r predictis in eo. Et quãdoq3 aduenit patiẽtibus q̃r tanã fluxus san. narium, q̃re opꝫ vt iuues cum facientibus fluere sanguinem ex naribus scitis: in ipso enim est sanatio quartane. Si vero sup̃fluitatem timuerimus, faciemus sicut illud qꝺ fecimus.

p A. narem ex qua est

q A. infrationes

r A. et si

s A. tunc

Regimen vomitus q accidit eis. Cap. XV.

Creticus iteꝝ nõ abscindat nisi apud necessitatẽ: ⁊ ꝺm plimũ abscidit [t]†⌈ ⌋in eis ꝑ võitũ, ⁊ ꝑ adiutoriũ ei⁹ q̊ exhibit hũor nociu⁹ sic ẽ sirup⁹ acetosus [v]†⌈ ⌋⁊ aq̃ cal'a. Et qñq3 ẽ necessariũ vt ꝯfortet, q̃re ponat loco sirupi acetosi puri sirupus acetosus cũ seminib⁹. Et si hũor ẽ imbibit⁹, ⁊ grossus, tunc opꝫ vt fiat sol'o dando in potu, qꝺ est sicut aloes, ⁊ hiera. Et qñ non est imbibitus, fortasse cõfert hiera ⁊ aloes. Et si ẽ ibibit⁹, nõ grossus mũdat ipm sirup⁹ acetosus cũ aq̃ cal'a: ꝺinde eq̃t ipm post illꝺ aq̃ q̃natoꝝ q̃ bibat. Qꝺ si euomuerit eã, bibat ipsam vice alia, donec equet ⁊ qescat. Et silr̃ sirupus de mẽta cũ q̃nis q̃natoꝝ. Et fortasse sedat ipm infr̃atio stõi. Et nõ oꝫ vt approximet reb⁹ põticis, ⁊ sedãtib⁹ vomitũ cum põticitate sua, ⁊ acetositate sua stiptica ille qui [x]⌈vomit ꝓpter⌋ humorẽ imbibitum: qr est malũ, ⁊ addit imbibitioni: sed non imbibitũ, fortasse facient eum deijcere deorsum, q̃uis sit grossus: ⁊ fortasse iuuabũt vtutem stomachi ad expellẽdum eũ per supiora. Et quãdo assiduauerit

t †A. vomit⁹ ipsorũ ⁊ nausea ipsorum

v †A. simplex

x A. habet

vomitus de colera, ꝛ nõ fuerit de gñe imbibiti, tũc vtere stipticis, ꝛ ꝑprie emplis iuuãtib⁹ factis ex corticib⁹ gñatoꝝ, ꝛ gallis, ꝛ his silib⁹ cũ vino ꝑmixto, aut aceto ꝑmixto. Et ad vomitũ qdẽ colꝰe nigre supfluũ sũmergat spongia in aceto, ꝛ ponat sup stõm. Qđ si necessariũ fuerit aliqd forti⁹, amministra medicinas ꝑdictas in caplo retẽtionis vomitus.

Regimen flux⁹ vẽtris q accidit eis. Cap.XVI.

Am singulr in caplo fluxus ventris locuti sumus in hac intentiõe: ergo redeam⁹ ad illud. Et de illis que ꝯferunt ex via ciboꝝ sũt almes torrefacti: ꝛ lẽtes torrefacte: ꝛ coriãdꝝ, qđcũqꝫ hoꝝ duoꝝ fuerit, elixet ꝛ fundat aqua ab eo, ꝛ ꝑprie qñ fit acetosũ cũ gñis gñatoꝝ, qm̃ est bonũ.

Regimen sitis eorum superflue. Cap.XVII.

Portet vt inungat caput cum oleo frõ valde, qđ fundat sup ipm, ꝛ ponat sup caput si non fuerit qđ ꝓhibeat: ꝛ cũ aqs infrãntib⁹ ꝛ retentione mucilaginis seminis cydonioꝝ ꝑmixte cũ oleo ros. vltimo: aut infusionis prunoꝝ, ꝛ medullaꝝ [a] cucumeris, ꝛ alkhed ꝛ cucurbite: ꝛ seminis [b] lactuce nigre ꝛ radicũ liqritie: ꝛ pillulaꝝ descriptaꝝ in antidotario ad sitim. Et de illis q̃ masticant [c] ẽ almososat ꝛ st tamarindi. Et sitis qdẽ quãdoqꝫ fit ex [d] rigore ꝛ abscindit eã somn⁹: ꝛ qñqꝫ fit ex calore, ꝛ abscindunt eam vigilie.

De ꝓfunditate somni q̃ accidit eis. Cap.XVIII.

Portet vt remoueant a ꝓfunditate somni cũ fabulis, ꝛ his silib⁹ ꝑ voces. Et ligent membra eoꝝ inferiora ligatione dolorosa, postquã non fuerit qđ ꝓhibeat. Et supponat collyrium subtile si natura fuerit restricta, ꝛ in hora [e] qetis, ꝛ tempore assiduitatis, ꝛ vẽtoset qđ est inter ambas spatulas, ꝛ spondiles.

De grauitate capitum eorum. Cap.XIX.

Portet vt alienet ab eis emulsio lactis sup capita eorũ: aut effusio olei sup ea: aut embrocat: aut caputpurgiũ: imo sint ꝯtenti vaporationib⁹ factis cũ embrocis ex camemilla, ꝛ sint in eis viole, ꝛ furfur, ꝛ his similia.

De [f] ingetudine hñtiũ febres, ꝛ alioꝝ. Ca.XX.

Lfacere [g] vo oleũ violꝰ cũ olꝰo đ sẽine lactuce, ꝛ olꝰo nẽufarino, ꝛ olꝰo đ cucurbita: ꝛ adhẽre aliqd đ stupefaciẽtib⁹ famosis sup tpa: ꝛ icuruat caput sup vapores hũectantes: ꝛ odorare nenusar, ꝛ poma mãdragore, ꝛ [h] allehesebrã aspsũ ex lõginquo, ꝛ embroce hũectantes: ꝛ res quas scis. Et silr si non fuerit ꝙ ꝓhibeat, det in potu sirupus papaueris, ꝛ lohoc eius. Deinde multiplicentur inter man⁹ ei⁹ candele: ꝛ eleuent voces cum fabulis, ꝛ ligentur cum institis extremitates eius ligatione dolorosa paꝝ, cum [i] ansis que resoluant velociter. Deinde ꝑcipiat ei vt dormiat: ꝛ claudat oculos: qñqꝫ dormit parum, extinguant cãdele, ꝛ cessent voces, ꝛ soluantur [k] anse quoniaꝫ dormiet. Et cum inuenit leuitatẽ, ꝛ gentem ex paroxismo, aut vehemẽtia, assiduet ablutionem faciei cum aqua in qua decoctum est papauer nigrum, cum aliquãtulo mandragore, ꝛ radice ei⁹. Et cum est illic humor baurachius, cõfert aqua in qua cocta sunt sisimbrium, ꝛ melilotum, ꝛ albacuen, ꝛ papauer abluendo faciem, ꝛ incuruãdo super vaporem eius.

a A. alcheta ꝛ alchetet
b A. Alia litera papaueris nigri
c A. ꝛ suguntur Alia litera ꝛ sũt acetosa sic
d A. siccitate
e A. teporis in assidua, ꝛ in sepabili
f A. vigilia supflua vel non nãli
g A. Narib⁹ attrahere oleũ de papauere
h A. alsabesefraz
i A. ligamentis seu nodis velociter solubilibus
k A. ligamenta velociter solubilia

De dolore ventris qui accidit eis. Cap.XXI.

Iter effusione colere ad stomacũ: ꝛ si accidit in principio periodi eius, detur in potu parum sirupi de malis cum sirupo acetoso.

De asperitate lingue eorum, [l] † Cap.XXII.

N essentia qdẽ viscositatꝫ fricet cum [m] brusco aut cũ virgis salicis cũ oleo amigdalino, ꝛ zuccaro tabarzet donec mũdet, aut cũ spõgia ꝛ pauco sale, ꝛ oleo ros. In hoc.n. est alleuiatio multa infirmi. Et post illud cũ ei⁹ aspitas est nõ ꝑꝑ viscositatẽ, imo a siccitate, oꝫ vt teneat in ore suo sebestẽ aut nucleos prunoꝝ, aut salẽ q asportat de india. Et est in colore salis ꝛ dulcedine mellꝭ: Et sumat de eo ꝛm ꝙ dixit archigenes qꝫtitatẽ fabe vnius. Et gña cydonioꝝ sunt ex eis q̃ humectãt linguã, ꝛ ꝓhibent ei [n] obfuscationẽ. Et opꝫ vt non ponant puluinaria multa neqꝫ resupinet dormiens, nam hec duo exiccant linguam.

De sternutatiõe assidua q̃ accidit eis. Cap.XXIII.

Uandoqꝫ magnificat nocumẽtũ sternutatiõis assidue cuꝫ eis: ledit nãqꝫ eos, ꝛ replet capita eoꝝ, ꝛ đbilitat eoꝝ vtutes: ꝛ fortasse facit fluxũ sanguinis nariũ. Quare oꝫ, vt fricet eoꝝ frons, ꝛ [o] collũ ꝛ nasus, ꝛ apiant ora eoꝝ, ꝛ fricent eoꝝ palata cuꝫ vehemẽtia, ꝛ tendant capita eoꝝ, ꝛ ꝯuertant ꝛ ꝑmant eoꝝ extrema: ꝛ fundant in aures eoꝝ olea tepida ad caliditatem parumꝑ decliuia: ꝛ humectent lacerti eoꝝ, ꝛ ipsoꝝ mandibule: ꝛ ponant sup eoꝝ ceruicib⁹ puluinaria calefacta, ꝛ non excitent a somno eoꝝ subito: ꝛ [p] minuant a puluere, ꝛ a fumo, ꝛ omni in cuius odore est acuitas: ꝛ olfaciant sauich: ꝛ lutũ [q] alnaiachi ꝛ spongiam marinam.

De dolore capitis qui accidit eis. Cap.XXIIII.

Iga extremitates eoꝝ, ꝛ ꝑprie coxas, ꝛ cuꝫ instita liga: ꝛ frica pedes eoꝝ, ꝛ supponant eis collyria trahentia mãꝫ ad inferiora: ꝛ ꝯforta capita eoꝝ cũ infrigidantib⁹ notis. Et si non fuerit qđ ꝓhibeat ex coriza, aut tussi, embrocẽtur capita ipsoꝝ cũ decoctiõe rosaꝝ, ꝛ violaꝝ, ꝛ ordei, aut folioꝝ salicis, ꝛ his silium, ꝛ silr oleo ros. ꝛ oleo de salicib⁹. Et qñ nõ excusat hoc, tunc ꝑmisce embrocas infrãntes cuꝫ lenitiuis, sicut camemilla, ꝛ stupefactiuis sicut est papauer. Et non mulgeas lac nisi quꝫ remouet febris. Si aũt vtus fuerit fortis, mulgeas lac caprinũ: ꝛ si fuerit debilis, mulgeas lac muliebre. Et caue lac apud replꝰonem humidam [r] † facientem [s] ꝓfunditatem somni: ꝛ silr caue humectantia. Et tu non administres humectantia nisi vbi est vapor fumosus, ꝛ caput siccum, ꝛ paruꝫ somni: Et qñ multiplicat repletio in capite ex vapore humido, trahe eum ad inferiora cũ collyrijs, ꝛ clisterib⁹, ꝛ stinge mẽbra inferiora, ita ꝙ testiculos.

De tussi eorum. Cap.XXV.

Ussis plimũ accidit eis ex calore, aut siccitate: qre opꝫ vt teneant in orib⁹ suis pillulas bichikias, ꝛ allohoc de papauere facta cũ medullis fructuum frigidis, ꝛ amilo, ꝛ his similibus. Et vtantur ceratarijs infrigidantibus factis ex oleo ros. ꝛ ex muciligine psilij, ꝛ succo portulace, ꝛ alijs.

l A. ꝛ eius viscositate
m A. chaizaran aut cum vgulis
n A. exiccationẽ ei⁹, ꝛ oꝫ vt nõ stẽt ore apto plimuꝫ
o A. oculi
p A. prohibeant
q A. alnahagi
r † A. corporalẽ
s A. subest

De destructione appetitus eoꝝ. Cap.XXVI.

Quandoqꝫ est cā ei⁹ humor in ore stōci: qđ scis ex eo qđ dcm̄ est de destructiōe appetitus, ⁊ euāt p vomitū, aut solōne vētris. Et multotiēs iuuant cū intromissiōe digitoꝝ in gutture, ⁊ cōmotiōe stōci: ⁊ ꝓprie qñ vomitu expellit colericā rē, aut acetosam. Et qñqꝫ est ex vehemētia debilitat͡ꝭ. q̄re curet ꝯplō que facit eā cum eo qđ scis. Et oꝫ vt approximes eis odores bonos excitantes appetitū, sicut odor sauich [a] ⌈infusi⌋ cuꝫ aqua, aut cū aqua, ⁊ aceto: Et det eis electuariū ꝓportionale febricitātib⁹, ⁊ paꝝ vini, ⁊ [b] ⌈succi⌋ fructum ponticoꝝ, boni odoris: ⁊ lambāt aliqđ de aceto gelatine pisciū, aut hedi, ⁊ his silium, Et ponantur sup stōum post dies primos empl'a facta ex fructibus. Et sint in eis absinthium, ⁊ aloes ꝑm quod scis: ⁊ inunctio eius cum oleis bonis est iuuatiua.

De bolisino eorum. Cap.XXVII.

Portet vt curent cū odoramētis, ⁊ luto [c] ⌈alnatachi ⁊ armēi infusi⌋ cū aceto: ⁊ odorēt almosat, ⁊ panē mūdū cal'm, ⁊ carnes assatas, ⁊ stringe eoruꝫ extremitates. Et extende aures eoꝝ, ⁊ capillos ipsoꝝ. Et ꝯforta eoꝝ cerebra cū embrocis infrantibus, ⁊ humectantib⁹: plimum nāqꝫ bolisini eoꝝ est ꝓpter destructionem [d] †⌈ ⌋oris stomaci ꝓpter cām ꝯmunicantē ramis q aduenīūt eis cū sensu: ⁊ est corpus [e] ⌈durum ⁊ induratur: verum sensus non vltimat cum eo.⌋

De nigredine lingue eorum. Cap.XXVIII.

Portet vt nō dimittatur super linguam nigredo, imo fricetur cum eo quod scis: ⁊ si non, eleuabuntur ad caput vapores maligni, ⁊ facient cadere in sirsen.

De appetitu eoꝝ canino. C.XXIX.

Curantur cum vnctuosis frigidis, ⁊ dulcibus.

De sincopi q̄ accidit eis. Cap.XXX.

Quandoqꝫ accidit eis sincopis in ꝑn° febriū ꝓp effusionē colere ad [f] ⌈stōs⌋ eoꝝ: q̄re oꝫ vt det eis añ poxismū, aut apud poxismū frustū panis de simila cū aqua ḡnati, ⁊ aqua acreste. Et scias ꝙ qñ aggregant sincopis, ⁊ febris, tūc sincopis est dignior curatiōe: ⁊ si indiget [g] ⌈pauco vino, det ꝑmixtū cū trib⁹.ʒ.⌋ vini antiq: ⁊ si nō, sirupi maloꝝ antiq, cui⁹ resoluta ē supfluitas. Et flebotomia qdem multotiēs addit in sincopi. Et clistere leue ē magis ꝯueniēs, Et vomit⁹ ē iuuatiu⁹ eis. Et ꝯstrictio cruriū, ⁊ ponere man⁹, ⁊ pedes i aq̄ cal'a. Et quꝫ euadūt, tūc ō solicitudine est vt cibent sauich ordei infrato, in quo sint grana granatoruꝫ.

De constrictione anhelitus eorum. Cap.XXXI.

Constrictio anhelitus accidit eis, aut ꝓp spasmū ⁊ siccitatē, q̄ accidit eis in lacert͡ꝭ anhelit⁹: aut ꝓp mām ꝓfocatiuā descēdentē ad guttur eoꝝ: aut ꝓp ꝯbilitatē q̄ dñat neruis venientibus ad mēbra anhelitus. Et ꝑma qdem curat cum vnguentis vel emplastris humectantibus, Et scđa cum eis que ꝓhibent strangulationem. Et tertia cū equatione ꝯplōnis in cerebro ⁊ inunctione colli cum eis q̄ infrigidāt ⁊ humectāt: ⁊ sup stomachū iteꝝ, ex eis q̄ sūt sicut rasura cucurbite, ⁊ portulaca, ⁊ sandali cū ol'o roꝭ, ⁊ siilib⁹ ei.

a A. madefacti

b A. decoctionē Alia litera ⁊ paꝝ de frustris

c A. alnabagi aut luto armēo madefactis

d †A. sensus

e A. exigēs vl' regrēs cibum veꝝ sensus non exq̄rit ipsum

f A. os stōachi

g A. cibo tūc det paꝝ panis ꝑmixti vl' madefacti cum.ʒ.iij. Alia litera cibo tūc det parū panis ꝑmixti cū aq̄ cum.ʒ.iij.

De vehemētia [h] ⌈tristitie⌋ eoꝝ. Cap.XXXII.

Quando multiplicat [i] ⌈tristitia⌋ cā oris stōci, ⁊ aduentu humoris mordicatiui in eo, tunc infra stomacos eoꝝ cū eis que scis de cibis: ⁊ [k] ⌈inungant,⌋ ⁊ dormiāt in loco ꝓximo motibus aque, strato extremitatib⁹, ⁊ [l] ⌈fructetis⌋ frīs: ⁊ odoriferis frīs ⁊ nenufare, ⁊ rosis, ⁊ aspsionibus frigidis factis ex fructibus odoriferis, frigidis, ⁊ sandalis. Et multotiēs qdē ꝯferūt in eoꝝ [m] ⌈tristitia⌋ clisteria frā, facta ex aq̄ cucurbite, ⁊ citruli, ⁊ succo portulace, ⁊ sempuiue cum oleo roꝭ.

Difficultas ꝯglutiēdi q̄ accidit eis. Cap.XXXIII.

Difficultas ꝯglutiēdi qñ accidit eis, ⁊ febr͡ꝭ fuerit [n] ⌈ꝯclusa,⌋ tc̄ flomia [o] ⌈paulati⌋ fiat, ⁊ [p] ⌈eq̄tio fiat ad retrahēdū. Et suppositoriū ē meli⁹ q̄ꝫ plimū⌋ solutiuū ꝯsup.

Frigus extremitatū qđ accidit eis. Cap.XXXIIII.

Multotiens ꝓfundat calor eorū, ⁊ infrant eoꝝ extrema, ⁊ [q] ⌈tēdit⌋ calor ꝯmersus ad caput. Ponant ergo extremitates i aq̄ cal'a, ⁊ non bibant aquā frigidam.

Sermo de febre colere. Cap.XXXV.

Febres colice tres sunt: tertiana ꝯtinua, ⁊ tertiana ꝑiodica: ⁊ causon: Et tertiana qdeꝫ ꝑiodica aut est pura, ⁊ fit a col'a pura, aut non pura, ⁊ fit cū putredine col'e grosse substātie, ꝓp cōmixtionē colere cū flāte cōmixtiōe [r] ⌈aliqua⌋ ꝯpl'onali vnita: ⁊ ꝑ hoc diuersificat ab hemitriteo, cū hemitriteū faciāt due mäe sepate: ⁊ hanc faciat mā vna, q̄ in se ipsa est ꝑmixta, cū cui⁹ calore ꝑmiscet aliq̄ꝫtulū frigoris, qđ ḡuat suā putredinē, ⁊ suā resol'onē, ⁊ suā digōnē: ⁊ ꝓp illđ qdē fiūt in hemitriteo duo ꝑoxismi: ⁊ tertiane nō pure ꝑoxismus vn⁹. Et hec qdē nō pura qñqꝫ ꝓlōgat tꝑe lōgo, ⁊ circiter medietatē anni. Et qñqꝫ ꝑducit ad [s] ⌈mollitē⌋ ⁊ magnitudinē splenis. Causon v̄o ē de ḡne ꝯtinue: [t] ⌈qm̄ dr̄ia inter ei⁹ vehemētiā, ⁊ ei⁹ teporē est insensata:⌋ ⁊ accñtia ei⁹ sūt vehemētia, Et cā est acuitas mäei, ⁊ ml'titudo: qum ei⁹ casus fit circa cor, ⁊ in venis oris stōi, aut in ꝑtibus epat͡ꝭ ꝓprie: ⁊ ad summū in mēbris nobilib⁹ vicinis cordi. In tertiana v̄o, col'a est in carne, ⁊ ad ꝑtes cutis: ⁊ in ꝯtinua ē ipsa i venis corpis, q̄ elōgant a corde. Et vehemētia qdē sitis, ⁊ angustia, ⁊ inqetudo, ⁊ [u] ⌈ipatiētia⌋ ⁊ alienatio ⁊ nausea ⁊ amaritudo oris ⁊ [x] ⌈siccitas labioꝝ⌋ ⁊ scisio eoꝝ, ⁊ dolor capit͡ꝭ ml'tiplicant in febrib⁹ colericis: Et est natura in pluribus eaꝝ ad siccitatem declinis: quoniā materiei motus est ad supiora, aut ad illud quod apparet de corpore, ⁊ cute.

De tertiana absolute, ⁊ noiat trite⁹. Ca.XXXVI.

Paroxismus tertiane incipit i ꝑmis cū horripilatiōe, vt pūctura acus, ꝯinde infrat, ⁊ incipit facere rigorē difficilē valđ difficiliorē reliqs rigorib⁹, nō [y] ⌈friduꝫ aut cū pauco frigore⌋ Et nō est frig⁹ ei⁹ nisi ꝓp ꝓfūdationē caloris ad [z] ⌈interiora ad ꝑtē mäei⌋ ⁊ inuenit sicpūcturas acuū. Et hic qdē rigor cū vehemētia sua est velocis sedatiōis, [&] †⌈ ⌋ ⁊ tu iā sciuisti cām hui⁹ rigoris. Et fit rigor ei⁹ in trib⁹ dieb⁹ ꝑmis fortior, ⁊ vehementior: ⁊ in q̄rtana eꝯrio. Et iteꝝ rigor incipit cū fortitudine, ꝯinde lenit paulatiꝫ, ⁊ minuit velociter: ⁊ in q̄rtana eꝯrio. Et sudor multiplicat in tertiana, qñ dimittit, Et fit vrina in ea rubea

h A. angustie

i A. angustia

k A. euentet seu respirent aerem

l A. ramis

m A. angustia

n A. sanguinea vel conclusa

o —— A.

p A. eꝯhat sanguis paulatim ⁊ cibet cū aceto ⁊ lactucis, si appetit⁹ in eis fuerit aliq̄l'r excitat⁹, ⁊ si ñ, ꝯtēti sint aq̄ ordei, ⁊ alienet q̄ subito occurrūt. et si fuerit cū eo stipticitas nāe, tūc suppositoria ⁊ clisteria sūt meliora plimuꝫ ꝯ

q A. euaporare facit

r —— A.

s A. tumefactionē mēbroꝝ similem cacesie

t A. nisi q ei asso ciāt excrescētie ⁊ tepores sui nō sensati

u A. vigilia

x A. bothor labiorum

y A. Alia litera frīs aut paꝝ frīs

z A. anteriora ꝯ sus mām eius

& †A. ⁊ calefactionis

tendēs ad igneam, in qua nō est multa grossitudo. Aut est non pura, ⁊ fit vrina eius cruda aut grossa. Et tertiane caliditas est saluior caliditate causonidis: ⁊ q̃zto plixius man⁹ tāgit corp⁹, nō addit̃ inflāmatio: immo qñq3 minuit̃ inflamatio eius: ⁊ in causonide addit̃ inflamatio. Et accidentia q̄ accidūt eis in tertiana sunt vigilie sine ḡuitate in capite, nisi in qbusdā non puris: ⁊ sitis: ⁊ furor: ⁊ ira: ⁊ odia locutionis. Et est pulsus ei⁹ acutus, velox ꝑ cōparationē ad reliquas febres: ⁊ nō est eq̄lis ↄstrictionis, ⁊ dilatationis, qm̄ humor debilitat eū, ⁊ addit ei diuersitatem apud statuʒ, Et diuersitas in ea est sub ea que est in alijs febrib⁹ humoralib⁹. ⁊ minor ea que est in alijs cū duritie: ⁊ est pulsus fortior in ea: īmo nō ē diuersitas in ea ſm plimū, nisi diuersitas [a][ꝓpa cū febre, ⁊ alijs.] Et in pncipio qdē est necessariū, vt coarctet̃ pulsus vsq3 ad horā dilatatiōis febris: [b][⁊ tūc] cōfortat̃, ⁊ fit velox, ⁊ freq̄ns. Et ei⁹ diuersitas nō est [c][m̄ltū supflua.] Et qñq3 significāt ipsā etas, ⁊ ↄsuetudo, ⁊ regio, ⁊ ars: ⁊ forma, ⁊ tp̄s, ⁊ multitudo euētus tertiane in illa hora. Qum ergo cōponunt̃ due tertiane sunt porismi eueniētes oī die: q ergo ↄsiderat tertianā ꝑ porismū errat in ea, imo opʒ vt attendant̃ significatiōes alie [d][q̄s dicemus.] Et patientib⁹ qdem tertianā accidūt vigilie, ⁊ amor solitudinis: ⁊ multotiēs sentiunt ebullitionem apud epar.

¶ Differentia inter tertianam puram, ⁊ non puram. Cap.XXXVII.

Pura est subtil', leuis, cui⁹ porism⁹ ↄsumit̃ a q̃tuor horis vsq3 ad duodecim horas: ⁊ non addit sup eas multū. Et si addit additiōe multa: tunc est nō pura. Et est ſʒ plimū pueniēs ad septē horas. Et calefit in ea corpus velociter: Et vides caliditatē ꝓcedere ex corpe, ⁊ extremitates adhuc sunt fr̃e. Et sil'r pura nō addit qum nō accidit error supra .vij. ꝑiodos. Et qñq3 ↄsumit̃ ꝓp subtilitatē sue mãe in porismo vno, in quo accidit vomit⁹: aut ventris sol'o mūdificās. Et appet digō in vrina in pmo die: aut in tertio, aut in q̃rto, aut in septimo. Si aūt addit sup septē ꝑiodos additionē plimā, tunc est de gñe nō pure. Et sil'r si ꝓlōgat̃ spatiū sui rigoris: ⁊ est additio suoꝝ porismoꝝ. Et añcessio [e][eoꝝ adinuicē] ſm ordinē seruātem ꝓportiōes sil'es: ⁊ in nō pura est illō diuersuʒ nō [f][rectū.] Et sil'r qñ assimilant̃ porismi ſʒ terminū vnū: ⁊ [g]†[ ] reliq̃ signa elōgatiōis febris ēt sunt de illis que scis. Et qū vides pnc[m] cū rigore, ſm ꝙ determinauim⁹, ⁊ statū cū sudore exuberāte, tūc nō dubites qm̄ ipsa sit pura. Et in pura qdē est, qum eā hñs bibit aquā ꝓcedit [h][ꝙ est in corpe ei⁹ cū vapore hūido] q̃si ipse velit sudare, ⁊ qñq3 sudat. Et cū nō pura iuenit̃ ḡuitas plima in capite, ⁊ extēsio: ⁊ ꝓlōgat̃ [i][rigor donec puenit] ad vigintiq̃tuor horas, aut trigita horas vsq3 ad horā suā: ⁊ tepescit dōec ↄplent̃ .xlviij. hoꝛ. ⁊ ꝑ q̃ztitatē additiōis porismi sup .xij. horas, ē ei⁹ elōgatio a puritate. Et in tertiana qdē nō pura tardat̃ appitio digōnis: ⁊ nō appet in forma offuscatio, neq3 extenuatio: ⁊ fortasse ñ eradicat̃ cū sudoꝛ copioso: Et fortasse nō icipit cū rigore [k]†[ ] ⁊ ñ ē caliditas cū [l][m̄l'ta] fortitudine, neq3 est augumētū ei⁹ equale: immo est quasi ipsum addat̃, deinde procedit, ⁊ minuit̃: Et accñtia seua minorantur in ea.

¶ Tertiana cōtinua. Cap.XXXVIII.

Cognoscitur ꝑ vehemētiam porismoꝝ tertiane: ⁊ ꝑ vehemētiā accñtiū tertiāe. Et apud .G. qdem qum san. putrefit fit de hoc genere: ⁊ de eo fiet sermo post.

¶ Cura tertiane pure. Cap.XXXIX.

Oportet vt rememoreris illō qō ↄdim⁹ tibi ↄ radicib⁹ i curōne febriū, ↄ sol'one vētris, ⁊ cibo, ⁊ in oīb⁹ caplis: ⁊ fabrica sup illō. Et tu qdē nō auscultes ſmonē ei⁹, q ↄcedit in pncipio solutiua fortia: ⁊ myrobalanos, ⁊ his silia, nisi [m][illō qō] diximus. Immo opʒ vt ꝓperes in pmis, ⁊ lenias lēitate q̄dā, cū eis q̄ dixim⁹ illic: sic s̄t tamarindi q̃ztitate .xl. ʒ. q infundant̃ in aq̄ cal'a in nocte, ⁊ colent̃, ⁊ pijciat̃ ↄ sup siracost, aut tereniabin, aut aq̄ duoꝝ ḡnatoꝝ: ⁊ sic ↄcoctio lubleb cū tereniabin, ⁊ passul' enucleatis: aut īfusio pꝛūoꝝ cū tereniabin: aut siracost, aut sirup⁹ viol'. ⁊ viole ↄdite. Et fortasse fac̄ mucilago psilij cū qbusdā sirupis, sic̄ ē sirup⁹ pꝛūoꝝ, lubricitatē, ⁊ lenificationē, ⁊ cū ↄcoctōe lētiū cū lubleb. Aut clisteria lenia sic̄ ē clistere cū decoctiōe altee, ⁊ iuiube, ⁊ sebestē ⁊ radice [n][lilij] ⁊ ol'o viol'. ⁊ succo sicle, ⁊ baurac, ſʒ mōuʒ quē scis. Et illō qñ necessitas tangit ad ipaʒ. Rectū nāq3 ē ne i potu det̃ qō ē sic̄ [o][sorbitio] ordei: neq3 ei sil'e, neq3 cibi, nisi nā iā lenificata: Et si vētris sol'o in pn° in febre tertiana pura, minoris sit malitie, q̃ʒ ei⁹ sil'e in alijs: lʒ sit eius malitia [p][itez maria.] Et qñ ē pol'e, vt [q]†[ ] flotomes vsq3 ad tres ꝑiodos, fac. Et [r][sil'r] qñ times qō sit egritudo furiosa, ⁊ facis illō, erit illō qō accidit de errore, si accidit, min⁹ q̃ʒ aliō. Et oʒ vt ñ moueas in die porismi aliqd, nisi ꝓp nec̄itatē, ⁊ ñ cibes nisi apō ↄditiōes p̄dcās: [s][aut] ꝓuoces vrinā cū em'l'siōe seminū. Et oʒ vt supueniat ei porism⁹ dū ē famelic⁹, ⁊ nō ē in stō ei⁹ aliqd, imo oʒ vt sūat i potu sirupū acetosū oī mãe: ⁊ p⁹ duas horas aq̄ ordei, i die, i q̄ nō ē porism⁹. Et sirup⁹ qō acetos⁹ p⁹ porismū ē ↄueniēs: ⁊ sil'r ponē pedes in aq̄ [t][fr̃a] ad attrahēdū residuʒ calor]. Et ego magl diligo vt sit i sirupo acetoso, ꝓp̄e i postrēis, em'l'sio seminū frōꝝ [u][p̄dcōꝝ: ⁊] añ porismū ꝑ tres horas, aut q̃tuor. ⁊ det̃ i potu iteꝝ p⁹ porismū, aq̄ or. Et qñ nec̄aria ē s̄btiliatio regis, det̃ i potu sic̄ aq̄ ḡnatoꝝ. ⁊ aq̄ melōis idi, ⁊ his silia. Et ḡdati fiat ei⁹ regimē ſʒ mōuʒ p̄dcm̄. Et q̃tiēs approping̃t stat⁹, s̄btilieт: Et i dieb⁹ pmis cibet̃ cū kist ordei, ⁊ pane [x][trito cū aq̄ fr̃a aut sic̄ ē, aut emulctū ex eo q fit ex lacte acetoso,] ⁊ lētib⁹. Et qñ cib⁹ acetat in stō, nō det̃ i potu [y][ↄ] aq̄ ordei, q̄ nō ē valō subtil' [z][aliqd:] ⁊ si necessariū fuerit dat̃ ipʒ in potu ↄfortet̃ paꝝ cū ↄcoctiōe radicis apij. Si āt stōus fuerit fr̃ior illō, ⁊ febris nō magna, ⁊ nō pura, ponat̃ papꝑipis ſm ↄsiliū .Hipp. Qō si siḡ significauerit ꝙ crisis est ꝓpinq̄, tūc sufficiat ei aq̄ ordei: ⁊ aq̄ ḡnatorū [⁊][dulcis, ⁊ muzi.] ⁊ sirup⁹ acetosus. Et fruct⁹ qdeʒ q diligunt̃ eis, sunt granata dulcia ⁊ muza. ⁊ pruna matura, [?][⁊ i matura.] melon v̊o indus est res maximi iuuamēti, cū hoc ꝙ ipse soluit, ⁊ ꝓuocat, ⁊ frāgit vehemētiā caloris, ⁊ facit sudare, ⁊ fortasse non nocent [ꝝ]†[ ] parui: ⁊ ex oleribus cucurbita, ⁊ [a][cucumer ⁊ alkhebedi,] ⁊ lactuca. Et scias ꝙ intētio i eo q̄ cibant̃ patiētes tertianā, aut ē humectatio sic̄ dat̃ eis in fine ↄ extremitatib⁹ althaiugi, ⁊ ↄ testicul' [b][galloꝝ:] ⁊ cerebell' hedoꝝ, cū qb⁹ non est nausea, ⁊ vitell' ouoꝝ. Aut est infr̃atio, ⁊ humectatio sil' sic̄ in kist ordei. Et non vltimes in infr̃atiōe m̄l'ta, ⁊ ꝓp̄e in pncipio nisi inuenias iflāmationē vehem̄tē, aut timeas ↄuersionē ei⁹ ad causonidē [c][⁊] ↄtinuā. Qō si ↄseq̄t̃ crisis, ⁊ videris digōnē in vrīa, ⁊ ē sedimē laudabile qō coḡuisti, tūc si excusat bñ ē: ⁊ si nō, cura tūc cū eo q̄ iuuat̃ nā ex ꝓuocatiōe vrie, aut sol'one vētr], aut vōitu, aut fluxu san. nariū.

a A. febri appropriata existēs infra alias vel minor alijs. Alia litera approꝑata febri nō ex alia re. Alia litera febri appropriata, taueꝝ ē debilior ea q̄ est in alijs.

b A. postea

c A. cum illa superfluitate

d A. ⁊ porismi ↄfirment eas

e A. Alia litera ancessio rigoris eius

f A. ordinatum

g† A. similiter

h A. in corpe vapor humidus. Alia litera ex eo qō ē in corpore vapor humidus

i A. porism⁹ ita vt perueniat

k† A. forti

l A. illa

m A. cuʒ ↄdictione ⁊ q̃litate quā ꝑuomo

n A. liquiritie

o A. aqua

p A. magna

q† A. non

r A. Alia litera propter illud

s A. ⁊ vt. Alia litera ⁊ vt non

t A. Alia litera tepida. Alia litera calida

u A. diureticoꝝ aut

x A. cōminuto cū aq̄ fr̃a sicut ē aut emulsiōe panis in ea, ⁊ cū eo qō fit ex almes

y —— A.

z —— A.

⁊ —— A.

? —— A.

ꝝ† A. aldestembuiat

a A. ⁊ alcheta ⁊ alcheted

b A. Alia litera castratorum

c A. aut

Et non agas contra ipsam in hoc. Qḋ si nō inuenis declinationē manifestā, tunc euacua cum solˀone vē tris. Naz de illo est scamonee sexta.ʒ.j.in iuleb: aut decoctio myrobalāoꝝ cū tamarindis, ⁊ tereniabin, ⁊ passulˀ. ⁊ radicibꝰ, ⁊ casiafistula, ꝭm ꝙ sciuisti. Et tibi inest vt ꝯfortes eas cū fumoterre, ⁊ sene, ⁊ scamonea, Et de illis q̄ cōueniunt eis iteꝝ sunt trocisci ḋ spodio solutiui. ᵃ[Descriptio.] ℞. myrobalanoꝝ citrinoꝝ enucleatoꝝ pōdus.ʒ.iiij.zuccari tabarzet pōdus.ʒ.xx.scamonee pōdus.sexte.ʒ.j. bibat̄ cū aq̄ fr̄a: ⁊ post illḋ curent̄ cū ꝓuocatiōe. Et si fuerint illic caliditas sup̄flua, ⁊ inflāmatio maxima, qum iā eūaueris eū, nō erit ei malū dare in potu aliq̄d de extinguētibꝰ fortibꝰ, de illis que dicta sūt in regimine acute: ⁊ fortasse ꝯferūt ei emplˀa ex eis. Balneo ṽo opȝ ne approximet nisi post digōnē. Post digōnē aūt, ⁊ apud ḋclinationē est ipȝ melior curatio eis, ⁊ ꝓp̄e ꝯsuetū: q̄zuis error in intromittēdo eos in balneo añ digōnē saluior sit q̄z suum silˀe cū alijs. Et opȝ vt sit balneū eoꝝ tem̄patū, boni aeris, q̄ sit humidus, in quo sudēt cū facilitate: ita vt nō inflāmentur eoꝝ corda, ⁊ inungant̄ cū oleo violˀ. ⁊ rosˀ. ꝯq̄ssato cū aq̄, ⁊ non ꝓlongēt in eo morā, immo egrediant̄ velociter: nā iteratio est eis ꝯueniētior, q̄z stationis ꝓlongatio: ⁊ si apud exitū infundant̄ in aq̄ tepida, ᵇ[stēt in ea ꝭm q̄ztitatē ḋclinatiōis.] Deinde qū egrediunt̄, tūc ꝯuenit eis vt bibāt vinū albū, sb̄tile multa cōmixtione ꝑmixtū, ⁊ coopiant̄ in locis suis: sudabūt.n. sudore vehementi: ⁊ siq̄d residuū fuerit, digeret̄. Et post illud cibent̄ cibis infr̄idantibus, ⁊ humectātibꝰ, ⁊ oleribꝰ q̄ sunt illiꝰ mōi. Et nō timeas post ḋclinationē potare eos vinū plimum cōmixtū. Vinū.n. ᶜ[fractū] ꝑ cōmixtionē ꝯfert ᵈ[eis ⁊] q̄ztitati residui eiꝰ, in resoluēdo illḋ cuiꝰ necessaria est resolˀo: ⁊ succurrit aque penetrāti cū fortitudine sua, ⁊ ꝑmixtiōe eiꝰ qḋ est in eo de calefactiōe pauca: quare infr̄at vehemēter, ⁊ humectat. Et si fuerint illic accidētia sitis, ⁊ dolor capitis, ⁊ vigiliaꝝ, ⁊ aliorum iam tibi p̄terijt eoꝝ cura. Et qñ post crisim remanet aliq̄d caloris insep̄abilis, tūc tibi superest vt amministres sirupū acetosum cū succis diureticis: aut in quo decocta sunt ᵉ[semina] ⁊ radices diuretice. Et scias ꝙ cura tertiane ꝯtinue, est cura tertiane interpolate: sȝ est decliuior ad obꝭuationē dispōnuȝ digōnis, ⁊ ad infr̄andū cū sirupo acetoso facto cū seminibꝰ vt semine citruli, ⁊ semine endiuie ꝓp̄e ᶠ[ꝯtritis:] Et post ipm̄ post duas horas, dat̄ in potu aqua ordei: ⁊ ad subtiliationē cibi, ⁊ ad administranda clisteria lenia in ꝑ̄ncipio, ⁊ ad ꝓuocationē: ⁊ oȝ vt ᵍ[subtiliēt] ⁊ nō sumāt in potu de solutiuis in ꝑ̄ncipio ʰ[neq̄z approximet alicui eorū, nisi eis] que sunt sicut sirupus violˀ. ⁊ aqua fructuum, ⁊ non vtantur nisi clisteribus lenibus.

a A. Et de illˀ est medicamē solutiuū istius ḋscriptionis

b A. Alia litera ⁊ stent in ea ꝭm quātitatem ḋclecrationis est eis conueniens

c A. hn̄s calitatē confractam

d —— A.

e A. Alia litera olera

f A. contusis

g A. cū facilitate procedant

h A. aut in eo qḋ ei appropinquat nisi ea

Cura tertiane non pure. Cap.XXXIX.

Res in q̄bus diuersificat̄ cura tertiane nō pure, ⁱ†[ ]sunt res in q̄bꝰ cōicant febres fr̄e ᵏ[ḋ licētia ꝭa. Et ñ ꝯcedit̄ hn̄tibꝰ eā balneū, donec plimū ḋclinauerit. Et fortasse ꝯcedit̄ illḋ hn̄tibꝰ purā. s. vt nō expectēt plimū ḋclinatiōis: sed qñq̄z expectāt digōnē.] Qm̄ ˡ[est ꝓhibitū in eis balneū: balneum.n. facit descendere flegma indigestū, ꝓpter illud qḋ] effundit̄ ad locū putredinis: ⁊ ꝑmiscet humorē ᵐ[malū] cū putrido, ⁊ resoluit subtile, ⁊ facit remanere spissum. Et ꝙ cibatio omni die iteꝝ, aut ꝓp̄e cibationē, est ex eis que illis nocent: immo opȝ vt cibent̄ vno die, ⁊ alio die non: Et sit in cibis eoꝝ qḋ abstergat, ⁊ calefaciat paꝝ. Et vt sit cibatio in ꝑ̄ncipijs egritudinis ⁿ[spissior] q̄z sit in ꝑ̄ncipijs pure: deinde gradatim ꝑueniat ad subtiliationē ᵒ[forte sicut ē subtiliatio tertiane.] Et vt sit infr̄atio minor. Et vt clisterizet̄ in ꝑ̄ncipio clisteribꝰ acutioribꝰ. Et vt expectet̄ digō ᵖ†[ ] in solˀone vētris eoꝝ ᑫ[plus.] Et vt sint in aq̄ ordei eoꝝ ṽtutes digestiue, ⁊ solutiue: sic̄ ē illḋ ꝙ diximꝰ in eo i cuiꝰ stō acetat aq̄ ordei, imo fortiores q̄z in illo. Fortasse.n. necesse est vt decoquant̄ in ea isopꝰ, ⁊ origanū, ⁊ calamētū, ⁊ spica ꝭm ꝯplˀonē: ⁊ ʳ[sicla] iuuatiua est eis. Et ꝑmixtio aq̄ ciceris cū aq̄ ordei, ⁊ in fine eius ˢ[cicer est iuuatiuū] eis. Et opȝ vt vt ꝯsideretur propinq̄tas nō pure ad puram: et eōlgatio eius ab ea: ⁊ ꝭm illud diuersificet̄ inter curam eiꝰ, ⁊ curam pure. ꝙ si fuerit valde ꝓpinqua pure tūc diuersifica inter eas diuersificatiōe ꝑua. Et qū videris vrinas eoꝝ grossas, tūc flebotoma. Et qū flebotomaueris nō idigebis clisteri. Et scias ꝙ nō est res magis iuuās eos, q̄z vomitꝰ post cibū. Et de solutiuis in ꝑ̄ncipijs eiꝰ, q̄ sūt ꝓpingora eq̄litati ē aq̄ algeleniabin ḋcocti: ⁊ sirupꝰ acetosus. Et fortasse ponemꝰ in ea casiāfistulā. Et fortius illo ē vt ponas in ea ṽtutē turbit. Et clisteria in ꝑ̄nᵒ sunt magis dilecta, q̄z solutiua alia. ⁊ sunt clisteria in q̄bus est virtus albascech, ⁊ camemille, ⁊ sicle, ⁊ cartami, ⁊ violarū, ⁊ sebestē ⁊ ficus, ⁊ odor turbit. Et ᵗ[ex eis est] casiefist. ⁊ oleū sisaminū, ⁊ baurach, ⁊ fortasse indiget ᵘ[vno] istoꝝ ꝭm elōgationē febris a pura. Adiuuātia autē ad digōnem sunt sicut sirupus acetosus ꝑmixtus cū aliquāto de algeniabin: aut sirupus acetosus de radicibus. Et post septimū sicut decoctio absinthij: est enim iuuatiua, subtiliatiua materiei, ⁊ ꝯfortatiua stomaci. Et similˀr aq̄ feniculi, ⁊ aqua apij cū sirupo acetoso. Et si p̄trāsit xiiij. tunc nō est malū dare in potu trociscos rosˀ. minores. Si autē egritudo ꝓlongat̄, non inuenimus excusationem q̄n demus ea que sūt sicut trocisci de eupatorio, ⁊ ḋcoctio eiꝰ: Et calefactio ꝑtium hypocondrioꝝ est huius gn̄is. Et emplastratio mirach eoꝝ iteꝝ cum eis que digerūt, ⁊ maturāt, ⁊ mollificant tēsionem, qum venerit illic. Qum ergo sciueris ꝙ digestio iā aduenit, tunc euacua, ⁊ ꝓuoca, ⁊ non cures. Et de euacuatiōibus bonis eis est, vt sumant̄ hierepigre.ʒ.v. succi ˣ[lactuce,] ⁊ eupatorij amboꝝ. añ.ʒ.iij. seminis apij, myrobalˀ. citri. kebuloꝝ añ.ʒ.v. turbit.ʒ.vij. fiant pillule ex eis cū aqua apij: ⁊ sit dosis eius.ʒ.ij. Et de illis est decoctio bona inuētione nostra. ℞. eupatorij, absinthij, myrobalˀ. kebuloꝝ. añ.ʒ.v. seminis melonis, seminis cucumeris, ⁊ ʸ[citrulˀ.] se. apij ᶻ[polypodij] sucha, bedeoard oium. añ.ʒ.x. turbit.ʒ.j. casiefist.ʒ.vj. passulaꝝ enucleatarum.ʒ.xx. ficuum.x. numero, sebesten numero.xxx. geleniabin facti cuȝ rosˀ p̄sicis pōdus.ʒ.xv. decoquant̄ oia ꝭm ⁊[descriptionē huius.] Et sumat̄ de ea cadus magnus, in qua posita sit siliq̄.j. scamonee. Et fortasse necessaria est medicina fortis vno modo, ⁊ debilis alio modo: eius vero fortitudo est ꝭm hoc, ꝙ ipsa eūat humorem viscosū, sed ipsius debilitas est ꝭm hoc, ꝙ ipsa non euacuat

i † A. Alia litera a curatione tertiane pure

k A. s. ꝙ licētia in balneo que conceditur habentibus tertianam puram absq̄z hoc ꝙ expectet̄ digestio ⁊ non expectet̄ plurimum declinationis si expectetur digestio, est in eis illicita vel ꝓhibita

Alia litera .s. ꝙ licentia in balneo que qñq̄z conceditur habentibus tertianaȝ puram absq̄z ꝙ expectetur digestio aut absq̄z ꝙ expectetur plurimum ḋclinationis si expectatur declinatio est eis illicita

Alia lr̄a .s. ꝙ lnia cū q̄ qñq̄z ꝯcedit̄ hn̄ti tertianā purā ꝙ nō expectet declinationē in administratione balnei si expectat digōnem est eis illicita vel prohibita

Alia litera .s. ꝙ licentia in balneo que conceditur habentibus tertianaȝ puram absq̄z hoc ꝙ expectet̄ digestio ⁊ absq̄z hoc ꝙ expectent plurimuȝ declinationis si expectatur digestiḋ est eis illicita vel prohibita

l A. balneū ꝑmiscet flegma indigestū cum eo qḋ

Alia litera

m —— A.

n A. grossior

o A. Alia litera supra subtiliationeȝ tertiane. Et subtiliatio eius in ea in ꝑ̄ncipijs sit cū fame eius plusq̄z subtiliatio cū cibo subtili valde

p † A. plus

q A. forti.

r A. blitis

s A. aqua ciceris est iuuatiua

t A. in eis sit

v A. acutiore

x A. absinthij

y A. alchetʒ

z —— A.

⁊ A. ꝙ decoq̄ solent hmōi decoctiones

plimum vice vna: imo poße est vt fiat ğdatio in ea, qre eűet humorem cui⁹ eűo est necessaria multį vicib⁹, vt nő destruat ṽtutē. Et hec medicina est q̄ pōt [a] ⌈sbtiliare, ⁊ aggregare,⌋ ⁊ soluat pax ei⁹ ⁊ soluat plimum ei⁹, sȝ pax, pax ex malo: ⁊ plimű plimű ex malo. De decoctionib⁹ ṽo pax fortasse nő facit aliqd. Et hmői qdē medicina ē, vt sumaẗ turbit q̄ȝtitas. ʒ.ʃ. ⁊ plus, fm necessitatē, ⁊ scamonee ꝑhe altusugi.i. aut supra id: ⁊ ꝯficiaẗ cű geleniabin p̄dicto, ⁊ bibaẗ. Aut sumaẗ de agarico, ⁊ scamonea fm hāc ꝯpositionē, ⁊ ꝯficiaẗ cű geleniabin p̄dicto ⁊ bibaẗ. Aut ponaẗ in succo rosax recentium cuius q̄ȝtitas sit. ℥.j. ⁊ bibatur. Aut in sirupo ro. ⁊ bibatur.

a A. partiatur in pluribus vicib⁹ ⁊ aggregetur

¶ De febre causő, ⁊ ē illa, q̄ noiaẗ faricos. Cap. XL.

Causon est fm duos modos: aut enim causon est colerica, ⁊ est cā in ea multitudo putredinis: aut intra venas corpis toti⁹: aut in venis q̄ sequunẗ ptes cordis ꝑhe, aut in venis ꝓtiű oris stői: aut in epe: Aut flegmatica, ⁊ fit ex flegmate salso, putrefacto in venis, q̄ sequunẗ ptes cordis, sicut dixit Hippo. in epidimia, Et nő fit flegma salsum, sicut sciuisti, nisi ex aquositate flatis cű colera acuta. Est ergo colera q̄ putrefit [b] ⌈aquositas⌋ ꝓmixta aquositati plime. Et qm̄ causon vehemētiora hȝ accidentia, q̄ȝ tertiana, oȝ vt sit breuioris spatij q̄ȝ ipsa. Et senib⁹ qdē pax accidűt febres causonides: ⁊ quȝ accidűt eis, ꝑeunt: qm̄ nő fiűt in eis nisi a cā valde forti. Ampli⁹ eox ṽtutes sunt debiles: In iuuenib⁹ aűt, ⁊ pueris plimum accidűt: ⁊ est in infantib⁹ leuior ꝑꝑ humiditatē eox. Et q̄n̄qȝ est in eis cű ꝓfundatione somni, ꝑꝑ eleuationē vapox ad caput. Et Hippo. qdem dixit, q̄ si alicui accidit in febre causon tremor, tűc ꝓmixtio mentis resoluit ab eo tremorēȝ. Et [c] ⌈est simile⌋ vt sit illud, qm̄ cerebx calefit valde, ⁊ calefiunt nerui: ⁊ est [d] ⌈simile⌋ vt sit causon ⁊ sit permixtio mētis ⁊ resoluaẗ ab eo ꝓ tremorē, propter expulsionē māerum ad neruos. Et plimum qdem consumiẗ cum vomitu, ⁊ solutione ventris, aut sudore, aut fluxu sanguinis narium.

b A. ignea cinerulenta

c A. videtur

d A. verisimile

¶ Signa. Cap. XLI.

Signa eius sűt insepabilitas, ⁊ occultatio [e] ⌈tꝑuȝ⌋ ⁊ vehemētia accńtium ex aſpitate lingue, ⁊ ex citrinitate ei⁹ in p̄mis, ⁊ ex nigredine ei⁹ scđo. Et ex retētiőe sudoris nisi apđ crisim. Et vehemētia sitis. [f] ⌈Jnqt Hipp.⌋ nisi accidat tussis ꝓua [g] ⌈tussis nāqȝ est accńtalis⌋ sedat [h] ⌈ergo illa⌋ sitim. [i] †⌈ ⌋ Et videẗ, vt sit vehemētia sitis eox ꝑꝑ cām pulmonis: ergo qum mouetur tussis ꝓua, humectaẗ ꝑ id qđ currit ad ip̄m ex carne molli. Et caliṫas in causone qdem fm plimum nő est ita fortis in exteriorib⁹, sicut fortitudo ei⁹ in interioribus. Et est ꝯfractio in ea leuior, q̄ȝ in alijs. Et in facta qdem ex colera, fortia fiunt accńtia mala ex vigilijs, ⁊ inqetudine, ⁊ adustione, ⁊ ꝓmixtione mētis, ⁊ fluxu san. nariű, ⁊ dolore capitį, ⁊ pulsatione tempox, ⁊ ꝓfunditate oculox, ⁊ soĺone vētris cum colera pura, ⁊ casu appetitus. Et qn̄ accidit infantibus abhorrēt mamillā, ⁊ non recipiunt eā, ⁊ corrumpiẗ illud quod sugitur de lacte ⁊ acetat.

e A. teporis

f ——A.

g A. que

h ——A.

i †A. sicut dixit Hippo.

¶ Cura causonidis. Cap. XLII.

Est cura tertiane pure. Et qum indigent eűone sicut cű illis que dicta sunt, tűc festinatio ē melior. Cőplemētű ṽo est apud digőnēȝ. Et nő flebotomeẗ fortasse.n. iflamabit eos: ⁊ fortasse iuuabit eos, si fuerit illic turbiditas, [k] ⌈ ⌋ ⁊ rubedo. Uex indigēt subtiliatiőe, ⁊ [l] ⌈regimine⌋ vehementiore, ⁊ infratione actu ei⁹ qđ ipsi sumunt. Et qum times casum ṽtutis, est necessarium cibare eos, q̄ȝuis non appetāt: ⁊ ꝓprie in eo ex quo resoluiẗ res plima: multotiēs.n. aduenit eis bolismus ꝑꝑ p̄uationē sensus, Et indigēt lenificatione in p̄ncipio fortiori, ⁊ curationibus febris acute p̄dictis, fm oēs [m] ⌈sp̄ēs⌋ narratas. Et q̄n̄qȝ ꝯueniens est vt dormiāt apud teporē paruű febris sup aquaȝ tamarindox. Et q̄n̄qȝ poniẗ in ea pax cāfore. Et diligiẗ eis sirup⁹ acetosus, aut emulsio seminis portulace, aut emulsio seminis endiuie: ⁊ [n] ⌈melő alkin⌋ est bonus valde. Et sit ꝯtent⁹⌋ potatiőe aq̄ frē fm q̄ diximus illud: Si [o] ⌈aűt⌋ non fuerit qđ ꝓhibeat deẗ in potu de ea ēt vsqȝ ad [p] ⌈satietatē.⌋ Et fortasse aduenit eis ꝓmixtio mētis, ⁊ obliuiscunẗ petere aquā: qre oȝ, vt sorbeant de ea [q] †⌈ ⌋ paulatim sorbitiones plimas: ⁊ ꝓprie in eo cui⁹ linguā vides siccā. Et cura accńtia ei⁹ suꝑflua cuȝ eis que diximus in caplis suis. Et oȝ vt caueaẗ in eis suꝑfluitas san. nariű, est.n. de eis in qb⁹ magnificaẗ timor apud eos. Et oȝ vt obserueẗ anhelit⁹ eox ⁊ non dimittas ptes pectoris spasmari. Et oȝ vt obserues capita eox cum aceto, ⁊ oleo roſ. ⁊ sandalis, ⁊ aq̄ ro. ⁊ cāfora, ⁊ his silib⁹. Et embroces cum decoctionib⁹ in qb⁹ decocta sunt ea q̄ diximus. Et qn̄ fortes sunt in eis vigilie, tűc cura eos. Et nő est malum vt in potu des sirupű de papauere ēt, ⁊ si sit de nigro, in hmői dispőne. Et in fine ei⁹ da in potu trociscos, q ꝯueniunt eis, sicut sunt trocisci de cāfora. Et in illa hora ꝯuenit eis sirupus acetosus cű emulsione seminis cucumeris, ⁊ seminis endiuie, ⁊ seminis portulace de vnoquoqȝ eox sit pődus. ʒ.ij. Et sirupi acetosi sit pődus. ʒ.xxv. vsqȝ ad. xxxv. fm quod videtur. Et si fuerit illic ventris soĺo tűc deneẗ trocisci de spodio ꝯstrictiui. Trocisci boni. ℞. spodij. ro. añ. ʒ.ij.ʃ. croci sextā. ʒ.j. seminis portulace, seminis endiuie. añ. ʒ.iij. seminis cucurbite, semis cucumeris añ. ʒ.ij. sandalorű. ʒ.j.ʃ. succi ligritie amili añ. ʒ.j. cāfore sextam. ʒ.j.ʃ. ⁊ dosis ei⁹ sit. ʒ. [r] ⌈j.⌋ Et iteruȝ roſ. ʒ.iiij. se. melonis, [s] ⌈citruĺ, cucumeris,⌋ ⁊ portulace omnium añ. ʒ.ij. croci tertiā. ʒ.j. canfore sextam. ʒ.j. gűmi, amili, dragagāti, succi ligritie añ. ʒ.j. dosis eius. ʒ.ij. Et qum declinat egritudo manifeste tűc nő est maluȝ vti balneo cui⁹ aq̄ declinat ad frigus. Et illi in qb⁹ magis diligitur balneum ex eis, sunt quorum febris est ex flegmate salso.

k †A. aque

l A. infratione

m A. vias

n A. batech alzachi ē eis bőa valde. Et ꝯsideret i

o ——A.

p A. infrigidationem vehemētēȝ

q †A. qualibet hora

r A. Alia litera ij.

s A. alchaiar ⁊ alchera

¶ De febre sanguinis. Cap. XLIII.

Spinatus est Gaĺ. q̄ non sit febris sā. a putredine sanguis. Nā sanguis qn̄ putrefit, fit colera, ⁊ non est sanguis: fit ergo tunc febris colerica. nő sanguinea: ⁊ fit causő p̄dictus [t] ⌈⁊⌋ tertiana: ⁊ cura eā cuȝ illa cura. Hic ṽo fmo ei⁹ est ꝯ̄rius fmoni Hippo. ⁊ ꝯ̄rius ei quod est ꝯueniēs: ⁊ plimű qdē erroris ei⁹ est in fmőe ei⁹: qn̄ putrefit sanguis, fit colera: iste.n. sermo facit opinari duas intentiones, quax vna est: q̄ qn̄ putrefit, ꝓuenit ad hoc vt fiat post putredinē, colera: [u] †⌈ ⌋ ⁊ fa, q̄ qn̄ putrefit, [x] ⌈tűc fit⌋ coĺa: sic dr̄, q̄ lignum qn̄ calefit, fit cinis. Cősideremus itaqȝ in vnāq̄ȝqȝ duax ꝓpőnű. Intellectus ṽo primus est corrupte acceptiőis trib⁹ mőis, quox p̄mus ē, q̄ sanguis qn̄ putrefit ꝯuertiẗ subtile ei⁹ ad colerā malā, ⁊ spissuȝ ei⁹ ad meĺiā: nő ergo cum totalitate sua fit colera. Et scđs est, q̄ illud fit post putredinem: ⁊ nostra consideratio est in dispositione putredinis. Et tertius est, qm̄ post illđ fit co/

t A. aut

u †A. sicut dr̄, lignű qn̄ inflāmatur, efficiẗ cinis

x A. sit in dispőne q̄ ip̄e putrefit

lera, ⁊ nõ ſcimus, an in ea ſit putredo, an nõ: nã pliꝰ me res putrefiũt, ⁊ ſepaꝛ̃ ex eis ſubtile, ⁊ ſpiſſum: et nõ eſt in ſpiſſo, neq̃ʒ in ſbtili putredo: qm̃ non eſt neceſſariũ vt ſit putridũ id, qḋ gñaꝛ̃ a putrido: fit.n.ex putredine, qḋ nõ eſt putridum. Et ſi gñatio eiꝰ a putredine faceret putredinẽ eiuſ neceſſariã, oporteret vt eẽt ſpiſſuʒ cinerulẽtũ iteꝝ putridũ: eſſet ergo illic febris melica iteꝝ: hoc ergo eſt illḋ, qḋ facit eſſe neceſſariũ expoſitio eiꝰ, qḋ prius intellꝰm eſt. Qḋ vo intelligiꝛ̃ ſcḋo, eſt mẽdaciũ, [a] †[ ] qm̃ putredo eſt via corruptiõis: Et putredo qdẽ [b] [non] hʒ tp̃s. Et ꝯuerſio ſanguinis in colꝰam nõ fit [c] [niſi] in tp̃e. Et putredo qdẽ eſt corruptio acciñs ſanguini [d] [⁊] eſt ſanguis: ſicut accidit flati, ⁊ eſt flegma: ⁊ non fit colꝰa, neq̃ʒ melꝰa, niſi ꝯuertaꝛ̃ poſt illḋ cũ cõplemento putredinis. Ueꝝ vitas ſana eſt ſermo Hippo. q̃ ex ſanguinis putredine gñaꝛ̃ febris. Dicamꝰ ergo nũc q̃ febris ſanguinis eſt febris putredis, ⁊ febris calefactionis, ⁊ ebullitõis, quã noiauit Hippo. ſinochum ꝯcluſum [e] [ſine alijs.] Et plꝰimum ebullitionis eiꝰ eſt ex oppilatiõe ſuffocante calꝰitatẽ. Et qñq̃ʒ fit a cauſis alijs, q̃ vehemẽtes fiũt ſupra vehemẽtiã febris ephimere: Et [f] [noiaꝛ̃ ꝓfundi ſomni, fortis,] Et eſt ḋ ſumma febriũ, q̃ ſꝛ̃ inter febres putredinis, ⁊ febres ephimeras: q̃ differũt a febribꝰ ephimeris, ꝓpea q̃ calefactũ ꝑmũ in ea eſt humor, ⁊ differt a febribꝰ putredinis, qm̃ nõ eſt ei putredo: Et eſt febris acuta, nõ febris ephimera, neq̃ʒ febris ethica, neq̃ʒ febris putredinis. Et multotiẽs qdẽ ꝑmutaꝛ̃ ad febrẽ putredinis, aut febrẽ ethicã. Et multotiẽs qdeʒ fac̃ eã currere Galꝰ. curſu febriũ diei. Et videꝛ̃ Galꝰ. q̃ febris ſanguinis nõ cõponiꝛ̃ cum reliq̃s febribꝰ, qm̃ putredo in ſanguine eſt cõis omni humori: ⁊ in hoc eſt ꝯ̃dictio q̃buſdã intentiõibus ſuis, in quo nõ eſt neceſſe ꝓlongare ſermonẽ, qm̃ non iuuaꝛ̃ cuʒ eo medicus. Et cã qdẽ huius febris eſt repletio: ⁊ oppilatio: ⁊ [g] [multitudo exercitij, ⁊ ꝓprie nõ ꝯſueti:] ⁊ dimiſſio eũonis, deinde vſus exercitij laborioſi. Et qñq̃ʒ facit putredinẽ in eo multã aquoſitas ſanguinis, ex cõmeſtione fructuũ aquoſoꝝ, q̃re ꝯuertiꝛ̃ ad putredinẽ: ⁊ multitudo humoris crudi in eo eſt propinqua, q̃re ꝑparat ip̃m ad putredinẽ: ſicut q gñaꝛ̃ ex cucumere, ⁊ alkethed, ⁊ piris, ⁊ ſilꝰibꝰ. Et hec q̃dem febris eſt ꝯtinua, que nõ tepeſcit ꝑꝑ ꝯtinuitatẽ mãei, ⁊ eius adherẽtiam vſq̃ʒ ad criſim, aut mortẽ. Et eius ſp̃es ſunt tres, quaꝝ ſaluior eſt [h] [epaugmaſticus] incipiẽs cum difficultate ⁊ non ceſſat diminui, quoniã reſolutio in eo eſt maior q̃ʒ putrefactio. Deinde eſt hõtenus: ⁊ fortaſſe ſimilatur. vij. diebꝰ. Et neqor eorũ eſt augmaſticus, qm̃ reſolutio in eo eſt minor q̃ʒ putrefactio. ⁊ eius criſis eſt vſq̃ʒ ad ſeptimũ ꝭm plꝰimum. Et eius ꝯſumptio eſt cũ eũone, aut ſenſata, aut in ſenſata. Et qñq̃ʒ ꝑmutaꝛ̃ ad cauſonidẽ, ⁊ ad ſirſen: ⁊ quãdoq̃ʒ ꝑmutaꝛ̃ cũ infr̃atione plꝰima ad lethargiaʒ: ⁊ qñq̃ʒ ꝑmutaꝛ̃ ad variolas, ⁊ morbillũ: Et qñq̃ʒ accidit in ea [i] [ꝓfũditas ſomni] ⁊ inflatio vẽtris ex q̃ ꝓuenit ſicut vox tympani ⁊ nõ deponit eã ventris ſolutio cũ [k] [rarificatiõe] Et qñ ſolꝰo ventris non valet, deinde egrediꝛ̃ aſaꝛ̃ viridis lata proprie, eſt de ſignis mortis.

- a †A. purum
- b —— A.
- c —— A.
- d A. dum
- e A. non alias Alia litera ⁊ non ſunt alie
- f A. qñq̃ʒ noianꝛ̃ incenſiue fortes
- g A. plꝰimũ eiꝰ eſt ex exercitio proprie nõ cõſueto Alia litera plꝰimũ eiuſ eſt ex dimiſſiõe exercitij ꝓprie cõſueti
- h A. Alia litera peraumaſticus
- i A. ventoſitas
- k A. ſingetudine
- l A. vbi iam poſite fuerint

Signa. Cap. XLIIII.

Signa febris ſanguinee ſunt adherentia febris: Et rubedo faciei, ⁊ oculoꝝ. Et inflatio venaꝝ, ⁊ temporꝝ. Et repletio cõpleta abſq̃ʒ rigore. Et nõ eſt ſudor niſi apud criſim: Et multotiẽs aſſociaꝛ̃ ei pruritꝰ in naſo, ⁊ in loco [l] [colli, in quo ponunꝛ̃] vẽtoſe: Et ꝯſtrictio in anhelitu: Et mlꝰ totiens accidit eis profunditas ſomni: ⁊ difficultas ꝭmonis, ⁊ eſt malum: Et ſilꝰr ap̃a gutturis, ⁊ duarũ amigdalaꝝ, ⁊ vue, Et curſus lachrymaꝝ. Et calidꝛ̃tas eius eſt plurima [m] [ꝑꝑ humiditatẽ vaporoſam, ⁊ lachunalẽ nõ exiccatã] ſicut in cauſonide: Et pulſus eiꝰ eſt magnꝰ, leuis [n] †[ ] plenꝰ velox, frequẽs valde, diuerſus nõ plꝰime diuerſitatis, ⁊ eſt minoris diuerſitatꝭ, ⁊ velocitatis q̃ʒ in cauſonide. [o] †[ ] Et nõ eſt calꝰitas eiꝰ in termino cauſonidis, ⁊ tertiane fortꝭ. Et illiꝰ q̃ ex ea eſt a putredine, calꝰitas, ⁊ acciñtia ſunt vehemẽtiora, ⁊ cura eiꝰ ẽ difficilior, ⁊ magis ſilꝰis cũ cauſonide. At vo ſubtilitas ſan. ⁊ groſſitudo cognoſcunꝛ̃ ꝑꝑ illud q̃ egrediꝛ̃ de eo. Et ſinocha feruida eſt res magis ſilꝰis in ꝑnꝰ ſui febri ephimere: veꝝ calꝰitas eiꝰ eſt pue mordicatõis, ⁊ leſiõis: ⁊ inuenit ex ea inflamationẽ, ⁊ diſniã: ⁊ eſt plꝰimum imp̃ſſionis eiꝰ ꝓpe cor. Putrida vo eſt eq̃lis, ⁊ ſilꝰis equali ꝭm plꝰimũ. Signa aũt ꝑmutatiõis eiꝰ ſunt cuiuſq̃ʒ eoꝝ ad qḋ ꝑmutaꝛ̃, vt ꝓ̃focatiõis, ⁊ ap̃atuʒ gutturis, ⁊ duaꝝ amigdalaꝝ: ⁊ tu iã ſciuiſti ea. Et ſigna variolaꝝ ſcies: ⁊ ſigna ſirſen, ⁊ doloris capitis, ⁊ ꝑmixtionis mẽtis, ⁊ alioꝝ iam ſciuiſti. Signa vo lõgitudinis eiꝰ, ſicut iam ſciuiſti, ſunt ex pꝰpoſitiõe ſignoꝝ digõnis, ⁊ tornatilitate faciei, ⁊ diuerſitate diſpõnis eiꝰ in ſpatio ſuo ex additiõe, ⁊ ſtatione, ⁊ diminutiõe, ita vt ſit q̃ſi ipſa ſit tepida. Illḋ enim ſignificat, q̃ ſan. eſt plenus hũore crudo. Spatiũ vo criſis eiꝰ ſignificãt apparitio ſignoꝝ digõnis: q̃ ſi tardaꝛ̃ vſq̃ʒ poſt tertiũ, ⁊ quartũ, nõ fit criſis in ſeptimo: Et multotiẽs qdẽ fit criſis eiꝰ in quarto.

Cura febris ſan. Cap. XLV.

Atentio in curatiõe febris ſanguinis eſt eũatio plurimi vſque ad ſincopim, Et ingroſſatio ſubſtãtie ſanguinis, ſi fuerit ſbtilis valde, aquoſus, ⁊ colericꝰ. Et infr̃atio eiꝰ, ⁊ mundificatio, ⁊ ſubtiliatio ipſiꝰ ſi fuerit groſſus, ⁊ ſumpſerit eger ꝑus gñatiua ſanguinis groſſi, ⁊ generatiua humoris crudi. Et digõ mãei faciẽtis febrem, ⁊ eiꝰ reſolꝰo. Eũo aũt non eſt aliq̃ ſicut flebotomia ex manu, in q̃cũq̃ʒ hora accidat: ⁊ non expectaꝛ̃ criſis, neq̃ʒ digõ, niſi ſit repletio nauſeatiua: tũc enim caue eam, ⁊ remoue ipſam. Qḋ ſi febris pſeuerauerit, tũc flebotoma: ⁊ nõ ceſſes flebotomare, donec eger appropinquat ſincopi, aut cadat in ſincopim, ſi corpus fuerit forte: ſincopis nãq̃ʒ infr̃at cõplexionẽ fortẽ. Et ſcias q̃ flebotomia, ⁊ ſumere in potu aquã fr̃am quãdoq̃ʒ excuſant [p] [ab infr̃atione alia.] Et partitio qdẽ in ea eſt melior ſi non fuerit q̃ neceſſariã faciat feſtinationẽ: nam fortaſſe erit in ea, que eſt infra appropinquationẽ ſincopis, vltimatio [q] †[ ]. Et fortaſſe ſequeꝛ̃ flebotomiã vltimã ſtatim fluxus vẽtris colericus, ⁊ ſudor, quẽ opʒ omni hora abſtergere [r] [donec cõtinueꝛ̃] fortaſſe enim ſaluabiꝛ̃ cũ eo. Et ſuccurraꝛ̃ ei qḋ accidit de debilitate, ⁊ ſincopi cũ cibo ſubtili, ⁊ getecidit de debilitate, ⁊ ſincopi cũ cibo ſubtili, ⁊ gete. Et opʒ vt [s] [ꝑmittatur] lenificatio nature cũ illis, que ſciunꝛ̃ ḋ illis, q̃ ſunt ſicut duoꝝ granatoꝝ aq̃.ſ. ⁊ tadꝰlcis ⁊ muzi vſq̃ʒ ad [t] [terminũ] [u] [⁊] ſiracoſt, ⁊ tamarindi, ⁊ collyria leuia de q̃bꝰ diximꝰ. Et quandoq̃ʒ eſt neceſſariũ apud digõnẽ eũare cum eis, que ſunt ſicut myrabalꝰ. ⁊ fumuſterre, ⁊ caſiafi. ⁊ bis ſimilia de illis, que ſciuiſti. Qḋ ſi diſpõ non tollerat flebotomiã in manu, flebotomeꝛ̃ vena q̃ ẽ [x] [in cornu] frontis, aut ponanꝛ̃ vẽtoſe. Si aũt non prepararaꝛ̃ aliq̃d eoꝝ, ⁊ hoc ꝓpter accidẽs qḋ ꝓhibet, tũc fac ſolꝰonẽ vẽtris ꝭm modũ, q eſt in cauſonide. Et [y] [regimẽ] ſit cũ eis, que apiunt, ⁊ incidũt, ⁊ ſedant

- m A. humida vaporoſa ſilꝰis calꝰitati balnei non ſicca
- n †A. fortis
- o †A. ⁊ in tertiana
- p A. regimine alio.
- q †A. in curõne
- r A. ita q̃ abſterſio ſucceſſiue fiat vꝰl abſterſio cõtinue ſuccedat ſudori
- s A. continueꝛ̃
- t A. Alia litera eminam
- Alia litera v —— A.
- x A. inter duo cornua
- y A. infr̃atio

ebullitiōez. Et si acciderit ex flebotomia sincopis, ciba euz pane, ⁊ aqua acreste. Qđ si accidat fluxus san. nariū p se, nō abscindat̃ nisi qūm appropinq̄ue rit sincopis. Sanguinis v̄o ingrossatio fiat cū eis, q̄ sunt sicut rob iuiubaꝝ: ⁊ est, vt decoquant̃ .c. iuiu be cū lib. v. aq̄, donec remaneat tertia, ⁊ inspisset̃ cū zuccaro: ⁊ q̄ʒto plus minorat̃ zuccaꝝ tāto est meli/ us. Et lentes iteꝝ ꝓprie p̄parate cū aceto acetoso, forti sunt huiꝰ gn̄is. Et caue ne des in potu rob iu iubaꝝ, aut corpus lētiū, mā exn̄te grossa. Eius v̄o infrātio fit cū eis q̄ sunt sicut aq̄ lentiū infrāta: ⁊ aq̄ lactuce infrāta: ⁊ sumere in potu aquā frām, si non fuerit qđ ꝓhibeat: ⁊ fortasse sumit̃ in potu donec tre mere faciat, ⁊ [a]⌈satiet⌋ forsitan. n. sanat eū. Et quan doq̄ꝫ ꝑmutat̃ febris ad flegmaticā, ⁊ curat̃ cū troci scis de rosis, ⁊ silibꝰ. Et hec qdē cura est q̄rundā antiquoꝝ: ⁊ sequti sunt eā qdā modernoꝝ. Dare āt in potu aquā ordei, est curatio ꝯferēs ei, sꝫ cum leni tate nāe. Et melior horaꝝ ad hoc, ē hora vehemē tis ebullitiōis, ⁊ angustie, ⁊ inflāmatiōis, ⁊ frequē/ tie [b]⌈pulsus cordis.⌋ Et scias ꝙ esse ꝯtentū infrā/ tione, ⁊ dimittere flebotomiā, ⁊ vētris solōnē, addit in oppilatiōe, ⁊ coarctatione: quare addit̃ putredo ⁊ calītas in [c]⌈reliqua⌋ dispōne. Mūdificatio enim fiat [d]⌈cū eis q̄ sunt sicut soluētia colām, ſm rn̄sionē necessitatis⌋ v̄tutis, ⁊ debilitatꝭ: cum digerētibꝰ hu morē crudū, qm̄ fortasse ipse est cā in putrefactione sanguinis. Et in fine eiꝰ da ei in potu q̄ sunt sicut tro cisci de canfora, ⁊ trocisci de spodio: Et isti ēt troci/ sci sunt boni. ℞. spodij. ʒ. iij. seminis portulace. ʒ. v. seminis cucumeris. ʒ. iiij. semis. cucurbite. ʒ. vj. gū/ mi, ⁊ dragagāti, ⁊ amili omniū an̄. ʒ. iij. succi ligri/ tie pōdus. ʒ. vij. fiāt ex eis trocisci. Descriptio alia, ⁊ ꝓprie apud debilitatez epatꝭ. ℞. rosaꝝ. ʒ. iij. succi berberis. ʒ. ij. semis cucumeris, ⁊ melonis ⁊ [e]⌈ci/ truli⌋ ⁊ portulace, ⁊ spodij omniū an̄. pōdus. ʒ. j. gū mi, ⁊ dragagāti, ⁊ amili omniū an̄. ʒ. s. rauedsceni, ⁊ croci, ⁊ cāfore oīum an̄. pondus q̄rte. ʒ. j. fiant tro cisci. Cibi v̄o sint illi q fiunt ex iuiubis, ⁊ illi q fiūt ex lentibꝰ cū aceto, ⁊ ḡnatis, ⁊ sumach. Et si sit ali/ qd eoꝝ ꝯstrictio cuiꝰ timeat̃, frangat̃ cū siracost, ⁊ prunis: ⁊ cū [f]⌈eo⌋ q fit de cucurbita, ⁊ cū [g]⌈herba acetosa.⌋ Et eiꝰ fructus sit pira de sceni, ⁊ ḡnata, ⁊ mala de sceni. Et eius olera sint [h]⌈cucumeres⌋ ⁊ cu curbite ⁊ alkebethed, ⁊ endiuia, ⁊ olus bn̄dictuꝫ, ⁊ acetosa, ⁊ coriādrum, ⁊ que sunt eis silia. Et si acci/ dat dolor capitꝭ, aut pl̄sus cordis, aut vigilie, aut ꝓ/ funditas somni, aut fluxus sanguis narium sup̄flu/ us, destruens virtutem, ⁊ alia de accidentibus suis: cura cum eis que docuimus te in loco suo.

a A. infrigidet vehementer

b A. casachan

c A. secunda

d A. ſm diuersi/ tatē exigentis

e A. alchetha. i. cucumeris san/ guinalis

f A. cibo

g A. cibo q fit ex succo limonū vl̄ ex acetositate ci tri vl̄ aranciorꝫ.

h A. ⁊ alchetha .i. cucumer san/ guinalis

De febre flegmatica. Cap. XLVI.

Sciuisti ꝙ febris putredinis fle/ gmatis qn̄q̄ꝫ est porisma lis: ⁊ qn̄q̄ꝫ est insepabilis: ⁊ sciuisti cām in hoc. Et sunt ei hore sicut reliq̄s febri bus. ⁊ minor horaꝝ sui p̄ncipij ſm pl̄/ mum est. xviij. dieꝝ: ⁊ eius eradicatio in pl̄ibus est [i]⌈intra. lxiiij.⌋ dies. Et saluior eaꝝ est illa que ē mū doꝝ [k]⌈tpum⌋ ⁊ p̄cipue illa q̄ ē multi sudoris: signi ficat. n. subtilitatē māei, ⁊ paucitatē eius, ⁊ raritatē corpis: Longior ergo ꝑtium huiꝰ egritudinis est au gmētum: q̄ʒuis eiꝰ declinatio iteꝝ fit longior decli/ natione tertiane pl̄imum. Et flegma qdem putridū qn̄q̄ꝫ est vitreū: ⁊ qn̄q̄ꝫ est acetosum: ⁊ qn̄q̄ꝫ est dul/ ce: ⁊ quādoq̄ꝫ est salsum: ⁊ tu iam sciuisti qūo ex sal so fit causon. Et pl̄imuꝫ quidē accidit febris flegma tica humidis, ⁊ [l]⌈qetis⌋ ⁊ senibus, ⁊ infantibus, ⁊ patientibus nauseatiuā sacietatem, ⁊ exercitantibꝰ ⁊ balneantibꝰ se sup̄ repletionem, ⁊ habenntibꝰ eru ctuationē acetosam, ⁊ hn̄tibus repletionē, ⁊ patiē/ tibus catarrū, ⁊ descensum humoris ad stomachū, qui putrefit in eo. Et paꝝ qdem eūat̃ a lesiōe in ore stomachi. Et scias ꝙ cum omni febre cum qua est frigus, constringitur pulsus, ⁊ minoratur.

i A. inter. xl. ⁊. lx.

k A. teporum

l A. ociose viuē/ tibus

Signa flegmatice periodice. Cap. XLVII.

In illa qdeꝫ in qua cā est flegma, vitreum, aut acetosum, fri gus multiplicat̃ valde, Et rigor in vi/ treo est vehemētior. At frigus nō inci/ pit in ea subito, imo paulatim in extre/ mitatibꝰ: deinde ꝑueniūt ad hoc vt fiant sicut nix, q̄ nō calefiūt nisi cū difficultate, neq̄ꝫ calefiunt subito, neq̄ꝫ ſm ḡdationē ꝯtinuaꝫ: imo paulatim cū reditu frigoris: ⁊ fortasse cōmiscet̃ frigori eius, in p̄ncipio [m]⌈rigor.⌋ Fit ḡ frigꝰ ꝑꝑ illđ, qđ nō putruit: ⁊ horri/ pilatio ꝑꝑ illđ qđ iā putruit: Et maiꝰ frigꝰ eiꝰ, ⁊ ipsi us rigor, st̃ in ꝑiodio statꝰ. Et hec qdē febris non est ex mā, q̄ faciat punctionē, ita vt sit cā rigoris in via expulsionis. putredo nāq̄ꝫ eiꝰ est putredo rei leuis: Et incipit cū ḡuitate, ⁊ ꝓfūditate somni. Et multoti ens incipit in ꝑoxismis p̄mis sine frigore, ⁊ neq̄ꝫ est rigor, imo postponit̃ vsq̄ꝫ ad tp̄s: ⁊ fortasse erit fri/ gus, ⁊ non erit rigor. Et multotiēs incipit cū sinco pi. ⁊ [n]†⌈ ⌋ non fit. Et in hac qdem egritudine multiplicat̃ sincopis ꝑꝑ debilitatē oris stōi, ⁊ casuꝫ appetitꝰ, ⁊ p̄uationē alistinbre: q̄ est [o]⌈fundamentū māei⌋ nutrimēti, ⁊ v̄tutis. Illā v̄o q̄ est ex flegma/ te salso [p]⌈seqtur⌋ horripilatio, ⁊ nō fit vehemēs fri gus eiꝰ. Illā aūt q̄ est ex flegmate dulci raro an̄ce/ dit in p̄nº vsq̄ꝫ ad plurimos paroxismos horripila/ tio, neq̄ꝫ frigus, neq̄ꝫ rigor. Et plurimi qdē ꝑiodi fe/ bris flegmatis incipiūt cū sincopi: Et iā appet in ea in p̄ncipijs calor vehemētior: ⁊ in postremis mino/ rat̃ illud. Et [q]⌈est sil̄e⌋ vt sit cā in hoc, qm̄ putredo an̄cedit priꝰ ad magis dulce, ⁊ magis salsum, ⁊ ma gis subtile, deinde ad grossius ⁊ f̄rius. Et tactus ca liditatis eius in p̄mis est debil̄, ⁊ vaporosus, deinde qūm ꝓlongat̃ positio manus sup̄ mēbꝝ, sentit ma/ nus acuitatem ⁊ [r]⌈mordicatiōez.⌋ Uerūtn̄ non est silis, neq̄ꝫ eq̄lis in oibus sup̄ que cadit manꝰ, immo ē diuersa: qm̄ inuenit in loco vno [s]⌈asp̄itatē,⌋ ⁊ in loco alio lenitatē: ⁊ est q̄si calītas colet̃ post rem cri bellatā: qm̄ flegma viscosum est, q̄re diuersificatur eiꝰ passio [t]†⌈ ⌋ a calītate: sicut acci/ dit in reliq̄s viscosis quꝫ ebulliūt: ipsa. n. disrūpunt̃ in qbusdā locis, ⁊ non [v]⌈disrūpunt̃⌋ in locis alijs. Et qualiscūq̄ꝫ sit calītas eius ſm pl̄imuꝫ minor est, quā vt inflāmet, ⁊ angustiā faciat, ⁊ magnificet desi deriū aeris f̄ri, ⁊ aque f̄re [x]⌈⁊ inspissatiōis, ⁊ rarifi cationis anhelitus magni, ⁊ exufflātis.⌋ Et multo/ tiēs qdē accidit calītati eiꝰ vt [y]⌈sedeat tp̄e ipse quo habꝫ.⌋ q̄ʒtitate hore vniꝰ aut duaꝝ horaꝝ, q̄re exi/ stimat̃ qđ ipsa iā ꝑuenit ad statū, qum ipa adhuc sit in augmēto: videbis. n. eā iam incipe augmētari: ⁊ sil̄r sunt ei in declinatiōe statiōes. Et febres qdem flatis sunt multe [z]⌈oppilatiōis⌋ ꝑꝑ multitudinē hu ditatꝭ: ⁊ vaporis sui pauci sudoris ꝑꝑ viscositatē hu moris. Et qū sudare facit, est res nō exuberās. Et đ ꝓ p̄oribꝰ significatiōibꝰ eiꝰ, est paucitas sudoris, ⁊ p̄uatio eius. Et sitꝭ qdem minorat̃ in febribꝰ flegma tis, nisi ꝑꝑ cām salsedinis, aut cām vehemētie putre dinis eiꝰ: ⁊ cū hoc ē minor, q̄ʒ sitꝭ que est in alijs. Et inflatio lateꝝ multiplicat̃ in eis. Et qn̄q̄ꝫ accidit cu ti lateris, vt subtiliet̃ cum tensione. Color aūt patiē tiū flegmatis febrem, est decliuis ad viriditatem, ⁊ citrinitatem, currentes in albedinem: ita vt sit illud

m A. horripila/ tio

n †A. quandoq̄ꝫ

o A. Alia litera preparans mate riam

p A. antecedit

q A. videtur

r A. Alia litera adustionem

s A. adustionem

t †A. ⁊ eius sub/ tiliatio

v A. vesicantur

x A. neq̄ꝫ hmōi calītas declinat ad discoopturā ⁊ ingetudinē, ⁊ magnificationē anhelitꝰ, ⁊ exuf/ flationem

y A. stet ad quā/ titatem

z A. humorosita tis vel roritatis in cute

quod aggregatuꝫ est, sicut color plũbiᵃ⌈vſqꝫ in statu.⌋ Et raro qdem rubet color in eo, cuiꝰ rubedo ſit rubedo in statibꝰ reliquaꝝ febrium. Pulsus vͦ eiꝰ est pulsus paruꝰ, submersus, debilis, rarus in pri/mis, deinde fit freqũeſ in fine. Et freqũetia qdẽ eiꝰ, ꝛ eiꝰ paruitas, vehemẽtior est q̃ꝫ freqũetia q̃rtane, ꝛ tertiane: ꝛ eiꝰ paruitas, ꝛ vehemẽtia freqũetie eiꝰ est, pp vehemẽtiã puitatis ipſiꝰ: veꝝ nõ est velocior pulsu q̃rtane: ꝛ qñqꝫ est tardior eo: aut siliſ ei in pri/mis: ꝛ est vehemẽtis diuersitatꝫ, cũ priuatione ordi/nis: ꝛ pui, ꝛ debiles ex eis, sũt in diuersitate eiꝰ plꝰ: ꝛ sig̃tiones qdẽ pulsus sup eã sunt de certioribꝰ sig̃/tionibꝰ. Urina aũt eiꝰ in pmis qdẽ est alba, subtilis pp multitudinẽ oppilationũ, ꝛ frigoris: dinde fit rubea pp putredineꝫ, ꝛ ɔturbatᷓ pp maliam digẽnis ꝛ qñqꝫ alteratᷓ in ea dispõᵇ⌈vno tpe⌋ Et qñᶜ⌈mundificabitᷓ⌋ ex mã grossa ꝛ resoluitᷓ putridũ, ꝛ redi/bũt oppilatiões dealbabitᷓᵈ⌈vna hora, ꝛ alia: qñ remanet intra mãm grossam, ꝛ dispõnẽ putredinis: ꝛ aq̃ hora oppilationũ est alba:⌋ deinde qñ putrefit res plima post illõᵉ†⌈ ⌋expellitᷓ, ꝛᶠ⌈apit⌋ oppi/latiões, rubet vſqꝫ quoᵍ⌈veniat sup⌋ oppilationes, qõ oppilet eas vice alia de illo eodeꝫ hũore. Eiꝰ vͦ egõ est lenis, subtilis, flegmatica. Et de eis q̃ sig̃nt qõ febris ẽ flegmatica, ẽ vt sit poxisimꝰ eiꝰ .xviij. horis, ꝛ dimissio eiꝰ .vj. horis: ꝛ nõ est dimissio eiꝰ, di/missio mũda, qm̃ mã cũ grossitudine, ꝛ viscositate ẽ multa. Sig̃nt ipsaꝫ etas, ꝛ ɔsuetudo, ꝛ tps, ꝛ regio, ꝛ cibi ꝛ aduẽtus cãꝝ añcedẽtiũ ex facietate nausea tiua: ꝛ sig̃nt ipsam forma p̃dicta ex colore faciei, ꝛ inflatiõe eiꝰ, ꝛ lenitas tactus, ꝛ dbilitas oris stõi, ꝛ casus appetitꝰ: Et qñqꝫ magnificatᷓ i ea splẽ, ꝛʰ⌈se/qtur⌋ eã eructuatio acetosa in plibꝰ horis mltotiẽs.

Signa flegmatice inseparabilis, ꝛ est illa, que no/minatur latica. Cap. XLVIII.

Sunt sicut reliqua signa febris fle/gmatice, pter eradicationẽ: ꝛ q̄ similatᷓ eradicatiõi. Et ⁱ⌈apud ince/ptionẽ fiũt rigor, ꝛ frigus, ꝛ horripila/tio, Et est res magis siliſ cuꝫ ethica. ꝛ fit illic rigor in .vj. horis aut tantum supans illum q fit in periodica nam⌋ periodicaᵏ⌈iterum non eua/cuatur a residuo verũtñ est occultũ⌋ non apparẽs. Febres, q̃ sunt ẽm plimũ de gñe flegmaticaꝝ, ꝛ sũt quãdoqꝫ ex colera: ꝛ nõ sunt ex eis, que fiunt ex me/lancolia appropriate cum nominibus, ꝛ iudicijs. Et sunt febres empialos, ꝛ liparia: que ambe sũt dͦ summa febriũ in qbus diuersificantᷓ loca caloris: ꝛ frigoris intus ꝛ exteriꝰ, pp diuersitatẽ, ˡ⌈ꝛ locum⌋ eiꝰ, qõ putrefit ꝛ qõ nõ putrefit. Et st̃ tres diuisiões febris ᵐ⌈appropriate sincopalᷓ hũorosa ꝛ febris ex sincopi miuta sbtilᷓ⌋ ꝛ febris diuturna, ꝛ nocturna.

Febris in qua occultatᷓ frigus, ꝛ apparet in ea ca/lor, ꝛ est empialos. Cap. XLIX.

Hec febris fit ex flegmate vitreo ⁿ⌈sꝫ est cõprehẽsuꝫ⌋ in occulto, ꝛ pfundo, qõ °⌈infrãtᷓ⌋ vbi est. Ueꝝ ipsi accidit iã putredo q̃re sp/gitᷓ ex eo vapor eiꝰ qõ cõputruit, ꝛ di/sptitᷓ ᵖ†⌈ ⌋inflamatᷓ in exterioribꝰ: ꝛ illõ qõ nõ est putrefactũ ᵍ⌈infrãtᷓ⌋ in interioribꝰ. Et eiꝰ qdẽ frigꝰ non ʳ⌈appet⌋ in hmõi tpe qm̃ ˢ⌈est getũ ꝛ associatᷓ ei ꝛ nõ⌋ patitᷓ ab eo qõ occurrit ei: postq̃ꝫ ergo inci/pit in eo putredo, mouetᷓ, ꝛ ᵗ⌈infratur infratione⌋ quadã q̃ꝫuis nõ pueniat ad hoc vt ᵘ⌈cõicet toti cor/pori.⌋ Signa. Sig̃ eiꝰ sunt eadem, q̃ p̃dicta sunt. Et q̄ eius vrina est frigida, cruda, minoris ca/liditatis q̃ꝫ vrina aliaꝝ sui gñis. Et pulsus eius est rarus, tardus: Et ipsa ẽm plimum additᷓ omni die: Uerum pter grossitudinem materie sue ɔuertitur quãdoqꝫ in quartanam, ꝛ tertianam. qm̃ hmõi mã in corpore est ˣ⌈pua⌋ ꝛ pue putrefactõis ʸ⌈ignea.⌋ ꝛ paucitas qdem est ex causis elongationis piodi. ᶻ⌈Et ppea q̄ paroxismꝰ non reddit omni die, non remanet hec febris qn sit flatica, sꝫ ppea est flegma/tica, qr putredo eius est putredo flegmatis,⌋ ꝛ hoc non extrahit eam ab hoc qn sit flegmatica, sꝫ ꝛ†⌈ ⌋ppea q̄ putredo ẽ putredo flegma/tis non propterea q̄ paroxismus ˀ⌈non⌋ redeat oĩ die. Spatium vͦ paroxismi eiꝰ est a .iiij. horis vſqꝫ ad .xxiiij. horas ꝛ ẽm plimum ɔsumitᷓ ante illõ qm̃ hec mã non est cum illa multitudine.

Febris in qua occultatur calor, ꝛ apparet in ea fri/gus, ꝛ est liparia. Cap. L.

Hec febris ẽm plimum nõ est fle/gmatica, ꝛ qñꝫ est co/lerica ex colera grossa valde. Qũo ãt ẽ flegmatica, est qm̃ flegma intrinsecuꝫ qñ inflãmatᷓ ꝛ putrefit calefacit illũ lo/cum, ᶻ†⌈ ⌋qm̃ non resoluit, nisi qñ ᵃ†⌈ ⌋calefa/cit exteriora corpis cũ spsiõe vaporis sui calefactio ne plima. Et quãdo ṽtus effunditᷓ ad locũ vbi est le/sio, tunc euãntᷓ exteriora a calore: q̃re infrãtᷓ ppꝛie qñ in exterioribꝰ sunt flegmata cruda vitrea frã. Et iteꝝ qm̃ resoluitᷓ multotiẽs ex eo vapor q nõ putre/fit, sꝫ eleuatᷓ, ᵇ⌈ꝛ facit⌋ calitatẽ, ꝛ associatᷓ ei calitas spatio puo, deinde separatᷓ ab eo sepatione vaporis aq̃ calefacte. Qum ergo sepatᷓ ab eo, ꝛ fuit in radi/ce añ putredinẽ vehemẽtꝫ frãtatis, redit ꝛ infrãt cor/pus. Modus aũt quo fit colica est, qm̃ colᷓa qñ est pauca, ꝛ intrinseca, ꝛ putrefit, ꝛ calefacit locũ, ꝛ nõ resoluitᷓ ex ea aliqd accidit qõ diximꝰ in sua compe ex flate. Et aprop̃atᷓ hec colica noie taburos. Uerũ liparia est nomen gñis, ꝛ est lõgioris spatij q̃ꝫ hemi/triteus. Et hꝫ aliqs vt dicat, qũo erit febris ꝛ non pcedet in ea calitas ex corde in totum corpus: illud nãqꝫ qõ narratᷓ est de gñe eius, in quo non procedit calitas ex corde in totũ corpus. Rñsio itaqꝫ est, q̄ in terminis haꝝ reꝝ attenditᷓ vna ɔditio, vt non sit qõ phibeat, sicut diffinimus aquã frãm ꝛ humidã, qñ ᶜ⌈disposita⌋ est ẽm nãm suã, ꝛ nõ fuerit qõ phi/beat: ꝛ diffinimꝰ graue qõ est illud, qõ tẽdit inferiꝰ qñ dimissum fuerit cum sua nã: ꝛ in istis omnibꝰ ca/liditas peruenit ad cor, ꝛ pcedit in arterias, ꝛ spgitᷓ. At vero accidit prohibitio illius, in quibusdam lo/cis, sicut accidit ei sup quem ponuntᷓ pruine. Nocu/mentum vͦ harum necessarium est esse actu.

Febris in qua fit vnaqueqꝫ duarum rerum, in vno quoqꝫ duorum locorum. Cap. LI.

Si hec febris fuerit nõ erit nisi vbi sunt due mãe frigide, mote, propter putrefactionẽ quaꝝ vna est in interioribus: ꝛ altera in exterioribus: ꝛ non est aliqua earum ᵈ⌈plimi nocumẽ/ti.⌋ Deinde qum incipiunt putrefieri, mandat vna queqꝫ eaꝝ vaporem calidum comprehẽdentem cũ ptibus suis. ꝛ vbi est frũm. Et tu qdẽ iã sciuisti cãꝫ in ᵉ⌈regimine⌋ humoris frigidi in dispõne motus.

Febris sincopalis humorosa. Cap. LII.

Hec ẽm plurimũ est pter flegma crudũ ᶠ⌈qõ est ex nausea/tiua facietate replᷓonale qõ facit febreꝫ disptitã⌋ plimum, qõ iã vincit ṽtutem. Et ẽm plimum adiuuat ᵍ⌈sup eã⌋ debi/litas oris stomachi. Et quando mouetᷓ, ꝛ incipit in putrefactiõe vincit ṽtutem plus ꝛ facit eaꝫ hesitan/

ᵃ A. ita vt in sta/tu etiam.
ᵇ A. hora pꝰ ho/ram
ᶜ A. remanet
ᵈ A. v una
ᵉ† A. ꝛ
ᶠ A. aperiuntur
ᵍ A. redeat ad
ʰ A. antecedit
ⁱ A. pter iceptio/nẽ cũ rigore ꝛ fri/gore ꝛ horripila/tione, ꝛ est res magis siliſ ethi/ce ꝛ est illic re/por in sex horis ꝛ siliſ ei supra il/lũ qui fit in con/tinua quoniam
ᵏ A. ẽt non euãtᷓ a tepore qui ta/men est occultꝰ Alia litera ñ euãtᷓ a remanẽ/tia vlᷓ a reliquijs febris q̃ꝫuis sint occulte nõ appa/rentes
ˡ A. loci
ᵐ A. ꝛ sũt febris approp̃ata noie syncopalis hũo/rosa ꝛ febris syn/copalis minuta
ⁿ A. cõprehenso
° A. infrãt locũ
ᵖ A. ꝛ
ᵍ A. infrigidat
ʳ A. fuit appens
ˢ A. qm̃ fuit ge/tum consuetũ ꝛ
ᵗ A. spargitur sparsione
ᵘ A. Alia litera opprimat totuꝫ corpus

ˣ A. pauca
ʸ A. accidẽs raro
ᶻ —— A.
ꝛ† A. ipsa est flegmatica
ˀ —— A.
ᶻ† A. ꝛ
ᵃ† A. non
ᵇ A. propter
ᶜ A. dimissa
ᵈ A. plurime sparsionis
ᵉ A. infratione
ᶠ A. grossum se/paratum Alia litera ex nauseatiua sa/cietate disptituꝫ
ᵍ A. nocumentũ eius

tem, que si dimissa fuerit cum mã, non sufficiet ɔtra mãm. Et qñ occupatio fit in euõne eius cũ facilitate, fit inobediẽs, aut mouet motu ꝓfocãte ṽtutẽ. Et qñ occupat in euõne eiꝰ cũ sol'one ṽtris, aut flebotomia, cum labore, nõ tollerat ṽtꝰ: Q̃uo.n.tollerabit? qum fit illic cũ sua gete sincopis. Et cũ hoc toto ipsi indigent euõne vehemẽter. Et iteꝝ ipsi indigẽt cibo vehemẽter, qm̃ in humoribꝰ eoꝝ nõ est qd̃ nutriat corpus, ⁊ viuificet ip̃m: ⁊ corpus eiꝰ est ꝑuatuꝫ nutrimẽto. Qd̃ si studueris in cibãdo, addit [a] ⌈ materia diminuta, ⌋ ⁊ si nõ cibat, cadit ṽtus. Et accidit in inceptiõe sui, vt effundat ad cor res frã faciẽs accidere sincopiꝫ, ⁊ minorat pulsus, ⁊ tardat, ⁊ fit rarꝰ. Ampliꝰ natura solicita est in calefactiõe materiei, ⁊ subtiliatiõe eiꝰ: ⁊ putredo q̃ mouet in q̃sdã ꝑtes eiꝰ adiuuat sup eã: ergo euadit cor a nocumẽto [b] ⌈ ⁊ frigore ⌋ eiꝰ, ⁊ cadit in nocumẽtũ caloris eiꝰ: q̃re fit pulsus velox, ⁊ ꝓp̃e in ɔstrictiõe sua, plusq̃ꝫ fit velocitas alioꝝ: q̃ꝫuis illd̃ qd̃ vincit cuꝫ hoc, fit ꝑuitas, ⁊ tarditas, ⁊ raritas. Et piodus eiꝰ est piodus flegmatice: ⁊ nõ alterat ab ea: ⁊ est cũ ea inflatio faciei, ⁊ mollities corꝑis. Et colores hñtium eã non figunt sup dispõnem vnã [c] † ⌈ ⌋ immo qñq̃ꝫ est cinerea, ⁊ plũbea eiꝰ mã, ⁊ qñq̃ꝫ fit citrina, ⁊ qñq̃ꝫ fit nigra: ⁊ qñq̃ꝫ fiunt labia eoꝝ sicut labia comedentis mora. Oculi vero eoꝝ sunt fusci, virides, exeuntes valde apd̃ cõmotionẽ egritudinis, Et fit sicut [d] ⌈ maniacus: ⌋ Et qd̃ ẽ sub hypocõdrijs eoꝝ est vehemẽtis inflatiõis, ⁊ sil'r viscera eoruꝫ. Et qñq̃ꝫ euomunt acetosum, ⁊ qñ est eis ap̃a in q̃busdã visceribꝰ tunc nõ spat oino. Et qñq̃ꝫ accidit eis in q̃busdã horis ex col'a dñante, grossa: ⁊ fit cum ea in visceribꝰ adustio, ⁊ euomũt col'aꝫ, ⁊ fit ei piodi flatice ſm plimũ.

a A. in materia aggrauante

b A. frigoris

c† A. ꝑꝑea q̄ materia eaꝝ nõ figitur super vnam dispositionem

d A. squinantici

e A. faciẽs cadere pulsum ⁊ ṽtutẽ

¶ Febris sincopal' minuta subtilis. Cap. LIII.

Hec febris ẽ acuta, ⁊ cadit [e] ⌈ pl'sus, ⁊ ṽtus ⌋ in paroxismo vno aut duobꝰ paroxismis cum [f] ⌈ additiõe, ⁊ eueniẽs ⌋ in corꝑe cũ velocitate. Et qñq̃ꝫ nõ sufficit cuꝫ ea ṽtus vsq̃ꝫ ad. iiij. ⁊ fit ex chimis s̃btilibꝰ, [g] ⌈ plimũ quoꝝ colicum est ⌋ vehementꝫ subtilitatꝫ, ⁊ ꝓfundationis, male substãtie, venenose, cui iaꝫ accidit putrefactio in corporibus cal'e complexionis, sicce valde, ⁊ plures ꝑoxismi huius febris sunt ꝑoxismi tertiane.

f A. mollitie seq̄nte dissolutioneꝫ accidente
Alia litera additione dissolutionis accidẽte

g A. quoꝝ plimi sunt colerici

¶ Febris diurna, ⁊ nocturna ex flaticis. Cap. LIIII.

Diurna est cuiꝰ ꝑoxismus accidit in die, ⁊ eiꝰ tepor in nocte Et nocturna est ecõuerso, ⁊ vtreq̃ꝫ sunt male, sꝫ diurna est lõgior, ⁊ deterior. ⁊ facit cadere multotiẽs ꝑꝑ lõgitudineꝫ suam, ⁊ suũ euẽtum in calore diei, in ethicam. Et si ipsa non esset seua, nõ accideret hora aꝑtionis pororũ, ⁊ resol'onis vaporis, ⁊ nõ accidit nisi ꝑꝑ multitudinẽ materiei, ⁊ fortitudinẽ eiꝰ. Et est necessarium cũ hoc, vt patiẽtes eam cibent in nocte, ⁊ non ꝑmittant dormire sup repletioneꝫ stomachi: ⁊ ꝑcipiant vigilie, ⁊ est ex eis q̃ faciũt cadere ṽtutem. Et tollerãtia febris in calore diei, ⁊ vigilie in frigore noctꝫ, sunt ex eis magis digne que faciunt cadere in ethicam: ⁊ ad summũ est de gñe febrium difficilium.

¶ Cura flegmatice. Cap. LV.

Cura huiꝰ egritudinis diuersificat ſm horas suas, scꝫ principiũ, ⁊ augumentũ, ⁊ statũ, ⁊ declinationeꝫ. Et ſm apparitionem digõnis in ea, ⁊ eiꝰ occultationẽ: Et diuersificat ſm materias suas, scilicet flegmaticam acetosaꝫ, ⁊ flegmaticam vitream, ⁊ flegmaticam salsam. ⁊ dulcem. Et omnes eius speties cõmunicant in hora principij in tribus rebus, in necessitate lenificationis eq̃lis, aut vomitus. Et in necessitate administratiõis subtiliãtium, ⁊ incidentium, ⁊ diureticoꝝ. Et quꝫ superuenerint febri dies tres, subtiliat in ea mã ꝑꝑ febrem: ⁊ si añ illd̃ mouebis, nocebis, ⁊ nõ facies aliq̃d. Et in [h] ⌈ augmẽto cũ subtiliatiõe regiminis ſꝫ ⌋ equalitatem. Et fortasse est ɔtentus aqua ordei in primis tribus diebus, sꝑando q̄ sit status eiꝰ ꝓpinquior, ꝑꝑ subtiliationem materiei aut paucitatem eius. Qꝫ si certe sciret q̄ status eiꝰ esset tardus, non subtiliaret regimen: q̃ꝫuis fames, ⁊ somnus sup famẽ, ⁊ exercitiũ sup famẽ, si non debilitant, sint vltima in iuuamẽto huiꝰ egritudinis: imo declinaret in ꝑncipio ad ingrossationẽ vsq̃ꝫ ad septimum, deinde ꝗdaret: veꝝ [i] ⌈ augmẽtũ ⌋ eget vt subtiliet regimen in ꝑmis. Si aũt statꝰ apparet lõginquꝰ, pol'e est vt succurrat illi cum ingrossatiõe regiminis: d̃inde ꝗdet vsq̃ꝫ ad horã status, qm̃ tp̃s est sufferens hoc in hac egritudine, nõ sufferẽs in acuta. Qñq̃ꝫ ꝑtransierit septimꝰ, nõ stes tũc sup subtiliationeꝫ: qm̃ illa debilitat, ⁊ addit in debilitate oris stõci. Et quotiens senseris lõgitudinẽ maiorẽ, subtilia minꝰ: q̃ꝫuis subtiliatio eiꝰ in ip̃a, oino magis sit necessaria q̃ꝫ in q̃rtana. Et sil'r opꝫ ne festines cibare ip̃ꝫ cũ eis, que sunt sicut pulli, ⁊ panis cum [k] ⌈ muzaguarac ⌋ nisi timeat debilitas: aut appeat declinatio. Ampliꝰ diuersificat cura eiꝰ. cuiꝰ cã est flegma salsuꝫ, ⁊ dulce: ⁊ cuiꝰ flegma est vitreũ, ⁊ acetosum, ⁊ fit ex [l] ⌈ ea nimiũ frigus ⌋ in q̃ corpus non calefit. Verũtñ in duabꝰ ꝑmis necessaria est lenificatio cũ medicina leni, ⁊ infratio q̃dã: Et in duabꝰ scd̃is cũ medicina magis laboriosa, Et in duabus ꝑmis indiget incisione cum subtiliatiuis, in q̃bus non est calefactio plima, q̃ꝫuis sit exiccatio plima. Et in duabꝰ scd̃is necessarium est illud qd̃ subtiliet cũ incisiõe, ⁊ calefactione cũ [m] ⌈ acredine: ⌋ ⁊ ꝓp̃e qñ flegma est ꝑmixtum cuꝫ melia, nã necessaria sunt in hmõi ea, q̃ sunt sicut diacyminũ, ⁊ ɔfectio de sulfure, ⁊ administratio salsorũ. Et conueniẽtiores medicine que administrant in ꝑncipio sunt geleniabin vsq̃ꝫ ad diem septimum. Et non est malum vt administret iteꝝ aq̃ feniculi, ⁊ aqua endiuie, ⁊ aqua apij cuꝫ geleniabin ſm necessitatẽ. Et sirupus acetosus est vehemẽtis [n] ⌈ necessitatis ⌋ iteꝝ. Et aqua mellis cũ isopo, ⁊ est possibile vt ɔsequatur ꝑ eã illd̃, qd̃ querit de lenificatione nature, Et ꝓprie cum solutiuo fcõ de zuccaro [o] † ⌈ ⌋ ⁊ rosis rubeis nominatꝫ ꝑficis: quoniã est solutiuũ, ⁊ lenitiuũ. Et quãdo necessariũ est. vt ɔfortet eius lenificatio confricet in aqua lubleb: ⁊ ꝑmisceat si voluerit cũ casiafi. ⁊ penidijs. Et iteꝝ geleniabin acceptũ cum melle. tereniabin ꝑmixtum cũ aqua lubleb: Et non fiat assiduatio sup ea cum solutiuis in principio, ⁊ post ip̃m: ⁊ ꝓprie quãdo cũ materia est colera: illud.n.ꝑducit ad corruptionẽ complexionis. Et multi q̃dẽ homines dant in potu in ꝑncipio sicut est, medicinã de turbit in omni nocte, ⁊ sic̃ pillule de mastice in ebdomada bis, ⁊ sicut pillule de seminibus diureticis. Descriptio medicine de turbit. ℞. zinziberis, ⁊ masticis amborum añ. ʒ. x. turbit sicut alcohol. ʒ. x. zuccari tabarzet q̃ꝫtuꝫ omnia: ⁊ det in potu ei omni nocte aure. j. ⁊ illud fiat, qñ natura est nõ lenis: Si.n. rñdet omni die bis, non indiget hoc: Ego ṽo non diligo [p] † ⌈ ⌋ expectationẽ digestionis, ⁊ lenificatiõis cum eis que diximus ꝑus: immo opꝫ vt euẽtur ex ea aliq̃d, ⁊ expectet in reliq̃ vsq̃ꝫ quo digerat: ⁊ fiat illud cũ facili

h A. ꝓseruatiõe ab aliquo nocumẽto cũ s̃btiliatione regiminis declinante ad
Alia litera cura ɔueniẽti cũ subtiliatiõe regiminis d̃clinante ad

i A. cura conueniens

k A mezaurat
Alia litera imo sit panis cũ ferculis.

l A. eis febris q̃ dr̃ ferumundus .i. alzemberirie

m A. acuitate

n A. iuuamenti

o† A. Alia litera rubeo
Alia litera

p† A. nisi

tate paulatim, absq͂ sup̄fluitate: deinde p̄ueniat ad diuretica. Et silr̄ abhorreo qđ est silē aque p̄runoruz, ꝛ tamarindoꝝ, ꝛ similium de illis, que debilitant, a†[ ]ꝛ soluūt subtile. Et si mā fuerit decliuis ad additionē frigoris, misceat̄ cū ea medulla cartami. Et si fuerit mā ad colerā decliuis misceat̄ cum eo sirupus viol. aut viole ꝯdite ꝛ siracost, aut viole sicce ꝯtrite. Et adiuues cū clisterib⁹ leuib⁹, factis ex melle, ꝛ sale, ꝛ aq̄ sicle, ꝛ oleo sisamino. Et vomitus fiat cuz aq̄ raphani: ꝛ raphano infuso in sirupo acetoso cū seminib⁹, ꝛ his silib⁹. Et si necessari⁹ ē vomitus plimus p̄p multitudinē ei⁹ qđ accidit ei d̄ nausea, ꝛ alteratiōe saporis oris, administrent̄ grana raphani, ꝛ bibat̄ ex eis vsq͂ ad aure. j. cū aq̄ f̄ra. Et vomit⁹ qdem cū eo qđ est in eo de debilitate stōi, est vehementꝫ iuuamēti valde: ꝛ est vltimus huic egritudini. Op3 ergo vt expectet̄ in eo septim⁹, vt non accidat ex eo in p̄n° b[debilitas]ap̄ans corpus stomachi. Et si sit c[grauis]in eo vomitus, non p̄uoces ip̄m sup ip̄m cū labore. Et si accidit vomit⁹, ꝛ p̄p̄e in p̄ncipio p̄iodi, nō retineat̄ nisi d†[ ]sfa tiget, ꝛ d̄bilitet, tūc. n. restringat̄ sicut cū miua, ꝛ sirupo de mēta, q̄ dicem⁹ post. Et si accidat dolor capitꝭ, administrent̄ embroce ex camemilla cū immissione. iiij. extremoꝝ in aq̄ cal'a, ꝛ ligatiōe cruriū cuz fortitudine. Et si indiget̄ aq̄ ordei, administret̄ d̄cocta cū radicib⁹ q̄ntitate e[eq̄li:]aut misceat̄ cū ea sirup⁹ acetosus de melle, si nō acetat in stō: aut aq̄ mellis, si acetat. Et melior hora in q̄ dat̄ in potu illud, est si fuerit in aq̄ ei⁹ in p̄ncipio rei tinctura. tūc. n. op3 vt in potu det̄ in p̄mis de geleniabin, deinde det̄ in potu post ipsum duab⁹ horis aq̄ ordei. Et nō op3 vt fiat inunctio cū vnguentꝭ resolutiuis: ꝛ neq͂ embrocatio fiat cū embrocis subtiliatiuis: qum egritudo est in p̄ncipio: ꝛ humor est in corp̄e f[ambulās] ipsa. n. mollificāt viscera sua calefactione humida. Et alienet̄ aq̄ f̄ra. Et quotiēs videris vrinā grossiorē, ꝛ rubicūdiorē, n̄ erit malū si flebotomaueris. Et necessariū qdē est, vt g[redeas]tūc ad sirupos acetosos. Et scias q̄ fricatio est de curatiōib⁹ iuuātib⁹ eos: ꝛ q̄nto fuerit flegma viscosius, ꝛ grossius, tāto erit fricatio magis ꝯferens. Et dī q̄ fricatio cū tela aranee cum oleo, est iuuatiua valde. Et q̄n incipit egritudo augmētari, ꝛ post illđ, tūc fit sollicitudo h†[ ]de ore stōci, ꝛ q̄ ip̄m ꝯfortat. Et sint masticationes facte ex mēta, ꝛ mastice, ꝛ aniso, Et administret̄ vomitus cū raphano, s̄m q̄ dixim⁹ cū minoratiōe cibi. Et sit cū geleniabin qđ in potu dat̄ in p̄ncipio. Et post septimū p̄mixtum qđ ꝯfortet os stōi, Et sit in eo p̄uocatio plima, sicut anisum, ꝛ mastix. Et sit cū aq̄ cal'a, ꝛ p̄p̄e in p̄ncipio p̄iodi: nam ip̄3 resistit rigori, ꝛ frigori, ꝛ extinguit cū hoc sitiz, i[q̄nuis sit estuosa.] Et multotiēs qdem ꝯceditur euacuatio flegmatꝭ, ꝛ humoris crudi in hac hora, sed meli⁹ est vt expectet̄ in ea cōplemētum digōnis. Et q̄n egritudo icipit cum calore, ꝛ assiduat, iuuat̄ cuz h̄mōi trocisciς. ℞. myrobalanoꝝ citrinoꝝ, aloes, succi eupatorij, succi absinthij, oium an̄. ʒ. v. croci, ꝛ masticiς amboꝝ an̄. ʒ. vj. iformēt̄ trocisci, ꝛ sumat̄ ex eis omni die pōdus. ʒ. j. ꝛ oī nocte pondus. ʒ. s. Et qum vides q̄ digō apparet, adiuua eam cū eis, que sunt sicut folia apij: ꝛ feniculi, ꝛ radices squinanti, ꝛ capillus venerꝭ. Si aūt scias q̄ mā est f̄ra valde, nō est maluz vti pipere pauco, ꝛ vti vino pauco, subtili, non plimo. Et quandoq͂ adiuuant vnguenta resoluentia ad digōnem, ꝛ resol'onem cum v̄tute forti: ꝛ sunt conuenientiora in hac egritudie, q̄3 in reliq̄s febribus. Et op3 vt consideret̄ in hoc v̄tus, ꝛ febris, ꝛ rigor. Quod si v̄tus fuerit fortꝭ, ꝛ febrꝭ nō fuerit seua valđ, adde in k[ea in vnctiōib⁹ ꝯfricando.]ꝛ si nō, administrent̄ olea subtilia, que ad equalitatem sunt decliuia. Et q̄n p̄transit. xiiij. tunc necessariū est admistrare, quod subtiliat plus: sicut feniculum, ꝛ apiū: ꝛ fortasse idigem⁹ semie amboꝝ, ꝛ aniso, ꝛ eo qđ est sic̄ sirup⁹ acetosus cū seminibus, in quo ponunt̄ isop⁹, ꝛ albasce: ꝛ admistratione trociscoꝝ de rosis: ꝛ fortasse est necessariū addere in eis p̄p stōuz, tus, ꝛ masticē, ꝛ cipeꝝ, ꝛ absinthiū, ꝛ his silia s̄m q̄ exigit illđ qđ p̄ns est. Et vinū subtile ꝯfert eis in hac hora cū subtiliatōe sua: ꝛ q2 confortat calorē innatum, ꝛ q2 p̄uocat, ꝛ sudare fac̄. Et qum videris digōnem, ꝛ fortitudinē, dabis ei in potu post illud trociscos de absinthio. Et qum videris friguς in p̄ncipio p̄oxismoꝝ nocere, ꝛ egritudo non est in p̄ncipio, da in potu aquam cal'am in q̄ d̄cocta sunt ea q̄ sunt sic̄ semē apij, ꝛ anisuz, ꝛ ozimū: ꝛ administrabꝭ iteꝝ h̄mōi, ꝛ fortiora eis, embrocādo, ꝛ vaporando, ꝛ h̄mōi. Et q̄n̄q͂ dat̄ in potu ad rigorē vehemētem decoctio, s̄m hūc modū. ℞. zinziberꝭ, origani, ameos oium an̄. ʒ. iij. coriandri. ʒ. iiij. rosarum, calamēti amboꝝ an̄. ʒ. iij. passulaꝝ. ʒ. vij. decoquant̄ s̄m descriptōez ꝛ sit dosis. ℥. iij. Et qum videris l†[ ]

flegma] dabis i potu tyriacam: ꝛ dent̄ iteꝝ i potu trocisci de rosis magni cū aqua feniculi: ꝛ det̄ ei oī nocte medicina de turbit: ꝛ pill'e, de aloe facte cum m†[ ]spēbus n†[ ] que sunt sicut piper. Et ad illud est d̄coctio h̄mōi. ℞. hiere. ʒ. vij. turbit. ʒ. x. myrobalanoꝝ nigroꝝ. ʒ. v. eupatorij. ʒ. v. sal' indi. ʒ. ij. bedeoard, suchaba oium an̄. ʒ. iiij. anisi. ʒ. iij. decoquant̄ cum aqua apij, ꝛ sumatur de ea in potu s̄m q̄ntitatez necessitatꝭ. Et fortius illo est illud qđ. ℞. duaꝝ radicum ꝛ radicis o[lilij]oium an̄. ʒ. x. hiere. ʒ. viij. succi eupatorij. ʒ. v. semis apij, ꝛ feniculi oium an̄. ʒ. iiij. spice, mente amborum an̄. ʒ. vij. fiant ex eis trocisci ꝛ admistrentur. Decoctio bōa. ℞. duaꝝ radicū ambaꝝ an̄. ʒ. x. passulaꝝ enucleataꝝ. ʒ. vij. anisi, ꝛ masticꝭ amboꝝ. an̄. ʒ. iij. bedeoard, ꝛ suchaba, ꝛ eupatorij oiu3 an̄. ʒ. iiij. d̄coquant̄ in libris trib⁹ aq̄ vsquequo redeat ad librā. j. aque, ꝛ sumat̄ i potu aliq̄t dieb⁹ i ieiunio. Trocisci boni apud cronicas febres, ꝛ vehemētiaz rigorꝭ. ℞. hiere, succi eupatorij, absinthij, suchaba bedeoard oium an̄. ʒ. v. seis apij, ꝛ feniculi, anisi oium an̄. ʒ. iij. sal. naptici. ʒ. iiij. seis cuscute, myrobalanoꝝ kebuloꝝ. oium an̄. ʒ. x. agarici. ʒ. xv. trociscorū de rosꝭ. ʒ. xx. de turbit. ʒ. xxx. fiāt ex eis trocisci: et sunt solutiui. Et iteꝝ aloes, myrobal'. citrinoꝝ, ꝛ reubar. masticꝭ, succi eupatorij, absinthij oium an̄. p̄tē. j. croci p̄tꝭ vni⁹ medietatē, terant̄, ꝛ admistrent̄. Et iteꝝ hiere myrobal'. kebuloꝝ, sal' oiu3 an̄. ʒ. iiij. semis apij, ꝛ fenic'li, ꝛ anisi oiu3. an̄. ʒ. j. s. absinthij. ʒ. v. trociscoꝝ de rosꝭ. ʒ. iij. suchaba, bedeoard oiu3. an̄. ʒ. ij. terantur, ꝛ informentur pillule. Decoctio bona. ℞. eupatorij. ʒ. v. ꝛ radicis lilij, ꝛ radicis liq̄ritie, ꝛ ameos omniū an̄. ʒ. iij. seminis apij, feniculi an̄. ʒ. iiij. rosarum. ʒ. v. decoquantur omnia, ꝛ sit dosis eius omni die. ℥. iij. Et iterum radicum trium omnium. an̄. ʒ. x. seminis anisi, apij omnium an̄. ʒ. ij. suchaba bedeoard, eupatorij, absinthij omnium an̄. ʒ. v. centauree. ʒ. iij. decoquantur, ꝛ bibantur. ℥. iiij. Et iterum herbe eupatorij, fumiterre, bedeoard, suchaba, absinthij omnium an̄. ʒ. v. passularum. ʒ. x. myrobalanorum citrinorum. ʒ. x. Et hec qdem cura est salso, ꝛ ei in quo vincit colera magis

a † A. stomachū

b A. Alia litera labor

c A. difficilis

d † A. sup̄fluat ꝛ

e A. moderata

f A. Alia litera mobilis seu furiosus

g A. Alia litera properes

h † A. plus

i A. si excitata fuerit

k A. virtute vnguentorum

l † A. digōnē ꝯpletā tūc fiat euō ꝛ p̄uocatio cū eo in quo ē fortitudo ꝛ det̄ in potu sicut debidcheri bita. Et si fuerit mā ex f̄riori flegmate

m † A. eupatorio aut facte cum

n † A. aromaticꝭ

o A. liquiritie

ꝯueniēs. Et agaricū quū de eo sumit̃ in pl'uere ex ʒ.j.vsqȝ ad.ʒ.j.ꝛ tertiā, dieb⁹ ꝯtinuis ꝓhibet elōgari egritudinē. Sumat̃ ḡ puluis ex eo ꝛ cōmisceat̃ cū melle, ꝛ bibat̃. Et semē vrtice post digōnē ē mirabile valde, sūpt̃ in puluere, aut cū melle. Uerꝫ si ᵃ[ac/ciderit ei modus aliq̄s sol'onis ventris oportebit vt addat̃ in eo]ꝑp debilitatē epis ᵇ†[ ]semē cuscute: ꝛ ꝑpter debilitatē stōci mastix, ꝛ anisum: ꝛ propter debilitatē splenis, ꝛ grossitudinē ei⁹ radix ᶜ[apij,]ꝛ scolopēdria: nā multotiēs associat̃ huic egritudini splē: ꝛ fortasse oꝫ, vt addant̃ ꝑp ip̄m cipi, ꝛ ḡna de ben, ꝛ fenugrecū: ꝛ ꝯsideret̃ cū hoc dispō vehemētie febris, vt nō accidat vehementia calefactiōis. De eūonib⁹ vō q̄ sunt fortiora, ꝛ indiget̃ eis in hac egritudine apud digōnē, est vt augmētet̃ dosis de pillis de turbit: ꝛ administrēt̃ clisteria fortia. Et de illis sūt pill'e iste. ℞. masticis sextam.ʒ.j.succi absinthij q̄rtā.ʒ.j.pulpe collōq̄ntide sextā.ʒ.j.hiere pigre.ʒ.ſ.agarici.ʒ.ſ.informent̃ pill'e cū sirupo acetoso mellino, ꝛ sumant̃ in potu. Et de illis sūt pill'e de mastice, ꝛ de aloe. Qđ si mā fuerit ad caliditatē declinis, sumāt̃ de trociscis de spodio solutiuis tres trocisci, ꝛ ꝺ turbit aur̃.j.scamōee aure.ſ.succi eupatorij aur̃.ij.ꝛ dent̃ i potu s̄ꝫ q̄ꝫtitatē v̄tutꝭ. Et iterꝫ eupatorij, absinthij, capilli venerꝭ, ꝛ myrobala. fumiterre, passularꝫ mūdatarꝫ eq̄les sumant̃ ptes ꝛ ᵈ†[ ]dent̃ in potu s̄m q̄ꝫtitatē necessitatis. Et si nō suffert corp⁹ sol'onē vētris, ꝑueniat̃ ad diuretica, ꝛ subtiliatiua, ꝛ sudare facietia: Et de sūma illorꝫ qb⁹ indiget̃ tūc est infusio aloes cū melle. Et qñ declinat egritudo, nō est tūc introit⁹ balnei ante cibū malus. Cibi aūt eorꝫ sint subtiles sicut acetū ꝛ oleū: ꝛ qñqꝫ ponit̃ in eis parꝫ almuri, ꝛ ꝑprie in fine ei⁹. Illi aūt q̄ sunt fortiores, sunt ᵉ[altaragi]ꝛ pulli ꝛ alcubugi, ꝛ his sīlia, post declinatiōeꝫ. Et oꝫ vt ponant̃ in eis, ꝛ ꝑprie apud digōnē ea in qb⁹ est incisio, sicut acetū, ꝛ sinapis, ꝛ almuri. Et si fuerit s̄la acetosum, malū viscosum, porrū ꝛ aq̄ ciceris sūt de meliorib⁹ cibis eis: ᶠ[ꝛ qñqꝫ]ponunt̃ in eis cyminū, ꝛ anetū, ꝛ oleuꝫ. Et iterꝫ ᵍ[beguerid]f̄cā ex sicla, ꝛ almuri, ꝛ aceto, ꝛ ol'o abluto, ꝛ ʰ[alchaguamac sic̄ kēmach de capparib⁹, ꝛ remach]ꝺ aneto, ꝛ origano, ꝛ aniudē, ꝛ asꝑagis. Et deuitent̃ olea in qb⁹ ē infratio ꝛ hūectatio. Et hora cibi ē p⁹ temporē poxismi: ꝛ eradicationē ei⁹: ꝛ añ poxismū ad minus.iiij.horis. Mēsura aūt somni eorꝫ est vt sit eq̄lis vigilijs, vt sit digō māei ad somnuꝫ, ꝛ resol'o ad vigilias. Et balneū q̄dē est vehemētis nocumenti nisi p⁹ declinationē. Et succurrit̃ vomitui ei⁹ qñ sup̄fluit: Et opꝫ vt administret̃ in illo qđ sit sicut miua, ꝛ sirup⁹ de ḡnatꝭ cū mēta simul cognitus. Et si necessarium est fortius, sumatur de granis ḡnatorꝫ muzorꝫ.ʒ.x.ꝛ turis albi, ꝛ masticis amborꝫ añ.ʒ.v.mēte.ʒ.vij. decoquāt̃ in duab⁹ libris aq̄, in q̄ sint ⁱ[folia mēte donec minuat̃.] Et succurrat̃ fluxui ventris eius, quū sup̄fluit, cū retētione ei⁹ cum eis que sciuisti de stipticis ᵏ[regimētalib⁹, ꝛ medicialib⁹.] Sꝫ eius q̄dē debilitationi succurrit̃ vt cibet̃ successione ei⁹ pullis assatꝭ, ꝛ in patellis coctis: ꝛ vt adhibeant̃ suffumigatiōes, ꝛ odores viuificātes. Et si acciderit inflatio in facie, ꝛ extremitatibus, iuuant̃ quū administrātur hmōi trocisci. ℞. anisi, ꝛ lacce ablute, amborum añ. pondus.ʒ.v.amigdalarum ˡ†[ ]excorticatarꝫ, croci, marmacor oīuꝫ añ.ʒ.iiij.seminis apij, seminis feniculi, floris s̄gnanti omnium añ.ʒ.iij. ᵐ[floris]eupatorij.ʒ.iij. spice.ʒ.v.hierepigre.ʒ.vij.rosarꝫ.ʒ.x.fiant ex eis trocisci, ꝛ administrent̃. Et fortasse indigebis eis que sunt

ᵃ A. voluerit pillulas solutiuas oportebit vt addat in eis Alia litera voluerit aliqueꝫ mōuꝫ sol'onis vētris oportebit vt in eo addat Alia litera ad ex̄hēdū ꝛ euacuādū ip̄m melīora sunt solutiua vētris ꝛ oꝫ vt addatur in eis

ᵇ† A. Alia litera reubarbarum ꝛ

ᶜ A. capparis

ᵈ† A. Alia litera decoquantur ꝛ

ᵉ A. althelugi

ᶠ A. quū

ᵍ A. buared

ʰ A. alchuamach sic̄ alchamach ꝺ capparib⁹ ꝛ chamach

ⁱ A. manipli pulmēte donec ad medietatē ꝑueniat

ᵏ A. regiminis cibalis, ꝛ medicinalis Alia litera regimentalib⁹ cibalibus ꝛ medicinalibus

ˡ† A. Alia litera amararum

ᵐ A. succi

sicut homorusia, ꝛ dialacca, ꝛ medicamen de amigdalis amaris. Et ad longitudinē febris ⁿ†[ ]℞. rosarꝫ pōdus.ʒ.x. masticis, ꝛ spice, ꝛ feniculi, ꝛ seminis apij, ꝛ seminis endiuie, ꝛ succi eupatorij, ꝛ succi absinthij omniū añ.ʒ.iij.spodij.ʒ.v.fiant trocisci: ꝛ sit dosis ex duabus.ʒ.vsqꝫ ad.v.cū ʒ.x. de geleniabin in ꝺcoctiōis feniculi q̄ꝫtitate.℥.ij. Et ameos ꝯfectū cum melle est magni iuuamēti in hmōi loco. Et fortasse indiges ꝑp longitudinē frigoris fricatiōe: ꝛ modus in ea est, vt incipiat ab humeris, ꝛ inguinib⁹ qñ s̄pgit̃ caliditas in manibus, et pedib⁹ ꝛ calefiunt. Si aūt senserit sīlitudinem lassitudinis, fiat ꝑmutatio ad fricationē dorsi, Et qñ vehemēs fit calefactio ᵒ†[q̄ necessaria est in eis tūc dimitte eā]ad aliud mēbrꝫ. Et de oleis bonis eis est oleū dulce, in quo nō est stipticitas, ꝛ oleū camemillinū, ꝛ oleū de aneto ꝺcoctū in vase duplici. Qñ ergo ꝯpleueris, tūc absterge cū oleo aliquo, vt non angustiet̃. Et nō est malū si fricationē siccaꝫ sequat̃ fricatio cū ol'o aliquo. Et de illis que seruant stōs eorꝫ, vt non debilitent̃, sunt vnguēta inuncta capiti stomachi, que sunt sicut camemillinū, ꝛ oleū nardinū, ꝛ oleū anetinū, ꝛ forti⁹ illo ᵖ[alnazoki.] Et de emplis iuuatiuis est vt decoquat̃ camemilla cuꝫ re pauca masticis decoquēdo cū vino cū duplo sui de melle. Et si ceciderit appetit⁹, tūc melius est vt nō administret̃ vinū ᵠ[solū, immo]in quo ꝺcocta sint sic̄ camemilla, ꝛ ʳ[dactili]ꝛ melilotū, ꝛ absinthiū.

¶ Cura flegmatice continue, que nominat̃ latica.

¶ Cura eius. Cap.LVI.

Est cura facientꝭ poxismū omni die: ꝛ differt ab ea qm̄ oꝫ vt in ˢ[illa]sit administratio subtiliantiū cal'orū cū facilitate. Et ᵗ[hoc si fuerit ꝯtentus]eis, q̄ sunt sicut sirupus acetosus, ꝛ geleniabin, ꝛ iuleb de melle, ꝛ aq̄ ei⁹, ꝛ aq̄ feniculi, ꝛ apij, ꝛ radicū triū sine dubio confert. Et qñqꝫ ꝯfert eis ᵘ[kisch]de aneto, ꝛ ˣ[kisch]de capparib⁹: ꝛ ꝑprie cum vestigijs digōnis. Et ꝑparent̃ cibi eorꝫ in obseruatione temporꝫ, ꝛ diuersitatis ei⁹, ꝛ fortitudine v̄tutis, ꝛ debilitatꝭ eius i ꝑparatione cuius rememoratio preterijt. Et de medicinis bonis ad eos sunt trocisci de decem ḡnibus. Et iterꝫ de medicinis exꝑtis ad eos est illa q̄. ℞. rob.ʒ.vj.succi liq̄ritie, fumiterre, spice oīum añ.ʒ.iiij.masticis.ʒ.iij.karabe.ʒ.iij.anisi.ʒ.ij.ꝑparent̃. Et iterꝫ trocisci, eupatorij.ʒ.iiij.rosarꝫ.ʒ.j.ꝛ tertiā, spodij.ʒ.ij.ꝛ.ſ. ʸ†[ ]Et iterꝫ troc. absinthij quorꝫ descriptio. ℞. ᶻ†[ ]assari, semis apij, anisi, amigdalarꝫ amararꝫ suchaba, bedeoard, succi eupatorij, spice, masticꝭ oīuꝫ añ.ʒ.ij. ꝛ†[ ]ꝰ[Et iterꝫ eupatorij.℥.iij.rosarū rubearꝫ.lb.j.spice.lb.ſ. spodij.℥.iiij.]

¶ Cura empialos ꝛ liparie. Cap.LVIII.

Cura eorꝫ ꝑpinq̄ ē cure quā diximus ꝛ sī ambe associate vni vie: et oꝫ vt incipiat̃ in ꝑmis a sirupo acetoso mellino, ꝛ zuccarino. Et precipit̃ in eis ambab⁹ vt admistret̃ rob agreste ꝺcoctū cū melle, ꝛ sirupo rob. deinde fiat ḡdatio ꝺ via sumēdi i potu semina, ꝛ aq̄s eorꝫ ad infusionē aloes: ꝛ trociscos de rob cū mastice: ꝛ pill'as ꝺ aloe, ꝛ hierā pigrā, ꝛ pill'as ꝺ eupatorio. Et oꝫ vt i eis ambab⁹ sit stōi solicitudo hēat̃, ꝛ admistret̃ vomitiuū cū aq̄ faseolorꝫ ꝛ raphani, ꝛ aneti, ꝛ calamēti, ꝛ diuretica. Et ꝺ solutiuis iuuatiuis ē illō, qđ fit ex myrobalanis

ⁿ† A. cū rigore ꝛ frigore

ᵒ† A. ei⁹ nō ē malū tūc vt fiat fricatio cū oleo ita vt in mēbro vltimet̃ calefactio ei necaria ꝛ dimittat̃ ipsa vel permutet̃ ipsa

ᵖ A. est oleū alrazachi.

ᵠ A. immo almibachtegi

ʳ A. Alia litera sisimbrium.

ˢ A. ista

ᵗ A. qꝫ ꝯtentetur

ᵘ A. chemach

ˣ A. chemach

ʸ† A. Et iterꝫ eupatorij.℥.iij. rosarū lb.ſ.spodij.℥.iiij.spice.lb.ſ.

ᶻ† A. absinthij

ꝛ† A. ꝯtūdant̃ ꝛ cribellent̃ ꝛ malaxentur ꝛ fiant trocisci

ꝰ —— A.

nigris, ⁊ citrinis, ⁊ turbit, ⁊ zuccaro. Et de illis que ꝯferunt eis iuuamētū magnū sunt clisteria ꝯcliuia ad acuitatē, ⁊ in qbꝰ ponunt medulla cartami, ⁊ cētaurea minor, ⁊ anetū, ⁊ camemilla ⁊ albascech, ⁊ mellilotū ⁊ almuri ⁊ mel, Et regimen liparie indiget subtilitate plusquā regimen alterius.

Cura febris cum sincopi humorosa. Cap.LVII.

Hec febris est difficilis cure. Et modus in curatōe eiꝰ ē eūo ḡdata ex subtili ad fortē: ⁊ ꝓꝑe qn̄ nā nō r̄ndet ex se: tūc.n. cū clisteribꝰ mūda qđ est in intestinis, ⁊ venis ꝓpinqs eis, ex supfluitate: Et administra in residuo sbtiliatiōē cū fricatōe. Et Gal. qdē dixit qꝫ [a] [deficit in euone plimū eoꝝ] nisi cū fricatiōe. Et melior mōꝝ in fricatiōe eoꝝ ē, vt incipiat a coxis, ⁊ cruribꝰ, descēdendo a supiori ad inferiꝰ, ⁊ administret illđ cū mātili aspo, abradēte cutē: deinde pmutet ad manꝰ, descēdēdo ab humero ad spatulā, ita vt igneat cutis: dinde ad dorsū, ⁊ pectꝰ, deinde redeat ad crura: ⁊ reuertat ad ordinē pmū. Et ponat medietas tpis eoꝝ fricatiōi, ⁊ medietas tpis eoꝝ dormitiōi si poſſe est. Et ad sūmū canon curatiōis eoꝝ ē sbtiliatio, nō calefactio valđ. Et de illis q̄ ꝯferūt eis sunt sbtiliātia, sicut aq̄ mell' cū v̄tute isopi: ⁊ seminis apij in matutinis, ⁊ silibus eis. Qđ si fuerit illic fluxꝰ vētris supfluus, decoque [b] [mel] decoctōe vehemētiore, ⁊ nō soluet nisi paꝝ, [c] [tempatū, iuuatiuū.] Et sirupꝰ acetosus mellinꝰ iteꝝ ꝯfert eis, in estate qdē ⁊ cū ꝯsuetudine potꝰ aq̄ f're, pmixtꝰ cū aq̄ f'ra, ⁊ in hyeme oꝫ vt nō sumat eā in potu penitꝰ, ⁊ sit ꝯtentꝰ aq̄ cal'a. Et assumere cal'z ex potibꝰ est meliꝰ eis, nisi apđ necessitatē estus estatis, ⁊ vehemētiā caloris plimi. Et ꝯueniētius quo potant ad sitim est sirupꝰ acetosus mellinꝰ. Et vinū [d] [†] ꝯfert in eis pncipio, ⁊ ꝓꝑe si fuerint febres eoꝝ [e] [sanguinee, sꝫ paꝝ] sunt, ⁊ ꝓꝑe in senibꝰ. Et necessariū ē eis vinū post cibum. Et tibi qdē necessariū est vt ꝯsideres pulsum hn̄tiū hāc egritudinē semp, ⁊ qum videris eū incipe debilitari, ⁊ cadere, subito ciba eū pane īfuso in vino cōmixto, si nō phibet apa in visceribꝰ. Qum ergo associat ei hmōi egritudo, nō est curatiōi mōus, neqꝫ fidutie locus. s. qn̄ accidit hmōi alteratio in pulsu: ⁊ hec qdē cibatio est ex eis q̄ necessaria sꝫ, qn̄ vehemēs fit sincopis, verum opꝫ vt [f] [prohibeatur illud.] Cibus autem super quē fit dormitio est aqua ordei super quā nō addat: nisi qum cadit v̄tus: ⁊ si addit tūc sit panis infusus in iuleb, aut aq̄ mellis. Et balneum qdē est de rebꝰ nocibiliorıbꝰ istis, Et cal'm, ⁊ f'rum valde ex aere: cū cal'o.n. nō fit securitas de cursu humoꝝ ad pulmonē, ⁊ ad cor, ⁊ ad cerebꝝ: ⁊ f'rum ꝓhibet digōnē eiꝰ, ⁊ addit in oppilationē eiꝰ. Qđ si fuerit in ea humor colericꝰ aliqs tūc si facilis est vomitus ⁊ [g] [leniatur] est iuuatiuus valde: ⁊ ad vltimum [h] [melius est vt assidue pficiat] in ea.

Cura febris cū sincopi minuta. Cap.LVIII.

Oportet vt empl'et pectꝰ eius cū sandalis, ⁊ aqua rof. et viuificet cū cibo paulatim. Et sit cibꝰ eiꝰ, sicut panis de simila infusus in aq̄ ḡnatoꝝ infrata si desiderat ipꝫ, ⁊ sil'r in aq̄ de fructibꝰ. Si āt indiget ad v̄tutē almosusat factis ex pulsis: cū aceto ⁊ aq̄ agreste, ⁊ oleribꝰ f'ris, ⁊ proprie coriādro, erit iuuamētū in h̄ si exhibeat.

Regim̄ nocturne ⁊ diurne. C.LIX.

Regimen earum ambaꝝ est regimen flegmaticarū, neqꝫ est diuersitas in eis.

De quartana periodica. Cap.LX.

Plurimum q̄rtana ē piodica: ⁊ minorat casus q̄rtane insepabilis. Cāe v̄o q̄rtane sūt ea, que gn̄ant meliā, postea [i] [†] putrefaciūt eā: ⁊ tu iā sciuisti totū illđ. Et sciuisti qꝫ melia alia est, q̄ est fex sanguinis: ⁊ alia q̄ est adustio eiꝰ, ⁊ cinis humoꝝ. Et sciuisti qꝫ đ illa est sanguinea, ⁊ de illa est flegmatica, ⁊ de illa est colerica, ⁊ de illa est adustio ipsiꝰ melie nāl'. Et existimauerūt qdā hoiū qꝫ q̄rtana non gn̄at ex melia nāli, qm̄ ipsa non putrefit. Et huiꝰ qdē s̄mo nō opꝫ vt ausculteť: immo de ꝓꝑetatibꝰ ois humiditatꝭ est, vt putrefiat q̄zuis [k] [rarificet] in ꝑparatōe. Et plimū qdē euenit successiōe egritudinū [l] [febriū diuersaꝝ] putridaꝝ ꝑꝑ diuersitatē humoꝝ [m] [ex qbꝰ generant] ex eoꝝ putrefactiōe, ⁊ qum [n] [addunant] ⁊ nō euāt, multiplicat melia, deinde quū putrefit, est q̄rtana. Et multotiēs qdē accidit successiōe splenis: ⁊ qum hoc ipsa s̄m plimum nō euāt ex dolore splenis, aut duritie eiꝰ. Et saluior q̄rtana est illa, q̄ nō accidit ab apate splenis, aut alijs: aut cū qua nō est apa splenis. Quartana.n. que euenit ab apate splenis, aut cum q̄ est apa splenis, multotiēs pducit ad hydropisim, ⁊ pnitiē. Et q̄rtana q̄ salua est, liberat ab egritudinibꝰ mal' melicis, sicut melia, ⁊ epilepsia. Et in ea est securitas a spasmo, qm̄ humor est siccꝰ, Et s̄m plimū ē egritudo salua. Et qn̄ nō accidit i ea error nō addit supra ānū: ⁊ qn̄qꝫ pdurat.xij. annis: ⁊ qđ est ifra eos. Et q̄ ex ea lōga ē, pducit ad hydropisim. Et scias qꝫ autūnus est inimicꝰ quartane.

Signa. Cap.LXI.

Sunt qꝫ q̄rtana incipit in pmis cū frigore puo: deinde icipit frigus eiꝰ addi, postea minorat paruū apud statū, sicut in flegmate. Qūqꝫ calesit corpꝰ, non est calitas vehemēs, lꝫ sit maior, ⁊ magis appens q̄ꝫ illa que est in flegmatica: ipsa.n. cum difficultate sua in inflammatione non inflammat inflāmatione de qua curatur, sicut ignis in lignis [o] [grossis,] Et non comprehendit supcorpꝰ totū immo est illic calitas cū horripilatōe [p] [†] ⁊ cā in hoc est grossitudo hūoris. Et est cū frigore [q] [⁊ aliquātulo dolore] q̄si frangat ossa: Et est illic [r] [ꝯfractio] ꝑꝑ quā strident dentes: veꝝ nō sicut in flegmatica, quapp pducit illđ ad đbilitatē visus: veꝝ [s] [lenit] apud digōnē, qm̄ malitia minorat, sic fuit in pnº parump. Et de signis q̄rtane, sunt cāe eiꝰ añcedentes ex febribꝰ que ꝓlongate fuerūt: ⁊ ex splene, aut dolore. Et đ signis q̄rtane ēt sunt dispō ꝯpl'onis, ⁊ sigtiōes melie, ⁊ etas, ⁊ tp̄s, ⁊ cibꝰ, ⁊ forma ⁊ ꝯsuetudo, ⁊ q̄ sunt his silia. Et piodus eiꝰ est.xxiiij. horaꝝ. Et multotiēs ē febris terciana in estate qdē, ⁊ fit q̄rtana in hyeme. Et multotiēs pducūt febres diuerse ad febres pmixtas, in qbꝰ nō est ordo ꝑꝑ diuersitatem residui humoꝝ remanentiū post febres. Qum ergo ꝯfirmat s̄m cinereitatis additionem, ꝯfirmant sup q̄rtanā. Et illius qdem que est a flegmate adusto sunt paroxismi lōgiores: Et accidit [t] [eis frigus s̄m plus successione assiduationis] ⁊ est sudor tardior, ⁊ vrina grossior, ⁊ durities venaꝝ minor: ⁊ fit s̄m plimum successione febriū flegmaticaꝝ. Et illā que est a sanguine adusto antecedunt signa sanguinis, ⁊ febris eius, ⁊ rubedo vrine, ⁊ sign̄t ipsam forma, ⁊ etas, ⁊ tp̄s: ⁊ fortasse erit post febres sanguineas. Et in illa que est a cholera adusta est pulsus vehementioris velocitatis, ⁊ frequentie: ⁊ incipit cum horripila/

a A. deficiūt plimi eoꝝ ab euacuatione

b A. aquā mellis

c A. tēpate cum iuuamento

d † A. aquosum

e A. fortes ⁊ raro

f A. sequatur illam fricatio

g A. leuis

h A. dignus est vt iuuet

i † A. que

k A. diuersificet

l A. diuersarū, ⁊ successiōe febriū

m A. Alia litera qui gn̄ant ex eis

n A. incinerati fuerint

o A. viridibus

p † A. ⁊ grauitate

q A. aliqđ ex dolore

r † A. rigor ⁊ ꝯcussio vel cōmotio

s A. Alia litera māifestatur seu clarescit

t A. ⁊ accidit plimū illius successiōe quotidiane

tione, ⁊ [a] [frigore] in carne, ⁊ siti, ⁊ sudore. Et qñqꝫ sit ira [b] [⁊ furor] ⁊ inflamatio, ⁊ sigñt ipsaꝫ forma, ⁊ tp̄s, ⁊ etas, ⁊ qñqꝫ sigñt ipsaꝫ ꝙ ipsa sit successiõe febriũ colericaꝝ. Et pulsus in q̃rtana est dcliuis ad duritiẽ ꝓꝑ siccitatem humoris: Ipse.n.trahit ad interiora, q̃si ipse eẽt pulsus [c] [senis:] ⁊ ad eq̃litatem, dum nõ mouet: ⁊ si moueat, diuersificat pulsus valde ꝓꝑ grossitudinẽ sup̄fluitatis: ⁊ fit [d] [mũdificatio] eiꝰ appens apud tẽporẽ: ⁊ est sig̃tio cõpleta sup̄ q̃rtanã. Et multotiẽs accidit in eo diastoles ineq̃lis, ⁊ systoles vehemẽtis velocitatis, ſm ɔ̃riũ eiꝰ qd̃ est in tertiana. Et pulsus qdẽ q̃rtane melior est pulsu flegmatice in ꝑuitate, ⁊ freq̃ntia: ſꝫ est silis ei in tarditate: Et apud inceptionẽ ꝑoxismi addit tarditas sua, ⁊ [e] [frequẽtia:] ⁊ diuersitas eiꝰ est maior diuersitate reliquaꝝ febriũ, deinde incipit magnificari, ⁊ fieri frequẽs, ⁊ velox. Et vrina in q̃rtana est siliũ boraꝝ in ꝓuatione digõnis, ꝓꝑ frigus mãei, ⁊ grossitudinẽ eiꝰ, nisi apud statũ bonũ. Uerũ dispõnes eiꝰ, ⁊ colores eiꝰ diuersificant: ⁊ illd̃ iõ, qm̃ melãcolia generat ex humoribꝰ diuersis. Et de signis digõnis q̃rtane ẽ leuitas [f] [tremoris.] Urina aũt in ꝓncipio est alba ad viriditatẽ decliuis, cruda, cui nõ ẽ digõ. Et post ꝓnm diuersificat eiꝰ dispõ [g] † [ ] ꝓpterea ꝙ [h] [ꝑlimũ melie est gñatuꝫ] ex humoribꝰ diuersis: ⁊ est apud declinationẽ nigra. Et sudor in q̃rtana est ꝑlimus ꝑ cõparationẽ ad flegmaticam: ⁊ nõ multiplicat ꝑ cõparationẽ ad alt̃: ⁊ sitis minorat in hac febre, nisi sit a melãcolia colerica.

¶ Cura. Cap. LXII.

Onsideretur in hac egritudine an sit melãcolia statica: aut melia sãguinea, aut melia colica, aut melia melica. Deinde rege vnãquãqꝫ eaꝝ cũ eo qd̃ ei est ɔueniẽs, de illis q̃ dicemꝰ. Uerũ oibꝰ spẽbꝰ suis sũt iudicia in qbꝰ cõicant: ⁊ illd̃ est ꝙ [i] [ipse minuunt] in ꝓncº. q̃re necesse est vt attẽdat an sit sanguis dñans in ea, ⁊ ꝓꝑe qñ q̃rtana est a melia sanguinea: tũc.n. flebotomet, ⁊ extrahat sanguis ſm q̃ꝫtitatẽ necessitatis: ⁊ fortasse exigit multitudo eiꝰ [k] † [ ] vt exhatur de eo res ꝑlima. Et qñ nõ est necessaria flebotomia, tũc flebotomia est nociua, inq̃ꝫtum debilitat, ⁊ inq̃ꝫtũ educit ɔ̃riũ melie: ⁊ inq̃ꝫtũ mouet hũores ad exteriora. Et si opꝫ, eũet a ꝓncipio de hũore faciẽte febrẽ aliqd, [l] [ad alleuiandũ, ⁊ mũdificãdũ.] Illd̃.n. apud digõnẽ [m] [est] ſm ꝙ innuã ad ipꝫ. Et sit post ꝑoxismũ ꝑ diẽ. Et nõ oꝫ vt fiat ꝓuocatio in ꝓmis cũ fortitudine: Et oꝫ vt administrent mollificãtia. Et si tibi non vr̃ bonũ vti potiõibꝰ, administra loco eaꝝ clisteria ɔueniẽtia: ſꝫ oꝫ vt sint leuia: ⁊ nõ ꝓcedit ɔfortatio eoꝝ, nisi qñ cõseq̃t egritudo statũ. Et si medicꝰiam p̄sumpserit, ⁊ solõne eduxerit meliaꝫ in ꝓncipio, aliq̃tiens solõne forti ⁊ ꝓhibuit egritudinẽ penitꝰ: ſꝫ [n] [est rectũ] ab errore. Et opꝫ vt ꝓhibeat in die ꝑoxismi a comestione: ⁊ p̄cipiat ieiuniũ, Et ꝓhibeat ab aq̃ fr̃a illa die, Et ẽ necessariũ in reliq̃s diebꝰ vti carne taiugi, aut pulli: in ꝓmis taiugi vsqꝫ ad tres vel q̃ttuor ꝑiodos: deinde pulli, tũc.n. pullus ẽ melior. Et sit medicina in die [o] † [ ] ꝑoxismi geleniabin [p] [ɔfricatũ] cũ aq̃ cal'a in die bis, aut [q] [ter. Sintqꝫ.ʒ.iij. geleniabin cũ.ʒ.x. sirupi acetosi.] Et tu qdẽ scis ꝙ qñ melia est colica, tũc opꝫ vt administret in ea qd̃ soluat eam ex gñe myrobalanoꝝ, ⁊ viole. Et si est flegmatica [r] † [ ] oꝫ vt administret in ea aliqd in ꝓmis in q̃ sit ṽtus polypodij, ⁊ epithymi, ⁊ silium. Et scias ꝙ aq̃ casei est bonũ vehiculũ ei, q̃ administrat d̃ ṽtutibꝰ p̄dictis: ⁊ fortasse ɔfert administratio eiꝰ solius qñ est caliditas violenta. [s] [nã geleniabin] ⁊ aq̃ eiꝰ colata [t] [cũ] decoctiõe sua forti, est loco ipsiꝰ: ꝓꝑe qñ est in stõ debilitas: aut est illd̃ qd̃ vincit humor fr̃us. Et vomitꝰ iteꝝ ⁊ ꝓꝑe añ cibũ, ⁊ post cibũ est ɔueniẽtior: ⁊ ꝓꝑe in die ꝑoxismi, ⁊ añ ꝑoxismũ: ⁊ ꝓꝑie qñ melia est flegmatica est de rebꝰ iuuãtibꝰ in ea: ⁊ non in ꝓncipio tm̃ immo, ⁊ in oi hora. Oꝫ ergo vt nõ laboret in ꝓncipio, ⁊ in ꝓncipijs digõnis vsqꝫ ad aduẽtum cõplemẽti digõnis [u] [in euacuãdo sup̄fluitatẽ] cũ eo qd̃ [x] † [ ] calefacit cũ fortitudine, neqꝫ cũ eo qd̃ exiccat cũ fortitudine ex medicia, ⁊ dimissiõe ciboꝝ, neqꝫ cuꝫ eo qd̃ debilitat ex solõne vẽtris: neqꝫ iteꝝ cũ eo qd̃ debilitat in ꝓnº ex subtiliatiõe regiminis. Et scias ꝙ qñ icipit q̃rtana in estate, aut hyeme, tũc oꝫ vt in potu det in ꝓmis de aq̃ ordei, ⁊ secaniabin, vt apiat vias oppilatas ꝓꝑ ꝓuocatiõeꝫ, ⁊ cõsumat velocit̃: ⁊ illd̃ est pꝰ ꝑiodũ añcedẽtẽ tribꝰ horis, aut q̃ttuor. Et cũ accidit q̃rtana in hyeme, tunc [y] † [ ] nõ ẽ mõus vt det in potu trocisci. Et scias ꝙ res fr̃e, ⁊ humide facil' digõnis, boni chimi sꝫ ɔuenientes huic egritudini [z] [in q̃ꝫtũ est febris, ⁊ ex hoc ꝙ] sꝫ ɔ̃rie vni duaꝝ q̃litatũ melie, q̃ est siccitas, q̃re oꝫ vt administrent iteꝝ, vbi nõ timet nocumẽtũ digõnis: [⁊] [⁊] nẽ sit q̃ꝫtitas ex q̃ [&] † [ ] timeat nocumẽtũ in digõne: aut misceat cũ eis aliqd qd̃ eaꝝ fr̃itatẽ tẽpet, ⁊ nõ minuat eaꝝ hũiditatẽ: ⁊ iste sꝫ res cal'e cũ eq̃litate. Et alienet omne fr̃um, ⁊ siccuꝫ. Et res hũide, ⁊ fr̃e huic egritudini ɔueniẽtes, sꝫ sic endiuia, ⁊ lactuca, ⁊ melon, ⁊ ꝑsica qñqꝫ. Et nõ oꝫ vt d̃uitent hmõi nisi aũt ꝓꝑ vehemẽtiã frigoris, ⁊ ẽ illd̃ inuẽtũ sic in lactuca, ⁊ nõ est inuẽtuꝫ sic in melone dulci: aut ꝓꝑ vehemẽtiã ꝓuocatiõis ꝑducẽtis ad igrossatiõeꝫ sanguis, ⁊ illd̃ est inuẽtum in melone dulci: aut ꝓꝑea q: p̄parata sunt ei qd̃ ꝑmisceat [ꝫ] † [ ] putredinẽ: ⁊ ẽ illd̃ inuẽtũ in ꝑsicis: ⁊ oꝫ vt obſues hmõi. Cibi ṽo cal'i cũ eq̃litate, cũ additiõe in humiditate, sꝫ iuuãtes valde: ⁊ ꝓꝑie qum volũt eq̃tionẽ caliditatꝫ eoꝝ, vbi non diligit vt ꝑ ea fiat iuuamẽtũ ad digõnẽ cũ fr̃is ⁊ hũidis: sic cõmixtio ficuũ cũ endiuia. Et nõ est malũ in ꝓmis sumere ea in qbꝰ est salsedo, ⁊ [a] [acredo] ⁊ incisio, qũ nõ timet incremẽtũ caliditatꝫ: In fine aũt egritudinis nõ est excusatio illiꝰ. Et trocisci de absinthio iuuatiui sꝫ vsqꝫ ad finẽ egritudis. Et d̃ illis qbꝰ fit iuuamẽtũ est sessio in aq̃ cal'a dulci añ cibũ omni die: ⁊ balneatio que humectat, ⁊ nõ facit sudare, neqꝫ excitat caliditateꝫ, ⁊ ɔtinuatio delitiaꝝ ⁊ q̃etis, ⁊ abhorrere exercitium, ⁊ motus corpeos, ⁊ aiales. Et oẽs iste febres indigẽt humectãtibꝰ: ⁊ diuersificant in q̃ꝫtitate infr̃atiõis, ⁊ calefactionis. Et necessitas sua q̃ indigẽt exiccatiuis, ẽ ꝓꝑ illd̃ qd̃ ẽ in eis de ṽtute icisionis, ⁊ abstersiõis, ⁊ solõnis, ⁊ nõ ꝓꝑ exiccationẽ. Et oꝫ vt obſuet stõus cũ empl'is bonis, ɔfortantibus, que sunt inter ṽtutẽ caliditatꝫ, ⁊ sbtilitatẽ eiꝰ ſm ꝙ exigit dispõ: Et obſuent splen, ⁊ epar: ⁊ regant, vt non indurent, ⁊ apent. Et fortasse est necessariũ ad ꝓuocandũ vomitũ vti aq̃, raphani cũ semie suo, q̃ misceant cum sirupo acetoso. Et fortasse iuuat cũ añcessione cõmestiõis [b] [sicle] ⁊ eiꝰ ꝙ salitũ est d̃ piscibꝰ, ⁊ sinapis, ⁊ his siliũ ante ipm. Et adiuuat pꝰ illd̃ cũ potu aq̃ multe. deinde fiat successio cũ sirupo acetoso, ⁊ euomat. Et de illis q̃ ɔferũt ei est vt sumat ipꝫ in die ꝑoxismi: d̃inde euomat sup̄ ipꝫ, Et securitatẽ fac a nocumẽto [c] [febris, qd̃ ẽ ꝓꝑ frigus, ⁊ rigor, ⁊ acuitate] febr] si sumãt allea ⁊ mel, ⁊ bibat

Marginal notes:

a A. Alia litera fractione seu cõtritione
b A. q̃dã ⁊ sitis
c A. spasmati
d A. raritas
e A. raritas eius
f A. rigoris.
g † A. ⁊ coloratõ
h A. melancolie generatio est
i A. Alia litera qñ in oibꝰ eaꝝ sit euacuatio
k † A. ⁊ spissitudo seu fecalitas eius. Alia litera ⁊ fecalitas ⁊ malitia ipsius
l A. ꝓꝑ alleuiationẽ nõ ꝓꝑ mũdificationeꝫ vel eradicationem
m † A. fit
n A. melioratio est facta
o † A. alio a die
p A. commixtuꝫ
q A. tres. ʒ. geleniabin cũ. ʒ. x. sirupi acetosi. Alia litera tres. ʒ. geleniabin. x. diebꝰ cum sirupo acetoso
r † A. oꝫ vt administret qd̃ soluat eũ i ꝓmis aliqd in quo sit virtus turbit. Et si est melancolia
s A. ⁊ geleniabin quidem
t A. a
u A. ⁊ fiat euo superfluitatum
x † A. non
y † . ẽ curanduꝫ cũ facilitate ⁊
z A. ex parte febris ⁊ ex parte
⁊ A. aut
& † A. non
ꝫ † A. ad
a A. acuitas
b A. Alia litera atriplicis
c A. frigoris ⁊ rigoris ⁊ acuitatis

sirupum acetosum mellinum,ꝛ impleat͛ cibo:dein/
de sumat aquam cal'am ꝛ euomat. Cum ergo có/
sumit͛ paroxismus,tenet rem paruam,ꝛ balneet͛ in
mãe.ꝛ si sumat añ ꝑoxismũ.v.hor̃ cibũ,vt euomat,
fortasse iuuabit illõ,lȝ nó euomat [a]†[ ].Et vo
mit⁹ ante ꝑoxismũ qcũqȝ humor sit,aut alleuiat pa
roxismũ aut eradicat ipm.Et de regimine bono est
ꝙ ieiunet in die ꝑoxismi,si non est qõ ꝓhibeat:ꝛ nõ
sumat cibũ donec ꝯsumat͛ ꝑoxismus. Et ingrediat͛
balneũ die scõo siqdẽ fuerit digõ ẜm descriptionẽ,ꝛ
si non fuerit digó,nó fiat in eo nisi effusio aque cal'e
q̃ȝtitate q̃ delectat corpus,ꝛ humectat, minus q̃ȝ vt
ꝑueniat ad hoc vt [b][liquefiat]ex ea humor.[c][Et in
die tertio]administret͛ vomit⁹ ꝑpillõ qõ supfluit õ
cibo,ꝛ qõ resoluit balneũ:q̃ȝuis oporteat vt admi/
nistret͛ vomit⁹in die ꝑoxismi iteꝝ. Qõ si melãco/
lia fuerit sanguinea,iuuabit͛ cũ flebotomia ex basi/
lica,deinde ꝑ eũonez subtilem cũ eo in quo ponunt͛
de mũdificantib⁹sanguinẽ sic v̄tutes suchaba,ꝛ be
deoard,ꝛ polipodij,ꝛ fumiterre,ꝛ myrrobalanoꝝ
kebuloꝝ:ꝛ hoc qdẽ gen⁹ velociter recipit curatio/
nẽ. Et si fuerit melãcolia colerica,tũc tibi inest vt
administres infrationẽ ꝛ humectationẽ vltimas,ex
medicinis,ꝛ cibis:Et administra aquã tpatã sedẽ/
do in ea ꝛ abluẽdo: Et fiat lenificatio mãe in ꝑnci/
pio cũ eis q̃ sunt sicut illud qõ fit ex viol'.ꝛ qõ fit ex
aq̃ casei cũ v̄tute polipodij:aut sirupus acetosus cũ
epithymo,ꝛ sirupus rof.ꝛ aq̃ lubleb ꝛ casiasi. At
v̄o sol'o ei⁹integra spat͛ post.xx.dies,qm̃ digõ appa
ret in eo.s.qñ mã est melia colica:deinde fiat g̃datio
ad illõ,qõ subtiliat,ꝛ incidit. Et si necessaria ẽ re/
ctificatio stõi,tũc fiat cũ inunctionib⁹,ꝛ oleis,ꝛ epi
thimatib⁹,que non ptrãseant v̄tutem camemille,ꝛ
absinthij,ꝛ meliloti,ꝛ sil'iũ.Et ieiũiũ plimũ [d][vsqȝ]
in die ꝑiodi.[e][Et qñqȝ iteꝝ]ẽ ex eis q̃ non ꝯueniũt
ei.Et si sit [f][vt in die ꝑiodi sufficiat]eis de cibo pa/
rũ modicũ. Et de mũdificatiuis iuuantib⁹sunt ea,
in qbus est decoctio myrobal'.ꝛ epithymi,ꝛ sene in
sirupo acetoso,in quo õcocte sunt viole.Et fortasse
sumit͛ in potu [g][ente in eo]assa in ieiunio ꝓpe i die
ꝑoxismi,ꝛ euomat ipȝ,si nauseat cũ ea aia ei⁹. Et si
fuerit melia flegmatica [h][redeat ad sirupuȝ aceto/
sum]mellinũ cũ aq̃ apij,ꝛ feniculi,ꝛ sil'iũ. Et si ne/
cessaria fuerit lenificatio misceat͛ cuȝ eo in ꝑncipio
v̄tus solutiua flegmatꝭ de v̄tutib⁹ turbit,ꝛ polypo/
dij:ꝛ fiat g̃datio pauca ad v̄tuteȝ agarici,Et fiat vt
vomat cũ sirupo acetoso mellino de seminib⁹,ꝛ his
sil'ib⁹,vsqȝquo icipiat digeri. Et fit vaporatio stõi,
ꝛ ei⁹empl'atio cũ eo qõ est forti⁹:ita vt cuȝ dactilis,
ꝛ ficub⁹,ꝛ sil'ib⁹:Et sil'r inunge ipm cum oleis cal'is
ꝑueniẽdo vsqȝ ad oleũ de costo.Et fortasse est neces/
sariũ in eo ꝓuocare vomitũ cũ sirupo acetoso.ꝛ sit
in eo v̄tus [i][sinapis,ꝛ]hellebori albi:immo [k][for
tasse]est necessariũ vt in potu det͛ hellebor⁹alb⁹in
raphano,aut v̄tus hellebori in raphano,aut helle/
bor⁹cũ dispõne sua,quȝ nó timet͛ õbilitas dispõnis
v̄tutis. Et si fuerit melia melica pura,de gñe fecis
sanguinis,tũc rectificat͛ sol'o ei⁹in ꝑmis cum aq̃ lu/
bleb,ꝛ penidijs:ꝛ est ꝯueniens administratio gele/
niabin mellini,ꝛ zuccarini.Et in fine ei⁹eũet͛ cũ eis
que sunt sicut õcoctio myrobalanoꝝ citrinoꝝ,ꝛ ni/
groꝝ,ꝛ fumiterre,ꝛ passulaꝝ. Cum ergo egritu/
do digesta est,tũc bonum est flebotomare ex basili/
ca. Et administret͛ vomitus sup cibũ cum fortitu/
dine:aut leuiter ẜm horam ꝛ necessitatẽ,Et opȝ vt
vt assidnet ipsum,qm̃ est radix ad eũonẽ cũ medici
nis,ꝛ clisterib⁹fortib⁹,Et medicine q̃ administrãt͛
in huiusmodi hora sunt epithymũ,ꝛ polypodium,

a †A.totum
b A.moueatur
c A.in die.ergo
d A.etiam
e A.quandoqȝ
f A.i die ꝑoxismi sufficit
g ——A.
h A.ꝑpet ad geleniabin
i ——A.
k A.quandoqȝ

ꝛ agaricum,ꝛ sticados,ꝛ lapis almen⁹,ꝛ lapis la/
zuli abluti,ꝛ nó abluti,ꝛ succ⁹folioꝝ [l][centauree]
cũ sirupo mellino.Et fortasse necessari⁹ est ellebor⁹
niger,ꝛ fortasse [m][infundunt͛]in colica sene,ꝛ fu/
musterre cũ epithymo,ꝛ in sirupo acetoso.Deinde
[n][hẽas ꝯsiliũ]tũc apud eũonẽ,ꝛ da in potu flegma
tice ꝛ melãcolice ex ea tyriacã,ꝛ metridatũ,ꝛ medi
camẽ de assa,ꝛ sulfur,ꝛ pip solũ bibat͛ in aq̃.Et de
illis est sinapis q̃ administret͛ nó assidue,imo in oi/
b⁹trib⁹dieb⁹:ꝛ in ꝑmis,ꝛ añ illud in spatio longio
re:ꝛ sil'r diapipeon,ꝛ sil'ia illi de electuarijs.Et non
festines cũ aliq̊ hoꝝ ante digónẽ:nã si tu dederis in
potu tyriacã,ꝛ sil'ia illi in ꝑmis,cópones q̃rtanã cũ
q̃rtana:ꝛ fortasse attrahes egritudines al's,ꝛ ꝓprie
in hyeme.Et in fine ei⁹si necessaria fuerit flebotóia,
aude sup eã. Jnqt Gal'.sanaui gẽtem plimũ a q̃rta
na ita.Dedi eis i potu p⁹digõnẽ solutiuũ:õinde de/
di eis in potu succũ absinthij.deinde dedi eis in po
tu tyriacã. Et dico ꝙ assa,ꝛ pip singularia sũt iuua
tiua valde,qñ appet digó,ꝛ ꝑuenit stat⁹,Et ciba il/
luȝ sabane,ꝛ [o][elbune ꝛ keniculi capparis,]ꝛ sina
pis,ꝛ almuri,ꝛ oib⁹in qb⁹est v̄tus solutiua cũ for/
titudine.Et fortasse erit tibi necessariuȝ vt des ei in
potu post.xl.dies,oi mane q̃ȝtuȝ est nabaca vna de
eis que sunt sicut medicamẽ de assa,ꝛ oi ẜo sil'r,cuȝ
febris nó fuerit acuta,ꝛ mãe i radix non fuerit col'a.
Et de trociscis iuuatiuis in hac hora,ꝛ apud decli/
nationẽ,sũt trocisci ẜm hũc modũ.℞.succi eupato/
rij,ꝛ croci amboꝝ añ.põdus.ʒ.iij.scolopendrie,ari
stol'.ꝛ [p][lactuce],ꝛ reubarbari.ꝛ spodij oium añ.
ʒ.v.ꝛ se.acetose,ꝛ se.portulace,ꝛ rof.ꝛ spice,ꝛ se.
cuscute,ꝛ anisi,ꝛ se.apij,ꝛ radicũ capparis,ꝛ g̃no/
rũ alben,ꝛ se.feniculi oium añ.ʒ.iiij.ꝯficiant͛ cũ aq̃
apij,ꝛ fiant trocisci,ꝛ dent͛ in potu cũ aq̃ feniculi,ꝛ
endiuie,ꝛ cuscute:ꝛ hec qdã medicina iuuatiua est
modis plibus. Et [q][si digerit͛ mã]tunc fac istud.
℞.myrre.ʒ.xv.spice.[r][.ʒ.xiij. agarici,costi,floris
sq̃nãti,omniũ añ.ʒ.v.]petroselini.ʒ.xv.anisi.ʒ.x.cõ
ficiant͛ cũ vino antiquo [s][ꝛ cũ melle ꝛ zinzibere.]
Et sit dosis ei⁹q̃ȝtum est nux. Et qñqȝ dabis in po
tu in fine,ꝛ conualescentibus,ꝛ apud paucitatem
nocumenti in ea,ꝛ multitudinem caliditatis cum
subtiliatione mãe medicinam hmõi. ℞.seminis
iusq̃ami albi,mãdragore,amboꝝ añ.siliquam.j.ꝛ
asse circiter tertiam fabe.j. Et de hoc gñe est vt su/
mant͛ iteꝝ calamẽti domestici aur͛.iiij.ꝛ seminis v̄/
tice aure.xx.ꝛ epithymi aure.j.fiãt trocisci ꝑui val/
de,ꝛ sit dosis.ʒ.j.Et ex eis q̃ bona sũt eis,est vt ad/
ministret͛ p⁹ appitionẽ digónis vsqȝ ad finẽ ei⁹istõ.
Sumat͛ passulaꝝ õ semi,[t][aut de alacoẽ]ꝛ allei
siluestris ꝛ mirti recẽtis oiuȝ añ.ꝑs.j.ꝛ decoquant͛
in aq̃ dulci postq̃ȝ infusa sunt in ea,deinde bulliant
exqsite,ꝛ colet͛,ꝛ det͛ de ea.℥.j. Et iteꝝ semis apij,
ꝛ anisi,ꝛ cordumeni,oiuȝ añ.ʒ.v.origani siluestris,
ꝛ eupatorij oiuȝ añ.ʒ.vij.ameos.ʒ.iiij.suchaba.ʒ.iij.
passulaꝝ.ʒ.x.decoquant͛ in trib⁹libris aque vsque
quo redeat ad.lb.j. Et de illis que bona sunt eis
est,vt sumantur ameos,spice,ꝛ calamenti omniuȝ
añ.ʒ.x.ꝛ carui,ꝛ anisi amborum añ.ʒ.vij.ꝛ asse põ
dus.ʒ.v.ꝛ zinziberis pondus.ʒ.iiij.ꝛ cassie põdus.
ʒ.iij.conficiantur cum sufficientia mellis. Et sit do
sis eius pondus.ʒ.j.cum aqua apij.ꝛ feniculi.ꝛ tro
cisci huiusmodi. ℞.succi eupatorij.ʒ.x.scolopen/
drie,spodij,feniculi,spice croci,omniuȝ añ.ʒ.v.lac
ce,ꝛ reubarbari omnium añ.ʒ.iij.seminis cucume
ris,ꝛ seminis portulace omnium añ.ʒ.vj.fiant tro/
cisci cum aqua apij,ꝛ sumantur in potu cum siru/
po acetoso. Et iterum ad flegmaticam. Myr/

rhe.ʒ.

l A.pentafilon
m A.sufficit
n A.prouoca
o A.chamach õ capparib⁹ꝛ sinapi ꝛ almuri Alia litera ꝛ lacte,ꝛ chamach de capparibus
p A.lacce
q A.qñ mã fuerit digesta
r A.piretri costi sumitatum squinanti.ʒ.v.
s A.aut melle zinziberis.
t A.ꝛ passularũ alberuȝ

rhe.ʒ.ᵃ⸢xxxv.⸣croci,petroselini āboꝝ añ.ʒ.v.spi/ ce.ʒ.iiij.s.castorei.ʒ.iij.anisi.ʒ.iij.s. seminis apij,et karui amboꝝ añ.ʒ.iiij.amomi,corticum casie stora cis omniū añ.ʒ.ij.7 tertiā,siseleos,adriani ꝯfectōis omniū añ.ʒ.j.7 tertias duas. Et qñ vehemens fit rigor est vomit⁹ cum aq̄ tepida,7 sirupo acetoso ad illō iuuatiuū. Quod si v̄tutes ei⁹ non obediūt,tūc ᵇ†⸢ ⸣cū eis q̄ꝝ rememoratio p̄cesserit ꝭm horā. Et fiat vaporatio cū embroca,in qua decocta sunt sceba,7 camemilla,7 similia homine cooperto cū pannis laneis aggregantibus calefactiōem.

a A.7 tertiam

b†A.fortifica eas

¶Rememoratio solutiuorum,quibus indigēt post digestionem. Cap.LXIII.

Kebuloꝝ.ʒ.vj.epithimi absinthij āboꝝ añ.ʒ.v.mirobalāoꝝ citrioꝝ,succi eupatorij,emblici oiuꝫ añ.ʒ.iiij.semis apij,7 anisi seis fenicli oiuꝫ añ.ʒ.ij.fiat ex eis ꝺcoctio,7 soluaꝭ cū eo cū facilitate. Aut sumaꝭ ᶜ⸢absinthij pōdus.⸣ʒ.x.myrobalāoꝝ kebuloꝝ,7 epithimi oiuꝫ añ.ʒ.viij.7 fumiterre pōdus.ʒ.vij.7 suchaba,7 cētauree maioris amboꝝ añ.pondus.ʒ.vj.eupatorij,7 radicis sq̄nāti amboꝝ añ.pōdus.ʒ.v.decoquanꝭ cū quinq; libris aque donec redeat ad.lb.j. Pill'e leues,q̄ qñ administranꝭ in oibus qnq; dieb⁹ semel sunt iuuātes in ea,7 sunt exp̄te. ℞.epitymi,7 turbit amboꝝ añ.ʒ.x.carui,anisi amboꝝ añ.ʒ.vij.ameos.ʒ.viij.semis apij,7 feniculi amboꝝ añ.ʒ.iij.polipodij.ʒ.vj.agarici albi qō facile teriꝭ.ʒ.viij.salis indi.ʒ.v.hiepigre.ʒ.xv.fiāt pillule cum aqua mēte:7 sit doſ.ʒ.j.s. Et qum mā est flatica ꝯferūt iste pill'e.℞.epithymi,agarici ameos oium añ.ʒ.viij.seminis apij anisi,feniculi oium añ.ʒ.iij.salis naptici.ʒ.v.hierepigre turbit amboꝝ añ.pōdus.ʒ.x.ᵈ†⸢ ⸣dosis pōdus.ʒ.ij.s. Et qñ est cū dolore splenis iuuaꝭ hoc medicamine,7 soluit eū cū facilitate.℞.scolopēdrie.ʒ.xv.agarici.ʒ.xij.myrobalanoꝝ nigroꝝ,hiere añ.ʒ.x.kebuloꝝ,absinthij omniū añ.ʒ.viij.suchaba,bedeoard chamepiteos,succi eupatorij omnium añ.ʒ.vij.fructus tamarisci,radicuꝫ capparoꝝ amborum añ.ʒ.v.s.seminis apij,anisi,seminis feniculi omnium añ.ʒ.iij.fiat confectio,aut pillule.

c A.passulaꝝ sine arilis

d†A.ꝯficiantur pillule,7 sit

¶Libatio patientium quartanam. Cap.LXIIII.

Rectius est vt inclineꝭ regimē eorum in p̄mis septimanis vsq; ad tres septimanas ad s̄btiliatiōeꝫ quādā,p̄ter qō destruat v̄tutem: 7 illō est,vt abstineāt a carne,7 alzumet:hoc enim minorat eoꝝ mās,7 ᵉ⸢aleuiat⸣eos: 7 abbreuiat spatiū egritudinis eoꝝ. Et post illō necessariū est v̄tutē viuificare cū eis,q̄ sūt sic pisces aladradri,7 oua sorbilia,7 pulli,7 althatagi. Quꝫ ergo peruenit ad tp̄s in quo ᶠ⸢sequunꝭ⸣in ea alzumet,7 nō minoraꝭ egritudo,tūc necessariū est custodire v̄tutē,7 cibare cū eo,qō est forti⁹ ex carnib⁹ gallinaꝝ,7 pulloꝝ,7 arietū,7 hedoꝝ,7 auiū moll' carnis,sic sunt pulli,7 alduragi,7 pisces boni,q non sunt magni. Et scias ꝙ ꝯditio in eo,ex quo cibaꝭ hñs q̄rtanā,ē ꝙ sit aggregās ꝓpetates,quaꝝ vna est,vt nō sit crudum,immo resoluēs ᵍ⸢cruditatē⸣quā facit accidere melia: Et scđa est vt nō sit grossum,immo subtilians grossum. Et tertia est,vt nō sit ꝯstrictiuū,imo soluens ventrē. Et quarta vt sit sanguis ex eo gñatus laudabilis,Et plurimū qdē est in ea illud,qō hēt calitatē 7 humiditatē. Et tu iā sciuisti q̄uo cibetur ante poxismum,7 p quot horas,7 q̄re ʰ⸢ ⸣illud. Et sciuisti iteꝝ ꝙ qñq; necessari⁹ ē cib⁹ in poxismo,

e A.est leue sup Alia litera alleuiat eorum materiam

f A.prohibetur

g A.ventositates

h†A.ar

7 in p̄ximo eius pp cām predictā. Veꝝ recti⁹ est vt eueniat febris ventre vacuo,vt non occupeꝭ nā cū mā alia:nisi cum materia egritudinis,donec expellat eam: Et vinum ⁱ⸢sit purum subtile.⸣

i A.claꝝ subtile albū ē iuuatiuū

¶Cura quartane continue. Cap.LXV.

Dispositio hui⁹ febris est ꝭꝫ ꝙ enunciauimus ante ipam. Et canon in ea,est homogeneus canoni q̄rtane interpolate: 7 non diuersificaꝭ ab ea nisi in reb⁹ paucis. De illis est,ꝙ declinatio in illa ad eq̄litatē in calefacientibus,7 ad infrīationē,in hac est melior pp adherentiā febris: q̄re opꝫ vt administrēt in curatōe ei⁹ ea q̄ sꝭ sic sirup⁹ acetosus ᵏ⸢cū semib⁹: 7 geleniabin,⸣7 aq̄ de radicib⁹ eq̄lis: 7 ˡ⸢suppositoria cū melle.⸣Et de ill'e ꝙ flomia in hac est magis necessaria,qm̄ mā est magis cōprehēsa in venis. Et ō istis ē,ꝙ licētia in carnib⁹ in hac egritudine est minor,iō caue hoc.

k A.7 geleniabi 7 sirup⁹ acetosus cum seminibus

l A. Alia litera potiōes vl' syrupi de melle.

¶De febre sextana,7 septēa,7 silib⁹ ill'. Cap.LXVI.

Et nominatur pbitanos: 7 qdā noiant hmōi febres reuolubiles, Iste gñanꝭ ex mā hōgenea māei q̄rtane,sꝫ ē minor 7 grossior. Et plurimū qdē fiūt ex melia flatica. Sextanā autē 7 septenā,7 q̄ sunt post illas Hip.dixit: 7 Gal'.dixit,Ego nō vidi in vita mea: aliquā ex eis,ᵐ†⸢ ⸣neq; vidi q̄ntanā ⁿ⸢nudā forte,⸣7 neq; est febris,nisi q̄si occulta. Inq̄t,7 nō est lōginquū q̄n sit cā in septena ᵒ⸢v̄bigr̄a.⸣7 nouena regimē,qō qñ administraꝭ,7 ᵖ⸢curriꝭ⸣sup ip̄m facit febrē.ᵍ⸢nā iteratio⸣facit necessario in hmōi hora illā febrē: 7 si dimittereꝭ,7 rectificareꝭ,ñ faceret. Est ergo cā in p̄iodis ei⁹,7 in ip̄i⁹ iteratiōib⁹,reiteratio regimis: 7 p̄iodi ei⁹ non sꝭ p̄iodi māe,q̄ effundaꝭ,7 ei⁹ reditiones. Inq̄t,opꝫ ergo vt obserueꝭ in experientia hui⁹ egritudinis hec intētio,ita vt nō accidat error: q̄uis Gal'.sit q̄si negās aduētū haꝝ febrium,7 q̄si qdē sit necessariū vt sit hmōi febris ʳ⸢alia⸣radix. Veꝝ Hip.iā verificauit ꝭmonē in inuētiōe septene,7 nouene,7 nō est illō manifestum mirabile,neq; māifeste impossibile,ita vt sit necessarium redire in eo ad ˢ⸢administrādū.⸣ Et ꝭmones qdē q̄s locut⁹ est Hip.in ca.haꝝ febriū sꝭ,ꝙ septena est ꝓlixa,7 nō ē mortifera.7 nouena ē lōgior ea,7 non est mortifera. Et dixit ꝙ q̄ntana est ꝺterior febriū,qm̄ fit añ pthisim,7 post ip̄am. Et dixit Gal'.in ea sicut sciꝫ. Et ego qdē opinor huic ꝭmoni modū quēdā: 7 est vt ᵗ⸢sit pthisis signs ethicā:⸣7 sit ꝭmo ei⁹ q̄ntana s̄biectū ꝓpōnis idefinite nō signtis cōitatē: ergo est q̄si dicat,ꝙ de q̄ntana est vna sp̄ēs deterior febrium: ᵘ†⸢ ergo⸣est sigtio hui⁹ ꝭmonis ei⁹ ꝙ qum febres ꝓlōganꝭ ˣ†⸢ ⸣7 p̄miscēꝭ,7 diuersificanꝭ,ꝑueniūt plurimū ad inflāmādū mēbra p̄ncipalia,7 ad ethicā 7 de ꝓpetate haꝝ febriuꝫ ē vt stent in fine suo ꝭm ordinē ʸ⸢vnū⸣. Et plurimū illi⁹ sup q̄rtanā. Et iā testificati sum⁹ eā q̄ntanam,veꝝ ip̄a ꝑducit ad q̄rtanā qñ in humorib⁹ est exuberatio,7 in humiditatib⁹ multitudo. Quūq; liq̄factio,iā m̄ltiplicaꝭ,7 euōnes sensate,7 isensate frequētes fiūt,nō remanet in humorib⁹ cinereitas,nisi illō qō min⁹ est 7 grossius,7 illō facit esse necessariū vt sit poxismus tardior,7 fiat illa q̄ fuit q̄rtana,q̄ntana. Et in hmōi q̄dem dispōne ᶻ⸢fortasse erit⸣corp⁹ p̄paratum,vt inflāmeꝭ,7 fiat ethica. Et iteꝝ ethica qñ antecedit,non est longinquum q̄n faciat accidere in humorib⁹ cinereitatem quādā pp putritatem suā in postremis ethice: 7 accidit illi cinereitati putredo,q̄re accidit febris: 7 iam

m†A.immo

n A.apparētem fortiter

o A.huiusmodi

p A.procedit

q A.Et qum reiteratur

Alia litera r —— A.

s A.manifestādū

t A per pthisim itelligaꝭ ethica

u†A.qm̄ ip̄a est añ ethicā 7 post eam 7

x A.7 lesionē fecerint

y A. Alia litera suum

z A.recti⁹ ē ꝙ sic

ꝯstruxit febris ethica corpus: est ergo mala ex hoc, ꝙ ipsa est signũ adustionis humoris, de quo non remãsit nisi paꝝ: ⁊ fit adustus paꝝ: ⁊ ex hoc, ꝙ ip̃a est cã additiõis febris, ⁊ duplicatiõis ei⁹. Et nõ opz vt negent̃ egritudines q̃s nõ ꝯtingit vider̃ in tp̃e quodam, ⁊ q̃dam regiõe: nã hoc gen⁹ nõ cõprehẽdit̃ ꝑ multitudinẽ. Neq̧ iteꝝ oz vt dicat̃ ꝙ si est q̃ntana, tunc necesse est vt sit mã q̃nta: nam melãcolia gñat q̃rtanã, nõ ꝑꝑ hoc ip̃m, ꝙ ipsa est melãcolia, immo ꝑꝑea ꝙ ipsa est pauca, grossa. Et iam nõ ꝓlongat̃, q̃n sit in q̃busdam corporib⁹ melãcolia grossa, pauca, cui accidit putredo. Et non ꝯuenit alicui, vt dicat pos̃e est in flegmate, vt fiant ei paroxismi alij, q̃ñ ingrossat̃, ⁊ minorat̃: q̃m̃ concessio est res ampla: ⁊ raro fit pos̃e, vt necessario ꝯsequat̃ ei⁹ contradictio. Ampli⁹ nõ est dispõ in ꝓcessione ei⁹, q̃d nunq̃ȝ videt̃, ⁊ nõ audit̃, neq̧ de quo testificat̃ expimẽtator, aut sapiẽs, sic̃ ꝓcessio eius q̃d testificat̃ q̃lis. Hip. Et iam retulit mihi fidelis q̃dam se vidisse nouenam. Quintanam v̂o nos multotiẽs vidimus: ⁊ non cogimur ꝑꝑ hoc dicere, ꝙ illic sit humor alius.

¶ Cura spetierum hui⁹ febris. Cap.LXVII.

Appropinquat hui⁹ febr̃ cura cure q̃rtane flegmatice: ⁊ indiget̃ in curatõe ei⁹ sup̃fluo ieiunio: ⁊ subtiliatiõe cibi, ⁊ regimis, ⁊ somno digerente vt resoluat̃ ꝑ illud mã grossa, ⁊ digerat̃. Et iteꝝ indiget ingrossatiõe regimis, vt nõ destruat̃ in eo v̂tus: ⁊ sunt ista duo sicut duo ꝯtraria. Et ꝑpterea ꝙ febres iste non faciunt accidere lesionẽ v̂tutis, non curamus si subtiliem⁹ regimen, ⁊ faciam⁹ egrũ vti ieiunio vno tp̃e, ⁊ succurrim⁹ illi sicut oñdimus, ita vt cibemus cum eo cui⁹ bonũ est nutrimẽtum, ⁊ velox fit, ⁊ multiplicat̃: ⁊ in quo non est ingrossatio mãei, neq̧ additio in ea. Et de curõnib⁹ magis ꝯferentib⁹ ad illud, est vomit⁹ cũ helleboro, ⁊ semine raphani ⁊ raphão, ⁊ [a] [helleboro ⁊ semine attriplic̃] ⁊ nuce vomica, ⁊ eũo cum hieris. Et post illud administratio tyriace, ⁊ eis siliũm. Et confert tunc sudatio cũ medicinis, ⁊ cum balneo calido absq̧ administratione aq̃, ⁊ absq̧ administratione humectantium.

a A. in quo sit virtus ellebori

¶ Tractatus tertius. De ethica. Cap.I.

Iam sciuisti ꝙ in mẽbris sunt humiditates diuersaꝝ spẽꝝ, de q̃bus sunt humiditates ꝑparate ad nutriẽdũ ⁊ humectãdũ iũcturas. De illis ergo est illud, q̃d est repositũ i venis: ⁊ de illis est illud q̃d est sp̃suȝ in mẽbris, sicut ros. Et iste sunt due diuisiones, ⁊ p̃ma eaꝝ ẽ mã febris putredinis, [b] [aut] febris ebullitiõis, sicut sciuisti, qum nutrimẽtũ nõ totum expãdit̃ [c] †[ ] q̃ñq̧, immo remanet de eo illd̃ q̃d ẽ in semita expãdẽdi, [d] †[ ] ⁊ remanet q̃d est in semita recondẽdi. Et de illis sunt humiditates ꝓximi tp̃is coagulatiõi: ⁊ sunt hũiditates q̃ fiunt actu nutrimẽtũ. s. attracte ad locuȝ, [e] [q̃d est ꝑmutatio] ei⁹ q̃d est de eo resolutũ: ⁊ fiunt additio in eo sil̃is illi: verũtñ tp̃s cursus eaꝝ ꝓpinquũ est: ergo sunt nõ coagulate. Et de eis sunt humiditates, cũ q̃b⁹ ꝯtinuant̃ ꝑtes mẽbroꝝ silũ ꝑtiũ a p̃n° creatiõis: ⁊ ꝑ ipsaꝝ destructionẽ ꝑueniũt ad sepationẽ. Et silitudo humiditatũ p̃maꝝ est oleũ lucerne effusum in lucerna. Et silitudo s̃aꝝ ẽ oleũ imbibitũ in corpe lichinij. Et silitudo tertie humiditatȝ est humiditas q̃ cõtinuantur ꝑtes cotti de quo s̃cũs est lychini⁹. Et qum inflammant̃ mẽbra radicalia, ⁊ ꝓprie cor, est illd̃ ip̃a egritudo q̃ est ethica s̃ȝ ꝙ sciuisti. Et cal̃itas q̃dẽ ep̃is q̃ñq̧ ꝑducit ad ethicã: veꝝ nõ est ipsa ethica, immo ethica est illa q̃ est cã cordis: ⁊ sil̃r dispõ pulmonis, ⁊ stõci. Veꝝ dum ipsa ꝑmanet finiẽdo hũiditates [f] [in digõne p̃ma in mẽbris] ꝓp̃e cordis, sicut finit candela oleũ infusum in lucerna, tũc est g̃dus p̃m⁹ appropriat⁹ noie gñis, q̃d ẽ ethica: ⁊ grece ethicos, qum nõ h̃eat in spẽb⁹ suis nomẽ. Et qum [g] [finit] humiditates q̃ sunt diuisiõis p̃me, ⁊ incipit resoluere humiditates q̃ s̃t diuisiõis s̃e, ⁊ finire eas, sic̃ [h] [finit] flãma oleũ eũatũ in lucerna, ⁊ incipit finire imbibitũ in corp⁹ lychinij, erit g̃dus s̃cd̃us, ⁊ noiatur [i] [dubul ⁊ forosmos] ⁊ hȝ latitudinẽ, ⁊ p̃n^m, ⁊ medium, ⁊ statũ. Ampli⁹ nõ rectificat̃ ille q ꝯsequit̃ statũ aldubul, ⁊ paꝝ recipit curõnẽ, nisi de⁹ velit: ⁊ ꝓp̃e q̃ñ ꝑuenit ad hoc vt caro [k] [minuat̃.] Quȝ g̊ finiunt̃ iste, ⁊ icipit infinire humiditates, q̃ s̃ũt diuisiõis tertie, sicut incipit flãma adurere corp⁹ lychinij, ⁊ hũiditates ei⁹ radicales, est egritudo g̃dus tertij, ⁊ noiat̃ [l] [curuatiu⁹, ⁊ almukasit] grece. Et hec q̃dẽ egritudo est ex febrib⁹, q̃ nõ hñt ꝑoxismos, neq̧ horas ꝑoxismoꝝ. Et q̃dam dixerũt: febres ethice, aut pẽdẽt cũ humiditatib⁹ ꝓping tp̃is cũ coagulatiõe: Aut cũ eis que sunt sic̃ caro: Aut cuȝ mẽbris radicalib⁹ duris, sicut s̃t ossa, ⁊ nerui. Et si ex s̃mone isto intelligit̃ ꝙ pendẽt s̃m semitã, ꝙ finiũt q̃d in eis est de humiditate [m] [radicali] ꝯtinuata eis, erit hec: ⁊ [n] [intẽtio p̃ma eq̃lis,] ⁊ si sig̃t ꝙ p̃mũ q̃d finit ethica est hũiditates ꝓping tp̃is cũ coagulatiõe, nõ erit s̃mo san⁹. Et ethica q̃dẽ q̃ñq̧ accidit p⁹ febrẽ ephimerã. Et q̃ñq̧ accidit post febres putridas: ⁊ a͞patũ: Et lõginquũ est vt accidat ethica incipiẽdo: q̃re s̃ũt mẽbra radicalia iã inflamata, ⁊ nõ inflamat̃ humor, neq̧ sp̃ũs añ illd̃: imo opz vt calefiãt illa in p̃mis, ꝯinde s̃m ꝓcessionẽ dieꝝ calefiãt [o] [ista] nisi accidat cã fortȝ valde. Et cã q̃dẽ vna q̃ñq̧ est cã febris ethice: ⁊ q̃ñq̧ est cã febris ephymere, s̃m vehementiã [p] [mutatiõis sue, ⁊ ꝯbilitatẽ suspẽsiõis] sue sic̃ ignis. nã ipse obuiat lignis s̃m duos mõs quoꝝ vn⁹ est s̃m modũ ꝙ calefacit ea, ⁊ [q] [finiat in eis:] ⁊ s̃cd̃us ẽ s̃ȝ semitã iflamatiõis. Et febr̃ q̃d putredis, ⁊ a͞patȝ ꝑmutat̃ m̃ltotiẽs ad ethicã ꝑꝑ vehemẽtiã febr̃ ⁊ vehemẽtiã s̃btiliatõis cibi i ea, ⁊ ꝓhibitõeȝ aq̃ frẽ, ⁊ paucitatẽ obs̃uatiõis lateris cordis cũ vnctionib⁹, ⁊ empl̃is, ⁊ epithimatib⁹, ⁊ ꝓp̃e in egritudinib⁹ mẽbroꝝ vicinoꝝ cordi, sic̃ diafragmatȝ. Et multotiẽs facit cadere in eã necessitas medico, ꝑꝑ casũ v̂tutȝ, ⁊ freq̃ntiam sincopis ad dãdũ in potu vinũ, ⁊ aquã carnis, ⁊ medicinã de muscho, ⁊ his sil̃ia. Et q̃ñq̧ cõponit̃ ethica cũ febrib⁹ putredinis, ⁊ a͞patũ. Et ethica q̃dẽ in p̃n° rei est difficil' cognitõis, ⁊ facil' curõnis, Et in fine sui ẽ facil' cognitiõis, ⁊ difficil' curatõis. Et finis aldubul nõ recipit curõnẽ penit⁹.

f A. diuisionis p̃me membroꝝ s

g A. finiuit

h A. quum finiuit

i A. debul ⁊ marasmus

k A. liquefiat

l A. almefectu ⁊ ryþas

m A. cum eis

n A. vnum ⁊ idẽ

o A. membra radicalia vel p̃ncipalia

p A. suspensiõis vl' depẽdẽtie ipius ⁊ debilitates suspẽsiõis vl' dependentie

q A. facit ex eis euaporationem

¶ Signa. Cap.II.

Pulsus q̃d ẽ minut⁹, dur⁹, freq̃ns debil', fix⁹ s̃m habitudineȝ vnã. In tactu v̂o eoꝝ ẽ illd̃ q̃d sentit̃ de cal̃itate, min⁹ cal̃itate sinochi, ⁊ ei sil̃iuȝ inflãmataꝝ in mã: ⁊ in p̃n° dũ tãgit̃ est mag̃ suauis: ⁊ cũ remãet sup̃ eũ man⁹ hora vna, apparet cũ fortitudĩe. ⁊ mordicatõe, ⁊ ñ cessat augmẽtari: ⁊ est cal̃us q̃d est in eo loc⁹ venaꝝ, ⁊ arteriaꝝ. Et ẽ eoꝝ cal̃itas sil̃is nõ. n. minuit̃, veꝝ ipsa q̃ñ sup̃uenit ei cib⁹, augmentat̃ velociter: ⁊ fit fortȝ pulsus valde, ⁊ incipit magnificari: ⁊ ꝑꝑ illud accidit stult

b A. ⁊

c † A. in cibuȝ sicut aduenit

d † A. in cibũ seu in nutrimentũ

e A. que sunt loco

medicorum, qui prohibent eis cibum propter illud quod accidit eis de eo ex accidentibus, que perdunt eos: Sic augmentatur flamma propter iniectionem olei, et [a] sartago quum effunditur aqua super eam. Et iste quidem fictiones eius sunt fortes. Et cibus in reliquis quidem febribus procul dubio non incedit hac incessione, sic inuenitur huic: quoniam cuius necessario faciat diuersitatem per motum nature: et hec inflamatio non est sic icensio reliquarum febrium post coarctationem, neque habent periodos notas, imo quum comedunt, et in quocunque hora sit. Et est habens egritudinem non vehementer discernens illud, quod est in eodem de calitate quum facta est corpori membro prueniens: et iam sciuisti in libro. j. qualitatem dispositionis in hora ipsa appet apud susceptorem alicuius ciborum propter [b] vehementiam suam. Et de fictionibus permutationis febris ephimere ad febrem ethicam, est vehementia fortitudinis calitatis in. iij. valde: nam secundum plurimum incipit febris post. xij. horas declinare. Quum igitur pertransit febris. xij. horas: et non appent signa declinationis, imo continuatur usque ad tertium diem, et sit fortis, tunc illa est ethica. Et de fictionibus dispositionis ethice cum febribus putredinis est remansio calitatis sicce post finem declinationis, et post suorem exuberantem: et additio in arefactione, et extenuatione secundum illud quod facit necessarium illa egritudo: et unctuositas in urina, et egone. Et si fuerit ethica [c] illud quod appet, et occultum aliud fingit ipsum coarctatio accessionis in paroxismis: huiusmodi. n. est non inuentum in ethica omnino. Et scias quod quandoque incipit ethica [d] retenta cum stomacho quare corrumpit complexionem epatis propter vicinitatem.

Signa aldubul. Cap. III.

Signa uero aldubul sunt, quod quum febris [e] expellitur aldubul vehemens sit durities pulsus, et eius debilitas, et paruitas ipsius, et eius frequentia: propter quod quam casus in ethicam est apta, quod non resoluitur: nam illud. s. frequentia additur valde, et similiter velocitas: et sit pulsus eius de genere eius qui nominatur cauda muris. Quod si fuerit ex potu cali vini, erit loco caude muris [f] acualis et non erunt accidentia [g] aldubellati vehementia valde: non. n. dat ei spatium usque ad huiusmodi. Et apparent in urina vnctuositas, et petala, et incipit oculus profundari. Quum ergo aldubul peruenit ad statum, fit fortior profundatio amborum oculorum: et multiplicatur lippitudo sicca, et crescunt extremitates ossium oris mebri: et in facie: et planantur tempora: et tenditur cutis frontis: et obstruitur color cutis, et fit quasi sit super eam puluis quidam [h] ex adustione solis: et perducit ad grauedinem eleuandi supcilia: et fit oculus somnolentus, et clausus absque somno: et subtiliatur nasus, et elongantur pili, et appent pediculi: et videntur iam minorari, et adherere cum dorso, quasi sit cutis sicca, que iam attracta et attrahit cum ea cutis pectoris. Quum igitur curuantur vngues, et arcuantur, tunc iam venit ad statum: et incipit [i] tendere ad occasum: et quum incipit tendere ad occasum liquefiunt cartilagines.

Cura ethice. Cap. IIII.

Intentio in curatione febris ethice, est infratio, et humectatio. Et vnaqueque earum complectitur cum approximatione suarum causarum, et expulsione causarum sui contrarij. Et fortasse est causa vnius earum, causa contrarij alterius: sicut causa infrationis. ipsa. n. quandoque est causa exiccationis, quod est contraria humectationi: sicut infratio cum trociscis canforatis, et illis, que sunt ex spodio, et his similibus. Et fortasse humectatio iterum est causa calefactionis, que contraria est infrationi: sicut vinum nam ipsum humectat, sed calefacit quare oportet vt obserueturillud. Et si necessitas vocat ad fortem infrationem, [k] non erit nisi cum re cui coniungitur aut quam precedit aut cui succedit res in qua est virtus humectationis. Et similiter quum vocat necessitas ad fortem humectationem velocem in ea, sicut aqua carnis, et vinum, tunc oportet vt adiungatur ei, aut antecedat eam, aut sequatur eam illud in quo est infratio. Et si fuerit cum ethice apostema, aut lesio in membro, tunc necessarium est curare ipsum in primis. Et qui diligit componere regimen eius ex diuersis modis conuenientibus ei, in quo febris sit vehemens valde, tunc necessarium est vt incipiat, et det in potu trociscos canforatos, et que currunt cursu eorum cum sirupo acetoso, diluculo [l] [illegible] in ortu solis [m] sicut aqua ordei cum cancris, si non abhorret eos, [n] et cum iuleb [o] et aqua granatorum: et [p] ad mansionem mucilagine psilij, si non fuerit prohibens aliquid propter stomachum. Et alia. Et regimen infrans est per illud quod sciuisti de potibus infrantibus, et de oleribus infrantibus, et trociscis, sicut trocisci de canfora, et emplis, et vnctionibus, et his similibus, et infratione aeris eorum, ita quod in hyeme: Si autem non tollerat, alleuietur [q] ab eo ignis infratio namque aeris eorum est melior res: et sicut vestire eum cum sandalis, et canforatis, et facere ipsum odorare illud in quo sunt rose, et canfora, et sandali, et fructus [illegible] et [r] sebefebram et lilium cum aqua rosacea: Et vaporatio cum sudore et balneo. Et oportet vt non prolongetur retentio emplastrorum infrantium valde super membra propinqua valde membris anhelitus: fortasse. n. infert illud anhelitui, et voci nocumentum magnum. Et oportet vt declinet ad quietem, et somnum, et tranquillitatem, et gaudium. Et custodiatur eger ab eo quod facit ipsum irasci et quod facit ipsum tristari, et quod facit ipsum angustiari, et a fame, et siti longa. Emplastra infrantia quibus oportet eos vti, sint aromatica, nam ipsa sunt propinquioris iuuamenti: et proprie super pectus, et que sequuntur ipsum: et sint infrata, et non sit in eis stipticitas. Stipticitas enim cum hoc quod ipsa facit accidere exiccationem, prohibet virtutem medicine profundari. Et oportet vt assiduetur permutatio, vt non remaneat medicamen, et calefiat [s] cum obseruatione vehementie infrationis eius: nam quum ipsum infrat vehementer, non elongatur quin debilitet membrum. Et quod est prope membra anhelitus, non est longinquum quin impediat diafragma, et alia ab emissione anhelitus cum facilitate. Et de regimine humectante sunt cibi [t] leues et fructus, et robub, et vnctiones, et emplastra, et odoramenta, et caputpurgia, et quies, et tranquillitas: et vt non inferatur ei violentia in fame, aut siti.

Rememoratio medicinarum infrantium eos. Cap. V.

Ille vero que de eis sunt infrantes, aut humectantes, omnes sunt nutritiue: aut vincit in eis nutribilitas: sicut aqua ordei decocta cum cancris ex parte cancri. Et oportet vt euellantur extremitates cancrorum ex [u] pedibus suis et corporibus suis, et abluantur cum aqua frigida, et sale bono, cum cinere vcibus tribus, et supra, donec mundificentur, et purgentur a [x] grauitate sui odoris. Deinde decoquantur in aqua ordei, et sicut aqua lactis vaccini de quo extractum est butyrum: et sic succi olerum [y] elixatorum predictorum in caplis febrium acutarum. Et sicut mucilago psilij. In aceto autem est vehemens exiccatio, et virtus resolutionis: quare oportet vt bibatur cum eo quod resistit duabus proprietatibus. s. per commixtionem aque multe, aut cum quibusdam humectantibus et lenificantibus. Et primum quidem est, vt lac afine sit cum humectatione sua infrans, ita vt quidam faciant meliorem infrationem eius super infrationem lactis vaccini, de quo extractum est butyrum quum ipsum peruenit ei, qui non habet [z] febrem periodicam: neque materiam: neque humorem preparatum ad putredinem. Et oportet vt caueatur [&] spissum lac, et de illis que conferunt eis

[a] A. frixlo sartaginis
[b] A. exacerbationem
[c] A. apparens et alia occulta tunc
[d] A. accensa
[e] A. permutatur
[f] A. similis
[g] A. aldebul
[h] A. et adustio
[i] A. almeseter et qui peruenerit in almeseter
[k] A. et non fit nisi cum siccis, coniugatur eis aut precedat ad ea, aut succedat
[l] †A. et
[m] —— A.
[n] A. aut
[o] A. aut
[p] A. apud somnum
[q] A. super ipsum coopertura
[r] A. alsabesefran aspsam cum aqua rosata et sit alienatio sudoris et balnei
Alia litera asefefran et sint ista duo aspsa cum aqua rosata
Alia litera lilium cum aqua rosata. Et alienet sudorem et balneum
[s] †A. et calefaciat
[t] A. facti ex lacte et fructus et tine
Alia litera facti ex lacte et ci bi facti ex fructibus et tine
[u] A. corporibus eorum et additamenta eorum
[x] A. abeumet ipsorum
[y] A. notorum
[z] A. nisi febrem ethicam et ei qui non habet
[&] A. calefactio lactis et ex eis que prohibent ipsam et

est zuccaꝝ. Et qum senseris putredinem accidētem ex lacte, tunc solue cum facilitate, Et si timueris calefactionez, tūc abstine ab eo aliquot diebꝰ: ⁊ cura in ea cum trociscis, ⁊ aquis fructuum, deinde itera lac. Medicine v̄o infrantes, que non hn̄t humectationē sūt, sicut trocisci noti narrati .s. trocisci canforati ⁊ trocisci de corallis, [a][Et succis fris] ⁊ sicut trocisci hmōi. ℞. spodij, boli armeni añ. ʒ. iiij. rosaruz. ʒ. vj. seminis portulace, ⁊ citruli, ⁊ cucurbite, ⁊ karabe omniū añ. ʒ. iij. fiāt ex eis trocisci, ⁊ sit dosis pondꝰ. ʒ. ij. ⁊ sūt boni valde. Et iteꝝ alij ꝓximi eis. ℞. arnoglosse, amili, ⁊ gūmi dragagāti omniū añ. ʒ. iij. boli armēi, spodij amboꝝ añ. ʒ. iiij. papauer]. ʒ. v. rosaꝝ, ⁊ seminis cucurbite, ⁊ citroli, ⁊ portulace omniū añ. ʒ. vj. ḡnorum cydonioꝝ excorticatoꝝ, ⁊ semis melonis, ⁊ cucumeris [b][ ] omnium añ. ʒ. vij. succi ligritie pondus. ʒ. x. ꝯficiantᷣ cum mucilagine psilij. Unctiōes vero, ⁊ epithimata, et empl'a infrantia, ⁊ odoramenta, ⁊ caputpurgia infrantia sunt illa que tu sciuisti. Et meliores vnctiones sunt cum oleo de cucurbita, ⁊ de papauere, ⁊ nenufare, ⁊ [c][salicibꝰ,] ⁊ violis. Stratꝰ aūt ifrantes, ⁊ humectātes sunt, q sunt plani valde de corijs aspsis aq̄ roſ, aut de lino de gn̄e eius qd̄ fit in tabrasten, ⁊ sit impletio eiꝰ illud qd̄ non calefacit, immo sit de gn̄e lini pectinati, ⁊ renouetᷣ assidue. Aut sit stratꝰ de corijs que iam sunt impleta aq̄ postq̄z sint sup ea rectificationes, que applanēt aquā bene, ⁊ ꝓhibeant eiꝰ [d][ineq̄litatem,] ⁊ sint stratꝰ prope aq̄s, ⁊ cursus eaꝝ, ⁊ sub eis folia arboꝝ frarūz, ⁊ humidarū .s. de salicꝰbꝰ, ⁊ semperuiue, ⁊ olera humida, ⁊ odorifera fra, sicut rose, ⁊ folia arborum frigidarum, ⁊ preputia vitis, ⁊ his similia.

¶ Rememoratio mediciaꝝ humectātiū eos. C. VI.

Clarum qdem que sunt cū infratiōe rememoratio iā ꝑterijt. Et restat nunc ꝯsiderare in qualitate dādi in potu gn̄a lactis, ⁊ lac de quo extractum est butyꝝ, ⁊ in q̄litate administrationis tine, ⁊ balnei, ⁊ admistratione vnguentoꝝ, ⁊ oleoꝝ, ⁊ epithimatuz, ⁊ reliq regiminis. Et nos qdez iā docuimꝰ modum dandi in potu genera lactꝫ in capitulo phtisis, ⁊ siccitatꝫ stomachi, q̄re opz vt sit illd̄ canon. Et non est lac post lac mulieris: sicut lac asine, postea lac capraꝝ, cuiꝰ pascua oz esse ex herbis, ⁊ oleribꝰ fris humidis, sicut scis: nā ipsum, ⁊ ꝓprie lac asine eradicat ethicam, si fuerit ei eradicator: ⁊ non est electio sup ipsum, nisi ꝓhibeat putredo accidens, aut expectatio māei comp̄hensē. Et lac qdem iuuatiuū est eis a ꝑncipio ethice vsq3 ad finē eiꝰ. Et lac mulieris sugendo sumptū ꝯuenientiꝰ est omnibus. Et canon in dādo in potu lac de quo ex̄ctum est butyrum est ꝓximus illi iteꝝ. Et meliꝰ qdem est vt incipias añ. ʒ. x. vsq3 ad. xxx. ⁊ qd̄ est supra eas, si fuerit v̄tus adiuuās, Et tibi inest vt cōmisceas cum eo aliqd de trociscis infrantibꝰ. Et tibi inest vt addas supra summā predictā in potione ꝑma, ⁊ postrema, si fuerit potens virtꝰ sup digestionem. Tina autem illa est melior, que est tepida, in qua non est calitas multa: ⁊ est cū hoc cū v̄tutibus olerum, ⁊ herbaꝝ infrantium, ⁊ humectātiū: ⁊ nō sit ita vt rorificet, nedum q sudare faciat: ⁊ nō l3 vt vapor tine sit cal'us: ⁊ si non esset qd̄ ꝓhiberet administrationē tine fre, non eligeretᷣ sup eam: veꝝ qd̄ ꝓhibet ab hoc est debilitas corpoꝝ eoꝝ, ⁊ eorū extenuatio: In [e][ꝑmis v̄o rebꝰ] fortasse sanat eos istud, verum debilitatem corporis sanat [f][iā] illud cum infratione pauca quā facit in ꝯpl'one eius, que possibile est vt curetᷣ. Quod si fuerit debiliꝰ illo, timetur q cadāt in ethicā senilem: ⁊ illud ꝓm minus. verumtn̄ cum illo tardatᷣ magis tempus mortis, ⁊ fortasse viuit cum ea tp̄e cui est q̄ztitas. Et multotiens qdem est [g][rectior] ꝑmutatio eius ad illā ethicā. Illud aūt in quo sumus de rel'one tine, rectiꝰ est vt fiat inceptio in ea cum aq̄, que est cal'a ad terminum: ⁊ fiat ḡdatio ad fram, ⁊ ad temperataz fram tollerabilem: hec enim ḡdatio facit corpꝰ susceptibile aque fre, qum lesio non fiat nisi ꝑ aduētum contrarij in compl'one subito. Et iterum corpus acgrit ex aq̄ calida similitudinē teneritatis, ⁊ tollerat cuz ea fram. Et si iteretur tina in die tribꝰ vicibꝰ, erit rectum. Et oportet vt administretᷣ cū facilitate, vt non cadat virtꝰ. Et si sumpserit aquā ordei añ tinā duabus horis, erit conueniens, Et si premittat [h][tinā post] emulsionē lactis sup corpus eiꝰ, ꝫ3 q dicemꝰ, vt dilatet tina meatus cibi: deinde suscipiat aquā ordei, ⁊ que sunt ei similia, postea expectet, deinde administretᷣ [i][aq̄ tine] vt dilatetᷣ cibꝰ, erit bonum. Et administretᷣ post tinā, ⁊ balneum inunctio cum oleis infrantibꝰ, ⁊ humectātibꝰ, sicut oleo viol'. ꝓprie: quādo fcm̄ est ex oleo de cucurbita. simil'r ol'o nenufarino, ⁊ oleo de cucurbita. Et si ꝑmutentᷣ pꝰ tinā ad illud qd̄ est decliuiꝰ ad frigus parū tollerabile deinde iungatᷣ erit rectum. Et si premittatᷣ inunctio, ⁊ festinet [k][ ] deinde ingrediatur aq̄3 [l][frigidā] parum erit rectum: ⁊ illud ꝓm tollerātiā: ⁊ non est malum ḡdari in eo. Et melior qdem horarum huius actionis, est post digestionē cibi: Et si possibile est vt submergatᷣ post tinā calidaz in aq̄ frigida subito, absq3 gradatione, est magis vltimū ex p̄te cure: ⁊ magis forte ex p̄te timoris. Et effusio eiꝰ cum facilitate est minoris timoris, quā submersio infirmi in ea subito, ⁊ minoris iuuamenti. Et sit frigus ꝓm q̄ztitatem frigoris aque estatꝫ, que est inter tepidā, ⁊ illā que est vehementis frigoris. Et si ꝑmittatur emulsio lactꝫ sup membra sua, si non fuerit ꝯbilis: aut eius quod mixtum est aq̄ si fuerit ꝯbilis, deinde si administretᷣ tina, erit rectuz. Nā emulsio lactis sup corpus est vehemētis humectationis. Et genera qdem lactis bona ad emulgēdum, sunt ꝑdicta. Et opz vt emulgeantᷣ ex vbere. Et dignius est, vt fiat fixio sup inunctionē fricādo ex [m][medicinis] ꝑdictis corpori toti, ⁊ iūcturis. Ingressio aūt balnei non conceditᷣ ei, nisi fuerit ita, ne sudare faciat, neq3 igniat, neq3 alteret anhelitū, ⁊ sit cal'3 aque eius minꝰ calido sui aeris: ⁊ sit caliditas aque eius ita, vt delectet, ⁊ non ledat, ⁊ non faciat sudare. Et quādo non est in corpore eiꝰ mā p̄pata putredini, ⁊ proprie qum illud est, ⁊ non digestus est cibꝰ, immo opz vt sit illud qum voluntas est vt expādatur digestum eius in corpore, ⁊ non prolonget morā eiꝰ in eo, immo sepetur ab eo velociter: ⁊ quādo sepatᷣ ab eo, sumat aliqd de humiditatibꝰ, ⁊ de sorbitionibꝰ, que non nocent ei factis ex ordeo, ⁊ lacte. Et qñ accidit ei in balneo sitis, sedet eā cum aq̄ ordei, ⁊ aq̄ araib. Et lac sit lac asine, Et opz vt sit introitꝰ in balneum, deinde exitꝰ eius ab eo ꝓm modū, vt nō sit labor in eo omnino. Et iā enuntiauimus illud in locis alijs, ⁊ iterabimus de illo conditionē. Opz vt ꝑmutetᷣ ad balneum in [n][lecto portato, in quo sunt strati stratus ingeniose ita vt] ꝑueniat cuz eo ad primā domū: ⁊ [o][ꝑmutetᷣ ad illud qd̄ ex duobꝰ pānis fcm̄ est plenum lana vel cotto ⁊ dicitur grece pedeto lene quod conueniēs est] balneo: ⁊ exuatur vestimētis suis in ea aut in media [p][ ] si non fuerit calida, ⁊ non moretᷣ in aliq̄ eaꝝ, nisi q̄ztitate permuta/

a A. frigidi

b † A. lōgi arcuati

c A. alkalef

d A. spicitatem vel rotūditatem

e A. ꝑncipijs v̄o rei ipsorum

f A. quandoq3

g A. rectificatio seu curatio

h A. ante

i A. tina

k †. eam

l A. frigidiorem

m A. oleis

n A. lectica portata in q̄ sit lectꝰ stratus eq̄lr planus, donec

o A. tūc ꝑmutetᷣ ad stratū lene ex eis que sunt conuenientia

p † A. domo

tiõis, ⁊ anhelitus pauci, ⁊ [a] ⌈iam exutus⌋ vestimẽ/tis, deinde ingrediat̃ ad domũ [b] ⌈scõam ⁊⌋ tertiam verũtñ non sit vehemẽtis caliditatis: ⁊ stet in ea q̃ztitate qua tollerat tinã. Hoc est illud qđ dictum est, ⁊ qđ magis est dilectũ mihi ẽ vt sit tina eius in domo media tẽpata. Quum ergo sepat̃ a tina frã, coopiatur mãtili, aut [c] ⌈farcha⌋ habente duas tunicas, et pmutet̃ ad stratũ [d] ⌈suũ ⁊⌋ lectũ suũ [e] ⌈cũ sua sabana⌋ ⁊ exiccet̃ sudor ei⁹ cũ mãtili, ⁊ inũgat̃, ⁊ cibet̃.

De cibatione hñtium ethicã. Cap. VII.

Oportet vt sepet̃ in eis cib⁹: ⁊ nõ cibent̃ in saturitate eorũ vice vna. Ampli⁹ meli⁹ quo cibant̃ ẽ aqua ordei, ⁊ ordeũ, [f] † ⌈ ⌋ ⁊ panis tritici abluti infusus in aq̃ frã. Et gña lactis, qum ab eis non phibet aliqđ eoꝝ q̃ diximus: ⁊ lac vaccinũ đ quo extractũ est butyꝝ, qm̃ est plimi nutrimẽti: Et almes, ⁊ cucurbita: ⁊ de fructib⁹ melones [g] ⌈palestini ⁊ sĩ alraki⌋ cognominati apud nos indi. Et qñ sentit rectificationẽ, tũc non est malum cibare ipm caseo humido nõ salito. Et si v̓tus đbilitat̃, nõ est malum vt cibet̃ iure issidabegi cũ coriãdro humido, decocto cũ eis q̃ sĩ sic aldura/gi, ⁊ alteiugi. Et fortasse opꝫ vt det̃ eis in potu aliqđ vini subtil̓, pmixti cũ aq̃ mlt̓a, Et fortasse ẽ necessariũ vt cibes cũ mosos ex carne alduragi, ⁊ alteiugi, ⁊ alcubugi, ⁊ [h] ⌈pull̓ ⁊ hosune⌋ acetoso, aut [i] ⌈cõgelato⌋ acetoso ex carne hedi, aut carne [k] ⌈vaccina⌋ qñ est illic fortitudo digõnis: ⁊ acetũ almosos, ⁊ [l] ⌈ꝯgelati⌋ est iuuatiuũ eis, ⁊ ꝯfortatiuũ in hac dispõne. Et fortasse nõ ẽ excusatio ab aq̃ carnis pmi/xta cum sirupo de fructib⁹, frĩs, acetosis, aut vitello oui sorbilis. Et qñ plongat̃ cũ ea debilitas ad sincopim, est necesse vt cibent̃ aq̃ carnis accepta ex lateribus hedi, cũ sale pauco, q̃ colet̃, ⁊ fundat̃ sup eaz q̃ztum totũ ei⁹ est de aq̃ maloꝝ, ⁊ q̃ztum est decima ei⁹ de vino odorifero, ⁊ potet̃ tepida. Aq̃ v̓o frã que non est valde vehementis frigoris, nõ est malũ si in potu det̃ eis, si nõ fuerit debil̓, aut aliqđ phibẽs: ⁊ illud phibẽs, aut erit apã sub hypocondrijs, aut erũt i corpe toto chimi putridi, ⁊ chimi crudi, q oẽs digõne indigẽt, ⁊ non appet signũ digõnis: q si appareat timor, erit minor. Et silr̓ si fuerit ethica pmutata ex sirsen aut birsen: nã cũ hac meli⁹ est vt interdicat̃ pot⁹ aque frẽ, quã cũ alijs. Ethica. n. cum superuenit egritudinib⁹ destruentib⁹ virtutem, mollificantibus eã, arefacientibus ossa, ⁊ carnem, supuenit debilitati: Quum ergo ꝯiungit̃ ei sup debilitatez post sumptionem aque frẽ, non morat̃ qn cadat in genus alteri⁹ ethice, que cõicat huic gñi in siccitate, ⁊ diuersificat̃ ei in calore, ⁊ frigore: ⁊ noiat̃ ethica senectutis, ⁊ ethica senij. Et illa qdem est egritudo seua, in qua innat⁹ calor iam destructus est. Et silr̓ aqua vltimi frigoris, ⁊ plurimi, nocet eis in omni dispositione, ⁊ corrumpit innatũ calorẽ membrorum eorum radicalium. Et fortasse festinat ad mortẽ cũ eis, aut permutat eos ad modum alium ethice.

De succurrẽdo dispõnib⁹ seq̃ntib⁹ ethicã. C. VIII.

Ex illis est sincopis: ⁊ iam dixim⁹ regimen in hoc multotiẽs. Et de illis est flux⁹ ventris, Et opꝫ vt curet̃, ⁊ succurrat̃ ei: Naz in hoc est timor magn⁹. Et de curis ei⁹ in pmis ẽ, vt sit aq̃ ordei eoꝝ aq̃ sauich. Et ponat̃ in aq̃ ordei eoꝝ milium torrefactũ, ⁊ gũmi, aut lentes elixate iterate, aut lac decoctuz cũ lapidib⁹, aut cum igne solo, donec ꝯsumat̃ ei⁹ aquositas: ⁊ pp̃e cũ milio: ⁊ potẽt hos trociscos. ℞. boliarmeni. ʒ. v. castanee torrefacte, ros. omniũ añ. ʒ. iiij. spodij. karabe, amboꝝ omniũ añ. ʒ. iij. semis acetose excorticati, g̃noꝝ berberoꝝ omniũ añ. ʒ. vj. fiãt trocisci cũ succo cydonioꝝ: ⁊ det̃ in potu [m] † ⌈ ⌋ aq̃ piroꝝ in mane, ⁊ apud somnũ. Et det̃ in potu psiliũ torrefactum: ⁊ silr̓ suffuf. de spodio in quo est bdelliũ đ mecha est iuuatiuũ valde. Et si puenit ad excoriationem, curet̃ excoriatio cum clisterib⁹, que scis: quoniam illud est conueniens.

De ethica senectutis. Cap. IX.

Currit ꝯsuetudo vt dicãt ethicã senectutis post febrem ethicã. ⁊ nos ẽt incedamus via ꝯsueta: intẽtio itaq̃ ethice senectutis est dñium siccitatis super ꝯpl̓onem absq̃ febr̃. Et qñq̃ fit cũ eq̃litate in calore ⁊ frigore, ⁊ illud est ꝺm min⁹: Et qñq̃ fit cũ frigore, ⁊ noiat̃ hec dispõ [n] ⌈senect⁹⌋ ⁊ ethica senij: qm̃ corpi accidit in [o] † ⌈ ⌋ hora senij illđ, qđ accidit in illa hora [p] ⌈de aldubul⌋ ⁊ siccitate. Et senes qdẽ sĩ velocioris cãus in ea, quã iuuenes. Et iuuenes velociores cãus in ea q̃ pueri, lꝫ accidat i iuuenib⁹, ⁊ pueris. Et cã facies cadere in eã, aut ẽ frigus dñans cũ debilitate corpis, q̃re phibet v̓tutẽ nutritiuã ab opatõe sua integra: sic accidit iterũ in fine vite, Et đ hoc capl̓o ẽ pot⁹ aq̃ frẽ nõ in hora sua, aut sup debilitatẽ corpis cũ febr̃, [q] ⌈aut⌋ in dispõne [r] † ⌈ ⌋ aut successiõe exercitij resoluẽtis v̓tutẽ, ⁊ appientis poros, ⁊ qđ vocat ad attrahẽduz aquã fraz ad viscera subito. Aut vapores mali, frigi q eleuant̃ ad cor, ⁊ infrant ꝯpl̓onẽ ei⁹. Aut caliditas q̃ resoluit, ⁊ liq̃facit humiditates, q̃re caliditas inata đbilitat̃, ⁊ succedũt frigus, ⁊ siccitas. Et qñq̃ seq̃t̃ eũones. Et qñq̃ attrahit hãc egritudinẽ supfluitas in infrando patiẽtes febres, cũ eis q̃ bibunt̃, ⁊ emplant̃. Et hec qdem egritudo qñ ꝯfirmat̃, non curat̃: ⁊ si esset ei ingenium, esset morti ingenium.

Signa. Cap. X.

Nistis vident̃ signa aldubul, ⁊ exiccatiõis: ⁊ nõ vr̃ in eis incẽsio, ⁊ inflãmatio, imo fortasse iueniunt̃ frĩ tact⁹. Et eoꝝ pulsus nõ est sic pulsus hñtiũ febres ethicas, imo ẽ tardus, puus, ⁊ rarus, nisi fortis fiat debilitas: qm̃ tunc incipit pulsus fieri freq̃ns, ⁊ pp̃e in ill̓ qb⁹ aduenit hoc ex potu aq̃ frẽ. Et qñq̃ est vrina eoꝝ alba, subtilis, aquosa, ⁊ sĩ in dispõnibus suis sicut senes.

Curatio ethice senectutis. Cap. XI.

Non adhibet̃ hec cura nisi qñ nõdũ ꝯfirmata ẽ: ⁊ spat̃ qđ ñ ꝯfirmet̃: ⁊ qñ ꝯfirmata ẽ, spat̃ vt postpõat̃ pditõ parũp. Et canõ qdẽ i curõne eoꝝ ẽ calefactio, ⁊ hũectatio. Et ex hũectatõe sunt balnea ꝺm qđ sciuisti, que nõ administrent̃ nisi post digõnẽ: nã si ipsa administrẽt̃ successiõe cõestionis, faciunt cadere v̓tutẽ. Et clisteria fcã ex capitib⁹, ⁊ pedib⁹, ⁊ cicer [s] ⌈ꝯtrito⌋ ⁊ ficub⁹ cũ [t] ⌈melle⌋ ⁊ camemilla de quo admistret̃ q̃ztitas medie lb. cũ ʒ. ij. olei sisamini, ⁊ aliq̃ztulo olei de ben: ⁊ administret̃ fricatio sup cibationẽ. Et lac [u] ⌈coctũ cũ lapidib⁹⌋ ẽ vehemẽtis iuuamẽti eis, Et mel est vltimũ in iuuamẽto eoꝝ, sicut est vltimũ in nocumẽto hñtiuz febrẽ ethicã. Et ois cibus humectãs, facilis penetrationis, velocis [x] ⌈descẽsionis⌋ in quo nõ est viscositas, sicut aq̃ carnis, ⁊ vitelli ouoꝝ sorbiliũ, ⁊ vinũ subtile odoriferꝝ, pue q̃ztitatis, est vehemẽter ꝯueniẽs eis. Et oꝫ vt obs̓uet̃ humectatio p̃dicta in capl̓o ethice: ⁊ misceat̃ cũ ea qđ calefaciat ex odoribus, ⁊ ⁊ emplis, ⁊ vnctionib⁹ fricando, ⁊ cibis alijs.

a A. q̃ztitate qua exuatur
b —— A.
c A. clamide
d A. seu
e A. ⁊ lecticã seu sbaram suam
f † A. s. fex eius
g A. felestini ⁊ sĩ melões alzachi
h A. pulloꝝ ⁊ he laman
i A. ⁊ alcharis
k A. bouis
l A. alcharis
m † A. cum
n A. ethica senectutis
o † A. non
p A. ex đbul seu arefactione
q A. ⁊
r † A. cruditatis
s A. ⁊ tritico vehemẽter đcocto Alia litera ⁊ pedibus ⁊ tritico vehementer decocto
t A. hasech
u A. suctum ab vbere
x A. attractiõis

¶Tractatus quartꝰ de febribꝰ pestilētialibꝰ, ⁊ que sunt eis homogenea, ⁊ variolis, ⁊ morbillo.

¶De febre pestilentiali. Cap.I.

Uandoqꝫ accidit aeri qḋ docuimꝰ te in libro vniuersaliū: sicut accidit aque ō [a]⌈altera/tione⌋ in q̄litate sua ad calorem, ⁊ frigus: ⁊ de [b]⌈alteratōe⌋ in nā sua ad [c]⌈ꝓfundationez,⌋ ⁊ putredinē: sic [d]⌈ꝓfundatꝛ⌋ aqua, ⁊ fetet, ⁊ putrefit: Et sicut aqua nō putrefit [e]⌈vllo modo ꝑꝑ suā simplicitatē⌋ immo ꝑꝑ illud ꝙ admiscetꝛ ei de corpibꝰ terrenis malis q̄ ꝑmiscentꝛ ei, ⁊ accidit toti qualitas mala: silr aer nō putrescit [f]⌈vllo mō ꝑꝑ suā sim/plicitatē⌋ immo ꝑꝑ illud qḋ admiscetꝛ ei de vapori/bꝰ malꝭ q ꝑmiscentꝛ ei, ⁊ accidit toti q̄litas mala. Et qñqꝫ est illḋ causa ventoꝝ deferētium ad locū bonū fumos malos ex locis [g]⌈fetidis in qbꝰ sunt valles ꝓfunde, ⁊ corpora exiccata in prelio aut occisa non sepulta neqꝫ tumulata. Et fortasse⌋ est cā ꝓpinqua loco in quo venit. Et qñqꝫ accidūt putredines in interioribꝰ terre ꝑꝑ causas quaꝝ euētus ignoratur [h]⌈⁊ nocere faciūt⌋ aquā ⁊ aerē. Et febres qdē ac/cidētes cā aeris sicci [i]†⌈ ⌋ fiūt⌋ iteꝝ cā vt eueniāt febres colice. Pestilētiales vō fiūt ex aere turbido, ⁊ humido. Et febres in aere humido sunt pluris euētus, sꝫ sunt minoris acuita/tis, ⁊ lōgioris spatij. In estate vō sicca, pauce plu/uie sunt minoris euētus, ⁊ maioris acuitatꝭ, ⁊ velo/cioris sepationis. Et meliora tpa sunt q̄ ſuant nāꝫ suam. Et ꝑncᵐ omniū [k]⌈hoꝝ⌋ sunt forme ex formis celi faciētes esse necessariū illud, cuiꝰ aduentꝰ igno/ratꝛ: lꝫ sint qdam q dixerunt in eo aliqd nō ꝓportio/natū ad cām eiꝰ: immo opꝫ vt scias qḋ causa ꝑma lōginqua ad illḋ sunt figure celestes, ⁊ ꝓpinque di/spōnes terrestres. Et qñ faciunt necessario v̄tutes agētes celestes, ⁊ v̄tutes patiētes terrestres, humectationē vehementē aeri, [l]⌈expelluntꝛ⌋ vapores, ⁊ fumi ad ipm, ⁊ spargūtꝛ in ipso, ⁊ putrefaciūt eum cum calitate debili, ⁊ qñ fit aer ſm hūc modū, venit ad cor, q̄re corrūpit complōnez spūs, q est in ipso, ⁊ putrefit qḋ circūdat ipm de hūiditate, ⁊ accidit ca/liditas egressa a nā, ⁊ spgitꝛ in corpe [m]⌈tūc per cām suā, ⁊ erit⌋ febris pestilentialꝭ. Et cōicat mltitudi/ni hoium, q iteꝝ hēnt in se ipsis ꝓprietatē ꝑparatio/nis, agens.n. solum qum ꝑuenit, ⁊ patiēti nō est ꝑpa/ratio, non accidunt actio ⁊ passio. Et ꝑparatio cor/poꝝ ad illud in quo sumꝰ de passione, est vt sint ple/na humoribus malis: nā mūda non forsitan patiun/tur ex illo, ⁊ corpa debilia iteꝝ patientia sunt ex ea, sicut illa, que multiplicant coitum, ⁊ corpora dilatatorum pororum humida multe balneationis.

a A. ꝯuersione

b A. conuersiōe

c A. trāsmutationem

d A. transmutatꝛ

e A. ſm dispōnē sue simplicitatis

f A. ſm dispōnē sue simplicitatis

g A. lōgings in qbꝰ sunt loca stagnosa alterata adꝰ putredinem aut in qbꝰ sunt corpa cadauerū corrupta in ꝑlio aut corpa mor/tua ex peste non seplīta aut nō cōbusta ⁊ qñqꝫ

h A. cū suis pti/cularitatibꝰ q̄re perueniunt ad

i †A. minꝰ sūt q̄ꝫ hmōi accñtes ex aere. hūido nisi ꝙ colꝭa multiplicatꝛ in aere sicco q̄re est ille

k A. haꝝ altera/tionum

l A. eleuantur

m A. cā fluxibilitatis sue ⁊ fit

¶Signa. Cap.II.

Ec febris est qeta exteriꝰ, ꝯturbans interiꝰ, ſm pli/muꝫ ꝑdens, ex qua ꝑcipitꝛ calitas, ⁊ in/flāmatio fortꝭ. Et est cuꝫ ea magnitudo anhelitꝰ, ⁊ eiꝰ exaltatio, ⁊ ꝯstringitur [n]⌈multū ⁊ curtatꝛ multū, ⁊ frequētatꝛ⌋ ⁊ vehemētia sitis, ⁊ siccitas lingue: Et qñqꝫ fit cū nausea, aut cāu appetitꝰ: ⁊ si non resistitꝛ ei cū comestione violēter, intersiciet eū: Et dolor oris stōci, Et magnitudo sple/nis, Et angustia vehemens, ⁊ inqetudo, Et fortasse erit tussis sicca, Et casus v̄tutꝭ, ⁊ ꝑuenitꝛ in ea ad sin/copim, ⁊ cōmixtionē rōnis, Et tēditꝛ qḋ est sub hy/pocōdrijs: Et fiunt cū ea vigilie: Et mollificatio cor/poris, ⁊ tepor, Et qñqꝫ accidit cuꝫ ea bothor sub al/bida, ⁊ rubea, ⁊ qñqꝫ ē velocis apparitiōis, ⁊ velo/cis occultatiōis. Et accñt cola, ⁊ vlcera: Et fit plꝭus ſm plimuꝫ frequēs, ꝑuus, ⁊ fit vehemēs ſm plimū in nocte. Et qñqꝫ accidit eis dispositio sicut hydropisis. Et fluxꝰ vētris colere, ⁊ alioꝝ: ⁊ est egestio eiꝰ lenis, feda, nō naturalꝭ, ⁊ qñqꝫ est melancolica: ⁊ plimū eiꝰ est spumosum, fetidū: ⁊ est in illa aliqd ō gñe eiꝰ qḋ liq̄fit. Et est vrina eiꝰ, aquosa, colica, melica, Et multotiēs euomūt meliam, colꝭam vō plus illa, Et sudāt sudore fetido, Et hec qdem febris incipit cū accñtibus ꝑdictis cū fortitudine sua, ⁊ venit res eiꝰ ad sincopim, ⁊ frigꝰ extremitatū [o]†⌈ ⌋ ⁊ spasmū, ⁊ alcuzez. Et qñqꝫ ē de his febribꝰ pestilē/tialibꝰ in q̄ nō ꝑcipit eger, nec tāgēs ꝓpinquꝰ multitudinē caloris, ⁊ nō alteratꝛ pulsus, ⁊ aq̄ magna alte/ratione, ⁊ cum hoc ipsa est interficiens velociter, ⁊ hesitant medici in esse eius. Et plimi quorum anhelitus fetet ex istis, ⁊ ex primis, moriuntur: nam pu/tredo est iam confirmata in corde.

n A. mltotiēs ⁊ āt fetidꝰ ⁊ freqns

o †A. ⁊ litargiaꝫ

¶Signa pestilentie. Cap.III.

Eillis q̄ significāt pestilētiā, de rebꝰ, q̄ currūt cursu cāꝝ, est vt multiplicentꝛ [p]⌈rhotoni, ⁊ asuhubi ꝑncipijs autūni ⁊ inebul:⌋ nā idicat pe/stilētiā indicatione cause. ⁊ qñ mltipli/catꝛ auster ⁊ subsolanꝰ in [q]⌈kenif⌋ diebꝰ aliquot, Et q̊tiēs videris turbiditatē aeris ⁊ nebulositatē eiꝰ, ⁊ existimaueris pluuiā, ⁊ inueneris [r]⌈aerē vacuū sic/cū, ⁊ nō pluit⌋ tūc scias qḋ ꝯplꝭo hyemis erit corru/pta. Pestilētiā aūt estiuā malignā, malā significat paucitas pluuie in v̄e, cū frigore: deinde mltiplicatꝛ auster, ⁊ ꝯturbatꝛ aer aliquot diebꝰ, deinde clarifi/catꝛ post ebdomadā vnā [s]⌈nō supra,⌋ ⁊ accidit fri/gus in nocte, ⁊ in die calor est vehemēs, ⁊ ꝑfocatio, ⁊ ꝯturbatio, ⁊ calitas, tūc iā venit pestilētia, ⁊ expe/ctantꝛ febres pestilētie, ⁊ variole, ⁊ his silia. Et silr qñ estas nō ē vehemētꝭ caloris, ⁊ est vehemētis con/turbatiōis, hñs matutina alterata [t]†⌈ ⌋ ⁊ iā ꝑterierūt in autūno [u]⌈asuhub, ⁊ ignes, ⁊ vehi/ziꝫ, ⁊ alia⌋ est signū pestilētie ⁊ alioꝝ. Et silr qñ vi/deris aerem alterari in die vno multis vicibꝰ, ⁊ cla/rificatꝛ aer die aliquo, ⁊ oritꝛ sol clarꝰ, ⁊ ꝯturbatꝛ die alio, ⁊ oritꝛ in velaminibꝰ nebule, que est vt puluis, tūc indica qḋ pestilētia accidet. Sig̃ āt q̄ sꝭ ſm semi/tā societatꝭ cāe sꝭ v̄bigr̃a vt videas ranas iā mltipli/cari, ⁊ videas reptilia gñata ex putredine iā multi/plicari. Et de eis q̄ sigñt illud est vt videas mures, ⁊ aīalia que habitāt sub terra fugere ad sup̄ficiē ter/re, ⁊ [x]⌈exire manifeste.⌋ ⁊ videas aīalia [y]⌈male na/ture sicut alakaliki⌋ ⁊ eis silia fugere ex nidis suis, ⁊ ire ab eis, ⁊ fortasse dimittunt oua sua.

p A. alragisi ⁊ alsebeb. i. appitiones ignee sic sy/dera cadentia ⁊ silia in ꝑncipijs autūni ⁊ in aillul .i. in mēse septē/bris

q A. chanun. i. in mēse decēbris

r A. puluerulētū siccum non cū pluuia

s A. ⁊ qḋ ē supra eam

t †A. puluerulēta

u A. alsebeb. i. apparitiōes ignee ⁊ ignes ⁊ niazech .i. stella comata

x A. pati sedari. i. cōmoueri hinc inde sicut aīalia ebria

y A. sensibilꝛ nāt sic allechalach

¶Curationes febriū pestilētialiū. Cap.IIII.

Umma curatiōis eaꝝ ē [z]⌈exic/catio.⌋ ⁊ illḋ cū flomia, ⁊ solꝭone vētris: ⁊ oꝫ vt icipiatꝛ in ea ad euandū: Si āt mā vincēs fuerit sangui/nea fiat flomia: ⁊ si fuerint hūores alij euentꝛ. Et oꝫ vt infr̃es domos eoꝝ, ⁊ rectifices ae/res ipaꝝ. Domoꝝ āt ifr̃atio fit, vt vallentꝛ fructibꝰ odoriferis, fr̃is, ⁊ extremitatibꝰ arboꝝ fr̃aꝝ, ⁊ lini/mētis, ⁊ roratiōibꝰ sumptꝭ ex fructibꝰ fr̃is, odorife/ris, ⁊ ex cāfora, ⁊ aq̄ roſ. ⁊ sandalꝭ: ⁊ roretꝛ domꝰ eo/rū oi die aliq̊tiēs, ⁊ ꝓ̄pe cū aq̄ roſ. ⁊ de [&]⌈salicibꝰ⌋ ⁊ rosa/⁊ ō nenufare: ⁊ si fuerit in domo manatiōes, ⁊ rora/tiōes aq̄, erit meliꝰ. Aeris vō rectificatōez dicā, Et administrētꝛ eis trocisci ō cāfora, ⁊ robub fr̃a, ⁊ aq̄

z A. alleuiatio

& A. kalef

lactis acetosi, ⁊ lac acetosũ ablato butyro, ⁊ aquero⁊, in q̄ dissolutũ est sex [a] [acetosum bonũ] ⁊ acetum cũ aq̄ itex. Et aqua frã plima subito est iuuatiua valde: pauca autẽ ꝯsequenter exhibita fortasse excitat calitatẽ. Q̄ si res ꝓlongef ad hoc, vt tendanf hypocōdria, ⁊ infrenf extrema, ⁊ ꝓlōgenf vigilie, ⁊ ꝑmixtio mẽtis, ⁊ vides pect⁹ ⁊ q̄ð est sup ip̄z eleuari, ⁊ d̄scẽdere, tũc necesse ẽ administrare [b] [regimẽ trahẽs] calitatem exteri⁹. Et q̄ñ cadit appetit⁹ [c] [restaurenf ad comestionẽ: nã plimi eo⁊ q viril̄r agunt sup illud, ⁊ comedunt violẽter, absoluuntur, ⁊ viuũt ⁊ necesse ẽ restaurare eos sup] cibũ. Et opꝫ vt sint cibi eo⁊ ex acetosis, ⁊ desiccatiuis: ⁊ sint pauce q̄ꝫtitatis. Cibi nãqꝫ eo⁊ sũt itex mali, q̄re nocet eo⁊ multitudo, [d] [in q̄ꝫtũ fit additio] ⁊ nocẽt inquãtũ sunt mali. Rectificatiōis aũt pestilẽtie ps est ꝫm sanos q sunt in ea, ⁊ ps ei⁹ est ꝫm sanos ⁊ egros. In illa v̄o que est ꝫm sanos intẽtio ẽ, vt exiccef aer, ⁊ fiat boni odoris: ⁊ ꝓhibeaf ei⁹ putredo cũ q̄cũqꝫ re sit: ⁊ rectificef cum xiloaloes crudo, ⁊ ambra, ⁊ ture, ⁊ muscho, ⁊ costo dulci, ⁊ storace, ⁊ sandaracha, ⁊ assa, ⁊ [e] [gariofilis] ⁊ mastice, ⁊ glutine albotin, ⁊ laudano, ⁊ melle, ⁊ croco, ⁊ [f] [bōki] ⁊ cupsso, ⁊ [g] [iunipo] ⁊ alusne, ⁊ lauro, ⁊ ciperis, ⁊ sq̄nãto, ⁊ [h] [sauina] ⁊ acoro ⁊ [i] [galia] ⁊ amigdalis amaris, ⁊ assaro. Et q̄ñqꝫ fiunt ex istis cōposita. Et aspgatur dom⁹ aceto, ⁊ assa. Scđm sanos v̄o, ⁊ itex febricitãtes, ⁊ egros est suffumigatio cũ sandalis, ⁊ cãfora, ⁊ corticib⁹ ḡnato⁊, ⁊ myrto, ⁊ mal', ⁊ cydōijs, ⁊ beheno, ⁊ [k] [alsegi] ⁊ tamarisco, ⁊ ribes: ⁊ oportet vt multiplicetur suffumigatio.

[a] A. lactis acetosi boni
[b] A. coopturam trahẽtem
[c] A. coganf ad comestionẽ q̄re necesse ẽ cogere eos ad
[d] A. ex ꝑte repletionis
[e] A. glutine gariofilorum
[f] A. sech, i. galia
[g] A. albarar
[h] —— A.
[i] A. alfababech
[k] A. alfagi

¶ Preseruatio a pestilẽtia. Cap. V.

Oportet vt extrahanf a corpore humiditates supflue: ⁊ inclinef regimen ei⁹ ad exiccationeꝫ ex omni mõ, ⁊ ex minoratōe cibi, nisi exercitio. Opꝫ.n. vt nō administretur, neqꝫ balneum, neqꝫ [l] [vina] neqꝫ tolleretur sitꝭ. Et rectificef aer cũ eis que dixim⁹. Et declinet cib⁹ ad acetosa. Et minoref ex eo. Et fit caro q̄ administratur decocta in acetosis. Et sumaf de [m] [albeluen] ⁊ alcharis, ⁊ almosos factꝭ cum aceto, ⁊ absqꝫ aceto cũ sumach, ⁊ aq̄ acreste, ⁊ aq̄ limonis, ⁊ aq̄ ḡnato⁊. Et ꝯdita in aceto iuuatiua sunt: ⁊ ꝓp̄e capparis aceto ꝯdita. Et [n] [algeleniabin] ex illis est q̄ ꝯferunt, ⁊ ꝓhibẽt ab eis putredinẽ. Et d̄ ill'q̄b⁹ ex ea fit euasio, ẽ admĩstratio tyriace, ⁊ mithridati ante eã cũ reliq̄ regimine bono. Et d̄ medicamine fcō ex aloe, ⁊ croco, ⁊ myrrha sũaf oi die circiter. ʒ. j. q̄m̄ ẽ iuuatiuũ.

[l] A. bibitiones
[m] A. albelam
[n] A. alchit

¶ De variolis. Cap. VI.

Quandoqꝫ accidit in san. ebullitio ꝫm semitã putredinis cuiusdã, de ḡue ebullitionũ q̄ accidũt succis: ⁊ talia q̄dẽ accñtia fiunt ꝑ eã, ita vt ꝑtes eo⁊ ab inuicem discernanf. Et de hoc ẽ cui⁹ cã est res q̄si nãlis faciẽs ebullitionẽ san. [o] [q̄re putrefit] ab eo illud q̄ð admiscef ei de reliq̄js nutrimẽti sui mẽstrual' q̄ð [p] [ẽ] in ꝑgnatione: aut ḡnaf in ea post illud ex cibis feculentꝭ, ⁊ mal', de illis que [q] [rarificãt] substãtiã ei⁹, ⁊ faciũt eã ebullir̄, donec fiat ei substãtia recta fortior ꝑma, ⁊ magis appens: sicut illð q̄ð nã efficit in succo vue, ita ꝙ rectificat ip̄m, faciẽdo vinũ sil̄s substãtie: ⁊ iã [r] [putruit] spuma aerea ⁊ fex terrena. Et de h̄ est, cui⁹ cã est res aduenīẽs extrinsec⁹, ebullire faciens, occulta q̄ ꝑmiscet hũores cũ sanguie, cōmixtiōe existẽte in dispōne ebullitiōis, ⁊ [s] [statiōis sub sole] sicut accidit apud alterationeꝫ tp̄is, ⁊ ꝓp̄ie veris ab eo q̄ð ꝑtinet ei de q̄litatib⁹ ⁊ ordine. Et variole q̄dẽ, ⁊ morbillus sunt de sũma egritudinũ [t] [aduenientiũ.] Et multiplicanf in successiōe austrino⁊, q̄ñ m̄ltiplicaf eo⁊ ꝑflatio. Et corp⁹ q̄dẽ variolis ꝑparatũ est illud, q̄ð ẽ cal'm ⁊ hũidũ, ⁊ ꝯturbate hũiditatꝭ, ꝓp̄ie q̄ð pa⁊ extrahit d̄ sanguine ꝑflomiã. Et de cibis s̄t cibi q faciũt cadere in variolas velociter, ⁊ ꝓp̄e q̄ñ nō sunt ꝯsueti, ⁊ administranf sup eos medicine, ⁊ cibi calefaciẽtes, sic̄ lac, ⁊ ꝓp̄e camella⁊, ⁊ eq̄ruꝫ: quꝫ multũ replef ex eis ille q nō assuet⁹ ẽ eis: d̄inde bibit vinũ plimũ, aut medicinas cal'as. Et variole q̄dẽ sunt q̄si modus q̄dã crisis. Et plimum q̄dẽ accidũt variole infãtib⁹: deinde iuuenib⁹: ⁊ minoraf ea⁊ euentus in senib⁹, nisi ꝑp cãs fortes, ⁊ in regionib⁹ vehementꝭ calitatꝭ ⁊ humiditatꝭ. Et ea⁊ euent⁹ in corpib⁹ humidis est plus, q̄ꝫ sit ipsa⁊ euent⁹ in corpib⁹ siccis: ⁊ ea⁊ euẽt⁹ in vere plus ẽ, q̄ꝫ ipsarũ euẽt⁹ in hyeme. Et post ver, in fine autũni: ⁊ ꝓp̄e q̄ñ p̄cedit estas calida, ⁊ sicca, ⁊ fuerit ille autũnus cal'us ⁊ sicc⁹. Et variole nō accñt in cute solũ, ⁊ in eo q̄ð seq̄tur illð q̄ð appet, imo accidũt in oib⁹ mẽbris silũ ꝑtiũ appentib⁹, ⁊ occultꝭ, ita ꝙ velamib⁹, ⁊ neruis. Et q̄ñ appent variole, faciũt icurrere pruritũ, d̄inde appent res sicut capita acuũ silia milio, d̄inde egrediunf, ⁊ implenf sanie, d̄inde [v] [eũanf] ⁊ fiũt cruste diuerso⁊ colo⁊, deinde cadũt. Et fortasse ꝑmutanf variole ad flegmonẽ, ⁊ [x] [essere] ⁊ ad dubellati q̄ aggregat saniẽ. Et plimũ q̄dẽ quꝫ apparẽt hñt colorẽ flegmōis, verũtñ q̄ñqꝫ egrediunf ꝫm colores diuersos cineritie, ⁊ violacee, ⁊ nigre. Variole.n. sunt sp̄ẽs, ⁊ colores: nã de eis s̄t albe, ⁊ d̄ eis citrine, ⁊ de eis s̄t rubee, ⁊ de eis sunt virides, ⁊ de eis sunt violacee, ⁊ d̄ eis sunt ad nigredinẽ d̄cliues. Et virides q̄dẽ, ⁊ violacee sũt male: ⁊ q̄ꝫto plus addif d̄clinatio ad nigredinẽ, tãto est deteri⁹: ⁊ quãto plus sunt decliuiores ad illð, tãto pl⁹ sunt d̄cliuiores ad malitiã. Et albe q̄dẽ sunt meliores: ⁊ ꝓp̄e q̄ñ s̄t pauci numeri, magne q̄ꝫtitatꝭ, facil' exit⁹, pauce angustie, debilis febris: ⁊ vides febrẽ minui cũ earuꝫ appitione, ⁊ ipsa⁊ egressiōe: ⁊ est ꝑnc^m exit⁹ ea⁊ in tertio, ⁊ q̄ð ei approximat: ⁊ post illas sũt albe, magne, plis numeri, ꝓpinq̄ absqꝫ ꝯtinuatiōe: nã ille q̄ ꝯtinuanf adinuicẽ, ita vt ꝯtinuenf in frusto magno carnis hñtes [y] [latera] aut rotũdã formã, s̄t male: Et sil̄r itex duplices magne, in vẽtre vni⁹ q̄ruꝫ ẽ variola alia. Albe v̄o ꝑue, dure, ꝓpinq̄, difficil' exit⁹, lꝫ faciãt existimari in ꝑn° rei salutem, tñ timef in eis ꝙ difficil' fiat earuꝫ maturatio, ⁊ fiat cũ eis mala dispositio egri: ⁊ ꝑueniat ꝑ eas ad ꝑditionẽ, quoniã cã in eis est grossitudo mãei. Et de sp̄ẽbus mala⁊ timorosa⁊, que plerũqꝫ interficiunt, sunt ille [z] [q̄rum diuersificatur egressio:] nã quãdoqꝫ appent, ⁊ q̄ñqꝫ occultanf, ⁊ ꝓp̄e quãdo appent violacee: ⁊ sil̄r tenaces, q̄rum [⁊] [opatio non cessat a debilitate v̄tutis ⁊ viridificatione mẽbri ⁊ nigrificatione ei⁹] perdũt. Et si viriditas, ⁊ nigredo, quib⁹ succedit [ꝯ] [resudatio] non faciũt cadere v̄tutem, immo additur cum eis v̄tus, non sunt mortifere: sed fortasse cadere faciunt in vlcera, ⁊ que currunt cursu eo⁊. Et vt fit febris, deinde variole, saluius est q̄ꝫ sint variole p̄cedentes, deinde conseq̄tur eas, ⁊ accidat sup eas febris. Et illð q̄dem q̄ð plimũ ꝯsiderare opꝫ in esse patientis variolas, est ei⁹ anhelit⁹, ⁊ ipsius vox. nã ipsa duo quꝫ remanẽt bona, est res salua. Et qum videris anhelitum patientis variolas ꝯñtem, ⁊ sil̄r patiẽtis morbillum, tunc existima casum v̄tutis, aut apostema diafragmatis: d̄inde qum vides sitim vehementem fieri, ⁊ angustia assiduat, ⁊ ea que appa-

[o] A. vt expellaf
[p] A. erat
[q] A. Alia litera inspissant
[r] A. expulsa est ab eo
[s] A. Alia litera ⁊ sonit⁹ seq̄ntis ad ebullitionem
[t] A. ꝓagiosaruꝫ
[v] A. vlcerantur
[x] A. miassere
[y] A. costas
[z] A. quare diuersificaf dispositio
[⁊] A. conatus ad excũdũ ñ cessat d̄bilitare v̄tuteꝫ ⁊ viridificare mẽbꝝ ⁊ nigrefacere ipsum
[ꝯ] A. declinatio

rent infrant, ⁊ variola ⁊ morbill⁹ virides fiūt, tunc iā ꝑcipit eger mori: ⁊ [a]⌈festinat⌋ illō, si variole fuerint de gn̄e eaꝝ, qꝛ egressio, ⁊ appitio tardant. Et plimi eoꝝ q moriunt ꝑ variolas moriūt ꝑfocati ex sinātia. Et qñqꝫ moriunt ꝑ casuꝫ v̄tutꝭ cū rasura itestinoꝝ, ⁊ fluxu vētris. Et qū videris violaceas de variolis ⁊ morbillo ꝓfundari, tūc scias qꝙ supueniet egro sincopis. Et qñ festinat ad mingēdū san. ⁊ succedit ei vrina nigra, tūc ē mortiferꝝ, ꝓcipue qñ ē illic casus v̄tutis. Et fluxus vētris viridis, sanguineus, aut lotiu⁹, non cū casu v̄tutꝭ, et [b]⌈albumera est aliqd de variolis ⁊ morbillis.⌋ Et multotiēs qdē variolat hō duab⁹ vicib⁹, qñ aggregat mā ad expellēdum bis. Et [c]†⌈ ⌋coloris plūbini sūt variole q̄ꝝ bothor in facie, ⁊ pectore, ⁊ ventre sunt, plusq̄ꝫ in crurib⁹, ⁊ pedib⁹: ⁊ sunt male, ⁊ signt materiam grossam que non expellit ad extremitates.

¶ Signa apparitionis variolarum. Cap. VII.

Quandoqꝫ añcedunt appitionē variolaꝝ dolor dorsi, ⁊ prurit⁹ nasi, ⁊ timor i somno, ⁊ pūctio vehemēs i mēbris [d]⌈corpis,⌋ ⁊ g̃uitas cōis, ⁊ rubedo in colore faciei, ⁊ oculi, ⁊ lachryme, ⁊ inflāmatio, ⁊ multitudo alicum ⁊ [e]⌈salt⁹⌋ cū ꝯstrictiōe anhelit⁹, ⁊ raucedo vocis, ⁊ grossitudo sputi, ⁊ g̃uitas capitꝭ, ⁊ dolor capitis, [f]⌈⁊ casacam⌋ ⁊ exiccatio oris, ⁊ angustia, ⁊ dolor in gutture, ⁊ pectore, ⁊ tremor pedis apud resupinationem, ⁊ declinationem ad ipsam. Et cuꝫ hoc toto febris conclusa.

¶ De morbillo. Cap. VIII.

Scias qꝺ morbillus ois est variola colerica: ⁊ nō ē dr̄ia inter ea ambo in plimo reliq̄ꝝ dispōnuꝫ nisi qꝛ morbill⁹ est colic⁹: ⁊ qꝙ ipse est minoris q̄ꝫtitatꝭ, ⁊ q̄si ipse nō ꝑtransit cutē: ⁊ nō est ei altitudo de q̄ curet, ꝓpe in ꝑnc° sui. Variole v̄o in ꝑncipio sue appitiōis est eminētia, ⁊ altitudo: ⁊ morbill⁹ est minor variol', ⁊ min⁹ accidit oculo q̄ꝫ variole. Et sig̃ appitiōis ei⁹ ꝓxima sunt signis appitiōis variolaꝝ, veꝝ [g]⌈lachryme in eo sūt plures,⌋ ⁊ angustia, ⁊ inflāmatio vehementior, ⁊ dolor dorsi minor qm̄ cā ei⁹ in variol' est repl'o san. extēdēs venā positā super dorsum: nā g̃natio variolaꝝ est ꝑꝑ multitudinē san. corrupti: ⁊ morbilli ꝓpter vehemētiam malitie san. corrupti, pauci. Et morbillus ꝭm plimum egredit subito: ⁊ variole aliquid post aliquid.

¶ Signa salutis ei⁹. Cap. IX.

Sunt sicut sig̃ salutꝭ variolaꝝ: nam ille q est velocis ꝓcessionis, et appitionis, ⁊ maturatiōis est salu⁹. Et dur⁹, ⁊ viridis violace⁹ est mal⁹: ⁊ q est tarde maturitatis, frequētis sincopis, ⁊ angustie, est perniciosus. Et qui occultat iterum subito, est malus faciēs sincopim.

¶ Cura. Cap. X.

Oportet in variolis vt incipiat, ⁊ extrahat san. sufficiēter, qum ꝯditiōes fuerint. Et sil'r si morbillus fuerit cū repl'one san. Et spatiuꝫ illi⁹ est vsqꝫ ad q̄rtum. Sꝫ quādo ꝓcedunt variole, nō opꝫ tūc vt administret flomia, nisi inueniat vehemētia repl'onis, ⁊ dn̄iū mäei: tunc. n. flomet q̄ꝫtitate, q̄ [h]⌈exiccet,⌋ Et ꝯueniēti⁹ qdē qꝺ i hac admistrat egritudine est flomia, Et si flometur vena nasi, ꝯfert iuuamētū flux⁹ san. narium, ⁊ tuet ꝑtes supiores a malitia variolaꝝ. Et est [i]†⌈ ⌋ facilis sup infantes. Et qñ necessaria ē flomia, ⁊ nō flobotomat iteꝝ cōplete, timet sup ipm corruptio extremitatꝭ: Et sil'r timet qñqꝫ sil'e illi sup illū cui⁹ assiduat extinctio, [k]⌈⁊ vēter soluit.⌋ Et opꝫ vt fiat in eis cibatio in ꝑmis cū eis in qb⁹ ē ꝯfortatio cū repercussiōe ⁊ extinctiōe absqꝫ ꝯstrictiōe näe, ⁊ ispissatōe san. sicut qꝺ fit de iuiubis cū tamarindis, ⁊ [l]⌈casiafi. ⁊ cū eo qꝺ fit ex dactil' immaturis⌋ ⁊ ex lētib⁹ ꝑparatꝭ [m]⌈⁊ issidabegi,⌋ Et lenificatio vehemēs. Et [n]⌈sil'r⌋ oꝫ, vt sit cū istis tamarīdi, ⁊ [o]⌈q̄ eis ꝯueniūt.⌋ Et ⌋cib⁹ fcūs ex cucurbita ⁊ melō [p]⌈alraki⌋ imo oꝫ vt sit nä lenis in ꝑnc°, ⁊ [q]⌈sit intētio i eis qb⁹ lenit⌋ tamarindi. Et si nō obedit cū eis addit sup eos siracost cū facilitate, ⁊ cautella, [r]⌈Et⌋ terēiabin, aut infusio prunoꝝ. Et ꝯfert qñqꝫ si in potu det in ꝑnc° appitionis vestigioꝝ variolaꝝ pondus. ʒ. iij. de rob [s]⌈dactiloꝝ siluestriū⌋ cū vno de trociscis cāforatꝭ ⁊ sirupus [t]†⌈ ⌋de dactil' [v]†⌈ ⌋ima turis est vehemētꝭ iuuamēti in h̄9 hora. Qū ergo [x]†⌈ ⌋ꝑtrāsierit egritudo diē ꝭꝫ, ⁊ incipiūt variole appere, tūc fortasse erit infratio cā erroris magni, ex eo qꝙ retinet supfluitatē interi⁹, ⁊ [y]⌈delationē ei⁹ sup⌋ mēbra ꝑncipalia, [z]⌈⁊ fortasse⌋ nō fit eis pol'e ꝓcedere, ⁊ appere, ⁊ accidit ingetudo, ⁊ angustia, ⁊ fortasse accidit [⁊]⌈nausea⌋ imo opꝫ vt inuent supfluitates in hui⁹ dispōne cū eis, q̄ faciūt ebullit, ⁊ apiūt oppilatiōes: sic feniculū, ⁊ apiū cū zuccaro, ⁊ succ⁹ eoꝝ, aut ꝺcoctio radicū, ⁊ seminū. Et fortasse odorat aliqd de croco: Et aq̄ ficuū ē bona valꝺ: fic⁹. n. st̄ vehementꝭ expulsiōis ad exteriora: ⁊ illꝺ ē vna de causis euasiōis, a nocumēto eaꝝ. Et de ill' q̄ ꝯferūt valꝺ in hmōi hora, est vt sumat lacce ablute. ʒ. v. lētiū excorticataꝝ. ʒ. vij. dragagāti. ʒ. iij. deinde coq̄nt cū lb. [⁊]⌈5.⌋ aq̄ vsqꝫ q̄ rēaneat q̄rta lb. vni⁹, ⁊ det in potu. Et de illis que sunt vehemētꝭ iuuamēti ad faciēdū appere variolas, ē vt sumant ficuū citrinaꝝ. ʒ. vij. lētiū excorticataꝝ. ʒ. iij. lacce. ʒ. iij. dragagāti, semis fenicli añ. ʒ. ij. decoq̄nt cū lb. 5. aq̄ donec remäeat ex ea fere tertia, ⁊ colet, ⁊ det in potu de ea. n. expellit calitatē a ꝑtib⁹ cordis, ⁊ ꝓhibet pl'sum cordis. Et opꝫ vt nō approximet ei in hac hora oleū aliqꝺ oīno. Et opꝫ vt [a]⌈regat,⌋ ⁊ elonget ab aere fr̄o, ⁊ ꝓpe in hyeme: ⁊ fiat cū illo illꝺ qꝺ fit cū sudāte: frig⁹. n. oppilat poros, ⁊ redire facit mäs retro. Et multitudo pot⁹ aq̄ fr̄e cū niue, Et itroit⁹ in domo vēti mala st̄ valde: Et fortasse flomia ē mala, ꝑꝑea qꝙ repellit, ⁊ ꝯuertit illꝺ qꝺ ꝓcedit, q̄re caueat post duos dies, aut tres, Et qñ accidit ex cooꝑtura, ⌋ ⁊ calefactōe q̄si sincopis, aut [a]†⌈ accidit sincopis, tūc [b]⌈necessariū ē regimē aeris q attrahit, ⁊ reuerti⌋ ad odores canfore, ⁊ sandaloꝝ. Et si nō fuerit excusatio qn detegat corp⁹ domui vēti, aut aeri fr̄o, paulatim fiat: ⁊ sil'r qñ adiutoriū est cū calefactiōe, aut dimissione infrationis, Et qñ incipiunt exire, ⁊ nō iuenit cū exitu eaꝝ alleuiatio, immo inuenit calitas inflāmata, ⁊ lingua ad nigredinē decliuis, tūc caue ne calefacias. Et oꝫ vt tu alienes ab hn̄tib⁹ variolas, ⁊ morbillū, empl'ationē vētris: in hoc. n. est timor ꝯstrictōis anhelit⁹ subito: ⁊ mi/ ⁊ [c]†⌈ ⌋qꝙ accidit flux⁹ vētris mal⁹: ⁊ cibet ct⁹ sanguis. Et in fine ei⁹ opꝫ vt ꝯseruet nä, ⁊ cibet loco lētium sicut sunt, lētib⁹ elixatꝭ duab⁹ elixatiōi/ b⁹ cū renouatiōe aq̄: ⁊ loco lētium [d]⌈almakid⌋ cuꝫ tamarindis ⁊ [e]⌈lētib⁹ fcis acetosis ⁊⌋ aq̄ g̃natoꝝ, ⁊ sumach, ⁊ acresta, ⁊ his sil'b⁹. Medicine aūt inGrossantes san. ⁊ infrantes eū, ꝓhibētes eū ab ebullitiōe, q̄ in initio ꝑcipiunt, st̄ sic rob ribes, ⁊ acresta, ⁊ aq̄ fructuum fr̄oꝝ, ⁊ sirup⁹ [f]⌈alcori ꝓprie, ⁊ sirupus altelea, ⁊ sirup⁹ de zumar.⌋ Et sirup⁹ quidem

a A. verificatur

b A. alhamica ē aliqd iter variolas ⁊ morbillos ⁊ est salutor ambobus

c †A. almum

d A. faciei

e A. ossitationū

f —— A.

g A. ꝯuersio stōi in eo est plus

h A. alleuiet seu minoret

i †A. magis

k —— A.

l A. ex thalha. i. ex florib⁹ dactiloꝝ vl' ex dactil' imaturis qū primo exire icipiūt

m A. i assidbegi. i. ꝑparatis istis florib⁹ dactiloꝝ ⁊ lētib⁹ in modū ferculi liquidi. Alia litera ⁊ absqꝫ ingrossatiōe sanguis fiē cib⁹ q fit ex iuiubis cū tamarindis ⁊ cib⁹ fcūs ex thalha ⁊ lentib⁹ ꝑparatis i assidbegi. i. ꝑparatis in modū ferculi liquidi

n A. Alia litera propter illud

o A. ex illis q̄ cōueniūt eis sunt

p A. batheca alraki. Alia litera alzachi vl' araki

q A. meli⁹ cum quo fit lenificatio est

r A. aut

s A. alchedar. Alia litera rob alkedar

t †A. de floribus dactiloꝝ seu

v †A. paruis. Alia litera ꝺ althalha. i. sirupus de dactil'

x †A. additur t

y A. deferr ea ad

z A. cū eo quod

⁊ A. syncopis

ꝯ A. j. 5.

ꝝ A. cooperiat

a †A. existiat qꝙ

b A. nō ē excusatio ab infratiōe aeris q attrahit ꝓpe, ⁊ ꝑparatione

c †A. Alia litera est timor

d A. acetosarum

e A. dent lentes cum fcē acetose cum

f A. alchedar ꝓprie ⁊ syrup⁹ althalha. i. ꝺ florib⁹ dactiloꝝ vl' ꝺ dactil' imaturis ⁊ flores dactilorū ipsi seu dactili ipsi immaturi qū ꝑmo exire icipiūt ⁊ algiemar

a⌈alchori⌋hꝫ descriptiones plures, q̃s diximus in antidotario, ⁊ dicemus hic descriptionē fortē, mirabilē: ⁊ est illa q̃ fit cuꝫ aq̃ lactꝫ acetosi iterati: ⁊ ṽtus ei9 est vehemēs valde. Descriptio hec est. Sume rob b⌈alcori⌋ptes.ij. si aũt non fuerit tibi p̄ns, accipe alcori, ⁊ fac serrare ip̄m, ⁊ accipe serraturā eius: aut mole ip̄m, ⁊ misce molitũ ei9 cũ medietate sui d̄ sandal' in aceto distillato, aut in aq̃ agreste pur' dieb9 aliq̃t d̄inde decoq̃tur in eo decoctiōe cũ facilitate cũ lōgitudine, donec dissoluat: d̄inde exp̄mat, ⁊ sumant de succo: ⁊ q̃zto acetũ, aut aq̃ agreste ē pl9, tāto ē meli9: d̄inde sumat aq̃ adog abstracto butyro, mũdificata a sua caseitate adog, aut cũ colatiōe vltima, q̃ fit dimittēdo residere, aut cũ decoctiōe, sicut est decoctio aq̃ casei, donec sepet aq̈sitas, d̄inde sumat farina ordei, ⁊ fiat ex ea ⁊ aq̃ lactis acetosi foca, ⁊ fiat acetosũ illd̄ foca, d̄inde colet, postea c⌈sumat illd̄ foca, ⁊ fit in eo d̄ sbtili aq̃ or.⌋fiat acetosũ, ⁊ q̃zto plus iterat tāto, ē meli9. Sumant ergo de eo ptes.v. ⁊ sumat aq̃ piroꝝ de semi. ⁊ aq̃ cydōioꝝ acetosoꝝ plime aq̃, ⁊ aq̃ ḡnatoꝝ acetosoꝝ, ⁊ aq̃ pomoꝝ acetosoꝝ plime aq̃, ⁊ aq̃ alzarut, ⁊ aq̃ limōis, ⁊ aq̃ prũoꝝ acetosoꝝ, ⁊ aq̃ dactiloꝝ i p̄mis qũ icipiunt appere exp̄ssoꝝ, ⁊ aq̃ d⌈alcori⌋recētꝫ, ⁊ aq̃ moroꝝ de semi. q̃ nō maturāt integre, ⁊ aq̃ chrysomilorũ imaturoꝝ, ⁊ acetosoꝝ, ⁊ succi agreste, ⁊ succi ribes, ⁊ succi p̄putioꝝ vitꝫ, ⁊ succi rose p̄sice, ⁊ succi nenufaris, ⁊ succi viol'. oĩuꝫ aā. tertiā ptis vni9, ⁊ succi acetositatꝫ citri. ⁊ succi acetositatꝫ citrāguli aā. duas tertias ptis vni9, ⁊ succi coriādri, ⁊ lactuce, ⁊ foliorũ papaueris hũidi, ⁊ endiuie, ⁊ portulace aā. q̃rtā ptis vni9, succi folioꝝ e⌈salicũ⌋folioꝝ maloꝝ, ⁊ folioꝝ piroꝝ, ⁊ folioꝝ alzarur, ⁊ folioꝝ ros̄. ⁊ folioꝝ ṽge pastoris aā. q̃rtā ptis vni9, succi herbe hircine, ⁊ ro. siccaꝝ, ⁊ nenufaris sicci, ⁊ succi berberis sicci, ⁊ semis endiuie, ⁊ se. lactuce ⁊ balaustiaꝝ, ⁊ nenufaris aā. medietatē decime ptis vni9, ⁊ succi mēte humide sextam ptis vni9, ⁊ succi berberoꝝ humidoꝝ medietatē ptis: aggregent medicine, ⁊ succi, ⁊ componant sup ignē, ⁊ ponant in eis de lentib9 ptes q̃tuor, ⁊ d̄ ordeo excorticato ptes.ij. ⁊ d̄ sumach ptes iij. ⁊ de ḡnis ḡnatoꝝ ptes.iij. ⁊ d̄coq̃nt oĩa ad ignē, donec remaneat medietas, d̄inde dimittat dōec infrēt, ⁊ ꝯfricet fortiter, ⁊ colet: ⁊ sumat d̄ cāfora ad omne pōdus.ccc.ʒ. pōdus. aure.j. ⁊ terat cāfora: ⁊ puluerizet sup f⌈radicē cucurbite: aut kimie⌋⁊ fũdat sup ea medicina cũ facilitate d̄inde liget caput ei9 cũ re vehementꝫ fortitudinis, d̄inde ponat super prunas donec sciat, ꝙ forsitā feruet, ⁊ ꝯcutiat, ⁊ ponat in vitreata, ⁊ stringat caput ei9 vt non p̄dat cāfora, ⁊ lutet: ⁊ dosis ei9 sit vsqꝫ ad.ʒ.x. Et d̄ hoib9 est, q ponit in ea spice, ⁊ zinziberis, ⁊ semi. feniculi, ⁊ anisi, ⁊ cipi. ⁊ pipis ptes eq̃les ꝼm quātitatem q̃ ei videt. Et qñ egrediunt variole cũ complemēto, ⁊ p̄trāsit septim9, ⁊ appet in eo maturatio, tũc necesse est vt rũpant g†⌈   ⌋cũ acub9 de auro, ⁊ auferat hũiditas cũ cotto. Salitio āt necessaria est: ⁊ qum volueris salire, tũc elōga salitiōeꝫ ab eis q̈s erupisti de magnis dolorosis ex ꝓpinq̃: illd̄. n. facit dolorē: imo sali illas que sunt p̄ter eas, ⁊ dimitte h⌈claudēs cũ eo viā orificioꝝ suoꝝ⌋donec sugāt salem suũ: ⁊ non saliant aā cōplemētũ maturationis: illud. n. fortasse faciet accidere dolorē vehementē, ⁊ apa. Et salitio qdēꝫ est res, que est necessaria postq̃ā maturant: ⁊ illud qdē fit cũ aq̃ sal'. in q̃ est ṽtus croci. Et si aq̃ illa ē aq̃ ros̄. tũc est meli9. Et aq̃ in q̃ decoquunt tamarisc9, ⁊ lētes, ⁊ rose, d̄inde salit, est vltima: ⁊ ꝓprie si ponunt iteꝝ in ea cāfora, ⁊ sādali: hec. n. salitio maturat, ⁊ exiccat, ⁊ facit cadere cũ velocitate. Et suffumigatio cũ tamarisco, est iuuatiua valde. Et in hyeme oꝫ vt applicet eger incēsioni ex tamarisco. Et qñ variole sunt vehemētꝫ hũiditatꝫ, tũc necessaria est suffumigatio cũ myrto, ⁊ folijs ei9. Et de regimine bono apud maturitatē varioloꝝ i⌈p̄uaꝝ⌋⁊ magnā volũtatē exiccatōis eaꝝ, est vt dormiat patiēs variolas sup farina rizi, ⁊ milij, ⁊ ordei, ⁊ fabaꝝ: ⁊ magis ꝯueniēs est vt ponas ipsam k⌈impletionē culcitre,⌋q̃ fit l†⌈   ⌋rara in q̃ penetret ṽtus. Et folia m⌈cup̄ssi⌋sũt bona in hoc, Et oleũ malũ est in hac hora, qm̃ ꝓhibet exiccationē, Et qñ incipiũt variole exiccari, tũc opꝫ vt liniat sup eas n†⌈   ⌋ex medicinis p̄dictis cũ ṽtute croci. Et qñ accidũt ex variol' vlcera, ꝯfert vnguētũ albũ: ⁊ ꝓp̄e p̄mixtũ cũ aliq̃ztulo cāfore, ⁊ rasura radicũ cāne cũ aq̃ ros̄. aut rasura venaꝝ arboris salicis, aut arboris alzarur. Et qñqꝫ ꝯfert o⌈vnguētũ de cerusa, ⁊ lithargyrio.⌋Et qñ sunt in naso cruste, ꝯfert ceratũ ꝼm̃ cuꝫ oleo ros̄. puro, cũ ṽtute ceruse, ⁊ climie. Et administratio alicui9 olei post exiccationē, ⁊ apud vlcerationē est bona apud exiccatiōes qdē cũ eo qd̄ facit cadere cũ velocitate, ⁊ apud vlcerationeꝫ, ꝓpea qd̄ ip̄m est mā emplastri ⁊ vnguenti. Unguentũ qdē rubeum bonum est ad vlcera varioloꝝ.

¶ De obseruatione membroꝝ, ⁊ d̄fensione eorum a nocumento varioloꝝ, ⁊ morbilli. Cap.XI.

Membra que opꝫ custodiri a nocumēto varioloꝝ sũt sicut gutur, ⁊ oculus, ⁊ ptes sup̄iores narium, ⁊ pulmo, ⁊ intestina: hec. n. membra sũt illa, q̃ vlcerant. Fortasse. n. oculus destruit, ⁊ fortasse accidit in eo albugo. In gutture ṽo fortasse accidit p̄focatio: ⁊ fortasse accidũt vlcera, q̃ ꝓhibēt d̄glutitionē i meri: ⁊ fortasse p̄ueniunt ad hoc vt sit illic corrosio p̄nitiosa. In sup̄iorib9 ṽo ptib9 nariũ fortasse accidũt vlcera, que stringũt meat9 odorat9. In pulmōe aũt accidit fortasse ex bothor varioloꝝ, ⁊ morbilli, ꝯstrictio anhelit9 vehemēs: ⁊ fortasse faciunt cadere in phtisim qum vlceratur. In intestinis fortasse accidit excoriatio cui succurrere est difficile. Conseruatio aũt oculi melior est vt fiat alcohol oculo cum almuri, ⁊ aq̃ coriandri, ⁊ aq̃ ros̄. in q̃ iā posita sunt sumach, ⁊ cāfora, ⁊ proprie in primo die: ⁊ cum almuri solo. Et simil'r fiat alcohol cum alcohol nutrito ex aq̃ coriādri, et aq̃ sumach posita in ea cāfora, ⁊ succus pulpe ḡnatoꝝ est bonus iteꝝ in principio. Qum ṽo appent tunc facere alcohol cum aq̃ ros̄. ⁊ cāfora est magis ꝯueniēs. Et dictum est ꝙ facere alcohol cum napta alba est bonum in hoc. Et oleum de fisticis est de eis qbus vtunt mulieres in regione nostra, post variolas ⁊ euētum nocumenti in oculo, ⁊ eradicat caliginem si fuerit, ⁊ rectificat oculum. Et collyrium album est bonum valde apud apparitionē bothor.

Conseruatio aũt oris, ⁊ gutturis est sicut suctio ḡnatoꝝ, ⁊ suctio ḡnoruꝫ eius in p̄ncipio: ⁊ suctio moroꝝ de seni, ⁊ gargarizatio cũ rob eoꝝ: ⁊ ꝓprie qñ ꝯquerit de dolore in eis: ⁊ tunc opꝫ vt lābat d̄ rob eoꝝ aliqd post aliqd. Sed sup̄iores partes nariũ cum epithimatione ex memithe, ⁊ sandalis, ⁊ rob agreste, ⁊ aceto. ⁊ p⌈odorare aceta⌋solum est vehementis iuuamenti. In conseruatione ṽo pulmonis nō est ꝙ sit sicut lohoc ex lentib9 leue cũ semine papaueris. Intestina aũt plurimum qdem opꝫ vt ꝯseruent post inceptionē cum stipticis. Et qum incipit solo vētris in fine egritudinis, curet cũ trocisciis

a A. alchedar

b A. alchedar

c A. renouet focha ex eo ⁊ faria ordei

d A. alchondeo

e A. kalef

f A. fundũ vasis dicti cucurbita aut super fundũ ampulle

g †A. cum facilitate

h A. eas vt non claudatur a sale via seu orificiuꝫ ipsarum Alia litera claudē cũ eo viā orificioꝝ suoruꝫ deinde sali eas

i —— A.

k A. implendo culcitram

l †A. ex tella

m A. liquiritie

n †A. cũ adiuuātib9 sup ip̄am q̃ sunt

o A. sup asp̄geꝛ cerusam ⁊ litargirium

p A. naribus attrahere acetum

[a] [de spodio] ⁊ ribes, trociſcis de ſemine acetoſe.

¶ De eradicatione veſtigioꝝ variolaꝝ. Cap.XII.

In hoc qdē loquemur vice alia, quum loq̃mur de ↄ̃coratione: nunc võ dicemus illõ qõ eſt magis ↄueniẽs ⁊ magis ptinẽs. Et õ eis q̃ eradicãt veſtigia variolaꝝ ſunt radices arũdinũ, ⁊ [b] [⁊ ſarcocola] ⁊ ſemen melonis, ⁊ cortices eiꝰ exiccati, ⁊ rizi ablutũ, ⁊ aq̃ ordei, ⁊ albumẽ oui, ⁊ creta raravel lutũ, ⁊ litargyriũ: ⁊ zuccaꝝ tabarzet, ⁊ amilũ, ⁊ amigdale dulces, ⁊ amigdale amare. Et õ oleis oleũ õ lilio, ⁊ oleũ de fiſtic], ⁊ adeps aſini cũ oleo roſ. ⁊ q̃ ſunt ei ſilia: ⁊ aq̃ q̃ fit in vngula [c] [cameli] q̃ aſſaẽ eſt vltima. Et de illis q̃ ſunt fortiora, ẽ ſpuma maris, ⁊ lapis pipis, ⁊ coſtus ⁊ ammonia cũ, ⁊ tus, ⁊ ſapo cũ baurach, ⁊ oſſa vetuſta aduſta ⁊ ſemẽ raphani, farina raphani exiccati, ariſtologia, lupini. Et de cibis rectificãtibꝰ colorẽ [d] [plũbeũ] ſunt ĝnata dulcia, ⁊ cicer, ⁊ vinũ bonũ, vitelli ouorũ ſorbiliũ ius galline, ⁊ alcubugi, ⁊ alduragi impinguati. Et opꝫ vt aſſiduet hẽns ea balneationẽ, Et de cõpoſitis eſt vt ſumas oſſiũ aduſtoꝝ, ⁊ ſtercoris ouini antiq, ⁊ [e] [oſtracoꝝ] nouoꝝ, [f] [⁊ amili, ⁊ ſemis melõis, ⁊ rizi abluti, ⁊ ciceris oium añ. ptes x. ⁊ ĝnoꝝ alben ⁊ lupinoꝝ ⁊ coſti ⁊ ariſtologie longe oium añ. ptes. v.] ⁊ radicis arũdinis ſicce ptes xx. fiat ex eis [g] [epithima] cũ aq̃ melonis, aut cũ aq̃ cucumeris ſilueſtris, aut cũ aq̃ or. aut cũ aq̃ fabaꝝ, ⁊ liniaẽ cũ eo mẽbꝝ, ⁊ abluaẽ in mane cũ ↄ̃coctiõe viol'. Aliud oſtracoꝝ nouoꝝ, oſſiũ antiquoꝝ, radicis arundinis pſice, amili, ſemis melonis, rizi abluti, ĝnoꝝ [h] [ĝnatoꝝ] coſti ptes eq̃les fiat ex eis gumera. Et iterũ lupini, ⁊ cicer nigrũ liniatur cũ eis.

¶ De febribus apatum. Cap.XIII.

Iam ſciuiſti diſpõnes febriũ, que ſequunẽ apata appentia. ⁊ q̃ ſũt ſm plimũ de gñe febriuꝫ diei, qum apoſtemata iſta ſm plimũ non pueniant ad cor, niſi cũ calefactiõe ſua abſq̃ ſua putredine: ⁊ plimũ qdem hoꝝ eſt a cauſis primitiuis. Qum aũt puenit putredo eoꝝ ad cor, pp ſuam magnitudinẽ, aut pp ſuã ppinqtatẽ, fit febris [i] [fortaſſe] non de gñe febris diei. Et plimũ qdẽ ſiliũ horũ nõ fit niſi a cauſis añcedẽtibꝰ corporeis, ⁊ replõnalibꝰ, [k] [crudis,] Et q̃nq̃ fiũt ex vlceribꝰ, ad que attrahunẽ mãe maligne: ⁊ retinenẽ in carnibꝰ mollibꝰ. Febres aũt q̃ ſequunẽ intrinſeca apata [l] [fortaſſe non fiũt] ex applicatiõe calefactõis ad cor ſine putredine. Et [m] [vehemẽtiores] qdẽ febres fiũt ab apatibꝰ intrinſecis q̃ ſunt ex gñe heriſipile in qbuſdã viſceribꝰ, ⁊ [n] [extẽdiẽ] dolor, ⁊ ſitis, ⁊ inflãmatio: ⁊ ſignt ea ſigtiones pmixtiõis colere plime cum ſan. Et hec apata intrinſeca ſunt ſic apata cerebri, ⁊ velaminũ eiꝰ, ⁊ ſimach auris, ⁊ gutturis q̃nq̃, ⁊ in velamine qõ ſeqtur pectꝰ, ⁊ epe, ⁊ rene, ⁊ veſica, ⁊ matrice, ⁊ inteſtinis, ⁊ que ſũt eis ſilia. Et diuerſificanẽ febres eoꝝ in vehemẽtia ⁊ debilitate, ſm ppinqtatem cordis, ⁊ longitudinẽ, Et eoꝝ iterum febres que ſunt in mẽbris carnoſis eſt febris vehemẽtior, Et eoꝝ febris que ſunt in pãniculis, ⁊ eoꝝ ſilibꝰ eſt debilior, Et eorũ que ſunt in vicinitate arteriaꝝ febris eſt vehemẽtior, Et eoꝝ que ſũt in vicinitate venaꝝ ſolũ febris eſt debilior. Et nõ euanẽ iſte febres a piodis ſm mãs que effundunẽ ad apata eaꝝ piodi nãq̃ eaꝝ ſunt ſm gñationem eaꝝ, ⁊ ſm motum ipſarum, ⁊ ſm attractionẽ caliatis, ⁊ doloris ad ea: vnicuiq̃. n. humori eſt piodus q ſibi ↄuenit. Et ſcias q̃ mltotiẽs ſanaẽ apa i pleureſi, ⁊ alijs, ⁊ remanet febris: ⁊ ſigt tunc q̃ mũdificatio nõ accidit. Et iſte qdem febres q̃ñ plongant, pducunt ad ethicã: ⁊ pprie q̃ñ apata ſunt in epe. Ille võ q̃ ſunt in velaminibꝰ cum ↄfirmanẽ, non expectãt vſq̃ ad ethicã.

¶ De ſignis earum ⁊ ipſaꝝ iudicijs. Cap.XIIII.

Jam febribꝰ ex apatibꝰ intrinſecis inueniunẽ tres ſpẽs ſignoꝝ, ⁊ accidẽtium. ſ. ſigna, ⁊ accidẽtia ſignificãtia membꝝ ifirmũ: ⁊ ſig, ⁊ accidẽtia ſignificãtia mãm: ⁊ ſigna, ⁊ accidentia ſigntia diſpõnem infirmi. Prima aũt ſignoꝝ ſpẽs ẽ ſicut pulſus ſinus, ⁊ dolor pungitiuꝰ [o] [apatis] in ptibꝰ pectoris. Et ſilr tuſſis ſicca in pmis, ⁊ humida ſcdo, ⁊ q̃ ſunt illis ſilia. de ſignis pleſis ſigntibꝰ apa in ptibꝰ pectoris. Et ad ſũmũ dolor, ⁊ ĝuitas in mẽbro: ⁊ eſt calius reliqs mẽbris addita calefactione non ↄſueta. Et ſicut ſpaſmus, q̃ñ ipſe multotiẽs aſſociaẽ apatibꝰ calis in mẽbris neruoſis. Species võ ſcõa eſt ſicut ſigtio vehemẽtie febris tertiane ſignificat qõ mã eſt colica. Accñtia võ infirmi ſunt diſpoſitiões que indicãt eiꝰ ſalutẽ, aut indicãt ipſiꝰ mortem. Et [p] [mẽbra] qdeꝫ occulta diuerſificanẽ in faciẽdo febres, ⁊ [q] [recipiẽdo eas, ⁊ pduratione eaꝝ, ⁊ ipſarum piodis] ſm magnitudinẽ eoꝝ in ſe ipſis, ⁊ magnitudinẽ venaꝝ eoꝝ, ⁊ ſm mẽbra ſua. Nã in mẽbris intrinſecis ſunt q̃ ſunt ppinq̃ cordi, ⁊ vehemẽtis cõitatis, ſicut velamẽ, ⁊ pulmo: ⁊ de eis ſunt q̃ ſunt longinq̃ a corde, ⁊ debil' cõmunitatis ſicut renes: ipſi. n. nõ ſemp faciũt pp apata ſua febres fortes, neq̃ ↄtinuas, [r] [Et] mltotiẽs qdẽ ſunt interpolate, ⁊ ſunt de gñe febrium cõmixtaꝝ, ⁊ febriuꝫ tertianaꝝ, ⁊ q̃rtane, ⁊ q̃ntane, ⁊ ſextane: ⁊ fiũt cũ eis rigor, ⁊ horripilatio: ⁊ ambiguũ fit eſſe eaꝝ: ⁊ ſigt ea ĝuitas in loco renũ, ⁊ in ptibꝰ alchatin, ⁊ dolor, ⁊ pprietas calitatis in mẽbro maioris conſueta. Quꝫ aũt aggregaẽ in mẽbro [s] [vt] ſit primum pncipali, aut fortis cõitatis cũ eo, aut vehemẽtis ſenſus, ⁊ eſt neruoſum, tunc cum vehemẽtia febriũ cõmitantiuꝫ apata eiꝰ accidunt ei ingetudo magna, ⁊ ſpaſmꝰ: ⁊ fortaſſe cõmittanẽ ipꝫ accidẽtia extranea: ſicut apata mricis: aſſociaẽ. n. ei cum febre ſoda, ⁊ dolor ceruicis. Et calitas qdem [t] [quãuis inflãmeẽ] in his apatibꝰ, tamẽ non eſt valde vehemẽtis acuitatis, ſicut eſt in cauſonide, niſi ſit res magna: ⁊ cã in eo ẽ, quoniã putredo non eſt ſpſa, neq̃ mota ad exteriora. Et pulſus qdem in febribꝰ apatum intrinſecoꝝ eſt pulſus febrium putredinis paruus in pncipio, velocis conſtrictionis apud ſtatũ, deinde magnificaẽ, ⁊ fit velox, ⁊ ſpiſſus ſm membrũ, ⁊ mãm, ⁊ ſm quod ſciuiſti: deinde erit vndoſus, ⁊ ſerinus, ⁊ faciens ſm membruꝫ in neruoſitate, ⁊ carnoſitate ſua.

Et vrina ſꝫ plimũ ẽ ad albedinẽ ↄ̃cliuis, ⁊ paucitatẽ ticture, pp ↄ̃clinatiõeꝫ mãei ad apa ſꝫ qõ ſciuiſti.

¶ Cura earum. Cap.XV.

Curatio harum febrium eſt curatio febrium acutaꝝ poſt curationẽ apatuꝫ. Radix enim in eis ẽ cura apatis, cum obſeruatione cure febris de infratione, ⁊ humectatiõe. Et [v] [†] in his febribꝰ nõ ↄcediẽ potꝰ aque fre, neq̃ introitꝰ balnei. Et ſi fuerit apa heriſipila, licꝫ vt fiat poſitio ſuccoꝝ fraꝝ, ⁊ infrataꝝ actu, de foris ſup ipm: ſicut ſuccus lactuce, ⁊ ſempuiue, ⁊ portulace cũ aliquãtulo õ ſauich ordei albi, q̃ ſine ceſſatõe infrenẽ ſup niuẽ, ⁊ pmutenẽ: ⁊ fortaſſe pmiſceẽ cũ eis oleũ omphacinũ aut oleũ roſaceũ. Et ſi comederit lactucas ablutas infrigidatas, pertranſit, ⁊ iuuaẽ cum eis.

a A. in rob

b A. exiccataꝝ ⁊ faria fabaꝝ ⁊ raſura ligni kalef ⁊ raſura arundinis ſarcocole Alia litera ⁊ raſura ligni ſalicis ⁊ raſura radicum cãnaꝝ vl' arundinũ ⁊ ſarcacolla

c A. arietis

d —— A.

e A. teſtaꝝ ſeuvaſoꝝ ex terra

f A. oſſium antiquoruꝫ radicis arundinis perſice amili lupioꝝ ſemẽ melõis rizi abluti ĝnoꝝ alben coſti partes equales

g A. limentum

h A. alben

Alia litera
i —— A.

k —— A.

l A. nõ exiſtianẽ q̃ fiant

m A. deteriores

n A. vehemẽs fit

o A. Alia litera q̃ ambo ſignificant apa

p A. apoſtemata

q A. ⁊ fortitudie eaꝝ, ⁊ ↄtinuatõe eaꝝ, ⁊ ipaꝝ tepo ribus

r A. immo

s A. ſi

t A. Alia litera quãdo inflãmatur

v † A. iſte febres diuerſificãt curatiõe eaꝝ a febribus calitatis pure, quoniam

¶ De dispõnibꝰ febrium cõpositaꝝ. Cap.XVI.

Febres q̃nq̧ cõponunť adinuicē fortasse.n.cõponũť ex eis spẽs ingrediẽtes in gñ̃a elõgata, sic cõpositio febris ethice cũ febre putrida. Et q̃nq̧ cõponunť spẽs ex eis in gñe ꝓximo ꝯueniẽtes, sicut ē cõpositio spẽꝝ febriũ putredinis: sicut tertiana cũ flatica, vtpote febris noiata hemitriteꝰ: ꝛ sic cõpositio febriũ a͞patuꝫ. Et q̃nq̧ cõponunť de eis spẽs ꝯueniẽtes in spẽ. sicut cõpositio duaꝝ tertianaꝝ, ꝛ duaꝝ quartanaꝝ, ꝛ triũ q̃rtanaꝝ. Quare fiũt due tertiane in appitione dispõnis ꝭm ꝑoxismos flatice: ꝛ tres q̃rtane in ꝑoxismis flatice. Et q̃nq̧ cõponunť tres ꝺ febribꝰ tertiãis. Si igiť fuerint ꝭꝫ coalternatiõeꝫ erit ꝑoxismꝰ in die .iij. vehemẽtior: q̃m ꝑtinet ei ꝑiodus diei ꝑmi, ꝛ iceptio diei tertij: ꝛ silr̃ in die q̃nto. Et similať hec hemitreteo, sicut cõpositio duaꝝ tertianaꝝ, silať ꝑoxismis flatice. Et ꝑꝑ hmõi nõ opꝫ, vt tota occupatiõe occupeť cum ꝑoxismis, immo opꝫ vt occupeť cũ accñtibꝰ. Et [a]⌈ q̃nq̧ accidit si ⌋ fuerint febres iste tertiãe pure [b]†⌈ ⌋ vt festinẽt ꝑoxismi eaꝝ ad [c]⌈ ꝯtẽtã .i. ad illã q̃ fortior est ⌋ ita vt destruat debilior earuꝫ prius. Et q̃nq̧ sig̃t cõpositionẽ reditio horripilationis post q̃eteꝫ. Et turpe q̃dẽ est medico sciẽti significationes cuiusq̧ febris, ꝛ accñtia eiꝰ, vt non ꝑcipiat cõpositionẽ a ꝑmo die, aut scd̃o. Et cõpositio febris ethice cũ febre putredinis, ē ex illꝭ q̃ valde ambigua sť: q̃m ipsi vident iterpolatiões, ꝛ iceptiões rigoris, ꝛ horripilatiõis, ꝛ reditiõeꝫ sudoris si fuerit, ꝛ horas ꝑticulares, q̃re existimãt ꝙ sint illic febres putredinis tm̃ insepabiles, aut cõposite ex ꝯtinua ꝛ interpolata. Et q̃nq̧ ꝯtinuať cõpositio ita, vt appareat febris vna ꝯtinua silis, q̃ similať sinocho: ꝛ tũc q̃deꝫ nõ est excusatio reditiõis ad significatões.

Et si fuerint ꝑoxismi breues, non ꝯseq̃tur eoꝝ ꝯtinuatio, nisi ꝑꝑ rẽ magnã de mľtitudine numeri eoꝝ [d]⌈ ꝓꝑe ꝛ fortasse vides interpolatões haꝝ febriũ lõgas. ⌋ Et q̃n cõponunť febres diuerse, sicut hemitriteꝰ eradicať [e]⌈ postrẽa eaꝝ, ⌋ ꝛ remanet chrõica pura, siue sint due interpolate, aut due ꝯtinue: aut interpolata ꝛ ꝯtinua. Et q̃nq̧ ꝯponiť cũ hemitriteo alia tertiana, ꝛ flatica, ꝛ melãcolica: nã si est cũ tertiana eradicať tertiana, ꝛ purꝰ fit hemitriteꝰ: ꝛ si est cũ flatica, aut melĩca, eradicať hemitriteꝰ, ꝛ depurať flatica: ꝛ silr̃ melãcolica. Et q̃nꝫ accidit ꝯpositio i eis ꝭm modũ aliũ: ꝛ est, vt cõponať interpolata ꝛ cõtinua diuersi gñis: aut ꝯueniẽtes ambe in eo: aut ꝯueniẽtes in spẽ, sic tertiana ꝑiodica cũ tertiana insepabili: ꝛ sic ꝯponunť due interpolate, silr̃ cõponuntur due ꝯtinue. Quidã ãt existimauerũt ꝙ due ꝯtinue nõ cõponunť, sicut due tertiane: q̃m q̃n mã est intra venas, nõ est poľe vt diuersificeť illꝺ in q̃ accidit putredo: putredo.n.est [f]⌈ ꝓcedẽs ⌋ in toto: Et hec sñia nõ est de illꝭ q̃ necessaria sunt ꝓculdubio apud me, q̃m putredo icipit ꝓculdubio ex loco, ꝺinde spgiť, deinde currũt iudicia vehemẽtie, ꝛ [g]⌈ iterpolatõis ⌋ ꝭm g̃dationẽ putredinis ꝑme: ꝛ ꝭm eam sunt ei motꝰ. [h]⌈ nõ g̃ ⌋ elongať q̃n accidat putredo [i]†⌈ ⌋ cui sit dñiuꝫ [k]⌈ aliqꝺ incipiens in ꝑte mãeꝝ, cui nõ sit dñium sequẽdi ⌋ aliud, imo aggregať in ea vt incipiat, ꝛ vt sequať simul q̃re erit ei g̃datio teporis [l]⌈ q̃ expiť. ⌋ Et spẽs q̃dẽ cõpositiõis febriũ sũt tres: intrans, ꝛ coalternata, ꝛ cõicans. Et intrãs est vt ingrediať vna earuꝫ sup alteram: Et coalternata, vt ingrediať post eradicationem eiꝰ. Et cõicans est, vt incipiat cum ea. Et cum videris febrẽ ꝯclusam, ꝛ est in ea rigor, ꝛ non sudor: ꝛ fortasse accidit in rigoribꝰ pluribus sudor vnus, tunc testifica cõpositionem in ea. Et silr̃ cum videris in ꝯclusa supfluitatem in frigore extremitatum, ꝛ [m]⌈ rigore, sed parum de ambobus, tunc fortasse est ⌋ in conclusa.

¶ De hemitriteo. Cap.XVII.

Hemitriteus est febris cõposita ex duabꝰ febribꝰ, quaꝝ vna est tertiana, ꝛ altera ē flegmatica: ꝛ fit in die vno ꝑoxismꝰ tertiane, ꝛ quotidiane simul. Aut ꝭm semitam cõitatꝭ, ꝛ inuentiõis. Aut ꝭm semitã coalternationis, ꝛ vicinitatꝭ. Aut ꝭm semitam introitꝰ. Et de diuisionibꝰ difficilior ad cognoscẽdũ est ꝑma, ꝺinde scd̃a. Et q̃nq̧ sunt febres due ꝯtinue, q̃n due putredines sunt intrinsece: ꝛ q̃nq̧ due sunt ꝑiodice, q̃ eradicanť q̃n due putredines sunt extrinsece: ꝛ q̃nq̧ ē cõtinua colĩca, q̃r eiꝰ putredo ē intrinseca: ꝛ flegmatica est ecõtrario: ꝛ q̃nq̧ est eꝯ̃rio. Et q̃dam ponũt hemitriteũ puꝝ febrẽ cõpositã q̃ fit ex tertiana extrinseca, ꝛ flegmatica intrinseca: ꝛ illaꝫ q̃ est ꝑ̄ter eam, noiant non puram: ꝛ nõ est illꝺ de illis in q̃bꝰ superflua occupatio sit hñda. Et fortasse antecedens ad putredinẽ est colĩca: ꝛ fortasse añcedẽs ad putredinem est flatica: ꝛ fortasse veniũt silꝭ. Et iteꝝ q̃nq̧ est mã faciẽs febrẽ flegmaticã magis dñans, ꝛ q̃nq̧ ē mã faciẽs febrem colĩcaꝫ magis dñans: ꝛ q̃nocũq̧ sit mã flatice ponit paroxismos colerice longiores, ꝛ tardioris crisis: ꝛ mã colĩce ponit paroxismos flegmatice ecõuerso. Et fortasse extendiť hemitriteus longo tp̄e. s. vsq̧ ad .vij. menses, ꝛ supra. Et q̃nq̧ fit ex hemitriteo egritudo acuta. Et q̃nq̧ est hemitriteus de febribꝰ magis interficientibꝰ, q̃m ꝑducit ad ethicam, ꝛ egritudines chronicas, ꝛ difficiles.

¶ Signa hemitritei. Cap.XVIII.

Magis ꝓprium signoruꝫ eius, ꝛ ꝑmum eoruꝫ, licet necessaria sint [n]⌈ comparia ⌋ alia est vt sit spatium huiꝰ febris in vno duoꝝ dieꝝ lõgiꝰ spatio tertiane, ꝛ magis q̃eta: deinde sit in die alio leuioris ꝑoxismi, ꝛ paucorũ accidẽtium. Et q̃nq̧ iterať in ea horripilatio ꝭm ꝑlimum aliquotiens: ꝓpter illud qꝺ accidit de pugna duaꝝ mãerũ, aut introitu vniꝰ eaꝝ sup alteram. Et fortasse accidit hec iteratio tribus vicibꝰ, aut q̃tuor: ꝛ iam calefiunt mẽbra aliqua horripilatiõe fixa adhuc. Et ex hac q̃dem que est hemitriteus corpꝰ non mundificať integre, Et q̃nq̧ fiũt ꝑncipium eiꝰ: ꝛ augmẽtuꝫ ipsiꝰ vehemẽtis cõmotiões: ꝛ ꝓprie q̃n fuerit cõicatio: aut fuerit [o]⌈ introitꝰ ⌋ in huiꝰ hora: tunc.n. fiunt horripilationi redditꝰ. Et est status longinquꝰ. Et cum existimať qꝺ corpus iã calefactum est, ꝛ febris hꝫ statuꝫ, inuenis horripilationẽ redeuntẽ: ꝛ ista accidẽtia sunt ꝓpter pugnã humoꝝ. Et status q̃deꝫ huius egritudinis in horis particularibꝰ, ꝛ vĩibus est ante statũ flegmatice, ꝛ velocior statu eius, ꝛ tardior statu colĩce: q̃m caliditas non expandiť nisi cũ labore, ꝛ ꝓprie in ꝑmis, Et fit fortꝭ eiꝰ acuitas apud statũ: Et silr̃ fit declinatio longa ꝑꝑ illud, qꝺ accidit ꝺ stationibꝰ quas efficit reluctatio vniꝰ duaꝝ mãeꝝ cũ alia. Et paꝝ q̃deꝫ tepescit cũ sudore. Et in hac febre dies tertiꝰ de diebꝰ eiꝰ est silis ꝑmo ꝛ q̃rtꝰ scd̃o.

Et q̃nq̧ cadit significatio sup hemitriteuꝫ ex mõis diuersis: nam q̃nq̧ accidit ex ꝯsuetudinibꝰ: ꝛ q̃nq̧ accidit ex accidẽtibus. Et casus ꝯsuetudinum est, sicut si in corpore hominis multipliceť colꝭa ꝛ putredo eiꝰ, deinde vtatur ꝺlitijs, ꝛ dimittat exercitia: ꝛ vtať cibis de spẽbus regiminis gñantibus flegma, Aut multiplicetur in corpore hominis flegma,

[a] A. ex eis q̃ accidũt quando
[b] † A. sunt
[c] A. breuitatem
[d] A. ꝛ ꝓꝑe in eis in q̃bꝰ eoꝝ interpolatões sť lõge
[e] A. acutior ex eis
[f] A. sparsa
[g] A. Alia litera teporis
[h] A. ꝛ non
[i] † A. secunda
[k] A. cuꝫ illa que sequitur Alia litera cũ eo qꝺ icipit i ꝑte mãeꝝ ꝛ non est dñiuꝫ seu virtus vt nõ seq̃tur
[l] A. ꝛ vehemẽtie ꝭꝫ inceptõeꝫ eiꝰ
[m] A. retractione caloris ad intra ꝭꝫ ꝑs de eis ambobꝰ fortasse accidit
[n] A. signa
[o] A. intrans

a A. aut

b A.egressio ei⁹ quod egreditur

ꝛ putredo eius, deinde exercitef plimum, ꝛ vtatur eo qȯ gn̄at coleram de spēb⁹ regiminis a[si]fecerit necessariū etas illud in eo, ita vt fiat adolescēs post pueritiā, ꝛ dn̄ium humiditatꝭ: aut fiat senex post iuuētutē, ꝛ acuitatē ꝯplonis. Ex accidentib⁹ vō sic est pulsus, ꝛ vrina: ꝛ b[ꝑcessio ei⁹ qȯ ꝑcedit]ex vomitu, ꝛ egōne, ꝛ dispōne digōnis: ꝛ sig ei⁹, ꝛ dispō sitꝭ, ꝛ dispō tact⁹, ꝛ dispō horripilatiōis ꝛ rigoris: ꝛ dispositiōes horaꝝ, ꝛ paroxismoꝝ. Pulsus autē fit in ea minoris magnitudinis, ꝛ velocitatꝭ, ꝛ frequētie, q̄ȝ ille q est in tertiana, ꝛ ꝯrie earuȝ sunt minores, q̄ȝ ille que sunt in flegmatica. Urina vō est tarde digōnis, ꝛ vomit⁹ est ꝑmixt⁹ ex colera, ꝛ flate. Et egestio est ꝑmixta ex colera, ꝛ flegmate. De dispōne auteȝ calefactiōis, ꝛ frigoris, ꝛ sitꝭ, ꝛ horripilatiōis, ꝛ horaꝝ paroxismoꝝ iam locuti fuim⁹ qȯ oportuit, Et nō expectaf statio sup dn̄antez duoꝝ humoꝝ nisi ꝑ vincentē ex sigtionib⁹: nā si dn̄af flegma, sunt ꝑoxisimi longiores, ꝛ horripilatio minor, ꝛ coarctatio, ꝛ ꝓꝑe in pulsu fortior, ꝛ extremitates sunt velociores ad suscipien̄. frig⁹ in ꝑncipijs egritudinis, ꝛ tardioris mūdificationis a suo frigore, ꝛ sitis est minor, ꝛ vomitus colere minor, ꝛ vrina vehemētioris albedinis ꝛ cruditatꝭ, ꝛ sudor minor, ꝛ etas pueritia, aut senectus, ꝛ ꝯplo corporis sigt eā, et silr ꝯsuetudo, ꝛ que currūt cū ea: Et si dn̄atur colera sunt ꝑoxisimi breuiores, ꝛ extremitates velociores ad calefactionem, ꝛ sitis, ꝛ vomitus colere plus, ꝛ sudor magis exuberans, ꝛ fortasse declinat ad horripilationem, que est sic rigor, ꝛ fit vrina vehemētius tincta, ꝛ etas est iuuētus, ꝛ complexio corpis qn̄qȝ significat eaȝ, ꝛ silr ꝯsuetudo, ꝛ que currūt cum ea. Et qn̄ equantur duo humores c[frequentanf]significatiōes: ꝛ est horripilatio pura cōpleta, non d[rigor, ꝛ nō ꝑueniens ad rigorē.] Et qn̄ compositio est e[manifestior in ꝑiodica ꝛ ꝯtinua]quamplures hoium appropriant noie hemitritei puri, ꝛ est ꝯtinua ipsa flegmatica, est rigor f[debilior]qm̄ mā extrinseca est colerica, ꝛ non est contrarium ei ex parte flegmatis extrinseci cū ea, in eo qȯ necessariū est de rigore, sed est debilior, ꝛ fortasse iteraf in ea frigus ꝛ horripilatio ita, vt faciat errare in statu, sicut scis. Et multiplicaf in ea calitas viscerum, ꝛ ventris cum frigore extremitatum, Et fit pulsus vehemētioris ꝑuitatis ꝛ raritatis. Si aūt ꝯtinua est ipsa colerica, non fit rigor, neqȝ magna horripilatio: ꝛ fit pulsus maior, et velocior: ꝛ angustia vehementior. Et si cōponunf due ꝯtinue non erit rigor oīno. Et accidit tertiane continue vt alleuietur ante alleuiationem flegmatice, licet non redeat ante eius reditiōem.

c A.equantur

d A. diminuta neqȝ ꝑueniēs ad diminutionem

e A. iter interpolatā ꝛ ꝯtinuā ꝛ ē illa

f A.debilis

De cura hemitritei. Cap.XIX.

Necessarium ē in hemitriteo, vt vehemētē habeas solicitudinē in euacuādo mām ꝑȝ spēs eūonis ex solone ventris, ꝛ vomitu, ꝛ ꝓuocatione, ꝛ sudatione, ꝛ plusq̄ȝ vehemētia que est ꝑ extinctiua. Et cū solutiuis oȝ vt ꝯueniat digō, nisi sint ex gn̄e q̄ leniunt nām: ꝛ soluūt, ꝛ nō inqetāt: sicut aq̄ lubleb cum geleniabin, si fuerit illō qȯ supat flegma. Et sicut tereniabin, ꝛ siracost, ꝛ infusio tamarindi, ꝛ sirupus viol. si dn̄ans fuerit colera. Et sicut qȯ cōponif ex istis, si fuerint duo humores quasi pares. Et post appitionē digestionis, si eūo fiat humoris cum fortib⁹, ꝑtransit. Et vomit⁹ opȝ vt sit iteꝝ ꝭm humorē dn̄antē, aut ex aq̄ raphani cum sirupo acetoso, calo: aut sirupo acetoso cum aq̄ cala. Et ꝓuocatio opȝ vt fiat cū eis in q̄bus est eq̄litas, Et qum festinaf in potādo ꝯcoctiones ante digōnē, timef sirsem. Medicine vō iuuatiue in via ꝑueniente ad statum, ad rectificandā materiam, ꝛ maturandū ipsam, ꝛ succurrēdum nocumentꝭ ei⁹, ex singularibus est absinthiū: veꝝ post septimum, ꝛ apparitionē digōnis, ita vt fit romanum qȯ ex ipso bonū est: Et quȝ tu festinas cū eo, mouet humores, ꝛ nō euacuat eos g[qūqȝ sumif]facit accidere angustiā, ꝛ tristitiā, ꝛ nauseā: ꝯinde reuertif super eos cū sua h[calitate]ꝛ exiccat eos, ꝛ i[cum sua stipticitate]facit eos pigros. Et Gal. qdem ꝛ q ante eum fuerunt curauit eos cum aqua ordei in qua est vtus pipis. Et dixit qdam ꝑmorum medicorum, qȯ Gal. k[trangressus est in alienatione ꝛ stetit]vbi opȝ vt miref de eo: ꝛ non sciuit qȯ pip inflāmat febrē, ꝛ aqua ordei pigrā efficit mām. Et iste qdem ꝯdictor errauit errore, q non appropriaf in hac intētione, immo canon datus in adiutorio nature, qn̄ ꝑparaf ad resistēdum hmōi materijs, est cuȝ medicinis cōpositis ex infrantib⁹, ꝛ calefaciētib⁹, vt discernat natura inter duas vtutes, q̄re occupaf infratiuum cū febre, ꝛ ꝑtibus cordis: ꝛ calefactiuū cū mā, ꝛ qs est q curet hēitriteū absqȝ hoc. Et si natura nō est fortis ad discernēdum, tunc nō ꝓdest curatio quocūqȝ modo fiat. Et errauit in alijs modis, in allatione quoꝝ non est necesse nos incedere via ꝓlongantiū: Et iste qdeȝ ꝯtradictor dixit, ꝙ opȝ vt administrenf subtiliātia in q̄b⁹ nō est fortis calefactio, sicut apiū, ꝛ anetū, ꝛ non sciuit qȯ pole est l[vt piper infretur minoratiōe sui ad hoc:]vt frangatur ei⁹ calefactio, ꝛ nō abbreuief ei⁹ subtiliatio a subtiliatiōe apij plimi: ꝛ fit aq̄ ordei adiuuās ipm in faciēdo ꝑuenire vtutem ei⁹, ꝛ destruēdo supfluitatem ei⁹, ꝛ m[faciēdo cadere mās ad ipm] vt alleuietur penetratio vtutis ei⁹ in eis. Ampli⁹ mirabile fuit, qȯ ipse posuit Gal. de illis q ignorāt, qȯ pip inflammat febrem: ꝛ noiant ipm de illis q obliuiscunf, ab hoc vbi iudicat de hoc. Cōposita vō de medicinis q̄b⁹ opȝ vti in hac hora, sūt sic trocisci ꝯ absinthio, ꝛ trocisci de rosis. Trocisci leues boni ad hemitriteū. ℞. rof. radicum ligritie amborum an̄. ℥. iiij. tereniabin. ℥. iij. spice, succi absinthij, spodij omnium an̄. pōdus. ℥. ij. fiāt ex eis trocisci. Trocisci alij ad inflāmationē. ℞. rof. ℥. vj. semis acetose, gūmi oiuȝ an̄. ℥. iiij. amili pondus. ℥. iij. berberis, spodij, seminis portulace omnium an̄. pondus. ℥. ij. dragagāti, croci spice, reubar. oium an̄. ℥. j. cāfore pondus tertie, ℥. j. fiāt trocisci. Trocisci alij boni habentibus hanc febrē, ꝛ ꝓꝑe qn̄ ꝯquerunf cū hoc de solone ventris, ꝛ tussi. ℞. spice aromatice, xiloaloes, croci, berberis, ꝛ succi ei⁹ oiuȝ an̄. ℥. iij. reubarbari. ℥. iij. spodij, rof. cū capitib⁹ suis, lacce, gūmi torrefacti, karabe oiuȝ an̄. ℥. v. se. acetose torrefacti. ℥. vj. n[crete romane.]℥. vij. fiāt trocisci. Descriptio alia bōa rof. ℞. rubeaꝝ. ℥. vj. berberis, gūmi, semis acetose oiuȝ an̄. ℥. iiij. spice, eupatorij, spodij, amili, seminis portulace, ḡnoꝝ cucumeris oium an̄. pōdus. ℥. ij. se mis endiuie, semis cuscute oium an̄. ℥. j. ʒ. succi ligritie. ℥. j. lacce, reubarbari, amboꝝ. an̄. ℥. ʒ. aggregēt illa, ꝛ fiant trocisci. Pille bone ad hāc egritudinē, ꝛ oēs cronicas, ꝛ febres ledentes viscera, ꝛ ꝓꝑe qn̄ mā flatica est magis vincens. ℞. aloes, masticis, myrobalanoꝝ citrinoꝝ, reubarbari, succi eupatorij, succi absinthij, rof. rubeaꝝ oiuȝ an̄. ꝑtes equales, croci ꝑtem mediā, fiāt pille cuȝ aq̄ endiuie: ꝛ fit dosis. ℥. ij. cū sirupo acetoso. Descriptio bona ꝯueniēs p⁹ digōnē. ℞. aloes, mastic] o[ ] succi absinthij, rof. oiuȝ eq̄lr, croci. ℥. ʒ. iformēf pilule cū aq̄ endiuie: ꝛ fit dof. ℥. ij. cuȝ sirupo acetoso.

g A. ꝛ

h A.amaritudine

i A.stipticat eos quare

k A.cecidit in errore maxio ꝛ permansit

l A. ꝙ ꝑ pip voluerit cum paucitate eius

m A.infundēdo seu lenificando materias

n A.luti romani. i. terre sigillate

o A.succi eupatorij

De recidiuatione. Cap.XX.

Recidiuatio est deterior radice: et consilium quidem est, vt in ea non fiat[a] ⌈inceptio⌋ ad curandum, donec manifestus sit modus egritudinis: nam secundum plurimum est seua.

Fen secunda de pronosticatione et iudicijs crisis. Cap.I.

Nos dicemus in hac fen dispositiones crisis, et dies eius, et signa ipsius, et signa digestionis, et quod appropriatur vnicuique significationum de iudicio, et de signis bonis et non bonis. Et iste quidem sunt res super quas[b] ⌈resoluuntur⌋ res in hac pronosticatione. Et pronosticatio est vt[c] ⌈dicat de⌋ significationibus inuentis super rem futuram, ad quam peruenit dispositio egritudinis de euasione, aut perditione, propter illud quod cognoscitur de virtute, et fixione eius, aut casu ipsius,[d] ⌈aut⌋ cognitione hore eius, et modi qui erit verbigra an erit.[e] †⌈ ⌋

Tractatus primus de crisi, et[f] ⌈intentionibus⌋ significationum eius et bonitatis et malitie in crisi et quid[g] ⌈est in⌋ diuisionibus suis, et suis iudicijs crisis. Cap.II.

Crisis intentio est separatio in[h] ⌈locutionibus.⌋ Et ipsius expositio, est alteratio que fit subito aut ad latus sanitatis, aut ad latus egritudinis: Et habet significationes quibus peruenit medicus ad id quod fit de ea. Et declaratio huius est, quod egritudo corporis est sicut inimicus exterior ciuitatis, et natura sicut dominus conseruans eam, inter quos ambos iam cucurrerunt[i] ⌈rixe⌋ leues, de quibus non curatur, et iam vehemens fit inter vtrosque pugna, quare acciderunt tunc ex signis vehementie pugne, dispositiones, et cause, sicut[k] ⌈impulsio fortis, et sicut rugitus,⌋ et clamor: et sicut cursus san. deinde fit separatio in tempore non sensate quantitatis, et quasi in momento vno, aut vt vincat dominus exteriorem, aut vt vincat inimicus exterior regem: et victoria quidem aut erit completa in qua erit vnius duarum partium completa superatio, et dimissio ciuitatis. aut erit non completa in qua erit superatio non prohibens reditum et reuersionem ita vt accidat pugna vice alia aut vicibus pluribus[l] ⌈ergo⌋ erit tunc[m] ⌈crisis⌋ separatio in fine earum. Et sicut cum dominus vincit superuenientem, et fugat ipsum, et expellit, aut ita vt expellat eum expulsione totali, ita vt[n] ⌈quiescat ciuitas ab eo et vicini eius et reliqui fines continuati⌋ cum ea: aut expellit eum expulsione non vniuersali, immo fugat eum a ciuitate, et non potest fugare ipsum a finibus alijs continuatis cum ciuitate: similiter virtus, que venit cum crisi bona, aut expellit materiam ledentem[o] ⌈a fundamento corporis,⌋ quod est cor, et principalia membra, et a finibus eius que sunt extremitates: aut expellit eam a fundamento, sed non potest expellere eam ab extremitatibus immo peruenit ad eas, et nominatur crisis permutationis. Et omnis egritudo que remouetur, aut remouetur secundum semitam crisis, aut secundum semitam resolutionis, ita vt resoluatur materia paulatim, donec finiatur gradatim. Et huiusmodi quidem plurimum fit in egritudinibus cronicis, et materijs frigidis, quas signa timorosa, et motus praui non antecedunt. Et similiter omnis egritudo, que interficit aut interficit secundum semitam crisis, aut secundum semitam arefactionis, et est vt[p] ⌈resoluatur⌋ paulatim[q] †⌈

⌋ Et melior quidem crisis est completa, in qua est fiducia manifesta, apparens que habet accidentia salua, quam aliquis dierum crisis indicat[r] ⌈casuram esse⌋ in die crisis laudabilis. Et omnis quidem crisis aut est laudabilis, aut mala: et vnaqueque aut est completa, aut diminuta. Et completa quidem[s] †⌈ ⌋ aut est ita quod natura expellit materiam expulsione totali, aut cum permutatione. Et de crisi quidem diminuta est quedam aliquando, quam sequitur in bona quidem resolutio: et in mala arefactio. Et diminute quidem crisis dies indicat diem crisis[t] †⌈

⌋

[u] ⌈complete cadentis in egritudinibus materiarum subtilium calidarum virtute existente forti. Et permutationis crisis expectatur, vbi est virtus debilior, et dies indicationis: et illud in bona et mala simul: Et expectetur crisis materia existente grossiore.⌋ Et prime quidem dispositio iterum diuersificatur: nam quando materia existit in ea[x] ⌈vehemens⌋ facit crisim per sudorem: et si fuerit infra illud[y] ⌈quamuis⌋ sit valde calida, facit crisim cum fluxu sanguinis narium: et si non, per fluxum vrine: et si non, per fluxum ventris, et vomitum. Et scias quod mucus, et sanies auris, et lippa, et lachryma sunt de crisibus egritudinum capitis. Et sputum, de crisibus egritudinum pectoris. Et apertio sanguinis hemorroidarum est crisis bona egritudinum multarum: verumtamen non accidit secundum plurimum, nisi in eo quo currit consuetudo eius. Et acutior quidem crisium, et propinquior ad separationem, est fluxus sanguinis narium: quem consequitur expulsionem materiei in vice vna: deinde est fluxus ventris, postea vomitus, deinde vrina, postea sudor, postea exitura. Et exiture quidem sunt de genere crisis permutationis, Et contingit quandoque vt exiture sint fortiores sudore in crisibus: nam plerumque remouentur per eas egritudines subito, siue sint salue, siue male mortificantes membra. Et exiture quidem quibus fiunt crises, diuersarum sunt specierum. scilicet[3] ⌈carbunculi⌋ et dubellet, et[τ] ⌈tuayn⌋ et formica, et herisipila, et ignis persicus, et herpes estiomenus, et variole, et sinances, et vlcera multiplicata in corpore. Et fit crisis quandoque, aut aliquid eius cum quo congelantur lacertus, et neruus: et per scabiem quandoque, et species eius: et impetiginem: et cancrum: et albaras, et glandulas: et rupturam, et varices: et inflationem extremitatum, et alia ab istis. Et de speciebus permutationis sunt que non perducunt ad exituram[ɔ] ⌈sed inde⌋ faciunt sicut tortuam, et spasmum, et mollificationem, et dolores anche, et dorsi, et testiculorum, et genicli, et icteritiam, et elephantiam, et varices. Et scias quod crisis facta[ꝝ] ⌈ex permutatione, que fit crisis, dum non accidit⌋ non accidit sanitas. Alteratio autem permutationis[a] ⌈que fit ad inferiora est laudabilior:⌋ Et[b] ⌈exitura est laudabilior. Et permutatio⌋ que est ad exteriora, et post digestionem completam, et longinqua a membris principalibus est laudabilior.

[c] ⌈Et significatori quidem⌋ inest vt significet de dispositionibus significantibus super crisim bonam et crisim malam.[d] ⌈Et⌋ sicut quum inimicus expugnat ciuitatem, et extollitur in pugna, et coarctat, et sublimat litem, et expanduntur signa victorie vehementis, domino defensore, et longinquo non accipiente arma sua, neque potente vti istis suis,[e] ⌈sunt signa ad testificandum illud quod vult, vt sit victoria defensoris aut victoria inimici expugnantis, et significat de dispositionibus testificationis significantibus malitiam dispositionis domini.⌋ Et si dispositio fuerit econtrario, tunc iudicium erit econtrario. Similiter quum egritudo mouet signa crisis, que ego dicam, ante casum digestionis significat[f] ⌈exituram in membro aut rem aliam: et fortasse erit post sanitatem: Et laudabilior quidem permutationum significat⌋ crisim malam: Et si fuerit illic digestio aliqua significantia et significantia malitiam dispositionis domini.

Alia litera tunc sunt signa testificantia, et significantia illud quod contingit vt sit de victoria inimici aduenientis vel expugnantis similiter medicus significat vel pronosticatur ex dispositionibus significantibus malis super malitiam dispositionis crisis

f A. Alia litera exituram in membro aut rem aliam ex eis post quas non est sanitas neque permutatio laudabilis et significat

a A. festinatio

b A. fundatur

c A. iudicium fiat ex

d A. Alia litera et

e † A. an non

f A. de modis

g A. fit et de

h A. altercationibus.

i A. pugne

k A. pluerizatio aeris fortis et strepitus

l A. et

m —— A.

n A. elongetur a muris ciuitatis et a medio eius vel a principaliori parte eius et a reliquis partibus vel confinibus coniunctis

o A. a medio seu a fundamento et a parte principaliori corporis

p A. fiat arefactio

q † A. et est vt resoluatur virtus paulatim

r A. et cadit

s † A. bona

t † A. complete quum fuerit indicatio secundum semitam quam declarabimus ex dispositione dierum crisis: et dierum indicationis et illud in bona, et mala similiter. et expectetur quidem crisis.

u A. complete expulsionis in egritudinibus materiarum subtilium calidarum et virtute existente forti. et expectetur crisis permutationis vbi virtus est debilior et materia grossior.

Alia litera Et completa quidem crisis est illa que cadit in egritudinibus materiarum subtilium calidarum virtute existente forti, et expectatur crisis permutationis quando virtus est debilior et in diebus indicatiuis, et illud in bona et mala similiter et expectetur hec crisis quando materia est grossior

Alia litera in egritudinibus factis a materijs subtilibus acutis virtute existente forti

x A. vehementis subtilitatis

y A. et

3 A. furunculi

τ A. athoin

ɔ A. sed

ꝝ A. cum permutatione dum non accidit permutatio cum qua fit crisis

Alia litera deterior crisis facta ex permutatione que fit crisis, est illa cum qua non accidit sanitas, et melior quidem permutatio est illa que fit ad inferiora et laudabilior exitura

a A. in exituram vel saniem seu aduentus permutationis in exituram in membro aut rem aliam quandoque est post sanitatem:

b A. egressionum et permutationum illa

c A. Et sic significatori inest vt significet ex dispositionibus testificantibus super id quod accidit de victoria domini defensoris aut victoria inimici superuenientis. Similiter medico

Alia litera

d —— A.

e A. sunt signa testificantia et significantia malitiam dispositionis domini.

gnificat crisim diminutam. Et si fuerit illic digestio cõpleta, signat crisim bonã cõpletã. Et cõpleta quidem cris fit apud statum: ⁊ fortasse aduenit quum incipit declinatio. Et propter hãc cãm impedit crisim cõpletam frigus vehemens, quũ egritudinis stat⁹ in ipso fit difficil': quõ ergo erit ei⁹ declinatio? Et multotiens quidẽ est necessariũ medico succurrere nocumẽto frigoris calefaciẽdo locũ, ⁊ fundẽdo sup vẽtrẽ infirmi oleũ calidũ, vsq₃ quo videat sudorẽ incipe: deinde abstineat ab effusiõe [a] †[ ], ⁊ abstergat sudorẽ ⁊ conseruet locũ sm eq̃litatẽ. Et scias q̃ mot⁹ cris, qui accidũt in dieb⁹ ⁊ horis, in qb⁹ currit cõsuetudo nature ad impugnãdam egritudinẽ expurgatiõe q̃ fit [b] [quia est appetitio nãe in eligẽdo horã aut eligendo dispõnem cũ auxilio] dei, sunt in qb⁹ habet fiducia. Si aũt accidat [c] [pugna egritudine incitante eam, ⁊ inquetudo.] Et illud est de eis q̃ signt vehemẽtiã oppressionis egritudinis, ⁊ permutationis mãei [d] [propter illud qd tẽdit semper] apud declinationẽ humoris ad os stõci, quare mouet vomitu: aut ad fundũ ei⁹, q̃re mouet fluxu ventris, Et silr est dispõ, qum facit accidere tussim, ⁊ sternutationẽ. Et silr qum sunt signationes signtes q̃ cris eueniat in die [e] †[ ] sic q̃rtodecimo [f] [qm antecedit sup eum, ⁊ inuenit pnc^m^ crisis moueri] ante ipm in die, quãuis sit creticus, sicut [g] [vndecimus] tunc illd signt q̃ crisis nõ erit cõpleta: ⁊ lz q̃nq₃ sit bona, [h] [sz significat q̃ nã iuuata est in pugna.] Qđ si egritudo fuerit mala, fraudulẽta, tunc non spat q̃ cris sit bona: ⁊ si egritudo fuerit salua, tũc non spat q̃ cris sit completa. Et ad vltimũ quidem añcessio motuũ cris añ statum, [i] [quez egritudo illa meret:] aut fit ppr vtutem egritudinis, aut ppr vehemẽtiam mot⁹ ei⁹, ⁊ acuitatẽ ipsi⁹: aut propter cãm extrinsecã excitantem qđ de ea qetum est, ppter errorẽ in cibo, aut in potu, aut exercitio, aut ppter accidẽs aiale. Nam accidẽtib⁹ aialib⁹ inest introitus in motiõe cris, ⁊ in alteratiõe ptis ei⁹. Timor. n. ponit crisim vt fiat fluxu vẽtris, aut vomitu, aut vrina, ⁊ gaudiũ facit vt ipsa fiat sudore. Et illud quidẽ fit sm motuz spũs ad interiora, ⁊ ad exteriora Et qñ añcedit pugnã talr vt vtus [k] †[nõ sigat] cũ ea vsq₃ ad statũ, est illud significatio mortis, ⁊ fortasse remanet vtuti residuũ aliquod vsq₃ ad statum, ⁊ est saluũ. Et scias q̃ cris non cadit in [l] [die ⁊] hora qetis, ⁊ [m] [tranqllitatis] neq₃ in hora teporis a vehemẽtia, nisi raro, ⁊ paꝝ: ⁊ pmnz amboꝝ est min⁹. Et archigenes quidem [n] [neq₃] vidit ipm in crisib⁹ suis nisi bis: ⁊ Gal'. semel. Et melior quidẽ crisis est illa que fit in hora stat⁹ [o] †[ ] in ea vero que ipsum antecedit, nõ est fiducia: imo est aut diminuta, aut mala [p] †[ ] cõpressiua. In pnc° nunq̃₃ fit crisis, nisi pniciosa. Et ad vltimuz quidẽ accidentia signoꝝ crisi in pmis dieb⁹ egritudinis, significat pniciẽ: ⁊ in eius augmẽto qum est laudabilis, significat crisim diminutã: in declinatione vero nunq̃₃ fit crisis. Qualr vero eueniat in ipsa mors, aut dispositio [q] [que non est] bone crisis, post dicemus. Et scias q̃ crisis in egritudinib⁹ saluis post ponit: natura. n. nõ est [r] [egressa] q̃ possibile est ei vt expectet vsq₃ quo iueniat complemẽtum digestionis: ⁊ in mortiferis añcedit. Et non [s] [relinqt eger] ab impugnatione sue egritudinis subito. [t] [Et non est] sm semitã resolõnis nisi [u] [q₂ est q̃nq₃] ceũ laudabilis, aut exitura laudabilis. [x] [Et] resolõnẽ ãt liberantem, ⁊ arefactionem mortificantẽ, non añcedunt accidẽtia timorosa, neq₃ euacuationes sensibiles. Et scias q̃ egritudines sunt diuerse: de eis enim sunt, que mouent in pnc°, deinde sedant, ⁊ qescũt: ⁊ de eis sunt que sunt econuerso. Et multotiens quidem significãt signationes, q̃ crisis erit per expulsionez mãei egritudinis a nã ad latus aliquod: ⁊ in expulsione materiei ad ipsum est nocumẽtuz, quare necessarium est vt confortet illd latus, ⁊ illd membꝝ, ⁊ declinetur mã ad cõrium. Et scias q̃ q̃nq₃ venit crisis [y] †[ ] ⁊ nũerat ex sexto, ⁊ ẽ septimi. Et iã tc vtificat pn^m^ egritudinis: nã bõa crisis raro fit in sexto. Et scias q̃ spẽs alteratiõis egritudinis sũt sex: egritudo. n. aut alterat ad sanitatẽ subito, aut ad mortẽ subito: Aut ad sanitatẽ paulatiz, aut ad mortẽ paulatim: Aut aggregant in ea vtreq₃ res, ⁊ cõuertitur ad mortẽ, aut ad sanitatẽ. Et scias q̃ nomẽ cris sm q̃ dixit ille cui⁹ smoni credit, est deriuatũ in lingua greca a sepatione plocutiõis, q̃ est vni duoꝝ disputãtium, aut cõtrouersantium apud iudices sup aliũ, quasi sit sepatio, ⁊ exitus ab [z] [alteratione.]

Sermo vniuersalis de signis crisis. Cap. III.

Crisim antecedunt [1] [q̃nq₃] si casus ei⁹ fuerit nocturnus in die, ⁊ si fuerit eius casus diurnus in nocte, dispõnes ⁊ res, ⁊ que sũt signa ei⁹: sicut inqetudo, ⁊ angustia, ⁊ volutatio, ⁊ grauitas, ⁊ cõturbatio [2] [sensus,] ⁊ dolor capitis, ⁊ dolor colli, ⁊ vertigo, ⁊ scotomia, ⁊ imaginationes corã oculis, ⁊ tinnitus, ⁊ son⁹, ⁊ prurit⁹ in naso, ⁊ alteratio coloris in facie, ⁊ lepore subito ad rubedinẽ [x] [⁊] citrinitatẽ, ⁊ tremor labij, ⁊ [a] [ocloꝝ,] ⁊ nausea, ⁊ plsus cordis, ⁊ sitis, [b] [⁊ tremor cordis] ⁊ dolor [c] [in stõ,] ⁊ strictura anhelit⁹, ⁊ difficultas accidẽtes subito, ⁊ grauitas hypocondrioꝝ, ⁊ tensio in eis: ⁊ dolor: ⁊ [d] [saltus] ⁊ dolor in dorso, ⁊ [e] [salt⁹] in lacerto ⁊ pũctura [f] †[ ] ⁊ rugitus. Et q̃nq₃ accidit [g] [horripilatio] signs eã, ⁊ accidit dolor lassitudinalis, Et q̃nq₃ alterat pulsus a dispõne sua in ea, ⁊ signt ipsam [h] †[ ] Et retinent q̃nq₃ cã cris res quaꝝ consuetudo fuit vt euacuarent vt sanguis menstru⁹ aut hemorroidaꝝ aut fluxus ventris: ⁊ signt q̃ [i] [modus eius vadit ecõtrario in parte.] [k] [Et signa nocturna diurnis sunt vehemẽtiora,] Et cã in hoc pculdubio vt sit, est qm mã faciẽs egritudinem [l] [auget] [m] [Et] diuersificãtur aut propter diuersitatem materie, aut causa partis diuersitatis motus, Et diuersitas quidem causa diuersitatis materie est verbigratia. vt sit motus materie quando est, ad superiora, deinde significent signationes speciei egritudinis ⁊ etatis, ⁊ complexiõis, ⁊ alioꝝ q̃ mã est sanguinea, expectat tunc medicus fluxum sanguinis narium: ⁊ si signt q̃ ipsa est colerica, expectat vomitum scdm plurimũ, nisi alie significatões ei approbate significent fluxũ sanguinis narium: multotiens enim fit crisis ei⁹ fluxu sanguinis nariũ: ⁊ antecedunt eam imaginationes colerice [n] †[ ]. Et fluxus quidem sanguinis narium [o] †[ ] [p] [furio quãdoq₃ consumit materias egritudinum] [p] [furiosarum,] ⁊ fit sanitas statim. Causa aũt ptis mot⁹ est, quoniã ipsa aut mouet, vt [q] [violẽter vadat] sup membra pncipalia ⁊ que sequunt ea de visceribus, ⁊ facit accidere nocumẽtum in opationibus suis, ⁊ impedimẽtum cõsequens ea, sicut eueniunt ex parte cerebri pmixtio sensus, ⁊ dolor capitis, ⁊ quod diximus cum eis: ⁊ ex parte cordis, pulsus cordis, ⁊ malitia anhelitus, ⁊ quod diximus cum eis vtrisque. Aut mouetur versus expulsionem: ⁊ fit illud secundum duos modos, nam aut incipit expel

a †A. olei

b A. a fortitudie nãe, i. eligẽdo horã ⁊ in electione seu cognitõe dispõnis precepti

c A. expugnatio añ horaz in q̃ fit hmõi expugñtio spõte sua tũc illa expugnatio necessitat ab egritudine ipa ⁊ inqetudine vel a necessitate

d A. sicut fit expurgatio

e †A. aliquo

f A. ⁊ añcedit ad ipz ⁊ iueniat acceleratio crisis mote

g A. in die vndecimo

h A. tñ ẽt signt q̃ nã accelerat expugnationem

i A. Alia litera veridicum in illa egritudine

k †A. fiat ambigua nõ stabilis

l —— A.

m A. eradicatõis

n A. non

o †A. veri

p †A. cõcitatiua

q A. similis

r A. oppressa vel concitata

s A. egreditur vl' nõ euadit infirmus ex fortitudine vel

t —— A.

v A. iam fuerit

x —— A.

y †A. bona

z A. altercatiõe

1 —— A.

2 A. rationis

x A. aut

a —— A.

b —— A.

c A. oris stõci

d A. iectigatio

e A. iectigatio

f †A. ventris

g A. Alia litera rigor

h †A. ⁊ signa nocturna sũt vehemẽtiora diurnis

i A. mot⁹ accidit in parte cõtraria

k —— A.

l A. commouet

Alia litera m —— A.

n †A. ignee

o †A. plixus seu vehemens vl' superfluus

p A. pniciosarũ

q A. aggrauet

lendo ex omni pte, ꝛ a⌈lõgitudine⌋ ꝛ est illud ad totum illō qō appet, ꝛ est hoc cū sudore: aut incipit tēdere ṽsus ptē vnā: ꝛ qum incipit b⌈ps ei⁹ ex oi pte⌋ fortasse est ps talr, ꝙ qñ incedit, nō est excusatio qn icessus sit p mēbra pncipalia, sic ps c⌈altera⌋ nā mā tēdēs ad eā ptrāsit sup fines mēbroꝝ anhelit⁹, ꝛ sup fines cerebri q̄re accidunt iteꝝ accñtia silia accñtib⁹ d⌈ei⁹⌋ si non esset expulsa, imo e⌈eēt violēter ibi pmanēs.⌋ Et fortasse ē ps ṽsus mēbra q̄ sūt minus q̄z pncipalia sic os stōci qum intētio māei expellēde p crisim est vt expellat vomitu. Aut est de pncipalib⁹, verūtñ f⌈est tollerās cōe offm̄ nō velociter puenies⌋ ad corruptiōez, sic puenit ad fines epis, ꝛ expellit ex via vesice, aut fell': ꝛ ex oi pte loci expulsionis crisͣ, sic g⌈in stō⌋ vomitu: ꝛ si ad fines capitꝭ, fluxu sanguis nariū, ꝛ silib⁹ ei: ꝛ ad fines epis, vrina: ꝛ ad ptes itestinoꝝ, fluxu vētris. Et qñ est forma hec, nō est lōginquum, qn motui ei⁹ in oi pte sit signum signs, ꝙ illō qō spat de expulsiōe ei⁹, est illi⁹ gñis, si crisͣ que expectat fuerit bona: aut signū signs maliciā ei⁹ pmā, ex h⌈suo aduētu impediēte⌋ illō membꝝ, si fuerit crisis mala. Et fortasse est signū vnum bonū ad hoc, vt significet ptes plures, sic pulsus cordis qñqꝫ sigt, ꝙ mā est expulsa ad os stōci, ꝛ sigt ꝙ mā i⌈violēter supuenit cordi.⌋ Et fortasse ē signū vnū signs rē vl'em cōem motui ad ptem vnā, ꝛ expectant signa alia qb⁹ sigtur modus, q̄ expellit ex illa pte: sicut dolor capitꝭ, ꝛ strictura anhelit⁹, ꝛ tēsio hypocōdrioꝝ ad supiora: ista. n. sigñt ꝙ mā mouet ad supiora: deinde nō indicat ꝙ ipa expellat ex via vomitus, aut ex via flux⁹ sanguinis nariū, nisi p signa alia. Et qñqꝫ sigt ꝙ crisis k†⌈ ⌋ cadēs ex pte aliqua l⌈est⌋ retētio ei⁹ qō currit: ꝛ sepat ex ꝯrio illi⁹ ptis: sicut retētio nature cū signis crisͣ bone, significat ꝙ mot⁹ cretic⁹ m†⌈ ⌋ supior nō inferior n†⌈ ⌋ est: aut fluxu vrine, aut sudore, aut vomitu, aut fluxu sāguinis narium. Et qñqꝫ significat spēs egritudinis ptem crisͣ ei⁹, sicut apa epis quꝫ est in latere gibboso, tūc crisis ei⁹ est aut p fluxū sanguis naris dxtre, aut p sudorē laudabilē, aut p vrinā. Et si est in later ꝯcauo, est p fluxū vētris, aut p sudorē, aut p vomitū. Et sicut febris causon, plimū. n. crisͣ ei⁹ est aut p fluxū sanguis nariū, aut p sudorē, ꝛ añcedit eam o⌈tremor,⌋ Et qñqꝫ fit vomitu, ꝛ fluxu vētris, ꝛ pꝑe sicut tertiana. Et sil'r febris apatū capitꝭ crisͣ p†⌈ ⌋ nō fit vnq̄ꝫ fluxu sanguis nariū neqꝫ pipneumonie, neqꝫ lethargie: pleuresis ṽo est inter hec ꝛ hec. Et ml'totiēs qdē fit egritudis crisͣ q⌈specieb⁹ quaꝝ aggregatione complet⌋ crisͣ sicut causon, qum fit i ea crisͣ pus fluxu sanguis nariū, deinde complet sudore abūdante. Et pgnās qdem multotiēs hēt crisim cum abortu. Et scias ꝙ non quotiēscūqꝫ existunt signa crisͣ, faciūt necessario crisim bonā, aut malam: immo qñqꝫ non seqtur eā crisͣ oino in hora illa, licꝫ nō sit excusatio qn crisͣ sequat ea pculdubio bona, aut mala in alia hora, q̄ꝫ in illa hora, in q̄ ꝯtinuant signa. Nam non quotiēs vides sudorē, ꝛ vomitū, ꝛ fluxū vētris, ꝛ dolorē capitis, ꝛ pturbationē sensus, aut malitiam anhelitus, aut pfunditatē somni, aut aliud de oib⁹ ill' que numerabim⁹, est cum eis crisͣ: lꝫ fm plimū significēt: Nā q̄dam eoꝝ sunt signa tm̄ crisͣ, sicut dolor capitis: Et q̄dam eoꝝ sunt signa, ꝛ pars crisͣ, sicut nausea, Et qum apparēt signa crisͣ, ꝛ non fit crisͣ, tunc aut est fm ꝙ dixit hyppo. significatio mortꝭ, aut difficultas crisͣ. Et qñqꝫ est aliqua de reb⁹, que sunt de signis crisͣ, accidēs per causam aliam ab ea que facit apparere crisim, quāuis fit in aliqua horaꝝ signoꝝ crisͣ, sicut accidit in tertiana lōga ante paroxismū inqetudo, ꝛ cōmotio: ꝛ in pluribus horis antecedentib⁹ paroxismū absqꝫ significatione crisͣ: in tertiana ṽo pura fm plimū est signum crisͣ. Et de illis que tibi indicant viam ad cognoscendum r⌈ex⌋ infirmo, ꝙ ei⁹ sanitas aut mors erit cum crisi, aut nō, est ꝯsideratio tua in motu egritudinis, ꝛ ṽtute ei⁹, ꝛ natura, ꝛ hora presenti: ista eniꝫ indicant tibi ꝙ dispositio facit necessario pugnā fortem inter materiam, ꝛ naturā, ꝛ sustinet pugnam. Et scias ꝙ sigtiones bonitatis crisͣ sunt sigtiones significantes victoriam nature: ꝛ nō fallit hoc, Et sigtiones malitie ei⁹, ꝛ ipsi⁹ diminutionis, sigñt iurgiū ꝛ duellum qō currit inter nām, ꝛ iter illud qō impugnat eam. Et non est posse tibi vt ex toto indices qō natura vincet pculdubio, nisi multiplicent, ꝛ magnificent. O q̄ꝫta timorosa signa vidim⁹ de profunditate somni, ꝛ cāu pulsus, ꝛ abscissione sudoris, pducentia post horas ad crisim cōpletā, ꝛ bonā, qm̄ nā in hmōi iam cessauerat ab omnib⁹ operib⁹ suis, ꝛ tota occupata erat in egritudie: ꝛ postq̄ꝫ rediꝭt tota ṽt⁹ ad eam, vicit eam, ꝛ expulit: ꝛ fortasse nō sufficit cum ea, Et illud in plib⁹ horis est, qm̄ ipsa non cessat ab omnib⁹ opationib⁹, nisi pp rem magnaꝫ. nam dubiū non est, qn pp rem magnā deficiat. Et scias ꝙ exuberatio signoꝝ crisis fm ꝯtinuitatem in duob⁹ dieb⁹ ꝯtinuis, sic tertio, ꝛ quarto ṽbigra, signat velocitatē crisͣ: deide est bonitas, ꝛ malitia fꝫ s⌈cōparia⌋ q̄ ego dicā: ꝛ pꝑe qñ añcedit poxismus febrꝭ plimū: ꝛ pcipue qñ apparet in pulsu alteratio subito. Si ergo fuerit ad magnitudinē, ꝛ nō descēdit, letare. Et scias ꝙ siccitas corpis q̄lis est in senib⁹, ꝛ ei⁹ obfuscatio in dieb⁹ egritudinis, sigt tarditatē crisͣ. Et egritudines sicce valde, aut sunt mortifere, aut tarde crisis. Et sigt qñqꝫ horas crisis, ꝛ dispōnes ei⁹ oēs, ꝛ iudicia signoꝝ ei⁹, illud sup qō t⌈inueniunt sig⌋ egritudinis fm plimuꝫ. Et scias ꝙ pulsus apparens, est sicut sigtio cōis spēb⁹ crisiū euonum: At ṽo magn⁹ sigt, ꝙ mot⁹ est ad exteriora cū sudore, aut fluxu sanguis nariū. Et nō magn⁹, ꝛ velox ad interiora, sigt vomitū, ꝛ fluxum vētris. Et ad summū ois u⌈aggregatio⌋ ad expellēdā māꝫ nā exñte forti non caret manifestatiōe pulsus. Et si non fuerit lat⁹, ꝛ ꝯcliuis ad ambo latera, ꝛ añq̄ꝫ fiat fortis, idiget ꝯstrictiōe, ꝛ coarctatiōe. Et fortasse aggregant duo sig, ꝛ sunt due res, sic vomit⁹, ꝛ sudor, ꝛ sic vomit⁹ ꝛ flux⁹ sanguis nariū. Et qr iā satꝭ fecim⁹ de istis canonib⁹, intēdam⁹ in distinguēdo paꝝ.

¶ Signa mot⁹ māei in crisi ad supiora. Cap. IIII.

SIgnum illius est dolor capitis pp eleuationē vaporuꝫ x⌈in sigtionib⁹ vomit⁹⌋ aut cuꝫ cōitate oris stōci y⌈iteꝝ⌋ in significationib⁹ vomitus. Et iteꝝ de significatiōibus illius sunt vertigo, ꝛ g̃uitas in vtrisqꝫ tpib⁹, ꝛ sonitus, ꝛ tinnit⁹, ꝛ surditas: que oia accidūt subito: Et qñꝫ associant ei, aut añcedūt illō tpe puo ꝯstrictio anhelitus, ꝛ dolor in collo, ꝛ tensio mirach: ꝛ hypocondriorū ad superiora absqꝫ dolore, ꝛ inflāmatio capitis. Et scias ꝙ egritudines, ꝛ accidentia fortia fiūt in nocte quoniam nā occupatur in 3†⌈ ⌋ digerendo materiam, z⌈ꝛ in aliꝭs, ꝛ⌋ omni re.

¶ Signa distinguendi omnia illa. Cap. V.

QUod si associant oib⁹ ill' tenebrositas, ꝛ caligo in oculo? ⌈q̄ nō sepant,⌋ ꝛ sint cū eis amaritudo oris, ꝛ tremor labiꭵ iferiorꭵ: ꝛ appet affirmatio rei p casū dolorꭵ i ore stōci, aut nau/

a A. a longe
b A. versus eam
c A. suprema
d A. eorum ꝛ
e A. aggrauans ea.
f A. tollerantia nocumēti, nō est velociter perducens
g A. ex ore stōci
h A. aggrauatione mala sup
i A. aggrauat super cor seu ledit cor.
k† A. est
l —— A.
m† A. est
n† A. immo
o A. rigor
p A. cū fluxu sāguinis narium aut cum sudore abūdante. Et febriū flegmaticarū ꝛ frarum crisͣ
q A. cū spēb⁹ crisium ꝛ cōplet cū aggregatiōe earum
r A. in
s A. signa
t A. inuenit dispositio
u A. conatus
x —— A.
y —— A.
3† A. ea in
z A. semota ab
ꝛ A. cum qua nō videt aliqd splēdidum

seam, ꝛ attractionem saliue, ꝛ pulsum cordis, ꝛ coarctationē plꝰus, ꝛ ꝯstrictionē: ꝛ ꝓpe qñ accidūt infirmo post ista horripilatio, ꝛ frigus sub hypocondrijs, tūc iudica ꝙ ipsa vētura est ꝑ vomituȝ: ꝛ ꝓpe qñ mā est colerica, ꝛ febris colerica, nō exn̄s ꝺ incēsiuis: ꝛ ꝓpe qñ citrinat̄ facies in hac dispōne, ꝛ cadit color. Et multotiens qdē attrahit vomitꝰ eueniens post grauitatē capitꝭ, ꝛ dolorem stōci, pueris ꝑꝑ debilitatē neruoꝝ ipsoꝝ, spasmū: ꝛ in mulieribꝰ ꝑꝑ ꝯsuetudinē mr̄icū ipsaꝝ dolorē mr̄icum: ꝛ in senibus ꝑꝑ debilitatē v̄tutum eoꝝ egritudines diuersas a⌈expansas⌋ꝑꝑ expansionem mäei que mouet̄ in eis. Quod si associata fuerit illi tēsio in ꝑte epis, aut ꝑte splenis absq̧ dolore: nam splen cōicat suppm̄is ēt per venas q̄ sunt in eo approximātes ꝑti nasi, ꝛ venis eiꝰ q̄ȝuis nō ꝯtinuent̄ cū eis, ꝛ videt infirmus fila rubea, aut lucētia, ꝛ resplēdētia, ꝛ rubet facies multū, aut oculus, aut nasus, aut latꝰ eiꝰ, ꝛ currūt lachryme subito, ꝛ b⌈apparet⌋plꝰus ꝛ inundat ꝛ festinat eiꝰ dilatatio, ꝛ c⌈accuit̄ nasus⌋ ꝛ est inflāmatio capitꝭ vehemens valde, ꝛ dolor capitꝭ ꝑcussimus, tunc expectet̄ fluxus sanguinis nariuȝ: ꝛ ꝓpe qñ sig̃nt egritudo, ꝛ etas, ꝛ ꝯsuetudo, ꝛ ꝯpl'o, ꝛ reliq̄ sig̃tiōes ꝙ mā est sanguinea: lȝ mā colica iteruȝ faciat qñq̧ crisim ꝑ fluxum sanguis d†⌈ ⌋: ꝛ indicant illud splēdor: ꝛ imaginatiōes sil'es filis, et res ignee citrine vise corā oculis. ꝛ plimuȝ eiꝰ est in febre causone colerica. Et qñq̧ sig̃t e⌈pars⌋radij, ꝛ pruritus nasi ꝙ fluxꝰ sanguis nariū f⌈accidit ex nare dextra, ꝛ sinistra, ꝛ⌋ex ambabꝰ naribꝰ simul. Et qñq̧ adiuuat istas sig̃tiones iteꝝ frigus adueniens in die crisis, ꝛ siccitas g⌈alchatin⌋ꝛ cutis. Et qñq̧ sig̃t etas: fluxus. n. sanguis nariū plimum accidit ei cuiꝰ anni sunt infra trigita. Et qñq̧ adiuuāt has sig̃tiones iteꝝ vehemētia doloris capitꝭ valde h⌈vltra ħ qꝺ⌋facit necessariū eē casus vomitꝰ cū lesiōibꝰ alijs, ꝛ iflāmatio ꝛ febris: ꝛ sꝫ eiꝰ sig̃tiōes alie bone, nō sig̃tiones mortꝭ: ꝛ in hmōi expectat̄ fluxus sanguinis narium cuius non est excusatio.

a ——— A.

b A. fit altus

c A. fit pruritus nasi

d †A. narium

e A. Alia litera partē inherētia Alia litera vel visio

f A. cadet ex nare dextra aut sinistra aut

g A. Alia litera ventris

h A. supra illaȝ q̄

¶ Judicium de istis signis communibus predictis, ꝛ proprijs. Cap.VI.

De signis cōibus ꝑ̄dictis sunt, q̄ sūt ꝯueniētiora fluxui sanguis nariū, sic̄ lachryma, ꝛ tinnitꝰ, ꝛ surditas, ꝛ tēsio hypocōdrioꝝ in vno duoꝝ lateꝝ epis, ꝛ splenis, absq̧ dolore, ꝛ inflāmatio capitis. Et de eis sunt ꝓpora vomitui, sic̄ strictura anhelitꝰ, ꝛ tēsio hypocōdriorum absolute in añriori ꝑte, cuiꝰ plimum est cū dolore in stō. Et scias ꝙ ꝯstrictio anhelitꝰ, i⌈ꝛ tēsio hypocōdrioꝝ ad interiora⌋in signis fluxꝰ sanguis nariū non k⌈accidūt nisi qum vehemēter nitit̄⌋nā ad expulsionē fluxus sanguinis nariuȝ ꝑꝑea ꝙ ꝯcauitas vētris implet̄, ꝛ impellit̄ mā ad supiora, ꝛ cōprimit mēbra anhelitꝰ. Et de signis ꝓprijs fluxui sanguis narium ꝛ vomitui, sunt que in vno eoꝝ inuenta opponunt̄ inuentꝭ in altero, sic̄ imaginatio radioꝝ splēdētium est de signis fluxus sanguis nariuȝ, ꝛ opponit̄ ei imaginatio tenebrositatꝭ, ꝛ caliginis. l⌈Et⌋ de signis vomitus m⌈est⌋rubedo faciei, ꝛ de signis fluxus sanguis nariū, ꝛ opponit̄ ei casus coloris, ꝛ citrinitas eiꝰ de signis vomitus. Et qñq̧ signum vnius eorum non est oppositum n⌈aliquid⌋de signis alterius: sicut tremor labij, ipse enim est de signis vomitus, ꝛ non opponitur ei aliquod ꝺ signis fluxus sanguinis narium: ꝛ sicut pruritus nasi, nam in se est de signis fluxus sanguinis narium, ꝛ nō opponitur ei aliquod de signis vomitus.

i A. ingrediens

k A. accidit nisi qum preparat̄

l ——— A.

m A. ꝛ

n A. alicui

¶ De signis declinatiōis mäei ad sudorē. Cap.VII.

Cum fit pulsus vehementꝭ vndositatꝭ, ꝛ est tactus manꝰ suꝑ cuteȝ, ita ꝙ suꝑ ea ꝑuenit roritas, ꝛ tingit̄ rubee, ꝛ inuenit calefactionem cutꝭ cum hoc maiorē ea q̄ fuit, ꝛ o⌈inflāmationem⌋eiꝰ, ꝛ rubedinem ipsiꝰ maiorem ea que fuit: ꝛ vrina est tincta tendens ad grossitiem: ꝛ ꝓpe qñ tingit̄ in quarto, ꝛ ingrossat̄ in septimo, tunc existima ꝙ sudor erit. Et sil'r qñ accidit i egritudine cronica rigor fortꝭ, vehemens, ꝛ post ipsuȝ fit febris vehemens, v̄tute exn̄te forti, ꝛ signis bonis, expecta tunc sudorem: ꝛ precipue quādo minoratur egestio ꝛ vrine fluxus p⌈continuatur suꝑ ipsuȝ.⌋ Et ad summum febres incensiue qum non terminantur fluxu sanguinis narium, terminantur sudore, ꝛ antecedit ipsum rigor. Et si eger videt balneum, ꝛ tinam, et preparationem ad illud in somno suo, tunc est significatio sudoris. Et tinctura vrine significat ꝑ sig̃tionem primā ꝙ mā faciat crisim per viam venaꝝ: ꝛ illa via est sudoris, aut vrine, deinde separatur per id quod diximꝰ. Et non opȝ vt expectet̄ crisis sudoris cum solutione nature dñante. Et opȝ in euacuatione expectata cū sudore, vt sit illic augmētū febris, ꝛ caloris q⌈ꝛ⌋expāsio ꝛ r⌈appꝑitio cum v̄tute forti.⌋

o A. inflationem

p A. Alia litera proceditur seu fit ꝯtinuatio suꝑ ipsam. s. minorationē egestionis ꝛ vrine

q ——— A.

r A. fortificatio ꝛ virtus fit fortis

¶ De signis declinationis materiei ad membra vrine. Cap.VIII.

Significant illud grauitas in vesica, ꝛ retentio in egōne, ꝛ defectus signoꝝ sol'onis vētris que ego dicam, ꝛ signoꝝ vomitus, ꝛ fluxꝰ sanguis narium, ꝛ sudoris que diximus. Et scias ꝙ ardor virge cū grauitate vesice, ꝛ reliq̄s sig̃tionibꝰ, ē significatio fortis ꝙ crisis erit fluxu vrine. Et qñq̧ significant ipsaȝ exuberatio vrine, ꝛ grossitudo eiꝰ in alijs diebus: ꝛ inuentio sediminis in ea. Et fortasse accidit fluxus vrine in ea s⌈ꝯm⌋significationē egōnis, ꝛ ꝯm ꝙ dicā in ca. egestionis. Et scias ꝙ qñ multiplicat̄ aggregatio vrine in vesica cū paucitate sol'onis ventris, ꝛ paucitate sudoris in ea hora, aut in natura infirmi, ꝛ forma membroꝝ eiꝰ t⌈aut sensu ꝙ apparet de eo⌋tūc expectatur crisis per vrinam absq̧ fluxu ventris, et sudore, ꝛ proprie in hyeme

s A. post

t A. ꝛ siccitate exteriori

¶ De signis ꝺclinatiōis mäei ad viā egōnis. Ca.IX.

Significant illud in ꝓmis genus suꝑfluitatis, qum scit̄ ꝙ non est sanguinea, ꝛ qñ scit̄ ꝙ cū hoc est multa, deinde fit maior affirmatio eius u⌈ex signis difficultatꝭ⌋ in toto vrine, ꝛ pūcture x†⌈ ⌋que y⌈iuenit eū⌋ in toto vētre, ꝛ ḡuitatꝭ in iferiori ꝑte ventris: ꝛ defectus signoꝝ vomitꝰ, imo euentꝰ rugitꝰ, ꝛ inflatio emūctorij, ꝛ ml'titudo tincture egōnis añ, ꝛ eiꝰ z⌈vocatio⌋ plus quā fuit ꝯsuetudo ꝛ altitudo eiꝰ qꝺ est sub hypocōdrijs, ꝛ ꝛ⌈augmētū⌋eiꝰ, ꝛ ꝑmutatio rugitꝰ ad dolorē dorsi, ꝛ fortasse est illꝺ iteꝝ ꝑꝑ ventositatē: ꝛ fortasse ꝓuocat̄ vrina post sig̃tionē egōnis: ꝛ ꝓpe in ifirmo difficil'vētrꝭ, duri ex ꝯsuetudineꝰ⌈ꝑui tactꝰ⌋ ꝓcipue in aere fr̄o. Et qñq̧ fit plꝰus paruꝰ cū v̄tute ꝛ nō idurat̄, ꝛ ꝑuitas eiꝰ est ad coarctatiōeȝ. Et sig̃t qñq̧ crisim que fit fluxu vētris, ꝯsuetudo i paucitate fluxꝰ sanguis nariū, ꝛ sudoris: ꝛ multitudo fluxꝰ vētris, ꝛ ꝓpe in eo q assuetꝰ est potare aquā fr̄am. Et diꝫ ꝙ qñ vrīa pꝰ crisim in ꝛ⌈oi hora⌋ē alba, sbtil', tūc expectat̄ fluxꝰ ventrꝭ, q forsitā erit cū rasura intestinoꝝ: qm̄ col'a qñ non egredit̄ cum vrina, ꝛ alijs, egredit̄ cū fluxu ventrꝭ. Et raro qdeȝ accidit crisis ꝑ sol'onē

v A. cuȝ signis retentionis

x †A. ventris

y A. inuenitur

z A. obedientia

ꝛ A. eminentia

ꝯ A. parui plꝰus Alia litera

ꝛ A. febre terciana

per solōnē ventris, cū dñio sudoris, aut fluxu vrine.

¶ De signis crisis qñ fit ex via mſicis. Cap.X.

QUando non inuenis reliq̄ signa, ⁊ nō est euō fluxu vētris, ⁊ inuenis g̃uitatem in matrice, ⁊ in chatin, ⁊ dolorem illic, ⁊ tensionem, tūc existima ꝙ erit menstrualis.

¶ De signis ꝙ crisis erit ex aptiōe venaꝝ ani. Cap.XI.

QUandoq; sig̃nt illud defectus reliquaꝝ fig̃tionū, ⁊ cōsuetudo hui⁹ maneriei fluxus, ⁊ g̃/uitatis in partib⁹ ani, ⁊ pulsus magn⁹ tendens ad fortitudinem.

¶ Signa crisis que fit cum ꝑmutatione. Cap.XII.

FOrtitudo febris cū fortitudie dolorꝫ, ⁊ retētio euōnis vrine, ⁊ egōnis, ⁊ sputi, ⁊ sudorꝫ exuberantꝫ, ⁊ tarditas digōnis, aut ipsi⁹ ꝑ/uatio cū sanitate v̄tutꝫ, ⁊ bonitate pl'sus ⁊ p̄cipue in egritudinib⁹ saluis, tardis, ꝓuatꝫ digō/ne. Et partē qdē ꝑmutatiōis sig̃nt dolor, ⁊ inflatio venaꝝ in locis vacuis q̄ ip̄m sequunt̄, ⁊ vehemētia inflāmatiōis. Et iteꝝ ps in q̄ est mēbꝝ ꝺbile, aut dolor lesiōis iūcturaꝝ, aut mēbꝝ fatigatū. Ex hypocōdrijs v̄o qñ tēdunt̄, ⁊ dolēt, nō est poſ'e vt significet̄ loc⁹ ipse, neq; ps. ipsa.n.sunt ᵃ ⌈ sic̄ ⌋ cōia oib⁹ ᵇ ⌈ do/loib⁹. ⌋ Et scias ꝙ ᶜ † ⌈ ⌋ ꝑmutatiōes ⁊ exiture fiūt in frigore, ⁊ tpe ei⁹, ⁊ in etate senectutꝫ plimū: i p̄mo qdē, qm̄ frigus ē retinēs, ꝯstringēs: in s̄o v̄o qm̄ v̄t⁹ ꝺficit ab expl'siōe ꝯpleta. Quidā.n. dixerūt ꝙ illi⁹ crisis q ꝑtrāsit qnquaginta, imo q ꝑtrāsit trigita, raro fit ꝑ exiturā, ⁊ ꝑ mutationē, sꝫ nō est illō cui sit intēdēdū: imo ꝑmutatiōi sūt due cāe, q̄ꝝ vna ē in mā, ⁊ est, vt nō sit suscipiēs expulsionē vniuersalez, ꝑꝑ grossitudinē sui s̄m plimū, ⁊ multitudinē suā s̄m min⁹: ⁊ s̄a est v̄tus, ⁊ est vt nō sit v̄tus fortꝫ valde, vehementꝫ ᵈ ⌈ importūitatꝫ ⌋ neq; debilis iteꝝ ᵉ ⌈ pigra, ⁊ nō expellat ⌋ oīno a mēbris ꝑncipalib⁹. Et due istaꝝ cāꝝ sunt due cāe ᶠ † ⌈ ⌋ ꝑncipijs senectutꝫ. Et multotiēs qdem añcedūt signa ꝑmutationis, ⁊ supꝑuenit ei euō magna, ⁊ ꝓꝑe ꝑ vrinam exu/berantē, albā: q̄ꝫobrem non accidit ꝑmutatio.

¶ Signa ꝙ illa permutatio est ad inferiora. Cap.XIII.

AUentus doloris ad iferiora cuꝫ inflāmatiōe, ⁊ inflatio duoꝝ emūctorioꝝ, ⁊ anchaꝝ duarum.

¶ Signa ꝙ illa ꝑmutatio est ad supiora. Cap.XIIII.

SIgnificant illō g̃uitas capi/tis, ⁊ sensuū, ⁊ ꝓ/prie audit⁹: ita vt q̄nq; ꝑducat ad surditatē, post ꝯstrictionē anhelit⁹, ⁊ altera/tionē ordinis ᵍ ⌈ ei⁹, donec q̄si qescat illud ⌋ subito, ⁊ accidit in capite illud qō accidit. Et sil'r vt eueniat ꝓfunditas somni. Et plimuꝫ hoꝝ fit cum exitura in radice auris. Et sil'r si perseuaue/rint exuberatio quidē, ⁊ pulsatio temporum, ⁊ ru/bedo in facie firma, que non separatur.

¶ Signa permutationis ad egritudi/nem aliam. Cap.XV.

QUm videris egritudinē acutā fieri fortē apud declinationem, tūc scias ꝙ ipsa tendit ad cronicam.

¶ Sig̃ ꝙ crisis erit cū exitura. C.XVI.

QUando v̄t⁹ ē sana, ⁊ signa s̄t bona, ⁊ ʰ ⌈ est ⌋ s̄btilitas vrine tpe longo, tunc illō est de illis que in/dicant exiturā ⁊ ⁱ † ⌈ ⌋ vbi ē egritudo

a —— A.
b A. declinatio/nibus.
c † A. omnes
d A. motionis
e A. deficiēs non expellens
f † A. proportio/nate
g A. q erat ⁊ ge/scit, totuꝫ illō fit
h A. perseuerat
i † A. est

ᵏ ⌈ mäei ⌋ in qua ē caliditas. Et sil'r qñ melioraẗ infirmus absq; crisi apparēte, imo s̄m semitā ꝑmutationis, ꝺinde vides ambas arterias tpis vehementꝫ dilatatiōis, plime ꝑcussionis, que forsitā nō qescunt, ⁊ vides colorē ˡ ⌈ pallidū, ⌋ ⁊ anhelitū ᵐ † ⌈ ⌋ frequētem: ⁊ fortasse vides tussim siccā, tūc ille qui hꝫ hoc, est p̄paratus exiture in iuncturis suis. Et membꝝ qō in infirmo plus appropriaẗ sudori, est illud in quo expectatur exitura. Et tp̄s hyemis, ⁊ etas senectutꝫ, s̄m ꝙ dixim⁹, sunt de signis casus crisis cū exitura: imo sunt de causis ei⁹: Et sunt exiture facte tūc, tarde suscipiētes digōnem, verūtñ reditiones eaꝝ in hyeme, ⁊ senectute, sunt minus: ꝑpea ꝙ facit illō esse necessariū frigus ex qete: lꝫ qdam dixerint ꝯ̈rium istius, sicut retulim⁹. Et qñ multiplicaẗ vrina aq̄sa, quꝫ ascēdit febris, significat ⁿ ⌈ dolorē ⌋ accidētem in interiori parte corporis. Et de signis fortib⁹ ꝙ crisis erit cuꝫ exitura, est tarditas crisium aliaꝝ, ⁊ ꝓlōgatio infirmitatꝫ vsq; ad tp̄s, qō est post viginti. Et qum in hmōi egritudine longa accidūt dolores subito in qbusdā locis, tunc expecta exitu/ram: Et in febrib⁹ ᵒ ⌈ tertianis ⌋ qñ non fit fluxus vrine ᵖ ⌈ sensibil', ⌋ neq; fluxus sanguis nariū, neq; flu/xus vētris, tunc expecta exiturā iūcturaꝝ ꝓprie in die cretico. Et de signis fortib⁹ ꝙ illa crisis tarda non erit cōpleta cū tarditate sua, neq; rediens, sunt signa alia. Et febres lassitudinales qñ non faciūt crisim in q̄rto cū vrina spissa, tūc expecta fluxū san/guinis nariū: si aūt ꝓlonganẗ, expecta exituras iuncturaꝝ, que fatigate sunt, aut ad ꝑtem mādibulaꝝ: siue lassitudo sit ex exercitio, aut ꝑ se veniens. At vero exitura accidens in mandibulis in extensiua est plus: qm̄ iuncturarum labor non est vehemens, neq; est in eis iuncturaꝝ attractio, ⁊ fit febris ascensio, ⁊ carnis moll' receptio. Qum aūt lassitudo est motiua, est illō in iuncturis plus. Et multotiēs q/dem expectaẗ exitura quā ipsius signa significāt, ⁊ mingit q hꝫ eam, vrinā plimā, grossam, albā, ⁊ ex/pelliẗ. Et si febres fuerint incipiētes cuꝫ rigore, et desinētes cū sudore, raro fiet in eis exitura: ⁊ ille sūt sicut tertiana, ⁊ q̄rtana: nisi mä sit multa valde. Et ad vltimū rigor rediēs euacuat sua expulsiōe omni die mäꝫ plimā: q̄re raro supꝑfluit in eis ᵠ ⌈ exiture aliqd: hoc ergo ꝯtingit ⌋ qum rigor est solus, q̄l'r ergo erit cū sudore? Et flux⁹ vrine grosse iteꝝ minoraẗ cum exitura, Et exiture que sunt in cronica lōga s̄ꝫ plimū sunt in mēbris inferiorib⁹. Et in illis q̄ sunt magis acute in membris supiorib⁹. ⁊ in medijs in vtrisq; laterib⁹: ⁊ in lethargia ʳ ⌈ ⁊ de exituris ⌋ ra/dicis auris. Et ˢ ⌈ exiture iste multotiens accidunt crisi complete. ⌋ Et peripneumonia multotiens facit crisim cum exituris iuncturarum.

¶ Judicia de hmōi exituris. Cap.XVII.

QUecūq; ꝺ istis exituris eueniūt, ⁊ occl'tanẗ absq; ᵗ ⌈ maturatiōe ⌋ eaꝝ, dispō nō caret duab⁹ re/b⁹, aut vt redeat maior q̄ꝫ fuit, aut vt redeat egritudo, aut vt expellaẗ mä ad iū/cturas, aut ad mēbra dolorosa, aut fessa, aut ꝺbilia. Et melior istaꝝ exituraꝝ ē illa, q̄ fac̄ incurrere leuitatē: ⁊ est post maturitatē: ⁊ est vehemētꝫ declinationis ad exteriora: ⁊ est longinq̄ a mēbris nobilibus. Et qōcūq; istoꝝ ap̄atū ē leue, cedēs manui, qū supponiẗ, ē minorꝫ malitie q̄ꝫ duꝝ ᵘ ⌈ acutū ⌋ verūtñ est tardi⁹: qm̄ ē frius: ⁊ ei⁹ qdē malitia nō minoraẗ, nisi qr ei non associaẗ vehemēs dolor. Et si cū hmōi remanet febris, ⁊ nō resoluiẗ, fac̄ collectōeꝫ p⁹ sexa/ginta: ⁊ qō ē infra ista, inter sexaginta ⁊ viginti. Et

k A. ex materia
l A. alteratum Alia litera ꝑmutatum ad obscuritatem
m † A. additum
n A. Alia litera exituram
o A. lassitudina/libus
p A. grosse vel spisse
q A. aliqd ꝑ exi/turaꝫ ⁊ hoc
r A. fiunt exiture
s A. cū istis exituris m'totiēs ac/cidunt crises cō/plete.
t A. Alia litera apertione
v A. calidum

exiture minoris malitie sunt; qum mēbꝝ ad qḋ de/
clinant, est inferiꝰ: ⁊ est p̄ter hoc qḋ est ex gn̄atione
sua iferius, ignobile, ampli loci, capiēs totā mām.
Nā si nō capit eā, accidet ex reditu eiꝰ ꝑo ad loca in
qbꝰ [a] [penetrauerat] illḋ, qḋ accidit eis, qum ea re
dire fac̄ medicꝰ stolidus cū infrātione, ⁊ refrenatōe
ad locū a quo venit: ⁊ iā augmentata est malitia ex
eo, qḋ suꝑuenit ei [b] [de ꝯstrictiōe,] ⁊ reditōe, ⁊ [c] [re
cepit.] Et de deteriorībꝰ exituris creticis est, q̄ ad
iteriora ē, ⁊ iteriꝰ. Vex ḋ locis magꝭ aptꝭ exiture ē
ille, q ē debilitaut cū q̄ ē egritudo, [d] †[ ] ⁊ ꝑp̄e
in iferiorībꝰ, q approꝑati sīt mltitudini cursus sudo
ris ab eis. Et exiture meliores, ⁊ lōgingores ad ꝭ
vt sequat̄ eas recidiuatio, sīt q̄ apiunt̄: sicut ille q̄ de
eis [e] [remanēt] sīt magis significatiue recidiuatōis.

Signa euētus spasmi in pueris. Cap. XVIII.

Cum in [f] [eis] multiplicat̄ timor in somno, ⁊ ꝯstringunt̄ eoꝝ aāe, ⁊ mltiplicat̄ ipsoꝝ fletꝰ, ⁊ ꝯuertunt̄ eorū colores ad viriditatē ⁊ rubedinē, ⁊ tenebrositatē, vt in senibꝰ, tūc expectatur spasmꝰ. Et illḋ fit vsq₃ ad nouē annos: ⁊ q̄to fuerit ꝑuiores, erit illḋ plus. In adolescētibꝰ vō qum tor quent̄ eoꝝ oculi in febre acuta, ⁊ multiplicat̄ ipoꝝ palpitatio, ⁊ torquentur eoꝝ colla, ⁊ ipoꝝ facies, ⁊ multiplicat̄ ꝯfricatio dētium eoꝝ, tūc indica euētū spasmi. Et multotiēs qdē ꝓlongant̄ dolores colli, ⁊ ḡuitas in capite cū febre, ⁊ sine febre. Qūq₃ fuerit aꝑa calīm, accidet spasmus, aut vomitus vt flos eris, ⁊ ꝑp̄e qum fuerit in partibus [g] [stomachi.]

Signa casus rigoris. Cap. XIX.

Cum vides in febre acuta signa salutis, ⁊ sig̃ crisis bone, ⁊ miorat̄ vrina, tūc scias q accidet rigor cū quo eueniet crisis: nisi fuerit fluxꝰ vētris trā siens eq̄litatē: eq̄lis vō nō repellit rigorē, q expectat̄: ⁊ mltotiēs seq̄t̄ ipm sudor: nā in egritudinibꝰ acutis, incēsiuis [h] [rigorē an̄cedit sudor.]

Signa significantia crisim bonā. Cap. XX.

Scias q meliꝰ signoꝝ crisis bone ē vt [i] †[ ] sit cōpleta. Deinde fiat in aliq̄ dieꝝ crisis laudabilis, q̊s ego dicā. Et iā indicauit eū aligs dieꝝ indicatiōis ei ꝓportional̄. Et ē cuꝫ euōne, nō cū ꝑmutatione, ⁊ exitura. Et euō [k] [cū q̄] fit hūoris faciētꝭ egritudinē in pte ꝓportiōali, ⁊ tolleraf̄ cū facilitate. Et qn̄q₃ fac̄ spare bonitatē crisꝭ nā egritudis in spē sua: sic̄ tertiana, ⁊ causon, qum iuenit̄ crisꝭ ꝓportiōal: [l] [aut sue dispōnes] sic̄ ille in qbꝰ currūt res v̄tutꝭ. Et pulsus ꝭ₃ q oꝫ: ⁊ dispō v̄tutis. Et dispō pulsus in horis signoꝝ prauoꝝ qn̄ est fortꝭ, [m] [⁊ rarꝰ:] ⁊ ꝑp̄e qn̄ addit̄ eiꝰ v̄tꝰ, ⁊ minorat̄ eiꝰ diuersitas, ⁊ equat̄, tūc ē [n] [ꝑpēdicularis, ⁊ substētatio] sup quā icedēdū ē. Et illiꝰ cōplemētū ē aduētus tranqllitatꝭ, ⁊ leuitatꝭ. Et scias q signa mala qum aggregant̄, ⁊ ē dies creticꝰ, tūc spes est v̄ior, ⁊ fortior, q₃ vt sit eꝫ̄rio: opꝫ ergo vt initat̄ sup illḋ. Et mltotiēs qdē magnificant̄ signa timorosa, ⁊ vr̄ pulsus sanari, ⁊ eq̄ri, ⁊ fortꝭ fieri. Et scias q ifirmꝰ bonoꝝ humoꝝ qum egrotat, ⁊ apparet digō in vrina eiꝰ in ꝑmis qum egrotat, tunc sis securus. Et quotiens apparent in eo signa timorosa, tūc [o] [sanatio in ipsa magis debet esse] qm̄ crisis est ꝓpingor.

Sig̃ significātia crisiꝫ malā. C. XXI

Propriorum radices, ⁊ ꝑncipia sīt, vt sint ꝯ̄ria signis bonis ꝑdictꝭ. Et illḋ est sic̄ sit motꝰ crisis an̄ statum, ⁊ digōnē: qḋ Hip. noīauit ꝑcessionem vie, ⁊ tu iam scinisti cām in malitia eiꝰ, ⁊ vt sit in die non cretico. Et vt pulsus sit cū eo ad casuꝫ, ⁊ ꝑuitateꝫ tēdēs. Et scias q signa crisis qn̄ veniūt an̄ statum ⁊ digōnē, ⁊ [p] [an̄cedit ea] euō multa, tūc nō decipiaris ꝑ eā: nā illud est ꝑꝑ multitudinē eiꝰ: ⁊ est expulsio [q] [a pigritia] vel debilitate, absq₃ regimine: sic̄ leuitas quā iuenit eger absq₃ euōne manifesta est ex eis in qbꝰ non est hn̄da fidutia: nam illa [r] [qes materiei non est] ꝑpter bonitateꝫ eiꝰ, immo multotiēs digerit̄ [s] [⁊ pigra fit nā in] explsiōe eiꝰ.

Indicia de iudicijs signorum significantiuꝫ crisim malam. Cap. XXII.

Quando aggregant̄ signa mala, ꝑuatiōis digōnis, aut alteratiōis, ab eo qḋ opꝫ, aut alicuiꝰ alterꝰ de signis malis, indica ex eis q ifirmus morit̄ [t] [hora] ergo iudicij ꝭm velocitatē ⁊ tarditatē est ex eo, qḋ scit̄ de dispōne cāꝝ antecedētium crisim, de illis q̄s diximus: sicut hoc, qm̄ qn̄ sunt signa mala, ⁊ est sedimē nigrū, ⁊ alia, ⁊ illḋ est in q̄rta, tunc mors est in septimo, aut in sexto si necessarium faciunt cause predicte [v] [post ipsa.]

Signa digōnis, ⁊ eius indicia. Cap. XXIII.

Digestio cognoscit̄ ex vrina: ⁊ ꝭ iam est expositus in loco suo. Et opꝫ vt nō ꝯfidas ꝑ vehemētiā tincture vrine, qū nō fuerit sedimēt illud. n. non est ꝑꝑ digōneꝫ. Et ꝑuatio digōnis in substantia magis nocibil̄ ē, q₃ in colore: ꝑ substantiā. n. ꝑparat̄ mā ad difficultatē expulsionis, [x] [⁊] facilitatē eiꝰ. Et qn̄ apparēt signa digōnis cum ꝑncꝰ egritudis, tūc egritudo est salua, neq₃ est ambiguitas in ea: ⁊ si tardant̄, nō opꝫ vt sit semꝑ cū timore: fortasse. n. est longa: ⁊ non est in ea timor: ⁊ est necessariuꝫ vt sit longa. Et quotiens est crisis bona, tunc iam digestio facta est. Sed non quotiens digerit̄, est crisis: immo quādoq₃ egritudo consumit̄ cum resolōne. Et scias q nō fit febris [y] [sublimatio] cum apparitione digestionis: sicut non fit cum digestione apostematis dolor vehemens, ⁊ qn̄ tardatur digestio, ⁊ vides accidentia bona, ⁊ virtutem firam, tunc expecta eam.

Judicia de signis absolute. Cap. XXIIII.

Non omnis alteratio subito facta in colore, aut tactu, est mala. Immo est sig̃ns bonitatē magnā, ⁊ crisim vtilem: immo ꝯsideret̄ cum hoc dispositio corporis post illam. Nam quodcunq₃ signorum arefactionis in forma, ⁊ facie, ⁊ extremitatibus accidit cā vigilie, ⁊ laboris, ⁊ exercitij, ⁊ fluxus ventris, est saluꝫ: ⁊ redit ad salutem in duobus diebus aut tribus. Et quodcūq₃ est causa adustionis, ⁊ casus virtutis, est malum.

Narratio signorum bonorum. Cap. XXV.

Signa bona sunt tollerātia egritudinis, ⁊ firmitudo v̄tutis, ⁊ forme cum ea, ⁊ si accidētia eiꝰ fortiora fiant: ⁊ [z] [v̄tus pulsus, ⁊ eiꝰ fortitudo] ⁊ eius ordinatio, ⁊ apparitio signorum digōnis, ⁊ [⁊] [vtilitas] crisis, ⁊ bonitas signoꝝ eiꝰ, ⁊ leuitas, reperitur post euacuationē: ⁊ redit plsus cum ea ad bonitatem, ⁊ horripilatio accidens post euacuationem, de signis sunt bonis. Signt. n. eradicationem caloris, ⁊ succedit frigus cū eradicatione materiei. Et meliꝰ hoc ē, vt sit euacuatio humoris [?] [impedientis] cum facilitate, ⁊ secundum rectitudinem. Et scias q fixio virtutis cum signis malis necessariam facit spem: Et silr̄ fixio rōnis, ⁊ bonitas

a A. corrupta fuerat
b A. ex labore
c A. interficit
d †A. cronica
e A. occultantur
f A. in pueris
g A. capitis ⁊ colli Alia litera capitis ⁊ colli tē affirma illud
h A. rigor est antecedens sudorē
i †A. digestio iā
k —— A.
l A. ⁊ in dispōnibus suis Alia litera i suis dispositionibus
m A. apparens
n A. res sbstētās
o A. spes ⁊ letitia cū eis ē habēda magis
p A. ⁊ seqtur eā
q A. ex defectu
r A. est ꝑꝑ qetem mãe non
s A. ēt ⁊ ꝯficit nā ꝑꝑ eius debilitatem ab
t A. forma
v A. antecedētes
x A. aut
y A. fortificatio
z A. fortia, ⁊ fortitudo pulsus ⁊ eius vehemētia
⁊ A. velocitas
? A. notiul

anhelitus, ⁊ facilitas tollerantie ei⁹ q̄ð accidit sup eum de dispõib⁹ timorosis extraneis. Et inuẽtio leuitatis post somnuꝫ est bona. Et de signis bonis est anhelitus bonus facilis. Et de signis bonis est appetitus cuꝫ eq̄litate, ⁊ bonitas receptiõis cibi, ⁊ ei⁹ fames, ⁊ eius vtilitas, [a] ┼[ ] ⁊ [b][de signis bonis optimis nãlib⁹ est sit⁹ iacẽdi] nãlis, ⁊ somn⁹ nãlis, ⁊ equalitas caliditatis in membris corporis. Et scias ꝙ signa bona cũ salute vĩtutis sigñt sanitatem festinam, ⁊ cum debilitate ei⁹ sigñt sanitatẽ tardam.

¶ Judicia signoꝝ malorum. Cap. XXVI.

Scias ꝙ signa mala, que sũt in summo malitie indicant morteꝫ. Q̄ð si vĩtus fuerit fortis, ꝓlongaꝛ egritudo, deinde interficit egrũ. Et si fuerit debilis, interficit absq̄ ꝓlongatiõe. Et multotiẽs q̄dem apparent signa mortifera in dieb⁹ mal', ðinde accidit crisis bona, ⁊ ꝑmutatio mãei ad membꝝ, ⁊ fit sanitas. Et oꝫ vt ꝯsidas in signis bonis apud statum: ⁊ vt timeas mortalia qum [c][incipiunt:] ⁊ nõ iudices ꝑ ea iteꝝ, dum nõ vides vĩtuteꝫ cadere. Casus.n. vĩtutis solus est signũ malũ. Ampli⁹ opꝫ vt tu ꝯsideres in egritudinib⁹ acutis, quaruꝫ ꝑnc^m est ex mẽbro adiuuãte, sicut pect⁹ cũ pleuresi, q̄ð est de dispõib⁹ illi⁹ mẽbri: ipse.n. sig̃tiue magis sunt q̄ꝫ dispões mẽbri alteri⁹: nã digõ sputi in pleuresi' est magis sig̃tiua salutis, q̄ꝫ digõ aque. Et necessarium q̄dem est medico physionomico qum videt in facie, ⁊ oculo, ⁊ alijs formã malã, nõ nãlem, ⁊ ꝫꝫ ꝑlimũ, vt cognoscat imꝑmis. an sit illud nãle ꝫm illud indiuiduũ, ⁊ iudicium: ⁊ non indicet temere in pulsu etiam. Et iterum vt cognoscat an illud sit ex egritudine, aut ex cã ꝑmitiua: fortasse.n. eueniet vĩbigr̃a sup linguam tinctura mala, ⁊ aspitas supflua ꝑꝑ comestionem rei faciẽtis illud, nõ ꝑꝑ egritudinẽ.

¶ Narratio signoꝝ malorum. Cap. XXVII.

Signa mala diuersificantur scđm vnamquãq̄ operationem, ⁊ vnumquodq̄ membruꝫ: ⁊ [d][fortasse dicemus] illud cum distinctione.

¶ Signa mala pendentia ex forma, et colore. Cap. XXVIII.

Qum forma viui est sicut forma mortui, nõ ꝑꝑ vigiliam, neq̄ ꝑꝑ famẽ, neq̄ ꝑꝑ eũonem, tunc est signũ maluꝫ. Et facies que similaꝛ faciei mortui, ⁊ diuersificatur a facieb⁹ sanoꝝ, est illa cui⁹ oculi ꝓfundanꝛ, ⁊ acuiꝛ nasus, ⁊ plananꝛ tꝑa, ⁊ ꝯbunꝛ, ⁊ infrãnꝛ aures ei⁹, ⁊ inuersaꝛ pulpa ei⁹, ⁊ tendiꝛ cutis ipsi⁹, ⁊ obfuscaꝛ color ei⁹, ⁊ denigraꝛ, ⁊ fit viridis ⁊ eleuaꝛ sup eã [e][cinereitas, vel pilositas] ⁊ ꝓprie qñ est sic [f][cinereitas] cotti carminati, est signũ mortis festine. Et scias ꝙ qñ infirmanꝛ sani pauce infirmitatis, sig̃t timorẽ. Et illð quod est ð hac alteratõe ꝑꝑ cãs q̄ sunt ꝑter egritudinẽ, reditvelociter ad dispõnẽ nãlẽ: ⁊ si nõ in breuiori tꝑe, salteꝫ in die, ⁊ nocte. Aliud võ cui⁹ cã est egritudo, ⁊ est illud cui⁹ signũ est malũ, nõ redit ad rectificationẽ cũ facilitate. Licet ꝑmũ q̄ð est cã famis, ⁊ eũonis, ⁊ vigilie, ⁊ ei⁹ q̄ð dcm̃ est cũ eis, nõ est bonũ iteꝝ, veꝝ tñ est sani⁹ alio. Si aũt accidit illud in egritudibus acutis ẽ malũ ꝙ sig̃t ⁊ egritudo vincet: ⁊ cũ ħ est sanius q̄ꝫ illð ꝙ fit in egritudib⁹ acutis cã egritudinis, non cã illoꝝ [g][compariũ.] Et ꝑꝑ illud opꝫ vt cognoscaꝛ dr̃ia inter illud, q̄ð apparet de signis tornatilitatis, ⁊ alteratiõis coloris, cã corruptiõis egritudinis, aut cã vigilie, aut eũonis, cũ q̄ nõ est ꝑlimum malum. Et ꝑꝑ illud dicim⁹ illð in oculo, De illo ẽ, si cã fuerit eius vigilia q̄ð accidit cum eis g̃uitas in palpebris, ⁊ declinatio ad profunditatem somni, ⁊ spissitudo vehemens pulsus, ⁊ añcessio vigilie [h][impedientis.] Et in illo cui⁹ cã est fluxus ventris, inueniꝛ fluxus vẽtris precessisse, ⁊ supfluisse. Et in illo q̄ð est ex fame, inueniꝛ illud accidere gradatim, non subito. Et de illis q̄ magis affirmãt, ꝙ est ex egritudine, est defect⁹ illaꝝ cãꝝ, ⁊ vehemẽtia acuitatis febris, ⁊ sensibilitas reꝝ que sunt sicut scintille offendentes manũ apud tactũ. Et citrinitas coloris subito, est signũ nõ bonũ. Et denigratio ei⁹ subito, est signum malũ, ⁊ deteri⁹ oĩbus illis est niger color: ⁊ ipsi⁹ ꝑlimuꝫ est ex morte innati caloris, ⁊ tenebrositas seq̄tur ipm, ⁊ citrinitas nõ est bona, sed est magis salua: ⁊ qm̃ qñq̄ fit a caliditate, non est tota a f̃ritate: ⁊ fortasse est a vigilia, aut a fame, aut a dolore, ⁊ est salua. Et si acciderint in fronte ⁊ naso [i][rami] non est signum malum.

¶ Signa sumpta ex dolore capitis. Cap. XXIX.

Quando dolor capitis ꝑseuerat, et vĩtus est debilis, ⁊ egritudo acuta, ⁊ sunt illic signa mala, tunc egritudo ẽ mortal'. Et si nõ fuerit, tũc expecta vsq̄ ad septimũ fluxũ sanguis nariũ, ⁊ post septimũ aliq̄d currere ex naso, aut aure. Q̄ð si perseuerauerit vsq̄ ad vigesimũ, raro erit tũc resol'o ei⁹ ꝑ fluxum sanguinis nariũ, ſꝫ aut ꝑ saniẽ currentẽ ex narib⁹, aut aure, aut per exituraꝫ, ⁊ ꝓprie inferi⁹. Et ꝑlimũ q̄dem incipit dolor capitis a principio egritudinis, ⁊ fit fortis sup eam in q̄rto, ⁊ q̄nto, deinde eradicaꝛ in septimo. Et ꝑlimũ q̄dem inceptiõis ei⁹ ẽ in tertio, ⁊ fit difficilis in q̄nto, ⁊ eradicaꝛ in [k][septimo] ⁊ vndecimo. Quidã võ dixerunt ꝙ rõ est vt sit in decimo, qm̃ decim⁹ est septim⁹ tertij, sed ipse non est dies cretic⁹: ⁊ hic sermo apud me nõ est aliq̄d. Cõparatio.n. ñ ẽ ꝫꝫ [l][hoc gen⁹:] ⁊ si incipit in q̄nto, eradicaꝛ in quartodecimo, si res currit ꝫm ꝙ opꝫ. Et plurimum quideꝫ q̄ð accidit de hoc dolore capitis, accidit in tertiana.

¶ Signa sumpta ex parte stomachi. Cap. XXX.

Singultus i egritudinib⁹ acutis malus, ⁊ ꝓprie post fluxum vẽtris: ⁊ silr̃ inflamatio in stomacho. Et pl'sus cordis stomachalis cum caliditate febris, est malus.

¶ Signa mala ex mẽbris anhelitus. Cap. XXXI.

Anhelitus f̃rus in egritudinibus acutis, malus: significat.n. mortem innati. Et similr̃ diuersus malus. Et anhelitus silis anhelitui flentis, intersectus, q̄ attrahit aerẽ [m] ┼[ ] ⁊ est anhelit⁹ factus] propter ꝑmixtionem rationis [n][est malus.] Et ille q̄ est ꝓpter apostema in partibus pectoris, ẽ deterior. Et illoꝝ q̄ morti ꝑsentes fiunt, ventres crescunt, ⁊ ꝯsequẽtes fiũt eoꝝ anhelitus, ⁊ anhelant [o][alte.]

¶ Signa mala ex parte sensus. Cap. XXXII.

Si non videt infirmus, ⁊ non audit, est signũ maluꝫ. Et si fugit a vocib⁹, ⁊ odorib⁹, ⁊ coloribus habẽtibus fortitudinẽ, est signũ malũ, significans debilitatem spũs animalis.

¶ Signa facta in oculo. Cap. XXXIII.

Profundatio [p][oculi, ⁊ contractio ipsi⁹,] vel ꝯcauatio, nõ cã fluxus vẽtris, ⁊ vigilie, ⁊ famis, est signũ nõ bonũ. Et tenebrositas albedinis oculi, ⁊ ei⁹ rubifica

a ┼ A. ⁊ viuificatio

b A. silr̃ forã seu figura nãlis ⁊ situs iacendi Alia litera de signis bonis est figura nãlis vel forma

c A. accelerant

d A. meli⁹ est vt dicamus

e A. puluis

f A. puluis

g A. adiuuãtiuꝫ

h A. nocentis

i A. ruge

Nota ꝙ i textu arabico põiꝛ capl'ꝫ ð signis ex ꝑte stõci, ⁊ capl'm de signis ex mẽbris anhelit⁹, ⁊ immediate p⁹ capl'ꝫ ð signis sũptis ex radice lingue, ⁊ gutture

k A. nono

l A. hanc viam

m ┼ A. malitia anhelitus facta

n A. Alia litera cum debilitate est mala

o A. cuꝫ intersectione plurima.

p A. duoꝝ oculorũ ⁊ ꝯctio ipsoꝝ

tio tendēs ad colorē pauonis aut celestem, est signū malū. Et puitas vnius duo℞ oculo℞ in egritudinib⁹ acutꝭ, ꝛ phrenesi, ꝛ silib⁹, est mala valde. Et si nō videt infirm⁹ aliqd, est signū mortife℞, Et tortuositas oculi, ꝛ ipsi⁹ strabositas in febre acuta, ē signū malū valde. Et si hec tortuositas fuerit ex spasmo ꝓprio lacerto ocłi tm̄, absqꝫ nocumēto in cerebro, tunc signū illud est ꝙ non est pmixtio rōnis, ꝛ silia. Signa autē sumpta ex eo qđ videt, ꝛ splēdore, sunt qm̄ splendor niger significat vomitū plus [a] † [ ], Et ꝯclinationem sanguinis ad supiora: Et [b] [significat vnūqđqꝫ signo℞ alio℞.] Et cursus lachryme absqꝫ volūtate, ꝛ ꝓpe ex vno ocło, ē signū malū: nisi sit signū crisis, [c] [Et sanitatꝭ,] ꝛ significēt ipaꝫ alia signa flux⁹ sanguis nariū, cū icolumitate signo℞ alio℞, Et ꝯsidera ex lachrymis puitatē ꝛ multitudinē, ꝛ sbtilitatē, ꝛ grossitiē, ꝛ calorē, ꝛ frigus, ꝛ exitū cū volūtate, aut sine volūtate. Et fugere lumen, est signū non bonū.

Si aūt vehemēs sit amor tenebre, tūc est mortale, nisi sit [d] [vehemētia] ꝛ dolor. Qđ si non fuerit, tunc est pp casum ṽtutꝭ spūs aialis. Et intuit⁹ stās absqꝫ palpitatiōe, ꝛ motu, est malus, Et młtitudo aggregatiōis lippitudinis, ita ꝙ aliqd eius post aliqd, est mala. Et lippitudo sicca valde [e] † [ ]. Et hmōi qdē lippitudo gñatur pp [f] [pigritiā] ṽtutꝭ oculi innate in maturando mām. Et [g] [silr] sentit cum plimo ei⁹ [h] [p exuberationē] rei venientꝭ ad oculuꝫ que conat exire. Et nō lꝫ vt dicat, ꝙ illđ sit pp multitudinē humiditatū veniētiuꝫ ad oculū, propterea ꝙ [i] [pigra sit] nā in digerendo eas, qm̄ oculus in hac dispōne ē siccus, ꝓfundus, ꝛ signa siccitatꝭ manifesta: ꝛ [k] [silr] siccitas lippitudis [l] † [ ] velox.

Signa proportionalia istis. Cap. XXXIIII.

Si aggregat sup pupillā, qū est apta, aliqđ sicut tela aranee, deinde recedit ad palpebrā, ꝛ fit lippitudo, ꝛ nō cessat eē sic, est signū ꝓpinqtatꝭ mortꝭ. Et vehemētia rubedinis oculi, ꝛ pmanētia eius ita, in acuitate febris, est mala, ꝛ signs apa cerebri całm, [m] [Et in ore stōci.] Et pmutatio ei⁹ ad colorē pauonis, ꝛ celestē, est deterior. Et [n] [aptio] oculi ite℞, ꝛ młtitudo [o] † [ ] splēdoris, est sigtio mala: ꝛ fortasse est pp mās całas, multas, ꝛ apata in ptib⁹ cerebri. Et si remanēt palpebra in somno apta, absqꝫ ꝯsuetudine, ē signū nō bonū. Et siccitas palpebra℞ est signū malū. Et si remanet oculus in vigilia aptus, ꝛ approximat ei digit⁹, ꝛ non palpitat, est sigtio mortꝭ.

Et vehemētia aptiōis oculi ite℞, cum alienatiōe, ꝛ debilitate, est mortalis. Et dicit ꝙ ille sub cuius oculis apparet pustula, sič lens alba, moritur in die decimo, ꝛ apparet in eo desiderium dulcedinis.

Signa sumpta ex parte nasi. Cap. XXXV.

Tortuositas nasi, mala: ꝛ sigt ꝓpinqtatē mortis, cā. n. in ea ē spasm⁹ malus, mortał. Et [p] [applanatio ei⁹ ite℞] ē mala. Et eē ꝯtēt⁹ i attractōe aerꝭ naso, ꝛ narib⁹, ē malū. Et si iuenis ex anhelitu ei⁹ odorē piscis, aut butyri, aut luti, ē malū. Et distillatio aq̄ citrie ex naso in febrib⁹ acutꝭ, fortasse ē sigtio ꝓpinqtatꝭ mortꝭ. Et si nō sternutat cū [q] [obtarmicis] ē sigatio mortꝭ. Et ꝯstructio sensus silr. Et si nō [r] [facit ei fluere sanguinē pcussio ꝛ rascatio,] Et si ifirm⁹ assidue mittit digitū suū ad nasuꝫ suū, q̄si mūdificat ipꝫ absqꝫ cā, est signum nō bonū. Et exitus aq̄ p nasum est maluꝫ.

Signa sumpta ex pte auris. Cap. XXXVI.

a † A. ꝛ rubedo ꝛ splēdor ei⁹ fluxū sanguinis narium plus
b A. signt vnum qđqꝫ signa alia.
c A. p fluxū sanguinis narium
d A. tensio
e † A. est mala.
f A. defectum
g A. pp illud
h A. sič pūctiōeꝫ
i A. deficiat
k A. ꝓpter illud
l † A. est
m A. aut in stō
n A. eminentia vel egressio
o † A. Alia litera visionis
p A. diuisio eius ita ꝙ ptes extremitatis nasi cartilaginose videant diuise etiaꝫ Alia litera depssio extremitatis nisi eius
q A. medicinis sternutare faciētibus
r A. faciūt fluere sanguinē ex narib⁹ instra pūgētia, naso supposita q̄ solēt ꝓuocare fluxuꝫ sanguinis narium

Exiccatio pulpe auris, ꝛ ei⁹ iuersatio, ꝛ ꝯctio extremitatꝭ [s] † [ ] ē signū malū, Et dr ꝙ quꝫ sordes auris dłcescit ē signū malū apđ Gał, mortale apđ pmos. Aduēt⁹ doloris in aure cū febre acuta, ē timorosus: ē. n. mortał nisi currat aliqd, ꝛ quiescat: ꝛ illud in senibus. In iuuenibus vero contingit ꝙ moriuntur antequā saniem faciat ꝓpter vehementiam sensuum eorum.

Signa supta ex parte dentium. Cap. XXXVII.

Commotio [t] [dētiū [v] † [ ] in febribus acutꝭ, ꝛ q̄si ille cui⁹ ē, comedat aliqd signū ē nō bonū. Dr ꝙ ille cui⁹ dētes coopiunt in febrib⁹, viscositatibus, sigt ꝙ febris ei⁹ sit vehemēs: sigt. n. calitatē vehemētē, ꝛ māꝫ viscosaꝫ tarde resołonis. Qū accidit ifirmis oi hora, vt mūdificēt dētes absqꝫ ꝯsuetudine q̄ currit, ē sigtio nō bōa. Stridor dētiū, ꝛ ꝯmotio eo℞ absqꝫ ꝯsuetudie, fortasse idicat [x] [maniā ꝛ si māia ñ accidit] ꝯide accidat illđ sigt pnitiē: nisi i illo q assuet⁹ ē eo, pp ꝯbilitatē [y] [cordis ei⁹:] tč [z] [ ] stridēt dētes ei⁹ ex q̄libꝫ cā, Et viriditas dualiū ē signū malū.

Signa sumpta ex pte lingue, ꝛ oris, ꝛ que sequuntur ea. Cap. XXXVIII.

Denigratio lingue i egritudinib⁹ acutꝭ ē signū ad malitiā ꝯcliue. Et exiccatio ei⁹ orꝭ, ꝛ saliue nō sunt bone. Et q̄ñ exiccat in pmis, ꝯinde exaspat cū statu, ꝯinde ꝯnigrat, ē mortale: ꝛ ꝓprie i q̄rtodecimo. Et scias ꝙ vehemētia fetoris oris in egritudib⁹ acutꝭ, ē sigtio mortał: qm̄ sigt corruptionē humo℞ oiuꝫ. Subleuatio vni⁹ duo℞ labioruꝫ [z] † [ ] i febrib⁹ acutꝭ ē malū. Scissio labio℞ in febrib⁹ acutis sigt supfluitatē inflamatiōis: Et ꝯctio eo℞, ꝛ frigus ipo℞ est maluꝫ. Si remanet os aptū in egritudinib⁹ acutꝭ, ē sigtio mala. Supfluitas siccitatis lingue ē signū nō bonū. Dr ꝙ qū eruberat sup linguā in febre acuta sič cicer niger, ꝛ sič gñū alkerua, tunc mors ē ꝓxima: ꝛ accidit ei ꝯsideriū re℞ cała℞. Aspitas lingue, ꝛ siccitas ei⁹ ē sigtio phrenesis. Et ꝯsidera in aspitate lingue, ꝛ alteratiōe coloris ei⁹ ꝯsideratiōe supflua, ne sit cā ei⁹ res tingens. Et scias ꝙ nō tingit lingua ab oi humor dñante, in omni dispōne [?] [donec] puenerit ad eā cū substātia sua, aut [ꝑ] [p vicinitatem aliquo℞ membro℞ cōicantium.]

Signa sumpta ex radice lingue, ꝛ gutture, ꝛ meri. Cap. XXXIX.

Prefocatio subito fcā nō in die crisis, ē signū malū. Et pfocatio sine spuma ē leuior: spuma eni ñ fit nisi qū cor iā ad tātā puenerit calefactiōeꝫ, ꝙ ꝯstruunt ei opatiōes płmōis, ꝛ diafragmatꝭ: q̄re nō pt facere vt redeat anhelit⁹ cū eq̄litate. Et istud nō fit, apate nō exñte in gutture, nisi pp rē magnaꝫ. Et młtotiēs qdē fit, imo plimū, cā cerebri. Et ad vltimū q̄ñ accidūt i febre forti pfocatōes praue, tūc iā aduenit mors: qm̄ cor eget cā vehemētie calitatꝭ ahelitu plimo, sꝫ via ei⁹ iā ē oppilata: q̄zobreꝫ inflāmat cor, ꝛ supfluit malitia ꝯpłonis ei⁹, q̄re ñ tollerat vitā. Et silr ꝯtorsio colli, cū ꝓhibitiōe ꝯglutiōis: illđ eni aut fit pp remotōeꝫ spōdił, aut pp vehemētiā sic citatꝭ: ꝛ neqꝫ aliqd ē ꝯteri⁹ eis ambab⁹ cū febe [a] [ite rū. Et] si nō pt fieri ꝯglutitio nisi cū labore, ē sigtio mala, et silr si [b] [reijcit] cū aq̄, ꝛ egredit p nasū, ꝛ silr q̄ñ strāgulat cū [c] [ea] i oi hora ē significatio ñ bōa.

s † A. cartilagiositatis extātis in pte exteriori auris
t A. Confricatio
v † A. adinuiceꝫ
x A. amētiaꝫ seu alienatiōeꝫ rōis. Et si aliēatio rōnis iā acciderit
y A. lacerti mandibule
z † A. enim
ꝛ † A. sup alterū absqꝫ creatōe est signū malū tortuositas labij
? A. dum non
ꝑ A. cum vapore suo ex aliquo membro cōicāte
a A. Et iterum
b A. strangulat
c A. saliua Alia litera cum difficultate deglutit saliuaꝫ suam

¶ Sig̃ mala sũpta ex ꝑte vẽeꝝ. C.XL.

Irit hippo. quando apparent vene parue apud frõtem, ⁊ palpebram, [a] † [ ] est malum.

a † A. ⁊ furculaꝫ

¶ Signa mala sũpta ex mollificatiõe corpis, ⁊ malitia resupinatiõis, ⁊ d̃bilitate. C.XLI.

Ollificatio corpis, ⁊ malitia resupinatiõis, ⁊ d̃bilitas qñq; fiũt cã multitudinis hũoꝝ grossoꝝ in viscerib⁹. Et qñq; fiunt ꝑꝑ siccitatem corpis, ⁊ paucitatẽ humoꝝ. Et qñq; fiũt ꝑꝑ sup̃fluitatẽ debilitatꝭ v̾tutꝭ in lacertꝭ, Et non est significatio distinguẽs inter ea eẽntia corporis grossi, aut macri, sicut qdam existimauerunt. Et multotiẽs qdem sunt viscera plena humiditatibus, ⁊ corpus est extenuatum. Et multotiens debilitantur virtutes in lacertis, ⁊ corpus est pingue: immo signa alia sunt que dicta sunt in locis alijs.

¶ Signa mala ꝑꝑ formaꝫ iacendi. Cap. XLII.

Esupinatio sup̲ lectũ, nõ ꝭm formã ꝯsuetam, immo ꝭm ꝑmixtionẽ, ⁊ exituꝫ a ꝯsuetudine, est malũ signũ: maxime qum infirmus p̃cipitaƭ ad stratum suũ paulatim, quotiẽs eq̃s eum, ⁊ p̄paras ipm p̄paratione bona, ꝯuertiƭ sup̲ dorsum suum, ⁊ diligit discoopire extrema, ⁊ ꝓijcit ea ꝓiectione nõ nãli, absq; calitate valde manifesta, est ergo cã angustia magna. Et opꝫ vt tu attẽdas in hoc ẽt rem vnã: fortasse. n. hõ est pinguis, g̃uis corporis, velocis mollificatiõis, diligẽs in dispõne sanitatꝭ vt iaceat oi hora ꝭm hãc formã, aut est ꝓhibẽs [b] † [ ] dolor p̃ter resupinationẽ: illud. n. iteꝝ est ex eo cũ quo nõ magnificaƭ timor. Ois p̄paratio nõ ꝯsueta de resupinatiõe, ⁊ tẽsione, ⁊ reliq̃s quã non fecit in dispõne salutꝭ, est in egritudinibus acutꝭ mala. Et scias ꝙ amor resupinatiõis, aut ẽ ꝑꝑ m̾ltitudinẽ hũoꝝ in viscerib⁹, aut ꝑꝑ siccitatẽ, ⁊ resol̾onem humoꝝ [c] [acutoꝝ, q̃re d̃bilitant lacertos] aut ꝑꝑ debilitatẽ que accidit lacertꝭ ex ꝑte alia. Et si nõ p̃t iacere, ⁊ resupinari, ⁊ vti alijs positionib⁹, immo desiderat sedere, est sig̃tio mala: ⁊ plimum ei⁹, ꝓpterea ꝙ anhelit⁹ fit difficil̾ qum iacet ꝑꝑ ap̃ata, ⁊ nocumẽta in mẽbris anhelit⁹, in q̄b⁹ scita est dispõ ex eo qd̃ p̃terijt. Et si diligit fugere ab hoib⁹, ⁊ ꝯuerti ad parietem, est signũ nõ bonũ. Et declinatio in somno sup̲ vẽtrem, absq; ꝯsuetudinẽ, est malũ: aut. n. est a ꝑmixtiõe rõnis, aut a lesiõe in vẽtre, Et iacere humidũ est laudabile: ⁊ illud est qũ iũcture egri sunt recipiẽtes plicationẽ velociter.

b † A. aliũ situm

c A. q̃re debilitantur lacerti

¶ Signa sumpta ex cute. Cap. XLIII.

Um desiccaƭ cutis, ita ꝙ qñ extendis eam nõ redit ad locũ suũ, tũc illd̃ ẽ sig̃tio mala. Exit⁹ vaporis calidi ex cute cũ anhelitu f̃ro, est sig̃tio ꝑnitiosa: ⁊ ñ fit nisi q2 calitas cordis finita est.

¶ Signa accepta ex ventre, ⁊ partibus hypocondriorum. Cap. XLIIII.

Nflatio vẽtrꝭ i egritudib⁹ acutꝭ, ⁊ paucitas [d] [ꝯplicationis] ei⁹, ⁊ ꝓp̃e qũ illic ẽ sol̾o vẽtris, ẽ signũ mortꝭ: p̃cipue qñ appet in eo pustl̾a ampla, coloris fusci. Tensio hypocondrioꝝ, ⁊ essentia vni⁹ duoꝝ lateꝝ magis [e] [augmẽtata,] q̃ꝫ alterius: ⁊ sil̾r essentia omnis lateris [f] [augmẽtatior] omni latere, qd̃ est ei sil̾e in eminentia, ⁊ depressione, ⁊ sil̾r in lenitate tactus, ⁊ duritie [g] † [ ] Quãdo inflaƭ mirach non a vẽtositate [h] † [ ] ⁊ siccitate, tũc intra ipm est apostema [i] [cum quo non est nisi dolor. Et obfuscatio] Et tensio hypocõdrioꝝ si est cum dolore, tunc materia declinat ad inferiora: ⁊ si est absq; dolore tunc materia decliuis est ad superiora.

d A. detumitõis vel contractiõis

e A. eminens

f A. eminentior

g † A. est significatio mala

h † A. cum exiccatione

i A. ⁊ siccitas cũ eo, ⁊ si nõ, nõ est exiccatio

¶ Signa sumpta ex ano. Cap. XLV.

Xitus ani in febribus acutis per se ipsum, est significatio mala.

¶ Signa sumpta ex virga, ⁊ testiculis. Cap. XLVI.

Enitas testiculoꝝ est signũ malũ: ⁊ sil̾r [k] [exuberatio] amboꝝ in egritudinib⁹ acutis. Cõtractio testiculoꝝ, a v̄ge, significat morteꝫ innati [l] † [ ] ad dolorem vehementẽ. Pollutio in ꝑncipio egritudinis significat longitudinẽ: ⁊ est in postremo egritudinis laudabilior.

k † A. magnificatio vel ap̃atio

l † A. caloris ⁊

¶ Sig̃ sũpta ex m̾rícib⁹. Cap. XLVII.

Xitus matricis mulieris, ⁊ vulue i febre acuta ẽ signũ malũ.

¶ Signa sumpta ex parte extremitatum. Cap. XLVIII.

E eis sũt ex parte q̃litatꝭ eaꝝ, sicut frigus extremitatuꝫ cũ calitate febris acute, ⁊ fixiõe ei⁹, [m] [⁊] nõ eradicaƭ est signũ nõ bonũ: cum cronica v̄o nõ ẽ illd̃ horribile. Et cã ei⁹ in febribus acutis est apostema magnũ in ꝯcauitate vẽtris, aut [n] [submersio] calitatis innate, aut aduẽtus sincopis, ⁊ resol̾onis. Et fortior significatio frigoris extremitatũ in febrib⁹ acutis sup̲ mortẽ, est que est frigoris accidẽtis ei⁹ in ꝑncipio egritudinis. Et sil̾r qum est frigus cum quo non calesit, ⁊ hoc totũ significat fugam sanguinis toti⁹ ad interiora ꝓpter apostema. Obfuscatio digitorum manuũ, ⁊ pedũ, ⁊ vnguium eoꝝ, est signum mortale. Rubedo extremitatum, ⁊ eaꝝ [o] [alteratio] subito, magis ꝑnitiosum est, q̃ꝫ eaꝝ obfuscatio. Si aũt inueniƭ g̃uitas tunc, iam appropinquat: qm̃ grauitas significat d̃bilitatẽ v̾tutꝭ animalis, ⁊ obfuscatio significat d̃bilitatẽ calitatꝭ innate, ⁊ rubedo significat corruptionẽ ⁊ dñiuꝫ humoꝝ. Et nigredo melior est, q̃ꝫ obfuscatio, ⁊ rubedo. Et cũ hoc toto qũ videris signa bona plima, nõ est lõginquũ qn saluetƭ ifirm⁹: Et cãus extremitatũ eius alterataꝝ, ⁊ adustio extremitatũ, ⁊ cutꝭ cum f̃ritate ventris, est signum mortis iteruꝫ. Et ex eis ex ꝑte sitũ eaꝝ, sunt sicut spasm⁹: ⁊ ꝓp̃e post fluxum vẽtris est mortale. Alcuzeꝫ cum alienatiõe, ⁊ vehemẽtia febris, est significatio mortis.

m A. qum

n A. extinctio

o A. coloratio colore rubeo purpurino

¶ Signa ex ꝑte somni, ⁊ vigilie. Cap. XLIX.

I somn⁹ fit diurn⁹ ñ nocturn⁹, est signũ nõ bonũ. Et si nõ dormit in eis ambob⁹ est deteri⁹: cã. n. ẽ corruptio cerebri qual̾rcũq; fit. Et salubrior somn⁹ diurnus est, q est in ꝑncipio ei⁹: ⁊ hoc totũ in statu ꝑoxismoꝝ febris est deteri⁹. In ꝑnc° v̄o eius, multotiens fit ⁊ non nocet. Et ꝓfunditas somni cuꝫ debilitate pulsus, est malum: est. n. ꝓpter debilitatẽ v̾tutis non ꝓpter humiditatẽ cerebri: ⁊ ꝓp̃ie qum est cũ ꝑmixtiõe rõnis. Et qñq; est hoc a putrefactione humoris f̃ri. Somnus augmẽtatus in [p] [nocte q succedit ꝑmixtiõi] rõnis, ⁊ associaƭ frigori extremitatũ, est malus: sic̃ somn⁹ cui succedit leuitas, est bonus.

p A. egritudine cui succedit permixtio

¶ Signa mala sumpta ex actione manus. Cap. L.

Ollectio paleaꝝ, ⁊ ꝑuenire oi hora ad aliq̃d, q̃si col-

ligat ex se, aut ex pariete, est signum malum. Et cā in eo est ex vaporibus, q eleuant ad cerebrū, ergo faciunt imaginari illud qđ non est ꝑpter descensio/nem eoꝝ ad oculū, ꝛ humiditatē albugineam.

¶ Signa sumpta ex doloribus. Cap.LI.

Dolor vehemens in viscerib⁹ in febrib⁹ acutis est signū malū: significat.n. adustionē vehemētem, aut magnitudinē apatꝫ, aut exiturā. Quz ē in aliq̄ mēbroꝝ dolor vehemēs, ꝛ sedaf subito qete cōpleta absq̧ cā, tunc illđ est malū.

¶ Signa sūpta ex voce, ꝛ loq̄la, ꝛ silētio. Cap.LII.

Vox fortꝫ valde est bona: ꝛ loq̄la ordinata est bona: ꝛ ꝯriū illi⁹ est malū. Et taciturnitas plīma, ꝓlixa significat ḟm plimū [a]⌈ingetudinē⌋ aut mollificationē lacertoꝝ ligue, ꝛ epiglotꝫ, aut spasmum eoꝝ: aut destructionē imaginatiōis, q̄ est ꝑncipium sermonis, Et qum infirmus loqtur in crisi est bonū. Et ad vltimū taciturnitas verbosi significat [b]⌈causas inceptiōis⌋ algueſgues aut aliqd de eis q̄ dicta sc̄. Et mł'titudo ḟmocinatiōis in taciturno, significat initiū alienatiōis, ꝛ ꝑmixtionez rōnis.

¶ Signa sumpta ex ratione. Cap.LIII.

Alienatio cū motu, ꝛ ꝑcussiōe in capite, ꝛ nare est saluum. Et cum [c]⌈alguacre ꝛ apoplexia⌋ est mortalis.

¶ Signa sumpta est motib⁹. C.LIIII.

Altitudo ꝑmixtiōis, ꝛ ingetudinis est signū nō bonū: ꝛ significat mł'titudinē vaporis eleuati ad caput. Salt⁹ infirmi oi hora, ꝛ sessio ei⁹ est significatio mala: ꝛ est ꝑꝑ angustiā, aut ꝑꝑ ꝑmixtionē rōnis, ꝛ ꝯstrictōez anhelit⁹, ꝛ ꝑ̄focatōez ꝛ [d]⌈in ꝑipneumonia⌋ deterior: qm̄ plimū ei⁹ ē ꝑꝑ ꝑ̄focationē, ꝛ ꝯstrictiōem anhelit⁹, lꝫ sit ꝑꝑ cās al's iteꝝ. Et qū ḡuanf mēbra a motu ēt, ē sigtio mala. Et qñ obfuscanf vngues, tūc mors est ꝑn̄s. Et tremor est signū malū, qū nō sit crisis bona.

¶ Signa sūpta ex existimatōe. C.LV.

Cum est plurimus timor mortis, tūc est timor.

¶ Judicia sumpta ex saltu, ꝛ alicibus. Cap.LVI.

Saltus [e]⌈ ⌋ ꝛ alices fiūt ꝑꝑea q̄ nā mouet membra lacertosa. vt expellat ex eis sup̄fluitatē. Et dū mēbꝝ ꝑmanet raꝝ, ꝛ nā est pauca, obediēs, nō indiget illo, imo illđ est ei necessariū ꝑꝑ ꝯriū eius, Et si fuerit [f]†⌈ ⌋ cum ꝑmutatiōe ex calore ad frigus [g]⌈ꝑ nām⌋ tunc [h]†⌈ ⌋ est signum nō malū. Et sigt multotiēs q̄ natura nō potest facere resol'onez, nisi cū adiutorio villoꝝ, ꝑpter multitudinem materiei, aut ꝑpter debilitatem virtutum.

¶ Signa sūpta ex somnijs. Ca.LVII.

Multotiens videt infirm⁹ ꝯ ḡne illi⁹, quo fit crisis ei⁹, sicut videt habiturus crisim cuz sudore, qđ ingreditur balneuz, ꝛ preparatur ei.

¶ Signa sumpta ex appetitu. Cap.LVIII.

Destructio appetit⁹ in egritudinib⁹ cronicis ē malū. Et in egritudinib⁹ acutꝫ ēt, [i]⌈si⌋ est infra illđ, Et ad summuz sigt humores corruptos, aut mortē v̄tutꝫ animalis, ꝛ naturalis. Et cum destruitur sitis in febrib⁹ adurētib⁹ ē significatio mala: ꝛ ꝑꝑe cū nigredine lingue.

¶ Judicia ꝛ significationes icteritie. Cap.LIX.

Icteritia ante septimū, ꝛ añ digōnē ē malū signū: nisi succurrat ei flux⁹ vētris queādmodū qdaz existimauerūt, ꝛ ē ḟm [k]⌈ꝯsideratiōez.⌋ Et ad vltimū ictericia añ septimū nō est laudabil'. Et si fuerit icteritia post septimū, tunc est iteꝝ nō ita salubꝛ, dū nō ꝯiūgunf ei signa alia. Qđ si accidat icteritia in septimo, aut nono, aut q̄rtodecimo cū signis laudabilib⁹, ꝛ absq̧ nocumēto i ꝑtib⁹ epis, aut duritie, ꝛ apate, tunc est laudabil'. Et multotiēs qdē accidit ꝑꝑ hmōi crisis cōpleta: ꝛ sigt laudē [l]⌈ꝛ dispōnem⌋ leuitatis q̄ repif post ipsam. Et sigt malitiā eius dispositio [m]⌈ꝯrij⌋ leuitatꝫ. Et ex illis q̄ sign̄t malitiā ei⁹ ē vt sit cū icteritia flux⁹ ventris colericus, mult⁹, q ebullit, ꝛ exitus reꝝ [n]⌈spumosaꝝ adurētiuz⌋ in hmōi.n. timef de infirmo, nisi succurrat ei flux⁹ vētris mult⁹ mūdificās, aut sudor cōis, ꝛ sit iā v̄tus fortꝫ, tūc enim fit leuitas velociter.

¶ Sigatiōes sumpte ex apatibus. Cap.LX.

Cum febris acuta [o]⌈ꝑuenit ad apata titillicoꝝ⌋ ꝛ extrēitatū ē ꝯteri⁹, q̄z vt sint ꝑusilla apata, deinde seq̄f ea febris cā putredinis: q̄zuis illđ ēt sit malū. Apata q̄ accidūt in radice aurꝫ, ꝛ nō maturāf cū saniositate, sc̄ mala [p]†⌈ aut q̄⌋ nō seq̄f aliq̄ ꝯ euonib⁹ fortib⁹, ē signū malū. Et nō opꝫ iteꝝ vt fidutia habeaf in maturatiōe, qū accidit exitura, ꝛ reliq hūores sunt indigesti: illđ.n. est nō sufficiēs: sicut ista ēt multotiēs accidūt, ꝛ existimaf iā declinatio adesse, ꝛ interficit. Ois pustula, ꝛ oē apa qđ appet, ꝛ postea [q]⌈redit,⌋ est maluz: [r]⌈verūtn̄ q̄nq̧⌋ sigt fortitudinē nāe, Et [s]⌈fortasse⌋ hec apparitio, ꝛ ꝑfundatio est ꝯsueta hoi alicui in nā sua, q̄re nō est significatio vehementis malitie.

¶ Signa sumpta ex parte pustularum, que similantur eis. Cap.LXI.

Pustula ciceralis, nigra, in febrib⁹ acutis est mala valde. Et qñ [t]⌈in fine venit, vel tardaf⌋ moritur ille q eā hꝫ, in ḟo mł'totiēs. Cōuersio vlceꝝ in corꝑe ad viriditatē, ꝛ nigredinē, ꝛ celestē colorē, aut citrinitatē, est signū malū. Et citrinitas est leuior eis. Dr̄ q̄ si apparet sup̄ genu infirmi aliqd nigꝝ, sil'e vue nigre, in cui⁹ circuitu sit rubedo, morif cito. Qđ si ꝑtendaf vsq̧ ad diem q̄nq̄gesimū, tūc signū mortꝫ ei⁹ est q̄ sudauit sudore fro. Qñ apparet sup̄ venā q̄ est in [v]⌈gutture⌋ aliqd sil'e grano alkerua cū [x]⌈variola alba magna⌋ ꝛ accidit ei desideriuz reꝝ cal'aꝝ, morif in vigesimo. Et nos qdē iā dixim⁹ illđ qđ accidit in ligua [y]⌈adolescētib⁹⌋ de pustul' mortiferis. Dr̄ si fuerit febris q̄libet, ꝛ appuerit sup̄ digitos vtriusq̧ man⁹ sil' apa nigrū, sic ḡnū herbi, cū dolore vehemēti, morief in q̄rto: ꝛ accidet ei ḡuitas, ꝛ ꝑfūditas somni: si autez natura ꝯstringatur cum hoc accidet [z]⌈pleuresis.⌋ Et q̄nq̧ constringitur adeo donec fit lapis.

¶ Signa sumpta ex forma venaꝝ. Cap.LXII.

Dixit hippo. si apparent vene parue que sunt in fronte, ꝛ que sūt in palpebris, ꝛ furcula est malum. Alteratio coloris venarum apparentium a dispositione sua cum colore pauonis [2]†⌈ ⌋ ꝛ apparitio earum que de eis non apparebant ante cū hoc [3]†⌈ ⌋ est malum.

Marginal notes:

a A. imaginatiōnē malā vel corruptam

b A. Alia litera initiū subet aut

c A. aluchar. i. cum quiete

d A. ꝛ ꝑipneumoniam ꝛ est

e A. Ostitatiōes

f † A. illud

g —— A.

h † A. ē occupatio vel cōcitatio nature, ꝛ

i A. sed

k A. rationem

l A. eius dispō

m A. contraria

n A. malarum adustarum

o A. ꝑducit ad apata emunctorioꝝ. s. locoꝝ sub aure ꝛ sub ascellis ꝛ inguinis

p † A. nisi seq̄tur ea euo. q̄ si non fuerit aliqd illi⁹ ꝛ nō fuerit digestio ꝛ

q A. ꝑfundatur

r A. nisi redeat tunc enim

s A. q̄nq̧

t A Alia litera multiplicantur vel excitantur

v A. collo

x A. pustul' albis pluribus Alia litera saphati alba plurima

y —— A.

z A. firsen

2 † A. ē ad rubedinē fuscam

3 † A. modo

¶Signa sumpta ex rigore. Cap.LXIII.

RIgor plime reditiõis in febre praua, cuz debilitate v̂tutis, est mortal'‹⁊ cum firmitate v̂tutis itex, qñ febris cum eo nõ remouet', nõ est bonꝰ, Et deterior omnibꝰ est, vt seq̃tur ipsum euõ non adiuuãs, ⁊ non sedet' cum eo febris. Et si non accidat euõ itex, tunc sig̃t q̄ humor motus est vincens [a]⌈qui expelli nõ põt,⌋ ⁊ est malum. In accidente vero vice vna, non forsitan verificat' aphorismus iudicans, an est propter debilitatem superfluam virtutis, aut propter aliud.

¶Judicium euacuationis. Cap.LXIIII.

EUacuatio iuuatiua p fluxũ vẽtris, ⁊ võitũ, ⁊ alia, est illa que est post digõnẽ, ⁊ que euacuat humorẽ quẽ opz, ⁊ que fit cũ facilitate, ⁊ cui succedit leuitas. Et de signis [b]⌈euõnis humoris quẽ euacuat medicina aut non⌋ medicina, est vt incipiat in euõne humoris alteriꝰ: ⁊ [c]⌈deteriꝰ eo est vt finis eiꝰ pmutet' ad exitũ curata⌋ aut ad sanguinẽ nigx, aut humorẽ fetidũ, aut hũorez pux. Et sil'r in vomitu, Et quãdo abbreuiat' euõ postq̃z [d]⌈effecerit qõ efficit⌋ ozvt adiuuet', Et qñ superfluit euõ, ⁊ nondũ incepit digõ, tũc nõ est illõ cuius iuuamẽto sit initẽdũ, Et euacuatio debilis, pauca, fluxu san. nariuz, aut sudore, aut alio, sig̃t qõ nã mouit, ⁊ non potuit: ⁊ si fiant mala signa alia, sig̃nt mortẽ, ⁊ si nõ fiũt mala, significant longitudinem.

¶Judicia sudoris. Cap.LXV.

SUdor est bona crisis in egritudinibꝰ acutis, ⁊ flegmaticis, ⁊ iterum speciebus apostematũ timorosorum, ⁊ apostematibus viscerum.

¶Cã multitudinis sudoris. C.LXVI.

SUdor multiplicat' aut cã mãei propter multitudinẽ suam, aut subtilitatẽ suaz, aut causa v̂tutꝫ ex vehemẽtia expulsiue, aut mollificatiõe retentiue: aut cã porox eiꝰ, quãdo dilatant' pp cãs dilatationis, Et minorat' sudor propter contraria illarum causarũ, Et sudor q̃dem quando tergitur exuberat: ⁊ quãdo [e]⌈mouetur⌋ abscinditur.

¶Diuersitas membrox in sudando. Cap.LXVII.

MEmbra que plus sudant, sunt illa in q̃bꝰ [f]⌈est mã faciẽs egritudinẽ vt magis:⌋ ⁊ illa q̃ nõ sudãt, sunt mẽbra in q̃bus non est mã: ⁊ illa in q̃bus dñatur aliq̃d de causis ꝯstrictionis porox: de q̃bus est, q̄ latus sup qõ dormit infirmus ſm plimũ, raro sudat, qm̃ est coarctatũ, siccas habens vias, ⁊ non currit ad ip̃m humiditas, neq̃ currit ab eo. Et sudor q̃dem multiplicat' in mẽbris posterioribꝰ, vt in dorso, plusq̃z in anterioribus: sicut pectore. Et multiplicat' in supioribꝰ magis, quã accidat in inferioribꝰ, ⁊ pprie in capite.

¶Diuersitas dispõnũi sudãdo, ⁊ aliis. C.LXVIII.

SOmnus plus facit sudare q̃z vigilia, qm̃ calor inatꝰ in eo plus agit in humiditates, ⁊ q̃a nocumentũ anhelitꝰ in ipso est [g]⌈magis parũ⌋ ⁊ illõ mouet mãs ad [h]⌈interiora.⌋ Inq̃t Hip. sudor plimꝰ in somno absq̃ cã faciẽte illud, sig̃t q̄ ille plus cibi suo affert corpi, q̃z tolleret: Si aũt fuerit illud preter qõ ille de cibo sumat, tunc scias q̄ idiget euõne: ⁊ causa in hoc est q̄ sudor plurimus cum sanitate v̂tutis, non fit nisi pp multitudinẽ materiei, cui ptinet vt expellat eam nã, ⁊ illa multitudo aut fit per causam ppinquã, que est repletio ppinq̃: ⁊ repletio ppinq̃ est ex cibis sumptꝫ tunc, et hanc repl'onẽ expellũt fames, ⁊ exercitiũ, ⁊ sudor, q̃ expellit' per naturã: aut fit p causam antecedẽtem lõginquã, q̃ est ex supfluitatibꝰ añcedentibꝰ. Et nõ excusat in hmõi nisi euõ mũdificans corpus ex eis: p sudorez v̂o fortasse non egredit' de ea nisi illud qõ subtile est, tenue paruũ, ⁊ dimittit corruptũ in obediẽs in corpe, [i]⌈⁊ ꝯsuetudo nãe est qõ diligit expellere humorẽ corruptũ⌋ ⁊ illõ est de illis q̃ debilitãt eum. Et scias qõ q̃zto plus caliditas innata est fortior, est resolutio magis occulta: q̃re nõ fit sudor, nisi fuerint cause alie: ⁊ ppter hoc fit sudor egrediens a natura, aut a repletione, ⁊ ml'titudine, ⁊ vehemẽtia dilatatiõis porox: aut pp defectuz v̂tutis a digestione bona, aut propter vehementiam motus.

¶Dies in quibus multiplicatur sudor ⁊ minoratur. Cap.LXIX.

SUdor in egritudinibꝰ acutꝫ plurimũ fit in tertio ⁊ q̃nto, ⁊ minorat' in q̃rto: immo parum ꝯtingit vt [k]†⌈ ⌋egritudines iste crisim faciãt in q̃rto, nisi raro. Et pax q̃dem contingit ſm quod expimẽtatores existimant, vt sudet eger in vigesimoseptimo, ⁊ trigesimoprimo, ⁊ trigesimoquarto.

¶Modi significationum sudoris. Cap.LXX.

SUdor significat p tactuz suũ, si est calidus aut frigidus. Et significat p colorẽ suũ, si est clarꝰ, aut ad citrinitatez, aut v̂iditatẽ decliuis. Et significat p gustum suũ, si est amarꝰ, aut dl'cis, aut ad acetositatẽ ꝺcliuis. Et significat p odorem suũ, si est fetidus, aut acetosus, aut dulcis, aut aliꝰ, Et significat p substãtiaz suã, sicut si est subtil', aut viscosus, Et significat p q̃ztitatẽ suã, sic si ẽ paucus, aut multꝰ. Et significat p locũ suũ, si est cõis in toto corpe, aut abbreuiatꝰ, Et qõ ex quocũq̃ membro est, in ipso est egritudo. Et sig̃t p horã suam, si est in p̃ncipio, aut statu, aut ꝺclinatiõe. Et significat p illud qõ succedit ei, sicut succedit ei nocumentuz, aut leuitas, aut rigor, aut horripilatio, aut aliud.

¶Signa sumpta ex parte sudoris. Cap.LXXI.

SUdor f'rus, cum cal'itate febris ẽ signuz malũ valde: ⁊ pprie q̃ appropriat' capiti, ⁊ collo: ⁊ significat sincopim, licz non sit f'rus, qũo ergo frigidus: ⁊ est deterior spẽruz sudoris, qm̃ sig̃t [l]⌈rem que fuit, nõ rẽ⌋ q̃ erit. Qõ si febris fuerit magna, tũc est mors pxima. Et nõ fit sudor f'rus, nisi iam ceciderit cal'itas innata: q̃re nõ seruat humiditates, imo separat' ab eis, q̃re segregat eas, ⁊ euaporat cal'itas extranea: deinde sepat' ab eis illa cal'itas pp suã extraneitatẽ, q̃re infrant'. Sudor intersectus est malus. Et sudor multꝰ sig̃t longitudinez egritudinis ppter multitudinẽ materiei. Et nõ conueniunt habẽti eum flebotomia, ⁊ vẽtris sol'o ppter debilitatẽ suã, immo clisteria leuia. Et qñ post sudorem non inuenit' leuitas, non est signum bonum. Qõ si [m]⌈fecerit⌋ augmẽtũ nocumẽti, tũc erit signũ malum, lz sit ẽt cõis corpori. Et sudor festinꝰ in p̃ncipio egritudinis, est malus: ⁊ sig̃t multitudinẽ materiei, nisi cã in eo sint humiditates aeris, ppter pluuiam multã, qm̃ tũc cũ sua malitia erit minor malitia. Et ml'toties q̃dẽ incipit egritudo cũ sudore, ꝺinde seq̃tur ip̃m febris, ⁊ plongat'. Et qum ex sudore accidit horripilatio, nõ est bonũ: immo est malum: quoniã horripilatio sig̃t expansionem humoris mali nocentis in corpore, ⁊ illud significat qõ su

[a] A. deficiens a digestione

[b] A. q̄ euõ ꝯsumpserit vl' mũdificauerit humorẽ qui est curãdus cũ medicia aut absq̃

[c] A. mala ex eã ẽ vt pmutet' ad rasuram curatꝫ

[d] A. inceperit

[e] A. dimittitur

[f] A. faciẽs egritudinẽ est plus vel plurima

[g] A. difficilius

[h] A. Alia litera exteriora

[i] A. opprimit' nã sb grauitate humoris corrupti

[k] † A. cura eo

[l] A. syncopim q̃ fuit nõ syncopi

[m] A. inueniatur post ipsum

dor non mundificat, immo mouet de humoribus malis illud, cui⁹ acuitas [a] [est fracta ꝑmiscens ipm humiditarib⁹ que resoluunt ꝑ sudorē.] Et sigt qđ mā [b] † [ ] ꝓxīma [c] † [ ] non resoluit apđ euonē se/datiuam. Et qn debilitant vtus, ꝛ pulsus, ꝛ sudat frons pax, est signū malū: si vo cadat pulsus, tūc est mors. Sudor.n. bon⁹, cui ꝯuenit vt fit ꝑ ipm crisis cōpleta, est ille q fit in die cretico, ꝛ est cōis toti cor/pori, habūdans ꝛ sup ipm alleuiat infirm⁹, ꝛ seqt illum ille, q nō est cōis, lꝫ succedit ei leuitas. Et ad summū ꝯsidera sudorē ꝑ se ipm in calitate sua, ꝛ fri/giditate, ꝛ colore suo, ꝛ suo odore, ꝛ gustu, ꝛ q̄ztita/te sua in multitudie, ꝛ paucitate sua, ꝛ tpe sue egres/sionis, aut est in ꝓncipio, aut statu, aut in declinatio/ne, ꝛ qd associat ei de febre in fortitudine, ꝛ debili/tate sua, ꝛ quid succedat ei de leuitate, ꝛ grauitate. Et scias quod in conualescentia multiplicat sudor eius propter reliquias materierū quare non est ma/lum paruam facere [d] [minutionem.]

a A. erat ꝯfracta cū ꝑmixtiōe ei⁹ cuꝫ hūiditatib⁹ resolutis cuꝫ su/dore.
b † A. est
c † A. que
d A. flobotomiā

Signa sumpta ex parte pulsus. Cap. LXXII.

Pulsus martellin⁹, ꝛ formicans, ꝛ vehementis serralitatꝫ, aut vndosus malus est. Et gazellin⁹ cū de/bilitate est malus. Et diuersitas in q̄ ē intersectio vehemēs, ꝛ motus debiles, deinde succurrit illi vnus fortꝫ succursu non succur/rēte, immo ex momento ad momentū, est mala val/de. Dixerunt qdam qum pulsus sinister est frequēs, ꝛ pulsus dexter rarus, ꝛ illud est cū debilitate, tunc est significatio mala. Et scias quod plurimorū ho/minum pulsus naturales sunt diuersi mali absque egritudine, quare opꝫ vt tu scias hoc iterum.

Judicia fluxus sanguinis narium. Cap. LXXIII.

Aque st sic [e] [pleuresis] ꝛ apata epatꝫ [f] [acuta, vel] cal'a ꝛ [g] † [ ] sub hypocondrijs, ter/minant crisi cōpleta ꝑ fluxum sanguis narium: ꝓmum vo ex quacūqꝫ nare sit: alia vo ex illa que seqtur ea: ꝛ sil'r febres incēsiue, ꝛ sunt de gn̄e ꝓmo. Peripneumonia vo non facit cri/sim ꝑ eū. Et pleuresis est res in eo media, Et tertia/na facit crisim ꝑ ipm. Et plimū qdem accidit flux⁹ san. narium iuuatiu⁹ in imparib⁹: ꝛ pax fit in q̄rto: in tertio vo, ꝛ qnto, ꝛ septimo, ꝛ nono fit. Et qū spe/rat flux⁹ sanguinis nariū bon⁹, ꝛ est debilis, iuuet fꝫ ꝙ docuit Hippo. cū effusiōe aque cal'e sup caput, ꝛ cum vaporatione: sicut qn timet supfluitas ei⁹, ꝓ/hibet cum aq̄ fr'a, ꝛ cum positiōe ventose sup hypo/condria, ꝛ que sequunt ipm. Et melior qdem flu/xus sanguinis nariū est, q sequit partem infirmā: ꝛ diuersificans non est cū illa bonitate. Et apata ꝯue/nientiora ad hoc vt crisim faciāt ꝑ fluxū san. nariū, sunt illa que sunt supra [h] [sumē.] Et in apostema/te quidem flegmatico qđ incipit trāsire in lapideita/tem, ꝛ ꝓlongatur [i] [saniositas] ꝛ eruptio non expe/ctatur crisis per fluxum san. narium. Et simil'r non expectat in apate frigido in cerebro, ꝛ in peripneu/monia, crisis per fluxum san. narium.

e A. sirsen
f —— A.
g † A. apata cal'a
h A. vmbilicuꝫ.
i A. ꝛ expectat in ea sanies

Significatiōes sumpte ex fluxu san. narium. Cap. LXXIIII.

Fluxus sanguinis nariū paruus est malus ꝛ plurimus. Et [k] [fluxus sanguis nariū pluris mali/tie] est qui est sanguis nigri. Et parum fit fluxus sanguis malus ex sanguine rubeo, ꝛ splendido. Et fluxus sanguis nariū q cadit in q̄rto, sigt difficulta/tem crisis: imo bon⁹ est ille, q cadit in imparibus.

k A. Alia litera vt plimū fluxus sanguis nariuꝫ malus

Sigtiones sumpte ex sternutatiōe. Cap. LXXV.

Sternutatio bona est, quan/do accidit apđ statuꝫ: in primis vero eius est de signis corize, aut humoris mordicatiui.

Judicia egestionis. Cap. LXXVI.

Iam locuti fuim⁹ de egōne in libro ꝓmo ꝟmonem vniuersaleꝫ ab/breuiatū. Et necessariū est nobis, vt re/pleamus ꝟmonē in ea multa repletiōe. ꝛ ꝟ millđ qđ [l] [sequit] de ꝟmone i egri/tudib⁹ acutꝫ. [m] † [ ]

l † A. conuenit
m A. Et scias ꝙ q sudat sudore ꝑlimo non adue/nit ei crisis cōple/ta cuꝫ fluxu ven/tris

Signa sumpta ex egestione. Cap. LXXVII.

Diuersitas coloris ei⁹ qđ egre/dit de egōne, ē lau/dabilis in duab⁹ horis, nō alibi: quax vna est diuersitas cretica, post digōneꝫ in die cretico, ꝛ signo cretico, Et altera post potionē [n] [solutiuā, ꝑtrāseuntē, fortem.] Et si/gnificat in duab⁹ dispōnibus mūdificationem cor/poris expectatā. In alijs vero significat adustio/nem, ꝛ liquefactionē, ꝛ multitudinē humox corru/ptox. Egestio fetida silis egestiōi puerox, ꝛ infan/tium est mala. Egestio colerica in ꝓncipio egritu/dinis sigt dn̄ium colere, ꝛ est non bona: ꝛ in fine ei⁹ apud đclinationē sigt ꝙ corpus mūdificat, ꝛ est si/gnificatio bona. Et qn separ egestio colica multa, ꝛ nō alleuiat egritudo, tūc illđ est significatio mala. Et flux⁹ vētris mult⁹ post signa mala, [o] [sigt] casuꝫ vtutꝫ, ꝛ ꝓter ꝙ succedat leuitas, est significatio mor/tis, licet febris ēt sit eradicata. Fluxus ventris sup quem est vnctuositas, nō ab acceptiōe rei vnctuose, sigt liq̄factionē mēbrox radicaliū, ꝛ ē sigtio mala, sed nō est mortalis, ꝛ fortasse est vnctuositas ex car/ne. Et qn sup ipsaꝫ est sil'e virus, ꝛ emanat citrinū, ꝛ dn̄at fetor, ꝛ illud in febribus acutꝫ, est mortale. Egestio sup ꝑtes cuius stat res subtil', sigt ꝙ est vi/rus ex epe, ꝛ est mordicatiua. ꝛ facit exire egōnem cum velocitate, ꝛ fortasse egredit sola, ꝛ est mala. Qum in egōne sunt aliqua silia corticibus lupino/rū in omnib⁹ egritudinib⁹, tūc est signum mortale.

n A. solutiui di/uersi fortis
o A. ꝛ

Judicia vomitus. Cap. LXXVIII.

Iam locuti fuim⁹ ēt in libro primo đ vomitu. Et necessariū qdē est vt afferamus hic aliqd de eo, ꝛ đ alijs, [p] [ꝛ ei⁹ positio magis licita] est in hoc loco: Dico ergo ꝙ vomit⁹ magis iuua/tiuus, est ille q ex flegmate, ꝛ col'a: in q̄n re euomi/ta vel effusa est vehemēs ꝑmixtio, ꝛ nō est vehemen/tis grossitiei. Et quāto plus vomit⁹ est purior, tanto magis ē deterior: colicus.n. purus sigt vehemētiaꝫ caloris: ꝛ flegma purum sigt vehemētiā frigoris.

p A. quod ē ma/gis ꝯueniens

Signa sumpta ex vomitu. Cap. LXXIX.

Uomitus diuersificatus a colore vomitus ꝯsueto, q est albus, aquosus, ꝛ citrin⁹ est malus: ꝛ il/le q est sicut viridis, ꝛ q est sicut color porri, ꝛ ꝓprie fetidus, ꝛ q est sicut color sicle. Et rube⁹ [q] [cū nigredine] ꝛ obscurus. Et deterior est q est sicut flos eris ꝛ niger ꝛ ꝓprie [r] [cū fit spasm⁹ subito] ipse.n. interficit statim, nisi sit illic vtus: fortasse.n. remanet vsqꝫ ad duos dies. Et oꝫ vt ꝯsideret in eo ne sit tictura in re comesta. Et qn euomuntur omnes isti colores, est malū valde.. Et vomitus fetidus est malus. Et vomitus purus sicut diximus est malus.

q A. vehemēter
r A. cui succedit spasmus

Judicia vrine. Cap. LXXX.

Iam premissa sunt a nobis vba vni/uersalia de vrina in fen, in qua

ſꝫ accñtia, in libro ꝑmo: ⁊ nos afferam⁹ hic de illo ⁊ d̄ alijs qđ magis ꝯueniēs eſt huic loco. Dico ergo qđ non opꝫ quum nō videt̄ in vrina ſignū digōnis forte, iudicare de morte: fortaſſe. n. liberabitur eger cū hoc, ꝑ euōnē cadētem ex parte aliqua cum v̄tute expellēte digeſtū, ⁊ indigeſtū: ⁊ fortaſſe reſoluet̄ humor ſ̄m lōgitudinē [a] [tollerātie]: aut fiet criſis per exiturā, ⁊ ꝓprie qñ nō fuerit humor vehemētis malitie: ſꝫ ē malus ſ̄ꝫ plimū, ⁊ ſigt̄ fortitudinē ifirmi: ⁊ minor ſignificatio in eo eſt ſup lōgitudinē. Et ſilr̄ vrina que remanet ſ̄m colorē vrinaꝝ ſanoꝝ in horis egritudinis oib⁹. Si aūt incipit alterari cū [b] [ſublimatione] egritudinis, tunc eſt magis incolume Et qñqꝫ eſt vrina in egritudinib⁹ peſtilentialib⁹ bona, nālis in ſubſtātia ſua, ⁊ colore, ⁊ ſedimine, ⁊ ille cuius eſt tēdit ad mortē. Et ſcias qđ multotiēs mingūt infirmi vrinas malas in ſubſtātia ſua, ⁊ colore, ⁊ alijs ⁊ eſt illud expulſio cretica: ⁊ ꝓprie in egritudib⁹ acutis, quaꝝ cā eſt epar, ⁊ partes vrine.

a A. temporis

b A. augumēto

¶Signa mala ſumpta ex paucitate, ⁊ multitudine vrine. Cap. LXXXI.

URina que mingitur qñqꝫ pauca, ⁊ qñqꝫ multa, ⁊ qñqꝫ retinet̄, ⁊ nō mingit̄ eſt ſignū malū in febrib⁹ acutis, ſignificās pugnā vehemētē egritudinis, ⁊ nature, q̄ vincit̄, ⁊ vincit: ⁊ ſigt̄ laborem nature: ⁊ ſigt̄ etiam groſſitudinem materiei: ⁊ ꝙ ipſa difficulter ſuſcipit digeſtionem. Si autem febres fuerint quiete, indicat longitudinem propter groſſitudinem humoris.

¶Signa ſumpta ex tenuitate vrine. Cap. LXXXII.

URina tenuis qñqꝫ fit ſicut in diabete, ⁊ eſt cum ea aſſiduatio ſitis, ⁊ velocitas ſurgēdi ad vrinā, ⁊ facilitas egreſſiōis. Et quādoqꝫ fit propter cruditatem, ⁊ oppilationem prohibentem exitum materiei: Et quādoqꝫ fit ꝓpter debilitatem virtutꝭ alteratiue, ⁊ non eſt cum facilitate exit⁹, ⁊ eſt minoris malitie q̄ꝫ diabetꝭ. Et quādo [c] [mingit̄] vrina tenuis in egritudinib⁹ acutꝭ ꝑ aliquot dies, ſigt̄ ꝑmixtionē. Qđ ſi accidat ꝑmixtio, ⁊ perſeueret tenuitas, ſigt̄ mortē velocē: ꝓpea qđ māe ſupueniūt in cerebro, ⁊ aufert̄ aīa. Et qñ ꝯuertit̄ ad groſſitudinē cū q̄ non fit alleuiatio, fortaſſe eſt ꝑꝑ liq̄factionē mēbroꝝ. Qñ m̄ltiplicat̄ vrina aquoſa, apđ horam [d] [exacerbatiōis] febris [e] [total̄] ſignificat qđ apā eueniet in inferiorib⁹, Et ꝯſidera in ſubſtantia ꝑmixta colori in caplis, q̄ ſūt poſt iſtđ ēt Et ſcias ꝙ tenuitas eſt ſicut ipſa non iungatur nigredini, et rubedini: Si autem fuerit, tunc ſcias quod cauſa in hoc eſt res tingens, aut vehementia virtutis qualitatis egritudinalis imprimētis in aquā.

c A. perſeuerat

d A. augumenti

e A. vniuerſalis

¶Signa ſumpta ex groſſitudine ſubſtantie, ⁊ conturbatione eius. Cap. LXXXIII.

QUm ꝯuertit̄ vrina tenuis in groſſaꝫ in febre continua, ⁊ ſunt ſigna bona, ſigt̄ criſim cum ſudore. Si vero nō fuerint ſigna bona, aut fuerit febris vehementis aduſtionis, ſigt̄ inflammationem in corde, aut in epate. Et clarificatio vrine groſſe ante criſim, eſt ſignum non bonum: illđ nāqꝫ ſigt̄ retentionem materiei, ⁊ defectum nature in expellendo eam. Urina groſſa, turbulenta, in qua nō reſidet aliquid, ⁊ non clarificatur, ſignificat ebullitionem humorum propter vehementiam caliditatis extranee, ⁊ debilitatem innate digerentis, qua propter eſt mala. Cum vrina ſpiſſa, ⁊ proprie in quarto, multiplicatur criſis febrium ex laſſitudine, ⁊ ꝓprie ſi aſſociatur ei fluxus ſan. narium.

¶Signa ſumpta ex vrina alba. Cap. LXXXIIII.

URina alba in egritudinib⁹ acutis ſigt̄ declinationem materiei non ad ꝑtem venaꝝ, ⁊ inſtrumenta vrine: fortaſſe enim declinat ad cerebruꝫ, ⁊ erit dolor capitꝭ, aut phreneſis: Et fortaſſe declinat ad q̄dam viſcera, ⁊ ſigt̄ apoſtema. Et ſi ſunt ſigna ad incolumitatē decliuia, ſigt̄ ꝙ egredie‍t̄ cum vomitu ſ̄m plurimū, ⁊ ꝓprie quādo non eſt ſignum in ſol̄one ventris, cui ſuccedat excoriatio inteſtinoꝝ. Et qñ eſt vrina alba tenuis in febre acuta, deinde accidit ei conturbatio, ⁊ groſſitudo cum albedine ſua, ſignificat ſpaſmum, ⁊ mortem.

¶Signa ſumpta ex colore in vrina nigra in febrib⁹ acutis. Cap. LXXXV.

SCias ꝙ non v̄ificat̄ iudicium penitus de morte, ꝓpter nigredinem coloris vrine, in egritudinib⁹ acutis, lꝫ in ſe ipſo ſit ſignuꝫ malū. Et quāuis aſſocientur ei iteꝝ ſigna alia mala, quum vides v̄tutem in ea fortem, ⁊ eſt potēs facere euōnes diuerſas ex omni genere, ſuccedit ei quies: ſicut accidit mulierib⁹, quādo cum menſtruis purgant̄ ab humorib⁹ malis: ⁊ propter hoc [f] [iſte mulieres ſunt ſaniores] qm̄ ip̄e forſitan ꝑꝑ cām aliquā [g] [conſuete ſunt euacuari ab hmōi mā] ex via menſtruoꝝ. Et ſcias ꝙ vrina nigra q̄ꝫto plus eſt pauca, tanto eſt deterior, ſigns ꝯſumptionem humiditatꝭ. Et iteꝝ quāto magis eſt groſſior, tanto eſt deterior in egritudinib⁹ acutꝭ. Et quādo nigra eſt d̄cliuis ad ſubtilitatē, ⁊ tenuitatē, ⁊ eſt in ea ſedimen pēdens, ⁊ eſt ei odor acutus, in febribus acutis indicat dolorem capitis, ⁊ ꝑmixtionem: ⁊ certior diſpoſitionū eius eſt, ꝙ ſignificat fluxum ſanguinis nariū nigri: quoniam mā eſt acuta, vincens: Et fortaſſe erit cuꝫ eo ſudor ꝓpter caliditatem, quum non ſupfluit, neqꝫ minorat̄, ⁊ expellit verſus ſupfluitatem: ⁊ antecedit ſudorem eius horripilatio. Et quando aſſociatur vrine nigre, in qua eſt ſedimen pendēs, res nigra rotunda aggregata [h] [cum qua inuenitur odor malus,] ⁊ tenſio in lateribus, ⁊ apā ſub hypocondrijs, ⁊ ſudor, ſigt̄ mortem. Et hmōi q̄dem tenſio ſub hypocondrijs ſigt̄ ſpaſmuꝫ: ⁊ huiuſmodi q̄dem ſudor fit ex debilitate. Urina tenuis, aquoſa, ad nigredinem declinis, ſigt̄ tenuitate ſua longitudinē egritudinis, ⁊ ſua nigredine malitiam ſuam. Et dicitur, in vrinis nigris ſubtilibus, quādo ille cuius eſt vrina, deſiderat cibariuꝫ, moritur. Et vrina tenuis nigra quādo conuertit̄ ad [i] [ſubalbedinem, vel flauitatem,] ⁊ groſſitiem, ⁊ non aſſociatur ei vlla quies, ſignificat egritudinē in epate, ⁊ ꝓprie icteritiā: qm̄ hec ꝯuerſio q̄ eſt ad groſſitiem a tenuitate, ⁊ ad ſubalbedinem a nigredine, ſigt̄ diminutionem caliditatis, ⁊ caſum digeſtionis. Et illud eſt de illis, quibus aſſociatur, aut ſuccedit leuitas. Et ſi non fuerit [k] [ꝓpter illud, ſigt̄ materiam iam inuiſcatam in epate, ⁊ non propter mundificationem,] ⁊ iam fecit accidere oppilationem: immo ſi [l] [eſt caliditas tunc iam ſubito faciet accidere] apā. Urina tenuis nigra, q̄ mingitur in febribus acutis paulatim, in tempore longo, quando eſt cum dolore capitis ⁊ colli, ſignificat deſtructionem rationis gradatim: ⁊ eſt in mulieribus magis ſaluum.

f A. iſtud in mulierib⁹ ē ſalubri⁹

g A. euacuāt huiuſmodi mās

h A. ꝓuata odor̄

i A. rufedinem ſeu ad citrinitatem fuſcam Alia litera a tēuitate ad rufedinē ſeu ad citrinitatē fuſcam a nigredine

k A. ita ſigt̄ māꝫ iā adherētem in epate nō mūdificatam que

l A. fuerit caliditas vel acuitas ei⁹ tūc cū ea, indica ꝙ iā accide rit

¶Signa ſūpta ex vrina rubea. C. LXXXVI.

URina rubea in egritudinib⁹ acutꝭ, qñ eſt cum rubedine ſubtil̄, ſignificat cū ſignis laudabilibus criſis

velocitatem: ⁊ cum ꝯtrarijs eorum sigñt velocitatez mortis. Et [a] ⌈ex toto⌋ inflāmationē vehementē, Et subtilitas cū rubedine sigñt in egritudinib⁹ acutꝭ do/lorez capitꝭ, ⁊ ꝑmixtionē. Et vrina rubea, grossa in egritudib⁹ acutꝭ, qñ ei⁹ egressus fit paulatim, ⁊ fre/quēter, ⁊ est cū fetore, sigñt timorē: qm̄ sigñt calitatem vehementez, ⁊ ingetudinē, ⁊ ꝯfectuz nāe. Uerꝫ qñ est abūdantꝭ exitus, multi sediminis, sigñt sepationē: ⁊ ꝓprie in febrib⁹ icēsiuis [b] †⌈ ⌋. Et q min git san. purꝫ in acutꝭ, morit̃: qm̄ sigñt reple͞one sangui/neā, vehemētē, cum acuitate ebulitiōis: ⁊ timet̃ de hmōi ꝑfocatio, que fit ex reple͞one ventriculorꝫ cor/dis, si declinat ad cor: aut apoplīa, si declinat ad ce/rebꝫ. Urina rubea valde si ꝯuertat̃ in febribus ex lassitudine factꝭ ad grossitiē, ꝺinde appeat sedimen plimū, nō subsidēs, ⁊ fit illic dolor capitꝭ, sigñt longi tudinē egritudis: qm̄ mā est iobediēs: q̄zobrem nō ingrossat̃ pus, ⁊ postq̄z ingrossat̃, nō subsidet velo/citer: verꝫ ei⁹ crisis fit p sudorez, qm̄ mā est decliuis ad venas. Et hmōi qdem vrina assimilat̃ vrine icte ricie, ⁊ differt ab ea in hoc, qꝺ non tingit pānos: Et ad summū vrine rubee substātie, ⁊ rubei sediminis, sigñt [c] †⌈appetitū,⌋ ⁊ cruditatē: ⁊ sigñt lōgitudinē, [d] †⌈ ⌋, qñ rubedo non est vehemens, ⁊ [e] ⌈est illa que est⌋ decliuis ad turbulentiam.

a A. in sūma sigñt

b †A. incensiuis permixtis. Alia litera permixtis

c A. immaturi/tatem

d † A. proprie

e A. sit

Signa sumpta ex vrina flaua. Cap.LXXXVII.

URina [f] ⌈flaua⌋ in febre acuta, qñ ꝯuertit̃ ad albedinē, aut ad nigredinē, est mala: qm̄ sigñt p albedinē eleuationez māei ad caput, ⁊ per nigre dinem acuitatem qualitatis egritudis.

f A. fusca, seu vrina citrina cum fuscedine

Signa sumpta ex sedimine. Cap.LXXXVIII.

SEdimen diuersum in substātia, ⁊ color, qꝺ sigñt humo ruz diuersorꝫ multitudinē, est malū, Et deteri⁹ eo est illꝺ, qꝺ ē minorꝫ ꝑtiū, sigñt enim ꝙ nā nō pōt expellere, nisi postq̄z minorant̃ ꝑtes. Et [g] ⌈leue⌋ qdem multotiēs est ma gis significatiuū bonitatꝭ, q̄z albū. Et multotiens vi uit ille cui⁹ sedimē est ꝯcline ad rubedinē, sz ē [h] ⌈le/ne.⌋ Et morit̃ ille cui⁹ sedimē ad albedinē declinat, sz est diuersuz aspecꝫ. Substātie.n. bonitas, vehemē ti⁹ est facil' ad suscipiēdā expulsionē, q̄z bonitas co/loris. Et sigñt iterꝫ ꝙ humores nō patiunt̃ ab egritu dine plimū: Sic̃ sedimē bonū, qñ minorant̃ ei⁹ ꝑtes, sigñt ꝙ nā operata est iam in eo valde, ⁊ egritudo nō egit in eo. Sedimē spumosum, ⁊ spuma plenū, cu/ius albedo est ꝑꝑ cōmixtionē aeris cū eo, est maluz valde, egrediēs a nā: ⁊ crudū est malum. Et sedimē cuius [i] ⌈supiora sunt rotūda, ⁊ mouent̃, meli⁹ ē q̄z sedimē cui⁹ supior supficies est ꝯgelata⌋ ⁊ magis si/gnificatiuū ꝙ egritudo est velocis stat⁹ ⁊ acuta. Et sedimē qꝺ non añcedit tenuitas, ⁊ [k] ⌈paucitas sup/fluitatꝭ,⌋ immo est inuētuz in ꝑnc°, sigñt ꝙ humor est plim⁹, nō ꝙ sit digest⁹, immo opz vt [l] ⌈rubeat⌋ sedi men post aduētū digōnis, ⁊ postq̄z fuerit vrina sbtil' in ꝑmis, ⁊ post q̄z fuerit hypostasis pauca: Et dū nō est ita, sigñt ꝙ mā q̄uis, grossa, est multa: ⁊ ꝙ egritu/do interficit: Et sil'r vehemētia tincture absq̄z sedimi ne [m] ⌈pauco. Et dum nō est ita nō significat bonū, ⁊ qñq̄z sigñt bonū, ⁊ maturitatē.⌋ Et qñq̄z accidit illꝺ ꝑꝑ dolorē, ⁊ ꝑꝑ vehemētiā calitatꝭ, ⁊ famē: tinctura enim vrine ieiuni addit̃, ⁊ minorat̃ ei⁹ sedimē. Et se dimē rubeū significat mltitudinē sanguis, ⁊ tardita tē digōnis: ⁊ associant̃ eis in febrib⁹ incēsiuis [n] ⌈ite rū⌋ angustia, ⁊ tristitia, Et si ꝓlōgat̃ vsq̄z ad q̄dragi ta, ꝓlōgat̃ egritudo: ⁊ fortasse non spat̃ cris' in sexa gesimo. iterꝫ sedimē rubeū pēdens, in quo est ꝯclina tio ad supiora, qum est in vrina tenui, sigñt in egritu/dinib⁹ acutꝭ ꝑmixtionez rōnis: si aūt ꝑseuerat, timet̃ perditio. Si aūt vrine substātia incipiat ꝑuenire ad grossitudinē, ⁊ incipit pēdēs subsidere, ⁊ albificat̃, sigñt salutē. Sedimē qꝺ est fz formā frusti carnis, in febrib⁹ acutꝭ, sine significatiōib⁹ digōnis, significat ꝙ est ex rasura mēbrorꝫ: ⁊ nō est ex renib⁹, ⁊ qñ est illic digō, aut nō est febris, sigñt illꝺ qꝺ scis de dispō/ne renū. Et illꝺ qꝺ est sil'e squamis piscis, ⁊ non est signū digōnis, ⁊ febris est acuta, est ex rasura febrꝭ, q̄z facit in neruis, ⁊ ossib⁹, ⁊ venis: ⁊ i alijs fit ex ve sica. Et furfureū qdem sigñit sil'e illius: ⁊ ꝙ febris incipit radere ex profundo: ⁊ distinguit inter ipsuz, ⁊ inter illud de vesica, quoniam illud de vesica est cum signis lesionis vesice, ⁊ [o] †⌈ ⌋cum digōne, ⁊ grossitudine.

i A. ꝑs supior ē subtil' ⁊ inferior grossa in modū figure piramida lis meli⁹ est q̄z se dimē ꝯgelatum hñs supiorē ꝑtē depssaz vl' planā

k A. priuatio se/diminis

l A. adueniat

m A. non sigñt bo nitatem, ⁊ dige stionem

n —— A.

o †A. in febre ē

Signa sumpta ex dispōnibus aggregatis ꝑꝑ signi ficationes diuersas coloris, ⁊ substantie, quarꝫ pri/ma est in vrinis oleagineis. Cap.LXXXIX.

[p] ⌈OLeaginea⌋ est illa cui⁹ co lor ⁊ substantia similant̃ colori [q] ⌈olei⌋ ⁊ ei⁹ substan tie: ⁊ lz sit mala, tñ qñ alie significa/tiōes sigñt salutē, nō est cū ea malū. Sedimē v͛o qum ē oleagineū est malū valde: Et oi/no oleagineū purꝫ est malum, ⁊ est illꝺ qꝺ facit te vi der̃ colorē [r] ⌈olei⌋ cū citrinitate ⁊ viriditate. Et qñ oleagineū est accidens post vrinā nigrā, tūc est signi ficatio bona fm qꝺ testificat̃ de ea Ruffus sapiēs. Et deteri⁹ oleagineū est illꝺ ꝙ est in ꝑnc° egritudi/nis. Et qñ sigñtiōes sigñt malitiam, ⁊ mingit̃ vrina oleaginea in q̄rto, idicat mortē infirmi in sexto. Et vrina q̄ alterat̃ subito ex signꝭ laudabilib⁹ ad signa vitupabilia, sigñt i egritudinib⁹ acutꝭ mortē: qm̄ sigñt casuz v͛tutꝭ subito, ꝑꝑ prauitatē accidētium. Urina [s] ⌈oleaginea⌋ qñq̄z sigñt ꝑmixtionē rōnis: qm̄ fcā est ex exiccatōe. Urina in q̄ sit frusta sanguis ꝯgelati in febre acuta, qñ cū ea est siccitas lingue, est signū ma lū: si aūt fuerit nigra cū hoc, tūc illꝺ est deteri⁹. Et nō currit sanguis in vria in febre acuta, nisi ꝑꝑ vehe mētiā acuitatꝭ ei⁹, ⁊ ꝑpea ꝙ disrūpit vasa, ⁊ vias ei⁹: ⁊ ei⁹ ꝯgelatio ē ꝑꝑ vehemētiā calitatꝭ ipsius. Uri/na alba tenuis, in q̄ est spuma, ⁊ nubes citrina, sigñt timorē vehemētem ꝑꝑ illud qꝺ ipa sigñt de [t] ⌈exacer batione⌋ ⁊ vehemētia acuitatꝭ māei. Et nos qdez iam locuti fuim⁹ de vrina tenui, nigra illꝺ in quo est sufficiētia. Urina tenuis [u] ⌈flaua⌋ in ꝑnc° febrium acutarꝫ, qñ ꝯuertit̃ ad grossitiē, ⁊ ad albedinē, ꝺin/de remanet feculēta, turbida, sic̃ vrina asini, ⁊ icipit exire inuoluntarie, ⁊ sunt illic vigilie, ⁊ ingetudo, sigñt spasmum vtriusq̄z lateris, cui succedit mors qñ non fuerint signa bona vincētia illa. Urina.n. que est cum [x] ⌈flauo⌋ colore non subtiliatur, nisi ꝓpter dominium humoris colerici, calidi: ⁊ non ingrossa/tur, ⁊ inspissatur, nisi propter exacerbationem egri tudinis, ⁊ commotionem in dispositionibus mate/riei. Et dixerunt de vrina pauca, que est cum colo re sanguinis, ꝙ est mala precipue, quando cum in/firmo est passio [y] ⌈venenosa.⌋

p A. Urina vn/ctuosa vl' silis pi/guedini vel vn/ctuositati lique/facte

q A. piguedinis liq̄facte vel vn/ctuositatis lique facte

r A. piguedinis liquefacte

s A. silis pingue/dini liq̄facte vel vrina vnctuosa

t A. cōmotione

v A. ruffa

x A. ruffo

y A. sciatica

Signa mala sumpta ex parte qualitatis separa/tionis vrine. Cap.XC.

QUando febrem acutam patiens nō pōt mingere nisi pa/rum, ⁊ cum dolore, absq̄z [z] ⌈vulnere,⌋ aut apate in instrumētis vrine, ⁊ cū fre/quentia pulsus, ⁊ debilitate, est signum malū. Qum retinet̃ vrina in febre ꝯtinua, ⁊ est ve hementia doloris capitis, ⁊ multitudo sudoris, sigñt

z A. vlcere

s —— A.

cuzegi. Urina q̄ gutatim stillat in febre a[ꝯtinua, ⁊ cū vehemētia doloris capitꝭ, ⁊ mltitudine sudoris significat cuzegi. Et vrina q̄ gutatī stilat in febre] geta sigt̄ fluxū sanguis nariū. Quod si febris fuerit acuta incēsiua, sigt̄ dispōnē malā aduenietem cerebro. Et si fuerit geta, sigt̄ multitudinem replonis, ⁊ debilitatem nāe in expellēdo. Et cā vrine egrediētis in febribꝰ acutis inuoluntarie, est debilitas v̄tutis, aut nocumentum in cerebro: ⁊ non fit illud, nisi ꝓpter ascēsionē materie acute, calefacte ad cerebꝝ, q̄re communicant ei membra lacertosa.

b —— A.

¶ Numeratio signoꝝ maloꝝ in vrina. Cap.XCI.

Quosa b[⁊ ꝓcedēs,] ⁊ fetida, ⁊ nigra, ⁊ grossa est mala. Et illa in q̄ ꝓcedit ex inferiori pte eiꝰ vsq₃ ad ipsiꝰ supiorē sicut fumꝰ, est mortalis ꝓpinqua. Et iterū pinguis, cuiꝰ color ē color aq̄ carnis, cuz fetore dn̄ante, ē mortal'.

¶ Signa in egrotis mala, generum diuersoꝝ, quoꝝ malitia est propter aggregationem eorum, in febricitantibus, ⁊ alijs. Cap.XCII.

c†A.ventris

Quando aggregāt vomitꝰ, ⁊ pūctura c†[ ] ⁊ pmixtio rōnis, tunc illd̄ est signuz mortale. Qn̄ diuersificat alteratio corpis in tactu, ⁊ in colore, ⁊ in eo ꝙ euomit, ⁊ in eo ꝙ euacuat, sigt̄ ꝙ nā ē d[ambigua] cū hūoribꝰ diuersis, ⁊ egritudinibꝰ diuersis, cui est necessariuz resistere eis oibꝰ: ⁊ e[est ꝓculdubio de illis q̄ deficiunt ei.] Qn̄ aggregāt in febre insepabili frigꝰ eiꝰ qd̄ appet, ⁊ adustio interioꝝ, ⁊ vehementia sitꝭ cum hoc, tūc illd̄ est mortale. Qn̄ aggregat cū f[pcussiōe] dētiū pmixtio in rōne, tūc eger approximat pditiōi. Qn̄ accidūt infirmo subito fluxus vētris niger, cū adustiōe, ⁊ mordicatiōe, ⁊ dolore adurēte in g[vētre] ꝗ, ⁊ pulsus cordis, ⁊ sincopis est signum mortꝭ. Qn̄ sudant duo cornua frōtis sudore fr̄o, et citrinantur vngues, ⁊ virides fiunt, ⁊ alterantur, ⁊ apat lingua, ⁊ apparet sup ipsam, ⁊ super corpus pustula extranea, tūc mors est ꝓxima. Et si fuerit in ptibꝰ hypocōdrioꝝ pcussio, ⁊ h[saltꝰ] cū febre: dinde cū hoc oculꝰ mouet motu malo, tūc opz vt expectet malitia dispōnis: qm̄ hec dispō sigt̄ vētositatez inflatiuā, ⁊ pcussionē, que fit pp apa vehemēs, ⁊ pp vehemētiaz i[ꝯstrictiōis] vene magne. Et pulsus vehementꝭ pcussiōis k[ꝯtinuus] magnꝰ valde associat l[manie:] ⁊ oz vt ꝯsideret: fortasse.n.pcussio, ⁊ saltꝰ non sunt submerse ad viscera, immo in eo qd̄ appet de mirach, ⁊ illd̄ nō est nociuū m[qn̄ est] cuz eo apa, nisi supfluat valde in magnitudine. Et si pseuerat hec dispō viginti diebꝰ, ⁊ nō sedant apa, ⁊ febris, sigt̄ ꝙ apiet: ⁊ tunc fortasse saluabit infirmꝰ: ⁊ illd̄ erit p vrinā exuberantē, aut pmutationē māei ad extremitates, ⁊ ꝓprie ad pedes. Illi q debilitant ex egritudinibꝰ, qn̄ accidūt eis anhelitꝰ frequēs, ⁊ sincopis, tunc iā appropinquāt morti: ⁊ nō addunt sup q̄tuor horas. Qū hō hz febrē incēsiuā, ⁊ iuenit alleuiationē, ⁊ qetē calitatꝭ subito, absq₃ crisi manifesta cū eūone, aut pmutatiōe, ⁊ sine extinctiōe vltima, ⁊ sine pmutatiōe de aere ad aerē in regiōe vna, aut in duabꝰ regionibꝰ, ⁊ qescit qd̄ est in pulsu d̄ velocitate, ⁊ inuenit sic̄ tranqllitas, tunc iudica ꝙ morit velociter. Quz hoi inest febris, ⁊ pulsat cor eiꝰ subito: ⁊ inuadit eū singultꝰ, ⁊ stringit vēter eiꝰ sine cā cognita morit. Qum q egritudinē hz acutā mingit vrinā n[albam] subtilē, dinde ingrossat, postea o[ebullit,] ⁊ albescit, ⁊ rēanet ebulliēs p[ita, ⁊] q̄si vrina asini, ⁊ mingit inuolūtarie, ⁊ sūt vigilie, ⁊ ingetudo, sigt̄ tetanū apparētē in vtrisq₃ lateribꝰ, dinde moriet. Dr̄ quz vrina fuerit q[silis muri] postq̄z fuit alba an̄ illud, ⁊ sup ipsam fuerit sic̄ spuma, dinde cucurerit ex naribꝰ san. niger, tūc illd̄ est res mala. Et de signis malis, q̄ qdam medicoꝝ dixerūt, ⁊ nō tēdit rōcinatio ad ea nisi cū r[q̄uitate,] sīt ꝙ dr̄, qn̄ apparet in hoie sup venā, q̄ est in collo eiꝰ pustula silis grano cucurbite cū s[variol'] albis, plimis, ⁊ accidit ei desiderium reꝝ cal'aꝝ t†[ ] Et dr̄ qn̄ apparet in hoie in tpe sinistro pustula, dura, rubea, ⁊ accidit hn̄ti eā cū hoc pruritꝰ vehemēs i oculis eiꝰ, u†[ ] morit in die decimo, x[⁊ hn̄s hūc dolorē desiderat sisamos.] Et dr̄ q̄cūq₃ egritudo vehemēs accidit subito, deinde seqtur illā vomitꝰ, aut fluxꝰ vētris, ē sigt̄io mortꝭ. Dr̄ ꝙ qn̄ accidūt febriēti, ⁊ alij, apata, ⁊ vlcera leuia, deinde destruit ratio eiꝰ, morit. Dr̄ ꝙ qn̄ inest hoi mollities in facie, ⁊ corpe eius, ⁊ nō est dolor, ⁊ accidit ei in pnc° illius pruritus in naso suo, morit in scd̄o, ⁊ tertio. Et dr̄ ꝙ qn̄ inest hoi sup genu eiꝰ sil'e vue rotūde, ⁊ illd̄ est nigꝝ, ⁊ in circuitu eiꝰ rubeū, morit cito y[vsq₃ q̄ expectent] q̄nq̄ginta dies. Et signū mortꝭ eius est ꝙ sudat sudore frigido.

q A.colerica

r A.difficultate

s A.pustulis

t †A.moritur

u†A.morit i die q̄rto. Et dr̄ cui appet bothor sic̄ lens sub oculis

x A. ⁊ desiderat dulcia

y A.nisi tardaueuerit ad

¶ Signa lōgitudinis egritudinis. Cap.XCIII

Scias ꝙ longitudo egritudis fit pp grossitudinē in viscéribꝰ, aut pp pmixtionē in regimie, ⁊ hz oēz dispōnē ꝯbilitat in ea stōus, qm̄ z[tāgit ipm tarditas: ⁊ digō equal'sigt̄ eā, aut] tarditas sediminis pēdentꝭ, aut assiduatio sedimis rubei &†[ ] iteꝝ puitas.n.apparitiōis ?[sediminis] sigt̄ lōgitudinē egritudis. Et sil'r qn̄ est cū acuitate egritudinis pulsus magnꝰ, ⁊ facies eiꝰ pinguis, ⁊ hypocōdria inflata, q̄ nō ꝝ[detumescūt,] sigt̄ paucitatez resol'onis, ⁊ lōgitudinē egritudis. Qū aduenīūt signa crisis an̄ digōnem, ⁊ nō cadit virtus, ⁊ nō apparent signa mortꝭ, tunc egritudo ꝓlongat. Et scias ꝙ a[terribilitas crisis qn̄ non iuuat,] ⁊ nō nocet, ⁊ dispōnes remanēt ꝺm modū suū, tūc egritudo ē longa. Et mltitudo b[saltꝰ] in egritudine sigt̄ lōgitudinē eiꝰ, ⁊ ꝓpe cū c[vehemēs fit] a pnc° rei: in fine v̄o eiꝰ ē rectiꝰ, d†[ ] Et qn̄ associant eūonibꝰ paucis, q̄ signt ꝙ nā mouit mām, ⁊ ꝯficit in expulsiōe eiꝰ integra, siue fit sudor, aut fluxꝰ sanguis nariū, aut e[alia signa bona] aut puatio signoꝝ maloꝝ, sigt̄ longitudinē. Et qn̄ remanet sedimē rubeū vsq₃ ad q̄draginta dies, indicat lōgitudinē febris, ita vt non spet crisis, ⁊ sepatio, vsq₃ ad sexaginta. Pollutio in pncipio egritudis sigt̄ lōgitudinē. Qū vides signa lōgitudis egritudinis in diebꝰ an̄cedētibꝰ, tūc nō ē sigt̄io eoꝝ, sic̄ significatio ipoꝝ pꝰ illd̄. Et qū videris illd̄, qd̄ ē ꝯriū illis signis, magis v̄ificari forsitā appere in medijs diebꝰ, ⁊ in posterioribꝰ eiꝰ, tūc ꝯsidera iudiciū indicatiōis, vt scias ipsa in quo die erit: ⁊ ille dies q̄ die indicat, ⁊ obsua ꝯditiōes p̄dictas in ea, ⁊ ꝯsidera dispōnē v̄tutꝭ, ⁊ etatꝭ, ⁊ tpis, ⁊ ꝯpl'onis, ⁊ dispōnē motuū f[egri] in q̄ztitate, ⁊ q̄litate sua, ⁊ an̄cessiōe, ⁊ postpositiōe sua, ⁊ horaꝝ suaꝝ, ꝓpe in statibꝰ acute, ⁊ lōgitudine eiꝰ, ⁊ abbreuiatiōe eiꝰ, an sit ad motū decliuis, aut ad qetem, ⁊ iudica p q̄ztitatē eius.

z A.ipse extenuatur. ⁊ signa tarditas digōnis significāt ipsam ⁊

& †A.Et

? A.extenuatōis

ꝝ A.extenuant

a A. ⁊ accidētia ipsiꝰ qn̄ nō iuuāt Alia litera accn̄tia difficilia q̄ accidūt i crisi ⁊ passiōes eiꝰ qn̄ nō iuuant

b A.iectigatiōis

c A.incipit

d †A. ⁊ plimꝰ sudor sigt̄ longitudinem.

e A. aliud a signis bonis

f A.egritudinis

¶ Signa ꝙ egritudo ꝯsumetur crisi, aut resolutione. Cap.XCIIII.

Cum fuerit v̄tus fortꝭ g[valid̄,] h†[ ] ⁊ porismi augmētati i q̄litate, ⁊ q̄ztitate, ⁊ etas, ⁊ ꝯpl'o, ⁊ tps ꝯclināt ad motiōez, nō ad qetē, ⁊ digōnis ⁊ eiꝰ ꝯrij sig festināntia, tūc egritudo ꝯsumet cū crisi. Et

g —— A.

h†A. ⁊ egritudo acuta

d —— A. (margin, left col.)

e A.ē ex eis que deficiūt ei ꝓculdubio Alia litera illd̄ ē ex eis que faciunt eā dficere proculdubio

d A.aggrauata

f A.stridore

g A.alchatim

h A.iectigatio

i A.pulsus

k A.successiuus vel frequens

l A.amētie vl' pmixtiōi rōnis

m A.q̄tuis fit

n A.subalbidaz vel flauam

o A.conturbat

p A.vl' ꝯturbata

si resfuerint ecõtrario, ⁊ signa tarditatis inuenta, tũc egritudo ꝓlongať, ⁊ interficit [a]⌈cum resol'one, aut remoueť,⌋ Et si diuersificať, erunt crises dimi/nute, ⁊ tardate, ⁊ cum ꝑmutatiõe. Mors aũt, ⁊ vi ta signtur ꝑ dispõnes ṽtutis: ⁊ signa [b]⌈alterationis vniuscuiusq₃⌋ duarum rerum, ⁊ sui contrarij.

Judicia recidiuationis. Cap.XCV.

Deterior recidiuatio est illa, que est velocior, ⁊ est cũ ṽtu te debiliore. Et [c]⌈associanť ei⌋ ꝓculdu bio quum ẽ ei⁹ forma hec [d]⌈signa recidi uatiõis.⌋ Et vt eueniat recidiuatio erro re regimis salui⁹ ẽ, q̃₃ vt eueniat ꝑ se cũ rectificatõe regimis. Et d̃ errore in hoc est, dare in potu calefa ciẽtia, ⁊ medicinas q̃b⁹ vult aliq̃s bonitatẽ appeti/tus [e]†⌈ ⌋sic̃ geleniabin mellinũ, ⁊ troci/sci rosacei, ⁊ silia. Et reliq̃e q̃ remanẽt post crisim attrahunt recidiuationẽ cito nisi succurrať. Et reci diuatio vehementior est qua₃ radix, qm̃ [f]⌈malitia eius est veniens, ⁊ status⌋ est debilis.

Signa recidiuationis. Cap.XCVI.

Et in illo cui⁹ febris nõ q̃escit ꝑ cri/sim ꝯpletã, ⁊ in die suo, timeť recidiuatio. Et si fuerit q̃es ei⁹ sine crisi oino, nõ est excusatio recidiuatõis: ⁊ ꝓ/ꝓrie q̃n crisis ẽ cũ eis, q̃ sť sicut variole, aut icteritia, aut scabies: ⁊ ad sũmũ cũ ea q̃ fit in cu/te. Et significať q̃nq₃ ꝙ erit recidiuatio ex debilita te ṽtutꝭ, ⁊ appetitu, ⁊ nausea, ⁊ malitia aie, ⁊ pauci/tate digõnis, ⁊ corruptõe cibi in stõ tendẽtis ad ace tositatẽ, ⁊ fumositatem, ⁊ inflatiõe hypocõdrioꝝ, ⁊ ꝑtiũ epatꝭ, ⁊ splenis, ⁊ corruptiõe somni, ⁊ lõgitudi ne vigiliaꝝ: ⁊ vehemẽtia sitꝭ, ⁊ vehemẽtia inflatiõis faciei ꝓprie est signũ [g]⌈malũ,⌋ ⁊ ꝓprie in palpebra supiore, ⁊ ꝓprie ei⁹ ap̃atio, ⁊ ip̃⁹ [h]⌈abbreuiatio, ⁊⌋ silr cũ resol'one inflationis faciei. Et de illis q̃ signt eã, est vt corp⁹ bñ recipiat cibũ, ⁊ nõ remoueať per ip̃m extenuatio, ⁊ ꝓprie q̃n ista accñtia mala appa/rẽt, ⁊ vehemẽtiora fiũt in horis ꝑoxismoꝝ egritudi nis, q̃ fuit. Et q̃nq₃ significať recidiuatio ex pulsu, q̃n remanẽt in eo spissitudo, ⁊ velocitas. Et ex ꝓfũ/datiõe exituraꝝ creticaꝝ, ⁊ occl'tatione eaꝝ. Et ex vrina q̃n in ea remãet tinctura plima citrinitatꝭ, aut flauedinis, aut rubedinis, aut est [i]⌈ex ill' in q̃b⁹⌋ ñ pẽdet sedimẽ, neq₃ residet, ⁊ q̃n vrina ifirmi nõ silať vrine ei⁹ nãli. Et q̃dã tp̃a sig̃tiora sť recidiuatiõis q̃₃ q̃dam alia, sicut autũn⁹: in ipso. n. plus cadit reci diuatio, q̃₃ in reliq̃s tp̃ib⁹. Et gen⁹ egritudinũ iteꝝ adiuuat ad sig̃ndã recidiuationez, sic̃ febres ap̃ose, q̃ũ p⁹ se relinqunt calitatẽ, ⁊ [k]⌈inflatiõez⌋ in visceri/b⁹: ⁊ sic̃ [l]⌈epilepsia⌋ ⁊ scotomia, ⁊ dolores renũ, ⁊ ep̃is, ⁊ splẽis, ⁊ emigrãea, ⁊ cephalea, ⁊ catarr⁹, ⁊ q̃ ab ip̃o gñanť d̃ [m]⌈asmate,⌋ ⁊ alijs ⁊ egritudinibus anhelitus.

Cause mortis. Cap.XCVII.

Mors fit aut ꝑꝑ cãm, q̃ corrũpiť cõ/pl'o cordis: aut ꝑꝑ cãm q̃ resol uiť ṽtus: q̃re extinguiť. Et facta ꝑꝑ cã₃ q̃ corrũpiť ꝯpl'o cordis: aut est [n]⌈dolor vehemẽs, aut q̃litas supflua de q̃litati/b⁹ notꝭ: aut ẽ q̃litas extranea venenosa aut est⌋ retẽ tio mãei anhelitus: [o]†⌈ ⌋Et ꝑꝑ hoc o₃ vt ne dimit tanť resupini ⁊ ne dimittanť guttura eoꝝ desiccari.

Spẽs mortꝭ q̃ accidit i horꝭ febriũ, ⁊ signũ q̃litatꝭ mortꝭ ifirmi. C.XCVIII.

De illis ẽ mors q̃ accidit eis [p]⌈in⌋ p̃nc° ꝑoxismi febris [q]⌈⁊⌋ augumẽto ei⁹, aut [r]⌈reuolutiõe⌋ eius.

Et plimum ei⁹ est in febrib⁹ ap̃atu₃ intrinsecoꝝ, vbi effundiť ad ip̃a supfluitas subito. Et in egritudini b⁹ malignis a q̃b⁹ supať nã in p̃mis cũ moueť cum fortitudine, p̃cipue si fuerit debil': ⁊ ad summũ ẽ, sic̃ p̃focãs, ⁊ sicut extinctio ignis a multꝭ lignis. Et d̃ illis ẽ mors in statu ꝑoxismoꝝ febris ꝑꝑ supationez nãe ab egritudine. Et tertia est mors fcã in declina/tiõe, ⁊ est pauca, ⁊ rara. Et plimũ ei⁹ est in declina tiõe ꝑticulari, nõ vli: ⁊ cã in ea ꝙ nã in ipsa est sic̃ se/cura, ⁊ expãdiť calitas, ⁊ ꝑtiť, ⁊ dispꝑtiť retẽtio q̃ ne cessaria ẽ in horis p̃ncipij. Et plures eoꝝ moriũť cũ sincopi subito, ⁊ q̃dã eoꝝ g̃datī₃. Et fortasse d̃cli natio ẽ d̃clinatio, [s]⌈q̃ ẽ sine mollificatiõe ṽtutꝭ, ⁊ re sol'one⌋ calitatꝭ innate: q̃re extimať ꝙ sit declinatio [t]⌈leuis,⌋ ⁊ pulsus q̃dẽ diuersificať in vtrisq₃ d̃clina tiõib⁹: ipse. n. in vera ꝯfortať, ⁊ in falsa mollificať: ⁊ in ṽa equať, ⁊ i falsa diuersificať, ⁊ egrediť ab or dine. In declinatiõe ṽo totali nõ moriť aliq̃s, nisi ꝑꝑ cãs laboriosas de foris, q̃ supueniũt ifirmo, ⁊ est debil': sic̃ mot⁹, aut eleuatio, aut ira: ⁊ q̃nq₃ accidũt hmõi ẽt p̃me. Et hmõi q̃dem mortẽ añcedit sudor paucus viscosus. Et multotiens moriť aliq̃s in va riol' in declinatiõe. Et multotiẽs q̃dem añcedit eam sudor inequal' ad frigus decliue: ⁊ fortasse est in ca/pite, ⁊ collo tm̃, aut i pectore tm̃. Et q̃n cutꝭ i [u]⌈aliq̃ sp̃ẽ⌋ ẽ sicca, tensa, tũc nõ erit mors ꝑ sudorẽ: ⁊ cũ ei⁹ ꝯ̃rio, erit cũ sudore. Uel ꝑ plimũ mortꝭ in egritudini/b⁹ mortalib⁹ fit ex mõ aliquo in hora, in q̃ fit crisis bona in egritudinib⁹ saluis: sic̃ si est egritudo in pa rib⁹, erit mors in parib⁹: ⁊ si fuerit in imparib⁹, erit mors in imparib⁹. Et scias ꝙ causon, ⁊ q̃ ei sũt silia attrahũt mortẽ apud statũ ꝑoxismi: ⁊ accidũt cũ ea accñtia mala de ꝑmixtiõe rõnis, ⁊ vehemẽtia angu stie, ⁊ ꝓfunditate sõni, ⁊ debilitate tollerãtie febris: deinde accidũt dolor capitꝭ, ⁊ tenebrositas oculoꝝ, ⁊ dolor oris stõci, ⁊ ingetudo. Et flatica attrahit mortẽ in p̃nc° ꝑoxismi: ⁊ tũc est frigus lõgũ, ⁊ nõ ca lesit: ⁊ pulsus paruus valde, [x]⌈vermicularis,⌋ ⁊ ve hemẽs fit somni ꝓfunditas, ⁊ pigritia. Et ad sum/mũ vnaq̃q₃ attrahit mortẽ in hora, in q̃ ipsa fit vehe mẽtior sup ifirmũ plus, siue sit incipiẽs, siue sit i au/gmento, aut in statu. Et mors q̃dẽ in augmẽto ap parẽte q̃nq₃ accidit, in paucis tñ. Et q̃ũ tu ꝯsideras signa mortꝭ in hora q̃₃ dixim⁹, ⁊ non inuenis ea, tũc ñ timeas: ꝙ si iueneris ea, tũc existima ꝙ erit mors. Si aũt ꝯsequtũ fuerit illõ aliq̃d maloꝝ signoꝝ p̃di ctoꝝ, tũc iudica ꝟm plimũ si fuerint ꝑoxismi impa/res, ꝙ ipse morieť in septio, aut pares ꝙ morieť in serto, p̃cipue si fuerit egritudo velocis motus.

Significatiões mortis absq₃ crisi. Cap.XCIX.

De illis est debilitas ṽtutꝭ, ⁊ d̃fect⁹ ei⁹ ad resistẽdum egritudi ni, Et de ill' ẽ tarditas signoꝝ digõnis oino. Et de ill' est ṽt⁹ egritudis cũ tar ditate motus ipsius. Et quando ag/greganť oia ista, ẽ magis [y]⌈ꝑnitiosa.⌋

Dispõnes accñtes ꝯualescẽtib⁹. Cap.C.

Quandoq₃ accidit cõualescen/tibus recidiuatio, [z]†⌈ ⌋⁊ accidit eis vehemẽ tia ṽtutꝭ ⁊ d̃bilitas ipsi⁹, [⁊]⌈q̃ũ i eis ẽ il/lud⌋ q̃d̃ dixim⁹ in capl'o regiminis eoꝝ. Et accidit eis ne iuueniť ab eo q̃d̃ sumũt de cibo, ⁊ ne redeant corp̃a eoꝝ ad ṽtutẽ. Et accidũt eis exiture, q̃ũ nõ sũt mũdificata corp̃a eoꝝ ab humorib⁹ ꝑ eũonem. Et q̃nq₃ accidit eis corruptio quorũdã membroꝝ, ꝓpterea ꝙ expellitur mã illic, Et q̃nq₃ accidunt eis

a A. aut remoue tur cũ resol'one

b A. demonstrãt vnamquãq₃

c ——— A.

d A. forma sunt signa mortis Alia litera forma associanť ei signa mortis

e†A. ⁊ digestiõis

f A. egritudo est rediens ⁊ nã seu virtus Alia litera egritudo ẽ redi/ens ⁊ cã lassitudi nis seu laboris ẽ imprimẽs labo/rẽ seu lassitudi/nem Alia litera egritudo ẽ redi/ens ⁊ ẽ sic restau ratio ossis male fcã, q̃ postea red diť laboriosa

g A. maximum

h A. remanentia

i A. cruda in q̃

k A. Alia litera inflamationem

l A. soda

m A. obtalmia

n ——— A.

o†A. ⁊ patiẽtes dirsem s₃ plimũ moriũť ꝑꝑ p̃ua/tionẽ anhelitus

p A. cum

q A. aut

r A. periodo

s A. ꝑiodi ꝓpter mollificationez ṽtutis ⁊ resolo/nem

t A. vera

v A. dispositiõe mortis

x ——— A.

y A. significatiua

z†A. qũ fuerit cũ eis illõ q̃d̃ di/xim⁹ in capl'o re cidiuatiõis

⁊ A. ꝟm

egritudines ꝯrie egritudinibus que fuerunt in eis, quũ suꝑfluũt in eis in ꝯrio eius, qḋ est cũ eis: sicut accidit eis grauitas in lingua, ⁊ paralysis, ⁊ colica fra, ⁊ apoplexia, ⁊ epilepsia, ⁊ dolor capitꝫ inseꝑabil', ⁊ emigranea, ⁊ que his sunt si'les, qñ infratio, ⁊ humectatio modũ ꝑtrãsierũt. Et qñq₃ accidit eis pruritus p'mus, quẽ remouet aq̄ tepida. Et accidit eis vt albescant eorũ capilli ꝑpea q̄ capilli ꝑdãt nutrimento, ⁊ ꝑpea q̄ ^a ⌈ fugit ⌋ humiditas innata, q̄ stat nigredo: sicut accidit segetibus, q̄ qñ siccant albescunt, postea quando eorum dispões bone fiũt, redit nigredo capilloꝝ: sicut accidit iterũ segetib', qñ potant aqua, qm̃ tunc redit ipsarum viriditas.

Regimen conualescentis. Cap. CI.

Oportet vt in ꝯualescẽte alleuiatio fiat in omni re: ⁊ nõ afferat ei aliqḋ graue ex cibis, neq₃ aliqḋ ex motib', ⁊ ^b ⌈ ex calefaciẽtib', ⁊ causis cõprimẽtib', donec ad voces pueniat vsq₃ ⁊ alia ⌋, ⁊ gradatim ꝑducat ad exercitiũ eq̄le, facile. ip̄m. n. iuuatiuũ est valde. Et vt occupis in eo qḋ augmẽtũ efficit in sanguine ei'. Et opꝫ agere, vt quiescat, ⁊ letet, ⁊ gaudeat, ⁊ ꝓhibeat ab eũoni bus, ⁊ ꝓprie coitu. Et vinũ cũ tempamẽto est ei iuuatiuũ, ꝓprie vinũ subtile, tenue. Et de ꝯualescentib' ꝯuenientior ad hoc vt interdicat ei sacietas, est ꝯualescens cui' crisis fuit occulta: qm̃ ipse est expositꝰ recidiuationi: ⁊ hmõi forsitã indiget eũone. Et ꝯuenientior ei est fluxus vẽtris subtil: ꝑcipue cũ videris egõnem colicam, aut decliuẽ ad colorẽ humoris, ^c† ⌈ ⌋ q est ex humorib', ex qb' fuit febris: ⁊ videris in appetitu defectũ. Et quꝫ volueris illḋ, tũc fac quiescere ꝯualescẽtẽ, ⁊ ꝯforta vtutẽ ei', ^d† ⌈ ⌋ deinde eũa: Et fortasse necessariũ ẽ tibi vt eũes, ⁊ ꝯfortes si'l cũ cibatõe: ⁊ ꝑpara ei tũc vbi grã cibos medicinales, solutiuos: aut cõmisce eis vtutes medicinaꝝ solutiuaꝝ ꝯueniẽtium, sicꝑ pruna, ⁊ siracost, ⁊ tereniabin, ⁊ si'lia illis, ꝓhĩtibus colerã. Et qñq₃ iuuant ꝑ diuretica, ⁊ mũdificant ꝑ ea vene eoꝝ: ⁊ qñq₃ faciũt illḋ ista diuretica cognita, ^e ⌈ sicut ⌋ facit illud vinũ cõmixtũ. De flebotomia aũt sciẽdum est q̄ paꝝ indiget ꝯualescẽs extractiõe sanguis: ⁊ fortasse indiget ẽt: ⁊ significãt illḋ forma, ⁊ signa sanguis: ꝑcipue quꝫ inuenis febrẽ ^f ⌈ occultã ⌋ in venis ⁊ vides pustulã in labio, Et fortasse cogit te ad flebotomãdũ infirmũ malitia sanguis ei', ꝑp illḋ qḋ remãsit in ipso de cinereitate humoꝝ maloꝝ: q̄re necessariũ est ei, vt extrahat sanguis ei' malus, ⁊ augmentet in eo san. bon'. Et meli' in hoc ẽ, vt facile fiat, ⁊ non faciat aliqḋ subito: Et somnus diurn' fortasse est magis nociu' ꝯualescẽti, ꝑpea q̄ mollificat eũ, ⁊ fortasse ꝯfortat eũ, ꝑpea q̄ ip̄ꝫ quiescere facit. Et qñ nõ ꝯuenit fortasse attrahit febrẽ, ꝑpterea q̄ facit cruditatẽ, ⁊ frãgit de vtute caloris inati. Et obseruatio in omnib' ꝯualescẽtibus mũdificatis, ⁊ non mundificatꝫ, est vt currat esse eoꝝ f̄m regimen q̄ fuit in egritudine ex cibarijs, ⁊ alijs duobus dieb' ^g ⌈ in eo q̄ est inter eos, ⌋ ⁊ ad sũmũ f̄m ^h ⌈ mẽsuram q̄ res diei cretici ꝑtrãseat f̄m regimẽ qḋ fuit in sanitate ei', ꝯinde illud qḋ seq̄tur sanitatẽ ⌋ eius: ꝯinde eleuet ad illḋ, qḋ est supra ip̄m. Et opꝫ in mũdo, ⁊ eo cuius febris fuit salubris, ne subtilief regimen ei', qm̃ febr: et corp' ei', ⁊ mala fiet eius dispõ Et opꝫ vt redeat ille cui' extenuatio, ⁊ maciletia in dieb' paucis fuit, ad pinguedinẽ in diebus paucis: qñ vtus eius est fixa: ⁊ fiat cum ꝯrio ei' ꝯrĩuꝫ illi'. Et si non appetit ꝯualescens, tunc in ipso est repl'or Et si appetit, ⁊ non impinguat post ip̄m, tunc affert sibi vltra vtutem suam, ⁊ supra vtutem nãe suetq̄re nõ ꝑt digerere illḋ, ⁊ diuidere in corpe: aut in corpe suo sunt humores ple's, in qb' nã est occupata, aut vtus stomachi ei' est ꝓstrata valde: aut vtus totius corpis ei', ⁊ calitas ip̄si' innata, sunt ꝓstrate: q̄re nõ alterat cib' alteratiõe ꝯuenienti, vt ^i ⌈ exẽplificet, vl' restauret ⌋ nã ex eo. Et hmõi qdem lꝫ appetant in ꝑncipijs rei sue cibũ, tñ qñq₃ ꝯuertit in eis dispõ ad hoc, vt non appetãt: qm̃ nocumẽta, ⁊ repl'o humorũ maloꝝ, fiunt fortiora, ⁊ augmẽtant: Et ne appetãt, ꝯinde appetant ꝑp vinificationẽ vtutꝫ sue, meli' est q̄ vt appetãt, ꝯinde nõ appetãt. Quꝫ ergo ꝑseuerat appetit', ⁊ nõ alterat corp' ad vtutẽ ^k ⌈ ꝯñantẽ ⌋ tunc vtus appetitiua, ⁊ instrum ei' sunt sana: ⁊ vtus digõnis, ⁊ ip̄si' instrum sunt debilia. Ergo meli' est vt gradatim deducat ꝯualescẽs ex ^l ⌈ cauarizꝫ ⌋ ⁊ pullis ad edũ: ⁊ nõ reducant ad ꝯsuetudinẽ dũ adhuc in venis est strictura. Et fortasse sirup' acetosus faciet eis euenire excoriationẽ intestinoꝝ ꝑp debilitatẽ intestinoꝝ ip̄soꝝ, ⁊ si'lr acetosa. Et de regimine cõualescẽtiũ est ꝑmutatio eoꝝ ad aerem ꝯrium ei in q̄ erant. Et de regimine ꝯualescẽtiũ est obuiatio ei' qḋ opꝫ cauere de sp̄e egritudinis eoꝝ, vt opponat ei qḋ securitatẽ faciat ab ea: sicut in pleureticis: opꝫ enim vt timeat in eis asꝑitas pectoris. Et non opꝫ vt ꝯualescens sudet in balneo ^m ⌈ ꝑp raritatem carnis sue debilis. Quꝫ ergo ⌋ multiplicat sudor ei', tunc in ipso est suꝑfluitas. Et abrasio cum nouacula nocet ei, ꝑpter illud cuius narratio precessit.

Cibatio conualescentis. Ca. CII.

Oportet vt sit cib' ei' in q̄litate boni chimi, facil' digõnis. Et oꝫ ne tolleret famẽ, neq₃ sitiꝫ, Et fortasse est necessariũ vt declinet q̄litas ad ꝯrium ꝯplonis egritudinis ꝑterite, ꝑp ^n ⌈ timorẽ alicui' rei: ⁊ ad ⌋ cautelã. Et scias q̄ cibi humidi, fluidi ^o ⌈ veloci' nutriũt ⁊ min' sũt audaces: ⁊ grossus, ⁊ gũis est ⌋ ꝯrio sue sit cibus, aut potus. Et oꝫ ne sup se afferat fra nisi vocet ad illḋ residuũ calitatꝫ, immo vt regat cũ eo qḋ est tpatũ, ⁊ sit ei calitas subtil' cũ humiditate cõpleta, velociter recipiẽs digõnẽ. Et vt sit cib' ei' in q̄ntitate cũ mẽsura, q̄ fiat bona ei' digõ, ⁊ ei' sepatio: ⁊ adde f̄m gradationẽ, quam nõ vides grauitatẽ, neq₃ rugitũ, neq₃ velocitatẽ descẽsiõis, neq₃ tarditatẽ ^p ⌈ retẽtionis. ⌋ Et minue ex eo si ^q ⌈ nõ videat ex eo qḋ videri oꝫ. ⌋ Et qñ replet subito, ⁊ tẽdit stõus ei', tũc fortasse febrit, Et si'lr non oꝫ vt bibat subito: fortasse. n. est ex eo timor. Hora aũt cibi ei' ẽ hora eq̄litatꝫ aeris, in ^r ⌈ vespis ⌋ estatꝫ, ⁊ hora ^s ⌈ post meridiẽ ⌋ hyemis, nisi sit ^t ⌈ noctes ⌋ aliqḋ festinũ. Et oꝫ vt diuidat sup ip̄m q̄ntitas q̄ est min' sacietate ei'. Et aq̄ vehemẽtis frigoris ẽ ex eis, a qb' opꝫ alienari ꝯualescẽtes, qñq₃ enim interficit: fortasse. n. supueniet ledẽdo qbusdã viscerib': ⁊ fortasse faciet spasmũ: ⁊ nos iã sciuim' q̄ mortu' est ꝑpter illud. Et scias q̄ appetitus cõualescẽtis qñq₃ minorat ꝑp debilitatem, aut ꝑp humores in stomacho: ⁊ associat eis f̄m plimũ ^u †⌈ ⌋ sincopis. Et quandoq₃ minorat causa epatis, ⁊ paucitate attractionis eius, ⁊ apparet in colore, ⁊ in egestione tenui ⁊ alba. Et qñq₃ minorat causa humorum in corpore toto, ⁊ sacietatis nauseatiue. Et quãdoq₃ ꝑpter debilitatem vtutis corporis, et ⁊ caliditatis innate, aut in stõ ꝑprie. Rege vo vnũquodq₃ cum eo quod sciuisti de regimine ei', quanto plus facilius est. Et scias q̄ secaniabin de cydonijs est bonum medicamen conualescentibus, ꝓprie quando eorum appetitus est prostratus ꝑpter

a A. Alia litera resoluitur

b A. balneis, ⁊ cãis oppmẽtib' ita vt ẽt voces ⁊ alia ei non afferantur

c †A. ⁊ substantiam eius

d †A. cũ facilitate

e A. et

f A. q̄n sit ꝑp reliquias Alia litera inueniunt in febre sicut relique

g A. ⁊ q eis vicinantur ⁊ Alia litera q ip̄aꝫ sequunt

h A. q̄ntitatẽ tpis q̄ ꝑtrãseãt dies cretici q sequũt diẽ salutis ei' vl' diẽ euasiõis ab egritudine,

i A. fugat

k A. ⁊ pinguedinẽ seu restaurationem

l A. tbeiugi. i. gallicibus

m A. ⁊ resoluat caro ei' debilis: ⁊ quum

n A. remanẽtiaꝫ vestigij aut ꝑp

o A. sũt velocioris penetratiõis ⁊ minoris nutrimenti. Et grossi ⁊ spissi sunt Alia litera veloci' nutriunt ⁊ sẽ minoris nutrimẽti ⁊ grossi.

p A. eius multã

q A. videris ex illo aliqd

r A. bassiat

s A. meridiei

t A. exigens

u †A. sicut

debilitatem [a]⌈in stomachis⌋eoꝝ, ⁊ facit securitatē ab excoriatiōe intestinoꝝ. De ꝯfortantib⁹ vō stōm q̄ sunt calidiora eo, sunt sicut trocisci roſ. Et que sūt eis silia [b]⌈fortasse enim⌋sunt cā recidiuationis.

¶Motus egritudinum. Cap.CIII.

Iam sciuisti horas egritudinis, ⁊ sciuisti ꝙ motus in periodis qn̄q3 fit addendo in labore, ⁊ sigt statum, ⁊ qn̄q3 fit minuēdo, ⁊ sigt declinationez. Et vehemētiores fiunt mot⁹ egritudinū, ⁊ accidentia eaꝝ in nocte ꝓpter vehementiā occupatiōis nāe in digerēdo mām tunc ab omni re.

¶Tractatus scd̄us de dieb⁹ crisis, ⁊ horis eius.

¶De principio egritudinis ⁊ prima computatione crisis. Cap.I.

De hominibus sunt q dicūt ꝙ pn^m egritudinis, ex quo numerat cōputatio dieꝝ crisis, est extremitas hore in q̄ sentit eger vestigiū egritudis. Et de hoib⁹ sūt, q dicūt nō: imo extremitas hore in q̄ se ipm ꝓijcit, ⁊ appet in eo nocumētū opationis. Et hec qdē diuersitas nō aduenit nisi in febrib⁹, q̄ non accidūt subito: in illis aūt q̄ subito accidūt, nō [c]⌈ē⌋ pn^m hore. Et illō ē, sic accidit qbusdā febricitātib⁹, [d]†⌈ ⌋vt icipiat febr] iceptiōe appente, ⁊ sit hō añ illō nō hēns egritudinē, q̄re dormit, aut ingreditur balneū, aut laborat, ⁊ febrit subito. In febribus aūt q̄s añcedunt ꝯfractio, ⁊ dolor capitꝭ, ⁊ silia, dinde accidūt, [e]†⌈ ⌋ambe res diuersificantur. Et [f]⌈forti⁹⌋est vt ꝯsideret hora inceptiōis ipsi⁹ febris, ⁊ illic est iam appitio exit⁹ a dispōne nāli in ꝯplone manifesta: inceptio vō doloris capitis, ⁊ confractionis, ꝯsiderationem non hz: ⁊ ꝙ decumbit in lecto, ⁊ somnus, non sunt de illis qbus est [g]⌈intuendū⌋ fortasse. n. infirm⁹ non decubuit, ⁊ iam incepit febris.

Et si peperit mlier, dinde accidat ei febris, tūc [h]⌈si nō ꝯputet ex febre, ⁊ nō nisi ex ptu ē illō error. de h̄ dixerunt qdā, ꝙ plimū⌋accidit post pm, ⁊ tertium.

a A. oris stomachi

b A. quandoq3

c A. occultat in eis

d† A. subito

e† A. tunc

f A. dignius

g A. innitendu3

h A. fiat computatio ex febre nō ex partu ex illo enim est error ⁊ plimū quod

¶De cā dieꝝ crisis ⁊ piodoꝝ eius. Cap.II.

Plures qda3 hoies posuerūt cā3 in mensuratiōe tpum crisium egritudinū acutaꝝ, ex pte lune, et ꝙ vtus eius est vtus incedēs in humiditates mūdi faciēs in ea spēs alterationis: ⁊ adiuuās ad maturandū, ⁊ digerendū: aut ad ꝯtrium pm ꝑparationē māei. Et signt in hoc ꝑ dispōnem [i]⌈extensionis, ⁊ ꝯtractionis⌋ ⁊ augumētationem cerebelloꝝ cum augumentatiōe luminis in luna, et velocitatē maturatiōis fructuū arboꝝ ⁊ herbaru3 cu3 [k]†⌈ ⌋appatitiōe ei⁹. Et dicūt qō humiditates [l]⌈ciuitatū⌋patiunt a luna: q̄re diuersificant dispōnes eaꝝ pm diuersitate3 dispōnum lune.

Et fit vehementior appitio diuersitatꝭ cū vehementia appitiōis diuersitatꝭ in dispōne lūe: ⁊ fit illō vehemēti⁹, qn̄ lūa ē pm oppōnē dispōnis in q̄ fuit, dinde pm q̄drationem: ⁊ hoc ꝑ diuisionē reuolutionis sue ad medietatem: deinde ad medietatem medietatis. Dixerunt ꝓpterea qō reuolutio lune est in viginti nouem diebus, ⁊ tertia fere, diminutis dieb⁹ ꝯiunctionis ex eis: ꝓpterea quod lune non est operatio [m]†⌈ ⌋q̄ sunt fere duo dies ⁊ medietas ⁊ tertia, q̄re remanēt vigintisex dies. [n]†⌈ ⌋

Et erit medietas ei⁹ tredeci3 dies: ⁊ q̄rta diei: Et quarta ipi⁹ sex dies, ⁊ medietas diei, ⁊ octaua diei: Et octaua eius tres dies, ⁊ quarta diei, ⁊ medietas octaue diei: ⁊ est minor reuolutio eius, Et fortasse extrahunt eā pm modos alios, diuersificantes. has cōputationes parump, ⁊ addunt in ea parump: veꝝ in hoc est trāsgressio, q̄r dicunt quod non debēt dicere. [o]⌈Sunt ergo ista tpa⌋faciētia necessario vt appeant in eis diuersitates magne, ⁊ sūt dies [p]⌈piodoꝝ paruoꝝ.⌋ Et qn̄ incipit [q]†⌈ ⌋⁊ mā ē bona, apparet apud statū ei⁹ alteratio manifesta tēdēs ad bonitatē. Et qn̄ incipit tps [r]†⌈ ⌋⁊ dispōnes sunt corrupte, est alteratio appens apud cōplemētum tpis [s]⌈pm⌋corruptionē. Crisis vō egritudinū que in tpib⁹ ꝓcedūt, ⁊ vltra mensem, numerant ex sole, [t]⌈Et in hac qdem mēsuratiōe ⁊ expientia⌋ est ambiguitas. Et in eis sunt [u]⌈loca tali modo ꝙ multiplicat occupatio cū hoc sup nālem, ⁊ nō impedit sup medicū⌋aliqd, Et [x]⌈sup⌋medico qdem non inest, nisi vt cognoscat qō egredit cum [y]⌈crisibus⌋ plurib⁹: ⁊ non ptinet ei vt sciat que sit cā eius, qum ꝯclaratio illi⁹ cause extrahat eū ad artē aliā: immo op3, vt sit sermo de dieb⁹ crisis, sermo quē loqmur pm semitam expiētie, aut pz [z]⌈viā positiōis ⁊ axiomatū.⌋ Et scias ꝙ plures eoꝝ noiant reuolutionē illud, ex quo nō egredit [&]⌈multiplicatio⌋a gn̄e suo: ⁊ est ei⁹ intētio, ꝙ nō egredit cum ea duplicatio ad diē non creticū ⁊ exemplū hoꝝ est quartan⁹ ⁊ septenus: Nā eoꝝ [?]⌈mediū⌋ꝑuenit semp ad diē creticu3 pm [♃]⌈expientiā⌋dieꝝ crisis, q̄ accidit egritudinib⁹ qbus ꝯueniunt isti q̄rtan⁹, ⁊ septen⁹. Et reuolutiones qdem bone radicales sunt tres, reuolutio q̄rtanorum, [a]†⌈ ⌋⁊ reuolutio septenoꝝ, ⁊ est cōpleta, s3 reuolutio [b]⌈ꝯcenoꝝ⌋est magis cōpleta, q̄3 omnes: q̄dragesim⁹. n. ⁊ sexagesim⁹, ⁊ octuagesimus, ⁊ oēs illi dies sunt crisis: Ueꝝ due pme reuolutiones sunt diminute [c]†⌈ ⌋ex hoc, ꝑp fractionem q̄3 attēdere o3, ⁊ ꝑ q̄3 sunt tres septē viginti dies, [d]†⌈ ⌋⁊ q̄rtanus pmus ē q̄rt⁹, ⁊ q̄rtanus scd̄us est in quo restaurat fractio. Et ꝑp illud est in septimo: q̄m sunt sex dies, ⁊ res plurima de septimo: ⁊ ꝑp illō cadit ꝯtinuat⁹: ⁊ q̄rtan⁹ tertius cadit in vndecimo. Et illic [e]⌈ꝑuenit⌋hora duplicatiōis septeni: q̄re seqtur ipm septenus scd̄us, ⁊ est in q̄rtodecimo. Et qn̄ restaurauerim⁹ septenū tertiū, cadet in die vigesimo. iā ergo cucurrit res i q̄rtanis pm hoc, ꝙ q̄rtan⁹ pmus, ⁊ scd̄us sunt ꝯtinuati: ⁊ secūdus, ⁊ terti⁹ disgregati: ⁊ terti⁹ ⁊ q̄rtus ꝯtinuati.

Cum ergo ptransit q̄rtusdecim⁹, tūc iam cadit diuersitas. Et laudabiles qdem sicut hippo. ⁊ Gal. inceperunt a ꝯtinuatis: fuit ergo ordo dieꝝ ita, [f]⌈septimus, ⁊ quartusdecim⁹, ⁊ vigesimus est ꝯtinuat⁹ ex q̄rtodecimo ergo viginti multiplices sunt septenoꝝ pz intētionē. q̄re inuenim⁹ hos⌋septenos segregatos, q̄s seqt terti⁹ [g]†⌈ ⌋ꝯtinuat⁹ cōplens viginti: deide sepant ex viginti: ⁊ est vigesim⁹ q̄rt⁹: deide vigesimusseptim⁹ ꝯtinuat⁹: postea trigesim⁹ pmus sepat⁹ [h]⌈est sup q̄tuor septenos⌋ ⁊ trigesimus q̄rtus ꝯtinuatus. deinde septen⁹ ꝯtinuatus: q̄re sunt q̄draginta. Deide currit mltiplicatio sup tres septenos, pm ꝙ ipsi sunt viginti, [i]⌈vt sit ꝯtinuatio⌋sexaginta ⁊ octuaginta ⁊ cētū, ⁊ cētūuiginti. Et nō est ꝯsideratio plima ad illud qō est inter eos de dieb⁹. Alij aūt sicut archigenes dixerūt ꝙ post q̄rtūdecimū est octauus decim⁹, ⁊ est dies crisis, ⁊ vigesimus pm⁹: ⁊ vigesim⁹ octau⁹: deide trigesim⁹ pus: postea trigesim⁹ [k]⌈octau⁹⌋cū ꝯtinuatione septeni. Et qdā numerauerūt q̄dragesimū p3, ⁊ q̄dragesimū qntū, ⁊ q̄dragesimūoctauū dies crisi: ⁊ iā trāsgressi st in h̄, ⁊ ꝯsidera tu, q̄lr cadat qō ipi fecerunt de distinctiōe q̄rtāoꝝ, ⁊ septēoꝝ. Nā q̄rtanis [l]†⌈ ⌋ in dieb⁹ crisis inest vtus fortis vsq3 ad viginti dies:

o A. Cū ergo ista sint tpa ꝑdcā seu iste reuolutiōes erūt ꝑdicta tpa seu predicte reuolutiones | Alia litera Sunt ergo ista tpa seu iste reuolutiones ꝑdicte

p A. reuolutiōu3 paruarum.

q† A. tempus

r† A. ⁊ materia

s A. tendens ad

t A. Amplius in istis mēsuratiōibus vl fractiōibus ꝑtiū dieꝝ vl calculatōib⁹ ꝑtium Alia litera Amplius in istis mēsuratiōibus ⁊ expimētis ⁊ in eis sunt loca cōsiderationū

u A. positiones ambigue Alia litera loca ꝯsideratōu3 Sed occupatio cū hmōi ptinet ad nālē ⁊ nō confert medico

x —— A.

y A. experientijs

z A. semitā mot⁹ lune, seu aūt pm semitā situatōis astroꝝ ⁊ iuestigātiū cās: vl p3 altā lrā3 aut p3 semitā situatiōis ei⁹, ⁊ egressiōis vl exit⁹ ei⁹ a diuersis aspectibus

& A. duplicatio

? A. duplicatio

♃ A. ꝯsideratiōe3

a† A. Alia lrā

a ⁊ est completa

b A. vigesimoꝝ

c† A. ab illis

d† A. nō vigesimus primus

e A. restauratur

f A. septimusdecim⁹ ē ex q̄rtanis ꝯtinuatis ⁊ vigesimuspm⁹ ex septenis mltiplicatis p3 diuisionē. Et inuenerunt duos

g† A. septenus

h A. Alia litera separatus a quatuor septenis

i A. q̄re erūt pm continuationes

k A. quintus

l† A. Alia lrā ⁊ septenis

deinde ṽtus aduenit septenis vsqꝫ ad triginta q̈tuor: quꝫ ergo eger in egritudine cronica ptrāsit viginti, tūc attēde septenos. Et apud archigenē qdem dies vigesimusprim⁹ valō plus est creticus: q̄ꝫ vigesim⁹, q [a] ⌈est septenus nō disiūctus apud octauūdecimuꝫ vbi currūt septeni.⌋ Hip. vero, ⁊ Gal. ⁊ q post eos ambos fuerūt, nō inuenerūt rē ꝭm illō. Et silr̄ est diuersitas in vigesimoseptimo, ⁊ vigesimooctauo.

[a] A. Archigenes testificat nobilitatē q̄rtidecimi esse supra nobilitatē decimi octaui ex parte septenorum.

Archigenes.n. vidit aliud a sentētia amboꝝ: ⁊ fecit meliorē vigesimūoctauū. Et silr̄ est dispō trigesimipmi cū trigesimosecūdo: ⁊ trigesimiq̄rti cū trigesimoqnto: ⁊ q̄dragesimi cū q̄dragesimoscdō. Et scias ꝙ de egritudinib⁹ sunt q̈ꝝ crisis est in septē mensib⁹, immo in septē annis, ⁊ q̈tuordecim annis, ⁊ vigintivno anno. Et sunt qdā q existimant ꝙ post q̄draginta nō fit crisis cū eūone forti, veꝝ res non est ita. Et nō ē ēt necessariū vt alteret egritudo [b] †⌈ ⌋ad acutā, aut vt in ea sit recidiuatio, aut sit in ea cōpositio egritudinū. Et nō est ꝓhibitū in egritudine cronica [c] ⌈qn⌋ cesset nā digerere ipsam deinde ꝯfortet sup ipsam vice vna, ⁊ expellat eā quāuis [d] ⌈sit pauca.⌋ Ueꝝ plimū est ꝭm ꝙ dcm̄ est: ⁊ fit separatio in ea, aut cū crisi diminuta, aut ꝑ exituram tardi mot⁹, aut ꝑ resolōnē. Inqt Hip. dieꝝ creticoꝝ alij sunt pares, ⁊ alij sūt impares. Et impares qdeꝫ fortiores sūt in crisib⁹ ꝭm plimū, ⁊ in plimo nūero. Et pariū qdē exēplū ē q̈rt⁹, ⁊ sext⁹, ⁊ octau⁹, ⁊ decim⁹, ⁊ q̈rtusdecim⁹, ⁊ vigesim⁹, ⁊ vigesimusq̄rt⁹, ⁊ alij quos numerauim⁹ de parib⁹ ꝭm duas sentētias. Et impares qdem sunt sicut tertius, ⁊ qnt⁹, ⁊ septimus, ⁊ non⁹, ⁊ vndecim⁹, ⁊ qntusdecimus, ⁊ septimusdecim⁹, ⁊ vigesimusprim⁹, ⁊ vigesimusseptim⁹ ⁊ trigesimusprim⁹. Ampli⁹ Gal. negauit qđ dcm̄ ē in hoc [e] ⌈aphorismo⌋ de esse octaui, ⁊ decimi: ⁊ inuenit illud diuersum radicib⁹ Hipp. Et fortasse hic sermo Hip. est anteq̄ꝫ bn̄ sciret esse dieꝝ crisis: [f] ⌈⁊⌋ hꝫ expōnem. Et scias ꝙ q̄nqꝫ ꝯtinuant dies, ⁊ fiūt sicut dies vn⁹ crisi: ⁊ illud plus ꝯtingit post viginti, siue sit eūo, siue exitura. Et scias ꝙ in die bone crisis, quando apparent signa mala, tunc illud est deterius, ⁊ significat mortem plurimum, sicut si accidat eis aliquid in septimo, ⁊ quartodecimo.

[b] †A. ꝑꝑ illud

[c] A. ꝙ non

[d] A. raro fiat

[e] A. capitulo

[f] A. aut

¶ De ꝓportionalitate dieꝝ crisꝭ adinuicē, ⁊ debilitate, ⁊ comparatione eoꝝ ad egritudines. Cap. III.

Dierū creticoꝝ alij sūt fortes in vltimo, in qb⁹ fortasse semper fit crisꝭ: ⁊ alij sunt debiles valde, ⁊ alij sunt medij. Et ego dicam eos distincte, ⁊ postq̄ꝫ dixero ꝙ ꝑmus dies crisꝭ est dies q̈rtus: ⁊ cū hoc nō multū cadit in eo crisꝭ, ⁊ est indicatiu⁹ septimi. Dies aūt septim⁹ est dies fortꝭ valde, ⁊ indicat ipsum q̈rt⁹. Et lꝫ vt septim⁹ ponat in ꝑmo ordine supiore. Et dies vndecim⁹ nō est in ṽtute q̄rtidecimi: verūtamen in egritudinib⁹, in qb⁹ ꝑorismi eaꝝ [g] ⌈incipiunt⌋ in impib⁹, vt tertiana, est fortꝭ valde, ⁊ fortior q̄rtodecimo. Et dies q̄rtusdecim⁹ est dies fortꝭ valde: ⁊ de fortitudine ei⁹ ē, ꝙ nō inuenit dies, cui nō ꝓportionat q̈rtusdecimus, q sit vltimus in fortitudine in indicijs crisis, ⁊ salute ei⁹, nedum a cōplemēto ei⁹. Dies septimusdecim⁹ est fortis, ⁊ q ꝓportionat ei ex dieb⁹, est fortior. Et ꝓportionalitas ei⁹ ad viginti, est ꝓportionalitas vndecimi ad q̄rtūdecimū. Octauusdecim⁹ est de diebus crisis [h] ⌈interficiētib⁹: ⁊ eoꝝ magis ꝑnitiosus⌋ est dies vigesimusseptimus, ⁊ est q̄si nō sit dies crisꝭ. Et dies q̄dragesimus est fortior trigesimoquarto, quāuis trigesimusquartus sit bone ṽtutis, ⁊ fortior trigesimoꝑmo. Et scias ꝙ egritudines que paro

[g] A. veniunt

[h] A. est ex dieb⁹ creticis, ⁊ minus ꝓportiōat vigesimusprim⁹. Dies vo vigesimusq̄rt⁹, ⁊ trigesim⁹ ꝑm⁹ sūt ex dieb⁹ creticis raro eueniētib⁹ ⁊ magis raro eueniēs q̄ꝫ ipsi. Alia litera Et minus ꝓportiōat vigesimusꝑm⁹ diei vigesimoq̄rto. Et trigesimusꝑm⁹ ē ex dieb⁹ creticis nimis seu ꝑuis. Et minor eo

xismum faciunt in imparibus, sicut tertiana, ⁊ plures acute, sunt velocioris crisꝭ, ⁊ eaꝝ crisꝭ fit in imparibus: quapropter expectat in tertiana vndecim⁹, ⁊ non expectat q̈rtusdecimus, nisi paruꝫ: q̄ꝫuis ꝭm plimū ꝑoxismus septimi declinet a q̈rtodecimo parump. Et ille que faciūt ꝑoxismum in parib⁹ sunt tardiores: ⁊ crisis eaꝝ plus est in paribus.

[i] ⌈¶ Dies cretici. Cap. IIII.

Capitulū seq̄ns sic ꝯtinuat cum superiores

[i] A. Dies auteꝫ cretici

Alij⌋ q sunt in ordine supiore, sūt sicut septimus, ⁊ vndecim⁹, ⁊ q̈rtusdecim⁹, ⁊ septimusdecim⁹, ⁊ vigesim⁹. Et q̄nqꝫ fiūt reuolutiōes in egritudinib⁹ ꝯueniētes ꝭm plimū numero dierū crisiū, q̄re fiūt septē reuolutiōes tertiane, sicut septeꝫ dies causonidis. Et q̄nqꝫ fit dispō numeri mēsium, ⁊ annoꝝ in cronicis, ꝭm dispōneꝫ numeri dierū in acutꝭ, q̄re fit q̄rtana septē mēsiuꝫ ṽbigr̄a, ⁊ currunt ei⁹ indicatiōes ꝭm ꝯsiderationem indicationū dieꝝ: ⁊ cadit inter eas de añcessione, ⁊ postpositiōe ꝭm ꝯsideratione que cadit in dieb⁹, ⁊ dicam illud.

¶ De dieb⁹ cadentibus in medio. Cap. V.

Dies isti quos dixim⁹ sunt dies cretici radicales. Ueꝝ q̄nqꝫ accidit dieb⁹ creticis ꝑꝑ aliquā causaꝝ accidētium extrinsec⁹, aut ex ipsa egritudine in velocitate mot⁹ sui, aut tarditate sua, aut ex dispōne corꝑis in ṽtute, aut debilitate, aut ex accn̄tib⁹ que accidūt sic̄ vigilie vehemētes ex vigilijs extrinsecis, aut [k] ⌈cadētium⌋ ex causis corporeis, aut aīalib⁹, qn̄ supfluūt vehemēter, vt cadat añ eos festinatio, aut tardatio ab eis: lꝫ nō [l] ⌈eleuet statiōe crisꝭ necessarie⌋ in hora sua: imo minuat ex ea. Et si non esset cā fortis accidēs, ṽificaret crisis [m] †⌈ ⌋ ⁊ non añcederet, neqꝫ tardaret. Uerū qn̄ accidit illud accidens, ⁊ est forte [n] ⌈declinat⌋ hora, ⁊ tardat, aut añcedit: ⁊ si fuerit debil̄ fit difficil̄ crisꝭ. Et ꝓhibet eam ne sit cōpleta, ⁊ noiant dies in qb⁹ cadit hec [o] ⌈reflexio⌋ dies cadētes in medio ⁊ hn̄t indicia dieꝝ crisꝭ ex ꝑte. Et isti dies sūt sicut tertius, ⁊ qntus, ⁊ sext⁹, ⁊ sicut nonus, ⁊ sicut tertiusdecimus: terti⁹.n. ⁊ qntus ꝯtinent quartum: ⁊ nonus est inter septimū, ⁊ vndecimum. Et fortasse erit dies cadens magis ꝯueniens vni duoꝝ dieꝝ, q sunt in duob⁹ laterib⁹ eius: aut erit dies creticus q [p] ⌈est inter illos cadentes⌋ in latere altero, magis pertinens ei: festinatio enim vndecimi ad nonum, plus est q̄ꝫ tardatio septimi ad nonum: q̄ꝫuis vnusquisqꝫ eorum sit plurimum.

[k] A. cadentes

[l] A. stet in ꝯstatiōe necessario

[m] †A. apđ ipaꝫ

[n] A. variatūr

[o] A. variatio

[p] A. vicinat illi cadenti

¶ De virtute dierum cadentium in medio, ⁊ debilitate eorum. Cap. VI.

Scias ꝙ non⁹ est dies fortꝭ prelatus in eis, deinde qntus, postea terti⁹: ⁊ non [q] ⌈abbreuiat⌋ a q̈rto, q est radix abbreuiatiōe manifesta. Et tertiusdecim⁹ q̄si ꝑꝑ suā ꝺbilitatē nō ē de ill̄. in qb⁹ fit crisꝭ. Sext⁹ āt ē dies in q̄ cadit crisꝭ, verūtn̄ illa est mala. Qđ si euenerit nō mala, erit difficil̄, occulta, diminuta, nō salua a timore: ⁊ ipe [r] ⌈ꝑꝑ ꝑuitatem cāus crisꝭ in eo siue mala sit, siue nō mala⌋ ē q̄si ꝯri⁹ septio: ⁊ idicat ipꝫ q̈rt⁹ in malitia. Et paꝝ qdeꝫ ꝯplet idicatio q̄rti cū bono, nisi cū difficl̄tate: q̄re accidūt i eo sig̃ tiorosa, sic̄ [s] ⌈sōn⁹ ꝓfūdus,⌋ ⁊ sincopis: ⁊ ꝓꝑe si fuerit eūo tūc accidet sincopis [t] ⌈cū vōitu⌋ ⁊ accidet i eo cāus ṽtutꝭ, ⁊ [u] ⌈horripilatio⌋ ⁊ trēor, ⁊ ꝺstructio pl̄sus: si āt appuerit i eo sudor, nō erit eq̄l̄: Et fortasse minuit i eo crisꝭ cū eūone: q̄re erit cōplementum ei⁹ cū exitura mala, ⁊ ictericia, Et erit vrina mala, mali sediminis, hoc est qn̄ fuerit salua, Et

[q] A. diminuit.

[r] A. in paucitate cāus crisꝭ in eo ⁊ casus ei⁹ malus aut nō facilis

[s] A. apoplexie

[t] —— A.

[u] A. rigor

si nō fuerit,[a] [tunc quocunqꝫ mō fuerit erit salus ei⁹ per accidens]recidiuationis. Inquit Gal. Septimus est sicut rex iustus, ꝛ sextus sicut rex vincens, iniustus: ꝛ octauus est proximus sexto.

a A. qualr̄ ergo erit: ꝛ salus eius erit cū accñte

¶ De dieb⁹ bōis, ꝛ mal', q̄ s̄z ordines suos cretici sūt, aut cadētes in medio aut dies idicatiōis. Cap.VII.

Quum meliores sūt septim⁹, ꝛ q̄r tusdecimus: Et post eos sūt non⁹, ꝛ septimusdecim⁹, ꝛ vigesimus: deinde qntus, postea q̄rt⁹ [b] [post octa/ uus:]deīde tertiusdecim⁹. Et scias q̄ dies crīs fortioris iudicij, ꝛ fortiores dies cadētes, ꝛ dies indicationis, sunt illi q̄ sunt in dieb⁹ añceden tib⁹: ꝛ q̄ꝫto magis p̄cedunt debilitāt eoꝝ iudiciuꝫ.

b A. ꝛ decimus octauus

¶ De dieb⁹, q̄ non sunt cretici neqꝫ intentione p̄ma, neqꝫ intentione secunda. Cap.VIII.

Isti sunt dies p̄mus, ꝛ secūdus, ꝛ dcim⁹, ꝛ duodecim⁹, [c] †[ ]ꝛ nonusdecim⁹, ꝛ qntusdecim⁹ iteꝝ ē hui⁹ sūme. Et ē mi/ rabile q̄ plures eoꝝ sequūt' diē creticū.

c† A. Alia litera ꝛ sextusdecimus

¶ De diebus indicationis. Cap.IX.

Dies indicatiōis sunt dies in q̄b⁹ vi dent' vestigia, que sunt sig̃tōes alteratiōis nāe, aut sig̃tiones victorie vni⁹ duoꝝ [d] [alternatoꝝ]egritudinis, ꝛ v̄tutis: aut inceptiōis pugne leuis, q̄ currit inter nām, ꝛ egritudinē, nō pp̄ separationē, sꝫ pp̄ furiositatē. Prime q̄dem sunt sicut sig̃tiōes digō nis, ꝛ ꝯrij digōnis. Sig̃tiones v̄o digōnis sunt, sicut nubes rubea, aut ad albedinem tendens: significa/ tiones indigōnis iteꝝ note sunt. Scd̄e v̄o sunt sicut apparitio v̄tutis appetitus, aut casus ei⁹ in eo: ꝛ le/ uitas motus, aut grauitas ei⁹. Tertie aūt sunt sic dolor capitꝭ, ꝛ angustia, ꝛ strictura anhelitus, ꝛ tre mor, ꝛ sudor non cōis, ꝛ eūo non completa. Quum ergo apparent ista vestigia in istis dieb⁹, erit crisis in dieb⁹ notis sequentib⁹ eos: ꝛ erit quart⁹ indicās, q̄ erit in septimo: si fuerit signū bonum: aut sexto, si fuerit signū malū, Et p̄prie in causonide, ꝛ [e] [fixa q̄ fiat in septimo, ꝛ min⁹ q̄ in sexto]veruꝫ in tertiana multiplicat' q̄ sit in sexto: ꝛ [f] [septimo aut]in vnde cimo, aut s̄m plimū in q̄rtodecimo [g] †[ ] aut vigesimo, aut vigesimop̄mo. Et septimusdecim⁹ iteꝝ indicat in vigesimo aut [h] †[ ]vigesimop̄mo, Et octauusdecim⁹ idicat [i] †[ ]i vigesimop̄mo. Et vigesim⁹ in q̄dragesimo. Et de diebus cadentibus in medio, terti⁹ in qnto: ꝛ si fuerit malū, tūc i sexto: ꝛ qntus in nono, ꝛ si fuerit malū, tūc in octauo. Et scias q̄ significatōes indicationū q̄ñqꝫ [k] [declināt] a dieb⁹ suis pp̄ cām p̄dictaꝫ in declinationib⁹ crīs a dieb⁹ suis, quos merent' ad illos q̄ sunt añ eos, aut post eos. Et scias q̄ [l] [seq̄tur diē s̄m de diebus] indicatōis aliq̄d de gn̄e ei⁹, q̄d fuit in die indicatio/ nis, tūc egritudo ē velocis mot⁹. Et ꝯsidera signa festinātia ꝛ tardātia, ꝛ iudica in dieb⁹ indicationis qui indicant ea, si festinant, aut tardantur ex hoc.

d A. altercantiū

e A. poxismali q̄ fiat s̄m min⁹ in septimo

f A. septim⁹ indicat q̄ sit

g† A. ꝛ vndecim⁹ ēt q̄ in q̄rtodecimo ꝛ q̄rtusdecimus q̄dē q̄ in septimodecimo aut decimo octauo

h† A. q̄

i† A. q̄

k A. variātur

l A. q̄ñ accidit in die scd̄o p⁹ diem

¶ Cognitio dieꝝ crisis qum dubitat'. Cap.X.

Cognitio dieꝝ crisis est necessa/ ria ad intētiones plu/ res. Opꝫ.n. qum crīs est p̄pinq̄, vt re/ gat' eger regimine q̄dā: ꝛ qum est lōgin qua vt regat' regimine alio. Et opꝫ vt in die crīs, ꝛ q̄ ei p̄rim⁹ est, vt regat' eger regimine p̄p̄o. Nō ergo moueat' oīno cū medicina: fortasse enim adiuuabit nā ad eūonē, q̄re supfluet vehemen ter, ꝛ fortasse fa- et ei ꝯrietatē in p̄te sua, q̄re pariet [m] [laborē]nō crisim, ꝛ nō fiet eūo, ꝛ in hoc est illud q̄d est in eo. Et opꝫ in cognitiōe dieꝝ crīs, vt obs/ ues iteꝝ res [n] [nāles]alterantes dies crisis notos. Et [o] [nos iuenim⁹ cognitionē diuidi]in duos mo dos, q̄ꝝ vn⁹ est in crisi egritudinis absolute: ꝛ alter ē in [p] [ipso]die crīs [q] [ex p̄te]t̄pis in quo est crisis. Fortasse.n. p̄lōgāt' dispōnes crīs duob⁹ dieb⁹, vel trib⁹, q̄re dubitat' ad quē eoꝝ p̄portionet'. Mo/ dus v̄o p̄mus sig̃tur ex duob⁹ modis, ex signis ab/ breuiatiōis egritudinis, ꝛ lōgitudinis ei⁹: ꝛ ex natu ris egritudinū, ꝛ v̄tutib⁹ eaꝝ. Sig̃tio v̄o ex signis lōgitudis, ꝛ abbreuiatōis [r] [est q̄m fortasse erit]s̄z ꝯsumptionē egritudinis: sic si sit egritudo nō de illis q̄s pōe est cōsumi in q̄rto, ꝛ q̄ ip̄m sequunt', ꝛ pōe est ꝯsumi in septimo, ꝛ q̄ seq̄tur ip̄m. Nā si apparēt signa digōnis appitiōe bona in eis q̄ sequunt' q̄rtū, sperat' q̄ crīs erit in septimo. Et si apparēt signa lō gitudinis egritudis p̄dcā in caplo suo, scias q̄ crīs ei⁹ tardabit' ꝛ erit [s] [successio]ei⁹ absqꝫ crisi. Et si nullū eoꝝ appet, spat' q̄ ꝯsumet' egritudo iter septi mū, ꝛ q̄rtūdecimū. Sig̃tio v̄o ex naturis egritudi/ nū est, sic v̄bigr̄a dies impar ē melior, sic sciuisti, ex eo q̄ mouet' de egritudinib⁹ in die impari, ꝛ cū cali tate acuta: ꝛ par ē ꝯ eis, q̄ diuersificant' ei. Mod⁹ v̄o scd̄us sig̃tur ex modis pp̄ ꝯsiderationē reuolutio nū, ꝛ ex numero horarum crīs, ꝛ tempore crisis, ꝛ v̄ificatiōib⁹ dieꝝ, ꝛ v̄tutib⁹ eoꝝ. Sig̃tio ex ꝯsidera tiōe reuolutionū est, sic v̄bigr̄a, tu scis q̄ dies par ē melior cuidā egritudini, ꝛ impar est melior alicui egritudini, veꝝ ex t̄pe crīs est, vt ꝯsideres, ꝛ cogno/ scas in quo duoꝝ dieꝝ sit [t] [labor]lōgior, ꝛ ponat' ei crīs: nisi [u] [seq̄tur]q̄d sit fortioris iudicij q̄ꝫ iudici um hui⁹ sig̃tiōis. Et de hoc s̄o caplo est illd̄, q̄d fac eē necessariū vt ponat' [x] [in eo crīs dies in medio ex dieb⁹ trib⁹] cū ꝯditiōe p̄dcā. Sig̃tio aūt ex v̄tute dieꝝ, ꝛ naturis ipsoꝝ est, sic si sit sudor icipiēs in no cte septimi, ꝛ nō cessat sudare in octauo tota die, tūc crīs erit in septimo, nō in octauo: q̄ꝫuis febris eradi cet' in octauo, Et si fuerit s̄z diuersitatē hui⁹, ꝛ inci pit sudor in dcimotertio, ꝛ nō cessat infirm⁹ sudare vsqꝫ ad decimūquartū, ꝛ eradicet' febris in dcioq̄r to, tūc nō p̄portionabit' crīs nisi ad dcimumq̄rtū: et illd̄ ē q̄m octau⁹, ꝛ decimusterti⁹ nō sūt in v̄tute duoꝝ dieꝝ alioꝝ [y] [ex]bōitate. Et mors cū sexto ꝯueniē tior ē q̄ꝫ sit cū septio: ꝛ cū decio magis ꝯueniēs q̄ꝫ sit cū nono. Sig̃tio aūt ex aggregatiōe iudicioꝝ est, sic illd̄ cui⁹ narratio p̄terijt, v̄bigr̄a in decioq̄rto in eo q̄d dixim⁹, aggregant' sudor, ꝛ eradicatio simł. Sig̃tio v̄o ex dieb⁹ indicatiuis est, vt ꝯsideres, an iuenias in exēplis p̄dictis indicationē ex q̄rto, tunc iudica q̄ crīs erit i septio: aut iuēias [z] †[ ] i vndecimo, tunc iudica q̄ crīs erit in decimoq̄rto.

m A. ꝯtrarietatē motuum

n —— A.

o A. via cognitionis diuiditur

p A. manifesto

q A. q̄ ē ex suma

r A. non est nisi

s A. consumptio

t A. pugna

v A. prohibeat

x A. crisis in die medio triū dieꝝ

y A. in

z† A. in septimo aut

¶ De declaratione p̄portionis dierum crisis ad plu/ res egritudines. Cap.XI.

Iam sciuisti q̄ oꝫ vt crīs egritudinuꝫ valdē acutaꝝ sit ad septimū: ꝛ oꝫ vt illaꝝ crīs q̄ sequunt' eas in acuitate, sit ad q̄rtūdecimū, ꝛ ad vigesimū: ꝛ que has sequunt', ad q̄dragesimū: dinde p⁹ illd̄ faciūt crisim egritudines cronice absolute. Qū incēsiua vehemēs fit in [&] [iparib⁹]illd̄ est tūc signū malū: ꝛ m̄ltotiēs iterficit i sexto, ꝛ idicat i q̄rto: ꝛ fit in ip̄o sudor frus, ꝛ his silia: Et q̄ est ex sirsen erit cri sis ei⁹ s̄z plimū ad vndecimū cū acuitate sua: q̄m in ceptio magnificatōis ei⁹ fit s̄z plimū p⁹ tertiū, ꝛ q̄r/ tū: dinde facit crisim in septio: scias ergo illud.

& A. paribus

¶ Expleta est fen secunda. Incipit fen tertia de apo/ stematibus, ꝛ pustulis.

¶ Tractat⁹

Tractatus primus de illis que ex eis sunt calida, et corrupta.

Sermo vniuersalis de apostematib9. Cap.I.

Iam locuti fuimus in libro pmo de apatib9, et spēbus eo2, et curis ipo2um smone vli, ad quē redire o3 illū, q vult audire qđ nūc loqmur. in hoc aūt loco loquemur de eis smonē pticularē. Dico q oē apa, et pustula aut ē calīm, aut nō calīm: et apa calīm aut est a sanguie, et qđ currit cursu ei9: aut a colā, et qđ currit cursu ipius. Et qđ ē a sanguie aut a sanguie laudabili, aut a sāguine malo. Et sanguis laudabil aut est grossus, aut subtil. Et fcm̄ qdē a sanguine laudabili grosso, est flegmon, q accipit carnē et cutē sil, et est cū pulsatōe. Et a subtili flegmō q accipit cutē solā, et est spina, et nō est cū pulsatiōe. At vō a sanguine grosso malo fiūt spēs exitura2 mala2. Nā si ei9 malitia vehemēs fiat, et ipi9 adustio, pueniet herisipila: et eueniet cōbustio, et crusta: et deterior ea est ignis psic9. Et a sbtili malo accidit flegmō, q declinat ad herisipilā cum malitia, et fraudulētia. Si aūt fuerit sbtilior, erit herisipila flegmonides, et qñ fuerit ei9 malitia maior, erit herisipila hñs inflatiōes, et vesicas, et cōbustionē, et crustā. Colicū aūt aut est a colā subtili valde, q nō ptinet in eo qđ fit magis intus, q3 illđ qđ apparet de cute, et est acuta. et fit ex ea formica, aut ambulatiua sola, et est sbtilior: aut ambulatiua corrosiua, et est mala. Aut ex colā grossiore illa, et minoris caliditati, et ptinet magis int9 q3 pma in cute: et [a]⌐ē q̄si fit ⌐in ea sfa, et fit ex ea formica miliaris: et ē minoris inflamatiōis, et tardioris resolōnis. Et si fuerit mā grossior, et deterior, accidet formica corrosiua. Et si ptrāsierit in grossitie sua vsq3 ad subā3 sanguis, et fuerit mala, accidet herisipila mala. Et i oib9 ill mā ē [b]†⌐ ⌐subtil, q3uis diuersificet p9 illđ: et fit pp sbtilitatē suā, q expellit eā nā, et non retinet in aliq, nisi in cute, et qđ approximat ei, Et qñ mltiplicatur mā apati cali, et magnificat apa, tūc ē de sūma apatū [c]⌐acaumatū ⌐mortificātiū. Et đ sūma pdicto2 est q̄ dr barachiē. Et iste spēs male, et q̄ eis similāt, multiplicant in āno pestilentie. Et de apatib9 calis illa sunt mala, q nō [d]⌐excitant ⌐ad declinatōe3 quā [e]⌐sequūt ⌐leuitas, et detūitio: neq3 ad aggregatiōe3 māei, imo ad corruptione3 mēbri. Et nō semp fit a magnitudine apati, et mltitudine māei, imo fit qñq3 a malignitate māei. Et scias q apata pa2 fiūt singularia pura, s3 plura eo2 sunt cōposita. Et scias q oē apa in exteriorib9, cū quo nō est pulsatio, non facit saniē: de intrinsecis vero iā locuti fuim9. [f]†⌐ ⌐

[a] A. fuerit pnīstum
[b] †A. mala
[c] A. althoin
[d] A. perueniunt
[e] A. sequitur
[f] †A. Alia litera et o3 vt det in potu patienti apa itrinsecū aq̄ endiuie et aq̄ solatri cu3 medulla cassiefistule

De flegmone. Cap.II.

Iam sciuisti flegmonē, et signa ei9 ex calitate, et inflāmatione, et additiōe q3titati, et tensiōe, et impulsiōe, et pulsatiōe: si est [g]⌐sbmersa, vl qr est ppinq ⌐arterijs, et mēb2 in q̄ est tale, est cui adueniūt nerui qb9 sentit [h]⌐nō plus q3 sensibilitas sic sciuisti dispōnē ei9. ⌐ Et q3to pl9 fuerint arterie maiores, et magis grādes, erit plsatio ei9, et ipi9 dolor vehemētior, et ei9 resolō, aut ipi9 collectio velocior. Et qum flegmō est in mēbro sensibili, seqtur ipsam dolor vehemēs, qlrcunq3 sit, et cōmittat ipā3, vt appareāt vene illius mēbri pue q̄ erāt occulte. Et scias q nomē flegmonis in lingua greco2 est absolutum sup oē, qđ est inflāmatum: deinde dr de omni apate calo: postea dr de eo qđ est ex apate calo cum pprietate pdicta, et non caret inflāmatiōe pp coarctationem sanguinis, et oppilationē meatuū [i]†⌐ ⌐. Et pa2 qđ ptingit vt flegmō fit simplex, s3 sm plimū ei associat herisipila, aut durities, aut [k]⌐furiositas. ⌐Et h3 cās, de qb9 st ancedentes corpee, ex replōne: aut malitia humo2 [l]⌐cū debilitate ⌐membri recipienti, l3 nō fit repletio, neq3 malitia humo2. Et de eis st pmitiue sic ptusio, aut incisio, aut fractura, aut dislocatio, aut vlcera q̄ mltiplicant in mēbro, q̄re dclinat ad ipm mā pp dolorē, et debilitatē: et fortasse declināt ad ipm māe, et retinent in vijs, q̄ sunt debiliores sic accidūt cū vlceri b9 et scabie [m]†⌐ ⌐apata in locis [n]⌐vacuis. ⌐ Et augmētū qdē ei9 declarat additiōe magnitudinis, et tēsiōis, Et stat9 ipi9, p [o]⌐finē ⌐ei9: et illic aggregat [p]⌐mā ⌐si o3 aggregari. Et dclinatio incipit tēdere ad lenitatē, et dbilitatē. Et malus ē q nō tēdit ad declinationē, neq3 aggregat sanie3: et hmōi qdē pducit ad mortē mēbri, et putrefacit ipm. Et mltotiens qdē fit illđ pp magnitudinē apatis, et multitudinē māei ipsius. Et multotiens fit illud cā malignitatis māei, si apa fuerit puum. Et tu qdē scis illud qđ [q]⌐rarificat qñ pulsatio incipit in tēsione, et inflāmatio incipit in sedationē. ⌐Et scis illud qđ aggregat p additionē pulsatiōis, et calitatis, et fixionē vtriusq3. Et scis illud qđ putrefit [r]†⌐ ⌐ pp digōnis difficultatē, et tenebrositatē, et vehementiā tensiōis. Et scias q dum nō [s]⌐submergit nām mā ⌐non puenit ex ea apa, [t]⌐et respirat p ignē eius qđ apparet exteri9, ⌐ Et scias q qñ vicinant [u]⌐pustule demenuliati indicāt demenul ⌐malignum. Et o3 vt tūc in potu tribuat hñti apata interiora aq̄ endiuie, et aq̄ solatri cum medulla casiefistule.

[g] A. sbmersus et fuerit ppinquus
[h] A. et non fuerit sic plima exuisceri b9 sic sciuisti dispositiōes ipo2.
[i] †A. qb9 fit euentatio et transpiratio
[k] A. inflatio ventosa seu tumor ventosus vel vaporosus
[l] A. Alia litera aut debilitas
[m] †A. dolorosa
[n] A. emunctorij
[o] A. statum
[p] A. sanies
[q] A. resoluit ex pulsatōe q̄ icipit sedari et miorari et ex inflāmatiōe q̄ incipit qescer
[r] †A. seu corrūpitur
[s] A. vicit nā mā3 Alia litera alterat nā mām
[t] —— A.

Cura flegmonis. Cap.III.

Cum accidit flegmon a cā pmitiua non deest qn aut cā pmitiua, et ei9 vestigiū inueniat mūdificationē corporis, aut replōnē. Qđ si obuiet mūdificatōi, nō ē necessariū nisi curatio apati inq3tū est apa [x]†⌐ Et ⌐extractio māei extranee, q̄ fecit accidere apa: et illud fit p mollificatiua, et resolutiua leuia: sic emplm de faria tritici cocta cū aq̄ et olo, Et qñ3 excusat scarificatio laborē: et [y]†⌐ ⌐ppe qñ apa ē mlte māei. Qu3 aūt iueneris corpis replōnē, tc o3 vt ñ tāgas apa cū mollificatiuis, qñ attrahet ad ip3 supra qđ resoluat ab eo: imo op3 vt euetur mā p flomiā: et fortasse indiget solone vētris: et qum feceris illđ, administra mollificatiua. Et ei9 qdē curatio ē pria curatiōi ei9, cui9 cā [z]⌐pmitiua iuenit mūdificatiōe3 ⌐corporis: et differt ab ea in hoc, q nō idiget [&]⌐curatiōe cū ⌐repcussiōe plima in pn°, sic idiget illa, imo min9 illa. Qum āt cā ē añcedēs, nō pmitiua: tūc op3 vt incipias cū euone, et cōple ei qđ meret ex flomia, et ex solonc vētris, si indiget ea. Et necessitas qdem ei9 ē, aut qñ corp9 est immūdū, aut qñ egritudo est mag: q̄re necessaria est euo, et minoratio māei, et attractio ad 9riū. Et l3 corp9 nō fit multa2 supflnitatū, tñ in mēbro qñq3 aduenit, qđ ipm debilitat: q̄re attrahunt ad ipm māe corpis, l3 nō fint māe supfluitatis. Et o3 vt obsues pditiones pdictas in hoc, ex etate, et tempore, et regione, et alijs. Et incipe cum repcussiuis nisi in locis, que pditionauim9 in lib. primo. Deinde oppone augmento cu3 intromissione mollificatiuo2, et huectantiū, cū [?]⌐refrenatiuis, ⌐

[u] A. borbor ad dumel indicat dumel Alia litera pustle aldulmelie indicāt apa
[x] †A. Et curatio apatis in q3tum est apa est
[y] †. est curatio sufficiens
[z] A. Alia litera est repletio
[&] —— A.
[?] A. repcussiuis

ꝛ q̃ʒtum ꝓcedit in augmēto ꝓcedas in additiōe mollificatiuoꝝ paulatim: ꝛ apud finē ꝛ statū ꝛ vltimitatem magnitudinis ꝛ [a]⌈additionē sue vltimitat̄⌋ fac vincere mollificātia, ꝛ fac ea pura. Et [b]⌈ exiccātia sᷓ q̃ sanāt in fine: ⌋ veꝝ humectātia ꝛ mollificātia sunt ad dilatādos poros, ꝛ ad sedādū dolorē. Et exiccatiuū ē illō, qō sanat: ꝛ ꝓhibet remanere aliqd qō fiat sanies. Si āt nō sanat itegre, ꝛ dimittit aliqd, ñ relinqt nisi rē modicā, q̃ʒ resoluit illō in q̊ est acuitas. Et qñqʒ accidit ex [c]⌈ refrenatiōe ⌋ vehemētia doloris ꝑꝑ [d]⌈ suffocationē ⌋ mäei, ꝛ soliditatē membri. Et qñqʒ accidit ex ea redit⁹ mäei ad membra ꝑncipalia: ꝛ qñqʒ accidit, vt idureť apā. Et accidit qñqʒ vt icipiat mēbꝝ tēdere ad viriditatē, ꝛ nigredinē, ꝓꝑe qñ medicať cū eis in fine rei, ꝛ ꝓpe statum. Et scias ꝙ vehemētia doloris facit te idigere medicinis mollificātib⁹ absqʒ attractione: ꝛ fortasse erit cū eis infratio nō ꝓhibēs mollificationē. Ex reditu v̊o mäei ad mēbra ꝑncipalia securat eūo [e] †⌈ ⌋: nisi [f] ⌈ qñ illō, qō ꝓuenit ex eis est ⌋ ꝭm semitā expulsiōis ex eis, ꝛ [g] ⌈ sūt ⌋ mēbra recipiētia ab eis, sic̄ eūatoria illoꝝ: illic. n. nō est via ad repellēdū, ꝛ expellēdū penit⁹: ꝛ nos iā v̄ificauim⁹ ista in loco suo. Et qum timeť vt declinet ad duritiem, administra mollificātia i qb⁹ ē calefactio, ꝛ hūectatio cū fortitudie. Medicie aūt repcussiue [h] ⌈ sᷓ, q̃ sūt medie ⌋ sic̄ succi herbaꝝ frāꝝ, q̃s multotiēs dixim⁹ in locis alijs: sic̄ succ⁹ portulace, ꝛ cucurbite, ꝛ endiuie, ꝛ v̂ge pastor], ꝛ aliaꝝ: ꝛ succ⁹ solatri ꝓꝑe. Et corpora eoꝝ ꝯtrita ꝑparata ad emplm̄: ꝛ succ⁹ psilij ēt, Et ceratū cū aq̄ frā: Et fortasse excusat laborē in eo spōgia infusa in aceto, ꝛ aq̄ frā, Et kekēgi est fort̄i ꝑnc°: ꝛ silr̄ cortices ḡnatoꝝ, ꝛ sempuiua. Et sauich decoctū valde, ꝛ ꝓꝑe cū aceto mixto aut sumach, ꝛ [i] ⌈ tilub ⌋ est bonū iteꝝ. Et si indiget fortiore illo, ad de i eis sādalū, ꝛ acatiā, ꝛ mēithe, ꝛ faufel, ꝛ hyusgamū al. Et herba q̃ noiať herba apatū est in ꝑnc° valde bona, Et qñqʒ iuuať ei⁹ desiccatio, ꝛ stipticitas cū croco, ꝛ humectatio in ꝑn° ē timorosa. Et qñ cadit supfluitas in infratiōe fortasse ꝑducit ad corruptionē mēbri, ꝛ corruptionē hūoris ꝯstricti in apāte, ꝛ tēdit apā ad viriditatē ꝛ nigredinē. Si ergo timueris aliqd d̄ hoc, tūc emplā locū cū farina ordi, ꝛ volubili, ꝛ in quo ē mollificatio. Si v̂o appet aliqd de hoc, tūc scarifica locū, ꝛ [k] ⌈ excoria ipm ⌋ ꝛ nō expectes collectiōez, neqʒ maturatiōez: ꝛ illō qñ vides illō, qō effusum est, ꝑlimū valde: ꝛ fortasse moriť mēbꝝ. Et scalpelatiōis alia ē [l] ⌈ magi appens ⌋ ꝛ alia magis ꝓfunda: ꝛ illō est ꝭm locū apatis, ꝛ dispōnē mēbri, Et cū scalpellauer], tc̄ embroca cū aq̄ mar], ꝛ reliqs aqs salsis, Et emplā cū eo i q̊ ē mollificatio, Et si ñ idiges rorificatōe, ꝛ ēbrocatōe sis ꝯtētus mollificatiuis. Et scias ꝙ administratio eoꝝ q̃ fortiter repcutiūt in ꝑmis, ꝛ eoꝝ q̃ fortiter resolnūt in fine, est mala: caue ergo q̃ʒtū potes: infratio. n. vehemens ꝑducit ad illud qō sciuisti: Et aq̄ frā silr̄ est de illis q̃ opʒ cauere, nisi in eis q̃ sunt sic̄ herisipila. Et in resolōne vehemēti accidit dolor. Si ergo volueris [m] ⌈ regere ⌋ in ꝑncipio cū sedatiōe doloris, nō approximes eis aquā calām, ꝛ olea mollificātia, ꝛ emplā fcā ex hmōi medicinis: ipsa. n. vehemēter sᷓ ꝯrīa ei, qō est necessariū de ꝓhibitione effusiōis, Et [n] ⌈ redeas ad ⌋ boluarmenū solutū in aq̄ frā, aut cuʒ oleo roſ. ꝛ meli⁹ oleū roſ. est illud qō est ex rosis, et oleo in olō q̄ꝑe ē resolō quedā: aut lētes decoctas cū roſ: aut merdasengi cū oleo roſ. Si v̂o ista non valēt, ꝛ q̃ eoꝝ cursu currūt, administra volubilē, qm̄ ipa est vehemēt̄ iuuamēti in ꝑncipio, ꝛ statu, ꝛ [o] ⌈ al firēgi ⌋ ꝛ albasech, ꝛ apiū, ꝛ albedarūgi silr̄. Et mltotiēs qdem sedat dolorē vinū dulce mixtū cū oleo roſ. immo ꝯgelatū vue, ꝛ paꝝ cere sup lanā: aut lana isopi infrata in estate, tepefacta i hyeme: aut spōgia ifusa in vino stiptico, aut aceto, ꝛ aq̄ frā, Et crocus ingrediť in sedatiōe doloris. Qum ergo vides inceptionē apatis incedere itinere exiture, tunc dimitte infrationē: ꝛ incede in viā eius qō maturat, ꝛ [p] ⌈ apit. ⌋ Qum āt apā ꝑuenit ad statū, tūc necessaria sunt q̃lia sūt anetū, ꝛ camemilla, ꝛ maluauisc⁹, ꝛ semē lini, ꝛ filia: immo emplā q̃ noiant basilicon, ꝛ q̃ noiantur diaqlō, Et emplm̄ de colcotar exiccat absqʒ dolore: ꝛ ꝑꝑ illō est ei⁹ admistratio ꝯueniens, [q] ⌈ quʒ fit inflāmatio ⌋ flonis. Et est ꝯueniēs qñ nō timeť aggregatio: ꝛ meli⁹ est vt ponas sup ipāʒ desup lanā infusam in vino stiptico. Et caro min⁹ idiget exiccatiōe, q̃ʒ neru⁹: qm̄ neru⁹ non redit ad suā ꝯplōnem cum exiccatione parua. Et caro minoris necessitatis est que pauciores hʒ arterias, Et multotiēs qdem cadit necessitas scapellandi ante maturationē. Et multotiēs ingeniať in attrahēdo apā ex mēbro nobili ad ignobile, cū attractiuis: deinde curať, ꝛ [r] ⌈ apiť ⌋ Et i apatib⁹ calis, q̃ idigēt saniositate, empleť caput eius cū psilio, ꝛ cū extinctiuis in circuitu ei⁹. Et liniatur ex epithimatib⁹, ꝛ emplastris cum penna, qm̄ digiti ledunt ipsum.

Herisipila, ꝛ species eius. Cap. IIII.

Iam sciuisti cās herisipile, ꝛ spēs ei⁹ i lib. ꝑmo. Et illa ex qb⁹ discerniť a flone sūt, qm̄ herisipila magis apparētem hʒ rubedinē, ꝛ [s] ⌈ puriorē. ⌋ Et ex flegmōe appet rubedo ad nigredinē declinis, aut viriditatē. Et [t] ⌈ ꝑlimū coloris ei⁹ est occultū ⌋ in ꝓfundo. Et rubedo herisipile d̄struiť ꝑ tactū [u] ⌈ statim, ⌋ ꝛ albet ei⁹ loc⁹ cā sb̄tilitat̄ mäei rubee, aut sepationis ei⁹: ꝛ d̄inde redit velociter: ꝛ non silr̄ est rubedo flonis, Et vides in rubedine herisipile colorē croci, ꝛ citrinitatē: ꝛ nō vides illō in rubedine flonis. Et apā herisipile nō fit nisi in eo qō apparet d̄ cute: ꝛ flegmon ꝓfundať in carne ēt. Et herisipila [x] ⌈ ē pura: ⌋ ꝛ nō est ita flegmon, [y] ⌈ ꝛ ꝑueniť qñqʒ ex calitate herisipile ad hoc vt cōburat cutē: ⌋ Et [z] ⌈ ei⁹ virulētia vesicat ⌋ ꝛ minorať illō in flegmone, Et pura nō [ꝛ] ⌈ impellit ⌋ penit⁹, ꝛ flegmon [ꝯ] ⌈ impellit, ⌋ ꝛ q̃ʒto plua mltiplicať additio sanguinis supcolicum, est [ꝑ] ⌈ impulsio ⌋ magis appens, et dolor, ꝛ pulsatio vehemētiores. Et herisipila attrahit febrē vehemēti⁹, q̃ʒ flegmon. Et qñqʒ ꝯseqtur ex caliditate herisipile vt ꝯburať cut̄: [a] ⌈ q̄re alterať illō, qō noiať herisipila ⌋ ꝛ nō est ita flegmon: non est ergo inflāmatio herisipile minor inflāmatiōe flegmonis, immo plus. Veꝝ tensio flegmonis, ꝛ dolor ei⁹ ē ꝑꝑ tēsionē, ꝛ qñqʒ fit maior, q̃ ꝑꝑ dolor herisipile ē minor. Et vbi plus accidit herisipila, accidit in facie: ꝛ incipit a lepore nasi, ꝛ augmentať apā, ꝛ expāditur in facie tota. Et quando accidit herisipila a fractura ossis sub cute, tunc illud est malum. Et tu quidem iam cognouisti diuersitatem inter herisipilam, ꝛ [b] ⌈ flegmonē ⌋ in loco alio ab isto.

Cura herisipile. Cap. V.

Oportet vt euacues corpus in ea cum solutiuo colere. Et si indigent flebotomia, flebotoma etiam. Et flebotomia qdem non multū confert, nisi quando mä est inter duas [b] ⌈ cutes ⌋. Si autem [c] ⌈ profunda ⌋ fuerit, tunc eius iuuamentum minorať: ꝛ fortasse attrahit. Et si indigueris reiteratione solutiōis ventris post flebotomiam

a A. Alia litera ꝛ vltimitatē tensionis
b A. ex exiccātib⁹ q̃dā sᷓ pura vl' ponunť pura in statu
c A. repcussione
d A. ꝯculcatiōeʒ
e †A. Alia litera nisi fuerit quod ꝓhibeat ab ea ꝛ
f A. fuerit
g A. nisi fuerint
h A. Alia litera ꝛ q̃ declinant ad mediocritatē sᷓ
i A. althaleb
k A. fac scarificationē ꝓfundam
l A. Alia litera extrinseca vl' superficialis
m A. Alia litera infrigidať
n A. ꝓpera seu festināter administra
o A. alsarmach
p A. saniez facit
q A. apud sedationē inflammationis
r A. Alia litera saniatur
s A. clariorem
t A. plim⁹ color sanguis eius est occultus
v A. a loco
x A. pura serpit seu ambulat
y —— A.
z A. virulenta desiccat
ꝛ A. repellit manū tangentis
ꝯ A. penitus repellit
ꝑ A. repulsio tactui
a A. Alia litera efficitur illa que nominať pruna
b A. flegmōidez ꝛ iter flegmonē herisipilatodez
c A. materias
d A. pura

a A.existimatur esse de

b †A.seu clara

c †A.incedens

d A.intrinseca parte

e †A.et

f A.paruum,

g A.que noiatur acruarod q̄ hēt radicem subtilē

h A.cutaneum

i A.ꝑfunditatē

k A.propinquo

l A.corrodeꝛ cū tim corrosione

m †A.non

n A.muscuz aq̄

o A.immo

p †A.admistra

q A.Alia litera aut

miam, fac illud ꝑm ꝙ a⌈calesit ex⌋duab⁹ materijs. Deide ꝑmuta te ad īfrandū, eā cū infratiuis fortib⁹ scitꝭ in cap. flegmonis: ⁊ cum effusione aq̄ fre: ⁊ fac illud donec alteretur color: pura.n. b†⌈ ⌋ destruiꝛ cū alteratiōe coloris, ⁊ diminutiōe ipi⁹. Et ad vltimū infratio in herisipila ē magis necessaria, qm̄ flāma, ⁊ dolor inflāmatiu⁹ in ea est plus: Et eūo in flegmōe est magis necessaria, qm̄ mā in ea ē magis inobediēs, ⁊ grossior. Et opꝫ vt sit infratio ei⁹ in ꝑncipio fortꝭ stipticitatꝭ, ad hoc vt forsitā augmēteꝛ eius stipticitas sup ipsi⁹ frigus. Circa statū vo sit ipsi⁹ frigus vehemēti⁹ stipticitate ei⁹, Et caue cū hoc ne redire facias mām ad membꝛ itrinsecū, aut ad membꝛ nobile. Et caue iteꝛ ne ōnigreꝛ mēbꝛ, ⁊ fuscū fiat, ⁊ incipiat ire in viā corruptiōis. Et qñ appet aliqd de hoc, incede in ɔ̄rium vie stipticitatꝭ, ⁊ infratiōis. Et si fuerit herisipila c†⌈ ⌋super cutē cureꝛ ex scoria plūbi cū vino pōtico bullito cū folijs sicle bullite cū vino: ⁊ cureꝛ cū eo in quo ē resol'o, ⁊ exiccatio fortꝭ cum infratiōe. Et illud est sic sumaꝛ lane veteris aduste nō lote pōdus.ʒ.xij.⁊.s. carbonis de d⌈cortice⌋arboris pini tātūdē, cere.ʒ. xx. scorie plumbi.ʒ.ix. sepi capꝛni veteris abluti cuꝫ aq̄.ʒ.xv. olei myrtini.℥.v. Et iteꝛ leui⁹ illo empl'm fiat ex scoria plūbi cū succo rute, ⁊ oleo roſ. ⁊ cera.

ℭ De formica e†⌈ ⌋miliari. Cap.VI.

Formica est pustula aut pustule, q̄ egrediunꝛ, ⁊ faciunt accidere aꝑa f⌈puꝛ,⌋ ⁊ ambulāt: ⁊ fortasse vlcerāt: ⁊ fortasse resoluūꝛ: ⁊ tu iā sciuisti cām vni⁹cuiusq; illoꝛ. Et color qꝺ formice ad citrinitatē ē ōcliuis: ⁊ ē inflāmata cū suba verucali, ⁊ rotūda: ⁊ ꝑm plimū hꝫ radicē latā nisi quedā spēs ei⁹ g⌈acruhaurod ⁊ ē radicis ꝑue⌋ q̄si sit pēdēs: Et sentiꝛ in oi formica sic punctura formice. Et ad sūmū oē aꝑa h⌈in cute⌋ambulatiuū, qꝺ i⌈latitudinē⌋non hꝫ est formica. Veꝛ alia ē miliaris, ⁊ alia est corrosiua ꝑm ꝙ sciuisti. Et qñ fit vlcus, ⁊ putresit appropriatur nomine putridi.

ℭ Cura formice, ⁊ q̄ ei⁹ cursu currūt. Cap.VII.

Cum non incipis in ea cū eūone humoris ꝑm ꝙ opꝫ, imo medicaris vlcus cū eo qꝺ sanat, redit ex alio lo k⌈cū nocumēto.⌋ ⁊ ex loco ipso: ⁊ non cessat l⌈humor facere corrosionē⌋post corrosionē. Et aq̄ qdē casei cū scamonea iuuatiua est in eūone māei formice, ⁊ ei silium. Via aūt ꝑm quā curaꝛ formica est, vt q̄ ex ipsa est corrosiua alieneꝛ ab hūectatiōe, quā iā administrasti in herisipila: hūectatio.n. nō est ɔueniēs vlcerib⁹. Et administra in ꝑncipijs ei⁹ ꝑus m†⌈ ⌋sicut lactucā, ⁊ uenufar, ⁊ semꝑuiuā, ⁊ n⌈volubilē,⌋ ⁊ portulacā. o⌈Et⌋ si fuerit necessariū p†⌈ ⌋tūc qꝺ fit sic solatꝛ ⁊ ꝑꝑe siccum, tritū: in ipso.n. est exiccatio: ⁊ sic arnoglossa, ⁊ rub⁹, ⁊ lens: ⁊ post ipaꝫ sauich ordei, ⁊ cortices ḡnatoꝛ, ⁊ rami vitꝭ. Et qum timenꝛ super eā corrosio, ⁊ vlcera, admistra cū istis infratiuis aliqd mell', ⁊ siliuꝫ, aut farinā turis cuꝫ aceto. Et aq̄ q̄ currit ex ligno vitꝭ hūido, quꝫ aduriꝛ, ⁊ sterc⁹ ouiū cū aceto, ⁊ sterc⁹ vaccinū cū aceto. Qū ḡ corrosio, ⁊ vlceratio appet, tc̄ admistra trociscos andaron cū vio stiptico aut aceto ɔmixto, aut succo cucumeris asinini: ⁊ sal ⁊ fel hirci: ⁊ ruta cū nitro: ⁊ piꝑ q⌈⁊⌋nitꝛ cum vrina pueri. ⁊ Gal'. qdem dixit esse ɔueniēs, vt sumaꝛ aliqd sicut embuba, ⁊ ex extremitate penne, aut alterius rei, cui⁹ extremitas sit acuta, quam poſ'e sit deglutire formicā: deinde penetret in circuitu eius vsq; ad ꝑfundū cuꝫ acuitate sua, deinde eradicenꝛ cum ea formice cuꝫ radice sua. Illorum autem formice, q sunt sic pueri, destruunꝛ, si intromittanꝛ in balneū: ⁊ r⌈nocet⌋eis aer balnei: deide egrediant velociter, ⁊ linianꝛ cū oleo roſ. ⁊ aq̄ roſ.

ℭ Cura miliaris. Cap.VIII.

Miliaris similaꝛ formice in curatiōe: veꝛ meli⁹ est in solone ei⁹ vt sit in ei⁹ cathartico v̄tus ei⁹ qꝺ est sicut turbit cum eo qꝺ soluit col'am. Et si est ibi s⌈ex epithymo⌋est meli⁹: qm̄ necesse est illic esse ex melia, ⁊ flegmate, q̄ admiscenꝛ colere. Deinde sumanꝛ galle, ⁊ t⌈fruct⁹ tamarisci.⌋ ⁊ cortices ḡnatoꝛ, ⁊ bolumarmenum, aggregenꝛ oia illa in aceto, ⁊ aq̄ roſ. cum tali q̄ꝫtitate u⌈ne⌋mordicēt, ⁊ linianꝛ desuꝑ cum pēna. Et lac dulce est vehemēter ɔueniens curationi huius egritudinis. Et qñ ꝑtrāsit ꝑnc^m, opꝫ tunc vt cureꝛ cum eis que sunt, sicut caput piscis saliti adustū cum vino pontico. Et fortius illo quādo necessaria est exiccatio vltima, est vt sumanꝛ folia albedarungi, ⁊ ponaꝛ in eis calcadis, ⁊ administrenꝛ. Et forti⁹ hoc est, vt sumantur flos eris, ⁊ sulfur citrinum adustū, ⁊ fiat ex eis linimētum cum vino, aut aqua ligni vitis, que manat ꝑm combustionem suam.

ℭ De pruna, ⁊ igne persico. Cap.IX.

Hec duo noia fortasse absoluta sūt super omnem pustulā corrosiuā, vesicātem, adurentem, faciētem accidere escarā, q̄lem facit accidere combustio, ⁊ cauterium. Et quādoq; absoluiꝛ nomen ignis ꝑsici de illis, super qꝺ ē illic pustula de genere formice cōmestiua, adurens, vesicās in qua est aliqd ambulās: ⁊ x⌈humiditas est colerice māei⌋ pauce nigredinis, pauce, y⌈putrefactiōis⌋ ⁊ est cuꝫ pustulis ꝑlimis 3†⌈ ⌋alteratꝭ q̄si sit illic humor ⁊⌈⁊ fetor⌋ꝑlime ebullitiōis ⁊ ?⌈eleuatōis⌋ ⁊ absoluiꝛ nomen prune sup illud, qꝺ denigrat locū, ⁊ facit membꝛ hñs colorēꝫ carbonis absq; humiditate, ⁊ est ꝑlime nigredinis submersa, ⁊ eminētia ei⁹ ē ꝑue q̄ꝫtitatꝭ lupinal': ⁊ fortasse nō erit illic pustula oino, immo incipit in ꝑmis pruna: ⁊ totū illud incipit cū pruritu sicut scabies. Ampli⁹ qñq; vesicat ignis ꝑsicus, aut pruna, ⁊ currit ex ea aliqd sicut currit a cauterizato cū cōbustione: ⁊ est loc⁹ cineritij coloris, niger, ⁊ qñq; est plumbeus: ⁊ est inflatio vehemēs, q̄ circūdaꝛ absq; rubedine v̄ificata, imo cum declinatione ad nigredinē. Et illꝺ qꝺ appropriaꝛ noie prune, est ꝛ⌈nigre radicis ignee,⌋ ⁊ est ei splēdor prune.

Et ignis ꝑsicus de eis ambobus est velocioris apparitionis, ⁊ motus: ⁊ pruna est tardior, ⁊ ꝑfundior ⁊ q̄si mā eius est mā pustule, ⁊ impetiginis, sꝫ ē acutior in igne ꝑsico: Et qꝺ ex eis accidit in carne ē velocioris resol'onis. Et qꝺ ex eis accidit neruis est fixius, ⁊ tardioris resol'onis. Et vnūqꝺq; amboꝛ est de colera citrina adurente, ꝑmista melie. Et ꝑꝑ illꝺ accidit ex eis ambob⁹ escara nigra. Et ē q̄si sit ignis ꝑsicus vehemētius colicus, ⁊ pruna vehemēti⁹ melācolica. Et tibi qdē inest vt noies vnūqꝺq; amboꝛ cum intētiōe q̄ aggregat ambo, prunā: deinde diuidas. Et sil'r inest tibi vt noies ea ambo ignē ꝑsicum ꝑꝑ illam eādem intētionēꝫ, deinde diuidas. Et inest tibi vt des vnicuiq; intētioni nomē: ⁊ iā fecerunt totum illud, ⁊ non est ꝑlima d̄ria in eo: ⁊ qñq; sunt cū a†⌈ ⌋formice spēbus b⌈⁊⌋miliaris male febres vehemētis calitatis, pernitiose. Et quandoq; accidunt ista cā pestilentie. Et multotiens similantur flegmoni, ⁊ tendunt ad nigredinem in ꝑncipio rei, ⁊ proprie in c⌈etate sua.⌋

r A.imprimat in

s A.vt⁹ epithimi

t A.alcherma, zech ⁊ sandali

v A.Alia litera qua

x A.Alia litera est colica mā

y A.Alia litera concauitatis

3 †A.paruis

⁊ A.calidus

? A.cōmotionis

ꝛ A.niger ⁊ radix exiture seu aꝑatis est decliuis ad igneitatē

a †A.istis ⁊ cuꝫ

b ——A.

c A.tempore vꝛ in ano pestilētie

Curatio prune ꝛ ignisp̄sici. Cap.X.

NEcessaria est fl̄omia vt euet̄ sanguis colericus, ꝛ qn̄ egritudo est timorosa, tūc necessariū est ipsam approximare sincopi. Et fortasse est necesse, ꝛ ꝓprie in pruna, facere scalpelationē ꝓfundā, vt egrediat̄ sanguis malus, ꝯstrictus in ea, q est in nā veneni. Et nō fiat illḋ qn̄ mā ē declinis ad col'am. Cura aūt localis necessaria est vt sit, sic̄ cura herisipile. Uex̄ nō opꝫ vt sit linimentū vehemēt infrationis, sic̄ in herisipila: qm̄ mā ad grossitiē est ḋclinis, ꝛ qm̄ ipsa est tal'r, ꝙ nō tollerat vt redeat pax̄ ex ea ad iteriora, qm̄ mā ē venenosa. Et nō lꝫ vt admistrent̄ ea q̄ s̄t vehemēt stipticitatis itex̄, nā illa mā est tarde resol'onis. Et nō lꝫ vt administrent̄ resolutiua, neqꝫ in ꝑnc° rei quꝫ appet, neqꝫ apud gētē inflāmatiōis, qm̄ addit̄ in q̄litate māei: imo oꝫ vt admistres medicinas exiccatiuas in qb⁹ ē infratio, ꝛ resol'o q̄dā, cū expulsiōe: sic̄ empl'm qḋ fit ḋ arnoglossa, ꝛ gall', ꝛ lētib⁹, ꝛ pane plīmi furfuris: nā hmōi panis subtilior est in sub'a sua: ꝛ empl'a istis sil'a de illis, q̄ scripta s̄t in antidotario: Et itex̄ galle cū aceto vini: Et alumē cū aceto vini, Et ḋ medicinis bōis in hac hora, ꝛ post ip̄am, est vt sumāt̄ ḡnata, acetosa, ꝛ scindant̄, ꝛ decoquāt̄ cū aceto, donec leniant̄, ḋinde terant̄, ꝛ ponant̄ sup pānū, ꝛ administrent̄: ip̄m.n. ꝯueniēs ē in oī hora: ꝛ eradicat hāc egritudinē in ꝑnc°, ꝛ statu. Et q̄nqꝫ cadit i medicinis hui⁹ [a] ⌈apat̄⌋ nux recēs, ꝛ folia ei⁹ cū sauich ꝛ vua passa, ꝛ sic⁹ cū vino ꝛ ol'o papaueris nigri: ꝛ meli⁹ ē vt ex oīb⁹ fiat empl'm. Et de medicinis ꝯueniētib⁹ in plib⁹ horis s̄t opiū, ꝛ acatia, ꝛ [b] ⌈doragagātū sil'r ꝛ cortices ḡnatox̄⌋ ḋ vnoquoqꝫ q̄x̄ sumat̄ pōdus. ʒ.j. floris eris. ʒ.j. semē hyusqami al. Et hmōi medicine nō ponunt̄ nisi sup illḋ, qḋ nō est vlceratū.

In illo v° qḋ de eo ē vlceratū, ē necessariū illḋ qḋ fortiter exiccet, sic̄ medicamē andaron, ꝛ [c] ⌈farafiō, ꝛ trocisci ranudros, ꝛ medicamē de keisim⌋ cū vino dulci, ꝛ cū rob: ꝛ reliq̄ q̄ dcā s̄t in curatiōe herisipile vlcerate, ꝛ formice miliaris. Et opꝫ vt empl'ent̄ ḋsup empl'a in die bis, ꝛ in nocte semel ꝛ bis. Et nō admistres [d] ⌈exiccatiua⌋ q̄ꝫtū potes, qm̄ ip̄a addūt in malitia egritudinis. Et oꝫ vt tu subuenias ei qḋ ꝯtinet locū, ꝛ loca adustiōis cum bolo ar. ꝛ aceto, ꝛ aq̄, ꝛ reliqs q̄ infrant ꝛ repcutiūt. Et id qḋ est ꝓpinquis illo est lana isopi ifusa in vino. Qū ergo q̄escit inflāmatio, ꝛ remanent vlcera, curent̄ cū eis q̄ sunt sicut empl'a [e] ⌈de merdasengi, ꝛ empl'a diabuticiaron⌋ ꝛ cū reliqs medicinis vlcex̄ corrodētium p̄dictis in antidotario. Et nux antiqua vnctuosa est conueniens ignip̄sico in hac hora.

De vesicis, ꝛ inflationibus. Cap.XI.

INflationes accidūt fꝫ duos mōs quorū vn⁹ est pp aq̄sitatē, q̄ expellit̄ ex ebullitōe in humorib⁹, cum q̄ eleuet̄ mā subito ad illḋ qḋ est sub cute, ꝛ inuenit cutem spissiorem, q̄ꝫ illud qḋ est sub ea, q̄re non penetrat in eā, immo remanet inflatio aquosa. Et scḋus est vt fit loco aquositatis sanguis, quare fit pus desubtus.

De cura inflationum. Cap.XII.

MUndificatio qdē corpis cuꝫ fl̄omia, ꝛ sil'ib⁹ ē fm ꝙ sciuisti, ꝛ admistret̄ regimē, ꝛ cib⁹ fꝫ modū q ē dict⁹. Et ponat̄ sup eas in ꝑnīs qū appent qḋ fit sic̄ lētes cocte cū aq̄, ꝛ sic̄ cortices ḡnatox̄, aut cortices ramox̄ eorū ḋcocti cū aq̄: totū illḋ ponat̄ fꝫ ꝙ scis in loco suo post ḋcoctionē, ꝛ lenitatē, tepidū. Si aūt exierit vesice, ꝛ volueris ipsax̄ curationē: qm̄ ille q̄ s̄t in grossiore cute dolēt, oꝫ vt apiātur cū acub⁹, ꝛ currat qḋ in eis est: ꝛ q̄ de eis sunt subtiles apiunt̄ p se. Et nō opꝫ vt tardet̄, imo apiant̄ ēt: ꝛ exp̄mat̄ qḋ est in eis cū facilitate paulatim. Deinde non euāant̄, aut vt sanent̄, aut vt vlcerent̄. Et si vlcerant̄, curent̄ cuꝫ emplis q̄ fiūt de cerusa, ꝛ q̄ fiūt ḋ merdasengi, ꝛ sil'ib⁹: ꝛ ꝓp̄e qn̄ cadit in eis sic̄ ireos: ꝛ empl'is herisipile, qn̄ ambulat, ꝛ corrodit: ꝛ formice, ꝛ reliqs q̄ diximus. Medicamē cōpositū ēt. ℞. merdasengi. lb.j. olei veteris. lb.j.ſ. arsenici. lb.j. decoq̄tur merdasengi cū oleo donec nō adhereat, ḋinde fundat̄ sup ip̄ꝫ arsenicum. Et itex̄ medicamen ꝯueniens ei, quod de ipsis accidit sup testiculos: ꝛ labia, ꝛ eis sil'ia, ꝛ ad vltimū supra mēbra q̄ vehemēter indigēt exiccatiōe. ℞. colcotar, ꝛ calcadis. viij. de vnoq̄qꝫ [f] ⌈foliorū rose⌋. ij. terant̄ cū aq̄, ꝛ administrent̄: ꝛ sil'r fim⁹ caprin⁹ cū melle, ꝛ qum cadūt escare, ꝛ carnes corrupte, ꝛ appet caro sana, tunc curet̄ cura [g] ⌈vulnex̄ planox̄.⌋ Et cadere qdē faciūt escaras, ꝛ carnem malā medicine note. Et in alexādria faciūt eas cadere cū herba noīata [h] ⌈sereicis,⌋ ꝛ itex̄ tarbehasis: Et oleum de albacuen est bonū ad deijciēdum eas.

Et ad vltimū administratio cāus escare, ꝛ curationis residui cum curatōe vulnex̄ sanox̄, est ꝯueniens valde. Medicamē bonū exptum antiquox̄ quod qdā modernox̄ ꝯcesserūt. ℞. sarcocolle, ꝛ aloes, ꝛ olibani, ꝛ ceruse, ꝛ ziniar oium eq̄l'r, ꝛ q̄ꝫtū est totū de boloarmeno, ꝛ fiāt ex eis forme sil'es auellanis: sumant̄, ꝛ dissoluant̄ cū aceto, ꝛ aq̄, ꝛ liniat̄ cū eis loc⁹ ponēdo [i] ⌈epithima sup epithima⌋ donec accidat in eo ꝯctio vehemēs, ꝛ fiat escara: ꝛ tunc aut cadet per se, si fuerit sub ea humiditas: aut est necessarium vt [k] ⌈radas⌋ eam, ꝛ facias ipsam cadere, ꝛ nō cesses facere illud, donec cadat totum.

De essere. Cap.XIII.

ESsere est pustula pua [l] ⌈lata⌋ sicut vesice, ꝛ ad aliquātulā tendēs rubedinē, ꝛ pruritū faciēs, ꝛ angustiā: eueniēs subito fm plīmū. Et accidit q̄nqꝫ vt currat ab ea hūiditas: ꝛ fortasse est sanguinea. Et fm plīmū fit vehemēs in nocte, ꝛ ei⁹ angustia fit in ea vehemētior, ꝛ ei⁹ tristitia.

Et cā ei⁹ est vapor cal'us eleuatus in corpe subito, aut a sanguine colerico, aut a flegmate baurachio.

Et sanguinea qdē ē vehemētioris rubedinis, ꝛ caliditatis: ꝛ vehemētioris ꝛ velocioris appitiōis. Et flegmatica est minor in omnibus illis: ꝛ vehementia flegmatice est in nocte plusquā vehementia sanguinee. Et qum essere inuadit locum amplum, tunc si non fiat flebotomia, timetur febris tertiana. Et oportet vt fiat flebotomia in spatio quod est inter illud, ꝛ inter [m] ⌈statum.⌋

De cura essere. Cap.XIIII.

SI sanguis qdem fuerit vincēs tūc oportebit vt in ꝑmis perueniat̄ ad flebotomiā: deinde ꝯsequēter adhibeatur solutiuū colere, si tollerauerit v̄tus, quod fit sicut qḋ fit de duab⁹ ptib⁹ myrobalanox̄, ꝛ pte vna hiere, cui⁹ potio sit. ʒ.iij. in sirupo acetoso: Et seda eaꝫ cum eis que sint sicut tamarindi, ꝛ aq̄ duox̄ ḡnatorum cum corticibus suis: aut aq̄ ḡnati [n] ⌈acetosi⌋ cum cortice suo: ꝛ infusione chrysomilorū: ꝛ aq̄ lactis acetosi, ꝛ Et trociscis de spodio canforatis cum aq̄ ḡnatox̄. Et est ex eis dare in potu aquā cal'am in die multotiēs, est ex eis que q̄ ꝯferunt ei, ꝛ lenire nām hn̄tis eam. Et de eis que

a A. Alia litera hore

b A. Alia litera dragātum furi ꝛ cortices eris

c A prassiū ꝛ trocisci tulūdur⁹ ꝛ medicamē alchisur

d A. Alia litera putrefacientia

e A. alrasebe ꝛ empl'm diabuthamun

f A. baurach

g A. exiturarū simplicium

h A. sarachias

i A. linimētū super linimentum

k A. eradices

l A. superficialis

m A. Alia litera principium

n A. Alia litera musi

sedāt eā est īfusio sumach colata, de q̄ sumant .ʒ.iij. Et ex cibis[a] †[tabsil,]ꝛ acetū cū oleo[b] †[ ]de amigdal,[c] [ꝛ sisamino ꝛ olo cū aq̄ vue acerbe]ꝛ lacte acetoso. Si āt humor fuerit baurachi⁹, euacueť corp⁹ cū myrobalanis, ꝛ cum turbith, de q̊ sit q̄ztum est medietas myrobalanoꝝ: ꝛ fit potio ei⁹ .ʒ.iij. Et deť infirmo de nuce cup̄ssi humida .ʒ̄.j. cū aloes .ʒ.j. Et sumať croc⁹ hortulan⁹, ꝛ terať, ꝛ ꝯcutiať cū aceto, ꝛ sumať in potu. Aut deť in potu aq̄ magre, aut aq̄ vrcei noui. Et ad sciaticam sumať cubebe .ʒ.j. cū trib⁹ .ʒ. zuccari, ꝛ pōdeř .ʒ.iij. seminis agni casti in lacte dulci. Et de eo qd̄ ē exptū ꝛ ꝯuenit in oi spē, est istud Calamenti .ʒ.ij. spodij .ʒ.ij. roŕ. rubeaꝝ .ʒ.s. canfore kirat.j. deť in potu cū aq̄ g̃nati acetosi. Aut sūať i potu[d] [sauia]qū ē ieiun⁹.

De[e] [sestiomeno,]ꝛ differentia inter cancrenas, ꝛ aschachilos. Cap.XV.

Sermo de his reb⁹ est ꝓportionaľ quodāmodo s̄moni de reb⁹ q̄ꝝ rememoratio p̄cessit. Dico g̊, q̄ mēbro accidit corruptio, ꝛ putrefactio ꝑꝑ cām corrumpētē ꝯplōnē ei⁹, ꝛ spūm aialē q est in ipso. Aut ꝑꝑ aliud ꝓhibēs cū ꝑuenire ad ip̄m. Aut ꝑꝑ aliqd ꝯgregās vtrasq3 intētiōes: sic venena caľa, ꝛ fra: ꝛ ea q̄ cuz sua sub̄a sunt ꝯ̄ria spūi aiali. Et sicut ap̄a, ꝛ pustule, ꝛ vlcera mala ambulatiua venenose sub̄e. Et ea in qb⁹ errať, sicut errať in effundēdo oleū in vlcerib⁹ ꝓfundis, q̄re putrefit caro. Et cū infrigidatione vehementi sup ap̄ata caľa, q̄re corrumpiť ꝯplo mēbri, que est in ipso. Prohibēs āt[f] [eum ꝑuenire ad ip̄m, aut aggregās vtrāq3 intentionez: ꝓhibēs qdē]est oppilatio: ꝛ illa oppilatio, aut est accn̄talis[g] †[ ]ꝓmitiua, sic ꝯstrictio q̊rundaz mēbroꝝ in radice sua forti: nā illa qn̄ ꝑseuerat, corrūpit membꝝ ꝑꝑ retentionez spūs aialis ab eo: aut retētionē v̄tutis sparse sup spūm aialē, q est in ipso, q expandiť ex corde, ꝛ aia: q̄re corrumpiť ꝯplo ei⁹, ꝛ moriť. Et qn̄q3 fit ꝑꝑ oppilationē corpalem, sicut ap̄a caľm, malū, fixū, magnū, grosse mãe oppilās meat⁹, ꝛ introitū anhelit⁹ quo idiget spūs aialis: ꝛ hoc cū hoc qd̄ retineť, ēt corrumpit ꝯplonem. Et qd̄ de hoc est in p̄nc°, ꝛ nō corrumpiť cuz eo sensus eius, cui est sensus, noiať cācrena: ꝛ ꝓprie qd̄ est sionides in p̄nc°. Et qd̄ ita ꝯfirmatum est, vt destruať sensus ei⁹ cui est sensus, ꝛ illud est vt[h] [destruať]caro, ꝛ qd̄ ipsam seqtur, ꝛ vsq3 ad os, siue sit incipiēs, aut succedēs ap̄ati, noiatur aschachilos.

Et qn̄q3 cācrene fiunt aschachilos: immo sť via ad ipsam: ꝛ totū h̄ accidit in carne ꝛ accidit in osse[i] †[ ]. Et qum ei⁹ corruptio incipit ꝑambulare in mēbro, ꝛ ap̄ať qd̄ est in circuitu corrupti, ꝛ fortasse ꝑuēit ad corruptionē, tūc dř[k] [totū]accidēs[l] [estiomenus.]Et dř dispō partis membri que iam[m] [putrefacta]est[n] †[ ]ꝛ nisi esset ꝑꝑ grossitudinem materiei sue, non adhereret, sed expelleret.

De cura. Cap.XVI.

Ecācrenis qdē duz in p̄ncipio ꝑseuerat, sperať q̄ saneť. Qum autē cōfirmať corruptio in carne, tūc necessariū est accipe totū ipsius. Qū g̊ vides mēbri colorē alterari, ꝛ est in via putrefactiōis, tunc oꝫ vt succurras liniēdo ip̄m cū eo, qd̄ ꝓhibeat putrefactiōez, sicut est bolūarmenū, ꝛ terra sigillata cū aceto. Si aūt illud nō vꝫ, nō inuenis excusationē, qn scalpellationē ꝓfundā facias diuersoꝝ modoꝝ in locis, ꝛ ponas sāguisugas, ꝛ flomes venas ꝓximas ei ꝑuas, vt accipiať sanguis malus cū cautella ei⁹, qd̄ circundat locuz, sicut cum epithimatibus p̄dictis. Et ponať sup ip̄m locum scalpellatū qd̄ ꝓhibeat putredinē: ꝛ fit ei ꝯ̄riū, de illis qb⁹ iest ꝓfundatio fortior, sic farina herbi cū sirupo acetoso, aut cū farina fabaꝝ. Et ꝓp̄e ꝑmista cum sale.

Et de illis q̄ desup liniunť est assa, ꝛ semē vrtice ēt, ꝛ aristologia rotunda, ꝛ succus folioꝝ[o] [acori]de vnoquoq3 sumať ꝑs vna, floris eris ꝑs media terať cū aq̄, donec fiat s̄m spissitudinē mellis: ꝛ line cū eo[p] [vuln⁹,]ꝛ in circuitu ei⁹. Et de medicinis ꝓhibētib⁹ corrosionē est, vt sumanť floris eris, ꝛ mellis, ꝛ aluminis eq̄les ꝑtes, ꝛ liniať cū eis: ꝓhibet.n. ꝛ facit cadere illd̄ qd̄ est putrefactū, ꝛ s̄uat illd̄ qd̄ seqť ip̄m. Si autē ꝑtrāsit dispō dispōnē ap̄atis, ꝛ dispōnē corruptiōis coloris ei⁹, ꝛ incipit ꝑuenire in mollitiē, ꝛ humectať parūper, tunc hec est inceptio ei⁹ in putrefactiōe, q̄re oꝫ vt pulueriześ sup ip̄m aristologia rotūda, ꝛ galle eq̄li mēsura accepte, dōec d̄siceť. Et silr̃ dragātum iteꝝ, ꝛ colcotar sūt bona, ꝓp̄e cū aceto. Et folia nucis, ꝛ silr̃ cucumeris asinini, aut succ⁹ ei⁹ epithimādo. Qd̄ si ꝑs carnis incipit corrūpi, incide eā. aut fac eā cadere cū eis q̄ sunt sic trocisci andaron, ꝛ forti⁹ eis calcadicon. Qūq3 feceris cadere ordinē vnū, succurre cū butyro ponēdo desup: deinde fac cadere s̄o, dōec ꝑuenias ad[q] [cutē]sanā. Et dragātuz rubeū est pulueriȝatio bona sup mollitiē, ꝛ putrefactionē. Et qn̄ appet putrefactio nō[r] [expellas cū incisiōe, ꝛ ꝯsumptiōe, qm̄]magnificať malū. Et qn̄ magnificať ap̄a in circuitu putrefacti, tunc laudatū est ei sauich cū succo hyusqami al. veꝝ apud me nō est bonum ei: immo oꝫ vt hmōi administrenť sup locuz sanū, vt ꝓhibeat ab ipso, et repellat. Et qum incidiť mēbꝝ qd̄ putrefactū est, tūc opꝫ vt cauterizeť illd̄, qd̄[s] [ꝯtinet]ip̄z cū igne: qm̄ illd̄ ē[t] [cū cautella]aut cū medicinis cauterizātib⁹, adurētib⁹: ꝛ ꝓprie in mēbris facile suscipientibus putrefactionē ꝑꝑ caliditatē suā, ꝛ[u] [qr supfluitates caľe approximant ei]sicut sunt testiculi, ꝛ anus: hec est ergo q̄ztitas quā diximus hic. Et tu qdem inuenies in sermone nostro, q est de vlcerib⁹ putrefactis, quod opꝫ te addere huic capitulo.

De althohoin. Cap.XVII.

Antiqssimi antiquoꝝ noiauerūt eū noie qd̄ trāslatū ē in arabico[x] [althohoin]dē ap̄a exn̄s in mēbris glandose, carnis[y] [aut alibi.] Et sensibilia qdem sunt sic caro glādosa que est in[z] [marilla, ꝛ origine]lingne. Et illa que sensum nō h̄ent, sunt sicut caro glādosa, q̄ est[ꝛ] [in mamilla in]s̄bascellis, ꝛ inguib⁹, ꝛ eis similib⁹. Deide dcm̄ ē post hoc[ꝯ] [ei]qd̄ est cuz hoc ap̄a caľm[ꝑ] †[ꝑdēs:]deinde dcm̄ est[a] [ap̄atio ꝑnitiosa]ꝑꝑ ꝯuersionē mãei ei⁹ ad sub̄am venenosaz, qd̄ corrūpit mēbꝝ, ꝛ alterat colorē ei⁹, qd̄[b] [seqť ip̄az]: ꝛ qn̄q3 resudat sanguinē, ꝛ vir⁹, ꝛ silia illr̃: ꝛ adducit q̄litatem malā ad cor ex via arteriaꝝ, q̄re accidūt vomit⁹, et pulsus cordis, ꝛ sincopis: ꝛ qn̄ ei⁹ accn̄tia fiūt vehementia interficit. Et videť q̄ ꝑmi noiabāt hoc postremū[c] [carmata. Et ē necessariū vt sit deteri⁹ eoꝝ illd̄ qd̄ accidit]s̄z ꝑlimū[d] †[ ]in s̄b ascellis, ꝛ inguib⁹ ꝛ post aures[e] †[ ]ꝑꝑ vicinitatē[f] [ei⁹]ad mēbra q̄ sť vehemēti⁹ p̄ncipalia. Et salui⁹[g] [althohoin mortaliū]ē illd̄, qd̄ ē rubeū: deinde citrinū: Et ex eo qd̄ ad nigredinē ē decliue, nō euadit aliqs. Althoin qdē multiplicanť in pestilētia, ꝛ in regiōe pestilētiali. Et inueniunť noia greca reꝝ q̄ assimilāť althoin, sicut tursios, ꝛ[h] [carmata]ꝛ carmakile, ꝛ

a †A. eius sunt althaffil
b †A. ꝛ oleum
c A. dulcib⁹ cuz aceto ꝛ oleuz cū aqua agreste
d A. abel
e A. corrosione ꝛ corruptōe mēbri
Alia litera f ——A.
g †A. a causa
h A. corrumpať
i †A. ꝛ alijs
k ——A.
l A. corrosio
m A. corrupta
n †A. putrefactio. Alia litera ꝛ dř dispō ꝑtis mēbri qd̄ est putrefactū mors ꝛ nisi eēt grossitudo mãei tūc ip̄a nō adhereret s3 expelleret
o A. persicorum
p A. vlcus
q A. carnem
r A. nō ꝑtermittas icisionē alr̃ enī3
s A. circuit
t A. curatio bōa
u A. vicinitatez supfluitatū3 currentium ad ip̄sa
x A. althaun
y A. ꝛ alhaltbic
z A. collo ꝛ mamillis ꝛ radice
ꝛ ——A.
ꝯ A. de illo
ꝑ †A. deide dcm̄ ē de illo qd̄ ē cū hoc ap̄a calidū3 perniciosum
a A. de oi ap̄ate pernitioso
b A. ip̄i vicinať
c A. Alia litera chamata ꝛ ex necessarijs ē vt huiusmodi ap̄ata ꝑnitiosa accidāt
d †A. in mēbris debilibus sicut
e †A. ꝛ deteriora eoꝝ sť illa, q̄ fiūt sub ascellis ꝛ p⁹ aures
f A. eorum
g A. althoin
h A. cumata

furios verum apud nos nõ est magna distinctio inter eorum nominationem.

¶De cura. Cap. XVIII.

Uacuatio qdẽ cũ flomia, ⁊ cũ eo qd̃ tollerat hora, aut qd̃ fit necessariũ ex eis q̃ educũt hũorẽ putrefactũ, est necessaria, Deinde oꝫ vt reuertaris ad cor cũ defensiõe eiꝰ, ⁊ ꝯfortatiõe ipsiꝰ cũ eis in qbꝰ sint infrĩatio, ⁊ odoramẽtũ, sic̃ acetositas citri, ⁊ [a]⌈niue,⌋ ⁊ rob pomorũ, ⁊ cydonioꝝ, ⁊ sic̃ g̃nata acetosa, ⁊ olfatus sic̃ rosaꝝ, ⁊ cãfore, ⁊ sandali. Et cibꝰ fit sic̃ lẽtes cũ aceto: ⁊ sic̃ cibꝰ cũ aceto valde acetosus, fcũs ex carnibꝰ [b]⌈arabengi⌋ ⁊ hedoꝝ. Et opꝫ vt [c]⌈roret mãsio ĩfirmi cũ aceto plĩmo, ⁊ folijs salicis⌋ ⁊ viol. ⁊ ros. ⁊ nenufare, ⁊ silibꝰ. Et ponant sup cor epithimata infrĩantia, ꝯfortantia, ex eis q̃ cognoscunt de medicinis hñtiũ pulsum cordis calm, ⁊ hñtiũ pestilẽtiã, Et ad vltimũ regant regimine hñtiũ aerẽ pestilẽtialeꝫ. Althoin v̓o ipm, ⁊ qd̃ currit cursu eiꝰ de eis q̃ noiata sunt, curet in p̃ncipio cũ eis q̃ ꝯstringũt, ⁊ infrãnt cũ spõgia infusa in aq̃, ⁊ aceto: aut in olo ros. aut oleo de pomis, ⁊ arbore mastic], aut oleo d̃ myrto. ista fiãt in p̃ncipio. [d]⌈in statu v̓o⌋ curet cũ [e]⌈scalpellatiõe⌋ si pole ẽ ⁊ fiat vt currat qd̃ est in ipo: ⁊ nõ dimittat vt [f]⌈brunũ fiat⌋ qm̃ addit venẽositas eiꝰ. Et si indiget vẽtosis sugẽtibꝰ cũ sbtilitate, fiat. Et in illo qd̃ hꝫ subam exiture, oꝫ vt [g]⌈admistret⌋ apud statũ eiꝰ, aut circa statũ eiꝰ cũ [h]⌈aptiõe.⌋ Et qñ ẽ illic febris, [i]⌈tardabis cũ infrĩatiõe, ne reducas cũ ea mãm retro.⌋ Et aptio qdẽ fit cũ eis q̃ st̃ sic̃ embroca cũ aq̃ camemille, ⁊ aneti, ⁊ reliquoꝝ [k]⌈apiẽtiũ⌋ sbtiliũ q̃ dicemꝰ i caplis vulneꝝ. Dixerũt [l]⌈carmata autẽ, ⁊ sephiros.⌋ Cõfert emplm de capillo veneris: ⁊ atriplice, ⁊ volubili, ⁊ radice [m]⌈euisci cũ pauca gũma pini⌋ ⁊ melle cũ vino: aut [n]⌈glutẽ⌋ cuꝫ gũma pini: ⁊ ceratũ, aut sordes aluearioꝝ apum: ⁊ lupini ifusi i aceto: aut radix cucumer] asinini cũ glutino albotin: aut nitꝝ cũ ficubꝰ, aut cũ [o]⌈fermẽto.⌋

¶De apatibꝰ accñtibus in glãdulis. Cap.XIX.

Posteãata glãdosa, q̃ nõ incedunt via [p]⌈atãgarij⌋ qñqꜫ accidũt in loco aliq̃ casu in crisibꝰ: ⁊ qñqꜫ cadũt casu expulsiõis a mẽbris radicalibus, Et fortasse attrahũt ea, vlcera ⁊ apata alia sup extrẽa, ad q̃ currũt mãe, [q]⌈in vijs quaꝝ icedũt⌋ carnes ille: q̃re [r]⌈iuoluunt cũ⌋ eis sicut accidit iguini, ⁊ subascelle ex apatione amboꝝ i eo q hꝫ scabiẽ, aut vlcera sup pedes, ⁊ manꝰ. Et qñqꜫ sũt cũ replõne corpis. Et qñqꜫ nõ est in corpe plĩma replo. Et eoꝝ cura [s†]⌈ ⌋ est diuersa a cura apatũ alioꝝ [t]⌈in p̃ncipio, cũ explone, ⁊ nõ⌋ administrat in eis illd̃: immo eũatio p flomiã, ⁊ solõnẽ vẽtris est illd̃ qd̃ est necessariũ. Curatio v̓o alia [u]⌈plonget⌋ in eis si pole est, donec d̃claret dispõ. Nã si fuerit ſm semitã crĩs, aut ſm semitã expulsiõis ex mẽbro p̃ncipali, tũc nõ oꝫ vt p̃hibeat oino: imo trahat ad mẽbꝝ q̃cũqꜫ attractiõe ẽ pole, ⁊ ẽt cũ vẽtosis. Si aũt fuerit pp̃ multitudinẽ replonis, tunc eũatio est radix: ⁊ minoratio cibi, ⁊ sbtiliatio. Et non admistres expulsiua, imo mollificatiua, ita tñ vt nõ admistres mollificatiua iteꝝ absqꜫ eũone: fortasse. n. euẽiet illd̃ sup mẽbꝝ cũ attractiõe materiei plĩme: imo qñ admistras mollificatiua, eũa cũ hoc: ⁊ trahe mãm ad diuersum. Timor. n. in expulsiuis ẽ reditꝰ mãei ad viscera, ⁊ ad mẽbra p̃ncipalia: Et timor in mollificatiuis, est attractio mãei plĩme. Et eũatio, ⁊ d̃clinatio mãei securãt ex nocumento mollificantiũ. Et qñ dolor fit vehemẽs, tũc necessariũ est vt sedes ipm cũ eis, q̃ sunt sic̃ lana ifusa i oleo calo: deinde adde in eo salẽ in fine eiꝰ, dõec sedet dolor [x]⌈statiꝫ,⌋ ⁊ in p̃mis fortasse addit in dolore. Et qñ corpꝰ ẽ mũdũ, aut mũdificasti ipm, tũc resolue, ⁊ nõ cures. Et qñqꜫ valet in resoluẽdo illd̃, qd̃ est sic̃ farina tritici: ⁊ saluiꝰ illa ẽ farina ordei. Et fortasse magnificat p resolõnẽ fortẽ apa, q̃re nõ admistret, nisi qñ ẽ necessaria repulsio ex mẽbris p̃ncipalibꝰ, ⁊ attractio mãei ab eis ad apa, timẽdo sup illa p̃ncipalia. Et multotiẽs qdẽ sanat ea in p̃ncº oleũ calefactũ, qd̃ effũdit solũ. Ueꝝ qñ apa ẽ in [y]⌈qꜫtitate,⌋ ⁊ suba sua molle, i mẽbro nobili, sic̃ mãmilla, ⁊ testiculo, ⁊ non timetur ex p̃hibitione eius nocumentũ, tunc prohibe, ⁊ repelle: sed quãdo sentis declinationem ad duritiem, tunc lini vbicunqꜫ sit.

¶De exituris calidis. Cap.XX.

Exitura est de sũma dubellet, que collectiõeꝫ faciũt ex apatibꝰ calis: q̃si nomen aldubellati cadat sup oẽ apa [z]⌈vlceratũ⌋ in iteriore cuiꝰ est locꝰ, ad quẽ effũdit mã aliq̃: ⁊ remanet i eo, q̃cũqꜫ mã sit. Et exitura [&]⌈qñ ẽ ex hac sua dispõne⌋ cala, [?]⌈tũc aggregat mã.⌋ Et qñqꜫ icipit apa calm sic̃ ẽ, cũ aggregatiõe, ⁊ solone ꝯtinuitatis itrinsece. Et qñqꜫ nõ icipit ita: imo icipit in iceptiõe apatũ caloꝝ sanoꝝ: d̃inde ꝯuertit eẽ eiꝰ apud statũ, vt icipiat in aggregatõe: ⁊ nos in posterioribꝰ differimꝰ ſmonẽ d̃ dubellet fris, q̃ ꝯprehẽdũt hũores viscosos, ⁊ gypseos, ⁊ lapideos, ⁊ arenosos, ⁊ capillares, ⁊ alios. Lꝫ sint qdã q appropriãt noie aldubellet illd̃, in q̃ st̃ humores illiꝰ g̃nis: veꝝ nos loqmur nũc de eo, qd̃ aggregat [ꝑ]⌈mãm⌋ hoc. n. [a]⌈si⌋ icipit exitura, pp̃ mãꝫ quã expellit nã, ⁊ nõ ẽ pole vt penetret cutẽ, neqꜫ [b]⌈ẽt supficiẽ carnis⌋ imo sepat eiꝰ ꝯtinuitatẽ p grossitiẽ suã, sepatione apiẽte, tũc q̃escit in vacuitate eiꝰ qd̃ sepat [c†]⌈ ⌋ ſꝫ plĩmũ [d]⌈q̃re⌋ apparet ei caput acutũ: ⁊ p̃pe si fuerit mã acuta. Iste g̃ exitur icipiũt, ⁊ aggregãt [e]⌈saniẽ⌋ deide maturat sanies, postea rũpit. Et fortasse idiget ꝯfortatõe i maturatiõe, ⁊ eruptiõe: ⁊ fortasse nõ indiget. Et qꜫto plus ẽ exitura vehemẽtioris eleuatiõis, ⁊ acutioris capit], ⁊ rubedinis, ẽ humor attractꝰ vehemẽtioris calitatis: ⁊ est velocioris maturitat], ⁊ resolonis, et eruptiõis: ⁊ p̃pe eminẽs, pcedẽs ex pinealis. Que aũt ẽ cũ diuersitate, lata, pfunda, pauce rubedinis, ẽ grosse mãei, mala, decliuis ad iteriora, pauci doloris, g̃uis motꝰ: Et deterior ista ẽ illa cuiꝰ eruptio est ad interiora: ⁊ corrũpit illd̃, sup qd̃ vadit. Et ẽ d̃ ea, q̃ expellit ad vtrũqꜫ latꝰ. Et laudabilior eruptio eiꝰ ẽ ad [f]⌈vẽtriculũ pp̃riũ⌋ mẽbro, cui ẽ via currens ad exteriora, sic̃ exitura stõci: vt. n. erũpat ad iteriora eiꝰ, ⁊ ipiꝰ ꝯcauitatẽ, meliꝰ est qꜫ rumpat ad exteriora eiꝰ, ⁊ ad [g]⌈vẽtriculũ ꝯtinẽtẽ⌋ mirach: sic̃ eruptio eiꝰ, q̃ in cerebro ad duos ventriculos añriores laudabilior est, qm̃ ambobꝰ sunt meatꝰ, sicut nasus [h†]⌈ ⌋, ⁊ aures. Et qñ rũpit ad spatiũ ꝯtinẽs cerebꝝ, aut ad vẽtriculũ posteriorẽ, nõ inuenit meatũ ad exteriora, ⁊ nocet nocumẽto vehemẽti. Et nõ est oẽ membꝝ ꝯueniẽs ad hoc, vt eueniat in ipo exitura: in iũcturis. n. minorat egressio exiture, qm̃ in eis st̃ hũores mucilaginosi, ⁊ loca eoꝝ ampla, non suffocãtia mãꝫ, neqꜫ retinẽtia [i]⌈egressionem putridi.⌋ Qd̃ si egrediat illic exitura, erit pp̃ rẽ maximã. Et d̃terior exituraꝝ, ⁊ malignior eaꝝ, est, q̃ egredit sup extremitates lacertoꝝ, ⁊ p̃pe lacertoꝝ plurium neruoꝝ. Et exiture qdẽ diuersificãt pp̃ spatiũ maturatiõis saniei sue, ſm hũorẽ in sbtilitate, ⁊ grossi

a A. limonis
b A. alteiugi
c A. circũdet locꝰ ĩfirmi cũ niue plĩma ⁊ folijs kalef
d A. et
e A. scarificatiõe
f A. congeletur
g A. occupetur
h A. facientibus saniem
i A tunc d̃clina ad infrĩantia ⁊ ñ sit illd̃ supfluevt non retrocedat mã ad posteriora ⁊ saniatio
k A. facientium saniem
l A cumata aũt ⁊ mecacaliꝰ conferunt
m A. maluauisci cũ pauco ammoniaco
n A. debach
o A. Alia litera giemeigi
p A. althoboin
q A. q̃ incedũt i vijs in qbꝰ sunt
r A. firmantur in
s† A. sic̃ sciuisti
t A. in hoc q in eis nõ icipit cuꝫ repcussiõe, neqꜫ cũ festinatione
u A. expectetur
x A. Alia litera deinde resoluat Alia litera cum eo quod resoluit
y A. carne molli vel laxa aut
z A. exñs in loco vacuo vl ꝯcauo vel habens locũ vacuum
& A. ẽ illa q̃ est ex summa illorum
? A. ⁊ que aggregat materiam Alia litera tũc aggregatur sanies
ꝑ A. saniem
a A. esse
b A. imbibit eaꝫ caro
c A. et
d —— A.
e A. materiam
f A. concauitatẽ propriam
g A. concauitatem quam continet
h† A. Alia litera ⁊ os
i A. vnde cogat eã ad putredinẽ

tudine sua: ꝛ ↄplone in calore, ꝛ frigore ei⁹, ꝛ eq̄lita te ei⁹: ꝛ ſm tp̄s, ꝛ etatē, ꝛ ſubam mēbri. Et nō ↄtin git [a] ⌈ne⌋ matureẜ exitura, ꝛ [b] ⌈ne⌋ ↄuertaẜ qꝺ̄ in ea eſt in pus, niſi ꝓꝑ ꝑuitatem caloris innati in mēbro, aut ꝓꝑ groſſitudinē ſube, que eſt mãei. Et qñqꝫ cō tingit ex hoc, vt fiat ſanies in interiore ꝑte ſui, ꝛ non appareat ſenſui ꝓꝑ ꝓfunditatē puris, ꝛ groſſitudinē ei⁹ qꝺ̄ eſt ſuꝑ ip̄m: Et ſtaẜ ſuꝑ maturitatē ſaniei velo citer, ꝛ qñqꝫ non ſtaẜ ſm ſubam ſuā in groſſitudine. Qꝺ̄ ſi maturaẜ, ꝛ ſubtiliaẜ, leniẜ ſuba ei⁹ velociter, ꝛ ſm ꝙ ē de carne iſta plima, ꝛ pauca. Et ꝓꝑ [c] ⌈cās exiture ꝛ cāus ad ſaniē ꝓꝑ replōnē ꝛ multitudinem mãei ꝛ corruptionē⌋ ei⁹. Et cāe [d] †⌈ ⌋ ei⁹ ſt nau ſeatiua ſacietas, ꝛ exercitia mala: ꝛ egritudines que non faciunt criſim cum euōne appente: ꝛ nocumēta animalia ex anguſtijs, ꝛ ſollicitudinib⁹ corrumpen tibus ſanguinē. Et de exituris qdē eſt ſpēs, que no minaẜ turmuſioſ: ꝛ eſt exitura que rumpiẜ, ꝛ quod eſt ſub ea eſt ſile carni bone, deinde apparet ab ipſa ſanies alia. Et de exituris eſt ſpēs que noiaẜ albir, ꝛ eſt exitura [e] ⌈vaſallis⌋ rotūda, ꝛ rubea: quā q hꝫ, ſm plimum nō expoliaẜ a febre: ꝛ eius euentus ſm plimū eſt in capite: ꝛ qñqꝫ accidit in alijs locis.

[a] A. vt non
[b] A. non
[c] A. cāe exiturarū ꝛ cāus ad ſaniem ſt repletio ꝛ multitudo materie ꝛ corruptio
[d] †A. cauſarum
[e] A. vlceroſa

ℭ Sigñtio ꝙ aꝑa fit exitura. Ca. XXI.

Cum videris pulſationem plurimā, aut duritiem prolongatam, ꝛ caliditatē, tunc exiſtima ꝙ apoſtema eſt in via vt fiat exitura.

ℭ Significatio maturationis, ꝛ eius ſignum. Cap. XXII.

Cum videris lenitatem quandā, ꝛ ſedationem doloris, tunc ſcias ꝙ eſt in via maturationis.

ℭ Judicia ſaniei. Cap. XXIII.

Sanies laudabilis eſt illa, que eſt alba, lenis, cui nō ē odor horribilis, ꝛ in q̄ non oꝑata eſt niſi cali tas innata, lꝫ non ſit excuſatio a cōitate exⁿee. Et non [f] ⌈addiẜ⌋ ei⁹ lenitas, niſi vt ſciaẜ, ꝙ ipſa eſt ꝑparata pati a ṽtute digeſtiua: ꝛ non diuer ſificaẜ eius [g] ⌈ꝑparatio⌋ in inobediēte, ꝛ obediēte. Et oꝫ ne ſit ei odor vehemētis horribilitatꝫ, vt ſi lon gingor a putrefactiōe. Dixerūt, ꝛ reqriẜ ex ea alba, qm̄ color mēbroꝝ radicaliū eſt alb⁹: ꝛ nō aſſimilat eā niſi nã potens ſuꝑ eā. Et ſanies mala eſt fetida, ſigñs putrefactionē q̄ eſt ↄ̄ria maturatiōi, ꝛ ſigt dñi um calitatꝫ exⁿee. Et qñ egrediẜ ſanies diuerſaruꝫ ꝑtium, [h] ⌈ↄuenientium⌋ coloꝝ, ꝛ ſubaꝝ eſt ēt de ge nere diuerſo a bona. Et neceſſe ē omni [i] ⌈ſaniei, vt faciat euenire in corpore putrefactionē, aut maturi tatē, aut diminutionem⌋ aut altereẜ cuꝫ modo alio.

[f] A. requiritur
[g] A. operatio
[h] A. diuerſoruꝫ
[i] A. mãe q̄ accidit in corpore vt putreſcat vel digeraẜ aut infrect ſeu induretur

ℭ Significatio exiture intrinſece. Cap. XXIIII.

Quando accidit aꝑa calīn in viſcerib⁹, ꝛ accidūt horripilationes, ꝛ febres: ꝛ nō eſt eis ordo, ꝛ fit dolor vehemētior, ꝛ eſt horripilatio in ꝑmis longioris ſpatij, deinde nō ceſſat abbreuiari ſpatiū eius, ꝛ addiẜ ḡuitas ſpatꝫ, tunc ſcias ꝙ aꝑa fit exitura, ꝛ ꝙ ꝑuenit ad collectio nem ſui. Et non fiunt dolores iſti in principio vehe mētiores: ꝛ q̄to plus approximat ſtatus, minoranẜ niſi qm̄ eruptio [k] †⌈ ⌋ fit in ꝑnc° [l] †⌈ ⌋ ꝛ ſolo ↄtinuitatꝫ [m] ⌈ꝛ dolor ꝑuenit ex ea⌋ qñ colligiẜ [n] †⌈ ⌋ ꝛ qñ fit mã ſanies, qeſcit [o] ⌈ēt⌋ calefactio fortꝫ, ꝛ inflãmatio: q̄re qeſcit febris eueni ens ꝑ cōitatem cordis. Et ſcias ꝙ durities pulſus eſt teſtimoniū magnum. Et qñ apparet ſignum exi ture [p] †⌈ ⌋ aldubellati in viſceribus, ꝛ non indura ẜ pulſus, nō iudices penit⁹, ꝙ ſit exitura interior. Jn hmōi. n. fortaſſe nō erit in viſcerib⁹: ĩmo i ſiphac qꝺ̄ ↄtinet viſcera. Et tu qdem iã ſentis latus in quo eſt extitura ꝑ ḡuitatem, que pēdet ex eo, ꝛ ꝑ dolorē.

[k] †A. doloroſa
[l] †A. ꝛ eruptio quidem
[m] A. ex q̄ ꝑuenit maior dolor ē illa que accidit
[n] †A. materia
[o] A. tunc
[p] †. et

ℭ Significatio maturatiōis intrinſece. Cap. XXV.

Quando accidūt ſignificationes exiture itrinſece, ↄ̄inde qeſcūt accñtia que ſunt ex febre, ꝛ horripilatione, ꝛ dolores ſedatione cōpleta, ꝛ remanet ḡuitas, tunc ſcias ꝙ ſanies iam confirmata eſt, ꝛ maturatio adeſt.

ℭ Significationes propinquitatis eruptionis intrinſece. Cap. XXVI.

Quando redeūt dolores, ꝛ fiunt pūctiōes, ꝛ mordicatio, ꝛ ḡuitas fit vehementior, ꝛ ſimilanẜ febres, tūc eruptio iã appropinq̄t. Qñ ergo accidit rigor ſubito, ꝛ ſedanẜ ḡuitas, ꝛ dolor, tūc iaꝫ eruptio fcã eſt: ꝛ ꝓpe qñ appet ſanies euãta, mordicãs illud qꝺ̄ ꝑtrãſit. Et eſt neceſſarium vt ſit arefactio ṽtutꝫ, ꝛ debilitas arefaciens. Et qñ exiture intrinſece fit eru ptio ſubita, ꝛ egrediẜ res plima, tūc fortaſſe accidūt pulſus cordis, ꝛ ſincopis mala, ꝛ fortaſſe accidit mors ꝓꝑ reſolonem ṽtutꝫ: ꝛ fortaſſe accidunt vomi tus, ꝛ ventris ſolō: ꝛ fortaſſe accidit ſputum ſaniei plime ſubito, qñ exitura ē in pectore: ꝛ fortaſſe acci dit ꝑfocatio, qñ erūpit ad pectus res plima ſubito.

ℭ Curationes exituraꝝ apparentiū. Cap. XXVII.

Euacuationes quidēꝫ, ꝛ ea quibus medicantur aꝑata in principijs ſuis, niſi timeaẜ redit⁹ mãei ad mēbꝝ nobile ſicut ↄ̄clarauim⁹, ꝛ ſicut errãt in hoc ſtolidi, ſunt res in qbus cōicãt exitura cala, ꝛ aꝑata cala q̄ nō ſunt exiture. Jllꝺ̄ ṽo qꝺ̄ ei appropriaẜ de regimi ne, eſt reſolō ei⁹ qꝺ̄ aggregatū eſt in ea. Et illud eſt ſm duos mōs regiminis: quoꝝ vn⁹ eſt, regimē cur rēs ſm rectitudinē qum [q] ⌈egritudo⌋ nō egrediẜ ab eo, qꝺ̄ ↄſuetum eſt plimū. Et eſt, vt ingenieẜ in matu ratione mãei vt fiat ſanies ꝛ in eruptōe ei⁹ poſt illꝺ̄, [r] †⌈ ⌋ vt tu obſnes ṽtutē, ꝛ ↄſnes eā ne ꝓſternãt eā dolor, ꝛ eruptio ſubito. plures. n. hominū mortui ſt ſincopizãdo ex arefactiōe ṽtutis: ĩmo opꝫ vt obſer uet eā medicus, q̄liter ↄfortet virtutem, ꝛ ↄſeruet eā cum eo qꝺ̄ ſcis: q̄re oꝫ vt cibeẜ patiens dubellati ci bis bonis: niſi ſit exitura in viſcerib⁹, qm̄ tunc opꝫ neceſſario, vt ſubtilieẜ cib⁹. Et ſcꝺ̄us eſt regimen egrediens a rectitudine ꝓꝑ neceſſitatem diſpōnis: ꝛ eſt qm̄ qñ egritudo eſt magna, ꝛ exitura ꝑtranſiens in magnitudine ſua illud quod ↄſuetuꝫ eſt, ꝛ timeẜ [s] ⌈feſtinatio⌋ rei in expectatiōe maturatiōis in ea, ꝛ ſciẜ ꝙ ṽtus nō ſufficit in maturatiōe illi⁹ totius: ꝛ ſi adminiſtranẜ maturatiua, ꝑducet illud ad veſtigiū imaturatōis, tūc neceſſaria eſt ꝑforatio cū cautella, ne ferꝝ tãgat illud, qꝺ̄ ſeqtur exiturã ↄ̄ mēbris no bilib⁹, in tactu quoꝝ a ferro eſt timor: Et [t] ⌈illꝺ̄ eſt⌋ qum ſenſeris, ꝙ mã tal eſt groſſitiei, ꝙ non matura biẜ, ꝛ ꝙ calor innat⁹ in mēbro tãte eſt ꝑuitatꝫ, ꝙ non maturabit, aut timueris ꝙ ipſe ꝓꝑ ſuã [v] ⌈abbreuia tionē⌋ eſt talis ꝙ alterabiẜ alteratōe nō maturatio nis ṽe: aut exitura eſt ꝓpe iūcturas, ꝛ mēbra ꝑncipa lia, q̄re timeẜ ꝙ ipſa corrūpat ea. Et ſi fidutiã hēt in medicinis faciētib⁹ inuiſcationē, ꝛ maturãtib⁹, nō elongabiẜ qn inuiſcãtia ꝓhibeãt penetrare inſpi rationē in [x] ⌈ſpatiū,⌋ ꝛ maturatiua moueãt calitatē debilē: ꝛ totū illud iuuat ad putrefactionē membri, in hmōi ergo ē neceſſaria [y] ⌈inciſio⌋ ꝓfunda, ꝛ ꝑfo ratio diſrumpēs: deinde ſequanẜ illꝺ̄ medicine, que

[q] A. apoſtema
[r] †A. et
[s] A. magnificatio
[t] A. ſimiliter
[v] A. diminutionem
[x] A. poroſitatib⁹
[y] A. Alia litera ſcarificatio

sunt in vltimo resolōnis, ⁊ exiccatōis. Et oȝ vt fint [a][pforatio, ⁊ sectio]incedētes in lōgitudinē villoꝝ neruoꝝ mēbri, nisi sit volūtas vt destruat opatio illius mēbri, timēdo casum spasmi: tunc.n.incide villos in latitudine, ⁊ saluabis ab eo qđ timebas. Et plimum qdem lōgitudinis villoꝝ est cū lōgitudine corpis, nisi in mēbris approp̄iatꝫ. Et [b][silr]inuenis plimū lōgitudinis villoꝝ [c][cum plimo ligature]⁊ rugaꝝ, nisi in mēbris appropriatꝫ, sicut in frōte. Et opȝ vt non approximet pforato, neqȝ [d][secto]aq̄, neqȝ oleū, neqȝ aliqd in quo sit pingue. Et si non est excusatio qn lauef, tūc fiat cū aq̄, ⁊ melle: aut aqua cum vino, aut cum aceto. Qđ si vehemētiora fiant apata, ⁊ inflāmatio post pforationē, [e][vaporef]cū lentibꝰ. Et si nō fuerit illud necessariuȝ, administrabis incarnatiua, ⁊ empl'a. Et scias q̄ hec pforatio ē gn̄atiua virus, ⁊ sorditiei, ⁊ fistulaꝝ: veꝝ qum non inuenis excusationē, tūc nō est ingeniū aliud. Et loca ꝯuenientiora ad expectanduȝ vt in eis maturef, sunt loca carnosa, paucoꝝ neruoꝝ, ⁊ venaꝝ. Et scias q̄ pineales, eleuate, acutoꝝ capitum, paꝝ indigēt pforatiōe, neqȝ an̄ maturitateȝ, neqȝ post ipsam.

Regimen maturatiōis, ⁊ ingeniū ad faciēdū pus in exituris apparentibus. Cap.XXVIII.

MEdicinarum maturatiuarū calitas opȝ vt sit ꝓxima calitati corpis, ⁊ sit eis inuiscatio quedā. De illis sunt in ꝑmis q̄dibus embroca cū aq̄ tepida, ⁊ empl'atio cū farina tritici, aut ordei: ⁊ triticū masticatū est meliꝰ in hoc: ⁊ panis cuȝ [f][pice]aut cera: ⁊ crocus: ⁊ puluis olibani, ⁊ pix cuȝ oleo roſ. aut adeps porci: aut empl'm de maluauisco, ⁊ semine lini. Et iteruȝ empl'm de ficubꝰ siccis, dulcibꝰ, grassis, pinguibus sol: aut cum farina ordei: ⁊ farina ordei iteꝝ: ⁊ ꝓpe si ponanf in ea isopꝰ, ⁊ origanū siluestre: aut aggregef cū aq̄ in qua decoquātur cū pauco sale, nō supfluo. Et qn̄qȝ ponif in eo adeps, aut oleū [g][aut] fortiꝰ illo [h][due ptes glutinis]albotim. Et medicine composite ex vuis passis, ⁊ storace, ⁊ galbano, ⁊ myrrha, [i]†[ ]⁊ laudano, ⁊ resina, ⁊ butyro, ⁊ mastice, ⁊ isopo humida, ⁊ radice cucumeris asinini, ⁊ radice san. draconis. Et empl'm galieni cū oleo de kerua absqȝ cera: ⁊ ꝓprie qn̄ soluif hoc empl'm in ol'o: ⁊ silr empl'ȝ diadimos, ⁊ empl'ȝ basilicō. Et de bonis in hoc est medicamē d̄ lapide marchasite cū āmoniaco, qđ desup ponaf donec cadat p se.

Regimen exituraꝝ qn̄ mature sunt. Cap.XXIX.

CUm inuenis exituraȝ grosse cutis, cū maturatione, cuiꝰ non spaf ipsius eruptio, Et sunt illic vene, ⁊ corde, ⁊ nerui, tunc opȝ vt pfores, qm̄ si dimiseris saniē, corrūpef: ⁊ corrumpet, ⁊ corrodet venas, ⁊ villos neruoꝝ: ⁊ illud qdē vehemētius erit cū fuerit ꝓpe iuncturas: ⁊ tu qdem querere cum tua pforatiōe locū saniei. Et sis sollicitus vt cadat porta pforatiōis inferius, nisi vbi nō est possibile. Et si illud, qđ est sup exiturā fuerit grossum, et [k][secueris,]tūc seca portā tm̄, qm̄ [l]†[ ]adherebit grossum cum eo qđ est post ipsum, Et si fuerit extenuatū, tūc seca totū eiua in longū. Et scias qđ locus in q̄ est sanies, declaraf p tactū: ⁊ [m]†[ ] qn̄ tāgitur cū digito [n][ꝓprie]⁊ tu obserua cū digitis alijs, saltem alteriꝰ manus an expellaf aliqd ex [o][cisti.] Et locus qdem saniei appet ex declinatione coloris ad albedinē: ⁊ dum nō est matura est declinis ad rubedinē. Et qn̄qȝ est locus saniei d̄clinis ad [p][rubedinē,]⁊ citrinitatē qū sanies nō est bōa,

[q][Et sustētare in tactu]absqȝ visu: verūtn̄ visus est adiuuās. [r][Opȝ ergo]vt in sectiōe [s]†[ ]ꝯseq̄ris lineas nāles [t][ligature][u][nisi q̄ sit apud sumē] nisi apud necessitatē [x][⁊]in mēbris diuersificātibꝰ sitū villoꝝ in lōgitudine sua [y][loco ligature.] Naȝ si tu secutꝰ fueris illđ in pforatione exiture, q̄ est sup frontē.s. [z][ligaturā,]cadet cutꝫ frontis sup faciem: immo opȝ vt tu diuersifices [⁊][ligaturā.] In eis v̄o q̄ sunt sic̄ inguina, opȝ vt vadas cūꝰ[ligatura]in latitudine cutꝫ. Et qum tu pforaueris exiturā, ⁊ extraxeris qđ in ea est, tūc necessariū est, vt tu succurras ad ꝯglutinādū cutē cū carne, vt nō [ꝝ][rūpaf ⁊ indurescat,]⁊ fiat tal'r q̄ nō glutinef: q̄re fiat sinus, q nō cesset impleri, ⁊ redeat sil'is exiture ꝑme: ⁊ quotiens mūdificaueris, nō moref iteꝝ qn impleaf: ⁊ fiat in v̄itate de gn̄e fistulaꝝ. Et anteq̄ȝ facias ipsam ꝯglutinari in hora opȝ vt mundes eā. Et si tibi necessarium fuerit, vt in ipsam intromittas radiū sup cuiꝰ caput sit pānus asp, cū quo mūdifices ipsam, ⁊ frices, deinde fac ipaȝ adherere, ⁊ ꝯserues eā cū ligatura ꝺm q̄ dicemus d̄ ligaturis cauernaꝝ, ⁊ vlceꝝ ꝓfundoꝝ, erit cōueniens valde. Et opȝ vt tu obſues in pforatione illđ, qđ diximꝰ de ꝯditiōibꝰ: deinde pforā in loco maturiore [a]†[ ]⁊ pte longiore a venis, arterijs, ⁊ cordis. Jnq̄t antilus si exitura fuerit in capite, tūc sectio eiꝰ sit sectio eq̄lis ⁊ sit cum radice natiuitatꝫ piloꝝ, ne sit trāsuersa in ea, vt coopiāt eā pili, ⁊ non oñdaf qum sanabif. Dixit: ⁊ qn̄ est locꝰ [b][eiꝰ oculus,]tūc eiꝰ pforatio sit [c][lata] Et si acciderit in naso, pforabimꝰ eā eq̄lem cū quātitate lōgitudinis nasi. Et si fuerit ꝓpe oculū, pforabimus eā pforatiōe sili capiti lune noue, ⁊ faciemꝰ tortuositatē inferius. Si aūt acciderit in mādibulis, secabimꝰ eā eq̄li sectiōe: qm̄ cōpositio huiꝰ loci est eq̄lis: ⁊ scif illud ex corpibus senū. Post aures v̄o pforamus illđ eq̄l'r. Brachia aūt, ⁊ cubitos, ⁊ manus, ⁊ digitos, ⁊ inguina oīa pforamꝰ in lōgitudine. Jnq̄t: ⁊ si fuerit ꝓpe coxas, pforabimꝰ eā pforatiōe rotūda. Et pforatio qdē rotūda est, q̄ apphendit cum apphensiōe sua in lōgitudine corpis aliqd de latitudine eiꝰ. Jnq̄t: qm̄ qum locꝰ iste nō pforaf rotunde, pol'e est vt aggregenf in eis māe, ⁊ fiāt fistule. Et silr ēt pforaf qđ est ꝓpe anum, pp locum humiditatis, que aggregaf in eo. Et in latere, ⁊ costis, pforatur [d][apiēdo.] Jn testicul' vero, ⁊ virga eq̄l'r. Jnq̄t: ⁊ similimus ꝓ̄pti semp, vt [e][ꝯsutum sit sequēs figurā loci]ꝗ̄to plus potuerimꝰ sup ipsum. [f][Coxe] aūt, ⁊ adiutoria secanf in lōgitudine ⁊ ꝯserua vt nō ledas neruos. [g][Et scias q̄ pforatio diuersificaf ꝺm loca, qm̄ qn̄ est apud oculū, tūc pforatio eiꝰ est [h][lata]similis situi oculi, Et in naso est cū lōgitudine nasi. Et ꝓpe aurem in mādibula est cū lōgitudine mādibule. Et corē secaf eq̄l'r, qm̄ cōpositio huiꝰ loci est eq̄lis. Et cognoscif illud ex corpibꝰ senū: Post aures v̄o pforaf eq̄l'r. Et in brachijs in cruribꝰ ⁊ coxa ⁊ v̄ga totū eq̄liter fit in lōgitudine: ⁊ silr in lacertꝫ vētris, ⁊ in dorso, ⁊ in inguinibꝰ, ⁊ subascellis pones eā pforatiōeȝ accipiētem ex latitudine ēt, ne fiat in ea sinus q fiat fistula. Et silr in ea q̄ est ꝓpe anū accipe de latitudine ēt, ne ꝓueniat sinꝰ, ⁊ fiat fistula. Et testiculi, ⁊ virga eq̄l'r, ⁊ in lōgitudine. Et in latere, ⁊ costis accipe i latitudie ēt, vt sit [i][trāsuersa,]qm̄ sitꝰ costaꝝ ē silr: ⁊ caro q̄ ē sup eas.][k] Jnq̄t ꝯsidera semp sitū carnis, ⁊ villos lacertoꝝ, qm̄ nō sumus ꝓmpti nisi ad hoc vt pforemꝰ cū imitatiōe loci, vt nō ꝓueniat incisio: ⁊ sit locus incarnatiōis bonus, non [k][grossus.] Et sit in oī dispōne studiū tuuȝ ne incidas arteriā, neqȝ venā magnā, aut neruū, aut villos lacerti: ⁊ pfora/

a A. scarificatio ⁊ apertio
b A. ꝓpter illud
c A. esse cū incessu linearum
d A. scarificato
e A. emplastref
f A. aqua ⁊ oleo
g A. et
h A. est nasturtium cuȝ glutine
i †A. ⁊ anacardo
k A. volueris scidere
l †A. tunc non
m †A. proprie
n —— A.
o A. tactu vl' ex compressione
p A. viriditateȝ

q A. ⁊ fūdamētū .s. cognitōis loci saniei ē tactus
r A. Et oportet
s †A. Alia litera non
t A. rugarum
v —— A.
x —— A.
y A. a loco rugarum
z A. rugas
⁊ A. perforatiōeȝ a rugis
ꝯ A. rugis
ꝝ A. fiat sicut testa ostracosa, et dura
a †A. Alia litera ⁊ magis carnoso
b A. in loco ocli
c A. tortuosa seu flexuosa
d A. pforatiōe arcuali seu lunari
e A. sit pforatio sequēs figuram creatā seu nāleȝ Alia litera incisio seu pforatio sequat figuraȝ loci vel figuram creatam
f A. Crura Alia litera vsqȝ illic. Jnq̄t considera
g —— A.
h A. tortuosa vel flexuosa
i A. tortuosa
k A. turpis

tio sit ſm magnitudinē exiture. Sȝ si fuerit pua, ⁊ currit qđ ē in ea ex loco vno, tūc seca eā in loco vno. Et si fuerit magna, tūc pfora eā [a] ⌈ex pncipio⌋ dein/de intromitte digitū tuū indicē [b] ⌈sinistrum⌋ in eo, [c] ⌈⁊ pfora eā vbi⌋ pueнerit [d] †⌈ ⌋ caput ei⁹, dein/de intromitte ēt in foramine ħo, ⁊ ſm hoc donec venias sup eā. Et si exiture fuerit locus [e] ⌈sufficiēs⌋ ex quo sit poſſe exire qđ est in ea, pforabimus ipsaȝ in illo loco: ⁊ si fuerit rotunda, aut fuerit ei figura ne egrediaƭ qđ est in ea ex pforatione vna, pforabim⁹ eā in interiore parte sui in duob⁹ locis, aut trib⁹ ſm q̄ntitatē q̄ȝ scis, ꝙ oē qđ aggregat in ea, currit in hora. Jngt [f] ⌈nisi⌋ sit exitura ꝯiuncturalꝭ, aut mēbꝝ nobile, aut mēbꝝ ꝓpinquū ossi, aut pāniculo, festina/bimus in pforatione ei⁹ anteq̄ȝ ꝯfirmeƭ ei⁹ maturatio, ne pus corrūpat aliqd de his mēbris: dico ergo istud est regimē, qn̄ nō inuenim⁹ excusationē de pforatiōe. Si aūt speramus ꝙ rumpaƭ p se, nō pfora/bim⁹, Et silr̄ si spam⁹ qđ ipsa erumpaƭ p medicinas faciētes eruptionē: fortasse.n. inuenimus in medicis facientibus eruptionē, quod stat loco pforationis.

Et multotiēs perforatur cutis perforatiōe aliqua, aut accipitur de ea aliquid, postea ponitur super eā eruptionem faciens, vt sit ei profundatio.

[a] A. Alia litera in loco cum pforatione maiori
[b] —— A.
[c] A donec
[d] †A. ad
[e] A. inferius
[f] A. si

ℂDe [g] ⌈eruptionibus exituralibus.⌋ Cap. XXX.

[g] A. erumpentibus exituras.

Xituras qdem saluas, in qbus nō est magna malitia, apit aqua calꝭa, ⁊ erumpit eas: putrefacte aūt ledunƭ ex hoc vehemēter, pp illud quod attrahiƭ eis ex materia. Et qum vides exituram quā aqua calida rectificat cōfide tc̄ de bōitate ei⁹. [h] ⌈ℂDe cura. C. XXXI.⌋

[h] —— A. ⁊ ꝯtinuatur cuȝ precedenti

Et scias ꝙ emplꝭatio cum radice narcisci rūpit oē prauū: ⁊ ꝓprie cū aqua, ⁊ melle: bulliaƭ totū illud cū oleo đ lilio, aut irino: Aut radix cāne recens cū melle, aut pice sicca cuȝ sorditie aluearioruȝ apum: Aut emplꝭm arbosilos: Aut sumaƭ cere, ⁊ resine, ⁊ butyri oiuȝ an̄. lb. j. ⁊ picis sicce, ⁊ mellis amboꝝ an̄. lb. s. ⁊ floris eris. ℥. iij. ⁊ olei q̄ȝtū sufficit. Et medicamē de alleis est bonuȝ valde. Aut sumāƭ amoniaci. vj. cere. iiij. glutinis albotin. iij. sulfuris citrini. iij. nitri. iij. ⁊ fiat ex eis emplastꝝ. Et de illis q̄ nos expti sum⁹, est vt sumantur medula ḡnoꝝ cotti, ⁊ nux rācida, ⁊ fermētū, ⁊ caules decocti, ⁊ cepe decocte, ⁊ sinapis, ⁊ fim⁹ colūbin⁹, ⁊ fiat ex eis emplꝭm: rūpit.n. velociter. Et iterum diaglon solutū in mucilagine sinapis, ⁊ sapone, associatū cū ficub⁹. Et de medicinis erūpētib⁹ stātib⁹ loco pforatiōis est, vt administreƭ emplꝭm factuȝ ex melle anacardoꝝ, ⁊ pice hūida: q̄ duo aggregēƭ cū igne eq̄lr̄, deinde ponanƭ sup exiturā p mediū dieȝ, qm̄ rūpet eā. Et de eis iteꝝ q̄ sƭ fortia est, vt sumanƭ alkali, ⁊ calx nō extincta, ⁊ ponāƭ in [i] ⌈submersiōe sui, ⁊ media aque:⌋ deinde coleƭ postq̄ȝ bullierūt: ⁊ sint in illa aq̄ alkali, ⁊ calx: deinde sumanƭ, ⁊ ponāƭ in caldariā de ere, ⁊ ponanƭ sup prunas, ⁊ ꝯgelenƭ in salē: Et sumaƭ de hoc sale aliqd, ⁊ q̄ȝtum est q̄rta eius de sale ammoniaco, ⁊ ponaƭ in mucilagine nasturtij in q̄ sit aliqd de melle anacardi, ⁊ admistreƭ. Aut sumanƭ cātarides, ⁊ teranƭ, ⁊ ponanƭ sup oleum vetus, ⁊ ponanƭ sup ignē leuē. s. ignē prune, donec totuȝ [k] ⌈coaguleƭ⌋ deinde teraƭ sic̄ teriƭ [l] ⌈emplꝭm,⌋ ⁊ fiat ex eo emplꝭm, ⁊ ponaƭ sup ip̄m mel anacardi: ⁊ ꝓp̄e si ponaƭ in eo sterc⁹ [m] ⌈accipitris⌋ aut stercus passeꝝ, aut sterc⁹ anatis. Et qdā iā dixerūt [n] ⌈alkebikeȝ.⌋ Et de medicinis resoluētib⁹, est oē calꝭm, resolutiuū, iteratū sup mēbꝝ cū rarificatione mēbri, ⁊ raritate ei⁹, cū vaporatiōib⁹ faciētib⁹ illud de illis, in qbus est humiditas calꝭa. Et q̄ȝto plus resoluiƭ, [o] ⌈emplꝭeƭ multotiēs loc⁹, ⁊ embroceƭ.⌋ Et oȝ ne vacuū sit regimē a medicinis leniētib⁹, donec leniaƭ durities ipsi⁹: [p] †⌈ q̄ ⌋ necessariū est, vt admistrenƭ leniētia sola. Et iste medicine resoluētes saniē sunt de sūma albaurach, ⁊ sinapis, ⁊ stercus auiū, ⁊ arsenicū, ⁊ calx, ⁊ cordumeni: ⁊ misceanƭ cū eis, q̄ sƭ, sicut tus, ⁊ glutinū albotin, ⁊ mastix, ⁊ [q] ⌈aldibic,⌋ ⁊ aggregenƭ cū aceto, ⁊ olꝭo antiq̊. Et medicamē fcm̄ cū alleis, aut ex albacuen, aut ex piretro, ⁊ stafisagria, ⁊ baurach cū melle. Et an̄ oia ista mūdeƭ loc⁹ cū aq̄ calꝭa. Et medicamē de marchasita cui⁹ đscriptio. ℞. lapidis marchasite. ʒ. xij. āmoniaci tātūdē, farine fabaꝝ. ʒ. vj. misceaƭ cuȝ resina hūida, ⁊ liniaƭ sup cutē, ⁊ ponaƭ sup [r] ⌈saniē⌋ dōec cadat p se: ⁊ oȝ vt admistreƭ statiȝ, qm̄ exiccaƭ velociter. Et medicamē fcm̄ [s] †⌈ ⌋ ex salis āmoniaci q̄ȝtitate ptis vni⁹, ⁊ ex bezahard q̄ȝtitate q̄rte ptis vni⁹, ⁊ ex lithargyrij q̄ȝtitate ptis vni⁹ ⁊ tꝭtie ⁊ ex olꝭi ātiq q̄ȝtitate ptis vni⁹, ⁊ duaꝝ tertiaꝝ ptis sūaƭ ex eo linimētū. Et qn̄ n̄ ꝯferūt medicine, sic̄ p̄dixim⁹, nec̄ariū est pforare, aut cauterizaƭ.

[i] A. aq̄ q̄ sbmergaƭ vel coopiaƭ quātitate vna ⁊ media
[k] A. fiat vnum
[l] A. vnguentum
[m] A. falconis
[n] A. alchibichengi
[o] A. minorabis reiterationē positionis ⁊ embrocationis
[p] †A. si acciderit ⁊ nō ꝯgeleƭ sanies, ꝙ si remota fuerit sanies, et resolꝭo fcā fuerit ⁊ remāserit durities, tunc
[q] A. aldebac
[r] A. locuȝ saniei
[s] †A. Alia litera de sale āmoniaco cui⁹ đscriptio

ℂRegimen exituraꝝ intrinsecaꝝ. Cap. XXXII.

Ldubelet qdē intrīsece oȝ vt reganƭ cū euotiōe: ⁊ ꝓp̄e qn̄ colꝭa est egrediens in egōne, ⁊ vrina: sigt ꝙ sanguis tot⁹ ē mal⁹. Qn̄ vo v̄ificaƭ existimatio medici ꝙ san. est bon⁹, p̄ter illū quē expellit ad exiturā, ⁊ p⁹ euonē, tūc opȝ vt matureƭ cū medicinis eq̄lib⁹, sic̄ est vinū tenue subtile, quȝ bibiƭ paulatim. ⁊ illđ cui initēdū ē in maturatōe exq̄sitissima eoꝝ, sƭ medicie sbtiliatiue, exiccatiue, sic̄ myrrha. ⁊ ciamomū, ⁊ reliq̄ spēs: ⁊ ꝯsequanƭ cū potu vini sbtilꝭ, qđ ē ad albedinē đcliue: Et đ ꝯpositꝭ sƭ tyriaca, ⁊ mythridatū, ⁊ homonusia.

ℂDe aldemenul. Cap. XXXIII.

Ldemenul iteꝝ sunt de gn̄e exituraꝝ: ⁊ plꝭmū eoꝝ fit ex malitia digōnis: Et ex motib⁹ sup replꝭonē: ⁊ q̄ currūt cursu illoꝝ. Et đteriores aldemēul sƭ, q sƭ ꝓfundiores.

ℂDe cura aldemenul. Cap. XXXIIII.

Uando appent aldemenul, tunc eoꝝ cura circiter tres dies est cura ap̄atuȝ calꝭoꝝ: deinde p⁹ illđ oȝ vt sit occupatio in resoluēdo, ⁊ maturādo: fortasse.n. resoluēƭ: ⁊ illđ ē ſȝ min⁹: ⁊ fortasse maturāƭ. Et n̄ oȝ vt sit negligētia i curatōe aldemēul: mlꝭtotiēs.n. ꝯuertiƭ ad exiturā magnā: ⁊ [t] ⌈cura ei⁹ ē⌋ leuo ſȝ q̄ȝtitatē nec̄itatꝭ flomie, et solꝭonis vētr], Et qn̄ fuerit i aldemēul plꝭsatio, ⁊ basradicis, tūc ē nec̄aria maturatio: q̄ adiuueƭ ad illā. Et [v] ⌈illū qđ q passus ē mlꝭtitudinē egressiōis⌋ aldemēul, libat solꝭo vētris, ⁊ rarificatio cutꝭ cū balneis admistratꝭ sēp, ⁊ exercitio. Et đ maturatiuis qdē ē semē almaru tritū cū lacte, aut cū ficub⁹ ⁊ melle: Et fic⁹ cū melle ip̄o. Et triticū masticatū ē bonū ad maturationē eoꝝ. Et silr̄ passe ꝯfecte cū baurach. Aut ficus cū sinapi pmixte cū oleo đ lilio. Et medicamē aldemenul cognitū. Et medicamē de fermēto notū. Et medicamē cui inest iste modus maturat. ℞. butyri. ℥. j. ⁊ mediā, fermēti acetosi. ℥. j. ⁊ semis almaru triti, ⁊ psilij oiuȝ an̄. ℥. j. s. [x] ⌈lactꝭ fici.⌋ ℥. iij. fenugreci, ⁊ se. lini oiuȝ an̄. ʒ. v. bulliāt i lacte, ⁊ admistretur: ip̄ȝ.n. ē iuuatm̄ tēpatū. Et qn̄ aldemēul difficilr̄ vēit ad pus, ⁊ cū gete calitatꝭ ḡuis, tc̄ floma venā q̄

[t] A. securat ab hoc
[v] A. corp⁹ replētū in quo multiplicaƭ egressio
[x] A. olei sisamini

imbibit ipm: deinde ventosa locũ: ⁊ non facias istõ in pncipio, qm̃ egrediet̃ san. virulẽtus, ⁊ retinebit̃ grossus, ⁊ fiet illic vlcus dur̃. Et qñ maturat̃, ⁊ nõ apit̃, pfora ipm, aut cũ medicinis aut cuz ferro, aut ſm q dcm̃ est in exituris. Et õ bonis erumpẽtibꝰ, est illud: semẽ lini, fimus colũbinus, ⁊ fermentum.

De Moro. Cap.XXXV.

Hoc est apa molle ex carne addita qõ accidit in carne rara: ⁊ plimũ eiꝰ fit in ano, ⁊ vulua: ⁊ qñq est saluũ, ⁊ qñq est malignũ dolorosum.

Tractatus secundus de apatibus frigidis, ⁊ que currunt cursu eorum. Cap.I.

Tumores frigidi: ⁊ q currunt cursu eor̃ in corpe, sunt fla, ⁊ melia, ⁊ ventositas: ⁊ cõpositũ ex eis: ⁊ tu iã sciuisti spẽs eor̃. Et apata fra, aut sunt flatica, aut melica, aut vẽtosa, aut cõposita. Et apata flatica, aut sũt simplicia, ⁊ noiant̃ apata mollia: aut aq̃sa sic accidit mẽbro alicui vt in eo aggreget̃ aq̃, sicut hydropisis ppria: Aut dubellet, in qbꝰ sunt sicut [a] [nodi] lenes, aut dure, sic scrofule, ⁊ nodi duri. Et melica aut sephiros, aut cãcer: ⁊ tu scies dñiam inter vtrosq. Et vẽtosa aut sunt [b] [eleuatio,] aut inflatio. Et [c] [eleuatio] qdẽ ẽ qñ vẽtositas pmiscet̃ sube mẽbri. Et inflatio est, qñ est ventositas aggregata in spatio vno, fixa in eo. Et qñq cõponunt̃ illa apata ad inuicem, ⁊ cum calidis ex eis.

a A. Nota q vbi habet̃ nodus in arabico habet̃ alselha

b A. althebegi

c A. althebegi

De apate molli flatico, qõ noiat̃ vndimia. Ca.II.

Est apa albũ, molle in quo nõ ẽ caliditas: ⁊ q̃to plꝰ mã ẽ sbtilior, ⁊ magis madida, ẽ mollificatio eiꝰ vehemẽtior, ⁊ digitꝰ faciliꝰ penetrat in eo qõ cõprimit, cuz phibitõe eiꝰ [d] [qõ est] in eo qõ nõ est in [e] [eleuatõe] ⁊ q̃to plus mã est grossior, est ad duritiẽ, ⁊ frigꝰ [f] † [ ] decliue. ⁊ plimũ eiꝰ est a vapore flatis: ⁊ est de gñe [g] [eleuatiõis.] Et differũt vndimia ab apatibꝰ melicis, p paucitatem duritiei, ⁊ paucitatẽ obfuscationis. Et qñ accidit ex pcussiõe, ⁊ silibꝰ, ⁊ nõ occurrit mã q̃ attrahit̃ ad locum eiꝰ, nisi flegma, tũc nõ apat pter apa flatis: ⁊ illud est par̃, ⁊ non euacuatur ex dolore.

d A. aliqua

e A. althebegi

f † A. magis

g A. althebegi

Curatio apatis mollis. Cap.III.

Euacuatio qdẽ q̃ fit cum solõne vẽtris, ⁊ abstinẽtia ab eo qõ gñat flegma, est res q̃ ẽ necessaria. Et qum fcm̃ fuerit illõ, oz vt fit repcussio eiꝰ in pncº, cũ eo qõ aggregat exiccatiõez, ⁊ resolõnẽ. Et oz vt fricet̃ locꝰ cum mãtili fricatiõe dura, dinde administrent̃ sup ipsuz exiccatiua. Et nõ oz vt ꝯtãgat ipm aq̃. Et de illis q̃ bona sunt in pncº est, vt administret̃ sup ipm spõgia noua infusa in aceto cõmixto: aut infusa in aq̃ baurach, ⁊ cineris. In subã.n. spõgie sunt exiccatio, ⁊ resolõ: Et q̃tiẽs addit̃ egritudo ponat̃ acetũ, in q̃ ifundit̃ spõgia fortiꝰ par̃, Et apud statũ pueniat̃ cũ ipo finis in fortitudine, ⁊ administret̃ solũ cuz spõgia, ⁊ pmixtum cũ oleis vehemẽt resolõnis. Et in illa hora iter̃ administra spõgiã infusaz in aq̃ cineris fici, ⁊ vitis, ⁊ [h] [ilicis] ⁊ siliuz. Et opz vt cõprehẽdat spõgia oia latera, ne declinet mã ad latꝰ aliõ. Et qñq administras loco spõgie, quz nõ iuenit̃, pãnꝰ duplicatꝰ in duabꝰ tũicis cũ aq̃ cineris: ⁊ qñ assiduat̃ sup ipm vna vice pꝰ aliã, fortasse sufficit, Et aq̃ calcis est fortior. Et de illis que ꝯferunt iter̃, est oleum rosꝫ. cum aceto, ⁊ sale, ⁊ sulfure cõbusto. Et ipsuz sulfur est bonum. Et cicer cũ aq̃ caulis est mirabilis iuuamẽti, Et memithe in pncipio solũ, ⁊ cũ qbusdã exiccãtibus calis est bonũ. Et strictura cũ ligamẽtis cõfert ei in quo nõ est mã grossa. Et opz in illa ligatura vt sit inceptio ab inferiore ad supiꝰ. Et succꝰ myrti est bonꝰ in pncipio: ⁊ bõitas eiꝰ post illõ est, vt cuz eo ꝯficiant̃ medicine post: Et qum hoc apa ẽ in mẽbro neruoso, spisso, aut ligamẽto, aut corda, permisceat̃ in medicis qõ incidat cũ lenificatiõe. Et qñ est cũ hoc dolor pp cãm que dcã est, tũc opz vt sedet̃ dolor in pmis cũ his que st̃ sicut isopꝰ humida, ⁊ vinũ coctũ, ⁊ cerataria ex oleo: ⁊ vt administret̃ embroca cũ vino stiptico nigro: ⁊ post illõ administret̃, [i] [cũ cinere, ⁊ silibꝰ.] Et õ epitimatibꝰ bõis est vt sumãt̃ myrrha, ⁊ liciuz, ⁊ cipi, ⁊ aloes, ⁊ crocus, ⁊ acatia, ⁊ boliarmeni par̃, ⁊ ꝯficiant̃ cũ aceto, Et aq̃ caul, ⁊ folia tamarisci, ⁊ sal, ⁊ oleũ, ⁊ bolumarmenũ emplata cũ aceto. Et iter̃ ei qdẽ cuiꝰ añcessit dolor, sumant̃ sordes balnei, ⁊ bulliãt cũ aq̃, ⁊ inspisset̃ cuz calce, q̃ ponat̃ in ea, donec fiat mollis, ⁊ liniat̃. Et iter̃ liniant̃ loca cũ oleo, ⁊ ponat̃ desup spõgia, aut lana imbibita aceto, ⁊ liget̃ sup ipm, ⁊ medicamen de fermẽto est iuuatiuũ. Et de eis q̃ sunt iuuatiua, ẽ vt sumant̃ folia lilij, ⁊ [k] [ꝯterant̃] bene, ⁊ expmant̃ ⁊ supponant̃: est.n. mirabile. Et silr̃ alumẽ, ⁊ liciuz ꝯtrita cũ aceto, ⁊ aq̃ cineris: Et de epithimatibꝰ fortis iuuamẽti est istõ, stercꝰ vaccinũ, ⁊ olibanũ, ⁊ storax, ⁊ vsnee, ⁊ calamꝰ aromaticꝰ, ⁊ spica, ⁊ absinthium, ⁊ oia iuuatiua, ⁊ oẽs medicine pdicte in areol apatum, rememorate in antidotario. Et qñq ꝯfert mollitiei accñti in [l] [apatibus] pgnãtium, vt sbmergat̃ sumitas cãne, de q̃ fiunt scope in aceto, ⁊ ponatur desup. Et meliꝰ eo est illud, quod fit post ꝯtritionẽ, [m] [ex] chimolea cum aceto, ⁊ anetum, Et õ embrocis, decoctio caulium, ⁊ aneti: aut decoctio corticum citri. Et mollitiei que est sequens hydropisiz, ⁊ egritudines alias, queritur cura que est cãe.

i A. aqua cineris ⁊ similia

k A. elixentur

l A. pedibus

m A. et

De nodis. Cap.IIII.

Nodi sunt dubellet flatice, cõprehẽdentes humores flaticos, aut gñatos a flate, que sũt facti sicut caro, aut sicut [n] [puls,] aut sicut mel, aut sic aliõ: ⁊ pp̃e q eueniũt in curuaturis iũctuar̃, aut res dura, non est longinquuz qn [o] [necessariũ faciat eiꝰ obuiatio esse melicã, iter̃.] Nos posuimꝰ eã flaticã, qm̃ radix illiꝰ duri est flegma, cui accidit vt desicaret̃ [p] [grosse:] Et qñq accidit vt nodet̃ nerꝰ, ⁊ similat̃ nodo, ⁊ non fit de nodis: ⁊ differt a nodis per hoc, q nõ sepat̃ ex omni pte, ⁊ non sepatur in longitudine, immo dxtra, ⁊ sinistra, Et multotiẽs accidit ex pcussione, q assimilat̃ nodis. Qum ergo curat̃ i pncº cũ strictura supposita, remouet̃, ⁊ resoluit̃.

n A. suscula farine

o A. sit necessari um ipsam reputare esse de gñe melancolie verum

p A. grossum

De cura. Cap.V.

Nodorum q sunt glandosi, curatio est incisio, ⁊ pforatio, non aliud, Et similr̃ curatio valens in [q] [duris] ⁊ silibus. Inqt antilꝰ: tende in pmis cutem, que e st sup nodos cuz manu tua sinistra, aut minister extendat eã tibi, ſm modum q est polis: Uerũtñ opz ne fecet̃ cistis nodi, qm̃ illud phibebit te vltimare excoriationez. Et qum extenderis tibi cutem bene, tũc seca eã cũ facilitate: qm̃ pole est qñq, vt velamẽ nodi tẽdatur cũ eo in dispõnibꝰ: tarda ergo donec appareat tibi velamẽ nodi: deinde extende tibi cutem vtriusq lateris cuz vncinis, ⁊ incipe excoriare cistim a carne, qm̃ possibile est excoriare ipsam, ⁊ fortasse est annexa ei, ⁊ tũc excoria ipaz cũ gamedin, dõec egrediat̃

q A. melinis

h A. glandis

cistis sana cū eo qd̄ est invētre ei⁹:illud.n.est magis certū qd̄ esse pōt. Qum ergo extraxeris illd̄,si cutis non supfluit a loco vulneris pp ꝓuitatē nodi,tūc ab/sterge san.ꝛ ablue vuln⁹ cū aq̄ mellis,ꝛ sue eā,ꝛ in carna. Et si ᵃ[magnificat]sup ip̄ꝫ plimū pp cōpres/sionē nodi,tūc abscinde ᵇ[radicē ei⁹ totā]dīnde cu ra. Et si nodus ē vicin⁹ neruo,aut vene,ꝛ est de illis q excoriant .tūc ᶜ[necesse ē]excoriare ip̄m,ꝛ si ē de illis q ᵈ[excoriant q nō]idigēt excoriatōe cū game din,ꝛ timet qd̄ abscindet aliqd de illo,tūc extrahe ex eo illd̄ qd̄ egredit,ꝛ pone in residuo medicamen acutū,ꝛ nō incarnes ip̄m,dōec scias,ꝙ nō remāsit in eo aliqd de cisti:qm̄ ᵉ[illd̄ qd̄ d̄ eo remanet redit qum vult nodus magn⁹:ḡ]imple ip̄m cotto, ᶠ†[ ]ꝛ cura ip̄m cū medicamine. Et qū pforat, oꝫ vt auferat cistis,q̄ est ei,cū ꝯplemēto sui:ꝛ si nō cū alio,saltē cū vncinis:qm̄ qn̄ dimittit,ꝛ si minimū sit de ea,redit. Et si poſſe ē vt excoriet,tūc si accipi ant cistis cū nodo erit meli⁹:ꝛ si relinqt aliqd de ci sti ponat in ea medicamē acutum,deinde ꝯnr adhi beat butyꝛ. Et in mellino qdē qd̄ est de exituris, sis sollicit⁹ adeo ne rūpat cistis ei⁹,ꝛ igenia vt egre diat cum cisti:nā si ei⁹ cistis rūpit,eius egressio erit difficil. Si v̄o accidat vt rūpat tūc rectū ē vt ᵍ[cō serues ip̄am ₛm illd̄ qd̄ est in ea,]ꝛ excoriatū ab ea aggreget,ꝛ stringat cuꝫ ligamētis. Et qn̄ currit de illo res plima,tūc oꝫ vt custodiat patiēs ip̄m cū cō fortātib⁹ nāꝫ suā:ꝛ ꝯseruet apud somnū:fortasse.n. adueniet sincopis ei:ꝛ oꝫ vt medicet curatiōe ei⁹,q timet sincopim. Et multi qdē de hn̄tib⁹ nodos,non tollerāt excoriationē,neqꝫ medicinas acutas pp ma gnitudinē egritudinuꝫ eoꝝ,ꝛ pp ꝯplones eoꝝ etiā, neqꝫ sufferūt aliḋ nisi pforationē. Oꝫ ḡ in istis vt pfo rent eoruꝫ nodi,ꝛ ex̄hat qd̄ egrediet ab eis:ꝛ neqꝫ ꝯsumas d̄ cisti,imo pone in eo oī die postq̄ꝫ egredit illd̄ qd̄ ʰ[aggregat]oleū cū butyro tepiduꝫ:nā ci/stis putrefiet,ꝛ egrediet p se. De bona aūt curatōe mellini fauosi est,vt incipiat,ꝛ euaporet cū aliquo calo:deinde emplet cuꝫ pass enucleatꝭ,Et meli⁹ est vt excoriet cutꝭ:d̄inde ponāt sup eā empla,ꝛ fortas se ꝯseqt medicamē acutū in excoriatiōe cutꝭ finē no/tum,sic calx,ꝛ sapo,ꝛ cinis,ꝛ alia de illis q̄ currunt cursu eoꝝ,de illis q̄ dcā st in erūpētib⁹ exituras. Et iteꝝ sumant calcis.ʒ.iiij.ꝛ fecis vini adusti.ʒ.ij.ꝛ ni tri.ʒ ij.magre.ʒ.j.ferueant in aq̄ cineris ebullitioni b⁹ paucis,ꝛ pōat in ampulla de plūbo,ꝛ roret sēp, vt nō exiccet. Et hoc medicamē ē bonū ⁱ[iteꝝ ꝛ al theeltil]ꝛ glādib⁹,ꝛ sitib⁹:et est vt sumant ellebo/ri,ꝛ arsenici rubei amboꝝ an̄.ptes due,ꝛ corticum eris ptes q̄tuor,ꝛ fiat ex eis linimētū cū oleo ros. Et sumat ex semine vrtice,ꝛ corticib⁹ eris,ꝛ arsenico cū oleo ro. Et de emplis bonis iteꝝ mellino,ꝛ oib⁹ exituris ᵏ†[ ]calis,ꝛ in qb⁹ ē hūor levis,est istud ℞.laudani,ꝛ ˡ[galbani,]ꝛ bdelii,ꝛ sorditiei vasis apis,ꝛ glutinis alboti eq̄les ptes, ᵐ[sumat ex istis] Et ex ⁿ[solutis]sine plima mordicatiōe ē vt sumat baurach,ꝛ medietas ei⁹ ellebori,ꝛ fiat ex eo ᵒ†[em plm]ex cera,ꝛ olo ros. Et iterum calcis ps.j.colcotar ps vna,arsenici ps.j. Glādulas aūt q̄ siles sunt alsilac:ꝛ sunt spēs nodi,si tibi est poſſe ex̄/here,extrahe sicut alsilac:ꝛ non fiat inde nocumen/tū neruo,aut mēbro vicio,fac. Et si fuerit in māu, ꝛ pede,ꝛ in loco ꝯiūcto cū neruis,ꝛ cordis,nō ꝯsu/mas ex̄here ip̄m:qm̄ faciet cadere patiētē i spasmū: immo ꝯtere ip̄m,ꝛ ꝯstringe sup ip̄m cuꝫ aliquo cui sit ḡuitas,donec ᵖ[maturet eū.] Et signum ei⁹ est, ꝙ hmōi compressio sup ip̄m stupefacit membrum.

ᵃ A. superfluit
ᵇ A. superfluum totum
ᶜ A. nō est malū
ᵈ —— A.
ᵉ A. si remāserit ex eo aliquid,redit sicut erat,et dteri⁹.ꝛ qn̄ incidit seu eradicat nodus magn⁹ p excoriationē tūc
ᶠ† A. in illa die
ᵍ A. ip̄e suāt sup illd̄ qd̄ est in eo
ʰ A. facit collectionē seu saniē sicut
ⁱ A. etiam altua/lil
ᵏ† A. et
ˡ A. ammoniaci
ᵐ A. fiat ex istis vnguentum
ⁿ A. medufat Alia litera dissoluentibus
ᵒ† A. vnguētuꝫ cum butyro
ᵖ A. detumescat

De glandulis. Cap.VI.

Quandoqꝫ gn̄at in qbusdam mēbris apa glādulosum,sicut auellana,ꝛ nux,ꝛ min⁹ eis:ꝛ mltotiēs sup ᑫ[volā]man⁹,ꝛ sup frōtē:ꝛ est in ꝑnc° talr,ꝙ qum sup ip̄m fit cōpressio,sepat:d̄inde redit mltotiēs,ꝛ mltiplicat:ꝛ fortasse nō redit. Et cura ei⁹ est de gn̄e curationis nodoꝝ. Et qn̄qꝫ sufficit vt ꝯterat,ꝛ cōprimat,dein de sup ip̄m stringat plūbuꝫ ḡuis stricture,qm̄ dige rit ip̄ꝫ,ꝛ ꝑꝑe qn̄ linit sup plūbo epithima digestiuū d̄ ill q̄ sciunt. Et oꝫ iteꝝ vt strictura admistret post eius digōnē,qm̄ illud est cā ꝓhibens reditionem.

ᑫ Alia litera —— A.

De pustulis glandulosis, Cap.VII.

Accidunt ēt qn̄qꝫ pustule glādulose ꝑue. Et eaꝝ cura est ipsaꝝ ꝯtritio,ꝛ exꝑssio ei⁹ qd̄ est in istis,ꝛ stringere plumbum super eas.

De fugille. Cap.VIII.

Fugille est de gn̄e apatū glādulosoꝝ:ꝛ q̄si hoc noie appropriat illd̄ qd̄ fit post aurē. Et nos qdē iā diximꝰ ₛmonē vlēꝫ in oib⁹,q̄ currūt cursu ei⁹. Et cura ei⁹ est cura ꝑdicta in caplo apatū glādulaꝝ,ꝛ in apatib⁹ q̄ st post aureꝫ. Et de illis q̄ st ei ꝓpria,ē cinis limaciaꝝ ꝯfect⁹ cuꝫ ātiq° adipe,nō salito:ꝛ huic qdē medicie nō ē par.et iteꝝ cinis mustelle pmixto in eo cerato cū oleo de lilio. Et antiq̄tur,ꝛ admistret:Et ꝯfert scroful etiaꝫ.

De scrofulis. Cap.IX.

Scrofule silant nodis:sꝫ differūt ab eis in hoc,ꝙ nō sūt sepate,sic nodi,imo st suspēse cū carne. Et plimū qdē accidūt in carne molli, Et ē eis iteꝝ velamē neruosum. Et fortasse fit scrofula vehemētꝭ magnitudinis. Et fortas/se ex vna eaꝝ gn̄ant ples:ꝛ silant i h ʳ[altheeltil:] Et qn̄qꝫ ordinat nodi,ꝛ fiūt sic ˢ[cingul⁹ pēdēs ex collo ad vnā ptē,]ꝛ q̄si sint racem⁹.ꝛ scrofule ad vltimū,st glādule ᵗ[sclirotice.] Et de scrofulis qdē st,qb⁹ associat dolor,ꝛ st ille qb⁹ pmiscet apa calꝫ,ꝛ mā cala:Et ē de eis qb⁹ nō associat dolor,ꝛ ē dif/ficil curatiōis, Et fortasse in ei⁹ curatōe ē necessaria pforatio,ꝛ putrefactio. Et hoies vehemēti⁹ exposi/ti ad hn̄das scrofulas i ptib⁹ colli,ꝛ capitꝭ,st curta hn̄tes colla,hūidaꝝ ꝯplonū. Et loca in qb⁹ gn̄ant pl⁹ scrofule,st collū,ꝛ sbascelle. Et vr̄ ꝙ nō noiant scrofule nisi ꝑpea ꝙ mltū accidūt porcis pp gulositatē eoꝝ,aut ꝑpea ꝙ figur̄ eaꝝ ₛꝫ plimū assilat porcꝭ. Et saluiores scrofle st,q̄ accidūt ifantib⁹ ꝛ ḡuiores eaꝝ st q̄ accidūt iuuēib⁹.

De cura. Cap.X,

Radix sup quā ē fiducia in curatiōe hn̄tiū scrofulas,ē eūo,ꝛ sbtiliatio regimis. Et de eūone laudabili ē vomit⁹. Et ē nec̄ariū solone educere fla grossū:ꝛ ꝑꝑe cū pillis noiatꝭ ᵘ[alguasili,]Et iteꝝ sūant turbit,ꝛ ziꝫib.ꝛ zucari ptes eq̄les,ꝛ bibāt vsqꝫ ad.ʒ.ij.ꝛ h qdē ē cū h qd̄ soluit fla grossū,n̄ calefaciēs,neqꝫ itestioꝝ faciēs rasurā. Et flomia iteꝝ ē iuuatiua:ꝛ oꝫ pculdubio vt fiat ex cephalica. Regimis v̄o sbtiliatio ē,qm̄ oꝫ vt d̄uitet cibos grossos,ꝛ potū aq̄ sup eos,ꝛ nauseatiuā sacietatē,ꝛ r̄plonē,ꝛ tolleret famē q̄ꝫtū ꝑt:ꝛ abhorreat oē ꝙ replet cap̄ mā:ꝛ oꝫ vt custodiat ꝑpat⁹ eis cap̄ ab eo qd̄ fac currē ad ip̄ꝫ mās ex ꝑpatiōib⁹ faciētib⁹ currē:sic ꝓ/sternē se sup faciē,ꝛ curuare se sup gēua plixe,ꝛ hr̄e pluinar ˣ[planū,]ꝛ ab opatiōib⁹ q̄ trahūt mās ad caput,sic locutio plima,ꝛ dolō capitꝭ,ꝛ rixa,et vētosatio ē icōueiēs patiētib⁹ scroflas ₛꝫ plimū:ꝛ illd̄ iō,

ʳ A. altualil
ˢ A. cholade
ᵗ A. sechiruſie
ᵘ A. aluasali
ˣ A. demissum seu nō eleuatuꝫ

qm̄ non est ei possibile vt euacuet ex mã, que est in scrofulis, ⁊ que currũt cursu eiꝰ: imo trahit ad eas, ⁊ ingrossat ipas ꝑ id qđ extrahit de san. subtili. Et multotiẽs qdẽ redeũt scrofule incipiẽtes extenuari, ⁊ resolui, ad dispõnẽ suã ꝑmã. Et oĩno regimẽ scrofulaꝝ similat̃ regimini sephiros ex ꝑte ipsiꝰ egritudinis. Et quã scrofule sũt magne tũc a[plagarij]alienãt se a curatiõe eaꝝ cũ ferro, ⁊ medicamine acuto. Et illđ ẽ de illis, q̃ ducũt ad vlceratiõez eaꝝ, ⁊ ipaꝝ corruptionẽ, Et est necessariũ in hmõi vti euõne, ⁊ mũdificatiõe, ⁊ subtiliatiõe cibi, ⁊ administrare medicinas resolutiuas sup eas cũ facilitate. Et iã inuenimꝰ b[empl'm apostolicon relatũ ad xp̄ianos, in scrofulis mortalibꝰ, ruptis, sanatiõis magne]sꝫ cũ facilitate ⁊ lenitate. Et de emplis c[calefaciẽtibꝰ scrofulas]est empl'm diaglon. Et qñqꝫ ꝑmiscent̃ cũ hoc emplo medicine alie d[q̃s posuit. Hip.]sic radix lilij ꝓꝑe cũ ꝓꝑetate q̃ est in ea: ⁊ sic stercꝰ capraꝝ, ⁊ ouiũ, ⁊ sic nasturtiũ, ⁊ radix cucumeris asinini, ⁊ vue montane, ⁊ ficus q̃ cadũt añ maturationẽ e[albe,]aut farina fabarũ, ⁊ amigdale amare, ⁊ bdelliũ: ⁊ aggregent̃ ad illud, ⁊ administrent̃. Et de emplis bonis est empl'm hmõi. ℞. farine fabaꝝ, ⁊ ordei, ⁊ pinguedinis porci, ⁊ f[rici]oĩum añ. ꝑtẽ .j. ⁊ radicis collognthide, ⁊ alumis iameni, ⁊ radicũ lilij, ⁊ picis hũide oĩum añ. ꝑtẽ .s. aggreget̃ illđ cũ oleo antiq̊ g[cũ pinguedine frixa,]post liq̃factiõez pinguedinis, ⁊ picis in olo. ⁊ ꝯfert. Empl'm bonũ resoluẽs duritiẽ in ebdomada, ⁊ in eo qđ ẽ minꝰ ea, in tribꝰ diebꝰ qđ Gal. narrauit in catagenis. ℞. sinapis, ⁊ semis vrtice, ⁊ sulfuris, ⁊ spume maris, ⁊ aristologie, ⁊ bdelij añ. ℥.j. ammoniaci, ⁊ olei antiq, ⁊ cere añ. ℥.ij. Et de medicis q̃ sup eas ponunt̃ est pix h[ꝯfecta cũ ea ficubꝰ]aut cũ sq̃lla, aut ꝯfecta cũ ea radix caulis ꝯtrita ⁊ radix cappar] cũ bdellio ⁊ lupini cũ aceto, ⁊ melle, aut cũ sirupo acetoso ⁊ stercꝰ vaccinũ aggregatũ vl' ꝯcoctũ cũ aceto, aut oĩa ista cũ adipe porci, aut cũ olo. Medicamẽ bonũ: Fenugreci ꝑtes .iiij. calcis, ⁊ nitri amboꝝ añ. ꝑs .j. aggreget̃ cũ melle. Et iteꝝ radix cucũeris asinini, ⁊ folia lauri ꝯtrita cũ glutino albotin: aut cinis amboꝝ aggregatꝰ cũ eo: Et iteꝝ aggregent̃ farina herbi ⁊ stercꝰ capraꝝ, ⁊ ouiũ, ⁊ ꝓꝑe mõtanaꝝ cũ vrina infantũ ⁊ fiat linimẽtũ. Et iteꝝ hoc medicamẽ: Myrrhe .x. ammoniaci .vij. ⁊ dibic .j. visci q̃rcini i[glandiũ .v. galbani olei de bezahar]sorditiei aluearij apũ. k[j. terat̃]⁊ iteꝝ aggregẽt̃ in mortario l[aldibic ꝑpatũ] ⁊ resina, ⁊ sint ꝑ oĩ lb. galbani. ℥.iij. aggreget̃ illđ: ⁊ est linimẽtũ bonũ. Et de medicinis bõis sunt, Cere, gũmi pini, adipis porci nõ salite, prasij, ⁊ floris eris ꝑtes eq̃les, fiat ex eis linimẽtũ. Et iteꝝ resine m†[dactiloꝝ] corticũ eris añ. ꝑtes .ij. aluminis iameni, arsenici oĩuꝫ añ. ꝑtes .iiij. sumat̃ ex eis linimẽtũ, Et de medicis bõis est medicamẽ de kitrã: ⁊ medicamẽ cucũeris asinini: ⁊ medicãmẽ de ꝯdisi: ⁊ medicamẽ noĩatũ sandaros: ⁊ medicĩe fcẽ cũ ꝑpẽtibꝰ, ⁊ singulis ex eis, ẽ vt sumat̃ ꝑpẽs mortuꝰ, ⁊ n[ꝓijciat̃ in vas lutatũ luto sapiẽtie, ⁊ dimittat̃ i furno] de lateribꝰ, ꝯ̃inde ꝯficiat̃ cum eq̃li q̃ᷓtitate sui aceti ꝑmixti cũ melle ꝑm medietatẽ, Et de medicinis bonis est, medicamẽ ꝯ corduẽni, ⁊ nasturtio, ⁊ fimo colũbino cũ oleo, ⁊ oĩa iuuatiua sũt iteꝝ singularia. Et sil'r farina herbi cũ eis, ⁊ sola cũ aceto, ⁊ cũ melle, ⁊ cũ pice, ⁊ cera ⁊ olo. Et iteꝝ sumant̃ vue mõtane, ⁊ nitꝝ, ⁊ resina, ⁊ farina herbi, ⁊ aggregent̃ cũ aceto ⁊ melle. Aut accipe radices lilij, ⁊ se. lini, ⁊ o[infundant̃]in vino, ⁊ ponat̃ in eis ambobꝰ ꝑꝰ illđ fimi colũbini q̃ᷓtitas quã exigit illđ qđ ꝑsens est, ⁊ fiat ex eis q̃si empl'm, ⁊ est mirabile. Et iã exꝑta sũt vrina cameli arabici, ⁊ p[anodatũ eiꝰ empl'm, aut epithima]cõmixtis cũ eis medicinis q̃ sũt ad scrofulas, ⁊ fuerũt iuuatiua. Et almugat ẽ ex q[epithimatibꝰ] mirabilibꝰ. Et existimauerũt qdã, ⁊ ẽ alkindus, q̃ r[messes cornu caꝑni]qum adurit̃ ⁊ bibit̃ ebdomada vna oĩ die põdere .ʒ.ij. s[video q̃ nõ oꝫ fieri] in oĩ mẽse ebdomada vna. Et scias q̃ de scroful' sũt, in qbꝰ est cãcerositas: ⁊ in hmõi qdeꝫ oꝫ vt ꝯficiant̃ medicine cal'e ꝑdicte cũ oleo rof. ⁊ dimittant̃ ꝑ dies aliq̊t, ⁊ administrent̃. In scroful' ãt que sũt cal'e ꝯplonis, nõ oꝫ vt sup̄flua sit admistratio medicinaꝝ acutaꝝ, imo sufficit eis, qđ est sicut sauich de tritico cũ aq̃ coriãdri. Et fortiꝰ illo est mirrha cũ duplo sui de licio, ꝯfecta cũ aq̃ coriãdri: ⁊ ẽ regimẽ in hoc vt vincat aq̃ coriãdri, aut vincat medicamen aliud, ꝑm q̃ ꝑñs est: ⁊ qđ necessariũ facit vehemẽtia inflãmationis, aut ꝑuitas eiꝰ. Et de illis q̃ ꝯferunt eis ẽ vt fiat sternutatio cũ oleo de nucleis ꝑsicoꝝ, excorticatoꝝ, adustoꝝ. Qđ si necessariũ fuerit in curatiõe scrofulaꝝ vti ferro, oꝫ tunc vt sit administratio eiꝰ in scrofulis vicinãtibꝰ venis ꝑlibꝰ, ⁊ venis pulsatilibus, ⁊ neruis cũ cautella, ⁊ defensiõe. hõ. n. qdã errauit qñ ꝑforaret q̃sdã scrofulas, ⁊ obuiauit ramo neruorũ reuersiuoꝝ, q̃re destructa ẽ vox: ⁊ iã accidit, vt non inueniret neruũ, sꝫ ꝯtegeret eũ frigori, q̃re corrupta est ꝯplo eiꝰ, ⁊ destructa ẽ eiꝰ opatio vsqꝫ quo redijt ad ipm eiꝰ ꝯplo cũ calefactione: ⁊ fortasse errauit, ⁊ inuenit alguidegi: ⁊ deterior alguideꝫ in hoc ẽ illa q̃ est ꝓfundior: q̃ ꝑꝑ qum excoriat̃ ex latere t[saluo, oꝫ vt sumant̃]scrofule, ⁊ destruat̃ qđ residuũ est cũ medicamine acuto, ⁊ non perueniat lateri lesio.

¶ De apostematibus duris. Cap. XI.

Apostema duꝝ, noĩatũ sephiros, qđ puꝝ ẽ, ẽ illud cui non associat̃ sensus, neqꝫ dolor. Et si remanet cũ eo sensus, u[⁊ dolor] ꝑuus, tũc nõ est sephiros puꝝ, Et purũ qdẽ, ⁊ nõ puꝝ cũ q̊ est sensus qdã, est ꝑuãs dolorez. Et sephiros aut fit a melia feculẽta sola, radicali, ⁊ color eiꝰ ẽ x[cineritiꝰ:]Aut a melia cõmixta cũ flate, ⁊ color eiꝰ est decliuis ad colorẽ corpis. Aut ex flate solo, qđ iaꝫ induratũ fuit. Et puri qdẽ color vt ml'tũ, est color plũbi, ⁊ est vehemẽtis tẽtiõis, ⁊ duritiei: ⁊ fortasse y[supeminent ei pili]⁊ hoc est illđ cui nõ est sanitas. Et est qđdã ex eo, cuiꝰ color est color corpis, ⁊ ꝑmutat̃ ꝯ mẽbro ad aliđ, ⁊ noĩat̃ fermoſt: ⁊ qñqꝫ ẽ cũ colore corpis duꝝ, magnũ, qđ nõ sanat̃, neqꝫ ꝑmutat̃ vnq̃ꝫ. Et oẽ sephiros aut icipit z[apparere]paulatim, ⁊ addit̃: aut ꝯuertit̃ ex flone, aut herisipila, aut exitura in loco vacuo. Et qñ ꝑlimuꝫ accidit durities in viscuribꝰ, nõ accidit nisi post apa cal'm, qñ curat̃ cũ infrantibꝰ viscosis, ex medicinis, ⁊ cibis. Et qñqꝫ cãcerat̃ sephiros, Et ꝑpinq̃tas sephiros ad cãcrum, ⁊ elõgatio eiꝰ ab eo, est ꝑm multitudinẽ inflãmatiõis eiꝰ, ⁊ paucitatẽ, ⁊ appitionez pulsationis in eo, ⁊ occultationẽ eius, ⁊ appitionez venaꝝ in circuitu eius, ⁊ non appitionẽ earũ.

¶ De cura. Cap. XII.

Oportet vt ꝯ his apatibꝰ illđ curet̃, cui ẽ sensus, ⁊ vt fit &[incisio]post mũdificatõez corpis cũ eo qđ educit hũorẽ faciẽtẽ egritudinez. Et fortasse ẽ illa mũdificatio cũ flomia, si est sanguis plime nigredinis. Et sup illđ fit qđ resoluit, ⁊ lenit simul. Et nõ curetur cũ eo qđ resoluit, ⁊ exiccat tãtũ: qm̄ illud ꝑducit ad vehementiam lapideitatis ꝑꝑ exiccationẽ grossi, ⁊ resol'onem subtil'.

a A. cyrugici

b A. vnguẽtum aplo'ꝝ qđ fcm̃ fuit ꝑ discipul' xp̄i eẽ magne imp̄ssiõis vl' sanatiõis in scrofulis magnis perniciosis eruptis vel vlceratis

c A. dilectis ⁊ cõnenientibus scrofulis

d A. q̃ faciũt ipꝫ fortioris operationis

e A. Alia litera ⁊ sunt exiccate

f A. anseris

g A. contritione bona

h A. cũ q̃ sit ꝯfecta farina

i A. v. galbãi qđ ẽ dazard

k A. añ. ꝑtẽ. j. terant̃ omnia

l A. viscꝰ artificialiter cõstructuꝫ

m† A. partem. j.

n A. incinerent̃ in vase lutato luto sapientie posito in tanur

o A. buliant

p A. qđ ex ea est coagl'atũ applicãdo ipm in emplo aut vnguentum

q A. emplastris

r A. melas

s A. sanat eã ⁊ oꝫ vt fiat

t A. est saluior ⁊ oꝫ vt accipiant

v A. quidam licet sit

x A. plumbeus

y A. sup eum est lanugo q̃dam

z A. ⁊ est sefiros quod apparet

& A. sollicitudo curationis

Et opꝫ vt ponant̃ curatiõi eiꝰ due reuolutiones: reuolutio resoĺonis cũ lenitate cũ eo qḋ nõ exiccat plimũ: qꝛ oẽ resolutiuũ ſm plimũ exiccat: ⁊ humectatiuũ raro resoluit, Et opꝫ vt ſit gͣdus eius in calitate ex scḋo ad tertiũ: ⁊ in exiccatiõe ex gͣdu pͥmo. Et reuolutio alia lenificatiõis: Et ſint iſte due reuolutiones ſuccedẽtes. Et opꝫ vt membꝝ famẽ pati cogat̃ in reuolutiõe resoĺonis, ⁊ trahat̃ nutrimẽtũ ad eiꝰ oppoſitũ cuꝫ motiõe illiꝰ oppoſiti, ⁊ exercitio eiꝰ, ⁊ ipſiꝰ famelicatiõe: Et ᵃ[cibet̃] in reuolutiõe lenificatiõis, ⁊ ᵇ[fiat ei cã appetẽdi] nutrimẽtũ cũ fricatione, ⁊ q̃ ſunt ei ſilia, ⁊ liniat̃ cum pice: Et diuerſificet̃ neceſſitas in ṽtute medicinaꝝ resoluẽtiũ, ⁊ lenificãtium, ⁊ ꝯbilitate eaꝝ ſm raritatẽ mẽbri, ⁊ ipſiꝰ ſpiſſitudinẽ, ⁊ vehemẽtiã duritiei, ⁊ debilitat eſt eiꝰ. Et iteꝝ cõpoſitio medicinaꝝ opꝫ vt aggreget̃ iter duas ṽtutes. Et opꝫ ne multũ vtant̃ balneo, qm̃ resoluit ſubtile, ⁊ aggregat ſpiſſum, ⁊ nõ ꝑuenit ad hũc finẽ vt leniat ſpiſſũ. Et lenificãtia qdẽ, i qbꝰ ẽ resoĺo q̃dã, ſt̃ ſicut adipes gallinaꝝ, ⁊ anſeꝝ, ⁊ vituloꝝ, ⁊ boũ, ⁊ ceruoꝝ ꝓꝑe, ⁊ medulle eoꝝ, ⁊ adeps hirci, ⁊ aſini adeps eſt bona eis, ⁊ adipes rapaciũ leonum, ⁊ vrſi, ⁊ ᶜ[leopardi, ⁊ adib] ⁊ q̃ currunt curſu eoꝝ de vulpibus, ⁊ ᵈ[lupis] ⁊ adipes rapaciũ auiũ. Et opꝫ vt miſceant̃ cũ eis q̃ ſt̃ ſicut ammoniacũ, ⁊ bdelliũ, ⁊ galbanũ, ⁊ ſtorax, ⁊ maſtix qñ ꝓꝑant̃ ad resoluẽdũ: ⁊ ᵉ[fiãt ſingl'aria.] Et de p̃dictis adipibus melior ẽ adeps leonũ, ⁊ vrſi. Et in mucilagine fenugreci, ⁊ lini, ſt̃ resoĺo ⁊ lenificatio. Et oꝫ ne in iſtis adipibꝰ, ⁊ eaꝝ ſiĺibꝰ ꝯ mollificãtibꝰ, ſit ſal oino: qm̃ ſal exiccat, ⁊ indurat: imo opꝫ vt ſit eaꝝ opatio opatio soĺ in cera, que lenit, ⁊ liq̃facit, ⁊ nõ ꝑueĩt ad hoc vt exiccet. Et ꝯ ᶠ[lenificãtibꝰ iteꝝ in qbꝰ ẽ resoĺo] q̃dã ſt̃ ſic bdelliũ ᵍ[ſiciliẽſe] ⁊ oleũ antiquũ, ⁊ oleũ de alcãna, ⁊ oleuꝫ de lilio, ⁊ galbanũ, ⁊ laudanũ, ⁊ ſtorax, ⁊ iſopꝰ humida, Et meliora eoꝝ ſt̃, q̃ ſt̃ minoris antiq̃tatꝪ, ⁊ exiccatiõis, ⁊ vehemẽtioris hũiditatis: ⁊ iteꝝ maſtix albuꝫ appropinq̃t p̃dictis. Et in oleo de alcãna, ⁊ oleo de lilio, ⁊ ſicubꝰ ʰ†[ ] ⁊ alkerua ẽ de resoĺone, ⁊ lenificatiõe ſimĺ, qḋ ẽ ſupra ſufficiẽtiã, Et de lenificãtibꝰ qdẽ ẽ, vt ſumat̃ fex ⁱ[ſeminũ] ⁊ fex aceti, ⁊ ferueãt, ⁊ effundat̃ poſt ebullitiõem bonã ſuꝑ ᵏ[vtraſq̃, qḋ ẽ ei ꝯueniẽtiꝰ] ⁊ adminiſtret̃. Et ꝯ medicinis bõis ad illḋ ẽ, vt ſumant̃ ſtercus aſini, ⁊ radix euiſci, ⁊ fiat ex ambobꝰ linimẽtũ: ⁊ ſi fuerit cũ ambobꝰ ſtorax, erit melius. Et iteꝝ qñ appet lenitas, oꝫ vt liniat̃ cũ ãmoniaco ſoluto cum aceto forti diebꝰ ꝓlibꝰ, ꝺinde redeat lenificatio: aut ˡ[galbano, ⁊ oppoponaco] aut ſumant̃ galbanũ, ⁊ ãmoniacũ, ⁊ bdelliũ, ⁊ terant̃ oĩa, ⁊ inuoluant̃ cũ oleo de ben, ⁊ oleo de lilio cũ aliquãtulo mucilagis fenugreci, ⁊ liniꝫ ⁊ fiat ſicut emplr̃m. Et ſordities balnei eſt ex medicinis vehemẽtis iuuamẽti, qñ ponit̃ in empl'is apatũ duroꝝ. Et quꝫ nõ inuenit̃ ſordities balnei, tũc adminiſtret̃ loco eiꝰ ᵐ[aq̃ euiſci,] ⁊ nitꝝ. Et de empl'is bonis in hora resoĺonis ſũt empl'a, q̃ ſunt ad ſcrofulas, de illis q̃ diximꝰ: ⁊ empl'a iulios, ⁊ colophon. Et qum apa eſt vehemẽtꝪ groſſitiei, tc̃ nõ eſt excuſatio ab aceto: ipm̃. n. incidit, ⁊ debilitat ṽtutem mẽbri: ⁊ ꝓprie qñ eſt neruoſum: qm̃ eſt vehemẽtius vacuũ a mã: ⁊ dimittit eã cãe impꝛimẽti deforis: veꝝ opꝫ vt ſit admiſtratio aceti, ⁊ intromiſſio eiꝰ in medicis, in fine rei, nõ i eiꝰ pͥncᵒ: ⁊ vbi cadit vltimatio in lẽificatiõe, ⁊ cũ itromiſſiõe tepiditatũ lẽificatõis: ⁊ alleuiet̃ in admiſtratõe aceti. Et qũ nõ fit alleuiatio cum aceto, nocet neruis, ⁊ ꝯuertit in lapideitatẽ. Et medicꝰ tunc fit audacior in adminiſtrando acetum, qñ apa eſt in mẽbro carnoſo: ſicut id qḋ eſt in ſplene, Et qñq̃ linit̃ locꝰ cuꝫ aceto, ⁊ vaporat̃ cum eo, deinde ꝯſeq̃t̃ cum epithimate, ſicut illḋ qḋ eſt de oppoponaco, deinde ãmoniaco ⁿ[deinde incipit] cũ pauco leui, poſtea ᵒ[addit̃ ṽtus ꝺinde gradat̃] ad lenificationẽ. Et opꝫ vt adminiſtret̃ ſuper apa oleũ lene, in q̊ nõ eſt ſtipticitas: ⁊ ẽ magis ꝯueniẽs q̃ꝫ aq̃: ⁊ ꝓꝑe oleũ de aneto ſcm̃ cũ aneto hũido.

Et illḋ duritiei qḋ eſt in neruis ⁊ cordis, curet̃ cuꝫ iciſiuis. Et de curatiõibꝰ bõis ad illḋ ẽ vaporatio ex lapidibꝰ ignitꝪ, ᵖ[.ſ.] lapide molẽdini: ⁊ meliꝰ q̊ t vaporatio ab eo, eſt cũ aceto: ⁊ melior a q̃ fit vaporatio eſt marchaſita, Et opꝫ vt ad hãc ꝑueniat̃ ſummã invaporando, ⁊ ſuffumigãdo, donec appeat ſudor. Et qñq̃ linit̃ cũ marchaſita trita cũ aceto, ⁊ cõfert: Et opꝫ vt alleuiatio iteꝝ fiat in adminiſtratiõe aceti, vt ñ ſepet ſubtile, ⁊ iduret ſpiſſum, ⁊ vt nõ corrũpat ṽtutẽ neruoꝝ ſuꝑflue: ⁊ eſt in pͥncᵒ deterius: ⁊ ponant̃ adminiſtratiõi eiꝰ iterpolatiões, in qbꝰ eſt lenificatio. qum ergo incipies, tũc vaporet̃ mẽbruꝫ cũ eis q̃ diximꝰ, ⁊ leniat̃ tũc cũ medicinis ꝯuenientibus, ⁊ vt illud fiat in membro carnoſo, eſt ſaluius.

De duritie iuncturarum. Cap. XIII.

Quandoq̃ accidit in iuncturis durities prohibens moueri iũcturas cũ facilitate, ⁊ non deſtruit ſenſũ. Et qñq̃ ẽ ᵠ[neruꝰ cũ q̊] eſt ſtupor aliquis, et quãdoq̃ eſt ʳ[carnoſior]. Et cura eſt cum eo quod ſciuiſti.

De eis que nominant̃ almiſmar. Cap. XIIII.

ˢ[Almiſmar] ẽ nodꝰ rotũdꝰ, albꝰ, ſiĺis capiti claui. Et plimũ qḋ accidit ex ꝑcuſſiõe, ⁊ poſt exituras, ⁊ pꝰ curationẽ eaꝝ ampliꝰ mĺtiplicat̃ i corꝑe. Et plimũ accidit in pedibꝰ, ⁊ digitꝪ pedũ, ⁊ in iferioribꝰ: ⁊ ledit in tm̃, ꝙ ꝓhibet inceſſuꝫ: q̃re oꝫ vt ſectio fiat ſuꝑ ipm̃, ⁊ extrahat: aut moueat̃ cũ manu ſemꝑ: ⁊ ãnectat̃ ei plũbum ᵗ[qm̃] taĺr eſt ꝙ non eſt poſſibile vt extrahatur. Et plimum qdem eiꝰ: quꝫ nõ curat̃, fit cãcer

De cancro. Cap. XV.

Cancer ẽ apa melicũ de melia aduſta a mã colica, aut in q̃ eſt mã colica, cũ q̃ cõbuſta eſt, nõ a pura feculẽta. Et differt a ſephiros ꝑ ſe, cũ dolore, ⁊ acuitate, ⁊ pulſatione q̃dã, ⁊ velocitate additiõis ꝑꝑ multitudinẽ mãei, ⁊ inflatiõe ꝑꝑ illḋ qḋ accidit in illa mã de ebullitiõe, qũ ipſa venit ad membꝝ. Et differt ab eo iteꝝ ꝑ vẽas: q̃s mittit in circuitu ſuo ad mẽbꝝ in q̊ eſt, q̃ſi pedes cãcri: ⁊ non ſt̃ rubee ſic̃ in ſlone, imo ꝯclines ad nigredinẽ, ⁊ obfuſcationẽ, ⁊ viriditatẽ. Et iã diuerſificat̃ ab eo, qm̃ plimuꝫ aduẽtꝰ ſui fit icipiẽdo: ⁊ aduẽtꝰ duri fit ꝑmutãdo ex caĺo. Et differt a ſephiros ᵘ†[ ] qm̃ ẽ ei ſẽſus, ⁊ illi nõ ẽ ſẽſus oino: ⁊ plimũ qdẽ accidit in mẽbris raris: ⁊ illḋ ẽ in mollioribꝰ plꝰ ˣ[i cꝑe] ⁊ in mẽbꝛꝪ neruoſis iteꝝ. Et i pͥmis qũ accidit, ẽ occĺte diſpõnis, ʸ[⁊] qñ appet cãcer ambigit̃ eẽ eiꝰ ᶻ[i pͥmis ⁊] qñ appet ſm plimũ: ꝺinde appent ſigna eiꝰ: Et in pͥmis qñ appet in pͥncᵒ, ẽ ſic̃ faba ꝑua, durꝰ, rotundus, fuſci coloris, in q̊ eſt calitas q̃dã. Et cãcer qdẽ eſt vehemẽtis doloris. Et aliꝰ ẽ ꝑui doloris, qetꝰ, Et aliꝰ ẽ q ꝑducit ad vlcerationẽ: qm̃ ẽ ex melia, q̃ ẽ ᵗ[aduſtio ſanguis, ⁊] aduſtio colere pure ſoliꝰ. Et aliꝰ ẽ ſiccꝰ, q nõ vlcerat̃. Et qñq̃ ꝑmutat̃ vlceratꝰ ad nõ vlceratũ. Et qñq̃ reducit eũ ad vlceratũ curatio eiꝰ cũ ferro: ⁊ põit ei labia groſſiora, ⁊ duriora. Et videt̃ ꝙ h̃ apa ſit noiatũ cãcer ꝑꝑ vnã duaꝝ reꝝ, aut ꝑꝑ ſuam tenacitatem cum mẽbro, ſicut eſt tenacitas cancri

a A. ſaturet̃ cibo

b A. dimittat̃ ad ipſum fluere

c A. alnemer et lupi

d A. aldabba

e A. adminiſtrẽt ſingul'r qñ ꝓparãt̃ ad lenificandum

f A. reſolutiuis in qbꝰ ẽ lenificatio aliq̃ etiam

g A. alſcalabi

h †A. albeſti

i A. olei ſeminũ lini

k A. eas vnctuoſitas caude caſtratoꝝ arietum

l A. ſumat̃ galbanũ ⁊ oppoponacum

m A. euiſcum

n A. incipiendo

o A. augẽdo ṽtutem deinde gradando

p A. ſicut

q A. neruoſa cuꝫ qua

r A. carnoſa

ſ A. Almeſemar

t A. quando

v †A. puro

x —— A.

y A. quoniam

z —— A

Alia litera

t —— A.

cum eo quod venatur, aut ꝓpter formam suā in rotunditate sua, ſm plurimum cū colore suo, ⁊ egressiōe venaꝝ: q̄ sunt sicut pedes eiꝰ in circuitu ipsius.

De cura. Cap. XVI.

Illud qđ oꝫ [a] ⌈cauere⌋ de cura eiꝰ est, q̄m qum incipit fortasse est poſſe vt ꝓhibeatᷓ ne addatᷓ sup illud, qđ ipse ē: ⁊ ꝯfuetᷓ ita vt nō vlceretᷓ. Et accidit in q̄busdā hoīs vt sanetᷓ icipiēs: ꝯfirmatᷓ vō nō. Et multotiēs q̄dē accidit cācer interius occultꝰ, ⁊ ē [b] ⌈rectificatio⌋ in eo ſꝫ q̄ dixit optimꝰ Hip. vt nō moueatᷓ: q̄m si mouetᷓ, fortasse ꝑducit ad mortē: ⁊ si dimittitᷓ, ⁊ nō curatᷓ, fortasse ꝓlongatᷓ spatiū cū salute q̄dā: ⁊ ꝓprie q̄n rectificantᷓ cibi, [c] ⌈⁊ ponuntᷓ ō illis q⌋ infrant, ⁊ humectāt, ⁊ g̃nant māꝫ [d] †⌈ ⌋ saluā [e] †⌈ ⌋, sicut aq̄ ordi, ⁊ pisces alradradi ꝑui, ⁊ vitelli ouoꝝ sorbiliū, ⁊ silia illis. Et q̄n est illic calitas, tūc detᷓ lac vaccinū, statiꝫ q̄ū extum est butyꝝ, ⁊ collatᷓ: ⁊ qđ sumitᷓ ex oleribꝰ humidis, [f] ⌈vsq̄ ad cucurbitā.⌋ Et fortasse sufferūt cācri ꝑui sectionē: nā si poſſe est vt destruantᷓ cum aliquo, tūc nō est poſſe vt destruantᷓ nisi ꝑ incisionē vehemētē vt [g] ⌈ex toto assumatᷓ mēbꝝ inuadēs qđ est in circuitu eiꝰ⌋ incidendo ipm ex [h] †⌈ ⌋ circūdate aꝑa [i] †⌈ ⌋ eradicādo oēs venas, q̄ imbibūt ipꝫ: ita vt nō remaneat de eis aliq̄d: ⁊ currat post illđ ex eis sanguis plimꝰ: Et iā āncessit mundificatio corpis ꝑ soſſonē vētris, ex mā mala: ⁊ flomia, Deinde ꝯserua eū [k] †⌈ ⌋, faciendo eū stare sup cibos bone q̄ṫitatꝭ, ⁊ q̄litatꝭ: ⁊ ꝯfortatiōe mēbri ad expelleñ. Q̄uānis icisio in plibus hoīs addat ei malitiā. Et fortasse indiget post icisionē cauterio: Et fortasse erit in cauterio timor magnus: ⁊ illđ erit, q̄n fuerit cācer ꝓpe mēbra ꝑncipalia, ⁊ nobilia. Et iā narrauit q̄dā ꝑmoꝝ, q̄ medicꝰ q̄dā incisit māmillā cācerosam radicitus ⁊ cācerata est altera: dico, q̄ poſſe fuit, si fuit [l] ⌈illud⌋ in via cācerādi, q̄m inuenit illā egritudineꝫ: ⁊ poſſe fuit, vt esset ſm semitā ꝑmutationis: ⁊ est magis appens.

Rememoratio regimis soluēdi ipsuꝫ. Cap. XVII.

Sumat in potu multꝭ vicibꝰ, inter q̄s sint dies pauci, quaq̄ꝫ vice q̄tuor aureos epythimi cuꝫ aq̄ casei, aut aq̄ mellis: aut decoctionē epithymi in sirupo acetoso. Et ei qui ex omnibꝰ est fortis, detur hiera hellebori.

Remēoratio mediciaꝝ localiū ad cācꝝ. C. XVIII.

Er medicinas locales ad cācrum requiruntᷓ q̄tuor intētiones. s. destructio cācri penitꝰ, ⁊ est difficilis: ⁊ ꝓhibitio additiōis: ⁊ ꝓhibitio vlceratiōis: ⁊ curatio vlcerati. Et in illis q̄bꝰ q̄ritur destructio cācri [m] ⌈penitꝰ,⌋ itur vsus illđ, in quo est resoſo eiꝰ, qđ collectum est de mā mala: ⁊ expulsio eius, qđ ꝑparatum est ad colligēdū in mēbro [n] ⌈de ea: ⁊ si fuerint⌋ vehementꝭ v̄tutꝭ, ⁊ motionis: [o] ⌈tunc dimittatᷓ⌋ nā illud qđ de medicinis forte est, addit cācro malitiā: Et siſr opꝫ iteꝝ vt alienentᷓ in eis mordicatiua: ⁊ ꝑꝑ illud sunt medicine bone ei [p] ⌈in⌋ mineralibus ablutis, sicut tutia abluta: ⁊ misceantᷓ cū ea q̄ñq̄ꝫ de oleis, sicut est oleū roſ. ⁊ oleum de keiri.
Ad illđ vō, qđ ꝓhibet additionē, ꝑuenitᷓ cū abscisiōe māei: ⁊ rectificatiōe cibi: ⁊ ꝯfortatione mēbri, ⁊ cū medicis repcussiuis notꝭ: ⁊ administratōe linimētoꝝ mineraliū: sic linimētū fricatiōis lapidis molēdini, ⁊ lapidis cottis: ⁊ sic linimētū ſcm̄ ex fricatiōe eiꝰ, qđ resoluitᷓ iter tabulā ⁊ manichā de plūbo in humiditate effusa sup tabulā, q̄ est sicut oleū roſ. ⁊

a A. sperare
b A. rectū ⁊ conueniens
c A. cuꝫ eis que
d †A. quietam
e †A. ñ furiosaꝫ
f A. ita vt etiam ex cucurbita.
g A. eradicetur ꝑueniēdo admēbꝝ circuēs ipm
h †A. membro
i †A. cancerosū trahendo ⁊
k †A. Alia litera mundificatum
l A. illa
m A. Alia litera ne augeatur
n A. ⁊ q̄ non sit
o —— A.
p A. de

sic aq̄ coriādri: ⁊ iteꝝ emplaſtio cuꝫ agresta trita est bona iuuatiua. Et illa q̄bꝰ q̄ritᷓ ꝓhibitio vlcerationis sſ liniméta ꝑdicta ad ꝓhibēdā additionē, qum nō fuerit in eis mordicatio: oia. n. ea sūt iuuatiua: ⁊ ꝓpe q̄n miscentᷓ cū fricatiōe ꝑdicta, q̄ fit ex pistello, ⁊ tabula plūbeis [q] ⌈q̄n est ꝯfricata⌋ terra sigillata, aut boluarmenū, aut oleū antiquū, ⁊ aq̄ semꝑuiue, ⁊ cerusa cū succo lactuce, aut mucilagine psilij, ⁊ cerusa, ⁊ plūbo [r] ⌈q̄m⌋ est cōpositio bōa. Et de eis q̄ sūt iuuatiua, est emplaſtio cū cācris fluuialibꝰ recētibꝰ: ⁊ ꝓpe cū climia. De illis aūt q̄ in curatiōe vlcerati sſ bona, ē vt assiduetᷓ pānꝰ lini infusus in aq̄ solatri sup eū: ⁊ q̄tiēs fortasse exiccatᷓ, madefiat desup cū aq̄ eiꝰ. Aut sumatᷓ medulle tritici, ⁊ olibani, ⁊ ceruse ō plūbo, oiuꝫ pōdꝰ. ʒ. j. ⁊ terr̄ sigillate, ⁊ boliarmeni, ⁊ aloes abluti, oiuꝫ añ. ʒ. ij. aggregentᷓ ista, ⁊ terantᷓ. Et admistrentᷓ sup hūidū pluueres: ⁊ sup sicca cū emplm ſcm̄ cuꝫ oleo roſ. Et q̄ñq̄ꝫ ꝯfert eis cinis cācri cū cerato, ex olo roſ. et meliꝰ eo ē cui admistū est eq̄le ei de climia. Et quādoq̄ꝫ confert in eo medicamen de tutia: aut tutia abluta cum aq̄ portulace, aut mucilagine psilij.

De aꝑatibꝰ vētosis, ⁊ iflatiōibꝰ lacertoꝝ. C. XIX.

E aꝑatibꝰ vētosis aliđ est, qđ fit a vapore leui: ⁊ silatur [s] ⌈extuatiōi⌋, ⁊ currit cursu eiꝰ. Et aliđ ē, qđ fit a vapore vētoso, ⁊ noiatᷓ inflatio: ⁊ ē ei [t] ⌈impulsio, ⁊ vicissitudinaria accessio: ⁊ fortasse ꝑcutit ꝑcussiōe manꝰ:⌋ ⁊ ꝓpe q̄n iuenit spatiuꝫ ad qđ aggregatᷓ, sic stōus, ⁊ itestina, ⁊ qđ ē iter pāniculos circūdātes ossa, ⁊ iter ossa circūdata lacertis, ⁊ iter lacertos, ⁊ silr qđ circūdat cordas: ⁊ fortasse ñ [v] ⌈resoluit⌋ spatia imo [x] ⌈subtiliat⌋ mēbra cōiūcta: ⁊ [y] ⌈resoluit⌋ ea: ⁊ g̃natᷓ in eis: qđ facᷓ necessariū disrumpe ea. Et vētositas remanet, ⁊ retinetᷓ ꝑꝑ spissitudinē suā, ⁊ ꝑꝑ grossitudinē suā, ⁊ ꝑꝑ spissitudinē eius qđ ꝯtinet eā, ⁊ ꝯstrictionē poroꝝ. Et q̄ñq̄ꝫ existiat hō, q̄ sup mēbꝝ eiꝰ sic genu, fit aꝑa indigēs ꝑforatiōe, q̄re ꝑforat ipm, ⁊ egreditᷓ ventositas tm̄.

De cura. Cap. XX.

Alius autē qđ est sile [z] ⌈extuatiōni⌋ cū augmēto loci curatio ē genꝰ curatōis eiꝰ. In inflatiōis vō curatiōe ē necessariū qđ cutē ingrediatᷓ, ⁊ resoluat illđ, qđ ē in ea. Et sit poſſe, vt sit infiei sup locū mora spatij lōgi: Et ē necessariū vt sit i fine ſbtiliatiōis, vt firmetᷓ ſbtilitas ꝑtiū eiꝰ ex ꝓfundatiōe vltia. Et fortasse idiget positione vētosaꝝ absq̄ꝫ scarificatōe, vt carmietᷓ [7] ⌈vētositas.⌋ Et ō medicis eiꝰ localibꝰ sſ olea caſa, sic oleū ſbtiliū ꝑtiū in q̄ ōcocta sunt, sic ruta, ⁊ ciminū: ⁊ de semibꝰ subtiliātibꝰ semē apij, anisi, ⁊ ameos, ⁊ q̄ silantᷓ illꝭ. Et de emplis resoluētibꝰ: ⁊ ꝓpe ꝑꝑ illđ qđ cadit in mēbris cordosis, ⁊ lacertoſ, ē illđ qđ recipit sorditiē balnei, q̄ ponatᷓ cū aq̄ i patella [?] ⌈calcis ñ extīcte ſꝫ q̄ṫitatē⌋ q̄ ꝑueiat ex ea spissitudo luti, ⁊ liniatᷓ cū eo: ⁊ q̄ñꝫ faciūt ex vio, ⁊ calce emplꝫ eq̄le bonū. Aliꝗ: sūatᷓ isopꝰ siccus, ⁊ teratᷓ, ⁊ pluerizetᷓ sup ceratū ſcm̄ ex cera, ⁊ oſo anetio, ⁊ fiat ex eo emplꝫ [ꝫ] ⌈ad liniēdū.⌋ Et i eo qđ accidit ex iflatōe i lacertꝭ ꝑꝑ [a] ⌈attritōeꝫ⌋ q̄ accit eis, opꝫ vt alienentᷓ medicie caſe valde, ⁊ acute, ne refugiāt mēbra ex eis, ⁊ terreantᷓ, imo q̄n medicantᷓ cū resolutis, tūc misceatᷓ cū eis aliq̄d de sedātibꝰ dolorē: ⁊ illđ ē sic curatio tua, quā facis cū eo qđ ē sicut rob ꝯcussuꝫ cū oleo, in q̄ ifusa ē lana isopi: ⁊ si fuerit calitas aliq̄ tūc cū oleo roſ. ifusa in eo lana isopi, ⁊ dissoluta in eo aq̄ isopi humide. Et administrentur oia illa tepida, ad calitatē ꝯcliuia: ⁊ nō ꝑmittatᷓ in

q A. ⁊ q̄ū fuerit in summa corꝭ
r —— A.
s A. altebegt
t A. resistēria ad manū ꝯpmētē ⁊ bꝫ dispōnē silēz vt i iflaro: ⁊ fortasse cāt sonitus ꝑcussio ipiꝰ cuꝫ manu
v A. ingreditur
x A. separat
y A. ingreditᷓ
ꝫ A. altebegt curatio ē ex g̃ne
7 A. Alia litera inflatio
? A. ⁊ effūdatᷓ super eā calcis nō extincte q̄ṫitas
ꝫ A. aut linimētum
a A. Alia litera egritudinem

frigidari: qm̃ frigus nocet hm̃oi. Q̃d si fuerit illic dolor ex pͥncipio, tūc administrenꝛ ꝺ̃sup olea, in q/b⁹ est sedatio doloris cū ꝓhibitiõe aliq̃ ex pͥncipio, sicut oleū viol'. ꝛ rosꝫ. cuꝫ v̄tute olei anetini. Et qñ inuenitꝛ aliqua alleuiatio, ponaꝛ in medicinis illud in quo est additio virtutis ad resoluendum, sicut nitrum, ꝛ acetuꝫ [a] ⌈deinde sicut cinis, ⌋ ꝛ empl'a resoluentia sicut emplastrum predictum.

De vena medeni. Cap.XXI.

Si vt accidat sup ꝑtem corpis pustula quedã, inflãs deide vesicat, postea egreditꝛ ex eo qddã rubeū, ad nigredinē declive, ꝺ̃inde nõ cessat ꝓ/longari, ꝛ ꝓlõgaꝛ: ꝛ fortasse est ei [b] ⌈mot⁹ volūtarius ⌋ sub cute: ac si esset mot⁹ aialis: ꝛ q̃si in v̄itate sit ꝺ̃mis: donec existimēt qdã, ꝙ sit aial qd̃ gñaꝛ. Et existimat qdã ꝙ sit ram⁹ villi nerui [c] ⌈ꝑ vehemētiã grossitudinis, ⌋ Et plimū qdē accidit in crurib⁹. Et ego iã vidi eã sup man⁹, ꝛ sup lat⁹, ꝛ mltiplicaꝛ in infantib⁹ sup vtrūqꝫ lat⁹, Et qñ extenditꝛ, ꝛ abscin/ditꝛ, magnificaꝛ in ea labor, ꝛ dolor: immo [d] ⌈ꝑ spatiū dolet, ⌋ ꝛ si nõ incidaꝛ. Et Galien⁹ qdeꝫ dixit, ꝙ nõ fuit cõprehensum ex esse ei⁹ aliqd manifestū, sup qd̃ sit initēdū: qm̃ ipse nõ vidit eã oino. Et dixit ꝙ cã eius, est sanguis cal'us, malus, melicus, aut fle/gma adustum [e] ⌈adunatū ⌋ cum vehemētia siccitatꝭ ꝯpl'onis. Et fortasse gñant eã q̃dã aque, ꝛ olera cū ꝓprietate que est in eis. Et de cibis q plimū generãt eã, est ille q est cal's ꝛ siccus: Et q̃zto plus fuerit mã a q̃ generaꝛ acutior, erit dolor vehemētior. Et fortasse accidet in corpore vno in locis q̃si q̃draginta ei⁹, aut qnq̃ginta, ex q̃ tñ euadet cū curatione. Et minoraꝛ in corpib⁹ humidis, ꝛ assuetꝭ balneatiõib⁹, ꝛ ci/bis humidis, ꝛ assuetis vino cū mensura, Et plimū qdem generaꝛ in [f] ⌈medena: ꝛ ꝓpter hoc ꝓportio/naꝛ ei ⌋ ꝛ gñatur ēt in terra corascení, ꝛ alijs: ꝛ mul/tiplicaꝛ iteꝝ in terra egypti, ꝛ in terris alijs.

De cura. Cap.XXI.

[g] ⌈Sollicitudo ⌋ qdem ei⁹ i terra, in q̃ gñaꝛ, [h] ⌈ꝛ cibis ex qbus gñatur, in qb⁹ est mã que est cã ei⁹ ⌋ illud est cū euõne sanguinis mali ffomãdo ex basilica, aut ex saphena ꝭm locū: ꝛ mūdificatiõe sanguis cū eis, que sūt sicut sirup⁹ de myrobal'. ꝛ decoctio epi/thimi: ꝛ potare pill'as cochias ꝓprie: ꝛ administra/tio trifere fcē ex sene, ꝛ fumoterr̃: et humectatio corporis cū cibis hūectãtib⁹: ꝛ balneatiões, ꝛ reliquū regimē humectãtiū notū. Veꝝ quin appet eē eius in pͥmo appitiõis ei⁹, tūc rectū ē vt admistreꝛ regi/mē mēbri cū empl'is infr̃antib⁹, ꝛ hūectãtib⁹: sic sꝛ succi fri noti, cū duob⁹ sãdal', ꝛ cãfora, p⁹ mūdificationē corpis, ꝛ [i] ⌈admistratões ⌋ iteꝝ fcãꝫ cū [k] ⌈missiõe ⌋ sanguisugaꝝ sup locū. Et ꝺ̃ epithiatib⁹ bonis ē epithima ex sãdalo, ꝛ aloe, ꝛ cãfora, aut mirrha, ꝛ psiliū ꝛ lac dl'ce. [l] ⌈Si ãt nõ sepaꝛ ⌋ sꝫ icipit [m] ⌈ca/dere ⌋ fortasse ꝓhibet eã, ꝛ aufert eã, ꝛ alleuiaꝛ laborē in ea, si bibat patiēs eã ꝭꝫ ꝯtinuitatē trib⁹ dieb⁹, oi die põd⁹. ʒ. ij. aloes: aut bibat ꝺ̃ eo i die vna. ʒ. s. i ꝭo. ʒ. j. ꝛ i tertio. ʒ. j. s. tribus dieb⁹. Et liniaꝛ sup eã aloēs, aut liniaꝛ sup orificiū ei⁹ hūiditas aloes hūi/di, viscosi. Et silr in pͥn° qū egreditꝛ, si nõ curaꝛ ꝺ̃ ea ꝛ egreditꝛ, tūc rectū ē vt ꝑpeꝛ ei, qd̃ strigat eã, ꝛ sup qd̃ reuoluaꝛ cū facilitate paulati, dõec egrediaꝛ vs/qꝫ ad finē sui, absqꝫ icisiõe: ꝛ meli⁹ ē plūbum sup qd̃ iuoluiꝛ: ꝛ sit sufficiētia sup ḡuitatē ei⁹ i attractõe ei⁹: qm̃ attrahiꝛ cū facilitate, ꝛ nõ abscidiꝛ. Et sit studiū tuū i alleuiatõe egressiõis ei⁹, vt icipias, ꝛ extennes

Alia litera a —— A.

b A. motus manifestus Alia litera sicut mot⁹ ꝺ̃mis

c A. corrupti et grossi

d A. attrahere ipsꝫ ē cã doloris

e A. Alia litera acutum

f A. medine, ꝛ ꝑpter hoc denoīata est ab ea

g A. Preseruatio

h A. est euitare cibos ex qb⁹ generaꝛ ꝛ opponeꝛ cause eius ꝛ

i A. preuisionez

k A. applicatiõe

l A. Et si non fit dolor Alia litera ꝛ si non confert

m A. vesicare

mēbꝝ, ꝛ rarifices ipꝫ cū embrocis, ex aq̃ cal'a, ꝛ mucilaginib⁹ infr̃antib⁹, ꝛ olis lenificãtib⁹ fr̃is, ꝛ sbtil' calitatꝭ, ꝛ q̃ currūt cursu ei⁹, vt facil' fiat exit⁹ ei⁹. Et fortasse nõ fit facil' ꝑ illꝺ̃: imo idiget eis, q̃ sūt sic linimētū cū oleo de keiri, imo sambacino, imo oleo de ben, ꝛ vt admistreꝛ sup ipsã empl'm de pice. Et si existimatio fecerit necessariū, vt ꝑforeꝛ vt egrediaꝛ cū totalitate sua, ꝛ nõ fuerit qd̃ ꝓhibeat, ꝑforeꝛ ꝛ exhatur. Et si egressio ei⁹ cū extractiõe p̃dcã nõ fuerit fa/cilis, ꝛ ꝑforatio ipsi⁹ nõ fuerit poss̃, tūc putrefac eã cuꝫ butyro: putrefiet. n. tota, ꝛ egredieꝛ. Et caue ne admistres cal'a ex medicis, qm̃ fortasse ꝑueniet ad estiomenū. Et qñ assiduaꝛ sup [n] ⌈posteriora ⌋ ei⁹ fri/catio cū sale paulati [o] ⌈Et illꝺ̃ fit ⌋ retro cū facilitate ꝛ [p] ⌈egressiõe ei⁹ ⌋ cū sbtilitate, egreditꝛ cū totalitate [q] † ⌈ ⌋ ꝛ ꝓpe qñ scinditꝛ [r] ⌈aut penetraꝛ ⌋ qd̃ est post ipaꝫ, ꝛ itromittiꝛ stillus sb ea illic, ꝛ expelliꝛ, ꝛ assiduaꝛ abstersio, qū ipa egreditꝛ, cū sale paulatiꝫ, ꝛ cū facilitate: nã qū illꝺ̃ fit cū ea, egreditꝛ tota. Q̃d si incidaꝛ, ꝛ [s] ⌈redit ⌋ non erit excusatio, qn ꝑforetur [t] ⌈nisi inueniatur modus alius, deinde egrediaꝛ ⌋ cum facilitate ꝛ curetur locus cura vulneruꝫ.

Tractatus tertius de lepra.

Quid sit lepra, ꝛ cã eius. Cap.I.

Lepra ē infirmitas mala, ꝑueniēs ex sparsiõe col'e ni/gre in corpe toto, q̃re corrūpiꝛ ꝯpl'o mēbroꝝ, ꝛ forma ipoꝝ, ꝛ figura eoꝝ: ꝛ fortasse corrūpiꝛ in fine ei⁹ ipsoꝝ ꝯtinuitas ita, vt corrodãꝛ mēbra, ꝛ cadãt cãu q fit ab vlceratiõe. Et est sic cãcer cõis corpi toti: fortasse. n. vlceraꝛ, ꝛ fortas/se nõ vlceraꝛ, Et ē aliq̃ q̃ cū patiēte eã, manet tpe lõgo valꝺ̃. Et melia qdē qñꝫ expelliꝛ ad mēbꝝ vnū, ꝛ fac accidere duritiē, aut sephiros, aut cãcꝝ ꝭꝫ dispõnes suas. Et si fuerit sbtil' dñans, ꝑueniet estiõen⁹: et si expelliꝛ ad supficiem cutꝭ, euēiet illꝺ̃ qd̃ noiaꝛ ba/ras, ꝛ morfea nigra, ꝛ ipetigo, ꝛ his silia. Et qñꝫ spgiꝛ in corpe toto, ꝛ tc̃ si putrefiat, ꝑuēiet febrꝭ meli/ca: ꝛ si [u] ⌈ꝯculceꝛ, ⌋ ꝛ ñ putrefiat, eueniet lepra. et cã ei⁹ efficiēs [x] ⌈ãtiqor ⌋ ē malitia ꝯpl'onis epis, ꝺ̃cliuis valꝺ̃ ad calitatē, ꝛ siccitatē: q̃re adurit sanguineꝫ in meliã, aut ꝯpl'o corpis toti⁹: aut sꝛ ãbe ita, ꝙ faciūt sãguinē acqreꝛ ꝑ cãs suas frig⁹. et cã ei⁹ mãl' sꝛ cibi melici: ꝛ cibi flatici iteꝝ, qñ [y] ⌈ꝯpõiꝛ i ⌋ eis sacietas nauseatiua [ʒ] ⌈aut ⌋ opaꝛ i eis calitas: q̃re resoluit sbtile, ꝛ põit spissū meliã. et repl'ones, ꝛ cõestiões sup sacietatē sꝛ ad hãc eãdē itētionē. Et cãe ei⁹ iunatiue sꝛ oppilatio poroꝝ, q̃re ꝑfocaꝛ calor inat⁹, ꝛ infr̃aꝛ sãguis, ꝛ igrossaꝛ: ꝛ ꝓpe qñ splē oppilat⁹ ꝺ̃bil' nõ attrahit, neqꝫ p̃t mūdificare sãguinē ex hūore melico: aut ē v̄t⁹ expl'siua i viscerib⁹ ꝺ̃bil' ab expl'siõe illi⁹ in venas ani, ꝛ mr̃icis, ꝛ sꝛ pori stricti. Et qñꝫ adiuuat illꝺ̃ totū corruptio aeris i se ipo, aut ꝑꝑ vicinitatē leprosoꝝ, qm̃ egritudo ē [ꝛ] ⌈inadēs. ⌋ Et qñqꝫ accidit ꝑꝑ hēditatē, ꝛ ꝑꝑ ꝯpl'onē [ꝯ] ⌈embryõis ⌋ ex q̃ creat⁹ ē i seipo ꝑꝑ ꝯpl'onē q̃ ē ei, aut acqsitã in mr̃ice, ꝑꝑ di/spõnē q ē ei: sic si accidat ei vt sit cõceptio in dispõne mēstruoꝝ. et qñ aggregaꝛ calitas aeris cū malitia cibi, ꝛ ei⁹ eēntia ex gñe pisciū, ꝛ carne salita, ꝛ carne grossa, ꝛ cãnib⁹ asinoꝝ, ꝛ lētib⁹, ꝑcl'dubio ē vt euēiat lepra: sic mltiplicaꝛ i alexãdria. et col'a nigra qñ ꝑmisceꝛ sãguini, adiuuat paꝝ ei⁹ ad gñandū multū ipi⁹ qm̃ ꝑcl'dubio igrossaꝛ ex duob⁹ mõis: q̃ꝝ vn⁹ ē ꝑ subaꝫ suã grossã: ꝛ ꝭus ꝑ frig⁹ suū ꝯgelãs, et qñ igrossaꝛ [ꝑ] ⌈ꝑptē hūiditatꝭ sue, tc̃ ē ⌋ exiccatio ei⁹ ꝑ calitatē cõpis faciliꝺ̃. ꝛ iã ꝑuētū ē ex grossitudie sãguis lepro

n A. fines ꝛ extremitates

o A. aut fricetur

p A. cū inuͤgaflo cus ex quo egreditur Alia litera cum ꝛ trahat ex loco egressionis cum sbtilitate seu cū igenio ꝛ facilitate

q † A. sua

r A. locus lõgīnquior eo

s A. retrocedat vel contrahatur

t A. ꝛ capiaꝛ vice alia deinde extrahatur

v A. Alia litera aggregetur

x A. añcedens vł remota

y A. adiungitur

ʒ A. et

ꝛ A. contagiosa

ꝯ A. alnathe

ꝑ A. minuitꝛ humiditas ꝛ efficit tunc

forū ad hoc, vt egrediaꝛ in flobotomijs eoꝝ qddā, qꝺ ē sic arena. Et hec egritudo noiaꝛ leonina: ⁊ dr̄ ꝙ nō noiaꝛ ita, nisi qm̄ plimuꝫ accidit leonib⁹: ⁊ dr̄ qm̄ terribilē facit faciē patiētis eā, ⁊ ponit eā in forma leonū: ⁊ dr̄ qm̄ rapacit̄ tenet qꝺ capit rapacitate leōis. Et de hac egritudine q̄ est debil', difficilis ē curatiōis: ⁊ de curatiōe fortꝫ nō sit spes, ⁊ icipiēs qꝺ est susceptibilioꝛ: ⁊ ꝯfirmata ē magis iobediēs, Et fcā ex melia col'e, est magis feda, ⁊ pluris nocumēti, ⁊ difficilioꝝ accn̄tiū, ⁊ vehemēti⁹ adurēs, ⁊ vlcerans: sꝫ est susceptibilioꝛ curatiōis. Et fcā a fece sanguinis est saluioꝛ, ⁊ qetioꝛ, ⁊ nō vlcerat. Et fcā a melācolia adusta, sil'aꝛ col'ice in suis accn̄tib⁹, sꝫ ē tardi⁹ suscipiēs curatiōeꝫ. Et hec qdē egritudo nō cessat corrūpere ꝯpl'onē mēbroꝝ p q̄litateꝫ ꝯ̄riā q̄litati ꝯueniēti vite. s. calitati, ⁊ hūiditati, donec ꝑuenit ad mēbra ꝑncipalia: ⁊ illic interficit. Et incipit in ꝑmis ab extremitatib⁹, ⁊ mēbris leuib⁹: ⁊ illic cadūt pili ab ea, ⁊ alteraꝛ coloꝛ ei⁹: ⁊ fortasse ꝑuenit ad vlcerādū: ꝺinde vadit paulatim in corp⁹ totū. Nā q̄ꝫuis ꝑma gn̄atio ei⁹ sit in viscerib⁹, tn̄ [a] ⌈ꝑmū vestigiū⌋ ei⁹ ē in extremitatib⁹, qm̄ sr̄ ꝺbiliores. Uerūtn̄ qn̄qꝫ moriꝛ patiēs eā, an̄q̄ꝫ ꝯuertaꝛ malitia ei⁹ apparēs sup viscera, ⁊ mēbra ꝑncipalia: ⁊ est mors illi⁹ cum [b] ⌈attractiōe,⌋ ⁊ pp malitiā ꝯpl'onis illi⁹. Et qn̄ cancer, q ē lepra mēbri vni⁹, fit de illis qb⁹ nō ē sanatio, tūc qd dicem⁹ de lepra, q̄ ē cācer corpis toti⁹: Uerū tn̄ in lepra est res vna: ⁊ est, ꝙ egritudo spgiꝛ in totum corp⁹: Et qum administranꝛ curationes fortes [c] ⌈sustentant egritudinem, ⁊ non agit⌋ super membra [d] ⌈simplicia⌋ ⁊ in cancro non est ita.

¶ De signis. Cap. ij.

Quando incipit lepra icipit coloꝛ [e] † ⌈ ⌋ fieri rube⁹, tēdēs ad nigredinē, Et appet in ocul' obfuscatio ad rubedinē decliuis: Et apparet in anhelitu strictura, ⁊ in voce raucedo cā nocumēti pulmōis, ⁊ cāne ei⁹. Et ml'titudo in sternutatōe: Et appet i naso [f] ⌈gauetu,⌋ ⁊ fortasse fit [g] ⌈strictura in narib⁹, ⁊ cassamu:⌋ ⁊ incipiūt capilli in sbtilitatē, ⁊ paucitatē ꝑueniꝛ, ⁊ appent vene in pectore, ⁊ pte faciei. Et est odoꝛ corpis, ⁊ ꝑꝑe in sudore, ⁊ odoꝛ anhelit⁹ ad fetorē decliuis, Et appent mores mel'ici, ⁊ mali, ⁊ doloꝛosi, Et ml'tiplicanꝛ in somno somnia mel'ica. Et sentit i somno q̄si sup corp⁹ suū sit q̄uedo maxia: Deinde appet [h] ⌈spsio in capill' ⁊ casus in eis ex toto⌋ ꝑꝑe in pilis, q sunt in facie, ⁊ ptib⁹ ei⁹. Et qn̄qꝫ [i] ⌈dislocaꝛ⌋ loc⁹ piloꝝ, ⁊ finduntꝛ vngues, Et incipit forma fieri feda, ⁊ facies fit terribilis, ⁊ coloꝛ ꝺnigraꝛ. Et incipit sanguis ꝯgelari in iūcturis, ⁊ putrefit. Et addiꝛ ꝯstrictio āhelit⁹, dōec ꝑuenit ad difficultatē vehemētē, ⁊ disniā magnā. Et ꝑuenit vox i fine raucedis, Et igrossanꝛ labia, ⁊ ꝺnigraꝛ. Et appet sup corp⁹ additio glādulosa, sil'is aiali, qꝺ grece noiaꝛ satos. Deīde incipit corp⁹ vlcerari, qn̄ lepra est nō qeta. Et corrodiꝛ cartilago nasi, ꝺinde cadūt nasus, ⁊ extrēitates. Et currit vir⁹ fetēs. Et redit vox ad occl'tationē, ⁊ tūc iā nō remanēt pili, ⁊ ꝺnigraꝛ coloꝛ valde. Et pulsus qdem leprosi ē debilis pp debilitatē v̄tutis, ⁊ paucitatem necessitatis, qum egritudo sit frigida, ⁊ [k] ⌈tarda⌋ non velox propter debilitatem frigoris, ⁊ fit necessaria spissitudo, qum nō sit velocitas, neqꝫ magnitudo.

¶ De cura. Cap. III.

Oportet vt [l] ⌈icipiaꝛ⌋ iea cū eūonib⁹, ⁊ mundificatiōe, an̄q̄ꝫ igrosseꝛ egritudo. Et qū tu v̄ificaueris ꝙ illic sit sāguis pl'm⁹ corrupt⁹, tc̄ oꝫ vt [m] ⌈icipias⌋ ⁊ flomes flomia vltia, [n] ⌈⁊ si n̄ aliūde saltē ex māib⁹.⌋ Et si nō v̄ificaueris illꝺ, tūc nō flomes: flomia. n. ex venis magnis qn̄qꝫ plus nocet, q̄ꝫ sit ei⁹ iuuamētū. Uerꝝ fit securitas cū flomia ei⁹ ex sepationib⁹ venaꝝ puaꝝ, si timeꝛ flomia magnaꝝ. Et scias ꝙ sanguis fr̄us est in eo qꝺ appet, q̄re fit illud magis vltimū q̄ꝫ vētose, ⁊ sanguisuce, ⁊ minus nocēs viscerib⁹: ⁊ ille sr̄ sic vene frōtꝫ, ⁊ nasi. At v̄o ꝺm plimū flomia ē necessaria in curatiōe hui⁹ egritudinis. Et de ill' q̄ vocāt ad illꝺ est ꝯstrictio anhelitus ei⁹, ⁊ difficl'tas ipsi⁹, ⁊ fortasse est necessariū flomare [o] ⌈guideꝫ⌋ apud vehemētiā raucedis vocis, ⁊ timorē ꝑfocatiōis: si ergo flomaꝛ, oꝫ vt qescat ebdomada vna, ꝺinde euacueꝛ cū eis, q̄ sr̄ sic hieralogodion, ⁊ hiera ꝺ pulpa collogntide: ⁊ euacueꝛ cuꝫ apozimatib⁹, ⁊ pillis factꝫ ex epithimo, ⁊ sticados, ⁊ polypodio, ⁊ myrobal'. nigris, ⁊ kebulis, ⁊ helleboro nigro, ⁊ lapide lazuli, ⁊ lapide armeno: ⁊ non nocet si misceaꝛ eis pulpa collogntide: ⁊ scamonea ēt, ꝑꝑe qn̄ illic ē col'a: ⁊ adiūganꝛ eis aloes, ⁊ cucumer asinin⁹: ⁊ [p] ⌈theodoricō⌋ ē bonū eis: ⁊ hierapicra iteꝝ: ⁊ ꝑꝑe qn̄ fit fortꝫ cū scamōea, ē de ill' solutiuis, q̄ sunt bona leprosis: ⁊ ꝑcipue qn̄ [q] ⌈odorat odoramētū⌋ hellebori: aut poniꝛ cū ea lapis armenus, Et in estate oꝫ vt [r] ⌈exiccēꝛ, ⁊ nō vltimeꝛ in ꝺcoctōe fortiter⌋ vt nō spgaꝛ, ⁊ ml'tipliceꝛ. Decoctio ad leprosos. ℞. myrobal'. citrinoꝝ, ⁊ nigroꝝ amboꝝ an̄. ʒ. x. ameos. ʒ. v. althic boni. ʒ. s. passulaꝝ enucleatarū minā. s. ꝺcoquanꝛ cū trib⁹ [s] ⌈eberie⌋ aq̄, donec ꝑueniat ad tertiaꝫ, ⁊ exꝑmaꝛ, ⁊ misceaꝛ in ea de aq̄ mell' pōdus. ʒ. v. ⁊ deꝛ in potu. Et vngaꝛ corp⁹ eius ex butyro, ⁊ sedeat i sole, dōec [t] ⌈frigaꝛ⌋ aut ambulet septuagita passib⁹: ⁊ ꝯuertaꝛ sup dextrā, ⁊ finistrā, ⁊ dorsum, ⁊ vētrē, Et comedat capares cū melle. Sumat in potu hāc medicinā ꝺm ꝙ narrauim⁹, septē dieb⁹, ⁊ renoueꝛ ꝺcoctio ei⁹ oi die. Et nō sufficit in curatiōe istoꝝ, q nō sūt ꝯfirmati, eūo vna, imo fortasse est necessaria eūo in mēse bis, aut in oi mēse sel', ꝺꝫ ꝙ testimoniū fac̄ eē necessariū: ⁊ illꝺ cū medicinis tēpatꝫ, Et qn̄qꝫ soluiꝛ oi die cū facilitate ascel'tiōe vna, aut duab⁹ ascellatiōib⁹ cū eo, qꝺ soluit illꝺ de potiōib⁹ [u] ⌈iuuatiuis⌋ ex medicinis ꝑdictꝫ q̄dragintadieb⁹. Fortes v̄o valde, sic hellebor⁹, ⁊ ei sil'a, ⁊ q̄ sr̄ ml'ti pōderis, sufficiūt in āno sel' in v̄e, ⁊ semel in autūno, aut pl⁹ ꝫ. Et oꝫ vt vēiaꝛ sup cerebra eoꝝ cū mūdificatiōe cū eis, q̄ sr̄ sic gargarismata ꝑdicta i. c. egritudinū capitꝫ, ⁊ cū caputpurgijs notꝫ. Descriptio caputpurgij. ℞. macropipis, ⁊ celidōie, ⁊ [x] ⌈tapsie, ⁊ nasturtij, ⁊ burūgi⌋ oiuꝫ an̄. ʒ. j. nuc' muschate, pulegij amboꝝ an̄. ʒ. s. succi agnicasti cotilas. iij. olei sisamini cotilas. iiij. misceanꝛ, ⁊ ꝺcoquanꝛ dōec ꝯsumaꝛ aq̄: ꝺinde coleꝛ, ⁊ ꝺueꝛ in vitriata: ⁊ fiat caputpurgiū in narib⁹ q̄ꝫtū capiūt: Deīde seq̄ꝛ qn̄ illꝺ ml'tiplicaꝛ cū caputpurgijs hūectātib⁹ ꝑdictis. Et oꝫ vt ꝓhibeanꝛ ab oi qꝺ exiccat, ⁊ resoluit hūiditatē inatā. Et sup eos iterdicanꝛ laboꝛ, ⁊ angustia, Et vt ꝑmutenꝛ ꝺ aere ad aerē, q ꝯ̄ri⁹ ē ei. Et denꝛ ei i potu p⁹ mūdificationē olea, sic oleū ꝺ amigdal' cū eis, q̄ sr̄ sic exꝑssuꝫ vue: ⁊ illꝺ qn̄ euacuati sr̄ ml'toties. Et oꝫ vt exercitenꝛ oi māe p⁹ expulsionē supfluitatū ab itestinis, Et ꝑcipianꝛ eleuare vocē altā, Et saliāt, ⁊ lucteꝛ, ꝺinde fricenꝛ: qū q̄ sudauerint, tūc sumāt potū: ⁊ p⁹ illꝺ iunganꝛ oleis tēpatꝫ in cal'o, ⁊ fr̄o, humectātib⁹ ꝺꝫ plimū, ꝯfortātib⁹ i ꝑmis: ipi. n. idigēt ipctātib⁹... mis ꝯfortātib⁹ sic myrobalāi iteꝝ, ⁊ galle cū aceto. Et qn̄qꝫ admistraꝛ sup eos inūctio ex oleo cū lacte ml'ieris. Et sil'r oꝫ vt fiat eis caputpurgiū cuꝫ eo, qn̄ multiplicaꝛ siccitas, et qn̄ commoueꝛ in eis nausea

caueaꝛ

a A. prima impͥssio

b A. lepra

c A. fit occupatio ⁊ actio i egritudinē, ⁊ non fit nocumētum

d A. Alia litera sana

e † A. Alia lr̄a faciei

f A. gane

g A. oppilatio i naso ⁊ priuatio olfatus

h A. cāus capillorū ⁊ scissio seu fractio in eis

i A. eradicaꝛ seu corroditur

k A. tardus

l A. festinetur

m A. festines

n A. etiaꝫ si fit ex duab⁹ manibus vel brachijs

o A. venam gui degi

p A. alteadarith⁹

q A. poniꝛ odor hellebori seu aliquid parum

r A. Alia litera alleuieꝛ ⁊ nō ꝓijciantur fortis in decoctione

s A. abarich

t A. sudet

v A. excellētib⁹ seu solutiuis iuuatiuis

x A. scitharagi e interioris citri omnium Alia litera scithragi, ⁊ nasturtij, ⁊ brench kebuli

[a]⌈caueaꝛ,⌋⁊ meliꝰ qdē ē vt balneenꝛ, deinde inunganꝛ, Et qñ balneati sunt, tunc eoꝝ inunctiones sūt sicut oleū myrtinū, ⁊ masticinū, ⁊ oleum ꝺ sumitatibus vitiū, ⁊ darsisaban, ⁊ oleū de costo sup extrēitates: ꝺinde ille q de eis est medicatꝰ qescat media hora: ⁊ prepeꝛ vomitui cū pēna, deinde sumat in potu aliqd de absinthio. Et fortasse est necessarium iungere eos in balneo cum subtiliatiuis resoluētibꝰ, in qbꝰ cadunt nitꝝ, ⁊ sulfur, ⁊ bacce lauri, ⁊ glutinuz carpentarioꝝ, imo sinapis, ⁊ origanū, ⁊ pip, ⁊ macropip, ⁊ piretꝝ, ⁊ staphisagria, ⁊ sinapis, ⁊ aloes, ⁊ calamētū, ⁊ emplare eos sup iūcturas eoꝝ immo fortasse est nečarium qꝺ est sicut euforbiū: ⁊ illꝺ, qñ ꝑcipiꝛ eis vt balneenꝛ ꝓp resolōnē supfluitatum eorum: ⁊ ꝓp sudorē ipsoꝝ. [b]⌈Inunctio⌋ enim eoꝝ ē canon in curatiōe ipoꝝ. Et qñqꝫ inunguntꝛ fricādo cū tyriaca, ⁊ scellite, ⁊ allesangiē. Et fortasse est nečarium inungere cuz hmōi in sole calo. Et melior ablutionū eoꝝ in balneo est aq̄. in q̄ decoqtur fenugrecū cū sapone bono. Et opꝫ vt alieneꝛ leprosus a coitu penitus. Res vō q̄ in potu tribuunꝛ, multe sūt: naz de melioribꝰ medicinis est tyriaca maior, fcā cū carnibꝰ vipe: ⁊ tyriaca diatesserō: ⁊ alasmenā: ⁊ diasulfur: Et qñqꝫ fit caputpurgiū cū istis ēt. Et vt in potu sumāt de trociscis tyri ēt solis auꝛ.j. in vncia vini grossi, aut [c]⌈passi:⌋⁊ trociscis sqlle iteꝝ. Et scias ꝙ caro vipe, ⁊ illud in quo est vtꝰ carnis eiꝰ, est ꝺ nobilibꝰ medicinis ei. Et nō opꝫ vt sit vipa [d]⌈de luto, aut litoralis, aut de locis hūidis:⌋ qm̄ in ea ꝑm plimū est paꝝ iuuamēti. [e]⌈Et de eis q̄ plime est malitie, est illa q̄ sitim facit, cū q̄ est ꝑditio: imo⌋ eligatur montana, ꝑcipue alba. Et abscindanꝛ capita eaꝝ, ⁊ caude, vice vna subito: ⁊ tunc si multiplicaꝛ cursus sāguinis, ⁊ remanēt viue, ⁊ agitanꝛ agitatione plima, tpe lōgo, tūc iste sunt bone: ⁊ si nō, dimittantur. Et que ex eis sunt ꝯueniētes, sunt ille ex qbꝰ plimus currit sāguis: ⁊ que sūt plime agitatiōis: Et post decolationē mūdificenꝛ, ⁊ ꝺcoq̄ntur sicut dicemꝰ tibi, ⁊ comedaꝛ ex eis, ⁊ iure ipaꝝ. Et ex potatiōe qdez vini in quo moriꝛ vipa, aut [f]⌈viuit⌋ iā sanati sꝛ qdā accñtalr, aut intētione interficiendi, ex eo q in potu tribuit vt moriaꝛ ille leprosus, ⁊ qescat, aut qescat ab eo: aut sit illꝺ obediēdo sōno, aut visiōi. ⁊ sal vipe iuuatiuꝰ ē iteꝝ. Elixatio āt vipe ē, vt sūaꝛ vipa abscisis extrēitatibꝰ, mūdificata a visceribꝰ ꝺinde elixeꝛ cū porꝛ, ⁊ aneto, ⁊ ciceꝛ, ⁊ sale pauco, ⁊ ꝺcoq̄ꝛ cū aq̄ plima, donec dissoluaꝛ: ⁊ sumāꝛ ossa eiꝰ tūc ab ea, ⁊ mūdeꝛ caro ipsiꝰ: ⁊ detur ad comedēdū caro eiꝰ, ⁊ sorbeaꝛ ius ipsiꝰ [g]⌈⁊ ponanꝛ ossa eiꝰ tūc sup micas panis de silia, ⁊ fortasse ꝓijciꝛ cū⌋ ea aliqd de pullis colūbaꝝ, dōec bona fiat. Et huiꝰ qdē regiminis iuuamētū fortasse nō appet in ꝑncipio: ꝺinde appet subito: ⁊ fortasse añcedit sanitatez sepatio rōnis diebꝰ aliq̊t. Et signū apitionis iuuamēti eiꝰ: ⁊ applicatio ad horā in q̄ oꝫ vt abstineaꝛ ab administratōe eiꝰ ē: vt incipiat leprosus inflari: q̄re inflaꝛ: deinde fortasse ꝑmisceꝛ rō eiꝰ, postea excoriaꝛ: ꝺinde sanaꝛ. Qū q̊ nō patiꝛ scotomiā, neqꝫ inflaꝛ, tūc itereꝛ sup eū regimē vice alia. Et ꝺ illis q̄ narrata sꝛ ad illꝺ, est vt sumatur ꝑpēs niger excoriatꝰ: ⁊ sepeliaꝛ dōec in eo fiat v̄mis, ⁊ exhaꝛ cū v̄mibꝰ suis, ⁊ exicceꝛ, ⁊ deꝛ in potu illi sup quez supfluit lepra ex eo tribꝰ diebꝰ, oi die pōdus. ʒ.j. cū sirupo de melle. Et inūctio iteꝝ cū eo in quo est v̄tꝰ vipe, ē iuuamētuz ei, sicut oleū in q̊ ꝺcoqꝛ. Et sicḣ medicamē: sumaꝛ ꝑpēs niger excoriatꝰ, ⁊ ponaꝛ in olla, ⁊ fundanꝛ sup ipꝫ de aceto forti. ℥.viij. ⁊ de aq̄. ℥.j. ⁊ ꝺ [h]⌈tapsia humida⌋ ⁊ radice dracōtee ꝺ vno q̄qꝫ. ℥.ij. decoq̄tur totū sup ignē leuē,

a A. vomant
b A. sudor
c A. vini cocti
d A. de loco sterili in quo nō nasciꝛ aliqd aut de loco hūido aut littorali iuxᵃ aq̄s
e A. ⁊ ꝓp multā malitiā ex ea in faciēdo sitim ⁊ ꝓ eā seqtur ꝑditio seu mors
f A. de quo biberit vipera
g A. positis i eo micis panis de simila ⁊ pōiꝛ cuz
h A. scitharagi humido

donec dissoluaꝛ ꝑpēs, ⁊ coleꝛ aq̄ a ꝑpēte: ⁊ friceꝛ cū ea post abrasionē barbe: ⁊ capitꝭ: fiat illꝺ tribꝰ diebꝰ. Et eis qdē accidit ex administratiōe medicinaꝝ vipaliū excoriatio cutꝭ corrupte: ⁊ ꝑmutatio carnis, ⁊ cutis sane: q̄uis inunctio leprosi cū humectatiuis tpatis in caliditate, ē ex illis q̄ ꝯferūt in qbusdā horis: quꝫ vehemētior fit siccitas. Et silr facere caput purgiū cū eo qꝺ est sicut oleū viol. ⁊ sit in eo paruz olei de keiri. Et iteꝝ sicut adipes rapaciū, ⁊ boū, ⁊ volatiliū: ⁊ sicut cū oleo ꝺ costo, aut darsisabā: Et oleū ꝺ lilio ꝑuat extremitates: ⁊ illꝺ post mūdificatiōez, ⁊ añ mūdificatōez nō inungaꝛ oino: qm̄ oppilat poros. Et de eis que bibunꝛ, ⁊ ꝯferūt eis, ē [i]⌈almuri gilin, ⁊ medicamē asclidēi.⌋ Et lac est de ꝯuenīētioribꝰ, qbꝰ curaꝛ: ⁊ ꝓpe apꝺ ꝯstrictionē ābelitꝰ ⁊ difficultatē eiꝰ, ⁊ raucedinē vocis eiꝰ, ⁊ in tpibꝰ, que sunt iter eūones. Et oꝫ vt bibaꝛ in dispōne, q̄ mulgeꝛ lac: ⁊ lac oninū est ꝺ rebꝰ magis ꝯuenientibꝰ ei: ⁊ opꝫ vt bibaꝛ de eo q̄ꝫtitas q̄ digeraꝛ: ⁊ si sint ꝯtēti eo solo si pole est, erit iuuatiuū valde. Et si fuerit necessariū, nō addaꝛ sup ipm aliqd, si pole est, ꝑter panē mūdū, ⁊ alesñdabegi cuz carnibꝰ arietū, ⁊ q̄ illis sꝛ silia de eis q̄ dicemꝰ. Et qñ ābelitus redit ad rectitudinē, tūc meliꝰ ē vt dimittaꝛ lac, ⁊ ꝯuertatur sup res acuti saporis, vt vomat cū eis, nō ꝓpter aliud nisi illꝺ, ⁊ eūetur cū eo qꝺ diximꝰ: deīde si necesse fuerit rediꝛ ad lac, fiat vsqꝫ ad terminū ꝑdcm̄. Et opꝫ vt sit hoc regimē in āno multotiēs. In flomia vō eoꝝ, q ꝯfirmati sūt, non opꝫ vt sit occupatio neqꝫ in solone vētris eoꝝ cū medicina forti, qm̄ supfluitates in eis mouentur, ⁊ nō sepanꝛ: imo fiat alleuiatio in declinādo mās eoꝝ ad intestina. Et administreꝛ deforis qꝺ carminet, ⁊ resoluat. Et de potibus ꝯueniētibꝰ eis, ē vt [k]⌈sūaꝛ acori. ℥.j.s. ⁊ nitri⌋ tātūdē, ⁊ suci caul agrestis vsqꝫ ad. ℥.iij. misceaꝛ totū, ⁊ bibaꝛ mane, ⁊ vespe. Et vt sumaꝛ eis de limatura eboris pōdus. x. sacraiati, ⁊ deꝛ eis in potu in tribꝰ. ℥. vini, ⁊ butyri: Aut sumaꝛ althit cum melle q̄ꝫtitate nucis: Aut sumatur ꝺ sqlla q̄ꝫtitas. x. [l]⌈sacraiati⌋ cū sirupo sqlle inspissato sič lohoc. Aut sumaꝛ cymini. ʒ.s. ⁊ mell q̄ꝫtitas q̄ inspisseꝛ sič lohoc. Et succꝰ calamēti est eis valde bonꝰ ex tribus obol, vsqꝫ ad. vj. Et oꝫ vt vtanꝛ piscibus salitꝭ in qbusdā horis, sicut vtunꝛ medicina: Et alienenꝛ ab acutꝭ nisi ꝓp vomituz, ⁊ nisi ꝑꝫ semitā [m]⌈albecikir,⌋ in eo in q̊ sumunꝛ. Et qñqꝫ medicātur cū cauterio disptito super mēbra eoꝝ, sicut sinciput, ⁊ [n]⌈sumitas⌋ capitꝭ, ⁊ sup radicē epiglotꝭ, ⁊ duo tpa, ⁊ [o]⌈collū⌋ ⁊ iūcturas manuū, ⁊ pedū. Et dixerūt qdā, opꝫ vt cauterizenꝛ in ꝑncᵒ timoris lepre cū cauterio in anteriore [p]⌈capite, vt ꝯferat caluarie, ⁊ alio inferiore illo, et apꝺ locū in q̊ capilli tūdunꝛ. ⁊ sup supcilia vnū: ꝺinde⌋ in ꝺxtra capitꝭ: ⁊ aliꝺ in sinistra: ⁊ vnū posterius sup nuchā ⁊ duo apud duas cōmissuras corticales [q]†⌈ ⌋⁊ vnū sup splenē: ⁊ sint [r]⌈cocte ille cū cauterijs leuibꝰ minutꝭ.⌋ Et qñ cauterizaꝛ sup caput, oꝫ vt ꝑueniat vsqꝫ ad os, dōec excorieꝛ os [s]⌈saltē⌋ vicibꝰ plibus, postquā [t]⌈conseruatur⌋ applicatio illius ad cerebrum [u]†⌈ ⌋ scꝺum summā corrūpētē ꝯplonē eiꝰ. Nā stolidi qñqꝫ interficiūt cū ḣ, qñ ñ alleuiāꝛ manꝰ ipsoruz.

Capitulum. Mōus medicinaꝝ ꝯferētiū ꝯpositaꝝ. E qbꝰ sunt [x]⌈albedarungi, ⁊ albes⌋ qꝺ stat in loco carnis vipere in hac egritudine. Et ꝺ illis ē medicamē [y]⌈alsulēdati veꝝ bedarungi⌋ hꝫ [z]⌈ꝺscriptionē magnā, quā⌋ dixerūt idi: ⁊ expti fuerūt ipꝫ. Et ꝺ eiꝰ mōē, vt sumāꝛ myrabol. nigroꝝ, ⁊ scitaragi idi amboꝝ.

i A. alberzachali ⁊ medicamen alselache
k A. vt trāsglutiat seu bibat aceti. ℥.j.s. chitran
l A. kirat
m A. alabezir
n A. commissuras
o A. spondilis
p A. pte capitis magis sup q̄ꝫ sinciput aliud inferiꝰ illo ⁊ apud locū vbi termināꝛ capilli supra frōtem ⁊ vnum
q †A. seu cōmissuras laterales in sumitate capitis
r A. duo cauteria illa leuia minuta
s A. aut
t A. sit obꝑuatione
v †A. sit
x A. alberzachali ⁊ albisi
y A. alselaha verū alberzachali
z A. Alia litera descriptiones plures quas

ʒ.x.macro pipis.ʒ.s.[a]⌈been⌋albi.ʒ.ij.s.terant͛,ꝛ li niant͛ cū butyro vaccino ꝛ ꝯficiant͛ cū melle:ꝛ sit potio eius ab vno aureo vsq; ad.ij.ʒ.post mūdificationem corporis. Si autem sumatur cum eo,cum equali mensura sui de diamuscho, non timebit͛ eiꝰ malitia:quoniam ipsum est eius bezahar.

¶Mōus ꝯfectiōis noiate[b]⌈dederauilia⌋maioris.

Test [c]⌈almebarā⌋ꝯferēs lepre,ꝛ baras,ꝛ morphee,ꝛ impetigini,ꝛ aq̄ citrine, ꝛ pruritini,ꝛ scabiei antiq̄,ꝛ ꝯfirmat rōnē,ꝛ ꝺ̄struit obliuionē,ꝛ ē bonū ꝯseruatiōi ꝯferēs sincopi. Et hoc medicamē fecerūt sapiētes indi regibꝰ suis. ℞.myrobal͛.belliricoꝝ,ꝛ emblicoꝝ,ꝛ[d]⌈capsie⌋oiuz añ.ʒ.xiiij.nucis muschate,[e]†⌈ ⌋ꝛ corticū tur],ꝛ meu,ꝛ fu,ꝛ pipis ꝛ macro pipis,ꝛ[f]⌈felgamōati ꝛ narcheisar⌋ꝛ neremisch,ꝛ cōdisi,ꝛ suci sqlle,ꝛ folij indi oiuz añ.aure.viij.ꝛ[g]⌈albes varij⌋boni aure.iiij.terāt͛ medicine,ꝛ cribellent͛,ꝛ terat͛ albes solū:ꝛ q terit ipm,oppilat nasuz suū,ꝛ nares suas,ꝛ inungat eas añ illō cū butyro vaccino:ꝛ veniat eiꝰ trituratio sup medicinas:ꝛ sumant͛ de penidijs[h]⌈alaranu,ꝛ alsahan⌋emine.ij.ꝛ media[i]⌈de baldac⌋terant͛,ꝛ ꝑijciant͛ in ollā nouā:ꝛ ꝑijciatur desuper de aq̄ cum mensura,q̄ soluant͛:ꝛ qñ liquefiunt,remoueant͛ ab igne,ꝛ puluerizent͛ desup medicine,ꝛ ꝯficiant͛ cum eis bene:deinde fiant ex eis forme sil͛es auellanis,quaꝝ vnaquæq; sit vnius aure:ꝛ det͛ in potu oi dieyna in ieiūo cū aq̄ tepida,aut vio.

¶Modus confectionis[k]⌈alsulendati.⌋

Test medicamē indū magnū ivia[l]⌈albe de rauilui⌋ꝛ ipm cōfert iteꝝ ad cāuz[m]†⌈ ⌋palpebrarū,ꝛ albedinē capilloꝝ,ꝛ asma,ꝛ trēorē cordis,ꝛ teporē appetitꝰ,ꝛ fluxū vētris supfluū,ꝛ hydropisim,ꝛ ictericiā,ꝛ paucitatez seminis,ꝛ fistulas,ꝛ canitiē senū,ꝛ ꝯfert pruritui,ꝛ vlceribꝰ.℞.[n]⌈alsulēdati⌋mūdate ablute ducētos sexaginta aur. Et[o]⌈alsulēdati⌋qdez ē vrina hircoꝝ mōtanoꝝ:ꝛ illō ē,qñ ipsi mingūt diebꝰ estuationis sue sup lapides in mōte q noiat͛[p]⌈alsuledati⌋ꝛ ꝺ̄nigrant͛ lapides,ꝛ fit sic pix pinguis,subtil͛,ꝛ myrobal͛.belliricoꝝ,ꝛ emblicoꝝ,ꝛ pipis,ꝛ macropipis,ꝛ lauri,ꝛ nucis muschate,ꝛ cinami,ꝛ macis,ꝛ xiloaloes,ꝛ darkele,ꝛ spodij,ꝛ attemet,ꝛ burūgi,ꝛ merenis,oiuz añ.aure.iiij.bdelij.cc.ꝛ sexaginta aure. ꝛ zuccari tabarzet.c.xxxiiij.aure,ꝛ auri rubei,ꝛ argēti meri,ꝛ eris rubei,ꝛ ferri,ꝛ[q]⌈allohonoc ꝛ alfelud⌋oiuz añ.aure.[r]⌈c.⌋ꝯburāt͛ mineralia,ꝛ terāt͛,ꝛ tricocinent͛ cū medicinis,ꝛ misceant͛ oia cū melle,ꝛ butyro,ꝛ reponant͛ in vitreata viridi:cuiꝰ dosis sit duoꝝ aureorum cū lacte caꝑno,aut aq̄ tepida:ꝛ addatur in eo ꝺ̄ melle dispumato aure.xxxvij.ꝛ butyri aure.xxxiiij.[s]⌈quoniam eiꝰ decoctio erit bona verūtamen crescit⌋ꝛ peruenit ad finem in.xxj.die.

¶Modus adustionis[t]⌈alfelud.⌋

Taleando fiūt lamine de ferro,ꝺ̄inde ꝺ̄coquāt͛ myrobalani belirici,ꝛ emblici,ꝛ colet͛ aq̄ eoꝝ,ꝛ ponant͛ in vase eris,ꝛ accendat͛ sb eo igni leuis ꝛ calefiat[v]⌈alfelud⌋donec rubeat,ꝛ ignitū sbmergat͛ in illa aq̄,deinde redeat ad ignē,ꝛ rubeat:qū ḡ rubuerit sbmergat͛ iterū in illa aq̄:ꝛ fiat illō vigiti vna vice ꝺ̄inde colet͛ aq̄ illa,ꝛ sumat͛ fex in q̄ residet aliqd ꝺ̄[x]⌈felud⌋ꝺ̄inde reducat͛ vas sup ignez,ꝛ ponat͛ in eo vrina vacce,ꝛ igniat͛ ferꝝ,ꝛ sbmergat͛ in ea iteꝝ viginti vna vice:ꝛ sūat͛ iteꝝ fex eiꝰ,dōec[y]⌈remaneat⌋de fece eiꝰ aurei.viij.[z]†⌈ ⌋ꝛ sil͛r fiat ꝺ̄ ere dōec ꝯpleāt͛ ex eo iteꝝ.viij.aurei. Argētū vō limet͛ cū lima,dōec fiat sic t̄ra,ꝺ̄inde ꝺ̄coq̄tur cū aq̄ sal͛ in cocliario ferreo,dōec adurat͛ bñ,si āt ñ adurit͛,ꝑijciat͛ in cocliariū paꝝ sulfuris citrini,qñ ꝯburet͛,ꝛ sumat͛.de eo.viij.aurei,ꝛ totū illō fit tritū,ꝛ cribellatū,Auri vō ꝯbustio ē ita,oz vt auꝝ limet͛ dōec fiat sil͛e t̄re,ꝛ sit cū eo aureꝰ vnꝰ ex[ꝛ]⌈amioch ꝛ rēaneat⌋cū auro dōec liq̄scāt vtraq; sil͛,ꝺ̄inde dimittat͛ ꝑ horā vnā,ꝺ̄inde limet͛ iteꝝ,ꝛ addat͛ sup ipm aureꝰ vnꝰ ex[ꝯ]⌈alamioch⌋ꝛ liet͛ iteꝝ cū lima,ꝺ̄inde[ꝝ]⌈frigat͛⌋in cocliario,ꝛ fūdat͛ sup ipm aq̄ sal͛,ꝛ ferueat dōec ꝯsumat͛ aq̄,ꝛ rēaneat auꝝ[a]⌈alamioch,⌋ꝺ̄inde terat͛ in mortario bñ,donec fiat sic puluis,ꝛ misceat͛ cū medicis.[b]⌈Mūdificatio āt alsuledati⌋est ꝺ̄z hūc modū:sūat͛ de aq̄[c]⌈alhasce⌋ꝛ vrīa vacce,ꝛ ꝑijciant͛ ābe sup[d]⌈alsuledati⌋in vase nouo,in tāta q̄ztitate,q̄ sbmergāt ipz,ꝛ ponat͛ in sole cal͛o hora vna,ꝺ̄inde fricet͛ vehemēter,ꝛ colet͛ aq̄ ab eo in vase nouo,ꝛ pōat͛ i sole tribꝰ diebꝰ,deinde colet͛,ꝛ sūat͛ fex eiꝰ spissa,ꝺ̄inde fūdant͛ aq̄[e]⌈alhasce⌋ꝛ vrīa sup[f]⌈alsuledati ꝛ pl͛uerizet͛ sic pl͛uerizata⌋fuit ꝑus,ꝛ fiat illō tribꝰ vicibꝰ:ꝺ̄inde pōat͛ in sole vigitiuno die dōec igrosset͛,ꝛ fiat silis melli,ꝛ denigret͛ sicut pix.

¶Modus[g]⌈alsuledati⌋minoris.

Tinuamēta eiꝰ st̄ sic iuuamēta maioris,℞.[h]⌈alsuledati⌋colate ꝑtē vnā ꝛ[i]⌈alcor⌋ꝑtes q̄tuor:terat͛ alcor,ꝛ misceat͛ cū eis q̄ztū ē pōdus eoꝝ ꝺ̄ melle,ꝛ q̄ztū ipz ē ꝺ̄ zuccaro:ꝛ q̄ztū ē medietas mell͛ ꝺ̄ butyro vaccino,ꝛ reponat͛ in vitreata:ꝛ dosis eiꝰ sit aur͛ vnꝰ cū lacte vaccino tepido. Mōus medicamēti ꝯferent̄ lepre.℞.myrobal͛.nigroꝝ mūdatorū,ꝛ myrobalanoꝝ citrinoꝝ mūdatoꝝ,ꝛ zinziberi oiuz añ.ʒ.x.ameos.ʒ.v,altit bōe.ʒ.iij.passulaꝝ mūdataꝝ.[k]⌈s.mekl͛e⌋ꝺ̄coq̄nt͛ cū tribꝰ[l]⌈ꝺ̄guaric aq̄,ꝛ aldeguarich ē q̄tuor lb.ꝺ̄baldach⌋donec ꝯsumant͛ due t̄tie,ꝛ rēaneat tertia:deinde exꝑmat͛,ꝛ colet͛,ꝛ ꝑijciat͛ sup colatū de melle,qō sufficit ei:ꝛ det͛ i potu de eo lb.j.ꝛ inūgat͛ sup totū corpꝰ infirmi butyꝝ vaccinū,ꝛ sedeat i sole dōec sudet,ꝛ ꝑcipiat͛ vt ābulet ꝑ illō.lxx.passibꝰ:ꝛ iaceat aliqñ sup latꝰ suū dexteꝝ,ꝛ aliqñ sup latꝰ suū sinistꝝ,ꝛ sel͛ sup vētrē suū,ꝛ sel͛ sup dorsū suū:ꝛ cibet͛ pane,ꝛ melle q̄ztitate[m]⌈abbreuiata.⌋lviij.diebꝰ,ita vt liniāt͛ ei medicine oi die.

¶Modus[n]⌈epithimatis⌋lepre.

Sumat͛ ꝗpens niger excoriatus,ꝛ decolet͛,ꝛ ponat͛ in vas:ꝛ fundat͛ sup ipsuz de aceto forti.℥.viij.ꝛ aq̄.ʒ.j.ꝛ alseitaragi hūidi,ꝛ radicū dra aq̄.ʒ.j.ꝛ alseitaragi hūidi,ꝛ radicū dra cōtee āboꝝ añ.℥.[o]⌈xij.⌋ꝺ̄coq̄t͛ sr̄ ignē lenē,dōec decoq̄t͛ ꝗpēs ꝺ̄inde colet͛ cū pāno,ꝛ sepent͛ ossa a carne,ꝺ̄inde pōat͛ fex i vase vitreo. Qū ḡ volueris curationē,ꝑcipe ei,vt radat pilos supciliorꝝ,ꝛ capꝰ:ꝛ lini ꝺ̄sup ex illo tribꝰ diebꝰ. Mōus[p]⌈epithimat̄⌋alteriꝰ,℞.staphisagrie,ꝛ myrobal͛.nigrorū mūdatoꝝ,ꝛ ēblicoꝝ oiuz añ.ꝑtē.j.frigāt͛ cū ol͛o[q]⌈antiq̊⌋ꝛ liniat͛ cū eo latꝰ vl͛ locꝰ postq; abluit͛ cū ꝺ̄coctōe senticis[r]⌈curionū⌋ꝛ balaustie. Et iteꝝ cōburant͛ myrobalāi,ꝛ galle,ꝛ liniāt͛ desup cū aceto. Cibi āt eoꝝ sīt oia q̄ sīt velocis digōni,bōi chimi,sic carnes volatiliū notoꝝ.s.eaꝝ issidabegi:ꝛ pisces humidi,leui carni,cū spēbꝰ q̄ sīt nec̄arie. Et meliō cibꝰ eoꝝ ē pāis ꝺ̄[s]⌈simila mūdꝰ⌋ꝛ pāis cādarusij,ꝛ sorbitiōes fcē ex eis:ꝛ olera hūida:Et ē nec̄ariū vt ꝑmisceant͛ cū eis,q̄ sīt sic sicla,ꝛ raphanꝰ,ꝛ porri. Et ñ oz vt negligat admistrar͛ icisiua:ꝛ ꝑpe añ mūdificatōez sic cappis,ꝛ fēicl͛z,ꝛ pōri:ista.n.mūdificāt eoꝝ cibos

a A.albis
b A.alberzachali
c A.alchuamedran
d A.scitharagi indi
e† A.ꝛ chairbua
f A.ꝛ felfel munu ꝛ narcheisar
g A.albis cinerij coloris
h A.alchazani
i A.q̄ emine sint ꝺ̄ illis q̄ vsitant͛ in regiōe bagadedi
k A.alselaha
l A.alberzachali
m† A.pillorum
n A.alselaha
o A.alselaha
p A.alselaha
q A.alanach et alfuled
r A.viij.
s A.ꝛ si ꝺ̄coquat͛ erit melius qñ crescit ꝛ ꝯpletur eiꝰ fermentatio
t A.alfulad
v A.alfulad
x A.alfulad
y A.purificetur
z† A.ꝛ de fece alfulad aur͛.viij.
ꝛ A.alanach ꝛ liquetur plumbū
ꝯ A.alanach
ꝝ A.ponatur
a A.ꝛ alanach
b A.clarificatio autē alselaha
c A.alhascech
d A.alselaha
e A.alhascech
f A.alselaha ꝛ tergat͛ sicut recta
g A.ꝯfectionis alselaha
h A.de alselaha
i A.alchur
k A.mechul medium
l A.duarich aq̄ ꝛ duarich ē q̄tuor libre regionis bagadedi
m A.moderata
n A.liniment̄
o A.ij.
p A.liniment̄
q A.omphacino
r ——A.
s A.ordeo mundo

a superfluitatibus,⁊ ꝑparāt sugfluitates explſioni. Quꝫ ergo administraueris medicinas laudabiles, tūc administra ēt hoc regimē. Et pisces saliti in hoc cap. sunt valde boni eis. Et nos ꝓmptiores sumus sup ista, qum volumus: vt faciam⁹ eos vomere, aut vētrē eoꝝ solueꝛ. Et caulis ꝯfert eis cū ꝓꝓetate sua. Et panis cū lacte,⁊ melle:⁊ ficus,⁊ vua, ⁊ passule, ⁊ amigdale torrefacte,⁊ cartami,⁊ pinee. Et q̄ fiūt ex istis ꝯferunt eis. Et opꝫ vt comedat in die bis ſꝫ mēsurā digōnis. Nā semel comedē nocet eis. Et nō bibat vinū qum excitaꝛ egritudo,nisi paꝝ. Et qū q̄es ē egritudinis, bibat de subtili qđ nō est antiquū q̄ꝫtitate tꝑata,ꝯsueta. Et qñ cadūt pili sugciliorꝝ ex supercilijs,⁊ similium, tunc fiat curatio cū cura alo picie,⁊ reliquoꝝ que dicemus in libro decoratiōis.

¶ Modus epithimatis alterius.

Vmataꝛ staphisagrie,⁊ myrobal. nigroꝝ mundatoꝝ,⁊ emblicoꝝ oium añ.ꝑs.j.⁊ friganꝛ cū oleo omphacino,⁊ liniaꝛ cuꝫ eo loc⁹ postq̄ꝫ ablut⁹ ē cū ꝯcoctōe senticū,⁊ balaustie.

Modus alius. Comburantur myrobalani,⁊ galle,⁊ liniantur cum aceto desuper.

¶ Fen q̄rta de sol'one ꝯtinuitatis:⁊ est ꝑter id qđ pendet cum fractura,⁊ algebra. Et est q̄tuor tractatus.

¶ Tractatus ꝑmus de vulneribus in membris.

¶ Sermo vl'is de solutione ꝯtinuitatis. Cap.I.

Iam ostēdimus in libro.j. spēs sol'onis ꝯtinuitatis ſm mōs, q necessarij fuerūt in loco sibi illi. Et volum⁹ nūc innuere sūmas de spēb⁹ eaꝝ q̄s opꝫ nobis esse notas añ illud, qđ volum⁹ declarare. Dico ergo ꝙ nos conamur in q̄busdā mēbris, quoꝝ ꝯtinuitas est soluta, vt redeat eoꝝ ꝯtinuitas sicut fuit,⁊ illud sicut in carne. Et conamur in q̄busdā eoꝝ, vt remaneat ꝯtact⁹ eoꝝ cuꝫ ꝯseruatiōe, lꝫ nō redeat ipoꝝ ꝯtinuitas:⁊ illđ in ossib⁹, nisi in ossib⁹ pueroꝝ,⁊ infantiuꝫ. In eis.n. q̄ñqꝫ spaꝛ redit⁹ ille. De neruis v̄o,⁊ venis dixerūt q̄dā medicoꝝ, ꝙ ñ redeūt ad ꝯtinuitatē, imo fortasse rēanet in eis ꝯtactus ꝯglutinatiōis, ꝯseruatiōe currēte sup eos,⁊ ꝯiungit eos. Et dixerūt q̄dā, ꝙ illđ non ꝓuenit nisi in arterijs sol'. Gal'. v̄o iā ꝯdixit eis istđ,⁊ dixit, immo q̄ñqꝫ icarnanꝛ arterie ꝑ testimonium expꝑiētie,⁊ cū ꝯcessiōe rōcinatiōis. Testimonio v̄o qm̄ nos iā vidim⁹ arteriā q̄ ē sub basilica,⁊ [a] ⌈cap arterie tꝑis, ⌋⁊ cruris icarnari. Et ꝯcessiōe q̄ est ex rōcinatiōe, qm̄ os ē extremitas in duritie,⁊ nō icarnaꝛ nisi paꝝ in infantib⁹.⁊ caro q̄ est extremitas in lenitate, incarnaꝛ:ſꝫ vene,⁊ arterie sunt medie inter ossa,⁊ carnē: q̄re oꝫ vt sit eaꝝ dispō inter carnē,⁊ ossa: ergo sunt min⁹ recipiētes incarnationē, q̄ꝫ caro:⁊ facilius suscipiētes eā, q̄ꝫ ossa. Et incarnanꝛ, qñ sectio est minima,⁊ ꝑua,⁊ corp⁹ est humiduꝫ,⁊ lene: Et nō incarnātur in diuersificato ab eo. Et h̄ est modus disputationis [b] ⌈rhetoricus ⌋:⁊ illud in quo cōfiditur est experimentum.

a A. vidimus arteriam tempoꝝ,

b A. argumenti probabilis non demōstratiuus

¶ Summa de vulneribus in membris. Cap.II.

Membra in qb⁹ qū cadit vulnus, magnificaꝛ ei⁹ nocumētū,⁊ iterficit ſm plimum,⁊ [c] ⌈fortasse ⌋ nō iterficit [d] ⌈nisi ⌋raro, sꝫ sic vesica,⁊ cerebꝝ,⁊ renes,⁊ itestia minuta, ⁊ eparꝫ q̄ꝫuis sit pol'e vt salueꝛ sug ea, qū est leue. In corde aūt non spaꝛ salus, qum in eo accidit vuln⁹. Et plimū ille cui accidit vuln⁹ in vētre suo, qum accidit ei nausea, aut singlt⁹, aut sol'o vētris, morīꝛ. Et qñ vuln⁹ ē in loco in q̊ oꝫ vt vehemēs fiat dolor,⁊ aꝑa, sic sūt capita lacertoꝝ,⁊ posteriora eoꝝ:⁊ ꝓꝑe illoꝝ, q sꝫ neruosi,⁊ nō accidit aꝑa, sig̃t illđ nocumētū intrisecū ad qđ ꝯuertunꝛ mäe,⁊ nō ꝑueniūt ad vulnus. Et oꝫ vt tu obſues illđ qđ dicem⁹ in capl'o vlceꝝ de iudicijs, in qb⁹ cōicāt vlcera ⁊ vulnera:⁊ postposuimus ea vsqꝫ illic, attēdētes ad illud qđ est ꝯueniēs.

c A. profecto

d — A. Alia litera

¶ Sermo vl'is de cura vulneꝝ. Cap.III.

Vulnus carnosum nō euaꝛ qn aut sit sectio plana, recta: aut sectio rotunda: aut hñs latera. Aut sectio cū diminutiōe aliq̄ꝫtule carnis: Et q̄ñqꝫ ē ꝓfūdū, penetrās. Et q̄ñqꝫ ē discoptū. Et vnicuiqꝫ eoꝝ ē regimē: Et cōicāt oīa in retētiōe sanguis currētꝫ,⁊ iā posuim⁹ ad illđ caplꝫ. Et fortasse cursus sanguis q̄ꝫtitate tꝑata ꝯfert vulnerib⁹,⁊ ꝓhibet aꝑa,⁊ [e] ⌈oppilationē ⌋⁊ febrem. Nā ꝯ meliorib⁹ cū qb⁹ intēdim⁹ in vulnerib⁹ ē vt ꝓhibeam⁹ eoꝝ aꝑationē: qm̄ qñ nō accidit aꝑa, pol'e est vt [f] ⌈ei⁹ ⌋fiat curatio: veꝝ qū illic est aꝑa, aut attritio, aut ꝯtusio, aggregaꝛ in vacuitate ei⁹ cum vulnē sanguis, q vult fieri aꝑa, aut pus:⁊ ñ ē pol'is curatio vulneris [g] ⌈⁊ dū nō ꝑpaꝛ illđ, tūc ⌋cureꝛ aꝑa. Et si retineꝛ in ꝯtritiōe sanguis tūc [h] ⌈nō fit securitas, ꝙ ipi⁹ resol'o festinet ⌋si fuerit ei q̄ꝫtitas de q̄ sit curādū ⁊ tēsio ⁊ illđ cū ꝯuersiōe ei⁹ in pus,⁊ resol'one ipi⁹,⁊ illud fit cū oī cal'o leui de illis q̄ tu scis. Et ꝑꝑ hoc oꝫ vt adiuueꝛ cursus sanguis, qñ abbreuiaꝛ. Qum ḡ sectio est [i] ⌈plana ⌋recta ꝯ q̄ nihil cecidit, suffic̄ in regimine ei⁹ strictura,⁊ ligatura,⁊ ꝓhibitio [k] ⌈sāguineitatꝫ, ⌋⁊ aquositatꝫ ab ea,⁊ ꝓhibē, ꝙ aliq̄ reꝝ [l] ⌈coopiat ⌋eā, neqꝫ pilus, neqꝫ aliđ: post q̄ꝫ tu ꝯſuaueris ꝯpl'onez mēbri,⁊ sollicitus fueris in h̄, ne attrahaꝛ ad mēbꝝ nisi sanguis nālis. Et si fuerit ita magna, vt ne ꝯcurrāt extremitates ei⁹, qm̄ sꝫ rotūde elōgate, aut diuerse figuꝛ, aut iā ꝯstructa ē ex ea caro pauca, nō plima, tūc ei⁹ cura ē futura,⁊ ꝓhibitio aggregatiōis hūiditatꝫ in ea, cū admistratiōe exiccātium repcussiuoꝝ,⁊ [m] ⌈admistratiōe ſbtiliātium q̄ ⌋dicemus. Et si fuerit ꝓfūda, tūc strictura ēt facit eā adherere multotiēs:⁊ nō est necesse detegere eā [n] †⌈ ⌋si ē pol'e illđ:⁊ illđ ē, qñ non ꝯfert strictura cū ligatura [o] ⌈firmās eā: ⌋ [p] ⌈⁊ fortasse nec̄ariū ē ꝯtegere eā ⌋sic ondā:⁊ ꝓꝑe vbi nō cadit strictura bōa sup radicē ꝓfūdi: q̄re effūdunꝛ ad ipꝫ mäe ꝑꝑ ꝯbilitatē ei⁹,⁊ dolorē q nec̄ari⁹ ē:⁊ ꝑꝑ dispōnes, q̄s dicā i cap. vlceꝝ. Et si ē nec̄ariū vt ꝯtegaꝛ, nō erit excusatio qn ponaꝛ cottū, ⁊ qđ currit cursu ei⁹ sup ei⁹ orificiū, exiccās ipꝫ, ꝓꝑe vbi strictura nō cadit sup radicē, sic dixim⁹. Aut ē ei⁹ ꝑpatio tal', ꝙ nō ē pol'e mäm malā effundi ab ea, Aut ē in ea os. Aut iā [q] ⌈ꝯcauata ⌋ē,⁊ fcā est fistula,⁊ fit in ea hūiditas mala valđ:⁊ ē tūc in iudicio vlceꝝ, nō vulneꝝ. Et dixit sapiēs ꝙ vuln⁹ nō idiget nisi ligatura aggregāte labia, qñ q̄riꝛ adherētia,⁊ icarnatio: veꝝ si fuerit nec̄ariū vt nascaꝛ i ea caro, tūc nō ē in eo nec̄ariū illđ: ſꝫ ē nec̄aria aliqñ ligatura cū q̄ effūdaꝛ sorditi es ex orificio ei⁹: Et aliqñ ligatura fit tali mēsura q̄ retineat medicamē desup. Inq̄t,⁊ suffic̄ vt sit orificio vulneris loc⁹ ex q̄ effūdaꝛ sordities semꝑ ꝑ nāꝫ: aut ita vt cadat ꝑforatio illic, aut vt tu figures ipm cū illa figura. Ego.n. iā sanaui vuln⁹ magnū, cui⁹ ꝓfūdū erat vbi ē genu,⁊ ipi⁹ orificiū i coxa, ꝑter ꝙ fecerim ei orificiū aliđ iferi⁹ apud genu: ſꝫ prepaui coxā tali prepatiōe, ꝙ ꝓfundū fuit supi⁹,⁊ orificiū iferi⁄

e A. bothor

f A. vulneris

g A. dum nō regitur res illa, et

h A. erit necessaria festinatio in resolutōe ipsius

i A. simplex

k A. olei vel vnctuositatis.

l A. ingrediaꝛ

m A. administratio reruꝫ q̄ adherere faciūt quas

n †A. ⁊ fortasse est necessarium detegere eam

o A. firma

p — A.

q A. ostracata

us:q̄re sanatū est absq; pforatiōe in inferiori parte.
Et silr̄ qñq; suspēdunt brachiū, ⁊ palma, ⁊ alia taliter, qꝫ orificiū semp ē inferi⁹: h̄ est ergo ſmo eius.
Et dico qꝫ fortasse tibi cadet vuln⁹, vbi tibi erit necessariū incidere cōplete, ⁊ secare mēbꝝ. Qum āt ex vulnere abscindit caro plīma, tūc necessaria sūt ea que carnē nasci faciūt. Et non sufficit illō qō exiccat, ⁊ phibet, [a] ⁊ fortasse nocet exiccatiuum, ⁊ phibitiuū, ⁊ ex pte qꝫ repellit māz ex q̄ nascit. Et qñq; est pfunditas, ⁊ diminutio ossiū talr̄, qꝫ nō ē poſſe vt nascat cōplete, q̄re remanet pfundū. Sicut qñq; accidit vt nascat plus, q̄z sit necesse: q̄re est caro addita, Et oꝫ vt cibet eger qꝫ vult vt nascat caro in vulnere suo cibo laudabili, bōi chimi. Et qñq; ē illō, qō facit nasci, ita qꝫ poſſe est ei vt faciat nasci carnē: cutem v̄o nō facit nasci, quꝫ iā abscisa est totalr̄: immo nō facit nasci loco ei⁹ nisi carnē durā, supra quā non nascit pilus. Uenaꝝ āt rami multotiēs [b] eminēt, ⁊ nascunt sicut caro. Et de vulnerib⁹ sūt q̄dā hñtia timorē, sic̄ vulnera cadētia in neruis, ⁊ extremitatibus lacertoꝝ: ⁊ dicā ea in caplō dispōnū neruoꝝ: ⁊ multotiēs sequunt ea accñtia mala, sicut illō qō seqtur vuln⁹ extremitatū lacertoꝝ, de alteratione coloris, ⁊ cāu pulsus, post spissitudinē, ⁊ putitatem, ⁊ pducit ad sincopim, ⁊ cāum v̄tutis: ⁊ qñq; seqtur ea spasmus. Et silr̄ illa q̄ cadunt ante genu, apō rotulā: qm̄ sequunt ea accñtia mala, ⁊ sunt pimentia, a qb⁹ paꝝ liberant. Et qñ accidit spasm⁹ ex hmōi vulnerib⁹, lacertosis, ⁊ nō recipit curatiōem, tūc curatio est incidere lacertū in latitudine: ⁊ est volūtas vt destruat opatio lacerti: Ueꝝ illō est de illis, q̄ oꝫ vt postponant q̄ztum est poſſe: ⁊ curet spasm⁹, ⁊ pmixtio rōnis, cū re alia p̄ter eā. Et sicut vuln⁹ geniculi. fortasse.n. necesse est, vt [c] ponat cū sectione dura. Et vt sit festinatio in apatib⁹ ei⁹, ⁊ vlcerib⁹ ipsius, ⁊ vulnerib⁹ cum flebotomia, ⁊ solutione vētris, ⁊ prohibitione incarnationis, donec mundificentur mundificatione vltima, deinde incarnentur.

De cognitiōe ei⁹ qō facit nasci, ⁊ qō incarnat, ⁊ qō sigillat, ⁊ qō corrodit, ex medicinis. Cap. IIII.

Medicamen faciēs nasci carnez est illud, qō coagulat sanguinē sanuz in carnē. Qō si fuerit exiccatio ei vehemēs, phibet sāguinez venietē: q̄re nō hēbit māam caro. Et si ē ei abstersio vehemēs, remouet eū, ⁊ facit eū currere: q̄re ꝯsumit māam inuētā carni: ergo oꝫ vt nō sit ei plīma exiccatio, immo vsq; ad terminū, neq; abstersio fortꝭ valde, immo abstersio pauca, in tāta q̄ztitate vt abstergat sorditiē, absq; mordicatōe: ⁊ nō indiget stipticitate de q̄ est curādū. Et oꝫ iteꝝ vt sit in caliditate, ⁊ f̄ritate sua [d] † ⁊ in ꝯplōne sua, si fuerit sepata [e] † cū ꝯrio, ſm q̄ztitatē sepatiōis. Et si non fuerit sepata sepatione, de q̄ curet, tūc assimilet calō valde calm̄ valde ⁊ frigido valde f̄rum valde. Et obſuet iteꝝ impſſio medicine in loco, vt opponat ei, si superfluit, in malitia ꝯplōnis. Medicine autē incarnatiue sunt ille, q̄ aggregāt inter duo elōgata: ⁊ non opꝫ vt opent nisi in supficieb⁹ amboꝝ, faciētes adherere inter ea vtraq; cū rore, q est in subā āboꝝ. Et si fuerit sāguis pur⁹, tūc ē illō qō exiccat sanguinē [f] plīmū sufficiēs cuꝫ eo in adherētia cū exiccatiōe [g] vehemēti veloci, anteq̄z fiat pus, Et nō firmat ei illō, nisi fuerit cū illo supfluitas v̄tutis in exiccādo: veꝝ opꝫ ne sit abstergens: qm̄ abstersio ē ꝯria intētiōi, q̄ est in eo: qm̄ intētio in eo est ponere illō qō [h] colligit de sanguine nutrimētū, ⁊ adherētia ⁊ abstergēs abstergit illuꝫ sāguinē: q̄re dispgit: ergo [i] ꝯsumit māam, q̄ expectat ꝯglutinatio. Et nō indiget diminutiōe in exiccatiōe, sic̄ idiget ea illō, qō facit nasci: qm̄ faciēs nasci indiget vt currat ad ipm mā: ⁊ illi⁹ māei cursum phibet exiccatio: ⁊ incarnatiuū nō idiget, imo idiget incarnatiuū exiccatōe fortiore, ⁊ pauca stipticitate. Cōsolidatiuū v̄o sigillatiuū vehemēti⁹ indiget stipticitate, q̄z illa duo: qm̄ est ei nec̄ariū vt [k] recuperet qō est p nām vehemētioris exiccatiōis. s. cutē: ⁊ qm̄ idiget vt exiccet hūiditatē exÑeā, ⁊ radicalē vehemēter. Et illud qō estañ ipm, eget vt exiccet hūiditatē exÑeā exiccatiōe plīma: ⁊ radicalē cū mēsura, q̄ conglutinet, ⁊ ingrosset, ⁊ nō minuat ex subā. At corrosiua diminuēs carnē opꝫ vt sit vehemētis abstersionis valde. [l] Et illud qdē qō est rectū in curatione vulneꝝ qñ pforant, est vt nō approximet eis aq̄. Et si fuerit nec̄ariuꝫ, ⁊ nō suffert eger a balneatiōe, opꝫ vt ponat sup ea de emplis, ⁊ de pāno infuso cū oleo ſm modos ligationis, ⁊ non permittat aqua peruenire ad ipsum.

De perforatione vulneris, ⁊ alioruꝫ: qum oportet vt discooperiantur. Cap. V.

Girit Gal. opꝫ vt seces ex loco ei⁹ vehemētioris eminētie: [m] ⁊ vt iclines ipꝫ. Et ñ sit [n] tract⁹ pforatōis nisi [o] ad pteꝫ ex q̄ ē poſſe currē pus ad iferiora. Et vt obſuet i pforatiōe [p] alesuirati, ⁊ ruge ſꝫ modū quē dixim⁹ i caplō [q] vulneꝝ, ⁊ dubellet, nisi in eis q̄ excepim⁹. In eis v̄o, q̄ st̄ sic̄ iguina, ⁊ sbascelle oꝫ vt vadat pforatio cū cute i nā: Deīde ponāt d̄sup exiccatiua absq; mordicatiōe, d̄ illꝭ q̄ st̄ posita i tabulꝭ medicinaꝝ singlariū. Et puluis olibāi melior ē in eis, q̄z olibanū, qm̄ illō est vehemēti⁹ stipticū. Et rectū qdē ē i curatōe vulneꝝ, qum pforant, ne approximet eis aq̄. Et si fuerit necessariū, ⁊ eger non suffert a balneatione, tunc opꝫ vt vuln⁹ occultet sub emplis ꝯuenientib⁹, tectis cū pānis infusis cū oleis, ſꝫ modū cooptur̄ q̄ sepat inter aquā balnei, ⁊ humiditatē eius, ⁊ inter vulnera: aut igeniet in illo aliqō igenioꝝ possibilium in ipo.

De regimie vl̄neꝝ hñtiū apa, ⁊ dolores. Cap. VI.

Necessarium ē i hmōi vulnerib⁹ [r] alleuiare, ⁊ credē qꝫ vuln⁹ ñ ꝯsolidat oino, dū apa nō sedat. Et illō qō nō ꝯplet nisi cū eo, i q̄ ē exiccatio, ⁊ if̄ratio i ꝑn° rei: ⁊ mollificatio in ſo: ⁊ vt admistret i eo cura apatū oino. Et qō ē ꝓpuꝫ in h̄ cū cōitate sui iuuamēti in oi mēbro a capite vsq; ad pedes, ē vt sumat ḡnatū dulce, ⁊ decoq̄tur cū vino pōtico, ⁊ emplet cū eo loc⁹. Et oꝫ vt tu obſues illō, ad qō ꝯuertit dispō apatū: sicut si tu admistraueris vngtm̄ nigꝝ, ⁊ videris vulneris rubōrē vehemētē fieri, ⁊ vesicari, d̄clina ad if̄rantia, ⁊ ad vngtm̄ albū: et si videris ipꝫ mollificari, aut idurari, ⁊ tu iā admistrasti albū, admistra nigꝝ ⁊ alia.

Regimē vlē in vulnerib⁹ visceꝝ iteri⁹. Cap. VII.

Intentio in eo qō existimamus, qꝫ est fissura, aut disruptio iteri⁹, ē vt icarnet: ⁊ nō dimittat sāgui ꝯgelari i inf̄iorib⁹, [s] ita vt phibeatur flux⁹ sāguis. Et medicie ꝯferētes in vtrisq; itētiōib⁹ ꝑmis st̄ sicut: [t] veitimēta qñ d̄coquunt i aceto. Aut det i potu d̄ cētaurea maiore pōdus. ʒ. j. Et terre sigillate i h̄ iest [u] curatio magna. Illō āt qō in potu sumit cā flux⁹ sāguinis, ē sic̄ daucivnū ʒ. ʒ. d̄ semie hyusqami al. cū aq̄ mellꝭ: ⁊ reliq medicie p̄dcē i phibitōe sputi sāguis, ⁊ flux⁹ sāguis. De vulnere aūt, ⁊ fissura apparentib⁹, dixit sapiēs

a A. immo
b A. incarnant, vel ꝯsolidantur
c A. fiat sectio cū sectiōe fcā i modum crucis, ⁊ vt aduertat seu fiat preseruatio
d† A. ſm qꝫ indiget ea vulnus ⁊ vicus
e† A. ab ea
f A. pūtē i vulnē sufficiēs adherē
g —— A.
h A. aduenit de sanguine, vt sit gluten, ⁊ faciat adherere
i A. remouet
k A. Alia litera exiccet
l —— A.
Nota qꝫ i arabico ista pars vsq; ad finē capli nō habetur
m A. ⁊ tumoris aut subtilioꝛe
n A. locus
o A. in parte
p A. alascere
q A. exituraꝝ
r A. ꝓcedere cū facilitate
s A. et
t A albelabte Alia litera almas qñ decoquitur
v A. sufficientia

a ⌈ꝙ in diſpōne mirach vētris, donec⌋ egrediantur
qđā inteſtina oꝫ vt ſcias qūo b ⌈applices⌋ inteſtina,
⁊ intromittanᷓ. Q̄ð ſi egrediaᷓ aliqd ð zirbo, oꝫ vt
ſcias an ſit neceſſariū vt ligeᷓ cū ligatura firma, aut
nō: ⁊ an ſuaᷓ vuln⁹, aut nō: ⁊ q̄lr ſit via in ſuēdo ip̄ꝫ.
Et Gal'. qdē dixit anatomiā almirach. Et dixim⁹
nos ip̄m in anatomia. Et pp illð qð iā diximus in
anatomia, loc⁹ illioꝝ ē minoris timoris qū diſrūpiᷓ,
q̄ꝫ loc⁹ c ⌈aluourati. Et aluourati qdē eſt mediū cor
poris vtriuſqꝫ lateris⌋ mēſura q̄tuor digitoꝝ d ⌈ab
alborati. i. vmbilico.⌋ Jnqt qm̄ fiſſura qū accidit in
loco e ⌈alborati⌋ egrediunᷓ cū ea iteſtina plus: ⁊ re
dit⁹ eoꝝ in ea eſt difficil'. Et illud iō, qm̄ res q̄ tꝫ eā,
nō ē niſi duo lacerti ðſcēdētes in lōgitudine corpis,
q ꝓtēdunᷓ ex pectore vſqꝫ ad os pectis: ⁊ ꝓpillð qn̄
diſrūpiᷓ vn⁹ hoꝝ duoꝝ lacertoꝝ, oꝫ vt f ⌈egrediaᷓ
ps inteſtinoꝝ, ⁊ augmētaᷓ inde diſruptio.⌋ Et illð
ideo qm̄ lacerti q ſūt in vtriſqꝫ ilijs plus g ⌈coarctāt
ip̄m: veꝝ⌋ ē ei in medio lacert⁹ fortꝭ ꝯtinēs h ⌈ip̄m.⌋
Si aūt ꝑpareᷓ, vt ſit diſruptio magna, egredieᷓ nu
meratio inteſtinoꝝ: q̄re erit eoꝝ itromiſſio vehemē
tior, ⁊ difficilior. Jn vulnerib⁹ āt pũis, ſi nō ſuccur
raᷓ cū intromiſſiōe inteſtini, inflaᷓ, ⁊ ingroſſaᷓ. Et
iſtð pp illð qð gn̄aᷓ in eo de vētoſitate: q̄re nō ingre
diᷓ ex illa diſruptione. Et pp illud ſaluiora vulnera
accn̄tia in mirach, diſrūpentia, ſunt illa q̄ ſunt eq̄lis
magnitudinis. Jnqt: ⁊ indigēt iſta vulnera reb⁹ q̄tu
or, q̄ruꝫ p̄ma eſt, vt reducaᷓ inteſtinū appens ad lo/
cū q eſt ei ꝓpri⁹: ⁊ ſc̄a vt ſuaᷓ: ⁊ tertia, vt ponaᷓ ſup
ea medicamē ꝯueniēs: ⁊ q̄rta vt ſit ſollicitudo ne ꝑ/
uēiat alicui mēbroꝝ nobiliū pp illð timor. Pone ḡ
ꝙ ſit vulnus tāte q̄ꝫtitatꝭ, vt nō poſſimus pp pũitatē
ei⁹ intromittere inteſtinuꝫ, ꝑcedēs ab eo, tūc qdē eſt
nobis neceſſariū, vt reſoluam⁹ illā vētoſitatē: aut vt
dilatem⁹ ip̄am diſruptionē, ⁊ vt diſſoluam⁹ vētoſi/
tatē eſt meli⁹ ſi poſſe ē in ea. Et cā qdē in inflatione
inteſtini eſt frig⁹ aeris, pp illð ergo oꝫ, vt ſbmergaᷓ
ſpōgia in aq̄ cal'a, ⁊ exp̄mas ipſam, ⁊ vapores ip̄m.
Et vinū ſtipticū qn̄ caleſit ēt eſt iuuatiuū in hoc lo/
co: ⁊ illud qm̄ calefacit plus, q̄ꝫ ſit calefactio aq̄, ⁊
ꝯfortat inteſtinū. Q̄ð ſi hec cura nō reſoluit inflatio
nē inteſtinoꝝ, tūc adminiſtreᷓ amplificatio vulnerꝭ.
Et ꝯueniēti⁹ inſtr̄oꝝ ad hāc ſectionēꝫ, eſt inſtr̄m qð
cognoſciᷓ ad ꝑforādas fiſtulas. Cultelli aūt ꝑforā
di acuti ex duab⁹ ptib⁹ i ⌈facti ad cap̄⌋ caueanᷓ. Et
rectior figuraꝝ, ⁊ p̄paratio īfirmo ē, vt ſi fuerit vul/
nus leſum, vadēs ad ptē inferiorem, ſit figura, ⁊ p̄/
paratio ad ſupiorē. Et ſi fuerit vuln⁹ vadēs ad ſu/
periorē, figura ⁊ p̄patio vadant ad inferiorē. Sit ḡ
intētio tua quā intēdis i vtriſqꝫ reb⁹ ſimi', vt non ca
dāt reliq̄ inteſtina ſup inteſtinū, k ⌈cui⁹ inferi⁹ appa/
ret.⌋ Et qum tu poſueris hāc tuā intētionēꝫ, ſcias
ꝙ ſi fuerit vuln⁹ in pte dextra, tūc oportebit vt faci/
as egꝝ declinare ad ptēꝫ ſiniſtrā. Et ſi fuerit in pte
ſiniſtra, facias eū declinare ad dextrā. Et ſit intētio
tua ſemp, vt ponas ptem in q̄ eſt vulnus, altiorē pte
altera: hec eſt. n. res, q̄ eſt cōis oīb⁹ iſtis vulnerib⁹.
Qum ergo ſuanᷓ inteſtina in locis ſuis, q̄ ſꝛ eis ꝓ/
pria, poſtq̄ꝫ reducta ſunt ad vētrē, quꝫ vulnera ſunt
magna, tūc neceſſari⁹ ē miniſter edoct⁹: ⁊ illð ideo:
qm̄ opꝫ vt teneat locū illi⁹ vulneris totū manu ſua
deforis, ⁊ colligat ip̄m, ⁊ aggreget, ⁊ detegat de eo
aliqd, miniſtro ſuēti ipſum, ⁊ redeat ad illð qð iā ſu
tum eſt de eo ēt, ⁊ aggreget ipſum, ⁊ colligat paula
tim, donec ſuaᷓ vuln⁹ totum ſutura decēti. Et ego
narro tibi illud qð meli⁹ eſt de ꝯſuitiōe vētris: dico
ergo qm̄ ꝓpea ꝙ res que eſt neceſſaria eſt, vt l ⌈com
prehēdaᷓ illð qð ē inter⌋ mirach ⁊ ſiphac, iā ē neceſ

a A. ſi diſruptuꝫ fuerit mirach vētris ita vt
b A. ordinentur
c A. albhere ⁊ albhere ē mediuꝫ vētris ⁊ duo ilia ſunt in duob⁹ lateribus
d A. diſtantia ab albhere
e A. albhere
f A. egrediaᷓ q̄dā iteſtina ⁊ emineāt ſeu exeāt ex illa diſruptione
g A. exprimunt ipſa, ⁊ non
h A. ipſa
i A. ⁊ acuti capitis
k A. egrediēs ⁊ non grauet ſup eam
l A. cōiungatur vl' aggregetur

ſariū tibi vt incipias, ⁊ intromittas acū in cutē ðfo/
ris ad interiorē ptē: cū ergo penetrauerit ac⁹ in cutē
⁊ in lacertū eūtē ſc̄m rectitudinē in lōgitudine vētris
toti⁹, dimitte marginē ſiphac in hoc latere, ⁊ nō in/
tromittas in ip̄m acū, ⁊ fac penetrare acū in margi/
nē aliū deintus ad exteriora m ⌈deinde fac penetra/
re eā ab intus ad exteriora⌋ in margine alio mirac:
⁊ qum feceris eā penetrare, tūc fac penetrare eā ſo
in hoc eodē margine mirac, aut deforis ad iteriora:
⁊ dimitte marginē ſiphac, q ē in hoc lateꝛ: fac ergo
penetrare acū in lat⁹ alið deint⁹ ad ext̄iora: ⁊ fac eā
penetrare cū tua penetratiōe in ſiphac in marginēꝫ
mirach, q eſt in pte ei⁹, dōec facias eā penetrare to/
tū: deinde incipe iteꝝ ab hoc eodē latere, ⁊ ſue ip̄m
cū margine, q ē ſiphac in latere alio: ⁊ extrahe acuꝫ
ex cute, quā penetrauit: deinde reduc acū in illā cu/
tem: ⁊ ſue marginē ſiphac, q ē in latere alio cuꝫ hoc
margine mirach: ⁊ ex̄he eā ex cute, q̄ eſt in pte eiuſ:
⁊ fac illð vna vice p⁹ aliā, vſqꝫquo ſuas vuln⁹ totuꝫ
ſc̄m illð exēplū. Jn mēſura āt q̄ ē inter duo pūcta,
caueaᷓ ſupfluitas in latitudine, ⁊ ſtrictura: qm̄ am/
plitudo non tꝫ ſc̄m ꝙ opꝫ: ⁊ ſtrictura n ⌈adunat.⌋ Et
filū iteꝝ, ſi fuerit cordoſuꝫ adiuuat ad diſrūpēdū, ⁊
ſi fuerit molle abſcindiᷓ, o ⌈⁊ eligaᷓ lene durū.⌋ Et
ſili'r ſi ꝓfundaueris pūcturā in cute, p ⌈nā ſi fuerit lō
ginq̄ a pūctura, veꝝ remāſerit ð vacuitate intra ip̄ꝫ
⁊ ex̄ eā, nō incarnaᷓ, ⁊⌋ ſc̄ua eq̄litatē illic etiā. Jnqt:
⁊ pone intētionem tuā in ſuēdo vētrē adherentiā ſi/
phac cū mirach q ⌈fortaſſe. n. adherebit, ⁊ incarna/
biᷓ:⌋ qm̄ eſt neruoſum. Et iā ꝯſuerunt ip̄m qdā ſc̄ꝫ
hunc modū. Opꝫ ergo vt figam⁹ acū in margine mi
rach exteriore, ⁊ faciam⁹ eā penetrare ad interiora,
⁊ dimittam⁹ marginē ſiphac totū: ðinde reducam⁹
acuꝫ, ⁊ faciam⁹ eā penetrare: deinde penetret ac⁹ ex
ꝯ̄rio ptis q̄ꝫ penetrauit, deinde faciam⁹ eā penetra/
re in marginē aliū de marginibus mirach ſc̄m hoc.
Et iſte mōus ꝯſuēdi ē melior ꝯſuitiōe cōi, q̄ cōpre/
hendit q̄tuor margines in pūctiōe vna: ⁊ illð iō, qm̄
cum hac ꝯſuitione iteꝝ, quā iā dixim⁹, iā coopiᷓ ſi/
phac retro mirach, ⁊ ꝯtinuaᷓ cū eo cooptura decen
te. Jnqt: deinde pono ſup ip̄m de medicinis incarna
tiuis. Et neceſſitas ad ligāduꝫ ē, vehemētior in his
vulnerib⁹, Et madefac lanā r ⌈inarabaze⌋ cū oleo
cal'o paꝝ, ⁊ inuolue ſup ſ ⌈a libreni, ⁊ alalibreni⌋ ſi/
cut vadūt, ⁊ cliſteriza ip̄m cū aliq̄ mollificatiuo ēt,
ſicut ſunt olea, ⁊ mucilagines. Et ſi vuln⁹ iā ꝑuene/
rit ad inteſtina, ⁊ ſuiſti ip̄m, tunc regimē ſit illð, qð
dixim⁹. Uerūtn̄ oꝫ vt cliſterizeᷓ cū vino nigro, ſtipti
co, tepido: ⁊ ꝓp̄e ſi vuln⁹ iā ꝯſecutū fuerit, aut appro
pinq̄uerit ad minuta iteſtina: qm̄ inteſtinū ieiunū ſi
ſanaᷓ oīno ex vulnere, qð in ipſo accidit, pp ſubtili/
tatē ſui corpis, ⁊ multitudinē ei⁹, qð eſt in eo de ve/
nis, ⁊ ꝓpinqtatē ſuā ad nām neruoꝝ, ⁊ multitudinē
effuſiōis col'e ad ip̄m, ⁊ vehemētiā calitatꝭ eius, qm̄
ē magis ꝓpinquū epi, q̄ꝫ inteſtina alia. Jnferiora vō
vētris pp ea ꝙ ſꝛ ð nā carnis, ſīs de medicatiōe ipo/
rum ꝯfidens. Jnqt Gal'. in lib. de ingenio ſanitatꝭ: ⁊
ſit intētio tua apud diſruptionē mirach vētris cum
ſiphac, vt ſuas eā ꝯſutione ꝯglutinātē ſiphac cū mi
rach, qm̄ eſt neruoſum, tarde incarnatiōis cū alio:
⁊ illud cū mō ſuitionis què dixim⁹: qm̄ ipſa aggre/
gat, ⁊ conglutinat t ⌈in punctura ſiphac.⌋ Jnqt: et
inteſtina qum egrediunᷓ, tunc ꝯfert vinum nigrum
forte, ⁊ caleſiat, ⁊ ſubmergaᷓ in eo lana, ⁊ ponatur
deſup: qm̄ ipſa diſꝑgit inflationē eoꝝ, ⁊ detumeſceᷓ
ea facit: Si āt non fuerit p̄ſens, tūc adminiſtra q̄ſdā
aq̄s ſtipticitatis fortis, calefactas. Q̄ð ſi nō fuerint
p̄ñtes, tunc vapora ea cum aq̄ cal'a, donec detume/

m ——— A.
n A. diſrumpit
o A. q̄re eligaᷓ inter duꝝ ⁊ lene
p A. ⁊ fuerit longinq̄ a diſruptione vl' a loco vulneris veꝝ tū remanet ex ſutura vl' ex filis ſuture itra vuln⁹ q̄re nō incarnaᷓ ſeu cōſolidatur quare
q A. qm̄ cū difficultate adheret ⁊ incarnatur
r A. merhazi
ſ A. a lahathein, ⁊ alhalebetein
t A. Alia litera quamlibet puncturā vel ſciſſuram ſiphac cum mirach.

scãt. Si aũt non ingrediunt in illud, amplificet locus. Inqt Hip. qum egredit zirbũ vẽtris in vulnere, necesse ẽ vt putrefiat qd̃ de eo egredit, q̃zuis moret tpe puo: ⁊ ẽ in h̃ vehemẽti⁹ q̃z itestina, ⁊ [a] epar qm̃ itestina, ⁊ extremitates epis, si nõ remanẽt exteri⁹ spatio lõgo, donec ifrent valde vehemẽter, tunc qñ ingrediunt vẽtrẽ, ⁊ icarnat vuln⁹, redeũt ad nãs suas: zirbũ võ lz moret tpe puo, tñ necesse ẽ vt qd̃ ex eo qd̃ appet, ingredit vẽtrẽ, putrefiat. Et pp illd̃ ꝑperãt medici in icidẽdo ipz: ⁊ nõ intromittũt qd̃ de ipso appet in vẽtrẽ, q̃ si inueniat in zirbo diuersum ab hoc, illd̃ est vald̃ paꝝ: ⁊ fortasse nõ inuenit. Et si egredit aliqd de zirbo, tũc necesse ẽ tibi vt scias, an oporteat icidi, an nõ: ⁊ an oporteat sui vuln⁹, an nõ: ⁊ q̃lr suat. Nã si vuln⁹ cadat in [b] alnourati ⁊ ẽ mediũ vẽtris, tũc ẽ plis timor: qm̃ st extrẽitates lacertoꝝ [c] coopte sup vẽtrẽ si aũt fuerit in ilijs, ⁊ sunt a duob⁹ laterib⁹ medij vẽtris, a dxtra, ⁊ sinistra q̃si q̃tuor digitis, tũc ẽ saluior: qm̃ nõ ẽ in [d] eo aliqd, de extremitatib⁹ lacertoꝝ [e] neruosoꝝ. Loci võ [f] alborati sutura iteꝝ ẽ difficil', ⁊ illd̃ iõ, qm̃ itestia eminẽt, ⁊ egrediunt a disruptiõe, q̃ est in hoc loco: ⁊ redit⁹ eoꝝ in h̃ loco est difficil': ⁊ illd̃ q illd̃, qd̃ [g] plicat ea intẽtiõe eoꝝ ẽ duo lacerti ꝑtẽsi in lõgitudine vẽtris, carnosi, q descẽdũt ex pectore ad rachaba, ⁊ est os pectinis. Et pp illd̃ qñ cadit vuln⁹ in hoc loco, [h] incidũt hos lacertos ⁊ est eminẽtia [i] † intestini vehemẽtior: qm̃ lacerti q sũt in [k] ilio ꝯtinẽt ipz ⁊ nõ est eis in medio lacert⁹ fortis, retinẽs ipm. Si aũt [l] pparat cũ hoc, vt sit vuln⁹ magnũ tunc necesse est, vt emineat, ⁊ egrediat ex eo numerus intestinorum: q̃re fit intromissio eoꝝ difficilior.

Ꞇ De q̃litate ligandi vulnera. Cap. VIII.

Vulnera aũt, ⁊ fissura apparẽtia qñ vis vt incarnent, tũc fac illd̃ qd̃ dixit sapiẽs de illis q st hui⁹ artis. Inqt: qum vis vt incarnet hmõi fissura, tũc adhere ei ligaturã icipiẽtez ex duob⁹ capitib⁹, nõ aliaz de ligaturis. Qd̃ si fuerint magna, erit tibi necessariũ vt adherere ei facias puluillos triãgulatos. Et si fuerit loc⁹ [m] decliuis idiget futura etiã. Et puluilli qdẽ triãgulati meliores sunt in aggregãdo labia [n] vlceꝝ q̃z q̃drati: qm̃ coarctãt sup fixurã tm̃, ⁊ situs puluilloꝝ triãgulatoꝝ est ꝟm hoc exẽplũ: linea recta inter duos puluillos sit fissura, ⁊ duoꝝ puluilloꝝ trãgulatoꝝ vnus sit. b. ⁊ alter. g. decẽter compositi ꝟm figurã quã vides. Qñ ergo ligat loc⁹ iste, ⁊ cadit ligamẽ duoꝝ capitũ, est ligamẽ tenens sup locũ fixure vehemẽtius, q̃z si fuerint q̃drati: Et nõ lz vt sit in applicatiõe [o] vlcerum ligamẽ non hẽns duo capita: ⁊ isti sunt puluilli triãgulati, ⁊ figura stringẽdi. Et dr̃ in libro d̃ ingenio sanitatis: qdã hõ habuit vuln⁹, cui⁹ ꝑfundum erat ꝑximũ inguib⁹, ⁊ ipsi⁹ orificiũ ꝑximũ genu, et sanauim⁹ ipm sine [p] pforatione penit⁹, ita q̃ posuim⁹ sub genu ei⁹ [q] puluillos, ⁊ pparauim⁹ ipm talr̃, q̃ [r] fcm̃ est orificium eius directũ cũ facilitate: ⁊ silr̃ fecimus de vulnere, qd̃ fuit in coxa, ⁊ brachio: ⁊ sanata sunt oĩa. Inqt ille q iã ꝑuidit in experiẽtia, scias, q̃ [s] vulnera indigent vt fiat sanies, si possibile est eis intus, ad hoc vt penetrẽt cũ ea reliqua, q̃ sunt illic meliora ⁊ velocioris alteratiõis silr̃. Vulnera disrupta, elõgatoꝝ labioꝝ, egent vt aggregent cũ ligamẽto aggregante labia eoꝝ, nisi fuerit sup ea ex illo dolor, aut fuerint aꝑosa, qm̃ dolent pp illud, q̃zuis sit cum facilitate: aut fuerit lacert⁹, q sit disruptus in latitudine, qm̃ tũc non aggregat: īmo ponat in medio licinium, timẽdo ne incarnet cutis: ⁊ remaneat lacertus non incarnatus. Inqt: ⁊ silr̃ quãdo findim⁹ cutẽ capitis, ponimus inter labia aliqd, qd̃ impleat ea: fortasse. n. ꝯhit cutis labioꝝ ad interiora vulneris: q̃re necesse ẽ tũc, vt coneris cũ ligamẽtis, vt trahas eã ad exteriora. Et qum cadit vuln⁹ i lõgitudine, tũc ligamẽ sufficit, ⁊ aggregat ipam decẽter: ⁊ qñ fuerit in latitudine, idiget vt suat: ⁊ ꝟz mẽsurã ꝑfunditatis vulneris erit profunditas suture [t] dignior ex additiõe anatõie. Inqt qñ fuerit nob necariũ vt addam⁹ in amplitudine vulneris, qñ est strictũ, ⁊ timuerim⁹ q̃ pp ꝑfunditatẽ ei⁹ icarnet ei⁹ supius, ⁊ non incarnet eius ꝑfundũ, aut fuit mẽbꝝ vulneratum in hora vulneris ꝟm figurã, q̃ qñ redit ad eq̃litatem suã, nõ est pol'e vt currat ex eo sanies, neq̃z vt ingrediat ipm medicina, ⁊ [v] vt redeat ad suã figurã qñ egredit, [x] ⁊ cõmouet dolorẽ aliũ, tc̃ necesse est vt findat sectiõe ꝯueniẽti. Et scias ꝟm summã, q̃ vulnera q̃ st in latitudine lacerti, sunt digniora vt labia eoꝝ sint vehemẽti⁹ elõgata, q̃propter sũt facientia maiorẽ necessitatẽ ad ꝑscrutãdũ subtil'r in aggregando labia. Et fortasse non erit excusatio a sutura, ⁊ administratione puluillorum triangulatorum, ⁊ proprie si ceciderit in carne diminutio: nam cadens in longitudine minus eget illo.

Ꞇ Medicine incarnãtes vulnera. Cap. IX.

Harum medicinaꝝ v̄tutes iã narrauim⁹, ⁊ [y] ꝯtinuationis eaꝝ locũ, ⁊ nõ dubitam⁹ qn sit necessariũ vt puluis eaꝝ sit minoris v̄tutis, q̃z illud qd̃ eis fit cũ oleis, ⁊ ceratis. Et necessitas qdẽ ꝑducẽs ad olea, ⁊ cerata, ẽ ꝑpterea q̃ medicine sicce, ⁊ ꝑpe q̃ sunt sic̃ merdasengi, ⁊ reliq̃ minerales, nõ submergunt vsq̃z ad ꝑfundũ, ⁊ nõ penetrãt in poros, qum ergo ex eis fit ceratuz, ad vltimũ ꝑuenire facit eas cursus olei ad locuz quẽ volumus. Et iste medicine icarnatiue st ex mineralib⁹, ⁊ st ex plãtis, ⁊ aialib⁹, ⁊ ex oi spẽ. Et sunt ex mineralib⁹ sic̃ cerusa, ⁊ oleũ myrtinũ, ⁊ cera. Et ex plantis folia, sic̃ folia q̃rc⁹ mascule, empl'ata, ⁊ folia [z] salicis ⁊ folia caul', ⁊ folia arboꝝ malorum, ⁊ cortex [&] palme, ⁊ folia arnoglosse, ⁊ [?] sptũ infusum in aceto, aut aliq̃ztulo vini: ⁊ ꝑpe qñ miscent folia arboris pini mascule, ⁊ femie, ligata cũ corticib⁹ suis, ⁊ folia cupssi, ⁊ rami ei⁹, ⁊ folia pẽtaphil cũ melle. Et ex gũmis glutinũ alboti ꝑpe ꝑpe [ꝑ] mẽbra magna. Et ex fructib⁹, ⁊ q̃nis nux recẽs ꝯtrita cũ aq̃, ⁊ sale, aut vino, bullita cũ folijs acetose, aut folijs siclе, aut lactuce: ⁊ piroꝝ siluestriũ cũ eo qd̃ ẽ in eis d̃ ꝑhibitõe flux⁹: ⁊ nux cupssi: ⁊ allea cõbusta: ⁊ puluis molẽdini: ⁊ ordeũ adustuz ꝑpe senib⁹ cũ cera, ⁊ oleo ros. Et d̃ illis q̃ silant florib⁹, flos sorbe: ⁊ herba caude eqne, ⁊ ꝑpe ivicinitate [a] ipletõis mẽbri, aut carnis, ⁊ ad vl'nera, q̃ st ppinq̃ lacertoꝝ capitib⁹. Et ex aialib⁹, lac acetosũ vald̃ ꝯglutinat vl'nera magna. Et d̃ cõpositis medicamẽ ruffi, ⁊ aureũ, ⁊ esculeus, ⁊ medicamẽ d̃ salicib⁹, ⁊ pl'egio, ⁊ emplz d̃ linoꝝ.

Ꞇ Medicine ꝯsolidatiue, ⁊ sigillatiue. Cap. X.

Harum medicinaꝝ nãs iã sciuisti: ⁊ scis iteꝝ q̃ oz ne puluis eaꝝ sit in v̄tute ei⁹ qd̃ põit in emplis. Et nũc oz vt scias, q̃ nõ ẽ necariũ vt medicine iste admistrent, qñ iã eq̃ta ẽ suꝑfici es carnis dure cũ cute vltia eq̃litate: Veꝝ caro hui⁹ da [b] iã leq̃tur, ⁊ addit, sz ẽ [c] spissa talr̃ q̃ qñ exiccat d̃scẽdit: imo nõ oz vt admistres eas [d] nisi cũ h̃ qd̃ ẽ ita q̃ qñ exiccat equat. Et hec res cognoscit existiatõe. Oz g̃ vt admistret medicina ꝯsolidatiua anteq̃z carnis nascẽtia in vulnere, in q̃ caro nascit,

a A. extremitates epatis
b A. adhere
c A. extensoꝝ sup ventrez neruose Alia litera in medio ipsius
d A. eis
e A. neruosis
f A. adhere
g A. aggregat ⁊ tenet ea
h A. inciduntur isti lacerti
i † A. ⁊ egressio
k A. illie exprimunt ea
l A. accidat
m A. plenus
n A. vulnerum
o A. Alia litera vulnerum
p A. ligatura
q A. puluinar magnum
r A. preparatum
s A. vulnera Alia litera exiture indigent vt sanguis eoꝝ fiat sanies, q̃ mora ⁊ statio ipsoꝝ intra vsq̃ quo alterentur cum eis
t A. Alia litera ⁊ melius reccius est vt fiat ex cognitione
v A. si reducitur
x A. cõmouetur dolor
y A. gradus operationis earum
z A. alkalef
& A. corticis ei⁹
? A. albaleo infusus
ꝑ A. ramos magnos
a A. duritiei
b A. quandoq̃
c — A.
d A. in illis que qñ exiccantur equantur

ad hũc finẽ pueniat: qm̃ ꝯsolidatiua ẽt addit in q̃zti
tate carnis vſq3q̃ ꝯsolidat, et addiẽ cũ ea vt⁹ nãlis:
Ergo addiẽ ſm hãc vltimatiõez, imo o3 vt ſit talr,
ꝙ qñ exiccat, ⁊ facẽ opationez ſuã, iã nã fecerit naſci
cũ q̃ztitate ei necaria cũ vltimatõe ꝯsolidatiue vltie
in ꝯsolidãdo, q̃ cõpleat duas opatiões [a] ⌈ꝯtinuãdo
iter carnẽ, ⁊ cutẽ⌋ pdcãs, mẽsura q̃ equeẽ ſupficies
vlcerata. Q̃ð ſi nõ auferaẽ iſtð, pculdubio fietveſti
giuz vulneris [b] ⌈ſupi⁹ in cute.⌋ Et op3 vt admiſtres
ſigillatiuũ i pmis, qũ ip3 adminiſtras, hũidũ: dein/
de adminiſtra ip3 ſiccũ, tũc qu3 appropinq̃tur ſigil/
latõi, faciẽs ipm̃ trãſire ſup ipm̃ cũ extrẽitate radij.
Et medicine qdẽ iſte ſt, ſic̃ cortices arboris pini cũ
cerato ð oľo roſ. aut myrtino: ⁊ reſina ſicca, ⁊ abro
tanũ aſſatũ, ⁊ cortices eris, ⁊ puluis olibani, ⁊ mer
daſengi, ⁊ cẽtaurea mior, ⁊ vene ſt bone, ⁊ oſſa ꝯbu
ſta itez, ⁊ ariſtologia aduſta ẽ vehemẽtꝫ ꝯsolidatio
nis, ⁊ alumẽ itez, ⁊ galle immature, ⁊ folia fici. Et
Hip. qdẽ [c] ⌈ingt de pede albaueas, ſic̃ dixerũt: ⁊ eſt
ſiľe⌋ quod itellexit p eũ herbã q̃ noiaẽ pes coruí. Et
ſterc⁹ cãis comedentꝫ oſſa, ⁊ ſterc⁹ lacerti: verũtñ eſt
[d] ⌈acuti⁹ pmo⌋ q̃re op3 vt frãgas ipm̃ cũ ſtipticis, ⁊
radix lilij celeſtis, ⁊ cortices [e] †⌈ ⌋oppopona
cis, ⁊ tutia. Et de faciẽtib⁹ naſci carnẽ mirabilib⁹
in vulnerib⁹ caľe ꝯpľonis, apoſis, ſt ſandali, ⁊ ne/
nufar, ⁊ aloes: ⁊ pp̃e i ptib⁹ ani, ⁊ teſticľoz, [f] ⌈⁊ me
dicina ariſtologie⌋ ſi fiat vnguẽtũ, aut idiges eo qð
ẽ forti⁹ de illis, q̃ ſt inter ꝯsolidãtia: ſic̃ climia, ⁊ pp̃e
ꝯbuſta, ⁊ colcotar cõbuſtũ, ⁊ lythargiriũ, ⁊ cerusa.
Et qñ3 cadũt i medicis ei⁹ dragãtũ, ⁊ colcotar: q̃3u]
ſint de ſũma corrodẽtiũ, diminuẽtiũ carnẽ: vez ipa
forcaſſe ꝯsolidãt i vehemẽti hũiditate, ⁊ pp̃e qñ adu
runẽ [g] ⌈ſiũt mioris ꝯsolidatiõis, ⁊ nõ minuiẽ de cor
roſiõe eoz⌋ ⁊ p̃cipue ſi abluanẽ [h] †⌈ ⌋ſiũt ad ꝯsoli
dationẽ ð cliuiora. Flos vo eris, ⁊ medicie q̃ ſt vehe
mẽtioris corroſiõis non [i] ⌈ſt recte⌋ ad illð, niſi cũ re
gimine forti, ⁊ i qbuſdã vulnerib⁹, ⁊ vlcerib⁹ vehe
mẽtꝫ hũiditatꝫ. Es vo aduſtũ, qñ abluiẽ, eſt bonũ in
ꝯsolidatiõe. Et qũ volũtas ẽ vt fiat empľz, ſt necaria
q̃ ſt fortiora, de illis q̃ ſt iter ꝯsolidatiua ſic̃ climia,
⁊ pp̃e aduſta, ⁊ colcotar aduſtũ, ⁊ lithargiriũ, ⁊ ce/
ruſa. Qualitas vo faciẽdi illð eſt, vt diſſoluatur ce/
ruſa, ⁊ merdaſengi cũ aceto, deinde admiſtreẽ: ⁊ cli
mia teraẽ. Et meli⁹ qdẽ ẽ vt aduraẽ, ðinde miſceaẽ
illð cũ colcotar, ⁊ ibibaẽ oleo [k] ⌈roſ.⌋ cũ aceto, ⁊ vi
no ſtiptico, Et fortaſſe adduneẽ ſup ip3 dragãtũ adu
ſtũ, ⁊ balauſtie, ⁊ galle: qñ vuln⁹, ⁊ vlc⁹ ſt vehemẽ/
tis humiditatꝫ. Empľm de lino: ⁊ eſt mirabile. Su
me pãnũ de lino ablutũ, nitidũ, ⁊ tere donec fiat ſic̃
alcohol, deinde ſume oleũ fortꝫ ſtipticitatꝫ, aut oleũ
myrtinuz, ⁊ pone in ipſo paz galbani, ⁊ diſſolue in
oleo, ⁊ pone in ipſo pãnũ ꝯtritũ: ⁊ fac de eo empľm,
qm̃ eſt mirabile. Et vnguẽtũ nigz magnũ facit na/
ſci carnẽ. Q̃ð ſi volueris vt forti⁹ faciat naſci, tũc po
ne in ipſo de ture, ⁊ opponaco, ⁊ ariſtologia [l] ⌈adu
ſta⌋ eq̃les ptes, vt ſit ſic̃ pondus medicinaz q̃tuor.
Mod⁹ plueris ali⁹. ℞. ceruſe, ⁊ merdaſengi ambo
ruz añ. ptẽ. j. ſcorie plũbi, ⁊ myrrhe, ⁊ gallaz oium
añ. ptẽ. ſ. Puluis ali⁹: oſtracoz cõbuſtoz. ʒ. xij. g̃/
nati pui qð cadit ab arbore, ⁊ exiccatũ eſt calcadis
amboz añ. ʒ. xvj. cornu ceruini cõbuſti, abrotãi, cli
mie, reſine, radicũ lilij oium añ. ʒ. iiij. minuti turis,
corticũ arboris pini amboz añ. ʒ. vj. corticũ g̃nato/
rũ, ceruſe alumis oiuz añ. ʒ. viij. gallaz. ʒ. j. Pľuis
[m] ⌈rube⁹⌋ ℞. [n] ⌈rubee⌋ oſſiũ ꝯbuſtoz, merdaſengi
oiuz añ. ʒ. ij. turis, aloes amboz añ. ʒ. iij. ſarcocolle
memithe amboz añ. ʒ. j. fiat puluis. Puluis alius.
Roſaz, ceruſe plũbi, balauſtie, oium añ. ʒ. viij. gal/

a A. carnis ⁊ cu/ tis in vna hora

b A. alti⁹ ⁊ emi/ nentius q̃ cutis

c A. p ſiľitudinẽ ꝓpterea itellexit de pede albachach ſicut dixerunt ⁊ videtur

d A. Alia litera magis abſterſi/ uuz q̃ primum

e †A. radicis

Alia litera f ——A.

g A. ⁊ fiunt ꝯsoli datiua coz, ⁊ nõ minoris corroſi/ onis

h †A. et

i A. conueniunt

k A. Alia litera myrthino

l A. aggregata

m A. alius

n A. nura

larum, ⁊ ſeminis roſaz, ⁊ aluminis equaľr, ariſtoľ.
aure. ij. minuti turis aure. j. Modus empli ad vul
nera corpoz ſenũ. Cõburaẽ ordeũ, ⁊ fiat ex eo cera
tũ cũ oleo roſ. aut oleo myrtino cũ ceruſa plumbi.

❡ De medicinis facientibus naſci carnem in vulneribus, ⁊ vlceribus. Cap. XI.

IAm ſciuiſti pp̃etatẽ mdiciaz faciẽ
tiũ naſci carnẽ: ⁊ qũo o3 vt ſint
in ꝯpľonib⁹ ſuis. Et o3 vt adminiſtrẽẽ
medicine faciẽtes naſci carnẽ, cũ iã mũ
dificat⁹ eſt loc⁹ a ſordib⁹, ⁊ ſiiib⁹: ⁊ ſi ñ
fuerit baſis vulnez niſi os, tũc mũdifica illud os, ⁊
exicca in vltimo: ⁊ nõ dimittas in eo obfuſcationẽ,
aut corruptionẽ, neq3 corticẽ, ⁊ hũiditatẽ, q̃ nõ exic
ceẽ ⁊ pp̃e in capite: nã lenitas oſſis, ⁊ ei⁹ humiditas
eſt vna cãz phibẽtium natiuitatẽ carnis ſup ipm̃: ⁊
qum [o] ⌈exiccaẽ,⌋ ⁊ exaſpaẽ, eſt illð [p] ⌈ſup qð ſit mã
ex q̃ g̃naẽ caro, in eo magis faciẽs naſci.⌋ Et ſcias
ꝙ qñq3 eſt medicina, faciẽs naſci carnẽ in corpe, aut
mẽbro, ⁊ nõ eſt faciẽs naſci in alio: ⁊ illð iõ, qm̃ for/
taſſe exiccat in corpe, ⁊ nõ exiccat in corpe [q] ⌈pp⌋ cõ
pľones duoz corpoz, Et ſm ꝙ ſciuiſti fortaſſe ſup-
fluit [r] †⌈ ⌋in corpe: ⁊ nõ ſupfluit in corpe,
neq3 ẽ abſterſio oĩno: qũ hec medicia idigeat exicca
tiõe q̃dã, ⁊ abſterſiõe q̃dã mẽſuratꝫ ſ3 corp⁹, nõ ab/
ſolutꝫ: ⁊ res mẽſurata ẽ diuerſa cũ impſſiõe ſua in re
b⁹, q̃ nõ ſt ꝯueniẽtꝫ q̃ztitatꝫ in paſſiõe. Et oẽ exicca/
tiuũ qdẽ cui⁹ ſiccitas ẽ minor ſiccitate corpis, qð cũ
eo curaẽ, ẽ itez abbreuiatũ ab h̃ vt faciat naſci car
nẽ ei⁹: imo op3 vt ſit ſicci⁹, eo. Et pp illð ſit ꝙ oliba
nũ nõ facit naſci carnẽ in corpib⁹ [ſ] ⌈dõec ptrãſeãt⌋
eq̃litatẽ in ſiccitate. Et expimentũ qdẽ eſt illð [t] ⌈qð
ſciẽ ꝙ ẽ ex exiccãtib⁹, ⁊ ſtãtib⁹: aut ex naſcẽtia carn]
ſm pceſſionẽ, vľ ꝯtinuitatẽ: aut ex ſordidatõe.⌋ Q̃ð
ſi videris exiccationez, cũ q̃ fortaſſe nõ naſciẽ caro,
tũc hũecta parũp medicamia ſicca: [u] †⌈
⌋⁊ dimitte illð qð vadit ſm v̄tutẽ ſuã. Et
qñq3 itez eſt qbuſdã corpib⁹ pportiõalitas cũ qbuſ
dã medicis, abſq3 [x] ⌈aſpectu opatiõis⌋ eaz: pp illð
ergo op3, vt miſceanẽ medicie plures debiles, ⁊ for
tes. At vo q̃re fcã ſt empľa, ⁊ q̃ ſit eoz neceſſitas,
iã ſciuiſti. Et op3 vt nõ ſis ꝯtẽt⁹ medicina ſup exicca
tionẽ, ⁊ hũectationẽ, immo obſua ambas q̃litates
agẽtes, ſ3 ꝙ p̃miſim⁹ eaz narrationẽ: neq3 itez ſup
exiccationẽ, ⁊ hũectatiõez: imo cũ ꝯſuetudine ꝯſide
ratiõis inter diſpõnẽ vlceris, ⁊ diſpõnẽ ꝯpľonis cor
poris: qñq3. n. corp⁹ ẽ hũidũ, ⁊ vlc⁹ ſiccũ: ⁊ qñq3 eſt
corp⁹ ſiccũ, ⁊ vlc⁹ hũidũ: ⁊ qñq3 ſũt ambo hũida: ⁊
qñq3 ſt ambo ſicca. Et admiſtrenẽ i pmis, q̃ ſt debi
liora, ſic̃ olibanũ, ⁊ faria fabaz, ⁊ faria ordi, ⁊ ſilia.
Q̃ð ſi corp⁹ fuerit ſiccũ, ⁊ vlc⁹ humidũ valð, tũc ne/
ceſſarie ſt medicine vehemẽtꝫ exiccatiõis cũ ꝯpatio
ne ad medicias faciẽtes naſci carnẽ, ſic̃ ariſtologia,
⁊ radix oppopõacis, ⁊ dragãtũ aduſtũ: ⁊ in reſiduo
ſt neceſſarie medicine [y] †⌈ ⌋ſic̃ ireos, ⁊
⁊ farina lupinoz. Et quãdoq3 accidit vt ſint quedã
medicine, in qbus ſit aliqd pprietatis, q̃ egent me/
dicine facientes naſci carnem de exiccatione, ⁊ ab/
ſterſione, ſed ſupfluit: ſiunt ergo verbigr̃a. propter
exiccationem ſuã vehementem retinẽtes ſorditiem,
⁊ prohibentes materiã: ⁊ ſuperfluit abſterſio, ⁊ cor
roſio: ſed quãdo pmiſcetur cu3 ea aliqd de illis, que
ſunt illi contraria, frãgit ex eo, ⁊ temperat ipſum, ⁊
ſit faciẽs naſci, ſicut flos eris: qum. n. cum ipſo aſſo
cianẽ oleum, ⁊ cera, ⁊ [z] ⌈que humectãt mẽbz, ⁊ ſi/
xum faciũt, tũc ipſum pp̃ter exiccationẽ, ⁊ vehemẽ
tiã abſterſiõis, ſit cõſolidatiuum: q̃re⌋ oportet vt ſit
flos eris vna decem partium cerati, quãdo admini/

o A. fricatur

p A. qð peruenit ſup ipm̃ de mã ex q̃ g̃naẽ caro magis firmum

q A. ſcðm

r †A. abſterſio

ſ A. ſiccis q̃ per/ tranſeunt

t A. quo ſciẽ illð qð ẽ ex exiccatio ne, ⁊ ſtatiõe. ſ. ꝙ nõ vltra opaẽ ⁊ ꝙ facit naſci car nẽ ſm pceſſionẽ vľ ꝯtinuatiz ſuc/ ceſſiue ⁊ qð ſordi dat ſeu qð ſordi tiem generat.

u †A. ⁊ ſi ſit ſor/ des, tũc adde in ſiccitate

x A. cognitione cauſaz

y †A. q̃ ſunt me die

z A. ambo hũe/ ctãt mẽbz ⁊ ſor/ didãt ipm̃ ⁊ reſi ſtũt exiccationi eius ⁊ vehemẽti abſterſiõi ipſi⁹ q̃/ re efficitur con/ ſolidatiuum. ⁊

strat̃ in corpibꝰ, q̃ sunt sicciora: ⁊ vna duodeciꝫ ptiũ, qñ administrat̃ in corpibꝰ, q̃ sᷓt hũidiora: ⁊ oꝫ vt obseruet̃ in istis, qñ expiunt̃ p̃dcã. Senes egẽt medicinis in qbꝰ est calitas maior, ⁊ attractio fortior. Et cadũt in eis q̃ sunt sic̃ pix, ⁊ tus, ⁊ farina ordei, ⁊ farina fabaruꝫ, ⁊ farina herbi, ⁊ radix lilij, ⁊ aristologia, ⁊ climia, ⁊ herba oppoponacis. Et qñ ꝓhibetur medicina a iuuamẽto, declina ad aliã: quꝫ ergo fit difficilis, curet̃ cũ eo qȯ est proprium vlceribus.

¶ De curatione vulnerum [a] [alseiberegi. i. que fiunt in capite.] Cap.XII.

Regimen qdeꝫ ossis in eis, ⁊ qd accidat ex accñtibꝰ eorũ timidis, iã dcm̃ est in capl'o ossiuꝫ, ⁊ [b] [algebra.] Uer incarnatiua vlceruꝫ eoꝝ, ⁊ q̃ sᷓt ex̃ ea, sufficiũt q̃libet medicine exiccatiue, leues, puluerizate sup̃ ea ex medicina [c] † [ ]. Et [d] † [ ] medicina q̃ est fcã ex aloe, ⁊ myrrha, ⁊ olibão, ⁊ sanguine dracõis: ⁊ silr̃ medicine leues, p̃dicte in vulneribus. Qȯ si fuerit illic cursus sanguis, tũc curet̃ cũ eo qȯ diximꝰ i. c. fluxꝰ sanguinis. Et oꝫ vt cibet̃ hñs eã cerebellis gallinaꝝ assatꝭ, q̃ztũ pol'e ẽ: ipa. n. ſm ꝙ testificant̃ qdã, ꝯfortãt cerebꝝ, ⁊ retinẽt sanguis fluxũ: lꝫ sit in eis snia alia. Et silr̃ aq̃ g̃nati muzi, ⁊ empl'at̃ cũ v̇ga pastor]. Et ȯ medicinis bõis ad vulnꝰ, ⁊ sanguinẽ, ẽ vt sumat̃ fermẽtum [e] [puꝝ] siccũ, ⁊ terat̃, ⁊ puluerizet̃ desup̃, ⁊ non humectet̃. Qȯ aũt ꝓhibet [f] [egritudinẽ] ẽ emplatio cũ farina ordei, ⁊ simila ꝯfectis cũ isopo humida: ⁊ silr̃ cum sauich ordei, [g] [⁊ cũ calamẽto:] ⁊ ꝯfert attritiõi eiꝰ: ⁊ reliquũ regim̃ sũat̃ ex ca. ossiũ.

¶ Tractatꝰ secundus de excoriatione, ⁊ attritione, ⁊ contusione, ⁊ torsione, ⁊ casu, ⁊ offensione, ⁊ disruptione, ⁊ fluxu sanguinis, ⁊ similibus illis.

¶ Sermo vniuersalis. Cap.I.

Iam sciuisti i libro p̃mo, q̃ sit intẽtio ꝯtusiõis, ⁊ attritiõis. Cõtorsio aũt est, vt sit mẽbꝝ sepatum a iũctura sua, sepatiõe nõ ꝯpleta, neqꝫ appente mãifesta [h] [q̃ re ẽ] dislocatio. Et [i] [eguameu] qdẽ ẽ ĩfra torsionẽ: ⁊ ẽ q̃si [k] [aliq̃ztulũ tẽsiõis cõmouẽs ligamẽtũ in iũctura, ⁊ qȯ ꝯtinet̃ ȯ eo i carne.] Et si cũ eo fuerit aliq̃ztulũ sepationis, erit torsio. Et de hoibꝰ sᷓt q noiant [l] [ ] intẽtionẽ quã noiauimꝰ, torsionẽ noie cõi. Et ȯ hoibꝰ sunt, q noiant torsionẽ sepationẽ vniꝰ duoꝝ lateꝝ [m] [lacerti,] sicut vniꝰ duoꝝ lateꝝ [n] [lacerti vole manus, ⁊ rascete] cũ adherẽtia lateris alteriꝰ q̃zuis sepatio sit appens. Illȯ autẽ qȯ volumꝰ p̃mittere ⁊ loq de eo in primis, est ꝯtusio, q̃ accidit lacertꝭ i medio eoꝝ: ⁊ attritio in extremitatibus ipsorum.

¶ De contusione, ⁊ attritione. Cap.II.

Quando accidit lacerto vt ꝯtundat̃, accidit ex ̃biter ptes eiꝰ nũerꝰ sol'onis ꝯtinuitatꝭ. [o] † [ ] ⁊ [p] [ml'totiẽs] effundit̃ ad ipsuꝫ sanguis plimꝰ, ex quo apat̃: Et [q] [pautiores sᷓt eiꝰ dispõnes, i qbꝰ nõ aggreget̃ ad ipꝫ] sanguis, ⁊ putrefiat: qm̃ plimũ spat̃ eiꝰ resol'o p poros: Et ꝓpe p poros, q sᷓt ꝯstricti ꝯstrictiõe ipellẽte, ab illo qȯ fecit ꝯtusionẽ exteriꝰ: ⁊ a ꝯstrictiõe accñte ex apate iteriꝰ. Et pp illȯ si nõ succurrat̃ ei in ea. p̃duc̃ ad corruptiõeꝫ mẽbri. Et fortasse [r] [excoriatio seq̃t casũ, ⁊ offẽsionẽ:] q̃re oꝫ vt pparet̃ ad curatõeꝫ eiꝰ, vt ñ cãceret̃: ⁊ [s] [oꝫ vt admistratio fiat] i attritõe cũ ꝯditõe ꝯtiuitatꝭ villoꝝ icisoꝝ, imo ad sedãdũ dolorẽ

a A. alsegiagi. i. excoriatione cutis capitis
b A. algiebar.
c † A. capitali
d † A. est
e A. Alia litera torrefactum Alia litera acetosum
f A. apostema
g A. Alia litera cum ausegi
h A. ita vt sit
i A. aluhen
k A. aliq̃ztula tẽsio adueniẽs ligamẽtis i iũcturis ⁊ eo qȯ ȯ carne cũ eis circundatur
l † A. Alia litera aluhen ⁊
m A. iuncture
n A. calcãei aut rascete manus
o † A. Alia litera plurimus
p —— A.
q A. minꝰ nocumẽtũ eiꝰ ẽ ꝙ in ea aggregetur
r A. pꝰ ꝯtusionẽ ⁊ casum ⁊ offensionẽ seq̃t̃ gadu
s A. nõ oꝫ vt occupetur

¶ De cura. Cap.III.

Non repit̃ in plibꝰ haꝝ dispõnum in hac [t] [accñtia] excusatio a flomia: immo opifices artꝭ pperãt ad illȯ, q̃zuis sit corpꝰ mũdũ. Et qñ fit flomia, ⁊ festiat̃ ad empl'a ꝓhibẽtia, oppilãtia, nõ accidit ex eis illȯ qȯ ẽ necessariũ ad curationem [u] [q̃ ml'tũ ꝯuẽit] ⁊ est eoꝝ ꝓhibitio cũ infr̃atõe, ⁊ stipticitate: aut cũ vno eoꝝ. Qum aũt tardat̃ illȯ, ⁊ ꝓperat sanguis ad [x] [dispõnẽ] sol'onis, ⁊ times nocumẽta p̃dcã, necessariũ est in curatiõe eiꝰ ex̃here sanguinẽ illũ, vt nõ [y] [redeat apud ꝯtinuationẽ] ad dispõnẽ eiꝰ. Qȯ si fuerit talr̃, ꝙ sit pol'e vt resoluat̃ pp raritatẽ poroꝝ cũ embrocis aq̃ꝝ cal'aꝝ, ⁊ siliuꝫ eis, fiat: ⁊ fortasse administrat̃ sup̃ v̇beratos de illis, q̃ diximꝰ, ⁊ iteꝝ cũ medicinis carminãtibꝰ sanguineꝫ mortuũ, ⁊ oleis resoluẽtibꝰ lassitudinẽ, ⁊ vt dent̃ in potu de itꝰres adiuuãtes ad resol'onẽ, fiat illȯ: ⁊ sis ꝯtẽtꝰ illo. ⁊ ista [z] [mũdificãtia] adiuuãtia ad illȯ: sᷓt sic̃ bdelliũ iudaicũ, ⁊ costꝰ, ⁊ cẽtaurea maiȯ cũ sirupo acetoso ⁊ vt adiuuet sirupꝰ acetosꝰ iteꝝ ad illȯ cũ incisiõe. Medicine v̇o carminãtes sanguinẽ mortuũ sᷓt, sic̃ farina ordi, ⁊ isopꝰ hũida, ⁊ simila ꝯfecta cũ aq̃. Et forte est sic̃ calamẽtũ mõtanuꝫ cũ sauich: ⁊ ꝓpe qñ cadit in capite. Et ad vltimũ illȯ cui ẽ mollificatio cũ calitate sᷓbtili, resoluẽte resol'one sᷓbtili, ⁊ ex eis q̃ exiccãt exiccatiõe sᷓbtili. Nã ea q̃ sᷓt vehemẽtis resol'onis, ⁊ exiccatiõis, [⁊] [qum administrat̃, in imp̃ssiõe eiꝰ] resoluũt sᷓbtile, ⁊ [ꝯ] [inspissant] spissuꝫ cũ exiccatiõe sua, ⁊ oppilãt poros iteꝝ cũ exiccatõe sua: ⁊ hec fortasse mẽsura excusat sollicitudinẽ i eo, cuiꝰ ꝯtinuitas soluit̃ ꝓpe cutẽ: ⁊ in eo qȯ appet non ꝓfunda. Qȯ si nõ fuerit ita, ⁊ fuerit sol'ones ml'te, ⁊ ꝓfunde, ⁊ longinq̃ ab eo qȯ appet, nõ erit excusatio a scalpellatõe: ⁊ [ꝝ] [resoluat̃, qȯ resoluit̃] i apatibꝰ, ⁊ vlceribꝰ malis. Et eiꝰ qdẽ dispõ nõ est dispõ v̇berati: in v̇berato. n. trahit̃ mã ad cuteꝫ: ⁊ cuiꝰ est in via vlceratiõis: Et in hoc si soluit̃ ꝯtinuitas ꝓfunde submerse, tunc [a] [illud nõ sperat̃] q̃propter necessariũ est administrare attrahẽtia cũ fortitudine, ⁊ ventosas, ⁊ scalpellationẽ: ⁊ fortasse erit res [b] [maxima, ⁊ fiet ad apationẽ magnã exteriꝰ, ⁊ aggregabit.] Et tũc oportebit vt festinet̃ ad [c] [apiendũ, ⁊ resoluẽdũ illȯ] qȯ aggregat̃ in eo in saniẽ, vt sedet̃ dolor cũ eo qȯ facit pus, ⁊ resoluat̃ mã cuꝫ [d] [aptione illȯ. n. est ſm dispõnẽ apiẽtẽ,] ⁊ vt [e] [apiat̃] [f] [velociꝰ] cum adiutorio curatiõis est saluiꝰ. Et fortasse resoluũt eã medicine [g] [apientes] absqꝫ saniositate, ꝓpe qñ adiuuãt eas calitas innata, ⁊ [h] [pori.] Ampliꝰ obserua medicinas p̃dcãs in cap. cãus, ⁊ offensionis. Ligatura aũt que administrat̃ sup̃ ꝯtusionẽ, iã dcm̃ ẽ in modo suo, ꝙ qñ accidit attritio, aut ꝯtusio, tũc liga ipsam: ⁊ sit instr̃m tuũ sup̃ locũ ipm̃ strictũ valde: ⁊ vadat cũ ligatura ad sup̃iora ꝓcessione plima [i] [. s. ad ptes epis] ⁊ ad inferiora paꝝ: ⁊ non addas astellas neqꝫ puluillos [k] [lini ergo] desup̃ astellas plimas: qm̃ est necessariũ resoluere illũ sanguinem mortuũ: ⁊ est necessariũ multũ intẽdere, vt vadat ligatura ad sup̃iora, ne effundat̃ ad ipaꝫ aliqd: ⁊ eiꝰ ꝓcessio desup̃ sit mollior. Et sit pãnꝰ durꝰ subtilis, ⁊ sufferat stricturã. Et festinet ꝯtinuitas embrocaruꝫ cũ ea. Et p̃paret̃ mẽbꝝ ad sup̃iora, sic̃ sit i fluxu sanguinis. Et hec cura. s. ligatura, opꝫ vt sit añq̃ꝫ apet̃ mẽbrum: qm̃ mẽbrum qñ apat̃, non suffert nisi ligaturã eq̃lem, nedum a vehementia compressionis: ⁊ continuiꝓpter illud medicet̃ tunc cum empl'is, ⁊ continuitate effusionis aque calide desup̃. Glãdulaꝝ aũt curatio que sequunt̃ ꝯtusionẽ, est qum plũbo desuper

t A. egritudine accidente
u A. cũ quo multum fatigatur
x A. ꝯcauitatem
y A. impediat reditũ ꝯtinuitatis
z A. carminãtia
⁊ A. festinãt i impssione eoꝝ q̃re
ꝯ A. retinetur
ꝝ A. curatione q̃ fit
a A. pp illud nõ obedit
b A. maior ista ⁊ fiet mẽbꝝ declinãs ad apa magnũ acutum qȯ collectionem faciet
c A. faciẽtia saniem ⁊ ꝯuersionem eius
d A. eo qȯ facit saniẽ. Illȯ. n. ẽ oẽs dispõnẽ facit saniem velociter
e A. fiat pus
Alia litera f —— A.
g A. saniẽ facientes
h A. amplitudo pororum
Alia litera i —— A.
k A. ⁊ non ponas

posito ne addantur, ⁊ magnificentur: ⁊ fortasse euacuantur, ⁊ fit in eis contusio.

De casu, ⁊ effusione ad lapidem, aut parietem, aut aliud. Ca.IIII.

Casus ⁊ offensio ledũt, ⁊ impediũt cum contusione, ⁊ attritiõe: ⁊ est in eis timor ꝓpter solonem ꝯtinuitatis [a] †[ ]accñtez in viscerib⁹. s. in pãniculis suis, ⁊ neruis eoꝝ, ⁊ venis magnis: que sunt in eis. Et est in eis timor iteꝝ ꝓpter vehementiã doloris. Et quãto plus corpus est maius est timor vehemẽtior. Et ꝓp illḋ fit, ꝙ non accidit infantibus in casib⁹ eoꝝ de lesiõe, qḋ accidit puberib⁹. Et glãdule iteꝝ multiplicanť in casib⁹, ⁊ offensionib⁹, ⁊ verberatiõib⁹. Et est necessariũ vt succurrať cũ eo qḋ narrauim⁹ i loco suo.

a † A. ossis aut solonem ꝯtinuitatis

Et accidunt qñq; ex casu, ⁊ offensione nocumẽta magna ex incisione lateris in corde, aut stomacho, ⁊ moriť statim. Et accidit qñq; vt retineanť vrina, ⁊ egestio: ⁊ egrediunť inuolũtarie. Et qñq; accidunt vomitus sanguinis, ⁊ flux⁹ sanguinis narium vehemẽs, ꝓp incisionẽ vene in capite, aut epe, aut splene. Et [b] [aptio]vẽtris: Et strictura anhelit⁹, ⁊ abscisio vocis, ⁊ locutiõis. Et iste cui aduenit offensio, aut casus, aut aliud, ⁊ abscindiť ſmo ei⁹, ⁊ inclinať caput eius, ⁊ arescit anhelit⁹ ei⁹, ⁊ sudat frons ipsi⁹, [c] †[ ]moriť statim. Et qñ accidit ei, [d] [aut pũctio, aut ṽberatio]ꝑcussione clamosa, vomit⁹ sanguinis in hora, ⁊ lenitas nãe, moriť. Et [e] [facili⁹]est ei vt euomat ipm ꝑmixtuz cũ cibo ꝓprie. Et si illḋ qḋ appet, iã apatũ fuerit, deinde occultať apa, ⁊ qescit apostema, deinde euomit post ipm saniem, moriť statim. Et ille q cadit sup [f] [planitiez,]deinde currit ex eo sanguis plimus, tũc necessarium est vt apostemeť, ⁊ moriať. Et ille q cadit sup caput suũ, multotiẽs non loqť: ⁊ qum remanet vsq; ad tertiũ, ñ minuiť, neq; addiť, [g] [tũc laudať] in tertio, expectať vsq; ad septimũ, ⁊ non moueť añ illud cum aliquo. Et qum locus casus, illius qui cadit, non rubet, tunc locus est neruosus.

b A. Alia litera inflatio

c † A. ⁊ facies fit citria aut viridis

d A. ⁊ puncto et verberato

e A. saluius

f A. semacham

g —— A.

De cura. Cap.V.

Si non fuerit fractura, ⁊ dislocatio, ⁊ fluxus sanguinis, oz vt succurrať mẽbro offenso, aut leso ꝑ casum, q̃re ponať sup ipm, qḋ stringat ipm. Et cum hoc est necesse curãti hoc caplm, vt refirmet donec videať ei, ꝙ interi⁹ nõ est cã ꝓperãs ad ꝑditionẽ. Et si est necessariũ vt [h] [festinet]plus, ⁊ fecerit necessariũ dispositio illḋ, oz tũc vt ꝓpet ⁊ flomet, ⁊ ministret clistere leue, ſbtile: ðinde si polẽ est ei vt stringat locum, ⁊ oppilet fissurã, si accidit, cũ eis q̃ dixim⁹, ꝓperet ad illud. Et medicine que sunt necessarie, sunt oppilãtes, ꝯglutinãtes ẽt, ⁊ resoluẽtes mãm cũ facilitate, ⁊ mollificãtes sic in ꝯtusione, ⁊ incarnatiue ãnexe de foris, ⁊ intus. Et melior cib⁹ ei⁹ est mes, ⁊ cicer. De medicinis ãt q̃s oz sumere illũ, q patiť ꝯtusionẽ, aut offensionẽ, aut casum, melior, ⁊ [i] [añcedẽs]est mumia pura cũ olo noiato sambacino, ⁊ vino. Et qñq; fiat ꝯsecutio cuz aliquo clisterioꝝ. Et deť i potu [k] [reu sceni]cũ aureo vno rubee tinctoꝝ in vino ⁊ [l] [bolumar, ⁊ post ipm allemu ⁊]armenũ, ⁊ sumach, ⁊ sarcocolla confert valde cũ [m] [incarnatiõe]sua. Et alumẽ ãnexuz est iuuatiuũ, ꝯstrictiuũ, ⁊ est de eis quoꝝ iuuamẽtũ fit vehemẽs. Et arsenico est ṽtus mirabilis in oib⁹ que sũt necessaria de incarnatiõe, ⁊ resolone sanguinis, ⁊ prohibitione nocumẽti, qum in potu sumiť. Et succus centauree maioris, ⁊ aristologia, ⁊ bdelliũ, ⁊ costus, ebibita cũ sirupo acetoso iuuatiua sũt oia.

h A. preuideat

i A. precellens

k A. raued sceni

l A. terra sigillata ⁊ p⁹ ipz alani ⁊ lutum

m A. proprietate

Et de illis que in potu danť ad leniendũ, ⁊ soluendũ, sũt casiafi. ⁊ oleũ amigdal. Trocisc⁹ bon⁹. ℞. reu sceni. viij. lacce rubee añ. iiij. terre sigillate. iij. fiant trocisci, sumať in potu cũ aq̃ ciceris. Et ḋ medicinis que desuꝑ ponunť, sunt [n] [altea,]⁊ myrrha, ⁊ mastix, ⁊ almugath qñ cum eo fit emplm, aut bibiť: Nã ei est ꝓprietas bona in fractura, ⁊ dislocatione, ⁊ in torsiõe, ⁊ ꝯtorsiõe, ⁊ ṽberatione, ⁊ casu, ⁊ offensiõe: ipm. n. sanat, ⁊ incarnat velociter: ⁊ sedat dolorẽ: ⁊ si fuerit [o] [hũs vehemẽtez fracturã]idurat eã, ⁊ fortem facit. Et de medicinis oppilantib⁹ est acatia: ẽ. n. mirabilis in [p] [algebra.]Iteꝝ sic aloes, ⁊ bolusar. ⁊ [q] [allemu]⁊ sumach, ⁊ almes, ⁊ gypsũ, ⁊ calx ambo extincta, ⁊ rizi ꝯtritũ. Et de glutinãtibus est sarcocolla. Et de vaporationib⁹ bonis, sunt folia cupressi decocta cum [r] [sansuco,] ⁊ silr folia [s] [albetbil.]Et silr si ponať in eis [t] [lac acetosũ.] [v] †[ ]

n A. alderire

o A. rosbot seu caro callosa sup fracturam

p A. algebar

q A. alani

r A. aq̃ exp̃ssa ꝑmixta cũ zãbach

s A. alatel

t A. alumen

v † A. Descriptio medicamĩs ꝯpositi. ℞. mugath ꝑtes tres althee albe ⁊ sarcocolle añ. ꝑtem. j. croci paꝝ ⁊ ẽ emplm bonũ cui⁹ ṽt⁹ penetrat ad ꝓfundũ. Qũ ãt fuerit ꝑcussio, q̃ nõ fac dolorẽ vehemẽtẽ ⁊ nõ timeť ꝙ accidat vł festinet apa magnũ i loco, ꝓpea q2 corp⁹ ẽ mũdũ, neq; timeť vlc⁹, neq; ẽ illic mẽbꝝ hñs ꝯcauitatẽ, tũc oz vt fit festiatio ad mollificãtia cuz oleo calefacto, ⁊ silib⁹, ⁊ hoc ẽ sic ꝑcussũ in dorso aut manu, aut coxa qñ hoc regimen sedat dolorem eius.

Offensio super ventrem, ⁊ viscera. Cap.VI.

Iam diximus de hoc in lib. iij. in quo est excusatio: ⁊ oz vt itereť sup eã opatio. Et fit cib⁹ oẽ lenitiuũ, ⁊ infrãtiuũ sicut volubilis, ⁊ chrysolocanna, ⁊ malue. Et de faciẽti bus glutinationez iteꝝ, sicut arnoglossa. Et deť in potu iteꝝ in ꝓnc⁹ de succis infrãntib⁹ cũ ꝑmixtione lenificatiõis, sicut est exp̃ssio solatri, aut arnoglosse, aut endiuie cũ casiafi. Et de illis q̃ exꝑta sũt iteꝝ in hoc caplo ẽ, vt terať psiliũ, ⁊ sumať de eo ꝑs vna, ⁊ lacce, ⁊ karabe amboꝝ añ. medietas q̃rte ꝑtis vni⁹, ⁊ croci. vij. ꝑtis: ⁊ potio ei⁹ sit. ʒ. ij. cũ aq̃ cala. Et deť in potu trociscus hmõi. ℞. karabe. x. rosaꝝ. v. acatie ablute. ʒ. j. spice inde. vj. ⁊ melliloti. x. ⁊ masticis. iiij. ⁊ corticum turis. iiij. ⁊ boliar. vij. ⁊ croci. vj. ⁊ nucis cup̃ssi. viij. fiãt trocisci cum aq̃ arnoglosse: ⁊ hoc qdem ꝯuenit ꝓpe qñ egritudo ꝑtrãsierit ꝓnc^m. Et ponať emplm ex hmõi gñe. Sumanť mala [x] [alscenia]decoquãť cuz [y] [decocto]odorifero, donec sint discocta, ⁊ fiat optima eoꝝ ꝯstrictio. ⁊ sumanť de eis. ʒ. c. ⁊ laudani. xx. ⁊ rosẽ. xxi. ⁊ spice, ⁊ masticis, ⁊ [z] [eupatorij abluti]oium añ. xiiij. ⁊ conficiantur cuz aqua cup̃ssi exp̃ssa cũ [&] †[ ]oleo]de lilio, ⁊ emplastretur cum eis.

x A. scemi

y A. vino cocto

z A. acatie ablute

& † A. aq̃ arnoglosse. ⁊ aq̃ coriandri ẽ [illegible] magis dilecta, ⁊ est ꝯueniẽs vt cũ eo misceať oleum

Dispositio verberati cum flagellis, ⁊ eorum similibus, ⁊ cura eius. Cap.VII.

Oportet vt sit cib⁹ verberati cuz flagellis, ex cicer excorticato, ꝯtrito: ⁊ ex faseolis rubeis excorticatis. Et in potu sumat loco aq̃, aquã ciceris infusi. Et denť in potu iteꝝ medicine eius q offendit se, ⁊ ei⁹ q cecidit, ⁊ ꝓpe bolusar. Et iteꝝ [?] [reu] ⁊ zinziber coniunganť, ⁊ de ꝯiunctione amboꝝ deť in potu, ʒ. j. s. cũ aq̃ cala. De eis ṽo que supponunť, melior res ei est, vt sumať pellis ouis excoriata statim, ⁊ dum est cala, ⁊ humida iuisceť sup locũ, ⁊ dimittať sup eũ, ⁊ nõ remoueať: fortasse. n. sanat ipm in die scḋo: ⁊ qñq; resoluit apa, et ꝓhibet putrefactionem: ⁊ ꝓprie qñ pulverizať sub [*] †[ ]excoriata aliquantulum salis vehementer cõtriti. Et de illis que desuper pulverizanť, sunt

? A. reubarbaꝝ

* † A. pelle

[a] ⌈nasturtium tritum, ⁊ semen apij, ⌋⁊ his filia. Et iteꝝ sumaꝭ merdasengi, ⁊ ceruse ptes eq̄les, ⁊ fiat ex eis ceratum cū oleo roſ. ⁊ cera. Et iteꝝ epithima ex dragagāto, ⁊ croco eq̄li mensura. Et si remāserit vestigiū, lini ipsum cū arsenico, ⁊ lapide piperis. Et nos iā diximus hic mortem sanguinis: ⁊ nos iā dicemus illud in libro decorationis.

¶ De torsione. Cap. VIII.

TElior curatio tortiōis iūcturaꝝ, officialiū, sunt [b] ⌈nuclei dactiloꝝ ⌋desup positi, ⁊ dimittanꝭ: qm̄ ipsi sanāt eā, qū [c] ⌈āt ⌋accidit torsio [d] †⌈ ⌋ nos iā dixim⁹ in. c. fracture ossiū medicinas, que oēs rectificant tortionē, q̄re oēs sumanꝭ inde [e] †⌈ ⌋

¶ De excoriatiōe, ⁊ ē in ea excoriatio calciamenti. Cap. IX.

EXcoriatio est ruptio, q̄ accidit in supficie cutis p tactū laboriosum. Et qn̄qꝫ est cū apate: ⁊ qn̄qꝫ est sine apate: Et qn̄qꝫ est cuꝫ tota excoriata, aut incisa, aut pēdens: ⁊ ē necessariū inuiscare ipaꝫ, q̄re cureꝭ cū iuiscatiōe q̄ dcā est in caplo vulneꝝ. Et oꝫ q̄ztū poſe est, ne icidaꝭ cutis: imo dilatio sup eā fiat, ⁊ si multotiēs fiat, qm̄ iuiscaꝭ in fine rei. Et si nō adheret, iuisceꝭ cū emplīs factis ad hāc rem. In detecta vō est meli⁹, vt administreꝭ desup medicamē absq̄ ligatura, nisi si nō fuerit poſe: Nā ei⁹ exiccatio cū medicinis, cū adiutorio aeris, est melior. In excoriatiōe aūt leui, de medicinis bōis excoriatiōi singulari, ⁊ ppē excoriatiōi calciamēti, est vt sumaꝭ pulmo, ⁊ pprie pulmo arietis, ⁊ inuisceꝭ desup, ⁊ sanat ipsam. Et si n̄ [f] ⌈fuerit apa, tūc ꝯfert ei pānus adustus ⌋aut oleum roſ. ⁊ arsenicū rubeū, Et cucurbita adusta est valde mirabiſ, cū q̄ est fiducia: ⁊ ppē in excoriatiōe calciamenti. Et ex medicis sigillatiuis incarnatiuis ꝯsolidatiuis, ē oē illō in q̊ ē stipticitas leuis, sic̄ acatia, ⁊ galle, ⁊ ppe aduste: ⁊ qū fit illō in excoriatōib⁹ lenib⁹, ⁊ [g] ⌈raris, ⌋sufficit. Et fortasse sufficit iteꝝ vnguētū albuꝫ. Et de illis q̄ sꝭ fortiora, ē vt sumanꝭ cerusa, ⁊ āmoniacū, ⁊ oleū roſ. ⁊ myrti, aut oleū de kerua, ⁊ oleū de lilio: dissoluaꝭ āmoniacū cū aq̄, ⁊ vino, ⁊ fiat ex eis empl̄ꝫ. Et fortasse sufficiēt myrrha, ⁊ merdasengi sola cū vino. Et sumach ē exiccās excoriationē lenē, ⁊ phibēs apa. Et ex embrocis ppē qn̄ accidunt fissure ex [h] ⌈excoriatiōe ⌋sꝭ lētes, ⁊ decoctio horobi, ⁊ lētes ⁊ aq̄ maris tepida: ⁊ empl̄atio cū fece sicca. Si āt destruitur cutis tota, tūc necessariū est vt phibeaꝭ apa, cuꝫ eis in quibus est exiccatio, ⁊ sigillatio fortis: ⁊ fit res in ea magis difficilis.

¶ De pūctura ⁊ disruptione ⁊ extractiōe eius quod retinetur ex spinis ⁊ sagittis ⁊ ossibus. Cap. X.

PUnctura: ⁊ disruptio vicine sꝭ ex h̄ q̄ vnaqueq̄ꝫ earū ē penetratio corpis acuti duri in corpore. Et [i] ⌈iteꝝ ⌋diuersificanꝭ [k] †⌈ ⌋ in q̄ztitate corpis penetrātꝭ: ⁊ [l] ⌈similaꝭ vi pūctura sit cum puitate penetratiōis sigñs puitatē penetratiōis, q̄si ipsa nō ptrāseat cutē. ⌋ Et hmōi qdē est leuis nocumēti, [m] ⌈si nō cōmoueaꝭ, ⁊ qn̄ dimittiꝭ ⌋rectificaꝭ p se, q̄zuis iueniat malitiā carnis: nisi in vehemēti malitia carnis: fortasse. n. apaꝭ loc⁹ ei⁹, ⁊ accidit ei pulsatio: ⁊ ppē qn̄ est illa disruptio, ⁊ pūctura vehemētior: ⁊ fcā est pūctio pueniēs ad carnem. Et plūmū qdē meditationis hmōi est, vt sedeꝭ apa ei⁹, ⁊ dolor ipsi⁹: ⁊ nō indiget regimine vulneris. Disruptio vō idiget regimie vulneris, ⁊ regimine doloris [n] †⌈ ⌋apaꝭ. Et iā qdē dictum est i regimie vl̄neꝝ, ⁊ i regimie apatū illō in q̊ ē sufficiētia. Et illō qō necesse ē nos remēorari i h̄ loco de eē pūcture, [o] †⌈ ⌋ē regimē i ex̄hēdo illō, qō retineꝭ in corpe ō re [p] ⌈pūgēte, ⁊ disrūpēte, ⌋siue sit spina, siue sagitta, ⁊ q̄ sꝭ filia ilſ. Et hec ex̄ctio qn̄qꝫ fit cū instr̄is ꝯtinētib⁹ rē, quā trahūt: ⁊ qn̄qꝫ fit cum exp̄ssiōe, ⁊ q̄ ei filāꝭ: ⁊ qn̄ꝫ fit cū ppetatib⁹ medicinaꝝ trahētiū, q̄ ex̄hūt illō a, q̊ ōficiūt [q] ⌈forpices ⌋⁊ reliq̄ instr̄a. Canō āt in eo qō ex̄hiꝭ cū instr̄is retinētib⁹, ē sic̄ ex̄ctio sagittaꝝ cū forpicib⁹ hn̄tib⁹ capita vt lime, vt vehemēs fiat eaꝝ retētio. Canō ğ in ea ē, vt caueaꝭ ꝯfractio ei⁹, qō eis ꝯphēdiꝭ, [r] †⌈ ⌋vt sit via eaꝝ ad illō, qō auferēdū ē ampliata, nō phibēs bonitatē politaꝭ tenēdi illō: ⁊ vt ingraꝭ facilior via ex̄hēdi ipm̄: Et si fuerit penetrās ex duob⁹ laterib⁹, tūc dilateꝭ. lat⁹ qō est magis ꝯueniēs ad h̄, vt egrediaꝭ p ipm̄ [s] †⌈ ⌋. Ingeniū vō ad hoc, vt nō frāgaꝭ ē, vt non moueaꝭ motōe [t] †⌈ ⌋sbita: imo ꝯphēdat sup ipm̄: ⁊ ꝯmoueaꝭ ꝯcussiōe, q̄ sciaꝭ q̄ztitas fixiōis ei⁹: ⁊ tūc capiat ipm̄, aut [u] ⌈suspēdaꝭ in eo, ⌋deinde trahaꝭ tractiōe, q̄ est fm rectitudinē. Et multotiēs ē necessariuꝫ, vt dimittaꝭ aliq̊t dieb⁹, vt [x] ⌈suspēdaꝭ ⌋in eo, dinde ex̄haꝭ. Et iā dixerūt q̄dā sapiētes hui⁹ artꝭ fmonē quē attulim⁹ fm suum modū: q̄ iste q aufert sagittas, oꝫ vt sciat añ illō spēs sagittaꝝ: nā q̄dā eaꝝ sꝭ ex ligno, ⁊ q̄dā ex arūdine, ⁊ eaꝝ [y] ⌈zugi ⌋sunt ex ferro, ⁊ ex ere, ⁊ ex plūbo, ⁊ alcalai, ⁊ ex cornibus, ⁊ ex ossibus, ⁊ ex lapidibus: Et q̄dā eaꝝ sꝭ rotūde: ⁊ q̄dā hn̄t tres āglos, ⁊ q̄tuor angulos. Et de eis sꝭ q̄ hn̄t linguā vnā, aut linguas duas, aut tres. Et de eis sꝭ q̄ hn̄t zugi, [z] †⌈ ⌋, Et illaꝝ q̄ hn̄t zugi fortasse ē zugi eaꝝ iclinatū retro, vt qn̄ tēdiꝭ ad exteriora, suspēdaꝭ cū carne: Et in qbusdā eaꝝ ē zugi ad añriora, vt impellat. Et q̄dā eaꝝ sꝭ q̄ꝝ [&] ⌈zugi ⌋moueꝭ cū re sili⁹ ⌈turno. ⌋Qūq̄ꝫ extēdiꝭ ad exteriora dilataꝭ, ⁊ phibenꝭ sagitte ab egressiōe, Et q̄dā sꝭ q̄ hn̄t [ꝯ] ⌈zugi ⌋magnū [ꝝ] ⌈aut ⌋est ei extremitas q̄ztitate [a] †⌈ ⌋digiti vni⁹ ⁊ noiaꝭ caudata. Et quedā sunt [b] ⌈plane, ⌋⁊ q̄dā sunt sup q̄s addunꝭ ferra minuta. Qum ğ ex̄hiꝭ sagitta, remanēt ferra illa in pfundo [c] ⌈sagittaꝝ ⌋, Et q̊rūdā [d] ⌈zugi ⌋est fixū in astula, ⁊ q̊rūdā zugi hēt cānulā in q̄ ingrediꝭ astula. Et q̄dā stringunꝭ ex cōpositōe sua: ⁊ q̄dā nō stringunꝭ [e] ⌈ex ipo ⌋vt qn̄ trahunꝭ ad exteriora sepeꝭ astula a [f] ⌈zugi ⌋⁊ remanea [g] ⌈zugi ⌋in corpe. Et q̄dā sꝭ venenose, ⁊ q̄dā sꝭ nō venenose. Et sagitte qdeꝫ ex̄hunꝭ fm duos mōs: vn⁹ quoꝝ est ex̄ctio, ⁊ alter est impulsio. Et illō ē qm̄ quꝫ sagitte figunꝭ in eo qō appet ō corpore, tūc ex̄ctio eaꝝ fit cū attractiōe: ⁊ administraꝭ iteꝝ [h] ⌈cū attractiōe ⌋, qn̄ figiꝭ sagitta in pfūdo corporis. Et nos qdē timem⁹ ex locis, q̄ sꝭ opposita sagittis, qō si ex̄hanꝭ, accidet ex eis flux⁹ sanguis qui iterficiet, aut nocumētū vehemēs faciet. Et egrediꝭ [i] †⌈ ⌋sagitta cū ipl̄siōe, qn̄ figiꝭ icarne, ⁊ [k] ⌈i corpib⁹, ⁊ i eis q̄ opponūꝭ ei nō ē ⌋aliqd, qō phibeat a sciſſiōe neq̄ꝫ neru⁹, neq̄ꝫ os, neq̄ꝫ aliqd aliud sile illis rebus. Quod si illud, qō ex̄hendum est, fuerit os, tunc nos administrabimus attractionez. Qō si fuerit sagitta appens, tunc trahim⁹ ipsam: ⁊ si ē occulta, tunc opꝫ sicut dixit Hip. si possibile est vulnerato, vt ponat seipm̄ fm figurā fm quā fuit, qn̄ fuit vulnerat⁹, q̄re opꝫ vt significeꝭ p ipm̄ sup sagittā. Et si non est possibile, tūc opꝫ vt resupineꝭ fm q̄ est ei possibile ex figura, ⁊ vt administrenꝭ inq̄sitio, et expressio. Et si est fixa in carne, tunc trahaꝭ cum manibus, aut cum ligno suo, si non ceciderit, precipue

[a] A. chazeꝭ ꝯtrita ⁊ terra seu puluis alathun

[b] A. dactili

[c] —— A.

[d] † A. et

[e] † A. Et si fuerit illic dolor tunc mollifica ligaturā ⁊ si nō, tūc nō est curandum

[f] A. est poſe tūc ꝯfert ei pellis alchalche adustorum

[g] A. supficialib⁹

[h] A. indultione armorum

[i] A. non

[k] † A. nisi

[l] A. Alia litera vꝭ q̄ pūctura sit penetratio fcā a re sbtili pua, Et disruptio sit penetratio fcā a re magna corpulenta
Alia litera videꝭ vt sit punctura cū puitate penetratiōis psīciēs breuē penetrationē, q̄si ipa nō ptrāseat cutē

[m] A. ⁊ si non fiat curatio in ea, ⁊ dimittaꝭ absq̄ curatione

[n] † A. et

[o] † A. ⁊ disruptionis

[p] A. aluhazi ⁊ alchazach

[q] A. Alia litera tenalee hētes caput asperū sic̄ est asp̄itas lime

[r] † A. Et

[s] † A. cuꝫ dilatatione

[t] † A. forti

[u] A. cōmoueaꝭ hinc inde

[x] A. cōmoueaꝭ hinc inde

[y] A. azagiethes

[z] † A. ⁊ de eis sꝭ q̄ nō habent zugi

[&] A. ferꝝ seu extremitates ferec

[ꝯ] A. aluleb

[ꝝ] A ferrum

[a] A. et

[b] † A. triū digitorū ⁊ q̄dā q̄ztitate

[c] A. simplices

[d] A. corporis

[e] A. ferrum

[f] A. cum eo ita

[g] A. ferro

[h] A. ferrum

[i] A. attractio

[k] † A. vel ex̄hiꝭ

[l] A. fuerit corpus seu ps corpis q̄ opponiꝭ ipsi sagitte pua h̄ns magnitudinem seu grossitiē, ⁊ n̄ fuerit illic

si non fuerit ex arundine:⁊ si iā cecidit lignū eiꝰ,tūc extrahaᵗ extractiōe q̄ fit cū ᵃ [forpicibꝰ,]aut cū instrumēto,q̊ ex̄hunᵗ sagitte. Et opȝ in qbusdā horis vt findaᵗ caro scissione pⁱma qn̄ non ē poŀe vt egrediaᵗ ᵇ [zugi]ex scissione prima. Et si sagitta pūenit ad oppōnez mēbri vulnerati,⁊ non est poŀe vt egrediaᵗ ex latere,ꝑ qđ intrauit,tūc opȝ vt findamꝰ illa loca,q̄ opponunᵗ ei:⁊ ex̄haᵗ ex eis,aut ꝑ ex̄ctionē, aut ꝑ impulsionē ᶜ †[ ]cū re alia,⁊ ipellaᵗ cū ea ferꝫ ad exteriora. Et opȝ ne incidamꝰ cū nr̄a impulsiōe neruum:aut arteriā. Et si fuerit ᵈ [zugi cauda] tūc sciemꝰ illđ ex inqͥsitiōe. Et opȝ vt intromittamus illā caudā in cānā instr̄i,quo impellūᵗ sagitte,⁊ impellamꝰ ipm̄ cū ea. Qum ergo egrediᵗ ᵉ [zugi,⁊ vides in eo locū putrefactiōis,⁊ est poŀe vt ponas]in ea ferra alia minuta,tūc administra inqͥsitiōez iteꝫ. Qđ si inuenerimꝰ scissurā ex istis ferris,ex̄hamꝰ eā cū hoc ingenio. Qđ si zugi habuerit ramos diuersos,⁊ nō obedit nobis ad egressionē,tūc necesse est nobis vt dilatemꝰ scissurā,si nō fuerit ꝓꝑe ipm̄ locū mēbꝫ de q̄ timeamꝰ ᶠ †[ ],adeo vt qn̄ detexerimꝰ illđ zugi ,ex̄hemꝰ ipm̄ cū facilitate. Et de hominibꝰ sunt,q ponūt ramos in cāna.vt nō ᵍ [egrediaᵗ caro,deinde si vulneratꝰ fuerit qetus] nō hn̄s apa caŀm administra suturā ʰ [aut cōple] curationē,q̄ facᵗ nasci carnē. Qđ si acciderit vulneri apa caŀm,tūc opȝ vt cureᵗ cū embrocis,⁊ empl̄is. In sagittis aūt venenosᵗ oȝ,vt ꝯcaueᵗ caro ⁱ †[ ]ex alteratiōe sua ᵏ †[ ]a carne sana. Caro enim venenosa est mali coloris fusca ⁊ q̄si ipsa sit caro ˡ [maligna],si aūt sagitta figaᵗ in os, ex̄hemus eā cū instr̄o:si aūt ꝓhibȝ ex hoc aliqd carniū,tūc oȝ vt ꝯcauemꝰ ipȝ,aut ᵐ [ꝑforemꝰ illđ.]Qđ si sagitta infixa fuerit in ꝓfūdū ossis,tūc nos sciemꝰ illud ex firmitudine sagitte,⁊ ꝑuitate motiōis eiꝰ,qum mouerimꝰ eā:tūc necessariuȝ erit nobis,vt incidamꝰ in ꝓmis os,qđ ē supra sagittā,cuȝ incisorio,aut ꝑforemꝰ ipm̄ cū terebello faciēdo foramē in circuitu eiꝰ, si os fuerit grossum,⁊ euadit sagitta ꝑ illđ. Qđ si sagitta fixa fuerit in aliq̊ mēbroꝫ ꝓncipaliū,sicut cerebro,aut corde,aut pulmone,aut vētre,aut itestinis, aut ēpe,aut mr̄ice,aut vesica,⁊ appent signa mortꝭ: tunc opȝ vt abstineamus ab attractiōe sagitte,qm̄ fiet inde inqetudo pl̄ima,ne supueniat nobis locus ᵴmonis stolidoꝫ cū hoc,ꝙ paꝫ ꝯferemꝰ infirmo. Si aūt nō appuerint signa mala ⁿ [alia,ex qbꝰ timemus de accn̄tibꝰ,tūc ꝓmittemꝰ ᵴmonez in ꝑditione q̄ accidit]pl̄imum,deinde incipiemꝰ in curatōe: mŀtotiens.n.de illis qbꝰ accidit illđ,saluaᵗ aliqs absq̧ spe mirabiŀr. Et multotiēs egrediᵗ ꝑs ēpis,⁊ aliquid de siphac qđ est sup vētrem,⁊ zirbo,⁊ matrix tota,⁊ nō accidit inde mors. Uerūtn̄ si nos dimiserimus iteꝫ in his mēbris ꝓncipalibus,accidet mors ᵴm oēm dispōnem,⁊ ꝓportionabimur ad paucitatem misericordie.si autem abstulerimus sagittā,fortasse saluabitur infirmus quandoq̧.

ᵃ A. tenaleis
ᵇ A. zegi
ᶜ †A. si fuerit i ligno eiꝰ zegi,⁊ si ceciderit lignuȝ eius,impellaᵗ
ᵈ A. zegi hn̄s caudam
ᵉ A. ferrū sagitte ⁊ vidēris in eo loca ꝑforata ⁊ sit poŀe ꝙ in eis applicata fuerint
ᶠ †A. fluxuȝ sanguinis
ᵍ A. vl̄nerēt carnē ꝺinde si vulnus fuerit qetū
ʰ A. ꝓmo ꝺinde
ⁱ †A. ad quam pūenit sagitta si fuerit poŀe,⁊ sciᵗur illa caro
ᵏ †A. ⁊ permutatione sua
ˡ A. mortua
ᵐ A. scindamus Alia litera detegamus ipȝ cum instrumēto
ⁿ A. postpone,mꝰ seu tardabimꝰ ꝑꝑ illđ qđ timemꝰ accidere, ⁊ ꝓmittemꝰ sermonē ꝺclarādo astātibꝰ piculū, ⁊ ꝑditionē, que accidit ex illo ᵴȝ
ᵒ —A.

Medicine attrahentes. Cap.XI.

Oportet vt sup illū locuȝ ponaᵗ āmoniacū qm̄ est attractiuū forte. Aut sumaᵗ radix arūdinis,⁊ teraᵗ,⁊ empŀeᵗ cū ea,⁊ fortasse ꝯficiᵗ cū melle: Et assodili iteꝫ, Et folia papaueris nigri. Et folia arboris fici cū sauich. Aut sem̄ hyusqami ᵒ [albi]ꝓꝑe cū calcadis. Et siŀr fructus hyusqami albi cū dispōne sua. Et iterum alkeiri,⁊ spēs eiꝰ:⁊ aristologia:⁊ cepe narcisci. Et ex aīalibꝰ res plures,de qbꝰ est rana excoriata:⁊ ē mirabilis valde fixis in ossibꝰ: Et siŀr eradicat dētes. Et cācer iteꝫ ꝯtritꝰ,⁊ ᵖ [vtriq̧ lepores]⁊ coagula oīa. Et dr̄ ꝙ lacerta est vehementis attractiōis ad illđ,sup qđ findiᵗ. Et de compositꝭ,caput lacerte statim cuȝ abscindiᵗ cum aristologia longa:⁊ radix cāne,⁊ cepe narcisci. Illud vͦ qđ appropriatum est cum attractione ossium corruptoꝫ de subulceribus que consolidantur dicemus in capitulo ossium.

Canon curationis cōbustiōis ignis. Cap.XII.

Intentio in curatiōe cōbustiōis ignis,ē due intētiōes: vna eaꝫ est ᵠ [seq cū ꝓhibitiōe]vesicatiōis. Et scđa est rectificare,qđ est cōbustū. Et sunt necessarie in ꝓhibitiōe vesicatiōis medicine infr̄antes,p̄ter ꝙ associeᵗ eis mordicatio. Et ᵴa vbi curaᵗ qđ ē cōbustū,idiget medicinis in qbꝰ ē abstersio q̄dā cum exiccatiōe q̄dā,n̄ magna:⁊ p̄ter ꝙ mordicēt,cū hoc vt sint tpate in caŀitate,⁊ fr̄itate ⁊ qn̄ indiget ʳ [regimine]siŀ regaᵗ cum infr̄atiuis ꝓus,deinde si indiget ᵴa,fiat. Si autem ˢ [inueniᵗ,⁊ iā vesicatū ē]tūc nec̄ariū ē regimē ᵴȝ. Et medicine eiꝰ sꝭ sicᵗ chimolea,⁊ lutoꝫ gn̄a, ᵗ [exiccātia,]⁊ lētes ꝺcocte,⁊ encaustꝫ indum,⁊ silia. Ea vͦ q̄ sꝭ sicᵗ tus,⁊ glutinum,⁊ pinguia nō ꝯueniūt ad illđ:qm̄ q̄dā eoꝫ sꝭ caŀiora q̄ȝ oȝ:⁊ nō ᵘ [curēt]vtute mordicatiua:⁊ q̄dā eoꝫ sunt humidiora q̄ȝ opȝ.

Medicine ad combustionem,que sunt ᵴm intētionem primaȝ. Cap.XIII.

Ulmantur sandali,⁊ saufel,⁊ later albus,recēs, aut ostracū,⁊ linianᵗ cū aq̄ solatri,⁊ aq̄ rosᵗ. Aut vnguētū de viteŀŀ ouoꝫ,⁊ oŀo rosᵗ. Et iteꝫ endiuia,⁊ farina ordi abluta,⁊ vitelli ouoꝫ,⁊ oleū rosᵗ.⁊ lētes elixate cū rosᵗ. cū oleo rosᵗ. Et iteꝫ boluār.⁊ acetū. Et iteꝫ oleum rosᵗ.⁊ cera ᵴȝ ꝙ oȝ,ꝺinde ponaᵗ in eo de calce abluta ablusiōe itegra,cū cerusa,⁊ opio,⁊ albūine oui, ⁊ aliquātulo lactis. Et iteꝫ sumanᵗ folia malue,et sicle:⁊ elixenᵗ cūm aq̄ dulci,deinde teranᵗ,⁊ mundenᵗ a rebus filosis,q̄ sunt in eis:deinde aggregēᵗ eis merdasengi ꝯditi cum climia,⁊ ceruse de plūbo ˣ [algalai]amboꝫ an̄.ptes.ij.s.⁊ olei rosᵗ.ptes.iiij. ⁊ aq̄ solatri,⁊ aq̄ coriādri amboꝫ an̄.ps vna.

Medicine q̄ sunt ad cōbustionē ᵴm intentionem scđam. Cap.XIIII.

Melior reꝫ ad illđ est vnguētū ꝺ calce. Sumaᵗ calx,⁊ abluaᵗ septies,donec sepeᵗ eiꝰ acuitas tota,ꝺinde ꝯq̄sseᵗ cū oleo rosᵗ.aut oŀo oliue,⁊ pauca cera,si idiget ea,⁊ fortasse addunᵗ sup ipm̄ chimolea,⁊ albumē oui,⁊ paꝫ ʸ [vini.]Unguētū calcis cū mō alio: Abluaᵗ calx sicᵗ sciuisti,⁊ fiat ex ea cū aq̄ folioꝫ ficle,⁊ cū aq̄ folioꝫ cauŀ,⁊ oŀo rosᵗ.⁊ cera vnguentū. Et de iŀŀ q̄ ꝯueniūt hic,⁊ vbi nō timeᵗ pustulatio, ⁊ vesicatio,ē ᶻ [ligare desup folia alhethil]adusta, aut silique cōbuste. Unguētū ꝯueniēs ad ꝑuitatem caŀitatꝭ:⁊ est longe cōpositiōis:exptū est,⁊ inuētū ē bonū. ℞.stercoris vacce pascentꝭ,exiccati,⁊ corticū arboris pini,⁊ pulegij oium an̄.x.merdasengi.iij. scorie argēti.ij.scorie plūbi.iiij.calcis ablute cū aq̄ fr̄a multotiēs.v.⁊ chimolee.v.⁊ luti alcabrusij,aut romāi,aut armeni,⁊ ceruse oium an̄.vij.vͥge pastoris ꝯtrite.x.encaustri ꝑsici,aut syrij.vj.tutie viridis vij.stercoris ouis.vij.gn̄oꝫ volubilis,⁊ folioꝫ eius āboꝫ.xv.scorie ferri,⁊ succi folioꝫ maluauisci,et succi folioꝫ malue oium an̄.x. ᶻ [lilij domus,]⁊ cepe eiꝰ,⁊ lilij celestis,⁊ croci oium an̄.v.cāfore.iiij.

ᵖ A. alarbian
ᵠ A. prohibitio
ʳ A. duobus regiminibus
ˢ A. Alia litera occurriᵗ ifirmo tp̄e quo iaȝ vesicatio est facta
ᵗ A. q̄ magnitudinē vŀ corpulētiam leuem non grauem habent
ᵘ A. euacuanᵗ a
ˣ A. alchalhal
ʸ A. aceti
ᶻ A. ꝓijcere desuper folia alathel
ᶻ A. fusen azed

cere faui, ⁊ olei ros. ⁊ medulle cerui, ⁊ adipis eius q̄ntuȝ sufficit. Et de illis q̄ sunt fortitudinis vehemē tioris, ⁊ conueniunt ei qd̄ est minoris calitat̄ est, vt sumant limatura eris, ⁊ ferri, ⁊ conficiant cū luto [a]†[ ]aut luto rubeo, deinde cōburant in patella, aut furno, ⁊ fiant inde trocisci, ⁊ terant, ⁊ administrent redacti in puluerē vbi necessaria est exiccatio, aut liniant cū oleo ros. Et de hoc gn̄e iteꝝ est istud cōburat fimus colūbin⁹ in pāno lini, donec [b][accēdat,] ⁊ liniat cū oleo aliq̄, qm̄ est mirabile. Et locis vlceratis cōferūt porri elixati, aut portulaca cū sauich, ⁊ folia myrti contrita in puluerē redacta. Si aūt fiat inobediēs, tūc folia [c][albethil]adusta, aut folia [d][algebut]adusta. Et si fuerit maḡ inobediēs illo administrent medicine consolidantes vlcera maligna.

a A. alhar

b A. incineretur

c A. alharel

d A. aliembut

¶ Combustio aque calide. Cap. XV.

Quandoqȝ accidit vt effundat olla feruēs, aut aq̄ cal'a sup mēbꝝ hoīs, ⁊ facit operationem ignis. Et conueniēti⁹ ei est, vt succurrat statim anq̄ȝ vesicet cū eis, q̄ sūt sic sandali, ⁊ aq̄ ros. ⁊ cāfora: ⁊ nō dimittant exiccari, immo cōtinue adhibeat oi hora pānus infusus in aq̄ frigida congelata: hoc. n. phibet ipsuȝ vesicari. Et qdā pperāt, ⁊ rorāt desup aquā oliuarum, aut aquā cineris: ⁊ melius ē vt terat qd̄libȝ amboꝝ cū sauich: aut vnguētum de calce. Et iteꝝ medicamē fcm̄ de fimo colum bino p̄dcm̄ est mirabile vald̄. Et vlcera qdē curant cum porris elixatis: aut exiccatis contritis, ⁊ est melius, ⁊ cum reliquis que diximus in cap'lo p̄mo.

¶ De fluxu sanguinis, ⁊ retentione eius. Cap. XVI.

Iam scitū est in libro p̄mo, q̄ sāguis egredit a venis: ⁊ nō egreditur nisi aut pp apertionez orificioꝝ venaꝝ pp debilitatē in venis: aut pp vehemētiā repl'onis: aut pp motū fortē [e][vsqȝ ad vocē,] ⁊ saltū: aut pp [f][vaporē]accn̄tē [g]†[ ]venientem de foris: aut pp disruptionē eaꝝ: ⁊ ipsaꝝ incisionē pp cāȝ p̄mitiuā incidētē, cōtūdētē: aut pp cāȝ corrodātē interi⁹: aut vehemētiā mot⁹ cū repl'one: aut pp resudationē ab eis pp raritatē accn̄tē corpi venarū, ⁊ pāniculo eaꝝ. Et conuenientior venaꝝ ad hoc vt currat qd̄ est in ea, qn̄ inuenit viā, ē arteria. Nā corpus eius est mobile: ⁊ qd̄ est in ea qn̄qȝ cōstringit, ⁊ qn̄qȝ expādit: ⁊ qn̄ nō desup coarctat loc⁹ ei⁹ p⁹ sol'onez continuitat̄ ei⁹, ⁊ inuenit vacuitatē, puenit res ad emborismū, qd̄ noiat mr̄ sanguinis. Et arteria qdē lȝ sit de illis: que incarnant, tamen est de illis quorum difficilis est incarnatio. Et multotiēs qdem non incarnatur arteria: ⁊ incarnat illud quod cōtinet arteriā, ⁊ coartat super eā, q̄re sanguis non potest facere cursum supfluuȝ: immo egredit ex eo aliqd vsqȝ ad fines cutis, q̄ntitas quā capit. Et qn̄ [h][alleuiat cum cōpressiōe]redit, ⁊ occultat. sic accidit ruptu re. Et fortasse remanet vena [i][sola]sub cute, ⁊ sentit pulsus ei⁹, ⁊ ipsi⁹ successio. Et multotiēs accidit illud arterijs deintus, ⁊ disrūpunt p̄ter q̄ disrūpat cutis: ⁊ congregat sub cute emborisma. s. apa leue ex sanguine, ⁊ vētositate: qd̄ pol'e est qescere cū cōpressiōe: ⁊ hoc qdē ml'totiēs accidit in collo, ⁊ inguinibus, ⁊ curuaturis p se: ⁊ ml'totiēs accidit ex cā extrinseca, aut ex flomia. Et ml'ti medicoꝝ existimāt, q̄ oīs disruptio arteriaꝝ pducit ad mr̄eȝ sāguinis: [k][q̄ qdē plimū fit, si incarnet]illd̄, qd̄ ē in circuitu eius, ⁊ fiat apa notū, sȝ ipsamet nō incarnat: ⁊ res nō est ita. Ille qdē q negauit incarnationē [l][controuersat⁹ est]cum cōsideratione, ⁊ expimento. Consideratiōe v̄o, quoniā vna duaꝝ tunicaꝝ arterie est cartilaginosa, ⁊ cartilago nō incarnat. Experimēto v̄o, qm̄ non visa est incarnatio. Et opposuit eis Gal'. cū cōsideratione, ⁊ expimento: cōsideratio v̄o est rhetorica: ⁊ eius forma est, q̄ [m]†[ ]est inter incarnatū sicut caro, ⁊ nō incarnatū sicut ossa, q̄re opȝ vt sit incarnata, sȝ est difficilis incarnatiōis. [n][Et testimoniū qdem]qm̄ ipse narrauit se medicasse plures arterias, ⁊ fuerūt incarnate: ⁊ hec qdē est res a q̄ nos iā expediti sumus. Nos v̄o dicimus nunc, q̄ dispō pcessionis sanguinis a mēbris, diuersificat [o]†[ ]qum disrumpunt, sicut epar, ⁊ pulmo. Et d̄ illis sunt a qb⁹ paꝝ pcedit sanguis, Et in vnaquaqȝ duaꝝ diuisionū sūt, q̄ sunt timorosa: ⁊ de eis sunt q̄ sunt absqȝ timore sicut emanatio sanguinis ex pulmōe [p]†[in q̄ est timor]⁊ ab vtrisqȝ emanat sanguis plim⁹. Et de illis sunt, sic vesica, ⁊ matrix, ⁊ renes: ab eis. n. nō emanat sanguis plim⁹ valde sūmatim, imo qn̄qȝ multiplicat cū lōgitudine spatij, ⁊ pueīt ad [q][successiōes illaudabiles:]Et diuersificat dispō flux⁹ sanguinis ex arterijs, qm̄ fit in qbusdā eaꝝ difficilis, valde timorosus, sicut ex arterijs magnis, q̄ sunt sup man⁹ ⁊ pedes: ⁊ hmōi interficiūt fm plimū, ⁊ nō retinet. ⁊ in qbusdā fit facilis sicut in arterijs cranei: retentio. n. fluxus sanguinis eaꝝ est facilis, ⁊ sufficit i eis cōstrictio sola. Et multotiēs qdem currit ex arterijs puis sanguis, deinde retinet p se. Et dria qdeȝ inter sanguinē arterie, ⁊ aliaꝝ cognoscit: qm̄ sanguis arterie egredit cū saltu ⁊ impulsiōe [r]†[ ]⁊ est vehemētioris purpureitat̄, q̄ȝ ali⁹: neqȝ declinat ad nigredinē sanguinis vene, ⁊ ei⁹ eēntiā. Et scias q̄ ois cui accidit eūo, ⁊ pprie sanguinea, ⁊ pprie arterial', ⁊ supfluit, ⁊ accidit ei spasm⁹, ē malū. Et silr̄ si accidit ei singult⁹ est mortalis. Quod si fuerit sincopis cum singultu, tunc mors est festina: ⁊ alienatio, ⁊ permixtio rationis sunt male. Quod si fuerit spasmus, tunc est mortale fm plurimum.

e A. sicut pp vociferationē fortē

f A. calorē attrahentem

g † A. vel

h A. cū facilitate comprimit

i A. ipsa

k A. qm̄ nō incarnat imo plimuȝ ei⁹ qd̄ incarnat ē

l A. argumētauit

m † A. ipsa

n A. expientia v̄o est testimonium

o † A. qdā. n. sūt a qb⁹ emanatio sāguinis ē ml'ta

p † A. et ex naso qm̄ emanatio sāguinis ex pl'mo ne ē piculosa, et ex naso est nō periculosa

q A. finem illaudabilem

r † A. ⁊ est subtilior

¶ Canō curatiōis ois flux⁹ [s]anguinis. Cap. XVII.

Oportet in curatiōe flux⁹ sanguinis, vt icipiat, ⁊ retiea t: deinde cures vlc⁹ ei⁹ si fuerit. Et nō est tibi pol'e [s]†[ ]in eo, cui⁹ cā est fixa, ex corrodēte, ⁊ silib⁹, nisi ita vt auferat cā. Et si dispō nō tollerat vt auferat cā, est necessariū vt retineat cū suis retētiuis: ⁊ [t][sūt in cāis, q̄ sūt ei, ⁊ abscindūt sanguinē currētē: ⁊ ille cāe]sunt scite in libro. j. Veꝝ ego narrabo eas fȝ mōuȝ [u][fe stinatiōis.]Dico ergo q̄ iste [x][cāe, aut sunt phibētes in illo illd̄ qd̄ egredit ab exitu: aut sunt aggregātes rē de illo, aut res. Et diuisio p̄ma est cōuersio ad ptē aliā q̄ aut fit]cū attractione ad cōtrariū, p̄ter q̄ fiat exit⁹ alius: sic ponunt vētose sup epar: ⁊ remouetur flux⁹ sanguinis ex nare dextra: aut ita q̄ accidit exitus ali⁹, sic flomat patiēs fluxū sanguinis nariū ex manu ptinēti nari flomia stricta: Retinēs āt sine exitu, est illd̄ qd̄ phibet motū sanguinis, ⁊ ei⁹ penetrationē. Et est aut p cām [y][ignietē]aut p cām stupefaciētē. Et stupefaciēs qdē aut est medicina, aut est dispositio corpis: sicut sincopis: ipsa. n. multotiēs retinet sanguinē. Cā aūt retinēs sanguinē in locis, ē oppilās exitū aut cū ligatura, aut cū [z][repl'siōe ex bucellatiōe:]aut cum repulsiōe absqȝ bucellatiōe: aut cū escara cū cauterio: aut medicina cauterizāte: aut cū congelatione rei retētē: aut cū inuiscatōe: aut cū exiccatione: aut cū incarnatiōe: aut cū coarctatione carnis circundātis venas q̄re oppilat ipsum, ⁊ claudit ipsum clausione vehemēti. Et oȝ vt scias q̄ quādo

s † A. vt retineas

t A. Alia litera q̄ sūt res qb⁹ inest vt⁹ abscindendi vel retinēdi sanguinē fluentem et ille res

u A. pcussiōis ⁊ maioris declarationis

x A res aut sūt diuertētes vl' attrahētes ad ptē aliā in q̄ aȝ a pte illa in q̄ ē exit⁹, aut sūt retinētes ifra ptes exit⁹ añ aduētū ad locū exit⁹ aut sūt phibētes in loco exitus illd̄ qd̄ egredit ab egressiōe, aut sūt aggregātes duas res d̄ ill', aut pl'es, et diuisio p̄ma q̄ ē diuersio ⁊ attractio ad ptē aliaȝ fit aut

y A. ingrossantē vl' inspissantem

z A. strictura scd̄ cū alachā aut cū strictura absqȝ alacham

associatur vulneri apostema a ⌈cum q̃titate plima huius, non est posſe ligare cum filis: neq3 intromittere licinia: neq3 strictura laboriosa: ⁊ neq3 ⌋est possibile tũc nisi administrare glutinationẽ, ⁊ stipticitatem, ⁊ stupefactionẽ, ⁊ inspissationẽ sanguinis. Et si ẽ curatio ex strictura, aut fissura, aut ꝓpinq̃tate medicine b ⌈quãdo est dolor ⌋est mala valde: Et omnis ꝑparatio dolorosa est mala. Et opʒ vt ꝑparatio sit aggregãs duas res, q̃rum vna est ꝯfectus doloris, ⁊ altera est c ⌈refrenatio ꝑtis cursus sanguinis: ⌋q̃re non adiuuat̃ cũ appẽsione, ⁊ suspẽsiõe: ⁊ fiat facilis d ⌈ꝓcessio ⌋sanguinis, ⁊ ei⁹ exit⁹. Et qum ꝓhibent due intẽtiones, declinet̃ ad e ⌈leuiorez ⌋ſm illud qꝺ ꝑñs est, et ꝓpinquus ad tollerãdũ in dispõne. Et est necessarium vt narremus modũ eius, postq̃ʒ sciueris: ꝙ primum qꝺ opʒ cõsiderare est, vt cognoscas an vena sit arteria, aut vena, ꝑ signa sua, q̃re agas cum arteria, ⁊ sis sollicitus plus, q̃ʒ sollicitẽris, ⁊ agas cum vena. Amplius dicimus ꝙ de attractione f ⌈vera ad contrarium, nõ ad exitum, est necesse mẽbro cum fricatiõe aut ligatiõe ⁊ strictura aut cũ vẽtosis. Et opʒ vt sit mẽbꝝ cõicãs positũ ex mẽbro cognito suꝑ extremitatẽ lineevni⁹ ꝯtinuitatꝭ inter ea ambo cũ longitudine ⁊ latitudine: ⁊ eligit̃ de diuersificato ⌋in situ lõgitudinis, ⁊ latitudinis qꝺcũq3 amboꝝ est lõginquum: ⁊ dimittit̃ qꝺ est ꝓpinquũ: sicut fit in duob⁹ laterib⁹ capitꝭ, aut duobus laterib⁹ manus: nã lõgitudo inter ista duo est ꝓpinq̃or illa, ex q̃ opʒ g ⌈timeri nocumẽtuʒ cõpletũ: ⌋Et hec res exigit vt rememoremur illꝺ, qꝺ i ea diximus⁹, vbi locuti fuimus in libro .j. de canonib⁹ euonis. Et opʒ vt h ⌈sint extẽtio ⌋⁊ fricatio, ⁊ his similia i ⌈assidua ex eo qꝺ est ꝓpinquus mẽbro scꝺo ⌋dinde descẽdat̃ ab eo. Et opʒ vt non expectet̃ in disruptiõib⁹ arteriaꝝ, ⁊ ei similiuʒ, ꝙ sit hoc artificiũ sufficiẽs in retinẽdo fluxũ sanguinis, k ⌈⁊ ⌋adiuuãs. Et silr̃ est iudiciũ in flomia lateris cõis lõginqui. Unus aũt duoꝝ modoꝝ diuisiõis scꝺe, ⁊ ẽ cã l ⌈stupefaciẽs ⌋ẽ v̾big̃ra, vt cibet̃ ille cuius fluxus sanguinis nariũ multiplicat̃, aut ali⁹ ab illo, cibis grossi chimi ingrossantib⁹ sanguinẽ, sicut sunt lẽtes, ⁊ iuiube, ⁊ eis silia. Modus aũt scꝺus est v̾big̃. vt in potu dent̃ stupefaciẽtia m ⌈frã v̾o exponunt ⌋corpus frigori, ⁊ n †⌈ ⌋fortasse accidit sincopis: ⁊ retinet̃ flux⁹ sanguis. Modus aũt ꝑdictus in diuisiõe alia est qm̃ opʒ vt obſuet̃ in eo caplm̃ vnũ: ⁊ est, qm̃ fortasse arteria nõ est o ⌈vna duaꝝ que ꝯtinuant̃ cordi: immo duoꝝ lateꝝ ei⁹, ita vt qum strinxeris eã inuenies eã firmiorẽ ⌋imo fortasse ꝯtinuat̃ cũ latere altero ram⁹ alteri⁹ arterie q̃ p ⌈accidit in eo ⌋⁊ adducit ad eã sanguinem q ⌈ꝑter viã ⌋quã strinxisti: q̃re indiges stricturis duab⁹. Et r ⌈añ illꝺ ⌋opʒ vt cognoscas ꝑtẽ que est ꝑncipiũ vene: in q̃busdã .n. locis ẽ inferi⁹: ⁊ in q̃busdã est ꝯsuꝑ. Et in q̃b⁹ est inferius, sunt sicut in collo, Et in q̃bus ꝯsuꝑ sunt sic in coxa, ⁊ pede. Et qñ cognoueris ꝑtẽ, administra in ea ligaturã, ⁊ stricturã. Et de regimine in illo est vt ꝑuenias ad ex̾hendã venã cum vncino: ⁊ ẽt cum incisione pauce carnis, que velat eaʒ, ⁊ occultat ipsam: deinde inolue eã, postea administra medicinas q̃s dicem⁹. Qꝺ si fuerit pulsatil̃, tũc melius est vt s ⌈veles ⌋eã cum filis lini. Et silr̃ si fuerit non pulsatil̃, verũtñ multotiens t ⌈eleuat̃ ⌋sanguis eius. Qum ergo feceris illud, deinde annexueris ei medicinas, tunc dimitte ligaturã vsq3 ad diem tertium, ⁊ q̃rtum. Qꝺ si tunc videris medicinã glutinationẽ facientem, adherẽtem loco eius, tunc non eradices eam omnino, sed pone in circuitu eius de genere ipsius aliq̃d quod madefaciat ipsam parũper. Quod si accidat ei u ⌈ꝓcessio ⌋ex se ipso, quando tu aufers illud qꝺ est suꝑ ipsum, tũc x ⌈tene qꝺ est sub loco in via itineris vene ⌋⁊ ꝑme ꝑssione cũ qua fiat securitas de saltu sanguinis: ⁊ eradica illꝺ y ⌈qꝺ eleuat̃ ꝺ eo ⌋in loco suo: ⁊ ꝑmuta illud cum alio. Et sit ꝑparatio tua quã facis mẽbro in ista hora, ſm ꝙ opʒ ⁊ est vt sit orificiũ eius z ⌈magis imũ ⌋q̃ʒ ꝑncipium: ita vt quãdo est v̾big̃ra in inferiorib⁹ intestini, ⁊ matricis, tunc sternat̃ stratum aliqꝺ, qꝺ eleuet inferiora, ⁊ ꝺponat supiora ſm maiorẽ elõgationẽ, que est ex dolore, deinde dimitte ipsuʒ trib⁹ dieb⁹: ꝺinde annecte ei hũc modum vsq3 quo ⁊ ⌈eleuet̃ sanguis. Refrenatio autẽ cum bucellatiõe ⌋non est possibilis nisi in arterijs magnis: fac ergo liciniũ ex pilis leporis, aut ex tela aranee, aut subtili coto, aut pãno lini veteri: deinde pulueriza suꝑ ipm̃ medicinas ꝓhibẽtes sanguinẽ. Et mitte in ipsam arteriã sicut bucellã, deinde stringe suꝑ ipsã ligaturã. Et fortasse administrabis liciniũ ex pillis leporis solis: et excusat sollicitudinẽ. Et opʒ vt strigas strictura adherente, que non sepet̃ donec incarnet̃. Licinium v̾o ꝯ ⌈ex se ⌋nã regit in ex̾ctione eius paulatim, ⁊ expulsione eius, aut alijs ab hoc. ꝝ ⌈Impletio v̾o sine bucellatiõe ⌋est vt imponat̃. v̾big̃ra illa res in orificiũ eius, ⁊ liget̃ desuꝑ ꝑter penetrationẽ ei⁹ in venas: ⁊ vt retineat̃ cũ eis, que sunt sicut puluilli: ⁊ ꝓꝑe spõgia: ⁊ cũ vittis a ⌈fortis stricture stringẽtib⁹ ipm̃ cuʒ ꝯuersione stricture que est attrahẽs. Strictura v̾o ⌋prima opʒ vt sit ꝓpe orificiũ: deinde b ⌈inuoluat̃ vadẽs retro, ⁊ solue stricturã g̃datim. ⌋Et scias ꝙ strictura puluilloꝝ, ⁊ vitaꝝ, quãdo est debilis, venit ex ea nocumẽtũ strictur̃: ⁊ est attractio: ⁊ nõ ꝓuenit ex ea iuuamẽtum strictur̃, ⁊ est retentio, ⁊ impletio: opʒ ergo vt subtiliet̃ in hoc caplo. Qum ergo stringit̃ strictura bona, ⁊ stringit̃ iteꝝ ex latere diuerso, declinat mãʒ, ⁊ resistit attractioni hec strictura. Et nõ opʒ vt ꝑueniat̃ cum strictura, ⁊ ꝓhibitione, nisi que sit infra dolorẽ: nisi si illud fuerit nec̃arium in ꝑmis, deinde mollifica eã paulatim. Et multotiens q̃dem opʒ vt suas fixurã carnis, ⁊ colligas labia ei⁹, ⁊ vittis tegas: mlt̃otiẽs .n. sufficit collectio labioꝝ, ⁊ positio puluilloꝝ ſuat ea c ⌈colligendo venas ipsorũ. Amplius stringe suꝑ medicinas puluerizatas rar̃. Et inclina añ alguidegi q̃ndo ꝯhit̃, vbi coarctat̃ ⌋ apud ꝑncipium suũ cum digitis vnius duaꝝ manuum: deinde annecte ei medicinas, ⁊ puluillos apud orificium ei⁹ cũ manu altera. d ⌈Impletio v̾o cũ refrenatiuis ꝓuenit, aut cũ strictura implẽtis in facie orificij eius, cuʒ manu altera non cessante ⌋ retinet̃, donec ꝯgelet̃ sanguis: ⁊ fiat e ⌈impletio ⌋aut cuʒ reinfrante valde, que f ⌈infrat ⌋sanguinem, ⁊ congelat ipsum in orificio eius: g ⌈aut ꝓpterea ꝙ caro coarctat locũ ⌋sicut si icidat̃ vena in latitudine, ⁊ h ⌈suspendat̃ ⌋ad duo latera in ꝑma vice, q̃re claudit super eam caro ex latere, ex quo currit: ⁊ hoc non fit nisi in loco carnoso. Et multotiens q̃dem accidit, ꝙ necessarium est incidere ramũ extremitatis vene, vt sit introitus eius in ꝓfunduʒ vehemẽtior, deide ponunt̃ desuꝑ medicine. Et multotiens accidit incarnatio meatus absq3 matre sanguinis. Strictura autem cũ escara fit cum igne ipso, quãdo magnificat̃ timor: ⁊ fit cum medicinis cauterizãtibus, sicut calce ⁊ flore eris, ⁊ g̃nibus dragãti, ⁊ g̃nibus arsenici, ⁊ cymino etiã, ⁊ silibus, ⁊ cum eo qꝺ est debilius, quãdo i †⌈ ⌋puluerizat̃ suꝑ locum, ⁊ stringit̃, retinet. Ueruʒ timor in illo est, ꝙ escara est velocis eradicatiõis ex se, ⁊ ex q̃libet resistẽte ex eruptione

a A. ꝓhibẽs plimas ex istis operatiõib⁹ ⁊ nõ ẽ posſe ligare cuʒ filis, neq3 intromittẽ licinia, neq3 strictura laboriosa non

b A. faciente dolorem

c A. eleuatio ꝑtis ex q̃ fluit sãguis

d A. descensus

e A. illud qꝺ est magis ꝯueniẽs

f A. ad ꝯtrariũ non ad locũ exit⁹ q̃dã ẽ faciẽs dolere mẽbꝝ cũ fricatiõe ⁊ ligatura ⁊ strictura ⁊ cũ vẽtosis. Et opʒ vt sit mẽbꝝ cõicãs loco leso situatũ suꝑ extremitatẽ in extremitate diametri vni⁹ q̃ cadit inter ea in lõgitudine aut in latitudine, ⁊ eligit̃ ꝺ mẽbro cõtrario

g A. expectare diuersionẽ ꝯpletaʒ

h A. fiat strictura

i A. incipiẽdo a loco q ẽ ꝓpinquior mẽbro aldãt

k A. sed est

l A. inspissans sanguinem

m A. ⁊ aquã frãz ⁊ exponatur

n† A. inducatur somnus ⁊

o A. ꝯtinuata cũ corde ex vno duoꝝ lateꝝ tm̃ ita vt quʒ strinxeris illꝺ lat⁹ solũ stes securus

p A. ꝓfundat̃ in ea seu queaduenit in ea

q A. per viaʒ aliam ab ea

r A. Alia litera in huiusmodi

s A. liges

t A. non retinet̃

u A. seꝑatio medicaminis

x A. deꝓme cum manu tua qꝺ est infra locuʒ exit⁹ in via ⁊ situ per queʒ venit vena ad locũ exitus

y A. medicamen qꝺ iã ꝑ se eleuatũ ẽ ⁊ seꝑatũ ex eo ⁊ commouet̃

z A. altius

⁊ A. retineat̃ sanguis. Cõstrictio aũt cũ alachꝺam

ꝯ —— A.

ꝝ A. Constrictio v̾o sine alachꝺam

a A. fortiter stringẽtib⁹ ⁊ strictura cũ eis fit econuerso vel ꝯ̃rio stricture q̃ fit ad attrahẽduʒ qm̃ strictura

b A. fiat inuolutio ꝓcedẽs retro ⁊ minoret̃ strictura gradatim. Et in hac fit ꝯ̃rio

c A. vnita ⁊ coniũcta sicut sciuisti ꝺinde liga suꝑ medicinas pl̃uerizatas incarnãtes. ⁊ sicut alguidegi qñ disrũpit̃ oꝝ vt coarctet̃ vl̃ ꝯprimet̃

d A. Constrictio v̾o vl̃ obturatio cũ alhalche fit ita vt applicetur loco orificij aliq̃d qꝺ stringat seu oppilet replẽdo in facie orificij, ⁊ non cesses Alia litera Constrictio vero, ⁊ obturatio cum alhalche si accidat qꝺ ꝯstringit seu oppilat replẽdo in facie orificij, nõ cesses

e A. obturatio orificij replendo ipsum

f A. imprimit in

g A. Coarctatio autẽ loci facta a carne est

h A. ꝯtrahatur

i† A. pl̃uerizat̃ suꝑ locum ⁊ silr̃ spuma maris mlt̃otiens qum

sanguis, ⁊ qualibet aliarum causarum: ⁊ quādo cadit escara, redit timor [a] ⌈nouus.⌋ Et propter illud preceperunt, vt fiat cauterium cum ferro vehementer ignito, profunde, ita vt faciat escaras profūdas, grossas: quarum casus non fit facilis, ⁊ cadāt in tēpore longo, in quarum sili caro iam est nata: ex cauterio nam debili proueniunt escare debiles, que cadunt ex qualibet cā: ⁊ [b] ⌈cum hoc facit accidere saniem,⌋ ⁊ calefacit vehemēter. Cauterium vō forte implet cū escar] fortibꝰ, ⁊ remouet rupturā, ⁊ [c] ⌈detumescere eā facit,⌋ ⁊ ꝯhibet eaꝫ. Et de cauterizātibꝰ bonis tpati regimis est, vt sumaꝉ albugo oui, ⁊ aggregeꝉ cū calce non extincta, ⁊ inuoluanꝉ cū eo pili leporis, aut ei silia, ⁊ ponaꝉ sup locuꝫ, ⁊ stringaꝉ. Et de bonis ꝑueniētibꝰ ad vltimū multotiēs, est vt sumanꝉ cyminū, ⁊ calx, ⁊ ponanꝉ sup locū, ⁊ stringantur: ⁊ quādoqꝫ supadditur eis colcotar. Et genera dragāti in hac summa sūt hñtia stipticitatē cū cauterio: calx vō est cauteriū in quo non est stipticitas de qua sit curandū. Et illud qδ gñaꝉ de escaris cū cauterio qδ hꝫ stipticitatē, est longioris fixionis ⁊ ꝓfundiꝰ. Et succꝰ fimi asinini, ⁊ substātia stercoꝝ asinini sunt de illis que aggregāt ad cauteriū acuitatem, ⁊ glutinationē. Medicine vō retinētes cum glutinatione sunt sicut gypsum ablutū, ⁊ glutinum ꝯcoctū, ⁊ amilū, ⁊ puluis molēdini, ⁊ gūme, ⁊ thꝰ, ⁊ resina, ⁊ iteꝝ passe de vuis ipsis. Et rane sꝉ huius gñis, ſꝫ ꝙ dꝛ. Et iteꝝ stella scemis. Medicine vō retinētes cū ericcatiōe, ⁊ īcarnatōe sꝉ sic aloes, ⁊ cortex turis. Et sic interiora passulaꝝ vue ꝯtrita valdē: ⁊ galle cum oleo aliquo, ⁊ cōburanꝉ: ⁊ qñ compleꝉ inflāmatio eaꝝ, extinguanꝉ: ⁊ papyrꝰ adustus: ⁊ resina: ⁊ [d] ⌈scoria⌋ ferri ⁊ stercꝰ equi ⁊ stercꝰ asini adustas ⁊ nō adusta: ⁊ cinis ossium [e] †⌈ ⌋ nō abblutoꝝ: quoniaꝫ abluta ꝓhibent glutinationem: ⁊ spongia noua submersa in oleo aut vino, deinde aduratur: ⁊ pili adusti.

a A. vehemētior
b A. attrahitur mā plurima
c A. oppilat seu stringit
d A. erugo
e † A. ostracorū

¶ De narratione medicinaꝝ simplicium, ⁊ compositaꝝ, specieꝝ diuersaꝝ, fortium in prohibitione fluxus sanguinis. Cap. XVIII.

Et de illis que dixit Gal. ⁊ narrauit bñ, ⁊ expta sunt post ipꝫ, ⁊ inuenta sunt plimi iuuamēti, est vt sumanꝉ de colcotar. xx. ⁊ de minuto ture. xvj. ⁊ ꝺ aloe, ⁊ glutino sicco añ. viij. ⁊ ꝺ arsenico. iiij. ⁊ de gypso vehemēter trito pulurizato vt atomi post cribellationē. xx. cureꝉ cū eo pulurizādo suplicinia, ⁊ ſpgendo sup locū, quoniā ē mirabile. Aut sumaꝉ sarcocolla, ⁊ aloes de mecha, ⁊ sanguis draconis, ⁊ ponanꝉ suplicinīū, ⁊ stringaꝉ. Et aloes, ⁊ thus solū cum pilis ſm ꝙ sciuisti, Et iterū spongia adusta, sicut diximꝰ, ⁊ later adustus. Sumantur spongia, ⁊ scoria plumbi, ⁊ tutia, ⁊ aloes. Aut sumanꝉ thus, ⁊ aloes, ⁊ sulfur: aut thus, ⁊ sulfur, ⁊ fiat puluis: aut administretur licinium cum albumine oui. Aut sumanꝉ de colcotar. xx. ⁊ de thure, aut minuto thuris. viij. ⁊ resine. viij. ⁊ de gypso adusto. viij. Aut sumantur colcotar, ⁊ ꝺ gypso adusto. viij. Aut sumantur colcotar, eris vsti, ⁊ calcadis, ⁊ draganti adusti partes equales. Et de bonis ad fluxum sanguinis proprie ex [f] ⌈draganto⌋ est vt sumatur aloes pars. j. [g] ⌈s.⌋ primum amborum in corpore graui: ⁊ scōm eorum in corpore leui, ⁊ corticum thuris in corpore graui. ʒ. j. ⁊ thuris ipsius grossi pinguis in corpore leui pars vna, sint contenti super ea ambo, Aut sanguis draconis, ⁊ sarcocolla, ⁊ conficiantur cum albumine oui, ⁊ ponantur super pilos leporis, ⁊ preparenꝉ ſm locum.

f A. capite
g A. aut ꝑs media

¶ Tractatus tertius de vlceribus.

¶ Sermo vniuersalis de vlceribus. Cap. I.

Vlcera generanꝉ a vulneribꝰ, ⁊ ab exituris eruptꝭ, ⁊ a pustulis. [h] ⌈Et⌋ solutio ꝯtinuitatꝭ in carne quādo facit saniēꝫ, ⁊ pus, nominaꝉ vlcus: Et non facit pus, nisi ꝑpea ꝙ cibus ꝯuenit ad ea, ꝯuertiꝉ ad corruptionē ꝑꝑ debilitateꝫ mēbri. Et quoniā ꝑꝑ debilitatē suā resoluunꝉ ad ipm, ⁊ attrahunꝉ vsus ipm, supfluitates mēbroꝝ vicinātiuꝫ eiꝭ aut ꝑꝑ vnguēta mollificātia mēbꝝ, ⁊ leniētia ipsuꝫ cū humiditate sua, ⁊ vnctuositate sua. Et qδ est ꝺ genere pus subtile, nominaꝉ virus: ⁊ ꝙ est grossuꝫ, nominaꝉ sordities: ⁊ est res spissa coagulata alba, aut ad nigredinē decliuis, aut sicut fex. Et virus qdē nō gñaꝉ nisi ex sbtilitate humoꝝ [i] ⌈aquosoꝝ, ⁊ ipsoruꝫ calo.⌋ Et sordities gñaꝉ ex grossitie humoꝝ. Et virus qdē multiplicaꝉ cū gñatione apatꝭ. Et virꝰ eget exiccāte: ⁊ sordities abstergēte. Et vlcera sunt apparentia: ⁊ sunt hñtia ꝓfunditatē. Et vlcꝰ qδ ꝓfunditatem hꝫ non eñaꝉ qñ aut iā indurata sit caro circundās ipꝫ, ⁊ nominaꝉ fistula: ⁊ est sicut cāna penetrās in mēbꝝ: aut non induraꝉ aliqd, ⁊ nominaꝉ absconsio, ⁊ cauerna. Et qñqꝫ dicūt qdā abscōsionē illδ, qδ [k] ⌈elōgatū est⌋ sub cute, ⁊ sepaꝉ ab eo cutꝭ. Et cauernā illud, qδ inflectiꝉ sub carne, ⁊ dilataꝉ in ea. Dicunt qdā immo dilatatū est cauerna: ⁊ strictū ꝓfundū fistula: ⁊ non est ꝯrietas in nominatiōe. Et qñ est durities sup vlcꝰ appens, noiaꝉ vlcus ostrachinuꝫ. Et fistula qdē mala est illa, que nō sentit: ⁊ ſꝫ q̄ itate elōgationis eiꝰ a sensu, erit eiꝰ malitia. Et de ipsa q̄dā est eq̄lis: ⁊ de ea est q̄dā obliq̄. Et que vadit ad neruū dolet vehemēter: ⁊ ꝓpe qñ tāgiꝉ eiꝰ inferiꝰ cū [l] ⌈tēta⌋ ⁊ fortasse difficilꝰ fit opatio illiꝰ mēbri: ⁊ est humiditas subtilꝰ, tenuis, sicut fit ab illa q̄ ꝑuenit ad os. Et qñ ꝑuenit ad ligamētū, est illδ qδ currit ꝓpinquum illis. Veꝝ dolor in ossuosa, ⁊ ligamētali fortasse nō magnificaꝉ. Et hūiditas q̄ vadit ad os ē sbtilior, ⁊ ꝺcliuior ad citrinitatē. Et ex ꝑueniēte ad venas, ⁊ arterias mlꝉtotiēs egrediꝉ [m] †⌈ ⌋ fex. Et qñqꝫ si fuerit tēdēs ad venā sanguis plimꝰ [n] †⌈ ⌋ ad arteriā sanguis [o] ⌈sub albidus⌋ cū fluxu sanguinis, ⁊ [p] ⌈ꝓcessiōe.⌋ Et ex ea que ꝑuenit ad carnē currit humiditas viscosa, grossa, turbida cruda. Et mlꝉtotiēs sꝉ fistule orificia plima, cuiꝰ eē ambigiꝉ: ⁊ nō sciꝉ, an sit fistula vna. Et mlꝉtotiēs effundiꝉ in qδdā orificioꝝ eiꝰ hūiditas hñs tincturā: ⁊ tūc si fuerit fistula vna, egrediꝉ ex orificijs alijs [q] ⌈color vnꝰ q est fistule. s. diuersus albꝰ, ⁊ tenebrosus, ⁊ alius.⌋ Et vlcera qdē diuidunꝉ in specie diuisionuꝫ: ⁊ dꝛ ꝙ vlceꝝ q̄dā sunt, que sunt dolorosa: ⁊ quedā sꝉ, que sunt ꝓuata dolore: Et q̄dā sunt apostā, ⁊ q̄dā sūt ꝓuata apate: Et q̄dā sunt mūda, ⁊ q̄dā sunt immūdā: ⁊ immūda qdem ꝑpea ꝙ in eis supfluit humor plimus, ⁊ hūiditas copiosa, q̄uis nō sint mala: Et ꝺ de eis sunt sordida, ⁊ de eis sunt [r] ⌈minorata.⌋ Et ꝺ de eis sunt putrida. Et de rebꝰ magis nociuis eis, vlceribꝰ sunt meridies, ⁊ hūiditas aeris cum calitate ipsiꝰ. Et ꝺ eis sunt corrosiua, Et ꝺ eis sūt ambulatiua: Et de eis sunt mollia [s] ⌈aut dura⌋ aut fra, aut calā. Et mollia sunt de vlceribꝰ facientibꝰ cadē pilos ab eo qδ seqꝉ ea. Et sunt qñqꝫ de vlceribꝰ q̄dā resudātia, ex qbus resudat virus citrinū, calidum. Et fortasse [t] ⌈est calidum⌋ comburens qδ est in circuitu eius: ⁊ est malum mortificās. Et de eis sūt difficilis ꝯsolidationis. Et putrefactio est [u] ⌈preter corrosionē,⌋

b A. Nam
i A. ⁊ aquositate ipsoꝝ ⁊ caliditate ipsorum
k A. penetrat
l A. stilo
m † A. sicut
n † A. mundus aut
o A. ruffus
p A. saltu ipsius
q A. Alia litera ⁊ color fistule diuersus existit albus ⁊ tenebrosus ⁊ rubeus ⁊ alius ab eis Alia litera color vnꝰ ⁊ fistule diuersificanꝉ eniꝫ alba aut rubea aut tenebrosa aut alia ab illa
r A. virulenta
s —— A.
t A. fluit ex eis aqua calida
v A. alia a corrosiua.

Quod si fuerint erūt ambe ambulatiue: Et fortasse corrodēs et corrodēs illō quod cōtinuat̄ ei, ꝓꝑe ꝑꝑ acuitatē absq̧ putrefactiōe: ⁊ neq̧ ē febris oīno. Ue rū cū ambulatiuo putrefactiuo multiplicat̄ febris, aut non sepat̄ ab eo. Et Gal. qdē noiauit hmōi vlce ra corrosiua, ignem ꝑsicum, ⁊ formicam ambulatiuam, [a]⌈ ⌉ Et post vlcus putre factum est compositū ex vlcere, ⁊ ex egritudine pu trefacta: ⁊ vnicuiq̧ eorū est dispositio. Et vlcera q̄dē dura, icipiētia ire v̄sus viriditatē, ⁊ nigredinē, sūt mala. Et vlcera frā sūt mollia, alba, qescētia ꝑꝑ medicinas calefacientes: ⁊ calīa ad rubedinē decliuia [b]⌈delectant̄⌉ frigore. Et qn̄ vlceribꝰ malis associat̄ color corꝑis malus, sic albꝰ plūbeꝰ, aut citrinꝰ, tunc illō ē sigtio sup corruptionē ꝯplōnis cp̄is, ⁊ corruptionē sāguinis, q venit ad vlcus: q̄re fit difficil̄ eiꝰ ꝯsolidatio. Et vlceꝝ qdē quoꝝ radices [c]⌈sīt acute⌉ ⁊ cū qbꝰ ē pruritꝰ, supfluitates sīt acute, ⁊ q̊ꝝ radices sīt late, albe, pauci pruritꝰ, illoꝝ ꝯplōnes sīt frē, Et vlcera gn̄ata successiōe egritudinū, sūt mala: qm̄ nā expellit ad ea residuū corruptiōis supfluitatū. Et vlcera deijciētia pilos ab eo qō seqt̄ ea, sunt mala. [d]⌈Et meliores significatiōes sig̃ntes salutē vlceꝝ ⁊ vulneꝝ sūt qū succedētia eoꝝ decliuia sūt ad saniē⌉ Et dr̄ in signis mortꝫ velocis, qū sīt hoī a͞pata, ⁊ vlcera leuia, ⁊ destruit̄ eiꝰ rō, morit̄. Et malignoꝝ qdē vlceꝝ cāe, sunt qn̄q̧ vulnera obuiātia supfluitatibꝰ malignis corꝑis, aut regimini corrupto, ⁊ qn̄q̧ sunt seq̄ntia pustulas malas: q̄re fiūt ab eis festinātia ad vlcerationē post pustulas. Et significāt malignitatē vlceris, eiꝰ putrefactio, ⁊ ipsiꝰ ambulatio, ⁊ corruptio eiꝰ qō ē in ipsiꝰ circuitu, ⁊ difficultas sanatiōis i se ipso, cū rectificatiōe curatiōis exhibite ei. Et meliores sig̃ationes sig̃antes salutem vlceꝝ, ⁊ vulnerū sunt, cū in [e]⌈successionibꝰ⌉ eoꝝ est sanies, q̄ est cū medicina faciēte pus, ⁊ ex opatōe nāe: illa.n. opatio nāe est s̄m cursum nālē: ⁊ nō gn̄at̄ sanies nisi a digestiōe nāl̄: ⁊ nō associat̄ ei malū ex accn̄tibꝰ vlceꝝ maloꝝ: ⁊ ꝓꝑe sanies laudabilis, alba, lenis, eq̄lis, q̄ cōsecuta ē cōplemētū digōnis: ⁊ neq̧ associat̄ ei fetor, qū in ea nō sit putrefactio: ⁊ fortasse nō euat̄ a fetore ꝑuo [f]⌈sanies, cui⌉ accidit cum adiutorio calitatꝫ innate, ⁊ alteriꝰ ex̄nee. Et nos qdem iā locuti fuimꝰ de sanie in locis alijs. Ulcera āt q̄ accidere faciunt spasmū: ⁊ vlcera [g]⌈putrefacta, scrofulosa, ⁊ algeromati⌉ ⁊ corrosiua, ⁊ cācerosa, ⁊ q̄ eoꝝ cursu currūt, sunt in qbꝰ nō gn̄at̄ sanies: imo qn̄ appet in vlcē sanies, ⁊ a͞pa, est signū bonū cū q̊ nō timet̄ spasmꝰ, ⁊ ꝑmistio rōnis, ⁊ his silia: q̧uis sint in loco qō fac̄ illud nec̄ariū: sicut sūt mēbra posteriora, ⁊ an̄riora: nisi res ꝑtrāsierit terminū. Qō si a͞pa occultet̄ subito, ⁊ [h]⌈redeat⌉ nō resoluet̄ ꝑ pus aut ei silia. [i]⌈Amplius sīt vicinātia⌉ mēbris neruos, sic̄ vlcera dorsalia, qm̄ sīt in vicinitate dorsi, ⁊ nuce: ⁊ vlcera q̄ cadūt in an̄riore ꝑte coxe, ⁊ genu, qm̄ ipsa [k]⌈iteꝝ sūt sicut lacerti neruosi, in qbꝰ res ꝯuertit̄⌉ ad spasmū, ⁊ ꝑmistionē rōnis ēt. Si āt euenerint in mēbris [l]⌈neruosis ꝑlimū quoꝝ est in an̄cedēte extēsionis⌉ corꝑis timet̄ aut cursus sāguinis, si ceciderint [m]⌈imedietate inferiori extensiōis,⌉ Et silr̄ timet̄ ex eis qn̄q̧ ꝑmistio rōnis. Et timet̄ ꝙ [n]⌈cadit⌉ pleuresis, ⁊ saniositas post ipsam: aut ꝙ ꝓueniat sputū sāguinis si ceciderit in medietate supiore eiꝰ: ⁊ tu iā sciuisti intētionez saniositatꝫ in pectore ex lib. iij. Et qn̄q̧ timet̄ in eis iteꝝ ꝑmistio rōnis. Et de signis bonis in vlceribus est, vt in circuitu eoꝝ nascant̄ pili q ceciderūt. Et corꝑa susceptibiliora curationis vlceꝝ sunt, que sunt melioris cōplōnis, ⁊ paucioris humiditatis superflue, cū inuētione sāguinis boni in eis. Illa v̄o q̄ sunt multe humiditatis, aut siccitatis, sunt tarde suscipiētia rectificationē vlceꝝ: q̧uis hūida, sic̄ infantiū sint susceptibiliora, q̄z sicca sic̄ senū: ⁊ ꝓꝑe qn̄ cōplō radical̄ est sicca, ꝑuata sāguine mūdo, ⁊ accn̄talis humida, mollis, sicut in senibꝰ iteꝝ. Et ꝑꝑ illud iteꝝ fit in hydropicis curatio vlceꝝ eoꝝ difficil̄: ⁊ in ꝑ̄gnātibꝰ iteꝝ, ꝑꝑ retētionē supfluitatū eaꝝ, ꝑꝑea ꝙ ipsaꝝ mēstrua retinent̄. Sed ⁊ in senibꝰ nō sanant̄ eoꝝ vlcera ꝑꝑ illō, ⁊ ꝑꝑ paucitatē sāguinis eoꝝ boni. Et qn̄q̧ sanāt̄ vlcera, deinde [o]⌈rescindunt̄,⌉ qm̄ non gn̄at̄ in eis caro nisi an̄ mūdificationē: qn̄ g̊ retinet̄ in eis supfluitas nō mūda, oꝫ inde vt corrūpat̄ ꝯtinuitas ꝓueniens, s̄o. Et qn̄q̧ existimant̄ fistule, ꝑꝑea ꝙ accidit eis dispō exiccatiōis, ⁊ [p]⌈retētionis ꝓhibentis respirationē⌉ ꝙ ipse sīt sanate: qm̄ illaꝝ eaꝝ dispositio est silis saluti, sic̄ diximꝰ, deinde [q]⌈rescindunt̄⌉ ꝑꝑ quēlibet motū, ⁊ cōmotionē, ⁊ tussiꝫ, ⁊ offensionē, ⁊ malitiā iacēdi, ⁊ alia. Et de vlceribꝰ in qbꝰ nascit̄ caro, q̄dā sunt in qbꝰ nascit̄ caro addita: ⁊ q̄dā in qbꝰ nō nascit̄ illō. Et illa in qbꝰ gn̄atur caro addita sūt illa, in qbꝰ fit festinatio nascētie carnis an̄ mūdificationē. Et illa in qbꝰ nō nascit̄ illud, sunt illa in qbꝰ nō nascit̄ caro nisi post mūdificationē. Qum g̊ ꝓlongat̄ spatiū vlceris, ⁊ corrodit̄, ⁊ putresit, ⁊ d̄struit̄ de sub̄a eiꝰ res ꝑlima, tūc non expectat̄ ꝯsolidatio eiꝰ nisi s̄m ꝓfundū. Et ꝓꝑe qn̄ vlcꝰ est āntiquū, remanens spatio āni, ⁊ [r]⌈ꝓꝑe qn̄ est disruptū, ⁊ incipit ex eo disruptio. s. fistula,⌉ ⁊ ātiquū, necesse est vt educat os ex ossibꝰ, q̄ ei sunt vicina. Et vlcera qdē melica nō sanant̄, nisi ab eis auferat̄ tota eoꝝ corruptio vsq̧ ad carnē, ⁊ ossa sana. Et cāe q̄ qum accidūt, corrūpūt vlcera, sūt debilitas v̄tutꝫ mēbri: q̄re recipit oēm mām, ⁊ malitia ꝯplōnis mēbri, ⁊ malitia eiꝰ qō aduenit ei d̄ sāguine, aut in q̄litate, aut in q̄ꝫtitate: In q̄litate v̄o ꝑlimū eiꝰ est ꝑꝑ malitiā ꝯplōnis cp̄is, ⁊ color ē in eo, d̄cliuis ad albedinē plūbeā, aut citrinitatē: aut ꝑꝑ splenē, ⁊ ē color ad nigredinē, ⁊ alterationē decliuis, ⁊ lētiginositatem: q̄re est cū eo malitia oium hūoꝝ in corꝑe. Et hmōi qdē ꝑter hoc, ꝙ ex ipso nō acgrit̄ qō ꝯuertat̄ in carnē, nocet ꝑ illō ꝙ ꝯuertit̄ ad ipꝫ d̄ supfluitatibꝰ. In q̄ꝫtitate v̄o q̄r addit̄, aut diminuit̄: q̄re nō īuenit̄ cū quo caro vlceris gn̄etur: ⁊ est vlcus claꝝ mūdū ꝓperās ad escarā: ⁊ nescit̄ [s]⌈si est⌉ corꝑꝰ mūdum pauci sāguinis, aut est ꝑꝑ ostracositatē, que accidit parieti eiꝰ ⁊ margini ipsiꝰ: aut ꝑꝑ dilatatiōeꝫ venaꝝ, que adueniūt ei: aut ꝑꝑ corruptionē q̄ seqtur ipꝫ ex osse: aut ꝑꝑ corruptionē eiꝰ incipiētē ire v̄sus tenebrositatē, ⁊ viriditatē ⁊ nigredinē: aut ꝑꝑ mēbꝝ male ꝯplōnis, qō vicinat̄ ei. Et vlcera qdē praue curatiōis sic̄ rotunda, ⁊ eis silia, sunt interficientia infantes, non tollerātes vehementiā doloꝝ, ⁊ vlcerum, ⁊ difficultatē curationis eoꝝ, ⁊ ipsorum prauitatem.

Canon curationis vlceꝝ. Cap. II.

SCias ꝙ oia vlcera indigent exiccatione [t]⌈quadā⌉ preter fcā ex attritione lacertorum, ⁊ ipsoꝝ cōtusione. Ista enim indigēt in ꝑ̄mis vt mollificentur, ⁊ humectētur. Et cū hoc ꝙ indigent vlcera in d̄n̄antiore dispōnum exiccatiōe, indigent qn̄q̧ dispōnibꝰ alijs mūdificatiōis, ⁊ abstersionis, ⁊ aliorum [v]⌈consequentibus vlcera, preter ipsa vlcera.⌉ Et quāto plus est vlcus maius, ⁊ profundius indiget exiccatione vehementiore: ⁊ vt aggregentur labia eius vehemētiore ꝑscrutatione. Et fortasse est tibi necessariū fuere ea. Et cōsidera ex dispositionibus necessitatꝫ ad ꝑscrutādūꝫ in illo, ⁊ eis

[a] †A. vlcus corrosiuum
[b] A. quiescunt
[c] A. vel circuitꝰ sunt calidi
[d] — A.
[e] A. fine vel processu
[f] A. qn̄ sanies
[g] A. putrida ⁊ cācerosa ⁊ alchirunie
[h] A. ꝓfundet̄ ⁊
[i] A. deinde sit vicinum
[k] A. etiā sūt sup lacertis neruosis q sunt in eis ꝯuertunt rem
[l] A. venosis ⁊ ꝑlimū eoꝝ sunt in anteriori ventre
[m] A. immediate in iferiori vētris
[n] A. accidat
[o] A. recidiuant
[p] A. firmitudo credulitatis aie
[q] A. recidiuant
[r] A. simile ei aut fuerit ostracosū vl̄ incipit ostracari vl̄ indurari
[s] A. Alia l̄ra an impleat̄ si fuerit Alia litera nō spat̄ neq̧ repleet̄ nisi fuerit
[t] — A.
[v] A. ab eis ꝑꝑ dispōnes q̄ occurrunt vlceribꝰ diuersas ab ipo vlcere

similibus, illud qꝺ diximus in cap. vulneꝝ. Et scias ꝙ vlcera fortasse indigēt in curatiōib⁹ suis administratiōe mediciaꝝ q̄ruꝫ q̄dā sꝫ currētes, penetrātes ꝛ que iniiciunt ꝓfundātes: ꝛ tūc necessariū ē vt sint vnguēta, ꝛ eis siliā: q̄re oꝫ tūc vt sit ᵃ ⌈illud qꝺ apparet hūidū, ꝛ qꝺ occultū ē, siccū⌋ ꝛ ꝓꝑe in illis que sꝫ ad fistulā oꝫ vt sit siccitas ᵇ ⌈orificioꝝ ei⁹ vincēs humiditatē sube⌋ ei⁹ vehementer. Et est qdē q̄nqꝫ necessariū vt eaꝝ medicine ꝑmisceanꝫ cū eo qꝺ currit, vt fiāt viscose, adherētes, scias ꝙ illud iteꝝ in eis. Et scias ꝙ vlcera indigēt ligaturis, ꝛ strictura ꝑꝑ tres mōs: quoꝝ vn⁹ est, vt currat sordities: q̄re opꝫ vt sit fortitudo stricture eius ᶜ ⌈a fine stricture⌋ vlceris: ꝛ mollificatio stricture ipsi⁹ apud ei⁹ orificiū, vt ipsi⁹ exꝑssio bona fiat: Et scd̄us est vt ꝑuetur medicamē incarnatiuū sup vlcus: ꝛ non indiget strictura vehementi. Et terti⁹ est ad incarnationē labioꝝ: ꝛ opꝫ vt non sit strictura in ipso mollis apud duo labia, imo cōplicata complicatiōe vehemēti. Et nō opꝫ vt cuꝫ ligatura ꝑueniaꝫ ad lesionē, ita vt aꝑetur. Et opꝫ vt ᵈ ⌈sit adiuuās⌋ in ꝓhibendo aꝑa, qm̄ non est poſſe cum aꝑate vt cureꝫ vlcus. Et si non est tibi possibile vt ꝓhibeas, ꝛ appet aꝑa, tūc occupat⁹ sis cum aꝑate, ꝛ cura ei⁹: qꝺcūqꝫ aꝑa fuerit cum obꝑuatōe ipsius vlceris, vsqꝫ quo ᵉ ⌈separeris⌋ ex curatiōe aꝑatis: ꝛ tc̄ rēanebit sola obꝑuatio vlceris. Et sitr q̄ń corrūpiꝫ qꝺ est in circuitu vlceris, ꝛ viridescit, ꝛ nigrescit, cura illud cū scalpellatiōe, ꝛ extictione sāguinis: ꝛ si ēt cū ventosꝫ: deinde adhere ei spongiā siccā, postea medicinas exiccātes. Et qum ᶠ ⌈sepaꝫ⌋ vlcus, aut inuenis vlc⁹ puꝝ, tūc oꝫ vt obꝑues in ꝑmis an ex corꝑe aliqd ad vlc⁹ effundaꝫ, aut nō effundatur, immo iā sit abscissum: qꝺ si nihil effundaꝫ ad iꝑm, sit intētio tua in medicādo iꝑm: ꝛ si aliqd effundaꝫ ad iꝑm, sis sollicit⁹ in eo ᵍ ⌈eo⌋ qꝺ ad iꝑm effundiꝫ cū ſtomia, aut soluōne vētris, aut vomitu: qm̄ vomitus q̄nqꝫ ꝯfert ēt in hoc: ꝛ Hip. testificaꝫ de eo. Et si in vlcerib⁹ fuerint frusta ossiū, ꝛ pāniculi, aut alia n̄ ꝓperes in extrahendo ea, sꝫ fac illud qꝺ dixim⁹ in ca. ossiū. Et ꝑmū qdē qꝺ oꝫ te ʰ ⌈ꝑꝑare⌋ de eē vlceris ē ⁱ ⌈aptio⌋ eū medicinis suis: deinde mūdificatio cū medicis suis: deinde nascētia carnis: ꝛ ꝯsolidatio. Etsi iueneris vlc⁹ mūdū eq̄le ꝙ nō hꝫ ꝓfūditatē, tc̄ ꝯsolidatio tm̄ fiat cū eo qꝺ nō hꝫ mordicationē. In sordidis v̄o necessariū est abstergēs mordicās. Et in ꝑmis cū curanꝫ, indigēt mordicatione, qm̄ sensus nō sentit iꝑm: deinde ḡdatim ꝑueniatur ad illud, qꝺ est leuioris mordicatiōis, vsqꝫ quo ᵏ ⌈sentiat⌋ hora nascentie carnis. Et caue in oibus illis ne dolere facias, q̄ꝫtum potes: ꝛ ꝓꝑe q̄ń est illic calitas, ꝛ inflamatio. Et opꝫ vt remoueas cās ꝓhibētes a ꝯsolidatione: ꝛ sꝫ cāe q̄s numerauim⁹, ꝛ dixim⁹, q̄ declināt cū vlcere ad malitiā. Nā si tu ˡ †⌈ ⌋ curaueris eas in ꝑmis non eris vacās ad curationē vlceꝝ sicut oꝫ: immo nō erit tibi possibile: ꝛ multotiēs qdem rectificata est ꝯplo mēbri, ꝛ suffecit in rectificatiōe vlceris. Et mltotiēs est vlcus molle sup ꝙ oriꝫ caro mala, q̄ est in se ipsa ad rubedinē, ꝛ calefactionē declinis, ꝙ cureꝫ cum epithimatib⁹ infrantib⁹ carnē circūdātem ipsum, sicut succ⁹ solatri cū boloar, ꝛ aceto: ꝛ epithimata de sādal, ꝛ cāfora infrata cuꝫ niue, q̄re nō cessat ꝯsolidari vuln⁹, ꝛ ꝯstringi. Et oꝫ vt in vlceribus dolorosis que sunt vehementis doloris sis occupatus in primis in sedando doloreꝫ: ꝛ illud cum mollificatiuis, que tu scis proculdubio: ꝛ quāuis sint ꝯ̄ria vlceri, verūtn̄ qum non sedaꝫ dolor, nō preparatur nobis vt curemus: quꝫ ergo sedauerim⁹, ᵐ ⌈ꝯsequemur.⌋ Et vlcera qdē sordida indigent vt mundenꝫ: ꝛ sunt illa quorū humiditas, ꝛ qꝺ ex eis currit, est plurimum. Et forsitā mundificantur cum ⁿ ⌈melle,⌋ ꝛ fortasse mundificanꝫ cum pulnerib⁹, ꝛ vnguentis: ꝛ quādo non mundificanꝫ, nō est possibile vt obuiet eis medicamen puꝝ vsqꝫ ad corpus eoꝝ, ꝛ ꝓꝑie pulueres: q̄re opꝫ vt mūdificenꝫ, deinde nascaꝫ caro. Et in mundificāte qdem est abstersio plus ᵒ †⌈ ⌋ sicut sciuisti an̄. Et fortasse oriꝫ caro mala, q̄re ē necessariū vt corrodaꝫ cū medicamine acuto: ꝛ liniaꝫ de foris cum infrantib⁹, deinde eradiceꝫ cū eo quo eradicaꝫ escara: deinde cureꝫ. ᵖ †⌈ ⌋

Et medicamen qdem vnū ꝑm quedā corꝑa facit nasci carnem: ꝛ ꝑm quedā eoꝝ est corrosiuū vehementis abstersionis, qum corpora illa sint leuia valde: aut est ꝑm quedā eoꝝ non abstergens, neqꝫ faciens nasci: ꝛ ꝑꝑ illꝺ eget medicamē vt ꝯforteꝫ: aut ᑫ ⌈frāgendo cōmistionē⌋ ei⁹, aut minuēdo ei⁹ vnctuositatem, aut iniungendo ei medicamē aliꝺ in q̊ sint exiccatio ꝛ abstersio. Et in corꝑe alio est ꝑ comꝑationeꝫ ad ipsum corrosiuū, indigens vt minuaꝫ de pondere ei⁹, aut addaꝫ in vnctuositate ei⁹, aut adiunganꝫ ei stiptica aliq̄. Digniora ergo vlcera vt cōfortetur eoꝝ medicamē sunt illa, quoꝝ difficil' est consolidatio. Et de illis que sunt necessaria est, vt dimittatur medicamen sup vlcus tribus diebus, deinde dissoluatur: nā si ʳ ⌈ipsum tunc non operatum fuerit⌋ nō faciet suā operationem. Et opꝫ vt elongeꝫ oleū qꝺlibet ab vlceribus: ꝙ si fuerit necessariū, tunc oleum de kerua, ꝛ oleum myrtinum, ꝛ oleuꝫ masticinum. Et qum ibi non est nisi vlcus, tunc opꝫ vt alleuietur in sensibili membroꝝ, non tollerātium ipsum: ꝛ caueatur a doloratione ei⁹ cum medicamēto forti. In illo v̄o quod est parui sensus non abstineat a necessaria medicatiōe. Et intrinseca quidem, ꝛ sublimia preciosa, ꝛ multi iuuamenti, ꝛ suscipiētia nocumenta velociter, sunt de caplo sensibili, ꝛ iudicio ei⁹: ꝛ eoꝝ ꝯ̄ria sunt de caplo insensibili: aut quoꝝ sensus est debilis. Et ꝑꝑ hmōi cām non sufferūt vlcera intrinseca ea, que sunt sic flos eris, ꝛ ei silia: ꝛ ꝓꝑie ea que bibunꝫ: ꝛ indigent illis que faciūt glutinatiōeꝫ plus, sicut dragagātum, ꝛ gūmi: Et illa qb⁹ clisterizaꝫ indigent eo qꝺ est inter duas res. Et de illis que recta sunt in curatione vlceꝝ est, vt q̄eta sint mēbra eoꝝ, ꝛ non moueanꝫ: Et si mouenꝫ in ꝑncipio motu ꝑuo minus nocumentū est, q̄ꝫ si moueāꝫ post ꝑncipium motu laborioso: ꝛ ꝓꝑie in corꝑe maloꝝ humoꝝ. Et opꝫ vt timeaꝫ in vlcerib⁹ ꝙ cadat ex vicinitate eoꝝ incarnatio inter duo mēbra vicinātia, sic adherentia que accidit inter palpebrā, ꝛ oculuꝫ: ꝛ inter duas palpebras, ꝛ iter duos digitos. Et cauerne, ꝛ absconsiōes sunt velocis cōuersionis ad fistulas. Et vlcera qdem vicinātia arteriis, ꝛ venis magnis ꝑducunt ad aꝑa illud, qꝺ vicinaꝫ eis de carne molli, sicut ˢ ⌈testiculi⌋ ꝛ subascelle, ꝛ qꝺ est post aurē: sicut ꝑducit scabies, ꝛ ei silia, de illis, que dixim⁹ ꝓpter illā eādem cām: ꝛ ꝓꝑie quādo corpus ē plenum mala sugfluitate: ꝛ tūc qdem vehemēs fit dolor, ꝛ ꝑuenit ad vlcus: q̄re opꝫ vt cureꝫ illud cū mūdificatione corꝑis, ꝛ cum eo qꝺ est dcm̄ in caplo. Et dum non mūdificaꝫ aꝑa, non speraꝫ ei⁹ curatio. Et est necessariuꝫ in hmōi vt tuearis vlcus ex nocumēto cum basilicon, ꝛ ei silibus si corpus fuerit mundificatum. Et ponas inter iꝑm ꝛ inter membꝝ, qꝺ distinguat, ꝛ ꝓhibeat nocumentum ꝑuenire ad vlcus in omni dispōne. Et opꝫ vt audias sermoneꝫ cōem, ꝛ est ꝙ de illis que sunt necessaria, est vt sit illꝺ quo

curatur

ᵃ A. qꝺ ē hūidū apparēter, sic siccuꝫ intrinsece ꝛ virtualiter
ᵇ A. v̄tualis ei⁹ vincēs humiditatem corporis
ᶜ A. super finem
ᵈ A. Alia litera sis sollicitus
ᵉ A. expeditus fueris
ᶠ A. perueneris ad
ᵍ A. prohibēdo illud
ʰ A. regere
ⁱ A. saniatio
ᵏ A. Alia litera adueniat
ˡ †A. non
ᵐ A. succurremus
ⁿ A. Alia litera ablutione
ᵒ †A. ꝛ in faciēte nasci carnem est abstersio minor
ᵖ †A. Et hac via curauim⁹ fistulā ēt. Indiget enim vt eradiceꝫ ostra cōsitas ei⁹ deinde curetur
ᑫ A. augendo pondus
ʳ A. prius curaueris vl' si an̄ tres dies solueris
ˢ A. inguina

curaꝫ vlcus aut ꝯueniēs, aut inconueniēs. Et ꝯue niens lꝫ nō ꝓferat in diſpōne, tñ nō aſſociat ei nocu mētū. Et incōueniētie[a] ⸢diuerſificatio⸥ aut ē qm̄ ipꝫ eſt debili⁹, ꝛ ſignificat illud additio ei⁹ qđ ē ꝯ̃riū ei, qđ ex ipo expectaꝫ de exiccatiōe, aut mūdificatiōe, aut alijs p̄ter corruptionē aliā: q̄re opꝫ vt addaꝫ in v̄tute ei⁹: Aut ē[b] ⸢diuerſitas:⸥ ꝑꝑ mōs alios, ſic̄ qꝛ ipm calefacit vltra q̄ʒ neceſſe ſit ei: q̄re facit accideꝫ rubedinē, ꝛ inflāmatiōeꝫ: q̄ ꝑꝑ opꝫ vt minuaꝫ đ fortitudine ei⁹, ꝛ extiguaꝫ de inflāmatiōe ei⁹ cū emplo infr̄ante: Aut đclinat cū eo ad nigredinē, ꝛ obfuſcatiōeꝫ q̄re ſciꝫ ꝙ infr̄at ipꝫ, aut nō calefacit ipm menſura q̄ indiget: g̃ oꝫ vt addaꝫ in v̄tute calefactionis ei⁹, Aut mollificat ipm, q̄re indiget vt addaꝫ in v̄tute ſtiptici, ꝛ exiccatiuoꝝ, ſic̄ ſt̄ balauſtie, ꝛ galle, ꝛ ei ſilia q̄ exiccāt, vt ſuccurraꝫ cū exiccatiōe eoꝝ đ illis de qbus dixim⁹ tibi: Aut corrodit, ꝛ ꝓfundat ipm ſicut oñſum eſt, q̄re opꝫ vt frāgaꝫ fortitudo abſterſionis. Et multotiēs qdem nō cōuenit medicamē, ꝓpterea ꝙ ꝯplo infirmi eſt ſupflua in caplo ei⁹, cuius medicamen opꝫ eſſe fortius in[c] ⸢trahendo illđ capitulū⸥ adeo donec reducat ipſum ad complexionē ſuā, aut debilis in capitulo conueniente ei.

¶ Curatio vlcerum virulentorum. Cap.III.

NEcessarium eſt vt in eiſ admi niſtrenꝫ medicine exiccatiue, vt mūdificeꝫ vir⁹: deinde ſit occupatio in naſcētia carnis: Qđ ſi fuerit mollia,[d] ⸢tūc adminiſtrēꝫ ſup ea medicine ad faciēdū naſci eoꝝ ꝓfūditatem, ꝛ ipſoꝝ margines⸥ ꝑꝑ debilitatē corpoꝝ illoꝝ vlceꝝ: ſꝫ oꝫ vt exiccenꝫ in p̄mis, đinde adminiſtrenꝫ. Et qū tu adminiſtrauer] medicamē, ꝛ nō iueneris hūiditatē minui, aut videris eā augeri, tūc ſcias ꝙ medicamē ſꝫ illđ corp⁹ nō ē exiccatiuū: q̄re adde in ꝯfortatōe ei⁹, ꝛ ipſi⁹ exiccatōe: ꝛ adiuua ipm cū abſterſiōe pauca, ſic̄ eſt mel v̄.g. ꝛ medicinis ſtipticis, ſic̄ ſt̄ balauſtie, ꝛ alumē: ꝛ minora de v̄tute olei: ꝛ pone ipm olm, in q̄ fit exiccatio. Qđ ſi videris vlcus iā ſupfluere iteꝝ in exiccatōe, tūc minue de v̄tutib⁹ oib⁹. ſ. exiccatōe, ꝛ abſterſione, ꝛ ſtipticitate: ꝛ ſꝫm hoc p̄ceptū in medicinis faciētib⁹ naſci carnē vlceꝝ. Et nō faciat te errare qddā, ꝛ ē vt ſit medicamē magis abſterſiuū q̄ʒ oꝫ, q̄re corrodit mēbꝝ, ꝛ reſoluit carnoſitatē ei⁹ ad hūiditatē currētē, quā exiſtimas vir⁹, ꝛ addiſ in v̄tute abſterſiōis: ꝛ hꝫ qdē medicamē ponit vlc⁹ ꝓfundi⁹, ꝛ cali⁹, ꝛ magis ſile cū apoſo: ꝛ ſentit[e] †⸢ ⸥infirm⁹ mordicatiōeꝫ māifeſtā. Et ſcias ꝙ medicinaꝝ exiccātiū vlcera, q̄dā ſunt, q̄ ſūt vehemēt̄ infr̄atiōis, ſicut hyuſqamū albū, ꝛ opiū, ꝛ radix mādragore: ꝛ q̄dā ſt̄ vehemēt̄ calefactōis, ſicut reſina, ꝛ pix: q̄re tibi ineſt vt tēpes vnā eaꝝ cū alia: ꝛ ſꝫ oppōnē alicui⁹ ꝯplonū ꝑticulariū. Et medicine qdē mūdificātes vir⁹ ſt̄ iſte medicine exiccatiue, ſicut allumē, ꝛ galle, ꝛ cortices ḡnatoꝝ, ꝛ cortex turis, ꝛ merdaſengi, ꝛ farina ordei, ꝛ ei⁹ ſauich, ꝛ flores papaueris ruffi, ꝛ folia arboris[f] ⸢culicū.⸥ Qū g̃ fit emplm cū folijs nucis recent̄: ꝛ fit emplm cū nuce ſic̄ eſt, aut đcocta cū vino, ꝓfert valđ: ꝛ exiccat hūiditates abſq̄ȝ nocumēto. Emplm bonū. ſumaꝫ merdaſēgi, ꝛ ibibaꝫ aceto vice vna, ꝛ vice alia olo, dōec albeſcat: đinde ſumāꝫ antimonij, ꝛ calcucecaumenō, ꝛ venaꝝ, ꝛ gallaꝝ, ꝛ balauſtiaꝝ, ꝛ ſan. dra. ꝛ aluminis, ꝛ climie argēti, oiuꝫ ꝑtes eq̄les, teranꝫ bñ: ꝛ ſit de vnoquoq̄ȝ. vj. ꝑs eius, qđ p̄pātū eſt de merdaſengi, ꝛ miſceātur oia, ꝛ adminiſtrenꝫ medicine q̄s dicem⁹ in ātidotario[g] †⸢ ⸥in vlcerib⁹ ꝓfūdis:

a A. mala conuenientia

b A mala conuenientia

c A. ꝯtrario illi⁹ capituli

d A. ꝛ adminiſtrēꝫ ſup ea medicie facientes naſci carnē, tūc faciūt ipſa profunda ꝛ putrida

e † A. labia ꝯtra ſe ſe ꝛ ſentit

f A. albaud

g † A. ꝛ multotiēs indiget abluere vir⁹ cū reb⁹ fluidis ſicut diximus

ꝛ de ill' eſt aq̄ maris. Aq̄ v̄o aluminis abluit, ꝛ repercutit, ꝛ exiccat. Et oēs iſte medicine p̄dicte nūc, nocent ſi cum vlcere eſt ap̄a. Et aq̄ in q̄ decocti ſunt cipi eſt bona ad exiccatiōem. Et decoctio myrobal. citri. ꝛ belliricorum, ꝛ emblicorum. ꝛ decoctio[h] ⸢cetarach⸥ ꝛ folia aſedre ſunt bōa in illo.

¶ Curatio vlceꝝ ſordidoꝝ. Cap.IIII.

OPortet vt in eiſ adminiſtrenꝫ medicine abſtergētes: ꝛ incipiaꝫ in p̄mis ab eo, qđ ē fort̄ mordicatiōis, ſꝫm ꝙ diximus in canōe: deinde ḡdatim ꝑueiaꝫ ad illud, ꝙ eſt ſic̄[i] ⸢tapſia⸥ ꝛ ariſtologia cū melle, ꝛ pauco aceto. Et iteꝝ glutinū alboti cū eq̄li mēſura ſui olei roſ. aut butyri. Et iteꝝ radix lilij cuꝫ melle. Et iteꝝ farina herbi, ꝛ herba oppoponacis. Et đcōpoſit̄ emplm indū: ꝛ vnguēta viridia oia cū flore eris: ꝛ ſimplicia, aut ꝑmiſta cū āmoniaco, ꝛ ſilibus. Et empla corticalia, ꝛ empla fcā cū farina herbi: ꝛ emplm de ſale. Et trociſc⁹ niger: ꝛ trociſc⁹ viridis. Et medicine ex exiccatiuis, ſumāꝫ fecis olei, ꝛ mellis, ꝛ aluminis iameni ꝑtes eq̄les. Et ſumāꝫ ceruſe, ꝛ polij ꝑtes eq̄les. Et qñ vehemens ſit ſordities ſumaꝫ praſſiū cū melle. Et de emplis bonis ſunt oliue ſalite. Et qñq̄ȝ accidit neceſſitas hic iteꝝ adminiſtrādi aliqd de currētib⁹, q̄ abluaꝫ ſꝫm ꝙ dicem⁹ in caplo ꝓfundorum: ꝛ oia ledunt ea, ſi fuerint ap̄a.

¶ Cura vlcerum ꝓfundoꝝ, ꝛ cauernarum, ꝛ abſconſionum. Cap.V.

ISta indigēt in curatōe ſua, vt carne repleāꝫ ꝛ illđ qdē nō fit niſi cū vbertate cibi, ꝛ ſanguiſ. Et ſt̄ neceſſarie in hoc medicine vehemēt̄ exiccationis, ꝛ mūdificatiōis ſil. Et opꝫ vt ſit ſit⁹ eoꝝ talis, ne in eis retineaꝫ vir⁹, imo currat: ꝛ ſi inuenis hūc ſitum ꝯuenientē, ꝛ ē in eo radix vlceris mēbri ad ſupiora, ꝛ orificiū ei⁹ ad iferiora, tc̄ iſte ē. Qđ ſi fuerit diūſuꝫ illi⁹, ꝛ fuerit poſſe hoi vt alteꝫ ſitū ꝓfūdi, cū eo qđ[k] ⸢p̄t facē đ p̄paratōe alteratōe nāli⸥ faciat. Et ſi nō eſt ei poſſe, nō ē excuſatio qn ſeceꝫ vlc⁹ vſq̄ȝ ad radiceꝫ ſuā ſectiōe exq̄ſitiſſima, q̄ nō relinq̄t cauernā: aut qn fiat, vt accidat curſus, aut meat⁹ i radice ſua p̄ter ei⁹ orificiū[l] ⸢tal' vt recipiat ſalutē.⸥ Et obſꝫueꝫ i h̄ diſpō mēbri ꝛ an accidat ei tior ex illo. Qū g̃ fcm̄ fuerit illđ ſtringaꝫ vlc⁹ cū ligatura icipiēdo ab orificio ei⁹, ꝛ ꝑueniendo ad radicē a q̄ đtectio fcā ē: ꝛ i[m] ⸢p̄n°⸥ eꝯ̃rio illius: ꝛ pōaꝫ ſtrictura i ꝑte ſupiore i duob⁹ mōiſ ſil. Et ñ oꝫ vt ꝑueiaꝫ cū ligatura ad dolorē.[n] †⸢ ⸥ Et qñ ñ ē tibi poſſe vt ſcindaſ, adminiſtra ablutōeꝫ: ꝛ intromitte tētas faciētes naſci, ꝛ mūdificātes: q̄ꝝ mūdificatio ñ deſtruit ei⁹ natiuitatē ꝑꝑ v̄tutē duaꝝ reꝝ i eis. Et nos qdē iā exp̄ti fuim⁹ emplꝫ aplicō ꝛ fuit bonū vltimū, ꝯferēſ[o] ⸢p medicatōeꝫ.⸥ Et cētaurea qñ ab ea ipleꝫ, ē mirabil' valđ: đinde ſufotō: poſtea ireos: đinde faria herbi. Et abſcōſiōib⁹ qñ ñ ſuccurriꝫ, ñ adhēt cut̄ ꝯglutiatōe bōa. veꝝ ē poſſe vt exiccetur cut̄ ita. vt ꝯglutieꝫ ꝯglutiatōe ſili ſane. Et vlcera qđ ꝓfūda, ꝛ abſcōſiōeſ, ꝛ cauēnaſ ñ mūdificāt medicie mūdificatōe vltia, neq̄ȝ faciūt i eiſ naſci carnē, niſi fiāt currētes, lauātes, q̄ i ea inijciūꝫ cū iniectorijs: aut mittūꝫ cū tēt̄: ꝛ ꝑꝑe qū eoꝝ figura ñ ē figura in mūdificatōe, q̄ꝝ ſufficiāt p̄patio, ꝛ exp̄ſſio ligature, ſꝫ ꝙ oñdim⁹. Et mel qđ ē ex lauatiuis. ꝛ ꝑꝑe miſtū cū vio. et i aq̄ cier] ē ablutio fort̄, quā ñ ſuffert qđ ex vlcerib⁹ paꝝ ē ſordidū. Et aq̄ maris ꝓpinq̄ ē illi: qm̄ ipſa lauat, ꝛ exiccat. Et aq̄ alūinoſa ē lauatiua: ꝛ cū h̄ ē ꝓhibitiua ei⁹ qđ attrahiꝫ ad mēbꝝ. Et qñ ē ap̄a ñ ꝯuenit aliqd ex ill', neq̄ȝ vinū. Et oꝫ vt ponanꝫ ſup iſta vlcera, ſupra medicinas in ligaturis eaꝝ, pāni

h A. alazadache

i A. ſcithaſregi

k A. ſcipiꝫ vl' cogit' de p̄paratōe ꝛ ſitu non nāli

l A. cuius euentus ſit cum operatiōe manus

m A. primo

n † A. ꝛ apoſtea

o A. cū facilitate

liniti ex eis, q̄bus indiget mēbꝝ in rectificatiōe sue ꝯplōnis: ⁊ qb⁹ indiget ad resistēdū emplis, q̄ interius administrant̄: ⁊ sit sup orificiū vlceris pān⁹ alius linit⁹ cū eo qđ oꝫ ex medicamine. Et significatio ꝙ ipm ꝯglutinat̄ est paucitas ei⁹ qđ currit: ⁊ ^a [descēsio] eius ad inferiora. Et fortasse exprimūtur ab eo cum ligatura, ⁊ v̄tute medicine, humiditates plurime subito: đinde exiccat̄, ⁊ ꝯglutinatur.

a A. strumescētia

¶ Curatio vermium vlcerꝝ. Cap. VI.

De rebus conferētibus ad illud est succ⁹ calamenti fluuialis: ⁊ medicine q̄s diximus in capitulo vermium auris in libro tertio.

¶ Nascentia carnis in vlceribus. Cap. VII.

Oportet vt nō ^b [creet̄ caro] donec mūdificet̄: aut trahat̄ ad ipꝫ nutrimētū, si minorat̄, ⁊ nō ꝓuenit ad ipm. Qum ergo mūdificata est, tūc elōget̄ oē mordicatiuū, ⁊ abstersiuū cū fortitudine, q̄liacūqꝫ sint vlcera, ⁊ vbicunqꝫ sint. Et oꝫ vt in administratiōe obſuent̄ medicinaꝝ faciētiū nasci carnē p̄cepta, ꝓdicta de ^c [eo qđ oꝫ ex sup̄fluitate humiditatꝭ] aut sup̄fluitate exiccatiōis: fac ergo illđ qđ dixim⁹ in caplo vlcerꝝ virulētorꝝ: et nō inq̄ꝫtū remanēt vlcera humida, aut fuerint sicca exiccatiōe vehemēti, imo q̄ꝫtū ad carnē q̄ creat̄, qū est vehemētis humiditatꝭ, aut pauce exiccatiōis. Et de ill' q̄ minorāt exiccatiōeꝫ ei⁹, est ^d †[ ]additio i cera ei⁹, ⁊ ipsi⁹ olo, si ē ^e [emplꝫ.] Et đ eis q̄ addūt in ei⁹ exiccatōe, ē vt ingrosset̄, ⁊ ispisset̄, ⁊ minoret̄ ei⁹ vnctuositas, ⁊ multitudo medicinaꝝ: aut addat̄ in eis sic̄ mel. Et creatio qdē carnis in eis cū emplis ꝯueniētior ē, ⁊ tardior: ⁊ cū puluerib⁹ difficilior, ⁊ velocior. Et qn̄qꝫ idurat̄ caro: ⁊ est tūc de rectificatiōe, vt pulueriꝫēt̄ pulueres: ⁊ circūdet̄ cuꝫ emplis, ⁊ vino, ꝓpe stiptico. Medicamē bonū ad oia vlcera cū eo qđ lauat, ⁊ exiccat. ^f †[ ]Nos qdē iā dixim⁹ medicias creatiuas carnis in caplo vulnerꝝ: ⁊ fortasse remēorabimur de electorib⁹ eaꝝ hic aliqd: ⁊ ē digni⁹ in hoc loco, ⁊ est antimoniū adustū, ⁊ sarcocolla, ⁊ glutinuꝫ pisciuꝫ, ⁊ limatie aduste, ⁊ scoria ^g [ascerebachā,] ⁊ plūbū adustū, ⁊ acor⁹, ⁊ beremasis, ⁊ dragontea, ⁊ ciperi, ⁊ ꝓprie ad sordida: ⁊ polium est forte, ⁊ cētaurea est vltima, ⁊ ^h [nitrum] adustum est mirabile in exiccatione eorum, ⁊ ipsorum ꝯsolidatione.

b A. admistrent̄ facientia nasci carnem

c A. obſuatione exq̄sita ei⁹ qđ apparet ex sup̄flua humiditate i eo

d †A. facet̄ ipaꝫ fluidam ⁊

e A. vnguentum

f †A. ⁊ mundificat ⁊ fortificat, ⁊

g A. alsaberchā

h A. vitrum

¶ Curatio vlcerum corrodentium se. Cap. VIII.

Canon vlis in curatiōe corrosiuorum, ⁊ fraudulentorꝝ est vt mūdificet̄ corp⁹: ⁊ mēbꝝ, si fuerit corpus mūdū cū vētosis, ⁊ mistiōe sanguisugaꝝ sup ipm, ⁊ ꝑmutatione ꝯplōnis ei⁹ cū epithimatib⁹, ⁊ rectificatiōe cibi absqꝫ tarditate, ⁊ dilatiōe: Nā dilatio in hoc est ex eis q̄ addūt in malitia eorꝝ. Et qn̄qꝫ facit esse necessariū ambulatio corrosiōis, vt incidat̄ mēbꝝ. Et ꝯfert corrosiuis cū qb⁹ nō est putrefactio, embrocatio cum aq̄ fr̄a, ⁊ aq̄ myrti, ⁊ aq̄ rosaruꝫ, ⁊ aq̄ v̄ge pastoris, ⁊ vino stiptico si nō fuerit calitas, ⁊ aceto ꝑmisto cū aq̄ rož. ⁊ aq̄ pura plūia si fuerit calitas, ⁊ silib⁹ ex aq̄s infrantib⁹, ⁊ exiccātib⁹. Et si fuerit illic putrefactio tc̄ aq̄ maris, ⁊ reliq̄ đ illis q̄ diximus in caplo putridorꝝ.

Ampli⁹ melior curatio eorꝝ est administratio stipticorꝝ exiccātiū, infrantium, sic̄ cortices ḡnatorꝝ, ⁊ lētes, ⁊ folia masticis, ⁊ semē rosaꝝ, ⁊ spina egiptiaca, ⁊ ḡna myrti, ⁊ embroce haꝝ mediciaꝝ. Et ꝯforent̄ hmōi cum alumine, ⁊ silib⁹: ⁊ silr̄ emplatio cū folijs, acetose, ⁊ ramis eius bullitꝭ cum vino. Et emplatio cum boloar. cōfecto, aut sirupo acetoso, aut cucurbita sicca adusta, aut arnoglossa cum sauich, aut folijs oliuarum †[ ]

† A. recentibus

¶ Curatio vlcerꝝ putridorꝝ, ⁊ malorum. Cap. IX.

Omnium maloꝝ vlcerꝝ curatio melior est mūdificatio corpis, aut mēbri ipi⁹, si corpus fuerit mundū cū eo qđ mūdificat ipꝫ solū cū vētoš, ⁊ sanguisugis, ⁊ epithiatib⁹ rectificātib⁹ ꝯplonē, ꝭm ꝙ dixim⁹ multotiēs, ⁊ ^i [silib⁹, ⁊ cibo.] Et nō opꝫ vt sit dilatio in curatōe eorꝝ. nā eorꝝ ^k [putrefactio] addit ipsorꝝ malitiā. Et opꝫ vt ꝓhibeant̄ ab eis apata cal'a: ⁊ de illis q̄ eā sedāt, ē semē hyusqami albi cū ^l [sauich.] Et iterꝝ qū hmōi vlcera sup̄fluūt in corruptiōe, fit necessariū vt euellant̄ cū cauterio cū igne, aut cū medicamine acuto, aut cū incisiōe, vt nō remaneat nisi caro sana, cognita ꝑ bonitatē sāguinis ei⁹, aut coloris ipsi⁹, ⁊ os sanū albū mūdū. Et medicamē qdē acutū accipit oēꝫ ostracitatē, ⁊ exbit ipaꝫ ⁊ succurrit ^m [ꝯplemento] ei⁹ cū butyro, ponēdo desup̄ vice vna post aliā: ista. n. lꝫ nō sint fistule, neqꝫ ostracata, tn̄ st̄ mala fraudulēta. Et fortasse fit necessariū icidere mēbꝝ, vt saluet̄ ex putrefactiōe sua. Et embroce q̄ ꝯueniūt eis st̄, sicut aq̄ maris, ⁊ aq̄ ꝓdicte in caplo fistulaꝝ. Et qum sup̄ ista vlcera, ⁊ alia admistrāt̄ medicine, oꝫ vt dimittāt̄ dieb⁹ aliq̄t, ⁊ nō soluāt̄. Et medicine q̄s oꝫ administrare in istis, st̄ sic̄ farina ordei, ⁊ farina herbi cū aliq̄ꝫtulo aluminis: aut caro pisciū salita, sicca cū aliq̄ꝫtulo medulle pāis: ⁊ aristol. ⁊ radix caulis, ⁊ radix sicle, ⁊ radix cucūeris asinini, ⁊ semē lini ꝯtritū cum calcadis: ⁊ hasce cū passis, ^n [aut sicub⁹] ^o †[ ]cum mellet aut empla cū cepa muris đcocta cū melle, aut caulib⁹, ^p †[ ]aut cucurbita sicca ꝯbusta, ⁊ folijs oliuaꝝ recētib⁹. Cōpositū. ℞. aristol. ⁊ succi foliorꝝ alkerua amborꝝ añ. pteꝫ. j. floris eris ptē. s. fiat ex eo linimētū cū aq̄ in spissitudine vell'. Et fortasse est necessariū vt ꝯfortet̄ cū succo cucūeris asinini. ⁊ ^q [alsurie:] ⁊ ponāt̄ desup̄ pāni sicci. Et iterꝝ aristo. ⁊ gallaꝝ, ⁊ olei eq̄les ptes fiat ex eis linimētū vlceri ⁊ in circuitu ei⁹. Aut calcis, ⁊ colcotar ptes eq̄les, arsenici ptē. s. Et iterꝝ alsurie ptes. xij. colcotar. x. dragāti. iiij. fiat ex eis linimētū: ⁊ đcoq̄nt̄ i aceti fortꝭ media cotila, donec ꝯsumat̄ acetū. đinde sumat̄ ex ^r [eis infratꝭ] postea liniat̄ cū eis vlc⁹. Et iterꝝ sumāt̄ colcotar, ⁊ dragāti āborꝝ añ. xx. corticū ferri. xvj. gallarū ^s †[ ]ꝑforataꝝ. x. Aut sūat̄ sal. ꝑs. j. alūini s vsti ⁊ corticū eris ^t [abrotāi] vsti ꝑs. s. Emplm̄ bonuꝫ sarcocolla, calcucecaumenon, ⁊ galla, ⁊ flos eris ⁊ aristologia aggregent̄ cū aliq̄ꝫtulo glutini, vt medicinis fit ꝯglutinatio: ⁊ administret̄ p⁹ mūdificationeꝫ vlceris. Medicamē vltimū, exptū. dragāti rubei. xxiiij. calcꝭ viue. xvj. alumis. xvj. corticū ḡnatorꝝ. xvj. turꝭ, ⁊ gallaꝝ āborꝝ añ. xxxij. cere. cxx. olꝭ ātiq cotila. j. Aliđ bonū plūbi vsti cū sulfure, eris vsti, ceruse plūbi, turꝭ, merdasengi, climie, āmōiaci, oppoponacis, masticꝭ oium añ. ʒ. ij. adipis renū vacce, resine, glutis alibat, olei, myrtini, cere oiuꝫ añ. ʒ. iij. soluāt̄ q̄ soluēda st̄ i ^u †[ ]q̄ꝫtitate q̄ ꝯficiāt̄ ea q̄ soluūt̄ ⁊ q̄ terūt̄, ^x †[ ]⁊ ꝯficiat̄. Medicamē cōferēs qđ Gal. ⁊ alij ^y [aggregauerūt.] ℞. scorie erꝭ. ʒ. j. ʒ. j. florꝭ eris fricati. ʒ. j. cer. lb. s. ^z [ꝑuā lindris.] ʒ. j. s. fiat ex eis emplꝫ, ꝭꝫ đscriptiōeꝫ suā soluāt̄ ea q̄ soluunt̄, ⁊ terāt̄ ea q̄ terunt̄, ⁊ addat̄ cera, ⁊ minuatur ꝭm q̄ꝫtitatē necessitatꝭ: ⁊ diligūt vt misceāt̄ cum eo. ^& †[ ]Et quādo fuerit vl-

i A. bonificatiōe cibi

k A. antiquitas

l A. Alia litera lupinis

m A. dolori vel lesioni

n —— A.

o †A. aut folijs arboris fici aut nitro, ⁊ cimino et farina

p †A. cuꝫ melle

q A. suri

r A. eo cū spatula parua

s †A. non

t A. ⁊ chalsur

u †A. aceto

x †A. ⁊ aggregentur

y A. expti sunt

z A. gumi larchs ⁊ est alazere

& †A. diferubas ⁊ est ex minerali b⁹ ꝯfert ex illa cypri ⁊ Gal. loqt̄ đ eo lōgū sermonem.

cera a⌈ difficilis sanatiõis, administrent̃ in eis carte cõbuste, ⌋ ꝛ medicamẽ ãdronij: ꝛ cucurbita sicca cõbusta: aut lana sordida combusta, aut empl'ꝫ foliorum cupressi, aut folioꝝ dulb adustorum.

¶ Curatio eorum que sunt difficilis consolidatiõis, ꝛ aliorum que sunt in vltimo malitie. Cap.X.

SCias ꝙ vlcera difficil' cõsolidationis absolute sunt p̃ter corrosiua, ꝛ p̃ter putrida: sic̃ est cõe p̃ter proprium: ipsa.n. ambo sunt ambulatiua: ꝛ cũ istis qñqꝫ nõ est ambulatio: ꝛ stant ꝓm dispõnẽ suã p aliqđ spatiũ. Et ista sunt p̃ter fistulas iteꝝ: qm̃ b⌈ opꝫ vt ipsa sint incedẽtia. ⌋ Et ad vltimũ corrosiua putrida, ꝛ fistule sũt ex sũma difficil' ꝯsolidatõis absqꝫ ꝯuersiõe. c⌈ Alierenati ⌋ vo sť vltima in corruptiõe in elõgatiõe a ꝯsolidatione. Et canon in curatiõe hoꝝ vlceꝝ est, vt si cã fuerit malitia ꝯpl'onis, rectificet̃: Aut si fuerit malitia sanguis ponat̃ cibꝰ q gñet sanguinẽ bonũ ꝯ̃riũ illi: Aut paucitas eiꝰ, multiplicatio eiꝰ, ꝛ dilatatio in cibo bono. Qđ si cã fuerit mollificatio, ꝛ sordidatio, tunc cura curatione mollis, ꝛ sordidi. Et si cã fuerit exiccatio sup̃flua, ꝛ nõ fuerint fistule adhuc, tũc cura cũ hũectatiõe eq̃li. Et de eo qđ bonũ est in illo est vt facias ea sudare cũ aq̃ cal'a, vsqꝫ q̊ sudet mẽbꝝ, ꝛ rubeat, ꝛ inflet̃: deinde abstine, ꝛ nõ ꝓtrãseas illã q̃ꝫtitatẽ, qm̃ attrahes cũ eo mãm plimã, ꝛ nocumentũ maximũ ad mẽbꝝ: Et fac vt medicamẽ post illud sit minoris exiccatiõis. Et fortasse ꝯfert ponere pãnos infusos in aq̃ tepida. Et qñqꝫ ẽ necessariũ fricare vlcꝰ, d†⌈ ⌋ ꝛ fricare mẽbruꝫ eiꝰ, ꝛ administrare empl'a attractiua picea. Et si cã fuerit malitia dispõnis accñtis ei qđ ꝯtinet̃ cũ eo de carne, cura cũ eo qđ sciuisti, ex scalpellatiõe, ꝛ extractiõe sanguinis: ꝛ succursu cum exiccatiuis. Et si cã e⌈ fuerit vitĳ ambulatiua icide eã ⌋ ꝛ fac currere sanguinẽ f⌈ eiꝰ aut extrahe eã ⌋ qm̃ multotiẽs facit quiescere illđ, Et si fuerit repl'o, tũc incipe cũ flomia, ꝛ euõne hũoris eiꝰ melici, si fuerit: deinde g⌈ obuia viti, ⌋ ꝛ fac currere ex ea sanguineꝫ q̃ꝫtum tibi pol'e est, vt nõ accidat ex obuiatiõe tua ad h⌈ vitẽ ⌋ qđ est deteriꝰ vlcere ꝑmo: ꝺinde cura vulnus qđ accidit ex i⌈ vite ⌋ postea vlcꝰ difficile. Et si cã fuerit debilitas mẽbri, ꝛ illđ ẽ pp malitiã ꝯpl'onis, nõ q̃l'cũqꝫ accidat, immo malitiã ꝯpl'onis sup̃flue, elõgate ab eq̃litate, quã existimamꝰ ex calore, ꝛ frigore, ꝛ qđ sequit̃ cõpl'ones ex raritate sup̃flua, aut spissitudine vehemẽti: ꝛ primũ est vt seq̃tur caľitas, ꝛ humiditas: ꝛ ꝓm, fritas, ꝛ siccitas, oportebit vt curet̃ faciẽs illud cuꝫ ꝯ̃rio. Et multotiẽs q̃dẽ ꝯtingit ꝙ cã est a caľitate attrahẽte mãm, ꝛ mittẽte eã, ꝛ sunt necessaria in curatiõe eiꝰ infrãntia stiptica. Qđ si cã fuerit fistula, tũc cura curatiõe fistule. Et si cã fuerit corruptio ossis, qđ seq̃t ip̃m, incidemus, ꝛ detegemus ab osse. Et si fuerit pol'e auferre illđ qđ est sup ip̃m cũ fricatione, faciemꝰ: ꝛ subtilissime ingremꝰ: ꝛ si nõ, incidemus, ꝛ faciemꝰ illđ cuiꝰ expositio est in ca. corruptiõis ossis. Inq̃t Gal'. fuit adolescẽs hñs fistulã in pectore suo, q̃ iã ꝓuenerat ad os qđ est in medio cassi sui, deteximus ergo ab osse cassi totũ illđ, qđ ꝯtinet ipsuꝫ, ꝛ inuenimꝰ iã aduenisse corruptionem, ꝛ fuit nobis necessariũ incidere ip̃m, ꝛ fuit locꝰ corruptus, ex eo locꝰ sup quẽ figit̃ suspẽsoriũ cordis, postqꝫ ergo vidimus illđ, stetimꝰ statiõe vehemẽti in ablatiõe ossis corrupti, ꝛ fuit finis noster dimittere pãniculũ tegẽtem ipsum de intus, ꝛ ꝓuare ip̃m ꝓm salutẽ suã, ꝛ fuit illud qđ ꝯtinuat̃ de hoc pãniculo cum casso iã putrefactũ. Iteꝝ inq̃t, ꝛ nos aspeximus ad cor aspectu

a A. sic̃ sup membꝝ virt:e administret̃ in eis medicamẽ đ carnis combustis

b A. qm̃ nõ oꝫ vt ipsa sint ostracata vl' ostracosa

c A. Alchirunie

d†A. ꝛ fricat̃ ipꝫ ita vt ex eo sanguis exeat Alia litera ꝛ facere vt ex eo fluat sanguis, ꝛ illđ cuꝫ fricatione ipsius

e A. fuerint varices q̃ ibibũt ea seu q̃ mittũt humorẽ ad ea tunc incide ipsas

f A. ꝛ extrahe eas

g A. sis occupatꝰ circa varicem

h A. varices

i A. varice

manifesto, sic̃ illđ qđ vidimꝰ cũ deteximꝰ ab eo cum volũtate cũ anatomia. inq̃t, sanatꝰ ẽ ergo iste adolescẽs, ꝛ nata ẽ caro in illo mẽbro qđ icisimꝰ ex casso, dõec repletũ ẽ, ꝛ ꝯtinuatũ est adinuicẽ: ꝛ scm̃ ẽ stãs inter velamẽ cordis, ꝛ velamẽ ip̃m, sicut stetit cum eo añ illud cap̃ capsule cordis. Inq̃t: ꝛ non est hoc maiꝰ q̃ꝫ vulnera in qbꝰ respirat pectꝰ. Et k⌈ ħ dixit: ꝙ qñ putrefiunt vene, ꝛ antiq̃ntur ⌋ tũc de eo qđ est rectũ est vt l⌈ currat ex eis sanguis ⌋ ꝓm q̃ꝫtitateꝫ q̃ licita est in eis. Medicine v̊o ꝑpate ad difficultateꝫ ꝯsolidatiõis, ꝛ dñantibꝰ dispõnibꝰ, sunt sicut scoria eris, ꝛ flos eris adustus, ꝛ nõ adustus, ꝛ scoria m⌈ alscehesebrã, ꝛ scoria reliq ferri, ꝛ cõglutinatio auri ⌋ fiãt ex eis cerata: ꝛ colcotar, ꝛ dragãtũ, ꝛ q̃ sunt eis silia cũ rebꝰ ꝓhibẽtibꝰ attractionẽ ad mẽbꝝ, si fuerit, sic̃ sunt alumẽ, ꝛ galle. Et de illis qbꝰ curant̃ ea que sť difficilis ꝯsolidatiõis est illđ qđ. ℞. climie, et ꝯsolidatiõis auri, ꝛ aluminis oiuꝫ añ. viĳ. flor] eris, ꝛ corticum eris añ. j. gummi cup̃ssi. iiĳ. cere. ꝛ olei. n⌈ alumis ⌋ q̃ꝫtũ scis, Et iteꝝ sumãt̃ cere, ꝛ gũme pini añ. vĳ. climie. iĳ. ꝛ colcotar, vj. ꝛ olĩ myrtini q̃ꝫtũ sufficit. Et iteꝝ decoq̃nt̃ colcotar, ꝛ climia cuꝫ aq̃ maris, aut aq̃ agreste, aut aq̃ in q̃ ꝺcocta sũt alkali, ꝛ calx, ꝺcoctiõe pauca ꝓꝫ cõmixtionẽ nutritõis eoꝝ in sole in estate, ꝺinde colet̃ ab eis p̃ter ꝙ fiat sal ꝺ sup aq̃ maris, aut aq̃ alkali. Et iteꝝ sumãt̃ eris vsti, ꝛ resine, ꝛ salis gẽme oium añ. ℥. ĳ. cere, olei myrtini q̃ꝫtũ sufficit. Et ꝯferũt eis medicine fistulares qñ exiccant̃, ꝛ terunt̃, ꝛ ex eis sť farina herbi, ꝛ ireos, ꝛ aristologia adusta, ꝛ es vstum, ꝛ terra turis ꝓꝫ diuersitatẽ quã meret̃ oẽ corpꝰ ex cõpositiõe. Medicamẽ bonũ. sumãt̃ limatura eris, ꝛ limatura ferri, ꝛ ꝯficiant̃ cũ aq̃ aluminis, ꝛ argillent̃ cũ argilla rubea, ꝛ adurant̃ in furno, ꝺinde extrahant̃, ꝛ terant̃, ꝛ administrent̃ puluerizata: aut fiat ex eis, ꝛ ex merdasengi empl'ꝫ. Modus empl'i aurei boni. ℞. merdasengi aurei boni minã vnã, cere, ꝛ radicis almezerion añ. auṙ. xxxvj. floris eris auṙ. xviĳ. limatuṙ auri trite, limature almerdasengi añ. auṙ. xl. olei ãtiq. lb. iĳ. ponant̃ sup ip̃m in ꝑmis merdasengi, ꝛ auꝝ, ꝛ floris eris, ꝺinde reliq̃ medicine. Et iteꝝ sumãtur ostracũ furnoꝝ, ꝛ cinis veꝝ, ꝛ plũbũ cõbustũ ablutũ, ꝛ fiat ex eis empl'm cũ oleo myrtino. Et oꝫ vt sit illđ oleũ ispissatũ cũ merdasengi, v̊. g. ℥. j. ꝛ ex aceti acuti triplo ipiꝰ, ꝛ ex ol'o aut oleo myrtino aut olei o⌈ aneti. ℥. j. ⌋ moueãt̃ cuꝫ facilitate, donec resoluat̃ merdasengi, ꝛ ispisset̃, ꝛ nõ adurat̃: Et p⌈ alierenati de eis ⌋ cortices eris, flos eris, calx abluta sine exq̃sitiõe, fiat ex eis puluis: ꝛ añcedat, ꝛ liniat ea cũ melle, ꝺinde puluerizet sup ea hũc puluerẽ ꝯtritũ q†⌈ ⌋ eris ptes. ĳ. r†⌈ ⌋ cere. x. dissoluãt̃ digitis in sole ꝛ administrent̃. Aut ceruse, ꝛ aluminis añ. viĳ. corticũ eris, sal' gẽme, turis, floris eris, corticũ ğnatoꝝ oium añ. ptes. ĳ. calcis ps. j. cere. x. olei myrtini q̃ꝫtuꝫ sufficit. Et iteꝝ merdasengi, olei añ. lb. j. gallaꝝ nõ ꝓforataꝝ. aristol'. añ. ℥. j. amoniaci. ℥. j. minuti turis. ℥. ĳ. fiat ex eis linimentuꝫ sup ignem, ꝛ moueatur cum radice canne.

¶ Curatio fistularum, ꝛ coriorum, que non conglutinantur. Cap.XI.

IN fistulis v̊o, ꝛ earuꝫ iudicĳs, ꝛ speciebus ipsaruꝫ iã est dictum qđ dictũ est. Ueꝝ qđ necessariuꝫ est de regimine cursus virꝰ, ꝛ humiditatũ corruptaꝝ ab eis, cũ ꝑpatione aut ꝓforatione iã declarauimꝰ iteꝝ in locis añ hunc locum. Curatio aũt ꝑpria fistulis diuersificat̃ iteꝝ.

k A. Alia litera dico ꝙ qñ vlcera sunt antiq̃ta ꝛ lõgi temporis

l A. facias fluer̃ sanguinẽ ex eis cũ rubificantibꝰ Alia litera cũ icisiõe facias ex eis fluere sanguinem

m A. alsaburchã ꝛ scoria reliq̃ruꝫ spẽꝝ ferri, ꝛ id q̃ auꝝ adheret

n —— A.

o A. aut oleo quocunqꝫ

p A. ad vlcera đ eis q̃ dñr alchirunie sumantur

q†A. ℞. corticũ

r†A. aluminis partes duas

Fistule.n.aut sunt recētes [a] ⸢currētes:⸣ aut sūt antique,q̄rum [b] ⸢ꝯcauitates⸣ iā ꝓfundate sūt in carne vehemēter:⁊ iste qdē sunt difficilis curatiōis:nā illud qd̄ necessariū est in [c] ⸢hoc est acceptio illi⁹ ꝯcauitatꝫ toti⁹⸣ cū incisiōe eradicāte ex laterib⁹ cum nouacula,aut alijs:aut ꝑ cauteriū cū igne:aut cū medicamine:⁊ illd̄ ē prauū,⁊ ingetū:⁊ ꝓprie qñ est in vicinitate nerui,aut mēbri sublimis. Et fortasse eger est declinior ad hoc vt remaneat illd̄ cum eo,⁊ tolleret illud,q̄ȝ vt patiat̄ eius curā. Et fortasse est pol'e vt exiccet̄,⁊ corrodat̄ ei⁹ caro [d] ⸢vnctuosa,fraudulēta⸣ itra ipaȝ,⁊ exiccet̄ residuū carnis ei⁹ mortue:⁊ ꝯsolidet̄,⁊ remaneat qeta spatio longo,ꝑter ꝙ fit adhuc ꝯsolidata itegre. Et q vult illd̄,opȝ vt mundificet fistulā a carne fraudulēta [e] ⸢vnctuosa⸣ q̄ est in ea deinde impleat eā medicinis exiccatiuis,⁊ dimittat eā cū dispōne exiccatiōis ei⁹,qm̄ ipsa [f] ⸢rēanet,⸣ dum nō cadit, [g] ⸢timor⸣ in repl'one,aut humiditate ꝯpl'onis,aut aduētu aque,aut situ iacēdi sup eā doloroso:aut offensiōe:aut vberatōe:aut tussi:aut tremore. De curatiōe v̄o eradicatiōis ei⁹,⁊ ipsius euulsiōis,scias ꝙ qum ipsa est fraudulēta [h] ⸢putrida⸣ antiq̄ non est medicamē nisi abscisio [i] ⸢cū adustiōe⸣ aut cauterizare eā cū igne,ꝫm ꝙ oñdim⁹,cuȝ ꝑforatione [k] ⸢meat⁹ tortuosi inter meat⁹ ei⁹,vt sciat̄ intentio cauterij,⁊ penetratio cū cautella inuētiōis ei⁹,donec coquat vl' cauterizet ⁊ abscindat̄. Et cauteriū cū medicinis acutꝫ est⸣ sicut s̄t sal ammoniacū,⁊ arsenicū,⁊ sulfur,⁊ flos eris,⁊ argētū viuū est de summa eoꝝ:Extinguat̄ argētū viuū,⁊ misceat̄ cuȝ tāto limature ferri,q̄ztū ipm̄ est,⁊ alkali q̄ztū est ei⁹ medietas,⁊ calcis q̄ztū est ei⁹ medietas,⁊ sublimet̄ in aluthel [l] ⸢aut ꝑfocet̄ in kimima⸣ sꝫ ꝙ sciūt illi q occupati sunt cuȝ hoc ca.⁊ sblimet̄ sic sal. Qū ergo ponit̄ ex eo sup fistulam, inflāmat̄, ⁊ assat̄, ⁊ sepat a carne,qd̄ accipiat̄ cū forcipib⁹,⁊ extrahat̄:⁊ assiduet̄ cibatio mēbri ex butyro vna hora post aliā,vt qescat dolor:dēinde curet̄ curatiōe vlceꝝ. De fistulis v̄o q̄ est recens, [m] ⸢currens⸣ opȝ vt abluat̄ cum medicinis fortib⁹ [n] †⸢ ⸣ sicut kitrā ⁊ aq̄ cineꝝ ⁊ aq̄ maris [o] ⸢⁊ sic⸣ salsa,⁊ aq̄ saponis, ꝑmixtis cū ea arsenico,⁊ sale ammoniaco:⁊ aq̄ sublimata ex calcucecaumenō,⁊ sale ammoniaco [p] ⸢sicco,⁊ ex sansuco nō currēte⸣:Et aq̄ in q̄ decoquunt̄ alkali,⁊ calx corticū ouoꝝ,⁊ calx. Qum ergo mūdificata fuerit,ponat̄ sup eā medicamen de kerua. Et empl'm de arsenico [q] ⸢reiterato⸣ in medicinis algarab,est mirabil' iuuamēti. Et medicamē Hal'. alcartusin. Et medicine cōposite ex dragāto,⁊ calcadis,⁊ ere vsto,⁊ flore eris,⁊ q̄ sunt silia illis:Et ex cētaurea,⁊ farina herbi,⁊ ireos,⁊ [r] ⸢suructas.⸣ Et iā experta est radix scolopēdrie:nā ipa cū fistula implet̄ ex ea,sanat ipam. Et sil'r quȝ fistula implet̄ ex belleboro iteꝝ,⁊ dimittit̄ trib⁹ dieb⁹ sanat ipaȝ. Et sil'r [f] ⸢alsenij⸣ ⁊ sil'r succus cucumeris agrestis cū glutino alboti. Aut succ⁹ radicꝫ almaroth,aut flos eris,aut āmoniacuȝ, [t] †⸢ ⸣ ⁊ calcadis,⁊ dragātū,⁊ colcotar,⁊ gūmi cū aceto. Aut sumat̄ vrina infantiū,⁊ sine cessatione terat̄ in mortario plūbeo,dōec inspisset̄,⁊ exiccet̄,⁊ administret̄. Medicamē quo vtunt̄ illi d̄ alexādria [u] ⸢oppoponacis⸣ dragāti assati,⁊ colcotar,⁊ floris eris,⁊ aluminis oium añ.ps.j.cātaridaꝝ ps.s.fiat puluis,aut empl'm,aut aggregetur cum aceto in quo decocte sunt cātarides:⁊ fortasse ponit̄ cum eo mel. Et iteꝝ sumantur aloes,⁊ flos eris,⁊ merdasengi,⁊ cortices ouorū calcinati,qd̄ est eis fortius ꝑ̄imuȝ,⁊ ꝑmisceātur. Et iteꝝ medicine fortes q̄s diximus in capl'o eoꝝ,que sunt difficil' ꝯsolidatiōis. Et qum appet caro bona administra ꝯglutinātia,facientia nasci carnem. Et qñ est ꝓpe eā os corruptū,tūc opȝ vt rectificetur ⁊ curet̄ curatione sua. Et qum vides humiditates virulentas minorari,aut saniosas redire,tunc iam curatio confert.

a A. faciles

b A. ostracositates

c A. istis est acceptio vel remotio illi⁹ ostracositatꝫ

d A. mala fraudulenta Alia litera caro fraudulēta et aludchi

e A. aludchi

f A. mundificat

g A. error

h A. longitpis

i A. vel remotio ostracositatis cū incisione

k A. vl' cū incisione meat⁹ obliq tortuosi ita vt fiat meat⁹ ꝫm sitū rectū vt sciat̄ incessus cauterij,⁊ penetratio ipius cū cautella ⁊ obſuatiōe dōec cauterizet ⁊ eradicet. Aut fiat cauteriū cū medicinis acutis

l A. ⁊ ꝑfocet̄ vel reponat̄ i ampula bn̄ obturata

m A. facilis curationis

n †A. Et nō est melior

Alia litera o —— A.

p A. siccis aut humectatꝫ seu mollificatis parū ꝑ̄ currentibus

q A. cōmemorato

r A. sucutun

f A. alsuri

t †A. cum aceto aut āmoniacū

v A Alia litera radicis anchusa

¶ De carne addita super vulnera. Cap.XII.

IN curatiōe illius sunt necessarie medicine abstersiue,⁊ exiccatiue:et q̄zto magis sunt minoris mordicatiōis,tāto sunt meliores. Et opȝ vt non expectet̄ h̄ de adiutorio nature,qd̄ expectat̄ in nascētia carnis:nascentia.n.carnis est opus nāe. Et [x] ⸢oē qd̄ nā nasci nō facit,siue sit⸣ cum adiutorio medicine,aut absq̄ ei⁹ auxilio,est ꝯ̄triū opatiōi nāe:ꝑp illd̄ igit̄ opȝ vt sit ꝑ̄imū sustētationis sup medicinā. Et scias ꝙ trocisci facti ad hoc nō ꝯferunt illi qd̄ ex ea antiquū est,immo recēti. Qd̄ si ex eis fuerit aliqd necessariū,tūc oportebit vt in faciēdo trociscos sit ꝯseruatio,⁊ reponant̄ in loco quē non corrūpat aer. Et iā laudate sunt ad hoc feces aceti,sꝫ illud nō est apud me penit⁹ sanū ⁊ facere eos trociscos,⁊ formas sil'es auellanis est magis ꝯseruās v̄tutē. Qd̄ v̄o d̄r ꝙ ipsa indiget vt imbibat̄ aq̄ [y] ⸢calida⸣ de arsenico,⁊ alijs, [z] †⸢ ⸣ est illd̄ qd̄ ꝑparat eā ad resol'onez v̄tutis,⁊ adiuuat aerē corrūpētem eā. Et medicamē qdē qd̄ est grossi⁹,⁊ fixior v̄tutꝫ,est magis iuuatiuū in hoc capl'o,nō ex ꝑte v̄tutis,qm̄ fortasse subtile est fortius:sꝫ ꝓpterea ꝙ passio eius ex aere,⁊ humoribus cōmixtis est minor,⁊ fixio ei⁹ cū dispōne sua est maior, Et iste medicine s̄t sicut cortices eris,⁊ ostraca adusta,⁊ due spēs eritiorum adustoꝝ cum carnibus suis:veꝝ eritij [⁊] ⸢remanent⸣ ⁊ ꝯstringunt carnē plusquā oporteat ⁊ fortius de illis q̄ numerauim⁹ est flos lapidis nominati [ꝯ] ⸢esie,⸣ ⁊ fortius eo est [ꝝ] ⸢scorie⸣ ⁊ glutinū auri,⁊ colcotas:⁊ [a] ⸢dragātum adustionis⸣ minorat v̄tutem eoꝝ,⁊ mordicationē simul,⁊ addit eoꝝ sbtiliationez:⁊ flos eris est fortis,⁊ nō est sicut ziniar:⁊ ꝓprie fcm̄ ex corticib⁹ eris. Et ex eis que corrodunt carnē additā [b] †⸢ ⸣ ē vt sumāt̄ al kali,⁊ calx nō extincta,⁊ dimittāt̄ i sexcuplo sui aq̄ in sole septē dieb⁹,⁊ moueāt̄ oi hora dōec igrossentur,⁊ fiāt sic lutū,⁊ fiāt ex eis trocisci,⁊ admistrēt̄. Et sil'r trocisc⁹ fictilic⁹,⁊ vnguētū viride est mirabile,⁊ viride fcm̄ cū sale gēma. Et vnguētum qd̄ nominat̄ alescorexeli corrodit carnē sine mordicatōe:⁊ medicamē dudume:⁊ medicamē dianor:⁊ medicamē fcm̄ ex corticib⁹ eris,⁊ minuti turis est ꝯueniens carni [c] ⸢male,⁊ accipit humiditatē⸣ sicut cottū ⁊ oēs medicine fcē ad [d] ⸢hoc vt mittant̄ in nasum.⸣

¶ Regimē vlceꝝ disruptoꝝ p⁹ ꝯsolidatōez. Ca.XIII

CUratio p⁹ eoꝝ disruptionez est, vt accipiat̄ caro mala,⁊ os qd̄ seqtur eā:deinde occupis in d̄siccatione eius ꝫm ꝙ scis. Et exhentia ossa fortasse sūt cū medicinis attractiuis,sicut sunt folia papaueris nigri empl'ata cum folijs fici,⁊ sauich:aut semen hyusqami.albi,⁊ calcadis equalibus partibus emplastrata.

¶ Eradicatio vestigioꝝ vlceꝝ,⁊ vulneꝝ. Cap.XIIII.

INdiget eradicatio vestigioꝝ vlceꝝ, ⁊ vulneꝝ medicinis abstersiuis,fortis abstersionis,mūdificatiuis:⁊ sint virtutes earum proxime virtuti eius quod abstergunt

x A. Alia litera comestio vl' corrosio ei⁹ qd̄ natura nasci facit

y A. acuta

z †A. ⁊ aceto

⁊ A. mūdificant parum

ꝯ A. assius

ꝝ A. alsuri

a A. vitriolum. Et adustio

b †A. corrosione bona ē alcbali ⁊ viride eris. Et multotiēs resoluit carnē additā ⁊ d̄tumescere facit eaȝ si ꝓijciat̄ sup eā pānus infusus in aq̄ maris aut i aq̄ q̄ dissolutum fuerit sal amarū. Et q̄nq̄ sumitur

c A. que ē addita valde rara vl mollis

d A. hemorroides nasi

ergo curet forte cum forti: ⁊ qđ est minꝰ eo cū eo qđ est minus eo. Medicine aūt mūdificatiue fortiū vtuntum sunt vbigra. vt sumat squāma ferri cū lacca, ⁊ trifera ⁊ liniant desup ᵃ†[

calx]⁊ mel aut succꝰ calamiti, ⁊ albugo oui: ⁊ ᵇ†[ ]arsenicū ⁊ lapis pipis cū eo. Medicine autē ᶜ[leues lenibꝰ]sunt fabe, ⁊ farina ciceris ⁊ semē raphani, ⁊ lutū molle, rarum ᵈ†[ ]⁊ cortices melonis. Et adeps asini est bona valde: ⁊ p̄pe qñ associant ei qdā p̄dicta. Vestigia aūt vlcerationis, aut vberationis, abstersio cum oleo de lilio delet velociter. Amplius ᵉ[trocisci quos]ego dicam in cap. decorationis.

Tractatus quartus de solutione continuitatꝫ neruorum: ⁊ quod non pendet cum restauratione de solutione continuitatis ᶠ[neruorum.]

De vulneribus neruorum, ⁊ que currunt cursu eorum. Cap.I.

Neruis p̄pter vehementiā sensus eoꝝ, ⁊ ꝯtinuitatē suam cū cerebro accñt ex vulneribꝰ dolores vehemētes valde: ⁊ lesiones valđ magne, sic̄ spasmꝰ, ⁊ p̄mixtio rōnis: ⁊ multotiēs p̄ducūt ad spasmū absq̄ ancessione lesiōis praue: ⁊ nō fit in eis excusatio, qn illic fit apa magnum absq̄ dolore magno. Et faciliores eoꝝ dispōnes sūt febres: ⁊ apata multa appent in alijs locis, q̄z in vulneribꝰ, ⁊ sitis, ⁊ vigilie, ⁊ desiccatio lingue: ⁊ p̄prie qñ accidit illic apa. Et silr̄ est dispō vulneꝝ cordaꝝ lacertoꝝ: ⁊ p̄pe in latere capitis eaꝝ. Et qñ apant nerui, ⁊ que sunt eis silia: aut aduenit eis frigꝰ, spasmant. Et si aduenit eis putrefactio, ᵍ[corrumpit mēbꝝ, ⁊ augmētat.]Et putrefactio qdē festinat ad eos, qm̄ ipsi sūt creati ex humiditate quā ꝯgelauit, ⁊ coagulauit frigus. Et ad hmōi qdem p̄perat putrefactio ex hūiditate, ⁊ ex calitate humida, ⁊ decoq̄t in eo. Et silr̄ aq̄ qdem frē nocēt ex p̄te spasmi: ⁊ cal'e ex hoc q̄ putrefaciūt: ⁊ silr̄ oleū. Veꝝ oleum qñq̄ est necessariū. s. illud qđ est calefactū, p̄p necessitatē sedādi dolorez, aut p̄p subtiliādas medicinas, ⁊ facere eas currere ⁊ sūt medicine resistētes q̄litati humectāti: Et ʰ[pūgētes sole qñq̄ p̄ficiunt]hāc opationē. Et qñq̄ qui ex eis vulneratꝰ ē, apat ⁱ[ēt, ⁊ ē eiꝰ opatio tardior] ⁊ silr̄ eiꝰ maturatio, ⁊ curatōis susceptio est tardior. Et qñq̄ vlcerant nerui, ⁊ sunt vlcera tardioris ꝯsolidatiōis, ⁊ tardioris maturatiōis. Et oē vulnꝰ qđ fit in neruis, aut est pūctura, aut scissio. Et fissura qdem aut fit cū detectiōe nerui, aut sine eiꝰ detectiōe: ⁊ illđ qdē aut fit in lōgitudine, aut latitudine. Et vulnera qdē cadentia s̄m lōgitudinē in neruis saluiora sūt cadētibꝰ in latitudine: villus. n. sanꝰ ledit ex vicinitate incisi, ⁊ nocet p̄ ip̄m, ⁊ nocet cerebro, ⁊ facit accidere spasmū, ⁊ egritudines magnas. Et fit iteꝝ multotiēs necessariū tunc abscindere vulneratuz, ⁊ pūctū cum totalitate, ⁊ p̄uenit ex eo q̄es, ⁊ sepantur accñtia mala. Et vulnera qdē in pāniculis sūt leuiora eis q̄ sunt in cordis, nedū eis que sūt in neruis: et tu qdē scis pāniculum cum testimonio, ⁊ fortasse sciuisti eū ex anatomia. Et si pāniculus apat, non vr̄ in eo incessus villoꝝ in lōgitudine: ⁊ in corda pānicularí vr̄ incessus ᵏ[pāniculoꝝ]in longitudine. Et corda est dura valde, ⁊ nō est pānicularis in eiꝰ duritie,]Et pāniculus suffert suturā. Et i vulneribꝰ, ⁊ disruptionibꝰ q̄ adueniunt ligamētis nascentibꝰ ex osse ad os non est malū ⁊ sufferunt vehementiorem

curam ⁊ non timet ex abscisione neruoꝝ illud qđ timet de eorum conquassatione, ⁊ de incisione partis eoꝝ in latitudine q̄zuis membꝝ ˡ[contrahatur.]

Canō curatōis solōnis ꝯtinuitatꝫ neruoꝝ. Cap.II.

Medicamen vulneꝝ neruoꝝ ē illđ, qđ ē cal'z, siccum, subtiliuz p̄tiū, eq̄lis calitatꝫ, ita vt nō mordicet, ⁊ sit eiꝰ exiccatio vehemēs valde cū attractione, non cū stipticitate oīno. Et oē in q̊ est calitas subtil' cū exiccatiōe vehemēti, subtil' sub̄e, nō eūat ab attractiōe, ⁊ caueat stipticū in eis, ⁊ p̄prie in p̄ncipio rei, nisi sit cū abstersiōe, sicut es vstū, ⁊ scoria eris, ⁊ qđ est ᵐ[huiꝰ gn̄is sub̄e]subtilia ip̄m cū trituratiōe in aceto, in q̊ nō est stipticitas. Et qñq̄ timet ex aceto, ⁊ subtiliatōe eiꝰ ⁿ[p̄cessio]calitatꝫ subtil' in re spissa. Et si necessaria est fortꝫ calitas qñq̄, tūc necessaria ē vt non sit p̄fundās tm̄, s₃ vt frāgat, ⁊ declinet cū ea ex eo qđ ei admiscet ad eq̄litatē, vt calefaciat cū mēsura, ⁊ exiccet cū fortitudine. Et si fuerit neruꝰ detectꝰ nō sufficit aliq̄d cui sit acuitas oīno: ⁊ est nocumētū illiꝰ cū eo magnū. Et silr̄ si ᵒ[inuenerit]medicamē, aut pānū ᵖ[qđ administrat]sup vulnꝰ cui obuiat dum ē frm̄ actu, tc̄ lesio nerui ab eo ē vehemēs. Et qñ accñt vulnera in neruis, tūc nō o₃ vt p̄perēt ad incarnationē. s₃ op₃ vt incipiat a sedatiōe doloris, vaporādo cu₃ pānis calis, ⁊ cū oleis ᵠ[calis]⁊ cū oleo omphacino p̄pe, qm̄ in ipso est stipticitas q̄dā: ⁊ cu₃ adipibꝰ iteꝝ. Et sit eoꝝ calefactio supra tepidū ʳ[p̄p frā, Et silr̄ sit tua intētio]in sedatiōe apatꝫ. Et de illis que administrant ēt tunc, sunt empl'a facta cum sirupo acetoso, ⁊ cum aq̄ cineris, ⁊ ex ˢ[cibis ⁊ potibus] sic̄ farina fabaꝝ, ⁊ herbi, ⁊ ciceris, ⁊ lupini amari, ⁊ sauich ordei, ⁊ alijs: immo ista iteꝝ administrāt anteq̄z apent. Et qñq̄ ꝯfert administrare illđ qđ ē leue. Cum ergo fit in eis illđ, ⁊ accidit securitas ex sup̄fluitatibꝰ q̄ effundunt, p̄ illđ qđ administrat de ffomia, ⁊ eūone, tunc incarna. Et nō sedes dolorem eoꝝ cū aq̄ cal'a oīno, immo cū oleo subtiliū p̄tiu₃, in quo nō est stipticitas, cal'o vsq̄ ad terminū nō ᵗ[sup̄fluum:]cal'm. n. sup̄flue, ⁊ frm̄ nō ꝯueniūt ei. Et multotiēs qdē ꝯtingit q̄ vulnꝰ iā appropinq̄t sanitati, ⁊ nocet ei frigꝰ, ⁊ fit vehemēs dolor, ⁊ redit lesio: q̄re fit necessariū vt succurrat statim cū sedatiōe, ⁊ cum oleis calefactis embrocādo cū eis. Qđ si neruꝰ ille fuerit discooptꝰ, ⁊ fuerit icisio in lōgitudine, tūc stude vt coopias ipsum carne, ⁊ pone sup ip̄m medicinas ᵘ[pūgitiuas]q̄s diximꝰ. Et stringe ip̄m cū pānis ˣ[lōgis]strictura colligēte, ⁊ aggregāte ʸ[semper]rē magnā loci sani. Si aūt ᶻ[disrūpat]in latitudine tūc necessariū est suere ip̄m. Et si nō ⁊†[

]ꝯglutinat. Et qñ ꝰ[p̄perat res, ⁊ times putrefactionē, succurrere q̄ztum tibi est pol'e. Qđ si apet ⁊ adueniat frigus ei, p̄ueniet ei spasmus, ⁊ putrefactio ꝯ̈hit membꝝ:]q̄propter nō o₃ vt incarnet cap̄ vulneris, neq̄ colligat nisi post sanitatē. Qū ergo est in eo strictura, amplietur: qm̄ illud p̄ducit ad putrefactionē vulnerum per illud qđ aggregat in eis de viru, ⁊ alijs: ⁊ cum hoc dolor fit vehemēs: quare non op₃ vt incarnet oīno, nisi postq̄z exiccat exiccatiōe decēti: ⁊ securitas fit ex oī apate, ⁊ putrefactione. Et p̄p illud op₃ vt soluat strictura ꝝ[sup medicamen, ⁊ medicamen, vt festinetur]ex alio. Et fortasse soluitur in die, aut in nocte bis aut ter. Et fortasse est necessarium vt faciat illud, iterum in nocte illius diei, aut die illius noctis, si fuerit ᵃ[in longitudine,] ⁊ p̄prie quando illic est mordicatio. Quod si non fuerit, tunc necessitas illiꝰ erit minor,

a†A. Alia litera ⁊ apđ me erugo ferri est melior ⁊ viride eris ⁊ pūgat cum acu ⁊ liniat desup calx ⁊ mel aut liniat đsup stafisagria

b†A. ad illđ qđ ē iobediēs ⁊ difficile sumatur

c A. leuis exiccationis

d†A. ⁊ semē melonis

e A. lege que

f A. ossium

g A. corrumpit mēbꝝ apando

h A. pūctura sola qñq̄ perficit

i A. ⁊ est apatis appitio tarda

k A. villorum

l A. iezemen

m A. simile huic gn̄is, vel grosse substantie

n A. egressio

o A. applicauerit

p —— A.

q A. calefactis

r A. qm̄ tepidū ē ex gn̄e froꝝ ⁊ silr̄ fit vehemēs conatus

s A. pulueribus

t A. superflue

v A. sedātes dolorē vl' pūcturā dolorosam

x A. latis

y —— A.

z A. sit vulnus

⁊†A. minime

ꝰ A. magnificat dolđ vl' lesio ⁊ timet putrefactio in vulnere cadēte in latitudine tūc seca vl' icide ip₃ total'r ⁊ stude vt p̄serues ab apate ⁊ putrefactiōe q̄ztū ē tibi pol'e qm̄ si apat ⁊ adueniat ei frigus p̄ueniet ei spasmꝰ ⁊ putrefactio ꝯ̈struētes motu₃ membri

ꝝ A. a medicamine velocius q̄z

a A. longa.

⁊ sufficiet bis facere illud mane, ⁊ vespe. Et opꝫ vt obserues in medicinis eoꝝ ne calefaciãt vltra q̃ꝫ sit necesse, neq̃ꝫ abbreuiet̃ in calefactione necessaria: ⁊ sil̃r in abstersiõe ⁊ exiccatiõe: ⁊ in õrio vtriusq̃ꝫ. Qũ ergo videris qȯ iã calefactũ est, tũc infra ip̃m. s. mẽbꝝ cũ mẽsura que minuat additionẽ ab eo qȯ ẽ necessariũ. Et qñq̃ꝫ expiunt̃ cerata fcã cum euforbio super crus hoĩs sani, ⁊ silis infirmo in ꝯplõne sua, ⁊ ipsiꝰ forma, ⁊ ꝯsideraf an supfluãt in calefactõe eiꝰ, an nõ calefaciãt ip̃m in aliq̃, de quo sit curãduꝫ: aut calefaciãt ip̃m calefactiõe tpata, ⁊ tunc ẽm illã q̃ꝫtitatẽ postea administraf sup infirmũ, ⁊ expiunt̃ sup ip̃m ẽo: veꝝ vt expiant̃ sup aliũ de illis q similant̃ ei in p̃mis, est meliꝰ: vt nõ sit necessaria in expiẽtia eorũ sup ip̃m alteratio plĩma. Et cũ hoc toto qñ neruus est discooptus, ⁊ vulnꝰ amplũ valde, nõ suffert aliqd valde cal'm sicut euforbiũ, ⁊ sulfur, ⁊ eis silia: imo idiget medicamine qȯ est sic tutia: ⁊ iteꝝ medicamine fcõ ex calce abluta ablutiõe vltima in hora vna. Et opꝫ vt sit oleũ qȯ administraf in cerat̃ eius, ⁊ eiꝰ linimẽtis, sic oleũ roẽ. ⁊ myrtinũ qȯ nõ tetigit sal. Et glutinũ iteꝝ qñ administraf in istis medicinis, opꝫ vt sit ablutũ. [a] [Et mel iteꝝ vt sit ablutuꝫ] ⁊ tutia opꝫ vt sit abluta. Et nõ opꝫ oĩno vt sit in eis de acuitate, ⁊ mordicatiõe. Et si fuerit in eis stipticitas pua in curatiõe discoopti [b] [lꝫ] cũ v̈tute resoluente sine mordicatiõe, ⁊ ꝑprie qñ infirmꝰ est debil' ꝯplõnis: [c] [Mẽbra itaq̃ꝫ digniora] elõgari a frõ, ⁊ aquositate, ⁊ vnctuositate, ⁊ eis silibꝰ sunt [d] [que sᵗ discoopta:] nõ. n. est eoꝝ nocumẽtum in discoopto cui obuiat, ⁊ quod ledũt, sicut ẽ eoꝝ nocumẽtũ in eo cui nõ obuiat, nisi paꝝ: ⁊ nõ obuiat nisi ei qȯ ꝯtinet ip̃m, ⁊ ip̃m seqtur: ⁊ si nõ fuerit excusatio, tũc ẽm q̃ꝫ diximꝰ. Quod si fuerit illic v̈tꝰ aliq̃ in creatõe, tunc nõ erit malũ si administres trociscos pauli, ⁊ trociscos de colcotar, ⁊ trociscos andronij, ⁊ p̃ssium cuꝫ vino cocto, aut cũ oleo: in hyeme qdẽ cũ oleo subtili, sed in estate cũ oleo roẽ. Et tus, ⁊ glutinũ alboti, ⁊ albeꝫard cũ q̃ꝫtitate minore q̃ꝫ de medicinis discooperti. Et de eo qȯ rectũ est, q̃liacũq̃ꝫ sint vulnera, ẽ vt ponaf sup medicamẽ [e] [methabaꝫelenis ĩfusuꝫ] in oleo. Et sicut neruꝰ discooptus ẽ dignior alijs neruis, vt alleuiatio fiat in eo, simil'r ligamenta que nascunt̃ inter ossa sunt figuraꝝ dignioꝝ, vt operef sup ea cum medicamine forti. Ligamẽta aũt que continuanf cum lacertis sunt inter vtrasq̃ꝫ res. Et ȯ vulneribus a qbus necesse est magis elõgare aquã, est vulnus nerui: ⁊ sil'r frigus, quãuis minoref, tñ est ȯ rebus nocibilioribus ei. Et oleũ iteꝝ nocet, ⁊ non est necessariũ nisi apud sedationẽ doloris calidum. Et non opꝫ vt abluaf vulnus, neq̃ꝫ cum aqua, neq̃ꝫ cum oleo, immo sollicitus sis vt abstergas humiditatẽ cum pãnis, aut lana in fine lenitatis: neq̃ꝫ etiaꝫ cum vino cocto, nisi sis securꝰ a nocumẽto humiditatis eius. Et qñ exigit aliqua egritudinum vt sup ipsam ponaf, ⁊ ꝑprie super illud qȯ est discooptuꝫ, oleum, tunc opꝫ vt transeat sup ipsum in p̃mis vinũ coctum, deinde oleũ. Jnqt Gal'. accidit cuidã homini punctura cũ ferro minuti capitis, ⁊ disrupta ẽ cutis, ⁊ ꝯtinuata est qbusdam neruis manus eiꝰ: medicus ergo posuit empl'm qȯ iam exptus fuerat in incarnatiõe vulneꝝ magnoꝝ in carne: quare ap̃atꝰ est locus: ⁊ postq̃ꝫ ap̃atus fuit, posuit desup medicinas mollificãtes, sicut emplastrum de farina tritici, ⁊ aq̃ ⁊ oleo, quare putrefacta est manus hominis, ⁊ mortuus est. Et quãdo accidit spasmꝰ ex vlceribꝰ in eis, tunc de eo qȯ necessariuꝫ est, si iam [f] [stricta fuerit scissura cutis, est] vt apiatur, ⁊ administrenf medicine ꝯferẽtes illis vlceribꝰ exiccãtes ea, subtiles valde. Et vt sit sollicitudo in hoc, vt pueniãt ad ꝑfundũ. Et quãdo est [g] [vulneris disruptio] ⁊ punctura, ⁊ nõ est ap̃a, tũc curatio ẽ curatio localis. Et opꝫ vt sit fortioris cal̃itatis, ⁊ fortioris exiccatiõis, q̃ꝫ illȯ qȯ administraf sup scissurã: quoniã illȯ penetrat ad egritudinem facilius. Et opꝫ vt sit regimẽ vulnerati in neruis subtile, ⁊ vt sit in vltimo s̃btiliatiõis. Et qum dolor facit accidere ap̃a, tũc necessariũ est dare cibũ: ⁊ ꝑp̃e qñ vulnera sᵗ in latitudine: nã necessaria est illic flomia vene sine sollicitudine, ⁊ sine timore sincopis v̈bigr̃a. Et oꝫ vt sit stratꝰ eius [h] [hũidꝰ.] ⁊ obẽues mẽbra ꝑpinq̃ vulneribꝰ cũ iunctiõe: ⁊ sil'r caput eiꝰ, ⁊ collũ, ⁊ s̃bascellas ipsiꝰ cũ inunctione: si fuerit vulnuꝫ in supioribꝰ: ⁊ sil'r pectinẽ, ⁊ inguina, ⁊ proprie si fuerit vulnus in inferioribꝰ, ⁊ partibus cruris.

a —— A.

b A. est licitum

c A. ⁊ nerui digniores

d A. nerui discooperti

e A. merhaꝫi infusa

f A. fuerit facta strictura vel consolidatio est, vt scindaf cutis

g A. in vulnera punctio

h A. mollis

Medicine vulnerum neruorum, ⁊ vlcerum ipsorum. Cap. III.

Glutinum alboti est ȯ melioribꝰ medicis vulneꝝ neruoꝝ. Veꝝ ill' q sᵗ sic infantes, ⁊ mulieres, ⁊ cuiꝰ ꝯpl'o ẽ vehemẽt̃ hũiditaꝫ sufficᵗ qȯ ẽ sic glutinũ alboti solũ, puluerizatũ cũ pauco oleo, qȯ ip̃ꝫ leniat, ⁊ viscosũ faciat, si fuerit siccũ: ⁊ resina loco eiꝰ. Jn illo ãt cuiꝰ ꝯpl'o ẽ siccior, ⁊ caro durior, oꝫ vt misceaf cũ eo euforbiũ, ⁊ qȯ est ei sil'e: aut verꝰ, aut recẽs: aut paꝝ, aut multũ ẽm ꝯpl'onẽ corpis, ⁊ eiꝰ calefactionẽ. Et sit sũma eiꝰ qȯ daf de forti recẽti. xij. ꝑs cerati: aut ȯ glutino alboti, aut ei sili sit. iij. ꝑs cerati aut eiꝰ cuꝫ q̃ miscef. Et qñq̃ꝫ admiscef ei preter euforbiũ de lacte titimali, qm̃ est mirabile, ⁊ de assa, ⁊ de ẽapino, ⁊ de opoponaco, ⁊ qȯ ẽ debiliꝰ. s. baurac, ⁊ spuma eiꝰ, ⁊ sulfur calefcm̃ cũ ol'o ẽꝫ q̃ꝫtitatẽ sorditiei balnei, ⁊ flos lapidis asius: ⁊ oẽ attractiuũ hũiditatũ ad exteriora: ⁊ dragãtum iteꝝ, ⁊ cinis purgatiõis eris [i] [† ⁊ ꝯglutinatio auri.] Et fortasse nõ repif in p̃ncipijs vulneꝝ neruoꝝ nisi fermẽtũ, ⁊ administraf, ⁊ ꝯfert eis, ⁊ attrahit ex ꝑfundo attractiõe bona. Et multotiẽs iuuanf cũ sorditie vasoꝝ apum, qum est nõ p̃ns euforbiũ, aut farina lolij cũ aq̃ ciner̃ empl'ata. Et administratio glutini alboti est melior res cũ q̃ incipif. Et post ip̃m sic empl'm basilicon ꝯfortatũ cũ eo cũ quo opꝫ vt ꝯfortef de illis q̃ dcã sᵗ: ⁊ fortasse pmiscef [k] [†] cũ ceratis, ⁊ calefacit ea: ⁊ oꝫ vt sit ablutũ, ⁊ qȯ eo meliꝰ ẽ, est illȯ qȯ est ablutum cum aq̃ maris in sole cal'o, ⁊ q̃ꝫto abluif plus, fit magis iuuatiuũ. Et de medicinis bonis est medicamẽ Gal'. cõpositũ ex cera, ⁊ resina, ⁊ euforbio ⁊ pice. [l] [⁊ ol'o grosso] ȯ vnoquoq̃ꝫ sit pars media, ⁊ de oleo ꝑs vna. Et oleum balsami cum subtilitate sua non est multe calefactionis: dico propter velocitatẽ sue resolutiõis. Et qum [m] [vulnera fuerint gaucꝫiratum] aut p̃uctura, ⁊ non associatur eis apostema, neq̃ꝫ putrefactio, tunc oportet vt administretur emplastrum cũ euforbio, aut fimo columbino, scilicet ponatur in corpore [n] [subtiliore euforbium, ⁊ inspissiore] fimus columbinus: ⁊ adde, ⁊ minue scd̃m q̃ꝫ vides de dispositione corporis, ⁊ eius forma [o] [† ⁊ dilata, si sunt stricta.] Et scias q̃ꝫ medicamen qȯ necessarium est in [p] [gaucꝫi] necessariuꝫ est, vt sit fortius eo, qȯ est necessariũ in scissione. Et quꝫ accidit in vulneribus putrefactio, tũc ẽapinũ ẽ bonũ, ⁊ farina herbi: veꝝ qum accñt ap̃ata, tũc farina ordei, ⁊ faria fabaꝝ, ⁊ faria herbi ite-

i † A. ⁊ alferẽgi ⁊ id quo aurum adheret

k † A. calx

l A. Alia litera grossa

m A. vulnus fuerit vachꝫi

n A. Alia litera spissiore euforbium ⁊ in corpore subtiliore

o † A. ⁊ eiꝰ ꝯpl'o ⁊ cũ hoc nõ opꝫ vt dimittaf os vachꝫi ꝯsolidari oino., ⁊ dilata si fuerit strictus

p A. vachꝫi

rum, que iam decocte sunt cuz aq̃ cineris, aut aq̃ pura in q̃ sit v̄tus serapini. Et quz vides vulnera ad sanitatem puenire, non timeas tunc administrare desuper vinum coctum: opz ergo vt administres medicinas [a] ⌈infusas⌋ in eo, deinde calefac [b] ⌈ipsum, ꝛ accipe ipsum cum pānis infusis, ꝛ stringe⌋ desuper.

a A. dissolutas

b A. ipas ꝛ accipe eas cū pānis lenib⁹ raris seu vetustis, ꝛ pone

De apatib⁹ q̃ accidūt neruis vulneratꝫ. Cap. IIII.

Iam scit ex eis q̃ p̄misim⁹, ꝛ scire fecim⁹ ex canone curationis neruoꝝ, qs sit modus curatiōis apatū, que accn̄t eis qum vulneranť. Et opz vt iteremus illd̄ explanādo. Dico ergo illd̄ quod Gal. dixit in libro catageni. Jnqt, qum accidit in vulnerib⁹ neruoꝝ, ꝛ mēbroꝝ neruosoꝝ flon: ꝛ flegmon est fortꝫ inflāmans valde, tūc oz vt administrenť in curatiōe ei⁹ medicine fcē cū aceto, ꝛ lapidibus mineralib⁹ q̃s dixi: ꝛ plimū eoꝝ est in tractatu fo catageni q̃rum vna hec est. ℞. calcadis. ʒ. j. ꝛ q̃rtā, ꝛ dragāti. ʒ. ix. ꝛ. s. ꝛ q̃rtā, ꝛ scorie [c] ⌈plūbi⌋. ℥. ij. ꝛ. ʒ. ij. s. ꝛ corticum turis. ℥. j. s. bezard. ℥. j. ꝛ cere. ℥. vij. ꝛ olei. ℥. ix. ꝛ aceti fortꝫ lb. ij. ꝛ q̃rtā teranť medicine sicce. ꝛ infundanť cū aceto. x. dieb⁹, ꝛ soluanť ea q̃ soluunť, ꝛ infrenť, ꝛ misceāť oia in olla, ꝛ moueanť motu exq̄sitissimo donec equenť. Et oz vt distilleť sup mēbꝝ infirmū ex oleo bis, aut ter in die. Et qum poniť hoc medicamē desup, opz vt ponať sup ipm de foris lana iā infusa in aceto ꝛ oleo calefactis eq̄li calitate. Nā nō est aliqd nocibili⁹ oino neruis infirmis, neq̧ deterius sup eos, q̃z illd̄ qd̄ est frz. Qd̄ si necessariū sit emplare ista mēbra in dispōne, emplo fcō cū aceto, ꝛ melle, ꝛ cineř, tūc oz vt emplz sit coctū, ꝛ vt sit farina ei⁹ faria herbi. Si aūt nō fuerit tibi pn̄s, tūc administra farinā fabaꝝ, aut ordei.

c A. eris

De attritiōe neruoꝝ ꝛ eoꝝ torsiōe. Cap. V.

Qum neruis aduenit attritio, tunc si nō fuerint cuz eo vulnera, neq̧ apata adbuc, cureť cū eo qd̄ sedat dolorē: Et silr qn̄ accidit apa, tunc nō cures ipm cū eo qd̄ [d] ⌈rūpit⌋ sic aq̃ cineris, ꝛ silia: immo cura ipsum cū sedātib⁹ dolorē: ꝛ silr opz vt embroceť membꝝ cū oleo calefacto embrocatōe ꝯtinua: ꝛ sint in v̄tute illi⁹ olei mollificatio, ꝛ resolo. Et de oleis bonis in hoc est oleū anetinū, ꝛ oleū de alachoē, ꝛ oleuz de ruta: ꝛ silr empla ꝯueniētia ad illd̄: Et silr maluauisc⁹ est mirabil, qum teriť, ꝛ poniť sup neruos tritos. Et caro [e] ⌈v̄neriaꝝ⌋ est mirabilis. Et fortasse curať cum [f] ⌈cepa bis cocta.⌋ Qd̄ si fuerit illic apa tūc regimē in sedatiōe apatꝫ ei⁹, est vt administreť desup ꝯgellatū vue cū vino, ꝛ pauco aceto, ꝛ oleo cū q̃ztitate ꝯueniēte: ꝛ calefiat cū eq̄litate, ꝛ submergať lana sordida, ꝛ p̄pe lana isopi, ꝛ ponať desup. Et si fuerit hec lesio in iūcturis, tunc illic est melius vt sedeť dolor, ꝛ ponať medicamen forti⁹, ꝛ cōpositū cū eo qd̄ maturat, ꝛ resoluit: sz cuz stipticitate tempata: ꝛ opponať ꝑ id apati, ꝛ nō addat in eo. Et ꝯsidera in dolore, ꝛ apate, ꝛ intēde ad id ex eis, qd̄ est vehemētioris intētiōis. Et qn̄ nō est dolor, tunc ꝓfora, ꝛ administra id qd̄ est forte, sic aq̃ cineris, ꝛ acetū, ꝛ vinū iteꝝ. Et qn̄ apa iā ꝓlongatū est, tūc ꝯforta medicamē [g] †⌈ ⌋ fcm̄ cum aq̃ cineris, ꝛ qd̄ fit cū sorditie balnei. Qd̄ si fuerint illic in cute vulnera ēt, tūc necessaria st̄ illa in qb⁹ sunt exiccatio fortꝫ, ꝛ aggregatio, ꝛ strictura qb⁹ [h] †⌈colliganť ꝑtes ⌋ sic faria fabaꝝ, ꝛ acetū: ꝛ mel, ꝛ est medicamē bonū, Et si vis vt sit fortior] exiccatiōis,

d A. resoluit

e A. ostracorum

f A. bulbis vehementer coctis

g †A. ꝛ appone resoluens vehementi⁹ neq̧ timeas ponere in eo stiptica oino sicut medicamē forte

h †A. aggregāt ꝑtes ꝯtuse, ꝛ ꝯferat vulneri. Qd̄ si nō aduenit cuti aliqd de attritione vl ꝯtusiōe, ꝛ vulnere, tunc admistra empla fcā ex his q̃ sunt

pone i eo farinā herbi: ꝛ si adest volūtas vt sit forti⁹ iteꝝ, ponať in ipo radix lilij. Et si fuerint vulnera talr vt nō cureť de eis, tūc curenť nerui cū eo qd̄ ꝓhibet apationē neruoꝝ, ꝛ nō sit occupatio cū eis: Et caro ostreaꝝ est mirabil: ꝛ qn̄q̧ curať cū cerato ex sale: ꝛ emplm cū olibāo, ꝛ myrrha est cōis iuuamēti in vtrisq̧ dispōnib⁹. Et si fuerit cū vtrisq̧ reb⁹ dolor clamosus, tūc opz vt misceať cū medicinis pix, ꝛ empleť cum illo calo. Et opz vt caueať in torsiōe neruoꝝ aq̃, ꝛ nō approximetur neq̧ cala, neq̧ fra: imo admistrenť olea in qb⁹ est v̄tus aromaticoꝝ stipticoꝝ, calefacta, ꝛ spēꝝ cum qbus est hec dispō.

Judicia neruoꝝ corruptoꝝ. Ca. VI.

Quandoq̧ accidit frustis neruoꝝ corruptio: ꝛ ē necessariū vt exbanť: opz ergo vt extrahantur extractiōe vene [i] ⌈ciuilis.⌋

i A. medeni

De neruoꝝ duritie ꝛ eoꝝ torsione. Cap. VII.

Hoc multotiēs accidit a v̄beratione, aut casu: ꝛ qn̄ p̄mitur, sentiť cuz eo stupor. Et cura duritiei neruoꝝ ꝓxima ē curatiōi apatū duroꝝ, ꝛ alrosbot: ꝛ nos dixim⁹ in tabul medicinaꝝ singulariū, ꝛ in antidotario qd̄ nečariū est remēorari de medicinis ei⁹. Et qd̄ narrabim⁹ hic, st̄ medicine ex ꝑte in eo, de qb⁹ st̄ leues, sic vt sumať bdellij iudaici pōdus. ʒ. x. ꝛ infūdať in aq̃, ꝛ soluať in ea, ꝛ ꝯficiať cū eo q̃ztū ipm ē de radice maluauisci ꝯtriti valđ, ꝛ empleť cū eo. Et silr radix lilij ꝯfecta cum ꝯgelato vue. Et iteꝝ ammoniacū, ꝛ galbanū, ꝛ euforbiū aggregata cuz fece olei. Et iteꝝ sumať semē almaru, ꝛ fiat emplm cū vino cocto. Et iteꝝ medicamē diaqlon cū medietate sui de stercore capno ē vltimum.

Rememoratio egritudinū ossium. Cap. VIII.

In ossib⁹ aūt accn̄t egritudiēs ex corruptione ꝯplonis, ꝛ ex solone singularis: ꝛ fractura, ꝛ dislocatiōe, ꝛ putrefactiōe, ꝛ vlceratiōe, ꝛ excoriatione. Et nos qdez loq̄mur de fractura, ꝛ dislocatione que indigent restauratione post hunc locum. Jllas autem que de eis indigent alijs medicinis, dicemus h̄ querentes auxilium a deo.

De vētositate spine ꝛ corruptiōe ossis. Cap. IX.

Uentositatis spine cā st̄ hūores acuti, penetrātes i os, ꝛ corrodētes ipz. Et icess⁹ vētositatꝫ spine, ē icessus dolor] iūcturaꝝ. Uerūtn̄ mā in dolore iūcturaꝝ est in carne, ꝛ in vētositate spine est in osse: Et [k] ⌈eius additio corrūpit⌋ ossis ꝑtē vnā p⁹ aliā. Dixerūt qdā, ꝙ spina ē spasm⁹ in toto corꝑe ꝑꝑ vlcus, ꝛ nō affirmať.

k A. ē ei⁹ icessus vel ei⁹ dilatatio vel ꝓgressio corrumpens

Signa corruptionis ossis. Cap. X.

Qum ossi accidit corruptio vides carnē sup ipm mollesceř, ꝛ mollē fieri: ꝛ icipit in via fetor], ꝛ vir⁹: ꝛ penetrat ꝑ eā tēta facillime ad os. Qn̄q̧ ꝑuenit ad os, nō iuenit ipm lene ita vt lubricet ab eo: imo adheret ei parūp, ꝛ q̃si iuenit rē nō firmā in se ipa, imo h̄ntez fracturā, aut putrefactionē, ꝛ [l] ⌈fortasse ōstruiť⌋ ꝛ leniť: ꝛ p̄pe quz nō ē corruptio in p̄nc°. Nā in hora p̄ncipij nō appet illd̄ cuz tēta. Et fortasse fiğt lubricitas ei⁹ supflua corruptionē ei⁹ ex hoc, ꝙ qn̄ lubricat in eo tenta in oī latere, fiğt sepatiōez pāniculi ab eo: ꝛ illd̄ ꝑꝑ corruptionez ei⁹, q̃ icepit, ꝛ illa q̃ icipiet quz corrūpeť caro supra ipz. Et qū discoopuer] eā ab eo, iuenies ipz mali coloris. Et mltotiēs qdē an̄cedit ipm apa, ꝛ corruptio carnis, ꝛ mēbri in p̄mis, ꝛ mors đinde venit ad ipz.

l A. qn̄q̧ techaschas

¶ Curatio eius. Cap. XI.

CUratio corruptiõis ossis ē eiꝰ fricatio, ⁊ ipsiꝰ destructio, aut eiꝰ abscisio, ⁊ ipiꝰ seratura: siue sit fistula, siue nõ sit. Nā necesse ē fricare ipȝ ⁊ radere: aut cauterizare pueniēdo ad vltimū corruptiõis eiꝰ, vt cadāt cortices corrupti, ⁊ remaneat sanū. Et qñqȝ cadūt cortices ossiū p medicinas iteꝝ sic cadūt cortices [a] †[ ]capitis, ⁊ alioꝝ. Et de illis est medicamē cuiꝰ hec ē descriptio ℞. aristol. ireos, myrrhā, aloē, cortices plāte opoponacis, cābil adustū, scoriā eris, cortices pini, aggregeꝯ, ⁊ ē mirabile faciēs cadere cortices ossiū, et nasci carnē bonā sup ea. Et si fuerit corruptio ossis pfundior illa, tūc necesse est ꝯcauare ipȝ. Qđ si corruptio iā psecuta est medullā, nõ est excusatio qn assumaꝯ illđ os cum medulla sua. Et si corruptio fuerit de illis, q̃s nõ sanat nisi abscisio, ⁊ seratura totiꝰ ossis mēbri, aut plimū eiꝰ qđ circūdat ipȝ, tc̄ sciat locū in q̊ oȝ vt icidaꝯ ita, vt reuoluaꝯ tēta vsqȝ q̊ ꝯseq̄ꝯ locū, i q̊ iuenit adherētiā ossis vltimā, qm̄ illic ē terminꝰ. Veꝝ qñ ē os corruptū ex capite coxe, ⁊ āche, ⁊ sic spōdil. dorsi tūc fugē ab eiꝰ curatiõe ē meliꝰ pp nuchā. Et si timeꝯ q corruptio ossis seq̄ꝯ corruptionē carn] cuiꝰ cāus accidit pus, tc̄ [b] [ifrare,]⁊ accipe carnē ab eo ē ꝯueniēs ⁊ est eiꝰ cura. Et oȝ vt infreꝯ mēbꝝ sanū cū epithiatibꝰ, q̃ sciuisti in caplo corruptiõis carnis discoopte ab eo ēt, ⁊ cum eoꝝ silibus.

[a] †A. ossium

[b] A. separare

¶ Modus serrādi os corruptum. Cap. XII.

ITaquit eleueꝯ caro ab osse ita, vt ponaꝯ in extremitate eius filum, cum quo tēdaꝯ ad supiora [c] [vitte: ergo]tēdaꝯ cum eo mēbꝝ, aut aliud ex illo loco ad inferiora, vt nõ associenꝯ ei dētes, ⁊ serra ipm. Et qñ est tibi necessariū serrare costā, aut os sub quo ē tunica, aut aliqd nobile, sicut tunica costaꝝ nuche, pone sub serra laminā q̃ ꝯserueꝯ mēbꝝ nobile. Qꝛ si caro fuerit fm rotūditatē suā tota discoopta, tunc serra ipm: qm̄ non oritur caro sup os, qđ iā discooptum est ex omnibꝰ lateribus suis. Qꝛ si ptes ossis corrupti fuerint pxime iūcture, tūc exbe ipm ex iūctura: Et si corrūpiꝯ os brachij totū, aut cruris, tūc auferaꝯ totū. Caput āt anche, ⁊ coxe, ⁊ spondiles dorsi, qñ corrumpunꝯ, tunc fugiaꝯ ex curatione eoꝝ ppter locum anche.

[c] A. ⁊ accipiatur vitta seu fascia ⁊

¶ De eo quod remanet de frustis ossium, ⁊ corticum eoꝝ in vlceribꝰ consolidatis. Cap. XIII.

ILlud qđ est meliꝰ, est vt non festinetur in extractiõe eoꝝ: immo dimittanꝯ nāe, ⁊ adiuuētur: ⁊ illud cum attractione pauca eoꝝ que exbunt in spatio non festino. Et nõ moueanꝯ cū medicinis, ⁊ opatione manus: nā quod exctum est violenter, non eūatur qn faciat accidere vlcera fistulosa. Qum ergo expellit ea nā ad cuteȝ, ⁊ incipiūt exire, ⁊ iā sepata sunt, tunc incarna, ⁊ cura vulnus. Et simil'r est iudicium in frustis eoꝝ, ⁊ panniculis, [d] [de quoꝝ v̂itate est vt manifestenꝯ;]nā quȝ tu pperas, ⁊ exhis ea violēter, tunc est in eis timor spasmi, ⁊ pmixionis, ⁊ febriū. Qđ si fiāt saniosa, nõ est in eis magnū nocumētum: Si aūt vis scire medicinas illius, tunc de illis est medicamē hmõi: sumanꝯ oleū vetus, ⁊ cera citrina, ⁊ sordities vasoꝝ apum, que vtreqȝ sint q̃ȝtum est oleum: deinde soluanꝯ oia, deinde sumaꝯ ps vna euforbij, ⁊ ps vna lactis titimali, ⁊ tres ptes aristologie, ⁊ fiat ex eis sic ceratū. Et sumantur iteꝝ ammoniacū, ⁊ bdelliū, ⁊ linianꝯ cum oleo de lilio, deinde aggregādo totum cum cõtritione, fiat empl'm ⁊ ponaꝯ desup: ipm. n. est de illis que exbunt ossa cum velocitate, ⁊ facilitate.

[d] A. qbꝰ iest ꝯueniētia vt exeant ⁊ manifestenꝯ vl' extra egrediantꝯ

¶ De medicinis fracture ossis. Cap. XIIII.

FRacture est, curatio cum manu, quā dicemus, ⁊ curatio cum medicinis q̃s dicemꝰ, ꝯferētibus fracture ossiū, ⁊ torsioni. Epithima ad fracturā ⁊ torsionē. ℞. mugathmes excorticatoꝝ aā. [e] [x.]aloes, maluauisci albi, acatie aā. v. luti. xx. linianꝯ cū albumine oui, si fuerit apa cal'm. Iteꝝ folia alethil, ⁊ cupssi, ⁊ myrti, et salicis terantur, ⁊ expmanꝯ, ⁊ sumanꝯ galia, ⁊ rose, ⁊ cepa narcisci [f] [est, de illis que dcā sunt,]⁊ de sandalis rub. ⁊ balus ar. ⁊ laudanū, ⁊ faufel, ⁊ kamaha, ⁊ altea, ⁊ mes, ⁊ acatia, ⁊ mellilotū, ⁊ sāsucuȝ, ⁊ adde in eo si indiges calefactiõe, ⁊ sansucū, ⁊ enulā, ⁊ cupssum. Ad fracturā, ⁊ torsionē cum apate calido. ℞. mes excorticatorū. ʒ. xx. mugath, balaustie, acatie, empl'etur: ⁊ est forte valde. Et de medicinis eiꝰ sunt folia myrti, ⁊ laudanū, ⁊ galia, ⁊ crocus, ⁊ lutū est bonum attritioni, Et [g] [oleū]iterum est iuuatiuum ad fracturā, ⁊ ad dislocationē, ⁊ ad torsionem. Iterum mugath, ⁊ mes, altea, acatia, lutuȝ, aloes, myrrha, liniantur cum aq̄ myrti.

[e] A. ʒ. x. mirrhe ⁊

[f] A. Alia litera ⁊ myriafolion

[g] A. albeuen, ⁊

¶ Fen qnta incipit de restauratiõe: ⁊ est tractatꝰ tres.

¶ Tractatus primus de dislocatione, ⁊ restauratione.

¶ Ser mo vniuersalis de dislocatione. Cap. I.

DIslocatio ē egressio ossis ex loco suo, ⁊ situ suo: qui est p nām apud illđ, qđ ei vicinuȝ existit [h] †[ ]integra. Si āt nõ egrediaꝯ integre, noiaꝯ sepatio iūcture ad ptē pfundā, aut pcedētem vl' eminēteȝ, q̃ cognosciꝯ sensu. Et est sepatio nõ integra, quā qdā noiant torsionē. Quȝ g̊ ē lesio q̃ non [i] [mouet os, sȝ attrahit qđ ꝯtinet ipm, tunc ē alguaenu], ⁊ nõ est ex gñe torsionis. Et qñqȝ accidit iūcture res tertia, ⁊ ē vt elōgeꝯ, ⁊ addat sup lōgitudinē suā nālē, ⁊ nõ ꝯseqꝯ ad hoc dislocationē, verūtñ fit facil' dislocatiõis. Et illđ qdē ml'totiēs accidit in adiutorio, ⁊ coxa. Et de hoibꝰ ē qdā, q ppatꝰ est dislocatiõi in iūcturis suis, qm̄ ꝯcauitates ossiū iūcturaꝝ suaꝝ nõ st̄ pfunde, ⁊ buccelle q̃ igrediunꝯ eas, nõ sūt intrātes: ⁊ ligamētū qđ ordinaꝯ inter ea ambo, nõ est firmū, imo debile in creatõe sua, minutū, aut humidū suscipiēs extēsionē: aut iā effuse sunt ad ipm humiditates, viscose, lubricare faciētes: aut fracti st̄ margines ꝯcauitatuȝ ossiū in q̃s igrediunꝯ de ossibꝰ iūcturaꝝ: q̄re fiūt ꝯcauitates, pstrate, super q̃s non est distinctio. Et de iuncturis qdē sunt iūcture facilis dislocatiõis: ⁊ de eis sunt iūcture praue dislocationis: ⁊ de eis sunt medie. Facilis ergo sicut iunctura poplitis propter lenitatem ligamenti sui: quoniaȝ ipsa est creata lenis ligamēti propter iuuamenta scita in anatomia: ergo fit ppter illud facilis dislocationis: ⁊ ppter illud sustētatur cum pila. Et fit iterū facilis reditiõis ad salutem: nā facilitas reditionis est fm quātitatem facilitatis dislocatiõis: ⁊ difficultas eius est fm difficultatē eiꝰ. Et iunctura humeri est pxima ei in macilētis, non in pinguibus. Praue v̊o dislocationis sunt sicut iuncture digitoꝝ: ipse enim fortasse non dislocanꝯ, immo frangunꝯ antequā dislocenꝯ: ⁊ sicut iūctura cubiti, ⁊ ppter illud redditio eius est praua. Medie v̊o sunt sicut iuncture anche. Et quādoqȝ accidit vt fit fa/

[h] †A. egressione

[i] A. exbit os vl' ex q̃ nõ egrediꝯ os sȝ atterit vl' ꝯterit illđ qđ ꝯtinet vel circuit ipm tūc est albeuen

cilis dislocationis, que non est facilis dislocationis ꝓꝑ aliquā cārum: q̄re fit ēt facilis reditionis: sic̄ accidit, vt fiat pyxis anche plena humiditate, q̄re fit facilis eiꝰ dislocatio: ⁊ cū hoc fit facil' eiꝰ reditio, sicut accidit hn̄tibꝰ [a] [venā vese] q̄re ei omni hora dislocat' eius ancha, ⁊ redit ꝑ quēlibꝫ laborē, deinde dislocat', postea redit: ⁊ hoc idiget cauterio, ⁊ nō alio.

a A. sciaticam

Et prauior dislocatio est cū q̄ abscindūt' capita frustoꝝ ossis, qȯ ꝯglutinat os cū osse, ⁊ paꝝ reuertit' ad dispōnē suā nālem: ⁊ plimū illiꝰ fit in capite anche, deinde in capite adiutorij, ⁊ in duobꝰ focilibꝰ duoꝝ pedum apud calcaneuꝫ. Et dislocatio qdem est fedior, q̄ꝫ fractura, cum neqꝫ redit dislocatio, neqꝫ restauratur fractura.

Signa dislocationis vniuersalis. Cap. II.

Accidit in iūctura iclinatio, ⁊ ꝓfū ditas insolita: sicut accidit accn̄s appens in magnitudine carn] spatule, ⁊ in dislocatōe iūcture pedis: ⁊ magis appens, q̄ꝫ illa q̄ est in iūctura colli. Et compatio ē ex ill' q̄ exhūt illȯ exctiōe sana: ⁊ est, vt tu ꝯsideres īfirmā cum sorore sua sana illiꝰ īfirmi eiusdē, nō alteriꝰ. Et qū videris iūcturā nō moueri, tūc iudica ꝙ dislocata est dislocatiōe integra: sic̄ qn̄ mouet' motu suo ad oēs ꝑtes, ⁊ ꝑuenit ad oēs fines suos, nō est cum ea egritudo pēdēs cum sepatione.

De signis declinatiōis. Cap. III.

Est vt videat' ꝯcauitas cum [b] [augmēto] alteriꝰ later], ⁊ [c] [ꝓ]uet' in sensu augmento qȯ fuit sensatuꝫ ad interiora] in huiusmodi cum hoc ꝙ quidam motus est possibilis.

b A. eminentia

c A. ꝯsideret' sensu eminētia que fuit sensata ꝓꝑ penetrationē vel introitum

Signa additionis longitudinis iuncture, absque dislocatione. Cap. IIII.

Signum eiꝰ est, vt sit sic̄ suspēsa: qum ꝙ cōpresseris eaꝫ, redit ad mēsurā suā nālem absqꝫ labore: si v̄o dimiseris eā, redit ad mensurā suā accidentalē. Et accidit ꝓfunditas, in quā fortasse ingreditur digitus, vbi non est caro vehementis multitudinis, sicut humerus.

Curatio declinationis, ⁊ dislocatiōis. Cap. V.

Non euāt' qn dislocatio aut ꝑueniat ad medicū singularis, aut ꝯposita cū egritudine alia ex vlcere, ⁊ vulnere, ⁊ a͞pate, ⁊ alijs. Qȯ si fuerit cū alia, tūc opꝫ vt ꝯsideres: qm̄ si dislocatio fuerit ex illis, q̄ redeūt cuꝫ tēsiōe leui, nō faciēte dolere vlcꝰ dolore vehemēti, q ꝑducit ad a͞pa non tollerabile, fac redire dislocationeꝫ. Et si res fuerit eꝯ̄rio, tūc opꝫ vt curet' in p̄mis vlcus, aut vulnꝰ: deinde cura dislocationē, ⁊ ꝓprie in iuncturis [d] [difficilibꝰ.] Qum v̄o volumus curare dislocationē, tūc fortasse ꝑducit illȯ ad spasmū maximū ꝫm plimū. Et ꝓprie qn̄ dislocatio est in mēbris ꝓximis mēbris p̄ncipalibus. Et sil'r est dispō in a͞patibꝰ, in qbus est regimē ꝫm ꝙ nos expimur. Nā si res fuerit facilis, ⁊ nō cōmouet' ex ea dolor, neqꝫ reditio cū ea est difficil', restauramus dislocationē, ⁊ non curamus. Si autem accidit dolor, tunc opꝫ vt non p̄sumamus: ⁊ si fecerimus, tūc opꝫ vt destruamus ligaturā, si fuerit dolorosa. Qȯ si ingrediat' cum facilitate, curabimus a͞pa iteꝝ, ⁊ vlcus. Et si fuerint dislocatio, ⁊ fractura simul, ⁊ fuerit tēsio in ꝑte vna ꝑmittens regimē vtriusqꝫ rei, fiat. Et sapiēs qdē narrauit, ꝙ cecidit lapis sup extremitatē humeri hois, ⁊ vulnerata est cutis ⁊ caro, donec appuit extremitas lacerti nuda, ⁊ iaꝫ dislocatum erat subtus eā caput furcule, tunc ergo qdā stolidoꝝ expimentatoꝝ occupatus est in equādo os, ⁊ reduxit sup ipsuꝫ carnē, ⁊ cutē: ⁊ empl'auit, ⁊ strinxit, q̄re accidit vt feteret caro, ⁊ corrumpet ꝓꝑ vicinitatē suā os, donec fcm̄ est viride. Et non sciuit ꝙ opꝫ vt hmōi caro abscindat', ⁊ [e] [coq̄tur] ille locus cū oleo feruēte. Et sil'r si fuerit illic a͞pa magnū, opꝫ vt curet' a͞pa in p̄mis. In dislocationis aūt singularis, ⁊ simplicis rectificatōe regimē est, vt tēdat' ad ꝯ̄rium ꝑtis a q̄ sepatum est, donec opponat' extremitas ossis extremitati ossis alteriꝰ, d̄inde reducat' ad locū a quo exiuit, ⁊ tunc redit. Et multotiēs qdē siḡt illud vox q̄ audit': deinde liget', ⁊ in ligatura est securitas ab a͞pate, aut adiutoriū ne a͞petur, Et necessitas ad ꝓhibendū a͞pa laboriosum, est maior. Et abhorret' vt mēbro obuiēt pāni [f] [cali:] qm̄ ipsi calefaciunt, ⁊ addūt in a͞pate: imo opꝫ vt sint infusi cerato infr̄ato, aut vino pōtico. Uerūtn̄. Hip. iussit vt tardent' tēsio, ⁊ reditio vsqꝫ ad diē tertiuꝫ, ⁊ q̄rtum, nisi in diebꝰ exceptis. Et declinatōi iteꝝ necessaria sunt hmōi, deinde liget'. Et qn̄ mēbꝝ dislocat' in oi motu, ⁊ quotiēs redit dislocat', tūc illud est ꝓꝑ mollificationē, ⁊ humiditatē, q̄re idiget cauterio. Et qn̄ remanet post reditionē dislocatiōi aut sepationi, durities, ⁊ q̄si a͞pa, admistra epithimata, ⁊ embrocas lenificātia. In inceptiōe v̄o indiget epitimatibus, ⁊ embrocis cōfortātibꝰ. Et meliꝰ est vt embrocet' sup stricturā ꝓculdubio, in hyeme qdē cum oleo calefacto, qȯ fit ex oleis ꝯfortantibꝰ, ⁊ in estate cū aq̄ fr̄a. Et opꝫ vt sit cibatio in dislocatis cum eo qȯ ꝯfortat iuncturā, ⁊ ligat eā ꝫm firmitudinem necessitatis.

e A. cauterizet'

f A. sicci

Curatio elongationis iuncture. Cap. VI.

Oportet vt reducat' os mollificatuꝫ ad interiora illiꝰ. in quo q̄escit, a q̄ mollificatū est: ⁊ empl'et' cū empl'is in qbꝰ est v̄tus stiptica, cōmixtis cū eis q̄ hn̄t v̄tutē calefactiuā: sicut si misceant' galle, ⁊ balaustie, ⁊ acatia, ⁊ silia sic̄ cuꝫ aliquātulo castorei, ⁊ costi, ⁊ vsnee. Et iteꝝ sufficiat qȯ est sic̄ nux cupressi, ⁊ iuniperus, ⁊ reliq̄ q̄ cadunt in empl'is rupture: deinde stringatur sic̄ caput.

De dislocatione mandibule. Cap. VII.

Accidit mādibule iferiori vt dislocet' ab ordine suo, q̄re remanet os aptū: q̄ꝫuis sit illȯ de illis que paꝝ fiunt, ⁊ nō accidit casu cōpleto. Et qn̄ dislocat' inclinat' ad an̄riora, ex ꝯ̄rio eiꝰ qȯ accidit apud mollificationē: q̄ fortasse accidit ei apud [g] [saltū,] ⁊ est applicatio vnius eoꝝ ad aliā difficil': lꝫ nō ꝓuet' motu cū lacertꝭ suis, q veniūt ei a posterioribꝰ. Et qn̄qꝫ cadit dislocatio ex latē vno: est ergo tūc forma sig̃ns ipsā, qū d̄clinatio mādibule ē ad an̄riora cū trāsuersiōe: ⁊ curatio qdē est vna. Et ē d̄ summa eiꝰ qȯ idiget vt festinet' ad reducēdū ip̄m: ⁊ si non, ꝑducet ad egritudines, ⁊ nocumēta: ⁊ cū h̄ fit praua eiꝰ reditio: nā faciliō reditio eiꝰ, ē illa q̄ ē velocior: ꝙ si differat', idurat, ⁊ a͞pat, ⁊ extēdit lacertos, ⁊ cōmouet febres īsepabiles, ⁊ dolorē capitꝭ stātē ꝓꝑ illȯ qȯ associat' ei d̄ vehemētia tēsiōis lacertoꝝ: ⁊ fortasse fit res praua, dōec iterficit in d̄cimo. Et qn̄qꝫ accidit vt soluat' ei vēter cū supfluitatibꝰ colericꝭ, ml'tꝭ puris, ⁊ euomat fil'es eis: q̄re oꝫ vt festiet' ad curā. Et modus regimis eiꝰ ē, vt teneat vnꝰ capꝰ eiꝰ, d̄inde itromittat restaurator pollicē suū in os, ⁊ ꝯuenit īfirmo mollificar' mādibulā suā ex oi mō, nā illic s̄t lacerti q iā trāsuersati s̄t ꝓꝑ vehemētiā dislocatiōis: postea moueat mādibulā d̄xtraꝫ, ⁊ sinistrā, d̄inde extēdat eā s̄bito, d̄inde reducat eā. Et ip̄a qdē nō itrat ad illȯ, a q̄ sepata ē, nisi retro: q̄re oꝫ vt extē-

g A. oscitationē

dat eã ita vt equet̃ ẜm illã preparationem. Et signuꝫ eq̃tiõis eiꝰ est eq̃tio q̃druploꝝ, ⁊ cooptura, ⁊ clausio oris: deinde [a] ⌈ sustẽtet̃ ⌋ cũ puluillis, ⁊ cera o ex cera, ⁊ oleo roſ. õinde dimittat eã, qm̃ sanabit̃ q̃ꝫ ve-lociꝰ ẽ poſſe. Si ãt nõ festine fiat, ⁊ iã acciderit duri-ties, oportebit tũc vt icipias, ⁊ lenias duritiẽ cũ em-brocis ex aq̃ calida, ⁊ oleo, in balneo embrocatiõe pli-ma, donec leniat̃ õinde sedeat restaurator post infir-muꝫ, ⁊ trahat mãdibulã eius ad posteriora, donec decẽter locet̃, ⁊ stringat̃. Et opꝫ post illud vt resupi-net̃ eger sup puluinar, cuiꝰ ipletio sit lenis: vt teneat vnꝰ caput eiꝰ, vt nõ moueat̃, vsq̃ꝫ q̃ cõpleat̃ sanatio.

a A. ligetur

De dislocatione furcule. Cap. VIII.

Nquit furcula non separ̃ a latere interiore, qm̃ ipsa est cõti-nuata cũ pectore, nõ separata ab eo. Et pp hoc nõ mouet̃ ex hoc latere: ⁊ si pcutiat̃ de foris pcussione vehemẽti, ⁊ [b] ⌈ strin-gatur, ⌋ tunc ipsa eq̃tur: ⁊ curat̃ curatiõe q̃ curat̃ si frãgit̃. Uerũtñ extremitas eiꝰ que seq̃tur humeꝝ, ⁊ separatur ex eo, nõ dislocat̃ plurimum: qm̃ lacertꝰ, q hꝫ duo capita, phibet eã ab hoc: Et phibꝫ eã iteꝝ cap spatule. Et nõ mouet̃ iteꝝ furcula motu vehemẽti, qm̃ ipsa non est posita, nisi vt separet pectus, ⁊ ampli-ficet ipꝫ: Et pp hoc est furcula fcã homini soli inter reliq̃ aialia. Et si accidat ei dislocatio ex luctamine, aut ex re alia siñ huic, tũc ipsa eq̃tur, ⁊ ingredit̃ ad locũ suũ cum manu, aut puluillis plimis, q ponunt̃ sup eã cũ ligatura, q̃ necessaria est. Et rectificat hec cura extremitates humeri iteꝝ qum separ̃t, ⁊ redu-cit eas ad locũ suũ. Et illð quo ligant̃ furcula, ⁊ hu-merus est os cartilaginosum, ⁊ [c] ⌈ ipm ingrossat̃ in macilentis: Et qñ ⌋ remouet̃, existimat ille cui non est experientia q caput adiutorij iã separatuꝫ sit, aut exiuit de loco suo, ⁊ [d] ⌈ q ⌋ caput spatule videt̃ tũc acutiꝰ: ⁊ videt̃ locus q est eo inferior, cõcauus: veꝝ opꝫ vt distinguat̃ cum significatiõibus. [e] ⌈ De curatione eiꝰ est vt nullo mõ applicet̃ ad caput ⁊ silr hũerꝰ. ⌋

b A. separetur

c A. est illð quo accidit error in macilẽtis qũ.n.

d A. quoniam

e A. Et de signis eiꝰ ẽ q õhit̃ ma-nꝰ õsus caput ⁊ in spatula ñ ẽ sic

De dislocatiõe humeri. Cap. IX.

Umerus qñq̃ꝫ dislocat̃ [f] ⌈ aut ⌋ in dislocatiõe spatule ambigit̃, ⁊ [g] ⌈ magnificat̃ si dislocat̃. ⌋ Uerum qñq̃ꝫ accidit iũcture humeri ex adiutorio, vt dislocet̃ facile, qm̃ eiꝰ ɔcauitas nõ est pfunda, ⁊ ligamenta eiꝰ non sunt firma, immo sunt leuia, subtilia, posita [h] ⌈ pp̃ter illud ⌋ fa-cilis motꝰ, Et eiꝰ dislocatio est res in q̃ non accidit in eo qð scimus, nisi ẜm ptem vnã exitꝰ appẽns pli-mus: ipsa.n. non dislocat̃ ad supiora, qm̃ eminentia humeri phibet ipsam, neq̃ꝫ ad posteriora, qm̃ spatu-la phibet eã, neq̃ꝫ ad ptem ventris, qm̃ lacertus ha-bens duo capita ex anteriori non pmittit eã cũ phi-bitione capitꝭ humeri: veꝝ non dislocat̃ nisi ad latꝰ domesticũ, aut siluestre: ⁊ separatur ad illud separatiõe parua: ad latus ṽo inferius egredit̃ qñq̃ꝫ exitu plimo, ⁊ pprie in extenuatꝭ, macilẽtis, in istis.n. cadit dislo-catio adiutorij, ⁊ eiꝰ reditio p quãlibet cãm: Et res vtreq̃ꝫ sunt in pinguibꝰ praue valð. Et qñq̃ꝫ accidit adiutorio dislocatio in hora ptus difficil', ⁊ apud se-ctioneꝫ ab embrione, deinde si non redit velociter, [i] ⌈ ⌋ nõ crescit post illð in lõgitudine, ⁊ remanet post illð cubitꝰ puꝰ, q̃uis rectificet̃. Et qñq̃ꝫ nõ [k] ⌈ re-cipit ⌋ ẽt in q̃busdã eoꝝ: īmo remanet breuis, minu-tꝰ, minutũ hñs adiutoriũ, ⁊ brachiũ in plibus eoꝝ: [l] ⌈ ⁊ recipit ⌋ ⁊ fit bone dispõnis in plibus eoꝝ, sꝫ est ẜm dispõnẽ breueꝫ siñs pedi mustelle. Coxa ṽo non euãtur a duabus diminutionibꝰ simul. Et quando accidit adiutorio fractura in latitudine sua, deinde

f A. sed

g A. est quid magnuꝫ ⁊ mirabile q ipm dislocet̃

Nota q vbi hẽt humerꝰ in arabico hẽt almene-cheb, ⁊ vbi hẽt spatula in arabico hẽtur alchetf

h A. sic vt sit

i A. quoniam

k A. ingrossatur

l A. ingrossatur

restauratur, tunc non est possibile reducere disloca-tionem eius, nisi ẽt frangatur restauratio.

De signis dislocationis adiutorij. Cap. X.

Signum eiꝰ ẽ vt videat̃ ɔcauitas apud caput humeri, et [m] ⌈ i firmamẽto ⌋ verũtñ istð nõ est pbuꝫ isti, imo est iteꝝ pp ɔuersionẽ capitꝭ spa-tule, ⁊ vr̃ extremitas hũeri alteriꝰ acu-tior hac extremitate, si non acciderit ei iteꝝ separatio in se ipsa, aut in osse, qð ẽ caput eiꝰ p offensionẽ, aut p aliud. Et qñq̃ꝫ sedat̃ cũ curatiõe lesio eiꝰ, ⁊ existi-mat̃ q nõ sit lesio cũ eo. Et videt̃ capiti adiutorij di-slocatio, cũ eminẽtia [n] ⌈ plima ⌋ in pte subascelle ad inferiora [o] ⌈ ⁊ fortasse est poſſe in infantibꝰ vt equet̃ caput adiutorij ⌋ ⁊ videat̃ adiutoriũ non bñ annexũ lateri, bonitate ãnexionis manꝰ sane, ad quã nõ ap-propinq̃t nisi cum labore, ⁊ dolore vehemẽti. Qð si ɔsiderat eleuar̃ manũ ad supiora, ⁊ tãgere aurẽ suã, nõ ppat̃ ei, ⁊ difficiles fiũt ei motꝰ alij. Et ista signa iteꝝ qñq̃ꝫ accidũt pp torsionẽ, ⁊ apa, aut pcussionẽ.

m A. descensio concaua

n A. sperica

o —— A.

De cura dislocationis adiutorij. Cap. XI.

Curatio qdẽ illiꝰ q̃ de illa est faci-lis, ⁊ in corpibꝰ infantiũ ⁊ q leuia hñt corpa, est vt extẽdat̃ cum manu, ⁊ itromittat̃ [p] ⌈ sb titillico ⌋ apð ppinqtatem capitꝭ adiutorij, deinde te-neat illã ppinqtatẽ, ⁊ impellat eã ad supiora, ⁊ ma-nus altera extẽdat adiutoriũ ad inferiora. Et fortas-se est poſſe in infantibꝰ, vt equet̃ caput adiutorij cuꝫ digito medio, ⁊ extẽdat̃ cũ illa eadẽ manu. Qð aũt est vehemẽtioris dislocatiõis in corpibꝰ fortibꝰ, le-uior modoꝝ in illo ẽ, vt restaurator intromittat pe-dẽ suũ in latus infirmi, ⁊ locet calcaneũ suũ ppe ca-put adiutorij, aut pilã siccã, aut inũctã si fuerit apa adherens ppe caput adiutorij, infirmo resupino, ⁊ extẽdat manũ manibꝰ suis ẜm rectitudinẽ, q̃si velit eradicare eã ex spatula, ⁊ inclinet manũ suã parũp ad iteriora, ⁊ ingredier̃: ⁊ iste est rectior mõꝝ oiuꝫ, ⁊ leuior eoꝝ. Et iteꝝ q̃rat̃ vir fortꝭ longus, longior infirmo, ⁊ intromittat humeꝝ suũ sub ascella infir-mi, ⁊ eleuet ipm a terra suspẽsum ab humero suo, ⁊ iã extẽdãt [q] ⌈ manũ eiꝰ ⌋ ad vẽtrem ipsiꝰ. Qð si infir-mus fuerit leuis põderis, cuiꝰ corpꝰ non grauet sup manũ eiꝰ, suspẽdat cũ eo aliqð qð g̃uet ipm, ⁊ qñq̃ꝫ ponit̃ loco [r] ⌈ pedis ppẽdicularis eleuata sup terrã, ⁊ ẽ sup caput eiꝰ pila ex pãnis ⁊ ⌋ corijs stãs in opa-tiõe loco humeri viri: ⁊ restaurator extẽdit manũ ex latere alio, ⁊ g̃uat viꝝ, si necariũ est ei, illð cũ põde-re, aut suspẽsiõe. Et qñ fit prauũ, aut fit difficile, ⁊ p-longat̃ tps, tũc fortasse indiges eo qð est fortiꝰ post embrocatiões, ⁊ balneatiões. Et fit qñq̃ꝫ instr̃m siñe manubrio sarculi, ⁊ est ṽga breuis, cuiꝰ lõgitudo ẽ lõgitudo adiutorij, aut plꝰ, aut minꝰ sup cuiꝰ caput est pila, ⁊ ipsiꝰ pila facilior ẽ vt sit ex pãnis ⁊ corijs, ⁊ impellit̃ [s] ⌈ ⌋ cũ illa ṽga spa sub titillico. Et opꝫ tũc qum voluntas est vt fiat [t] ⌈ vt annectat vir-fortis instr̃m titillico ⌋ impellẽdo ipm cum eo ad su-periora aut duo viri, [u] ⌈ donec ⌋ resistãt restauratori extẽdẽti manũ, ⁊ teneat vir aliꝰ hũeꝝ eiꝰ alteꝝ, vt ñ [x] ⌈ separet̃ subito aut impellat illũ hũeꝝ, ⌋ ⁊ restaura-tor ille iã incepit extẽdere manũ eiꝰ, ⁊ trahere eã ac si in volũtate eius sit, vt separet eã a spatula eradican-do, ⁊ fit illud ad [y] ⌈ anteriora ⌋ parump. Et quãdo fit illud, cadit adiutoriũ in iunctura sua, deinde pila annectatur titillico annexione forti, sustentando ad superiora caput adiutorij, ⁊ opꝫ vt fit [z] ⌈ sustentatio ẜm ipsuꝫ ⁊ spa fit sup illud quod seq̃tur caput adiu-torij in infirmo, ⁊ opꝫ vt in fine qð est sub eo ⌋ vt nõ

p A. manus sub ascella

q —— A.

r A. viri colũna pua stans ei ecta sup terraꝫ ⁊ sup caput eiꝰ sit pila ex pãnis aut

s A. sursum

t A. illð vt applicet vir fortis virgã seu baculum cũ pila sb ascella

v A. ita vt

x A. eleuet̃ ab impulsiõe aut vt nõ eleuet̃ hũerꝰ ille

y A. Alia litera interiora

z A. applicatio seu adherẽtia ligni ⁊ pile sup id qð vicinat̃ capiti adiutorij ⁊ nõ ifra ipm vl' ⁊ nõ sup locum q est infra ipsum

frãgatur adiutoriũ:qm̃ non est possibile post restau
rationem eius vt redeat ad locũ suũ pp̃ illud qd̃ sci
uisti: Et medicaẽ qñq3 cum scalla ita, vt ponaẽ cap̃
adiutorij sup̃ gdum scalle, q iã lenificatus est, 7 p̃pa
ratus cũ inuolutionib⁹ ẽm formã ꝯuenientem, 7 su/
spẽdit vir ex alio latere, 7 extẽdit man⁹, 7 ingredit
caput adiutorij in locũ suũ: vex̃ op3 vt sit suspẽsio, 7
gdus scalle ꝑpe caput adiutorij, vt nõ frãgaẽ: 7 for/
tasse ponit loco gdus, 7 glomeris spici, res potens
ex illo eodẽ loco, 7 nõ remouet ab eo ad locũ aliũ,
qm̃ timet ex hoc fractura adiutorij. Et curat qñq3
alijs modis deriuat] ex istis modis: 7 melior modo
rũ est modus p̃mus. Qum ergo redit dislocatio ad
ad locũ suũ, tunc melior ligatura ei⁹ est vt liget pila
cũ humero, ligatura fcã cum vitis lat], ꝓhibẽtibus
sep̃ationẽ, eius qd̃ redit: 7 op3 vt penetret vitta sup̃
ipsum, aut vitta alia desup̃, ẽm modum crucis vsq3
ad humex̃ altex̃. Et qñq3 cadit crux sup̃ hũex̃ infir
mum, deinde ligat adiutoriũ cũ latere ad inferiora,
7 ligatur cubitus, 7 extremitas manus ad sup̃iora
ex parte colli, 7 non resoluit vsq3 ad septimum, aut
post ip̃m, 7 ciba ip̃m sicut scis. Qd̃ si [a] [assiduatio
fiat]qtiẽs redit, tũc necessarium ẽ cauterium.

a A. assidua fiat dislocatio

De dislocatione spatule. Cap. XII.

IAm dictu3 est illd̃, 7 est de illis quo/
rum casus non accidit: 7 miran
tur ex ea tales q̃les Hipp. 7 Gal.

De dislocatione ossis parui apud hu
merum. Cap. XIII.

ACcidit qñq3 ossi paruo, qd̃ est ca/
put humeri vt separet a lo
co suo, quare accidit etiam concauitas,
sicut in dislocatione.

De cura. Cap. XIIII.

NOn op3 vt extẽdaẽ tẽsione fracti, s3
coarctet, 7 stringat cũ digitis,
7 inclinet ad locu3 suũ, 7 stringat sicut
stringit furcula cũ puluillis. Nã ipsa li
gatura itex̃ qñq3 facit ip̃m redire ad lo
cum suum violenter, 7 non curatur de illo qd̃ est de
vehementia illius ligature, 7 seruatione eius, sicut
curatur de eo in furcula.

De dislocatione cubiti. Cap. XV.

b A. iuncture

HUius [b] [mẽbri]dislocatio fit diffi
cilis, 7 fit difficilis ipsius re
ditio pp̃ vehemẽtiam ligamentox̃ cõti/
nentium ip̃m, 7 eox̃ breuitate3, 7 pp̃ su
am [c] [ꝯrietatem concauitati.] Et qñq3
accidit ei sep̃atio p̃ua. Et accidit ei dislocatio integra
in qbusdã horis. Et qñ dislocat, significat ei⁹ dislo
cationem gibbositas in latere, 7 [d] [arcuatio]in la/
tere. Et deterior eius est, qd̃ dislocat ad posteriora,
qm̃ [e] [est inobediẽtis curationis]valde. Et plima
qdem dislocatio non accidit nisi in focili inferiori, 7
est turpior, 7 fedior pp̃ illud, qd̃ accidit ei de reditio/
ne, focili v̓o sup̃iori pax̃ accidit, 7 non est cum fedi/
tate dislocationis inferioris: quoniã ipsum est vehe
mentioris cõtinuationis cum [f] [vola]7 est longin/
quius ab hoc vt remoueatur: Et non est possibile vt
dislocetur vnum duorum focilium nisi elongetur a
scd̃o [g] [elongatione aliqua.]

c A. ꝯtrarietate3 vel ꝓhibitione3 nocre

d A. concauitas

e A. ip̃a ꝯterit vl' dilaniat carnẽ

f A. lacerto

g A. Alia litera vehementer

De cura. Cap. XVI.

OPortet vt festinet ad eius cura
tionem, qm̃ ꝓperat ad
ip̃m ap̃a cal'm, prohibens a curatione:
quoniam extendere ad equãdum ipsu3
tunc, ꝑducit ad ꝑditionem: l3 itex̃ nõ sit
possibile vt equet apostemate illic existẽte. Et sep̃a/
tioni qdem parue succurrit cũ qualibet [h] [difficul/
tate, immo adiũgat volam cũ reditione eius]ad lo/
cu3 suũ. Et dislocatio cõpleta si ẽ ad anteriora, est ei
regimẽ: 7 si est ad posteriora, est ei regimẽ aliud. Et
illa que est ad añriora redit ad locũ suũ, qum ꝑcutit
vola sua humex̃ q opponit ei, ꝑcussionibus aliqb⁹
manu iam prep̃ata sicut op3, 7 adiuuat manu alte/
ra, 7 ingredit. Dislocatio v̓o ad posteriora op3 vt
extendat tensione vehemẽti, deinde ꝑcutiat eam ad
posteriora. Quod si non obedit ꝑillõ, teneãt adiu
torium, 7 brachium duo fortes, 7 liniat restaurator
manum suã] cũ oleo, 7 incipiat abstergẽdo inunge/
re cubitum cũ vehemẽtia, donec ingrediat: deinde
op3 vt stringat ipsum 7 ponat brachio [i] [suspẽsori/
um dimittẽs cubitũ angulatũ]ẽm q̃ztitatẽ quã tol/
lerat in p̃ma hora, dinde nõ cesset ꝯstringere suspen
sorium paulatim, donec constringat [k] [angulus.]

h A. cõpressione fcã cũ radice vole manus que reducit

i A. re3 q̃ ip3 suspẽdat dimittẽs cubitũ arcuatũ seu aliq̃lr flexu3

k A. arcuatio vl' ꝯstringat plicatio cubiti angulariter facta

De dislocatione iũcture rascete. Cap. XVII.

[l] [IUnctura rascete ẽ facil' dislo
catiõis, 7 difficilis
vnitionis:]nã qñ extendit extensiõe
ꝑua, 7 opponit vnũ duox̃ mẽbrox̃ al
teri, redit: s3 ei⁹ bucellatio est praua,
qm̃ illud qd̃ ꝯtinet ipsam de corp̃ibus, apostemat,
7 ꝓhibet bonitatem vnitionis. Et modus extẽsiõis
eius est, vt extẽdat vir focile ad posteriora, 7 exten/
dat restaurator volã ad ꝯrium illius p̃tis, immo ad
anteriora, 7 extendat vnũquẽq3 digitum incipiens
a pollice, 7 ꝑueniens ad minimũ: nam equat ꝑillõ,
7 redit: deinde emplastret ipsum, 7 stringat.

l A. Dislocatio iũcture rasete ẽ facil' reditiõis 7 difficil' firmationis vel stabilitatis.

De dislocatione digitox̃, 7 signis ei⁹. Cap. XVIII.

QUando dislocant digiti, inclinã
tur ad interiora: 7 appa
ret illic eminẽtia in interiorib⁹, 7 appa
ret concauitas in dorso. Et silr̃ fit in ossi
bus rascete.

De cura. Cap. XIX.

IN reditione digitox̃ a dislocatione ẽ
difficultas q̃dã: 7 non op3 vt extẽ/
dant extẽsione equali: imo o3 [m] [vt ex/
pectes sup̃ eos 7 eleues radicẽ ex manu
tua sub q̃ cadit radix eius, quã do strin
gis super eum ad inferiora, ac si tu eradices ipsum
ex loco suo, 7 tunc videbis dislocationẽ iam intras/
se, 7 rectificari.]

m A. vt ꝯstrigas eos seu teneas eos 7 eleuet ad sup̃iora digitus index man⁹ tue q̃ cadit sub eis radicẽ ap̃d id qd̃ ꝯstringit, ac si tu eradices eos, 7 tũc videbis qd̃ dislocatũ ẽ itrare 7 sonitu3 reddere

De separatione ossium rascete. Cap. XX.

OPortet vt in ea fiat qd̃ pos'e est
de eq̃tione, 7 impulsiõe
ois declinationis, 7 eminẽtie ad ꝯrium
p̃tis illius, 7 positiõe astellax̃, 7 strictu/
ra eax̃ desup̃, 7 dimittant super eã, 7 vt
ponat loco eax̃ sup̃ eam plumbum eq̃tum ꝯseruãs
locũ cum grauitate sua. Uex̃ op3 vt anteq̃3 ponat
desup̃ astella, aut plumbũ, vt emplastres cũ empla/
stro ꝯfortatiuo de illis que scis, 7 nõ moueatur.

De dislocatõe spõdiliũ, 7 sep̃atiõe eax̃. Cap. XXI.

QUando spõdiles dislocant dislo
catiõe completa, interfi
cit ꝑculdubio. Et nõ completa itex̃, qñ
remouent remotiõe p̃lima, q̃3uis sit mi
nus quã completa, est mortalis: qm̃ ꝑ/
culdubio coarctat nucham coarctatiõe forti [n] [si re
sistit, 7 non obedit.]Et si est spondilis p̃ma colli, 7
q̃ seq̃tur ea3, p̃uat animal anhelitu, 7 morit statim:
qm̃ nerui anhelitus coarctant, q̃re non faciunt op̃a
tionẽ suã. Et si est de spõdilib⁹ dorsi, 7 dislocatur ad
p̃tem interiorem, nõ est possibile vt curet: 7 est d̃ ill'.
que interficiũt velociter. Et si morat, 7 non est pos'e

n A. l3 pl[illegible] vl' aliq̃lr tardet mors 7 ñ soluat continuitatem.

tal'r q̄ ꝓhibeat anhelitum, retinet stercus, ⁊ vrinā, ⁊ interficit. Et si moraꝛ, ⁊ non coarctat nuchā coarctatiōe vehemēti, aut coarctat, ⁊ nō apat: aut sedaꝛ qȝ est cuȝ eo de apate, non est excusatio qn nocumē tuȝ ingrediaꝛ nuchā, ⁊ neruos, q sunt sub illo loco, ⁊ facit supfluitates exire inuolūtarie. Et si ē ad posteriorem, tūc nocumentū qȝ facit nuche est minus, veꝝ necessariū est nocumētum iteꝝ: ⁊ [a] ⌈coarctatio neruoꝝ que debilitat pedes, debilitat lacertos⌋ vesice, ⁊ ani: q̄re necessaria ē virtus fortis, ⁊ impulsio vehemēs, ⁊ ꝑcussio magna, que fere frāget [b] ⌈simenia⌋ ei⁹, donec redeat ad locū suuȝ: ⁊ anteq̄ȝ redeat ad locū suū, iam fracta sunt ꝑ illō eius [c] ⌈simenia.⌋ Et q̄nq̄ȝ dislocanꝛ ad duo latera, ⁊ ad supiora. Et in huius qdeȝ capli diuisionib⁹ iā locuti fuim⁹, vbi locuti fuimus d̄ gibbositate, ergo cōpleaꝛ illic. Et signū illius est, qȝ vides illic aut eminētiam in posterioribus, aut arcuationem in pectore, ac si fractū sit [d] ⌈simenium⌋ sed in ei⁹ fractura non est magnū malum. Et in dislocatiōe spōdilis, est timor mortis.

De cura. Cap. XXII.

N illa qdeȝ q̄ est ad anteriora ex dorso, spes est parua, ⁊ ꝑuus ꝓfectus est in eius curatiōe. Illa vō q̄ est ad posteriora indiget [e] ⌈cōpressiōe cum genibus, ⁊ fortitudine, sicut est opatio balneatoꝝ: ⁊ ponanꝛ sup eam⌋ cum fortitudine, aut faciat ipm iacere sup vētrem suū, ⁊ stet sup eum cū calcaneis suis, aut fricet ipm cū [f] ⌈aliobich fricatiōe asini lilfazaracti.⌋ Qȝ si res fuerit vehemētior illa, ⁊ fuerit recens, dixit Hippo. q̄ opȝ vt sumaꝛ lignū cuius lōgitudo ⁊ latitudo sit tāte q̄ȝtitatꝭ, que capiat infirmū, [g] ⌈⁊ termineꝛ ita vt sit⌋ ſm hāc mensurā ꝓpe parietem [h] ⌈extēsum⌋ ad latus parietꝭ in lōgitudine: ⁊ nō sit elōgatio eius a pariete plus q̄ȝtitate vni⁹ pedis, ⁊ ponaꝛ sup ipȝ stratus planus ad corpus infirmi, deinde balneeꝛ, ⁊ [i] ⌈applaneꝛ sup lignū, aut sup podiale⌋ sup faciem suā, deinde inuoluanꝛ sup pectus infirmi ligatur̄ ample duab⁹ vicib⁹, ⁊ eaꝝ extremitates egrediāꝛ d̄ subascellis, ⁊ liganꝛ iter duas spatulas, ⁊ liganꝛ extremitates ligaturaꝝ lataꝝ ad lignuȝ lōgum sil'e [k] ⌈mānubrio mortarij, ⁊ eleueꝛ hoc lignuȝ sup lignum positū, aut podiale:⌋ ⁊ deꝛ ministro stāti apud caput infirmi, vt teneat ipm [l] ⌈vt fiat extremitas inferior inuoluta ad⌋ aliqd, ⁊ extendaꝛ supior, que est apud caput, in hora q̄ opȝ ⁊ fiat pillud extēsio, ⁊ liganꝛ iteꝝ pedes ambo simul cū ligatura ampla alia sup genua: ⁊ supra [m] ⌈duas spat'las iteꝝ, ligādo iteꝝ loca que eleuanꝛ ex loco⌋ in q̊ aggreganꝛ due coxe cū ligamēto alio, ⁊ aggregentur extremitates hoꝝ ligamētoꝝ, ⁊ liganꝛ ad lignū aliquod sil'e manubrio mortarij, sic est lignū cui⁹ ꝑcessit narratio, ⁊ [n] ⌈eleua ipm apd̄ extremitatē ligni ꝓmi:⌋ deinde ꝑcipe ministris, vt extēdāt [o] ⌈cū hoc ligno⌋ extēsiōe q̄ fit ſm ꝯriū. Et de hoib⁹ sꝛ q faciūt hāc extēsionē cum instr̄is ⁊ sunt [p] ⌈sicut sagitte sup lignū erectū apd̄ extremitatē hui⁹ ligni magni, aut podial'. s. duas extremitates, q̄ sequunꝛ caput, ⁊ pedes: ⁊ q̄n reuoluunꝛ ille sagitte inuoluunꝛ⌋ cū eis ligature q̄ extēdunꝛ. Et oȝ vt q̄n fit extēsio [q] ⌈impulsio fiat apud⌋ gibbositatē cū radice volaꝝ manuū. Qȝ si fuerit nobis necesse sedere sup ipsum, faciem⁹ illud, ⁊ non timebimus aliqd. Et si non eq̄tur spondilis cum istis rebus, ⁊ infirmus fuerit tollerās cōpressionem, tunc opȝ vt cōcaueꝛ fouea in pariete, q est ꝓpinqu⁹ [r] ⌈cum⌋ lōgitudine silis cānali [s] ⌈recipiens gibbositatē cum mēsura que sit longitudo fouee⌋ q̄ȝtitas vnius brachij: ⁊ non sit altior spondili infirmi, neq̄ȝ inferior ea ꝑlimum: immo opȝ vt iā primum sit facta. Veꝝ ad hāc egritudinē ad quā diximus in ꝓncipio, vt sit lignuȝ positū ꝓpe parietē, deinde sumaꝛ tabula eq̄lis mēsure, ⁊ ponaꝛ vna extremitatum ei⁹ in foueā, que est in pariete, ⁊ ponaꝛ medium [t] ⌈loci q ꝯsequiꝛ ex ea⌋ sup gibbositatē. deinde impellaꝛ extremitas ei⁹ alia inferi⁹, donec videas q̄ spōdilis iam equata est eq̄tione manifesta. Et Hip. qdeȝ iā dixit q̄ [u] ⌈ꝯcauatio⌋ sola absq̄ȝ tabula rectificat hāc rē. Et dixit iteꝝ, q̄ cōpressio cuȝ tabula sola facit illud. Qȝ si illō est veꝝ, tūc nō est [x] ⌈possibile⌋ vt administreꝛ extēsio quā dixim⁹ [y] †⌈ ⌋in ꝓncipio spēi, que noiaꝛ sepatio spōdiliū ad anteriora absq̄ȝ cōpressiōe. Et opȝ post eq̄tionē vt administres tabulā de ligno, cui⁹ latitudo sit q̄ȝtitas trium digitoꝝ, ⁊ ei⁹ lōgitudo q̄ȝtitas que cōprehēdit gibbositatē, ⁊ qȝdā [z] ⌈ꝑtis sani⌋ ⁊ iuoluanꝛ sup eā pāni linei, aut stupa incisa vt non sit dura, ⁊ ponaꝛ sup [⁊] ⌈gibbositatē,⌋ ⁊ ligeꝛ cum ligamēto qȝ est necessariū: ⁊ administreꝛ infirmo cib⁹ subtil'. Et si remāserit post illud residuū ex gibbositate, tūc opȝ administraꝛ curationē que fit cū medicinis, q̄ mollificāt, ⁊ leniūt cū administratiōe tabule, quā narrauimus ꝑpe lōgo. Et qdā hoies administrāt tabulā de plumbo. Et si dislocaꝛ ad vnū duoꝝ lateꝝ, eq̄tur cū astella, aut astellis duabus, ⁊ stringiꝛ. In fcā vō ex hoc in collo ad posteriora, ⁊ est illa que curaꝛ, opȝ vt resupineꝛ infirm⁹, deinde extēdaꝛ caput ei⁹ ad supiora cū facilitate, ⁊ equeꝛ spōdilis ei⁹ cū cōpressione, ⁊ abstersiōe: ⁊ q̄n equaꝛ ponaꝛ sup eā empl'm ꝯfortatiuū, ⁊ vela sup ipm cū pānis, ⁊ stringe d̄sup astellam cū mensura colli, ⁊ lōgitudine ei⁹, ⁊ liga eā ad caput ⁊ [ꝯ] ⌈adiutoriū⌋, ita vt nō cadat ligamētuȝ ad guttur, ⁊ soluatur in numero dieꝝ, ⁊ ponantur fila cum qbus stringis ſm formā vittaꝝ, ex marginib⁹ pānorum, quoniā illa que rotundanꝛ ledunt.

De dislocatione alhosos. i. iuncture ossis caude. Cap. XXIII.

ALhosos q̄n dislocaꝛ, tunc illō sciꝛ sēsu. Sȝ ⁊ magnitudinē dislocationis scies ꝑ sensuȝ iteꝝ: ⁊ q̄ eger nō expādit pedeȝ, neq̄ȝ in loco dislocatiōis neq̄ȝ apd̄ genu, imo est plicatio genu ei laboriosior. Regimen vō illi⁹ est q̄m qum vis eq̄re illō, oȝ vt intromittas mediū digitū in anuȝ vsq̄ȝ q̊ opponaꝛ loco, d̄inde ꝓme cū eo ad supiora cū fortitudine, ⁊ obserua cū manu tua alia locū alhosos, dōec eq̄s ipȝ, deinde empl'a ipm, ⁊ stringe: ⁊ eger minoret cibū, ⁊ [ꝫ] ⌈minorabiꝛ⌋ egestio: ⁊ sumat cū hoc qȝ lēiat nāȝ.

De dislocatione anche. Cap. XXIIII.

Ore quādoq̄ȝ accidit sil'e ei qȝ accidit adiutorio de dislocatiōe ad inferiora, sic mollificare. Et non est possibile si dislocatur coxa, vt expandatur pes, neq̄ȝ iuxta dislocatiōem, neq̄ȝ apd̄ genu: immo est illud in genu magis prauū. Et eius quidem dislocatio quādoq̄ȝ fit ad interiora: ⁊ quandoq̄ȝ fit ad exteriora. Verū plurimum dislocationis eius est ad exteriora: ⁊ minoraꝛ eius dislocatio ad interiora, Et dislocatur iteruȝ ad anteriora, ⁊ ad posteriora, ⁊ per illas easdeȝ cās. Et quādo accidit in dispositiōe ꝑtus [a] ⌈strictura sup embryonē, qȝ dislocaꝛ ille pes, tunc facit eū hr̄e crus minutū⌋ deficiēs a delatione corporis, quare debilitaꝛ, ⁊ non [b] ⌈corrumpitur.⌋

De signis. Cap. XXV.

ECcidit ex dislocatione anche ad interiora, vt videas pedeȝ

a A. debilitatio neruoꝝ q sꝛ inferi⁹ q̄re debilitāꝛ pedes ⁊ debilitantur lacerti
b A. senasene
c A. senasene
d A. senasene
e A. vt genib⁹ teneanꝛ vl' amplectenꝛ sic opanꝛ balneatores, et onerent vel aggrauent sup eū
f A. algiuich cū fortitudie fricatiōe vl' ꝯpressiōe quā faciūt pistores lel farzādache
g A. aut fiat tabula aut capsa
h A. extensa
i A. extēdaꝛ ifirm⁹ sup lignū p̄dictū aut sup fūdū capse p̄dicte ⁊ extendatur
k A. manubrio seu pistello mortarij, ⁊ stet hoc lignū sup terram stās apd̄ extrēitateȝ ligni sup̄dci situati i loco suo aut apd̄ extrēitatē capse p̄dicte
l A. ita vt sit extremitas iferior firmata super
m A. duos calcaneos ⁊ iteꝝ ligēꝛ loca q̄ eleuanꝛ ex loco vl' q̄ sunt supra locum
n A. stet ipȝ apd̄ extrēitateȝ ligni vl' capse supradicte q̄ vicinaꝛ pedib⁹ ifirmi sic posuimus in ligno primo
o A. hoc lignuȝ
p A. baculi qui voluunꝛ sup lignū stans vl' erectū apd̄ extrēitates ligni magni supradci aut capse supradcē. s. apd̄ extrēitates q̄ sꝛ iux̄ pedes et caput, ⁊ q̄n reuoluunꝛ illi baculi reuoluunꝛ
q A. ei⁹ sic vt ipellāꝛ spōdilia gibbosa vl' faciētia
r A. in
s A. opposito gibbositati cū mēsura ⁊ sit q̄ȝtitas fouee vl' canalis.
t A. eius
v A. extensio
x A. malum
y †A. hic
z A. Alia litera ⁊ qȝdā spondile sanum
⁊ A. spondilia
ꝯ A. pectus
ꝫ A. minoretur
a A. aut scissiōe vētris mīris mortue a q̄ extrahitur embrio vn̄ efficiꝛ ille pes hn̄s crus subtile
b A. crescit vl' nō fortificatur

dislocatū longiorē altero, ꝛ genu eminentius, ꝛ nō potest duplicare pedem suum apud inguez inflatū, apatum, qm̄ caput coxe iā intrauit in ipz. Et si dislocatur ad exteriora, abbreuiaꝛ pes, ꝛ appet in inguine profunditas, et accidit in eo quod opponitur ei a posterioribus eminentia, ꝛ inflatio, ꝛ genu est quasi ipsum sit submersum ad interiora. Et si dislocaꝛ ad anteriora pes est longior: ꝛ est possibile infirmo vt expandat crus suū, ꝛ nō sit ei possibile: vt plicet ipsum nisi cum dolore, ꝛ non pparaꝛ ei deambulatio penitus, ꝛ si vult ambulare ambulat sup calcaneū: ꝛ accidit ei multotiens ex hoc vt apetur inguē eius, ꝛ retineatur eius vrina. Et si dislocaꝛ ad posteriora abbreuiaꝛ pes eius, ꝛ fit sup eū expansio difficil',[a] †⌈

a †A. ꝛ cōstrictio sꝛ vex quoqꝫ plicaꝛ crus cū plicatiōe coxe ad inguina

⌋ꝛ appet in ipsius inguine mollificatio, ꝛ est caput coxe decliue ad [b] ⌈obliquationē.⌋

b A. albafagi.

¶ De cura. Cap. XXVI.

Oportet vt ad curādum sit festinatio. nā si non redit velociter, fortasse effundenꝛ ad eā humiditates, ꝛ putrefiēt, ꝛ pducent ad corruptionem mēbri totius, ꝛ seqtur illud de timore id qđ scis. Regimen vō dislocationis coxe ad inferiora, est vt extēdas pedē, deinde fac eū redire cum vehementia postqꝫ moueris cū dextra ꝛ sinistra, donec opponaꝛ ei ad qđ redit,[c] †⌈

c †A. ꝛ accipiaꝛ fascia fortis aut cingulum latuz

⌋ꝛ pone pedi q̄si stafā, ꝛ stringe sup crus, deinde stringe sup coxaz, ꝛ super genu strictura que seruet eā, deinde suspēdaꝛ ex humero suspēsione, ne sit possibile cruri cū hoc vt extendaꝛ. Quādo vō dislocaꝛ ad interiora, tūc pcipiꝛ vt[d] ⌈flectat genua⌋ꝛ teneat eum hō fortis ex latere emūctorio, ꝛ capiat restaurator manu sua caput coxe apđ genu, ꝛ trahat ipsuz ad interiora, ita vt impellat extremitatē aliā, ꝛ impellat ipm impulsiōe tēdēte ad supiora, ꝛ exteriora. Et si adiuuat euz ali⁹ ab extremitate alia, ex ꝯrio motus ei⁹, ꝛ iā ligauit eā cū vitta, aut cum fune, erit bene: deinde ligeꝛ cū ligamento. Uex qn̄ dislocaꝛ ad exteriora opz tunc, vt[e] ⌈firmet⌋restaurator extremitatē coxe q̄ est apud genu, ꝛ moueat eā ex ꝯrio motus predicti, ꝛ sit ali⁹ tenens ab extremitate alia mouens eā ex ꝯrio motus pmi, ꝛ iā ligauit vittā, aut funez. Et in illa q̄ est ex illo ad anteriora, aut posteriora, stringat restaurator radicē coxe cū ligatura lata, ꝛ capiat super humeruz ad ptem que opz fm declinationem dislocatiōis, ꝛ accipiāt viri duas extremitates ligature ample, deinde extendāt eā omnes simul extensione q̄ suspendāt infirmum in aere. Et cum hmōi iterū est possibile vt redeāt modi predicti ad rectificatiōez: ꝛ medicāt eā quādoqꝫ cum [f] ⌈thibrē.⌋ ꝛ modus illius est fm q̄ retulit de eo qdam eorum, ꝛ bene egit: inqt, opz vt caues foueaz longā in ligno toto similē [g] ⌈aque ductibus⌋ꝛ non sit longitudo fouee, ꝛ pfunditas ei⁹ plus q̄ztitate [h] ⌈trium⌋digitorum, ꝛ non sit[i] ⌈longitudo⌋eorum ad inuicem plus q̄tuor digitis, ꝛ ponaꝛ extremitas [k] ⌈althibrem⌋in ptem illius fouee [l] ⌈et sustentent cū eo⌋ꝛ sit impulsio eius ad ptem ad quā opz impellere, ꝛ opz vt [m] ⌈sustentenꝛ⌋in medio ligni magni [n] ⌈aut podialis⌋lignum aliud erectum, cui⁹ longitudo sit q̄ztitas vnius pedis, ꝛ grossitudo ei⁹ q̄ztitas manubrij fossorij. vt qn̄ resupinat [o] ⌈sup dorsum reuoluaꝛ hoc lignū in eo qđ est inter albahafegi ꝛ caput coxe qm̄ phibet seq illud qđ extēdit ipm a pte pedum, lz illud itex multotiens indigeat extēsione que fit a supioribus.⌋Et cuz hoc[p] †⌈ ⌋ qū corpus impelliꝛ ad inferiora impellit hoc lignū

e A. capiat firmiter

f A. albiram

g A. canali

h A. quatuor

i A. elongatio

k A. albiram

l A. cū q̄ sustentatur seu firmaꝛ

m A. figatur

n A. hūtis foueas predictas

o A. eger sup dorsū, sit hoc lignū stās inter albafagi ꝛ caput coxe circa qđ lignuz infirm⁹ i gir vertꝛ, qm̄ tale ligna p̄hib; corp⁹ ifi. mi ne seqꝛ extēsiōez q̄ fit i ptib⁹ pedū ipi⁹ ꝛ fm plimū n̄ idiget extēsiōe q̄ fit ad supiora lz qn̄z fiat illā ēt

p †A. quoniam

caput anche ad exteriora: ꝛ opz vt sit[q] ⌈manus⌋ad inferiora fm modū quē dixim⁹ ante hoc, pcipue ex pede. Qđ si caput coxe non ingrediꝛ p hanc speciē curationis, tūc opz vt auferaꝛ lignū erectū sustentatum, ꝛ vt figanꝛ duo ligna alia [r] ⌈sup duo domicilia⌋loci illi⁹ ligni. s. in omni latere eius lignū, vt sint sicut postes porte, ꝛ nō sit vnūqđqꝫ eorum minus pede, deinde eqtet sup ea lignū aliud, sicut eqtat lignū scale, vt sit figura [s] ⌈sex⌋lignorum silis lr̄e, que nominaꝛ grece [t] ⌈bitaneu:⌋hec. n. figura fit qum poniꝛ lignum [u] ⌈trinū⌋in medio inferius duob⁹ extremis parūp: deinde oz vt resupineꝛ infirm⁹ sup latus sanum, ꝛ extēdat coxā sanā in eo, qđ est inter hos duos postes, sub ligno qđ est sile gdui scale, ꝛ ponaꝛ coxa infirma sup hunc postē, vt sit caput coxe eqtās sup ipm, postqꝫ expāsi fuerint sup postes pāni plicati plicatione plima, vt non ledat postis coxā, postea sumaꝛ lignū aliud eq̄lis latitudinis, cui⁹ longitudo sit tāte q̄ztitatis q̄ cōprehēdat ex capite coxe vsqꝫ ad locū calcanei, ꝛ ponaꝛ in lōgitudine sb coxa ab interiori pte vt retineat caput coxe ad calcaneū.[x] †⌈

q A. extensio

r A. a latere

s A. trium

t A. itha

v A. tertium

x A. vel claniculam calcanei

⌋ꝛ ligeꝛ cū eo, deinde administreꝛ[y] †⌈ ⌋ in gibbositate.[z] ⌈Uex⌋fm q̄ diximus in eo qđ pcessit,[ꝛ] †⌈ ⌋opz tūc vt extēdaꝛ crus ad inferiora cū ligno ligato cū eo, vt redeat caput coxe ad locū suū cū hac extēsione vehemēti. Et est itex modus ali⁹ cum quo ingrediꝛ caput coxe absqꝫ extēsione infirmi sup lignū: ꝛ est modus, quē laudat Hip. ꝛ ille existimat q̄ oz vt ligenꝛ man⁹ infirmi simul cū ligamēto lato, leni: ꝛ ligenꝛ pedes ei⁹ ambo cū ligamento lato, forti, leni, sup duos calcaneos, ꝛ super duo genua: ꝛ sit longitudo cuiusqꝫ eorum a ꝯpari suo q̄ztitas q̄tuor digitorum: ꝛ sit crus infirmū extēsum plus altero q̄ztitate duorum digitorum, ꝛ suspendaꝛ infirmus sup caput, ꝛ sit elongatio ei⁹ a terra q̄ztitas duorum cubitorum, deinde[ꝯ] ⌈currat adolescēs hn̄s expiētiam puber⌋cuz brachijs suis [x] ⌈ꝛ exhat⌋coxā infirmaz in grossiore loco eius vbi est caput coxe itex, ꝛ suspendatur cum infirmo subito: nā iunctura cum factum fuerit illđ [a] ⌈cum ea⌋ingrediēꝛ ad locū cū [b] ⌈quolibet studio.⌋Et iste qdem modus est facilior alijs, qm̄ non indiget opatione plima. Uex plures medicātium non bene opantur in eo, qm̄ ipsi spnunt euz ppter suā facilitatē. Et si fit dislocatio coxe ad exteriora, tunc opz vt extēdaꝛ infirm⁹ fm q̄ dixim⁹ cuz [c] ⌈hac ligatura q̄ est sup albahafegi iguinis⌋ꝛ furculā fz q̄ dixim⁹, deinde est necessariū medicāti, vt [d] ⌈euellet cum thibrē⌋de foris ad interiora, postqꝫ posuerit extremitatē [e] ⌈thibrez in aliqua pte fouee quā diximus vt stringat⌋sup eaz. Et sint aliq ministrorum ex pte coxe sane, impellētes itex, ꝛ opponaꝛ ipulsio, vt nō ipellaꝛ plimū. Et qum dislocatio ē ad an̄riora, tūc oz vt extēdaꝛ infirm⁹, dinde ponat vir fortꝭ radicē vole man⁹ sue dxtre sup iguē ifirmi, ꝛ coarctet ipz cū mān altera, ꝛ ipse cū h̄ ponat coarctatiōez extēsaz ad iferiora ad ptē genu. Et qn̄ dislocatio ē ad posteriora, tūc nō oz vt extēdaꝛ ifirm⁹ ad iferiora, eleuat⁹ sup terrā, imo oz vt sit posit⁹ sup aliqd durum, sic oz,[f] ⌈vt⌋sit itex qn̄ sepaꝛ ancha ei⁹ ad exteriora, sicut dixi in gibbositate: oz ḡ vt extēdaꝛ infirmus sup lignū, aut podiale sup faciē suā, ꝛ sint ligamēta stricta nō sup coxā, imo sup cr⁹ sic dixim⁹ nup. Et opz itex administrare cōpressionē cum tabula, ꝛ sup[g] ⌈albahafegi⌋ꝛ locū ad quē egrediꝛ iūctura. Hic est fmo nr̄ in spēbus dislocatiōis, q̄ accidit anche ex cā manifesta an̄cedēte illđ: vex q̄ quoqꝫ dislocaꝛ coxa pp multitudinez humiditatꝭ accn̄tꝭ ei, sicut

y †A. extēsio aut cū ligno qđ ē sile pistello mortarij fm q̄ administraꝛ

z A. aut

ꝛ †A. et

ꝯ A. amplectaꝛ fuitor hn̄s expiētiā iuuenis fortꝭ

x —— A.

a —— A.

b A. adiutorio trahētis ad inferiora

c A. tēsione ligature que est sup alafagi ꝛ super inguina

d A. ipellat cum albiram

e A. albirā i aliq ex foueis q̄s diximus vt firmetur vel substentetur

f A. aut

g A. albafagi et super nates

dislocat̄ spatula, opꝫ tūc vt administret̄ cauteriū, sicut diximꝰ in loco, in quo diximus hoc cauterium.

De dislocatione genu. Cap.XXVII.

Genu est velocis dislocationis: forsitasse.n. dislocatur absqꝫ cā p̄ter deambulationē velocem, aut lubricat parum: sicut carnal' multotiēs dislocatur absqꝫ cā p̄ter saltum. Et genu qdē dislocat̄ ad oēm ptē, nisi ad añriorez pp rotulā, ⁊ adiutoriū eiꝰ.

De cura. Cap.XXVIII.

Sedeat infirmꝰ sup sedez ppinquā terre, ⁊ eleuent̄ pedes eiꝰ parump, deinde extēdat vir fortꝭ manū suā desup ⁊ ō subtꝰ extēsiōe forti, ⁊ reducat restaurator iuncturā ad dispōnē suā fm iudiciū dislocationis vniuersalis, ⁊ liget eam.

De dislocatione areffatu, ⁊ est rotula genu. Cap.XXIX.

Quando accidit ei dislocatio, oꝫ vt pes plane ponat̄ i terra, ⁊ reducat̄ rotula: dinde impleat̄ curuatura geniculi pānis phibētibꝰ a duplicatione, ⁊ ponant̄ desup astelle resistētes ei in pte ad quā declinat. Quꝫ ḡ restringit̄, ⁊ adheret, non duplicet̄ genu cum festinatione, sꝫ paulatim, donec alleuietur.

De dislocatione iuncture tali apud [a] ⌈calcaneum.⌋ Cap.XXX.

Dislocat̄ [b] ⌈calcaneꝰ⌋ indiget ḡ, si dislocatur, extēsione forti, ⁊ curatiōe vehemēti, ⁊ impulsiōe cū fortitudine vt redeat. Deinde opꝫ vt dimittat deambulationē circiter.xl.dies, vt non dislocet̄ scdo. In sepatione v̄o pauca sufficit q̄libꝫ extēsio, deinde reducat̄. Et qñ cōplete dislocat̄, tūc oꝫ [c] †⌈ ⌋ vt reducat̄ sꝫ q̄ dicūt antiq: inqunt, oꝫ vt extēdat̄ infirmꝰ sup dorsum suū sup terrā, ⁊ [d] ⌈ab eo qd̄ est inter coxas eiꝰ apud alahafegi sit paxillꝰ lōgus⌋ intrās in pfūditatē terre, nō pmittēs corpꝰ eiꝰ moueri, qum [e] ⌈pcedit pes⌋ eiꝰ ad inferiora: immo opꝫ vt figat̄ iste paxillꝰ añqꝫ resupinetur ifirmꝰ. Qd̄ si pñs tibi fuerit lignū magnū [f] †⌈ ⌋ si cuiꝰ medio [g] ⌈diximꝰ eē⌋ aliđ lignū fixū, tūc oportebit vt fiat extēsio sup h̄ lignū: ⁊ opꝫ vt sit minister tenēs coxā, ⁊ extēdēs eā, ⁊ minister aliꝰ extēdēs pedē, aut māibꝰ suis, aut ligamēto fm ɔ̄riū extēsionis ministri pmi, ⁊ eq̄t medicꝰ manu sepationē, ⁊ teneat mīster aliꝰ pedē aliū ad inferiora: Et oꝫ post eq̄tiōez vt liget̄ ligamētis fortibꝰ, ⁊ vadat cuꝫ pte ligamēti ad pectinē pedis, ⁊ cū pte eiꝰ ad [h] ⌈calcaneū,⌋ ⁊ liget̄ illic. Et oꝫ vt caueat̄ ex neruis, q̄ sꝫ supra talū posteriꝰ, vt non sit sup eos ligatura vehemēs, ⁊ vt phibeat̄ ifirmꝰ a deambulatiōe.xl.diebꝰ: ⁊ isti si conant̄ ambulare [i] ⌈añ, nō sanant̄ fm ɔplemētū, ⁊ dissoluit̄⌋ in eis mēbꝝ, ⁊ corrūpit̄ curatio. Qd̄ si sepat̄ oꝫ tali ex saltu: nā illđ accidit multotiēs aut accidat huic mēbro apa cal'm, opꝫ tūc vt ppetur hoc membꝝ cū resupinatione infirmi sup faciē suā, ⁊ extensione mēbri, ⁊ eq̄tiōe eiꝰ, ⁊ cū embrocis q̄ sedant apata calida, ⁊ administratione ligamētorum fortiū, ⁊ vt qescat infirmus, ⁊ non moueat̄ donec rectificet̄ membꝝ integre: Et ligatura quidē [k] ⌈tali⌋ opꝫ vt sit [l] ⌈ad⌋ digitos, ⁊ dimittat̄ [m] ⌈talus⌋ aptꝰ.

De dislocatiōe ossis pedis. C.XXXI.

Huius regimē est primū regimini dislocatiōis ossis [n] ⌈calcāei,⌋ ⁊ fortasse sufficꝫ vt eq̄s ita, vt [o] ⌈calces⌋ cū pede tuo sup ipꝫ pāno exñte iter ea, donec eq̄t̄: dinde empl'a, ⁊ stringe fm modū quē scis.

Tractatus.ij. de radicibus vl'ibus in fractura.

Sermo vniuersalis in fractura. Cap.I.

Fractura ē solutio ɔtinuitatꝭ ppria ossibus. Et accidit qñqꝫ [p] ⌈sparsa: ⁊ qñqꝫ non est sparsa, ⁊ qñqꝫ accidit eq̄lis, ⁊ quādoqꝫ accidit scissa⌋. Et eq̄lis qñqꝫ accidit in latitudine: ⁊ qñqꝫ accidit in longitudine: Et cadens in latitudine quādoqꝫ accidit [q] ⌈diuisa, ⁊ qñqꝫ accidit nō diuisa. Et cadēs in lōgitudine est diuisio ⁊ alcasim q̄ nō accidit sepata.⌋ Et qdā noiauerunt spēs fracture noibus suis, dicētes fracturā magnā incedētē in latitudine ⁊ pfunditate [r] ⌈raphanalē⌋ ⁊ astalē, ⁊ arūdinalē, Et dicētes incedentem in longitudine fracturā linealē. Et dicētes incedētem in latitudine cū longitudine, lunalē, ⁊ nerualē. Et illa q̄ est puaꝝ ptium [s] ⌈vnā sauchiez, ⁊ alieruſiē cuꝫ albuberien.⌋ Et qñ fractura cōplet̄, non est pol'e vt remaneāt duo ossa, fm q̄ necesse est inter ea de oppositiōe fm pparationē ɔtinuitatꝭ nālis, immo sepant̄ necessario ab oppōne. Et sil'r sepatio faciēs accidere pūcturā necessario in eo qd̄ ɔtinet̄ de velaminibꝰ, ⁊ carne: [t] ⌈q̄re accidit dolor sequēs eā. Et qñ est eq̄tio⌋ rotūda sine frustis [u] ⌈conuertit̄⌋ mēbrum cuꝫ facilitate. Et vt declinet fractura ad exteriora fm q̄ dixit Hip. meliꝰ est q̄ꝫ vt declinet ad interiora qm̄ illud qd̄ occurrit ei de neruis illic est plus, q̄re ledit. Et qñ cadit fractura apud iuncturā, ⁊ [x] †⌈

⌋ restaurat̄, remāet motꝰ difficil' pp duritiē, ⁊ [y] ⌈rasbadij qd̄ accidit idiget spatio donec ɔ̄claret̄.⌋ Et illđ qdē prauiꝰ accidit in iūcturis ossiū puoꝝ, Et ō illo iteꝝ ē, vbi ē iūctura in creatiōe strictior, sic est iūctura [z] ⌈cauille.⌋ Et fractura prauioris incarnatiōis ⁊ vnitiōis est illa, que est fm rotūditatē: dinde illa q̄ declinat: non.n. adheret nisi sup ipm plonget̄ ligatura hñs fabricationē mirabilē tpe lōgissimo: ⁊ sumat ex cibis, ⁊ medicinis: [⁊] ⌈et ex eo qd̄ mittit sanguinē ad illā ptē⌋ fm q̄ dicemꝰ. Et deterior fractura ossiū ē ad interiora, nō ad exteriora fm q̄ dr̄. Et qd̄ dr̄ de incisiōe medulle, ⁊ interficit, ē intētio cui nō est vtilitas: medulla.n. hꝫ lenitatē ⁊ viscositatē, ⁊ nō icidit̄. Et qñqꝫ accñt cū fractura accñtia, sicut vulnera, ⁊ fluxꝰ sanguinis, ⁊ apa, ⁊ attritio eiꝰ qd̄ circūdat eā ex carne, q̄ si nō [?] ⌈ppet̄⌋ cū phibitiōe putrefactionis, aut scalpellet̄, accidet ex eo corrosio. Et locꝰ qdē fracture magnoꝝ scit̄ p dolorē, ⁊ p [ꝝ] ⌈casum.⌋ Fracture v̄o pueroꝝ puorꝫ appent p dolorē, ⁊ apa [a] ⌈nā in ipsis accñt pl'a iudicia restauratiōis: Et qñ ista ossa redeūt⌋ ad sitꝰ suos pol'e est in infantibꝰ, ⁊ q sunt eis primi vt [b] ⌈restauret̄ ei villus⌋ vtutꝭ prime in eis. in etate v̄o adolescētie, ⁊ que est pꝰ ipaꝫ, nō restaurat̄: immo currit sup eā icarnatio ex mā cartilaginosa ɔiūgēs iter duo ossa de gñe eiꝰ, qd̄ fac̄ currere [c] ⌈erariꝰ de duobꝰ plūbi⌋ sup ɔtinuatiōez eris, ⁊ alioꝝ. Et ossa magis inobediētia ad restauratiōez faciēdā est adiutoriū, dinde brachiū. Amplius furcula qñ frāgit̄ ad interiora, praua fit eiꝰ cura. Et fractura fedior in duobꝰ focilibꝰ ē fractura focil' iferioris eoꝝ, sic dem̄ ē in dislocatiōe. Res āt coxe, ⁊ cruris ē facilior, qm̄ restauratio nō phibet ea a dilatiōe. Et mēbra qdē diuersificāt̄ in spatio restauratōis, v̄.g. qm̄ nasus restaurat̄ sꝫ q̄ in eo qd̄ approxiat a.xxx. dr̄, i.x. ⁊ costa i.xx. ⁊ vlna in eo qd̄ approxiat a.xxx. vsqꝫ ad.xl. ⁊ coxa i.l. ⁊ fortasse extēdit̄ sl'ōge, dōec re/

a A. clauiculam

b A. alchab

c †A si ē dislocatio vehemēs nō obediens

d A. figat̄ iter coxas eiꝰ apđ albafagi paxillꝰ lōgꝰ seu baculus longus fortis

e A. trahuntur pedes

f †A. ɔcauatum qd̄ diximus

g A. sit

h A. clauiculam calcanei

i A. añqꝫ sanent̄ fm ɔplementuꝫ recidiuāt vel iterum dislocatur

k A. clauicule

l A. versus

m A. calcaneus

n A. vole manꝰ

o A. vel premas

p A. q̄dā ex eis separās ptes ossis adiuicē sepatione totali ⁊ noiat̄ qñ ptes eiꝰ fuerint valđ pue cōtritio. Et qñqꝫ accidit ñ sepans ptes ossis adinuicē sepatiōe totali. ⁊ q̄ nō ē sepārās ptes ossis ad inuicez sepatiōe totali qñqꝫ accidit eq̄lis ⁊ qñqꝫ accidit rāificata

q A. total'r diuidēs vl' sepans, ⁊ qñqꝫ ñ total'r diuidēs. ⁊ cadens in lōgitudine q̄ est alsedha ⁊ alchasem nō cadit total'r diuidens

r A. Alia litera raphali

s A. noiat̄ alsuichi ⁊ algiersiet alhauari.

t A. ⁊ dolor ad quē seq̄t̄ apa. et qñ ē fractura totaliter diuidēs

v A. restauratur

x †A. fracti sꝫ mā giues q̄ sꝫ supernocrā ossiū, ⁊ super ɔcauitatem ipoꝝ i q̄ recipit̄ bucellatio seu additamētū iūcture efficit iunctura illa ppata ad dislocationē. Et quādo cadit fractura apđ iūcturam ⁊

y A. rosbot seu carnē callosaꝫ q̄ indiget tēpore donec leniat̄

z A. clauicule

⁊ A. q̄ pparāt sanguinē ad illā rē

? A. regatur

ꝝ A. aductū cāp fracture ⁊ p tactum manuum

a A. ⁊ rubedinē Capl'ꝫ iudiciare stauratiōis ⁊ etꝰ ɔrij. Ossa fracta qñ redeūt ad loca sua vel

b A. restaurent pp remanentia

c A. faber de plūbo

ſtaurať coxa vſq; ad mēſes tres, aut q̈tuoꝛ: ⁊ qꝺ̃ eſt ſupꝛa hoc. Et vt ꝺ̃clinet mēbꝝ in [a] [firmatione] re/ſtauratiōis ad vētrē eiꝰ, meliꝰ ē, q̈ꝫ vt ꝺ̃clinet ad ꝺoꝛſu; ipiꝰ, qm̄ fit ꝺ̃clinatio eiꝰ in latē [b] [vrine.] Et cāe ꝓp q̃s nō reſtaurať os, ſť m̄ltitudo embꝛocatōis aq̄: ⁊ m̄ltitudo ſoł̄onis ligamētoꝝ, ⁊ ligatiōis eoꝝ: aut feſtinatio in motu: aut paucitas ſāguinis abſolute: aut paucitas ſāguinis viſcoſi in coꝛpe: ⁊ ꝓp illꝺ̃ mi/noꝛať reſtauratio fracture colericoꝝ, ⁊ ꝯualeſcenti um. Et ꝺe illis q̄ ſignt reſtaurationē eſt appꝛitio ſan/guinis, q vř q̄n ipſe ſit ſupfluitas, quā expellit nā ex multitudine ſua, cum ſtudio ad fracturam.

¶ De radicibꝰ reſtauratiōis, ⁊ ligature. Cap. II.

Reſtauratōis baſis ē extēſio mēbꝛi cū q̄ꝫtita te q̄ oꝫ: Nā additio i ea ſpaſmat, ⁊ leſio nē facit, ⁊ ꝓueniūt ex ea febꝛes, ⁊ q̄nq; accidit ex ea mollificatio. Et illꝺ̃ q̄dē in coꝛpibꝰ hūidis ē minoꝛ] nocumēti ꝓp obediētiā eo/rū ad extēſionē. Et ꝺiminutio eiꝰ ꝓhibet bonitateꝫ ꝯſolidatiōis, ⁊ oꝛdis, ⁊ [c] [qꝺ̃] i ꝺiſlocatiōe, ⁊ fractu ra ē eq̄le. Qꝺ̃ ğ extēdiť ſm̄ mōu; q oꝫ, ē vbi fit occu patio cū ꝑpatiōe ꝺuoꝝ oſſiū ſm̄ rectitudinē, ⁊ poſi/tionē pł̄uilloꝝ, ⁊ ligamētoꝝ ſm̄ ꝙ oꝫ, ⁊ coopire ea aſtellis, ⁊ coopire aſtellas ligamētꝭ. Et oꝫ vt q̄eſcat mēbꝝ q̈ꝫtū ē poł̄e, niſi q̄nq; ſꝫ q̈ꝫtitatē quā tollerat, qū nō fuerit nocumētū ⁊ apa, vt non moriať nā mē bꝛi. Et oꝫ vt caueať ꝺoloꝛatio vehemēs apꝺ̃ extēſio nē, ⁊ ſtricturā in fractura, ⁊ ꝺiſlocatiōe ſił̄. Et [d] [ſił̄r illꝺ̃ qꝺ̃] accidit ex ſtrictura vehemēti, ⁊ tardatione ſoł̄onis [e] [qm̄ illꝺ̃ ꝑduč ad h̄] vt moriať illꝺ̃ mēbꝝ, ⁊ putrefiat, ⁊ fit nečiu; abſcindē ipꝫ. Et intētio i pꝛi/mo reſtauratiōis ē, vt eueīat alroſ both in eis, q̄ nō ſť ſič oſſa capitꝭ: nā ſup ea nō oriť alroſ both: q̄re oꝫ vt ꝑpeť ita, vt nō eueniat [f] [†] ſiccū, neq; paucū [g] [⁊ iteꝝ] groſſu; plimū ꝑtrāſiēs mēſurā. Et [h] [ꝺ̃ ſicco ē ꝙ magnitudo] eiꝰ ꝺiuerſificať ſꝫ mēbꝝ, ⁊ q̈ꝫtitatē fracture, in magnitudie ſua, aut m̄ltitudi ne ipiꝰ: aut i ꝯ̃ꝛijs āboꝝ. Et tu q̄dē ſcies in [i] [ꝺiminu tiōe qꝺ̃ oꝫ fieri i illo q̄n] apꝺ̃ remēoꝛatiōeꝫ ciboꝝ, ⁊ apꝺ̃ remēoꝛatōeꝫ fractuř. Et oꝫ qū accidit alroſ bot vt ꝓhibeať a motibꝰ ꝯ̄pmētibꝰ, ⁊ coitu, ⁊ ira, ⁊ ira/cūdia qm̄ [k] [adurūt ſāguinē, ⁊ fugit locū cał̄ꝫ, ⁊ ſan guis q̄rit] ſr̄m. Et adiuuať cū empł̄s foꝛtibꝰ, ſtipti/cis, i qbꝰ ē calitas q̄dā, ⁊ glutiatio: ⁊ ponāť in eis q̄ ſť ſič [l] [†] nux cupſſi, ⁊ ꝺꝛagagātū, ⁊ medicine q̄ ſť ad rupturā. Et q̄n accidit fracture vt nō reſtau/reť reſtauratiōe ꝺ̃ q̄ curať, tūc fiat i ea q̄ꝺdā ſił̄e fri/catiōi i vlceribꝰ q̄ nō ſanāť, ⁊ ē vt fricež vtriſq; māi/bꝰ ꝺōec auferať viſcoſitas vił̄ ꝺ̃bił̄, q̄ ē q̄ſi ipſa nō ſit aliq̄d, q̄re accidit vt eleueť in locū, ⁊ ipellať ad ipm̄ ſāguis bonꝰ, nouꝰ, ⁊ coaguleť ſupipꝫ roſ both foꝛ/te. Et m̄ltotiēs q̄dē [m] [egrediūť, ⁊ alterať coloꝛ oſ/ſis, res ſił̄es coꝛticibꝰ, ⁊ ſq̄mis ꝓp fricatiōeꝫ,] ⁊ ſup hꝫ nō ponāť aſtelle: imo ſi fuerit nečium, ſufficiat li gatura bōa. Et q̄n aggregāť fractura, ⁊ vulnera, tč̄ nō eſt poł̄e vt ꝺifferať reſtauratio, vſq;q̄ ſanenť vul nera: os. n. iꝺurať, ⁊ nō recipit reſtauratiōeꝫ, niſi cū prauitate, ⁊ extēſiōe vehemēti, ⁊ ꝺiſpōnibꝰ maximis. Et cū h̄ q̄n accn̄t cū vulnē ꝺoloꝛes, ⁊ apa, i qbꝰ ē ti/moꝛ, tč̄ vt [n] [toꝛq̄ať] mēbꝝ meliꝰ ē, q̈ꝫ vt accidat tioꝛ magnꝰ: q̄re oꝫ vt i hꝫ fractura nō ꝓueīať ad vltimū i re reſtauratōis. Et q̄n ē cū fractura attritio, ē cū il lo tioꝛ in coꝛroſiōe mēbꝛi, q̄re oꝫ vt ſcalpelleť locꝰ ad h̄ vt egrediať ſāguis: qm̄ in ipſo ē tioꝛ, ⁊ ē vt moriať mēbꝝ. Et ſi fluat ſāguis, tūc oꝫ vt retineať. Et m̄lto tiēs q̄dē ſit nečiuꝫ ꝓp timoꝛē apatꝭ, ⁊ nocumētū vul/neris, vt facias aliꝺ̃ q̈ꝫ ſit nečiuꝫ ꝺe curatiōe mēbꝛi:

a A. in erroꝛe

b A. grauitatis

c A. hoc

d A. multotiens quidem

e A. ⁊ paucitate curevel aiaduer ſionis ſup illud

f † A. nutrimētū

g A. neq; etiam

h A. ex manife/ſtis vel cognitis eſt ꝙ magnifica/tio

i A. ꝺiſtōnibꝰ vel in capłis illꝺ̃ qꝺ̃ oꝫ fieri i ił̄ oibꝰ

k A. ſubtiliāt ſan guinē ⁊ abboꝛe at locu; calm̄, ⁊ querat locum

l † A. abel ⁊

m A. cogit alte/ratio coloꝛis oſ/ſis ⁊ impꝛeſſio vł̄ eleuatio coꝛticū ⁊ ſq̄maruꝫ vt fiat fricatio

n A. remaneat toꝛtuoſum

q̄re ſtomas, ⁊ ſoluis ventrē, ⁊ ſbtilias cibū. Et q̄nq; accidit ex ſtrictura pꝛuritꝰ, ⁊ eſt nečiuꝫ vt ſoluatur, aut embꝛoceť mēbꝝ cū aq̄ cał̄a, ꝺonec reſoluāť hu miditates moꝛdicatiue. Et Hipp. q̄dē ꝑcipit ei q re/ſtaurať, vt ſugat aliq̄d ꝺ̃ helleboꝛo in illa hoꝛa: ⁊ fu it eiꝰ intētio vt trahāť māe ad iterioꝛa: ⁊ Gał̄. ꝓhibꝫ h̄, imo ꝑcipit vt bibať agaricū. Oꝫ ſi fuerit nečium, tūc ꝺeť aliq̄d ꝺ̃ ſirupo acetoſo, in q̄ ſit vtꝰ [o] [acuta] ⁊ ꝺ̃ꝛ ꝙ illꝺ̃ fuit in tp̄e Hip. Et [p] [ſupfluitas q̄ eſt] inť ꝺuo tp̄a eſt mirabił̄. Et cū volueris facē reſtauratio nē, ꝺeinde ꝺolet, ⁊ inq̄etat, tūc rectiꝰ ē vt ꝺimittas il lud: ⁊ exh̄be illꝺ̃ qꝺ̃ redire feciſti: foꝛtaſſe. n. remoue/bis ꝑ illꝺ̃ ifirmū a ꝺoloꝛibꝰ. In fractura āt in longi tudine ſuffič, vt mēbꝝ adhereat cū ſtrictura vehem̄ ti, ⁊ vehemētioꝛe, q̈ꝫ i alijs, in cuiꝰ ꝯp̄ſſiōe vltimatio fiat ad an̄rioꝛa. In fractura āt que ē [q] [in oſſe] oꝫ vt ꝺuo oſſa ſtēt ſm̄ rectitudinē in fine, q poł̄s ē, obſ̄uā do illꝺ̃ ex ꝑte fitꝰ ꝑtꝰū ſanaꝝ: ⁊ ꝯſidera an ſit oppoſi tio oſſis huiꝰ ad ſuū ꝯpar oſſis alteriꝰ, ꝺ̃inde reſtau ra, ⁊ obſ̄ua: [r] [nā iter illꝺ̃ ſť res ꝺ̃ ił̄ ſicut] fruſta, ⁊ additiōes, ⁊ ꝺ̃ ił̄ ſť vacuitates: Uez fruſta q̄n [ſ] [nō ꝺecēter ꝯponunť,] ſoluūt inť os, ⁊ inť reſtaurationē. Et q̄n frāgiť iteꝝ, ⁊ rēanēt inť ꝺuas ſciſſuras oſſis, nō ꝑmittūt vt adhereat vna eaꝝ alteri, ⁊ ſepāť: q̄re ſit vlcꝰ in q̄ ſp aggregať virꝰ: q̄re accidit iꝺe, ꝙ ipꝫ met putrefit, ⁊ putrefač mēbꝝ: Ampliꝰ vnitio nō ſit foꝛtꝭ: foꝛtꝭ. n. nō ſit, niſi q̄n ꝺecenter ꝯtinuāť fruſta, ⁊ additiōes in oppōne ſua, q̄ ei opponiť: ē ğ nečia ex/tēſio, poſtq̈ꝫ fuerit ꝺ̃ificata oppō inť ꝺuo oſſa, ⁊ iter additiōes, ⁊ [t] [meatꝰ q ꝺ̃glutiūt] eas, ⁊ ꝺ̃ificata fue rit reſtauratio. Qū ğ extēderis, ⁊ oppoſueris, rectū eſt q̄ꝫ inuenis oppōnē ꝺ̃ificatā, vt mollifices exten/ſionē paulatim, ⁊ obſ̄ues oppōnē, vt nō ꝺeclinet cū attractiōe: ⁊ obſ̄ues cū mān tua ꝺiſpōnē eiꝰ, qꝺ̃ ꝺecē ter ꝯponiť: ⁊ ſi iueneris eminētiā, aut aliꝺ̃, rectifica illꝺ̃ cū mān: ꝺ̃inde nečiuꝫ eſt ligamētū ꝯſ̄uās mēbꝝ ſm̄ q̄etē ſuā, nō ꝺuꝝ: qm̄ ꝺolē facit valde: neq; lene, qm̄ ꝺimittit ꝯſ̄uatiōeꝫ: ⁊ ꝺe rebꝰ, q̄ eaꝝ ē media, eſt melioꝛ. Et oꝫ vt ſit ligamētū poſitū ad illꝺ̃, ad qꝺ̃ eſt inclinatio, vehemētiꝰ. Et ſi fractura ē ꝯpleta tūc oꝫ vt eq̄tur eq̄tiōe ſtringēte eā ex oī ꝑte. Qꝺ̃ ſi fractura fuerit in ꝑte plus, opoꝛtebit vt ſit ſtrictura illic plꝰ. Et ſi cū fractura fuerit aliq̄d ex fruſtis, ⁊ oſſibꝰ ꝑuis tūc ſi fuerit leꝺēs, ꝺoloꝛē faciēs tūc [u] [vade ad illꝺ̃] cū rectificatiōe. qꝺ̃ ſi nō fuerit leꝺēs tūc nō cures ꝺe eo, neq; apponas manū. Qꝺ̃ ſi ꝺ̃bigr̄a audita fue/rit eiꝰ crepitatio, tunc ſpať ꝙ currit ſup eā roſ both. Quꝫ ergo [x] [ſecurꝰ fueris] ꝺe illo tūc nō oꝫ vt [y] [tar deť] res eius. Et q̄n accidit ex fruſtis ꝺiſruptio car nis, nō eſt tūc rectū occupari in ꝺilatatiōe ꝺiſruptio nis opatione ſtoliꝺoꝝ, ſꝫ eſt neceſſe, vt extēdāť ꝺuo oſſa ad ꝺuo latera ſꝫ vltimū finē rectitudinis, ne ſit toꝛtuoſitas i eis, qm̄ in toꝛtuoſitate tūc ē coꝛruptio oſſis: qum ğ extēderis ipm̄, tūc redi ad fruſtū, ⁊ re/duc ipm̄, ⁊ ſtringe illꝺ̃. Si āt non redit, tūc nō ꝺila/tes ꝺiſruptiōeꝫ: imo [z] [ꝑn̄s ſis vt videas menſurā q̄ indiges, ⁊ ꝑfoꝛa in ea ſm̄ q̈ꝫtitatē q̄ ingrediať in eā fruſtū, ⁊ ꝯpone ſup ipm̄ fruſtū cutꝭ lenis, ſup qꝺ̃ poſ ſit eſſe foꝛamē ſpiſſum, ⁊ penetret fruſtū in ipm̄, ⁊ ꝑ/me ſup cutē, ⁊ manū, ꝯp̄ſſiōe ğuāte eas ābas, ⁊ ꝓce det os in foꝛamine, ꝓceſſiōe ad radicē ſuā, ꝺ̃inde ſe/reť cū ſerra opatiōis,] ⁊ eſt ſerra minuta ſubtił̄ acu

o A. hellebori

p A nobilitas vł̄ excellētia ipſius

q A. in latitudie

r A. inter illa res de qbꝰ ſunt

ſ A. non ꝺecēter ꝯponūť mediāť vel ſūt ꝓhibētia iter os ⁊ inter re ſtaurationē ⁊ q̄n frāgūť ēt cadūt iter ſciſſuras oſ/ſis, q̄re nō ꝑmit/tūt vt adhereat vna earuꝫ alteri aut ſť rēora q̄re ꝺimittūt ꝯcaui/tateꝫ in q̄ aggre gať ꝯtinue virꝰ

t A. ſpatia q̄ ſūt ſič cōmiſſure q̄ ꝯglutiūt vel re cipiunt

u A. obuia ei

x A. nō ſperatur

y A. ꝺimittatur

z A. ſit pꝛeſens ti bi filtrum ſeu pā nꝰ groſſus mol lis q̈ꝫtitate qua indiget ⁊ fac fo/ramen in eo ſm̄ menſuram qua ingrediatur inuidia in eo fruſtum oſſis ⁊ ſuperpone ſup ipſum filtrum fruſtuꝫ cutis vel coꝛij lenis quātitate ipſius, ⁊ fiat foꝛamen in eo ſicut eſt foꝛamen illiꝰ. ſ. filtri ⁊ in eo penetret fruſtum oſſis ⁊ compꝛimatur ſuper cutem vel coꝛium, et filtrum compꝛeſſione pꝛemente ea ambo ad inferioꝛa, ⁊ ꝓcedat os vel egre/diatur os in foꝛamine proceſſione vel egreſſione qua os egrediatur vſq; ad ra/dicem ſuam ꝺeinde ſerretur os cum ſerra communi vel cum ſerra qua commu niter faber lignarius operatur

ta, ſicut ſerra faciētiū pectines. Et fortaſſe ꝑforat radix cuiꝰ a ⌈ꝑforatio ē neceſſaria cū tripano⌋ faciē do foramina ꝯtinua accipiēdo locū b ⌈cuiꝰ q̄rit fractura: ⁊ illō nō ē auferēs timorē,⌋ vbi ē poſt os corꝑꝰ nobile: lꝫ fortaſſe ſit ſalviꝰ, q̄ꝫ inſtra mouētia motu ſuo, aut ſua collectiōe, aut inciſiōe ſua. Et qn̄ꝫ igeniat̃ vt ponat̃ tripanū ſup latitudinē ſube, nō ꝑmittentē tripanū penetrare, niſi ſm q̄ꝫtitatē adiuuātē: q̄re eſt tūc minoris nocumēti, q̄ꝫ inſtra mouētia. Et ꝓꝑ hoc opꝫ vt ſint apō reſtauratores ipſoꝝ tripāoꝝ ſpēs pl̕es ꝑpate. Et fortaſſe nō appet fruſtū, ſꝫ c ⌈eſt neceſſariū ad intꝰ illō⌋ qō exiccat, ⁊ retinet ipꝫ, dinde d ⌈fieri⌋ illō qō oꝫ. Qō ſi fuerit fruſtuꝫ, aut petia oſſiū ſepatū, pūgens e ⌈locū, ⁊⌋ dolorē faciēs, tunc neceſſe eſt f ⌈ſcindere ⁊ vti regimine ad ex̄hēdū illō qō egredit̃: ⁊ multotiēs oꝫ ſerrare illō.⌋ Et qn̄ fuerit illō qō fractū eſt, g ⌈⁊ ꝯminutū magnū⌋, ⁊ fuerit eiꝰ ꝯfractio, ⁊ ꝯminutio plīma, tc̄ neceſſe erit vt ex̄hat̃ totū. Si āt fractura n̄ fuerit cū ꝯminutōe, ⁊ fuerit diſlocatio eiꝰ, ⁊ ſciſſura capiēs locū plīmū, tc̄ icide ifirmiorē locū, ⁊ dimitte reliquū: qm̄ nō ē nocum̄tū in eo, imo nocum̄tū i abſcidēdo totū ē magnum.

De admonitione reſtauratiōis. Cap.III.

Neceſſe eſt reſtauratori vt ꝯſideret iclinatiōeꝫ oſſis, qm̄ ipe iuenit apō ꝑtē ad quā iclinat̃, gibboſitatē: ⁊ apō ꝑtē a q̄ inclinat̃, ꝯcauitatē. Et plīmū qdē itelligit illō cū tactu: ⁊ illud iteꝝ qn̄ dolor ſit vehemēs i ꝑte, ad quā ē inclinatio: ⁊ crepitatio iteꝝ ſigt̃ illō: ⁊ ſup illud fabricet rē ſuā. Et eſt nec̄iuꝫ reſtauratori vt h ⌈extendat⌋ manū ſuā ſup locū fracture in diſpōne i ⌈itineris⌋ eiꝰ ad ſupiora, ⁊ iferiora cū facilitate, ⁊ ſbtilitate, dōec ſi viderit ſepatiōeꝫ, aut eminētiā, aut fruſtuꝫ, cognoſcat ipm, vt nō liget vice altera k ⌈nō ſm q̄⌋ opꝫ: qm̄ accidet ꝯtuſio, aut dolor. Et nō oꝫ vt ꝯfidas in eq̄tiōe ſenſata ꝑ manū an̄ ꝯplemētū ſanitatꝫ: nā m̄ltotiēs occultat apa ꝯtuſionē, ⁊ torſionē. Qum ergo reſtaurator ꝓuenit ad fracturā, ⁊ iuenit illō, ſi nō exq̄ſite opat̃ i eo, deturpat̃ mēbꝝ: ⁊ ſi exq̄ſite opat̃, ꝓducit ad ſpaſmū, ⁊ febrē prauā: ergo meliꝰ ē vt dimittat illō, ⁊ n̄ tāgat ipm. Qum ḡ incipit ꝓuenire ad reſtaurationē ꝑtis oſſiū, ⁊ l ⌈nō penetrat, opꝫ vt nō vim faciat.⌋ ⁊ faciat ipſā ingredi cū difficultate ſm oēm diſpōnē, qm̄ igrediet̃ ſup ifirmuꝫ qō eſt maiꝰ q̄ꝫ vt remaneat os nō eq̄tuꝫ. Et ſi m ⌈dolet reditio ⁊ rectificatio valde⌋ ⁊ eſt poſſe medico vt reducat illō ad diſpōnē fracture tūc n ⌈eſt⌋ delicie iſirmo ⁊ o ⌈ꝯcupiſcētia⌋ magna. Et opꝫ vt reſtaurator feſtinet ad reſtaurādū illud qō fractū eſt, ⁊ reſtauret in die ſuo, qm̄ q̄ꝫto plꝰ elōgat̃, tāto eſt eiꝰ introitꝰ difficilior, ⁊ nocumēta in ipo ſt̃ pl̕a: ⁊ ꝓꝑe in oſſibꝰ q̄ circūdāt lacerti, ⁊ nerui pl̕es, ſic̄ coxa. Et oꝫ vt adiuuet ad feſtiationē reſtaurationis cū cauſis p ⌈in ꝯrio cāꝝ oppoſitaꝝ ꝑdictaruꝫ: ⁊ ꝑma eſt ꝯglutinatio ſanguinis viſcoſi.⌋

De prepatione reſtaurandi. Cap.IIII.

Oportet vt oi membro, qō tu reſtauras, ſit ꝑꝑatio ꝯueniens, ꝓhibēs dolorē: ⁊ melior ꝑꝑatio cū hoc ē illa q̄ ē ei ꝑnāꝫ: v.g. vt ſit i manu q ⌈ad furculā: ⁊ ſit in pede ad illō qō ipellit⌋ obſuādo ꝯſuetudinē iſirmi i hoc. Et ſic̄ mēbꝝ qō oꝫ ſuſpēdi, oꝫ vt ſuſpēdat̃ ſm eq̄litatē, ſil̕r mēbꝝ cuiꝰ diſpō ſigt̃ ne ſuſpēdat̃: oꝫ vt ſit eiꝰ accubitatio, ⁊ ipiꝰ locꝰ ſup rē planā, vt nō ſuſpēdat̃ ꝑs eiꝰ, ⁊ r ⌈reſtringat̃⌋ ꝑs eiꝰ. Et ſuſpēſio qdē eſt mala oi reſtauratori: ſic̄ s ⌈impulſio⌋ ad ſupiora ē illi ꝯuēniens, dū ꝓhibēs nō ꝓhibet. Et cū ꝑꝑatio mēbri ſit ita, vt ſit alteriꝰ q̄ꝫ oꝫ: aut magis infimū, inclinat mēbꝝ, ⁊ ꝯtorq̄t ipm ſm inclinatōeꝫ ſuſpēſiōis, ⁊ ꝑꝑationis.

De q̄litate ligamētoꝝ, ⁊ t ⌈aſtellaꝝ.⌋ Cap.V.

Oportet vt ſint pāni ligamētoꝝ mūdi: nā ſordidus ē durꝰ, ⁊ fac̄ dolorē. Et ſit ſbtil̕, vt penetret res ſi linit̃ ſup ipꝫ. Et ſit leuī, vt nō ḡuet ſup mēbꝝ iſimū. Et opꝫ vt ligamēta capiāt d̕ loco ſano aliq̄d cui ſit q̄ꝫtitas: illō. n. ē magis tenēs reſtauratos, q̄ꝫ vt ſepet̃, ⁊ magis firmū: q̄ꝫuis ſit nec̄iuꝫ, vt nō ſit ſupfluitas in illo, qm̄ faciet vt mēbꝝ hēat meatꝰ ſtrictos, nō ſuſcipiētes nutrimētum. Et iteꝝ illō qō admonuimꝰ d̕ ſtrictura, ē magis expmēs humiditatē effuſā ad mēbꝝ iſirmū, ad illō qō eſt lōginquꝰ eo expellēdo, ⁊ magis ꝓhibēs illō qō attrahit ad ipm. Et ligamētū latū ad illō ē melius, qm̄ magis fac̄ adherere, ⁊ plus dilatās: veꝝ ſm q̄ poſſe eſt in oi mēbro: nā illō q̄ poſſe eſt ex hoc in pectore, nō eſt ſic̄ illud qō poſſe eſt in manu, ⁊ qō nō eſt ex mēbris latū: nā illud nō ē poſſe in eo: imo qn̄ lata ē vitta, non ſit bona eiꝰ ordinatio ſup mēbꝝ ſil̕e illi: u ⌈imo ſit feda⌋ q̄ ꝓꝑ oꝫ vt ſit ꝯtētꝰ de hꝰ in illa cuius amplitudo ē triū digitoꝝ, vſq; ad q̄tuor: Et illa ſūt ſic̄ focile, ⁊ furcula, ⁊ ſic̄ illis ſilia: nā nō ē in eis poſſe illud: imo ſi nō ligāt̃ cū ſubtili, nō eſt poſſe: in furcula. n. nō ꝯuenit lata. Et in hꝰ qdē eſt nec̄iuꝫ multiplicare inuolutiōes, vt ſtēt loco dilatatiōis: Et vitta q̄ inuoluit̃, ſufficit vt ſit latitudo eiꝰ triuꝫ digitoꝝ, aut q̄tuor, ⁊ lōgitudo ipiꝰ trium cubitoꝝ. Et puluilloꝝ x ⌈fortitudo⌋ qn̄q; ſit vehemēs in adiutorio ligamētoꝝ, ad faciēdū adherētiā: veꝝ pl̕uilloꝝ ſt̃ due ſpēs. Una eaꝝ eſt in q̄ eſt intētio eq̄re ꝯcauitatē mēbri: ⁊ adhibeat̃ ſtudiū, vt nō cadat inter y ⌈ea ambo fora mē⌋ ⁊ vt nō ſupponāt̃ ſuppoſitōe diuerſa, ⁊ vt z ⌈bucellent̃ cū eis vlcera.⌋ Et altera eſt in q̄ eſt intētio vt coopiat cū ea ligamētū, ⁊ eq̄t eq̄tiōe ſua, vt reuoluat ligamentū, ⁊ adhereat ſm eq̄litatē: q̄re nō erit ⁊ ⌈locus ſtrictior loco, ⁊ mollior loco: q̄re faciūt ea adherere aſtelle adherētia bōa. ꝑmū ergo eoꝝ ſt̃ ligamēta ⁊ vitte: ⁊ ſm ſt̃ aſtelle: ⁊ ligamētū inferiꝰ ꝓhibet mās: ⁊ ſm, torſionē: Et opꝫ vt ſint margines puluilloꝝ vbi poſſe eſt: ⁊ illa q̄ꝫtitas exigit vt ſit nūerꝰ puluilloꝝ.⌋ Et fortaſſe eſt nec̄iuꝫ adminiſtrare puluillos ꝓuos, q̊s coopit puluillꝰ vnꝰ eq̄ns ſup eos in lōgitudine ligamēti cadentꝫ ſup locū. Et ligamētū qō noiat̃ hn̄s duas facies, ⁊ hn̄s duo capita, eſt illō qō adminiſtrat̃ ita: ponat̃ mediū pāni cū q̊ ꝯſuat̃ eq̄tio loci iſirmi ſup locū ſuū, ⁊ ſit illō in medio ꝯ ⌈albadacati, d̕inde accipiat cū⌋ vnaqueq; duaꝝ medietatū ad ꝑtem diuerſam, ⁊ fiat in inuolutione earum cuꝫ vtriſq; manibus ſimul, ſm q̄ eſt famoſuꝫ, qō nō eſt nobis neceſſarim exponere.

De q̄litate ligamenti cū expōne, ⁊ diſtōne. Ca.VI.

Oportet vt incipiat̃ cū ligamento a loco fracto, ⁊ ab eo vbi d̕clinat ad os, ⁊ illic ſit vehemētius ſtrictū: ⁊ vbi fractura ē vehemētior oꝫ vt ſit ligamētū fortius, Et ad vltimum ꝫ† ⌈ ⌋ locus fracture, ⁊ locus a q̊ eſt nec̄ium expellere mās, ⁊ vt ſuet̃ ſup eā ſitꝰ a ⌈⁊ illud qdē ſecurat ab apatiōe, imo fortaſſe reſoluit apationē: ⁊ iteꝝ cū ſecuratiōe ab apatiōe, ⁊ a putrefactōe oſſis. iteꝝ illō qdē nō ꝯfert⌋ ad virꝰ, ſi ḡnat̃ in ipſo oſſe ꝓueniens ad medullā, ⁊ corrumpēs medullā, ⁊ os. Et eſt neceſſariū vt frāgat̃, ⁊ ab eo diſcoopiat̃: ⁊ vt fiāt vie ad pus ad egrediendū. Et b ⌈eſt melior locoꝝ, cum⌋ lꝫ mēbrum inferius qn̄q; expellat ad ſupius ſupfluitatē defenſione eius qō venit de eius ḡne, qui ſit

ſuam, qn̄

---

a A. neceſſariuꝫ eſt vt manifeſtet̃ vel vt abſcindat̃ cum terebello

b A. a quo q̄rit̃ vt frāgat̃ vel remoueat̃ fruſtuꝫ oſſis, ⁊ illō nō ē abſq; timore

c A. ex neceſſitate fluit virulētia q̄re ſignificat̃ ꝑ illā ſup fruſtuꝫ. ⁊ curet̃ illa virulentia cum eo

d A. fiat

e A. lacertū, aut

f A. regimine vti ad ex̄hēdū illud qō egredit̃, ⁊ ſerrandū illō quod opꝫ ſerrare.

g A. cōminutum valde

h A. protrahat

i A. proceſſionis

k A. ſm q̄ nos

l A. os ē inobediēs vl̕ ipediēs ⁊ nō ꝓdeſt. ſ. curatio vl̕ opatio, tūc nō opꝫ vt laboret

m A. dolorꝫ cāt valde reditio, ⁊ rectificatio

n A. erunt

o A. quies

p A. q̄ ſt̃ oppoſite cāis tardātibꝰ iſtaꝫ ꝑdictis. Et ꝑma caꝝ ē cū eo qō ḡnat ſanguinem viſcoſum

q A. Alia litera alruie ad pectus ⁊ in pede d̕clinatio ad tēſionem

r A. firma vl̕ adrens alicui fiat

s A. eleuatio

t A. puluilloꝝ

Alia litera v —— A.

x A. vtilitas

y A. ꝑtes eiꝰ vacuitas ſeu cōcauitas.

z A. repleat̃ cuꝫ eis vacuitas

⁊ A. ligatura ſtrictior in loco, ⁊ mollior i loco ⁊ vt adhereāt cuꝫ ea aſtelle adherētia bōa. Prīa ergo ſbaꝝ ē ꝑꝑ ligaturas ⁊ vittas ⁊ ſa ꝑꝑ aſtellas ⁊ ligamētū iſeriꝰ ꝓhibet mās ⁊ ſꝫ ꝓhibet torſionē, ⁊ oꝫ vt ſint puluilli facti ex marginibꝰ telle ſeu ex tella firma forti, ⁊ lenia vbi ſt̃ ligamēta fortiora, ⁊ vt ſug egtent vl̕ ſuperponantur

ꝯ A. panni decīdere trahatur

ꝫ† A. vbi eſt

a A. ſ. opꝫ vt ſtrictura ſit vehemētior, ⁊ cū hoc qō ſecurat̃ ab apatiōe imo fortaſſe reſoluit apationē ⁊ cū ſecuratione ab apatiōe ſecurat a putrefactione oſſis q̄uis illud nō ꝯferat

b A. locꝰ dignior obſuatōe ⁊ regimine eiꝰ qō effūdit̃ ab ipo ē illc q̄ eſt ſupra

suam: qñ supius est debile. Et non oꝫ vt fiat vltima/
tio in strictura ligamētoꝝ: ⁊ astellaꝝ, tāta, q̄ phibe/
at aduētum nutrimēti, ⁊ sanguis: illō nāqꝫ est ex il/
lis q̄ phibēt restauratione. Et Hipp. qdē adiuuat li
gamēta in eo q̄ conat̃ de expulsiōe apatis cū cerat̄
repcussiuis cū oleo omphacino, ⁊ cera: ᵃ†[ ]
⁊ fortasse est necessariuꝫ sedare apa cū eis q̄ sunt sic
oleū camemillimū, ⁊ sic cum vino stiptico: nā ipsuꝫ
resoluit apa, ⁊ ꝯfortat membꝝ: Et vbi fuerit vlcus
non appropinq̄t ceratū. Et fortasse est neciūm illud
in quo estᵇ[fortitudo, ⁊ resolō] sic oleū, ⁊ mastix, ⁊
āmoniacū. Et ad vltimū cū ligamētuꝫ administrat̃,
⁊ fractura est recēs, q̄ nōdū apat̃, tunc oꝫ vt sit ᶜ[ex
ligno] ⁊ infratū repcussiuū. Et fortasse sufficit vt li/
niat̃ cum aq̄ ⁊ aceto: ⁊ fortasse administrat̃ cū cera
to, ⁊ silībus de illis q̄ narrauimꝰ. Et si administrat̃
post apa, tūc meliꝰ est vt sit ligamētū ex lana, que sit
infusa in oleo resoluēte apa, ⁊ liniēte ipm: Et fꝫ oēꝫ
dispōnē ᵈ[in ligamēto sup qd ponit̃ ceratuꝫ desub/
tꝰ] est securatio a cōmotiōe doloris: ⁊ ꝓpe qñ medi
cus nō est pñs, qum ꝗ accidit dolor, succurrit̃ cum
solōne, ⁊ ligatōe: Et nō oꝫ vt admistret̃ ceratū, ⁊ ꝓ/
prie qñ ē illic vlcꝰ, fortasse. n. attrahet ad mēbꝝ pu/
tredinē: ⁊ ponat̃ loco eiꝰ vinū nigꝝ. Et pᷓmo qdeꝫ
fractureᵉ†[ ] associat̃ vlcꝰ, q̄ ꝑꝑ oꝫ
vt elōget̃ ceratū: ⁊ sit sufficiētia in vino stiptico, in q̊
ifusus sit puluillꝰ lōgus. Et nos qdē ponemꝰ epithi
matibꝰ fracture caplm singule. Et qum incepis cuꝫ
ligamēto a loco exigēte, tūc inuolue ipm iuolutiōi/
bꝰ, q̄s addes fm additōeꝫ magnitudinis fracture,
⁊ ᶠ[ꝑtem eaꝝ] fm diminutionē eiꝰ ⁊ fm apa, si fue/
rit appens: deinde reduc ipm ad illū locū: deide va/
dat vsqꝫ ad locū sanū. H est ꝗ ligamtū pᷓmū. Deinde
fac pñs ligamtuꝫ fm, ⁊ iuolue ipꝫ sup fracturā bis,
aut ter: dinde fac ipm descēdere ad iferiora, mollifi
cādo paulatim, postea fac esse pñs ligamtuꝫ tertiū,
⁊ fac silr ad supiora, ⁊ tūc facies ligamēta eē paria
ad expellēdū supfluitates a mēbro: ⁊ ad ᵍ[rectificā
dū ipm sup itētionē in ꝑpatiōe] huiꝰ ligamēti. Et ñ
sis supfluꝰ iteꝝ in elongādo stricturā in vtrisqꝫ late/
ribꝰ, qm̄ fit mēbꝝ oppilataꝝ venaꝝ nō suscipiēs nu
trimētuꝫ: ⁊ fortasse ʰ[ꝯbit̃] ⁊ qñqꝫ nō fit ita: immo
incipit̃ cū ligamēto ascēdēdo, deinde seqt̃ cū ligamē
to descēdēdo, deinde cū ligamēto incipiēte ab infe/
riori pte ligamēti inferioris ad supiorē ptē ligamēti
ascendenꝫ, q̄si ipm sit ꝯfuās duo ligamēta illa, ⁊ po
nat̃ vehemētior strictura eiꝰ apō fracturā. Et inten
tio qdeꝫ in vno duoꝝ ligamentoꝝ est ꝯria intentiōi
in ligamēto, quo q̄rit̃ attractio māei ad mēbꝝ: q̄re
stringit sub mēbro cuꝫ lōgitudine ab eo, ⁊ nō cessat
mollificari iuolutio: ⁊ ē ligamētū diuersificās. Ista
ꝗ sunt ligamta q̄ sunt sub astellis: ⁊ hec sᷓ ligamēta,
q̄ sunt supra astellas. Ligamētum v̊o supius opꝫ vt
sit ita, vt ponat membꝝ sicut frustum vnū, cui nō sit
motꝰ, ⁊ phibeat torsionē. Et qum fractura est in la/
titudine ꝯplete, fit necessariū vt ligamētum sit eq̄lis
ⁱ[cōmixtiōis] ⁊ stricture. Et si fuerit pᷓmū fractu/
re ad ptē vnā, ⁊ est ex fracturaᵏ†[
] opꝫ vt sitˡ†[ ] solli
citudo vehemētior sup latus, in q̊ est fractura plus.
Et nō oꝫ vt diuersifices sup eā figuras ligamēti, faci
endo figurā post figurā: qm̄ illō corrūpit illō, qd cō
fortauit restauratio: ⁊ dolorē qdē facit incurrē ꝯtor
sio, q̄ fortasse accidit inde, ⁊ ᵐ[strictura ligamti spa
smās:] nā qum stringit̃ fac dolorē: ⁊ qñ mollificat̃
torq̄t. Et Hip. qdē fac esse rectū vt soluat̃ ligamtuꝫ
vna die sit, ⁊ vna die nō: illō. n. ē meliꝰ vt nō irascat̃

a†A. ⁊ q̄nqꝫ est necessariū infra re ligamta actu cuꝫ aere fro aut aq̄ vt phibeatur apostema

b A. ꝯtusresolutiua

c A. ligamentuꝫ ex lino

d A. Alia litera ligamētū super qd ponit̃ ceratū ē desubtꝰ ⁊ in eo

e†A. diuerse inequalis

f A. diminue eas

g A. fortificāduꝫ ipꝫ ⁊ ad intētionem ꝑparatiōis

h A. extenuatur vel moritur

i A. iuolutiōis

k†A. debilitātē vl ⁊ ē ex fractura locus debilis

l†A. fundamentum ⁊

m A. ꝯterior strictura ē illa que est spasmans

infirmꝰ, ⁊ nō approximet eū cū palpatiōe eiꝰ, ⁊ ipsi
us fricatōe, ꝑꝑ illud qd neciuꝫ est vt ꝓueniat ad mē/
bꝝ de humiditate sbtili impediēte, q̄ fortasse ꝯuer/
tit̃ in virꝰ. Et magis ꝯueniēs horaꝝ ⁿ[ꝯsuetudinis
bonitatꝫ] ligamēti, ⁊ ꝯfuatiōis eiꝰ fm ꝯditiōes ꝑdi
ctas ē post ᵒ[fracturā ꝑ ptes] viginti: nā illud ē ho
ra iceptiōis alrosboth ᵖ[rubei: deinde qñ adheret
os, non stringat̃ valde: ⁊ respiret] locꝰ strictꝰ eiꝰ, vt
nō coarctet̃ ⁊ phibeat̃ alrosboth, aut phibeat̃ eius
gñatio cū q̄titate sufficiēte, q̄re non accidet nisi sbti
le debile: nisi qñ accidit iā alrosboth, ᑫ[⁊] incipit
addere magnitudineꝫ, q̄ nō idiget: ⁊ tēdit in supflui
tatem. Nā vna de ʳ[ꝯueniētijs eiꝰ] est strictura ve/
hemens: ⁊ iteꝝ administratio stipticoꝝ phibētiuꝫ:
ipa. n. phibēt nutrimētū, ⁊ stringūt alrosboth: q̊ ñ
penetrat in ipm nutrimētū iteꝝ. Et nō oꝫ iteꝝ vt ˢ[li
centia det̃, ⁊ pmittat̃ vt fiat] ligatura in ñ sua hora.

De qualitate astellarum. Cap. VII.

Oportet vt sit subā de q̄ fiūt astel
le aggregās ad duritiē
suā ᵗ[tenacitatē,] ⁊ lēitatē, sic alcona,
⁊ lignū oleādri, ⁊ lignū ꝗnati, ⁊ eis silia.
Et opꝫ vt sit grossiꝰ qd ē in ea locꝰ q obuiet fracture duobꝰ lateribꝰ, nā oꝫ vt sit ᵘ[grossius
astellaꝝ pᷓm eaꝝ qd] seqt̃ latꝰ fracture, aut ptēˣ[ve
hemētioreꝫ] fracture: ⁊ sint latera eaꝝ subtiliora: ⁊
ʸ[vt sint plenaꝝ extremitatū ne opponat̃ in eis glu
tinatio imo planū ligamēti.] Et si ponant̃ astelle a
lateribꝰ q̄tuor, tūc ē magis defendēs: ⁊ nō ē malū si
est ei supfluitas lōgitudinis, qm̄ nō est nocumētū in
illo, ᶻ[neqꝫ detrimētū in hoc. s. si capiūt ꝓpe] iūctu/
rā pter qd tegat iuncturā ipam. Et lōgiꝰ lateꝝ eius
sit ad latus ad qd est motus inclinatiōis mēbri, cuꝫ
hoc. s. vt non sit ita q̄ gūet: neqꝫ pmat vehementer,
neqꝫ coarctet: ⁊ vt nō minuant̃ ab eo ligamēta dimi
nutiōe pᷓma: qm̄ fiunt astelle cōprimētes coarctan
tes. Et qum videris aliqd de hoc, oppone cum di/
minutione, donec inuenias eq̄litateꝫ. Et non opꝫ vt
astelle obuient loco denudato, super quem non est
caro, immo est neruosus ossuosus.

De qualitate administrationis astellarum cum di
stinctione, ⁊ expositione, Cap. VIII.

Hora q̄ exigit vt ponāt̃ astelle, est pꝰ
v. dies, ⁊ supra: vsqꝫ q̄ fiat secu/
ritas a nocumētꝫ. Et q̄to plus ⁊[magni
ficat̃ timor] tāto magis opꝫ vt tardet̃
positio astellaꝝ: ⁊ multotiēs attrahit fe
stinatio in hoc nocumēta ex apatibꝰ, ⁊ pruritu, ⁊ ve
sicis. Veꝝ qum tardāt̃ astelle tūc opꝫ vt sit illic qd
stet loco eaꝝ ex bonitate ligature cū vitta, ⁊ de boni
tate ꝯ[ꝑpatiōis.] Qd si illud nō fuerit, tūc necessa/
rie sunt astelle ēt in pncꝰ rei. Opꝫ ergo vt annectant̃
astell ligamenta, ⁊ puluilli annexioneꝝ[descendēte
eq̄nte coopiente] decēter cōponēte quoꝝ grossiꝰ sit
apud fracturā: ⁊ non fortiter stringat: imo addat̃ in
strictura paulatim cū expientia infirmi, ⁊ cū dispō/
ne ipsiꝰ. Et si fuerint ligamēta, ⁊ puluilli ᵃ[ꝗuātes
eā] tūc nō fiat eoꝝ multiplicatio. ᵇ[Et de nocumētꝫ
eoꝝ qñ descendūt, est ligamentū molle.] Et opꝫ vt
nō ligept̃ ligamēta supiora super astellas ligatura
ᶜ[dissoluēte eas] ⁊ remouēte ipsas a decēte cōposi
tione sitꝰ eaꝝ. Et oꝫ vt soluant̃ ligamēta necessitate
electionis in omnibꝰ duobꝰ diebus, in pncipio rei:
⁊ ꝓprie quādo accidit pruritus: ⁊ tūc qdem opꝫ vt
fiat illud qd pcipimus. Qum ergo ptrāsit septimus
a strictura, soluat̃ in spatio tardiore, ⁊ in omnibus
q̄tuor, aut qnqꝫ: in hac. n. hora fit securitas a pruri/
tu, ⁊ apate. Et illic iteꝝ fiat mollificatio ligamētoꝝ

n A. horaꝝ ad inspiciēdū bōitatē

o A. decem dies vel circa

p A. qd ptes ossis icarnat ⁊ ꝯiūgit Deide qñ adheret vl ꝯiūgit̃ os ossi tunc nō stringatur valde ⁊ relaxetur

q A. quod

r A. cāis ꝓhibentibus ipsum

s A. qescat seu voluptuet̃ ⁊ pmittatur absqꝫ

t A. flexibilitatē

v A. grossior astella pᷓma eaꝝ que

x A. vehemētioreꝫ

y A. ⁊ sint extremitates lenes vt nō sit eaꝝ obuiatio ⁊ ꝯtactꝰ difficilis, ⁊ asp imo sint molles, ⁊ plane ad ligaturaꝫ

z A. detrimentū si astellaꝝ lōgitudo capiat spatiū qd ē circiter a iūctura vsqꝫ ad

⁊ A. membrum est magnum

ꝯ A. situationis.

ꝝ A. adherēte et retinēte ⁊ circūdante ⁊

a A. nō adherentes mēbro nisi fꝫ extrēitatē ipsoꝝ

b A. ⁊ eoꝝ iuolutio qm̄ qum nō adherēt mēbro nisi fꝫ eoꝝ extremitatē tūc efficiuntur ligamēta mollia

c A. q̄ faciat eas tortuose situatas

paulatim, vt non ꝓhibeat penetrationem nutrimē/ti. Et si fuerit tibi poſ͛e vt retineas aſtellas, ꝛ nō ſol/uas eas ēt vſq̃ ad.xx.[a] ⌈non erit nocibile: ꝺinde ſol ue⌋eas. Attñ qñq̃ ſoluunt̃ in qbuſdã horis non pp cāmappentem, ſꝫ pp defenſionē, ꝛ ad vidēdũ illō qꝺ accidit, ꝛ ꝯſiderare ad illō qꝺ diſcooptum eſt de carne, ſi fuerit: an corrupt⁹ ſit color eius, ꝛ ei⁹ diſpō: Et iam ſciuiſti ꝙ opꝫ vt nō fiat vltimatio cũ ſtrictu/ra, vltimatiōe ꝓhibēte aduētũ nutrimēti ad fractu/rā: ipſa.n. non reſtaurat̃ niſi cũ ſanguine, ꝛ nutrimē to forti, qꝺ venit ad eā. Et nō ſit feſtinatio in auferē/do aſtellas, ꝛ ꝓijciendo eas, q̃ꝫuis credat̃ eſſe cohe rentia: qm̃ fortaſſe accidit inde, vt ſit alroſ both nō ꝯfirmatum adhuc: q̃re ꝯtorquet̃ mēbꝝ. Et vt rema neāt aſtelle ſup mēbꝝ qum nō ſunt neceſſarie eſt me lius, q̃ꝫ vt deponant̃ ab eo añ [b] ⌈qum⌋ non ſunt ne/ceſſarie, non ergo feſtines, ſed tarda.

a A. ꝛ non eſt nocibile tunc non ſoluas
b A. q̃ꝫ ſit hora in qua

De fractura cum vulnere. Cap.IX.

T qñ aggregātur fractura, ꝛ vuln⁹, tũc reſtaurator vehemēter alleuiet reſtauratōeꝫ, ꝛ [c] ⌈faciat penetrar̃⌋ aſtel las a loco vulneris: ꝛ ponat ſup vulnus qꝺ opꝫ ex emplis, ꝛ ꝓprie piceis: ꝛ qdā ꝑcipiũt vt icipiāt cũ ſtrictura a duob⁹ laterib⁹ vulne ris, ꝛ dimittat̃ vuln⁹ diſcooptũ: ꝛ hoc qdē eſt meli⁹, ſi vuln⁹ non fuerit ſup fracturā ipſam. ꝺinde opꝫ vt ſit ſup ipm velamē [d] †⌈ ⌋ ita vt tegat ipſum ab aere. Qꝺ ſi fuerit ſup fracturā, tunc opꝫ vt ingeniet̃ in figuratione ſtricture cũ ingenio ita, vt [e] ⌈mũdifi/cet̃⌋ ex oi latere: ꝛ ſepet̃ parum p a vulner̃ ipſo cũ ꝑ/paratiōe ꝯueniēte ad illō: ꝛ infundant̃ puluilli in vi no nigro ſtiptico. Et hoc ingeniũ eſt vt ponat̃ extre mitas ligamēti ſup labiũ vulneris, ꝺinde [f] ⌈torq̃at̃ retro,⌋ ꝛ firmet̃ cũ ligamēto alio, ꝛ pōat̃ ſup labiũ aliud inferius, deinde ordinet̃ reliquũ ligamētum, ſm ꝙ opꝫ: ꝺinde [g] ⌈torq̃at̃⌋ ita vt remaneat vulnus ipm aptũ: ꝛ qꝺ eſt ꝑter ipm ſit firmũ ex eo ita ꝙ iaꝫ aſcēdit ligamētum: ꝛ deſcēdit ligamētum: ꝛ cadat ſup fracturā ſtrictura vehemens, ꝛ remaneat vuln⁹ aptũ, vt [h] ⌈diſcoopiat ipm pp illō. ꝛ oꝫ vt ponat ſup aſtellas foramē ꝯ̃trio illius vt ꝑueniat ſupfluitas me dicine vulneris ad illō. Si poſuerit ſup aſtellas fo/ramen oppoſitũ illi, vt ꝑueniat bōitas medicine ad vuln⁹,⌋ ꝛ ſit poſſis egreſſio vir⁹ ab eo: ꝛ ſit ita, vt poſ ſit tegere ſup ea vtraq̃ ſil̃: q̃ꝫuis dimittere vuln⁹ co/optũ ſit malũ, ꝛ ꝓpe in frigoretimo oꝫ vt nō ſit coar ctatum tm̃ ꝛ vt [i] ⌈cuſtodiat̃⌋ in nocte. Qꝺ ſi vuln⁹ [k] ⌈ſanat̃⌋ adminiſtrēt̃ aſtelle ſi [l] ⌈iā ē ꝯglutinatũ⌋ ꝛ firma aſtellā illi loco, ſi ille loc⁹ fuerit [m] ⌈ꝺcliat⁹⌋ ab eo. Et qum volũtas fuerit ſoluere illud qꝺ tegit vuln⁹ mane, ꝛ veſpe eſt magis poſ͛e pp curationem eius ꝓpriaꝫ: ꝛ nō ſit ex eo ꝯ̃rietas in ligamēto reſtau rationis fracture oino. Inqt Hip. opꝫ vt liget̃ vuln⁹ ex medio ligamēti, ſi fuerit recēs: ꝛ ſi eſt antiquũ, ꝛ fecit pus p⁹ maturitatē, tũc liget̃ ex ſupiori ei⁹ vſq̃ quo ꝯſequat̃ mediuꝫ ei⁹. Et de illo qꝺ eſt bonũ, ē vt ponat̃ illud qꝺ ſeqtur vulnus ex ligamētis, ꝛ ꝓprie ſupius, ſtrictius, vt ſit poſſibilitas currendi: verꝫ ei⁹ ſtrictura ſit ſm tollerātiaꝫ: ꝛ q̃ꝫto magis elōgatur a vulnere ponat̃ leui⁹. Et qñ eſt vulneri ꝓfunditas ve hemēs, ſtringat̃ ſup locum ꝓfunditatꝭ ligatura liga mēti. Et ſi ꝯuenit ſtrictura ligamenti, loco reſtaura tiōis tũc iā ꝑuenit intētio. Et ſi non [n] ⌈incipe velare vulnus⌋ cũ eo qꝺ dixim⁹: Et qum ꝑuenit̃ ad fractu rā iterꝝ ponat̃ ligamētuꝫ ſtricti⁹. ꝛ opꝫ vt ponat̃ ꝑ/paratio mēbri ita vt facil̃ fiat curſus puris ſi aggre/gat̃ in vulnere. Et opꝫ in eſtate vt inſſentur ligamē ta ꝯtinentia vulnus ēt, vt ſit adiutoriũ ad ꝓhibendũ aꝑa. Et non opꝫ vt appropinq̃t loco ceratũ, ꝛ ꝓprie in eſtate: qm̃ fortaſſe putrefiet mēbꝝ: imo ſi neceſſa ria ē repcuſſio tc̃ fiat cũ vino ſtiptico, ſꝫ ꝙ ꝑterijt a nobis ei⁹ declaratio. Et qum fracture eſt attritio, ꝛ timet̃ mors mēbri, tunc ſcalpellet̃. Et ſcias oino ꝙ qñ vuln⁹ ligat̃ ſm ꝙ ꝯuenit, expellit [o] ⌈ligamētum deſcēſionis.⌋ Et ſi errat̃ in ligamēto, aꝑat: ꝛ ꝓpe qñ mollificat̃ ſup locuꝫ vulneris, ꝛ ſtringit̃ ſup illō, qꝺ eſt poſt ipm: ꝛ ſi non fuerit ei detectio, nō curret ab eo virus, neq̃ ꝑueniet ad ipꝫ medicamē. Et ſi dimit tit̃ diſcooptum, putrefit, ꝛ inflatur, ꝛ accidit mors membri, ꝛ ꝑducit ad dolores, ꝛ febres q̃re neceſſa/riuꝫ eſt medico vt faciat aliqd inter hoc, ꝛ hoc: ꝛ ꝯſi deret illō qꝺ accidit, ꝛ ſuccurrat ei, añq̃ꝫ ꝯfirmetur.

c A. elonget
d †A. aliud
e A. cadat ſecu/ritas ꝛ firmitudo
f A. trahat̃ vl̃ inuoluat̃ trāſuer/ſal̃r ad poſteriora
g A. trāſuerſal̃r ducatur
h A. diſcoopias ipꝫ qñ volueris ꝛ tibi ieſt vt facias ſup aſtellas foramē oppoſitũ illi vulneri vt ꝑueniat vel applicet̃ medicia vulneris ſuper ipꝫ.
i A. cooperiatur
k A. eſt ſanum
l A. eas iam tardaſti
m A. relaxatus
n A. cura
o A. ligatura illud qꝺ ad ipꝫ ꝺſcendi: ꝛ fluit

De fractura [p] ⌈male reſtaurata.⌋ Cap.X.

Q Uandoq̃ꝫ fractura ē reſtaura ta nō ſm ꝙ oꝫ: ꝛ eſt neceſſarium vt iteret̃ ei⁹ fractura, q̃re opꝫ vt reſtaurator ſciat diſpōneꝫ alrof both, q reſtaurauit oꝫ: Qꝝ ſi fuerit magn⁹, fortꝭ, nō vadat ad frāgendum ipm ſo. fortaſſe.n. non erit poſ͛e vt frāgat̃ ex loco fracture prime pp fortitudi/nē alroſ both, q̃re frāget̃ in alia pte loci. Qꝺ ſi non inuenit̃ excuſatio, tũc opꝫ vt ꝑcedat, ꝛ leniat, donec mollificet̃ alroſ both. ꝛ mollificātia ipm ſunt medi cine ꝑdctē i caplõ duritieꝝ illic: ſic cutꝭ [q] ⌈alleuiati⌋ ꝛ dactili, ꝛ ſic ſpēs fecũ oleoꝝ, ꝛ [r] ⌈alleile⌋ ꝛ medul le oſſiũ, ꝛ medulle q̃noꝝ cocti, ꝛ eis ſilia: deinde frā gat̃, ꝛ oꝫ vt aſſiduet̃ cũ hoc embrocatio cũ aq̃ cal̃a, ꝛ introitus tine in die multotiēs. Qꝺ ſi nō ꝓfecerit illō: ꝛ expimentũ, ꝛ motio ſignificauerint firmitudi nem vehemētem, tũc oportebit vt ſecet̃ caro ita, vt ſit poſſibile fricare alroſ both ex latere, ꝛ deſtruere [s] †⌈ ⌋ eũ cũ ea: deide frāgat̃, ꝛ reſtau/ret̃: ꝛ curet̃ vuln⁹ curatiōe ſua. Et multotiēs qdē ē poſ͛e vt curet̃ fractura male reſtaurata abſq̃ꝫ fractu ra ſa, leniēdo alroſ both cũ eo qꝺ ſcis, deinde eq̃t̃: ꝛ qñ ſuat̃ ſup ipaꝫ, eq̃tur ſup ipſam alroſ both iterꝝ ꝛ excuſat fracturā ꝓprie in corporibus lenibus.

p A. oſſis male reſtaurati
q A. alalle
r A. alahealat
s † A. vel debilitare

De epithimatibus fracture, ꝛ que currunt curſu eorum. Cap.XI.

E Pithimatum alia ſũt q̃ ꝓhibēt aꝑa, ꝛ rectificāt pruritũ. Et alia ſũt ad indu/rādũ alroſ both, ꝛ [t] ⌈glutinationē faci endā in ipſo.⌋ Et alia ſunt ad eq̃ndum alroſ both magnũ. Et alia ſunt ad remouēdā duri/tiē iũcturaꝝ, que accidit poſt reſtaurationē. Et alia ſt̃ ad auferēdā mollificationē, ſi ceciderit in iũcturꝭ.

t A. fortificādũ ipſum

De epithimatib⁹ ꝯferētibus, ꝛ que currunt curſu eorum, ꝛ rectificantibus pruritum. Cap.XII.

I Am diximꝰ in caplõ ligamēti [v] ⌈vit tas⌋ ad illō, qꝺ opꝫ ſciri in hoc caplõ: ꝛ dixim⁹ cerata, ꝛ embrocas cũ vino ſtiptico, ꝛ illis ſilia: ꝛ reiteramus nũc, ꝛ dicim⁹. Nō opꝫ vt ſit illud quod adminiſtrat̃ de cerato, aut alijs ita, vt aſꝑitas ſit in eo aliquo mō, imo ſit leuius q̃ꝫto plus eē pōt, ꝛ mol li⁹: Et nō oꝫ vt adminiſtrent̃ cerata vbi timet̃ putre factio, neq̃ vbi ml̃tiplicant̃ ꝑtes fracture: hꝺ.n. pre paratũ ē ad ſuſcipiēdā putrefactiōeꝫ, qm̃ plm̃ eius eſt cum vlceribus. Super aq̃s aũt calidis, ꝛ earum effuſione iam locuti fuimus: ꝛ fecimus ſcire ꝙ vtili tas in eis eſt reſolutio materieruꝫ, que incurrere fa ciunt pruritũ, ꝛ attractio materiei nutritiue. Et ſunt iterꝝ neceſſarie quādoq̃, qum membrum iam debi/litauit ſtrictura, ꝛ exiccauit ipſuꝫ: ꝛ illud qꝺ vltime conſequitur eſt ſcitum.

v A. dicta cōpendioſa

¶ Epithimata ad indurãdum alrosboth. Ca.XIII.

Res ꝯferẽtes in hoc sunt embroce stiptice, subtiles, ⁊ emplã q̃ siliãt eis, sicut ꝺcoctio myrti, ⁊ eiꝰ oleũ, si necessariũ est oleũ: ⁊ oleũ alcãne: ⁊ epithima cũ aqua folioꝝ myrti, ⁊ gnoꝝ eiꝰ: ⁊ decoctio arboris [a] ⌈alcorr⌋, ⁊ ꝺcoctio radicis aldirdar: ⁊ decoctio folioꝝ eius est incarnatiua, induratiua. Et emplꝫ fcm̃ ex mes, ꝓpͤ qñ ponunt cũ eo crocus, ⁊ myrrha, ⁊ conficitur cum vino odorifero, est bonum valde. Et [b] ⌈distillatio spatularum⌋ palme est bona iterum.

a A. alcard

b A. cortices althalha

¶ De regimine eq̃tionis alrosboth. Cap.XIIII.

In pncipio qdẽ, ⁊ dum pmanet recẽs, stiptica pdicta: qm̃ ipsa aggregãt ipm, ⁊ stringũt ipm, ⁊ minorãt q̃ztitatẽ eius: post illꝺ v°, qñ supfluit, ⁊ ꝓpͤ ꝓpe iuncturã, est necessariuꝫ secare ab eo, et fricare, donec eq̃t. Et oĩa ista cũ eo qꝺ dcm̃ ẽ in eo.

¶ Medicine leniẽtes duritiẽ iũcture. Cap.XV.

Oportet vt embroces, ⁊ incipias cũ aq̃ calã: ꝺinde administres desup emplã, ⁊ inunctiões q̃ fricãdo fiũt, leniẽtes: fcã ex mucilaginibꝰ, ⁊ gũmis, ⁊ adipibꝰ, ⁊ oleis: ⁊ si ponat in eis acetũ forte, erũt magis ꝓfundatiua. Et ꝺ illis quoꝝ administratio ꝓpinq̃t, est dactili: ⁊ [c] ⌈alleliati,⌋ ⁊ olm̃ sisaminũ: qm̃ ẽ emplm̃ leue: ⁊ iteꝝ [d] ⌈mollitiuũ dekerua⌋ pmisceat cũ tãto butyro q̃ztã ẽ ipsius medietas, ⁊ mellis q̃ztũ ẽ ipsius q̃rta. Et fortasse sufficit ceratũ de oleo lilij solũ: Et qñq3 adiuuat cuꝫ oĩbus lenificantibus pdictis in caplõ sephyros. Et qum sentis alteratiõeꝫ ꝯplõnis ad frigus, tũc adde in eis ex castoreo, ⁊ serapino, ⁊ oppoponaco. Medicamẽ bonũ. ℞. fecẽ olei de lino, ⁊ fecẽ olei sisamini, ⁊ fenugrecũ coctũ in lacte, ⁊ [e] ⌈heil⌋ ad ipsum, ⁊ administret. Et iteꝝ radices altee, ⁊ radices cucũeris asinini, ⁊ bdelliũ, ⁊ ãmoniacuꝫ, ⁊ opponacũ dissoluant cũ aceto forti ⁊ liniant: ⁊ vnguẽtũ eburneũ ẽ bonũ. Medicamẽ bonũ. ℞. mucilaginis fenugreci, et seminis lini, ⁊ mucilaginẽ cucũeris asinini, ⁊ amoniacũ, et laudanũ, ⁊ hysopũ hũidã, ⁊ oleũ de lilio, et adipẽ anatꝭ, et bdelliũ lene ⁊ [f] †⌈ ⌋puꝝ, et medullã vituli, resoluant in oleo ⁊ fiat vnguẽtũ.

c A. alalie

d A. farina g̃no rũ alkerua vl' et iterum grana ꝺ alkerua cõtrita

e A. abelil

f †A. bazard

Aliꝺ forte. ℞. olei veteris. lb. ij. olei ꝺ lilio. lb. ſ. storacis liq̃de. lb. q̃rtam, cere citrine. lb. ſ. glutinis albotin. ℥. ij. euforbij. ℥. ij. medulle ossium cerui. ℥. iiij. fiat vnguentum. Unguẽtum bonũ ad duritiem iũcturaꝝ, quã acq̃siuit restauratio. Ammoniaci pteꝫ. j. bdellij iudaici partẽ. j. laudani partẽ. ſ. olei de alcanna, adipis anatis, amboꝝ ante partis quartaꝫ: solue gumas, ⁊ aggrega omnia. Unguẽtum bonũ Amoniaci. ℥. vj. ⁊ cerẽ citrine tantũdẽ, gummi alboti, bdellij, ⁊ galbani omniũ añ. ℥. viij. olei de alcãnã ℥. iiij. terantur gũme ꝯtrite in aceto, deinde aggregent in mortario inuncto cuꝫ oleo de lilio: ⁊ simil'r [g] †⌈ ad spasmũ eaꝝ, ⁊⌋ nodatiõem: que accidit sicut glãdula [h] ⌈vbi est. Et iam diximus eam in caplõ suo, et administrent vnguenta⌋ que diximus nunc. ⁊ administratio castorei, et costi, et fimi columbini, et synapis emplãndo ẽ vltima. Lenitiuũ bonũ, ℞. fecis olei de lilio. ℥. j. et fecis olei seminis lini. ℥. j. et storacis liquide, et galbani, et serapini, et oppoponaci, et ãmoniaci omnium añ. ℥. ſ. bdellij lenis. ℥. j. adipis vrsi, aut galline, aut porci [i] †⌈ ⌋apud illum qui diligit illud ex sapientibus diuitum fiat ex eis vnguẽtum.

g †A. pistello ipsius mortarij inuncto ⁊

h A. vbicũq3 sit iã diximꝰ in caplõ suo administratiõeꝫ vnguẽtorum

i †A. ℥. ij.

¶ Facientia fortitudinẽ mollificatiõis. Cap.XVI.

Ustẽtatio in curatiõe eiꝰ est super stiptica subtilia sicut [k] ⌈sauina, ⁊ dactyli imaturi⌋ et his silia, aut sup stiptica spissa. Et qñq3 miscent cũ his sicut crocꝰ, ⁊ cinnamomũ, et myrrha. Et enula est bona valde: et ꝓprie quãdo coquitur cum ea acorus, et cinis vitis cũ adipe antiquo: et cortices [l] ⌈spatularum palme,⌋ et omnia q̃ dicta sunt in indurando alrosboth.

k A. abel ⁊ nux cupressi

l A. althalha palme vel dactylorum

¶ De administratiõe aq̃ calide, et olei. Cap.XVII.

Scias q aq̃ calã, et oleum non ꝯueniũt apud restauratiõẽ: qm̃ ꝓhibent restaurationẽ: sed ꝯueniũt anteipsam: qm̃ ambo ꝑpant restauratiõeꝫ et ꝯueniunt post ipsam: qm̃ ipsa abstergunt, qꝺ remanet ex apãte, et duritie, et arosboth, et [m] ⌈pustulas q̃s⌋ euenire fecerunt ligamẽta in neruis: q̃re fit motus cũ eis nõ facilis. Quꝫ ergo administrant aq̃ calã, et oleum, et adipes, ⁊ medulle, succurrũt illis nocumẽtis: inter illꝺ v° aq̃ et oleũ sunt valde ꝓhibẽtia ab incarnatione, et fortasse administrant in infantibꝰ, et q sunt eis ꝓximi, non in alijs, cum emplã exiccata sunt sup eos, et faciũt eis dolorem: q̃re indigẽt tũc vt oleo inungat locus, q dolet: deinde [n] ⌈sustẽtet⌋ et restauret: apꝺ q̃ẽtẽ v°c [o] †⌈ ⌋nõ dat licentia in hoc. Et medici qñq3 vtunt embroca ex aq̃ calã, qum ipsi soluũt ligamẽtum primũ, q̃rentes ex eo iuuamẽtum: et est, vt attrahãt ad ipm mãm. Et oꝫ vt sit illa aq̃ talis, vt quꝫ cadit apꝺ infirmũ, sit tẽperata: calã.n. fortasse resoluit ex corpore mũdo supra illꝺ qꝺ attrahit: et ꝓprie qñ ꝓlongat tp̃s effusionis eius: et attrahit ex corpe repleto supra illud, qꝺ opꝫ: et ꝓprie si abbreuiet tp̃s eiꝰ: immo opꝫ vt sit aq̃ cũ calitate ad eq̃litatem tendens: ⁊ sit tp̃s effusionis eiꝰ ꝫ q̃ztitatẽ que videt ex augmẽto mẽbri, et eius inflatione: et nõ effundant quꝫ incipit detumescere. Et nos q̃dem iam diximꝰ de iudicijs embroce in caplõ dislocationis illꝺ, qꝺ opꝫ attendere ẽt hic, Et magis dilectuꝫ mihi, qñ nõ ẽ illic dolor, est vt non appropinq̃t mẽbro oleum, neq3 aq̃ calã oĩno, nisi illud qꝺ añcedit ipsum in pncipio rei ad defensionẽ. Et de illis que ponunt sup iũcturas, que indurant post restaurationẽ sup torsionẽ, et attritioneꝫ, sunt dactili et [p] ⌈alleliati⌋ emplãndo.

m A. siccitate quam

n A. applicentur pululli

o †A. doloris

p A. alalie

¶ De cibatiõe restaurati, et potõe eius. Cap.XVIII.

Oportet vt sit cibꝰ eiꝰ ex eis q̃ generãt sanguinẽ spissum siccũ. et nõ spissuꝫ siccũ: immo spissuꝫ viscosum, vt gñet alrosboth [q] ⌈tenacem⌋ fortẽ nõ siccũ debilẽ [r] ⌈lenẽ⌋ et illa sunt sicut pedes, et frumẽtũ coctũ cuꝫ mltã aq̃. q̊usq3 fit sicut puls, et vẽtres, et capita, et cutꝭ hedi, et arietꝭ decocta, et silia eis: et vinũ grossũ, stipticũ: et ex ill' q̃ dãt in ꝫa mẽsa, sicut castanee, et g̃na in qbꝰ nõ est acuitas. Et alienet oĩa q̃ sbtiliãt sanguinẽ, et calefaciũt ipꝫ, et elongant ipm a coagulatiõe, sicut vinũ sbtile, et res [s] ⌈ꝯfortãtes⌋ valde: [t] †⌈ Et ad sũmũ regimẽ eiꝰ sit ingrossatio, nisi sit illic ꝓhibẽs ex vulnere regrẽte sbtiliatiõeꝫ cibi, ꝫm illꝺ qꝺ ẽ sup ipm de magnitudie eiꝰ, aut ipiꝰ puitate, et apꝺ timorẽ doloris. Qui v° securꝰ est ab illo, dilatet in cibo, et potu. Et q amat ꝺfensionẽ, incipiat cũ regimine sbtiliãte, vt securet a malitia apꝺstis. Et illꝺ ẽ, sicut si oporteat iteꝝ vt flomet, et soluat vẽter: ꝺinde pꝰ dies paucos administret illꝺ, q̃uis sit qñq3 necium iteꝝ vt dimittat ꝭ regimẽ, qñ supfluit rosboth in magnitudine, et ẽ necesse ꝓhibẽ ipsum. Mõus cibarij ꝯueniẽtꝭ ei qꝺ administrat hora coa

q A. flexibilem

r A. frangibileꝫ

s A. almetubele

t †A. sicut aromata ⁊ sp̃es vel semina acuta

gulationis. Sumat panis de simila, ⁊ farina rizi, ⁊ sepum vacce pinguis, ⁊ lac, ⁊ fiat ex eis cibariũ silẽ frumẽto cocto vt puls cum bonitate sue concussio/nis: Medicina autem eius, quã sumit ad restaura/tionem, mumia est, que est mirabilis.

¶ De rebus que consequuntur fracturã, ⁊ restaura/tionem: ⁊ necesse est succurrere eis. Ca.XIX.

Quãdoq; accidit ex [a] ⌈ruptur] ⌋ disruptio carnis, q̃ nõ ꝯglutinatur. Q; si nõ incidatur, putrefit, ⁊ putrefacit illḋ qḋ seq̃t eã ex osse: q̃re est necẽium vt incidatur, ⁊ [b] ⌈coquatur.⌋ Et qñq; accidit flux⁹ sanguinis, ⁊ ẽ necesse vt ꝓhibeatur. Et qñq; accñt ꝯtusio, ⁊ attritio fortꝫ carni, q̃ si nõ cu rent cũ scalpellatõe, aut cũ medicinis ꝓhibẽtib⁹ pu trefactionẽ, ꝑuenit ad estiomenũ: q̃re opꝫ vt obuiet illud. Et qñq; accidit apa cal'm, in q̊ est tior, q̃re opꝫ vt regatur regimine suo. Et qñq; accñt vulnera, que egent vt curent cũ eo cui⁹ ꝑterijt narratio. Et qñq; accidit alrosboth supflu⁹ in fractura, cui⁹ q̃ꝫtitas ñ est necessaria: q̃re opꝫ vt minoretur nutrimẽtũ, ⁊ ꝓhi beatur ei⁹ gñatio cũ ꝓhibitiõe cibi, ⁊ strictura desuꝑ, ⁊ reliq̃s que sunt dicta. Et qñq; accidit mollificatio iũcturaꝝ ex extẽsiõe. Et qñq; accidit vt currat virus ad medullã, q̃ gñatur in osse: q̃re necesse est vt extra/hatur os, ⁊ discoopiatur via virus ad [c] ⌈intus.⌋

¶ Tractatus tertius. De fractura cranei. Cap.I.

Multotiens accidit vt findatur craneũ, ⁊ nõ findatur cutꝭ, imo apetur. Quꝫ ḡ occupatio fit in curatiõe apatꝭ, ⁊ non [d] ⌈ꝑuenit ad plagã⌋ fortasse accidit vt putrefiat os desubt⁹. Et accñt añ sanitatem, aut post ipsam, egritudines male ex febrib⁹, ⁊ tre/more, ⁊ destructione rõnis, ⁊ alijs, q̃re est necẽium vt findatur. Et multotiẽs q̄dẽ sig̃t locum infirmus ipse, [e] ⌈⁊ ꝙ tãgit ip̃m omni hora ⁊ h̃ ꝓpe⌋, ⁊ tũc q̄dẽ est necẽiũ vt redeat vuln⁹ ad dispõnẽ suã, [f] ⌈Et⌋ vt curet fractura, [g] †⌈ ⌋ oportebit vt findatur [h] ⌈a cute⌋ cum q̃ꝫtitate, q̃ nõ retineatur in ea vir⁹ in hoc [i] †⌈neq; aliud ⌋ opꝫ. n. vt non retineatur virus, nisi fue/ris secur⁹ de additiõe apatꝭ, ⁊ inueneris apa [k] †⌈ ⌋ ruptũ, ⁊ appeat fractu ra vna. [l] ⌈Qñq;. n.⌋ accidit ide error magn⁹: ꝑputatur enim ꝙ nõ sit fractura nisi illa: ⁊ ꝑꝑ hoc opꝫ vt cõsi/deret dispõ fracture ꝯsideratiõe bona. Illḋ v̊o in q̊ declinatur cũ existimatõe ad rectificationẽ, ẽ vt ꝯside ret cã fracture, ⁊ vltimatio v̊tꝫ rei frangẽtꝭ in gra uitate sua, aut in sua magnitudine, aut in sua fortitu dine, vt ꝑ illḋ sciatur vltimatio, q̃ opꝫ esse ex fractura: ⁊ silr accñtia qñq; sig̃nt illud, sic apoplexia, ⁊ scoto mia, ⁊ destructio vocis, ⁊ q̃ sũt eis silia. Et qñq; sig̃t fissura cutꝭ in multitudine sua, ⁊ sua diuersitate, ⁊ in suo casu [m] ⌈suꝑ rectitudinẽ vnã⌋ ⁊ dispõnẽ fracture iteꝝ lꝫ nõ sit hoc sig̃tio sig̃ns oẽm ꝑtẽ. Fortasse. n. est fractura interior ꝑlima, ⁊ mag̃: ⁊ non est suꝑ cutẽ fis sura, aut est fissura parua: q̃re opꝫ tũc necessario vt cognoscatur dispõ cũ [n] ⌈sig̃tionib⁹ in⌋ q̄b⁹ [o] ⌈q̃ritur de fractura, ⁊ firmetur mẽbꝝ⌋ si ẽ poss̃e. ⁊ in hꝫ dispõ/nib⁹ ẽ necẽiũ icidere cutẽ [p] ⌈dure, ⁊ discoopire⌋ do/nec appeat os [q] ⌈dubitatũ⌋ totũ. Et si accidat flux⁹ sanguis, impleatur illḋ qḋ discooptũ est pãnis siccis: d̃inde [r] ⌈sustẽta cũ puluillo ifuso⌋ in vino, [s] †⌈ ⌋ ⁊ dimitte ip̃ꝫ vsq; mane. Vulneꝝ ãt capitꝭ vsq; ad terminũ almochati cura ẽ illa, q̃ iã dcã ẽ i caplo vlceꝝ, ⁊ añ ip̃m. [t] ⌈Fidẽtia v̊o os, ⁊ educẽtia os,⌋ ⁊

a A. fractura

b A. cauterizet

c A. egressionem virulentie

d A. curatur scissura vel excorticatio

e A. ex cõpressione ⁊ tactu quem facit super ip̃m omni hora

f —— A.

g † A. ei

h A. cutis

i † A. q̃lrc ũq; sit Alia litera ⁊ in alio

k † A. diminutũ, ⁊ si fuerit scissio in cute ꝑua, q̃ ñ opponit nisi fra/cture vni ex nu/mero fracturaꝝ, aut fuerit apa

l A. tantum tũc

m A. ꝭm viã vl' li neã vnã rectã vl' ꝭm diametrũ ei oppositam

n A. Alia litera instris seu cum stillis

o A. inuestigatur fractura cum fir/matiõe visus vl' cũ firmo intuitu

p A. crucialr vel in modũ crucis ⁊ excorticare vl' separare eam

q A. qḋ suspicatur fractũ vl' lesum

r A. suppone pul uillũ infusum

s † A. stiptico

t A. vulnera v̊o alhеasme, ⁊ al/menachele

silia, [u] †⌈ ⌋ illis d̃ ill' q̃ dñr h̃. Et [x] ⌈minores dispõ nes fracture ossiũ in capite, si accidit in eis scissura ꝑua⌋ nõ penetrãs vsq; ad lat⁹ aliud. imo [y] ⌈succedit apḋ q̃dã expimẽta, ⁊ silis isti⌋ magꝭ rectũ ẽ iteꝝ, vt frices illḋ vsq; q̊ nõ remaneat de scissura aliq̄d: Et si amas, vt [z] ⌈festines⌋ cũ effusiõe hũitatꝭ nigre, dõec vehemẽs fiat appitio scissure ꝑ eã, fac: Et frica dõec nõ r̃eaneat vestigiũ: ⁊ sint apud te fricatoria diũsaꝝ q̃ꝫtitatũ: ⁊ administra in ꝑmis lata eoꝝ: d̃inde q̃ se/quuntur illa. Qñq; fricueris, admistra medicinã ca/pitalẽ, ⁊ suffic̃ tibi. Et medicine q̄dẽ capitales sũt sic̃ ireos, ⁊ farina herbi, ⁊ minutũ olibani, ⁊ aristol'. ⁊ cortices radicꝭ oppoponacis, ⁊ myrrha, ⁊ sarcocol la, ⁊ san. dra. ⁊ oẽ exiccatiuũ sine mordicatiõe: ⁊ cu/ret curatione vlceꝝ. Si aũt existimauerꝭ ꝙ fissura sit penetrãs vsq; ad lat⁹ aliḋ, tũc fricatio nõ finit eam [z] ⌈vsq; ad elõgationẽ.⌋ Et caue ne multũ ꝓcedas in fricatõe: imo [?] ⌈vbi iã secur⁹ fuerꝭ,⌋ Et [x] ⌈cognoue/ris⌋ dispõnẽ velamis, an sit ꝑuãs sitũ suũ ex osse, tũc nocumẽtũ ẽ min⁹, ⁊ [a] ⌈res⌋ magis appꝑens, ⁊ ẽ euen tus apatꝭ minor, ⁊ saluior, ⁊ ꝑuior, ⁊ appitio purꝭ ma turi velocior, ⁊ magis ꝯpleta. Aut iã sepauit ip̃ꝫ ꝑ/cussio ab osse: ⁊ illḋ est in q̊ ẽ timor pl⁹, ⁊ dolores, ⁊ febres, ⁊ q̃ sequũtur ea pl⁹, ⁊ susceptio ab osse altera/tiõis coloris velocior, ⁊ cursus puris virulẽti, sbtil' i eo plus, ⁊ qḋ accidit ex dolorib⁹, ⁊ febrib⁹, ⁊ tetão, ⁊ sincopi, ⁊ d̃structiõe rõnis ꝑꝑ dimissionẽ curatõis in eo pl⁹. Et in hꝫ q̄dẽ dispõne, imo in oi dispõne, opꝫ vt vehemẽter caueatur frig⁹, ẽt in estate: q̃m in eo ẽ ti mor magn⁹. In fissurꝭ v̊o [b] †⌈ ⌋ in q̄b⁹ ñ est nisi fissura, [c] †⌈ ⌋ lꝫ ẽ ꝑlima, ⁊ appꝑet cũ ea [d] ⌈illḋ inter q̃s ⁊ os nõ ẽ nisi cortex⌋ multotiẽs suffi/ciũt strictura, ⁊ ligamẽtũ, ⁊ empl'm [e] ⌈⁊ infrantia.⌋ Veꝝ illḋ qḋ ẽ recti⁹, ẽ vt icipiatur, ⁊ fũdatur suꝑ scissu/rã olꝫ ros. tepidũ: deĩde [f] ⌈aggregetur iter duas extrẽi tates⌋ vulneris, ⁊ suant si necẽiũ ẽ illḋ, ⁊ pulueri zet desuꝑ puluis capital': ⁊ ponant suꝑ [g] †⌈eas ⌋ puluilli imbi biti vino stiptico ꝯcusso cũ ol'o: d̃inde reliq̃ ligamẽta: ⁊ q̄escat infirm⁹: ⁊ fiat delitiosus: ⁊ fiat vt dormiat, Et stometur si indiget. Et non q̃ritur in oi scissura, ⁊ fra ctura, vt accipiat os totũ: q̃m hoc ñ ẽ poss̃e in omni osse: verũ recordare ei⁹, qḋ p̃cepim⁹ in caplo vli de fractura, ⁊ restauratiõe. Verũtñ ml'ti hoies accepe/rũt os ex capitib⁹ eoꝝ, icidẽdo [h] ⌈⁊ ꝭꝫ mõuꝫ ⁊ creue rũt caro ⁊ cutꝭ⌋ suꝑ vuln⁹, ⁊ euaserũt. In [i] ⌈frãgẽti/b⁹ v̊o os⌋ ⁊ q̃ sũt p⁹ea, scias ꝙ ossa capitꝭ diuersificãt ab ossib⁹ alijs, qũ frãgunt: q̃m qũ ipsa frãgunt, nõ restaurat nã suꝑ ea alrosboth fortẽ, sic attrahit ip̃ꝫ, ⁊ nasci fac̃ suꝑ reliq̃ ossa: imo rẽ debilẽ: q̃ꝑꝑ vt nõ ef/fundatur pus ad iteriora, opꝫ vt ex̃hatur, si fuerit [k] ⌈pla ga capitꝭ⌋ ꝯpleta: aut incidatur, si nõ fuerit ꝯpleta: ⁊ ñ fiat occupatio in restauratõe ei⁹: Et opꝫ vt nõ tardet illḋ in estate vltra. vij. dies: ⁊ in hyeme vltra. x. dies: ⁊ q̃ꝫto fuerit veloci⁹, erit meli⁹, ⁊ lõgin̄qus ab hoc, vt accidãt nocumẽta mag̃. ⁊ de ill' q̃ vocãt ad illḋ, ⁊ faciũt eẽ necẽiũ, ẽ ꝙ ab ossib⁹ alijs p̃ter ossa capitis [l] ⌈ꝯuertit ligamẽtũ reditõem:⌋ ⁊ h̃ ligamẽtũ nõ ẽ poss̃e suꝑ caput: ꝑꝑ illud ḡ necesse ẽ [m] ⌈accipe os, ⁊ fractu rã⌋ cui ẽ q̃ꝫtitas, dõec egrediatur vir⁹, sic est necẽium. Et iteꝝ si accideret vir⁹ iter os restauratũ ligatũ li/gamẽto opꝑmẽte, expellẽte mãꝫ, qũ iã eẽt gñatũ il/lḋ vir⁹ ex ip̃o loco, ⁊ penetraret ad medullã, eẽt nob necẽium, vt discoopirem⁹, ⁊ mũdificarem⁹, ḡ q̃lr in hꝫ mẽbro: nõ ẽ igitur excusatio d̃ hac collectõe, ⁊ inci sione, ⁊ d̃tectiõe loci, ⁊ ꝓhibitõe icarnatõis ei⁹, vsq; q̊ secur⁹ sis. ⁊ si nõ [n] ⌈est tior cursus vir⁹ vsq; ad ite/riora ossis, qḋ incidim⁹.⌋ Et opꝫ vt fit icisio ex loco

u † A. sunt

x A. minor dispõnũ fracture ossiuꝫ capitis est vt accidat i ea ꝯtu/sio vl' scissio cor/ticalis

y A. stat ⁊ terminatur apḋ q̃dã cõ missurã vel apḋ q̃dã ꝑtẽ ossis ꝑ/ximã ⁊ hmõi est q̃si occulta sen/sui ⁊ in tali

z A. certificeris vl' vt appareat

⁊ A. nisi cũ pene tratione

? A. sta ⁊ ꝑmane vbi adultimũ ꝑ/ueneris vel vbi ꝑueneris adultimã vel inferiorẽ partem ossis

x A. Alia litera cognosce

a A. securitas

b † A. seu in ꝯtu sionibus

c † A. vel ꝯtusio

d A. alsemach seu superficies aut cortex ossis crãei

e A. cũ infrantibus

f A. aggregent labia

g † A. ea pãn⁹ li ni madefact⁹ cũ albumine oui ⁊ suꝑ ipsam

h A. ꝭm moduꝫ aliũ ⁊ fecerũt na sci carnẽ ⁊ cutꝫ

i A. alheasme v̊o ossis capitis, vel in scissura eius

k A. Alia litera sol'o ꝯtinui vl' se paratio ossis cra nei

l A. diuertit ligamentum mãs

m A. remouere os in fractura

n A. timeretur flu x⁹ ⁊ descẽsus vi/rulẽtie ad inte/riora nõ incide remus os,

ꝯuentiore: ⁊ ꝯuenientior qdē est aggregans ad op/
positionē quā existimas, ꝙ vir⁹ currat ex eo meli⁹,
⁊ ad facilitatē incisiōis, ⁊ paucitatē necessitatis ad
hoc vt moueat, ⁊ [a]⌈extēdat ꝑo,⌋ ⁊ est cū hoc lōgin
gior loc⁹ a neruis sic̄ synciput. Nā mediū ei⁹ nō ob/
uiat origini neruoꝝ. Et stude ne frig⁹ adueniat vela
mini, qm̄ est malū, ⁊ timorosum: Et sbtilia regimē,
⁊ assidua effusionē olei tepidi. Et si appet sup vela/
men nigredo, ⁊ est fortasse in eo qđ appet de ipso, ⁊
nō est nocēs, ⁊ fortasse cā ei⁹ sūt medicine, tūc cura
ipaꝫ cū melle ꝯcusso cū triplo sui olei roſ. dōec rēo/
ueat nigredo: ⁊ pulueriza desup medicinā capitalē
⁊ si nigredo fuerit ꝯfirmata, tūc fuge. Qū ḡ vificat
necessitas [b]⌈extēdēdi⌋ aliqd, ⁊ incidēdi illđ, aut ex̄
hēdi ipm, tunc festinet, ⁊ nō expectet cōplemētum
gn̄atiōis puris in loco: ⁊ hoc qdem nō tolleraſ, nisi
vbi nō est pāniculus noiatus mr̄, coarctat⁹ aut pun
ct⁹: qm̄ pūctura fac̄ in dispōne apa, ⁊ spasmū, ⁊ for/
tasse ꝑducit ad apoplexiā: q̄re opꝫ vt ex̄haſ illud os
statim, ⁊ redibit sensus, si fuerit apoplexia, statim.
Si aūt fuerit foramē, tūc res erit vehemētioris festi
natiōis. Et qn̄ frāgiſ craneū, ⁊ [c]⌈infraſ⌋ velamen,
⁊ apaſ, noiaſ illđ [d]⌈sutratē,⌋ tūc tibi inest in eo qđ
diximi⁹ cum hꝭ festinatiōe: Aut si fuerit neccia expe/
ctatio, tūc sit vsq̄ ad duos dies, aut tres. Et i p̄limo
rei opꝫ vt cureſ in ꝑo [e]⌈cū incisiōe: ⁊⌋ qn̄q̄ fit cum
serra sbtili [f]⌈p̄dicta,⌋ ⁊ qn̄q̄ fit ita, vt fiant forami/
na pua [g]⌈silia foraminib⁹ q̄ fiūt ab acub⁹ qb⁹ sub/
selia suunf,⌋ vbi oꝫ, vt cadat ex eis lꝫ in eis fit tior:
qm̄ fortasse penetrāt subito vsq̄ ad pāniculū, vbi i/
genieſ cū instro qđ dixim⁹, qm̄ est salui⁹: q̄lr v̄o fit
hec curatio, nos dicem⁹ in hoc illđ qđ dixerūt p̄mi.
Jngunt: Oꝫ vt radaſ in p̄mis caput vulnerati, ⁊ fiāt
in eo due fissure se secātes orthogonal'r, ⁊ secet vna
eaꝝ alterā ꝑm figurā crucis: ⁊ opꝫ vt sit vna duarū
sectionū, sectio p̄ma q̄ fuit ex ꝑcussiōe, dinde opꝫ vt
excorieſ sub angul' q̄tuor, vt discoopiaſ os totū, cu
ius [h]⌈ꝯcauatio⌋ oꝫ fieri. Qđ si accidat inde fluxus
sāguinis, tūc oꝫ vt impleaſ pāno infuso in aq̄, ⁊ ace
to: ⁊ si nō, imple ipm pāno sicco: dinde pone sup euꝫ
puluillū infusū in vino, ⁊ oleo: ⁊ admistreſ ligamen
tū qđ ꝯuenit ad illđ, ita vt qū fuerit mane, si nō acci
derit aliqd ex accn̄tib⁹ mal', tūc oportebit vt incipi/
as [i]⌈ꝯcauare⌋ os fractū: Et illđ ē, qm̄ oꝫ vt facias
sedē infirmū, aut p̄cipias ei vt resupineſ ꝑm figuraꝫ
q̄ ꝯuenit fracture, dinde oppila aures eius cū lana,
aut cotto, vt non ledaſ ex voce ꝑcussionis: ⁊ solue li
gamētum vulneris, ⁊ aufer pānū ex eo, ⁊ absterge
ipm: deinde p̄cipe duob⁹ ministris vt teneāt cū pan
nis subtilib⁹ q̄tuor angulos cutis, que iā scissa fuit,
⁊ extendant eā ad supiora. s. cutē que est sup os fra/
ctuꝫ: Et si os fuerit debile ex nā sui, aut ex fractura,
que accidit ei, tūc oportebit vt auferas ipm cū inci
sorijs ponēdo q̄dam ꝯ alia: ⁊ incipiēdo ab eo qđ ex
eis est lati⁹ [k]†⌈ ⌋ fiat ꝑmutatio ex eis ad inciso
ria sbtilia: dinde ꝑuenias ad capillaria: Et admini/
stra facilitatē in [l]⌈ꝑcussiōe praua, ⁊ mag̃⌋ vt non le
daſ caput, ⁊ ingetet ipꝫ. Et si [m]⌈caput⌋ fuerit forte,
tūc oportebit in p̄mis vt ꝑforeſ cū tripāis, q̄ noianſ
[n]ꝑfūdātia: ⁊ sūt ꝑforatoria qb⁹ est eminētia parua
⌈interi⁹ ex locis acutꝭ eoꝝ, vt ꝓhibeat ea illa eminē
tia ꝓfundare, ⁊ ꝑuenire ad siphac, donec ꝯcaues cū
eis os scissum: ⁊ eradices ipsum, ⁊ nō subito⌋ immo
paulatim: ⁊ si fuerit nobis pol'e vt eradicem⁹ ipsum
cū digitꝭ, tūc illđ est [o]†⌈ ⌋: ⁊ si nō, cū tenalijs
aut cū forpicib⁹ aut his silib⁹. Et oꝫ vt sit iter [p]⌈illđ
ex foraminib⁹ exit⁹⌋ q̄ꝫtitate stili ita, vt [q]⌈fiāt⌋ ꝓpe
supꝑficiē ossis interioris. Et oꝫ vt [r]⌈remaneat tactui
foraminis⌋ aliqd ex siphac: Et ꝑꝑ hoc oꝫ vt sint ꝑfo
ratoria ꝑm mēsuram eēntie ossis: ⁊ vt administrenſ
in hoc ꝑforatoria p̄lima: Qum ergo fractura nō est
nisi in loco [s]⌈originis ossis⌋ tm̄, tunc opꝫ vt [t]⌈fiat
ꝑmutatio ad illas res⌋ tm̄: ita vt cum cauaueris os,
tūc oportebit vt eques aspitateꝫ ossis capitꝭ, que fit
ex incisione, ⁊ cōcauatione, aut cum [u]⌈nouacula⌋
aut cū aliquo incisorioꝝ, que similaſ [x]⌈aciei ensis⌋
postq̄ posueris [y]†⌈ ⌋ instr̄m qđ co/
opit siphac, ⁊ ꝑuat ipm. Et si remāserit aliqd ex ossi
b⁹ ꝑuis, aut frustis, tūc oportebit vt accipianſ cū fa
cilitate: dinde ꝑueniaſ in curatōe cū [z]⌈opatiōe⌋ aut
vnguētꝭ. Nā iste est facilior q̄ fit ex mōis curatiōis, ⁊
minoris nocumēti. Jngt Gal'. qum tu discoopueris
ꝑtē ossis capis, tc̄ pone ꝑb eo icisoriū in fine cui⁹ ē ꝑs
q̄ assilatur lēti, eminēs, si ē lenis, ⁊ ē acuitas in lōgi
tudie, dōec sit latitudo lēti silis, sustētata sup siphac.
⁊ opꝫ vt ꝑcutiaſ dsup cū malleo ꝑuo, ⁊ icidaſ os ca
pitis: Qū ergo fecerim⁹ illđ erit ex eo totū illđ q̄ idi
gemus: ⁊ illud est qm̄ siphac non [⁊]⌈mouetur⌋ tunc
neq̄ si medicās eēt [ꝯ]⌈dormiēs,⌋ qm̄ siphac oppo/
niſ lateri lato instri silis lēti. Et si ꝑuenit ꝑb instrꝫ ad
os capitꝭ, tūc ipm eradicat illđ absq̄ lesiōe: ⁊ illđ iō,
qm̄ postremū figure [ꝑ]⌈silis lēti circūdās ꝑb icisoriuꝫ
retro incidit⌋ os capitꝭ: ⁊ nō est pol'e vt ineniaſ spēs
alia ad eradicādū ꝑb os facili⁹, neq̄ velotioris opa/
tiōis q̄ꝫ hec spēs. Curatiōeꝫ v̄o q̄ fit cū ferris, ⁊ in/
strīs, q̄ noiant [a]†⌈ ⌋ moderni vitupauerūt
ꝑꝑ malitiā ei⁹: hic ē ḡ ꝑmo nr̄ in curatiōe ossis capi
tis, qū accidit ei scissura. Et ꝯuenit hec eadē curatio
i religs spēb⁹ fracture, q̄ icidit ossi capitꝭ, q̄ꝫuis nos
nō dixim⁹ nisi curationē fissuſ, ⁊ posuim⁹ eā exēplū
alijs. Jngt Paul⁹, ⁊ Gal'. iteꝝ docuit nos q̄ꝫtitateꝫ
ossiū, q̄ oꝫ icidi: ⁊ iste ē ꝑmo ei⁹. [b]⌈Nō oꝫ vt icidaſ
ex osse nisi illđ qđ ē ifirmū: nā⌋ illđ qđ ex eo ē cōmi/
nutū vehemēter, oꝫ vt auferaſ totū: Jn illo aūt ex q̄
extēdunſ scissuſ extēsiōe p̄lima: nā illđ qn̄ꝫ accidit,
nō oꝫ tūc vt ꝯseq̄ris fissuras vsq̄ ad finē eaꝝ: ⁊ vt sci
as qđ nō accidit ꝑꝑ hāc cāꝫ res nocius, qn̄ in religs
opatiōib⁹, q̄s oꝫ ipꝫ facē, est ꝑꝫ ꝙ oꝫ. Ampli⁹ oꝫ p⁹
curationē cū ferro, vt accipias pānū lini extēsū q̄ꝫti
tate ossis vulneris, ⁊ infūde ipꝫ in oleo roſ. ⁊ coopi
cū eo os vulneris, dinde accipe pānū duplicatū aut
triplicatū, ⁊ infūde ipꝫ in vino, ⁊ ol'o roſ. ⁊ lini vul
n⁹ totū ol'o roſ. dinde pone sup ipꝫ, pānū q̄ꝫto leui⁹
potes, vt nō ḡuet siphac: dinde administra desup li/
gamētū latū, ⁊ nō stringas ipm nisi cū q̄ꝫtitate q̄ te/
neat pānos tm̄: dinde admistra regimē, qđ rēoueat
inflāmationē, ⁊ dstruat febrē, ⁊ hūecta velamē dsup
cū oleo roſ. in oi hora: ⁊ solue ipꝫ in die tertio. ⁊ ab/
sterge ipꝫ, ⁊ cura ipꝫ curatiōe q̄ creat carnē, ⁊ sedat
inflationē, ⁊ pulueriza sup siphac puluerē ex medi/
cinis siccis, q̄ noianſ medicine capitꝭ, dōec oriaſ ca
ro [c]†⌈ ⌋ in q̄busdā horis [d]⌈sup⌋ os, si idiguerim⁹
hoc, cum ossa sunt eminētia: ⁊ vt nascaſ caro velo/
citer, ⁊ cura ipm cū religs medicinis, q̄s diximus in
curatiōe vulneꝝ. Et Jngt Paul⁹. Multotiēs acci/
dit in siphac capitꝭ post curationē cū ferro, apa cal'ꝫ
ita ꝙ [e]⌈supꝑueniet spissitudini ossis capitꝭ, ⁊ spissitu/
dini cutis iterum, ⁊ est cum hoc ḡuitas, ⁊ ꝓhibitio
motus eius nālis.⌋ Et multotiēs accidūt istis extē
sio, ⁊ accidētia alia mala, ⁊ seq̄tur has res mors.
Et non accidit apa cal'm siphac nisi, aut propter os
[f]⌈eminens sub eo:⌋ aut ꝓpter ḡuitatem tentaꝝ: aut
ꝓpter frigus: aut multitudineꝫ cibi: aut multitudi/
nem vini: aut ꝓpter cām aliā occultā. Quod si apo
stematis calidi cā est manifesta, tūc oꝫ vt abscindas
illam cām velociter. Qđ si est ex cā occulta, tūc stu/

a A. fatiget
b A. secandi
c A. egreditur
d A. fatera
e A. ⁊ incisio
f —— A.
g A. ꝯtinua vel iuxta se inuiceꝫ posita
h A. perforatio vel incisio
i A. perforare vl' incidere
k †A. deinde
l A. ꝑforatiōe vl' incisione ⁊ per/cussione
m A. Alia litera os
n A. vl' additam̄ tū ꝑuū igrediēs i loco vl' i ꝑte ei⁹ acuta ⁊ ꝓhibet illđ additam̄tuꝫ ne ꝑs acuta ꝓfū deſ ⁊ ne ꝑueniat ad siphac vel ad velamē dōec cō caues aut perfo res cū eis os scis sum vl' ꝯtusum ⁊ eradica ipsum nō in vna vice
o †A. melius
p A. foramina spatium
q A. perueniat
r A. caueaſ ne ꝑ/foratoriū tāgat
s A. alathna
t A. fiat foramen sup illā tabulaꝫ ossis
u A. lima
x A. cl'tello ꝑuo
y †A. infra vel subtus
z A. tentis'
⁊ A. Alia litera moueſ ad extra Alia litera disrūpiſ tūc nisi sit cyrugic⁹ sono lētus aut iept⁹
ꝯ A. somnolent⁹ aut ineptus
ꝑ A. qđ sil'aſ lēti rotūdū repellit incisoriuꝫ retro q̄re inciditur
a †A. hanicades
b A. Jllđ aūt qđ oꝫ incidi ex osse infirmo est qm̄
c †A. et
d A. frica
e A. supeminēat ⁊ eleueſ sup spis situdinē vl' gros sitiē cutis ēt ⁊ ē cū hoc doꝝ ⁊ ꝓ hibēs mot⁹ eius naturales
f A. Alia litera os sepatuꝫ pun gens ipsum

de in sepatione eius, ⁊ administra flomiam vene, si nõ fuerit ꝓhibens ad hoc, ⁊ minorationẽ cibi, ⁊ regimen qđ ꝯuenit spatib⁹ calis, sicut embrocatio cũ oleo rof. cal'o, aut cũ aq̃ in q̃ bullita sunt altea, ⁊ fenugrecuꝫ, ⁊ semen lini, ⁊ camemilla, ⁊ eis similia: et administra empplastrum ex farina ordei factum cũ aqua calida, ⁊ oleo, ⁊ semine lini: Et administra adipẽ galline i lana, ⁊ humecta cum ea caput, ⁊ cervicẽ, ⁊ spõdiles, ⁊ distilla i aures aliqđ ex olis, q̃ sedãt calitates, Et fac sedere infirmũ in aq̃ cal'a in domo, ⁊ [a] ⌈iunge⌋ ipm. Qđ si apa cal'm pseuerat, ⁊ ñ ẽ aliqd qđ ꝓhibeat [b] †⌈ ⌋sumere medicamẽ solutiuũ [c] ⌈soluẽs semel⌋ fiat illđ: nã Hip. ꝑcipit illđ. Jnqt Paulus: si denigrtur siphac, ⁊ nigredo ẽ in supficie ei⁹: ⁊ illđ ẽ [d] ⌈in⌋ medicamine iteꝝ, q̃ curat. nã medicamẽ nigꝝ fortasse fac illđ, tũc oꝫ vt sumas ex melle, ⁊ ol'o rof. iij. ptes, ⁊ ꝑmisceas, ⁊ linias cũ eo pãnũ, ⁊ ponas sup siphac. Qđ si accidit i siphac nigredo ex se ipo, ⁊ pueñit vsq₃ ad [e] ⌈oculũ⌋ ꝑcipue cũ signĩ alijs mal', tũc oꝫ vt despes đ salute hui⁹ ifirmi: qm̃ ẽ sigtio ꝯsumptiõis calitatis innate, ⁊ destructionis ei⁹. Et ego iã vidi quẽdã cui accidit fractura in capite suo, ⁊ ꝯcauatũ ẽ os capitĩ ei⁹ post anũ, ⁊ sanatus ẽ: ⁊ illđ iđ, qm̃ fractura fuit in syncipite, ⁊ fuit ex ꝑcussiõe sagitte, ⁊ erat ei cursus, ⁊ pp hoc nõ aduenit siphac aliqd, imo saluatũ est a corruptiõe. Jnqt Gal', accidit hoi vt frãgeret syncipput eius, ⁊ iteꝝ os tpis fractura extẽsa, ⁊ [f] ⌈ꝯposita ẽ fractura cũ dispõne rerũ ossis⌋ syncipitis ⁊ incidimus ipꝫ ad intẽtionem notam, ⁊ suffecit illud, ⁊ sanatus est vir.

De fractura mandibule. Cap. II.

Nquit sapiẽs, qum [g] ⌈incidit ad interiora, non frãgatur: q̃ si frãgit mãdibula dxtra, tũc intromitte indicem, ⁊ mediũ man⁹ sinistre in os ifirmi: Et si frãgitur mãdibula sinistra, tunc intromitte man⁹ dextre, ⁊ eleua cũ eis marginem fracture exteri⁹ ⁊ interi⁹: ⁊ oppone eas ãbas⌋ cũ manu altera deforis ⁊ eq̃ eã ⁊ cognosce eius eq̃tionẽ ex eq̃tione dẽtiũ, q̃ sunt in ea. Si aũt [h] ⌈frãgat mãdibula in duob⁹ locis,⌋ tunc extẽde eam in duo latera sm̃ oppõnẽ, ministro extẽdẽte eã, ⁊ ministro retinẽte ipam: đinde veniat medic⁹ ad eq̃ndũ ipsaꝫ, sm̃ q̃ dixim⁹, ⁊ liga dẽtes q̃ torti sunt, ⁊ sepati sunt ad inuicẽ. Si aũt accidat cum fractura vulnus, aut frustũ, [i] †⌈ ⌋tũc [k] †⌈ ⌋administra ꝯsuturã, ⁊ puluillos, ⁊ medicinas icarnatiuas post reditõeꝫ, ⁊ eq̃tionẽ. Jnqt: ⁊ ligamẽtũ ei⁹ fit sm̃ hũc modũ, Pone [l] ⌈medicamẽ vitte⌋ sup nuchã colli: ⁊ vadant due extremitates a duob⁹ laterib⁹ sup duas aures vsq₃ ad extremitateꝫ mãdibule: deinde vadãt cũ eis iteꝝ ad nuchã: deinde vsq₃ ad locum sub mãdibula sup duas maxillas vsq₃ ad syncipput [m] ⌈vadens⌋ ex eo iteꝝ vsq₃ ad locũ q̃ est sub nucha: ⁊ ponat ligamẽtum aliđ sup frõtẽ, ⁊ in posteriorib⁹ capitĩ, ⁊ stringat tota inuolutio q̃ inuoluta est: ⁊ ponat desup [n] ⌈pãn⁹⌋ lenis. Et si separent ambe mãdibule sil' ex extremitatib⁹ eaꝝ, tc̃ [o] ⌈incipiat⌋ cũ vtrisq₃ manib⁹ paulati, đinde [p] ⌈opponant⌋ ⁊ ꝯiũgant: ⁊ ꝯsideret ad ꝯpõnẽ dẽtiũ: ⁊ liga duales cũ filo auri, [q] ⌈vt non sepet rectificatio, ⁊ ponat medicamẽ ligamĩti sup collũ, ⁊ vadat⌋ caput ei⁹ ad extremitatẽ mandibule: ⁊ ꝑcipiat infirmo vt qescat, ⁊ sit trãqllus, ⁊ dimittat locutionẽ: ⁊ ponat cib⁹ eius sorbitiones. Et si alterat aliud ex figura, tũc soluat ligamẽtũ nisi accidat apa cal'm. Qꝫ si accidat tũc, nõ negligas vti empl'is, et embrocis que ꝯueniũt ad illđ ex ill', q̃ sedãt, ⁊ resoluũt cũ eq̃litate.

Et os qdẽ mãdibule stringit añ tres hebdomadas: qm̃ est lene, ⁊ est in eo medulla plima replẽs ipm.

De fractura nasi. Cap. III.

Asi supior ps est os, ⁊ inferior ẽ cartilago: ⁊ illi qdẽ cartilagini non accidit fractura, imo attritio, [r] ⌈⁊ q̃ cõprimẽdo dilatat tota: ⁊ q̃ dilatat inferior ps eius supiore remanente vt est: ⁊ sepatio⌋ ad vnũ latus. Supiori vo pti ossis accidit qñq₃ fractura: Et qñ frãgit nasus, ⁊ nõ curat, ꝓducit ad [s] ⌈casum,⌋ Et iteꝝ qñq₃ indurat, ⁊ rẽanet sꝫ tortuositatẽ suã, q̃re nõ recipit eq̃tionẽ, oꝫ ergo vt festinet in die pmo, ⁊ nõ ptrãseat dcimum. Et scias q̃ qñ fractura nasi ꝯseqtur loca supiora ei⁹, magis cõueniẽs ẽ, ⁊ recti⁹ regimẽ in ea est, vt sumat still⁹ decẽter fcũs lenis, ⁊ intromittat cũ facilitate in nasũ, vsq₃ ad finẽ alchaiasim, ⁊ teneat ipm cũ manu sua, ⁊ eq̃t nasum cũ manu altera, dõec eq̃tur: deinde sbtiliet intromittendo liciniũ ꝯseruãs ipm in figura eq̃tiõis: ⁊ meli⁹ qdẽ est vt sit ex lino. Et cautella est, vt intromittat in vtrasq₃ nares sil', lꝫ nõ sit nocumẽtuꝫ nisi in latere vno. Et qñq₃ põit [t] †⌈ ⌋liciniũ [u] ⌈in lat⁹ vnũ, vsq₃ quo ei⁹ vltimatio ꝑuenit ad ꝯfirmationẽ, ⁊⌋ restaurationẽ. Et non [x] ⌈cõponat⌋ sup nasũ ligamẽtũ, qm̃ facit ipm. [y] ⌈latũ⌋ nisi sit illic eminẽtia mag̃, [z] ⌈⁊ timeat sꝫ eã dscẽsio.⌋ Qum ãt accidit in ptib⁹ iferiorib⁹, tũc pol'e est vt equet cũ duob⁹ digitĩ duaꝝ manuũ, sic duob⁹ indicib⁹, aut duob⁹ auricl'arib⁹. Et qñ accidit in hac dispõne apa, tunc vnguẽtũ diaglon est bonũ valde: qm̃ sedat apa, ⁊ ꝯseruat iteꝝ figurã eq̃tiõis, ⁊ ꝯfortat. Et sil'r medicamẽ fcm̃ cum aceto, ⁊ oleo, ⁊ simila ⁊ minuto turis, sup qđ pl'uerizet cinis, ⁊ empl'et cuꝫ eo. Et qñ fractura est attritio [z] ⌈apta⌋ tũc nõ est pol'e, vt redeat cũ ea ad rectificatiõeꝫ, nisi postq̃ findit, ⁊ exhit cõminutio ossiũ, ⁊ [?] ⌈qum sutura ei⁹ ⁊⌋ puluerizent desup pulueres. Et qñ accñt inclinatio, ⁊ sepatio cartilagis, tunc eq̃ eã violẽter, đinde liga eã ligatura ꝯsnãte eã sup illđ: ⁊ est vt ponas ligamẽtũ [a] ⌈extẽsum⌋ ex [a] ⌈latitudine ceruicis sup q̃ꝫ⌋ ẽ inclinatio [b] †⌈ ⌋ex eis qb⁹ fit facile hoc ligamẽtũ, ⁊ [c] †⌈ ⌋bonũ, est vt sumas marginẽ pãni fortĩ, aut corrigiaꝫ cui sit latitudo digiti vni⁹: ⁊ lini vnã extremitatũ ei⁹ cum glutino pisciũ, ⁊ glutino corij vaccini, aut cũ gũma, aut cũ reliq̃s glutinationeꝫ faciẽtib⁹, ⁊ iuisca ipsaꝫ sup extrẽitatẽ nasi ex latere [d] ⌈sup qđ⌋ est inclinatio, donec exiccet sup ipm, ⁊ reducat nasus ad sitũ suũ cũ violentia. deinde extẽde illã corrigiã, aut pãnũ dõec equet cũ eo, ⁊ inclina ipm ad latus diuersum inclinationi pme, ⁊ restaura ipm sup collum, ⁊ liga ipm ligamẽto tenente ipsum sm̃ illã formã, ⁊ empl'a cũ empl'is que sunt necessaria.

De fractura furcule. Cap. IIII.

Urcula frãgit, aut pp põd⁹ delatũ, aut pp casuꝫ magnũ, aut pp ꝑcussionẽ vehemẽtẽ. Ampli⁹ furcule restauratio fit difficil', ⁊ indiget sbtiliatõe. Dixerũt i restauratõe ei⁹. si [e] ⌈ꝯterit⌋ ꝓpe caſsuꝫ erit dscẽsio capitĩ adiutorij iferi⁹ min⁹. Jnqt, qñ [f] ⌈ꝯterit⌋ furcl'a i duas medietates, tc̃ fac sedẽ ifirmũ sup sedẽ, ⁊ teneat mister adiutoriuꝫ in q̃ ẽ furcl'a fracta, ⁊ extẽdat ipsum ad exteriora ⁊ ad superiora iteꝝ, ⁊ extẽdat mister [g] ⌈iteꝝ ceruicẽ,⌋ ⁊ hũeꝝ [h] ⌈inclinatũ⌋ cũ q̃ztitate q̃ ẽ neccia. Et eq̃t medic⁹ cũ digitĩ suis illđ qđ est eminiẽs, impellẽs ipm, ⁊ qđ ẽ ꝯcauũ [i] ⌈cõmoueat añ, ⁊ retro, ⁊ exhat ipm.⌋ Et si idigeti illo extẽsione plima, ponat sub titillico pilã magnã

a A. frica
b †A. omnino
c —— A.
d A. ex
e A profundum
f A. dimissa est fractura tota cũ dispõne sua nisi aliqua pars
g A. frãgit dsus iteriora, ⁊ nõ separat i duas partes sepatõe totali tũc si fracta fuit mãdibula dextra intromitte digitũ indiceꝫ ⁊ mediũ man⁹ dextre ⁊ eleua vel cõprime cuꝫ eis curuaturaꝫ fracture dsus exteriora ab iteriori ⁊ oppone eis
h A. Alia litera vl' sepatur mandibula in duas partes separatione totali
i †A. ossis pũgẽtis
k †A. scindat aut dilatet ⁊ exhat frustum, ⁊
l A. vittam seu bindam
m A. deinde procedatur
n A. astella
o A. extendant
p A. cõponant
q A. ⁊ ñ rẽoueat statio seu rectitudo aut eoꝝ firmitudo ⁊ ponat mediũ ligamẽti sup ptẽ capitis posteriorẽ ⁊ pcedat seu extẽdat

r A. vel ꝯtusio et cõpressio faciens nasũ simũ seu latum ꝯpressum ⁊ declinatio
s A. ꝓuationem dilatus
t †A. in iteriori pte liciniĩ radix pene vt sit magis ꝯueniẽs ei deinde empl'et ⁊ adhereat sup eũ pãn⁹ empli vt nõ exhatur
u A. vsq₃ quo puenerit ad sumã ⁊ pfectã ꝯfirmationem, ⁊
x A. inuoluatur
y A. simũ cõpressum
z A. quã depressio bonificat.
⁊ A. cõminuens os
? A suat ⁊ post
ꝑ A. Alia litera incipiendo
a A. latere colli ad quod
b †A. et
c †A. est
d A. a quo
e A. frangitur
f A. frangitur
g A. altius collũ
h A. oppositum
i A. attrahatur ⁊ ad extra exhat.

a[de pilis, ꝛ eleuet]cubitũ, donec approximet ipm
costis, qm̃ extẽdet̾ ƀz qđ vult. Et si b[incidit̾]extre
mitas furcule ad interiora c[frãgẽdo, aut]non obe
dit cũ attractiõe medici, ꝛ nõ d[suspẽdit̾,]qm̃ ẽ ad
ꝓfundũ plimũ, tũc ꝓsterne infirmuz sup collũ suũ, ꝛ
pone sub humero puluinar gibbosum, ꝛ e[demer/
ge]humeꝝ ei⁹ inferi⁹, donec eleuet̾ ad os furcule:
deinde eq̃ ipm, ꝛ rectifica cuz digito tuo, ꝛ stringe.
Qđ si infirm⁹ iuenerit pũcturã ex deambulatõe ma
nus sup ipz, f[tũc frustũ]pũgit ipm ƀm g[situz g̊]
scinde, ꝛ aufer frustũ: ꝛ fiat illđ a te cũ facilitate: ꝛ p
prie si fuerit frustuz subtus. vt non disrũpas siphac
pectoris, ꝛ intromitte instrm̃ ꝯseruãs siphac pecto/
ris sub osse, đinde frãge os. Qđ si nõ acciderit apa
cal'm, tũc sue scissurã, ꝛ icarna eã. Et si accidat apa
cal'm, tũc infunde puluillos cũ oleo aliq̊. Et si h[di/
mittit̾]caput adiutorij apud fracturã cũ frusto fur
cule ad inferiora: tũc oz vt suspẽdat̾ adiutoriũ cũ li/
gamẽto lato, ꝛ i[eleuet̾ ad ptẽ ceruicis,] Et si fru/
stũ furcule fuerit inclinatũ ad supiora, ꝛ illđ qdẽ pa
rũ fit, tũc nõ suspẽdat̾ adiutoriũ, sz resupina illũ, cu/
ius est furcula fracta sup dorsũ suũ, ꝛ sbtilia regimẽ
ei⁹, ꝛ k[stringet̾]furcula in mẽse, ꝛ min⁹. De furcu
la ãt dixerũt: ꝙ furcula nõ seiũgit̾ ex latere intrinse/
co, qm̃ annexa est pectori, nõ seiũcta ex eo: ꝛ pp hoc
nõ mouet̾ ex hoc latẽ. Et si pcutiat̾ exteri⁹ vehemẽ/
ter, ꝛ sepet̾, tũc ipa equat̾, ꝛ curat̾ curatõe, q̃ curat̾
qum frãgit̾. Extrẽitas võ ei⁹, q̃ seqt̾ hũeꝝ, ꝛ sepat̾
ab eo, nõ dislocat̾ plimũ: qm̃ lacert⁹ q hz duo capi/
ta, ꝓhibz eã ab ħ, ꝛ ꝓhibet eã iteꝝ caput spat'le. Et
nõ mouet̾ furcula motu vehemẽti, qm̃ ipsa nõ ẽ po/
sita, nisi vt sepet̾ pect⁹ tm̃, ꝛ dilatet ipm: ꝛ pp ħ fcã ẽ
furcula hoi soli iter reliq̃ aĩalia. Qđ si accidat ei di/
slocatio ex luctamine, aut re alia sili huic, tunc ipsa
equet̾, ꝛ intromittat̾ ad locũ suũ cũ mãu, ꝛ pl'uillis
plimis, q ponũt̾ sup eã cũ ligamẽto qđ oz. Et ꝯueĩt
ħ curatio extrẽitati hũeri iteꝝ, qũ sepat̾, ꝛ reduc̃ eã
ad locũ suũ. Et illđ q̃ ligat̾ furcula hũero, ꝛ hũer⁹,
est os cartilaginosum, ꝛ ipm ingrossat̾ in macilẽtis.
Et qum remouet̾ existimat ille cui nõ est expientia,
ꝙ caput adiutorij iam sepatum est, ꝛ exiuit de loco
suo: caput. n. spatule videtur tunc vnum, ꝛ videt̾ lo/
cus a quo pmutatum est concauũ, verum opz vt di/
stinguat̾ sigtionibus, quas l[expiemur]post.

De fractura spatule. Cap. V.

Spatule qdem loc⁹ lat⁹ paꝝ frã
git̾: plimum. n. qđ acci
dit de fractura ei⁹, accidit marginib⁹,
ꝛ laterib⁹, ꝛ frustis. Et qñ accidit, cog̊/
scit̾ tactu: ꝛ p illđ qđ seqt̾ eaz de pũctu
ra. veꝝ plimũ accit ei scissura, quã sigt aspitas, q̃ co
gnoscit̾ tactu, ꝛ dolore locali, ꝛ pũctura, si fuerit lz
nõ sint reliq̃ sig̃. Et fortasse accidit fractura ad iterio
ra, ꝛ sigt ipaz m[icisio]accñs, ꝛ crepitatio leu] quã
pcipit audit⁹ n[qũ crepitat mi ƀ cũ ea: ꝛ iuenit̾ p at/
tractionẽ man⁹ q̃ ꝯseqt̾ eã, ꝛ dolorẽ. Et cura ei⁹ iteꝝ
ẽ sbtiliatio man⁹, ꝛ bõitas ꝯueniẽtie ipulsiõis ab ife
riorib⁹, ꝛ eq̃tiõis]ꝛ fortasse idiget vẽtoƀ, ƀm ꝙ exi
stimo, dõec attrahit̾ ad o[supiora,]ꝛ eq̃t̾ cũ cautel
la a nocumẽto in aggregatõe mãei. Frustula ãt spa
tule qũ frãgunt̾, si st̃ inq̃etãtia, pũgẽtia, ledẽtia, tũc
neciũ est exħere ea: ꝛ si sũt geta, equent̾ ꝛ ligent̾, li/
gamentis silib⁹ ligamẽtis furcule. Et opz vt dormiat
hñs fracturã spatule sup latus sanũ, non sup aliud.

p[De fractura cassi. Cap. VI.

Ecidit casso scissio, sic̃ ligno: ꝛ
accidit]fractura ad ite
riora. Et pmũ qđ cog̊scit̾ sonitu sẽsa
to p tactũ, ꝛ auditũ, ꝛ qñq̃ inuenis ipaz manifestã,
cui⁹ due ptes st̃ mãifeste, ꝛ cũ extẽsiõe dolor]: ƀm võ
sequũt̾ accñtia mala ex ꝯstrictõe ãhelit⁹, ꝛ tussi sic/
ca, ꝛ fortasse patiẽs illđ, spuit sanguinẽ: ꝛ qñq̃ gñat̾
ex eo putrefactio velaminis. Et cura istoꝝ ẽ cura il/
li⁹ q hz illđ in hũero. Et si iclinat̾ iferi⁹, tũc cura est
illa, que đscripta est in cõpressiõe furcule depsse per
fracturã. Et si igrediũt̾ coste, admistra sup eas liga
mẽtũ fcm̃ ex lana cũ reuolutiõe, p⁹ ligamẽta posita
sup eas de subtus cũ rectitudine: deide aggrega ex/
tremitates duoꝝ ligamentoꝝ, ꝛ liga eas adinuicẽ:
qm̃ ipse ꝓhibẽt ligamẽta reuoluta a solutione.

De fractura costarum. Cap. VII.

Costis vis septẽ accidit fractura a
duob⁹ laterib⁹: falsis vero
accidit fractura a latẽ dorsi. Et qm̃ ex/
trẽitas, alia ẽ cartilago hypocõdrioꝝ,
ƀm ꝙ sciuisti, nõ accidit ei q†[ ]attritio. Cogni/
tio ãt fracture costaꝝ ẽ facil', q̃ nõ occultat̾ tactui pp
illđ qđ sentit̾ đ aspitate, ꝛ motu in nõ suo loco: ꝛ for
tasse audit̾, si auscultat̾ crepitatio occulta. Qꝫ si fue
rit iclinatio coste ad iteriora, ꝛ sig̃nt eã accñtia pleu
resis, ꝛ est fortasse cũ ea sputũ sãguis, tũc nõ audent
restauratores curare ipsam cũ extẽsiõe ad exteriora
pp defectuz ingenij: qm̃ illđ ẽ difficile absq̃ vẽtoƀ: ꝛ
qm̃ ex vẽtoƀ timet̾ ꝙ aggreget̾ mã plima ad iterio
rẽ locũ: ꝛ est in ea illđ qđ ẽ de corruptiõe. Qꝫ si r[ex/
pell']eas, ꝛ nõ ꝓlõgas retẽtiõez eaꝝ, nõ ẽ malũ. Ve
rũ qñq̃ cibãt ifirmũ cib' iflatiuis valđ, vt iflet̾ vẽter
ei⁹, ꝛ cõprimat iflatio fracturã, ꝛ ipellat eã ad exte/
riora. Et hoc q̃zuis sit de illis a qb⁹ in qbusdã horis
nõ ẽ excusatio, ẽ tñ cã magna ad faciẽdũ vt accidat
apa. Inqt qdã sapiẽtũ. Oz vt coopiat̾ loc⁹ cũ lana
infusa in oleo cal'o, ꝛ ponant̾ puluilli in eo qđ ẽ iter
costas, dõec repleat̾ vt sit ligamtũ eq̃le qñ inuoluit̾
ƀm rotũditatẽ, sic̃ narrauim⁹ in pectore: đinde põat̾
sic̃ ponit̾ in hñtib⁹ pleuresim ƀm q̃ztitatẽ ꝯueniẽtez
ossi: ꝛ si oppsserit nos res vehemẽs, ꝛ os pũgit vela
mẽ pũctura ledẽte, tc̃ oz vt findat̾ cutis, ꝛ discoopiat̾
illđ, qđ discooptũ ẽ đ costa: deinde ponat̾ sub eo in/
strm̃ qđ ꝯƀuat siphac, vt nõ egrediat̾ siphac, ꝛ inci/
dant̾ cũ facilitate ossa, q̃ pũgũt, ꝛ exire facias: dein
de, si nõ accidit apa cal'z, aggregent̾ fissure, ꝛ medi
cent̾ cũ vnguẽto. Et si accidit ei apa cal'm, coopiat̾
cum puluillis infusis in oleo, ꝛ cibetur infirmus: et
curetur cum eo quod sedat apa calidum: ꝛ resupi/
netur sup latus, s[quod leue est super ipsum.]

De eo qđ accidit spõdilib⁹ đ fractura. Cap. VIII.

Anquit paul⁹ rotũditatib⁹ spõdi/
liũ accidit qñq̃ attritio: sz
fractura paꝝ accidit: t[ꝛ tunc minuit̾
siphac ꝛ]nuche: ꝛ nucha ipa: ꝛ cõicant
eis ambab⁹ nerui in nocumto: ꝛ seqtur
ea vtraq̃ mors, u†[ ]si accidat illud spõdili
colli. Et pp ħ opz vt pmittam⁹ ƀmonẽ, ꝛ enũtiemus
pditõez fcãz. Et si ẽ pol'e vt psũam⁹, ꝛ auferam⁹ os
ledẽs cũ scissiõe, tũc illđ x[ẽ]ꝛ si ñ, y[oz vt visitem⁹
eos]cũ regimie qđ sedat apata cal'a: Et si remanet
aliqd ex ptib⁹ eminẽtib⁹ spõdil' z[ex q̃ st̃]q̃ noiant̾
spine. (Nã illđ cadit velocit̾ sb digitis, qũ volum⁹ ei⁹
ꝯmunitiõez: qm̃ illđ qđ cõminutũ ẽ, mouet̾, ꝛ sepat̾
a loco suo) tũc oz vt auferat̾ illđ scidẽdo cutẽ extius:
đinde aggreget̾ cũ sutura, ꝛ admistret̾ in eo curatio
icarnatiua. Et si frãgit̾ os alkeil i iferiore pte alcha
tiz, ꝛ alohosos, tc̃ itromittat̾ digit⁹ idex finistre ma/
n⁹ i anũ ꝛ equet̾ os fractũ cũ manu alt'a, ƀm ꝙ pol'e
ẽ: ꝛ si senserim⁹ os fractũ iã sepatũ eẽ, tũc oportebit
iteꝝ, vt auferat̾ cũ scissiõe, sic̃ dixim⁹: deide admini

a A. ex pano ꝛ impellat
b A. frangitur
c A. plurimuz ꝛ
d A. eleuatur ad superiora
e A. comprime
f A. pp frustũ qđ
g A. situ ei⁹ tunc
h A. fuerit
i A. deinde eleuet̾ ad ptez colli
k A. firmabitur
l A. narrabimus
m A. incuruatio
n A. qũ tacta fuerit tactu curioso vl' exquisito seu mãifestãte ꝛ accidit mãui q̃ vicinat̾ ei dolor, ꝛ curatio ei⁹ ẽ cuz attractiõe sbtili seu igẽiosa ꝛ bonitate ipulsiõis cuz facilitate ex anterioribus, et equatione
o A. posteriora
p A. Qñz accidit casso sepatõ seu elõgatio ossium adinuicẽ pura ꝛ quãdoq̃ accidit Alia litera Qñz accidit casso sepatio q̃ ẽ sicut scissio ꝛ accidit
q † A. nisi
r A. cum facilitate administras
s A. super quod alleuiatur
t A. eis ꝛ tc̃ exp̃munt̾ seu cõprimunt̾ pãniculi
v † A. precipue
x A. fiat
y A. tũc oz vt regimẽ ipsoꝝ sit
z A. q̃ sũt ex eis

strer ligamētū, qd̄ ꝯuenit ano, ⁊ curatio ꝯueniēs ei.

[a]⌈ ¶ De fractura adiutorij. ⌋ Cap.X.

S adiutorij quꝫ frāgit̄ fm̄ plimū, nō declinat nisi ad exteriora: q̄re oꝫ vt tu facias illd̄, qd̄ oꝫ fieri in reditiōe fracture [b]⌈ cui⁹ situs est ⌋ fꝫ ꝙ sciuisti: ⁊ tā ge ipsa manu tua eq̄tiōe vltia: ⁊ liga eā cū ligamē/ to ascēdēte ēt vsq̄ ad humeꝝ: ⁊ stringe cū eo si est ꝓ/ xima illi: deide ligamēto [c]⌈ cōmuni ⌋ fꝫ ꝙ sciuisti ēt vsq̄ sub cubito, si fuerit fractura ꝓpinq̄ cubito: po/ stea liga ipam ligamēto tertio ascēdēte ab inferiori vsq̄ supi⁹: ⁊ suspēde manū [d]⌈ angul'r, ne m'tiplicet̄ ei⁹ suspēsio extēdēdo, ⌋ qm̄ est malū. Et meli⁹ qdem est vt [e]⌈ stringat̄ ⌋ adiutoriū ad pect⁹ [f]†⌈ ⌋ fm̄ angularitatē in cubito vt non moueatur: ⁊ ꝓpe qn̄ fractura ē ꝓpe cubitū. [g]⌈ Ergo ⌋ pone sup ligamēta aut aquā ⁊ acetū: aut aquā solā, si fractu/ ra adhuc nō apat̄: ⁊ fac ipaꝫ ex lino cui⁹ latitudo sit q̄tuor digitoꝝ, nō plus. Et si iā sup̄uenit ei spatiū, et apa est, tūc pone ipam ex lana: ⁊ ablue ipsaꝫ in ol'o, si tibi pol'e est: ⁊ si nō fuerit aliqd̄ ꝓhibēs, nō soluas vsq̄ ad septē, ⁊ qd̄ est post eos vsq̄ ad decē, tūc sol/ ue, ⁊ liga cū astellis: ⁊ si [h]⌈ defensio ⌋ vocat te ad ali ud, tūc solue in tertio: ⁊ est illd̄ ad qd̄ inclinat̄ Hip. qm̄ aufert nocumēta, lꝫ noceat restauratiōi. Ue. in q̄litate ponēdi astellas oꝫ vt sufficiat tibi illd̄, qd̄ ti/ bi declarauim⁹ in ca. suo: ⁊ nō sepes ab ea stricturā ad min⁹ vsq̄ ad. xl. dies. Et qn̄ indiges [i]⌈ fm̄ ꝯsue/ tudinē ⌋ extēsiōe vehemēti, ⁊ nō obedit tibi, ⁊ nō ex/ cusaris auxilio alicui⁹ adiuuātꝭ te, tūc fac sedere ifir mū sup sedē subleuatā, ⁊ sit ad stātē pl⁹ decliuis, q̄ꝫ ad sedētem: ⁊ appodiet̄ sup g̃dū scale, aut qd̄ sil'e sit ex eis q̄ sciuisti in ca. dislocatōis, ⁊ loc⁹ ille sit plan⁹ fcūs, ⁊ mollificat⁹, ⁊ linit⁹: deinde suspēde in [k]⌈ hu mero ⌋ ei⁹ aliqd g̃ue extēdēs ipm ad inferiora: qum er go extēderis extēsiōe q̄sita [l]†⌈ ⌋ tūc liga cū vita forti sub fractura, ⁊ supra illā: ⁊ fac [m]⌈ dormire ⌋ ifirmū resupinū: ⁊ extēde illd̄ qd̄ ligasti vita cū fortib⁹ viris [n]⌈ vsq̄ subt⁹ ⌋ ⁊ ad su periora in illo, .n. est sufficiētia. Et qn̄ fractura est in medio adiutorij pone ligamētuꝫ cum [o]⌈ lōgitudine vna ⌋ a duab⁹ extēitatibus [p]⌈ iuncture. ⌋ Et si fuerit ꝓpinq̄or ad lat⁹ [q]†⌈ ⌋ po ne ligamētū vehemētioris ꝓpingtatꝭ [r]†⌈ ⌋ extre/ mitati [s]⌈ lōginq̄ q̄ꝫ alij. ⌋ Et si fuerit [t]⌈ scissura ⌋ sola, tc̄ cura ē curatio [v]⌈ scissur̄, ⌋ ⁊ strigat̄ sup eā ligamtū.

¶ De fractura brachij Ca.X.

ACcidit qn̄q̄, vt frāgant̄ duo foci lia sil': Et qn̄q̄ accidit, vt frāgat̄ vnū eoꝝ. Et fractura focil' infe/ rioris est vehemētior, ⁊ turpior, q̄ꝫ fra/ ctura focil' supioris: qn̄ singularis fit fractura vni⁹ eoꝝ: ⁊ illd̄ iō, qm̄ focile inferi⁹ ē brachiū ꝯferēs: q̄re ei⁹ fractura ē ꝯterior: ⁊ qm̄ est nudū carne, tūc ē fra/ ctura turpior. Et iteꝝ supi⁹ focile suscipit curationē [x]†⌈ ⌋, ⁊ sufficit ei extēsio p̄ua: ⁊ nō sil'r ē inferi us: ⁊ ꝓpe si frāgant̄ sil'. Et oꝫ vt sustētet̄ apd̄ extēsio neꝫ adiutorij sup [y]⌈ alchoi ⌋, ⁊ ē radix vole. Et cog̊/ scit̄ strictura ligamenti, qm̄ si accidit ex ea in digito apa p̄uum, aut dolor p̄u⁹, tūc ligamētū est eq̄le, ⁊ si nō est [z]⌈ tūc ⌋ est molle: ꝙ si est plimū sup̄fluū, tūc est vehemēs: ⁊ oꝫ vt mollificet̄. Positio āt astellaꝝ nō ē ex illis, q̄ occultāt̄ tibi, sꝫ oꝫ vt nō ꝯsequant̄ cū lō gitudine sua volā, ⁊ radices digitoꝝ: immo abbre/ uient̄ ab hoc parūp, nisi necessariū faciat illd̄, ꝓpin/ quas fracture iūcture rascete. Ue. tc̄ iteꝝ oꝫ vt n̄ tā gāt [⁊]⌈ albaragi ⌋ digitoꝝ: Et qū restaurat̄, ⁊ ligat̄, oꝫ vt suspēdat̄ ad collū fꝫ figurā angularem. Et oꝫ vt sit suspēsio ei⁹, ꝓpe si ē ei⁹ fractura ad iferiora, cū pāno cui⁹ latitudo capiat lōgitudinē brachij toti⁹: qm̄ si fuerit obuiatio suspēsorij ꝓpe fracturā [ꝛ]†⌈ ⌋ ⁊ reliquū ei⁹ sepatū a sustētatōe accidet tortuo sitas ꝓculdubio, ⁊ ꝯclinatio [ꝝ]⌈ sup illd̄ qd̄ facit ipaꝫ sic volā: ⌋ imo oꝫ vt sit vola, ⁊ plimū brachij in suspē sorio. At v̊o si fractura fuerit ad supiora, oportebit vt suspensio sit ita, vt videat̄ fractura, ⁊ eleuet duas extrēitates ex latē vole, ⁊ ex latē cubiti. Qd̄ si sepet̄ qd̄ est inter illd̄, erit adiuuās ipꝫ ad eq̄tiōeꝫ figure. Et fit suspēsoriū pān⁹ leuis. Et fit suspēsio tal'r, ne vl lo mō [a]⌈ sit pol'e moueri: ⌋ ⁊ vt nō dilatet ipm dilata tiōe laboriosa. Et fortasse accidit brachio vt restau/ retur [b]⌈ in latitudine ⌋ circiter. xx. ⁊ octo dies.

¶ De fractura rascete. Cap.XI.

OSsibus istis paꝝ accidit fractu ra, qm̄ ipa sīt dura valde: ⁊ qn̄ aduēit eis cā aliq̄, remouet ea a lo cis suis, ⁊ nō frāgit ipsa: q̄re [c]⌈ sīt vltia ad curationē ⌋ quēadmodū dixim⁹ in dislocatione.

¶ De ossibus digitorum fractis. Cap.XII.

OStis iteꝝ paꝝ accidit fractura, im mo accidit sepatio. Dixerunt qdā, si accidit eis fractura, oꝫ vt sedeat infirm⁹ sup sedē eleuatā: ⁊ p̄cipiat̄ ei, vt ponat volā sup sedē eq̄lē: ⁊ extēdat ossa fracta minister, ⁊ eq̄t ea medic⁹ cū pollice, ⁊ indice. Q. si pollex fuerit iclinat⁹ ad iferiora, tūc oportebit administrare ligamētū ꝯsup: ⁊ fortasse accidit apa cal'm. Et ad locū mollificatōis hoꝝ ossiū aggregat̄ sup̄fluitas plima: ⁊ coagulat̄ velocit', q̄re strigit̄. Et si accidat fractura [d]⌈ sulēi ⌋ aut digito, si ē polex, oꝫ vt liget̄ ligamito ꝓpo ei, ⁊ vt liget̄ iteꝝ cū vola, vt fir met̄, ⁊ nō moueat̄. Et si accidit fractura alicui reli/ quoꝝ digitoꝝ, si fuerit idex, aut auricular', tc̄ liget̄ cū illo q approximet ei. Et si ē de digitꝭ medijs, tūc liget̄ cū illo, q ē ex latē ei⁹: aut ligent̄ oēs fꝫ cōtinui tatē adinuicē, qm̄ ē meli⁹, firmant̄. n. ⁊ nō mouent̄, ⁊ sunt tūc q̄si ligati sint cum astellis. i. ossa fracta.

¶ De fractura ossis lati, ⁊ anche. Cap.XIII.

Sanche qn̄q̄ frāgit̄: sꝫ raro cum di/ spōne fortitudinis sue. Et accidit il lud ei fm̄ semitā cōminutiōis extremi/ tatū: Et qn̄q̄ findit̄ in lōgitudine: ⁊ qn̄/ ꝙ impellit̄ intus ad vētrem, Et accidit post istas dispōnes iteꝝ ex dolore, ⁊ pūctura, ⁊ stu/ pore cruris, ⁊ coxe, primū ei qd̄ accidit adiutorio ex fractura humeri. Et qn̄ frāgit̄ os latuꝫ qd̄ est supra alhosos aut [e]⌈ findunt̄ vt lingua lacerti eius ⌋ fit res difficil' in rectificatiōe ei⁹: q̄re fit vna duaꝝ anchaꝝ decliuis ad diminutionē. Et cura ei⁹ ē vt iaceat ifir/ mus, ⁊ incipiāt duo hoies fortes extēdere duas co/ xas ei⁹, q̄sq̄ eoꝝ extēdat coxā, ⁊ iā tenuit an̄ vnus. man⁹ ei⁹, vt n̄ [f]⌈ festinet ad expellēdū illū ⌋ q extēdit coxā ei⁹: ⁊ icipiāt duo restauratores cōprimere an/ chā ei⁹ cū vehemētia, ⁊ fortitudine, dōec eq̄t̄: dinde p̄parēt sup eā empl'ꝫ, postea resupinet̄ sup aliqd, qd̄ sit sicut glomer ex pāno, aut ei sil'e ex ill', q̄ hn̄t duri/ tiē. Et h̄ qdē est primū ei, cū q̊ curat̄ spatl'a iteꝝ. Et qn̄ frāgit̄ ex latē āche tūc cura ei⁹ ē cura [g]†⌈ ⌋ humeri. Et opꝫ vt administretur humectatio sup ligamentum: ⁊ equent̄ puluilli sicut oꝫ: ⁊ est ne/ cesse vt sit sustentatum sup locum planum.

¶ De fractura coxe. Cap.XIIII.

QUm coxa frāgit̄, nec̄ia ē extēsio ve hemēs: dinde equet̄ fm̄ formā nālē, q̄ est ei. Et ē gibbositas siluestris p̄tis eis, ⁊ ꝯcauitas pauca in ei⁹ dome/

a A. Nō q̄ vbi h̄r tur adiutoriū in arabico h̄r alha dab ⁊ vbi h̄r bra chiū in arabico hab̄r alsahad

b A. ad locū suū

c A. descendēte

d A. meꝫni⁹ l' me ruꝫi ⁊ non sit su/ spensa medeli

e A. ligetur

f †A. ⁊ fm̄ meru ꝫi ⁊

g A. et

h A. necessitas

i A. Alia litera vt bona fiat redi tio vel reiteratio

k A. cubito

l †A. eq̄tur. qd̄ si est excu/satio vel si sufficiat

m A. iacere

n A. versus infe riora

o A. vna ⁊ eq̄li elongatione

p A. Alia litera adiutorij

q †A. vnū vl' ad extremitatē vnā

r A. illi

s A. ⁊ elōgatū ab altera extrēitat̄

t A. contusio

v A. contusionis

x †A. faciliter

y A. alchua

z A. omnino

⁊ A. albaragem

ꝛ †A. tantum

ꝝ A. ad illā ptes ad quā necessi tat vl' cogit dcli natio vole

a A. voluat̄ aut torqueatur

b A. Alia litera velociter

c A. ꝑfectio cu/ rationis in ea

d A. selamē

e A. diuidit̄ seu separat̄ in frusta lacertus eius

f A. ꝑsequat̄ vel vt nō descendat ꝯsus expulsionē vel tractionē ei⁹

g †A. fracture

fico, ƀm ambulationez forme que est ei in sanitate. Et obƀuent in dispōne fracture medij ei⁹, aut extremitatis ei⁹ supioris, ⁊ inferioris, dispōnes q̄ dcē sūt in ca. adiutorij: ⁊ sit strictura ad supiora ɔseruās, ⁊ retinēs. Dixerunt: qñ frāgit, ɔuertit ad lòca añriora, ⁊ ad exteriora: ⁊ illd̄ id ē, qm̄ ipsa est lata ab hac pte p nām: ⁊ equet manib⁹, ⁊ ligamētj, ⁊ spēb⁹ extēsiōis: q̄ sunt ƀm eq̄litatē, aut cuз strictura vni⁹ duaꝝ ligaturaꝝ supra fracturā [a]⸢in medio.⸣ Si autē fractura fuerit inclinata a medio, ⁊ fuerit ꝓpinq̄ capiti coxe, tūc sumat ligamētū, ⁊ īuoluat in medio ei⁹ lana, vt nō icidat carnē, ⁊ ponat mediū eius sup pectinē, ⁊ ascēdāt extremitates ei⁹ ad ptez capitj, ⁊ dent mistro vt retineat eas ad iferiora. Et si fractura fuerit in eo qd̄ seq̄t genu, tūc nos ponem⁹ ligamētū in supioꝛe pte fracture, ⁊ eleuabim⁹ extrēitates ei⁹ ad illū, q extēdat eas ad supiora: ⁊ teneat genu cū ligamēto, inuoluēs ip̄m desup: ⁊ equet mēbꝝ istd̄ infirmo iacēte sup faciē suā, ⁊ crur eius extēso. Et si fuerint ossa pūgētia, tūc oз vt equet, sic̄ dixim⁹ multotiēs: ⁊ que ex eis eleuant capiant: regimē v̄o sit ƀm ꝙ dixim⁹ in curatiōe adiutorij. Et os qdē coxe stringitur in .50. noctib⁹. Et ego enuntiabo qūo opз vt sit situs eius, postquā aggregatur curatio cruris. Et opз vt ponatur inter duas coxas tunc pila de ligno, ⁊ ei silibus, seruans eā ad formam, ƀm q̄з eq̄ta est: ⁊ restauret restauratiōe cognita, [b]⸢ƀm ꝙ intelligit pp illd̄⸣ qd̄ accidit d̄ apate, ⁊ pruritu. Et qñ accidit sup coxā [c]⸢nā ē apa forte,⸣ ⁊ est ex eis q̄ festināt ad coxā, tūc oз vt [d]⸢ꝓpe pueniat⸣ ad soluēduз vt respiret, ⁊ extendat apa. Et tu qdē iā sciuisti embrocas ꝓprias. Uel in caugualib, ⁊ albarauach, ⁊ st tabule magne in qb⁹ est paꝝ ɔcauitatj, vt d̄center [e]⸢cōponant⸣ sup iuolutiōes, ⁊ capiāt lōgitudinem pedis: qm̄ si breuiāt, ⁊ nō restaurant [f]†⸢ ⸣ sup crus: ⁊ [g]⸢abscindūt ifra illd̄, vtilitas nō est⸣ vtilitas q̄sita: Et si plōgant, erit ifirm⁹ ex eis in labore, lз si ipse abbreuient nō erit exps laboris. Et vtilitas elōgatiōis eaꝝ ē, vt ꝓhibeāt iteꝝ ptē sanā pedis moueri: qū fuerit mot⁹ illi⁹ q̄ztitatj nociu⁹ fracture, ⁊ ꝓpe in dispōne dormitatiōis, ⁊ somni. Et necessitas hoꝝ instrꝭoꝝ nō est nisi in fractura magna valde. Et nō ē poŀe cū hoc vti eis, nisi añq̄з apet: qm̄ apa non tollerat hmōi: ⁊ ad vltimū est ḡuitas, ⁊ malitia, ⁊ labor. Et oз vt fugiat ab eis, dū [h]⸢exceptio pseuerat⸣ cū ingenijs alijs. Sit⁹ aūt restaurate coxe oз vt sit ƀз ꝙ fuit ɔsuetudo ei⁹ in sanitate, de assiduatiōe ɔstrictiōis, ⁊ dilatatiōis. Et illd̄ qd̄ ē magis vincēs ē dilatatio. Et scias ꝙ ille cui⁹ coxa, ⁊ ācha sunt fracte, paꝝ d̄nudat a claudicatōe. Et qñ abscidunt frusta lacertoꝝ ei⁹, [i]⸢mādat pus d̄inde miuit⸣ ƀo.

De fractura rotule poplitis. Cap.XV.

Rotula paꝝ frāgit, ⁊ ƀз plimū cōterit. Et cognoscit illd̄ qd̄ accidit [k]†⸢ ⸣ cū tactu, ⁊ aspitate, ⁊ [l]⸢cū vacuitate q̄ intelligit ei cū tactu, ⁊ audit aure.⸣ Et opз in curatione eius vt extēdat crus deinde itromittat rotula in locū suū. Et si sepata fuerit, aggreget pus, d̄inde itromittat.

De fractura cruris. Cap.XVI.

Quando frāgit os puū crur] ē salui⁹, q̄з si frāgat os magnū. Et qñ frāgit arundo pua supior, ē iclinatio ad ext'iora, ⁊ añt: ⁊ ē ābulatio cū h̄ polis. Et si frāgit arūdo magna iferior, d̄clinat cr⁹ ad [m]†⸢ ⸣ ext'iora. Et qñ frāgūt vtreq̄з arūdines siŀ, tūc ē d̄teri⁹: ⁊ tc̄ qd̄ accidit cruri iclinatio ad oēs ptes. Et scias ꝙ curatio fracture cruris ē ƀз ɔsideratōez curatiōis [n]⸢adiutorij⸣ ⁊ i ei⁹ silitudinē. Et nō ē dispō cruris i tortuositate, q̄ accidit figur sue nāli, sic̄ dispō adiutorij: īmo ē rectū. Quare opз vt sit extensio ei⁹ ad hoc, vt redeat ad rectitudinem.

De [o]⸢Calcanei⸣ fractura. Cap.XVII.

[p]⸢Calcaneus⸣ ē excusat⁹ a fractura pp duritiez suā, ⁊ p circūdationē d̄fensionū: ⁊ plimum eius qd̄ accidit ei nō est nisi dislocatio, ⁊ iam dictuз est de ea.

De fractura tali. Cap.XVIII.

Fractura tali ē praua: ⁊ ei⁹ curatio ē difficil: ⁊ plimum qdeз frāgit, qum cadit hō ex loco alto [q]⸢qm̄ ɔterit supius pedis.⸣ Et fortasse accidit cū eo attritio ossis cum cursu san. ad vētres [r]†⸢ ⸣, q coaglat i eis. Et qñq̄з pduc̄ ad egritudies mag̃s ex febre, ⁊ pmixtiōe rōnis ex trēore, ⁊ spasmo pedis. Qū ḡ accidit i eo apa ɔgelatū, qd̄ nō appet, ⁊ ñ egredit: ⁊ appet iā tenebrositas, q̄ ñ fuit, ē signū malū, signs ꝙ ē i via putrefactōis. si āt ē apa appens, ipellēs manū, tūc ē meli⁹: ⁊ fortasse fit facil ei⁹ eruptio. Et qñ tal⁹ restaurat, deābulatio ē dolorosa sup ip̄з. Et qñ nō restaurat tal⁹ ƀз ꝙ oз, d̄struit iuuamētū.

De fractura digiti pedis. Ca.XIX.

Curatio eorū in fractura, ⁊ dislocatione est curatio digitorum manus. Et quādoq̄з restaurator equat eos pede suo calcando eos cum eo.

Fen sexta libri .iiij. d̄ venenis, ⁊ est qnq̄з tractatuū.

Tractat⁹ p̄m⁹ ē d̄ radicib⁹ ei⁹ qd̄ scit d̄ dispōnibus venenoꝝ ebibitoꝝ, ⁊ distōne ƀmōis i curatiōib⁹ venenoꝝ, q̄ nō sunt ex aialibus: cui⁹ sunt summe tres.

Sermo vniuersalis de cautella a venenis, q̄ in potu dantur, ⁊ curatione eorum. Cap.I.

Qui timet ꝙ in potu sūat venenū, opз vt sibi caueat a cibis dñantiū saporum, i acetositate, aut salsedie, aut acuitate aut dl'cedine, aut dñantiū odoꝝ: ipi.n. frāgūt [s]⸢p illd̄ qd̄ ponūt, odorē ei⁹.⸣ Et oз vt ñ pñtet ei aliqd ex eis, q̄ dixim⁹, sup famē vehemītē, ⁊ siti vehemītē: vnaq̄q̄з eaꝝ.n. occl'tat illd̄ qd̄ oз vt d̄tegat ei pp vehemītiā voracitatj. [t]⸢Et iteꝝ qr qū replet cibo, ⁊ potu: ⁊ qū in potu sumit⸣ venenū, accñt veneō duo accñtia, q̄ꝝ vnū ē, ꝙ sepelit i vacuitate ei⁹ q̊ repler⁹ ē: ⁊ ƀз ē, ꝙ vene st plene: q̄re ñ inuenit venenū i eis penetratōez. Et fortasse ē i eo [v]⸢sapō rei repugnātj⸣ veneō. Et nec̄iuз ē ei iteꝝ, vt ip̄e sit suscipiēs ƀз viā ɔsuetudis medicias expellētes nocumtū veneoꝝ, sic̄ mithridatū: nā ei⁹ exptū ē iuuamētū: ⁊ sic̄ ɔfectio d̄ boloar. Et siŀr sic⁹ cū folijs rute, ⁊ nucib⁹, ⁊ sale trito: pōdera v̄o st, qm̄ sumunt rute siccc ptes. xx. ⁊ nucū ptes. ij. ⁊ saŀ ptes. v. ⁊ ficuum siccaꝝ ptes. v. Et algeduar ē mirabile i expellēdo nocumētū veneoꝝ diuз, ⁊ [x]⸢fac̄ fidutiā iteꝝ.⸣ Et ego nō v̄ifico an sint due medicine, aut vna medicina. Et iteꝝ semis [y]⸢napi pui pōd⁹ .з.j.s.⸣ [з]⸢d̄coq̄t⸣ cū vino d̄cocto. Et ruta, ⁊ sal ēt siŀr. Et nec̄ium ē cauēti, vt nō sit ois cautela ei⁹ i cibo dato ab alio, aut ꝙ in potu sumit tm̄: qm̄ fortasse accit ei vñ ñ existiabit: imo qñq̄з ɔtingit, vt cadat res maligna sic̄ lacerta, ⁊ rutella, ⁊ scorpio i eo qd̄ d̄coq̄t, ⁊ i vasis in qb⁹ ē vinū: plima nāq̄з veneosoꝝ diligūt odorē vini, ⁊ currūt ad ip̄m: ⁊ qñq̄з moriunt i [⁊]⸢cecnb⸣ ⁊ qñз bibūt ex eo, ⁊ euomūt in ip̄o: ⁊ pp h̄ opз vt caueant tecta: ⁊ qd̄ est sub

a A. ⁊ alteri⁹ ifra fracturam Alia litera ⁊ alteri⁹ ifra fracturā d̄clinataз a medio.

b A. cū aiaduersiōe ⁊ obseruantia eius

c A. apa qd̄ qdē est magnum

d A. festinetur

e A. applicent

f† A. seu non applicantur

g A. abscindunt infra illd̄ tūc nō ē ex eis in qb⁹ sit

h A. ē excusatio

i A. plongat seu relaxatur primo deinde cōtrahit

k† A. Alia litera ei

l A. auditu aur]

m† A. posteriora et

n A. brachij

o A. alchiab

p A. Clauicula

q A. et cadit sup pedem

r† A. lacertoruз

s A. cū siŀ saporib⁹ ⁊ odorib⁹ q̄s ipsi ponunt seu occultant

t A. q̄uis qū repler⁹ cibo, ⁊ vino sumpserit in potu

v A. aliqd repugnās vŀ ɔtrium

x A. bis mus bu ha

y A. selgiem alsogar

з A. bibatur

⁊ A. denan in q̄bus regit vinū з

arboribus magnis:⁊ herbosa loca.

¶Sermo vlis de venenis que bibunt. Cap.II.

SPecies venenoꝝ sunt due.s.faciẽs operationẽ suã cum q̃litate que est in ipso:⁊ efficiẽs cũ forma sua, ⁊ tota subã sua. Et pmũ q̃dem aut est corrodẽs, putrefaciẽs, sicut lepus marin⁹. Aut inflãmãs calefaciẽs sicut euforbiũ: Aut infrans stupefaciens sicut opium. Aut oppilãs vias anhelitus in corpore, sicut [a] [plumbũ vstuz.] Efficiẽs aũt cuz tota subã est sicut napellus:⁊ sicut albeleil, qḋ dr̃ esse gummi napelli:⁊ sicut cornu spice:⁊ sicut fel [b] [leopardi] ⁊ que sunt illi silia:⁊ hec sunt deteriora venena. Et iteꝝ de venenis sunt que agũt sup vnuz, ⁊ idem membꝝ, sicut cãtarides sup vesicã:⁊ lepus marin⁹ sup pulmonẽ. Et de eis sunt q̃ agũt sup totũ corp⁹, sicut opiũ. Et [c] [ois q̃dẽ q] interficit cũ pmutatiõe ꝯplonis, aut cũ putrefactiõe: aut cũ aduentu sup mẽbꝝ, posl'e est vt sit effect⁹ post tp̃s: ꝫ putrefaciens quãto plus remaneat in corpe, tãto plus est effectus ei⁹ deterior. Et salus ex eo ẽ cũ resolõne accñte ei:⁊ pillḋ qḋ succedit ei p sudorẽ, ⁊ silia: aut p curatione ꝯ̃riam. Et scias ꝙ nocumẽtũ narcoticoꝝ in cõplonib⁹ calis ex pte est debili⁹:⁊ ex pte ẽ forti⁹:⁊ q̃cũq̃ duaꝝ fuerit dñans erit iudiciũ ei: inq̃ztũ.n.cõplo cal'a in corde resistit eis, est eoꝝ effect⁹ debilior: ⁊ inq̃ztũ ipsa inueniũt in corpib⁹ calis, subtiliatõez subẽ sue fre, ꝗuis, ⁊ attractionẽ pv̄tutẽ mot⁹ arteriarũ, ⁊ attractio eaꝝ est apud ꝯstrictionẽ, erit eoꝝ nocumẽtũ in corpibus calis vehemẽtius: p̃cipue qum ipsa sint ꝯ̃ria ꝯploni eoꝝ. Et [d] [est sil'e] vt sit s̃mo in venenis calis ille s̃mo iteꝝ: ꝯpl'o.n.cal'a resistit eis cũ expulsione a corde, ⁊ resoluit v̄tutem caloꝝ: venenoꝝ: ꝫ arterie ꝯplonis cal'e attrahũt ea: q̄re accidit sicut illḋ. Et pp illud dixit Gal'. ꝙ [e] [alfarfas] ⁊ existimo ipm esse napellũ, aut venenũ interficiens, interficit hoiem, ⁊ non interficit [f] [turdos] qm̃ ipse nõ puenit in [g] [turdis] ad cor, nisi post spatiũ in q iã passus est a corpe passionẽ: postq̃z non remanet nisi passio ꝯuersiõis cibi:⁊ in hoie festinat añ illḋ, pp latitudinẽ meatuũ, ⁊ vehemẽtiã calitaꝫ, ⁊ v̄tutez motiuz attrahẽtium arteriaꝝ:⁊ dico ꝙ iste est modus q̃dam. Ueꝝ pportionalitates iteꝝ iter v̄tutes agentes, ⁊ patiẽtes, sunt ex eis q̃ opꝫ ꝯsiderari: Et vñ sciuit, ꝙ [h] [alfarfas] sit venenũ p cõparatiõez ad ꝯpl'onez latã que est aialis absolute ita, vt sit interficiẽs: qum figit in hoie ⁊ nõ interficiẽs, quz nõ firmat in [i] [turdis: fortasse.n.alfarfas] nõ est venenũ p ꝯparationẽ ad ꝯplonẽ [k] [turdoꝝ.] Et si nõ ꝯuerteret in cibũ vl' nutrimẽtũ, ⁊ pueniret ad cor eoꝝ, sicut ipꝫ puenit ad cor hois cũ velocitate, nõ iterficeret. Jngt ⁊ fuit q̃dam an⁹ suscipiẽs in pnc° rei de napello rez puaz: ꝺinde nõ cessauit vti eo, donec alsuefacta ẽ eo nã:⁊ audacter vsa ẽ eo, ⁊ nihil nocuit ei. Et dico h̃t ⁊ dixit ruffus: ꝙ nutrita fuit puella cum veneno, vt interficerent p eã reges q cũ ea ꝯuenirẽt. Et ꝙ ipsa in complexione sua ꝯsecuta est ꝯsecutionem maximam, ita vt saliua eius interficeret animal, ⁊ nõ appropinquaret eius saliue gallina.

¶Sig̃tiones specierum venenorum. Cap.III.

SIgnificant q̃ñq̃ p ea q̃ eueniũt in corpe de [l] [egritudinib⁹.] Nã si euenit sil'e mordicatõi, ⁊ incisiõi, ⁊ pũcture, ⁊ corrosioni, scit ꝙ venenũ ẽ de gñe medicinaruz acutaꝝ, cal'aꝝ, mordicãtiũ: sicut arsenicũ:⁊ [m] [almuseũ] ⁊ argẽtũ viuũ extinctũ. Et si accñt iflãmatio vehemẽs ⁊ exuberatio [n] †[sudoris] ⁊ rubedo ocl'i, ⁊ angustia, ⁊ sit̃, significãt ꝙ ẽ venenũ pp calitatẽ tm̃, sicut euforbiũ. Et si accñt pfũditas somni, ⁊ stupor, ⁊ frig⁹, sig̃nt ꝙ venenũ ẽ de gñe narcoticoꝝ. Et si nõ appent nisi casus v̄tutũ, ⁊ sudor fr̃us, ⁊ sincopis, tũc est ḋ venẽis q̃ ꝯ̃ria s̃t [o] [reb⁹] cũ tota subã:⁊ est ꝯ̃teri⁹ eoꝝ. Et q̃ñq̃ sig̃nt p odores: aut odorẽ corpis toti⁹ sicut [p] [sensibilitas odoris] opij in eo, q bibit ipm: Aut odorẽ mẽbri ei⁹, sicut odor oris, qũ bibunt venena putrefaciẽtia, sicut lepus marin⁹, ⁊ [q] [alfrasatũ] ⁊ cãtarides. Et q̃ñq̃ sig̃nt p vomitũ: nã qum euomit venenum, nõ elõgat qn visus cadat sup subam ei⁹, qḋ in potu datũ fuit de eo. Aut cognoscat p odorẽ: aut p saporẽ, sicut cadit visus sup lithargyriũ, ⁊ gypsuz, ⁊ sup sãguinẽ ꝯgelatũ, ⁊ lac coagulatũ:⁊ sil'r opium cognoscit p odorẽ:⁊ lep⁹ marin⁹:⁊ rane p abominabilez saporẽ. Signa mala. Qñ incipit ei q venenũ sumpsit supuenire sincopis, ⁊ pmutat ei⁹ pupilla, ⁊ occl'tat ei⁹ nigredo, tũc nõ spatur euasio:⁊ sil'r si rubeãt oculi eius, ⁊ egrediatur lingua ipsius. Et casus pulsus, ⁊ sudor frigidus est significatio mala. Et in huiusmodi dispositione parum viuit.

¶Canon curationis eius qui in potu sumit venenum. Cap.IIII.

OPortet vt nõ moreat, imo ppet cũ sentit ipꝫ, añq̃z v̄tus ei⁹ pambulet in corpe, ⁊ bibat aquã tepidã, ⁊ oleũ sisaminũ: aut oleũ ḋ oliul, ⁊ euomat, ⁊ pueiat in hoc ad vltimum q̃ztũ põt. Et meli⁹ q̃dẽ ẽ vt in ea sit v̄tus [r] [alũinis,] ⁊ baurach. Et q̃ñq̃ admiscẽt cũ oleo litiũ, ⁊ adeps anseris. Et diligit vt sit illḋ qḋ ipse bibit ad vomendũ [s] [pp hoc, ⁊ alia aq̃] plima, ⁊ cibi plimi: ipsi.n.ꝫ nõ euomant, tñ q̃ñq̃ frãgũt venenũ, ⁊ supant ipm: ⁊ qum vomuerit qḋ posl'e est ei. deinde bibat lac plũmũ: qm̃ ipm frãgit nocumẽtũ veneni. Et nõ est malum si euomit ipm iteꝝ, vt bibat decoctionẽ seminis vrtice cũ butyro cocto, ad expellẽdũ venenũ vomẽdo, ⁊ solõnẽ faciẽdo: ꝺinde bibat lac. Et butyꝝ crudum est melius lacte. Et iteꝝ decoctionem seminis lini. Et simil'r vinum dulce cũ adipe anseris liquefacto. Et simil'r aquã cineris lignoꝝ vitis. Et oꝫ vt sequant vomitũ clisteria, pprie qñ sentit descensus lesiõis ad inferiora: Si aũt fuerit cõmotio supra illḋ, vtat eo qḋ facit vomere, ⁊ soluit. Et nõ dimittat potus lactis. Et si tibi nec̃arium fuerit vt in potu tribuas ei v̄bi gr̃a, tyriacã de terra sigillata, fac: ipa eniz adiuuat corpus ad expellẽdũ venenũ, ⁊ pprie qum in potu dat in pncipio rei. ipsa.n. facit euomere venenũ sicut est, cui⁹ descriptio est. Baccaꝝ lauri aur. ij. terre sigillate aure. ij. ⁊ ireos, ꝯficiat cuz oleo. Et sit dosis ei⁹ auellana vna. Et iteruz carpobalsami. isopi sicce, seminis [t] [napi siluestris] piperis albi, ⁊ nigri, pipis lõgi, acori, anisi, petroselini, assari, cymini carmeni, seminis hyusqami albi oiuz añ. aure. iiij. spice, floris squinanti, amborum añ. aure. v. casie. ʒ. xviij. amomi, croci amboruz añ. aure. vj. cõficiantur cum melle:⁊ det in potu quãtum est faba romana. Et sumere in potu terram sigillatam, sicut ipsa met est, cum vino, facit illud. Et existimauerũt q̃dam ꝙ qum in potu sumitur stercus galli, [u] [in dispositione] statim facit euomere venenũ. Et ex eis q̃ in potu dant iteꝝ, sunt succus prassij, ⁊ folia cãne, ⁊ celtica, ⁊ semen baucie, ⁊ castoreum, ⁊ auellane, ⁊ ficus, ⁊ ruta. Et de illis que laudata sunt in hoc capitulo est vt in potu detur galbani fetidi pondus. ʒ. iiij. ⁊ myrrhe. ʒ. j. cum vino dulci. Et quando post vomitum accidit inflamatio vehemens, tunc da ei

a A. merdasengi
b A. alnemer
c A. omne quidẽ quod
d A. videtur
e A. alchunium
f A. alzarazir
g A. alzarazir
h A. alchunium
i A. stornellis fortasse eniz alchunium
k A. stornelloꝝ
l A. nocumentis
m A. alsech
n †A. venaꝝ seu eminẽtia venaꝝ ⁊ sudor
o A. homini
p A. Alia litera fortis odor
q A. alchuniteo
r A. Alia litera aneti
s A. Alia litera ḋ his ⁊ alijs res
t A. rape siluestris
v —— A.

in potu aquam niuis, ⁊ oleum rosꝫ. infrigidatum, ⁊ vomat cum hoc. Et oportet vt nō dormiat omnino: ⁊ non dimittat seipsum taliter vt dormiat: immo oportet vt euigilare ipsum faciāt omnino: ⁊ rideant: ⁊ clament in circuitu eius. Quumqꝫ manifestat ei forma, ⁊ cognoscit venenū, curetur oē venenum cū eo qḋ dr̄ in suo caplo. Et hec qdē māifestatio fit fm duos mōs, quoꝝ vnꝰ ē vt cognoscat cuius gn̄is sit venenū: ⁊ scḋs vt sciat cuiꝰ spēi ipm sit. Exemplū pmi est, vt sciat ꝙ ipm est ex incisiuis, acutꝭ, q̄re curet ipm cum eis que sunt sicut lac, ⁊ butyꝝ crudū, ⁊ [a]⌈feludē currēs⌋ fcm̄ cū oleo amigdalino, aut butyro cocto: ⁊ cuꝫ oi qḋ frāgit acuitatē. Aut sciat ꝙ est ex inflāmātibꝰ, q̄re infrẽt cuꝫ cāfora, ⁊ aq̄ rosꝫ. ⁊ aq̄ coriādri, ⁊ q̄ sunt silia illis. Et oia illa sint infrata cū niue: ⁊ emplẽt mēbra eiꝰ pncipalia cum eis, q̄ sunt sicut altabaleb, ⁊ alia: ⁊ renouet sup euꝫ infratio in omni hora. Et ex eis que ꝯferunt hmōi valde, ē lac vaccinum de quo extctum est butyruꝫ infratum. Et si indiget stomia, stomet. Aut sciat ꝙ ipꝫ ē ex stupefacientibꝰ: q̄re administrent ea que sunt sic tyriaca, ⁊ medicamen de assa fetida in vino puro: ⁊ simil'r [b]⌈alia.⌋ Aut sciat ꝙ est ꝯtiuꝫ per substātiam, q̄re curet cuꝫ mithridato, ⁊ tyriaca, ⁊ medicamine muschi, ⁊ bezard: ⁊ vtatur [c]⌈carne⌋ ⁊ vino: Et administretur egro aromaticum: Et euentet locus ad quē vadit cā morandi. Et induat vestibus aromatizatꝭ. Et sternutet, Et fricet os stomachi eius. Et sufflet in os ipsius. Et [d]⌈tendant⌋ capilli ipsiꝰ. Qum aūt cognoscit species veneni, curet cum eo qḋ ipsi ꝓprium est, de illis, que dicemꝰ. Et ad summū ex medicinis que bibunt cā venenorum, aut querit cōfractio acuitatis veneni, aut resol'o substātie eius [e]⌈sicut ex lacte⌋ ⁊ albezahar. Aut queritur ꝑ eas exitus substātie eius, sicut per terrā sigillatam. Aut q̄ritur oppositio q̄litatis eius, sicut potare alleum in vino ad illum quem pupugit scorpio.

a A. alfeludegi fluidum

b A. Alia litera alleum

c A. Alia litera aqua carnis

d A. Alia litera euellantur

e A. cū eo quod est sicut lac

Medicine communes ad venena. Cap. V.

SUnt medicine que contrarie sunt veneno, quare non permittūt ipsum peruenire ad cor: ⁊ sunt sicut tyriaca, ⁊ mithridatū, ⁊ albezahar: ⁊ que sunt experta: ⁊ terra sigillata: ⁊ tyriaca facta ex ea: ⁊ tyriaca diatesseron. Et dixerunt quidam ꝙ flos oleandri, ⁊ folia eius liberāt a veneno. Et dicitur ꝙ granum [f]⌈iuniperi in hac re non est par.⌋ ℞. aniudē, ⁊ radicis eius, amborum an̄. ʒ. j. ⁊ sceha armene. ʒ. ij. conficiantur cum melle: ⁊ det in potu cum aqua malorum. Et medicamē ex eo factum est vltimum. Et radix buchormarien quādo potatur cum vino, ⁊ calamento iterū: ⁊ semen [g]⌈napi.⌋ Et iterum agarici. ʒ. ij. cum vino: ⁊ capilli veneris, ⁊ malue: ⁊ semen eius: ⁊ folia ipsius iterum: et cinnamomum: ⁊ medulla leporis cum duabus. ℥. aceti de vino: aut de castoreo aureꝰ vnus cum. ℥. ij. olei oliue: ⁊ abrotani. Et iterum sumatur aqua [h]⌈albasce⌋ expressa: ⁊ detur in potu. Et semen baucie proprie cretensis. Et assa, Et decoctio pollij: Et decoctio siseleos. Et semen arboris [i]†⌈ ⌋ mirabile est. Compositum. ℞. seminis [k]⌈napi⌋ siluestris, ⁊ castorei, ⁊ foliorum arundinis omnium an̄. partem. j. pulpe colloquintide triplum omniuꝫ, detur in potu ex ea auellana magna. Et res quaruꝫ operationes proportionantur cum proprietatibus in eis, sunt sicut illud quod dixerunt: ꝙ caro danule siluestris mundificata, salita est de fortioribus medicinis ad expellenda venena.

f A. harar ē mirabile i hac re cui nō ē par. Descriptio ad illud

g A. rape

h A. alhascech

i† A. serapini

k A. arboris serapini

Summa prima de venenis congelatorum ex mineris, ⁊ alijs.

De lapide [l]⌈armeno. Cap. I.

DIxerunt quidā hominū ꝙ in lapidibus est lapis venenosus, silis corallo: ⁊ ꝙ pōdus sexte ʒ. j. ex eo est interficiēs. Et iuenimꝰ ipsum in venenis veris, q̄ oꝑantur tota substātia, sicut napellus. Et dixerunt ꝙ cura eius est cura napelli: ⁊ medicine magis iuuatiue sunt albezard.

l A. rubeo

De argento viuo. Cap. II.

ARgentum qdem viuū plimi q bibunt non ledunt eo. Egredit .n. cum dispōne sua per inferiorem regionem. At vō ei in cuiꝰ aurem refundit argentum viuum, accidūt dolor vehemēs, ⁊ commixtio rōnis, ⁊ qn̄qꝫ ꝑducit ad spasmū, ⁊ sentit grauedinem vehemētem illius lateris, ⁊ qn̄qꝫ ꝑducit ad epilepsiā, ⁊ ad apoplesiam ꝑꝑ lesionem substātie cerebri cuꝫ frigore eius, ⁊ cōmotionem, ⁊ ꝑmutationem ipsius. Extinctū aūt, ⁊ sblimatū, vel subtiliatū est malū, nociuū, incisiuum ex quo accn̄t accn̄tia silia accidentibus eius, qui bibit lithargyriū, ex pūctura, ⁊ torsiōe itestinoꝝ, ⁊ [m]⌈deambulatione⌋ sanguinis, ⁊ ꝯuitate lingue, ⁊ grauedine stomachi, ⁊ aꝑatur corpus eius, ⁊ retinet vrina ipsius. CURA. de bona curatione post vomitum, ⁊ ea que currunt cursu eiꝰ, est vt in potu det. ꝯ medicinis que sunt sicut myrrha pondus. ʒ. iij. in vino, ⁊ tribuat in potu cū aq̄ mellis vice vna post aliam. Et iteꝝ fiat clistere cum ea cū baurach: deinde ꝯsequēter post illud adhibeat curatio rasure, ⁊ clistere eius, cū ꝯfortatione cordis iteꝝ cuꝫ medicinis cōibus. Qum aūt est effusum in aure, oꝫ tunc vt surgat sup pedem vnum, ⁊ saliat sup ꝑtem illā qum inclinauerit caput suū quā plimum possibile est ei declinare ⁊ ꝓprie quādo suspendit ꝑ manū que est in latere alio ab aliq̄ re: ⁊ sil'r quādo cōmouet sup illā partem. Et ille qui vult colligere ipsum cum radio plumbi intromisso in aure, ⁊ inuenit argentū viuuꝫ cum eo suspensum, est errās qm̄ argentum viuū qn̄ est in illo loco, ⁊ q ꝓpinquus est ei, nō indiget patiēs nisi vt ꝯcutiat, ⁊ saliat tm̄: ⁊ si fuerit ꝓfundiꝰ q̄ꝫ in illo loco n̄ fit iuuamētū ꝑ illū stillū, ⁊ nō ꝑueīt ad ipꝫ.

m A. fluxus

De lithargyrio, ⁊ limatura plūbi. Cap. III.

ACcidit ei qui bibit lithargyriuꝫ, vt apostemet corpus eiꝰ, ⁊ ꝯuetur lingua ipsiꝰ, ⁊ retinent eiꝰ vrina ⁊ stercus: ⁊ fortasse non retinet stercus, immo supfluit fluxus ventris eius, ⁊ sentit ꝯuitatē in stō suo, ⁊ suis intestinis: ita vt qn̄ꝫ egrediat anus, ⁊ ꝑueniat ad rasurā, ⁊ fit in supremo eius inflatio, ⁊ exit in ventre eius q̄si glādula lapidea, ⁊ fit color eiꝰ plumbinus, ⁊ cōstringit anhelitꝰ ipsius, ⁊ fortasse prefocatur, ⁊ qn̄qꝫ accn̄t cū eo accidentia ileos, ⁊ fit color corporis sicut color plumbi. [n]†⌈ ⌋ Et sil'r limatura plumbi. CURA eius. Oꝫ vt succurrat, ⁊ incipiat cum curatiōe cōmuni ex vomitu: ⁊ fit cū aliquo in quo sit apertio, sicut ꝺcoctio seminis apij, ⁊ ficus, ⁊ aneti, ⁊ baurach. Et opꝫ vt in potu dent myrrhe. ʒ. iij. in vino: aut det in potu spica romana cū fimo colūbe pascētꝭ cū vino, qm̄ ipse curat. Et oꝫ vt in potu tribuat absinthiū, ⁊ isopꝰ: aut semē apij: aut pipꝫ ꝑꝑe, totū illud cū vino: aut pōdus. ʒ. j. myr-

n† A. Alia litera ⁊ fit spuma i ore eius, et ꝯstringitur anhelitus

rhe cũ pōdere medie.ʒ.pipis, donec sudet. Et dent ei in potu sex [a] [siliq̄ue] scamonee in aq̄ mellis. Et cibi eius q̄bus opȝ ipm assidue vti, sunt alessidabegi facta ex carne agni. Et signũ sanitatis eius est, ꝙ soluit natura, ꝛ puocat vrina. Et ad vltimũ indiget aperitiuis [b] [cognitis puocatiuis,] ꝛ solutiuis.

a A. kirat

b A. Alia litera sudare facientibus diureticis

¶ De potatione ceruse. Cap. IIII.

Accidit ei q̄ bibit ipsam vt albificet lingua eius, ꝛ mollificent mēbra ipsi⁹, ꝛ vehemētes fiāt tusses, ꝛ singult⁹ ei⁹, ꝛ pmisceat eius rō, ꝛ infrētur corpus eius, ꝛ infrētur eius cerebꝝ, ꝛ exiccet, ꝛ supueniat ei sincopis: ꝛ q̄n̄q̄ȝ sentit in gutture suo pōticitatem, ꝛ inuenit in vua, ꝛ lingua sua aspitatē, ꝛ siccitatem: ꝛ in vētre suo puncturam, ꝛ in stō mordicationē, ꝛ in ore stomachi dolorē, ꝛ in hypocondrijs tēsionem, ꝛ in anhelitu stricturā, ꝛ fortasse puenit ad p̄focationeȝ, ꝛ albificat color corpis ei⁹, ꝛ q̄n̄q̄ȝ mingit nigꝝ, ꝛ sanguineũ. CURA ei⁹, ē silis cure lithargyrij: ꝛ dat in potu scamōea in aq̄ mellis: ꝛ puocātia vrinā, ꝛ clisterizat: ꝛ nō pmittit dormire. Et de his q̄ ingrediunt in faciēdo ipsum vomere sunt oleũ alacohem, ꝛ ol'm de lilio, ꝛ ol'm d̄ narcisco: ꝛ cadũt in medicinis ei⁹ gũma pruni: [c] [ꝛ medicamē de sanguine dracōis: ꝛ fraxin⁹.] Et iteꝝ de illis que ↄferunt ei est vt comedat sisamũ puum, ꝛ masticet ipsum, ꝛ bibat super ipsum vinum.

c A. ꝛ duadem alderdar.

¶ De Gypso. Cap. V.

Ex gypso accidit sil'e ei, q̄ð accidit ex cerusa. Ueꝝ ei⁹ strāgulatio magnificat: ꝛ opȝ vt curet cura ceruse, ꝛ curatiōe fungoꝝ: deinde dent in potu mucilagines viscose: ꝛ remoueat aspitas gutturis pp lenificationē p̄dictaȝ: ꝛ sorbitiones lenificantes. Et indiget sol'one ventris cum scamonea, ꝛ silibus: ꝛ iteret sol'o aliquotiens: ꝛ si abrasio fiat curet abrasio. Et de eis q̄ rememorantur ad gypsum est cinis extremitatum vitis cum hasce,

¶ De [d] [vzifur, ꝛ almagra de minera.] Cap. VI.

d A. zangiefar ꝛ de sech

Acciđũt ex ambob⁹ accn̄tia silia accn̄tib⁹ argēti viui extincti: veꝝ ex [e] [almagra] q̄n̄ȝ accidit sol'o vētris plima: ꝛ ē digni⁹ signoꝝ ei⁹. Cura ē illa eadē cura, deide administrent sorbitiones pingues: ꝛ adipes lenes.

e A. sech

¶ De alziniar. Cap. VII.

Acciđũt ex eo pũctura vehemēs, ꝛ mordicatio fortis in gutture, ꝛ incisio in viscerib⁹ ꝛ vlcera ꝛ vomit⁹. Curatio ē silis curatiōi arsenici quā dicem⁹.

¶ De limatura ferri, ꝛ eius scoria. Cap. VIII.

Acciđũt ex illis dolor vehemēs in vētre, ꝛ siccitas i ore, ꝛ inflāmatio, ꝛ supat dolor capitis. Cura ē dare in potu lac cũ eo q̄ð soluit cũ fortitudine: deide det i potu butyꝝ coctũ, ꝛ crudũ tā diu dōec sedēt dispōnes ille. Et assiduet effusio olei roſ. ꝛ olei viol'. ꝛ olei de [f] [salicib⁹] ↄq̄ssatoꝝ cũ aceto sup capita eoꝝ. Et q̄n̄q̄ȝ dat i potu potāti ipm aliq̄d de magnete, vt aggreget illð q̄ð sepatũ ē ad se ipm: d̄inde ↄn̄r adhibent solutiua p̄dicta, Et q̄n̄q̄ȝ dat ei in potu ex ipo oi die pōd⁹.ʒ.j. deinde dāt ei ad sorbēdũ p⁹ ipȝ iura vnctuosa, lubrificatiua cũ butyro vaccio cocto: [g] [ꝛ] sol'o vētris fiat, si fuerit d̄scēdēs: aut euomat ipȝ cũ eis, si ē adhuc in stō.

f A. Ikalef

g A. vt

¶ De calce, ꝛ arsenico. Cap. IX.

Ei cui dat i potu ex ābob⁹ simul, accn̄t punctura, ꝛ vlcera in intestinis. Et ei cui in potu datur arsenicum sublimatum, accidit ex ipso ꝓximum illi quod accidit ei ex [h] [magra.] Et quandoq̄ȝ accidit tussis ledēs. Et cui in potu dat calx sola accn̄t siccitas oris, ꝛ dolor stōachi, ꝛ difficl'tas vrie, ꝛ sol'o vētris cũ san. ꝛ egredit calx in vrina ei⁹: ꝛ q̄n̄q̄ȝ accidit ex ea frigus extrēitatũ: ꝛ accidit sincopis: ꝛ q̄n̄q̄ȝ exiccat ligua: ꝛ accidit p̄focatio. CURA. Incipiat cũ eo q̄ð oȝ: [i] [d̄inde det i potu aq̄ cal'a] cũ iuleb, vt euomat: aut cũ ol'o: d̄inde sūat d̄coctiōeȝ se. lini, ꝛ d̄coctiōeȝ rizi, ꝛ decoctionē eruce, ꝛ aggregatiōeȝ ābaꝝ: aut succũ molochie cũ melle: ꝛ ñ cesset sumē i potu lac, ꝛ mucilagines, ꝛ viscosa, ꝛ vnctuosa, ꝛ iura cũ adipib⁹: ꝛ ꝓpe cũ maluis. Et curet tussis si acciderit ei cũ lenitiuis: Et cura calcis est vomit⁹: ꝛ clisteria, ꝛ vnctuositas, ꝛ lenificatio. Et cura eius est ꝓxima cure [k] [arsenicorũ] ꝛ de istis que dicunt in hoc, est vt sumat vrina asini ꝛ fel gazeli, ꝛ det in potu q̄ȝtitas.ʒ.j. in aqua cal'a.

h A. sech

i A. ex potu aq̄ calide

k A. cantaridus

¶ De aq̄ saponis, ꝛ dragāti, ꝛ aluminis. Cap. X.

Aqua sapōis ꝓpinq̄ ē dispōni calcis, ꝛ arsenici. Et cura eoꝝ est cura illi⁹: [l] [dragātũ, ꝛ alumē] cōmouet ex potu āboꝝ tussis vehemēs, p̄ducēs ad phthisim. CURA eorum est potare lac asininum, ꝛ potare butyrum crudum, ꝛ zuccarum, ꝛ sirupos de isopo, ꝛ similia.

l A. Capit'lo de dragante seu vitriolo, ꝛ alumie

¶ De potu aque frigide in ieiuno. Cap. XI.

Ex potu illi⁹ in ieiuno, ꝛ post balneuȝ, aut coitũ, timet corruptio ↄpl'onis ꝛ hydropisis. CURA est medicamē de curcuma, ꝛ medicamen de [m] [muscho] ꝛ similia: Et quandoq̄ȝ sufficit vinum purum, ꝛ potare ipsum super eam.

m A. lacca

¶ Summa secunda venenorum ex plantis.

¶ De napello. Cap. I.

Napellus est de deteriorib⁹. Et accidit potāti ipm, vt apenit labia ipi⁹, ꝛ ligua ei⁹, ꝛ egrediunt ocli ei⁹, ꝛ freq̄ns fiũt sup ipȝ v̄tigo, ꝛ sincopis, ꝛ [n] [crura ipi⁹ ñ opant,] ꝛ ē malũ, ꝛ q̄ euadũt ex eo raro euadũt q̄n cadāt in ethicā, aut pthisim, ꝛ q̄n̄q̄ȝ [o] [accidit tenasmō.] Et ei⁹ succo ibibunt sagitte, ꝛ iterficiũt quē inueniũt stati. CURA. Opȝ vt festinet ad faciēdũ vomē bibētē ipȝ cũ d̄coctōe seminis [p] [napi,] ꝛ dent in potu vinũ, ꝛ butyꝝ coctũ vaccinũ, dādo potũ sup potũ: ꝛ sil'r d̄coctio corticũ glādiuȝ cũ vino. Deide cura ei⁹ p̄ncipal' ē bezahar, ꝛ medicamē d̄ muscho, ꝛ alg eduar, ꝛ [q] [ture,] ꝛ tyriaca magna q̄n̄q̄ȝ ↄfert i eo vsq̄ȝ ad terminũ. Et d̄ meliorib⁹ reb⁹, ē vt in potu det musch⁹ i fricatiōe albezahard: aut q̄ȝtitas.ʒ.j. de medicamie muschi cũ siliq̄ vna muschi. Et existimāt q̄dā ꝙ radices cappar[is] sit bezahar napelli. Et oia albezaharad sit bona ei: ꝛ ꝓprie illð q̄ð sil'at alumini, ꝛ hȝ fila sic fila lithargyrij. Et aial noiatũ [r] [surin⁹] ꝛ est mus ↄtri⁹ napello, ꝛ destruit eius opatio, qum comedit ex ipso.

n A. ꝛ nō exercet seu nō mouere p̄t crura ipsius

o A. facit epilemsiam

p A. rape

q A. buba seu bis mus buba

r A. mus napelli

¶ De cornu spice. Cap. II.

Apparēt in eo q̄ i potu ex eis sumit, signa sirsē, ꝛ nigredo ligue, ꝛ distillat sāguis ex v̄ga ei⁹ guttatiȝ. CURA. Oȝ p⁹ curā cōeȝ ex vomitu cũ aq̄ ordi cũ ol'o ro. tepido, ꝛ silib⁹, vt i potu det cāfore aur̄.j.i.ʒ.j. aq̄ roſ. Et emplet epar, ꝛ cor ipi⁹ cũ emplis vehemētis [s] [siccitatis,] ꝛ cāforatis, ꝛ cũ sādal' ↄfectis. Et det i potu q̄ð fit sicut sauich maloꝝ acetosoꝝ: ꝛ sauich ordi cũ aq̄ niuis in iuleb: ꝛ dent

s A. inflationis

i potu succꝯ ḡnatoꝝ acetosoꝝ:ꝛ succꝯ citruloꝝ ꝛ meloīs,[a] ⌈alraki,⌋ꝛ aq̄ orđi,ꝛ aq̄ solatri,ꝛ aq̄ lactꝭ acetosi.

a A.alzachi

b A.farfiun

¶De[b] ⌈murkion.⌋ Cap.III.

Hanc medicinaꝫ ignoro:ꝛ existio ex q̄busdā mōis existimatiōis ꝙ ipā ē filis napello. Et sig̃ q̄ ꝓpa sꝫ huiꝯ medicie dñr eē, ꝙ accñt ei q bibit ipaꝫ mordicatio ī vētre,ꝛ singltꝯ,ꝛ sincopiꝫ,ꝛ citrinitas i facie tota,ꝛ ꝓꝑe in labijs,ꝛ infraꝫ ābelitus eius,ꝛ fetet corpus eius,ꝛ stupefit,ꝛ ꝑmisceꝫ ex ea ratio post grauitatē in capite,ꝛ minoraꝫ pulsus,ꝛ abscindiꝫ,ꝛ sudat sudore frigido,ꝛ rubet,ꝛ moritur. Et cura eius est cura napelli.

¶Numeratio medicinaꝝ venenosaꝝ calidarum.

¶De euforbio. Cap.IIII.

Accidūt ex eo angustia vehemēs,ꝛ inflāmatio,ꝛ eueniunt mordicatio in vētre,ꝛ singltꝯ,ꝛ fluxꝯ vētris ex ipo cum suꝑfluitate. CURATIO. Opꝫ vt euomat ðinde infrētur,ꝛ deꝫ in potu butyꝝ crudum,ꝛ coctū cū fortitudine:deinde cureꝫ curatiōe cornu sipice:ꝛ stet suꝑ aquā ḡnati muꝫi,ꝛ aquā maloꝝ muꝫoꝝ,ꝛ aquā lactis acetosi.

¶De lacte titimalorum. Cap.V.

Et ipā qdē sꝫ septē ocā i medicinis singularibꝯ:ꝛ ꝓꝑe lac alsabrē,ꝛ lac alhascir,ꝛ lac albagiati. Et ñ accidit ex eis ex mordicatione,ꝛ solōne vētris sblimi,nisi ꝙ accidit ex euforbio:q̄re opꝫ vt frāgaꝫ eoꝝ vtus cū lacte ex̄cto butyro:ꝛ butyro cocto,ꝛ crudo, Et cureꝫ accñs ꝑueniēs ex eis de solōne vētris cū sanguine,aut minctu eiꝯ,cū eo qð sciꝫ in ca.eius. Et dr̄ ꝙ de lacte sabrē iterficit pondus.ʒ.ij. Et cura eiꝯ ē balneatio cū aq̄[c] ⌈dactyloꝝ imaturoꝝ,⌋Et lactꝭ alhascir iterficit pōdus.ʒ.iij.i duobꝯ diebꝯ,ꝛ[d] ⌈ꝯstrigit epar.⌋Et cura eiꝯ iteꝝ ē filis illi.

c A.aque niuis

d A.comminuit epar in ptes minutas

¶De scamonea. Cap.VI.

Dosis eiꝯ iterficiēs ē.ʒ.ij.ꝛ hꝫ dispōnes ꝓprias illꝭ q̄ dcē sūt. Et de eis que opꝫ vt frāgāt malitiā eiꝯ,sꝫ lac extracto butyro,ꝛ sauich malorum,ꝛ rob cidoniorum,ꝛ rob de ribes,ꝛ sumach.

¶De almezerion,ꝛ camelea. Cap. VII

Dosis iterficiēs eiꝯ est.ʒ.ij. Et accñt ex eo vomitꝯ,ꝛ solō ventris suꝑflua. Et nigꝝ qð noiaꝫ camelea est interficiēs plus:ꝛ accñt ex eo mordicatio vehemēs in viscéribꝯ,ꝛ dolor ī corpore toto,ꝛ cōmotio,ꝛ singltꝯ:ðinde vomitus flaticus,ꝛ spūosus:ðinde ꝑducit ad spasmuꝫ,ꝛ destruit vocē. CURA. Neciuꝫ est dare in potu lac dulce,ꝛ butyꝝ coctū freq̄nter,ꝛ iuleb iteꝝ,vt illð frāgat malitiā eiꝯ. Et qñ magnificaꝫ timor,tūc neciuꝫ ē dare in potu tyriacā,ꝛ mithridarū,ꝛ medicamē de terra sigillata. Et qū sedaꝫ,deñ i potu pꝯ ipā,oxymel ꝛ endiuia diebꝯ aliq̊t,vt rēoueaꝫ malitia ꝯplōnis.

¶De oleandro. Cap.VIII.

Oleander plimū interficit homines,ꝛ aīalia:ꝛ parū ipsiꝯ faciꝫ currē angustiā vehemētē,ꝛ[e] ⌈inflāmationē⌋vētris,ꝛ inflāmationē maximā: Et ē calꝭa,ꝛ sicca,mordicatiua,icisiua. Et aq̄ in q̄ nasciꝫ oleāder ē mala:ꝛ qū nō est excusatio ab ea,opꝫ tūc vt distilleꝫ,aut misceaꝫ cuꝫ iuleb.

e A.inflationem

CURA. Opꝫ vt sumat decoctioneꝫ fenugreci,ꝛ dactylos[f] ⌈acsebebir,⌋qm̄ sunt mirabiles:ꝛ semē agni casti:ꝛ agnꝯ castus ipse:ꝛ ðcoctio amboꝝ ē tyriaca eiꝯ:ꝛ sicꝯ cū melle,ꝛ zuccaro,ꝛ iuleb:ꝛ dulcia oia,ꝛ rob vue est bonū:ꝛ cū hoc necessaria sunt vnctuosa,q̄ sciuisti multotiēs,ꝛ seq ea cū clisteribus.

f A.alsherir

¶De Anacardis. Cap.IX.

Accidūt ex eis incisio in gutture,ꝛ ꝯcauitate vētris,ꝛ inflāmatio,ꝛ egritudies acute,ꝛ qñqꝫ[g] ⌈destruūt⌋q̄dā mēbra. Et qum ex eis saluaꝫ,faciunt accidere alienationē,ꝓpea q2 adurunt meliam. Et ꝙ de eis interficit est pōdus.ij.aure. Et qñqꝫ nō nocēt q̄busdā hoibus cū ꝓꝑetate:ꝛ ꝓꝑe qñ cōedūt eos cū nucibꝯ. Et ego iā vidi q ex eis[h] ⌈mordebat⌋cū nucibus,ꝛ nō[i] ⌈corrumpebaꝫ⌋ex eis.

g A.paraliticāt

h A.comedebat

i A.nocebatur

CURATIO. Deñ in potu oleū amigdalinuꝫ,ꝛ sisaminū,ꝛ butyꝝ coctū,ꝛ crudum:ꝛ lac dulce,ꝛ vnctuosa ex iuribꝯ,ꝛ ea que currūt hoc cursu,vt sedeñ mordicatio ꝛ[k] ⌈madhidh,⌋deinde deꝫ in potu lac acetosum vaccinū,infratum cum niue:ꝛ oleū violꝭ.infratum:ꝛ aqua ordei infrata:ꝛ aqua fructuꝫ infrata:ꝛ sedeat in aqua[l] ⌈dactyloꝝ immaturorum,⌋ꝛ curetur curatiōe sirsen. Et de rebus qbꝯ curaꝫ sunt grana pini. Et nux est eoruꝫ bezahar.

k A.adustio accidens ex masticatione

l A.niuis

¶De alkebikengi. Cap.X.

Est iteꝝ de eis q̄ interficiūt sua acuitate. Eius cura est filis cure anacardoruꝫ. Et olea sunt de rebus magis iuuatiuis nocumento eius.

¶De staphisagria. Cap.XI.

Accidētia eiꝯ,ꝛ dolores ipsiꝯ sūt sicut accidentia cantaridaꝝ. Et cura earum est cura eius. Et nos dicemus illud in caplꝭo suo.

¶De ruta agresti. Cap.XII.

Accidūt eis q bibūt ex ea egressio oculi ad exteriora,ꝛ adustio,ꝛ inflammatio vehemēs. CURA eius. Opꝫ vt euomat cum aq̄ calida,ꝛ oleo:deinde cureꝫ cura oleādri,ꝛ similium.

¶De[m] ⌈thefisie.⌋ Ca.XIII.

m A.tassia

Hec est gūma rute mōtane:ꝛ qñqꝫ sentiꝫ in sapore eius sicut sapor albedarūgi:ꝛ est calꝭa. Et accidit illi q bibit eā retētio eoꝝ oium q̄ currūt ex vtrisqꝫ vijs:ꝛ aꝑaꝫ lingua,ꝛ accidūt rugitus,ꝛ inflāmatio ꝛ adustio in gutture,ꝛ stō:ꝛ egressio ocꝭi,ꝛ rubedo facie:ꝛ fortasse fiūt sere in corpe ex acuitate eius:ꝛ mꝭtotiēs ꝑducit ad difficultatē,ꝛ ꝑuitatē anhelitꝯ.

CURA. est vt ꝓperet,ꝛ euomat,ꝛ sumat in potu post illð lac,ꝛ butyꝝ coctū,ꝛ cruduꝫ:ꝛ aquā ordei,ꝛ gargarizet:ꝛ cuꝫ oleo roꝭ.ꝛ lacte dulci:ꝛ deñ in potu sirupꝯ acetosus,ꝛ infusio absinthij. Et ex eis q̄ nota sunt apud eos,sunt sicut bezahar,ꝛ semē eiꝯ:ꝛ gluten albotin,ꝛ radix almaruth,ꝛ decoctio origani. Et dr̄ iteꝝ ꝙ castoreum cuꝫ aceto calefacto,aut melle:ꝛ hoc forsitan est ꝭm semitaꝫ ꝓprietatꝭ,aut ꝭꝫ semitā expellēdi a corpore cuꝫ resolōne:veꝝ ꝭm apparitionem necessitatis infratio est cōuenientior.

¶De algilbehenech. Cap.XIIII

Accidētia eius,ꝛ cura ipsius.et curatio condisi,ꝛ hellebori albi sunt eadem.

¶De[n] ⌈adende asini.⌋ Cap.XV.

n A.aldend syni

Accidit ex eis solutio ventris maxima valde. CURA. Oportet vt euomat si pōt,ꝛ frāgaꝫ virtus eius dando in potu lac,ꝛ butyrum crudum,potum post potum:aut detur in potu lac extracto butyro:ꝛ elaboretur in prohibendo solutionem ventris. Et quandoqꝫ succurrit

ad nocumentum earum ad prohibendam solutionem ipsarum tyriaca.

¶ De condisi, ⁊ helleboro albo, ⁊ ciclamine, ⁊ succo cucumeris asinini, ⁊ speciebus nigelle male, ⁊ agarico nigro. Cap.XVI.

Condisi facit euomere vomitum magnũ, ⁊ qñq3 fit ꝑfocatio ex eo. Et siłr ciclamen, ⁊ helleborus albus: ipse.n. facit vomere, ⁊ facit nauseã, ⁊ qñq3 aggregat qđ nõ expellit, immo ꝑfocat: ⁊ qñq3 mouet solõnẽ vẽtris. Et oĩa [a] ⌈ ꝑueniũt cum hoie ⌋ ad sincopiz, ⁊ casum vtutis, ⁊ sudorẽ frm, ⁊ spasmũ: et proprie helleborus albus et agaricum nigrum: qm̃ ambo sunt siłis impssionis. Inqt Gal. pulsus bibẽtis helleboꝝ album in pnc° suo est latus, rarus, debilis valde, tardus valde, pp ꝑfocatiõez caloris innati sub mã plima, quã [b] ⌈ ꝯsecuta est ⌋ vtus medicine subito, ⁊ nõ põt eã expellere nã. Et qum dñaf, appet diuersitas cui non est ordo, qm̃ vtus intrinseca est coarctata. Qum aũt incipit ordinari, ⁊ eq̃ri valde, incipit egri dispositio bona fieri. Qđ si ei⁹ dispositio nõ fuerit tendẽs ad rectificationẽ, imo ad singultũ, ⁊ spasmũ, debilitaf pulsus, ⁊ diuersificaf, ⁊ inspissaf valde: qum ergo ꝑfocaf [c] ⌈ rarificaf ⌋ sine ordine, ⁊ tardaf: qm̃ calor extinguitf: ⁊ qñq3 appet in ipo vndositas [d] ⌈ humiditatis. ⌋ Et hellebor⁹ qdẽ est ex eis que interficiunt canes. CURA. Op3 vt ppperes ad mũdificandũ eũ cum eis q̃ scis, aut facias descẽdere mãm nocumenti eius cũ clisteri forti, cũ eis q̃ sunt sicut pulpa colloqntide: deinde [e] ⌈ administra ei clistere ⌋ cu3 eis que dñr in caplo fungoꝝ. Et qñ minoraf vomitus, si est in pncipio, fiat vt euomat: ⁊ nõ sit res plima: q̃re o3 vt impleaf vẽter ei⁹ aq̃ tepida, deinde euomat: dĩnde iteretur. Et qñdo accidit spasmus, def in potu lac cum butyro plimo: ⁊ inunganf iuncture eius cũ ceratis lenibus: ⁊ applicentur tine temperate: ⁊ curetur cura spasmi sicci.

a A. perducunt hominem

b A. aggregauit vel adinuenit

c A. efficitur frequens

d A. propter humiditatem

e A. curetur prefocatio eius

¶ De helleboro nigro. Cap.XVII.

Accidunt ex eo solo ventris vehemens, ⁊ ꝑfocatio: ⁊ ⁊ qũ dantur in potu, ʒ.ij. spasmat, ⁊ interficit, ⁊ antecedũt illđ pulsus cordis, adustio lingue, ⁊ [f] ⌈ strictura ⌋ super eã, ⁊ eructuatio plima, ⁊ inflatio: deinde spasmaf [g] ⌈ ex eo qđ est cum ipso ⌋ ⁊ tremit, ⁊ moritur. CURA. Frãge iteꝝ vtutem eius cu3 eis que sciuisti, ⁊ vt des in potu absinthiũ cum vino. Aut sumanf cymini, et anisi, ⁊ castorei, ⁊ spice partes eq̃les: ⁊ denf in potu ex eo circiter. ʒ.ij. cum vino. Et pone sup inflationẽ pãnos calefactos [h] ⌈ ppter putrefactiones exiccantes ⌋ ex eis que sciuisti: deinde ciba ipsum caseo recenti cum melle, ⁊ butyro recente, ⁊ cocto, ⁊ iurib⁹ vnctuosis, ⁊ vino dulci, ⁊ vino plurime commixtionis. Et si acciderit ex eo spasmus tunc fac illud qđ dictum est in capitulo hellebori albi. Et qum solutio ventris eius superfluit sedeat in aqua frigida ⁊ bibat arobub ⁊ medicinas restringentes.

f A. mordicatio seu cõstrictio cũ dentibus

g A. bibens ip3

h A. ⁊ fomentatões carminãtes

¶ De [i] ⌈ amoras danic. ⌋ Cap.XVIII.

Accidunt ex pondere. ʒ.ij. eius pruritus, ⁊ apostema mortale. CURA ei⁹ ẽ cura euforbij.

i A. harmedalich

¶ De [k] ⌈ aldediu. ⌋ Cap.XIX.

Quando plurimu3 sumitur ex eo interficit. CURA eius est illud quod facit vomere, ⁊ solutionem ventris cum generibus lactis, ⁊ vnctuosis ſm modum quem sciuisti.

k A. aldadi

¶ De [l] ⌈ kesbu alkerua ⁊ sisamo. ⌋ Cap.XX.

Dicitur ꝙ perscrutatio vltima in expressione horum duoꝝ est venenum vehemens interficiẽs. Et ꝙ cura eius est cura communis.

l A. kesb alkerua ⁊ sisami

¶ De castoreo. Cap.XXI.

Cum castoreum rãcidu3 fit, accidũt ex eo accidẽtia birsen cali, cu3 strãgulatiõe: ⁊ interficit illđ in die vno: ⁊ ppe illud qđ de eo est nigrum, ⁊ fetidum, ⁊ cinerulẽtũ qđ declinat ad nigredinem. CURA. Op3 vt euomat ex eo cu3 aq̃ aneti, ⁊ calamẽti, ⁊ seuestẽ cũ melle, ⁊ vino: deinde denf in potu acetosa, sic acetositas citri, ⁊ robub fructuũ acetosorum, ⁊ acetum vini solum, ⁊ lac vaccinũ acetosum, ⁊ succus malorum, ⁊ lac asininum.

¶ De squilla [m] ⌈ agresti. ⌋ Cap.XXII.

Quandoq3 accidit ex acceptione eius, ⁊ ex multo vsu tenẽdi [n] ⌈ eã ⁊ differẽdi iteꝝ ⌋ exulceratio intestinoꝝ, ⁊ viaꝝ epis: ⁊ añcedũt eam pũctura, ⁊ incisio qu3 accidit illđ: q̃re op3 vt festinet, ⁊ sumat in potu lac decoctũ cum frustis ferri ignitis, ⁊ vitellos ouoꝝ elixatoꝝ in aceto, ⁊ suffuf seminum, ⁊ cum frixis, ⁊ siłibus.

m A. Alia litera ma a.

n A. ei⁹ q̃ bõa ẽ

¶ De strangulatore adib ⁊ strangulatore [o] ⌈ leoperdi. ⌋ Cap.XXIII.

Accidũt ei q sumit ex eis ãbobus ponticitas in pallato, ⁊ vua, ⁊ meri, ⁊ cãna pulmõis: ⁊ siccitas cũ apate: ⁊ eleuaf ex ore ei⁹ vapor fumosus, ⁊ puenit [p] ⌈ lesio ad sepationem ⌋ lingue eius, ⁊ tremorem tempoꝝ ipsius: deinde ad tremorẽ, ⁊ spasmũ, ⁊ obfuscationẽ coloris, ⁊ ꝑfocationẽ: ⁊ fit illud cũ rugitu in ventre, et vẽtositate plima: et accñt bibenti strãgulatorez leopdi, scotomia, et tenebrositas oculi q̃tiens vult ire cũ hũore in ocul, et gũaf pect⁹ eius, et stragulator qdẽ [q] ⌈ leopdi ⌋ nascit in terris [r] ⌈ sedeilla ⌋ et locis alijs, et est amari saporis, et horridi odoris. CURA. Op3 vt ppperes ad faciẽdum ipsum vomere cum eis, que scis: deinde clisteriza ipm: postea da in potu sicut origanũ montanũ, et prassiũ, et ruta, et absinthiũ, et sceba armenũ cũ vino, et camepitheos in vino: aut def in potu olei balsami quãtitas. ʒ.j.s. in vino. Et melius vinum est illud in quo extinctum est ferrum, et argentum, et aurum, et scoria ferri ipsi⁹ est bona: et coagula, et pprie coagulũ cerui, et gazeli, et hedi: deinde iura vnctuosa.

o A. alnemer

p A. res ad grauitatem

q A. alnemer

r A. arenosis

¶ De [s] ⌈ Areddarot. ⌋ Cap.XXIIII.

Folia eius interficiũt aialia, et lignũ ei⁹ qñq3 interficit, et cura ei⁹ ẽ cura cõis: et est pxima cure oleandri.

s A. azadarache

¶ De cortice rizi. Cap.XXV.

Illi cui daf in potu cortex rizi, ſ3 ꝙ dixerũt qdã ꝑmoꝝ, accidit stati dolor in ore, et in lingua, et apaf lingua eius, deinde extẽdif dolor in [t] ⌈ vmblico ⌋ et stomacho, et intestinis eius: et inflãmaf totũ corpus eius: et noiant eũ [v] ⌈ in venẽis. ⌋ CURA. curetur curatione cãtaridum: et o3 vt sint in oleo quod ipse in potu sumit decocta cydonia.

t A. meri ipsius

v A. inter venas

¶ De semine vrtice. Cap.XXVI.

Accidit ex eo illud quod accidit ex squilla: et iterum accidit ex eo quandoq3 tussis fortis: et cura ei⁹ est cura squille. Uerum tussis eius curatur cum lenitiuis, sicut est sirupus viol.

cum aqua ordei ⁊ alijs, ex medicinis tussis.

¶De Turbith malo, citrino, ⁊ nigro. Cap.XXVII.

Accidūt ex eo sicut sūt accñtia hellebori nigri, ⁊ agarici nigri. Et cura eiꝰ ē illa cura: ⁊ appropriaẛ ei sorbere oleum amigdale [a]⌈magne.⌋

a A. plurimum.

¶De Sebardion. Ca.XXVIII.

Non nō cognosco nām huiꝰ medicine, neq̧ curā eius, nisi cōem, ⁊ existimo ipsaȝ esse de acutis: ⁊ nō elōgaẛ qn sit de nō acutis. Dixerūt ģ, est medicina ex q̄ accidit pmistio rōnis, ⁊ tetanꝰ: ita vt accidat labio eiꝰ ꝺ tēsiōe dispō silis risui: ⁊ exēplificāt greci ꝙ ipse ridet risu [b]⌈sebardiō.⌋ Et cura eius est cura cōis. Et dixerūt qdā opȝ vt euomat bibēs ipam, ⁊ bibat post ipsaȝ aquā mellis: ⁊ conferunt ei potus lactis, ⁊ inungere manus cum calefacientibus: ⁊ administratio tine calide, ⁊ fricatio: ⁊ medicine ad spasmum malignum.

b A. Alia litera cachino seu risu eiꝰ q ridet ore apto vociferando

¶De Tusom. Cap.XXIX.

Huius iteꝝ nō cognosco nām: neq̧ curā: ⁊ existimo ipaȝ esse de acutis: ⁊ non est lōginquum, quin sit de non acutis. Et dicitur ꝙ facit accidere phlōnem in labijs, ⁊ lingua, ⁊ maniam, ⁊ alienationem, ⁊ casum pulsus.

¶De Medullis fructuuȝ rācidis. Cap.XXX.

Dispōnes eaꝝ, ⁊ cura, pxime sūt eis q̄ dicta sunt in sqla: ⁊ pprie cū robub fructū, sicut ē sirupus de agresta, ⁊ ribes, ⁊ maloꝝ, ⁊ vitice: ⁊ accidunt ex eis nausea, ⁊ syncopis, ⁊ angustia: ⁊ iste medulle sunt sicut nuces, ⁊ nuclei chrysomilorum neregil, ⁊ amigdale.

¶De vino puro in ieiunio. Cap.XXXI.

Multotiēs facit illō accidē p̄focatiōēȝ, ⁊ dolores, ⁊ inflāmatiōēȝ, ⁊ pp̄e pꝰ exercitiū, ⁊ laborēȝ: ⁊ pp̄e qñ vinū est grossum, ⁊ dulce. CURA est eūo p stomiā, ⁊ solōnē vētris, si necesse est: ⁊ vomitus est optima medicina, si [c]⌈possibile⌋ est: deinde infrigideẛ ꝯplō cū aq̄ frā, ⁊ aqua lactis acetosi, de quo extractum est butyrū: ⁊ aq̄ fructuum, ⁊ trociscis de cāfora, ⁊ similibus.

c A. ei facilis

¶De Melle malo. Cap.XXXII.

Plurimum eius affertur de regione arabie: ⁊ h̄ mel est acutum, faciens sternutare illuȝ qui ipsum odorat, ⁊ accidunt ex ipo iterum accidentia mala, ⁊ similia eis que accidunt ex squilla, ⁊ vrtica, ⁊ similibus: Et festine veniunt [d]⌈odoranti⌋ ipsum sincopis, ⁊ sudor frigidus. Et de melle est aliud malum, quod dicā in accidentibus suis. Et cura eiꝰ est sicut iudiciū [e]⌈hyusquiami nigri⌋ vt comedat rutam, ⁊ pisces salitos, ⁊ potet sirupum nominatum aumeli: ⁊ non cesset comedere ⁊ vomere quantum possibile est ei.

d A. Alia litera potanti

e A. alsucharan

¶De [f]⌈Aldibic.⌋ Cap.XXXIII.

f A. aldabach.

Siquis bibit [g]⌈aldibic⌋ accidūt rugitus in ventre, ⁊ punctura absque fluxu ventris, ⁊ vertigo. CURA. Oportet vt in potu dentur aqua, ⁊ mel: ⁊ euomat ea: ⁊ clisterizeẛ clisteri leui: ⁊ confert ei sumere in potu absinthium cum [h]⌈melle,⌋ ⁊ sirupum acetosum. Et illud quod appropriatur [i]⌈cum decoctione⌋ eruce. Et iterum spicam cum castoreo, ⁊ pipere, ⁊ vaporetur cum aq̄ calida, ⁊ aceto.

g A. aldabach

h A. aceto plimo Alia litera vino plurimo ⁊ syrupo acetoso

i A. est decoctio

¶Summa tertia de medicinis, que sunt ex plantis venenosis frigidis. ¶De Opio. Cap.I.

Accidūt si bibitur opiū stupor extremitatū, ⁊ frigus eaꝝ, ⁊ pruritꝰ ex qbꝰ odoraẛ odor opij, ⁊ vtigo, ⁊ singultꝰ, ⁊ tenebrositas oculoꝝ, ⁊ strictura gutturis, ⁊ anhelitus, [k]†⌈ ⌋ ⁊ citrinitas eoꝝ, ⁊ obfuscatio extremitatū, ⁊ citrinitas labioꝝ, ⁊ faciei, ⁊ difficl'tas [l]⌈sensata,⌋ ⁊ pfunditas somni, ⁊ [m]⌈retētio⌋ lingue, [n]†⌈ ⌋ ⁊ submersio oculoꝝ: ꝺinde pduc̄ ad spasmū p̄focātem, ⁊ sudorē frm, ⁊ anhelitū frm, ⁊ mortem. Et de cāis interfectōis eiꝰ est ingrossatio sanguinis, q̄re nō currit: ⁊ ꝙ ipm infrat spūm, ⁊ spasmat instrā anhelitꝰ. Et dosis ex eo interficiēs ē pōdus.ʒ.ij. interficit.n. in duobꝰ diebꝰ: ⁊ pp̄e qñ daẛ in potu cū vino: qm̄ ipm fac̄ illō magis opari, nisi vinū ad hanc summā ꝺueniat, vt ei resistat, ⁊ in corpibꝰ calis: qm̄ vehemētius est ei ꝯriū, ⁊ velociꝰ penetrās, fm ꝙ diximꝰ in canōe. CURA eiꝰ. Administrenẛ in eo regule eūatiue cōes ex vomitu cū oleo, ⁊ aq̄, ⁊ sale, et baurach: ꝺinde cū sirupo acetoso: ⁊ denẛ i potu aq̄, ⁊ mel: deinde clisterizeẛ clisteribꝰ fortibꝰ. Et de medicinis eiꝰ sunt sirupꝰ acetosus, ⁊ absinthiū: ⁊ iterū sirupꝰ ꝺ absinthio: ⁊ assa est tyriaca eiꝰ: ⁊ silr cinnamomū pp̄e, ⁊ cuȝ aceto, ⁊ sirupo acetoso iteꝝ: ⁊ silr castoreū pp̄e: ⁊ pip cū vino, aut sirupo acetoso: ⁊ origanū, ⁊ ruta, ⁊ sal, ⁊ silr olȝ [o]⌈ro.⌋ cū aceto, [p]⌈aut⌋ cū melle. Et allea, ⁊ nuces sunt bona in eo. Et deẛ in potu bibēti ipȝ tyriaca ppria ei. ℞. asse, ⁊ [q]⌈sauic⌋ ⁊ castorei, ⁊ pipis eq̄les ptes ꝯficiaẛ cū melle, cuius dosis sit a q̄ztitate auellane vsq̧ ad q̄ztitateȝ nucis. Et multotiēs liberat ab eo potare auř.j. asse in pondere.ʒ.xxv. vini odoriferi. Et vinū antiqnum plime q̄ztitatis est mirabile ei: ⁊ pp̄e qñ est subtile, odoriferū, plimū tollerās aquā: ⁊ est cuȝ cinnamomo: ⁊ nō est qꝺ sit sic̄ tyriaca, ⁊ sagzenea, ⁊ mithridatū cū vino. Et oȝ vt cōmoueaẛ cerebꝝ eiꝰ p sternutatiōēȝ cū ꝯdisi, ⁊ silibꝰ: qm̄ est curatio bona ad expellendas cās eiꝰ. Et opȝ vt [r]⌈trahanẛ⌋ capilli eiꝰ: ⁊ nō pmittanẛ dormire, ⁊ vt inūgaẛ corpus eiꝰ cū oleis calis sicut est oleū de costo, ⁊ oleū de lilio: ⁊ odoret qꝺ est sicut castoreū, ⁊ sicut muschus. Et opȝ vt sedeat in tina calida, vt ñ spasmeẛ, ⁊ nō fiat fortis cū eo pruritꝰ, ⁊ sorbeat iura pinguia, ⁊ medullas pp̄e, ⁊ adipes.

k† A. Alia litera ⁊ paruitas eius

l A. eructuatiōis

m A. grauitas

n† A. ⁊ oscitatio

o A. Alia litera amigdalarum

p A. Alia litera et

q A. abel

r A. Alia litera euellantur

¶De Nuce methel. Cap.II.

Accidūt ex ea vertigo, ⁊ rubedo oculoꝝ, ⁊ tenebrositas, ⁊ ebrietas, ⁊ pfūditas somni, ⁊ qñq̧ interficit ex ea aureꝰ vnꝰ i die vno: ⁊ pp̄e ē illa, q̄ ē inda: ⁊ añq̧ iterficiat accñt ex ea sudor, ⁊ āhelitꝰ frus. Illa āt q̄ ē minꝰ media.ʒ. fac̄ pfūditatē sōni ⁊ iebriat, ⁊ nō iterficit nisi ꝺbiles hoīuȝ. CURA. Maior cura eiꝰ est vomere cū nitro, ⁊ aq̄, ⁊ oleo, ⁊ [s]⌈butyro, ⁊⌋ tyriaca eiꝰ. ⁊ deẛ in potu cū ea vinuȝ plimū cū pipe, ⁊ piretro, ⁊ baccis lauri, ⁊ cinnamomo, ⁊ castoreo: ⁊ ꝯfert poneẛ extrēa in aq̄ cal'a: ⁊ calefiat corpꝰ cū pāno. Et inungaẛ cū ol'o de ben, ⁊ costo: ⁊ laboret q̄ztū pol'e ē ei: ⁊ exerciteẛ, ⁊ cibeẛ post illō cib piguibꝰ, ⁊ vio dulci, ⁊ admistreẛ cura opij.

s A. butyrum ē

¶De [t]⌈Aliabroce⌋ ⁊ ē radix mādragore: ⁊ ē assebizegi. Ca.III.

t A. aliebruha

Accidētia eiꝰ sūt accñtia nucis methel: ⁊ dispō eiꝰ ē sic̄ lethargia, ⁊ pruritꝰ, ⁊ cuzez, ⁊ surditas, ⁊ qꝺ i ea ꝺteriꝰ ē, sūt cortices ipsiꝰ, ⁊ ḡna ipiꝰ sūt pxi/

ma illis,⁊ corpus eiꝰ iteꝝ qñq; efficit aliqd ex hoc. CURA ꝓxia ē cure nucis methel,⁊ opij. Et oꝫ vt i potu def absinthiū in vio,⁊ iteꝝ pipꝫ,⁊ castoreū ⁊ vinū,⁊ sinapis,⁊ acetū iuuatiuū ē eis,⁊ oibꝰ [a] [calefactis.] Et fiat vt sternutet iteꝝ cū hꝫ medicinis ⁊ olfaciat picē ⁊ fumū [b] [galbāi extincti.] Et ō eis q̄ oꝫ, vt ponāt sup capita eoꝝ, sꝫ acetū vini,⁊ olꝫ roſ.⁊ ñ dimittāt dormire: imo euigilent trahēdo capillos, ⁊ faciendo sternutare,⁊ ꝓmendo radicem pollicis,

a A. stupefactiu]

b A. licinij lāpadis extincti nouiter

c A. Alia litera Deruſcun

Ꝯ De [c] [Darfion.] Ca.IIII.

St medicina de sūma narcoticoꝝ:⁊ ē in nā biusqami albi,⁊ inebriat. Et accñt ex ea i ꝑmis nausea,⁊ singltꝰ, ⁊ pūctura,⁊ dispō sic ileos,⁊ qñq; facit vomere sanguinē,⁊ solone ventris facit ipm exire, ⁊ perducit ad syncopim,⁊ facit ꝓfundū somnum,⁊ mortificat ex q̄rto vsq; ad septimū post stupefactionem corporis totius. Et cura eiꝰ est cura cōis.

Ꝯ De Hyusquiamo albo. Cap.V.

Ecidit ipꝫ bibēti, vt mollificētur mēbra eius,⁊ apeꝛ lingua ipiꝰ,⁊ egrediaꝛ spūa ex ore eiꝰ,⁊ rubēt ocłi ipiꝰ,⁊ accñt ei vtigo,⁊ tenebrositas ocłoꝝ,⁊ ꝯstrictio āhelitꝰ,⁊ surditas,⁊ pruritꝰ corpis,⁊ gigine,⁊ ebrietas,⁊ ꝑmixtio rōnis, ⁊ fortasse fac̄ epiliā,⁊ qñq; narrat vocibꝰ diuersis ⁊ qñq; rudit,⁊ qñq; hinnit:⁊ qñq; emittit vocē [d] [vt mulus:⁊ qñq; vt mula.] CURA. Opꝫ vt in potu denꝛ statim aq̄,⁊ mel,⁊ lac vaccinū,aut capnū,aut ouinū iteꝝ cuꝫ melle,⁊ absq; melle,⁊ butyꝝ,⁊ g̃na pini ꝯcocta cū vino,aut amigdale pini. Et iteꝝ ꝯcoctio ficuū,⁊ iteꝝ vinū dulce plimū,⁊ iteꝝ cepe assatū:⁊ deꝛ in potu semē raphani:⁊ synapis,⁊ nasturtij,⁊ semē vrtice,⁊ oē acutū incisiuū. Et denꝛ in potu aq̄ cepe,⁊ allei,⁊ raphani,⁊ semē eoꝝ. Et non est aliqd sicut mithridatū,⁊ tyriaca,⁊ sagzenea,⁊ filia, ⁊ tyriaca opij. Et cura eius est vomere.

d A. auis ⁊ qñq; fac̄ vocē cornic]

e A. sucharan.

Ꝯ De [e] [Hyusquiamo nigro.] Cap.VI.

Ecidūt ex eo prefocatio,⁊ frigꝰ extremitatū,⁊ tēsio vehemēs,ꝑfocās,⁊ tenebrositas visus,⁊ forsitā nō videt aliqd,⁊ ꝯstruit imaginationē,⁊ infrat extrēa:ꝯinde spasmat,⁊ ꝑfocat,⁊ interficit. CURA. Administra in ꝑmis clisteria,⁊ vomitū,⁊ vētris solonē ſꝫ q̄ sciuisti, icipiēdo a clisteribꝰ:ꝯinde da in potu de vino puro aliqd pꝰ aliqd,hora post horā:qm̄ ē magni iuuamēti [f] [cuꝫ eo qꝺ bibit] ⁊ absinthiū:⁊ deꝛ i potu pipꝫ cū vino:⁊ silr castoreum,⁊ ruta,⁊ mēta,⁊ altit,⁊ folia lauri,⁊ g̃na eiꝰ,⁊ rob vue iteꝝ. Et tyriaca opij iuuatiua est ei. Et ex illꝭ q̄ ꝯferūt eis,sꝫ semē vrtice, ⁊ alniudē,et cordumeni,⁊ storax,oia illa cuꝫ vino:⁊ silr ꝯcoctio corticū mori,⁊ olꝫ balsami cū lacte. Et oꝫ vt emplēntur vēter eius,⁊ stōus ex farina tritici cum vino.

f A. deinde deꝛ in potu lac vaccinum

Ꝯ De Uua vulpis stupefactiua mala. Cap.VII.

Ecidūt ex ea obfuscatio coloris, ⁊ exiccatio ligue,⁊ singltꝰ,⁊ vōitꝰ [g] [plimꝰ,⁊ sbito,] ⁊ fluxꝰ vētr] cū abrasiōe mucosus. Et accidit ex ea i gustu sic sapor lactꝭ. CURA eoꝝ est ſm curatōeꝫ cōeꝫ:fiat illꝺ:aut deꝛ i potu lac asininū cū aq̄ mellꝭ:⁊ lac capnum iteꝝ:⁊ altit cū aniso:⁊ cochlee oēs iuuatiue sunt ei:⁊ pectora gallinaꝝ decocta:⁊ comestio amigdalaꝝ amararuꝫ.

g A. sanguinis plimꝰ ⁊ sputū eiꝰ

Ꝯ De Coriandro humido. Cap.VIII.

Um mltū sumiꝛ ꝯ coriādro hūido, ⁊ comediꝛ circiter media libra aut bibiꝛ ꝯ succo eiꝰ sbito,⁊ qꝺ ꝑmū sit ei.ʒ.iiij. eueniunt inde vtigo,⁊ scotōia,⁊ ꝑmixtio rōnis,⁊ grossitudo vocis,⁊ ꝯfūditas sōni,⁊ ꝯfectꝰ voc],⁊ ſmōis sic ebrietas ex sordidis ſmōibꝰ ebrietatꝭ,⁊ alia:⁊ odoraꝛ ex eo odor coriādri. CURA Oꝫ vt euomat,⁊ ꝑpe cū oleo de lilio,aut oleo oliue ꝑpe cuꝫ decoctiōe aneti:⁊ sit in ea baurach,⁊ cibeꝛ vitellꝭ ouoꝝ sorbiliū cū sale,⁊ pipꝫ,⁊ iure gallie pinguis cū sale plimo,⁊ pipꝫ:⁊ silr iuꝛ āser] cū vio forti puro:⁊ deꝛ ei i potu paulatī:⁊ sit illud qꝺ ipꝫ cōedit cū pipꝫ plimo,⁊ sale: [h] † [ ] ⁊ ꝯfert ei aq̄ salsa,⁊ [i] [rob] ē vltimum ei.

h † A. ⁊ ꝯfert eis absinthiū ⁊ cinamomuꝫ aut pipꝫ in vino

i A. vinū coctū

Ꝯ De Psilio. Cap.IX.

Ecidūt ei q bibit psiliū, casus vtutꝭ,⁊ pullꝰ,⁊ frigꝰ totiꝰ corpis,⁊ tristicia,⁊ ꝯstrictio āhelitꝰ,⁊ tensio,⁊ ingetudo,⁊ stupor cum debilitate, deinde sincopis. CURA eius ē sicut cura coriandri.

Ꝯ De fungis,⁊ tuberibꝰ malꝭ. Cap.X.

Ocumentū fūgoꝝ aut ē ꝑ genꝰ eoꝝ:qm̄ de eis sꝛ q sꝛ mortales:aut pp multā cōmestionē ex eis. Et mali qdē in gñe suo sꝛ illi quoꝝ ortꝰ nō est in loco in q̄ cognosciꝛ salus eiꝰ,qꝺ nasciꝛ in ipo: imo ē natiuitas eiꝰ in loco malo,⁊ apꝺ lapides venenosoꝝ,⁊ apꝺ arbores fortꝭ q̄litatꝭ. Et q ꝺ eis nigri sꝛ,⁊ virides,⁊ vt color pauōis oēs sūt mali:⁊ accñt ex eis strāgulatio,⁊ ꝯstrictio anhelitꝰ,⁊ inflatio vētris,⁊ stōci,⁊ singltꝰ,⁊ pūctura,⁊ citrinitas coloris,⁊ puitas pulsus,⁊ horripilatio,⁊ syncopis,⁊ sudor frīus,⁊ interficiunt. CURA. Fiat vt euomāt cuꝫ eis q̄ scis:⁊ ꝑpe cū succo raphani cū [k] [folijs sui s:] deinde deꝛ eis cinis vitꝭ in sirupo acetoso,⁊ pira sꝛ tyriaca eoꝝ [l] † [ ] ⁊ opꝫ post vomitū vt in potu deꝛ de muri nabati aliqd post aliqd:⁊ de baurach: Et mel iteꝝ est tyriaca eis. Et stercꝰ galline ē maximi iuuamēti eis,quꝫ in potu daꝛ in sirupo acetoso: ⁊ baurach iteꝝ:⁊ sal indus:⁊ succꝰ calamīti cū sirupo acetoso,⁊ baurach. Et ꝯfectōes calꝭ sic diapipereō:⁊ dyaciminū,⁊ vinū ātiquū forte,⁊ aristoł.⁊ radix oppopōacis,⁊ fexvini,⁊ sinapis.⁊ iteꝝ absinthiuꝫ,⁊ origanū mōtanū,⁊ ꝯcoctio āboꝝ,⁊ ꝯcoctio ficuū. Et oꝫ vt vaporeꝛ qꝺ ē sꝫ hypocōdrijs eiꝰ semp.

k A. Alia litera baurach

l † A. ꝑpe folia arboris q̄ ex eis ē siluestris,⁊ alnuri euā est tyriaca eorum

Ꝯ De Sagittis armenis. Cap.XI.

T ꝺ illꝭ q̄ ꝯueniūt in h capło ē regimē curatōis [m] [eiꝰ,quē adurūt] sagitte armene. Dixerūt qdā oꝫ vt bibat statim galbanū,qm̄ ē curatio illiꝰ. Dixerūt ⁊ dōnula siluestris excoriata [n] [ex eiꝰ] visceribꝰ saliaꝛ,⁊ exsicceꝛ,⁊ bibāꝛ ex ea duo aurei cū vio. ⁊ iā ꝑuēit ad me q̄ potꝰ stercor] hūani ē tyriaca ad illꝺ.

m A. vulneris

n A. extractis

Ꝯ Tractatus secūdus de venenis ebibitis, que sunt ex animalibus. Cap.I.

Ox venenoꝝ ebibitorū ex aialibꝰ q̄dā sꝛ,q̄ sꝛ caro illiꝰ aialꝭ,⁊ totū corpꝰ eiꝰ,q̄lꝛcūq; sit. Et q̄dā,q̄ sꝛ mēbꝝ ꝑpriū aialꝭ. Et q̄dā q̄ sꝛ i hūiditate eiꝰ. Et ois diuisio ē ſꝫ duas diuisiones: ex ipso.n.est,qꝺ est pp subām eius,sicut caro ranaꝝ lacunalium:⁊ ex ipso est qꝺ est pp accñs ei,sic pisces frī,⁊ assature suffocate,⁊ lac coagulatum in stomacho.

Ꝯ De aīalibꝰ q̄ interficiūt oino corporibus suis,aut corrumpunt. Cap.II.

Rima qdē diuisio ex diuisionibus est stellio:⁊ cātarides:⁊ rane,et

ne: ꝛ lepus marinus: ꝛ lacertus. Et diuisio scđa est pisces frigidi: ꝛ assature suffocate.

De cantaridibus. Cap.III.

Cantarides sunt acute mordicatiue [a] † ⌈ ⌋ facietes accidere pũcturã, ꝛ dolorẽ in [b] ⌈ mẽbris, ⌋ ꝛ oino dolorẽ extensum ab ore vsq̃ ad pectinẽ, ꝛ etiã apud anchas, ꝛ [c] ⌈ genua, ⌋ ꝛ hypocõdria, ꝛ vlcerãt vesicã vlceratõe dolorosa, apante: ꝛ apant vgã, ꝛ pectinẽ, ꝛ ptes ei9 cum inflãmatione vehemẽti. ꝛ faciunt surgere ad vrinã. Quumq̃ ille q eas sumpsit vult mingere non potest, aut mingit sanguinrm, ꝛ frustum [d] ⌈ sanguinis ⌋ cũ dolore vehemẽti. Et quãdoq̃ accidunt cũ hoc solꝰ vẽtris cuz abrasiõe: ꝛ syncopis, ꝛ gũitas, ꝛ pmixtio rõnis ꝛ casus qũ surgit ad scellã. [e] † ⌈ ⌋ Et plimũ lesiõis eaꝝ est in vesica. ꝛ inuenit sumẽs eas in ore suo saporẽ alkitrã, ꝛ picis. ꝛ ista qdẽ aialia sunt nocibiliora [f] ⌈ in eo qđ seqtur ortũ assetibara ⌋ añ, ꝛ p9: ꝛ in autũno. CURA. Opz vt euomat, ꝛ clisterizet sic scis. ꝛ opz vt ponat in eo cuz q̃ vomit, ꝛ clisterizat nitꝝ: ꝛ decoctio ficuuz iteꝝ: ꝛ sit vomit9 ꝯtinu9 vel freq̃ns. Et si viderit vt intẽdat cõseruatiõez vesice, faciat: deinde det in potu lac potu freq̃nte: ꝛ iteꝝ psiliũ, ꝛ aq̃ portulace, ꝛ butyꝝ crudũ plimũ: deinde clisterizet iste cũ aq̃ ordei, ꝛ altee, ꝛ albumine oui, ꝛ mucilagine semis lini, aut aq̃ ordei, ꝛ aq̃ rizi, ꝛ đcoctiõe fenugreci, aut đcoctõe cãdarusij, ꝛ iurib9 pinguib9, ꝛ oleo amigdalino, ꝛ adipe anseris, ꝛ vitellꝰ ouoꝝ sorbiliũ, ꝛ butyro cocto, ꝛ melle, aut iuleb, ꝛ oleo amigdalino. Et lac acetosum vaccinũ bonũ est ei. Et ꝯferũt ei aq̃ mellꝰ. [g] † ⌈ ⌋ ꝛ decoctio cũ g̃nis diureticis: sic sũt g̃na melonis, ꝛ cucumeris, ꝛ đcoctio ficuũ cũ sirupo violaceo. Et sic si i potu det oleũ đ cydonijs, ẽ tyriaca ei: ꝛ oleũ đ lilio: ꝛ silꝛ lutũ samiũ. Et ꝯfert ei solꝰ ventris cũ sirupo hydromelle. Et opz vt distillet in vga bibẽtis ipm oleum ro. nõ cum [h] ⌈ clepsydra, immo cuz embocto ⌋ subtili, ꝛ leniore qđ est ꝛ administretur tina tepida.

De lepore marino. Cap.IIII.

Accidũt ex ipo, si đ eo i potu dat, ꝯstrictio ãhelitus, ꝛ difficultas eius, ꝛ rubedo oculorũ, ꝛ tussis sicca, ꝛ sputũ sanguis, ꝛ difficꝰtas vrie, ꝛ mict9 sanguis, [i] ⌈ ꝛ ⌋ vrina violacea. ꝛ dolor i stõ, ꝛ vomit9 supflu9 colꝰe, ꝛ sanguinis: ꝛ ictericia, ꝛ angustia, ꝛ dolor renũ: ꝛ egestio ei9 est violacea, ꝛ q̃nq̃ ẽ mucosa: ꝛ sudat sudorꝰ fetido, ꝛ abhorret cibũ, ꝛ qũ videt pisces terret ab eis. Et qũ fit talꝰ vt nõ terreat ab eis, tũc iã sanat: ꝛ inuenit saporẽ piscis fetidi in ore suo, ꝛ in eructuatiõe sua cũ salsedine ẽt. Et plures q ex eo euadũt, cadũt i pthisiz. CURATIO eius ꝯferũt ei potare lac capꝛnũ iuuamẽtũ vltimuz, ꝛ lac asininũ iteꝝ, ꝛ lac mulier] ex mãmilla: ꝛ [k] ⌈ virge alcãne ⌋ ꝛ semẽ altee [l] ⌈ hũidũ ⌋ elixatũ: ꝛ ius cancri fluuialꝰ ꝓpe, qm ipe pt comedẽ ipm sine religs lenificãtib9: ꝛ erici9 assat9 recẽs, aut sãguis ei9. Et lacertũ marinũ nõ refugit, ꝛ comedit ex eo. De medicinis v̇o fortib9 st calamẽtũ fluuiale, calꝰm, recẽs et sãguis ãseris ẽt: ꝛ vria hois antiq̃: ꝛ radicũ buchor mariẽ octo oboli cũ vio: aut kitrã illa q̃ztitas, ꝛ i vino: ꝛ hellebori paꝝ cũ vino. Et qũ aduenit dies scđs excitatiõis accñtiũ, ꝛ qescũt, fiãt ei pillꝰe đ hellꝰo nigro, ꝛ scamonea, ꝛ agarico cũ succo ligritie [m] † ⌈ ⌋ ptib9 eq̃lib9 q̃ꝝ dos sit. ʒ.j. ꝛ qđ supra ẽ p aꝝ cũ [n] ⌈ kilef ⌋ Et signũ sanitat] ẽ. q videt pisces, ꝛ ñ terret ex eis, ꝛ cõedit. Et cũ vadit i pthisiz, curet pthis.

De stellione, ꝛ alharbe. Cap.V.

Caro stellionis mortificãs ẽ: ꝛ q̃nq̃ cadit in vino, ꝛ morit in eo, ꝛ dissoluit, ꝛ fit illđ vinũ sic venenũ: ꝛ accidũt ei q ipz bibit vomit9, ꝛ dolor or] stõci vehemẽs. Et alharbe iteꝝ mortificatiua ẽ [o] ⌈ circiter vt h ⌋ ꝛ ouũ ei9 sic dr ẽ venenũ vni9 hore, ꝛ dicã ipm. Et dixerũt qdã: q qũ hoc aial decoqt, ꝛ spgit decoctio eius in aq̃ balnei, fit viridis ois q balneat ex eo spatio quodã, deinde redit ad dispõnem paulatim. Et hũc qdem sermonẽ non verifico. CURA est cura cõis: ꝛ est sicut cura cãtaridarum.

De Lacertis. Cap.VI.

Species lacertorum est salamãdra: aut in ipsa est similitudo nãe eius. Et q̃ ei silꝰant mortificãt. ꝛ accidunt ei q bibit carnem eius, apostema lingue, ꝛ pruritus, ꝛ dolor capitis, ꝛ adustio, ꝛ tenebrositas oculorum. CURA. Sumãt sisamũ, ꝛ xilocoracte nabati, ꝛ zucaꝝ eq̃lꝰr: ꝛ dent i potu cũ butyro cocto vaccio. Et oz vt det i potu lac dꝰce, ꝛ inungat cũ oleo aliquo, ꝛ balneet.

De potu Salamandre. Cap.VII.

Hec est spẽs [p] ⌈ mordicãtiũ, ⌋ quã dicã in caplꝰo mordicatiõis: ꝛ accñt a potu ei9 dolores vehemẽtes in [q] ⌈ ano ⌋ ꝛ apa sic hydropisis, ꝛ inventre spasm9, ꝛ retẽtio vrie. Et dicũt qdã alꝛ dicẽtes, ꝛ est Ari9 alamediu, ꝛ alij: q accñt ei q bibit ipsam, apa lingue, ꝛ ꝯstructio rõnis, ꝛ mollificatio, ꝛ [r] ⌈ zemena, ⌋ ꝛ đnigratio locoꝝ corpis, ꝛ putrefactio ptium corpis, q̃ cadũt quz curat hõ, q̃re sanat. CURA eius cõis est vt cura opij: ꝛ dent in potu tyriace [s] ⌈ plures ⌋ sic alfaroch, ꝛ mithridatũ, ꝛ silia. Ari9 ãt almediu dixit, q cura ei9 ẽ cura illi9 q accepit cantarides. Et de illis q̃ appropriant ei, ẽ vt sumantur [t] ⌈ ãmoniacũ ⌋ ꝛ glutẽ albotin, ꝛ suat đ eis, aut ãbo, cũ storace. Et ꝯfert ei aq̃ decoctionis camepitheos, in q̃ decocta sunt g̃na pini pua, ꝛ folia cupressi, ꝛ semen vrtice, ꝛ bibat cum oleo: ꝛ similꝛ ꝯferunt oua testudinis marine, ꝛ rane decocte cum calamento.

Rane lacunales virides, ꝛ marie rubee. Ca.VIII.

Accidũt ei q bibit eas obfuscatio coloris ad citrinitatẽ tendens, ꝛ apatio corpis fm semitã mollitiei, ꝛ adustio i gutture, ꝛ ore, ꝛ difficultas ãhelit9, ꝛ tenebrositas ocꝰloꝝ, ꝛ v̇tigo, ꝛ fetor oris. Et q̃nq̃ accidit spasm9, aut tetan9, ꝛ q̃nq̃ accñt ei solꝰo ventris dysenterica, ꝛ nausea, ꝛ vomit9, ꝛ pmixtio rõnis, ꝛ syncopis. ꝛ q̃nq̃ expellit sperma, ꝛ [v] ⌈ vrinaz, ꝛ menstrua ⌋ sine voluntate. Et eius q euadit ex eis nõ saluãt dẽtes, immo cadunt. CURA. Euomat cum oleo, ꝛ aqua calida, aut vino plurimo, ꝛ multũ vtatur exercitio, ꝛ [x] ⌈ appropinquetur ⌋ balneo, ꝛ tine calide, ꝛ inunctionibus cum oleis calidis: ꝛ cõfert ei dyacurcuma, [y] † ⌈ ⌋, ꝛ omne quod cõfert hydropisi: ꝛ conferũt ei vinum plurimum, [z] ⌈ ꝛ pondus. ⌋ ʒ. iij. radicũ arundinis: ꝛ similiter ciperum, ꝛ calamus aromaticus cum vino.

De ranis citrinis. Cap.IX.

Abscinditur ex eis appetit9 cibi, ꝛ acetat eructuatio, ꝛ corrumpitur color, ꝛ fit syncopis, ꝛ nausea, ꝛ vomitus, ꝛ dolor oris stomachi, ꝛ apostemant ventres, ꝛ crura. CURA proxima est cure ranarum primaruz lacunalium, ꝛ marinarum.

[a] A. pernitiose
[b] A. Alia litera visceribus
[c] A. renes
[d] A. carnis
[e] † A. Alia litera ꝛ nausea ꝛ grauitas
[f] A. apud ortum alshari
[g] † A. ꝛ grana pini maiora ꝛ minora, ꝛ vinũ coctũ ꝛ pinguedo anatis
[h] A. iniectorio seu schizabulo: imo cũ embula subtili vꝰl cãnula
[i] A. aut
[k] A. rami seu stipites malue
[l] A. recentis Alia litera recentia
[m] A. et dragagãto
[n] A. iuleb
[o] A. pxima huic
[p] A. lacertorum
[q] A. Alia litera stomacho
[r] A. zemane
[s] A. magne
[t] A. rasina
[v] A. supfluitates
[x] A. ꝛ sudore in
[y] † A. ꝛ lacha
[z] A. cum põdere

¶ Diuisio alia huius veneni.

¶ De piscibus frigidis. Cap.X.

EX piscib⁹ frigidis, ꝛ ꝓprie positis in loco humoroso, accñt accñtia fungoꝝ: ꝛ qñq₃ nó appet aliqd vſq₃ ad vnū diē, aut duos. CURA. Cura eoꝝ est mūdificatio: ꝛ reliqua cura fungorum.

¶ De assaturis suffocatis, ꝛ carne corrupta. C.XI.

OPortet cū assaẜ caro, q̄cūq₃ caro sit, vt nó coopiaẜ sb/mergēdo, imo dimittaẜ discoopta do/nec euaporet: Nā qum sbmergēdo co/opiẜ, fit venenum, ex q̄ accñt sig̃ colice passiōis ex tristicia, ꝛ solōne vētris: ꝛ qñq₃ deſic̄ rō comedētꝭ ipā₃ vno die, aut duob⁹ dieb⁹, ꝛ qñq₃ fac̄ ꝓfunditatē somni, ꝛ [a] †[ ]iterficit. CURA. Euomat ꝛ deẜ ei i potu miua, ꝛ [b] [abnesus,] ꝛ vinū odoriferꝫ cu₃ succo cydonioꝝ, ꝛ maloꝝ. Et terra sigillata est bona ei post vomitū ꝛ cureẜ eius coliri ca passio. [c] †[ ]

¶ Sen⁹ ꝑm de aialib⁹, ꝛ sunt sicut fella interficiētia, ꝛ extremitas caude cerui. De felle Uipe. Cap.XII.

HOc ē ex venēis: qđ qū bibiẜ ꝑ₃ mōu₃ q̄ iterfic̄, freqñs fit sincopis, ꝛ parū ꝯfert medicina. CURA. Si aliqd ꝯfert, tūc vōit⁹ cū butyro cocto vna di/spōne p⁹ dispōnē aliā. Et illđ q̄ succur/riẜ p⁹ vomitū, ē tyriaca ꝛ mithridatū. ꝛ albezabar ē sblimis res ei, ꝛ musch⁹, ꝛ medicamē ei⁹. ꝛ qū frequēs fit syncopis, deẜ ad sorbēdū vinū, ꝛ aq̄ carnis pulloꝝ cū aliquo vł aliq̄ re musci, aut medicinis de muscho.

¶ De felle [d] [Leopardi.] Cap.XIII.

ACcidit ei q bibit ex eo, vt euomat colła₃ viridē, aut citrinā: ꝛ iuenit odorē aloes i naso suo, ꝛ sapore₃ ei⁹ i ore suo, ꝛ accidit ex eo ictericia, ꝛ ē mortale: ꝙ si ꝑtrāseat tres horas, ſpaẜ. CURA. Euomat sic̄ scis, ꝛ deẜ i potu tyriaca ꝓpa ei q̄. ℞. terre sigillate, ꝛ baccaꝝ lauri, āboꝝ aā. ꝑtē. j. ꝛ coaguli gazeli ptes. iiij. ꝛ seminis rute, ꝛ myrrhe āboꝝ. aā. ꝑtē. s. ꝯficiāẜ cū melle, cui⁹ doś sit ei q̄ztū ē nux: ꝛ cū h̄ euomat iteꝝ: ꝛ oz vt fiat tina ex aq̄ [e] †[ ]odorifera.

¶ De felle canꝭ aq̄. C.XIIII.

DIxerunt qdā, si cōederit hō de felle canis aq̄, q̄ztitatē lentꝭ vni⁹, iterficit p⁹ ebdomadā. CURA. detur in potu butyꝝ coctum vaccinum cum gentiana romana, ꝛ cinnamomo: ꝛ iterum coagulum leporis: ꝛ inungatur cū oleo aromatico: ꝛ subtiliet regimen.

¶ De extrēitatib⁹ caude cerui. C.XV.

ACcidūt eis q bibūt ipā₃, āgustia vehemēs, ꝛ sincopis: ꝛ est venenū iterficiēs. CURA. Euomat bibēs ipā₃ sic̄ scis, ꝛ meli⁹ ei⁹ ē cū butyro [f] †[ ]ꝛ aneto: deinde deẜ in potu auellane, ꝛ fistici, ꝛ [g] [feluzabaragi] cōfecta sił, omni hora auellana magna deẜ in potu, illud in die quater. [h] †[ ]

¶ Pars tertia de sanguine Tauri recenti. Cap.XVI.

ACcidūt ei q bibit illū, q ex eo recēs ē, difficltas ābelit⁹, ꝛ dolor [i] [brōchi,] ꝛ meri, ꝛ rubedo lingue, ꝛ frusta sāguis ꝯgelati i dētib⁹, ꝛ gigiuis, ꝛ nausea vehemēs, ꝛ āgustia, d̄inde appet corrosio i ligua: deide ꝑduc̄ ad ꝓfocatōe₃, ꝛ spasmū. [k] †[ ]. CURA. Oz vt ipē ꝑpet ad clistē, ꝛ solōnē vētrꝭ: nā vōit⁹ tiorosus ē: qñ₃. n. expelliẜ, c⁹ expul

a †A. quandoq₃

b A. almisusen

c †A. curatione colirice passiōis.

d A. alnemer

e †A. in qua fuerant

f †A. ꝛ oleo sisami

g A. filzaberegi

h †A. Alia litera De castoreo rācido. Ex castoro rācido accñt accidētia birse₃ vł sirsem całi cum odore ei⁹ ꝛ iterficit in die ꝛ ꝓpe qđ ex eo ē nigrū fetidu₃ ꝛ puluerulentū qđ d̄clinat ad nigrdinē

i A. duarū amigdalarum Alia litera capitis ꝛ rubedo lingue

k †A. ꝛ cu₃eꝗ.

sio ñ tolleraẜ, q̄re ꝓfocat. Et oz vt i potu deẜ medicine ꝯferētes i ꝯgelatōe sāguis, sic̄ sic⁹ imatuꝝ plene [l] [crude,] ꝛ semen cauł, ꝛ radix alaniudē, ꝛ assa, ꝛ baurach, ꝛ cinis lignoꝝ fici in aceto, ꝛ piꝑ in aceto, ꝛ succus folioꝝ [m] [albalaich] in aceto, ꝛ coagula in aceto. Qu₃ g̊ abscinderimus [n] †[ ] sāguinē ꝯgelatū [o] [invētre ei⁹] cū medicinis soluaẜ tc̄, ꝛ ēpłeẜ vēter ei⁹ ex faria ordei [p] [cū aq̄ alcarati.]

¶ De sudore alium Cap.XVII.

EX eo fit facies viridis, ꝛ apaẜ, ꝛ cur/rit ex corpe sudō fetid⁹ vt ex ascelł. CURA. Uomat cū aq̄ tepida, ꝛ deẜ i potu vinū cū olei roś. pōdē medie. ℥. ꝛ reubarbari media. ℥. ꝛ sal' gēme, Et ꝯfert ei tyriaca d̄ t'ra sigillata.

¶ De Ouis albarbe. Cap.XVIII.

EXistimāt qdā ꝙ q bibit d̄ ouis albarbe, moriẜ stati: ꝛ si nō festineẜ, nō ꝯfert aliqd. CURA ei⁹, deẜ in potu sterc⁹ [q] [accipitrꝭ] in vino, d̄inde euomat vōitu itegro, ꝛ inun/gaẜ corp⁹ ei⁹ cū butyro vaccino cocto ꝛ empłeẜ ca/put ei⁹ cū sale ꝛ cibeẜ ficub⁹ siccꝭ, ꝛ [r] [oleo,] ꝛ ꝯēciana.

¶ De lacte corrupto. Ca.XIX.

EST illđ qđ ꝯūtiẜ invia acetositatꝭ ad putrefactōe₃ aliā, ꝛ gñanẜ ab eo v̄tigo, ꝛ syncopis, ꝛ pūctura i ore stōci. ꝛ qñ₃ accidit ex ea colica passio morti/fera. CURA ei⁹ ē euomē cū aq̄ mełł, d̄inde potaẜ vinū puꝝ cū diapipeō, ꝛ euaporaẜ stōu₃ ei⁹ cū oleo nardino.

¶ De sanguine ꝯgelato. Cap.XX.

SAnguis ꝯgelat⁹ ivētre ē ꝓcłdubio venenū hui⁹ gñis, lꝫ ipē ñ adept⁹ sit venēositatē ex̄ corp⁹: qm̄ ex ipo vbicūq₃ ꝯgelaẜ i eo. s. ex ꝯcauitatib⁹ vētris pectorꝭ, ꝛ stōci, aut itestinoꝝ, ꝛ vesice accñt accñtia mala. Qū. n. ipē ꝯgelaẜ i pectore d̄struiẜ color, ꝛ mioraẜ płsus, ꝛ d̄bilitaẜ, ꝛ ꝑduci ꝑmꝭ ad freq̄ntiā, ꝛ mollificatōe₃ egri, ꝛ ꝑduc̄ ad syncopi. ꝛ qñ ꝯgelaẜ i stō ifraẜ corp⁹, ꝛ accñt ꝓfocatio, ꝛ ꝑuitas pł'⁹, ꝛ syncopis ꝯtiua: Et qñ ꝯgelaẜ i vesica accñt accñtia ꝓxia ilł q̄ dixim⁹: ꝛ silr i itesti/nis. Medicie cōes ad illđ. Sūt alacobē alba ꝓpe, ꝛ rubea ēt: ꝛ bdelliū, ꝛ albasce: ꝛ coagulorum tres oboli, ꝛ ꝓpe coaguli leporꝭ: ꝛ lac fici: ꝛ acetū acutūt ꝛ altit: ꝛ aq̄ cierꝭ lignoꝝ fici iterata. Et ex eis q̄ dixe/rūt, ꝛ ē mirabile, ē lac caꝑnū: dixerūt. n. ꝙ ip₃ liq̄fa/cit ꝯgelatū oē i ꝯcauitatib⁹. Et iteꝝ sūanẜ alaniudē ꝛ cauliū ptes eq̄les, ꝛ deẜ i potu cū aceto, ꝛ ē medicamē mirabile. CURA ꝯgelati sāguis i stō, ꝛ vesica. Nos iā diximꝰ illđ in lib. iij. semel, q̄re apponamus nūc duo capła, ꝛ dicam⁹ ꝙ hñs illđ, op₃ vt euomat illđ si pōt cū melle, ꝛ succo apij. Et ꝯferūt ad illđ tyriaca d̄ terra sigillata, ꝛ faria cartāi qū soluiẜ in aq̄ cała ē iuuatiua valđ. Et h̄ ē medicamē. ℞. t're sigil/late. viij. ℥. coaguli leporꝭ. ℥. xxxvj. coaguli gazel. ℥. xxxij. gētiane. aristoł. roś. seminis rute silueſtrꝭ, myrrhe [s] †[ ]oiu₃ aā. ℥. iiij. ꝯficiāẜ cū melle: ꝛ sit dosis ei⁹ sic̄ nux i aq̄ cała, aut i sirupo acetoso. Et iteꝝ sūaẜ cinerꝭ ficuū pōd⁹. ℥. ij. cū medulle leporꝭ q̄ztita/te aurei vni⁹: ꝛ existio ꝙ sit coagulū liq̄factū i aceto vini, ꝛ bibaẜ. Et sal gēma cū coagulo hedi iteꝝ: aut aure⁹ vn⁹ stercorꝭ canis. Et approꝑaẜ ei qđ d̄ eo ꝯgelaẜ in vesica, vt ifirmo deẜ succ⁹ folioꝝ zeridaraet: ei. n. iest ꝓꝑetas mirabił i h̄, et assiduet potū syrupi acetosi [t] †[ ]aut in aceto iteꝝ: acetū. n. ē bonū huic rei. Et silr aure⁹ vn⁹ cordumēi cū aq̄ cała, ꝛ medio

l A. lacte

m A. rubi

n †A. seu dissoluerimus

o —— A.

p A. Alia litera cum melicrato

q A. falconis

r A. Alia litera butyro crudo

s †A. asse

t A. ꝛ tyriaca et mithridatū ꝛ ꝓuocatiua fortia ꝛ folia berengiesef ꝛ assa ꝛ succ⁹ apij ꝛ semen raphani dissoluāẜ ista i syrupo acetoso

aureo altit. Aut def ei in potu agaricum, aut siseleos, aut aliqd coagulorum, aut. ℥. ij. carpobalsami, aut ℥. ij. blacte bizātie, aut. ℥. ij. ligni peonie. Et administrent medicine frāgētes lapidē bibite, ⁊ clisterizate, ⁊ linite. Et initiat in vesicā ei⁹ pondus nuclei vnius salis triti soluti in aq̄: aut administrent aq̄ cineris vitis. Si vō h̄ nō valuerit, nō erit excusatio scindēdi a sanguine ꝯgelato, ⁊ extrahendi eū, sicut extrahit lapis.

¶ De ꝯgelatiōe lactis in stomacho. Cap. XXI.

Quandoq3 ꝯgelat lac in stō ꝑp aliquā cā[a] ⌈ledētium⌋ ꝯgelantiū: aut ꝑp ꝑparatiōnē fortē in lacte, aut ꝑp coagulū bibitū in lacte. ⁊ accīt ex eo sudor frīus, ⁊ syncopis, et febris rigoris. Et si eius ꝯgelatio fuerit cū coagulo tūc erit ꝯterior, ⁊ velocior ad ꝑfocādū. Et ꝯgelatio qdē lactis in stō est ex gn̄e ꝯgelatōis sanguis: ⁊ accīt ex ea dispōnes male, sic accīt ex illa, ⁊ ex venenis. Nā accīt iterū ꝑp ꝯgelatiōez ipsi⁹ in stō frig⁹ corpis, ⁊ puitas pulsus, ⁊ ꝑfocatio ꝯstringēs ānhelitū, ⁊ sincopis, ⁊ qn̄q3 accidit inflatio vētris bibēti ipm. CURA. Oz vt alienet ille in cui⁹ stō caseat lac a salitis: ipa. n. addūt ei caseitatē. Uerū oz vt def ei i potu acetum solū, aut mixtū cū aq̄: Et def ei in potu calamēti sicci pōdus. ℥. v. qm̄ est mirabile, resoluēs ip3 statim: ⁊ ꝑp vtutē suā in h̄ ꝓhibet lac[b] ⌈multū⌋ a caseatiōe, ⁊[c] ⌈ꝯsuat⌋ ip3. Et def ei in potu de coagul' aliqd vsq3 ad aureū vnū: ipa nāq3 resoluūt ip3, aut educūt ip3 ꝑ vomitū, aut solōnē: Et dent ei in potu iterū medicine ꝑdcē ad ꝯgelatiōem sāguis in stō: ⁊ ꝓpe q̄ fiunt ex terra sigillata, de illis q̄s dixi: ⁊ medicamē alaniuden ⁊[d] ⌈caulium:⌋ ⁊ dent in potu cum eq̄litate in aceto, Et aqua cineris ligni fici iteruz, quando iteratur, ⁊ administratur cinis in ea.

¶ Inceptio sermonis in morsione, ⁊ punctura.

¶ Tractat⁹ tertius de regimine morsionis vl̄i. Et de effugatione venenosorum. Et de curatione mordicationis serpentum, ⁊ spēbus eorum. Cap. I.

Scias q̄ canō maxim⁹ in curatiōe veneni est ꝯfortatio caloris, inati, ⁊ excitatio ipsius ad expellēduz[e] ⌈ ⌋ sic facit tyriaca, ⁊[f] ⌈nap⁹ barbaric⁹⌋ vt[g] ⌈lubricat faciat⌋ venenū, ⁊ expellat ipm ad exteriora. Et cōsideratio ꝯfortatiōis viscerū, ꝯinde expulsio veneni, ⁊ ꝯstructio opatiōis ei⁹ cū potiōibus, ⁊ epithimatibus, qb⁹ iest illō cū ꝓpetate sua, aut nā sua cognita, s3 q̄ dicā. Et qn̄q3 igredit in his intētiōb⁹ res alia, ⁊ ē regimē⁹[h] ⌈i hūiditatib⁹, qn̄ iuenit eas, aut calcat eas.⌋ Et ingrediūt in h̄ caplō flomia, ⁊ solō vētris, ⁊ silia. Et ꝯueniētior horarū flomie est qū scit, q̄ venenū iā spsum ē in corpe: ⁊ non ē ex eis q̄ attrahūt: ⁊ ꝓpe ei, q est replet⁹. Et qn̄q3 igredit in h̄ caplō res alia, ⁊ ē facere hūores moueri ad ptē[i] ⌈mēbrorū ꝑncipaliū⌋ ⁊ ea q̄ bibunt sup venenū, aut sīt tyriace, et bezahart vl̄s, aut ꝓpe illi venēo: aut medicine ꝯrie veneno cum ꝯplōne, sic altit ꝯria est veneno scorpionū cū ꝓpetate sua: aut ꝑducētes venenū ad extiora, cū motiōe hūorū ad extiora, sic medicie[k] ⌈note⌋ aut medicie remouētes hūores a facie veneni. nō ḡ inuenit ex eis q̄ diximus ꝯpositū, sic medicine solutiue, ⁊ vomitiue, ⁊ diuretice.[l] ⌈

⌋ ⁊ in medicinis q̄ admistrant[m] ⌈super morsiōes venenosas⌋ epithimate[n] ⌈ ⌋ sūt intētiones, q̄rum vna est vt ꝓhibeāt penetrationem veneni in corpe: ⁊ illud fit aut cū ligamētis, ⁊ cōstrictione[o] ⌈extremitatū,⌋ ⁊ ꝓhibitiōe sōni: vt moueat calor innat⁹ ad exteriora, ⁊ expellat. Et de h̄ caplō est incisio mēbri morsi, aut cū medicinis, ⁊ cāis attractiuis. Et ꝑp illō stiptica nociua sīt eis: qm̄ nō est aliqd magis iuuatiuū, q̄3 medicamē qō trahit venenum ad exteriora, ⁊ ꝓhibet ipm penetrare ad interiora: ⁊ ꝓpe qn̄ venenū est ad exteriora adhuc, ⁊ nō spgit. Et hui⁹ qdē gn̄is sunt vētose, ⁊ fortasse idiget incisiōe si iā submersum ē, ⁊ elōgat, ⁊[p] ⌈est infirmuz.⌋ Et missio sanguisugarū bona ē excusans ab illo, ⁊ a suctiōe dum ꝑmanet in cute: nā suctio qn̄q3 suffic. Et oz vt sugēs sit non ieiun⁹, immo iā comederit, ⁊ abluat os suū, ⁊ hēat dētes[q] ⌈iā⌋ corrosos, ⁊ coluat os cū vino odorifero, ⁊ bibat ex eo aliqd, ⁊ teneat i ore suo oleū ro. aut oleū viol'. Et qū fuerit in ore suo[r] ⌈aliqd, ⁊ expellit totū⌋ qō sugit iste sugēs, tūc op3 vt expuat.[s] ⌈ ⌋ Medicine vō q̄ sīt sicut note, ebibite, rubificātes ēt, ⁊ attrahētes venenuz. aut sīt ꝑp vtutē calefaciētē attrahētem[t] ⌈ ⌋ aut cā silitudinis ad attrahēduz illō qō sil'e est ei, sic fac adeps crocodoli ad morsum crocodoli: Et caro vipe post abscisionē extremitatū ei⁹ in attractiōe veneni sui: ita vt accidat medicinis valētib⁹ ad venēa[u] ⌈ ⌋ iterū: verū[x] ⌈ ⌋ sunt debiliora: et q̄si ipse sint inter ꝯplōnē corpis, ⁊ ꝯplōnē veneni: et ꝑmo h̄ est ex eis, in qb⁹ op3 cū sapiētib⁹ ꝯsiderare, vt sciat qō est[y] ⌈incōueniēs:⌋ medico aūt nō nocet, si nō scit hoc. Et plures qdē embrocarū attrahētiuz exulcerāt, ⁊ vesicant: q̄re op3 vt currat qō est in eis: hec ḡ est ex ꝯditionib⁹ medicine epithimate. Et ex ꝯditionib⁹ ei⁹ est vt sit medicina[z] ⌈resolutiua nāe veneni aliquarū resolōnū: Cōgelatio āt est⌋ sic opatio radicis mādragore.[ɽ] ⌈Adustio vō ē⌋ sic opatio cauterij[ꝯ] ⌈in⌋ igne aut cū oleo, ⁊ pice, ꝓpe oleo feruente, ⁊ est opatio egyptiorū: aut cum ꝓpetate[ꝝ] ⌈māei⌋ aut cuz q̄litate in calore, ⁊ frigore ꝯria ei. Et qn̄ administrat qō attrahit in ꝑncipio, aut fac aliqd eorū q̄ diximus, ⁊ nō ꝯfert, ⁊ est res maxima, icide qō ē in circuitu pūcture, ⁊ accipe carnē totā vsq3 ad os: ⁊ si timor fuerit maior hoc, incide mēbrū, ꝯinde cauteriza. Et de ill' q̄ necīa sunt in oībus medicinis venenorū, ꝓprie in epithimatib⁹, est vt sint sedatiue doloris, ⁊ succurrētes accn̄tib⁹ tiorosis, seq̄ntib⁹ mordicationē, sic alcolcotar ponit in epithimatib⁹ mordicationū vt retineat sanguinē, qū supfluit in cursu suo a morsu. Et ꝯ ꝑceptis q̄ op3 vt ꝯsiderent in venēis, ⁊ morsib⁹, ē vt ꝓhibeat ꝯsolidatio vulneris vsq3 ad horā sanationis egri ex malitia veneni.

¶ De eis que bibunt super morsionem, Cap. II.

Ex medicinis bōis ē vt in potu def semē andacoche in aq̄, ⁊ vino. Et ꝯcoctio spērū calamīti triū, Et castoreū ē mirabile. Lac vō[a] ⌈alciha⌋ ⁊ existio ipm eē tyriacā noiatā alkusaki, ⁊ alfarania, sunt vehemētis iuuamīti ad morsuz ois vipe, Et[b] ⌈aliuduar, ⁊ alfara ⁊ senuiser ⁊ alādriō ⁊ albedeoard ⁊ nasturtiū, ⁊ iterū illō⌋ qō assilat nigelle, ⁊ alkeisin, ⁊ alleū ⁊ cortices[c] ⌈⁊ folia iunipi⌋ cū pipe, ⁊ pipip3. Jnqt Gal'. vinū i q̄ cadit vipa ꝯfert mordicatiōi venēosorū, qūo ḡ tyriaca? Et semē citri ꝯriū ē venēo oi: ⁊ dos ei⁹ aurei duo. Et radix alaniudem iuuatiua ē ad oia venēa. Et fruct⁹ agni casti, Et oleū balsami ⁊ gn̄a[d] ⌈agni casti.⌋ ⁊ nux cū ficub⁹, ⁊ auellanis cū gētiana, Et oppopōacū cū aristol'. Et ol'3 ꝯ oleādro, ⁊ folia ei⁹. Et fruct⁹ aldulb recēs mirabil' ē in h̄. Et cinamomū, Et sterc⁹ caprinū adustū, empl'a

Margin notes (left):
a A. Alia litera accidentium
b A. lac nouiter mulctum
c A. subtiliat
d A. Alia litera medicamen sulfuris
e † A. id qō oz expelli
f A. labe barbarie
g A. comburat seu resoluat
h A. Alia litera minorās humiditates corporis qm̄ penetratio venēi in mēbris radicalib⁹ duris difficilior ē ⁊ laboriosa magis super ea q̄3 penetratio ei⁹ ad humiditates qū inuenit eas vel ꝯfert super eas.
i A. Alia litera aliā a membris principalibus.
k A. ꝓuocantes sudorem
l † A in morsiōib⁹ ⁊ silr ꝓuocatiue aut medicie mouētes māsad lōginquū a mēbris ꝑncipalib⁹ q̄re expellit, qō mouet ad ipsa ꝑp istas medicinas solutiuas ⁊ vomitiuas ⁊ ꝓuocatiuas
m —— A.
n † A. vel linite

Margin notes (right):
o A. Alia litera meatuum
p A. si ē pol'e missio vl' iposit⁹ sāguisugarū tunc
q A. non
r A. nocumentū tc sugat ⁊ expellat subito, ⁊ quotiens sugit
s † A. illud qō sugit
t † A. venenum
v † A. quibusdā vt sint venena
x † A. ipsa
y A. nō ꝯificatū.
z A. ꝑmutās vel ꝯuertēs nām veneni ꝑmutatiōe vna ex permutationibus, aut cōgelatione
ɽ A. aut adustiōe
ꝯ A. cum
ꝝ A. contraria est

tū,ꝛ in potu datū. Et camedreos, Et keisim, Et iteꝝ cācer fluuial' cū lacte, Et ameos,ꝛ serapinū, Et fisti ci cū vino, Et calamētū,ꝛ ꝺcoctio ei⁹ bibēdo,ꝛ em/ pl'ando, Et enula, Et abꝛotanū,ꝛ coꝛdumēi, Et aga ricū ꝛ radix ᵃ ⌈albasce.⌋ ʒ.iij. Et sil'r vētres mustel/ le, vsq3 ad stōu3 suū, qū iplēt coriādro,ꝛ exiccāt,ꝛ sumit ex eis, qū nec̄iu3 est. Et ꝺcoctio malue hoꝛtu/ lane, Et semē altee, Et cerebella gallinaꝝ ꝓpe cum coagulo, Et ius mustelle ᵇ⌈ moꝛātis in domo qn̄ bi bit cum vino: ꝛ ius muris moꝛantis in domo qn̄ bi bit,⌋ Et testudo mag̃,ꝛ salita, Et decoctio cācroꝝ fluuialiū,ꝛ testudinis. Et galbanū ē vltimū, Et gen tiana ē mirabil',ꝛ semē baucie siluestr] est iuuatiuū. Et ꝺ ill' q̄ ꝯferūt in h̄ ex medicinis frīs, est radix mā dragoꝛe empl'ata cū melle. Et endiuia siluestr] ē mi rabil' in hac re. Et capill⁹ veneris: Et qn̄q3 ꝯponit āgaricū cū aureo vno aristol'.longe. Et iteꝝ tyriaca mirabil'. ℞.opij,ꝛ myrrhe āboꝝ an̄.ʒ.j.ꝛ pipis.ʒ.j. s.radic] aristol'.lōge ꝛ rotūde an̄.ʒ.iij.ᶜ † ⌈vini.ʒ.ij. ⌋ ꝯficiant cū melle,ꝛ aq̄ eruce, cui⁹ dos sit aure⁹ vn⁹ cum ꝺcoctiōibus bonis. Et iteꝝ medicamē t're sigil late ᵈ⌈ baccaꝝ lauri an̄,⌋ aure.ij. t're sigillate ᵉ⌈ obo los duos⌋ bibatur cū oleo: ꝛ sit dosis auellana vna in tribus.ʒ.aq̄ mell'. Et iteꝝ tyriaca cōis ad pūctu/ rā,ꝛ ea q̄ bibunt. ℞.pipis pōd⁹.ʒ.x. spice, aristol'.ꝛ radicis ᶠ⌈ baucie⌋ oiu3 an̄.ʒ.j. ꝯficiāt cū succo xilo caracte,ꝛ ponat i sole.xl.dieb⁹,ꝛ moueat oi die se/ mel,ꝛ q̄tiēs exiccat hūectet,ꝛ det i potu cū aq̄ cal'a. Et dixerūt qdā, ꝙ ipsa ꝯfert iteꝝ fcō alcohol ex ea. Et ꝺcoctio cācroꝝ fluuialiū,ꝛ sāguis testudinis,ꝛ testudo mag̃ salita. Medicamen iuuatiuū ad oēm moꝛsu3. ℞.nigelle, semis albarmel, cymini oiu3 an̄. ʒ.ij. gētiane, aristol'.rotunde, an̄.ʒ.j. pipis albi, myr rhe, an̄.ʒ.s. ꝯficiāt cū melle: cui⁹ dos sit faba vna ro mana i vino. Et iteꝝ gētiāe auꝛ.ij. pipis, rute āboꝝ an̄.auꝛ.j. ꝯficiat cū melle,ꝛ ē dos vna i vio. Et iteꝝ amomi, carpobalsami an̄.auꝛ.ij. semis eruce, semis poꝛri āboꝝ an̄.auꝛ.iij. aristo.radicū alaniudē nigri āboꝝ an̄.auꝛ.ij. myrrhe,ꝛ croci āboꝝ an̄.aure.j.lu ti ᵍ⌈ albohera⌋ aure.iiij. ꝯficiāt cū melle dispūato: ꝛ sit dos q̄ʒtū ē faba. Et iteꝝ carpobalsami,ꝛ ysopi sicce,ꝛ seminis ʰ⌈ napi⌋ siluestris,ꝛ pipis albi,ꝛ ni gri,ꝛ macropipis,ꝛ acoꝛi,ꝛ anisi,ꝛ petroselini,ꝛ as sari,ꝛ cymini carmeni,ꝛ semis hyusqami albi oiu3 an̄.ʒ.iiij. spice, floꝛis sqnanti amboꝝ an̄.ʒ.vj. ꝯfici/ antur cum melle: ꝛ sit dosis faba romana.

ᵃ A. alchanthi

ᵇ A. ꝺcocte viue ita ꝙ viua pōat ad ebuliēdum ꝛ sic ꝺcoquat ꝛ ius mur] magni de/ cocti viui vt su/ pra qu3 bibitur cum vino

ᶜ † A. Alia litera harmel cymini idi an̄.ʒ.j. nigel le.ʒ.v. gētiane.ʒ. iij rute.ʒ.j.

ᵈ A.ꝛ ē.℞.bacca rum lauri

ᵉ A. auꝛ.ij.ꝛ abu lusan

ᶠ A. alhaza

ᵍ A. albhaire

ʰ A. rape

De epithimatibus sup puncturas. Cap.III.

E eis q̄ sup eas liniūt ē petroleū al bū, aut sbalbidū, aut alleu3 sic̄ ē elixatū cū butyro cocto. aut casto/ reū cū ol'o, aut succ⁹ poꝛri qꝺ nō tetigit aq̄,ꝛ calamētu3 fluuiale optie attrahit venenū,ꝛ sulfur cū vria,ꝛ gallia,ꝛ gall⁹ scissi du3 vi ui, st,ꝛ empl'et cū eis punctura, vel moꝛsus,ꝛ pmu/ tet oi hoꝛa,ꝛ admistret empl'3. Quidā āt dixerūt ꝙ gallina ē vehemēt] caloꝛ],ꝛ pp illꝺ eliq̄t ⁱ⌈ os⌋ ꝺglu titū,ꝛ arenā,ꝛ lapidē: ꝛ videt ꝙ fiat illꝺ in ᵏ⌈ guttu re,ꝛ⌋ stꝺ,ꝛ nō alibi. Et ex eis qde3 q̄ empl'ant ē sal, aut acetū, aut fel tauri, aut sisimbꝛium,ꝛ folia apho dilli,ꝛ cinis,ꝛ acetū,ꝛ ppꝛie cinis ligni fici,ꝛ vit],ꝛ ꝓpe in p̄n°,ꝛ ˡ⌈ oleū⌋ ꝛ sal ꝺcocta. Et dixerūt ꝙ em pl'm cū alleis,ꝛ sale,ꝛ stercoꝛe caꝑno iuuatiuū ē i oi moꝛsiōe: nisi moꝛdicatiōe aspidis. Et empl'm cū cal/ ce,ꝛ melle,ꝛ oleo iuuatiuū ē, ita ꝙ ad aspidē. Et ite rū sumāt synapis,ꝛ calx,ꝛ acetū,ꝛ liniant ꝺsup cū aq̄ sapōis,ꝛ alkitrā: aut cū ꝺcoctiōe pic],ꝛ cū sale,ꝛ liniat. Et pix feruēs bōa ē in lana ᵐ †⌈ ⌋ sup moꝛsionē ita ꝙ moꝛsui vipe: ꝛ ē ex curationibus egyptioꝝ: ꝛ est ⁿ⌈ bona valde,⌋ Et cepe cū sauich,ꝛ empl'm factum cū sale,ꝛ empl'm de nitro. Et de em/ bꝛocis bōis ē aq̄ maris cal'a singularis ᵒ †⌈ ⌋ cū aceto: ꝛ decoctio mur] ᵖ⌈ hitāt] i domo,ꝛ mustelle.⌋

ⁱ A. os

ᵏ A. pmo stꝺ seu in pmo recepta/ culo

ˡ A. pix

ᵐ † A. si effūdat

ⁿ A. cauterium bonum

ᵒ † A. aut

ᵖ A. magni ꝺco/ cti viui cum mu stella

De epithimatibus ex qbus cum coꝛpoꝛa liniunt, non appꝛoximant eis venenosa. Cap.IIII.

E illis q̄ ꝺcā st ad hāc rē sūt cere/ bꝝ lepoꝛis cū aceto,ꝛ ol'o, Et stoꝛax qn̄ soluit in oleo, Et oleū i q̊ isusa sunt folia pini recētia, trita cū ea: aut flos cuꝑssi,ꝛ g̃na ᑫ⌈ iūipi,⌋ ꝛ sil'r fo lia agni casti in oleo,ꝛ abꝛotanū,ꝛ radix aniudē,ꝛ aphodill⁹,ꝛ dauc⁹,ꝛ carpobalsamum,ꝛ radix na/ sturtij: ꝛ oia illa cū ol'o. Et cōposita, ꝺ qb⁹ est, vt su/ māt radicis aniudē nigri,ꝛ floꝛis alsegi recēt],ꝛ g̃/ noꝝ ʳ⌈ iunipi⌋ oiu3 an̄. ptes.ij. radic] mādragoꝛe me dietas ptis.j. carpobalsami, coꝛdumēi oiu3 an̄. ptes iij. terāt: ꝛ cū ol'o tā diu bn̄ coq̄nt, dōec hēant spissi/ tudinē soꝛdis balnei,ꝛ inūgat cū eo. Et iteꝝ apho/ dilli.ʒ.j.ꝛ carpobalsami,ꝛ hyusqami albi āboꝝ an̄ aure⁹ medi⁹, misceat cū aceto,ꝛ oleo: ꝛ liniat cū eo. Et iteꝝ floꝛis pini ps.j. radicis mādragoꝛe ptes.ij. seminis hyusqami albi ptes.iij. misceāt oia cū ol'o, ꝛ liniat cū eo: Et hoc iteꝝ ꝯueniens est ad suffumi/ ganꝺ. Et iteꝝ g̃noꝛum ˢ⌈ iunipi⌋ ptes.ij. stoꝛacis ps j. misceat totu3 cum oleo ꝛ liniatur cum eo. Et epi/ thimatio cu3 oleo de raphano fugat cimices.

ᑫ A. abel

ʳ A. abel

ˢ A. abel

Ad effugandū venēosa vl'r. Cap.V.

Portet vt aspgat dom⁹ eis, q̄ di cem⁹: ꝛ sternat eis: ꝛ li niant foꝛamina,ꝛ fenestre eis, qb⁹ em/ bꝛocat, ex ill' q̄ dicem⁹ i suffumigatiōi/ b⁹,ꝛ alijs, vt nō appꝛoximēt eis venenosa. Et suffu migatiōes sūt sic̄ fum⁹ ligni g̃nati, qm̄ ipe effugat ve nenosa: Et sil'r radix lilij, Et vge g̃nati st mirabiles i h̄: Et sil'r galbanū: Et coꝛnua,ꝛ vngule q̄ findunt vt bouis, Et vngule q̄ nō findunt, vt eq,ꝛ pili, Et se rapinū,ꝛ assa,ꝛ folia lauri,ꝛ g̃na ei⁹. Et calamētū, ꝛ sceba, ᵗ †⌈ ꝛ stramētū cū eis:⌋ ꝛ sil'r nastur/ tium,ꝛ sil'r cinis ligni pini,ꝛ pꝛopꝛie cum galbano, si fiat suffumigium ex opio,ꝛ nigella,ꝛ galbano, et coꝛnu ceruino,ꝛ sulfure,ꝛ coꝛnibus capꝛe,

ᵗ † A.ꝛ sternat al kitrā ꝛ poliū ꝛ fi at suffumigium cū agno casto,ꝛ fiat stramentum cum eo

De effugatōe ꝟpētū,ꝛ venenosoꝝ aialiū. Cap.VI.

T iteꝝ stoꝛax,ꝛ coꝛnu ceruinū,ꝛ nigella,ꝛ asphaltū ꝺ vno/ q̊q3 ps.j.ꝛ suffūiget cū eo lect⁹. Aliud, coꝛdumēi,ꝛ radicis aniudē nigri,ꝛ sto racis oiu3.ʒ.j. corticū oui strutij, nigel/ le, semis harmel oiu3 an̄.ʒ.ij. Et iteꝝ semis hyusqa mi albi, folioꝝ cuꝑssi,ꝛ pini,ꝛ nigelle oiu3 an̄.auꝛ. j. corticū radicis mādragoꝛe auꝛ.j. capilloꝝ caꝑ au re.iij. calamēti.ʒ.j. asphalti auꝛ.iiij. misceat totū,ꝛ fiat suffumigatio cū eo sup ᵘ⌈ os fenestraꝝ,⌋ ꝛ in ei⁹ suffumigatiōe est securitas. Et de ill' ex qb⁹ fugiunt plura venenosoꝝ animalium, qn̄ cum eis sternit lo/ cus, sunt sisimbꝛium,ꝛ ozimum,ꝛ agnus castus.

ᵘ A. su g'p' ꝛ vitis ligni vitis

Cautella mirabil'a venenos aialib⁹. Cap.VII.

Uando sternit i circuitu doꝛmi/ toꝛij sisimbꝛiu3,ꝛ sceba iteꝝ,ꝛ assa iteꝝ,ꝛ laur⁹ ē mirabil' in h̄. Et sil'r qn̄ ponit in circuitu loci q̄ sedet, ˣ⌈ mādille ex cinē⌋ ligni pini. Et ꝺ ill' q/ b⁹ ē appitio i elōgādo ea, ē vt ponāt cerei,ꝛ cādele i loco lōginq̊ a doꝛmitoꝛio, qm̄ ꝺclināt ad ip3. Et ꝺ il lis in qb⁹ ē appitio i expellēdo venēosa ē tenē ea q̄ st sic̄ grues,ꝛ pauōes,ꝛ ʸ⌈ cigni⌋ ꝛ ceru⁹ ᶻ †⌈ ⌋ et

ˣ A. mendel in q̄ sit cinis

ʸ A. ciconie

ᶻ † A.ꝛ ericius

cattꝰ, ꝛ mustella, ꝛ q̄ currūt cursu eoꝝ: venenosa.n. aialia terrenꝰ ex istis qum appent, ꝛ mordēt ea. Et dixerūt qdā, ei q facit sibi stratū ex corio [a] ⌈leopdorū⌋ ñ approxiat ſpēs, ꝛ silr si ex eis faĉ sibi coopto/riū. hoc āt narrauit, in cuius ſmone non est fidutia.

¶ Res q̄s qdā dixerūt i d̄structiōe rapaciū. C.VIII.

NEgunt bellebor⁹ iterfiĉ canes, ꝛ muscas. Et strāglator [b] ⌈leopdi iterfiĉ leopdū.⌋ Et strāglator adib intꝰfiĉ adib, ꝛ canē. ꝛ [c] ⌈ibenāgue⌋ ꝛ amigdala amara interficit vulpes, Et oleander, et folia [d] ⌈alzeridaraet interficiunt albei/hem:⌋ ꝛ plurimum hoꝝ est notum.

¶ De effugatione serpentū. Cap.IX.

EE illis q̄ fugāt eos ex suffumigatiōi/bꝰ st̄ cornua cerui, ꝛ radix lilij, ꝛ piretꝛ, ꝛ sulfur, Et q linit manꝰ suas spolio dragōtee, ꝛ succo eiꝰ, ꝛ d̄coctione eiꝰ, nō mordet ipm vipa. Et aspsio loci ex aq̄, in q̄ solutū ē sal āmo/niacū est ex eis a quo fugiūt: Et sinapis iterficit eā, ꝛ qñ ponitꝰ sup semitas eiꝰ refugit ab eo. Et de illis q̄ interficiūt ſpētes, ē sputū ieiuni piectuȝ in os eiꝰ, ꝛ proprie qñ assumit in ore suo sal ammoniacum.

¶ De effugatōe scorpionū ꝛ intꝰfectiōe eoꝝ. Cap.X.

SCorpiōes intꝰficit sputū ieiuni, caꝉe ꝯpꝉonis, super eos piectū ꝛ raphanꝰ [e] ⌈masticatus⌋ ꝛ succꝰ eiꝰ qñ tāgit ipȝ, vꝉ eos: ꝛ folia ipiꝰ ꝛ silr albedarungi. Suffūigiū educēs scorpiōes: sumāꝰ storacis, ꝛ arsenici, ꝛ stercorꝪ oviū, ꝛ adipis zirbi oium añ. ptes eq̄les dissoluaꝰ cuȝ vino, ꝛ misceāꝰ cū eo medicine, ꝛ fiat suffūigatio apd̄ foramē scorpionū. Et qñ pōiꝰ raphanꝰ icisus sup foram̄ scorpionū, ñ tietꝰ ꝙ egrediāꝰ ex eo, ꝛ ē ex suffūigatōibꝰ ad scorpiōes ipos, qñ fit suffūigatio ex ipo: ꝛ silr arsenicū.

¶ De effugatōe pulicū. Cap.XI.

QUādo aspgiꝰ domꝰ cū ifusiōe col/logntide, saliūt pulices, et fugiūt: ꝛ silr ex d̄coctione rubi. Et dixerūt qdā qñ pōiꝰ sāguis hirci i fouea, in domo, aggregāꝰ pulices apd̄ eū, d̄inde moriunꝰ. Et silr aggregāꝰ sup lignū linitū ex adipe eritij: ꝛ effugiūt ex odorꝰ [f] ⌈cauꝉ,⌋ ꝛ folioꝝ oleādri. Et ē hec herba nota [g] ⌈iecū cimeu⌋.s. herba pulicū, q̄ qñ pōiꝰ i lecto, iebriat eos, ꝛ stupefaĉ eos q̄re nō viuificāꝰ.

¶ Effugatio culicū, ꝛ cimicū. Cap.XII.

FIat fūigiū cū ſaturis ligni pini, aut cū calcadiꝰ, aut cū nigella: ꝛ meliꝰ qd̄ ē vt aggregatio fiat intꝰ ea: Et silr suffūigatio cū myrto sicca, ꝛ cū sulfurꝰ, ꝛ bdellio, ꝛ spina fetida noiata corv, ꝛ stercorꝪ vaccio, ꝛ albarmel tritū, ꝛ positū sup lectos, ꝛ fenestras, ꝛ cū folijs cupssi, ꝛ nuce eius. Et qñ aspgiꝰ domꝰ ex d̄coctōe radicꝪ lupioꝝ, ꝓfert, aut ex d̄coctione nigelle, aut d̄coctione harmel, aut decoctione absinthij, aut decoctione rute.

¶ De effugatiōe mustelle. Cap.XIII.

DIxerunt effugat eam odor rute.

¶ De effugatiōe muris, ꝛ eiꝰ iterfectiōe. Cap.XIIII.

MUrē iterficiūt [h] ⌈lithargyrium,⌋ ꝛ hellebor⁹ ꝛ itꝛ helleborꝯ, ꝛ semē hyusqami albi, ꝛ silr radix [i] ⌈caulis,⌋ ꝛ silr cepa murꝪ, ꝛ [k] ⌈suc,⌋ ꝛ scoria ferri, ꝛ crocꝰ eiꝰ. Et fugat ipos mus masculꝰ cū excoiatꝰ, ꝛ dimittiꝰ i domo, aut castraꝰ, aut abscindiꝰ cauda eiꝰ: ꝛ excoriatio ē fortior. Et dī ꝙ si ligaꝰ mus eorū in domo, ligato pede cum filo ad paxillum, effugiunt reliq: ꝛ in eo est cōsideratio.

¶ De effugatiōe formicaꝝ. Cap.XV.

QUādo ponitꝰ sup cauernā eoꝝ kitrā, fugiunt ex ea: ꝛ silr ex magnete: ꝛ ex felle tauri: ꝛ ex pice: ꝛ ex assa: ꝛ fugiūt ex fumo ipaꝝ formicarū.

¶ De effugatōe muscaꝝ, ꝛ eaꝝ intꝰfectōe. Cap.XVI.

INterficit eas arsēicū qñ d̄ eo pōitꝰ aliquid in lacte, ꝛ fugūt musce, ꝛ interficit eas fumꝰ eiꝰ, ꝛ fumus turis, ꝛ decoctio hellebori nigri.

¶ De effugatōe vespaꝝ. Cap.XVII.

EFfugiūt ex suffūigatōe [l] ⌈sulfurꝪ⌋ ꝛ alleoꝝ. Et ñ apꝓpinq̄nt ei q linitꝰ, ex altea, aut succo malue, ꝛ oleo.

¶ De effugatiōe scarabeoꝝ. Cap.XVIII.

FUgat eos ſm ꝙ dicitꝰ fumus aldub, et proprie fumus folioꝝ eius.

¶ De effugatōe [m] ⌈albarathati⌋. C.XIX.

NOn aggregāꝰ [n] ⌈albarathati⌋ in domo. i q̄ st̄ budud. Et suffumigatio cū mēbris ad budud, ꝛ pēnis eius, interficit [o] ⌈albarathati⌋ ſm ꝙ dicitꝰ.

¶ De effugatione tinee. Cap.XX.

ABsinthiū ꝓhibet pānos a tiea, ꝛ silr calamītū, ꝛ silr cortices citri.

¶ De spēbꝰ ſpentum. Cap.XXI,

SApiētes cē ſpētū, ꝛ nās eoꝝ in tres diuidūt ptes.s. vehemēt̄ acuitat̄ non morātes ex dispōne vltra tres horas, ꝛ neq̄ morsus eoꝝ curāꝰ, qm̄ st̄ surdi, ꝛ alasilet: ꝛ neq̄ vȝ ad eos nisi icisio mēbri stati, aut ꝯbustio vltia penētrās qm̄ cōburit venenū, ꝛ ꝯstrigit meatꝰ. Et qñq̄ [p] ⌈cōfert in curatōe eoꝝ vōitꝰ pꝰ eā⌋ sup repletionē ex piscibꝰ salit̄, d̄inde pꝰ illō succedūt curatōes alie. Et si ſpēs ē d̄bilior paꝝ, suffiĉ ligatio vehem̄s, d̄inde reliq̄ curatio cōis. Et [q] ⌈ptē d̄bilē paꝝ intꝰficiētē, ꝛ ptē mediā, q̄ nō tardaꝰ a tribꝰ horis vsq̄ ad septē. Ingunt dracōis āt marini, ꝛ filiū ſpentū⌋ magni corpis morsus curaꝰ inq̄ztū ē vlcꝰ tm̄, nō inq̄ztū ē venenū d̄ q̄ fit curādū. Et dixerūt: ordo pmꝰ ē gñaꝉ. De eis.n. ē fiĉ ſpēs, q noiaꝰ regulꝰ, ꝛ grece basiliscꝰ, q qdem intꝰfiĉ suo visu, ꝛ auditu vocꝪ sue. Et d̄ eis ē ſpēs noiatꝰ hirūdo, cꝰ color silis est colori hirūdinis, ꝛ lōgitudo ipiꝰ ē circiter cubitū vnuȝ, ꝛ iterfiĉ añ horas duas. Et d̄ eis ē ſpēs noiatꝰ aspis sicca, pp vehemētiā siccitat̄ sue cut̄: ꝛ ē in q̄ztitate sua inter tres cubitos vsq̄ ad q̄nq̄: ꝛ color ipiꝰ ē cineritiꝰ, ꝛ ad citrinitatē d̄cliuis, ꝛ ocli eiꝰ st̄ vehem̄t̄ lumis, ꝛ iterfiĉ a duabꝰ horis vsq̄ ad tres. Et d̄ eis ē expuēs qm̄ ipe ꝑt iterficere ꝑ sputū suū, ꝛ piȷciūt ipȝ qdā dētes eiꝰ ꝯstricti sup alios, q̄re interficit illō sup qd̄ cadit sputū eiꝰ: ꝛ odor sputi eiꝰ: ꝛ lōgitudo eiꝰ ē vsq̄ ad duos cubitos, ꝛ color eiꝰ cineritiꝰ ad citrinitatē d̄clinās, ꝛ iterfiĉ illū quē mordet añq̄ [r] ⌈redeat.⌋ Et ordo qdē ħ nō rememoraꝰ i libris pp speȝ plimā, q̄ fit i curatōe eius: veꝝ ñ vȝ ad ipȝ curatio, nisi illa, cꝰ opatōeȝ diximꝰ: ipsa.n. ꝯfert q̄ñȝ cū eo qd̄ diximꝰ ibi. Et surdi arcuati hñt spēs alꝰs, q̄ mꝉtiplicāꝰ in terris egypti. ꝛ qñq̄ qdē eoꝝ hñt duo cornua, q̄ꝝ color ē diūsus, albꝰ, et sbalbidus, ꝛ rubeꝰ, ꝛ mellinꝰ, ꝛ cineritiꝰ: ꝛ qñq̄ st̄ ſȝ creatōeȝ vipaꝝ. Et qdā eoꝝ hñt dētes, fiĉ vncios, Et dracōes intꝰficiētes stati, st̄ hꝰ gñis. Et ordo scd̄s ē d̄ vipis, q̄ꝝ spēs iteꝝ st̄ diuerse. d̄ eis.n. st̄ vipe alesilati: ꝛ d̄ eis st̄ vipe q̄rcine. ꝛ d̄ eis st̄ faciētes sitire, et reliq̄ q̄s dicemꝰ. Et accidit ſpētibꝰ diuersitas iterū ñ i spē, imo ſȝ ꝯueniētiā i spē vna, qñ diuersificāꝰ in masculinitate, ꝛ femineitate: ꝛ mascli qd̄ pauciores

---

[a] A. altamur
[b] A. alnemer interficit alnemer
[c] A. abenaui,
[d] A. azadaracht interficiunt albyeam
[e] A. Alia litera contritus
[f] A. sulfuris
[g] A. nominatꝰ chichuanu
[h] A. merdasengi
[i] A. Alia litera lauri
[k] A. asfech
[l] A. Alia litera caulium
[m] A. alarde
[n] A. alarde
[o] A. alarde
[p] A. Alia litera ꝯferūt i curatiōe eoꝝ pisces recentes d̄inde vomitus postꝰ eos
[q] A. diuisio scd̄a seu spēs viparū d̄bilꝰ raro iterfiĉ ꝛ diuisio seu species viperaꝝ media nō tardaꝰ a tribꝰ vsq̄ ad septē dies ingunt. Dracōes āt cāpestriū, ꝛ filiū ex serpentibus
[r] A. doleat

hñt dētes, ꝛ plus venēi: ꝛ acuti⁹, lꝫ qdā dicāt ꝙ femine sī ꝯteriores ꝓ m̄ltitudinē dentiū suoꝝ, ꝛ iteꝝ ꝓ etatem, qm̄ [a] [senes deteriores sunt iuuenib⁹ ꝓ corpus.] nā magni ꝯteriores sunt puis, curtꝫ, qum spēs eoꝝ ē vna. Aut ꝓ locū nā illi q habitāt loca i aq̊sa, ꝛ mōtes, ꝯteriores sī eis q habitāt littora, ꝛ loca pluriū aq̄ꝝ. Aut ꝓ dispōnē suā i repletiōe, ꝛ vacuitate: nā illi q ꝯ eis famelici sī, deterioris sī venēi. Aut ꝓ passiōes eoꝝ aīales: nā irati, ꝛ audaces ꝯteriores sī eoꝝ. Aut ꝓ tps nā venenū eoꝝ in estate ē ꝯteri⁹. Quidā āt existiauerūt ꝙ venenū ꝟpētū, ꝛ vipaꝝ ē frꝫ, ꝛ ē error. Et illꝺ qꝺ accidit ex frigore morso ab eis, ē ꝓ mortificatōeꝫ caloris īnati ꝓ ꝯrietatē venēi: calor. n. īnat⁹ ē q calefac̄ corp⁹ sua spsiōe, ꝛ inflāmatiōe. Qū aūt nō ē calor īnatus, ꝛ si inflāmet cor igne leui, nō opꝫ tn̄ vt calefiāt ꝓ ipm extremitates. Et qdā existimauerūt ꝙ venenū alesilati ꝓpe ē frm, ꝛ aggregat sāguinē cordis, ꝛ ꝯgelat ipm, ꝛ ꝓ hoc stupefac̄ valꝺ: sꝫ nō est ita, imo fortasse resoluit calorē innatū, ꝛ mortificat ipꝫ. Et illꝺ q̊ rōcinat̄ istꝺ ē, ꝙ aīalia frē ꝯplōnis sī in hyeme mortua, ꝛ [b] [calide calor addit̄ ꝛ acuitas.] ꝛ qcūqꝫ sit q h̄ dicat, sciat ꝙ ei⁹ rōcinatio nō ē sana: ꝛ neqꝫ hec dictio ē in venenosis puis, sꝫ in aīalib⁹ magnoꝝ corpoꝝ: ꝛ quod sigt corruptionē hui⁹ ꝟmōis est vespa calē ꝯplōnis valde, ꝛ est ex eis que mortificant̄ in hyeme, q̄re nō mouet̄: ꝛ nō est lōginquūꝫ qn sit serpens cū calītate ꝯplōnis sue, que nō mouetur ꝓ ꝯrietatem ꝯplōnis nālis: ꝛ ꝓ illud, qꝺ accidet ei de rebus aliis.

a A. Alia litera iuuenes ꝯteriores sī senib⁹, ꝛ ex parte corporis

b A. calor augumētat calorē ei⁹ ꝛ acuitatem ei⁹

De morsu basilisci qui est ꝑmus surdoꝝ, ꝛ harmene, de quo ignoro an est ipse aut alius. Cap. XXII.

CIrit qdā ipe noiat̄ regulus, qm̄ hꝫ coronatū caput, cui⁹ lōgitudo ē duoꝝ palmoꝝ, ꝛ caput ē acutū valꝺ, ꝛ oculi ei⁹ sī rubei, ꝛ color ei⁹ ad nigredinē ꝛ citrinitatē decliuis, q adurit totū suꝑ qꝺ incedit, ꝛ neqꝫ orit̄ in circuitu cauerne ei⁹ aliqd, ꝛ qū opponit̄ habitatiōi ei⁹ auis, cadit, ꝛ nō sentit ipm aīal, qꝺ nō terreat̄ qꝺ si sit ꝓpingus hoc, stupefit, q̄re nō mouet̄, ꝛ int̄fic̄ sibilo suo si exaltat ipꝫ, ꝛ ille suꝑ quē cadit visus ei⁹ [c] [†] ex lōginq̊, morit̄. ꝛ nō ē sic dꝛ, ꝙ ille cui⁹ visus cadit suꝑ ipsuꝫ, morit̄. ꝛ illi⁹ quē mordet corp⁹ liq̄fit, ꝛ inflat̄, ꝛ currit vir⁹. ꝛ morit̄ stati, ꝛ morit̄ ois q appropinq̄t illi mortuo. Et paꝝ qdē euadit q pn̄s fit vicinitati ei⁹. At v̊o posē ē in qbusdā horis, vt tāgat eū cū v̊ga. ꝛ ꝟm qdē plīmū q tāgit eū cū v̊ga, morit̄. ꝛ ē mediāte v̊ga: ꝛ ꝓ illꝺ iā tetigit illꝺ miles qdā cū lācea sua, q̄re mortu⁹ ē miles, ꝛ aīal ei⁹, ꝛ tetigit ipe labiū eq q̄re mortu⁹ ē equ⁹, ꝛ miles. ꝛ h̄ qdē ꝟpēs multiplicatur in terra [d] [arorch], ꝛ nubia. Signa morsus eius sunt. Si videris mortuū subito absqꝫ casu cāe primitiue apparentis, ꝛ ꝓprie qn̄ est in loco vbi scit̄ illud aīal: ꝛ non est curatio ei prorsus.

c † A. ꝛ sit

d A. turchorum

De harmene. Cap. XXIII.

IAm diximus harmene in ꝓprietatib⁹ ꝓximis reguli, ex hoc ꝙ nō eq̄tur, ꝛ interfic̄ morsu tm̄, imo ꝛ visu, ꝛ auditu sui sibili: ꝛ qꝺcunqꝫ aīal mordet dissoluit̄, et morit̄ qꝺ appropinq̄t ei ex animalibus. At v̊o q̄ztitatem eius narrauerunt diuersam a q̄ztitate reguli: existimauerunt. n. ꝙ est ab vno cubito vsqꝫ ad cubitum ꝛ semis. Et dixerunt ꝙ morso ab eo non ꝯfert aliqd: si v̊o aliqd ꝯfert ei, tūc semen papaueris valet vsqꝫ ad. ʒ. j. ꝛ castoreum vsqꝫ ad. ʒ. j. qdam iam testificati sunt illud.

Signum morsus serpentis qui nominatur hirundo, ꝛ est de surdis. Cap. XXIIII.

ACcidunt ei singult⁹, ꝛ alteratio coloris, ꝛ stupor, ꝛ frigus mēbroꝝ, ꝛ ꝓfunditas somni, ꝛ clausio palpebrarum cum vehementia pulsus cordis ei propria, ꝛ magnitudo doloris. Et cura eius est cura surdarum.

Sig̃ morsus aspidis sicce, ꝛ ē de surdis. C. XXV.

ALi quē mordet, accidit illꝺ qꝺ accidit ei quē mordet hirūdo: q̄re alterat̄ color eius, ꝛ stupefit, ꝛ m̄ltiplicat̄ singult⁹ ei⁹, ꝛ ifrant̄ mēbra ipi⁹, ꝛ claudunt̄ ei⁹ palpebre, ꝛ profunde dormit. Et cura eius est cura surdoꝝ: ꝛ iam diximus eam.

De morsu spuentis, ꝛ [e] [†] asilus. Ca. XXVI.

QUem mordet remanet sine sensu, ꝛ sine motu, qetus, ꝓfūde dormiēs p⁹ res alias p̄dictas i caplo aspidis, p⁹ [f] [salt⁹ ꝯtinuos] ꝛ clausionē oculoꝝ, ꝛ torsionē colli, ꝛ spasmū, ꝛ pulsuꝫ inordinatū, ꝛ nō sentit dolorē: ꝛ qn̄qꝫ sentit in initio rei dolorē, [g] [intestinoꝝ quē] videl' intromittētē digitos suos in guttur suū, vt euomat. ꝛ qdā iā rememorati sī asil⁹, ꝛ narrauerūt ꝯ eo ꝙ eleuat caput suuꝫ, ꝛ expuit venenum. Ego igit̄ nō scio an ipe, ꝛ ille quē dixim⁹, sint vni⁹ spēi: ꝛ ē ꝯ gn̄e spuētiū. Veꝝ dicit de accn̄tib⁹ eius, ꝙ loc⁹ morsus ei⁹ est pu⁹ ꝟm q̄ztitatē pūcture ac⁹ absqꝫ spate, ꝛ currit ex eo sāguis paruc⁹ niger. Et accn̄t ei q ab eo morsus ē, tenebrositas ocloꝝ, ꝛ dolor i viscerib⁹, ꝛ ore stōci in ꝑmis, ꝯinde accn̄t clausio oculoꝝ, ꝛ ꝓfūditas sōni, ꝛ nō viuit vltra tertiā diei. Et cura ei⁹ ē ꝯ gn̄e curatiōis surdoꝝ, ꝛ iā dixim⁹ eā.

e † A. est

f A. oscitationē succedentem ꝯtinuam

g A. nauseatiuū et

De cornuta. Ca. XXVII.

COrnuta est gen⁹ surdoꝝ, cui⁹ lōgitudo ē ab vno cubito vsqꝫ ad duos: ꝛ sī suꝑ caput ei⁹ due eminētie, sic duo cornua. ꝛ color corpis ei⁹ est color cineris, ꝛ vēter ei⁹ est sic̄ sq̄me sicce, dure, q̄ stridēt suꝑ terrā cū strepitu, ꝛ dētes ei⁹ sī eq̄les nō recurui, ꝛ plīmū ei⁹ est in locis arenosis. Inqunt qdā, ꝛ de eis est gen⁹ qꝺ noiat̄ [h] [puū] ꝛ est ꝓpea ꝙ cornua ei⁹ sī breuia, aut iā ceciderūt cornua ei⁹, ꝛ ē ēt pu⁹ breuis: ꝛ ē [i] [plis gn̄is, ꝛ silr noiat̄ grece.]

h A. Alia litera curtum

i A. hñs magnas maxillas ꝛ ꝓpt̄ hoc noiatur maxillaris

Signū morsus ei⁹. Cap. XXVIII.

SEntiunt̄ in locis morsus quasi ac⁹, aut claui infixi, in eis. Et dixerūt ꝯtinuat̄ corpi ei⁹ g̃uitas maxima, ꝛ inflant̄ [k] [labia] ei⁹, ꝛ accn̄t ei v̊tigo, ꝛ tenebrositas ocloꝝ, ꝛ ꝯstruit̄ rō. Et cura ei⁹ iteꝝ est cura surdoꝝ. Et qꝺ ei appropriat̄, est vt in potu det̄ semē raphāi cū vino: ꝛ ꝓpe qn̄ euomit cū eo. ꝛ qū euomuerit ꝯfert ei cyminum indū: ꝛ sisamū ꝯfert ei iteꝝ quē momordit, cū vino: ꝛ castoreū cū vino: ꝛ calamentū campestre cum vino: ꝛ semen raphani est mirabilis iuuamenti in eo. Et ponatur super morsum sal tritus confectus cuꝫ alkitran: aut cepe tritum cum aceto.

k A. palpebre

De ꝟpēte q dꝛ andri⁹, ꝛ kedusu dur⁹. Cap. XXIX.

HUnc ꝟpentē qū est in aq̄ noiant greci andri⁹. Et qn̄ habitatio ei⁹ est in cāpo, noiat̄ kedusu, dur⁹, ꝛ ē minor q̄ꝫ alesilati surda, ꝛ latioris [l] [capitis,] ꝛ ꝯterior, ꝛ nocibilior: ꝛ accidit ex morsu eius, vt incipiat morsus cū dolore vehemēti, ꝛ inflāmet̄. deide fit viridis, ꝛ corrodit, ꝛ accn̄t morso v̊tigo, ꝛ vomit⁹ [m] [colē] fetide, ꝛ mot⁹ iordinat⁹ ꝛ debilitas v̊tutꝫ, ꝛ morit̄ ꝟm plīmū in hora tertia, ꝛ nō trāsit tertiaꝫ. Si aūt euadit, qm̄ est aquosus, aut qm̄ cōplexio morsi est fortis, cōmittant̄ eum egritu

l A. colli

m A. rei

dines a quibus forsitan non sanabitur.

¶ Cura. Cap.XXX.

CUratio ei⁹ ē cura cōis [a] † ⌈ ⌋ ⁊ illō qḋ ei approbat͛, ē vt bibat de nuce cup̄ssi mūdata cū ḡnis myrti, ḋ vnoq̄q̄ȝ aureū vnū cū aq̄ mell͛, aut vīo: ⁊ sil͛r aristol͛. pōd⁹. ʒ.ij. cū vīo, aut cuȝ aceto ꝯmixto: ⁊ sil͛r succū prassij. Et ēpl͛ct͛ cū calce, ⁊ ol͛o, ⁊ calamīto mōtano, ⁊ corticib⁹ radicis q̄rcus, ⁊ sili/bus, singul͛r, ⁊ cōposite. Et de eis q̄ illis admiscent͛ est farina ordei.

a † A. Alia lsa furdis

¶ De hydra. Cap.XXXI.

NOn dixi hydrā in summa, nisi q̄r nō sum ꝯsidēs an ipsa, ⁊ andri⁹ sit vn⁹, q̄ū iā diu͛sificet͛ p̄ d͛riuationē, ⁊ no/mē: sic cadit in scriptura ŝmonū greco/rū, aut ŝpēs ali⁹. Uex̄ locū ex q̄ hoc cō siderat͛ iā dixit narrās accn̄tia alia morsus ei⁹: ⁊ di/xit q̄ morsus eius egredit͛, ⁊ dilatat͛, ⁊ obfuscat͛ co lor eius, ⁊ egredit͛ ex eo humiditas nigra, plīma, fe tida valde: ⁊ p̄longat͛ curatio ei⁹, ⁊ fit difficil͛ quare oȝ vt ꝯsideret ali⁹ a me in hoc, ⁊ cognoscat dispōnē eius vt p̄mutet͛ ad scōm ordinem serpentum.

¶ Sermo vniuersalis de morsu viperaruȝ, ⁊ iudicio earum. Cap.XXXII.

DEteriores vip̄ax̄, ⁊ draconuȝ sunt ḋ eis, q̄ sūt ma sculi. Femine v̄o sīt incolumiores: ⁊ mor sus q̄dē femine cognoscit͛ p̄ iuētionē fi/xionū plīum, q̄ȝ duox̄ dentiū in p̄te in q̄ momordit, ⁊ egredit͛ a p̄nc⁰ rei ex loco duox̄ dētiū, aut dētiū pl͛uȝ, sanguis: ḋinde vir⁹ feruēs. Et fortas͛ se icipit aq̄sus, ḋinde sp̄ūosus, ḋinde vt erugo eris: ⁊ tūc q̄dē ꝯuertit͛ ad sub̄am veneni, ⁊ colorē ei⁹. Et dolet locus, deinde perambulat dolor eius: postea appet ap̄a cal͛m, rubeuȝ, habens bothor, ⁊ vesicas, sic ex adustiōe ignis: ⁊ q̄n̄q̄ȝ p̄ambulat. ḋinde fit viri de illō ap̄a p̄pe morsuȝ, ⁊ s̄b ore: ⁊ accidit in visceri/b⁹ inflāmatio, ⁊ in corp̄e [b] ⌈rubedo⌋ cū rigore: ḋin/de sudor fr̄us, ⁊ corruptio coloris, declivis ad viri/ditatē: ⁊ cōmotio v̄tiginis, ⁊ freq̄ntia āhelit⁹, ⁊ nau sea, ⁊ singult⁹, ⁊ q̄n̄q̄ȝ euomit humorē colicuȝ, ⁊ dif ficl͛tas fit v̄rie, ⁊ ḡuat͛ caput, ⁊ q̄n̄q̄ȝ aduēit ei flux⁹ sāguinis nariū, ⁊ appet ḡuitas i dorso, ḋinde sudor fr̄us, ⁊ trēor vehemēs, ⁊ sincopis. Et plīmū q̄dē mo rit͛ in trib⁹ dieb⁹, ⁊ q̄n̄q̄ȝ remanet vsq̄ȝ ad septem.

b A. febris

¶ Curatio morsus viperarum cum eo qḋ est sicut ca non. Cap.XXXIII.

COnsidera radices cōes i cura tione, ḋinde fortior curatio ē p̄pare ad tyriacā ḋ vip̄is: ⁊ q̄ū tardat͛, tc̄ poss͛e ē, vt ꝯferat tyriaca mul/totiēs, ⁊ poss͛e est vt nō ꝯferat. Nocumētū āt instr̄i ve neni nō est malū, q̄m̄ nā est q̄ vtit͛ instr̄is. [c] ⌈Rei v̄o ex̄nee⌋ non est poss͛e vt vtat͛ eis nisi accidat cōmotio ambox̄ sil͛. Et si poss͛e ē vti ml͛titudine [d] ⌈somni⌋ ⁊ vi ni, fortasse excusat ab oī curatiōe: ⁊ sil͛r cepe, ⁊ porri cū vino, si nō iueniūt͛ allea. Et iā dixerūt q̄dā q̄ v̄ga cerui assata, q̄ū comedit͛, in dispōne ꝯfert. Et albar mel ē de medicinis libantib⁹. Et sil͛r ḡna citri. Et ḋ tyriac] p̄prijs eis fortib⁹ ē illa que. ℞. anisi [e] ⌈sufeni pōdus. ʒ.j. ⁊ ⌋ pip̄is aur͛. iiij. corticis aristol͛. rotūde castorei [f] ⌈ambox̄⌋ an̄. aur͛. j. ꝯficiant͛ cū vino, cui⁹ dosis fit nux vna. Et itex̄ myrrhe, ⁊ castorei, pip̄is, arsenici rubei oium an̄. ʒ.ij. seminis aneti. ℥.ij. ꝯfici/ant͛ cū vino. Et itex̄ semē andacoche: ⁊ aristol͛. rotū da, ⁊ ruta siluestris, ⁊ nō ē albarmel s̄ȝ q̄ existiaue/rūt q̄dā, imo ē spēs rute ipsi⁹. Et oȝ vt det͛ butyx̄ ve tus plīmū, ei p̄pe antiquuȝ ml͛totiēs. n. libat butyx̄

c A. Reb⁹ vero extraneis Alia litera Rebus vero p̄pinquis

d A. allei

e A. pondus achsuta

f A. myrrhe omnium

solū, ⁊ sedeat in tina lactis, ⁊ indicant͛ ei vigilie, ⁊ fiat vt deambulet, ⁊ balneet͛ in q̄busdā horis, ⁊ in bal/neo faciēte sudare: ⁊ dent͛ ei in potu coagula, ⁊ silia successiōe eox̄: ⁊ meli⁹ eox̄ ē coagulū leporis recēs: ⁊ ip̄ȝ itex̄ ē meli⁹ q̄n̄ sumit͛ in potu cū. iiij. ʒ. aceti vi ni p̄mixti cū eq̄litate: ⁊ coagulū cerui itex̄ est bonū. Dixerūt q̄dā, si hō accipiat cepe siluestre, ⁊ masticet ip̄m, ⁊ deglutiat illō qḋ currit ex eo, ⁊ empl͛et͛ cum fece eius, non moriet͛ penit⁹. Et q̄dam exp̄ti fuerūt ius rane, ⁊ fuit iuuatiuū libans, q̄ū cōmestū fuit. Et caro mustelle ꝯdita aceto, ⁊ sale, Et cancri marini. Et sāguis testudis marine. Et dixerūt q̄dā q̄ i lapi de, q̄ noiat͛ lapis ŝpētis, qum suspēdit͛, est sanatio.

¶ Reliq̄ potiōes laudate i morsu vip̄ax̄. C.XXXIIII.

DIxerunt q̄dā apiū siluestre, ⁊ ē sumiriō ē bonū ad il/lud, ⁊ radix acori, ⁊ folia aristol͛. ⁊ ra/dix ei⁹, ⁊ radix [g] ⌈almaru alfesir, aut⌋ alfesiresi, aut agaricū qḋcūq̄ȝ illox̄ fue rit, sumat͛ ex eo in potu cū vīo dulci q̄ātitas vni⁹ au/rei sil͛r succ⁹ anagal͛. i. auricule muris: ⁊ sil͛r cyminū p̄cipue mōtanū, ⁊ succ⁹ caul͛, aut costi duo aurei cū duob⁹ obol͛ pip̄is: aut radix buchormariē, aut sem̄ keisim, aut radix ei⁹, ⁊ semē albarmel cū succo por ri, aut succo [h] ⌈cardui:⌋ ⁊ itex̄ coagulū leporis, ⁊ fa rina herbi p̄pe, ⁊ zinziber in lacte mulieris, ⁊ det͛ i potu radix [i] ⌈baucie,⌋ aut harmel q̄ ē cognita ip̄ti/b⁹ [k] ⌈frigoris⌋ ⁊ ē vehemēt͛ iuuamēti, ⁊ cortex ari/stol͛. ⁊ radix alādacoche, Et q̄daȝ iā existiauerūt q̄ qum turbith sumit͛ in potu cū lacte dulci, est iuuati uuȝ valde, ⁊ lac [l] ⌈alagiati⌋ ⁊ existimo ip̄m esse ty/riacā alfarauia, ⁊ alkusaki ē iuuatiuū. Et itex̄ ḋ eis q̄ dcā sīt ad morsū vip̄ax̄, ⁊ oium venenosox̄ aialiū, est oppoponaci pōdus. ʒ.ij. cū aceto: ⁊ itex̄ sumant͛ costi aure. iij. ⁊ gētiane. Et itex̄ q̄ bona sīt est stercus cap̄nū cōminutū in vino, ⁊ det͛ in potu. Et oia incisi ua acuta, ⁊ p̄pe allea, ⁊ cepe, ⁊ porri, ⁊ raphanus, ⁊ aq̄ eox̄, ⁊ oia salita p̄pe vēter mustelle, ⁊ scorpio as/sat⁹, ⁊ fel galli, ⁊ reliq̄x̄ auiū. Et ḋ succis vehemētis iuuamēti sīt succ⁹ rute, ⁊ succ⁹ foliox̄ malox̄, ⁊ succ⁹ sansucci, ⁊ acetum ipsum de quo bulliantur. ℥. iiij. ⁊ dentur in potu, ⁊ succus extremitatum caulis naba thi, ⁊ vrina hominis s̄m q̄ dicitur.

g A. Alia litera myrrhe ⁊ alfesera ⁊

h A. cardi

i A. alhaza

k A. turchie

l A. alhaie

¶ Emplastra de foris. Cap.XXXV.

EMplastra ista sīt attractiua, q̄ administrant͛ an̄q̄ȝ ap̄atio fiat: ⁊ sīt fcā ex [m] ⌈sauina,⌋ ⁊ bac cis lauri, ⁊ ex camemilla, ⁊ sq̄lla assata p̄prie, ⁊ faria herbi oia illa singul͛r, aut cōmixta cū vino. Et empl͛atio cuȝ caseo antiquo est bona vltima. Et empl͛atio cū gallina fissa ē bōa val de vltima. Et sil͛r cū carne vip̄e, ⁊ cū ranis scissis. Et ex oleis oleū laurinū, ⁊ oleū in q̄ decoq̄tur laurus.

m A. abel

¶ De serpentibus qui egredi faciunt sanguinem ex poris omnibus. Cap.XXXVI.

SIcut sūt Afudi⁹, ⁊ sabrinisti ŝpē/tes sīt mali, ⁊ q̄ū mordēt disrū punt͛ pori, ⁊ meat⁹ oēs fluētes, ⁊ manā tes [n] † ⌈ ⌋ ita q̄ ex [o] ⌈vlcerib⁹⌋ ꝯso lidatis cū dolore ꝯtinuo, ⁊ vomitu sāgui nis, ⁊ sputo sanguinis. Et sapiētes q̄daȝ dixerūt, q̄ isti duo serpētes corp̄a h̄nt arenosa, ⁊ sup̄ corp̄a eo/rū sunt p̄ūcta nigra, ⁊ alba: ⁊ lōgitudo eox̄ ē lōgitu do cornuti. Et dixerūt q̄dā q̄ ip̄i sūt minores vip̄is: ⁊ capita eox̄, ⁊ ipsox̄ caude sunt minuta, ⁊ sunt co/loris arenosi. Et q̄n̄q̄ȝ sīt nigri, ⁊ rubei, ⁊ albi, ⁊ sunt sup̄ eox̄ capita sq̄me albe incise: ⁊ eox̄ incessui ē stre pit⁹ p̄p̄ siccitatē corticū vētrium ip̄ox̄ ac si eēt strepi

n † . valde

o A. vulneribus

tus [a]⌈foliox̄ ṽge,⌋ ⁊ sũt ĝuis mot⁹, eq̃liũ dentiũ, ⁊ hos narrãt cuz ſpẽb⁹ q̃buſdã ordinis p̄mi. Et hox̄ q̃dẽ ſp̄ẽtũ morſus diſrũpit poros, ⁊ meat⁹ nãles, fa ciẽs ex eis manare ſanguinẽ, ita ꝙ ex angul' ocl'ox̄. ⁊ cõprimit in ſanguine, ⁊ ſputo ſanguinis narium, ⁊ vomitu, ⁊ dolore in ſtomacho. Et dixerũt q̃dam ꝙ locus apoſtemat, ⁊ denigrat, ⁊ currit ex eo res p̄ua aquoſa, ⁊ ſoluitur venter, ⁊ conſtringit anhelitus, ⁊ difficultas fit vrine, ⁊ abſcindit vox, ⁊ mollificat mẽbra, ⁊ vincit ſuper corpus diſpoſitio obliuionis, ⁊ accidit ſpaſmus, ⁊ cadunt dentes, ⁊ moritur pa/ tiens. ¶ De cura. Cap̄.XXXVII.

Cura eox̄ ẽ prima cure alaſilet, ⁊ vi perax̄, inq̃ʒtũ dat eis in potu vinũ plimũ, ⁊ euomũt ſup ipm p⁹ cibationẽ cũ eis q̃ ſt ſic [b]⌈oua tarica⌋ ⁊ piſces ſaliti, ⁊ alia, Et iteret ſup eos võit⁹, d̃inde comedãt p⁹ illõ panẽ, ⁊ piſces poſitos ſup prunas, ⁊ comedant vuas paſſas, Et ſemẽ raphani itex̄ eſt ex eis q̃ ꝯferũt ipſis: ⁊ p̄p̄e cũ vino: ⁊ ſuccus papaueris cũ radice lilij celeſtis cum vino: Et q̃n̄qʒ ꝯfert eis albugo oui cũ vino. Et ꝯfert eis inq̃ʒtũ eſt [c]⌈expulſio⌋ ſanguis emplatio cũ portulaca, ⁊ farina ordei aut folijs vitĳ d̃coctĳ, aut arnogloſſa, aut gallis. Et ex eis q̃ retinẽt ſanguinẽ p̄ cauteriũ ſunt porri, ⁊ vrtica, ⁊ ruta cũ farina ordei, ⁊ albumine oui.

¶ De faciente ſitim. Cap̄.XXXVIII.

Dixerũt ꝙ ſp̄ẽtis faciẽtĳ ſitim lõgitudo ẽ palmi vnius: ⁊ ſup [d]⌈corp⁹⌋ ei⁹ ſũt veſtigia nigra, plima: ⁊ caput ei⁹ p̄uuz, ⁊ collũ ipſi⁹ groſſuz, ⁊ incipit creatura ei⁹ ex collo groſſo vſqʒ ad caudã ſubtilẽ. Et dixerũt q̃dã ꝙ hic plimũ eſt in regiõe [e]⌈lokiati, ⁊ aſſim⌋ ⁊ forma ei⁹ eſt forma vip̄e, ⁊ color poſtremi ei⁹ vſqʒ ad caudas eſt ad nigredinẽ decliuis, ⁊ incedit q̃tiendo caudã ſuã. Et dixerũt q̃dã ꝙ eſt in litorib⁹, ⁊ dixerũt ꝙ accidit morſo ab eo vt aduraf vẽter ei⁹, ⁊ inflãmet, q̃re nõ ſanat ex aq̃, immo nõ ceſſat bibere abſqʒ exitu alicui⁹ rei p̄ vrinaz, aut ſudorẽ, ita ꝙ inflat vẽter ei⁹ totus, ⁊ currit aq̃ in venas ipſius. ¶ De cura. Ca.XXXIX.

Regimẽ eox̄ poſt cõe regimẽ, eſt indeſinẽter facere eos bibere oleũ plimũ, ⁊ euomẽ: d̃inde cliſterizat eos cũ eis q̃ educũt feces, ⁊ humiditates, ⁊ trahũt aquã ad iferiora: ⁊ vt dentur diuretica, ſicut decoctio apij, ⁊ ſpice inde, et cinamomi, ⁊ aſſari, ⁊ ſiſeleos, ⁊ petroſelini, ⁊ ſiliuz: ⁊ emplet exteri⁹ cũ ſale, ⁊ calce, ⁊ oleo: ⁊ emplatio, quã dicemus ad morſum canis rabioſi confert.

¶ De cafezati, ⁊ altararati. Cap̄.XL.

Isti ſp̄ẽtes ſt̃ p̄ui, breues, minuti, q̃ q̃n̄qʒ occl'tant in arborib⁹, inſidiãtes vt p̄ijciãt ſe ip̄os ad illuz q̃ trãſit p̄ eos, ⁊ exeunt p̄cedẽtes ad eũ. Et ego q̃dẽ dico ꝙ vidi gen⁹ hox̄ ſp̄ẽtũ i p̄tib⁹ de heſten, et ſt̃ ad rubedinẽ d̃cliues, ⁊ ſt̃ [f]⌈cali⌋ valõ. Et dixerũt accidit ex morſu eox̄ dolor vehemẽs, ⁊ [g]⌈p̄trãſit⌋ i totuz corpus, ſi fuerit de ĝne q̃õ vidi, ⁊ accidit ex eo mors. Et dixerũt cura eox̄ ẽ cura cõis, ⁊ cura vipax̄.

¶ De ſaliente ad duas partes. Cap̄.XLI.

Dixerũt q̃dam ſp̄entẽ cui⁹ nomẽ ankeſimẽ, ⁊ dixerunt ꝙ ipſe, eſt ſaliẽs ad duas p̄tes, vex̄ ego ñ verifico, ꝙ ipſe ſit ſaliẽs, aut alius, aut ipſi narrauerunt eum, ꝙ due extremitates eius ſunt equales in groſſitudine, ⁊ equales medio, ⁊ exiſtimo ꝙ hic eſt ille quẽ vidi in veritate.

¶ [h]⌈Illicinus, ⁊ eſt duriſſos. Cap̄.XLII.

Iste habitat in [i]⌈illicib⁹⌋ ⁊ accidit ex morſu ei⁹ excoriatio cutĳ eius quẽ mordit, ⁊ excoriatio cutĳ illi⁹ q̃ p̄mi ſcet ei, ⁊ curat ipm, ⁊ hʒ odorẽ malignũ [k]⌈mortificãs eũ q̃ p̄ñs ẽ morti ei⁹ ſiue ſit ledẽs ſiue ñ ledẽs.⌋ Et accñt ex eo itex̄ accñtia morſus vipax̄. ¶ De cura. Cap̄.XLIII.

Cura ipſi⁹ eſt cura vipax̄, ⁊ ꝯfert eis p̄p̄e bibere ariſtol'. lõgã cũ vino, ⁊ ſil'r [l]⌈albãdal coctã⌋ ⁊ aphodilli radicẽ ⁊ vinũ [m]†⌈ ⌋

¶ Miliares. Cap̄.XLIIII.

Serpẽtũ hui⁹ ĝñis color p̄p̄ citrinitatẽ ſuã ẽ q̃ſi color millij. Et accñt ei quẽ mordẽt accñtia malarũ vipax̄: ⁊ cura: eox̄ eſt cura illa.

¶ Serpẽs noiat⁹ ſciſetati. Cap̄.XLV.

Color ei⁹ ſilis ẽ ſaliẽti ad duas partes, ſʒ ille ẽ d̃terior, ⁊ accñtia eius ſunt illa. Et cura eius eſt illa cura.

¶ Serpens aracis, vel aſpis habens colores diuerſos. Cap̄.XLVI.

Quidã dixerũt ꝙ ẽ malign⁹, interficiẽs in die ſcd̃o, cũ corroſiõe epatis, ⁊ ꝯfractione iteſtinox̄. Et curatio eius eſt curatio vipax̄ prauarum.

¶ Serpens triſcalis. Cap̄.XLVII.

Narratũ eſt de hoc, ꝙ ei⁹ accñtia ſilia ſũt accñtib⁹ vipax̄, vex̄ ſunt cũ inflatiõe loci morſus, ⁊ veſicis, ⁊ duritie app̄ente, ⁊ curſu hũiditatĳ ſanguinee, nigre ex illo loco, ⁊ accñt ei alteratio rõnis, ⁊ tenebroſitas viſus, ⁊ ſpaſm⁹ mortificãs. Et cura ei⁹ ẽ cura vipax̄. Et ego q̃õ dixi hũc ſp̄ẽtẽ in h̃ loco exiſtimatiue, ⁊ ñ noſco eũ, neqʒ ordinẽ ei⁹, neqʒ ip̄i⁹ gen⁹ cũ v̈ificatiõe, ⁊ neqʒ ſcio an iſte ſit in iteratiõe, an nõ. ¶ Famuſus. Cap̄.XLVIII.

Dixerũt morſus ei⁹ ẽ ſilis morſui vipax̄, ſʒ accñt carni ei⁹ q̃ morſus ẽ ab eo, corruptio, ⁊ mollificatio, ſic accidit ei q̃ hʒ hydropiſim, et accñt ei p̄fũditas ſõni, ⁊ obliuio, ⁊ egritudines i ep̄e, ⁊ [n]⌈ieiuno, ⁊ colon.⌋ Et ſmonẽ q̃dẽz in h̃ ſp̄ẽte attuli ſm exiſtiatiõez in h̃ loco, ſic ſmonẽ d̃ illo q̃ ẽ añ ipʒ: ⁊ fortaſſe ñ ẽ hui⁹ ordis, imo ẽ ordinis putrefaciẽtium. Et cura ei⁹ eſt cura viperarum.

¶ De amindutus, ⁊ cauharus. Cap̄.XLIX.

Dixerũt q̃dã ꝙ lõgitudo cuiuſqʒ hox̄ ſp̄ẽtũ ẽ vſqʒ ad cubitũ, ⁊ color eox̄ ẽ color arene, ⁊ ſup̄ corpora ipſox̄ ſt̃ veſtigia. Dixerũt ⁊ accñt ei quẽ mordẽt dolor vehemẽs loci morſus, ⁊ ap̄a maximũ, ⁊ currit ex eo vir⁹ [o]†⌈ ⁊⌋ interficiunt in tertio, ⁊ [p]⌈mora eius⌋ poſt ſeptimuz.

Curatio eorum. Cap̄.L.

Dixerũt ꝙ curatio eox̄ ẽ curatio cõis: ⁊ ẽ ei⁹ p̄p̄uz dare in potu caſtoreũ, ⁊ cinamomũ, ⁊ radicem cẽtauree, de q̊cũqʒ iſtox̄ fuerit.ʒ.ij. cuz vino. Et ꝯfert eis radix ariſtol'. ⁊ p̄p̄e lõge iuuamẽtuz maximũ. Et ſil'r radix [q]⌈aſſoaſir⌋ ⁊ ſucc⁹ ei⁹ p̄pũe, ⁊ radix gẽtiane. Et ꝯferunt eis ex empl'is mel decoctum, ⁊ exiccatum, ⁊ tritũ: ⁊ radices ĝnatox̄: ⁊ ſil'r centaurea, ⁊ ſemen lini, ⁊ lactuce, ⁊ ſemen harmel, et volubilis, ⁊ ruta ſilueſtris: ⁊ ꝯferunt eis emplaſtra approp̄riata vlceribus putridis.

- a A. cannarum
- b A. altharich
- c A. fluxus
- d A. caudam
- e A. lubie ⁊ ſyrie
- f A. pernitioſi
- g A. ap̄a calidũ Alia litera ⁊ vlcus
- h A. Quercin⁹ ⁊ eſt d uriſſos
- i A. locis vbi ſũt q̃rcus multe.
- k A. iducẽtẽ ſcotomiã ei q̃ ipm interficit, ſiue ſit venenoſus, ſiue non venenoſus.
- l A. andachocha
- m †A. ⁊ emplet cuz fructu glandium.
- n A. Alia litera ⁊ ſcotomia ⁊ ſinguitus
- o †A. Alia litera ſãguineũ ⁊ accidit ei dolor i veſica, ⁊ ep̄e ⁊ miracẖ clamoſus, ⁊ eſt ex his que
- p A. non morat
- q A. alſualara

¶Serpēs noīatus selsir, ⁊ ē putrefaciēs. Cap.LI.

Xistimauerūt qdā ꝙ sīt serpētes, q sūt in regiōib⁹ [a] [assem] ⁊ i egypto, hn̄tes lata capita [b] [ꝑua,] colla, curtas caudas, vētres rotūdos, ⁊ nō sīt sup eoꝝ capita linee, ⁊ sq̄me, sȝ sup corpa eoꝝ sūt linee diuersi coloris: ⁊ qū incedūt nō [c] [rectificāt] imo ꝯbunt, ⁊ accn̄t ei quē mordēt, apa dolorosum, ⁊ putrefactio toti⁹ corpis p⁹ ꝯtritiōez ei⁹, ⁊ capilloꝝ cāus. Et qn̄z festinat putrefactio ꝑdēs illō qd̄ sanuȝ est, ⁊ sunt q̄si spēs vipaꝝ.

¶De cura. Cap.LII.

Portet vt sit cura eorum cura cōis: ⁊ cura media cure vipaꝝ: dinde curatio eius qd̄ accidit ex morsu eoꝝ d̄ dispōnib⁹, ⁊ accidētibus. ¶De spēb⁹ ſpētū q nocēt qn̄ mordent p vuln⁹, nō p venenū de q̊ sit curādū, ⁊ sīt ſpētes magnoꝝ corpoꝝ valde.

¶De dracōe. Cap.LIII.

Ixerūt minor spēꝝ draconū, ſm ꝙ dixerūt qdā, ē qnqȝ cubitoꝝ, magni v̄o sūt .xxx. cubitoꝝ, ⁊ supra. Dixerūt ⁊ sīt dracōi duo oculi magni, ⁊ sub mādibula inferiore ē eminētia sicut mētū, q̄re sunt ei dētes plimi. Et dixerūt qdā ꝙ ipsi mlͭiplicant in ꝑtib⁹ nubie [d] [ ]. ⁊ indi sīt maiores, ⁊ illi de nubia q sīt in regiōe [e] [asie] sīt vsqȝ ad q̄tuor cubitos: ⁊ indi sīt magni valō. Et dixerūt de illis sīt q̄s diximus: ⁊ hn̄t facies citrinas, ⁊ nigras, ⁊ sīt eis ora vehemēt̄ amplitudinis, ⁊ supcilia coopiūt oc̄los eoꝝ, ⁊ sup colla eoꝝ sīt sq̄me. Et in oi mādibl̄a sīt tres dētes. Et ego dico ꝙ iā vidi quēdā hui⁹ gn̄is, sup collū cui⁹ in latitudine d̄scēdente erāt pili grossi. Dixerūt, ⁊ accidit ex morsu eoꝝ dolor ꝑu⁹, d̄indeiflāmat: ⁊ masculi eoꝝ sūt deteriores feminis. Et dico ꝙ iam v̄ificatū est, ꝙ in regionib⁹ alijs ab india, sunt dracones magni valde. Et dixerūt cura eoꝝ est cura vlceꝝ malorum tantum.

¶Albedisimon persin. Cap.LIIII.

Idetur ꝙ sit iste de gn̄ib⁹ draconū, ⁊ dixerūt ꝙ illi queȝ mordet albedisimō, accn̄t ea q accn̄t reliqs morsib⁹ draconū. Sȝ dixerūt d̄ dracōib⁹ ꝙ eoꝝ dētes sīt vehem̄tes. Et d̄ ꝓpetate ei⁹ ē ꝙ [f] [carminat carnē, q̄re effodit eā] qȝobreȝ magnificaſ tior in vulnē ei⁹: ⁊ idiget curatōe vulneꝝ maloꝝ valde.

¶De morsu dracōis marini. Cap.LV.

Ixerūt liniaſ morsus ei⁹ cū sulfure, ⁊ aceto: ⁊ dixerunt ꝯferūt ei adeps crocodili empl̄ata, ⁊ piscis noiat⁹ tricla, ⁊ plūbū qn̄ fricaſ sup ipȝ, iuuaſ eo. Et medicine q̄s scribem⁹ i cap. rutele, ⁊ ꝓꝑe tyriaca ꝑma. Et albedarūgi bibitū ⁊ empl̄atū ꝯfert ei.

¶Harē carmē. Cap.LVI.

Ixerūt qdā arabes sapientes, ⁊ existimo ꝙ sīt de gn̄e draconū marioꝝ, aut alioꝝ, q̊s ābos noiauit semuriō ille sapiēs, dicēs ꝙ accidit ex morsu eoꝝ illud qd̄ accidit ex morsu vipaꝝ. Et sil̄aſ ꝙ sit cura eorum cura viperarum.

¶De albatraf ⁊ hauden. Ca.LVII.

Ixerūt quē mordēt albatraf, et haudē, accn̄t ei dolor vehem̄s, ⁊ f̄ritas plīma, ⁊ stupor, ⁊ mors ꝓculdubio, ⁊ ꝑuenit ad h̄ vt sit ei⁹ cura f̄roꝝ venēoꝝ. Dixerūt qdā, oȝ vt embroceſ morsus ei⁹ cū aceto tepido, ⁊ ēpl̄eſ loc⁹ cū folijs lauri, ⁊ iungaſ cū oleo costio, ⁊ ol̄o d̄ piretro, ⁊ q̄ sil̄anſ eis ex olijs i qb⁹ ē v̄t⁹ sqlle, ⁊ vrtice. Ea v̄o q̄ i potu daſ eis sīt vt [g] [succ⁹] folioꝝ lauri cū aceto: ⁊ aniudē cū ruta: aut sumāſ myrrhe, et pipis, ⁊ rute ꝑtes eq̄les, c⁹ dosī sit aure⁹ vn⁹ i vio. Et tyriaca ꝑma dcā i cap. rutele.

a A. Syrie
b A. subtilia
c A. eleuanſ vel erigunſ in situ erecto.
d † A. ⁊ indie.
e A. asne
f A. facit carneȝ fetidam q̄re fetida efficitur Alia litera carnē faē fetidā cum suo morsu
g A. decoctio

¶Tractat⁹ .iiij. d̄ morsu hois ⁊ q̄drupedū. Cap.I.

Icā in hoc tractatu lesiones morsus hois, ⁊ morsus canis, et leporis, et silium, et morsus canis rabiosi, et lupoꝝ, et crocodili, et morsus simij, et morsus mustelle, ⁊ mōs⁹ alcale, ⁊ mugali.

¶Sermo vl̄is de curatione morsus. Cap.II.

Eterior morsus ē ille, q ē a ieiuno, siue sit hō, aut n̄ hō. Et q vult curare morsuȝ, oȝ vt ponat in ꝑmis sup morsū pānū ifusuȝ in ol̄o, aut inūgat abstergēdo cū ipo ol̄o: dinde si [h] [ ] ꝯseq̄ſ ipȝ itētio [i] [et] empl̄eſ cū eis, q̄ sīt sic mel, et cepe, et fabe masticate, [k] [et] crude sic sīt: illō eni ē mirabile i hac re. Et iteꝝ vinū coctū, et [l] [lithargyriū]. Et empl̄atio cū [m] [oleo] horobi ē mirabil̄. Et si v̄ſ i eo corruptio mūdificeſ ꝑus cū suctōe [n] [vētosaꝝ] aut medicamine [o] [acuto] et dimittaſ dōec faciat pus. Et ꝯsidereſ, et tc̄ si v̄ſ in suppuratiōe ei⁹ putrefactio, tc̄ sciſ ꝙ mūdificatio, et attractio lesionis nō fuit vltia: q̄re cureſ cuȝ attractiuis fortib⁹, q̄ dixim⁹ i cap. morsus ſpētū. Et si nō fuerit in [p] [morsu corruptio,] ꝓhibeaſ apatio, et ꝯsolideſ vuln⁹. Et d̄ meliorib⁹ vnguēt̄ ad morsū, et ifixiōes vnguiū auium, et spinaꝝ, et silium, est vnguentū nigꝝ administratum post exctioneȝ malitie, si ea indigeſ, et post ablutionem cum aqua, et sale.

¶Morsus hominis, in homine. Cap.III.

Onanſ super morsum: qum accidit vt̄ sit vehemēs, cepe, et sal, et mel die, et nocte: deinde cureſ cū vnguēto nigro facto ex adipe, et cera, et oleo, et albezard. est. n. meli⁹ empl̄m ad illō qd̄ morsum est. Et sil̄r cinis ꝯfectus cuȝ aceto et melle, [q] [ ] Et iteꝝ minutū tus cū vino, et ol̄o. Et iteꝝ ossa vituloꝝ adusta vsqȝ q̊ albificenſ ꝯfecta cū melle. Et iteꝝ sal tritū cū melle. Aut myrrha, et gūmi albotin vulnē iā repleto āneto sicco, adusto, et liniaſ cū eo, et ligeſ. Et liniaſ sup ipm iterū cinis cauliū. Et qn̄qȝ accidit ex morsu hois, et ꝓprie ieiuni [r] [accipientis medullas ḡnoꝝ ꝑpatas] ad corruptiōeȝ, et ꝓꝑe lētes [s] [corruptio.] q̄re opȝ, vt inungatur morsus cum oleo, abstergendo: ⁊ emplastreſ ex radice feniculi cum melle, aut farina fabaꝝ cum aq̄, et aceto: et ꝑmuteſ empl̄m omni vice.

¶Morsus canis domestici non rabiosi: morsus similiter adib, et silium. Cap.IIII.

It singularis curatio illi⁹ ex eis q̄ dixim⁹ in cap. vl̄i, et in curatōe morsus hois: et fortasse sufficit vt aspgaſ locus stati aceto: et ꝯquasseſ māu ml̄toties: d̄inde ponaſ sīr ipȝ nitꝝ cū aceto, et renoueſ sīr ipm oib⁹ trib⁹ dieb⁹, et ꝓꝑe qū timeſ malitia rabiei. Et qn̄qȝ sufficit vt cureſ cū cepe, et sale, et ruta, et fabis, et amigdal̄ amaris cū melle, aut arnoglossa cū sale, et folijs cucumeris, et citrolli, et calamēto ꝯtrito cū vio. Et iteꝝ epithia sīr ipȝ cū lithargyrio: et ꝓꝑe qū ē illic iflāmatio vehemēs cū farina horobi cū melle. Et ex ill̄ q̄ ꝯferūt ei ē origanū cāpestr̄ cū sale, et melle. Et almuri [t] [resolutū cū aceto ligdo] dimissū dieb⁹ aliq̄t: et h̄ qdē ꝯfert oib⁹ ꝑm].

h † A. non
i —— A.
k —— A.
l A. merdasengi
m A. farina
n A. aut cum vētosis
o A. attrahente
p A. mēbro corruptio cū apate
q † A. ⁊ cepe
r A. comedētis grana ꝑparata
s A. dispō mala
t A. ꝑparatū cū aceto aut acetū in quo dissolutum fuerit sal

a A.Qualitates seu ꝯdictiones

b A.babuini rabiosi ꝛ alioꝝ aialiū rabiosorum.

c A.melancolicitatem

d A.melancolicitatem

e A.ꝛ cōedit ex sanguine aialiū decollatoꝝ iam corrupto

f A.declināt humores ei⁹ ad melācoliā putridā

g† A.Alia litera ꝛ sitit

h A.plurimum tremoris

i A.ex naso res nocens spissa

k A.Alia litera fit cauda ei⁹ hñs pilos eleuatos ꝛ sparsos

l A.raro fit propinqua

m† A.vl's latratum ei⁹ raucū ꝛ

n A.aldib

o A.qd̄ de aialibus rapacibus ꝛ de abenaui

¶ [a] ⌈Morsus⌋ canꝭ rabiosi: ꝛ adib rabiosi: ꝛ [b] ⌈mustelle rabiose: ꝛ alioꝝ de illis, que dicunt.⌋ Cap.V.

Ecidit cani rabies, q̄ est cōuersio sue ꝯplonis ad [c] ⌈malitiā malā,⌋ malignā, venenosaꝫ. Et accidit ei hec ꝯuersio, aut ex aere, aut ex cibis ꝛ potib⁹: Ex aere v̄o qm̄ calor vehemēs adurit hūores ei⁹, q̄re fit rabiosus in autumno: aut ꝯgelat frigus vehemēs sanguinē ei⁹, faciēs ipꝫ decliuē ad [d] ⌈nigredinē,⌋ q̄re fit rabiosus in vere. Ex cibis v̄o, ꝛ potiōib⁹, qm̄ lābit [e] ⌈in sanguine interfectoꝝ⌋ ꝛ comedit ex cadauerib⁹, ꝛ bibit ex aq̄s putridis, q̄re [f] ⌈implet melia putrida⌋ q̄ꝫobrē accidit iteꝝ creature ei⁹, vt varief: ꝛ accidit ꝯploni eius, vt alteret, sicut accidit leprosis. Et qn̄qꝫ apaf corpus ei⁹, ꝛ ꝯuertif color ei⁹ ad cinereitatē, ꝛ addif pseuerantia in causis corruptiōis ei⁹: ipse nāqꝫ famē patif, ꝛ nō comedit, [g] †⌈ ⌋ ꝛ nō bibit aquā: ꝛ qn̄ obuiat aq̄, timet ex ea, ꝛ abhorret eā, ꝛ qn̄qꝫ horripilaf ex ea, ꝛ tremit, ꝛ [h] ⌈multiplicaf horripilatio ꝛ⌋ est in cute faciei sue imo qn̄qꝫ morif ex ea timendo, ꝛ ppꝛie in fine rei sue. Et accidit ei multitudo tenebrositatꝭ oculoꝝ, ꝛ est semp solitari⁹, ignar⁹, non cognoscēs dn̄m suum, ꝛ videbis eum rubeū oculos vehementꝭ aspect⁹, ꝛ horribilis: ꝛ extrahit linguā, ꝛ currit saliua spumosa, ꝛ fluit [i] ⌈nasus⌋ capite ei⁹ iam dimisso, ꝛ aurib⁹ ei⁹ mollificatꝭ, q̄re mouet eas ambas: ꝛ iā [k] ⌈curuatū est dorsum, ꝛ inclinaf dorsū ei⁹ ad lat⁹, q̄re vt iam tort⁹ ad lat⁹, ꝛ ad supiora, et ad lat⁹: Et si firmaf cauda ei⁹:⌋ ambulat timidus, decliuis q̄si sit ebri⁹, tristis, angustiosus, ꝛ preceps fit in omni passu. Et qum appet ei forma, currit cōtra illaꝫ, inuadēdo ipsam, siue sit paries, aut arbor, aut aial: ꝛ [l] ⌈paꝝ parificaf⌋ inuasio ipsi⁹ cum ei⁹ latratu ad illud qd̄ inuadit, fm̄ ꝯsuetudinē canuꝫ, immo est tacitus, sq̄lidus, ꝛ quādo latrat [m] †⌈ ⌋ videbis canes fugere a via ei⁹, ꝛ fugiūt ab eo ipo lōginquo. Qd̄ si fiat pn̄s alicui eoꝝ, repēte blandif ei, ꝛ obediēs fit inter man⁹ ei⁹, ꝛ conatur fugere ab eo. Et [n] ⌈adib⌋ deterior ē eo. ꝛ silr̄ [o] ⌈qui de lupis⌋ est in q̄ꝫtitate ei⁹, ea que diximus.

¶ De narratione eorum que fiunt rabiosa preter ea que diximus. Cap.VI.

Dicitur ꝙ vulpes fit rabiosa, ꝛ mustella fit rabiosa. Et dixerunt q̄dā, ꝙ q̄daꝫ mulli rabiosi facti sī, ꝛ momorderūt dn̄os suos, ꝛ icurrerūt maniā, q̄ accidit ex reliq̄s rabieb⁹.

¶ Dispōnes ei⁹ quē mordet canꝭ rabiosus. Cap.VII.

Cum canis rabiosus mordet hoies, nō videf nisi vuln⁹ hn̄s dolorē, sicut reliqua vulnera: d̄inde appent sup ipsos post dies aliq̄t, aliq̄d de cogitationib⁹ corruptis, ꝛ somn⁹ corrupt⁹, ꝛ dispositio q̄si ira, ꝛ murmuratio, ꝛ cōmixtio rōnis, et rn̄sio absqꝫ eo qd̄ q̄rif ab eo, ꝛ vides spasmari extrema ei⁹, ꝯhēdo ea ad se, ꝛ refugit lumē, ꝛ salt⁹ velaminis, ꝛ singultus, ꝛ sitis, ꝛ siccitas oris, ꝛ fugit ex [p] ⌈pressura, ꝛ amat accēsionē luminis:⌋ ꝛ qn̄qꝫ abhorret lumen, ꝛ rubēt mēbra ei⁹, ꝛ p̄hefacies eoꝝ, ꝛ raucescūt voces ipsoꝝ, ꝛ plorāt [q] ⌈in timore aq̄ ꝛ humiditatū,⌋ ꝛ q̄tiēs approximat eis aq̄ imaginaf canē, q̄re timēt ex eo: ꝛ qn̄qꝫ nō terrēf, imo nauseāt eā, ꝛ qn̄qꝫ diligūt volutari in terra. Et qn̄qꝫ accidit eis ꝓiectio spmatꝭ sine ꝯsiderio, ꝛ pducit ꝓculdubio ad spasmuꝫ, ꝛ cuꝫeꝫ: ꝛ qn̄qꝫ puenit ad sudorē frm̄, ꝛ sincopim, ꝛ mortē: ꝛ qn̄qꝫ morif ante has dispōnes sitiendo: ꝛ qn̄qꝫ desiderat aquā, deinde ꝓclamat ex

p A.mītitudine gentiū ꝛ diligit solitudinem, et esse solitarius

q A.ꝛ in fine icipiūt timef ex aq̄ ꝛ ex hūiditatib⁹ Alia litera raucescūt voces ipoꝝ deinde cadūt i timorē aq̄ ꝛ humiditatum

ea, qum obuiat ei: ꝛ qn̄qꝫ sorbet ex ea, q̄re strangulaf p eā, ꝛ morif: ꝛ qn̄qꝫ latrat sic canis, ꝛ q̄si sit cuꝫ eo raucedo: ꝛ qn̄qꝫ abscindif vox ei⁹. Et fit sic apopletic⁹ nō valēs tollerare vt clamet. Et qn̄qꝫ mingit [r] ⌈pinguedinē in q̄ sunt⌋ res carnose mirabiles, q̄si sint aialia, ꝛ q̄si canes pui. In plib⁹ v̄o dispōnib⁹ est vrina ei⁹ subtil', ꝛ qn̄qꝫ mingit nigꝝ, ꝛ aliqn̄ retinef vrina ei⁹, q̄re penit⁹ mingere nō valꝫ, ꝛ vēter ei⁹ fm̄ plimū est sicc⁹. Et de mirabilib⁹ dispōnib⁹ ei⁹ est, ꝙ ipse est ꝓmpt⁹ ad mordēdū hoiem. Qd̄ si momorderit hoieꝫ post cōmotionē suā, accidit illi hoi illd̄ qd̄ accidit ei, ꝛ silr̄ [s] †⌈

ex supfluitate cibi ei⁹ fit illd̄.⌋ Et nō territ⁹ ē aliq̄s eoꝝ ex aq̄, q euasit p curatōeꝫ, aut absqꝫ ea, ꝓpe qū vidit faciē suā in specl'o, ꝛ n̄ cog̃uit se ipꝫ: aut cui i eo imaginat⁹ est canis: nisi duo viri: ipi nāqꝫ, fꝫ ꝙ existimāt ꝓmi, vixert i h⁹ dispōne: Et ipe qd̄ canꝭ n̄ momordit eos ābos: imo n̄ momordit eos ābos, nisi hō quē canꝭ rabiosus momorderat. An̄ v̄o terrorē ex aq̄, cura ei⁹ est ꝓpinq̄. Et qn̄qꝫ interficit inter ebdomadā, ꝛ silr̄ vsqꝫ ad sex mēses. Et spatiū tpatū est.xl.dies, Et dixerūt q̄dā, ꝛ non creditu ꝫ est, qn̄qꝫ terref post septē annos. Dixerūt q̄dā, ꝛ ē sic ruffus, nō terenf ex aq̄ ꝛ diligūt volutari i t'ra, nisi qm̄ ꝯplones eoꝝ [t] ⌈iam dilexerūt siccitatē⌋ q̄re abhorrēt ꝯriū ꝯplonis, ꝛ diligūt ꝯueniēs: ꝛ ad hūc fmonē n̄ ē ꝯclinatio. [u] ⌈Decliatio.n.ad illd̄, qd̄ ꝯuenit ꝯploni ꝓpinq̄, ē ex eis ad q̄ nō currit.⌋ Et saniorꝭ dispōnis queꝫ momordit h canꝭ ē ille, ex cui⁹ morsu plimum [x] ⌈ ⌋ currit. Et propter illd̄ quādo mingit post potum medicinaꝝ tyriacalium sanguinem, securatur ex timore aque [y] ⌈scias ergo.⌋

¶ Drīa int' morsū canis rabiosi, ꝛ n̄ rabiosi. C.VIII.

Quādoqꝫ mordet hoies canis, ꝛ nō aduenit affirmatio forme ei⁹, ꝛ v'ificatio dispōnū ei⁹, ꝛ idiget curatiōe ei⁹. Et curatio q̄dē ei⁹ inq̄ꝫtū ē vuln⁹, ē ꝯsolidatio: ꝛ inq̄ꝫtū ē morsus canis rabiosi, est saniositas, ꝛ aptio. Nā si ꝯsolidaf, ē i ea ꝑditio: q̄re idiget illd̄ signo, ex q̄ ei⁹ dispō cognoscaf. Et ex eis que dixerūt in hoc, ē vt sumaf nux regal': aut alia, ꝛ ponaf sup vulnus, ꝛ dimittaf sup ipꝫ vna hora, d̄inde sūaf, ꝛ ꝓpitiaf galline, tūc si renuit eā, canis ē rabiosus: ꝛ si cōedit eā, ꝛ morif, tc̄ canis iteꝝ ē rabiosus. Et sumaf frustū panis, ꝛ liniaf cū eo, qd̄ currit ex illo vulnē, siue fuerit sāguis, siue nō sanguis, ꝛ ꝓijciaf canib⁹. Et si renuūt ipm̄, tc̄ morsus ē morsus canis rabiosi. Et dixerunt ꝙ de signis ei⁹ ē, q: qn̄ fundif sup ipꝫ aq̄ fr̄a, calefit corp⁹ ei⁹ successiōe ei⁹: ꝛ dico hoc signū est non ꝓprium.

¶ De cura. Cap.IX.

Oportet in pnc° rei, vt nō dimittas vuln⁹ ꝯsolidari, immo dilata, ꝛ api, si n̄ fuerit amplū ꝛ fac cū eo de suctiōe, ꝛ positione vētosaꝝ qd̄ dcm̄ ē tibi in cap.morsus ꝑpetū. Et min⁹ in q̄ nō opꝫ ꝯsolidari vuln⁹, ē spatiū.xl.dieꝝ. Et si traxeris i pn°, deinde nō ꝯsolidaueris, facies opatōeꝫ iuuatiuā valde. Et si error iā ceciderit, ꝛ ꝯsolidatū ē, tunc opꝫ vt [z] ⌈ꝯuertaf,⌋ ꝛ ad vltimū ꝑueniaf in eo. Et oꝫ vt ponas sup ipm̄ de apitiuis, qū [&] ⌈ꝯsecut⁹ fueris ipm̄⌋ in ꝓmis dieb⁹: sic sī oppoponacū, ꝛ nux, ꝛ allea: ꝛ emplꝫ d̄ pice, ꝛ oppopōaco, ꝛ aceto, ꝛ sūaf aceti kist.j. ꝛ oꝫ vt sit acutū, ꝛ picꝭ lb.j. ꝛ oppopōaci.ʒ.iij. ifūdaf oppopōacū i aceto, dōec resoluaf, d̄inde misceanf oia. Et fortasse sufficiūt allea, ꝛ cepe. et eruca iteꝝ, ꝛ sicla, ꝛ altit ꝯposita, ꝛ simplicia. Et cū sicla iteꝝ qn̄ꝫ

r A.rem in q̄ apparent

s† A.qd̄ supfluit ex aq̄, aut potu quē ipe bibit et qd̄ supfluit ex cibo quē ipse comedit opant̄ illd̄ in eo q ex ambob⁹ assūpserit vel comederit

t A.confirmate sunt in siccitate

v A.qm̄ declinatio ꝯplonis est nec ad id qd̄ ei ē ꝯueniēs seu ꝯsile est ex eis q̄ non hn̄t radicem seu veritatem.

x† A.sanguinis

y —— A.

z A.apertio vel scissio fiat

& A.occurris ei

ponit enula. Et fortasse necessariũ erit tibi vt vtaris
medicinis corrosiuis, sic ẽ alcalcadicõ: deinde ↄ̃iter
adhibeat butyꝝ. Et ex dilatãtibꝰ qdẽ est vt sumant
salis ptes.iij. salis ammoniaci ptes.ij. calcadis ptes
viij. sqlle assate ptes.xvj. rute ptes.iiij. coralli ptes.
x. eris adusti ptes.iiij. floris eris ptes.iij. semis pra/
sij ptes.ij. ponat sup ipm cribellatꝰ cũ orali. Et ne/
cessariũ ẽ in pncipio facere, vt ipse sudet ex eis, qbꝰ
poẜe est ex ambulatiõe, ꝛ balneatiõe. Et nõ oꝫ vt ꝓ/
peres in diebus pmis ad euãtia, sꝫ occupare in tra
hẽdo ad exteriora: nã euatio qñꝫ adiuuat ad hoc vt
venenũ penetret ad ꝓfundũ, ꝛ ꝓhibet attractionem
eiꝰ ad exteriora. Et qm̃ ipsa trahit humores ad inte
riora, tũc trahit cũ eis venenũ. Qum ĝ trahis qd ti
bi poẜe est post duos dies, aut tres, tũc occupare in
euacuãdo, qd iã forsitã [a]⌈penetrauit. Et si fcã non
fuerit attractio, ꝛ acciderit negligẽtia, tũc euatio in
ea hora erit magis⌋necĩa: ꝛ melius est vt sit fortior.
Et si videris repletiõeꝫ [b]⌈augmẽtatam⌋floma. ꝛ si
nõ tũc nõ. Et qum flomas, tũc nõ dimittas eũ intue
ri sanguinẽ suũ, ꝛ ꝓpe in fine rei. Catharticuꝫ vo sit
illd, qd educit melãam, ita vt sit helleborꝰ, ꝛ pilẜe de
helleboro, ꝛ silia de illis, que necĩa sũt: ꝛ hiera ruffi
est mirabilis eis. Et ex illis qbꝰ opꝫ soluere eos, est
cucumer asininꝰ. Cõfectio cathartici ad eos. ℞. my
robalanoꝝ kebuloꝝ aure.ij. [c]⌈opij⌋aure.j.ꝛ.s. sal.
indi aureũ.s. polypodij, lapidis armẽi amboꝝ añ.
aure.j. agarici aure.j.s. hellebori nig. aur.ij. sitqꝫ do
sis ex oibus in pilẜis ↄfectis aur.ij. Quꝫ ĝ ipm solue
rint cathartica fortia, tũc necĩum est iteꝝ administra/
re in oi die, aut duobꝰ diebꝰ clistere nõ ledẽs anum,
sicut oleũ, ꝛ aquã sicle aut solutiuũ sicut [d]⌈aphodi/
li⌋cũ epithimo. Et opꝫ vt sit cibꝰ eiꝰ post catharticũ
ille, q fit ex duragi, ꝛ pullis impinguatis. Et admini
strent post illd diuretica subtiliãtia, ꝛ vinũ dulce, ꝛ
ꝓpe vetꝰ cũ dulcedine, ꝛ vinũ coctũ iteꝝ, ꝛ lac, ꝛ vi/
nũ est vehemẽtis iuuamẽti ad eos. Et magis necĩe res
sunt eqtio cibi eiꝰ, ꝛ humectatio: est.n. necĩũ rei eiꝰ.
Et illa sunt sic iura auiũ [e]⌈stipticaꝝ, ꝛ panis adar/
mache⌋in aq̃ fra. Et ↄfert eis ex aqs aq̃ in q̃ extin/
guit ferꝝ multotiẽs. Ueꝝ cepe, ꝛ allea sũt ex cibis,
q resistũt venenis, ꝛ abscindũt ca. ꝛ repellũt ipsa a
corpe, vbi nõ excusat eoꝝ vsus, q̃uis ipsa sint medi
cine. Et vt tu ꝓperes, ꝛ des eis in potu tyriacã ma/
gnã, ꝛ medicamen de cãcris, ꝓpum est. Et dr̃ ꝙ ty/
riaca diatesseron ẽ vehemẽter ↄferẽs eis: ꝛ silr̃ tyria
ca [f]⌈alanefea⌋quã dicemꝰ: ꝛ ciba eos cãcris fluuia
libꝰ. Etiam exptũ est vt sumat d pulpa cãcri fluuia
lis adusta sup lignũ vitis albe cum eq̃litate, fm q̃ti/
tatẽ q̃ terat, ꝛ [g]⌈carbone gẽtiane⌋sup illd idem li/
gnũ, ꝛ cũ illa q̃titate: ꝛ det ex eo in potu cũ vio pu/
ro: ꝛ sit dos eius cochliaria q̃tuor in illo vino: ꝛ opꝫ
vt ambo sint trita, sic alcohol. Et huiꝰ iteꝝ ẽ dscri
ptio altera. Sumat [h]⌈carbonis⌋cancroꝝ fluuiali
um captoꝝ dũ sol est in signo leonis, assatoꝝ in fur/
no, aut in vase eneo, res eq̃lis, ꝛ iam [i]⌈posite sint in
eo ex ipsis⌋ptes.v. ꝛ gẽtiane partes.v. ꝛ [k]⌈piroꝝ⌋
pars.j. terant, ꝛ misceant cum eis: ꝛ sit dosis in die
bus primis cochliariũ vnum in aqua: ꝛ dent in po
tu post dies preteritos duo cochliaria, ꝛ silr̃ adde i
eo vsqꝫ ad quatuor cochliaria. Et ex medicinis nar
ratis, et que est vltima ad eos est medicamẽ de can
taridibꝰ, ꝛ dicã ipm in ꝓximo. Et medicamẽ de can
cris nõ det in potu in pmis, nisi ei cũ quo est euẽtus
timoris aq̃. Et qñqꝫ ponit in descriptõe eiꝰ de gẽtia
na q̃tũ est medietas cãcroꝝ [l]⌈marinoꝝ.⌋ Si autẽ
[m]⌈ↄsequeris eũ⌋post duos dies, aut tres, oꝫ tũc vt
sit qd in potu das de medicamine duoruꝫ cineꝝ du/
plum eius, qd in potu dares, si [n]⌈eũ ↄsecutus fuis/
ses⌋in pncipio. Et silr̃ ẽ dispositio medicinaꝝ aliaꝝ
q̃a dicemꝰ. Et si fuerit post septẽ dies, tũc sint plura
duplicia. Et tũc scalpella [o]⌈scalpellationẽ laborio/
sam,⌋ꝛ suge suctiõe vehemẽti, Et si [p]⌈ↄsecutus fue
ris eum post dies plures illis ei supueniẽtes⌋tũc in
[q]⌈dilatatiõe⌋vulneris nõ erit vtilitas: ꝛ neqꝫ super/
flue laboret in ea, qm̃ ledet eger sine plima vtilitate:
imo stude in hoc vt nõ remaneat aptũ: nã dilatatio
[r]⌈iam pterijt in diebꝰ tribꝰ pmis⌋ꝛ q appropinq̃nt
eis: qm̃ venenũ iã sparsuꝫ est. Sis ĝ ↄtentꝰ tũc vt re
maneat vulnꝰ aptũ, ꝛ adiunge ei reliquũ regimẽ dã
do in potu tyriacã eiꝰ, ꝛ administrãdo euonem eiꝰ,
Et [s]⌈silatur⌋ꝙ venenũ sit sparsum vsqꝫ ad q̃tuor di
es, si fuerit forte: Et in minore spatio eo iteꝝ, multo
tiẽs.n. interficit in hebdomada vna. Et ꝓculdubio
ipm spgitur velociter, ꝛ velociꝰ q̃ꝫ diximꝰ. Et nõ est
aliqd de attrahentibꝰ, sicut cauteriũ: ita ꝙ qñ ẽ spa
tium lõgiꝰ illo, ꝛ timet casus in [t]⌈errore,⌋ꝛ prope
rat ad cauteriũ magnũ post spatiũ, nõ est lõginquũ
qn ↄferat: nõ est ergo attractio cauterij, ꝛ corruptio
ipsiꝰ in suba veneni, sicut est attractio alioꝝ, ꝛ corru
ptio ipsoꝝ. Qd si aliqd ab hoc ꝓhibuerit, admini/
stra medicinas, q̃ stãt loco cauterij, sicut emplm̃ de
sale: ꝛ medicine rubificãtes, sicut emplm̃ de sinapi,
ꝛ silia. Et nõ intromittas eũ in hmõi hora i balneuꝫ
oino. Nã si balneaueris eũ, interficies ipꝫ. Et dr̃ ꝙ
sedẽ in tina, est ex eis q̃ ↄferũt: ꝛ existimo ꝙ illd ẽ in
pmis. Et frigus est ex eis a qbꝰ oꝫ ipm cauẽ. Et for
tasse ẽ tibi necĩuꝫ in hac hora, ꝛ post ipaꝫ, vt flomes
eum scdo: ergo floma ipsum: ꝛ nõ ꝑmittas eũ iteruꝫ
intueri sanguinẽ suũ. Qd si videris eũ iaꝫ tẽdere ad
sanationẽ, paulatim tunc fac eũ vti exercitio tꝑato.
Et balnea eum cũ eq̃litate: ꝛ funde sup ipm aque te/
pide plimũ: ꝛ frica eũ: ꝛ inunge eũ olo tꝑato. Et qñ
ꝑuenit esse suũ ad timorẽ aque, tũc tu nõ paueas ite
rũ, dum nõ sit talis vt non cognoscat faciẽ suã in spe
culo. Dixerũt.n. fortasse ipse cognoscit faciẽ sui ipi/
us, ꝛ fortasse imaginat post illd ꝙ in speculo sit ca/
nis. Et da ei in potu illd qd diximꝰ de aq̃ in q̃ extin/
guit ferꝝ cũ ingenio qd dicemꝰ. Est.n. curatio opti
ma, Et ingenia sup ipm cũ oi ingenio in dando ei in
potu aquã. Et si necĩum fuerit tibi stringere ipm, et
vim inferre, tũc empla stomachũ eiꝰ cũ infrantibꝰ.
Etiam qdẽ exptum est vinũ mistũ p mediũ, ꝛ ↄtulit
iuuamentũ mirabile. Et ↄtulit qdẽ in hac hora me/
dicamẽ huiusmõi. ℞. coaguli leporis, ꝛ luti lacune
asportati de Alexandria, et ĝnorum [v]⌈iuniperi⌋ꝛ
gẽtiane oium añ. aure.iiij. baccharuꝫ lauri, ꝛ myr/
rhe amboꝝ añ. aure.viij. conficiat cum melle: ꝛ sit
dosis quãtum faba egyptiaca. Et iteruꝫ sigilloꝝ la
cune, ꝛ granoꝝ iuniperi amboꝝ añ.x. coagula vul
pis.iiij. coagula leporis.v. radicum aristol. rotun/
de, baccaruꝫ lauri, seminis amomi, seminis rute sil
uestris omnium añ. aure.iij. preparetur eorũ massa
cum vino dulci: deinde ↄficiatur cum melle: ꝛ sit do
sis faba vna. Et iterũ terre sigillate aure.viij. ĝnoꝝ
aldemest tantundem, coagula leporis.xvj. coagula
gazel.xxxij. radicum gentiane.iiij. myrrhe.iiij. ag/
gregentur cuꝫ melle, ꝛ retineat: cuius dosis sit vt ci
cer cum aq̃ calida. Et qdam homines dixerũt, q su
spendit super corpus suũ dẽtem canis rabiosi fugit
ab eo canis rabiosus, ꝛ non intendit ad eum: similr̃
reliqui canes, ꝛ nõ est ex eis in quo est fidutia. Me
dicine que bibunt. Simplices qdem sunt litium, et
altit, ꝛ absinthiũ, ꝛ poliũ, ꝛ terra sigillata cuꝫ vino:
ꝛ [x]⌈nigella⌋est mirabilis in hoc caplo: ita ꝙ nomẽ
eius in greco est deriuatum ex intentiõe iuuante ad

a A. Alia litera potes vl qd forsitã existias. s. dẽre moueri q̃uis n̄ acciderit, ꝛ non expulsio fcã fuerit tũc enim euacuatio est

b A. sanguineã

c A. epithimi

d A. aqua casei

e A. bõaꝝ vl auiuꝫ pinguiũ nutritaꝝ in domo, ꝛ panis alhauari

f A. iuuatiua

g A. carbonẽ gẽtiane factum

h A. Alia litera cineris

i A. fuerint positi in eo viui non mortui

k A. turis

l A. fluuialium Alia litera adustorum

m A. occurris ei

n A. ei occurrisses

o A. ea q̃ vicina sũt vulneri si occurris in hmõi diebus scalpellatione ꝓfunda

p A. occurris ei post dies preteritos plures illis

q A. apertione

r A. nõ ẽ tũc plime vtilitatis qñ iam preterierint tres dies primi.

s A. verisimile ẽ

t A. timoris aq̃

v A. abel

x A. Alia litera aalusen

morsũ canis rabiosi, Et myrrha bõa ē bibita ꝛ emplata. Et dixerũt nõ ē ad illõ medicia melior gētiana: ꝛ camedreos iteꝝ. Et dñt qdã ꝙ ocli cãcri qũ bibunt, sũt magis iuuatiue res ad illõ. Et dixerũt qdã ꝙ si in potu det coagulũ [a][muris]pui in aq̃, sanat. Et existimãt qdã ꝙ sãguis ipi⁹ canis rabiosi, ē curatio. Veꝝ ego nõ audeo illõ. Et silr dixerũt ciba illũ epe canis [b]†[ ]ppe illi⁹ q cũ momordit. Et dixerũt p⁹ tiorē aq̃, ciba eũ epe pdcõ, ꝛ añ ipz: aut cute [c][adabaci clãdicãtꝫ]assata. Et dixerũt qũ in potu õder] [d][meubedhana]ꝛ castoreũ i hac dispõne, ꝛ feceris colliriũ ex eo, iuuabit eo, ꝛ rēouebit tior. Et õ ꝯpositꝫ sũt medicamē Gal. ꝛ tyriaca ppinq̃ ei, qõ diximꝰ in pterito. ℞. cãcri fluuial' adusti, ꝛ gētiane ãboꝝ añ. ptes. v. turꝫ, calamĩti añ. ptes. iij. tre sigillate ptes. ij. sũat in puluē ex ea. ʒ iij. i ieiuno cũ aq̃ tepida, ꝛ tres al's in vespis: ꝛ vtat illa diebꝰ plibꝰ añ. xl. Al'. ℞. cãtaridaꝝ magnaꝝ, pinguiũ, ablatꝫ pedibꝰ, ꝛ capitibꝰ, ꝛ aliꝫ ptē. j. lētiuz excorticataꝝ ptē. j. ꝛ croci, ꝛ spice, ꝛ gariofiloꝝ, ꝛ cinamomi, ꝛ pipiꝫ oiuz sextã ptis vniꝰ: terãt oia optie, ꝛ ppe cãtarides, ꝛ ꝯficiãt cũ aq̃, ꝛ iformēt trocisci ex eis q̃ꝝ vnusq̃sq̃ ꝯtineat tertiã. ʒ. j. Et det i potu ex eis oi die trociscꝰ vnꝰ cũ aq̃ tepida. Et si acciderit pũctura i vesica, bibat õcoctõez lētiũ excorticataꝝ, ꝛ ol'z amigdalinũ, aut butyꝝ crudũ, ꝛ coctũ. Et igrediat balneũ oi die pꝰ potũ eiꝰ, ꝛ sedeat dõec migat i tina. Et admistret cibꝰ hũectatiuꝰ, ꝛ aleffidabegi cũ pullo ipinguato, ꝛ bibat vinũ, ꝛ caueat sibi a frigore. Descriptio abbreuiata medicaminiꝫ õ cãtaridibꝰ. Sumãt cãtarides ſꝫ ꝙ narrauimꝰ, ꝛ ifundãt i lacte acetoso die, ꝛ nocte, õinde effũdat illõ lac acetosũ ab eis, ꝛ pmutet aliõ lac acetosũ, ꝛ dimittat i eo die ꝛ nocte, ꝛ fiat illõ tribꝰ vicibꝰ, õinde exiccent i vmbra, ꝛ terãt cũ tãtꝫ lētibꝰ excorticatꝫ q̃ꝫte sũt ipe, ꝛ fiãt ex eis trocisci õ qbꝰ sit dos tertia. ʒ. j. cũ vio, aut aq̃ tepida. Qũ ġ biberit ipz, fiat vt pueniat ad sudãdũ cũ eo qõ ē ei pos'e de deãbulatiõe, aut coopimento. Si ãt illõ qõ bibit ãgustiat ipz, bibat sup ipz sacraiati de butyro cocto, aut ol'o, ꝛ vtat tina, ꝛ migat in ea: qũ ġ mixerit sanguinē, tc iã securabit a timore aq̃. Empl'a, ꝛ silia ad attrahēdã. Assa ē empl'z bonũ: ꝛ dr ꝙ ēpl'atio eiꝰ cũ epe canꝫ rabiosi iuuatiua ē valõ, ꝛ testat õ ea cõitaꝫ. Et allea empl'ata, ꝛ bibita: ꝛ caro pisciũ salita ē bõa iuuatiua. Et õ eis q̃ trahũt venenuz ab eo cũ fortitudine, ē vt põat sup morsũ vrina hois [e][iuuenis,]ꝛ ppe cũ nitro. Et cinis vitꝫ solꝰ. ꝛ acetuz, ꝛ mēta cũ sale. Et oppoponacũ mirabile ē valõ. Et folia cucũeris hortulãi vehemētꝫ iuuamēti sũt ad illõ, ꝛ radix fenicli. Et dixerũt q̃ñq̃ ꝯfert ei iuuamētum mirabile vt liniat locꝰ ex glutino pisciũ m'ltotiens. Et iteꝝ vt empl'et cũ formicis tritꝫ. Et iteꝝ sumant floris eris, ꝛ sal' ãboꝝ ptes. iiij. adipis vituloꝝ ptes xij. fiat ex eis empl'z. Et iteꝝ volubil'. ʒ. iij. baurach. ʒ. ij. spume maris. ʒ. j. sal'. ʒ. iiij. adipis anserꝫ. ʒ. x. oli de alcãna q̃ꝫtũ necesse ē. Ingeniũ i dãdo aquã i potu. Quidã dixerũt sic feligorꝰ, ꝙ qñ timet ex aq̃, tc det in potu ei in vas ex cute [f][adabõ]ꝛ alioꝝ, aut in vase coopto cũ cute [g][adabon]ꝛ ppe si fuerit õ ligno, aut cute canis rabiosi. Et dixerũt qdã vt ponat sup vas. aut sub eo pãnꝰ, q fit de pãnis latrine. Et dixerũt alij ab istis, ꝙ aliqd de hoc non excusat. Et qdã ingeniose faciũt canalē lõgũ, ꝛ mittũt in guttur eius a longe, ꝛ fundunt aquã in ipm tectũ ex eo qõ coopiat aquã. s. ponit eiꝰ extremitas in guttur, ꝛ fundit aq̃ in ipm, aut fistulã pprie ex argēto. Et ex eo qõ bonum est in dando aquaz in potu, est vt fiat iterum lignum ꝯcauum ex ꝯgelato melle, aut ex cera, ꝛ ponat in eo aq̃, ꝛ precipiat deglutire ipsum.

a A. Alia litera canis

b †A. assato

c A. aldabba

d A. almaudana

e A. antiq̃ra seu iam diu micta

f A. aldabba

g A. aldabba

De morsu [h][leopardi ex gñe]leõis, ꝛ vulnere vngaium eorum. Cap. X.

Isti rapaces, ꝛ q sil'ant eis, nõ sunt sicut canes salui, ꝛ hoies, imo dētes eoꝝ, ꝛ vngues ipsoꝝ nõ sũt vacui a nã venenosa, q̃pp opz vt curent in primis cum attractiõe: õinde cum ꝯsolidatione. Et in eiuꝫ attractione sufficit res parua.

De morsu crocodilli. Cap. XI.

Ille quē mordet crocodilus, regat regimine pdicto in cap. morsus canis nõ rabiosi cũ attractiõe veneni, ex q̃ nõ eũat morsus eiꝰ, q̃ꝫuis sit saluꝰ. Et illõ fiat cũ illis, q̃ sunt sic nitꝝ, ꝛ mel. Et qñ [i][dissiũgit fissura eiꝰ, liniat vulnꝰ cũ]adipe ceruí, ꝛ adipe anseris, ꝛ melle: õinde ꝯsolidet. Et adeps eiꝰ ē magis iuuatiuus reꝝ ad morsum eius. Dixerũt qdã ꝙ sanatio vulneris eiꝰ, qõ fit qum crocodillus corrodit ptem corpis alicuiꝰ, est adeps crocodili.

De morsu simij. Cap. XII.

Jn illo iteꝝ quē mordet simiꝰ, fiat ꝙ attrahat venenum eiꝰ, si fuerit in morsu eiꝰ. Et illõ fit cũ eis q̃ sũt sic empl'atio cũ cinē ꝛ aceto [k]†[ ] ꝛ melle: aut amigdal' amaris, ꝛ ficubꝰ, ꝛ pprie imaturis: ꝛ lithargyrium cũ sale: et radix feniculi: et sedat apa eius lithargyriũ liquefactum in aq̃: ꝛ [l][cooperiat ipm]cum nigella ꝛ melle ꝛ herbo ꝛ melle.

De morsu catti. Ca. XIII.

Quãdoq̃z accidit ex morsu catti dolor vehemēs, ꝛ viriditas in toto corpe. Et curatio ipoꝝ est cura cõis. Et iuuãt cũ ēpl'o cepe: ꝛ empl'atione calamēti cãpestris: ꝛ p cõmestionē ãborũ iteꝝ: ꝛ cum empl'o fcõ ex nigella, ꝛ sisamo cum aq̃.

De morsu mustelle. Cap. XIIII.

Dixerũt ꝙ morsus eiꝰ ē velocꝫ dolori: ꝛ ē color eiꝰ õcliuis ad obfuscatõez. Et cura eiꝰ pria ē cure quã diximꝰ ex empl'atiõe cũ cepis, ꝛ alleiꝫ, ꝛ cõestiõe ãboꝝ cũ vio puro sup ãbo. Et ꝯferũt ad illõ sicꝰ imature cũ faria horobi. Et i lib. qdē tyriace dr ꝙ si ēpl'at cũ ea morsuꝫ sup morsũ eiꝰ, ꝛ sup morsuz canis rabiosi, ē bõa iuuatiua, sanãs statim.

De morsu mugali ꝛ est alcale. Cap. XV.

Dixerũt qdaz hoc aial minus est mustella in q̃ꝫtitate eiuꝫ. Et color eius est decliuis ad cinereitatem cum subtilitate, ꝛ tenuitate: et longitudo oris est ad vltimum, ꝛ [m][labiũ eius]in vltimo: dixerunt ꝛ hoc, quz videt aial salit ad ipsum ꝛ suspendit cũ testiculis eiꝰ. Et dixerũt q̃dã est in forma muris, ꝛ in colore eiꝰ. veꝝ [n][muscida]eius est acuta: ꝛ oculi sui sũt pui, ꝛ dētes eiꝰ hñt tres ordines, q̃ꝝ alij sup alios torti sũt retorsiõe pua ad superiora. Et dixerunt qdã accidũt ex morsu eiꝰ dolores vehementes, ꝛ pũctura in corpore, ꝛ apparitio ruboris in locis ſm dētes eiuꝫ. ꝛ accidũt in circuitu morsus vesice plene hũiditate sãguinea, [o][super bases fuscas: ꝛ qõ ipse ꝯtinent]est fuscũ: ꝛ qum [p][findunt ab eo qõ est sub eis:]egredit caro alba in colore nerui, hēns tũicas: et quãdoq̃ apparet in eis adustio quedã: et quãdoq̃ corrodit, et cadit: im mo currit in primis pus virulentum, deinde [q][putresit]et corroditur, et cadit caro eius. Et quãdoq̃ peruenit res ad puncturam in intestinis, ꝛ difficultatem vrine, et sudorem frigidum corruptum.

h A. alnemer ꝛ aliped ꝛ

i A. existiat mũdificatio eiꝰ implcat vulnꝰ butyro ꝛ

k †A. ꝛ cepe

l A. apiat ipm Alia litera assumat ipm in modũ pulueris Alia litera assumat in potu nigellã i modũ pl'ueris ꝛ mel ꝛ poꝛꝝ aut horobum ꝛ mel

m A. cursus vel incessus eius est Alia litera apptio eiꝰ ē ãpla

n A. extremitas oris

o A. ꝛ sup bases seu sup radices est fuscedo ꝛ qõ ipsas circuit

p A. qũ scidũt ab eo qõ eis viciat Alia litera qum scindit qõ est sub eis

q A. Alia litera profundatur

CURA. Dixerũt oẽs vt ponaẗ sup locũ galbanum singulare, ⁊ cũ aceto: ⁊ embroceẗ cũ aq̃[a] †⌈

⁊ ⌋farina ordei, ⁊ sirupo acetoso: ⁊ findaẗ aial ipm, ⁊ ponaẗ sup ipz piretꝛ, aut malue, aut allea ꝯtrita, aut sinapis: totũ illd̃, si ñ fuerit ap̃a. cũ ap̃ate vo, cortices ḡnati dl'cis ꝺcocti, ⁊ empleẗ cũ eis. Illd̃ vo qd̃ ĩ potu daẗ ei, ẽ schea armenũ bullitũ cũ vio, aut eruca, aut sisimbriũ, aut nux cupssi cũ vio aut piretꝛ, ⁊ semẽ eruce, ⁊ cartamũ. Et ex eis q̃ st̃ iuuãtiua fortia ẽ buchormariẽ cuz sirupo acetoso: aut oppopõacũ: aut radix gẽtiãe: aut coagulũ agni: ⁊ coagulũ hedi: ⁊ st̃ ãbo bõa vald̃. Et ꝯfert ei lac cuz sirupo acetoso iuuamẽtũ vltimũ. Et dixerũt q̄dã sapiẽtes, res magis ꝯferẽs ei ẽ succꝰ folioꝝ lauri, ⁊ folia lauri hũida cũ vino ꝺcocto, aut eruce: aut decoctio abrotãi: aut ꝺcoctio lubleb cuz vino, aut storax itēꝝ bona est ei qum datur in potu cum vino: Et silr quz comeduntur res p̄dicte cum dispositione sua. Quz ergo cadit caro corrupta, curetur vulnus attractione sua.

Tractatus quintus de punctura p̄uoꝝ venenosorum, ⁊ morsu eorum. Cap.I.

Dicã in hoc tractatu pũcturã scorpionũ, ⁊ rutele, ⁊ vespaꝝ, ⁊ aranee, ⁊ eoꝝ que currunt cursu illorum: ⁊ incipiam ab hẽntibus aculeos de eis.

De spẽbus scorpionis siluestris. Cap.II.

Dixerũt q̄dã ꝙ scorpio femia maior ẽ mascl'o: mascul'.n. extẽuatꝰ ẽ, minutꝰ: ⁊ femia piguis, magna: ⁊ aculeꝰ femie ẽ sbtil', ⁊ mascli aculeꝰ ẽ grossus. Et accidit vt q̄busdã scorpiõibꝰ sint duo aculei s̄z ꝙ existimãt q̄dã, qm̃ dimitũt duo foramina apd̃ pũcturã suã: ⁊ ĩfraẗ pũctura, ⁊ calefit reliquũ corpꝰ, ⁊ ĩfraẗ sudor itēꝝ. Scorpio ãt cũ alis ẽ magnꝰ: ⁊ ꝓhibz mltotiẽs eũ vẽtꝰ, qũ volat, ab h̃ vt cadat, q̃re vadit cũ eo ꝺ regiõe in regionẽ. Et in dispõnibꝰ q̄dẽ caude scorpionũ diuersificatio ẽ: ꝺ eis.n. st̃ q̄ hñt sex spõdiles, q̃ꝝ malitia fit fortis ĩ tp̄e ortꝰ [b]⌈alsebara,⌋ ⁊ iterfic̃ morsus eiꝰ. ⁊ de eis st̃ q̄ hñt pauciores. Et existimauerũt q̄dã ꝙ scorpiões st̃ nouẽ coloꝝ, albi, citrini, rubei, ⁊ cineritij: [c]⌈ferrãdi:⌋ ⁊ virides: ⁊ ꝺ eis st̃ aurei, hñtes nigras caudas, ⁊ extremitates caudaꝝ: ⁊ de eis sunt vinosi coloris, de quorũ percussione sentitur punctura acus, ⁊ dolor nociuus: et de eis sunt fumosi, ⁊ accidunt ex morsu eorum [d]⌈risus,⌋ ⁊ ꝑmixtio ratiõis.

Qd̃ accidit ꝺ pũctura eoꝝ. C.III.

Accidit pũcture eiꝰ vt ap̃eẗ ab hora sua ap̃ate duro, rubeo: ⁊ dolor ꝓtẽsus ⁊ q̃ñq̄ inflãmaẗ, ⁊ q̃ñq̄ infraẗ, ⁊ imaginaẗ apd̃ eũ, ꝙ corpꝰ eiꝰ [e]⌈cõprimaẗ cũ pil' sal'.⌋ Et accñt dolores sbito, ⁊ pũctura, sic̃ pũctura acꝰ: ⁊ sequũẗ illd̃ sudor, ⁊ trẽor labij, et frigꝰ eiꝰ, et expl'sio võitu rei viscose, q̃ ꝯgelaẗ sup ipz, et horripilatio, et [f]⌈ruptura⌋ piloꝝ, et trẽor et frigꝰ extrẽitatũ: ꝓp̄e eaꝝ q̃ sequunẗ vulnꝰ: et mollificatio totiꝰ corpis, et eminẽtia ãboꝝ iguinũ, et tensio v̄ge: et accidit inflatio in vẽtre, et fortasse excitaẗ sup morsũ [g]⌈bũbꝰ,⌋ et ꝓp̄e si fuerit morsus ĩ iferiorĩ: et accñt ap̃ata ascellaꝝ, et eructuatio ꝑlima, et ꝓp̄e si fuerit ꝑcussio supiꝰ: et alteraẗ color. Si ãt scorpio fuerit vehemẽt̃ malitie, erũt accñtia mala vald̃, q̃re supfluũt dispõnes p̄dcẽ, et ẽ pũctura sic̃ cauteriũ in aduredo: et corpꝰ totũ rigorẽ patiẗ cũ frigore, et eleuaẗ sup labiũ hũiditas viscosa, q̃ ꝯgelaẗ sup ipm, et currit ex ocl'o silr hũiditas: ꝺinde coagulaẗ lippa ĩ angulis, ⁊ cadit alteratio forme, ⁊ egrediẗ anus, et ap̃aẗ ꝓapus, ⁊ ingrossaẗ lingua, ⁊ strident dentes, ⁊ spalmenẗ mẽbra posteriora: ⁊ q̃ñq̄ componunẗ q̄dã dentes super alios, ⁊ non appiunẗ, ⁊ est sig̃tio mala. Inq̄t Gal'. si sua percussione inuenerit arterias accidet sincopis, aut iuenerit neruos accidet spasmus: aut inuenerit venas accidet putrefactio.

CURA. Cureẗ ꝑ canões cões, ⁊ ꝑ vaporationẽ cũ eis q̃ sunt sic̃ sal, ⁊ miliũ, ⁊ silia, Et ꝓmũ qd̃ facis est suctio cũ ꝯditiõibꝰ suis: ⁊ reliq̃ q̃ dcã st̃ in attractõe: ⁊ administrenẗ sup ipz medicine acute, sbtiles, velocis iflãmatiõis, sic̃ sunt assa, ⁊ alleũ, ⁊ piretꝝ. Vꝑ [h]⌈sterꝰ⌋ ẽ ꝺ meliorĩbꝰ medicinis ei. Et silr ẽ auellana ida, ⁊ ois auellana: ⁊ herba cuiꝰ folia st̃ q̃si folia sãsuci, expãsa sup terrã s̄z rotũditatẽ, cuiꝰ diameter ẽ vniꝰ palmi, ⁊ ĩ sapore eiꝰ ẽ viscositas, cuiꝰ gustꝰ est sic̃ gustꝰ alnabac recẽt̃, ⁊ bibiẗ cũ aq̃, ⁊ sedat dolorẽ stati. Et dixerũt itēꝝ herbas, ⁊ arbores cũ noibus suis, q̃s ego nõ noui. Et itēꝝ arbor cuiꝰ crus eleuaẗ sup terrã q̃ztitate vniꝰ digiti, ꝺinde nascũẗ v̄ge eq̄les q̃ eleuãẗ q̃ztitate vniꝰ cubiti, ⁊ appet sup eas res, sic̃ [i]⌈bala⌋ cuiꝰ sapor ẽ sapor [k]⌈bala. i. saccꝰ palme in quo dactili nascunẗ,⌋ cuiꝰ potꝰ sedat dolorẽ statim. Et napi [l]⌈barbari st̃ vltimi⌋ in hoc. Et cepa sq̄lle est mirabilis qñ comediẗ: ⁊ ꝯferunt ei tyriaca magna, ⁊ mytridatũ, ⁊ tyriaca esdre, ⁊ tyriaca diatesseron, ⁊ sagzenea, ⁊ medicamẽ de assa, ⁊ assa est medicamẽ bonũ ei, ⁊ vit̃ alba, ⁊ albarmel ẽ ex eis q̃ expta sunt nũc. Et cartamũ cãpestre s̄z ꝙ testaẗ Gal'. si retinuerit ipm, sedat dolorẽ, ⁊ ẽ de spẽbꝰ [m]⌈carduoruz pũgitiuoꝝ.⌋ Et dixerũt q̄dã si in potu deẗ ꝺ napello quãtum est ḡnum sisami, sedat dolorẽ eius subito, ⁊ non interficit: qm̃ interficiens est vsq̄ ad mediã. ʒ. Et de medicinis bonis ei sunt allea bibito vino sup ea post horã. Et ꝓprie qñ sunt cum eq̄li q̃ztitate nucuz, ⁊ comediẗ de ambobus circiter. j. ʒ. Et oz post acceptionẽ alleoꝝ, ⁊ vini vt [n]⌈pꝛeꝑeẗ⌋ in loco vehementis estus. Et si ingenieẗ vt eius pꝛeꝑatio sit super vaporem aque cal'e, erit iuuatiuũ. ⁊ intẽtio q̄dem in hoc est vt sudet: ⁊ intentio in hoc vt sudet, est mouere mãs ad exteriora: ⁊ sudare in balneo est vehementis iuuamẽti ei. Et qum [o]⌈moueẗ⌋ bibat vinum puꝝ. Tyriaca bona. Aristol'. longa, gentiana, bacce lauri, cortex radicũ capparis, radices colloq̄ntide, absinthiuz nabathi, vene citrine, vitis alba, aggregenẗ cum melle. Alia bona. seminis rute cãpestris, cymini ethiopici, seminis ãdacocha oium aã. [p]⌈alsuleẗ⌋ aceti quãtum sufficit ad ꝯficiendum, gũmi q̃ztum ꝯglutinet acetũ, ⁊ aggregat medicinas: ⁊ sit dosis eius auꝛ. j. ⁊ non addaẗ sup illd̃, qm̃ in eo est timor: immo si necessariũ est post horã aliã addere, deẗ in potu medius aureus alius. Tyriaca alia. ℞. alleoruz, ⁊ nucis amborum aã. ꝑtem vnã, folioꝝ rute sicce, ⁊ altit, ⁊ myrrhe omnium aã. ꝑtem mediã, ꝯficianẗ cum [q]⌈lacte⌋ ⁊ sit dosis eius. ʒ. iij. cũ vino. Tyriaca bõa ei. Castorei, pipis albi, myrre, opij omniũ aã. ꝑtes, et sint eq̄les: informenẗ ex eis trocisci, cuius dosis sit tres oboli cum q̃ttuor ʒ. vini: ⁊ ꝯfert iteruz morsui rutele. Et itēꝝ oppoponacum, myrrha, galbanũ, castoreũ, ⁊ piper album ꝯficiaẗ cum storace, ⁊ melle cum eq̄litate. Et medicamen exercituale, cuius ꝯfectio hec est, radicis colloquin. radicis capparis, absinthij, aristol'. longe, tararacõ omniũ aã. ꝑtes eq̄les: cuiꝰ dosis sit pueris tertia. ʒ. j. ⁊ magnis [r]†⌈ ⌋ est. n. mirabilis, vltima cui non est par. Reliq̃ que bibuntur. Et ex medi

a †A. Alia litera falsa cal'a, ⁊ fiat illa op̄atio q̃ ꝑcipit in curatione cõi, aut ponatur super ipsum

b A. canicule

c A. ⁊ cuffi

d A: Alia litera sonitꝰ vl' strepitꝰ in loco morsure

e A. ꝑcutiaẗ cuz frustis rotũdis ex niue ꝯstructi, Alia litera sup corpꝰ eiꝰ ꝓijciantur frusta niuis rotunda

f A. Alia litera contractio

g A. seu in bole q̄ ẽ morsus exitꝰ vẽtositat̃ ꝑ inferiora cuz sonitu

h A. albaza

i A. Alia litera nix

k A. balba. i. florum dactiloruz

l A. labe barbarie sunt vltime

m A. cardorum spinosorum.

n A. coopiaẗ cuz vestimentis

o A. egreditur

p A. partem vnã

q A. ficubꝰ iã ifusis ⁊ lenificatis ⁊ cum melle

r †A ʒ. s.

cinis bonis ē altit, ⁊ iteꝝ vitꝭ alba, ⁊ iteꝝ cordume/
ni pōdus.ʒ.ij.cū vino: ⁊ cipi, ⁊ grana myrti, ⁊ albeda
rūgi, ⁊ semē ei⁹, ⁊ semē acetose cāpestris, ⁊ altara/
xacō, ⁊ endiuia, ⁊ serapinū bibitū, ⁊ linitū, ⁊ calam
tū cāpestre, ⁊ cācri fluuial' si bibat cū lacte asinino.
Et arabes qdā dāt in potu morso pōd⁹.ʒ.j.ō radici
b⁹colognride, ⁊ ꝯfert ei iuuamētū visibilr. Et qdaꝫ
expti sunt salē [a] [masse, qñ ex eo sicco] sumit qntum
plāta man⁹ capit. Et existimauerūt qdā ꝙ aluinē vi
ridis, qñ ꝯficit cū butyro cocto vaccio post ꝯtritio/
nē, ⁊ cribellatiōeꝫ, ⁊ sumit ex eo ꝓpe duos aureos,
ē maximi iuuamēti. Et ei q comedit raphanū, ⁊ al/
bedarūgi nō nocet scorpio. Et locusta q̄ nō hꝫ alas,
magni corpis, q̄ noiat [b] [hercules] qū exiccat, ⁊ bi
bit cū vino, ꝯfert. Jnqt fidel' ꝙ si in potu detur mor/
sis ab eo opiū, ⁊ semē iusqami albi eq̄li mēsura ꝯfe
cta cū melle, ꝯferūt. Et existimauerūt qdā ꝙ encau
stꝝ indū iuuatiuū ē, bibitū, sic ꝯfert linitū. Et agari
cū ē mirabil' iuuamēti: ⁊ fruct⁹ aphodili, ⁊ flos ei⁹,
⁊ bacce lauri ꝓꝑe, ⁊ sem̄ alādacocha, ⁊ folia rapha
ni, ⁊ [c] [kemech bauciaꝝ,] ⁊ iteꝝ aristol'. nigelle ra
dicis oppoponaci, semis barmel, ptes eq̄les: cuius
dosis sit aure. duo cuꝫ vino. Et iteꝝ piretri, aristol'.
baucie aā.ps.j.pipis ps.s.maruch q̄rta ps vni⁹: cu
ius dos sit sic faba. Et iteꝝ aristol'. lōge, piretri eq̄les
ptes ꝯficiāt cū melle, cui⁹ dos sit.ʒ.ij.cū vino. Et ite
rū myrrhe, oppoponaci, opij ptes eq̄les, vitis albe
ptes.iiij. fiāt ex eis trocisci. Et iteꝝ corticū radicum
aristol'. lōge, piretri amboꝝ aā.ps.j.det in potu q̄ti
tas necia. Et dixerūt qdā sumant fecis vini.ʒ.vj. ⁊
sulfuris citri.ʒ.viij. seminis rute.ʒ.iij. ⁊ castorei, ⁊ se
minis eruce āboꝝ aā.ʒ.ij. aggregent cū sanguie te/
studinis marine cui⁹ dos sit.ʒ.j.cū.v.℥.vini. Epithi
mata, ⁊ empl'ata. Scorpio ipe ē de emplis bōis ad
scorpionē: ⁊ cauda ei⁹ iteꝝ. Et iteꝝ plāta q̄ dī [d] [plā
ta] scorpionis ꝑꝑ silitudinē quā cū ea hꝫ, q̄uis ipsa
stupefaciat illō qō cū ea empl'at in dispōne sanitatꝭ,
⁊ mortificat sanguinē in eo, ſm ꝙ existimat qdā iu/
deoꝝ. Et mus qū findit, ⁊ ponit sup puncturā scor/
piōis, iuuat [e] [cū ꝯtinuitate] ⁊ sil'r rana. Et nos qdē
iā expti sum⁹ encaustꝝ indū liniēdo, ⁊ ꝯtulit, ⁊ seda
uit dolorē. Et sil'r lac ficuū imaturaꝝ, ⁊ castoreū. Et
anacardus ſꝫ ꝙ qdā dicūt, ē mirabil' in h, sedās do
lorē. Et alcali ē bonū. Et sulfur viuū cū gūma pini,
aut glutine albotí: Et caro piscis salita, ⁊ allea dco/
cta, ⁊ butyꝝ coctū ponant cal'a. Et iteꝝ semē [f] [ra/
phani,] aut semē altee, aut ābo cū sale. Et iteꝝ [g] [or
deū] cū succo rute, aut dcoctione ei⁹. Et iteꝝ sulfur
tritici decoct⁹ cū fimo colūbino. Et albedarūgi ē de
epithimatib⁹ bōis, sedās dolorē stati. Et sil'r sūt ra/
dices collognride, ⁊ taraxacō, ⁊ endiuia, ⁊ amomū
cū albedarūgi. Epithima bonū est sansuc⁹ sicc⁹. Et
iteꝝ sal vrine ē ex medicinis p⁹ q̄s nō est iuuamētū.
Et ex eis q̄ ꝯferūt ei, est vt teneat morsum sup vapo
rē [h] † [ ] cal'm supueniētē a lapide ignito. Et ex
embrocis ei⁹ ē decoctio furfuris, ⁊ decoctio vrtice,
⁊ decoctio camemille est mirabilis: ⁊ aq̄ maris ca/
lefacta, ⁊ succ⁹ andacoche, aut dcoctio ei⁹: vnaq̄qꝫ
ē mirabil': ⁊ napta alba calefacta ē mirabil'. Et oleū
in q̄ dcoct⁹ ē stellio, qū distillat sup morsum cal'm, ē
mirabil' iuuamēti. ¶ De algerarat. Cap.IIII.

Isti sunt sicut scorpiōes hñtes corp⁹
gibbosū, acutas caudas: ⁊ eoꝝ
venenū ē cal'm: ⁊ multiplicat in alcoꝫ, ⁊
in ascari hononito, ⁊ ꝓprie in mineris
alaniudē: ⁊ qñ mordēt, nō curat de eis
in hora illa, immo in mane, aut post: deinde accidit
angustia, ⁊ alterat color. Et qñq̄ꝫ accidit ictericia,

a A. q pōit in pasta panis qñ ex eo in modū pulueris
b A. harchuch
c A. chuamich albaza, ⁊ chuamich capparoꝝ
d A. cauda
e A. ex snia cōi oiuꝫ medicoruꝫ
f A. lini
g A. Alia litera farina ordei
h † A. Alia lꝭa aceti

⁊ apatur lingua, ⁊ vlcerat locus pūcture, ⁊ mingit
sanguinē: ⁊ qñq̄ꝫ retinet nā, ⁊ fortasse ꝯuertit eē ei⁹
ad ꝑditionē, ⁊ incipit cuꝫ pulsu cordis, ⁊ sincopi: ⁊
nō opꝫ vt negligat ꝑꝑ lenitatē [i] [sit⁹] ei⁹, qm̄ est ma
li veneni. CURA. Post curā cōem meliores cura
tiones, sunt cauterizare locū, ⁊ potiōes [k] [aq̄ lactu/
ce amare] ⁊ aq̄ altaraxacon, ⁊ aq̄ ordei, ⁊ oia extin
ctiua ꝓprie quꝫ fortꝭ fit [l] [inflāmatio.] Et melior cu
rationū eius exptaꝝ, est sauich maloꝝ cū aq̄ frā. Et
dixit qdā, radix polij qū bibit cū aq̄, ꝯfert. Et enula
ē medicamē bonū ei, ſꝫ ꝙ dī. Et tyriaca albascari ē
bona, cui⁹ descriptio ē hec. Corticū capparis, gētia
ne, absinthij rōani, aristol'. ro. [m] [ ] oiuꝫ aā.
ps.j. terāt oia: ⁊ sit dos ei⁹ pōd⁹.ʒ.ij. Tyriaca alia
eis. Taraxacon sicce, ⁊ folioꝝ maloꝝ acetosoꝝ, co
riādri oiuꝫ ptes eq̄les: sumant pulueris ei⁹ q̄tuꝫ in
vola man⁹ capit. Et qū accidit ei inflāmatio vehe/
mēs, sedet cū aq̄s fructuū, ⁊ succo eoꝝ infratꝭ. Et si
acciderit pulsus cordis, ꝯfert sirup⁹ ō malis alsemi
us, ⁊ sauich de malis, ⁊ lac valde acetosum cū tro/
ciscis de cāfora. Et si angustia fit fortior, tūc adhibe
ant aq̄ fructuū cum oleo roſ. infrato. Qō si nā reti
neat, clisterizet. Et si mingit sāguinē, flomet, ⁊ ad/
ministret curatio mict⁹ sanguinis. Et si apat ligua,
flomet vena q̄ ē sb ea, ⁊ gargarizet cū aq̄ endiuie, ⁊
sirupo acetoso. Et si acciderit in morsu corrosio, cu/
ret cū medicamie acuto, ⁊ i ꝑtib⁹ ei⁹ cū bolo arme/
no, ⁊ aceto linito. Et curet cura vlceꝝ malignoruꝫ.
¶ Spēs araneaꝝ, ⁊ alsceibē, ⁊ rutelaꝝ. Ca.V.

De rutelis qdā iā dixerūt illi, q
ꝯsiderant, ⁊ exꝑiunt
has res, ꝙ sūt sex spēs: dinde diuisifica
ti sunt interꝑtādo de ꝓprietate ois spēi
eaꝝ. Dixerūt.n.qdā antiquoꝝ medico
rū, ꝙ pma spēs eaꝝ noiat albarbasiō, rotūde figu/
re, rubei coloris, ⁊ sigt p rubeū colorē, illū q est ad ni/
gredinē dclivis. Et scda noiat āchos, ⁊ est lattoris
corpis illa, rotūde figure, ⁊ in ꝑtib⁹ q̄ sūt in [n] [loco]
ei⁹, sunt sq̄me appentes: sup os cui⁹ sūt tria corpora
eminētia, ꝓcedētia ad exteriora, rara, lenia. Et ter/
tia ē murkiō, ⁊ est in magnitudine [o] [apis] magne,
nominate ageruf, ⁊ color ei⁹ est ad cinereitatem de/
cliuis, ⁊ tegit corpus eius corpibus eminentibus,
ꝑuis, rubeis, ⁊ ꝓprie apud dorsum eius. Et quarta
est sagluucoslon, qm̄ totū corpus eius, ⁊ caput eius
est duruꝫ: ⁊ est hēns alas, sicut sunt ale formice ma/
gne. Et qnta est suclion, nā ipa est longi corpis, sub/
tilis, ⁊ sup corp⁹ eius sunt puncta, et ꝓprie apud ca/
put eius, ⁊ ipsius collū. Et sexta est furbulentis, nā
ipsa est longi corpis, viridis coloris, cui est q̄si acu/
leus sub collo ipsius. Et iste medicus posuit pūctu/
re oium spēꝝ rutelaꝝ accidētia vna, ⁊ addidit ali⁹
accidētia ꝓpria. Et alius ab his duobus viris dixit
rutela est aial sil'e aranee, que noiatur alfehed: ⁊ est
venatrix muscaꝝ, ⁊ ꝙ spēs eius sunt plures. Et ſm
ꝙ dixit Gal'. sunt duodecim spēs, ⁊ eaꝝ deterior est
egyptiaca. de eis.n.est rubea q̄si ipsa sit aranea ro/
tunda [p] † [ ]. Et de eis est alba hēns rotun
dum vētrem, ꝑuum os, stellata: ⁊ ipsa est acuti dor/
si cum lineis lucidis. Et de eis est citrina, pilosa: et
de eis est vuea appropriata hoc nomine. Et de eis
est cuius mediū capitis, ⁊ pedes sunt breuia, decli/
uia ad posteriora, ⁊ quꝫ vult pungere proijcit se su/
per pedes suos: ⁊ quando vult [q] [bibere] euomit
humiditatem paucā, ⁊ est subtilior vuea prima. Et
de eis est formicalis, similis formice, rubeum ha/
bens collum nigrum caput, album dorsum punctu/

i A. doloris
k A. sūt aq̄ casei amara
l A. dolor.
m † A. taraxacō
n A. collo
o A. Alia litera formice
p † A. et de eis ē nigra fumosa q̄si similat vue ⁊ et de eis est racǝe
q A. pungere vl percutere

ra coloribꝰ diuersis, [a] †[ ]. Et ꝺ eis ē vespal' rubea silis vespe: ꝺinde ponit vnicuiq; eaꝝ accñtia. Et ꝺ eis ē [b] [alkesenati] q̄ noiaṫ p̄ h̄ pp̄ puitatē suā, ⁊ est q̄si ipa sit herbꝰ rotūda, puū hñs os, ⁊ subalbidum vētrem, albos pedes, ⁊ multoꝝ pilorū. Egyptiaca v̄o q̄ dicta fuit prius, est maligna, habens ventrem magnum, ⁊ caput magnū, simile animali quod volat in circuitu candele.

a †A. ⁊ ex eis est cantaridalis
b A. horrobalis

¶ De eo quod accidit ei, quem momordit rutela vniuersaliter, ⁊ [c] [de] distinctione. Cap. VIII.

c A. cum

Inquit Gal'. nō accidit morsui rutele quod accidit pūcture scorpiōis, q̄zobrē nō obuiat vene ledēdo ⁊ [d] [nō facit difficultatē egōnis] s; plimuz. Et inq̄t ille, q̄ dixit spēs rutelaꝝ, ⁊ noiauit eas noibꝰ p̄mis, q̄ oēs ille cōicāt in apatōe loci morsiōis: ⁊ ē locꝰ morsiōis in [e] [p̄mis] horis rubeꝰ, ⁊ in plimis [f] [eoꝝ ē coagulatio sanguinis] viridis, in q̄ hēṫ pruritꝰ, ⁊ qꝺ seq̄ṫ ip̄z: ⁊ q̄nq; extēdiṫ vsq; ad crus: ⁊ addiderūt alij, q̄ ē illic eminētia plima valde, ⁊ inflatio. Et dixit p̄mꝰ, ⁊ accidit mēbris neruosis, ⁊ ossibꝰ frītas semp. s. eis q̄ sṫ sic genua, ⁊ alchatim, ⁊ dorsū, ⁊ spatule: ⁊ fortasse infrīaṫ corpꝰ, [g] †[ ] ⁊ tremit, ⁊ horripilaṫ. Inq̄t, ⁊ sṫ illic dolor vehemēs, clamosus, ⁊ vigilie, ⁊ citrinitas colorꝭ: [h] [ ] ⁊ imaginatur in oculis q̄ ambo sūt humidiores, q̄z consueuerunt: ⁊ distillant lachryme guttis frequētibus: ⁊ sentitur in inferiore p̄te ventris, ⁊ ꝓprie ꝓpe pectinē sicut vacuatio, ⁊ inanitio: ⁊ incipit nā expellere mām aquosam sup̄ius, ⁊ inferiꝰ: ⁊ q̄nq; appet in illa mā qꝺ ē sicut tela aranee: et accidit inguinibꝰ, ⁊ testicul' inflatio: ⁊ iūcturis ꝯtractio, sic spasmꝰ, q̄ꝝ forsitā dilatatio nō eq̄tur: ⁊ accidit dolor oris stōci, ⁊ nausea: ⁊ emittit corpꝰ sudorē frīm: ⁊ fortasse capit̄ icurrit dolorē sic ē dolor capit̄ patiētiū birsen. Et addiderūt alij, q̄ accidit faciei citrinitas, ⁊ corpi ḡuitas, ⁊ vrine motꝰ cui fortasse asociaṫ [i] [pūctura,] ⁊ q̄nq; egrediṫ cū ea sic aranea: ⁊ accidit neruis, ⁊ genibꝰ, ⁊ pectini tēsio vehemēs, ⁊ silr in stō ⁊ [k] [lingua abbreuiatio ⁊ retētio] ⁊ fortes fiūt dolores. Inq̄t p̄mꝰ ꝓpetas āt spēi sexte, s; q̄ narrauerūt, ē q̄ accñt ex ea dolor vehemēs in stō, ⁊ rigor vehemēs valꝺ, cū trēore plimo valde: h̄ dixit.

d A. inducit vehemens frigus
e A. Alia litera paucioribus
f A. est fuscus
g †A. totum
h A. Alia litera faciei eius
i A. difficultas
k A. lingue igrossatio ⁊ retentio Alia litera in lingua coadunatio ⁊ asp̄itas

Distinctio v̄o quā dixerūt Gal'. ⁊ alij, ē q̄ ipi dixerūt: ex morsu q̄dē eiꝰ q̄ de ill' rubea est accidit dolor puꝰ, velocis sedatōis. In nigre v̄o, aut varie morsu, fit fort̄ dolor cuz horripilatiōe, ⁊ frigore, ⁊ trēore, ⁊ ḡuitate in coxis [l] †[⁊ pruritu, ⁊ putrefactiōe] ⁊ mollificatiōe vētris, ⁊ fluxu eiꝰ. In stellate v̄o morsu fit fort̄ dolor cuz pruritu, ⁊ horripilatōe, ⁊ stuporē, ⁊ ḡuitate capit̄, ⁊ mollificatōe corpis. Ex vuea v̄o accñt dolor vehemēs in loco p̄cussiōis, ⁊ frigꝰ corpis totiꝰ, ⁊ horripilatio, ⁊ tremor, ⁊ spasmus, ⁊ sudor currit frīus, ⁊ abscisio vocis, ⁊ stupor in corpe toto, ⁊ apa in vētre, ⁊ tensio in v̄ga ⁊ pectine, ⁊ vomitꝰ rei absq; volūtate, ⁊ vrina turbida. Uerū [m] [magna] fumosa ē maligna, ⁊ accidit ex ea dolor stōci, ⁊ freq̄ntia vomitus, ⁊ dolor capit̄, ⁊ tussis ꝯsecutiua, ⁊ difficultas egerēdi interficiēs velociter. Ex morsu aūt citrine pilose fit dolor fortis valde, ⁊ accñt tremor, ⁊ sudor frīus cū inflatiōe vētris, ⁊ interficit multotiēs. Et addūt q̄dā eoꝝ in narrādo [n] [q̄ndā vueā de erectiōe] v̄ge, ⁊ tēsiōe p̄api, ⁊ abscisione vocis, ⁊ expulsione sp̄matis, et spasmo: ⁊ illꝺ nō est fidū, exn̄s ex eis q̄ approbamꝰ. Formical' āt morsus ē vehemēs [o] †[ ] paꝝ dolorosus. S; ex eis [p] †[ ] accñt vesicatio corpis, ⁊ ḡuitas lingue. Ex vespali vero accñt apa in loco, et spasmꝰ, et ꝓfundus somnꝰ, dn̄ans, et debilitas amboꝝ genuū. Uerꝝ [q] [alkesinati] est maligna, cuiꝰ accidētia sunt de genere accñtium vuee, s; ipsa sūt difficiliora accñtibꝰ vuee. Egyptiaca v̄o est maligna, et facit accidere dolorē capitis vehementē, et ꝓfunditatem somni, et succedit ei mors [r] [et vita.]

l †A. ex morsu v̄o albe rotundi corporis ⁊ parui oris accidit dolor puꝰ cū pruritu ⁊ dolore pūgitiuo ventris
m A. nigra
n A. morsuz vue erectionez
o †A. salubris
p †A. que sūt sicut cantarides
q A. horobalis
r A. velox

¶ De cura. Cap. IX.

In cura eoꝝ iteꝝ admistraṫ canōnis ex attractōe, et suctione, et liniṫ cū aq̄ salsa: [s] †[ ] et daṫ tyriace p̄dcē i ca. scorpionū, et balnea, ⁊ tina sṫ velotiores res in sedādo dolores eoꝝ. Nā qū ipi hūectanṫ in tina, sedaṫ dolor eoꝝ: et si egrediūṫ ab ea redit, q̄re opꝫ vt balneetur oi hora. Tyriaca bona ad rutelā, et draconē marinū, et ḡna s̄pētum.

s †A. calida

Dixerūt deṫ i potu i morsu eoꝝ, q̄ sūt sic suriutrugō medicamē hꝫ [t] [bdellij al.] aristol'. radicis lilij celestis, spice celtice, [v] [eruce] piretri, dauci, hellebori nigri, et cymini, [x] [et aphodili, et foliorū agēbin, et afuiton] capitū ḡnatoꝝ, coaguli leporꝭ, cinamomi, cācri fluuial', storacis, succi papaueris, carpobalsa sami oiuz āā. ℥. j. teraṫ, et ꝯficiāṫ, [y] †[ ] et iformēṫ trocisci, q̄ꝝ vnusq̄sq; sit vniꝰ aurei: et ē dosis vna: deṫ i potu cū vino, et [z] [semie alādacoche, et nuce cup̄ssi, et semie apij.] Reliq̄ medicie. Grana pini, et cyminū ethiopicū, et folia arborꝭ aldulb, et cortices eiꝰ, et semē alādacoche, et cicer nigꝝ, et ꝓprie cāpestre, et ḡna [&] [maḡ] sṫ bona valꝺ: et semen abrotani: et se. aneti, et aristol'. et fructꝰ tamarisci, et succꝰ semp̄uiue, et lac lactuce cāpestrꝭ: et doṡ cuiuslibet istoꝝ sit pōdꝰ. ij. aure. cū vino. Et iteꝝ vinū in q̄ ꝺcocta ē nux cup̄ssi, et p̄pe cū cinamomo: et ius cancroꝝ: et ius anseris: et ꝺcoctio radicū asparagi cuz vino, et aq̄. Et ex eis q̄ ipis in potu tribuūṫ cōposite sṫ, aristol'. et cymini p̄tes eq̄les et sit dosis eiꝰ. ʒ. iij. i aq̄ cal'a. Tyriaca ad illꝺ exp̄ta. ℞. nigelle. ʒ. x. dauci, cymini āboꝝ āā. ʒ. v. radicis nucis cup̄ssi āborū āā. ʒ. iij. spice nardi, et baccaꝝ lauri, et aristol'. ro. et carpobalsami, et cinamomi, gētiane, semis andacoche, se. apij oiuz āā. pōdꝰ. ʒ. ij. ꝯficiāṫ cū melle: et dosis sit q̄ztitas nucis cū vino ātiq̄. Epithiata, et filia. De bōis eoꝝ ē cinis ligni fici ꝯfectꝰ cū vio, et sale, et [&] [culcasia:] et spōgia ifusa in aceto, et exp̄ssa: et aristol'. cū faria ordi ꝯfecta cum aceto: et folia [&] [alcorsuf,] et porri, et v̄ge pastoris, et aristol'. cū arbore fici. Empl'z bonū: sūanṫ cortices ḡnatoꝝ, aristol'. et farina ordi cū aceto, admistrenṫ pꝰ ablutiōez vulneris cū aq̄, et sale. Et de vnguent̄ ē oleū ꝺ ādacocha, embrocatū, calefactū. Et ꝺ embrocis ē aq̄ marina calefacta. Et ois aq̄ salsa: et ꝺcoctio [a] [alcorsuf,] et ꝺcoctio nucis cup̄ssi.

t A. ℞. pip̄is albi
v —— A.
x A. ethiopici ⁊ folioꝝ aliembut
y †A. cum succo iceba
z A. in q̄dā lr̄a. ⁊ radicis lilij albi ⁊ rāoꝝ balsami, ⁊ semis andachoche, ⁊ nuces cup̄ssi ⁊ seminis apij
& A. mirthi
& A. alcalcadis
& A. harsef
a A. alharsef

¶ De Sciebi, et cura eiꝰ. Ca. X.

Oc ē sic aranea, hñs pl'es pedes, et lōgos, et dixerūt accñt ex morsu eiꝰ dolor stōci [b] †[ ] et vomitꝰ et difficultas vrine, et egōnis: et est interficiēs, et egyptiacū est deteriꝰ. Dico aūt q̄ ego nescio an h̄ egyptiacuz est illꝺ qꝺ p̄dictū ē in cap'lo rutele aut illud. Et cura eius est cura rutele.

b †A. Alia litera ⁊ iuncturaruz

¶ Aranea, siḡ eiꝰ, et curatōes. Ca. XI.

Accidūt ex morsu eius vētositas plima in vētre cū horripilatione, et frigore extremitatū, et erigiṫ v̄ga. Et cura eoꝝ est ex ḡne cure rutele. Et ꝯfert eis sumere in potu vinū [c] [alicuiꝰ q̄ztitatis post aliā] tota die: et [d] [ponere morsionē] in vino: et sudare in balneo. Et ꝺ medicinis eoꝝ sunt nigella, et vinū, et ruta sicca cum vino sola, aut cuz ciperis.

c A. sumēdo de ipso aliq̄d post aliquid
d A. ciperi

¶ Duo animalia que dixerunt quidam sapientum medicorum. Cap.XII.

SUnt ambo itez de gñe cuius prete rijt rememoratio. Ueruz ego non scio esse eoz, ꝛ an ipsa ingrediant in eis q̄ sunt preterita, aut nõ: ꝛ cogno scunt ꝑ hoc, ꝙ hñt q̄tuoꝛ mādibulas. Inq̄t ille sapiens, sunt ambo ex gñe rutele: ꝛ vnum eoz est latum hñs pedes albos, ꝛ sup caput ei⁹ sunt due eminētie, q̄z vna descēdit in anterioꝛe ꝑte capi tis ſm rectitudinē: ꝛ altera trāsit incidēdo hāc in la titudine: q̄re facit imaginari illud qḋ hꝫ duo oꝛa, et q̄tuoꝛ mādibulas. In alio v̄o loco eminentiaz sunt due linee faciētes imaginari illā imaginationez. Et accidit ex moꝛsu eoz illud, qḋ accidit ex moꝛsu scoꝛ pionū, ꝛ doloꝛ vehemens, ꝛ albedo coloꝛis moꝛsio nis, ꝛ extenuatio faciei, ꝛ capitis, ꝛ vigilie. Et cura illius est cura moꝛsionis rutele: ꝛ medicine magis pꝛopꝛie de illis que sunt ad rutelas, sunt ozimum, ꝛ radix oppoponacis, ꝛ alandacocha, ꝛ abꝛotanum.

¶ Animal aliud nominatū tubarse. Cap.XIII.

HOc animal rettulit ille sapiens, ꝛ di xit: accidūt ex moꝛsu ei⁹ doloꝛ ve hemēs, ꝛ rubedo, ꝛ difficultas vrine, ꝛ conferunt patienti ꝑipsum fructus ta marisci, ꝛ cyminum campestre, ꝛ folia nucis, ꝛ allea, ꝛ vinum dulce.

¶ Pediculus vulturis, noiatus debe ꝑsice: ꝛ menlu ce grece: ꝛ ragarius, indice: ꝛ hec bestia est sicut pe diculus, aut sicut paruus alcandam. Cap.XIIII.

QUit Gal'. est pu⁹, a quo nō cauet, ꝛ fortasse nō videt moꝛsus eius. Et est ex eis que faciūt erumpe sangui nez ꝑ vrinā, ꝛ ꝑ nares, ꝛ in ano, ꝛ ex stō ꝑ vomitū, ꝛ ex pectoꝛe, ꝛ pulmone, ꝛ ex radicib⁹ dētium: ꝛ qñq꜄ magnificat timoꝛ in eo, q̄re non recipit medicinā cuius cura est silis cure algera rati. Et ex eis q̄ ei ꝓpꝛia est, sunt vt liniat moꝛsio cū bezahar, ꝛ cū succo lactuce, ꝛ sandalis rubeis: ꝛ cō fert moꝛsui ei⁹ lac lactuce, ꝛ capnū, ꝛ butyz crudū, ꝛ terra sigillata, ꝛ algeduar, ꝛ poꝛtulaca, ꝛ succ⁹ ei⁹ ꝛ psiliū, ꝛ mucilago ei⁹: ꝛ reliq̄ extinguētia, sicut aq̄ endiuie, ꝛ aqua lactuce, ꝛ cucurbite, ꝛ citrolli.

a A. Althabuba

¶ a[Altamula] ꝛ poꝛc⁹ luti. Ca.XV.

EST bestia habēs multos pedes acu ti veneni, ꝛ est in iudicio pedicu li vulturis, ꝛ vesparum.

¶ De vespa. Cap.XVI.

EST vehementioꝛis calefactionis, q̄z apis: ꝛ accidunt ex moꝛsu ei⁹ do loꝛ, ꝛ rubedo, ꝛ apaꝛꝛ de vespis magn] est genus hñtium capita nigra, ꝛ habē tiuz aculeos plimos interficiēs. Et ma gne q̄dē sꝫ maioꝛis cautele ꝑsus, ꝛ magis ꝑnitiose: quapp fortasse ꝑducūt ad spasmū, ꝛ ad d̄bilitatē ge nuū, sꝫ in ꝑuaz itez moꝛsu qñq꜄ magnificat timoꝛ, quare faciūt accidere vesicas, ꝛ grauāt linguam.

De cura. Cap.XVII.

ADministret desup ex suctiōe illō qḋ scis: ꝛ si magnificat timoꝛ, tūc illō qḋ succurrit tūc, est pōdus medie. ʒ. seminis sansuci, qm̄ sedat doloꝛē in loco eius: aut tres vole coꝛiādri sicci: ꝛ sūat succos infrantes cognitos, ꝛ pot⁹ ifran tes. Et qñz supponit glaties sic collyriū, ꝛ ꝓfert. Et d̄ epithimatib⁹ ei⁹ ē aq̄ malue, ꝛ aq̄ albedarungi, ꝛ b[citrolli sꝫ] mirabilis cuz ꝓꝑetate sua, ꝛ altea itez ꝛ c[blitis] ꝛ solatz, ꝛ sisamū ꝯtritū, ꝛ folia eius, et

b A. malua est

c A. blit⁹ gememum

itez ficus: ꝛ acetū, ꝛ lutū, ꝛ aq̄ acreste, ꝛ itez sterc⁹ vaccinū ꝯpe cuz aceto: ꝛ itez folia sisimbꝛij, ꝛ folia lauri recētj. Et itez sumant opiū, ꝛ semē iusqami ni gri, ꝛ cāfoꝛa, ꝛ liniat cū succis frīs: ꝛ tegat cū pāno lini isuso in aq̄ frāz: ꝛ liniat in circuitu ei⁹ cuz luto, ꝛ aceto. Et silr herba fluminis cū aceto ē mirabil'. Et silr viriditas q̄ accidit sup cursū aq̄. Et itez ſꝫ ꝙ exi stimāt q̄dā, vapoꝛet cū aq̄, ꝛ sale, ꝛ liniant cū lacte d[fici.] Et itez suregi ꝑietū cū acetoꝛ ꝛ qñq꜄ fiūt ex aqs hoz, ꝛ d̄coctiōib⁹ ipoz, embꝛoce. Et expꝑtū est ꝙ qñ mēbz dimittit i aq̄ cal'a hoꝛa vna, d̄inde ꝑmu tat sbito ad aq̄z salsaz, mixtā cū aceto, sedat statim. Et de fricatiōib⁹ ei⁹ sꝫ musce, qm̄ ipse sedāt doloꝛē.

d ——— A.

¶ De apibus, ꝛ cura ipsoz. C.XVIII.

HAbent dispositiones ꝓximas ve spe, nisi quia dimittit acu leum in punctura. Et cura eius pꝛoxi ma est cure vesparum.

¶ Foꝛmica volās, ꝛ res alia ei similis. Cap.XIX.

ILla ē dispōnis ꝓxime api, ꝛ sanioꝛ ea. Et dico ꝙ de hñtib⁹ mucro nē, ꝛ aculeū, est res silis foꝛmice volāti, verūtñ ē lōgioꝛ ea plimū: ꝛ nō est in lōgi tudine ei⁹, ꝛ hꝫ pedes araneales, lōgos, citrinos, longioꝛes pedib⁹ vespaz, ꝛ e[cingulū, qḋ hꝫ ē citrinū] ꝛ nō est ei de ingenio ad fabꝛicādū ha bitaculū suū, qḋ ē vespis: imo fabꝛicat ipm d̄ luto, hñtē oꝛificia lata, ꝛ fac pullos, sic aranea: q qū egre diūt d̄ cauernis suis icedūt ambulatione aranee, q̄si excoꝛient posteri⁹, ꝛ volāt: ꝛ apud me est de iudicio vesparum.

e A. hꝫ aculeus minoꝛem

¶ Stellio, ꝛ lacerta. Cap.XX.

QUando moꝛdet dimittit in loco sui moꝛsus dētes ꝑuos, sbtiles, nigros: ꝛ nō cessat locus dolere, ꝛ pꝛurire dōec auferant cū serra, aut cu cullo trāseunte sup eos, ꝛ assumat eos, ꝛ colligat eos: q̄re sedat doloꝛ. Et qñq꜄ extrahit dē tes eius oleum, ꝛ cinis: deinde sugatur locus, ꝛ po nat in aqua calida. Et dictum est ꝙ comedere alta raxacon, valde iuuatiuum est ad moꝛsum eius. Qḋ si doloꝛ magnificetur, detur in potu tyriaca rutele.

¶ Aial hñs q̄draginta quatuoꝛ pedes. Cap.XXI.

EST aial cognitū ꝑ itromissionē aurꝭ ꝛ qñq꜄ ē in lōgitudine ei⁹ palmus vn⁹, ꝛ hꝫ in oi latē viginti duos pedes: ꝛ qñq꜄ ambulat ad añrioꝛa, ꝛ qñq꜄ con uertit ei⁹ dispō: ꝛ hꝫ ſm ꝙ dꝛ venenum quoddā, cum quo accidit doloꝛ paruus, qui sedat statim. Et flos aphodili est de tyriacis eius: ꝛ qñq꜄ sufficit in eo administratio salis cum aceto.

¶ De moꝛsu salamandre. Cap.XXII.

EXistimat ꝙ ipsa sit bestia simi lis lacerte, hñs q̄tu oꝛ pedes, curte caude: Et existimant q dā, ꝙ ipsa non adurit: ꝛ si pꝛoijcit in la rem, extinguit ignē, ꝛ accīt ei quē moꝛ det, doloꝛ vehemēs, ꝛ inflāmatio in coꝛpe f[] ꝛ g[pūctio ei⁹] ꝛ grauitas lingue, ꝛ multotiēs accidit nigredo mē ꝛ tremoꝛ, ꝛ stupoꝛ: ꝛ multotiēs accidit nigredo mē bꝛi ſm figuram rotundam, ꝛ casus eius.

f A. ignea ꝛ asꝑa calīm in lingua

g A. loq̄la diffi cilis in q̄ ꝓnun tiatur nimiu

¶ De cura. Cap.XXIII.

DIxerunt q̄dā, cura eius est cura cātaridis: ꝛ ꝓpꝛi⁹ quo curant, ē vt in potu det resina ex q̄cūq꜄ pino fuerit cuz melle, ꝛ det eis in potu d̄coctio cāepitheos, ꝛ d̄coctio lilij cū folijs vrtice, ꝛ dāt ipis oleo. Et d̄ eis sꝫ, q dāt ill', ranas d̄coctas, ꝛ dāt ipis in potu de iure eaz, ꝛ emplant eos cuz carne ipaz,

ꝛ qñq꜄

a A.oua

ꝛ qñq; comedũt eas. Et silr a ⌈ est suctio ⌋ testudinis campestris: ꝛ marine decocte.

¶ Saculusudurni cãpestre, ꝛ marinũ. Cap.XXIIII.

Tego qdẽ nõ cognosco ipsam: ꝛ nõ est lõginquũ qn iaz ex/pleuerimus narrationẽ eoꝝ. Dixerunt q dã, accit ex morsu cãpestris, vt obfu/scet morsio, ꝛ fiat rosei coloris, ꝛ parũ rubet rubedie clara, imo paꝝ valde: ꝛ fiũt dolor vehemẽs, ꝛ prurit⁹ i corpe. Marini võ morsus ẽ aq̃si coloris: ꝛ silat vt sit cura eius cura rutele, ꝛ siliũ. Et dixerũt qdã ẽplet cũ sale: aut cinere cũ vino, aut ci/nere ɔfecto cũ aceto sqllitico, aut cũ sisamo adusto, ꝛ vio: ꝛ ẽbrocet pus cũ oleo plimo, ꝛ aq̃ cal'a: deide ponat desup.

¶ Scorpio marinus. Ca.XXV.

Xistimo q̄ accñt ex morsu scorpionis marini inflatio vẽtris, ꝛ forma hydropica: ꝛ qñq; accidit ex eo exit⁹ vẽtositatꝫ absq; volũtate: ꝛ opꝫ vt caueat i cognitione ei⁹. Et cura ei⁹ ẽ cura draconis marini, ꝛ rutele. Et dixit qdã in cui⁹ sermone nõ ɔfidit, q̄ scorpio aq̃ est calidi veneni.

¶ Aranea marina. Cap.XXVI.

Videtur q̄ sint dispõnes eius ppique dispõnib⁹ scorpionis marini.

¶ De morsu rane marine rubee. C.XXVII.

Narrauerunt ples sapiẽtuz, q̄ ipa ẽ malĩg, mala, iuadẽs aialia, ꝛ corpa, ꝛ salit ad ea ex lõginq̈ vt mordeat ea: ꝛ si non põt mordere sufflat ad ipsa exufflationẽ nociuã: ꝛ accñt ex morsu eius apa magnũ, ꝛ pditio velox. Dico simile est vt sit cura eius cum tyriaca ma/gna: ꝛ quod est eius generis.

¶ Sũma cura/tionis reptiliũ marinoꝝ venenosoꝝ. Ca.XVVIII.

Dixerunt opꝫ vt curentur cũ tyriacis, ꝛ cũ eis qbus curat venenũ frigidũ, ꝛ cũ medicinis rutelarum, ꝛ tyriaca earum.

¶ Fen septima de decoratione que est tres tractatus.

¶ Tractatus primus de dispositione capillorum: ꝛ in ipso sunt furfures. Cap.I.

Capillus nascit ex vapore fumoso qñ coagulat in poris, ꝛ orit sup eos b ⌈ ꝛ pprie p illud qd assumit ⌋ ex alimẽto: ꝛ proprie qñ ẽ hũitas corpis viscosa, vn/ctuosa, nõ aq̊sa, neq; luttosa, sic ar/boꝝ vnctuosaꝝ folia non cadũt. Et iã qdẽ dictũ est i lib. p̊, de denigratiõe ei⁹, ꝛ canitie ipsi⁹, ꝛ reliqs colorib⁹. Ueꝝ qd pẽdet ex sermõe de decoratiõe, est regimẽ sube ei⁹ cũ nascẽtia, ꝛ depila/tione. Et regimẽ nũationis ei⁹ cũ multiplicatione, ꝛ minoratiõe. Et regimẽ q̈ttitatꝫ ei⁹ cũ igrossatione, ꝛ subtiliatione, ꝛ plõgatiõe. Et regimẽ figure ei⁹ cum applãtione, ꝛ crispatiõe. Et regimẽ coloris eius cũ denigratione, ꝛ c ⌈ subalbatiõe ⌋ ꝛ dealbatione. Et nos loq̈mur in hoc tractatu ꝯm hanc intentionẽ.

b A.per id quod succeditur et re/stauratur

c A.ruffedine vl flauedine

¶ De cã destructionis capillorum. Cap.II.

Capilli destruunt, vel minuũt aut pp cãm i mã: aut pp cãm in re i q̃ nascunt. Et cã i mã est vt moret, aut puet. Et d ⌈ puitas ⌋ ẽ aut cã ei⁹ qd ipsam submergit, aut alterat eã, aut cã e ⌈ puitatꝫ ⌋ sube pme, sic ẽ f ⌈ puitas ⌋ vaporis fumosi i pueris, ꝛ mlierib⁹ pp mltitudinẽ vaporis hũidi q̄re nõ nascit barba eis: puitas ãt g † ⌈ ⌋ radicis sube, aut ẽ pp accñs, aut qñ nã ɔsumit eaz. Illd võ qd ẽ pp accñs, ẽ sic accit ɔualescẽtibus, cuz exiccãt eos egritudies lõge, ptisice, ꝛ ethice: q̄re nõ remanet eis mã, de q̃ cibent capilli, q̄re cadũt: ꝛ nõ nascunt, sic accit plãtꝫ irrigatꝫ, qñ nõ irrigãt. Et sic accit castratꝫ ex silitudine eoꝝ cũ mlierib⁹ i hũitate, ꝛ frigore pp cãz testicl'oꝝ eoꝝ: ꝛ ppea q̄ illd qd gñatur spma, ɔculcat i eis, ꝛ ifridat, ꝛ puenit frig⁹ eius ad mẽb:a sublimia, ꝛ ifridat ea, q̄re nõ resoluit hu/miditas eoꝝ ad exiccañ. ꝛ qd resoluit nõ remanet i poris, pp puitatẽ suã, ꝛ sbtilitatẽ ipsi⁹ imo egredit. Et sic accit ei q assuete vtit h ⌈ istitis ⌋ grau:b⁹ sup caput suũ. Illd võ qd ẽ ex via nãe est sic caluitiũ: caluitiũ.n. accit pp abbreuiationẽ mãei piloꝝ i ⌈ ex caluitio. ⌋ Et illd ẽ pp k ⌈ puitatẽ ⌋ ei⁹ aut pp sbmersionez l † ⌈ ⌋ cerebri ab eo qd tãgit ipm de cra/neo: q̄re nõ ibibit ipm ea ibibitiõe, q̃ ibibit qũ ẽ ob/uiãs. Illd ãt qd fit pp cãm i re, i q̃ nascũtur, ẽ ꝯz tres modos, aut vt nõ penetret in eã mã piloꝝ: aut vt pe/netret i eã, sꝫ nõ retiat: aut vt corrũpat i ea, ꝛ m ⌈ re/soluat ⌋ ad q̈litatẽ nõ ɔueniẽtẽ vt pulli gñent. Et nõ penetrat i eã, nisi pp oppil'õnẽ poroꝝ: ꝛ nõ oppilan/tur pori nisi pp vehemẽtiã soliditatꝫ eius p siccitatez ipsi⁹, sic ẽ de adiuuãtib⁹ ad caluitiũ, ꝛ festiat in cal'a cõpl'one pp velocitatẽ exiccatiõis ei⁹: ꝛ pp illd multiplicãtur sup ppatos ad caluitiũ pili corporis, ꝛ pectoris pp calitatẽ cõpl'onis eoꝝ. Nã paꝝ qd ẽ ex pilis eoꝝ, ẽ difficil' euulsiõis: aut pp soliditatẽ eius, cã vestigioꝝ vlceꝝ pteritoꝝ, sic ẽ dispõ i n ⌈ glabris. ⌋ Et illd qd nõ retinet i ea ẽ pp vehemẽtiã raritatꝫ ei⁹, ꝛ ãplitudinẽ poroꝝ ei⁹, sic ẽ ex aliq̊ adiuuantiuz ad h, vt nõ nascat barba o † ⌈ ẽt vsq; ⌋ i fine vite: aut pp siccitatẽ cõpl'o/nis: q̄re ɔstrigunt pori cũ hũitate cõpl'onis pp puitatẽ calitatꝫ: an nõ vides, q̄ nõ sit caluitiũ: ꝛ ẽ residuuz capilloꝝ istoꝝ subtile, facilis euulsiõis, sic ẽ mulieribus, ꝛ castratꝫ. Et illd qd corrũpit i ea aut ẽ pp hu/morẽ fixũ, malignũ, sic i alopitia, ꝛ tyria, aut pp vl/cera mala corrosiua, sic ẽ i qbusdã spẽb⁹ p ⌈ glabri/ciei. ⌋ Et caluitiei qdẽ curatio est difficilis, q̈uis sit pol'e ipsaz repellere añ[?] ꝗuã icipiat, aut tardare eaz. Et pp illud qdẽ qd dixit Hyp. q̄ qñ caluis varices accñt, nascunt capilli eoꝝ, voluit p depilatos itelli/gi alopitiã, ꝛ silia. Et pili supciliiꝝ, ꝛ palpebraꝝ nõ cadũt velociter, ppea q̄ eoꝝ origo ẽ spissa, cartilaginosa, ɔseruatiua: ꝛ pp illd tardat caluitiũ i q ⌈ ethiopib⁹ ꝛ ẓigi ⌋ ppea q̄ cutes eoꝝ vehemẽter retinẽt pilos eorum: duꝝ.n. nõ euellit, ꝛ pp illud minorãtur cũ eo pili: veꝝ ipm seruat pilos. q̄re nõ cadũt velociter, ꝛ nõ depilant. Et r ⌈ blesi ⌋ qdẽ nõ fiũt calui pp multitudinẽ hũiditatꝫ cerebroꝝ eoꝝ: ꝛ pp illd multiplicat i eis dyaria fcã a catarro. Medicine ɔseruãtes capillos sunt ille i qb⁹ est calitas sbtilis, attractiua, ꝛ v̈tus stiptica: ꝛ ille i qb⁹ sunt pprietates qbus opant: ꝛ iã diximus simplices haꝝ medicinaꝝ i me/dicinis singularib⁹: ꝛ dicem⁹ iteꝝ i ãtidotario cõposita ad eos. Et dicem⁹ h de medicis q̃ sunt ɔuenien/tiores huic loco. Medicie igr simplices q̃ ɔueniũt ad ɔseruationẽ capilloꝝ, ꝛ succurrẽdũ iceptiõi eoꝝ i casu, ꝯm sũmã vsq; q̊ ɔditionemus post ɔditiones necias, i regimie ipsaꝝ, sunt hꝫ. myrt⁹, ꝛ g̃na ei⁹, ꝛ laudanũ, ꝛ ẽblici, ꝛ myrobalani kebuli, ꝛ myrrha, ꝛ aloes, ꝛ capillus veneris. Et cadũt i eis galle pp stipticitatẽ eaꝝ, ꝛ alfeleçabaragi pprie cũ vio stiptico, ꝛ oleo myrtio, aut ol'o masticio, ꝛ aq̃ myrti, aut succo folioꝝ s ⌈ alçerideraet, ⌋ ꝛ iteꝝ adustũ t † ⌈ ⌋ arboris lini aduste cũ seie suo linit cũ oleo. Et iteꝝ cortices nucis adusti, qñ miscent cum oleo

d A.paucitas

e A.paucitatis Alia litera paucitatis radi/cis

f A.paucitas

g † A.vel pauci/tas

h A.coopturis

i A.a sincipite seu a loco vbi ac/cidit caluitium.

k A.paucitatem

l † A.vel remo/tionem

m A.cõuertatur

n A.tinea

o † A.ꝛ sit resi/duũ capillorum istoꝝ subtile faci/lis euulsionis ꝛ

p A.tinee

q A.abisinis ꝛ i zengi

r A.trauli

s A.azadaruebt

t † A.seu cinis

myrtino, ⁊ vino stiptico, ⁊ inūgunt̃ cuȝ eis, ⁊ ꝓprie pueri. Et ex ꝯposit ē illō qd̄. ℞. ḡna myrti, ⁊ gallas ⁊ ēblicos decoq̄nt̃ cū oleo ro. aut oleo myrtino ſm modū notū, ⁊ administrent̃. Et iteꝝ folia myrti humide, ⁊ laudanū, ⁊ [a] ⌈rānus, ⌋ ⁊ ex̄tremitates cupſſi, ⁊ ḡna myrti, sumant̃, ⁊ cū eis [b] ⌈cōmouēdo tangat̃ caput trit dissolut cū oleo oliue. ⌋ Et iteꝝ ḡnoꝝ myrti nigre, ⁊ ſeis apij, ex̄tremitatū myrti, ⁊ ſeis ſicle, ⁊ extremitatū rāni oīum aā. ps. j, capilli veneris, ⁊ laudani āboꝝ aā. ps. ß. vini nigri ptes. vi. dissoluantur medicie i ipo, ꝯcoq̄ndo donec remaneat tertia vini: deiñ ꝓijciant̃ desup olei oliue aromatiȥati cū cipis ⁊ spica ptes. ij. Et [c] ⌈iteꝝ ⌋ ꝯcoctio eiꝰ donec ferueat tribꝰ ebullitōibꝰ, deiñ colet̃ aq̄, ⁊ oleū a medicis, cū exp̄ssiōe vehemēti, ⁊ ponāt̃ i vase vitreato, qd̄ sit ad modū pixidis, ⁊ ꝯcutiat̃, ⁊ administret̃ apd̄ necitatē: est. n. ꝯſuatiuū, ⁊ ꝯnigratiñ. Et iteꝝ ſeis apij, ⁊ ſeis ſicle, ⁊ capilli vene. ⁊ tur] oiuȝ aā. ℥. ij. [d] †⌈nuces

⌋ xv. nūo, corticū pini. lib. j. ⁊ assent̃ oia i nocte i furno posita i vase lutato, ⁊ dimittātur dōec adurāt̃ oēs ptes eoꝝ, ⁊ ꝯterāt̃ ꝯtritiōe, bōa, ⁊ ꝓijciatur, sup ea li. j. adip] vrſi, q̄ ē melior [e] ⌈adipe ⌋āser], ⁊ reponāt̃: ⁊ q̄tiēs idiget̃ eo, liq̄fiat i olō aromatico, ⁊ administret̃: ⁊ ꝯfert iteꝝ caluitiei icipiēti. Et iteꝝ sumat̃ lib. j. ß. vini stiptici, ⁊ laudani. ℥. j. corticuȝ pini adustoꝝ. ℥. ij. capilli veñ. cōbusti. ℥. iij. adipis vrſi lib. j. succi solatri. ℥. iiij. ß. ꝯcoq̄t̃ laudanū i vio cocto, donec iſpisset̃, ⁊ ꝓijciant̃ sup ipm medicie, ⁊ misceāt̃, ⁊ reponat̃: ⁊ q̄ñ idiget̃ eo, sumat̃ ex ipo aliq̄d i olō aromatiȥato. Et meliꝰ oleū ē oleū nardinū, ⁊ liniat̃: ⁊ q̄ñq̄ȝ linit̃ sine oleo. Et ex eis q̄ sūt leuia ē vt sumātur myrrha, ⁊ laudanū, ⁊ oleū myrtinū, ⁊ ꝓprie qd̄ fit ex oleo ꝯ keiri, ⁊ aq̄ myrti ꝯcocte, ⁊ vio stiptico, ⁊ misceat̃ ſm ꝙ exigit illō, qd̄ ē pn̄s, ⁊ liniat̃ cū eo. Aut sumāt̃ folia floꝝ papa. ruffi cū olō myrtino, ⁊ iungat̃ caput, ⁊ dimittat̃ i nocte, deiñ balneet̃: ipm n. ꝯſuat, ⁊ ꝯnigrat, Aut sumāt̃ laudanū, ⁊ capillus veñ. ⁊ cinis corticū pini, ⁊ adeps vrſi, ⁊ vini pontici q̄ȝtū suffic̄ cōmixtio ei, cū olō masticio, aut myrtio. Aut sumāt̃ capilli veñ. ⁊ laudani eq̄lr̄, ⁊ olei myrtini [f] †⌈

oiuȝ aā. aur̃. j. ⌋ rute mōtane aur̃. ij. terant̃ cū vio stiptico, ⁊ misceāt̃ cū adipe vrſi, ⁊ administret̃. Medicamē ꝯſuās pilos supcilioꝝ. ℞. rosaꝝ papaue, ruffi [g] ⌈ptes. iiij. fūiterre ⌋ cū radicibꝰ suis, ⁊ ex̄tremitatū fici oiuȝ aā. ptē. j. laudani ptes. iij. capilli ve. ptes. ij. ꝯterāt̃ ⁊ administret̃ cū [h] †⌈

⌋ oleo masticio. [i] ⌈Silr̄ ei ⌋ iteꝝ radicū vit albe, aut radicū [k] ⌈alaſcas ⌋ ⁊ cineris arboris pini recēt oiuȝ aā. ps. j. baurach ptes. ij. misceātur cū oleo myrtio arōatico: h̄ ḡ ē ſmo pliniꝰ. At v̄o si fuerit cā siccitas cōplōnalis, ⁊ paucitas sanguis, delitijs foueat̃ corpꝰ, ⁊ cibet̃ eis q̄ sunt boni nutrimēti: ⁊ pinguia, ex ipis i qbꝰ ē decliatio ad calitatē ſbtilē: ⁊ dimittat oē falsuȝ, ⁊ acetosuȝ, ⁊ pōticū. Et deuitet coitū. Et de vio ꝯuitet illō qd̄ ē ātiquū. Et assiduet balneationē cū aq̄s dulcibꝰ. Et nō approxiet̃ corpi nitrū, nec vsnē, nȝ sapoīnio ꝙ sit sic̄ farina fabaꝝ; aut ḡna melōis, aut [l] ⌈creta, ⌋ ⁊ psiliū, ⁊ silia. Et si fuerit ꝓpea ꝙ pori ꝯstricti sūt valde, idiget̃ eis q̄ resoluūt, ⁊ rarificāt: ⁊ diligit̃ vt ponant̃ i cibo ea q̄ apiūt, sic̄ sinapis, ⁊ allea, ⁊ porri: ⁊ liniat̃ cut iteꝝ cū eis q̄ sūt sic̄ gūma rute sylnestris, ⁊ sinapis, ⁊ calamētū, ⁊ ruta, ⁊ cepe: ⁊ administrent̃ i balneo aq̄ resoluētes: ⁊ abluat̃ caput cū baurach, ⁊ spūa maris. Et opȝ vt abstineat patiēs illō ab oleis. Et ad illō qd̄ ē ꝓp raritatē ꝯferūt medicie ṗdcē, ꝓl'm decliatiōis q̄ꝝ est ad stipticitatē: ⁊ epithiata, ⁊ olea stiptica: ⁊ itroitꝰ balnei

a A. hauſegi. et sic vbiq̄ȝ pro rāno hauſegi

b A. dissolutis cū oleo oliue inungatur caput

c A. iteretur

d † A. corticum nucis

e A. aut adipis

f † A. quātū sufficit. ℞. turis stercoris vrſi stercoris ericij marini oium aā. ℥. v.

g A. Alia litera sisimbrij partes iiij. virge pastoris
Alia litera ptes. iiij. pastus columborum

h † A. oleo mirtino aromatizato aut

i A. quātū ipsuȝ

k A. alſeras

l A. lutum

⁊ daministratio [m] †⌈ ⌋ tepide, deinde [n] ⌈cōsecutio cum farina ⌋ subito.

¶ De plibꝰ embrocis capilloꝝ. C. III.

Plures embroce capilloꝝ sunt i q̄rū suba ē viſcositas, ex q̄ polē est vt capilli assumant: ⁊ sunt sic̄ folia sisami, ⁊ foliā cucurbite, ⁊ olea i qbꝰ sunt calitas ⁊ stipticitas, sic̄ oleū de lilio mixtū cū cera, aut sicut ē oleū ꝯ alcāna, ⁊ oleū myrtinū ꝓprie. Et cadit i illis ablutio capit cū ifusiōe collogn. Et ex eis q̄ cōferūt i h̄, est vt sumat̃ laudanū, ⁊ dissoluat̃ qd̄ de eo bonū ē i testeo vase lutato sup ꝓrunas ſbtiles, liq̄factione fcā i oleo oliue, ⁊ pl'uerizet̃ sup ipm aliq̄d de nucleis [o] ⌈oliuaꝝ ⌋ cōbustis, ⁊ cōmisceant̃ oia sup prunas cōmixtiōe ſbtili, ⁊ administret̃. Et folijs q̄dē alȥerideraet, ⁊ aq̄ folioꝝ eiꝰ inest ꝓꝑetas bona in h̄. Et [p] ⌈corpi ⌋ ſeis lini administrato cū olō sisamio. Cōpositū sumātur folia alȥerideraet, ⁊ capillus ve. r̃cēs romanꝰ: ⁊ myrrha, ⁊ ēblici: ⁊ [q] ⌈cōmouēdo tegat̃ ⌋ cū eis caput i q̄busdā ablutōibꝰ cognit. Et iteꝝ sinapis: ⁊ ponat̃ i ꝯcoctiōe sicle: ⁊ abluat̃ cū ea caput, ⁊ iungat̃ post ipsaȝ cū olō myrtio, aut cū olō de ēblicis. Cōpoᵐbo. ℞. fellis taurini, ⁊ fellis vrſi, ⁊ myroba. emblicoꝝ, kebuloꝝ, ⁊ belliricoꝝ, ⁊ [r] ⌈sedeguarā ⌋ ⁊ gallaꝝ itegraꝝ oiuȝ aā. ptē. j. terant̃, ⁊ nutriant̃ cū succo solatri. vij. diebꝰ, deiñ exiccēt̃, ⁊ administrētur ex eis epithiata cū aliq̄ decoⁿᵉ post ablutionē capit, ⁊ barbe cū aq̄, ⁊ melle, ⁊ [s] ⌈nitro ⌋ꝯtrito. Et iteꝝ o dei ꝯtriti. ℥. xxx. ēblicoꝝ. ℥. v. ꝯcoq̄ntur cū aq̄ ꝯcoⁿᵉ vehemēti, donec aq̄ sumat v̄tutē āboꝝ, ⁊ decoq̄nt̃ in illa aq̄ exn̄te i ipsa olei viol̃. q̄ȝtū ē medietas aq̄, ⁊ laudani pōdꝰ. ℥. iij. folioꝝ sisami, ⁊ folioꝝ altee, ⁊ folioꝝ cucur. hūidoꝝ, aut siccoꝝ oium aā. pōdus. ℥. x. nō cesset̃ decoq aq̄ donec ꝯsumat̃, ⁊ remanet oleū. Descriptio alia, ⁊ refert̃ ad alkiduȝ: sciēblegi. ℥. x. decoq̄nt̃ cū duabꝰ lib. aq̄, vsq̄ȝquo redeat ad q̄rtā, et fundat̃ sup eā q̄ȝtuȝ ipa ē olei de bē, ⁊ aliq̄d ordei excorticati, ⁊ aliq̄d laudani, ⁊ decoq̄tur vsq̄ȝquo redeat ad tertiam.

¶ De facientibus nasci pilos fortibus. Cap. IIII.

Et in ipsis est [t] ⌈cura caluitiei cꝰ rō est polīs ⁊ casus ⌋ supcilioꝝ, ⁊ siliū: ⁊ oēs medicie q̄s dicemus i cap alopitie: ⁊ ois modus regis ex fricatōe capit, ⁊ rubificatiōe eiꝰ, ⁊ administratione adipū sup ipȝ, deiñ administraⁿᵉ mediciaꝝ fort attractiōis, ⁊ resolōnis, cū ꝓꝑeᵗᵉ quā h̄nt i alopitia ſt iuuatiue i caluitio, ⁊ faciēdo nasci pilos i depilato, ⁊ i supcilijs, ⁊ barba. Et corticibꝰ radicis [v] ⌈salicis ⌋ cū olō ē ꝯfortatio, ⁊ ꝯſuatio mirabil' cū deniḡtiōe. Medicie āt ꝯ qbꝰ ē nr̄a itētio, vt h̄ narremꝰ eas, q̄ȝuis iteꝝ sint iuuatie i alopitia, postq̄ȝ fecerimꝰ illud qd̄ diximꝰ i fine capl̄i ꝯſuatōis capilloꝝ, sunt ista: sumant̃ cātarides recētes, ablat pedibꝰ, ⁊ capitibꝰ, exiccate i vmbra, ⁊ terāt̃ i olō vio. aut ꝯcoq̄nt̃ i eo, aut i oleo oliue dōec igrosset̃, ⁊ lini cū eo, vbi volueris: vesicabit n. deiñ nascent̃ pili. Et silr̄ mel anacardi, q̄ñ ponit̃ sup locū, cꝰ pili ꝯpilati sūt, aut terat̃ cōdisi i olō ouoꝝ, ⁊ liniat̃ cū eo hō [x] †⌈ ⌋ vbi voluerit ml'totiēs: faciet. n. nasci pilos. Aut sumat̃ vngula asini adusta, ⁊ cōnua ꝯbusta, ⁊ liniāt̃ cū [y] ⌈olō sisamio: ⌋ ē. n. forte. Oua āt formicaꝝ cū olō ꝯ bē ſt ꝯueniētia i faciētibꝰ nasci: ⁊ apd̄ cōitatē hoiuȝ, ſt ex eis q̄ ꝓhibēt ortū. Et ex eis q̄ sunt expta, ē lacerta, q̄ ē i domibꝰ, q̄ iterficiat̃, ⁊ exiccet̃, ⁊ terat̃, ⁊ liniatur cū olō. Et iteꝝ tritura [z] ⌈nitri ⌋pharaōis cū sābaco. Et ex eis q̄ sūt leuiora illo, ē vt fiat maica, ⁊ tabula de plūbo, ⁊ ponat̃ iter ea ābo aliq̄d ꝯ oleis ad capil

m † A. aque

n A. ꝯsequenter administret̃ frigida aqua

o A. dactilorum

p A. adusto seu cineri

q A. inungatur

r A. saderuan

s A. vitro

t A. curatio illa que est curatio possibilis in cura caluitiei ⁊ casu

v A. algarab

x † A. in loco

y A. Alia litera cum aceto

z A. vitri

los, aut adeps ex eis, q̄ sciunt᷑ ⁊ terant᷑, donec resol/
uat᷑ ad ip̄m v̄tus plūbi, ⁊ liniat᷑ cū eo, ⁊ ēpleat᷑ locus
cū folijs fici bñ ↄ̄cocti, ⁊ vsq₃ ad v̄tutē q̄zdā. Et itez
sumat᷑ medulla.xx.auellanaꝝ, ⁊ asset᷑ do͞ec terat᷑, ⁊
aggreget᷑ cū oleo raphani, aut sumat᷑ herbe noīate
[a]⌈harc⁹⌋ ⁊ p̄api asini, ⁊ splenis ei⁹ assatoꝝ oīuz añ.
lib.5. ⁊ laudani.xx.pódera: misceāt᷑ oīa post sol̄onē
laudani i vīo, ⁊ admīstrēt᷑. Et ex eis q̄ dix̄ filagorus
ē, vt sumāt᷑ adipi tauri saliti.ʒ.96.alusnē, ⁊ gūme ru
te agresti ābo·ꝝ añ.ʒ.28.myrrhe.ʒ.8.laudani tm̄dē,
capilli veñ.ʒ.xlviij.[b]†⌈ ⌋splenis asini.ʒ.
xcvi.asset᷑ splē asini [c]†⌈ ⌋ ⁊ terat᷑, ⁊ aggre
get᷑ totū cū vīo nig̃, ⁊ radat᷑ caput, ⁊ liniat᷑ cū eo, ⁊
dimittat᷑ q̄nq₃ dieb⁹, deiñ abluat᷑, ⁊ dimittat᷑ q̄escē
duob⁹ dieb⁹, deiñ iteret᷑: ꝙ si exl̄cerauerit, curet᷑ lo/
cus cū adipe āseri. Et itez ad ↄ̄pillatos: sumant᷑ sex
vētres lepoꝝ, ⁊ exiccent᷑ optīe, ⁊ adurāt᷑ ī vase luta
to, ⁊ p̄ijciat᷑ sup eos ↄ̄ folijs rani, ⁊ ↄ̄ folijs myrti tā
tūdē, ⁊ ↄ̄ capillo veñ.ʒ.viij. ⁊ adurant᷑ vice alia ī va
se vitri, deiñ terat᷑, ⁊ misceat cū trib⁹ lib. adipis vr/
si, ⁊ q̄ztū ip̄m olei de raphão, ⁊ reponat᷑, ⁊ admīstre
tur cū nec̄īuz fuerit ī oleo aliq̊ aromatiçato: ⁊ bacce
lauri, ⁊ oleū ↄ̄ pipe, ⁊ oleū ↄ̄ kerua: ⁊ silr̄ illð q̄ð ad/
iuuat ī faciēdo nasci. Et itez cīs abrotani q̄ñ misceat᷑
cū oleo ātiq̊ facit nasci barbā tarde nascētie: ⁊ [d]⌈cī
nis lilij cū aq̄, ⁊ p̄pe ī sup̄cilijs.⌋ Et itez ad sup̄cilia
cōburant᷑ due nuces, vsq₃q̊ terāt᷑ tm̄, ⁊ adiūgat᷑ eis
ābab⁹ aur̄.j.ↄ̄ nucleis dactiloꝝ [e]†⌈ ⌋ silr̄
absq₃ p̄scrutatiōe vltia, ⁊.xv.g̃na pipis, ⁊ bulliat cū
oleo ro. Et itez cīs abrotāi, ⁊ auellāe aduste, ⁊ lau/
danū, ⁊ cātarides, ⁊ ↄ̄disi bulliāt ī oleo de ben in co
chliario [f]†⌈ ⌋donec ↄ̄nigrent᷑, ⁊ misceat cū
tāto galie, q̄ztū ip̄m ē, ⁊ fricet᷑ loc⁹, ⁊ liniat᷑ cuz eo.
Et itez capillus veñ. ⁊ g̃na myrti, ⁊ semē apij adu/
rant᷑ parū, donec ↄ̄nigrent᷑, ⁊ aggregent᷑ cuz adipe
vrsi, ⁊ oleo raphani. Medicamē faciēs nasci pilos
ī sup̄cilijs. ℞.turis aur̄.iiij.stercoris crocodilli, ster
coris eritij marini, ⁊ rute mōtane oīuz añ. aur̄.i. terā
tur cū vīo stiptico, ⁊ misceant᷑ cū adipe vrsi, ⁊ admī
strent᷑. Alið ad ↄ̄pilationē ātiquā, difficilē ex alopi
tia, ⁊ alijs. ℞.sceba p̄tē.j.sp̄ūe mari p̄tes.viij.eufor
bij, ⁊ baccarū lauri āboꝝū añ.p̄tes.iij. picis hūide
p̄tes.ij. liq̄fiat pix cū ol̄o ↄ̄ lilio, ⁊ liq̄fiat in ea eufor
biū, deiñ admisceāt᷑ cū eo reliq̄ medicie, [g]†⌈ ⌋
sil̄e ei: radicū arūdis aduste p̄tes.vij. cineris ranaꝝ
p̄tes.v. seīs eruce p̄tes.iiij. radicis [h]⌈alistas⌋ p̄tes
iij. terantur cum oleo laurino, ⁊ administretur.

a A.charchus
b † A. priapi asini
c † A. ⁊ priapus eius
d A. ⁊ emulsio nigelle cū aqua ⁊ proprie ad supercilia
e † A. adustorū
f † A. ferreo
g † A. Aliud
h A. alseras

De Alopitia ⁊ tyria. Cap.V.

Iam sciuisti ꝙ cā in g̃nando alopi/
tiā ē mā mala, manēs ī cute, ī
origib⁹ radicū piloꝝ, q̄re corrūpit radi
ces originū piloꝝ, corrodens eas, p̄hi
bēs nutrimētū bonū eis, ⁊ noīat᷑ alopitia, p̄pea q̄a
ipsa accit vulpib⁹. Et dr̄ia q̄dē iter ipsam, ⁊ tyriā ē,
ꝙ ī tyria nó tm̄ cadūt pili, imo excoriat᷑ cū ea cuti te
nuis, sic accit serpēti. Et fortasse accit ī ea figuratio
p̄ueniēs, sic figura p̄pētis. Et mā q̄dē q̄ fac̄ accidē,
⁊ icurrere alopitiā, ⁊ tyriaz q̄nq₃ ē cholica: ⁊ q̄nq₃ ē
melica: ⁊ q̄nq₃ ē phl̄atica, ⁊ q̄nq₃ ē ex sanguie corru
pto. Et sig̃tur sup totū illud p̄ illud, q̄ð appet cuz fit
abrasio, ex colore cuti: ⁊ p̄p̄e qū fricat᷑ illð fricatiōe
aliq̄. Et q̄nq₃ sig̃tur illð ex regie p̄cedēte, ⁊ ex accn̄ti
b⁹ q̄ associant᷑ ei. Et ex eis q̄ sig̃nt illð, ē hūor dn̄ans
de illis q̊s sciuisti. Et q̄nq₃ sig̃tur velocitas sanatōis
ei⁹, ⁊ tarditas ex eo q̄ð vr ↄ̄ veloci[te] rubificationis
ei⁹, p̄ fricationē [i]†⌈ ⌋p̄p̄ veloci[tez] attractio
nis sāguis bōi ad ip̄az, aut tarditatē ei⁹: q̄zuis frica
tio p̄lima exulceret, q̄re p̄hibet originē pilorum.

i † A. rasura

De cura. Cap.VI.

Non est dubiū q̄n rectificatio regis ī
ea sit eūo illi⁹ hūoris, faciētis ī
p̄mis, ⁊ intromissio ciboꝝ chimi valde
boni ad corp⁹, ↄ̄ illis q̊s sciuisti. Et vi/
ni tp̄ati, cōmixti, decliuis ad ip̄ssionē dulcedis paꝝ,
cū tenuitate, ⁊ claritate: nā h̄ nutribili⁹ ē. Et balneū
ↄ̄fert ei añ oēm fricationē, ⁊ post ipsum. Et incipiat
p̄ʳres cū eūone corp̄is in p̄mis ab hūore faciente cū
medicis educētibus ip̄m, aut cū phl̄omia, si mā exi
guerit illð: deiñ cū eūone capiti ab eo cū q̊ sciuisti de
caputpurgijs, ⁊ odoramēti, ⁊ gargarismis, ex eis q̄
dcā sūt ī cap̄ mūdificatōis capiti, h̄z vnāquāq₃ sup̄flui
tatē, deiñ p̄mutādū ē sup cutē, ⁊ mūdificationez ei⁹
ab eo, q̄ð ī ea māsiuū ē: ⁊ ex̄ctionē ei⁹ ab ea, ⁊ resol̄o
nē ipsi⁹. Et festinādū ē ī h̄ vt nó recipiat cuti q̄litatē
māsiuā malā. Et nó ē ābiguū ī h̄, q̄n oporteat vt me
dicine eūantes ex locis mām malignā sint icisiue, ⁊
resolutiue resol̄one nō ↄ̄n̄te exiccationē, p̄p̄ vehemē
tiā calefactiōis: q̄re adipiscat᷑ cuti [k]⌈calefactionē q̄
ī futuro fit⌋ cā casus piloꝝ, q̄zuis ī [l]⌈p̄n̄ti forsitā⌋
ↄ̄struat alopitiā. Qð si fuerit cal̄a forti, sic̄ [m]⌈gūma
rute agrestis⌋ q̄ ē radix ī cap̊ [n]†⌈ ⌋
frāgat᷑ calitas ei⁹ cū oleis tp̄ati, vīcētib⁹ sup eā, ⁊ cū
aq̄s [o]⌈q̄b⁹ s̄btiliat᷑.⌋ Et de ea q̄dē melior ē recēs, ⁊
illa sup quā p̄terierūt āni tres, ē ↄ̄bilis. Et ↄ̄ iudicio
forti ē, vt minoret᷑ ipsi⁹ q̄ztitas, ⁊ [p]⌈frāgat᷑ ei⁹ ↄ̄pl̄o⌋
⁊ festie accipiat᷑ ab eo q̄ð cū ipsa linit᷑. Et ↄ̄ iudicio
debilis ē vt fiat ↄ̄rio. Et oz vt sit s̄btil: ⁊ si nō nō pe/
netrabit v̄tus ei⁹ ī p̄fundū cuti. Et oz vt sit ī illis me
dicis ↄ̄fortatio, ⁊ p̄hibitio, vt nó recipiat caput māz
malignā. Et ñ oz vt associet᷑ illi v̄tuti stipticitas p̄li/
ma, p̄hibēs mām p̄uenire ad locū, deiñ penetrare ī
poros ei⁹. Qū g̃ corp⁹ mūdificatū ē ab illo, opz tūc
vt ī eis sit v̄tus attrahēs sāguinē ei⁹ bo[m], ⁊ vaporez
[q]⌈ei⁹ tp̄atū⌋ postq̄z ip̄a resoluerit corruptū, q ē ī cu/
te: vt aggreget resol̄onē corrupti [r]⌈p̄piq̄⌋ ⁊ attra/
ctionē boni lōgiq̄: ⁊ illð p⁹ mūdificationē. Et qū tu
admīstras has medicias, oz vt tu ↄ̄sideres ip̄ssionē
eaꝝ: ⁊ icipias ī eis a ↄ̄bilib⁹ ī ↄ̄pl̄one ⁊ mioratiōe: ⁊
ↄ̄sidera ī eo q̄ð ē ex eis: ꝙ si iuenis egrū tollerātē: et
ip̄ssionē icolumē, adde ī v̄tute: ⁊ si nō tollerat, ⁊ ma/
gnificat᷑ ip̄ssio, minue q̄zti[tem], ⁊ cōmixtionē: ⁊ stude
ita ne p̄ducat ad exl̄cera[nez], ⁊ ap̄ationē. ⁊ p̄p̄e ī cor/
porib⁹ leuis ↄ̄pl̄onis, aut etati, aut tp̄is. Et si p̄duxe
rit ad ap̄ationē, ⁊ exl̄cera[nem], succurre illi cū adipi/
b⁹, ⁊ lini eos ↄ̄sup sic̄ ē adeps anati, ⁊ gallie: ⁊ sic̄ ce
ratū leue: cū g̊ sedat᷑, reit̄a cū q̄zti[te] cuā tollerat. Qū
q₃ magnificat᷑ res paꝝ, nō cesses facē illð, do͞ec resol
uat᷑ corruptū. ⁊ attrahat᷑ bo[m]. Et signū q̄dē ip̄ssiōis
medicie ī ea ē, vt rubeat cuti cū fricatiōib⁹ [s]†⌈
⌋ mioris nūi, q̄z fricatiōes q̄b⁹ rubeat añ admi/
strationē medicie: si āt dispō nō alterat᷑, tūc scias ꝙ
idiget medicia fortiore: ⁊ q̄ñ nó rubet, frica cū pāno
vehemēti⁹ q̄z sit illð, do͞ec tieat᷑ excoriatio: deiñ frica
cū eis q̄ sūt sic̄ cepe. Qz si nō rubet, nō erit excusatio
q̄n scalpellet᷑ loc⁹, ⁊ liniat᷑ cū eis q̄ sunt sic̄ allea. Et
de eis q̄bus idiget᷑ ī mūdificāda cute a mā alopitie
male, sūt sāguisuge, ⁊ vētosatio, ⁊ p̄ūgē cū acub⁹ p̄li
bus. Et itez vesicatio cū medicis acutis, q̊s dicā: ⁊
mūdificatio ei⁹ q̄ð vesicatū ē, ⁊ sanatio eius vt egre
diāt᷑ pili ab ea. Et de eis q̄ adiuuāt in resoluēdo ma
teriā, ē coop̄ire caput pileo de pellib⁹ semp nocte, ⁊
die: ipse.n. resoluit, ⁊ facit sudare. Et opz vt radatur
oibus duob⁹ dieb⁹, aut tribus cū nouacula: ⁊ quo/
tiēs nascunt᷑, radat᷑ caput. Et opz añ admīstrationē
epithimatū, vt radat᷑ caput, ⁊ fricet᷑ cū pāno asp̄o,
aut sicut cū cepe, aut corticibus raphani, donec ru/

k A. Alia litera exiccatione que est ī hora seu statum est
l A. principio egritudinis
m A. tassia
n † A. ⁊ aq̄ non est excusatio
o A. conuenientibus in ea
p A. Alia litera augmētet᷑ eius mixtio
q A. Alia litera dulcē ex corpore
r A. Alia litera extranei
s † A. lenibus et

beat, ⁊ fiat susceptibile v̄tutis medicine[a] ⌈aptis po ris.⌋ Et qn̄qꝫ excusat balneū[b] ⌈ab hoc⌋ ꝙ si nō ra dit, subtiliet medicia pueniēs ad illud. De eūanti/ bus āt, eūet cholica cū decoctione myrobalanoꝝ, ⁊ cū v̄tute hellebori, ⁊ epithio, ⁊ pillis cochijs, ⁊ cū hierapigra: ⁊ iteꝝ hieradyacolloqntidos est bona, ꝓprie phl'atice. Si aūt fuerit illic melica, misceatur cū ea aliquid de hell'o nigro. Et si fuerit illic chol'a. misceat cū ea scamonea, ⁊ hiera ruffi, ⁊ logodiō bo ne sunt, ꝓprie melice. Et ml'totiēs qdē sanat eūone vna. Et spēs qdē hoꝝ eūantiū sunt de eis, q̊ꝝ sciam collegisti i eis q̄ sunt p̄terita. Et si volueris leuiꝰ illo da ei in potu de hiera amara cōposita cū pulpa col/ loqntide, ⁊ turbit i mēse tres potiōes, aut q̄tuor. Et qn̄ nō vꝫ eūō vna, itera post quietes in eo qd̄ est iter illd̄. Et qū videris cutē capitꝭ rubere, aut venas eiꝰ rubedine repl'onali, phl'oma post phl'omiā vl'em, si exigit illud ꝯsiliū. venas capitꝭ, ⁊ venas frōtis, ⁊ tē/ poꝝ. Si aūt nō[c] ⌈volueris⌋ illud, tūc nō facias ali/ qd d̄ h̄. sanguis. n. ē q̊ idiget illic. Gargarismata āt, ⁊ caputpurgia, ⁊ silia iā sciuisti in cap̄ curationū ca pitꝭ. Medicinaꝝ v̄o supponēdaꝝ fortioꝝ ē euforbiū sup̄ qd̄ nō trāsierūt vltra tres āni, ꝓpatū ſm ꝙ dedi mus de regie i canone. Et post ip̄m ē gūma rute syl uestris, qm̄ ipsa ē mirabilis valde. Deiñ nasturtiū, ⁊ sinapis, ⁊ cinis cātaridaꝝ ꝯfectꝰ cū pice humida, aut staphysagria ꝯfecta cū oleo laurino, aut lac titi mali cuꝫ q̊ vesicet: ⁊ apiat, vt currat qd̄ sub ea ē. Et cū cadit cortex oriunt pili sub eo: ⁊[d] ⌈alçegi⌋ ponit sup̄ mēbꝝ tp̄e puo: ⁊ idiget ea i alopitia q̄ ē fortꝭ. Et post illd̄ sulfur, ⁊ duo hellebori, ⁊ semē eruce, ⁊ spu me baurach, ⁊ due spēs spūe maris, ⁊ cortices arū/ dinū, ⁊ radices eaꝝ aduste, ⁊ stercꝰ muris, ⁊ stercꝰ ouiū adustū inūctū, ⁊ pip̄ lōgū, ⁊ sinapis, aut auella ne cōbuste, ⁊ folia fici, ⁊ ꝯdisi ⁊[e] ⌈vene chelidonie⌋ ⁊ alkitrā: ⁊ qn̄qꝫ ꝯfert i ea fel taurinū. deide qd̄ ē sic amigdale amare, aduste cū cortice suo, ⁊ sic tus tri/ tū aliq̊t dieb' i aceto bono. Et xilocaracte nabathi sunt ex medicis hꝰ egritudis. Et de istis oleis admi nistratꝭ i ea, meliora sunt oleū laurinū, ⁊ oleū de ker ua. Et de medicis q̄ sunt[f] ⌈ceree⌋ melior ē alkitrā, deiñ pix: ⁊ d̄ adipibꝰ melior est adeps vrsi: ⁊ ꝓprie q ātiqtur[g] †⌈ Linimētū forte: euforbij, gūme rute agrestis, oli lau rini, oium an̄. aur̄. ij. sulfuris viui, ⁊ hell'i de q̊cunqꝫ āboꝝ fuerit nigro, aut albo, oiuꝫ an̄. aur̄. j. fiat cera tū cū cera, q̄ꝫtū sufficit. Et iterū baurach aphricani ptes. ij. salis āmoniaci ps. j. adurant ābo, ⁊ terant i aceto forti, ⁊ liniant cū eo loca post fricationē faciē do epithia leue: ⁊ iteꝝ post tres horas, medicamine iā exiccato in die[h] †⌈ ⌋ tribꝰ diebꝰ. Si aūt vesicauerit, fac illd̄ qd̄ scis. Et iteꝝ cātarides, ⁊ sina pis decoq̄ntur i oleo, donec fiāt sicut algalia: deide vesicet cū eo locꝰ fortꝭ, ⁊ frāgat v̄tus eius cū cōmix tione[i] †⌈ ⌋ d̄bili. Et d̄ illis q̄ sūt leuiora h̄, ⁊ sūt mi rabilis iuuamēti, ē vt sumat acetū forte cū tāto ol'o ro. bono q̄ꝫtū ip̄m est, ⁊[k] ⌈cū galāge⌋ deide fricet locꝰ cū pāno aspo, ⁊ liniat ex eo. Et iteꝝ inūctio cuꝫ algalia, i q̄ ē ali qd de gūma rute agrestis. Et scias ꝙ ifātibꝰ sufficit abstinētia, ⁊ puberes tollerāt. ʒ. s. de pillis cochijs. Et hn̄tes ānos. x. tertiaꝫ. ʒ. vnius.

De eis q̄ abradūt pilos. Cap. VII.

Samantur calcis ptes. ij. ⁊ ar/ senici partes. ij. ⁊ li niatur cū eis ambobꝰ cū pauco aloe po sito in eis: abradet. n. statiꝫ. Et si ponā/ tur calcis ptes pl'es, ⁊ arsenici pauciores, erit ma/ gis eq̄le: ⁊ si addat calx, erit tardioris opōnis verū/ tn̄ opabitur. Et qn̄qꝫ sumunt calcis, ⁊ arsenici ptes ij. ⁊ ps. j.[l] ⌈⁊⌋ decoquunt i aq̄ tādiu dōec d̄pilet pē nā. Qd̄ si iteret opō i illa aq̄, erit melior. Et q̄ ꝑpat cū sole ē melior. Et sumat aq̄ illa, ⁊ decoquitur i ea oleū minꝰ ea[m] ⌈ſm pl'm⌋ donec recipiat v̄tutē eiꝰ, ⁊ linit cū ea. Et qn̄qꝫ dimittit aq̄ illa coagulari i sa/ lē, ⁊ admistrat sal ille i aq̄. Et calx ꝯculaꝝ effic̄ ope rationē calcis cū arsenico: ⁊ ē s̄btilior. Et si sumat lo co calcis aq̄ calcis, i q̄ calx iterat, ponēdo sub sole, aut d̄coq̄ndo, ⁊ ponat i aq̄ arsenicū tritū, erit bonū. Et qn̄qꝫ admistrant ēt sāguisuge virides, q̄ sūt sub vrceis. Qd̄ si voluerꝭ, vt sit illd̄ qd̄ nascit, s̄btile, ꝓij ciat i psilotro cinis vitꝭ, aut baurach: ⁊ multiplicet eiꝰ[n] ⌈cōmotio⌋ deiñ abluat cuꝫ faria or. ⁊ fabaꝝ, ⁊ seie melo. Et qn̄qꝫ cōponūt calx. ⁊ arsenicū cū eis q̄ sṫ sic̄ aq̄ alkisch, ⁊ aq̄ rici. Et qn̄ꝫ ponūt i ea myrra ⁊ mastix: ⁊ qn̄qꝫ iuuat cū spūa marꝭ.

De[o] ⌈cura eiꝰ quē cōbussit psilotꝝ.⌋ C. VIII.

Oportet vt miorēt eiꝰ[p] ⌈motio⌋ ⁊ festīet ipsiꝰ ablutio cū oleo rosaceo iā sup̄ eā p̄misso: cūqꝫ ab/ luit cū aq̄ cal'a sedeat pꝰ illd̄ i aq̄ frida: illd̄. n. ē curatio bōa: deiñ liniant desup̄ lētes excorti cate, trite cū aq̄ rosacea, ⁊ sandal'. ⁊ ꝓprie si adurit. Qd̄ si fortē fecerit adustionē, tūc neciuꝫ ē adhibere qd̄ sit sic̄ vnguētū ceruse, ⁊ sic̄ epithia cum lithargy rio nutrito cū albumie oui, ⁊ oleo ro. ⁊ camfora.

De eis que ꝓhibēt odorem psilotri. Cap. IX.

Liniat post ip̄m cuꝫ creta nutrita cū aroaticis, aut creta cuꝫ aceto, ⁊ cū aq̄ ro. Et folijs ꝑsici iest ꝓꝑe tas i h̄ mirabilis, ⁊ folijs vitꝭ, ⁊ folijs al sebesabrā tritis, ⁊ alcāne, ⁊ fecis croci hortulani, ⁊ ros̄. ⁊ cipis, ⁊ galie, ⁊ sq̄nāto, ⁊ silibus singularibus, ⁊ compositis.

De illis que probibent ortum pilorum. Cap. X.

PRohibēt ip̄m stupefaciētia, ifrigidan tia, sic̄ vt icipiat, ⁊ depilet, deide liniat cū hiusqamo albo, ⁊ opio, ⁊ ace/ to, ⁊ aq̄ hiusqāi nigri cū eis, ⁊ sola ⁊ si fuerit d̄cocta i aceto erit meliꝰ. Et corpꝰ rāe lacūal' exiccatuꝫ ē ex ꝓhibētibꝰ, qū terit, ⁊ miscet cuꝫ mucilagine psilij, aut succo hiusqami albi, aut aceto, iteret illd̄. Et dr̄ ꝙ si liniat cū oleo i q̊ dissoluta ē lacerta coq̄ndo, est ex eis q̄ ꝓhibēt ortū eoꝝ: ⁊ silr̄ cū oleo i q̊ decoqtur eritiꝰ. Et fortasse dr̄ ꝯriū illiꝰ. Et de eis q̄ dicunt, est vt sumāt chimolea, ⁊ cerusa plūbi eq̄l'r, ⁊ alūis me dietas ptis, ⁊ terant cū aq̄ hiusqami albi hūidi. Et existiauerūt qdā ꝙ sāguis ranaꝝ lacūaliū, ⁊ sāguis testudis fluuial' ꝓhibēt illd̄: dixerunt, ⁊ silr̄ sanguis vespitilionū, ⁊ cerebella eoꝝ[q] †⌈ ⌋ ⁊ cō/ posuerūt medicamē de istis. Dixerunt sumant rane de lacu arūdinuꝫ, ⁊ exiccent, ⁊ sumāt de carne eaꝝ sicca, ⁊ sāguis testudis fluuial' exiccati, ⁊[r] ⌈rosaꝝ ru beaꝝ⌋ ⁊ lithargyrū, ⁊ ostracoꝝ margaritarū adu/ stoꝝ ptes eq̄les ꝯficiat cū aq̄, ⁊ admistret sup̄ depi/ lationē piloꝝ i pectine, ⁊ in ascellis. Et semē vrtice cū oleo ē ex eis q̄ depilāt pilos cum fortitudine.

Incrispantia. Cap. XI.

Sunt sic̄ faria fenugreci, ⁊ oleū eiꝰ, ⁊[s] ⌈alsidre⌋ albū, ⁊ myrrha, ⁊ galle, ⁊ calx, ⁊ lithargyriū misceant: ⁊ sit sufficiētia i qbusdā eoꝝ, ⁊[t] ⌈cōmo ueat⌋ cū eis caput tāgēdo: ⁊ qn̄qꝫ ponunt i eis sem̄ hiusqami albi, ⁊ oleū eiꝰ, ⁊ qn̄qꝫ admistrat hiusqa mū albū sic̄ ē solū. ⁊ calx ē ex eis q̄[u] ⌈faciūt plāos⌋ ⁊ adurit paꝝ: qū soluit i hac sūma, ꝑꝑe qn̄ eq̄nt cū ea due tertie ipsiꝰ de[x] ⌈sidre⌋ q̄ ambo sint ꝯfecta cū

a A. aperientis porros

b A. a fricatione

c A. videris

d A. alchibichē. gi

e A. radices al. memiran

f A. cerebrales

g † A. Linimentum forte liniat cum sinapi ⁊ al. kitran.

h † A. assiduet

i † A. Alia lr̄a in

k A. conquasset seu simul permisceatur agitādo

l A. Alia litera aut

m A. in plurimo aque

n A. fricatio vel inunctio

o A. his que prohibent adustionem psilotri

p A. Alia litera fricatio

q † A. ⁊ epata ipsorum

r A. Alia litera baurach rubei

s A. alseder

t A. inungatur

v A. Alia litera incrispant

x A. alseder

aq̃ frida: ⁊ sil'r spuma sal' amari icrispat eos vehemẽter. Incrispatm̃ bonũ. ℞. gallaꝝ, ⁊ alcarmeçegi, ⁊ limature acuũ, ⁊ folioꝝ cupssi, ⁊ gnoꝝ ei⁹, ⁊ gnorũ cydonioꝝ, ⁊ lithargyrij, ⁊ dragagãti, ⁊ boli [a] [⁊ alcauiçi:] ⁊ emblicoꝝ oĩuz añ. ptẽ. i. calcis q̃ nõ ẽ extincta ptẽ mediã, ɔficiat cũ aqua sicle, ⁊ admistret: est. n. bonũ crispãs denigrans.

¶ De eis q̃ planos faciũt capillos. Ca. XII.

Cura ei⁹ ẽ cura scissiõis capilloꝝ p̃dcã: ⁊ oio ẽ admistratio oleoꝝ mollificãtiũ, ⁊ mucilaginuz hũectãtiũ.

¶ De scissione capilloꝝ. Cap. XIII.

Causa ei⁹ ẽ siccitas, ⁊ cib⁹ sicc⁹: ⁊ p hibẽt ipsaz olea lenia eq̃lia, ⁊ mucilagines viscose, sic̃ mucilago altee, ⁊ mucilago psilij, ⁊ mucilago foliorum salicis, ⁊ omnia in quibus est humectatio.

¶ De illis que subtiliãt capillos. Ca. XIIII.

Baurach qñ ponit' in medicinis capillorum, subtiliat eos.

¶ Sermo de [b] [adolescentia] ⁊ canitie. Cap. XV.

Iam locuti fuim⁹ i alio loco ab isto de [c] [canitie adolescẽtiũ: Et canities quã h̃ dicem⁹] ẽ ꝙ dũ sanguis p manet piguis spissus cal's viscosus capilli sunt nigri qũ v̇o ad aquositatẽ tendere incipit, declinant capilli ad canitiem.

¶ De eis q̃ canitiẽ tardãt. Cap. XVI.

Cerebus canitiẽ tardãtib⁹, ẽ regimẽ reꝝ p̃maꝝ. Et d̃ eis ẽ regimẽ ei⁹, qd̃ puenit ad capillos ipsos. Prie ãt sunt eũo hũoris phl'atici oi hora: ⁊ ꝓpe cũ võitu sup cibũ, ⁊ p clisteria iteꝝ, et regescẽ, ⁊ iterare: deiñ admistrent ɔfectiões ⁊ medicine faciẽtes [d] [ ] adolescẽtiã, q̃s dicem⁹ cũ admistra[ne] ciboꝝ boni chimi cũ eq̃litate, ex gñe eoꝝ ex qb⁹ gñat' sãguis laudabil', spissus: sic̃ sũt frixa ea q̃ i patell' ꝑpant': ⁊ ea q̃ coopta coqunt' sine aq̃: ⁊ assata absq3 iure, ⁊ [e] [nuce] i iure: ⁊ studeat ita vt sint cũ q̃zti[te] digõnis, qm̃ ẽ radix. nã cum digõ corrũpit', corrũpit' sãguis. Et oz qũ cõpl'o fuerit hũida valde, vt admistrẽt' seia cal'a sic̃ sinap, ⁊ piper, ⁊ spẽs ɔdiẽtes, ⁊ cauguamich, ⁊ almuri: ⁊ ꝓpe i ieiunio: ⁊ sicla cũ sinapi. Et fit [f] [sufficiẽtia i potãdo vinũ paꝝ.] Et d̃uitet fruct⁹, ⁊ olera hũectãtia, ⁊ gña lacti, ⁊ pisces, ⁊ triticũ coctũ cũ aqua vt puls, ⁊ [g] [pultes] ⁊ potũ aq̃ plime, ⁊ phlĩã plimã, ⁊ euulsionẽ capilloꝝ, ⁊ ebrietatẽ supfluã, ⁊ coitũ plim: ⁊ tãgere cũ eis q̃ sũt sic̃ cãfora, ⁊ aq̃ ro. ⁊ oleũ sãbacinũ, ⁊ aq̃ sãbaci, capillos: ⁊ deuitet mltitu[ne] vsus aq̃ dulcis. [h] [ ] Q̃ d̃ si fecerit, ericca illd̃: ⁊ ericca cũ veloci[te], l3 ablutio capilloꝝ ɔsuet eoꝝ v̇tutẽ. Q̃ si balneet', vtat' eis q̃ sũt sic̃ pulpa colloqntide, ⁊ nigella, ⁊ baurac, ⁊ fel tauri abluẽdo. Cõfectões v̇o ⁊ spẽs q̃ abscidũt mãm phl'ati, ⁊ tardãt canitiẽ sunt sic̃ masticatio myrobalanoꝝ kebuloꝝ, d̃ qb⁹ oi die [i] [cũ nũo supueniẽte sibi, sũat', ⁊] masticet', ⁊ d̃glutiat': h̃. n. fortasse ɔsuabit adolescẽtiã vsq3 ad finẽ vite. Et sil'r trifere fcẽ ex myrobal'. mior, ⁊ maior: ⁊ cõfectio d̃ scoria ferri. Et melior ex ea ẽ si fuerit i ea aurũ, ⁊ ex hac. ℞. myrobal'. nigroꝝ, ⁊ ẽblicoꝝ ãborũ añ. ptẽ. i. mellis anacardoꝝ ex̃cti ab eis medietatez octaue pti. i. misceat' cũ butyro cocto, ⁊ ɔficiat' cuz melle, ⁊ admistret': ⁊ h̃ ẽ forte bo[m]. Et oz vt administret' paulati in tãta q̃zti[te], q̃ nõ efficiat ipssionẽ malã. Et [k] [ ] mithridatũ est forte: ⁊ tyriaca est fortis: ⁊ carnes vipere sunt conseruãtes adolescentiam, ⁊ virtutem cum assiduatur earũ cõmestio. Modus ɔfectiõis tpate bone.

Myrobalani nigri, ⁊ burũgi, ⁊ pip lõgũ, ⁊ ẽblici, ⁊ qñ q3 ẽ loco pipis lõgi, scoria ferri, ⁊ çuccaꝝ fiat ex eis trifera. Et d̃ bõis expertis, ẽ vt sumant' çiçi. ⁊ myrobal'. kebuloꝝ, ⁊ macropipis ptes eq̃les, ⁊ admistret': Et iteꝝ vt sumat' myroba. kebuloꝝ põdus. ʒ. xx. scorie ferri põd⁹. ʒ. iiij. agarici. ʒ. v. ⁊ çiçi. ⁊ macropipis, ⁊ gariofiloꝝ oĩuz añ. ʒ. iij. ⁊ ɔficiat' cũ melle: Et oz vt sũat ista faciẽtia adolescẽtiã ãno itegro amator adolescẽtie, ex h̃ȯ cõfectõib⁹, sup q̃s expectet vsq3 ad meridiẽ, deiñ comedat cibũ.

¶ Linimẽta phibẽtia a canitie. Ca. XVII.

Omnia olea cal'a, ɔ fortãtia, ⁊ oĩa currẽtia q̃ sũt silia illis i nã, sũt ɔsuãtia ɔpl'onẽ capilloꝝ, sup calorẽ inatũ ⁊ nõ [l] [rugat'] qd̃ penetrat i eis de nutrimẽto: ⁊ ista sunt sic̃ alkitrã: ⁊ qũ eo linit', dittat' 4[or] horis: deiñ igrediat' balneũ. Et dix̃ iteꝝ curationẽ hñti caput [m] [cal'e] cõpl'onis. Et sil'r iteꝝ pix hũida, currẽs sbtil'. Et sil'r oleũ d̃ costo, qm̃ ẽ forte valde, ⁊ oleũ d̃ bẽ, ⁊ oleũ de nigella ẽ forte valde fõti⁹ oi re: ⁊ oleũ fcm̃ cũ pulpa collogn. ⁊ oleũ d̃ sinapi. Et bo[m] forte ẽ vt sũat' d̃ oleo sinap, ⁊ de nigella, ⁊ vt coq̃t' i eo nigella, deiñ coq̃t' i ipo collogn. p⁹ ipaz, aut cũ ea. Et oleũ exp̃ssũ ex oliuis syluestrib⁹, qñ assiduat' inũctio cũ eo oi die phibet canitiẽ. Oleũ bo[m]. olei õphacini [n] [acsat] tres spice. ℥. i. s. blacte biçãtie, flori sq̃nãti ãboꝝ añ. ℥. s. d̃coq̃nt' medicie aut i ol'o, dõec rẽaneat tertia ei⁹. aut i aq̃, dõec suscipiat v̇tutẽ eaꝝ vehemẽt', deiñ d̃coq̃t' oleuz iteꝝ i illa aq̃, dõec ɔsũat' aq̃. Et recti⁹ q̃dẽ ẽ tũc, vt mior et q̃ztitas olei sufficiat kist. i. ⁊. s. deiñ sũat'. ℥. i. acatie, ⁊ dissoluat' cũ vio, ⁊ terat' optie, ⁊ misceat' cũ eo acatia, ⁊ admistret'. Oleũ bonũ [n] [o] [ ] oleũ d̃ gñis cotti, ⁊ olĩ myrti, ⁊ olĩ d̃ ẽblici ptes eq̃les: ⁊ mẽsuret' d̃ sũma eoꝝ lib. i. sũant' cipi ⁊ cassie [p] [ ] ⁊ spice, ⁊ nigelle, ⁊ gariofiloꝝ, ⁊ pulpe collogn. ⁊ costi, ⁊ xiloaloes crudi ⁊ floꝝ sq̃nãti, ⁊ calami aromatici oĩuz ptes eq̃les: ⁊ sumat' eaꝝ põdus. ʒ. c. ⁊ decoquat' i succo collogn. si inenit', aut i succo corticũ nucis, c⁹ q̃ztitas sit lib. iiij. q̃uq3 mediat' aq̃, ponat' sup eã oleuz, ⁊ icessant' decoq̃tur dõec remaneat oleũ, ⁊ ɔsũat' aq̃, ⁊ colet', ⁊ admistret'.

¶ Linimẽtũ bo[m] adeo, ꝙ d̃struit recẽtẽ ex ea.

Sumant' acatia, ⁊ galle, ⁊ fenugrecũ, ⁊ sem̃ melo. ⁊ coriãdꝝ siccũ, ⁊ spica, ⁊ laudanũ, ⁊ succ⁹ corticũ nuci exiccat⁹, ⁊ succ⁹ floꝝ papa. ruffi exiccat⁹, ⁊ rubigo ferri ⁊ calcucecaumenõ, ⁊ [q] [remcab] ⁊ alumẽ nigꝝ, d̃ qb⁹ fiãt trocisci sbtiles, ⁊ exiccet' ẽei, ⁊ admistrent' i mẽse trib⁹ vicib⁹ liniendo cum aqua emblicoꝝ, aut aq̃ myrti.

¶ Linimentũ bonũ cũ q̃ liniat' caput tãgẽdo.

Myrobalanoꝝ nigroꝝ, ẽblicoꝝ, ⁊ gallaꝝ oĩuz ptes. x. laudãi ptes. xx. folioꝝ myrti, ⁊ gnoꝝ ei⁹ añ. ptes. xxx. ponãt' in trib⁹ lib. olei, ⁊ dittant' i eo trib⁹ dieb⁹, deiñ coq̃nt' dõec igrossent', ⁊ fricet' cũ eo capilli. Et d̃ eis q̃ expti sũt illi, q fuerũt añ nos, ⁊ expta sũt i tpe nr̃o, est potare dragãti rubei albalkae põd⁹. ʒ. i. ipm. n. d̃pillat canos, ⁊ fac̃ nasci loco eoꝝ capillos nigros: verũtñ nõ tollerat illd̃ nisi q h3 forte corp⁹, ⁊ hũectatũ. Et op3 vt admistret' post ipm, qd̃ mũdificet pulmonẽ, ⁊ humectet ipm.

¶ De rememoratiõe ticturaꝝ. Cap. XVIII.

Repiunt' in libris olea d̃ qb⁹ existimat' ꝙ sint ticture. Et expimentuz

a A alchuzi

b A. dispõne in qua fiunt capilli nigri

c A. cã q̃re in dispositione fiũt capilli nigri, ⁊ de cã canitiei ⁊ qd̃ dicimus nunc

d † A. vel conseruantes

e † A. mice pãis

f A. cõtẽtus potare parũ vini

g A. tuscula ex farina ⁊ aq̃ decocta

h † A. Alia lr̃a balneando

i A. vnuz numero qui

k † A. anacardia est fortis et

l A. putrefit cum eis

m A. Alia litera frigide

n A. kist

o † A. Alia lr̃a omphacinum

p † A. lignee

q A. vitriolum romanum

a A. affirmat φ q̄n olea apponatur sup v̄tutes spēꝝ seu medicaminū tingētiū tūc inter ipsas ꝛ iter capillos cadit mediās phibēs qꝛi ipsos capillos non penetrant ille virtutes ꝛ non

b A. radicibus

c A. alusme. Et sic vbiq̄ p idicū in hoc cap. itelligatur alusme

d A. p̄mi homi num

e A. capillorum

f † A. ꝛ eius tinctura

g † A. eam

h A. capillorum

i A. sumach

a[fac̄ eē nec̄ias v̄tutes spēꝝ ppriaꝝ, qb⁹ cū supeminet oleū, resoluit iter eas, ꝛ iter capillos: q̄re nō penetrāt i eis, ꝛ] opant̄ aliq̄d, nisi fuerit illic v̄tus vehemēs, aut pp̄etas maxia: ꝛ nō sp̄at̄ v̄t⁹ vehem̄s, nisi ex reb⁹ fortꝭ ticture, sic̄ ē erugo ferri, ꝛ sic̄ ē erugo plūbi, ꝛ sic̄ cortices nucis: tūc. n. forsitan iste, ꝛ sil'es eis, cū v̄tutes eaꝝ iterāt̄ i oleis, ꝛ v̄tutes mediciaꝝ penetrare faciētiū medicie iteruenīūt, sic̄ aceti, ꝛ vini, opant̄: nā si poſ'e ē vt sit aliq̄d, tc̄ ē istud. Uideo ꝛ audio q̄sdā testātes v̄itatē ei⁹, qd̄ dꝛ: φ vna ex b[venis] nucis q̄n icidit̄ i p̄n⁹ veris, ꝛ ponit̄ vt bucella i vase vitri, i q̄ ē oleū, ꝛ sepeliunt̄ sil' i terra, exiccat illud qd̄ ē i vase: ꝛ exiccādo, ꝛ sugēdo: deiñ remittit illud i autūno, ꝛ reddit pl'm ei⁹ ad vas, ꝛ ē tictura, Et pl'm φ accīt de h̄ cap̄, ꝛ iprimit, nō fit illud ex eo nisi cū iteratinoe. Amplius spēs ticture qb⁹ tigunt̄ capilli sūt tres, denigrās, ꝛ faciēs flauos, ꝛ dealbās: ꝛ nos icipiem⁹ narrare numeꝝ denig̃ntiū bonorū.

¶ Denigrantia. Cap. XIX.

Alcāna qdē, ꝛ c[idicū] sūt radix sup quā aggregāt̄ hoīes: ꝛ diuersificant̄ āboꝝ ip̄ssiōes f̄m diuersitatē, ꝛ p̄pationē capilloꝝ. Et d[homines] icipiūt cū alcāna, deiñ ꝯñr adhibēt idicū post ablutionē: ꝛ expectāt sꝛ vnūq̄dq̄ āboꝝ mora, q̄ q̄ztitatē hꝫ: ꝛ q̄zto plus expectāt ē meli⁹. Et d̄ hoib⁹ sꝛ q aggregāt ea: Et d̄ hoib⁹ sūt q sūt ꝯtēti alcāna, ꝛ d̄lectant̄ ei⁹ flauitate. Et d̄ eis sūt q sunt ꝯtēti idico, ꝛ delectāt̄ colore pauois p̄ueniēte ex eo. Et idicū qdē idū bo^m ē, velocioris ticture: sꝫ ē vehem̄ti⁹ faciēs colorē pauois, ꝛ flauitatē. Et idicū carmenū ē min⁹ tigēs, ꝛ tardi⁹: veꝝ ei⁹ tictura ē d̄cliuis ad nigredinē e[flauā] ꝛ nō ē m'ti^do coloris pauois i ea. Et q vult vt redeat tictura idici ad colorē capilloꝝ, ꝛ d̄struat̄ ei⁹ flauitas f † [ ] admistret sꝛ g † [ ] alcānā vice alia. Et si fuerit ei⁹ administratio añ eā, tc̄ ipsa d̄struet colorē pauonis, ꝛ reducet eū ad colorē h[flauitatꝭ.] Et meli⁹ qdē ē, vt ñ plōget̄ ei⁹ mora, imo festiet̄ ad abluēdū eā. s. alcānā. q̄ fuit p⁹ ticturā p̄mā. Et d̄ hoib⁹ sūt q ꝯiūgūt ea cū aq̄ i[sicle] ꝛ cū aq̄ g̃natoꝝ, aut cū aq̄ lactꝭ acetosi: aut ꝯponūt cū eis almasal, ꝛ aq̄ corticū nucꝭ: ꝛ totū illd̄ ē iuuatiuū. Et d̄ eis sūt, q ꝯiūgūt ea cū aq̄ i q̄ p̄iiciūt̄ calx, ꝛ lithargiriū decoq̄ndo: aut s̄b sole dittēdo, donec denigret lanā. Et h̄ iteꝝ bo^m ē, q̄n pōit̄ i tictura pōdus. ʒ. i. gariofiloꝝ d̄nig̃t valde: ꝛ p̄hibꝫ malitiā ei⁹ a cerebro. Tictura āt alia q̄ administrat̄ m'totiēs, verūtñ min⁹ q̄z admistret̄ p̄^a, ē vt sumāt̄ galle ꝛ iungāt̄ cū oleo, ꝛ adurāt̄ cū oleo: Et qd̄ de h̄ ē meli⁹ ē vt fiat in vase lutato: ꝛ finis adustiōis ē q̄ztitas q̄ d̄nigrent̄, ꝛ terātur: ꝛ ñ p̄ueniat̄ ad vlt^m i ea. Et sūat̄ d̄ eis pōdus. ʒ. xx. ꝛ calcucecaumenon. ʒ. x. ꝛ aluis. ʒ. ij. ꝛ sal' gēme. ʒ. i. ꝛ fiat ex eis tictura: denig̃t. n. capillos denig̃tiōe fixa: Et q̄ñq̄ administrat̄ f̄m hāc d̄scrip^nēʒ. Sūat̄ lb. gallaꝝ, q̄ cū oleo iungant̄, ꝛ frigāt̄, dōec scidant̄, ꝛ sumant̄ calcucecaumeni, ꝛ aluis, ꝛ dragāti oiuꝫ añ. ʒ. xx. ꝛ sal'. ʒ. viij, terāt̄ bñ oia, ꝛ cōficiant̄ cū aqua cal'a, ꝛ tigat̄ cū eis, ꝛ dittat̄ trib⁹ horis: ꝛ q̄ñꝫ p̄miscēt cū eis alcānā, ꝛ idicū. Et illd̄ qd̄ est famosuꝫ p⁹ hoc, ē illud qd̄ fit ex calce, ꝛ lithargyrio, ꝛ creta q̄ cōedit̄, aut alcanzi, aut creta chimolee, aut q̄zcūq̄ cretā voluerꝭ d̄ spēb⁹ crete capitꝭ p̄tib⁹ eq̄lib⁹ assūptꝭ cōficiat̄ cū aq̄ ꝯfec^nē ticture, ꝛ admistret̄, ꝛ coopiat̄ folijs sicle: ꝛ nec̄iū rei ē vehem̄tia ꝯtritōis lithargyrij. Et si sit aq̄ ei⁹ aq̄ alcāne, ꝛ idici, fc̄ā cū iteratōe d̄coctiōis āboꝝ: aut positiōis eoꝝ s̄b sole i ea tc̄ ē melior, veꝝ nec̄iū ē vt dittāt̄ circit̄ sex horas ꝛ ꝯsuet̄ sꝛ eā h̄ūitas ei⁹. Et iteꝝ sumāt̄ alcāne, ꝛ idici, ꝛ lithargyrij triti, sic̄ alcohol, ꝛ calcꝭ, ꝛ gallaꝝ frixaꝝ, ꝛ calcucecaumenō, ꝛ aluis, ꝛ dragāti, ꝛ gariofi. p̄tes eq̄. ꝛ tigat̄ cū eis. Et h̄ sꝛ ticture d̄nig̃ntes, q̄ iā dcē sꝛ in librꝭ, d̄ qb⁹ attuli illas, q̄ sꝛ p̄pinq̄ores ad h̄, vt diligat eos cor, aut cū qb⁹ cadat fidutia. Mod⁹ ticture bōe. ℞. alcāne p̄tē. i. ꝛ idici p̄tes. ij. ꝛ calcucecaumenō, ꝛ aluis, ꝛ sal' gēme, ꝛ gallaꝝ frixaꝝ, ꝛ scorie ferri p̄tes eq̄les, terāt̄ cū aceto, ꝛ dittāt̄ dōec fermētet̄, ꝛ admistret̄. Et d̄ ill' q̄ d̄ñr in h̄, ē vt sūat̄ scoria ferri p⁹ ꝯtritionē i aceto vini supeminēte ei 4^or digitꝭ, ꝯtritiōe vehemēti, ꝛ d̄coq̄t̄ vsq̄ ad sui medietatē, deide dittat̄ i eo duab⁹ hebd̄is dōec erugiet̄, ꝛ sūat̄ q̄ztū ē scoria d̄ myrobal'. nigris, ꝛ fūdat̄ sꝛ eos illd̄ acetuꝫ p⁹ ꝯtritionē eoꝝ: ꝛ d̄coq̄t̄ dōec exiccet̄ illd̄ acetuꝫ, ꝛ fiat sic̄ k[alcohol,] deiñ s̄bmergat̄ cū ol'o, ꝛ d̄coq̄t̄ dōec fiat sic̄ algalia: ꝛ si voluerꝭ, arōatiça ipꝫ. Et h̄ si tigit cū oleagitate, tc̄ pp v̄tutē rubigis ferri. Et iteꝝ scoria argēti d̄cocta i aceto vehem̄t, nūat̄ d̄ sūma d̄nig̃ntiū fortiꝭ. Et magꝭ dilectū apd̄ me est vt sit loco aceti, acetositas l[citrāguli] aut citri: ꝛ vt loco d̄coctiōis sit dimissio ferri i eis spacio aliq̄. Et dixerunt iteꝝ, si pōat̄ i kenina ordo vn⁹ d̄ florib⁹ papa. ruffi, ꝛ ordo ali⁹ aluis: ꝛ sepeliat̄ i stercore, resoluit̄ i ticturā bonā. Dixer̄t, ꝛ sil'r si ih̄ūet̄ plāta ordei h̄ūida añ q̄z spicas h̄eat cū medie^tē sui d̄ aluie i fimo, i ꝯcaui^tē vaſ̄ vitrei fiet totū aq̄ nig̃, ꝛ linim̄tū d̄nig̃ns. Dixer̄t ꝛ sil'r si cucurbita h̄ūida ex̄ñs sup arborē suā, m[cū circuitiōe apiat̄] ꝛ ex̄hat̄ qd̄ i ea ē, ꝛ pōat̄ i ea sal, ꝛ aliq̄d paꝝ d̄ scoria ferri, ꝛ n[reducat̄ cortex, q cū circuitiōe] fuit ablat⁹, ꝛ lutet̄ tc̄ totū qd̄ i ea ē resoluetur i aq̄z nigrā, q̄ erit tictura vt ēcaustꝝ. Dixer̄t, ꝛ si terāt̄ folia cappa. ꝛ d̄coq̄nt̄ cū lacte, ꝛ p̄pe lacte mulierꝭ dōec p̄ueniat od tertiaꝫ, ꝛ dittat̄ nocte tota, erit tictura bōa. Et meli⁹ qdē ē apd̄ me vt sit d̄ sūma ꝯseruātiū. Et Gal'. qdē testat̄ d̄ hac tictura ꝛ iq̄t, sūat̄ de flore q ē sic̄ o[vua] i arbore nucꝭ, ꝛ terat̄ cū ol'o, ꝛ liniat̄ ex eo, cū p[butyro vaccio] h̄ūido. Et dixer̄t q dā q̄n miscet̄ cū eo sterc⁹ cap̄nū, fit bo^m. Et dixer̄t: ꝛ sil'r q̄n cortices radicū algarab terūt̄ cū oleo, ꝛ iungit̄ cū eo, tc̄ ipꝫ d̄nig̃t. Et ap̄ me qd̄ si fuēit tigēs ēt, d̄bilitat opōnē ei⁹ oleū: ꝛ si eēt loco ol̄i aq̄, forsitā eēt meli⁹. Et sil'r ē f̄mo me⁹ i eo qd̄ dix̄ paul⁹, φ rose papa. ruffi ꝯterūt̄ i ol'o, dōec fiat sic̄ algalia, fit tictura: Nā si fuēit q[itētio] ad h̄, tc̄ nec̄ia sꝛ. r[ꝯfundātia] sic̄ alumē. Et sil'r ē f̄mo eoꝝ i nutriēdo oleū cū corticib⁹ nucꝭ: ꝛ i h̄ φ ipi d̄coq̄ūt ipꝫ i aq̄ ei⁹: ꝛ itromittē paꝝ aluis i eo: ꝛ totū h̄ ē ex eis, q̄ d̄bilitāt ipꝫ: ꝛ sil'r illd̄ qd̄ dꝛ i d̄coc^nē olei i aq̄ papa: ruffi, donec finiat̄: Et sic̄ illd̄ qd̄ dixer̄t, φ oꝫ vt sūat̄ oleū sisami. ꝛ p̄ijciat̄ sꝛ ipꝫ, t̄tia sui ēblicoꝝ, ꝛ d̄coq̄t̄ hora vna cū facili^tē, ꝛ colet̄ s † [ ] ꝛ sumat̄ ad oēm librā, 4ª libre laiaꝝ plūbi s̄btiliū, deiñ frigat̄ cū facili^tē, vt ñ liq̄fiat plūbuꝫ, ꝛ vt nō iflāmet̄ oleū, ꝛ moueat̄ sp̄, deiñ dittat̄ trib⁹ dieb⁹, d̄iñ sūat̄: ꝛ dico i h̄ ē fidutia aliq̄, p̄pe q̄n ē i eo alumē. Dixer̄t ꝛ sil'r cū pōit̄ oleū de bē i ꝯcauitate t[aūgilati, deiñ firmat̄ ex]lutatōe ei⁹, ꝛ pōit̄ i furno pōne cū cautela, egredit̄ oleū tigēs: ꝛ meli⁹ ē vt nūet̄ h̄ i sūma eorū, q̄ p̄hibēt canitiē. Dixer̄t: ꝛ si mūdēt̄ g̃na passularū, ꝛ terāt̄ optie sic̄ alcohol, ꝛ s̄bmergāt̄ cū ol'o sisamino, ꝛ ih̄umēt̄ mēse vno i fimo, erit tinctura bōa: ꝛ bonū. u[Et ex eis q̄ sūt q̄si illd̄ sꝛ qd̄ ē ꝯueniētia, ē φ ouū alactat, ē tictura fortꝭ, ꝛ sil'r ouuꝫ auis tarde. Et accit qd̄ i tp̄e n̄ro i dieb⁹ vite regꝭ sedubelaa, vt egereret vna d̄ genetꝭ suis sꝛ vnā p̄tē barbe genet alteri⁹ d̄ōmiētꝭ, ꝛ tixit eā nigredie.] ¶ Galia quā eleger̄t.

Dixerunt sūat̄ x[. ʒ. i. sal' ꝛ lib. i. ꝛ. s.] aq̄ myrti humide exp̄sse, ꝛ iiij. lib. aq̄, d̄coq̄t̄ dōec minuat̄ medietas d̄iñ remoueat̄ ab igne, ꝛ sūant̄ y[lib. iij. euisci, ꝛ. l. al/

k A. althaluch

l A. Nota φ vbi h̄r citranguli in arabico h̄r arancioꝝum

m A. cōcauetur eleuādo p̄us p̄tē corticis eius i rotundū incisam

n A. reponat̄ cortex q ab ea p incisionē i rotūdū

o A. racemus

p A. re aliqua de bitumine

q A. Alia litera iuuans

r A. pontica

s † A. ꝛ reiteret̄ illud trib⁹ vicib⁹

t A. nargil deiñ firmet̄ vel secūꝫ fiat cum

v A. ꝛ bonuꝫ ad radicē capilloꝝ ꝛ de eis in q̄bus est q̄si ꝯueniētia ꝛ iaꝫ accit in tp̄e n̄ro in dieb⁹ vite regis semsaledule φ leopardus vnus egessit stercus sup p̄tē barbe ei⁹ hōis q leopardos domit ꝛ instruit ad feras capiendas hōie h̄mōi dormiēte ad latus leopardi seu iuxta leopardū ꝛ tincta ē barba nigredie.

x A. ʒ. i. l. emblicorum ꝛ lib. i. s.

y A. altee ꝛ alcāne ꝛ folioꝝ indici oium añ. ʒ. i. l.

cāne,ꝛ.l.idici]ꝛ.ʒ.xx.gallaꝝ frixaꝝ,ꝛ.ʒ.x.draga-
gāti,ꝛ.ʒ.l.gūmi ꝛ pijciant̃ i ea,ꝛ igrosset̃ cū ꝯco[ne],
ꝛ arōatiçet̃ cū muscho,ꝛ galia:ꝛ [a] [coopiēdo cū ea
tāgēdo] illō qd̄ volūt tigē [b] [tāta q̄ztit[ᵉ] ꝙ ei supemi-
neat.] Dixerūt:ꝛ sūat̃ olei de ḡnis cotti pōdꝰ.ʒ.xxx.
ꝛ pijciat̃ i eo liature ferri,ꝛ liature plūbi, ꝛ calcuce
caumenō oīuz añ.pōdꝰ.ʒ.iiij.terant̃ totū cū eo:ꝛ di
mittat̃,dōec ꝯnigret̃,ꝺiñ frigat̃,ꝛ arōatiçet̃ cū mu
scho. Et scias ꝙ ordeū cōbustū,aut cortices fabaꝝ,
aut cortices ḡnatoꝝ,st̃ ꝺ sūma eoꝝ q̄ itrāt i ticturis
itroitu alcāne:ꝛ silr̃ cortices nuc],Et nos qdē iā di-
ximꝰ medicias ticture i medicis singl̃aribꝰ:ꝛ ꝙ ip̄e
st̃ sic [c] [capsia] ꝛ myrrha,ꝛ litiū,ꝛ sinap̄,ꝛ sal,ꝛ bel
leborꝰ,ꝛ attriplex,ꝛ ēblici,ꝛ capillusveñ.ꝛ rose pa
pa.ruffi,ꝛ alcāna,ꝛ idicū,ꝛ es vstū,ꝛ scoria ferri,ꝛ
aq̄ corticū fabaꝝ hūidaꝝ,ꝛ cortices nuc],ꝛ aq̄ eoꝝ,
ꝛ acatia,ꝛ fenugre.ꝛ semē sicle,ꝛ myrtꝰ,ꝛ ḡna eiꝰ,
ꝛ laudanū,ꝛ lithargy.ꝛ calx,ꝛ scorie oēs,ꝛ liature.

¶ De faciētibꝰ flauū ꝛ q̄ currūt cursu eoꝝ. Ca.XX.

Oirerūt ꝙ [d] [currit ex arūdie nabathi recente] ablato ab eo cortice
eiꝰ,qū accēdit̃ sup [e] [eā,ab alio latē] tigit sic
auꝝ. Et silr̃ erugo ferri cū aq̄ dragāti,sr̃ quā expe-
ctet̃ sic expectat̃ sr̃ alcānā. Aut sūant̃ alcāne,ꝛ fec]
vini ꝛ [f] [gūme] ptes eq̄.ꝛ aliqd ꝺ sqnāto,ꝛ tigat̃ cū
eo. Aut sūat̃ alcāna,ꝛ tigat̃ cū ea,postq̄z ꝯficit̃ cuz
ꝯco[ne] ꝯdisi. Dixerūt,ꝛ tigat̃ cū aluie,ꝛ [g] [alissixeo ꝛ
croco,aut cuz myrrha,ꝛ staphysagria] ꝛ dittat̃ die
ac nocte cū aq̄:ꝛ iteret̃ illō diebꝰ aliq̄t. Et cū iterant̃
[h] † [ ] sr̃ ip̄m lupini ꝯfe
cti cū aceto,ē bo[m]. Et iteꝝ sūant̃ lupioꝝ cōtritoꝝ.ʒ.
x.myrrhe.ʒ.v.sal[i] [tigēt].s.alsauregi].ʒ.iij.fec] vi-
ni exiccate aduste.ʒ.iij.aq̄ ciner] lignivit],q̄z[m] suffic̄.

¶ De rubificātibus fortibus. Cap.XXI.

Sumant̃ sūach.ʒ.ij.ꝛ gallaꝝ.ʒ.iij.ꝛ ali drió citri.ʒ.ij.ꝛ capil.veñ. due
bacce,ꝛ apsin.bacca.ʒ.i.ꝛ lupioꝝ excorti[oꝝ] sic coꝝ
pugilli duo,terāt̃,ꝛ ifūdāt̃ i lib.x.aq̄ diebꝰ aliqbꝰ,
deiñ ēpl̃et̃ cū eo caput,cū ē tepidū. Dixerūt:ꝛ deco
ctio lētiū,ꝛ ꝯdisi i aq̄ ē bōa faciēs flauū fort]. Dixe-
rūt sūat̃ fex vini adusta,[k] † [ ] ꝛ misceat̃
cū oleo de ben,aut oleo de squināto.

¶ De albificantibus. Cap.XXII.

Eeis ē sterc̃ꝰ hirūdinū,ꝛ ꝺ eis sūt [l] [vesry] ꝛ ꝺ his st̃ almes:
ꝛ ꝺ eis ē flos [m] [albū] ꝛ ꝺ eis sūt corti
ces raphani,ꝛ fel tauri,ꝛ vapor sulfuris,ꝛ cacumē
cappa.ꝛ cacumē oliuaꝝ singul̃r,ꝛ ꝯiūctiz:ꝛ p̄p̄e cū
aceto:ꝛ p̄p̄e pꝰ vapora[ne] eiꝰ cū sulfure. Sūant̃ sem
enule,ꝛ cōtices raphāi sicci,ꝛ alum̄,ꝛ aggreget̃ cū
attritōe cū medie[te] pt].i.ꝺ gūmi arabico. Et iteꝝ su-
māt̃ folia [n] [aluesiri] ꝛ cortices papa.ꝛ mādrag.ꝛ si
fuēit loco āboꝝ hyusqa.al.erit fōte,ꝛ misceat̃ tictu
ra:ꝛ si fuerit i eo cāfora,ꝛ aq̄ ro.erit meliꝰ. Et q̄ñq̄z
madesiūt capilli,ꝺiñ iuoluūt̃ i sulfur̃,ꝺiñ suffūigāt̃
cū eo:fiat cū eo illō i nocte semel,aut duabꝰ vicibꝰ.

¶ Succursius dispōnibꝰ seq̄ntibꝰ ticturas. C.XXIII.

Plures spēs ticture st̃ ifrantes cerebꝝ,
ꝛ corrūpētes ip̄z,ꝛ faciētes ip̄m
cadē i p̄patōe ad catarros,ꝛ ad apoplīā,ꝛ silia
curet̃ ḡ illō cū eis q̄ vicināt̃ ticturis:aut admistret̃
successiōe eaꝝ ꝺ arōatic] calis,sic st̃ muschꝰ,ꝛ gario
fili,ꝛ silia. Et q̄ñq̄z accit ex tictura vt tēdat̃ capilli q̄
si vt cōde,ꝛ r̄moueat̃ eoꝝ crispitudo,ꝛ ꝺturpet̃ eo
rū sitꝰ:ꝛ succurrit̃ illi,si pōat̃ cū tictura illō,qd̄ s̄bti
liat,ꝛ crispat,ꝛ p̄p̄e i ḡñe capilloꝝ q faciūt illud. Et
q̄ñz accit ex tictura vt [o] [ꝺbilitēt̃ capilli,ꝛ exiccet̃]
barba [p] [ꝛ ꝺnigret̃ facies] ꝛ rūpāt̃ capilli:ꝛ succur
rit̃ illi,si ꝯñr adhibeat̃ oleū violaceū,ꝛ oleū alkeiri.

a A. inungatur cum ea
b A. ꝛ iñūgatur tāta q̄ztitate q̄ li nimētū tingens supemineat seu eleuet̃ sup capil los.
c A. sithragi
d A. flores arun dinū nabathi re cētes
e A. extremitatē eius alteram
f A. rasine
g A. alastarach ꝛ croco ꝛ myrrha ꝛ alserugi
h † A. ꝛ ponunt̃
i A. tinctoꝝ.s.al serugi
k † A. ꝛ non adu sta
l A. alneserin Alia litera nigella
m A. albulci al bi
n A. alneserin
o A. infilterentur capilli ꝛ corru- getur
p —— A.

Et q̄ñq̄z accit ex tictura,vt denigret̃ facies:ꝛ hoies
qdā lauāt eā cū faria faba.ꝛ cicer],ꝛ siliū:ꝛ nō ē me
lior ablutio ad illō q̄z ꝺ ol̃o calō. Et q̄ñq̄z accñt pꝰ ti
cturā alnusul. Et meliꝰ qd̄ admistrat̃ i eis ē,vt sūat̃
ꝺ tictura q̄z[m] ē nux,ꝛ exiccet̃,ꝛ p̄p̄e ꝺ tictura i q̄ ē v-
tus p̄fūdās,ꝛ q̄tiēs appet alnusul,aut forsitā appe-
būt,accipe lignū sic illō cū q̊ fricāt̃ gigiue,ꝛ iuolue
[q] [vnū sr̃ ex̄mitatē eiꝰ ꝺ resol̃one illiꝰ ticture coagu-
late,ꝛ ꝯseq̄re] cū eo alnusul. Et qdā accipiūt fumū
olei arōatici sic oleū ꝺ bē,ꝛ laudanū,aut cerā,ꝛ in-
ungunt cū eo alnusul:ꝛ q̄ñ exiccatur,linitur.

¶ De furfuribus. Cap.XXIIII.

Quoniā s̄mo ꝺ furfuribꝰ ē p̄portōal̃ ser moni ꝺ capill̃ ex aliqbꝰ mōis,tc̄
loq̄mur ꝺ eis. Furfur ē [r] [alabirati.i.cātabꝝ] qd̄ ē
i capite [s] † [ ] modꝰ excortica[ni] [s] leuis accñt]
capiti,p̄p corrup[ne] accñtē i ꝯpl̃one,p̄p̄e cū ip̄siōe i
sr̃ficie supiore cut],ꝛ peior p̄uenit ad vlcera,ꝛ ad cor
rūpendū origines capilloꝝ:ꝛ fit a mā acuta,baura
chiati,aut sāguie melico. Et q̄ñq̄z ē p̄p malitiā ꝯpl̃o
nis i capite:q̄re corrūpit̃ illō qd̄ p̄uenit ad ip̄m. Et
forsitā ē qd̄ fac̄ ip̄z siccitas nuda:ꝛ nō ē reliq̄ ꝯpl̃o i
cōp̄e nisi bōa:ꝛ q̄ñz fit p̄ cōi[te]. ¶ De cura. C.XXV.

Furfuri q̄ ē leuis sufficit cura leuis:ꝛ de struit ip̄z epithiare caput cū ol̃o
ro.ꝛ vio.ꝛ cū mucilagibꝰ. Et ꝺ furfure ē q est
vehemētior illo:ꝛ idiget eis i qbꝰ absterſio ē,ꝛ r̄sol̃o
fort]:deiñ ꝯñr adhibeat̃ ea q̄ hūectāt,ꝛ eq̄nt. Et de
eo ē malꝰ valō,p̄ducēs ad [t] [vlceratione.] ꝛ nečiū i
curatōe eiꝰ ē vt mūdificet̃ corpus cū phl̃omia,ꝛ so-
lutione vētris,si fuerit nečiū illud:ꝛ si cā fuerit s̄m
ꝙ videt̃ i capite repl̃o corpis:deide curet̃:ꝛ q̊tiēs
curat̃ cū eo qd̄ [u] [radit] ꝯñter adhibeant̃ r olea.

¶ Medicie furfur] leues absq̄z mordicatione plima.

Sufficit furfuri p̄piq̄,ꝺbil̃ ablutio cū aq̄ sicle,ꝛ cū aq̄ fenugre.ꝛ cuz ḡnis
melo.ꝛ cū faria cice.ꝛ lupioꝝ,ꝛ fabaꝝ,ꝛ seie
altee ꝺcocto i ol̃o,ꝛ cū mucilagie cydōioꝝ,ꝛ altee,
ꝛ dragagāti,ꝛ cū creta alcāçi,ꝛ chimolea,ꝛ p̄p̄e cū
succo sicle postq̄z dittit̃ sr̃ caput hora vna. Et sit ꝯtē
tus folijs salic] hūidis,q̄m̄ st̃ vltia. Et cū tamaridis,
ꝛ apio,ꝛ succo eiꝰ,ꝛ ꝺco[ne] açedaraet,ꝛ folijs cana-
bis,ꝛ folijs sisami. Et fortasse cū ꝺlibutōe āboꝝ de-
struit̃ [x] [fort]:] ꝛ silr̃ succꝰ āboꝝ,ꝛ amigda excorti-
cate cū aceto,ꝛ faria fenugre.cū aceto. Aut sūat̃ fa
rina cice.cū folijs sisami trit],ꝛ misceat̃ cū aq̄ sicle,
ꝛ aliq̄ztulo aceti vini. Aut sumāt̃ cicer tritū,ꝛ altea
ꝛ ꝯficiāt̃ cū aceto,ꝛ liniāt̃. Aut abluat̃ caput cū ca
cumie mori trito sic puluis admistrato sic altea aut
[y] [altea] cū ol̃o.aut tꝰ resolutū i vio,qd̄ mixtū sit cū
ol̃o iteret̃ illō duabꝰ hebdōis. Et de s̄btilibꝰ,ꝛ facili
bꝰ ē ablutio capit],cū aq̄ folioꝝ [z] [salic]] hūidoꝝ:ē
n.bōa vlti[a] expta salua:ꝛ oz vt abluat̃ cū q̊cūq̄z fuēit
deiñ iungāt̃ i [ꝛ] [eo] cū ol̃o qd̄ sit sic oleū vio.ꝛ rosa.

¶ Medicine furfuris,que sunt fortiores.

Misceant̃ cū ablutione baurac,aut sul fur,aut fel tauri, aut pulpa
colloq̄n.aut fex vini,aut sinap̄,aut staphy.aut [ꝯ] [ni
trū] adustū,aut gūma rute agre.ꝛ silia. Et iteꝝ sūat̃
chimolea,ꝛ ꝯficiat̃ cū felle vacci.ꝛ admistret̃,ꝛ di
mittat̃ duabꝰ hor]:aut ḡna albē,ꝛ faria fab.cū eq̄li
tate ꝺcoq̄nt̃ cū aq̄,ꝛ abluat̃ cū ea caput. Aut sūant̃
[ꝝ] [oli ꝺ ruta] lb.i.ꝛ sapōis.ʒ.i.ꝛ baurac aur̃,iiij. ag
greget̃ totū,ꝛ liniat̃ cū eo cap̄,ꝺiñ abluat̃ cū aq̄ si-
cle,ꝛ faria cice.deiñ admistret̃ oleū myrtinū,ꝛ lini-
tur ēt caput cū stercore vaccino,ꝛ ꝯfert valde,ꝛ q̄e-
scat vna nocte,ꝛ liniat̃ alia nocte. Et ablutio ip̄sius
cū vrina cameli,p̄prie arabici,ē vehemēt] iuuamēti.
Et [a] [nitꝝ] tritū ē forte in cap̄ furfuris mali. Et de

q A. ꝛ accipe su per extremitatē eius de illa tin ctura et inunge
r A. alhebrie.i. furfur
s † A. ꝛ est aligo
t A. tineam
v A. Alia litera abstergit
x A. impetigo
y A: Alia litera semē altee
z A. kalef
ꝛ A. nocte
ꝯ A. vitrum
ꝝ A. fecis vini
a A. vitrum

eis q̄ ꝯferūt i ea, sūt calcātū, ⁊ staphisagria. Aut sumant spūa baurac, ⁊ calcātū eq̄li mēsura, ⁊ liniant sup cap̄ p⁹rasionē: ⁊ fortasse aggregāt cū ol'o. Aut terat staphisagria i ol'o, ⁊ iungat cū ea. Aut sumāt sulfur, ⁊ calcātū, ⁊ baurac eq̄li mēsura, ⁊ aggreget cū laudāo dissoluto i ol'o masticio, ⁊ dittāt sr̄ caput ⁊ fortasse pōit i eo hell's. Medicamē qđ sibi attribuūt qdā moderni, ēt exp̄tū ē, ⁊ iuētuʒ bo[m], ⁊ forte: sūat ysopi hūide, p̄s.5. ⁊ [a]⌈pl'pe colloqn⌋ p̄s.i. ⁊ ol'i đ keiri p̄s.i. ⁊ gūme rute agrest]. iiij. p̄s.i. ⁊ laudani p̄tes.ij. abluat cap̄ cū aq̄ cal'a, ⁊ sapōe, điñ fricet cū pāno asp̄o, dōec rubeat, ⁊ liniat cū eo die ac nocte.

¶ Tractat⁹.ij. de dispōnib⁹ cut] ex p̄te [b]⌈cut].⌋ C.I.

Color ꝯūtit ad nigre[ne3] cā sol', aut frigor], aut vēti, aut aut sorditiei aut ⌈p̄uitat]⌋ baln[nis], aut cōestōis salsoꝝ, aut ꝯūsiōis sāg. ad meliā. Et ꝯūtit ad citri[te3] ex cāis citrinātib⁹, q̄ sīt egritudies, ⁊ tristitie, ⁊ đfect⁹ nutrimīti, ⁊ ml'ti[do] coit⁹ ⁊ fames, ⁊ calor aeris vehemēs, ⁊ pot⁹ aq̄ꝝ stātiū. Et ex cōestis sic ameos, ⁊ olfat⁹ e i⁹: ⁊ [d]⌈ꝯsideratio⌋ ad ip̄m f̄m q̄ dr: ⁊ acetū, ⁊ assiduatio ei⁹ citrinat faciē, ⁊ cyminū potatū, ⁊ [e]⌈đlibutū⌋ cū aceto. Et longa statio i domo, i q̄ ē cyminū pl'm, ⁊ multū vti aceto. Et cōestio crete, ita q̄ fac̄ cadere oppil'onē i orificijs venaꝝ, q̄re nō vadit ad cutē sāguis rubicūdus, imo aliqđ đ vapore chol'e. ¶ De reb⁹ faciētib⁹ colorē bo[m] cū splēdor, ⁊ rubifi[ne] ⁊ abster[ne] sb̄tili. C.II.

Scias q̄r oē qđ mouet sanguinē, ⁊ sp̄m ad cutē, iduit eā pl'chritudinē puerilē, ⁊ mūdifica[ne3], ⁊ rubedinē, ⁊ adiuuat ip̄m illđ, qđ abstergit ab stersiōe leui, ponēs cutē sb̄tiliorē, ⁊ detegit ab ea illđ qđ ē mortuū sup̄ faciē ei⁹, đtectiōe sb̄tili: ⁊ p̄p̄e si fuerit tictura: ⁊ idiget cuʒ h̄ toto cautella a calore, ⁊ frigore, ⁊ vēto. Et res qdē mouētes sanguinē ad cutē, efficiūt illđ f̄ʒ tres mōs. De eis.n. sūt, q̄ gn̄ant sāguinē, ⁊ p̄p̄e sb̄tilē: sāguis nāqʒ bon⁹ quʒ gn̄at, ⁊ ml'tiplicat, ⁊ sp̄git ꝯseqt ip̄m ois loc⁹. Et đ eis sūt mūdificātes sāguinē. Et de eis sūt sp̄gētes sāguinē, ⁊ dilatātes ip̄ʒ, p̄p̄ea q̄ mouēt eū ad exteriora, ⁊ ap̄iūt meat⁹, attrahēdo ip̄m violēter ab iteriorib⁹ ad exteriora. Et res q̄ bonū faciūt colorē p̄ viā p̄mā sūt, sic assumere cicer, ⁊ oua sorbilia, ⁊ aq̄ carnis, ⁊ vinū odoriferꝝ, ⁊ assūptio ficuuʒ: ipse.n. gn̄ant sāguinē sb̄tilē, expulsū ad cutē, ⁊ p̄p̄ illđ faciūt pediculos. Et si color alic⁹ ꝯualescētiū turpis fiat, tūc si voluerit vt redeat ad colorē suū p̄stinū, iuuabit cuʒ ficub⁹ siccis: ⁊ [f]⌈aq̄ dactiloꝝ imaturoꝝ:⌋ ābe.n. sīt addētes i sāguie sb̄tili, ⁊ cal'i[te] inata. Et đ eis q̄ sīt exp̄ta ad illđ, ē vt bibat dieb⁹ ꝯtinuis in ieiunio vinū, ⁊ lac. Et res q̄ opant p̄ mūdifica[nem] sāguis, sūt sic trifera mior, ⁊ myrobalāi ꝯditi, qū admistrant f̄ʒ assiduationē, ⁊ myrobalāi kebuli sūt fortiores trifera. Et res q̄ faciūt illđ cū dilata[ne] sāguis, ⁊ sp̄siōe ei⁹, sīt sic altit, ⁊ pip̄, ⁊ cipi ⁊ gariofili qū ponūt i cibo, ⁊ sic croc⁹: lʒ croc⁹ tīgat sāguinē iteꝝ, ⁊ p̄p̄e i vio cocto, c⁹ dōs sit vsqʒ ad.ʒ.i. ⁊ sic isopus. Sūat isopi.ʒ, ij. ⁊ croci.ʒ.s. ⁊ potent cū çuccaro. Et acor⁹ iteꝝ fac̄ colorē bo[m]. Et cū napi đ barbaria ex.ʒ.i. vsqʒ ad.ʒ.ij. qū potāt [g]⌈sanic ⁊ kisch ē iuuamītū sr̄ illđ vehemīs vt ñ icurrat iflationē turpē.⌋ Et đ olerib⁹ sic raphanus, ⁊ porrū, ⁊ cepe, ⁊ caul' p̄p̄e: ⁊ assiduatio cōestionis ei⁹, ⁊ alleū iteꝝ. Et de opōnib⁹, ⁊ motib⁹, iracūdia, ⁊ ira, ⁊ alteratio, ⁊ exercitiū t̄patū, ⁊ luctatio, ⁊ iteꝝ gaudiū, ⁊ leticia, ⁊ aspicē qđ delectat đ actionib⁹, ⁊ opōnib⁹ sic ē cātilena cū istris, ⁊ gaudiū, ⁊ sedere cū pl'chr] đcēt idut], ⁊ aspicē ad sp̄ēs litigātiuʒ de pignorib⁹ i victoria, ⁊ iurgiū, ⁊ alia. Et res q̄ faciūt deforis cū attractiōe, ⁊ abstersiōe iteꝝ, sunt linimēta, ⁊ ablutiōes accepta ex faria fabaꝝ, excorticataꝝ, ⁊ faria ord. ⁊ faria orobi, ⁊ farina tritici, ⁊ amilo, ⁊ faria ciceris [h]⌈⁊ p̄p̄e⌋ faria lētiū, ⁊ faria riçi, ⁊ glutie pisciū, ⁊ ireos, ⁊ laudano, ⁊ ficub⁹, ⁊ ture, ⁊ mastice, ⁊ ol'o ei⁹, ⁊ corticib⁹ oui, ⁊ carne ostracoꝝ ⁊ bdellio, ⁊ lithargyrio, ⁊ cerusa, ⁊ liatura eboris, ⁊ ossib⁹ vetustis, ⁊ almahaleb, ⁊ [i]⌈rubea arōatica ē fort] iteꝝ,⌋ ⁊ amigdale dulces, ⁊ amare, ⁊ semē citrolli, ⁊ melōis, ⁊ atriplicis, ⁊ cucurbite, ⁊ faria seis raphāi, ⁊ semē eruce. Et ml'totiēs qdē clarificat faciē, ⁊ mūdificat eā, epithia ex amilo ⁊ dragaganto cū lacte [k]⌈tota⌋ die: ⁊ succ⁹ [l]⌈cucūer] sylucstr] ⁊ hachar⌋ croci hortulāi: ⁊ lac sic mulget, ⁊ đcoctio vngulaꝝ vituloꝝ. Et iā exp̄t⁹ sū i eo decoctionē carnis ostracoꝝ, ⁊ albumis oui: ⁊ đcoctionē fenugreci, aut decoctionē mellilotí. Ablutio bōa. Sumāt fabe excorticate, herb⁹, lupini semē raphani, sem̄ melo. excorticatū, cicer, amilū, fiat ex eis ablutio. Gūera bōa. ℞. farie fabaꝝ, ⁊ farie ordei oiuʒ añ. p̄tē.i. ⁊ farine cicer] p̄tē.i. lētiū excorticataꝝ, dragagāti, amili oium añ. p̄tē.5. gñoꝝ melōis p̄tes.ij. croci q̄ʒtitatē q̄ tīgat, liniat i nocte, ⁊ abluat i die cū deco[ne] corti/cū melōis, ⁊ đco[ne] viol'. ⁊ siliū. Alia. ℞. amigdalaꝝ dulciū, ⁊ dragagāti, ⁊ gūmi, ⁊ farie fabaꝝ, ⁊ ireos, ⁊ glutis pisciū p̄tes eq̄les, liq̄fiat glutē in aq̄, q̄ sufficiat oib⁹, deide ponant i ea medicie, ⁊ fiat cū ea epithima. Alia. Sūat faria fabaꝝ, ⁊ ordei, ⁊ ciceris, ⁊ simila, ⁊ liniāt cū albu. oui. Et de eis q̄ abstergūt abstersiōe forti, sūt bulb⁹, ⁊ cepe, ⁊ baurach, ⁊ ameos cū melle, ⁊ āmōiacū, ⁊ oleuʒ camemille, ⁊ storax hūida sūt vehemēt] iuuamēti: ⁊ sulfur iteꝝ, ⁊ arsenicū, ⁊ sterc⁹ lacerti, ⁊ radix narcisci. Gumera fort]. Sūat [m]⌈fex croci hortulani⌋ ⁊ đcoq̄t vsqʒ q̄ igrossetur, ⁊ sūat đ ea.ʒ.i. ⁊ ꝯficiant cū ea ꝯfec[ne] epithiat] iste medicie, sterc⁹ passeꝝ, faria lupioꝝ, faria cicer], semē melonis excorticatū, terant, ⁊ aggregēt cū ea ⁊ liniat. Gūera alia. ℞. dragagā. [n]⌈nitri de seni⌋ triti sic puluis, ⁊ croci, ⁊ lupinoꝝ, ⁊ medulle gnorū cotti oiuʒ añ. aur̄.i. liniat cuʒ oleo amigda. Et q̄ñqʒ linit facies oi nocte cum sinapi albo, ⁊ arsēnico rubeo, ⁊ citrio cū lacte, ⁊ abluit in mane, rubet facies rubore vehemīti. Et iste medicie fort] abstersiōis ꝯferūt fore, q̄ ē ex p̄n⁹ lepre, q̄ noiat asokt, ⁊ bothor. Et butyꝝ coctū qū admistrat sup̄ eas, destruit eas. Et đ eis q̄ sūt p̄p̄a ad h̄ iteꝝ, ⁊ mūdificāt cū fortitudie, ē gūmi albū, baurach, tus, ⁊ sulfuris citrini eq̄li mēsura, fiāt trocisci cū aceto, ⁊ exiccēt, ⁊ admistrēt qū nec̄e fuēit cū aceto, ⁊ melle. Et spūa baurach melior ē i h̄, q̄ʒ baurach. Et iteꝝ sumat lib. sapōis, ⁊ āmoniaci tātūdē, ⁊ resoluant liq̄faciēdo i. iij. lib. aq̄, deide p̄ijciāt desr̄ tur], ⁊ masticis, ⁊ nitri p̄tes eq̄les cū ʒ. vij. ⁊ terāt oia i vase [o]⌈vitreato⌋ vehemīt, ⁊ admistrēt i nocte. Et iteꝝ farie herbi, ⁊ farie cice. ⁊ fabarū, ⁊ or. ⁊ lupioꝝ, ⁊ ireos, ⁊ radi. narci. oiuʒ p̄tes eq̄les, ⁊ gūmi, ⁊ radicis lilij āboꝝ añ. p̄s.5. fiant trocisci. Et scias q̄ oē qđ ꝯfert pāno, ⁊ maculis lētiginū maioꝝ, ⁊ vestigijs, ⁊ tenebrositati sanguis, ꝯfert in h̄ fortiori iuuamie: ⁊ parū de eo sufficit. ¶ De ꝯseruatione cutis a sole, ⁊ vēto, ⁊ frigore. Cap.III.

Oportet vt liniat cuʒ albumine oui, aut cuʒ aqua gummi, aut cum cera, [p]†⌈ ⌋ aut sumatur grossiuʒ simile infuse in aqua colate, ⁊ misceatur cum equali mensura albuminis oui, ⁊ inungatur cum eo facies.

a A. Alia litera pinguedis anatis

b A. coloris

c A. paucitatis

d A. aspectus

e A. linitum

f A. Alia litera dactilis imaturis

g A. qū bibit in sanie bulito bulitione vehemēti vt nō incurrat inflāmationem facit bonum colorē. Alia litera in sanich tūc ei⁹ p̄mixtio, ⁊ eius potatio prohibʒ vt non adueniat inflāmatio feda.

h A. p̄p̄rie et

i A. Alia litera cinamomū aromaticū est forte et in hoc

k A. omni

l A. alchanaberi et

m A. crocus hortulanus

n A. vitri de scēmi

o A. marmoreo

p † A. ⁊ oleo

¶ De vestigijs ꝑcussiōis, ⁊ vestigijs nigris. Ca.IIII.

ERadicat ea lithargyriū albifi catū, qñ linitur cū aliq̄ ex adipibus, aut cū medulla panis. Et silr̄ [a] [pip notū] ꝯfert ad illō, qñ cū eo linit̄, manifeste. Et olus qđ dr̄ pip aq̄: ⁊ silr̄ tus, ⁊ folia caul̄, ⁊ coriādꝛ, ⁊ raphan⁹, ⁊ mētastrū hūidū, ⁊ [b] [arsenicū] totū illō cū aq̄ coriādri, ⁊ apij. Et qñ linit̄ loc⁹ cū calce, aut nitro rubeo cū aceto forti, remouent̄ vestigia viridia: ⁊ silr̄ cū ture, ⁊ nitro. Et aloes eradicat vestigia coloris melōgene: ⁊ apsinthiū cū melle: ⁊ silr̄ cū glutīe alboti: ⁊ laudanū iteꝝ oꝫ vt dittat̄ sr̄ locū dieb⁹ aliq̄t. Et ēpl̄z dyaq lō ē bonū iteꝝ. Epithia ad illō bonū. Amigdale excorticate. ʒ.i. ostracoꝝ adustoꝝ, nasturtij albi, āborū añ. ʒ.ij. mes excorticatoꝝ. ʒ.ß. ciceris albi excorticati. ʒ.ij. orobi. ʒ.i. lupioꝝ. ʒ.ß. spūe marꝭ. ʒ.i. ossiū vehemētꝭ exiccatiōis, ⁊ vetustatꝭ. ʒ.ij. sarcocol. ʒ.i. terātur, ⁊ ꝯficiāt̄ cū aq̄ ord. ⁊ çuccaro, ⁊ liniātur cū aq̄ [c] [ro.] Et iteꝝ ꝯfricatio [d] [astraci ⁊ liniat̄ sr̄ locū ⁊ keikē] cū ol̄o [e] [amigdalio.] Et iteꝝ nitri, āmoniaci, myrrhe, sulfurꝭ citri, oium eq̄l̄r, fiat ex eis epithia cū aceto ꝯfractū, vt ñ vlceret. Et silr̄ chimolee, ⁊ fimi colūbini, ⁊ sapōis, ⁊ turꝭ eq̄les ꝑtes, ⁊ liniat̄ cū aceto, ⁊ cornu cerui adusti donec albescat, ⁊ turꝭ, farine lupioꝝ, ⁊ farie herbi, ⁊ farie fabaꝝ ꝑtes eq̄les āmōiaci [f] †[ ] amigdale amare oiū tertia ꝑtis. i. dragagāti, gūme āboꝝ añ. iiij. ꝑte vni⁹. Et iteꝝ ēpl̄et̄ cū glutīe, deiñ sumāt̄ nitꝝ, ⁊ calx, ⁊ cinis vitꝭ, ⁊ aggregent̄ cū melle, ⁊ liniant̄: ⁊ ħ est ꝯueniēs lētiginib⁹, ⁊ vestigijs vlcerū. Et fortasse idigēt scalpellatiōe.

¶ Vestigia vlceꝝ, ⁊ variolaꝝ. C.V.

OMne qđ ē forte de illis q̄ dixim⁹, ꝯfert d̄bilib⁹ vestigioꝝ vlcerū. Et d̄ medicis ꝑdictꝭ ad illō, ⁊ expꝭ, sūt adipes asini, ⁊ succ⁹ radicū arūdinū hūidaꝝ cū aliq̄zto meli: ⁊ [g] [case⁹ cū sale masse ꝯfect⁹] cū melle apū. Et d̄coq̄t̄ vitꝭ alba in ol̄o, dōec igrosset̄, ⁊ ē exptū. Et silr̄ ēpl̄m h⁹ ireos, ⁊ cost⁹, ⁊ lithargyriū ablutū, ⁊ cornu ceruinū adustū, ⁊ baurach, ⁊ āmōiacū, ⁊ sterc⁹ ātiquū admistretur ita, q̄ ad lētigies, ⁊ pānū. Et iteꝝ sumāt̄ stercoris ātiq, veterꝭ lōgi tꝑis, albi, ⁊ ossiū veteꝝ amboꝝ añ. ꝑtes. x. radicū arūdis sicce, ꝑtes. xx. ⁊ nasturtij recentꝭ ꝑtꝭ, x. amili ꝑtes. x. ⁊ lupioꝝ ꝑtes. v. seis melo. excorticati, riçi excorticati, ⁊ farie cice. oiū añ. ꝑtes x. ⁊ ḡnoꝝ d̄ bē ꝑtes. xv. ꝯficiat̄ cū aq̄ or. ⁊ liniat̄. Et si ponāt̄ i eo costi, ⁊ myrrhe, ⁊ aristol̄. oiū añ. ꝑtes x. erit meli⁹. Et nos q̄dē iā inuim⁹ ad curatiōes horū vestigioꝝ i loco, q est añ hūc locū.

¶ Sāguis mortuus, ⁊ lentigines magne, ⁊ pānus. Cap.VI.

LEntigines ⁊ sāguis mortuus fiūt ꝑꝑ sanguinē a q̊ aptum fuit orificiū vene, vt euomeret rep̄ᶠonē: aut scissuꝫ fuit ei⁹ orificiū ꝑꝑ ꝑcussionē, aut aliō. Et ꝑfocat⁹, ⁊ sb̄ supiore ꝑte cutꝭ i loco, i q̊ appet color ei⁹, ⁊ figura ei⁹. Et ille q ē ad rubedinē d̄cliuis, ē lētigo. Et q d̄ eo [h] [delinit⁹] ē, noiat̄ pān⁹. Et q̄dā noiant pūctalē pānū. Et ille q ē ad nigredinē d̄cliuis ē barassen. Et ml̄totiēs q̄dē accīt hñti lētigies, scissura labioꝝ ꝑꝑ siccitatē ꝯpl̄onis sue. Et oꝫ vt ꝑpet̄ ad curationē oiū illoꝝ añq̄ꝫ vehemēs fiat [i] [rubedo] sāguis, ⁊ d̄nigret̄: nā p⁹ illō, eoꝝ cura ē difficil̄. At v̄o sāguis mortu⁹, ⁊ baras, qñq̄ꝫ egredit̄ cū ex̄mi^te ꝑhl̄omi, remouēdo cutē s̄btilē [k] [ablatiōe] nō vlcerāte. Q̄d̄ si fuerit illic aliq̄d ꝯgelatū, accipiem⁹ cū facili^te: ⁊ si fuerit nō cōgelatū adhuc, fiat vt currat cū facili^te: deinde curet̄ ꝑ cōplemētū abstersionis cū medicis. Et nos q̄dē iā curauim⁹ albaras, ⁊ lentigines, ⁊ h⁹, ⁊ ablate sunt. Veꝝ opꝫ vt ꝯseq̄tur illō ēpl̄m, i q̊ sit stipticitas, vt nō currat ex orificijs venaꝝ sā guis vice alia: lꝫ necīa sit cōmixtio medicinaꝝ stipticaꝝ i eo, qđ admistrat̄, ⁊ resoluētiū vt nō attrahāt resolutiue māꝫ ex via q̄ dilatata ē venaꝝ, ⁊ ꝑꝑe i iceptiōe pāni: ⁊ silr̄ illud sup qđ nō oꝫ vt sit vehemēs mordicatio: āti qu⁹ v̄o stās nō tiet illō, imo oꝫ vt admistrent̄ sr̄ ipm resolutiua, mordica^ua, auferēdo, ⁊ ponēdo f̄m ꝯtinuitatē: ⁊ ātiquus niger, nō ali⁹. Et qñq̄ꝫ poſ̄e ē vt resoluat̄ sanguis mortu⁹ i ꝑn^cipi ēbrocādo ipm cū aq̄ cal̄a, plima, tꝑe lōgo, ⁊ ꝑꝑe si fuerit i illa aq̄ v̄t⁹ resolu^ua. Et qñq̄ꝫ scalpellam⁹ in ꝑmis. Et qñq̄ꝫ ꝯfert collyriū de myrrha, ⁊ collyriū rosaꝝ ad illō linitū. Et iteret̄ illud, ⁊ qđ currit cursu ei⁹ i die bis, postq̄ꝫ abluit̄ locus cū eis, q̄ sūt sic̄ decoctio mellilloti. Et meli⁹ quo admistrant̄ iste due medicie, ⁊ alie, ē aq̄ fenugreci. Et collyriū fcm̄ ex myrrha eradicat illō qđ residuū ē ex mūdifica^ne medicīaꝝ, q̄ sūt d̄biliores. Et sic⁹ ifusse i aceto, acetose, qñq̄ꝫ resoluūt sanguinē mortuū: ⁊ silr̄ nitꝝ assatū, ⁊ fim⁹ colūbin⁹, ⁊ baurach cū eq̄litate sūpta, ⁊ liniāt̄ cū melle. Et iteꝝ abluat̄ loc⁹ cū nitro: deiñ ēpl̄et̄ cū gūma alboti, ⁊ liget̄ stricte sex dieb⁹, deiñ abluat̄, ⁊ pūgat̄ cū acub⁹ vt sanguiet̄, deiñ exiccet̄ sāguis, ⁊ dittat̄ sex diebus: deiñ fricet̄ cū sale, ⁊ dittat̄ media hora, deiñ pōat̄ sr̄ ipm ħ medicamē, qđ dicem⁹. v. dieb⁹, q̄re egrediet̄ totū residuū sāguis medicamē ē istō. Tus, ⁊ nitꝝ, ⁊ calx, ⁊ cera, ⁊ mel: liq̄fiat cera cū melle, ⁊ misceāt̄, ⁊ fiat cū eo ēpl̄m, ⁊ admistret̄ i oib⁹ trib⁹ dieb⁹, aut 4^or vsq̄ꝫ ad. v. dimittēdo sr̄ locū: resoluent̄ ḡ vestigia sāguis mortui, ⁊ alguassez. Et d̄ medicis singl̄arib⁹ bonis ē ꝯdisi cū medulla pāis, ⁊ amigdale amare, ⁊ semē caul̄, ⁊ semē raphani, ⁊ lac fici, ⁊ aq̄ [l] [calcis] cū felle vaccio, ⁊ [m] [tus] ⁊ folia mādragore fricata sr̄ lētigies, ⁊ alia vestigioꝝ, ⁊ hebd̄a vna. Et sāsuc⁹ q̄dē ē linimītū bo^m ad sāguinē mortuū: ⁊ oēs medicie fortis abstersiōis ꝑdcē i capl̄is ꝑteritꝭ. Et iteꝝ sic̄ cordumeni, ⁊ myrrha, ⁊ gūma [n] [pigāi] ⁊ cepa açir, ⁊ radix ꝑpētarie cū melle. Et iā expt⁹ ē Gal. ⁊ alij nuceꝫ rācidā terēdo eā optīe, ⁊ ligādo desr̄ i nocte, deinde iteret̄. Et vitꝭ alba iteꝝ, ⁊ alfesiresim, ⁊ sex ḡnoꝝ albē, ⁊ sābac⁹. ⁊ ꝑꝑe hūida, ⁊ liatura eboris, ⁊ croc⁹ hortulan⁹ cū aceto, ⁊ duo helli, ⁊ cinamomū, ⁊ acetositas citri ē bona iteꝝ, ⁊ ādacocha iteꝝ, ⁊ stercus colūbaꝝ, ⁊ sterc⁹ passeꝝ, ⁊ sterc⁹ [o] [accipitrꝭ.] Aut sūat̄ pipis ꝑs. i. calcis ꝑs. j. ⁊ arsenici rubei, ⁊ citrini āboꝝ añ. ꝑtes. ij. ꝯficiant̄ cū melle, ⁊ reponat̄ i vase figuli: ⁊ qñ ipm ē necīū abluat̄ loc⁹ cū nitro, deinde empl̄et̄ cū gūma pini qnq̄ꝫ dieb⁹, deide resoluat̄, ⁊ pūgat̄ loc⁹ cū acub⁹, ⁊ exuccet̄. ⁊ pulueriçet̄ sr̄ ipꝫ sal: ⁊ iteret̄ sup eū medicamē qnq̄ꝫ dieb⁹ alijs: fiat illud aliq̊tiēs, q̄m delebit sanguinē mortuū, ⁊ alguassem. Aut sumant̄ baurach, ⁊ dragagantū cū eq̄litate, ⁊ iforment̄ inde trocisci, ⁊ liniant̄ cū aceto, ⁊ abluat̄ cū sapone. Aut liniat̄ cū cucurbita sicca trita bñ cū pauco croco: ē. n. bo^m vltimū. Aut sumat̄ bolū de creta, ⁊ ḡna cotti, ⁊ aggregent̄ cū aq̄ saponis, ⁊ liniat̄: sanat. n. pānū, ⁊ bothor, ⁊ lētigines. Et silr̄ fex olei adusta, ⁊ [p] [oleū d̄ herbo] ⁊ faria lupiorū accepta s̄ꝫ eq̄les ꝑtes ꝯficiant̄ cū ficub⁹ ifusis i aceto. Et d̄ medicis leuib⁹, q̄ ꝯfert albaras, ⁊ lētigib⁹, ⁊ oib⁹ vestigijs, ē mucilago cydoioꝝ cū croco, ⁊ ḡna cucurbite cū deco^ne fenugreci. Et de eis q̄ delent pānū, sūt semē raphāi, ⁊ sinapis ꝯfecta cū ficub⁹ ifusis i aceto. Et medicamē factū ex sinapi, ⁊ arsenico, qñ ē f̄m quātitateꝫ, q̄ excoriat paꝝ, ⁊ nō vlcerat. Et

a A. lapis pipis notus
b A. es vstum
c A. albedarūgi
d A. nasturtij super mēbrū ⁊ chibikengi
e A. Alia litera nucum
f † A. ⁊ salis armoniaci
g A. ozimum cū sale cōi cōmixtū
h A. declinis ad nigredinem Alia litera sparsus occupās spatium
i A. Alia litera coagulatio
k A. Alia litera cū perforatione
l A. eruce
m A. gūmi cardi
n A. rute syluestris
o A. falconis
p A. ⁊ farina borobi

delet̃ itez si sumat̃ costus cũ cinamomo, q̃ ãbo ↄfi/ciant̃ cũ aq̃ [a]⌈aldargagi⌋ ꝛ liniat̃. Aut sumant̃ terra argẽti viui, ꝛ semẽ melonis, ꝛ almahaleb, ꝛ amigdale amare, ꝛ administrent̃. Et iterũ [b]⌈aldargagi⌋ ↄfect̃ cũ eo bdellio, ꝛ seie eruce. Et itez bdelliũ cuz aceto administrẽt̃ iste medicie. Et q̃tiẽs mordicãt auferãtur, deiñ iterent̃. Et itez cepe croci, ꝛ cepe nar/cisci. Et itez sumãt̃ seis eruce, ꝛ amili, ꝛ lithargyrij albificati oium añ. ps. j. [c]⌈pipis,⌋ croci, stercoris lacerti, ꝛ stercoris canis, ꝛ farine fabaz, ꝛ farie ord. ꝛ farie fenugre. oĩuz añ. ptes. ij. olĩ amigda. dulciũ, ꝛ olei alneregil cũ q̃ aggregent̃. Et itez dyaglon ꝑm hũc modũ decoq̃t̃. ʒ. lithargyrij i duab⁹. ʒ. olei an/tiq, donec resoluat̃ i eo: deiñ sumat̃ mucilagis fenugreci, ꝛ mucilagis sinap̃ añ. ʒ. j. ꝛ bdellij, ꝛ myrrhe ãboz añ. ʒ. v. due medicie terant̃, deiñ sup eas ãbas ꝑijciant̃ mucilagies, ꝛ terãt̃ vehemẽt̃, deiñ aggregẽtur cũ oľo, ꝛ fiat ex eis dyaglõ. Trociscus bon⁹. ℞. meçeriõ. ʒ. iiij. sinap̃ albi. ʒ. x. ãmoniaci. ʒ. ij. bdellij ʒ. ij. dissoluãt̃ i aq̃ ꝑm q̃ztitatẽ q̃ residuuz aggreget̃, ꝛ fiãt trocisci. Medicamẽ vigilãt̃ bonũ. ℞. [d]⌈sen/kesud⌋. ʒ. j. baurach. ʒ. j. seis raphãi, ꝛ ossis putridi ꝛ g̃noz albẽ, ꝛ lapidis pipis, ꝛ lupinoz, ꝛ seis me/lonis, ꝛ costi, ꝛ amigdalaz amaraz, fiãt ex eis tro/cisci, ꝛ administrent̃. Medicamẽ bonũ vlti[m], cui par nõ iuenit̃: iterficiat̃ argẽti viui. ʒ. j. i mollitiõe. ʒ. iij. amigdalaz amararũ, ↄterẽdo, donec nõ appeat ei⁹ vestigiũ, ꝛ denigret̃ p⁹ mollitionẽ deiñ ꝑijciat̃ q̃z[m]ẽ totũ de seie melonis trito valde, ꝛ liniat̃ ꝑ hebdõam vnã oi nocte, ꝛ abluat̃ i mane. Et itez rute mõtane, ꝛ isopi, ãboz añ. ps. j. marmoris, boli viridis tertia ptis vnius turis ps. j. baurach ptes. ij. ꝛ. s. ꝛ gũmi alboti cũ oľo ro. resoluant̃ baurach, ꝛ marmor boli cũ aq̃ caľa, ꝛ aggregẽt̃ oia, ꝛ misceat̃ cũ eo aliqd mellis: ꝛ administret̃ ꝑm cautelã ab vlceratiõe. Dixerũt, ꝛ ꝺ eis q̃ delẽt pãnũ ẽ phľomia [e]⌈vene lepor⌋ verũtñ ponit faciẽ i rubedie faciei [f]⌈hñt̃ asahafa.⌋

a A. al'zardagi Alia litera rosata
b A. alzardach vel alzardagi
c A. parum
d A. sekensubue
e A. leporis nisi
f A. Alia litera alseasahal

¶De Alguassem. Cap. VII.

Quandoqz eradicãt alguassez due medicie q̃s p̃dixĩmus i cap̃ lẽtiginũ. Et fortasse suffic̃ vt abluat̃ loc⁹ cuz nitro, ꝛ ponat̃ super ĩpm glutẽ alboti hebdõa vna, ꝛ strigat̃ ligãdo, deiñ soluat̃, ꝛ fricet̃ cũ sale bñ, ꝛ reiteret̃ sup ĩpm glutiz alboti, vsq3q̃ eradicet̃, exñte cũ eo nigredie alguas/sem. Qz si illꝺ nõ ↄfert, nõ erit excusatio, qn ↄsequa/tur pũctio vestigioz alguassem distillando anacar/dos, vt vlcerent ea, ꝛ corrodãt ipsa.

¶De curatione albedssanẽ, ꝛ rubedinis supflue. Cap. VIII.

Albedssanẽ ẽ rubedo extnea similis rubedini ei⁹, i q̃ icipit lepra, q̃ appet sup faciẽ ei⁹ ꝛ sup extmitates, ꝛ ꝑprie i hyeme, ꝛ frigore: ꝛ fortasse st̃ cũ ea vlcera. Et cã ei⁹ ẽ, q2 frig⁹ coarctat vaporẽ pľm sãguineũ. Et ei⁹ cu/ratio ẽ vẽtr̃ soľo, ꝛ phľomia, ꝛ vẽtose, ꝛ appõ sãguisugaz, deiñ administratio regis eius, q hz alseker in ꝑn° lepre, p̃dicti in cap̃ añ hoc capľm.

¶De morphea, ꝛ alguada, ꝛ albaras alba, ꝛ nigra. Cap. IX.

Differẽtia iter duas morpheas ꝛ albaras albaz ve/rã, ẽ ꝙ vtraq3 morphea ẽ i cute, ꝛ si est ꝑfunda, ẽ paz valde: ꝛ albaras ẽ i cu/te, ꝛ carne vsq3 ad os. Et cã cõis oib⁹, ẽ ꝺbilitas opõnis alťatie, qñ nõ assiľat̃ assiľatiõe ite gra: vez mã ẽ i vtraq3 morphea [g]†⌈ ⌋sb/tilior, ꝛ vt⁹ expľsiua fortior: q̃re expellit ad supficiẽ. Et mã i baras ẽ g̃ssior, ꝛ vt⁹ expľsiua ꝺbilior, fixa in iteriore pte: ꝛ corrũpit ↄp̃lonẽ ei⁹, qꝺ penetrat i ea: q̃re ẽ additio, ꝛ adherẽtia, ꝛ nõ fit assiľatio: ꝛ tu qꝺ iã sciuisti has itẽ[nes] i cap̃ ꝟtutũ. Et qñ [h]⌈cõponit̃⌋ hec mã ↄuertit̃ nutrimẽtũ, qꝺ vẽit ad eã, ad nãz suã, ꝛ si fit meli⁹ nutrimẽtũ: sic̃ ↄpľo bõa ↄũtit mãz corruptã ad rectifi[nem], ꝛ fac̃ eã ↄueniẽtẽ: ꝛ sic̃ arbores ꝑ/mutãt̃ ꝺ plãta[ne] ad plãta[nes], ꝛ ↄuertũt̃ a venenosi[te] ad cõestibili[tes]: ꝛ a cõestibi[te] ad veneno[tes]: sic̃ narrauit Gaľ. ꝛ alij, ꝙ arbor noiata allabcha ẽ i ꝑsia venenosi fruct⁹, ꝛ qñ plãtat̃ i egypto ẽ fruct⁹ ei⁹ de eis q̃ cõedũt̃: ꝛ sic̃ color aiaľ, ꝛ plãte [i]†⌈ ↄuertũt mãs⌋ ꝫz mẽbra qñ ipa st̃ eis, sic̃ regiões: ꝛ qñ mẽbꝝ fit phľaticũ: ꝛ caro ei⁹ ẽ sic̃ caro ostracoz, ꝛ ↄuertit sanguinẽ bo[m] ad cõpľonẽ suã phľaticã, ꝛ colorẽ suũ albũ. Et diia qdẽ iter ãbas morpheas ẽ, ꝙ vna eaz ẽ ꝑꝑ mãz meľicã, ꝛ alťa ꝑꝑ phľaticã [k]⌈ꝑpẽ.⌋ Res vo q̃ noiat̃ albaras nig̃ ꝑportio ad albaras albã, nõ ẽ ꝑportio morphee nigre ad morpheã albã: imo ẽ gen⁹ diuersuz i itẽ[ne] ad albaras albã: ꝛ illꝺ iõ qñ albaras nig̃ est illꝺ, qꝺ noiat̃ ĩpetigo excortica[na], ꝛ ẽ scabiositas accñs cuti aspa, vehemẽs, ꝛ fac̃ sq̃mas, sic̃ st̃ pisciũ cũ pruritu, ꝛ ẽ ꝑꝑ hũorẽ meľicũ ibibẽtẽ cutẽ ꝺ eo qꝺ ẽ inx̃ eã ibibi[ne] fortiore, q̃z i colore ĩpmat tñ: ꝛ est ꝺ añtib⁹ leprã, ꝛ ẽ cũ malitia: ꝛ cũ ꝩ ꝙ q̃ ẽ ex ea ãtiq, nõ sanat̃: ꝛ siľr q̃ ex morphea ẽ ãtiq, ẽ mag̃ salua q̃z albaras alba: ꝛ cã h⁹ toti⁹ est nota. Et scias ꝙ albaras se[r] vẽtosas: ꝛ appent vestigia eaz, ꝛ mľtiplicat̃ st̃ ea ꝑpillꝺ qꝺ attrahit̃ cũ sãguie ꝺ hũi[te], ꝛ nõ asso/ciat̃ ei qñ suctio fit vẽtosaz, ꝛ remãet i cute: ꝛ ꝑpea ꝙ ꝺbilitat̃ cut̃ vlcerata a ↄplemẽto sue opõis. Sig̃. Morphee qdẽ nigre eẽ nõ ãbigit̃: Ambiguũ vo est diia iter alguada q̃ ẽ morphea alba, ꝛ albaras ma/lã. Et ꝺ diia qꝺ iter vtrasq3 ẽ, ꝙ pili oriunt̃ st̃ alguada, ꝛ st̃ pili nigri, ꝛ flaui: ꝛ nascũt̃ st̃ albaras albi, ñ alij: ꝛ ẽ cut̃ mag̃ depssa, ꝛ vehemẽtius ꝺfossa, q̃z cut̃ reliq corpis. Et fortasse ẽ illꝺ i guada: s3 ẽ paz valꝺ. Et itez pũctura cũ acu extbit ex guada sanguinẽ, ꝛ ex baras ñ sãguinẽ, imo hũi[tes] aq̃sã: ꝛ ꝩ ñ sanat̃. Et itez q̃ rubet cũ frica[ne] ẽ ad spẽ ꝺcliuis, ꝛ ad ꝩ vt sit morphea: ꝛ q̃ ñ rubet ꝑ eã, ẽ mala. Diia vo iter morpheã nigrã, ꝛ albaras nigrã, ẽ excorti[tio], ꝛ sq̃mositas, ꝛ testositas: qñ ĩpe ñ st̃ i morphea nig̃. Ampli⁹ albaras itez ẽ rara, ꝛ qñ ꝺ ea ẽ aspa, ꝛ ꝺ ea ẽ [l]⌈leuis ꝛ leuior vtrarũq3 nigꝝ ẽ melior, qñ ẽ morphea. Et ꝺ ea⌋ ẽ vehemẽt̃ elõgatiõis a colore corpis: ꝛ de ea ẽ q̃ ẽ ꝑpigor ei, ꝛ ẽ mag̃ salua. Et i ea q̃ ẽ sbmersa, ꝛ ñ rubet, n3 sãguinẽ emittit, ꝛ ẽ vehemẽt̃ dilatatiõis capiẽs locũ magnũ, nõ ẽ spẽs. Et siľr illa q̃ oi hora ici/pit i additiõe, qñ ↄpľo ei⁹ ẽ fort̃, ↄuertẽs illꝺ qꝺ ad eã vadit ad suã siľitudinẽ: ꝛ ꝑꝑ illud est mala valde.

g † A. Alia lra minor ꝛ
h A. Alia litera figitur
i † A. cõuertunt ꝑm regione siľr nõ est lõginquũ qn ↄuertant materie
k A. crudam.
l A. lenior ꝛ que de albis ẽ lenior est mala ꝛ que ꝺ nigris est lenior est bona qñ de morphea quedã que

¶Cura Morphee nigre. Cap. X.

Oportet vt icipiat cũ phľomia, si fuerit illic mľti[do] san/guis: ꝛ cũ euõne hũor̃ adusti, ꝛ meľici cũ eis q̃ st̃ sic̃ ꝺcoctio epithimi, ꝛ agarici, ꝛ myrobaľ. nigroz, ꝛ polypodij, ꝛ sticados cum passuľ, ꝛ ficub⁹, ꝛ silib⁹, ꝛ lapis armen⁹, ꝛ laçuli qñ põit̃ i medicis ei⁹, ẽ iuuatiu⁹, ꝛ hellꝫ, ꝛ hieralogo/diõ, ꝛ hiera ruffi, ꝛ alia ab illꝫ. Et de euantib⁹ sblimib⁹ ẽ aq̃ casei cũ epithio: potet̃ oi die põd⁹. ʒ. i. epithimi i cado vno aq̃ casei. Et [m]⌈dare i potu sãbacũ cõ/fert ei.⌋ Et ↄfert ei admistra° ciboz bõi chimi, ꝛ administra° balneoz, ꝛ admi[tio] triferaz fcãz cũ epitio. Suffuf iuuatmñ ei, ꝛ baras nigre. ℞. myrobaľ. nigꝝ ẽblicoz, nigelle oim añ. ptẽ. j. çufere ptẽ. j. ꝛ. s. bibat oi die. ʒ. iij. i mãe, ꝛ. iij. ʒ. i sero, ꝛ qñ calefit corp⁹, dimittat̃ aliq̃t dieb⁹: ꝺiñ iteret̃. Et oz vt p̃cipiat̃ eis q̃/

m A. dare in potu cũ facilitate Alia litera mundificat cum facilitate

ten⁹ occupent̃ ĩ diſpõe rectificādi ſplenē, ſi fuerit corrupt⁹, aut ꝺbil' ab attrahēdo [a] ⌈ ſāguinē ⌋ ⁊ poſt illḋ admiſtrent̃ epithiata fortꝫ abſterſiõis, ⁊ fortit̃ attrahētia ſāguinē ſanū: qū ğ veſicat̃ qeſcat dieb⁹ aliq̊t, doec cadat cutꝫ: deiñ iteret̃, ſi ei⁹ fuerit neċitas: ⁊ qñ ꝙ nõ dimittit̃ [b] ⌈ cadē, ⌋ imo q̊tiēs ĩcipit mordicare auferat̃ doec qeſcat: deiñ iterat̃. Et iſte medicie ſūt ſic̃ gūma rute agreſtis, ⁊ pip, ⁊ ſinap. ⁊ naſturtiū, et lac titiali, ⁊ [c] ⌈ tapſia ⌋ ⁊ harmel, ⁊ ſemē raphani, et cortices radicū cappa. ⁊ kebikēgi. Et alkebikengi itē ē iuuatm̃ ĩ morphea, ⁊ baras: ꝓpea ꝙ vehemt̃ attrahit ſāguinē, ⁊ oſſa putrida, ⁊ nuclei oliuaꝝ antiq, putridi, collecti ex pietib⁹, ⁊ oĩa [d] ⌈ attractiua ⌋ fortia ꝑdcā ĩ cap̊ eradicatiõis veſtigioꝝ: ⁊ aq̃ qb⁹ linit̃, ſūt aq̃ [e] ⌈ cucūeris, ⁊ ſeiſ ei⁹ ⌋ ⁊ ꝺcoctio collogn. Mod⁹ epithiatꝫ bõi. Sūat̃ ſemē raphāi, ⁊ terat̃ cū ꝯdiſi, ⁊ liniat̃ cū eo morphea nĩğ ĩ balneo. Et iterū ſumat̃ ſemē raphāi, ⁊ ſem̃ ſinap̄ ꝯfecta cū ficub⁹ decoctꝫ ĩ aceto: Mod⁹ epithiatꝫ. ℞. nigelle torreſcē, capſie pſice oĩuꝫ añ. ʒ. x. aluis iameni. ʒ. ij. dragāti, gallaꝝ āboꝝ añ. ʒ. ij. ſeis harmel torreſci. ʒ. v. liniat̃ cū aceto forti: ꝺiñ ſuccurrat̃ veſtigijs accñtib⁹ cū lacte mlieris. Et oĩa epithiata fortia, ꝑdcā ĩ cap̊ albaraſ, ⁊ lētiginū, ⁊ alioꝝ ſūt iuuatia ad morpheā nigrā.

¶ De Cura Alguada, ⁊ Albaras. Cap. XI.

Portꝫ vt ꝺuitet̃ phl'omia [f] ⌈ lꝫ ⌋ nõ faciat ipſaꝫ neċiaꝫ res forti [g] †⌈ ⌋ ⁊ coit⁹: niſi qñꝙ ꝫm ieiuniū: ⁊ vinū, niſi puꝝ. Et ſudare ĩ balneo ꝯfert ei, ſi fuerit mūdificati corporis et adminiſtret̃ vomitus ĩ ꝓmis: deiñ medicie eūantes phl'a, ſi nõ fuerit corp⁹ mūdū: deiñ diure[ca], ⁊ ſol'onē vētris faciētia, ſic̃ hieras magꝫ: ꝓpe hierā de pulpa collogntide ⁊ pill'e q̃ ſiũt ei, ⁊ hiere dēt̃ ĩ potu cū deco[n] myrobal'. ⁊ epithimi, ⁊ polypodij, ⁊ paſſulaꝝ, ⁊ ſal'. Et ĩ ğnis alnil ē ꝓꝓetas mirabil' ĩ eūando hūorē [h] ⌈ reſiduū morphee albe ⌋ ⁊ albaraſ. Et ꝺ ſolutis ꝯueniētib⁹ eis ē hierapigra cõpo[ſa] cuꝫ pulpa collogn. Aut ꝫ hāc ꝺſcriptionē. ℞. cinamomi, ⁊ ſpice, ⁊ xilobalſami, et maſticis, ⁊ aſſari, ⁊ croci, et folij, et calamti fluuial', et pulpe collogn. oĩum añ. ʒ. j. aloes. ʒ. xviij. c⁹ doſ ſit. ʒ. j. aut aur̃. j. cū ſyru. ace. mellino, et aq̃ cal'a. Et de ſolutis ꝯueniētib⁹ eis ē, vt ſumat̃ myrobal'. kebuloꝝ, ⁊ ēblicoꝝ añ. ꝑs. j. ⁊ turbit ꝑtes. iij. ⁊ ſit oĩs ꝑs. ℥. j. diſſoluat̃ de penidijs lib. s. cū aq̃, ⁊ ĩſpiſſet̃, ⁊ ꝯficiat̃ c⁹ doſ, ſit de trib⁹ ad qnꝙ. Et ego diligo vt ponat̃ ĩ eo ꝣiꝣibis ꝑs. i. Et adminiſtrēt̃ ꝯfectiões triferales, ⁊ el'uariū nrꝫ hꝫ. ℞. myrobal'. ni. turis al. āboꝝ añ. ꝑtē. j. ꝣiꝣi. q̈rtā ꝑtē. i. ꝯficiat̃ cū melle paſſulaꝝ: ⁊ ſumat̃ de eo oĩ die q̈ꝫtitas oui. Et iteꝝ myrobal'. nigroꝝ, ēblicoꝝ nigroꝝ, nigelle oĩuꝫ ꝑtes eq̈les, ꝣufera ꝑs. i. s. bibat oĩ die ꝺ eo [i] ⌈ . ʒ. ⌋ iij. ⁊ dimittat ipm qñ febrit. Et iteꝝ acori ⁊ macropipis, ⁊ myrobal'. kebuloꝝ, ⁊ maſticꝫ, ⁊ turis, ⁊ nigelle, ⁊ baccaꝝ lauri oĩuꝫ eq̈les ꝑtes: [k] †⌈ ⌋ ⁊ ſit doſ ei⁹. ʒ. ij. Et de eis q̃ dcā ſt̃ ĩ libro abbreuiationū ē vt ſumat̃ mod⁹ ſauich, ꝺ tritico vehemēt̃ torreſcõ: ⁊ ſi ē neċiū, vt iteret̃ torrefactio ei⁹ fiat ⁊ bibat ſuꝑ ipreſſionē ei⁹ mediā. ℥. muri nabathi: ⁊ tolleret ſitiꝫ vſꝙ ad meridiē. Et ĩ ꝣufera, ⁊ ſeie ei⁹ ĩ vino, in hꝫ cap̊ eſt ꝓꝓietas mirabilis. Et de ſucco qdē ex̃mitatū vitꝫ [l] ⌈ amare ⌋ bibat̃ oĩ die cadus vn⁹, qm̃ exiccat albaras, ⁊ ꝓhibet additioneꝫ ei⁹. Et potare tyriacā, ⁊ comedere carnē viꝑe eſt iuuatiuū valde in hꝫ, ⁊ trociſci tyri iteꝝ. Et de ꝯfectionib⁹ ⁊ medicis q̃ ſunt iter triferales, ⁊ ſolutiuaſ, eſt vt ſumant̃ ſeis de ꝣufera ꝑtes. ij. ⁊ ſeis vrtice ꝑs. s. ⁊ aloes ꝑtis q̈rta: aggreget̃ cū melle: ⁊ ſit doſis. ʒ. iij.

adminiſtret̃ illḋ ſemꝑ. Et ꝺ hoĩb⁹ ſūt q ponūt cū eo acoꝝ, ⁊ epithimū. Et iterū alkekēgi. ʒ. ij. myrobal'. ni. ʒ. j. epithimi tertia. ʒ. j. poteſt̃ āno cõpleto cū ꝯplemēto ſuo. xij. mēſib⁹. Et ꝺ eis q̃ currūt hꝫ curſu, verū tñ ē forti⁹, ⁊ manifeſtioris iuuamti, ⁊ oꝫ vt bibat̃ ꝑ annū, ē vt ſumāt̃ acori. ʒ. vi. myrobal'. kebuloꝝ, polypodij añ. ʒ. x. myrobal'. citrinoꝝ. ʒ. xv. hierepigre ʒ. xx. ſalis idi. ʒ. vij. ſeis alꝣufera. ʒ. xx. ⁊ piretri. ʒ. x. turbit. ʒ. [m] ⌈ . l. ⌋ pulpe collognti. ʒ. xx. ⁊ agarici. ʒ. v. ⁊ ſcamõee põdus. ʒ. viij. ꝯficiat̃ cū melle [n] ⌈ origianali ⌋ ⁊ ſit doſ ex aur̃. j. vſꝙ ad aur̃. ij. Et h⁹ qdeꝫ ğnis eſt medicamē alkidi qḋ. ℞. ſeis naſturtij. viij. kileiati, ꝣufera, ⁊ aloes ſcotrēſis āboꝝ añ. ʒ. iij. ꝓijciat̃ ſuper illud lib. j. ⁊ s. mel'. ⁊ inſpiſſet̃: c⁹ doſ añ cibū ſit q̈ꝫtū neċe eſt cū ſauic: deide ſorbeat poſt illḋ tres ſorbitiões muri, ⁊ ꝯſernet cap̄. cū oleo violaceo, ⁊ ol'o roſaceo: ⁊ cib⁹ poſt ipm ſit aleſſidabegi. Et qñꝙ ꝑmittit̃ vt adminiſtret̃ logodiõ, ⁊ theodoricõ oĩ die: ⁊ ſit ei⁹ doſ ꝑua vſꝙ ad. ʒ. s. ⁊ min⁹. Et qdā iā iuuerūt cauteriꝣādo loca albaras, ⁊ euaſerūt, ⁊ qeuerūt: verū hꝫ poīe eſt ĩ ea q̃ ē ꝑue q̈ꝫtitatꝫ. Et qū corpus ē mūdū, ⁊ cõpl'o corpis ē eq̈lis, tūc dimitte medicinas q̃ bibunt̃, qm̃ ipe fortaſſe afferēt nocumētū: ⁊ min⁹ illius ē, ꝙ ipe faciūt fluere ſanguinē, ⁊ miorāt ſpm̃, q̃ ābo ſunt ꝺ illis qb⁹ idiget̃ ĩ curatione albaras: ⁊ ſit ſufficiētia ſuꝑ curationē mēbri cuꝫ eo, qḋ approꝑat̃ ei ꝺ epithiatib⁹, ⁊ ei ſilib⁹ [o] †⌈ ⌋ ⁊ pone cibū ei⁹ velocis digõnis, ĩ q̃ nõ ſit viſcoſitas, neꝙ vnctuoſitas. Et deuitet olera, ⁊ frum̃tū coctū vt puls, ⁊ q̃ currūt curſu eoꝝ. Mediciaꝝ āt ad guada, ⁊ ad baras ğdus ꝓm⁹ ē, vt ſint vehem̃tꝫ abſterſiõiſ, fortit̃ attrahētes ſāguinē, vehem̃t̃ calefaciētes cõpl'ones mēbri, p⁹ illḋ vō ſint vlceratie, excorticatie. Et ĩ medicis q̃ ſunt ad guada ſūt medicie q̃ adminiſtrant̃ ad hꝫ, vt tigāt. Et qḋ magis diligo, ē vt adminiſtrent̃ medicine locales p⁹ fricationē, ⁊ rubifica[nt̃s], ⁊ vt ſit fricatio cū eis q̃ ſt̃ ſic̃ folia fici vſꝙ q̊ forſitā ſāguinet̃, aut p⁹ pūcturā acuū ĩ locis ꝑhib⁹. Et ꝺ adiuuātibus ad iuuam̃tū mediciaꝝ, ē vt adminiſtres linim̃ta ĩ ſole. Et melior mediciaꝝ ad baraſ ē illa q̃ vlcerat, aut veſicat, qm̃ fac̃ currē mām̃, ⁊ ſanant̃, ⁊ iteret̃: ⁊ fortaſſe ñ dimittit̃ vt veſicet, imo mordicet eā, ⁊ iterat̃ p⁹ getē. Et medicie ad baras ꝫ expiētiā ꝓmā ſt̃ fortes ꝺ illis q̈s diximꝰ ſic̃ [p] ⌈ hell'us ⌋ ⁊ calx, ⁊ arſenicū, ⁊ ꝯdiſi, ⁊ ſtaphyſagria, ⁊ radix vitꝫ al. ⁊ gētiana, ⁊ ſauina, ⁊ gūma pini, ⁊ radix ſāguis dra. ⁊ radix aphodili, ⁊ ſpūa marꝫ, ⁊ aſſa, ⁊ cortices radicꝫ cappa. ⁊ ſinap̄. ⁊ harmel, ⁊ ſemē raphāi, ⁊ radix cucūeris aſini. ⁊ eruca, ⁊ rubea, ⁊ cardamomū, ⁊ almeꝣerion, ⁊ dragātū, ⁊ calcātū, ⁊ arſenicū, ⁊ ſulfur, ⁊ alkitrā in balneo, ⁊ bulb⁹, ⁊ coſt⁹, ⁊ ariſto. ⁊ flores papa. ruffi, ⁊ gūma rute agreſtꝫ, ⁊ euforbiū, ⁊ cordūeni ē vehem̃tꝫ iuuam̃ti, ⁊ ſulfur iteꝝ cū aceto faciēdo epithima p⁹ epithiationē, ⁊ cepe narciſci. Et de eis q̃ ſunt exꝑta ē ſal āmõiac⁹, ⁊ oleū ouoꝝ. [q] †⌈ ⌋ Epithima bonū [r] †⌈ ⌋ radix dragõtee [s] †⌈ ⌋ ⁊ radix nenufarꝫ ad guada: ⁊ ſāguis [t] ⌈ ꝫpētꝫ nigri excoriati ⌋ ⁊ radix ſcamõee, ⁊ folia fici ſicca, ⁊ folia oleādri, ⁊ enula, ⁊ folia eius, ⁊ alaſtirgar. Aque vō ſint acetū, ⁊ aq̃ [u] ⌈ adardagi, ⁊ aq̃ cucumeris cāpeſtriſ ⌋ ⁊ aq̃ bulbi ⁊ aqua ſquille proprie: ⁊ aqua ſanſuci, ⁊ proprie ſuꝑ baras veſtigioꝝ ventoſaruꝫ: ⁊ ſuccus enule, ⁊ ſurabegi carnis vipere. Et de epithimatibus bonis ſunt tyriaca, et mithridatum, et logo-

a A. melācoliaꝫ
b A. veſiccare
c A. alſceitaragi ⁊ ſic vbiꝙ pro capſia ſceitaragi
d A. Alia litera abſterſiua
e A. alkanaberi
f A. ſi
g † A. ⁊ balneuꝫ
h A. ſanans alguada
i A. ʒ.
k † A. conficiantur cum melle
l A. Alia litera muze
m A. v.
n A. collato ab apib⁹ ex herbis origani
o † A. Alia lr̃a ⁊ ſcias ꝙ eūones in hūtibus hāc egritudinē opꝫ vt ſint ĩ deuilib⁹ eūones ſubtiles vel tenues cum gradatione ⁊ aq̃ radicū eſt digeſtiua ꝓparās viā medicis ⁊ ĩ fine ſumant̃ ſicut pillule fetide deide reuertat̃ ad aq̃ radicuꝫ duabus hebdomadis
p A. helleborꝰ albo
q † A. eſt.
r † A. et
s † A. eſt bona mirabilis
t A. vipere nigre
v A. alꝫardach ⁊ aq̃ alchanaberi

dion, ꝛ aq̄ cucumeris cāpestris. Et de oleis bonis ē oleū myrtinū, i quo decocta ē capsia adusta, cōmixto cuȝ eo post illō dragāto. Et de epithiatib⁹ bonis sunt cātarides, q̄ terant̄ cū aceto, ꝛ liniant̄. Aut sumat̄ fumusterre hūidus, aut siccus ꝛ ponat̄ i vētre vipe decolate, mūdificato vētre, ꝛ ipleat̄, ꝛ sumat̄, ꝛ asset̄ donec decoq̄t̄ bn̄, deide ex̄hat̄ ille fumusterre hūidus, ꝛ ēpl'et̄ cū eo albaras, qm̄ sanat. Aut sumant̄ folia oleādri recētia, ꝛ frigant̄ cū oleo donec exiccent̄ folia, ꝛ colet̄ oleū, ꝛ ponat̄ sup ip̄ȝ cera colata cū mēsura: deiñ pl'uericet̄ desup sulfur citrinū, ꝛ fiat sic ēpl'm, ꝛ liniat̄ cū eo i sole. Epithia idoruȝ. Sumāt̄ cost⁹, ꝛ capsia ida, ꝛ arsenicū rubeū, ꝛ pip, ꝛ flos eris, ꝛ terant̄ cū aceto i vase ereo, ꝛ dimittat̄ hebdomada vna, ꝛ liniat̄ cū eo: ꝛ stet i sole: destruit .n. morpheā, ꝛ albaras icipiētes: Et ꝯferūt alcali ꝛ calx i vris ifantiū lactētiū, ꝛ renouet̄ d̄sup septē diebus, deide decoq̄tur sic̄ mel, ꝛ admistret̄ donec vlceret, deide sumant̄ pix, ꝛ cera, ꝛ kitrā, ꝛ cortices nucis adusti, ꝛ sanguis pulli colūbini, ꝛ oleū de alcanna, ꝛ decoq̄nt̄ donec ꝑmisceant̄, deiñ ponāt̄ sup locū donec sanet̄: ꝛ color ei⁹ sit color corpis. Et meli⁹ qdeȝ ē, vt iteret̄ in sole cal'o aliq̄tiēs. Et scias q̄ eūo hn̄tis hāc egritudinē, opȝ vt fiat cū debili eūatore, sbtili cū ḡdatōe. Et aq̄ qdē radicū ē digestiua faciēs viā medicie. Et i fine ei⁹ bibat pillulas fetidas, deiñ iteret aquā radicū duab⁹ hebdōadis, ꝛ fiat vt ḡnet̄ sanguis ei⁹ ex carnib⁹ calis auiū frixaꝝ: Et abhorreat acetosa, ꝛ [a] ⌈nuça nisi çirbabegi⌋ qñq̄ȝ. Et p̄cipiat̄ ei vt abstieat ab aq̄, ꝛ frāgat̄ cū vio ātiq̊ absq̄ȝ ml'tiplicatōe. Et oȝ vt fricet̄ loc⁹ oi hora cū pāno aspo, vt attrahat̄ ad ip̄m sanguis. Et itroit⁹ balnei nocet ei: ꝛ cib⁹ grossus: ꝛ fruct⁹ hūidi, ꝛ sicci. Et cauteriū sup baras ē malū: ꝛ fortasse sp̄git̄ ꝛ ml'tiplicat̄ albaras. Et albaras q̄ appet successiōe cauterij ex cā aliq̄, nō occultat̄, ꝛ sil'r i circuitu scalpellati. Epithima p̄lime cōmixtiōis factū ad mutuasseȝ. ℞. sanguinis [b] ⌈nigri excoriati⌋. ℥. iij. ꝛ sanguis corui hn̄tis pēnas varias, ꝛ albachā, ꝛ aliuhab, ꝛ pulloꝝ alguaresseȝ, ꝛ alfaki, ꝛ testudis [c] ⌈marie⌋ oiuȝ aā. ℥. j. ꝛ alkitrā, ꝛ picis hūide, ꝛ napte, ꝛ mell' anacardi oiuȝ aā. ℥. j. misceant̄ ista, ꝛ exiccent̄. Et sumāt̄ aq̄ collognt̄ide hūide ps. j. ꝛ vini antiq ptes. ij. ꝛ aque enule ptes. ij. ꝛ aq̄ rute, ꝛ aq̄ sinapis [d] ⌈mūde⌋ oiuȝ aā. ps. j. aggregent̄ ista: ꝛ sit de eis i sūma. lib. x. ꝭm hāc descriptionē, ꝛ ponant̄ [e] ⌈i patella vitreata⌋ ꝛ ꝓijciāt sup ea melanopipis, ꝛ macropipis, ꝛ çiçiberis, ꝛ nigelle, ꝛ castorei, ꝛ piretri, ꝛ condisi, ꝛ gūme [f] ⌈pigani⌋ ꝛ gariofiloꝝ ꝛ cassie lignee, ꝛ meçeriō, ꝛ radicis cucumer] asinini, ꝛ ellebori nigri, ꝛ opoponaci oium aā. ℥. j. decoq̄t̄ cū aq̄s, dōec remaneat tertia: ꝛ colet̄ a medicis, ꝛ ponat̄ sup sanguies, ꝛ cōmistōes p̄dictas, dōec exiccet̄, deiñ sumat̄ aq̄ collo. humide, ꝛ enule hūide, ꝛ sq̄lle, ꝛ aq̄ fāsuci, ꝛ aliq̄d de vino ātiq̊ roret̄ sup aq̄s, ꝛ sint oia lib. viij. ꝛ ꝓijciatur sup ea asse fetide, ꝛ alastirgar, ꝛ vtriusq̄ȝ arsenici, ꝛ flor] eris, ꝛ sulfuris oiuȝ aā. ℥. j. s. ꝛ decoq̄nt̄ in aq̄s vsq̄ȝq̊ remaneat q̄rta, ꝛ colet̄, ꝛ icessanter sāguines, ꝛ [g] ⌈hūores exiccati⌋ ibibant̄ ex ea, ꝛ terāt̄ donec bibāt totū, ꝛ exiccēt̄ deiñ liniat̄ cū eo i balneo. Dico āt q̄ pol'e est vt h̄ medicamē admistret̄ leuiore sollicitudine, ꝛ sit fortioris ip̄ressiōis, q̄ȝ illō i quo laborauit medic⁹ regis. Epithia [h] ⌈vigilātis⌋ bonū. ℞. [i] † ⌈ ⌋ nigelle, floꝝ papaue. ruffi, radicū cap. oiuȝ aā. p̄tē. j. capsie litij [k] ⌈cineris⌋ myrrhe, arsenici oiuȝ aā. ʒ. s. liniat̄ i sole. Epithima bonū iuuatiuū, ꝛ est flos papaueris ruffi, ꝛ alçerehasen cū aceto. Et iteꝝ rubea tictoꝝ, spuma maris, semen rhaphani, ꝯdisi cū aceto vini. Et iteꝝ sumat̄ limat̄ aluis, ꝛ ellebori ni. ꝛ er] adusti, ꝛ cātaridaꝝ, ꝛ arsenici rubei oiuȝ aā. ʒ. i. ꝯficiāt̄ cū kitrā disso uto i aceto: ꝛ liniat̄ cū q̄ȝtitate quā scis. Et iteꝝ O ibasij sapiētis: elleborus alb⁹, pip, nigella, spuma maris, sulfur, arsenicū rubeū, rubea tictoꝝ, capsia, flos eris, cātarides: terant̄ cū aceto, ꝛ iforment̄ trocisci, ꝛ exiccent̄: ꝛ qū nec̄e fuerit terant̄ cū aceto, ꝛ liniantur post fricationē cuȝ vino, ꝛ liniant̄. Et iteꝝ ex li. decoratiōis cariton ellebor⁹ niger, vit] al radix almeçeriō, sulfur citrinū, dragātū, flos eris, limatura ferri, spuma maris, folia fici, terant̄ cuȝ aceto sic̄ alcohol, ꝛ seruet̄ i vase plūbi, ꝛ liniat̄ i sole post fricationē. aliō Gabriel'. sulfur], euforbij, ellebori oiuȝ aā. ʒ. i. anacardi, piretri, capsie oiuȝ aā. aur̄. i. liniat̄ cū aceto, Iteꝝ semis rhaphani, ꝯdisi, gūma [l] ⌈pigani⌋ ꝛ meçeriō, rubea tictoꝝ, capsia, nasturtiū, piretrū, staphisagria aggregent̄ cū sanguie [m] ⌈ni. excoriati⌋ ꝛ iforment̄ trocisci, ꝛ admistrēt̄ cū aq̄ rubee ticture, decocte vehemēter, colate, post balneuȝ. Et iteꝝ rubee ticture, capsie oiuȝ aā. ʒ. v. semis rhaphani. ʒ. x. ꝯdisi. ʒ. viij. liniat̄ cū aceto post balneū. Medicamē regale. folia almeçeriō, ꝛ semē ei⁹ excorticatū, ꝛ ellebor⁹ niger, ꝛ pip d̄coq̄nt̄ cū submersione aceti, donec biscocta sint, deide ꝓijciat̄ i eo dragātū ꝛ cantarides, ꝛ limatura ferri, ꝛ nitꝝ, ꝛ spuma maris, ꝛ decoq̄tur donec ferueat, ꝛ liniat̄, ꝛ tolleret̄, ꝛ nō abluat̄ q̄ȝtū pol'e est, ꝛ apiant̄ vesice. Aliud bonū. mellis anacardi. ʒ. vij. piretri, gūme [n] ⌈pigani⌋ aā. ʒ. iij. euforbij. ʒ. iiij. capsie p̄sice. ʒ. j. liniant̄ cū eo ꝯfecto cū lacte. Et i eis q̄ expti sumus, est vt sumant̄ mellis anacardi, ꝛ alkebikēgi, ꝛ fimi colūbini, ꝛ cātaridaꝝ, ꝛ capsie, ꝛ semis rhaphani, ꝛ seis sinapi, ꝛ rubee ticture, ꝛ alcāne, ꝛ idici, ꝛ dragāti oiam ptes eq̄les: vesicet̄ cū eo, ꝛ apiant̄ vesice, ꝛ curent̄ vlcera: ꝛ iteret̄ donec sanet̄. Et illō qō delet baras vestigioꝝ vētosaꝝ, est aq̄ cucumeris agrestis, ꝛ aq̄ sansuci, ꝛ rubea ticture, ꝛ capsie linite cū aq̄ albachā. In vncturis āt q̄ admistrent̄ sup albaras, non est pol'e, vt referant̄ ꝭȝ pōdera eadē, ꝑp diuersitatē coloꝝ facieꝝ, imo i eis afferūt canones, ꝛ p̄mittunt̄, ꝛ postponunt̄. de eis itaq̄ȝ ē vt sumant̄ [o] ⌈mādragora,⌋ ꝛ myrrha, ꝛ fex vini, ꝛ magra, ꝛ rubea, ꝛ alumen, ꝛ silia, ꝛ cōponant̄, ꝛ liniant̄. Aut cū tictura niḡ, quā expti sumus. ℞. cortices nucis, ꝛ quātū ipse sunt de alcāna, ꝛ quātū est alcāna de idico. Et iteꝝ calcis, ꝛ arsenici, ꝛ capsie oium aā. ps. i. rubee tincture ptes ij. aggreget̄ illud cū aq̄ cepe, ꝛ admistret̄ ꝭm q̄ vr̄. Tinctura alia, lithargyriū, ꝛ calx, ꝛ galle dragātū, alcāna ꝯficiātur cū melle, ꝛ cū aceto nigro, ꝛ administret̄ ex eis epithia. Et iteꝝ dragātū, ꝛ calcātum, galle terant̄, ꝛ ꝯficiant̄ cū aceto nigro: ꝛ fricet̄ mēbrū i sole, ꝛ liniat̄ cū eo delibutionib⁹ aliq̄b⁹: ꝛ est tinctura remanēs. Et iteꝝ capsia nigra, ꝛ scoria ferri, ꝛ dragātū citrinū, ꝛ flos eris, ꝛ rubea tincture, ꝛ cortices granatoꝝ terant̄ cū aceto vini, donec denigretur, ꝛ liniat̄ sup eā vinuȝ. Et cibi hn̄tes hāc passionē sint assata, ꝛ frixa, ꝛ q̄ p̄parata sunt i patella, ꝛ q̄ cocta sunt cū oppil'one vasis ex carinib⁹ leuibus cū seibus: Et sit ꝯtētus vino, ꝛ dimittat potū aq̄ oino, si possibile est aut minoret ipsum: ꝛ vtatur illa q̄ ex ea decocta est, aut mista cum vino.

¶ De cura albaras nigre. Cap. XII.

Est cura morphee nigre: ꝛ indiget humectatione corporis vehemētiore, ꝛ eūone fortiore: deinde admistrētur mag] abstersiue medicie morphee nigre. Et accidit qñq̄ȝ hn̄ti eā vt iuuet̄ coitu:

a A. iura nisi zirbagi

b A. Alia litera vipere nigre

c A. syluestris vl' campestris

d A. humide

e A. ista in lebete vel caldario

f A. rute syluestris

g A. res cōmixte exiccate

h A. alsaher

i † A. ellebori

k A. duadem

l A. rute agrestis

m A. vipe nigre

n A. rute syluestris

o A. Alia litera stafisagria

coitu:veꝝ balneuz plurimũ cõfert ei qđ si vehemẽs fiat, ⁊ ad vltimũ perueniat, cureť curatione lepꝛe.

ℭ Tractatus tertius de eis que accidunt in cute, nõ in coloꝛe eius.

ℭ De sabafati, ⁊ [a] ⌈refrẽgi, ⁊ balkiati, ⁊ aluathiz.⌋

ℭ De sabafati. Cap.I.

Sahafati est de summa boʒthoꝛ vlcerosaruz: ⁊ cucurrit cõsuetudo in plib⁹ lib. vt dicať i capͦ decoꝛationis. Et saʒhafati qdem incipiens est bothoꝛ [b] ⌈parue, fixe, leues, diuise⌋ in numeratione locoꝝ: deide exulcerãtur vlceribus crustosis, ⁊ sunt ad rubedinem declines: qñqȝ ẽt emittit virus, ⁊ noiať [c] ⌈refrẽgi,⌋ ⁊ sahafati humida. Et qñqȝ [d] ⌈incipiũt squame sicce.⌋ Et multotiẽs apparet in hyeme, ⁊ auferť velociter. Et cã qdem sahafati est humiditas mala, acuta, coꝛrosiua que ꝑmisceť sanguini: ⁊ humoꝛes grossi iterum mali, q̃re grossuz [e] † ⌈ fit⌋ apa, ⁊ [f] ⌈exiccať⌋ subtile. Et cã ei⁹, q̃ de ea sicca est, est humoꝛ melicus, plim⁹, cui ꝑmisceť humiditas acuta, q̃re expelliť ad cutez, ⁊ coꝛrũpit, ⁊ coꝛrodit. balkiati v͂o est de gñe sahafati male, sed [g] ⌈aluathim⌋ sunt vlcera melica, que apparent in crure, ex eadez mã, ex qua fiunt varices: ⁊ appꝛopinquat cura eius curationi earũ.

ℭ De cura. Cap.II.

Cura eius est curationi ꝓxima ipetiginis, ⁊ dicemus illud. Nos v͂o dicemus nũc, ꝙ ꝯfert alsahafati sicce eũo humoꝛis cholerici, ⁊ melici, ⁊ phl'atis salsi, cũ eis que sunt sicut decoctio myrobal'. cũ epithimo: ⁊ ponanť in ea aloes. ⁊ scamonea: ⁊ administrenť post ea q̃ mũdificãt residuũ cũ humectatione, sicut aq̈ casei, ⁊ fumiterre humidi, de sũma cuius sumanť lib.j. ⁊ misceatur cum vtrisqȝ myrobal'. nigroꝝ, ⁊ citrinoꝛũ amboꝝ añ.ʒ.iij. epithimi põdus.ʒ.ij. ⁊ salis naptici tertia.ʒ.j. deinde post illud sit ꝯtẽtus aq̈ casei, ⁊ epithimo, sumẽdo oĩ die põdus.ʒ.xxx. de aq̈ casei, ⁊.ʒ.j.ß. de epithimo si tolleraт nã, ⁊ nõ supfluat, aut ꝺm ꝙ tolleraueuerit. Et dimittat oẽ qđ hȝ dulcedinẽ supfluã: ⁊ ꝓprie dactilos, aut amaritudinẽ, aut acuitatẽ, aut salsedinẽ: ⁊ sit ꝯtẽtus insipido, gñante humoꝛẽ sanuz, in quo nõ est moꝛdicatio: ⁊ humectatione coꝛpoꝛis, humiditate eq̃li cũ balneo, ⁊ alijs. Et phl'omeť vena [h] ⌈coꝛpis⌋ si nec̃itas fuerit ei⁹, ex vena q̃ ibibit illđ mẽbꝝ: sic vena frõtis i sahafati fcã sup caput: ⁊ vena q̃ ẽ i cute capitis: ⁊ vena q̃ ẽ p⁹ aures. Et ipa qđ fit ꝺz plꝫ rei sup caput. Et vẽtose iteꝝ ad illã q̃ ẽ i capite. Et si fuerit i mẽbꝛis iferioꝛib⁹, phl'omenť due saphene. Et qũ feceris illud, fricabis alsahafati fricatione foꝛti, donec sanguineť: ⁊ stude i h̄ vt currat ex ea sanguis plimus, deide cureť cũ medicis localibus, ⁊ ꝓprie qũ fricať post sanguinationẽ cũ sale ⁊ aceto. Et ei qdẽ, q̃ de ipsa sicca est, ꝯfert balneum frequẽs absqȝ lõgitudine [i] ⌈tẽsionis,⌋ ⁊ vapoꝛatio mẽbꝛi sup vapoꝛẽ aq̃ cal'e, aut tepide in die aliquotiẽs: ⁊ olea, ⁊ adipes, ⁊ regimẽ humectatiuũ cũ nutrimẽto, ⁊ inũctio, ⁊ cũ caputpurgijs. Et sunt nec̃ie in eũando eã medicine attrahẽtes meliaz attractione foꝛti, ⁊ educẽtes eã. Et administreť post hoc aq̈ casei, ꝺm ꝙ dictũ est. Et non malũ est apponere sanguisugas iuxta: deide nec̃ia est fricatio, ⁊ sanguinatio: deide administrenť medicine locales. Et existimauerũt qdã ꝙ phl'omia [k] ⌈alsahafati⌋ ex vena ꝓxima ei, sicut vena post aures ad sahafati capitis est curatio eius: deide liniatur cũ melle, ⁊ cũ aq̈ sicle, ⁊

[a] A. alfirengi ⁊ albalcple ⁊ albotpin.

[b] A. pruritus faciens leue diuisum.

[c] A. alfirengi

[d] A. incipit impetiginosa sicca

[e] † A. retinetur ⁊ facit

[f] A. resoluitur

[g] A. albothin

[h] A. manus

[i] A. sessionis seu more in ipso

[k] A. que fit pp sabafati sic.

dragãto. Medicine aũt locales ad humidã, icipiẽtem qdẽ q̃ est sup coꝛpus humidũ, ⁊ coꝛpa ifantiũ, sunt sicut alcãna, ⁊ sicut indicuz cum gallis adustis [l] ⌈cũ oleo alketri:⌋ est. n. exptũ vltimũ: sicut medicine facte ex stipticis exiccatiuis, sic sunt coꝛtices granatoꝝ cuz aceto vini, ⁊ oleo roꝛ. ⁊ qñqȝ poniť in eo lithargyriũ: ⁊ qñqȝ nec̃iuz est administrare illud in quo est abstersio iteꝝ, sicut est aristol'. Et multotiẽs qdẽ sanat illã, q̃ de ea media est, fricatio cũ aceto, ⁊ sale, ⁊ alusnen viridi: q̃re exiccať, ⁊ cadit. Et de medicinis q̃ sunt i istis oꝛdinib⁹, sunt tutia, ⁊ climia, ⁊ chimolea, ⁊ charta cõbusta cuz aceto, ⁊ gũma pini cũ balaustijs, ⁊ aceto, ⁊ oleo roꝛ. aut sumať litharʒgyrij, ⁊ scoꝛie argẽti, ⁊ amigda. amaraꝝ [m] † ⌈ ⌋ ⁊ venaꝝ tictoꝝ oium añ.ʒ.j. cũ aceto, ⁊ oleo roꝛ. Et sil'r radices lilij celestis, ⁊ xilobalsami [n] ⌈semen, ⁊ cyminũ resolutũ ⁊ gũma⌋ albotin cõtrita: ⁊ iteꝝ lẽtes, ⁊ magra cuz aceto. Et rursum amigdale amare, ⁊ galle virides, qbuscũqȝ eaꝝ ꝯtritis, ⁊ fiat ex eis epithima cũ aceto postq̃ȝ [o] ⌈ꝓparatũ⌋ fuerit cũ sale. Dixerũt: ⁊ sumanť cãcri viui, ⁊ teranť cum sansuco, ⁊ exꝓmanť, ⁊ fiat caputpurgiũ cũ eo, ⁊ cũ humiditate cãcroꝝ solũ. In antiquo aũt, ⁊ in illa q̃ est sup coꝛpa dura, sunt nec̃ia ea q̃ sunt sic colcotar, ⁊ calcãtũ, ⁊ [p] ⌈cupssus,⌋ ⁊ dꝛagãtũ encaustri, ⁊ sal, ⁊ sulfur, ⁊ terra argẽti viui, ⁊ vene tinctoꝝ, ⁊ medicamẽ de chartis, ⁊ scoꝛia eris, ⁊ fuligo furni, ⁊ sal ex stipticis resolutiuis. Et iteꝝ sicut lithargyriũ, ⁊ cerusa. Nasturtiuz v͂o siccũ ex exiccãtib⁹ est foꝛtib⁹, ⁊ fim⁹ colũbinus ex resolutis vehemẽtis abstersionis, ⁊ exiccatiõis: ⁊ sil'r stercus lacerti, ⁊ sterc⁹ [q] ⌈turdorũ⌋ ⁊ [r] ⌈ꝓprie⌋ comedẽtiũ risi. Et empl'm venarũ est ex eis q̃ ꝯferũt oĩ sahafati: Et empl'm rubeũ fcm̃ ex venis citrinis, ⁊ alcãna, ⁊ aristol'. ⁊ coꝛticib⁹ granatoꝝ, ⁊ lithargyrio: ⁊ medicamẽ qđ dicem⁹ i capͦ sicce. Medicamẽ bonũ. Chimolee, sulfuris viridis, cineris cucurbite, ⁊ pulpe colloqntide, omniũ ptes eq̃les cũ aceto. Aut coꝛiãdrũ siccũ adustuz, ⁊ [s] ⌈nasturtiũ excoꝛticatũ⌋ ⁊ alcãna cuz aceto, ⁊ oleo roꝛ. Et iterũ cinis ligni vitis, ⁊ aristol'. ro. ⁊ balaustie ⁊ galle, ⁊ gũma pini cũ aceto, ⁊ oleo roꝛ. Medicamẽ bonũ valde. Abluať alsahafati cuz decoctione oleãdri, deide liniať cũ scoꝛie eris, ⁊ myrrhe põdere.ʒ.ij. ⁊ terre argẽti viui, turis, ⁊ aluis iameni oiuz añ.ʒ.iiij. aristol'. ⁊ colcotar, ⁊ cineris vitis, ⁊ aloes oium añ. põdus.ʒ.j. cũ aceto, ⁊ oleo ro.

ℭ Medicine locales ad sahafati siccã, ⁊ antiquã.

Que de ea foꝛtis est, idiget medicamine acuto, coꝛrodẽte eã, vsqȝquo ꝑueniat ad carnẽ sanã: deide cureť cuz empl'o vlcerum, sicut est oleo de venis ⁊ lithargyrio, ⁊ aceto, ⁊ oleo. Et q̃ est infra illã, cureť cũ eo cũ quo curať antiq̃, ꝑma ꝑdicta, ⁊ ꝯferũt ei humectatio coꝛpis cũ cibis, ⁊ odoꝛamẽta, ⁊ clisteria, ⁊ alia. Medicamẽ bonũ ad sahafati humidã, ⁊ siccã. ℞. olei amigdalaꝝ amaraꝝ, ⁊ olei sinapis amboꝝ añ.ß. sacraiati, aceti sacraiati. i. sief. memithe, ⁊ gallaꝝ ãboꝝ añ. auř. iij. [t] ⌈fellis ʒeharagi.⌋ auř. j. venaꝝ citrinaꝝ, ⁊ baurach amboꝝ añ. auř.ß. teranť medicine, ⁊ misceanť cuz duobus oleis, ⁊ aceto ꝑmistione vehemẽti, ꝯterẽdo: deinde admistrenť sup oẽz sahafati, ⁊ scabiẽ, ⁊ pediculos, [v] † ⌈ ⌋ ⁊ depilationẽ, ⁊ alopitiã ⁊ furfures. Et [x] ⌈albalkiati⌋ qdez est de genere alsahafati male. Et qñqȝ est cã ei⁹ moꝛsus sicut [y] ⌈sinifes⌋ maligni. Et cura eius est cura illi⁹. Medicamẽ nostꝝ foꝛte. ℞. aristol'. ⁊ floꝛis eris, ⁊ ãmoniaci, ⁊ bdelij, ⁊ sinapis, ⁊ dragagãti ptes equales: aggregẽtur cũ

[l] A. ⁊ oleo seu vnctuositate pinguedinis cauda arietum.

[m] † A. cõbustaꝝ

[n] A. ⁊ contritio seu fricatio vasorum de creta vel de luto ⁊ grana

[o] A. inspissatuz

[p] A. dragantum furi

[q] A. stoꝛnelloꝛus

[r] —— A.

[s] A. extremitatis seu supficiei altanur seu furni Alia litera cazef altanur

[t] A. felizeregi

[v] † A. ⁊ impetiginem

[x] A. alsahafati

[y] A. cimices Alia litera albaud

oleo de frumento, ⁊ aceto quãtum est oleum, ⁊ pau co melle: ⁊ administretur.

¶ De impetigine. Cap.III.

IMpetigo nõ est longinq̃ a sa/ hafati, ⁊ nó diuersi ficat̃ ab ea, nisi cũ re occulta: ⁊ ꝓprie al sahafati sicca. Et ꝑtrãsit, vt sit alsahafa ti sicca ĩpetigo malignior, ⁊ deterior, ⁊ magis corro siua, ⁊ lõginqo:is ꝓfunditat̃. Et cã ĩpetigis ẽ ꝓpin/ qua cãe alsahafati: Nã ẽ aquosa herisiati acuta, ꝑ/ mista iterũ mãe grosse melice, grossiori mã scabiei. Et ĩpetigo qdẽ velocioris sanatiõis, ẽ illa c⁹ subtile ẽ magis vicẽs. Et ĩpetigo qᵭ alia ẽ hũida, sanguĩea, in q̃ appet, qũ fricat̃, ros, ⁊ ẽ magis salua. Et alia ẽ sicca, c⁹ plʒ ẽ a phl'ate salso, ꝯuerso ꝑ adustionẽ ĩ me lãcholiã. Et de ĩpetigie ẽ excorticata ꝑꝑ vehemẽtiã siccitat̃, ⁊ mltitudinẽ ꝓfundatõis: ⁊ ẽ sic̃ albaras ni gra, ⁊ sic̃ cortices. Et ᵭ ea ẽ nõ excorticata. Et ᵭ ĩpe tigine ẽ ãbulatiua, maligna. Et de ea ẽ stãs. Et de ĩ/ petigine ẽ recẽs, ⁊ de ea ẽ ãtiq̈, mala, ⁊ est egritudo [a] ⌈herisiati.⌋

¶ De cura impetiginis. Cap.IIII.

INdiget ĩpetigo ĩ radice curatio nis medicis aggregãti bus resol'onẽ, ⁊ ĩcisionẽ, ⁊ liq̃factionẽ, ⁊ sbtiliationẽ cũ sedatiõe, ⁊ hũectatione. Et ꝓma eaꝝ ẽ ẜm mãʒ grossaʒ: Et ẜa ẽ ẜm mãm acutã subtilẽ. Et ẜʒ dñiũ vni⁹ duaꝝ reꝝ, ẽ neciũ vt vicat vnũ duoꝝ regiminũ. Et appõ sangui/ sugaꝝ ẽ de melioꝛib⁹ medicis ei⁹. Et est neciuʒ in re ei⁹, mũdificare, ⁊ ꝯñr adhibere aquã casei ẜm mo/ dũ quẽ exigit illᵭ, qᵭ ẽ pñs, ⁊ cibatiõis, ⁊ humecta tiõis, ⁊ regimis humectãtis illᵭ, qᵭ ẽ neciũ alsaha/ fati. Et silr balneũ ẽ de sublimioꝛib⁹ curatiõib⁹ ei⁹. Et fortasse ĩdiget sepõne aeris sicci. Dixerũt qdã, ⁊ de eis q̃ ꝓhibẽt euenire ĩpetiginẽ, ⁊ sanant qᵭ de ea euenit, ẽ vt ĩ potu det̃ lacce ablute ablutione aloes, põdus. ʒ.j. cũ trib⁹. ʒ. decoctiõis [b] ⌈myrti.⌋ Et qñ expãdit̃ ĩpetigo, ⁊ multiplicat̃, tũc cura ei⁹ est cura lepre.

¶ Curationes locales. Cap.IIII.

DE medicinis qdẽ singulari/ bus ei⁹ q̃ recẽs est ⁊ media, ẽ acetositas citri. Et fortis iteꝝ, gũmi arabicũ cum aceto: ⁊ gũma amigdale: ⁊ gũma [c] ⌈pini⌋ cũ aceto: ⁊ storax liq̃da cũ aceto: ⁊ sinapi cuʒ aceto ẽ vltia: ⁊ aq̃ sulfurea, ⁊ aq̃ salsa, ⁊ spũa maris, ⁊ glutinũ ᵭ corijs, ⁊ saliua hoĩs ieiuni, ⁊ illᵭ qᵭ residet sup dẽtes ei⁹, ⁊ sem̃ melonis, ⁊ radix aphodili, ⁊ [d] ⌈alisras⌋ cũ ol'o amigdalaꝝ amaraꝝ ẽ bonũ, ⁊ folia cappari cũ ace to. Et [e] ⌈saia noua⌋ ꝯfert oĩ ĩpetigini cuʒ ꝓprietate sua, ⁊ acatia, ⁊ mugath. Et oleũ de tritico ẽ ꝯueniẽs ei q̃ accĩt oĩ corpi, ⁊ debili, ⁊ forti, ⁊ vene citrine: ⁊ ĩ/ cipiẽti vt assiduet̃ effusio aq̃ cal'e sup eã, deide frice tur cũ oleo viol'. fiat illᵭ ẜm assiduationẽ. Et aq̃ or/ dei hinita fortasse delet eã, ⁊ ꝓprie cũ [f] ⌈semine⌋ ta/ marisci. Et ꝯferũt alsahafati [g] ⌈hũide cucumer⌋ ⁊ mucilago psilij, ⁊ succ⁹ hũidi ei⁹. ⁊ aq̃ portulace, ⁊ gũma prunoꝝ ꝯfert. ad ĩpetiginẽ ĩfãtiũ sumant̃ gũ/ me amigda. ⁊ glutini ᵭ corijs, ⁊ storacis ꝑtes eq̃les, ⁊ aggregẽt̃ cũ aceto, ⁊ liniat̃: aut sumant̃ glutẽ car pẽtarioꝝ, ⁊ tus, ⁊ sulfur, ⁊ acetũ, ⁊ terant̃, ⁊ admini strent̃. Antiq̃ ṽo mala ex ea ĩdiget medicis fortiori bus, sic̃ succo acetositat̃ citri [h] ⌈ꝯfortato⌋ cũ deco/ ctione, ⁊ sic̃ oleo ciceris, ⁊ oleo riçi, ⁊ oleo frumẽti, ꝓprie ⁊ gũma amigda. amaraꝝ, ⁊ sulfure, ⁊ sterco/ re capno adusto, ⁊ spũa maris. Et alkitrã, ⁊ pix sũt mirabilia ãbo. Et silr assiduatio epithimãdi eã cuʒ napta alba, ⁊ sterc⁹ aĩaliũ ꝑdcõꝝ ĩ cap̃ alsahafati, ⁊ agnus cast⁹, ⁊ capparis, ⁊ ãmoniacũ, ⁊ hellebor⁹, ⁊ g̃na albẽ, ⁊ gũma rute agrestis ꝓprie: ꝑcipue quʒ fit ex ea ceratum cum oleo [i] † ⌈ ⌋ sinapi, ⁊ [k] ⌈sisa/ mi⌋ ⁊ ammoniacum cum aceto, ⁊ cordumeni, ⁊ cõ/ disi, ⁊ cinis balnei, ⁊ condisi, ⁊ vene, ⁊ sinapi, ⁊ na/ sturtiũ, ⁊ semẽ eruce, ⁊ mel anacardi ẽ vltimũ: Et de cõposit̃ ẽ vt sumat̃ cordumeni, ⁊ terat̃, ⁊ aggreget̃ cũ oleo tritici: ⁊ cinis alleoꝝ cũ melle. Et sulfur cuʒ gũma albotin: ⁊ g̃na albẽ [l] † ⌈ ⌋ cũ aceto sunt fortia valde. Et ad excorticatã iteꝝ, vt sumat̃ turis ⁊ dragagãti, ⁊ sulfuris, ⁊ aloes omniũ añ. ʒ.j. ⁊ gũmi. ʒ.ij. liniat̃ cũ aceto. Aut sumãt̃ bau/ rach armeni aur̃. ʒ. olei de tritico. ʒ.iij. acetositat̃ ci/ tri, aspalti, seis eruce añ. ʒ.ij. nigelle, ʒ.j.ʃ. hellebo/ ri nigri, dragagãti adusti ãboꝝ añ. ʒ.j.ʃ. fiat ex eis epithia: aut sumat̃ [m] ⌈saia noua⌋ ⁊ liniat̃ cũ aceto: aut sumant̃ dragagãtũ, ⁊ myrrha, ⁊ olibanũ ⁊ alu mẽ, ⁊ sulfur, ⁊ aloes: ꝯficiãtur cũ vino cocto, ⁊ liniã/ tur. Medicamẽ bonũ. ℞. g̃noꝝ albẽ ꝑtes. x. sulfu/ ris citrini ꝑtes. iiij. [n] ⌈saia noua⌋ ꝑs. i. eius cõtritio optĩe fiat, ⁊ liniat̃ cũ aceto vini, ⁊ oleo ãtiquo. Aut sumãt̃ stercoris canini, ⁊ vsnẽ [o] ⌈fullonũ albi⌋ ⁊ ru te, ⁊ fulligis furni, ⁊ corticũ g̃natoꝝ, ⁊ cineris bal/ nei, ⁊ vtriusq; arsenici, ⁊ sulfuris citrini eq̃les ꝑtes dissoluatur cum aceto, ⁊ oleo, ⁊ liniatur.

¶ De bothor [p] ⌈lenibus.⌋ Cap.V.

QUandoq; ꝓgunt̃ sup nasuʒ, ⁊ sup poma maxil laꝝ bothor albe, q̃si ipa sint pũcta lact̃ ꝑꝑ mãm virulẽtã expulsaʒ ad supficieʒ de vapore corpis: ⁊ cura ei⁹ est oẽ ĩ quo est exiccatio, ⁊ resol'o, sic̃ hellebor⁹ alb⁹ cũ medieta te sui de ireos, de quo fiat linimẽtum: ⁊ semẽ lini, ⁊ baurach, ⁊ ficus, ⁊ nigella cum aceto.

¶ De scabie ⁊ pruritu. Cap.VI.

MAteria ex q̃ g̃nat̃ scabies, aut est mã sanguinea cui admi/ scet̃ chol'a, q̃ forsitan ꝯuersa ẽ ĩ meliã: aut ꝯuersa est ꝑs eius in meliã. Aut mã [q] † ⌈ ⌋ cui admiscet̃ phl'a salsũ, baurachiũ. Et ꝑ⁹ qᵭ ẽ scabies sicca, ⁊ mã sicca ad g̃s situdinẽ decliuis. Et altera ẽ scabies hũida, ⁊ humi ditas ei⁹ est hũiditas ad sbtilitatẽ decliuis. Et pl'm qdẽ g̃nat̃ ab acceptiõe ĩ comestõe salsoꝝ, ⁊ acutoꝝ, ⁊ amaroꝝ, ⁊ spẽꝝ q̃ pro ꝯdimento admiscent̃ cibis [r] ⌈acutaꝝ⌋ ⁊ silũ. Et illa q̃ ẽ magis spsa, ⁊ corpulẽ tior, ⁊ acutioris capit̃ ex cib⁹ bothor, ẽ acutiori hu moris: ⁊ q̃ ẽ latior, ⁊ vehemẽtioris ꝓfundatiõis, ei⁹ hũor ẽ mioris acuitat̃. Et cãe qdẽ g̃nantes mãʒ sca biei sunt cãe g̃nantes mãm prurit⁹, veꝝ ipse sũt for tiores, ⁊ appropiquãt causis g̃nantib⁹ pediculos, ⁊ alsahafati, ⁊ furfures, ⁊ ĩpetiginẽ, ⁊ approximãt eis ĩ curatiõe. Et scabies qdẽ differt a pruritu ĩ h̃, ꝙ cũ pruritu nõ sunt bothor, sic̃ sunt ĩ scabie: qm̃ ipa est a mã subtiliore, ⁊ min⁹ declinãte ad salsedinẽ: ⁊ in ea g̃nat̃. Et fixio g̃nis ei⁹ ĩ cute, postq̃ʒ nã expellit eã, ẽ oppil'o poroꝝ, ⁊ ꝑuitas mũdificatiõis. Aut retinet̃ ꝑꝑ debilitatẽ expulsiue, sic̃ accĩt decrepit̃ ĩ fine egri/ tudinuʒ, ⁊ ꝓprie qñ mã ẽ plĩma, aut grossa. Aut ꝑꝑ cibos malos ex qb⁹ g̃nat̃ chim⁹ malus, acutus: sic̃ sunt cibi salsi, ⁊ acuti, ⁊ sil'es eis. Aut ꝑꝑ malitiã di/ gestionis, cũ q̃ putresit cib⁹. Et a pruritu qdẽ resol/ uunt̃ cortices furfurei, ⁊ nõ accĩt ex ꝓfundo aliqd. Et prurit⁹ qdẽ senilis paꝝ obedit curatõi: ⁊ neq; va let ei, nisi vt regat̃, ⁊ blãdiat̃. Et scias ꝙ scabies ex corticata, ⁊ ĩpetigines mltiplicant̃ ĩ autũno. Et ad vltimũ mã prurit⁹ aggregat̃ iter duas cutes. Qᵭ si de ea aliqd ẽ in corpe, tũc est scabies sicca. Et dulcis

[a] A. alchariſi.
[b] A. ozimi
[c] A. pruni
[d] A. alſeras
[e] A. ſengiabue
[f] A. fructu vel nuce
[g] A. ficce citruli
[h] A. inſpiſſato
[i] † A. de
[k] A. ſengiabue
[l] † A. ꝯtrita groſſo modo
[m] A. ſengiabue
[n] A. ſengiabue
[o] A. Alia litera aſafir albi ⁊ ſulfuris albi
[p] A. lacteis.
[q] † A. ſanguinea
[r] A. calidarum

qdem gñant pruritū, ⁊ bothoꝛ. Et nō accñt pl'z nisi inter digitos, qm̄ sunt debilioꝛes. Et scabies qdē feda attrahit [a] [vulnera] ⁊ pmutat' ad ipetigies, ⁊ alsahafati. Et olea nocēt eis. Et syrup⁹ acetosus ꝯferl eis si nō timet' rasura.

¶ De cura. Cap. VII.

Cura qdē scabiei p̄ᵃ, ⁊ melioꝛ, ⁊ cuz q̄ multotiens est sufficiētia, est eūo cū eo qd̄ educit hūoꝛez acutū, adustū, ⁊ phl'a salsuz: deiñ rectificatio cibi, ⁊ regimē hūectationis fm̄ ꝙ sciuisti in dispōnib⁹ h⁹ capli. Et admistratio reꝝ aqsaꝝ insipidaꝝ, [b] [velocitas putrefactōis q̈ꝝ sit secura] sic sūt melones idi, ⁊ lactuca, ⁊ endiuia, ⁊ silia, ⁊ extrinsecus iteꝝ. Et dimittat coitū oio: coit⁹.n. mouet mās ad exterioꝛa, ⁊ excitat vapoꝛē cal'm, putridū, veniētē ad ptē supficiei cutꝫ, q̄re putrefacit illic: ⁊ pp̄ illud fetet iteꝝ odoꝛ coꝛpis. Et pp̄ h̄ p̄cipit' fricatio i ablutione pollutionis. Et de bonis qdē eūantib⁹ spēs māeꝝ scabiei ē decoctio epithimi cū mirobal'. citrinis, ⁊ fumo terre, ⁊ sene, ⁊ polypodio, ⁊ apsinthio. Et qñqꝫ ponunt' i ea rose, ⁊ semē endiuie, ⁊ silia. Et qñqꝫ ponit' i eā [c] [chelidonia] cū ꝓpetate, q̄ ē i ipa. Et qñqꝫ ponit' i ea scamonea. Et iteꝝ pill'e de aloe, ⁊ scamonea sunt bone iuuatiue. Decoctio bona. sumat' myrobal'. citrioꝝ, ⁊ passulaꝝ añ. pōdus. ʒ. xx. ⁊ decoq̄t' cū. iij. lib. aq̄, donec remaneat tertia, ⁊ colet', ⁊ sumant' de tota aq̄ due tertie. lib. j. i aq̄ fricent' manib⁹ cassiefi. x. ʒ. qūqꝫ i ea ꝯfricate sunt, colet' iterū, ⁊ ponat' i ea agarici. ʒ. i. Pill'e bone, ⁊ sunt pill'e de fumoterre. ℞. myrobal'. citrioꝝ, ⁊ kebuloꝝ. ⁊ nigroꝝ oium añ. ʒ. v. ⁊ aloes scotrēsis. ʒ. vij. ⁊ scamonee. ʒ. v. sine cessatōe ꝯficiant' cū aq̄ fumiterre, ⁊ dimittant' donec exiccent': ⁊ bibant' vice altera, ⁊ dimittant' donec exiccent', ⁊ fiat illud trib⁹ vicib⁹, ⁊ i oi vice fiat sic soꝛbitio, deiñ dimittat' dōec ispisset', ⁊ cōpactū fiat, ⁊ fiāt ide pill'e. Medicamen boᵐ foꝛte ad āntiquā scabiē. ℞. myrobal'. citrioꝝ, ⁊ myrobal'. nigroꝝ, ⁊ ēblicoꝝ, ⁊ [d] [abrūgi, ⁊ kebuloꝝ] excoꝛticatoꝝ oiuz añ. ʒ. i. ⁊ turbit. ʒ. ij. ꝯficiāt' cū penidijs, ⁊ fiāt ide trocisci: ⁊ sit dosis ad sol'onē itegrā ex. ʒ. x. vsqꝫ ad. ʒ. xv. ⁊ vsqꝫ ad. xx. cū aq̄ cal'a: ⁊ foꝛtasse ponit' in eis scamonea, quz potant'. Et foꝛtasse liberat ex scabie mala antiq̄, si assiduet' pot⁹ aloes, s'z freq̄nter trib⁹ dieb⁹ oi die sumēdo aur̄. i. deide [e] [tertietur post diē, ⁊ diē] nō: trib⁹ dieb⁹ currētib⁹ s'z dimissionē tertij: aut dimittat' dieb⁹ trib⁹: ⁊ iteret' frequētia [f] [deide tertiet' post diē ⁊ noctē] aut qescat ꝓut vr̄ fm̄ [g] [ꝙ pn̄s fuerit,] ⁊ curetur rasura, si supuenerit cū clisterib⁹: illud. n. ē iuuatiuū eradicās scabiē. Et bonū qdē ē vt bibat ipm ifusuz i aq̄ endiuie, ⁊ cū ea sit paꝝ aq̄ feniculi, si nō fuerit ab aq̄ fenicli aliqd ꝓhibēs: ⁊ q̄ztitas q̄ est i ipsa de aloe, sit ex. ʒ. i. vsqꝫ ad aur̄. Et qñ nō tollerat medicationē, dimittat'. Et ifusiones de prunis sūt iuuatiue iterū. Aut sumat' rob myrobal'. citrinoꝝ fcm̄ ex exiccatiōe aq̄ i q̄ ipsi d̄cocti sunt, exiccādo i sole, ⁊ sumat' ex eo hūiduz qd̄ sit ex. v. vsqꝫ ad. x. cū çuccaro: ⁊ ē ad cholicā, ⁊ hūidā. Et pol'e est, vt fiat sil'e illi⁹ ex oib⁹ solutiuis [h] [bōis] ⁊ misceant' adiuicē: ⁊ qm̄ cōponunt' adiuicez, ⁊ fiūt ex eis robub, ⁊ pill'e. Et aq̄ [i] [cal'a] casei, ⁊ epithimū bona sūt qñ admistrant' oi die, fm̄ ꝙ dcm̄ ē nup in alio capᵒ ab isto, ⁊ cū myrobal'. ⁊ succo fumiterre dieb⁹ ꝯtinuis est vltia. Et de eis q̄ currūt cursu mūdificātiū cū facilitate, est vt fiāt pill'e de aloe cuz scamonea, ⁊ croco: ⁊ sumant' de eis i oi dosi, qnqꝫ cicera: ⁊ ē d̄scriptio, myrobal'. citrinoꝝ, aloes scotrēsis amboꝝ añ. ʒ. i. dragagāti rosaꝝ āboꝛū añ. ʒ. i. croci [k] [ʒ. iij.] Et iterū sumat' ex medicamine in q̄ ponit' abrūgi, ⁊ nos iā diximus ipm, oi die aut duob⁹ dieb⁹ a. ʒ. ij. vsqꝫ ad. ʒ. iij. Dixeruat qdā qñ multiplicant' eūones, ⁊ nō iuenit' vtilitas, tūc meli⁹ ē vt alleuiet', ⁊ sufficiat dare i potu hn̄ti passionē oi die mane ⁊ sero sauich de tritico cū çuccaro, ⁊ aq̄ plima. Dixerūt de eis q̄ ꝯferūt hn̄ti scabiē siccā, ⁊ pruritū ostrachinum, est vt bibat trib⁹ dieb⁹ oi die de sisamino pondus. ʒ. c. ⁊. xxx. cū medietate sui de syrupo acetoso, ⁊ silibus: ⁊ de hoibus sunt q miscēt cū eo aquā iuiubarū, ⁊ nos iā expti sumus hoc, ⁊ fuit curatio vltis, verūtñ debilitat stōm. [l] [Et de cōpositis ꝓpoꝛtionalibus istis, medicinis, est scoꝛia argenti, ⁊ lithargyrium, ⁊ cambil ⁊ vene ꝯficiātur cū aceto ⁊ oleo ros. ⁊ liniat': ⁊ hoc est ad [m] [foꝛtē vltimuz iterū.] Et leuius illo est, boliar. cāfoꝛe, croci oiuz añ. ʒ. s. cū aceto: ⁊ aq̄ sqlle ⁊ oleū ros. sunt cōia ad exiccationem. Et ad illā q̄ est foꝛtioꝛ paꝝ [n] [semen feniculi] terat' cū aceto, ⁊ oleo ros. ⁊ administret' i balneo. Et iteꝝ aqua granatoꝝ, ⁊ baurach: ⁊ melioꝛ aq̄ granatoꝛū est illa in q̄ est virtus pulpe eoꝝ: ⁊ sil'r farina lentiū, ⁊ magra, ⁊ acetū misceat' ⁊ ponat' i sole dōec igniatur, deide liniat'.] Cōfectiones v̄o qbus opꝫ eūvti, sunt sicut ꝯfectiones, q̈s opꝫ potare hn̄tes impetiginem, ⁊ alsahafati, ⁊ moꝛpheaz. s. q̄ de eis sunt leues ex trifera minoꝛe cū kesmes. Et iteꝝ sicut hec cōfectio. ℞. amili, ⁊ fumiterre āboꝝ añ. ʒ. ij. ⁊ myrobalanoꝝ citrinoꝝ pōdus. ʒ. iiij. ⁊ alkesmes ablutaruz duplū totius. Medicine aūt locales ad scabiē sunt oēs, in qbus est abstersio: ⁊ qñqꝫ sufficit illud c⁹ abstersio est cū ꝯfoꝛtatione cutꝫ, ⁊ rectificatione cōpl'onis ei⁹, sicut aq̄ maluarū, ⁊ acetose, ⁊ sicle, ⁊ granatoꝛū, ⁊ sicut furfur simile, ⁊ farina lētiū excoꝛticatarum. Et iteꝝ acatia cū aceto: ⁊ grana melonis: ⁊ vēter melonis [o] † [ ] sicut est, ⁊ [p] [vessesengi citrinū,] ⁊ succus apij, ⁊ decoctio apij, ⁊ decoctio fenugreci: ⁊ aq̄ coꝛticū [q] [muçi.] Et foꝛtasse idiget eis in qbus est resol'o foꝛtis, sic pulpa collogntide, ⁊ glutē alibat cū aq̄ mēte: ⁊ gūma pini cuz aceto: ⁊ dragātū assatū, ⁊ ꝓpꝛie citrinū cū aceto, ⁊ oleo ros. ⁊ sil'r calcātū, ⁊ q̄ sunt de gn̄e ipsius. Et oleāder est foꝛtis valde: ⁊ foꝛtasse sufficit acetū ei⁹ in quo ponitur, deide coqtur cū sisamino. Et misceat' cuz acutis sicut oleū ros. vt ꝓhibeat supfluitatē, ⁊ sic coꝛtices granatoꝝ, ⁊ ꝯsiliū illius. Et ex eis q̄ expta sunt, est semen eruce, cui⁹ oleū sumat', ⁊ fricetur cū eo scabies: ⁊ inūgat' cū eo in sole cal'o, aut foculari: ⁊ iteretur, qm̄ est bonū ⁊ vltimū. Medicamē bonū. ℞. lithargyrij, ⁊ dragāti, ⁊ encaustri eq̄les ptes, que terātur cū aceto vini, ⁊ ponat' i vrceolo testeo, vitreato, ⁊ sepeliat' in loco humido, mense vno: ⁊ administretur post illud epithimādo: est. n. iuuatiuū in vltimo cū pauca moꝛdicatione. Et ꝯdisi, ⁊ argētū viuū extictū: ⁊ scoꝛia [r] [argēti] ⁊ aristol'. ⁊ sulfur, ⁊ cambil, ⁊ alkali ⁊ es adustū, ⁊ almugath, ⁊ sal āmoniacus ⁊ lētes, ⁊ myrrha, ⁊ semē harmel, ⁊ ammoniacū, ⁊ flos eris, ⁊ vsnen [s] [fullonū] ⁊ stercus canis, ⁊ stercoꝛa predicta in capᵒ alijs, ⁊ cucumer asininus. Et iterū coꝛtices ligni vitis adusti pulueriçent' sup locū scabiei inunctū cū butyro crudo ⁊ liget' stricte post illud, ⁊ renouet' vsqꝫquo destruat'. Et qñqꝫ cōfert coꝛdumeni cū aceto, ⁊ glutē alimbat cuz eo. Et de cōpositis nostris bonis, est vt fiat ex argēto viuo extincto, ⁊ ex folijs oleādri, ⁊ ex climia argēti, ⁊ lithargyrio epithima cū aceto, ⁊ oleo ros. sup qd̄ doꝛmiat in nocte, ⁊ abluat coꝛpus in mane i balneo cū aceto, ⁊ vsnen viridi, cuz aqua cal'a in p̄mis: deinde [t] † [ ] ꝓperet, ⁊ inungat' cū oleo. Medicamē facile: sumātur lithargyrij, ⁊ dragānti

a A. exituras
b A. q̄. sunt secure a velocitate putrefactionis
c A. memiran
d A. albaengi kebuli
e A. administret' q̄libet tertia die s. vna die sic et alia die
f —— A.
g A. testificationez necessitatis
h A. leuidus
i A. Alia litera ——
k A. tertiā. ʒ. i.
l A. Alia litera —— vsqꝫ ibi ꝯfectiōes vero ⁊c̄.
m A. Alia litera impetiginē etiā
n A. Alia litera coꝛticis gummi pini
o † A. Alia lr̄a cōtinens semina
p A. nesestegi alsfoꝛ
q A. muze
r A. Alia litera ferri
s A. asasir
t † A. cū frigida deinde

citrini ꝑtes eq̄les, terant̄ cū aceto hebdomada vna in sole, ⁊ liniat̄ cū eo qñ nece fuerit. Et iteꝝ argētuꝫ viuū, extictū, ⁊ storax liq̄da, ⁊ oleuꝫ ro. aggregēt̄, ⁊ administrent̄. Et iteꝝ argēti viui extīcti [a] † ⌈ ⌋ ⁊ floꝝ viol̄. ⁊ costi ꝑtes eq̄les. Et iteꝝ cō disi ꝑs. i. ⁊ magre ꝑtes. iij. ⁊ liniat̄ cū aceto. Et quꝫ administras fortia exiccatiua resoluentia, ⁊ sicca exiccātia, tūc ꝯseq̄re eā cū oleis cognitis, sicut ē oleū de cipis, ⁊ salicib⁹, ⁊ nenufaris, ⁊ viol̄. ⁊ silia illis: ⁊ ꝓprie i sicca: ⁊ in illa q̄ est pauce humiditatꝭ. Et administra i hūida ea q̄ sūt vehemētioris exiccatiōis: ⁊ i sicca, q̄ sūt mioris exiccatiōis. Et elōga illud i q̊ ponit̄ argētū viuū extictū, q̄ꝫtuꝫ poteris, a ꝑtib⁹ sto, et mēbroꝝ nobiliū. Cura āt prurit⁹ sicci post euonē, si idiget ea cū illis q̄ scis, ē vt des i potu lac vaccinuꝫ acetosū: ⁊ sic balneatio cū aq̄ tepida: ⁊ administratio inunctionū oleaginaꝝ ex oleis fris: ⁊ ꝓpe qñ ponit̄ i eis succ⁹ apij. Et curatio scabiei sicce, ⁊ prurit⁹ sicci ē vicina. Et de medicis leuib⁹ in h̄ ē papauer tritus cū aceto: ⁊ iteꝝ folia [b] ⌈lilij⌋ ⁊ iteꝝ aloes cū aq̄ endiuie. Et sene iteꝝ ē ex eis q̄ ponūt̄ i medicis ei⁹: ⁊ aq̄ apij, ⁊ acetū, ⁊ aq̄ ro. sunt bona. Et de medicis fortib⁹ ē ceratū i quo ponit̄ opiū, cū quo iungat̄ corpus, ⁊ q̄escet prurit⁹. Et ex medicis fortib⁹, ē vt cōponat̄ ex medicinis ꝓmis cōpositū, ⁊ ponat̄ i eo sal āmoniac⁹: ⁊ liniat̄ cū aceto, ⁊ ꝓprie sup testiculos. Et iteꝝ alumē frixū, ⁊ alkitrā, ⁊ hoc iteꝝ ꝯfert pruritibus itrīsecis i vulua, ⁊ ano qd̄ ponat̄ sup pānū. Et senes q̄dē iuuant̄ i curatōe prurit⁹, q accidit eis si liniant̄ ex fece vini cū aliquanto [c] ⌈aneto hūido.⌋ Balnea v̄o pruritus, ⁊ scabiei sunt sic aq̄ maris calefacta, aut cū dispōne sua, aut ꝯcoctio cucume. asinini. Cib⁹ āt hñtiū scabiē, ⁊ prurītū sit ex eis q̄ humectāt, ⁊ gñant sanguinē laudabilē ex cibis declinib⁹ ad friditatē, ⁊ hūiditatē: ⁊ [d] † ⌈ ⌋ eq̄lib⁹. Et hñtib⁹ pruritū ostrachinū necīum est administrare olea leuia i eis q̄ assumūt, sic oleū amigdalinū, ⁊ sisaminū, ⁊ silia illis. Et scias ꝙ vētose i vtrisq̄ꝫ cruri b⁹ ꝯferūt scabiei fede. ¶ De [e] ⌈ꝯsudatōe.⌋ C. VIII.

Quandoq̄ꝫ fiūt bothor i corpe aut mēbro plimi sudoris valde, pauce ablutionis, aut ꝑue fricatiōis apud ablutionē, ⁊ ꝓprie i regionib⁹ calis [f] ⌈spatiose⌋ q̄si ipse sunt ex materijs, q̄ sunt pigre ꝑꝑ suā g̃uitatē, i ꝯsequēdo sudorē velocis ꝯsumptionis, ꝑꝑ subtilitatē sue māei, q̄re retinent̄ i sup̄ficie cutꝭ. Et sunt q̄si sint sudoris feces inobediētes ad resudādū. Et q̄ñq̄ꝫ non fiunt bothor apparētes, immo accidit, ⁊ fit asperitas.

¶ De cura. Cap. IX.

Accidunt māñ ei⁹, si multiplicat̄ in corpe, phlia, ⁊ solo vētris. Et sil̄r opꝫ vt ꝓperet assuetus ea oi hora in euando humores acutos. Et ex eis q̄ ꝓhibēt eā ⁊ auferūt ipsam, sunt balneatio, ⁊ mūdificatio: deide administret̄ aq̄ frida balneādo i ea: ⁊ ꝯfert eis fricatio i balneo ex carne melonis cū farina lētiū post sudorē [g] ⌈deide alsehessabrē post ipsaꝫ⌋ ⁊ caro melonis cū lētib⁹, ⁊ faria fabaꝝ. Sādali v̄o ꝓhibēt eā a pruritu, q accidit cum ea. Qū g̃ sunt cū cāfora, nō faciunt illud. Et alcāna iteꝝ si non abhorret̄ ei⁹ tictura ꝯfert ei. Et assumere illō cui assil̄ant̄ aq̄ g̃natoꝝ, ⁊ acetosa, ⁊ lētes, ⁊ pruna, ⁊ tamaridi. Et administratio oīs qd̄ ꝓhibet sudorē ex eis, q̄ sunt sic decoctio myrti, ⁊ rosaꝝ: ⁊ aq̄ coriādri oī, ⁊ ꝯfert ei aq̄ calefacta i sole. Et ꝓhibēt eā oēs aq̄ quꝫ decoq̄unt̄ in eis stiptica: ⁊ dimissio motus, ⁊ alienatio a locis calis sudare faciētib⁹, ⁊ petere loca vētosa, ⁊ flabellatio cū flabellis plimis simul: ⁊ ablutio cū aq̄ frida. Et iteꝝ inūctiones ex eis q̄ sunt sic oleū myrtinū, ⁊ oleum ro. Et butyro crudo inest ꝓprietas maxia i ipsa ꝓpe cū dragāto, ⁊ gūmi. Et iteꝝ iunctiōes i q̄b⁹ est v̄tus lithargyrij, ⁊ scorie. Et tutie inest ꝓprietas. Et cinis foliorū myrti ⁊ [h] ⌈ammoniacū⌋ ⁊ folia lauri recētia, ⁊ ruta, ⁊ minutū tus. Et q̄ñq̄ꝫ ꝯfert ꝯsudatiōi epithima glutinis pisciū dissoluti i aq̄. Et q̄ñq̄ꝫ idiget fortꝭ staphysagria, ⁊ ture, ⁊ sulfur̄. illa v̄o q̄ de ea iā vlcerata ē curet̄ cū eis q̄ sūt sic vene, ⁊ galle, ⁊ bol⁹ ar. ⁊ cerusa cū [i] ⌈cera.⌋ ⁊ empl̄m de cerusa ē bonū ad illud. Et fortasse ꝑueniēt vlcera ista ad finē maximū corruptiōis, q̄re erit cura eoꝝ cura adustionis ignis. Nā illa q̄ de ea confirmata est, curatur curatione alsahafati.

¶ De [k] ⌈planta⌋ noctis. Cap. X.

Siquis passus est desudationem cutꝭ, ⁊ oppilationē pororum, ⁊ bonitatē digōnis, q̄ñq̄ꝫ accñt in frigore noctꝭ pruritus, ⁊ aspitas, ⁊ bothor ꝑue, q̄ noiant̄ [l] ⌈plāta⌋ noctꝭ: ⁊ cā ē retētio ei⁹ qd̄ opꝫ vt resoluat̄, ꝑꝑ ꝯstrictionē [m] ⌈poroꝝ in radice⌋ quā adiuuat, ⁊ in q̄ addit soliditas frigoris: ⁊ ꝓprie i hora, in q̄ multiplicat̄ digō: ⁊ seq̄tur multitudinē ei⁹ m̄ltitudo vaporis, ⁊ aer noctꝭ: ⁊ ꝑꝑ illō noiatur plāta noctꝭ, q: pl̄m accñtiū eius est i nocte. Et de dispōnib⁹ h⁹ passionis est, ꝙ pruritus in ea fit vehemens, ⁊ delectat ꝓus, deinde ꝓducit ad dolores vehementes quos efficit in locis pruritus.

¶ De cura. Cap. XI.

Oportet vt sit regimē i dilatādo poros cū balneis. ⁊ inunctiōib⁹ notꝭ ad illud, ⁊ i mūdificādo venas a mā plima: ⁊ illud cuꝫ phlia, ⁊ euone ſm ꝙ dcm̄ est in cap. pruritus, si fuerit illius necītas, ⁊ nō fuerit sufficiētia in medicis localibus. Medicie v̄o locales sūt aloes: ⁊ myrrha ē de meliorib⁹ medicis, ⁊ ꝓprie cū aq̄ mellis. Et sil̄r aloes cuꝫ faria lētiū, cū pauco aceto, ⁊ melle. Et aq̄ apij ꝯ currētibus est ei ꝓportionalis. Et de medicis ꝯferētib⁹ ei sunt fex aceti sola, ⁊ baurach, ⁊ alcāna, ⁊ crocus.

¶ De verrucis q̄ ex eis sunt vt claui: ⁊ recuruis, q̄ de eis sunt cornua, ⁊ q̄ currūt cursu eaꝝ. Cap. XII.

Causa efficiens eas ꝓ⁹, est expulsio nāe: ⁊ māis est humor grossus melicus. Et q̄ñq̄ꝫ ꝯuertitur melia a phl̄ate sicco valde, qñ m̄ltiplicat̄ i sanguine. Et q̄ñq̄ꝫ accit ipsi sanguini ꝑꝑ ea ꝙ ip̄e coarctat̄, ⁊ m̄ltiplicat̄, ⁊ ꝑꝑ ꝓuationē caꝝ putrefactiōis, vt ꝯuertat̄ ad siccitatē ⁊ frig⁹, ⁊ ꝓprie i venis ꝑuis, i q̄ꝝ sil̄b⁹ nō putrefit sanguis ꝑꝑ suā ꝑuitatem, ⁊ propinquitateꝫ ad causas extrinsecas, que sunt ad hoc vt ipse exiccent velociores q̄ꝫ ad hoc vt putrefaciāt: p̄cipue qū sanguis nō valde est cal̄s in sub̄a sua: ⁊ q̄ñq̄ꝫ orit̄ ex eis vena magna, ⁊ fit cā ad ꝯuertēdā cōpl̄onē ei⁹, qd̄ ꝑuenit mēbro vicino ꝯ nutrimēto ad cōpl̄onē māei sue, q̄re desiccat̄ illud, ⁊ infrigidat̄, ⁊ multiplicant̄ veruce. qū g̃ cadit, aut destruit̄ ꝑ q̄ōlꝫ regimē, cadūt alie: ⁊ noiant̄ magne hñtes capita, sic capita clauoꝝ hñtes subtiles radices claui: ⁊ lōge recurue cornua. Et de verrucis ē genus qd̄ noiat̄ tusius, ⁊ nūat̄ in eis: lꝫ sit necīuꝫ vt discernat̄ ab eis: ⁊ findunt̄ qñ scidunt̄ a sanie q̄ ē sub eis.

¶ De cura. Cap. XIII.

Properare q̄dē ad minorādū sāguineꝫ [n] † ⌈ ⌋ ⁊ ad euandā meliaꝫ est res q̄ est necīa: [o] ⌈⁊⌋ qñ m̄ltiplicatur egritudo

a † A. ⁊ storacis liquide
b A. Alia litera liquiritie
c A. aluminis humidi
d † A. carnibus
e A. hasef.
f A. ⁊ fiūt bothor spinosi
g A. cum alsahe sefran
h A. Alia litera puluis foliorum mirthi
i A. aceto
k A. benat
l A. nebat
m A. vltimaꝫ in radice vel i creatione
n † A. cum phlebotomia
o —— A.

a[iteret phlia] ꝛ silr regimē gñans bonū chimuz: ꝛ alia de illis quoꝝ pterijt rememoratio mltotiēs. Cura aūt localis est cū medicis, q̄ hñt amaritudinē, ꝛ stipticitatē ad leues ex eis: sic est inūctio verrucarū cū oleo fisticio assidue, aut cū decoctione b[olerū] colata, dimissa post tres dies: ꝛ aq̄ porri alnabathi cū sumach, ꝛ oleo de bē. Et iteꝝ cū folijs capparis, ꝛ nuce cupssi: ꝛ oliue imature: ꝛ fruct⁹ tamarisci ē bonuz iteꝝ: ꝛ folia myrti hūide sunt bona ad fortes: ꝛ cortices nucis hūide cū ficub⁹ siccis: ꝛ xilo caracte cū pauco nocumēto suo ꝯueniētes sūt illis, q̄ de eis sunt magne, ꝛ ad fortes. Et cortices radicū algarab, ꝛ cinis ei⁹ cū aceto vini. Et de eis q̄ sūt bona, ꝛ vltia, ē vt sumant albarmel, ꝛ alcāna cribellētur ꝛ liniant cū aq̄ fra. veꝝ qd̄ ex eis forte ē, ē ad fortes, sic̄ epithiata fcā ex calce, ꝛ arsenico, ꝛ alcali: ꝛ ꝓprie cū argēto viuo extīcto, p̄cipue cū cinere q̄rc⁹ ꝛ oleo. Et sal cū aq̄ cepe, ꝛ bulb⁹, ꝛ sterc⁹ caprinuz. Et iteꝝ cātarides cū arsenico. Et iteꝝ c[fex mellis anacardi ē fortꝭ i pulueriçatiōe sua.] Et lac titimali qñ iterat sup eas aliquotiēs deijcit eas: ꝛ lachrima vitꝭ, ꝛ alkebikēgi iteꝝ magnifice d̄ijcit eas. Et nigelle ꝯfecte cū vrina, si emplent cū eis, sūt mirabiles: ꝛ fel hirci iteꝝ, ꝛ assa, ꝛ emplm acutuz ꝛ disrūpens aldubellet, ꝛ est emplm de anacardis. Cōpo^m eq̄le. corticū nucis hūidoꝝ, ꝛ dragāti, ꝛ calcis viue oium añ. ps. i. terant, ꝛ cribellētur, ꝛ ponant desup. Aut sumant floris eris, ꝛ chartaꝝ d†[ ] ābo ruz añ. ʒ. v. ꝛ pulpe colloqntide. ʒ. vi. baurach. ʒ. vi. salis āmoniaci. ʒ. iiij. cali, ꝛ arsenici citrini amborū añ. ʒ. vi. fellis vaccini. ʒ. vi. vsnē psici. ʒ. vij. terant ꝛ cribellent ꝛ liniant desup cū aq̄ saponis. Et de curationibus verrucaꝝ est eaꝝ eradicatio ꝛ illud qdem qñq3 fit cū cānulis de pēna, aut de canna, aut de ferro, q̄rū ꝯcauitas fit cū q̄ztitate i q̄ deglutiant verruce, deglutione e†[ ] in qua sit difficultas q̄dā, ꝛ inoluat sup ea, ꝛ f[ꝓfundet] paꝝ ap̄ radicē ei⁹ g[q̄re eradicat eā.] Aut tēde eas cū vncinis, dōec extēdant eoꝝ radices, deiñ assumāt cū instr̄o acuto, sbmerso ad radices eaꝝ: ꝛ pōat sup eas butyꝝ coctū p⁹ radica^{nes}. Et iteꝝ q̄tiēs tāgit eas medicam acutū, ꝛ ifestat auferat medicam acutū ꝛ pōat desr̄ butyꝝ coctū, ꝛ dittat parūp, deiñ iteret, vsq3 q̄ ꝯpleat eaꝝ casus. Et icidunt ita vt qd̄ est i circuitu eaꝝ seccet cū ferro subtili, apiendo i circuitu, deinde vadit sup eas medicamē acutū. Et nos iam expti sumus cū nouacula ꝓfundius, quātū pol̄e est cū cautella supficiei cutis, deide fricādo locū cuz sapone, ꝛ cipis, ꝛ rob donec cucurrit qd̄ fluxit de sanguine, ꝛ retētus est. Et deijcit post illud, qd̄ remāsit, si accipiatur lignū, ꝛ incēdatur in igne, donec inflāmetur, ꝛ approximet verrucis, donec excorticētur verruce, ꝛ inūgātur cū manu, vna vice post aliā donec deleant.

De cornibus. Cap. XIIII.

Sunt additiones spisse h[vngulares] nascētes super iūcturas in extremitatib⁹ pp vehemētiā opōnis. Et cura eoꝝ est icisio, vt i[resoluatur] ex eis illud qd̄ nō dolet, deide admistrētur sup residuū medicie vehemēter acute ex medicis verrucaꝝ, dōec cadat: deide ꝯsequat butyꝝ coctuz.

De fissuris q̄ apparēt sup cutē, ꝛ labia, ꝛ extremitates, appitiōe i cute i oi loco. C. XV.

Causa omniū fissurarū est siccitas in cute adeo, donec k[exiccetur] illa siccitas, aut l†[ ] pp cōplexionē singularē, aut pp malitiā humorum mittētiū mām exiccātē, acutaz, aut pp calorem exiccātem, aut vētositatē exiccātē rorē, aut frigus idurans, inspissās, sicut accidit terre exiccate, ꝛ arefacte p ventū, aut calorē, m[ꝛ cōmote] valde vt findatur. Et qñq3 accidit cā aquaꝝ stipticaꝝ, ꝛ illarū in q̄bus est v̄tus aluminis, ꝛ siliuz, qñ accidit vt cū eis fiat ablutio. Et eis qdez sunt ꝯ̄rie aq̄ sulfuree, ꝛ aspaltie: ꝛ nos expti sumus ꝯ̄riam inter aquā n[enidē, ꝛ qd̄ est in circuitu eius, ꝛ aquā in sabor] ꝛ non fuit in hoc capitulo experimentum forte.

a A. ꝛ ptrāsierit humor quātitatem equalem
b A. frumenti
c A. mel anacardi est forte in sanatione ipsius
d †A. adustaruz
e† A. difficili q̄dā ꝛ extremitas eius sit acuta icisiua et deglutit vel recipit in ea veruca ꝯglutiōe
f A. cōprimatur
g A. ꝛ eradicet ipsa
h A. curue
i A. remoueat
k A. scindatur ꝛ
l† A. est

De cura fissurarum cōmuni. Cap. XVI.

Oportet vt euet si fuerit humor malus: ꝛ pmutet, si fuerit cōplo sicca: ꝛ bibat olea proprie sisami excorticati vsq3 ad ℥. i. s. oi die in expressione vue, aut ifusiōe passulaꝝ dulciuz aliquot dieb⁹: ꝛ silr decoctio cācroꝝ fluuialiū cū aqua, ꝛ çuccaro. Et assiduet inungi. Et si sunt ex frigore, tūc ꝯfert eis acatia. Et iteꝝ decoctio o[naporū, ꝛ napi,] ꝛ folia sicle, ꝛ decoctio eius, ꝛ ꝓprie ceratis factis ex eis, cū adipibus notꝭ, ꝛ medullis, ꝛ pice humida, ꝛ alkitrā. Et si fuerint ex calore, tūc cū ceratis frigidis, et humidis, ꝯquassatis cum succis frigidis et humidis. Et rectificatio cibi, et administratio balnei cum aqua p[calida.]

De fissura labiorum. Cap. XVII.

Causa i fissuris labioꝝ est siccitas, aut pp ventū ꝯ̄hentē cutem, et desiccātē eā, ꝛ exiccātē ipsius rorem: aut pp frigus: aut pp calorez: aut pp cōplexionē siccā sicut sciuisti. Prohibitio v̄o eius est, vt liniat anteq3 ꝑueniat ad ipsius q[curam] cū ceratis, et adipib⁹, et medullis, et oleo ro. cū isopo humida. Et ista iteꝝ qñq3 auferūt illud qd̄ accidit. Et facere vt adhereāt pellicule sup ea, sicut pellicula oui, ꝛ arūdinis, et cortices alleoꝝ, et ceparum: ablationi aūt eius qd̄ de ipsis accidit de eo qd̄ bonū est, est vt sumātur fex r†[ ] assata, et glutinuz albotin, et misceātur cū adipe, sicut galline, ꝛ anseris, et melle. Aut sumat tritura gallarū imaturarum sicut puluis, ꝯfecta cū gūma albotin, liquefacta sup ignē. Et dictū est ꝙ inungere vmbilicū in hora dormiendi, aut applicare cottū submersum in oleo, ꝯcauitati vmbilici, est iuuatiuū, et bonum.

De fissuris pedum. Cap. XVIII.

Quandoq3 accidunt pp vapores malos: ꝛ qñq3 accidūt pp siccitatē, ꝛ ariditatem denigrātez. Et ad sūmū qñq3 ꝯtingit de eis iuuamētū pp illud, qd̄ resoluit ex ipsis, si pol̄e est vt remoueat cū assiduatione ponēdi pedes i aqua calida, ꝛ inūgēdi eos cū oleis, ꝛ adipib⁹, ꝛ ꝓprie adipe caprarū, ꝛ vaccaꝝ, ꝛ ouiū ꝯfortatis parūp cū cera. Et iteꝝ oleū de kerua s[ꝓprie, ꝛ oleū alketi] et oleū de sini, qm̄ ē vltimū valde, ꝛ oleū effusuz t[de lētisco] opposito igni, qm̄ est bonū valde. Et alcanna est bona, ꝛ ꝓprie ꝯfecta cuz decoctiōe albarmel, ꝛ u[sergin vue] est bona curatio ei⁹. Et si nō valēt illa, idiget bucella faciente glutinationē, ꝛ penetrāte in ea, sicut curāt eā q̄dā post balneationē, ꝛ pōnē pedū in aquā calam: tūc opz vt ponat dragagātum p̄paratū cū ꝯtritione in fissura, qm̄ est mirabile. Et iteꝝ sumātur cera, ꝛ oleū sisaminū, ꝛ glutinū albotin, ꝛ storax liqda, aggregētur, ꝛ fissuris vt bucella adhibeat, qm̄ est mirabile. Et iteꝝ alkitrā cū mollitione sisami est mirabile valde: ꝛ olibanū x[tritū, ꝛ olea, et adipes] iuuatiua sunt valde. Et iteꝝ epithima ex cācro adusto, ꝯtrito cū oleo oliue: ꝛ est in

m A. Alia litera aut ifridate valde vel cōgelate
n A. hemdam ꝛ qd̄ est in circuitu ꝛ aquam nisabur
o A raparum Alia litera rapaꝝ ꝛ rape
p A. tepida
q A. causam
r† A. vini
s A. ꝛ oleū seuvn cruositas q̄ colligit ex decoctiōe pedū arietuz vehementer decoctorum
t A. ex aldaru
v A. seregi vue Alia litera siregi storacis
x A. Alia litera ꝯtritū cuz oleis ꝛ adipibus

fissuris manuū velocius, ⁊ magis iuuatiuū. Aut su matur interius cepe sqlle, ⁊ ferueat in oleo, i quo li/ quefactum sit glutinuꝫ albotin, ⁊ ponat in fissuris. Et glutinū albotin iteꝝ in oleo solū est vltimum. Et iteꝝ ꝯfectio: sumat de farina granoꝝ alkerua emol litoꝛuꝫ cū pauca aqua, ⁊ fiat vt adhereat calcaneo. Et ipse fructus alkerua est bonus ad antiq̄s, ⁊ vlce ratas. Aut sumant litharg yriū, ⁊ cera, ⁊ oleum, ⁊ mel cū eq̄litate, ⁊ fiat ex eis aliqd ꝑparatū. Aut de/ coquātur cancri fluuiales, ⁊ sisamū. Et iterū sumā/ tur fex olei, ⁊ adeps anatis, ⁊ glutinū albotin. Cu/ ratio bona nostra: sumat dragagātuꝫ, ⁊ terat sicut puluis, ⁊ radicū polypodij pōdus medietatis eius, ⁊ karabe, ⁊ turis tritoꝝ oium añ. tria pōdera, ⁊ glu tinis albotin duplū dragagāti, terātur oia cuꝫ oleo de kerua, ⁊ administrētur. Et dicimus qui vsus fue rit inunctione calcanei omni nocte, non demittens, securatur ex hoc.

De fissuris manuū. Cap. XIX.

Curentur curatione fissuraꝫ pe dum leuium.

De fissuris que sunt inter digitos.

Curentur cuꝫ huiusmodi. Et eis qui/ dem propꝛiuꝫ est, vt empla stretur cū radice polypodij trita sicut puluis.

De exulceratione [a] ⌈alchatin.⌋ Cap. XX.

a A. alchatha

Quandoq̄ꝫ accidit [b] ⌈alchati⌋ vt rubeat i pꝛimis ⁊ findat, aut vlceret ꝑꝑ multitudinem resupinationis, ⁊ ꝓpꝛie in egris: quare opꝫ, quꝫ incipit rubere, vt dimittat re/ supinatio, ⁊ administrentur desuꝑ repercussiua. In egris v̄o administret stratus ex eis, q̄ sunt sicut fo/ lia salicis, ablata a virgis, ⁊ sicut milia, ⁊ sicut pen/ ne. ⁊ totū illud fiat implēdo [c] ⌈sicut pēne leues, aut cui sil'es sunt alkiris.⌋ Si aūt exulceretur, tūc em/ plastrum de cerusa adhibeatur.

b A. alchatha

c A. alcherbes le ue, aut qd̄ ē sile alcherbes.

De odore hoꝛ/ ribili in cute, ⁊ ascellis, ⁊ vꝛina, ⁊ egōne. Ca. XXI.

Odor coꝛrūpitur ꝑꝑ putrefactioneꝫ humoꝛis, aut sudoꝛis. Et qñ/ q̄ꝫ adiuuāt ad illud motus cōmouētes humoꝛes. Et dimissio ablutiōis a pol/ lutione, ⁊ mēstruis, ⁊ retardatio eius, ⁊ assumere ea q̄ sunt sicut fenugrecū: ⁊ ea de ꝓpꝛie/ tate quoꝝ est mouere mās acutas ad manifestū coꝛ poꝛis: de fetoꝛe v̄o oꝛis, iam dictum est.

De cura coꝛruptiōis odoꝛis coꝛpis cōis. C. XXII.

Illud [d] ⌈v̄o⌋ qd̄ rectificat humo rem est eūo, ⁊ [e] ⌈cōpl'o cuꝫ ꝑmutatione, ⁊ acceptatione⌋ eius cui⁹ bona fit digō in q̄litate, ⁊ quantitate: ⁊ mundificatio in balneo, ⁊ alia. Et assu/ mere in ieiunio ꝑ qd̄ sudoꝛ fit boni odoꝛis, sicut est casia, ⁊ feleniati. Et iteꝝ apiū, ⁊ capita cardui, ⁊ as/ paragus, ⁊ oē ꝓuocatiuū vꝛine, mūdificatiuuꝫ san/ guinis a putrefactione: veꝝ quedā eoꝝ sicut aspara gus faciūt fetere vꝛinā. Et de eis q̄ ꝯferūt ad illud, est vt bibat īfusionē chꝛysomiloꝛuꝫ, boni odoꝛis. ⁊ chꝛysomila ipsa. Et liniat super coꝛpus, qd̄ sit sicut aq̄ myrti, ⁊ aq̄ in qua dissolutū est alumē iameni, et [f] ⌈almeisus⌋ ⁊ decoctio sisimbꝛij, ⁊ mēte, ⁊ calamē ti, ⁊ sansuci, ⁊ folia citri, ⁊ folia salicis. Et sil'r inun/ ctio cū myrto trita. Et iterū sandali ꝓpꝛie, ⁊ ciperi, ⁊ flos sq̄nāti, ⁊ calamus aromaticus, ⁊ alsidre, ⁊ ro se, ⁊ ꝓpꝛie sansucus, ⁊ [g] ⌈asehesabreꝫ, ⁊ alusnati⌋ ⁊ folia citri, ⁊ coꝛtex ei⁹, ⁊ folia maloꝝ, ⁊ folia lilij iu/ uatiua sunt i h̄ cap̄ valde. Et iteꝝ trocisci d̄ rosis cū [h] ⌈zuccaro⌋ ⁊ iteꝝ de eis q̄ oppilāt poꝛos, ⁊ pꝛohi/ bent sudoꝛē sunt litharg yriū, ⁊ tutia, ⁊ cinis folioꝝ lilij, ⁊ alumē, ⁊ silia eis ⁊ myrrha, ⁊ aloes, ⁊ oleum myrtinum, ⁊ oleum rosatum.

d — A.

e A. qd̄ rectificat cōpl'onē est eius equatio, ⁊ ꝑmu/ tatio, ⁊ comestio

f A. almisusen

g A. alsahesefrā ⁊ alusnen

h A. galia

De cura fetoꝛis ascellaꝝ. C. XXIII.

Existimauerunt qdā q̄ fe toꝛ ascel/ larū, ⁊ pediculi sunt ex reliquijs vesti/ gioꝝ sꝑmatis, ex quo creatus est hō, q̄ iā ceciderūt in ꝑtibus ascellaꝝ, ⁊ penetrauerūt in poꝛis cutis: ⁊ h̄ nō est ex eis quibus opꝫ initi: ⁊ vt pꝛopoꝛtionet ad vapoꝛem materi: i que conuertit in sꝑma in hoīe, ⁊ ad [i] ⌈mouētem ipsam⌋ in eo est melius.

i A. Alia litera motū ipsius ma terie

CURA aūt eoꝝ est, qm̄ opꝫ vt curent post mū dificationē si ea īdiget, cū tutia, ⁊ litharg yrio ꝯdito ⁊ climijs, ⁊ cū cinere myrti, ⁊ oleo myrtino, ⁊ cū aq̄ ī qua soluit alumē, ⁊ qñq̄ꝫ ꝯficiant ista cū sandalis, ⁊ ꝑmiscet cū cāfoꝛa. Trociscus bon⁹. ℞. sandalo/ rū ⁊ casie, ⁊ galie, ⁊ spice, ⁊ aluis, ⁊ myrrhe, ⁊ folij, ⁊ rosaꝝ oium añ. ꝑtē. i. ⁊ tutie, ⁊ litharg yrij albifica ti āboꝝ añ. ꝑtes. iij. ⁊ cāfoꝛe ꝑtē. s. fiant ex eis troci/ sci cū aq̄ ro. ⁊ admiſtrent post exiccationē. Et iterū sumātur rosaꝝ rubeaꝝ lib. i. ⁊ galie, ⁊ spice, ⁊ ciꝑi, ⁊ myrrhe, ⁊ aluis oium añ. ʒ. x. fiāt trocisci cum aq̄ ro. ⁊ admiſtret, delibutionē faciēdo. Puluis bñ fa ciēs redolere coꝛp⁹, ⁊ ꝯfert ꝯpl'onib⁹ calis. ℞. spice ⁊ ciꝑi, ⁊ folij, ⁊ floꝛis sq̄nāti, ⁊ stoꝛacis [k] ⌈assemine, ⁊ ē lubꝛia ro.⌋ oium añ. auř. x. rosaꝝ siccaꝝ, extre/ mitatū myrti oiuꝫ añ. auř. xx. spica, ciꝑeꝝ, ⁊ flos sq̄ nāti, ⁊ foliū madefiāt cū vino odoꝛifero, ⁊ exiccent, ⁊ terātur: deīde ꝓijciant suꝑ ea rose, ⁊ extremitates myrti ꝯtrite, ⁊ dissoluat crocus cū aq̄ roſ. ⁊ ꝑmisce ip̄m cuꝫ medicinis reliq̄s, ⁊ exicca eas ī vmbꝛa, deī de tere ip̄m, ⁊ pulueriça suꝑ coꝛpus post balneatio/ nē, ita vt exicces sudoꝛē coꝛpis in ꝑmis exiccatione vltima, deīde pulueriça suꝑ ipsis medicinas. Aliud abscindēs odoꝛē sudoꝛis fetidi, ꝯueniēs hñtib⁹ cō/ plexiones frigidas. ℞. spice aromatice, ⁊ gariofilo rum, ⁊ amomi, ⁊ xilobalsami, ⁊ cassie oiuꝫ añ. auř. iij. costi, ⁊ blacte biçantie, ⁊ spice inde, ⁊ cinamomi oium añ. auř. ij. extremitatū sansuci, ⁊ spice ro. oiuꝫ añ. auř. iiij. [l] ⌈lubꝛie ro.⌋ resoluātur ista cū vino, ⁊ tere reliq̄ cum aqua balsamite, ⁊ administra illud. Aliud ꝫm illud exēplū abscidēs odoꝛē sudoꝛis. ℞. cinamomi, ⁊ spice ide, ⁊ blacte biçātie, ⁊ costi oium añ. ʒ. ij. [m] ⌈apsin. ⁊ boli lacune⌋ ⁊ scoꝛie plūbi, ⁊ ce/ ruse ablute oium añ. ʒ. s. sceba, ⁊ spice ro. oium añ. ʒ. i. croci, ⁊ rosaꝝ siccarū amboꝝ añ. ʒ. iij. tere sicca cum aqua myrti, ⁊ crocū cum aceto vini odoꝛiferi, ⁊ administretur.

k A. liquide

l A. stoꝛacis liq/ de

m A. luti liberi

De cura vehementie feto/ ris stercoꝛis, ⁊ ventositatis. Cap. XXIIII.

Sit illud cā putrefactionis hu/ moꝛum: [n] † ⌈ ⌋ ⁊ cā reꝝ de ꝓpꝛietate qua rum est illud, sicut alastirgar ⁊ allea, ⁊ eruca, ⁊ poꝛri, ⁊ alaniuden, ⁊ alalthit ⁊ iterum oua. Uerū eoꝝ fetoꝛem delet bonitas digō/ nis: ⁊ assumere ea que declinare faciūt putrefactio/ nem ad [o] † ⌈ ⌋ partē vꝛine sicut fenugre/ cum: ipsum enim facit fetere sudoꝛem, ⁊ vꝛinā: ⁊ de let fetoꝛem digestionis: Et vinum aromaticuū au/ fert fetoꝛem egestionis.

n † A. Alia lſa ⁊ cā coꝛruptiōis digōnis humoꝝ

o † A. cutē ⁊ ad

De fetoꝛe vꝛine. Cap. XXV.

Cause fetoꝛis vꝛine sunt cause feto/ ris egestionis: ⁊ iterum diu/ retica, sicut asparagus, ⁊ similia: ipsa enim faciunt bonum coꝛpoꝛis odoꝛeꝫ: ⁊ faciunt fetere odoꝛem vꝛine. Et iterum vlcera ve/ sice. Et cura eius est facilis ex eis que sciuisti.

¶De pediculis, ⁊ lendibus. Cap.XXVI.

Materia humiditatis in q̄ est calitas aliq̄, qum expellit̄ ad cutē, fortasse est tāte tenuitatꝫ, ⁊ subtilitatis vt resoluat̄, ⁊ nō sentiat̄. Et sequitur eā illud qd̄ resoluit̄ in sudorē. Et sequit̄ eā qd̄ resoluit̄, ⁊ coagulat̄ in sordes. Et seqtur eā qd̄ retinet̄ in supma tunicaꝝ cutis, ⁊ gn̄ant̄ ex ea sicut furfures ⁊ desudatiōes, [a]†⌈ ⌋ ⁊ q̄ sunt ambab⁹ silia. Et seqtur eā qd̄ retinet̄ ꝓfundius illo. Qd̄ si fuerit mala valde, facit sicut alopitiā, ⁊ silia illi, ⁊ impetiginē, ⁊ alsahasati. Et si fuerit minus mala, ⁊ nō fuerit [b]†⌈ ⌋ v̄tus viruléta, ⁊ nō festinat ad eā putrefactio [c]⌈dn̄ans⌋ vltima, ⁊ est ꝯueniēs vt sit mā recipiēs vitā, influit̄ sup ipsam vita ex creatore suo, ⁊ ꝓueniūt pediculi, ⁊ mouent̄, ⁊ egrediunt̄: ⁊ qn̄qꝫ accidit de eis plurimū subito. Et qn̄qꝫ adiuuāt ad gn̄onē pediculoꝝ, ⁊ mouēt eos cibi boni chimi, tenuis [d]⌈motus⌋ ad illud, qd̄ apparet, sicut ficus, Et ad illud adiuuāt motus mouētes eū ad illud, p̄cipue qum associat̄ ei vapor spmatis [e]⌈gn̄antis sicut coitus.⌋ Et qn̄qꝫ adiuuāt ad illud dimissio mūdificationis, ⁊ ablutiōis, ⁊ admistratio eius qd̄ aperit poros cutis, ⁊ mouet mās retētas in ea ad resolōnē, ⁊ facit ingredi ad eā [f]⌈flatuz⌋ ꝓhibentē eā a ꝯuersionibus putrefactionis, ⁊ assilatione cū putrefactiōe. Et qn̄qꝫ superāt pediculi adeo, donec [g]⌈fluat sanguis hn̄tis⌋ eos, ⁊ citrinetur color eius, ⁊ cadat appetitus eius, ⁊ extenuet̄ corpus ipsi⁹, ⁊ resoluat̄ eius v̄tus.

¶De cura. C.XXVII.

Pediculi plures gn̄ati⁹ ⌈nō abscisi⌋ indigēt in curatione sua in p̄mis mundificatione corpis, Et ꝓprie eūone cuz phl̄ia, ⁊ rectificatione regimis, ⁊ dimissiōe ei⁹ qd̄ mouet mās ad exteriora de eis q̄ diximus. Deide admistra medicinas locales: ⁊ ꝯfert ad illud assiduatio balneationis, ⁊ mūdificationis. Et vt assiduet balneationē cū aq̄ salsa, deide cū aq̄ dulci, est meli⁹. Et opꝫ vt assiduet p̄mutationē vestiuz, ⁊ induat̄ serico ⁊ lino: ⁊ bibat medicinas iterficientes pediculos, sicut allea decocta, ⁊ calamētuz mōtanū. Medicine v̄o locales oꝫ vt sint exiccatiue, resolutiue, attractiue ad exteriora.[i]†⌈ ⌋ Qꝫ si fuerit res magna, est nec̄iū vt misceātur cuz eis virtutes venenose. Et de medicis localibus sunt sumach, ⁊ oleū, ⁊ acetosa ēt, ⁊ folia ei⁹, ⁊ radix ei⁹, aut alumē cū oleo, aut folia açedaraet, aut folia ḡnatoꝝ, ⁊ semē lini, ⁊ calam⁹ aromatic⁹, ⁊ cinamomū, aut folia collogntide, aut folia myrti, aut folia cup̄ssi, ⁊ oleū cartami iuuatiuū est, prohibitiuuz. Et oleū de raphano ē mirabile, ⁊ cortices cassielignee, ⁊ [k]⌈reubarbaꝝ⌋ ⁊ piretrum, ⁊ radix altee, ⁊ sisimbriū, ⁊ poliū, ⁊ anisum, ⁊ pullegiū, ⁊ semen vrtice, ⁊ alberēgesif, ⁊ cordumeni, Sumant̄ sief memithe.ʒ.iij. costi.ʒ.5. baurach.ʒ.i. amili quātū oia, soluant̄, ⁊ liniant̄. Et de ablutionibus, est decoctio lupinoruz, qm̄ est bona fortꝫ: ⁊ decoctio sicle, ⁊ decoctio tamarisci, ⁊ decoctio calamēti montani, ⁊ decoctio folioꝝ cup̄ssi, ⁊ folioꝝ pini, Et gn̄a fellis qū ponunt̄ i ablutionibus sunt bona. Et de suffumigationib⁹ est suffumigatio cū ꝯdisi, ⁊ staphysagria, ⁊ [l]⌈cū gūma pini, ⁊ cū galia ꝓprie, ⁊ cuz⌋ sulfure. Et de medicis fortib⁹ est vt sumāt̄ staphysagria, ⁊ arsenicū rubeū, ⁊ baurach, terant̄ oia cū aceto, ⁊ oleo, ⁊ liniat̄ cuz eo caput. Aut hell's alb⁹, ⁊ baurach, aut folia oleādri cū oleo. Aut folia collogntide. Aut sumantur sinapis, ⁊ ꝯdisi trita, ⁊ fundat̄ sup ea parū aceti, ⁊ extinguatur post illud in eis argētū viuū terēdo: ⁊ est forte. Et siur qd̄ fit ex sulfure, ⁊ arsenico, ⁊ aristol'. ⁊ cinere [m]⌈ilicis,⌋ ⁊ costo, ⁊ myrrha. Aut sumantur ꝯdisi, ⁊ arsenicū rubeū ⁊ aristol'. longa, ⁊ alkitrā, ⁊ fellis vaccini quātitas tāta de vtrisqꝫ, cū q̄ medicie ꝯficiant̄: ⁊ est epithima forte. Et iteꝝ alkitrā, ⁊ gentiana, ⁊ arsenicū, ⁊ oleū de lilio. Et iteruz staphysagria, ⁊ folia oleādri, ⁊ alumē iameni. Et iteꝝ liniat̄ in balneo cū sief memithe p̄te.i. ⁊ baurach medietate p̄tis, costi [n]†⌈ ⌋ sexta p̄tis, amili q̄ꝫtū oia: ⁊ liniat̄ cū eo post psilotꝝ ꝯfecto cū aceto. Et administra has medicias post vaporationē cū eis q̄ sunt sicut ꝯdisi. Et staphysagria est melior, ⁊ ꝓprie qum incipit ab ablutionibus de gn̄e eius qd̄ diximus.

a † A. seu bothor parui
b † A. in ea
c A. festinatione Alia litera inflāmans
d A. moti
e A. generatus ⁊ cōmotus a coitu vel apud coituz
f A. aerē respirātem seu aerē frigidum cōtēperātem et Alia litera aerē respirātem seu aerē frigidū cōtēperantē ꝓhibentē a ꝯuersionib⁹ putredinalibus ⁊ ab eis q̄ sila[n]t putredini
g A. Alia litera cibuz abhorreat habens
h A. quorū gn̄o nō abscinditur
i † A. Alia l'ra ita q̄ mā p̄ exteriora ⁊ p̄ poros insensibil'r egrediatur
k A. aristologie
l A. arsenico ⁊ realgar seu toxico muris ꝓprie et
m A. quercus
n † A A. amari

¶Tractatus quartus de dispōnibus q̄ pēdēt ex corpore, ⁊ extremitatib⁹: ⁊ est cōplemētū li. decoratōis.

¶De extenuationis ablatione. Cap.I.

Extenuatio fit aut p̄p p̄uationē māei piguedinis [o]†⌈cibi ⌋ aut fit p̄p multitudinē vsus cibi subtiliantꝫ, q̄re nō gn̄at̄ in corpore sanguis pl's, ⁊ ex regimine [p]⌈ꝯtēto de eo qd̄ ē p̄ter illud qd̄ nō gn̄at̄ in corp̄e⌋ sanguis bon⁹: aut p̄p debilitatē v̄tutis opantꝫ i cibo, aut digestiue, aut attractiue ad mēbra, p̄p corruptionez cōpl'onis, c⁹ p̄lm ē f̄rn: aut p̄p getē p̄limā cū q̄ sopit̄ v̄tus attractiua p̄roprie qn̄ est post exercitia, q̄ꝝ auxilio ꝯsueuit nā attrahē cibuz. Qū ergo dimittūt, nō attrahit neqꝫ nutrimētū tpatuz ēt: aut p̄p̄ea q̄ sanguis ꝯuertit̄ ad mām cholicā [q]⌈vel melicā ex humida aquosa:⌋ aut p̄p̄ea q̄ splē cōprimit epar, qū magnificat̄, q̄re attrahit̄ ad ipm plus sanguis, ⁊ debilitat̄ virtus epatꝫ p̄ ꝓ̄rietatē, q̄ est iter vtraqꝫ: aut p̄p̄ea q̄ vermes coarctāt corpus: aut p̄p ꝯstrictionē poroꝝ [r]⌈aut⌋ p̄p ipsoꝝ [s]⌈coarctationē⌋ ab humoribus: aut coopturā eoꝝ [t]⌈sciēter⌋ quaz fecit frigus, aut calor, aut nuda siccitas: quorū vnūq̄dqꝫ cognoscit̄ suo signo: aut ꝓpter ligamenta assidua sup ipsuz, q̄re oppilātur pori, ⁊ meatus: q̄ꝫobrē non attrahit̄ ad ipsum nutrimētū ⁊ proprie a [v]⌈creta comesta:⌋ aut p̄p ml'titudinē resol'onis, quare non figit̄ qd̄ attrahitur de nutrimēto ad mēbra, imo sep̄rat̄, sicut accidit in exercitijs velocibus, ⁊ tristitia, ⁊ angustia, ⁊ egritudinibus resoluētibus. Et corpa qdē q̄ extenuant̄ in tp̄e breui, tollerāt vt redeat ad ea [x]⌈teneritas⌋ i tp̄e breui: ⁊ illa q̄ extenuant̄ i tp̄e lōgo, nō tollerāt nisi blādimētum debilitati v̄tutꝫ, ad hoc vt admistret nutrimētū pl'z. Corpa igit̄ susceptibiliora piguedinis, sunt q̄ de eis meliorē h̄nt cutē, ⁊ q̄ de eis magis susceptibilia sūt tēsionis. Et de eis q̄ faciūt hoi eē nec̄iū fugere ab extenuatiōe, sunt debilitas, ⁊ vehemētia passionū a calore, ⁊ frigore, ⁊ a v̄berib⁹, ⁊ a p̄cussiōibus, ⁊ a passionib⁹ aialibus, ⁊ onere, ⁊ labore, ⁊ īngetudine, ⁊ ab eūone, ⁊ coitu, ⁊ retinet̄ nutrimētū [y]⌈eius i venis ipsi⁹⌋ ⁊ nō penetrat, q̄re putrefit: Et piguedini iterū isunt nocumēta, q̄ ego dicā: Et nō ē sic eq̄le: dū ḡ p̄seuerat piguedo ita q̄ nō facit accidere nocumētū, nō abhorreas eā: vita nāqꝫ in h̄uiditate exit. Ueꝝ opꝫ vt tu caueas, ⁊ abhorreas eaz in via supfluitatis, lꝫ nō appareat eius nocumētū: qm̄ eius nocumētū repēte aduenit, ⁊ subito ꝯm q̄ dicet̄ in loco suo. ⁊ qn̄ ꝯsiccāt̄ corpa [z]⌈p̄p aerē ē⌋ extenuatio.

¶De cura. Cap.II.

Oportet vt cōsideret̄, que cā sit in extenuatione de causis extenuationis, q̄s dixim⁹: ⁊ curet̄,

o † A. Alia l'ra ex cibo ⁊ tūc est p̄p paucitatē ei⁹
p A. diminuto vel ex cibo minori eo q̄ est consuetus ⁊ nō gn̄atur ex eo
q A. q̄re corpus nō attrahit d̄ eo rē p̄limā aut declinat ad humiditatē aquosam q̄re resoluit̄ qd̄ ex ea generatur velociter
r —— A.
s A. oppilationē
t A. ꝯstrictionez eoꝝ factā a soliditate
v A. luto comestibili
x A. pinguedo seu bona corp̄is habitudo
y A. Alia litera eorum in venis ipsorum
z A. p̄p aerē fit Alia litera ⁊ aer tunc fit

ꝛ remoueatur, verbi gr̃a. si fuerit cibus nõ generãs sanguinẽ grossum, fortẽ, afferaẗ ille qui generat ipꝫ ꝛ nõ sit ↄtẽtus eo q gñat sanguinẽ laudabilem tñ, qm̃ fortasse gñabit sbtilẽ, ꝛ resolutiuũ. Q̃ð si fuerit ṽtus attractiua ad mẽbra, pigra, moueaẗ, ꝛ ↄforte tur: ꝛ ↄsidereẗ ad malitiã cõplõnis, si fuerit, ꝛ pmu teẗ. Et fricatio i hora expgefactiõis a sõno est ex eis q̃ expgefaciũt ṽtutẽ attractiuã. Et qñq; ẽ neciũ ꝓhi bere nutrimẽtũ a latere altero, ꝛ attrahẽ ipꝫ ad lat⁹ extenuatũ, quꝫ diuersificanẗ duo latera: sic si sit vna duaꝝ manuũ extenuata, ꝛ alt'a piguis: tũc. n. neciũ est vt ligeẗ piguis cũ pãno, icipiẽdo ab iferiore, liga tura nõ vehemẽti, neq; dolorosa [a]†[ ]cũ mẽ sura q̃ ↄstrigat tñ, ꝛ ꝓhibeat nutrimẽtũ a penetra/ tione, q̃re redeat ad locũ [b][diuersiõis,] ꝛ attrahaẗ ad lat⁹ alteꝝ. Et excita attractiuã cũ fricatiõe, ꝛ ꝓ/ ꝓrie cũ ol'o aliq̃, sic' ol'o oliue cũ pauca cera calefctõ, fricatiõe nõ exiccãte, ꝛ q̃tiẽs iflaẗ mẽbꝝ, ꝛ calefit, di mittaẗ: deiñ itereẗ, qũ qescit. Et si pori fuerint oppi lati, tũc oportebit, si corp⁹ fuerit vehemẽt̃ soliditat̃, quapp oppilenẗ pori, mollificare cũ hũectatõe, ꝛ ca lefactione, cũ calefaciẽtib⁹ ex eis q̃ assumunẗ, ꝛ mo tib⁹ corpꝭis, ꝛ aialib⁹: si fuerit frig⁹ illud, qð ĩspissa uit ipsuꝫ: ꝛ infrigidatione, ꝛ humectatione, si fuerit calor inspissans ipsum, ꝛ patiens ipsum cõpactum. Et melius quo calefit mẽbꝝ, qð non recipit [c][cale/ factionẽ] pp frigus suũ, est vt fricetur: deinde pona tur supipsuꝫ rubificatiuũ. Et si fuerit cã in extenua tione pp splenẽ, cureẗ splẽ. Et si fuerit extenuatio pp vermes, iterficianẗ, ꝛ ex̃hanẗ cũ oib⁹ q̃ dcã sũt i ca. eoꝝ. Et adhibeanẗ ei delitie, ꝛ amenitas, ꝛ stramẽ/ ta leuia, ꝛ hitet i vmbra, [d][ꝛ dilateẗ] ꝛ aromatiçe tur: ꝛ deẗ i potu [e]†[ ] frida. ista. n. ↄfortãt ṽtutẽ nãlẽ valde: q̃re bona fit ei⁹ admĩstratio i nutriẽdo, ꝛ expellẽdo supfluitates: Et illud qdẽ est ꝑn^m cãꝝ pin gnedinis. Et de ipiguãtib⁹ ẽ assumptio vini grossi: ꝛ cibi boni chimi, fort̃ [f][exiccãtis] qũ digeriẗ, sic frumẽtũ sine cortice coctũ vt puls, ꝛ [g][aliudabꝫ] ꝛ riçi cũ lacte ꝛ assata de carnib⁹, pp illud qð retineẗ in eis de ṽtute carnis, ꝛ gñant carnẽ durã: decoctuꝫ aũt ex carnib⁹ gñat mollitiem. ꝛ teneritudinẽ nõ fir mam. Et caro anat̃ est ipiguatiua: ꝛ caro galline si/ militer: ꝛ caro alcubegi ẽvltia i eo, Et sil'r [h][lub çuc cari.] Et balneũ post cibũ est vehemẽter attrahẽs nutrimẽtũ ad corpus, ipiguatiuũ: verũ vtẽs eo ex/ ponitur oppil'oni accñti in epate suo, ꝓprie qũ est ci bus eius cib⁹ eoꝝ q sunt ipinguãdi: ꝛ pp illud mul/ tiplicaẗ lapis i eo, q q̃rit hoc: ꝛ illi sunt aptiores ad hoc vt in eis multiplicentur iste oppil'ones, ꝛ lapis, quorũ vene sunt in creatiõe stricte, ꝛ sunt nõ oẽs ita. Et isti qũ sentiũt grauitateꝫ i latere dextro, sumãt in potu apitiua i oppil'onib⁹ epat̃ nota: ꝛ sumãt in po/ tu añ cibũ suũ capparẽ cũ aceto, ꝛ melle, ꝛ oxymel le cũ seibus, donec auferaẗ grauitas. Et meli⁹ qdeꝫ balneũ est illud qð est post digõnẽ ꝑmã, ꝛ qũ iaꝫ de scẽderit cibus. Lꝫ comedere cibũ post egressionẽ a balneo absq; [i][supfluitate] est de cãis ipiguatiõis. Et balneũ qdẽ est bonũ ipinguatiuũ plibus hoib⁹, ꝛ ꝓprie illis q sunt in dispõne, q̃ est sic arefactio. Et opꝫ vt fit balneũ post primã digõnem. s. qñ descẽde rit cibus a stõ, nisi in reb⁹ eisdem. Et calefactis qdẽ est [k][ad hoc ↄgruũ factũ ex lacte de quo extractuꝫ est butyꝝ nõ facto] acetoso. Et de ingenio ipinguã di, est retẽtio sanguinis sup mẽbrũ, ligãdo mẽbrum qð ei equedistat in latere altero, sic diximus añ, ꝛ li getur illud qð est sub mẽbro, ex quo vadit nutrimẽ tum ad ipm, qũ est pingue, aut nõ queraẗ eius ipin/ gratio, sic cũ alseid est extenuatũ, ꝛ plãta man⁹ ẽ sa/

a † A. immo
b A. alchasme
c A. Alia litera pinguefactionẽ
d A. leteẗ ꝛ gaudeat
e † A. aqua
f A. spissitudinis
g A. algiudabat
h A. lebub cum succaro
i A. Alia litera temporis inter/ missione
k A. cõgruum al dog fcm̃ ex raib non

na, ꝛ piguis, tũc ligeẗ apud rascetã: aut qũ adiuto/ riũ est extenuatũ, ꝛ alseid [l][nõ] ligeẗ apud cubitũ, a supiore parte aseid. Et ex ipinguantibus est illud qð pẽdet ex exercitio: ꝛ est oẽ exercitiuꝫ leue, tardũ: ꝛ totũ illud fit eq̃le post fricationẽ velocẽ, bonã, par uam, tpatã in duritie ꝛ lenitate: ꝛ ꝓprie fricationeꝫ qũ icipit ad hoc puenire, vt rubificet cutẽ: ꝛ post il/ lud exerciteẗ cũ eq̃litate, ꝛ balneeẗ balneatione bre ui: deĩde inũgatur corpus eius, ꝛ friceẗ fricatiõe sic ca: deĩde administrenẗ linimẽta ipinguatiua. Et p/ mutatio qdẽ aeris, ꝛ aq̃ est ex vno eoꝝ que opꝫ ob seruare, qm̃ fortasse extenuatio est cã eoꝝ. Et de ipi guatiuis sunt linimẽta, q̃ administranẗ post motio/ nem mẽbroꝝ, ꝛ ipsoꝝ rubificationẽ: sicut est pix so/ la, ita vt sit vehemẽter liq̃da, aut soluta in oleo cum quãtitate, q̃ faciat eã currere linimẽtũ: ꝛ qñq; admi nistraẗ sola sup cutẽ approximata igni, dõec liq̃fiat, deĩde inuiscaẗ, ꝛ eleuaẗ qñ ↄgelaẗ: ipsa. n. attrahit nutrimẽtũ ad mẽbrũ, ꝛ retinet ipsuꝫ i eo, ꝛ remouet frigus ei⁹, si fuerit cã eius debilitas ṽtutis, aut op/ pilatio poroꝝ i cute, ꝛ dat ei viscositatẽ, ꝛ aspitatẽ: ꝛ strigit sup ipm poros, ꝛ excitat ṽtutẽ attractiuã: q̃re remanet mora tãta, q̃ figiẗ, ꝛ fit ps mẽbri, ꝛ nõ resol uitur. Et opꝫ vt admĩstreẗ in estate semel in die, in q̃ administraẗ, ꝛ in hyeme bis. Et ↄsidereẗ i ablatiõe eius a mẽbro, ꝛ diuissione ipsi⁹ sup ipm, velocitas rubificatiõis ei⁹, ꝛ iflationis q̃s facit ei, ꝛ tarditas ipsi⁹: Q̃ñ ipsa. n. festinat in h̃ nõ sit vltimatio i dimis sione ei⁹ sup ipm, ꝛ dñatione ipsi⁹. imo remoueatur velociter. ꝛ fortasse sufficit vt auferaẗ qñ iuiscaẗ ca lida, ꝛ ifridaẗ. Et qñq; ↄfert vt p̃cedat sup piceꝫ fri/ catio velox, aspa, dura: deĩde liniaẗ: aut pcutiaẗ cuꝫ virga brusci eq̃li, nõ nodosa, ꝛ ꝓprie inuncta, donec rubeat, ꝛ ifleẗ: deĩde abstineat nã additio i fricatio/ ne, ꝛ pcussione resoluit: deiñ ĩuisceẗ pix calefacta cũ eq̃litate apud ignẽ. Q̃ñq; coagulatur, ꝛ infrigidaẗ auferaẗ ab eo euellẽdo subito. Et melius qdẽ est vt effundaẗ sup ipsum añ picẽ aqua ad calitatẽ, ꝛ mor dificationẽ quãdã decliuis: deinde apponaẗ pix. Et aque sulfuree, ꝛ q̃ sunt de aspalto sunt attractiue ite rum nutrimẽti ad illud qð apparet. Inq̃t Gal'. iã vi di vẽditorẽ aialium impiguasse hoc regimine ado/ lescẽtẽ sine natibus: ꝛ factus est lenis, hñs pingues anchas in tpe breui: Q̃ui ṽo abhorret picẽ, vtatur loco eius oleo ex oleis oppilãtibus cũ calitate qua/ dam: ꝛ si vtatur aq̃ frigida, ꝛ tollerat eã sup corpus totũ, aut sup mẽbrũ, faciat. Et melior horarũ ad il/ lud. est hora qua opaẗ linimẽtũ in attracto. fortasse enim tũc virtus resoluit ipsuꝫ in sanguinẽ. ꝛ nõ opꝫ vt fugias a cura, quꝫ ꝓlõgatur, ꝛ nõ ↄfert: imo opꝫ vt assidues fricationẽ cũ pãnis, ꝛ effusionẽ aque ca lide: deĩde cũ fricatione cũ manu, deinde adhibeas picẽ. Et fortasse est necessariuꝫ vt attrahaẗ sanguis absq; fricatione, imo cũ medicinis rubificãtibus, ꝛ cũ eis que sunt sicut piretrũ, ꝛ sulfur, ꝛ cũ eis q̃ sunt sicut gũma rute agrestis. Et de mẽbris sunt quedã, que egent ad impinguationẽ sui nutrimẽto pluri cõ sueto: qm̃ resoluitur ex eo iã plus cõsueto, ꝛ indiget impiguatio supfluitate remanente, precipue quꝫ fri catio iã resoluit. Et referamus nũc medicinas que assumũtur, ꝛ clisteria. In eis aũt que sumunẗ est in/ tentio, vt medicine ↄfortẽt digõneꝫ: ꝛ retineãt cibũ in stomacho, ꝛ in itestinis parũ, ꝓpter virtutẽ reten tiuã: ꝛ faciũt ipꝫ penetrare in venis, ꝛ ad ptes epat̃ ꝛ faciũt illud diuretica eq̃lia, ꝛ ꝓprie qũ bibunẗ in cibo, ꝛ post ipm spatio puo. Et est neciũ vt coagule/ tur in mẽbro: ꝛ faciũt illud infrigidantia, ꝛ stupefa/ ciẽtia, sicut biusgamũ al. ꝛ ei filia. Et de hñtib⁹ pro/

l A. sanũ pingue

priet ate, ꝛ q̄ sunt nobilioꝝ v̄tutū ad tpatos est illud
qđ. ℞.amigdalas, ꝛ fisticos excorticatos, ꝛ grana
viridia, ꝛ sisamū, ꝛ grana pini maioris, ꝯficiant cū
melle, ꝛ fiāt inde pillule silēs nucibus, ꝛ sumant de
eis omni die qnqꝫ nuces vsqꝫ ad decē: ꝛ bibat super
eas vinū: hoc enim īpinguat, ꝛ bonū facit colorē, ꝛ
ꝯfortat sup volūtate coeūdi. Medicamē bonū qđ i/
pinguat, ꝛ colorē efficit bonū. ℞. [a] [mutuc] farine
silē ꝛ. ℥. v. sarcocolle, ꝛ iuoluant cū butyro vaccino
cocto iuolutiōe forti, ꝛ fiāt ex eis trocisci: ꝛ comedā
tur mane, ꝛ vespe. Aut assumant amigdale, ꝛ auel/
lane excorticate, ꝛ gña viridia, ꝛ sisamū, ꝛ papauer
cū eq̄litate kesile media ps, penidioꝝ q̄ztū est totū:
sumat i puluere oī mane, ꝛ apud sōnū vsqꝫ ad. ʒ. xx.
Et alkindi medicamē qđ. ℞. q̄rtā keleiati de kerua
excorticato, cꝰ tritura fiat optima, ꝛ fundant super
ip̄m lib. ij. lactis dulcis, ꝛ ꝯficiat bñ cū farina triti/
ci, quātū ip̄m tollerat: ꝛ fiāt trocisci ex eo, quorum
ois sit. ℥. i. ʒ. ꝛ fiant vt panis, ꝛ siccentur: ꝛ sumātur
de eo omni die duo trocisci cōtriti. ¶ Regimē
bonū ad extenuationē factam cā [b] [crete,] ꝛ oppi/
lationis partium epatis, ꝛ siphac. Cap. III.

Umantur passule bone, ꝛ fū/
dant sup eas q̄tuor
pōdera ipsaꝝ de aq̄, ꝛ decoq̄nt vsqꝫ ad
medietatē, ꝛ pijciant sup oē kafitiū pas
sulaꝝ pōdus. ij. lib. scorie ferri, ꝛ pugil
lus. i. ameos, ꝛ pugillus. i. çuccari, ꝛ pugillus. i. ori
gani, ꝛ qñ feruet dimittat duobꝰ diebꝰ aut tribꝰ, de
inde colet: ꝛ bibat de eo in ieiunio quātitatē lib. i. ꝛ
post tres horas comedat panē cū kemich cappar],
ꝛ porrorū: ꝛ bibat sup ip̄m vinū forte q̄ztitate lib. i.
deide qñ p̄tereūt. vij. hore, comedat carnē piguez, ꝛ
bibat vinū duꝝ vsqꝫ ad. iij. lib. hoc. n. efficit i cōplo
nibus fortibꝰ opationē mirabilē, ꝛ colorē facit bo/
num. Aut sumātur dragagāti, ꝛ seis papa. ꝛ nucis
hēdē, ꝛ amborū been, ꝛ capparis ꝛ [c] [çedoarie] ꝛ
almugath oium añ. ʒ. iij. ʒ. terant, ꝛ frigant i buty
ro, ꝛ pijciātur sup pōdus duaꝝ minaꝝ sauich triti/
ci, ꝛ sumat oī die de toto vsqꝫ ad. ʒ. xxx. ꝛ decoq̄tur
de eo sorbitio cū lacte, ꝛ butyro cocto, ꝛ çuccaro, ꝛ
sorbeat, ꝛ balneet post ip̄m balneatiōe leui. Aut su
mant almugath. ʒ. l. hellebori. ʒ. xx. dragagā. ʒ. xl.
[d] [çedoarie]. ʒ. xxx. cribellent: ꝛ sumat q̄ztū est ter/
tia totius de pane silē, ꝛ quātū est tertia eiꝰ de amig
dalis excorticatꝫ, ꝛ quātū est tertia eius de çuccaro
sulimeni, ꝛ sumat de eo oī die pōdus. ʒ. xx. in lacte
ouino, ꝛ expssione vue: de vnoquoqꝫ quoꝝ sit lib. i.
ꝛ fiat sorbitio: ꝛ sorbeat ipsaꝫ. Et vtat de medicinis
īpiguatis tpatis ex medullis: ꝛ nux hendē, ꝛ alkesi/
le ppꝛie cū sauich qm̄ ip̄m [e] † [ ] cū
hoc frāgit [f] [iflationē] sauich, ꝛ gña īpiguādi, ve/
ruꝫ ipsa tardantur in stō: ꝛ almugath, ꝛ çedoaria, ꝛ
duo beē: ꝛ oia q̄ mouēt spma ex eis q̄ sunt sicut bul/
bus, ꝛ herbꝰ, ꝛ faseoli. Et ex eis q̄ currūt cursu pro
prietatū est vt sumat v̄mis apis, ꝛ exiccet, ꝛ terat,
ꝛ misceat de eo aliqd cū sauich, ꝛ det de eo in potu
aliqd. De regimine bono ad calefactos est, vt su/
matur dog lactis dulcis cuiꝰ nō vehemēs sit coagu
latio, neqꝫ acetositas imo accepta est, ꝛ ablata eius
vnctuositas, vt sit magis penetratiuū, ꝛ leuiꝰ: ꝛ det
de eo in potu extenuato quātitas medie lib. ꝛ more
tur sup ip̄m tribꝰ horis, donec digerat ip̄m: deide su
mat de eo in potu tātūdē vice altera, ꝛ abstineat a ci
bo vsqꝫ ad noctē: ꝛ sit cibꝰ eius pullus īpinguatus:
ꝛ si tollerat vt bibat vinū subtile, faciat: ꝛ si balnee/
tur añ cenā sup illud, qum iā biberit cadum vini te
nuis [g] [puri] deinde egrediat, ꝛ cenet, erit melius.

a A. meechuch

b A. Alia litera luti

c A. zurumbet ꝛ charabe
Nota q̄ vbi in hoc caplo hr zedoaria in arabico hr zurūbet

d A. zurumbet

e † A. est mirabile et

f A. ventositatez

g A. Alia litera clari

Et sumat cicer, ꝛ infundat i lacte vaccino die ꝛ no/
cte: ꝛ si renouet sup ipsuꝫ lac, ꝛ nutriat in eo plus il
lo lꝫ. Et sumat riçi abluti albi, ꝛ seminis papaueris
triti, ꝛ tritici, ꝛ ordei tritoꝝ oium añ. pōdus. ʒ. xxx.
ꝛ panis de simila exiccati, ꝛ çuccari al. amborū añ.
pondus. ʒ. xxx. amigdalaꝝ excorticataꝝ. ʒ. i. aggre
gentur oia ꝛ decoq̄tur de eo oī die pōdus. ʒ. xxx. cū
lacte dulci, aut oleo, ꝛ butyro cocto: ꝛ bibat ip̄m: ꝛ
balneet in tina post ipꝫ q̄ztiꝰ qua [h] [resoluat] Aut
sumat lib. i. lactis dulcis, ꝛ lib. i. aque ferueat cū fa
cilitate, donec ꝯsumat aqua, ꝛ pijciat sup ip̄m. ℥. i.
penidioꝝ, ꝛ. ℥. i. butyri vaccini cocti, ꝛ oleū sisami/
num, ꝛ ferueat bullitione vna, ꝛ sorbeat. Aut sumā
tur farine ciceris, ꝛ fabarū, ꝛ ordei, ꝛ riçi ptes equa
les, lētiū excorticatarū ꝛ papaueris albi, ꝛ mes ex/
corticati omnium añ. pars. ʒ. tritici triti sisami ex/
corticati amboꝝ añ. ps. ʒ. çuccari partes. ij. fiat sor/
bitio cū lacte ouino, ꝛ sorbeat in mane. Aut sumat
iusq̄amū albi, ꝛ decoquat in aq̄ decoctione bona, ꝛ
colet ab eo aqua fortiter deide exiccet in vmbra ꝛ
ponat i medio masse, ꝛ fiat panis, ꝛ coquatur i fur/
no sup laterez: quoqꝫ massa rubet, ac si esset [i] [tosta]
extrahat, ꝛ teratur, ꝛ pijciātur. ij. aur. i lib. i. pultī
facte ex sisamo, ꝛ papauere, ꝛ sumant de eo mane ꝛ
vespere tres plāte manus. Medicamē mirabile. su
matur iusq̄amū al. ꝛ abluat cū aqua [k] † [ ]
postqꝫ infusum est in ea die, ꝛ nocte, ꝛ exiccet. ꝛ in/
uoluatur butyro cocto inuolutione facili ꝛ bulliat
quātū meret, ꝛ proijciat sup ip̄m quadruplū sui de
amigdalis excorticatis, ꝛ quātū ip̄m est, de nucibꝰ,
ꝛ quātū ip̄m est de çuccaro: ꝛ sumat de eo [l] [ad mā
sionē] pōdus. ʒ. v. ꝛ isti qdē impinguant cū keken/
gi, ꝛ solatro, ꝛ lactuca, ꝛ [m] [moris] ꝛ carne alcube
gi. Et qui ad vltimū puenerūt in extenuatione, indi
gent ad curationē sui humectatiuis q̄ diximus i ca/
pitulo ethice, ꝛ in cap. siccitatis stōi, q̄re redi ad ea.
Et isti iterū opꝫ vt liniāt cū pice, oībus quatuor die
bus aut tribus s̄m modū notum. Et de illo regimi/
ne est ad ifrigidatos. ℞. hellebori al. [n] † [
] seis papaueris al. oiuꝫ añ. pōdus. ʒ. ij.
baurach. ꝛ granoꝝ pini amboꝝ añ. ʒ. iij. granoꝝ i/
pinguādi pōdus. ʒ. iiij. hermodactiloꝝ, seis hiusq̄a
mi, piretri, galāge, been albi oium añ. pondus. ʒ. i.
kesile pōdus. ʒ. v. tritici albi [o] [mutuc]. i. infundat
triticū in lacte donec turgescat deinde exiccetur in
vmbra, ꝛ torrefiat, ꝛ sumat de eo in puluere oī ma/
ne, ꝛ sero pōdus. ʒ. x. ꝛ sup ip̄m bibat lac. Aliud no
tum. hellebori albi farine ciceris, ꝛ ameos oiuꝫ añ.
ps. i. kesile ptes. ij. cymini karmeni, ꝛ pipis amboꝝ
añ. pars. ʒ. terātur, ꝛ ꝯficiātur, ꝛ coquātur in furno
vt panis, ꝛ exiccet, ꝛ cōmisceat cū tanto pane de si/
mila exiccato quātū ipsum est: ꝛ fiat de eo omni die
sorbitio cū lacte, ꝛ sumat: aut ponatur in iure pulli
pinguis, ꝛ sorbeat ante cibū. Vinū ad eos. ℞. kesi/
le pōdus. ʒ. v. ꝛ dimittat sup. ij. lib. vini boni, cui nō
sit acetositas oīno, ꝛ bibat de eo tres cados mane,
ꝛ vespere. [p] [ꝛ ad mansionē]. s. in omni dispōne ca/
dum. i. Et cōfert vt ꝯtiter adhibeat sauich. Et napi
barbarici i sauich sunt vehemētis iuuamēti ad eos,
calefaciēdo, ꝛ humectādo eos: verū ipsi sunt vehe/
mētis calitatis. Et de illo est ad hñtes siccitatē, qui
curētur curationibus eoꝝ cū humectātibus notis,
ꝛ regimine ethicoꝝ: deide regat ille, siccitatē cuius
attrahit caliditas, regimine calefactoꝝ. Et ille sicci
tati cuius associat frigus cū regimine hñtiū ethicā
senecte. Clisteria v̄o sunt, oē clistere īpiguās renes,
sicut lac ouinū, ꝛ ppꝛie qñ soluit in eo de albeçard
aliquid: ꝛ de eis sunt composita que iam dicta sunt

h A. tolleratur

i A. besser

k † A. tepida

l A. apud somnū

m A. Alia litera medullis

n † A. duorum tuderi

o A. muchuch

p A. apud sonus

in capͦ desiderij coeūdi, ⁊ dicā de eis vnū. sumatur caput ouis pinguis, ⁊ mundificeꝛ, deinde teratur valde, ⁊ aggregenꝛ illi .5. lib. [a] ⌈illiati⌋ ⁊ .ij. lib. lactꝭ. Et sumaꝛ tritici, ⁊ riçi, ⁊ ciceris tritoꝝ oīum añ. q̄r/tā lib. j. postq̄ꝫ fuerit iā aggregatū totū illud, ⁊ disso lutū in aq̄, ⁊ collatū: ⁊ fundaꝛ ip̄m, ⁊ aq̄ eius iteruꝫ sup comestionē aliā, ⁊ reducaꝛ totū ad decoquēduꝫ in furno, donec discoctū sit caput iteꝝ, ⁊ coleꝛ totū: ⁊ sumātur de iure. ℥. iij. ⁊ de pingui. ℥. ij. ⁊ de [b] ⌈fari na⌋ amigdalarū, ⁊ nucū ambarū añ. ℥. i. fiat cliste/re cum eo, ⁊ dormiat sup ipsum.

a A. Alia litera allie

b A. oleo

¶ De impinguando mēbrū aliq̄ꝺ sicut manū, aut pedē, ⁊ labiū, ⁊ nasum, aut preputiū, aut virgā. Cap. IIII.

Possibile in hoc est illud q̄ꝺ ap/propriaꝛ illi mēbro: ⁊ nō est illud ex pte eiꝰ q̄ꝺ comediꝛ, ⁊ bi/bitur: qm̄ illud cōe est corpi: imo ex pte attractionis cibi ad ip̄m, ⁊ retentionis eiꝰ sup ip̄m: ⁊ cōuersionis eius ad nām ipsiꝰ. Et illꝺ̄ quēadmodū sciuisti fit p fricationē rubificātē, cum aspitate: ⁊ cū medicinis rubificātibꝰ: deīde cū frica tione q̄ est fortior: ⁊ cū effusione aq̄ cal'e, deīde linia tur pix. Et qdā ponūt sanguisugas cāpestres, ⁊ sūt vermes rubei in v̄tute picis. Et tu qdē iā sciuisti in p̄mis cap. ql'r admistreꝛ pix: ⁊ admistraꝛ s̄ꝫ modū, quē neciuꝫ facit mā veniēs ad ip̄m, strigēdo viā ab eo ad aliud: ⁊ appropriaꝛ ei aliq̄ ex opationibꝰ fer/ri, sicut labio, ⁊ naso, ⁊ auri. Et dcm̄ est i capͦ alio ab isto. Dixerūt: qū labiuꝫ, ⁊ nasus sunt diminuta, opꝫ tūc vt apiatur mēbrū. ⁊ discoopiaꝛ cutis ab vtroq̄ꝫ latere, ⁊ icidaꝛ caro, q̄ est in medio: q̄ indurata ē ex ea, q̄re plōgabiꝛ, ⁊ aufertur ab eo [c] ⌈calositas.⌋

c A. contractio

¶ De [d] ⌈macie⌋ superflue pinguedinis. Cap. V.

d A. nocumēto

Pinguedo superflua est cōpes corporis a motu, ⁊ deābulatiōe, ⁊ [e] ⌈ꝯuersione⌋ coarctās venas coarctatione ꝯstrigente eas q̄re oppilat sp̄ūi vias suas q̄zobrē extiguiꝛ multotiēs: ⁊ sil'r non puenit ad eos spiraculū aeris, q̄re corrūpitur pp illud cōpl'o sp̄ūs eoꝝ: ⁊ sunt in ti/more q̄ꝺ expellaꝛ sāguis eoꝝ iteꝝ ad locū ꝯstrictū: q̄re fortasse findeꝛ vena subito scissiōe pnitiosa: Et i hꝰ qdē dispōne, q̄ est añ eā, accīt eis ꝯstrictio anhe litus, ⁊ pulsus cordis: q̄re succurraꝛ tūc dispōni eo rum cū phl'a. Et isti qdē penitus expositi sunt mor ti repētine. Et ad sūmū mors sup vltimatos in pin/guedine festinat, ⁊ pprie illos q ipinguanꝛ in p̄ma etate: ipsi. n. minutas h̄ñt venas, ⁊ ꝯstrictas. Et sunt expositi appoplexie, ⁊ palysi, ⁊ pulsui cordis ⁊ dia/rie pp h̄ūiditatē ipsoꝝ, ⁊ malitie anbelitus, ⁊ sinco/pi, ⁊ febribꝰ malis: ⁊ nō tollerāt famē, neq̄ꝫ sitim cā ꝯstrictionis meatuū sp̄ūs, ⁊ vehemētie frigoris cō/plexiōis, ⁊ paucitatꝭ sanguis, ⁊ multitudinis phl'a/tis. Et hō qdē nō puenit ad vltimū magnitudinis i/pinguationis, nisi quꝫ est fride cōpl'onis: Et sil'r isti [f] ⌈sunt nō g̃nantes, neq̄ꝫ in seīe suo ad cōmodū pue/niētes,⌋ ⁊ sp̄ma ipsoꝝ est paucū: ⁊ sil'r q̄ de mulieri bus sunt pigues nō ꝯcipiūt: ⁊ qū ꝯcipiūt, abortiun/tur, ⁊ eaꝝ appetitus iterū est debilis. Et cū isti qdē oēs curanꝛ cū medicinis, nō fortasse penetrāt medi cine i venas eoꝝ vsq̄ꝫ ad mēbra eoꝝ lesa. Et qñ ifir/manꝛ nō sentiūt nocumētū velociter, qm̄ sensus eoꝝ sunt debiles. Et phl'a eoꝝ est difficilis. Et in eoruꝫ sol'one ventris est timor: fortasse. n. mouebit humo/res eoꝝ. ⁊ nō erit pol'e vt penetrēt in venas redeun/do pp coarctationē eaꝝ: q̄re fortasse ducet ad perdi tionem illud. Si aūt faciūt aliqd, infirmat eos: qm̄ calor eoꝝ inatus est debilis: qm̄ eius locus est stri/ctus. Et nos qdē iā diximꝰ, ꝙ laudādus est tpatus: ⁊ pprie in adolescētia. Et pinguia q̄uis laborēt, ⁊ debilitātur a motu, tñ ipsa p id q̄ꝺ associaꝛ eis de si/gnificatione humiditatis, sig̃ñant longitudinē vite.

e A. operatione

f A. nō sūt g̃ñantes neq̄ꝫ pducētes embrionem

¶ De extenuando. Cap. VI.

Regimen extenuādi est ꝯ̄riū re/gimini ipinguādi: ⁊ ē minoratio cibi: ⁊ post ipsum balneū: ⁊ exercitiū vehemēs, cū penetratiōe eiꝰ: ⁊ ponere ip̄m de g̃ñe q nō nutrit, ⁊ de g̃ñe eius cuiꝰ nutrimētū ē siccū, aut [g] ⌈acre⌋ aut salsuꝫ sic̄ sꝛ lētes ⁊ cauguamich, ⁊ [h] ⌈acetosa.⌋ Et fit panis eoꝝ panis de quo non est eiectus furfur, ⁊ panis de ordeo. Et multiplicēt sp̄ēs cal'as q̄ pro ꝯdimēto ponunꝛ in ci/barijs suis. Et de eis q̄ adiuuāt ad minorādū cibuꝫ eoꝝ p̄dictū cū eo q̄ꝺ narraꝛ, est vt sit piguis valde, vt satiet velociter: qm̄ appetitus eoꝝ debilitanꝛ. Et sint cibi, ⁊ potus eoꝝ tales, vt adiuuēt ad resoluēdā mām, si aggregaꝛ de ea. Et adiuuat ad illꝺ̄ vehemē tia raritatꝭ corpis eoꝝ p exercitia laboriosa, ⁊ gros/situdinē idumēti, ⁊ lecti, ⁊ pmutationeꝫ aq̄ fride ad cal'm, ⁊ aeris fridi ad cal'ꝫ: ⁊ ꝯ̄tectio semp ad frigꝰ, vt ꝯstriganꝛ pori, ⁊ oppilenꝛ, ⁊ ꝯsolideꝛ corpus pp horripil'onē, q̄re nō recipiat nutrimentū, ⁊ phibeat resol'onē eq̄lē, q̄ p̄cedit attractionē eiꝰ, q̄ꝺ ē pꝰ ip̄aꝫ. Q̄ꝺ si fuerit ꝯstrictū, detegaꝛ calori, donec ml'tipli/ceꝛ eiꝰ resol'o: q̄re resoluaꝛ supra illud, q̄ꝺ attrabiꝛ ad mēbꝝ. Et eūones, ⁊ vomitꝰ nō eq̄lis: nā vomitꝰ qū ē eq̄lis añ cibū, ⁊ post ip̄m, ipiguat: veꝝ illꝺ̄ q̄ꝺ ē pl'm extenuat. Et alteratio cōpl'onis ad ꝯ̄riū cōpl'o/nis faciētꝭ piguedinē, si ē frigꝰ, tūc calefactio: ⁊ si est calitas eq̄lis, tūc iclinatio eiꝰ ad frigꝰ, aut calorē su perfluū. Et s̄ꝫ pl'ꝫ de rebꝰ magis iuuatiuis plibꝰ, q supfluūt i piguedine, ⁊ fit. v̄. g. illꝺ̄ a frigore, ē admi nistratio mediciaꝝ s̄btiliātiū: ⁊ h̄ iteꝝ ad calorē ē iu uatiuū. Et oꝫ vt adhibeanꝛ eis exercitia laboriosa, ⁊ eūones. ipa n. efficiūt i h̄ūorībꝰ tres opōnes: q̄ruꝫ vnaq̄q̄ꝫ ē iuuatiua ad extenuādū: ⁊ de illis ē s̄btilia/tio h̄ūoris i eo, ⁊ elōgatio eiꝰ a coagul'one: ⁊ expone re ip̄ꝫ ad resol'onē: Et de illis ē ꝙ ipsa puocāt. ⁊ mo uēt h̄ūores nō ad ptē venaꝝ: Et de illis est, ꝙ ipsa fa ciūt sanguinē lucrari q̄litatē acutā, non malignā ad v̄tutē attractiuā. Et medicie admistrate i doloribus iūcturaꝝ sunt valde fortes i puocatiōe vrine, nō tē/perate, q̄ qū pmiscenꝛ vadūt cū cibo ad venas, ⁊ nō p̄ñt pducere mās ad suctionē venaꝝ, neq̄ꝫ ad partē vrine. sumēdo a pte venaꝝ, nisi in potu sumaꝛ qum iam scꝺ̄a aduenit digō: tūc. n. pueniūt ad epar ⁊ illic icipit p̄ma opatio eaꝝ: imo fortes q̄ remanēt discer nētes valde humores ad nō ptē venaꝝ, q̄re famē pa tiunꝛ vene: ⁊ faciūt reliq̄s opationes: ⁊ iste medici/ne iterū prouocant menstrua, cū virtute, quāobrem adiuuāt ad extenuāduꝫ in mulieribus. Et iste qdeꝫ medicinē sunt sicut gētiana, ⁊ semen rute, ⁊ aristol'. rotū. ⁊ petroselinū, ⁊ poliū. Et sandarace qdem in/est virtus extenuatiua valde, ꝯ̄ria v̄tuti karabe. Et lacca h̄ꝫ in hoc virtutē propriā iteruꝫ. Et sil'r semen apij. Et dragantū forte est [i] ⌈† ⌋ sed est timorosum. Et amaracū simil'r. Compositum. ℞. aristol'. ro. pōdus. ʒ. j. cētauree minoris. ij. tertias. ʒ. j. gētiane rom. ⁊ polij, ⁊ petrosellini, ⁊ salis vipere. oīum añ. ʒ. iij. ⁊ est dosis. j. Medicamē forte. sumaꝛ radix cucumeris asinini, ⁊ radix altee, ⁊ radix op/poponacis, ⁊ sumatur i puluere decocto. ʒ. i. Et ite/rum sumātur seminis ameos, ⁊ semi. rute, ⁊ cymini equales partes, ⁊ sansuci, ⁊ baurach amboruꝫ añ. q̄rta partis vnius, ⁊ lacce pars. j. cuius dosis oi die sit aur. i. Et de medicinis subtiliātibus sunt acetū, ⁊

g A. acutum

h A. resoluentis

i † A. extenuatiuum

almuri, ⁊ ꝓprie in ieiunio: verũtñ ille q̄ hȝ debilitatem neruoꝝ, ⁊ q̄ hñt nocumẽtũ ĩ mřice, deuitẽt acetũ. Et potare vinũ in ieiunio qñq; extenuat' iteꝝ per h̃, ꝙ resoluit, ⁊ ꝑ hoc ꝙ replet venas vapore, qũ fuerit illud qd̃ potat' pl'm: q̃re vene nõ recipiũt iterius aliud sup ip̃m ex cibo. Et sil'r medicine leniẽtes naturã: ipse.n. ꝯuertũt cibũ a venis: ⁊ qñ administrantur multotiẽs fit virtus attractiua pigra, ⁊ ꝯsuescũt vene eũari ab eo qd̃ vadit ad eas apud quẽlibȝ motũ humoꝝ ad itestina. Et qñ appent medicine leniẽtes nãm, ⁊ subtiliãtes, diuretice, nõ ꝑuenit advenas res magna. Et de medicis extenuãtib⁹ sũt tyriaca, ⁊ vsus ei⁹, ⁊ sal vipe, ⁊ diacurcuma, ⁊ dyaciminũ, ⁊ diapipeõ, ⁊ sagçenea, ⁊ anacardinũ, ⁊ medicamẽ d̃ lacca, ⁊ athanasia, ⁊ hõrusia, ⁊ trifera mior, Epithimata v̂o eoꝝ opȝ vt sint de gñe eoꝝ q̄ ĩfridãt, ⁊ stupefaciũt v̂tutẽ attractiuaȝ, ⁊ fit ĩ eis venenositas: sic̃ iusqamũ nigꝝ, ⁊ iusq. al. Aut d̃ gñe eoꝝ q̄ resoluũt resol'one vehemẽti, sic̃ sunt olea, ⁊ inũctiones fortis resol'onis. Et opȝ vt sit eoꝝ balneatio ĩ ieiunio: ⁊ sit aerea, sudare faciens, nõ aquosa, ⁊ humectãs. Et si fuerit aquosa resolutiua, sit assiduatio ĩ ea, vt nõ accidat ex ea attractio sup̄flua absq; resol'one: deinde nõ festinet ad comedẽdũ sup ipsam, imo expectet, ⁊ dormiat post ipsam, aut moueat', ⁊ exercitet': deide qescat, post comedat reȝ debilẽ. Et sil'r opȝ vt sit fricatio eius fricatio resolutiua, continua.

¶ De extenuatione mẽbri ꝑticularis sic̃ mãmille, ⁊ testiculi, ⁊ manus, ⁊ pedis, ⁊ silium illis. Cap. VII

Redi in h̃ regimiẽ iteꝝ ad dispõnes. ⁊ ꝯditiones, q̃s dixi ĩ extenuatione absoluta, ⁊ iuuet' cũ iuuãtibus q̄ h⁹ appropriant'. Et iuuat ad illud, sicut facere ipsum qescere cũ frigore suo, ⁊ ligare vias cibi ad ip̃m, ⁊ stringere cũ ligamẽto, ⁊ assiduatio ei⁹ sup illas vias sub eo, ⁊ attractio cibi ad oppositũ eius. Et de epithiatib⁹ q̄ ꝓhibet testiculũ fieri magnũ, ⁊ mãmillã a magnificatiõe, ẽ vt sumat' chimolea, ⁊ cerusa plũbi, ⁊ misceant' cuȝ exp̄ssione iusqami al. ⁊ oleo myrtio, ⁊ admĩstret' ĩ vnguẽto: ⁊ assiduet' epithiatio ei⁹ ex fricatione lapidis, in quo phl'omatores sua acuũt ferramẽta, qũ vn⁹ fricat' super aliũ cũ aceto, aut cũ succo iusqami al. Et sil'r mltitudo epithimãdi cũ alumine oĩ die. Aut sumatur crete ps. i. ⁊ gallaꝝ viridiũ, que vtreq; sint trite, ⁊ liniant' cũ melle ĩ die: deide abluat' cũ aq̃ frida: fiat illud ĩ mẽse. iij. vicib⁹. Et approꝑat' mãmille vt liget' sup eã cyminũ, ꝯtritũ ꝯfectũ cũ aceto, ex quo empl'etur mãmilla: ⁊ dimittat' sup eã pãnus ĩfusus aceto, trib⁹ dieb⁹ deide soluat', ⁊ ꝯsĩter adhibeat' cepa lilij al. ⁊ strigat' ⁊ nõ soluat' trib⁹ dieb⁹ alijs: fiat illd̃ in mẽse trib⁹ vicib⁹. Loq̄mur nũc de egritudibus vnguium,

¶ De panaritio. Cap. VIII.

Panaritiũ est ap̄a cal'ȝ, exiturale, accñs in latere vnguis, ⁊ est difficile vehemẽtis doloris: ⁊ qñq; vlceratur, ⁊ ꝑducit ad corrosionẽ. Et qñq; currit ex vlceratiõe eius sanies subtilis, fetida: ⁊ est in hoc timor digiti.

¶ De cura. Cap. IX.

Si necessaria est phl'ia ⁊ ventris sol'o, fiat. Et ẽ necĩũ s̃btiliare cibũ, ⁊ ĩfridare ip̃ȝ. Et opȝ vt currat ĩ curatiõe cursu reliq̃rũ apatũ. s. ĩ obseruatiõe dispõnis ꝑncipij, ⁊ augmẽti, ⁊ status ⁊ declinatiõis, s̃ȝ ꝙ sciuisti. Medicine ãt locales sunt, qm̃ ĩ ꝑn° opȝ vt s̃bmergatur ĩ aceto cal'o. Gal'. nãq; narrauit, ꝙ ẽ vehemẽt̃ iuuamẽti ad panaritiũ, ⁊ nõ ẽ dubiũ q̄n ĩ ꝑn. sit magis ĩuuatm̃, ⁊ ꝓprie cũ furfure, aut faria or. ⁊ empl'et' cã foratũ fcm̃ ex cãfora: ⁊ qñ ꝯficit' opiũ cũ mucilagĩe psilij exꝑcta cũ aceto ẽ iuuatiuũ valde. Et ẽpl'a cũ gallis ꝯtritĩ puluerĩçatĩ fortasse refrenãt ip̃ȝ. Et sil'r sordes auris cũ litio qñq; ꝓhibȝ ip̃m collectionẽ facẽ. ⁊ litiũ iteꝝ iuuatiuũ ẽ bonũ. Et sil'r [a] †[ ] galle ꝯfecte cũ melle: illd̃. n. ẽ ex eis q̄ ꝓhibẽt ei⁹ cõfirmationẽ ⁊ s̃bmergat' sp̃ ĩ aq̃ f̃ra ⁊ sedat' dolor ei⁹ cũ opio qm̃ ẽ mirabile ⁊ mucilago psilij, tũc ẽ iuuatiua. Aut sumant' galle, ⁊ cortices ĝnatoꝝ acetosorũ, ⁊ [b] [lapides calcis, ⁊ sic⁹ sicce] cũ eq̃li mẽsa, ꝯficiat' cũ melle, aut cũ rob vue, aut cũ iuleb: ⁊ ligetur sup ip̃m. Et nõ approxiet oleo aliq̊, neq; hũitati, qũ timet' vlceratio, Et radix lilij, ⁊ olibanũ tritũ solũ, ⁊ cũ alijs. ⁊ ĝna myrti d̃cocta cũ rob vue fortasse refrenãt ip̃m. Medicamẽ sanãs panaritiũ. sumantur aloes, ⁊ balaustie, ⁊ olibanũ, ⁊ galle, ⁊ aggregẽtur cũ melle, ⁊ admĩstrent'. Et nõ opȝ, vt stet' sup ĩfridãtia: nã ipsa qñ trãsit hora p̄ª ꝑncipij, ĩspissant cutẽ, ⁊ obsidẽt mãm, ⁊ vehemẽtior fit dolor. Et nõ attẽdat' tũc illud qd̃ sentit' de calitate, q̃ȝuis sit sic̃ ignis, imo resoluat', ⁊ exiccet'. Et fortasse ꝯfert s̃bmersio ĩ oleo calefcõ, ⁊ tollerãtia sup ipaȝ. Et ĩ medio terat' olibanũ ⁊ ponat' sup ip̃m aut [c] [flos ferri ⁊] nigella iteꝝ trita, ⁊ mucillagines iteꝝ lenientes, ⁊ adipes, ⁊ sil'r trocisci andarõ, ⁊ musces, ⁊ sordes auris bona ẽ ei añ collectionẽ. Et quȝ accĩt maturatio tũc pone sup ip̃m semẽ almaru, ⁊ psiliũ cũ lacte. Et qũ ẽ ꝓpe statũ, ⁊ collectionẽ, tũc ꝑforent' ꝑforatiõe s̃btili, ⁊ ꝑua, vt egrediat' qd̃ ẽ ĩ ipso: ⁊ empl'et' qũ egressuȝ fuerit, cũ stipticis, sic̃ sunt lẽtes, ⁊ rose: ⁊ sicut sauich de nabach, ⁊ sauich maloꝝ, ⁊ sauich de çarur. Et p⁹ illd̃ ex farina lupinoꝝ cũ melle. Et qñ vlcerat', tũc aloes ẽ de melioꝛib⁹ curatõib⁹ ei⁹. Et sil'r tus cũ arsenico. Et empl'm de flore eris ꝑmistũ cũ ẽpl'o de cerusa, ⁊ s̃cocolla, ⁊ coopiat' illd̃ cũ pãno ĩbibito ĩ vio. Et oȝ tũc vt sepet' caro ab vngue ab oĩ ꝑte, ⁊ ĩcidat' illud qd̃ pũgit carnẽ ex vngue. Empl'ȝ bonũ qd̃ dixit paulus. ℞. dragãti vsti, turis ãboꝝ añ. ꝑtẽ. j. floris eris ꝑtẽ. s. terat' cũ melle, ⁊ admĩstret'. Et iteꝝ ẽpl'm h̊, cõtices ĝnatoꝝ acetosoꝝ, ⁊ galle, ⁊ scoria eris, ⁊ flos ei⁹ misceat' cũ melle, ⁊ liniat', ⁊ liget'. Et nõ tãgat locũ aq̃, neq; oleũ Empl'm bonũ dragantivsti, ⁊ turis ãboꝝ añ. ps. j. [d] †[ ] aggreget' cũ melle, ⁊ ponat' sup ipȝ. Et fortasse ẽ necĩũ, qũ est timor corrosiõis, admĩstrare calcadicõ ex arsenico, ⁊ dragãto, ⁊ flore eris, ⁊ calce, qm̃ exiccat ip̃m ⁊ nõ ẽ meli⁹ eo. ⁊ qñ ĩcipit currere ex panaritio vlcerato sanies, [e] †[ ] tũc cauteriçet', ⁊ ĩcidat', vt nõ pãbulet malitia ei⁹ ĩ digito toto. Et nos q̃si iã locuti fuim⁹ de panaritio vice alia.

¶ Aures muris, ⁊ scissura vnguiũ, ⁊ excoriatio eaꝝ, ⁊ ipaꝝ scabies. C. X.

Quandoq; accñt h̃ accñtia cã siccitatis cõpl'onis melice. Et illa fissura vnguiũ q̄ ẽ decliuis ad ꝑtes acutas pẽdẽtes cũ carne, ⁊ pũgẽtes, ⁊ q̄ ledũt, dr̃ auris muris. In curatiõe v̂o ei⁹ ẽ necĩa mũdificatio corpis cũ eũone hũoris melici, si fuerit ꝯñans. Et medicie locales s̃t, vt liniat' alasras cũ sale masse, ⁊ fece vini: ⁊ ẽpl'etur cũ cepa muris assata, ⁊ ꝑ se cũ ol'o sisamio: aut sem̃ lini, aut nasturtiũ: ⁊ ẽpl'ȝ fcm̃ liget' sup ipȝ cũ melle. Et nasturtiũ, ⁊ sal trita ꝯferũt ad illd̃, ⁊ eradicãt frustra. Aut liniat' [f] †[ ] cũ alasras, ⁊ sale, ⁊ fece vini: ⁊ hoc cõfert scabiei, ⁊ excoriationi. Et similiter mastix dissolutum cũ sale trito.

[a] † A. sumach ⁊ abrasio eboris ⁊ acatia administrata cuȝ ea cũ syrupo acetoso emplastrata ⁊ similiter

[b] A. scoria vl' cortices eris ⁊ ficus sicce. Alia litera scoria vel cortices eris ⁊ amirberis

[c] A. aut erugo ferri aut

[d] † A. viridis eris pars media

[e] † A. Alia l'ra fetida

[f] † A. cum alasras ⁊ aceto, aut

¶ Spasmus, ⁊ curuitas ⁊ leprositas que accidunt vngui. Cap.XI.

Iste passiones iterum accidunt vngui ſm plurimũ ex melancholia, quare cõuertit eã, ⁊ spasmat eã, ⁊ curuat ipsam, ⁊ facit eam leprosam. Et multotiẽs qdẽ est causa eius aliqđ eradicantium accñs vngui: quꝫ ergo vult oriri origine bona, nõ custodit̃, ⁊ tãgitur multotiẽs, ⁊ non egreditur: ⁊ si egreditur, egreditur ſm formã malã: ⁊ vadit in gñatione super illam summã: q2 illud qđ aduenit ei de nutrimẽto, aduenit ei, ⁊ nõ inuenit in ea penetrationeꝫ, ⁊ de eo resolutionẽ ſm duos modos naturales: quare cõponit̃ in radice vnguis tali cõpositione, ꝙ fit ei difficilis extẽsio totius radicis. Et multotiens qdeꝫ curatur curuata cũ adipe .vij. diebus: deinde fricatur cum vitro: deinde iteratur donec equatur. Et multotiẽs eradicatur vnguis ꝑ casum: q̃re fit fortis dolor, ⁊ facit incurrere febrẽ.

¶ CURA. Illa cuius causa est melãcholia, indiget euacuatione eius, si fuerit corpori cõis, ⁊ fuerit oẽs vngues iaꝫ facte similiter. Et rectificatio cibi est de rebus magis ꝯuenientibus ad illud: ⁊ q bibit oleũ sisaminum, ⁊ assiduat ipsum, equãtur vngues eius. Et si fuerit melancholia propria vni vngui, tũc opꝫ vt curetur curationibus localibus. Et de curationibus qdem localibus ad illud, alie sunt, que leniunt vnguem, ⁊ preparant ipsaꝫ ad excoriandũ, ⁊ equãdum: sic administratio calcis, ⁊ arsenici super eam, quare fit talis vt radas cũ cultello quã quantitateꝫ volueris. Et similiter multitudo emplastratiõis cũ fece alfochaba: qñ facit eam facilem ad equandũ. Et similiter si tollerat manus, calefac eam cũ cera, ⁊ equa eam. Et gũma cupressi est emplastrũ bonuꝫ ad liniendum eam, ⁊ semen lini iterum est bonũ ad spasmuꝫ. Et adeps ouis qñ ligatur super ipsaꝫ diebus aliquot, ⁊ dimittitur, lenit eam: si aũt non sufficit, iteretur super ipsam multotiens vsqꝫ quo leniatur, ⁊ preparetur ad equandum: ⁊ confert ad scabiem vnguium iterum.

¶ Ingenium in [a] ⌈incisione⌋ vnguis male in forma sua, ⁊ colore suo ⁊ reliquis maculis, vt nascatur loco eius vnguis bona. Cap.XII.

a A. Alia litera eradicatione

Sumatur gũma cupressi, ⁊ emplastretur cum ea vnguis maligna, dolorosa dieb⁹ aliquot, vt leniatur: deinde pungat̃ radix eius cum acu, ⁊ currat de ea sanguis plurimus: deinde ligẽtur super eã allea contrita die ⁊ nocte: deinde renouẽtur super eam allea in die ⁊ nocte bis, qñ ipsa cadet. Et assiduatio emplastrãdi eam iterũ cum [b] ⌈oleo,⌋ qñqꝫ preparat eã ad casum cuꝫ quolibet regimine, proprie qñ miscetur cũ eo opponacum, ⁊ sulfur fractum, cõtritum cuꝫ adipe. Et ꝺ medicinis fortibus ad eradicandũ vnguẽ, est [c] ⌈serapinum, ⁊ iterũ dahag glandis ⁊ gũma pigani⌋ ⁊ arsenicum, ⁊ cantarides aggregẽtur cuꝫ aceto: ⁊ assiduetur emplastratio eius cũ eis i omnibus .x. diebus. Et iterum vtrunqꝫ arsenicum, ⁊ sulfur citrinũ, ⁊ glutinum albotin, fiat ex eis emplastrum cũ aceto, ⁊ resoluatur omni hebdomada.

b A. passulis

c A. chibichẽgi ⁊ iteruꝫ dabach quercinus ⁊ gumma rute syluestris

¶ De obseruatione eius, que oritur. Cap.XIII.

Oportet vt ingeniet̃, donec magnificetur, ⁊ tueatur a tactu cũ manu, ⁊ aere, ⁊ alijs, ⁊ [d] ⌈crescat.⌋ Et magis conueniens quod scitur ad illud est vt fiat aliquid super digitum, sicut pileus de argento, ⁊ sit in eo cõnexio retis, ⁊ [e] ⌈ruptura⌋ vt nõ prohibeatur aer oino: Q2 si oportuerit prohibere aerem propter calorẽ, aut frigus, aut aliud, cooperiatur cũ re alia: ⁊ opꝫ vt figura huius pilei sit figura qua fiat securitas ab obuiatione digiti a parte vnguis, qum ligatur sup̄ ipsuꝫ, ⁊ obuiet ex parte añ. ⁊ [f] ⌈obliuiscatur⌋ super digitum spatio mensis vnuis, tunc eni nascetur vnguis melior, que est.

d A. cooperiat̃

e A. perforatio seu apertura

f A. dimittatur

¶ De baras que fit super vngues. Cap.XIIII.

Sumatur nux cupressi, ⁊ terat̃, ⁊ misceat̃ cũ aceto, ⁊ farina, ⁊ proprie farina lupinoꝝ, ⁊ emplastretur cum eo: quoniã eradicat albaras. Et similiter semen lini, cum nasturtio. Et similiter fex adusta permista cum arsenico rubeo. Et gũma pini, ⁊ pix humida mirabiles sunt in hoc [g] † ⌈ ⌋ cum arsenico rubeo cum nuce cupressi. Et glutinum piscium est mirabile vltimum. Et radix acetose iterũ linita cum aceto.

g † A. proprie

¶ De citrinitate que accidit vnguibus. Cap.XV.

Sumantur ex gallis, ⁊ alũine cum adipe anatis, aut cum felle vaccino, aut cum semine eruce contrito, bene cõfecto cũ aceto.

¶ De attritione vnguium. Cap.XVI.

Emplastretur in primis cũ folijs myrti, aut cum folijs granatorũ lenibus, deinde adhibeantur lenientia. Et si accidit capitibus neruorum earum veniẽtium ad eas dilatatio, administra super ea adipes notos ⁊ ceratarla leuia.

¶ Mortuis sanguis sub vngue ab attritione eueniẽs. Cap.XVII.

Curetur cuꝫ farina permista cũ pice, ⁊ emplastretur cũ ea: si autem non excusat, immo indiget operatione manus, tunc opꝫ vt findatur vnguis cum facilitate scissura obliqua, cum instrumento acuto, ita vt egrediatur sanguis, qui est sub ea: ꝙ si accidit ex hoc vt eradicetur vnguis, fac vt currat sanguis, ⁊ inuiscetur vnguis: ⁊ super illud quod est sub ea cum facilitate vt sit iuuamen eius, ⁊ non doleat: deinde ꝯsideret post dies aliquot: ⁊ si fuerit illic virus, ꝑmat̃ vnguis [h] ⌈aut⌋ finde eam cum facilitate, ⁊ reducatur, ⁊ ligetur. Et non diuidas carnem, quoniam cõmouet dolorem magnum, maiorem q̃ꝫ panaritium, imo tege eã cuꝫ ipsa. Et embroca super vnguem aquam, ⁊ oleuꝫ tepidum. Et pone super ipsam post, ⁊ in fine eius, emplastrum basilicon.

h A. et

¶ Explicit liber quartus canonis Auicenne.

Deo gratias.

¶Incipit liber quintus de medicina ⁊ est antidotarium.

Postq̃z expediti sum⁹ i libris q̃tuor a relatiōe sū/me sciētie speculati/ue, ⁊ opatiue artis medicine ɔseruātis sanitatē, ⁊ facientis acq̄sitionez sanitatꝭ, adest nobis tēpus si/gillandi libꝝ cano/nis per librū q̄ntuz [a]⌈variatū⌋ in medi/cinis cōpositꝭ, vt sit sicut antidotariū libri. Et hunc q̄dē librū diuisim⁹ in tractatū sciētialē, in quo inuimus ad radices scie compōnis, in duas sūmas. Sūma prima est de cō/positis eētialibus que est .xij. tractatus. Primus est de tyriacis, ⁊ de cōfectionibus magnis. Scōs de hieris. Tertius est de electuarijs nutritiuoꝝ so/lutiuis, ⁊ non solutiuis. Quartus de suffufet ⁊ al/chamaia, ⁊ muret infantiū. Quitus de lohcat ad spiritualia. Sextus de syrupis, ⁊ rob. Septim⁹ de ɔditis, ⁊ aligibet. Octauus de trociscis. No/nus de decoctionib⁹, ⁊ pillulis. Decim⁹ de oleis. Undecimus de vnguētis, ⁊ emplis. Duodecim⁹ de iuuamēto dictorū appropriato vnicuiq̄ mēbro. Et sūma s̄a est de medicinis cōpositis expertis in vnaq̄q̄ egritudine, q̄ est octo tractatus. Tractat⁹ p̄mus est de medicinis cōpositis ɔferētibus egritu/dinibus capitis, ⁊ eis q̄ sunt in ipso. Scōs de me/dicinis oculi. Tertius est de medicinis doloris au/ris, ⁊ apatis eius, ⁊ puris ipsius, ⁊ grauitate eius. Quartus de medicinis dētium, ⁊ doloꝝ ipsorum. Quintus de medicinis oris, ⁊ gutturis, ⁊ ventris supioris. Sextus de medicinis ventris inferioris. Septimus de medicis doloris iūcturaꝝ, ⁊ sciati/ce. Octauus de medicinis alopitie. Qū ergo attu/lerimus hos tres modos, sigillabimus librum.

¶Tractatus scientialis in quo inuimus ad radices scientie compositionis.

¶De necessitate compositarum medicinarum.

Quandoqz nō ueniemus in oi egritudi/ne, ꝓprie cōposita, medicinā oppo/sitā ei de singularibus: ⁊ si iuenire/mus nō eligeremus sup eā. Immo fortasse nō iueniemus de cōpositis, quā opponamus cōposite. Aut iue/niemus eā: verūtñ indigem⁹ v̄tute addēte i vno sim/pliciū ei⁹, q̄re est nobis nec̄iū vt adiūgam⁹ ei simpli/cē, ɔfortātē v̄tutē ei⁹: sic̄ est camomilla: in ea .n. ē vir/tus resol'onis plus ⁊ v̄tus stipticitatis min⁹, q̄re cō/fortamus virtutē stipticitatꝭ cū medicina simplici sti/ptica, adiūgētes eā ipsi. Et qñq̄ iuenim⁹ medicinaz singularē calefaciētē, veꝝ nobis est nec̄iuz caleface/re min⁹, q̄z ipsa: q̄re est nobis nec̄iū vt adiūgam⁹ ei ifrigidātia: aut plus ipsa, q̄zobrē est nec̄iū nobis vt adiūgam⁹ ei calefaciētē aliā. Et qñq̄ idigem⁹ me/dicina calefaciēte q̄tuor ptib⁹, ⁊ nō iueniem⁹ nisi q̄ calefaciat trib⁹ ptib⁹, ⁊ aliā calefaciētē q̄nq̄ ptib⁹, q̄re aggregam⁹ iter eas, ɔfidēdo q̄ ꝓueniat ex toto calefaciēs q̄tuor ptib⁹. Et qñq̄ est medicina quaz addim⁹ iuuatiua i eo q̄ volum⁹, s̄z est nociua in re/alia, q̄re est nec̄iuz vt pmisceam⁹ cū ea q̄ frāgit ptē nocumēti ei⁹. Et qñq̄ est abhoiabilis, horribilis qū gustat̄, quā abhorret stōs, ⁊ expellit, q̄re adiūgi/mus ei q̄ eā bonā faciat. Et qñq̄ est intētio in ea vt agat in mēbro lōginquo, q̄zobrē timemus q̄ frā/gat eius v̄tutē digō prima, ⁊ digō scōa, q̄re associa/mus eā cū ɔseruāte, nō patiēte ɔuertere ab ea auda/ciam duarū digōnū, ita vt ꝓueniat ad mēbꝝ de quo intēdit̄ sanatio: sicut ponim⁹ opiū in medicis tyria/ce. Et qñq̄ est intētio in ea penetratio, sic̄ ꝓijcimus crocū in trociscis cāfore, vt faciat eos penetrare ad cor: veꝝ qū ipsi ꝓuenerīt ad cor, isurgit v̄tus discre/tiua, ⁊ denudat ab eis crocū, ⁊ destruit ip̄m, ⁊ ope/rant̄ ifrigidatiua extīguētia in corde, sic̄ facit virtus discretiua sepando v̄tutes resol'onis, ⁊ stipticitatꝭ, si/ue medicina sit nālis, siue facta: q̄re ꝓcedit resoluti/ua ad ip̄m mēbrū lesum [b]⌈quare⌋ resoluit mām: ⁊ [c]⌈refrenatiua⌋ ad vias materiei ad ip̄m [d]⌈q̄re⌋ ꝓ/hibet mām. Et qñq̄ volum⁹ medicinaz q̄ moret̄ in trāsitu suo paꝝ, donec opet̄ illic actionē nobilē, ꝓli/mam: deīde sit medicina illa velocis penetrationis: q̄zobrē pmiscemus eā cū re tardante, sicut sunt pl'es medicinaꝝ apitiuaꝝ: ipse .n. sunt velocis penetratio/nis ab epate: ⁊ fortasse est nec̄ia mora eaꝝ in epate, quare pmiscemus cū eis medicinas attractiuas ad ɔ̈rium epatis: sicut semen raphani attrahens ad os stōi: q̄zobrem [e]⌈hesitat⌋ medicina [f]⌈in quantitate qua⌋ ꝓueniat eius iuuamētū ad epar, deinde pene/trat. Et qñq̄ est medicina quā iuenimus cōis dua/bus vijs: ⁊ intētio nostra est in via vna: q̄zobrē asso/ciamus cū ea q̄ deferat eā ad illā, sicut qū ponim⁹ cantarides in medicinis apitiuis, vt ɔuertant eas a parte venaꝝ, ad partē renū, ⁊ vesice. Et scias q̄ plu/rimis medicinaꝝ insunt opo, ⁊ [g]⌈statio.⌋ Et qñq̄ intēdit̄ cū ea opatio lōginqor statione eius, q̄re indi/get faciente viā. Et qñq̄ intēdit̄ cū ea opatio ꝓpin/quior statiōe eius, q̄re idiget figēte, vel tardāte. Et scias q̄ medicina expta melior est nō expta. Et pa/rum medicinaꝝ melius ē plimo eaꝝ i itētione vna. Cā aūt in hoc q̄ parū medicinaꝝ est melius plimo earū, iā exposita est in p̄ncipio libri secūdi. At v̄o/cā in hoc, q̄ expta melior est nō expta, est q̄ ois me/dicina cōposita h̄z iudiciū ex simplicib⁹ suis, ⁊ iudi/ciū ex tota forma sua: Et nō expta nō iudicat̄ nisi ex [h]⌈enūtiatione suoꝝ⌋ simpliciū tm̄: ⁊ non scimus il/lud, q̄ facit ei necessariuz cōplexio ei⁹ facta ab eis, an est addēs in intētione earū, an nō addens, an est cōtra agēs in sua forma. Et expte q̄dē iaz verificate sunt vtreq̄ res. Et fortasse est vtilitas i forma cōpl'o/nali maior, q̄z illa q̄ accidit ex simplicibus eius.

¶De qualitate compositionis.

Scias q̄ qñ accn̄t tibi q̄tuor neces/sitates, ⁊ non inuenis ad eas medicinā in nā, nisi artificialem: sicut si indiges eūone cum scamonea, ⁊ pulpa collognetide, ⁊ aloe, ⁊ turbit: ⁊ vis ag/gregare ista vt sit tibi medicina aggregata, tūc con/sidera si necessitas earū, ⁊ opationis ipsaruz fuerit equalis, qū ipse sint quatuor medicine: tunc accipe de vnaquaq̄ eaꝝ quartaz potionis, ⁊ cōpone. Et si nō fuerit necessitas earū equalis, imo quarūdā ea/rum magis, ⁊ quarūdam ipsarū minus, tunc existi/ma existimatione artificiali, ⁊ mēsura sumā necessi/tatis, ⁊ pone ꝓportionē necessitatis ad necessitatē, canonē: ⁊ adde super illā potionē aggregatā quāti/tatē cuiusdā, ⁊ minue quātitatē cuiusdā s̄m propor/tionē necessitatis: ⁊ cōpone. Et scias q̄ medicie cō/posite ɔferēti, vt tyriaca, isunt s̄z simplicia eius ve/

a A. editum vel compilatum

b A.et

c A. repcussiua stiptica

d A.et

e A. quiescit vel tardat

f A.donec

g A. Alia litera iuuamentum

h A.cōsideratiōe

stigia, ꝛ virtutes: ꝛ s̄m formā ipsius, que nō fermē/
tatur in spatio, nisi vt faciat accidere cōplexio ei⁹ ve
stigia, ꝛ virtutes: ꝛ fortasse sunt meliora, q̄ȝ simpli/
cium. Nō ergo respicias ad illud qđ dicunt medici,
ꝙ ꝯfert tyriaca ad hoc ꝓpter spicā, ꝛ cōfert ad hoc
ꝓpter myrrhā: imo ꝯfert ita: verū illud cui intendē
duȝ est: est forma eius. Et iā aduenit ꝑ accn̄s [a] ⌈sub
limitas iuuatiua: ꝛ nō possumus inuere ad eā, ꝛ ad
ꝓportionalitatē eius ad opones ipsi⁹ inuitiōe nobi/
li, ⌋ Et scias ꝙ in cōpositis sunt medicine, que sunt
quibus est innitendum, ꝛ radix qua qum priuātur
destruitur basis: sicut caro vipere i tyriaca: ꝛ aloes
in hiera pigra: ꝛ helleborus in hieralogodiō: ꝛ me
dicine cōuenientes ad hoc vt eijciātur, ꝛ ꝑmutētur,
ꝛ vt addatur in eis, aut minuat̄: ꝛ medicine q̄ si ad/
dūtur, nocerēt: nā si ponerētur in tyriaca anacardi,
corrūperēt medicinas: ꝛ ꝓprie carnē vipere. Et me
dicine que si adderētur, nō nocerent: sicut si tu adde
res in tyriaca nucē muschatā, nō inuenires [b] ⌈cum
impietate magna. ⌋ Et scias ꝙ [c] ⌈plīm cōpositionis
perducit ad corruptionem: ꝛ plurimuȝ eius perdu/
cit ⌋ ad perfectionem, ꝛ operationē eius. Et ꝙ plu/
rimum cōpositionis fit a singularibus, ꝛ cōpositis:
sicut tyriaca a singularibus suis, ꝛ a trociscis trib⁹,
nam vnicuiqȝ trocisco causa cōplexionis inest pro/
prietas, que non reperitur in singularibus. Et quā/
doqȝ est medicina composita ex cōpositis. Sūma
prima de compositis essentialibus.

a A. iuuamētuȝ eius sublime vl' manifestū ꝛ non est pol'e vt loquamur de ipsa ꝛ de proportionalitate eius ad suas operationes sermone manifesto.

b A. peccatū magnū seu errorem magnum.

c A. plīma ex cōpositis seu ꝙ q̄dā cōposita ꝑducuntur ad corruptionem ꝛ q̄daȝ ex cōpositis perducuntur

d † A. De

¶ Tractatus primus de tyriacis ꝛ ꝯfectionibus ma
gnis [d] † ⌈ ⌋ tyriaca alfaroch.

HEc tyriaca est sublimi/
or medici/
narum compositarum, ꝛ melior ea/
ruȝ, propter multitudinē sui iuua
menti: ꝛ proprie in venenis, q̄ sunt
ex puncturis: sicut serpētū, ꝛ scor/
pionis, ꝛ canis rabiosi, ꝛ venenis
ebibitis interficiētib⁹. Et ad egritudines phlegma
ticas, ꝛ melicas ꝛ febres earū: ꝛ ad vētositates ma/
lignas, ꝛ paralysim ꝛ apoplexiā, ꝛ epilepsiā, ꝛ tor/
turam, ꝛ tremorē, ꝛ ad eū qui secū loqtur, ꝛ [e] ⌈ma/
niam ⌋ ꝛ ad leprā proprie, ꝛ albaras: ꝛ ꝯfortat cor,
ꝛ acuit sensus, ꝛ appetitus, ꝛ ꝯfortat stomachuȝ, ꝛ
alleuiat anhelitum, ꝛ delet pulsum cordis, ꝛ retinet
sputū sanguinis, ꝛ cōfert ad plures dolores renuȝ,
ꝛ vesice ex quacūqȝ cā sint, ꝛ frangit lapidē [f] ⌈pro/
prie in vesica ⌋ ꝛ ꝯfert ad vlcera intestinorū; ꝛ duri/
ties intrinsecas in epate, ꝛ splene, ꝛ in alijs ab eis
[g] ⌈vtrisqȝ ⌋ ꝛ ad [h] ⌈periodos āborū. ⌋ Et non efficit
has oꝑationes nisi ꝓpter ꝓprietateȝ forme eius, se/
quentē cōplexionē simpliciū ipsius, ita vt confortet
spiritū, ꝛ calorē inatū, quare iuuatur nā per illud su
per [i] ⌈cōtrarietatē faciētia frigida, ꝛ calida ⌋ ꝛ vin
cit virtutes earū. Et melior descriptionū huius me
dicine est descriptio radicalis andromachi. Et iaȝ
nixi sunt plures medicorū, sicut Gal'. ꝛ alij, vt adde
rent, ꝛ minuerent in ea, nō ꝓpter necessitatē faciētē
necessarium illud eis, neqȝ ꝓpter aliqd forte vocās
eos ad illud: sed querētes vt rememorarentur, ꝛ vt
remaneret ab eis in ipsa vestigiū, sicut remansit an/
dromacho. Et meū quidē consilium est, vt nō remo
ueatur aliqd, qđ experimentū iuuatiuū inuenit: for
tasse enim illa cōplexio cū illo pondere est [k] ⌈signifi
cans ⌋ illud cuius iuuamētum inuenit experimētū:
qđ qn̄ ipsa monetur a suo pondere, nō consequitur
illā proprietatē. Qđ si aliqs eoruȝ dicat, ꝙ scit cām
facientē illa pōdera facere illā proprietateȝ, tunc di/
cet mendaciū in eo: cui ꝯtradicetur suꝑ illud: sicut si

e A. stoliditateȝ

f A. Alia litera

g —— A.

h A. fluxum humoruȝ ex ambobus cā debilitatis ipsorū. Alia litera prouocando vel diureticando ex eis

i A. expulsioneȝ cōtrariātiū frigidoruȝ ꝛ calidoꝝ

k A. exigens

dicat aliquis sciētiam pōderū elemētoruȝ in equis,
ꝛ hoīe, ꝛ alijs. Et tyriace qdē adsunt infantia, ꝛ pu
bertas, ꝛ adolescentia, ꝛ senectus, ꝛ mors. Et fit in/
fans post sex menses: deinde incipit in pubertate, ꝛ
augmēto vsqȝ ad tēpus, in quo stat per. x. annos in
regionibus calidis, ꝛ. xx. annos in regionibus fri/
gidis: deinde stat aut. x. annis aut viginti deinde de
clinat aut post viginti annos [l] ⌈deinde ⌋ post. xl.
annos: deinde expoliatur virtute tyriace, aut post
xl. annos, aut post. lx. ꝛ fit vna cōfectionum declina
ta a gradu tyriace. Et opȝ vt detur i potu morso de
illa que est recens, ꝛ fortis: ꝛ reliquis qbus in potu
datur de alia que est debilior. Et fortasse est ne/
cesse vt in potu det̄ morso de recēti ex medio aureo
vsqȝ ad aur̄. i. Et ex eis qbus distinguit̄ inter illā
que est recēs, [m] ⌈ꝛ fortis ⌋ ꝛ inter antiquaȝ, [n] † ⌈
⌋ ꝛ debilem, [o] † ⌈ ⌋ ꝛ malā:
de experimentis qdem est, vt in potu sumat hō ca/
tharticum, ꝛ ꝯsideretur tunc si soluerit eū, sumat in
potu tyriacā, tunc si retinet euȝ, est recens bona: ꝛ si
non, est mala. Et ex experimentis est illud qđ dixit
Gal'. qn̄ opȝ vt capiatur gallus syluestris, qn̄ ipse
est siccioris cōplexionis, q̄ȝ ille qui nutritur in domi
bus, ꝛ existimo ipsum esse fasianū masculū, ꝛ mitta
tur suꝑ ipsum aīal venenosum, deinde det̄ ei in po/
tu tyriaca: si ergo vixerit, tunc tyriaca est bona. Et
iterū expitur in illo q in potu sumit opiū, ꝛ [p] ⌈hius/
quiamū nigrū ⌋ ꝛ alia. In napello aūt iuuamentuȝ
tyriace est paruū: ꝛ quantitas eius vt expellat mor
tem, est mora parua. Et forsitan medicamen de mu
scho, sicut existimant qdam, est magis iuuatiuuȝ in
eo, q̄ȝ oīa. Quātitates aūt que in potu dātur de ty
riaca in vnaquaqȝ egritudine, sunt iste. In tussi qui/
dem antiqua, ꝛ dolore pectoris, ꝛ lateris dat̄ in po
tu lupinus vnus in aqua mellis, aut iuleb, si fuerit
febris. In rigore autē periodico, ꝛ frigore, ꝛ vomi/
tu in initio periodi, det̄ in potu lupinus vnus cum
aqua, aut cum vino qđ non sit minus tribus. ℥. neqȝ
plus quatuor. ℥, ꝛ. s. Et sumat i potu ille q habet co
licam, ꝛ inflationē in stō, ꝛ puncturā quātitatē lupi
ni cū aqua mellis, aut iuleb sicut scis. Et patiēs ca/
sum appetitus sil'r in aqua aut vino, sicut scis, ꝛ de
tyriaca lupinū in decoctione assari. Et detur in po/
tu in hydropisi ante cibū lupinus vnus de ea, deglu
tiendo, aut cū quantitate. ℥, i. s. aceti cōmixti. Et su/
mat in potu patiens sputū sanguinis, si fuerit tēpus
eius in egritudine propinqum vsqȝ ad aur̄. vnuȝ in
aceto cōmixto: Et si fuerit spatiū cum eo antiquuȝ,
detur in potu vltimuȝ in decoctione [q] ⌈sumisuton ⌋
mane, ꝛ sero. Ille v̄o qui patitur abscisionē vocis,
sumat in potu de ea fabam vnā in aqua mellis, aut
rob vue: aut teneat eam sub lingua. Et detur in po/
tu ad vlcera intestinorū, ꝛ solutionē ventris cuȝ san
guine in aqua sumach. Et ad cōstrictionem anhe
litus cum oxymelle squillitico, quod sit minus. ℥. i.
Et fiat gargarismus ad epilepsiā in primis: deinde
detur in potu de ea quātitas quarte aur̄. vnius vsqȝ
ad medium aur̄. in aqua, aut oxymelle squillitico.
Et similiter in dolore capitis, ꝛ emigranea. Am/
plius ipsa frangit lapidem in vesica, ꝛ renibus, quȝ
potatur in decoctione apij. Et prohibet colericam
passionem. Et retinet naturā. Et illi, qui vtitur ea in
hora sanitatis, nō nocēt venena: ꝛ non impetunt in
eo nocumēta: ꝛ fit securus ab egritudinibus pestilē
tie. Descriptio. ℞. trociscoꝝ squille aur̄. xlviij. tro
ciscorum vipere aur̄. xxiiij. trociscorum alindaraca
ron, ꝛ piperis nigri, ꝛ opij omniū an̄. tātūdem, ꝛ ci
namomi in descriptione aur̄. xij. ꝛ in descriptione

l A. aut

m —— A.

n † A. ꝛ iter fortē

o † A. ꝛ inter bonam

p A. sucharan

q A. Alia litera sumefarton Alia litera sufertbun

auř.xxiiij.roſ.auř.xij.⁊ in deſcriptione auř.xxiiij.
⁊ ſeminis [a] ⌈napi ſylueſtris rotundi⌋ et ſcordei, ⁊
radicis lilij celeſtis, ⁊ agarici, ⁊ ſucci liqritie, ⁊ olei
balſami oium aῆ.quantum eſt hoc pondus, ⁊ myr
rhe, ⁊ croci, ⁊ çinçiberis, ⁊ reubarbari, ⁊ [b] ⌈cētau/
ree, ⌋ ⁊ calamenti montani, ⁊ praſſij, ⁊ petroſeli/
ni, ⁊ ſticados, ⁊ coſti, ⁊ piperis albi, ⁊ macropi/
peris, ⁊ [c] ⌈pulegij indi⌋ ⁊ olibani, ⁊ floris ſquinan/
ti, ⁊ gūmi alboti, ⁊ caſſie lignee nigre, ⁊ ſpice, ⁊ po/
lij oium aῆ.auř.vi.⁊ ſtoracis liqde, ⁊ ſe.apij, ⁊ [d] ⌈ſi
ſeleos, ⌋ ⁊ ſeminis ſiſeleos, [e] † ⌈ ⌋ ⁊
ameos, ⁊ camedreos, ⁊ camepitheos, ⁊ ſucci hypo
quiſtidos, ⁊ ſpice celtice, ⁊ ſcebe mōtane, ⁊ folij, et
gētiane, ⁊ ſemi.feniculi, ⁊ terre ſigillate, ⁊ colcotar
aduſti, [f] † ⌈ ⌋ ⁊ amomi, ⁊ acori, ⁊ na/
ſturtij albi, ⁊ carpobalſami, ⁊ ipericon, et [g] ⌈fu⌋ et
gūmi, ⁊ cordumeni, ⁊ aniſi, ⁊ acatie omniū aῆ.auř.
iiij.dauci, ⁊ bdelij ſubalbidi omniuꝫ aῆ.auř.iiij.be
çard, ⁊ aſpalti, ⁊ oppoponacis, ⁊ cētauree minoris,
⁊ ariſtol'.ro.oium aῆ.auř.ij.⁊ i alia dſcriptōe cētau
ree ariſtol'.rotū.loco lōge, caſtorei vo in deſcriptio
ne quadā auř.ij.⁊ in deſcriptione, auř.iiij.et ſil'r eſt
ſermo in ſerapino: ⁊ mellis lib.x.⁊ vini antiq odori
feri kiſt.ij.liquefiāt q̄ de eis liq̄ſcunt, ⁊ infundātur
q̄ infundunť, ⁊ teranť ſicca, ⁊ cribellētur, ⁊ ꝯfician
tur cū melle: ⁊ ponať in vaſe vitreo, aut plūbeo, aut
argēteo, ⁊ nō ipleať vas: imo ſit in eo ſuperfluitas,
vt reſpiret medicina. Et oēs medicine ꝑter mel, ⁊ vi
num, ſunt.lxiiij. Deſcriptio alia. ℞.trociſcoꝝ ſql/
le auř. [h] ⌈xxviiij.⌋ trociſcorū vipe. ⁊ trociſcoꝝ alin
daracaron, ⁊ piperis nigri, ⁊ opij boni omniū aῆ.
auř.xxiiij.⁊ allei ſylueſtris, ⁊ roſarum rubearū ſic/
carum, ⁊ ſeminis [i] ⌈napi⌋ ſylueſtris, ⁊ ireos, ⁊ aga
rici, ⁊ ſucci liqritie, ⁊ olei balſami, ⁊ cinamomi om/
niuꝫ aῆ.auř.xij.myrrhe, ⁊ praſſij, ⁊ croci, ⁊ macro
piperis, ⁊ çinçiberis, et oçimi mōtani, ⁊ petroſelini
⁊ pentaphylō ſylueſtris, ⁊ [k] ⌈reuſini⌋ ⁊ coſti ama/
ri albi, ⁊ ſticados, ⁊ piperis albi, ⁊ muſchi, ⁊ pulle
gij, ⁊ [l] ⌈ſuperioris⌋ ſquinanti, ⁊ glutinis alibat, et
olibani, et caſſie, ⁊ ſpi ce omnium ana auř.vi.⁊ gen
tiane, et [m] ⌈almealeſſis, ⌋ et eſt naſturtium album, ⁊
ſtoracis liquide, et ſiſeleos, et ſpice celtice ⁊ eſt ne/
reiden, ⁊ ſeminis ameos, et camedreos, et camepi/
theos, ⁊ hypoquiſtidos, et folij, et epithymi, et fu,
⁊ meu, et ſeminis apij, et ſeminis feniculi, ⁊ [n] ⌈bo/
li lacune, ⌋ et colcotar aſſati, et amomi, ⁊ ipericon,
et acori, et carpobalſami, et acatie, et gūmi arabici,
et cordumeni omnium aῆ. [o] ⌈auř.iiij.⁊ açufera, ⌋ ⁊
galbani, et oppoponacis, et ſerapini, et bituminis
iudaici, ⁊ centauree, et ariſtologie rotunde, ⁊ caſto
rei omniū ana pondus auř.ij. Et addite ſunt in hac
deſcriptione iſte medicine: ⁊ ſunt firmate in deſcri/
ptionibus aliarum linguarum: et ſunt oçimi fluuia
lis, et [p] ⌈galbani⌋ et dragagāti, et ciclaminis ⁊ ari
ſtologie longe et ſeminis hyuſquiami albi omniuꝫ
ana auř.ij. Iſte ergo ſunt ſpecies.lxx. in cōmiſtione
excepto melle: et mel ſit duplum medicinaruꝫ: qua/
rum ſit ſumma eius quod eſt in tyriaca mille, ⁊ qua
dringēti et triginta quatuor aurei: ⁊ teratur crocus
per ſe, ⁊ infundatur in vino, et teratur myrrha, et
opium, et olibanum per ſe, et infundatur illud in vi
no decocto nocte: et liquefiant glutinum, et galba/
num cum oleo balſami, et teratur colcotar ſolum:
deinde terantur relique medicine, et cribellenutr, ⁊
conficiantur ſumma earum cum melle diſpumato.
Et conteratur, cum ſit aggregatio in mortario con/
tritione bona, donec cōmiſceantur, deinde ponatur
in vaſe vitri, quod ſit ſicut vrinale, aut teſteo vitrea/

[a] A.rape
[b] A.pēthaſilō
[c] A meſchatra/meſia
[d] —— A.
[e] † A.⁊ ſeminis altelaſſis
[f] † A Alia litera non ſuperflue
[g] A. Alia litera mu
[h] A. Alia litera xlviij.
[i] A.rape
[k] A.reubarbari
[l] A.floris
[m] A.altalaſſis
[n] A.luti abayra ſeu luti abayra
[o] A. Alia litera ʒ.iiij.⁊ dauci
[p] A.chie

to, et adminiſtretur poſt quatuor ānos. Et ſit doſis
integra pondus.ʒ.i.cū aqua tepida i ieiunio. De
ſcriptio alia. ℞.troci.ſquile auř.xlviij.⁊ troci.tyri.
auř.xxiiij. piperis longi auř.xxiiij.troci.alinda/
racaron pondus auř.xxiiij.roſ.rubearum ſiccaꝝ
ablatis capitibus auř.xij.radicis lilij celeſtis auř.
xij.⁊ radicis liqri.auř.xij.ſeminis [q] ⌈napi⌋ ſylue/
ſtris auř.xij.⁊ ſcordeon aure.xij.xilobalſami [r] ⌈au
re.x.opij, auř.xij.agarici auř.xij.piperis albi aure.
vi.reuſini ſe.apij ana auř.iiij.myrrhe pure auř.vi.
coſti amari auř.vi.croci.auř.vi.caſſie aure.vi.⌋ ſpi
ce inde auř.vi.melanopiperis auř.xxiiij.⁊ thucta/
minis ⁊ eſt pullegium auř.vi.⁊ praſſij auř.vi. [s] † ⌈
⌋
et ſticados auř.vi.et petroſelini ⁊ eſt ſemē apij mō/
tani [t] ⌈auř.vi.⌋ macedonici auř.vi. [u] † ⌈
⌋ et quinqꝫ folij [x] † ⌈ ⌋ auř.
vi. camepitheos aure.iiij.et amomi aure.iiij. [y] ⌈⁊
meu⌋ auř.iiij.⁊ nereiden et eſt ſpica romana aure.
iiij.⁊ ſil'r camedrios auř.iiij.gētiane romane auř.
iiij.aniſi auř.iiij.gūmi auř.iiij.ſe.feniculi auř.iiij.
cordumeni auř.iiij.ſiſeleos auř.iiij.ameos auř.iiij.
ſerapini auř.iiij.caſtorei aure.ij.ariſtologie longe
auř.ij.centauree minoris aure.ij.beçard et eſt gal/
banum aure.ij.⁊ fiat de ea quod diximus de contri
tione, cribellatione, ⁊ cōfectione cum melle.

¶ Ars trociſcorum de viperis.

REcipiantur vipere cuꝫ eſt fi/
nis veris, et inci
pit eſtas: et ſi fuerit ver hyemale, dimit
tantur vſqꝫquo cōſequatur eſtas: Et
vipere quidem ſunt ſerpētes capita ha
bentes plana, que ſunt lata proprie apud propinq/
tatem colli minuti, ſubtilis valde, quoꝝ caude ſunt
curte [z] ⌈ſtrepitum faciētes, et ſonitū in inceſſu.⌋ Et
iſtis quidem trociſcis non conueniunt oēs vipere.
imo flaue, et de flauis feminee: Et eorum ſignuꝫ eſt
q̄ maſculi in omni latere habēt vnum dentem: et fe
mine plures vno. Et opꝫ vt alienētur cornute. et va
rie, aſpides decliues ad albedinem. Et non capian
tur ex [⁊] ⌈piſcinis, et littoribus fluuiorum, et aqua/
rum, et marium: neqꝫ petroſe⌋ qm̄ in eis ſunt quer/
cine, facientes ſitim, imo capiātur in loco lōginquo
ab humoroſitate. Et non capiantur ille, que ſunt de
bilis motus, imo eligātur ille que ſunt velocis mo/
tus habentes caput eleuatum. Et opꝫ vt non morē/
tur, qum capiunť ſi poſſibile eſt, et abijciātur a par
te capitis eius quatuor digiti, et ſimil'r a parte cau/
de ipſius, et ani eius. Quod ſi cucurrerit ex ea ſan/
guis plurimus, et fuerit motus eius in illa diſpōne
plurimus ⁊ mors ipſius tarda tunc erit electa. Et ſi
fuerit parui motus, et pauci ſanguis, velocis mor/
tis. tunc erit mala. Et de ſignis eius iterum eſt, vt
ſit motus eiꝰ velox, et aſpectus eiꝰ aſpectꝰ audacie,
⁊ p̄ſūptiōis: et ſit egreſſio fecis eiꝰ [?] ⌈ex poſtremo⌋
caude eius. Qunqꝫ mortua eſt, extrahātur viſcera
eius, et proprie fel ipſius: et abluatur cum aqua, et
ſale ablutione exquiſitiſſime facta: deinde decoqua
tur in aqua, et ſale: et ſi cum ea fuerit anetuꝫ, nō erit
malum in eo decoctione diſcoquente, cuꝫ qua leuis
fiat collectio carnis eius ab oſſe ipſius. Mundifice
tur ergo caro eius ab oſſe: et proijciatur in morta/
rio, et teratur bene: et p̄cipiatur illi, qui facit illud,
vt odoret oleum balſami, et inungat ipſuꝫ ſuper di/
gitos: Qū ergo contrita eſt, miſceatur cuꝫ tortellis
ſm̄ deſcriptiones diuiſas: et non eligatur ſupra de/
ſcriptionem Andromachi: deinde fiant ex ea troci/

[q] A.rape
[r] A. Alia litera cinamomi opij agarici omniuꝫ aῆ.auř.xij. olei d balſamo auř. x.rauēdſeni mirrhe croci caſſie lignee
[s] † A.⁊ ſumitatū ſquinanti ⁊ calamēti montani ⁊ turis maſculi et polij omniū aῆ. auř.vi.
[t] —— A.
[u] † A.maſticis ⁊ gūmi albotin et çinçiberis
[x] † A.oium aῆ.
[y] A. Alia litera terre ſigillate auř.iiij.fu
[z] A. ſufflationē cū ſonitu vel ſtrepitu faciētes
[⁊] A.locis aridis ⁊ littoribꝰ fluminū ⁊ mariū neqꝫ ex locis nemoroſis ſeu arboroſis
[?] A.ꝓpe poſtremum

sci minuti, subtiles: et exiccentur in vmbra, et reponantur in repositorio. Et opꝫ vt nõ cadat super eos radius solis omnino, neqꝫ ante exiccationem, neqꝫ post ipsam: sol nãqꝫ destruit, et expoliat eos a virtute appropriata carnibus viperarum [a] ⌈interficiẽte venena, que sunt ex morsione, et ebibita.⌋

a A. opposita venenis que sunt ex morsione ⁊ venenis ebibitis.

¶ Ars trociscorum squille.

Oportet vt eligat̃ de sqllis humidis illa que est grauis, ⁊ nõ est magna: ⁊ nõ linias ipsam cũ luto, qm̃ illud facit eã raucidam, ⁊ corrũpit ipsam: imo line eã cũ fermento, ⁊ assa eam in olla, donec coqtur: aut in furno iaꝫ calefacto, ⁊ extracto cinere eius: aut ĩ patella de terra sup q̃ꝫ coqtur panis eius. Quꝫ ergo extrahit̃ inde, tũc sumat̃ interius eius lene, ⁊ terat̃ optie, ⁊ misceatur cum eo farina orobi recens [b] ⌈ꝫm virtutem squille⌋ ⁊ [c] ⌈exitus⌋ eius. Andromacus v̊o miscebat cũ pte vna squille duas ptes farine: ⁊ alij equali mẽsura. Qũ ergo permixta est sqlla cũ farina orobi, tunc fac ex ea trociscos subtiles: ⁊ inũge manus tuas. qũ facis ex ea trociscos, oleo ro. ⁊ exicca eos: ⁊ serua eos sicut conseruas trociscos de viperis. Medici autem nostri tẽporis accipiunt squille partes. ij. et farine herbi partem vnam.

b A. Alia litera

c A. Alia litera retentiã seu nouitatem

¶ Descriptio trociscorum alindaracon.

Recipe corticuꝫ radicis aldarsisaban aur̃. vi. supioris sqnanti aur̃. xij. calami aromatici, et costi, et xilobalsami, ⁊ assari, ⁊ myrrhe, ⁊ amomi, ⁊ polij oĩuꝫ an̄. aur̃. xxiiij. masticis, ⁊ emeruckit ⁊ est alachoen alba, ⁊ fu oĩum an̄. aur̃. vi. [d] ⌈poni vteor aur̃. xx. reubarbari, silique, cinami⌋ an̄. aur̃. x. spice inde aur̃. xvi. folij tãtũdẽ, croci aur̃. xij. teratur totum. ⁊ cribellet̃ per se, ⁊ cõficiant̃ cum vino odorifero, antiquo declinãte ad dulcedinem, ⁊ fiãt trocisci, ⁊ exiccent̃ in vmbra, ⁊ ꝯseruentur sicut cõseruantur trocisci de viperis.

d A. reubarbari cassie lignee cinnamomi omniũ

Descriptio alia horuꝫ trociscoꝝ.

℞. ligni aldarsisabã, ⁊ calami arõatici, ⁊ costi, ⁊ assari, ⁊ xilobalsami, ⁊ amomi et [e] ⌈myrrhe⌋ kie, et fu, ⁊ alacohẽ oĩum an̄. aur̃. xviij. et croci aur̃. xij. ⁊ spice inde, et folij amborum an̄. aur̃. xij. ⁊ myrrhe aur̃. xxiiij. teratur totũ, ⁊ fiant trocisci sicut diximus in vnaq̃qꝫ descriptionũ, q̃ sunt ante istam.

e A. mu et

Descriptio alia horuꝫ trociscoꝝ.

℞. aselibet, ⁊ est darsisaban aur̃. vi. floris sqnãti aur̃. xij. calami aromatici aur̃. vi. [f] ⌈myrrhe⌋ ⁊ assari, ⁊ xilobalsami oĩum an̄. aur̃. vi. cinamomi aur̃. xxiiij. amomi aur̃. xxiiij. cassie aur̃. vi. ⁊ amaracon ⁊ est alacohẽ alba aur̃. xx. spice ĩde aur̃. xvi. polij. aur̃. vi. in alio myrrhe aur̃. xxiiij. masticis aure. vi. croci aure. xij. aggrega has medicinas tritas, et pulueriçatas, et confice cum vino puro, et fac trociscos sicut diximus, et conserua.

f A. mu

¶ Confectio mithridati nobilis.

Est cõfectio q̃ꝫ fecit mithridates rex ponti, et noĩauit suo noĩe, ⁊ cõposuit ipsaꝫ, ⁊ est ex medicinis exptis sup venena ꝓprie, ⁊ sup egritudines alias, vt esset aggregatiuũ iuuamẽti venenoꝝ diuersoꝝ, ⁊ egritudinuꝫ diuersaꝝ: fuit ergo ĩpm tyriaca ĩ illo tpe: deĩde postq̃ꝫ accidit andromacho illõ, qõ exptus fuit ĩpm sup iuuamẽtũ carniũ serpẽtũ, ⁊ alioꝝ, ⁊ addidit ĩ eo trociscos de vipis, alteratũ est paꝝ ꝑ additionẽ, ⁊ diminutionẽ. Fuit ḡ tyriaca magna in multitudine iuuamẽti: verũtñ tyriaca magna est magis iuuatiua ipso in re vna, ⁊ est venenũ serpẽtũ. In reliqs v̊o reb⁹ nõ diminuit̃ mithridatũ a tyriaca diminutione, de q̃ sit curãdũ: imo est magis additi in plurib⁹ earũ iuuamenti, ⁊ confidẽtioris vtilitatis: ⁊ nõ ꝓlõgemus sermoneꝫ in numero illoꝝ iuuamẽtoꝝ, qm̃ ipsa sunt illa ꝑdcã, q̃ sunt tyriace: ⁊ sit dosis copiosior parũp.

¶ Cõfectio mithridati ex descriptione cõi omnium.

Recipe myrrhe, ⁊ croci, ⁊ agarici, ⁊ çinçiberis, ⁊ cinamomi, ⁊ dragagãti oĩuꝫ an̄. ʒ. x. spice, ⁊ olibani [g] ⌈alleis⌋ ⁊ est nasturtiũ babylonicũ sqnãti, xilobalsami, sticados, ⁊ siseleos ⁊ costi, ⁊ camepitheos, ⁊ galbani, ⁊ [h] ⌈nebescet⌋ ⁊ macropipis ⁊ succi barbe hircine, ⁊ castorei, ⁊ [i] ⌈melakion ⁊ est opiũ ⁊ folij idi⌋ ⁊ storacis, ⁊ oppoponacis oĩum an̄. ʒ. viij. cassie, ⁊ leucopipis, et melanopiperis, ⁊ hermodactiloꝝ, ⁊ polij, ⁊ scordeõ, ⁊ dauci, ⁊ meliloti, ⁊ gẽtiane, ⁊ olei balsami, ⁊ carpobalsami, ⁊ trociscoꝝ cokiõ, ⁊ bdellij omniũ an̄. ʒ. vij. rute ʒ. ij. ãmoniaci. ⁊ spice romane, ⁊ masticis, ⁊ gũmi, ⁊ petroselini, ⁊ cordumeni, ⁊ se. feni. oĩum an̄. ʒ. v. anisi, ⁊ acori, ⁊ [k] ⌈meu⌋ ⁊ serapini ⁊ assari oĩum an̄. ʒ. iij. opij, ⁊ rosaꝝ rubeaꝝ, ⁊ pullegij oĩuꝫ an̄. ʒ. v. fu, ⁊ acatie. ⁊ vmbilici stinci, ⁊ se. ipici oĩum an̄. ʒ. iiij. ʒ. vini odoriferi antiq in quo ĩfundant̃ ea, q̃ opꝫ infundi, mellis dispumati qõ sufficit. Misceat̃, ⁊ seruet̃, ⁊ admistret̃ post sex mẽses. Et sit dosis sic̃ auellana cũ eo qõ est ꝯueniẽs de potib⁹. Et ĩ hac qdem descriptione sunt medicĩe, q̃ nõ sunt in descriptione Gal̃. tresdeci: ⁊ sunt agaricũ, ⁊ hermodactili, ⁊ ruta ⁊ ammoniacũ ⁊ [l] ⌈dicates⌋ ⁊ assaꝝ, ⁊ dragagãtũ, ⁊ sticados, ⁊ camepitheos, ⁊ melilotũ, ⁊ xilobalsamũ, ⁊ melanopip, ⁊ bdelliũ. Et ĩ descriptione Gal̃. sũt due medicie, q̃ nõ sunt ĩ hac descriptõe: ⁊ sunt radix lilij, ⁊ sal. Et in descriptiõe alia ẽ medicina vna, que nõ est in hac descriptione: ⁊ est semen rute.

g A. ⁊ talessis

h A. tenasceb

i A. melakion ⁊ est foliũ indum Alia litera folij indi

k A. myrrhe

l A. Alia litera mescpatramesiba

¶ Ars cokion administrati in mithridato.

Recipe passulaꝝ rubeaꝝ enucleataꝝ põdus. ʒ. iiij. glutis albotin põdus. ʒ. xxiiij. sqnãti, ⁊ myrrhe ãboꝝ an̄. ʒ. xij. cinamomi, ⁊ bdelij subalbidi, ⁊ blacte biçãtie, ⁊ spice romãe. ⁊ cassie, ⁊ meliloti, ⁊ cipi, ⁊ baccaꝝ lauri oĩum an̄. ʒ. iij. calami aromatici põdus. ʒ. ix. croci. ʒ. i. bituminis iudaici. ʒ. ij. ʒ. Et hec descriptio est sabor filij sehel, in q̃ est additũ bitumẽ iudaicũ. Et ĩ descriptiõe alia [m] † ⌈ ⌋ est additũ darsishan põdus. ʒ. ij. ʒ. Et in descriptiõe alia sunt addite assari. ʒ. ij. ʒ.

m † A. Alia lra serapionis

¶ Tyriaca esdre.

Recipe amomi põdus aur̃. xij. superioris sqnãti aur̃. viij. piretri aur̃. vi. croci aur̃. xxxvi. cinnamõi aur̃. vi. ⁊ myrrhe aur̃. xij. petroselini et est semẽ apij mõtani, ⁊ dauci ⁊ ẽ semẽ baucie syluestris mõtane cretẽsis oĩuꝫ an̄. aur̃. iij. dragagãti aur̃. xxx. succi hypoqstidos aur̃. viij. radicis lilij celestis aur̃. xv. se. feni. aur̃. vi. [n] † ⌈bdellij sbalbidi aur̃. viij.⌋ se. hiusqami al. aur̃. xxxviij. cassie lignee aur̃. ix. se. papa. al. aur̃. xxx spice ĩde aur̃. xij. se. rute aur̃. i. q̃noꝝ citri. excorticatorũ, sũach, semij ãboꝝ an̄. aur̃. ij. se. aneti, ⁊ epis almeliki, ⁊ assari, et cordumeni, ⁊ euforbij, ⁊ opij oĩuꝫ an̄. aur̃. vi. melanopipis aur̃. xxx. rosaꝝ rubeaꝝ siccaꝝ ablatꝫ capitib⁹ aur̃. ix. folij ĩdi aur̃. xij. olĩ balsa. aur̃. xxiiij. nereidẽ cretẽsis ⁊ ẽ spica rõana [o] ⌈ameis ⁊ ẽ supi⁹,⌋ vitꝫ ãboꝝ an̄. aur̃. [p] ⌈. vi.⌋ rosaꝝ oleãdri, ⁊ [q] ⌈supioris⌋

n † A. Alia lra bdelij aur̃. viij. olibani albi aure. xviij. sulfuris crudi aur̃. vi. Alia litera bdelij subalbidi aur̃. viij. sulfuris crudi aur̃. vi.

o A. ⁊ auianes ⁊ est flos

p A. iiij.

q A. floris

a'maru amboꝝ añ.auŕ.iiij.lacce mundate auŕ.xij. memithe gariofiloꝝ āboꝝ añ,auŕ.xij.supioris spi/ce romane auŕ.iij.[a] ⌈reusini auŕ.xij.succi alitise,⁊ ē alfelēgesif⌋ ⁊ dr̄ [b] †⌈ ⌋abrotanū syluestre auŕ.x. ⁊ radicū ēdiuie auŕ.xx.⁊ costi,⁊ gētiane rōane ābo rū añ.auŕ.xij.folioꝝ citri.auŕ.xiij.⁊ trociscōꝝ alin/daracaron auŕ.vij.anisi auŕ.vi.sqnāti auŕ.xij.Ag/grega has medicinas terēdo,cribellādo,īfundēdo q̄ de eis īfundunt̄ in vino clare sube,⁊ est radix aut [c] ⌈cōi⌋ aut triplicato aut vino [d] ⌈passo⌋ aut mellio ⁊ ꝯfice cū melle dispumato ꝭ3 q̄ztitatē,q̄ necessaria est:⁊ reponat̄ in vase,⁊ administret̄ sicut admīstra/tur tyriaca maior.Et de medicinis sunt qdā qui po nunt in ea de ammoniaco:⁊ de eis sunt qbus illud non vr̄,qm̄ ammoniacum nocet stomacho.

¶Descriptio tyriace esdre.

Recipe amomi,[e] ⌈myrrhe⌋ āboꝝ añ.ʒ.v.piretri.ʒ.ij.ſ.sqnanti.ʒ.iiij.cassie lignee.ʒ.xij.ſ.storacis li/quide.ʒ.vi.ſ.dauci.ʒ.i. croci.ʒ.xij. pe/troselini.ʒ.i.⁊.ʒ.ij.ireos.ʒ.ij.ſ.se.feniculi, ⁊ bdellij āboꝝ añ.ʒ.iiij.ſ.olibani.ʒ.ix.dragaganti.ʒ.x.succi hypoqstidos.ʒ.iij.ḡnoꝝ citri,excorticatoruz auŕ.i. se.aneti,⁊ epatis almeliki,⁊ lignoꝝ citrinoꝝ oium añ.auŕ.ij.se.hyusqami albi lib.i.se.papaueris albi lib.ij.spice.ʒ.ix.⁊.ʒ.i.rute sicce.ʒ.i.⁊.ʒ.ij. sumac.ʒ. iij.anisi,⁊ assari,⁊ cordumeni oiuz añ.ʒ.iiij.opij.ʒ. ij.⁊.ʒ.i.ſ.euforbij.ʒ.ij.ſ.pipis.ʒ.i.ſ.rosaꝝ.ʒ.iiij.fo/lij indi,⁊ carpobalsami āboꝝ añ.ʒ.iij. anacardi.ʒ. ij.ſ.lacce mūdate.ʒ.v.cinamomi.ʒ.iiij.[f] ⌈meu⌋.ʒ. ij.spice cretensis.ʒ.ix.sulfuris.ʒ.iiij.memithe,⁊ reu sini,⁊ costi amari oiuz añ.auŕ.iiij.folioꝝ citri.auŕ. v.trociscōꝝ alidaracarō auŕ.iiij. olei balsami auŕ. vij.succi abrotani lib.i.galange.[g] †⌈ ⌋ ʒ.vij.lilij.ʒ.vi.gariofiloꝝ.ʒ.v.mellis q̄ztuz sufficit.

¶Cōfectio tro.alindaracon administratoꝝ in ea.

Recipe camemil'.ru.⁊ camemille albe,⁊ sumach [h] †⌈ ⌋ et su.et anisi,et assari, vsnee, et calami aromatici,⁊ xilobalsami oium partes equales ponderis,aggrega has medi cinas cōtritas,⁊ cribellatas:⁊ ꝯfice cū vino puro, bone sube:⁊ est radix,aut [i] ⌈cōi⌋ trib⁹ diebus cōti/nuis,⁊ moueat̄ in oī die semel,⁊ adde sup̱ illud de vno hoꝝ vinoꝝ,si idiget illo:⁊ fac trociscos pōderis auŕ.i.⁊ exicca in vmbra:Hāc tyriacā fecit esdras ⁊ est vicaria tyriace alfaroch in rebus omnibus.

¶Tyriaca diatesseron.

Recipe gētiane romane,baccarū, lauri,aristologie longe, et myrrhe oium p̄tes equales terat̄,⁊ cō ficiat̄ cū melle dispumato ꝭm quātita/tem sufficiētē:cuius dosis sit auŕ.i.cuz aq̈ cal'a. Et dr̄ ꝙ de medicis qdā sunt,q ponūt loco myrrhe co/stum amaꝝ.Et refert seruaget ꝙ īuenit ī descriptio/ne q̈dā additionē croci p̄tis.i.Hec tyriaca de q̈tuor spēbus cōfert puncture scorpionum,⁊ aranearū,⁊ egritudinibus frigidis,proprie epilepsie que subi/to accidit,⁊ tremori oris stomachi.

¶Sotira liberans magna.

Hec medicina est aggregati/ua iuuamenti, ꝯferēs epilepsie,⁊ v̂tigini,⁊ dolori ca/pitis antiquo,⁊ tremori,⁊ ꝓhibet ma/teriā attrahi ad oculū,⁊ q̄nq3 fit cū ea alcohol post [k] ⌈abstractionē aque⌋ q̄re ꝓhibet [l] ⌈saniem⌋ ⁊ pro hibet euētū nocumēti ad oculū,⁊ abscisionē vocis, ⁊ paralysini,⁊ alguesgues,⁊ dolorē dentium,⁊ do/lorem oculi,⁊ dolores pulmonis,⁊ lateris,⁊ pecto ris,⁊ hypocundrioꝝ bibita in aqua mellis,⁊ valet ad expulsionē sanguinis potata in aq̈ arnoglose,et virge pastoris:⁊ vētositatibus in stō,⁊ dolorib⁹ ei⁹, ⁊ icteritie [m] ⌈⁊ apud passiones fridas⌋ ⁊ clarificat colorē,⁊ delet cogitationes,⁊ remouet eructuatio/nem [n] †⌈ ⌋ ⁊ sanat [o] ⌈vesicam⌋ ⁊ egri/tudines intestinoꝝ ⁊ [p] ⌈pūcturā⌋ eoꝝ,⁊ clistericat̄ cum ea [q] ⌈q̄re eradicātur⌋ aꝑata eoꝝ ⁊ aꝑata sple/nis,⁊ ꝓuocat superfluitates renū,⁊ vesice,⁊ cōfor/tat testiculos,⁊ linitur sup̱ eos,⁊ additur desideriū, ⁊ confert doloribus iūcturarum,⁊ spasmo,⁊ poda gre,⁊ confert ad venena ex morsionibus,⁊ ebibita ⁊ cōfert febribus antiquis,⁊ periodis rigoris,⁊ re soluit aꝑata.Cuius permixtio.℞.myrrhe,⁊ cassie, ⁊ squinanti oium ana.ʒ.i.ſ.castorei,⁊ petroselini et est semē apij syluestris mōtani amborū añ.auŕ.xv. seminis apij.ʒ.ij.siseleos auŕ.i.costi amari, ⁊ cina/momi,⁊ trociscorū aladarmeu, ⁊ storacis liquide, ⁊ assari oiuz añ.auŕ.vi.anisi auŕ.x.pipe.al.auŕ.xij. piper.lon.auŕ.iij.spice aur.iij.amomi, ⁊ croci am/borum añ.auŕ.iiij.opij.auŕ.x.aggrega has medi/cinas tritas,⁊ cicotrigoniçatas,⁊ ꝯfice cū melle di spumato,⁊ repone in vase,⁊ vtere post sex mēses.

Ars trociscorū aladarmau

administratoꝝ in liberāte magna. ℞.amomi, ⁊ darsisahan,⁊ costi amari,⁊ calami aromatici,⁊ ga/riofiloꝝ,⁊ pip.albi, ⁊ ameos omniuz añ.auŕ.iij.ci namomi,⁊ masticis ⁊ croci omnium ana auŕ.vi.su auŕ.i.spice aromatice,⁊ folij indi amboruz añ.auŕ. vij.myrrhe auŕ.vi.aggrega has medicinas contri tas,⁊ cicotrigoniçatas,et confice cum vino claro, aut alio,⁊ fac trociscos paruos ponderātes aureū vnum,⁊ exicca in vmbra,et vtere.

¶Nedrech darij.

Nedrech darij est vna de medici nis psicis,magnis,ele/ctis:q̄ procedit in cessione filonij, ⁊ ty/riace,⁊ scelithe:⁊ ipsius iuuamētuz est magnū in colica.Cuius hec est ꝑmixtio. Accipe croci,⁊ se.hyusqami albi āboꝝ añ.sextariū.i.opij ⁊ euforbij āboꝝ añ.ʒ.xx.⁊ spice,⁊ storacis liq̄de ābo rū añ.sextaria duo,⁊ folij indi, ⁊ gariofiloꝝ āboꝝ añ.ʒ.iiij.⁊ pip.al.ʒ.ij.⁊ margaritaꝝ nō ꝑforataꝝ,⁊ salis āmoniaci,⁊ se.rute syluestris,⁊ muschi,⁊ cā/fore,⁊ cardamomi,⁊ cinamomi,⁊ cassie oium ana pōdus.ʒ.i.⁊ costi.ʒ.viij.⁊ se.albarmel,⁊ piretri, et macropipis oiuz añ.ʒ.iiij.serapini,⁊ castorei,⁊ op/poponacis oium añ.pōdus.ʒ.ij.⁊ [r] ⌈çedoarie,⌋ et doronici,⁊ olei balsami oium añ.auŕ.viij,⁊ ī descri ptione syra,⁊ greca myrrhe.ʒ.iiij.⁊ cāfore.ʒ.iiij.te/re sicca,⁊ cicotrigoniça,⁊ īfunde ea q̄ liq̄scūt ī vino ꝯcocto:deiñ aggrega oia.ꝯfice cū melle,⁊ antiq̈ sex mēsib⁹,cuius dosis sit sicut nux cū aqua tepida.

Confectio philosophorum

⁊ est illa que noiatur mā vite. Valet ad sup̱fluita tes phl'atis,ꝯfortat aiam,letificat digerit,facit eru ctuare,assil'ata vt sit sic̄ viaticū adolescētie,⁊ addit ī ꝯseruatiōe,⁊ memoria,⁊ rōnē efficit bonā,⁊ absol uit liguā,⁊ destruit frigora,⁊ abscidit fluxū vrine,⁊ sedat vētositates,⁊ addit ī sp̱mate,⁊ ꝯfortat memo riā,⁊ detumescere facit carnē gigiuaꝝ,⁊ strigit den tes,⁊ remouet dolores dorsi,⁊ iūcturaꝝ,⁊ ilioꝝ,et emūctorioꝝ:cui⁹ ꝑmixtio. ℞.pipis,⁊ macropipis ⁊ çiçi.⁊ cinamo.ēblicoꝝ,⁊ beliricoꝝ ⁊ [s] ⌈cassie,⌋ ⁊ aristo,ro,ꝯsceni,⁊ venaꝝ citrinaꝝ, ⁊ vētris ḡnoruz

a A.reubarbari succi alanthal misa ⁊ est alberē gesef
b † A.ꝙ est
c A.cum algie/muri
d A.de passulis
e A.Alia litera mu
f A.myrrhe
g † A.⁊ gētiane omnium
h † A.⁊ mu
i A.vino veteri
k A.vlcera vel successionē vlce rum
l A.materiam
m —— A.
n † A.acetosam
o A.vlcera vesice
p A.dolorē pun gitiuum
q A.ad
r A.zurumbet
s A.sythragi

pinee maioris. Et in descriptione alia, nucis indi [a] ⌈sucutiō⌋ ⁊ est testiculus vulpis oium añ.ʒ.i.s.ca menille.ʒ.s.⁊ plāte ğnoꝝ vue.ʒ.iiij.auferaᷣ iteri⁹ passulaꝝ rubeaꝝ, deiñ teranᷣ bñ, ⁊ sumaᷣ q̃ztū sunt oēs medicie mellis, ⁊ coaguleᷣ, deiñ ɔficianᷣ cū eo spēs q̃s diximus: ⁊ sumaᷣ de ea ſm oēm dispōnem quantū est nux pua [b] ⌈in olei nucis indi mensura cū qua inuoluatur.⌋ ¶ Scelithe.

IN hac medicina sub fidei iussiōe affirmāt oē iuuamētū existere, ⁊ in cōpōn: ei⁹ oē mirabile. Nos vō nō iuenim⁹ ei impssionē plimā, nisi i [c] ⌈asp̃itate⌋ accñte lingue ⁊ mollificatione eius. At vō medici dicūt ꝙ scelithe magnū ɔfert iuuamētū manie, ⁊ egritudinib⁹ fridis melicis, ⁊ phl'aticis, ⁊ paralysi, ⁊ epilepsie, ⁊ apoplexie, ⁊ torture ⁊ alguesgues, ⁊ locutioni aie, ⁊ dolori capitis, ⁊ emiğnee, ⁊ obliuiōi, ⁊ melie, ⁊ frigori cerebri, ⁊ tremori, ⁊ pulsui cordis, ⁊ ɔseruat ēbriōnē, ⁊ ɔfert abortui, ⁊ confert distillatiōi vrine, ⁊ dolorib⁹ mr̄icis, ⁊ vētositati eius, ⁊ mollificationi ligue, ⁊ vertigini, ⁊ tristitie, et nocumēto fungoꝝ, ⁊ venenis, ⁊ lacti qŏ coagulaᷣ i stō, ⁊ alijs, ⁊ ɔfert dolorib⁹ iūcturaꝝ, ⁊ oib⁹ doloribus antiqs fridis. Et daᷣ in potu ad oēm rē ad quā ptinet, sicut ad frigus vehemēs in aq̃ cassie fistule: ⁊ di ꝙ in vino est magis iuuatiuum, ⁊ ad oppilationes intrinsecas cum aqua radicum, ⁊ ad dolores matricis cuz aqua anisi, ⁊ ad dolores superiores cū aqua sansuci, aut cum aqua radicum sicle: ⁊ pueris cū oleo violaceo: hec ergo sunt ea que dicunt medici. Et illud ꝙ est apud me, est ꝙ est medicia inordinata, nō ordiate cōpōnis, adurēs sanguinē, ⁊ humores, deficiēs a trociscis: cui⁹ cōmixtio. ℞. muschi ⁊ cāfore, ⁊ ambre oium añ. pōdus.ʒ.ij. margaritarū non pforataꝝ, ⁊ croci āboꝝ añ.ʒ.x. auri ɔtriti, ⁊ argēti ɔtriti āboꝝ añ.ʒ.s. amomi, ⁊ se. harmel, ⁊ euforbij, ⁊ vsnen nabati, ⁊ vsnee, ⁊ se. apij, ⁊ se. rute, ⁊ stercoris vacce mōtane, ⁊ sulfuris rubei, ⁊ citrini, et hellebori al. ⁊ storacis liqde, ⁊ cipi, ⁊ [d] ⌈meisulen⌋ ⁊ sunt ligna asparagi, ⁊ venaꝝ alessind ⁊ est albarmel alba, ⁊ [e] ⌈chelidonie⌋ ⁊ granoꝝ almahaleb, ⁊ xilobalsami, ⁊ heçerhasen, ⁊ sinsindar oium añ. pōdus.ʒ.ij. ⁊ floris sqnanti, ⁊ folij, et nucis muschate, ⁊ castorei, ⁊ se. eruce, ⁊ se. baucie oium añ. pondus ʒ.x. et [f] ⌈elçarub, ⁊ açkei, ⁊ dragāti magisterij,⌋ et nigelle, ⁊ stercoris vulpis, ⁊ radicis capparis oiuz añ.ʒ.s. ⁊ serici crudi, ⁊ se. aneti, ⁊ radicū ei⁹, ⁊ [g] ⌈çedoarie⌋ ⁊ doronici, ⁊ çinçiberis, et gētiane, ⁊ ligue auis, et salis idi, et piretri, ⁊ corali, et bitumis iudaici, ⁊ fu, ⁊ psilij oium añ.ʒ.iiij. gariofiloꝝ, ⁊ spice, et assari, et costi et cassie, et cardamomi, et capilli veneris oium añ.ʒ.viij. et macis, ⁊ ireos amborū añ. pōdus.ʒ.i. ⁊ fructuū mandragore siccoꝝ nūo. xx. et cassie mūdate, ⁊ lignoꝝ cassie āboꝝ añ. pōdus.ʒ.s. ⁊ floꝝ sqnāti pōdus.ʒ.x. ⁊ se. feni. ⁊ isopi sicce āborum añ.ʒ.x. ⁊ origani psici, et origani [h] ⌈alinci⌋ amborū añ.ʒ.iiij. ⁊ bedoard, ⁊ nodoꝝ palee veteris in pietibus, et reusini oium añ.ʒ.vij. et pipis albi, ⁊ nigri, ⁊ macropiperis, et opij, et aristologie lōge, ⁊ rotūde, ⁊ granoꝝ almahaleb oium añ.ʒ.xx. et [i] ⌈auellane indi⌋ pōdus.ʒ.ij. et duas tertias.ʒ.i. ⁊ [k] ⌈superioris salicis, et venaꝝ indaꝝ siccaꝝ et est almeius⌋ et polij, et succi ireos, et darsisabā, et abrotani oiuz añ. pōdus.ʒ.i. et aniuden nigre pōdus.ʒ.iiij. ⁊ q̃rte, et meliloti pondus.ʒ.iiij. et duarū tertiarū.ʒ.i. et capilloꝝ algol, et digitoꝝ citrinoꝝ, et [l] ⌈gutte baracost,⌋ et altit boni odoris, et serapini, et oppoponacis oium añ pōdus.ʒ.ij. et terre [m] ⌈viaꝝ q̃dirataꝝ⌋

a A. surothun
b —— A.
c A. retentione seu grauitate
d A. marglube
e A. memiran
f A. zarunb ⁊ alchie ⁊ draganti pro corijs ppārādis ad sotulares
g A. zuranbet
h A. alchuzi
i A. nucis inde
k A. Alia litera floruz kalef ⁊ radicū endiuie siccarum
l A. ⁊ kestbert kest
m A. q̃ est in loco q̃driuio vel habēte q̃tuor vias

pondus.ʒ.iiij. Et illud qŏ inueniᷣ de medicis q̃ intrāt in scelithe in codicibus grecis additū supra illud qŏ est in hac descriptione, est istud [n] ⌈alçurub, et alessis⌋ albe añ.ʒ.ij. radicis alkeirei rubei pōdus ʒ.iiij. supioris alcāne.ʒ.ij. agnicasti.ʒ.iiij. cordumeni pōdus.ʒ.ij reusini, et carpobalsami, et xilobalsami, et granorū myrti egyptie, et [o] ⌈sigillati⌋ regis [p] †⌈ ⌋ et asse fetide oium añ.ʒ.ij. nucis muschate.ʒ.iij. ğnoꝝ albē excōticatoꝝ.ʒ.iiij. spodij ʒ.i. cuscute, et karabe, et [q] ⌈mudascon, et gestafrid⌋ et nucis sauine, et mugath. et marmacor, et vtriusq̧ been rubei et albi oium ana.ʒ.ij. anisi.ʒ.iij. sceba.ʒ.iij. salis tabarçet salis īdi, et salis panis, et dauci, et petroselini, et succi ligritie, et succi eupatorij omniū añ.ʒ.ij. et corticū citri siccoꝝ, et fustiū peonie omniū ana pōdus.ʒ.iiij. churudē.ʒ.v. magnetis ʒ.vi. calcanil et est oçimū montanū, et amigdalaꝝ amararum oium ana.ʒ.vij. Tere, sicca, et cicotrigoniça, et ifunde ea que liquefiunt in vino bono, et ɔfice cū melle qŏ sit triplum ponderis medicinarum, et repone in vase vitreo, qŏ sit sicut vrinale, et antiqueᷣ sex mēsibus: cuius dosis sit quātū est cicer cū aqua tepida.

Cōmixtio eius ſm aliaz descriptionē.

℞. muschi boni pōdus.ʒ.ij. margaritarū nō pforataꝝ pōdus.ʒ.x. [r] ⌈auri fusi, et argenti fusi⌋ amboꝝ ana pōdus.ʒ.s. ambre pōdus.ʒ.iiij. çarub pōdus.ʒ.i. sirici adusti aut nō adusti pondus.ʒ.iiij. gariofiloꝝ, et spice boni odoris amborū ana.ʒ.iiij. croci pondus.ʒ.x. çedoarie, et doronici amborū ana.ʒ.iiij. radicis lilij celestis pōdus.ʒ.i. amomi pōdus.ʒ.ij. masticis pondus.ʒ.s. folij indi pondus.ʒ.x. carpobalsami pondus.ʒ.s. macis pōdus.ʒ.i. fructuum mandragore numero.x. lignorū cassie, et cassie amborū ana.ʒ.v. leucopipis, et çinçiberis, et radicum aneti oium ana.ʒ.iiij. costi amari pondus.ʒ.viij. nucis muschate pōdus.ʒ.x. castorei pondus.ʒ.x. euforbij pōdus.ʒ.ij. floris squināti pōdus.ʒ.x. se. aneti, et gentiane romane, et superioris lingue auis omniū ana pōdus.ʒ.iiij. cardamomi pōdus.ʒ.viij. seis harmel.ʒ.viij. seis fenugreci pōdus.ʒ.vi. fustiū capilloꝝ veneris pōdus.ʒ.viij. salis indi pondus.ʒ.iiij. nigelle, et est granū nigrū pōdus.ʒ.s. origani psici pōdus.ʒ.iiij. fu pōdus.ʒ. vi. dragāti [s] ⌈artificij⌋ pōdus.ʒ.s. vsnen nabati pōdus.ʒ.ij. se. apij, se. rute, ⁊ vsnee, et sulfuris citrini omnium añ.ʒ.ij. stercoris vacce montane, aut capre montane pondus.ʒ.ij. bedeoard pondus.ʒ.vij. se. eruce pōdus.ʒ.x. sauine pōdus.ʒ.iiij. melanopiperis, et macropiperis, et seminis hyusquiami albi [t] †⌈ ⌋ omniū ana.ʒ.xx. [v] †⌈ ⌋ terre [x] ⌈viaꝝ quadrataꝝ⌋ pōdus ʒ.i. aristologie lōge pondus.ʒ.x. aristologie rotūde pondus.ʒ.iiij. reusini pōdus.ʒ.vij. seis alçufere pondus.ʒ.x. seis [y] ⌈endiuie pōdus⌋.ʒ.iiij. se. alaniuden pondus.ʒ.iiij. et sexta.ʒ.i. mellilοti pondus.ʒ.iiij.s. psilij et [z] ⌈issidis⌋ omniū ana pōdus.ʒ.iiij. granoꝝ cucumeris excorticatoꝝ.ʒ.iiij. et tertiā.ʒ.i. bitumīs iudaici pondus.ʒ.iiij. cāfore et hellebori albi, et nigri, et cipi, et storacis liqde, et chelidonie. et se. asparagi oium ana pōdus ʒ.ij. et digitoꝝ citrinoꝝ. et capillorum algol, et radicis endiuie et [&] ⌈cassie, et baracost⌋ omnium ana pondus.ʒ.ij xilobalsami pōdus.ʒ.ij. aque nigelle, et aque spine noiate alcanna ana pōdus.ʒ.i. et granoꝝ almahaleb pōdus.ʒ.i. radicum [?] ⌈assidi⌋ et est sinapis albi pondus.ʒ.ij. nodorum palee que est in parietib⁹.ʒ.vij. stercoris vulpis pondus.ʒ.s. corticum radicis capparis pōdus ʒ.s. heçeribasen, et [ꝝ] ⌈issindar⌋ amboꝝ ana pōdus

n A. Alia litera alzarueb ⁊ ceruse
o A. sigilli
p † A. lapidis dauid
q A. merdasefrā ⁊ giesafrid
r A. limature auri ⁊ argenti
s A. quod administratur i corijs preparandis
t † A. ⁊ opij
v † A. piretri.ʒ.iiij.
x A. loci q̃driuij
y A. Alia litera auellane inde
z A. asefid
& A. kestberikist
? A. asefid
ꝝ A. asefid

ʒ.iiij. Aggrega has medicinas ꝯtritas, cicotrigoniçatas, ⁊ īfunde que infundēda sunt de eis in vino odorifero, ⁊ cōfice cū melle dispumato, ⁊ repone in vasis, ⁊ admistra post sex mēses, Dosꝭ sicꝰ cicer cū aq̄ corticū radicis feniculi, ⁊ apij: ⁊ fac caputpurgiū ex ea quātitate vnius grani frumēti cū aqua canabis.

¶ Arius Darij.

Est medicina inda q̄ letificat, ⁊ ꝯfortat cor, ⁊ corpus, ⁊ colorem efficit bonū, ⁊ aufert [a] ⌈lōbricos⌋ ⁊ facit odorē oris bonū, ⁊ sudoris, ⁊ iuuamētū eius ad epar est magnū, ⁊ nō est in ea nocumētū apparēs, ⁊ sumit ante cibū ⁊ post ipm: cuius cōmixtio. ℞. rosaꝝ rubeaꝝ pōdus. ʒ. vi. cipi pondus. ʒ. v. gariofiloꝝ, ⁊ masticis, ⁊ spice, ⁊ assari omnium aā. ʒ. iij. cinami, ⁊ [b] ⌈alçarub⌋ ⁊ croci, ⁊ macis, ⁊ cardamomi, ⁊ nucis muschate oīum aā. pondus. ʒ. ij. Sume has spēs post cicotrigoniçationem cū orali, ⁊ pmisce pmixtione decēti ꝯterēdo, deinde accipe emblicoꝝ mūdatoꝝ bonoꝝ recentiū lib. i. ⁊ decoq̄ntur in lib. ix. aq̄ dulcis, donec remaneat tertia: deīde colet, ⁊ iteret illa aq̄ in olla, sup quā ꝓijciant de penidijs sahari lib. ij. deide bulliat cū facilitate donec igrosset, ⁊ fiat in spissitudine loboc ad pectus grossi, deinde auferatur olla ab igne, ⁊ pulueriçētur in ea medicie, ⁊ moueat cū ligno salicis, donec pmisceantur cōmixtione equali. Quūq infrigidātur, reponant i vase viridi, cuiꝰ dosꝭ sit qđ ē ab vno aur. ad duos. ¶ Cōfectio alia ida., † ⌈ ⌋

Recipe pipis, ⁊ macropipis, ⁊ myrobalanoꝝ nigroꝝ, ⁊ belliricoꝝ, ⁊ emblicoꝝ ablatis nucleis ipsorū, ⁊ centauree oīum aā. sextaria. iiij. ⁊ mellis, ⁊ butyri vaccini quātuꝫ ꝯficiat ipsam: cuiꝰ dosis sit aur. i. aut plus vnicuiq hoi fm quātitatē sue virtutis. ¶ Cōfectio noiata algere.

Que cōfert vtriq chole, [d] † ⌈ ⌋ ⁊ pruritui, ⁊ frigoribꝰ, ⁊ ꝯfortat stōm, ⁊ valet ad colicā, ⁊ vētositates, ⁊ facit appetere cibū, ⁊ ꝯfortat ad coitū: cuius pmixtio. ℞. scamonee, ⁊ medulle turbit, ⁊ macropiperis oīum aā. ʒ. vi. piretri, ⁊ se. apij, ⁊ ameos, ⁊ çinçiberis, ⁊ salis indi oīum aā. pōdus. ʒ. i. gariofiloꝝ, ⁊ [e] ⌈çarub⌋ amborū aā. ʒ. ss. alflēgeti aur. i. mahaleb excorticate. ʒ. ij. çuccari tabarçet, ⁊ croci āboꝝ aā. ʒ. iij. Accipe has medicinas post cicotrigoniçationem, exceptis scamonea, ⁊ croco: qm̄ [f] ⌈ipsi simul⌋ terūtur: deinde pmisce medicinas cōmixtione decēti, ⁊ confice cum melle dispumato, fm pondus eaꝝ bis, ⁊ semisꝭ: cuius dosis sit ab eo quod est inter. ʒ. ij. vsq ad. ʒ. ij. ss. ⁊ vsq ad. ʒ. iij.

Confectio alia dilatans animā, ꝯfortās, ⁊ letificans ⁊ ꝯfortās corpus, colorem faciēs bonuꝫ, destruens [g] ⌈lumbricos⌋ odorē oris faciēs odoriferꝝ, ⁊ sudorē, ⁊ ꝯfert stō, ⁊ epati: ⁊ nō ē in ea nocumētū, ⁊ recipit aā cibū ⁊ post ipm: cuius cōmixtio. ℞. rosaꝝ rubeaꝝ ptes. vi. cipi ptes. viij. gariofi. ⁊ masticis, ⁊ spice, ⁊ assari oīum ptes. iij. cinami, ⁊ çarub, ⁊ croci aā. ptes. ij. macis, ⁊ cardamomi, ⁊ [h] ⌈elbaugue⌋ ⁊ nucis muscha. oiuꝫ aā. ptē. i. Terant, ⁊ cribellēt ⁊ sumat ad oē pōdus. ʒ. xxxiij. de oībus medicis lib. i. emblicoꝝ recētiū, ⁊ decoq̄tur ois lib. cū. ix. lib. aq̄ vsq quo remaneāt lib. ij. deinde colet, ⁊ ꝓijciat sup illā aquā pro oi lib. emblicoꝝ, lib. i. penidioꝝ sahari, ⁊ decoquant donec fiat i spissitudine elᵉuarij grossi: deīde pulueriçent ꝺsup medicie, ⁊ ꝯueniēter fiat eiꝰ pmixtio, ⁊ repōat i vase vitreo viridi: cꝰ dosꝭ sit ab aur. i. vsq ad aur. i. ⁊ ss.

Cōfectio tyriacalis magna ex nr̄a arte exptoꝝ iuuamētoꝝ, ꝓdictoꝝ i ꝯfectionibus que sunt aā eā. ℞. corticū citri, ⁊ gentiane, ⁊ myrrhe, ⁊ carpobalsami, ⁊ folioꝝ [i] ⌈oçimi citrati⌋ ⁊ se. eius, ⁊ se. alfelengemisch, ⁊ çedoarie, ⁊ doronici oīuꝫ aā. ʒ. iiij. ⁊ muschi, ⁊ ambre amboꝝ aā. aur. i. ⁊ xiloaloes indi aur. ij. ⁊ cāfore aur. ss. ⁊ costi, ⁊ cinamomi, ⁊ acori, ⁊ croci, ⁊ spice celtice, ⁊ absinthij omniū aā. ʒ. iij. ⁊ fu, ⁊ meu, ⁊ petroselini oīum ana ʒ. ij. ss. ⁊ se. eruce, ⁊ se. [k] ⌈napi,⌋ ⁊ se. porri, ⁊ lingue auis, et granorum [l] ⌈piperis⌋ oīum aā. pondus. ʒ. ij. et opij pondus. ʒ. iij. conficiatur fm descriptionē, ⁊ fermentetur sex mensibus, deinde bibatur.

¶ Confectio tyriacalis minor ex arte nostra.

Recipe carpobalsami, et costi, et myrrhe, ⁊ gētiane, ⁊ cinamomi, ⁊ leucopipis, ⁊ xiloaloes indi, ⁊ petroselini oīum aā. partē vnam, muschi tertiā partis, castorei quartaꝫ partis: conficiatur cum melle, ⁊ administretur.

Confectio cesaris valēs ad pulsum cordis, ⁊ epilepsiā, ⁊ dolores stōi fridi, ⁊ intestinoꝝ, ⁊ oppilᵒones, ⁊ putrefaⁿᵉˢ sang. lōgā, ⁊ difficultatē digōnis ⁊ difficulᵗᵉˢ anhelitꝰ, ⁊ singultū vehemētē: cꝰ pmixtio. ℞. castorei, ⁊ succi liqritie, ⁊ cassie, ⁊ costi amari, ⁊ melanopi. macropipis, ⁊ storacis, et opij, et croci, et spice aromatice omniū aā. pondus. ʒ. iij. oppoponacis pondus. ʒ. i. muschi pondus sexte. ʒ i. [m] ⌈çedoarie⌋ et doronici, ⁊ margaritarū non perforataruꝫ oīum aā. ʒ. ss. myrrhe pondus. ʒ. ix. aggrega has medicinas tritas, et cribellatas, et confice cum melle dispumato, et vtere qum necesse est quantitate ciceris.

Trifera magna valēs ad malitiā digōnis, ⁊ frigus stōi ꝓprie ⁊ itestinoꝝ, ⁊ mollificationē in stō, ⁊ vesica, ⁊ addit in desiderio coeūdi: cuiꝰ pmixtio. ℞. myrobalanorum nigroꝝ excorticatoꝝ pondus. ʒ. vi. bellirico. ⁊ embli. ⁊ se. apij mōtani, ⁊ [n] ⌈capsie inde⌋ ⁊ ameos ⁊ origani psici oīum aā. ℥. i. spice, ⁊ amomi, ⁊ heil, ⁊ acori aā. pōdus. ʒ. iij. cinamomi pondus. ʒ. iiij. leucopiperis, ⁊ melanopipis, ⁊ neremisch, ⁊ salis indi omniuꝫ aā. ℥. ss. scorie ferri. ℥. iij. sinapis. ℥. i. ss. ⁊ salis ammoniaci. ʒ. ss. tere, ⁊ cicotrigoniça, ⁊ iuolue cum oleo amigdalino, ⁊ cōfice cum melle dispumato, de quo sit triplum ponderis spērum, et vtere qum necesse fuerit. ¶ Descriptio alia.

Recipe myrobalanoꝝ kebuloꝝ, et [o] ⌈belliricoꝝ⌋ ⁊ scirēblegi [p] † ⌈ ⌋ ⁊ buçeidē, ⁊ macis, ⁊ [q] ⌈capsie inde⌋ ⁊ secacul oīum aā. pteꝫ vnā, [r] ⌈bedarūgi⌋ rubei, ⁊ [f] ⌈bedarūgi⌋ albi, ⁊ lingue auis been albi, ⁊ been rubei omnium aā. partem mediā. Aggrega has medicinas ꝯtritas cribellatas, ⁊ ꝯfice cū melle dispūato, ⁊ butyro: ⁊ vtere qū neće fuerit. ¶ Zehemirē magnū.

Est medicina inda, ꝯferens malitie cōplᵒnis frē, ⁊ debilitati stōi, ⁊ addit i desiderio coeūdi, ⁊ ꝯfert alguesgues, ⁊ melie ⁊ rectificat motus corpis, ⁊ ꝯseruat embryonē, et ꝯseruat renes, et vesicā, et frāgit lapidē:

Marginal notes:
a A. citrinitateꝫ
b A. alzarub
c † A. proxima prime, in vtilitate bonificat colorem, ꝯfortat dentes, ⁊ visuꝫ ⁊ stomachū, ⁊ mūdificat caᵗ, ⁊ lenit nām, ⁊ ꝯfert hemorroidibus.
d † A. ⁊ almelilotu
e A. zarneb
f A. ipsa per se sola
g A. citrinitatem
h A. heyusbus
i A. albedarūbe
k A. rape
l A. mahaleb
m A. zurunber
n A. sceitaragi inde
o A. emblicorū
p † A. ⁊ seminis apij
q A. sytbragi idi
r A. doronici
f A. doronici

cui⁹ pmixtio. ℞.acori,⁊ costi amari, et aristolo/gie lõge,⁊ aristologie rotũde oium an̄.sextaria.iij. macropiperis,⁊ çinçiberis ambo⁊ an̄.põdus sex/tario⁊.v.seis apij,⁊ ameos,⁊ carui,⁊ se.feniculi,⁊ seis [a] ⌈alrathtai⌋ ⁊ se.portulace,⁊ se.eruce,⁊ beda rũgi rubei,⁊ bedarũgi albi,et auricule muris,⁊ ci/mini carmeni,⁊ se.aneti oium an̄.pondus sextario/rum.vi.gariofilorũ,⁊ vsnee,⁊ calami aromatici, et xilobalsami omniuз an̄.sextaria tria,meliloti,et sce ba,⁊ çarub,⁊ carpobalsami oiuз an̄.sextaria tria, ⁊ cassie,et macis,⁊ cardamomi,⁊ cinami oium an̄. sextaria.iiij.myrobalano⁊ citrino⁊, ⁊ serẽblegi,et belliirico⁊ ablatis nucleis omniũ an̄. sextaria.viij. pomo⁊ mãdragore siccorũ,⁊ hellebori albi,⁊ mar marcore,⁊ se.hyusqami albi syluestris,⁊ se.hyusqa mi albi hortulani,⁊ asech hortulani,⁊ cassie inde, ⁊ [b] ⌈çeresse⌋ ⁊ grano⁊ citri excorticato⁊,⁊ [c] ⌈vena rum,⁊ seritẽ⌋ indi ⁊ been rubei,⁊ been al.⁊ lingue auis oium aur̄.xiiij.nucis muschate.xxx.numero, radicũ cucumeris syluestris,⁊ se.agnicasti omniuз an̄.sextaria.iij.se.baucie,⁊ amomi ambo⁊ an̄.ʒ.vi. opij,⁊ euforbij,et castorei omnium an̄.ʒ.iij.myro/balanorum nigroruз ablatis nucleis põdere.ʒ.iiij. folij indi,et fenugreci,et meu,et petroselini, ⁊ dau/ci,⁊ reusini omniũ ana.ʒ.vi.aggregentur medicine iste trite,⁊ cribellate. Et sumãtur penidij albi põde re medicinarum dictarũ omniũ,⁊ butyrũ vaccinuз pondere medicinarũ ⁊ penidiorum simul: ⁊ mellis dispumati põdere medicinarũ,⁊ penidiorũ,⁊ buty ri simul:⁊ conficiantur ſm hunc modũ. Sumãtur penidij,et incidãtur,⁊ proijciãtur sup eos tres lib. aque,et decoquãtur donec liquefiãt,et ingrossenᷣ, ⁊ fiant sicut mel:deinde proijciatur super eos mel,⁊ fiat tepidum butyrũ vaccinum,⁊ inuoluanᷣ cuз eo medicine trite,⁊ cribellate,deinde proijciãtur peni dij,et mel cocta simul in mortario magno,⁊ pulue/riçentur desup medicine inuolute in butyro,⁊ confi ciantur donec equẽtur,⁊ reponãtur in vase,in quo fuit mel tẽpore longo,⁊ reponatur sex mensibus,et administretur post illud:cuius dosis sit sicut galla i pncipio [d] ⌈diei⌋ et fine eius,tribus diebus,⁊ trib⁹ noctibus cũ aq̃ calida,aut cum aliquo de vinis.

a A.alrathbe
b A.zersech
c A.zarur ⁊ siras
d A.mensis

¶ Permixtio eius ex descriptione alia.

RECIPE assari,⁊ costi amari,⁊ ari/stologie lõge,et rotũde om nium an̄.sextaria tria,macropipis ⁊ çi çiberis an̄.sextaria.v.Et in descriptio/ne alia ãbo⁊ an̄.sextaria duo loco qn/qз,se.apij,⁊ ameos,et karui,⁊ se.feniculi,⁊ se.alro tab,⁊ se.portulace,⁊ se.eruce,⁊ se.sansuci,⁊ tuderi albi,⁊ rubei,⁊ cimini carmeni,⁊ se.aneti oium an̄. sextaria.vi.gariofilorum,vsnee,calami aromatici, [e] ⌈carpobalsami⌋ omniũ an̄.sextaria.iij.meliloti,⁊ sceha,et çarub,⁊ carpobalsami,et cassie,et macis, ⁊ cardamomi,et cinami oium an̄.sextaria.iiij.my/robalano⁊ citrino⁊,⁊ belliirico⁊,et emblico⁊ oiuз an̄.sextaria.viij.pomo⁊ mãdragore sicco⁊,⁊ mirti sicce,et hellebori albi,⁊ marmacor,et se.hyusqami albi syluestris , et se.hyusquiami albi hortulani,et [f] ⌈asech,et cassie inde⌋ ⁊ çerech,et grano⁊ citri ex/corticato⁊,et scires indi,et çaror,et been albi,et ru bei,⁊ lingue auis oiuз an̄.aur̄.xxiiij.nucis muscha te.xxx.numero,radicuз cucumeris syluestris,et se. agnicasti ambo⁊ an̄.sextaria.iij.se.baucie,et amo/mi ambo⁊ an̄.ʒ.vi.opij,et euforbij,et castorei oiuз an̄.ʒ.iij.myrobalano⁊ nigrorum põdus.ʒ.iiij.folij indi,et petroselini,et dauci,et reusini oium an̄.ʒ.vi. aggrega has medicinas post cicotrigoniçationem ⁊ pone cum eis penidios ſm pondus medicinaruз omnium,et inuolue cum butyro,et confice cuз mel le dispumato,et repone in vase,cuius dosis sit.ʒ.ij. s.forti,et debili minus hoc.

e A.xilobalsami
f A.hascech ⁊ si/thragi indi

¶ Alçehemirem paruum.

LAUAMENTORUM primo rum est ei. ℞.acori,et costi,et aristo.ro.⁊ lon ge oium an̄.sextaria.iij.grano⁊ [g] ⌈ara sed⌋ et se.harmel amborũ an̄.sextaria ij.et pipis,et macropipis,et çiçiberis oium an̄.sex/taria.v.et se.apij,et [h] ⌈carui⌋ et cipi,et se. [i] ⌈napi⌋ et se.alrotab,et se.cepe,et se.eruce,et çaror,et tude/ri rubei,et albi,et se.porri,et se.lini,et semi.andaco che,et se.feniculi,et ameos,et se.citri excorticati,et se.portulace,et calamenti,et bechir et fenugreci,et se.sansuci,et cimini carmeni [k] †⌈ ⌋ et se. baucie oium an̄.ʒ.x.gariofiloruз,et heil,et vsnee,et folij indi,et cardamomi,et cinami,et enule,et cipi, et nucis muschate,et calami aromatici,et çarub,et meliloti,et marmacor,et carpobalsami omniũ an̄. ʒ.xx.et cassie,et macis,et grano⁊ myrti,et çeresch, ⁊ ligue auis,et spice oiuз an̄.põdus.ʒ.xxiiij.⁊ ro.sic ca⁊ põdus.ʒ.v.et myrobal̄.nigro⁊,et kebulo⁊,et belliirico⁊,⁊ẽblico⁊ oiuз an̄.sextaria.iij.se.hyusqa mi al.et euforbij,et opij oiuз an̄.ʒ.iij.castorei sexta/riũ.i.et [l] ⌈cassie inde⌋ et alasech,et çedoarie,et beẽ rubei,et albi,et reusini,et darungi,et se.portulace, et galange,et storacis omniũ ana sextaria.iij.et pe/nidiorum cũ põdere oium harum medicina⁊,et cõ misce,et inuolue butyro vaccino,et ꝯfice cuз melle dispumato cuius dosis sit aur̄.i.cum aqua tepida.

g A.rased
h A.seminis por tulace
i A.rape
k † A. seis aneti
l A.sythragi idi

¶ Confectio Gal̄.

HEC CONFECTIO calefacit istra vrine:ex reni/bus,et vesica aperit oppilationes,et re ctificat corpus:cui⁹ pmixtio. ℞.leu/copiperis,et melanopipis,et amomi,et costi ama/ri,et spice aromatice,et folij indi,et croci,et se.apij, et anisi,et piretri,et se.vrtice,et se.rute montane om nium an̄.partes equales:Aggrega has medicinas tritas et cõfice cuз melle dispumato,et vtere.cuius dosis sit põdus.ʒ.i.cũ aqua corticũ radicis feniculi, et corticũ radicis apij:cuius pmixtio ex descriptio/ne alia. ℞.pipis nigri,et albi,et amomi,et costi, et spice,et calami aromatici,et folij indi,et se.apij, et croci,et anisi,et se.vrtice,et piretri,et se.rute mon tane oium an̄.ptes equales:ꝯficiãtur cũ melle et sit dosis põdus.ʒ.i.cũ aqua radicum feniculi , et apij.

Confectio alia Gal̄. valẽs ad do/lorẽ epatis,⁊ tussim,et expulsionẽ sanguis.Cuius pmixtio. ℞. croci,cinamomi ambo⁊ an̄.põdus.ʒ.i.bdelij.ʒ.iiij. [m] ⌈alçabet⌋ duas tertias. [n] ⌈.℥.⌋.i.sqnãti.ʒ.iij.ca/lami aromatici.ʒ.ij.cassie,spice celtice,myrrhe om niũ an̄.ʒ.ij.gũmi cupssi sextaria.iij.et mell̄.℥.iij.pas sularũ enucleata⁊ põdus.ʒ.xl.et vini boni qd̄ suffi/cit,teranᷣ,et cicotrigoniçenᷣ,et cõficianᷣ cũ melle.

m A.aschelãus
n A.ʒ.

Confectio hermetis cõferẽs poda gre valde, et doloribus iũcturarũ,et doloribus renũ,et stõi et vẽ tositatibus et vlceribus intestinoruз et hydropisi et icteritie et vertigini:et eius qdem proprietas est in iũcturis,et podagra,et sit dosis aur̄.i aut.ʒ.ij.cuius permixtio. ℞.agarici,et assari,et acori,et cordu/meni,et se.rute,et euforbij,et fu,et isopi sicce oium an̄.ʒ.i.aristologie lõge,et radicũ ciclaminis ãborũ an̄.℥.ij.ameos,et gariofilo⁊ ambo⁊ an̄.℥.ij.gẽtia/

a † A.spice aromatice ⁊ se.hiusquiami mōtani ⁊ petroselini omnium vncias.ij.

b A.alhaziçalia meni

c A mu

d A.tertie.ʒ.i.

e A.lacte diuda ru ⁊ affirmauit

f A.opij

g A.euforbij

h A.vrtice

i A.giesth afrid seu afrench

k A.azad

l A.nagaset

ne romane.℥.vi.hasce, ⁊ se.apij amborum añ.℥.ij. [a] † ⌈ ⌋ centauree minoris ⁊ est [b] ⌈alhalçil⌋.℥.viij.cassie, ⁊ costi amari, ⁊ myrrhe oium añ.℥.iij.spice aromatice, ⁊ sceha mōtani, ⁊ petroselini oium añ.℥.ij.polij, ⁊ prassij amborum añ.℥.viij.camepitheos, ⁊ camedreos, ⁊ scordeō oium añ.℥.viij. Aggrega has medicinas tritaꝫ, ⁊ cicotrigoniçatas, ⁊ ꝯfice cuꝫ melle dispumato, ⁊ repone i vase: ⁊ bibať in dieb⁹ veris. Cōmixtio eius ex descriptiōe alia. ℞.agarici, ⁊ acori, ⁊ assari, ⁊ cordumeni, ⁊ se.rute, ⁊ euforbij, ⁊ su, ⁊ isopi sicce oium añ.℥.i, ameos ⁊ gariofiloꝝ amborum añ.℥.ij.gētiane.℥.vi.asse, ⁊ seis apij amborum añ.℥.ij.cētauree minoris.℥.viij.cassie, ⁊ costi, ⁊ aristolo.lōge oium añ.℥.iij. [c] ⌈myrrhe⌋ ⁊ spice, ⁊ calamēti mōtani, ⁊ petroselini oium añ.℥.ij.prassij, ⁊ polij amborū ana.℥.iij.camedreos, ⁊ camepitheos, ⁊ scordeon omniū ana.℥.viij.mellis quantuꝫ sufficit: cuius dosis sit.ʒ.ij.aut auř.i.in hora veris.

Confectio hermetis valens

ad thenasmonem, qum de ea sumitur in potu pondus [d] ⌈.ʒ.xxx.⌋ cuꝫ aqua frigida, ⁊ ad dolorem capitis cum aqua mellis roš. ⁊ ad febrem cum aqua tepida, ⁊ ad dolorem stomachi cū aceto cōmixto, ⁊ ad dolorem renū cum vino cōmixto, ⁊ ad reliquos dolores, ⁊ prefocationē cuꝫ aqua tepida, ⁊ si nō fuerit cum eis febris, cuꝫ vino cōmixto, ⁊ ad expulsionem sanguinis cum aceto cōmixto in quantitate fabe, ⁊ ad dolorem ilij sicut quantitas illa, ⁊ ad retentionem intestinorum, ⁊ vētositates cū vino antiquo cōmixto, ⁊ est conueniens ad dolorem capitis, ⁊ alguesgues, ⁊ maniam cum in potu sumitur in nocte, ⁊ ad tussim siccam potata in principio noctis cū vino cōmixto, ⁊ ad morsuꝫ serpētū cū aq̄ altereniabi, ⁊ liniatur sup locū morsum, ⁊ ꝯfert ad venena mortalia qñ i potu sumiť cū aqua gētiane, ⁊ ad morsum canis rabiosi quando in potu datur cum [e] ⌈lacte.

Deindaru.

Existimauit⌋ ille qui ipsum edidit, ꝙ est expertū: cuius permixtio. ℞.pipis albi, ⁊ se.hyusqami albi amborum añ.sextaria.v.croci, ⁊ [f] ⌈lumō⌋ amboꝝ añ.sextaria.x. [g] ⌈⁊ opij⌋ ⁊ ammoniaci, ⁊ folij, ⁊ piretri, ⁊ radicū mandragore, ⁊ [h] ⌈alhomiati⌋ ⁊ cassie, et spice, ⁊ se.apij omniū añ.sextaria.vi. ⁊ xilobalsami sextaria.iij. ⁊ mellis dispumati quātum sufficit, cōficiantur, ⁊ administrentur sicut narrauimus.

Alkeskinengi

est confectio plurimorū iuuamentoruꝫ, valēs ad egritudines infantiū, ⁊ puerorū, ⁊ ad epilepsiā ipsorum, ⁊ torturaꝫ eoꝝ, ⁊ spasmū ipsoꝝ, ⁊ colicam eorum, ⁊ confert prefocationi matricis, ⁊ tēperat additionem mēstruorū, ⁊ sedat ventositates matricis. Cuius permixtio. ℞.cassie ⁊ [i] ⌈gestafrid⌋ ⁊ radicis mandragore, ⁊ se.harmel, ⁊ se.feniculi, ⁊ carpobalsami, ⁊ aristologie lōge, ⁊ rotūde, ⁊ muschi, ⁊ ambre omniū añ.ʒ.iiij.heil.ʒ.xxiiij.opij, ⁊ costi, ⁊ nucis muschate, ⁊ myrobalanoꝝ citrinoꝝ omniuꝫ añ.ʒ.xij.gariofiloꝝ.ʒ.xxiiij.cinami. ⁊ ꝯfectionis alkesire, ⁊ arsenici citrini, ⁊ se.lilij oium añ.ʒ.ij.acori ʒ.viij.serapini, ⁊ doronici ⁊ myrrhe ⁊ [k] ⌈olei de steragē⌋ oium añ.ʒ.vi. [l] ⌈legast⌋ ⁊ macis, ⁊ cipi, ⁊ croci oiuꝫ añ.ʒ.x.mugath.ʒ.xv.storacis liquide.ʒ.xv. murdasacron, ⁊ folioꝝ myrti, ⁊ nucis cupssi, ⁊ seis sauine omniū añ.ʒ.iij.teratur, ⁊ cribelletur, ⁊ conficiatur cum melle dispumato, ⁊ administretur.

Confectio alkesire

administrati in ea. ℞.calami aromatici, ⁊ blacte biçantie, ⁊ olibani omniū añ.ʒ.iij.vsnee, ⁊ cinami, ⁊ croci omniū añ.ʒ.i.storacis.ʒ.iiij.muschi, et xiloaloes amborum ana.ʒ.s.conficiatur cum vino antiquo odorifero, et dimittatur donec fermentetur, et administretur.

m A.zurunbet

Confectio de muscho

faciens ad pulsum cordis, ⁊ ad oēs infirmitates melācholie, ⁊ ad difficultatem anhelitus, ⁊ est medicina cōfortans animaꝫ: Cuius permixtio. ℞. [m] ⌈çedoarie⌋ ⁊ doronici, et margaritarū non perforataruꝫ, ⁊ karabe, ⁊ coralli omnium ana.ʒ.i.serici crudi.ʒ.i.s.been rubei, ⁊ albi.et folij indi, et spice, et cardamomi, et gariofilorum, et castorei omnium ana.ʒ.i.s.çinçiberis, ⁊ macropiperis amborum ana tertiā.ʒ.i.muschi octauā ʒ.i. Terantur omnia, et conficiantur cum melle crudo: cuius dosis sit sicut cicer cum vino odorifero.

Cōfectio de muscho alia

q̄ valet ad dolorem epatis, ⁊ stomachi, et debilitatem eorum, et resoluit ventositates, et inflāmationem. Cuius pmixtio. ℞.pondus tertie.ʒ.i.de muscho, et spice aromatice, et cassie, et folij indi, et lacce mundate, ⁊ reusini omnium ana pondus.ʒ.ij.gentiane romane pondus.ʒ.ij.croci, et ameos, ⁊ seminis apij, et masticis omnium ana.ʒ.iiij.cinnamomi, et piperis, et aristologie rotunde omnium ana pondus.ʒ.iij.xiloaloes indi, et gariofilorum, et myrrhe omniū añ. pondus.ʒ.i.s.confice has medicinas tritas, cicotrigoniçatas cum melle dispumato, ⁊ repone in vase, ⁊ vtere. Cuius dosis sit sicut faba cū aqua calida.

Medicina de muscho cū apsinthio,

que valet ad pulsum cordis, et alguesgues, et apostemata epiglotis, et exiccat humorositatem stomachi. Cuius pmixtio. ℞.apsinthij, ⁊ aloes amborum ana.ʒ.viij.reusini.ʒ.viij.ameos.ʒ.viij. ⁊ croci, ⁊ seminis apij amborum ana.ʒ.iiij.muschi, ⁊ nereiden et folij, et myrrhe omnium ana.ʒ.ij.castorei.ʒ.i.s.commisce, et confice cum melle. Medicina de muscho alia, conferens ad melancholiam cholericam. ℞.masticis, et croci amborum ana ʒ.i.s.superioris apsinthij, et [n] ⌈oçimi citrati⌋ ⁊ epithymi omnium ana.ʒ.i.xiloaloes, et galle amborū añ.ʒ.i.s.muschi.ʒ.s. [o] ⌈çedoarie⌋ ⁊ doronici amborum añ.ʒ.ij.margaritarum, ⁊ karabe, ⁊ corali, ⁊ serici omnium ana.ʒ.iij.aloes.ʒ.xxiiij. mellis quantum sufficit. Dosis eius integra pondus.ʒ.duarum cum aqu a tepida.

n A.melisse

o A.zurunbet

Medicina de muscho dulcis

valens ad pulsum cordis, ⁊ egritudines melancholicas, ⁊ difficultates anhelitus, ⁊ ad epilepsiaꝫ, ⁊ paralysim, ⁊ torturam, ⁊ quartanam. Cuius permixtio. ℞. [p] ⌈çedoarie⌋ ⁊ doronici amboruꝫ añ. pondus.ʒ.i.margaritarum nō perforatarum, ⁊ corali, ⁊ karabe, ⁊ serici crudi adusti omnium añ.pōdus.ʒ.i.s.been albi, et rubei, et folij indi, et spice, et gariofilorum, et castorei omnium ana pōdus duaꝝ tertiarum.ʒ.i. ⁊ çinçiberis, ⁊ macropiperis amborum añ.tertias duas.ʒ.i.muschi pondus sexte ⁊.s. ʒ.i. Tere medicinas, ⁊ cribella, ⁊ confice cū melle, qđ est sicut extrahiť de fauis, qđ non inuenit ignis, crudum, ad vnum tria: ⁊ repone in vase, ⁊ vtere.

p A.zurunbet

Medicina de muscho

alia efficiēs illa iuuamēta. ℞. [q] ⌈çedoarie⌋ ⁊ dorōici ⁊ margaritaꝝ puaꝝ, ⁊ karabe, ⁊ coralli oium añ.ʒ.iij. ⁊ tertiā.ʒ.i. ⁊ seri/

q A.zurunbet

ci crudi pondus.ʒ.ij.⁊ been albi,⁊ rubei,⁊ spice,⁊ folij,⁊ cardamomi,⁊ gariofilorum omniū añ.ʒ.iiij.et duas tertias.ʒ.i.⁊ vsnee,⁊ macropiperis,⁊ zinzibe ris omniū añ pondus.ʒ.i.⁊ tertie.ʒ.i.castorei pon/ dus tertie.ʒ.i.⁊ muschi boni pondus aur̃.i.incidat̃ sericū incisione parua donec fiat sicut puluis, dein/ de aggregetur in mortario cum margaritis, ⁊ co/ rallo,⁊ karabe:⁊ terantur optime,⁊ terant̃ alie me dicine,⁊ conficiatur cum melle crudo: cuius dosis sit pondus medij aur̃.cum aqua tepida.

Medicina de muscho alia

similis illi. Cuius cōmixtio. ℞.apsinthij,⁊ aloes am borum añ.ʒ.viij.spice,⁊ muschi,⁊ folij,⁊ myrrhe om nium añ.pōdus.ʒ.ij.reusini pōdus.ʒ.vi. ameos,et croci,⁊ se.apij oīum añ.pondus.ʒ.iiij.castorei.ʒ.i.s. Tere,⁊ ꝯfice cuȝ melle:cuius dosis itegra sit aur̃.i.

Sagzenea magna.

Hec medicina est expta valens ad oēs passiones frigidas,⁊ vētositates grossas,⁊ dolorem dentiū,⁊ corrosionē eorū,⁊ ad frigus sto/ machi,⁊ tarditatē digōnis,⁊ colicam,⁊ difficulta/ tem vrine,⁊ ad frigus,⁊ phlegma,⁊ ad mucosita/ tem vrine. Cuius ꝑmixtio. ℞.castorei,⁊ opij,⁊ ci namomi,⁊ assari,⁊ fu,⁊ meu,⁊ dauci oīum añ.ʒ.i. piperis,⁊ macropiperis,⁊ galbani,⁊ costi [a] † [ ] omniū añ.ʒ.vi,croci.ʒ.s.liquefiant cuȝ aqua mellis,⁊ terantur sicca,⁊ resoluatur galbanū cum melle,⁊ conficiatur,⁊ administret̃ post sex menses. [b] † [ ] Cuius per/ mixtio ex descriptione alia. ℞.castorei,⁊ melano piperis,⁊ croci,⁊ meu,⁊ fu,⁊ dauci,⁊ assari,⁊ opij ⁊ leucopiperis,⁊ bezard omnium añ pondus.ʒ.ij. costi pondus.ʒ.i.cinnamomi.ʒ.ij.terantur,⁊ cribel lentur,⁊ cōficiatur cum melle dispumato.

a † A. ⁊ myrrhe

b † A. Alia lra ⁊ dosis eius est a danich vno vsq ad aur̃.ij.

Sagzenea minor

que est in intētione eius. ℞.castorei, ⁊ opij amborū añ.ʒ.x.pipis,⁊ macropiperis,⁊ gal bani,⁊ myrrhe,⁊ costi oīum añ.ʒ.[c] [lx.] ⁊ cinamo mi,⁊ meu,⁊ fu,⁊ dauci,⁊ assari oīum añ.ʒ.x.⁊ cro/ ci pōdus quarte.℥.i. Et in descriptione alia,zinzibe ris.℥.i.⁊ storacis liqde.ʒ.iij. Et in descriptione alia castorei,⁊ melanopipis,⁊ croci,⁊ meu,⁊ fu,⁊ dau/ ci,⁊ assari,⁊ opij,⁊ cinamomi,⁊ leucopiperis oīuȝ añ.ʒ.i.costi pondus.ʒ.i. Tere omnia ⁊ confice cum melle,⁊ antiquetur sex mēsib⁹. Cuius dosis sit aur̃. s.cum aqua tepida in ieiunio. Et in descriptiōe alia dosis qd̄ est inter sextaȝ.ʒ.i.vsq ad duos aur̃. Et in descriptione alia dosis quantum est granū piperis. Et dicit̃ q̄ teratur siliqua ⁊ liniatur [d] [ad venena] ⁊ ad ventositates in matricibus,⁊ paucitatē conce ptionis,⁊ mēstrue,soluatur de ea,quātum est faba cum oleo de lilio,⁊ supponatur cū lana, ⁊ liquefiat de ea cum oleo sambacino,⁊ odoret de ea mulier,⁊ suffumigetur cum ea etiā. Et ad dolorē pectoris, et tussim,⁊ renes,⁊ difficultatē vrine ex frigoribus,⁊ bibat de ea mulier quātū est cicer cum vino puro,⁊ ad nauseatiuā sacietatē aur̃.i.cum vino puro.

c A. Alia litera decem

d A. Alia litera locus morphee

Homorusia

que cōfert ad debilitatē epa/ tis,⁊ splenis,⁊ duritieȝ eorum, ⁊ aperit oppilationem,⁊ prouocat vrinam,⁊ fran/ git lapidem in renibus:⁊ iuuamētum eius in ince/ ptione hydropisis est magnum. Cuius permixtio. ℞.dauci ⁊ est semen baucie syluestris, ⁊ cymini carmeni,xilobalsami,cassie,cordumeni,floris squi nanti,seminis apij omnium ana pondus.ʒ.i.macro piperis,⁊ costi amborum ana.ʒ.s.leucopiperis.ʒ. s.[e] [myrrhe] pondus.ʒ.iij.baccarum lauri.x.nu/ mero,acori,et croci amborum añ.pondus.ʒ.ij. Ag grega has medicinas tritas,⁊ cribellatas,⁊ confi/ ce cum melle dispumato:cuius dosis sit ſm quanti/ tatem auellane cum aqua tepida.

e A. Alia litera aloes

Anacardinum ⁊ est albela/

dorium quod est iuuatiuum ad [f] [contractionem] id est eos qui se mouere non possunt. Cuius permix tio. ℞.myrobalanorum nigrorum ⁊ belliricorū, ⁊ emblicorum omnium ana.ʒ.xxxvi.nigelle pōdus ʒ.xxiiij.spodij pōdus.ʒ.vi.heil pondus.ʒ.vij.cipe/ ri.ʒ.vi.anacardi.ʒ.vi.piperis,⁊ macropiperis,⁊ zi ziberis, et [g] [felfelmure] et anisi omnium ana.ʒ. xij. Tere,et cribella,et permisce cum eo penidioruȝ pondus.ʒ.dc. et resoluantur cum aqua secundum quantitatem que sufficit,et confice medicinas,⁊ se/ peli vas in quo est medicina,in ordeo sex mensibus deinde vtere.

f A. alzemone

g A. felfelmum

Confectio anacardi

que cōfert ad omnes species dolorum stomachi, ⁊ confert ad dolorem capitis antiquum,⁊ ad vertiginem stomaticam, ⁊ ad ma/ niam,⁊ alienationem,⁊ doloreȝ pectoris,⁊ epatis, ⁊ splenis,⁊ renum,⁊ complexionem frigidaȝ,⁊ do lores matricum,⁊ podagram,et lepram, et egritu/ dines melancholie. Cuius permixtio. ℞.spice,et meu,⁊ croci,⁊ cassie,et folij,et epithymi,et squinā/ ti,et carpobalsami,⁊ aristologie longe,et gariofilo rum,⁊ granorum alben, et zinziberis, et aloes, et bdellij,et myrrhe,et olei balsami omnium ana.℥.i. masticis,⁊ mellis anacardi,⁊ agarici omnium añ. partes.viij.radicis lilij celestis.℥.ij.corticum radi/ cis feniculi lib.iij.aceti [h] [asceri].iij. Infunde corti ces feniculi in aceto tribus diebus, et proijciantur in ollā,⁊ ferueat bullitione leui,⁊ colet̃,⁊ exprimā tur radices,⁊ adiūgat̃ illi aceto mellis lib.i.s.⁊ bul liat ad ignē leuē suꝑ carbōes,donec igrosset̃ parū/ per,⁊ permisceātur cum eo medicine:⁊ sit dosis pō dus.ʒ.ij.cum eo quod conuenit de potibus.

h A. pondus kist

Confectio alia anacardina

faciens ad paralysim,⁊ ei filia.⁊ ad torturā,⁊ mollifica tionē,⁊ abstergit cerebrū,⁊ facit ipm bonū. Cuius ꝑmixtio. ℞.spice cassie,folij indi,myrrhe,croci, sceha armeni,epithymi,suꝑioris [i] [aladrion,reusi/ ni] carpobalsami,gariofilorum oīum añ.pōdus.ʒ.ij. granorum alben excorticatorum,⁊ zinzib.āborum añ.℥.i. [k] [⁊ alkei] ⁊ mellis anacardi,⁊ kerbel oīuȝ añ.℥.iij. agarici pōdus.ʒ.ij. Et in descriptione alia,pondus ʒ.viij.aloes scotrēsis,℥.i.ireos.℥.ij.corticū venaruȝ feniculi lib.iij.aceti fortis lib.ix.īfundant̃ cortices in aceto tribus diebus continuis,⁊ proijciat̃ tūc in vase,⁊ ferueat tribus ebullitionibus cum igne me/ dio,deinde coletur,⁊ proijciantur cortices,⁊ iteruȝ reponatur acetum in ollam,⁊ effundant̃ suꝑ ipsum de melle lib.x.s.decoquatur cum igne leui donec in grosset̃,⁊ puluerizet̃ desuꝑ,tūc medicine trite p̄di/ cte,⁊ ꝑmisceas,⁊ vtere hac ꝯfectione post.vi.men. cuius dosis integra sit pōdus.ʒ.i.cū aqua tepida.

i A. squinanti rā uend fini

k A. alkie

Ariston magnum.

Et eius expō est bonū,ꝯferēs ad frigus corpis,⁊ ad pthisim,⁊ dolorē vētris,⁊ febrē cōmixtā,⁊ ad quartanā,⁊ ad colicā,⁊ doloreȝ mr̄i/ cis. Cui⁹ ꝑmixtio. ℞.opij,⁊ croci,⁊ cassie,⁊ amo mi,⁊ euforbij,⁊ acatie,⁊ costi,⁊ myrrhe,⁊ spice,et gūmi arabici,⁊ se.alkerua,⁊ se.alādacocha,⁊ ḡno rū vrtice,⁊ bdellij,⁊ olibani,⁊ [l] [adibic] ⁊ sumac, ⁊ sulfuris citrini,⁊ storac liqde,⁊ leucopi.oīuȝ añ.

l A. aldebach

ʒ.v.piretri,⁊ seminis artanithe, ⁊ est adranoch,et rosarũ siccaruʒ,⁊ se.raphani,⁊ se.apij,⁊ seminis citri omnium ana.ʒ.iiij.ameos, et seminis altaraxacon sylvestris omnium ana.ʒ.iiij.seminis sinapis ʒ.i.seminis hyusquiami albi pondus.ʒ.decem,cartami,⁊ çinçiberis amborum ana põdus.ʒ.ij. Et de eis quidam sunt qui non ponunt in ea piper. Tere, sicca, ⁊ infunde reliqua in vino odorifero tribus diebus,donec resolvantur,⁊ ponãtur cuʒ melle,⁊ tunc effundatur desuper olei balsami boni.℥.i. ⁊ ponatur super ignẽ in vase lapideo, ⁊ accẽde sub eo,⁊ ferveat duabus ebullitiõib⁹,deĩde removeat᷑ ab igne,⁊ ãtiquet᷑ sex mẽ.cuius dosis ĩtegra sit pondus auř.i.Et quãto plus antiquatur,est melius.

Ariston minus

conferens ad oĩa quibus confert maius.
℞.opij põdus.ʒ.iiij.acatie,⁊ pipis amborũ añ.℥.i. piretri pondus.ʒ.iij.amomi.ʒ.v.cassie.ʒ.iiij.croci ʒ.iij.⁊ sulfuris citrini.℥.i.⁊ euforbij.ʒ.iij.spice.℥.i. Terantur,⁊ cribellẽtur,⁊ conficiãtur cum melle.

Diamarte

quod est iuvativuʒ ad oppilationes epatis,⁊ splenis,⁊ frig⁹ matricum,⁊ tussim humidã,⁊ quartanã,⁊ constrictionem anhelitus,⁊ icteritiã oppilativam,⁊ mollificationem cuius permixtio. ℞.se.harmel eminã.i.5. olibani.ʒ x.aristol'.longe,⁊ reusini amborum añ.ʒ.xx.[a]⌈çedoarie⌋⁊ doronici amborũ añ.pondus.ʒ.iiij.masticis,⁊ carpobalsami et croci, ⁊ meliloti,et spice aromatice omniũ ana põdus.ʒ.x.opij,⁊ çinçiberis,⁊ costi,⁊ cassie omniũ ana sextaria.iij.⁊ istarum medicinarum triũ in descriptione alia.ʒ.xij.ciperi sextaria.x.aloes scotrensis põdus.ʒ.xiiij.gariofilorum põdus.ʒ.vi.hellebori albi,rosarũ rubearũ siccarũ,nigelle oĩum añ.sextaria.vi.pipis põdus.ʒ.x.aggrega has medicinas ɔtritas,⁊ cicotrigoniçatas,⁊ confice cum melle dispumato,⁊ utere.

[a] A.zurũbet

Bedemeregi.

Eius iuvamẽta sunt sicut iuvamenta diamarte. cuius pmixtio. ℞.[b]⌈çedoarie⌋⁊ doronici,⁊ opij,⁊ castorei,⁊ piretri,⁊ piperis,⁊ macropipis,⁊ cassie,⁊[c]⌈est ex almasus⌋⁊ se.hiusqami al.⁊ storacis liquide ⁊ oppoponaci ⁊ croci[d]†⌈ ⌋omniuʒ ana.ʒ.vi.fenugreci.ʒ.viij.margaritarum põdus.ʒ.ij.galbani,⁊ myrrhe amborum ana.ʒ.xij.Tere,et cribella,⁊ confice cum melle.

[b] A.zurũbet
[c] A.heumalmesius
[d] † A.⁊ costi

Confectio algarith.

conferens ad dolorem capitis antiquum,⁊ datur in potu cum vino cõmixto cũ melle ⁊ aqua tepida,⁊ cõfert illis qui epilepsiã patiuntur qum bibũt de ea,⁊ est iuvativa ad oblivionem,⁊ ad apostema durum,⁊ abscindit superfluitates que attrahũtur ad oculos.cuius pmixtio. ℞.myrrhe,⁊ cassie,⁊ macropiperis,⁊ cinamomi,⁊ siseleos,⁊ amomi oĩum añ.põdus.ʒ.iiij.⁊ spice,⁊ floris squinãti ambo℞ añ.ʒ.xij.⁊ croci põdus.ʒ.vi.et opij põdus.ʒ.v.⁊ se.apij montani põdus.ʒ.xv.anisi,⁊ se.apij hortulani ambo℞ añ.ʒ.xx.⁊ piperis põdus.ʒ.xxxviij.storacis liquide,⁊ costi,⁊ rubee,⁊ assari oĩum añ.ʒ.i.Tere,⁊ cribella,⁊ sicca,⁊ infunde humorosa ĩ vino odorifero.deĩde ɔfice totũ cũ melle:cui⁹ dos᷑ sit põdus.ʒ.i.cũ aqua tepida in ieiunio.

Confectio citrina selini

valẽs ad egritudines cholere nigre,⁊ ventositates,⁊ pulsum cordis,⁊ dolores infantium,⁊ dolores matricum.cuius pmixtio. ℞.pipis albi,çinçiberis,⁊ salis indi omnium ana pondus.ʒ.vi.opij,⁊ euforbij, et castorei,⁊ gariofilorum,⁊ croci,⁊ masticis,⁊ piretri omniũ añ.ʒ.v.costi.ʒ.vi.fesire,⁊ fesiresim,⁊ cipi,et çedoarie,et doronici,et aristologie longe omnium ana.ʒ.ij.olei balsami,⁊ aque canfore amborum añ.ʒ.iiij. Tere,sicca,⁊ infunde gũmas in vino,⁊ confice cuʒ melle dispumato:cui⁹ dosis sit unicuiqʒ homini fm mensuram sue complexionis.

Confectio nigra selini

que cõfert ad[e]⌈mes⌋ ⁊ paralysim,⁊ ad guale, ⁊ ad chol'am nigrã,⁊ oẽs egritudines frãs.cui⁹ pmixtio. ℞.se.harmel.ʒ.c.⁊ viginti,oppoponacis.ʒ.lxxx.nigelle,⁊ beçard,⁊ cucumeris sylvestris oĩum añ.põdus.ʒ.lx.acori,et serapini,⁊ amoniaci,⁊ aristol'.lõge.⁊ sinapis.⁊ bdellij subalbidi,⁊ belli,⁊ radicis endivie,⁊ castorei,et radicis collogntide,⁊ sulfuris citrini,⁊ se.eruce, et agnicasti,⁊ rute mõtane oĩum añ.põdus.ʒ.xl.opij,⁊ euforbij,⁊ hiusqami al.⁊ pipis albi,⁊ ɔdisi,⁊ salis indi rubei,⁊ salis naptici nigri,⁊ radicis[f]⌈asse hebeça ⁊ est radix sebisech ⁊ est⌋ mãdragore,⁊ radicis hiusquiami albi,⁊ piretri,⁊ myrrhe,⁊ aloes,⁊ olibani,⁊[g]⌈cassie⌋ omnium añ.ʒ.⌈[h].xx.⌋spice,⁊ masticis,⁊ çedoarie, ⁊ doronici omniũ añ.ʒ.viij. croci.ʒ.iij.Tere,sicca,⁊ ifunde gũmas i kitrã de scemi fm q̃ʒtitatẽ q̃ sufficit,deĩde tere,⁊ cõmisce medicinas oẽs,deĩde sepeliat᷑ i cinere duob⁹ mẽsib⁹,deĩde admistret᷑ post illõ:de q̃ det᷑ forti auř.iij.⁊ medio ij.⁊ debili.i.et ifanti q̃ʒtũ est granũ piperis.

[e] A.almeo
[f] —— A.
[g] A.sycþragũ
[h] A.xxx.

Confectio albumuseli

⁊ est illa q̃ noĩata est succurrẽs,⁊ est de stupefactivis,sedativa dolo℞ ex oĩ vẽtositate,⁊ ex oĩ egritudine dñante,sicut ĩcubo,⁊ ex alguesgues,⁊ ad omnem doloreʒ est iuvativa,⁊ sedativa.cuius permixtio. ℞.opij,⁊ hiusquiami albi amboruʒ ana auř.x.euforbij,et croci,⁊ spice,⁊ piretri,et hermodactilorum,⁊ cardamomi,et macropiperis omnium ana.ʒ.v.Tere,⁊ cribella,⁊ confice cũ melle dispumato:de qua detur auř.5.forti ⁊ magno,⁊ parvo ⁊ debili pondus sexte.ʒ.i.

Confectio de alleis

faciens ad morpheam,⁊ frigora,⁊ humorem crudum,⁊ phlegma,⁊ addit in virtute,⁊ clarificat colorem,⁊ convertit utentẽ se quasi ad formam adolescentie,conferens omni egritudini:potatur in hyeme,calefacit corpus, ⁊ alleviat corpus,⁊ erigit naturam. Cuius permixtio. ℞.caficios duos ciceris de sceni, qui infundantur in nocte in aqua dulci,deinde cum igne levi coquatur donec aqua eius denigretur,⁊ confrangatur cicer, deinde coletur aqua:postea sumantur allea, ⁊ findantur unumquodqʒ granum eorũ,deinde coquantur cum ea donec discocta sint allea,⁊ fiant sicut cerebrum,postea fundatur desuper lac vaccinum dulce in tanta quantitate que submergat ipsa quatuor digitis,deinde coquantur lento igne sicut[i]⌈candele⌋donec exiccetur lac,aut quasi:deinde fundatur desuper butyrum vaccinum recens cum mensura, postea decoquatur cum igne levi,sic ut[k]⌈candele⌋ donec exiccet ipsum: deinde confice ipsum in vase eneo,donec fiat sicut massa:postea effunde desuper mellis albi clari quantitatem que superemineat ei quatuor digitis, ⁊ decoque ipsum similiter donec coaguletur,aut quasi:deinde pone super unãquãqʒ lib.alleorũ aure.xij.de tuderi rubeo,⁊ albo,⁊ auř.iij.piperis,et auř.x.portulace,et auř.x.cimini carmeni,et auř.x.galange,⁊ tantumdem cinnamomi. Tere has medicinas,et proijce desuper, et permisce ea,et pone in vase viridi,et sumatur de ea quantum est nux fm omnem dispositionem.

[i] A.est ignis lãpadis
[k] A.ignis vel flãme lampadis

Athanasia magna que est cuz epate adib ꝯferēs dolo rib⁹ epatis, ⁊ splenis, ⁊ stomachi, ⁊ vētositatib⁹, ⁊ dysenterie, ⁊ tussi antiq̄, ⁊ eis q euomūt sanguinē, ⁊ est sedatiua doloꝝ sicut ꝯfectio filonis.s.filonuz romanum, ⁊ ad stuporē, ⁊ fluxū ventris, ⁊ sanguinis expulsionē, ⁊ dolorē renū, ⁊ vētositatē renū, ⁊ vesice ⁊ asma, ⁊ tussim, ⁊ mūdificat pectus, ⁊ confert sicut empl'm sup hemorroidas posita: ⁊ eius dosis est q̄rta aurei vsq3 ad aur.5.cuius ꝑmixtio. ℞.croci, et myrrhe, ⁊ opij, ⁊ castorei, ⁊ se.biusqami albi, ⁊ costi, ⁊ cordumeni, ⁊ papaueris, ⁊ spice, ⁊ eupatorij, ⁊ epatis adib, ⁊ cornu dextri de cornibus capre adusti omnium partes equales. Tere que de eis teruntur, ⁊ liquefac que liquescūt cum vino, ⁊ cōfice cuz melle dispumato, ⁊ vtere post sex menses.

Athanasia minor iuuamēta cui⁹ sunt illa eadē, cuius permixtio. ℞.storacis, ⁊ croci, ⁊ costi, ⁊ spice, ⁊ opij ⁊ cassie oium an̄.ʒ.iiij.succi eupatorij.ʒ.viij.radicis lilij.ʒ.xij.mellis q̄ztū sufficit: dosis ei⁹ sicut auellana cū eo qd̄ ꝯuenit de potibus. Et i descriptiōe alia addite sunt due medicine, q̄ sunt myrrha, ⁊ xilobalsamum, de vnaquaq3 quarum ponuntur.ʒ.iiij.

Diacurcuma minus cōferēs ad debilitatē epaṫ, ⁊ splenis, ⁊ stōi, ⁊ ad duritiē eoꝝ, ⁊ ad iceptionē hydropisis, ꝓhibēs eius gn̄ationē, ⁊ colorē efficit bonū valde, ⁊ ꝯfert ad ꝑlimas egritudines antiq̄s.cuius ꝑmixtio. ℞.spice aromatice, ⁊ myrrhe, ⁊ cassie, ⁊ costi, ⁊ floris sq̄nāti, ⁊ cinamomi, ⁊ croci oium ꝑtes eq̄les. Terant̄, ⁊ cribellēt̄, ⁊ ifundat̄ myrrha die ⁊ nocte in triplicato, ⁊ ꝑmisceant̄ oia, ⁊ ꝯficiat̄ cū melle dispumato, ⁊ reponat̄ in vase, ⁊ admistret̄. Et in descriptione alia loco spice, nereiden.

Ars diacurcume maioris ex arte Gal', qd̄ ꝯfert ad dolores antiquos exn̄tes i epate, ⁊ splene ex frigore, ⁊ grossitudine: ⁊ aꝑit oppil'ones accn̄tes in oibus instr̄is nutrimēti, ⁊ fugat ventositates grossas ab eis, ⁊ ꝓuocat vrinaz, ⁊ confert oibus dolorib⁹ renū, vesice, ⁊ mr̄icis accn̄tibus ex materijs grossis, ⁊ duritie q̄ est i eis ⁊ hydropicis. cuius cōmixtio ē hec. Croci pōdus.ʒ.xij. ⁊ meu, ⁊ fu amborum ana pondus.ʒ iiij. ⁊ spice pondus ʒ.vi. ⁊ anisi, ⁊ dauci, ⁊ assari, ⁊ reusini, ⁊ petroselini omnium ana pondus.ʒ.iiij.costi, ⁊ cassie, et floris squināti [a] †⌈ ⌋ oium an̄.pōdus.ʒ.i. ⁊ rubee pōd⁹.ʒ.ij. ⁊ succi lilij, ⁊ eupatorij, ⁊ polij ⁊ scolopēdrie oium an̄.pondus.ʒ.iij. ⁊ olei balsami ℥.5. ⁊ myrrhe.ʒ.iiij. Et in descriptiōe alia loco [b] ⌈spice⌋ carpobalsami.ʒ.i.capparis romane.ʒ.iij. Tere, ⁊ cribella, ⁊ confice cum melle postquam inuoluuntur cum oleo balsami cuius dosis sit pondus.ʒ.i.cum syrupo, de melle.

a †A. ⁊ carpobalsami

b A. Alia litera balsami

Dialacca magna ꝯferēs iuuam̄ta diacurcume, ⁊ frāgit lapidē.cuius ꝑmixtio. ℞.lacce.ʒ.viij.amigdale excorticate, ⁊ cinamomi, ⁊ folij, ⁊ gariofiloꝝ omniuz an̄.ʒ.v.camepitheos, ⁊ meu, ⁊ fu, ⁊ myrrhe, ⁊ isopi sicce oiuz an̄.ʒ.iiij.spice.ʒ.xij.dauci, ⁊ seminis apij, ⁊ bdellij oiuz an̄.ʒ.vij.5.croci.ʒ.iiij.assari.ʒ.vij.carpobalsami, ⁊ cassie, ⁊ masticis, ⁊ calami aromatici omniū an̄.ʒ.iiij.gētiane, ⁊ aristol'.rotūde oium ana ʒ.vij. ⁊ succi ligritie.ʒ.xij.5. reubarbari.ʒ.xv.5. polij. ⁊ squinanti omniū an̄.ʒ.iij.piperis nigri, ⁊ costi āboꝝ an̄.ʒ x.5.siseleos, ⁊ olei balsami amborū an̄.ʒ.iij.5. Tere, sicca, ⁊ cribella, ⁊ solue que liquefiunt cū vino odorifero, ⁊ cōfice cū melle quātū sufficit: ⁊ dosis eius sit sicut auellana cū eo qd̄ conuenit ei de potibus, ⁊ additur in ea.℥.i.aloes, ⁊ piperis nigri, ⁊ aristol'.longe, ⁊ coriandri omnium ana.ʒ.iij.

Dialacca minor que cōfert ad debilitatem epatis, ⁊ stōi, ⁊ frigus amboꝝ, ⁊ duritiē eoruz, ⁊ ad duritiē splenis, ⁊ aperit oppilationes.cuius ꝑmixtio. ℞.lacce, ⁊ costi, ⁊ baccarū lauri, ⁊ lupinoꝝ, ⁊ fenugreci, ⁊ piperis omnium an̄.ʒ.ij.reusini.ʒ.iij.mellis quantuz sufficit: cuius dosis sit pondus.ʒ.i.cum aqua decoctionis apsinthij. Et in descriptione alia loco baccaruz lauri ponitur flos squinanti.

Ars alkokin qd̄ confert ad tussim, ⁊ duritiem epatis, ⁊ pleuresim. cuius permixtio. ℞.myrrhe ⁊ [c] ⌈meissit⌋ amboruz an̄.ʒ.iiij.spice, ⁊ croci, ⁊ cīnamomi, ⁊ cassie omnium an̄.pōdus.ʒ.i.floris squināti, ⁊ calami aromatici, ⁊ bdellij subalbidi omniuz ana pondus.ʒ.ij.5. Et in q̄busdam descriptionibus loco bdellij mucalibus passulaꝝ magnarū enucleataꝝ. ⁊ ablatis corticibus.ʒ.xv.mellis q̄ztū sufficit: cuius dosis sit pōdus.ʒ.i.cū decoctione isopi. Infundant̄ que infundenda sunt de medicinis cū passulis in vino odorifero, ⁊ terant̄ sicca, ⁊ cribellent̄, ⁊ resoluantur sicca cum melle, ⁊ misceant̄ omnia, ⁊ conquassentur.

c A. tenaseb

Filonium romanū tarsense qd̄ facit ad egritudines plurimas, ⁊ ꝓprie ad dolores colice, ⁊ ipsum est sedatiuuz dolorum. Inquit Gal'.in libro decē tractatuū in quo narrauit narrationem filonis: inq̄t enim verba medicine. Ego suz de expōne filonis medici tarsensis: ⁊ meū q̄dē iuuamentum ad eū cui dimissa est mors, est iuuamentuz maximū. Et rectifico dolores accidentes in egritudinibus plurib⁹, ⁊ illud est: q̄m si accidat intestino noiato colon, ⁊ est dolor colice. ⁊ sumat in potu patiens dolorē de me vice vna, sedo dolorez eius. Et si data fuero in potu ei qui patiat̄ difficultatez vrine, aut ei qui patit̄ lapidē ledentē ipsum, cōfero ei, ⁊ sano splenem etiā, ⁊ anhelitum preparationis ledētē, ⁊ pthisim, ⁊ spasmū, ⁊ dolorē amborum laterum timorosum. Et si data fuero in potu ei q spuit sanguinem, aut euomit sanguinē, separo inter ip̄m ⁊ mortem, ⁊ separo eā ab eo, ⁊ sedo oēm dolorē accidētez in intestinis, ⁊ visceribus, ⁊ tussim, ⁊ p̄focationes, ⁊ singultum, ⁊ catarros descēdētes a capite.cuius ꝑmixtio. ℞.leucopiperis, ⁊ seminis biusqami al. amboꝝ an̄.aur̄.xx.opij aur̄.x.croci aur̄.v.euforbij ⁊ spice, ⁊ piretri omniū ana aur̄.i.castorei, ⁊ çedoarie, ⁊ doronici, ⁊ margaritarum non perforataruz, ⁊ fel omnium ana.ʒ.i.mellis dispumati quantū sufficit: dosis eius sicut cicer cum aqua tepida.

Filoniū persicum valens ad fluxum menstruoruz, ⁊ hemorroidarū, ⁊ sol'onem nature, ⁊ processionem sanguinis, ⁊ illas que de pregnātibus menstruantur, ⁊ ad ventositates accidentes in matricibus, ⁊ conseruat embryones [d] †⌈ ⌋ cuius permixtio. ℞.piperis albi, ⁊ seminis biusquiami albi amboruz ana.ʒ.xx.opij, ⁊ terre sigillate amborum an̄.pondus.ʒ.x.croci.ʒ.v.euforbij, ⁊ spice, ⁊ piretri omniuz an̄.pōdus.ʒ.ij.castorei pōdus.ʒ.i. [e] ⌈çedoarie⌋ ⁊ doronici, ⁊ margaritarū nō ꝑforatarū, ⁊ muschi oium an̄.ʒ.5.cāfore sextaz ⁊ semis.ʒ.i. mellis dispumati ⁊ colati quātuz sufficit dosis eius pondus.ʒ.i.cum eo quod conuenit de potibus.

d †A: ⁊ strigit os mr̄icis, ⁊ prohibet fluxū, ⁊ ꝓhibet, ne mollificetur ꝑp vehemētiā vētositatis in mr̄ice et flegmate, ⁊ clarificat intellectum, ⁊ excitat appetitum

e A. zurūbet

Confectio alkekégi cõferẽs ad vl/cera in vesica, ⁊ renib⁹, ⁊ ad eos q mingũt sanguinẽ, expta: cuius pmixtio. ℞.se.hiusqami albi, ⁊ se.apij, ⁊ se. feni/culi oium añ.ʒ.vij.granoꝝ cucumeris.ʒ.v. Et i de/scriptione alia, granoꝝ cucumeris.ʒ.ij.[a] ⌈hiusqa/mi nigri⌋ ⁊ se.acetose, ⁊ opij, ⁊ granoꝝ pinee frixo rum, ⁊ croci, ⁊ auellanarũ assatarũ, ⁊ amigdalarũ amararũ frixarũ oium añ.ʒ.iij.grana alkekẽgi nu/numero.xxv.dragagãti.ʒ.iiij. Tere, ⁊ cribella, ⁊ cõfice cũ vino cocto: cui⁹ dosis sit põdus.ʒ.i.cũ candi/dicon, aut cũ aqua mellis post sex menses.

a A. sucharan

Diahirundinis valẽs ad dolorẽ guttu ris, ⁊ squinãtiã, ⁊ do/lores qui sunt supra hypocũdria, cuius permixtio. ℞.anisi, ⁊ seminis apij, ⁊ ameos, ⁊ floris squinãti, ⁊ radicis lilij, ⁊ cinamomi, ⁊ amomi, ⁊ aristol'.lon/ge, ⁊ aluminis iameni, ⁊ se.harmel, ⁊ myrrhe, ⁊ ra dicis [b] ⌈lilij⌋ ⁊ cassie, ⁊ croci oium añ.ℨ.i.cõfectio/nis crocomagnetis, ⁊ se.rosaꝝ sicci, ⁊ rosarũ siccaꝝ omniuꝫ añ.ℨ.ij.costi, ⁊ cineris hyrundinũ recentis oium añ.[c] ⌈.ʒ.⌋ iij.spice, ⁊ amili de tritico oium añ. ℨ.ß.galle imature medie, in quãtitate numero.viij. Tere, ⁊ cribella, ⁊ ɔfice cũ melle dispumato, ⁊ vte/re: ⁊ sumat de eo quãtitas galle.i. ⁊ dissoluatur cuꝫ aqua mellis, aut cum aqua ordei. aut cum decoctio ne rosarum, ⁊ lentium, et radicis liquiritie: ⁊ garga riçet cum ea: ⁊ administretur iterum cum vino, tri/bus aut quatuor vicibus in die.

b A. liquiritie

c A. ℨ.

Ars crocomagnetis administr ati in diahirũdi ne. ℞.croci, ⁊ cinamomi amboꝝ añ.ʒ.ij.rosaꝝ sic carum, amomi, costi omniũ añ.ʒ.i.myrrhe.ʒ.iiij.ra dicis liquiritie, ⁊ folij indi amborum añ.ʒ.iij.ß. Te rantur, ⁊ conficiantur cum vino, ⁊ fiant trocisci, et exiccentur in vmbra.

Diasulfur. Fortasse medicina hec equat ty/riace: quare confert ad febres pe riodicas frigidas, ⁊ ad febrẽ quartanam, ⁊ febrem phlegmatis, ⁊ tussim ꝓprie antiquã, ⁊ sputũ saniei, ⁊ cõstrictionem anhelitus, ⁊ cõfert spasmo, ⁊ valet ad hydropisim, ⁊ splenez, ⁊ prouocat vrinam, ⁊ ex/trahit lapidẽ: Amplius confert ad puncturam ser pentum, ⁊ scorpionũ iuuamentũ manifestuꝫ: ⁊ libe/rat ex nocumento medicinarũ pimentium: cuius ꝑ/mixtio. ℞.sulfuris citrini, ⁊ se.hiusquiami albi, ⁊ cordumeni, ⁊ storacis, ⁊ myrrhe oium añ.ʒ.viij.ru te, ⁊ costi amborum añ.ʒ.x.opij, ⁊ croci amborum ana.ʒ.ij.cassie.ʒ.xij.leucopiperis.ʒ.xxij. Tere me/dicinas, ⁊ confice cũ melle, ⁊ vtere post sex menses: ⁊ sumat in potu eger de eo ante periodũ febris ẜm mensuram sue etatis.

Confectio de assa que confert ad pe/riodos febriũ, ⁊ au fert febrem q̃rtanã apud digõnem, ⁊ expellit nocu/mentum pũcture, proprie scorpionis, ⁊ rutelle, ⁊ q̃ sunt sicut illa duo. Cuius permixtio. ℞.asse, ⁊ pi/peris, ⁊ myrrhe, ⁊ folioꝝ rute partes equales, con/ficiantur cum melle: cuius dosis sit põdus.ʒ.i.i pũ/ctura scorpionũ cum vino, ⁊ in febre cum oxymelle ante periodum per horam vnam.

Confectio salis indi mũdificãs sto machũ, ⁊ reti/nens vomitũ phlegmaticũ, ⁊ melicum ⁊ sanat verti ginem factã ex phlegmate, ⁊ melia. Cuius permix/tio. ℞.myrobalanoꝝ nigrorum, ⁊ belliricorũ, ⁊ emblicorum, ⁊ myrobalanoruꝫ kebulorum, ⁊ stica dos oium añ.ʒ.iij.epithymi.ʒ.iiij.salis indi.ʒ.ij.hie re pigre ʒ.x.agarici.ʒ.iiij. Terantur, ⁊ cribellent, ⁊ ɔficiant cũ syrupo acetoso. dosis eius pondus.ʒ. iij.in mane in ieiuno cum aqua tepida.

Diacostum valens ad dolores epa/tis, ⁊ stõi. Cuius permixtio. ℞.cinamomi, cassie, costi oium añ.põ dus.ʒ.xxx.anisi, ⁊ se.apij amborũ añ.pondus.ʒ.x. assari.ʒ.xxix.croci pondus.ʒ.viij.reusini põdus.ʒ. x.floris squinanti, ⁊ myrrhe amboꝝ añ.ʒ.xxiiij. In fundatur myrrha in vino, ⁊ colet, ⁊ ꝓijciant desuꝑ medicine, ⁊ ɔficiantur cum melle dispumato. cuius dosis sit triplum vnius, ⁊ administretur.

Confectio kabith regis faciẽs ad do lorem iũcturarum, ⁊ podagrã, sedans dolorẽ eius, ⁊ prohibẽs eam accidere, ⁊ ad febrẽ antiquã, ⁊ do/lorem splenis, ⁊ ventositatẽ grossam, ⁊ difficultatẽ anhelitus, ⁊ tussim, ⁊ vlcera intestinoꝝ, ⁊ sincopim, ⁊ dolores oculi, ⁊ gutturis qũ bibitur duobus die/bus, ⁊ conseruat corpus qum eaꝫ sumit hõ a passio nibus, ⁊ egritudinibus. Cuius ꝑmixtio. ℞.se.ru te, ⁊ prassij, ⁊ scordeon, ⁊ camepitheos, ⁊ oppopo/nacis, ⁊ gẽtiane romane, ⁊ sticados, ⁊ cordumeni, ⁊ storacis liquide omnium añ.pondus auř.v.myr/rhe, ⁊ croci, ⁊ costi amari, ⁊ piperis albi, ⁊ squinan ti, ⁊ spice nardi, ⁊ euforbij, ⁊ corticum radicis mã/dragore, ⁊ amoniaci, ⁊ calamẽti, ⁊ se.feniculi, ⁊ se. baucie syluestris cretice, ros.ru.siccaruꝫ ablatis ca pitibus, ⁊ carpobalsami omniũ añ.auř.iij.cinamo mi auř.viij.cassie.ℨ.i.succi eupatorij, ⁊ keisim, ⁊ se. andacoche, ⁊ gũmi amigdale omnium añ.auř.iiij. opij, ⁊ seminis hiusquiami albi amborum añ.auř. vi.aggrega has medicinas tritas, ⁊ cribellatas, ⁊ infunde ex eis illas que infunduntur aut in vino bo no claro, ⁊ est radix, aut alio: ⁊ confice cum melle di spumato, ⁊ repone in vase, ⁊ vtere.

Alcalchatarahan magnum qđ ɔfert ad abortũ embryonũ, ⁊ dolores mulierũ, ⁊ ad oẽs egritudines: ⁊ est medicia idica. Cui⁹ ꝑmi tio. ℞.opij põdus sextarioꝝ.iiij. ⁊ duaꝝ tertiarũ ʒ.i.euforbij.ʒ.vi.acatie põdus sextarioꝝ.v. ⁊ põd⁹ ʒ.ij. ⁊ duaꝝ tertiaꝝ.ʒ.i.amomi põdus sextarioꝝ.iij. ⁊ duas tertias.ʒ.i.costi amari sextaria.ij.pipis sex/taria.ij. ⁊ duas tertias.ʒ.i.piretri põdus.ʒ.vi. ⁊ al/fesira, ⁊ ẽ [d] ⌈haçarasen ⁊ fesiresetara ⁊ ẽ mesesdar⌋ ãboꝝ añ.põdus.ʒ.iiij.serici crudi sextaria.ij.argẽti cõbusti põdus.ʒ.vi.rosaꝝ rub.siccaꝝ ablatꝭ capiti/b⁹.ʒ.vi.[e] †⌈ ⌋ ameos põdus ʒ.iiij.se.hiusqa.al.põd⁹ sextarioꝝ.ix. ⁊.ʒ.ij. supior] vitꝭ põdus.ʒ.iiij.corticũ radicis apij pondus sexta/rioꝝ.iij. ⁊.ʒ.ij.se.portulace sextaria.x.g̃norũ alker/ua excorticatoꝝ sextaria.viij.sulfuris citrini sexta/ria.v.gũmi põdus sextarioꝝ.iij. ⁊ põdus.ʒ.ij. stora cis liq̃de põdus sextarioꝝ.iij. ⁊ põdus.ʒ.ij. ⁊ duaꝝ tertiaꝝ.ʒ.i.bdellij sbalbidi sextaria.ij.turis mascu/li sextaria.v. ⁊.ʒ.ij.galbani sextaria.ix. ⁊.ʒ.ij. ⁊ du/as tertias ʒ.i.[f] ⌈dibic⌋ mũdati sextaria.v. ⁊ duas tertias.ʒ.i.myrti sextaria.ij.masticis sextaria.iij.et duas tertias.ʒ.i.aristol'.rot.sextaria.iij. ⁊ duas ter/tias.ʒ.i.radicis lilij celestis sextaria.iij. ⁊.ʒ.ij.cor du meni sextaria.vi.radicũ alkekẽgi.ʒ.vi.folij idi sex/taria.iij. ⁊ duas tertias.ʒ.i.carpobalsami, ⁊ calami arõatici, ⁊ cassie, ⁊ çedoarie, ⁊ doronici oiuꝫ añ.sex taria duo, se.mãdragore põdus.ʒ.iiij.cinamõi pon dus.ʒ.vi.assari põdus.ʒ.iiij.cardamomi g̃na itegra [g] ⌈l⌋ gariofiloꝝ masculoꝝ sextaria.v.gariofiloꝝ fe minaꝝ sextaria.iij.[h] ⌈berodoã⌋ sextaria.ij. ⁊.ʒ.ij.ci

d A. bezargiesan ⁊ faserastun ⁊ est sendar

e † A. semis apij sextaria duo ms schi.ʒ.vi.

f A. debach

g A. nũero.ccccc

h A. florũ basili/conis

namomi sextaria duo, galange pondus.ʒ.iiij.mar/
garitarum non perforatarum pōdus.ʒ.v.coralli se
xtaria duo ⁊.ʒ.i.aristologie longe pondus sextario
rum.ix.çufere pondus.ʒ.ij.acori albi sextaria duo,
⁊.ʒ.ij.[a] ⌈cassie inde⌋ pōdus sextariorū.ij.[b]⌈çinçibe
ris, ⁊ piperis albi amborū añ.sextaria.v.atmot, et
tuçerit⌋ amborū añ.ʒ.xij.surenid sextaria duo ⁊.ʒ.
ij.⁊ duas tertias.ʒ.i.been albi, ⁊ ru.amborum ana
sextaria duo ⁊ duas tertias. ʒ.i. fellis vaccini pon/
dus.ʒ.ij.fellis adib, ⁊ fellis vrsi, ⁊ fellis corui oium
ana pondus.ʒ.i.Aggrega has medicinas tritas, et
cribellatas infusis que ex eis infundūtur in vino se
ptē diebus, ⁊ post illud ꝓijce super eas medicinas
contritas, ⁊ confice cū melle dispumato, ⁊ olei bal/
sami sextaria.iij.⁊ sit quātitas vini in quo ifuse sunt
medicine quātitas in qua soluant medicine, ⁊ fiant
sicut [c]⌈electuariū⌋ ⁊ ponatur in vase figuli, aut la/
pidis mundo, ⁊ ferueat.v.aut sex ebullitionibus, ⁊
auferatur ab igne, ⁊ ifrigidet, ⁊ reponat in vase vi
tri. Et post illud sumat [d]⌈debobató claudā⌋ femi
nam, decrepitam, ⁊ ligent manus, ⁊ pedes eiꝰ adin
uicē, ⁊ ponat in vase eris, ⁊ proijciat desup lupino/
rum alboꝝ, ⁊ aneti amborū añ.pugillus.i.⁊ proij/
ciatur desup aque dulcis quātū necesse est, ⁊ coope
riat os vasis, ⁊ decoq̄tur cū leui igne, donec discoq̄
tur, ⁊ post illud auferat ab igne, ⁊ coletur ius, ⁊ su
matur, ⁊ mundificet cutis eius, ⁊ ossa ipsius, ⁊ pili
eius, ⁊ reducat ius ad vas mūdū, ⁊ proijciatur su/
per ipm olei balsami, ⁊ olei nardini quātitas sacra
iati vnius de vnoquoq;: ⁊ decoquatur lēto igne, do
nec remaneat eius tertia: deinde proijciat sup ipsū
mel fm quantitatē iuris, ⁊ decoquat donec ingros
setur, ⁊ conuertatur in spissitudinem mellis grossi:
deinde proijciātur desuper medicine confecte predi
cte in principio cōfectionis, ⁊ infrigidet, ⁊ repona/
tur in vase vitri, ⁊ dimittat sex mēsibꝰ: ⁊ admistret
post illud, ⁊ nō admistret añ illud, qm̄ interficiet.

a A. sytbragi idi

b A. athiut bu/ zuden

c A. loch

d A. dabba

Alcalchatarahan minus.

℞. car/
pobalsami pondus.ʒ.ij.croci pondus.ʒ.x. muschi
pondus tertie.ʒ.i.hellebori albi.ʒ.iiij.opij pondus
ʒ.xv.condisi pondus.ʒ.ij.piperis pondus.ʒ.x.seri/
ci crudi pondus.ʒ.ij.seminis hiusquiami al. pon/
dus.ʒ.x.euforbij pondus.ʒ.vij.amomi, ⁊ corticum
radicis mandragore omnium añ.podus.ʒ.ij.vsnee
⁊ cassie, ⁊ ammoniaci, ⁊ olibani, ⁊ radicis lilij, ⁊ xi
lobalsami, ⁊ pulpe colloquintide, ⁊ çinçiberis, ⁊ se
rapini, ⁊ oppoponaci, et cinnamomi, ⁊ castorei, et
[e]⌈heçerihasen, ⁊ mesesdar, ⁊ cassie inde omniū añ.
ʒ.ij.seminis alharmel, ⁊ gariofilorum, ⁊ folij indi,
⁊ adipis gruis⌋ ⁊ fellis elephantis omnium añ.ʒ.
iiij.auri, ⁊ argenti amborum ana pondus sexte.ʒ.i.
[f]⌈tritorum ⁊ cribellatorum⌋ ⁊ [g]⌈çedoarie⌋ ⁊ do/
ronici, ⁊ canfore omnium añ.ʒ.iij. spice aromatice
pondus.ʒ.iij.costi amari pondus.ʒ.iiij. carui pon/
dus.ʒ.ij.aristologie rotunde pondus.ʒ.i.ameos, et
origani persici, ⁊ radicis alçufere, ⁊ granorum cap
paris omnium añ.pondus.ʒ.i.interfectoris patris
sui, ⁊ çuccari, ⁊ baccarum lauri, ⁊ sanguinis draco
nis omnium añ.pōdus.ʒ.ij.salis indi, ⁊ vsnen ma/
sculi amborum ana pondus.ʒ.ij.sulfuris marini pō
dus.ʒ.i.burungi, ⁊ piperis amborum ana pondus
ʒ.ij.cassie fistule mundate a canna, ⁊ granis suis, et
[h]⌈chir ⁊ vananeul⌋ ⁊ radicum [i]⌈canabis⌋ et riçi
omnium ana pondus.ʒ.i.aggrega has medicinas
tritas, et cribellatas, et infunde que ex eis infundū
tur in vino, ⁊ confice cum melle dispumato, et vte/
re post sex menses.

e A. bezeriasen ⁊ rute ⁊ sytbragi indi ⁊ pulpe al/ chercheden

f —— A.

g A. zurumbet

h A. thalissar

i A. capparis

Alkelkelēgi magnū

qđ ꝓfert ad mollificatio
nē stōi, ⁊ frigus eius, ⁊ ad febres antiq̄s, ⁊ sincopi,
⁊ difficultatē vrine, ⁊ albaras, ⁊ morpheam, ⁊ vigi
lias, ⁊ fracturā ossium, ⁊ tussim humidam, ⁊ pthisi
cos qñ non adest febris, ⁊ ad illū cuius iam infrigi
datuz est corpus, ⁊ ad hemorroidas, ⁊ spleneticos,
⁊ ad dubellati, ⁊ colicā, ⁊ hydropicos, ⁊ ad mulie/
rem que egrotat in ꝑgnatione sua, ⁊ ad ꝑfocationē
matricis, ⁊ vētositates que sunt in iūcturis, ⁊ inflā/
mationem, ⁊ ad dolores genu, ⁊ dorsi, ⁊ lacerti.cu/
ius ꝑmixtio. ℞.myrobalanoꝝ nigrorū, ⁊ belliri
coꝝ scirēblegi, ⁊ pipis, ⁊ macropipis, ⁊ çiçi.fini, ⁊
spice, ⁊ [k]⌈cassie, ⁊ fulfulminue⌋ ⁊ salis idi ⁊ sal'ru/
bei ⁊ sal'naptici, ⁊ salis [l]⌈masse⌋ ⁊ ligue auis, ⁊ ci
peri, ⁊ heil, ⁊ cinami, ⁊ burūgi, ⁊ origani ꝑsici, ⁊ ni/
gelle, ⁊ ḡnoꝝ nil, ⁊ cymini, ⁊ folij idi, ⁊ se.apij, ⁊ co
riandri sicci: Et inuenimus in q̄busdā descriptioni/
bus has medicinas iterū [m]⌈saufel ⁊ est iafel, ⁊ al/
mamuth, ⁊ encostbaracost⌋ omniū añ.ʒ.iiij.oppo/
ponacis.ʒ.viij.turbit lib.i.⁊ sextaria.iiij.⁊ passula/
rum enucleatarū aur.c.emblicoruʒ aur.cc.penidio
rum lib.vi.ʒ olei sisami lib.iij.⁊ in descriptione alia
lib.i. Tere medicinas, ⁊ cicotrigoniça, ⁊ cribella, ⁊
decoque passulas per se cum aqua, ⁊ cola, ⁊ infun/
de cassiam fistulam in ea, ⁊ infunde emblicos in aq̄
libris.xxiiij.die, ⁊ nocte: ⁊ decoque vsq;quo rema/
neant libre.viij.⁊ proijce emblicos, ⁊ reduc aquaʒ
emblicorum ad vas secūdo, ⁊ cōfrica in ea cassiam
fistulam infusam in aqua passularum fricatione bo
na, aut adiunge ad aquā emblicoꝝ que est in vase,
⁊ proijce desup penidios, ⁊ decoque cum leui igne
vsq;quo resoluātur penidij, ⁊ cōuertatur aq̄ in spis/
situdine mellis, ⁊ post illud proijce super eā oleū si/
saminum, ⁊ cōmoue vsq;quo cōmisceatur cū aqua,
⁊ nō adhereat manui, aut pāno: ⁊ remoue ab igne,
⁊ pulueriça desuper medicinas contritas: ⁊ vtere:
cuius dosis sit aur.iij aut.iiij.vnicuiq; homini secū
dum mensuram sue virtutis.

k A. sytbragi et fulfulmun

l A. panis

m A. bessifel ⁊ ē alsechacul ⁊ kest berikist

Alkelkelēgi minus

valens ad hy/
dropicos, ⁊ do
lores epatis ⁊ splenis, ⁊ icteritiam, ⁊ oppilationē,
⁊ carbunculos: ⁊ est sanum, ⁊ expertum.cuius per/
mixtio ℞.myrobalanorū citrinorum.ʒ.xx.my/
robalanorum nigrorum, ⁊ belliricorum omniū añ.
ʒ.xv.emblicorum lib.iij.tamarindorum.ʒ:l.passu/
larum enucleatarū lib.i. Aggrega has medicinas,
⁊ proijce super eas aque lib.xxx.⁊ bulliat vsq;quo
remaneant de ea lib.viij.⁊ coletur, ⁊ accipe cassie fi
stule mundate a cāna, ⁊ granis suis lib.i.⁊ proijce
super eam aquā colatam, ⁊ ferueat ebullitione vna
⁊ confrica bene, ⁊ cola per colatoriuʒ, ⁊ accipe lib.
iiij.penidiorum, ⁊ proijce super eam cū aqua, ⁊ bul
liat vsq;quo resoluantur penidij, ⁊ fiat eis spissitu/
do mellis: deinde proijce desuper olei sisamini recē/
tis lib.i.ʒ.⁊ commisce cum eis bene, ⁊ ferueat dua/
bus ebullitionibus, ⁊ remoueatur ab igne: ⁊ acci/
pe lacce ablute, et spice, et rosarum, et petroselini, ⁊
dauci, et su, et reusini, et salis indi, et radicis lilij ce/
lestis, et agarici omnium ana.ʒ.vi.camedreos, ⁊ si/
seleos, et aristologie longe, et assari, et masticis, et
xilobalsami, ⁊ gentiane, et [n]⌈torongi⌋ excortica/
ti, et cassie omnium ana.ʒ.iiij.succi eupatorij, et suc
ci apsinthij, et ciperi, et floris squinanti omniuʒ añ.
ʒ.v.seminis cuscute, et seminis attriplicis, et radi/
cis liquiritie, et succi liquiritie, et scamonee omniū
ana.ʒ.x.seminis apij, et costi, et acori, et seminis fe/
niculi, et anisi omnium ana.ʒ.iij.turbit albi.ʒ.cl.

n A. brengi

cymini carmeni nigri.ʒ.iiij. Tere, ꝛ cribella has medicinas, ꝛ accipe meçerion.ʒ.xx. ꝛ funde sup ipsum aque lib.i. ꝛ olei sisamini.℥.iij. ferueat donec consumatur aqua, ꝛ cola oleũ, deinde inuolue cum eo medicinas, ꝛ proijce super eas penidios decoctos, ꝛ cõmisce bene, ꝛ pone in vase vitreato, ꝛ sit dosis.ʒ.iiij. cum lacte camele, aut cum aqua casei, aut cuꝫ aqua vue vulpis, ꝛ alkekengi. Et ego dicam in descriptione alia in summa secunda.

Confectio candorius

valẽs ad vẽtositates g̃ssas, ꝛ puncturam, ꝛ colicã, ꝛ obliuioneꝫ, ꝛ datur in potu mulieribus pregnãtibus propter illud qđ accidit eis de egritudinibꝰ frigidis: cuius pmixtio. ℞. seminis hyusqami albi, ꝛ opij amboruꝫ añ.ʒ.xx. euforbij, ꝛ piretri, ꝛ spice, ꝛ croci omniuꝫ añ.ʒ.vij. Terantur, ꝛ cribellentur, ꝛ conficiãtur cum melle, ꝛ administretur post sex menses.

Confectio cognominata cõdari, pciosa valde.

℞. croci aure.ij. myrrhe, ꝛ assari, ꝛ fu ꝛ reusini, ꝛ dauci, ꝛ petroselini, ꝛ meu oium añ.auř.iiij. spice inde, ꝛ romane amborũ añ.auř.vi. costi, ꝛ cassie, ꝛ floris squinãti oium añ.auř.i. carpobalsami auř.iij.ʃ. rubee auř.viij. succi liqritie, ꝛ scolopendrie, ꝛ polij, ꝛ succi eupatorij omnium añ.aur.iij. olei balsami auř.vi. permixtionis andaracõ auř.v. mellis quantum sufficit, cuius dosis sit sicut auellana cum geleniabin de melle.℥.i.

Confectio de calamento

q̃ confert doloribus stõi, ꝛ epatis frigidis, ꝛ horripilationi vehemẽti, ꝛ febribus hñtibus periodos. cuius pmixtio. ℞. calamenti fluuialis, ꝛ montani, ꝛ petroselini, ꝛ sileris oium añ.ʒ.xx. seminis apij, ꝛ camemille, ꝛ hasse omniũ añ.ʒ.iiij. [a] ⌈reusini⌋.ʒ.xv. piperis.ʒ.xliiij. Et in descriptione alia.ʒ.xxiiij. conficiantur cũ melle, ꝛ administretur.

a A.cheisum

Confectio de seminibus

faciẽs ad dolores epatis, ꝛ splenis, ꝛ stõi, ꝛ ventositates g̃ñatas in ventre: cuius pmixtio. ℞. cassie, ꝛ amomi, ꝛ spice, ꝛ ameos ꝛ se. feniculi et se. apij ꝛ anisi, ꝛ siseleos, ꝛ castorei, ꝛ seminis aneti, ꝛ aristologie longe, ꝛ galbani, ꝛ assari, ꝛ carui oium partes equales, ꝛ mellis dispumati quãtũ sufficit, ꝛ pmisceat̃, ꝛ administretur.

Confectio de iacyntho nr̃a.

Hec est ɔfectio nr̃a quã expti sumus i regibus, ꝛ eorum similibus: ꝛ cognouimus in ea iuuamẽtum maximuꝫ, ppꝛie in egritudinibus alguesgues, ꝛ alguesset, ꝛ pulsu cordis, ꝛ debilitate cordis, ꝛ iaꝫ eradicauit de eis egritudines antiq̃s in q̃bus non cõferunt curationes, ꝛ inuenimus in ea iuuamẽtum maximũ in egritudinibus cerebri, ꝛ stõi, ꝛ epatis, ꝛ proprie splenis, ꝛ colica, ꝛ valet ad dolores iuncturarum, ꝛ febres antiq̃s cuius descriptio. ℞. fracture iacynthi, ꝛ proprie [b] ⌈rubee granate⌋ ꝛ ei silium pondus auř.i. que ponantur in instrumẽto terendi, ꝛ incipiatur eius cõtritio cũ facilitate subtiliter, vt terat̃, deinde ponat̃ in tabula, ꝛ preparet̃ sup eã ad terendũ, ꝛ sumat̃ [c] ⌈lapidis aluis⌋ pondus.ʒ.i, [d] ⌈albakic⌋ pondus.ʒ.i. ꝛ auri liquati in crucibulo suo linito cũ lithargyrio donec aurũ fiat sicut vitrũ, ꝛ teratur, põdus tertie.ʒ.i. ꝛ argẽti vitreati cũ odore stãni põdus sexte.ʒ.i. ꝛ fiat cũ vnoquoq3 eoꝝ de cõtritione ꝛ pulueriçatione illud qđ fit in iacyntho: deinde sumat̃ suma eorũ. ꝛ proijciat̃ in tabulã vitreaꝫ, ꝛ inuoluatur in vino odorifero, ꝛ teratur donec exiccetur, ꝛ terat̃ donec fiat puluis subtilissimus, deinde sumat̃, ꝛ reponatur. Sit ergo sũma pars.i. deinde sumat̃ agarici, ꝛ epithymi, ꝛ piperis, ꝛ çinçiberis, ꝛ gariofiloꝝ, ꝛ sansuci omniũ añ.pars.ʃ. ꝛ sumatur lapidis armeni, ꝛ lapidis açuli, ꝛ salis naptici, ꝛ çedoarie, ꝛ doronici, ꝛ been, ꝛ lingue bouis oium añ.tertia partis.i. deinde sumatur spice celtice ꝛ est nereidẽ, ꝛ amomi, ꝛ acori, ꝛ folij, ꝛ cinamomi, ꝛ origani, ꝛ hasse, ꝛ isopi. ꝛ cymini omniũ añ.quarta partis.i. deinde sumatur pullegij, ꝛ petroselini, ꝛ lapidis iudaici, ꝛ se. apij ꝛ myrrhe, ꝛ olibani, ꝛ croci, ꝛ piperis albi oiuꝫ añ. sexta partis.i. ꝛ sumat̃ ossium elephantis tertia partis.i. Tere ergo omnes has medicinas, ꝛ proijce super eas calcem lapidum, ꝛ tere, ꝛ confice cum melle emblicorum quod sit pondus dupli eorũ: ꝛ fac trociscos auř.i. ꝛ da in potu.

b A. rubei sil̃is colori granoruꝫ granatorum

c A. iaspidis

d A. ꝛ albachich

Confectio alia de medicinis

Gal̃. que confert egritudinibus cãne pulmonis, ꝛ vlceribus pulmonis, ꝛ sputo sanguinis, ꝛ puris, ꝛ saniei attracte ad pectus, ꝛ difficultati sputi: cuius pmixtio. ℞. gũmi albotin auř.iiij. croci auř.iiij. olibani auř.iiij. myrrhe auř.iiij. radicum lilij excorticatarum auř.iiij. granorum pini magni auř.iiij. spice scemi auř.ij.ʃ. cassie nigre auř.ij. dragagãti auř.iij. carnis dactiloruꝫ scemi auř.iij. crete scemius que dicitur stella auř.iiij. galbani clari mundi auř.xxx. costi auř.iiij. ꝛ inuenimus in descriptione alia auř.i. mellis boni cotilas.iiij. decoquantur mel, ꝛ gũmi albotin in vase duplici: q̃ũq3 peruenit ad terminũ spissitudinis, tunc permisce cum eo galbanum, ꝛ decoque ipsum, donec perueniat ad terminuꝫ, vꝫ vt qum de eo distillatur stilla vna, nõ dilatetur: deinde infrigida ipsum, ꝛ proijce super ipsum medicinas reliq̃s tritas, ꝛ permisce ipsum: ꝛ vtere.

Cõfectio que ptinet arostomacis,

mirabilis ad tussim, ꝛ sputũ sanguinis, ꝛ vlcus pulmonis, ꝛ saniem eius collectã, ꝛ apa ipsius, ꝛ corruptionem lacerti, ꝛ vomitũ cibi, ꝛ cholericaꝫ passionẽ, ꝛ fluxum ventris, ꝛ lacertum vesice, ꝛ prefocationeꝫ matricis, ꝛ febres hñtes paroxismos data in potu ante horam per horam vnã, ꝛ extenuationeꝫ, ꝛ malitiã cõplonis, ꝛ venena ebibita, ꝛ ex pcussione eueniẽtia. cuiꝰ pmixtio, ℞. nereidẽ, costi, galbani, castorei, opij, melanopipis, ꝛ macropipe. ꝛ storacis oium añ.℥.i. mellis kist.i. Tere medicinas siccas, ꝛ cribella: galbanũ v̂o decoq̃ cũ melle donec liquefiat, ꝛ qũ liquescit tũc cola ipm, ꝛ funde sup ipm medicinas, ꝛ pone in vase vitri aut vase argẽti: ꝛ de ea da in potu quãtũ est faba egyptiaca cũ aqua mellis, quãtitate duoꝝ cadorum: ꝛ distilla super ipsam digitis tuis de oleo sisamino guttas tres.

Cõfectio que cõparat̃ ad canabitis,

exħẽs arenã in vrina, ꝛ reliq̃s mãs vlcerũ. cuius pmixtio. ℞. radicũ lilij auř.iiij. siseleos, camedreos, fenichia, ipicõ ꝛ est foliũ alkemeleõ, bayf ꝛ est semẽ alkanaboꝫ oium añ.auř.iiij. amomi auř.viij. cinamo. auř.xij. sileris mõtani, spice ide, croci, fanalasin, se. apij mõtani, polij, se. rute sylue, pulegij cretẽsis oiuꝫ añ. põdus illõ idẽ, radicis liqri. lapidis scemi masculi, ꝛ femie oiuꝫ añ.auř.xvi. nasturtij babylonici auř.xxiiij. se. agnicasti, faradie amboꝝ añ. auř.xxiiij. cordumeni auř.xlviij. ɔficiantur cũ melle decocto: ꝛ det̃ de ea in potu quãtitas auellane cũ syrupo mellino cõmixto quãtitate quatuor cado.ũ.

Ars medicine de gẽtiana: valens ad duritiẽ, ⁊ oppil'onẽ, ⁊ dolorez epatis, ⁊ splenis, ⁊ febrẽ antiquã: cuius pmixtio est: Ut sumat' gẽtiane, ⁊ pipis amboꝝ añ. põdus. ʒ. x. ⁊ dactiloꝝ alboꝝ sic corum, ⁊ folij, ⁊ spice, ⁊ aristol'. oium añ. ℥. i. Tere, ⁊ puluerića ipsa, ⁊ ꝯfice ea cũ melle dispumato, ita vt fiat in loco mellis spissi: cuius dosis sit pondus. ʒ. i. cum aqua rute decocte.

Ars medicine que noiat' donum dei, ⁊ fuit iuẽta in thesauro regis, ⁊ dixerunt ꝙ ꝯfert podagre, ⁊ hemorroidibus, ⁊ corruptioni ani, ⁊ frigoribus, ⁊ facit appetere cibũ, ⁊ coitũ, ⁊ prouocat, ⁊ ꝯseruat sanitatẽ qñ bibit' in tpe veris, aut hyemis tribus mẽsibus in oi die veneris ois mẽsis. Cuius pmixtio est. Ut sumat' myrobalanoꝝ ni. ⁊ belliricorũ, ⁊ emblicoꝝ, ⁊ acori, ⁊ aristol'. longe, ⁊ rotũde, ⁊ secacul, ⁊ beil, ⁊ cardamomi, ⁊ gariofilorũz, ⁊ camemille, ⁊ ćinćiberis, ⁊ sisami nõ excorticati oiũz añ. pondus. ℥. vi. ⁊ nucis muschate, ⁊ spice, ⁊ turbit albi in alio myrrhe, ⁊ meu, ⁊ fu, ⁊ dauci, ⁊ assari, ⁊ se. apij montani, ⁊ euforbij oium añ. pondus. ℥. ij. ⁊ almene ⁊ ẽ ameos, ⁊ medulle tritici, ⁊ se. porri, ⁊ tuderi al. ⁊ papaueris, ⁊ ćodoarie, ⁊ doronici, ⁊ [a] ⌈venarum liquiritie⌋ ⁊ amomi, ⁊ piretri, ⁊ spodij, ⁊ siseleos, ⁊ asse fetide, ⁊ cymini, ⁊ cinamomi, ⁊ [b] ⌈cassie inde, ⁊ cassie persice, ⁊ alcatamon⌋ ⁊ vsnee, ⁊ ciperi ⁊ radicis nenufaris, ⁊ macropipis, ⁊ calami aromatici, ⁊ castorei omniũ añ. ʒ. iiij. ⁊ corticũ radicis apij ℥. viij. ⁊ scorie ferri mundate, trite, nutrite tribus hebdomadis. s. hebdomada vna cũ ćuccaro, ⁊ hebdomada cũ aqua ⁊ melle, ⁊ hebdomada cũ aceto: deinde incipe ⁊ infunde eã vno die in aceto, deinde ꝯuerte eã in mane ad ćuccarum, ⁊ tertia die ꝯuerte eã ad aquam mellis, fac illud de ea tribus hebdomadis ẜm hũc modũ: deinde sicca eã in vmbra, ⁊ tere eam, donec fiat sicut alcohol, ⁊ tere reliq̃s medicinas, ⁊ puluerića eas, ⁊ cribella ipsas: deĩde põdera de medicinis ptes. iij. ⁊ d̃ scoria ptẽ vnã: deinde iuolue eas ex butyro vaccino bono, ⁊ ꝯfice cũ melle bono, ⁊ pone cum eo de penidijs põdus scorie: deinde liquefac penidios, ⁊ funde eos desup cuz melle, donec fiat in loco mellis spissi; deinde pone eã in vase viridi nouo mundo, ⁊ liga caput eius: ⁊ sepeli ipsũz in ordeo sex mẽsibus: ⁊ da ipsam in potu: cuius dosis sit sic̃ galla in mane ieiuno, ⁊ nõ comedat aliquid donec tres hore diei pretereãt deinde comedat, ⁊ rege ipsum regimine equali: ⁊ fugiat ab eo nauseatiua sacietas ⁊ p̃paratio: ⁊ reliqua ex qb⁹ timet' ei nocumentũ. Quidã aũt medicoꝝ existimauerũt, ꝙ hec medicina effugat malitiã veneni pnitiosi, ⁊ fac̃ possidere sanitatẽ.

a A. Alia litera radicuz amirberis

b A. sytbragi indi ⁊ persici ⁊ alseltelmum

Medicina cõfecta que confert debilitati epatis, ⁊ torsioni, ⁊ sputo sanguinis. ℞. balaustiarũ, ⁊ sanguinis draconis, ⁊ foliorũ alasif, ⁊ aluminis iameni añ. partem vnã: tere ea, ⁊ puluerića, ⁊ decoque ipsa, ⁊ cola aquam eius, ⁊ da ipsam ad potandum tepidaz quoniam bona est.

Cõfectio kiume medici que facit ad corruptionem cõplexionis, ⁊ ap̃ata epatis, ⁊ cõfortat stomachũ, ⁊ clarificat colorẽ. Cuius permixtio est. Ut sumatur myrobalanorũ, ⁊ [c] ⌈alkegi⌋ amboꝝ ali. põdus. ʒ. xxxv. ćinćiberis, cinamomi ana. ʒ. x. piperis al. pondus. ʒ. xxiiij. ⁊ [d] ⌈altalassir⌋ pondus. ʒ. iij. ⁊ galange pondus. ʒ. x. ⁊ neremisch põdus. ʒ. vi. ⁊ succi apsinthij. ʒ. v. ⁊ vini cocti, ⁊ almeisus quantitas q̃ ꝯficiãtur medicĩe Tera medicinas, ⁊ puluerića eas ⁊ ꝯfice eas cũ vino, ⁊ almeisus: ⁊ fac de eis pillulas similes pipi: ⁊ sit dosis eius. ʒ. ij. cũ aqua tepida.

c A. alkie

d A. althalessir

Cõfectio cognoiata ĩpialis: que ꝯfert ad difficultatẽ vrine, ⁊ dolorẽ dorsi, ⁊ debilitatẽ renũ, ⁊ frangit lapidẽ: cuius permixtio. ℞. se. papaueris, ⁊ seminis porri, ⁊ seminis aneti, ⁊ se. apij, ⁊ se. lilij, ⁊ se. lactuce, ⁊ se. enduie, ⁊ se. portulace, ⁊ been albi, ⁊ rubei, ⁊ ligue auis, ⁊ seminis alkerua, ⁊ kesile, ⁊ se. [e] ⌈alsehesabrẽ,⌋ ⁊ seminis sansuci, ⁊ [f] ⌈se. kekilie⌋ ⁊ piperis, ⁊ turbit, ⁊ granoꝝ nasturtij, ⁊ seminis maru, ⁊ vsnee, ⁊ ãmoniaci, ⁊ floris squinanti, ⁊ se. napi, ⁊ dragagãti, ⁊ seminis hiusq̃ami albi, ⁊ origani, ⁊ ćarub ⁊ feleniati, ⁊ granoꝝ nil, ⁊ costi, ⁊ carui, ⁊ psilij, ⁊ sauine, ⁊ enule, ⁊ olibani, ⁊ seminis mersulẽ, ⁊ cassie, ⁊ se. lini, ⁊ salis indi, ⁊ se. rute, ⁊ se. alkeiri rubei, ⁊ albi, ⁊ cymini carmeni, ⁊ cinnamomi, ⁊ se. felẽgemisk, ⁊ mugat, ⁊ sene de mecha, ⁊ hermodactiloꝝ, ⁊ epithimi, ⁊ anisi, ⁊ se. sulle, ⁊ firachs granoꝝ solis oium añ. ʒ. iiij. tuderi albi, ⁊ rubei, ⁊ ameos, ⁊ [g] ⌈ćedoarie, ⁊ kinau⌋ ⁊ se. feniculi, ⁊ cinamomi, ⁊ myrobalanoꝝ citrinoꝝ, ⁊ kebulorũ, ⁊ seminis harmel, ⁊ granoꝝ myrti, ⁊ sinapis, ⁊ canabis, ⁊ sisami excorticati, ⁊ fenugreci, ⁊ se. baucie omnium añ. ʒ. v. secacul, ⁊ ćinćiberis amborũ añ. ʒ. iiij. kie, ⁊ piperis al. ⁊ gariofili, ⁊ spice, ⁊ floꝝ alcanne, ⁊ piretri oium. ʒ. i. s. scamonee põdus tertie. ʒ. i. se. melonis, ⁊ se. melonis lõgi amboꝝ añ. ʒ. x. olei sisamini ʒ. xl. mellis lib. ij. dosis itegra. ʒ. ij. cũ aqua tepida.

e A. alsahesefrã

f A. carnositatis kebulorum

g A. zurumbet ⁊ galbanum Alia litera zurumbet ⁊ granum eius

Cõfectio quaz narrauit asaimeri, ⁊ dixit ꝙ est expta, que est ꝯueniẽs paralysi, ⁊ torture. ⁊ mollificationi, ⁊ reliq̃s egritudinibus, q̃ꝝ radix est phl'a: de qua sumat' ẜm quãtitatẽ quã tollerat eger, ⁊ si liniat' ex ea mẽbrũ mollificatũ iuuat, cuius permixtio. ℞. opij, ⁊ euforbij, ⁊ castorei, ⁊ cinamomi, ⁊ macropipis, ⁊ hiusq̃ami albi, ⁊ spice, ⁊ ćinćiberis. ⁊ croci omnium añ. partes equales Tere, ⁊ cribella, ⁊ confice cum melle dispumato. ⁊ pone in vase vitreo, ⁊ vtere qum necesse fuerit.

Cõfectio ĩpiguatiua nostra experta. ℞. mugath, ⁊ nucis endẽ, ⁊ beẽ, ⁊ [h] ⌈ćedoarie,⌋ ⁊ dragagãti, ⁊ seminis papaueris, ⁊ karabe oium añ. põdus. ʒ. iij. Tere, ⁊ puluerića, ⁊ frige cũ butyro frixione leui: ⁊ pmisce cũ duabus eminis paruis sauich triti, ⁊ em ina. i. ćuccari, mensurata cũ emia parua: deĩde sumatur oi die põdus. ʒ. xx. ⁊ decoquatur cuz duabus libris lactis: ⁊ proijciatur desuper de butyro, quantum necesse est: ⁊ sorbeatur qm̃ bonum est.

h A. zurumbet

¶ Explicit tractatus primus.

¶ Incipit secundus de hieris.

HIera est nomen solutiui rectificantis: ⁊ huius qdez interpretatio ⁊ expõ est medicina diuina. Et pmũ qdem solutiuũ de cognitis fuit hiera ruffi: ⁊ antiqtus non cadebat nomẽ hiere nisi super hanc: deinde noiate sunt alie eo. Et nõ dĩ medicina diuina, nisi q̃re actio solutiui est res diuina, saluãs ex virtutibus sue nature. Et antiqtus qdem nõ fuerũt date in potu hiere, nisi qm̃ medici timebant ex malitijs solutiuoꝝ simpliciũ, sicut pulpe colloqntide, ⁊ hellebori, ⁊ aliorũ. Et qum volebant vti eis, pmiscebãt ea cũ faciẽtibus penetrare, ⁊ rectificãtibus, ⁊ bećahard, donec ausi facti sunt i vsu eorum. Postea edomiti sunt in eis, ⁊ acceperunt succũ

eorum,

eorũ, deinde aufi sunt in eis adeo, donec acceperũt ea sicut sunt in pillulis. Sciat ergo medicus q̄ hiere magis sunt salue, q̄ꝫ decoctiones, ⁊ pill'e. Et non dimittunt̃ pp malitiã suã: imo propter ea q̄ excusant ab eis pp ꝯsuetudinẽ malã. Et q̄m ipse non trahunt ex lõginquo, sicut decoctiones, ⁊ pillule. Et dosis de hieris est vsq̄ꝫ ad. iiij. auř. Et q̄ñq̄ꝫ proijciunt sup eas salẽ masse. Et magis ꝯueniens cũ quo in potu dantur, est aqua epithymi cũ passulis mũdatis ꝑprie ẜꝫ descriptionẽ quorũdaꝫ eorũ. Que. ℞. epithymi. ʒ. iiij. passularũ mũdatarũ. ʒ. x. myrobalanoꝝ nigroꝝ mundatorũ. ʒ. i. sticados. ʒ. iij. aque lib. iiij. aniuden mũdati lib. ſ. detur ad potãdum ieiuno. Et ꝯsequẽter detur seminis altee. ʒ. i. seminis citroli. ʒ. ſ. cũ pauco oleo nucis, ⁊ aqua tepida. Et cibus tribus dieb⁹ sit ȥibrabegi cum aqua cõmixta.

Hiera picra scilicꝫ amara. Hec est hiera de aloe, ⁊ associat̃ ei cinamomũ ꝑpter subtilitatẽ suã, ⁊ iuuamẽtũ q̄d facit viscerib⁹, ⁊ stõ. Et mastix siľr, ⁊ vt ꝯseruet. Et siľr cassia. Et crocus pp digõnem: ⁊ ꝯfortationẽ cordis, ⁊ stõi. Et fortasse crocus facit incurrere in ea dolorẽ capitꝭ: quare opꝫ vt minoret̃ põdus eius, aut expellatur. Et assarum q̄m inest ei adiutoriũ ad solõnẽ faciẽdã, ⁊ precipitationẽ humiditatũ. Et q̄ñq̄ꝫ ponunt̃ loco eius cubebe, ⁊ sunt subtiles. Et carpobalsamũ, ⁊ xilobalsamum ꝑpter ꝯfortationẽ stõi, ⁊ resolõnẽ, ⁊ albeȥabarati. Et de hoĩbus sunt q̄dam qui ponũt in ea florez squinãti, q̄m prohibet rasurã q̄ timet̃ ex aloe. Et rosas, vt expellãt malitiã caliditatis aloes a stõ, ⁊ capite. Et q̄ñq̄ꝫ fermẽtat̃ cũ tanto melle, q̄ꝫtũ ipsa est. Et q̄ñq̄ꝫ est sicca nõ fermẽtata. Ego v̄o informo de ipsa pulueriȥata trociscos cũ aq̄ bdellij, ⁊ exicco eos in vmbra, ⁊ vtor eis: nã inuenio illud magis vltimum, q̄ꝫ aliud: ⁊ fortasse bdelliũ est fere ps. i. Et antiq̄ quidem diuersificati sunt in q̄ũtitate rectificatiõis aloes. Sunt. n. de eis q̄dã, qui ponũt põdus medicinaꝝ sexcuplũ põderis aloes: ⁊ de eis sunt q̄ octuplum, ⁊ addũt, ⁊ minuũt. Et iteꝝ q̄ñq̄ꝫ accipiũt ipsũ ex abluto q̄d est debilius soluẽs, ⁊ magis cõueniẽs calefacto, ⁊ febriẽti. Et nõ dant ipsum in potu oĩ febrienti: imo ei cuius febris est leuis. Et de eis sunt, qui accipiũt de aloe nõ abluto, ⁊ est fortius soluẽs: ſꝫ est magis nociuũ febriẽtibus: q̄ꝫuis de eo sumãt in potu q̄dam, ⁊ nõ noceat eis. Et hiera q̄dẽ nõ est res festinans in solutione: imo ei⁹ solõ fit cũ facilitate, ⁊ paulatim, ⁊ cũ tarditate: ⁊ fortasse efficit oponem suã in die scđo. Et nõ est iterũ eius solõ cũ attractione ex lõginquo: imo non soluit nisi illud cui obuiat, ⁊ cui cõmiscet̃, ex stomacho ⁊ intestinis. Et lõginquior terminus sue attractionis est pars epatis absq̄ꝫ venis.

Descriptio aũt cognita vniuersitatis est hec descriptio, que ꝯfert ad humiditates generatas in capite, ⁊ stomacho, ⁊ dolores iũcturarũ, ⁊ colicam, ⁊ torturam, ⁊ grauitatẽ lingue, ⁊ mollificationẽ mẽbrorũ. Cuius hec est permixtio. ℞. masticis, ⁊ cinnamomi, ⁊ assari, ⁊ spice, ⁊ carpobalsami, ⁊ croci, ⁊ xilobalsami, ⁊ cassie omnium ana põdus. ʒ. i. aloes sublimis duplum medicinarum: Tere, ⁊ cribella: ⁊ sit dosis integra. ʒ. i. cũ melle, ⁊ aqua tepida.

Hieralogodion: hec confectio est benedicta, plurimi iuuamenti, mundificans corpus ab vltimis extremitatibus suis cum solutione, in qua non est labor, omnium humoꝝ, ⁊ superfluitatũ: ⁊ cõfert ad egritudines capitis, ⁊ dolorẽ, ⁊ emigraneaꝫ, ⁊ cephaleam, ⁊ v̄tiginẽ, ⁊ alguesgues, ⁊ maniã, ⁊ epilepsiã, ⁊ timorẽ ⁊ paralysim, ⁊ mollificationẽ imo ad apoplexiã. Et totũ illud accepta in puluere, sic̃ dictũ ẽ de scelithe, ⁊ ẽ melior illo pľm. Et ꝯfert ad dolores auris, ⁊ oculi, ⁊ cõfortat stomachũ, ⁊ aperit oppilationes epatis, ⁊ prouocat mẽstrua, ⁊ remouet difficultatez anhelitus, ⁊ ꝯfert ad quartanã. ⁊ oẽs passiones phlegmaticas crudas, ⁊ febres antiq̄s, ⁊ valet ad dolores iũcturarum, ⁊ podagrã, ⁊ venã sciaticã: ⁊ est vtilis ad tyriam, ⁊ alopitiã, ⁊ vlcera antiqua in capite, ⁊ alia, ⁊ ad baras, ⁊ morpheã, ⁊ impetiginẽ, ⁊ excoriationem, ⁊ leprã, ⁊ ad scrofulas, ⁊ apata frigida, ⁊ cancros cuius hec est permixtio. ℞. pulpe collogntide. ʒ. v. cepe sq̄lle assate, ⁊ agarici, ⁊ scamonee, ⁊ hellebori ni. ⁊ ammoniaci, ⁊ scordeon omniũ añ. ʒ. iiij. ſ. ⁊ in descriptione alia oium añ. ʒ. ij. ſ. epithimi, ⁊ camedreos, ⁊ bdellij, ⁊ aloes oium añ. ʒ. iij. hasce, ipericõ, ⁊ folij indi, ⁊ prassij, ⁊ polij, et cassie, ⁊ melanopiperis, ⁊ leucopiperis, et macropiperis, et croci, ⁊ cinamomi, et opponaci, et polypodij, et serapini, et castorei, et myrrhe, et petroselini, et aristoľ. lõge, ⁊ succi absinthij, et euforbij, et spice, et amomi, et ȥinȥiberis omnium añ. pondus. ʒ. ij. gentiane, et sticados añ. ʒ. i. ſ. mellis quantum sufficit: dosis integra auř. iiij. cum aqua tepida, et melle: aut cuꝫ decoctione epithymi, et passularũ enucleatarum.

Hieralogodion ẜm descriptionẽ filagrij. ℞. pulpe collogntide, ⁊ [a] [croci] ⁊ ammoniaci, et corticũ hellebori albi, ⁊ scamonee, et ipericon oium añ. auř. x. epithymi, et polypodij, et bdellij, et aloes, et camedreos, et prassij, et cassie oium añ. auř. viij. macropipis, et leucopipis ⁊ melanopipis ⁊ cinamo. et croci, et oppopo. et serapini, et castorei. et petroselini, et aristoľ. longe oium añ. auř. iiij. ꝯficiatur cũ melle dispumato: et sit dosis auř. iiij. aut. iij. ẜm virtutẽ cuiusq̄ꝫ hoĩs cũ aq̄ mellis, et sale.

a A. agarici

Hieralogodion ẜm descriptionem pauli. ℞. pulpe collogntide auř. xx. cepe muris assate, et agarici, et ammoniaci, et corticũ hellebori ni. et scamonee, et ipericon omniũ añ. auř. x. polypodij, et epithymi, et bdellij, et aloes, et camedreos, et prassij, et cassie omnium añ. auř. viij. myrrhe, et oppoponaci, et serapini, et petroselini, et triũ piperuꝫ, et cinamomi, et croci, et castorei, et aristologie lõge oium añ. auř. iiij. mellis quãtũ sufficit.

Hiera ruffi faciens ad cholerã nigram, et pbľa, et alopitiam. ℞. pulpe colloquintide auř. xx. camedreos aureos. x. serapini, et oppoponaci amborũ añ. auř. viij. seminis apij montani auř. v. aristoľ. rotunde auř. v. piperis albi, et nigri amborum añ. auř. v. cinamomi auř. iiij. cassie auř. viij. sticados, et croci, et polij, et myrrhe omnium añ. auř. iiij. infunde myrrhã cum vino, et tere medicinas, et confice cum melle dispumato, et pone in vase, et vtere qum necesse fuerit. Et in descriptione alia, pulpe collogntide. ʒ. xx. aloes scotrensis põdus. ʒ. v. galange. ʒ. x, camedreos. ʒ. xx. serapini, et oppoponaci amborũ añ. ʒ. viij. aristoľ. rotũde, et petroselini, et piperis al. nigri oium añ. ʒ. v. spice, et cassie, et cinamomi, et croci, et ȥinȥiberis, et myrrhe, et polij omniũ añ. auř. ij. et inenimus additũ in descriptione alia relatuꝫ ad hoc q̄d est in [b] [suriamati] de medicinis, camepitheos, et agarici, et prassij oium añ. ʒ. x. et ꝯficiat̃ cũ melle, et sit dos ei⁹ põdus. ʒ. iiij. cũ aq̄ caľa, et melle, et sale in ieiunio post abstinẽtiã.

b A. lingua syra

Descriptio vniuersitatis hiere archigenis, que confert omni egritudini gñate ex

a A.principio

phlegmate crudo, ⁊ nõ crudo, ⁊ melãcholia, ⁊ [a] [vitio] aque in oculo, ⁊ dolori capitis, ⁊ facit ad vertiginem, ⁊ epilepsiã, ⁊ valet ad inceptionẽ egritudinũ visus, ⁊ raucedinẽ humidam, ⁊ dolores gutturis, et difficultatẽ anhelitus, ⁊ spasmũ, ⁊ exituras ex materijs grossis, ⁊ confert ad aquã citrinam, ⁊ scabiẽ. Et qñq3 datur in potu parũper ꝑpter dolores stõi, ⁊ ventris, ⁊ matricis [b] † [ ] cu3 decoctione rute. Et qñq3 ponitur in ea castorei parum. s. vsq3 ad siliquas. iij. ⁊ ad dolorẽ dorsi, ⁊ [c] [metron, ⁊ ad venam] sciaticã, ⁊ ei silia cum aqua centauree: ⁊ permiscẽtur cũ ea ẽt succus cucumeris asinini, ⁊ colloquintide silique. iiij. in aqua abrotani, ⁊ datˀ in potu ad morsu3 canis rabiosi, ⁊ facit securitatẽ a timore aque precipue cum põdere. ʒ. i. de adustione cancri fluuialis: cuius hec est ꝑmixtio. ℞. pulpe colloquintide. ʒ. xxij. prassij, ⁊ sticados, ⁊ hellebori ni. ⁊ camedreos, ⁊ scamonee, ⁊ leucopipis, ⁊ macropiperis oium añ. ʒ. ij. cepe muris assate, ⁊ euforbij, ⁊ aloes, ⁊ croci, ⁊ gentiane, ⁊ petroselini, ⁊ ammoniaci, ⁊ oppoponaci oium añ. ℥. i. polij, ⁊ cinamomi, ⁊ serapini, ⁊ myrrhe, ⁊ spice, ⁊ squinanti, ⁊ calamẽti montani, ⁊ aristologie rotunde omnium ana. ʒ. ij. mellis quantum sufficit: ⁊ sit dosis aurˀ. iiij. cum decoctione epithymi, ⁊ passularum mundatarum.

b † A. ⁊ cursum ex eis

c A. renũ ⁊ emũctoriorũ cu3 aq̃ apij ⁊ ad

Hiera archigenis descriptione Pauli.

℞. prassij, et agarici, ⁊ camedreos, ⁊ pulpe colloqntide, ⁊ sticados oium añ. pondus aurˀ. xx. oppoponaci, ⁊ serapini, ⁊ petroselini, ⁊ aristolˀ. rotunde, ⁊ piperis al. omnium añ. aurˀ. v. cinnamomi, ⁊ spice, ⁊ polij, ⁊ croci oium añ. aurˀ. iiij. Tere ex medicinis que sicca sunt. ⁊ ꝯquassa gũmas, ⁊ ĩfunde ĩ melle, ⁊ ꝑmisce: ⁊ sit dosis aurˀ. iiij. cũ salis triti põdere. ʒ. i. cũ aq̃ mellis.

Theodoricon magnum

qd valet ad corruptionẽ cõplexionis frigide, ⁊ repletionẽ, ⁊ supfluitates viscosas grossas, ⁊ obliuionẽ, ⁊ tenebrositatem visus, ⁊ difficultatẽ anhelitus, ⁊ stuporem, ⁊ dolores epatis, ⁊ stõi, ⁊ splenis, ⁊ renum, ⁊ matricũ, ⁊ prohibitionẽ mẽstruorũ, ⁊ colicam: ⁊ est solutiuu3 absq3 labore: cuius dosis sit põdus aurˀ. iiij. cũ decoctione epithymi, ⁊ agarici, aut cũ aqua calˀa. Cuius hec est ꝑmixtio. ℞. aloes scotrẽsis põdus. ʒ. x. agarici albi pondus. ʒ. xx. croci, ⁊ cinamomi, ⁊ acori, et masticis, ⁊ olei balsami oium añ. põdus. ʒ. iij. reusini. ʒ. i. s. xilobalsami, ⁊ carpobalsami, ⁊ euforbij, et macropiperis, ⁊ piperis albi, ⁊ nigri, ⁊ gẽtiane ro. ⁊ floris sq̃nanti oium añ. põdus. ʒ. ij. costi amari, camedreos, epithymi oium añ. ʒ. iiij. assari, ⁊ cassie, et scamonee omnium añ. pondus. ʒ. vj. spice odorifere pondus. ʒ. iij. s. meu, ⁊ amomi amborum añ. põdus ʒ. i. Aggrega has medicinas tritas, et cribellatas, ⁊ confice cum melle dispumato, ⁊ repone in vase, et vtere post sex menses.

Theodoricon aliud

quod confert oibus egritudinibˀ excitatis ex frigore, ⁊ phlegmate. ℞. aloes põdus. ʒ. xxx. agarici pondus. ʒ. xij. acori, ⁊ croci, et cinamomi, ⁊ [d] [alkeia] ⁊ hermodactilioru3, ⁊ cassie omnium añ. ʒ. iij. camedreos, ⁊ leucopiperis, ⁊ assari, ⁊ xilobalsami omnium añ. pondus. ʒ. ij. melanopiperis, ⁊ castorei amboꝝ añ. ʒ. iiij. reusini, ⁊ [e] [myrrhe] ⁊ spice oium añ. põdus. ʒ. i. mellis q̃ʒtũ sufficit: dosis eiˀ põdus. ʒ. iiij. cũ aq̃ calˀa: ⁊ antiq̃tur. vi. mẽ.

d A. alkie

e A. mu

Theodoricon aliud faciens

ad illas passiones, cuiˀ hec est ꝑmixtio. ℞. [f] [acori põdus. ʒ. viij. nucis muschate. ʒ. xij. aloes scotrensis. ʒ. lx. agarici pondus. ʒ. xliiij. reusini] . ʒ. iij. piperis albi ⁊ gentiane amborum añ. pondus. ʒ. iiij. croci, ⁊ gariofilorum, ⁊ acori, [g] [in alio galbani ⁊ keiati] ⁊ cinamomi omnium añ. ʒ. vi. assari, ⁊ xilobalsami amborum ana pondus. ʒ. iiij. cassie, ⁊ scamonee omnium añ. pondus. ʒ. xij. spice. ʒ. viij. scordeon põdus. ʒ. ix. amomi, ⁊ rubee, ⁊ piperis ni. ⁊ piperis lõgi ⁊ squinanti omnium ana pondus. ʒ. ij. ireos pondus. ʒ. viij. Tere ⁊ cribella, ⁊ cum melle quantũ sufficit confice, ⁊ antiquetur. vi. men. ⁊ sit dosis põdus ʒ. iiij. cum aqua calida.

f A. acori. ʒ. xviij. nucis muschate raucudsini.

g A. ⁊ chie

Theodoricon cum nuce muschata,

faciẽs ad oẽs egritudines antiquas capitis, ⁊ ad maniam, ⁊ alguesgues, ⁊ dolorẽ capitis, ⁊ vertiginem, ⁊ ad epilepsiam, ⁊ ad debilitatẽ visus, ⁊ ad dolorem epatis, ⁊ splenis, ⁊ renum, ⁊ colica3, ⁊ prouocat menstrua retenta, ⁊ ad lepram. ⁊ baras, ⁊ ad dolorem podagre, ⁊ iuncturaru3, ⁊ ancharum, ⁊ ad febres chronicas antecedentes: ⁊ eius solutio est sine nocumento. Cuius hec est permixtio. ℞. aloes ʒ. lx. agarici. ʒ. xxiiij. scordeon, ⁊ xilobalsami amborum añ. ʒ. iiij. costi. ʒ. viij. acori, ⁊ masticis, ⁊ cinnamomi, ⁊ gariofilorũ omniu3 añ. ʒ. vi. cassie, ⁊ nucis muschate amborum añ. ʒ. xij. epithimi. ʒ. xviij. spice ʒ. vi. camedreos. ʒ. viij. [h] [myrrhe] . ʒ. ij. trium piperum, ⁊ euforbij ana. ʒ. iiij. floris squinanti. ʒ. ij. gentiane. ʒ. iiij. amomi. ʒ. ij. scamonee. ʒ. xviij. mellis dispumati quantum sufficit, cuius dosis sit. ʒ. iiij. cum decoctione epithymi.

h A. Alia litera mu

Theodoricon aliud vsitatũ.

℞. aloes. ʒ. lx. agarici. ʒ. xxiiij. masticis, ⁊ croci, et acori, et cinamomi, et spice omnium añ. ʒ. vi. aristolˀ. ⁊ carpobalsami, ⁊ euforbij, ⁊ trium piperum, ⁊ gẽtiane omnium añ. ʒ. iiij. camedreos, ⁊ costi amborũ añ. ʒ. v. cassie, ⁊ epithymi amboꝝ añ. ʒ. xij. myrrhe, ⁊ floris squinanti, ⁊ amomi oium añ. ʒ. ij. scamonee ʒ. xx. mellis quantum sufficit: cuius dosis, ⁊ administratio, et iuuamenta sunt sicut primi.

Hiera Salˀ. descriptiõe vniuersitatis,

et de iuuamentis eius est, ꝙ ipsa est subtilior, et efficacior q̃3 theodoricon, et logodion: faciẽs ad paralysim, et torturam, et spasmum, et mollificationem, et purgat a corpore superfluitates viscosas, grossas, et diuersas, et stringit mollificationẽ vesice, et exitũ vrine absq3 volũtate: cuius hec est ꝑmixtio. ℞. pulpe colloqnintide, et agarici, et cepe muris assate, ⁊ ammoniaci, et scamonee, et hellebori nigri, et ipericon, et euforbij omnium ana. ʒ. xvi. polypodij, et epithymi, ⁊ bdelij subalbidi, ⁊ camedreos, ⁊ prassij, et cassie omnium ana pondus. ʒ. vij. myrrhe, et serapini, et aristolˀ. longe, et trium piperu3, et cinamomi, et oppoponaci, et castorei, et petroselini omniu3 ana. ʒ. iiij. Et de hoibus sunt quidam qui ponunt in ea croci pondus. ʒ. iiij. Aggrega has medicinas tritas, et cribellatas, infusis eis que ex ipsis infunduntur in triplicato, et confice cum melle dispumato, et vtere qum necesse fuerit post sex menses.

Hiera Salˀ. descriptiõe pauli.

℞. camedreos, et leucopiperis, et macropiperis, et agarici, et sticados, et hellebori nigri, et scamonee, et spice, et epithymi, et cepe muris assate omniũ añ. aurˀ. vi. myrrhe, et croci, et ammoniaci, et ipericon oium añ. aurˀ. viij. mellis quantum sufficit.

Hiera Sal. ℞.pulpe colloquintide.ʒ.
iiij.camedrios, ꝛ cepe muris
assate,et croci,et agarici,et scamonee, et hellebori
nigri,et sticados,et ammoniaci,ꝛ ipericon omniuz
añ.ʒ.iij.ꝛ sextam.ʒ.i.epithimi,et polij, et bdelij,et
camepitheos,et prassij,ꝛ aloes,et cassie,et polypo
dij omnium añ.ʒ.i.s.ꝛ trium piperum, et myrrhe,
ꝛ cinamomi,et croci,et oppoponaci,ꝛ serapini, et
castorei,ꝛ petroselini ꝛ aristologie rotũde,et eufor/
bij omnium ana medietatem,et tertiam.ʒ.i.et mel/
lis quantum sufficit:dosis sicut logodion, et iuua/
menta eius sicut illius.

Hiera eufacaratis ꝛ est hip.medici
conferens ad hu
miditatem stõi, ꝛ ad dolores capitis generatos ex
vaporibus corruptis,ꝛ ex tristitia timere faciente.
Cuius hec est permixtio. ℞.gentiane, ꝛ spice,et
aristol'.rotunde,et cassie,ꝛ cinamomi omnium añ.
pondus.ʒ.i.petroselini,ꝛ camedreos,ꝛ sticados,ꝛ
[a] ⌈fulfulimon ꝛ est oçimum montanũ,ꝛ keiati⌋ om
nium añ.ʒ.i.myrrhe pondus.ʒ.iiij.granorũ alben,
ꝛ croci amborum añ.ʒ.i.s.aloes ru.pondus.ʒ.viij.
pulpe colloquintide pondus.ʒ.vi.conficiatur cum
melle,ꝛ administretur post sex menses: dosis eius
pondus.ʒ.iiij.

[a] A. fulfulmum ꝛ ozimum montanum ꝛ kie

Hiera alia Hip. que facit ad maniam,
ꝛ alguesgues, ꝛ verti
ginem in capite,ꝛ dolorẽ capitis vehementẽ,ꝛ spas
mum,ꝛ scissurã manuũ,et dolorem iũcturarũ, ꝛ ad
permixtionẽ rõnis,ꝛ corruptionẽ intellectus, ꝛ di/
latationẽ pupille,ꝛ iceptionẽ q̃ i oculo,ꝛ ad leprã ꝛ
albaras ꝛ ad palysiz,ꝛ torturã:Cui⁹ hec ẽ pmixtio.
℞.cucumeris asinini,ꝛ triuz piperꝝ,ꝛ camedreos
omnium ana pondus auṝ.v.croci,ꝛ myrrhe,ꝛ sca
monee omnium ana pondus.ʒ.ij.ammoniaci pon/
dus.ʒ.i.mellis quantum sufficit:dosis eius medie/
tas.℥.i.cum aqua calida.

Hiera andromachi que cõ
fert ad dolorẽ stõi,ꝛ ventris:cuius hec est pmixtio.
℞.cinamomi.ꝛ cassie nigre, ꝛ calami aromatici,
ꝛ xilobalsami,ꝛ floris squinanti omnium añ.℥.iij.
s.Tere medicinas,ꝛ proijce in vase figuli nouo, et
funde super eas aque pluuialis danich.vi.ꝛ deco/
que ad medietatẽ,ꝛ cola:deinde accipe aloes rubei
lib.i.s.ꝛ pone super ipsum aque pluuialis quãtum
sufficit,ꝛ tere in meridie,ꝛ ablue donec abstergaṫ,
ꝛ funde super ipsum [b] ⌈aquã spẽrum⌋ ꝛ tere in so/
le donec ericcetur:deinde tere,ꝛ proijce in ipso cro/
ci,ꝛ myrrhe,ꝛ [c] ⌈alkeiati⌋ omniũ añ.℥.iiij.ꝛ in de/
scriptione antiqua,omniũ añ.℥.i.deinde tere oia,ꝛ
pone in vase vitri,aut vitreato,et vtere:est enim iu
uatiua ad spasmum,ꝛ ad repercussionẽ que fit ob/
uiando,ꝛ percussionem,ꝛ fracturã,ꝛ ad dolorẽ la/
teris,ꝛ aperit stomachum,ꝛ dolores eius ꝛ sputuz
sanguinis,ꝛ dolorem ilij:dosis eius integra põdus
ʒ.i.cum aqua tepida,ꝛ omni homini ſm quantita/
tem sue virtutis:ꝛ ad apostemata dura cum syrupo
acetoso,ꝛ fit ex ea emplastrũ ad apostema oculi cũ
succo mente,aut vue vulpis,et apostemata ani cuz
oleo rosaceo,et vino bono,et confert ad vlcera que
accidunt vnguibus,quando liquefit cum aceto vi/
ni,ꝛ ad adustionem oris gargariçata.

[b] A. species

[c] A. chie

Hiera andromachi faciens ad re/
tentionẽ men/
struorum,ꝛ ad lepram, ꝛ tumorem. Cuius hec est
permixtio. ℞.sticados,ꝛ camedreos,et agarici,
ꝛ hellebori nigri,et pipis nigri,ꝛ albi,ꝛ meçerion,
ꝛ scamonee,ꝛ squille assate omnium añ.pondus.ʒ.
viij.croci,et euforbij,et ammoniaci omnium añ.ʒ.
viij.myrrhe.ʒ.iiij.iterioris cucumeris asinini.ʒ.iij.
mellis lib.v.dosis eius pondus.ʒ.ij. cum melle et
aqua et sale.

Hiera faneligoris faciens ad melã/
choliam,et mun/
dificat velamina cerebri,ꝛ aufert chimos grossos,
viscosos,terrestres:cuius hec est permixtio. ℞.
prassij,et sticados,et hellebori nigri,et camepithe/
os,et camedreos,et petroselini,et polij,et aristolo.
rotunde,ꝛ croci,et gentiane,et [d] ⌈keiati,⌋ et draga
ganti,et folij,et assari,et ammomi,et costi, et cinna
momi,et fu,et meu,et piperis,ꝛ carpobalsami,ꝛ al
lei sylluestris,et cassie,et ipericon,et floris squinan/
ti,et spice oium añ.pondus.ʒ.ij.epithymi,et agari
ci,et polypodij,et pulpe collogntide oium añ.ʒ.iij.
aloes scotrẽsis.℥.vi.Tere,et confice,et antiqua sex
mẽsibus:dosis eius tertia.ʒ.i.cum aqua calida.

[d] A. chie

Hiera busitus conferens ad visum, et
confortans eum,et sedat
dolorem capitis assiduum,et cõfert ad dolores stõi
et splenis,et epatis,et ad dolores melicos,et phle/
gmaticos,et ad vertiginẽ,et dolorem qui nominaṫ
corona. Cuius hec est permixtio. ℞.camedreos
pondus.℥.xij.agarici põdus.℥.xvi.et in descriptio
ne alia,agarici.℥.x.pulpe colloquintide.℥.ij.stica/
dos,et piperis albi,et nigri omniũ añ.℥.xij.meu.℥.
iij.croci.℥.xviij.hellebori nigri,et scamonee,et alo/
es scotrensis omnium añ.℥.xvi.Tere,et cribella,ꝛ
confice cum melle:dosis eius.ʒ.iiij.post sex men.et
in descriptione alia,spice,et cassie amboꝝ añ.℥.xij.
bibatur cũ infusione epithymi post abstinentiam.

Hiera catagini anthioche/
ni que confert ad spasmum, et dolorem capitis,
antiquum,et ad timorem accidentem ex melancho
lia, et ad tremorem iuncturarum:cuius hec est per
mixtio. ℞.pulpe colloquintide pondus.ʒ.xx.ca
medreos,et prassij,et agarici omniuz añ.ʒ.x.aristo
logie longe,et petroselini,et piperis albi, et serapi/
ni,et oppoponaci omnium añ.ʒ.v.myrrhe,et spice
et polij,et croci,et cinamomi omnium añ.ʒ.iij. In/
fundantur humida cũ melle,deinde decoq̃ntur su/
per ignẽ parũper,et terãtur sicca,et ꝓijciantˀ super
ea,et misceatur,et administretˀ post sex menses.

Descriptio alia hiere que addit in
visu,et cõfor
tat ipsum,et confert ad dolorẽ capitis,et [e] †⌈
passiones⌋ stomachi et epatis,
et splenis. Cuius hec est cõmixtio. ℞.pulpe col/
loquintide.ʒ.x.camedreos,et cassie,et trium pipeꝝ
omnium añ.ʒ.ij.aloes,et myrrhe,et turis masculi,
et croci omnium añ ʒ.i.scamonee.ʒ.vi.succi apsin/
thij pondus.ʒ.ij.mellis quantum sufficit:dosis põ/
dus.ʒ.iiij.cum aqua calida.

[e] † A. pcussionẽ capitis ꝛ egritudines

Hiera nostra experta. ℞.helle
bori pon/
dus.ʒ.i.pulpe colloquintide auṝ.i. et aloes auṝ.ij.
et salis indi.ʒ.i.et tertiam,et agarici pondus auṝ.il.
et lapidis armeni auṝ.s. et rosarum pondus.ʒ.i. et
piperis albi põdus auṝ.i.et çinçiberis põdus auṝ.
ij.et acori,et ammomi,et assari,et carpobalsami,et
albasce,et origani,et seminis apij,et dauci et est se/
men baucie omniuz añ.ʒ.iij.et buglosse pondus.ʒ.
x.seminis alsahesebrã,et se.alfelengemisch,et semi
nis [f] ⌈oçimi citrati⌋ ꝛ seminis citri, et mente sicce
omnium añ.ʒ.ij.et epithymi pondus.ʒ.ij.s.ꝯficiã/

[f] A. melisse

tur oia cum duplo sui mellis, ⁊ reponatur sex mensibus, deinde administretur.

Tractatus tertius de electuarijs solutiuis, ⁊ non solutiuis.

Nos dicere volumꝰ in hac summa de electuarijs famosis: ⁊ q̄ sunt similia vniuersalibus. Illoꝝ vō quorum iuuamenta sunt particularia, digniora loca dicendi sunt in summa secunda.

Electuarium dyaciminū faciēs ad dolores viscerū quos generauit frigiditas, ⁊ ad egritudinem phlegmatis senū, ⁊ ꝯfortat stōm, ⁊ digerit cibū, ⁊ aufert appetituꝫ caninum, ⁊ eructuationem acetosam. Et sit dosis magnitudo galle cū aqua calida. Et ꝯfert iterum ad febres frigidas melācholicas, ⁊ phlegmaticas. Cuius hec est ꝑmixtio. ℞. cimini carmeni infusi in aceto vini die ⁊ nocte, exiccati torrefacti, ⁊ folioꝝ rute exiccatoꝝ in vmbra, ⁊ piperis, ⁊ çinçiberis oīum añ. sextaria. v. baurach armeni pondus. ʒ. x. Aggrega has medicinas, tritas, cribellatas: ⁊ confice cum melle dispumato, et reponatur in vase, et administretur.

Diaciminum Gal. quod facit ad vētositates fridas, ⁊ facietatē nauseatiuā, ⁊ resoluit ventositates, ⁊ cōfert ei qui non digerit cibuꝫ: cuius hec est ꝑmixtio.

℞. baurach medietatem partis cymini carmeni infusi in aceto torrefacti, piperis albi, ⁊ piperis longi, foliorū rute omniū ana partē vnā. Et hoc qdem fit ſm duas descriptiones: qñqꝫ eniꝫ fit ex partibus equalibus in oibus suis cōmixtionibus. s. cymini, piperis ⁊ rute, ⁊ baurach: ⁊ iste modus resoluit naturam valde. Et qñqꝫ permiscetur de spēbus reliqs quātitas eq̄lis, ⁊ de baurach medietas huius quātitatis. Et eligitur de cymino, carmenū: ⁊ infundiť in aceto forti, deinde torrefit. Et sit piper albuꝫ, ⁊ illud ideo, qm̄ ipsum confortat stōm plusq̄ꝫ due alie spēs. s. piper longum, ⁊ piper nigruꝫ: ⁊ hoc est illud quod nō est paruum, neqꝫ ꝯtractū, ⁊ neqꝫ est cortex eius grossus: imo est ex illo qḋ diciť grauis ponderis: ⁊ eligatur de eo magnuꝫ, ⁊ sanum: ⁊ baurach. Fiat ergo medicina ad illū cuius natura retineť cū baurach dicto nitrū naurnacon, ⁊ est rubeū. Et qū feceris ipsam ad illum cuius nā est soluta, administrabis baurach aliud. Et sit illud qḋ de eo ꝓijcies medietas quantitatis vniuscuiusqꝫ medicinaruꝫ q̈s diximus. Et folia rute iterum. Sint ergo sicca cum mēsura: ⁊ illud ideo, qm̄ si exiccentur vehemēter cū sint calide complexionis, est calefactio eorum vltra mensurā: ⁊ si non exiccantur vehemēter, remanet in eis humiditas superflua, que nō cōsequitur vltimationeꝫ digōnis, quapropter nō destruitur eius inflatio in aliquo. Et iste quatuor species qñqꝫ permiscētur cum melle dispumato: ⁊ qñqꝫ non permiscentur cum aliquo, ⁊ reseruātur per se absqꝫ melle. Quꝫ ergo ipse sunt necessarie proijciūtur in aqua ordei, aut in cibo alio conueniente. Et hec medicina sumitur sola ante cibum, ⁊ post cibuꝫ. Et illa que permiscetur cum melle dispumato est magis conueniens in hac dispōne: ⁊ illud ideo, qm̄ ipsa destruit inflammationem oīno. Et opꝫ iterum vt sit mel bonū, quꝫ non sit necessarium vt sit hec medicina nisi fortis in resoluendo vētositatem, ⁊ euacuet cum fortitudine. Et opꝫ vt scias iterum, ꝙ quādo vis vt sit eius euacuatio plus, fit cōtritio medicinarū nō subtilis, sed grossa: ⁊ illud ideo, qm̄ scio hominem qui cōtriuit hanc medicinā contritione vltima, qm̄ non sciuit illud qḋ ego dixi, quare non resoluit naturā oīno, immo prouocauit fortiter, ⁊ venit ad nos mirās, ⁊ querens de causa in hoc, ⁊ illud ideo, qm̄ ipse existimabat ꝙ in corpore illius viri esset proprietas que eēt causa in hoc quod accidit. Postquā ergo feci scire eum, ꝙ cā in illo esset dispositio cōpositionis eius, tunc composuit eam secūdo sicut precepi ei, ⁊ cōpleta est eius operatio. Et opꝫ vt seruetur hic determinatio in cōpositione reliquarum medicinarum.

Electuariū ad subulitū. ⁊ ē aggregationis quod est cōueniens ad frigiditateꝫ stomachi vehementis frigoris, ⁊ eructuationem acetosam, et appetitum caninum, ⁊ singultum qui fit ex repletione chimorū grossorū, ⁊ phlegmaticoꝝ: ⁊ febres antiquas que sunt propter frigus, ⁊ malitiā digōnis. Cuius permixtio hec est. ℞. cymini infusi in aceto exiccati sextaria. xv. piperis, ⁊ çinçiberis, ⁊ rute sicce, ⁊ baurach omniū añ. ʒ. xx. Terantur, ⁊ conficiantur cum melle dispumato, ⁊ administretur.

Electuariū de calamēto fluuiali descriptione Gal. ℞. calamēti fluuialis, ⁊ cāpestris, ⁊ petroselini omniū añ. ʒ. xij. çiçiberis auř. vi. se. apij, ⁊ capitum albasce amboruꝫ añ. auř. iiij. keisim auř. xvi. piperis auř. xlviij. siseleos auř. v. Tere, ⁊ confice cum melle dispumato.

Electuarium de myrto cōferēs ad solutionem nature, ⁊ vomitū phl'atis, ⁊ humiditatis, ⁊ malitiā digōnis que est ex stō. Cuius permixtio hec est. ℞. granoꝝ myrti bonoꝝ siccoꝝ eminā. i. myrobalanorum nigroꝝ, ⁊ belliricoꝝ, ⁊ emblicorū, et talassir oīum añ. ʒ. xx. leucopipis ⁊ macropiperis. ⁊ çinçiberis oīum añ. ʒ. x. masticis, ⁊ cordumeni, et carui, ⁊ anisi, ⁊ cymini, ⁊ spice, ⁊ cassie, ⁊ cardamomi, et costi omnium ana. ʒ. vi. nucis muschate, et seminis apij, et ameos omnium ana. ʒ. v. folij indi, et amomi amborum añ. ʒ. iiij. Tere, et confice cū melle dispumato, et dosis sit. ʒ. i.

Electuariū sicut alcanzi est bonū. Cuius hec est ꝑmixtio. ℞. granoruꝫ myrti keiliati. ʒ. ss. spice. ℥. iij. nucis muschate cū cortice suo lib. ss. gariofilorum, ⁊ cardamomi, ⁊ anisi torrefacti, ⁊ seminis apij torrefacti, et vsnee omnium ana. ℥. ij. macis ℥. i. ss. cassie. ℥. iiij. myrobalanoꝝ kebulorum, ⁊ belliricorum, ⁊ emblicorū omnium añ ℥. iij. macis. ʒ. i. ss. bulliant medicine cū vino odorifero feruore vno, deinde exiccentur, ⁊ bulliant ebullitione cuꝫ aqua cydoniorum, ⁊ exiccentur super frixoriuꝫ caliduꝫ, ⁊ terantur, et inuoluantur miua. Et sit dosis auř. iij. aut. ʒ. iij. cum syrupo cydoniorum.

Electuariuꝫ almutaguachil relatum salamoni, qḋ confortat stomachū, ⁊ cōfert ad malitiā digōnis. Et est illud quod in potu dabat israhelita mutaguachil, qm̄ est bonum ⁊ expertuꝫ. Cuius hec est permixtio. ℞. spice, et gariofilorū, ⁊ cinamomi, ⁊ nucis muschate, ⁊ cardamomi, ⁊ galie bone oīum añ. auř. i. piperis albi, ⁊ çinçiberis, ⁊ castorei omniū añ. ʒ. ij. thuris albi masculi auř. iiij. çuccari tabarçet quantum sunt medicine: cōmisceātur medicine cum çuccaro, ⁊ conficiantur cum melle dispumato: ⁊ sit dosis eius auř. iij.

Diacyminũ aliud conferẽs

ad dolores ventris cómotos a frigiditate, ⁊ ad febrez quartanã, ⁊ ad appetitũ caninũ, ⁊ febres phlegmaticas, ⁊ melãcolicas, ⁊ ad phlegma plurimuz qȯ accidit senibus, ⁊ ad vehemẽtiã frigoris qȯ accidit in stomacho, ⁊ ad eructuationẽ acetosaz, ⁊ ad sputũ qȯ fit ex multitudine superfluitatũ phlegmaticarum. Cuius dosis sit sicut galla cũ aqua calida. Cuius permixtio. ℞. cymini infusi in aceto die et nocte torrefacti, ⁊ rute sicce, ⁊ çinçiberis, ⁊ piperis omniũ ana sextaria decem, ⁊ baurach armeni. ʒ. x. conficiatur cum melle dispumato.

Electuariuz diacyminũ aliđ

℞. cymini recẽtis boni. ℥. vij. infundat᷑ in aceto vini die ⁊ nocte deinde extrahat᷑ ⁊ proijciat᷑ super corium rubeuz, ⁊ moueatur, ⁊ qñ exiccatur, torrefiat torrefactõe leui cũ igne, ⁊ pipis. ℥. iij. çiçi. fini. ʒ. iiij. baurach armeni. ʒ. ij. cõmisceat᷑, ⁊ ꝯficiat᷑ cũ melle.

Diapipereon

faciẽs ad frigora, ⁊ humorem crudũ, ⁊ dolorẽ stomachi, ⁊ malitiã digõnis, ⁊ vẽtositates grossas, ⁊ eructuationem acetosam, ⁊ appetituz caninum. Cuius permixtio est. Ut sumãtur leucopiperis, ⁊ melanopiperis, ⁊ macropiperis omniũ añ. ℥. iij. Et in descriptione alia. ℥. ij. ⁊ xilobalsami. ℥. i. ⁊ amomi, et spice amborum añ. ʒ. iiij. ⁊ çinçiberis, ⁊ se. apij, ⁊ siseleos, ⁊ cassie, ⁊ assari, ⁊ enule oiuz añ. ʒ. i. Tere, et cribella, ⁊ confice cuz melle dispumato: Dosis eius pondus. ʒ. iij. cum aqua tepida in ieiunio.

Electuarium alfendedicon

valens ad dolorez stomachi, ⁊ epatis frigidi, ⁊ debilis gñantis ventositates grossas. Cuius permixtio. ℞. çinçiberis, ⁊ pipis, ⁊ spice odorifere oium añ. ʒ. vi. masticis, ⁊ ameos amboruz añ. pondus. ʒ. iiij. se. apij, ⁊ meu, ⁊ fu oium añ. ʒ. v. cymini carmeni, ⁊ cassie, ⁊ carpobalsami, ⁊ piretri oium añ. pondus. ʒ. ij. folij indi põdus. ʒ. i. Aggrega has medicinas tritas, ⁊ cribellatas, ⁊ ꝯfice cũ melle dispumato, ⁊ repone in vase, ⁊ vtere qum necesse fuerit.

Electuarium alcanzi

faciens ad solutionem ventris, ⁊ ad malitiã digõnis, ⁊ debilitatẽ stõi, ⁊ frigus eius. Cuius hec est permixtio. Sumãtur costi, ⁊ cynami, ⁊ spice odorifere, ⁊ carpobalsami, ⁊ cassie oium añ. ʒ. x. nucis muschate. v. numero, cardamomi, ⁊ gariofiloꝝ, ⁊ anisi, ⁊ meliloti, ⁊ [a] ⌈cassie ide⌋ oium añ. pondus. ʒ. iiij. [b] † ⌈

[a] A. sythragi indi

⌋ aristologie, ⁊ vsnee amboruz añ. ʒ. ij. ciperi, ⁊ çinçiberis amboꝝ añ. põdus sextarioruz. x. calami aromatici, ⁊ piperis, ⁊ macropiperis oium añ. põdus. ʒ. v. myrobalanoꝝ nigroꝝ enucleatoruz sextaria. ij. bellirici enucleati. x. numero, granorũ myrti katicius semis bonoꝝ seburi. Aggrega has medicinas tritas, ⁊ cribellatas, ⁊ confice cum melle de arundinibus çuccari, ⁊ repone in vase, ⁊ vtere quz necesse fuerit post duos menses.

[b] † A. macis. ʒ. iij. brengi. ʒ. viij. nagaset. ʒ. iiij.

Descriptio electuarij alcanzi

alia conferens ad debilitatem epatis, ⁊ stomachi, ⁊ frigus amborum, ⁊ ad solutionem ventris, ⁊ malitiam digestionis, ⁊ confert illis super quos timet᷑ aq̃ citrina, ⁊ est bonũ, spleni ꝓuocans vrinam. Cuius hec est permixtio. ℞. costi, ⁊ cinami, ⁊ spice, ⁊ carpobalsami, ⁊ cassie omnium añ. ʒ. x. ⁊ de nucibus muschatis nuces. v. ⁊ cardamomi, ⁊ gariofil ⁊ anisi, ⁊ meliloti, ⁊ [c] ⌈cassie⌋ ⁊ neremisch omniuz ana. ℥. iiij. macis pondus. ʒ. iij. ⁊ burungi kebuli. ʒ. viij. ⁊ reusini, ⁊ aristologie lõge, ⁊ vsnee oium ana põdus. ʒ. v. myrobalanoꝝ, nigroꝝ, ⁊ kebuloꝝ añ. sextaria. ij. ⁊ de belliricis bellirici. x. ⁊ granoꝝ myrti quantũ est põdus medicinarum omniũ. Terant᷑ sicut alcohol, ⁊ cõficiantur cum melle tabarçet: Dosis eius sicut galla cum aqua frigida. Et in descriptione alia, çinçiberis sextaria decem.

[c] A. sythragi

Electuarium alkesin dictuz

electuarium ambre. Et hoc electuario vsi fuerũt reges grecie. Et hoc confert ad egritudines frigoris, ⁊ proprie renum, ⁊ addit in desiderio coitus, ⁊ valet ad paralisim, ⁊ torturã, ⁊ tremorẽ, ⁊ pulsum cordis, ⁊ addit in recordatione ⁊ sensu, ⁊ exiccat humiditatem stomachi, ⁊ facit digõnem esse bonam, ⁊ est ex eis que conueniunt senibus. Cuius permixtio hec est. ℞. cardamomi maioris, et minoris, ⁊ macis, omnium ana pondus. ʒ. iiij. çinçiberis, ⁊ macropiperis amborum ana sextaria. ij. cinnamomi. ʒ. iiij. vsnee pondus. ʒ. ij. cinami põdus. ʒ. i. gariofilorum, ⁊ croci omniũ añ. põdus. ʒ. x. nucis muschate põdus. ʒ. v. Et in q̃busdam descriptionibus nuces. v. spice odorifere, ⁊ masticis, ⁊ ambre oium ana pondus. ʒ. ij. muschi pondus. ʒ. i. seminis hiusquiami albi, ⁊ opij amborum ana pondus. ʒ. i. olei balsami pondus. ʒ. vi. Aggrega has medicinas tritas, ⁊ cribellatas, ⁊ infunde opium in mensura sacraiati. i. de vino bono, ⁊ confice cuz melle dispumato, ⁊ vtere post sex menses, et liquefac ambram cuz oleo balsami, et adhibeatur de oleo alben quantitas qua omnia inuoluantur.

Electuarium alscehereben

conferẽs ad frigus epatis, ⁊ stõi, ⁊ aquã citrinã, et cholãm nigrã: et est soluẽs ventrẽ. Cuius hec est ꝑmixtio. Sumãtur [d] ⌈cassie inde⌋ ⁊ çinçiberis, et piperis, et cinami, et cardamomi minoris, et gariofilorũ, et piretri, et folij indi, ⁊ amili de tritico, ⁊ masticis, et cardamomi maioris, ⁊ cinnamo. ⁊ spice, ⁊ cassie, ⁊ se. apij, ⁊ aneti, ⁊ ameos et se. fenicu. ⁊ anisi oium añ. ʒ. vi. epithymi cretensis, ⁊ turbit amborũ ana. ʒ. xij. scamonee. ʒ. x. çuccari tabarçet põdus. ʒ. xx. Aggrega has medicinas tritas, et cicotrigoniçatas, et confice cum melle tabarçet dispumato, et vtere qum necesse fuerit.

[d] A. sythragi indi

Electuarium diaphinicon

est electuariũ proprij iuuamenti in colica, resoluẽs eam, et confert ad humorem crudũ, ⁊ frigora, ⁊ ad difficultatẽ vrine. Cuius hec est ꝑmixtio. Sumatur baurach armeni, cymini carmeni, et petroselini et çinçiberis, et piperis albi oium ana pondus. ʒ. xxij. scamonee põdus. ʒ. v. dactiloruz heyron mundatorum ex nucleis, et amigdalarũ excorticataruz ex duabus corticibus, et foliorum rute oium añ. põdus. ʒ. x. Aggregas has medicinas oẽs tritas, et cicotrigoniçatas, et ĩfunde dactilos in aceto vini die et nocte, et tere bene, et permisce cũ medicinis, et cõfice cũ melle dispumato, et vtere qũ necesse fuerit.

Diaphinicon aliud

℞. dactiloruz heyron ablatis nucleis. c. numero, et infunde eos in aceto die et nocte, et confrica manibus, et cola, et rute sicce, et çinçiberis amborum ana. ʒ. xiij. et piperis albi. xiij. numero, et baurach armeni pondus. ʒ. v. et de amigdalis excorticatis ex duobus corticibus. cl. nume/

ro, et scamonee pondus. ʒ. xv. et turbit pondus. ʒ. xx. Tere, ⁊ cribella, ⁊ cõmisce cum melle.

Diaphinicon aliud

quod cõfert ad febres, ⁊ alia, ⁊ potatur in estate ⁊ hyeme, ⁊ soluit sine inquietudine. Cuius hec est permixtio. Rx. çinçiberis, ⁊ piperis albi amborum ana. ℥. i. scamonee. ℥. ij. s. tamaridi heyron mundatorum ex nucleis aut siren, ⁊ amigdalarum dulciũ excorticatarum a duobus corticibus, ⁊ foliorum rute omniũ ãn. ℥. iiij. Tere medicinas ſm singularitatem suam, ⁊ infunde dactilos in aceto vini, ⁊ terantur per se, ⁊ colent̃, ⁊ terant̃ amigdale iterũ per se, ⁊ misceantur omnia post illud, ⁊ ꝯficiantur cum melle dispumato: ⁊ sit dosis. ʒ. ij.

Electuarium cabrosius muschatum

faciens ad vẽtositates, ⁊ hemorroidas, et humorẽ crudum, ⁊ cõfortat stõm, ⁊ adiuuat ad desiderium coitus, ⁊ clarificat colorem, ⁊ calefacit renes, ⁊ cõfert ad ventositates mñcis, ⁊ fluxũ [a] ⌈ ⌋ qui fit ex hemorroidibus. Cuius hec est ꝑmixtio. Rx. myrobalanorũ citrinoꝝ, myrobal'. kebulorum ⁊ [b] ⌈cassie⌋ ⁊ seminis apij oium ana. ʒ. vi. belliricoꝝ, ⁊ emblicoꝝ, ⁊ ameos, ⁊ tuderi rubei, et albi, ⁊ macropiperis, ⁊ sisami excorticati omnium ana pondus. ʒ. iiij. cinami, ⁊ spice, et nucis muschate, ⁊ çinçiberis, ⁊ [c] ⌈alfulfulimon⌋ omnium ana. ʒ. viij. girbue, ⁊ costi, ⁊ cassie, ⁊ gariofiloꝝ, ⁊ macis, ⁊ galange, ⁊ neremisch oium ãn. ʒ. vi. ciperi pondus ʒ. x. ⁊ muschi pondus aur̃. ij. ⁊ ambre aur̃. i. ⁊ scorie ferri nutrite quãtum est põdus medicinarũ oium, ⁊ butyri sextaria. x. Conficiatur cum melle dispumato. Et sit dosis pondus. ʒ. ij. cum lacte vaccino concusso, sublato butyro, aut cũ vino passo bono duabus hebdomadis.

a † A. sanguinis

b A. sythragi

c A. alfulfulmun

Electuarium de ture.

Rx. turis põdus. ʒ. lx. piperis, ⁊ macropiperis amborum ãn. ʒ. x. çuccari ʒ. lx. çinçiberis, et galange amborũ ana. ʒ. xij nucis muschate, ⁊ gariofil'. ⁊ [d] ⌈girbue⌋ omnium ana. ʒ. v. muschi boni. ʒ. s. Teratur vnumquodq; eoꝝ per se, ⁊ cribelletur, ⁊ conficiantur cum melle.

d A. cardamomi minoris

Electuarium altalisafar

faciens ad frigus stõi, ⁊ vẽtositates grossas in stõ, ⁊ epate: Cuius permixtio. Rx. talisafar põdus. ʒ. v. çinçiberis põdus. ʒ. xx. piperis pondus. ʒ. xij. heil, ⁊ cinami amborum ãn. põdus. ʒ. vij. çuccari tabarçet lib. v. Aggrega has medicinas tritas, ⁊ cribellatas, ⁊ repone in vase, et vtere.

Electuarium episcopi.

Rx. scamonee antiochene, ⁊ turbit cõcaui albi amboꝝ ana aur̃, v. piperis, ⁊ cardamomi amboꝝ ãn. aur̃. iij. çinçiberis, ⁊ cinamomi, ⁊ emblicorũ, ⁊ gariofil'. ⁊ polipodij, ⁊ nucis muschate oium ãn. aur̃. ij. s. Et in descriptiõe alia, scamonee, ⁊ turbit amboꝝ ãn. aur̃. iij. Tere, ⁊ cicotrigoniça, ⁊ ꝓijce super ea lib. i. çuccari cõtriti, ⁊ cõfice cum melle. Cuius dosis integra sit aur̃. iiij.

Trifera de scoria ferri magna

faciẽs ad vẽtositates hemorroidarũ, ⁊ mollificationem vesice, ⁊ stõi, ⁊ addit in desiderio coitus, ⁊ calefacit stõm. Cuius hec est ꝑmixtio. Sumantur myrobalanoꝝ nigroꝝ, ⁊ belliricoꝝ, ⁊ scirremblegi ablatis nucleis, ⁊ [e] ⌈cassie ĩde⌋ ⁊ se. apij, ⁊ ameos, ⁊ origani persici omnium ãn. ℥. i. spice odorifere, et amomi, ⁊ heil, ⁊ acori oium ãn. ℥. iij. cinamomi põdus. ʒ. iiij. piperis, ⁊ macropiperis, ⁊ piretri, ⁊ salis indi oium ãn. ℥. s. sinapis. ℥. i. s. salis ammoniaci põdus. ʒ. s. scorie ferri põdus. ʒ. iij. Aggrega has medicinas tritas, ⁊ cicotrigoniçatas: ⁊ cõfice cũ melle dispumato, ⁊ butyro vaccino q̃ʒtũ sufficit, ⁊ vtere.

e A. sythragi idi

Trifera minor

faciens ad mollificationem stomachi, ⁊ humiditatem eius, ⁊ vẽtositates hemorroidarũ, ⁊ colorẽ efficit bonum. Cuius hec est permixtio. Sumantur myrobalanorum kebulorum, ⁊ scirremblegi, et belliricorum ablatis nucleis omniũ partes equales, inuolue cum butyro vaccino, et confice cũ melle dispumato, et repone in vase, ⁊ vtere.

Electuarium anacardinum

conueniens ad dolorem stomachi antiquũ, ⁊ frigus, ⁊ obliuionem, et facit bonum esse colorem, ⁊ subtiliat cogitationem, ⁊ sensum, ⁊ est electuariũ sapientum: ⁊ dicitur ꝙ est salamonis. Cuius hec est ꝑmixtio. Rx. piperis, ⁊ macropiperis, myrobalanorũ nigrorum, ⁊ belliricorum, et emblicorum, ⁊ castorei oium ãn. ʒ. iiij. costi, ⁊ anacardi, ⁊ burũgi, ⁊ çuccari tabarçet, ⁊ baccarum lauri omniũ ãn, ʒ. xij. ciperi. ʒ. viij. Tere anacardos solos bene, ⁊ tere medicinas, ⁊ cribella, ⁊ bulli butyrum vaccinũ, ⁊ mel cũ equalitate, et proijce super ea medicinas, ⁊ coagula, et vtere post sex menses. Dosis eius. ʒ. ij. cum aqua decoctionis apij, ⁊ feniculi. Et seruet se a labore, ⁊ angustia, ⁊ ira, ⁊ vino plurimo, et coitu, et comedat ius issidabegi subtile.

Electuarium alfangius

quod ẽ iuuatiuum ad mollificationẽ stomachi, ⁊ vẽtositates hemorroidarum, ⁊ corruptionẽ cõplexionis, ⁊ feditatem coloris, ⁊ addit in coitu. Cuius hec est permixtio. Rx. myrobalanorũ belliricorum, ⁊ scirremblegi ablatis nucleis, ⁊ piperis, ⁊ macropiperis, ⁊ çinçiberis, ⁊ ciperi [f] ⌈cassie inde⌋ ⁊ spice omnium ãn. ʒ. x. seminis aneti, ⁊ se. porri amborum ãn. pondus ʒ. iiij. scorie ferri trite infuse in aceto vini. xiiij. diebus, exiccate, torrefacte. ʒ. c. Aggrega has medicinas tritas, ⁊ cicotrigoniçatas, ⁊ confice cũ melle dispumato, ⁊ butyro vaccino quãtũ neçe ẽ, ⁊ repone in vase, ⁊ vtere post sex mẽses. Et sit dosis eius pondus. ʒ. ij. ⁊ ponantur in eo iterum de muscho. ʒ. ij.

f A. sythragi idi

Fangius aliud cum muscho

etiam qd̃ cõfortat stomachũ, ⁊ calefacit ipsum, ⁊ cõfert ad hemorroidas, ⁊ addit in coitu, et est exꝑtuz. Cuius hec est permixtio. Rx. myrobalanoꝝ kebulorum, ⁊ belliricorum, ⁊ emblicoꝝ, ⁊ piperis, ⁊ macropiperis, ⁊ çinçi. ⁊ cymini, ⁊ se. aneti, ⁊ se. apij, ⁊ seis porri, ⁊ se. eruce, ⁊ se. [g] ⌈napi⌋ ⁊ semi. baucie, ⁊ asleniati, ⁊ rosarũ rubearũ, ⁊ cassie, ⁊ ciperi, ⁊ cinamomi, ⁊ gariofilorum, ⁊ nucis muschate omnium ana. ʒ. i. macis, ⁊ heil, ⁊ cardamomi, ⁊ galie, ⁊ xiloaloes crudi, ⁊ muschi omnium ana. ʒ. ij. granorum nasturtij albi. ℥. iij. scorie ferri quantuz sunt medicine: teratur, ⁊ conficiatur cum melle dispumato.

g A. rape

Fangius aliud.

Rx. [h] ⌈cassie inde, et çarub, et talisafar⌋ et heil, ⁊ myrobalanorum nigrorum, ⁊ belliricoruz, ⁊ myrobalanorum citrinorum, ⁊ gariofilorum, et carpobalsami, ⁊ granorum almahaleb omniũ ãn. aur̃. vi. mente, ⁊ [i] ⌈feleniati⌋ ⌈ çedoarie, ⁊ doronici et piperis longi, et emblicorum omnium ana aur̃. iiij. cinamomi, ⁊ cynami, ⁊ spice, ⁊ nucis muschate, ⁊ costi, ⁊ çinçiberis, et fulfulimon omnium ana

h A. sytbragi idi ⁊ zarneb ⁊ thalisefar

i A. alfelangie

a A. auī. tū.
b A. rape
c A. alrathbe
d A. gief
e A. sythragi
f † A. ⁊ cimini
g A. chayrbus
h A. kie

auī. viij. cipi auī. x. çuca. auī. xvi. scorie ferri [a] ⌈semi nam. i. ⌋ muschi. ʒ. ʃ. ꝯficiatur cũ melle dispumato.

Ars scorie decocte

que cõfert ad frigora, ⁊ dolorem dorsi, ⁊ corruptionem menstruorũ, ⁊ hemorroidarum, ⁊ clarificat colorem, ⁊ facit appetere cibum, ⁊ destruit humorem crudum, ⁊ infrigidationes, ⁊ cõfortat stomachũ, ⁊ matrices, ⁊ vesicam. Cuius hec est permixtio. ℞. seminis apij, ⁊ seminis feniculi, ⁊ anisi, ⁊ petroselini, ⁊ dauci, ⁊ seminis baucie, ⁊ seminis porri, et seminis cepe, et seminis [b] ⌈napi, ⌋ et seminis raphani, ⁊ seminis [c] ⌈alratab ⌋ ⁊ ameos, ⁊ seminis vrtice, et granorum viridium, ⁊ aniudem, ⁊ seminis aneti, ⁊ piperis, ⁊ seminis lini, ⁊ cymini, ⁊ coriandri omnium ana pondus. ʒ. iij. et çedoarie, ⁊ doronici, et been albi, et rubei, et tuderi rubei, et albi, et nucis muschate, et macis, ⁊ cinnamomi, et galange, et çinçiberis, et piperis, et ciperi, et spice, ⁊ sisimbrij omnium ana. ʒ. iiij. et myrobalanorum belliricorum, et emblicorum, et [d] ⌈gest ⌋ glandium ⁊ corticum radicis capparis omnium ana. ʒ. decẽ [e] ⌈cassie ⌋ ⁊ vsnee, et assari, ⁊ blacte biçantie, ⁊ calami aromatici, et lingue auis, et neremisk persici, [f] † ⌈ ⌋ et cardamomi, et [g] ⌈girboe ⌋ ⁊ sandali ⁊ cinami et nucis muschate omnium ana. ʒ. v. ⁊ nucis enden, ⁊ nasturtij et [h] ⌈keiati ⌋ et rosarum siccarum, ⁊ marmacor, et corticum turis, ⁊ mente, ⁊ calamenti omniũ ana. ʒ. vij. et scorie alhassari calefacte ⁊ extincte in vino odorifero multotiens s̃m mensuram medicinarum omnium: Decoquatur cũ vino põtico, donec ingrossetur, et auferaẽ ab igne, ⁊ coletur. Et detur de eo in potu quantitas. ʒ. i. in ieiunio dum est tepidum, et comedat post mediũ diẽ issidabegiati cum carne caprina, ⁊ bibat vinũ purũ: hebdomada vna, aut duabus hebdomadis.

Descriptio alia de scoria ferri

conueniens ad frigus stomachi, ⁊ hemorroidas. Cuius permixtio. ℞. myrobalanorum kebulorũ, et belliricorum, et emblicorum, et radicum lilij, et çinçiberis, et xiloaloes crudi, ⁊ nucis muschate, et galie, et rosarũ, ⁊ spice, ⁊ squinanti, ⁊ masticis omnium ana. ʒ. x. muschi. ʒ. i. limature acuum infuse in vino odorifero septem diebus, ⁊ sumatur, ⁊ teraẽ, ⁊ torrefiat super frixorium ferri, et misceatur cũ medicinis, et inuoluatur oleo de amigdalis dulcibus, et conficiatur cũ melle dispumato, Cuius dosis sit aureorum duorum cum vino odorifero.

Descriptio alia de scoria ferri

cõueniens ad debilitatẽ stomachi calidi. Que ℞. myrobalanorum kebulorum, et belliricorum, et emblicorum. et radicum lilij, et rosarum rubearũ, ⁊ squinanti omnium ana. ʒ. x. scorie ferri quantum omnes medicine. Infundatur scoria septem diebus in aceto, et coletur ab eo, ⁊ frigatur super frixoriũ, et conficiatur cũ melle tabarçet. Et sit dosis. ij. ʒ. ʃ. cum syrupo de malis.

Scoria ferri decocta

conueniẽs ad debilitatẽ stomachi, et caliditatem complexionis. Cuius cõmixtio hec est. ℞. scorie ferri de bassari, et myrobalanorum nigrorũ, ⁊ belliricorũ, ⁊ emblicorũ, ⁊ rosarũ ⁊ balaustiarũ, ⁊ squinãti omnium partes equales: bulliant cum vino, et dentur in potu de eo. ℥. iij.

Electuarium diacytoniten

retinens naturam ex solutione ventris ⁊ debilitate stomachi, et vomitu, et malitia digestionis, et facit colorem esse bonum. Cuius hec est p̃mixtio. Sumantur cydoniorum excorticatorum mundatis interioribus, ⁊ mellis dispumati amborũ añ. lib. ij. piperis, ⁊ macropiperis, ⁊ çinçiberis omnium añ. ʒ. v. heil pondus. ʒ. viij. cardamomi, et gariofilorũ, et spice odorifere, ⁊ cinamomi, ⁊ croci omniũ añ. põdus. ʒ. ij. Aggrega has medicinas tritas, et cribellatas: ⁊ sume cydonia, ⁊ decoque cũ aceto vini boni: Et de medicis sunt quidã qui decoqunt ea cũ vino: ⁊ ipsũ est radix: deinde remoue ab igne, ⁊ cola ⁊ dimitte donec currat ab eis aquositas humiditatis, ⁊ tere bene, ⁊ sume mel, et cõmisce cũ eis, ⁊ decoque cum igne leui, ⁊ moue paulatiũ donec fere coaguletur, ⁊ cõmoue donec equenẽ, ⁊ destruaẽ aquositas cydoniorum ab eis: deinde remoue ab igne, ⁊ pulueriça sup̃ ea medicinas, ⁊ concute donec equẽtur: ⁊ proijce super tabulam marmoris, aut mẽsam planam inunctam oleo rosaceo, aut oleo sisamino, et dilata super eã dilatatione equali, et dimitte duobus diebus, aut tribus, donec exiccetur, et induretur: ⁊ incide cũ cultello in frusta quadrata, et sit frustum pondus auī. iiij. et ponatur gradatiũ in folijs citri, et ligetur, et reponatur, et administretur quũ necesse fuerit. Et de medicis sunt quidam qui ponunt in ipso pondus. ʒ. ij. muschi.

Electuarium diacytoniten

solutiuum ventris quod confert ad colicam, et exiccat superfluitates corporis. ℞. cydoniorum excorticatorum mundatis interioribus lib. i. ⁊ mellis dispumati lib. ij. çinçiberis, et macropiperis amborũ ana. ʒ. iiij. cinamomi pondus. ʒ. iij. heil, et cardamomi, et croci omnium ana. ʒ. iij. masticis pondus. ʒ. v. scamonee pondus. ʒ. x. turbit albi boni pondus ʒ. xxx. Aggrega has medicinas tritas, ⁊ cribellatas, et decoque cydonia cum vino, ⁊ fac de eo sicut factum est de diacytoniten retentiuo: ⁊ preparetur sicut est illius p̃paratio, et reponaẽ in vase, ⁊ administreẽ. cuius dosis sit auī. iiij. cũ aqua calida.

Descriptio alia diacytonitẽ

laxatiui. Sumatur cydonium boni odoris, ⁊ induatur super ipsum deforis fermentum, et assetur: ⁊ sumantur de carne eius. ʒ. iiij. piperis, et çinçiberis amborum ana. ʒ. ij. scamonee pondus. ʒ. i. teratur et conficiatur cum melle: Cuius dosis sit pondus. ʒ. i. cum dino.

Electuarium diacytoniten

factum cum succo cydoniorum quod cõfert ad destructionem appetitus, et ad eum qui non digerit cibum suum, faciẽs ad illum cuius epar est debile, et stringit stomachum. Sumãtur cydonia magna mundata intus et foris, et terantur, et exprimãtur, ⁊ sumantur de aqua eorũ kist. ij. romani, et misceatur cum ea mellis dispumati quantũ ipsa est, et aceti de vino kist. i. ʃ. ⁊ decoquatur super ignem leuẽ, et auferatur spuma eius, et sumantur çinçiberis. ℥. iij. piperis albi. ℥. ij. terantur; et proijciantur desup̃, et coaguletur sicut conueniens est electuario. Hoc nãq̃ confert ei cuius epar est debile, et opꝫ vt sumatur s̃m plurimum ante cibũ duabus horis, aut tribus. Et non nocet si accipiatur post cibum. Quod si tu feceris hanc medicinam ei, in cuius stomacho est caliditas, aut in cuiꝰ stõ est cholera, aut quocũq̃ modo sit, opꝫ vt proijcias ab ea piper, ⁊ çinçiber, ⁊ administres aquam cydoniorũ et mel et acetum tm̃

ƀm quantitatem mensure quam diximus. Et si fece ris eaꝫ illis quoꝝ cōplexiones sunt medie, ita vt nō aggregeť in eis supfluitas cholere, neqꝫ supfluitas phlegmatis, pijce in eā medietatē quātitatis quaꝫ diximus de çinçibere, ⁊ pipere. s. vt pijcias in ea piperis. ℥. i. ⁊ çinçiberis. ℥. i. s. Et si feceris eaꝫ illis in quoꝝ stomachis aggregať phlegma, pone duplū quātitatis quā diximus, pones enim in ea çinçiberis. ℥. vi. ⁊ piperis. ℥. iiij. cuius dosis sit. ℥. i. s.

Electuarium diacytoniten

quod facit appetere cibū, ⁊ confortat stomachum.
Sumātur succi cydonioꝝ lib. iij. mellis lib. iij. aceti fortis lib. ij. Decoquātur super prunas, ⁊ auferatur spuma eius, ⁊ sumantur çinçiberis. ʒ. v. piperis albi, ⁊ nigri, ⁊ macropiperis an̄. ʒ. iij. cinamomi ʒ. ij. xiloaloes crudi. ʒ iij. Terantur ⁊ cōmisceātur cū melle, ⁊ aqua cydonioꝝ, ⁊ aceto: ⁊ coquatur donec coaguletur. Cuius dosis sit cochliariuꝫ vnū an̄ cibum, ⁊ expectet super ipsum duabus horis.

Electuarium induꝫ faciens

ad colicam, ⁊ dolorem iuncturarum, ⁊ podagrā, et doloreꝫ dorsi. Cuius hec est permixtio. ℞. scamonee auř. x. [a] ⌈girboe,⌋ ⁊ cardamomi, ⁊ çinçiberis, ⁊ cinamomi, ⁊ cinami, ⁊ neremisch, ⁊ gariofiloꝝ, ⁊ piperis omnium ana auř. v. et turbit auř. c. çuccari. auř. c. Tere, has medicinas simul, et cribella, et confice cum melle.

a A. nucis muschate

Electuarium regū ⁊ est medicina

dicina anni que sumiť anno integro omni die. Eius igitur acceptio rectificat suscipienteꝫ se vsqꝫ ad finē vite sue precepto dei, ⁊ qui assiduat ipsam, nō videt egritudinem in corpore suo que non sanetur, ⁊ neqꝫ canescit, nisi quantum factus est canus ante eius acceptionem. Et est medicina regum qui ƀm ꝙ narratur cum ea medicati fuerunt valens ad [b] ⌈fistulas⌋ nigras, ⁊ albas, ⁊ rubeas, ⁊ ad cursum cholericū, ⁊ frigora, ⁊ pulsationē cordis, ⁊ iuncturaruꝫ, ⁊ abstergit visum, ⁊ colorē, ⁊ multiplicat coitum, ⁊ non est ei malitia, ⁊ non abstinet super eam vtēs ea. Cuius permixtio est hec. Sumātur mirobalanoruꝫ nigroꝝ, ⁊ belliricoꝝ, ⁊ emblicoꝝ oium an̄. auř. vi. nigelle auř. ʒ. xxxiiij. leucopiperis, ⁊ ammoniaci, et macropiperis, ⁊ çinçiberis, ⁊ [c] ⌈fulfulminue⌋ oiuꝫ an̄. auř. ij. cubebe, ⁊ anacardi amboruꝫ an̄. auř. vi. Tere vnumqōqꝫ per se, ⁊ cribella ita vt nihil remaneat, ⁊ pueniat ƀm suam diuisionem, ⁊ quod narrauimus de ponderibus, permisce ergo ea deinde accipe auř. dc. penidiorum [d] ⌈sabakir,⌋ ⁊ pone in patella, aut vase mundo ereo, et accende sub eo igneꝫ leuem, ⁊ asperge super ipsas aliquid aque, ita vt liquefiāt penidij. Qū ergo liquefacti sunt ⁊ bulliūt, tūc proijce super eos hec cōmixta, ⁊ moue ea tādiu, donec optime cōmisceātur, ⁊ aufer ea ab igne, ⁊ dimitte ea donec tepescant, deinde fac de eis formas auellanis similes, quarum vnaqueqꝫ sit auř. ij. ⁊ q̄rta: ⁊ inunge manuꝫ tuam oleo, aut butyro vaccino. Deinde bibe de eo omni die formā vnā silēm auellane cū aqua frigida. Et ipsum est dn̄s medicinarum.

b A. albaras

c A. fulfulmum

d A. sachari

Electuarium masuachoien

faciens ad podagram, ⁊ dolorē dorsi, ⁊ omnes egritudines frigidas. Cuius hec est permixtio. ℞. scamonee, et cinamomi, et cassie, et çinçiberis omniuꝫ ana. ʒ viij. piperis. ʒ. vi. cardamomi, et gariofilorum, et seminis apij, et ameos omnium ana. ʒ. ij. s. masuachoien. ʒ. iij. Tere et confice cuꝫ melle: cuius dosis sit. ʒ. iiij. aut. ʒ. ij. cum aqua tepida.

Electuarium de sisamo.

℞. sisami excorticati, ⁊ cymini carmeni, ⁊ çinçiberis oium ana ʒ. x. macropiperis, ⁊ piperis amborum ana pōdus ʒ. v. cinamomi pondus. ʒ. ij. cardamomi, ⁊ heil amboꝝ an̄. ʒ. iij. ⁊ çuccari tabarçet. ʒ. lx. Aggrega has medicinas tritas ⁊ repone in vase, et vtere.

Electuarium de granis viri

dibus, quod facit ad hemorroidas, ⁊ frigus stōi, ⁊ malitiam digōnis, ⁊ solutionem ventris. Cuius permixtio. ℞. granoꝝ viridium, ⁊ mellis anacardi, ⁊ sisami excorticati omniū an̄. sextaria. vi. zuccari tabarzet sextaria. xxiiij. myrobalanoꝝ kebulorum, ⁊ belliricoꝝ, ⁊ emblicoꝝ ablatis nucleis, ⁊ zinziberis, ⁊ macropipis, ⁊ burūgi, ⁊ folij idi, ⁊ [e] ⌈cassie⌋ oium an̄. pondus. ʒ. iiij. pipis, ⁊ sansuci, ⁊ cassie ana pōdus. ʒ. ij. ꝯfice has medicinas cū melle dispumato, ⁊ butyro vaccio, ⁊ vtere post sex mēses. dosis eiꝰ pōdus. ʒ. ij. cū lacte vaccino cōcusso. In cibo aūt sit rizi decoctū cū lacte, dū pseuerat accipiens ipsum.

e A. sythragi

Electuarium de aniuden faciens

ad inflationem vētris, ⁊ stōi, ⁊ rugituꝫ, ⁊ ventositatem grossam. Cuius hec est pmixtio. Sumātur piperis, ⁊ se. apij amboꝝ an̄. ʒ. xij. aniuden nigri pondus. ʒ. xiiij. petroselini, et chelidonie, et calamenti, ⁊ hasce, et sisseleos omniuꝫ ana. ʒ. viij. keisim. ʒ. xiij. Aggrega has medicinas tritas, et cicotrigonizatas, et cōfice cum melle dispumato, et repone in vase, et vtere qum necesse fuerit.

Descriptio alia de aniuden

faciens ad [f] ⌈magnitudineꝫ⌋ epatis, ⁊ frigus eius ⁊ aquam citrinam, ⁊ frigus stomachi, ⁊ renū. ℞. aniuden nigri pōdus. ʒ. x. seminis eruce, ⁊ se. porriorum an̄. pondus. ʒ. vi. çinçiberis, ⁊ belliricorum, ⁊ emblicorum ablatis nucles omniuꝫ an̄. pondus. ʒ. vij. ameos, ⁊ seminis apij, ⁊ anisi, ⁊ cardamomi minoris, ⁊ cymini carmeni, ⁊ cinamomi omnium ana pondus. ʒ. v. myrobalanorum nigroꝝ sublatis nucleis pondus. ʒ. vij. cinamomi pondus. ʒ. i. piperis, ⁊ macropiperis amborum ana pondus. ʒ. iiij. spice odorifere pondus. ʒ ij. penidiorum alborum pondus. ʒ. xx. Aggrega has medicinas tritas, ⁊ confice cum melle dispumato, et repone in vase, ⁊ vtere qum necesse fuerit. Dosis eius pondus. ʒ. ij. cuꝫ aq̄ anisi, ⁊ masticis, ⁊ spice.

f A. duritiem

Electuarium de canfora valens ad de

bilitatē stomachi, ⁊ epatis, ⁊ fugat vētositates grossas, ⁊ adiuuat ad digestionem. Cuius hec est pmixtio. ℞. canfore, ⁊ croci, ⁊ xiloaloes, ⁊ cardamomi, ⁊ [g] ⌈girboe,⌋ ⁊ cubebe, ⁊ kesim, ⁊ cinami, ⁊ gariofilorum, ⁊ vsnee, ⁊ spice, ⁊ macis, ⁊ sandali albi, ⁊ macropiperis, ⁊ cinamomi, ⁊ [h] ⌈cassie,⌋ ⁊ neremisch, ⁊ secacul, ⁊ galange, ⁊ nucis muschate, ⁊ çinçiberis, ⁊ ciperi, ⁊ [i] fulfulminua⌋ oium ptes eq̄les çuccari quātū est pondus medicinarum omniū.

g A. charrbue

h A. sythragi

i A. fulfulmum

Electuariuꝫ de cāfora descri

ptione alia faciens ad malitiā digōnis, ⁊ debilitatē stomachi, ⁊ phlegma grossum. Cuius hec est pmixtio. ℞. piperis, ⁊ nucis muschate, ⁊ çinçiberis, ⁊ gariofiloꝝ, ⁊ macis, ⁊ cinamomi, ⁊ cinami, ⁊ piretri, ⁊ [k] ⌈fulfulminue⌋ ⁊ gariofiloruꝫ hortulanoꝝ, ⁊

k A. fulfulmum

canfore, ꝛ croci omniuꝫ añ. pondus. ʒ. ij. Tere has medicinas tritas ꝛ cribellatas, ꝛ cõfice cũ melle di/spumato, ꝛ repone in vase, ꝛ vtere qũ necesse fuerit.

Electuarium de canfora fortius primo.

Cuius hec est ꝑmixtio. ℞. ꝣinꝣiberis, ꝛ pipis, ꝛ macropipis, ꝛ cinamomi, ꝛ cinami, ꝛ fo/lij indi, ꝛ spice odorifere, ꝛ [a] [cassie inde] ꝛ nucis muschate, ꝛ sandali citrini, ꝛ carpobalsami, ꝛ car/damomi, ꝛ macis, ꝛ gariofilo. ꝛ piretri, ꝛ talisafar, ꝛ cipi, ꝛ spodij, ꝛ xiloaloes indi puri oium añ. pon/dus. ℥. ſ. canfore, ꝛ muschi amboꝝ ana. ʒ. ij. ꝣuccari tadarꝣet. ℥. x. ſ. Cõficiãtur cũ melle dispumato, ꝛ re ponatur in vase, ꝛ administretur quꝫ necesse fuerit.

a A. sythragi idi

Electuarium de xiloaloe qđ

ꝯfortat stõm, ꝛ calefacit eũ absqꝫ supfluitate, ꝛ dige rit cibũ, ꝛ exiccat phl'a. Cuius ꝑmixtio hec ē. ℞. spice odorifere, ꝛ spice romane, ꝛ se. apij, et anisi, et masticis oium añ. ʒ. i. xiloaloes. ʒ. iij. gariofilo. ʒ. ij. macis. ʒ. ij. ſ. cinami, ꝛ galie amboꝝ añ. ʒ. ij. myro/balanoꝝ kebuloꝝ infusoꝝ in vino ꝛ torrefactoꝝ, ꝛ selẽgenisk amboꝝ añ. ʒ. ij. ſ. nucis muschate. ʒ. i. ſ. marmacor. ʒ. iij. rosarũ, ꝛ calami aromatici ambo/rum añ. ʒ. ij. ꝯficiãtur cũ miua. Dosis eius. auř. ij.

Electuarium de cinamomo

valẽs ad debilitatẽ epatis, ꝛ stõi. ꝛ renũ, ꝛ mundifi cat humores grossos, ꝛ fugat vẽtositates. Cuiꝰ hec est permixtio. ℞. cinamomi, ꝛ xiloaloes, ꝛ enule oium añ. ʒ. vi. gariofiloꝝ, ꝛ pipis nigri, ꝛ macropi/peris, ꝛ spice, ꝛ assari oium añ. põdus. ʒ. v. ꝣiꝣiberis ℥. i. mẽte. ʒ. viij. [b] [girboe, ꝛ cinami] ãboꝝ añ. ʒ. ij. [c] [keiati] ꝛ anisi, ꝛ se. feni. ꝛ cassie oium añ. põdus ʒ. iij. cõficiãtur cũ melle dispumato, ꝛ administreť,

b A. nucis mu/schate ꝛ cinamomi

c A. chie

Electuariũ indum

faciẽs ad colicã, ꝛ frigus stõi, ꝛ do lorem iũcturarũ, ꝛ podagrã. Cuius permixtio hec est. ℞. [d] [cassie] ꝛ folij indi amborũ añ. pondus ʒ. iiij. [e] [nucis muschate] ꝛ ameos amborũ ana se/xtaria. ij. piperis, ꝛ macropiperis amboruꝫ ana se/xtaria. v. ꝣinꝣiberis sextaria. v. myrobalanorum ni groruꝫ sextaria. xxx. neremisch sextaria. ij. gariofilo rum. ʒ. v. nucis muschate sextaria. ij. macis. ʒ. iiij. penidiorum sextaria. x. sumãtur de puluere eius qũ necesse fuerit. ʒ. ij. cum vino antiquo.

d A. sythragi idi

e A. chairbus

Electuarium de zinzibere

cõ/fe/rens ad debilitatẽ stõi, ꝛ intestinoꝝ, ꝛ digerit cibũ, ꝛ fugat vẽtositates, ꝛ valet ad cholericã passioneꝫ, ꝛ retinet ventrem. Cuius ꝑmixtio hec est. ℞. ꝣin/ꝣiberis. ʒ. xx. gũmi arabici, ꝛ [f] [girboe] amboruꝫ añ. pondus. ʒ. x. gariofilorũ, ꝛ cinamomi oium ana ʒ. v. de nucibus muschatis nux. ʒ. i. croci pondus. ʒ. i. amili. ʒ. xlij. ꝣuccari tabarꝣet. lib. i.

f A. chayrbus

Electuarium de muscho

conferens ad đbilitatẽ stõi, ꝛ iflationẽ eiꝰ, ꝛ vẽtositateſ hemor roidaꝝ, ꝛ pulsuꝫ oris stõi. Cuius hec est permixtio.

℞. muschi auř. ſ. [g] [girboe] ꝛ cardamomi, ꝛ ga riofilorum, ꝛ ꝣinꝣiberis, ꝛ macropiperis omnium añ. pondus. ʒ. x. cinamomi pondus. ʒ. iij. xiloaloes indi. ℥. i. croci. ʒ. ij. ꝣuccari quantum pondus medi/cinarum oium: deinde cõficiantur cum melle.

g A. nucis mu/schate

Electuarium de citro

qđ fugat vẽ tositates, et digerit cibũ, ꝛ odorem oris efficit bonũ. Cuius hec est permixtio. ℞. corticum citri citrinorum sicco/rum pondus. ʒ. xxx. gariofilorum, ꝛ nucis muscha te, ꝛ macropiperis, ꝛ pipis, ꝛ [h] [girboe] ꝛ cinamo mi, ꝛ galange, ꝛ ꝣinꝣiberis omnium ana põdus. ʒ. i. ꝛ muschi pondus sexte et. ſ. ʒ. i. conficiatur cum melle, et administretur.

h A. chayrbus

Electuarium cesaris

conferens ad colicã, ꝛ frigo ra, ꝛ humorem crudũ, ꝛ extrahit supfluitates gros/sas viscosas, ꝛ valet ad podagraꝫ. Cuius hec est ꝑ/mixtio ℞. macropiperis, ꝛ ꝣinꝣiberis, ꝛ myroba lanorum citrinorum, et scamonee, et turbit omniuꝫ ana. ʒ. xij. seminis apij, et ameos, et piretri, et salis tabarꝣet omnium ana. ʒ. vi. ꝣuccari. ʒ. xvi. confician tur cum melle, et administretur.

Electuarium de stinco

addẽs in coitu: cu/ius hec est permixtio. ℞. se. asparagi, ꝛ se. cepe, ꝛ se. [i] [napi] ꝛ se. [k] [alrotab] ꝛ seminis porri, ꝛ semi nis baucie, ꝛ seminis eruce, ꝛ se. vrtice, ꝛ granoruꝫ viridium, ꝛ lingue auis, ꝛ sisami excorticati, ꝛ seis raphani, ꝛ tuderi vtriusqꝫ, ꝛ amigdalarũ, ꝛ pinee, ꝛ granoꝝ nasturtij omniũ ana. ʒ. iij. ꝣinꝣiberis, ꝛ se cacul, ꝛ galange, ꝛ macropiperis oium añ. pondus ʒ. v. cinnamomi, ꝛ nucis muschate, ꝛ been vtriusqꝫ omnium ana. ʒ. ij. suminis stinci. ʒ. v. squille assate põdus. ʒ. iij. penidiorũ quantũ pondus haꝝ omniũ medicinarũ. Tere ꝛ cribella ꝛ confice cum melle di spumato. Dosis eius pondus. ʒ. ij. cũ triplicato, aut cum lacte dulci, aut cum aqua mellis in ieiunio.

i A. rape

k A. alrathbe

Electuariũ aliud conferens

ad pulsum cordis, ꝛ confortat stomachum, ꝛ dige/rit cibum, ꝛ soluit ventrem. Cuius hec est ꝑmixtio.

℞. myrobalanorum kebulorum. ʒ. xv. taliꝣafar ʒ. v. ꝣedoarie, et doronici, et cassie omnium añ. ʒ. iij. turbit. ʒ. xx. scamonee. ʒ. iij. penidiorum. ʒ. xx. confi ciatur cum melle. Dosis eius. ʒ. iij.

Electuariũ expertũ nostrũ.

℞. xiloaloes. ʒ. iij. canfore quartaꝫ. ʒ. i. muschi. ʒ. iij. macis, neremisch, ciperi, selengemisk, ꝣurunbet ꝣedoarie omnium ana auř. i. cinnamomi, et masti/cis, ꝣinꝣiberis, piperis, et gariofilorum omnium ana. ʒ. ij. buglosse. ʒ. quinqꝫ, seminis feniculi, et se/minis apij, et acori, et spice omnium ana. ʒ. iij. Ag/gregetur cum melle.

Trifera maior

que facit ad mollificationem stomachi, et vento/sitates hemorroidarum intrinsecarum, ꝛ addit in coitu: cuius hec est permixtio. ℞. myrobalanoꝝ nigrorum, ꝛ belliricorum, ꝛ emblicorũ, ꝛ macropi peris, ꝛ piperis omniũ ana partes tres, ꝣinꝣiberis, ꝛ buꝣeiden. et [l] [sciremblegi, et cassie inde.] Et in descriptione alia, macis omnium ana pars. i. tude/ri albi, ꝛ tuderi rubei, et lingue auis, et seminis gra nati syluestris, et est assechedenegi, et granorum al/kilkil, et est persici darsisaban, et sisami excorticati, et ꝣuccari tabarꝣet omnium ana partes duas, been albi, et rubei amborum ana pars. ſ. Tere sicca per se, et sisamũ per se, et inuolue cuꝫ butyro, et confice cum melle dispumato.

l A. firãbleg ꝛ sythragi indi

Electuarium de xiloaloe nostrum.

℞. heil, et ꝣinꝣiberis, et cynami, et cassie, et croci, et piperis, et felengenisch, et ꝣedoarie om/nium añ. ʒ. v. ciperi [m] [ꝣarub,] folij indi, ꝛ gariofi/loꝝ oium añ. ʒ. iij. xiloaloes crudi põdus. ʒ. vij. ãbre auř. i. lapidis laꝣuli, ꝛ canfore añ. tertia. ʒ. i. turbit

m A. ꝛ ꝣarneb

ʒ.iiij.salis indi pondus.ʒ.i.conterant̄ omnia, ⁊ fiat ex eis electuarium cum melle aut çuccaro.

¶ Tractatus quartus de suffufet, et alchamaia, et muret infantium.

NOs nõ afferemus de suffufet nisi simile illi, quod attulimus de electuarijs, ⁊ postponemus reliquū vsqꝫ ad locū suuz.

Miclete conferens ad tenasmonem, ⁊ pūctionem, ⁊ solutionem ventris, ⁊ hemorroidas. Cuius hec est permixtio. ℞. granoꝝ nasturtij torrefactorum lib.i.s.cymini carmeni infusi in aceto die ⁊ nocte, ⁊ se.porri torrefacti amborū añ.sextaria.x. seminis lini torrefacti.ʒ.iiij.[a] [keiati].ʒ.i.myrobalanoꝝ kebuloꝝ molitoꝝ cum butyro vaccino.ʒ.iij. Dosis eius.ʒ.i.cū rob de cydonijs, ⁊ aq̄ frigida.

[a A.kie]

Suffuf conferens ad ventositates hemorroidarū, ⁊ solutionez ventris, ⁊ tenasmonem, ⁊ pūcturā. ℞. granoꝝ nasturtij torrefactorum lib.i.seminis lini torrefacti, ⁊ psilij oīuz añ. pōdus.ʒ.iij.se.apij torrefacti, ⁊ boli armeni, ⁊ semi. maru oīum añ.pōdus.ʒ.ij.s.gūmi arabici.ʒ.i.

Suffuf quod nominatur kesile [b] [retinens vētrē.] Cuius hec est pmixtio. ℞. kesile ⁊ [c] [granorū] hellebori albi ⁊ çedoarie, ⁊ nucis endē, ⁊ dragagāti, ⁊ mugath, ⁊ litij, ⁊ auellanarum, ⁊ fisticoꝝ oīum añ.partē.i. ⁊ amigdalarū dulcium excorticatarū ex cortice suo pōdus.ʒ.x. ⁊ farine adarmache.ʒ.xx.pmisceatur, ⁊ administretur.

[b A.bonificans colorem]

[c —— A.]

Suffuf hobede quod confert pregnātibus, ⁊ fugat ventositates, ⁊ confortat epar, ⁊ stomachum. ℞. margaritarum paruarum, ⁊ piretri oīum añ.ʒ.i.çinçiberis, ⁊ [d] [visci] romani amboꝝ añ.pōdus.ʒ.iiij.çedoarie, ⁊ doronici, ⁊ seminis apij, ⁊ acori [e] [⁊ girboe,] ⁊ nucis muschate, ⁊ piperis, ⁊ cinamomi oīum añ. aur̄.ij. ⁊ tuderūgi, ⁊ seminis feniculi oīuz añ.aur̄.i. çuccari quantum pondus medicinarū omniū.

[d A.glutinis]

[e —— A.]

Suffuf hobede quod confert ad extenuationē epatis ⁊ mollificationem stomachi, ⁊ humiditatē eius. ℞. lacce [f] [lignorum] ⁊ granorū myrti, ⁊ glandiū siccarum, ⁊ çuccari tabarçet, ⁊ masticis, ⁊ corticum granatorum, ⁊ gallarum omniū añ.partē vnam, olibani, ⁊ çinçiberis amborū ana quartā partis, misceātur post cicotrigoniçationez, ⁊ sumatur puluis eius mane, ⁊ qum est hora dormiēdi ab aur̄.i.vsqꝫ ad.ij. hebdomada vna, ⁊ non gustet carnem.

[f A.Alia litera absqꝫ lignis]

Suffuf quod facit ad caliditatem in corpore ⁊ febrē, ⁊ herisipilā, ⁊ alsahara, ⁊ sternutationē, ⁊ retētionez lingue, ⁊ birsen, ⁊ fricat̄ cum eo lingua. Cuius hec est pmixtio. ℞. muschi pōdus tertie.ʒ.i.galie, ⁊ litij amboꝝ añ.ʒ.i.canfore ʒ.i. ⁊ tertiā.ʒ.i.croci pondus.ʒ.ij.cardamomi, ⁊ gariofiloꝝ, ⁊ nucis muschate oīum añ.pōdus aur̄.iiij. rosarū rubearū, ⁊ balaustiaꝝ, ⁊ spodij omniuz añ. aur̄.vi.çuccari tabarçet albi.ʒ.lx.cōmisceant̄ medicine iste post cicotrigoniçationē. Et si dñans fuerit sup ipm caliditas extrahat̄ ex eo quo medicat̄ nux muscha. ⁊ ē iuuatiuuz. Dos̄ ei⁹ magno sit medietas aur̄. ⁊ puo qđ est a duob⁹ g̃nis vsqꝫ ad siliquā vnā.

Kamiati melonis longi qđ est ad stomachum mollē, ⁊ retinet vētrē ex dñio mollificationis stōi, ⁊ ꝯfortat aīam debilē. Cuius hec est pmixtio. Sumat̄ melon lōgus, ⁊ extrahat̄ qđ est in cōcauitate eius de granis, ⁊ alijs, deinde impleat̄ sauich denabac, ⁊ sauic de bdellio, ⁊ hypoqstidos, et glutino medenio trito, ⁊ riçi torrefacto, acceptis eq̄li mensura. ⁊ dimittatur donec melonis humiditas exiccetur, deinde extrahatur quod intus est, ⁊ exiccetur, ⁊ teratur, ⁊ sumat̄ de eo vola magna.s.quātitas que sit.ʒ.iiij.est enim bonū ⁊ expertum.

Suffuf quod fit pueris qb⁹ dominatur humiditas. Sumant̄ myrobal'.nigroꝝ, ⁊ cymini carmeni āboꝝ añ.ʒ.v.masticis.ʒ.xx.çinçi.ʒ.ij. Teratur vnūqđqꝫ eoꝝ per se, ⁊ cribellet̄: deīde fiat eorum pmixtio, ⁊ īuoluat̄ in estate cū oleo sisamino, ⁊ in hyeme oleo oliue, ⁊ çuccarū eius in estate tabarçet, ⁊ extrahat̄ ex eo çinçiber. Et hoc qdē nō ꝯuenit nisi illis pueris in quibus dñatur humiditas.

Suffuf Aristotelis qđ ipse scripsit Alexandro ad diariā, ⁊ corruptionē stōi, ⁊ citrinitatē coloris, ⁊ fetorem oris, ⁊ obliuionē, ⁊ digerit, ⁊ letificat: cuius hec est pmixtio. Sumant̄ cinami, ⁊ folij idi, ⁊ heil, ⁊ xiloaloes indi, ⁊ assari, ⁊ [g] [keiati] ⁊ myrobalanoꝝ kebuloꝝ enucleatoruz, ⁊ meliloti ⁊ [h] [existimo ipm esse] felengenisk, ⁊ neremisch, ⁊ narkeisar, ⁊ cimini, ⁊ cinamomi, ⁊ vsnee, ⁊ pipis, ⁊ macropiperis, ⁊ çinçiberis, ⁊ gariofiloꝝ, ⁊ granoꝝ g̃natoꝝ ⁊ nucis muschate, ⁊ cardamomi oīum ana ptes.ij. muschi, ⁊ ambre, ⁊ cāfore oīum añ.ps.i.çuccari tabarçet sexcuplū medicine totius. Dosis ei⁹ qđ est inter pōdus.ʒ.i.vsqꝫ ad.ʒ.iij.cuz aq̄ frida in ieiunio, ⁊ post cibū est magni iuuamēti in eo quod narraui.

[g A.kie]

[h —— A.]

Suffuf albarmak qđ est iuuatiuum ad vermes, ⁊ debilitatē stōi: cuius hec est pmixtio. ℞. myrobal'.kebuloꝝ, ⁊ emblicoꝝ, ⁊ citrinoꝝ omnium añ.partem vnā, ⁊ medulle turbit quātū illud totū, ⁊ penidiorū tabarçet duplū illius totius. Dosis eius.ʒ.x.

Suffuf de squilla qđ est [i] [viur] puerorū exptum faciēs ābulare, ⁊ facit currere vētrē, ⁊ abscidit ab eis nocumētū chol'e, ⁊ phlegmatis. ℞. myrobalanorū bellericoꝝ, ⁊ emblicoꝝ, ⁊ piretri, ⁊ rosaꝝ rubearū, ⁊ balaustiaꝝ, ⁊ sumac, ⁊ keimuradat, ⁊ venaꝝ, ⁊ nucis vomice, ⁊ granoꝝ myrti, ⁊ gallaruz, ⁊ oçimi, ⁊ cardamomi, ⁊ gariofiloꝝ omniū añ.partes eq̄les. Tere, ⁊ cribella ⁊ vtere: est enim iuuatiuum.

[i A.vgiur]

Viur ad pueros mundificās corpora eorum a phlegmate, ⁊ cholera. Cuius pmixtio. ℞. [k] [hadebe] ⁊ spodij, ⁊ ambre [l] [⁊ asseidenē] ⁊ chelidonie, et oçimi, ⁊ balaustiarum, et myrobalanorum citrinorum.v. ⁊ litij, et galie, et croci, et cardamomi, et gallarum, et çuccari tabarçet omnium ana quantum est pondus myrobalanorum, ⁊ sumat de eo ꝭm quantitatem sue magnitudinis, et paruitatis.

[k A.hadbe]

[l A.sendiane]

Viur aliud ad pueros. ℞. rosꝭ. ⁊ balaustiarum, ⁊ climie, et piretri, et sumac, et succi liquiritie, ⁊ [m] [hadebe] et myrobalanorum, ⁊ belliricorum, ⁊ gallarū, ⁊ macis, ⁊ granoꝝ myrti, ⁊ spodij, ⁊ cubebe, ⁊ cardamomi, ⁊ litij, ⁊ croci, ⁊ galie, ⁊ venaruz, ⁊ cassie, ⁊ ambre, ⁊ asseidē, ⁊ oçimi, ⁊ corticū riçi oīum ptes eq̄les cōmisceant̄ post cribellationē.

[m A.hadbe]

Viur aliđ ad pueros. ℞. çucca.tabarçet, ⁊ ro-

sarum ru. siccarũ, ⁊ litij, ⁊ croci, ⁊ sumac, ⁊ spodij, ⁊ chelidonie, ⁊ oçimi, ⁊ balaustie, ⁊ acatie, et hadhati omnium ana partem vnam, dosis kirat vnum paruo, ⁊ magno ꝓm quantitatem illius.

Kamiati ad rasuram et solutionez vẽtris superfluam, ⁊ corruptionem stomachi, ⁊ debilitatẽ eius. ℞. cort. ⁊ hypoquistidos amborũ ana partes. v. galie partez. i. Teratur vnũquodq; per se, ⁊ misceatur, ⁊ sumatur de eo omni mane pondus. ʒ. ij. ⁊ in sero tantumdem: est enim iuuatiuum.

Suffuf ad splenem ⁊ malitiam digestiõis, ⁊ coloris. ℞. hellebori albi quartaz keleiati super quẽ fundatur quod submergat ipsuz de oleo sisamino, ⁊ accendatur sub eo ignis leuis, donec coaguletur: deinde proijce super ipsum almugath contriti pondus ʒ. lxxiiij. cimini carmeni. ʒ. iiij. ameos de scemi pondus. ʒ. ij. sumat de eo in mane volam vnam cũ aqua frigida: ⁊ abstineat super ipsum ab aceto, et piscibus salitis, et recentibus, et ab omni quod est ex lacte, et oleribus, et fructibus.

Suffuf conueniens ei q habet icteritiam, ⁊ dolorem epatis, ⁊ vomitum cholere citrine. ℞. lacce ablute aur̃. i. spodij. ʒ. ij. croci ʒ. i. reusini sextã ⁊ medietatẽ sexte. ʒ. i. canfore sextã ʒ. i. Dosis eius. ʒ. ij. cum decoctione prunorum, et aqua tamarindorum quantitate lib. s.

Suffuf cõueniẽs illi qui habet dolorem epatis ⁊ splenis, ⁊ solutionem ventris propter choleram: cuius hec est permixtio. ℞. fecis vini, ⁊ reubarbari, ⁊ spice, ⁊ lacce ablute oĩum ana aur̃. i. scorie ferri bassari. ʒ. vij. Tere dosis eius aur̃. i. cum aqua coriandri sicci quantitate. ℥. i.

Suffuf quod cõfert ad epar ⁊ icteritiam, ⁊ oppilationes, ⁊ sputum sanguinis. ℞. granorum cydoniorũ excorticatorum, ⁊ amili, ⁊ seminis citroli excorticati omnium ana. ʒ. iiij. boli armeni, et lacce, et rosarum, et spice, et liquiritie omnium ana. ʒ. i. spodij. ʒ. s. masticis. ʒ. i. tertiaz. Dosis eius. ʒ. i. cum aqua frigida.

Sal conueniens calefactis ad resolutionem vtriusq; cholere, ⁊ facit appetere cibum. Sumatur salgẽma, ⁊ disrumpatur in frusta parua, et torrefiat super sartaginem ferri, aut super lapidem, aut vas figuli: deinde aspergatur sup ipsum acetum vini forte multotiẽs: deinde teratur, ⁊ cicotrigoniçetur, ⁊ misceatur cum eo de granis granatorum torrefactorum parumper, et sumach mundati ex granis suis quantum est tertia salis, et coriandri sicci torrefacti, et succi amirberis contriti: cõmisceatur, et administretur.

Sal alius facienƨ stomacho ⁊ epati, et ad dolorem iuncturarum, et ad omnes passiones que fiunt propter superfluitates. ℞. salis cibi pondus lib. i. salis ammoniaci pondus. ℥. ij. ⁊ piperis albi pondus. ℥. iij. ⁊ çinçiberis, et piperis nigri amborum ana pondus. ℥. ij. ⁊ anisi, et granorum pini, et granorum eruce, et ameos, et spice omnium ana. ℥. i. et oçimi. ℥. ij. et granorum apij sylvestris. ℥. i. s. Tere, et puluerіça. Et sit dosis põdus aur̃. ij. cum aqua tepida.

¶ Tractatus quintus de allohocat ad spiritualia.

SErmo noster in allohocat est ꝓm modum nostri sermonis in capitulis que sunt ante ipsum. Et allohocat qdem non sumũtur ꝓm plurimũ nisi vt teneantur in ore, ⁊ currat ex eis aliquid post aliquid ad pulmonem, ⁊ non impellantur subito ad stomachum: q2 prolongatur spatium eorum ex stomacho ad pulmonem.

Lohoc ad tussim siccam. Sumat semen lini torrefactum, et conficiatur cum melle, et reponatur in vase, ⁊ administret cũ necesse fuerit.

Lohoc aliud ad tussiz ex caliditate ⁊ siccitate. ℞. semi. citroli excorticati. ʒ. v. amigdalaꝝ dulciũ excorticataꝝ. ʒ. vi. se. altee, ⁊ seis malue amboꝝ añ. ʒ. v. gũmi, ⁊ dragagãti, ⁊ amili, ⁊ granorũ cydonioꝝ excorticatorum oĩum ana. ʒ. iiij. succi liquiritie, ⁊ penidiorum amborum añ. ʒ. iiij. s. Terantur, ⁊ cicotrigoniçentur, ⁊ sumantur radices liquiritie mundate, ⁊ seuestẽ, ⁊ passule dulces mundate ⁊ decoquãtur cum aqua donec aqua ingrossetur, deinde proijciatur cũ ea rob, ⁊ coagulentur cuz ea medicine. Et detur in potu cũ pultibus factis ex aq̃ furfuris, ⁊ farina fabarũ, ⁊ penidijs, ⁊ oleo amigdalino dulci, ⁊ potetur post ipm aqua ordei.

Lohoc ad tussiz ex caliditate. ℞. seuesten pugillos tres iuiubas magnas numero. l. radicum liquiritie excorticataruz contritarum. ʒ. xxx. ⁊ tertiam, keisimẽ dulcium mundataruz ʒ. xl. cassiefistule mundate ex arundine sua. ʒ. xx. decoquantur cum lib. vij. aque donec remaneat lib. i. deinde coletur, ⁊ proijciatur desuper rob. lib. s. penidiorum tertia lib. i. ⁊ decoquatur donec ingrossetur sicut mel: deinde misceatur cum ea farine fabaꝝ cicotrigoniçate cum orali quantum sufficit.

Lohoc de papauere conferẽs ad expulsionem sanguinis per vomitum, ⁊ febrẽ calidaz, ⁊ tussim, ⁊ dolorem pectoris, ⁊ pleuresim: cuius hec est permixtio. ℞. rosarum rubearum ablatis capitibus, ⁊ gummi arabici amborum ana. ʒ. s. amili de frumento, ⁊ dragaganti, ⁊ granorum papaueris omnium ana pondus. ʒ. ij. spodij, et croci amborum ana. ʒ. s. succi liquiritie pondus. ʒ. ij. Aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas, que ex eis cribellant̃, ⁊ cõfice cũ triplicato, ⁊ repone in vase, ⁊ vtere qũ necesse fuerit, ⁊ bibat̃ cũ tereniabin, aut decoctiõe isopi.

Lohoc de spodio conferens ad tussim, ⁊ [a] ⌈vomitũ⌋ sanguinis, ⁊ superfluitates grossas, ⁊ dolorem pectoris, et vlcera pulmonis. Recipe cardamomi pondus. ʒ. iiij. gummi pondus. ʒ. viij. amili de tritico, et granorum papaueris albi, ⁊ çinçiberis oĩum ana. ʒ. decem, spodij pondus. ʒ. iiij. çuccari tabarçet pondus. ʒ. xl. granorum cucumeris excorticatorum [b] ⌈amigdalarum excorticatarum⌋ omniũ ana pondus. ʒ. viij. [c] ⌈amigdalarum amararum excorticatarum ex duobus corticibus suis⌋ ⁊ succi liquiritie, et dragaganti omnium ana pondus. ʒ. v. seminis feniculi pondus. ʒ. ij. granorum papaueris nigri pondus. ʒ. ij. Terantur, et aggregentur medicine iste trite, et cicotrigoniçate de eis que cribellantur, et conficiantur cum melle dispumato, et bu-

[a] A. sputum

[b] A. ⁊ granoruz pini

[c] —— A.

tyro vaccino confectione levi, ⁊ ponatur in vase, et ad ministretur qum necesse fuerit.

Lohoc aliud de spodio conferẽs ad febres pthisicas, ⁊ vlcera pulmonis. ℞. gũmi, ⁊ cardamomi ambo℞ añ. pondus. ʒ. vi. çinçiberis, et amili ex tritico ambo℞ añ. pondus. ʒ. xij. spodij põdus. ʒ. iiij. çuccari põdus. ʒ. lx. granorũ cucumeris excorticatorũ, ⁊ grano℞ pini excorticato℞ amborũ añ. ʒ. vij. Aggrega has medicinas tritas ⁊ cicotrigoniçatas, que cicotrigoniçantur de eis, ⁊ confice cum butyro, et melle dispumato confectione levi, ⁊ repone in vase vitri, ⁊ lambat de eo, et bibat cum aqua calida, aut cum lacte asine.

Lohoc de squilla conferens ad diffi cultatẽ anhelitus, ⁊ sputi, ⁊ dolorem laterum, ⁊ pectoris. Sumantur succus sqlle, ⁊ mel dispumatũ, ⁊ coagulẽtur simul, ⁊ lambat de eo ante cibum, et post ipsum.

Lohoc de alleis faciens ad tussim excitatam a phl'ate, et mundificat pectus, ⁊ digerit mãs subtiles. Sumatur alleo℞ mũdatorum lib. i. ⁊ decoquãtur cũ lib. i. butyri, donec dissoluta sint in decoctione, ⁊ coletur ⁊ terantur allea optime, ⁊ fundatur super ea mellis dispumati lib. ij. ⁊ decoquatur lento igne donec ingrossetur, ⁊ remoueatur ab igne.

Lohoc aliud ℞. granorũ cydoniorũ, ⁊ psilij ambo℞ añ. ʒ. v. seis papaueris põdus. ʒ. x. radicuz liquiritie, ⁊ seuesten amborum añ. ʒ. vij. decoq̃tur cũ aq̃ lib. iij. ⁊ decoq̃tur cũ lẽto igne, donec ingrosset, ⁊ fundat desup de rob põdus. ʒ. xij. ⁊ dragagãti, ⁊ gũmi arabici ãbo℞ añ. põdus. ʒ. vij. ⁊ penidiorũ sextarius vnus.

Lohoc albotin ad raucedinẽ vocis, ⁊ vlcus pectoris, ⁊ ad illum qui spuit sanguinẽ, ⁊ aperit oppilationes: cui⁹ hec est permixtio. ℞. seis lini torrefacti, ⁊ pass. mũdata℞ ambo℞ añ. lib. i. amigdala℞ pini, ⁊ amigdalarũ dulciũ, ⁊ amigdalarũ amararũ mũdatarũ omniũ añ. ʒ. vi. auellanarũ torrefactarũ, ⁊ glutinis albotin [a] † ⌈ ⌋ ⁊ radicũ lilij celestis oium añ. ℥. i. myrrhe, ⁊ croci, ⁊ turis masculi omniũ añ. ʒ. 5. Terantur, ⁊ cribellẽtur, ⁊ inuoluãtur cum lacte asine, ⁊ cõficiantur cum eo, ⁊ fiãt trocisci, ⁊ exiccentur in vmbra, deinde terãtur, ⁊ conficiãtur cuz melle: ⁊ sumatur de eo cochliarium vnum in mane, ⁊ cochliarium vnum in sero: deinde fiant ex eo collyria, ⁊ pillule, ⁊ ponatur de eis in nocte sub lingua.

[a] † A. ligritie ⁊ gũmi oium ana ʒ. xxx. pipis albi ⁊ farine faba℞ ⁊ ciceris ⁊ aristologie ⁊ amili et ameos ⁊ nasturtij ⁊ storacis liq de

¶ Tractatus sextus de syrupis, ⁊ robub.

Nostra narratio in syrupis, ⁊ robub est ẜm modum ad quem inuimus in eis que sunt ante. Et dr̃ia quidẽ inter syrupos ⁊ robub est, qd̃ robub sunt succi inspissati p seipsos: ⁊ syrupi sunt decoctiones, ⁊ succi ĩspissati cũ dulcedine.

Syrupus accetosus cõitatis cũ seibus q extinguit febres ⁊ inflationẽ stõi, ⁊ incidit phl'a, ⁊ abstergit ipsum, ⁊ vincit chol'am, ⁊ apit oppil'ones in epate, ⁊ splene, ⁊ pvocat vrinã: cuius hec est pmixtio. Sumant aceti antiq boni lib. x. ⁊ pijciant sup ipm aq̃ dulcis clare lib. xx. aut plus, aut minus ẜz quãtitatẽ acetositatis aceti, ⁊ bonitatis eius: ⁊ ponant in eo corticũ radicum feniculi, ⁊ corticũ radicum apij oium añ. ℥. iij. se. feniculi, ⁊ se. apij amborũ añ. ℥. i. ⁊ dimittatur die ⁊ nocte, ⁊ post hoc decoquatur lẽto igne donec cõsumatur eius sexta: deinde auferatur ab igne, ⁊ dimittat donec infrigidetur, postea colet: ⁊ proijciatur sup ipsuz pro oibus duabus partibus huius aq̃ ⁊ aceti decoctorum cũ radicib⁹ ⁊ seminib⁹, ps. i. çuccari tabarçet, aut mellis pro oibus duabus ptibus ⁊. 5. aceti ⁊ aq̃ decocto℞ cũ radicib⁹ ⁊ seminibus, ps. i. ⁊ decoquatur lento igne donec remaneat medietas eius, ⁊ remoueat ab igne, ⁊ ĩfrigidet, ⁊ colet, ⁊ administretur, spuma eius iã collecta in hora ebullitionis ei⁹. Et qui vult ponat in eo post ablationẽ spume eius, ⁊ postq̃z bullierit ebullitione vna, aut duabus croci non molliti pondus. ʒ. iij. in panno, ⁊ suspẽdat in vase, ⁊ fricet manibus, aut instrumẽto aliquo hora post horam, donec egrediatur virtus eius in eo. Et est: de hoibus qui fricant in eo post expletionẽ eius croci molliti pondus. ʒ. ij. ⁊ non coqunt ipsum.

Modus syrupi acetosi gal. mel bonũ pone sup leues prunas, ⁊ aufer spumam eius, ⁊ proijce sup ipm acetũ, qd̃ non sit apparentis acetositatis, neq̃z debilis: ⁊ bulliãt ad ignẽ paulatĩ, donec cõmisceãtur bene, ⁊ nõ sit acetũ crudum, deinde remoueant ab igne, ⁊ serua ipsuz. Si ergo volueris vti eo, cõmisce ipsum aqua tãta quantus est syrupus. Et si ille qui bibit ipsuz, abhorret ipm pp acetositatẽ eius, aut dulcedinẽ ipsius, tũc [b] † ⌈ ⌋ vtat eo assidue. Qd̃ si voluerit bibere ipz ita, vt sit manifeste acetositatis, tũc addat ĩ aceto ei⁹, [c] † ⌈ ⌋ ⁊ illud est qm̃ nõ est laudabile vt fiat ẜm quãtitatẽ vnã. Et vr̃ mihi q̃ hoc sil'e sit ei, qd̃ facit hõ qñ precipit hominibus q bibunt vinũ vt cõmisceant ipm cũ aqua preter q̃ sciat q̃ in eis sunt qdã q ɔsueuerunt bibere ipsum [d] ⌈sic:⌋ qũ ergo bibũt ipm [e] ⌈forte⌋ purũ [f] † ⌈ ⌋ ledunt stati: ⁊ illi q cõsueti sunt bibere ipm [g] ⌈forte⌋ qũ bibũt ipm plime cõmixtionis, patiunt nauseã. Qũ ergo h⁹ accñs ɔtingat in potu vini, ⁊ sit de ɔsuetudine hoiuz vt bibant ipm pl'm, qũo non ɔtingit in potu syrupi acetosi plus: cũ sit ɔsuetudo nostra vt bibam⁹ ipm minus, quã bibamus vinũ valde, ⁊ sit eo fortior, quare opz vt eius eq̃litatẽ pparemus ẜm eũ q ipsum bibit, ⁊ nõ ẜm nos. Et ego qdẽ diligo vt scias q̃ magis cõueniens ei q ipm sumit, est ille q apud euz est magis delectabilis, ⁊ pp hoc ipse plus ɔfert ei, ⁊ q ab eo ledit est ille q abhorret ipm: ⁊ equatio haruz spẽrum est vt fiat ẜm q̃ ɔuenit plibus hoium: ⁊ ita opz vt fiat ẜm oẽm dispõnẽ. Sumat aceti ps. i. ⁊ misceant cũ ea mellis dispumati ptes. ij. ⁊ decoq̃ntur sup ignẽ leuẽ, donec cõmisceant sapores eoruz. Sil'r sapor aceti iterũ non remaneat crudus a principio sui. Et sil'r opz vt fiat in melle de quo fit syrupus acetosus. s. ponant sup oẽm partẽ mellis q̃tuor ptes aq̃ pure, deide decoq̃tur lẽto igne cuz eq̃litate, donec eleuet spũa mellis [h] ⌈mali, qm̃ malo melli⌋ spũa eleuat: [i] † ⌈ ⌋ q̃pp nõ ẽ neciũ vt decoq̃tur pl'm, sicut eget illud qd̃ est ante ipm. Et pl'm qdẽ qd̃ remanet de p̊, q pmiscet hac quãtitate est medietas eius: ⁊ iterat ei⁹ decoctio, donec cõmisceat bñ, ⁊ nõ remaneat acetũ crudũ, Et fit syrupus acetosus qñ pmiscent spẽs tres a pncipio. [k] † ⌈ ⌋ Fũdũtur aceti ps vna, ⁊ mellis ptes due, ⁊ aq̃ ptes q̃tuor, ⁊ decoq̃tur donec remaneat q̃rta, ⁊ auferet spuma eius. Qũ ergo vis ipsum facere fortiorez,

[b] † A. non

[c] † A. ⁊ si voluerit bibere ipsum pauce acetositatis tunc minuat de aceto eius

[d] A. permixtus

[e] —— A.

[f] † A. et si sit modice quãtitatis

[g] A. purum

[h] A. qm̃ in malo melle

[i] † A. ⁊ in bono nõ eleuatur spuma

[k] † A. rei

pone tātū aceti quātū mellis, ⁊ bibatˀ sicut bibitˀ vi/
nū cōmixtū, ⁊ non bibat ipm assidue, imo die, ⁊ die:
qm̄ ipse submergitˀ in iūcturis, ⁊ attrahit chimū ex
itestinis inferiorib⁹, ⁊ resoluit hūiditatē corpis. Et
de hoibus sunt qui bibūt ipsum sine aq̄, q̄ sit quan/
tum est syrupus acetosus, sicut bibūt. ℥.i. ⁊ post ipz
illud quo vult hn̄s egritudinem vt extrahatur hu/
miditas ex ore stōi, ⁊ trahat ipsam ad inferiora. Et
qui bibit ipsum expectet super ipsuz vsqz ad mediū
diem, deinde vtatur pullis, ⁊ alçirabegi.

Syrupus acetosus noster.

Accipe çuccaꝝ bonū, ⁊ assa ipz in patella, ⁊ īfunde
sup ipm aceti fortꝭ.s. aceti vini tm̄, ꝙ appet submer/
sio eius sub çuccaro, ⁊ nō coopiat çuccarū. Et si vis
ne acetet, minue de hac q̄ztitate, deīde pone ipm sup
prunas aut ignē leuē, donec liq̄fiat, ⁊ aufer spumaz
eius cū [a] ⌈radicibus situlaꝝ, ⁊ accipe eam cum pā/
no: ⁊ non expumes ipm nisi cum eleuatione, ⁊ posi/
tione absqz collectione:⌋ qū ergo mundificatū fue/
rit, fundes super ipsum aquam donec subtilietˀ, de/
inde decoque ipsum, ⁊ inspissabis eum.

a A. fundo ⁊ supficie fūdi coclearij magni ⁊ remoueatˀ spuma a superficiei coclearij cū panno ⁊ non remoueatˀ spuma eius nisi mō p̄dicto absqz profundatiōe cō cauitatis coclearij in eo.

Syrupus acetosus solutiōe

educens chol'am. Sumatˀ mel dispumatū, aut çuc
caꝝ, ⁊ acetū forte sic̄ narrauim⁹ p̄us, ⁊ decoq̄ lento
igne, ⁊ accipe succi cucumeris asinini, ⁊ scamonee
āboꝝ an̄. ℥.i. aut plus, aut minus s̄m quātitatē ne/
cessitatis, ⁊ s̄m mēsurā quā vis: ⁊ tere ipsa, ⁊ pone ī
pāno lini, ⁊ suspēde ipz in vase, ⁊ ꝯfrica oi hora, do
nec ꝯsumatˀ, ⁊ nō remaneat ī pāno aliq̄d: Qū ḡ coa
gulatˀ remoue ipm ab igne. Et q̄dā proijciunt loco
scamonee, radicē scamonee cū radice apij, ⁊ radici/
bus feniculi in principio decoctionis.

Syrupus acetosus ali⁹ edu/

cēs phl'a: Sumantˀ mel, ⁊ acetū sq̄lle cū radicibus
p̄dictꝭ, ⁊ decoq̄ntˀ, ⁊ accipe medulle cartami qō̄ scis
eē ꝯueniēs virtuti hoīs, ⁊ tere ipsam, ⁊ pone ī pāno
⁊ suspēde in vase sicut primum, ⁊ vtere ipso.

Syrupus acetosus alius ex/

pellēs meliā: Sumatˀ mel aut çuccaꝝ, ⁊ acetū, ⁊ de
coq̄tˀ sic̄ decoq̄tur p̄m⁹, deīn epithymi quātū vis, ⁊
polipodij, ⁊ hellebo. nigri, ⁊ tere ipsa, ⁊ pone ī pā/
no, ⁊ suspende in vase, ⁊ coque ipsum sicut primū.

Opatio aceti squillitici.

Accipe sq̄llā al
bam mūdatā, ⁊ īcide ipsam cuz cultello de ligno, ⁊
īfila ipsaz cū filo, ita vt frusta adiuicē nō adhereāt,
⁊ mūda ea, ⁊ pone ī filo, ⁊ nō sit vnū vbi est aliud. ⁊
exicca ī vmbra. xl. dieb⁹: deīde accip̄ d̄ ea eminā. i.
⁊ p̄ijce sup eā aceti boni lib. xviij. ⁊ pone ipm ī sole
lx. dieb⁹, ⁊ opila vas bn̄, deinde ext̄he ex eo sq̄llā, ⁊
exp̄me ipsaz, ⁊ cola ipsaz cū pāno. Quidā vō acci
piūt ad vnāquāqz eminā sq̄lle, aceti lib. vij. ſ. ⁊ alij
nō exiccāt sq̄llā ī vmbra, sz mūdāt eaz, ⁊ ponūt d̄ ea
illō idē pōdus, ⁊ dimittūt eā sex [b] ⌈dieb⁹⌋ q̄re ē illō
qō̄ fit s̄m hūc modū magis soluēs. Et ꝯfert qn̄ col/
luitˀ cū eo os, ori ⁊ carni gigiuaꝝ, ⁊ sanguinē currē/
tē ex eis abscidit, qm̄ ꝯstrigit ipm, ⁊ exiccat hūidita
tē carnis gigiuaꝝ, ⁊ dētiū, ⁊ īdurat dētes q mouen/
tur, ⁊ facit os odoriferꝝ, ⁊ odorē oris, ⁊ valet ad fe/
torē oris. Nā si de eo detˀ ī potu, abstergit cānā pul/
monis, ⁊ īdurat eā, ⁊ clarificat vocē, ⁊ ꝯfortat eā: ⁊
est ꝯueniēs iteꝝ ei q hz dolorē stōi, ⁊ ei q nō digerit
cibū, ⁊ ei qui patitˀ epilepsiā, ⁊ ad scotomiā, ⁊ ei cui
dn̄atˀ chol'a nigra, ⁊ almatuine, ⁊ alguesgues, ⁊ ite/
ruz ei q hz p̄focationē mr̄icis, ⁊ ei q hz splenē gros/
sum, ⁊ ad venā sciaticā, ⁊ ꝯfortat corpus mollifica/
tū arefactū, ⁊ colorē corpis efficit bonū, ⁊ acuit vi/
sum, ⁊ ꝯfert ad stricturā pectoris ⁊ anhelitus. Et si
admistretˀ in dolore auris qū funditˀ ī eā, sedat ipm:
⁊ ꝯuenit ad oē qō̄ dixi, si non fuerit intus in aure vl
cus: ⁊ sumatˀ in potu omni die de eo in ieiunio parū
per ⁊ gradatim donec perueniat ad. ℥.i.ſ.

b A. mensibus

Syrupus acetosus sq̄llitic⁹

solutiuus, cōferens ad difficultatē vrine. ⁊ dolorem
laterū, ⁊ stōi, ⁊ malitiā digōnis, ⁊ eructuationē ace/
tosam. ℞. interioris cepe sq̄lle lib. ij. çinçiberis.
℥.i. se. apij. ℥.ij. seminis baucie syluestris. ℥.ſ. se. feni
culi, ⁊ anisi amborum an̄. ℥.i. ameos. ʒ.ſ. cimini car
meni. ℥.i. radicū aniuden, ⁊ piretri amborū an̄. ℥.i.
superioris isopi. ℥.i. calamenti, ⁊ mēte amborū ana
℥.i. keisim. ℥.ſ. cordumeni pondus. ʒ.ij. myrrhe. ℥.ſ.
se. rute. ℥.ſ. folij indi. ℥.ſ. trita contritione grossa in/
fundantur in aceti squillitici kist. vi. ⁊ mellis dispu/
mati kist. ii. ⁊ ponatur ī vase vitri, ⁊ administretur,
⁊ bibatur ante cibum ⁊ post cibum.

Modus faciendi iuleb.

Suma/
tur emina vna çuccari, ⁊ fundantˀ sup ipsum aq̄. ℥.iiij. ⁊ de
coquatˀ lēto igne, ⁊ fundantˀ desup aq̄ rosacee. ℥.ij.
⁊ auferatur ab igne, ⁊ coletˀ, ⁊ administretur.

Aqua mellis ⁊ zuccari

faciēs ad egritudies
frigidas, ⁊ dolorē epatis, ⁊ pectoris. Mellis p̄s
i. aque partes. ij. sumātur, ⁊ decoq̄ntur lento igne, ⁊
auferatˀ spuma eius, ⁊ ferueat donec remaneat ter/
tia eius, ⁊ auferatur ab igne, et coletur. Et similiter
aqua çuccari etiam. qum ergo volumus calefacere
ipsam, ⁊ fortiorem facere ponimus in ipsa post ab/
lationem spume, masticis, et croci, et aliarū sp̄eruz,
sicut cinamomi, ⁊ galange, et aliarum aliquid.

Descriptio aque mellis alia

que cōfert ad febrē, ⁊ inflationē, ⁊ multitudinē sitis
in stomacho, ⁊ tussim ex caliditate, ⁊ cōfert ad pleu
resim. Sume rosarū rubearū mundatarū lib. iiij.
⁊ pone eas in vase vitri die ⁊ nocte, ⁊ proijce super
eas aque calide lib. x. ⁊ stringe caput vasis sup eas
oppilando bene, et dimitte eas die ⁊ nocte, deinde
extrahe eas, ⁊ exprime valde, et cola ipsam, ⁊ proij
ce super eam çuccari lib. x. et coque ipsam lēto igne
donec ingrossetur, ⁊ cola, ⁊ vtere.

Iuleb cum aqua rosacea.

Su/
matˀ çuccarum tabarçet tritū, ⁊ mensuretur, ⁊ proijcian
tur super oēm mēsuram çuccari, tres mensure aque
rosa. clare, bone substantie, et decoquatur lēto igne
donec remaneat eius tertia, et auferatur spuma. Et
qui vult ponere in ipso crocum dum coquitur, tunc
qum sublata est spuma eius proijciat in ipso de cro
co non trito in pāno, et exprimat hora post horam
vsqz ad cōplementum ipsius. Et qui vult ponere in
ipso crocum post decoctionē, tūc qum deponit ipm
ab igne, cōfricet in eo crocum tritū anteq̄z infrigide
tur: ⁊ reponatˀ in vase vitri, et administretur.

Syrupus de cydonijs ⁊ est

miu8, qui confortat stomachum, et stringit ventrē,
et confert ad dolorē epatis, et vomitū, et nauseā, ⁊
singultū: Cui⁹ hec est p̄mixtio. ℞. succi cydonioꝝ
acetosoruz lib. xxx. vini boni antiqui lib. xxv. deco/
quatur leui igne donec consumatur medietas, de/

inde tollat̃ spuma eius, ⁊ colet̃, ⁊ auferat̃ ab igne donec clarificet̃, ⁊ reducat̃ ad vas ƀo, ⁊ proijciãtur sup ip̃m mellis clari dispumati lib.x. ⁊ bulli ip̃m lẽto igne: deĩde sumant̃ çinçiberis, ⁊ masticis ãborũ añ.ʒ.ij. cardamomi maioris, ⁊ minoris, ⁊ cinamomi, ⁊ heil oĩum añ.ʒ.iiij. gariofilorũ.ʒ.iij. croci non triti.ʒ.iiij. Tere ꝯtritione grossa, ⁊ pone in panno lini, ⁊ proijce in vase, ⁊ ꝯfrica oĩ hora, ⁊ bulliat super ignẽ donec inspisset̃, deinde depone ab igne, ⁊ cola ip̃m, deĩde accipe muschi.ʒ.ʃ. ⁊ pone ip̃m i vino antiquo, ⁊ proijce ip̃m desup̱, ⁊ p̱misce ip̃m bene, ⁊ repone eũ vsq̃ ad horã administratiõis. Q̃ð si volueris facere ipsuz sine sp̃ebus, tũc fac ip̃m cũ succo cydonioꝝ muçoꝝ, ⁊ decoque ip̃m vsq̃ ad mediũ, ⁊ cola eum, ⁊ accipe de eo lib.ij. ⁊ succi maloꝝ mõtanorum muçoꝝ decocti vsq̃ ad mediũ ⁊ colati lib.i. vini antiq boni lib.i. mellis boni aut çuccari lib.i. decoquatur leui igne donec ingrosset̃, ⁊ aufer spumã eius, deinde accipe xiloaloes crudi.ʒ.ij. masticis, ⁊ galie, ⁊ croci capillorũ oĩum añ.ʒ.i. macis.ʒ.i.ʃ. spice, ⁊ gariofiloꝝ, ⁊ nucis muschate, ⁊ heil, ⁊ [a] ⌈cardamomi,⌋ ⁊ cĩnamomi, ⁊ çinçiberis oĩum ana.ʒ.ʃ. muschi tertiã.ʒ.i. Tere oĩa p̃ter muschũ, ⁊ galiã, et liga in pãno lini, ⁊ proijce in vase in quo est succus, ⁊ tere muschum, ⁊ galiã per se, ⁊ permisce ipsa cuz vino, ⁊ permisce cum medicinis, ⁊ vtere.

a A.chachole

b ⌈**Conditum**⌋ **conueniẽs ad** frigus stõi, ⁊ diminutionẽ digõnis, ⁊ debilitatẽ epatis ex frigore, ⁊ quartanã, ⁊ ad senes. ℞ vini veteris lib.v. mellis clari lib.i.ʃ. çinçiberis.ʒ.v. [c] ⌈cardamomi, ⁊ heil amboꝝ añ.ʒ.ʃ.⌋ gariofiloꝝ sextam ʒ.i. croci sextam.ʒ.i. cinamomi sextã ⁊ medietatem sexte.ʒ.i. piperis nigri, ⁊ muschi amborũ añ. sextaz ⁊ medietatẽ sexte.ʒ.i. Terant̃ medicine cõtritione grossa preter muschum, ⁊ crocũ, ⁊ ligentur in panno lini cum croco, ⁊ decoquat̃ donec ingrossetur, ⁊ anteq̃ deponat̃ ab igne p̃ijciatur in eo muschus, ⁊ deponat̃ ab igne ⁊ reponat̃ in vase, ⁊ admĩstret̃.

b A.Chandicun

c —— A.

d ⌈**Conditum**⌋ **aliud.** ℞. spice, ⁊ gariofilorũ, et cardamomi, ⁊ xiloaloes crudi oĩum añ. aur̃.ij. croci aur̃.i. cĩnamomi, ⁊ çinçiberis, ⁊ piperis oĩum añ. aur̃.iij. galie aur̃.ʃ. muschi quartaz aur̃.i. Tere medicinas cõtritione grossa, ⁊ liga in pãno lini preter muschum, ⁊ galiam, ⁊ p̃ijce super eas vini odorifери antiqui lib.xij. ⁊ dimitte duobus diebus ⁊ duab⁹ noctibus. deinde redi ad vas, ⁊ proijce desuper mellis clari lib.iij. ⁊ çuccari tabarçet lib.ij. decoquatur donec fiat ei spissitudo, ⁊ auferatur ab igne, ⁊ proijciatur super ipsum muschus, ⁊ alia, ⁊ reponatur, ⁊ administretur.

d A.Chādicun

Syrupus salmuniu qui cõfortat stomachuz, ⁊ facit appetere cibũ, ⁊ destruit pulsum cordis. ℞. lib.i. corticũ citri.℥.i. marmacor, aur̃.ij. gariofilorũ, aur̃.i. xiloaloes crudi: cõterant̃, ⁊ p̃ijciant̃ sup̱ ea lib.v. vini, ⁊ dimittant̃ tribus diebus cuz noctibus suis, deĩde p̃ijciant̃ sup̱ ea lib.iij. çuccari albi tabarçet, ⁊ aur̃.i. masticis, ⁊.ʒ.ʃ. croci, ⁊ tertia.ʒ.i. galie bone: ⁊ decoq̃tur lẽto igne donec cõpleant̃, ⁊ colent̃, ⁊ recondatur in vase: ⁊ administretur sicut iuleb.

Syrupus de granis myrti ꝯferẽs ad debilitatẽ stõi, ⁊ solᷓonẽ ventris sup̱fluã, ⁊ retinet mẽstrua, ⁊ ꝯfortat viscera: cui⁹ hec est p̱mixtio. ℞. succi granorũ myrti decocti colati danich x. mellis colati danich.x. permisceantur ambo, et decoquantur donec ingrossentur, ⁊ administret̃.

Rob de myrto. Decoq̃tur succus myrti solus donec ingrossetur, et administretur.

Syrupus de menta faciẽs ad vomitũ, ⁊ [e] ⌈sacietatem nauseatiuã⌋ ⁊ nauseã, ⁊ singultum, ⁊ fluxũ ventris: cuius hec est p̱mixtio. Terant̃ granata dulcia ⁊ acetosa cuz pulpis suis, ⁊ decoq̃tur succus donec medietur, deinde sumantur de eo lib.ij. ⁊ succi mente lib.i. mellis lib.i. aut çuccari lib.i. ⁊ decoquatur donec ingrossetur, ⁊ coletur.

e A.subuersione stomachi

Syrupus de piris faciẽs ad fluxum vẽtris, ⁊ cõfortat stõm. Sumant̃ pira nõ matura, ⁊ decoq̃nt̃ donec dissoluta sint, ⁊ colent̃: ⁊ reducat̃ ad vas scðo, ⁊ decoquatur donec ingrosset̃, ⁊ administretur.

Syrupus de malis faciẽs ad debilitatem stõi, ⁊ pulsum oris stõi ex caliᷓtate, ⁊ abscidit vomitũ cholᷓicũ, ⁊ sitiz. Sumat̃ maloꝝ mõtanoꝝ emina, terant̃: et exp̃mant̃, ⁊ decoq̃tur succus donec mediet̃, ⁊ colet̃ ⁊ dimittat̃ in nocte, ⁊ reducatur ad vas, ⁊ decoquatur lento igne donec ingrossetur, ⁊ coletur, et ponatur in vase vitri. Si aũt fuerit estas, tũc dimitte ip̃m i sole dieb⁹ aliq̃t, donec ꝯsumat̃ ei⁹ aq̃sitas, ⁊ ƀuet̃, ⁊ admĩstret̃. Q̃ð si volueris ip̃m dulcorare, põe ad oẽm eminã succi lib.i. çuccari, ⁊ coq̃ ip̃m ⁊ vtere.

Syrupus de agresta faciẽs ad caliditatẽ stõi, ⁊ solᷓonẽ vẽtris cholᷓicã, ⁊ dolores caliᷓtatis, ⁊ venena, ⁊ abscidit sitim, ⁊ ꝯfortat stomachos pregnãtiũ vt nõ recipiãt humores malos. Sumat̃ succ⁹ agreste. ⁊ decoq̃tur donec remaneat medietas, ⁊ colet̃, ⁊ dimittat̃ in nocte, deinde reducat̃ ad vas, ⁊ proijciãtur sup̱ ipsum.ʒ.ij. gariofiloꝝ, ⁊ decoq̃tur donec auferat̃ ab eo odor, ⁊ ingrosset̃, ⁊ coletur, ⁊ administret̃. Si ãt volueris ip̃m dulcorare, p̃ijce sup̱ ip̃z çuccaꝝ post decoctionẽ cũ lẽto igne, donec igrosset̃ ƀm q̃ztitatẽ subtilitatis succi, et ĩspissa ip̃m, et vtere.

Syrupus de fructibus cõfortãs stõm, et viscera, ⁊ abscidit vomitũ, ⁊ solᷓonẽ vẽtrᷓ, ⁊ cholᷓaz, ⁊ ꝯfert p̃gnãtib⁹ qũ vomit⁹ aduenit eis: c⁹ hec est p̱mixtio. Sumat̃ succ⁹ cydõioꝝ, ⁊ maloꝝ, ⁊ piroꝝ ⁊ g̃natoꝝ muçoꝝ, ⁊ sumac, ⁊ çarur, ⁊ ꝺcoq̃tur leui igne dõec igrosset̃. Si aũt vis dulcorare ip̃m, p̃ijce sup̱ ip̃z çuccari q̃ztũ vis, ⁊ bulli ip̃m, ⁊ cola, ⁊ vtere.

Syrupus delectabilis ꝯfortans stõm: cui⁹ hec ẽ p̱mixtio. Sume de corticib⁹ citri recẽtib⁹ lb.i. ⁊ decoq̃ eos cũ aq̃ kist.i.ʃ. donec remaneat tertia, ⁊ cola ipsam, ⁊ proijce super eam mel, ⁊ decoq̃ ip̃m lẽto igne donec ingrossetur, ⁊ vtere sicut iuleb.

Syrupus de papauere. Op̃z vt sumant̃ cẽtũ papauera media i q̃ztitate, postq̃ exiccant̃ sup̱ arborẽ suã: nõ g̃ hẽant succũ, ⁊ neq̃ sint multũ imatura, ⁊ nõ exp̃mat̃ ab eis nisi subtile: ⁊ nõ sit subtile ei⁹ currẽs sbtilis exp̃ssiõis, multaꝝ sup̱fluitatũ, deĩn p̃ijciant̃ sup̱ ea kist.x. aq̃ pluuialis, si iuenit̃ p̱p̱ eius elõgationẽ a putrefactiõe, aut aq̃ fontiũ, ⁊ ĩfundantur i ea die ⁊ nocte donec leniant̃. Si ãt nõ leniunt̃, dimittant̃ plus ℔, deĩde decoq̃nt̃ vsq̃ q̊ dissoluãtur cũ facilitate, deĩde exp̃mant̃, deĩde ĩspissent̃ cũ medietate sue mẽsure ꝺ dulcediẽ. Q̃ð si fueĩt ad [f] ⌈mollificãdũ⌋ illud q̃ð est in pectore, ⁊ subtiliandũ ip̃m, ponat̃ mel: ⁊ rob vue ẽ magᷓ aggregãs iuuamẽtũ.

f A.mũdificãdũ

Descriptio syrupi de papauere alia cōferens ad eos qbus [a] ⌈materie⌋ descē/dunt, ⁊ prohibet illos qui euomūt sanguinē. Sumantur de papaueribus mundatis ducenta numero, ⁊ aque pluuialis lib.xv. ⁊ infundātur in ea trib⁹ diebus, ⁊ decoquantur donec dissoluātur, ⁊ ꝯsumatur eius medietas, ⁊ exꝑmant papauera, ⁊ proijciātur, ⁊ coletur aqua bene, ⁊ mēsurētur de ea lib.iiij.ſ. ⁊ mellis, ⁊ decoctiōis ābozū aā.lib.i.ſ. ⁊ decoq̄ntur donec fiat ei spissitudo, deīn terāt acatie rubee, ⁊ croci, ⁊ myrrhe ⁊ balau. ⁊ succi barbe hircie oīuz aā.ʒ.i. inspissetur bñ, ⁊ reponat i vase, ⁊ admistret.

a A. cholere

Descriptio syrupi q confert ad tussim, ⁊ pleuresiz, ⁊ confortat stōm. ℞. aque granatoꝝ dulciū lib.iiij. aq̄ maloꝝ d̄ scemi lib.i. aq̄ cānarū ʒuccari tabarʒet, aut penidiozuz lib.i. decoquat donec hēat spissitudinem, ⁊ administretur.

Syrupus de fauis mellis ex sermone Gal. ⁊ ipse bibit iterū sicut bibūtur res in frigidātes: qm̄ ipse destruit sitim in estate, qū miscetur cū aqua frigida, ⁊ ꝯfert iteruz ei in quo sunt humores viscosi, q nō digerūtur, ⁊ proprie qn̄ accesserint, ⁊ illud est qm̄ leditur ex istis q suscipit ipm ꝑꝑ multitudinē eius, ⁊ paucitatē: ⁊ qn̄qꝫ fit cū quacūqꝫ aqua pn̄ti, ⁊ non fit cuz aqua pluuiali, sicut fit syrupus de melle. Et hic est modus eius. Extrahatur mel bonum de fauis, deide fundat in patella in aq̄, ⁊ est aqua fontium clara, dulcis: ⁊ decoq̄tur cuz ea donec consumatur reliqua aquositas in eo, deinde reponatur aqua, ⁊ seruet, ⁊ administretur.

Syrupis d̄ fauis mellis ali⁹. Proijciātur super partē.i. mellis, ptes.ij. aque pluuialis antique, ⁊ ponat in sole, ⁊ quidā fundūt sup ipsum aquā fontiū, ⁊ decoqunt ipsum donec remaneat tertia, ⁊ seruant ipsum.

Syrupus de apsinthio cōferens ad casum appetitus, ⁊ debilitatez stōi. Sumātur vini antiqui kist.iiij. mellis dispumati kist.ij. pijciantur sup ipsum masticis.ʒ.iiij. squināti, ⁊ folij indi, ⁊ spice, ⁊ rosarū rubearū siccaꝝ, ⁊ aloes scotrensis oīum aā.ʒ.ij. costi.ʒ.iiij. herbe apsinthij romani ʒ.vij. agarici.ʒ.ij. croci.ʒ.i. Tere medicinas grosse, ⁊ liga eas in pāno lini, ⁊ infunde i vino septē dieb⁹ in sole in estate, ⁊ ꝯfrica pānū omni die multotiens, deinde vtere. Sitqꝫ dosis eius.℥.i. in ieiunio.

Syrupus d̄ apsinthio ex cōpositione nr̄a, ⁊ experti sumus ipm, ⁊ ꝯfert plus illo. Sumant apsinthij romani pōdus.ʒ.c. ⁊ coquātur in tribus eminis aque paruis, donec remaneat q̄rta, ⁊ illud cum igne leui valde, ⁊ confricetur manibus, ⁊ coletur, ⁊ sumatur de succo eius tertia illius aque, ⁊ mellis quarta eius, ⁊ vini medietas eius, ⁊ decoquatur totum, ⁊ inspissetur.

Syrupus extinguens ⁊ conferens ad sitim. Sumat aque granatozuz acetosoꝝ lib.i. ⁊ aque acetositatis citri lib.ſ. ⁊ aq̄ [b] ⌈pirorum⌋ lib.i. ⁊ aque tamarindoꝝ lib.i. decoquat lento igne donec ingrossetur, ⁊ detur de eo in potu cuz aqua frigida, aut cum aqua niuis.

b A. prunorum

Syrupus de fructibus cōferēs ad vomitu[m], q accidit ex chol'a citrina, ⁊ facit calefactos appetere cibū, ⁊ ꝯfortat stōum: cuius hec est ꝑmixtio. Sumātur cydonia, ⁊ mala, ⁊ acetositas citri, ⁊ pira, ⁊ granata, ⁊ agresta, ⁊ exprimat aqua eoꝝ oīuz ⁊ infundatur in ea aliqd de sumach, ⁊ ʒarur, ⁊ alnabach, ⁊ granis myrti, ⁊ almirberis, ⁊ dimittat die ⁊ nocte, ⁊ exꝑmat, ⁊ coletur, ⁊ proijciat desup mel, ⁊ decoq̄tur donec fiat ei spissitudo, ⁊ administret.

Syrupus de prunis ꝯferēs ad siti, ⁊ resoluit nāz. Sumat de prunis dulcib⁹ quātū necesse est, ⁊ extrahātur nuclei eoꝝ, ⁊ ponant in vase lapidis mundi, ⁊ fundat sup ea de aq̄ qd̄ coopiat ipsa, ⁊ decoq̄ntur bene donec resoluantur, deinde colet, ⁊ reducatur ad ignem secundo: ⁊ ponatur sup ipsam ʒuccari tabarʒet, quātū necesse est, ⁊ decoq̄tur donec inspissetur, ⁊ cōuertatur ad spissitudinem mellis.

Syrupus democriti qui conseruauit eū ab infirmitatib⁹ oībus diebus vite sue, ⁊ est ꝯferēs ad debilitatē stōi, ⁊ splenis, ⁊ corruptionē cōplōnis: cui⁹ hec est ꝑmixtio. ℞. ireos, ⁊ se. feniculi, ⁊ pipis albi oīum aā. pōdus.ʒ.i. ⁊ cassie.ʒ.iiij. ⁊ myrrhe, ⁊ se. apsinthij amboꝝ aā. pōdus.ʒ.ij. Terant, ⁊ ponantur in vase vitri, ⁊ fundātur super ea vini albi quantitas que submergat ea additione digitorum.iiij. ⁊ stringatur ex capite suo, ⁊ administret post sex mēses, ⁊ in qbusdam descriptionib⁹ [c] ⌈danich⌋ vnuz.

c A. daruch

Syrupus de vua cōferēs ad dolores gutturis, ⁊ apa qd̄ fit in eo ex vlceribus factis in stō, cuius hec est ꝑmixtio. Sumat succi vue pōtice stiptice lib.vi. ⁊ decoq̄tur vsqꝫ ad tertiā, ⁊ fundat sup ipsuz mellis lib.i. ⁊ sumach, ⁊ radicis liqritie, ⁊ gallaꝝ, ⁊ balaustiarum, ⁊ superioris rosarū omniū aā. sextariū.i. ⁊ croci pondus.ʒ.ij. ⁊ myrrhe, ⁊ aluminis iameni amborum aā.ʒ.i. ⁊ decoquatur, ⁊ coletur, ⁊ potetur.

Rasaton sumit de eo in hyeme senibus. Sumant succi vue bone [d] ⌈sube dauguain.x. ⁊ daurac lib.iiij.ſ.⌋ ⁊ decoq̄tur lento igne donec auferat spuma eius: deide ꝓijciat sup ipsum mellis boni spissi ad oēs.iiij.lib. lib.i. ⁊ bulliat lēto igne, donec auferat spuma eius iterū, ⁊ cōsumatur eius medietas, deinde sumat heil, ⁊ cardamomi, et cinamomi, ⁊ gariofiloꝝ, ⁊ macropiperis oīum aā. pondus.ʒ.i. terātur cōtritione subtili, ⁊ ponātur in pāno lini subtili, ⁊ proijciātur cuz eo in decoctione post ablationē spume. Qūqꝫ cōplet eius decoctio, ⁊ pol'e est intromittere manuz in eo, ꝯfricet pānus in eo vehemēter, donec egrediatur, ⁊ ponatur in eo croci pōdus.ʒ.iij. ponat in ampulis, ⁊ strigat ex capitib⁹ suis. Et si fuerit i eo sbtilitas, ponat i sole, deide tollat ab eo, ⁊ quāto plus antiq̄tur, est melius.

d A. daruc.x. et daruch est pondus libra.iiij.

Syrupus de apsinthio q cōfortat stōz, ⁊ apit oppil'ones, ⁊ sol'one educit chol'az. ℞. [e] ⌈pōdus⌋.ʒ.viij. agarici.ʒ.iiij. aloes.ʒ.ij. masticis, ⁊ se. apij, ⁊ sq̄nāti, ⁊ anisi oīuz aā.ʒ.i. mēte.ʒ.iij. calamīti ʒ.i.ſ. croci.ʒ.ij. radicū āboꝝ aā.ʒ.ij. apsin.ʒ.iij. radicis liqritie.ʒ.iij. asse tātūdem. spice, ⁊ assari, ⁊ folij oīum aā.ʒ.i. decoq̄nt cū.viij.lib. vini, donec remaneat medietas, ⁊ colet, ⁊ coagulet cū lib.i.ſ. mellis.

e A. rosarum

Rob de cydōijs ⁊ granatis ⁊ malis, ⁊ alijs: ista omnia sunt sicut syrupi eorum, nisi quia ipsi succi eorum inspissantur cum facilitate absqꝫ dulcedine.

a A.alkeder

Syrupus a⌈alkedre⌋ **ex cōpo**sitione nostra. Sumātur de succo alkedre partes ij.⁊ si nō est presens.sumat̄ ipsummet alkedre,⁊ ferretur,⁊ sumatur eius serratura,⁊ tere,⁊ accipe contritū eius,⁊ adiūge cū medietate sui de sandalis in aceto distillato , aut in aq̄ agreste pure aliquot diebus,deinde decoq̄tur in eo decoctione facili cū longitudine,donec dissoluat̄,deinde exp̄mat̄,⁊ sumatur de expressione:⁊ quāto est acetū plus , aut aqua agreste,est melius:deide sumatur aq̄ adog acetosi, at lati ex caseo adog,aut dimittēdo residere vltime, ⁊ mutādo de vase in vas,aut cū decoctione,sicut est decoctio aque casei,donec auferat̄ aquositas:deinde sumat̄ farina ordei,⁊ fiat ex ea ⁊ ex aqua alraib focha,⁊ fiat acetosuȝ illud focha.deide resideat,postea renouet̄ acceptio alfocha eius ex farina ordei: ⁊ quāto plus iterat̄,est meli⁹.Et sumant̄ de eo partes.v.⁊ sumat̄ aque piroꝝ de scemi,⁊ aq̄ cydoniorum acetosoꝝ plime aque,⁊ aque alçarur,⁊ aq̄ prunorū acetosoꝝ,⁊ aque altala.⁊ aque alcōdisi recentis,⁊ aq̄ moroꝝ de scemi q̄ nō itegre sunt matura,⁊ aq̄ chrysomiloꝝ īmaturoꝝ acetosoruȝ,⁊ succi agreste,⁊ succi ribes,⁊ succi p̄putioꝝ vitis,⁊ succi rosarum psicarū,⁊ succi nenufaris,⁊ succi violaꝝ oīum aā.tertia ptis.i.⁊ succi acetositatis citri,⁊ succi acetositatis citrāguli amboꝝ aā.tertia.i.ptis.i.⁊ succi coriādri,⁊ lactuce,⁊ folioꝝ papaueris hūidi,⁊ endiuie,⁊ portulace oīum aā.quartā ptis.i.⁊ succi foliorꝝ salicis,⁊ folioꝝ maloꝝ,⁊ folioꝝ pinoꝝ,⁊ foliоruȝ alçarur,⁊ folioꝝ rosaꝝ,⁊ folioꝝ virge pastoris oīum aā.quartā ptis.i.⁊ succi barbe hirci,⁊ rosaꝝ siccaruȝ,⁊ nenufaris,⁊ se.almirberis,⁊ se.endiuie, ⁊ se.lactuce,⁊ balaustie oīum aā.medietas ptis.i.⁊ succi mēte humide sexta ptis vni⁹,⁊ succi almirberis hūidi medietas ptis.Aggrega medicinas istas ⁊ succos,⁊ cōpone super ignē.⁊ proijce in eo lētiuȝ partes.iiij.ordei excorticati partes.ij.⁊ sumach partes.iij.⁊ decoquātur o ia sup ignē,donec remaneat medietas,deide deponat̄ ab igne,⁊ dimittatur donec infrigidet̄,⁊ ꝯfricetur fortiter,⁊ colet̄,⁊ sumatur cāfore ad omne pōdus.ʒ.xxx.auṙ.i.⁊ terat̄ canfora,⁊ puluerīçetur sup b⌈radicem⌋ cucurbite aut c⌈kinuine⌋ ⁊ fundātur sup eam medicamina cū facilitate,deinde obstruat̄ caput eius cū re vehementis virtutis,deide ponat̄ super prunas donec sciat̄ ꝙ forsitan bullit,postea sumat̄,⁊ ꝯcutiatur,⁊ ponatur in d⌈bustuca⌋ ⁊ strigatur caput eius vt nō euaporet cāfora,⁊ euollet.Dosis eius vsq3 ad.ʒ.x.Et de hominibus sunt qui ponunt i eo spice,⁊ çinçiberis, ⁊ seminis feniculi,⁊ anisi,⁊ ciperi,⁊ piperis partes equales,fm ꝙ videtur.

b A.funduȝ

c A.vasis vitrei

d A.vase

Descriptio focha nostra qđ est iuuatiuum,⁊ addit in coitu. ℞.pipis,⁊ çiçiberis,⁊ spice,⁊ nucis muschate oīum aā.ʒ.v. scorie ferri trite ʒ.x.se.porri.ʒ.xv.se.eruce,⁊ seminis napi,⁊ se.vrtice,⁊ sinapis oīum aā.ʒ.iiij.lingue auis ⁊ granoruȝ alkilkil,⁊ granoruȝ e⌈alkelē⌋ ⁊ granoꝝ viridium omnium aā.ʒ.iij.Terātur,⁊ ponātur in pāno sicut scis , deinde ponatur hoc in dog.xi.diebus , ⁊ moueatur in eo,⁊ misceatur illud adog cum focha panis,⁊ fiat focha.

e A.allezem

Descriptio syrupi de apsinthio nr̄a. ℞.apsinthij pōdera.c.⁊ vini.ccc.⁊ succi cydonioꝝ.ccc.ifundant̄ in eis trib⁹ dieb⁹,⁊ ponantur sup ipm mellis.c.⁊ inspissetur super ignem.

Medicina nostra conueniens ad vlcus vesice,⁊ vlcus vie virge,iniecta in foramen virge. ℞.plūbi vsti,⁊ medulle seminis melonis oīum aā.ʒ.v. spodij.ʒ.ij. gūmi arabici,⁊ se.papaueris,⁊ cornu ceruini adusti oīum aā.ʒ.iij.opij.ʒ.ß.hiusqami albi tertiaȝ.ʒ.i. myrrhe.ʒ.ij.Terantur oia bene,⁊ fiat ex eis collyrium cum aqua endiuie,sicut colyria oculi,⁊ administretur cum iniectorio resolutum in lacte , aut in oleo de granis melonis.

¶ Tractatus septimus de conditis,⁊ alingibet.

Geleniabin iuuatiuum ad febrē,⁊ dolorem stōi. Sumantur rose rubee ablatis capitib⁹ incise mundate ex venis suis albis duris , ⁊ expādantur super pānum mundū,donec exiccetur humiditas earū,⁊ proijciātur in liurello,⁊ fricent̄ donec f⌈dissolute⌋ sint,⁊ proijciat̄ super eas mellis dispumati quātitas qua ꝯficiātur,ꝯfectione leui,⁊ ponātur in vase vitri,aut vitreato,⁊ ponat̄ in sole.xl.diebus,⁊ moueatur in mane,⁊ vespis.Et si indiget melle,addatur in eo,⁊ reponat̄,⁊ administret̄ post sex menses:⁊ similiter fit cū viol̄.Qđ si fiat cū çuccaro,geleniabin,aut viole,soluatur çuccaruȝ cum modico aque dulcis,donec fiat sicut fit algeleniabin.

f A.bn̄ ꝯfricate

Citrum conditum cōueniēs ad debilitatem stōi,⁊ digerit cibū.Sumat̄ citrū recēs,⁊ incidat̄ fm lōgitudineȝ in q̄tuor partes totū citrū,⁊ mūdetur interius totū acetosum,⁊ ꝓijciat̄ in liurello testeo,⁊ ifundatur ex aqua dulci clara cū sale grosso albo septē diebus,donec stringat̄,deinde septeȝ diebus alijs sine sale,imo cū aqua donec alteretur color eius,⁊ fit album illud qđ est exterius,sicut qđ est interius,⁊ gustetur aqua tā diu donec nō sit i ea salsedo.Et sumātur mellis boni ps.i.aque ptes.ij.fm quātitatē que coopiat citruȝ,⁊ proijciatur in vase,⁊ decoq̄tur leni igne duabus horis,deide tollat̄ ab aqua ⁊ melle,⁊ in mane sumat̄ mel,⁊ ferueat,⁊ tollat̄ spuma eius, ⁊ proijciatur in eo citrū,⁊ ferueat bullitione vna,⁊ tollat̄ ⁊ reducat̄ citrū in liurello,⁊ puluerīçent̄ sup ipsum iste medicine ad oēs duas eminas citri.Croci,⁊ heil,⁊ cardamomi omniū ana auṙ.i.gariofilorum,⁊ cinamomi amboꝝ aā.auṙ.ß.muschi sexta ⁊ medietas sexte.ʒ.i.Tere has medicinas,⁊ puluerīça super citrū ex vtroq3 latere eius,⁊ proijciatur in vase,⁊ ꝓijciatur sup ipm mel,⁊ administretur.

Descriptio alia. Sumātur de citris media matura,eq̄lis supficiei,longa:⁊ scindātur in lōgū,⁊ fiant de vnoquoq3 citro.iiij.frustra,⁊ infundātur in liurello testeo nouo,⁊ illud fit i g⌈kenini⌋ p̄mo quȝ sol ingredit̄ capricornū.Et melius qđ fit de eis est i anno vehemētis frigoris,qm̄ quanto plus ꝯgelatur sup ea aqua est magis indurās ea,⁊ sunt magis remanētia,deinde abluātur in oi die bis,postq̄ȝ fricata sunt cū sale grosso,⁊ mūdificentur,⁊ reducātur ad aquā frigidam vsq3quo trāseāt super ea tres hebdomade deinde extrahātur ex aqua,⁊ fundātur sup planū aliquod vt tabula,⁊ mundificētur cū cultello si iā aliquid cōputruit ex eis,⁊ reducātur ad aquaȝ dulcē, ⁊ abluantur in extremitatibus diei cum facilitate donec pretereāt super ea.xl.dies:deinde extrahant̄ ab aqua,⁊ abluātur ab oībus que adueniūt eis ex putrefactione,⁊ corrosione,⁊ dimittantur die ⁊ nocte donec auferat̄ ab eis humorositas , deinde ponantur

g A.chanun

nantur

nanť quaſi in mane in vaſe hñte latū caput, aut patella mūda: ⁊ effundať ſup ea tm̄ aque ꝙ ipſa coopiat, ⁊ pulueriʒeť ſup ea de ʒuccaro ꝯtrito q̃tū eſt tertia pōderis citroꝝ, ⁊ d̄coquāť igne leui, ⁊ miſceanť cū ſpatula, d̄inde extrahanť, ⁊ abſterganť ⁊ mūdificenť, ⁊ ponanť ſup planū vt eſt tabula, ⁊ dimittāť duob⁹ dieb⁹ ꝯtinuis: deinde reducanť ad patellā, ⁊ ꝓijciať ſup ea de ʒuccaro q̃tū eſt medietas pōderis citroꝝ, ⁊ aq̄ q̄ coopiat ea: ⁊ ſuperfluat .iiij. digitꝫ coniunctis, ⁊ decoq̄nť lēto igne ſicut coxiſti ea ꝑus, ⁊ caue in hoc ne corrumpanť in igne, qm̄ ſunt debiliora eoꝝ q̄ ꝯdiunť. Et ſit mens tua, ⁊ intellect⁹ tu⁹ totus ad ea quum ignē accēdis ſub eis, vt ſit ignis leuis, ⁊ getus, deinde ex̄hanť, ⁊ expādanť ſup tabulā, ⁊ dimittanť tribus dieb⁹ ꝯtinuis, ⁊ noctib⁹ ſuis: ⁊ a die q̄rto mūdenť, ⁊ mundificenť cū capite cultelli, ⁊ reducanť ad vas, ⁊ fūdať ſup ea mellis colati q̃titas que coopiat ea, ⁊ ſupfluat .iiij. digitꝫ, ⁊ decoq̄nť leui igne q̄nq3 horis, aut ſex, donec videatur mel egredi ſup illō qđ appet d̄ citro, ſicut ſilitudo margaritaꝝ, ⁊ ingroſſeť mel ingroſſatiōe aliq̄: deinde auferanť ab igne, ⁊ infrenť: ⁊ ſumāť ſpice, ⁊ gariofili, ⁊ cinamomi, ⁊ ʒinʒiberis, ⁊ cardamomi, ⁊ macropipis, ⁊ [a] ⌈girboe⌋ oium añ. ꝑs .j. ⁊ ſit pōdus oium q̃titas medietatꝫ d̄cime ponderis citroꝝ. Et eſt vt ſint duo ſextaria ꝓ vnaq̄q3 emina citrorū, ⁊ teranť groſſe, ⁊ ponanť in vaſe viridi, ⁊ pulueriʒeť in eo res ꝑua d̄ medicina, ⁊ fūdanť deſup citra q̃titate tunice vni⁹, deinde pulueriʒenť ſup ea medicine, ⁊ fiat cū eis ita dōec cōpleanť ambo ſiľ deinde fūdanť ſup ea in patella d̄ religis melľ donec coopiat ea, ⁊ ſupfluat .iiij. digitꝫ, ⁊ ſtrigať caput vaſis, ⁊ ponať in loco in q̊ non aduēiat ei frig⁹, neq3 hūoroſitas. Et ſcias ꝙ ſignum maturitatꝫ citri, ē ei⁹ ſb̄merſio in liurello ſub aqua.

Cydonia condita

q̄ ꝯueniūt ad ꝯfortādū ſtōm, ⁊ ſtringūt nām, ⁊ ad malitiā digōnis, ⁊ vomitum ꝑꝑ cām oris ſtōci. Sumanť cydonia bona magna, ⁊ mundenť interi⁹, ⁊ excorticenť, ⁊ incidanť in fruſtra, et decoquanť cum aq̄, ⁊ melle. Et ſint aque partes .ij. ⁊ mellis pars .j. Quidā vo decoquunt ea cū vino, ⁊ melle: ⁊ eſt melior opatio, ⁊ infrentur, ⁊ in die ſcđo decoquanť cum melle ſolo: deinde expādanť in liurello, ⁊ pulueriʒentur ſuper ea medicine predicte in citris. Et fundatur ſuper ea mel, ⁊ ſeruentur.

Deſcriptio alia cydonioꝝ cōditoꝝ,

q̄ ꝯferūt ad debilitatē ſtōci, ⁊ ſoľonē ventris. Sumanť de cydōijs matura, ⁊ incidanť in .iiij. fruſtra, ⁊ mundeť qđ eſt in interiore ꝑte eoꝝ ex ḡnis, ⁊ abſterganť interiora eoꝝ cū mandili de lino, ⁊ fundanť ſup ea melľ ꝑs .j. ⁊ aque ꝑtes .iiij. cū q̃titate q̄ coopiat cydonia, ⁊ ferueāt duab⁹ ebullitiōibus, aut trib⁹: deinde colenť, ⁊ reducanť ad vas, ⁊ fundanť ſup ea mellis diſpumati ꝑs .j. ⁊ aq̄ pars .j. ⁊ bulliant ebullitiōibus duab⁹, aut trib⁹: deinde colenť ⁊ expandanť ſup planū aliqđ vt eſt tabula, ⁊ dimittanť donec exicceť qđ in eis eſt de humoroſitate, deinde abſterganť, ⁊ reducanť ad vas, ⁊ fūdať ſup ea mellis q̃titas que ſubmergat ea, ⁊ emineat .iiij. digitis ꝯiunctis, ⁊ ebulliant ebullitione vna, ⁊ pulueriʒenť ſup ea ſpēs, q̄s dixim⁹ in opatiōe citroꝝ, ⁊ ponanť in vaſe vitreato viridi, ⁊ oppileť ſtricte caput eius. Quidā vo medici nō ꝓijciunt ſuper ea de ſpeciebus niſi cardamomum, ⁊ gariofilos, ⁊ crocum.

[b] ⌈Baucie⌋ condite

que ꝯferunt ad frigora, ⁊ debilitatē renū, ⁊ dolorē dorſi, ⁊ adiuuāt ad volūtatē coeūdi. Sumanť de [c] ⌈baucijs dure,⌋ clari coloris, mundē, ⁊ abſcindanť due eaꝝ extremitates, deinde ꝓijcianť ſup eas penidioꝝ, aut ʒuccari pōdus ipſaꝝ, ⁊ fundať ſup eas de aq̄ qđ coopiat eas, ⁊ decoquanť leui igne donec lenianť, ⁊ auferanť ab igne, ⁊ expādanť ſup planuʒ aliqđ vt tabula, donec exiccenť, et abſtergať ex eis qđ ſupeminet eis ex [d] ⌈malo⌋ ⁊ reducanť ad vas, ⁊ fundať ſup eas mellis diſpumati q̃titas coopiens eas, ⁊ ſupeminens eis q̄tuor digitis, ⁊ decoquanť lento igne, donec videať mel penetrare ex oib⁹ ꝑtib⁹ eaꝝ, ⁊ auferať ab igne, ⁊ ponať tunica vna ex eis in vaſe vitreato. ⁊ pulueriʒenť ſup eas ſpēs: ⁊ fiat de eis ita vſq3 ad finem ipſarum.

Myrobalani cōditi

fiūt ex recentib⁹ in fini, ⁊ india, ⁊ q afferunť inde ſunt boni valde, ⁊ fiunt apud nos hic ſ̄m hūc modū. Sumunť myrobalani kebuli, ⁊ fit fouea in terra i loco humoroſo, arene dulcis, nō ſalſe, ⁊ ponit̃ de myrobalanis tunica vna, et ſupra eos de arena humida tunica vna, et ſub eis d̄ arena tunica vna, ⁊ aſpgiť ſup eos de aq̄, ⁊ poſt duos dies accipiunť myrobalani, ⁊ ꝓijcit̃ ſup eos arena alia recēs, nō ꝑma, ⁊ dimittunť duob⁹ dieb⁹ donec humectanť. Fit illđ decē dieb⁹ dōec intumeſcāt myrobalāi, ⁊ humectenť et inflenť: tūc ergo ablue eos cū aq̄ dulci ter, aut q̄ter, et accipe dactilos, ⁊ ciceꝝ, decoque eos cū aq̄ plima, ⁊ ꝓijce myrobalāos in illā aquā decoctā, ⁊ decoque eos paulatim ſuper ignē leuē. Qum ergo d̄cocti ſunt ablue eos ablutōe mūdāte, deinde accipe mel, ⁊ bulli ipꝫ, et aufer ſpumā ei⁹, et coque eos cū eo, et accipe medicinas q̄s dixim⁹ in citris ꝯditis, ⁊ pone eas in pāno lini, mūdo ſubtili, ⁊ ſuſpēde ipꝫ in vaſe, et cōfrica ipꝫ omni hora donec egrediať v̄tus ſpēꝝ cū myrobaľ. Qum ergo d̄cocti ſunt, tunc ꝓijce eos in catino vitreato, ⁊ dimitte eos duob⁹ dieb⁹, aut trib⁹, donec recipiant myrobalani v̄tutē medicinaꝝ, ⁊ ꝓijce eos in vaſe vitri, ⁊ ꝓijce i eo mel diſpūatū, ⁊ ꝓijce ſup eos muſchi, et croci, et paꝝ ābre q̃titatē quāvis, et ſtringe os vaſis, et vteť eis. Et q̃to pl⁹ antiquanť ſunt meliores.

Deſcriptio alia myrobalāorū ꝯditoꝝ.

Sumanť de myrobalanis magnis kebulis cētum numero, et infundanť in aq̄, et ponanť ad ſolē .v. dieb⁹, deinde ex̄hanť ex aq̄, ⁊ ponanť in fimo humido .v. dieb⁹, in omni die ex̄hanť et abluanť ablutiōe mūdante, et reducanť ad fimū humidū, et ſepelianť in eo: ita fiat trib⁹ vicib⁹: deinde ex̄hanť, et lauenť ablutione mundante, et ꝓijcianť in aquā riʒi, et ʒuccari .ʒ. xxx. et dactilorū q̃titate cooperiente ipſos, et decoquanť leui igne donec ꝯſumať aq̄, et ex̄hanť, et abſterganť cū pāno lini, et pūganť cū acub⁹: et fundať ſup eos mellis arūdinum q̃titas coopiens eos, et ſupeminens .iiij. digitis, et decoquanť donec ingroſſenť, et adminiſtrentur.

Spēs eoꝝ alia.

Sumanť ex myrobalanis kebulis bōis .c. myrobaľ. et lauenť ablutiōe mūdāte, et dimittanť nocte donec exiccenť paulatim, et fundať ſup eos aq̄, aut aq̄ alkiſch ordei cū q̃titate q̄ coopiat eos, et ſupereminea t .iiij. digitꝫ, et d̄coquanť leui igne donec ꝯſumať aq̄, et ponanť in furno, et q̄ſi mane ex̄hanť, et expādanť ſup vas planū vt tabula, et abſterganť cū pāno, ⁊ pūgāť cū acub⁹: d̄inde fūdanť ſup eos d̄ rob, et d̄coq̄nť dōec leniāť, et d̄ponāť ab igne, et pľuerizenť ſup eos ſpēs, et reponanť et admiſtrenť.

Secacul cōditum.

Secacul eſt venefic ʒinʒiber, et af/

a A. nucis muſchate

b A. Alia litera Nuces

c A. nucibus duris

d A. ſorditie.

fertur ex india, ⁊ fit de eo cū teneritudine sua ↄditū in loco suo, ⁊ est nobile valde. Apud nos aūt fit ſm hunc modū. Humectat᷑ in ꝑmis cuȝ aq̄ cal'a, donec mollificet᷑ cortex eiꝰ exterior, ðinde excorticat᷑ cum cultello, postea infundit᷑ in aq̄ fr'a. vij. diebus: et oī die alterat᷑ aq̄, ⁊ fit illð de eo donec humectat᷑ interiꝰ eiꝰ, ⁊ ipsius exterius, ⁊ leniat᷑: deinde decoquit᷑ cum aqua, ⁊ melle postq̄ȝ humectat᷑, et sint aq̄ partes. ij. ⁊ mellis pars. j. deinde ponitur mel solum, et bullit ebullitiōe vna, ⁊ proijcitur in vase vitri: ⁊ qū subtiliatur mel ex humiditate eius, extrahit᷑ ab illo melle, et ponitur in vase alio dispumato cum speciebus quas diximus.

Zinziber conditū. Zinziber est vena de ventre terre, sicut vene tinctoꝝ, ⁊ fit de eo ↄditum in sini cū teneritudine sua. Apud nos aūt affert᷑ ↄditum cū melle, aut cum aq̄ rizi, ⁊ fit apud nos cum melle, ⁊ spēbus cum siccitate sua postquā infundit᷑ mēse vno absq̄ȝ sale. Quidam vero alij sepeliunt ipsum in arena sicut myrobal'. deinde decoquitur, ⁊ fit ſm modum quem diximus in myrobal'.

Pruna condita: si sunt humida decoquuntur postquā tolluntur interiora eorum cum melle, ⁊ aqua: deinde cū melle solo, ⁊ ꝓijciunt᷑ suꝑ ea species, ſm ꝙ diximus ante: ⁊ si sunt sicca tunc infundant᷑ in aqua tribus diebus, deinde decoquantur.

[a]⌈**Napi conditi.** Sumant᷑ napi boni,⌋ ⁊ incidant᷑ in q̄tuor partes, ⁊ ſm quātitatem magnitudinis, ⁊ ꝑuitatis eoꝝ excorticentur ex cortice suo exteriore, ⁊ infundant᷑ in aqua ⁊ sale. iiij. diebus: deinde tribus diebus cū aqua calida, ⁊ decoquantur cuȝ aqua, ⁊ melle: deinde cum melle solo, ⁊ fiant odoriferi.

a A. Rape condite. Sumātur rape bone

Amigdale condite. Eligant᷑ ð eis dulces cū teneritate sua, ⁊ corticibꝰ suis: ⁊ coquāt᷑ ita vt nō infundant᷑, ⁊ ꝑforent᷑, ⁊ ponant᷑ in spēbus boni odoris.

Ligna balsami cōdita. Et fit ex lign] balsami recētibus, quādo decoquunt᷑ duabꝰ vicibꝰ, ⁊ proijciuntur super ea species sicut diximus.

Emblici conditi. Eligant᷑ ex emblicis meliores q̄ nō sūt fracti, ⁊ infundant᷑. vij. diebꝰ in aqua fr'a, donec leniant᷑, ⁊ inflent᷑, ⁊ humectent᷑: deinde decoquantur bis ſm ꝙ diximus, ⁊ proijciant᷑ suꝑ eos spēs, deinde ferueāt duabus ebullitionibus cum aq̄: ⁊ ꝓijciat᷑ suꝑ eos mel dispumatū, ⁊ spēs, ⁊ administrentur.

Mala condita cōuenientia ad vomitū: decoquant᷑ poma dulcia de scemi cum duabus partibus aque, ⁊ parte vna mellis: deinde decoquant᷑ ſo cum melle solo, ⁊ ponant᷑ in vase vitri, ⁊ ꝓijciat᷑ suꝑ ea mel dispumatuȝ, ⁊ ꝓijciant᷑ suꝑ ea spēs ꝑdicte in opatiōe citrorum.

¶ Tractatus octauus de trociscis.

¶ Sermo noster in hac summa est sic᷑ ſmo ꝑteritus.

TRocisci stelle: Iā ↄsecutum ē ex magnificatiōe antiquoꝝ medicoꝝ, ꝙ noiauerunt trociscos stelle almardacanec. s. trociscos stelle, q̄ non ꝑmittunt vitā recedere. Et isti q̄dem trocisci ↄueniunt stomacho recipiēti suꝑfluitates expulsas ex reliq̄s mēbris, et auferunt eructuationē acetosam, ⁊ liniunt᷑ suꝑ frontem, ⁊ sedant dolorem capitis, ⁊ ↄferunt ad catarros, ⁊ dolorē dentiū positi cū galbano in corroso ex eis, ⁊ ↄferunt ad dolorē auris, ⁊ ↄferunt ad sputuȝ sanguinis, ⁊ cursum eiꝰ ex omni mēbro, ⁊ ad tussim chronicam, ⁊ ↄferunt ad febres ꝑiodicas sumpti in potu cū aqua sansuci, ⁊ ad venena ex ꝑcussione ebibita cum aq̄ rute, ⁊ ponit᷑ in eis stell aterre. Et dixerunt plimi eoꝝ, ꝙ est talk: ⁊ q̄dā eoꝝ q̄ð est lutū scemiū, ⁊ fortasse talk linit [b]⌈asꝑitatē⌋ stōci, [c]⌈⁊ insidet⌋ ei, ⁊ nō patit᷑ a calore innato donec agat ipsum in alio. Et nos dicemus eoꝝ ꝑmixtionē sicut ipsi dixerūt. Quoꝝ hec est ꝑmixtio. Myrrhe, ⁊ castorei, ⁊ spice, ⁊ casie, ⁊ terre sigillate, ⁊ corticū mādragore omniū an̄. ʒ. iiij. opij, ⁊ croci, ⁊ costi, ⁊ stelle terre ⁊ est talk omniū an̄. ʒ. v. papaueris albi. ʒ. vj. dauci, ⁊ anisi, ⁊ siseleos, ⁊ se. iusq̄ami albi, ⁊ storacis liquide, ⁊ seminis apij omniū. ʒ. viij. infunde gūmas in vino odorifero, ⁊ tere medicinas, ⁊ ↄfice cum eo: ⁊ fac trociscos pōderantes. ʒ. ß. ⁊ exiccent᷑ in vmbra.

b A. superficiem

c A. intrinsecam ⁊ adheret

Trocisci de rosis vniuersitatis, q̄ ↄferunt ad dolorem stōci, ⁊ abstergūt humiditates stomachi, ⁊ auferunt febres flaticas, ⁊ cronicas: quoꝝ hec est permixtio. Sumant᷑ rosaꝝ ru. ablatis capitibꝰ. ʒ. xx. spice odorifere, ⁊ radicū liq̄ritie oium an̄. pōdus. ʒ. x. ⁊ sunt q̄dā medicoꝝ q̄ ponunt loco radicū liq̄ritie succum liq̄ritie. Aggrega has medicinas tritas, ⁊ cribellatas: ⁊ confice cum triplicato, ⁊ fac trociscos, ⁊ exicca in vmbra.

Descriptio trociscorū de rosis asclepiadis, q̄ extingūt ⁊ ↄferunt ad dolorē stōi, ⁊ ↄfortant ipm, ⁊ ad disniā ⁊ calitatē, ⁊ inflāmationē, ⁊ humiditatē, ⁊ subuersionē stōci, ⁊ adustionē: q̊ꝝ hec est ꝑmixtio. ℞. rosaꝝ recētiū aur᷑. vj. radicū liq̄ritie aur᷑. iiij. spice ide aur᷑. ij. ↄficiant᷑ cū rob. ⁊ īforment᷑ trocisci pōderis. ʒ. j. ⁊ exiccent᷑ in vmbra.

Trocisci ð roſ. cuȝ scamōea. q̄ ↄferunt ad febres, ⁊ ad difficultatem. ℞. rosaꝝ rubeaꝝ ablatis capitibꝰ. ʒ. xij. spice odorifere, ⁊ radicum liq̄ritie omniuȝ an̄. ʒ. viij. scamonee pondus ʒ. iij. Aggrega has medicinas tritas, ⁊ cribellatas: ⁊ ↄfice, ⁊ fac trociscos, et exicca in vmbra, ⁊ bibant᷑ cum aqua frigida, ⁊ iuleb, ⁊ sirupo acetoso.

Trocisci de roſ. cum spodio qui conferunt ad febres cōmixtas ex flegmate ⁊ colera antiquas. ℞. rosaꝝ rubeaꝝ ablatis capitibꝰ pondus. ʒ. v. spice odorifere pondus. ʒ. ij. spodij pōdus. ʒ. j. succi eupatorij pōdus. ʒ. viij. Aggrega has medicinas tritas, ⁊ cribellatas, ⁊ fac trociscos, et exicca, ⁊ vtere qum necesse fuerit.

Trocisci de rosis noiati diarodon, qui ↄferunt ad oppilationes splenis, et epatis, ⁊ febres melācolicas, ⁊ flegmaticas: quorū hec est permixtio. ℞. rosaruȝ. ʒ. x. ⁊ succi liquiritie. ʒ. v. ⁊ spice, ⁊ casie, ⁊ floris squinanti, et croci, et myrrhe, ⁊ masticis omnium an̄. pondus. ʒ. ij. Terantur ⁊ cribellentur, ⁊ infundantur myrrha, et crocus in aceto: et conficiantur cum eo, ⁊ fiant trocisci, ⁊ si vis confice cum melle.

Trocisci de rosis cōferētes ad febrem tertianā. ℞. rosarum ru. partes. v. spice, ⁊ croci, ⁊ masticis, ⁊ anisi, ⁊ lacce absq̄ȝ lignis oium an̄. partes. x. succi eupatorij, ⁊ absinthij ambo/

rum aã. ptes. ij. floris squinanti, ꝛ myrobalanoꝛuz citrinoꝛum amboꝝ aã. partem. j. Et in descriptione alia, roſ. q̃ztũ spice, ꝛ masticis. Tere, ꝛ ꝯfice cuz aq̃ apij, ꝛ fac trociscos quoꝝ vnusquisq; sit aure. ſ.

Trocisci de rosis cum spica

facientes ad doloꝛez epatis. ℞. spice, ꝛ lacce ablute, ꝛ radicum liquiritie omniũ aã. ʒ. iiij. absinthij, et [a] [keis] ꝛ croci, ꝛ succi eupatoꝛij, ꝛ reusini omniuz aã. pondus. ʒ. iij. rosarum. ʒ. vij. Tere, ꝛ cribella, et confice cum aqua, ꝛ fac trociscos.

a A.kic

Trocisci de canfoꝛa extinguẽtes inflãmationez febꝛium, ꝯferentes ad ethicam, ꝛ pthisim, ꝛ auferũt sitim, ꝛ angustiam, ꝛ vomituz sanguinis: quoꝝ hec est permixtio.

℞. spodij. ʒ. iiij. roſ. ʒ. vij. se. malue, ꝛ se. poꝛtulace, ꝛ se. dulcis cucurbite, ꝛ dꝛagaganti, ꝛ nereidem, ꝛ gummi, ꝛ liquiritie, ꝛ xiloaloes crudi, ꝛ cardamomi omniũ. aã. ʒ. iij. croci. ʒ. ij. zuccari tabarzet, ꝛ terẽiabin oiuz aã. ʒ. vij. cãfoꝛe. ʒ. j. ſ. Terant̃, ꝛ ꝯficiant̃ cũ mucilagine psilij, ꝛ ifoꝛmẽt̃ troc.

Descriptio alia trociscoꝛum

de cãfoꝛa, qui cõferunt ad inflãmationem que fit in stomacho: ꝛ epate, ꝛ vomituz sanguinis, ꝛ sitim, et febꝛes acutas: quoꝝ hec est permixtio. Sumant̃ spodij pondus. ʒ. iiij. rosaꝝ ru. ablatis capitibꝰ pondus. ʒ. x. xiloaloes puri boni, ꝛ cardamomi, ꝛ succi liquiritie omniũ aã. pondus. ʒ. iij. zuccari tabarzet, ꝛ tereniabin, ꝛ granoꝛum cucumeris excoꝛticatoꝝ omniũ aã. pondus. ʒ. ij. croci, ꝛ canfoꝛe amboꝝ aã. pondus. ʒ. j. Aggregabas medicinas tritas, ꝛ cribellatas: ꝛ ꝯfice cũ mucilagine psilij, ꝛ infoꝛma trociscos [b] [dꝛachmeos,] ꝛ exicca in vmbꝛa, ꝛ vtere.

Trocisci de cãfoꝛa ƀm descriptionem aliã,

q ꝯferunt ad febꝛes acutas, ꝛ aperiũt oppilationẽ epatis vehemẽtem: quoꝝ ꝑmixtio hec est. ℞. violaꝝ siccaꝝ, ꝛ nenufaris amboꝝ aã. ʒ. iij. ꝛ seminis cucumeris, ꝛ spodij, ꝛ croci oium aã. pondus. ʒ. ij. ꝛ rosaꝝ. ʒ. v. ꝛ reusini, ꝛ lacce amboꝛũ aã. pondus. ʒ. j. ꝛ dꝛagaganti, ꝛ gũmi arabici, ꝛ succi liquiritie omniuz aã. pondus. ʒ. ij. canfoꝛe aure. ſ. Et in descriptiõe alia, cãfoꝛe aur̃. j. tereniabin, ꝛ zuccari amboꝝ aã. pondus. ʒ. x. Terant̃, ꝛ fiant trocisci.

Descriptio alia canfoꝛe, ꝛ xiloaloes crudi amboꝝ aã. pondus.

ʒ. ſ. croci, ꝛ spodij amboꝝ aã. pondus aure. ij. seminis cucumeris, ꝛ seminis alcond, ꝛ dꝛagagãti, ꝛ lacce, ꝛ succi liqritie, ꝛ cardamomi oiuz aã. ʒ. ij. ꝛ rosarũ. ʒ. vij. ꝛ zuccari, ꝛ tereniabin amboꝝ aã. pondus ʒ. x. Terant̃, ꝛ conficiantur, ꝛ infoꝛmentur trocisci.

Trocisci cãfoꝛe nostri.

℞. se. endiuie, ꝛ lactuce, ꝛ poꝛtulace omnium aã. ʒ. ij. ꝛ granoꝛum cucurbite excoꝛticatoꝛum omnium aã. pondus. ʒ. ij. ꝛ tertiam, ꝛ seminis alkedre si inuenitur, ꝛ si non, sandali. ʒ. iij. ꝛ cancri combusti, ꝛ croci, ꝛ succi liquiritie, ꝛ canfoꝛe omnium aã. pondus. ʒ. j. rosarum. ʒ. iiij. ꝛ infoꝛmentur trocisci.

Trocisci de spodio cum tereniabin,

qui pꝛosunt ad febꝛem acutaz, ꝛ extingunt. ℞. rosarum. ʒ. vj. tereniabin. ʒ. iiij. amili. ʒ. iij. gummi arabici, ꝛ dꝛagaganti, ꝛ spodij, ꝛ croci omnium aã. ʒ. ij. cõficiantur cum aqua tereniabin, ꝛ mucilagine psilij. Quidam autem addunt in eis seminis citroli ꝛ seminis cucũeris, ꝛ seminis poꝛtulace, ꝛ seminis cucurbite dulcis omnium aã. ʒ. ij. terantur, ꝛ conficiantur et infoꝛmentur trocisci.

Trocisci de spodio cuz semine acetose faciẽtes ad febꝛes colericas, ꝛ tertianaz,

ꝛ pꝛecipue quãdo est illic soꝉo nature: cuius hec est permixtio. ℞. roſ. ʒ. viij. gũmi, ꝛ seminis acetose excoꝛticati, ꝛ amili toꝛrefacti paꝝ oiuz aã. ʒ. iiij. spodij. ʒ. iij. croci. ʒ. ij. Tere, ꝛ confice cum aq̃ granati acetosi, aut cum aq̃ agreste, ꝛ infoꝛma trociscos, et dentur in potu cum rob de agresta puro, aut cum sirupo de ribes. Quidam vero addũt in eis boli armeni, ꝛ succi berberis amboꝛum aã. ʒ. ij. castanearum toꝛrefactarum. ʒ. iij.

Trocisci de berberis facientes ad febꝛem acutã,

ꝛ apata in epe, ꝛ sitim vehementẽ. ℞. succi berberis. ʒ. iiij. se. citroli, ꝛ masticis, ꝛ spodij oium aã. ʒ. ij. lacce, ꝛ reusini amboꝝ aã. ʒ. j. rosaruz. ʒ. xij. croci. ʒ. j. spice, ꝛ succi eupatoꝛij, ꝛ radicuz liqritie, ꝛ tereniabin omnium aã. ʒ. ij. infoꝛmentur trocisci pondere. ʒ. j. ꝛ dentur in potu cum eo quod conuenit ex potibus. Quidam autem addunt in eis succi absinthij. ʒ. ij. assari, ꝛ seminis apij, ꝛ seminis feniculi oium aã. ʒ. j. rubee tinctoꝛum. ʒ. j. ſ.

Trocisci de berberis descriptõe alia,

q ꝯferũt ad febꝛes iflãmatas, ꝛ apata epis ꝛ apata stõci. ℞. berberi, ꝛ succi liqritie, ꝛ rosaꝝ, ꝛ seminis cucũeris, ꝛ seminis melonis excoꝛticati contriti ꝛ cribellati omniũ aã pondus. ʒ. iij. masticis, ꝛ spice odoꝛifere, ꝛ succi eupatoꝛij omniũ aã pondus. ʒ. ij. rubee, ꝛ reusini, ꝛ croci oium aã pondus ʒ. j. seminis cuscute, ꝛ seminis endiuie omnium aã pondus. ʒ. iij. spodij põdus. ʒ. j. ſ. tereniabin põdus ʒ. vj. Tere, ꝛ ꝯfice cum aqua tereniabin, ꝛ infoꝛma trociscos, quoꝛũ vnusquisq; sit aure. j. ꝛ potentur.

Trocisci de berberis q cõueniunt

ad doloꝛes epatis cum febꝛe, ꝛ siti, ꝛ icteritia. ℞. rosarum recentium. ʒ. vij. succi berberis, ꝛ tereniabin amboꝛum aã. ʒ. iij. cuscute sicci, aut seminis eius. ʒ. j. ſ. nereiden, ꝛ spodij amboꝛum aã. ʒ. j. ſ. croci, ꝛ lacce, ꝛ reubarbari omnium aã. ʒ. j. succi liquiritie. ʒ. ij. ſ. Tere, ꝛ confice cum aqua tereniabin, aut cum aqua endiuie.

Descriptio alia trociscoꝛum

de berberis, qui ꝯueniunt ad febꝛes inflãmatas, et sitim, ꝛ angustiam, ꝛ extingunt valde. ℞. berberis aut succi eius, et succi liqritie, aut spodij oiuz aã. ʒ. iij. spice. ʒ. j. seminis citroli pondus. ʒ. iij. ſ. roſ. ʒ. vj. ſ. seminis poꝛtulace, ꝛ croci, amili, dꝛagaganti omnium aã. ʒ. ij. cãfoꝛe. ʒ. ſ. conficiantur cum aqua tereniabin, ꝛ infoꝛmentur trocisci.

Descriptio alia trociscoꝝ de

berberis, qui faciunt ad febꝛem, ꝛ tussim, ꝛ doloꝛez epatis, ꝛ sedant sitim. ℞. berberis pondus. ʒ. xij. ꝛ seminis cucumeris, ꝛ alcondi, ꝛ masticis, ꝛ spodij omnium aã pondus. ʒ. vj. lacce, ꝛ reusini amboꝛum aã. ʒ. iij. ꝛ rosarum. ʒ. xl. croci, ꝛ spice, ꝛ succi eupatoꝛij, ꝛ succi liquiritie, ꝛ tereniabin omnium aã. ʒ. vj. Tere, ꝛ fac trociscos.

Trocisci de berberis descriptione alia.

℞. berberis, ꝛ spice, ꝛ seminis poꝛtulace, et succi liquiritie, ꝛ dꝛagaganti, ꝛ gummi ara-

bici, ⁊ amili omnium an. ʒ. iij. ß. spodij, ⁊ canfore, ⁊ croci omnium an. pondus. ʒ. j. Tere, ⁊ confice cum aqua, ⁊ informa trociscos.

Trocisci de berberis. ℞. succi berberis. ʒ. v. eupatorij, ⁊ spodij amborum an. ʒ. ij. lacce ablute, ⁊ croci, ⁊ keder ⁊ spice, ⁊ succi absinthij, ⁊ reubarbari, ⁊ buglosse omnium an. ʒ. ij. ß. seminis endiuie, ⁊ se. cuscute omnium an pondus. ʒ. iij. seminis portulace. ʒ. j. ß. croci pondus. ʒ. j. informa trociscos cum aq̃ endiuie.

Trociscus de absinthio conferens ad febres antiquas, aperitiuus valde, prouocatiuus, faciens appetere. ℞. anisi, ⁊ absinthij, ⁊ assari, ⁊ seminis apij, ⁊ amigdalarum excorticatarum omnium partes equales: cōficiantur cum aqua frigida, ⁊ fiant trocisci, ⁊ dentur in potu.

Trocisci de absinthio alij facientes ad epar, ⁊ splenem, ⁊ stomacum, ⁊ febrem tertianam, [a]⌈⁊ triāgulā⌋. ℞. anisi aur. ij. assari, ⁊ absinthij romani, ⁊ seminis apij, ⁊ amigdalarum excorticatarum ex cortice suo, ⁊ masticis, ⁊ spice omnium an aure. j. aloes scotrēsis, ⁊ folij idi amborum an aur. j. ß. succi eupatorij aure. j. Terant, ⁊ cōficiant, ⁊ informent trocisci.

a A. triangulatam

Trocisci de eupatorio: qui conferunt ad febres inflāmatas, antiq̃s: ⁊ ad sitim, ⁊ oppilationes, ⁊ apāta epatis, ⁊ splenis, ⁊ ictericiam. ℞. succi eupatorij sextaria. vj. rosarum rubearum ablatis capitibus, ⁊ spice odorifer omnium an sextaria. ij. terēiabi mūdate sextaria. vj. spodij pōdus. ʒ. iiij. Aggrega has medicias tritas ⁊ cribellatas, ⁊ cōfice, ⁊ fac trociscos.

Trocisci de cappare: q conferunt ad dolores splenis. ℞. corticū radicis capparis sextaria. iiij. amoniaci sextaria. iiij. reubarbari sextaria. ij. seminis agnicasti, ⁊ pipis omnium an pōdus sextariorum. vj. Aggrega has medicias tritas, ⁊ cōfice amoniacū cū aceto vini, ⁊ aggrega cū eo medicinas, ⁊ fac trociscos.

Trocisci de lacca. ℞. lacce lignorum, ⁊ rubee, ⁊ anisi, ⁊ se. apij, ⁊ absinthij, ⁊ assari, ⁊ amigdalarum amararum mūdatarum, ⁊ costi, ⁊ cinamomi, ⁊ aristol. lōge, ⁊ succi eupatorij omnium an. ʒ. v. Tere, ⁊ confice trociscos.

Trocisci alkekengi conferentes ad dolores renum, ⁊ vesice, ⁊ mictum sanguinis, ⁊ saniei, ⁊ ad vrinam mucosam, ⁊ cōferūt ad scabiem vesice: quorum hec est pmixtio. ℞. seminis melonis aure. xxxvj. opij aure. vj. seminis iusquiami al. ⁊ se. apij, ⁊ se. acetose omnium an aur. vj. seminis iusquiami ni. ⁊ se. coriādri amborum an. aure. xviij. seminis feniculi, ⁊ granorum pini torrefactorum, ⁊ croci, ⁊ amigdalarum amararum omniū an aur. ix. ⁊ granorum alkekēgi montani grana. lxxv. Tere, ⁊ cōfice cum coagulato vue, ⁊ fac trociscos. Dosis sit a duobus aure. vsq; ad. iij.

Trocisci alkekengi descriptiōe alia, q cōferūt ad vlcus renū, ⁊ vesice, ⁊ ad distillationē vrine. ℞. seminis apij, ⁊ seminis iusqami albi, ⁊ scebedenigi omnium an. pōdus. ʒ. vj. seminis feniculi. ʒ. ij. croci, ⁊ semis acetose siluestris, ⁊ amigdalarum pini, ⁊ opij, ⁊ amigdalarum amararum excorticatarū omnium an. ʒ. iij. ⁊ granorum alkekēgi magnorum numero xxv. ⁊ se. cucūeris. ʒ. xij. Tere, ⁊ cōfice, ⁊ fac trociscos.

Trocisci de reubarbaro conferentes ad egritudines antiquas, ⁊ duritiem epatis, ⁊ grauitatem eius, ⁊ apostemata ipsius, ⁊ dolores splenis, ⁊ percussionem euenientem in corpore. ℞. reusini pōdus. ʒ. viij. rubee, lignorum lacce mūdate omnium an pōdus. ʒ. iiij. seminis apij, ⁊ eupatorij, ⁊ anisi omnium an pōdus. ʒ. iij. Aggrega has medicinas tritas, ⁊ cribellatas, ⁊ fac trociscos sm descriptionem.

Trocisci quos cōposuit aminullus, qui conferunt ad caliditatem, ⁊ solutionem ventris, ⁊ dolorem epatis, quorum hec est pmixtio. ℞. spodij, ⁊ berberis, ⁊ xiloaloes, ⁊ seminis acetose, ⁊ masticis, ⁊ galie, ⁊ spice omnium ana aur. j. gummi aure. iij. rosarum aure. v. conficiantur cum aqua ros. ⁊ informentur trocisci.

Trocisci alij. Anisi, ⁊ seminis apij amborum an pondus. ʒ. j. amili, et amigdalarum amararum, ⁊ masticis, ⁊ spice, ⁊ folij indi omnium an pondus. ʒ. j. ⁊ succi eupatorij, ⁊ aloes amborum an. ʒ. ij. assari. ʒ. j. Tere, ⁊ cōfice, ⁊ fac trociscos.

Trocisci alij amigdalarum amararum, et anisi, ⁊ absinthij omnium an. ʒ. ij. assari. ʒ. j. Tere, ⁊ confice, ⁊ fac trociscos.

Trocisci meron: ⁊ sūt cogniti betricon. ℞. croci, ⁊ opij, ⁊ myrrhe, ⁊ seminis iusqami albi, ⁊ corticū radicis mādragore ptes eq̃les: cōficiant cū succo lactuce, ⁊ fiant trocisci, ⁊ quum necesse fuerit tere, ⁊ dissolue eum aq̃, ⁊ line sup tpa.

Permixtio trociscorum. ℞. calami aromatici, ⁊ meliloti amborum an. ʒ. iij. cardamomi. ℥. j. ß. foliorum anefrin. ℥. j. rosarum rubearum. ℥. ß. muschi aur. j. Tere, ⁊ cribella ⁊ fac trociscos.

Trocisci valentes ad vlcus intestinorum, ⁊ expulsionem sanguinis vndecunq; sit. ℞. supioris ros. ⁊ opij, ⁊ acatie, ⁊ gūmi omnium an. ℥. j. gallarum. ℥. ß. feluzabaragi. ℥. j. ß. conficiantur cum succo [b]⌈alcarcos⌋ ⁊ fiant trocisci.

b A. alharcus

Trocisci andromachi conferentes ad expulsionem sanguinis. ℞. arsenici, ⁊ opij, ⁊ coralli omnium an. ʒ. iiij. olibani. ʒ. viij. stelle terre, ⁊ amili, et boli armeni omnium an. ʒ. iij. seminis papaueris. ʒ. ij. balaustie. ʒ. ß. Tere, ⁊ confice, ⁊ fac trociscos.

Trocisci andromachi descriptione alia facientes ad dolorē stomaci, ⁊ ad [c]⌈difficultatem ventris,⌋ ⁊ difficultatem vrine. ℞. seminis apij. ʒ. vj. anisi. ʒ. iij. reusini, ⁊ piperis albi, ⁊ floris squinanti, ⁊ castorei, ⁊ spice, ⁊ cinamomi, ⁊ opij omnium ana. ʒ. j. ß. absinthij. ʒ. iij. aloes scotrensis, ⁊ masticis, ⁊ croci omnium an pondus. ʒ. j. Tere, ⁊ cribella, ⁊ confice, ⁊ informa trociscos.

c A. frigus

Trocisci alkindi qui conferunt epati quod debilitatum est in generādo sanguinem, adeo q debilitatus est appetitus cibi, ⁊ appetitus coitus. ℞. lacce lignorū partes. v. berberis partes. iij. reusini, rosarum rubearum, ⁊ xiloaloes indi omnium ana tertiam partis. j. sticados, ⁊ venarum lilij subalbidi amborum ana partem. ß. croci, et anisi, ⁊ seminis apij, ⁊ keisim romani, ⁊ petroselini omnium ana quartam partis vnius Tere, ⁊ fac trociscos.

Trocisci andrōachi abstersiui conferentes ad humorem crudum, ⁊ coleram,

fortes valde. ℞.myrobalanorum belliricorum,⁊ emblicorũ,⁊ burungi omniũ ptem.j.post cicotrigonizationẽ,⁊ medulle turbith albi quãtum est illud totum,⁊ penidiorꝝ quãtum omnia ponant penidij in patella,⁊ fundatur super eos aliquid aq̃: Cum ergo bullierint,auferantur:⁊ puluerizent super eos medicine post cõmixtionẽ,⁊ pmisceant cõmixtione decẽti,deinde fiant trocisci:⁊ sit vnꝰ qsq; trociscꝰ põderis.ʒ.x.Dosis sit trociscus vnꝰ cum aqua in qua infusum est coriandrum siccum a principio noctis: deinde coletur hora qua potatur medicina in mane.ipsi enim faciunt ascellare a decem sellis vsq; ad xx.⁊ sit cibus eius super ipsos qum fuerit vespere, mice [a] [in] aqua ciceris cuʒ oleo abluto.Et si est necessarium,vt educatur flegma vitreũ viscosum,addatur in eis quantum quarta pars myrobalanorũ de pulpa colloquintide.

a A. panis cum

Trocisci almezerion

cõferentes ad nauseaꝫ,⁊ singultum,⁊ tenasmon. ℞.anisi,⁊ seminis apij,⁊ calamenti hortulani,⁊ mente,⁊ petroselini,⁊ ameos omnium añ.ʒ.vj.⁊ opij,⁊ castorei,⁊ piperis albi,⁊ macropiperis,⁊ sisimbrij,⁊ myrrhe,⁊ absinthij.oium añ pondus.ʒ.iiij.⁊ corticum casie.ʒ.xij.conficiantur cum melle ⁊ fiant trocisci.

Trocisci mezerion alij.

℞.seminis apij,⁊ anisi,⁊ cinamomi omnium añ.ʒ.vj.absinthij romani.ʒ.iiij.myrrhe,⁊ pipis,⁊ opij,⁊ castorei oium añ.ʒ.ij.Aggrega has medicias tritas,⁊ cribellatas, ⁊ fac trociscum cum triplicato,⁊ vtere ad debilitatem stomachi,⁊ fluxum ventris,⁊ vomitum.

Trocisci alkondinon

cõferentes ad febres inflãmatas,et apostemata epatis,⁊ febres compositas ex colera ⁊ flegmate,⁊ sanguine,⁊ humiditate. ℞.rosarum rubearum ablatis capitibus pondus.ʒ.vj.spice odorifere.⁊ croci amborum añ.ʒ.ij. succi liquiritie,⁊ radicum ligritie,⁊ granoruꝫ cucumeris excorticatorum,⁊ tereniabin mundati omnium añ.ʒ.iij.dragaganti,⁊ gummi amborum añ.põdus.ʒ.j.Aggrega has medicinas tritas,⁊ cribellatas,⁊ confice cum aqua dulci,⁊ fac trociscos.

Trocisci alkondinon descriptõe alia.

℞.g̃norꝝ melõis,⁊ g̃norꝝ citroli ⁊ g̃norꝝ cucumeris,⁊ cucurbite dulcis excorticatorꝝ omnium ana pondus.ʒ.x.succi liquiritie pondus.ʒ.vj. dragaganti pondus.ʒ.iiij.seminis feniculi,⁊ rosarꝝ amborum añ.ʒ.ij.croci pondus.ʒ.j.Tere,⁊ confice cum aqua psilij,⁊ fac trociscos,⁊ vtere.

Trocisci marini

conferentes qum approximat eger ileos, valentes ad inflãmationem,⁊ conferẽtes ad vomitum:quorum permixtio. ℞.seminis apij,⁊ anisi amborꝝ añ.pondus.ʒ.vj.absinthij romani,masticis añ pondus.ʒ.iiij.piperis,⁊ myrrhe añ.pondus.ʒ.ij.cinamomi pondus.ʒ.vj.opij.ʒ.ij.castorei põdus ʒ.ij.Tere,⁊ cribella,⁊ confice,⁊ fac trociscos.

Trocisci de papauere

conferentes ad fluxũ sanguinis,et tussim,⁊ febrem,⁊ dolorem pectoris.
℞.rosarꝝ gummi arabici amborum ana pondus ʒ.iiij.amili,⁊ dragaganti amborum ana pondus.ʒ.ij.papaueris albi,et nigri amborum ana pondus ʒ.iij.spodij pondus.ʒ.j.succi liquiritie pondus.ʒ.ij. croci pondus tertie.ʒ.j. Tere,⁊ aggrega,⁊ fac trociscos.

Trocisci de balaustijs

conuenientes eis qui habent fluxum ventris,⁊ egestionem emittunt sanguineam,⁊ saniem,⁊ habent tenasmon. ℞.balaustiarum,et sumach,⁊ corticum glãdium torrefactarum,⁊ sauich nabath,⁊ granorum myrthi omnium añ.ʒ.viij.⁊ gallarum torrefactarum extinctarum cum aceto,cymini infusi in acetum torrefacti omniũ.añ.ʒ.iiij.Tere ⁊ confice cum aqua ros.aut succo malorum,⁊ informa trociscos drachmeos.

Trocisci disulidis

conferentes ad vlcera renum,et vesice,⁊ mictũ sanguinis,et difficultatẽ vrine:quorum hec est pmixtio. ℞.seminis apij,⁊ seminis insquiami albi,⁊ scehedenigi omniũ añ pondus.ʒ.vj.seminis feniculi põdus.ʒ.ij.croci,⁊ granorꝝ pini,⁊ seminis acetose,⁊ opij,⁊ amigdalarum amararũ excorticatarꝝ omnium añ.ʒ.iij.granorꝝ alkekengi montani.xv.numero,seminis cucumeris excorticati.ʒ.xij. Tere,⁊ confice,⁊ informa trociscos.

Trocisci alandaron descriptione ascelenidis.

℞.capitum granatorum.ʒ.x. aluminis iameni.ʒ.iiij.calcadis.ʒ.xij.dragaganti ʒ.xij.myrrhe.ʒ.iiij.olibani.ʒ.viij.aristologie.ʒ.xij. confice cum aqua mellis,et fac trociscos.

Descriptio alia.

℞.aristol.⁊ gallarum viridium omnium ana ʒ.viij.⁊ relique medicine sint ẜm quantitatem zuccari,et informentur trocisci.

Trociscus alius:

q̃ ꝯfert ad vlcera intestinorum,⁊ sputũ sanguinis ex pectore,et conseruat fetum. ℞.antimonij,⁊ scehedenigi,⁊ sanguinis draconis omniũ ana sextaria.iij.sedaran sextariũ.j.laudani,et zuccari,⁊ croci omniũ añ.ʒ.iiij.balaustiarꝝ,et gallarꝝ omniuꝫ añ.ʒ.xx.licij,⁊ cornu cerui adusti,et acatie omniuꝫ añ.ʒ.x.conficiantur cũ aq̃ arnoglosse,aut cuꝫ aqua virge pastoris,⁊ administret ẜm tres modos.Ad cursuꝫ [a] † [b] ex inferioribus cũ clisteri in receptrice.Et modo scđo supponat cũ lana.Et mõ tertio det in potu cum succo citri,et cũ aqua v̄ge pastoris.Et ad sputum sanguinis ex pectore cum aq̃ portulace:et dysenterie cum rob cydoniorꝝ puro.

b† A.sanguinis

Trocisci de aniso

aperientes oppilationes,rectificantes epar,lenificantes naturã,auferentes febres antiq̃s, quorꝝ hec est permixtio. ℞.anisi.ʒ.iij.absinthij,et assari,et seminis apij,et amigdalarꝝ amararꝝ excorticatarꝝ,et spice,et masticis,et folij,et seminis aneti omnium añ.ʒ.j.eupatorij.ʒ.iij.aloes.ʒ.iiij.ſ. conficiantur cuꝫ aq̃ absinthij,et fiant trocisci drachmei, et dentur in potu cum sirupo acetoso.

Trocisci lenientes naturam

auferentes angustiam,conferentes ad stricturam anhelitus prohibẽtes vomitum:quorum hec ẽ pmixtio. ℞.turbith.ʒ.v.violarum siccarum.ʒ.x.succi liquiritie.ʒ.ij.ſ.cõficiantur cũ aqua,⁊ fiant trocisci Dosis eorꝝ.ʒ.iij.aut.iiij.⁊ bibant cum.ʒ.x.zuccari.

Trocisci de seminibus:

qui conferũt ad resolutionem nature,et vlcera que sunt in intestinis,⁊ ad illum qui non digerit cibos,⁊ pũctionem vehementẽ,⁊ tenasmon,et fluxum sanguinis mulierꝝ frequentẽ:quoruꝫ hec est permixtio. ℞.granorꝝ myrthi.ʒ.ij.et seminis feniculi,anisi,ameos,semis apij, seminis iusquiami albi,⁊ dauci omniũ añ.ʒ.j.opij

ʒ.vj.conficiantur cum vino,⁊ fiant trocisci ponderantes.ʒ.ß.⁊ administrentur post sex menses.

Trocisci ad inceptiõez aque

⁊ ad duritiem epatis. ℞.roſ.ʒ.iiij.berberis.ʒ.ij.spice tantũdem,masticis,⁊ succi eupatorij,⁊ absinthij,et squinãti,⁊ assari,⁊ anisi,⁊ seminis apij,⁊ seminis feniculi,⁊ scolopendrie,⁊ fructus tamarisci,⁊ radicum capparis omnium añ.ʒ.j.reubarbari,⁊ lacce,⁊ succi liquiritie omnium añ.ʒ.j.ß.croci.ʒ.ß.informentur trocisci.

Trocisci de rosis:

qui ꝯferunt ad dolorem stomachi, et febrẽ flegmaticam. ℞.rosarum siccarum.ʒ.ij.spice,et radicis liquiritie omniũ añ.ʒ.j.karabe et masticis amborum añ.ʒ.vij.carpobalsami.ʒ.v.Tere,⁊ confice cum rob,⁊ fac trociscos.

Trocisci de rosis lenitiui:

q in estate in potu sumuntur. ℞.roſ.pondus.ʒ.x.spice,radicum liquiritie omniuz añ.ʒ.v.scamonee.ʒ.iij.Terant ⁊ ꝯficiant cũ aqua fr̃a,⁊ informent trocisci.

Trocisci de rosis:⁊ eupatorio

ꝯueniẽtes ad febres antiq̃s,et dolorẽ epatis,et ictericiã. ℞.roſ.ʒ.v.spice.ʒ.ij.spodij.ʒ.j.succi eupatorij.ʒ.viij.Tere,et confice cũ aqua tereniabin,et fac trociscos,et da in potu cum aliquo siruporũ.

Trocisci de lacca

ꝯuenientes ad oppilatiões epatis,⁊ splenis,⁊ febrem assiduã,⁊ ꝓuocant vrinã:quoꝝ hec ẽ ꝑmixtio. ℞.lacce,⁊ rubee,⁊ anisi,⁊ seminis apij,⁊ absinthij romani,⁊ assari,⁊ amigdalarum amararum excorticatarum,⁊ costi,⁊ aristol'.longe,et succi eupatorij,⁊ succi liqritie,⁊ succi berberis oium añ pars.j.iformentur trocisci drachmei,⁊ dent in potu cum eo quod conuenit de sirupis.

Trocisci de rubea:

qui cõueniunt ad grauedinem splenis,⁊ dolorez epis,⁊ febrem cronicã:quoꝝ hec est ꝑmixtio. ℞.rubee.ʒ.xij.corticũ radicũ capparis,⁊ aristol'.lõge,⁊ radicũ liqritie oiuz añ.ʒ.j.ꝯficiant cum sirupo acetoso,⁊ informentur trocisci põderãtes.ʒ.j.Dosis sit vnius cum decoctione absinthij.

Trocisci de cuscute

ꝯueniẽtes ad febres cronicas,⁊ extingunt,quoꝝ hec est ꝑmixtio. ℞.seminis citroli,⁊ seminis portulace,⁊ seminis alsebesabrẽ oium añ.ʒ.iij.sucaba,⁊ bedeoard,⁊ fumiterre oium añ.ʒ.iiij.dragagãti,⁊ amili,⁊ gũmi omnium.añ.ʒ.j.ß.spodij,⁊ turbit,⁊ seminis cuscute omniuz añ.ʒ.iiij.tereniabin.ʒ.xxx.zuccari albasir.ʒ.xxx.croci.ʒ.iij.conficiantur cum aqua,⁊ melle,⁊ fiant trocisci,et administrentur.

Trocisci de decẽ medicinis:

qui ꝯueniunt ad quartanã antiquã,⁊ dolorem epatis:⁊ mollitiẽ. ℞.anisi.ʒ.iiij.assari,⁊ folij indi,et absinthij,⁊ seminis apij,⁊ spice,⁊ amigdalaꝝ amararum excorticatarum,⁊ masticis omnium añ pondus.ʒ.j.aloes.ʒ.ij.succi eupatorij.ʒ.iiij.Tere,⁊ cõfice cum decoctione absinthij,⁊ informa trociscos drachmeos,⁊ da in potu cum aqua tepida.

Trocisci ꝯferẽtes ad febres

antiquas,⁊ inflammationẽ,⁊ vomitũ,⁊ leniunt naturam. ℞.rosaꝝ rubearum ablatis capitibus põdus.ʒ.vj.granorum cucumeris excorticatoꝝ,et masticis,⁊ reusini,⁊ succi eupatorij omnium añ põdus ʒ.iij.croci pondus.ʒ.ij.aloes scotrẽsis pondus.ʒ.j.Aggrega has medicias tritas,⁊ cicotrigonizatas,⁊ confice cuz aqua dulci,⁊ fac trociscos,⁊ vtere cũ aqua frigida,aut citroli,aut cum sirupo acetoso.

¶ Tractatus nonus de decoctionibus,⁊ pillulis.

NOs postponemus sermonem de catharticis: quoruz quedam sunt apozimata,⁊ quedam pillule:⁊ sermonem de gargarismis,⁊ obtarmicis,⁊ emplastris,⁊ epithimatibus,⁊ medicinis oculi,⁊ dentis,⁊ aliorum, vsq; ad summam scd̃am:⁊ sigillabimus hanc summam loquendo de oleis,⁊ vnguentis:⁊ ante illud afferemus descriptiones apozimatum,⁊ pillularũ quorum narrationem vidimus esse ante hanc summam secundam.

Decoctio aque de radicibus

ꝯferens ad oppilationes,⁊ difficultatẽ vrine,⁊ dolorem epatis,⁊ stomachi,⁊ administrant cũ oleis,⁊ alijs. ℞.corticũ radicuz feniculi,⁊ corticũ radicũ apij,⁊ radicũ sq̃nãti,⁊ semis feniculi,⁊ apij,⁊ anisi,⁊ spice odorifere,⁊ capilli veneris,⁊ masticis,et passularum enucleatarum quantum necesse est:decoquantur,⁊ dentur in potu quantum est necesse.

Decoctio aque de radicibus

ad dolorẽ epatis alkindi. ℞.corticuz radicis feniculi,⁊ apij amborum añ pondus.ʒ.j.seminis feniculi,et seminis apij amboꝝ añ pondus.ʒ.ß.roſ.rubearum mollitaꝝ,⁊ calamenti,⁊ squinanti omniũ ana ʒ.ß.et passularum enucleataruz pondus.ʒ.ij.⁊ assari pondus tertie.ʒ.j.⁊ spice pondus tertie.ʒ.j.fundantur super ea aque tertie due lb.vnius,et decoquãtur donec remaneant.℥.ij.⁊ plus parum,deinde coletur,⁊ fundatur super eam ex oleo amigdalino dulci pondus.ʒ.vnius,deinde potetur.

Apozima de absinthio

ꝯferens ad dolorem epis,⁊ stõci,⁊ febres cõmixtas fr̃as flegmaticas,⁊ melancolicas:cuius hec est ꝑmixtio. ℞.anisi,⁊ seminis apij,⁊ absinthij romani,⁊ assari,⁊ seminis feniculi,⁊ radicum squinanti omnium quantuz necesse est:decoquantur,⁊ extrahatur aqua eorum,⁊ detur in potu.

Decoctio eupatorij

ꝯueniens ei qui habet febrẽ q̃rtanam,⁊ febrem flegmaticã,⁊ febrẽ diuersam,⁊ lenit naturã. ℞.myrobalanoꝝ nigroꝝ,⁊ passularũ mũdataꝝ,et fumiterre,⁊ bedeoard,et eupatorij,et sucaba omnium equal'r decoquantur,et colentur.

¶ Capitulum de pillulis.

PIllule q̃ conueniunt illi,qui habet ventositatem grossam,⁊ inflationem,⁊ spasmuz neruoꝝ,⁊ inflationem testiculoꝝ. ℞.seminis apij,et seminis harmel,⁊ anisi,⁊ masticis,et croci omniuz ana.ʒ.ij.myrobalanorum nigrorum,⁊ belliricorum,⁊ emblicorum omnium ana.ʒ.ij.serapini,et bdellij sub albidi,omnium ana.ʒ.i.ß.calamenti,et petroselini,et floris squinanti,et assari,et costi,et zedoarie,et ligni acori omnium ana.ʒ.ß.informentur pillule.

Pillule fetide magne: que expellunt hũores grossos, ꝛ apiunt opilationes, et ꝯferunt ad dolores iuncturaꝝ, ꝛ ilioꝝ, ꝛ albaras, et morpheã, et leprã, ꝛ elephãtiam. Et sunt pillule cognite almeheru. ℞. ammoniaci, ꝛ sapini, ꝛ oppopõaci, ꝛ bdellij, ꝛ aloes, ꝛ barmel, ꝛ myrobalanoꝝ, ꝛ pulpe colloqntide oium añ. ʒ. viij. ꝛ alsabrã, ꝛ epithymi, ꝛ euforbij, ꝛ casie, ꝛ hermodactilorum omnium añ pondus. ʒ. iiij. ꝛ turbit. ʒ. x. et castorei pondus. ʒ. ij. ꝛ scamonee pondus. ʒ. iij. agarici. ʒ. ij. ꝛ croci, ꝛ spice, et cardamomi, ꝛ radic altee albe, ꝛ alkeia, ꝛ cinamomi, ꝛ galange omnium ana pondus. ʒ. j.

Pille fetide maiores conferentes ad dolorem colice, ꝛ podagre, ꝛ dorsi, ꝛ genuum, ꝛ resoluũt humorem grossum viscosum in corpe: quarum hec est permixtio. ℞. bdellij, serapini, ammoniaci, opponaci, seminis harmel, ꝛ pillule colloquintide, et aloes scotrẽsis, et epithimi omnium añ. ʒ. x. scamonee. ʒ. vj. cinamomi spice, croci, et castorei omnium añ. ʒ. ij. euforbij. ʒ. j. infundantur gumme in aq̃ porri, et fiant pillule: Dosis. ʒ. ij.

Pille fetide minores mundificantes humorẽ grossum viscosum ex dorso, et genibus. ℞. serapini de spahani, et ammoniaci, ꝛ oppoponaci, et bdellij omnium ana. ʒ. x. turbit. ʒ. xx. pulpe colloquintide. ʒ. xij. infundantur gummi, ꝛ conficiantur cũ eis medicine. Dosis. ʒ. ij. cum aqua tepida.

Pille fetide alkindi ꝯferunt ad dolorẽ iũcturaꝝ ꝛ podagre, et oẽm dolorẽ ex humore crudo, ꝛ colera, ꝛ melia, ꝛ paralysim: quaꝝ ꝑmixtio hec est. ℞. aloes ꝛ myrobalanoꝝ citrinoꝝ enucleatóꝝ, ꝛ harmel, ꝛ epithimi cretẽsis, ꝛ medulle turbit, ꝛ ammoniaci, et oppoponaci, et sapini, et bdellij iudaici oium añ ꝑtes. iiij. pulpe collogntide partes. iij. scamonee partes. ij. euforbij, ꝛ castorei, ꝛ cinamomi, ꝛ croci omniũ añ ꝑtem. j. infunde gũmas in aqua porri, aut cum caulis die ꝛ nocte: deinde tere medicinas, ꝛ tere gũmas, donec fiant sicut vnguẽtũ: deinde pulueriza medicinas suꝑ eas, ꝛ tere donec ꝑmisceant, ꝛ fac pillulas similes pipi, et exicca in vmbra. Dos eaꝝ pondus. ʒ. ij. in principio noctis cum aqua tepida, et sit cibus super eas pullus conditus in zibrabegi, et vinum eius sit vinum mellis, aut de passis.

a A. sythragi

Pille de [a] ⌈capsia⌉ maiores: que sunt ꝯferentes ad dolores humeroꝝ, ꝛ ancharum, ꝛ vene sciatice, et solutiõe educunt humorem grossum viscosum. ℞. serapini, et ammoniaci, et bdellij, et euforbij, et oppopõaci omniũ añ. ʒ. j. aloes, et epithimi, et agarici oium añ. ʒ. j. ʒ. aristologie rotunde, ꝛ centauree, et castorei omniũ añ. ʒ. ij. macropipis, ꝛ zinziberis, et cymini, ꝛ ameos, et seminis apij, et anisi, ꝛ myrrhe, et croci omniũ añ tertias. ij. ʒ. j. myrobal. citrinorum, ꝛ hermodactilorum, et radicis almeheizaheregi omnium ana. ʒ. ij. ʒ. sinapis, et [b] ⌈casie, ⌋ et pulpe coloquintide, et ligni acori, et salis indi omniũ ana tertias. ij. ʒ. j. cõfice cum aqua alkekengi, et fiant inde pillule. Dosis pondus. ʒ. ij.

b A. scythragi

c A. scythragi

Pillule de [c] ⌈casia⌉ minores conferentes ad mollificationẽ partis, et paralysim, et dolorem anchaꝝ, et genuum, et iuncturaꝝ, et podagram frãm, et solõne educũt humorem crudum grossum. ℞. myrobalanorum citrinorum. ʒ. x. aloes. ʒ. xx. zinziberis. ʒ. ij. pipis, et macropipis omnium ana. ʒ. j. sinapis. ʒ. iij. [d] ⌈cassie inde, ⌋ et sal indi, ꝛ pulpe colloquintide omnium ana. ʒ. ij. penidiarum. ʒ. iiij. conficiantur cum aqua [e] ⌈porri, ⌋ et iformẽt pille: Dos drachme due cum aqua tepida.

d A. scythragi indi

e A. caulis

Pillule de casia ꝺscriptione alia. ℞. aloes, et turbit, et hermodactiloꝝ omniũ añ. ʒ. x. [f] ⌈casie ⌋ et acori, et salis naptici, et pulpe colloqntide, et agarici, et granoꝝ hurmel, et bdelij, et serapini omnium ana. ʒ. ij. zinziberis, et macropiperis, et pipis, et mastic, et sinapis, et anisi, et costi, et ameos oium añ. ʒ. ij. epithimi, ꝛ myrobal. nigrorũ amboꝝ añ. ʒ. v. ꝯficiant cum aq̃ caulis, et alkekengi: quoꝝ dos sit. ʒ. ij. aut. iij. cum aqua calida.

f A. sythragi

Pillule de eupatorio faciẽtes ad dolorẽ epatis, et icteritiã, et ad febres. ℞. aloes, et succi eupatorij, et myrobal. citrinoꝝ omnium equalr. Tere, ꝛ cribella, et confice cum aqua apij, et fac pillulas: dosis pondus drachmarum duarum.

Pillule proficui ꝯferentes ad paralysim, et torturã, et dolorem genuũ, ꝛ dolores iuncturaꝝ ex state. ℞. albredumaru, et est medicina inda, et satil, et asrãg, ꝛ est medicina alia inda, et turbit, et granoꝝ alnil indi, et herbe eupatorij oium añ aure. xx. decoquant cum lb. l. aque, dõec remaneat medietas: deinde colent, ꝛ reducat aqua eoꝝ ad ignẽ, et bulliat donec coagulet, et ꝓijciat suꝑ eã [g] ⌈dende ⌋ de scemi mũdati a cortice suo exteriore, et est sile lingue auis posite in medio sui. Et sumant cinami, ꝛ agarici, et masticis, et aloes scotrensis, et albrengi excorticati, et succi ligritie omniũ añ aure. xx. Tere et cribella cũ orali preter [h] ⌈dende ⌋ deinde tere [i] ⌈dende ⌋ solũ, et misceat cũ medicinis, qm̃ non cribellat ꝑꝑ vnctuositatem suam: deinde ꝓijciantur suꝑ illã aquã decoctam coagulatã, et facta est ei spissitudo mell, et ꝯficiant cum ea iste medicine, et informent pille, et sumat de eis põdus tertie. ʒ. j. vsq3 ad. ʒ. ʒ. et qñ multiplicas da duas tertias. ʒ. j. cũ aqua calida in nocte.

g A. dend

h A. dend

i A. dend

Pillule aliathelic: et sunt pillule abstergẽtes flegma, et melancoliã, et educentes ea ambo, et frãgunt vẽtositatem debilitatis digõnis, et dant in potu hyeme et estate: quarũ hec est ꝑmixtio. ℞. cinamomi, et costi, et spice, et amomi, et camedreos, et granoꝝ alben, et mahaleb, ꝛ cinamomi, ꝛ agarici omnium ana põdus. ʒ. ij. et myrrhe, et croci, et gariofil. omnium ana. ʒ. iij. aloes. ʒ. xvj. fiant pille in estate cũ succo ros. ꝛ in hyeme cũ succo caul: Dos eaꝝ pondus ʒ. ij. cũ vio añ cibũ, et cibet in hora sua cũ aq̃ cicer.

Pille aldurie ex libro alcalamet: que odorifeꝝ efficiunt oris odorẽ, et abstergũt visum, et consumunt flegma, et faciunt appetere cibũ, et ꝯfortant dẽtes masticãtes. ℞. cinami, et piperis, et rubee, et coriãdri, et heilbace, et ꝯdeiati, et faufel, et cabreus oium ana pondus. ʒ. ij. et kirat. j. muschi. Tere, ꝛ cribella, et ꝯfice cũ aq̃ gũmi soluti.

Pille que conferũt ad vẽtositatem, ꝛ debilitatẽ stomaci, et ad hemorroidas: q̃rũ hec ẽ ꝑmixtio. ℞. scorie ferri aur. c. q̃ infũdant in aq̃ porri septem dieb᷒ ꝯtinuis, et renouet aq̃ i ea oi die semel, et granoꝝ nasturtij. ʒ. cc. seminis porri et seminis eruce, et seminis alfeful, ꝛ seminis apij, ꝛ seminis baucie, et seminis raphani, et fenugreci, et

seminis cepe omnium ana.ʒ.xxv.Tere,⁊ cõfice cũ aqua porri,⁊ informa pil.sicut cicer.

Pillule de [a] ⌈dende⌋ conferẽ

tes ad torturã,⁊ colicã,⁊ dolores dorsi,⁊ genuũ,et oẽm dolorẽ.cuius cã est flegma grossum viscosum,⁊ oẽm ventositatem grossam. ℞.[b] ⌈cinamomi⌋ excorticati a cortice suo supiore,de quo proijciant̃ lingue reperte inter duo frusta,⁊ granoꝝ dende,et succi liquiritie,⁊ agarici albi,⁊[c] ⌈alkeiati⌋⁊ herbe eupatorij,et absinthij aloes partes eq̃les:Tere,⁊ confice cum aqua apij,⁊ informentur pillule parue.Et ille q̃ de eis facit pillulas,inungat manũ suã oleo balsami odorifero.Dosis earum est quod est a ʒ.j.vsq͡ʒ ad.ʒ.ij.Et sit cibus super eas zibrabegi.

[a] A. dend.

[b] A. dend sini

[c] A. chie

Sal solutiuus

conferens ad torturam,⁊ abstergit visum,⁊ acuit auditum,et ad dolores splenis,⁊ ad podagram,et dolores iuncturarum,⁊ mollificationem lacerti,et nocumẽta frigoris,⁊ humiditatis:cui⁹ hec est pmixtio. Salis gemme.ʒ.vj.piperis.ʒ.xij.zinziberis,et seminis apij,et isopi,⁊ aniuden,⁊ petroselini,et seminis feniculi,et anisi,⁊ folij indi,et agarici,⁊ scamonee,et nasturtij,⁊ gariofilorum omnium ana.ʒ.iiij.Aggregentur post cribellationem,⁊ reponant̃ in vase,⁊ administretur.

Pillule stomatice alkindi:

que ɔfortant stomachũ,⁊ faciũt appetere cibum,et sunt valentes ad stõm,⁊ epar,⁊ splenem,⁊ mundificant sensus,⁊ intestina,et educũt supfluitates ex toto corpore,et flegma. ℞.myrobal̃.kebuloꝝ partes.vj.salis indi,⁊ absinthij romãi,⁊ agarici leuis,⁊ scamonee subalbide omniũ ana ptes.iij.assari,et anisi,⁊ seminis apij omniũ ana ptes.ij.medulle turbit albi ptes.xvij.epithimi cretensis rubei mũdi recentis partes.v.hyerepicre partes.vij.gariofilorũ partem.j.cõmisceant̃ medicine iste post cribellationem,dinde ponat̃ sup eas paulatim,⁊ ipse ɔterant̃ aq̃ in q̃ bullite sunt ptes.iiij.penidioꝝ sahari,donec conuersa sit in suba succi dactiloꝝ,dinde informent̃ pillule sil̃es piperi:Dosis sit pondus.aur̃.ij.

Pillule albaromaki

mũdificãtes caput,⁊ extremitates,⁊ cõferunt ad apata bibant̃,⁊ dormiat̃ super eas,ppterea q̃ sunt vltime in attractione:q̃rũ pmixtio hec est. ℞.aloes scotrẽsis,⁊ pulpe colloq̃ntide amboꝝ aur̃.vij.croci,⁊ spice,⁊ cinamomi,⁊ granorum balsami,⁊ assari,⁊ masticis,⁊ absinthij romani.⁊ scamonee,⁊ turbit omniũ añ aur̃.ij.casie aur̃.5.Tere bene,⁊ cribella,⁊ confice cum aqua tepida,⁊ fac pillulas,⁊ inũgat manũ suam oleo amigdalino dulci,⁊ sumantur de eis ẽm q̃ʒtitatem lenitatꝫ nãe,⁊ siccitatꝫ eius,min⁹ pill̃is.iij.⁊ plus de eis pill̃e.ix.Doß integra.ʒ.ij.qum vadit ad lectum suũ.

Pill̃e filij albarith

experte ad morphea fedam,auferũt.n.eam in tribus dieb⁹,⁊ conferunt ad febrẽ,⁊ ventositatẽ,⁊ dolores iuncturaꝝ,⁊ oẽm passionẽ flegmaticã,⁊ melicã. ℞.myrobal̃.nigroꝝ,⁊ citrinoꝝ,⁊ aloes scotrensis,⁊ sarcocolle,⁊ bdellij rubei,⁊ serapini de saphani,⁊ pulpe collogntide oium añ partes.v.nasturtij albi,⁊ origani psici,et nigelle,⁊ cinami carmeni,⁊ salis gẽme,⁊ visci romani omnium añ ptem.j.Accipe has medicinas post contritionẽ,⁊ cribellationem:⁊ cõmisce perfecte,⁊ infunde gũmas in aqua porri in vase eris tante q̃ʒtitatis qua ɔficiant̃ medicine,⁊ ponat̃ in sole donec resoluant̃ gũme,deinde ,pijciant̃ medicine cribellate desuper,⁊ conficiantur bene vehementer conterendo,donec sit possibile vt fiant pillule similes piperi,⁊ exiccentur in vmbra.Dosis earum aure.j.cũ aqua tepida.Et abstineat ante ipsas duobus dieb⁹ ab omnibus rebus nisi pane,⁊ alzibrabegi.

Pillule filij hubeire

sup quib⁹ est conuenientia manifesti iuuamẽti in vẽtositatibus,⁊ colera,⁊ vẽtositatibus hemorroidaꝝ,⁊ humore crudo,⁊ morphea,⁊ pruritu,Et bibunt̃ in omni die,⁊ nocte hyeme,et estate:quaꝝ pmixtio hec est. ℞.myrobalanoꝝ citrinoꝝ,⁊ nigroꝝ,et belliricoꝝ ablatis nucleis omnium añ aur̃.xij.emblicoꝝ aur̃.vj.[d] ⌈casie inde⌋⁊ macropipis amboꝝ añ aur̃.v.nucis maschate,⁊ sal̃ gemme oium añ aur̃.ij.turbit albi,⁊ aloes amboꝝ añ aur̃.iij.Tere ⁊ cribella omnia,et fac ɔfectionẽ cum oleo violaceo,⁊ fac pillulas,⁊ exicca in vmbra.Doß eaꝝ aure.vj.apud mediã noctẽ cũ aq̃ calida:videbis enim mirabilia ex iuuamento.

[d] A. sythragi indi

Pill̃e aggregatiue filij hilgebẽ:

que ɔferunt ad supfluitatẽ existẽtem in corpore ex flegmate,⁊ colera rubea,⁊ col̃a nigra. Et sil̃r ɔferunt capiti qum in ipso est supfluitas ex istis humoribus,aut ex vno eoꝝ:et resoluũt surditatẽ accidentẽ inde,⁊ ɔferunt stõ,⁊ epati,⁊ ɔfortant ea,⁊ cõferunt ad omnẽ febrem antiquã,⁊ sedant humores oẽs,⁊ sedant sanguinẽ,⁊ sanãt spẽs vlceꝝ,⁊ pruritum.Et ille q̃ hʒ hemorroidas,et indiget potu eaꝝ,tangat indicẽ ⁊ pollicem suum cum aliquanto oleo amigdalino,deinde tangat illas pillulas digitꝫ suis q̃ʒtitate qua fluant cum oleo,deinde bibat eas:non enim nocebunt ei qum fecerit illud:quarũ pmixtio hec est. ℞.hyerepicre.ʒ.xxiiij.myrobalanoruʒ nigroꝝ,⁊ citrinoꝝ amboꝝ añ.ʒ.vj.masticis,⁊ anisi,⁊ succi eupatorij,⁊ succi absinthij omniũ añ.ʒ.ij.roß.rubearum.ʒ.iiij.Terantur,⁊ cribellentur,⁊ cõficiantur cum aqua,et informentur pillule similes piperi. Dosis.ʒ.ij.vsq͡ʒ ad.ʒ.ij.5.⁊ bibant̃ post duas horas a pͥncipio noctis antequã dormiat vtens eis:deinde surgat,et facient ascellare a duabus scellis vsq͡ʒ ad.iiij.⁊ erit earum operatio in die.

Pillule facte cum euforbio

conferentes ad aquam citrinam,⁊ ad dolorẽ dorsi,⁊ anche,⁊ podagram,et mollificationem membrorum:quarum permixtio hec est. ℞.euforbij,⁊ masticis eorum amborum añ.ʒ.iiij.scamonee,⁊ agarici amboruʒ añ.ʒ.v.pulpe colloquintide.ʒ.iij.aloes,⁊ epithimi amborum añ pondus.ʒ.xx.succi absinthij pondus.ʒ.v.salis indi pondus.ʒ.j.5.macropiperis pondus.ʒ.ij.anisi pondus.ʒ.iiij.spice pondus ʒ.x.Tere medicinas et cribella,⁊ confice cum aqua caulis,⁊ informa pillulas sicut piper.Dosis huius medicine est.xi.pillule vsq͡ʒ ad quantitatem.ʒ.5.añ cibum,et post ipsum.Et bibatur sup eis aq̃ calida.

Pillule alie

conferentes ad febrem cronicam,et debilitatem splenis,⁊ epis,⁊ inceptioẽm aque. ℞.camepitheos,⁊ camedreos,et radicũ ligritie,⁊ croci,⁊ lacce,⁊ absinthij:omniũ añ.ʒ.x.seminis apij,⁊ anisi,⁊ seminis feniculi oium añ.ʒ.v.succi eupatorij,⁊ reusini,⁊ roß.oium añ.ʒ.viij.semis cuscute.ʒ.xv.polij,⁊ si habuerit splenẽ,adde in eis scolopẽdrie.ʒ.x.radicis capparis,⁊ fructus tamarisci amboꝝ ana.ʒ.viij.

Pill̃e alie ad febrẽ cronicaʒ

ex humoribꝰ cõmixtis, ⁊ dolorẽ epatis, ⁊ inceptio/nem aque. ℞. absinthij, ⁊ succi eupatorij, ⁊ myrobalanoꝝ citrinoꝝ. ⁊ aloes, ⁊ masticis, ⁊ croci, et aristol. ⁊ lacce, ⁊ anisi, et casie, ⁊ hiere omnium añ partem. j. Terantur ⁊ informentur pillule.

Pill'e ꝯferẽtes ad febrẽ cronicam accidentem ab humoribus commixtis, ⁊ ad dolorem epatis, ⁊ inceptiõem hydropisis. ℞. ab/sinthij aut succi eius, ⁊ succi eupatorij, ⁊ myrobalanoꝝ citrinorum, ⁊ aloes, ⁊ masticis, et croci, ⁊ reu/barbari, ⁊ lacce ablute, ⁊ anisi, ⁊ [a] [folij sicci] ⁊ hierepicre omnium añ pars. j. Terantur ⁊ conficiantur cum succo solatri, ⁊ informentur pillule: Dosis pondus aure. j. cum aqua tepida in nocte. Quod si fuerit tussis, ꝑmisce cum medicinis succi liquiritie q̃tum est medietas ponderis omniũ medicinaruꝫ.

a A. fumiterre sicce

Pill'e que apiũt opilatiões: ⁊ subtiliant humores grossos. ⁊ faciunt descendere hũores, ⁊ humiditates viscosas, ⁊ mucilaginosas: quarum hec ẽ permixtio. ℞. folij indi, et myrrhe, et floris squinanti, ⁊ floris absinthij romani, ⁊ ma/sticis, ⁊ croci omnium añ. ʒ. s. seminis apij, ⁊ anisi, ⁊ bdellij, et serapini, et oppoponaci omnium añ. ʒ. j. aloes. ʒ. vij. turbith, ⁊ agarici amborum añ. ʒ. iij. et. s. fiant pillule.

Pillule de serapino: que ꝯueniunt ad dolorẽ ge/nuum, et ancharum, et laterum: quarum hec est ꝑ/mixtio. ℞. seminis apij, ⁊ seminis harmel ambo/rum añ. ʒ. j. serapini, et bdellij amboꝝ añ. ʒ. ij. hiere ʒ. ij. pulpe colloqntide, ⁊ agarici amboꝝ añ. ʒ. j. turbit. ʒ. vj. fiant pillule: Dosis. ʒ. ij. cum aqua tepida.

Pill'e de oppoponaco li sa/lamoni conuenientes ad dolorem genuum, et dor/si, ⁊ paralysim, et torturam. ℞. zinziberis, et piperis, et macropiperis, et capsie inde, ⁊ myrobalano/rum citrinorum, ⁊ belliricorum, et emblicorum, et myrrhe, et turbit, ⁊ scamonee, ⁊ croci, ⁊ castorei oi/um añ. ʒ. ij. oppoponaci, et hermodactilorum, et serapini, et bdelli, ⁊ ãmoniaci, ⁊ pulpe colloquintide oium añ. ʒ. x. aloes. ʒ. xx. infundantur gumme in aqua caulis, ⁊ cõficiantur cum eis medicine, et in/formentur pillule: dosis. ʒ. ij.

Pillule de euforbio cõferentes ad paralysim, et mollificationem, et humores crudos descendentes ad neruos. ℞. agarici, pulpe colloquintide, euforbij, serapini, bdellij oium añ. ʒ. j. aloes. ʒ. ij. Terant ⁊ conficiantur cum aqua caulis, ⁊ fiant pillule.

Pill'e inde fcẽ cum muscho conferentes ad dolorem stomaci, ⁊ auferunt feto/rem oris, ⁊ malum odorem potus vini, ⁊ exiccant humiditates eorum. ℞. [b] [remisk] ⁊ capparis amborum ana lb. j. conterantur, et abluantur cum aqua ⁊ proijciantur in vase, ⁊ proijciantur super ea aque lb. xl. ⁊ decoquatur donec remaneant lb. v. et coletur: deinde reducatur ad vas mundum, et decoquantur cum aqua scđo sola dõec coaguletur, et tu remouebis eam cũ cochliario ita, vt non adhereat, ⁊ aduratur: deinde proijciat in catino viridi, et exiccetur sicut exiccatur aloes ablutum: cum ergo vo/lueris facere ex eis pillulas, sume de eis aure. xx. et tere, ⁊ cribella: deinde accipe heil, et gariofil. et nu/cis muschate. ⁊ macis, ⁊ xiloaloes indi, et folij, et centauree, ⁊ sandali albi, ⁊ girbaugue, et cubebe omnium añ aure. j. muschi aure. v. canfore aure. x. Tere vnumquodq; per se, ⁊ cribella: deinde permisce: postea accipe [c] [remisk] scđo. aure. v. ⁊ proijce super eam aque. ℥. vj. ⁊ decoque eam donec rema/neant. ℥. ij. ⁊ cole eam, et confice cum ea medicinas, ⁊ informa pillulas sicut cicer, et exicca eas, et vtere eis qum necesse fuerit.

b A. ramech

c A. ramech

¶ Tractatus decimus de oleis.

Sermo noster in hac summa de oleis est secũdum nostram conditionem.

Oleum nardinũ.

Eius quidẽ iuuamenta sunt multa, ⁊ est de nobilioribus oleis ad omnẽ dolorem, q fit ex frĩtate in ventre, ⁊ ventositatem intrinsecã, ⁊ sedat dolores auris frĩos, ⁊ remo/uet eos, ⁊ aufert dolorẽ capitis, et emigraneã facto caputpurgio ex eo, et colorẽ efficit bonum, et aufert colicã, et punctionẽ vẽtosam, ⁊ ꝯfert ad dolores ea/rum, ⁊ sedat dolorem epatis, et ventris, et calefacit matricẽ, ⁊ inijcitur in foramẽ virge, ⁊ ꝯfert renibꝰ, ⁊ vesice, et ad mollificationẽ vesice: cuiꝰ hec est ꝑmixtio. Sumant calami aromatici, ⁊ cipi, et folioꝝ lauri, et xilobalsami, et folij indi, et enule, et sauine, et sqnanti, ⁊ myrti, et cordumeni, et sansuci omniũ añ. ℥. ij. Terant ꝯtritione grossa, ⁊ ꝓijciant in vase: et ꝓijciantur super ea vinum et aqua, et infundant sup ea olei sisamini kist. v. ⁊ decoquant lẽto igne in vase duplici sex horis, ⁊ moueant omni hora: dein/de auferant ab igne, et dimittat donec infrĩetur, et coletur oleum. Decoctio scđa cuius hec est permi/xtio. ℞. ros. rub. et casie, ⁊ succi myrti humidi, et myrrhe omniũ añ. ʒ. ij. Terant grosse: et ꝓijciatur super ea aqua, aut vinum donec humectent, ⁊ oleũ decoctũ: ⁊ ꝯcoquant leui igne tribꝰ horis, ⁊ infrĩet, ⁊ colet. Decoctio tertia cuiꝰ hec ẽ ꝑmixtio. Spi/ce, ⁊ gariofilorum, et storacis omnium añ. ℥. iij. nu/cis muschate. ℥. v. olei balsami. ℥. vj. Tere medici/nas grosse, et proijce super eas aquam: qum ergo calefit, proijce desuper oleum quod decoctum est, ⁊ oleum balsami, et storacem liquidam, et moue donec misceantur, et ferueant donec cõsumatur aqua, et remaneat oleum.

Oleum de storace conueniens iuncturis ad q̃s effundit materia, et calefacit lacertos, et ap̃ata frĩa, et matri/cem frĩam, et calefacit renes, et vesicam ex frĩtate. ℞. olei sisamini kist. j. storacis sicce. ℥. iij. deco/quatur lento igne donec sumat oleum virtutem storacis, et reponatur.

Oleum de camemilla. ℞. olei si/samini kist j. fenugreci, superioris camemille abluti, ⁊ exiccati in vmbra amboꝝ añ. ℥. ij. et reponatur in vase vitri, et ponatur in sole. xl. diebus, et administra.

Oleum de mastice ꝯueniens ad debilitatem stomaci, ⁊ apostemata eius, et lenit duritiem. ℞. olei sisami/ni kist. ij. masticis. ℥. vj. Terat mastix, et proijciat super oleum in vase duplici.

Oleum de absinthio factum in sole, calefaciẽs ⁊ ꝯfortans mẽbra frĩa. ℞. olei sisamini [d] [danic.] j. proijce ipsum in vase vitri, et absinthij. ℥. ij. et po/natur in sole. xl. diebus, et administretur.

d A. danuch

Oleum de aneto. ℞.olī sisamini kist.j.seminis aneti exiccati in vmbra.℥.j. pijciant̄ in vase vitri, ⁊ ponant̄ in sole.xx.diebus, ⁊ administretur.

Oleum de lilio: qđ ꝯfert ad frigus mrī cis, ⁊ ꝓfocationē mrīcī, ⁊ ad colicā, ⁊ calefacit renes, ⁊ vesicā. ℞.casie lignee, ⁊ costi, ⁊ capobalsami, ⁊ masticis oīum añ.℥.j.gariofilorum, ⁊ cinamomi amborum añ.ʒ.ſ.croci.℥.j.Tere ⁊ proijce in vase vitri cum lb.j.ſ.olī sisamini, ⁊ lilijs.xxx.numero, postq̄ꝫ proieceris illud quod est in eis de citrinitate, ⁊ radices foliorū eoꝝ, ⁊ ponat̄ in vmbra in loco temperato, vsquequo sumat oleum virtutem eius, ⁊ administretur.

a A. hascech

Oleū de [a] ⌈hasce⌋ qđ ꝯfert ad difficultatez vrine. ℞.olei sisamini.℥.j.aque lb j.⁊ quartā, zinziberis.ʒ.iiij. [b] ⌈hasce.⌋ʒ.x.Tere medicinas grosse, ⁊ proijce in vase cum aqua, ⁊ oleo sisamino, ⁊ decoquatur donec consumatur aqua, ⁊ remaneat oleum: ⁊ distillet̄ de eo in foramen virge.

b A. hascech

c A. hascech

Oleū de [c] ⌈hasce⌋ aliud ad iūcturas, ⁊ colorē efficit bonū, ⁊ addit in ꝺsiderio coeūdi, ⁊ cōmouet sup coitum, ⁊ rectificat renes, ⁊ vesicā, ⁊ dorsum qū de eo bibit̄ q̄ꝫtitas.℥.j.omni die cū rob, aut cū vino, ⁊ administrat̄ etiam in clisteribus: cuius hec est ꝑmixtio. ℞.olei sisamini, ⁊ lactꝭ vaccini dulcis, ⁊ succi [d] ⌈hasce⌋ humidi oīum añ.lb.x.pēidioꝝ alboꝝ lb.v.zinziberis lb.ij.ſ.Terant̄ penidij, ⁊ cribellent̄, ⁊ ꝓijciant̄ oia in vase figuli, ⁊ accēdat̄ sub eo ignis leuis donec ꝯsumāt̄ aq̄ [e] ⌈hasce⌋ ⁊ lac, ⁊ rēaneat ol'm solū, ⁊ bibat̄ de eo sicut diximus: est.n.iuuatiuū ad ꝺbilitatē renū, ⁊ addit i desiderio coeūdi, ⁊ ſpmate.

d A. hasceh

e A. hascech

f A. hascech

Oleum de [f] ⌈hasce⌋ aliud ꝯueniens ad difficultatē [g] ⌈vētris⌋ ⁊ dolorē ilioꝝ, ⁊ renum, ⁊ vesice: cui⁹ hec ē ꝑmixtio. ℞.aq̄ dulcis sacraiati.xv.zinziberis pōdus.ʒ.iiij.ꝯtriti [h] ⌈hasce⌋ pōdus.ʒ.x.olei sisamini sacraiati.j.decoquant̄ in vase mūdo, igne leui, dōec ꝯsumat̄ aq̄, ⁊ rēaneat ol'm: ⁊ auferat̄, ⁊ dimittat̄ dōec infrēt: ⁊ colet̄, ⁊ fiat clistere ex eo posteri⁹, ⁊ añ effundēdo in foramē v̄ge.

g A. vrine

h A. hascech

Oleum de serpētibus ꝯferens ad impetiginē ⁊ mollificationē [i] ⌈stōci.⌋ Sumant̄ olei sisamini kist.iij.⁊ ponant̄ in vase figuli, ⁊ ponāt̄ in eo de serpētib⁹ nigris a.v.vsq̄ꝫ ad.x, ⁊ stringat̄ caput vasis, ⁊ decoquant̄ lento igne, donec in decoctione dissoluant̄, ⁊ auferant̄ ab igne, ⁊ dimittat̄ donec infrigident̄, ⁊ apiat̄ caput eius, ⁊ caueat̄ a vapore ei⁹: q̄re dimittat̄, donec infrēt, ⁊ respiret, ⁊ auferat̄ ab eo vapor, ⁊ ponat̄ in vase, ⁊ administret̄ in epithimate qum ip̄m est necessariū cum penna inunctum.

i A. ani

Oleum regis dauid: quod est iuuatiuum ad paralysim, ⁊ torturā, ⁊ podagrā, ⁊ tremorē, ⁊ ad dolores iūcturaꝝ, ⁊ dorsi, ⁊ ad fistulas, ⁊ hemorroidas, ⁊ ad colicam, ⁊ elephātiam: cuius hec est ꝑmixtio. ℞.bdellij.ʒ.x.ammoniaci, ⁊ serapini, ⁊ oppopōaci, ⁊ carpobalsami, ⁊ opij, ⁊ polypodij, ⁊ hellebori albi, ⁊ zarur, ⁊ [k] ⌈felieniati, ⁊ casie⌋, ⁊ amigdalaꝝ amaraꝝ excorticataꝝ omniū añ.ʒ.vj.gariofiloꝝ, et nucis muschate, ⁊ zinziberis, ⁊ galāge, ⁊ cinamomi, ⁊ laudani, ⁊ castorei omniū añ.ʒ.iij.kesile, ⁊ seminis iusgami albi, ⁊ siseleos, ⁊ olibani, ⁊ nigelle, ⁊ seminis eruce, ⁊ semis porri, ⁊ ameos, ⁊ costi oium añ.ʒ.v.ciperi, ⁊ ḡnoꝝ harmel, ⁊ myrthi, ⁊ granoꝝ viridium, ⁊ granoꝝ alkerua, ⁊ sansuci omniū añ.ʒ.iiij.folioꝝ eupatorij, ⁊ vsnee amboꝝ añ.ʒ.v. Terant̄ medicine iste ꝯtritione grossa, ⁊ ꝓijciant̄ in vase, ⁊ fundant̄ sup̄ eas lb.vj.succi caulis, ⁊ decoq̄t̄ igne leui, dōec redeat ad lb.ij.⁊ remoueat̄ ab igne, ⁊ colet̄, ⁊ exp̄mat̄ ita vt nō remaneat in eo aliq̄d de v̄tutibus haꝝ medicinaꝝ, ⁊ reducat̄ ad vas, ⁊ fundāt̄ sup ip̄m ꝺ olo oliue lb.vj.⁊ butyri vaccini, ⁊ olī [l] ⌈arazaki,⌋ ⁊ olei de kerua, ⁊ olei aldemest ꝺcocti cū sp̄ebus, ⁊ affert̄ h oleū de egypto omniū añ.ʒ.x.⁊ farine amigdalaꝝ amaraꝝ.ʒ.ij.ḡnoꝝ lauri, ⁊ pini amboꝝ añ.ʒ.vj.olei de lilio, ⁊ olei de eruca amboꝝ añ.ʒ.v.ḡnoꝝ viridium pōdus.ʒ.x.olei sisamini, aut arazaki in quo decocte sunt rute.ʒ.iij.vsnee.ʒ.iij.olei de alkāna.ʒ.v.mellis anacardi.ʒ.iij.⁊ addant̄ sup olea in vase, ⁊ dissoluat̄ cū pauco illi⁹ aq̄, de sagzenea pondus.ʒ.x.decoq̄nt̄ lento igne s̄m facilitatē donec remaneat aque q̄ꝫtitas sacraiati.j.et auferat̄ ab igne, ⁊ colet̄ cū mandili spisso, ⁊ reducat̄ ad vas ⁊ ꝓijciant̄ ammoniaci.ʒ.x.⁊ mell'.ʒ.x.⁊ ponat̄ sup prunas donec liquefiat, ⁊ misceant̄ cū eo ꝺ storace liq̄da, ⁊ napta alba, ⁊ olei balsami omnium añ.ʒ.x.⁊ ponatur in ampulla, ⁊ claudatur stricte caput eius. Dosis eius a quarta.ʒ.j.vsq̄ꝫ ad aur̄.j.cum aqua ciceris tepida.

k A. felangie, et sythragi

l A. alrazachi

Oleum de costo datur in potu, ⁊ ꝯfert ad frigus lacertoꝝ, ⁊ ꝓprie ep̄is, ⁊ stomaci, ⁊ apit oppilationes lacertoꝝ ꝯfortans eos, faciens colorē esse bonū, ꝯseruans nigredinē capilloꝝ. ℞.costi amari.ʒ.x.casie.ʒ.vj.folioꝝ almarmacor sextaria.x.Terantur grosse, ⁊ infundantur in vino in nocte, ⁊ proijciantur super eas olei sisamini lb.j.ſ.⁊ decoquatur in vase duplici, donec consumatur vinum, ⁊ remaneat oleum.

Oleum de costo aliud ad dolorē epatis, et stomaci, ⁊ dolorem iuncturarum ex frigiditate, et mollificatione lateris. ℞.gariofiloꝝ.℥.i.calami aromatici, ⁊ spice, ⁊ folij indi, ⁊ storacis, ⁊ radicis lilij celestis, ⁊ cinami, ⁊ vsnee, ⁊ costi, omniū añ.℥.ij.enule, ⁊ casie añ.℥.j.myrrhe.℥.ſ.Tere medicinas grosse, ⁊ infunde in aceto in nocte, et effunde super eas olei ⁊ aque amborum añ lb.v.⁊ decoquantur lento igne donec consumatur aqua, ⁊ remaneat oleum, ⁊ coletur, ⁊ misceatur cum primo.

Oleum ierbuet. ⁊ est medicina inda faciens ad ventositates grossas, ⁊ ad dolorē mrīcis frm. ℞.serapini, ⁊ galbani, ⁊ cipi, ⁊ sinapis, ⁊ hellebori oiuꝫ añ.ʒ.xv.glutinis alimbat.ʒ.viij.oppoponaci.ʒ.iiij. cinnami, et costi, ⁊ aristologie lōge, et rotūde oium añ pondus ʒ.ij.acori, et ammoniaci, et fir, ⁊ est medicina inda, ⁊ fel, ⁊ piretri oium añ.ʒ.ij.ſ.zedoarie, ⁊ doronici, ⁊ castorei, ⁊ rute, ⁊ basce, ⁊ abrotani, ⁊ radicis ligritie, ⁊ rute montane, et maruas ꝺ firē, ⁊ caulis, ⁊ sansuci, et sisimbrij, ⁊ gariofiloꝝ hortulanoꝝ oium añ.ʒ.ſ.myrrhe, ⁊ basse odorifere, ⁊ fetide, ⁊ alaniuden omnium añ.ʒ.quartam.j.olī oliue lb.ix.⁊ aque lb.xviij. decoquantur lento igne donec consumatur aqua, ⁊ remaneat oleum. Dosis ei⁹ a media.ʒ.vsq̄ꝫ ad duas cum aqua aneti.

Oleum sindin quod nominatur abrusemed conferens ad tussim, et ventositates grossas, ⁊ attrahit humores grossos, ⁊ confert ad hemorroidas: cui⁹ hec est ꝑmixtio. ℞.sauine, ⁊ pipis, ⁊ macropiperis, ⁊ keisim, et zinziberis, et [m] ⌈casie ide⌋ ⁊ sal'rubei, ⁊ cymini oium añ.ʒ.vj.sa-

m A. sythragi indi

nic nabac kaficiꝰ.i.in aq̃,⁊ coleť super medicinas.

Oleum de kerua: qḋ ꝯfert ad mollificatõez,⁊ paralysiz,⁊ torturã,⁊ apit oppilationes epis,⁊ iplenis,⁊ confert ad colicã:cuiꝰ hec est ꝑmixtio. ℞.ameos,⁊ origani,⁊ calaměti montani,⁊ myrrhe,⁊ marmacoꝛ,⁊ ſeminis apij,⁊ ſeminis feniculi,⁊ aniſi,⁊ ſeminis alandacocha,⁊ maſticis,⁊ aſſari,et fenugreci oĩuz añ.ʒ.vij.⁊ alſel,et albel,et alfel,et acoꝛi,et [a] ⌈caſie inde⌋⁊ bdellij omniũ añ.ʒ.v.ſerapini,et ãmoniaci,⁊ oppoponaci omniũ añ.ʒ.iij.et radicũ apij,et coꝛticũ radicũ feniculi,et ſgnãti,⁊ radicũ ligritie,⁊ enule ſicce,et [b] ⌈haſſe⌋oium añ.ʒ.x.bezerihaſen,et ſinſider amboꝝ añ.ʒ.iij.zinziberis,et cinamomi,⁊ gariofiloꝝ,⁊ cardamomi,⁊ [c] ⌈girbauge⌋et cubebe, et macropipis,et pipis,et nucis muſchate,et macis, et nigelle,et coſti,⁊ carui omniũ añ.ʒ.iiij.zedoarie, et doꝛonici amboꝝ añ.ʒ.v.Tere medicinas groſſe, et funde ſup eas de aq̃ qḋ ſbmergat eas,et decoq̃nť donec diſſoluanť,et colleňť,et fundanť ſup ea olei de kerua recentꝫ lb.vij.⁊ ḋcoquanť lento igne dõec ꝯſumať aq̃,et remaneat oleũ:et adminiſtreť cũ neceſſe fuerit põdus auř.ij.aut.iij.cũ aq̃ de radicibꝰ.

a A.ſythꝛagi indi

b A.haſech

c A.chayr bua

Oleum de kerua ſimplex.

Decoquitur cum aqua ſola,et minoꝛatur a caliditate ſua,qum decoquitur cum aqua ſola,et eſt in loco olei arazaki qum abluitur cum aqua ſola.

Oleum de cucurbita: qḋ ꝯfert ad oẽm calitatẽ,et ad acuitatez in toto coꝛpe,ſi fuerit mẽbꝝ inunctum cũ eo,et ſi fuerit in veſica aut renibꝰ,inungať cũ eo:et olfaciat ex eo,et inũgat cũ eo.Et ſi fuerit in capite,fiat caputpurgiũ ex eo.Et ſi fuerit in inteſtinis acuitas colica ſumere in potu ex eo eſt iuuatiuũ ad oia illa:cuiꝰ hec eſt ꝑmixtio. Sumať cucurbita magna integra,⁊ excoꝛticeť,et terať,et expꝛimať, et ſumanť de aqua eius partes quatuoꝛ,et olei ſiſamini recentis pars.j.decoquatur lento igne,donec conſumatur aqua,et remaneat oleum:deinde coleť in vaſe vitreato,et adminiſtretur.

Oleũ [d] ⌈aſehesabꝛen⌋: qḋ ꝯfert ad vẽtoſitatẽ in genibus,et iuncturis,et toto coꝛpe.Sumať [e] ⌈aq̃ aſehesabꝛẽ⌋pars.j.et olei ſiſamini ps.j.et decoquatur donec cõſumatur aq̃ tota,et remaneat oleũ:coletur ergo et repõať in vaſe vitri et claudať ſtricte os eiꝰ. Doſis ſit ab aure.j.vſqꝫ ad.℥.ſ.ſic̃ diximꝰ:et bibať ſup mẽſurã.℥.ij.aque ciceris,in q̃ qum cicere decoctum ſit aliquid cymini:et ſit cibus ſuper ipm zibꝛabegi.Et ſi fiat ex eo inunctio ſup membꝛa confert.

d A.alſchesefrã

e A.de alſchesefram

Oleum auris. ℞.olei ſiſamini lb.ij.oꝛigani.ʒ.xv.rubee.℥.ij.oppopõaci,et ſerapini,et myrrhe,et bdellij,et ammoniaci,et aloes,et olibani omniũ añ.ʒ.ij.Tere medicinas,et ꝓijce ſup eas paꝝ aque,et cõfriceňť cũ manu bñ,⁊ ꝓijciať ſup eas oleũ,et decoquať lẽto igne donec inſpiſſetur,et coletur et adminiſtretur.

Oleum auris deſcriptione alia. ℞.ſceba.℥.ij.que confricetur cũ olei lb.j.et aque ſanſuci lb.ſ.decoque oia lẽto igne in cochliario ferreo,et cola ipm,et diſtilla de ipſo in aurem.

Oleum alfelfelud ꝯueniens ad doloꝛem iuncturarũ,et ſpaſmũ,et mollificationẽ mẽbꝛoꝝ. ℞.ſel,et bel,et fel,et acoꝛi,et capſie,et enule,et macropipis,et nuciſuomice,et radicis lilij,et ſeminis fenicli,et coſti, et myrrhe,et zedoarie,et doꝛõici omniũ añ.ʒ.v.Teranť groſſe,et ꝓijcianť in ollã,⁊ ꝓijcianť ſup ea olĩ ſiſamini,et lactis,et aque omniũ añ emine.ij.decoquanť in vaſe duplici,donec conſumantur aqua,et lac,et remaneat oleum,et coletur,et adminiſtreť.

Deſcriptio alia q̃ confert ad dolores veſice,et matricis frãꝝ,et ad venam ſciaticam,et frigus renũ,et mollificationẽ mẽbꝛoꝝ,et colicã,et torturã,et paralyſim,et ad ventoſitates frãs groſſas q̃ accñt in neruis,et doloꝛem doꝛſi,et oẽm doloꝛẽ q ſit ex frigoꝛe,et groſſitudine,et eſt oleũ indum. ℞.ſel,et bel,et fel,et acoꝛi,et capſie,et radicis lilij celeſtis,et enule,et macropipis,et nuciſuomice,et nucꝭ cuꝑſſi,et pini,et coſti,⁊ ſemis feniculi, et zedoarie,et buzed,⁊ doꝛõici oĩuz añ.ʒ.x.Terãť oia groſſe,⁊ ſumanť lactꝫ dulcis,⁊ aque amboꝝ añ lb.x.et olei ſiſamini lb.v.deccoquanť in vaſe duplici,donec conſumatur aqua,⁊ remaneat oleum.

Oleũ de ouis fit aut molẽdo vitellos elixatoꝝ,aut diſtillãdo in vaſe vitreo cõpoſito:aut cũ diſtillatione ſublimata.

Oleum alkekẽgi: qḋ ẽ ꝯueniẽs ad epilepſiã,⁊ ꝑalyſim,⁊ mollificatiõez,⁊ frĩtatẽ,⁊ ſpaſmũ,⁊ ḋbilitatẽ ſtõi,⁊ venã ſciaticã,⁊ doloꝛes iũcturaꝝ,⁊ doꝛſi,⁊ ꝯfert ad colicã,⁊ ꝓuocat mẽſtrua,⁊ calefacit mřicẽ,⁊ frãgit lapidẽ,⁊ ſedat doloꝛẽ ani,⁊ apit oppilatiões coꝛpis. ℞.myrobał.kebuloꝝ,⁊ bellĩricoꝝ,⁊ myrobalanoꝝ nigroꝝ,⁊ emblicoꝝ oĩuz añ.ʒ.x.radicis apij,⁊ radicis fenicłi ãboꝝ añ.ʒ.vij.macropipis,⁊ pipis,⁊ zinziberis oĩuz añ.ʒ.v.oppopõacis,iuſqami,⁊ ſapini oĩuz añ.ʒ.v.turbit ſextaria.iiij.cauł recẽtꝫ,⁊ rute recẽtꝫ,⁊ [f] ⌈haſce⌋hũidi oĩuz añ.M.j. Terãť ſicca groſſe,⁊ icidanť olera,⁊ ꝓijciãť in vas,⁊ ꝓijciãť ſup ea aq̃ lb.xxxiiij.⁊ ḋcoquãť dõec rẽaneat medietas,⁊ ꝓijcianť ſup ea olĩ ḋ kerua emine.iiij.⁊ decoquãť dõec ꝯſumať aq̃,⁊ remaneat oleũ.Quidã vo addũt i eo radicũ lilij ſextaria.ij.⁊ [g] ⌈capſie⌋.ʒ.iiij.⁊ aniſi,⁊ edebes,⁊ aſid,⁊ coꝛdumeni oĩum añ.ʒ.ij.

f A.haſech

g A.ſythꝛagi

Oleum de croco: qḋ lenit neruos,⁊ aufert ſpaſmũ,⁊ cõfert ad duriciẽ mřicis,⁊ coloꝛẽ efficit bonũ ℞.croci.ʒ.vj.calami aromatici.ʒ.v.myrrhe.ʒ.ſ.coꝛdumeni.ʒ.vj.ĩfundanť medicine ꝑ ſe,⁊ myrrha ꝑ ſe in aceto,ꝑ̃ter coꝛdumeni:⁊ dimittanť diebꝰ.v.⁊ in ſexto die ĩfundãť coꝛdumẽi in aceto,⁊ dimittať die vno,⁊ ĩfundanť ſup ea i die ſeptio olei ſextaria.v.⁊ ḋcoq̃tur lẽto igne donec ꝯſumať aq̃,⁊ remaneat oleum.

Oleum de vſnee. ℞.vſnee ſextaria.v.coſti.ʒ.x.caſie,⁊ calami aromatici amboꝝ añ.ʒ.iij.marmacoꝛ.ʒ.ij.ſtoꝛacis.ʒ.v.olei myrti lb.j.ſ.Teranť medicine,et infundanť in aceto,⁊ dimittanť tribus diebus continuis,⁊ coquantur cum oleo,donec conſumatur acetum,⁊ remaneat oleum,⁊ coletur,⁊ recondeť.

Oleum de euforbio noſtrũ ꝯferẽs ad doloꝛes frĩos,⁊ ꝓꝑe in neruis,⁊ ad venã ſciaticã,⁊ doloꝛẽ doꝛſi,⁊ pedũ:cuiꝰ hec ẽ ꝑmixtio. ℞.coſti amari põdus.ʒ.x.caſtoꝛei põdus.ʒ.v.⁊ calamẽti ſicci põdus.ʒ.xij.⁊ piretri põdus.ʒ.vij.⁊ condiſi põdus.ʒ.iiij.⁊ ſtaphiſagrię põdus.ʒ.iij.Terãť oia,⁊ decoquanť in vaſe cũ.xl.ʒ.vini odoꝛiferi poſt quã infuſa ſunt in eo die et nocte,vſqꝫ quo ꝑueniat ad id qḋ ẽ minus tertia,deinde infrĩnť,⁊ ꝯfricenť vehemẽter,⁊ coleť ⁊ fũdať ſup ipm q̃ztũ ẽ medietas põderis eiꝰ olei ſiſamini,aut olĩ ſambacini,aut olei

alkeiri, et d̄coquatur vſqueq̄uo cõſumatur vinum, et remaneat oleum: deinde ſumantur ad omnia .x. pondera olei, euforbij albi recentis .ʒ.ij. ꝛ teratur ſicut puluis, ꝛ miſceatur cum oleo, ꝛ ponatur ſuper ignem donec bulliat, ꝛ recondatur.

Oleũ q̄d romane dr̄ dema

num, ꝛ eius expoſitio eſt medicina .x. ſpecierum, cõferẽs ad frig⁹ neruoꝝ, ꝛ ſtõi, ↄfortans mẽbra, repellẽs ſupfluitates, lenificans neruos. ℞. ſtoracis .℥.iiij. ꝛ maſticl põd⁹ .ʒ.xij. ꝛ folij idi ꝛ ſpice ãboꝝ añ. ℥.iiij. ꝛ euforbij .℥.iij. cinamõi. ℥.vj. cere albe .℥.xij. olĩ d̄ ben .℥.xlviij. olei balſami .℥.xij. pipis .℥.j. Teranf ſicca, ꝛ ſoluanf q̄ ſunt preter illa, ꝛ reponaf.

Oleũ de floribus papaueris

ruffi calefaciẽs ſtõm frm, ꝛ reſoluit commotionẽ, ꝛ apationẽ qñ cõmiſcef cũ adipe anſeris, aut galline. Sumantur olei boni lb.j. ꝛ roſ. papaueris ruffi .℥.ij. ponatur illud in vaſe, ꝛ ponatur in ſole .x. dieb⁹, ꝛ reponaf: verũtñ non habꝫ illud oleum odorem.

Olea pura de lilio:

ꝛ cydonijs, ꝛ malis, ꝛ ſinapi, ꝛ cucumere aſinino, fiunt ita vt ſint olei ſiſamini pars .j. ꝛ aque partes .iij. ꝛ ſtent in ſole quadraginta diebus, ꝛ reponatur.

¶ Tractatus .xj. de vnguentis, ꝛ emplaſtris.

Unguentum de cerusa,

q̄d ↄfert ad aduſtionẽ ignis, ꝛ excoriationeꝫ. ℞. lithargirij .ʒ.j. ceruſe .ʒ.v. cere albe .ʒ.vij. olei roſ. ℥.ij. liquefiant cera, ꝛ oleum, ↄijciant ſup ea ceruſa, ꝛ lithargyrium in mortariũ, ꝛ miſceanf ſil' añq̄ꝫ infrigidenf, ꝛ miſceaf cũ eo albugo oui vnius, ꝛ adminiſtref.

Unguentũ aliud.

℞. ceruſe .ʒ.iiij. lithargyrij .ʒ.ij. ſcorie argenti aure .ʒ.j. dragaganti .ʒ.j. Terantur, ꝛ cribellentur cum orali, ꝛ ſumatur cere albe .℥.j. que liquefiat cum .℥.iij. olei roſ. ꝛ proijciantur ſuper ea medicine in mortario, ꝛ conterantur.

Unguẽtũ baſilicon magnũ

conferens ad vlcera, ꝛ ↄuenit locis neruoſis, ꝛ vulneribus in quibus non eſt caliditas. ℞. cere lb.j. picis .℥.viij. myrrhe, ꝛ reſine omnium añ .℥.iiij. glutinis alimbat .℥.iiij. olei lb.vj.

Unguentũ baſilicon min⁹.

℞. reſine, ꝛ picis, ꝛ cere equales partes, ꝛ adminiſtratur cum oleo oliue.

Unguentũ de ceruſa cũ aceto.

Sume lithargyrij [a] †[ ] quãtum vis ꝛ cribella ꝛ proijce in [b] [ciminili] ꝛ proijce ſuper ip̄ꝫ acetum, ꝛ oleũ, ꝛ cõmiſce bene cum manu, ꝛ vtere.

a †A. ceruse
b A. vase

Unguẽtũ de flore eris:

ad vlcera antiqua. Floris eris .ʒ.ij. cere, ꝛ reſine amborum añ .ʒ.v. teratur flos eris, ꝛ liquefiant relique medicine cum oleo, mẽſura que eſt neceſſaria, ꝛ proijciatur deſup flos eris, ꝛ cõmoueaf donec equef ꝛ adminiſtref.

Unguentũ de calcadis:

q̄d noiauit Sa. [c] [mutkin] conferens ad apata peſtilentie, ꝛ conſolidat vulnera que difficile ↄſolidanf, ꝛ ſanguinea, ꝛ ↄfert ad difficultatẽ vrine, ꝛ difficultatẽ egõnis, ꝛ oia apata. ℞. adipis zirbi antiqui lb.iij. olei antiq lb.iij. calcadis .℥.iiij. liq̄fiat adeps, ꝛ teraf calcadis, ꝛ miſceaf cũ trib⁹ lb. olei, ꝛ teranf lb.iij. lithargyrij, ꝛ miſceaf cũ eis, ꝛ cũ adipe in mortario, d̄inde ponaf i frixorio mũdo, ꝛ p̄miſce ea cũ ſpatula q̄ ſit abſciſa ex palma, donec equef, ꝛ adminiſtretur.

c A. marthechl

Unguentũ nigrũ

[d] †[ ] lithargirij .℥.j. aceti fortis .℥.iij. olei .℥.ij. decoquanf omnia cum ſtudio ne adurantur, ꝛ commoueaf donec coaguletur.

d †A. ↄſolidans vlcera ꝛ fiſtulas in corporibus tenneris ſicut ſunt pueri ꝛ mulieres ꝛ caſtrati. ℞.

Unguentũ diaqlon

ↄferens ad nodos, ꝛ ſcrofulas, ꝛ apata dura: cui⁹ hec eſt p̄mixtio. Fenugreci, ꝛ ſe. lini, ꝛ altee albe omniuꝫ añ. keliati .j. infundaf vnumq̄d̄q̄ꝫ eoꝝ per ſe die ꝛ nocte, deinde ſumantur d̄ mucilagine vniuſcuiuſq̄ꝫ eoꝝ lb.j. ꝛ q̄rta, ꝛ lithargyrij lb.j.ſ. ꝛ olei lb.ij. bulliant mucilagines ebullitione vna, deinde auferatur ab igne, poſtea bulliat oleum cum lithargyrio trito. donec coagulef, ꝛ alteretur color eius, deinde proijciantur ſup ip̄m mucilagines vna poſt aliam, ꝛ coaguletur igne leui.

Unguentũ rubeum.

℞. lithargirij eminã .j. contriti cribellati, olĩ oliue lb.ij. aceti lb.x. concutiatur donec coaguletur, ꝛ ponatur ſuper ipſum poſtquã coagulatur lb.j. de venis tinctorum.

Unguentũ apoſtolorũ:

ꝛ ẽ apoſtolicõ, ꝛ noiaf vnguẽtũ [e] [veneris,] ꝛ eſt vnguẽtũ rectificans cũ facilitate fiſtulas difficiles, ꝛ ſcrofulas paruas: nec eſt aliq̄d ſil'e ei, ꝛ mũdificat vulnera ex carne mortua, ꝛ pus, ꝛ ↄſolidat. Et dr̄ q̄ eſt medicina xij. aploꝝ: cuius hec eſt p̄mixtio. ℞. terebinthine, cere albe, ꝛ reſine omniũ añ .ʒ.xiiij. opponaci, ꝛ floris eris amborum añ .ʒ.ij. ammoniaci pondus .ʒ.xiiij. ariſtol'. longe, ꝛ turis maſculi amboruꝫ añ .ʒ.vj. myrrhe, ꝛ galbani amborum añ .ʒ.iiij. bdelli põdus .ʒ.vj. lithargyrij pondus .ʒ.ix. infundatur bdellium in aceto vini, ꝛ decoquatur in eſtate cum duabus lb. olei, ꝛ in hyeme cum lb.iij.

e A. alhauaris

Unguentũ de vzifur

conferens ad ſcrofulas, et cancrum, ꝛ apoſtemata teſticulorum. ℞. lithargyrij, ꝛ galbani amborum añ .ʒ.v. olibani, ꝛ ammoniaci amborum añ pondus .ʒ.x. glutinis alimbat. ʒ.vj. cere ſexta .x. vzifur .ʒ.viij. ꝛ olei q̄ꝫtum ſufficit.

Unguentũ [f] [karmeꝫ ꝛ alkarmum]

conferens ad dolorem ani, ꝛ ignem perſicũ. ℞. pulpe colloquintide, ꝛ condiſi, ꝛ vſnen, ꝛ ſulfuris omnium añ .ʒ.iij. lithargyrij, ꝛ ſief memithe amborum añ .ʒ.vj. harmel, ꝛ [g] [marcor] ꝛ eſt vermis [h] [alkarmeꝫ] omnium añ .ʒ.xij. ſambaci .ʒ.ij. picis .ʒ.x. liq̄fiat almarmarcor cũ oleo, ꝛ adminiſtretur.

f A. karmezi
g A. karmezi
h A. kermezi

Unguentũ cauterij.

℞. colcotar aſſati pondus .ʒ.x. calcis non extincte, ꝛ ſtoracis liquide omnium ana drachmas duas.

Unguentũ gererati.

℞. chelidonie, ꝛ venarũ citrinarum, ꝛ galbani, ꝛ ammoniaci, ꝛ ſarcocole, ꝛ gummi, ꝛ ſanguinis draconis omnium ana partem j. lithargyrij quantum eſt pondus medicinarum omniũ, ꝛ olei ſiſamini, ꝛ olei oliue quantum eſt pondus medicinarum omnium: liquefiat cera cum olo in vaſe teſteo nouo, ꝛ puluerizentur deſuper medicine trite, ꝛ cribellate miſceatur ꝛ adminiſtretur.

¶ Capitulum de emplastris.

Emplastrum andromachi:

qd̄ confert spleneticis, ⁊ hydropicis, ⁊ qui patitur tensionem laterum, ⁊ ad dolorē iuncturarum, ⁊ ad venā sciaticā, ⁊ egritudines cronicas antiq̄s: cuius pmixtio hec est. ℞. cere, ⁊ picis omnium an̄ lb. j. gummi pini lb. j. olei [a] ⌈cyathi.⌋ viij. arsenici rubei vel auri, aluminis iameni, calcis quā aqua non inuenit oīum an̄. ʒ. ij. prepara ipsum fm̄ q̄ narratur.

a A. ℥.

Emplm̄ mirabile relatū ad

andromachū, qd̄ ꝯuenit vbi vult aliq̄s vt sugat ex eo aliqd: frangit ei ip̄m, ⁊ extrahit ossa corrupta, ⁊ furunculos, ⁊ spinas, ⁊ ꝯfert ad venā sciaticā, ⁊ sputū saniei, ⁊ duritiem viscerum, ⁊ torsionē mēbri sup membrum, ⁊ sigillationē vulnerū. ℞. ḡnorum que inueniunt in fructu plante que dicit aumeli, ⁊ baurach rubei, ⁊ sal' ammoniaci, ⁊ aristol'. cretice, ⁊ radicis cucumeris asinini, ⁊ gūme albotin oīum an̄ pōdus aur̄. xx. pipis, ⁊ macropipis, ⁊ ammoniaci, ⁊ amomi, ⁊ xilobalsami, oīum an̄ aure. x. turis masculi, ⁊ myrrhe, ⁊ resine sicce, ⁊ [b] ⌈aldabac fr̄a⌋ omniū an̄ aure. x. ⁊ lactis arboris mori aur̄. x. cere aur̄. xxx. ⁊ adipis capre aur̄. xv. ⁊ fecis olei de lilio q̄ntum sufficit ad ꝯficiendum medicinā. Terant medicine sicce, ⁊ fricent etiam, ⁊ inungat q fricat eas manus suas cum fece olei de lilio, ita vt qum permixta fuerit omnia bene reponatur, ⁊ seruet: ⁊ qum necesse fuerit vti eo ad auferendam laxitudinem, tunc sumant de eo. ʒ. iij. adipis anatis. ʒ. iij. ⁊ olei de alcanna. ℥. iij. ⁊ permisceatur, ⁊ administretur.

b A. aldebach almamul

Emplm̄ ad dolorem iunctu

rarum, ⁊ podagre, ⁊ est medicamē expertum vtile. Semis iusquiami kist. j. agarici, ⁊ fenugreci an̄ kist. j. baurac. ʒ. j. cere lb. j. resine decocte lb. j. olei antiq lb. j. medulle ossium cerui. ʒ. iiij. radicis lilij. ℥. iiij. Terant medicine sicce ⁊ cribellent, ⁊ liquefiant ea q̄ liq̄fiunt, ⁊ dimittant donec infrent, ⁊ pijciant sup medicias siccas, ⁊ ꝯmisceāt, ⁊ repōat, ⁊ administret.

Emplm̄ filagrius

ad dolorem stomachi, ⁊ epis, ⁊ dolores m̄ricum, ⁊ āpata qum linit exterius, ⁊ administrat mulierib⁹ in lana liniendo cum eo m̄ricē. ℞. croci. ʒ. ij. ⁊ in descriptiōe alia. ʒ. xij. bdellij, ⁊ mastices, ⁊ āmoniaci, ⁊ aloes, ⁊ storacis humide oīū an̄ ʒ. viij. cere sextaria. iij. adipis anseris. ʒ. xij. isopi sicce aut hūide. ʒ. xxx. olei nardini q̄ntum sufficit.

Unguentum quod confert

ad vehementiā debilitatis epatis, ⁊ stomachi, ⁊ lenit duritiē, ⁊ retinet ascellationē [c] ⌈epithimatum.⌋ ℞. tortellarum de scemi pōdus. ʒ. iiij. [d] ⌈alkeia,⌋ ⁊ absinthij, ⁊ olibani omniū an̄ pōdus. ʒ. ij. ⁊ myrrhe, ⁊ aloes, ⁊ [e] ⌈aderirati⌋ ⁊ xiloaloes, ⁊ acatie oīum an̄ pōdus. ʒ. j. ⁊ laudani pōdus. ℥. ij. ⁊ cydoniorum excorticatorum decoctorum mundatorum a granis suis pōdus. ʒ. vj. ⁊ dactilorum alcabs dactilos. l. numero, ⁊ cere, ⁊ olei nardini, ⁊ olei ros. q̄ntitatē cū q̄ fiat vnguētū. Infunde dactilos, ⁊ tortellas in vio, ⁊ accipe cydonia, ⁊ mūda ea ex cortice ⁊ ḡnis suis: deinde coque ea in vino dōec mollia sint, ⁊ qum decocta sunt, tere ea bene, ⁊ pmisce ipsa cum dactilis, ⁊ tortellis: dinde ꝯtere ea cum tortellis, donec misceant, ⁊ liq̄fac cerā cum oleo, ⁊ tere reliquas medicinas, ⁊ cribella eas, ⁊ pulueriza eas sup cerā liq̄factā cū oleo: dinde aggrega eas sil'i mortario, ⁊ pmisce eas in eo, dōec pmisceant bene: deinde line ex eo sup lanā. j. pānū, ⁊ pone ip̄m sup epar, ⁊ stomachum.

c A. epaticam

d A. kie

e A. alderira

Unguentum factum cū pul

pa collоq̄ntide, qd̄ ꝯfert ad illd̄ quod dcm̄ est: cui⁹ hec est pmixtio. Pulpe colloq̄ntide pondus. ʒ. xij. turbit, ⁊ scamonee, ⁊ euforbij omniū an̄. ʒ. viij. seminis aneti, ⁊ salis, ⁊ myrrhe, ⁊ aloes, ⁊ fellis vaccini, ⁊ salis indi, ⁊ nigelle, ⁊ staphisagrie mōtane, ⁊ piperis, ⁊ zinziberis, ⁊ myrobal'. citrinorum, ⁊ mezeriō, et bellliricorum oīum an̄ pōd⁹. ʒ. xij. ⁊ amigdalarum, ⁊ ammoniaci, ⁊ oppopōaci, ⁊ sapini oīum an̄. ʒ. vij. baurac, ⁊ sulfuris citrini amborum an̄. ʒ. xv. fenugreci, et camemille, et seminis lini oīum an̄ pōdus. ʒ. x. storacis, ⁊ cere amborum an̄ sextaria. x. liq̄fac ea q̄ liq̄fiunt de istis medicinis cū butyro vaccino, ⁊ infunde q̄ ex eis infundunt in vino, ⁊ tere que ex eis sicca sūt, ⁊ cribella ea: dinde tere infusa, ⁊ permisce ea simul donec fiat vnguentum: deinde line ex eo stomachū, ⁊ epar: ipsum enim facit descendere aquā citrinam. Et qui indiget ascelatione, ⁊ non potest bibere medicinā, liniat ip̄m super stōm, qm̄ soluet eum.

Emplm̄ factum cum cordu

meni, qd̄ cōfert ad dolores antiquos, q sunt in epe, ⁊ stō, ⁊ splene, ⁊ duritiē accn̄tē i eis, ⁊ frig⁹. ℞. cordumeni, ⁊ spice, ⁊ amomi, ⁊ pipis ⁊ macropipis, ⁊ costi ⁊ casie mūdate ⁊ tur] ⁊ piretri, ⁊ amigdalarum, ⁊ ammoniaci, ⁊ [f] ⌈alkeia⌋ ⁊ myrrhe, ⁊ storacis, et ⁊ carpobalsami, ⁊ aristol'. lō. ⁊ rotū. ⁊ cipi, ⁊ meliloti, ⁊ laudani, ⁊ gariofilorum omniū an̄ pondus. ʒ. iiij. croci pondus. ʒ. ij. ⁊ ireos, ⁊ opobalsami, ⁊ adipis vacce, aut anatis omnium an̄ pondus. ʒ. v. ⁊ gūmi amigdale amare pondus. ʒ. v. liquefac cerā cū oleo nardino: ⁊ fac ipsum sicut narraui tibi.

f A. kie

¶ Tractatus. xij. de iuuamento harum medicinarū appropriato vnicuiq̄ membro.

Ad frigus capitis

conferunt scelithe, ⁊ anacardinū, ⁊ diacyminū caputpurgio facto. Grauitati capitis confert infusio ō hiera ⁊ pillule alboromaki que mundificant caput.

Ad dolorē capitis frigidū

antiquum sotira, scelithe fm̄ q̄ dicitur, hiera eufratis, hierapicra, hiera archigenis. Theodoricon, hiera catagini, trocisci stelle epithimati sup frontē. Et ad cephaleam iterum oleum nardinum. Ad emigraneā trocisci stelle liniti super frontem, oleū nardinum, suffuf infusionis hiere, confectio hermetis facto caputpurgio. Ad vertiginem sotira pura, confectio hermetis, anacardinum, hiera archigenis, theodoricō, electuariū de ambra magnum.

Ad obliuionē: et recordationem,

⁊ mentem anacardinum, electuarium de anacardis, scelithe secūdum q̄ dicitur facto caputpurgio ex eo, suffuf aristotel', electuariū de ambra sirimos, hierapicra.

Ad alguesgues, ⁊ maniā tyriaca, ⁊ mithridatum, tyriaca esdre, scelithe fm̄ q̄ dicitur, tyriaca iarbe ra maguē, hiera catagini, medicina de muscho ⁊ ꝑpe descriptio fcā ad mel'am colicā. Anacardinum qn̄ equat in sua receptione, ꝯfectio de hiacyntho nr̄a.

Que confortat sensus sunt tyriaca, mithridatū, pillule stomatice alkindi.

Ad epilepsiam tyriaca, mithridatũ, tyriaca esdre tyriaca diatesseron, sotira, scelithe, Tyriaca nr̃a, ꝯfectio cesaris, alkelkilẽgi ꝓprie ad pueros, Theodoricõ, hieragarios. hiera nr̃a, medicina ꝺ muscho dulcis, ⁊ amara, hierapicra, acetũ sqlle, ⁊ oxymel ei⁹.

Ad apoplexiam tyriaca, mithridatuꝫ, tyriaca esdre, oleum alkekengi.

Ad paralysim, ⁊ mollificationem in membris, tyriaca, mithridatuꝫ, tyriaca esdre, tyriaca diatesseron, medicina de muscho dulcis, ⁊ amara, anacardinũ, diamarte, bedemeregi, hiera nostra: electuarium ꝺ vua, pill'e vtilitatis, oleum arased, hiera Sal'. episcopalis, pill'e de euforbio, ꝯfectio aseimeri, caputpurgium alhabis, hierapicra clisterizata.

Ad torturam scelithe, Medicina de muscho dulcis, ⁊ amara, anacardinum, electuarium de [a] ⌈vua⌋ pillule proficui, pill'e de dende sal. [b] †⌈ ⌋

Ad tremorem. tyriaca, mithridatum, tyriaca esdre, sotira, electuarium nostrum, hiera catagini.

Ad spasmum sotira, oleum alkekengi, oleum de croco: hiera Sal'. hiera catagini.

Ad dolorem oculi sotira, hierapicra, medicina keted regis.

Ad cecitatem ⁊ aquam que fit in oculo: hiera archigenis in principio.

Ad dolorem auris: trocisci stelle, oleum nardinum.

Ad frigidum: acetum squilliticum, ⁊ oxymel eius ad illam in qua non est vlcus.

Ad dolorem dentium: sotira, sagzenea, confectio de scoria, trocisci stelle. In corroso. Confectio philosophorum, oxymel squilliticum, acetuꝫ eius restringit sanguinẽ, ⁊ detumescere facit carnẽ gingiuaruꝫ.

Rectificatio nodationis lingue. ⁊ mollificatiõis ei⁹: scelithe ẽ electum in hoc, ꝯfectio phoꝝ, hierapicra.

Ad apostemata [c] ⌈cordis⌋ ⁊ dolores ei⁹, Confectio de muscho, medicina keted regis, medicina Sal'. q̃ confert ad egritudines canne.

Ea q̃ ꝯfortãt cor sᷓ, tyriaca, mithridatũ, tyriaca esdre tyriaca diatesserõ, nadrechdarij, resusdarij, ꝯfectio alkindi, tyriaca nr̃a, ꝯfectio de hiacyntho nr̃a, ꝯfectio Sal'. electuariũ de ambra. electuarium aliud.

Ad pulsũ cordis. tyriaca, mithridatũ, scelithe, tyriaca nr̃a, ꝯfectio cesaris, miua, sirup⁹ ꝺ mal' cal'us, ꝯfectio ꝺ muscho, medicia ꝺ muscho dulcis ⁊ amara.

Ad sincopim. medicina de muscho, mithridatum, kelkelengi.

Ea que mundificat cannam pulmonis, ⁊ pectus medicina Sal', ⁊ pillule que sunt in. x. tractatib⁹, ⁊ medicine. lohoc de alijs, trocisci ꝺ stomacis sunt mirabiles, sirupus de isopo.

Ad raucedinem vocis ⁊ abscisionem eius, Lohoc de melone acetum squilliticum, ⁊ oxymel eius, pillule que sunt in. x. tractatibus.

Ad abscisionem vocis. tyriaca, mithridatum.

Ad difficultateꝫ anhelitus. ꝯfectio cesaris medicie ꝺ muscho, pillule q̃ cẽ in. x. tractatib⁹ medicia diamarte, ꝺ curcũa, diasulfur, filoniũ, medicia keted regis.

Ad asma ⁊ anhelitum preparatiõis loch de squilla, ⁊ eius oxymel.

Ad difficultatẽ ⁊ ꝯstrictionem, trocisci de papauere.

Ad dolores pulmõis, ⁊ pectorꝫ, ⁊ hypocõdrioꝝ, sotira, kokiũ, tyriaca mãdurucos, tyriaca esdre ꝯfecta.

Ad tussim antiquam. tyriaca, ⁊ mithridatum, ⁊ scelithe ƀm ꝙ dicitur, ⁊ diasulfur, oleum afindin, ⁊ loch de papauere, trociscus de papauere.

Ad sputum sanguinis, ⁊ fluxum eius, ⁊ ipsius vomitũ, ⁊ saniei, Trocisci Sal'. ꝓprie conferentes saniei, trocisci aristomachis mirabiles, loch de papauere.

Ad vomituꝫ sanguinis, ⁊ sputũ eius medicina albeiron, loch de melone, loch de spodio.

Ad frigus ep̃is oleũ de aneto, alcanzi, sehereriaran, oleum de basce, pill'e q̃ sunt in decem tractatibus.

Ad dolorem ep̃is ꝯfectio de seminibus medicina de gẽtiana, vnguẽtũ de cordumeni, trocisci de eupatorio, aq̃ de radicib⁹, trocisci de decẽ tractatibus, ꝯfectio de muscho, ꝯfectio de calamẽto, athanasia, ꝯfectio hermetꝫ cũ aq̃ algeleniabin, diacurcuma, diacostum, filoniũ, kelkelẽgi, suffuf de acoro fcõ trocisco, pill'e de eupatorio, theodoricon, sal, acetum sqlle.

Debilitas ep̃is, ⁊ q̃ ꝯfortãt ip̃ꝫ. dialacca, ⁊ pill'e stõatice alkidi, ⁊ vngtm̃ cũ pulpa collogntide, sal ẽ plĩmũ, ⁊ medicina alindriõ, diacurcũa, medicina quã alkindus, ⁊ alij dixerũt eẽ Sal'. alcãꝫi, ꝯfectio ꝺ scoria, el'uariũ Sal'. oleũ ꝺ cinamomo, suffuf hubede.

Ad extenuationẽ ep̃is, resus darij ẽ ꝯfortatiuũ valꝺ. tyriaca nr̃a, ꝯfectio alkidi, ꝯfectio ꝺ muscho. sagzenea singl'aria fecim⁹ oia q̃ ꝯferunt ad dolorem ei⁹.

Ad ap̃a ep̃is. medicina kiume medici, trocisci de berberis, trocisci de reubarbaro, trocisci alzedarsion.

Ad duritiem epatis, ⁊ splenis, trocisci de reubarbaro, electuarium de aniuden.

Ad dolorẽ epatis, ⁊ splenis. Tyriaca esdre, mythridatum, diacurcuma, dialacca.

Ad hydropisim ⁊ initiũ ei⁹, tyriaca, mithridatũ, ꝯfectio hermetꝫ, medicina kiume, hiera archigenis.

Ad malitiã ꝯpl'onis, [d] †⌈ ⌋ oleũ de euforbio, suffuf alkekengi, [e] ⌈bactissucha⌋ diasulfur.

Ad inceptiõeꝫ malitie ꝯpl'onis, homorusia, diacurcuma, dialacca, trocisci ꝺ berberis, medicia kiume, aq̃ ꝺ radicib⁹, pill'e alkekẽgi. Et ad fortẽ iteꝝ alcãꝫi, seherearen sanios, ⁊ rectificat sãguinẽ. el'uariũ aliꝺ.

Ad debilitatẽ stõci. medicina kiume. Vnguentuꝫ ad debilitatem epatis, ⁊ stõi, electuariuꝫ de xiloaloes. ⁊ sagzenea, sal factus suffuf, donum dei.

Et ad debilitatẽ, ⁊ corruptionem suã electuarium alcãꝫi, electuariũ kameiati rectificat corruptiõeꝫ ei⁹.

Ad corruptioneꝫ, ⁊ mollificationẽ eius. ol'm afusme, ꝯfectio hermetis, diacurcuma, oleũ aliꝺ aq̃ de radicibus, tyriaca, mithridatum, alkarme, tyriaca nostra, electuarium de ambra, trocisci stelle.

Expellunt ab eo sup̃fluitates, pill'e alkekengi, hierapicra, diacyminũ, ꝯfectio alkidi, ifusio picre, mũdificat eũ, suffuf aburmaki, acetuꝫ sqlle, ⁊ oximel ei⁹, miua, sirup⁹ ꝺ mal' cal'us, ⁊ sirup⁹ ꝺ piris, ⁊ citꝝ ꝯditũ, ⁊ cydonia ꝯdita. Et ꝺ eis q̃ mũdificãt ip̃ꝫ sᷓ electuariũ Sal'. pill'e stõatice sil', trifera ꝺ scoria, ⁊ alia.

Et ad mollificationem eius. trifera maior, trifera de scoria, suffuf. hobede, oleum de serpentibus.

Ad caliditatem stomaci confert sirupus de agresta.

Ad frigus stomaci electuariũ de xiloaloes temperatum, oleum menum, oleum de costo, oleum de papauere ruffo, electuarium de aniuden, electuarium alfangius, fendedicon, alcanzi seherearen, trifera de scoria, electuarium talisafar.

Ad infusionem stomaci. hierapicra, pillule inde, hierapicra, trifera, suffuf hobede.

Ad dolorẽ stõci, ꝯfectio de seminibus, dactilicon, medicina de gentiana, aqua de radicib⁹, hiera andromachi, electuarium diapipereon seherearen. Unguentum de cordumeni, pill'e inde, oleũ roſ. oleum de costo, electuarium Sal'. confectio hermetis, pillule bone ad dolorem vẽtris. empl'm filagrius, aradon, diacurcuma, filonium, confectio de calamẽto.

Ad ventositatem stomaci sotira nedrech darij, alkarmiu, trifera magna, oleum nardinum.

Ad ap̃a stõci conferunt trocisci de berberis, ⁊ eupa-

[a] A. Alia litera ambra

[b] † A. ꝓparatuꝫ

[c] A. gutturis

[d] † A. frigidam

[e] A. bachtisuba

torio, a†[ ]ad duritiem stomaci oleum de mastice.

a †A.ꝛ oleum de mastice

Ad appetitū electuaria, ꝛ alkekēgi ꝯfortat appetitū.
Ad appetitū caninū, ᵭ curatiōe eiꝰ est diacyminum.
Ad digōnem. tyriaca, mithridatū, ꝯfectio pħoꝝ, ꝯfectio cesaris, alchāzi, diacydonitē ꝑpe muschatū, trifera mag̃, ꝯfectio ᵭ muscho, sagzenea, diacyminū, electuariū de ambra, suffuf aristol'. electuarium de granis viridibꝰ, confectio de hiacyntho nostra. electuariū aliud, citrum conditum electuarium.
Ad singultū. ꝯfectio cesaris est bona in eo valde, miua, sirupus de menta, trocisci de mezereon.
Ad vomitum nauseā, trocisci arostomachis, ꝯfectio ᵭ sale indo ꝓprie ad flaticū, ꝛ melicū, sirupꝰ ᵭ fructibꝰ, ꝛ ꝑpe ad colicū, trocisci miue, sirupꝰ de mēta, sirupis de mal', sirupis de prunis, ꝛ ꝯfert ad sincopi.
Ad sitim sirupus ad agresta, canfora, trocisci de spodio, ꝛ si fuerit cum resolutione nature.
Ad eructuationem accidam, diacyminum, trocisci stelle, diapipereon.
Ad splenē sotira, homorusia, kelkelengi, ꝯfectio ᵭ seminibꝰ, anacardinū, alcāzi, dyamarte, ꝛ aperit oppilationem eius, bedemeregi, diacurcuma, diasulfur, oleuꝫ albusume, confectio de hiacintho nostra, theodoricon, hiera nr̄a sal. b†[ ]Ungtm̄ cordumeni, suffuf de trociscis de decē tractatibus.

b A. commixtuꝫ

Ad frigus intestinoꝝ, pill'e que mundificāt intestina pill'e stomatice alkindi, pillule aburmaki.
Ad colicā, ꝛ siccitatē nāe, araston, kelkelēgi. oleū de nasturtio. oleū de kerua. c[fermos, sehereare n, dactilicon.]Et ad dolorē eiꝰ filoniū, episcopale, diacydonitē solutiuū, electuariū indū, electuariū cesaris.

c A. ꝛ chirurius ꝛ seheriarā ꝛ electuarium de dactilis

Ea que leniunt naturā. sunt hierapicra, confectio inda, sirupus de prunis, d[parum de bdellio, pillule de capsia, trocisci.]ꝛ confectio de alleis.

d A. ꝛ paꝝ de eo qᵭ ē sic pill'e de sythragi ꝛ trocisci de rosis

Solutiua grossa, pillule stōatice alkidi, pill'e alie ad meliaꝫ, pill'e de capsia, hiera Sal', pill'e ᵭ euforbio. attrahunt ex longinquo ꝛ ex neruis, hiera filagriꝰ, electuariū cesaris. sehereare, pillule filij albarith.
Ad retētionem sol'onis vētris. tyriaca, mithridatuꝫ, diacydonitem e†[ ]. muschatū, vnguentū alkindi, sirupus de agresta, ad colicos suffuf cōueniens colicis camehatu, Descriptio ex felangios, suffuf aristotelis, miua, sirupus de malis. sirupus ᵭ menta; sirupis de piris, cydonia condita, trocisci ᵭ balaustijs, trocisci de spodio, trocisci de seminibus, trocisci de diasacramenton ad difficultatem vrine.

e †A. ꝯstrictiuū.

Ad sol'onem ventris cū sanguine ꝛ sanie. trocisci diasacramenton, trocisci de lacca.
Ad vlcera intestinoꝝ, ꝛ rasurā. tyriaca, mithridatū, tyriaca esdre, ꝯfectio hermetis, trocisci nr̄i, trocisci alij, athanasia, medicina keted regis, trocisci de balaustijs, trocisci diasacramēton, trocisci de semibꝰ.
Ad punctionem, trocisci de seminibus.
Ad vehemētē punctionē micleta, firdurios, oleū nardinū, suffuf ad tenasmon, miclete, ꝯfectio hermetꝭ, trocisci de mezereon, trocisci de seminibus, trocisci de balaustijs, suffuf. ad colicā passionē, tyriaca, electuariū filij mesleniati, electuariū de g̃nis viridibꝰ.
Ad dolorem ani. oleum alkekēgi. Et hemorroidas electuarium de muscho, donum dei, suffuf. miclete, oleum alsindin.
Et ad dolorem renum, ꝛ vesice, tyriaca, mithridatū, tyriaca esdre, tyriaca nostra, confectio alkekengi, electuarium de aniuden, ad frigus amborum.
Conferunt renibꝰ, ꝛ vesice omnia que ꝯfortāt ea. trocisci alkekengi, oleum de kerua Pill'e ad frigus renum, trocisci regales, electuarium ad dolores amboꝝ, ꝯfectio hermetꝭ, diacurcūa, Et ad dolorē amboꝝ ꝯfectio alkekēgi, nux ꝯdita, oleum de storace.
Que mūdificāt renes, ꝛ vesicā, mithridatū, theodoricon, anacardinū, hiera nr̄a, electuarium de ambra.
Et conferunt ad frigus amboꝝ, trocisci alkekengi.
Et ad mollificationē vesice, hiera Sal'. trifera de scoria, trifere alie.
Et ad mictum sanguinis ꝛ puris confectio de pillulis alkekengi, ꝛ trocisci alkekengi.
Et ad inuolūtariā emissionē vrine, ꝛ distillatiōeꝫ eiꝰ, confectio pħorum, scelithe ꝓm ꝙ dr̄, hiera Sal'.
Ad lapidē. tyriaca, mithridatū, tyriaca esdre, homorusia, dialacca, diasulfur, pill'e in decem tractatibꝰ.
Educentes arenam in vrina. trocisci arcomacris.
Ad frigus matricis, oleum de storace, oleum de beiritar, oleum nardinum, alkekengi.
Ad ventositatem matricis, alkekengi.
Et ad dolores mr̄icis scelithe ꝓm ꝙ dr̄, anacardinū, diamarte, bedemeregi, filonium ꝓprie ꝑgnātiū, sermos archigenis. empl'm filagrius, diacurcuma.
Ad prefocationem matricis alkekengi, acetum squille, et oximel eius.
Et ad duritiem matricis pillule. memithe, diacurcuma, oleum de croco.
Ad corruptionē mēstruoꝝ rectificāt ea theodoricon, kelkelengi, trocisci de seminibus, ꝯfectio de scoria,
Ad pregnantes, ꝛ conseruationeꝫ fetus. suffuf, tyriaca conseruat fetum, mithridatum, scelithe ꝓm ꝙ dicitur, ꝛ alcalcataraban fermos.
Ad dolorē iuncturaꝝ, ꝛ podagrā, et venā sciaticā, sotira, scelithe ꝓm ꝙ dr̄, ꝯfectio pħoꝝ, ꝯfectio hermetis, anacardinū, confectio hiere archigenis, theodoricon, electuarium de massacumia, emplastrum, electuarium indum, electuarium cesaris proprie ad podagram, oleum de storace calefacit iuncturas et expellit ab eis superfluitates clisterizatuꝫ. Et ad venam sciaticā. electuariū flaticum, medicina kebeth regis, hierapicra, oleū asseled, ramissed, oleū alkeifed, oleū alkelkelengi, ꝛ ꝓprie ad venā sciaticā kelkelēgi. ꝛ ꝓprie ad vētositates iuncturaꝝ, hiera catagini. ꝛ ꝓprie ad tremorē eaꝝ, pill'e ᵭ f[capsia,]sal.

f A. scythragi ꝛ

Ad doloreꝫ dorsi hiera archigenis, pill'e iuuamenti, pill'e ᵭ dende, oleū kemissed, oleū kelkelēgi, oleum de euforbio, pill'e de capsia, pill'e alie de kelkelēgi, electuarium indum, confectio de scoria, nuces condite, ꝛ ad dolorem dorsi clisterizatio.

g A. scythragi

Et ad dolorem ancharum, pill'e de g[capsia]descriptione nr̄a, oleum de euforbio, confectio hermetis.

Expleta est summa prima antidotarij.

Summa secunda incipit.

In hac summa afferemus de medicinis compositis illas q̄ sr̄ magis ꝓprie vnicuiqꝫ egritudini: postq̄ꝫ reiterabimus rememoratiōeꝫ eoꝝ q̄ dcā sunt in sūma ꝑma, vt sit ei q legit hunc libꝝ cōprehēsio oium curationū, aut plimum eaꝝ valdeꝛ ꝛ illud est, qm̄ vbigr̄a, qum cōprehendit curationes scabiei eat ad librum secūdum, ꝛ est liber medicinarū simpliciū, et sciet in hora vna comprehensionē omniū medicinaꝝ particulariū ex tabulis: deinde qum ꝑmutaf ad capl'a libri tertij, ꝛ q̄rti, querat capl'm scabiei, ꝛ comprehendet curationes predictas: deinde qum permutaf ad antidotariū cōprehēdet reliq̄s curatiōes cōpositas. Erit g̃ ei via ad cōprehēdēdū curatiōes particulares oēs, aut plimū eaꝝ ꝛ diuisi hanc summam in tractatus.

¶ Tractatus primus de dispōnibus capitis ⁊ ꝺ eis que sunt in eo, vt cerebrum.

STupefactiuū do/

loris capitꝫ antil'c⁹ hꝭ ē ꝑmixtio. lactꝫ alfarfādi auř. xvj. lactꝫ papaueris ⁊ ē opiū auř. iiij. anisi, croci, seminis hiusqami albi, scamōee oiuȝ añ. auř. iiij. ꝯficiant oia cū aceto, deinde fiant ex eis trocisci, ⁊ exiccentur in vmbra. quūqȝ indiges eis, liquefac, ⁊ lini super frontē ab vno tempore ad aliud: ꝙ si infirm⁹ fuerit febriēs, liquefac eos cum aqua, ⁊ lini eos.

Trocisci qbus vtebaꝛ antil.

℞. baccaꝝ lauri auř. iiij. scamōee, ⁊ opij, ⁊ myrre, ⁊ succi aq̄ agreste oiuȝ añ aur. iiij. semis apij, ⁊ croci, ⁊ amōi oiuȝ añ aur. viij. ꝯficiaꝛ illō cū aceto q̄ztitate q̄ suffic̄, ⁊ fiāt ex eo trocisci, ⁊ admistreꝛ liniēdo.

Caputpurgiū qꝺ mūdificat

caput, ⁊ ꝯfert patiēti ophtalmiā lōgā, ⁊ cui aduēit dolor capitis, ⁊ fac̄ descēdere ex capite humiditatē plimaȝ. ℞. nigelle aur. ij. sal' āmōiaci auř. ij. succi cucumeris asinini aur. j. Teraꝛ illō bn̄ ⁊ ꝯficiaꝛ cū oleo qꝺ fit ex oleo qꝺ dꝛ sicioniū, aut cū oleo ꝺ a [nigella] aut cū oleo de alcāna, dōec ꝑueniat ad spissitudinē cere liq̄facte cū oleo liq̄factiōe hūida, ⁊ pone ip̄ȝ in vase, ⁊ vtere ipso ita vt linas ex ipso in ꝯcauitate nariū, ⁊ p̄cipe ifirmo vt narib⁹ attrahat aerē.

a A. lilio

Caputpurgiū aliud qꝺ pur

gat sine nocumēto, ⁊ sedat dolorē capitꝫ statiȝ. Sumanꝛ buchormariē aur. viij. radicū liliꝫ aur. ij. baurach rubei aur. j. misceantur, ⁊ administrentur.

Caputpurgiū aliꝺ.

Buchormariē ʒ. iij. succi foliorūȝ lebleb. ℥. j. ſ. alfedinon sextā aur. j. succi cucumeris asinini sextā aur. j. ꝑmisce ea, ⁊ ꝯserua ip̄m in vase vitri: qum ꝗ indiges eo, fac de ipso colliriū, ⁊ liq̄fac ip̄m cū lacte mulieris, ⁊ fac caputpurgiū cū eo.

Caputpurgiuȝ qꝺ ꝯfert ad

ꝑalysim, ⁊ torturā, ⁊ mollificatōeȝ mēbroꝝ, ⁊ trēorē, ⁊ ad oēs dolores frīos, ⁊ hūidos, ⁊ oppilatōes q̄ accn̄t ex frītate ⁊ hūiditate in lacertꝫ, ⁊ neruis: cui⁹ ꝑmixtio hec est. Sumaꝛ succi radicis collognitide hūide, ⁊ succi radicis sicle, ⁊ succi radicis ratha oium añ. cochliarium. j. ⁊ nigelle, ⁊ ḡna harmel, ⁊ teranꝛ ambo bn̄, deinde ꝯfice ea cū his succis ita, vt cōmisceanꝛ, ꝺinde repone ea: qūqȝ idiges eo, sume ꝺ isopo pōd⁹ sexta. ʒ. j. ⁊ solue caputpurgiū cū lacte mulieris lactātꝫ puellā, ⁊ fac caputpurgiū ifirmo ex eo: ip̄m. n. apit oppilatiōes, ⁊ calefacit, ⁊ ꝯfert cerebro, ⁊ capiti ad illud qꝺ est in ip̄o de sup̄fluitatib⁹.

Caputpurgiū aliud

ꝯferēs ad dolores capitis añcedētes. ℞. mumie, ⁊ nucꝫ muschate, ⁊ ābre, ⁊ cāfore, ⁊ muschi oium añ. pōd⁹. ʒ. j. Teraꝛ vnū qꝺqȝ eoꝝ ꝑ se, ꝺinde misceāꝛ, ⁊ ꝯficianꝛ cū ol'o sisamino, ⁊ aliquāto olei de balsamo, ⁊ sumaꝛ de eo pōd⁹. ꝗ. vj. ⁊ soluaꝛ cū aliq̄ aq̄ꝝ, ⁊ fiat caputpurgiū cuȝ eo.

Cōfectio hiere mūdificātis

expte q̄ mūdificat caput, ⁊ expellit ex eo illud qꝺ ē in ipso de sup̄fluitatib⁹, ⁊ egritudines malas. Pulpe collognitide mūdate ex ḡnis ⁊ corticib⁹ suis pōdus aur. x. turis, ⁊ pip̄is albi, ⁊ nigri, ⁊ macropip̄is oium añ. aure. iiij. ⁊ croci aur. j. ⁊ aloes, ⁊ myrre ⁊ amōiaci, ⁊ asse oiuȝ añ. pōd⁹ auř. j. scamonee assate pōdus aur. vj. ⁊ succi absinthij aur. ij. Teranꝛ, ⁊ cribellentur, ⁊ conficiantur. Dosis eius fit aur. iiij.

Hiera relata ad busicos

q̄ ꝯfert ad dolorē capitꝫ, ⁊ tenebrositatē, ⁊ dolorē stōi, ⁊ splēis, et ep̄is: cui⁹ hec ē ꝑmixtio. Sumanꝛ turis mūdati, ⁊ agarici āboꝝ añ. aur. xvj. ⁊ pl'pe collognitide mūdate ex cortice ⁊ ḡnꝫ suꝫ pōd⁹ aur. ij. ⁊ sticados, ⁊ pip̄is albi, ⁊ nigri oiuȝ añ. aur. xvj. ⁊ myrř aur. iij. ⁊ croci aur. vj. ⁊ corticum ellebori nigri. ⁊ aloes, ⁊ scamonee, ⁊ sq̄lle assate, ⁊ spice, ⁊ casie oium añ. aur. xvj. ⁊ sandarace, ⁊ euforbij oium añ. aur. viij. Terātur medicine sicce, ⁊ infundanꝛ gumme, ⁊ misceantur, ⁊ conficiantur. ⁊ fit dosis eius aur. iiij.

Cōfectio hiere relate ad dri/

os. Pulpe collognitide mūdate, ⁊ excorticate a ḡnis suis, ⁊ turis amboꝝ añ. ʒ. xx. ⁊ aristol'. rotun. ⁊ seminis apij montani, ⁊ pip̄is albi oium añ. ʒ. v. et serapini, ⁊ oppoponaci amboꝝ añ. pōdus. ʒ. viij. et spice odorifere, ⁊ lingue auis, ⁊ cinamomi, ⁊ casie, ⁊ croci, ⁊ zinziberis, ⁊ polij omnium añ. ʒ. iiij. Teranꝛ medicine sicce, ⁊ infundanꝛ gūmi, ⁊ misceāꝛ.

Pill'e salue mūdificātes ca/

put. ℞. turbith, ⁊ aloes amboꝝ añ. ʒ. x. collognitide, ⁊ scamonee omniuȝ añ. ʒ. iij. anisi, ⁊ salis amborum añ. ʒ. ij. Dosis eius. ʒ. ij. ⁊ debilis aur. j.

Pill'e cōferētes ad dolorēȝ

capitꝫ ex melia. Epithimi, ⁊ agarici āboꝝ añ. ʒ. iiij. polipodij. ʒ. iij. hiere. ʒ. vij. sal'. ʒ. ij. ſ. myrobalanoꝝ nigrorum. ʒ. v. lapidis lazuli. ʒ. ij. Dosis. ʒ. ij. ſ.

Pill'e ꝯferētes ad dolorē ca

pitꝫ ex flate, ⁊ melia. ℞. myrobalāoꝝ kebuloꝝ, ⁊ belliricoꝝ, ⁊ emblicoꝝ oiuȝ añ. pōd⁹. ʒ. iij. sal'. ʒ. iiij. sticados. ʒ. ij. hierepicre. ʒ. viij. pulpe collognitide. ʒ. iiij. absinthij. ʒ. ij. agarici. ʒ. viij. turbith, ⁊ epithimi āboꝝ añ. ʒ. xv. ellebori nigri. ʒ. v. Doꝭ eaꝝ. ʒ. ij. ſ.

Decoctio aq̄ de radicib⁹

cuȝ q̄ sumiꝛ in potu oleū de kerua ad dolorē capitꝫ ex flate, ⁊ v̄tiginē, ⁊ epilepsiā. ℞. corticū radicū apij, ⁊ feniculi oium añ. ʒ. x. radicū sq̄nāti, ⁊ calam̄ti, ⁊ spice odorifere, ⁊ aristol'. rotūde oiuȝ añ. ʒ. viij. fumiterř. ʒ. vij. myrobalāoꝝ citrinoꝝ pōdus. ʒ. viij. epithimi. ʒ. iiij. masticis. ʒ. iij. ſ. polij. ʒ. iiij. ꝺcoquāꝛ cū. iiij. lb. aq̄ donec remāeat lb. j. ⁊ ifundanꝛ in ea hierepicre. ʒ. iiij. ⁊ sumāꝛ de ea oi die. ℥. iij. cū pōdē. ʒ. j. olei de kerua.

Decoctio collecta

q̄ sol'one educ̄ hūores. ℞. myrobalanoꝝ nigroꝝ, ⁊ citrinoꝝ, ⁊ kebuloꝝ omniuȝ añ. ʒ. x. pruna. xxx. nūero, tamaridoꝝ. ʒ. xv. fumiterre. ʒ. vij. absinthij. ʒ. iij. ꝺcoquāꝛ cū trib⁹ lb. aq̄ dōec rēaneat lb. j. ſ. ⁊ sūanꝛ ꝺ ea due tertie. lb. ſ. ⁊ ꝯficianꝛ in ea. ʒ. j. turbit, ⁊ aloes due. tertie. ʒ. j. agarici. t̄tia. ʒ. j. ⁊ bibaꝛ. Et si voluerit eā ꝺbilē, nō ꝓijcianꝛ illa tria, ꝫ fricet in ea casiefistule mundate a ḡnis suis. ʒ. x.

Emigranea

Trocisci q̄ ꝯferunt ⁊ efficiūt opationē quȝ liniꝛ ex eis bis, aut ter ex t̄pe ad tempus: quoruȝ hec est ꝑmixtio.

℞. croci aure. xv. ⁊ calcadis aure. x. ⁊ myrrhe, et aluminis, et opij, ⁊ succi agreste, et succi colcothar omniū añ. aure. iij. ⁊ gūmi aure. xv. Teranꝛ illa, et ꝓijcianꝛ desup̄ vini stiptici q̄ztum sufficit, ⁊ teraꝛ sic̄ teriꝛ colliriuȝ.

teritur collirium, et fiant ex eo trocisci. Quꝰ indigebis eis, liq̄fac eos cū aceto ꝑmixto, ⁊ vtere eis.

Medicamē ad emigraneaꝫ

antiquā. Pipis albi aur̄.ij.[a] [cōmixtionis croci] aur̄.ij. euforbij. aur̄.ʒ. fimi colūbini aur̄.ʒ. encaustri scriptoꝝ aur̄.ʒ. Tere has medicīas, ⁊ ꝑmisce, ⁊ ꝯfice, ⁊ line cū eo lacertū tp̄is, ⁊ ānecte fronti illiꝰ ptis.

a A. fecis olei ꝺ croco

¶ Tractatus secundus de oculo, ophtalmia, ⁊ attractione materierum ad oculum.

Colliriuz qd cōposuit vir faciēs alcohol ꝺ terra ꝑsarū.

℞. sief memithe aur̄.xlviij. sarcocolle aur̄.xxiiij. scedenegi aure.xij. opij aure.xij. succi mādragore aur̄.viij. gūmi aureos.xvj. ꝯficiāt cum aq̄ pluuiali, ⁊ administrent cū albumine oui.

Cōfectio medicine aristratis

faciēs ad scabiē, ⁊ ophthalmiā antiquā, ⁊ ꝯfert auri ex q̄ currit pus, ⁊ vlceribꝰ q̄ꝝ ꝯsolidatio ē difficil', ⁊ corrosiōi q̄ accidit in ore. ℞. vitri cōbusti aur̄.ij. myrrhe aur̄.ij. draganti adusti aur̄.j. pipis aur̄.iij. croci aur̄.ʒ. vini. ℥.ix. coagulati vue. ℥.xlv. Tere medicinas siccas, ⁊ asperge super eas in trituratione vinum. Et qum exiccantur proijce super eas coagulatum vue, ⁊ terantur cum eo, ⁊ ponantur in vase, ⁊ decoquantur lento igne, ⁊ seruetur in vase eris.

Epithima qd cōposuit filodesiis

ꝯferēs ad mām ꝑlimā, ⁊ dolorē vehementē. ℞. rosaꝝ recentiū aur̄.ij. seminis iusgami albi aur̄.viij. turis aur̄.vj. myrrhe aure.iiij. sauich oz.ʒ.xviij. vitellū oui.j. assati, succi mādragore aure.iiij. croci aure.ij. opij aure.iiij. ꝯficiant cum vini stiptici q̄ztitate q̄ sufficiat, ⁊ fiāt ex eis trocisci, ⁊ administrent.

Aliud qd dr̄ vuſa.

Eris vsti abluti aur.xij. croci. aur.vj. pipis albi aur.iiij. myrrhe, ⁊ opij amboꝝ añ aur.iiij. gūmi. aur.xij. Terat cū vīo, ⁊ administrent.

Colliriū alid qd administrat

añ balneū ꝯferēs ad cursū māeꝝ ꝑlimaꝝ, ⁊ ꝓpe qñ oculus ē difficil' hūectatiōis, ⁊ ē apa eiꝰ ad albedinē ꝺcliue in colore suo, ita vt sit in eo aliqd ꝺ vestigijs ophthalmie vehemt̄j, i q̄ eleuat albedo ocl̄i sup nigredinē eiꝰ: Et ñ ē nob̄ neciū vt vtamur eo, nisi i hora q̄ p̄cipimꝰ infirmo vt ingrediat in balneū in successione eius. ℞. lapidis qd dr̄ sabasatos aur.viij. turis aur.vij. eris vsti abluti, ⁊ opij, ⁊ gummi oium añ aur̄.viij. myrrhe aur.iiij. ꝯficiant cū vini q̄ztitate que sufficit, ⁊ administret cum albumine oui subtile ita, vt distilletur de eo in oculo multotiens.

Colliriū alid qd administrat

añ balneū, qd ꝯposuit hēmes factor alcohol, faciēs ad dolores vehemtes, ⁊ sedat eos in die suo sedatōe ꝑlima, ⁊ ꝯfert ad ophthalmiā antiquaꝫ ēt. Aloes aur̄.viij. eris vsti abluti, opij, ⁊ gūmi oium añ aur̄.xvi. myrrhe aur.xij. croci aur.viij. climie aur.iiij. turl aur.iij. ꝯficiat cū vio vl' sirupo q dr̄ cādinisō, ⁊ administret cū albūine oui, ⁊ soluat sbtile: ⁊ oꝫ vt oculo fiat alcohol ex eo in horis sepat̄j, in eo qd ē iter oēs tres horas, aut q̄tuor, ꝺinde dimittat oculꝰ q̄escē, ⁊ pausat̄, ⁊ p̄cipiat ifirmo pꝰillō, vt igrediat balneū.

Colliriū valēs:

qd sedat dolorē i die suo ⁊ dr̄ rabiosuꝫ, ⁊ resoluit apata, ⁊ carminat ip̄m in hora sua. ℞. antimonij, ⁊ acatie amboruꝫ añ aur.xl. climie aur.vj. eris vsti abluti aur.xiiij. ceruse de plūbo aur.viij. spice, ⁊ licij amboꝝ añ.aur.iiij. castorei, ⁊ aloes, ⁊ opij, ⁊ colcotar adusti oium añ aur.ij. gūmi aur.xl. cōficiant cū aq̄ in q̄ decocte sunt rose, ⁊ administret cū albumine oui, ⁊ liquefiat declinās ad spissitudinē quādaꝫ.

Colliriuz qd cōposuit Gal.

⁊ cognoiat cōpositū ꝓpriū, ꝓficiēs ad dolores vehemētes, ⁊ egritudies qū st̄ in declinatiōe sua. ℞. climie ablute aur.xvj. acatie aur.xl. erl vsti abluti aur.xiiij. opij, ⁊ licij, ⁊ folij, ⁊ spice odorifē, ⁊ croci, ⁊ aloes, ⁊ castorei oium añ aur.ij. myrrhe aur.iiij. ceruse ꝺ plūbo, ⁊ antimōij abluti āboꝝ añ aur.viij. gūmi aur.xl. ꝯficiāt cū aq̄, ⁊ administret i iceptōe egritudīs.

Colliriū qd dr̄ fakis:

⁊ composuit ip̄m mulier regine faciēs ad dolores vehemētes: cuiꝰ hec ē ꝑmixtio. Climie aur.xvj. ceruse ablute aur.xl. amili, et dragagāti, ⁊ acatie, ⁊ opij oīuꝫ añ aur.ij. gūmi aur.xij. ꝯficiat cū aq̄ pluuiali: Si āt aduēit hora i q̄ facl ex eo colliriū, ꝓijce sup albumē oui recēt̄j, ⁊ vtē eo.

Colliriū qd noiat estiuum.

Climie aduste ablute, ⁊ boli, ꝼmos, ceruse ꝺ plūbo oiuꝫ añ aur.xx. corticū eris ablutoꝝ, et acatie, ⁊ corticū turl oiuꝫ añ aur.ij. dragagāti aur.v. gūmi aur.xv. ꝯficiant cum aq̄, ⁊ administret cū albumine oui.

Colliriū qd dr̄ stella:

qd nō vincit, ꝯferēs ad dolores vehemtes, ⁊ bothor, et aptiōeꝫ pupille, ⁊ vlcera sordida, et vlcera corrosa, et egritudines antiq̄s, et abstergit, et aufert vestigia. ℞. climie aduste ablute, ⁊ ceruse de plūbo ablute omniū añ aur.xv. amili, ⁊ antimonij amboꝝ añ aur.xij. cineris de fornace in qua purgat es, stāni adusti abluti boli sermos oiuꝫ añ aur.viij. myrrhe, opij amboꝝ añ aur.ij. dragagāti aur.viij. conficiatur cum aq̄ pluuiali.

Colliriū theocratis:

⁊ ē medicamē valēs. ℞. climie, ⁊ croci amboꝝ añ aure.xij. opij, ⁊ corticū eris amboꝝ añ aur.vj. corticū sabrocā mūdatoꝝ, ⁊ plūbi adusti abluti amboꝝ ana aur.v. myrrhe aur.iij. spice odorifer̄ aur.ij. acatie aur.ij. succi rosaꝝ, ⁊ gūmi oium ana aur.xij. ꝯficiant cum aqua pluuiali.

Colliriū qd noiat rosaceuꝫ:

et cōposuit ip̄m biblis, faciēs ad dolorē vehemtē, ⁊ ad attractionē māeꝝ sbtiliū ꝑlimaꝝ, ⁊ bothor, ⁊ dilatatiōeꝫ pupille: cuiꝰ hᷓ ē ꝑmixtio. Rosaꝝ recētiū ablat̄j capitibꝰ aur.iiij. croci aur.iiij. opij sextā aur.j. spice odorifere, sextā aure.j. gūmi aur.iij. ꝯficiat cū aqua pluuiali, ⁊ administret cū albumine oui.

Colliriū alid rosaceū:

qd noiat bonū, et ꝯfert ad has egritudines predictas. ℞. rosarum mundatarum aur.xxiiij. croci aur.xij. amili aur.vj. balaustiarum aur.iiij opij aur.iiij. dragaganti aure.viij. conficiantur cum succo foliorum cupressi.

Colliriū rosaceū qd ꝯposuit

tarētios. ℞. rosaꝝ recētiū aur.xii. cineris de fornace i q̄ purificat es, et spice odorifer̄, et croci, et opij. et gūmi oium ana aur.iiij. ꝯficiant cum aq̄ pluuie.

Colliriū rosaceū qd ꝯposuit

ꝺbigorꝰ, ⁊ noiat colliriū magnū, ꝯferēs ad dolorē vehemtē in locis bothor, ⁊ vlcera ꝓfunda saniosa, accñtia in tunica cornea, ⁊ dilatationem pupille, et

mām q̄ attrahit̄ tp̄e lōgo, ⁊ ophthalmiā antiquā, cui⁹ sanatio est difficil'. ℞.rosar̄ recentiū ablatꝭ capitibus aure.lxxij.climie aduste ablute aur.vj.opij aur.iij.antimonij aur.ij, ⁊ qdā ponunt ď eo aur.vj. corticū erꝭ, spice odorifer̄ aā aur.ij.myrrhe aur.iiij. Et qdā hoies ponūt de ea aur.vj.floris eris aur.ij. Et qdam ponūt de eo aur.iij.gūmi aur.xxiiij.conficiantur cum aq̄ pluuiali, ⁊ administretur cū lacte.

Collyriū iuuatiuū fcm̄ cū ieusemin cōferēs ad attractionē mãer̄. ℞.acatie, ⁊ succi sambac ābor̄ aā aur. xlviij.cineris fornacis in q̄ purgat̄ es, ⁊ croci ābor̄ aā aur.xxiiij.opij aur.iiij. ⁊ i ďscriptiōe alia aur.vj. myrrhe aur.iiij.succi iusqami albi aur.iiij.eris vsti abluti aur.iiij.gūmi aur.xl.conficiatur cum vino.

Collyriū qď dr̄ pomale ꝯueniēs ei cui⁹ ñ tollerat oculus tactū mediciar̄, ⁊ ꝯfert ad bothor, ⁊ vlcera ꝓfunda, ⁊ sordida accñtia in tunica cornea, ⁊ ad dilatationē pupille, ⁊ ad mām plimā, ⁊ egritudines proximi tp̄is. ℞.climie aduste extincte in lacte aur.xvj.ceruse de plumbo ablute aur.viij.croci aur.iiij.dragagāti aur.ij.cōficiātur cū aqua pluuiali, ⁊ administretur cū albumine oui.

Collyriū qď noiat̄ nomie deriuato a noie illius q composuit ip̄m suribes, ⁊ est collyriū vtile, ꝯferēs ad dolores antiquos, ⁊ ꝯsumit carnē additā q̄ est in angulo maiore de angulis oculi, ⁊ ē egritudo q̄ dr̄ lachryma, ⁊ ad vulnera q̄ exeūt i hoc angulo: ⁊ sūt fistule. ℞.climie ablute, ⁊ sedenegi adusti abluti oium ana aure.xxviij.cineris de fornace in qua purgatur es aure.xxiiij.myrrhe aur.xlviij.croci aur.iiij.opij aure.viij.piperis albi grana.xxx.numero.gummi aure.vi.cōficiātur cū vino, ⁊ administret̄ cū albumine oui in locis propinqui temporis, ⁊ fit vtile. Et qdam homines sunt qui ponunt in eo croci aur.xij.

Collyriū aereū: qď noiat̄ indū, de ꝓprietate cuius est vt ꝓhibeat gñationē ois spēi ophthalmie, ⁊ ꝯfert ad corruptionē, ⁊ pruritū, ⁊ corrosionē anguli maioris oculi, et delet vestigia, ⁊ ꝯseruat oculū cui ex eo fit alcohol, ita vt nō ꝯturbet̄ cū eo post ip̄m. ℞.ceruse de plūbo aure.xlviij.climie cabrusie aure.xxiiij.encaustri idi aur.v.armēios, ⁊ cōmixtiōis. q̄ dr̄ kesuricō ⁊ ei⁹ expositio ē hedus, ⁊ succi agreste ficci, ⁊ opij oium aā aur.v.pip̄is albi aur.vj.olei balsami aur.viij. Et in descriptiōe alia aur.vj.gūmi arabici aur.xvj.cinamomi aur.ij.ꝯficiāt̄ cū aq̄ pluuiali, ⁊ admistret̄.

Medicamen ꝯferēs ad ap̄a vehemēs, ⁊ ap̄a ocl'i qď excitat̄ ex attractiōe calitatis. ℞.opij, ⁊ dragagāti, ⁊ feluzeharagi, ⁊ ceruse oium aā.ʒ.vj.gūmi arabici.ʒ.xij. Tere oia ⁊ ꝯtere, ďinde accipe sehesabrē recēs ⁊ ďcoque ip̄m cū lb.j. aq̄ pluuial', donec ꝑueniat ad tertiā: ďinde cola aquā ei⁹, ⁊ ꝯfice cū ea medicamē: ďinde fac ip̄m in pill'as sil'es ciceri, ⁊ exicca eas in vmbra. Qñq3 voluerꝭ facere oculo alcohol ex ipsis, frica eas cū aq̄ fr̄a, aut cū lacte mulieris, aut cū albumine oui, aut cū aq̄ fenugreci ďcocti sup̄ frustū ostrachi, aut sup̄ cotem viridē, ďinde fac oculo alcohol ex eo in mane, duodecies imponēdo cū radio, aut septies: ⁊ in vesp̄is totidē. ip̄m.n.frāgit calitatē, ⁊ abscindit infusionē que attrahit̄ ad ip̄m, ⁊ ꝯfortat oculū, ⁊ delet apostema.

Medicamē ꝯferēs ad ophthalmiā vehemētem, sedās ap̄a, ⁊ remouet infusionē, ⁊ sedat calitatē. ℞.sief memithe.ʒ.xlviij.croci pondus.ʒ.xxiiij. ⁊ opij pondus.ʒ.xij. ⁊ feluzeharagi, ⁊ trociscor̄ succi iusqami albi ficci oiū aā.ʒ.vj. ⁊ folior̄ rosar̄ humidar̄ quor̄ folior̄ radices albe abscise sī pōdus.ʒ.xl. ⁊ gūmi arabici pōd⁹.ʒ.xlviij. Tere totū illď, ⁊ ꝯtere ip̄z cū aq̄ pluuiali, ⁊ aq̄ meliloti si fuerit humidū, ⁊ exp̄me ip̄m. Si v̄o fuerit siccū, ďcoque ip̄z, ďinde cola aquā ei⁹, ⁊ ꝯtere medicinas, ⁊ ꝯfice eas cū aq̄ ei⁹ ďinde fac de eo pill'as sil'es ciceri, ⁊ exicca eas, ďinde frica ipsas sup̄ cotem aut ostracū cū aq̄ fr̄a. aut cū lacte mulieris, aut cū albumine oui, ďinde fac ocl'o cū eo alcohol mãe ⁊ i sero.

Medicamen qď noiat̄ duo maiora rubeū faciēs ad vlcera q̄ sunt in oculo, ⁊ ad ardorē vehementē, ⁊ mūdificat oculū ex humorositate q̄ attrahit̄ in eo ex multitudine hūiditatꝭ, ⁊ sup̄fluitatū, ⁊ ꝯfortat tegmentū oculor̄. ℞.opij, ⁊ scedenigi, eris vsti, ⁊ ostracor̄ adustor̄, ⁊ medulle tritici oiū aā pōd⁹.ʒ.viij.gūmi arabici pōd⁹.ʒ.xlviij ceruse pōdus.ʒ.lxiiij.climie.ʒ.xxviij. Tere scedenegi, ⁊ es vstum p̄ se cū aq̄ ꝯtritione bona, deinde p̄misce omnia, ⁊ contere ea quꝫ sunt ficca, deinde fac ex eo alcohol oculo, sicut fit alcohoc cū antimonio.

Cōfectio empl'i: qď ponit̄ sup̄ oculū, cōferēs ad vehemētē calorē, ⁊ [a] ⌈exiccationē⌋ oculi, ⁊ abscidit ab eo humiditatem q̄ attrahit̄ ad ip̄m, ⁊ ꝯfortat oculū, ⁊ sedat dolorē. ℞.folior̄ rosar̄ ficcar̄, ⁊ corticū ḡnatorū dulciū humidor̄ ⁊ lentiuū oium aā pondus.ʒ.v.et funde super ea lb.i.aque, ⁊ decoque ea bene, ⁊ cola ipsa ex aq̄, ⁊ ꝯtere ea bñ, ⁊ ꝯfice ea cū aliquanto aq̄ rosacee, ⁊ olei rosacei: deinde pone ea super oculū.

[a] A. tumefactionem

Medicamē ꝯferēs ad dolores oculi cal'os. ℞.croci, ⁊ olibani, ⁊ aloes, ⁊ myrrhe, ⁊ opij, ⁊ sarcocolle oium aā.ʒ.v.disrūpe, ⁊ ꝯtere ea, ⁊ lini sup̄ oculū in p̄ncipio doloris cū aceto, ⁊ aq̄ endiuie, aut aq̄ portulace, aut aq̄ iusqami albi, aut aq̄ coriādri humidi. Qum aūt ꝓtēdit̄ dolor, lini ex eo sup̄ oculū, ⁊ frōtē, ⁊ cornua frontꝭ cū vino, ⁊ calefac ip̄z aliq̄ztulū: aut sume de sauic ordei pōdus ʒ.iiij. ⁊ croci hortulani filuestris pondus, ʒ.ij. ⁊ opij pondus.ʒ.i. Tere ipsa bene, ⁊ confice ea cum oleo rosaceo, ⁊ pone ipsum super oculum patiētem ophthalmiam, et apostema calidum.

Cohol qď noiat̄ astaliticon ꝯferens ad ꝯturbationē oculi, ⁊ rubificationē eius qum distillatur, ⁊ quꝫ fit ex eo alcohol ad inceptionem catarror̄. Et qñ miscet̄ cū eo alcohol rosaceū. ℞.tutie, ⁊ eris vsti, ⁊ aloes omniū aā p̄tem.i.et myrrhe, ⁊ spice omniū aā q̄ntā partis vni⁹, ⁊ croci, et opij ambor̄ aā partē.j. ⁊ acatie pure p̄tes.iiij.et licij quintā p̄tis.j. ⁊ gūmi arabici p̄tes.iiij. Tere tutiā, ⁊ es, ⁊ aloen, ⁊ acatiā cū aq̄ dulcis sextarijs.iiij. deinde tere liciū, ⁊ crocū, ⁊ opiū in tabula alia q̄nq3 dieb⁹, ďinde cōmisce cū eis, ⁊ infunde aloē in aq̄ ita vt liq̄fiat, ⁊ fūde sup̄ medicinas, ⁊ p̄misce ꝯterēdo, ďinde fac trociscos, aut pill'as, ⁊ fac cū eis alcohol.

Cohol ꝯferēs ad oēs dolores ocl'i accidētes ex catarris. Sumant̄ folia rubi, ⁊ exprimatur aqua eorum, et coletur, ⁊ teratur in tabula donec ingrossetur, et teratur paulatim, deinde sumatur quantum ipsa est de gummi arabico, et fundatur cum aqua pauca ita vt liquefiat, ⁊ fiat sicut mel: deinde misceatur cum aqua rubi, ⁊ conficiat̄ cum ea [b] †⌈ ⌋ aliquot dieb⁹ ita vt sit possibile fieri ex eis pillulas, deinde fiant pillule, et

[b] † A. ⁊ dimittat̄

exiccentur in vmbra, et fiat cum eis alcohol.

Ulcera oculi ⁊ bothoꝛ eius ⁊

pus in eo. Scias ꝙ colliriū stelle p̄dictum est vehementis iuuamenti in eis, ⁊ similiter collirium iuuatiuum, ⁊ collirium pomale est vltimum.

Colliriū qđ refert ad macur

faciens ad egritudines, ⁊ pus que sunt in oculo.
℞. tutie aur. xxxij. eris vsti aur. xxij. croci aur. xvj. myrrhe aur. xvj. sedine aure. x. pipis albi grana. xl. numero, gummi aure. xl. ꝯficiantur cum vino, ⁊ in descriptione alia, ponuntur in eo opij aure. x.

Disruptio coꝛnee.

Collirium rosaceū ꝯferens ad oēs egritudines, ⁊ speties dilatationis pupille.

Puluis replēs foueas coꝛnee.

℞. ostracoꝝ magnoꝝ adustoꝝ, ⁊ scedenegi amboꝝ añ. ʒ. j. terant̄, ⁊ puluerizet̄ cū eo oculus.

Algarab.

Colliriū qđ cōposuit suribes est iuuatiuum ad algarab.

Albedo vestigioꝝ vlcerum.

Conferūt ad albedinē medicamen egyptiū, ⁊ colliriū indū, ⁊ alcohol cū stercoꝛe stellionis ē iuuatiuū.

Colliriū citrinū alid

scitur kiles almatrā, ꝯferēs ad caliginem, ⁊ tenebꝛositatem visus, ⁊ ad egritudines [a] ⌈acutas,⌋ ⁊ delet vestigia, ⁊ durities. ℞. climie aur. xxiiij. succi agreste sicci aur. xij. salis āmoniaci tātūdem, opij aure. viij. gūmi aure. xxiiij. cerusse de plumbo tantūdem, croci aure. xvj. piperis albi aure. xxiiij. confice cum aqua pluuiali.

[a] A. antiquas

Cohol aliud mirabile:

qđ exptuz est, ⁊ laudat̄ in albedine, ⁊ lachꝛyma, ⁊ ē mesie, ⁊ abstergit caliginem, ⁊ oēm grossitudinē que est in palpebꝛa, ⁊ acuit visum valde. ℞. tutie inde. ʒ. ij. ſ. antimōij de spahani. ʒ. iiij. marchasite pondus. ʒ. ij. ſ. eris vsti pōdus. ʒ. ij. ⁊ duaꝝ tertiaꝝ. ʒ. j. climie auri, ⁊ climie argēti amboꝝ añ aur. j. scedenegi pōdus. ʒ. j. coralli, ⁊ margaritaꝝ puaꝝ, ⁊ corticū eris omniū añ pōdus. ʒ. ij. sceba armene pondus. ʒ. ij. ⁊ duaꝝ tertiaꝝ ʒ. j. aq̄ distillatōis vitri pōd⁹. ʒ. ſ. ⁊ vitri pharaōis pōdus. ʒ. ſ. Tere has mediciās cū aq̄ pluuiali, ⁊ qñ cō trite sūt, p̄ijce sr̄ eas cāfoꝛ trite pōd⁹ sexte. ʒ. j. muschi pōd⁹ siliq̄. j. ⁊ misce ꝯterēdo, ⁊ fac pill'as, ⁊ exicca i vmbꝛa, ⁊ frica i ostraco cū aq̄, ⁊ fac alcohol cuz eo.

Aliud iuuatiuū

ad albedinē exptū mirabile. Sumantur limature ac⁹ pōdus. ʒ. ij. ⁊ sambaci pōdus. ʒ. j. đinde terant̄ ambo sil', ⁊ ponant̄ in ꝯcauitate arūdinis, ⁊ stringat̄ os cānule oppilādo cū massa, ⁊ coopiatur arūdo tota cuz massa, ⁊ desup̄ inuoluat̄ luto ꝯfecto cū capillis, ⁊ inuoluant̄ sup̄ ip̄m, ⁊ coopiat post illđ cū luto alio: deinde apponat̄ carbonib⁹ donec vertat̄ in lapidem, ⁊ fiat sicut testa, ⁊ extrahat̄, ⁊ auferat̄ medicina ilia, ⁊ accipiat̄ climie albe trite pōd⁹ ʒ. iij. ⁊ misceat̄ cū hac medicina, ⁊ reducat̄ ad cannulā aliā, deinde fiat ex ea sicut fcm̄ est ex p̄ma. Qū ergo in lapidē ꝯuertit̄, exͭhat̄, ⁊ intendat̄ ad folia lini collecta anteq̄ȝ aduenerit eis pluuia, ⁊ exiccata, ⁊ sumat̄ de eis pondus. ʒ. j. ⁊ margaritaꝝ non p̄foratāꝝ pōdus. ʒ. ſ. ⁊ terāt̄ bene cū reliq̄s medicinis, ⁊ terant̄ oīa simul ꝯtritione vltima, donec fiāt sicut puluis. Qum ergo volueris curationē facere cū eo, tūc fac oculo alcohol cum succo radicis lilij tribus diebus continuis, deinde fac ei alcohol post cū hac medicina, ⁊ fac alcohol post illđ vno die ex hac medicina, ⁊ vno die ex succo lilij.

Puluis ad albedinē.

℞. floris eris, ⁊ āmoniaci, ⁊ cancri marini adusti omniuz añ. ʒ. v. pulpe colloquintide. ʒ. ij. ſ. fellis tauri, ⁊ baurach armeni omniū añ. ʒ. ij. salis gēme. ʒ. iij. pipis albi. ʒ. xx. spume maris. ʒ. iiij. coꝛticum ouoꝛum ex q̄bus egressi sunt pulli sub gallina. ʒ. iij. limature coris. ʒ. v. stercoꝛis lacerti. ʒ. x. margaritarum. ʒ. iiij.

Sebel. Cohol bonū ad sebel

de eis que expta sunt ⁊ laudata. Sumant̄ coꝛtices ouoꝝ hoꝛa qua ap̄iunt̄ sub gallina, ⁊ bulliāt cum aceto foꝛti decem diebus cōtinuis, deinde colentur, et ponant̄ in ampulla vitri, aut in vase vitreato, ⁊ ponatur vas in loco qui sit vt nidus sub sole donec exiccetur, quod in ipso est, deinde sumatur, ⁊ teratur, ⁊ fiat alcohol cum eo.

Lachꝛyma. Colliriū qđ dixit

mesias ad albuginē fcm̄ ex tutia ꝯfert ad eas.

Grossitudo palpebꝛaruz: et

grauitas eaꝝ. Confert ad eā alcohol cognominatum missandros, ⁊ dicā ip̄m in capl'o scabiei, ⁊ confert medicamen aristratis pꝛedictum, ⁊ collirium de tutia quod dixit mesias ad albedinem.

Colliriū exptū kebime.

egyptiū, ꝯferens ad durities, ⁊ albedinē, ⁊ abscindit coꝛticē duꝝ statim. ℞. floꝛis eris, ⁊ ammoniaci amboꝝ añ aure. vj. salis defossi aure. iij. pulpe collogntide aur. iij. et duas tertias aure. j. fell' vaccini aur. ij. baurac nigri aur. j. ⁊ ſ. pipis albi g̃na. xl. numero, mell' boni cyathos. vj. ⁊ ℥. ix. p̄misceat̄, ⁊ pōat̄ in vase, ⁊ recōdat̄.

Colliriū qđ dr̄ arastusemon

ꝯferēs ad attractionē māeꝝ cronicā, ⁊ ad g̃uitatez palpebꝛaꝝ, ⁊ asp̄itatē eaꝝ, ⁊ liq̄factionē lachꝛymal' oculi, ⁊ seiunctionē ei⁹, ⁊ coꝛrosionē ipsi⁹, ⁊ ad humiditatē p̄limā q̄ est in oculo, ⁊ ad augmentū pānniculi, ⁊ aufert vestigia, ⁊ durities. ℞. antimonij aure. iiij. eris vsti, ⁊ ceruse de plūbo amboꝝ añ aur. ij. croci, ⁊ myrrhe, ⁊ coꝛticū turis, ⁊ floꝛis eris, ⁊ lētiū rubeaꝝ oīuz añ aur. j. pipis albi aur. ſ. gūmi aur. ij. ꝯficiat̄ cū vino, ⁊ administretur dissolutū cum eo.

Colliriū citrinū qđ dr̄ fanaratis,

⁊ est collirium iuuatiuū ꝯferēs ad scabiem, et coꝛrosionē i vtrisq̄ȝ lachꝛymalib⁹, ⁊ pꝛuritum vehemētē, ⁊ grauedinē palpebꝛaꝝ. ℞. climie aur. lxxx. colcotar albi aur̄. xxx. conficiatur cū aqua pluuiali.

Scabies oculi ⁊ pꝛurit⁹ ei⁹.

Collirium indum confert ad pꝛuritum.

Cohol nō errās:

qđ cōposuit cesar factoꝛ alcohol, faciens ad pꝛuritū, ⁊ ad grossitudinem palpebꝛaꝝ. ℞. climie cabꝛusie aure. xxiiij. sedine aure. vj. Et in descriptione alia aur̄. xvj, Terant̄ donec fiāt in loco sauic ⁊ ꝯficiat̄ cū melle, ⁊ adurat̄, ⁊ ifūdat̄ vinū qđ extinguat ip̄ȝ, ⁊ exiccet̄, deide terat̄, ⁊ fiat cū eo alcohol.

Cohol mesiton

ad pꝛuritū ⁊ hūiditatē oculi, ⁊ coꝛrosionē lachꝛymaliū, ⁊ scabiē vehementē in palpebꝛis. Climia frangatur in frusta parua, ⁊ ꝯficiat̄ cū melle, ⁊

ponat̃ i vrceolo figuli ⁊ oppilet̃ os ei⁹, ⁊ luto liniat̃ ⁊ fiat forame̅ i medio cooptorij, vt sit fumo eleuato ex adustiõe medicine spiraculũ, p qd̃ egrediat̃, deinde ponat̃ vrceolus p̄paratus in medio carbonuꝫ accẽsoꝝ. Qñqꝫ inceperit climia aduri, tunc ꝯsidera fumũ ascẽdentẽ, tũc si videris eũ decliuẽ adhuc ad nigredinẽ dimitte medicinaꝫ cõburi, donec videas illũ fumũ fieri albũ, tũc.n. scias ꝙ medicine iã ꝯfirmata est cõbustio: tũc ergo remoue vrceolũ ab igne, ⁊ extrahe climiã, ⁊ funde sup̲ eã vini quãtitatẽ qua infrẽt̃, deinde pone eã in mortario, ⁊ ꝯtere eã bene, ⁊ exicca, ⁊ serua eã donec cõmisceas ipsam in alcohol, cũ quo p̲miscet̃: ⁊ hec ẽ d̃scriptio alcohol. ℞. climie hui⁹ aur. vij. ⁊ antimõij tãtũdẽ, tere oia, ⁊ cõserua, ⁊ fac ire ex eo sup̲ palpebras mane ⁊ sero.

Colliriũ apollonij ad scabiẽ, ⁊ casuꝫ palpebraꝝ, ⁊ egritudines antiq̃s.

Scedẽigi adusti abluti aur. xxxij. eris adusti abluti aur̃. xvj. lapidis saialistos adusti abluti aureos. xxxij. floris eris fricati aure. xvj. opij aure. iij. Et in descriptione alia, aure. vj. climie aur̃. iiij. colcotar adusti aure. iiij. gummi aure. xvi. conficiatur cum aqua pluuiali.

Medicamẽ qd̃ cõposuit cassius, ad aquã q̃ descẽdit in oculũ.

Sumat̃ fel tauri, ⁊ euacua ipꝫ in vase eris, ⁊ dimitte ipm̃. x. dieb⁹, d̃inde sume d̃ ipo aur̃. xij. croci, ⁊ olei balsami, ⁊ oppopõaci oiuꝫ añ aur̃. ij. pip̲is. g̃. xij. nũero, mell' boni duplũ q̃ꝫtitatꝫ fell': misce oia ⁊ d̃coque i vase eris, deinde pone ipsum in pyxide eris, ⁊ ꝯserua ipsum.

Medicamẽ aliud qd̃ ꝯposuit polonisos.

Sume spumã maris, ⁊ adure ipsam sup̲ testã, ⁊ tere cinerem eius, ⁊ confice ipm̃ cũ sanguine [a] [tice] ⁊ pone in vase de cornu: Qumqꝫ euellunt̃ pili, tũc lini sup̲ locũ eoꝝ de hoc medicamine.

[a] A. vermis qui d̃: cecha q auribus canũ adheret

Epithima qd̃ cõposuit fulukesanis ꝯferẽs ad mãm p̲limã, ⁊ dolorẽ vehemẽtẽ.

℞. rof. recẽtiũ aur̃. ij. se. iusq̃ami al. aure. viij. turis aur. vj. myrrhe aur̃. iiij. sauic de ordeo aur. xviij. vitellũ oui. j. assati, succi mãdragoꝛ aur. iiij. croci aur. ij. opij aur̃. iiij. ꝯficiat̃ cum vini stiptici puri q̃ꝫtitate que sufficit, ⁊ fiant ex eo trocisci, ⁊ administrentur.

Colliriũ qd̃ d̃r indũ: ⁊ regium ꝯferẽs ad iceptionẽ descẽsus aque,

⁊ ad oẽm caliginẽ humidã exñtẽ in oculo, ⁊ aufert vestigia vlcerũ in oculo. Climie rubee aduste ablute. ℥. xvj. encausti indi. ʒ. vj. ceruse de plũbo. ℥. iiij. piperis al. ℥. vj. fellis deboha. j. ⁊ fellis safer ⁊ existimauerũt ꝙ est subot. vij. felliũ alcubugi. iiij. lactꝫ papauer̃. ℥. j. olꝫ balsami. ℥. ij. oppõaci, ⁊ sapini amboꝝ añ. ℥. ij. gũmi. ℥. xij. ꝯfice cũ succo feniculi, aut cum succo plante que d̃r abradies.

Cohol ꝯferẽs ad tenebrositatẽ: ⁊ inceptioneꝫ aque in oculo.

Fellis vrsi. ʒ. iiij. oppoponaci, ⁊ pip̲is amboꝝ añ. ʒ. iij. olei antiqui, ⁊ [b] [oppobalsami,] ⁊ succi feniculi humidi omnium añ. ʒ. ij. climie pondus. ʒ. j. mellis. ℥. j. Tere ipsuꝫ, et misce, ⁊ pone ipsum in ampulla vitri munda, ⁊ pone ipsum in sole diebus. vij. deinde fac oculo alcohol ex ipso cũ extremitate radij mane ⁊ sero.

[b] A. olei de balsamo.

Medicamen qd̃ ꝯfert ad tenebrositatẽ: ⁊ ad illũ q videt rem ex lõginquo,

⁊ nõ videt eã ex p̲rimo, ⁊ ad aggregationẽ aque in oculo: cuius hec est p̲mistio. Fellis corui nigri, ⁊ fellis p̲dicis, ⁊ fellis gruis, ⁊ fellis adhoba, ⁊ fellis capre omnium ana pondus. ʒ. ij. mellis colati pondus. ʒ. iij. ⁊ olei balsami. ʒ. j. ⁊. s. Tere ea simul ⁊ permisce ipsa, ⁊ fac oculo alcohol cum eo mane ⁊ sero.

Destructio visus.

Collyriũ citrinuꝫ est iuuatiuũ ad debilitatem sup̲fluam in visu: ⁊ collirium de tutia qd̃ dixit mesias in albedine.

Colliriũ quo vtebat̃ floris.

℞. acatie, ⁊ rof. siccaꝝ, ⁊ meliloti omniũ añ aure. xlviij. cineris fornacis in qua purgat̃ es aur. xxiiij. mandragore aure. xij. seminis iusquiami albi aure. xviij. opij aure. vj. gũmi au. xl. vini. ℥. ix. aq̃ pluuial' ℥. ix. cõmisceat̃ aq̃ cuꝫ vino, ⁊ p̲ijciant̃ sup̲ ea rose, ⁊ melilotũ, ⁊ iusq̃amũ, ⁊ postea mãdragora aut cortices mãdragore, ⁊ dimitte ea donec infũdant̃ trib⁹ dieb⁹, aut qnqꝫ, ⁊ exp̄me ea ⁊ accipe exp̄ssionẽ eoꝝ ⁊ ꝯfice cũ ea medicam̃, ⁊ fac ex eo collíria, ⁊ vtẽ eis.

Medicamẽ basilicõ: ⁊ ipm̃ est abstersiuuꝫ ocl̃i,

ex quo fit alcohol in dispõne sanitatꝫ in oi die semel, aut in oib⁹ duob⁹ semel, ⁊ abstergit visuꝫ, ⁊ ꝯseruat visum sanũ s̃m dispõnem suaꝫ. ℞. climie, ⁊ spume maris oium añ. ʒ. x. eris vsti. ʒ. v. ceruse, ⁊ sal' gẽme oium añ. ʒ. iij. sal' ãmoniaci, ⁊ macropip̲is oium añ ʒ. ij. gariofiloꝝ, ⁊ vsnee amboꝝ añ. ʒ. j. pip̲is. ʒ. iiij. cãfore. ʒ. s. Tere optime, ⁊ fac oculo alcohol cũ eo.

Basilicon aliud ꝯferẽs ad oia, q̃ diximus.

℞. climie. ʒ. vij. scedenegi, ⁊ macropip̲is amboꝝ añ. ʒ. ij. salis ãmoniaci. ʒ. ij. eris vsti, ⁊ ceruse, ⁊ salis gẽme oiuꝫ añ. ʒ. iiij. spume maris. ʒ. iiij. sal' indi, ⁊ gariofiloꝝ, ⁊ beil, ⁊ vsnee, ⁊ spice omnium añ. ʒ. j. confringe, ⁊ contere ipsum, ⁊ fac ex ipso oculo alcohol.

Medicamẽ qd̃ ꝯfortat visũ:

⁊ ꝯseruat ipm̃ s̃m sanitatem suã, ⁊ aufert multitudinẽ lachryme q̃ currit ex oculo. Sume de antimonio, ⁊ infunde ipm̃. xxj. nocte in aq̃ pluuiali, aut in aq̃ que distillat ex cisterna, deinde accipe de eo pondus. ʒ. xij. ⁊ marchasite. ʒ. viij. ⁊ tutie, ⁊ climie oiuꝫ añ. ʒ. xij. ⁊ margaritaꝝ p̲uaꝝ non perforataꝝ. ʒ. ij. ⁊ muschi tertiã. ʒ. i. ⁊ canfore sextã. ʒ. i. ⁊ croci, ⁊ scedenigi amboꝝ añ. ʒ. i. Tere vnũquodqꝫ p̲ se, deĩde aggrega antimoniũ, ⁊ marchasitã, ⁊ climiã, ⁊ tutiã, ⁊ margaritas, ⁊ tere bñ ea oi die cũ aq̃ multotiẽs, donec exiccet̃ aqua eoꝝ: deĩde accipe scedenegi, ⁊ crocũ, ⁊ p̲ijce ipa sil' i mortario, ⁊ tere ea bñ, d̃inde tere cũ eis muschũ, ⁊ cãforã. Deĩde repone ipꝫ in vitreata, ⁊ fac ex eo alcohol mane ⁊ sero i dispõnib⁹ sanitatis: ipsa.n. ꝯfortat visum debilem, ⁊ ꝯseruat eum.

Burod sugitiuũ abstersiuũ, ⁊ ꝯfortatiuũ.

℞. scedenigi, ⁊ eris vsti ãboꝝ añ. ʒ. v. aloes scotrẽsis, ⁊ bauraç armeni amboꝝ añ. ʒ. i. floris eris, ⁊ piperis al. ⁊ macropiperis, ⁊ pulpe colloquintide, ⁊ croci, ⁊ ameos oium añ. ʒ. s. confringe, ⁊ contere, ⁊ vtere.

¶ Tractatus. iij. de aure.

¶ Dolor auris, ⁊ apostema eius, ⁊ pus, ⁊ grauitas eius.

Medicamen aristotelis p̄dictũ in cap̃lo oculi est iuuatiuũ ad aurem ex qua currit pus.

Medicamen ꝯfe-

rens ad oēs dolores in aure: ⁊ oia vlcera accn̄tia in ea. ℞.myrrhe aur.j.olibani aure.iij.nitri aur.iij. croci aur̄.iiij.succi papaueris aure.ij.galbani aur. ij.amigdalaꝝ excorticataꝝ.xx.nūero.Teraī illud totū ⁊ ꝯficiaī cū aceto,⁊ fiāt ex eo trocisci. Qum ḡ fuerit ipm nec̄iuz,soluaī si fuerit in aure dolor vehe mēs,cū oleo rosaceo,⁊ distilleī in aure: ⁊ si fuerit in ea ḡuitas in auditu,soluaī cum aceto,⁊ distilletur.

Cōfectio medicamīs quā narrauit Gal. ℞.myrrhe aure.iiij.aloes aure.iiij.olibani aur.iij.⁊ in ꝺ̄scriptōe alia,aur.ij.croci.aur.iij. nitri aur.iij.succi papauer] aur.iij.amigdalaꝝ amaraꝝ.xxx.nūero,galbāi aur.ij.aceti bōi q̄ꝫtū sufficit.

Medicamen ad aurē ex medicinis Gal.cōferēs ad apata,⁊ dolores vehementes clamosos: cui⁹ hec est permixtio. ℞.galbani ⁊ est albezard aure.ij.cinamomi aure.ij.myrrhe aure.viij.croci aure.viij. olibani aure.iiij.nitri aure.iij.aceti quātum sufficit ad hoc vt fiat in spissitudine mellis.

Medicamen aliud ad apata auris: ⁊ ad saniē,⁊ ad pus veniētia ex aure,⁊ ad dolores aur] antiq̄s: cui⁹ hec ē ꝑmixtio. ℞.vētris fabe egyptie amari saporis,⁊ alumis iameni,⁊ pipis al.⁊ nitri,⁊ croci,⁊ opij,⁊ corticū ḡnatoꝝ,⁊ olibāi, ⁊ spice omnium an̄ aure.ij.castorei aure.j.mellis ⁊ aceti quātitatem qua conficiatur medicamen: et q̄dam homines ponunt in eo mellis aure.vj.

Medicamē aliꝺ de medicis berotas. ℞.croci,⁊ myrrhe,⁊ spice oium an̄ aur. ſ.eris vsti medietatē ⁊ tertiā aure.j.opij aure.ſ.castorei tertiā aure.j.alumis iameni aure.j.alumis rotūdi aure.j.Si ḡ fuerit in aure virus,cura eā ex hoc medicamie cū ꝺ̄coctōe triplicati.Et si i ea fuerit dolor vehems,cura eā cū ol̄o ros.Et si ḡnanī in ea v̄mes,ꝑmisce cū h̄ medicamie hellebori nigri aur̄.ij.

Medicamē auris ex q̄ currit pus. ℞.capitū ḡnatoꝝ,⁊ aristol.⁊ colcotar,⁊ dragāti carbusij,⁊ gallaꝝ,⁊ corticū eris oiuz an̄ aur.j. myrrhe,olibāi,⁊ calcāti assati,⁊ alumis iamēi oiuz an̄ aur.ſ.terāī cū aceto,⁊ fiāt trocisci,⁊ admistreī.

Medicamē anticates: ad dolorez difficiē vehementē. Croci.ʒ.ij.⁊ q̄dā hoies ponūt de eo.ʒ.j. myrrhe,⁊ sal̄ āmoniaci amboꝝ an̄.ʒ.j.aluminis iameni,āmōiaci an̄.ʒ.ſ.sedimis olei de lilio,aut fecis ol̄i ᵃ[aluisci.]ʒ.ij.Terāī cū vio mellito,aut vio dl̄ci q̄ꝫtitate q̄ fiat in spissitudine mell̄,⁊ administreī.

Medicamē ad grauitatē auditus: ⁊ sonitum,⁊ tinnitum existētem in aure. ℞. hellebori albi aure.j.castorei aure.ſ.nitri aure.iiij. misceatur,⁊ administretur cum aceto,⁊ confidat in eo vtens ipso,quoniam est medicamens vtile.

Medicamē aliꝺ qꝺ dr̄ algelarui ad egritudines antiq̄s q̄ sī ꝺ̄ egritudib⁹ aur]. Hellebori albi,⁊ myrrhe,⁊ olibāi,⁊ croci,⁊ castorei,⁊ opij oiuz an̄ aur̄.iiij.calcāti aur.vj.pipe.aure. ij.īfundanī myrrha,⁊ opiū,⁊ castoreū,⁊ olibanuz in aceto,i q̄ ꝺ̄cocti fuerint cortices ḡnatoꝝ,dōec dissoluti fuerint,ꝺ̄inde ponāī hellebor⁹,⁊ croc⁹,⁊ pip ⁊ calcantū trita,⁊ ꝯteranī oia bn̄.Qū ḡ cōpleī ꝓij ciaī suꝑ ipm de vino mellito q̄ꝫtitas q̄ fiat in spissitudine mellis subtilis.Qūq̄ꝫ ipm est necessariū,tūc tepideī,⁊ distilleī in aurē: est.n.medicamē mirabile.

Cōfectio medicamīs: qꝺ ꝯfert ad oēs dolores aur],⁊ oia vlcera eueniētia i ea. ℞.myrrhe aur.j. olibāi aur.iij.⁊ q̄dā hoies ponūt in eo aur.vij.nitri aur.iij.croci aur.iiij.⁊ q̄dā hoies ponūt in eo aur.j. succi papaueris aur.ij.galbani aur.ij.amigdalarū excorticataꝝ.xx.nūero.Teraī illud totū,⁊ ꝯficiaī cum aceto,⁊ fiāt ex eo trocisci.Qūq̄ꝫ necessarij fuerint,soluanī si fuerit in aure dolor vehemēs cū ol̄o rosaceo,⁊ distillenī in aurē: ⁊ si fuerit in ea grauitas in auditu,soluantur cum aceto ⁊ distillentur.

Cōfectio scorie ferri: ⁊ ē medicamē forte. Sumaī scoria ferri,⁊ ꝯteraī,⁊ abluaī cū aceto,deinde ꝓijciaī suꝑ testā,⁊ exicceī: deinde ꝓijciaī s̄o,⁊ tertio, ⁊ fiat illud septies,deinde decoquaī cum aceto forti decoctione vehementi,donec fiat sicut mel,⁊ auferaī et distilleī de eo in aurem qum indigetur eo.

Ulcera nasi. Cōfectio sacramosos,⁊ ē medicamē eradicās oēz additionē q̄ oriī i ᵇ[corꝑe.] ℞.dragāti adusti,⁊ colcotar adusti,aut calcāti adusti,aut dragāti rubei,⁊ corticū eris oium ꝑtes eq̄les.Tere ḡ ea,⁊ cura cū eis siccis: ⁊ oꝫ vt frices additōez,an̄q̄ꝫ medices eā cū h̄ medicamie ꝑ diē,ꝺ̄inde medica cū eo in māe postq̄ꝫ patiēs egritudinē cōederit cibū suū: Et qū tu curas cū eo fistl̄as nasi,tūc lini an̄ curatōez īteriora nasi aspalto,aut pice humida,aut pinguedine myrrhe.

Tractatus.iiij.de dentib⁹,⁊ doloribus eorum.

Conueniens est ad dolores difficiles vehemētes ⁊ ad corrosionē dentiuz,⁊ ꝯfert iteꝝ ad tussim medicamē,qꝺ.℞.opij aur. ij.myrrhe tātūdē ᶜ[hasce]tātūdē, pipis albi galbāi an̄ tātūdem,ꝯficianī cum coagulati vue q̄ꝫtitate q̄ sufficit,⁊ teranī simul,⁊ fiant ex eis collíria,⁊ liniaī ex eis suꝑ dentes,⁊ ponanī de eis super locum corrosum.

Medicamē qꝺ narrauit andromach⁹ ad oēm dolorē dētiū,⁊ ad oēs egritudines accn̄tes ex eo,⁊ ad stuporē. ℞.pipis,⁊ piretri, ⁊ lacti͞j titimali,⁊ galbani oium an̄ ꝑtem.j. Teranī ⁊ ꝯficianī cū storace,⁊ ponaī suꝑ locū corrosum.

Medicamē iuuatiuū: ad pulsatōez dētiū. ℞.pulpe collogntide ꝑtem.j.⁊ aloes partem.j.⁊ bulliāt in ᵈ[pyxide]lapidis,aut cochliari de ferro ebullitōe vehementi cum oleo,⁊ aceto vini,ꝺ̄inde auferaī ab igne,⁊ distilletur de eo in aurem que sequitur molarem dolentem distillatione post distillationem.

Cauteriū molaris. Intēde ad molarē i q̄ n̄ valꝫ medicamē vehem̄ti͞j pulsatiōis: assume ex ol̄o q̄ꝫtitatē.ʒ. j.⁊ aq̄ sansuci sicci,⁊ harmel oium an̄.ʒ.ſ. Teranī bn̄,ꝺ̄inde ꝓijcianī in ol̄o,ꝺ̄inde intēde ad duas ac⁹ magnas q̄bus vtunī scellarij,⁊ igni eas in loco foraminis earum,deinde aperi os egri,⁊ ꝯsidera dētem quē vis cauterizare,⁊ tūc si fuerit in eo aliq̄d,munda ipm: ⁊ pone suꝑ ipm cannulā ferri,aut arūdinis, aut argēti,⁊ submerge vnam duaꝝ acuum in oleo illo,deinde intromitte eam in cannulā,⁊ pone eam super molarem.Qūq̄ꝫ infrīaī illa,accipe aliā,fac illud septem vicibus numero: nā dolor eius sedatur, ⁊ egreditur ex molari aqua coloris dentium.

a A. hortensio

b A. naso

c A. mellis

d A. vase seu lebete

Dētifriciū quo fricāť dētes:

qđ narrauit Dēocritꝰ i libro suo. Accipe cornu cerui adusti q̄rtā lb.xvj.salˀ.ℨ.ij.āmoniaci sicci qđ non est amari saporis frustꝝ.j.magnū, vel masticis.lb.iij.aut plus paꝝ, sqnanti albi tantūdem, piperis albi.ℨ.j.folij.ℨ.ij.Teranť oia ⁊ administrentur.

Medicamē qđ noiať surmale

ꝯferēs ad apata gigine, ⁊ mollificatiōez eiꝰ, ⁊ mūdificat dētes. Accipe corticū ḡnatoꝝ pōdꝰ.ʒ.ij.⁊ venaꝝ, ⁊ balaustie, ⁊ sūac oiuз aā.ℨ.j.ꝯfrige, ⁊ ꝯtē illđ deide affer ex eo cū digitꝫ tuꝭ, ⁊ frica cū eo locū doloris, deide accipe ex eo cū pāno lini, ⁊ pone ipз sr̄ eū.

Dētifriciū mūdificās dētes:

⁊ strigit gigiuā, ⁊ efficit bonū oris odorē. Sūať sal gēma, ⁊ terať, ⁊ ꝯficiať cū melle, ⁊ ligeť i charta, et ꝓijciať i prūis, ⁊ dimittať ibi dōec fiat sic prūe, đinde auferať ab igne, ⁊ extiguať cū kitrā, ⁊ ꝓijciať i vino bono aut meisus, ⁊ dimittať dōec ifreť, ⁊ terať, ⁊ sumať đ eo ps.j.⁊ spume marꝭ ps.j.⁊ pōať cū illo cinamōi ps.j.⁊ myrrhe ps.j.⁊ cinerꝭ sceba, ⁊ cipi, ⁊ floris sqnāti oium aā.vj.ptis.j.fragmētoꝝ xiloaloes medietas ptis.j.⁊ zuccari ptes.iij.⁊ cāfore.x.ptis j.Terať illđ, ⁊ misceať, ⁊ fiat dētifriciū in oi mane.

Medicamen qđ ꝯfortat dētes:

⁊ molares qū ē in eis đbilitas. ℞.cere, ⁊ mellˀ amboꝝ aā ptes.ij.liq̄fiāt in sole, aut cū aq̄ calˀa, ⁊ cōmisceať cū eis picis ps.j.⁊ ponať in termino vnguēti, ⁊ ꝑcipiať vtēti eo vt masticet ipm. Qđ si videris medicamen exiccatū, ꝑmisce in eo aliq̄ʒtulū olei, Et mastix iteꝝ qū masticať facit i hoc vltimā opatōez.

Aliđ qđ ꝯfortat dēteś: ⁊ gingiuā.

Cornu ceruini adusti pōdus.ʒ.x.⁊ folioꝝ cuꝑssi adustoꝝ pōdꝰ.ʒ.v.⁊ nucū cuꝑssi nō adustaꝝ pōdꝰ.ʒ.v.⁊ radicꝭ cētauree pōdꝰ.ʒ.x.⁊ capilli veneris adusti pōdꝰ.ʒ.v.⁊ rosˀ.ablatꝫ capitibꝰ ⁊ spice odoriferˀ oiuз aā pōdꝰ.ʒ.iij.Ter̄ ⁊ cribella cū orali ⁊ vtē.

¶ Tractatus quintus de ore, ⁊ gutture, ⁊ ventre superiore, ⁊ finantia, ⁊ squinantia.

Inqt Galˀ.qdā existimauerūt ꝙ pulli hirūdinuз siue sint recētes, siue sicci saliti sanāt finantiā statim: ⁊ ꝑmisceať pueris, ⁊ senibus cum radice liquiritie.

De vuula: ⁊ duabꝰ amigdalˀ.

Medicamē ꝯueniēs ad vuulā mollificatā aposaз. Pipis al.aur.j.myrrhe aur.j.alumis iameni aur.ij.gallaꝝ viridiū aur.ij.terāť ⁊ admistreť.

Vēter supior: humiditas pectoris.

Medicamē iuuatiuū ad humiditatē factaз in pectore. ℞.galbani, ⁊ storacis liqde amborum aā.ℨ.ij.opij quartam.ℨ.j.radicum ligritie.ℨ.ij.Teranť que ex eis teruntˀ, ⁊ misceanť cū storace, ⁊ galbano, ⁊ aliquātulo me lˀoispūati, ⁊ lābať ex eo.

De tussi medicamē gutturale.

Dixit Galˀ.ꝙ ipse medicabať cū eo. ℞.olibāi aur.j.⁊ in đscriptiōe alia, aur.iiij.myrrhe aur.j.⁊ in descri ptōe alia, aur.iiij.croci aur.j.Et in descriptōe alia, aur.iiij.sq̄lle aur.ij.vini dlˀcis sacraiati.iij.đcoquať sq̄lla cū vino donec vinū inspisseť, deinde ꝓijciať squilla, ⁊ ponantur relique medicine suꝑ vinū.

Medicamē gutturale: qđ referť tellusatis,

dixit Galˀ.ꝙ ipe medicatꝰ ē cū eo illū, q hēbat vlcꝰ in pulmone: ⁊ ē medicamē iuuatiuū valde. ℞.spice cretēß aur.iiij.amomi aur.viij.folij indi aur.iiij.spice ide aur.iij.sq̄nāti aur.ij.cassie aur.viij.cinamomi aur.x.olibāi aur.iij.myrrhe aure.iiij.costi aure.iiij.ꝯmixtio assedegi aure.iiij.succi ligritie aure.iij.succi mādragore aur.v.masticꝭ aure.iij.croci aure.vij.Aggrega has medicias, đinde accipe dactilos, ⁊ đcoq̄nť in aq̄ mellˀ, aut vio bā, ⁊ sume đ eo sacraiati.j.⁊ ꝓiice in eo đ ḡnis pini maioris ꝯtritꝫ ḡna.xx.⁊ cōmisce cū eo de medicamine q̄ʒtitatē auellane, j.et da ipotu đ ea diebꝰ aliq̄t, đinde da i potu pꝰiꝑaз de medicamine duobꝰ diebꝰ, aut tribꝰ ita, vt nō cōmisceať cū olˀo aliđ ꝑter ipm: đinde sumat in potu post ipm de hiera facta cū aloe q̄ʒtitatē cochliarij.j.i die vno cū aq̄: ⁊ cura cū hac medicina illū, in cāna pulmōis: cuiꝰ ē egritudo cū lacte asinino, ⁊ ꝑcipe egro vt gargarizet cū ea, deide dimitte eū aliquot diebꝰ, ⁊ cura eū ꝑ hoc medicamē cū assiduatione medicinaꝝ, q̄ sedāt dolorē. Oꝝ si māeꝝ cursus fuerit fortis, tūc ꝑmisce in hac medicina opium, ⁊ castoreum.

Aliđ đ medicis Gal. faciens ad egritudinē

cāne plˀmōis, ⁊ vlcera plˀmōis, ⁊ sputū purꝭ ⁊ sāguis, ⁊ māз attractā ad pectꝰ, ⁊ ad illđ cuiꝰ sputū ē difficile, ⁊ ē medicamē valđ forte. ℞.gūmi alboti aur.iiij.croci aure.iiij.olibāi tātūdē, myrrhe tātūdē, cinamōi tātūdē, amomi aur.iij.ḡnoꝝ pini magne aure.iiij.radicū lilij excorticataꝝ tātūdē, spice đ scemi aur.ij.ſ.cassie lignee nigre aur.ij.dragagāti aur.iij.carnis dactiloꝝ đ scemi aur.iij.ᵃ[trusezꝰ] qđ dз stella aur.iij.galbāi clari mūdi duas tertias aur.j.costi aur.iiij.Et iueni i đscriptōe alia, aur.j.mellˀ bōi cotilas.iiij.đcoq̄nť mel, ⁊ gūmi albotin i vase duplici. Qūqз fit in termino spissitudinis, tunc ꝑmisce cū eo galbanū, ⁊ đcoque ipз dōec ꝑueniat ad terminū, vt qū de eo distillať stilla aliq̄ non dilateť, đinde infra ipm, ⁊ ꝓijce suꝑ ipm medicinas ꝯtritas, ⁊ vtere eo, ⁊ qum sugiť de aqua caulis masticādo, ⁊ ꝓijciať fex, ⁊ deglutitur succus, valet ad illud valde.

ᵃ A.lutisamus

Pillˀe q̄ ponunť sub lingua:

⁊ ꝯferūt ad aspitatē cāne plˀmōis, ⁊ abscisionē vocꝭ, ⁊ reliq̄s egritudines cāne. ℞.dragaganti, ⁊ gūmi amboꝝ aā aur.iij.myrrhe, ⁊ olibani amboꝝ aā aure.j.ſ.croci aure.j.succi ligritie aure.ſ.carnē dactiloꝝ triū, vini dulcis q̄ʒtū sufficit ad ꝯficiendū cū eo, ⁊ ponať sub lingua de hac medicina q̄ʒtitas fabe, ⁊ precipiatur egro vt deglutiat qđ liquefit de ea.

Natiť ad illū q hз tussim.

℞.seminis lini torrefacti ꝯtriti, ⁊ passulaꝝ carnosaꝝ enucleatarū amboꝝ aā kist.j.ḡnoꝝ pini magni torrefactoꝝ, ⁊ auellanaꝝ excorticataꝝ amboꝝ aā cotila.j.piperis albi.ℨ.ij.croci.ℨ.j.mellˀ boni lb.iiij. ꝯfringanť, ⁊ teranť, ⁊ decoquanť semen lini, ⁊ mel donec ispisseť, deinde ꝓijcianť suꝑ ipsum relique medicine, et ꝑmisce eas, ⁊ confice, ⁊ da de eo quātum sufficit.

Oleū diuini ꝯferēs ad tussim, ⁊ ē medicia nobilˀđ q̄ dixit Galˀ.ꝙ ipe medicatꝰ ē cū ea.

℞.opij aur.x.se.lactuce aur.xx.castorei aur.xviij.rute hortulāe sicce aur.xiiij.se.lini aur.xvj.radicū oppopōaci aur.xxxvj.myrrhe aur.xiiij.croci aur.vij.ꝯficiať cū melle, ⁊ deť đ eo i potu q̄ʒtitas fabe vniꝰ: ⁊ ozvt sumat de eo in potu ille q hз se

brē cū aq̄,⁊ q febrē non hꝫ,cum vino,⁊ illō in sero.

Pilłe ad tussim. ℞.storacis,⁊ myrrhe,⁊ opij oiuꝫ an̄ aur.iiij. olei balsami,⁊ croci amborum an̄ aure.ij.Tere simul,⁊ confice ⁊ vtere.

Medicamē qđ ꝯfert ad oēꝫ tussim:⁊ ad oēꝫ mā̈ꝫ currētē,⁊ dubellet iteriores qđ narrauit abulucos. ℞.ſapini,gētiane,myrrhe,opoponaci,pipis albi oium an̄ aur.ij.baccaꝝ lauri mundataꝝ aur.iiij.Terant̄ ⁊ ꝯficiant̄ cum aqua.

Medicamē ad sputū sāguis: qđ narrauit andromachꝰ. ℞.acatie aur.iiij.rosarū siccaꝝ aure.viij.fructꝰ ḡnate agrestis aure.viij. myrrhe aure.ij.dragaganti aur.j.ꝯficiat̄ cum aq̄,⁊ fiant ex eo trocisci:⁊ sit pondus cuiusqꝫ trocisci aur̄.j.⁊ detur in potu cum aqua pluuiali.

Medicamē aliđ ad tussiꝫ cōferens ad spēs tuss̄,⁊ abscisionē vocis. ℞.ḡnoꝝ papaueris,⁊ sī papauera cū cortice suo.l.nūero,⁊ apij mōtani triti lb.iij.⁊ sucotō,mūdati,⁊ reusini,⁊ roſ.siccaꝝ,⁊ radicū lilij,⁊ balaustiaꝝ oiuꝫ an̄.ℨ.iij.⁊ cinamōi pōdꝰ.ʒ.ij.⁊ spice pōdꝰ.ʒ.j.s.ꝯtere has medicinas,⁊ ifunde in aq̄ pluuiali acsat.v.⁊ dimitte tribꝰ diebꝰ,đinde đcoque sup ignē leuē,dōec rēaneat aq̄ tertia ps,deinde exꝓme,⁊ cola,⁊ pijce fecē eiꝰ,đinde tere gūmi arabici,⁊ dragaganti amboꝝ an̄ lb.j. myrrhe lb.s.⁊ succi liqritie lb.j.⁊ masticis,⁊ croci āboꝝ pōdꝰ.ʒ.j.Terat̄ totū illō vltime,⁊ ibibat̄ ex illa aq̄ paulati dōec cōpleat̄ tota,đinde fūdant̄ sup ipꝫ rob lb.xxiiij.⁊ đcoquat̄ leui igne,dōec coagłet̄,⁊ reponat̄ i vase vitri,⁊ medicet̄ cū eo ois spēs tuss̄.

Loch de pino: qđ ꝯfert illˀ sup q̊s tussis fit vehemſ,⁊ qn̄ excitat̄ in eis expellūt pus,⁊ supfluitates:cuiꝰ hec est ꝑmixtio. Seminis lini torrefacti,⁊ amigdalaꝝ dulciū mundataꝝ,⁊ granoꝝ pini,⁊ gūmi arabici,⁊ dragagāti oiuꝫ an̄ pōdus.ʒ.iiij.⁊ dactiloꝝ alheiron.x.numero.Tere medicinas ⁊ dactilos,⁊ funde sup eas mellis,⁊ butyri q̄ꝫtū sufficit,⁊ terat̄ donec fiat sicut mel spissum:cuiꝰ doſ fit sic̄ galla mane ⁊ sero.

Loch qđ fit cū glutio alimbat faciēs ad aspitatē gutturis,⁊ abscissionē vocis,⁊ sputū sanguinis,⁊ puris,⁊ apit oppilatiōes:cuiꝰ hec ē ꝑmixtio. Seminis lini torrefacti,⁊ passulaꝝ ablatꝭ ḡnis āboꝝ ana lb.j.ḡnoꝝ pini,⁊ amigdalaꝝ dulciū,⁊ amigdalaꝝ amaraꝝ oiuꝫ an̄.ℨ.vj.⁊ ireos,⁊ assari,⁊ glutis alimbat,⁊ venaꝝ liqritie,⁊ gūmi arabici oiuꝫ an̄.ℨ.iiij.⁊ fēugreci cocti,⁊ dragagāti āboꝝ an̄.ℨ.iiij.⁊ pipis albi,⁊ eruce emollite,⁊ ciceris molliti,⁊ aristoł.⁊ medulle tritici,⁊ ameos,⁊ nasturtij,⁊ ficuū oiuꝫ an̄.ℨ.j.⁊ myrre,⁊ croci,⁊ olibāi oiuꝫ an̄.ℨ.s.ꝯfrāge totū,⁊ ꝯtē ipꝫ bn̄,⁊ ꝯfice cū melle,aut cū vio đcocto,⁊ fac lābere đ ipo mane ⁊ sero q̄ꝫtū ē galla.j.⁊ ponat ipꝫ sb lingua sua qn̄ dormit.

Medicamē qđ ꝯfert ad tussim: ⁊ vehemēti siccitati pectoris. Amigdalaꝝ dulciū,⁊ amaraꝝ,⁊ se.lini torrefacti,⁊ ḡnoꝝ pini oiuꝫ an̄.ʒ.v.⁊ anisi,⁊ dragagāti,⁊ gūmi arabici oiuꝫ an̄ ʒ.ij.⁊ succi liqritie,aut venaꝝ eiꝰ pōdꝰ.ʒ.j.⁊ zuccari,⁊ pēidioꝝ amboꝝ an̄.ℨ.ij.Tere ea ⁊ pulueriza,⁊ ꝯfice ipm cū aq̄ feniculi hūidi,⁊ fac de ipo pilłas,⁊ ponat sb ligua sua ille q vult dormir̄ vnā aut duas.

Loch ad tussiꝫ: qn̄ fit ex chimo fr̄o viscoso. Cinamomi,et se.feniculi amboꝝ an̄.ʒ.v.storacis liqde.ʒ.x.fistici,⁊ amigdalaꝝ amboꝝ an̄ pōdus.ʒ.x.olibāi,⁊ gūmi amigdalaꝝ,⁊ glutini oium ana.ʒ.v.kesmes ⁊ sunt passule paruule sine granis.ʒ.xx.agarici.ʒ.v.storacis,et aloes amboꝝ ana.ʒ.iiij.Tere storacē cū melle,⁊ infunde olibanū,⁊ aloen,⁊ alkesmes in rob,et tere reliqua,et ꝯfice cum melle storacis.Dosis.ʒ.j.

Ad sputū sāguis. Trocisci q̊s cōposuit medicꝰ de illˀ de tebulis,ꝯferētes patiētibꝰ sputū sanguis,⁊ patientibꝰ vlcꝰ in pulmōe,⁊ hn̄tibꝰ saniē aggregatā in pectore,⁊ patiētibꝰ egritudies q̄ sunt ex ḡne mā̈eꝝ attractaꝝ:quoꝝ hec ē ꝑmixtio. Semis iusqami al.⁊ corticū mādragoꝛ āboꝝ an̄ aur.v.masticꝭ aur.xx. karabe,⁊ radicū lilij,⁊ croci oiuꝫ an̄ aur.xxx.psilij aur.xlv.aq̄ dulcis acsati.iij.ꝑmisceat̄,⁊ admistret̄.

Trocisci alij q noiant̄ piper ꝯferētes patiētibꝰ sputū sanguis,et hn̄tibꝰ fluxū vētris,et vlcera in itestinis,et ei ad cuiꝰ stōuꝫ attrahit̄ mā̈. ℞.floꝝ caducoꝝ ḡnatoꝝ,⁊ spinaꝝ egyptiaꝝ,et ḡnatoꝝ siluestriū,⁊ succi barbe hirci,et succi acatie oiuꝫ an̄ aur.vj.licij,⁊ reubarbari,⁊ opij oiuꝫ an̄ aur.iiij.myrrhe aur.ij.Terāt̄ bn̄,et ꝯficiāt̄ cū aq̄ i q̄ đcocta sūt ḡna myrti,aut cū aq̄ fr̄a,et administrēt̄.

Cōfectio q̄ refert̄ arastomacis: et ē medicia mirabilˀ ꝯferēs patiētibꝰ sputū sanguinis,et hn̄tibꝰ tussim,et q hꝫ vlcꝰ in pulmōe,et ei in cuiꝰ pectore ē sanies ꝯgregata,et ad disruptionē accn̄tē in lacertꝭ,et ad stōuꝫ q expellit cibū,et coliricā passionē,et fluxū vētrꝭ,et vlcera i itestinis,et egritudies vesice,et p̄focationeꝫ mr̄icis,et febres q̄ hn̄t ꝑoxismos,qū de ea sumit̄ i potu paꝝ an̄ horā ꝑiodi ꝑ horā vnā,et ad malitiā ꝯpłonis,et extenuatōeꝫ,et medicias ꝑnitiosas,et morsū reptiliū hn̄tiū venenū:cuiꝰ ꝑmixtio hˀ ē. Cinamōi,et costi,et galbani,et castorei,et opij,et melāopipis,et macropipis,et storacis oiuꝫ an̄.ℨ.j.mełł kist.j.Terāt̄ medicie,et cicotrigōizēt̄,⁊ đcoq̄t̄ galbanū cū melle dōec liq̄fiat,deide colet̄,et ꝓijciāt̄ đsup reliq̄ medicie,et repōat̄ i vase vitri,aut argēti:et det̄ i potu đ ea q̄ꝫtitas fabe cū aq̄ mełł,⁊ distillēt̄ sup ipꝫ de oleo sisamino tres gutte.

Sirupꝰ q refert̄ faciēs ad difficultateꝫ anhelitꝰ,et est medicamē vtile. Sumant̄ passulaꝝ enucleataꝝ acsunē.j. et est ꝑs,et fenugreci abluti tātūdē,et aq̄ pluuialis kist.j.đcoq̄nt̄ dōec dissoluāt̄,et colet̄ aq̄ eoꝝ,et seruet̄,et sūat̄ đ ea i potu młtotiēs ꝯtiuo postq̄ꝫ calefit.

Medicamē ꝯferēs ad sputū sāguis,et pus,et sr̄fluitates q̄ attrahunt̄ ad pectꝰ ℞.ḡnoꝝ iusqami albi,et corticū radicū mādragore,et vini bōi,et olibāi albi,et storacꝭ liqde,et opij,et ḡnoꝝ pini,et cuꝑssi oiuꝫ an̄ pōdꝰ.ʒ.x.et masticis,et karabe,et alessiꝰ oiuꝫ an̄.ʒ.xxx.ifundat̄ alessiꝰ in aq̄ cała nocte vna,deinde exꝓmat̄,et sūat̄ aq̄ eiꝰ,et terant̄ relique medicine bn̄,et misceant̄ ad ivicē,et fiāt trocisci.Sitqꝫ vnusqsqꝫ trociscꝰ.ʒ.s.et det̄ in potu apud māsionem trociscꝰ vnus cum aqua fr̄a.

Medicamē qđ ꝯfert ad sputū sanguis. Opij pōdus.ʒ.j.et cinamomi pondus ʒ.j.et castorei,et pipis,et macropipis,et myrrhe oium an̄.ʒ.j.et croci pondus.ʒ.ij.s.et karabe pōdus ʒ.s.et balaustiaꝝ,et gūmi,et anisi oium an̄.ʒ.j.Terant̄ medicie,et ꝯficiant̄ cū succo auricule hedi,et fiant trocisci,et sit ois trociscus.ʒ.s.et exiccentur in vmbra,et bibat̄ đ eis trociscꝰ vnus cum aq̄ tepida.

Trocisc⁹ ali⁹. ℞. karabe, ꝛ coralli amboꝝ añ. ʒ. iij. acatie, ꝛ succi barbe hircine amboꝝ añ. ʒ. ij. balaustie. ʒ. ij. se portulace. ʒ. vij. papaueris albi, ꝛ nigri, ꝛ rosaꝝ, ꝛ spodij omnium añ. ʒ. ij. cornũ cerui adusti. ʒ. ij. s. reusini ʒ. j. s. cochlearum adustaruꝫ. ij. terre sigillate. ʒ. iiij. fiant trocisci aure. j. ꝛ administrentur.

Trocisc⁹ alius ad sputũ sanguinis, qum est ex humiditate, ꝛ mollificatiõe venarũ. Corticũ turis, ꝛ turis amboꝝ ana. ʒ. v. radicis sq̄nãti. ʒ. vij. reusini, ꝛ masticis amboꝝ añ. ʒ. iiij. darsisaban, ꝛ cymini torrefacti, ꝛ calamenti mõtani oium añ. ʒ. v. myrrhe, ꝛ croci amboꝝ añ. ʒ. vij. calcadis. ʒ. iiij. spice, ꝛ castorei, ꝛ succi barbe hircine, et acatie, ꝛ rosaꝝ oium ana. ʒ. iiij. Tere, ꝛ confice cum decoctione gallaꝝ, ꝛ fac trociscos aur. vnius.

Coagulatio saniei ĩ pectore.

Medicamẽ ↄferens ad illð. Fenugreci molliti ʒ. ij. aristol. põdus. ʒ. j. myrrhe pondus. ʒ. iij. anisi, rosaꝝ amboꝝ ana. ʒ. ij. radicũ ligritie, ꝛ pipis, ꝛ salis oium añ. ʒ. j. Cõfringanť, ꝛ ↄteranť, ꝛ ↄficianť cuꝫ aq̄ frã, ꝛ fiãt trocisci quoꝝ vnusq̄sq; sit põdus. ʒ. j. ꝛ exiccenť in vmbra, ꝛ deť in potu de eis trocisc⁹ vn⁹ cũ aq̄ radicũ feniculi, ꝛ radicũ apij decoctaꝝ q̄ꝫtitate sacraiati. i. ꝛ terať trocisc⁹, ꝛ misceať cũ ea, ꝛ sumať in potu: est. n. medicamẽ bonũ qm̃ liq̄facit sanguinẽ ↄgelatũ, ꝛ educit ipm̃, ꝛ mũdificat locũ eius.

Pthisis ꝛ vlcera pulmõis.

Medicamẽ ↄferẽs ad vlcera: q̄ sť in pectore, ꝛ pulmone ꝛ ↄsolidat ea, ꝛ sanat ea. ℞. balaustiaꝝ, ꝛ rosaꝝ siccaꝝ amboꝝ ana. ʒ. iiij. sanguinis draconis, ꝛ medulle tritici, ꝛ olibani oium añ. ʒ. ij. gũmi arabici, ꝛ dragagãti, ꝛ masticis oium añ põdus. ʒ. iij. acatie, ꝛ croci amboꝝ añ. ʒ. s. karabe, ꝛ myrrhe ãboꝝ añ. ʒ. j. anarcine. ʒ. v. Teranť, ꝛ ↄficiãť cũ rob cydonioꝝ, aut rob myrti, ðinde fiãt trocisci: sitq; ois trocisc⁹ aur. j. ꝛ exiccentur in vmbra, ꝛ denť in potu.

Medicine q̄ sũt ad cor. Cõfectio in q̄ põiť barmel iuuatiua. ℞. se. barmel, ꝛ nigelle, ꝛ canfore, ꝛ castorei, ꝛ seminis insq̄ami albi, ꝛ aristol. et ciperi, ꝛ alfesire, ꝛ alfesiresim, ꝛ piretri, ꝛ pipis, ꝛ origani, ꝛ collogntide, ꝛ spice, ꝛ se. apij, ꝛ seminis rute, ꝛ carui, ꝛ croci, ꝛ nucis muschate, ꝛ cassie, ꝛ costi oium añ. ʒ. s. ꝛ sapini, ꝛ oppoponaci amboꝝ añ ʒ. iiij. ꝛ zuccari põdus. ʒ. j. ꝛ mellis q̄ꝫtum necesse ẽ. Dosis eius forti põdus. ʒ. j. ꝛ debili pondus. ʒ. s.

Medicamẽ alið ↄferẽs ad pulsum cordis, ꝛ timorẽ, ꝛ epilepsiam. Spice, ꝛ cinamomi, ꝛ zedoarie, ꝛ doronici oium añ. ʒ. ij. semis aneti. ʒ. j. s. medicine terantur, ꝛ ꝑmisceantur, ꝛ detur in potu de eo pondus. ʒ. j. cum ʒ. j. vini in quo infusa fuit lingua bouis, ꝛ bibať de illis in omni mense tribus diebus continuis.

¶ Tractatus sextus de ventre inferiore.

¶ Debilitas stomaci.

OLeuz iuuatiuũ ad mollificatiõem stõci, et ei⁹ debilitatẽ: cui⁹ hec est ꝑmixtio. Masticis, ꝛ aloes, ꝛ succi absinthij, ꝛ opij, et olei nardini, ꝛ olei de cydonijs q̄ꝫtum sufficit, ꝑmisceať, ꝛ inungať cũ eo stõus cũ lana leni. Q; si volueris vt adijciatur hui⁹ medicine calor, adde in ea laudani partẽ vnã, ꝛ storacis ꝑtes duas. Si vero volueris facere ipam stipticam confortatiuam, tunc adde super illud de succo agreste, aut succo hypoquistidos.

Medicamẽ ad ðbilitatẽ stomaci: ꝛ malitiã digõnis. Kebuloꝝ bullitoꝝ cũ aq̄ cydonioꝝ, ꝛ bulliãt. ʒ. iiij. belliiricoꝝ, ꝛ emblicoꝝ, ꝛ cymini infusi in aceto ꝛ torrefacti, ꝛ cipi, ꝛ masticis oium añ. ʒ. ij. semis apij, ꝛ anisi infusoꝝ in aceto amborum añ. ʒ. j. xiloaloes, ꝛ galie amborum ana ʒ. j. s. mente. ʒ. iij. ᵃ[mugdunis.] ʒ. j. s. rosaruꝫ. ʒ. iiij. granorum granatoruꝫ. ʒ. viij. sumach. ʒ. iiij. cinami, ꝛ corticum turis, ꝛ spice omnium ana. ʒ. j.

ᵃ A. machdũes

Lachlachatũ ↄfortãs stõm.

Aq̄ aloes, ꝛ aq̄ rosaꝝ, ꝛ aq̄ maloꝝ, ꝛ aq̄ cydonioꝝ, ꝛ aque salicis oium añ pars vna, sandali albi, ꝛ rubei, ꝛ rosaꝝ, et croci, et canfore, et laudani, ꝛ balaustiaꝝ, ꝛ ramich, ꝛ xiloaloes, ꝛ galie oium añ. ꝑs. s.

Empl̄m ad apã stõci durij.

℞. absinthij, et spice, ꝛ cassie oium añ. ʒ. viij. aloes, et storacis amboꝝ añ. ʒ. iiij. croci. ʒ. ij. xilobalsami, et carpobalsami, et myrrhe omniũ añ. ʒ. j. olei nardini quantum necesse est.

Ad stomaticos. Hiera q̄ referť ãtiforos, ↄfert stomacho. ℞. aloes aure. iiij. masticis aure. ij. assari. ℥. s. rosaꝝ siccarum, et floris sq̄nãti, ꝛ cassie omnium añ. ℥. s. vtatur ea sicca, sicut vtitur hiera.

Trocisci q̄ dñr a medunius.

faciẽtes ad ingetudinẽ stõci ꝓpinquã ileos, ꝛ ad oẽꝫ iflationẽ, ꝛ ẽ ↄueniẽs ei q̄ euõit cibũ suũ, ꝛ ad egritudines intrinsecas. ℞. se. apij aure. vj. anisi aure. vj. absinthij aure. iiij. Et inueni in descriptiõe alia, masticis iteꝝ aure. iiij. piperis aure. ij. myrrhe auř. ij. cinamomi aure. vj. opij. aur. ij. castorei aur. ij. ↄficiať cũ aqua, et fiãt de eis trocisci, et dentur in potu: Dosis ei⁹ eq̄lis est aur. j. ad stomaticos cũ vino mixto.

Hiera q̄ referť menison ↄferẽs ad inquietudinem stõi, et ei q̄ inuenit inflationẽ, et aufert oẽm inflationem, ꝛ ↄfert ad tarditatẽ digõnis, ꝛ ad egritudines mr̃icũ, ꝛ ipsa iteꝝ ꝓuocat vrinã, ꝛ ẽ medicia mirabil' ad epĩcos, ꝛ ad illũ q̄ hꝫ dolorẽ renũ, ꝛ ꝓuocat mẽstrua. ℞. aloes aure. c. masticis. ℥. j. ꝛ croci. ℥. j. spice. ℥. j. cinamomi, ꝛ assari, ꝛ carpobalsami oium añ. ℥. j. Tere, ꝛ cribella, ꝛ serua eam siccam, et vtere ita, vt des in potu illi cui⁹ digestio tardať põdus aure. j. cũ aq̄ frã, et illi q̄ euomit colerã, et effunditur ad stomachũ ei⁹ mã, da in potu de ea aure. s. et illi q̄ hẽt apã in aliquo mẽbroꝝ interioꝝ, confert qum sumit de ea in potu cum aqua mellis: et ille qui indiget vt prouocetur vrina eius, aut prouocentur menstrua, sumat de ea in potu cum aqua feniculi contriti bulliti, et colati.

Empl̄m polyarchꝫ ↄferẽs ad oẽs egritudines hũidas itrisecas. ℞. cipi, cordumẽi, miuti turl, ceř oiuꝫ añ eminã. i. gũmi alboti eminã. j. s. oli ð alcãna q̄ꝫtũ sufficit, ꝛ q̄ñq; additur bdellij iudaici emina vna.

Medicamẽ qð dr̃ diaireos

faciẽs ad oẽs corruptões ↄpl'onl stõi, ꝛ aggregatõeꝫ aq̄, ꝛ lenit vẽtrẽ. ℞. ireos põd⁹. ʒ. xxiiij. pipis põd⁹ ʒ. xx. zinziberis, ꝛ aniuden amboꝝ añ. ʒ. xij. anisi, ꝛ masticis, ꝛ se. feniculi omnium añ. ʒ. iiij. ameos, ꝛ seminis apij omnium ana. ʒ. viij. Tere, ꝛ confice cum melle: Dosis eius sit sicut galla cum aqua.

Electuariũ de carui ↄferẽs ad dolores stõci, ⁊ oppilationes que sunt in eo, ⁊ in epate, ⁊ paruitatem digestiõis. Sumanť carui, ⁊ ameos, ⁊ se.apij, ⁊ zinziberis, ⁊ passulaꝝ enucleataꝝ, ⁊ siseleos, ⁊ se.baucie oĩum añ.ʒ.iij.amigdalaꝝ amaraꝝ mundatarũ ex cortice suo pondus.ʒ.vj.Tere, ⁊ confice cũ melle:dosis eius quãtum nabacca cum aqua tepida.

Electuariũ de galãga ↄferẽs ad vehemẽtiã frigoris in stomacho, ⁊ epate, ⁊ digerit cibũ, ⁊ fugat ventositates, ⁊ stõm efficit bonum.
℞.galãge, ⁊ cinami, ⁊ piperis albi oĩum añ.ʒ.ij.heil, ⁊ cinamomi, ⁊ neremisch oĩuȝ añ.ʒ.iij.macropipis.ʒ.vj.zinziberis.ʒ.viij.semis apij, ⁊ anisi,et cymini, ⁊ carui, ⁊ talisafar oĩuȝ añ.ʒ.j.pẽidioꝝ, ⁊ zuccari triplũ medicie.Tere,ↄmisce, ⁊ sit doß eiꝰ.ʒ.ij.

Appetitꝰ. Confectio abscindens appetitum luti. ℞.hiere.ʒ.vj.myrobalanoꝝ nigroꝝ, ⁊ belliricoꝝ, ⁊ emblicoꝝ oĩum añ.ʒ.iij.nucis benden.ʒ.v.conficiať cum melle dispumato, ⁊ dentur in potu de ea.ʒ.iij.cum aq̃,in qua decocta sunt mastix, ⁊ anisum, ⁊ menta, ⁊ scoria ↄcocta.

Uomitꝰ ⁊ nausea. Sirupus abscindens vomitũ statis.
℞.cymini.ʒ.iiij.masticis.ʒ.iij.g̃noꝛuȝ g̃natoꝝ.ʒ.xx.mente, ⁊ sisimbꝛij amboꝝ añ [a] [tũicas.] v.decoquanť cũ aq̃ lb.iiij.dõec remaneat lb.j. ⁊ coleť, ⁊ ꝓijciať galie.ʒ.j.et deť in potu de eo in mane ⁊ sero.

a A. manipulos paruos

Singultꝰ. Medicamen ad singultũ mirabile,forte.vini bõi odoꝛi.lb.viij.mellis dispumati lb.ij.decoquatur illud bulliat, ⁊ consumať eiꝰ sexta,deinde auferatur ab igne, ⁊ ꝓijcianť in eo costi, ⁊ masticis amboꝝ añ.ʒ.iiij.absinthij pondus.ʒ.vij.squinanti, ⁊ spice, ⁊ folij, ⁊ rosarum, ⁊ aloes, ⁊ agarici, ⁊ croci omnium ana.ʒ.ij.assari, ⁊ xiloaloes indi, ⁊ cassie omnium ana.ʒ.iiij.tritorum: ⁊ sit dosis eius cochliarium.

Epar ⁊ aꝑata epatis. Unguentuȝ de [b] [murada sacrim] conferens ad aꝑa qδ accidit ex corrosione, aut alijs:cuius ꝑmixtio hec est. ℞.[c] [almuradasacrim.]ʒ.iiij. ⁊ xiloaloes, ⁊ croci, ⁊ baccaꝝ lauri,et ammoniaci, ⁊ myrrhe, ⁊ [d] [alkeiati] omniũ añ põdus.ʒ.iij. ⁊ cere pondus.ʒ.iiij.confringe ea, ⁊ contere ⁊ aggrega ipsa ⁊ liquefac ceram cũ sufficiẽti q̃ȝtitate olei de lilio, ⁊ olei arazaki pondere.ʒ.iij.

b A. murdasafrã
c A. murdasafrã
d A. turis.

Durities epatis. Cõfectio facta cum epate adib ↄferẽs ad doloꝛẽ epatis, ⁊ splenis, ⁊ stõci, ⁊ vẽtositates, ⁊ dysenteriã, ⁊ tussim cronicã, ⁊ illis q̃ euomũt sanguinem.
℞.croci, ⁊ myrrhe, ⁊ opij, ⁊ castorei, ⁊ semis iusquiami albi, ⁊ coꝛdumeni, ⁊ papaueris, ⁊ spice, ⁊ eupatorij, ⁊ epatis adib, ⁊ cornu dextri de cornibus capre adusti omnium partes equales.Teranť q̃ ex eis terunť, ⁊ soluanť q̃ soluẽda sunt in vino, ⁊ ↄficianť cũ melle dispumato, ⁊ administreť post sex mẽses:Et sit doß sicut cicer cũ eo qδ ↄuenit de potibꝰ.

Malitia ↄplõnis. Oleũ de mezerion.ʒ.x.infundatur in lb.j.aque die ⁊ nocte, ⁊ ponať in vase, ⁊ bulliat lẽto igne,donec rẽaneat de aq̃ lb.s. ⁊ auferať ab igne ⁊ dimittať donec infrĩeť, ⁊ coleť, ⁊ reducať ad vas, ⁊ fundať sup̲ eã olei amigdalini dulcis quarta lb.j.et bulliat donec ↄsumať aq̃, ⁊ remaneat oleũ. ⁊ inuoluanť medicine ↄtrite cribellate cũ hoc oleo:Et sunt,myrobal.citrinoꝝ, ⁊ belliricoꝝ,et emblicorũ oĩum añ.ʒ.x.tamarindoꝝ.ʒ.lxxx.prunoꝝ.xxx.numero,iuiubaꝝ tantũdẽ,cassie fistule lb.j.passularũ lb.s.Aggrega has medicias tritas ꝑter cassiã fistulã, ⁊ pone in vase lapidis, ⁊ funde sup̲ eas aque lb.x. ⁊ decoquať donec remaneat tertia, ⁊ coleť super cassiã fistulã, ⁊ ↄfriceť manibus, ⁊ coleť, ⁊ reducať ad vas. ⁊ ꝓijciať sup̲ eam penidioꝝ emina.j.et ↄcoquať donec fiat ei spissitudo mellis, ⁊ fundať super ipsam olei amigdali lb.s. ⁊ pulueriȝenť desup̲ medicine cribellate delinite oleo ꝑdicto, ⁊ bulliat donec coaguletur, ⁊ deponatur ab igne, ⁊ ponatur in vase vitri.cuius dosis sit.ʒ.vj.

Suffuf ad inceptionẽ aque factũ cũ lacte camelaꝝ,aut cũ aqua casei,aut cũ aq̃ oleꝝ:cuiꝰ hec est ꝑmixtio. ℞.succi eupatorij.ʒ.j.s.lacce.ʒ.ij.aristol.ʒ.j.s.floris squinanti.ʒ.j.croci.ʒ.j.s.seminis cuscute.ʒ.ij.seminis cucumeris, ⁊ portulace amboꝝ añ.ʒ.j.scamonee.ʒ.j.Dosis aur.j.

Splen:icteritia medicine splenetice. Medicamẽ iuuatiuũ qδ noiatur medicamen vomitus. ℞.dabach glandium lb.ij.calcis lb.j.ponať aldabach in vase figuli, ⁊ ponať sup̲ prunas donec liquefiat:Qñq̃ȝ liquescit,pulueriȝeť sup̲ ip̃m calx, ⁊ ꝑmisceanť ambo sil, ⁊ liniať ex eo dum ꝑseuerat calidum sup̲ cutẽ adib, ⁊ ponať.Et oportet quando administratur hoc medicamen,vt ingrediať eger vtens eo balneum, ⁊ dimittat empl'm sup̲ se, ⁊ nõ auferat ip̃m donec cadat ꝑ seip̃m, ⁊ oportet vt sit sollicitus ita vt abscindat illud,quod augmentať de corpore in primis.

Alid: opatio iuuamẽti cuiꝰ ad spleneticos est manifesta in die suo.Et oȝ anteq̃ȝ cum eo empleť,vt regať eger regimine quo opȝ tribus diebꝰ:cuius hec est ꝑmixtio. ℞.myrrhe.℥.iij.turis minuti.℥.iij.sinapis alexãdrini, coꝛdumẽi amboꝝ añ.℥.ij.aceti sqlle q̃ȝtum sufficit.Teranť sinapis, ⁊ cordumeni, ⁊ cribellenť.Minutũ v̂o turis, ⁊ myrrha teranť, ⁊ ꝓijciať sup̲ ea ambo medicamẽ siccũ, ⁊ conficiať, ⁊ fiat sil'e vnguẽto, ⁊ ponať ab hora duaꝝ horaꝝ vsq̃ȝ ad horã nouem horaꝝ:ↄinde ingrediatur eger balneũ, ⁊ stet empl'm sup̲ eũ,quum g̊ mollificať fac eũ ingredi tinã, ⁊ ꝑcipe ei vt ꝓlonget morã in tina, ⁊ egrediať illud qδ est in eo de aq̃,et vt nõ superueniat ei sincopis approximetur naso eius acetum, ⁊ calamentum siluestre,que ipse olfaciat, ⁊ solue pãnos qbus ligatum est empl'm paulatim.Qñq̃ȝ egreditur de balneo,ciba eum piscibꝰ salitis sine pane, ⁊ da ei in potu die primo, ⁊ in die tertio, ⁊ precipe ei vt exercitetur ante illδ exercitio in quo possibile est vt fiat anhelitus frequens continuus.

Alid fugitiuũ forte: ⁊ est medicamẽ vtile, ⁊ ↄfert hydropicis, ⁊ spleneticis,et hñtibus egritudines antiquas. ℞.resine decocte lb.iiij.cere lb.ij.sulfuris quem non inuenit ignis lb.j.minuti turis lb.j.picis lb.ij.aluminis humidi lb.j.baurach lb.j.aristol.℥.iij.radicis cucumeris asinini.℥.iij.aloes.℥.vj.piretri.℥.vj.lactĳ mori.℥.iij.aceti kist.j.s.vini italici kist.s. ⁊ nos ponimus loco aceti olei cotilas.iij.prepara ipsa ꝫm illud exemplum.

Alid fugitiuũ forte de illis: que efficiunt opationẽ vltimã,est hoc medicamen.
Sumať de cãcris fluuialibꝰ,et abscindanť pedes eoꝝ, ⁊ caude ipsoꝝ,et exicca ipsos,et ↄtere eos,et accipe de eis põdꝰ aur.j.et cõmisce cũ eo opij sertã aur.j. ⁊ solue ipsum eum aqua illius fluuij de q̃ sumptus fuit cancer,et da ipsum in potu habenti egritudinem,et pone in quibusdam horis cũ opio de oleo balsami cum pondere sui ꝫm egritudinem.

Durities splenis. Unguētum quod confert ad duritiem existentem in splene, ⁊ sanat. ℞.cordumeni, ⁊ sinapis, ⁊ piretri, ⁊ fenugreci decocti omniū aā ptem.j. Tere ergo ea bene, ⁊ contere ipsa cum aceto, deinde funde super ea oleum, deinde line cum eo splenē, ⁊ hñs ipm abluat se in balneo, deinde ponat̄ emplr̄z.

¶ Capitulum de intestinis.

Clistere ɔferēs ad vlcera in ventre, ex qbꝰ hñs ea emittit sanguinē, ⁊ noiant ipsa romāi dysenteriā. Accipe ꝺ adipe renū capre iuuenis, ⁊ decoque eā cū kisch, deinde accipe de aq̄ kisch, ⁊ pinguedine adipis sacraiati.ij.⁊ accipe de aqua rizi decocti, ⁊ oleo roſ. ꝺ vnoquoqꝫ sacraiati.j.⁊ acatie trite pondus.ʒ.j.ſ.⁊ gūmi arabici triti, ⁊ ceruse trite amboꝝ aā pondus.ʒ.j.⁊ vitellū oui, ɋmisce ergo siľ oia, donec fiāt in loco vnguēti, ⁊ clisteriza cū eo, aut accipe sacraiati.i.aque albersandaru humidi, ⁊ sacraiati.ſ.olei roſ. ⁊ misce illud ꝑ clistere. Et fac vt cibꝰ eiꝰ sit ius ciceris cū oľo amigdalino, ⁊ granis granatoꝝ, ⁊ fac ipm bonum q̄ʒtum potes. ⁊ ciba ipsum de fructibus cydonioꝝ.

Solutio vētris. Suffuſ ɔferens ad fluxū ventris cronicum. ℞.balaustiaꝝ, ⁊ glādium infusaꝝ in aceto, ⁊ torrefactaꝝ, ⁊ sumach, ⁊ ḡnoꝝ myrti, ⁊ corrath, ⁊ hypoquistidos oium aā.ʒ.ij.cymini, ⁊ gallaꝝ torrefactarum in aceto, ⁊ capitū granatoꝝ dulcium, ⁊ fructus tamarisci, ⁊ ramich oium aā.ʒ.j.xiloaloes, ⁊ galie, ⁊ masticis, ⁊ spice oium aā.ʒ.j.semis acetose, ⁊ gūmi, ⁊ boli, ⁊ succi barbe hircine, ⁊ granoꝝ passularuꝫ torrefactaꝝ, ⁊ xilocaracte, ⁊ inest oium aā.ʒ.ſ.

Electuariū ad abscindendū fluxū ventris fcm̄ a frigore, ⁊ ventositate. ℞.seminis apij, ⁊ calami aromatici, ⁊ cipi, ⁊ ameos, ⁊ xilobalsami, ⁊ laudani, ⁊ macis oiuꝫ aā.ʒ.v.anisi.ʒ.iij.pipis albi.ʒ.ij.cinamomi.ʒ.iij.ſ.croci.ʒ.vij.cāfore ʒ.iij.blacte bizātie.ʒ.iij.ſ.radicū sgnāti.ʒ.iiij.cordumeni.ʒ.ij.sandali albi.ʒ.iiij.dauci.ʒ.iij.ziziberis.ʒ.iij.ḡnoꝝ myrti.ʒ.vij.conficiatur cum rob maloꝝ.

Syrupꝰ de fructibꝰ abscindens fluxū ventris ⁊ superās colerā. ℞.acetositatis citri, ⁊ berberis, ⁊ ribes oium aā.lb.j.zarur, granoꝝ ḡnatoꝝ, ⁊ sumach omniū aā lb.iij.cydonioꝝ, ⁊ maloꝝ granatoꝝ, ⁊ piroꝝ omniū aā lb.iiij.aque tantūdē:infundant̄ duobꝰ diebꝰ, et decoquant̄ donec sint discocta, ⁊ coleſ, ⁊ coquat̄ ꝭo ⁊ ponat̄ super ipsam zuccarum.

Rasura ⁊ vlcera intestinoꝝ.

Medicamē qꝺ dr̄ sanguisuga ɔferēs ad vlcera itestioꝝ. ℞.acatie aur.xxv.corticū ḡnatoꝝ aur̄.lxxv.gallaꝝ aur.xxv.opij aur.xxv.seminis iusqami albi aur.lvj.[a] ⌈auellanarum tritaꝝ⌋aur.clx.sumac scemij aure.lxx.succi sumac scemij aure.ij.ſ.turis aur̄.xxv.Terantur, ⁊ aggregentur, ⁊ commisceant̄ cuꝫ vino nigro.Dosis eius integra aur̄.j.

a A.milij cōtriti

Medicamē qꝺ bibit̄: ⁊ refert̄ ad lukios tarsensem, ⁊ ē medicamē iuuatiuū ad oēꝫ māꝫ q̄ attrahit̄, ⁊ ad oēm inflationem. ℞.anisi, ⁊ seminis apij amborum aā aur.ij.se.feniculi, ⁊ seminis baucie siluestris, ⁊ se.atardilon, ⁊ est spēs siseleos oium ana aure.iiij.opij, ⁊ seminis iusquiami albi amborum aā aure.j.ſ.conficiatur cum aqua, ⁊ administretur.

Clistere quo vtebatur Gal. ⁊ est clistere eiꝰ, ⁊ est ɔueniens ad descriptiones pⁱmas antiquoꝝ. ℞.succi agreste sicci aure.vj.aluminis iameni tantūdem, calcis quā nō inuenit aq̄, corticuꝫ[b] ⌈turis⌋oium aā aur.vj.arsenici ru.aure.iij.arsenici citrini aure.viij.charte cōbuste aureos xv.ɔficiant̄ cū sirupo de granis myrti, ⁊ fiāt ex eis trocisci, ⁊ sit pondus trocisci aure.iij.aut.iiij.⁊ clisterizet̄ ex eo cū vino ɋmixto cuꝫ aq̄ q̄ʒtitate cyathoꝝ.ij.⁊ in qbusdā clisterizat̄ ex eo cum aqua pluuie.

b A.eris

Trocisci alfenginati: q ɔferunt ad fluxū vētris, ⁊ ad vlcera intestinoꝝ, ⁊ noiant̄ trocisci beritos, et sunt ex medicinis vtilibꝰ abscindētes fluxū ventris statim.quoꝝ hec est ɋmixtio. Croci aur.iiij.myrrhe aur.ij.aloes indi, succi barbe hircine, licij indi, succi eupatorij, opij, gallaꝝ recētium, dragaganti, pipis albi omniū aā aur.ij.ɔficiant̄ cū vino, ⁊ fiant ex eis trocisci, cuiusqꝫ quoꝝ pondus sit aure.ſ.

Suffuſ ad rasuraꝫ ex phľate salso ℞.nasturtij torrefacti.ʒ.x.se.[c] ⌈alsebesabrē.⌋ʒ.vij.masticis.ʒ.v.se.maru.ʒ.x.se.porri.ʒ.v. bdellij tātūdē, gūmi frixi.ʒ.vij.boli armeni.ʒ.x.Doſ.ʒ.iij.

c A.alsebesafrā

Clistere ad rasurā ꝑꝑ medicinā ebibitam, ⁊ clisterizatur cū butyro, ⁊ sanguine draconis, ⁊ est clistere ad inceptionem rasure, ⁊ coleraꝫ, ⁊ expulsionē materiei. ℞.lentiū.ʒ.x.granoꝝ myrti, ⁊ corticū granatoꝝ, ⁊ zarur oium ana.ʒ.vij.cydonioꝝ mundatoꝝ ex granis suis, ⁊ piroꝝ oium aā.ʒ.xv.decoquant̄ cū tribꝰ libris aq̄, ⁊.℥.iiij.aque ḡnatoꝝ muzoꝝ, ⁊ aq̄ agreste hemina.j.donec remaneat lb.j.⁊ coleſ, ⁊ sumat̄ ꝺ ea tertia, ⁊ misceat̄ cū ea boli armeni aur.j.gūmi tātūdē, charte ɔbuste, ⁊ acatie, ⁊ ceruse oiuꝫ aā.ʒ.j.

Cōfectio medicine ad colicā mirabilis q̄ vsus est Gal.in eo, cui aduenit egritudo que dr̄ ileos, ⁊ in eo q euomit stercus suū, ⁊ dat̄ in potu de ea qum dolor est vehemens q̄ʒtitas fabe cū q̄ʒtitate trium aure.iiij.cyathoꝝ aque frigide.

℞.semis iusqami albi, pipis albi, amboꝝ aā aur.lx.opij.aur.xx.croci aure.x.spice odorifere, euforbij, piretri oium aā aur.ij.ɔficiat̄ cū melle ꝺcocto.

Medicamē ad colicā ꝭm ꝙ inuenit ipm Gal.in libro rabeo socratis, ⁊ noiatur albobeis, ⁊ ɔfert stomaticis, ⁊ patientibꝰ ophthalmiam, quando in eis vehemens sit dolor, ⁊ ad dolorem matricum, quādo bibitur cum aqua, ⁊ melle, in qua decocta est ruta:cuius hec est permixtio.

Croci aure.j.spice aure.ij.myrrhe aure.ij.costi, piperis albi, macropipis, galbani omniū aā aure.ij.olei balsami aure.iiij.cinamomi, ⁊ corticuꝫ radicis mandragore. Et inueni in descriptione alia, succi mandragore, castorei omnium ana aure.ij.seminis dauci aure.iiij.ſ.serapini aure.iij.cassie aure.iiij.cōficiatur cum melle.

Mollificatio ani: ⁊ egressio eiꝰ. Medicamen Gal.ɔferens ad exitum ani. ℞.fructus plāte que dr̄[d] ⌈arbei,⌋gallaꝝ, ceruse de plūbo, acatie, succi barbe hircine, corticuꝫ pini que dr̄ fantis, turis, ⁊ myrrhe omnium aā aure.iiij.puluerizent̄ sicca, postq̄ʒ abluit̄ anus cum vino pontico.

d A.arbechi

¶ Capitulum de lapide renum.

Dico ꝙ omne quod frangit lapidem vesice, non est dubium quin frangat lapidem renum, sed non conuertitur.

Cōfectio ꝯferēs illi: qui hꝫ lapideꝫ, qm̄ est medicina que frāgit lapidem, ⁊ ꝓhibet gn̄ationeꝫ eiꝰ post ipm. ℞.cassie aure.ij.seminis apij aur.iij.myrrhe aure.iiij.pipis albi aur̄.ij.turis aure.iij.lapidis sce mij masculi aure.j.semis baucie,anisi amboꝝ ana aure.ij.storacis.ʒ.iij.radicis lilij alozonkiu aur.iij. seminis papaueris albi aure.ij.spice tantūdē, amigdalaꝝ amaraꝝ excorticataꝝ,assari amboꝝ an̄ aure.iij.semis lini,cipi amboꝝ an̄ aure.ij.mellis boni quantū sufficit,sumatur in potu de ea omni die.

Medicamē aliđ vtile: inquit Gal. Scio plimos de illis quoꝝ renes erant egri,q medicati cum eo,⁊ sanati sunt a suis egritudinibus. Et opꝫ qdem vt asfiduet vsus huiꝰ medicine diebꝰ pluribus.est.n.medicamen sanās illū,q habet lapidem:⁊ q hꝫ egritudinem colice,⁊ sanat iteꝝ egritudinem vesice:et est iste modus artificij eiꝰ. ℞.auellanaꝝ excorticatarū,⁊ semis cucumeris hortulani excorticati,⁊ seminis carui mūdati oium an̄ aure.iij.seminis iusqami nigri,⁊ croci [a] ⌈seminis citroli albi⌋ omniū an̄ aur. vj.seminis iusqami albi,seminis apij amboꝝ ana aure.xij.conficianť cum melle,⁊ fiāt de eis trocisci. Et deť in potu de eis aure.ſ.cū aqua mellis tepida mundata q̄ʒtitate cyathorꝫ.iij.Et inueni in descriptione alia ꝙ ponunť in eo harmel aure.vj.

a A. Alia litera cucūeris, ⁊ opij

Lapis vesice: qđ dcm̄ est in hoc cap.⁊ testificať est ꝙ qum lepꝰ cōburiť subtilr̄ sicut scis,⁊ conseruať cōbustum eius, ⁊ sumitur de eo in potu diebus aliquot pōdus.ʒ.ij. cum aqua tepida,frangit lapidem.

Ars medicamēti: qđ fit cuꝫ scorpionibus frāgens lapidē q gn̄atur in renibꝰ,⁊ saluat illū q eo vtiť a gn̄atiōe lapidis in renibꝰ suis.⁊ hoc medicamētum fac̄ suā opationē qum ꝓprietate non p ꝯplōnē. Sumanť de scorpiōibꝰ viuis.x.numero,⁊ ponanť in olla noua mūda,⁊ liniať olla ex massa tritici,deinde deferať ad furnū,⁊ calefiat cum lignis vitis dōec rubeat,⁊ ponať olla in illo furno sero,⁊ dimittatur in eo in nocte,deinde extrhať post illud,⁊ sumať qđ inueniť in olla đ cinere scorpionū,postq̄ʒ infrata fuerit, ⁊ reponať in vase,⁊ administreť de eo mane, ⁊ vespe in hora curatiōis doloꝝ renū,pondus siliquaꝝ ij.cū vino qđ dr̄ [b] ⌈nardicon.⌋ Frāgit.n.lapides,⁊ facit eos đscēdere in vrina frustatim. Et illud ideo, qm̄ scorpiōes in naturis suis sunt ꝯrij lapidibꝰ gn̄atis in renibꝰ,⁊ vesica sicut carnes vipe st̄ ꝯrie venenis serpētum,⁊ reliquoꝝ reptilium venenosorum.

b A. chandicun

Cōfectio trociscoꝝ: q frangūt lapidē gn̄atum in vesica,⁊ renibꝰ. ℞.seminis baucie siluestris,⁊ seminis cucūeris alrekij,⁊ anisi,⁊ myrrhe,⁊ semis apij mōtani,⁊ seminis apij hortulani,⁊ cassie,⁊ cinamomi,⁊ spice omniū an̄ ptem.j.Tere has medicinas, ⁊ cicotrigoniza,⁊ ꝯfice cuꝫ aqua,⁊ fac trociscos in vnoquoqꝫ quoꝝ sit pōdus.ʒ.j.aut aure.j.aut fac pillulas magnas,sicut cicer,⁊ da in potu de eis pillulas decem in ieiunio cum aqua calida.

Cōfectio q̄ frāgit lapidē. ℞. spice inde,darkimet.iij.zinziberis,darkimet.iiij.macropiperis tantūdem,assari.ʒ.j.dauci tantūdem,cassie siliquas.xij.cinamōi darkimet.iiij.polij darkimet. iij.croci darkimet.ij.castorei darkimet.iiij.floris squinanti tantūdem,scordeon tantūdem, costi darkimet.ij.piperis albi tantūdem. petroselini tantūdem, carpobalsami darkimet.iiij.açori darkimet. ij.conficiatur cum melle.

Distillatio vrine. Trociscus ꝯferens ad distillatiōeꝫ ⁊ diariam. ℞.castorei.ʒ.ij.⁊ sansuci,⁊ rute, ⁊ seminis iusqami albi,⁊ anisi omniū an̄ pondus.ʒ.j.⁊ granorum granatoꝝ grana.xv.Teranť,⁊ fiant trocisci,⁊ sit dosis pondus.ʒ.ij.Et da ei in potu pondus.ʒ.j.đ q̄nis cucumeris mūdatis cū albumine oui subtili.

Debilitas erectiōis:⁊ desiderij. Cōfert ad illud hoc medicamē. ℞.seminis cepe.ʒ.ij.⁊ q̄noꝝ eruce pōdus.ʒ.iiij.⁊ seminis acsebe denigi,⁊ buzeiden,⁊ [c] ⌈alfabasdaron⌋⁊ sqlle assate oium an̄ pōdus.ʒ.vj.⁊ secacul pōdus.ʒ.iij.⁊ sisami mundati pondus.ʒ.v.⁊ alaniuden,⁊ alnaricu albi amborum ana pondus.ʒ.iiij.⁊ penidiorum pondus.ʒ.vj.tere ea ⁊ permisce,⁊ sit dosis pōdus.ʒ.ij. cum vino permixto.

c A. ⁊ ammoniaci,⁊ assari

Et ꝯfert ad illđ hoc medicamē. Sume venaꝝ alfarsunigi,⁊ est asꝑagus,⁊ lactis vaccini,⁊ butyri vaccini, omniū an̄ lb.iij.⁊ seminis eruce,⁊ seminis baucie,⁊ seminis [d] ⌈napi⌋ omniū an̄.ʒ.iij.Tere medicinas siccas,⁊ ꝑmisce cū lacte,⁊ butyro,Dosis eius pondus sextarioꝝ.v.aut x.post q̄ʒ decoxeris ipm donec ꝯsumať lac,⁊ remaneat butyꝝ,⁊ cola ipm,⁊ da ipsum in potu.

d A. rape

Ars electuarij indi: qđ addit i ſꝑmate,⁊ ꝯfortat appetitū. [e] †⌈ ⌋ ℞.zizibis,⁊ pipis,⁊ macropipis, cinamomi,⁊ folij,⁊ spice,⁊ nucis muschate,⁊ sandali rubei,⁊ cardamomi minoris,⁊ macis,⁊ tagamed,⁊ talisafar,⁊ kerfeteni,⁊ ciperi,⁊ spodij,⁊ nucis inde omnium an̄.ʒ.iij.muschi,⁊ canfore amborum an̄.x.zuccari tabarzet q̄ʒtuꝫ medicine omnes, tere,⁊ cribella quantum sufficit cū melle dispumato,dosis eius sit pondus.ʒ.ij.

e † A. costus

Cōfectio medicaminis alteriꝰ: qđ addit in ſꝑmate,⁊ ꝯuenit regibꝰ. ℞.caude stinci.ʒ.j.ſ.semis napi,⁊ se.baucie,⁊ alleft,⁊ semis cepe albe dulcis,⁊ semis vrtice,⁊ semis eruce oium an̄.ʒ.i.⁊ melāopipis,⁊ leucopipis,⁊ macropiperis oiuꝫ an̄.ʒ.v.⁊ cepe murī assate pōdꝰ.ʒ.iiij. pinearū excorticataꝝ.ʒ.ij.ſ.⁊ piretri pōdꝰ.ʒ.iiij.⁊ ligue auis pōdus.ʒ.vj.⁊ cerebelloꝝ passeꝝ masculoꝝ q nidificant in parietibꝰ pondus.ʒ.iiij.⁊ testiculorum galli.ʒ.j.Tere has medicinas, ⁊ confice cum butyro vaccino, ⁊ melle ⁊ sit butyri tertia,⁊ mellis tertie due,⁊ repone in vase dosis illius sit.ʒ.ſ.cum vino dulci post cibum.

Ars olei cum quo inunguntur pecten,⁊ virga,⁊ qđ est coram renibus, ⁊ erumpere facit desiderium coeūdi,et addit in eo. ℞.euforbij,⁊ galbani amborum an̄ pondus.ʒ.ij.macis pondus.ʒ.j.macropiperis.ʒ.j.ſ.piretri pondus.ʒ. ij.ſ.⁊ seminis eruce,⁊ castorei amboꝝ an̄.ʒ.ſ.olei đ narcisco.ʒ.j.ſ.⁊ cere.ʒ.ſ.Tere medicinas siccas,et liquefac ceram cū oleo,⁊ pijce suꝑ eam medicinas, ⁊ permisce bene,et inungatur cum illo.

Durities mr̄icis. Pessarium ad matricem fr̄am,⁊ apostema duꝝ resolutiuū. Unguenti diaglon,vnguēti basilicon,⁊ adipis tauri, ⁊ gummi amigdali, et adipis galline, ⁊ adipis anatis,et medulle cruris cerui,⁊ [f] ⌈stercoris⌋ ouini,⁊ storacis liquide romane,et olei nardi omnium an̄.ʒ.j. myrrhe pure.ʒ.ſ. croci.ʒ.ij.liquefac adipes cuꝫ oleo,⁊ aggrega oia, ⁊ pone de eis suꝑ pessarium de lana,⁊ administra.

f A. butyri

¶ Tractatus septimus de doloribus iuncturarum, ⁊ podagra, et vena sciatica

Emplm ad dolorē

iūcturaꝝ, ⁊ podagrā fcm̄ cū iusgamo nigro, ⁊ agarico, ⁊ ē medicam̄ vtile. seminis iusgami nigri kist. j. agarici kist. j. fenugreci kist. j. baurach. ʒ. j. cere lb. j. resine ꝺcocte lb. j. olei antiq lb. j. medulle ossium cerui. ℥. iiij. radicuꝫ lilij alurikiu. ℥. iiij. Tere medicinas siccas, ⁊ cribella cū cicotricocinio, ⁊ liq̄fac medicinas queliquefiunt, ⁊ dimitte donec infrigident, ⁊ proijce sup medicinas siccas, ⁊ permisce, ⁊ repone ⁊ vtere.

Et ꝯfert ad illud hoc medicamē. ℞. bermodactiloꝝ. ʒ. xij. ⁊ bellebori albi pondus. ʒ. iij. ⁊ pipis, ⁊ cymini amboꝝ añ. ʒ. iiij. Tere, et pulueriza. Dosis eius pōdus. ʒ. j. cum aq̄ mellis.

Emplm qđ ꝯfert ad debilitatem que accidit in pedibus. ℞. assari, ⁊ aloes, et sief memithe, ⁊ casie, ⁊ gutte. j. costi, et sarcocolle, ⁊ myrrhe omnium añ. ʒ. iij. ⁊ castorei. ʒ. iiij. contere ea, et tere ipsa cum vino boni odoris, deinde lini ipsum desuper.

Ars medicaminis pillaruꝫ:

que fiūt cū alfesira, ⁊ est medicamē fcm̄ cum bezeri basen, ⁊ est iuuatiuū ad podagrā, ⁊ dolorē genuū, ⁊ dolorē iūcturaꝝ. ℞. medicine que dr̄ alfesire pondus. ʒ. j. ⁊ bermodactiloꝝ pōdus. ʒ. xx. cymini carmeni pōdus. ʒ. j. cinamomi, ⁊ origāi pfici, ⁊ aristol. rotunde, ⁊ zinziberis, ⁊ folioꝝ capparis, ⁊ cineris birūdinū oīum añ pōdus. ʒ. j. Tere has medicias, ⁊ pulueriza, ⁊ cōfice cum vino, ⁊ fac pillas puas, ⁊ exicca in vmbra: Dosis illiꝰ pondus. ʒ. s. cum aqua, in qua decoctum est anetū, aut fiat de eo suffuf pondere. ʒ. s. cū aq̄ mellis calida, in qua decoctum ē anetum, cochliarijs duobus, ⁊ olei cochliario. j.

Pillule alie: q̄ fiūt cū alcāna ad podagrā laudate. ℞. myrobal. nigrorū ablatꝫ nucleis pōdꝰ. ʒ. x. bellericoꝝ, ⁊ emblicoꝝ, [a] ⌈et casie, ⌋et ciamōi, et zizibis, ⁊ macropipis, et sal idi oīuꝫ añ pōdꝰ. ʒ. iij. aloes pōdꝰ. ʒ. xxx. origani pfici, ⁊ radic⌉ cappar⌉, ⁊ bdellij, ⁊ alcāne oīuꝫ añ pōdꝰ ʒ. ij. bermodactiloꝝ q̄ztū medicie oēs. Tere medicinas, ⁊ cicotrigōiza, ⁊ ifūde bdelliū i vio, ⁊ pmisce, ⁊ ꝯfice, ⁊ fac pillas paruas, ⁊ fit dos eaꝝ pōdus. ʒ. ij.

[a] A. ⁊ sythragi

Vena sciatica. Medicamē ad venā sciaticā qđ sedat eā vltie cuiꝰ hec ē pmixtio. Picis ptes. ij. sulfur⌉ qđ nō inuenit ignis ps. j. Teranť sil. ⁊ pmisceanť, ⁊ puluerizenť sup locū infirmū postq̄z ingressus fuerit hn̄s eā balneū vt adhereat ei medicamē, ⁊ ꝯglutineť sup ipm charta, ⁊ dimittať vsq̄ꝫquo cadat per se ipsum.

Podagra. Medicamen de iusgamo nostro predictum in cap. dolorum iuncturarum est vltimum ad eam.

¶ Tractatus octauus de alopitia.

Onfectio [b] ⌈lohoc⌋ ad alopitiā. ℞. euforbij, ⁊ gūme rute agrestis, et oli lauri, oīum añ aur. ij. ⁊ sulfuris qđ nō iuenit ignis et bellebori nigri, aut albi qđcūq̄ꝫ duoꝝ ē reptū oīum añ pōdꝰ aur. j. Aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas, et pmisce cū pondere. ʒ. ix. cere liquefacte cū oleo laurino, aut oleo alkerua, aut oliue oleo antiquo, et vtere hoc medicamine fm̄ q̄ ipsum est forte valde in curatione alopitie, qum prolongať, ⁊ difficilis fit eius cura. Inquit Gal. ego permiscui cum eo in quibusdam horis nasturtij pondus aur. j. et spume aduste pondus aure. j.

[b] A. linimenti

[c] ⌈**Alkidob nigꝝ**⌋ in quo inuoluuntur capilli: vel manus: vl aliquot membroꝝ. Existimauit Gal. q̄ quando sumiť vrina canis, ⁊ putrefit quinq̄ꝫ diebus aut sex, deinde fit cum ea illud ꝯseruat nigredinem.

[c] A. Tinctura nigra

¶ Descriptio ponderum, et mensurarum ex breuiario alseir. i. vigilis.

Nqt [d] ⌈kist ordei est. ℥. xviiij. kist vini est lb. lxx. kist nellis ē lb. c. viij.⌋ Chous vini est lb. [e] ⌈ix.⌋ Chous mellis ē lb. xxiij. ⁊. s. Corboni olei ē. ℥. ix. Corboni vini. ℥. x. Corboni mellis. ℥. xiij. s. [f] ⌈Mesitꝝ⌋ magnū olei ē. ℥. iij. [g] ⌈Mesitꝝ⌋ magnū vini ē. ℥. iiij. gurmie. viij. [h] ⌈Mesitꝝ⌋ mellis. ℥. iiij. s. [i] ⌈Acsuneť⌋ olei darkimet. xvj. [k] ⌈Acsuneť⌋ vini. ℥. ij. ⁊ quarta darkimet. j. [l] ⌈Acsuneť⌋ mell. ℥. iij. ⁊ quarta et octaua. [m] ⌈Choatꝰ⌋ oli darkimet. xij. [n] ⌈Choatꝰ⌋ vini. ℥. j. ⁊ medietas darkimet ⁊ tertia. [o] ⌈Choatꝰ⌋ mellis pondus. ℥. ij. ⁊ quarta. [p] ⌈Mesitiron⌋ olei est darkimet. vj. [q] ⌈Mesitiron⌋ vini est gurmie. xx. [r] ⌈Mesitiron⌋ mellis darchimet. vij.

[d] A. Chous olei est lb. ix.
[e] A. x.
[f] A. Mestarum
[g] A. Mestarum
[h] A. Mestarum
[i] A. Achsunesi
[k] A. Achsunesi
[l] A. Achsunesi
[m] A. Choanus
[n] A. Choanus
[o] A. Choanus
[p] A. Mestarum paruum
[q] A. Mestarum paruum
[r] A. Mestarum paruum

¶ Descriptio mensurarum ⁊ pōderum ex breuiario filij Serapionis, inquit.

Xceptū est ab hoc caplo in hoc aggregato, qm̄ nō dixi oēm mēsurā quā in ipo attuli, nisi q̄ cognita ē apđ eos q ligua vtunť arabica in caplis suis. Vꝫ qdam coegerūt me ad transferēdum querētes a me trāslationē eius, vt iuuamētum fiat pillud in alijs ab isto libro. kist apud gentes que lingua greca loquunť, cognitum est sup mensurā vero nō ꝯueniunt oēs, ⁊ illud ē qm̄ quidam eoꝝ vtunť alia q̄zvtanť alij. kist. n. apud romanos capit lb. j. s. ⁊ sextam quare est. ℥. xx. Et kist [s] ⌈italicum⌋ lb. j. s. Et lb. est. ℥. xij. Et mina romana est. ℥. xx. Et mina italica, et egyptiaca ē ℥. xvj. Et mina est sextaria. xl. Et lb. est sextaria xx. Sextariū ē. ʒ. vj. ⁊ danich. ij. aut aure. iiij. Et darkimet ē aur. j. Et dorach italicū ē iohein. viij. Et iohein est acsat romana sex. Et cotila. j. ℥. ix. Mestron magnum est. ℥. iij. ⁊ paruū est darkimet vj. Acsumesi est darkimet. xviij. [t] ⌈Choatos⌋ ē ℥. i. s. Gormia est quarta. ʒ. vsq̄ꝫ ad duos danich. Aumius ⁊ andanikis est. ℥. i. ⁊ vnaqueq̄ꝫ earū est aur. vij. Adar. ℥. i. Cuib mellis lb. ij. s. Cuib olei mina. i. s. Aldorach lb. iij. kist mellis lb. ij. ⁊ s. Albemē sextaria. v. ⁊. ʒ. xxx. ⁊ antulij. iiij. Semimet mine. x. ⁊. s. Faba egyptiaca semimet q̄tuor. Obolus est danich. i. s. sicut inuenit alexandrinus antulij. iij. Auellana. i. est darkimet. i. Nux est xiiij. semimet. Alsacraiati parua est semimet. vij. Alsacraiati magna est semimet. xiiij. Faba greca ē duo semimet aut duo oboli. Alsacraiati ē sextaria. vj. ⁊ q̄rta. Cochliarium mell est aur. iiij. Cochliariū medicinaꝝ ē aure. i. et. ʒ. i. Alsatil. j. est sextaria. ij. Darkimet est oboli. vi. Et omnis obulus ē kirat. iij. Et omnis kirat est. iiij. grana ordi. Et obuli. iij. sunt kirat. ix. Alcautus est. ℥. i. s. Choati. ij. sunt. ℥. iij. Oboli. viij. sūt kirat. xxiiij.

[s] A. alāthalituꝫ
[t] A. Choanus

¶ Completus est liber quintus libri canonis, qui est antidotarium senis regis aboali hassen filij hali abinsceni. Et eius complemento completus est liber totus.

Libellus Auicenne de [a] ⌈viribus cordis⌋ translatus ab Arnaldo de villa noua barchinone feliciter incipit.

Tractatus primus de origine spiritus: ⁊ generibus eius: ⁊ principijs sue generationis ⁊ informationis.

Capitulum primuȝ de origine spiritus.

Creauit deus ex ꝯcauitatibus cordis sinistram vt esset armariū spūs ⁊ minera gñationis illius. Creauitqȝ spirituȝ latorem virtutum aīe in membra aīalium tendētium mediāte ipso. Creauit itaqȝ primū appēdiculū viriū anime spūm, ⁊ manatione scđam in mēbris corporis mediāte ipso. Produxit ēt spiritū ex [b] ⌈subtilitate humorū, ⁊ igneitate⌋ quēadmodū produxit corpus ex grossitie ipsoꝝ ⁊ terrestreitate. Et enim cōparatio spūs ad humoꝝ subtilitatē, ē sicut cōparatio corpis ad ipsos humores: quēadmodū enim mēbra cōstituūtur [c] † ⌈ ⌋ pp cōmixtionē ipsoꝝ adinuicē perducentē ad formā [d] ⌈aliquā compōnis⌋ qua cōmixtum disponit' ad recipiēdū habitum non cōuenientem ei rōne simplicium, simili mō constituitur spiritus ex subtilitate humorū ⁊ cōmixtione ipsoꝝ quatuor [e] † ⌈ ⌋ ad formaȝ [f] ⌈complexionis⌋ qua spiritus preparatur ad receptionē virium anime quas ex simplicibus nō acquirit. [g] ⌈Principiuȝ autem eius est ex manatione diuina sine auaritia et diminutione: qñ eius dispositio completur perfecte, quēadmodum eniȝ vnicuiqȝ mēbro, quāuis ex ipsa substantia humorum constituatur, nihilominus inest sua complexio ratione singularitatis proportionis quantitatum humorum, ⁊ forme commixtionis ipsorum:⌋ similiter vnicuiqȝ spirituū, vȝ tā animali, qȝ vitali qȝ naturali [h] † ⌈ ⌋ quāuis eorum subā ex subtilitate humorum sit, nihilominus propria inest complexio rōne proportionis quantitatum subtilitatis humorum, ⁊ [i] ⌈forme cōmixtionum.⌋ Et sicut etiaȝ mēbra [k] ⌈generalia⌋ quāuis plura sint numero, vnū tamē est generatione [l] ⌈principium⌋ qualecūqȝ sit illud ꝭm diuersitatem opinionuȝ, cuius generationē sequitur generatio ceterorum membrorum: similiter spiritus [m] ⌈generales⌋ quāuis plures sunt numero, nihilominus vnus ipsorū generatione primus est: qui ꝭm sententiam potiorem phōruȝ generatur in corde ⁊ exinde procedēdo manat ⁊ penetrat in cetera principalia membra in quibus qum sufficiēter permāserit adipiscitur ibi complexionem particularē ⁊ propriaȝ. Ita ꝙ in cerebro complexionē acqrit qua disponit' ad receptionē virtutū sensus ⁊ motus. In epate vō complexionē susceptiuā virtutum nutritionis ⁊ augmēti. In testiculis autem acqrit cōplexionē q̄ ppara' ad [n] ⌈receptionē vel ad recipiendū gñonē.⌋ Et existit tñ harū oīum vtutū pn^m ꝭm dictū phm, in corde: quēadmodū apud eos qui diuersificātur a sentētia eius, pn^m virtutis visiue, auditiue, ⁊ gustatiue, est in cerebro: sed nihilominus ꝭm eos spūs disponitur ad recipiendū has virtutes [o] ⌈particulares⌋ in mēbris alijs, ita ꝙ visiua mediāte complone crystalline humiditatis qñ cōplexioni spūs ꝯiūgit'. Auditiua vō mediāte cōplone [p] ⌈opthici nerui.⌋ Gustatiua aūt mediante cōplone humiditatis quā sub radice lingue gñat spōgiosa caro. Supradictoꝝ autem repugnātiū qdā sunt asserētes, ꝙ virtutes spūs affert a cerebro, nullo mō egēs ad pfectionē virtutꝭ cōplone mēbri ad qđ ꝓcedit: sed ipm mēbrū est tm ꝯueniens instrm actioni virtutis nālis, nihil ꝯferēs eius essentie: Verūtñ exqsita perscrutatio veritatis oīno cassat istorū opinionē, ⁊ verificat insup, ꝙ [q] ⌈calefactionem⌋ virtutis adipiscit' spūs in mēbro, qđ est operis instrm [r] ⌈ꝭm formam pdicte opinionis. Dixerunt⌋ quidam ex sequētibus phis, ꝙ spiritus [s] † ⌈ ⌋ vires anime recipit a corde pfecte [t] ⌈ita ꝙ ad receptionē ipsarū perfecte in ipso corde disponitur taliter, ꝙ nō indiget alio mēbro, sicut de epate, aut de cerebro.⌋ Sed hāc opinionem respuit, ⁊ penitus cassat vltima inquisitio veritatis.

Capitulum secundum de diffinitione ⁊ natura spiritus, ⁊ eius vtilitate.

[u] ⌈Ita ⁊ quecunqȝ pfectio, ⁊ oē bonum qbus res distinguunt', nō nisi a pma veritate sunt q̄ omniuȝ bonoꝝ prima est, ⁊ vniformis manatio. At vō receptibilia sunt carentia dispōnibus ad receptionē ipsoꝝ: Et idcirco quodlibet susceptibile nō est dispōnis cuiuslibȝ receptiuū⌋ quapropter neqȝ lana inquātū lana recipere formā ensis, nec silr aqua sub forma aque recipe [x] ⌈virtutem humane nature. Sic igitur oīa corpa recipiūt⌋ vitā preter illa que numero ⁊ quantitate sunt diminuta. Numero qdem qm non viuētia corpa, q̄tuor elementa sunt, ⁊ que illis approximāt in nā. Quātitate vō qr oīa elementa quatuor [y] ⌈sunt fere insensibilis quātitatis ⁊⌋ minora sunt [3] † ⌈ ⌋ oib⁹ rotabilibus spheris: nec elōgatur ab intellectu, qn ex stellis fixis sit aliqua maior eis. Demōstratio iterum concludit, ꝙ hec oīa elementoruȝ corpa [z] ⌈vel demōstrato iterū hoc, ⁊ ꝙ oīa elemētorū corpa sint veluti pūctus respectu corporis saturni⌋ quāto igitur est amplius respectu superioꝝ: Amplius auteȝ apud cōprehēsores veritatis cā pp quā non receperunt vite formā hec corpa, est illud quo cetera viuētia corpa tā simplicia qȝ cōposita diuersificantur ab eis: scȝ ꝯrietas nārū: nā.n. vniuscuiusqȝ est alterius nature ꝯria: idcirco a genere corpoꝝ celestiū valde elongātur: qm celestia corpora disposita sunt ad nobiliorem spēm vite corporalis. Elementa vō a vita oīno sunt elongata: in corporibus aūt cōpositis cōmixtio frangit formam ꝯrietatis eoꝝ, ⁊ exinde causatur forma cōplexionis, que qdeȝ cōplexio mediū qđdam est inter ꝯria: medio vō nihil absolute est cōtrarium. Et idcirco cōpositū disponitur ad vite receptionem, ita vȝ ꝙ quanto amplius ad mediū cōplexio vicinatur, tanto mixtū redditur habilius ad recipiendum nobilioris vite pfectioneȝ [?] ⌈adeo ꝙ qñ in tantum tēperatur cōplexio ꝙ per equalitatē cessat ꝯrietas, disponit' mixtū ad receptionē vite. ꝯformis⌋ vite celestiū corpoꝝ: q̄ dispō i humano [ꝝ] ⌈tm⌋ spū repitur [a] ⌈est igit' i sūma spūs sub gñata⌋ cōmixtione elementoꝝ vergēs in silitudinē celestiuȝ corporum. Et ppea iudicat' de spū ꝙ sit subā luminosa: propter qđ dicit' de visiuo spiritu, ꝙ sit radius atqȝ lux: Et exinde anima gaudet ex intuitu lucis, ⁊ tristatur in tenebris: quoniam [b] ⌈spiritui qui sedes est anime, illud est conforme: id autem⌋ cōtrarium.

a A. medicinis cordialibus

b A. subtili parte humorū ⁊ ex vaporibus ipsoruȝ

c † A. ex humoribus

d A. vnā complexionalem

e † A. pducentē

f A. vnam cōplexionalem

g A. Immo pn^m ipsarū est ex manatione dīna extrahente eas de potētia ad actuȝ absqȝ itermissione tēpis ⁊ absqȝ auaritia qñ cōpleta est ꝓpatio ipsaꝝ ad suā pfectionē ⁊ sicut vni cuiqȝ mēbro inest cōplo propria q̄uis ex ipsis humoribus subāť gñet', ⁊ non accidit vnicuiqȝ ipsorū cōplo appropriata nisi pp ꝓportionē q̄tītatū humoꝝ ⁊ pp formā ⁊ q̄litateȝ permixtionis

h † A. ⁊ eis qui ipsos sequūtur

i A. pp formā et qualitateȝ commixtionis.

k A. generata

l A. primum

m A. q in nobis sunt

n A. recipiēdum virtutē gñatiuā

o A. ꝭm veritatē ⁊ perfectionem

p A. nerui extēsi in supficie ossis auris n. minati alsamach.

q A. perfectionē

r A. q̄uis similē sniaȝ vel opinionem iā dixerint

s † A. omnes

t A. absqȝ hoc ꝙ spūs idigeat mēbro alio sicut cerebro ⁊ epate in dispōne ad recipiendum eas.

v A. Neqȝ vita neqȝ aliq̄ perfectio neqȝ bonuȝ aliqđ ꝓuenit a pma veritate altissima ⁊ a manatione pma cū auaritia. Sȝ recepti illa qñqȝ sunt carētia seu vacua a ꝓpationib⁹ ad receptionē ipsoꝝ qm non qđlibet receptibile sit receptiuum cuiuslȝ rei

x A. essentiā vel nām humanā et corpa qdē mundiā receperunt

y A. existimātur ꝙ ipsa respectu toti⁹ non habeāt q̄titatē sensibilē ⁊ ipsa quidem

3 † A. multum

z A. p cōpationē ad illud qđ est īfra corp⁹ saturni sint sicut pūctus circuli

? A. ⁊ qñ cōplo equat' valde ita vt in ea sint ꝯtraria coeq̄ta ⁊ destructa seu refracta ad eq̄litateȝ tūc mixtū ē ꝓparatū ad pfectionem vite rōnalis cōformis

ꝝ —— A.

a A. ⁊ spūs qdeȝ in sūma ē res generata ex

b A. illud est cōforme nāe vel principio ipsi⁹, ⁊ hoc est ei

¶ Capitulum tertium de principalibus passionibus spiritus cordialis, ⁊ primis causis ipsorum: scilicet potentia, ⁊ dispositione.

SApientes philosophorum, ⁊ medici eos sequentes concorditer ponunt, ꝙ gaudium, ⁊ tristitia, ⁊ timor, ⁊ ira, sunt ex passionibus [a] † ⌈ ⌋ spūs cordialis. Et ꝙ quelibet passionū intenditur ⁊ remittitur non soluȝ propter agens, sed ēt propter intēsionem ⁊ remissionem dispōnis in substantia patientis. Assignant ēt sapientes subtiliter dr̄iam inter potentiam, ⁊ dispositionem dicētes ꝙ potentia respicit vtrūqȝ contrariorum equaliter: dispō v̄o non: quāuis eniȝ gaudere, ⁊ tristari ēt possit hō, nihilominus aliquis est tm̄ ad letitiam dispositus: aliquis v̄o ad tristitiā tm̄. Et simile iudicium est de timore, ⁊ ira, ⁊ ceteris passionibus. Est igitur esse ⁊ ratio spiritus gaudentis in potentia [b] † ⌈ ⌋ aliud esse ab esse et ratione spiritus dispositi ad alterum predictorum. Uidetur enim ꝙ dispositio sit perfectio potentie respectu alterius oppositorum. Ex quo pȝ, ꝙ si spiritui conueniat inquantū inest ei potentia tristari vel gaudere [c] ⌈indifferenter⌋. non tam̄ ei conuenit ex parte ipsius dispōnis [d] ⌈indifferenter alterutruȝ.⌋ Rursus etiam ex hoc patet, ꝙ potentia ad hec duo inseparabiliter inheret spiritui ex gn̄atione ipsius. Dispositio v̄o que ipsum ad alterum oppositorū inclinat, non īseparabiliter ex generatione inheret ei, sed accidere pōt ex superuenientibus causis.

¶ Capitulum quartum de gaudio, ⁊ intrinsecis causis delectationis, ⁊ tristitie, ⁊ eorum diuersitate.

GAudiuȝ est delectatio quedam: omnis auteȝ delectatio est apprehensio aduentus [e] ⌈ꝓprie perfectionis ab aliqua virtute apprehensiua⌋ sicut in sensibus apprehēsio dulcis ⁊ sapidi gustui: [f] † ⌈ ⌋ ⁊ apprehēsio victorie irascitiue virtuti: ⁊ preceptio alicuius vtilis contingentis existimatiue, ⁊ opinatiue virtuti. Omnis auteȝ perfectio [g] ⌈seu etiā delectatio est nālis alicui virtuti⌋ ⁊ ecōuerso. Omnis [h] ⌈nāqȝ perfectio alicui virtuti est delectatio ei.⌋ Forsitan aūt contingit in aliquibus virtutibus, ꝙ nō oīno delectantur nisi apud separationem dispōnis īnālis. pp qd̄ [i] ⌈ēt⌋ quidā opinantur ꝙ delectatio sit exitus a dispōne īnāli. [k] ⌈Fixio nāqȝ a dispōne vel habitu nāli nō est⌋ delectatio. hic aūt error incidit, q2 qd̄ est per accn̄s accipit̄ vt per se: in elēchis. n. oñsum est qm̄ h̄ est vna fallaciarū. Delectatio v̄o h9 quātū ad propositū spectat est qm̄ nullum apprehēdēs aliqd apprehēdit nisi apud alterationem, sicut in tactu pȝ: tāgibilis eniȝ q̄litas tādiu [l] ⌈delectat⌋ q̄ȝdiu mēbrū tactiuū permanet [m] ⌈ꝯrie q̄litatis, ⁊ patit̄ ab alterāte q̄litate.⌋ Qū ergo fuerit passum ab ea [n] ⌈sufficiēter⌋ efficit̄ q̄litas cōplo mēbri. Et iō [o] ⌈nō delectatur ab ea qm̄ oīs alteratio cū quadā alteratione ꝑsistit⌋ ⁊ nihil alteratur a semetipso. [p] ⌈Silr̄ in ꝯrio nō ledit̄ qdam ethicus calore q fortior est quā sit in acute febricitātib9: Acute tm̄ febricitās ledit̄ calore q ꝟm veritatē est citra illuȝ.⌋ Et hoc q2 calor in ethica est collocatus seu habituatus in mēbris ac si esset eoꝝ cōplo: [q] ⌈in acuta v̄o febre est q̄si volitās supra ipsa ⁊ timet̄ a cōplone mēbroꝝ.⌋ Medici ēt proprio noīe vocāt qualitatē inherentē mēbris, sicut in ethica, malā cōplexioneȝ equalē: Que aūt se hȝ sicut in causone, ꝓprie vocāt malā cōplexionē diuersam. Jā igitur ex his relinquitur manifestum, ꝙ cā propter quā delectatio cessat postq̄ȝ habituate fuerit ꝑfectiones sensibiles, est priuatio apprehēsionis [r] ⌈introitus ipsaꝝ⌋ ⁊ ꝙ cā delectationis apud ꝑnᵐ exitus [s] ⌈a dispōne innāli, est apphensio introitus dispōnis nālis. Sed ꝓpterea ꝙ currit apprehēsio introitus dispōnis nālis cū exitu a dispōne innāli, ꝯtingit vt sit delectatio cū exitu illo: ⁊ idcirco putat̄ qd̄ dictū est: sed nō est ita: sed cā est introitus ꝑfectionis sensu ꝑcepte,⌋ ⁊ non aliud: hec nāqȝ est cā delectationis per se. Cā v̄o dispōnis ad delectationem est: [t] ⌈circa delectabiles spūs ꝟm meliorē habitū⌋ in quātitate ⁊ q̄litate. s. vt nō sit in subā diminutus, nec habitus siue dispō eius sit inaturalis in his que ꝯueniūt ei. Jn quātitate qdē qm̄ si spūs [u] † ⌈ ⌋ fuerit multus, vehemētior erit virtus ipsius: Augmētū. n. in quātitate prestat additamētū virtuti in fortitudine: quēadmoduȝ est in radicibus scientie nālis declaratū. Et exinde est, ꝙ pp multitudinē suam durat amplius in abūdāti mēsura in origine seu minera ipsius. Et diffusio eius abinde ad mēbra in dilatatione q̄ est apud gaudiū, ⁊ delectationē, fit ab abundātiori mēsura. si. n. modicus fuerit [x] ⌈q2 cito dissoluit̄, nā conseruat⌋ eum apud originē suam, nec dat ei facultateȝ libere dilatandi. Jn qualitate v̄o qm̄ si fuerit nobilissime complexionis, ⁊ nobilissime subē. i. abundantissime lucis, tunc est subē celesti similimus. he ergo sunt cause dispōnis ad delectationem ⁊ gaudiū: ꝯrie v̄o sunt cause dispōnis ad tristitiam, ⁊ dolorē. Qum. n. scit̄ ꝙ he sunt cāe delectationis in genere, ꝯñter proculdubio scitur q2 eedem sunt cause gaudij qd̄ delectationis est spēs. Spūs ergo q est in corde, qñ multus existit in quātitate, pp materie multitudineȝ ex qua velociter ⁊ ꝯtinue gn̄atur, ⁊ est tēperatus in cōplone, ⁊ in subā luminosus, splendens, tunc est ad gaudium dispō fortis. Qum aūt fuerit exigue quātitatis, sicut in ꝯualescētibus, ⁊ [y] ⌈diuturnis morbis⌋ ⁊ senibus, non tꝑatus in cōplone sicut in morbis: ⁊ fuerit valde spisse, ⁊ grosse substantie, sicut in melācholicis, ⁊ senibus, ita ꝙ delectari nequit pp grossitiem ⁊ spissitudinem eius: aut fuerit nimis tenuis subē sicut in [z] ⌈cōualescētibus⌋ ⁊ mulieribus ita vt [⁊] ⌈qū dilatat̄ sanari nō possit:⌋ aut fuerit tenebrosus sic̄ in melicis, tūc est vehemēs dispō ad tristitiā.

¶ Capitulum quintum de causis exterioribus delectationis, ⁊ tristitie, ⁊ earum diuersitate.

PErfecte [ꝯ] ⌈dispositū ad effectuȝ aliquē est duplū cārū⌋ illius effectus, sicut sulfur ad inflāmationem: ipsum. n. adeo igne modico inflāmatur, ꝙ cū duplo eius lignū inflāmari non pōt. Qū ergo aīa habuerit spiritū ꝑfecte dispositū ad recipiēdū letificātiū cārū imꝑssiones, modica ex cā letat̄ pp qd̄ in bibentib9 laudabile vinum, letitia multiplicat̄ intm̄ aliqñ, ꝙ putant̄ sine cā [ꝝ] ⌈ridere⌋ qū tm̄ ita nō sit. Et. n. impolē est, ꝙ in aliq̄ re fiat ipressio sine aliquo īpressore. Sȝ cā est q2 vinū qñ bibit̄ moderate copiosuȝ, gn̄at spūȝ moderate cōplonis, ⁊ subē, ⁊ vehemētis luis, ⁊ splēdoris vñ ad letitiā valde disponit̄. Et [a] ⌈idcirco valde letificat⌋ ob minimā cāꝝ [b] ⌈suscitātiū.⌋ Et recepit ipressiones ex causis vtilib9 in p̄nti forti9, q̄ȝ ex cāis vtilib9 in futuro. Et ex cāis ꝯueniētib9 delectationi amplius, q̄ȝ ex cāis ꝯueniētib9 honestati. Et silr̄ recipit tūc ipressionē a causis q̄ ꝯgruūt poti9 ad gn̄andum opinionē, quā solidū intellectū. Et hui9 qdem cā est, q2 virtus aīe suā in cerebro exercet actionē, ⁊ exigit spūȝ tꝑate humiditatis, vt obediat motui co-

a † A. proprijs

b † A. ⁊ tristādis in potentia

c A. simul seu eq̄liter

d A. nisi vnum ipsorum.

e A. ꝑfectionis appropriate alicui virtuti apphensiue

f † A. ⁊ apprehēsio boni odoris sensui olfatus

g A. est res nālis

h A. igit̄ apphēsio rei nālis cuȝ virtute aliq̄ est delectatio

i —— A.

k A. ⁊ ꝯfixio super dispōnē nālē nō sit polē vt sit

l A. sentitur

m A. diuersum ei in q̄litate ⁊ patitur ab ea

n A. ⁊ qualitas ipa fuerit firmata

o A. ipsa nō sentitur, qū oīs sensatio fiat cū q̄dam alteratione

p A. Et patiens ethicā non ledit̄ a calitate vehemēti, q̄ ē fortior calitate febris causonis. Et patiens causonē ledit̄ a calitate q̄ est minor illa.

q A. Et calitas febris causonis est accn̄s sup mēbra ⁊ cōplo mēbroꝝ diuersificatur ab ea.

r —— A.

s A. ad dispōnes nāleȝ ē aduētus apphēsiōis. Sȝ ꝑpea ꝙ accidit si fuerit aduētus apphēsionis cū exitu a dispōne nō nāli vt sit cuȝ illo exitu idcirco putat̄ ꝙ illud sit cā eius, sȝ nō est ita imo cā est aduētus ꝑfectionis apprehense

t A. esse eius qd̄ delectat̄ ꝟm meliorē dispōnem

u † A. q delectat̄

x A. nā tūc auara fit de ipso ⁊ retinet

y A. debilibus egritudinibus

z A. debilibus

⁊ A. dilatari nō sit sufficiens

ꝯ A. disposito ad aliquē effectuȝ sufficit debilissima causa

ꝝ A. letari

a A. letificatur

b A. letificātius

gitationis, ꝛ exercitio intellectus. ᵃ ⌈Tunc autẓ⌋
est vehementis humiditatis ᵇ †⌈
ꝛ nimij⌋ motus pp mix/
tionem vapoꝝ ascendētium ꝛ inundātium ibi ᶜ ⌈i/
moderate humectantiū ipsum⌋ qꝫobrē ᵈ †⌈
⌋ nō obtēperat intellectui, nec motibus co
gitationis: nisi in rebus ᵉ ⌈valde mālibuꝫ ꝛ⌋ corpo
reis: nō in rebus subtilibus ᶠ ⌈valde, ꝛ⌋ spūalib⁹:
ꝛ cum instabilitate seu agitatione ipsius nō obedit
ᵍ †⌈ ⌋ formationi ʰ ⌈seu presentationi⌋ reruẓ
spūalium sed formationi tm̄ ⁱ ⌈valde⌋ corporaliuẓ
rerū ᵏ ⌈vn̄ veritas seu pfectio sui opis apud cogni/
tionem valde debilitat᷑, Et⌋ retrahitur intellectiua
virtuꝫ adeo tm̄, quātū exigit, aut procreat dispō ei⁹
donec ad tēperamētū eius complexio reducatur: ꝛ
ipsius inūdatio qetetur: ˡ ⌈qa enim⌋ virtus aīe que
in corde est vehemētis ᵐ †⌈ ⌋ existit dispo
sitionis ad gaudiū ꝛ non pueniūt ad eaẓ letificantia
ⁿ ⌈vsitata inter sensum ꝛ phātasiā aut ēt cogitatio/
nem qbus opus aīatarum viriū roborat᷑, ppterea
q̄ diximus tūc ꝯcomitari spūm que fortiora sunt in
eo, scꝫ excessus humiditatꝫ, ꝛ inūdatio, idcirco tūc⌋
sensus ꝯnatur interiori spūi, ꝛ supra motū eius effi/
citur intellectu potētior: Intellectus aūt qn̄ ꝯ se illū
spūm inuenit sic proteruū, iuuatur sensu, ꝛ ᵒ ⌈subij/
cit ipsum⌋ sicut in geometricis, ꝛ ceteris sciētijs fit.
Qn̄ igitur res taliter se hꝫ diminuitur in aīa pota/
toris impressio ᵖ †⌈ ⌋ honestoꝝ, ꝛ intelligi
bilium: ꝛ preualet imp̄ssio letificātium ᵠ ⌈dulciuẓ⌋
ꝛ delectabilium, sensibus pn̄tium maxime. Et qm̄
est dispō fortis idcirco sufficit ad letificādū debilis/
sima cā: sicut in pueris pꝫ: pp qd̄ putat᷑, q̄ sine cā le
tentur, qum tn̄ sit impossibile: quinimo cārum gau
dij ꝛ tristitie q̄dā sunt fortes: q̄dā sunt debiles: que/
dā cognite siue manifeste: q̄dā incognite siue occul/
te. Earū v̄o que ʳ ⌈incognite sunt siue occulte pl'es
sunt assuete: quāto enim⌋ amplius assuete sunt, tan
to minus pcipiuntur. De causis aūt gaudij ꝛ letitie
fortibus, ꝛ manifestis, nō est necessariū facere men
tionē. Alie v̄o sunt sicut intuitus celi inter letifican/
tes, cuius signū est: q꞉ ꝯriū tristitiā cāt. s. in tenebriꝫ
permanere: Aut sicut ꝯuersari cū ꝯsilibus, cuius si
gnum est, q̄ solitudo attristat. De letificātibus, sil'r
obtinere desideratū. Et explere intētionē ƀm exigē/
tiam intēti sine impedimēto. Et p̄ponere facere qc/
quā placidū, Et sil'r ꝯfidētia, Et memoria p̄teriti de
lectabilis, ꝛ futuri, Et spes, Et meditatio in rebus
ambitiosis: Et mutua ꝯfabulatio dilectoꝝ, Et eua/
sio a tormēto: Et ex̄neitas reꝝ: ꝛ admiratio, ꝛ eleua
tio mētis. Et obuiatio amicoꝝ, ꝛ amicabiliū vicino
rum. Et qn̄qꝫ delusio ꝛ defraudatio, ꝛ victoria i mi
nimis reb⁹. Et multa ꝯsilia, quoꝝ mētio fit in libriꝫ
rhetoꝝ, ꝛ moraliū: que inquā oīa diuersificant᷑ i gē
tibus ƀm affectus ꝛ ꝯsuetudines ꝛ etates: nec ali/
quis ab eis repit᷑ oīmode vacās ˢ ⌈nec cōtingit sil'r
vt cāe cōiter letificātes in duplo plus, aut amplius
letificēt ceteris, nisi pro tāto q꞉⌋ dispō ᵗ ⌈qn̄qꝫ vehe
mēter respicit alteꝝ oppositoꝝ⌋ ꝛ nō patit᷑ a cāis al
terius ᵘ †⌈ ⌋ nisi fuerint valde fortes patit᷑
tn̄ a cāis ˣ ⌈suis⌋ ꝛ si fuerit debiles. Et pp hāc cām
in ebriosis durat letitia: Et i melicis hn̄tib⁹ spūs te/
nebrosos pdurat tristitia ʸ ⌈leuius⌋ ex cāis desola
tionis ꝛ tristitie: sicut rememoratio distātiꝫ pꝛie nā/
lis, Et reminiscētia multoꝝ nocumētoꝝ iā diu p̄te/
ritoꝝ. Et odia seu rācores, Et difficultas sanatiōiꝫ,
Et onerosa ꝯuersatio. Et imaginatio terribiliū fu/
turoꝝ, ꝛ ppꝛie necitatis mortis, a qua se auertit in/
tellectus ꝛ itelligēs discretio, qū sit ineuitabile mo/
ri. Et cogitatio sollicitātis meditationis in aliquo.
Et sepatio ab occupatōe placēti. ꝛ cogitatio distra/
ctionis ab ea, ꝛ distractio a desiderato seu a volito.
Et multa alia ꝯsilia, ꝛ aliq̄ q̄ nequeūt cōprehendi: h̄
enim ꝛ ꝯsilia ꝯtristāt de facili aīam dispositā ad tri/
standū. Amplius in melico fortitudo imaginatiōis
ꝯtristātiū rerū facit ei apparere, q̄ iā sit in actu res
cuius silitudo aīe repn̄tat᷑: ꝛ idcirco i ꝯtinua pseue/
rat tristitia. Fortitudo aūt imaginationiꝫ erat pp sic
citatē spūs, q̄ꝫuis rectificet motū ei⁹. Et ēt q꞉ itell's
a sensu ꝛ phātasia distrahit᷑ ab actib⁹ rōnis, pp cor/
ruptionē cōpl'onis spūs q ppꝛie mouet᷑ ƀꝫ exigētiā
disponētis cōpl'onis, ꝛ q̈litatis pessime, ꝛ obscure.

¶ Cap. vj. in quo ostenditur q̄ vnaqueqꝫ passio cor/
dis disponitur ad generationē suiipsius.

NOn est aūt opinandū q̄ oīs cau/
sa disponenꝫ ad gaudium
vel tristitiam ᶻ ⌈imediate⌋ cōiungatur
sube spūs: sicut quātitas eius, ꝛ q̈litaꝫ:
imo alias eē cōtingit cās a quātitate, ꝛ
q̈litate spūs: vtpote ꝛ ⌈aīe passiones⌋ q̄ nihilomin⁹
disponūt ad alteꝝ p̄dictoꝝ ꝯ ⌈q̄ꝫuis hoc faciant me
diātibus causis itrīsecis ipsi spūi. s. quātitate, ꝛ q̈li/
tate ipsius: hoc est: q꞉ tpant cōpl'onē ipsius aut recti
ficāt spūm ꝛ multiplicāt quātitatē⌋ ꝛ sic disponunt
ad gaudiū: aut accidit eiꝫ cā ꝯria ꝛ sic ad tristitiā ꝯ/
rio mō disponūt ꝝ ⌈sunt ergo cāe exteriores p̄marie
ꝛ remote. Inherētes v̄o ad rōnē vnicā deducunt᷑:⌋
ꝛ est: q꞉ oīs actio ꝯriū hn̄s, si sepius iteretur, reddit
virtutē eius cui⁹ est potētiorē ad iprimēdū effectū.
oīs aūt fortificatio v̄tutis fit q̄dā dispō ad effectuẓ:
hoc aūt sufficiēter inductione manifestat᷑. Et. n. cor
pus si pluries calefiat, disponit᷑ ad calefactionē ve/
locē sil'r si pluries infrigidet᷑: aut rarificet᷑: aut spis/
setur: ꝛ in interiorib⁹ virtutibus accidit illud. Et. n.
ex frequēti actiōe, ꝛ passione fortes habitus gn̄an/
tur in eis: sic. n. morales habitus acqrūtur: Huius
aūt cā forsitā est, q꞉ passio ᵃ ⌈adueniens rei frequen
ter efficitur⌋ cōueniens substātie eius: quod autem
est alicui conueniēs, suo cōtrario disconueniens est.
ᵇ ⌈Si ergo sepius iteret᷑ diminuit dispōnē ad illud
cōtrarium expellēdo id, qd̄ est conueniens illi. hec
igitur est declaratio supradicti per inductionē. ma/
nifestare v̄o illud syllogismo ex per se notis accep/
to ꝛ demōstratiua rōne, valde prolixum est. Sed ex
p̄dictis elicitur q̄ letandi frequētia disponit spiritū
ad letitiam, ꝛ tristandi frequentia ad desolationem
ꝛ tristitiā.⌋ Causa v̄o huius ƀm naturalē perscruta
tionem est q꞉ letandi frequentia duo consequūtur.
Et primum. s. fortificatio naturalis virtutis. Secū/
dum v̄o rarificatio spiritus quam in letitia ppter
dilatationem acqrit. Confortationē v̄o nālis virtu/
tis hec tria cōsequuntur, quoꝝ q̄dlibet est causa le/
titie. Primū est tēperamētuẓ spiritus. Secundū v̄o
ē multiplicatio generationis ipsius ᶜ ⌈super illud⌋
quod ex eo dissoluitur. Tertiū est cōseruatio ipsius
a dissolutione superflua. Rarificationeẓ v̄o spirituꝫ
consequuntur duo, vꝫ dispositio ad motum ꝛ dilata
tionem propter subtilitatem substantie eius: Et ƀm
est attractio nutrimenti ipsius propter motum dila
tationis in diuersam partem motui nutrimēti. Ista
autem ᵈ ⌈natura⌋ est inclinatio nālis corporis ad
euitandum vacuum. De nā enim est talis motus vt
in ipso motu succedere faciat posteriora prioribuꝫ.
Et ƀm hanc nām trahuntur aque valde distantes
vsqꝫ ad primos fluxus ipsarum: ꝛ venti sil'r: ꝛ cutis
etiam a ventosis, ꝛ aque iterū in fistulis. Tristandi
v̄o frequentiā, duo cōsequuntur vꝫ debilitas nālis

a A. Et apud ebrietatem

b † A. vnde non obedit intelle/ctui ꝛ cū hoc est plurimi

c —— A.

d † A. pp suā hu miditatem

e —— A.

f —— A.

g † A. etiam

h —— A.

i —— A.

k A. q̄re diffici/lis est admistra/tio hmōi spūs in cogitatione ve/ra. Unde

l A. Amplius q꞉

m † A. in ebrio

n A. cogitatiōis pura seu vera p pter id qd̄ dixi mus de cāis p/hibētib⁹, imo p ueniūt ad ipsaẓ letificantia q̄ ca dūt seu q̄ opant᷑ iter sensuẓ ꝛ exi/stimatiuā sequē tē ad ipm fortifi catā cū eo, aut i/ter sensum ꝛ co/gitatiuā ꝯforta/tā cū eo in admi nistratiōe virtu/tū aīe ꝯfortataꝝ cum eo qn̄

o A. vtitur eo

p † A. futuroꝝ ꝛ

q A. opinabiliū

r A. sunt icogni/te q̄dā sunt que pl'm sunt cōsue/te, ꝛ quanto

s A. Alia litera neqꝫ ēt a causis tristitie q̄ currūt i debilitate ꝛ for titudine cursu ipsaꝝ cārum leti tie. Uerum

t A. est approba/ta vni duorū op positorum

v † A. oppositi

x A. si perseuera uerint

y A. pp cās istas oppositas q̄ sunt

z A. sit cā que

ꝛ A. opōnes ani males

ꝯ A. ꝛ vr̄ q̄ sint ipse disponētes spūs ad illud ēt mediāte aduētu alic⁹ ex illis cāis q̄ sunt itrātes in q̄li^te spūum ꝛ q̄ꝫ titate ipsorū ita q̄ p eas equat᷑ compl'o spūuẓ ꝛ suba ipsoꝝ ꝛ mlˀ tiplicat᷑ q̄ꝫtitas ipsoꝝ ꝛ distigui tur nā ipsorū

ꝝ A. ꝛ ille cāe ex trisece sūt cāe p^e ꝛ iste subales. i. accn̄tēs. sube spi ritus sunt cāe 2^e ꝛ proxime: ꝛ iste cāe accn̄tales re mote non existi/mant᷑ q̄ non pos sint cōputari vel cōprehēdi i nūe ro, aut difficilis ē eaꝝ nūeratio: Ueꝝ sūma earū sicut puto cōpre hēdit᷑ i vna intē tione

a A. inherēs con tinue alicui rei qn̄ accidit est Alia litera oīs passio pdu/cēs ad actionē ē

b A. et ꝯrio discō uenīēs qn̄ reite/rat᷑ multotiēs tē diminuit᷑ dispō vel p̄pō ei oppo sita ꝛ additur in dispōne vel p̄pa tione ꝯria q̄ ē ei ꝯueniēs. Decl'o v̄a supradcē itē/tionis fit p indu ctionē ꝛ p syll'm seu p rōnē assū/ptā ex p se notis manifestare v̄o illud rōne dmr̄a tiua ē valde ꝓli xuẓ. Cōsideratio āt i hoc q̄ magis ptinet ad pscru/tationē nālem Alia litera ꝛ ꝯrio disconue/niēs qn̄ reiterat᷑ tūc diminuitur dispō vel p̄patio ei opposita ꝛ au/gmētat᷑ p̄patio ꝯria q̄ ē ei cōue/niēs. Qū g ita sit tūc freq̄ntia letā di prepat ad leti tiā ꝛ freq̄ntia tri stādi p̄pat ad tri stitiam ꝛ desola tionem

c A. loco eius

d A. attractio

virtutis: Et fm.s.inspissatio spūs, propter frigiditatem accn̄tem apud extinctionē caloris nālis cātam a vehemēti coadunatione, ⁊ coarctatione spūs. Ad hec vō duo sequuntur ɔ̄ria eoꝝ que pauloañ iaz diximus. Est igit̄ manifestū qḋ letādi freqn̄tia disponit spūꝫ ad letitiā ⁊ tristādi ad tristitiā. Et ꝙ i dispositis ad letitiā cōtristantia non imprimūt, nisi fortia sint. letificantia tamen debilia imprimūt.[a] ⌈Et similiter in tristitia fit econuerso.⌋

ℭ Capitulum septimū de dr̄ia debilitatis cordis seu pusillanimitatis, ⁊ tristitie, ⁊ eorum contrarijs.

[b] ⌈Debilitas cordis et tristitia quaꝫ quidā vocāt ɔstrictionē pectoris siue cordis, filia sunt ⁊ nihilominus differūt. Et ideꝫ silr̄ est iudiciū de ipsoꝝ ɔ̄rijs.s.fortitudine cordis, ⁊ letitia quam quidam appellant dilatationem pectoris, siue cordis.⌋ Latet autē differentia inter ista ꝑpterea qꝛ ad alterutra communiter consequuntur:[c] † ⌈ ⌋ putatur.n. de duobus primis ꝙ sint passiue dispositiones: de alijs vero duobus ꝙ sint actiue: attamē inter extrema vtriusqꝫ contrarietatis est de differentia manifesta: primo quidem quia non consequuntur ad inuicem: non enim omnis debilis corde, est tristis: nec omnis tristis, corde debilis[d] ⌈cordis est per comparationem ad rem contristantem⌋ similiter iteruꝫ nec omnis fortis corde est gaudens, nec etiam ecōtrario. Secundo vō quoniam ipsorū rationes sunt differentes: debilitas eniꝫ cordis est dispositio sumpta respectu terribilium rerū[e] ⌈quoniam est impotentia tollerandi res illas. Tristitia vō⌋ sumitur respectu contristantium rerum quoniaꝫ est paucitas tollerantie ipsaruꝫ a corde: ⁊ terribile nocitiuū quidem est[f] ⌈cordi:⌋ tristans vō nocitiuuꝫ[g] ⌈anime⌋ est. Tertio similiter differunt quantū ad consequentia que sunt anime:[h] † ⌈ ⌋ nam debilitas cordis mouet ad fugam: tristari vero seu cordis strictura[i] † ⌈ ⌋ mouet ad resistentiaꝫ siue ad repellendum, ⁊ causat effectum eius quod est contrarium fuge: scilicet inuadendi. preterea debilitas cordis tepescere facit motiuas virtutes: tristitia vō excitat ⁊ mouet easdem. Et sic in debilitate cordis due sunt passiones, scilicet vna lesionis, ⁊ alia desiderij siue affectus.[k] † ⌈ ⌋ In tristitia vero[l] † ⌈ ⌋ vnica est passio, scilicet nocumenti vel lesionis: nec naturaliter sequitur eam affectus ad fugam: immo forsitan eligitur ipsa fuga: ꝑpter[m] ⌈aliquod accidens⌋ absqꝫ appetitu inclinante ad recedendum.[n] ⌈Et si dicatur appetitus est electio, ⁊ non naturalis, aut⌋ forsitan eligetur inuasio, ⁊ repugnantia, ⁊ non fuga. Quarto iterum differunt quantum ad cōsequētia[o] ⌈que corporis sunt⌋ debilitatem nanqꝫ cordis apud obuiationem proprij nociui sequitur remissio naturalis caloris, ⁊ victoria frigoris. Tristitiā vero apud obuiationem proprij obiecti vel nociui, inflammatio naturalis caliditatis. Quinto etiaꝫ differunt penes causas dispositiuas: ad cordis namqꝫ debilitatem nimia subtilitas spiritus disponit, ⁊ frigiditas complexionis ipsius: ad tristitiam vō densitas spiritus, ⁊ caliditas sue complexionis.

ℭ Capitulum octauū qualiter sanguis fm sui diuersitatem cāt dn̄tes passiones cordis.

[p] ⌈Sanguis abundās, ⁊ clarus ⁊ addite caliditatis propter multitudinem sue inflāmationis, ⁊ velocitatem sui motus disponit ad iram. Abundans autem ⁊ clarus, ⁊ temperatus, quoniam ex eo generatur copia clari spiritus, ⁊ substantie laudabilis, et temperate complexionis, disponit ad gaudium.⌋ Sanguis autem subtilis, et clarus, et aquosus, et frigidus disponit ad timorem, ⁊ cordis debilitatem: propterea qꝛ spiritus ex eo generatus est grauis motuꝫ ad extra, ⁊ inflāmationis modice propter frigiditateꝫ, ⁊ humiditatem illius: ⁊ ideo non disponit ad letitiaꝫ, nec ad iram. Et quꝫ sit celeris resolutionis propter suam subtilitatem, est etiam generationis exigue ꝑpter frigiditatem. Sanguis autem grossus, ⁊ turbidus, ⁊ addite caliditatis disponit ad tristitiaꝫ, ⁊ ad iram etiam perdurantem. Ad tristitiam quideꝫ qa generatur ex eo spiritus turbidus: ad iraꝫ vō, quia velociter inflāmatur propter caliditatem suam: qḋ autem efficit firmam iram est spissitudo eius. Spissum enim quādo calefit tarde infrigidatur. Ira vō causata ex sanguie cholerico, ⁊ subtili velociter excitatur, ⁊ deletur, propter intensam caliditatem spiritus ex eo generati, ⁊ eius tenuitatē: si vō cum hoc splendidus. ⁊ clarus fuerit sanguis, est etiam letificans. Sanguis auteꝫ grossus, ⁊ addite caliditatis, non tamen turbidus, quod raro cōtingit, efficit hominem non tristem, sed audacem, ⁊ fortis cordis: et est modice ire propterea quia letitia frangit iram: ⁊ tristitia disponit ad eam. Ira enim est motus ad expellendum: letificantia vero delectationi conueniētia sunt. In delectatione vō fit[q] ⌈quasi⌋ motus ad attrahendum: idcirco in tali homine ex rebus magnis creatur ira: ⁊ est[r] ⌈vehemens propter spissitudinem⌋ spiritus eius: ⁊ propter etiam eandem causam est parui timoris. Sanguis autem grossus, et addite frigiditatis, ⁊ non turbidus, nec tristabileꝫ, nec iocundum efficit hominem: nec etiaꝫ fortis ire: sed est mediocriter timidus: ⁊ est etiam ebes, ⁊ sincerus in omnibus rebus propter similitudinem sui spiritus ad sanguinem eius. Sanguis autem grossus, ⁊ addite frigiditatis, ⁊ turbidus facit hominē desolabilem, ⁊ tristabilem, ⁊ etiam lente ire, nisi ex forti causa. Et eius ira[s] ⌈minus⌋ est firma, q̄ꝫ in calido, ⁊ habente ceteras cōditiones[t] ⌈huiusmodi similes.⌋ firmior tamen est in eo q̄ꝫ in sanguine subtilis substantie proinde est homo rancoris aut odij.[u] ⌈Odium enim⌋ est perseuerantia forme nociui in imaginatione seu phantasia: ⁊ perseuerantia simul imaginationis affectus ad vindictam sumendaꝫ ex eo: hoc autem est ideo quia ira est quodāmodo firma: ⁊ motus ad vindictam non valde fortis. Et qa etiam ira non est contra valde fortem, nec cōtra debilem valde. Sciendum est enim ꝙ ira quando cessat velociter, non ꝑdurat in imaginatione seu phantasia forma nociui, sed cito deletur, ⁊ ideo non causat rancorem. Et similiter quādo est affectus ⁊ motus ad vindictam valde fortis accidunt duo prohibentia[x] ⌈odium seu rancorem⌋ quorum vnum est quoniam anima quando totaliter ad vindictaꝫ trahitur, ⁊ mouetur: ⁊ auertitur a consideratione conditionum nociui, ⁊[y] † ⌈ ⌋ eorū que sequuntur ad ipsum[z] ⌈ab instātia formationis memorie.⌋ De natura enim motiue virtutis est vt ab apprehensis nociuis retrahat animam: ⁊ etiam ecōuerso.[⁊] † ⌈ ⌋ Sciendum vero est quia quando valde intenditur affectus ad vindictam in aliquo, ⁊ non ingreditur ipsum timor, peruenit ad hoc ex affectus[ꝯ] ⌈instantia⌋ vt efficiatur quesitū quasi apprehensuꝫ ⁊ iā obtētū apud imagi

a A. i eis. Dispō do eoꝝ q sunt ꝑparati ad tristitiā est ecōtrario.

b A. Alia litera In hoc caplo cōsideraꝫ dispō q̄ ē debilitas cordis ⁊ alia dispō q̄ dr̄ tristitia seu fastidium ⁊ strictura pectoris q̄ ambe dispōnes silanꝫ, sꝫ tn̄ iter eas est dr̄ia. Silr̄ i hoc caplo cōsideraꝫ dispō q̄ ē fortitudo cordis, ⁊ alia dispō q̄ dr̄ dilatatio pectoris ⁊ q̄be iste dispōnes silantur, iter eas tn̄ est dr̄ia

c † A. fm plm

d —— A.

e A. fm ꝙ cor parū tolerat ipsaꝫ. Strictura vō pectoris ⁊ tristitia

f A. corporale

g A. animale

h † A. diuersa

i † A. q̄nqꝫ

k † A. ad motuꝫ elongantē.

l † A. seu in strictura pectoris

m A. intētioneꝫ aliam

n A. a re nociua ⁊ erit ille appetitus voluntarius seu electiuus et

o A. corporea diuersa

p A. Sāguis exuberās clarꝰ ⁊ pate sube ⁊ cōplonis ꝑpea ꝙ ex ipso gn̄aꝫ plm d̄ spū splēdido mūdo, ⁊ pate sube, ⁊ cōplexionis ꝑpat ad gaudiū ⁊ sanguis subtilis. clarus addite calitatis vel fꝫ aliaꝫ lraꝫ Et sanguis clarꝰ addite calitatis ꝑp multitudinē sue inflāmationis ⁊ velocitatē sui motus ꝑparat vel disponit ad iram.

q A. inclinans

r A. vehementer spissus Alia litera ⁊ iō in tali hoie cātur ira in rebꝰ magnis ⁊

s A. Alia litera magis

t —— A.

v A. Alia litera De odio ⁊ rācore. Cap. 9. Odiū autem

x A. vehemētiā rancoris Alia litera dispōnē rācoris

y † A. ⁊ a spē ɔsideratione

z A. ⁊ ab ipressione seu firmatiōe ipsoꝝ i memoria

⁊ † A. ⁊ de nā exteriorūꝫ est vt diuertant ab interioribus ⁊ econuerso.

ꝯ A. impressione

nationem ipsius. [a] ⌈Cum enim aliquis virtutȝ motus intēditur ⁊ versus illud festinat valde represen/tat illud imaginatio quasi obtētuȝ, ⌋ ⁊ iam existēs. Cum vͦo in imaginatione imprimitur forma quesi/ti, siue desiderati, sicut forma iam existentis. [b] ⌈⁊ ad eam ⌋ peruenit forma eius sicut forma rei ad quam terminatur motus, [c] † ⌈ ⌋ cassatur affectus ab imaginatione, ⁊ deletur in eo forma: ita ꝙ in memoria non perdurat: ⁊ ideo non fit rancor. Nociuū vͦo quando est magnū sicut [d] ⌈res aliqua magni timo/ris ⌋ tunc desperatio de vindicta obtinēda, ⁊ timor prohibent fixioneȝ in anima forme desiderij ad vin/dictam: proinde [e] ⌈deletur reprītatio forme deside/rij ⁊ forme nociui ab imaginatione seu phantasia ⌋ quinimo representat̃ forma timoris [f] ⌈exn̄tis in aīa proinde etiam ibi reprītatur forma desiderij ⌋ ad fugam non ad inuasionem: ⁊ ideo tunc in aīa nō pdu/rat forma rancoris. De pueris aūt, ⁊ debilibus: qa facilis est possibilitas sumendi vindictam ab eis, ⁊ modicū timetur, repſentatur ac si iā fuisset accepta, Eteniȝ nimia leuitas accipiendi vindictā, repſenta/tur apud imaginationem quasi obtentum, ⁊ iā exi/stens: imaginatio autem mouet non ſm id quod in re, sed ſm id quod in ea representatur: ⁊ iō qn̄ apud eam vindicandi leuitas presentatur quasi obtētuȝ, reputatur vindicatio ex debilibus sicut accepta: et idcirco in continenti cadit affectus ad eaȝ, ⁊ omni/no deletur. Quod auteȝ imaginatio moueat ſm re/presentata, non ſm exigentiam reruȝ, manifestatur ex eo: ꝙ hoīes mel abhorrent, qn̄ apud eos assimi/latur euomite cholere: silr̄ cibos laudabiles atq̄ sa/pidos, qn̄ colores eoꝝ assimilantur coloribus hor/ribilium corpoꝝ: ⁊ etiā forma formis, quāuis etiaȝ talia non esse credātur: Silr̄ in ꝓposito qn̄ quedam silitudo rei supradicte representatur, siue ꝓpter ve/hementiā motus desiderij, siue pp leuitatē [g] ⌈acqsi/tionis desiderati tanq̄ȝ esset obtentū afficit ⌋ ac si iā realiter esset ⁊ ideo nō fit rancor: Sic ergo ex predi/ctis [h] ⌈ ⌋ est manifestū ꝙ inter com/plexiones superius nominatas vltima est valde di/sposita ad rancorem.

¶ Capitulum nonum de differentibus modis letifi/candi, ⁊ confortandi, repertis in medicinis.

MEdicine letificātes: letificāt quidem pp aliquā supradictarū cārum, vtpote vel qr nutriēdo restaurant spūm, sicut vinū: Aut ꝑbent ei splendorē, ⁊ lumen, sicut margarita, ⁊ sericū, [i] ⌈cū potētia abstergendi quā hn̄t: ⌋ Aut cō/gregando, [k] ⌈⁊ ⌋ prohibēdo celereȝ dissolutionem ipsius: sicut [l] ⌈emblici ⌋ ⁊ karabe: [m] † ⌈ ⌋ Aut tēperando cōplonem siue cū caliditate vt doronicū: siue cū frigiditate vt cāfora, ⁊ aq̄ ros. Aut ꝯfortādo [n] ⌈ꝑ delectabilē cōplonē ipsius, sicut sua/uia aromatica ⌋ aut sequestrando melicum ⁊ turbidū [o] ⌈humorē ⌋ ab eis: sicut buglossa, ⁊ lapis lazuli: ⁊ illud sepatim, vt dictū est, aut ꝯiūctim: sicut si cōiūgat̃ corallus, ⁊ karabe, ⁊ buglossa quēadmoduȝ docebimus in cap. vltimis huius libri. Aut forte letificant pp ꝓprietatē [p] ⌈inatā sicut iacynthus. ⌋ proprietas aūt qn̄q̄ȝ ꝯiūgitur alicui ꝑdictaꝝ cārū: sicut in muscho, ⁊ ambra: hec. n. letificant cū ꝓprietate q̄ iūgitur aromaticitati refocillanti spūs: silr̄ ēt sucus matianoꝝ, ipse. n. letificat cū ꝓprietate: ⁊ qn̄ spūs cō/plexio est calida, valde letificat simul qdē cū ꝓprie/tate ignota, ⁊ cū aliqua cā ex cognitis, vȝ cū frigiditate. Doronicū silr̄ qdem cuȝ proprietate letificat, ⁊ qn̄ spūs cōplo frigida est: letificat ēt cū ꝓprietate si/mul tēperando cōplexionē. [q] † ⌈per calefactionē. ⌋

Supradictaꝝ aūt illa que proprietati ꝯiūgit̃ qn̄q̄ȝ est vlis: qn̄q̄ȝ particularis: illa ergo que vlis est nullius eget repressione in aliqua cā debilitatis cordis aut tristitie: qualis cā est aromaticitas. Si vͦo ꝑticularis fuerit, in aliqbus eget repressione, sicut frigiditas succi vel syrupi matianoꝝ que inquā letificat in vna cōplexione, ⁊ nō in alia. Cū ergo qs in frigida cōplone vti proposuerit ad letificādū syrupo matianorum [r] † ⌈ ⌋ frāgere opȝ cū calefaciē/tibus ipsius frigiditatē: Erit aūt rectius si frāgit̃ cū calefaciente qd̄ ēt ex proprietate letificat, sicut si miſceatur sicupo matianorum aliquid muschi vel am/bre, qn̄ ſm intentionē curationis ad letificationem propinatur frigidā cōplexionē hn̄ti. Ad qualitates aūt ꝯueniētes subē [s] ⌈nāli ⌋ cū appetitu inclinantur vͦtutes [t] ⌈quaꝝ propria sunt obiecta ⌋ sicut sunt aromaticitas ⁊ dulcedo. hoc eniȝ desiderāt olfatiua, ⁊ gustatiua: ⁊ [u] ⌈nālis ⌋ virtus etiaȝ iclinatur nālr̄ ad ipsas. Duaꝝ enim medicinaꝝ equaliū in vͦtute dul/cior qdē ⁊ aromatica magis efficacioris est iuuamē/ti ꝓpterea ꝙ virtus attractiua [x] † ⌈ ⌋ mem/broꝝ recipit fortius: ⁊ spūs celeriuȝ ide nutrit̃: si potētiā habuerit nutriēdi. Et ab ea celeriuȝ patit̃ [y] ⌈i/quātū est medicina: ⌋ Uerūtn̄ subm aromaticitatis est suba [z] † ⌈ ⌋ vaporosa siue fumalis: subȝ aūt dulcedinis est spissa suba terrestris: ⁊ iō aroma/tica magis ꝯgrua sunt nutrimēto spūum: dulcia vͦo corporis nutrimēto: proide ēt in cordialibus [⁊] ⌈nu/trimētis ⌋ potius exigit̃ aromaticitas q̄ȝ dulcedo. [ꝯ] † ⌈ ⌋

Cū cor est minera gn̄onis nutrimēti spūum. Epar aūt [ꝝ] ⌈qr ⌋ ē minera gn̄onis nutrimēti corpis [a] ⌈exigit in nutrimentis ipsius de aromaticitate minus ⁊ de dulcedine plusq̄ȝ i corde: aromaticitaȝ aūt exigit̃ in eis. ⌋ Idcirco qr epar est minera spūs nālis: nō qdē minera gn̄onis ipsius [b] † ⌈ ⌋ ap/ud ꝯtēplatores veritatis [c] ⌈sȝ tm̄ minera receptiōis ⁊ sedes: apud tn̄ artificē medicie sic. ⌋ Spūs. n. nālis iclinat̃ ad aromaticitateȝ ⁊ ꝯfortat̃ ⁊ refocillat̃ ab ea ⁊ ꝯn̄r inde vͦtutes nāles ꝓculdubio ꝯfortamur.

¶ Capitulum decimū de proprietate quid sit ⁊ quā/tum differat a naturalitate.

PRoprietas [d] ⌈est in veritate nihil aliud q̄ȝ nā. Nā vͦo ⌋ est ꝑn[m] motus ⁊ qetis i rebus in qbus est ꝑ se cūctarūq̄ȝ opationuȝ ꝑ se [e] ⌈ꝯueniētiū eis ⁊ ꝓpriaꝝ. ⌋ Uerūtn̄ dr̄t ꝓprietas a nā, sicut ꝓpriū a cōi. Uulgaris aūt opinio est ꝙ differāt sicut opposita: verūtn̄ nō est sic: sed veritas q/dem est, ꝙ in elr̄tis, q̄ [f] ⌈cōponētia ⌋ sunt gn̄abiliū ⁊ corruptibiliū corpoꝝ [g] ⌈ꝑ cānt̃ ⌋ q̄dā vͦtutes acti/ue [h] † ⌈ ⌋ ꝓut exn̄t in statu simplici. s. ꝓut sunt [i] ⌈ignis ⁊ aer ⁊ aq̄ ⁊ terra. Scd̄o vͦo cānt̃ alie in cō/mixtis cāta cōplone, mediāte q̄ disponunt̃ ad rece/ptionē eaꝝ ⌋ ſm q̄ȝcūq̄ȝ duaꝝ opinionuȝ: q̄rū qdem vna est. ꝙ [k] ⌈in gn̄one formaꝝ dispōnes itroducun/tur. ⌋ Alia vͦo ꝙ oēs formarū dispōnes iherēt mãe vel [l] ⌈hyle ⌋ ex sui ꝑmordiali origine. Sed qn̄ aliq̄ ex formis aduenit mãe, ꝓhibet siue ligat aliarū for/marum dispōnes. Cū vͦo alia forma supuenit aufe/rens ꝑexn̄tē, cassando illā, cassat dispōnes [m] ⌈ꝓhibi/tionis ⌋ ipsius, ⁊ tūc [n] ⌈hyle ⌋ ad nālē potētiā dispō/niȝ regredit̃: Sed q̄litercūq̄ȝ sit, h̄ est veꝝ, ꝙ [o] ⌈a forma hͦ ꝑfectius manat in cōposito virtus q̄ neqt in simplicibꝰ inueniri: ⁊ ꝙ dispō ad receptioneȝ illius cōplet̃ ⌋ post cōmixtionē simpliciuȝ: vͦbi. ḡ. sic est in

Marginal notes (left):

a A. Forma eniȝ ad quā vehemēs fit motus ⁊ versus eā valde festinat̃ imaginatur vel reprītat̃ apd̄ imaginationeȝ q̄si obtenta

b A. in imaginatione

c † A. Unde

d A. rex ⁊ hō magne potētie ⁊ dignitatis de quo timor est ꝑn̄dus

e A. nō aduenit ei forā desiderij ꝑdicti neq̄ȝ forā inferēdi nocum̄tū seu neq̄ȝ forā rei nocētis i imaginatione vel cogitatione

f A. q̄ mouet desiderium

g A. acgrēdi desideratū patit̃ ab eo imaginatiua passione ac si eēt obtentum

h † A. in ꝑcedēti capitulo

i A. per id qd̄ in eis est de exiccatione vel exuccatione

k A. aut

l A. kebuli

m † A. ⁊ coralli vel albesd

n A. subam ipsarū, sicut spēs boni odoris ⁊ dulcia
Alia litera
subam ipsoꝝ cū ꝯuenientibꝰ nãe eorū delectātibꝰ ipsos sicut. spēs boni odoris et dulcia

o A. vaporem

p A. solā occultā sicut iachut

Marginal notes (right):

q † A. ipsoꝝ ⁊ calefaciēdo eos et qn̄q̄ȝ aggregat̃ ꝓpetas cuȝ cāis cognitis plr̄ibus q̄ȝ vna sola

r † A. cū ꝓprietate sua

s A. spiritus

t A. sentientes eas, ⁊ reliq̄ sube spūs ꝑ naturam

v A. vitalis
Alia litera
virtus nālis ⁊ vͦtus vitalis

x † A. epatis

y A. q̄ habuerit q̄litates ꝑdictas si ipse ambe fuerit medicinales.

z † A. subtilis

⁊ A. medicinis

ꝯ † A. ⁊ medicie epatice potiꝰ exigunt dulcedinē q̄ȝ aromaticitatē

ꝝ —— A.

a A. Et illud qd̄ de aromaticitate exigit̃ i epate ē plus q̄ȝ illud, qd̄ de sapore exigitur in corde

b † A. imo ē minera ꝑmanentie eius

c A. ⁊ non apud eos q speculant̃ in scia medicine tantum

d A. nō est in veritate res alia a nā ⁊ diffō qdem nãe est ꝙ ipsa

e A. q̄ attribuuntur ꝓprietati

f A. subiecta

g A. sunt

h † A. prime

i A. vͦtutes ignis ⁊ terre ⁊ aq̄ ⁊ aeris. Et post eas sunt scd̄e quȝ acciderit i eis complexio cuȝ q̄ acciderit eis dispō vel ꝑpatiō ad recipiendū eas

k A. q̄dā forē qū aduenīūt in mā acqritur dispō q̄ prius nō erat.

l A. heiule

m A. ꝓhibitiōe

n A. heiule

o A. ex formis et vͦtutibus ē aliq̄ que nō existit in dispōne simpliciū ⁊ non cōplet̃ quidē ꝑparatio ad eam nisi

magnete virtus attractiua ferri [a] ⌈ q̄ꝫ nulla elementariarū virtutuꝫ inuenitur habere. Sed exitus eius est ⌋ a manatione diuina ꝓcedēte in oībus rebus ꝛ [b] ⌈ ꝓducēte ⌋ cūctas virtutes de potētia in actū [c] ⌈ siue cum dispōne prima sicut i elemētis, siue cū dispōne scd̄a que est cōp̄o in cōpositis seu cōmixtis: ipsa enim ⌋ disponit ad receptionē p̄dicte virtutis ꝛ non est ipsamet virtus, [d] ⌈ nec forma ipsius. ⌋ Et eadem [e] † ⌈ ⌋ qdem est rn̄sio ad qōnē de ꝓprietate factam: q̄ est rn̄sio facta ad qōnem de nā: sicut. n. qn̄ q̄ritur pp quid cōburit ignis, nemo pōt aliter dicere vel rn̄dere q̄ꝫ pp caliditateꝫ ꝛ hoc qdem nihil aliud dicere est, q̄ꝫ q̄ hꝫ per nām caliditatē cōbustiuā: silr̄ si dicat̄, q̄re magnes attrahit ferrū, non pōt quideꝫ aliter rn̄deri. q̄ꝫ ꝙ dicat̄ ꝙ nālem hꝫ virtutē attractiuam ipsius. Ex quo pꝫ qm̄ sicut sciēs ꝙ pp calitatē cōburit ignis, est sciēs s̄m veritatē, ꝛ nō est ignorāſ. Silr̄ ꝛ q scit ꝙ magnes attrahit ferꝝ, q̄ virtutē hꝫ cuius nā est attrahere ferꝝ. sicut nā v̄tutis q̄ noiat̄ caliditas est in igne cōburēs, ꝓculdubio sciēſ est nō ignorās, sed cōbustiua qdē virtus nomē hꝫ appropriatū: alia v̄o nō: ꝛ [f] ⌈ ē ēt cōiter alia via q̄si ⌋ extranea. Nec opinādū est ꝙ rei pfecta notitia p̄ h̄ nomē habeat̄, [g] ⌈ adeo ꝙ sine ipso h̄ri non possit vllo mō: qm̄ notitia ipositi nois non tollit ignorātiā, quā idu cit extraneitas rei. ⌋ Predicta āt rn̄sione nō sunt cōtenti vulgares: iō q̄ supponit̄ apud eos, ꝙ ois opatio ꝓcedens a corpore fiat a calitate, vel frigiditate, vel humiditate, vel siccitate: aut ḡuedine, aut leuitate, aut motu, vel aliquo ex his q̄ in simplicibꝰ manifeste inueniunt̄. Qū ergo actio nulli attribuit̄ p̄dictoꝝ: nec est [h] ⌈ sensu manifesta rō ꝓcessus eius ab illo corpore, ⌋ putāt ꝙ oia pꝛīcipia eius ignota sint: quū tn̄ nō ita sit. Etenim intelligēs, bene scit q̄ ꝓcedit vel a virtute nāli, vel aiali, vel itellectiua, vel accidētali. Cetera q̄ dicunt̄ sup actione magnetis. s. ꝙ trahit ferrū cū caliditate sua, vel frigiditate, vel aia [i] † ⌈ ⌋ vel cū emissione corpoꝝ curuorum admodū hami, vel cū similitudine quaꝫ natura eius hꝫ cum natura ferri, vel cuꝫ vacuitate que est in ipso, oia inquaꝫ falsa sunt: quoꝝ falsitas consideranti veritatē leuissime reuelatur. magnes eniꝫ adipiscitur virtutē ferri attractiuā cū cōplexione: sicut planta acq̄rit cū cōplexione nutritiuam virtutē: Nec ignorantia de ista virtute q̄re potius sit in magnete q̄ꝫ in aliqua re alia, inuenit̄ maior q̄ꝫ ignorantia in alijs rebus, Hec. n. ignorātia in duobus cōsistit, quoꝝ primum est ignorantia factiuorum principiorum producētium hāc virtutē in esse: hec autem ignorātia nō magis appropriat̄ huic virtuti, q̄ꝫ cuilibet cognite nature. Secūdum v̄o est ignorātia receptibilis, vꝫ dubitare de causa ꝓpter quā ad receptionē virtutis huius, disponitur plus hoc q̄ꝫ aliud corpus: Et hec similiter ignorātia non est magis ꝓpria huius virtutis q̄ꝫ aliarū naturalium rerū. talis enim ignorantia est in nobis de coloribus, ꝛ odoribus, ꝛ virtutibus aie, ceterisq̄ſ silibus. De omnibus eniꝫ his rebus scimus quoniā ad actū essendi perueniunt a principijs actiuis quoꝝ causa deus est benedictus: ꝛ scitur ēt qm̄ illud est propter appropriationem māe, causa dispōnis sequentis cōplexioneꝫ: ponimus ēt proportionē simplicium causare cōplexionem aliā, quam quidē proportionē simplicē huius cōmixtionis ignorabimus q̄ꝫdiu viuemus in h̄ mūdo. vnde pꝫ quoniaꝫ ignorantia cārum penitus huius virtutis i magnete nō est mirabilior, q̄ꝫ ignorantia cārum dispōnetiū res ad rubedinē, aut citrinitatem, aut corpus, aut aiam. Sed a rebus quideꝫ

a A. ꝛ nō est inuēta in vna duarū virtutū i eſntis per se sed est ab extra

b A. extrahente

c A. sꝫ vnū duorū modoꝝ aut mediāte p̄parationē p̄ma inhe rēte māe seu he iule aut mediāte cōplexōne q̄ q̄dem cōplexio

d A. efficiens ipsam.

e † A. vltima

f A. illa est nota vel vsitata ꝛ ista est

g A. ita vt qn̄ intētioni nō est nomē nullo modo sciat̄ neq̄ notitia effectus tollit seu remouet ignorātiā modi seu cāe extranee

h A. manifestus modus sui esse Alia litera manifesta rō a q̄ ꝓcedat eē ipsius

i † A. existēte in ipso magnete

cōsuetis admiratio cadit, ꝛ negligit aia de ipsis inquirere: qd̄ aūt raro est, excitat admirationem, ꝛ inducit ad inquirēdum, ꝛ ad speculāduꝫ de causis eius. In summa ergo, proprietas est natura inuēta in cōmixtis corporibus, procedens in eis a sup̄na ꝛ plenissima influentia, ꝛ ꝓpter cōplexionē propriā, que particularē ꝛ propriam dispōnem acquirit. [k] ⌈ Etenim loquēdum est s̄m veritateꝫ de proprietate corporum cōmixtorū. ⌋ Uerūtamen s̄m consuetaꝫ opinionem differt proprietas a natura, qm̄ proprietas dicitur virtus in cōmixtis inuenta corporibꝰ, a qua procedit in alio corpore actio insueta quantū ad manifestam naturam. Dicit̄ v̄o natura, virtus qua corpora simplicia operātur. De hoc igitur ad tm̄ se extendit cognitio vulgariū, ꝛ debiliter perscrutātium veritatem. Qꝫ si ignis esset res difficilis inuētionis, ꝛ de lōginquis partibus affereretur, admiraretur vtiq̄ vulgus de proprietate eiuſ amplius q̄ꝫ de proprietate corporum ceterorū: ꝛ inquireret attentius de causis proprietatis ipsius, q̄ꝫ de causis aliaꝝ proprietatum: qm̄ ipsius operationes valde mirabileſ sunt. Etenim p̄sentia eius extrahit visum de potentia ad actum: ꝛ tangi se prohibet: ꝛ ascēdit sursum: ꝛ ascēdere facit ea que vicere pōt: ꝛ generat̄ ex modico ipsius in vna hora quātitas magna: ꝛ corrumpit omne illud cui obuiat, ꝛ trāsmutat ad sui substātiam: nec et'iaꝫ minuitur si accipiatur ex eo: Et hec quidem in veritate mirabiliora sunt, q̄ꝫ tractus ferri a magnete, vel q̄ꝫ cetere ꝓprietates. Sed qm̄ ista vsitata sunt, ꝛ quotidie apparētia, cadit ab eis admiratio, ꝛ sollicitudo perquirendi causam ipsoruꝫ. Actio v̄o magnetis q̄ rara est, ꝛ inusitata, inducit admirationē, ꝛ ꝓuocat ad inq̄rēdū de cā ipsius.

¶ Explicit tractatus primus. ¶ Incipit secūdus.

¶ Capitulum primuꝫ de numero ꝛ notificatione virtutum medicinarum in genere.

Expedit vt tractare volentes de conditionibus medicinarum cordialiū, memoremus opera cuiuslibet speciei ipsaruꝫ: ante tn̄ hoc ꝯueniēs est, vt omniū medicinarum vlr̄ qualitates s̄m ordinē numeremus, diuidentes: qm̄ sꝫ q̄litatū medicinarū quedā inherent ipsis substātijs medicinarū ex se, siue ante patiantur a corpore, siue non: Quedam v̄o eis attribuuntur per cōparationem ad effectū quem in corpore derelinquunt, ꝛ in his que in ipso reperiūtur. Qualitates autē que in ipsis substantijs medicinarū ratione sui attribuuntur, sunt verbi gr̄a: caliditas, frigiditas, siccitaſ, humiditas, subtilitas, ꝛ grossities, ꝛ cōgelatio, [l] † ⌈ ⌋ viscositas, liquiditas, [m] ⌈ minutio saporū ꝛ odorum. ⌋ Dr̄ autem calida que qū passa fuerit a naturali virtute nr̄i corporis calefit primo, deinde calefacit postmodum corpus nostrū. Similiter intelligēdum est de frigida, ꝛ sicca, ꝛ humida. Subtilis v̄o medicina que postq̄ꝫ passa fuerit a predicta virtute in corpore nostro, velociter i minimas partes diuiditur quātum est possibile, sicut cinamomum, atq̄ crocus. Grossa v̄o dicitur que huic contraria est, sicut cucurbita, ꝛ gypsum. Coagulatiua vero medicina est, [n] ⌈ que frigore coagulata calore dissoluitur, ꝛ liquefit: atq̄ calore dissoluta frigore coagulatur. ⌋ Medicina v̄o liquida est, cuius partes de facili recedunt a loco in quo ponūtur. Uiscosa v̄o dicitur que tollerat extensionem absq̄ intercisione. Cōminuibilis v̄o medicina est que diuidi pōt

k A. Et iste ē sermo de ꝓprietate s̄m veritateꝫ.

l † A. ꝛ cōminuibilitas vel frāgibilitas

m A. ꝛ sicut vapores ꝛ odores.

n A. Alia litera cuius ptes difficile est vt moueātur a loco i quo ponuntur.

in minimas partes a debili causa. Quid autez sit sa
por, ⁊ odor iam notum est. Qualitatū autez que me
dicinis attribuūtur respectu impressionis que ī cor
pore [a] [vel conuenientibus ei] relinquuntur: que/
dam accipiuntur ab actionibus absolutis: quedaz
vo ab actionibus relatis ad [b] [partes corporis spe
ciales.] Prime vo sunt que significant quz dicitur
medicina subtiliatiua: aperitiua, relaxatiua, lauati
ua, īcisiua, attractiua, mordicatiua, dissolutiua, ab/
stersiua: ⁊ asperatiua, rubificatiua, vlceratiua, pru/
ritiua, combustiua, corrosiua, putrefactiua, cauteri/
çatiua, maturatiua, digestiua, inflatiua, frangitiua,
ventositatis. [c] † [ ]
ingrossatiua, inuiscatiua, lenitiua, lubrificatiua, cō/
strictiua, expressiua, oppilatiua, repercussiua, stupe
factiua, confortatiua, incrudatiua, mortifera, corru
ptiua, seu venenosa: tyriacalis. Alie vo qualitates
sunt que significātur qum dr̄ medicina laxatiua, ꝓ/
uocatiua vrine. Aut sudoris [d] [inductiua, vel nau/
seatiua] vomitiua retētiua sanguinis, aut vrine: cō/
stipatiua, cicatriçatiua vlcerū, [e] [gñatiua ⁊ mundi
ficatiua ipsoꝝ, ꝯcoriatiua, excoriatiua.] Ad disti
ctam aūt cognitionē cuiuslibet qualitatū volumus
explicare cuiuscūqꝫ predictoꝝ vocabulorum inten/
tionem. Subtiliatiua ergo medicina est illa, q̄ sub/
stantiam humoris efficit tenuē, leuiter dissoluendo
cū tēperata caliditate. Dissolutiua vo medicina est
illa, que ꝓpter excellentiā sue calitatis humorē diui
dit sub forma vaporis, ⁊ eius partes extrahit succes
siue a loco in quo includit, donec cōsumat. Abster
siua qdez est, que remouet a supficie mēbroꝝ, ⁊ ori/
ficijs pororuz coagulatas ⁊ viscosas humiditates.
Exasperatiua vo est [f] [que mēbrū efficit in superfi
cie diuersarū partiū quo ad situm: ⁊ exasperās qui/
dem efficitur] abstersiua, qn̄ transit super mēbruz
solide substātie sicut cartilago, ⁊ os, [g] † [ ]
cuius quidem supficies nāliter partes hꝫ diuersas
in situ: sed humiditas viscosa vel leuis currēs super
ipsuz applanat eā accidētaliter vnde abstersiua trā
siens super eam reducit ipsam ad nālem asperitatē.
Aperitiua est que nō tm̄ ab orificijs meatuuz, sed a
cōcauitatibus ipsorum, mouet mām ad extra, intus
ꝯtentā. Relaxatiua est que subām mēbroꝝ hn̄tium
spissos poros efficit leuiorē caliditate ⁊ humiditate
pp qd [h] † [ ]
expulsio superfluitatū q̄ continētur in eis fit leuior.
Lauatiua vo est, que abstergit, ⁊ nō cū actiua virtu
te, sed cū passiua. s. humiditate: ⁊ hoc iō, qr currit su
per orificia poroꝝ, leniens humores viscosos, ⁊ cō/
gelatos, exn̄tes ibidē, sua humiditate [i] [lubrificati/
ua] cōmiscendo se illis, q̄zobrē remouet eos abide
ꝓpter motū eius super illoꝝ superficies: sicut aqua
ordei, [k] [⁊ aqua simplex cal'a] ꝙ si fuerit ibi virtus
abstersiua erit ablutio fortis, sicut est aq̄ saponis, et
[l] [saponarie.] Incisiua aūt est medicina subtilis ꝑ/
fecte potēs penetrare inter supficiē mēbri, ⁊ supficiē
viscosi humoris, adherētis ei, donec sepet ipsuz ab
ea: ⁊ silr̄ penetrare potēs inter ꝑtes humoris, donec
diuidat eas, ⁊ a ꝯtinuitate remoueat diminuēs [m] [cō
geries ipsius hūoris absqꝫ subtilitate sube atqꝫ ipm
soluēdo ꝯsumit.] Et icisiuū qdez opponit adherēti
viscoso queādmodū sbtiliatiuū [n] [grosso] opponit.
Attractiua vo est medicina hn̄s vtutez valde pene/
tratiuā, mouēs hūorē, quē attingit, ad supficiez, aut
cū ꝓprietate, aut cū calefactione. Calefactione qdē
qr dissoluit, ⁊ ad locū dissolute humiditatis, necessi
tate vacui, alia subseqtur vice ꝑme. Iteꝝ ēt qr rarifi
cat: pp qd attractio fit ad replēdū [o] [vacuū.] Et ite/

a —— A.

b A. magnas res corporis Alia litera plurimas corporis partes

c † A. Alia lr̄a ⁊ in alio ordine medicinaruz est medicina

d A. aut sanguis ꝓuocatiua abor sus ⁊ prouocans sputum et

e A. faciēs nasci carnē solidās vlcera ⁊ mūdificatiua ipsorū ⁊ excoriatiua.

f —— A.

g † A. ⁊ neruus

h † A. fiunt porositates āpliores ⁊ magis apte et

i A. ⁊ fluxibilitate

k A. facta cuz aq̄ dulci

l A. alusnen

m A. vel paruificās magnitudinē ipsius hūoris seu ꝑuas efficiēs ꝑtes magnitudinis ipsi⁹ humoris absqꝫ subtiliatione sube aut consumptiōis sube ipsius facta cum resolutione.

n A. igrossatiuo vel inspissatiuo

o A. vacuitates vel cōcauitates rei rarificate.

rum ꝑpea qr cāt dolorē: Et ad mēbꝝ qdē dolēs con
fluunt mā̄e duplici de cā: Quarum prima est qr do
lor virtutē mēbri debilitat, ⁊ idcirco recipit supflui/
tates q̄ ab alijs mēbris expellunt ad ipm: Scd̄a vo
est, qr spūs nālis procedit ad ipm ad impugnādum
cām nociuā quē seqtur sanguinis multitudo. Mor
dicatiua vo medicina est illa que hꝫ q̄litatē [p] [sub/
tiliter] penetrātē, cāns in ꝯtinuitate solōnez multi/
plicem numero, parue tn̄ quātitatis, ⁊ ꝓpinq situs,
gn̄ans dolorez. Rubificatiua vo est, q̄ forti calitate
mēbrū cui obuiat calefacit in tantū. vt ad ipm forti
ter trahat subtilē sanguinē [q] [⁊ rubificātē supficiez
eius sicut sinapis cū ficubus ⁊ mētastro pp qd eius
actio] vicē cauterij supplet. [r] † [ ] Ulcerati/
ua vo est q̄ hꝫ potentiā rubificādi adeo excellētez,
vt dissoluat humiditatē ꝯtinuatiuā partiū quibus
obuiat, cātqꝫ vlcera vel vulnera, ⁊ attrahit ad ipm
supfluitates, q̄zobrē vlcus efficiunt: q̄lis est anacar
dus. Pruritiua aūt est q̄ pōt acumine ⁊ calita te sui
vsqꝫ ad poros humores mordicātes attrahere. nec
tn̄ vlcerare pōt queādmodū [s] [serapinū.] Adusti/
ua vo est q̄ facit euaporare humiditatē ab humori/
bus, relinquēs cinereitatē ipsoꝝ i corpe, sicut eufor
bium, ⁊ assa fetida. Corrosiua vo est q̄ dissoluēdo ⁊
vlcerādo, ꝑuenit ad diminuēdū subam carnis. Pu/
trefactiua vo est, q̄ ꝯtinuitatē mēbri corrūpit dissol/
uendo nālem spūm, atqꝫ calorē ipsius, [t] † [ ]
absqꝫ eo ꝙ corrodat ipm, aut cauteriçet, aut combu
rat: sed relinqt in eo humiditatē in quā agit calor i/
nālis: Dispō aūt humiditat in quā agit calor inatu
ralis, putrefactio noiat. Tales āt medicine sunt ar
senicū, ⁊ [u] [ruta syluestris.] Cauteriçatiua vo est q̄
cutē cōburit talr̄, vt eius ꝯsumat humiditatē, [x] [pp
qd eius ꝑtes corrugant] sicut in eo qd assat: q̄zob/
rem efficit suba cutis oppilās meatū humoris fluē
tis. Maturatiua medicina est illa q̄ rectificat subaz
humoris, vtpote subtiliādo [y] † [ ] si fuerit
grossus, aut eꝫ ꝓpter qd ad expellenduz habilitat.
Et illud qdem facit qn̄qꝫ cum suba sua: nā si subtilis
fuerit subtiliat nimis grossuz: si vo grossa, qd nimis
est subtile, ingrossat. Qn̄qꝫ vo facit illud cū qualita
te, nā si fuerit calida maturat per se: frigida vo ꝑ ac/
cidens. Etenim calida subtiliat qd est grossuz, ⁊ na
turaliter separat inter corpora, ⁊ rē extraneā: frigi/
da vo qn̄qꝫ nimis subtilis procurat subam medio/
crem, ⁊ nimie caliditatis cōplexionē tēperat. Et oē
qdem qd a cal'o liquefit, a frigido coagulat: ⁊ econ
tra. [3] [Qum ergo subtilitas humoris cātur a cali/
ditate extranea, ita ꝙ caliditas nālis efficitur pp il/
lud impotēs ad expellendū ipsum, frigidū qdez tūc
frangit extranei caloris acumē.] Digestiua vo me
dicina est q̄ trāsmutat cibū in humores laudabiles,
qbus corpus nutritur: ⁊ humores in subam corpo/
ris. Inflatiua vo medicina est i cuius suba dominat
grossa humiditas extranea [z] [tēperate cōmixta] i
qua cū egerit caliditas nālis [ꝯ] † [ ]
gn̄atur inde ventositas, que nō dissoluitur sicut sunt
faseoli. Istaꝝ vo medicinaꝝ q̄dam cānt inflationez
in stō: q̄dā i venis, in qbus cū p̄dicta humiditas for
tius est cōmixta, nō dissoluit inde multa vētositas,
nisi apud separationē partiū medicine: idcirco cau
satur in venis inflatio, nō in stō. Tales aūt medici/
ne sunt sicut çinçiber, ⁊ eruca: ⁊ sunt medicine con/
gruētes ad excitādū libidinē. Frāgitiua vētositatis
medicia cōplēs est cū caliditate subtili [ꝑ] [⁊ ignea]
defectū caliditatis debilis, q̄ [a] [dissoluere neqt vē/
tosam humiditatē in quam agit.] Dissolutio autez
huius medicine qn̄qꝫ peruenit ad dissolutionez in/

p A. Alia litera acutā subtilem

q A. attractione faciēte ꝑuenire ipm ad exteriora vel ad superficiē q̄re rubificat eā sicut sinapis ⁊ ficus ⁊ mētastrū ⁊ rubificatiua q̄dem

r † A. in cute.

s A. chebichēgi.

t † A. naturales

u A. tapsia.

x A. preter illā q̄ aggregat vel cōtinuat ꝑtes eius ⁊ eas indurat

y † A. tēperate

3 A. Et qū ē subtiliatio hūoris a caliditate extranea tūc est pose calitate nāli expellere ipm ⁊ frigidū qdē frāgit acuitatē vel acumen calitatis extranee ꝯrie calitati nāli ⁊ tunc dn̄at calitas naturalis.

z —— A.

ꝯ † A. moderate quātitatis

ꝑ A penetrante

a A. cōuertit humiditates in vētositatē quaz resoluere nequit

flationis causatā in venis a cibis ⁊ medicinis: qua/
le est semen rute, ⁊ agnicasti, ⁊ huiusmodi medicine
nocent libidini. Ingrossatiua vero medicina ē con/
traria subtiliatiue Inuiscatiua seu [a]†⌈

lenificatiua medicina est illa
que sui viscositate ⌋extēditur supra sūpficiem mem/
bri diuersarum partium in situ. s. asperi, sicut stoma
chi, ⁊ matricis, ⁊ trachee arterie, quamobrem cau
sat in eis superficiem extraneam [b]⌈atq̧ ⌋lenem. Lu
brificatiua autem medicina est que humectat super
ficiē corporis in meatu retenti, ⁊ liberat meatuz ab
eo quod retinetur, corpus nāq̧ retentum cum gra/
uitate propria ⁊ naturali [c]†⌈ ⌋mouetur pro/
pter quod medicina efficitur per accidens mouens
ipsum, quales medicine sunt pruna, ⁊ mucilagines.
Compressiua vero medicina est sicca causans in mē
bro siccitatem, ⁊ coadunationem ipsius ad seipsuz,
vnde obturatur transitus ⁊ meatus. ⁊ ex fortitudi/
ne compressionis, ⁊ coadunationis partium mem/
bri ad inuicem, coguntur humiditates subtiles in
eius concauitatibus permanentes, exprimi violen/
ter ex motu ei⁹ opposito. Oppilatiua medicina est
illa, que in meatibus currēs resistit virtuti motoris,
⁊ remanet apud quālibet constrictiuam, ⁊ replet vl
cus, sicut est lutum comestibile. Repercussiua vero,
medicina est frigida, que adeo infrigidat membrū,
ꝙ ipsum inspissat, ⁊ eius meatus restringit, ⁊ fluens
ad ip̄m ꝯgelat, ⁊ inspissat extinguēdo, calitatē ipsi/
us, q̄zobrem retinet ip̄m, ⁊ ꝓhibet ei⁹ motum, ⁊ p/
prie si fuerit grosse subē, sicut oleū rosatū infratum,
⁊ mucilago psilij, ⁊ ꝯsilia. Stupefactiua, est medici
na frā, que adeo ifrigidat mēbꝝ, ꝙ ꝑpter frigidita/
tem alterat substātiam spiritus penetrantis in ip̄m,
[d]†⌈ ⌋⁊ extrahit a complexio/
ne sua que recipit virtutem sensus ⁊ motus, ⁊ per/
mutat etiam complexionem ipsius membri vnde
amputat sensum eius. Confortatiua medicina est
que adeo temperat [e]†⌈ ⌋complexionem
membri vt prohibeat ipsum recipere [f]⌈corrupte/
lam ⌋aut cum proprietate: [g]†⌈ ⌋
aut cum sua complexione, ita scilicet ꝙ infrigidat
nimis calidum, ⁊ nimis frigidum calefacit, quem/
admoduz de oleo rosato commemorat Gal. Incru
datiua medicina ē que frigiditate sua prohibet ma
turationem, ⁊ digestionem, sicut aqua frigida cum
bibitur in apostemate stomachi. Mortificatiua me
dicina est illa, que corrumpit complexionez, ⁊ sub/
stantiam spiritus cordis: aut per formam ipsius spe
cificam, sicut venenum, aut per excellentiam alicu/
ius qualitatis actiue, sicut opium per frigiditatem,
⁊ euforbium per caliditatez. Medicina autem que
proprie appellatur venenum est illa, que corrum/
pit complexionem spiritus per contrarietatem sub/
stantie speciei sue ad substantiaz ⁊ speciem spiritus,
sicut napellus. Medicina autem tyriacalis, ⁊ libe/
rans a veneno est illa, que complexionem spiritus
ab impressione veneni reducit ad naturalitatem, et
ab ipsa preseruat eam cum sua proprietate. Medi/
cina autem prouocatiua vrine, ac sudoris, ⁊ medi/
cina laxatiua, ⁊ iterum sanguinis eductiua, ⁊ retēti
ua ipsius, ⁊ his ꝯsil'es, manifestas quidem hn̄t intē
tiones, quapropter notificatione non indigent.

a†A. ꝯglutinati ua v̄o medicina ē medicia visco sa q̄ expādit̄ vel extēdit̄ sup ori/ ficia meatuuz ⁊ oppilat ipsa. Et lenificatiua me dicia seu appla/ natiua ē ꝯgluti/ natiua que

b —— A.

c†A. non

d†A. ad ꝯplonē frigidam

e† A. subam ⁊

f A. nocumēta

g†A. sicut lutuz sigillatum, ⁊ ty/ riaca

¶ Capl'm 63 in quo ondit que sunt vir
tutes medicinaꝝ, q̄ ad ꝯfortationē cor
dis ⁊ letificationē ꝯferre pn̄t aliq̄ mō.

Supra nominatarum medicinarū,
quedam medicinas cordis
ingrediuntur: quedam vero non. Faciemus autem
nunc de ingredientibus mentionem: Medicine la/
xatiue prosunt ad confortationez cordis dupliciter.
Uno quidem modo intenditur iuuamentum cū eis
procurari iam dictum per euacuationem nociui hu
moris a toto corpore, aut a partibus [h]⌈epatis⌋, ⁊
cerebri, sicut fit cum decoctione epithymi, aut cum
[i]⌈medicina cū epithymo confecta.⌋ Secundo vero
modo quando intēditur cum medicina laxatiua nō
predicta euacuatio, sed mundificatio tantū sangui/
nis qui proprie est in corde, ad hoc ꝙ spiritus mun
dus generetur in eo, sicut quando ponitur in medi/
cinis cordis lapis lazuli, aut armenus: ex quibus
medicinis qum peruenerit earuz virtus ad cor, adi
piscitur [k]†⌈ ⌋virtutem expulsiuam
melancolici humoris a sanguine tendente ad ipsuz,
⁊ melācolici vaporis a [l]⌈sanguine generati, in ipo
quidem ⌋etiam iuuamentum procedit ex corde ad
cerebruz. Nocet verūtamen medicina laxatiua cor
di quoniam omnis euacuatio naturaz duobus mo
dis comprimit. Primo quidez quoniam cum eo q̄d
nociuum est, euacuatur aliquid de conueniente na/
ture. Secundo vero quoniam affert supra naturaz
[m]⌈ad⌋membra, quod trahit a mēbris vnde [n]⌈gra
uantur. natura enim ⌋trahit humores ad sedē ipso/
rum: ⁊ ibidem quiescere facit eos. Medicina vero
laxatiua huic contrarium efficit [o]⌈accidit ergo ex
hoc nature debilitas ⁊ pigrities quamobrem non
preualet ei. Tyriacalis autem medicina ⌋sistit vomi
tum, atq̧ fluxuz [p]†⌈ ⌋confortando naturā,
⁊ [q]⌈repugnando illi prout habet substantiam vene
nosam, ⁊ cum sua venenositate euacuatur.⌋ Et ic/
circo fertur bene dixisse sapiens Hyppo. ꝙ medici/
na laxatiua mundificat, atq̧ [r]⌈ledit⌋. Rursus au/
tem iuuamentum laxationis maius quidem est in
tristitia propter mundificationem spiritus, q̄z in cor
dis debilitate. Laxatio nāq̧ diminuit materiam spi
ritus, ⁊ debilitat cordis [s]⌈complexionem.⌋ Medi
cine vero prouocantes vrinam, ⁊ sudorem sunt vti/
les in debilitate cordis, que causatur ex subtilitate
sanguinis, ⁊ eius aquositate: nociue autem in tristi
tia que causatur ex turbido, ac melancolico sangui
ne, quoniam augēt sanguinis siccitatem, ⁊ grossiti/
em, ⁊ turbulentiam [t]⌈melancolicam.⌋ Euacuatio
vero sanguinis nocet debilitati cordis, que causat̄
ex frigiditate sanguinis, ⁊ paucitate [u]†⌈
⌋. prodest autem debilitati que causatur ex suf
focatione caloris naturalis, ⁊ superfluo sanguine,
sicut in [x]⌈cardiaca, ⁊ hec est sinocha inflatiua san/
guinea.⌋ Medicina subtiliatiua medicinis cordia/
libus associatur, quando tristitia causatur ex turbi
ditate sanguinis, aut in debilitate cordis q̄ ex gros/
sitie sanguinis, ⁊ eius frigiditate causatur, vnde ge
neratio multi, ⁊ temperati spiritus prohibetur. Eo/
dem vero modo similiter abstersiua, ⁊ aperitiua il/
lis adiungitur, vt cum sui aperiendi potentia pene/
trare faciat medicinas cordis, que sunt sicut kara/
be, ⁊ terra sigillata. Inflatiua medicina valde noci/
ua est tristibus, ⁊ corde debilibus, quoniam replet
substantiam spiritus vaporibus [y]†⌈ ⌋
incongruis, ⁊ intransmutabilibus [z]†⌈ ⌋
habentibus se ad ipsos sicut se habent superfluita/
tes ad membra obtenebrant ergo spiritus, atq̧ gra
uitant, ⁊ ad suas operationes debiles eos reddunt,
propter quod debilitationem cordis atq̧ tristitiam
simul causant. Constrictiua medicina, ⁊ [z]⌈inuiscati
ua ⌋medicinas cordis ingrediunt̄, vt substantie spi
ritus soliditatem, ⁊ continuitatem laudabilem tri/

—— A.

h A. cordis

i A. pillis sabiar cum epithimo factis.

k†A. ex eis natu ra cordis

l A. spiritib⁹ ge/ neratis in eo, et illud quidem

m A. et

n A. violētat nāz qm̄ natura

o A. ⁊ duz ipsa nō accidet̄ facit ꝺbilitatē in vīrtu/ te nāli ⁊ ꝺfectū, tūc ipsa nō ꝓua/ let eis seu nō pt sup eos. Tyria ca autem

p†A. ventris

q A. faciēdo eaz dn̄ari sup id q̄d ē venenose sube cū q̄litate. n. ve/ nenosa fit eūo.

r A. inueterat

s A. virtutem

Alia litera
t —— A.

v†A. ⁊ subtilita te

x A. casacan seu tremore cordis sanguineo.

y † A. non pro/ portionatis

z †A. ad ipsos ⁊

z A. glutinatiua

buant: ne velociter dissoluatur quolibet leui motu: verũtamen ipsarum vtilitas in debilitate cordis est maior, q̃z in tristitia, quoniam ex subtilitate spirit⁹, ⁊ sanguinis, cordis debilitas amplius accidit. Tristitia vero potius fit ex grossitie sanguinis ⁊ turbulentia eius. Repercussiua vero medicina tunc medicinas cordis ingreditur, quando propter debilitatem eius causatam a mala complexione calida, patitur nocumenta. Stupefactiua medicina ponitur in medicinis cordis, vt virtutes ipsaruz a corruptione custodiat in via vsq̀z ad cor, ⁊ in [a] ⌈corde⌋ postmodum tempore sufficienti [b] ⌈similiter⌋ ad faciendum impressionez sicut opium in confectionibus cordialibus. Medicine autem confortantes thyriacitate sua omnes in quã medicinas cordis ingrediuntur, quoniam humane nature eius proprietate conueniunt, cuius inquam nature principium cor existit, ⁊ quoniam etiam cor confortant, vt a venenis nõ patiatur, quales sunt doronicum, ⁊ [c] †⌈ ⌋ muschus, Et omnes quidem medicine letificantes cor, ⁊ confortantes ipsum, sunt tyriacales, non tamen omnes tyriacales sunt letificãtes: propterea quia quedam ipsarum sunt valde calide vt castoreum, quedam valde frigide, [d] †⌈ ⌋ vt lactuca, ⌋ ⁊ portulaca. Et sunt quedaz tyriacales illis qualitatibus indigentes [e] ⌈diuersis ex causis: venenuz enim cui repugnat contrariatur cum sui substantia, ⁊ forte cum qualitate predicte qualitati contraria, aut solum contrariatur cuz qualitate qualitati predicte contraria, aut forte necessariuz est vt medicina veneno repugnans siue calido siue frigido sit vehementis caliditatis multis ex causis, quarum vna est vt sit spiritus fortis motus. Secunda quidem est vt sit vehementis extẽsionis ad hoc quidem vt cum potentia mortificandi ⁊ tyriacali quã habet longe possit obuiare veneno⌋ impugnando ⁊ expellendo ipsuz antequam cor attingat. [f] ⌈Tertia vero⌋ vt sit fortis ad corrumpendum ⁊ comburendum venenum in modico tempore in quo, cum hoc quod dictum est, insuper conseruatur spiritus in suo saluo esse tyriacali proprietate. [g] ⌈Vomitiua⌋ vero medicina prodest cordi quoniam alleuiat anhelitum vt inde cor melius euentatur. Dissolutiua medicina debilitati cordis ⁊ tristitie valde nocet, nisi ex grossitie spiritus, ⁊ frigiditate causetur, ⁊ in [h] ⌈corde sint inflatiui⌋ humores: nocet autem debilitati cordis, propterea quia dissoluit spiritum exiguum, ⁊ subtilem. quod enim dissoluitur quecunq̀z sit substantia eius, ex genere est vaporis, ⁊ venti. Tristibus autem nocet, quoniam tristitia si causatur ex paucitate spiritus, dissoluendo addit in paucitate, aut [i] ⌈subtilem⌋ spiritum efficit turbulentum [k] †⌈ ⌋ ⁊ remanenti spissitudinem auget. Q⁊ si necessitas coegerit vti ea, expedit ei commisceri confortatiuas medicinas, ⁊ congregantes, aut continuitatem seruantes, dum tamen sint ex his que conueniunt cordi sicut [l] ⌈myrtus, ⁊⌋ kebuli.

a A. corpore

b A. etiam remaneat

c †A. zurũbed ⁊

d †A. sicut cãfora ⁊ semen lactuce

e A. qm̃ venenũ qđ ẽ cũ sui suba ꝯriũ sube spũs efficit ẽt ei ꝯriũ cũ q̃litate sua ⁊ qñz venenũ ñ ẽ ꝯriũ nisi cum q̃litate sua solũmõ ita vt sint tũc neciẽ ille q̃litates tyriacaliũ pdcõꝝ, ⁊ forrasse i tyriacalib⁹ necia est calitas vehemẽs multis ex cãis q̃ sũt vt sit spũs fortis mot⁹ ⁊ vehemẽtis extẽsiõis vł ꝯsiõis vt obuiet venẽo ex lõginquo ꝑcipue cũ tyriacali ꝓpꝛietate vel ꝯtꝛietate q̃re resistat veneno.

f A. et

g A. facilitans sputum

h A. corpore sint crudi.

i —— A.

k †A. cũ resolõne subtilis

l A. mentastꝛ, et sicut myrabolãi

¶ De simplicibus medicinis cordialibus scđm ordinem alphabeti. Cap. III.

Postquam locuti sumus de vniuersalibus iudicijs medicinarum, ⁊ ostendimus [m] †⌈ ⌋ que ex eis medicationi cordis conueniunt, ⁊ que non, ⁊ etiaz propter quid, nunc iam expedit, vt tam ad iudicia particularia medicinarum cordialium simplicium, q̃z compositarum, ammodo descendamus, a simplicibus inchoantes secundum ordinem alphabeti.

m A. via vti

¶ Inquit translator, quoniam alphabetum arabicum nequit ordinem alphabeti nostri seruare: iccirco medicinas simplices de quib⁹ auctor hic loquitur ad alleuiandum laborem studentibus secũdum seriem nostri alphabeti scripsimus.

De litera. A. Ambra Aurum Argentum Acedula Agaricus.

¶ De ambra.

Ambra calida ⁊ sicca in secundo, [n] ⌈⁊ cum subtilitate⌋, ⁊ viscositate sua nihilominus habet vehementem proprietatem letificandi, ⁊ cõfortandi simul. Est autem ad hoc potẽtior propter fortitudinem sue aromaticitatis. Et iõ confortatiua est substantie cuiuslibet spiritus, [o] ⌈Et membrorum principalium ⁊ multiplicatiua ipsius effectus⌋, ⁊ est multo temperantior muscho. Jam autem patens est huius natura cuz subtilitate, ⁊ viscositate, ⁊ soliditate.

n A. cũ densitate vel spissitudine.

o A. in ptib⁹ corporis ⁊ multiplicatiua spũs

¶ De auro.

Aurum indicatur inter indicium argenti, ⁊ indiciuz iacynthi: ⁊ est quidem infra iacynthum, ⁊ supra argentum, cuius quidem complexio temperata est, aliquantulum vicina calori, ⁊ est eius operatio a proprietate.

¶ De argento.

Argentum aliquantulum est frigidum ⁊ siccuz, Et eius quidem effectus similis est effectui iacynthi, hoc excepto q̄ est multo debilius illo.

[q] ⌈ ¶ De [p] ⌈acedula.⌋

Acedula⌋ propinqua est acetositati citri: attamen quãuis in complexione nõ sit ea debilior, in proprietate tamen multo debilior est.

p A. Ribes

q A. Ribes

¶ De Agarico.

Agaricus calidus est in primo. siccus in scđo. Jnest autem ei ꝓprietas tyriacalis contra oẽ venenũ, ⁊ propter subtilitatem que ei⁹ caliditati commixta est apitiu⁹ est, ⁊ laxatiuus humoris turbidi, ꝓpter que omnia inest ei ꝓprietas confortandi cor ⁊ letificandi.

[r] †⌈ ⌋

r †A. De adrius seu adriune. Adriũ seu adriune ẽ calꝫ ⁊ siccũ i tertio, ⁊ i eo est tyriacalitas ⁊ cõfortatio cordis. Vex ipꝫ ꝺclinat ꝯplõnem cordis ad latus ire, nõ ad letitiam.

De lr̃a. B. Basilicon Ben.

¶ De [s] ⌈basilico.⌋

Basilicon calm̃ est ⁊ siccũ in primo, habet aũt aromaticitatem ⁊ stipticitatem cũ [t] ⌈subtilitate preter hoc etiam⌋ est in eo supflua humiditas, letificat aũt cuz ꝓprietate, quã adiuuat aromaticitas stipticitati, ⁊ subtiliatiõi associata: Finalr̃ tñ vsus eius non est in letificatiõe laudabilis: qm̃ suba nutritiua que est in ipso, ꝯtrariat ipsius medicinali sube: etenim suba medicinalis efficit que dicta sunt: nutrimẽtalis v̉o sanguinẽ turbidũ atq̀z melicũ gñat. [u] ⌈Et⌋ illa supfluitas [x] ⌈i sup⌋ q̃ est in ip̃o, cãt inflationẽ in venis. iã aũt ostensum est q̄ nociua sunt [y] ⌈ista duo.⌋

s A. bedarungi

t A. calefactione ⁊

u A. quia

x —— A.

y A. istis duab⁹ intentionibus

¶ De been.

Been calm̃ ẽ in sc̃o. siccũ in p̃mo. Jpsius ãt qđdã ẽ albũ, qđdã rubeum. Sz rubeũ qdẽ calius ẽ. Et est nihilominus in vtroq̀z stipticitas cũ subtiliatione, ⁊ apertione. Jnest ei fortis ꝓprietas ꝯfortandi cor: ⁊ etiã simul letificãdi: ad que qdẽ iuuat stipticitate subtiliationi coniuncta.

¶ De litera. C. Citrum. Corallus. Cinamomum. Crocus. Canfora. Coriandrum. Calamentum. Cassia lignea. Caro. Ciperus.

¶ De citro.

CItri cortex est ex letificantibus tyriacalibus, cuius proprietatē caliditas quidem adiuuat. Est eniz calidum ⁊ siccum in tertio, cui appropinquat folium, ⁊ flos eius suntq3 subtiliores eo. Et eius etiam acetositas est ex confortantibus cor calide [a] ⌈⁊ sicce⌋ complexionis. ⁊ est ex conferentibus cardiace calide: post hoc autez est in eo tyriacalitas vnde confert morsui [b] ⌈reptilium, ⁊ serpentis⌋ ⁊ est frigide ⁊ sicce in tertio. Semen autez eius est tyriaca [c] ⌈conferens⌋ venenis. Uidetur etiaz ꝙ sit ex confortantibus cor prebendo soliditatem substātie spiritus [d] ⌈et est frigide ac sicce complexionis in tertio⌋ nec elongatur [e] ⌈ab intellectu quin sit ex alleuiantibus ipsum.⌋

¶ De corallo.

COrallus frigidus est in primo, siccus in secundo: ⁊ cū ꝓprietate confortat cor, ⁊ letificat, quā quidem proprietatem adiuuat illuminatio, ⁊ [f] ⌈abstersio,⌋ ⁊ solidatio cum stipticitate.

¶ De cinamomo.

CInamomum alitiniuz calidum est in fine secundi, siccum in tertio, habetq3 modicam stipticitatem: ⁊ inest ei letificandi proprietas, quā adiuuat aromaticitas eius, ⁊ [g] ⌈fortitudo subtilitatis. Et ꝓpterea confert iuuamento tyriace.⌋

¶ De croco.

CRocus calidus est in secūdo, siccus in primo: ⁊ sunt in eo stipticitas, ⁊ dissolutio fortes: ad que digestio sequitur proculdubio. Et inest ei proprietas vehemens in confortādo cor, ⁊ substantiam spiritus, ⁊ letificandi: cuz hoc ꝙ illuminat, ⁊ dilatat, ⁊ solidat ipsum, ⁊ adiuuant ad hec aromaticitas fortis cum natura predicta. Multitudo vͦo comestionis eius, superflue dilatat spūm, ⁊ mouet ad extra donec accidat propter hoc, vt discedat a nutrimētali materia, ⁊ seq̄tur inde mors. Dosis autem eius ad hoc non [h] ⌈est nec opz de ipsa mentionem facere.⌋

¶ De canfora.

CAnfora frigida est ⁊ sicca in tertio [i] ⌈virtus eius est saluare subam⌋ spūs cuz dn̄io sue frigiditatis qn̄ eius quātitas moderat̄ ⁊ fortasse adiuuat ipsam absolute frigiditas in calida cōpl'one: qn̄ [k] † ⌈ ⌋ ꝓp malitiā ei⁹ cōplexionis debilitatur spūs, ⁊ dissoluit̄. Aromaticitas aūt eius adiuuat absolute proprietatē ipsius i omni cōplexione. Tēperat̄ vͦo frigiditas eius cum ambra, ⁊ muscho. Siccitas autez cum oleis humidis, ⁊ aromaticis: sicut est [l] † ⌈ ⌋ oleū viol'. Et est tyriaca, ⁊ ꝓprie ꝯ calida venena. Et acquirit ab ea spiritus subtilitatē, ⁊ luminositatē vehemētem: ⁊ ꝓpea letificat, ⁊ ꝯfortat: in h̄ aūt karabe assimilatur ei. Sz cāfora q̄dem fortioris ꝓprietatis ē, ⁊ vehemētioris [m] ⌈saluationis.⌋

¶ De coriādro.

COriandrum [n] † ⌈ ⌋ frigidū est i sc̄do, siccū i tertio. Et inest ei ꝓprietas ꝯfortādi cor, ⁊ letificandi: ⁊ proprie in calida complexione ⁊ adiuuat ipsum aromaticitas ⁊ stipticitas eius. [o] † ⌈ ⌋

a —— A.

b A. scorpionuz algierarat ⁊ pediculoꝝ agle et serpentū etiam

c A. cōmunis

d A. qm̄ ip̄m est siccū in tertio. Alia litera qm̄ ip̄m est frm ⁊ siccū in secūdo

e A. qn ip̄z sit ex luciaātibus vel quin sit ei luciditas

f A. exiccatio vl' exuccatio

g A. resistūt ambo vehemētie caliditatis ⁊ fortificāt iuuamētum tyriacale vel cōferunt iuuamento tyriacali

h A. ne ipsa cognita exhibeat a maliuolis. Alia litera fuit inuenta sed melius est nō facere mentionez de ipsa.

i A. ⁊h3 ꝓprietatē fortē vt sit conueniēs sube

k † A. in corde

l † A. oleum de keiri ⁊

m A. ꝯuenientie

n † A. siccum

o † A. ꝯdensans vel solidās substantiā spūs

¶ De [p] ⌈calamento.⌋

[q] ⌈ **CAlamentum**⌋ si reprimatur eius caliditas, ⁊ siccitas cum oleo viol'. ⁊ remanserit aromaticitas, ⁊ penetratio eius, confert in temperādo spiritum in cerebro existentem: ⁊ proprie si fuerit cōplexionis phlegmatice: tunc enim repressione non indiget, nec est auditū ꝙ spiritui conferat q existit in corde iuuamento magno: verumtamen ex his que diximus de qualitatibus eius, videtur ꝙ conferre possit eidem.

¶ De cassia lignea,

CAssia lignea appropinquat in cōplexione cinamomo alitinio non tamen in subtilitate.

¶ De carne.

CAro licet sit nutriens pure, attamē aqua eius ingreditur curationem debilitatis [r] ⌈eius:⌋ non igitur obest de ipsa loqui. Et idcirco dicimus ꝙ carnis aqua si laudabilis fuerit caro animalis: aut [s] ⌈bidentis ouis: aut iuuenis arietis:⌋ aut hedi vel caro laudabilium auium est vltima rerum debilitati cordis. Quod si causatur ex [t] ⌈debilitate⌋ spiritus, tunc vtilior est caro [u] ⌈animalis aut bidētis ouis.⌋ Si vͦo ex ipsius grossitie, ⁊ turbiditate ⁊ paucitate, tūc leuiores ex eis meliores sunt. Plures autem medicorum sunt opinati ꝙ aqua carnis sit brodium decoctionis ipsius: non tamen est ita. Sed potius aqua carnis est succus per decoctionem extractus a carnibus cōminutis, donec resudādo fluat ab eis, ⁊ in qua frigitur caro cuius colatura potui ministratur.

¶ De [x] ⌈cipero.⌋

[y] ⌈ **CIperus** de eo dicetur in cap. de spica nardi.⌋

¶ De litera. D. Doronicum.

¶ De doronico.

DOronicum calidū ⁊ siccū est i ꝑn⁰ sc̄di gradus. Inest autē ei proprietas valde fortis in ꝯfortādo cor, ⁊ in letificādo: cui non repugnat excessus [3] † ⌈ ⌋ ⁊ adiuuat tyriacalitas ipsius ⁊ ꝙ in ipso est de [⁊] ⌈stipticitate subtili⌋ ꝓinde est tyriaca [?] † ⌈ ⌋ cunctis venenis ⁊ letificans [ꝝ] ⌈⁊ cōfortās⌋ reprimitur aūt excessus sue caliditatis cū cōmixtione syrupi matianoꝝ. Sz in cardiaca valde calida cōmiscetur ei modicum canfore, propter quod remanet ꝓprietas eius, ⁊ reprimitur caliditas.

¶ De litera. E. Emblicus. Endiuia.

¶ De emblico.

EMblicus de cōpl'one eius sunt differentes opiniones: Et hi qui pl'es sunt dicūt eū esse frigidū [a] ⌈⁊ humidū⌋ ⁊ hoc q̄dē rectius est. Ysaac āt iudeus opinatus est vt dr̄, ipsum esse cal'm. Sed qui frigidū iudicāt, diuersificātur. nā quidā ponunt frigiditatē eius in ꝑ: quidā vͦo in sc̄do. videtur tn̄ ꝙ sit in fine primi: siccitas aūt eius est in secundo: ꝓp qͦ est ex [b] ⌈mere⌋ ꝯfortantibus stipticitate. Et inest ei proprietas ꝯfortādi cor, ⁊ letificandi: quaz adiuuat stipticitas eius: cuius ēt frigiditas in cōpl'onibus [c] † ⌈ ⌋ frigidis cuz modica re leuiter tēperat̄. Est. n. medicina [d] ⌈solutiua spirituū⌋ eius tn̄ iuuamentū in cōfortatione maius est q̄z in tristitia: tunc autē in tristitia prodest, qn̄ est ei⁹ cā subtilitas [e] ⌈sanguinis⌋ cū paucitate atq3 velocitas dissol'onis illius. Et qm̄ est ex medicinis

p A. neman

q A. Neman

r A. cordis

s A. ex cāne ariet' iuuenis aut carne alteni id ē capre iuuenis aut ex carne agnorū. Alia litera ex carne arietis alhauli. i. ex carne arietis vnius anni aut ex carne arietis althenī. i. ex carne arietis duoꝝ annoruz aut ex carne agnorum

t A. subtilitate

u A. arietis iuuenis ⁊ capre iuuenis. Alia litera arietis vni⁹ anni aut arietis duorum annorum

x A. spica ⁊ cipero ⁊ folio

y A. Ista sunt ꝓpinq̄ in nā ⁊ vͭ ꝙ sint in 2⁰ cal'a ⁊ sicca ⁊ iudiciū ipsoꝝ est iudiciū spēꝝ aromaticarū in qb⁹ ē stipticitas cū subtilitate: ⁊ ꝓprietas ipsorū est ꝯfortare ⁊ letificare, q̄re lege q̄ de illis dicta sunt.

3 † A. caliditatis

⁊ A. substātia stiptica

? † A. fortis

ꝝ A. forte

a —— A.

b A. medicinis

c † A. cordis

d A. inspissans subam spiritus

e A. spirituum

confortantibus cor propter proprietatez ⁊ propter hoc ꝙ [a] ⌈mundificat etiam,⌋ Idcirco est medicina vehemēter ꝯferēs intellectui ⁊ memorie [b] †⌈ ⌋ ❡De [c] ⌈endiuia.⌋

[d] ⌈ Endiuia syluestris⌋ sicca est i primo, Inest autez ei proprietas tyriacalis, ⁊ ingredit̄ cordis medicationē potata ⁊ emplr̄ata.

❡De litera. F. ❡De fisticis.

Fisticis inest aromaticitas, ⁊ stipticitas cum viscositate: propter quod aiunt esse letificātes cor, ⁊ confortantes: ⁊ inde numerant̄ inter medicinas tyriacales. ❡De litera. J. Jacynthus. Jximel. ❡De Jacyntho.

Jacynthus tēperata esse videtur. Jnest autez ei proprietas letificādi, ⁊ cōfortandi cor, ⁊ fortiter obuiandi veneno. Et hec qdē proprietas est virtus nō suis attribuenda cōponentibus, sed manat ab ipsa eo modo quo [e] ⌈diximus de magnete.⌋ De his autē que in consideratione iacynthi persuadere opz, est vt inconueniens esse dicatur calorē naturalem agere in iacyntho, cum sumitur intra corpus, transmutationez, ⁊ dissolutionem, atqꝫ cōmixtionem eius substantie cū euaporabili substantia spiritus, quēadmodū [f] ⌈diximus de⌋ croco ⁊ similibus. Et in summa [g] ⌈congruum⌋ quidez est ꝙ dicatur ꝙ iacynthus in suba sui patitur a calore naturali: ⁊ exinde postmodum eius opus manifestari. Etenim eius suba, quemadmodum patet sensui, valde est ab huius passione remota. Uidetur ergo ꝙ calor naturalis nec iprimat in substantia, nec in accidētibus forme sue [h] ⌈inherentibus⌋ sed solum in vbi eius, ⁊ loco, ⁊ qualitatibus eius accidentalibus. Jn vbi quidē, ⁊ loco: qm̄ facit ipsum cum sanguine penetrare vsqꝫ ad partes cordis. Quapropter qum efficiatur propinquius passo, fortius imprimit suum effectum. Jn qualitatibus quidem accidentalibus, qm̄ calefacit ipsam iacynthum: de natura v̄o calefactionis est, vt manifestet proprietatem, ⁊ [i] ⌈educat⌋ virtutem, sicut apparet in karabe: ipsum enim qn̄ debiliter paleā trahere videtur, fricatur quidem donec calescat, post hoc apponitur palee [k] ⌈trahens ipsam.⌋ Uidetur ergo [l] ⌈final'r ꝙ imp̄ssio iacynthi sit ista, ⁊ ꝙ actio eius sit ꝑm additionem elongationis aut appropinquationis eius ad id in quod nāliter imprimit.⌋ Jllud autem in quo testificantur antiqui letificare iacynthum [m] ⌈.s. ferre⌋ ipsam ⁊ proprie in ore, testantur quoniam ad letificationem alteratione non indiget in substantia sua, vel in accidentibus [n] ⌈inherētibus ei⌋ nec est necessarium ꝙ passum tāgatur ab ea: sed sufficit ꝙ virtus letificādi que ab ea manat, ipsum attingat: quamuis eius actio confortetur calefactione, ⁊ appropinquatione sicut in proprietatibus ceterorum. [o] †⌈ ⌋ Uidetur ēt ꝙ adiuuet actionem sue proprietatis quod habet de illuminatione [p] ⌈cum abstersione ⁊⌋ tēperamento complexionis. ❡De [q] ⌈iximel.⌋

[r] ⌈ Jximel⌋ planta est aromatica filis cinamomo [s] ⌈quā quidez de lamec afferri dicunt.⌋ Et est calida in secundo. sicca in primo. Et est ei ꝓprietas valde sublimis cōfortandi spūm quā adiuuat aromaticitas ⁊ stipticitas cū subtilitate: [t] ⌈sicut frequēter in p̄dictis recolimus: cōfortat ēt⌋ cor ⁊ cerebrum ⁊ oia viscera ⁊ in summa oium virtutū naturam adiuuat, ⁊ actiones.

❡De lr̄a. K. Kadrē, Karabe. ❡De [u] ⌈kadrē.⌋

[x] ⌈ Kadrem⌋ est ex medicinis letificātibus, ⁊ ꝯfortātibus magnis: ⁊ est ex nobilioribꝰ tyriacis ꝯ̈ morsuz serpētis, ⁊ pūcturā: nec hꝫ excellentez caliditatē. Et idcirco cum hoc ꝙ est tyriaca, confortat, ⁊ letificat simul. Est enim herba similis aristol'. crescens cū napello [y] ⌈cui napellus cū ei vicinatur in quocunqꝫ loco nec fructificat non frondescit propter quod quidam opinati sunt ꝙ sit titimalus quoniam hec ei conuenit non tn̄ est ita.⌋.

❡De karabe.

Karabe calida ē in p̄mo, sicca in secundo. Opinio tamē est ꝙ sit frigida. Jnest autem ei aromaticitas canforalis, ⁊ radiositas modica, ⁊ proprietas confortandi cor, ⁊ ipsum letificandi, ac depellendi cardiacam [z] ⌈iuuamento temperato ⁊ solidate quam prebet spiritui.⌋ ❡De litera. L.

Lingua bouis. Lapis laçuli. Lapis armenus. Lilium. Lignum aloes.

❡De lingua bouis.

Lingua bouis calida est, ⁊ humida in primo: cuius ꝓprietas est letificare [τ] ⌈mundificat nanqꝫ substantiam cordis.⌋ Melior tamen est que de [?] ⌈corintho⌋ affertur habēs spissum folium, velatuz plurima lanugine: quod inquam post exiccationez nec contrahitur nec est siccum: que autem in hispartibus reperitur est ex genere [ꝥ] ⌈alterius plante⌋ ⁊ accipitur pro lingua bouis propter similitudinem illius ad illam qum tamen non sit illa. [a] ⌈Sed etiam conuenit ei cum virtute proprietatis ⁊ appropinquat eius natura temperamento nec tamen imprimit sicut illa.⌋

❡De lapide armeno.

Lapis armenus proprietatem habet confortandi cor, ⁊ ipsuz letificandi: separando insuper vaporez melancholicum, ac fumosum a spiritu ⁊ mundificādo similiter corpus ab humore melancholico.

❡De lapide laçuli.

Lapis laçuli similez vim habet cū eo quod dicitur de armenico lapide, nisi qꝛ est ipso debilior modicum. ❡De [b] ⌈lilio.⌋

[c] ⌈ Lilium⌋ i iudicio ⁊ natura croco appropiquat minus tamen habet caliditatis, ⁊ siccitatis eo. Et lilium quidem conueniētius est ad confortationē cordis. Crocus aūt ad letificationē. Jn lilio ē potētia solidādi spūm ꝓpinqua ei q̄ est in croco nō tn̄ hꝫ [d] ⌈siccitatē ⁊ crocus hꝫ⌋ vehemētē potētiam dilatādi spūm foras ⁊ mouēdi extra: [e] †⌈ ⌋ ꝓinde amplius ꝯfert sincopi q̄ꝫ crocꝰ. Liliū. n. [f] ⌈mouet⌋ spūs minute dilatādo, ⁊ [g] †⌈ ⌋ ex̄hēdo, ⁊ fortiꝰ retinendo. Crocus aūt minꝰ retinēdo, ⁊ fortius dilatādo, ⁊ extrahendo. ❡De ligno aloe.

Lignum aloes appropinquat in iudicio ambre tamē est ea debilior. [h] ⌈Etenim temperamento propiquior est compl'o eius⌋ ⁊ oia mēbra confortat. ❡De litera. M. Myrtus Myrobal'. Melissa. Macis. Muschus. Mumia. Menta. Malum

a A. exuccat eos
b † A. ⁊ i sūma ē ex medicinis cōfortātibus membra omnia.
c A. taraxacon
d A. Taraxacon
e A. ex magnete emanat v̄tus p quā magnes attrahit ferrum ex longinquo.
f A. agit in
g A. incōgruum
h A. insepabilibus
i A. excitet
k A. ⁊ attrahit ipsam velociter et
l A. ꝙ vltima impressio nāc nr̄e vel caloris nālis nr̄i in iacyntho sit ista ⁊ ꝙ actio sit additio manatiōis ex eo ad illud ad quod sit manatio naturaliter ⁊ additio appropiquationis.
m A. q̄ sit ferēdo vel terendo
n A. essentialibꝰ vel insepabilibꝰ
o † A. operātibꝰ i corpora. ⁊
p A. de exuccatione cum
q A. armal.
r A. Armal
s A. ⁊ dī ꝙ ipsa defert̄ ex regiōe lamē ⁊ dī ꝙ ipsa defert ex india
t A. ⁊ ꝑm ꝙ preterijt rememoratio eiꝰ multotiēs est cōfortans
u A. gieduar
x A. Gieduar
y A. ⁊ debilitat̄ plāta napelli cū eo ⁊ qdā opinati sunt ꝙ sit planta q̄ noiatur bisbua. i. napellus moysi sed ille hꝫ ēt das cōditiōes vel dispōnes verum non determinatur illud.
z A. ⁊ adiuuatur cuz luciditate ⁊ soliditate quam p̄bet sube spūs.
τ A. ⁊ confortare ipsuz magnifice ⁊ adiuuat ipsuz illud qd in ea ē de solōne mel'ie subtilis q̄re p illā mūdificat̄ sanguis cordis et suba spūs.
? A. regione corascem
ꝥ A. maru
a A. ⁊ iā aggregat̄ in hac medicina v̄tus ꝓprietatis cū nā ꝓpinqua tpamēto q̄re nō eligat̄ alia super eam
b A. susen azad.
c A. Susen azad
d —— A.
e † A. quā habꝫ crocus
f A. confortat
g † A. minute
h —— A.

granatū. Matianum. Margarita.

¶De myrto.

M Yrtus non est ita perfecte cōmixtionis vt p3 ꝙ vnica ⁊ singulariter predominans virtus ei cōueniat per naturam, imo videtur duplicē habere substantiam, in quarum vna frigiditas dominatur, in altera v̊o caliditas, inter quas quidem cōmixtio non perficitur, nec actio ⁊ passio taliter vt perducat ad complexionem vnicam dominantem eis: in quo quidem iudicio plurime considerationis est myrtus: videtur enim [a] ⌈plus esse frigiditatis in ipsa: ⌋ nec tamen adeo fortis est ipsarum cōmixtio, quin calor naturalis separet inter eas: qūqȝ separauerit, penetrat primo substantia calida, ⁊ calefacit: postea v̊o sequitur substantia frigida, ⁊ confortat, ⁊ stringit, ⁊ idcirco excellit eius iuuamentu3 in generatione pilorum, etenim substantia calida trahit primo materiam, ⁊ dilatat poros: qum ergo ad ipsos trahitur materia conueniens generationi pilorum, condensatur in pilum. Est aute3 sedes aromaticitatis que in ipsa est substantia calida. [b] † ⌈ ⌋ Qum autem iudicatur myrtus ꝭ3 complexionem eius predominantem, ⁊ fortiorē, est frigida in primo, ⁊ sicca in secūdo: ⁊ inest ei cū hoc subtilitas: est quoqȝ cōueniens spiritui propter aromaticitatem suam, ⁊ [c] † ⌈ ⌋ stipticitate3 cum subtilitate subtiliatiua eius. [d] ⌈Et mūdificatiua, etiam propter alteram substantiaru3 eius simplicem ⌋ propter que iterum omnia est ex medicinis conferentibus cardiace, ⁊ cordis debilitati proprietate quam complexio adiuuat.

a A. ꝙ suba subtilis in qua dn̄atur caliditas sit minor ⁊ sba spissa in q̄ dn̄at frigiditas sit plus

b† A. ⁊ sedes pōticitatis ei9 ē sba frigida.

c † A. propter id

d A. est faciens ipm spissu3 seu solidum mūdificās subam eius dilatās vel spargens ipsum

¶De myrobalanis [e] † ⌈ ⌋

M Yrobalani kebuli frigidi sūt in primo, sicci i secūdo: inestqȝ naturaliter eis stipticitas quod significat ipsorum ponticitas. Et [f] ⌈soluunt ⌋ cum proprietate quā [g] ⌈cōplexio adiuuat myrobal'. indi tamen ad hoc fortiores sunt kebulis. Cōicant tamen in mundificando cor, ⁊ consolidando, ⁊ confortādo etiam: idcirco letificat. ⌋ videtur etai3 ꝙ ad hoc sil'r insit proprietas.

e † A. kebulis et indis.

f A. nō soluūt nisi

g A. exꝑssio ⁊ abstergūt cū pōticitate ⁊ ambo soluunt ⁊ ꝓcipue indi nigri ⁊ ambo aggregāt mūdificationē sanguinis a corde, et epate et

¶De melissa.

M Elissa calida est ⁊ sicca in secūdo, Inest autem ei proprietas mirabilis letificandi. ⁊ confortādi cor similiter: quam quidē adiuuat aromaticitas, ⁊ subtilitas aperitiua, ⁊ stipticitas que i ea sunt. Et cum hoc etiam cunctis visceribus confert, habetqȝ naturam leuiter solutiuam, ita. s. ꝙ sufficit ad soluendum a spiritu vapores melancholicos, ⁊ [h] ⌈sanguinem ⌋ qui existit in corde: nec tamen id efficere valet a ceteris mēbris, ⁊ corpe toto.

h A. a sanguine

¶De mace.

M Acis de eo dicetur in capitulo de spica.

¶De muscho.

M Uschus calidus est. ⁊ siccus in tertio. Est autem similis croco: non tamē [i] ⌈crocus loco eius permutari pōt in oi loco. ⌋ Et muschus est tyriacaliū nobilior [k] † ⌈ ⌋ ꝯ napellum: [l] ⌈⁊ grani eius ⌋ ⁊ cornu spice, ⁊ reprimit' caliditas eius cū cāfora, ⁊ siccitas cū oleis hūidis, sic̄ cū oleo violaceo, ⁊ roꝭ.

i A. vltimatur i v̊tute ei9 vel nō tn̄ peruenit ad hoc vt sit sicut v̊tus eius

k † A. ꝯ venenū regionis alhele le sicut

l —— A.

¶De mumia.

M Umia calida est i fine [m] ⌈tertij ⌋ sicca prout creditur in p̊. inest autem ei proprietas oēm spūm ꝯfortādi [n] ⌈quod adiuuat continuatiua viscositas. ⌋

m A. secundi

n A. ⁊ ipsa3 adiuuat viscositas cōdensans solidās spiritum.

¶De menta.

M Enta h3 subtilem aromaticitatē, ⁊ dulcedinem amaritudini cōmixtam, cu3 delectabili cōmixtione ponticitatis, ⁊ ꝯuenientis stipticitatis: que inquā sicut sepe diximus, adiuuāt letificandi proprietatē, [o] † ⌈ ⌋ videtur aūt ꝙ eius complexio sit calida i fine primi, sicca in principio secundi.

o † A. iuuamento mirabili

¶De malo granato.

M Alum granatu3 dulce conueniēs est cōplexioni spiritus cu3 bonitate, ⁊ dulcedine sua, ⁊ proprie spiritus qui existit in epate.

¶De matiano.

M Atianum frigidum est, ⁊ siccum in primo: ⁊ inest ei magna proprietas letificādi: ⁊ cōfortandi, quam adiuuat aromaticitas ⁊ dulcedo. ⁊ cū hoc ꝙ est medicina est nutriens: q̄obre3 cōfert spiritui nutriēdo ⁊ tēperādo ipsum: ⁊ prodest etiam ei sua proprietate.

¶De margarita.

M Argarite similes sunt karabe in natura, ⁊ luminositate: verum [p] ⌈tamen in opere nō consequtur illas: tn̄ ⌋ ei inest proprietas valde magna.

p A. fortiores st valde q̄3 karabe et

¶De litera. N. Nenufar.

¶De nenufare.

N Enufar appropinquat canfore i iudicio, nisi q2 ē [q] ⌈humidior ea. ⌋ Et eius quidem humiditas [r] † ⌈ ⌋ causat in substantia spiritus qui existit in cerebro pigritiā, ⁊ torpore3, nisi egeat ⁊ humectatione vt temperetur. spūs autē qui est in corde non videtur ab ea pati hoc nocumentum qꝺ patitur spiritus cerebri, immo prebet forte iuuamētum: nam proprietas sue aromaticitatis confortat spiritum qui in corde est: nocumentum v̊o frigiditatis ⁊ humiditatis ipsius est ꝭm quid, ⁊ temperatur croco, ⁊ cinnamomo.

q A. humidum.

r † A. ꝑp suam fortitudinem et multū ifrigidatione vel frigiditatē que associatur ei

¶De litera. O.

Oua. Olibanū. Ocimum,

¶De ouis,

O Ua quamuis [s] ⌈medicina ⌋ nō sint, ad cōfortatione3 cordis tamen recipiuntur, ipsum. n. valde confortāt vitella [t] ⌈v3 ⌋ dūmodo tamen accipiātur ex ouis volatilium, laudabilis carnis, sicut galline, ⁊ perdicū, ⁊ starne, ⁊ fasiani. Ista enim vitella temperate complexionis sunt: quibus tria conueniunt. s. velociter in sanguine3 transmutari: ⁊ paꝝ superfluitatis post transmutationem relinquere: ⁊ sanguinem generare conformem sanguini, quo nutritur cor: scil3 subtilem, ⁊ clarum: pellitur ergo festinanter ad ipsum. Et idcirco pre ceteris nutrientibus conueniens est in dissolutione substātie spiritus, ⁊ diminutione materie ipsius, sanguinis. s. cordialis.

s A. de medicis subtiliātibus Alia litera de medicinis absolute

t A. maxime

¶De Olibano.

O Libanum calidum est in secūdo gradu ⁊ siccum in primo. Estqȝ confortatiuum vitalis spiritus ⁊ animalis: ⁊ proinde cōfert hebetudini, ⁊ obliuioni: cuius inquā operatio conformis est operationi been [u] ⌈nisi q2 eo debilius est in confortatione cordis: ⁊ maioris aromaticitatis, ⁊ propter tyriacitatē que in ipso est ⌋ prodest fumus eius in pestilentijs.

u A. Been est debilius eo in proprietate ⁊ fortius eo in aromaticitate ⁊ tyriacitate q̄ est in eo et

¶De oçimo.

Zimum est basilicon de quo superius est dictũ: minus autem est melisse in iudicio simile, excepto q est ea calidius modicum.

¶De litera. P. Polypodium. Pira. Peonia.

¶De a ⌈polypodio.⌋

b ⌈ Olypodium ⌋ letificat ñ per se, sed p accidens, eñat. n. a corde, z cerebro, z corpore toto c ⌈melãcholiam.⌋

¶De piris.

Jra qdẽ hñt aromaticitatẽ z stipticitatez atqz soliditatem sube: q̃ inquã ad frigiditatẽ declinãtia, habẽt virtutẽ cõfortãdi cor: z adiuuãt eã q̃ diximus. Matiana tamen ad hoc meliora sunt eis.

¶De peonia.

Eonia d †⌈ ⌋ tẽperata est in caliditate z frigiditate, fortẽ hñs siccitatẽ, z stipticitatem cũ subtilitate que inquaz oĩa proprietatem ipsius adiuuant in cõfortatione spũs animati, z expulsione superfluitatũ a cerebro, cũ potẽtia, quaz hz educendi meliam, z phlegma ex illius suba tm̃: a cuius proprietate adipiscitur cerebrũ potentiam resistendi eorum receptioni. Uñ ẽt illi cõuenire vl'r impressio in corde, quãuis non recitetur.

¶De litera. R. Rosa. De rosa.

Osa e ⌈impfecte cõmixtionis est in eius suba⌋ sicut diximꝰ de myrto. Est. n. in ea suba cuius cõpl'o frigida est in scdo z substantia eius cõplexio cal'a est in p̊. Et est in ea suba lenitiua, z humectatiua: z suba inspissatiua z sicca. Conuenitqz cum aromaticitate sua sube spũs: z proprie qñ supercalefactus extiterit. cõfert enim ei tunc sua frigiditate, ac solidat ipsum cũ sua stipticitate, propter qd̃ valde pficit z sincopi, z cardiace, f †⌈ ⌋ qñ paulatim deglutiť aq̃ ipsiꝰ. Estqz cũctis visceribus cõferẽs. ¶De lr̃a. S. Sericũ. Sticados. Spodium. Sandalus. Secacul. ¶De serico.

Ericum ex fortibus letificantibus est: excellentius tñ est crudũ. Sed qñqz cadit in visum coctum, potissime si nõ fuerit tinctuz. Est aũt calidũ z siccũ in primo: z g ⌈insunt ei subtilitas, z raritas, z paruitas, atqz fulgor, z ppꝛietas letificandi z cõfortandi cor, ad qd̃ iuuať predictis. vnde dilatat spũm z solidat z abstergit z clarificat z illuminat:⌋ nec tñ eius cõfortatio tm̃ vni appropriatur spũi h †⌈ ⌋ sed est potius cõueniens sube spũs cuiuslibet ita q cõfert spũi aiato: qd̃ pz ex eo q visum cõfortat si oculi ex ipso collyriçenť pz ẽt ppterea qꝛ cõfert memorie. Et q spũm preterea cõfortat qui existit in epate, qd̃ ĩpinguatio manifestat: planũ est aũt q non impinguat ppterea q tẽperet corpus, relinqtur ergo q facit hoc qꝛ cõfortat spũm nãlẽ ad nutriẽdi actionẽ pfectius cãndam vtimur ẽt eo i ⌈sine repssione.⌋ ¶De sticados.

Ticados arabicũ calm ẽ in p̊. siccũ in 2°: inest autẽ ei ppꝛietas educẽdi hũorẽ melicũ, z proprie ex cerebro, z ex corde: vñ etiã letificat, z cõfortat cor depurãdo subaz spũs i cerebro, z i corde siml'a melia: habetqz stipticitatẽ modicã, z idcirco subam spũs k ⌈i corde cõsolidat.⌋

a A. felengie, mesch

b A. felengie, mesch

c A. subam melãcholicã i sãguie

d † A. est lignuz crucis z

e A. Alia litera hz subam raraz

f † A calide

g A. pp illud in eo ẽ subtiliatio z eruccatio vel exiccatio z letificatio cũ ppꝛetate q̃ ẽ i eo z adiuuat in hoc subtiliatio eiꝰ. Uñ dilatat spũz z ericcatio eiꝰ vñ efficitur spissus seu densus z clarificatio eiꝰ vñ efficitur lucidus

h † A. in vna dispositione z non in alia

i A. absqz cõtẽperatiõe seu rectificatione

k A. cõdẽsat

vñ ẽt q pp h̃ ppꝛetatẽ hẽat cõfortãdi cor: pp q̃ l ⌈vehemẽter cõfert i venenis pũctionũ z morsura z ad cõfortãdũ cor z ad corroborãdũ⌋ mẽoriã. ¶De spodio:

Podio inest ppꝛietas cõfortandi cor, z letificãdi. Confert multũ cardiace, z sincopi calis: cuius ppꝛietatẽ stipticitas adiuuat m ⌈cõplexional'r ãt est frm̃⌋ i 2°. In cõpl'onibus fris tpať cũ croco. vz q letificet, z cõfortet cãndo luminositatẽ, z soliditatẽ i spũ. ¶De sandalis.

Andalus hz ppꝛietatẽ letificãdi, z cõfortandi cor, quã qdẽ adiuuãt aromaticitas, z stipticitas: z n ⌈illiꝰ sbtilitas. Estqz cõpl'o eiꝰ fra q̃zuis albꝰ frigidior sit z minꝰ siccũ oẽs tñ in his qualitatibus perueniũt ad secundum o ⌈ gradum.⌋ ¶De secacul.

Ecacul qd̃ est frm veritatẽ fra vt ferť, pp subtilitatez z calitatẽ z humiditatẽ⌋ addit in virtute spũs. ¶De lr̃a. T. Terra sigillata. Tamarindi. ¶De terra sigillata.

Erra sigillata tpate cõpl'onis est i calitate z friditate, cõformis p †⌈ ⌋ humane cõpl'oni: nisi qa eiꝰ siccitas maior est hũiditate ipsiꝰ: habetqz humiditatẽ cũ sua siccitate vehemẽter cõmixtã. Et ppea ĩsunt ei viscositas, z q ⌈cõfortatio,⌋ qꝛ vo maior est siccitas in ea: idcirco cũ illis inest ẽt eidẽ r ⌈abstersio ⌋ hz ẽt ppꝛietatẽ mirabilẽ letificãdi, z cõfortãdi cor cum tyriacitate s ⌈manifesta⌋ pp qd̃ cunctis obuiat venenis: ita q siue bibať añ venenũ, siue post. nãm t ⌈sustinet⌋ z cõfortat ad expellẽdũ ipsum. Uñ ẽt q insit ei proprietas illuminãdi, z tẽperãdi spũm. Adiuuant autẽ viscositas, z stipticitas q̃ in eo sunt, Eteniz soliditatẽ z cõtinuitatẽ auget spũum, pp qd̃ fortius letificat, z cõfortat.

¶De Tamarindis.

Amarindi fridi sunt z sicci in scõ de qbꝰ opinio est, q cõfortãt cor: vz tñ q illud ppꝛie sit in hñtibus malã cõpl'onẽ ad nãm cholericã declinãtẽ. Eteniz tẽperãt ifrigidãdo, z a cholera mundant cũ virtute solutiua quã habet.

¶De lr̃a. U. Usnee. ¶De vsnee.

Snee ca. est in p̊. sic. in scdo: q̃ pp sui aromaticitatẽ cõueniens est sube spũs u ⌈quã ẽt soliditate, z stipticitate consolidat z cõfortat de facili z⌋ penetrat propter sui subtilitatem. Et idcirco cõfortatiua est cordis z cardiace conferens.

¶De lr̃a. Z. Zedoaria. ¶De x ⌈Zedoaria.⌋

y ⌈ Edoarium⌋ vtrunqz ca. est z sic. in tertio: in quibus etiam inest cũ subtilitate stipticitas z z ⌈conuenit eiscum proprietate z aromaticitate cor confortare adiuuatqz stipticitas et subtilitas. Sed in domestico quidẽ fortior est cõfortandi proprietas z aromaticitas etiã: poniturqz⌋ in magnis tyriacis. Et qm̃ vehementer conuenit substantie spũs: idcirco confortat spũm in epate existẽtem, adeo qdem vt inter impinguãtia cõputetur.

¶De differẽtibus modis letificãdi, z cõfortãdi repertis in medicinis. Cap. IIII.

Eterminatis nr̃e itẽtionis frmonibus in medicis simplicibꝰ cordis, ammõ loq̃mur de cõposit medicinis. Et p̊ de mi-

l A. confert venenis ebibitis et morsionibꝰ z est vehemẽtis iuuamenti in cõfortatione cordis z i corroborando

m A. in cõpl'one cal'a infratio eiꝰ autem est

n A. subtiliatio subtilis i eo frigiditas aũt eius nõ adiuuat nisi i cõpl'one ipsa a nã in calitate z cibꝰ et eo ẽ vehemẽtioris fridita tis, z ẽ in scdo. z siccitas eiꝰ ẽ minor q̃z siccitas rubei q̃ ẽ i 2° ẽt vez siccitas albi est i pmꝰ eiꝰ z siccitas rubei i fine ipsiꝰ z spũs acgrũt ex eo motũ dilatationis cũ soliditate ipsorũ.

o A. Opinať q secacul pp suaz calefactionẽ subtilẽ z humectationem

p † A. valde

q A. cõglutinatio

r A. exuccatio

s A. absoluta

t A. inclinat

u A. z sui cõfortatione z stipticitate cõdẽsat ipsũ z ad ipsum

x A. zurunbed z zarneb.

y A. Zurunbed z zarneb

z A. z cõfortatio cordis z inest ei ppꝛietas letificãdi z cõfortãdi cor z vř q ipsa in zurunbet sit multo plus q̃z i zarneb, qm̃ vř q zarneb letificet z cõfortet cor cã nãe sue, z q̃ itatis sue plus q̃z cã ppꝛietatis sue, z illa nã eiꝰ ẽ aromaticitas q̃ est i eo z stipticitas eiꝰ cũ subtilitate. Sz in zurũbed opõnes sũt pp ppꝛetatẽ ipsiꝰ fortẽ, quam adiuuat stipticitas eius z subtilitas eius z ipz ponit

a A. cōueniētia ad
b A. in confortatione

c A. nos scire tyriacam ⁊ mithridatū confortare cor: repar pp medicinā in eis existētē cuiꝰ ꝓprietas est facere illud.

d A. q̄re ista proportio q̄ est inter v̄tutes medicinarum simpliciū ⁊ pōderū ipsaꝝ necessitat istam dispōnē vel ꝓpōnē ad suscipiēdam v̄tutē seu ꝓprietatē tyriace

e A. similibus

f † A. seu cognitio

g A. frigiditatis

h A. iā sperat̄ ꝙ accidat i eis post fermentationē ⁊ cōpl'onē ꝓpetas aggregans proprietates simpliciū debilior tamen eis

i † A. simpliciū
k A. hoīes ad illā sic faciēdā. Post q̄ȝ āt expta ē iuēta ē fortior q̄ȝ qȯ ab antiqs dcm̄ ē

l † A. duarum
m A. Alia litera tyriace ⁊ mithridati sunt thosugiynū medicinarū ⁊ thosugi tres mell' ⁊ penetrat in melle virtus istius q̄titatis
Alia litera tyriace ⁊ mithridati sūt duo danich ⁊ thosugi vnum mellis et thosugi tres medicinarum ⁊ penetrat in melle v̄tus istius quātitatis
n A. Alia litera cōprimit vel coopit rem que fermentatur.
o A. augetur
p A. ⁊ ñ eꝝ fermitatio necessitat augᵐ calefactionis i suba hūida ꝯfecta seu ꝑmixta. Nā āt magis recipit tyriacaȝ, q̄ȝ recipiat alias confectiones supranoiatas

thridato, ⁊ tyriaca magna: nulla enim cōpositaruȝ medicinarum equiparat̄ eis in [a] ⌈tēperādo⌋ complexionem humanā, ⁊ ꝯferendo ei [b] ⌈ac letificatione⌋ cordis, ⁊ ablatione tristitie, necnō in obuiando venenis, ac morbis venenosis. Ambaꝝ .n. medicinarū aliqd est notū: aliqd v̄o ignotū. Notum auteȝ est qȯ eis aduenit ex simplicibus. Ignotū v̄o qȯ eis aduenit post cōmixtionē. Exēpluȝ aūt ꝑmi est, sicut si dicamus nos scire tyriacā, ⁊ mithridatuȝ veneno tyri, ⁊ scorpionis ꝯferre, propterea q̄ȝ in eis reperiuntur medicine cōferentes ad illud. Et [c] ⌈sil'r tn̄ pp hoc dr̄ conferre cardiace, aut debilitati virtutis existentis in epate.⌋ Exēplum autē secundi est vt dicamus ꝙ nobilior oꝑationum ipsaꝝ est que prouenit vtrisq̄ȝ post cōmixtionē a nā conuenienti valde nature humane, ad quā qdem suscipiēdā cōplexio ꝓparauit eā, ⁊ eius ēt principiuȝ ab extrinseco est. Nos aūt ignoramus cām [d] ⌈inuentionis quātitatuȝ medicinarum simpliciū proportionatarū ad hāc dispositioneȝ in eis⌋ queadmodū ignoramus in ceteris. [e] ⌈In eis ēt sil'r accidit ⁊⌋ que nō artificialiter, sȝ naturaliter cōponuntur. Sapiētes aūt speculatores ꝓcise determinant ꝙ directio [f] † ⌈ ⌋ ad cōpositionē istarū medicinaruȝ processit ab inspiratione ac prouidētia diuina: aut a re inspirationi sili: Etenim deductio rōnis nō ꝑtingit efficatiā cōpositionis ipsaꝝ: Sed attingit ex ipsa cōpōne quaȝ narrauimus pauloante. Qȯ si tota oꝑatio tyriace ꝓcederet ex parte simpliciū, ⁊ nō ex parte dispōnis quā sua cōplexio ꝓbet, esset vtiq̄ȝ recens efficacior ⁊ vtilior fermētata, cuius ꝯ̄rium tn̄ est. Recēs enim pauci iuuamenti est: ⁊ illud qdeȝ iuuamētū qȯ ei ex sua proprietate ꝯuenit, non inuenitur sensibil'r apprehēdi, nisi in fermētata: perficitur aūt fermētatio ipsius ſm modernos in .x. annis: ſm Gal'. tamen in annis .xx. ſm diuersitatē caliditatis, ⁊ [g] ⌈siccitatis⌋ regionum, ac climatū. Et apud aliquos modernoꝝ speratur eius iuuamētū post sex mēses. Uerūtamē nec apud nos, nec apud Gal'. demōstratio est in hoc. ꝓdecessores aūt, G. dicunt hāc ꝓprietatē in predictis ambabus medicinis necessario ꝓuenire post vehementem cōmixtionē, ⁊ [h] ⌈fermentationē ꝓprietatū cōgregantem simpliciū proprietates: illis tamē debiliorē eē. Timebāt .n. nihilominꝰ ꝙ cōmixtio āputaret ꝓdictas [i] † ⌈ ⌋ ꝓprietates.⌋ Sȝ reuelatio ac diuina ꝓuidētia ꝓduxit [k] ⌈ad illud: postquaȝ v̄o examinata fuit earum cōplexio examinare cepit timida existimatio⌋ ⁊ verificata est opinio veritatis. Rursus autē imperiti medicorū credunt in tyriaca, ⁊ mithridato esse excellentem caliditatē: ⁊ idcirco respuunt ex ipsis dare quātitatē medij aurei: nec tamē dubitāt de diacymino, ⁊ diatrionpipereon quatuor aureos propinari, qum tn̄ concludat perscrutatio rōnis ꝙ in hac dosi istarū [l] † ⌈ ⌋ confectionum multo ēt amplior sit caliditas, q̄ȝ in dosi predictarū. etenim in medio aureo [m] ⌈vtriusq̄ȝ predictarū sunt, ʒ. i. ſ. mellis, ⁊ ʒ. iij. ſ. medicinaruȝ: ſm quam quātitatē acquiritur mellis v̄tus.⌋ Sūt in ea preterea medicine infrigidātes: inter q̄s opiū est habens sufficientem frigiditatem, que [n] ⌈inquā rei fermentate cōes sunt.⌋ In re autem fermentata [o] ⌈duplatur⌋ virtus quecunq̄ȝ sit illa siue caliditas siue frigiditas. [p] ⌈qum enim in suba humida cōficitur, fermētatio auget caliditatē. tyriaca aūt vera recipit fortius, q̄ȝ recipiant supranoīate cōfectiones.⌋ Et idcirco virtus ipsius quāuis equalis esset virtuti alterius ꝓdictarū, nihilominus existit fortioris impressionis vt dictū est. Uerūtn̄ nullus supradictorū tam vehementi audacia subito prorūpit in administrando tyriacā, sicut in cōfectionibus alijs: in ambabus enim ꝓdictis prime due intētiones reperiūtur, dum fuerint fermētate: nec tn̄ vti respuūt fermētatis, sed abstinēt ab vsu ambaꝝ recētiū. Sed huic audacie simile quid habēt [q] † ⌈ ⌋ operatores huius q ministrāt pillulas cochias [r] ⌈insetidatas ⁊ hermodactilos ⁊ euforbiū,⌋ ⁊ respuūt dare hieralogodion, ⁊ hieram archigenis qum tamē in his exiccantes medicine minoris existant ponderis, ⁊ pluribus reprimētibus coequentur. postquā tamē considerationē diligenter adhibuissem, cōputando existimaui caliditatē mithridati ⁊ tyriace, inueniq̄ȝ caliditatem tyriace in fine scd̄i. ⁊ mithridati caliditatem, citra aliquantuluȝ [s] ⌈quāuis sua cōponentia fortiora sint, ⁊ maioris etiā pōderis. Sed existimatio persuadet ꝙ cōplexio per fermentationem adipiscit̄ caliditatē vehementē venientem ab extra: qȯ quidē syllogistice cōprehēdi non pōt, sed solūmodo existimatione artificiali ⁊ experimētali. Experimētū aūt ostendit nobis tyriacā ⁊ mithridatum minus notabiliter calefacere corpora nostra, q̄ȝ diacyminum ⁊ diatrionpipereō.⌋ Opera v̄o fortiora ⁊ nobiliora que qdem ex tyriaca ⁊ mithridato procedere cernimus manifeste, nō ex vehemētia caliditatis, aut frigiditatis ꝓcedunt, sed ex nobiliori proprietate ipsorū, scȝ tam proprietate simpliciū, q̄ȝ ex proprietate eis ab extrinseco data. Sic igit̄ ex ꝓdictis relinqtur manifestū, ꝙ tyriaca, ⁊ mithridatum non imprimūt queadmodū opinati sunt quidā calefactioneȝ, ⁊ adustionē, quas alie vsuales medicine seu cōfectiones nō imprimunt. Hō aūt tēperate cōplexionis qn̄ vtitur altero ipsorū tēpore tēperato aut frigido, ⁊ in quantitate ēt moderata, nec minus frequenter, [t] ⌈prosunt ei ad confortationem cordis maximo iuuamēto:⌋ ⁊ cōseruat sanitatem in ipso, atq̄ȝ securum efficit [u] ⌈ab incursu pestilentialiū accidentium⌋ ⁊ a prauis humoruȝ motibus, atq̄ȝ lesionibus obuijs venenorum, cunctasq̄ȝ virtutes eius corroborat, ⁊ vite lōgitudineȝ prestat ei. Qui v̄o calide cōplexionis existit [x] † ⌈ ⌋ ⁊ in calida regione, nec istis, nec ēt alijs cōfectionibus calidis vti dȝ, nisi in necessitatibus manifestis. [y] ⌈preterea ex capi. mithridati ⁊ tyriace sunt⌋ diamuschus amarus, ⁊ dulcis: sed amarus quideȝ cōueniens est tēperatam hn̄tibus cōplexionē, aut frigidam: dulcis aūt hn̄tibus calidā. Ceteruȝ diamuschus in letificando non multo debilior est q̄ȝ tyriaca [z] ⌈in confortatione tn̄ cordis ea moderate debilior est: in confortatione quidē⌋ ceteroꝝ membroꝝ multo debilior est ipsa. [⁊] ⌈Amplius autē impressio eius in corde letificatio est, ⁊ viuificatio ipsius.⌋ Insuper autem vtilitas que in morsibus, ⁊ puncturis est minor est q̄ȝ eius vtilitas in venenis bibitis. Tyriaca v̄o, ⁊ mithridatū ad oīa prosunt: Potest auteȝ diamuschus amarus sic temperari, vȝ vt accipiantur ex eo aur̄. x. ⁊ ex succo matianorum dulcium, et granatorum dulcium, ⁊ cydoniorum dulcium ana aureos. l. ⁊ coquantur simul vsq̄ȝ ad spissitudinem: post hoc v̄o poterit eo vti calidam hn̄s cōpl'onem. Qȝ si vtēs valde cal'a cōplexione extiterit, fiat illud cum succo [ꝯ] ⌈acedule⌋ ⁊ citri acetositate: sitq̄ȝ dosis quātitatis, vt dosis. ſ. diamuschi cum adiūcto salue tur, sicut si dosis succorum huius sit aur̄. iij. aut. iiij. tanta quidem diamuschi adiūgatur ꝙ repressa excellēti q̄litate ipsius prodesse possit ſm sui ꝓprietatem. Et sil'r intelligendū est in ceteris letificātibꝰ tā magnis, q̄ȝ paruis. Cōfectio v̄o [ꝝ] ⌈ꝓfectus⌋ quam

q † A. ignorātes

r A. ⁊ pillulas fetidas ⁊ pillulas de hermodactilis ⁊ de gūmis.

s A. Qȝ aūt ꝯplexio seu ꝑmixtio agreret ipsis ambabꝰ ꝓpōneȝ ad recipiēdū cal'itatē ab extra. hoc qdē cōprehendi nō pōt nisi cū ꝯsideratiōe experimētali nō silogistica ⁊ expimētū qdē nō facit nos videre i tyriaca ⁊ mithridato calefactionē q̄ non videat accidere ex diacimino et diatriōpipeō necq̄ȝ expiētia necessitat ꝙ vna medicinaꝝ ꝓdictarū magis q̄ȝ altera iprimat excessiuā caliditatē de q̄ sit curandū.

t A. tūc cum eis ābobꝰ maiꝰ fit iuuamētū in cōfortatione cordis

v A. a malignitate putrefactionū

x † A. i tpe calo

y A. Et seq̄t tyriacā ⁊ mithrida tū in hoc capl'o vel i hac itētiōe

z A. ⁊ in cōfortatiōe cordis. In ꝯfortatione tn̄

⁊ A. qm̄ pl'ȝ oꝑationis eiꝰ ē i corde ⁊ pl'ima ipressio ipsiꝰ est in corde letificando ⁊ viuificādo spūs: neq̄ȝ resistit oibꝰ venenis, sed eis que currunt cursu napelli.

ꝯ A. ribes

ꝝ A. proficus

Alchindus composuit vtilis est valde melancholici cordis debilitati ex morbo melãcholie: amplius autez confert purificando q̃z confortando. Diamuschus võ ⁊ letificans confectio manifestius confortando prestat iuuamentum q̃z purificando: ⁊ idcirco [a]⌈confectio profectus conueniẽtior est⌋ tristitie melancholice ⁊ ipsi melãcholie. [b]⌈Diamuschus aũt ⁊ confectio letificãs potius ꝯueniunt sincopi ⁊ cardiace passioni.⌋ [c]⌈Ex medicinis aũt q̃ huic passioni cõueniunt, sunt ille quas nos fuimus exp̃ti, ⁊ q̃ꝝ cõpositio fuit inuenta post tẽpus compõnis memoratum: ex quibus [d]⌈vna est oxyçacara quam⌋ nos cõposuimus patiẽtibus tristitiam melicam, ⁊ [e]⌈epilepsiam: quoꝝ morboꝝ cãm emẽdat suauiter, atq̧ digerit: preterea leui solutione euat.⌋ ℞. epithymi ʒ.x. polypodij.ʒ.vi. buglosse.ʒ.xv. thymi, isopi, camepitheos omniuz ana.ʒ.iiij. capilloꝝ veneris.ʒ.v. turbith.ʒ.vi. [f]⌈vtriusq̧ oçimi, seminis melisse, çedoarie, been albi, ⁊ rubei, folij, spice nardi⌋ cardamomi omnium añ.ʒ.iij.ʃ. [g]†⌈ ⌋ cuscute se. endiuie radicis eiusdem [h]⌈radicis lilij⌋ añ.ʒ.xij. çucca. rof. ad pondus omnium. Supradicta igitur oĩa [i]⌈in purissimo ⁊ fortissimo aceto remolliãtur⌋ per diem ⁊ noctem. [k]†⌈

⌋ In crastino võ adiũgant̃ toti. lib. [l]⌈vij.⌋ aque mũdissime totũq̧ suauiter decoq̃tur vsq̧quo redeat [m]⌈q̃si⌋ ad medietatẽ aceti [n]⌈q̧ si çuccaꝝ rosaceũ nõ suffecerit dulcorare tantũ vt in his remaneat sapor çuccari ad hoc sufficiẽs sunt addenda.⌋ postea võ ab igne depositũ seruetur: sit aũt dosis eius a.ʒ.xv. ad.xx. q̧ si recipiat̃.x. diebus cõtinue, manifestabitur eius iuuamẽtũ in his in quibus fuerit multa mã melica. Si vero modica fuerit mã, sed mẽbra principalia tñ disposita sunt ad hoc vt [o]†⌈ ⌋ humor generetur in his. ⁊ illa modica ipsius quantitas in lacertis maneat, ⁊ arterijs, ⁊ venis, tunc experti sumus in tali casu syrupũ cuius dispensatio talis existit. ℞. se. endiuie, ⁊ seminis melisse, [p]⌈oçimi minoris omnium ana.ʒ.xx. radicum lilij.ʒ.v. buglosse.ʒ.xxx. foliorum melisse.ʒ.xv. polypodij, maratri omnium ana.ʒ.vi.⌋ oĩa hec coquantur in [q]⌈septuplo⌋ sui de aqua, ⁊ duplo sui de succo matianorum dulcium, vsq̧quo sui tertia remanserit pars: postmodum coletur, ⁊ colature addatur çuccarum, ⁊ syrupiçetur ad moduz iuleb: vel potest fieri ad modum syrupi acetosi ẽm mensuram decoctiõis. [r]†⌈ ⌋ Cõfectio alia nobilis valde, quã experti sumus in forma electuarij: ⁊ etiam trocisci. cui addidi ⁊ subtraxi ẽm diuersitatem complexionum: prodest enim vehemẽti iuuamine cordi ad cõfortandum. ℞. margaritarum, karabe, coralli omnium añ. auř.i.ʃ. sirici crudi, cancrorum fluuialiuz adustorum omnium añ. auř.i.⁊.ʃ. buglosse.ʒ.v. limature auri [s]⌈.ʒ.i. seminis⌋ melisse oçimi vtriusq̧ ana.ʒ.iij. been albi ⁊ rubei ligni aloes, lapidis armeni, lapidis laçuli loti, masticis, cassie lignee, cinamomi [t]⌈alitinij⌋ [z]croci [u]⌈nucis muschate cardamomi minoris cubebe⌋ omnium ana auř.i. epithymi.ʒ.ij.⁊.ʃ. sticados [x]⌈arabici⌋.ʒ.iij. [y]⌈ambre⌋ auř.i. q̧ si nõ inueniatur, ponatur loco ipsius [z]⌈duplum çedoarie⌋ doronici [⁊]⌈romani⌋ auř.ij. seminis endiuie.ʒ.v. seminis cucumeris.ʒ.iiij. manne.ʒ. decem, rosarum rubearum.ʒ.iij. muschi.ʒ.ij. canfore auř.i. ambre auř.i. spice nardi, folij amboruz añ.ʒ.ij. Hec igitur sunt radix, ⁊ firmamentum: ⁊ fiunt inde troc. cum melle: preparatur autem quandoq̧ ẽm exigentiam temperate complexionis, ⁊ tũc nulla fit in eo mutatio. Q̃nq̧ võ preparatur hñti malã cõplõnẽ caľam, aut malã cõplõnẽ frigidã, ⁊ tũc ẽm exigẽtiã cuiusq̧ fit in ea mutatio. fiant ergo trocisci ad pondus vnius aurei, cuz triplo sui de melle optime dispumato. Si vero fermentari debeat propter conseruationem, ⁊ post fermẽtationẽ vsui reseruari, expedit vt addantur opij.ʒ.v. ⁊ castorei pulueriçati tantumdem: quibus appositis non vsui ministretur nisi post sex menses. Si cui autẽ dominetur mala complexio calida, expedit vt crocus, ⁊ muschus ad medium aurei reducantur: ⁊ subtrahatur epithymum, vice cuius ponãtur.ʒ.v. fumi terre, ⁊.iiij.ʒ. sene: addanturq̧ rof.ʒ.xviij. seminis portulace, ⁊ spodij,ʒ.i. seminis lactuce.ʒ.ij. sandaloꝝ.ʒ.iij. cetere vero medicine remaneant sicut prius: ⁊ fiant trocisci sicut diximus [z]⌈cuz melle optime dispumato.⌋ Cui vero mala complexio frigida dominatur, expedit adiungere medicinis predictis corticem nucis muschate, ⁊ corticem citri, ⁊ xilobalsami, atq̧ piper. ⁊ çinçiber: ex vnoquoq̧ videlicet.ʒ.i. castorei.ʒ.ij. ⁊ subtrahe de canfora medium aureuz. Habens etiam malam complexionem calidam sumat [ꝝ]⌈dosim⌋ ipsius cum aureo spodij, ⁊ [a]⌈sapa⌋ matianorum. Qui frigidam autem habent complexionem [b]⌈cum.ʒ.i. castorei.⌋ Jam autem cum hac medicina curauimus quosdam circa principiuz de melancholia vergente in maniam, que lupinum demonium appellatur ⁊ adiunximus dispensationi temperate.ʒ.i. iacynthi [c]⌈rubificantis,⌋ ⁊ splendidi, ⁊ perfecte pulueriçati, ⁊ adiuti fuerunt maximo iuuamento post desperationem. Compositio autem propria [d]†⌈ bis⌋ qui propter malam complexionem [e]†⌈ ⌋ labuntur in cardiacam ⁊ cordis debilitatem est ista. ℞. seminis lactuce, ⁊ melonis, ⁊ cucurbite, ⁊ cucumeris mundatorum ana.ʒ. quinq̧, seminis portulace.ʒ.iiij. margaritarum, coralli, karabe [f]⌈cancrorum fluuij adustorum, sirici crudi omnium ana auř.i. sape olibani auř.i. Si vero non inueniatur loco ipsius ponantur.ij. auř. ligni eius ligni aloes çedoarie doronici been albi ⁊ rubei ana.ʒ. duas⌋ spodij cardamomi minoris ana.ʒ. tres, rosarum rubearum mũdatarum a capulis ⁊ in vmbra exiccatarum.ʒ. sex, croci auř.ʃ. canfore vehementer contrite cum.x. sui de muscho, ⁊ sexta sui de ambra auř.i.ʃ. buglosse aureos quinq̧. Ex omnibus supradictis fiãt trocisci cum sapa matianorum, ⁊ cydoniorum, ⁊ malorum granatorum: his inquam sapis equaliter acceptis secundum quantitatem confectioni sufficientem. Ad illud etiam iuleb ex succo buglosse, cum tantumdem succi endiuie, ⁊ quadruplo sui de succo matianorum, ⁊ duplo de aqua rosacea, et sexto totius de albissimo çuccaro que inquam suauiter decoquantur vsq̧ ad spissitudinem. Et fit iterum iuleb ex folijs melisse coctis ĩ aqua rosacea donec receperit virtutem ipsorum: Aut ponitur succus eius in.xxxiiij. sui de aqua rosacea. hoc enim proficit cũctis patientibus cordis debilitatem, potissime si [g]⌈addatur ita, videlicet q̧ si fuerit sicca cum ea coquatur in aqua rosacea: si vero recens, commisceatur illi succus illius.⌋ Q̧ si complexio vehementis caliditatis extiterit diminuatur succus melisse, ⁊ augeatur succus buglosse, [h]†⌈

⌋ quantitatibus existentibus equalibus. [i]†⌈

⌋

a A. Alia litera magis cõueniũt cardiace ⁊ sincopi ⁊ hec

b —— A.

c A. Nota q̧ in arabico hec lr̃a est p̃n^m capituli

d A. syrup⁹ acetosus quem

e A. mundificat cãm morbi cum facilitate aut digerit vnde euat cũ quocũq̧ solutiuo cui⁹ descriptio.

f A. se. bedarungie se. melisse se. ozimi gariofilati zurũbed doronici ben albi et rubei folij indi spice

g † A. seminis

h A. omnium

i A. infundant̃ i aceto forti ⁊ puro

k † A. ⁊ sit quãtitas aceti tãta q̧ ea supradcã cooperiãt̃ seu remolliantur

l A. v.

m —— A.

n A. ⁊ si fuerit aq̃ plus erit ꝯueniẽtius deiñ coẽt̃ acetũ ⁊ proijciatur sup ipsuz çuccari q̃titas q̃ fiat muzi sapor ⁊ inspissetur

o † A. iste

p A. ozimi gariofilati radicis yreos.ʒ.v. buglosse ʒ.xxx. folioꝝ melisse.ʒ xv. radicis ligritie.ʒ.x. polipodij se. feniculi Alia litera melisse.ʒ.xv. radicis ligritie.ʒ.x polipodij se. feniculi. oium ana.ʒ. vij.

q A. sextuplo

r † A. prime.

s A. danich duo iacynthi cõtriti ʒ.i. se. ozimi gariofilati ⁊ se. albedarungi ⁊

t —— A.

v A. heilbua cardamomi maioris cubeb macis

x —— A.

y A. gieduar

z A. zurũbet auř.ij.

⁊ —— A.

z —— A.

ꝝ A. medietatem dosis

a A. rob

b A. sumat dosiz eius cuz danich vel cuz sexta pte.ʒ.i. altud id est asse dulcis

c A. rubei

d † A. hñtib⁹ cõplexionẽ calidã

e † A. calidam

f A. omniũ ana. auř.ij. sandaloꝝ auř.ij. rob alkedar ⁊ si nõ iueniãtur ponãt̃ ligni alkedar auř.iij. ligni aloes doronici zurũbed ben albi omniũ ana.ʒ.ij. cãcrorũ fluuialiũ adustorũ serici crudi i cisi oiuz añ. auř. i.

g A. fuerit cũ eo buglossa ita q̧ si fuerit sicca decoquat̃ in aceto cũ aq̃, ⁊ tũ misceat̃ succus eius cuz succo ipsorum.

h † A. ⁊ si nõ ponatur ex eis

i † A. ⁊ fiat ex hoc iuleb.

¶ De medicis solutiuis egritudinũ cordis. Ca. V.

Euacuatio autem conuenit in melancholicis vti post digestionem, ⁊ ipsarum lenitionẽ. Si [a] ⌈vo⌋ in toto corpore abũdauerit humor nociuus, totum corpus incipiemus euacuare. Id autem quo euacuatur, conuenientius est, vt dissoluantur. vi. ʒ. hieralog. in. xx. ʒ. decoctionis epithymi facte ꝓm hanc formam. ℞. epithymi. ℥. i. vuarum passularum. ℥. ij. coquantur in duabus lib. aque tm̃, donec possit, ex colatura extrahi inde solũmodo põdus. xxx. ʒ. Qꝫ si cum hoc non euacuetur, fiat decoctio epithymi nota: aut cũ. ix. ʒ. recentis epithymi [b] ⌈cretensis vt in supra rememorata oxyçacara dissolutis, nisi fortis disenteria timeretur ⁊ digeratur cuꝫ iuleb quod post predictã oxyçacaram superius scripsimus.⌋ Ex pillulis autem fortibus ad hoc cõgruentibus sunt huiusmodi. ℞. hierepigre, epithymi ana. ʒ. ij. polypodij, sticados arabici, agarici ana. ʒ. s. pulpe colloquintide quartã partẽ vnius. ʒ. scamonee, bdellij. salis [c] † ⌈ ⌋ ana gra. v. Alie vo nobiliores predictis sunt he. ℞. pigre, epithymi, sticados arabici añ. ʒ. s. lapidis laçuli, lapidis armeni ablutorum, agarici, pulpe colloquintide, salis [d] † ⌈ ⌋ ana quartam parteꝫ vnius. ʒ. ligni aloes, masticis [e] ⌈myrrhe⌋ ana gra. v. hellebori gra. ij. ⁊. s. scamonee gra. iiij. Scias autem ꝙ in decoctionibus hellebori dosis est [f] ⌈. ʒ. i. in pillulis auteꝫ gra. ij. s.⌋ ⁊ qũ nihil noceat, actionem medicine confortat. Si vo phlegma melãcholie iungatur, tunc fiat euacuatio cum huiusmodi pillulis. ℞. epithymi, turbith añ. ʒ. i. thymi, pulpe colloquintide, agarici, lapidis armeni loti ana. ʒ. i. q̃rtam, scamonee, salis naptici, sticados arabici ana gra. v. hellebori gra. ij. s. fiant pillule cum succo porrorum. In pillulis autem, que infra predictas sunt in virtute, non oportet permutari compositionem, aut medicinas: sed sufficit variare dosim ꝓm existimationem artificialeꝫ a medietate vsqꝫ ad duas tertias. Qum autem euacuatio corporis non intenditur, sed partium solũmodo, vt cordis, aut capitis, tunc conuenientius est vti pillulis [g] ⌈quas dicemꝰ. Si ergo fuerit complexio melancholica pura, ⁊ ꝓpria.⌋ ℞. epithymi, myrobalanorum indorum añ. par. i. hierepigre partẽ vnã ⁊ mediã sticados arabici par. i. duas tertias, hellebori nigri partis vnius sextam, masticis, ligni aloes crudi, polypodij, lapidis armeni loti, pulpe colloquintide ana partis. i. tertiam: hec omnia conficiantur cum succo matianorum, ⁊ fiant inde pillule ad quantitatem ciceris, ex quibus sumatur a. ʒ. i. vsqꝫ ad auř. i. de nocte cuꝫ vino: de die vo ante gargariçetur [h] ⌈oxyçacara minoris decoctionis.⌋ Cui vo complexio phlegmatica ⁊ melancholica fuerit. ℞. turbith, agarici, epithymi, kebuli, sticados [i] ⌈arabici ana partem. i. s. aloes partem. i. ⁊. s. ligni aloes partem mediam⌋ fiant pillule sicut prius. Cui autem complexio melãcholica ⁊ cholerica fuerit. ℞. turbith, epithymi, sene, fumi terre ana partem. i. ⁊ tertiam eius, rosaꝝ partis vnius duas tertias fiant pillule sicut prius.

Hec sunt ergo que inquantum potuimus sub cõpendio perscripsimus in sermonibus medicinaruꝫ cordialium finem huic operi imponentes cum laude Dei, qui virtutem largiri dignatus est opusculũ terminandi. AMEN.

¶ Expletus est Libellus de viribus cordis quẽ princeps Auicenna edidit.

---

a A. enim Alia litera si abũdauerit

b A. in syrupo acetoso post digestionẽ cãe cuꝫ syrupo acetoso supradcõ nisi timeat disenteriã tũc. n. digeratur cũ iuleb quẽ diximus post syrupũ acetosum ꝓm vel ꝓmo dictuꝫ.

c † A. indi

d † A. naptici

e —— A.

f A. a. ʒ. i. vsqꝫ ad ʒ. s. In pillulis añt a danich medio vsqꝫ ad danich vnum

g A. alsabiar. i. assaiaret q̃rũ descriptio ꝯueniẽs ei cuiꝰ cõplo est melica est talis.

h A. cuꝫ syrupo acetoso decocto seu facto ex aceto capparorum.

i A. hiere parteꝫ i. s. ligni aloes pteꝫ. s. hasce vel thimi bdelij masticis oium ana partẽ. i. s. Alia litera oium añ ptẽ. i. myrobal. ptẽ et tertiã eius aloes ptes. ij. lapidis laçuli abluti tertiã ptis vniꝰ masticis ptẽ ⁊ tertiã rosarũ duas tertias ptis vnius

¶ Incipiunt Cantica Auicēne translata ex arabico in latinum a magistro Armegando blasij de montepesulano.

a A. Ebensina

¶ Textus pmus ingt a [Benchine vel ziem.]

b —— A.

MEdicina ē pseruatio sanitatis: ꝛ curatio egritudinis, que accidit ex b [accidentibus in corpe. In al'. q̄ accidit ex] cā que in corpore existit.

2 ¶ Cui⁹ pma diuisio est in theoricā, ꝛ pcticā: Et theorica ex trib⁹ reb⁹ pficit, ꝛ complet.

c A. qbus rebus

3. ¶ Ex c [rebus autem] sunt septez naturales: ꝛ ex eis sunt. 6. ꝛ omnes sunt necessarie.

4. ¶ Adhuc sunt alie tres in libris scripte. s. morbi cause: ꝛ accidentia.

5. ¶ Practica diuiditur in duas species: quaruz vna manibus exercetur: ꝛ alia cum medicina necnō eo quod ex cibis ordinatur.

¶ Rememoratio rerum naturalium: ꝛ primo de elementis.

6. PRoculdubio ex rebus naturalibus sunt elementa, ex quoꝝ compositione existūt corpora.

7. ¶ Sermo qdem Hyppocratis in libro de elementis in his est sermo verus: scilicet q̄ sint quatuor: aqua: ignis: aer: terra.

8. ¶ Probatio veritatis predicti sermōis est, qm̄ cū corpus corrumpitur reuertitur in easdem.

9. ¶ Si non esset nisi vnum elementum, non esset aliquod animal cum morbo corruptibile.

¶ Rememoratio scd̄a rei nālis, ꝛ est complexio.

10. POst hec aūt sciētia cplonis est ex iudicijs in medicina conferentibus.

11. ¶ Quatuor sunt potentie seu virtutes cōplexionis, siue diuiserit seu composuerit eas vir consultus.

¶ De complexionibus in se.

12. SEnsus tact⁹ sentit ꝛ pcipit calit atez, fritatem, siccitatē, ꝛ humiditatez.

13. ¶ Predicte virtutes seu potentie repiunt in elemētis d † [ ] tpe e [eo quo] auget, seu pullulat, ꝛ i loco.

d † A. ꝛ in

e A. ꝛ in eo qd̄

14. ¶ Elemētū ponit in vltimo simplicis cōplexiōis.

15. ¶ Caliditas est in igne, ꝛ aere, fritas vero in terra, ꝛ aqua, ꝛ siccitas inter ignem ꝛ terram, ꝛ teneritas inter aquam ꝛ nubem

16. ¶ Significat nob̄ esse ꝛ gn̄atio inter spēs ipsoꝝ, cū diuersificent adinuicē, ꝛ vniāt siue ciūgant.

¶ De complexionibus hominum.

17. DIuersificata fuerunt inuicē ne essent qd vnū ꝛ idem, ꝛ fuerūt ciuncta, ꝛ vnita ne viderent omnino c̄ria.

18. ¶ Imaginamur complexionem in alio ab elementis, puta in composito f [ab] eis a predominante.

f A. ex

19. ¶ Ponimus eq̄le ꝛ temperatū ad referendum ei, eo q̄ habeat quatuor facies coniunctas.

20. ¶ Fuerūt autem mixte ꝛ complete in eo scd̄m existimationem, vt esset pondus ꝛ mensura.

21. ¶ Si aliquod ex eis declinauerit ad aliqd̄ extremorū, nō tamē inde expoliabit vel circūscribet a virtutibus predictis, ꝛ erūt nihilominus in eo absq3 equalitate, ꝛ temperie predicta.

22. ¶ Denominatur autem a nomine predominantis vt igneum, terreum, aqueum, aereum. sunt enim ex eis que comparantur aeri. omnes autem dn̄r g [sic per modum transitus,] ꝛ minus proprie.

g A. s̄m viam medicorum

23. ¶ Jam quidem pfecte sunt nouē spēs complexionis: neq3 h [nunc accedā ad diuisionem nouam.]

h A. addidi i eis aliqd de nouo

¶ Rememoratio de cplonibus temporum.

24. NUnc autem loquar de tempore scd̄z opinionē, ꝛ existimationē: nō. n. cessit in eo stilus ꝛ modus inuestigādi subtilis. Hyems autem h3 vim ꝛ naturā flatis. Et ver excitat sanguinez: Estas vō colerā rubeā: Et autūn⁹ colerā nigrā.

¶ Rememoratio partium ꝛ specierum eius qd̄ augetur, ꝛ vegetatur.

25. QUod autez augetur ꝛ minorat, diuidit in species mineraliū, ꝛ plātaꝝ, ꝛ animalium corpus habentium.

26. ¶ Qd̄ vincit ꝛ supat corpus, ē medicina: Quod vero nutrit ꝛ auget, est cibus.

27. ¶ Complexio habetur ꝛ cognoscitur ex sapore, ꝛ i [hoc sillogismo vero ꝛ iusto.]

i A. et rōne vera ꝛ sana.

28. ¶ Dulcis ꝛ salsus ꝛ amarus, siccitatem. acutus vero calorem.

29. Omne liqdum, non hn̄s saporem, manifestum, est equale. ꝛ temperate forte complexiōis.

30. ¶ Omnis sapor ponticus ꝛ acetosus frigidus est ꝛ sicc⁹: necnon etiam omnis stipticus.

31. ¶ Omne habens dominium pinguedinis ꝛ vnctuositatis, est calidum ꝛ humidum, ꝛ pure insipidum frigidum ꝛ humidum.

¶ Rememoratio complexionum etatum.

32. ANimal per complexionem suam diuersificatur in etatibus: erit tamen sermo nūc in homine solum.

33. ¶ Calor pueroruz appropinquat calori iuuenuz in complexione.

34. ¶ Juuenes tamen declināt versus siccitatē: puer vero est dominus humiditatis sensibilis.

35. ¶ Senectus autem frigida cum ponderabis eaz est, sicut decrepitas ipsa, ꝛ adhuc amplius in cōplexione cuiuslibet ex eis siccitas manifesta existit: nihilomin⁹ ꝛ cruditas in hūorib⁹ decrepiti.

¶ Rememoratio cōplexionū masculoꝝ, ꝛ feminarum.

36. IN masculis existit calitas ꝛ siccitas, in feminis vō fritas ꝛ humiditas.

¶ Secunda pars pmo de signis cōplexionum sumptis ab habitudine.

37. FRigiditas ꝛ k [tenereitas] dominatur in l [complexione pinguis, et laudabilis corporis.]

k A. humiditas

l A. corpore pingui ꝛ molli

38. ¶ Habitudo corporis macra ꝛ extenuata significat complexionem ipsius esse siccam.

39. ¶ Omnes quorum vene sunt ex ipsorum corporelate, sunt calidi.

40. Quicunq3 aūt hn̄s ctrariā dispositionem eoꝝ, habet eam propter malitiam fritatis.

41. ¶ Gradus quidem corporis equalis ꝛ iusti cecidit inter omnes.

¶ Rememoratio signoꝝ a colore corporis, ⁊ primo a colore carnis.

42\. Non sumas signa a coloribus, si contingat eoruʒ mutatio ratione regionis.

43\. ¶ Calitas immutauit adeo corpa incolaꝝ in regione ethiopuʒ ⁊ nigroꝝ: ꝙ nigredo cooꝑuit vl'r corpa ipsoꝝ: habitantes vero in sclauonia tãtam adepti sunt albedinem, ꝙ efficit ⁊ redigit eorum cutes rutilantes, ⁊ candentes.

44\. ¶ Si determines septeʒ climata scies species cõplexionum.

45\. ¶ Quartum ex eis est iustuʒ ⁊ equale, in quo color sequitur post complexionem.

46\. ¶ Fuscus croceus coleram rubeam, sed obscur⁹ ª⌈ brunus ⌋ coleram nigram.

a A. pulucrulentus

47\. Corpus est rubeum ex dominio sanguinis, ⁊ album in colore sicut ebur ex humore flegmatico.

48\. ¶ Cõpl'o hñtis colorẽ mixtum ex albo ⁊ rubeo ẽ scdm existimationem equalis ⁊ temperata.

49\. ¶ Albus capillus est frigide complexionis: sed capillus niger est calide complexionis.

50\. ¶ Cuius complexio est diminute frigiditatis hʒ capillos aureos flauos. Et cui⁹ complexio est diminute caliditatis habet capillos rubeos.

51\. ¶ Color capilloꝝ: hñtis ꝯpl'onẽ eq̃lẽ ⁊ tẽperataʒ est aureus, ex flauo ⁊ rubeo mixtus ⁊ cõpositus.

¶ Rememoratio signoꝝ sũptoꝝ a colore oculi.

52\. Si corpus humiditatꝫ glacial' ⁊ albuginee fuerit ꝑuiũ, puꝝ, ⁊ ꝑue q̃ʒtitatꝫ ⁊ exteri⁹ local'r ꝑminuerit, quaꝝ lux seu splẽdor fuerit pure corruscãs cãdẽs, efficief qdẽ inde color oculoruʒ glaucus, ⁊ ex causis ꝯrijs contingit antimonialis, idest niger aut subniger sicut antimonium.

53\. ¶ Si cause glaucedinis complectuntur cum causis antimonialitatis fit sasolam. i. varietas.

54\. ¶ Si fuerit spũs visibilis paruus, fiet obscuritas Si vo ml't⁹, ꝯtinget inde splẽdor, ⁊ luminositas.

¶ Rememoratio de rebus naturalibus, ⁊ sunt humores.

55\. Corp⁹ est gñatũ ex humorib⁹ varijs ⁊ diuersis in colore ⁊ ꝯpl'one. s. ex flate, col'a rubea ⁊ sanguine, ⁊ col'a nigra.

¶ De flegmate.

56\. Flegma naturale est insipidum, ⁊ frigiditatis temperate.

57\. ¶ Ex eo ãt ẽ qꝺ noscif vitreo noiẽ ẽ aũt grossum ⁊ frẽ complexionis.

58\. ¶ Ex eo aũt est adhuc flegma dulce, quod qdem non absoluitur omnino a calore.

59\. ¶ Rursus ex eo est quod vocaf salsum: ⁊ hoc videtur versus calorem ⁊ siccitatem declinare.

60\. ¶ Ex eo est quasi acetosuʒ ᵇ † ⌈ ⌋ cum corrumpitur cibus in stomacho.

b †. ⁊ est frigidius eo

¶ De colera.

61\. Ex colera sunt varie colorib⁹ ⁊ quedam ex ea nominatur fumosa.

62\. ¶ Ex ea etiam est similis viridi eris ⁊ porrorũ iste qdẽ sť magne malitie.

63\. ¶ Est etiam alia a predictis que vitellina dicitur: neqꝫ est pernitiose virtutis ⁊ potentie.

64\. ¶ ᶜ⌈ Alia spẽs ex ea ⌋ ẽ cui⁹ habitatio ẽ i kisti fellis, ⁊ oẽs qdẽ declinant ⁊ vergunt ad calitatem.

c A. Et rubea colera

¶ De sanguine.

65\. Origo ⁊ augm̃tũ sanguis ẽ ab epe, et trãsit inde ꝑ venas ei⁹ ad totũ corp⁹.

66\. ¶ Ex eo ẽ sanguis quẽ ꝯtiet cor, sanguis autem calide ⁊ humide est qualitatis.

¶ De melancolia.

67\. Situs colere nigre est in splene, neqꝫ est falsa opinio ista.

68\. ¶ Turbulentia sanguis est nãlis, q̃libet autem ab ista innaturalis.

69\. ¶ Que proculdubio generatur ex cõmixtione, et adustione aliorum humorum.

¶ Rememoratio q̃rte ex reb⁹ nãlib⁹ ⁊ sũt mẽbra.

70\. ᵈ⌈ Principia ⁊ radices ⌋ corporis sť q̃tuor, alia ãt ab eis sť velut rami.

d A. ꝑncipalia, ⁊ radicalia membra

71\. ¶ Unũ ex his ẽ epar, ⁊ ipʒ qdeʒ ꝑest cibo ⁊ nutrimẽto in corꝑe.

72\. ¶ Cor autem alit corpus vita, ⁊ nisi ipsum esset, corpus assimilaretur plante.

73\. ¶ Abinde est calor qui est corpori sicut elemẽtũ. quod ᵉ † ⌈ ⌋ trãsire facit ᶠ⌈ ipsum abzar. ⌋

e † A. cor

f A. in alebher

74\. ¶ Ecce ꝙ cerebrum cum neruis ⁊ ᵍ⌈ filo nuche ⌋ custodit ⁊ preseruat ignem ⁊ calorem cordis ab inflammatione.

g A. nuca

75\. ¶ Ex eis est motus iũcturarum, sed testiculi sunt ʰ⌈ membra alias ⌋ organa generationis.

h —— A.

76\. ¶ Ex generatione eorum species conseruantur, in quorum terminatiõe fieret terminatio et abscisio ⁱ † ⌈ ⌋.

i † A. earum

77\. ¶ Caro, pinguedo, ⁊ species glandularum sunt tanquam famulantes predictis.

78\. ¶ Ossa, ⁊ panniculi, ⁊ ligamenta sunt velut colũne, ⁊ fulcimenta corporis.

79\. ¶ Ungues aũt fuerunt in extremitatib⁹ ꝑꝑ auxiliũ, sʒ pili fuerunt ꝑꝑ superfluitates, vel ornatũ.

80\. ¶ Hec autem omnia sunt famulantia, cum perficiant statum, ⁊ figuram per radices.

¶ Rememoratio de spiritibus, et primo de nãli, ⁊ postea de vitali.

81\. Spũs ᵏ⌈ nãlis efficif ex fumo seu ⌋ vapore laudabili puro ⁊ mundo.

k A. diuidif in nãlẽ, genitũ ex

82\. ¶ ˡ⌈ Qꝺ aũt ex eo iam purificato ⌋ existit in corde est ᵐ⌈ illꝺ per qꝺ ⌋ permanet vita.

l A. Et diuidit in eum q iam

m A. q̃ ille ꝑ qui

83\. ¶ ⁿ⌈ Sed generatio eius quod ex eo fertur in cerebro, ⁊ eius miringa, fit voluendo. ⌋

n A. Et diuidit in eũ q i cerebꝝ ferf, ⁊ in pãnicul is eius retinet.

84\. ¶ Insunt autẽ huic spiritui imaginatio, ratio seu intellectus, ⁊ memoria, cum complentur. ⁊ perficiuntur ipsi⁹ species in ventriculis cerebri.

85\. ¶ In quolibet ex spiritibus est virt⁹ ꝑpria alia ab illa que est in alio.

¶ Rememoratio sexte ex rebus non naturalibus, ⁊ sunt virtutes.

86\. Septem virtutes numerantur in natura secundum diuersitatem earuʒ in forma ⁊ specie.

87\. ¶ Ex his est virtus immutatiua spmatis, preter quod depingat ipm.

88\. ¶ Ex his ẽt est virtus, que aliqua forma ⁊ figura informat corpora: necnon et q̃ʒtitate, et numero.

89\. ¶ Est etiam virtus attractiua, digestiua, retentiua, ⁊ expulsiua.

90\. ¶ Est etiam ex his virtus vniens membris quod similatur corpori ex nutrimento.

ᵒ † ⌈ ⌋

o † A. De virtutib⁹ vitalibus.

91\. ¶ Due sunt species virtutꝫ vitalis, ⁊ actionis ei⁹, licet ex eis sint due partes, ex quib⁹ est vna qua fit actio pulsus per dilatationem ⁊ constrictionẽ venarum pulsatilium.

p A. patif passiones

92\. ¶ Soror autem huius est illa qua ᵖ⌈ agunf actiones cuiusqꝫ agibilis ⌋ sicut est amare aliquid, et habere illud odio: ⁊ depressio anime, ⁊ eius exaltatio. ᑫ † ⌈ ⌋

q † A. ⁊ illa que disponit aliqd ad operationes

a † A. De ṽtuti/ bus animalibus

¶ a †[ ]

93. ¶ Nouez sunt ṽtutes que ab anima numerant᷑. ex quibus sunt quinqꝫ sub sensitiua. s. visiua, auditiua, olfatiua, gustatiua, ⁊ tactiua vl̄is.

b A. lacertos

94. Est ēt virtus ad b[neruos] ꝓueniens ex qua seu per quā mouet quis artus ⁊ iuncturas suas.

c A. in speculo

95. ¶ Ex eis ēt est ṽtꝰ q̄ imaginā᷑ res sic̄ c[vident᷑.]

96. ¶ Est adhuc ex eis virtus in qua est ratio: ⁊ etiā in qua est memoria.

d † A. De operationibus

d †[ ]

97. ¶ Omnes operationes virtutum numerantur ꝟm ipsas virtutes quarum sunt operationes.

e A. cōmuniter

98. ¶ Hec aūt opatio dr̄ e[equiuoce de quibus dr̄] sicut de attractione, digestione, ⁊ retentione.

99. ¶ Et sicut de transitu ꝟm penetrationē cibi, ⁊ appetitu, nā attractio est opatio simplex vniꝰ ṽtutꝭ solius, appetitꝰ ṽo cibi existit ex duabꝰ opationibꝰ sil' cōpositis. s. ex opatione sentiēdi, ⁊ attrahēdi. opatio aūt sentiēdi, ⁊ impellēdi efficit trāsitū ⁊ penetrationem cibi. hec. n. opera ex predictis ambobus efficiuntur.

f † A. necessariis

¶ De rebꝰ nō nālibꝰ f †[ ] ⁊ ꝑmo de aere.

100. Sol hʒ iudicia sup aerē, q̄ q̄dē in tpibꝰ anni manifestant᷑ ex impꝛ̄ssiōibꝰ, climata ēt habent sup hec iudicia.

101. ¶ Aer ēt altera᷑ ⁊ immuta᷑ rōne alicuius astri orientis vl' occidētꝭ.

102. ¶ Luz. n. sol appropinquat: inflammatis stellis incendit, ⁊ inflammat aerem.

103. ¶ Hoc siquidem verum est in tantū etiam, ꝙ cū inflāmata elōgant᷑ aliquo modo a sole videmꝰ aerem aliquantulum infrigidari.

104. ¶ Si ēt stelle que dicunt᷑ infortunate fuerint in exaltatione sua, significabunt sup corruptionez aiatoꝝ. Si ṽo que fortunate dicunt᷑ fuerint ibidē, significabunt salutem eorūdem omnimodā.

105. ¶ Tāto frior est villa q̄ꝫto altius sup mōtes existit, ꝯpl'o ṽo ville exn̄tis in valle iudica᷑ cal'a.

106. ¶ Si ṽo mōtes fuerit a pte septētriōis, ⁊ clauda᷑ montibus, iudicetur infrigidari a septētrione.

107. ¶ Villa edificata a parte meridiei iudice᷑ cal'a rōne ex sufflatiōis illiꝰ venti meridional' sup eā.

108. ¶ Sʒ si sit ex pte occidentis, hēbit aer eius grossitiē, si vero ex parte orientis, hēbit subtilitatez.

109. ¶ Maria habent cōtrarium iudicium in hoc sicut sapientes rettulerunt.

110. ¶ Venti etiam generant in aere illud quod generant in eo g[mansiones.]

g A. impressiōes celestes

111. ¶ Est q̄dē in meridionali, cal'itas, ⁊ hūiditas, ꝓ tāto gn̄at supercalefactionem, ⁊ putrefactionē.

112. ¶ Frigiditas ⁊ siccitas īsunt septentrionali, et iō generatur inde tussis.

113. ¶ Calor ⁊ subtilitas insunt orientali, Et fr̄itas, ⁊ grossities occidentali.

h A. locꝰ t̄re paludose, circa quez sūt loca aquosa

114. ¶ Omnis h[angulus terre mollis, cuiꝰ circūferētie sunt discooperte montibus, ⁊ hn̄s fontes: aque dulcis], est quidē complexionis humide.

115. Generatur aūt siccitas in aere appropinquāte alicui ville, cuiꝰ terra velut locꝰ saxosus ē, ⁊ salsus.

116. ¶ Domꝰ valde patula ⁊ oibꝰ ventis discooperta est in hyeme valde fr̄a, estate vero calida.

117. ¶ Ex domo autez depressa ⁊ subterranea habetur iudicium contrarium.

118. ¶ Calor inest panno facto ex serico ⁊ coto: Et frigus i[in rasculo, idest panno plano non lanuginoso seu velleroso, ⁊ lineo.]

i A. maschali inest

119. ¶ In compositis ex pilo, ⁊ lana inest cum caliditate aliquantulum siccitatis.

120. ¶ Iudica᷑ cal'itas sup ꝯpl'onē cuiuslibet floris ⁊ cuiuslibꝫ arōatici, exceptis. v. s. myrto, salice, nenufar̄, rosᷓ. ⁊ vio. k[q̄ q̄ꝺ sꝭ fr̄a, ⁊ cū ħ arōatica.]

k A. Et aromatica odorifera sūt cal'a preter sādalos, ⁊ canforam

121. ¶ Laudabilior ⁊ vtilior ex coloribꝰ visui, est niger, aut viridis, albus aūt ⁊ citrinus l[nec non oē splēdidum ledit], ⁊ disgregāt lucē oculoꝝ.

l A. q̄n splendēt ⁊ sunt puri

¶ Scd̄a ex rebꝰ non nālibus. s. cibus ⁊ potus.

122. Scito ꝙ ṽa cibi actio est augere augēda, ⁊ restaurare oē deꝑditū ex dissolutōe corꝑis, ⁊ ad ꝑstinū statū ꝯducē.

123 ¶ Est autem ex eo eligendus ille, q in sanguinem laudabiliorem conuertitur, ⁊ transmutatur.

124. ¶ Leuis autē ⁊ subtil', est panis tritici, ⁊ carnes paruoꝝ pulloꝝ galline, ⁊ sicut bliti ex oleribꝰ, hi enim ꝯueniunt patientibus egritudinem.

125. ¶ Grossi autez ex vsualibꝰ sunt simila, ⁊ sicut muto laudabilis duorum annorum.

126. ¶ Piscis notus habitans m[in rupibꝰ] est cibꝰ congruus vexato ab exercitio, ⁊ labore.

m A. inter saxa

127. ¶ Ex eis sunt subtilis malitie sicut sinapis cepe, ⁊ allium, hi aūt generant coleram rubeam. vnde ⁊ quandoqꝫ sumuntur via medicine.

128. ¶ Ex eis sunt etiam gn̄antes meliam: ex qua in quibusdā corporibꝰ morbi generant᷑: velut hirci antiqui, boues, panis furfureus, ⁊ caseus.

129. ¶ Rursus quidam ex his causant, ⁊ efficiunt humorem flaticū, sicut pisces grossi, ⁊ genera lactꝭ.

130. ¶ Aque delectabiles ⁊ fluuiales conseruant humiditatē radicalē, ⁊ cānt egressum fecum ⁊ supfluitatū, digeruntqꝫ ⁊ deducunt cibum ꝑ venas.

131. ¶ Melior est ex aq̄s pluuialis munda: q̄m̄ nihil admisce᷑ eis, quod inferat eis nocumentum.

132. ¶ Ex eis aūt sunt egredientes a naturali dispositione earum, quarum propria actio est ꝟm complexionem eius quod admiscetur eis.

133. ¶ Omne quod bibitur ex ceruisijs, lacte, ⁊ vino nutrit corpus.

134. ¶ Potus conuertens corpus ad sui naturam, est sicut oximel ex sui iuuamento.

135. ¶ Tertia ex rebꝰ non naturalibꝰ. Somnus est quies ṽtutum animalium motiuarum, ⁊ sensitiuarum.

136. ¶ Ipse enim calefacit corporis interiora, ex quo fit cibi digestio laudabilior ⁊ melior.

137. Si autem somnus multum prolongatur, replebitur caput humoribus.

138. ¶ Ipse etiam humectat corpora, ⁊ relaxat, extinguitqꝫ calorem viuificantem ipsa.

139. Tempata vigilia excitat valde sensus, ⁊ disponit ṽtutes ad exercēdum opationes suas, ⁊ cū hoc mūdificat corpus a fecibꝰ, ⁊ superfluitatibus.

140. ¶ Ex longa aūt vigilia ꝯtingit expergefactio, ⁊ insomnietas gn̄ans anxietatē, ⁊ angustiam aie. Ipsa etiam dissoluit sp̄ūs, ⁊ corꝑa sedat, ⁊ corrūpit splendorem ⁊ claritatem corporis ⁊ colorez eiꝰ, ⁊ ꝓfundat oculos, nocetqꝫ digestioni, ⁊ mentem tollit ⁊ disturbat ⁊ corpus n[infrigidat.]

n A. debilitat

¶ Quarta ex rebus non nālibꝰ.

141. In exercitijs est quod est temperatum, ⁊ hoc decet q̄ꝺ fiat, nam ipsuz equat, ⁊ temperat corpora, ⁊ efficit egressū supfluitatū, ⁊ o[hūiditatū.]

o A. sordium

142. ¶ Disponit etiam corpus ad hoc vt nutriatur, ⁊ disponit parum ad hoc vt augeatur.

143. Immoderatū āt ex eo ꝓꝑe dr̄ labor, q q̄dē spūm eūat, ⁊ educit, ⁊ lassat corpꝰ, ⁊ emacerat pigue-

z carnosos, z inflãmat calorē exneū, z ducit etiā hūiditates a corpe, z d̄bilitat neruos ex violētia dolorꝫ, z facit corp⁹ senescere an̄ etatē senectutꝭ.

144. ¶ Ultimata aūt qes est incōueniens, neq3 est iuuamētum in vltimitate ei⁹, imo quidem replet corpus humiditatib⁹, sic̄ z glandulis, z nodis, neq3 disponit corpus ad aliquem cibum.

¶ Quinta ex rebus non naturalibus.

145. Corp⁹ indiget vniuersali eūone oium membrorum per flebotomiā, z pharmaciam, ex qua quidez est perfectum iuuamentum in vere.

146. ¶ Uomitus fiat in estate, sed melancolia educatur in autumno.

147. ¶ Gargarismata, z dentifricia purgant, z mundificant palatum z dentes.

148. ¶ Prouoca vrinā, al's icidet in hydropē. Et ꝓuoca mēstrua, sin aūt corrūpenť corpa earum.

149. ¶ Educ feces in colica: nam in earum eductione curabitur patiens.

150. ¶ Utere balneo ad tollendū sordes, z immunditiam, neq3 sis in hoc piger si velis educere superfluitates a corporis superficie: z cutem ab accidentibus immunditie mundam facere.

151. ¶ Coitus etiam cōmendať iuuenibus, quaten⁹ per eum a nocumentis pernitiosis liberentur.

152. ¶ Nequaquam autem concedatur macris, senibus, aut etiam debilibus.

153. ¶ Incurret podagram, z dolores alios ille q̄ vtitur coitu immediate post cibum sumptum.

154. ¶ Multus coitus debilitat corpus, facitq3 ipm hereditare varias spēs nocumentorꝫ, z dolorꝫ.

¶ Sexta ex rebus non naturalib⁹.

155. Ira anime excitat calorem, gn̄atq3 interdum alia nocumenta.

156. ¶ Timor aīe incitat frītatem, qui quādoq3 magnificatur in patiente intantum, donec ledat in vltimo.

157. ¶ Magnum z multū gaudium impinguat corpus, z ideo multum ledit pinguem z crassum.

158. ¶ Ex lamēto qdē z tristitia fertur iudicium nocumenti sup̱ macrꝫ, z confert indigenti dissolutōe.

¶ Tractatus scd̄us de rebus extra nām, z primo de morbis generatis in mēbris consimilibus.

159. Morbi ex sup̱fluo calore in membris consimilib⁹ absq3 sup̱fluitate generati sunt sicut morb⁹ febrilis z consumptiuus, sicut in ethica z ptisi.

160. ¶ Morbus autez ex calore cū humore, ē sicut febris putrida.

161. ¶ Ex eis etiā sunt morbi frī absq3 materia, sicut congelatio contingens ex niue, grandine vel frigore, Et ex eis est frigus cum materia, sicut paralisis cum magna q̄titate flegmatis.

162. ¶ Ex eis est humidus absq3 [a] [superfluitate,] sicut habitudo corporis que laxa vel mollis videtur. Et ex eis est morbus humidus cuz materia humorali, sicut repletio ventris in hydrope.

163. ¶ Morbus siccus cum materia est sicut cancer vel glandula. Sed siccus preter q̄ in corporib⁹ sit materia, est sicut spasmus ex inanitione.

164. ¶ In membris organicis existunt morbi cū accidit in plasmatione lesio vel nocumentum.

165. ¶ Est aūt morb⁹ in augmento si fuerit caput nimis magnum. Et in diminutione si fuerit stomachus nimis paruus.

166. ¶ Si videatur forma capitis lata vel compressa erit error vel peccatum in plasmatione.

167. ¶ Ex eis ēt est morbus in ꝯcauitate cū accidit et nocumentū, sicut cū planta pedis carne repleť.

168. ¶ Aut si accidat ēt q̄ interponatur aliquid in poris z meatib⁹: sicut contingit in oppilationib⁹ ex lapidibus renum contingentibus.

169. ¶ Aut si membrꝫ qd̄ d3 esse asperꝫ fit lene, vt stomach⁹ in q̊ sup̱flua hūiditas exuberat, aut si qd̄ d3 eē lene exaspeť, sic̄ cāna pulmōis cū exiccať.

170. ¶ Est autem numerus a natura egrediēs in sex, vel quatuor digitis.

171. ¶ Interdum vniunť duo digiti, z coniunguntť. Et interdum [b] [iuncta natural'r] separantur.

172. ¶ Solutio vnionis existit in [c] [ꝯiunctione mēbrorum, aut in separatione. In coniunctione] quidem sicut in dislocatione brachij, z incisionē pedis vel manus.

173. ¶ [d] †[ ] Sol'o in ossib⁹ ē fractura, in tūicis aūt z venis dr̄ ruptura, s3 sol'o facta fm̄ latū vel lōgū in neruis, dr̄ fixura vl' pūctura.

174. ¶ Sol'o facta in ligamētis vel cordis dr̄ [e] [q̄ssatio,] z arabice dicitur rabathe, sed facta in carne dicitur vulnus. Si tamen produceret tp̄s ei⁹ diceret vlc⁹. S3 fcā in musculis vel lacertꝭ diciť attritio. S3 facta in sola cute diciť excoriatio.

¶ Capl'm de reb⁹ egredientibus a nā. v3. de causis morborum.

175. Cause diuiduntur in [f] [manifestas apparentes] que. s. contingunt cuti, z superficiei corporꝫ, sicut ignis, et nix, percussio, aut ruptura contingens ex saltu.

176. ¶ Ex causis ēt sunt, que dn̄r ꝯiuncte, z ipse qdez sunt inter has spēs differentes, z hoc qdem, qr q̄3diu ꝯtinuať putrefactio, ꝯtinuať febris putrida. Ex causis etiam sunt que antecedētes appellantur omni repleto corpori congruentes.

177. ¶ Ex causis efficientib⁹ vl'r est qcq̄d corrumpit mēbri ꝯplionem ex infusione humoris ad ip̄m.

178. ¶ Hec sunt potētia impellentis, z debilitas seu impotentia recipiētis, z multitudo mali humoris fluentis, z latitudo meatuū, z debilitas nutritiue. H. n. est sufficiēs sūma earꝫ: necnō ēt qr videbis q̄litatem in substantia corporis existentez superari, z ad suam contrariaz declinare.

179. ¶ Qd̄ gn̄at in eo calorem, est qdem cā q̄re ꝯtingat corpi illd̄ qd̄ inde eidē ꝯtingeř ꝯsueuit. vsus aūt esus allij est cal'm in potētia. S3 cal'z in actu est sicut calor solis, [g] †[ ]

180. ¶ Ex his sunt mot⁹ aīe, sicut ira, z mot⁹ corporis, sic̄ labor, z corruptio z putrefactio, z cibi ꝑuitas: z qd̄ poros cutꝭ claudit z ꝯstringit sic̄ aer.

¶ Cause egritudinum ex frigiditate.

181. Causa vero harꝫ egritudinū est qcq̄d in eo frītatem generat, z qn̄q3 soluiť ex eo ꝯtinuum, cuius virtus aut ē in potētia, velut ꝯtigit i iusq̄amo assumpto, aut in actu sic̄ i niue.

182. ¶ Fames est cū pabulum sp̄ūum terminať, z sic̄ ꝯtingit cum terminať z ꝯsumitur oleum in lampade vel curcibulo, vehemēs etiam saturitas, z crapula calorem suffocat, z extinguit.

183. ¶ Mot⁹ aūt fortes z diurni sūt cā eūonis sp̄ūu3, z infrigidationis corporis, quiete etiam infraťur calor, sicut z flamma fumo extinguitur.

184. ¶ Fortꝭ z valida corpis dēsitas ꝯcludit calorem in corpe dōec extinguať, corp⁹ immoderate rarꝫ seu spōgiosu3 d̄ facili infrať cū sit ꝓpinquū z di

a A. materia

b A. mandibule innatural'r

c A. mēbris cōpositis, aut i simplicib⁹. i ꝯpositis

d †A. in simplicib⁹ quidem

e A. adherech

f A. primitiuas

g †A. vel estuatio aeris

spositū ad hoc vt in eo calor de facili dissoluať.

¶ Cause egritudinū ex humiditate.

185. Quinqȝ sūt numero scripta [a] ⌈humiditatem gñantia⌋ ex quibus aqua calida dulcis super totum corpus infusa est humida in actu.

a A. humida actualiter

186. ¶ Ex humectantibus aūt in potentia est vsus lactis, ꝛ piscium delectabiliuȝ, casei recētis, quies corporis, etiam reclusio humiditatum, ꝛ immoderata refectio vel saturitas.

¶ Cause ex siccitate.

187. Quinqȝ sunt siccitatem gñantia sensu intellecta vel apprehēsa, ex qbꝰ q̄dā actu exsiccāt, sic̄ boreas, ꝛ q̄dā potētia sic̄ esus synapis, ꝛ tāta fames seu abstinentia ꝑ quā hūiditas corpis ꝯsumať, ꝛ ois motꝰ fortꝭ ꝛ violētꝰ, cōtingit ēt corporis exiccatio ex vētris solutione.

¶ Cause egritudinum organicarum.

188. Cause magnitudis mēbroꝝ sť fortitudo, ꝛ po[a] formatiue, ꝛ ēt nutriens.

189. ¶ Cāe puitatꝭ mēbroꝝ sť ꝯrie eis q̄ magnitudinem efficiunt in eisdeȝ.

190. ¶ Cā corruptionis formaꝝ ē in numero silitudinū, qꝺ qdem rōne malitie ꝯplonis existentis in mrice ꝯtingit, aut [b] ⌈puitate spmatis⌋, aut malo egressu fetus in ortu suo, ex cuiꝰ tortura contingit peccatum in figura, ꝛ forma.

b A. paucitate receptionis spmatis grossi coagulati

191. ¶ Ex his etiam est nutrix, si deliquerit fasciando ipsum, aut eleuando, vel deprimendo ipsum.

192. ¶ Uel si forsan augeatur in eo cibus, aut ad nutriendum malus existat.

193. ¶ Aut si puer debilitate sua cadat, cum non regitur ab aliquo, ꝛ ipsius tibia aut crus inde frangať: vel eius nasus ꝑcutiať talr̄ ꝙ inde tensionem ꝛ depressioneȝ patiať: non enim potest materia rectificari, si moueať qs impotens se sustinere rōne fracture ossis nōdū ꝑfecte ꝯsolidate.

194. ¶ Hoc etiam facit multitudo humorum, sicuȝ in leprosis, ꝛ [c] ⌈paruitas⌋ eorūdem: sicut in ethicā diuturnam, ꝛ continuas fe. patientibus.

c A. paucitas

195. ¶ Aut tortura oris ꝛ faciei contingens ex mollitie, ꝛ relaxatione nerui, aut corrugatione ꝛ nerui tēsione versus collum declinante.

196. ¶ Uestigia apatum, ꝛ cicatrices vlcerum, ꝛ vulneꝝ ꝑculdubio formas in supficie corrumpūt.

¶ Cāe clausionis meatuum ꝛ pororum.

197. Sapientes dederūt opam in collectione eoꝝ, que sunt de gñe claudētiuȝ ꝛ obturantiū poros ꝛ meatꝰ, ex qbꝰ sť fortitudo retētiue, ꝛ debilitas expulsiue: iterdū ēt frigus est cā huiꝰ. [d] †⌈ ⌋

d† A. ꝯgregādo

198. ¶ Siccitas ēt coartat eos valde: ꝛ silr̄ faciunt ligature: apostema ēt angustat, ꝛ [e] ⌈obliquat eos per constrictionem exteriꝰ in aliquo mēbro generatam⌋ stringit etiam eos medicina stiptica.

e A. ꝯtorsio exterius in aliquo membro

199. ¶ Hoc etiam contingit interdum consolidatione vulnerum ꝛ vlcerum: ꝛ etiam verruca seu poro, ꝛ carne innaturaliter augmentata.

200. ¶ Hoc ēt humor fac̄, aut sanies, vel sanguis, lac coagulatū, ꝛ aq̄. [f] † ⌋

f† A. s. coagulata

201. Hoc etiam faciūt vermes lapis, ꝛ fex sicca dura, ꝛ aer. [g] †⌈ ⌋

g† A. i. vētositas ꝯclusa i meatibꝰ

¶ Cause apertionis meatuum.

202. Cause aptiōis meatuū sunt fortitudo expulsiue, ꝛ ꝺbilitas retētiue.

203. ¶ Ex his etiam est omnis medicina aperitiua calida ꝛ humida necessario.

¶ Cause egritudis in q̄ztitate.

204. Quicqd augeť ꝛ excedit numero in nobis, augeť sicut ex multa mā, vt digitꝰ si fuerit mā laudabilis, aut rana si fuerit materia illaudabil'.

205. ¶ Quicquid minuitur in nobis nūero, ꝯtingit a contrario eius cuius rememorationē fecimus.

¶ Cause asperitatis.

206. Causa generans asperitatē est ablatio humiditatis, que interdum ex humore fr̄o ꝯtingit, puluere, stipticitate ciboꝝ: ꝛ medicinaꝝ.

207. ¶ Causa leniens asperitatem est sicut humor viscosus: ꝛ omne pingue, ꝛ vnctuosuȝ.

¶ Cāe ꝯiunctionis, ꝛ vnionis separatorum.

208. Proculdubio oē illꝺ de cuiuȝ nā est vt stet sepatū ab aliquo, cū aliquo mō ei vniť, si cū eodē ꝯiungeť. Si vulnꝰ nō debite ꝯsolideť ꝙ sit res in membro inopinata, ostēdeť.

209. ¶ Ex hoc etiam est fortitudo immutatiue, ꝛ debilitas informatiue.

210. ¶ Quāuis sepatio ꝯtingēs cuilibet ex eis, de q̄rū nā est vt sit in situ ꝯiuncta, sit de genere ꝛ numero egritudinū sitꝰ, ꝛ pōnis in mēbris organicis: nihilominꝰ ē ꝑprie de gñe solonis diuisi, seu ꝯtinuitatis: cuiꝰ qdē solonis cāe h̄ referuntur.

¶ Cause solutionis indiuisi.

211. Quedā ē hūor hñs viȝ ꝛ q̄litatē vstiuā, [h] ⌈ꝛ calefactiuā, ꝛ cōrosiuā, aut hypostasis ipl'sa seu ibibita ꝯtusionē ꝯferēs,⌋ vl' viscositas r̄laxās qꝺ mouere deberet, vl' saltꝰ ꝯtūdēs, laniās ꝛ disrūpēs, vel lapis offendēs, ꝛ ꝯtundēs.

h A. aut putrefactiuā, aut corrosiuā, ꝛ disruptiuaȝ, aut guttas extēdēs aut disrumpens.

212. ¶ Ex eis sunt medicine corrosiue, ꝛ vstiue vt ferrū corrodēs, ꝛ laniās, ꝛ q̄nqȝ vētus scindit rōne tēsionis. Idē etiam agit ignis sic̄ ꝛ in ceteris.

¶ Capl'm tertiū de rebus egredientibus a nā, ꝛ sunt accidentia morborum.

213. Quedam ex accn̄tibus reperiunť in operationibꝰ, ꝛ q̄dā in qbusdā corpi ꝯtingentibus, ꝛ quedā in egredientibus ab eodem: puta in sputo, fecibꝰ, egressu sanguis, sudore, ꝛ vria.

214. ¶ Egressus nālis operationis a dispositione sua est triplex, scilicet ipsius debilitas, ipsius ablatio, ꝛ ipsiꝰ immutatio seu corruptio, qꝺ in quolibet membro est etiam manifestum.

215. ¶ Debilitas. n. opatiōis visus est cū aliqs debilr̄ videt, ꝛ ipsiꝰ ablatio cum oino visus ꝓhibeť vel auferť, ꝛ ipsiꝰ corruptio ꝛ inconueniens immutatio, cum imaginať se videre que non videt.

216. ¶ Exempla accn̄tiū ꝓportionabilia repiuntur in accn̄tibus contingentibus alijs operationibꝰ.

¶ Accidentia super equalitate corporis.

217. Sensus visuȝ attingit, ꝛ ꝑcipit interdum aliqꝺ ex accn̄tibus qualitatū corpori ꝯtingentibꝰ, sicut citrinitatem, ꝛ tumorem visu perceptibilē, Et interduȝ attingit ꝛ ꝑcipit auris aliqꝺ ex eisdē, sicut sonū ventris in hydrope, Et ꝑcipit ēt ex eis aliqꝺ sensus odoratꝰ, quēadmodum fetorem ꝯtingentem in vlceribꝰ putridis, ꝛ corruptis. Ex eis ēt est qꝺ suo sapore gustu ꝑcipitur, sicut contingit cum acredo vel acetositas in ore percipiť. Tactu ēt quoddā ex eis cognoscitur: sic. n. per tactū cognosciť cancri durities.

¶ Accidentia ab egredientibus corpore.

218. SUper accidentia ab egredientibus a corpore sumpta, excitantur qdē quinq; sensus.

219. ¶ Sicut in vrina, si rubea sit vl' nigra, ꝛ sputo si fuerit velut sanguis, vel sicut butyꝝ, ꝛ in eo qd̄ qdem rōne dissolutionis vl' resolūonis egredit', sicut ꝯtingit in ventositate, sternutatiōe, singultu. In vomitu etiam req́rit' iterdū acetositas, amaritudo, vel stipticitas: ꝛ cū vrina fuerit fetida, significat qdē sup vesice vlcera, ꝛ in sudore senti[t]ur si frigidus fuerit vel calidus tenuis vel viscosus.

220. ¶ Hec qdem accñtia sunt patiētium passiones, ꝛ apud nos signa ꝛ demonstratiōes, Et postquā feci rememoratiōez d̄ his q̄si trāsitorie, ꝛ in gñali, faciam nūc rememorationē de eisdez in spāli.

¶ Rememoratio signorum.

221. OMne signuz sicut dcm̄ est, est rememoratiuū, aut presentis indicatiuū, vel futuri pronosticum, est tamē vtile non necessarium nobis qd̄ referimus ex eo quod preterijt sicut humiditas terminati sudoris.

222. ¶ Omne illud qd̄ significat sup illud qd̄ iam existit, neq; non ēt qd̄ significat sup illud quod speramus est qdem multum necessariū, cura enim conueniens fit a nobis cum auxilio huius rei.

223. ¶ Ex his qdem signis sunt q̄dam gñalia, ꝛ quedam specialia, ꝛ particularia alicui ex mēbris: de qbus quidem specialius faciam rememorationem in arte seu parte artis curatiue.

¶ Rememoratio signoꝝ indicatiuoꝝ.

224. OMne signū generale sumitur a mēbris pncipalitatem ꝛ dominiū habentibus: puta ab epate, cerebro, ꝛ corde, hec enim ꝑm veritatem dicuntur principalia.

225. ¶ Ut cum est recte formationis seu imaginationis: ꝛ ratiocinationis seu cogitatiōis, sane memorie ꝛ recordationis.

226. ¶ Mot⁹ ēt ꝛ sensus laudabilis significat sup capitꝭ sanitatem, ꝛ nocumenta eis ꝯtingentia d̄notant proculdubio q̄ morbi existant in cerebro.

227. ¶ Cum cor incedit recte in pulsatione sua, tunc eius dispositio est pacifica ꝛ tranquilla. [a]†[ ]

¶ Genera pulsus.

228. LEquaquā fuerunt genera pulsus in numero denario posita nisi ab ore sapientis, quorum quidem primus ab estimatiōe dilatatiōis est assumptus: ipse. n. significat super dominium ꝛ fortitudinem virtutis: ꝛ ipsius eq̄litatē.

229. ¶ Magnus autem est cuius dimensiōes eminēt [b][ꝛ descendunt,] ꝛ significant super fortitudinem ꝑm suam existimationem.

230. ¶ Paruus pulsus est contrarius in virtute, ꝛ etiam pulsus longus, ꝛ breuis.

231. ¶ Ex eo etiam est strictus, ꝛ latus, necnon etiam eminens, ꝛ profundus.

232. ¶ Genus ei⁹ relatū tempori motus, est variū ꝛ diuersuz, ex quo est pulsus velox, magne iactātie, ꝛ significat quidem super vim ꝛ calorem, Ex eo ēt pulsus est tardus dominans congelationis: vnde significat super debilitatem cum f̄ritate.

233. ¶ Genus sumptū ab existimatione tp̄is q̄etis diuiditur in suas species. s. in frequentem spissum ꝛ sine quiete, significantem sup debilitatem virtutis, ꝛ [c][caloris,] ꝛ in rarum, sibi contrariuz qui super laxitatem ꝛ frigiditatem attestatur.

234. ¶ Genus sumptuz a dispōne virtutis diuidit' in fortiter pulsantē ꝛ magnū, ꝛ in sibi contrarium debilem, cuius pulsatio ꝓfunda est ꝛ exilis.

235. ¶ Ex gñe sumpto a corpore vene per tactum est pulsus durus, qui attestat' super siccitatem, ꝛ ex eo est qui tactu mollis ꝛ humidus reperitur significans super sui corporis humiditatem.

236. ¶ Genus sumptum a prima qualitate corporis vene significat recte super complexionez. s. f̄rus super f̄ram, ꝛ calidus super calidam.

237. ¶ Genus sumptum ab eo quo repletur vena declarat dispositionē ꝛ esse humorum eius: plenus enim super humorum abundantiam, ꝛ vacuus super ipsorum diminutionem habet attestari.

238. ¶ Genus sumptum ex motionibus ꝛ quietibus pulsus, detegit quidem ad sensum tact⁹ species eius. est autē ex eo species iusti ponderis, ꝛ ꝯueniens pulsibus etatū, temporum anni, ꝛ regionis. Ex eo etiam est egrediens a debito ꝯsueto.

239. ¶ Ex eo etiam est pulsus contrarius ei quē premisi sine pondere.

240. ¶ Aliud genus ei⁹ sumit' ab equalitate vniformitate, aut diuersitate, ꝛ inequalitate ipsius.

241. ¶ Qui recte incedit vniformiter ꝛ ordinate dicitur vnitus siue equalis: qui vero claudicat ꝛ deuiat in hoc, inequalis dicitur ꝛ diuersus.

242. In diuersitate generis sumpti a numero percussionum artarie sunt differentie.

243. ¶ Differens pluribus percussionibus diuiditur in duas species.

244. ¶ [d][In inequalitate ꝛ diuersitatib⁹ ordinatū] ꝛ ordine carētē, quez scilicet aīa percipere neq̄t.

245. ¶ Dñs huius ordinis dicitur reuersiu⁹: ꝛ est ꝑm dictum nostrū ille qui postq̄z nunc sic ꝑcussit, reuertit' ꝯsequenter ad ꝑcutiendū sicut prius.

246. ¶ [e][Ex eo ēt] est cuius regressus minime sunt vniformes, ꝛ talis est q̄ cauda soricis appellat'.

247. ¶ Est etiam ex eo qui differens seu diuersus in vna percussione reperitur cum mensura quatuor digitorum.

248. ¶ Ex eo etiam est proportionatus alicui rei, ꝛ quidam sunt qui nulli rei referuntur, ꝛ sermo q̄dem noster erit nunc super nominatas.

249. ¶ Ex his qdē est pulsus intercisus, ꝛ [f][dñs cōiunctiōis,] ex his ēt est altus, humil', ꝛ dep̄ssus.

250. ¶ Ex his etiam est in cuius percussiōe duo sunt ictus, ꝛ ex eis in quo sunt plures.

251. ¶ Est etiam ex eis vermicularis, ꝛ serrinus, similiter formicularis ꝛ vndosus.

252. ¶ Ex his etiam est ille qui tremulus dicitur: ex q̄ est significans super ethicam.

153. ¶ Omne quidez pulsus gen⁹ ꝯtinet duas spēs, ꝛ ambe sunt ꝯtrarie, inter quas est vna eq̄lis, que ex ambab⁹ ꝯt̄rijs descēdit seu reponit' in gradu.

254. ¶ Inter spēs vero gñalis diuersitas est multa, ꝛ non est equalis, ꝛ media in diuersitate.

255. ¶ Ex pulsu temperati corp̄is cognosces pulsum cuiuslibet: donec scias ex eo cui lateri equatur, aut inequalis efficiatur.

256. ¶ Omnis pulsus egrediens a dispōne ꝯuenienti d̄z comparari ad egressum complexionis eius.

257. ¶ Scito esse varias spēs pulsuū in diuersis etatibus, quatuor anni tp̄ib⁹, ꝛ diuersis regionib⁹.

258. ¶ Et etiam in diuersis cōplexionibus hominū,

a † A. Et pulsus qñ variat' a ꝯsueto mō sig̃t corruptionē. Et ꝑ diuersitatē pulsus significat' super species diuersas egritudinum

b A. vl' eleuant'.

c A. calorem

d A. in ordinatū diuersum

e A. Et quidam

f A. ex his ē hñs coniunctionem

⁊ habitudinibus: masculis ⁊ mulieribus.

259. ¶ Pulsus velocitas cū magnitudine est in calď. Sicut etiam ⁊ in etate iuuentutis, ⁊ in masculo.

260. ¶ Talis autem est in regione ⁊ habitatione meridionali macro, pregnante, ⁊ estate.

261. ¶ In frigido eniȝ est pulsus paruitas, ⁊ tarditas. ⁊ consimilis quideȝ est in senibꝰ, ⁊ [a] ⌈autūno.⌋

a A. hyeme

262. ¶ Cōsimilis qdē est in mulieribꝰ, ⁊ in pingui carnē laxam hñti, ⁊ talis ēt est in septētrionali.

263. ¶ Cuiuslibet sicci quidem pulsus est durus, ⁊ cuiuslibet humidi est quidem pulsus molľ.

264. ¶ Pulsus cuiuslibet habentis complexionem equalem ⁊ temperatam, similatur quidē pulsui perfecto ipsius veris.

265. ¶ Quartum clima sequitur complexio predicta.

266. ¶ Pulsus infantis frequens est ⁊ mollis: pulsus autem senis est tardus ⁊ durus.

267. ¶ Pulsus cuiuslibet corporis multum humorē ferentis est valde plenus.

268. ¶ Omne corpus vacuū a materia habet pulsum illaudabilem, ⁊ vacuum.

¶ Signa a sputo.

269. Pectꝰ ⁊ pľmo sť organa aie, q̄ si qdē sana fuerint, vite ꝯseruabunť.

270 ¶ Si operationes eorum declināt ad aliquā malitiā, cor siqdē ignieť ex sui inflammatione.

271. ¶ Et sputum quideȝ habet significare super accidentia pectori contingentia in quacūq; egritudine eidem contingente.

272. ¶ Ablatio sputi ꝓculdubio sup ꝑncipiū attestatur: significat. n. ꝙ materia in multo ē digesta.

273. ¶ Si autem fuerit paruuȝ ⁊ tenue, habebit sup digestionem debilem attestari.

274. ¶ Si vero fuerit medium ⁊ equale, in hoc quidem significať ꝙ morbꝰ iam ad mediū augmentum peruenerit.

275. ¶ Si autem fuerit multum spissum: tunc proculdubio est morbus in statu.

276. ¶ Tenuitas etiam sputi significat ꝙ humor faciens morbum leuis sit ⁊ subtilis.

277. ¶ Tale etiam significat ꝙ morbus sit velocis ⁊ cite [b] ⌈digestionis⌋. Si vero fuerit grossum, significabit supra contrarium, ⁊ tardum.

b A. exiccatiōis vel resolutionis

278. ¶ Nigredo sputi [c] †⌈ ⌋significat sup violentiam vstionis.

c †A. splendētis

279. ¶ Sputum vero viridis coloris: significat super coleram citrinam, ⁊ porrinam.

280. ¶ Sputum habens citrinitatem claram significat super coleram vitellinam.

281. ¶ Sputum album significat sup humorē flegmaticū. Et rubeū sup sanguinē. Et sputū cuiusq; fetidū est ꝓculdubio putrefactionis significatiuū.

282. ¶ Omne sputum sine fetore significat ꝙ in eius pulmone nulla sit putrefactio.

283. ¶ Si sputi figura rotunda sit: ⁊ cum hoc patiēs, febrem patiatur, hoc erit quidē ex signis ꝙ [d] ⌈in diaphragmate eius sit apostema.⌋

d A. in hirsem ceciderit

284. ¶ Si patiens non cessauerit tussire, iam quideȝ incidit in ptisim. Sputum autem egrediens sine tussi ⁊ difficultate, significat super perfectam digestionem. [e] †⌈ ⌋

e †A. ⁊ ē in eo albedo grossities ꝯtinua vel eq̄lis sine putredine eueniens ꝑmo

¶ Rememoratio signoruȝ sumptorum ab operatione epatis.

285. Generatio. 4. humorum est in epate. ex cuius augmēto augetur humor in corpore.

286. ¶ Omne membꝝ rōne ipsiꝰ augetur: est nihilominus in ipso membro propria operatio.

287. ¶ Ex vapore autem ipsius fit spiritus.

288. ¶ Ex reliquo corꝑe seu hūore eiꝰ [f] ⌈sano⌋ fit corpus sanū: est āt humor sanꝰ cū epar sanū fuerit.

f A. mundo

289. ¶ Et aque qdem deuehunt cibum ad ipsum: miscenturq; cuilibet humori super euȝ dominanti.

290. ¶ Aque ēt mittunť ab ipso epate ad eiꝰ colatoria: ⁊ ipē nihilominꝰ cū humoribꝰ commiscenť.

291. ¶ Et ipsa quidem aqua fert secum colores eoruȝ [g] ⌈necnon etiam omne illud qď est necessarium in declaratione ⁊ significatione eius.⌋

g A. ⁊ qď ab eis in ipsa imꝑmiť maīfestať nobis

292. ¶ Et proculdubio quicquid diximus est manifestum, super cuius veritatem sensus etiam attestatur, sunt enim apud nos ex vrina significationes significātes qualis sit processus patientis.

¶ De vrina, ⁊ primo de coloribus.

293. Albꝰ color vrine ē ex signis sup mľtitudinē cibi ⁊ potꝰ, seu nauseatiuaȝ satietatē significātibꝰ. aut sup dnīū frigoris, vel humiditatꝫ flatice: aut sup fluxū vrine, vel opilatiōis epis.

294. ¶ Cū aūt vrina videť modicum citrina, significat qdem super ꝑuitatem colere, sed cū est in colore ignea: significat super multitudinem coľe.

295. ¶ Et color quidem clarus sub rubeo ponitur, in eo tamen est amplior colera rubea.

296. ¶ Valde aūt rubeꝰ erit color eiꝰ a nā sanguinis, nisi tñ fuerit talis ex assumptione croci, aut applicatione alicuius tingentis vt alcanne, aut ex colica. [h] †⌈ ⌋

h †A. aut ex febre

297. ¶ Si aūt videať nigra: postq̄ȝ visa fuerit fusca, significabit qdem super fortem algoreȝ: si v̊o talis appareat postq̄ȝ precessit valde rubea: significabit super fortem humoris vstionem.

298. ¶ Iudica auteȝ sup morbū ex colore vrine, nisi tñ fuerit talis ex cibo ipsam tingente, puta oleribꝰ cassiafistula, ⁊ omni re eam breuiter tingente, sicut almuri, ⁊ similibus.

¶ Rememoratio substantie vrine.

299. Tenuitas qdē sube in vrinis significat super paruitatem digestionis.

300 ¶ Et proculdubio efficiť vrina tenuis [i] ⌈per corruptionem cibi,⌋ ⁊ opilationem epatis: ⁊ apostema.

i A. post nauseatiuam satietatē

301. ¶ Urine autem grossities significat sup digestionem, aut super multitudinem humoris flegmatici in corpore existentis.

¶ Rememoratio fecis hypostasiue tripľr variať ex colore, loco, ⁊ suba.

302. Cum hypostasis videbitur alba in colore, significabit quidem super salutem infirmorum.

303. ¶ Si aūt color eius appareat citrinꝰ, h̄ erit ex acumine coľe rubee.

304. ¶ Si v̊o appareat rubea velut [k] ⌈sanguis, significabit proculdubio super malitiam digestiōis ipsius sanguinis.⌋

k A. res hñs colorē valď rubeū eris, ē ꝑ malitiam digōnis egritudo sanguinea

305. ¶ Et si talis dispositio ipsius prolongetur neq; varietur, erit ex epate apostemato.

306. ¶ Et si fuerit nigra post intensam rubedinem, ⁊ petens funduȝ, postq̄ȝ prius apparuerit in alto, significat quidem ꝙ iam ꝑuenit patiens ad hoc ꝙ anima separeť ab eo: ⁊ potissime cū casu v̊rtutis, neq; est spes de eo aliqua, neq; pōt. n. qcq̄ȝ ꝓficere, cū sit mors ꝓpinq̄ ex [l] ⌈violētia⌋ vstionis.

l A. vehementia

307. ¶ Et si appareat nigra post eius fuscedinē, ꝑter ꝙ morbi materia sit acuta, ⁊ potissime si cū tali

fuscedine adsit aliqd signum laudabile, ⁊ radix morbi fuerit ex melancolia, significabit qdē super morbi ꝯsumptionem, ⁊ hoc sm plurimum.

308. ¶ Si appareat nubes supernatans in superiori parte vasis, significabit super cruditatem, lz sit in ea aliquid digestionis que ex vētositate cōmiscente se ei impeditur, ⁊ inde sursum eleuatur.

309. ¶ Et scito q̄ si videatur pēdere in medio, q̄ parua ventositas est in tali hypostasi.

310. ¶ Et scito q̄ si preeunte citrina, fuerit alba lenis ⁊ coniuncta, ⁊ inferi⁹ depressa, ⁊ talis continuo appareat, q̄ digestio morbi sit completa.

¶ Rememoratio substantie.

311. Um aūt [a] ⌈appet hypostasis nō ꝯtinuata⌋ significat sup ꝯbilitatē vtutū.

312. ¶ Si vō fuerint contenta in ea silia fragmentis ordi, significabit qdem sup rasuram venaꝝ, sed si assimilent furfuri, ⁊ [b] ⌈sine⌋ fetore, significabit sup vlcera vesice. Si aūt similet squāmis metalloꝝ, significabit sup vstionem ⁊ [c] ⌈laminationē ꝯtinētem.⌋

313. ¶ Si sanies appareat in vase: significabit sup apationem apostematis.

314. ¶ Si vō prolonget egressus ei⁹ cū sanguine corrupto, significabit super apa flegmonicum.

315. ¶ Cum autem hypostasis petit fundum, ⁊ spmati similatur, est quidem ex humore grosso ⁊ crudo, ⁊ si cum eadem sit arena mixta, scito illū cuius est, esse calculosum.

¶ Rememoratio odoris.

316. [d] ⌈Riuatio quidem⌋ fetoris contingit ex priuatiōe coctiōis ⁊ digōnis, aut ex indigestione rōne cibi indigestibilis.

317. ¶ Omne illud quod est vltimati fetoris, est vltimate corruptionis.

318. ¶ Si autem odor eius sit extraneus horribilis, scito illum cuius est pati morbum vesice.

319. ¶ Jā qdem rettuli gñia vrine simplicia, ex dictis, vō meis poterit qs vti i iudicijs ꝯpositoꝝ ex eis.

¶ Rememoratio signorum sumptorum a fecibus, ⁊ primo a q̄ntitate.

320. Nterdū attestant feces sup stōuz, et interdū sup intestina, ⁊ ipsum epar.

321. ¶ Feces qdē minuunt rōne magne trāsmutatiōis alimēti cū ꝯuertit in mēbris: nisi illi⁹ cuius expulsiua fuerit debilis, ⁊ attractiua fortis, rōne alicui⁹ nocumenti ꝯtingentis, ⁊ hoc qdem significat replōnem corporis patientis ex malis humoribus.

322. ¶ Si aūt fuerint magne in q̄ntitate, erit qdum signū q̄ cib⁹ non prebeat augmentū corpori, aut q̄ attractiua sit in eo debil' ⁊ diminuta, ⁊ expulsiua fortū rōne alicuius morbi vel nocumenti.

323. ¶ Si aūt feces fuerint albe, erit opilatio vel sclirosis in meatib⁹ kistis fellis. Et icteritia qdē est ex significantib⁹ sup hoc sensibil'r, sub hoc ēt genere est vrine citrinitas: nisi cum corpus humore flegmatico vel mala ꝯplone f̄ra inficiatur.

324. ¶ Si vero appareant rubee vl' ignite, significāt super excessum, ⁊ dominiuz colere rubee.

325. ¶ Sz si similent porro aut viridi eris in colore, significabūt qdem morbū ⁊ malitiā magnam.

326. ¶ Cū autem apparebunt nigre in colore, hoc qdem continget ex forti ⁊ antiqua f̄ritate corporis cui⁹ sunt, ⁊ si tales appareant in morbo acuto, significabūt sup mortē futurā in propinquo.

327. ¶ Si aūt feces fuerint dure, significabūt sup fortitudinem attractiue, aut super calorem vrētez, vel super cibum stipticum ⁊ constrictiuum.

328. ¶ Si vero fuerint feces molles, ⁊ liqde: non erit fortū attractiua in corpore: aut in corpore erit f̄ritas mala: aut hoc contingit ex mala alia dispositione corporis: vel ex cibo qui soluit ventrem, ⁊ mollificat per naturam suam.

329. ¶ Si differatur ⁊ tardet egressus fecum post cibum sumptum, hoc qdem ꝯtingit ex difficultate digestionis ipsaꝝ, aut diminutione ⁊ debilitate expulsiue: aut forti frigiditate, aut ex ventrez necessario constringentibus.

330. ¶ Si autē citius debito egrediantur, hoc qdem erit ratione cibi nō constrictiui, sed potius p naturā suā mollificantū ⁊ [e] ⌈soluētis⌋, aut rōne humoꝝ ⁊ humiditatū ad eas fortiter impulsaꝝ: vl' ratione meseraicaꝝ non sugētium, ⁊ attrahentium, aut ratione nocumentoꝝ in intestinis contingentium, vtpote apostematis vel vlceris, aut corruptionis digestionis, ⁊ aliarum specierum morborum eisdem contingentium.

331. ¶ Si egrediantur cum sono, significabunt super magnam ventositatem.

332. ¶ Si vō fuerint mixte saniei, significabunt super apostematis in organis cibi existentia.

333. ¶ Sed si appeat sanguis cum eis significabit qdem super vlcera, ⁊ [f] ⌈tenasmonem.⌋

334. ¶ Si autem sunt multum fetide, significabunt super magnam corruptionē. Si vero velut oleum supnatat eis, significabunt sup liquefactionem pinguedinis corporis, ⁊ [g] ⌈erunt proculdubio odoris acetosi ex humore acetoso.⌋

¶ Rememoratio signorum sumptoꝝ a sudore, ⁊ primo quātitate.

335. Udor multus in morbis [h] ⌈hūidis⌋ fact⁹, [i] † ⌈ ⌋ē ex accidētib⁹ viz ⁊ nām ipoꝝ referentib⁹, neqz est sic ille ex q̄ sit iuuamentum.

336. ¶ Supflu⁹ aūt in vltio cū cāu vtutū patientis, ꝯtingit proculdubio ex labore, ⁊ debilitate virtutū, ⁊ nature, vnde mors ē in ppinquo.

337. ¶ Sed paruus sudor in morbis, super opilationem ⁊ clausionem cutis, ⁊ grossitiem humoris, ⁊ debilitatem expulsiue, ⁊ paruitatem digestionis, ⁊ ventris mollitiem ⁊ fluxum significat.

338. ¶ Si appareat sudor valde albus in morbis, significabit super humorem flegmaticum. Si vero sit citrinus, significabit, super coleram citrinam, ⁊ si niger, super melancoliam. Si autem sit rubeus, erit morbus ex sanguine, ⁊ similiter prebet nobis signa suo sapore.

339. ¶ Sudor subtilis contingit ex subtilitate humorum, ⁊ grossus ex grossitie eorundem.

340. ¶ Si autem fuerit vniuersalis in toto corpore, est bonus. Sed si sit particularis ⁊ specialis in vno loco, est malus, ⁊ illaudabilis.

341. ¶ Qui etiam contingit tempore suo vna cū circuitibus ⁊ paroxismis febrium, aut in die creticą, est qdem bonus ⁊ laudabilis, contrarij autē bonitas longinqua est ⁊ remota.

¶ Rememoratio signorum pronosticorum generalium.

342. Ronosticatio diuiditur in referentem, ⁊ significantem morbū futurū gñari in sano. ⁊ in significantez qd dz ꝯtingere patienti in morbo suo.

343. ¶ Signa autem referentia super egritudinem futuram sumunt ex accidentibus

[a] A. hypostasis incipit appere, ⁊ nō pseuerat, sed desinit apparere
[b] A. cum
[c] A. incisionem
[d] A. Multido vel fortitudo
[e] A. lubricantis
[f] A. excoriatōes
[g] A. si erāt odoꝝ acetosi, tūc illd erit ex hūore flegmatico acetoso
[h] —— A.
[i] † A. sigt super humiditatem ⁊

significantibus super repletionē vel euonem cerebri, aut residui corporis.

344. ❡ Significat autem super repletionē, qes, multitudo cibi, raritas balnei, ⁊ exercitij, ex his nāq accñtib⁹ ɔtingit repletiōis egritudo, ⁊ his ɔ̃ria ꝓnosticant super [a] ⌈intētionis⌋ egritudines.

a A. diminutionis

❡ Signa repletiōis, ⁊ ꝓmo ꝭm virtutem.

345. Genus repletionis diuiditur in repletionē penes v̄tutē aie, q̄ si fuerit respectu imutatiue, ⁊ digestiue, nequaquā erit appetitus comedendi laudabilis, eritq egestio mollis ⁊ liquida, neq erit digestio in vrina.

346. ❡ Significatur aūt super repletionem respectu virtutis motiue ex grauitate ⁊ lesione motus.

347. ❡ Si aūt sit repletio respectu pulsatiue, erit qdē patens debilitas, ⁊ pigritia pulsatiōis eius.

348. ❡ Cā vero debilitatis animaꝝ seu potentiarum est illud quod nequeunt pati ex chimis: nam parum ex eis ledit ⁊ grauat eas: non autē ideo q membrorum concauitates ex eis repleantur.

❡ Signa repletionis ꝭm membra.

349 Est aūt alia repletio a p̄dicta penes ɔcauitates organoꝝ. s. cum non poterunt tolerare id ex quo mēbrorū concauitates replebuntur.

350. ❡ Hoc aūt genus ɔtingit ex repletione aut sanguinis puri ⁊ mūdi, aut colere, aut humoris flegmatici, interdum autem anime seu potentie fortes sunt: nec grauant eas chimi.

❡ Signa dominij sanguinis.

351. Cum dn̄at sanguis alijs humorib⁹ adsunt somn⁹ ⁊ dolor capitꝭ in excessu cū tūore ⁊ rubore venaꝝ. Estq pol'e ꝙ inde cogitationes mutent͛, cū grauitate capitꝭ: ⁊ debilitate, ⁊ fatigatione sensuū, repit͛ ēt tactu cal'us cum ḡuitate [b] ⌈humoꝝ, ⁊⌋ scapulaꝝ, ⁊ cū oscitatiōe, Et [c] ⌈sunt interdū ḡuia latera, ⁊ hypocōdria, ⁊ manifestus fluxus sanguinis a narib⁹, cū alicibus, ⁊ ēt vēter est lax⁹: nō tn̄ multū cū delectatione, ⁊ suauitate vite,⌋ ⁊ appebunt somnia leticie, ⁊ iocūda, cū varietate ⁊ multitudine coloꝝ, accidet ēt prurit⁹ in loco flomie, cū rubedine oculi insolita, ⁊ apatib⁹: aut variol', aut pustulis corporis, ⁊ opinabit͛ se comedere dulcia in somnis: ⁊ videbit͛ ꝙ gustet dulcia, ⁊ si prius ea non comederit. Unde si hec accidētia sint in vere, aut in p̄ncipio iuuentutis nouelle, significabunt qdem nobis super egritudines ex sanguine ḡnandas, q̄ quidem de facto ɔsequenter apparebunt.

b —— A.

c A. qn̄q grauāt supcilia, ⁊ frōs, ⁊ manifest⁹ flux⁹ sanguis nariū, ⁊ alices, ⁊ vēter ēt ē lenis non supflue. ⁊ ē alacris ⁊ let⁹. vita eius gaudēs ⁊ leta

❡ Signa colere.

352. Cum dn̄at colera citria aut crocea, appet qdē color cutis citrinus, cū debilitate, ⁊ casu appetit⁹ cibi, ⁊ reperit ille in quo dn̄at oris amaritudinē, ⁊ mordicationē ex ip̄a colera rubea in stō ɔtingētē: acciditq ei vētris sol'o cū q̄ est col'a rub. ⁊ insomnietas cū ꝓfunditate oculoꝝ, ⁊ siccitas oris ⁊ lingue, ⁊ ei⁹ vrina ē in colore valde citrina, acciditq ei sincopis, ⁊ riget cutꝭ ei⁹ cū ꝓmixtione ⁊ ꝑturbatiōe, accidit ei sitꝭ post ieiuniū, ⁊ apparēt ei in somno coruscatiōes cū sbtilitate pulsus, ⁊ calore corporis. ❡ Sūt ēt ex his accñtib⁹ multa ⁊ frequēs balneatio in aqs calis, ⁊ sulphureis: ⁊ motus laboriosi q fiūt in regionib⁹ ⁊ villis [d] ⌈septētriōalib⁹,⌋ ⁊ freq̄ns ⁊ ɔtinu⁹ esus acutoꝝ, ⁊ maxime si fiat tp̄e estiuo.

d A. meridionalib⁹, ⁊ etas iuuētutis

❡ Signa melē.

353. Si v̄o col'a nigra in corpe dn̄et͛, erit qdē fusc⁹ color corpis, cū forti ⁊ iugi meditatione ⁊ cogitatione, ⁊ appetitu cibi forti, ⁊ reperietur in ore sapor acetosus.

354. ❡ Est ēt cū malitia aie [e] ⌈ituit⁹ fortꝭ, ⁊ affix⁹,⌋ ⁊ pulsus dur⁹ ē, ⁊ tardus. [f] †⌈ ⌋

e A. cū q̄ accidit chuerud vl' cucubut

f †A. Et stōaci seu vētris ɔstrictio ⁊ morfea nigra, ⁊ timor, et vigilia absq agitatōe ⁊ angustia

355. ❡ Et vrina quidem est alba tenuis, ⁊ cruda, nec est in egestione decoctio.

356. ❡ Et cibus siccus aridus, anxietas, timor continuus, ⁊ tristitia.

357. ❡ Uidet͛ ēt ꝙ interficiat͛ in somnis: apparentq in somno eius omnia eum exterrentia.

358. ❡ Etas senum, autumnus, ⁊ [g] ⌈habitatiōes meridionales,⌋ ⁊ corporis macies.

g A. regio septētrionalis

❡ Signa flegmatici.

359. Si dn̄et͛ humor flaticus in corpe, aggrauabit͛ caput ei⁹, sōn⁹ ei⁹ erit longus, ⁊ [h] ⌈fatigabit͛ iter agēdo ꝺ facili,⌋ ⁊ erit ei⁹ appetit⁹ debil', cū repletiōe penes v̄tutē, ⁊ [i] ⌈turbationē seu ꝓmixtionem ⁊ sopita laxitate.⌋

h A. erit piger i actiōibus, ⁊ motibus

i A. pigritia i deambulatōe, ⁊ sopita laxitas absq consuetudine

360. ❡ Ex his etiā est fluxus saliue, ⁊ sputi, ⁊ tumor vultus, ⁊ color patientis alb⁹, ⁊ erit in pulsu ei⁹ [k] ⌈occultatio, ⁊⌋ tarditas, ⁊ in vrina turbulentia, ⁊ grossities, ⁊ cruditas.

k A. grossities

361. ❡ Nec ē in eo sitis, nisi fuerit flegma salsum, aut putrefactio affuerit.

362. ❡ Ex his ēt accñtib⁹ st͛ vsus oiū ciboꝝ hūidoꝝ, ⁊ froꝝ, ⁊ etas senectutꝭ, ⁊ tp̄s hyemale, ⁊ ꝓuatio exercitij, ⁊ balnei, ⁊ excedēs q̄ntitas cibi, ⁊ habitatio hūida rōne fluīnū, ⁊ appꝛitio mariū i sōnis, ⁊ q̄rimōia ex icubo fcā ⁊ ipotētia digōnis chili.

363. Cū aūt apparebunt tp̄e sanitatis ɔtinuo accñtia de necessitate sup aduentū egritudinum significantia, esto sollicitus in ablatione eorundem.

❡ Rememoratio signorum pronosticorum tempore morbi contingentium.

364 Ex signis ꝓnosticis est significans mortē futurā. Et ex eis ē qꝺ sigt futurā sanitatē seu euasionē, ⁊ [l] ⌈proprie ex his est scia pronostica.⌋

l A. hec in scia ꝓnosticatiōis declarantur

365. ❡ Ex scia istoꝝ videbit medic⁹, et sciet, qs moriat͛, retrahetq ide man⁹ suas a cura ei⁹, sic ēt videbit ex scia eorūdē qs euadet͛ debeat, ⁊ curari, ꝓ tāto notificabit ⁊ ꝓnosticabit illꝺ.

366. ❡ Principiū hui⁹ scie, ē scia ꝺ tp̄ibus morboꝝ, ⁊ eo qꝺ appet in eis ꝺ dispōne morboꝝ, ē ēt scia ꝺ lōgitudine ⁊ breuitate ⁊ fortitudine ⁊ violētia, ꝺbilitate, seu trāq̄llitate egritudinū. ⁊ ēt de iudicio ei⁹ qꝺ oꝫ ḡnari ex crisi in temporib⁹ morbi.

❡ De tp̄ibus morbi.

367. In quolibet morbo sūt diuisa tēpora, in quoꝝ aliq̄ ɔtingit mors ⁊ vita vl' salus, ⁊ st͛ p̄n^m, augmētū, status. In quolibet p̄t mors ɔtingere. In q̄rto aūt qꝺ declinatio appellat͛ non ɔtingit mors, nisi ɔtingat error vndecūq.

368. ❡ Principiū aūt est in quo ɔtingit nocumentum in opationib⁹, ⁊ debilitas in negocijs assuetis.

369. ❡ Et hoc qdem temp⁹ durat, donec digestio appareat in [m] ⌈hypostasi,⌋ sputo, fecibus, ⁊ vrina, ⁊ post ipsum apparet ⁊ cognoscitur augmētum ex longitudine paroxismorum febrium, et operationibus, ⁊ accidentibus.

m A. exeuntibus

370. ❡ Status v̄o est cū post dictū negocium perfe-

cta digestio apparebit, nec paroxismi morborū augebuntur, ⁊ accñtia in q̄ntitate equabuntur.

371. ¶ Accipit etiam morbus diminutionē ⁊ fit interdum crisis perfecta. Unde cum hoc signum videbitur, pronosticetur pax ⁊ salus patientis, nā mors minime accidit in declinatione, nisi errore super patiente commisso, aut a re [a] ⌈complexionis male ⁊ illaudabilis, ⌋necnō etiam omni extrinseco contrario eidem contingente.

a A. pestilentiali

372. ¶ Scia aūt nostra p̄ quā cognoscimus terminū principij ꝯfert qdem in subtiliādo cibū, ⁊ dietā, sicut decet, ⁊ in mediando subtilitatem eius in augmēto. Nam hoc expedit patiēti donec morbus ad statū p̄uenerit: tunc autem decet medicū esse sollicitum ad subtiliandum p̄fecte dietam.

¶ Rememoratio lōgitudinis ⁊ breuitatꝭ morbi.

373. Omnis morb⁹ perficiť in mensura, que si fuerit breuis: dicitur acut⁹, ⁊ hic aut interficit in breui tempore, aut p̄ crisiꝫ laudabilē terminať.

374. ¶ Ipse ēt morbus est cite digestionis, ⁊ breuiuꝫ temporꝫ, austerus ⁊ periculosus.

375. ¶ Cognoscitur autem ex breuitate sui principij, pro tanto regatur dicta conuenienti.

376. ¶ Non.n. sunt multū aggrauande ei⁹ virtutes, nec est auferendus ⁊ ꝓhibēdus ei cibus omnino a principio; nā forsitā caderet virt⁹ ei⁹, nec ēt est debilitandus ante statum ipsius. Sed est potius prudēter in quātitate reficiendus sufficienti s̄m exigentiam sui [b] ⌈itineris.⌋

b A. viatici

377. ¶ Si aūt videas difficultatē, ⁊ malitiā signoꝫ, ⁊ p̄iculoꝫ, ⁊ dolores fortes, ⁊ violētos cū mala dispōne, ⁊ casu v̄tutꝭ, ⁊ rōne diminuta ⁊ p̄mixta, ita q̄ virtus nequeat morbi malitiam tolerare, pronostica mortem eius futuram ante statum, quā quidem ex malitia accidentium ex morbo colerico contingentium pronosticabis.

378. ¶ Ex morbis ēt est diu durās, ⁊ lōgi t̄pis, q̄ cronicus seu tēporalis appellať, q̄ qdē minime corpus celeriter ꝯsumit ⁊ dissoluit, sꝫ aut necat ip̄ꝫ cuꝫ ptisi ⁊ ethica, egressu sanguinis, aut macie, aut patiēs ēt longo t̄pe curabiť, ⁊ morb⁹ p̄ paulatinā dissolutionem, ⁊ digestionem ꝯsumetur.

379. ¶ Cognosces aūt ip̄m ex leuitate ⁊ facilitate accidentiū eius, ⁊ ꝗ̄ritate cuiuslibꝫ ex his morbis.

380. ¶ Non cibes istuꝫ patiētem modico cibo, quoniam caderent virtutes eius.

381. ¶ Inter aūt morbos istos sūt alij medij, quoꝫ.s. t̄pa nō sūt absolute breuia, nec longa, vñ cibus eoꝫ in s̄btilitate medieť: nec sit mult⁹, neq̄ p̄u⁹.

¶ De crisi ⁊ signis eius.

382. Scito q̄ crisis est velox ⁊ subita mutatio que suo t̄pe ex difficultate seu malitia accidētium ⁊ pugna exñte inter v̄tutem ⁊ morbuꝫ gñať, vt celeriter ad vitā vel mortē p̄ueniatur.

383. ¶ Sex sunt spēs mutationū in morbis ꝯtingentium. Naꝫ aut negocia tardanť, aut citantur in eis, vnde interdū cōuertitur in temporibus breuibus corpus ad bonum ⁊ vitam.

384. ¶ Si fuerit laudabile qd̄ p̄cedit eā, ꝓnosticabis sic sup̄ ipsam.s. super crisim securā, ⁊ laudabilē.

385. ¶ Est aūt alia mutatio velox ad p̄dicta, que qdē significat mortē, in hac qdem veloci malitia est angustus processus medici: nam hec crisis est necans, ⁊ pernitiosa.

386. ¶ Tertia ex predictis mutationibus est mutatio tarda inducens ad dispositionem sanitatis, ⁊ curans morbum. non t̄n cum crisi, sed potius per dissolutionem paulatinam in ea contingentem.

387. ¶ Quarta aūt spēs p̄dictaꝫ mutationū est mutatio tarda ducēs patiētem ad interitum, nec fit cum euacuatione, sed potius cum ethica dissoluente corpus patientis.

388. ¶ Quinta auteꝫ ex predictis est inter eas media cum inducit mortem ⁊ malitiam vltimatam.

389. ¶ Sexta v̄o p̄ducit ad vitam in medio temporꝫ.

390. ¶ He aūt crises sibi inuicē dñr ꝯ̄rie composite.

391. ¶ Crisis quidem laudabilis accidit in statu cuꝫ perfecta digestione ⁊ virtutis fortitudine, ꝯtraria vero ei puta illaudabilis fit in augmento.

¶ Rememoratio eorum que oꝫ sciri in crisi.

392. Tria oportet scire in crisi.

393. ¶ Scientiam videlicet de ꝓnosticatione eius, ⁊ de dieb⁹ creticis, ⁊ sciētiam ēt eius qd̄ significať per signa nobis significātia in quā crisis spēꝫ termineť cum p̄ficitur crisis cuiuslibet morbi.

394. ¶ Omnis autem crisis pronosticatur ex violentia accidentium que dicimus.

395. ¶ Et sunt permixtio sensus, ⁊ intellect⁹, ⁊ dolor aurium ⁊ capitis.

396. ¶ Et flux⁹ lachryme, angustia, [c] ⌈parua famis, seu casus appetit⁹ ⌋mot⁹ laboriosus, ⁊ vigiliaꝫ instātia, ⁊ dolor in pectore vł collo, ⁊ illaudabil' excitatio a somno cū motu, ⁊ rubedine oculoꝫ.

c A. ⁊ paucitas somni,

397. ¶ Et frēdere dētib⁹, ⁊ limatio eorūdē in somno, ⁊ eorūdē p̄cussio, ⁊ fortis fricatio nasi patientꝭ.

398. ¶ Et interdū insinuabit aliquis cōmouendo cuꝫ labis suis. Uidebiturq̄ꝫ interdum suggere ea.

399. ¶ Et velocitas qdē anhelit⁹, ⁊ desideriū trahendi aerem frigidū cum angustia, ⁊ velocitas pulsus, ⁊ frequentia, ⁊ tussis cum infusiōe ⁊ sonitu ⁊ gargarismatis.

400. ¶ Et pulsatio cordis cōtinua, ⁊ sincopis, ⁊ conatur patiens a lecto suo surgere ⁊ recedere.

401. ¶ Et dolor gutturis ⁊ meri cū angustia, q̄ si p̄seuerauerit continget ei sincopis magna ⁊ fortꝭ.

402. ¶ Et pulsatio in laterib⁹ ⁊ [d] ⌈dorso, cū torsiōib⁹ violētꝭ, ⁊ fortib⁹, ⁊ ꝯtinuo dolore stōci cū q̄rimonia stōci vel ep̄is, ⌋aut dolor vētris aut circa pectinē, aut ēt in renib⁹, ⁊ vesica, aut dolor fortis circa [e] ⌈v̄gā, ⌋vł in v̄ga aut in m̄rice aut in oib⁹ iūcturis, aut q̄busdaꝫ, aut ex eis int⁹ vł exteri⁹.

d A. costis, ⁊ vehementia nocumēti, ⁊ doloris ⁊ in stō dolor frequēs, ⁊ q̄rimōia splenis ⁊ epatis

e A. anum

403. ¶ Cum ergo videbitur augmentum hoꝫ accidentium in die cretica, erit proculdubio bonuꝫ ⁊ laudabile, ⁊ potissime si prius digestio apparuerit, si autem erit quidem contrarium manifestum.

¶ De diebus creticis.

404. Causa quidem crisis, si fit eorū relatio vera, est quoniaꝫ luna variat actionem in morbis.

405. ¶ Jam qdē cuꝫ p̄agrat, ⁊ abscindit celeriter circuluꝫ suū, est qdem causa celeris motus ⁊ mutationis, ⁊ fortificať quidem interdum in hoc, ⁊ interdum debilitať, hoc autem notum est in arte astronomorum,

406. ¶ Nequaq̄ꝫ est operatio sue actionis sensibilis in eius iuuamento vel nocumento, sicut quideꝫ est ad sensuꝫ visibilis eius figura ex eo quod in ea existit de claritate vel lumine solis.

407. ¶ Eius autem quarta relucet in quarto, ⁊ ei⁹ medietas in septima.

408. ¶ Et morbus quidem minime contingit nisi ex dispositione qua debilitatur opus nature, qui si

cum auxilio producatur, curabitur quidem pa/tiens ⁊ vita prolongabitur: sed si cum detrimēto, morietur quidem, ⁊ vita perdet, ⁊ separabit.

409. ¶ Crises contingunt interdum in quaternis, ⁊ interdum in septenis. Et ille quidem bone sunt ⁊ laudabiles: quibus coniunguntur digestio, ⁊ pronosticatio attestantes super ipsas.

409. ¶ In alijs quidem ab istis nequaq̄ circuitus ⁊ periodi reperiuntur ratione turbationis, ⁊ du/bitationis contingentis in eisdem.

410. ¶ In non habentibus vero digestionem ⁊ pro/nosticationem, contingit quidem dubiū in eorum accidentibus, nec contingit crisis in his diebus ni si cum contingit consequenter aliqđ sinistrum.

¶ Rememoratio signorum sup fluxū sanguinis.

411. Cum videris morbum sanguineum, austerum, ⁊ violentum valde, cum illaudabili ⁊ impetuoso motu, cu/ius signa patula sint i capite, ⁊ ma nifesta, que vsq̄ ad omnes sensus extendant, cum rubore ⁊ pruritu nasi, erit procul dubio crisis eius per fluxum sanguinis narium.

412. ¶ Si vero accidentia ipsius deorsum, ⁊ in parte inferiori appareant cū dolore continuo vmbili/ci, ⁊ precesserit retentio menstruorum, continget quidem crisis per fluxum menstruorum.

413. ¶ Sed si pars suprema corporis incolumis fue rit, ⁊ a dolore immunis cum dolore tamē hypo condriorum, ⁊ patiens querulosus sit de epate, ⁊ dolor vsq̄ ad anum extendatur, nequaquam quidem cōmittet error si pronosticetur crisis il/la futura per fluxum sanguinis hemorroydarum.

414. ¶ Si autem morbus ex colera rubea sit in sta/tu, acciderit q̄ apostema capiti, ⁊ dolor capitis, ⁊ angustia augeantur, nequaq̄ quidem est de/sperandum, quoniam continget crisis eius per fluxum sanguinis narium.

¶ Signa crisis per fluxum ventris, vomitū, ⁊ vrinam, ⁊ sudorem, ⁊ dolorem.

415. Verum si eius accidentia sunt in sto macho, ⁊ cum hoc prius conque/stus fuerit patiens de epate, cū an/gustia, ⁊ sincopi valida, erit quidē crisis eius per vomitum.

416. ¶ Si vero caput eius fuerit sine dolore, ⁊ cum angustia ventris, ⁊ eminentia vmbilici, ⁊ prece/dente ventris cōstipatione, pronosticanda qui/dem erit futura crisis per fluxum ventris.

417. ¶ Quod si venter eius pacem habuerit, ⁊ digestio/nē laudabilē, preter q̄ morbus eius violētus sit ⁊ austerus, cū aliquantulo tn̄ labore, ⁊ vigilijs, circūscriptis accn̄tibus sudoris, morbo qdē sic molli ⁊ lento existente, cum doloribus pectinis, erit sermo meus veridicus, scilicet q̄ crisis huius patientis continget per vrinam.

418. ¶ Verum si cum pace ⁊ quiete predicta retinea/tur vrina, preter q̄ morbus sit in vltimo acumi/nis, cum apertione tamen pororū cutis, sine for ti dolore, ⁊ vigilijs ⁊ siccitate, erit quidem crisis eius forsitan cum sudore.

419. ¶ Si autem contingat dolor membri vel iunctu rarum, in acutis, continget proculdubio crisis earum per apostemata.

¶ Rememoratio pronosticorum signorum mortaliū sumptorum ex opatiōibus.

420 Vere laudabili regimine ex signis sup mortem euasionem seu getem, ⁊ pacem significantibus.

421. ¶ Ex his quidem sunt horror luminis, ⁊ lucis, ⁊ fluxus lachryme cum [a] [rubore] motu forti, ⁊ vertigine.

a —— A.

421. ¶ Et paruitas oculi in vno latere, ⁊ apertio oris absq̄ oscitatione.

422. ¶ Et cum quis iacet ⁊ dormit resupinus, mani/bus ⁊ pedibus suis protensis ⁊ relaxatis.

423. ¶ Ex his etiam est si videatur patiens descende re in lecto suo, ⁊ manus ⁊ pedes suos detegere.

424. ¶ Necnō mala ⁊ illaudabilis imaginatio, qua videatur fila a pannis suis euellere.

425. ¶ Ex his etiam est vltimata grauitas: aut eius manifesta suspensio.

426. ¶ Et etiam frendere dentibus preter solitum, ⁊ apponere manus super caput, ⁊ puluinar.

427. ¶ Aut etiam si imaginetur q̄ vespertilionem ni gri coloris capiat, ⁊ velit eum interficere.

428. ¶ Nam hoc contingente in morbo acuto, mors quidem appropinquabit.

429. ¶ Ex his etiam est si tacitus efficiatur verbosus, ⁊ mitis pacificus, iurgiosus.

430. ¶ Aut si cōqueratur de cecitate, ⁊ surditate, vel casu virtutis, ratione violentie morbi.

431. ¶ Vel etiam si videatur patienti dum dormit in statu, q̄ cadat nix super caput eius.

432. ¶ Et anima quidem inquieta, domina magne frigiditatis, est res mala ⁊ illaudabilis.

433. ¶ Ex his sunt vigilia nocturna, ⁊ somnus diur nus, aut omnimoda priuatio somni.

434. ¶ Necnon si dispositio egri in somno ⁊ post so mnum deterioretur, ⁊ cum dolore efficiatur.

435. ¶ Si etiam medicus ordinate ⁊ recte operetur, preter q̄ appareat opationis intentū, erit malū.

¶ Rememoratio signorum pronosticorum morta lium assumptorum a qualitate corporis.

436. Ex his autem sunt facies mortuo/rum faciebus consimiles, cū pla/nitie seu extensione temporum, ex morbo contingente, ⁊ cōstrictio/ne aurium, ⁊ ipsarum frigiditate, ⁊ earum inuersatione, ⁊ oculorum profunditate.

437. ¶ Etiam rubor, vel nigredo oculorum, aut eorum eminentia, vel principium fuscedinis ipsorum.

438. ¶ Aut etiam si quieuerint: [b] † [ ] vel si fue rint infrigidati: [c] [aut palpebrarum tortura.]

b † A. ⁊ oculi stēt continue apti in vnū locum intu entes

439. ¶ Aut si fuerit nasus acutus cum obliqua fron te, ex [d] [latere labij contracto vel marcido.]

c A. palpebris ipsarum acciderit tortura

440. ¶ Frigiditas quidem extremorum patientis cum vlcere, ⁊ nigredine lingue [e] [laboriosa, et similia cruciantia, sunt quidem illaudabilia] in febre vrente.

d A. ⁊ labiū infe rius ɔctū vł con uersum fuerit

441. ¶ Ex his etiam est [f] [viridis rubor] vnguium, ⁊ viror in corpore cum vestigio nigredinis.

e A. cū ingetudi ne ⁊ dispōne an/gustiāte ē mala

442. ¶ Ex his etiam est icteritia, si ante septimam di/em apparet cum macie hypocondriorum.

f A. rubedo ⁊ vi riditas

443. ¶ Et si frigiditas sit in manifesto, ⁊ superficie corporis, ⁊ calor fuerit ⁊ sit interius. Et preser/tim si adhuc si remanserit super membra prin/cipalia.

444. ¶ Et tumor quidem vultus, cum tumore extre mitatum ante duo septenaria, est quidem terri/bilis, nā huius patientis materia velox est, [g] [⁊ cita,] vnde non videtur q̄ ad terminum duorum septenariorum valeat peruenire.

g A. ad hydropi sim

445. ¶ Aut si quiescat ⁊ cesset febris absq̄ crisi, aut si eius fortificatio palam augeatur in diebus paribus.

¶ Signa ex exeuntibus a corpore.

446. D Ex his qdē ē fex nigra, vł viridis, fetida, pinguis, rubea, ⁊ sicut aq̄ [a] †[ ]butyrosa, ⁊ alba. He nāq; male sunt, ⁊ illau dabiles.

a † A. ⁊ egestio spumosa vel

447. ¶ Necnon etiam si appareat diuersoꝝ colorū: hoc nāq; mortē, [b] [aut crisim futurā]significat.

b A. nisi illud accidat a crisi

448. ¶ Et si cū casu appetit⁹ egestio sit colerica, cum qua egrediat̃ frustum sanguinis ꝯgelatum pri/ mo: ⁊ consequenter frustum carnis.

449. ¶ Et etiam si post egressuz colere appareat san guis absq; punctione ⁊ stimulatione.

450. ¶ Et si post extenuationem ⁊ macerationez cor poris appareat ⁊ egrediatur fex nigra.

451. ¶ Et cum constipabitur venter in febre vrente, ⁊ vexabitur cerebrum.

452. ¶ Si etiam egrediatur ventositas cum sono in/ uerecundo preter solitum, erit malum.

453. ¶ Et vrina quidem nigra, tenuis, ⁊ pauca signi/ ficat patientꝭ interitū, estq; timendū vtplurimū, ⁊ periculosum cum accidit permixtio rationis, ⁊ intellectus cum tenuitate vrine.

454. ¶ Ex his ēt sit vomit⁹, ⁊ flux⁹ [c] †[ ] cū nigredine, ⁊ fetor ex putrefactiōe ꝯtingens.

c † A. sanguinis narium

455. ¶ Frequens ēt tussis cū modico sputo, est signū malum ⁊ illaudabile. [d] †[ ]

d † A. in phthisi

456. ¶ Sputū ēt diuersoꝝ coloꝝ [e] [in pleuresi cū tus si laboriosa ⁊ difficili,]sigt̃ mortꝭ ꝓpingtatem.

e A. cū difficulta te ⁊ tussi

457. ¶ Et sudor soli⁹ capitꝭ ad quē seu ad cuius eua/ cuationē non subsequit̃ quies est malus.

¶ Rememoratio signoꝝ laudabiliū ꝓnosticoꝝ.

458. S I facies eorum appareant quales fuerint tp̄e sanitatis, eoꝝ qdem cu ra ⁊ certa euasio erit manifesta.

459. ¶ Ex his ēt est vniformitas, ⁊ eq̄li tas caloris circunscripta macie hy pocondriorum.

460. ¶ Et si post septimā diē: erit manifesta ⁊ ꝑfecta rōcinatio absq; malitia, ⁊ vigor mot⁹, ⁊ sensuū oīum, ꝯcomitāte facilitate ⁊ leuitate sui corpis, ⁊ solit⁹ decubit⁹, ⁊ somni aduēt⁹ in nocte vtplu rimū sine somno diurno cū vigore patientꝭ post somnū. Omnis etiam somnus tollēs dolorem, ⁊ perturbationez seu permixtionem rationis, ⁊ mitigans egritudinem, est laudabilis.

461. ¶ Cerebrum quidem patitur ex quibusdam mē bris cōpatientibus secū in passione. Unde si tūc euaserit a ꝑmixtione ꝯtinua: euadet quidem pa tiens laudabiliter ab hoc morbo.

462. ¶ Et si cum a͡pate capitis adsit sternutatio: ex si/ gnis erit super sanitatem significantibus.

463. ¶ Omnis fluxus sanguinis [f] †[ ]etiā ab aure in morbis capitꝭ, est curatiuus corpis.

f A. a naribus

464. ¶ Anhelit⁹ manifest⁹ nō freq̄ns, aut tardus est laudabilis: nec ē verēdus si nō fuerit intercisus, sepat⁹: aut orthopniosus, cogēs erigere patiētē.

465. ¶ Et silr̃ est laudabile cum pulsus est virtuosus fortis [g] [sine angustia]nec est anhelitus vrens, nec inflammatiuus.

g A. neq; strict⁹

466. ¶ Ex his ēt sunt bonitas appetitus, ⁊ digestio/ nis, cum equalitate, ⁊ laudabili substētia fecū, ⁊ [h] [colore medio]in citrinitate circūscripta ni gredine earum vstiua, ⁊ viriditate.

h A. ⁊ vrine ⁊ co lore equali

467. ¶ Aut exitus etiam humoris cuz lumbricis in die cretica, hoc quidē est signum vite, hoc enim contingente aufertur morbus cum fuerit ex il/ lo humore.

468. ¶ Egrediente colera rubea, aufertur surditas, tolliturq; inde nocumentum in morbo cerebri.

469. ¶ Sanguis etiam hemorroidarum curat mor bum splenis, hoc ēt est laudabile in melācolia.

470. ¶ Et fluxus quidem aque, ⁊ humoris flegma/ tici, est cura morbi in hydropisi.

471. ¶ Egressus quoq; colere citrine in obtalmia fe stinat curam eius.

472. ¶ Ex his quidem signis est, vt videas vrinam similem in colore pomo citrino: cum hypostasi alba in fundo residente.

473. ¶ Et si etiam videas sudorem infirmi equalem in febre continua.

474. Et tumorem exterius apparentem in squinan/ tia, hoc enim bonuz ⁊ laudabile est.

475. ¶ Tumor quidem testiculoruz in tussi cronica, est cura corporis.

476. ¶ Et similiter apostema pedis in morbis pul/ monis: necnon apostema generatum in iunctu/ ra cruris, ⁊ in inguinibus.

477. ¶ Et pustule narium, aut labiorum in tertiana est signum salutis pronosticum.

478. ¶ Et varices quidem inate sunt cura allopitie: necnon eius quod est in ventre, ⁊ splene.

479. ¶ Et oxiremia quidem in lienteria intestini cō/ tingit ex retentione cibi.

480. ¶ Et febre contingente in spasmo vel epilepsia, fit eorum cura.

481. ¶ Si patienti singultum: contingat sternutatio, est cura eidem.

¶ Rememoratio canonum quibus vtendum est in iudicio pronosticandi.

482. D Ecet qdē vt cuz volueris iudicare patientē, ꝙ vtaris [i] [ꝓportione.]

i A. comparatōe

483. ¶ Nam ex signis sunt: quorū vir/ tus vera est ⁊ certa; Et ex eis sunt que per alia falsificantur.

484. ¶ Justa autem significatio sumitur inter mem/ bra ex eis que apparent in capite.

485. ¶ Si ergo videas aliquam significationem iu/ ste significantem in corpore, ⁊ aliam sibi contra riam sic significantem.

486. ¶ Contingit etiam ꝙ apparens super contrari/ um corporis non sit nisi testimonia debilia.

487. ¶ Omne signum non habens cōtrarium signi/ ficat recte super curam ⁊ euasionem.

488. ¶ Et omne signum pronosticationis predictis contrarium significat mortem ⁊ perditionem.

489. ¶ Cum autem apparebunt tibi signa contraria ⁊ debilia, sequitur quidez ad hoc dubium. Un/ de sta tunc, ⁊ prolonga iudicium.

490. ¶ Cū ergo erunt equata in dispositionibus su/ is, sta. Sed iudica a predominante, cum erunt contingentia in inequalitate sua.

¶ Incipit pars secunda canticorum, ⁊ est pars practice.

1. P Ostquā ordina/ ui in parte theorice medicie q̄d seriatim audiuistis, ⁊ hoc scd̄m quod in mea mente preordina/ ueram, incipiam quidem nunc in practica ipsius. Jam autem rettuli in principio huius libri illud [k] [propter] q̄d est necessariū [l] [illud, cui⁹ relationē faciā]in hoc caplo. ¶ Operationis autem practice sunt

k —— A.

l —— A.

duo modi: quorum unus manualiter exercetur: Alter vero medicinis, & convenienti regimine in cibis. Est autem non modicum quod per illud regimen exercetur. ¶ Hoc autem regimen in duas partes dividitur: quarum una conservativa sanitatis dicitur. Et altera egritudinis curativa: & hoc p vitam meam [a] [in pfectione medicine continetur.]

a A. est finis medicine

2. ¶ Et conservativa quidẽ sanitatis, dicitur sm veritatem de habente eaz perfecta & absolute: necnon etiã de eo cuius sanitas est imperfecta, & huius quidẽ sunt scdm operationem due species. Una est in eo cuius debilitas pmixta est per totam suam substãtiam in omnibus temporibus suis, sicut in sene convalescente, & parvulo, in qbus. s. debilitas est per totum mixta, & in eo in quo apparet aliquod signũ pretendens metũ ꝙ appareat in eo lapsus in aliquem morbum.

3. ¶ Alia est in eo in quo apparet morbꝰ in aliqua ex partibꝰ solum sui corporis, puta in cute eius, aut carne, vel ossibus eius. Et sicut etiã est in habente stomachum debilem frigidum [b] [egrum naturaliter.] necnon etiam in habente lesionez ab utero, & matrice: sicut in habente sextum digitum, aut [c] [tumorem gibbum.]

b A. naturalr, & extenuatum

c A. apostema

4. ¶ Et in eo in quo appet in aliq̃ etate, & in aliquo ex temporibus anni, & non in alijs sicut humidus in cõplexione est debilis in pueritia, & postq̃ auctus fuerit est sanus & fortis. Et siccus per complexionem destruetur viribus in autumno, preter ꝙ in vere debilis efficiatur.

¶ Regimen corporis sani perfecte & pꝰ q̃ztum ad aerem eius in generali.

5. Conservatio quidẽ sanitatis est quodam genus generale duas comprehẽdens species ex operationibus medicine, ex quibus est una ut cum intendetur ad conservationez complexiõis alicuius quod ordinet ei cibus, & dieta similis. Sed cum intendetur translatio corporis eius a sua complexione [d] †[ ] fiat huiusmodi eo quod cõtrarietur complexioni antedicte. Verum regimen sani simpliciter & absolute est, ꝙ attendatur ad conservandum ipsius laudabilem dispositionem.

d † A. naturali

6. ¶ Et moretur seu faciat residentiam suam in aliqua ex civitatibus quarti climatis, que scz perfectum aerem habeant & vaporem, [e] [& habeat speculam versus heremum, & sylvam, & inspiciat etiam] versus partem orientalem, quia ipsa est subtilior.

e A. sanũ, & in loco eminenti a quo videant loca plana, &

7. ¶ Tpe vero estivo declinet ad montes, sitq̃z habitationis locus apertus a parte septẽtrionali.

8. ¶ In noctibus quoq̃z habitet, & quiescat in superioribus locis, & sedibus. In die vero descendat ad inferiores.

9. ¶ Caveat etiam & vitet pannos laneos, & de bombice, & condescendat ad subtiles lineos.

10. ¶ Utatur etiaz aromaticis frigidis, sicut ex oleo rosaceo.

11. ¶ Protegatq̃z oculos suos a pulvere, fumo, vapore turbido & corrupto, & a radio solꝭ hora meridiei & fervoris, necnon ab occursu fortis caliditatis, nec etiam attente inspiciat figuras exiles, & subtiliter intricatas, nec litteram minutam & subtilem.

¶ Regimen comestionis vel cibi in generali.

12. Debeat autem ad minus quilibet comedere semel inter diem, & noctem, & ad plus bis, medium autem inter hoc est si comedat [f] [ter in duobus diebus.]

f A. semel tñ talꝭ comestio do ñ dz esse nisi post 24. horas. Et si bis, pꝰ horas. xii. Et si ter in duobus diebꝰ, talꝭ comestio dz esse inter xvj. horas

13. ¶ Prolongetur etiam tempus [g] [refectionis,] ut fiat cibi bona digestio, fiant etiam parve bucelle, ut bene digerantur.

g A. masticatiõis

14. ¶ Nam omne id quod [h] [contundere non poteris,] erit apud te digestionis difficilis.

h A. ẽ difficilꝭ cõtritiõis ex masticatiõe

15. ¶ [i] [Attendatur etiaz ut omne preter naturam, & illaudabile curet] cũ cõtrario eius convenienti sm complexionem & malitiam ipsius.

i A. Et quotiẽs appetitꝰ desiderat cibũ malũ, dimittat comestio ipsiꝰ. Et si intentio fuerit firma ad illũ rectificetur.

16. ¶ Sunt autem q̃z plures cõplexiones inequales [k] [cum malitia cibi rectificabiles.]

k A. qbꝰ ꝓpetunt cibi mali & illaudabiles

17. ¶ Utatur ergo eis homo secundum usum & consuetudinem suam, nec sunt appetitus nec delectatio cibi obmittendi.

18. ¶ Omnis nãq̃z cõsuetudo subito, & sine gradatione ablata, nocet, & offendit illuz cuius est.

¶ De ordine ciborum & rectificatione eorum.

19. Sit autem humidum, & lubricum stiptico preponenduz. Estq̃z sapor dulcis acetoso uniendus. Et siccuz cum humido rectificanduz. Et frigidum cũ calido, & econtrario. Qz si timeatur [l] [defedatio] oleaginosi vel eiꝰ quod est male digõnis rõne pinguedinis, addat sal eis, aut aliqd acutũ, nam hec iuvant ad subtiliandum.

l A. abhominatio

¶ Hora refectionis.

20. Post exercitiũ quoq̃z ẽ refectio faciẽda, & ipm postq̃z exiverit fex ab eo.

21. ¶ Est autem querendus locus trãquillus & frigidus, & a vento eventatus ad laudabilem refectionem faciendã, necnon etiam tempus & hora sra, unde decet hominem esse attentũ in hoc regimine.

¶ Regimen cibi in qualitate, & q̃ztitate.

22. Tempore quidem estivo est cibi quãtitas minuẽda, Estq̃z tunc ad subtilꝛ nutrientia declinandum, vñ vitande sunt tunc carnes grosse, & utendũ est oleribus, & lactis speciebus.

23. ¶ Et piscibus recentibꝰ, hedo, & agno mediocris etatis: & pullis gallinaceis, & gallinis, carnibus quoq̃z [m] [columbarum, & coturnicum.]

m A. pdicum et franglinorum

24. ¶ Sunt ẽt ex ꝯferentibus tunc fercula ex coriandro, & agresta cõposita & [n] [satabeg, & ceribat.]

n A. sichbagi, et zirbagi, & diligat ol'cia sicut ẽ chabissa, & cibaria de tafasit, et almesus

¶ Regimen potus aque.

25. Si quis ergo velit a morbis evadere, dividat regimen suum in tria, quorũ unuz tribuatur anime, & aliud cibo, & aliud potui vel aque.

26. ¶ Et parum quidem aque frigide satiat, & sitim sedat, ad hoc tamen non sufficeret multum tepide.

27. ¶ Non est autem aque potus frigide nimium [o] †[ ] frequentandus, eo quod nervis obsit.

o † A. aut potus nivis

28. ¶ Non est etiam offerendus potus aque nivis nisi pingui sanguineo, multe carnis.

29. ¶ Est etiam vitandus potus aque in mensa nisi [p] [rõne adherentie, & tardi descensus bucelle.]

30. ¶ Non est etiam sumenda aqua cum cibo, nec in egressu a balneo.

p A. accidat serach

31. ¶ Nec etiam post forte exercitium, & coitum. hoc enim est malum & illaudabile.

32. ¶ Si tñ qs ex modica tolerādi potētia siti vrgea/tur, sumat ex ea, paꝝ tm̄. s. quo declinatio ⁊ im/pulsio cibi ad iferiꝰ stōci cōpleaꝛ. q̄tenꝰ ibidē di/geraꝛ. Sumat tñ ex aqs illā que sitim sedet ⁊ sa/tiet. aut ex vino qđ ⁊ q̄ẜtuꝫ congruat ⁊ sufficiat.

33. ¶ Et si sumpta aqua ad satietatem, aut vino suffi/cienti, accidat sitis, vitentur potus eorum: quo/niam talis sitis est mendosa.

¶ Regimen vini.

34. Non ē curādū de assūptiōe mlti vini: ꝺbetqꝫ sufficere modicū cū ē in vsu, nec ē ꝯtinuādus oi die potꝰ vini: nec ē bibendū in ieiuno: nec ēt post sum/ptionē cibi sbtil' vl' acuti. estqꝫ omni tpe vite, nisi semel in mēse, ebrietas euitanda.

35. ¶ a [Et bibat vinū aromaticū: adiūcta sibi aceto/sitate mali ḡnati, aut succo citonioꝝ, ⁊ cucume/ris, ille cui accidit ex potu vini dolor capitꝭ, sup calefactio ⁊ ebrietas,] bibatqꝫ ipꝫ cū aq̄ mixtū.

a A. Et ille cui accidit ebrietas vel accn̄tia silia epilepsie, ⁊ cale/factio ex vino as/sūpto, tūc bibat vinū arōaticuꝫ. Et post cibū in ƀa mēsa, grana/ta acetosa, ⁊ cito/nia, ⁊ cucūeres

36. ¶ Et dandū est in potu ei q querelosus est ratione vētositatū in corpore suo existentiū vinum puꝝ ⁊ citrinū: nā fortius ex eis congruit eis ampliꝰ, expedit etiam vt cum salsis coniungantur.

37. ¶ Tpe aūt estiuo sumēduꝫ est vinū albū ⁊ aquo/sum, eo qđ sit subtilitati ⁊ simplicitati ꝓpinquꝰ, b [cui addanꝛ acetosa, ⁊ sup cōedanꝛ stiptica.]

b A. ⁊ bibat ipm mixtū cū aq̄. Et comedat ciba/ria acetosa, ⁊ in scđa mēsa assu/mat stiptica ace/tosa.

¶ Regimen somni.

38. Non ꝓlōgeꝛ somnꝰ, qm̄ obest aie, nec ēt vigilie, qm̄ inde ꝺbilitanꝛ sensus.

39. ¶ Prolongatio vō somni ꝯgruit ei, cuiꝰ cibꝰ est indigestus: necnon super c [malitiā cibi nō recipiētꝭ digōnē.]

c A. nauseatiuā satietatem.

40. ¶ Nec est somnꝰ ꝓlongandus in ieiuno, ⁊ tpe fa/mis. Nam repletur caput fumo, ⁊ vaporibus, a fecibus ⁊ superfluitatibus eleuatis.

41. ¶ Non est quoqꝫ immediate post cibū vel come/stionem dormiendū accūbendo, donec ad locū digestionis peruenerit cibus assumptus.

¶ Regimen motus exercitij.

42. Non est exercitādū exercitio magno, ⁊ forti nec est tm̄ qescendū q omni taꝛ oē exercitiū: imo ē d [ƀ vitādū.]

d A. eq̄li ⁊ tēpe/rato exercitādū

43. ¶ Sūt ḡ tal'r mēbra exercitanda, ⁊ per exercitium adiuuanda, ne colli/gaꝛ qđ timeꝛ colligi in eis ex malis humoribꝰ.

44. ¶ Eundo e [vel clamādo] si volueris, donec ap/pareat velox ⁊ f [cita expiratio.]

e A. ⁊ luctando

f A. frequens anhelitus

45. ¶ Macer autem ⁊ extenuatus non debet exerci/tari, ne ipsius dissolutio amplius augeatur.

46. ¶ Veꝝ dꝫ exercitari pinguis ⁊ mlte adipis ⁊ axū/gie: ē tñ accingēdus si habuerit ventrē magnū.

47. ¶ Tpe vō estiuo est minuēdū exercitium: quum tūc dissoluaꝛ ⁊ subtilieꝛ homo per sudorem.

48. ¶ Iam qdem rettuli in caplis theorice regimen eius: cuius corpꝰ indiget euōne superflui, aut re/tentione ꝯ̄rij g [addens huic qđ mihi placuit.]

g A. ⁊ de eo qđ ꝯuenit de inten/tiōibus vl' passio/nibus anime

49. ¶ Cōgruit qdē vsus oiuꝫ: quoꝝ premisi relatio/nē ƀm q̄litatem dictam in tpe estiuo: supercalefa/cto iuueni, ⁊ ciuitatibꝰ meridionalibus.

50. ¶ Et tpe qdē hyemali est vtēdū ꝯ̄rijs eis que ret/tulimus: vt obuieꝛ ⁊ resistaꝛ f'ritati ipsius.

51. ¶ Vere quoqꝫ ⁊ autumno incedendum est inter estatem ⁊ hyemem.

52. ¶ Congruitqꝫ regimen exsiccatiuuꝫ in vere, ⁊ hu/mectatiuum in autumno. Unde fugienda est ex/siccatio in eodem.

53. ¶ Est autem vtendum regimine conuenienti tpe estiuo: ⁊ in fine veris, ⁊ in principio autūni.

54. ¶ Uerum in ꝑncipio veris, ⁊ in fine autumni dꝫ regimen ꝯformari regimini hyemis. Unde vtē/dum est tunc cibis calefacientibꝰ.

55. ¶ Regimen autem eius cuius relatio dicta est cō/gruit habitantibus, ⁊ residentiam facientibus in ciuitatibus, ⁊ castris. Veꝝ h [mercatores] sꝫ regendi regimine iter agentium.

h A. iter agētes

¶ Regimē iter agētiū, ⁊ ꝑmo nauigantium.

56. Est qdeꝫ vitāda nauigatio ꝑ mare in hyeme, ⁊ i † [ ] volēs nauigare dꝫ assumere ⁊ colligere aquā multā, et multa vasa mūda, cui ꝑparāda ⁊ of/ferēda sꝛ cibaria hūida. Uēter ⁊ nā eiꝰ est cū me/dicinis mollificāda. Uñ si timeaꝛ vomitꝰ colere euēꝛ ꝑ secessum, qbuspactꝭ ingrediaꝛ nauim, ⁊ iponat secū succos acetosos, ⁊ cū eis stipticos.

i † A. itineratio ꝑ loca ꝺserta est vitanda in tpe pluuioso ⁊

57. ¶ Et ad vitandum defedantia, ⁊ sordes, preparet sibi mundas vestes.

58. ¶ Cū āt in aliq̊ ex iter agētibꝰ mltiplicabunꝛ pe/diculi, quos non possit interficere: lana ꝯtorta, ⁊ k [mersa i ol'o: in q̊ argētū viuū fuerit extictū ap/pendatur] vestibus eius, donec videantur cade/re pediculi ab eo.

k A. inuncta cū argento viuo et extīcto, ⁊ collo appēsa ⁊ applica/ta

59. ¶ Iter āt agēs ꝑ l [siccū regaꝛ cū regimie frigorꝭ.]

l A. terrā, cureꝛ ⁊ mūdificeꝛ ipiꝰ corpꝰ cū qete añ q̄ꝫ iter incipiat

¶ Regim m [dcōꝝ, ⁊ prio cū] frigorꝭ

m A. iter agētiū ꝑ terrā ⁊ ꝑpue i

60. Est ḡ cauēdū ne obuiet ei n [frigus. qm̄ ꝑdeꝛ rōne algorꝭ, ⁊ ꝯgelatiōis.]

n A. nix qm̄ ex hoc ꝯseruabiꝛ a congelatiōe, ⁊ a morte

61. ¶ Et reficiatur vsqꝫ ad saturitatem: ne moriatur fame.

62. ¶ Et si fuerit infrigidatus, ingrediaꝛ balneum, ⁊ o [vniaꝛ cū hn̄tibꝰ] corpora pingua ⁊ carnosa.

o A. amplectaꝛ

63. ¶ Et si caligēt oculi eiꝰ. visusqꝫ ipsiꝰ disgregeꝛ ex gelu, ponaꝛ sup faciem eius peplum nigrum.

64. ¶ Et eiꝰ extrema ꝓteganꝛ a frigore, ⁊ oleo p † [ ] fomētenꝛ. q [vnde] inuoluanꝛ pedes eiꝰ multꝭ coopertorijs priusq̄ꝫ sotulares calcientur.

p † A. costino

q A. deinde

65. ¶ Uñ si cessante dolore extrēoꝝ non recuꝑent sen/sum, scito ea esse dissoluta ⁊ mortificata a frigo/re, ꝓ tāto tūc iugiter sꝛ fricāda, ⁊ calefaciēda cū ol'o ꝺ synape calefacto, ⁊ ꝯsequēter fasciāda.

66. ¶ Et si inde pedes fuerint nigri, aut liuidi scarifi/cenꝛ, ⁊ si fuerit in eis putredo mundetur. ⁊ si ali/quid dissolutum fuerit, abscindaꝛ illud ab eis.

67. ¶ Qui vero inde lassitudinē incurrerit, cureꝛ cuꝫ oleo, ⁊ seruet regimē ⁊ dietā subtilē. fricenturqꝫ ⁊ extendantur ipsius membra in balneo, ⁊ rege/scat consequenter aliquibus diebus.

¶ Regimen iter agentis per siccum tempore ca/lido, ⁊ sicco.

68. Iter agens tpe estiuo ⁊ cal'o sic est re/gēdus, vt. s. ꝓhibeaꝛ ei ne aggrediaꝛ iter suū hora estus ⁊ feruoris in meri/die. estqꝫ ꝑmo minuēdus ne sup calefiat ex labore itineris, ꝓ tāto extrahatur sanguis ab eo i r [magna] q̄ẜtitate. ⁊ sic efficieꝛ securus ab apostemate. s. per flebotomiam.

r A. sufficienti

69. ¶ Veꝝ si col'a i eo dn̄eꝛ, educaꝛ ab eodē. ⁊ sic sitꝭ malitia alleuiabiꝛ, aut tolleꝛ. estqꝫ añ aggressuꝫ itineris succis ꝯueniētibꝰ extingenda. s [al's ve/rendū est, ne calore ipsiꝰ periculo exponaꝛ.]

s A. qm̄ timēda est caliditas eiꝰ

70. ¶ Et fiat vt comedat aliq̄ꝫtulū ex herbis f'ris, et simul ⁊ semel satureꝛ aqua, ⁊ quiescat cū pote/rit, nec irascaꝛ fortiter t [aliquatenꝰ, ⁊ moreꝛ in locis vmbrosis:] ⁊ vitet seu dimittat clamorem ⁊ sermonē, necnon ēt bellū ⁊ iurgiū, nec moreꝛ in loco nimis cal'o, ⁊ sumat in potu sirupum ex succo vue acerbe cū succo portulace ⁊ aqua.

t A. ⁊ vtaꝛ rebus faciētibꝰ vmbrā ⁊ his q̄ nares, et os cooperiunt a puluere

a A. hora vehe/mentis caloris

71. ¶ Et si sitiat in a⌈ meridie, ⌋teneat i ore suo pill'az vnā ad q̄ztitatē lupīni factā ex trociscis cāphore. Et si timeat ne facies alteretur a sole: ꝛ nigrescat eiꝰ cutꝭ dissoluat seu liq̄faciat rector eiꝰ oleū cū cera b† ⌈ ⌋sit iūcta p̄sertim in mulieribꝰ.

b †A. alba

¶ Regimē īfantꝭ dū adhuc ē i vtero.

72. Custodiaf tal'r īfans i vtero, ne ꝯtingat corpi eiꝰ aliqͦd nocumentum.

73. ¶ Et eligaf nutrix q̄ cibabit ꝛ potabit eū, vt sit bōi nutrimēti apͦd eū.

74. ¶ Tal' ē ēt apponēda itētio sup stōuz p̄gnantꝭ: ne ꝯtigat corruptio i desiderijs seu appetitibꝰ eiꝰ.

c A. ex quo ifās gn̄af ꝛ nutrif.

75. ¶ Rectificef ēt sanguis eiꝰ c† ⌈ ⌋ ꝛ ipsius sup̄fluitates educanf: ne īfantes sup̄fluitatibꝰ offendanf: veꝝ si sanguis excitaref in eis, minime tn̄ minuaf. Sed vice p̄dicte eūationis infretur sanguis, seu eius feruor extinguatur.

d A. humor

76. ¶ Si ēt d ⌈ flegma ⌋in ea excitef: mīme tn̄ eūef secessiue, vtaf nihilominꝰ tn̄ ꝯueniēter sb̄tiliātibꝰ.

¶ Regimen tempore partus.

77. Cum aūt instabit tempus partꝰ: vtēdum est ptū facilem efficientibꝰ, vn̄ fricenf in balneo ex omni parte cū oleo ilia ipsiꝰ, ꝛ e ⌈ ꝙ coniungif vētri eiꝰ ⌋ vt sic nerui eiꝰ ꝛ musc'li mollificenf, ne partus eius laboriosus efficiatur.

e A. partes circa vuluam exn̄tes

78. ¶ Unde vtatur oleo in cibis eius: ꝛ sorbeat brodium seu ius pingue.

79. ¶ Et protegatur a clamore, saltu, timore, pugna, ꝛ percussione, ꝛ in agone, ꝛ violentia eius offeratur ei decoctio dactilorum ꝛ fenugreci.

80. ¶ Expedit etiam vt in partu habeatur obstetrix discreta: que circūscripta oi pusillanimitate trahat fortiter pedes eius, ꝛ f ⌈ imp̄mat ⌋ vētrē eiꝰ, caute tn̄ ꝛ discrete: postq̄z sb̄ito eā surgē fecerit.

f A. comprimat

81. ¶ Et si fluat ab ea sanguis m'ltus, offeranf in potu trocisci ex karabe, si vero rōne alicuius impedimēti non egrediaf ab eo sanguis in cōuenienti q̄ztitate, sumat in potu trociscos de myrrha.

82. ¶ Et vtaf fumigijs dissolutis ex myrrha, kytrā, sauina, g† ⌈ ⌋sulphure, ꝛ colloquintida factis, si secundina non egrediatur.

g†A. seu granorum abel

¶ Electio nutricis.

83. Sit ḡ nutrix eligēda mediocris etatis, ꝛ carnosa: nō tn̄ laxe carnis, per ꝯpl'onē suā appropinquās eq̄litati, ꝛ tēperiei, h ⌈ alti ꝛ erecti ⌋ corꝑis, ꝛ magnaꝝ mām̄illaꝝ: hn̄s caput mūdū ꝛ sanū, ꝛ ocl'os imunes ab oi nocumēto itrinseco, ꝛ ꝙ sit sana breuif ī mēbris, ꝛ iūctur] suis.

h A. pinguis ꝛ sani

84. ¶ Et hēat multū lac, cuiꝰ color sit albus, nec sit nimis subtile, nec nimis grossum, ꝛ sit sapor eius dulcis, i ⌈ sine horrore aliq̄, ⌋sitq̄z ꝯiunctū in ptibꝰ, ꝛ nō fluidū. k† ⌈ ⌋

i A. bonum hn̄s odorē nō fetidū

k†A. cū sup aliqͦd tersum effunditur

85. ¶ Congruit autem vt dulcibus pinguibꝰ, ꝛ piscibus recentibus l ⌈ cum oleo ⌋nutriatur.

l A. ꝛ pinguibus .s. carne pingui

¶ Regimen infantis cū exit ab vtero.

86. Ungaf ḡ ꝛ liniaf stipticis cū fasciabif, donec māifeste induref cutꝭ eiꝰ, ꝛ m ⌈ calefiat ⌋ ꝛ ab humiditatibꝰ eiꝰ mundetur: ꝛ mediocri ligatura fascietur. n† ⌈ ⌋

m A. balneetur

n†A. nec ei ē tribuēdū lac m'tū qͦd nauseatiuaz satietatē iducat

87. ¶ Nec est etiam ei longo tempore ꝓhibendū lac quoniam supercalefieret inde.

88. ¶ Suntq̄z tollenda ꝛ vitanda oia ip̄m ad irā excitātia, ꝛ ipsiꝰ somnū impediētia. si enim velit qs somnum ꝓuocare, ponaf stratus eius o ⌈ capax, ꝛ latꝰ satis ⌋in loco opaco: ꝛ imponaf papauer in cibis suis: si ex ablatione somni seu vigilarū instantia ꝯtingeret ei aliquod nocumentum.

o A. planꝰ ꝛ moll'

89. ¶ Utilius tn̄ esset multū, magisq̄z necessarium, ne alicui infantiū daref aliqd ad comedendū excepto lacte solo: donec habuerit dentes suos.

90. ¶ Et cum surget a somno ꝛ excitabif necessitetur ad vidēdum lucem: taliter etiā ꝙ inspiciat astra in celo: videat etiā in die colores varios ꝛ diuersos: q̄tenus p ⌈ in hoc exercitetur. ⌋

p A. delectef et diligat videre.

91. ¶ q ⌈ Et loquatur semꝑ alte quicūq̄z aut quecūq̄z habebit accessum ad ip̄m, cū voluerit quis ip̄z instruere ꝛ assuescere ⌋ad loquendum.

q A. Et an̄ ip̄m sint cantātes cū vocibꝰ ꝯuenientibꝰ, vt delectef, ꝛ inclinef

92. ¶ Et ponaf mel in ore eiꝰ, leniēdo ꝛ fricando ex eo palatum, gingiuas, ꝛ linguā eius, ꝛ addatur cū eo aliquātulum thuris, ꝛ r† ⌈ ⌋ligritie.

r †A. succi

93. ¶ Et ꝓuocetur ei sternutatio, quatenus ipsiꝰ nasi oppilationes aperianf ꝛ mundenf: hoc. n. rectificat ꝛ clarificat vocē suam, oēs etiā sensus eiꝰ, ꝛ cū hoc dilatat pectus, ꝛ anhelitū bonū facit.

94. ¶ Et vitet flomiam, ꝛ farmaciā, donec ad etatez adolescētie ꝑuenerit, nec resistaf apostemati variole seu exiture eidē ꝯtingenti cū s ⌈ attractōe. ⌋

s A. diuersiōe ad contrarium

¶ Regimen conualescentium.

95. Licet ꝯualescētes ab egritudine sani existāt, eoꝝ tn̄ corꝑa nō sūt fortia, s3 debilia, sic sunt debiles immunes a morbo, q̄ꝝ v̄tutibꝰ accidit fatigatio, ꝛ sanguinis ꝓuatio in eoꝝ corꝑibꝰ.

96. ¶ Si autē macies ꝛ extenuatio corpoꝝ ipsoꝝ fuerit longi tp̄is, ꝛ cronica, reducanf paulatim ad ꝯsuetudinē ꝓpriā: nec fiat h̄ subito ꝛ festinātē: si vero emacerati fuerint, ꝛ extenuati in tp̄e breui, t† ⌈ ⌋reducantur celeriter ad solita: est nihilominus gradatim subtiliandus: donec euasio corporis ipsorum sit manifesta.

t †A. cū multo cibo

97. ¶ Detur ergo ei paruz ex cibo, qui tamen laudabilis sit virtutis ꝛ chimi.

98. ¶ Et sit in quiete ꝛ trāquillitate, eo ꝙ eoꝝ mēbra tenera sint ꝛ mollia, rectificēturq̄z eoꝝ aie bono u ⌈ ꝯsortio, ⌋ ꝛ laudabili sede, ꝛ ministrentur eis aromatica, ꝛ oēs flores laudabil' odoris, ꝛ gaudeāt ꝛ letenf, ꝛ x† ⌈ ⌋ipos ex hilarantibus rectificenf, ꝛ vitent meditationē, ꝛ tristitiam, ꝛ ingredianf tinas in balneo: nec tn̄ ibi diu y ⌈ sedeant, ꝛ vngantur ibi membra eoꝝ oleis cōuenientibꝰ: non tn̄ cum forti fricatione, naz hec efficiunt in eis calorem innaturalem. ⌋

v A. ꝛ laudabili colloquio

x †A. cantilenis

y A. moreńf. nec forti exercitenf exercitio. neque fricenf vehemēter. nā ista faciūt in eis accidere d̄bilitatē. ꝛ sedeant in aq̄s cal'is. ꝛ mēbra ipsoꝝ oliis ꝯueniētibꝰ inungantur.

¶ Regimen senum.

99. Uires ꝛ virtutes senum retrocedūt omni die, ꝛ etiam minuuntur.

100. ¶ Unde def eis fortis cibꝰ in ꝑua q̄ztitate sumptus: qui. s. non aggrauet membra ipsorum.

101. ¶ Et si eūanf, nequaq̄z colera educaf: s3 potiꝰ dimittatur, cum sit in eorum corporibꝰ medicina.

102. ¶ Nec ꝓhibeaf eis total'r flomia si iā vsi fuerint ea: imo minuaf ēt in hoc casu sexagēariꝰ si corpulētꝰ fuerit ꝛ carnosus bis in āno, nec abutaf h̄ i duobꝰ anni tp̄ibꝰ. ꝓhibeaf tn̄ ei oino flomia ex cephalica, ꝛ sic erit eius regimē bene ordinatuz.

103. ¶ Cū etiam peruenerit ad septuagesimuz annū, minuatur semel in āno, nec secūdef in eo etiā in corpulentis, nec ēt est ex tunc de mediana minuēdus, et si fuerit corpus eius quasi plenum: vnde cuz processerit in etate ampliꝰ. v. annis, minuaf bis de basilica in duobus annis.

104. ¶ Post hāc aūt etatē est eis oino flebotomia ꝓhibenda. Nā obest multū seniorib ꝰ, ꝛ d̄crepitꝭ,

a A. repcutiēda

nec etiā sunt eorum apata [a] [mitigāda], nec est ēt attracio in apostematib⁹ eorum fortificāda.

b A. ofa partiendo

105. ¶ Sunt nihilomin⁹ mundificandi cū fricatiōe ⁊ sudore, dēturqȝ eis [b] [pingues. s. ficus] p̱ interualla, ⁊ mundificent̄ ēt cū cibis mollificātibus, destructio āt eoꝝ cū medicinis ē oino ꝓhibenda.

¶ Regimē ei⁹ cui⁹ sanitas ē diminuta in aliquo ex mēbris, ⁊ nō in alijs aut in aliquo tp̱e, ⁊ nō alijs.

106. Ui ḡ patit̄ in aliq̄ tp̱e dterminato, curet̄ prius q̄ȝ incurrat morbum.

107. ¶ Et curetur cum contrario eius de quo cōqueritur illo tempore, ⁊ commuta temp⁹ pro tempore.

108. ¶ Si ergo aliquis patiat̄ in aliquo ex membris suis, attendat̄ ⁊ recipiatur cura eius ex his que colligam in curis morborum, donec liberetur ⁊ mundetur ab illo morbo.

¶ Regimē ei⁹ in quo appent signa futuri morbi.

109. Et si appeat in alicui⁹ corp̱e signuȝ significās sup̱ morbum futuꝝ, ꝓhibeat̄ attente aduētus ei⁹, qm̄ occulta est cā in corp̱e ei⁹ ꝓ tāto auferat̄ priusq̄ȝ detegat̄: iam aūt rettuli qd significat accidēs apparēs in corpore, ⁊ de qua egritudine timendum sit ex eo, vnde attente curandum est de eo faciendo cessare causas eius, ex his que rettulimus in capitulo suo.

¶ Incipit tertia pars practice de reductione sanitatis in egris cum cibis ⁊ medicinis.

1. **Ostquā ergo ser**uaui ꝯtēta sub gn̄e ꝯseruationis sanitatis, nūc incipiā loq̄ de cura ipsi⁹ morbi. Et hoc qdē est vnum ex gn̄ib⁹ practice, ħ aūt fit obuiādo ei cū suo ꝯ̄rio, vt si fuerit morbus ex caliditate curet̄ cum frigiditate, ⁊ econuerso, ⁊ si fuerit ex humiditate: curetur cū siccitate: ⁊ econuerso.

c † A. ⁊ oppiletur qd est aptum

2. ¶ Curet̄ ergo cerebri repletio cum euōne, ⁊ sic fiat de mēbris alijs, ⁊ in patiente obturationē ex oppilatiōe fiat aptio, [c] † [ ] dōec ei⁹ malitia fuerit rectificata ⁊ lēitas corp̱is nociua exasperet̄, ⁊ sil'r asperitas leniatur.

¶ Rememoratio spēꝝ medicinarum.

3. Ic qdem faciā mentionē medicinaꝝ humores educentium p̱ secessum.

4. ¶ Unde referā illā sup̱ quā dn̄at̄ aliqua ꝯp̄lo, ⁊ hn̄tem potētiā educēdi aliquē humorē, ⁊ hn̄tē vim apitiuā, aut mollificatiuā, ⁊ hn̄tē potētiam vrēdi, vel putrefaciēdi, [d] † [ ] claudēdi ⁊ apitiuā oppilationis, ⁊ attractiuā, [e] † [⁊] exiccatiuā, aut sanatiuam carnis generatiuam, aut sigillatiuam, ⁊ his similes in virtutibus secundis ⁊ tertijs.

d † A. aut digerendi, aut

e † A. aut abstersiuā, aut rarificatiuam, aut

¶ Rememoratio solutiuarum colere.

5. Ducit aūt fortiter colerā rubeam scamonea, cui⁹ dosis est a tertia vni⁹ drachme, vsq̄ȝ ad vnū kirat, habet etiaȝ potentiā sup̱ alios hūores, cui⁹ qdeȝ rectificatio fit cū citonijs ne ledat stomachum, ⁊ epar.

f A. rectificetur

6. ¶ Det̄ aūt ex aloe solidū vnum, ⁊ si fuerit necesse [f] [duplicetur pondus illud] cum spēbus cōuenientibus, ⁊ si detur multum ex eo, rectificetur cum bdellio, gummi, ⁊ dragaganto.

7. ¶ Et ex myrabolanis citrinis offerat̄ in potu. ℥. j. ⁊ tantūdem offerat̄ de violis, sic etiam fiat de medullis cassiefi. ⁊ tamarindis, ⁊ non amplius.

¶ Rememoratio soluētium flegma.

8 Ent̄ ad hoc dauic. ij. ex pulpa colloqntide mūde, ⁊ rectificate bdello, et sil'r fiat cuȝ cucumere amaro, qd est ei simile in hac operatione, rectificato cum pōdere sui ex ꝯueniēti ad ħ.

g A. ʒ. ij. ⁊ cū dat̄ in potu in decoctiōe det̄ aur. ij.

9. ¶ Detur autē. ʒ. s. ex salenitro ⁊ sale, nā expellunt flegma, sȝ dent̄ ex turbit [g] [darhan. ij. cū datur in potu, ponantur in dcoctione sequali. ij.]

h A. ʒ. ij. ⁊ sil'r detur ex granis nil

10. ¶ Et detur ad minus ex agarico [h] [darhan. j. ⁊ quatuor ex granis.]

¶ Rememoratio educentium aquā citrinam.

i A. de mezereō

k A. sebram

l A. ʒ. ij.

11. E qdē medicie educūt aquā citrinaȝ. s. pōd⁹. ij. dauic [i] [laureole,] ⁊ pōd⁹ vni⁹ dauic euforbij nō antiq, tātūdeȝ ex [k] [titimallo] rectificato sicut rectificaui ipsam aloem, ⁊ etiam pondus [l] [darhan. j.] ex centaurea

¶ Rememoratio soluentium melliam.

m A. ʒ. s. hoc. n. ē ꝓpriū ad ipsaȝ educendam

12. Et ḡ i potu ex sene, polipod. epithio myrab. indis, ⁊ ēt ex fumo t̄re, ⁊ buglosa fȝ q̄ȝtitatē quā ex ea educē itēderis, vn̄ si eq̄l'r ⁊ tēpate eā vel' educere da. ℥. s. ⁊ ex lazulo [m] [darhan. v. ipse tn̄ est signanter periculosus ⁊ verendus.

¶ Rememoratio cōpositionis medicinarum.

n A. ⁊ qd adiuuat adversus solōne

13. Adix aūt veridica eēt vt si posset fieri ministraret̄ semp̱ vnica ⁊ simplex medicia in oi morbo, dōec ei⁹ opatio pāderet̄: fuit nihilomin⁹ necessaria eaꝝ cōpositio p̱p̱ illud qd nūc dicā.

o † A. Et medicine hn̄t v̄tutē primā, ⁊ sil'r v̄tuteȝ scd̄aȝ, ⁊ q̄dā medicine hn̄t v̄tutē tertiā a qb⁹ fluunt opationes. Uirt⁹ āt p̄ma mediciaꝝ ē sicut calefactio ⁊ infrigidatio ⁊ dsiccatio, ⁊ humectatio. Et hic incipiemus adducere medicinas q̄ infrant

14. ¶ Scilicet p̱p̱ morboꝝ cōpositionē adinuicem, ⁊ p̱p̱ medicinaꝝ adequatiōeȝ, ⁊ dulcorationē mali saporis ⁊ amari ipsaꝝ, ⁊ ad iuuandū eaꝝ transitū si fuerit difficil' ⁊ tard⁹, ⁊ rectificādū difficilē glutitōeȝ ipaꝝ [n] [vētri soluētiū.]

15. ¶ Que dosis dȝ dari ex medicinis.

Um ḡ fueris attētus in ꝯpōne solutiuaꝝ: pone dbitū ordinē ⁊ nūeꝝ eaꝝ in ꝯpōne: accipe ḡ cū ꝓprijs dosib⁹, ⁊ dterminato nūero, medicinas solutiuas, sicut voluer] rectificatas, ⁊ diuide ꝯn̄r cert] portiōib⁹ doses eaꝝ: ⁊ det̄ in potu ex ea fȝ numeꝝ cōponētiū ipaȝ, ⁊ sic fiat cū sic ꝯponēt̄, qd totū ꝯpositū ꝓpinet̄, ⁊ sic ꝯposite fuēt̄ nec̄itati tp̱e oportūo.

p A. bellirici, scoria ferri, myrobalani chebuli.

q A. alhausegi. i. rubus

16. ¶ [o] † [

hmōi sunt myrta, sumach, [p] [bbis, ⁊ fex ferri, myrab.] acatia, coralli, ⁊ emblici, lutum armenicum vel terra, ⁊ [q] [rumex seu arius.]

r A. cortex interior glādiū subrufus ⁊ sanguis draconis, ⁊ sicut ramech, ⁊ galia ⁊ altharaihit q̄ oia sē ꝯstrictiua

s † A. foliū indū Alia litera hematites

17. ¶ Et [r] [cuppe glādiū, sanguis draconis, ⁊ gallia muscata,] ⁊ balaustia cū spodio mixta, ⁊ auellana idica, coriādꝝ siccū, ⁊ [s] † [foliū] cum plātagine. hec. n. stiptica sunt in actiōe sua.

t A. Alia litera granata acetosa

18. ¶ Et galle [t] [lapatiū,] ribes. bbis, s't f'ra, ⁊ ꝯstrictia

¶ De simplicib⁹ medicis calefaciētib⁹ p̄t q̄ educāt.

v A. mahaleb

19. Cito q̄ calefaciētes medicie fȝ q̄ rettulerūt ⁊ exptū ē, sunt condisi, thus, piper, cardamomū, ⁊ piper longuȝ.

20. ¶ Et cartamū, menta, sqnātuȝ, ⁊ cynamomum, ⁊ [v] [passe montane. i. staphisagria,] ⁊ capparis.

x A. sceha, ⁊ vrtica ⁊ origanū, et vsnea

21. ¶ Et [x] [cētonica, vrtica, ⁊ melissa] storax, ⁊ ābra.

22. ¶ Et lignū aloes, acorus, mellilotū, cuscute, ⁊. ʒʒ.

23. ¶ Et gentiana [a] ⌈basilicon⌋ peonia, lacca, ⁊ reubarbarum.
24. ¶ Et folium laudanum, ⁊ bacce lauri ⁊ ameos, [b] †⌈ ⌋
25. ¶ Et anetum, ⁊ cataputia, ⁊ [c] ⌈alcanna rubea, ⁊ myrrha.⌋
26. ¶ Prassium serapinum, acorus ⁊ anisum.
27. ¶ Et carui, cyminũ, [d] ⌈⁊ semis apij campestris.⌋
28. ¶ Et spica capill' vene. [e] ⌈satureia, ⁊ darsaan.⌋
29. ¶ Et cassialignea galanga celidonia, ⁊ assarum, pix, ysopus, ⁊ alchitran piretrum, ⁊ balsamus.
30. ¶ Et maiorana, [f] †⌈ ⌋, ⁊ papauer rub. ⁊ [g] ⌈celicerta⌋ calamꝰ aromaticus, ⁊ camomilla.
31. ¶ Et nigella, assa fetida [h] ⌈terbentina⌋, ⁊ sulfur, ammoniacũ synapis [i] ⌈et alliũ, cubebe, ⌋ costũ.

¶ Doctrina q̃ siccũ ab hũido distinguit, ⁊ gradũ mediciaꝝ simpliciũ.

32. Omne ãt frĩ ⁊ cal'z erit siccũ vl' molle seu hũidũ, ⁊ ex stipticitate qdẽ siccitas cognoscet: ex lenitate vo hũiditas.
33. ¶ Est aũt apud medicos nota graduũ diuersitas. Nam immutatio ⁊ alteratio solo intellectu ⁊ ratione percepta est in primo gradu.
34. ¶ Oẽ aũt cuiꝰ imutatio sensu pcipit' sine violẽtia, hꝫ manifestã significationẽ qđ sit in gradu scđo. Omne aũt cuiꝰ immutatio sensu percipitur cũ lesione, sed non destruit, est in gradu tertio.
35. ¶ Omne aũt qđ sui violenta vstione, aut stupefactione, seu narcotizatiõe corrumpit quod immutat, exiuit a temperie vsq; ad. iiij. gradum.

¶ Rememoratio virtutum scđaꝝ medicinaꝝ simpliciũ, ⁊ pmo medicine attractiue.

36. Cito ꝙ in oi maturatiuo ẽ viscositas cũ calore mediocri, ⁊ tẽpato, ⁊ pportioali, cũ calore mẽbri i q̊ maturatio itẽdit, cuiusmõi sᷓ adipes, pix, ⁊ gũmi pini: ⁊ ol'm cũ cera sil' mixta, ⁊ ol'm [k] ⌈cũ cera bñ mixtum, ⁊ agitatũ, ⌋ ⁊ furmẽtuꝫ in ol'o coctũ.
39. ¶ Ois medicina mollificatiua est fortioris caloris, q̃ꝫ sit mẽbꝝ in quo mollificatio intẽdit': nõ tñ est tante virtutis ⁊ potẽtie, [l] ⌈ꝙ sui dissolutiõe, ⁊ subtiliatione manifestet' in corpore nocumentũ⌋ cuiusmodi sunt galbanum, bdellium: ammoniacum storax, ⁊ medulla tibie ceruine.
28. ¶ [m] †⌈ ⌋. Indurantes quidem medicine frigide sunt sicut solatrum, lentigo vallorum, ⁊ similes his.
39. ¶ Ois medicina opilatiua est [n] ⌈calitate ⁊ siccitate expoliata manifesta⌋ nõ mordicãs mẽbꝝ cui ↄiungitur, ⁊ cum hoc terrestris est aut viscosa.
40. ¶ Est ãt notũ ꝙ ois medicina opilatiõis apitiua, incisiua est ⁊ subtiliatiua: cuiꝰ sapor est salsus vel amarꝰ: cuiusmõi sᷓ cepe [o] ⌈marie⌋ ⁊ radix lilij, radix [p] ⌈puiche, sal nitꝝ⌋ cappari, ⁊ [q] ⌈faba lupia⌋.
41. ¶ Et stipticũ qdem potest esse apitiuum, sꝫ nullo mõ apiet exteriꝰ applicatũ: nihilominꝰ in potu assumptũ opilationẽ apiet in membris existentem.
42. Medicina qdẽ mũdificatiua ⁊ abstersiua est minoris subtilitat̃, q̃ꝫ sit pcedẽs sicut fabe, [r] ⌈fortiꝰ tamẽ eis est dulce⌋ sicut mel, ⁊ dulces amigdale.
43. ¶ In omni qdeꝫ rarificatiuo, ⁊ resolutiuo existit calor temperatus, sicut est oleum cataputie, ⁊ camomille, ⁊ oleum [s] ⌈radicum feniculi.⌋
44. ¶ Ois qdem medicina orificioꝝ venaꝝ apitiua [t] ⌈mũdificatiua⌋ est hñs calorẽ [u] †⌈ ⌋ mixtũ cum grossitie, cuiusmodi sunt allia cepe ⁊ fella.
45. ¶ Quicqd ↄfert ad obturandũ ⁊ ↄstringendum meatus dꝫ esse stipticũ ⁊ mordicatione priuatuꝫ,

a A. bedoard
b† A. ⁊ cipi
c A. ⁊ blatte bizantie, ⁊ alcãna ⁊ succi myrrha, ⁊ andacocha.
d A. ⁊ ruta, ⁊ semen apij siluestris
e A. hasce ⁊ darsisahan
f† A. ⁊ aniuden
g A. suchaha et feniculus
h A. granum viride
i A. nasth
k A. ↄmixtũ cuꝫ eo qđ calefacit
l A. i calore, ita vt subtile dissoluat' grosso remanente
m† A. Et medicine frĩe ⁊ hũide
n A. illa que siue cal'a, siue frĩa ñ ẽ
o A. sqlle, et amigdala amara
p A. narcisci, et baurach
q A. lupini
r A. sicut regit' re dulci
s A. rafani et feniculum
t A. sicut vlceratiua
v† A. fortem

46. ¶ Omnis medicina vstiua est magni ⁊ fortis caloris, ⁊ vltimate grossitiei.
47. ¶ Omnis medicina putrefactiua est [x] ⌈pfecte⌋ caliditatis ⁊ subtilis substantie.
48. Medicine aũt carnis diminutiue sunt debiliores pdict̃, sꝫ sigillatiue vlceꝝ abstersiue sᷓ ⁊ ↄ̃sicatiue.
49. ¶ Medicina que a tota spẽ attrahit humorẽ seu humiditatem aliquam est bezahar, ⁊ medicine laxatiue seu eductiue.
50. ¶ Ois aũt actio medicine attrahentis rõne qualitatis note fit a calore ipsius naturali ⁊ subtilitate sub̃e, cuiusmodi sunt ammoniacũ, bdelliũ. aut a putrefaciẽte, sicut in egestionibus, ⁊ stercoribꝰ.
51. ¶ Bezahar aũt ↄfert cum superat, aut rõne qualitatis ↄuertentis, ⁊ immutantis, aut ex sui nã propria, aut eo ẽt ꝙ ↄfert educendo [y] ⌈p modũ qualitatis necãtis a veneno.⌋ Usus aũt haꝝ non est ↄueniens tempore sanitatis, ideoq; [z] ⌈qui vtitur frequenter eis: incurrit inde nocumentum.⌋
52. ¶ [⁊] ⌈Hec medicina calida est, ⁊ apitiua, incisiua, ⁊ mollificatiua⌋, ex ea ẽt est que stupefaciẽdo cõfert, sicut opium ⁊ cetere narcotice.

¶ Rememoratio ṽtutũ tertiarum medicinarum.

53. Ost relationẽ qdem pdictoꝝ, repiet' relatio tertiaꝝ ṽtutum sup his q̃ cõtingunt, ⁊ gñantur, ex qbus est comminutio lapidis in renibꝰ, q̃ qdẽ fit ex oi eo qđ dissoluit, incidit, subtiliat, ⁊ mollificat, dum tñ calorẽ non hẽat manifestum, cuiusmodi sunt radix aspagi, ⁊ radix arũdinis, ⁊ vitꝝ vstũ, ⁊ [ꝯ] ⌈passe mõtane. i. stafisagria.⌋
54. ¶ Et sil'es istis hñtes. s. aliquã calitatẽ ⁊ humiditatẽ, faciũt egredi qđ est in pectore p screatum.
55. ¶ Que etiam sunt tempate calitatis gñant lac.
56. ¶ Et omnis medicina iuuans screatum prouocat menstrua [ꝝ] †⌈ ⌋ dum auctam habuerit caliditatem preter quod [a] ⌈fortius⌋ exiccet. [b] †⌈ ⌋
57. ¶ Et he qdem omnes prouocant vrinam, acute tamẽ sunt in h̃ certiores, ⁊ magis ↄuenientes.
58. ¶ Postq̃ꝫ ergo rettuli vires ⁊ virtutes complexionum medicinaruꝫ, incipiam nunc referre modos medicaminum, ⁊ antidotorum, referaꝫ ergo oẽs modos eaꝝ qbus vtuntur medici tam in interiꝰ assumptis q̃ꝫ in exteriꝰ applicatis. Et sunt velut decorationes, [c] †⌈ ⌋ pillule, sirupi, [d] ⌈loc, linimenta, cerata, ablutiones, fomẽtationes, fricatiões, stuffe vel pirgia, balnea, trocisci, electuaria, suppositoria, licinia, clisteria, stille seu stillicidia, iniectões, magdaleões, dẽtifricia, sternutatoria, acuatoria, siringa, empl'a, ⁊ vnguẽta, pulueres oculoꝝ, ⁊ sinapisma, ⁊ sunt caputpurgia collirìa nastalia decoctio, colatura, opiata, ⁊ fumigia p traiectoriũ, ⁊ sine, fricatoria saccellationes, infusiones, trazee, cõfectiones.⌋

¶ Rememoratio rectificationis corruptionis, ⁊ significationis ipsius.

59. Omnis morbus quem sumus relaturi existit vl'r in toto corpore aut special'r in aliquo ex mẽbris eius. Qui si fuerit sine mã, erit qdẽ cũ ↄpl'oni sue contrario eius cura [e] †⌈ ⌋
60. ¶ Discernit' autẽ morbus repleti corpis a morbo pdicto, sumẽdo expientiam ab eo p inuestigationem artificialẽ, si. s. non adsit cũ eo aliqđ ex signis super repl'etionem corporis signantibus.
61. ¶ Si aũt contingat nocumentum ex opatione in

x A. superflue
y A. aut resistẽdo proportionabil'r ṽtuti ↄnecanti
z A. medicꝰ ignorans errat
⁊ A. medicina q̃ remouet dolorẽ q̃dã ẽ cal'a apitiua, incisiua mollificatiua
ꝯ A. mahaleb
ꝝ† A. et
a —— A.
b† A. tũc eiꝰ opatio est subtilior
c† A. de cap. capillorum
d A. suffuf ⁊ ol'a ⁊ fricatões ⁊ embrocatiões, ⁊ ea q̃ remouẽt tincturã nigrã frãm in cute, ⁊ ea q̃ tingũt manꝰ ⁊ sief, ⁊ electuaria ⁊ sitile ex suach dẽtifricia, ⁊ linimẽta, ⁊ vnguẽta, et pulueres ⁊ alcohol, ⁊ caputpurgia, ⁊ distillationes, ⁊ pessaria ⁊ decoctiões ⁊ empl'a ⁊ fomẽtationes, ⁊ gargarismata ⁊ clisteria ⁊ suffumigia.
e A. neq; pcede cũ cõne ⁊ gradatim cura.

cura morbi, erit qdez medicamē simile. s. morbo in ꝯplone, ꝛ recipiet iuuamentum ex eo qđ ꝯria/ tur cause efficienti corruptionem, ꝛ morbum.

62.¶ Potest etiam sumi significatio super morbum ex sensu tactus, ꝛ debilitate operationis.

63.¶ Et etiam ex eo quod apparet ex illaudabilib⁹ a †[ ]ꝫm species ꝛ modos suos: ꝛ etiā ex eo quod videt de supfluitatibus exeuntibus.

a † A. dispōnib⁹

64.¶ Si ergo patientis vrine fuerint sine hypostasi, ꝛ residentijs, ꝛ pulsus inequal', nequaq̄ȝ ex reple tione patiet, sed morbus eius reponet poti⁹ sub genere morbi inanientis ꝛ consumptiui.

65.¶ Et si dolor sit in aliquo loco specialiter signifi/ cabit super passionem illius loci.

66.¶ Sumit etiam significatio super ipsum ex etate, ꝛ complexione corpis, ꝛ ipsi⁹ colore, ꝛ. 4. anni tē porib⁹, ꝛ eoꝝ constitutionibus, ꝛ ipsi⁹ ꝓpria ha/ bitatiōe, ꝛ ciuitatibus eius. ꝛ ex eo qđ precessit ō regimine ꝓprio, ex his. n. fit iuuamentum super cognitionem, ꝛ precognitionem morbi.

¶ Rememoratio morboꝝ significantiuȝ supra morbos ex mala complexione calida.

67. SI ergo corpus patiat de calitate, le/ det qdē ab oi cal'o, ꝛ tactu cal'm re/ periet, eritq̄ȝ ei⁹ vrina rubea, ꝛ pul/ sus velox ꝛ inqetus, cū siti, ꝛ labore seu angustia, ꝛ vigiliaꝝ instātia, cuȝ motu inordinato, habitudine extenuata, ꝛ colo/ re citrino ꝛ habitatiōe meridionali ciuitatꝫ, ꝛ eta te iuuenili: b †[ ]ꝛ discursu eoꝝ que calorē efficiūt ꝓ tanto curet cū infrantib⁹ fe brem vrētem: ꝛ c [omne qđ laborem infert curāti bus]ꝛ sit cib⁹ eius ꝫm q̄ȝtitatem virtutis, ꝛ q̄ȝti tatem eius qđ apparebit ex appetitu ipsi⁹ frīde.

b † A. ꝛ estate, et cāe preterite

c A. egritudineȝ faciētē angustiā

¶ De signis male complexionis.

68. SI vero ex mala ꝯplone frā patiat, ꝯstat ꝙ infrantia oberūt ei: ꝛ oia ca lida ꝑderūt eidem, eius ēt frītas ꝑci piet sensu tactus ꝛ color ei⁹ signāter alb⁹ repiet, pulsusq̄ȝ tardus, nec pa tiet sitim, nec vigiliaꝝ instantiam, ꝙ si pateret, d †[ ]non tñ inde molestaret, ꝛ si cum colore albo adsit lassitas, ꝛ mollities corpis, etas senectutis, ꝛ locus quē inhabitat fuerit septētrio nalis ꝛ tp̄s anni hyems, ꝛ vsus fuerit in ꝑterito infrigidantibus, erit qdem significatio certa sup isto pro tanto si medicet ꝛ curetur in aliquo, cu/ ret cum calefacientib⁹, ꝛ breuiter intendat in cu ra eius ꝫm curam qua curatur spasmus.

d † A. vigilias

¶ De signis ex mala ꝯplone cal'a ꝛ sicca.

69. HI qdem duo morbi nō ꝓuant altero ex duob⁹, vnde si fuerit morbus sic/ cus, videbis patiētem siccū, ꝛ si fue/ rit humidus, videbis patientem la/ xum ꝛ spongiosum. e †[ ]

e † A. vel molleȝ

70.¶ Humidū ergo exiccet subtil'r, siue fuerit cū ca/ liditate, siue cum frītate, ꝛ siccū cum sibi ꝯrio re/ ctificet, ꝛ in oibus sunt prius auferende cause ef fecientes, si fiat recta curatio.

¶ Capl'm morboꝝ de repletiōe, ꝛ ꝯditiones q̄ obs uande sunt in eūatione, ꝛ est totum de flebotōia.

71. CUm ergo erit morbus ex repletiōe, nequaq̄ȝ curabit nisi ꝑ euacuationē.

72.¶ In omni eūone sunt. x. obsuāda: que si non f [possint seruari, regulet tñ q̄ȝtitas, ꝛ mensuret ꝫm exigētiaȝ eoꝝ.]Quoꝝ ꝑmum est laudabilis dispositio ac/ cidentiū. Et scđm vt sint morbi de repletione. Et tertium etas a iuuentute vsq̄ȝ ad senectutē. Et q̄r tum ꝯsuetudo eūandi, Et qntū ꝯsistentia vtutis, Et sextū tēpus veris vl' autūni, Et septimū ꝙ lo/ cus quē inhabitat equalis sit in oibus ꝛ tempe/ ratus, Octauū sil'r tempus presens, Et nonum ꝙ patientis ꝯpl'o sit cal'a ꝛ humida. Et. x. vt corpus bone habitudinis sit, ꝛ bene carnosum.

f A. fuerint, tūc nō intendas ad ipsā euacuatōeȝ

¶ De spēbus eūonis fiende, ꝛ modis.

73. CUm rōne eius qđ gñatum est in ali/ quo ex membris corpis volueris ipȝ trahere ab inde, trahe ipm g [ꝑ eua cuationē ab ipso mēbro, aut ꝑ attra ctionē ipsi⁹ solum ad alia mēbra ꝯ/ ria, siue eis eqpollentia: ꝛ interdum fiet ei⁹ attra ctio ad membꝝ habēs colligantiā cū mēbro pa tiēte], ꝛ sic fiat attractio cum ventosis positꝫ sup māmillas in ꝯstrictiōe menstruoꝝ matricis.

g A. ex membro mādāte, aut tra he ex reliqs mē bris ꝫm diuersi/ tatē, aut ꝫm eq litatē et qñȝ fiet attractio ex mē bris cōicantib⁹

74.¶ Jam quidem premisimus signa repletionis, ꝛ medicinas eductiuas.

¶ Cura mōboꝝ ex sāguie ꝑ flomiā.

75. SAlienus qdem aperiebat venam, ꝛ sanguinem minuebat cum erat chi/ mus auctus, ꝛ magnificatus.

76.¶ Fiat igitur minutio sanguinis in corpore apparētib⁹ signis: ꝛ potissime cū apate, ꝫuatꝫ ꝯditionib⁹ istis: nō aūt in alijs humoribus.

77.¶ Fiat ergo flebotomia in his que intellexit in h tractatu, ꝛ in morbis illis ēt in qbus ipe fecit eā.

78.¶ Inchoet ergo a flebotomia in omni flegmone habito testimonio certo super ipso.

79.¶ Fiat ergo siue sit in capite interitus vel exteri⁹, necnon etiaȝ in tali facto in iuncturis. fiat etiam in apostemate facto sub auribus, ꝛ ophthalmia oculorum, ꝛ in apatib⁹ lingue h [mery, gingi/ uaꝝ, ꝛ squinantie, ꝛ in apatibus intestinorum, et crurium ꝛ spenis, ꝛ testiculorum renum ꝛ vesice, necnon in apostemate matricis ꝛ vmbilici, ꝛ ius/ sari, ꝛ alijs spēbus rubedinis.]

h A. ꝛ gigiuaꝝ ꝛ apate gule ꝓso catiuo, ꝛ apate vule ꝛ amigda/ laꝝ ꝛ i sgnātia, ꝛ in catarris, ꝛ in pleuresi, ꝛ peripleu mōia, ꝛ in apate māmillaꝝ, ꝛ in/ guinū, ꝛ in apa/ te epis ꝛ stōci, ꝛ in apatib⁹ itesti/ noꝝ ꝛ ani ꝛ sple/ nis ꝛ testiculoꝝ, ꝛ renuȝ, ꝛ vesice nec nō in apate mficis, et vmbi lici, ꝛ in messere ꝛ i spēb⁹ crisipile

80.¶ Fiat etiam in vlceribus capitis, ꝛ oculorum, ꝛ i [rubigine aurium scabiosa.]

i A. safati ꝛ vlce/ ribus aurium

81.¶ Est etiā facienda in k [volatilib⁹], ꝛ vlceribus pulmonis, ꝛ oris, ꝛ l [rasuris, ꝛ excoriatiōib⁹.]

k A. ambulati/ uis

l A. ꝛ in variolis

82.¶ Et fiat in passione intestinorum: cum tamen cō/ stabit de noticia ipsorū, ꝛ m [cum erit in eis]car nis augmentum innaturale.

m A. in vlcerib⁹ in quibus est

83.¶ Est etiam facienda in n [variola]vbicunq̄ȝ fiat, ꝛ scabie humida postq̄ȝ fuerit notum ꝛ manife/ stum, sicut in o [variola]oris ꝛ oculorum, ꝛ sicut in p [variola in hypocundrijs generata.]

n A. bothor

o A. bothor

p A. illis qđ gñat in duob⁹ lateri/ bus

84¶ Est ergo facienda in repletione venaꝝ, ꝛ egres su sanguinis ab eis, sicut in fluxu sanguinis nari/ um, ꝛ in q †[ ]manante a denti/ bus ꝛ gingiuis, ꝛ etiam in egrediēte ab aurib⁹, r †[ ]ꝛ ab ore matricis, ꝛ in hemorroidibus ani, ꝛ in fluxu menstruorum, ꝛ in s [sanie rubicunda.]

q † A. hemorroi dib⁹ nasi, ꝛ in

r † A. ꝛ in hemor roidibus in ore ꝛ labijs exitib⁹

s A. manatione saniei

85.¶ Fiat etiam in dolore capitis. vertigine, ꝛ fetore oris: necnon in dolore dentium: ꝛ casu capilloruȝ seu alopitia.

86.¶ Et etiam in membri t [dissolutiōe], ꝛ spermatꝫ egressu, vel expulsiōe, ꝛ dolore artuū ꝛ reumate.

t A. contusione

87.¶ Competit etiam in epilepsia: ꝛ in sebel, vngue, ꝛ moro, necnon etiam in casu, et ablatione ap/ petitus.

88.¶ Est etiam vena incidenda in passionibus ani: ꝛ u [sedis, ancharum]sciatica, ꝛ dolore stomachi.

v A. commissure exitus inter anū ꝛ vuluam

89.¶ Sic etiam in dolore epatis pungitiuo, ꝛ in opi lationibus eius.

90. ¶ Intendat ergo cum regimine, ⁊ cura hoꝝ mor/
borum, ſicut in cura, ⁊ regimine ſinochi cum edu
ctione colere rubee, poſt flebotomiā: ⁊ vſu cibo/
rum infrantiū: ⁊ fuga calefaciētium ⁊ ꝙ ſangui/
nem auget, ⁊ magnificat, ⁊ ꝙ eis affert declinet
ad ſtipticitatē, ⁊ ꝑpinēt eis acetoſa. [a] †[ ]

a †A. ⁊ muza

91. ¶ Sumant aūt ſigna ſup hanc paſſionē ſignificā/
tia: ex capitulo ſanguinis dñium ſignificantiū. Et
in ſumma declinare ad infrationem ⁊ exiccatio/
nem eſt actus medici expediti ⁊ ingenioſi.

¶ De morbis ex colꝰa citrina ↄtingentibus.

92. Morbi qui ex colera rubea gñant ſūt
ſicut vlcera in lubricitate inteſtinorū
ↄtingentia, ⁊ ꝑmixtio rōnis: ſuffoca
tio matricis, tertiana, ſciatica, ⁊ flu/
xus ſanguinis per ſeceſſum.

93. ¶ De tertiana iā fecimꝰ mētionem in his q̄ ꝑceſſe
runt, ⁊ in ſumma, febris eſt calor extraneus ꝑ to/
tum corpus diſpſus, nocens opationibus ſuis.

94. ¶ Et tuſſis, ⁊ dolor capitis: ⁊ apoſtema: [b] [qđ ſꝫ
latum ⁊ longum in corpore diſpergitur.]

b A. ambulati/
uum

95. ¶ Et fortis ⁊ acutus dolor aurium, ⁊ multitudo
ſcabiei palpebrarum.

96. ¶ Et vlcera ⁊ apoſtemata in iūcturis, ⁊ dolor pū/
gitiuus ⁊ mordicatiuus in eiſdem, ⁊ fiſſura digi/
toꝝ ⁊ panariciū vnguium, ⁊ macule apparentes
in corpore lentibus ſimiles ⁊ morbus cum citri/
nitate dentium, ⁊ veſicē dolor fortis.

97. ¶ Et amor hereos, ⁊ fluxus ſanguinis, ⁊ [c] [apo/
ſtema exiſtens in extremitate oculi,] ⁊ citrinitas
cutis, ⁊ [d] [variola.]

c A. fiſtule

d A. bothor

98. ¶ Et macule ſubtiles, ⁊ nigre, ⁊ oppilatiōes epa/
tis, ⁊ apoſtema matricis, ⁊ pleureſis, ⁊ [e] [caſus]
⁊ ablatio appetitus.

e A. excoriatio

99. ¶ Et vertigo, ⁊ fiſſura labiorum, ⁊ dolor vue, [f] [⁊
fortis fluxus ventris.]

f A. aut colerica
paſſio

100. ¶ Et vlcus quod dilatatur, ⁊ dubelet, ⁊ tumor
exiſtens in ano.

101. ¶ Et pruritus, ⁊ variola, aut formica, ⁊ heriſipil
la, ⁊ pulmonis vlcera.

102. ¶ In cura quidem horum morborum eſt ſicut in
cura febris tertiane ꝑcedendum: educat ergo co
lera abſq; flebotomia, ⁊ attendatur ad infratio/
nem ipſorum, ſicut in morbis ſanguineis verum
morbi colerici ſpālr humectentur, nam predicti
ambo morbi vniuocantur, ⁊ conueniūt in calidi/
tate, necnon etiam in omni eo qđ per eam infert
patientibus nocumentum, ſumant autem ſigna
ſuper hos morbos ſignificātia ex capitulo ſigno
rum dominium colere ſignificantium.

¶ De morbis ex humore flegmatico.

103. Omnis quidem morbus ex humo/
re flegmatico generatꝰ eſt ſicut apo
ſtema tumidum, ⁊ laxū, paraliſis,
et relaxatio, dolor capitis [g] [de fri
gida, ⁊ epilepſia.]

g A. ſfus, ⁊ de/
ſtructio rōnis

104. ¶ Et ſicut ſcabies magna, ⁊ [h] [groſſa, ⁊ ipſiꝰ cō/
ſtipatio, ⁊ retētio,] ⁊ tumores colli. i. glandule, ⁊
ſquāme capitis, ⁊ obliuio, ⁊ dolor aurium [i] [de
frigida, ⁊ borat] ⁊ macula alba ſeu morphea, et
apoplexia, tuſſis [k] [ſicca] ⁊ tortura oris.

h A. zair ſeu te/
naſmon,

i A. ſfus, ⁊ baraſ

k A. humida

105. ¶ Et ſicut elephantia pedum, caſus appetitus, ⁊
pediculi, ⁊ tumor ani, ⁊ ancharū, ⁊ aqua oculo/
rum, ⁊ ipſorū dilatatio, ⁊ fetor aſcellarum.

106. ¶ Et ex paſſionibus ventris, ſicut lubricitas in/
teſtinorum, ⁊ vermes.

107. ¶ Uermes ēt ex humore flegmatico gñantur, et
difficultas partus, ⁊ ſcđine retentio in eodem.

108. ¶ Et dolor renum, ⁊ febris quotidiana, ⁊ frigi/
ditas ſplenis, ⁊ epatis, ⁊ egreſſus ſeu eminentia
vmbilici, ⁊ paſſio cum egeſtione ſaniei.

109. ¶ Et dolor artuū: ⁊ nigredo [l] [corꝑis, ⁊ viror cu
tis ſuperficiei], aut ipſius fuſcedo, ⁊ morbus hy
dropicus, ſicut vterina, carnoſa, ⁊ typanites.

l A. ⁊ ariditas
cutis

110. ¶ Procedendū eſt in cura huius ſpēi: ſicut ꝑce/
dit in cura complexionis frigide ⁊ humide. Su/
per cuius [m] [complexiōe] vtendū eſt ſignis poſi
tis in caplꝰo de ſignis dominiuꝫ humoris flegma
tici ſignificantibꝰ. Eſtq; vtendū in euacuatōe ho
rum morborum, eo ꝙ retulimus in cura per quā
euacuatur flegmaticus humor. Eſtq; conſequen
ter vtendū in his corporibꝰ his que corpus cale/
faciūt ⁊ exiccant: ⁊ cibo calido ⁊ ſubtili, ⁊ in ſum
ma curent calefaciētibus intus ⁊ exterius ſicut
ſit in paraliſi cū pillꝰis fetidis: [n] †[ ]
⁊ ſimilibus eductiuis.

m A. cognitione

n †A. ⁊ decoctio
nibus

111. ¶ De morbis ex melꝰa generatis.
Omnis morbus ex colera nigra gña
tus in corpore eſt ſicut verruca, ⁊ fe
bris quartana hemoroides, epile/
pſia, polipus, ⁊ ſpaſmus.

112. ¶ Et dolor ventris, ⁊ cancer, et morphea, ⁊ dolor
capitis, ⁊ vigiliarum inſtantia.

113. ¶ Et apoſtema duruꝫ, ⁊ lepra: ⁊ quod ex cibo in
corporibus corrumpitur: ⁊ tuſſis ſicca, ⁊ ſplenis
durities, ⁊ ventoſitas.

114. ¶ Et melancolica paſſio in capite, ⁊ retentio vri
ne in ea.

115. ¶ Et paſſio colica, alopitia, ⁊ morſꝰ cāis rabidi.

116. ¶ Et [o] [ſicus], et lac coagulatum in corpore, et
algor epatis.

o A. impetigo

117. ¶ Et caninus appetitus, ⁊ rimulatio ſeu ruptu/
ra in anchis facta, ⁊ lapis factus in renibꝰ, et ve
ſica: ⁊ tumor anchaꝝ doloroſus: ⁊ tumor in duo/
bus lateribus, ſeu hypocondrijs factus: necnon
etiam tumor in capite, auribus, palpebris, ⁊ pe/
dibus generatus.

118. ¶ Procedatur in hac ſpecie morboruꝫ ſꝫm quod
procedit in cura, ⁊ regimine lepre. accipianturq;
ſigna ſuper ipſam ex capitulo ſignorum dominiū
melꝰe ſignificantium, euacuetur ergo cum epithi
mo vel polipodio: ⁊ cum alijs que rettuli, ſi autē
vtatur quis calefacientibus ⁊ humectantibus,
proſperabuntur ipſius opera in eiſdem.

¶ Incipit pars quarta practice, ⁊ eſt manualis
operatio que in. 3. diuiditur partes.

Poſtquāiam perfe
ci primum regimē curationis, inci
piam nūc in operatione manuali:
ex qua faciā ꝑmum regimen in ve
nis magnis ⁊ paruis: ⁊ ſcđm faci/
am in carne: ⁊ tertium in oſſe.

2. ¶ Ex genere venarum ſunt quadam quas aperi/
mus: ⁊ quedaꝫ quas ligamus, ⁊ [p] [in parte ſcin
dimus ⁊ ſequeſtramus.]

p A. q̄ſdā incidi
mus, ⁊ ex toto ſe
camus.

3. ¶ Eſt autem mediana aperienda in omni morbo
capitis ⁊ pectoris, ſicut in apoſtemate ipſius.

4. ¶ Et cephalica ſuperior aperienda eſt in forti do
lore capitis ⁊ fluxu ſanguinis nariuꝫ.

5. Et [q] [inferior] in medicatione nocumentoruꝫ pe/
ctori ⁊ pulmoni contingentium.

q A. baſilica

6. ¶ Et que dicitur [r] [almerina arabi] in malitia
morborum ſplenis, ⁊ epatis.

r A. almadian

7. ¶ Et in abſentia baſilice, dꝫ ſunis brachij aperiri,

8. ¶ Vene quoq; timporum sunt in continuo dolore ipsorum aperiende.

9. ¶ Et existens post aures in emigranea, ⁊ antiquo vlcere capitis.

10. ¶ Sed que sunt in [a] ſambabus oculorum extremitatibus]in morbis eorum aperiantur.

11. ¶ Et minuat' existens in supp̄remo capitis in vlceribus, ⁊ apatib⁹ seu pustulis in sup̄ficie ⁊ cute generatis. vene aūt [b] ſcolli sunt]in lepra aperiēde.

12. ¶ Et vena frontis est apienda in passionib⁹ oculi: ⁊ in ꝯtinuo dolore capitꝭ: ⁊ [c] †ſ tinea:

apiat' etiā in parte posteriori [d] †ſ]existens in ꝯtinuo dolore capitis [e] ſ Et existens inter nares, meat⁹ nasi ratiōe pustule seu variole faciei] ⁊ existēs sub lingua in squinantia.

13. ¶ Et aperiatur vena cauille in morbis intestinorum sub vmbilico existentium. Et saphena existens in tibijs in morbo crurium.

14. ¶ Et minuatur sciatica in sciatica: ⁊ vena pedis in accidentibus eius.

15. ¶ Vene quoq; pulsatiles sunt in dolore capitꝭ incidende, ⁊ sequestrande. Et in dolore oculi: cum etiam tinueris ex violentia morbi, ex fluxu, ⁊ descensu aque ad oculum.

16. ¶ Cum ēt gn̄abit' apa ex apertione ipsius preter ꝙ fluat sanguis ex ipsius superficie, incidemus ⁊ sequestrabimus eam vel cauterizabimus ipam: aut sigs maluerit, minuatur aut omnino abscindat', ⁊ sistat' flux⁹ sanguinis ab ea cū ligatura vel cauterio, deinde curet' cū medicinis qb⁹ vulnera curantur, donec sanitati fuerit restitutus.

17. ¶ Ex opibus autem in carne facienda sunt scarificatio icisio, ⁊ cauterizatio [f] †ſ] sunt ex scarificationibus quedā ex qb⁹ fluit sanguis [g] †ſ] a superficie cum ventosis, ⁊ hoc in corporib⁹ patientibus vlcera, ⁊ [h] ſ variolas.]

18. ¶ Ponim⁹ aūt vētosas sine scarificatiōe in eo in q̊ intēdimus solū euulsionem, ⁊ diuersionē māe.

19. ¶ Et interdum ꝯiungimus eas vacuas: ⁊ interdū cū coto vrēte ad ꝯsumēdū illius loci vētositates, ⁊ ad rectificādū mēbroꝝ malitiā cum caliditate.

20. ¶ Q, scindit' est sicut claui ⁊ altazar.

21. ¶ Et omne qđ superfluit ⁊ putrefit in extremitatibus, sicut besbeia nasi, ⁊ digit⁹ sup̄fluus, aut inseparabil'r ꝯiunctus, ⁊ coniunctio palpebrarum.

22. ¶ Et vuea eminens, ⁊ preputium claudens cannalem virge.

23. ¶ Et caro in vlcere inatural'r aucta, ⁊ putrefacta, ⁊ vlcus ex contusione putrefactum.

24. ¶ Est etiam abscindendum qđ innatural'r auget' in lingua: ⁊ qđ cadit in auribus.

25. ¶ Est ēt caro incidenda sup̄ vitꝝ in mēbro fixū, et ꝓfundatum, spinā, aut festucā [i] †ſ]vt inde predicta extrahant'. māme ēt hoium abscindant' interdum, ⁊ varices in tibijs apparentes.

26. ¶ Et [k] ſ boaissar ⁊ noaissar.]

27. ¶ Et qđ fuerit iam denigratum ex pinguedine, [l] †ſ]aut putrefactum ex carne.

28. ¶ Et etiam omne illud quo elongatur vuula ⁊ oē quod augetur super gingiuas.

29. ¶ Abscindat' etiā caro vene [m] ſ madan,] ⁊ omne quod nobis aures claudit ⁊ obturat.

30. ¶ Et omne qđ [n] ſ existit sup̄ visuz, ⁊ velat ipsum:] ⁊ qđ denigrat' in nobis ex preputio: ⁊ [o] ſ qđ claudit anum ⁊ tussea, ⁊ satera ⁊ suffar ⁊ nō habens sexum manifestum, ⁊ ruptura]ymbilici.

31. ¶ Et vulnus qđ contingit ex omni eo quod scindit', vniuersal'r cura cuz sutura, ⁊ omne membꝝ vulneratum consolidando ipsum.

¶ Ars cauterij faciendi in carne.

32. Omne corpus cauterizat' ad sistendū emorosagyam sanguinis a vena pulsatili: aut [p] ſ aptione]vene magne fatigante medicum in sistendo fluxum sanguinis ab ea.

33. ¶ Fit ēt in corporibus humidis ad exiccandū ea: ⁊ in carnibus laxis ad indurandū eas, ⁊ ad calefaciendū corpora infrīata: necnon ad tollendum humiditates egredientes a natura.

¶ Ars perforationis.

34. Vtimur q̄ndo ꝑforatione ad extrahendum humiditatez nociuā, sicut saniē quā sic extrahimus ab apostemate, ⁊ sanguinem alicubi corruptum, et aquam ab oculo vel grandinem: et aquam a capite, ⁊ nodum.

35. ¶ Et sic in hydrope ⁊ hernia aquosa ⁊ carnosa.

¶ Pars tertia manualis in ossib⁹ cui⁹ ꝑncipiū dz esse in ꝯsolidationib⁹ fracturaꝝ ipsorum.

36. Quicqd fit ꝑ opationē in osse, est sic in fractura aut dislocatione ipsi⁹: curabimus autem quācūq; fracturā cuz consolidatione ipsius, ⁊ reductione ipsius fracture in osse, donec inde ad ꝓpriū situm reducatur, ⁊ ablatione cuiuscūq; pūgētis ⁊ mordicantis ipm, ⁊ ligatura manu facta, que neq; laborem, neq; molestiā inferat. s. non nimis forti, aut debili. Inchoet' aūt fasciatio a medio ipsius ⁊ fortificetur strictura super amplius, et ligetur, ⁊ superaddantur puluilli ⁊ desup̄ astelle coniunctim.

37. ¶ Subtiliabimus quoq; dietā ei⁹ a ꝑn°, ⁊ in fine ingrossabimus eā, quatenus bn̄ restauretur.

38. ¶ Est autem cauendum a principio, ne apostema calidum generetur, diuertendo, ⁊ [q] ſ attrahendo ad locuz fracture quod infunditur]ex sanguine toto posse, ⁊ prohibendo fluxum eius cum omni frigido competenti, ⁊ prohibēdo donec curatus fuerit, motum patienti. Cura enim eius sine longa quiete non perficitur.

39. ¶ Cura autem dislocationis est cum eo qđ trahit ipsum os dislocatum: donec ipsum ad locum ꝓprium redire faciat.

40. Postquam autem reductum fuerit sic: ligetur stricte, ⁊ stet sic [r] ſ quanto tempore dicemus, ⁊ vtatur stipticis medicinis], et comedat patiens cibos acetosos, donec fuerit securus ab apostemate, nec timeatur de collectione sanguinis [s] ſ continuetur autem cura ista ad minus per mensem vnum, ⁊ interdum amplius per. x. dies]. Jam g̊ perfeci curam omnium morborum: et ex nūc abscindam sermonem meum, ex quo iam perfeci librum istum.

¶ Regis aboali hassem filij hali abinsceni liber totus finitus est vna cum tractatu de viribus cordis translato ab Arnaldo de Villanoua, ac etiā cum cantica eiusdem translata ex arabico in latinum a magistro Armegando Blasij de Montepesulano.

a A. ambob⁹ oculoꝝ angulis

b A. guidegi sūt precipue

c †A. ⁊ safati. Et vena iter nares exn̄s quāꝙ ꝓbo-mat', quz vides botꝓor i pomis maxillaꝝ, ⁊

d †A. capitis

e —— A.

f †A. ⁊ aptio seu ꝑforatio, ⁊

g †A. ⁊ ex eis sūt ex qb⁹ fugit' sanguis quz ponūt' sup̄ eas vētose ⁊ cū eis fluit sanguis

h A. bothor

i †A. vel sagittā

k A. hemorroides, ⁊ qđ putrefit ex fistulis

l †A. zirbi

m A. medens

n A. est additūz sup̄ vultuz, ⁊ qđ additū est in vngue

o A. i ano, ⁊ morū, ⁊ alsethar, vl' altezar ⁊ vngula oculi, ⁊ hermaphrodit⁹, et eminentia

p A. sectione

q A. repcutiēdo qđ effunditur

r A. determinato tpe ⁊ applicet' ei stiptice medicine

s A. min⁹ āt tp̄s quo sanat' ē tp̄s vni⁹ mensis, aut dieꝝ quadraginta.

Fen prime sunt quinqꝫ tractatus.

Primi tractatus sunt. ca. 29

Tractatus secundus de doloribus capitis qui sũt species sode ⁊ continet cap. 38.

Tractatus tertiꝰ de apostematibus capitis ⁊ solutione continuitatis eius cõtinens. c. 14

Tractatus quartus de egritudinibus capitis ⁊ plurimo nocumento ipsius in operationibus sensus ⁊ motus continens. c. 25

Index Capitulorum

Fen. 18. de dispositionibus renum cuius sunt duo tractatus.

Tractatus primus de vniuersalibus iudicijs renum z de lapidibus eoꝝ ptinẽs ca.16

Tractatus secundus de apostematibus renũ z solutione continuitatis cõtinens cap.19

Fen. 19. de dispõnib⁹ vesice z vrine duos cõprehendens tractatus.

Tractatus primus de dispositionibus vesice cõtinens cap.27.

Tractatus secundus de nocumentis que accidũt vrine continens cap.22.

Fen. 20. de dispõnib⁹ gnãtionis masculorũ que ẽ duoꝝ tractatuũ.

Tractatus primus de mẽbris virilibus z coitu cõtinens ca.48.

Index Capitulorum

Fen. 22. de egritudinibus in extremitatibus membroꝝ que hꝫ duos tractatus.

Tractatus primus de eo quod accidit eis de nocumentis q̃ẜtitatis ⁊ situs cõtinens ca. 18

Tractatus secundus de doloribus horum membrorum continens ca. 31.

Tabule caplꝰoꝝ tertij libri finis.

Incipit liber .4. canonis de egritudinibꝰ particularibus que qñ accidunt nõ appropriant̃ vni mẽbro cõtinens septem fen. que cõprehẽdunt. 24. tractatus ⁊ summas duas.

Fen prima est de febribus ⁊ cõtinet quatuor tractatus.

Tractatus primus de fe. ephimera. ⁊ ꝯtiet. 44. c.

Tractatus secundus continet 48. cap.

Tractatus tertius cõtinet.11. cap.

Tractatus quartus de fe. pestilentialibus ꝛ q̃ sunt eis homogenea ꝛ variolis ꝛ morbillo ꝛ continet.20.cap.

Fen secunda de pronosticatione ꝛ iudicijs crisis. cap.1. que est duo tractatus.

Tractatus prim^9 de crisi ꝛ [in tentionibus] significationum eius ꝛ bonitatis ꝛ malitie in crisi ꝛ qd[] est in [] diuisionib^9 suis ꝛ suis iudicijs crisis. ca.2

A. de modis

A. sit 26

Index Capitulorum

Tractatus tertius de regimine morſionis vl'i ⁊ de effugatione venenoſoꝝ ⁊ de curatione mordicatiōis ſerpētū ⁊ ſpēb' eoꝝ. ca.1

Tractatus quartus continens cap.15.

Tractatus quintus cōtinet ca/pitu.26.

Fen ſeptima de decoratione que eſt tres tractatus.

Tractatus primus continet ca pitu.25.

Tractatus ſecundus continet cap.12.

Tractatus tertius de eis q̄ accidunt in cute nō in coloꝛe eius continet cap. 27

Tractatus quartus de dispositionibus q̄ pendent ex coꝛpe ⁊ extremitatibꝰ ⁊ est cōplemētum libri decoꝛationis ⁊ continet ca. 17

¶ Venetijs in edibus Luce Antonij Junta Florentini Mense Junio. M.D.xxvij.

Registrum.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u x y z ⁊ ꝯ ꝝ. A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T U X Y Z ⁊.

AA BB CC DD EE FF GG. i duernus r z ⁊ DD terni FF quinterni Cetera omnia sunt quaterna.

